MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 598 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 22 iulie 2026

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1-176 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.106/2026 privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal 3–1039

Volumul 1

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

ORDIN
privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal*)

În conformitate cu prevederile art. 88 alin. (2) și (10) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 251/2025 privind organizarea și funcționarea Centrului Național pentru Curriculum și Evaluare,

având în vedere Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu modificările ulterioare,

în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3.593/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar — planuri-cadru de învățământ și programe școlare,

ținând cont de Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.873/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal special cu frecvență zi, învățământul liceal cu frecvență zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv, învățământul liceal cu frecvență zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv, și învățământul liceal cu frecvență seral/redusă, Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, cu modificările ulterioare,

având în vedere Referatul de aprobare nr. 1.136 din 8.06.2026,

în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 731/2024 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Centralizatorul programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal, prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă programele școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, prevăzute în anexele nr. 2-176.

Art. 3. — Programele școlare prevăzute în anexele nr. 2-176 se aplică progresiv începând cu clasa a IX-a a anului școlar 2026-2027.

Art. 4. — Programele școlare asociate fiecărui an de studiu sunt valabile pe o perioadă de 8 ani, începând cu anii școlari: 2026-2027 pentru clasa a IX-a, 2027-2028 pentru clasa a X-a, 2028-2029 pentru clasa a XI-a, respectiv 2029-2030 pentru clasa a XII-a.

Art. 5. — Anexele nr. 1-176 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 6. — Direcția generală echitate și performanță în învățământul preuniversitar, Direcția generală minorități și desegregare, Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Tehnic și Profesional, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 7. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Mihai Dimian

București, 9 iunie 2026.
Nr. 4.106.

*) Ordinul nr. 4.106/2026 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 22 iulie 2026 și este reprodus și în acest număr bis.

Anexa nr. 1

CENTRALIZATORUL PROGRAMELOR ȘCOLARE ASOCIATE DISCIPLINELOR PREVĂZUTE ÎN PLANURILE-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
A. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS) PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL, FILIERA VOCAȚIONALĂ, PROFILUL PEDAGOGIC		
2.	*Limba și literatura română Literatură pentru copii*	*Programa școlară pentru disciplina Literatură pentru copii, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie și pedagogia învățământului primar*
3.	*Limba și literatura română - Tehnici de comunicare*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Tehnici de comunicare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, toate specializările*
4.	*Limba și literatura română - Literație emergentă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literație emergentă, clasa a XII-a , curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
5.	*Limba și literatura română - Literație și scriere creativă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literație și scriere creativă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară și pedagogie generală*
6.	*Artă dramatică*	*Programa școlară pentru disciplina Artă dramatică, clasa a-X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
7.	*Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
8.	*Didactica specialității - limba română*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - limba română, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
9.	*Limba și literatura română - Literatura comparată*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literatura comparată, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
10.	*Științe ale naturii*	*Programa școlară pentru disciplina Științe ale naturii, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
11.	*Științe ale naturii*	*Programa școlară pentru disciplina Științe ale naturii, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
12.	*Didactica activităților de matematică și științe*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de matematică și științe, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
13.	*Didactica specialității - matematică*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - matematică, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS) filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
14.	*Didactica specialității – științe ale naturii*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității – științe ale naturii, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
15.	*Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în educația timpurie*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în educația timpurie, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
16.	*Pedagogie - Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
17.	*Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
18.	*Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în învățământul primar*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în învățământul primar, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
19.	*Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
20.	*Pedagogie - Managementul clasei de elevi. Proiecte și parteneriate educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul clasei de elevi. Proiecte și parteneriate educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
21.	*Pedagogie - Pedagogie socială*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Pedagogie socială, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*
22.	*Pedagogie - Managementul grupului și al relațiilor cu familia*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului și al relațiilor cu familia, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*
23.	*Pedagogie - Managementul carierei și al dezvoltării personale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul carierei și al dezvoltării personale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*
24.	*Pedagogie - Servicii socio-educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Servicii socio-educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară*
25.	*Pedagogie - Designul activităților nonformale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Designul activităților nonformale, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
26.	*Pedagogie - Psihopedagogia activităților ludice*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Psihopedagogia activităților ludice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
27.	*Pedagogie - Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională., profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
28.	*Psihologie - Psihologia dezvoltării*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia dezvoltării, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*
29.	*Psihologie - Psihologia dezvoltării*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia dezvoltării, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală, mediere școlară și pedagogia educației nonformale*
30.	*Psihologie - Psihologia educației*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia educației, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*
31.	*Psihologie - Psihopedagogia educației*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihopedagogia educației, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*
32.	*Psihologie - Psihologia creativității*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia creativității, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
33.	*Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber*	*Programa școlară pentru disciplina Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
34.	*Educație în aer liber*	*Programa școlară pentru disciplina Educație în aer liber, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
35.	*Practica pedagogică*	*Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
36.	*Practica pedagogică*	*Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
37.	*Practica pedagogică*	*Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS) filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*
38.	*Practica pedagogică*	*Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară*
39.	*Practica pedagogică*	*Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
40.	*Didactica activităților din domeniul Om și societate*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților din domeniul Om și societate, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
41.	*Educație interculturală*	*Programa școlară pentru disciplina Educație interculturală, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
42.	*Drepturile copilului. Educație incluzivă*	*Programa școlară pentru disciplina Drepturile copilului. Educație incluzivă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
43.	*Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES*	*Programa școlară pentru disciplina Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
44.	*Educație incluzivă*	*Programa școlară pentru disciplina Educație incluzivă, clasa a X a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*
45.	*Educație incluzivă*	*Programa școlară pentru disciplina Educație incluzivă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
46.	*Educație incluzivă și sprijin individualizat pentru copilul cu CES*	*Programa școlară pentru disciplina Educație incluzivă și sprijin individualizat pentru copilul cu CES, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
47.	*Pedagogie digitală și educație media*	*Programa școlară pentru disciplina Pedagogie digitală și educație media, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, toate specializările*
48.	*Tehnici de animație socio-educațională*	*Programa școlară pentru disciplina Tehnici de animație socio-educațională, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațional, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
49.	*Didactica specialității – istorie*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității – istorie, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
50.	*Didactica specialității – geografie*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității – geografie, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
51.	*Didactica specialității - educație civică și dezvoltare personală*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - educație civică și dezvoltare personală, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), pentru filiera vocațională profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
52.	*Managementul conflictelor*	*Programa școlară pentru disciplina Managementul conflictelor, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*
53.	*Elemente de educație nonformală*	*Programa școlară pentru disciplina Elemente de educație nonformală, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*
54.	*Parteneriate și proiecte educaționale*	*Programa școlară pentru disciplina Parteneriate și proiecte educaționale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*
55.	*Elemente de legislație specifică*	*Programa școlară pentru disciplina Elemente de legislație specifică, clasa a XI-a/a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală - clasa a XI-a; mediere școlară - clasa a XII-a*
56.	*Managementul serviciilor educaționale integrate*	*Programa școlară pentru disciplina Managementul serviciilor educaționale integrate, clasa a XI-a/a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară - clasa a XI-a, pedagogia educației nonformale - clasa a XII-a*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
57.	*Discipline din domeniul arte*	*Programa școlară pentru disciplina Discipline din domeniul arte, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
58.	*Didactica activităților artistice*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților artistice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate(CS), filiera vocațională , profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
59.	*Didactica specialității – arte*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității – arte, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
60.	*Educație prin arte*	*Programa școlară pentru disciplina Educație prin arte, clasa a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate(CS), filiera vocațională , profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*
61.	*Discipline din domeniul arte – Educație muzicală*	*Programa școlară pentru disciplina Discipline din domeniul arte – Educație muzicală, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională., profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
62.	*Discipline din domeniul arte – Educație teatrală*	*Programa școlară pentru disciplina Discipline din domeniul arte – Educație teatrală, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională., profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
63.	*Didactica activităților artistice*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților artistice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
64.	*Elemente de statistică aplicată în mediere școlară*	*Programa școlară pentru disciplina Elemente de statistică aplicată în mediere școlară, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*
65.	*Didactica activităților psihomotrice*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților psihomotrice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
66.	*Didactica activitățillor de joc și mișcare*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activitățillor de joc și mișcare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
67.	*Didactica activităților psihomotrice*	*Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților psihomotrice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională., profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
68.	*Sport*	*Programa școlară pentru disciplina Sport, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*
B. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN TRUNCHIUL COMUN (TC) ȘI/SAU ÎN CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS)		
69.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasa a X-a, trunchi comun (TC), filiera teoretică, profilul umanist, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale; filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările*
70.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică*
71.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
72.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară*
73.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a XI-a – a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera tehnologică, profilul tehnic, toate domeniile și calificările profesionale*
74.	*Fizică*	*Programa școlară pentru disciplina Fizică aplicată în arhitectură, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul artistic, specializarea arhitectură, arte ambientale și design*
75.	*Biologie*	*Programa școlară pentru disciplina Biologie, clasa a X-a, trunchi comun (TC); toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii*
76.	*Biologie*	*Programa școlară pentru disciplina Biologie, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS): filiera teoretică, profilul real, specializările matematică-informatică (1 oră/săptămână) și științe ale naturii (3 ore/săptămână); filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului (1 oră/săptămână); filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară (1 oră/săptămână)*
77.	*Istorie. Istorie universală*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istorie universală, clasa a X-a, trunchi comun (TC), filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale; filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*
78.	*Istorie. Istorie universală*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istorie universală, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*
79.	*Istorie. Istorie universală*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istorie universală, clasa a X-a trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*
80.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XI-a, trunchi comun (TC), filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale; filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*
81.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*
82.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist specializarea filologie*
83.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XII-a, trunchi comun (TC), filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale; filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*
84.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
85.	*Istorie. Istoria românilor*	*Programa școlară pentru disciplina Istorie. Istoria românilor, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*
86.	*Psihologie*	*Programa școlară pentru disciplina Psihologie, clasa a X-a, trunchi comun (TC) - toate filierele, toate profilurile, toate specializărilor/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS) - filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale - clasa a X-a și specializarea filologie - clasa a XI-a*
87.	*Sociologie*	*Programa școlară pentru disciplina Sociologie, clasa a X-a, trunchi comun (TC), toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale; clasa a XI-a curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*
88.	*Filosofie*	*Programa școlară pentru disciplina Filosofie, clasa a XI-a, trunchi comun (TC), toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*
89.	*Studii sociale*	*Programa școlară pentru disciplina Studii sociale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*
90.	*Economie și educație antreprenorială*	*Programa școlară pentru disciplina Economie și educație antreprenorială, clasa a XI-a curriculum de specialitate (CS), filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale; clasa a X-a, curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), disciplină opțională din oferta națională pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*
91.	*Economie și educație antreprenorială*	*Programa școlară pentru disciplina Economie și educație antreprenorială, clasa a XII-a, trunchi comun (TC) toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS) filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie și filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*
C. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS) PENTRU FILIERA TEHNOLOGICĂ, TOATE PROFILURILE		
92.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: construcții, instalații și lucrări publice*
93.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: electric*
94.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: electromecanică; domeniul de pregătire generală: feroviar*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
95.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: electromecanică; domeniul de pregătire generală: electromecanică mașini, utilaje, instalații*
96.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: industrie textilă și pielărie*
97.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: producție media*
98.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: tehnici poligrafice*
99.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: chimie industrială*
100.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: electronică automatizări*
101.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: fabricarea produselor din lemn*
102.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: materiale de construcții*
103.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: estetica și igiena corpului omenesc*
104.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: turism și alimentație; domeniul de pregătire generală: alimentație*
105.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: turism și alimentație; subdomeniu: turism*
106.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: mecanică*
107.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: mecanică - aeronave*
108.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: mecanică - operator la mașini cu comandă numerică*
109.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: mecanică - auto*
110.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: agricultură*
111.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: industrie alimentară*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
112.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: protecția mediului*
113.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: silvicultură*
114.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: comerț*
115.	*Curriculum de specialitate*	*Curriculum pentru clasa a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională: economic*
D. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN TRUNCHIUL COMUN (TC) ȘI/SAU CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS) – ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE		
116.	*Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)*	*116A. Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, traducere în limba română*
		116B. A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, Szakspecifikus curriculum (SZC), koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat
117.	*Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)*	*117A. Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, traducere în limba română*
		117B. Az alsó tagozatos anyanyelvi kommunikáció/magyar nyelv és irodalom tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, tanítóképző szak, magyar nyelvű változat
118.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Artă dramatică (limba maghiară)*	*118A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Artă dramatică (limba maghiară), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale, varianta în limba română*
		118B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), Drámapedagógia vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, nonformális pedagógia szak, magyar nyelvű változat
119.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură comparată*	*119A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură comparată, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale, varianta în limba română*
		119B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Összehasonlító irodalom, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, nonformális pedagógia szak, magyar nyelvű változat
120.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii*	*120A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, varianta în limba română*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
		120B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Gyermekirodalom, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés és tanítóképző szak, magyar nyelvű változat
121.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Tehnici de comunicare*	*121A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Tehnici de comunicare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală, varianta în limba română*
		121B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Kommunikációs technikák, XI. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, tanítóképző, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, általános pedagógia és iskolai mediáció szak, magyar nyelvű változat
122.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Literație emergentă*	*122A. Programa școlară pentru disciplina, Limba și literatura maghiară (maternă), Literație emergentă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, varianta în limba română*
		122B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Koragyermekkori írásbeliség kialakítása, XII. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat
123.	*Limba și literatura maghiară (maternă), Literație și scriere creativă*	*123A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literație și scriere creativă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală, varianta în limba română*
		123B. A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Írástudás és kreatív írás, XII. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC), vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, tanítóképző, általános pedagógia és iskolai mediáció szak, magyar nyelvű változat
124.	*Limba și literatura germană maternă*	*124A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba română*
		124B. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba germană
125.	*Limba și literatura germană maternă*	*125A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba română*
		125B. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba germană
126.	*Limba și literatura germană maternă*	*126A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba română*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
		126B. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană maternă clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale, varianta în limba germană
127.	*Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului (Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung)*	*127A. Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului (Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba română*
		127B. Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului (Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba germană
128.	*Didactica specialității- Limba germană (Didaktik der deutschen Sprache),*	*128A. Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității- Limba germană (Didaktik der deutschen Sprache), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba română*
		128B. Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității- Limba germană (Didaktik der deutschen Sprache), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba germană
129.	*Literatura pentru copii, (Kinderliteratur)*	*129A. Programa școlară pentru disciplina Literatura pentru copii, (Kinderliteratur), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educației timpurii, varianta în limba română*
		129B. Programa școlară pentru disciplina Literatura pentru copii, (Kinderliteratur), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educației timpurii, , varianta în limba germană
130.	*Literatura pentru copii, (Kinderliteratur)*	*130A. Programa școlară pentru disciplina Literatura pentru copii, (Kinderliteratur) clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba română*
		130B. Programa școlară pentru disciplina Literatura pentru copii, (Kinderliteratur) clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba germană
131.	*Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken)*	*131A. Programa școlară pentru disciplina Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken), clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba română*
		131B. Programa școlară pentru disciplina Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken), clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba germană
132.	*Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken)*	*132A. Programa școlară pentru disciplina Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken), clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba română*
		132B. Programa școlară pentru disciplina Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken), clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, varianta în limba germană

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
133.	*Literație emergentă (Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext)*	*133A. Programa școlară pentru disciplina Literație emergentă (Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext), clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba română*
		133B. Programa școlară pentru disciplina Literație emergentă (Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext), clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, varianta în limba germană
134.	*Literație și scriere creativă (Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht)*	*134A. Programa școlară pentru disciplina Literație și scriere creativă (Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht), clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, varianta în limba română*
		134B. Programa școlară pentru disciplina Literație și scriere creativă (Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht), clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, varianta în limba germană
135.	*Limba și literatura maternă sârbă*	*135A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; varianta tradusă în limba română*
		135B. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; varianta tradusă în limba sârbă
136.	*Limba și literatura maternă cehă*	*136A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; varianta tradusă în limba română*
		136B.Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română; toate filierele, profilurile și specializările – varianta în limba cehă
137.	*Limba și literatura maternă slovacă*	*137A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română – pentru toate filierele, profilurile și specializările – varianta tradusă în limba română*
		137B.Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă, clasele a X-a – XII-a, trunchi comun (TC), pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română; toate filierele, profilurile și specializările – varianta în limba slovacă

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
138.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*138A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a X-a, trunchi comun (TC) pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
		138B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури, X-ий клас, загальна частина (ЗЧ), для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою, для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій
139.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*139A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XI-a, trunchi comun (TC) pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română, pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
		139B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури, XI-ий клас, загальна частина (ЗЧ), для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою, для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій
140.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*140A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XII-a, trunchi comun (TC) pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
		140B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури, XII-ий клас, загальна частина (ЗЧ), Для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою, Для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій
141.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, varianta în limba română*
142.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS); filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, varianta în limba română*
143.	*Limba și literatura ucraineană maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS); filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, varianta în limba română*
144.	*Limba și literatura ucraineană maternă – Literatură pentru copii*	*144A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Literatură pentru copii, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
		144B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Дитяча література, X-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ), Педагогічний відділ, спеціалізація дошкільна освіта
145.	*Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare*	*145A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
		145B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Основи комунікації, XI-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ), Педагогічний відділ, спеціалізація дошкільна освіта
146.	*Limba și literatura ucraineană maternă - Literație emergentă*	*146A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Literație emergentă, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
		146B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Основи ранньої грамотності, XII-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ), Педагогічний відділ, спеціалізація дошкільна освіта
147.	*Limba și literatura ucraineană maternă - Literatură pentru copii*	*147A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Literatură pentru copii, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
		147B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Дитяча література, X-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ, Педагогічний відділ, спеціальність педагогіка початкової освіти
148.	*Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare*	*148A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
		148B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Основи комунікації, XI-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ, Педагогічний відділ, спеціальність педагогіка початкової освіти
149.	*Limba și literatura ucraineană maternă - Literație și scriere creativă*	*149A. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă - Literație și scriere creativă, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
		149B. Навчальна програма з Української рідної мови та літератури - Грамотність і творче письмо, XII-ий клас, Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ, Педагогічний відділ, спеціальність педагогіка початкової освіти
150.	*Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului - limba ucraineană maternă*	*150A. Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba ucraineană maternă, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*
		150B. Навчальна програма Дидактика мовленнєвої діяльності та виховання мовлення рідною українською мовою, X-ий клас, профільна навчальна частина (ПЧ), Педагогічний відділ, спеціальність - дошкільна освіта
151.	*Didactica specialității – Limba ucraineană maternă*	*151A. Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității – Limba ucraineană maternă, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*
		151B. Навчальна програма з дисципліни Дидактика фаху – Українська рідна мова, X-ий клас, профільна навчальна частина (ПЧ), Педагогічний відділ, спеціальність – Педагогіка початкової освіти

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
152.	*Limba și literatura rromani maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura rromani maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
153.	*Limba și literatura turcă maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura turcă maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile, specializările*
154.	*Limba și literatura bulgară maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura bulgară maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile și specializările*
155.	*Limba și literatura neogreacă maternă*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura neogreacă maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, toate profilurile și specializările*
E. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN TRUNCHIUL COMUN (TC) ȘI/SAU CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS) – LIMBI MODERNE		
156.	*Limba modernă 1*	*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 1 - Ebraică, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC), toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
157.	*Limba modernă 1*	*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 1 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 2h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*
158.	*Limba modernă 2 – Debutanți*	*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, clasa a X-a (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*
159.	*Limba modernă 2*	*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*
160.	*Limba modernă 1 sau 2*	*Programe școlare pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne (engleză, franceză, spaniolă, italiană), clasa a IX-a, Limba modernă 1 sau 2 (TC) 1- 2h /săptămână, disciplină non-lingvistică (CS) 1h / săptămână; sugestii de*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
		discipline pentru predarea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CS) 3 - 4h /săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale
161.	*Limba modernă 1* *Limbă și civilizație franceză* *Disciplină non-lingvistică*	*Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii franceze, în cadrul Acordului interguvernamental între Franța și România, învățământ bilingv, filierele universitare francofone, clasa a IX-a, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și civilizație franceză (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
162.	*Limba modernă 1* *Limbă și literatură italiană* *Disciplină non-lingvistică*	*Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană, clasa a IX-a, Limba modernă 1 în regim bilingv – limba italiană (TC) 2h/săptămână, Limbă și literatură italiană (CS) 4h/săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 3 - 6h/săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană*
163.	*Limba modernă 1* *Limbă și cultură spaniolă* *Disciplină non-lingvistică*	*Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
F. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS) – FILIERA TEORETICĂ ȘI FILIERA VOCAȚIONALĂ		
164.	*Literatură universală*	*Programa școlară pentru disciplina Literatură universală, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*
165.	*ȘTIAM*	*Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*
166.	*ȘTIAM*	*Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*
167.	*ȘTIAM*	*Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*
168.	*ȘTIAM*	*Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală, mediere școlară și pedagogia educației nonformale*
169.	*Istoria baletului*	*Programa școlară pentru disciplina Istoria baletului, clasele a IX-a - a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațional, profilul artistic, specializarea coregrafie*
170.	*Repertoriu individual*	*Programa școlară pentru disciplina Repertoriu individual, clasele a XI și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul artistic, specializarea coregrafie – dans clasic*

Numărul anexei la ordin	Disciplină	Tip programă
G. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINE OBLIGATORII CU ALOCARE ORARĂ ÎN TRUNCHIUL COMUN (TC) ȘI/SAU ÎN CURRICULUMUL DE SPECIALITATE (CS)		
171.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC), filiera teoretică, profil real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale; filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*
172.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS), filiera teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale*
173.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS), filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*
174.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC), toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*
175.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale; filiera vocațională, profil teologic, specializările teologie romano-catolică de limbă maghiară, teologie reformată, teologie unitariană*
176.	*Limba și literatura română*	*Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

Anexa nr. 2

Programa școlară pentru disciplina

Limba şi literatura română
Literatură pentru copii

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările educație timpurie și
pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

-2026 -

Anexa nr. 2
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literatura pentru copii clasele a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Literatură pentru copii* face parte din curriculumul de specialitate destinat filierei vocaționale, profilului pedagogic, și are ca finalitate formarea viitorilor educatori și învățători capabili să valorifice lectura și creația literară în activitatea didactică, dar și să medieze contactul copiilor cu lumea textelor și a imaginației.

Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina susține dezvoltarea competențelor de receptare, interpretare, exprimare și reflecție critică, contribuind totodată la formarea gustului estetic și la interiorizarea valorilor morale și culturale.

Studiul literaturii pentru copii are o dublă miză: una formativă, prin cultivarea sensibilității, a empatiei și a gândirii simbolice, și una profesională, prin formarea abilităților necesare viitorilor profesori pentru ciclurile preșcolar și primar.

Activitățile de lectură și interpretare devin contexte de învățare activă, centrată pe elev, care stimulează creativitatea, exprimarea liberă și colaborarea.

În același timp, programa oferă un cadru pentru integrarea resurselor multimodale și digitale (audiobookuri, povești interactive, ilustrație, teatru educațional, film de animație), facilitând adaptarea la contextul educațional contemporan.

Abordarea interdisciplinară și transdisciplinară este esențială: literatura pentru copii este pusă în relație cu psihologia dezvoltării, cu pedagogia jocului, cu artele vizuale și cu muzica, pentru a construi o experiență de învățare completă și relevantă.

Prin lectura expresivă, dramatizare, ilustrare și creație literară, elevii dobândesc deprinderi de comunicare empatică și de valorizare a emoției estetice ca instrument educațional.

Literatura pentru copii contribuie, astfel, la formarea competențelor-cheie definite de *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022): competențe de comunicare în limba maternă, competențe sociale și civice, competențe culturale și de sensibilizare artistică, precum și competențe digitale.

Prin studiul textelor literare, elevii învață să interpreteze lumea prin intermediul poveștilor, să identifice modele culturale și morale, și să devină mediatori ai lecturii pentru viitorii lor elevi.

Disciplina are, de asemenea, un rol de formare a identității culturale și profesionale. Familiarizarea cu texte din literatura română și universală pentru copii consolidează sentimentul apartenenței la o tradiție culturală și oferă repere pentru construirea propriei identități ca viitor cadru didactic. În același timp, activitățile de creație, reflecție și dialog stimulează conștiința profesională, învățarea autonomă și participarea activă la viața culturală a comunității școlare.

Astfel că *Literatura pentru copii* nu este doar o disciplină de studiu, ci un spațiu de formare integrală – cognitivă, afectivă și etică –, în care elevii sunt încurajați să redescopere literatura ca mijloc de învățare, comunicare și educație a copilului, în spiritul valorilor democratice, culturale și umaniste promovate de școala contemporană.

În elaborarea programei s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care întemeiază studiul disciplinei:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și planurile cadru;

- documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)
- corelarea cu profilul de formare al absolventului (competențe-cheie definite de *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022)

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării
- Exemple de activități de învățare
- Sugestii metodologice

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea textelor literare pentru copii, inclusiv în format digital și multimodal, în scopul evidențierii valorilor educative, a temelor și a particularităților stilistice.**
CG2	**Elaborarea de texte diverse, originale și adaptate, prin utilizarea resurselor tradiționale și digitale, pentru dezvoltarea expresivității și a creativității.**
CG3	**Exersarea gândirii critice și reflexive în interpretarea textelor literare pentru copii, în procesul dezvoltării personale și sociale prin lectură.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG1. Receptarea textelor literare pentru copii, inclusiv în format digital și multimodal, în scopul evidențierii valorilor educative, a temelor și a particularităților stilistice.

CS 1.1. Identificarea particularităților de gen, specie și structură ale textelor literare pentru copii, pentru înțelegerea specificului estetic și tematic al acestora
– lectura ghidată cu identificarea elementelor specifice genului literar (personaje, formule, morală etc.) și speciei literare *- analiza elementelor de construcție a textului narativ, liric, dramatic pentru copii* *– lectură comparată între texte din aceeași specie literară (de exemplu: un basm românesc și unul universal, Ion Creangă și H. C. Andersen etc.)* *- compararea textelor literare pentru copii pe criteriul tematic (despre natură și viețuitoare, copilărie, familie, școală, aventură și călătorie, cu caracter istoric, lumi fantastice etc.)* *- asocierea tematică și structurală a textelor literare pentru copii, în hărți conceptuale, proiecte de grup, colaje din texte citite etc.* *- identificarea particularităților de transpunere a textelor literare pentru copii în format digital și multimodal sau în limbaje artistice diferite.*
CS 1.2. Analizarea mesajului educativ, etic și valoric al textelor literare pentru copii, pentru formarea unei receptări critice și reflexive
- jurnal de lectură cu notarea unor teme, cuvinte-cheie, valori etice și morale identificate *- interpretarea textelor literare pentru copii din perspectiva realizării artistice a mesajului educativ și a capacității de receptare și exprimare orală a copilului mic* *– analiza comparativă a valorilor educative din două texte din literatura română sau din literatura română și universală (de exemplu, Dumbrava minunată de M. Sadoveanu și Pippi Șoseța de A. Lindgren)*

– dezbatere privind mesajul unui text literar: Copilăria între joc și formare morală în poveștile pentru copii *- discursuri orale: Ce admir la personajul meu preferat?*
CS 1.3. Corelarea textelor literare pentru copii cu domenii conexe (psihologie, pedagogie, arte etc.), pentru dezvoltarea exprimării artistice, a creativității și a competențelor de comunicare
- lectura pentru copii cu pronunţarea nuanţată (ton, pauză, intonaţie etc.) și realizarea unor legături dintre text, imagine, muzică, mișcare corporală etc. *- strategii de învățare și exersare a ascultării active (pe parcursul unei dezbateri, elevii ascultă activ, manifestând atenție față de intervențiile colegilor și capacitatea de a da feedback adecvat la ideile exprimate)* *- aplicarea unor strategii didactice specifice activităţilor de educare a limbajului la clasă (observaţia, jocul didactic, dramatizarea, conversaţia, exerciţiul, povestirea etc.) și în educaţia nonformală (organizarea activităților de lectură extracurriculare)* *- dramatizarea, jocul de rol, storytelling etc. (modalități de valorificare a lecturii în dezvoltarea personală)* *– proiecte interdisciplinare, de exemplu: literatura pentru copii și muzica – „Povești cântate”* *– asocierea fragmentelor literare cu lucrări de artă plastică sau secvențe de film.*

CG2. Elaborarea de texte diverse, originale și adaptate, prin utilizarea resurselor tradiționale și digitale, pentru dezvoltarea expresivității și a creativității

CS 2.1. Analizarea critică a poveștilor digitale și a produselor media destinate copiilor, pentru înțelegerea relației dintre textul literar și adaptările sale multimodale
– analiza comparativă între o carte ilustrată și adaptarea sa digitală (audiobook/film de animație) *– podcast de grup: „Care este rolul poveștilor pentru copii în era digitală?”* *- elaborarea unor produse individuale și în grup, precum proiecte, eseuri, afișe etc., pe teme precum „Filmul și literatura”, „Structuri narative în jocurile online”, „Dacă aș fi Făt-Frumos”, cu utilizarea unor platforme și aplicații online.*
CS 2.2. Argumentarea rolului literaturii pentru copii, pentru formarea valorilor morale, culturale și a identității personale
– crearea unei povești originale (scrisă sau digitală) inspirate din teme culturale românești *- realizarea unei antologii de texte pentru copii potrivite pentru formarea valorilor și a identității culturale* *– eseu reflexiv: „De ce sunt importante poveștile pentru formarea copiilor?”.*
CS 2.3. Utilizarea strategiilor adecvate de creare și adaptare a textelor literare pentru copii, pentru producerea unor texte originale, expresive și adecvate contextului educațional
- exerciții de redactare a unor texte originale sau adaptări din literatura pentru copii, cu utilizarea diferitelor tipare textuale *- exerciții de scriere creativă a unor texte literare, nonliterare, multimodale pentru copii, cu context impus (de exemplu: pe o temă dată, cu un obiect/ personaj dat, după imagine/șir de imagini, în versuri, proză, benzi desenate, pornind de la un text dat etc.), individual și în echipă, inclusiv prin folosirea unor aplicații digitale și documente colaborative.*

CG3 Exersarea gândirii critice și reflexive în interpretarea textelor literare pentru copii, în procesul dezvoltării personale și sociale prin lectură

CS 3.1. Utilizarea lecturii literare pentru copii ca instrument de reflecție personală, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a capacității de raportare a experiențelor proprii la textele studiate
– lectura ghidată cu identificarea emoțiilor, atitudinilor și relațiilor dintre personajele unui text literar *– jurnal de lectură cu elemente de reflecție personală (impresii, trăiri, semnificații ale textului)* *– exerciții de corelare a situațiilor și comportamentelor personajelor cu experiențe de viață personale sau cu situații specifice mediului școlar.*

CS 3.2. Analizarea mesajelor din textele literare pentru copii, pentru dezvoltarea competențelor de învățare colaborativă.
– activități de lucru în perechi sau în grup cu evidențierea mesajului etic al textelor literare pentru copii *– exerciții de identificare și discutare a valorilor morale și a dilemelor etice, în contexte de comunicare și colaborare diferite* *– dezbatere sau discuție dirijată, pe baza mesajelor și valorilor identificate în textele literare.*
CS 3.3. Evaluarea critică și argumentată a textelor literare pentru copii, pentru asumarea responsabilității etice în actul lecturii și adecvarea mesajului la particularitățile de vârstă ale copiilor.
– analiza comparativă a diferitelor interpretări ale aceluiași text literar, din perspectiva mesajului și a valorilor etice transmise *– exerciții de evaluare a impactului interpretărilor textelor literare asupra formării copilului* *– redactarea unor opinii argumentate privind adecvarea interpretării textului literar la vârsta și nevoile copilului.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Conceptul de literatură pentru copii	1.1. Specificul literaturii pentru copii 1.2. Genuri și specii literare accesibile copiilor 1.3. Teme literare accesibile copiilor 1.4. Valori morale și culturale în literatura pentru copii 1.5. Literatura pentru copii în mediul online
2. Literatură română clasică pentru copii	2.1. creația populară (folclorul literar: basmul popular, legenda, poezia obiceiurilor; folclorul copiilor: recitative, numărători etc.) 2.2. texte lirice – teme: copilărie, natură, viețuitoare, de inspirație istorică etc. 2.3. texte narative (în versuri sau în proză: fabula, schița, povestirea, romanul pentru și despre copii, legendă, basm cult, snoavă etc.) 2.4. teatrul pentru copii **Notă.** Se vor studia: un text din creația populară, două texte lirice pe teme diferite, trei texte narative și dramatice (integral sau fragmente).
3. Literatură română contemporană pentru copii	3.1. texte lirice pe teme diferite (copilărie, natură, viețuitoare, de inspirație istorică etc.) 3.2. texte narative (în versuri sau în proză) **Notă.** Se vor studia două texte lirice pe teme diferite și două texte narative (integral sau fragmente).
4. Literatură universală clasică pentru copii	4.1. textul narativ (teme, valori, specii narative, elemente de structură și limbaj etc.) **Notă.** Se vor studia două texte narative (integral sau fragmente).
5. Literatură universală modernă și contemporană pentru copii	5.1. texte lirice (elemente ludice în poezie: limbaj, versificație, lumi imaginate etc.) 5.2. texte narative (în versuri sau în proză): valori morale și grupări tematice **Notă.** Se vor studia trei texte (lirice, narative, în versuri sau în proză, integral sau fragmente).

6. Texte destinate educației timpurii și școlarilor mici	6.1. povestiri, texte suport pentru memorare/memorizare, lucrul cu cartea, citire de imagini 6.2. jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopeice
7. Texte media și multimodale	7.1. Audiobookuri, filme de animație, povești digitale interactive. 7.2. Povești digitale, benzi desenate educative, aplicații de lectură interactivă.
8. Elemente transdisciplinare	8.1. Literatura pentru copii și pedagogia jocului. 8.2. Literatura pentru copii și artele vizuale – ilustrație, afiș, poster etc. 8.3. Literatura pentru copii și artele spectacolului – dramatizare, joc de rol, storytelling, storyboard, desen animat, booktrailer, film, teatru de păpuși, teatru de umbre etc. 8.4. Literatura pentru copii și muzică – cântece inspirate din basme.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare pentru disciplina *Literatură pentru copii* se bazează pe o abordare integrată, centrată pe dezvoltarea competențelor de lectură, interpretare, exprimare și creație.

Activitățile propuse urmăresc stimularea sensibilității estetice, a empatiei, a gândirii critice și a creativității elevilor, prin raportare la literatura adresată copilăriei și la contextul educațional specific profilului pedagogic.

1. Abordări metodologice recomandate:

Utilizarea metodelor activ-participative (lectura interactivă, joc de rol, dezbatere, dramatizare, scriere creativă).

Promovarea învățării prin descoperire și a reflecției asupra actului lecturii.

Selecția textelor literare din lista propusă se realizează flexibil, de către profesor, în funcție de specificul specializării – *educație timpurie* sau *pedagogia învățământului primar;* cadrul didactic poate opta pentru texte adecvate specializărilor menționate, având în vedere particularitățile de vârstă ale copiilor, finalitățile formative specifice și competențele vizate.

Organizarea de ateliere de lectură și scriere pentru copii, în care elevii să experimenteze rolul de povestitor, ilustrator, moderator sau educator.

Corelarea activităților de lectură cu domenii conexe: psihologie, pedagogie, artă vizuală, muzică, educație media.

2. Resurse și instrumente didactice:

Integrarea resurselor digitale (audiobookuri, aplicații de lectură interactivă, platforme de povești digitale precum StoryJumper, Pixton, BookCreator).

În activitățile de lectură destinate educației timpurii și școlarilor mici, se recomandă valorificarea textelor semnate de Lucia Muntean, Victoria Pătrașcu, Ioana Macoveiciuc, Mihaela Coșescu, Carmen Tiderle, Cristina Andone, Alex Blenche, precum și ale autorilor internaționali David McKee (seria *Elmer*) și Anna Dewdney (seria *Llama Llama*), traduse în limba română, pentru dezvoltarea limbajului, a competențelor socio-emoționale și a plăcerii lecturii.

Folosirea materialelor vizuale și multimedia (ilustrații, film de animație, teatru pentru copii, podcasturi literare).

Promovarea utilizării resurselor educaționale deschise (OER) și a platformelor de biblioteci digitale (de ex. StoryWeaver, Europeana).

3. Activități recomandate:

Lectură expresivă și dramatizată a textelor;
Adaptarea poveștilor pentru scenete de teatru de păpuși;
Crearea unui jurnal de lectură ilustrat (fizic sau digital);
Realizarea unui portofoliu creativ de texte, ilustrații și reflecții personale;
Activități de tip „cititorul povestește copilului" – simulare a lecturii la clasă pentru nivel preșcolar / primar.

4. Strategii de evaluare:

Evaluare continuă, formativă, centrată pe progresul elevului;
Portofoliu creativ (texte, fișe de lectură, produse media, reflecții);
Autoevaluare și evaluare între colegi (feedback constructiv asupra interpretărilor textelor);
Prezentări publice, expoziții sau momente literare realizate în cadrul clasei sau al școlii;
Proiecte interdisciplinare (literatură + arte / literatură + pedagogie).

5. Direcții transversale:

Promovarea valorilor educației interculturale și a diversității prin selecția textelor (povești din culturi diferite).
Formarea unei atitudini critice față de stereotipurile prezente în literatura pentru copii și în produsele media actuale.
Încurajarea empatiei, cooperării și reflecției asupra rolului povestirii în educația timpurie.

6. Rolul profesorului:

Profesorul devine facilitator al învățării, mediator cultural și formator al gustului estetic.
El ghidează elevii spre înțelegerea valorilor transmise prin literatură, cultivând atât plăcerea lecturii, cât și înțelegerea mecanismelor narative, simbolice și etice ale textului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări de referință și studii teoretice / metodologice

Bruner, Jerome, *Actual Minds, Possible Worlds,* Harvard University Press, Cambridge, 1986.
Crăciun, Maria, *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005.
*** Literary Framework for Teachers, LiFT (accesibil la http://www.literaryframework.eu).
Manolescu, Marin, *Lectura și interpretarea textului literar la vârsta școlară*, Polirom, Iași, 2018.
Nodelman, Perry, *The Hidden Adult: Defining Children's Literature*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 2008.
Panait, Ioana, *Pedagogia lecturii. Ghid pentru formarea cititorului activ*, Editura Trei, București, 2021.
Papalia, Diane, *Psihologia copilului,* Editura Trei, București, 2016.
Shavit, Zohar, *Poetics of Children's Literature*, University of Georgia Press, Athens, 2009.
Vygotsky, Lev, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978.

II. Texte literare românești pentru copii (lectură recomandată)

Literatură română clasică pentru copii

*** *Cartea cu colinde*, Editura Gama, Iași, 2010.
Alecsandri, Vasile, *Opere*, vol. I-II, Editura pentru literatură, București, 1996.
Alexandrescu, Grigore, *Fabule*, Editura Aramis, 2015.
Arghezi, Tudor, *Cartea cu jucării,* Editura Agora, București, 2022.
Arghezi, Tudor, *10 căței, 10 mâțe și alte versuri de abecedar,* Editura Arthur, București, 2014.
Arghezi, Tudor, *Zdreanță și alte poeme pentru copii*, Editura Arthur, București, 2019.
Arghezi, Tudor, *Prisaca*, Editura Agora, București, 2024.
Caragiale, I.L., *Momente și schițe,* Editura Cartea românească, București, 2024.

Cazimir, Otilia, *Baba Iarna intră în sat*, Editura Litera Mică, București, 2020.
Coșbuc, George, *Iarna pe uliță*, Editura Agora, București, 2009.
Coșbuc, George, *Povestea gâștelor* Editura Arthur, București, 2020.
Creangă, Ion, *Amintiri din copilărie*, Editura Litera, București, 2022
Creangă, Ion, *Povestea lui Harap-Alb,* Editura Arthur, București, 2018.
Dulfu, Petre, *Isprăvile lui Păcală*, Editura Cartex, București, 2025.
Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Humanitas, București, 2014.
Farago, Elena, *Poezii alese*, Editura Aquila, 2025.
Gârleanu, Emil, *Din lumea celor care nu cuvântă*, Editura Corint Junior, București, 2025.
Ispirescu, Petre, *Legendele sau basmele românilor*, Editura Ars Libri, 2023.
Naum, Gellu, *Cartea cu Apolodor,* Editura Grupul Editorial Art, Colecția Arthur, București, 2024.
Naum, Gellu, *A doua carte cu Apolodor,* Editura Arthur, București, 2024.
Naum, Gellu, *Cel mai mare Gulliver,* Editura Arthur, București, 2018.
Petrescu, Cezar, *Fram, ursul polar,* Editura Arthur, București, 2024.
Sadoveanu, Mihail, *Dumbrava minunată*, Editura Arthur, București, 2017.
Sorescu, Marin, *Se mută circul înapoi*, Editura Arthur, București, 2023.
Topîrceanu, George, *Rapsodii de toamnă*, Editura Arthur, București, 2023.
Tudoran, Radu, *Toate pânzele sus!*, Editura Grafic, București, 2025.

Literatură română contemporană pentru copii

Bican, Florin, *Și v-am spus povestea așa*, Editura Arthur, București, 2014.
Blandiana, Ana, *Întoarcerea lui Arpagic*, Editura Humanitas, București, 2023.
Branișteș, Lavinia, *Melcușorul,* Editura Cartier, București, 2021.
Buzea, Constanța, *Cu cizmulițe de mălai*, Vlad și Cartea cu Genius, București, 2023.
Cassian, Nina, *Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigra și Aligru*, Editura Frontiera, București, 2022.
Cassian, Nina, *Prințul Miorlau*, Editura Frontiera, București, 2022.
Cărtărescu, Mircea, *Enciclopedia zmeilor*, Editura Humanitas, București, 2002.
Coman, Dan, *Plictisitoarea vacanță de vară a fraților Rățoi,* Editura Arthur, București, 2021.
Corcheș, Horia, *Istoria lui Răzvan,* Editura Arthur, București, 2025.
Iordan, Iulia, *Călătorie printre ierburi și lumină,* Editura Cartea copiilor, București, 2018.
Moldovan, Alex, *Olguța și un bunic de milioane,* Editura Arthur, București, 2025.
Nicolaie, Ioana, *Aventurile lui Arik*, Editura Arthur, București, 2023.
Niculescu, Veronica D., *O vară cu Isidor,* Editura Polirom, Iași, 2017.
Pătrașcu, Victoria, *Ziua în care a fugit somnul*, Editura Nemi, București, 2018
Pârvulescu, Ioana, *Trei zile nemaipomenite,* Editura Humanitas, București, 2023.
Popa, Alis, *Aventurile piratului Ket*, Editura Arthur, București, 2017.
Popescu, Adina, *Doar un alt caz pentru detectivul Wallace*, Editura Arthur, București, 2019.
Vișniec, Matei, *Omul de zăpadă care voia să întâlnească soarele*, Editura Arthur, București, 2024.
Vișniec, Matei, *Extraterestrul care își dorea ca amintire o pijama*, Editura Arthur, București, 2021.

III. Texte din literatura universală (lectură recomandată)

Literatură universală clasică pentru copii

Andersen, Hans Christian, *Povești*, Editura Arthur, București, 2015.
Baum, L. Frank, *Vrăjitorul din Oz*, Editura Corint, București, 2024.
Carroll, Lewis, *Alice în Țara Minunilor*, Editura Humanitas, București, 2017.
Collodi, Carlo, *Pinocchio,* Editura Humanitas Junior, București, 2022.
Dickens, Charles, *Poveste de Crăciun,* Editura Arthur, București, 2019.
Frații Grimm, *Basme,* Editura Arthur, București, 2016.

Kipling, Rudyard, *Cartea Junglei*, Editura Litera, București, 2020.
Nosov, Nikolai*, Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi,* Editura Humanitas Junior, București, 2023.
Saint-Exupéry, Antoine de, *Micul prinț,* Editura Paralela 45, Pitești, 2023.
Spyri, Johanna, *Heidi, fetița munților*, Editura Arthur, București, 2025.
Swift, Jonathan, *Călătoriile lui Gulliver*, Editura Litera, București, 2019.
Twain, Mark, *Aventurile lui Tom Sawyer*, Editura Corint, București, 2018.
Twain, Mark, *Prinț și cerșetor*, Editura Corint, București, 2025.
Verne, Jules, *20.000 de leghe sub mări,* Editura Litera, București, 2023.
Verne, Jules, *Ocolul Pământului în 80 de zile,* Editura Litera, București, 2023.

Literatură universală modernă și contemporană pentru copii

Bond, Michael, *Un urs pe nume Paddington,* Editura Arthur, București, 2017.
Boyne, John, *Băiatul cu pijamale în dungi*, Editura RAO, Iași, 2016.
Brubaker Bradley, Kimberly, *Războiul care mi-a salvat viața,* Editura Arthur, București, 2025.
Carle, Eric, *Omida mâncăcioasă. Carte-jucărie,* Editura Portocala albastră, București, 2007.
Dahl, Roald, *Charlie și fabrica de ciocolată*, Editura Arthur, București, 2016.
Dahl, Roald, *Matilda,* Editura Arthur, București, 2020.
Dahl, Roald, *Uriașul cel prietenos,* Editura Arthur, București, 2016.
Ende, Michael, *Poveste fără sfârșit,* Editura Arthur, București, 2025.
Ende, Michael, *Punci cu porunci,* Editura Arthur, București, 2025.
Funke, Cornelia, *Inimă de cerneală,* Editura Arthur, București, 2014.
Kinney, Jeff, *Jurnalul unui puști*, Editura Arthur, București, 2021.
Jansson, Tove, *Cometă în Momilandia*, Editura Arthur, București, 2023.
Jansson, Tove, *Pălăria vrăjitorului,* Editura Arthur, București, 2016.
Jansson, Tove, *Momitata își scrie memoriile*, Editura Arthur, București, 2025.
Lear, Edward, *Rime fără noimă,* Editura Cartex, 2024.
Lindgren, Astrid, *Pippi Șosețica*, Editura Arthur, București, 2015.
Lagerlöf, Selma, *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia,* Editura Arthur, București, 2014.
Milne, Alan Alexander, *Ursuletul Winnie Puh*, Editura Arthur, București, 2013.
Rowling, Joanne Kathleen, *Harry Potter și piatra filozofală*, Editura Arthur, București, 2020 (ediție revizuită).
Sendak, Maurice, *Regele tuturor sălbăticiunilor*, Editura Arthur, București, 2013.
Seuss Geisel, Theodor, *Cotoi cu pălărioi*, Editura Vlad și cartea cu Genius, București, 2022.
Silverstein, Shel, *Acolo unde nu mai e trotuar*, Editura Arthur, București, 2023.

IV. Resurse digitale utile (lectură și analiză media)

www.audiobooks.ro
http://www.bibliotecapemobil.ro
https://canva.com/education — creare de cărți ilustrate / povești digitale
http://www.cartescolara.ro
https:// cji.ro – educație media
http://www.childrenslibrary.org/icdl/SimpleSearchCategory?ilang=English
www.ecarti.net.
www.europeana.eu – Biblioteca Digitală Europeană
http://www.filmepedia.ro
http://feeclochette.chez.com/beaumont.html
https://literaturacopiilor.ro — platformă românească de povești audio și text
www.liternet.ro

https://media-and-learning.eu – resurse pentru educație media și literație digitală
https://www.storylineonline.net — povești citite expresiv de actori
https://storyweaver.org.in — bibliotecă globală de povești ilustrate
https://ro.wikisource.org

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Anamaria CIOBOTARU	I/DR.	Colegiul Național Pedagogic ,,Constantin Brătescu'', Constanța, Constanța
Marilena LASCĂR	I/DR.	Colegiul Național ,,Elena Cuza'', București
Anca-Denisa PETRACHE	I/DR.	Colegiul Național ,,Iulia Hașdeu'', București

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență
Georgeta IORDACHE	Prof.dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 3

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura română
Tehnici de comunicare

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 3
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Tehnici de comunicare, clasele a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina **Tehnici de comunicare** face parte din curriculumul de specialitate destinat filierei vocaționale, profilului pedagogic, și are rolul de a fundamenta și aprofunda competențele necesare gestionării complexe a interacțiunilor discursive, prin oferirea unui cadru teoretico-metodologic destinat analizării, structurării și optimizării proceselor de transmitere și interpretare a mesajelor. Aceasta contribuie la formarea capacității de literație avansată, orientată spre utilizarea conștientă și reflexivă a strategiilor verbale, nonverbale și paraverbale, precum și spre adecvarea comportamentelor comunicaționale la contexte socio-profesionale variate.

În plan funcțional, disciplina:

- susține profesionalizarea competențelor comunicative, prin integrarea modelelor teoretice contemporane din pragmalingvistică, semiotică și psihosociologia comunicării;
- promovează dezvoltarea gândirii critice, metacomunicative și reflexive, facilitând înțelegerea mecanismelor de producere și interpretare a sensului;
- consolidează abilitățile de negociere, cooperare și mediere, prin instrumente specifice gestionării conflictelor și coordonării interacțiunii;
- cultivă responsabilitatea etică și conștiința comunicativă, în conformitate cu normele profesionale și instituționale ale societății contemporane;
- oferă un cadru pentru auto-reglarea comunicării, prin conștientizarea influențelor contextuale, culturale și psihologice asupra discursului.

Programa școlară **Tehnici de comunicare** reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XI-a, pentru filiera vocațională, fiind una dintre componentele curriculumului național, înțeles ca ansamblu coerent al elementelor ce reglementează activitatea didactică din sistemul preuniversitar de învățământ: planuri cadru, programe școlare și standarde naționale de evaluare.

Programa este proiectată în acord cu prevederile *Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi*, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, cu o alocare de 1 oră/săptămână. Acest produs curricular are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional:

● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini;

● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie;

● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului;

● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (*Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning*);

● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2);

● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portofolio).

Prezenta programă școlară respectă structura standard prevăzută în *Cadrul de referință al Curriculumului național*, având următoarele componente:

– Notă de prezentare – prezintă importanța disciplinei și viziunea curriculară;

– Competențe generale – se reflectă în achizițiile dobândite în urma parcurgerii unui nivel de studiu sau a unui ciclu de școlaritate;

– Competențe specifice și exemple de activități de învățare – sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în procesul de dezvoltare a acestora;

– Conținuturi – fundamentează demersul științific;

– Sugestii metodologice – asigură coerența punerii în practică a programei.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conștientă și reflexivă a conceptelor, tehnicilor și strategiilor de comunicare, în contexte educaționale reale sau simulate, pentru realizarea unor interacțiuni eficiente și funcționale**
CG2	**Valorificarea resurselor digitale pentru optimizarea actului comunicării educaționale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Utilizarea conștientă și reflexivă a conceptelor, tehnicilor și strategiilor de comunicare, în contexte educaționale reale sau simulate, pentru realizarea unor interacțiuni eficiente și funcționale
CS 1.1. Explicarea conceptelor fundamentale ale comunicării (de exemplu: funcții de comunicare, tipuri de comunicare, metode și tehnici de comunicare etc.)
– realizarea unei hărți conceptuale (pe flipchart sau digital), în care elevii definesc concepte precum mesaj, cod, canal, feedback, comunicare verbală/nonverbală, funcții ale limbajului etc. *– joc de asociere a conceptelor teoretice cu exemple de situații practice (de exemplu: funcția expresivă - profesorul își exprimă emoțiile în fața clasei)* *– mini-prezentări în grupuri (de exemplu: ilustrarea conceptului de comunicare persuasivă în context educațional etc.)* *– analiza particularităților de lectură expresivă și de lectură receptivă, în secvențe din texte literare/nonliterare destinate preșcolarilor/școlarilor*
CS 1.2. Analizarea procesului de comunicare educațională prin aplicarea corectă a conceptelor teoretice în studii de caz, scenarii, secvențe de lecție sau situații de interacțiune pedagogică
– analiza unui studiu de caz privind o situație de comunicare defectuoasă profesor – elev, identificând blocajele și elementele lipsă (de exemplu: mesaj neclar, canal nepotrivit, feedback inexistent) *– reconstituirea unei situații de comunicare după vizionarea unui videoclip educațional pentru identificarea etapelor de transmitere, recepționare, decodificare și feedback* *– comentarea unei secvențe de lecție (text sau video) prin aplicarea conceptelor specifice (de exemplu: comunicarea paraverbală, comunicarea nonverbale, tipul de interacțiune etc.)* *– exersarea lecturii expresive și a lecturii receptive, valorificând secvențe din texte literare/nonliterare destinate preșcolarilor/școlarilor*
CS 1.3. Detectarea barierelor și a blocajelor în comunicare, în situații concrete de interacțiune
– realizarea unei analize structurale a barierelor de comunicare, prin utilizarea unor micro-scenarii (de exemplu: mesaj distorsionat, diferențe de vocabular, confuzii paronimice) *– elaborarea unui jurnal reflexiv despre impactul barierelor de comunicare* *– completarea unor fișe de observare cu indicatori clari (de exemplu: claritatea mesajului, respectul pentru interlocutor, empatia, gestionarea dezacordului etc.)*
CS 1.4. Aplicarea strategiilor și tehnicilor de comunicare în activități practice, pentru optimizarea relației formator – preșcolar/elev
– joc de roluri (formator – elev, formator – părinte) pentru exersarea comunicării asertive, pentru optimizarea mesajelor și pentru utilizarea feedbackului constructiv *– atelier de comunicare nonverbală și paraverbală pentru identificarea elementelor care optimizează mesajul (de exemplu: elevii reproduc gesturi, posturi sau expresii faciale adecvate diferitelor situații educaționale și discută efectele lor)* *– simulare de mini-lecție prin prezentarea unui conținut simplu (2–3 minute), folosind intonație adecvată, ritm, contact vizual și structura clară a mesajului* *– joc privind comunicarea verbală pentru transmiterea diferitelor tipuri de mesaje – pozitive sau negative* *– joc de rol pentru exersarea regulilor comunicării prin diferite canale (de exemplu: online, offline)*

CG 2. Valorificarea resurselor digitale pentru optimizarea actului comunicării educaționale
CS 2.1. Utilizarea unor instrumente digitale (de exemplu: platforme educaționale, aplicații de colaborare, instrumente multimedia etc.) pentru facilitarea comunicării eficiente, în contexte didactice
– explorare a unei platforme educaționale (de exemplu: Google Classroom, Moodle etc.), prin acțiuni concrete precum: crearea unei teme, realizarea și încărcarea unui material, realizarea unui feedback *– colaborare digitală în timp real, prin activități de tipul flipped classroom* *– realizare a unui forum de discuții pe o platformă educațională, unde elevii formulează întrebări și răspunsuri, folosind un limbaj adecvat comunicării profesionale*
CS 2.2. Realizarea de materiale educaționale digitale (de exemplu: prezentări, afișe interactive, videoclipuri, mesaje multimedia etc.) adaptate scopului comunicării și particularităților de vârstă ale preșcolarilor/școlarilor
– crearea unei prezentări digitale pentru explicarea unui concept de comunicare, folosind texte concise și elemente vizuale relevante *– elaborarea unui material video scurt (1–2 min.) în care elevii demonstrează un tip de comunicare (de exemplu: asertivă, nonverbală etc.)* *– proiectarea unui afiș digital pentru promovarea unui comportament comunicativ pozitiv în clasă (de exemplu: „Ascultarea activă”), utilizând un instrument interactiv (de exemplu: Genially, Canva)*
CS 2.3. Aplicarea regulilor de comunicare digitală responsabilă (de exemplu: eticheta, protecția datelor, etica informației etc.) în interacțiuni online cu elevi, colegi sau cadre didactice, în contexte reale sau simulate.
– analiza unor scenarii de comunicare online (de exemplu: chat fictiv, e-mail etc.) pentru identificarea greșelilor de etichetă *– simulare de redactare a unui e-mail profesional către profesor, educator, părinte etc., respectând formulele de salut, proprietatea termenilor, concizia ideilor și politețea mesajului* *– discuție ghidată privind analizarea diferitelor tipuri de date/informații care pot fi partajate în mediul online educațional*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Comunicarea educațională (intrapersonală, interpersonală, de grup, organizațională, publică etc.)**	1.1. Funcțiile comunicării educaționale (de cunoaștere, de formare, colaborativă, de evaluare etc.) 1.2. Tipuri de comunicare (orală, scrisă, sincron, asincron, receptivă, expresivă, vizuală și multimodală, colaborativă etc.) 1.3. Tehnici și metode de comunicare (de exemplu: argumentare, brainstorming, conversație, chestionar, videoconferință, mesaj, e-mail, forum, comentarii pe platforme educaționale sau rețele sociale, infografic, prezentare, videoclip, dialog socratic, discuție, expozeu, interviu, problematizare, joc de rol, panel, focus grup, tehnica asertivității etc.) 1.4. Mijloace de comunicare (întâlniri, interviuri, dezbateri, discursuri, conferințe etc.) 1.5. Instrumente de comunicare (corespondență, telefon, afiș, broșură etc.)
2. **Comunicarea mediată tehnologic**	2.1. Perspective teoretice: modelul transmiterii informației, pragmatica noilor media, teoria rețelelor etc. 2.2. Tipuri și caracteristici ale comunicării mediate tehnologic (sincron/asincron, textualitate extinsă, blended learning etc.) 2.3. Mijloace de comunicare digitală (comunicarea prin platforme digitale, servicii de comunicare digitală etc.) 2.4. Instrumente digitale de comunicare (de exemplu: Power Point, Canva, Padlet, Google forms, Kahoot etc.)

Domenii de conținut	Conținuturi
3. **Bariere în comunicare**	3.1.Tipuri de bariere în comunicare (de exemplu: lingvistice, psihologice, culturale, sociale, fizice etc.) 3.1. Consecințe (de exemplu: mesaje interpretate greșit, conflicte și tensiuni, pierderea încrederii între interlocutori, decizii eronate etc.) 3.2. Strategii pentru depășirea barierelor în comunicare (ascultare activă, empatie, claritate și simplitate în formularea ideilor, feedback constant, adaptare responsabilă la context etc.)

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară ***Tehnici de comunicare*** urmărește formarea și consolidarea competenței de comunicare corectă și eficientă, esențială pentru elevii de la profilul pedagogic. Procesul de implementarea a acesteia impune utilizarea unor metode didactice predominant activ – participative, centrate pe implicarea activă și voluntară a elevilor.

Aceste metode presupun parcurgerea unor etape succesive ale învățării: căutarea și selectarea informațiilor, structurarea și prezentarea lor, utilizarea instrumentelor digitale pentru expunere și colaborare, precum și aplicarea practică, spontană, a celor învățate în situații autentice sau simulate de comunicare educațională.

Un rol deosebit în atingerea competențelor generale ale programei îl au metodele ludice – jocul de rol, dramatizarea, problematizarea, dialogul socratic, microscenariul, atelierul de comunicare – precum și alte strategii interactive, precum studiul de caz, exercițiile de discurs didactic, observația, interviul, analiza secvențelor didactice filmate și a textelor literare/nonliterare care să favorizeze exersarea activității didactice de la discipline precum educarea limbajului, discipline pe care le vor preda ulterior, în cazul elevilor de la specializarea educație timpurie și de la specializarea pedagogia învățământului primar. Toate aceste metode facilitează exersarea tehnicilor de comunicare, dezvoltarea abilităților de interacțiune funcțională și formarea unei conduite comunicaționale adecvate absolventului de la profilul pedagogic, inclusiv prin integrarea instrumentelor digitale.

Profesorul are un rol esențial în realizarea finalităților programei, întrucât reprezintă un model autentic de comunicator, atât din perspectiva utilizării strategiilor de comunicare, cât și a valorificării resurselor digitale. Prin autoanaliză și reflecție pedagogică constantă, dar și prin feedbackul oferit elevilor, cadrul didactic contribuie la formarea unor competențe comunicaționale solide și transferabile. Totodată, profesorul organizează un cadru educațional deschis, variat și stimulativ, care favorizează implicarea elevilor și dezvoltarea potențialului acestora ca viitori actori ai comunicării educaționale eficiente.

Modalitățile de evaluare trebuie elaborate în strânsă corelație cu competențele generale și specifice ale disciplinei ***Tehnici de comunicare***, având ca obiect nu doar achizițiile teoretice, ci și capacitatea elevilor de a utiliza funcțional tehnicile de comunicare și instrumentele digitale în situații educaționale reale sau simulate. Evaluarea trebuie concepută ca o activitate de comunicare educațională, în care elevul este implicat activ, într-un climat de încredere, în care cunoaște criteriile, le înțelege și le acceptă, valorificând formativ rezultatele obținute.

În acest sens, se impune depășirea limitelor evaluării tradiționale bazate exclusiv pe raportarea la nivelul clasei, la așteptările subiective ale profesorului sau la mecanismele de recompensă și sancțiune. Evaluarea poate avea un rol de stimulare a implicării, atunci când este raportată la progresul individual al elevului, sau un rol de reper obiectiv, atunci când se raportează la standarde generale rezultate din competențele specifice derivate din programa școlară.

Pe lângă aceste roluri, evaluarea îndeplinește funcții esențiale pentru formarea absolvenților: funcția de individualizare a învățării, prin conștientizarea nivelului propriu de competență comunicațională; funcția de dezvoltare a capacității de autoevaluare; funcția de învățare, prin consolidarea achizițiilor teoretice și practice.

De asemenea, evaluarea contribuie la optimizarea procesului didactic prin funcția de cunoaștere a elevilor (cunoștințe, aptitudini, interese, concepții), funcția de reglare a demersului educativ (identificarea și corectarea lacunelor și dificultăților) și funcția de individualizare a metodelor didactice, prin adaptarea strategiilor la particularitățile fiecărui elev, în vederea formării unor competențe de comunicare eficiente, funcționale și sprijinite de utilizarea resurselor digitale.

Domeniile de conținut ale comunicării se structurează pe multiple niveluri funcționale și semiotice, integrând dimensiuni verbale, nonverbale și paraverbale, precum și sfere relaționale și instituționale distincte. Comunicarea verbală vizează organizarea discursului prin limbaj articulat, comunicarea nonverbală privește sistemele de semne corporale și proxemice, iar comunicarea paraverbală se referă la modularea vocală a mesajului.

În planul tipologiilor interacționale, comunicarea poate fi intrapersonală (orientată spre procesele reflexive interne), interpersonală (centrată pe relațiile diadice), de grup (circumscrisă dinamicilor colective), organizațională (specifică structurilor instituționale) și publică (direcționată către audiențe largi și heterogene). Complementar, comunicarea interculturală analizează interacțiunile mediate de diferențe culturale, iar comunicarea mediată tehnologic examinează procesele discursive realizate prin intermediul platformelor digitale și al instrumentelor de comunicare electronică.

Împreună, aceste domenii de conținut configurează un cadru comprehensiv pentru investigarea modurilor de producere, transmitere și interpretare a sensului în contexte sociale, culturale și instituționale variate.

Propunem, mai jos, câteva posibile strategii didactice care pot fi utilizate la clasă:

- **Harta conceptuală**

Este o metodă de organizare și reprezentare vizuală a informațiilor, care arată relațiile dintre concepte prin intermediul unor noduri (cuvinte – cheie) și conectori (linii, săgeți, expresii de legătură). Harta pornește de la un concept central, iar în jurul acestuia se construiesc ramificații care explică ideile secundare, exemplele sau legăturile logice dintre elemente. De aceea, metoda poate fi folosită mai ales pentru predarea – învățarea – evaluarea conceptelor teoretice. De exemplu:

❖ Construirea unei hărți conceptuale pentru analiza tipurilor de comunicare: (beneficii: elevii organizează vizual informațiile teoretice, pot vedea rapid relațiile dintre concept, facilitează compararea tipurilor de comunicare și identificarea elementelor comune sau deosebite; ajută la fixarea noțiunilor abstracte într-un mod accesibil)

❖ Utilizarea hărții conceptuale pentru pregătirea unei prezentări sau lecții (beneficii: elevii învață să structureze un conținut în mod logic; ajută elevii să identifice ideile esențiale și relațiile dintre ele, evitând supraîncărcarea informațională; facilitează dezvoltă competențe de organizare didactică).

- **Atelierul de comunicare**

Reprezintă o strategie didactică activ – participativă deosebit de eficientă în formarea competențelor de comunicare, deoarece îi implică direct pe elevi în situații autentice sau simulate de comunicare educațională, apropiate de cele pe care le vor întâlni în viitoarea lor profesie. Metoda urmărește conștientizarea elevilor cu privire la dinamica actului de comunicare și modurile de exprimare a mesajului. Se poate folosi cu precădere la specializările *Educație timpurie* și *Pedagogia învățământului primar* pentru formarea unor deprinderi de lucru cu preșcolarii/școlarii, la discipline precum educarea limbajului, în vederea implementării unor strategii de lucru pentru formarea competențelor de lectură receptivă și lectură expresivă, de comunicare interpersonală și de comunicare la nivelul grupului.

Atelierul de comunicare este organizat ca un spațiu de învățare aplicativ, colaborativ și reflexiv, în care elevii lucrează individual, în perechi sau în grupuri mici.

În cadrul atelierului, elevii: realizează jocuri de rol; elaborează și susțin microdiscursuri didactice; simulează situații de comunicare educațională problematice; creează materiale digitale (de exemplu: prezentări, fișe interactive, scenarii video etc.).

- **Microscenariul didactic**

Constituie o strategie didactică activ – participativă cu un pronunțat caracter aplicativ. Aceasta valorifică simularea unor situații reale de comunicare educațională, contribuind la dezvoltarea abilităților necesare viitoarei activități didactice. Microscenariul presupune elaborarea și interpretarea unor secvențe scurte de comunicare (scenarii didactice miniaturale), care redau situații tipice din mediul școlar: comunicarea profesor – elev, profesor – părinte, gestionarea conflictelor verbale, transmiterea instrucțiunilor, oferirea feedbackului etc. Prin caracterul său sintetic și aplicativ, metoda permite exersarea rapidă și repetată a tehnicilor de comunicare, în contexte variate.

Etapele aplicării metodei în context didactic:

a) Stabilirea cadrului și a obiectivelor – Profesorul precizează competențele vizate (exprimare corectă, adaptarea mesajului la context, utilizarea strategiilor de comunicare verbală și nonverbală, integrarea resurselor digitale, după caz), tema microscenariului și criteriile de evaluare;

b) Conceperea microscenariului – Elevii, individual sau în grupuri mici, elaborează un scenariu scurt care include: contextul situației educaționale; rolurile participanților; obiectivul comunicării; mesajele principale și strategiile utilizate. În această etapă, se dezvoltă capacitatea de structurare a mesajului și de anticipare a reacțiilor interlocutorului;

c) Interpretarea și simularea – Microscenariul este pus în scenă prin joc de rol. Elevii exersează: exprimarea verbală clară și coerentă; utilizarea limbajului nonverbal; adaptarea discursului la specificul interlocutorului. Simularea poate fi susținută de resurse digitale (prezentări, suport video, înregistrări etc.);

d) Analiza și reflecția – După interpretare, activitatea este analizată prin discuții ghidate, feedback colegial și intervenția profesorului. Se evidențiază punctele forte, erorile de comunicare și modalitățile de ameliorare, consolidând capacitatea de autoevaluare.

Microscenariul poate fi aplicat și pentru identificarea barierelor în comunicare, pentru care propunem câteva activități didactice:

1. „Mesajul distorsionat"

Situație: Doi colegi lucrează la un proiect. Ana îi spune lui Vlad să trimită documentul „în format final". Vlad înțelege „draft final" și îl trimite incomplet. Ana se enervează.

Bariere structural analizabile:

- Ambiguitate în mesaj (instrucțiuni neclare)
- Lipsa confirmării înțelegerii (nu a reformulat)
- Diferențe de vocabular/termeni
- Reacție emoțională care blochează dialogul

Întrebări de analiză:

- Ce segment al mesajului a creat confuzia?
- Unde lipsește feedbackul?
- Cum ar fi putut fi clarificat termenul „format final"?

2. „Nu te aud, deși ești lângă mine!"

Situație: La o discuție de grup, Radu vorbește mult, întrerupându-i pe ceilalți. Ioana renunță să mai intervină.

Bariere structural analizabile:

- Întreruperi frecvente → blocaj în transmiterea mesajului
- Dezechilibru de participare
- Lipsa ascultării active
- Limbaj nonverbal defensiv (Ioana se retrage, evită contactul vizual)

Întrebări de analiză:

- Cum afectează întreruperile fluxul comunicării?
- Ce semnale nonverbale indică blocajul?
- Cum poate fi redistribuit spațiul de vorbire?

3. „Concluzii grăbite"

Situație: Profesorul anunță că discută cu elevii despre proiectele lor. Un elev presupune că „urmează să fie certat", devine defensiv și răspunde monosilabic.

Bariere structural analizabile:

- Presupuneri eronate
- Filtrarea emoțională
- Interpretarea negativă automată
- Scădere a receptivității la mesaj

Întrebări de analiză:

- Ce presupunere a creat bariera?
- Cum influențează starea emoțională receptarea mesajului?
- Ce tehnici pot reduce distorsiunea (clarificare, reformulare)?

Strategii de evaluare propuse, la nivelul disciplinei:

1. Evaluarea prin portofoliul de comunicare (care poate include produse relevante: fișe de analiză a actului comunicativ, scenarii didactice, discursuri redactate, reflecții personale, materiale digitale – prezentări, videoclipuri). Strategia permite evaluarea progresului individual, a corectitudinii exprimării și a capacității de aplicare a tehnicilor de comunicare în contexte educaționale reale sau simulate;

2. Evaluarea prin situații autentice și simulate de comunicare (se realizează prin jocuri de rol, microscenarii, simulări de lecții, dialoguri profesor – elev/profesor – părinte; elevii sunt evaluați în raport cu claritatea mesajului, adecvarea limbajului, utilizarea comunicării nonverbale și integrarea resurselor digitale; evaluarea are caracter aplicativ și formativ);

3. Evaluarea prin observație sistematică și grile de apreciere – se utilizează grile de observație pentru a urmări comportamentul comunicațional al elevilor în activitățile curente: participarea activă, coerența

exprimării, capacitatea de argumentare, ascultarea activă; criteriile sunt cunoscute de elevi, favorizând transparența și autoformarea;

4. Evaluarea prin autoevaluare și evaluare colegială – elevii își analizează propriile prestații comunicaționale și oferă feedback colegilor pe baza unor criterii clar stabilite; această strategie dezvoltă capacitatea de reflecție, responsabilitatea față de propriul progres și competențele metacognitive, esențiale viitorului cadru didactic;

5. Evaluarea prin proiect educațional cu componentă digitală – elevii elaborează și prezintă proiecte care vizează comunicarea didactică (de exemplu: campanii educaționale, prezentări interactive, materiale pentru ore demonstrative). Sunt evaluate atât conținutul comunicării, cât și utilizarea eficientă a resurselor digitale;

6. Evaluarea prin probe orale structurate (discurs, dezbatere, interviu) – elevii susțin discursuri argumentate, participă la dezbateri tematice sau la interviuri simulate. Evaluarea vizează corectitudinea limbajului, coerența logică, adecvarea discursului la context și capacitatea de interacțiune funcțională.

Rolul profesorului:

- model de comunicare;
- facilitator al învățării active;
- organizator al situațiilor educaționale;
- mentor al dezvoltării personale;
- reglator al progresului;
- mediator al relațiilor de comunicare.

Prin aceste roluri complementare, profesorul contribuie decisiv la **formarea absolvenților de la profilul pedagogic, capabili să comunice corect, eficient, empatic și responsabil**, în contexte educaționale diverse, reale sau simulate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Abric, Jean-Claude, ***Psihologia comunicării***, Editura Polirom, București, 2022.
2. Agabrian, Mircea, ***Strategii de comunicare eficientă***, Editura Institutul European, Iași, 2008.
3. Albulescu, Ion, Albulescu, Mirela, ***Procedee discursive didactice***, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2006.
4. Cerghit, Ioan, ***Sisteme de instruire alternative și complementare,*** Editura Polirom, București, 2008.
5. Cucoș, Constantin, ***Pedagogie,*** Editura Polirom, Iași, 2024.
6. Dinu, Mihai, ***Comunicarea***, Editura Algos, București, 2004.
7. Gilles, Amado, Guttet, Andre, ***Psihologia comunicării în grupuri***, Editura Polirom, Iași, 2007.
8. Graur, Evelina, ***Tehnici de comunicare***, Editura Mediamira, Cluj-Napoca, 2001.
9. Marinescu, Valentina, ***Introducere în teoria comunicării***. ***Principii, modele, aplicații***, Editura C.H. Beck, București, 2011.
10. Matterlart, Armand, Matterlart, Michèle, ***Istoria teoriilor comunicării***, Editura Polirom, Iași, 2001.
11. Mucchielli, Alex, ***Arta de a comunica***, Editura Polirom, Iași, 2005.
12. Neacșu, Ioan, ***Metode și tehnici de învățare eficientă,*** Editura Polirom, București, 2015.
13. Pamfil, Alina, ***Didactica literaturii. Reorientări***, Editura Art, București, 2016.
14. Pânișoară, Ion Ovidiu, ***Comunicarea eficientă***. Ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2015.
15. Petre, Anghel, ***Stiluri şi metode de comunicare***, Editura Aramis, București, 2003.
16. Prutianu, Ștefan, ***Antrenamentul abilităților de comunicare***, Editura Polirom, Iași, 2005.
17. Șoitu, Laurențiu, ***Comunicare și acțiune***, Editura Institutului European, Iași, 1997.
18. Șoitu, Laurențiu, ***Pedagogia comunicării***, Editura Institutului European, Iași, 2001.
19. Stoica-Constantin, Ana, ***Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare și diminuare a conflictelor***, Editura Polirom, Iași, 2004.
20. ***Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române***. Ediția a III-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2021.
21. ***Îndreptar ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație***. Editura Univers Enciclopedic, București, 2024.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Bălăceanu Elena Gabriela	Prof.Gr I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
Covaci Ariana-Oana	Prof Gr I/Dr.	Colegiul Național „C. D. Loga” Caransebeș, Caraș-Severin

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**
Iordache Georgeta	Prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 4

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura română - Literație emergentă

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr.4
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literație emergentă clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Literație emergentă* are ca finalitate formarea competențelor viitorilor educatori de a susține dezvoltarea limbajului oral, a capacității de comunicare și a proceselor premergătoare lecturii și scrierii la copilul de vârstă timpurie (0–6/7 ani).

În această etapă, literația nu este abordată ca proces formal de alfabetizare, ci ca dezvoltare naturală, interactivă și contextualizată a înțelegerii limbajului, a construirii sensului și a relației dintre cuvinte, imagini, obiecte și experiențe.

Conceptul de literație emergentă presupune că abilitățile de citire și scriere nu apar brusc odată cu școlarizarea, ci se formează treptat, prin expunerea copilului la limbaj, prin dialog, explorare, joc simbolic și experiențe narative semnificative.

În acest sens, disciplina pune accentul pe dezvoltarea vocabularului activ, ascultarea și exprimarea orală, conștiința fonologică (recunoașterea sunetelor, ritmurilor și rimelor), reprezentarea simbolică și contactul cu cartea ca obiect cultural și afectiv.

Rolul educatorului este esențial în facilitarea situațiilor naturale de învățare a limbajului: conversația empatică, lectura expresivă a poveștilor, jocul de rol, dramatizarea, jocurile de cuvinte, explorarea imaginilor, cântecele și ritmurile verbale, povestirea în grup și dialogul cu copilul.

Educatorul devine model de vorbire, mediator al sensului și promotor al relației afective cu limbajul, cultivând încrederea copilului în propria capacitate de a se exprima.

Disciplina se construiește pe un demers interactiv, ludic și multisenzorial, în strânsă legătură cu domeniul dezvoltării personale și socio-emoționale.

Activitățile de literație emergentă sunt integrate în rutinele zilnice ale copilului și au caracter globalizat, fiind corelate cu jocul, explorarea mediului, artele vizuale, muzica și mișcarea.

Disciplina *Literație emergentă* contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie prevăzute în *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022), în special:

- competența de comunicare în limba maternă;
- competențele sociale și emoționale;
- competențele culturale și de sensibilizare artistică;
- competențele pentru învățarea autonomă și colaborativă.

Prin caracterul său formativ, disciplina sprijină viitorii educatori în crearea mediilor alfabetogenice: spații educaționale bogate în limbaj, texte, simboluri și interacțiuni, care stimulează curiozitatea, expresivitatea și bucuria descoperirii limbajului, contribuind la formarea copilului ca viitor cititor și comunicator competent.

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării
- Exemple de activități de învățare
- Sugestii metodologice

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Dezvoltarea competențelor de comunicare orală și de mediere a limbajului în interacțiunea educator–copil, pentru facilitarea comunicării orale funcționale la copilul de vârstă timpurie.
CG2	Dezvoltarea competențelor de sprijinire a conștiinței fonologice, a reprezentării simbolice și a gândirii narative, pentru formarea premiselor lecturii și scrierii.
CG3	Proiectarea mediilor alfabetogenice și a contextelor de învățare ludică, pentru facilitarea dezvoltării preliterației la copilul de vârstă timpurie.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G.1 Dezvoltarea competențelor de comunicare orală și de mediere a limbajului în interacțiunea educator–copil, pentru facilitarea comunicării orale funcționale la copilul de vârstă timpurie.
1.1. Utilizarea comunicării verbale și nonverbale adecvate, pentru dezvoltarea exprimării orale a copilului.
– jocuri de rol educator–copil, simulate în momente de rutină zilnică: primirea copiilor, servirea mesei, tranzițiile între activități; *– exerciții de modelare a limbajului afectiv prin mesaje de încurajare, validare emoțională și reformulare pozitivă a răspunsurilor copiilor;* *– lectura expresivă a unor mesaje și texte scurte, cu variații de ton, ritm, intonație;* *– analizarea unor secvențe video pentru identificarea comportamentelor de comunicare eficientă.*
1.2. Utilizarea povestirii și a lecturii expresive, pentru dezvoltarea vocabularului și a înțelegerii mesajului oral.
– lectura expresivă a poveștilor ilustrate, cu adaptarea vocii (ton, ritm, pauză, intonație); *– povestirea cu suport vizual (imagini, marionete, obiecte reale, teatru de masă);* *– lectura cu pauze pentru dialog cu copiii (întrebări deschise, anticipări, completări de propoziții);* *– repovestirea colectivă sau individuală a unor secvențe scurte din poveste;* *– dramatizarea sau jocul de rol pe baza personajelor și situațiilor din text.*
1.3. Adaptarea intervenției verbale și nonverbale la particularitățile de vârstă și la nivelul de dezvoltare al copilului, pentru susținerea progresului comunicării orale.
– observarea comportamentelor de comunicare ale copiilor în situații de joc și rutine zilnice, cu notarea indicatorilor de limbaj; *– analiza unor situații didactice sau înregistrări video, pentru identificarea nivelurilor diferite de dezvoltare a limbajului;* *– exerciții de reformulare și extindere a enunțurilor copilului, prin modelare verbală pozitivă;* *– simularea unor interacțiuni educator–copil, cu adaptarea tonului, ritmului și complexității mesajului;* *– realizarea unor activități de autoevaluare și discuții de grup privind eficiența comunicării didactice.*

CG2. Dezvoltarea competențelor de sprijinire a conștiinței fonologice, a reprezentării simbolice și a gândirii narative, pentru formarea premiselor lecturii și scrierii.
2.1. Utilizarea jocurilor fonologice și ritmice, pentru dezvoltarea sensibilității auditive și a conștiinței sunet–cuvânt la copilul de vârstă timpurie.

CG2. Dezvoltarea competențelor de sprijinire a conștiinței fonologice, a reprezentării simbolice și a gândirii narative, pentru formarea premiselor lecturii și scrierii.
– jocuri de recunoaștere și imitare a sunetelor din mediul înconjurător („Cine face sunetul acesta?”); *– realizarea de cântece ritmice, poezii-joc și formule rimate;* *– exerciții de bătăi din palme, pași sau instrumente simple pentru marcarea ritmului;* *– jocuri de repetare și completare de rime, onomatopee și silabe.*
2.2. Utilizarea suporturilor vizuale și obiectuale, pentru dezvoltarea reprezentării simbolice și a legăturii obiect–imagine–cuvânt.
– crearea de mini-povești pornind de la imagini, obiecte sau jucării tematice; *– „cutia cu obiecte” – construirea de scenarii narative pe baza materialelor alese aleator;* *– exerciții de asociere a obiectelor reale cu imagini și cuvinte/etichetări vizuale;* *– activități de selectare a cărților adecvate vârstei.*
2.3. Integrarea activităților narative și simbolice în joc, pentru stimularea exprimării verbale și a construirii sensului.
– repovestirea ghidată a unor secvențe scurte din poveștile studiate; *– dramatizări și jocuri de rol pornind de la personaje cunoscute;* *– completarea orală a unor povești începute de educator;* *– realizarea de lanțuri narative colective („fiecare copil adaugă o propoziție”).*

CG3. Proiectarea mediilor alfabetogenice și a contextelor de învățare ludică, pentru facilitarea dezvoltării preliterației la copilul de vârstă timpurie.
3.1. Organizarea spațiului educațional ca mediu alfabetogenic, pentru stimularea explorării autonome a limbajului scris și vizual.
– amenajarea „colțului de carte” cu cărți ilustrate adecvate vârstei; *– realizarea de etichete vizuale (simbol / simbol + cuvânt) pentru obiectele din clasă;* *– selectarea periodică a materialelor de lectură (cărți cartonate, imagini, albume);* *– observarea directă a modului în care copiii aleg, răsfoiesc și utilizează spontan cărțile.*
3.2. Integrarea experiențelor de literație emergentă în rutina zilnică a copilului de vârstă mică, pentru stimularea preliterației și a interesului pentru limbaj.
– exerciții de utilizare a rimelor, cântecelor și formulărilor ritmate în momentele de tranziție; *– activități de introducere a povestirii scurte în timpul meselor, al întâmpinării sau al pregătirii copilului pentru somn;* *– joc de rol (magazin, bucătărie, spital) pentru îmbogățirea vocabularului;* *– exerciții de creare a unor situații narative pornind de la obiecte familiare sau imagini.*
3.3. Organizarea calitativă a mediului educațional, pentru creșterea relevanței experiențelor de învățare.
– exerciții de analiză a fotografiilor sau filmărilor din sala de grupă pentru identificarea elementelor alfabetogenice; *– activități de completare a unei fișe de autoevaluare privind organizarea spațiului și materialele utilizate;* *– activități de revizuire periodică a amenajării clasei în funcție de interesele și nevoile copiilor;* *– discuții de grup și feedback colegial privind eficiența mediului creat.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dezvoltarea limbajului oral și a comunicării	1.1. Comunicarea verbală și nonverbală în interacțiunea educator–copil. 1.2. Dialogul funcțional în rutinele zilnice (întâmpinare, tranziții, masă, somn). 1.3. Dialogul educativ și formularea întrebărilor deschise. 1.4. Limbaj afectiv și atașament prin comunicare.
2. Povestire și lectură expresivă în educația timpurie	2.1. Lectura expresivă. 2.2. Povestirea cu sprijin vizual (carte ilustrată, marionete, imagini, obiecte reale). 2.3. Simplificarea și adaptarea poveștilor în funcție de vârstă. 2.4. Participarea copilului la povestire: completare, anticipare, reformulare.
3. Conștiință fonologică și sensibilitate lingvistică	3.1. Recunoașterea și reproducerea ritmurilor și rimelor. 3.2. Jocuri fonematice simple (sunete, silabe, onomatopee). 3.3. Poezii-joc, cântece, formule ritmice, rime pentru tranziții. 3.4. Jocuri de mișcare și sunet (clape sonore, bătăi din palme, pași).
4. Dezvoltarea reprezentării simbolice și a gândirii narative	4.1. Legătura obiect–imagine–cuvânt–poveste. 4.2. Joc simbolic cu roluri (casă, doctor, magazin, bucătărie). 4.3. Crearea de mini-povești pornind de la imagini sau obiecte. 4.4. Întărirea vocabularului prin joc și conversație.
5. Mediul alfabetogenic	5.1. Organizarea colțului de carte (selectarea și expunerea cărților ilustrate). 5.2. Așezarea funcțională a etichetelor vizuale (simboluri la creșă; simbol + cuvânt la grupă mare). 5.3. Materiale multisenzoriale de explorare: texturi, forme, culori. 5.4. Ritualuri culturale ale lecturii (aleg cartea, îmi aleg locul, ascult, povestesc).
6. Proiectare didactică și reflecție profesională	6.1. Observarea copilului și identificarea nivelului de dezvoltare a limbajului. 6.2. Proiectarea unei secvențe de literație emergentă pentru creșă / grădiniță. 6.3. Micro-teaching: simularea activității în grupul de formare. 6.4. Reflectarea asupra relației dintre limbaj, emoție și joc.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Literație emergentă* se bazează pe o abordare globală, integrată și ludică a limbajului, în acord cu caracteristicile de dezvoltare ale copilului de vârstă timpurie și cu rolul educatorului ca mediator al comunicării, al sensului și al relației afective.

1. Principii metodologice generale

Literația emergentă se dezvoltă prin interacțiune, nu prin exerciții de alfabetizare formală.

Limbajul oral se formează în contexte reale, afective și semnificative pentru copil.

Jocul simbolic și povestirea sunt instrumente principale de învățare.

Repetiția, imitația și ritmul sunt mecanisme naturale ale dezvoltării limbajului.

Mediul educațional este el însuși o resursă — educatorul creează medii alfabetogenice bogate în limbaj, imagini, ritm și ocazii de comunicare.

2. Strategii didactice recomandate

Lectura expresivă cu voce caldă, lentă, ritmată.

Povestirea cu sprijin vizual (obiecte reale, imagini, marionete, carte ilustrată).

Dialogul extins: educatorul ascultă, reformulează, completează, lasă timp copilului să găsească cuvântul.
Jocuri de sunete și rime (bătăi din palme, vocalize, poezii-joc, chiuituri).
Joc simbolic (roluri simple: doctor, bucătar, șofer, păpușă).
Rutine cu limbaj constant (salut, masă, somn, tranziții).
Învățare multisenzorială (miros, atingere, sunet, mișcare).

3. Organizarea mediului de învățare

Crearea unui colț de carte accesibil, confortabil și atractiv (perne, lumină caldă, mascote).
Prezența cărților ilustrate reale, nu doar file laminate.
Expunerea etichetelor simbol, însoțite de cuvinte (doar la grupa mare; în creșă se utilizează doar imaginea/simbolul).
Materiale naturale și obiecte familiare, pentru narativizare spontană.
Spațiu pentru povestire, ascultare și dialog, nu doar activitate frontală.

4. Rolul educatorului

Model de limbaj: clar, calm, afectiv, coerent.
Folosește întrebări deschise, nu întrebări test:
„Ce crezi că se întâmplă?" vs. „Ce culoare are ursul?"
Încurajează răspunsurile copilului, indiferent de formă sau corectitudine.
Creează timpi de așteptare — copilul are nevoie de timp pentru a formula răspunsul.
Evită corectarea directă; folosește modelarea:
Copilul: „Apa caldă."
Educatorul: „Da, apa este caldă. O simțim caldă în palme."

5. Particularizare în funcție de vârsta copilului

Vârstă	Focus	Exemple de activități
0-3 ani	limbaj afectiv, imitație, numire	cântece – joc, mimă, onomatope, povești scurte
3-4 ani	dialog scurt, vocabular de bază	povestire cu imagini, repovestire colectivă, joc de rol
5-6 ani	structurare gândirii narative, simbol, cuvânt	mini-povești, lanțuri narative, etichete vizuale, dramatizări scurte

6. Evaluarea învățării

Evaluarea este formativă, nu sumativă, și urmărește:

- progresul în abilitățile de comunicare ale elevilor (viitorilor educatori);
- capacitatea de observare și susținere a limbajului copilului;
- gradul de autenticitate, naturalețe și expresivitate în interacțiune.

Instrumente:

- Portofoliu reflexiv
- Jurnal de practică
- Micro-teaching (simulare la clasă)
- Autoevaluare și feedback colegial

Nu se evaluează performanța copilului, ci competența viitorului educator.
Literația emergentă nu înseamnă învățarea literelor, ci construirea relației copilului cu limbajul, povestea, dialogul și sensul.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări de referință și resurse metodologice
Bruner, Jerome, *Acts of Meaning*, Harvard University Press, Cambridge, 1990
Gopnik, Alison, *Mintea copilului*, Editura Publica, București, 2017
Neculau, Adrian (coord.), *Psihologia copilului*, Polirom, Iași, 2018
Nicolescu, Lidia, *Limbaj și comunicare în educația timpurie*, EDP, București, 2019
Ministerul Educației, *Cadrul de referință al curriculumului național*, MEC, București, 2022
Ministerul Educației, *Curriculum pentru educația timpurie* (0–6 ani), MEC, București, 2019
Pânișoară, Ion-Ovidiu (coord.), *Comunicare și relaționare în educație*, Polirom, Iași, 2020
Snow, C. & Dickinson, D., *Early Literacy Development*, Longman, New York, 1991
Vygotsky, Lev, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978
Teale, W. & Sulzby, E., *Emergent Literacy*, Ablex Publishing, Norwood, 1986
Wells, Gordon, *Dialogic Inquiry*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006
Whitehurst, G. & Lonigan, C., Emergent Literacy: *Development from Preschoolers to Readers*, Reading Research Quarterly, 32(4), 1998

II. Cărți ilustrate și albume recomandate (pentru practică și portofolii)
Browne, Anthony, *Vocea mea*, Editura Cartea Copiilor, București, 2017
Browne, Anthony, *Împreună*, Editura Cartea Copiilor, București, 2018
Carle, Eric, *Omida mâncăcioasă*, Editura Cartea Copiilor, București, 2015
Davies, Benji, *Bunicul este un ocean*, Pandora M, București, 2017
Donaldson, Julia & Scheffler, *Axel, Zog*, Editura Cartea Copiilor, București, 2019
Donaldson, Julia & Scheffler, *Axel, Gruffalo*, Editura Cartea Copiilor, București, 2014
Donaldson, Julia & Scheffler, Axel, *Cavalerul Zog și prințesa salvatoare,* Editura Cartea Copiilor, București, 2020
Iordan, Iulia, *Călătorie prin muzeu*, Vellant, București, 2016
Kitamura, Satoshi, *O zi groaznică pentru Edgar*, Nemi, București, 2018
Jansson, Tove, *Povești cu Mumin*, Arthur, București, 2018
Lionni, Leo, *Frederick*, Vellant, București, 2018
Pătrașcu, Victoria, *Ziua în care a fugit somnul*, Nemi, București, 2018
Sendak, Maurice, *În țara creaturilor sălbatice / Where the Wild Things Are*, Arthur, București, 2013

III. Resurse digitale
Canva for Education, creație povești ilustrate, https://www.canva.com/education
https:// cji.ro – educație media
https://media-and-learning.eu – resurse pentru educație media și literație digitală
Padlet, portofolii digitale de povești, https://padlet.com
StoryWeaver, platformă internațională de povești gratuite, https://storyweaver.org.in
Storyline Online, lecturi expresive cu actori, https://www.storylineonline.net

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Anamaria CIOBOTARU	Grad I/Dr.	Colegiul Național Pedagogic,, Constantin Brătescu'', Constanța, Constanța
Marilena LASCĂR	Grad I/Dr.	Colegiul Național ,,Elena Cuza'', București
Anca-Denisa PETRACHE	Grad I/DR.	Colegiul Național ,,Iulia Hașdeu'', București

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	Prof. dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 5

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română Literație și scriere creativă

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS) Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară și pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 5
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română – Literație și scriere creativă clasele a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară și pedagogie generală*

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Literație și scriere creativă* se înscrie în aria curriculară *Limbă și comunicare* și are rolul de a dezvolta competențele de lectură, scriere, reflecție critică și expresivitate, printr-o abordare integrată a textelor multimodale și a procesului creator. Ea propune o articulare între literația funcțională – ca abilitate de înțelegere, analiză și utilizare a textelor în diverse contexte – și literația estetică și creativă – ca formă de expresie personală, empatică și artistică.

În contextul educației contemporane, literația depășește înțelesul tradițional de „alfabetizare" și devine o competență transversală esențială pentru gândirea critică, comunicarea eficientă și participarea socială activă.

Astfel, disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a interpreta, evalua și produce mesaje în formate variate: scrise, vizuale, digitale, simbolice.

Prin integrarea scrierii creative în acest proces, se cultivă expresivitatea, imaginația și autonomia intelectuală, oferind elevilor posibilitatea de a construi sens și de a-și afirma vocea personală.

Pentru elevii care studiază la filiera vocațională, profilul pedagogic, disciplina *Literație și scriere creativă* are o relevanță dublă: formativă și profesională.

Pe de o parte, dezvoltă competențele de comunicare scrisă și orală necesare absolvenților de profil pedagogic; pe de altă parte, oferă modele de activități, tehnici și metode care pot fi ulterior utilizate în procesul de predare a scrierii și lecturii la nivel preșcolar și primar.

Elevii învață să-și structureze ideile, să adapteze mesajele la public, să folosească resursele limbajului în mod expresiv și responsabil. Disciplina valorifică metodologia atelierului de scriere și lectura ca proces reflexiv, interactiv și colaborativ.

Prin etapele planificării, redactării, revizuirii și publicării, elevii descoperă cum se construiește sensul și cum se transformă experiența în expresie artistică.

Activitățile propuse îmbină dimensiunea pragmatică a scrisului (scriere funcțională, argumentativă, digitală) cu dimensiunea creativă (poezie, proză scurtă, eseu, jurnal reflexiv, blog educațional).

Abordarea interdisciplinară permite conexiuni cu discipline precum psihologia educației, artele, pedagogia comunicării și educația media.

În același timp, integrarea resurselor digitale (aplicații de redactare colaborativă, platforme de storytelling, portofolii digitale) contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și la formarea unei culturi a comunicării multimodale.

Disciplina *Literație și scriere creativă* contribuie la formarea competențelor-cheie stabilite de *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022), în special:

– competența de comunicare în limba maternă;
– competențele culturale și de sensibilizare artistică;
– competența digitală;
– competențele sociale, civice și de exprimare personală.

Prin varietatea de conținuturi și activități propuse, disciplina dezvoltă o cultură a scrisului și a lecturii orientată spre reflecție, creativitate și participare culturală.

Elevii sunt încurajați să devină autori și cititori activi, capabili să interacționeze cu texte complexe, să exprime perspective originale și să valorifice puterea limbajului ca instrument de comunicare, educație și transformare personală.

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării
- Exemple de activități de învățare
- Sugestii metodologice

COMPETENȚE GENERALE (CG.)

CG1	**Dezvoltarea competențelor de literație funcțională și reflexivă, pentru receptarea, analiza și interpretarea corectă a textelor multimodale și a discursurilor contemporane.**
CG2	**Dezvoltarea competențelor de scriere expresivă, reflexivă și creativă, pentru redactarea în format scris și oral a unor texte coerente, originale și adecvate diferitelor situații de comunicare.**
CG3	**Exersarea competențelor de literație și scriere creativă în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse, pentru integrarea eficientă în activități pedagogice și sociale.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG1. Dezvoltarea competențelor de literație funcțională și reflexivă, pentru receptarea, analiza și interpretarea corectă a textelor multimodale și a discursurilor contemporane.
1.1. Identificarea intenției de comunicare, a registrelor de limbaj și a structurilor de sens din texte literare, nonliterare și media, pentru înțelegerea corectă a mesajului.
- lectură comparată între un text jurnalistic, un text literar și o postare digitală; *- exerciții de analiză a tonului, intenției și conotațiilor din texte educaționale sau culturale.*
1.2. Analizarea modului în care structura, limbajul și suportul media influențează sensul și impactul unui mesaj, pentru dezvoltarea gândirii critice și reflexive.
- discuție dirijată: „Cum se schimbă sensul unui text atunci când devine clip video?"; *- analiza unui text multimodal (articol cu imagine, afiș educațional, vlog cultural).*
1.3. Evaluarea credibilității surselor și a informațiilor din textele media și digitale, pentru formarea unei literații informaționale responsabile.
- atelier: „Cum recunoaștem sursele credibile?" (exercițiu de fact-checking); *- analiza comparativă a mesajelor din texte publicitare și educaționale.*

CG 2. Dezvoltarea competențelor de scriere expresivă, reflexivă și creativă, pentru redactarea în format scris și oral a unor texte coerente, originale și adecvate diferitelor situații de comunicare.
2.1. Planificarea și organizarea unui text coerent și structurat, pentru adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicativ.
- elaborarea unui text argumentativ sau reflexiv privind un subiect de interes pedagogic; *- exerciții de structurare a ideilor: brainstorming, mind-mapping, schițe de text.*
2.2. Utilizarea strategiilor de scriere creativă (descriere expresivă, monolog interior, dialog, voce narativă) pentru exprimarea autentică a ideilor și a emoțiilor.
- atelier de scriere: mini-narațiune despre un moment de învățare semnificativ; *- exerciții de stil: rescrierea unui text educațional în cheie poetică sau narativă.*
2.3. Revizuirea și adaptarea textului redactat în funcție de scop, public și canal de comunicare pentru îmbunătățirea clarității, coerenței și eficienței comunicării.

CG 2. Dezvoltarea competențelor de scriere expresivă, reflexivă și creativă, pentru redactarea în format scris și oral a unor texte coerente, originale și adecvate diferitelor situații de comunicare.
- peer feedback: schimb de texte între colegi pentru comentarii constructive; *- adaptarea unei povestiri scrise pentru un format digital (blog, prezentare interactivă).*

CG 3. Exersarea competențelor de literație și scriere creativă în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse, pentru integrarea eficientă în activități pedagogice și sociale.
3.1. Elaborarea de materiale educaționale, proiecte și texte cu scop formativ (texte motivaționale, povești educative, articole pedagogice), pentru utilizarea competențelor de scriere în activități educaționale.
-crearea unui text educațional destinat elevilor din ciclul primar („Povestea bunătății”); *-redactarea unui articol de blog despre rolul scrierii creative în educație.*
3.2. Utilizarea resurselor digitale (creare, editare și publicare de texte), pentru dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală și lucru colaborativ.
- proiect colaborativ: e-portofoliu de scriere (în Google Docs / Padlet / Canva); *- crearea unei reviste digitale de clasă, cu texte și reflecții ale elevilor.*
3.3. Argumentarea rolului literației și al scrierii creative în educația contemporană, pentru dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității etice față de comunicarea publică.
- dezbatere: „Este scrisul creativ o formă de educație civică?”; *- eseu reflexiv: „Cum pot poveștile și scrisul să schimbe comportamentele?”.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Literația funcțională și reflexivă	1.1. Tipuri de texte: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ, dialogic. 1.2. Înțelegerea, parafrazarea și rezumarea textelor complexe. 1.3. Analiza intenției de comunicare și a registrelor de limbaj. 1.4. Evaluarea surselor de informație și a credibilității mesajelor media.
2. Literația critică și etică	2.1. Identificarea și interpretarea mesajelor implicite. 2.2. Discernerea între fapte și opinii; analiza biasului și a stereotipurilor. 2.3. Argumentarea responsabilă în contexte educaționale și sociale. 2.4. Literația informațională: verificarea surselor, gândirea critică, etica citării.
3. Scrierea expresivă și creativă	3.1. Tehnici de stimulare a creativității: brainstorming, asociere liberă, imaginație dirijată. 3.2. Producerea de texte originale: poezie, proză scurtă, jurnal reflexiv, eseu. 3.3. Rescrierea și adaptarea creativă a unor texte cunoscute. 3.4. Stiluri expresive și voci narative (prima persoană, voce colectivă, discurs interior).
4. Scrierea profesională și educațională	4.1. Elaborarea de texte funcționale și pedagogice (fișe de lectură, texte motivaționale, narațiuni educative). 4.2. Redactarea de texte reflexive sau de formare (eseuri despre experiențe de învățare, jurnale de practică). 4.3. Crearea de materiale pentru activități nonformale (texte pentru jocuri, povestiri educative, scenete scurte).

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Literația digitală și multimodală	5.1. Citirea și scrierea în medii digitale (blog, postare, podcast, colaj vizual). 5.2. Crearea de conținut multimodal (text, imagine, sunet, video). 5.3. Utilizarea aplicațiilor educaționale pentru scriere colaborativă. 5.4. Etica digitală și protejarea dreptului de autor.
6. Proiecte de literație aplicată	6.1. Realizarea unui portofoliu personal de texte (literare, educaționale, media). 6.2. Atelier de publicare: antologie de clasă, blog colectiv, revistă digitală. 6.3. Prezentări publice sau lecturi în contexte educaționale. 6.4. Reflecția asupra rolului scrisului și lecturii în dezvoltarea personală și profesională.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare în cadrul disciplinei *Literație și scriere creativă* are la bază o abordare integrată și formativă, centrată pe elev, care valorifică potențialul expresiv, reflexiv și comunicativ al limbajului.

Disciplina urmărește formarea competențelor funcționale, critice și creative de lectură și scriere, necesare în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse.

1. Principii metodologice generale:

Învățare activă și reflexivă, bazată pe explorarea și producerea sensului în texte diverse (literare, nonliterare, media).

Alternarea scrierii funcționale cu scrierea expresivă și creativă, pentru a stimula atât rigoarea limbajului, cât și libertatea expresiei.

Abordarea procesuală a scrierii (planificare – redactare – revizuire – publicare).

Corelarea cu literația digitală și media, pentru a dezvolta competențele de comunicare multimoda

Utilizarea evaluării formative, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și portofoliu reflexiv.

2. Strategii și metode recomandate:

Atelierul de scriere (individual sau colaborativ), în care elevii trec prin toate etapele procesului de redactare.

Lectura reflexivă, lectura creativă și lectura comparativă, ca metode de interpretare și modelare a scrisului.

Jurnalul de scriere – utilizat pentru înregistrarea ideilor, a reflecțiilor și a progresului individual.

Scriere colaborativă în medii digitale (Google Docs, Padlet, Canva, Jamboard).

Proiecte de comunicare educațională și campanii media (texte persuasive, mesaje motivaționale, bloguri tematice).

Dezbaterea și argumentarea – pentru formarea competențelor retorice și etice.

3. Particularizări metodologice în funcție de specializare:

Pedagogia învățământului primar:

Accent pe scrierea didactică și expresivă – texte narative, instructive și ludice utilizabile în procesul de învățare la ciclul primar (fișe de lectură, povești educative, texte scurte motivaționale).

– Exerciții: adaptarea unui text pentru elevii din ciclul primar; rescriere creativă a unei povești cunoscute; conceperea unui scenariu educativ.

– Metode: dramatizare, scriere ghidată, „cititorul devine autor”.

Pedagogia educației nonformale:

Accent pe scrierea aplicată și comunicarea comunitară, prin proiecte culturale și civice (texte persuasive, pliante, broșuri educative, campanii de conștientizare).

– Activități: redactarea unei povești colective despre o temă socială; compunerea unui mesaj educațional pentru copii/adolescenți; scriere colaborativă de texte pentru ateliere nonformale.

– Metode: proiect educațional, storytelling comunitar, scriere colaborativă.

Mediere școlară:

Accent pe literația empatică și comunicarea nonviolentă.

– Activități: analizarea limbajului conflictual din texte și reformularea mesajului într-un registru empatic; redactarea de texte persuasive, motivaționale sau conciliatoare; exerciții de ascultare activă și de scriere reflexivă.

– Metode: dramatizare, role-play, scriere reflexivă, jurnal de mediere.

Pedagogie generală:

Accent pe comunicarea educațională, relaționarea empatică și formarea atitudinilor pozitive față de actul comunicării și lectură.

Disciplina are rolul de a dezvolta abilități practice de redactare și exprimare în contexte școlare și de viață cotidiană.

– Activități:

redactarea de mesaje educative și motivaționale pentru elevi (anunțuri, texte de prezentare, materiale pentru panoul clasei);

elaborarea de texte administrative și educaționale simple (informări, regulamente, fișe de activitate);

scrierea unui jurnal reflexiv despre experiența de lucru cu elevii interni;

compunerea de texte scurte, narative sau descriptive, destinate activităților educative extracurriculare;

organizarea unui colț literar sau a unei mini-reviste de internat (cu texte ale elevilor).

– Metode și procedee:

conversația dirijată, scrierea ghidată, scrierea în perechi;

lectura expresivă, rescrierea funcțională, povestirea experienței;

ateliere de comunicare empatică și de scriere aplicată;

activități de grup și portofolii colective (colaj, revistă, blog intern).

– Finalitate formativă:

Dezvoltarea competențelor de comunicare scrisă clară, empatică și corectă, a capacității de a elabora materiale educaționale de bază și a deprinderilor de exprimare care sprijină relația pedagog–elev.

4. Resurse recomandate:

Texte literare și nonliterare, texte media, articole de opinie, interviuri, discursuri educaționale.

Platforme de scriere colaborativă și editare digitală.

Colecții de texte educaționale și antologii de scriere creativă.

Resurse vizuale și audio (podcasturi, videoclipuri, ilustrații, infografice).

5. Evaluare:

Evaluarea competențelor dobândite se realizează prin:

Portofoliu de scriere (texte funcționale, reflexive și creative);

Autoevaluare și feedback colegial;

Proiecte interdisciplinare (scriere + pedagogie / scriere + artă / scriere + TIC);

Prezentări publice, expoziții de texte sau lansări simbolice de „revistă de clasă”.

Evaluarea este centrată pe progres, pe capacitatea elevilor de a comunica eficient, empatic și creativ, și pe transferul competențelor de literație în contexte educaționale autentice.

Prin caracterul său formativ, disciplina *Literație și scriere creativă* nu vizează doar performanța literară, ci dezvoltarea unei culturi a comunicării, a responsabilității etice și a reflecției profesionale, competențe fundamentale pentru orice specializare a profilului pedagogic.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări de referință și resurse metodologice

(pentru formarea competențelor de literație, comunicare și scriere creativă)

Atwell, Nancie, *In the Middle: A Lifetime of Learning About Reading, Writing, and Adolescents,* Heinemann, Portsmouth, 2015

Bruner, Jerome, *Actual Minds, Possible Worlds*, Harvard University Press, Cambridge, 1986

Bomer, Randy, *Building Adolescent Literacy in Today's English Classrooms*, Heinemann, Portsmouth, 2011
Calkins, Lucy, *The Art of Teaching Writing*, Heinemann, Portsmouth, 1994
Rosenblatt, Louise, *The Reader, the Text, the Poem*, Southern Illinois University Press, Carbondale, 1994
Gee, James Paul, *Reading as Situated Language*, Routledge, London, 2008
Graves, Donald, *Writing: Teachers & Children at Work*, Heinemann, Portsmouth, 2003
Graham, Steve & Harris, Karen, *Teaching Writing*, APA, Washington, 2019
Lankshear, Colin & Knobel, Michelle, *New Literacies: Everyday Practices and Social Learning*, Open University Press, Maidenhead, 2011
Manolescu, Marin, *Lectura ca proces cognitiv*, Polirom, Iași, 2020
Murray, Donald, *A Writer Teaches Writing*, Heinemann, Portsmouth, 2004
Percec, Dana (coord.), *Studii de literatie și cultură textuală*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2021
Vygotsky, Lev, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978
Wolf, Maryanne, *Proust and the Squid: The Story and Science of the Reading Brain*, Harper Collins, New York, 2007

II. Texte literare recomandate pentru analiză și modele de scriere

(se selectează 2–4 autori/an, nu toți)

Texte din literatura română

Blandiana, Ana, *Ochiul de greier*, Editura Humanitas, București, 2017
Cărtărescu, Mircea, *Levantul,* Editura Humanitas, București, 2019
Marinescu, Angela, *Arta Manipulării*, Editura Charmides, Bistrița, 2015
Sorescu, Marin*, La Lilieci,* Editura Cartea Românească, București, 2013
Stănescu, Nichita, *Laus Ptolemaei*, Editura Humanitas, București, 2018
Vakullovski, Mihail, *Română pentru avansați*, Editura Vinea, București, 2015

Texte din literatura universală

Carver, Raymond, *Short Cuts*, Vintage, London, 2009
Kafka, Franz, *Metamorfoza*, Editura Humanitas, București, 2015
Murakami, Haruki, *Elefantul a dispărut*, Editura Polirom, Iași, 2021
Plath, Sylvia, *Ariel, Faber & Faber*, London, 2015
Pessoa, Fernando, *Cartea neliniștirii*, Editura Humanitas, București, 2020

III. Resurse digitale utile pentru scriere creativă și literație

https://canva.com/education — realizare de portofolii creative vizuale
https:// cji.ro – educație media
https://liternet.ro — bibliotecă literară online cu texte și eseuri
https://media-and-learning.eu – resurse pentru educație media și literație digitală
https://padlet.com — spațiu colaborativ pentru ateliere de scriere
https://poetica.ro — platformă de poezie contemporană românească
https://scriitoriperețe.ro — arhivă de texte creative ale tinerilor
https://storymaps.arcgis.com — creație narativă vizuală / hărți narative

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Anamaria CIOBOTARU	I/DR.	Colegiul Național Pedagogic ,,Constantin Brătescu'', Constanța, Constanța
Marilena LASCĂR	I/DR.	Colegiul Național ,,Elena Cuza'', București
Anca-Denisa PETRACHE	I/DR.	Colegiul Național ,,Iulia Hașdeu'', București

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Iordache Georgeta	Prof.dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 6

Programa școlară pentru disciplina

Artă dramatică

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 6
Programa școlară pentru disciplina Artă dramatică clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***„Artă dramatică”*** – clasa a X-a – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) din învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale. Curriculumul este structurat astfel încât activitățile de predare – învățare să se desfășoare cu o frecvență **de o oră pe săptămână.**

În elaborarea programei s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care întemeiază studiul disciplinei:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și planurile cadru;
- Documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)
- Corelarea cu profilul de formare al absolventului (competențe-cheie definite de Cadrul de referință al curriculumului național (2022)

Programa vizează dezvoltarea expresiei creative, a competențelor scenice și a colaborării în contexte educațional - teatrale, punându-se accent pe profilul de formare al elevului din învățământul liceal. Competențele cheie ce trebuie urmărite/dezvoltate sunt: comunicare în limba maternă, a învăța să înveți, sensibilizare și exprimare culturală, socială și civică și spirit de inițiativă și antreprenoriat.

Arta dramatică poate contribui la îmbogățirea culturii elevilor, la dezvoltarea gustului pentru aspecte ale autenticității, la educarea posibilității de a înțelege și de a analiza frumusețea și profunzimea operelor dramatice.

Prin realizarea de spectacol elevul va avea capacitatea de a se exprima creativ, empatic și responsabil prin mijloace specifice artei dramatice, de a colabora eficient în contexte de grup și de a valorifica experiența artistică în procesul de formare personală și socială.

Predarea disciplinei se bazează pe metode interactive și experiențiale: exerciții de improvizație, jocuri de rol, dramatizări, ateliere de cărți, dezbateri și reflecții individuale. Profesorul are rolul de facilitator al procesului de învățare, încurajând exprimarea liberă, colaborarea și feedback-ul constructiv.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

Programa școlară este realizată din perspectiva modelului de proiectare curriculară, în vigoare.

- **Competențele** sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.
- **Competențele generale** vizate la nivelul disciplinei opționale Artă dramatică trasează achizițiile de cunoaștere ale elevului din învățământul liceal.
- **Competențele specifice** sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.
- **Conținuturile** învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

- **Sugestiile metodologice** includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice şi elemente de evaluare continuă. Pornind de la competenţele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	CG1. Utilizarea elementelor de expresie creativă în contexte educațional - teatrale, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor
CG2	CG2. Aplicarea rolurilor și responsabilităților scenice în situații reale de învățare, pentru formarea autonomiei și a implicării active în procesele educaționale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea elementelor de expresie creativă în contexte educațional - teatrale, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor

Clasa a X-a
CS 1.1. Experimentarea jocului de rol și a exercițiilor de improvizație, mișcare și expresie corporală pentru cultivarea atenției, spontaneității și a dezvoltării spiritului de observație și a încrederii
- ***descoperirea posibilităților de expresie prin mișcare, gest și postură**, prin exerciții simple de coordonare, echilibru și relaționare cu spațiul, pentru dezvoltarea atenției și a prezenței corporale* - ***implicarea activă în exerciții de improvizație individuală sau colectivă**, pornind de la stimuli vizuali, sonori sau emoționali, pentru stimularea spontaneității și a reacției creative în timp real* - ***experimentarea unor jocuri de rol inspirate** din viața cotidiană, din povești sau contexte familiare (reale sau imaginare), cu scopul de a-și exersa atenția proprie sau a partenerului/partenerei, de a reacționa spontan și de a-și adapta comportamentul la situații date*
CS 1.2. Generarea de idei adaptate unor ritmuri, intensități și spații diferite
- ***explorarea relației cu spațiul** prin exerciții de mișcare liberă, orientare și schimbare de nivel (sus - jos, aproape - departe, centru - margine), pentru conștientizarea dimensiunii, limitelor și posibilităților de expresie ale propriului corp în raport cu elementele înconjurătoare (obiecte și persoane)* - ***explorarea ritmurilor și intensităților diferite ale mișcării** prin activități care implică variații de viteză, energie și direcție, adaptate la stimuli sonori, muzicali sau vizuali, în scopul dezvoltării flexibilității expresive și a capacității de a genera idei în contexte dinamice* - ***crearea unor scurte secvențe de mișcare sau improvizație (corporală, verbală)**, individuale sau colective, în care participanții adaptează intenționat ritmul, intensitatea și utilizarea spațiului, construind în spații diferite compoziții variate ca energie, tempo și formă scenică*
CS 1.3. Analiza personajelor și a relațiilor scenice în textele simple studiate (fabule, poezii, monologuri din texte literare sau dramatice)
- ***identificarea trăsăturilor personajelor și a relațiilor dintre ele** prin lectura unor texte scurte (fabule, fragmente de dialog, și monolog), urmată de discuții colective și brainstorming despre intențiile, emoțiile și comportamentele observate (fișa personajului)* - ***utilizarea gândirii critice și a logicii narative** prin exerciții de comparare, deducție și asociere cu experiențe reale sau cunoscute, pentru formularea de ipoteze privind comportamentul și înțelegerea motivațiilor personajelor și a relațiilor dintre ele* - ***jocul de rol** (analiza unor momente cheie din text, a psihologiei, atitudinii și evoluției personajelor), experimentarea unor variante diferite de interpretare*

CG 2 - Aplicarea rolurilor și responsabilităților scenice în situații reale de învățare, pentru formarea autonomiei și a implicării active în procesele educaționale

Clasa a X-a
CS 2.1. Crearea unor scurte momente dramatice pe bază de text, însoțite de materiale audio și/sau video
- ***identificarea unor texte** care includ elemente care pot fi valorificate scenic (replici, ritm, atmosferă, conflict) și realizarea unui portofoliu individual*

Clasa a X-a
- ***adaptarea pentru prezentare scenică a textelor colectate (dramatizare)**, prin rescriere, condensare sau reinterpretare unde este cazul integrând elemente audio, video sau mișcare* - ***realizarea unui moment scenic complet**, cu unul sau două personaje, prin combinarea interpretării textului cu elemente sonore și/sau vizuale, identificate sau create cu ajutorul unor aplicații simple sau AI, pentru susținerea atmosferei și a intenției artistice*
CS 2.2. Comunicarea eficientă în echipă din perspectiva unor roluri diferite (actor, regizor, scenograf, tehnic, scenarist, manager cultural)
- ***descoperirea funcțiilor și responsabilităților dintr-o echipă de creație teatrală**, prin discuții, studii de caz și simulări de rol (actor, regizor, scenograf, personal tehnic cu responsabilități diferite, marketing, logistică)* - ***implicarea în activități de grup care solicită cooperarea între roluri**, pentru luarea deciziilor comune legate de conceptul scenic, decor, ritm, atmosferă, dar și a rolurilor conexe: lumini, sunet, recuzită, costume, coordonare tehnică documentare, marketing, promovare, relații publice, fotografie și critică de spectacol, în vederea înțelegerii procesului complet de realizare și prezentare a unui produs teatral* - ***aplicarea abilităților de comunicare, gândire critică și colaborare în crearea unei secvențe dramatice colective**, prin asumarea rolului propriu și cu respectarea contribuțiilor celorlalți membri ai echipei*
CS 2.3. Punerea în scenă a unui spectacol scurt cu integrarea expresiei verbale, nonverbale și vizuale: alegerea decorului, iluminării și a costumelor; poziționarea coerentă a actorilor în spațiul scenic și controlul modului în care aceștia își interpretează rolurile (intrări - ieșiri, mișcare, gesturi, tonul vocii)
- ***explorarea elementelor vizuale și spațiale ale scenei** (decor, lumină, costume, mișcare), prin exerciții de compoziție și orientare în spațiul scenic* - ***înțelegerea și aprofundarea rolului repetiției în construirea unui moment dramatic**, cu accent pe comunicare, ascultare și coordonare verbală și corporală, precum și pe coerența și sincronizarea mișcărilor, tonului și a ritmului* - ***prezentarea publică a spectacolului** (creației colective), cu integrarea elementelor tehnice (lumini, sunet, multimedia) și realizarea unei sesiuni de reflecție și feedback (autoanaliză, evaluare colegială, discuție despre coerența expresiei scenice) la finalul reprezentației*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a - X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Cultivarea spontaneității și a încrederii	1.1. Tehnici de reacție rapidă la stimuli imprevizibili 1.2. Acceptarea și integrarea propunerilor partenerului („Da, și…”) 1.3. Antrenarea creativității în situații limitate (obiect, cuvânt, emoție impusă) 1.4. Relaxarea controlului și încrederea în proces
2. Dezvoltarea atenției și a observației	2.1. Exerciții de focalizare (vizuală, auditivă, corporală) 2.2. Ascultarea activă și observarea detaliilor în parteneriate de scenă 2.3 Identificarea schimbărilor de atitudine, ritm, expresie 2.4. Analizarea comportamentelor corporale și emoționale
3. Lucrul cu emoția și expresia	3.1. Recunoașterea emoțiilor de bază prin gest și postură 3.2. Expresia corporală a emoțiilor complexe (teamă, curaj, rușine, curiozitate) 3.3. Transformarea emoției în acțiune scenică (observare și reflectare)
4. Exerciții de mișcare și expresie corporală	4.1. Încălzirea corporală și expresivitatea gestului și a mișcării 4.2. Coordonarea corporală și utilizarea spațiului scenic 4.3. Ritm, intensitate, direcție și energie în mișcare (ca mijloc de comunicare nonverbală)
5. Spațiul și relația scenică	5.1. Orientarea și deplasarea în spațiu în raport cu partenerul 5.2. Relația privirii, a distanței și a contactului corporal 5.3. Utilizarea spațiului pentru a sugera relații, emoții, putere sau vulnerabilitate

Domenii de conținut	Conținuturi
6. Jocul de rol și improvizația	6.1. Concepte de bază: rol, personaj, situație, context 6.2. Exerciții de improvizație individuală și colectivă și de reacție spontană la stimuli verbali și nonverbali 6.3. Jocuri de rol inspirate din viața cotidiană, din basme sau situații școlare Explorarea „rolurilor multiple” (actor, observator, partener, lider)
7. Reflecția și feedback-ul	7.1. Auto - observarea și conștientizarea propriului corp și a comportamentului scenic 7.2. Acordarea de feedback constructiv între participanți (metoda sandwich – o apreciere pozitivă, un lucru care ar putea fi îmbunătățit, se încheie cu o altă apreciere pozitiv) 7.3. Descrierea și analiza procesului (ce am observat, ce am simțit, ce am învățat)

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei **„Artă dramatică”** la nivelul clasei a X-a are ca finalitate dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute în programă, printr-un demers metodologic riguros care îmbină dimensiunea practic-performativă cu cea reflexiv-analitică. Această abordare sprijină formarea gândirii critice și a sensibilității artistice, esențiale pentru dezvoltarea competențelor-cheie la acest nivel. Formarea competențelor se realizează prin alternanța dintre experimentarea directă a mijloacelor expresive și conceptualizarea progresivă a noțiunilor din domeniul dramatic.

1. Principii metodologice generale

Procesul de promovare a autonomiei creative a elevilor privilegiază dezvoltarea capacității de a formula intenții artistice proprii, de a lua decizii estetice informate și de a-și asuma responsabilități în realizarea unui produs scenic. Analiza textelor dramatice urmărește identificarea semnificațiilor tematice, a relațiilor interpersonale și a structurii tipurilor de conflicte, prin raportare la contexte culturale, etice și sociale relevante. Integrarea temelor actuale și relevante pentru elevi și comunitate – identitate, etică, relații sociale, fenomenul mediatic sau securitatea online – transformă arta dramatică într-un spațiu de reflecție critică asupra realității contemporane.

Se utilizează evaluarea formativă, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și construirea unor portofolii (digitale sau letrice), în scopul consolidării alfabetizării media și al diversificării formelor de expresie scenică.

Aplicarea acestor principii urmărește echilibrul între învățarea prin acțiune și reflecția asupra procesului artistic, susținând trecerea treptată de la jocul expresiv la înțelegerea conștientă a demersului creativ. Acest demers asigură coerența între competențele vizate și experiențele de învățare propuse, oferind elevilor contexte autentice de explorare, expresie și analiză.

2. Strategii și metode recomandate

Studierea disciplinei „Artă dramatică” presupune integrarea unor **strategii activ-participative, creative și reflexive**, care susțin dezvoltarea competențelor expresive, interpretative și colaborative ale elevilor. Acestea includ conversația euristică și catehetică, povestirea, descrierea, exemplul, explicarea, situația - problemă, lectura explicativă, interpretarea, recitarea, improvizația, teatralizarea, dramatizarea și proiectul de grup. Aceste metode valorifică principiile didactice clasice – activizarea, accesibilitatea, individualizarea și creativitatea – adaptate specificului practic - performativ al disciplinei și orientate spre formarea competențelor prevăzute în programă.

Se recomandă ca desfășurarea orei de „Artă dramatică“ și punerea în scenă a unui spectacol scurt să aibă loc într-un spațiu adecvat jocului teatral (sală de spectacole/festivități etc.).

3. Resurse recomandate

Se recomandă utilizarea unei varietăți de resurse educaționale, care să susțină atât activitatea practică, cât și reflecția critică:

– colecții de texte educaționale și antologii de texte dramatice;
– texte literare și nonliterare (articole de opinie, interviuri, discursuri, texte media);
– resurse vizuale și audio (videoclipuri, podcasturi, ilustrații).

Alegerea resurselor urmărește stimularea interesului elevilor, conexiunea cu realitatea contemporană și asigurarea relevanței tematice a activităților scenice.

4. Sugestii de activități de învățare aferente fiecărui conținut:

CS 1.1 – Experimentarea jocului de rol și a exercițiilor de improvizație, mișcare și expresie corporală

Dezvoltarea atenției, spontaneității și spiritului de observație.

1. **Descoperirea posibilităților de expresie prin mișcare, gest și postură**

- **Exercițiul „Oglinda”**
  Lucru în perechi: un elev face mișcări lente, celălalt le copiază ca o oglindă.
  Dezvoltă atenția și concentrarea.
- **Exercițiul „Statuile”**
  Pe muzică, elevii se mișcă liber; când muzica se oprește, îngheață într-o postură expresivă.
  Antrenează reacția rapidă și expresivitatea corporală.
- **Improvizații fără vorbe**
  Elevii crează o poveste pe o temă dată (singuri sau în grup) fără a folosi cuvinte și doar cu ajutorul expresivității corporale și a mimicii.
- **Improvizații teatrale A+B**
  Implică doi parteneri care construiesc spontan o scenă, bazându-se pe ascultare activă, acceptarea ideilor (regula "Da, și...") și colaborare. Fiecare dintre ei primește câte o replică iar situațiile construite trebuie să reprezinte o platformă pe care replica impusă devine necesară.
  Aceste exerciții dezvoltă spontaneitatea, creativitatea și comunicarea, transformând interacțiunea dintre A și B într-o poveste coerentă, adesea evaluată prin feedback despre claritatea mesajului transmis.
- **De unde vii – unde te duci**
  Elevii intră pe ușă și din comportamentul lor publicul deduce de unde vin și în ce spațiu au intrat (cu ce intenții)
- **Exercițiul „Obiectul viu”**
  Fiecare primește un obiect banal (creion, eșarfă) și îl transformă imaginar într-un alt obiect.
  Dezvoltă imaginația și flexibilitatea gestuală.

2. Implicarea activă în exerciții de improvizație individuală sau colectivă

- **Exercițiul „Cuvântul declanșator”**
  Elevii improvizează scurte acțiuni pornind de la un cuvânt dat (ex: „vânt”, „curaj”).
  Dezvoltă spontaneitatea și reacția creativă.
- **Exercițiul „Lanțul de gesturi”**
  Fiecare adaugă un gest nou într-o secvență comună; grupul repetă tot lanțul.
  Îmbunătățește memoria corporală și cooperarea.
- **Exercițiul „Dialogul fără cuvinte”**
  Două persoane poartă un dialog doar prin gesturi, fără vorbire.
  Antrenează comunicarea nonverbală.

3. Experimentarea jocurilor de rol inspirate din viața cotidiană

- **Exercițiul „Schimb de roluri”**
  Elevii joacă scene din viața de zi cu zi (școală, familie, magazin), apoi schimbă rolurile.
  Exersează empatia și adaptarea la situații.
- **Exercițiul „Trei tonuri”**
  Aceeași scenă este jucată pe rând în ton serios, comic și exagerat.
  Ajută la controlul expresiei și la înțelegerea intenției.
  Exercițiul „Surpriza partenerului”
  Un elev pregătește o reacție neașteptată în scenă, celălalt trebuie să răspundă spontan.
  Varianta „Acceptă cu bucurie“
  Pe cerc, se începe de la un elev care dăruiește „ceva“ celui din dreapta sa, fără să numească obiectul. Cel care primește se bucură și mulțumește numind obiectul. Intenția trebuie să fie clară, nu se urmărește împiedicarea partenerului să înțeleagă.
  Stimulează prezența de spirit și ascultarea activă.

CS 1.2 – Generarea de idei adaptate unor ritmuri, intensități și spații diferite

Dezvoltarea flexibilității, a conștientizării corpului în spațiu și a adaptării la diferite ritmuri și energii.

1. Explorarea relației cu spațiul

- **Exercițiul „Centrul și marginile”**
  Elevii se deplasează în încăpere. Când profesorul spune „centru”, toți se adună; la „margine”, se risipesc.
  Îi ajută să devină conștienți de poziția lor și de distanța față de ceilalți.

- **Exercițiul „Umbra mea”**
  În perechi: unul conduce mișcarea, celălalt îl urmează ca o umbră.
  Antrenează atenția, sincronizarea și relația spațială.

2. Explorarea ritmurilor și intensităților diferite ale mișcării

- **Exercițiul „Ritmul inimii”**
  Fiecare își mișcă corpul în ritmul propriei respirații, apoi schimbă ritmul după o muzică impusă.
  Ajută la reglarea energiei și perceperea ritmului intern.
- **Exercițiul „Accelerează și încetinește”**
  Elevii repetă aceeași mișcare (ex: mers, întindere) în trei variante: lent, moderat, rapid.
  Dezvoltă controlul mișcării și conștientizarea intensității.
- **Exercițiul „Valuri și impulsuri”**
  Grupul se mișcă ca un val (curgere lentă) sau ca o serie de impulsuri (mișcări scurte și precise).
  Exersează expresivitatea colectivă și variația energiei.

3. Crearea unor scurte secvențe de mișcare sau improvizație

- **Exercițiul „O poveste în trei ritmuri”**
  Elevii aleg o acțiune simplă (ex: salut, dans, căutare) și o interpretează în trei ritmuri diferite.
  Stimulează creativitatea și adaptarea corporală.
- **Exercițiul „Corpul compune”**
  În grupuri mici, se creează o secvență de mișcare cu început, mijloc și sfârșit.
  Încurajează gândirea compozițională și colaborarea.
- **Exercițiul „Spațiul vorbește”**
  Fiecare grup își alege un loc (colț, ușă, podea) și creează o acțiune scurtă care să folosească acel spațiu.
  Dezvoltă sensibilitatea la mediu și adaptarea expresiei la context.

CS 1.3 – Analiza personajelor și a relațiilor scenice

Înțelegerea personajelor, a motivațiilor lor și a relațiilor dintre ele; dezvoltarea gândirii critice și a empatiei.

1. Identificarea trăsăturilor personajelor și a relațiilor dintre ele

- **Exercițiul „Cine sunt eu?”**
  Elevii aleg un personaj dintr-un text scurt și completează o fișă cu: ce face, ce spune, ce simte.
  Îi ajută să observe comportamentul și trăirile personajului.
- **Exercițiul „Harta personajului”**
  Pe o foaie, elevii scriu numele personajului în centru și desenează ramuri cu gânduri, emoții, acțiuni.
  Dezvoltă gândirea vizuală și capacitatea de sinteză.
- **Exercițiul „Discuție la cafenea”**
  Elevii se așază ca personajele unui text și discută liber, ca și cum s-ar întâlni într-un loc comun.
  Le clarifică relațiile dintre personaje într-un mod ludic.

2. Utilizarea gândirii critice și a logicii narative

- **Exercițiul „Ce s-ar fi întâmplat dacă…?”**
  Elevii propun finaluri alternative pentru un text cunoscut.
  Exersează anticiparea și analiza motivațiilor.
- **Exercițiul „Detectivul din poveste”**
  În grupuri, identifică „probe” din text care arată intențiile sau trăsăturile personajului.
  Stimulează lectura activă și atenția la detalii.
- **Exercițiul „De ce a făcut asta?”**
  Elevii discută posibilele motive din spatele unei acțiuni controversate a personajului.
  Încurajează argumentarea și empatia critică.

3. Jocul de rol și transpunerea în tipologia personajelor

- **Exercițiul „Monologul interior”**
  Fiecare elev spune cu voce tare ce gândește personajul în acel moment al scenei.
  Îi ajută să între în profunzimea emoțională a rolului.
- **Exercițiul „Aceeași scenă, alte intenții”**
  Două persoane joacă aceeași scenă de două ori: o dată cu intenție serioasă, o dată comică.

Evidențiază importanța tonului și a intenției scenice.

- **Exercițiul „Trei perspective”**
  Trei elevi interpretează același personaj din trei puncte de vedere diferite (ex: timid, arogant, glumeț, curios, autoritar etc.).
- **Varianta 1: 3 niveluri**
  Dialogul are loc între 3 elevi în timp ce fiecare dintre ei este fie cât mai aproape de sol, fie aplecat, fie în poziție verticală. Nu trebuie să fie doi în aceeași poziție.
- **Varianta a 2-a: statut**
  Exercițiul are loc între 2 elevi care joacă roluri cu statut cât mai diferit (de la cea mai umilă creatură până la stăpânul universului; atenție - rolurile sociale obișnuite nu afectează statutul. De exemplu: un cerșetor poate statut mare sau un președinte poate face statut mic.)

CS 2.1 – Crearea unor scurte momente dramatice pe bază de text, însoțite de materiale audio și/sau video
Dezvoltarea creativității, a exprimării integrate (text – sunet – imagine) și a competențelor digitale simple.

1. Identificarea unor texte potrivite pentru scenă

- **Exercițiul „Textul care prinde viață”**
  Elevii citesc mai multe texte scurte (fabule, dialoguri, poezii) și aleg fragmentul care li se pare cel mai ușor de pus în scenă.
  Dezvoltă sensibilitatea pentru limbajul expresiv și pentru dinamica replicilor.
- **Exercițiul „Tăietura de scenă”**
  Dintr-un text mai lung, elevii selectează un moment semnificativ (conflict, emoție, tensiune) care ar funcționa ca o scenă scurtă.
  Exersează analiza și selecția conținutului esențial.
- **Exercițiul „Textul cu atmosferă”**
  Elevii asociază fiecărui fragment o imagine, o culoare sau un sunet care exprimă starea transmisă de text.
  Antrenează gândirea vizuală și auditivă.

2. Adaptarea textelor pentru prezentare scenică

- **Exercițiul „Dramatizarea rapidă”**
  Elevii transformă un paragraf narativ într-un scurt dialog (ex: povestitorul devine două voci care vorbesc).
  Învață cum se construiește acțiunea prin replici.
- **Exercițiul „Sunetul potrivit”**
  Elevii aleg o coloană sonoră simplă (zgomote, muzică ambientală, bătăi de inimă) care să însoțească un fragment de text.
  Exersează simțul ritmului și integrarea auditivă.
- **Exercițiul „Imaginea în spatele cuvintelor”**
  Elevii caută sau creează o imagine statică (fotografie, desen, proiecție) care completează scena.
  Învață relația dintre cuvânt și imagine.

3. Realizarea unui moment scenic complet

- **Exercițiul „Scena în doi”**
  Două persoane interpretează un scurt dialog cu fundal sonor sau vizual (proiecție, lumini).
  Integrează textul cu elemente tehnice simple.
- **Exercițiul „Video-moment”**
  Elevii filmează scena jucată și o revăd împreună, discutând ce funcționează și ce ar putea fi îmbunătățit.
  Dezvoltă spiritul critic și capacitatea de autoevaluare.
- **Exercițiul „Atmosfera completă”**
  Grupurile aleg text, muzică și imagine, apoi le combină într-o prezentare de 1–2 minute.
  Rezultatul este o mini-producție integrată, expresivă și ușor de prezentat public.

CS 2.2 – Comunicarea eficientă în echipă din perspectiva unor roluri diferite
Dezvoltarea colaborării, înțelegerii rolurilor și responsabilităților dintr-un proiect artistic comun.

1. Descoperirea funcțiilor și responsabilităților dintr-o echipă de creație teatrală

- **Exercițiul „Roluri pe bilețele”**
  Se extrag bilețele cu roluri (actor, regizor, scenograf, tehnic, marketing etc.). Fiecare descrie, din imaginație, ce crede că face acel rol.
  Îi ajută să înțeleagă diversitatea sarcinilor într-un proiect scenic.
- **Exercițiul „Echipa ideală”**
  Grupurile discută ce ar trebui să facă fiecare membru pentru ca un spectacol să iasă bine.
  Dezvoltă respectul pentru munca celorlalți, colaborarea și gândirea colectivă.
- **Exercițiul „Adevăr sau provocare profesională”**
  Fiecare rol primește o situație amuzantă („Regizorul nu se înțelege cu actorii!”) și trebuie să găsească o soluție rapidă.
  Exersează comunicarea calmă și constructivă.

2. Implicarea în activități de grup care solicită cooperarea între roluri

- **Exercițiul „Mini-producția”**
  Grupurile primesc o temă (ex: „O seară de furtună”). Fiecare are un rol diferit: regizor, actor, decor, sunet, promovare. Creează o scenă de 1 minut.
  Antrenează colaborarea și planificarea.
- **Exercițiul „Ședința de regie”**
  Grupul decide împreună decorul, tonul scenei și modul de prezentare. Profesorul observă cum se ascultă unii pe alții.
  Dezvoltă ascultarea activă și negocierea.
- **Exercițiul „Promovarea spectacolului”**
  După o scenă creată, elevii concep un afiș, o descriere scurtă și o postare imaginară pentru rețele sociale.
  Învață importanța comunicării și a prezentării publice.

3. Aplicarea abilităților de comunicare și colaborare într-un produs comun

- **Exercițiul „Scena în echipă”**
  Fiecare elev își păstrează rolul din grup (actor, regizor, decor etc.) și realizează împreună o scenă de 2–3 minute.
  Îi învață să lucreze coordonat spre un scop comun.
- **Exercițiul „Feedback prin rotație”**
  După prezentare, fiecare echipă oferă altora feedback: ce a funcționat, ce se poate îmbunătăți.
  Exersează comunicarea respectuoasă și analiza constructivă.
- **Exercițiul „Reflecția finală”**
  Elevii discută ce rol le-a plăcut, ce au descoperit despre ei și cum pot colabora mai bine în viitor.
  Consolidează învățarea prin experiență directă.

CS 2.3 – Punerea în scenă a unui spectacol scurt cu integrarea expresiei verbale, nonverbale și vizuale

Coordonarea expresiei vorbirii, mișcării și imaginii într-o formă scenică unitară; învățarea etapelor simple ale unui proces de montare teatrală.

1. Explorarea elementelor vizuale și spațiale ale scenei

- **Exercițiul „Decor din nimic”**
  Grupurile primesc câteva obiecte simple (scaun, eșarfă, cutie) și trebuie să le transforme într-un decor simbolic.
  Dezvoltă creativitatea și gândirea vizuală.
- **Exercițiul „Lumini și umbre”**
  Se experimentează jocuri de lumină (lanternă, telefon, lampă) pentru a crea atmosferă.
  Îi ajută să înțeleagă cum influențează lumina emoția scenei.
- **Exercițiul „Costumul care vorbește”**
  Elevii aleg un obiect vestimentar sau o culoare care exprimă trăsătura principală a personajului.
  Stimulează expresivitatea vizuală și simbolică.

2. Repetarea momentelor dramatice și coordonarea echipei

- **Exercițiul „Scena în 360°”**
  O scenă scurtă este jucată din perspective diferite (publicul se mută sau actorii schimbă pozițiile).
  Îi învață să gândească spațiul scenic complet.

- **Exercițiul „Regizorul invizibil”**
  Un coleg conduce repetiția prin gesturi și semne, fără a vorbi. Actorii trebuie să se adapteze.
  Antrenează atenția și sincronizarea.
- **Exercițiul „Scena în tăcere”**
  Elevii joacă momentul doar prin mișcare și privire, fără cuvinte.
  Îi ajută să înțeleagă puterea comunicării nonverbale.

3. Prezentarea spectacolului scurt și reflecția asupra procesului

- **Exercițiul „Spectacol de 5 minute”**
  Grupurile prezintă o scenă completă, cu text, mișcare, decor și sunet.
  Integrează toate elementele învățate anterior.
- **Exercițiul „Feedback de la public”**
  Ceilalți elevi (publicul) scriu câte o apreciere și o propunere de îmbunătățire.
  Încurajează gândirea critică pozitivă.
- **Exercițiul „Jurnalul de scenă”**
  Fiecare notează ce a simțit în timpul repetițiilor și al prezentării.
  Consolidează reflecția personală și învățarea din experiență.

5. Evaluarea

Evaluarea competențelor dobândite se realizează printr-o combinație de metode calitative și practice: observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor, proiectul (realizarea unei scenete sau a unui mini - spectacol), autoevaluarea și feedback-ul colegial, probă practică (improvizația sau interpretarea de rol).

Evaluarea are caracter formativ și continuu, urmărind progresul elevilor în raport cu competențele specifice și capacitatea lor de a-și transfera învățarea în contexte diverse. Ea vizează nu doar produsul artistic final, ci și procesul de colaborare, reflecție și auto-reglare, reflectând specificul non - formal al disciplinei și contribuind la dezvoltarea unei învățări conștiente și responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Dewey, J. ,Experience and education. Kappa Delta Pi, 1938.
2. Ricoeur, P., From text to action: Essays in hermeneutics II (K. Blamey & J. B. Thompson, Trans.). Northwestern University Press, 1991.
3. Varela, F. J., Thompson, E., & Rosch, E., The embodied mind: Cognitive science and human experience. MIT Press, 1991.
4. Montessori, M., The Montessori method. Schocken Books. (Original work published 1912), 1964.
5. Steiner, R., The education of the child: And early lectures on education. Anthroposophic Press. (Original work published 1909), 1997.
6. Boal, A., Games for actors and non-actors (2nd ed., A. Jackson, Trans.). Routledge, 2002.
7. Bolton, G., Drama as education: An argument for placing drama at the centre of the curriculum. Longman, 1984.
8. Fogel, A., The psychophysiology of self-awareness: Rediscovering the lost art of body sense. W.W. Norton, 2009.
9. Immordino -Yang, M. H., & Damasio, A., We feel, therefore we learn: The relevance of affective and social neuroscience to education. Mind, Brain, and Education, 1(1), 3–10. https://doi.org/10.1111 /j.1751-228X.2007.00004.x, 2007.
10. Bocos, M., Fundamentele pedagogiei. Editura Paralela 45, 2017.
11. Ciolan, L., Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Editura Polirom, 2008.
12. Cucoș, C., Pedagogie. Editura Polirom, 2006.
13. Ionescu, M., Curriculum. Pedagogie. Didactică. Editura Paralela 45, 2011.
14. Olinescu, A. (2004). Arta teatrului în România: Repere pedagogice și metodologice. Editura Eikon, 2004.
15. Popovici, D., Teatrul educațional în România postcomunistă: între extracurriculare și alternative curriculare. Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theatrum, 64(1), 55–72, 2019.
16. Spolin, V., Improvizație pentru teatru, UNATC Press, București, 2008
17. Stanislawski, K., Munca actorului cu sine însuși, Ed. Methuen, Londra, 2008
18. Văideanu, G., Educația la frontiera dintre milenii. Editura Politică, 1988.

19. Zamfir, C., & Vlăsceanu, L. (Eds.), Dicționar de sociologie. Editura Babel, 1993.
20. OECD, Future of education and skills: OECD learning compass 2030. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030, 2019.
21. UNESCO, Reimagining our futures together: A new social contract for education. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707, 2021.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Ileana Racoviceanu	Drd Teatru și artele spectacolului	Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu
Elena Gabriela Bălăceanu	Grad didactic I	Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Georgeta Iordache	Prof.dr	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 7

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 7
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului*** face parte din aria curriculară „Om și societate", alături de celelalte discipline de didactică de specialitate, și are alocate **1 oră pe săptămână**. Studiată în clasa a X-a, aceasta continuă și aprofundează pregătirea de specialitate inițiată în clasa a IX-a prin disciplinele pedagogice și cea de literatură pentru copii, constituind o etapă esențială în formarea viitorilor profesioniști din educația timpurie.

Disciplina urmărește să dezvolte competențele necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților de comunicare și de educare a limbajului, atât la nivel antepreșcolar, cât și la nivel preșcolar. Limbajul reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării timpurii, iar educarea sa în primii ani de viață condiționează în mod direct achizițiile cognitive, sociale și emoționale ulterioare ale copilului. Prin urmare, formarea viitoarei educatoare în domeniul didacticii comunicării și al educării limbajului are un impact direct și durabil asupra calității experienței educaționale a copiilor de vârstă mică.

În elaborarea programei au fost valorificate ca repere principale:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru educație timpurie, pentru cadre didactice aflate la începutul carierei; profilul de formare al absolventului de liceu pedagogic;
- Curriculumul pentru educație timpurie (MEN, 2019)
- Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (MEC, 2024);
- prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023

Programa este elaborată pornind de la trei competențe generale, derivate din competențele generale comune disciplinelor psihopedagogice stabilite pentru profilul pedagogic, și cuprinde: notă de prezentare, competențe generale, competențe specifice și exemple de activități de învățare, conținuturi ale învățării, sugestii metodologice și bibliografie.

Competențele generale acoperă proiectarea activităților educaționale adaptate nevoilor de învățare ale copiilor, evaluarea acestora și utilizarea critică și responsabilă a resurselor educaționale, inclusiv a celor digitale.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul clasei a X-a și reprezintă etape în dobândirea competenței profesionale specifice domeniului educației timpurii.

Conținuturile învățării acoperă dimensiunile esențiale ale didacticii comunicării și educării limbajului: fundamentele teoretice și curriculare ale acestui domeniu, tipurile de activități și mijloacele de realizare specifice, proiectarea și evaluarea, precum și integrarea responsabilă a tehnologiei.

Sugestiile metodologice orientează cadrul didactic în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile elevilor de clasa a X-a.

Elementele de noutate ale acestei programe derivă din mai multe direcții de actualizare curriculară. În primul rând, disciplina acoperă în mod integrat nivelul antepreșcolar și cel preșcolar, valorificând continuitatea achizițiilor prevăzute de curriculumul pentru educație timpurie, spre deosebire de abordările anterioare care vizau preponderent educația preșcolară. În al doilea rând,

programa integrează o dimensiune digitală, prin competențele și conținuturile dedicate utilizării responsabile a platformelor și softurilor educaționale pentru stimularea limbajului, abordând echilibrul necesar între experiența digitală și interacțiunea directă. În al treilea rând, programa promovează în mod sistematic diferențierea și individualizarea demersului didactic, inclusiv în raport cu copiii cu cerințe educative speciale și cu cei cu ritmuri diferite de achiziție a limbajului. Nu în ultimul rând, construcția disciplinei este realizată în strânsă corelație cu practica pedagogică, elevii exersând proiectarea, analiza și evaluarea activităților de limbaj în contexte simulate sau observate direct în creșe și grădinițe.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili din educație timpurie, adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG2	Evaluează activități educaționale, derulate pentru diferite categorii de educabili
CG3	Utilizează resurse educaționale deschise relevante pentru activitățile de comunicare și de educare a limbajului, cu respectarea principiilor eticii digitale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili din educație timpurie, adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a X-a
CS 1.1. Identifică reperele curriculare specifice domeniului *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii,* în educația timpurie, pentru elaborarea planificării adaptate nivelului de dezvoltare al grupei, manifestând responsabilitate în respectarea curriculum-ului specific
- *realizarea unui tabel comparativ al comportamentelor vizate în domeniul „Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii", pentru nivelul antepreșcolar și cel preșcolar, cu scopul evidențierii continuității achizițiilor prevăzute de Curriculumul pentru educația timpurie și în Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* - *stabilirea numărului și a tipurilor de activități de învățare alocate săptămânal, pe intervale de vârstă, prin raportare la curriculumul pentru educația timpurie, în vederea înțelegerii locului activităților de comunicare și de educare a limbajului în programul zilnic* - *analiza unor exemple de planificare zilnică și săptămânală* - *organizarea unui dialog metodic simulat între o viitoare educatoare și mentorul său, pornind de la o propunere de planificare tematică pentru nivelul antepreșcolar/preșcolar, în vederea evaluării gradului de respectare a logicii curriculare și a particularităților de vârstă ale copiilor*
CS 1.2. Analizează tipurile de activități de comunicare și de educare a limbajului selectând strategiile didactice adecvate nevoilor individuale ale copiilor, manifestând deschidere față de diversitatea ritmurilor de învățare.
- *Clasificarea mijloacelor de realizare a activităților de educare a limbajului după diferite criterii: **Antepreșcolar** : Activități de creație și de comunicare: povestirea educatoarei, lectura educatoarei,*

Clasa a X-a
*memorizarea, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal - imitative, exerciții onomatopeice și **Preșcolar** : povestirea și povestea educatoarei, repovestirea, lectura educatoarei, memorizarea, lectura după imagini, convorbirea, povestirile create de copii, jocul didactic, jocul exercițiu, dramatizarea* - *Compararea strategiilor didactice aplicabile în activitățile de comunicare la grupa mică față de grupa mare, cu evidențierea modalităților de adaptare a acelorași tipuri de activități la ritmuri diferite de achiziție a limbajului* - *Elaborarea unor variante de sarcini de lucru diferențiate pentru o activitate de povestire a educatoarei, pornind de la analiza unui grup cu niveluri variate de dezvoltare a limbajului și justificarea opțiunilor prin raportare la nevoile individuale identificate* - *Elaborarea unui set de formule verbale și întrebări de sprijin utilizate de educatoare în activități de povestire, convorbire și joc didactic, în vederea stimulării exprimării verbale, a participării active și a extinderii răspunsurilor copiilor* - *analiza unor secvențe video din activități de joc didactic pentru educarea limbajului, în vederea identificării strategiilor utilizate de educatoare pentru susținerea participării copiilor cu ritmuri diferite de învățare* - *Analizarea unui set de activități de educare a limbajului din materiale didactice identificate în practica grupei, cu identificarea tipului dominant de comunicare vizat, a strategiei didactice utilizate și a posibilităților de adaptare pentru diferite nevoi individuale*
CS 1.3. Aplică reperele metodologice ale planificării în elaborarea unor activități de comunicare și de educare a limbajului adaptate grupei de vârstă.
- *Elaborarea, în echipe de elevi, a unor proiecte de activitate de educare a limbajului pentru diferite grupe de vârstă, cu justificarea fiecărei decizii metodologice asumate* - *Proiectarea și susținerea unei secvențe de 10–15 minute dintr-o activitate de lectură după imagini sau memorizare, adaptată unui nivel de vârstă prestabilit, urmată de analiza colectivă a gradului de respectare a rigorilor metodologice* - *Identificarea locului optim al activităților de educare a limbajului în structura zilei la grupă, prin raportare la programul zilnic din curriculumul pentru educația timpurie, cu motivarea alegerii momentului, a duratei și a formei de organizare a colectivului* - *Elaborarea unui scenariu de activitate integrată pentru nivelul preșcolar, în care o activitate de educare a limbajului se corelează cu activități din domenii experiențiale diferite, cu demonstrarea respectării atât a rigorilor metodologice specifice, cât și a principiului integrării curriculare* - *Proiectarea unei secvențe de colaborare cu familia pentru susținerea dezvoltării limbajului copilului în mediul familial, prin formularea unor recomandări, activități simple și repere de comunicare educaționale adaptate vârstei*

CG 2 - Evaluează activități educaționale, derulate pentru diferite categorii de educabili

Clasa a X-a
CS 2.1. Identifică elementele de progres în comportamentele de comunicare ale copiilor, manifestând obiectivitate în monitorizarea evoluției acestora, în raport cu documentele curriculare și instrumentele specifice de evaluare în vigoare
- *sistematizarea indicatorilor comportamentali din domeniul „Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii" din Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului, cu organizarea acestora pe niveluri de vârstă și dimensiuni de dezvoltare* - *analizarea unor exemple de fișe de observare a copilului completate* - *corelarea comportamentelor de comunicare observabile, în concordanță cu modul de verbalizare al copiilor în parametrii identificați în dimensiunile de dezvoltare corespunzătoare din curriculum*
CS 2.2. Analizează diverse instrumente de evaluare din perspectiva adaptării intervențiilor educaționale

Clasa a X-a
- *analiza comparativă a instrumentelor de evaluare utilizate în educația timpurie (fișa de observare, fișa de apreciere a progresului individual, caietul de observații), cu evidențierea rolului fiecăruia în raport cu evaluarea comportamentelor de comunicare* - *examinarea relației dintre rezultatele evaluării comportamentelor de comunicare și deciziile de adaptare a intervențiilor educaționale, prin valorificarea unor studii de caz bazate pe consemnări din caietul de observații* - *analiza unor situații de comunicare educațională inadecvată și reformularea intervențiilor verbale ale cadrului didactic într-o manieră stimulativă, clară și incluzivă, în vederea anticipării demersului educațional la nevoile copiilor* - *compararea modului în care instrumente de evaluare diferite surprind progresul în comunicare al aceluiași copil, cu reflecție asupra limitelor și complementarității acestora în practica educațională*
CS 2.3. Elaborează instrumente de evaluare a rezultatelor învățării exprimate în comportamente de comunicare și de limbaj, adecvate nivelului de vârstă și finalităților curriculare.
- *proiectarea unor probe de evaluare formativă și sumativă din domeniul comunicării și al limbajului pentru finalul unui proiect tematic antepreșcolar/preșcolar, cu raportarea itemilor la comportamentele țintă din curriculumul pentru educația timpurie* - *analiza critică a unui instrument de evaluare elaborat de un coleg, cu formularea de observații privind calitatea indicatorilor, adecvarea la nivelul de vârstă și posibilitatea de utilizare a rezultatelor pentru adaptarea demersului didactic* - *adaptarea unui instrument de evaluare a comportamentelor de comunicare pentru a putea fi utilizat cu copii cu cerințe educative speciale, cu justificarea modificărilor operate prin raportare la principiul echității și nondiscriminării din curriculumul pentru educația timpurie* - *construirea unui portofoliu cu instrumente de evaluare a limbajului și comunicării, cuprinzând cel puțin un instrument pentru nivelul antepreșcolar și două pentru nivelul preșcolar*

CG 3 -Utilizează resurse educaționale deschise relevante pentru activitățile de comunicare și de educare a limbajului, cu respectarea principiilor eticii digitale.

Clasa a X-a
CS 3.1. Integrează resurse educaționale deschise (RED) relevante pentru finalitățile educației timpurii, respectând principiile eticii digitale
- *selectarea unor resurse educaționale deschise (RED) relevante pentru activitățile de educare a limbajului la nivel antepreșcolar/preșcolar, cu aplicarea unor criterii de evaluare a calității și a adecvării pedagogice a acestora la finalitățile Curriculumului pentru educația timpurie* - *analiza unei resurse educaționale deschise (RED) destinate stimulării limbajului la vârstă timpurie, cu examinarea concordanței dintre conținuturile propuse și comportamentele din domeniul „Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii"* - *reflecția asupra principiilor eticii digitale aplicabile în utilizarea RED în activitățile cu copiii mici, cu identificarea riscurilor asociate utilizării inadecvate a resurselor digitale în educația timpurie și a modalităților de prevenire a acestora* - *elaborarea de resurse educaționale deschise utilizând diferite platforme*
CS 3.2. Analizează platforme și softuri educaționale destinate stimulării limbajului, pentru utilizarea lor echilibrată în activitățile cu antepreșcolarii și preșcolarii, manifestând responsabilitate față de timpul petrecut de copil în fața ecranului
- *identificarea criteriilor de utilizare echilibrată a aplicațiilor digitale în activitățile cu copiii mici, cu raportare la recomandările curriculumului privind responsabilitatea față de timpul petrecut de copil în fața ecranului* - *reflecția argumentată asupra echilibrului necesar între utilizarea tehnologiei și activitățile tradiționale de educare a limbajului, pornind de la principiile curriculumului pentru educația timpurie privind învățarea bazată pe joc și interacțiunea directă*

Clasa a X-a
- *elaborarea unui ghid de bune practici privind integrarea platformelor digitale în activitățile de educare a limbajului la nivel preșcolar, cu recomandări specifice privind frecvența, durata și modalitățile de mediere a experienței digitale de către educatoare*
CS 3.3. Adaptarea resurselor educaționale la particularitățile individuale ale copiilor pentru a asigura un mediu de învățare incluziv, manifestând respect și grijă pentru unicitatea fiecărui educabil
- *adaptarea unei resurse educaționale pentru activități de educare a limbajului la nevoile unui copil cu întârzieri de limbaj, cu justificarea modificărilor operate prin raportare la principiul individualizării din curriculumul pentru educația timpurie* - *identificarea modalităților de personalizare a materialelor didactice pentru activitățile de comunicare, pornind de la analiza particularităților individuale ale unor copii cu profiluri de dezvoltare diferite* - *proiectarea unui set de materiale didactice diferențiate pentru o activitate de memorizare sau de lectură după imagini, astfel încât toți copiii din grupă, indiferent de nivelul de dezvoltare a limbajului, să poată participa activ și să înregistreze progrese observabile* - *analiza modului în care mediul fizic al sălii de grupă poate fi configurat pentru a stimula comunicarea și limbajul tuturor copiilor*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Obiectul și importanța activităților de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie	1.1. Activități de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie - aspecte introductive 1.2. Importanța activităților de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie
2. Elemente de planificare și proiectare a activităților de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie	2.1. Analiza curriculumului pentru educație timpurie 2.2. Domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii 2.3. Programul zilnic. Programul săptămânal. 2.4. Proiectarea activităților tematice 2.5. Proiectarea activităților liber - alese 2.6. Proiectarea activităților pe domenii experiențiale
3. Tipuri de activități de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie	3.1. Activități de creație și de comunicare 3.2. Activități liber - alese: Centrul Bibliotecă, Centrul Joc de rol, Puzzle, Momentul de poveste 3.3. Activități pe domenii experiențiale
4. Mijloace de realizare a activităților de educare a limbajului în educația timpurie	4.1.1 Povestea educatoarei 4.1.2 Lectura educatoarei 4.1.3 Memorizarea 4.1.4 Lucrul cu cartea 4.1.4 Citire de imagini 4.1.5 Jocuri de cuvinte 4.1.6. Jocuri verbal - imitative 4.1.7 Exerciții onomatopeice 4.2.1. Lectură după imagini 4.2.2 Povestea educatoarei 4.2.3. Repovestirea: Povestirile copiilor. Povești create de copii 4.2.4. Lectura educatoarei

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.2.5. Memorizare 4.2.6. Convorbire tematică 4.2.7. Joc didactic 4.2.8. Joc exercițiu pentru exprimare corectă
5. Strategii și forme de evaluare a activităților de comunicare și de educare a limbajului în educația timpurie	5.1. Evaluarea în educația timpurie 5.2. Strategii de evaluare în educația timpurie 5.3. Tipuri de evaluare în educația timpurie 5.4. Aprecierea progresului individual al copilului
6. Integrarea noilor tehnologii în cadrul activităților de educare a limbajului în educația timpurie	6.1. Tehnologiile digitale și potențialul lor pedagogic în stimularea limbajului la vârsta timpurie 6.2. Rolul cadrului didactic în medierea experiențelor tehnologice pentru dezvoltarea limbajului 6.3. Oportunități și limite ale integrării tehnologiei în educarea limbajului la vârsta timpurie

SUGESTII METODOLOGICE

Programa disciplinei ***Didactica activităților de comunicare și educare a limbajului*** este construită pe principiul integrării strânse dintre cunoașterea teoretică și aplicarea practică. Înțelegerea conceptelor didactice reprezintă un instrument pentru formarea capacității de proiectare reflexivă, de analiză critică și de adaptare permanentă a demersului educațional la nevoile concrete ale copiilor. Prin urmare, toate activitățile de predare-învățare-evaluare vor fi concepute astfel încât să valorifice experiențele de la practica pedagogică, să simuleze situații profesionale reale și să stimuleze gândirea pedagogică a elevilor.

Predarea conținuturilor de didactică a comunicării și a educării limbajului va porni sistematic de la analiza documentelor curriculare în vigoare, în special a *Curriculumului pentru educație timpurie* și a *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani.* Familiarizarea aprofundată cu aceste documente constituie fundamentul oricărei activități de proiectare, iar elevii vor fi îndrumați să le utilizeze în mod operațional. Se recomandă organizarea unor activități de lectură dirijată, analiză comparativă și aplicare concretă a prevederilor curriculare în elaborarea planificărilor și a proiectelor de activitate.

Metodologia recomandată valorifică cu precădere învățarea prin acțiune și prin proiect. Elevii vor fi implicați în elaborarea de proiecte de activitate pentru diferite grupe de vârstă, în proiectarea unor secvențe didactice simulate și în analiza critică a unor exemple oferite de cadrul didactic sau identificate prin activitățile de practică. Abordarea colaborativă este esențială: lucrul în echipe de doi sau trei elevi pentru elaborarea și evaluarea reciprocă a proiectelor de activitate contribuie atât la calitatea produselor, cât și la formarea competenței de colaborare profesională, necesară în activitatea din instituțiile de educație timpurie.

Jocurile de rol reprezintă un instrument metodologic central al acestei discipline. Susținerea unor secvențe de 10–15 minute dintr-o activitate de educare a limbajului, urmată de analiza colectivă a demersului realizat, oferă elevilor oportunitatea de a experimenta rolul profesional într-un cadru protejat și de a integra feed-back-ul colegilor și al profesorului. Această activitate va fi însoțită de reflecție structurată: elevii vor fi încurajați să identifice deciziile metodologice asumate, să argumenteze opțiunile realizate și să propună variante alternative. Analiza unor secvențe video din activități reale de educare a limbajului completează această abordare, facilitând transferul de la observație la interpretare și proiectare.

Un loc important va fi acordat diferențierii și individualizării demersului didactic. Elevii vor fi formați să gândească activitățile ca demersuri flexibile, adaptabile unor profiluri diverse de dezvoltare. Studiile de caz propuse vor include situații complexe, care să solicite identificarea nevoilor individuale ale copilului și adaptarea corespunzătoare a materialelor, a sarcinilor de lucru și a formelor de organizare. Se va acorda o atenție specială situațiilor care implică copii cu cerințe educative speciale sau cu întârzieri de limbaj, din perspectiva principiului incluziunii și al echității.

Integrarea resurselor digitale în activitățile de educare a limbajului va fi abordată dintr-o perspectivă critică și responsabilă. Elevii vor analiza platforme și softuri educaționale, le vor evalua din perspectiva adecvării pedagogice la vârsta timpurie și vor reflecta asupra limitelor utilizării excesive a ecranului în activitățile cu copiii mici. Elaborarea unui ghid de bune practici sau a unor materiale de tip resursă educațională deschisă reprezintă modalități eficiente de a forma competența de utilizare responsabilă a tehnologiei, corelând cunoașterea pedagogică cu etica profesională.

Construirea portofoliului profesional al elevului este recomandată ca instrument integrat de învățare și de evaluare. Pe parcursul clasei a X-a, elevii vor colecta și structura produse ale activității lor: proiecte de activitate, instrumente de evaluare, resurse educaționale elaborate, fișe de observare, reflecții asupra practicii pedagogice. Portofoliul devine astfel un suport real pentru practica pedagogică și pentru începutul carierei didactice.

Evaluarea competențelor formate prin această disciplină va îmbina metode tradiționale și moderne, punând accent pe evaluarea de tip formativ și pe autoevaluare. Calitatea unui proiect de activitate va fi apreciată prin capacitatea elevului de a argumenta deciziile pedagogice asumate, de a anticipa dificultăți și de a propune soluții adaptate. Cadrul didactic va manifesta disponibilitate pentru cooperare cu partenerii educaționali din comunitate (grădinițe, creșe), în vederea asigurării unui continuum autentic între formarea inițială și practica profesională.

Se recomandă crearea unui mediu de învățare pozitiv, deschis și reflexiv, în care elevii să se simtă încurajați să experimenteze, să greșească și să învețe din experiență, dezvoltând astfel premisele conduitei profesionale reflexive specifice unui bun practician în educația timpurie.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2007). *Metode interactive de grup. Ghid metodic.* Editura Arves, Craiova.
2. Catalano, H., Albulescu, I. (2025). *Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune.* Editura Didactica Publishing House, București.
3. Clipa, O. (2024). *Educația timpurie. Resurse pentru dezvoltarea practicienilor.* Editura Trei.
4. Cucoș, C. (2024). *Pedagogie* (ed. a IV-a). Editura Polirom, Iași.
5. Ezechil, L., PăișI Lăzărescu, M. (2011). *Laborator preșcolar. Ghid metodologic* (ediția a IV-a). Editura V&I Integral, București.
6. Gherghina, D., Novac, C., Istrate, M. (2007). *Didactica activităților instructiv-educative pentru învățământul preprimar.* Editura Didactica Nova, Craiova.
7. Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară.* Editura Dacia, Cluj-Napoca.
8. Ministerul Educației și Cercetării (2024). *Ordin nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.*
9. Ministerul Educației și Cercetării (2024). *Ordin nr. 4628/07.06.2024 privind aprobarea Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani.*
10. Ministerul Educației Naționale (2019). *Curriculum pentru educație timpurie.*
11. Ministerul Educației Naționale (2019). *Standardele privind materialele de predare-învățare în educația timpurie.*

12. Ministerul Educației Naționale (2019). *Normativul de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la naștere la 6 ani.*
13. Ministerul Educației Naționale (2019). *Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului înainte de intrarea în învățământul preșcolar; Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului înainte de intrarea în învățământul primar.*
14. Pânișoară, I.-O., Manolescu, M. (coord.) (2024). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar.* Polirom, Iași.
15. Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională* (ediția a IV-a). Editura Polirom, Iași.
16. Preda, V. (coord.) (2009). *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii.* Editura „Gheorghe Cârțu Alexandru", Craiova.
17. Stan, L. (coord.) (2016). *Educația timpurie. Probleme și soluții.* Editura Polirom, Iași.
18. Stan, L. (2016). *Dezvoltarea copilului și educația timpurie.* Editura Polirom, București.
19. Vrășmaș, E. (2014). *Educație timpurie.* Editura Arlequin, București.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/ Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Adriana Matache	Prof	Liceul Pedagogic ”Matei Basarab” Slobozia, jud. Ialomița
Anamaria Ciobotaru	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic,, Constantin Brătescu’’, Constanța, Constanța
Adriana Dumitru	Prof	Liceul Pedagogic ”Matei Basarab” Slobozia, jud. Ialomița
Daniela Lăudoiu	Prof	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	**Funcție/ Titlu științific**	**Instituție de apartenență**	**Calitatea**
Georgeta Iordache	Prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 8

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - Limba română

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 8
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - Limba română clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Didactica specialității – Limba română*** se studiază în clasa a X-a, în cadrul curriculumului de specialitate destinat filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea ***Pedagogia învățământului primar***. Aceasta are rolul de a forma competențe didactice esențiale pentru viitorii învățători, în vederea proiectării, organizării și evaluării activităților de predare–învățare–evaluare a limbii române în învățământul primar.

Programa propune o abordare modernă, centrată pe competențe, care aduce următoarele ***elemente de noutate***:

- *Integrarea conceptului de literație* (citire, scriere, înțelegere, vocabular și utilizarea limbajului în contexte reale) ca ax central al predării limbii române;
- *Accent pe proiectarea didactică autentică,* prin formarea capacității de elaborare a activităților, a unităților de învățare și a proiectelor de lecție;
- *Corelarea directă cu programele școlare pentru învățământul primar* (Comunicare în limba română și Limba și literatura română);
- *Integrarea resurselor educaționale variate și digitale*, în acord cu cerințele educației contemporane;
- *Promovarea diferențierii și a incluziunii,* prin adaptarea activităților pentru elevi cu ritmuri diferite de învățare, inclusiv pentru cei cu CES sau cu performanțe înalte;
- *Valorizarea lecturii ca experiență formativă*, prin cultivarea gustului pentru carte și dezvoltarea competențelor de receptare și interpretare a mesajelor scrise.

Programa este organizată în conformitate cu modelul curricular actual și cuprinde:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării;
- Sugestii metodologice;
- Referințe bibliografice.

Structura reflectă o abordare integrată, care pune în relație conținuturile disciplinare cu strategiile didactice și cu evaluarea, în vederea formării unui profil profesional coerent.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor necesare viitorilor învățători, sprijinind:

- Înțelegerea specificului predării limbii române în învățământul primar, în acord cu particularitățile de vârstă ale elevilor;
- Formarea competenței de proiectare didactică, prin elaborarea de activități și demersuri educaționale adaptate;
- Dezvoltarea competențelor de literație, ca fundament al învățării pe tot parcursul vieții;
- Capacitatea de adaptare a strategiilor didactice, în funcție de diversitatea elevilor (ritmuri diferite, CES, abilități înalte);
- Formarea unei atitudini reflexive și critice asupra actului didactic;
- Cultivarea gustului pentru lectură, ca instrument esențial în învățământul primar.

Prin activitățile propuse, elevii sunt pregătiți să devină profesioniști ai actului didactic capabili să proiecteze și să implementeze activități educaționale relevante, incluzive și eficiente.

Elaborarea programei are la bază:

- *Legea învățământului preuniversitar* nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- *Profilul absolventului,* centrat pe formarea competențelor-cheie, necesare integrării sociale și profesionale-(OM 6731/28.11.2023);
- Documente europene relevante (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, 2018).

Disciplina ***Didactica specialității – Limba română*** contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe-cheie asociate profilului de formare al absolventului:

- Competența de comunicare în limba maternă;
- Competențe de literație (citire, scriere, înțelegere și utilizare a limbajului);
- Competențe digitale, prin utilizarea resurselor educaționale moderne;
- Competențe sociale și civice, prin activități colaborative și reflecție asupra valorilor;
- Competența de a învăța să înveți, prin dezvoltarea autonomiei și a reflecției asupra învățării;
- Competențe culturale și de sensibilizare artistică, prin valorificarea textelor literare și nonliterare scrise și orale.

Disciplina ***Didactica specialității – Limba română*** reprezintă un nucleu formativ esențial pentru profilul pedagogic, asigurând trecerea de la statutul de elev la cel de viitor profesionist al educației, capabil să proiecteze, să adapteze și să evalueze activități didactice relevante pentru învățământul primar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Proiectează activități de receptare și producere a mesajului didactic în limba română, adaptate învățământului primar
CG2	Valorifică mesajul textelor literare pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și a dimensiunii socio-emoționale
CG 3	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectează activități de receptare și producere a mesajului didactic în limba română, adaptate învățământului primar

Clasa a X-a
CS 1.1. Identifică elemente ale comunicării orale și scrise la elevii din învățământul primar, în vederea proiectării activităților didactice
- *analizarea unor situații de comunicare orală (dialoguri, povestiri) pentru identificarea participanților, a mesajului, a contextului și a regulilor de interacțiune* - *examinarea unor texte scurte pentru copii în vederea identificării elementelor de bază (personaje, acțiune, ideea principală)* - *observarea modului de formulare a enunțurilor (corectitudine, coerență, vocabular) în produse scrise specifice învățământului primar* - *identificarea tipurilor de sarcini didactice utilizate în activități de citire și scriere (întrebări, completări, reformulări)* - *analizarea nivelului de complexitate al mesajelor (oral/scris) în funcție de clasă (CP vs. clasa a IV-a)* - *identificarea elementelor de bază ale literației (citire, scriere, vocabular, înțelegere) în exemple de activități didactice* - *corelarea elementelor identificate cu cerințele programei școlare (receptare, exprimare, redactare)*
CS 1.2. Analizează conținuturi și strategii didactice specifice comunicării în limba română în învățământul primar

Clasa a X-a
- *alegerea comportamentului corect dintre mai multe variante inspirate din text* - *argumentarea simplă a preferinței pentru un personaj („Îmi place pentru că…”)* - *identificarea faptelor bune și a celor rele ale personajelor* - *exprimarea unei opinii despre finalul poveștii (oral)* - *participarea la jocuri de rol cu accent pe decizii morale* - *stabilirea unei reguli de comportament inspirate din text*
CS 1.3. Proiectează activități de dezvoltare a competenței de literație la elevii din învățământul primar, prin valorificarea integrată a citirii, a scrierii și a structurilor gramaticale
- *elaborarea unei secvențe de lectură ghidată (prelectură – lectură– postlectură), cu sarcini de identificare a ideii principale și a personajelor* - *proiectarea unei activități integrate citire–scriere, în care informațiile din text sunt valorificate prin redactarea de enunțuri proprii* - *crearea unor exerciții de vocabular contextualizat (explicarea și utilizarea cuvintelor noi în enunțuri)* - *proiectarea unei activități de aplicare a structurilor gramaticale în context (identificarea și utilizarea substantivelor sau a verbelor în text)* - *elaborarea unei activități de scriere funcțională (mesaj, bilet, descriere scurtă), pornind de la un suport textual sau vizual* - *proiectarea unei activități multimodale (text + imagine) pentru facilitarea înțelegerii și exprimării* - *conceperea unor sarcini diferențiate pentru niveluri diferite de competență (sprijin/extindere)*

CG 2 - Valorifică mesajul textelor literare pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și a dimensiunii socio-emoționale

Clasa a X-a
CS 2.1. Analizează interesul și gustul pentru citit al elevilor din învățământul primar, prin activități didactice adecvate vârstei
- *examinarea unor fișe de lucru completate de elevi din învățământul primar și identificarea nivelului de înțelegere și interes pentru textul citit* - *vizionarea unui material video cu o activitate de lectură și notarea indicatorilor de interes (atenție, implicare, reacții)* - *interpretarea unor chestionare simple aplicate elevilor din învățământul primar privind cărțile preferate* - *analizarea a două scenarii didactice diferite și identificarea elementelor care stimulează interesul pentru citit* - *examinarea unor produse ale elevilor (desene, impresii) pentru a identifica gradul de implicare afectivă* - *dezbatere privind măsura în care textele alese (povești, poezii) sunt adecvate pentru stimularea interesului pentru lectură*
CS 2.2. Utilizează activități de scriere creativă adaptate particularităților elevilor din învățământul primar
- *joc de rol - utilizează imagini suport pentru redactarea de enunțuri simple* - *formularea unui început de text și solicitarea completării acestuia de către elevii din învățământul primar* - *redactarea unei liste de cuvinte pe care elevii trebuie să le integreze într-o poveste scurtă* - *activități în perechi, în care fiecare contribuie la realizarea unui text* - *schimbare a finalului sau a perspectivei narative* - *crearea de activități de tip „poveste în lanț” sau „poveste cu zarul”*
CS 2.3. Apreciază eficiența activităților didactice destinate dezvoltării competenței de literație și a interesului pentru citit-scris al elevilor din învățământul primar
- *studiu de caz: aprecierea produselor scrise ale elevilor analizând texte redactate de elevi din primar și stabiind nivelul de dezvoltare a literației* - *aplicarea unei rubrici simple pentru evaluarea unei activități de lectură sau scriere* - *observației, elevii stabilesc gradul de participare și interes în activități.* - *evaluarea impactului unei metode (de exemplu: joc didactic vs. exercițiu clasic)* - *aprecierea adecvării sarcinilor de lucru prin care stabilesc dacă activitățile sunt potrivite pentru nivelul de vârstă și dezvoltare al elevilor* - *fișe de intervenție individualizată în care sunt formulate recomandări didactice privind îmbunătățiri ale activităților analizate*

CG 3 Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a X-a
CS 3.1. Selectează resurse educaționale adecvate pentru dezvoltarea competenței de literație la elevii din învățământul primar
- *analizarea unui set de texte pentru copii în vederea identificării nivelului de dificultate, a vocabularului și a tematicii* - *compararea mai multor tipuri de resurse (text literar, bandă desenată, material digital), pentru stabilirea utilității în dezvoltarea citirii și a scrierii* - *selectarea unor texte scurte potrivite pentru activități de citire cu înțelegerea sensului unor cuvinte* - *alegerea unor imagini sugestive pentru a susține înțelegerea mesajului scris* - *identificarea resurselor digitale adecvate (povești audio/video), pentru dezvoltarea competențelor de receptare*

Clasa a X-a
- *corelarea resurselor selectate cu obiectivele lecției (citire, vocabular, scriere)*
CS 3.2. Adaptează resurse educaționale pentru a răspunde nevoilor elevilor cu ritm lent de învățare, CES și ale celor cu abilități ridicate
- *simplificarea unui text literar prin reducerea lungimii și clarificarea vocabularului* - *transformarea unui text în suport vizual (imagini, schemă narativă) pentru facilitarea înțelegerii* - *elaborarea de sarcini diferențiate (nivel bazal/mediu/avansat) pe baza aceluiași text* - *extinderea unei activități de lectură prin cerințe suplimentare (creare de final alternativ, caracterizare de personaj)* - *adaptarea cerințelor prin sprijin gradual (întrebări ghidate, modele de răspuns)* - *integrarea suportului multimodal (audio, imagine, text), pentru facilitarea accesului la conținut*
CS 3.3. Valorifică resurse educaționale variate pentru dezvoltarea interesului și a gustului pentru carte și lectură la elevii din învățământul primar
- *organizarea unui moment de lectură expresivă pentru stimularea interesului față de text* - *realizarea unei activități de prezentare a unei cărți preferate prin desen sau descriere orală* - *crearea unui colț de lectură tematic care să faciliteze accesul la cărți variate* - *joc didactic bazat pe conținutul textului (ghicirea personajului, continuarea poveștii)* - *realizarea unui jurnal de lectură ilustrat (desen + enunțuri scurte)* - *integrarea lecturii în activități artistice (dramatizare, desen, colaj)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Comunicarea orală în învățământul primar	1. Acte de vorbire: formularea de mesaje simple (întrebări, răspunsuri, solicitări). Dialogul – reguli de comunicare (ascultare activă, respectarea vorbitorului) 2. Povestirea orală (după imagini, după text, experiențe personale) 3. Descrierea orală de obiecte, ființe, personaje. Exprimarea emoțiilor și a opiniilor
2. Receptarea mesajului oral	1. Înțelegerea mesajului audiat (texte scurte, povești, instrucțiuni). Reacția la mesaj (răspunsuri, completări, reformulări). Identificarea informațiilor esențiale 2. Ascultarea activă
3. Receptarea textului scris și exprimarea scrisă	1. Etapele învățării cititului (CP – clasa I). Elemente grafice și scrierea corectă (CP – clasa I) 2. Tipuri de texte: texte literare (povestiri, poezii, basme), texte funcționale (anunț, invitație, bilet). Înțelegerea textului: ideea principală, personaje, locul și timpul acțiunii 3. Redactarea de enunțuri și texte scurte. Citirea corectă, conștientă și expresivă 4. Tipuri de texte produse: descriere, povestire, dialog 5. Scriere funcțională (felicitare, invitație, mesaj)
4. Scrierea / exprimarea scrisă	1. Scrierea corectă. Redactarea de texte scurte 2. Tipuri de texte (descriere, povestire, dialog) 3. Etapele scrierii (planificare – redactare – revizuire). Diferențierea sarcinilor
5. Elemente de construcție a comunicării (gramatică)	1. Sunet, literă, silabă. Cuvântul – sens, familie lexicală (nivel intuitiv) 2. Părți de vorbire 3. Acordul simplu (subiect–predicat) 4. Semne de punctuație (., !, ?, ,)
6. Literatură pentru copii în învățământul primar	1. Specii accesibile: basmul, povestirea, poezia, fabula 2. Elemente de analiză accesibile: personaje, întâmplări, mesaj. Valori morale (bine/rău, prietenie, curaj)
7. Texte multimodale și educație media	1. Povești digitale. Benzi desenate 2. Filme de animație. Integrarea tehnologiei în lecție

Domenii de conținut	Conținuturi
8. Structura proiectării în învățământul primar	1. Niveluri ale proiectării didactice: planificare anuală, planificare calendaristică, unitatea de învățare, proiectul de lecție. Proiectarea unității de învățare: competențe, conținuturi, activități, evaluare. Corelarea cu programa școlară. 2. Tipuri de lecții: lecție de predare, lecție de consolidare, lecție mixtă, lecție de formare de priceperi și deprinderi, lecție de recapitulare, lecție de evaluare 3. Proiectul de lecție: moment organizatoric, captarea atenției, anunțarea obiectivelor, desfășurarea lecției, strategii didactice, feedback, obținerea performanței, evaluare, ~~încheierea lecției~~ momentul final. 4. Proiectarea diferențiată: Adaptarea unei lecții pentru niveluri diferite, ritmuri diferite de învățare, niveluri diferite, CES, remediere, performanță 5. Proiectarea evaluării: inițială, formativă, sumativă 6. Proiectarea activităților integrate: integrarea disciplinelor (de exemplu: CLR + arte + muzică), activități interdisciplinare
9. Strategii didactice și evaluare	1. Metode activ-participative. Mijloace didactice. Evaluarea. Mediul educațional. Organizarea clasei și a grupurilor/Managementul clasei de elevi 3. Utilizarea tehnologiei în educație (EdTech). Învățarea hibridă

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Didactica specialității – Limba română*** reprezintă un nucleu formativ esențial pentru elevii de la profilul pedagogic, asigurând trecerea de la statutul de elev la cel de cadru didactic, capabil să proiecteze, să adapteze și să evalueze activități didactice relevante pentru învățământul primar.

Programa este construită pe principiul integrativ și este adaptată curriculumului pentru învățământ primar.

Înțelegerea conceptelor didactice reprezintă un instrument pentru formarea capacității de proiectare reflexivă, de analiză critică și de adaptare permanentă a demersului educațional la nevoile concrete ale copiilor. Activitățile de predare-învățare-evaluare vor fi concepute astfel încât să valorifice experiențele de la practica pedagogică, să simuleze situații profesionale reale și să stimuleze gândirea creativă și critică a elevilor.

În formarea deprinderilor de scriere corectă, se va ține cont de principiile limbii române: principiul fonetic - fonematic, principiul silabic, principiul etimologic, principiul sintactic, principiul simbolic și principiul convențional. Procesul formării deprinderilor ortografice și de punctuație începe odată cu însușirea cititului și a scrisului. Citirea corectă a textelor este foarte importantă în formarea pronunției corecte (ortoepia), iar o pronunție corectă influențează scrierea corectă.

Sugestii metodologice structurate pentru a face orele de didactică interactive și eficiente:

Modele de învățare experiențială	Elevii învață cel mai bine făcând. În loc de prelegeri lungi despre metode, aceștia vor fi puși în situația de a le aplica și de a experimenta.
Micropredarea (Micro-teaching)	Fiecare elev susține o secvență de lecție de 5-10 minute de exemplu: *Predarea sunetului și a literei „D”*). Colegii propunătorului joacă rolul elevilor de clasa pregătitoare, iar la final se oferă feedback constructiv asupra lecției la care au asistat.
Metoda „analizei critice”	Elevii analizează, împreună cu profesorul metodist, manualele școlare în vigoare. Cerința este să identifice punctele tari și pe cele slabe ale unei unități de învățare și să propună exerciții alternative, mai creative.
Activități pentru Alfabetizare (Citit-Scris)	Aceasta este „piatra de încercare” în învățământul primar. Se vor aplica principiile limbii române. Se vor utiliza metode precum: metoda fonetică, analitico-sintetică, exercițiul, jocul didactic, conversația euristică.

Dezvoltarea competențelor de comunicare	Accentul în programa actuală cade pe **comunicare**, nu doar pe analiză gramaticală. **Tehnici de predare a textului literar:** Se vor utiliza metode active precum: ○ **Ciorchinele:** Pentru caracterizarea personajelor. ○ **Pălăriile gânditoare:** Pentru analiza unui text din perspective diferite (emoțional, critic, creativ etc.). ○ **Scaunul autorului:** Elevul citește o compunere proprie și răspunde la întrebările „publicului". ● **Metoda lecturii predictive:** Elevii propunători sunt antrenați să oprească lectura în puncte cheie și să îi întrebe pe copii: *„Ce credeți că urmează să se întâmple?"*.
Evaluarea	În învățământul primar, evaluarea este, în primul rând, formativă. ● **Portofoliul didactic:** Va conține proiecte de lecție, fișe de lucru diferențiate (pentru elevi cu ritmuri diferite) și instrumente de evaluare alternativă (autoevaluare prin culori/emoji). **Analiza greșelilor tipice:** Profesorul le arată mostre de scris ale unor copii reali și le cere să identifice tipul de greșeală (grafică, ortografică, de punctuație) și cum ar oferi feedback-ul astfel încât să nu descurajeze copilul.

Integrarea resurselor digitale în activitățile de educare a limbajului va fi abordată dintr-o perspectivă critică și responsabilă. Elevii vor analiza platforme și softuri educaționale, le vor evalua din perspectiva adecvării pedagogice la vârsta elevului de învățământ primar și vor reflecta asupra limitelor utilizării excesive a ecranului în activitățile cu copiii mici. Elaborarea unui ghid de bune practici sau a unor materiale de tip resursă educațională deschisă reprezintă modalități eficiente de a forma competența de utilizare responsabilă a tehnologiei, corelând cunoașterea pedagogică cu etica profesională.

Un loc important va fi acordat diferențierii și individualizării demersului didactic. Elevii vor fi formați să gândească activitățile ca pe demersuri flexibile, adaptabile unor profiluri diverse de dezvoltare. Studiile de caz propuse vor include situații complexe, care să solicite identificarea nevoilor individuale ale copilului și adaptarea corespunzătoare a materialelor, a sarcinilor de lucru și a formelor de organizare. Se va acorda o atenție specială situațiilor care implică copii cu cerințe educative speciale sau cu întârzieri de limbaj, din perspectiva principiului incluziunii și a principiului echității.

Construirea portofoliului profesional al elevului este recomandată ca instrument integrat de învățare și de evaluare. Pe parcursul clasei a X-a, elevii vor colecta și structura produse ale activității lor: proiecte de activitate, instrumente de evaluare, resurse educaționale elaborate, fișe de observare, reflecții asupra practicii pedagogice. Portofoliul devine astfel un suport real pentru practica pedagogică și pentru începutul carierei didactice.

Evaluarea competențelor formate prin această disciplină va îmbina metode tradiționale și moderne, punând accent pe evaluarea de tip formativ și pe autoevaluare. Calitatea unui proiect de activitate va fi apreciată prin capacitatea elevului de a argumenta deciziile pedagogice asumate, de a anticipa dificultăți și de a propune soluții adaptate. Cadrul didactic va manifesta disponibilitate pentru cooperare cu partenerii educaționali din comunitate (grădinițe, creșe, centre de educație nonformală), în vederea asigurării unui continuum autentic între formarea inițială și practica profesională.

Se recomandă crearea unui mediu de învățare pozitiv, deschis și reflexiv, în care elevii să se simtă încurajați să experimenteze, să greșească și să învețe din experiență, dezvoltând astfel premisele conduitei profesionale reflexive specifice unui bun practician în învățământul primar.

Starea de bine. O lecție de comunicare reușită începe cu o poveste spusă cu entuziasm și se termină cu dorința copilului de a mai deschide o carte.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2007). *Metode interactive de grup. Ghid metodic.* Editura Arves, Craiova.
2. Cucoș, C. (2024). *Pedagogie* (ed. a IV-a). Editura Polirom, Iași.
3. Ministerul Educației și Cercetării (2024). *Ordin nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.*
4. Pânișoară, I.-O., Manolescu, M. (coord.) (2024). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar.* Polirom, Iași.

5. Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională* (ediția a IV-a). Editura Polirom, Iași.
6. Vrășmaș, E. (2014). *Educație timpurie.* Editura Arlequin, București.

7. Bruner, Jerome, *Actual Minds, Possible Worlds,* Harvard University Press, Cambridge, 1986.
8. Crăciun, Maria, *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005.
9. Colomer, Teresa, *Introducere în literatura pentru copii și tineret*, Editura Art, București, 2013.
10. *** Literary Framework for Teachers, LiFT (accesibil la http://www.literaryframework.eu).
11. Manolescu, Marin, *Lectura și interpretarea textului literar la vârsta școlară*, Polirom, Iași, 2018.
12. Nodelman, Perry, *The Hidden Adult: Defining Children's Literature*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 2008.
13. Panait, Ioana, *Pedagogia lecturii. Ghid pentru formarea cititorului activ*, Editura Trei, București, 2021.
14. Papalia, Diane, *Psihologia copilului,* Editura Trei, București, 2016.
15. Shavit, Zohar, *Poetics of Children's Literature*, University of Georgia Press, Athens, 2009.
16. Vygotsky, Lev, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Adriana Matache	Prof.	Liceul Pedagogic „Matei Basarab" Slobozia, jud. Ialomița
Anamaria Ciobotaru	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic„ Constantin Brătescu'', Constanța, Constanța
Adriana Dumitru	Prof.	Liceul Pedagogic "Matei Basarab" Slobozia, jud. Ialomița
Radu Dascălu	Prof.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitatea
Georgeta Iordache	Prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 9

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română
Literatură comparată

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 9
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română - Literatură comparată, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **„Literatură comparată" – clasa a X-a** – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) pentru învățământul liceal vocațional, profil pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale.

„**Literatură comparată"** are ca scop fundamental analiza sistematică a relațiilor dintre texte, tradiții și fenomene literare aparținând unor culturi, limbi sau epoci diferite, în vederea identificării structurilor comune, a diferențelor semnificative și a mecanismelor de influență și transfer cultural. Această disciplină vizează dezvoltarea gândirii critice, a empatiei culturale și a capacității de a formula interpretări proprii asupra textului literar în contexte globale și urmărește depășirea limitelor literare naționale**,** propunând o viziune transnațională, interculturală și interdisciplinară asupra literaturii, oferind elevilor ocazia de a compara opere, teme, motive și tipologii din culturi diferite, în corelație cu alte forme de expresie artistică și mediatică.

Aplicată în contextul didactic liceal, literatura comparată oferă un cadru metodologic prin care elevii pot dobândi competențe de analiză, interpretare și contextualizare a textului literar, dezvoltând simultan o perspectivă trans-culturală asupra fenomenului literar. Activitățile de lectură și interpretare devin contexte de învățare activă, centrată pe elev, care stimulează creativitatea, exprimarea liberă și colaborarea.

În același timp, programa oferă un cadru pentru integrarea resurselor multimodale și digitale (cărți în format audio, teatru educațional), facilitând adaptarea la contextul educațional contemporan.

Rolul profesorului este de facilitator al dialogului cultural și al descoperirii sensurilor multiple ale textelor literare.

Predarea disciplinei se bazează pe metode interactive și reflexive: **lectura comparativă, cercetarea, dezbaterea, proiectul interdisciplinar, reflecția critică și integrarea resurselor media**.

În ansamblu, literatura comparată contribuie la reconfigurarea canonului literar, la înțelegerea dinamică a identităților culturale și la consolidarea unei abordări critice capabile să interpreteze literatura ca pe un spațiu al interacțiunii și interdependenței dintre culturi.

În elaborarea programei s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care întemeiază studiul disciplinei:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și planurile cadru;
- Documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)
- Corelarea cu profilul de formare al absolventului (competențe - cheie definite de Cadrul de referință al curriculumului național (2022)

Structura programei include:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizarea comparativă a textelor literare și nonliterare din culturi, epoci și curente diferite, pentru construirea de semnificații diverse asupra aceleiași teme
CG2	Aplicarea gândirii critice și reflexive în interpretarea temelor, motivelor și tipologiilor universale, pentru a dezvolta capacitatea de analiză și evaluare a mesajelor textelor
CG3	Realizarea de conexiuni între literatură și alte arte sau medii culturale, prin proiecte interdisciplinare, pentru a stabili legături culturale între opere, contexte istorice, medii digitale și fenomene contemporane

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea comparativă a textelor literare și nonliterare din culturi, epoci și curente diferite, pentru construirea de semnificații diverse asupra aceleiași teme

Clasa a X-a
CS 1.1. Identificarea elementelor comune și distincte între texte literare aparținând unor culturi și epoci diferite
- *analizarea a două texte lirice cu aceeași temă (iubirea, libertatea, moartea) provenind din spații culturale diferite* - *realizarea unei hărți conceptuale a motivelor recurente (eroul, călătoria, conflictul, inițierea)*
CS 1.2. Interpretarea relațiilor dintre text, context și autor
- *analizarea unui text prin raportare la contextul social și cultural al autorului* - *construirea unui jurnal reflexiv privind similitudinile și diferențele dintre un autor român și unul european sau universal*

CG 2 - Aplicarea gândirii critice și reflexive în interpretarea temelor, motivelor și tipologiilor universale, pentru a dezvolta capacitatea de analiză și evaluare a mesajelor textelor

Clasa a X-a
CS 2.1. Formularea unor interpretări personale argumentate asupra temelor și simbolurilor
- *elaborarea de eseuri comparative pe teme universale, inspirate din epoci și/sau contexte culturale diferite* - *organizarea de dezbateri pe teme universale (iubire, vină, merit, sacrificiu etc.)*
CS 2.2. Analizarea critică a limbajului, a structurilor narative și a viziunii asupra lumii
- *identificarea prin exerciții a tehnicilor narative și poetice (simbol, ironie, monolog interior)* - *discuții despre valorile estetice și etice reflectate în texte din perioade diferite*

CG 3 - Realizarea de conexiuni între literatură și alte arte sau medii culturale, prin proiecte interdisciplinare, pentru a stabili legături culturale între opere, contexte istorice, medii digitale și fenomene contemporane

Clasa a X-a
CS 3.1. Corelarea textului literar cu alte forme de artă (film, muzică, pictură, teatru, Sinergii)
- *compararea unei adaptări cinematografice cu textul literar de la care a pornit ecranizarea* - *analiza vizuală: reprezentarea aceleiași teme în literatură și pictură (de ex. imaginea erosului sau a eroului)*
CS 3.2. Crearea unui produs cultural original, inspirat dintr-un text literar contemporan (în limba română sau într-o limbă străină)
- *crearea unui portofoliu (digital sau letric) cu reflecții, colaje, citate ilustrate și interpretări personale* - *colaborarea într-un mini - proiect colectiv: realizarea unui podcast literar sau a unei expoziții virtuale de teme comparate (într-o tehnică la alegere)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Introducere în literatura comparată	1.1. Definirea domeniului și a metodelor comparatiste 1.2. Relația dintre text, context și intertext 1.3. Noțiuni de analogie, influență, paralelism, receptare și traducere culturală 1.4. Literatura comparată ca instrument de cunoaștere interculturală și reflexivă
2. Arhetipuri și teme universale	2.1. Mituri și modele culturale recurente (eroul, labirintul, călătoria, moartea, iubirea) 2.2. Arhetipuri literare în tradiții diferite: Prometeu, Antigona, Don Quijote, Faust 2.3. Reprezentări ale conflictului universal: individ – societate, libertate – autoritate, rațiune – sentiment 2.4. Transformarea temelor clasice în literatura modernă și contemporană
3. Curente și dialoguri culturale	3.1. Clasicismul, romantismul, realismul, modernismul și postmodernismul din perspectivă comparată 3.2. Modele culturale europene și non-europene: influențe reciproce și diferențe de viziune 3.3. Exemple de corespondențe tematice și stilistice între autori din culturi diferite (Shakespeare – Cehov – Sorescu; Goethe – Eminescu – Pessoa) 3.4. Literatură și context istoric: reflecția epocii în textul literar.
4. Literatura și celelalte arte	4.1. Relația dintre literatură și teatru: textul dramatic ca formă de comunicare artistică 4.2. Relația literatură – film: adaptare, transpunere și reinterpretare 4.3. Relația literatură – muzică: structuri poetice, ritm, tematică 4.4. Literatura vizuală: de la cartea ilustrată la banda desenată și romanul grafic 4.5. Textul literar în dialog cu artele vizuale contemporane
5. Texte și contexte contemporane	5.1. Literatura globalizată și diversitatea culturală: autori, voci și spații emergente 5.2. Literatura digitală și noile forme narative (hypertext, storytelling interactiv) 5.3. Lectura participativă și cultura colaborativă (fanfiction, bloguri literare, spoken word) 5.4. Reprezentări ale identității, genului și alterității în literatura contemporană 5.5. Ecocritica și literatura: natura, orașul și mediul în imaginarul comparat
6. Reflecția și evaluarea comparativă	6.1. Observarea procesului de interpretare și formularea propriilor ipoteze critice 6.2. Elaborarea jurnalului de lectură și a fișei comparate de analiză 6.3. Feedback colegial și reflecție comună asupra modului de abordare a textelor 6.4. Redactarea eseului critic și a portofoliului comparativ 6.5. Prezentarea publică a rezultatelor în formate variate (oral, digital, vizual)

SUGESTII METODOLOGICE

Literatura comparată s-a afirmat, în ultimele decenii, ca un domeniu indispensabil pentru înțelegerea fenomenului literar într-o lume marcată de mobilitate culturală, globalizare și interdependențe disciplinare. Ca arie de studiu, ea depășește granițele tradiționale ale istoriilor literare naționale și propune un tip de lectură care situează textul în rețele largi de influență, dialog și circulație culturală. Predarea acestei discipline presupune, în mod necesar, o repoziționare a instrumentelor analitice, dar și o restructurare a modului în care literatura este pusă în relație cu alte forme de expresie culturală..

Programa de ***Literatura comparată*** presupune o abordare interdisciplinară, întrucât operele literare se constituie în noduri ale unor procese culturale complexe. Analiza comparativă solicită integrări din domenii precum istoria ideilor, filosofia limbajului, antropologia, studiile vizuale sau teoria traducerii. Acest cadru metodologic extins permite înțelegerea textului nu doar ca obiect estetic autonom, ci ca produs al unei dinamici culturale plurale. În acest sens, predarea literaturii comparate devine un exercițiu de cartografiere a relațiilor dintre literatură și context, dintre estetici diferite și dintre paradigme teoretice interconectate.

Un element central al pedagogiei comparatiste îl constituie lectura paralelă. Prin alăturarea unor texte provenite din spații culturale distincte, elevii pot identifica atât convergențe tematice sau formale, cât și diferențe semnificative la nivelul imaginarului literar. Lectura paralelă nu operează simplu prin contrast sau similitudine, ci produce o înțelegere nuanțată a modului în care diverse tradiții literare modelează teme universale precum identitatea,

iubirea, puterea sau condiția umană. Mai mult, acest tip de lectură stimulează gândirea critică, întrucât presupune formularea unor ipoteze interpretative argumentate, susținute de analiza minuțioasă a textelor.

Pe lângă metodele tradiționale - analiza influenței, tipologia motivelor sau intertextualitatea - predarea contemporană a literaturii comparate integrează și elemente ale umanisticii digitale. Instrumentele de vizualizare a datelor sau metodele de acces la texte virtuale extind posibilitățile de investigare și facilitează observarea unor fenomene de lungă durată în circulația ideilor și a formelor literare. Această dimensiune tehnologică nu substituie analiza interpretativă, ci o completează, oferind un cadru metodologic flexibil și adaptat exigențelor cercetării actuale.

Un alt aspect esențial al predării ***Literaturii comparate*** îl reprezintă dezvoltarea sensibilității interculturale. Studiul literaturii dintr-o perspectivă transnațională presupune înțelegerea diferențelor culturale nu ca bariere, ci ca oportunități de dialog. În acest cadru, elevii sunt încurajați să reflecteze asupra modului în care literatura reprezintă și negociază identități, valori și stereotipuri, contribuind la o viziune critică asupra alterității. ***Literatura comparată*** devine astfel un instrument formativ care depășește limitele competențelor strict literare și contribuie la dezvoltarea unei atitudini reflexive, etice și deschise față de diversitatea culturală.

Rolul profesorului devine unul esențial pentru orientarea procesului de învățare, pentru facilitarea dialogului intercultural și pentru formarea unei competențe interpretative adecvate complexității fenomenelor literare contemporane. Profesorul ajută la stimularea gândirii critice și a autonomiei intelectuale a elevilor. Predarea literaturii comparate se bazează pe dezbatere, dialog și analiză argumentativă. Cadrul didactic încurajează formularea de ipoteze comparative, susținerea lor cu dovezi textuale și evaluarea critică a surselor teoretice. Acest cadru formativ îi invită pe elevi să depășească interpretările canonice și să adopte perspective inovatoare, construite pe baza unui demers reflexiv și interdisciplinar. Profesorul, în predarea ***Literaturii comparate,*** are multiple valențe: mediator cultural, formator al gândirii critice, promotor al sensibilității interculturale și integrator al resurselor digitale. Prin îmbinarea acestor funcții, profesorul contribuie decisiv la formarea unei perspective literare globale și la dezvoltarea unor competențe interpretative adecvate lumii contemporane, marcate de mobilitate, diversitate și interconectare.

Evaluarea în literatura comparată reprezintă un demers complex, întrucât disciplina însăși se caracterizează prin pluralitatea metodelor, interdisciplinaritate și orientarea către interpretare critică. Prin natura sa, ***Literatura comparată*** depășește granițele tradiționale ale unei singure culturi literare și implică analiza relațiilor dintre texte, contexte și paradigme estetice diverse. În acest cadru, evaluarea nu poate fi redusă la verificarea cunoștințelor factuale, ci trebuie să urmărească formarea și manifestarea unor competențe avansate de gândire critică, sinteză, comparație și argumentare.

Evaluarea are o dimensiune formativă, întrucât procesul interpretativ este, prin excelență, unul evolutiv. Elevii trebuie ghidați să dezvolte o capacitate reflexivă asupra relațiilor intertextuale și interculturale. Evaluarea formativă se poate manifesta prin dezbateri, feedback continuu, exerciții de lectură comparativă și portofolii. Aceste practici permit observarea progresului, clarificarea conceptelor metodologice și încurajarea exprimării propriilor ipoteze interpretative. În acest sens, profesorul devine un partener de dialog, oferind repere metodologice și comentarii orientate spre consolidarea competențelor de lectură. Eseurile analitice, studiile de caz și prezentările tematice sunt modalități de evaluare care permit verificarea capacității de a utiliza concepte precum influența, intertextualitatea, receptarea sau studiile tematice. Accentul nu cade pe reproducerea unor definiții, ci pe modul în care elevul poate aplica aceste instrumente în analiza unor texte diferite, identificând convergențe, divergențe și dinamici culturale. Evaluarea devine astfel un spațiu de manifestare a creativității intelectuale, dar și un test al rigorii metodologice. Ca forme de evaluare se pot folosi: portofoliu individual sau colectiv, eseu comparativ, prezentare multimedia, dezbatere tematică și jurnal de lectură reflexiv.

Un aspect esențial al evaluării în literatura comparată este dimensiunea interdisciplinară. Deoarece disciplina integrează elemente din istorie, filosofie, arte vizuale, studii culturale și teoria traducerii, evaluarea trebuie să reflecte această diversitate. Temele de cercetare, proiectele individuale sau de grup, precum și prezentările multimedia pot fi utilizate pentru a încuraja explorarea conexiunilor dintre literatură și alte forme de expresie culturală. Astfel, evaluarea nu doar verifică nivelul de înțelegere, ci stimulează capacitatea de a articula perspective multiple asupra fenomenului literar.

Procesul de evaluare trebuie să evidențieze abilitățile de lectură critică și argumentare. ***Literatura comparată*** presupune formularea unor ipoteze interpretative bine fundamentate, susținute de dovezi textuale și de referințe teoretice relevante.

Titluri propuse

Următoarea listă de lecturi, variate ca intensitate și tematică, are rolul de a susține activitatea la clasă:

- Ana Blandiana, *Variațiuni pe o temă dată*
- David Mamet, *Glengarry Glen Ross*
- David Mamet, *Oleanna*
- Eduard Albee, *Cine se teme de Virginia Woolf?*
- Ernst Hemingway, *Bătrânul și marea*
- Eugen Ionescu, *Regele moare*
- Eugen Ionescu, *Rinocerii*
- Eugen Ionescu, *Scaunele*
- Eugen Negrici, *Așa s-a născut o casă*
- F Scott Fitzgerald, *Marele Gatsby*
- Fernando Pessoa, *Cartea neliniştirii*

- Fernando Pessoa, *Poeme alese*
- Franz Kafka, *Metamorfoza*
- J D Salinger, *De veghe în lanul de secară*
- James Joyce, *Portret al artistului în tinerețe*
- John Steinbeck, *Șoareci și oameni*
- Jorge Luis Borges, *Ficțiuni*
- Juan Rulfo, *Pedro Páramo*
- Lu Xun, *Jurnalul unui nebun*
- Marcel Proust, *În căutarea timpului pierdut. În partea dinspre Swann*
- Matei Vișniec, *Dezordinea preventivă*
- Matei Vișniec, *Mansardă la Paris cu vedere spre moarte*
- Matei Vișniec, *Sindrom de panică în orașul luminilor*
- Mihai Eminescu, *Cezara, Sărmanul Dionis*
- Mircea Cărtărescu, *Mendebilul*
- Mircea Cărtărescu, *Ruletistul*
- Mircea Eliade, *La țigănci și alte povestiri*
- Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*
- Mircea Ivănescu, *Versuri*
- Naguib Mahfouz, *Aleea Miracolelor*
- Nina Cassian, *Memoria ca zestre*
- Nina Cassian, *O sută de ani de poezie*
- Nina Cassian, *Recviem pentru nimeni*
- Olga Tokarczuk, *Poartă-ți plugul peste oasele morților* (trad C Soare)
- S Parker, *Venus în blană*
- Sylvia Plath, *Ariel*
- Tatiana Țîbuleac, *Grădina de sticlă*
- Tennessee Williams, *Un tramvai numit Dorință*
- Thomas Mann, *Moarte la Veneția*
- Toni Morrison, *Iubita*
- Virginia Woolf, *Spre far*

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bassnett, S., *Comparative literature: A critical introduction* (3rd ed.). Wiley-Blackwell, 2019.
2. Damrosch, D., *Comparing the literatures: Literary studies in a global age.* Princeton University Press, 2021.
3. Guillén, C.,. *The challenge of comparative literature.* Harvard University Press, 2019.
4. Pizer, J., *Comparative literature: Theory, method, application.* Routledge, 2022.
5. Saussy, H. (Ed.), *Comparative literature in an age of globalization* (2nd ed.). Johns Hopkins University Press, 2022.
6. D'haen, T., Damrosch, D., & Kadir, D. (Eds.), *The Routledge companion to world literature.* Routledge, 2021.
7. Marino, A., *Comparatismul românesc contemporan.* Editura Polirom, 2019.
8. Călinescu, M., *Modernitatea: Cinci fețe.* Humanitas, 2020.
9. Bloom, H., *The anxiety of influence.* Oxford University Press, 2017.
10. Spivak, G. C., *An aesthetic education in the era of globalization.* Harvard University Press, 2012.
11. Casanova, P., *The world republic of letters.* Harvard University Press., 2021.
12. Moretti, F., *Distant reading.* Verso, 2013.
13. Wellek, R., & Warren, A., *Theory of literature* (Updated ed.). Penguin, 2017.
14. Damrosch, D., & Melas, N. (Eds.), *The Princeton sourcebook in comparative literature.* Princeton University Press, 2019.
15. Bessière, J., *The singularity of literature and the comparative perspective.* De Gruyter., 2019.
16. Apter, E. *Against world literature: On the politics of untranslatability.* Verso, 2013.
17. Tötösy de Zepetnek, S., *New perspectives on comparative literature.* Brill, 2016.
18. Cornis-Pope, M., & Neubauer, J., *History of the literary cultures of East-Central Europe.* John Benjamins, 2016.
19. Hutcheon, L., *A theory of adaptation* (3rd ed.). Routledge, 2019.
20. OECD., *Future of education and skills: OECD learning compass 2030.* OECD Publishing, 2019.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Ileana Racoviceanu	Drd Teatru și artele spectacolului	Universitatea Lucian Blaga Sibiu
Elena Gabriela Bălăceanu	Grad didactic I	Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab", Râmnicu Vâlcea

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Georgeta Iordache	Prof.dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 10

Programa școlară
pentru disciplina

ȘTIINȚE ALE NATURII

Clasa a XII-a

Filiera vocaţională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 10
Programa școlară pentru disciplina Științele naturii
Clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Științe ale naturii* se studiază în ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii fiind alocată, în clasa a XII-a, **o oră pe săptămână.** Introducerea acestei discipline în oferta educațională a acestui nivel de școlaritate se fundamentează pe necesitatea de a asigura formarea viitorilor educatori capabili să abordeze în mod integrat și interdisciplinar fenomenele naturale, prin valorificarea cunoștințelor dobândite anterior în învățământul obligatoriu.

Studiul interdisciplinar al științelor naturii urmărește:

- alfabetizarea științifică funcțională a viitoarelor cadre didactice, în sensul dezvoltării capacității de a descrie, explica și anticipa fenomene care au loc în natură, de a evalua informația științifică, de a utiliza corect terminologia științifică și tehnică și de a lua decizii fundamentate pe cunoștințe validate științific;
- pregătirea viitorilor educatori pentru practica în grădinițe și creșe, în ceea ce privește predarea cunoştinţelor legate de mediul înconjurător şi ştiinţe ale naturii;
- dezvoltarea competențelor de comunicare și exprimare (elevii își dezvoltă abilitatea de a comunica idei științifice, de a argumenta concluzii pe baza dovezilor și de a participa la discuții fundamentate pe concepte științifice), de gândire critică și rezolvare a problemelor (elevii analizează fenomene naturale, formulează ipoteze, selectează metode adecvate de investigare și interpretează date pentru a genera concluzii valide), de aplicare practică a cunoștințelor (elevii realizează experimente, modelează procese naturale și transferă cunoștințele acumulate în situații reale și interdisciplinare), de responsabilitate civică și ecologică (elevii dezvoltă o atitudine proactivă față de mediu, înțeleg impactul acțiunilor umane asupra naturii și se angajează în soluții sustenabile).

Scopul general al disciplinei *Științe ale naturii* îl constituie formarea viitorilor educatori capabili să opereze creativ cu:

- deprinderi de rezolvare a problemelor legate de mediul înconjurător;
- cunoștințe științifice interdisciplinare;
- atitudini apreciative și responsabile față de contribuția adusă la dezvoltarea cunoașterii și la bunăstarea societății.

Obiectivele programei sunt:

- Consolidarea cunoștințelor fundamentale din domeniul științelor naturii, dobândite anterior;
- Integrarea acestora într-o perspectivă interdisciplinară și sintetică;
- Dezvoltarea competențelor de analiză, interpretare și aplicare a conceptelor științifice;
- Pregătirea elevilor pentru practica didactică în predarea noțiunilor de științe ale naturii în educația timpurie.

Competențele specifice şi conținuturile învățării asociate acestora au fost elaborate, respectiv selectate, astfel încât să facă posibilă înțelegerea structurii cunoaşterii științifice, limitele acestui tip de cunoaştere într-un context dat şi dezvoltarea acelor abilități care să genereze cunoștințe științifice valide. Programa are drept obiectiv crearea condițiilor favorabile fiecărui elev de a-şi forma şi dezvolta competențe într-un ritm individual, de a transfera cunoștințele acumulate dintr-o zonă de studiu în alta. Această disciplină creează un cadru favorabil pentru formarea unei gândiri științifice riguroase, pentru dezvoltarea abilităților de investigare și pentru cultivarea unei atitudini critice și responsabile față de mediul înconjurător.

Programa școlară pentru disciplina *Științe ale naturii* include, după fiecare competență specifică, o serie extinsă de exemple de activități didactice cu rol orientativ, menite să ofere cadrului didactic posibilitatea de a selecta și adapta demersul didactic în funcție de nivelul de vârstă al elevilor, particularitățile colectivului de elevi și integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Conținuturile prevăzute în prezenta programă sunt formulate într-o manieră sintetică, fiind corelate cu cele patru domenii de activitate și cu competențele specifice propuse. Detalierea acestora este prezentată în secțiunea *Sugestii metodologice*. Această structurare oferă cadrului didactic flexibilitatea de a

selecta, adapta și organiza demersul didactic în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, de nivelul clasei, de resursele disponibile, precum și de nevoile educaționale ale elevilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale, asigurând astfel un parcurs didactic coerent și adaptat contextului educațional.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investigarea** fenomenelor naturale prin diverse tehnici, în concordanță cu concepte științifice moderne
CG2	**Aplicarea** modelelor științifice în explicarea fenomenelor naturale și a interacțiunilor din mediu
CG3	**Evaluarea** relației dintre om și natură, promovând comportamente responsabile față de mediu
CG4	**Adoptarea** unei atitudini ecologice responsabile prin promovarea dezvoltării durabile

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Investigarea fenomenelor naturale prin diverse tehnici, în concordanță cu concepte științifice moderne

Clasa a XII-a
CS 1.1. Interpretarea modelelor simple care explică mișcările corpurilor cerești
- observarea sistematică a fazelor Lunii pe parcursul unei luni calendaristice, cu înregistrarea datelor zilnice într-un jurnal de observație (desene, fotografii, simboluri)și simularea interactivă a eclipselor și a fazelor Lunii *- interpretarea modificărilor vizuale ale Lunii, prin compararea observațiilor realizate în momente diferite ale lunii și formularea de concluzii privind cauzele acestora* *- observarea mișcării Soarelui și Lunii prin simulatoare digitale și formularea explicațiilor privind rotația și revoluția Pământului* *- analiza modelelor heliocentric și geocentric folosind resurse multimedia și realizarea unei machete a sistemului solar* *- compararea distanțelor și dimensiunilor planetelor utilizând scări proporționale* *- corelarea fenomenelor de zi și noapte cu rotația Pământului* *- identificarea influenței Soarelui asupra fotosintezei și a ciclului vieții pe Pământ* *- realizarea unui poster despre dependența organismelor de ciclul solar* *- explicarea modului în care lumina solară influențează comportamentele diurne/nocturne la animale* *- discuții despre adaptarea plantelor la variațiile de lumină și temperatură* *- realizarea unui model tridimensional al sistemului solar utilizând materiale accesibile (plastilină, carton, bile colorate), pentru a ilustra dimensiunile relative, pozițiile și mișcările planetelor în jurul Soarelui* *- realizarea ciclului zi-noapte prin experimente demonstrative cu lanternă și glob, urmată de conceperea unei fișe de observație a cerului pe timp de zi/noapte* *- simulare de activități integrate pentru preșcolari: povestiri, jocuri și creații artistice pentru a descoperi cum apar luna și stelele pe cer, pentru stimularea curiozității științifice timpurii și dezvoltarea capacității de observare a fenomenelor naturale* *- studiul rolului energiei solare ca sursă de energie regenerabilă și beneficiile ei pentru mediu și societate* *- realizarea unei expoziții tematice „Universul pe înțelesul copiilor”* *- observarea mișcării Lunii și planetelor prin aplicații software (ex: Stellarium) și completarea unui jurnal astronomic* *- realizarea de scheme comparative între mișcările planetelor și modelul heliocentric* *- crearea de animații digitale sau desene care să ilustreze rotația și revoluția planetelor*

Clasa a XII-a
CS 1.2. Corelarea modelelor atomice cu structura sistemului solar
- construirea unui model fizic al atomului și al sistemului solar, comparând structura celor două și limitele acestei analogii *- elaborarea unui poster sau prezentare în PowerPoint care să explice similitudinile și diferențele între cele două modele* *- realizarea unei analogii vizuale între modelul atomului Bohr și sistemul solar prin desen sau machetă 3D* *- analiza filmului educațional „Ordinea în Univers și în materie” urmată de o dezbatere despre proporționalitate și forțe* *- dezbatere privind legile lui Kepler și Newton în raport cu structura atomică (forța de atracție gravitațională – forța electrostatică)* *- explorarea modului în care structura atomică influențează formarea mineralelor și compoziția Pământului.* *- studiul analogiei dintre straturile atomului și cele ale Pământului (nucleu, manta, scoarță)* *- analiza importanței atomilor de carbon, oxigen, azot în constituția moleculelor organice* *- discuții despre cum se reflectă ordinea universului în structura vieții (de la atom la celulă)* *- dezbatere despre energia nucleară ca soluție durabilă/risc pentru planetă* *- elaborarea unui poster informativ despre utilizarea responsabilă a resurselor energetice* *- documentarea și prezentarea unei comparații între modelele atomice din diferite perioade istorice* *- redactarea unei fișe cu asemănări între structura atomică și sistemul solar (de la micro la macro)* *- crearea unui material didactic digital despre structurile și legile care guvernează lumea înconjurătoare, de la obiectele mici din jurul lor până la fenomenele din spațiul cosmic, dezvoltând înțelegerea ordinii și a relațiilor dintre elemente* *- realizarea unui experiment cu bile/planete simulate pentru a evidenția conceptele de orbite și nivele energetice*
CS 1.3. Explicarea unor fenomene naturale observabile utilizând concepte științifice fundamentale
- realizarea unui experiment despre formarea curcubeului (dispersia luminii prin prismă) *- observarea umbrelor și explicarea fenomenului optic prin noțiuni de propagare rectilinie a luminii* *- simularea formării ploii și ninsorii în laboratorul școlii* *- analiza modului în care variațiile de temperatură produc mișcarea aerului (curenți de convecție)* *- experimentarea germinației semințelor și explicarea procesului biologic al fotosintezei* *- corelarea ciclului apei cu supraviețuirea plantelor și animalelor. Ploaia acidă. Efectul de seră* *- realizarea unui afiș educativ despre fenomenele naturii și modul în care omul le influențează* *- elaborarea unui jurnal de observații meteo timp de o săptămână. Analiza datelor colectate (temperatură, presiune, umiditate). Prezentarea concluziilor în format grafic (diagrama variației temperaturii)* *- investigarea modificărilor de stare ale apei (evaporare, condensare, solidificare) în condiții naturale și experimentale, corelate cu variațiile de temperatură* *- identificarea ciclului apei în natură prin observarea fenomenelor specifice diferitelor momente ale zilei și ale anotimpurilor (rouă, ploaie, zăpadă, ceață)* *- studiul ciclurilor naturale (apa, carbon, azot) și impactul lor asupra mediului și sănătății* *- discuții despre influența anotimpurilor asupra plantelor, animalelor și omului* *- explicarea proceselor naturale (fotosinteza, respirația, circulația substanțelor, digestie)* *- interpretarea rolului apei, luminii și temperaturii în menținerea vieții* *- explicarea termenilor fundamentali (energie, materie, celulă, ecosistem)*

CG 2 - Aplicarea modelelor științifice în explicarea fenomenelor naturale și a interacțiunilor din mediu

Clasa a XII-a
CS 2.1. Descrierea interdependenței dintre elementele mediului natural
- observarea influenței Soarelui asupra ciclurilor naturale (germinație, creștere și dezvoltare, temperatură, fotosinteză, evaporare) *- prezentarea rolului luminii solare în menținerea vieții* *- realizarea unei hărți conceptuale „Pământul – sistem interconectat: biosferă, hidrosferă, atmosferă, litosferă”* *- analiza modului în care modificările unei componente a mediului le afectează pe celelalte, de exemplu: despădurirea și consecința ei asupra eroziunii solului*

Clasa a XII-a
- simularea unui ecosistem miniatural într-un acvariu/terrariu *- identificarea echilibrului dintre plante, animale și microorganisme, a relațiilor biotice și abiotice dintr-un habitat local* *- propunerea unor soluții de protejare a mediului local (colectare selectivă, refolosire)* *- elaborarea unei prezentări PowerPoint „Interdependențe în natură”* *- întocmirea unui proiect interdisciplinar: „Lanțul vieții”* *- crearea unui material ilustrativ pentru copii – „Cine are nevoie de cine în natură?”, o schemă grafică a interdependențelor între sol, apă, plante și animale.* *- interpretarea unei hărți sau model 3D a ecosistemelor și identificarea legăturilor între componente* *- discuții de grup pe tema impactului unui fenomen natural asupra biosferei și hidrosferei* *- studiu de caz privind efectele poluării asupra mediului local*
CS 2.2. Explicarea proceselor naturale fundamentale care au loc în natură (ciclul apei, dinamica solului, mișcarea aerului)
- observarea fenomenelor atmosferice (vânt, ploaie, nori) și a modului în care se formează *- modelarea procesului de formare a norilor folosind materiale simple* *- studiul influenței circuitului apei asupra ecosistemelor. Organizarea unei activități de economisire a apei în școală* *- realizarea unui grafic cu variația temperaturii și umidității aerului. Prezentarea rezultatelor cercetării prin afiș sau poster* *- crearea unor materiale educative digitale (de exemplu „Povestea apei”)* *- crearea unui model al ciclului apei care să includă evaporarea, condensarea, precipitațiile și infiltrarea apei în sol* *- analiza modului în care energia solară determină mișcarea aerului, urmată de demonstrarea mișcării aerului (vântului) prin experimente simple cu ventilatoare, baloane sau fum pentru vizualizarea curenților de aer* *- examinarea diferitelor tipuri de sol, observarea proprietăților lor și explicarea modului în care apa și aerul interacționează cu solul, realizând miniexperimente de eroziune a solului* *- observarea efectului vântului asupra solului și plantelor* *- propunerea unor soluții pentru prevenirea deșertificării* *- analiza modului în care vegetația influențează stabilitatea solului* *- experimente pentru studiul proprietăților apei, aerului și solului, cât și observarea evaporării, condensării și precipitațiilor simulate* *- crearea unui jurnal sau poster ilustrativ al circuitului apei în natură* *- compararea fenomenelor observate cu date meteorologice reale* *- interpretarea diagramelor privind precipitațiile și temperaturile în diferite regiuni* *- identificarea efectelor căldurii asupra corpurilor și transformări de stare* *- simularea relațiilor trofice prin modele și jocuri*
CS 2.3. Identificarea modului de adaptare al organismelor la condițiile de mediu
- analiza influenței luminii solare asupra fotosintezei și adaptării plantelor la intensitatea luminii *- observarea efectului temperaturii asupra germinației semințelor* *- realizarea unui colaj cu adaptări specifice organismelor la diferite medii (acvatic, terestru, polar, deșertic)* *- studiul structurii organelor vegetative și a rolului lor* *- analiza comportamentului de adaptare la mediu al păsărilor migratoare* *- observarea reacțiilor plantelor la lumină și apă (fototropism, hidrotropism)* *- dezbatere despre adaptare și echilibru și ce putem învăța de la natură* *- proiect tematic despre viața în condiții extreme și lecțiile pe care le putem învăța pentru viitor* *- documentare asupra adaptărilor morfologice la animale și plante* *- elaborarea unei prezentări multimedia despre formele de adaptare în natură* *- realizarea unui portofoliu tematic* *- studii de caz privind adaptările plantelor și animalelor din diferite ecosisteme* *- prezentări orale sau digitale despre strategiile de supraviețuire ale speciilor* *- compararea organismelor din medii diferite (deșert, pădure, apă dulce) și evidențierea adaptărilor*

***CG 3* - Evaluarea relației dintre om și natură, promovând comportamente responsabile față de mediu**

Clasa a XII-a
CS 3.1. Interpretarea relațiilor simple dintre viețuitoare și mediu
- studiul rolului luminii solare în relația plante–animale–om *- experiment: plante la lumină vs. plante la întuneric* *- observarea interacțiunilor biotice într-un ecosistem local (grădină, parc)* *- realizarea unui poster cu relații trofice (prădător–pradă, competiție, simbioză) și analiza consecințelor eliminării unei specii dintr-un ecosistem* *- proiect educațional despre lanțul vieții, evidențiind echilibrul și fragilitatea acestuia* *- activitate practică: îngrijirea unui colț verde în școală* *- observarea și înregistrarea comportamentului păsărilor din zona școlii. Prezentarea rezultatelor sub formă de grafic* *- crearea unui material didactic pentru grădiniță cu exemple din lanțurile trofice (scheme, machete)* *- observarea și înregistrarea relațiilor trofice în mediul înconjurător dintr-o zonă din proximitate și discuții de grup pe baza exemplelor locale de interdependență între specii*
CS 3.2. Analizarea efectelor acțiunilor umane asupra ecosistemelor locale
- analiza efectului poluării aerului asupra atmosferei și fotosintezei *- dezbatere cu privire la energia nucleară și riscurile asupra ecosistemelor* *- observarea modificărilor solului și vegetației într-o zonă afectată de activități umane* *- identificarea surselor de poluare din comunitate și prezentarea unor soluții pentru un ecosistem sănătos* *- studiul scăderii biodiversității în urma defrișărilor și urbanizării, prin vizite sau documentare* *- crearea unei hărți a zonelor afectate de activități umane și discutarea soluțiilor posibile* *- realizarea unui afiș despre poluarea care ucide viața* *- realizarea unui clip video despre impactul schimbările care pot avea loc în natură asupra omenirii* *- studiu de caz asupra poluării aerului sau apei într-o comunitate locală* *- dezbatere despre cum afectează acțiunile noastre biodiversitatea*
CS 3.3. Integrarea activităților ludice, interactive și experimentale, pentru propunerea unor soluții simple privind protejarea mediului
- joc interactiv: „Călătorie prin sistemul solar” *- construcția unui model 3D al atomului cu materiale reciclabile* *- experiment „Ploaia în pahar”– simularea circuitului apei* *- reprezentarea interacțiunilor naturale printr-un joc de rol „Pământul vorbește”* *- propunerea de soluții pentru reducerea poluării luminoase* *- analiza alternativelor energetice ecologice* *- crearea unui regulament eco al clasei* *- elaborarea unui proiect de ecologizare: plantare copaci, colectare deșeuri, reciclare* *- informarea colegilor prin campanii informative despre reducerea consumului de resurse* *- realizarea de postere sau videoclipuri educative privind protecția mediului* *- planificarea și implementarea unei acțiuni practice de protecție ecologică în școală* *- proiectarea jocurilor educative digitale cu accent pe mediu* *- activități interdisciplinare și ateliere de observare* *- întocmirea unui portofoliu digital cu activități experimentale și prezentarea rezultatelor în fața colegilor* *- redactarea unui scenariu didactic ludic pentru grădiniță*

CG 4 - Adoptarea unei atitudini ecologice responsabile şi promovarea dezvoltării durabile

Clasa a XII-a
CS 4.1. Recunoaşterea principalelor probleme de mediu analizând
- discuție dirijată despre poluare și cum afectează ea atmosfera Pământului *- observarea efectului gazelor arse asupra aerului (experiență demonstrativă simplă)* *- analiza fenomenului de efect de seră folosind un model experimental* *- identificarea surselor de poluare a apei și solului în comunitatea locală* *- studiul modificărilor de vegetație în zone afectate de deșeuri sau pesticide și realizarea unei hărți tematice cu zonele afectate de poluare* *- observarea dispariției biodiversității în urma defrișărilor sau urbanizării* *- analiza relației dintre poluare și scăderea numărului de specii locale*

Clasa a XII-a
- *simularea dispariției unei specii din ecosistem și precizarea consecințelor* - *realizarea unui plan de acțiune pentru reducerea deșeurilor în școală* - *documentarea pe surse digitale despre tipurile de poluare (aer, apă, sol, fonică, luminoasă)* - *crearea unui poster informativ despre problemele mediului și prevenție* - *observarea mediului local și identificarea zonelor poluate sau degradate* - *discuții ghidate asupra cauzelor poluării și defrișării* - *identificarea tipurilor de poluare și impactul asupra sănătății*
CS 4.2. Manifestarea unei atitudini de respect față de toate formele de viață prin aplicarea principiilor dezvoltării durabile în contexte educaționale specifice educației timpurii
- *observarea ciclului vieții plantelor și animalelor și reflecție asupra fragilității vieții* - *sensibilitatea la plante și animale. Îngrijirea plantelor și animalelor* - *organizarea de observații și experimente simple privind circuitul apei, creșterea plantelor, efectele luminii asupra mediului* - *jocuri de rol pentru dezvoltarea empatiei față de viețuitoare* - *realizarea unei expoziții foto sau crearea unui podcast tematic despre respectul față de viață* - *simularea unei activități de conștientizare despre protecția mediului la copii de 0-3 ani* - *prezentarea unui studiu de caz despre o specie protejată sau pe cale de dispariție* - *participarea la activități practice în aer liber pentru protejarea vieții*
CS 4.3. Dezvoltarea comportamentelor ecologice responsabile ale
- *reducerea consumului energetic prin comportamente sustenabile în școală* - *studiul modului de funcționare a panourilor solare* - *realizarea unui plan personal de comportament ecologic* - *crearea unei platforme de idei verzi pentru școală* - *evaluarea consumului de apă și energie în școală. Prezentarea rezultatelor și propunerea de soluții practice.* - *activități de observare a mediului și identificarea modalităților de protecție* - *realizarea unui colț ecologic (plante, materiale reciclabile, proiecte tematice) în clasă sau pe holurile școlii* - *desfășurarea unei campanii școlare de protejare a mediului* - *realizarea colajelor și afișelor cu mesaje despre natură* - *stabilirea unor reguli de comportament responsabil față de mediu* - *activități comunitare: curățarea spațiilor verzi, plantarea de flori/arbuști, realizarea unui afiș ecologic pentru a-l expune într-o zonă destinată din comunitate*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Universul și structura materiei	1.1. Organizarea corpurilor cerești 1.2. Pământul în Sistemul Solar. Planetele Sistemului Solar 1.3. Modelul atomului și analogia cu sistemul solar 1.4. Ritmuri circadiene și sezoniere
2. Viața și Pământul– structuri, proprietăți, fenomene și interacțiuni	2.1. Interacțiunea componentelor Pământului 2.2. Mișcarea apei pe suprafața Pământului 2.3. Ciclurile biogeochimice și rolul acestora în echilibrul mediului. 2.4. Lumea vie în ecosisteme 2.5. Clasificarea ecosistemelor 2.6. Resurse energetice naturale convenționale și alternative 2.7. Fenomene optice și fotonice observabile în natură 2.8. Proprietăți ale substanțelor 2.9. Interacțiuni dintre corpuri și efectele acestora

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Biodiversitatea și echilibrul ecologic	3.1. Structura și funcțiile organismelor vii 3.2. Noțiuni elementare despre lanțul trofic și echilibrul ecosistemelor. 3.3. Relații trofice și interdependențe ecologice 3.4. Dinamica populațiilor 3.5. Impactul activității umane asupra mediului 3.6. Strategii de conservare a biodiversității și management ecologic. 3.7. Starea de sănătate și starea de boală
4. Dezvoltare durabilă și responsabilitate ecologică	4.1. Concepte fundamentale ale dezvoltării durabile 4.3. Conservarea biodiversității și protejarea ecosistemelor 4.4. Modele de comportament responsabil în comunitate 4.5. Analiza calității apei, solului și aerului în mediul local 4.6. Proiecte de service learning pentru protejarea mediului și conservarea biodiversității.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa şcolară pentru disciplina *Ştiinţe ale naturii* descrie oferta educaţională a disciplinei pentru un parcurs şcolar determinat de o oră/săptămână, filiera vocaţională, profil pedagogic, specializarea *Pedagogia educației timpurii*. Aplicarea acestei programe are în vedere posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învăţare, printr-o ofertă adaptată profilului de formare, precum şi promovarea unor strategii didactice active ce plasează elevul, în centrul procesului didactic.

Programa şcolară reprezintă elementul central al proiectării didactice. Proiectarea didactică presupune:
1. lectura personalizată a programei;
2. planificarea calendaristică;
3. proiectarea secvenţială a unităţilor de învăţare şi implicit a lecţiilor.

Elaborarea documentelor de proiectare didactică necesită asocierea într-un mod personalizat a elementelor programei – competenţe specifice şi conţinuturi, cu resurse metodologice, temporale, materiale. Planificarea calendaristică ca instrument de interpretare personalizată a programei, se racordează la individualitatea clasei. Pentru realizarea acesteia se recomandă parcurgerea următoarelor etape:
1. Studiul programei (competenţe specifice şi conţinuturi);
2. Împărţirea pe unităţi de învăţare;
3. Stabilirea succesiunii unităţilor de învăţare;
4. Alocarea timpului necesar pentru fiecare unitate de învăţare în concordanţă cu competenţele specifice vizate, conţinuturile alocate şi individualitatea fiecărei clase.

Proiectarea unei unităţi de învăţare necesită aplicarea unei metodologii care constă într-o succesiune de etape înlănţuite logic, ce conduc la detalierea conţinuturilor de tip factual, noţional şi procedural care contribuie la formarea şi / sau dezvoltarea competenţelor specifice.

Predarea disciplinei „*Ştiinţe ale naturii*” la clasa a XII-a se fundamentează pe principii de învăţare activă, reflexivă şi interdisciplinară, având ca scop dezvoltarea competenţelor generale, consolidarea gândirii ştiinţifice, formarea unei viziuni sistemice asupra lumii şi stimularea responsabilităţii ecologice şi civice a elevilor.

Conținuturile prevăzute în prezenta programă sunt formulate într-o manieră sintetică, fiind corelate cu cele patru domenii de activitate și cu competențele specifice propuse. Detalierea acestora, o puteți observa aici și are rol orientativ. Această structurare oferă cadrului didactic flexibilitatea de a selecta, adapta și organiza demersul didactic în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, de nivelul clasei, de resursele disponibile, precum și de nevoile educaționale ale elevilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale, asigurând astfel un parcurs didactic coerent și adaptat contextului educațional.

Domenile și conținuturile propuse sunt:

1. **Universul și structura materiei**

1.1. Organizarea corpurilor cerești (Soarele, Luna, planetele)

1.2. Pământul în Sistemul Solar. Planetele Sistemului Solar. Mișcările Pământului. Soarele - sursă de căldură și lumină.

1.3. Modelul atomului și analogia cu sistemul solar.
1.4. Ritmuri circadiene și sezoniere. Fazele Lunii.

2. Viața și Pământul– structuri, proprietăți, fenomene și interacțiuni

2.1. Interacțiunea componentelor Pământului (biosferă, atmosferă, hidrosferă, litosferă).
2.2. Mișcarea apei pe suprafața Pământului (schimbări ale stării de agregare a apei, fenomene ale naturii: ploaie, ninsoare, vânt, fulger, etc.).
2.3. Ciclurile biogeochimice ale carbonului, oxigenului, azotului și apei și rolul acestora în echilibrul mediului.
2.4. Lumea vie în ecosisteme: plante, animale și oameni – caracteristici și adaptări care permit supraviețuirea în diferite medii. Factori biotici și abiotici. Sensibilitatea la plante și animale.
2.5. Clasificarea ecosistemelor: acvatice (baltă, deltă, mare, ocean) și terestre (pădure, câmpie, pajiște, grădină). Flora și fauna. Adaptări ale viețuitoarelor la condiții de viață din diferite medii (pajiște, pădure, râu, mare, deșert, zona polilor).
2.6. Resurse energetice naturale: surse convenționale (cărbune, petrol, gaze naturale) și surse alternative (energie solară, eoliană, hidro, nucleară).
2.7. Fenomene optice și fotonice observabile în natură: curcubeul, culoarea cerului, umbra, aurorele polare, efectul fotoelectric, vizibilitatea corpurilor. Reflexia, refracția și dispersia luminii. Utilizarea prismelor, lentilelor și a instrumentelor optice.
2.8. Proprietăți ale substanțelor. Transformări de stare. Amestecuri și separarea amestecurilor. Dizolvarea. Influența temperaturii asupra procesului de dizolvare. Ardere, ruginire, putrezire, alterare, coacere.
2.9. Interacțiuni dintre corpuri (gravitațională, magnetică, electrică, de contact - frecarea). Electrizarea și magnetizarea: proprietăți și utilizări practice. Magneți și utilizări ale magneților. Busola. Efectele diferitelor interacțiuni dintre corpuri (deformare, mișcare).

3. Biodiversitatea și echilibrul ecologic

3.1. Structura și funcțiile organismelor vii (plante și animale).
3.2. Noțiuni elementare despre lanțul trofic și echilibrul ecosistemelor.
3.3. Relații trofice și interdependențe ecologice: prădătorism, competiție, mutualism, comensalism, parazitism.
3.4. Dinamica populațiilor: legea Hardy-Weinberg, densitatea populațiilor, curba creșterii și optimul ecologic. Succesiunea ecologică, legile arealului și principiul competiției.
3.5. Impactul activității umane asupra mediului: defrișări, poluare, schimbări climatice, supraexploatarea pierderea biodiversității. Poluarea atmosferică și impactul energetic al activităților umane.
3.6. Strategii de conservare a biodiversității și management ecologic.
3.7. Starea de sănătate și starea de boală. Reguli și comportamente pentru un stil de viață sănătos (alimentație echilibrată, mișcare, odihnă, igienă).

4. Dezvoltare durabilă și responsabilitate ecologică

4.1. Concepte fundamentale ale dezvoltării durabile: echilibru între economie, mediu și societate. Resurse naturale și utilizarea lor rațională (apă, aer, sol, energie); Managementul resurselor naturale și consumul responsabil.
4.3. Conservarea biodiversității și protejarea ecosistemelor; Sustenabilitatea.
4.4. Modele de comportament responsabil în comunitate. Gestionarea deșeurilor, reutilizarea și reciclarea materialelor; Tehnologii verzi și surse regenerabile de energie.
4.5. Analiza calității apei, solului și aerului în mediul local
4.6. Proiecte de service learning pentru protejarea mediului și conservarea biodiversității.

Metode de învăţare activă şi experienţială:

- *Învăţare prin descoperire şi investigaţie ştiinţifică* – elevii formulează ipoteze, colectează date şi formulează concluzii pe baza observării directe sau a experimentului (CG1, CG2). Exemple: determinarea calităţii apei şi a solului; observarea mişcării Lunii prin aplicaţii digitale; interpretarea datelor despre 1.1. Organizarea corpurilor cereşti (Soarele, Luna, planetele)

1.2. Pământul în Sistemul Solar. Planetele Sistemului Solar. Mișcările Pământului. Soarele - sursă de căldură și lumină.
1.3. Modelul atomului și analogia cu sistemul solar.

1.4. Ritmuri circadiene şi sezoniere. Fazele Lunii.schimbările climatice.
- *Învăţare prin proiect interdisciplinar* – proiecte care integrează conţinuturi din biologie, fizică, chimie, astronomie şi educaţie ecologică, contribuind la dezvoltarea competenţelor de colaborare, gândire critică şi comunicare ştiinţifică (CG1, CG3, CG4). Exemple: „Energie curată pentru viitor", „Ecosisteme şi echilibru natural", „Universul şi viaţa".
- *Învăţare experimentală şi hands-on* – activităţi practice şi demonstraţii experimentale care permit înţelegerea conceptelor prin aplicare directă (CG2, CG3). Exemple: simulări privind efectul de seră; experimentarea fenomenelor optice (refracţie, dispersie); modelarea reacţiilor chimice simple în context ecologic.
- *Învăţare prin implicare comunitară (service-learning)* – participarea elevilor la acţiuni de protecţie a mediului, voluntariat sau parteneriate cu organizaţii, pentru consolidarea comportamentelor civice şi a atitudinii de responsabilitate faţă de natură (CG4).

Metode interactive şi colaborative:
- *Dezbateri şi jocuri de rol* – abordarea dilemelor ecologice contemporane („Tehnologia salvează sau ameninţă natura?") stimulează analiza critică, argumentarea şi luarea deciziilor responsabile (CG1, CG4).
- *Lucru pe grupe şi învăţare colaborativă* – proiecte experimentale în echipă, investigaţii de teren, activităţi aplicate care valorifică cooperarea şi împărţirea responsabilităţilor (CG2, CG3).
- Întrebări ghidate şi conversaţie dirijată – pentru stimularea reflecţiei, conectarea între discipline şi aprofundarea fenomenelor naturale (CG1, CG2).

Utilizarea resurselor digitale şi vizuale:
- *Integrarea resurselor multimedia* – filme educaţionale, animaţii, aplicaţii de simulare (ex.: Stellarium pentru astronomie), prezentări interactive, hărţi conceptuale – acestea facilitează vizualizarea proceselor naturale şi astronomice (CG1, CG3).
- Adaptarea limbajului ştiinţific pentru claritate – transformarea terminologiei complexe în explicaţii accesibile, dar riguroase, şi utilizarea materialelor vizuale pentru elevii care, pe viitor, vor lucra în educaţia timpurie (CG3).

Învăţare reflexivă şi evaluare formativă:
- *Jurnal ştiinţific şi portofoliu reflexiv* – elevii documentează observaţiile, experimentele, formulează concluzii personale şi corelează conceptele învăţate cu practica (CG2, CG3).
- *Autoevaluare şi interevaluarea* – elevii reflectă asupra propriei implicări, contribuie la feedback-ul colegilor şi îşi asumă responsabilitatea pentru propriul progres (CG2, CG4).
- *Micropredare şi evaluare prin proiect* – elevii concep şi prezintă lecţii sau activităţi destinate copiilor mai mici sau comunităţii, integrând concepte ştiinţifice şi pedagogice (CG3, CG4).

Integrarea experienţelor din viaţa cotidiană:
- *Studii de teren şi observaţii directe* – investigaţia ecosistemelor locale, poluarea, resursele naturale conferă relevanţă practică învăţării ştiinţifice (CG2, CG4).
- *Aplicaţii practice şi analogii cotidiene* – consumul de energie, reciclarea, alimentaţia echilibrată sunt contexte în care elevii pot aplica conceptele ştiinţifice în viaţa de zi cu zi (CG1, CG3).
- *Colaborare cu comunitatea locală şi părinţii* – implicarea elevilor în proiecte ecologice locale, campanii de conştientizare, activităţi civice (CG4).

Metode integrate şi interdisciplinare:
- Învăţare prin explorare şi reflecţie critică – combinarea observării, experimentului şi analizei teoretice pentru construirea unei viziuni globale asupra relaţiei Univers-Pământ-Viaţă (CG1, CG2, CG4).
- *Proiecte interdisciplinare* – teme precum „Echilibrul natural şi civilizaţia umană", „Lumina – sursă a vieţii şi cunoaşterii", „Pământ – sistem viu în Univers", care valorifică conexiuni între fizică, chimie, biologie şi astronomie (CG1, CG2, CG3).
- *Alternanţă metodologică şi adaptabilitate* – combinarea metodelor tradiţionale (expunere, demonstraţie) cu cele moderne (metoda proiectului, învăţare prin descoperire, portofoliu) adaptate specificului profilului pedagogic.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
HRISTODOR CLAUDIA-MIHAELA	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic ”V. Lupu” Iași
BODIU VALENTINA NICOLETA	Prof. dr, Gradul I	Colegiul Național Pedagogic ”Regina Maria”, Deva, Hunedoara

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitatea
IORDACHE GEORGETA	Prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 11

Programa școlară pentru disciplina

ȘTIINȚE ALE NATURII

Clasele a XI-a și a XII-a

Filiera vocaţională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învăţământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 11
Programa școlară pentru disciplina Științe ale naturii
Clasele a XI-a – a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Științe ale naturii* se studiază în ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea învățământ primar fiind alocată, în clasa a XI-a și a XII-a, o oră pe săptămână. Introducerea acestei discipline în oferta educațională a acestui nivel de școlaritate se fundamentează pe necesitatea de a asigura formarea viitorilor învățători capabili să abordeze în mod integrat și interdisciplinar fenomenele naturale, prin valorificarea cunoștințelor dobândite anterior în învățământul obligatoriu.

Studiul interdisciplinar al științelor naturii urmărește:

- alfabetizarea științifică funcțională a viitoarelor cadre didactice, în sensul dezvoltării capacității de a descrie, explica și anticipa fenomene care au loc în natură, de a evalua informația științifică, de a utiliza corect terminologia științifică și tehnică și de a lua decizii fundamentate pe cunoștințe validate științific;

- pregătirea viitorilor învățători pentru practica la clasă, în ceea ce privește predarea noțiunilor cu privire la explorarea și cunoașterea mediului înconjurător și a celor de științe ale naturii;

- dezvoltarea competențelor de comunicare și exprimare (elevii își dezvoltă abilitatea de a comunica idei științifice, de a argumenta concluzii pe baza dovezilor și de a participa la discuții fundamentate pe concepte științifice), de gândire critică și rezolvare a problemelor (elevii analizează fenomene naturale, formulează ipoteze, selectează metode adecvate de investigare și interpretează date pentru a genera concluzii valide), de aplicare practică a cunoștințelor (elevii realizează experimente, modelează procese naturale și transferă cunoștințele acumulate în situații reale și interdisciplinare), de responsabilitate civică și ecologică (elevii dezvoltă o atitudine proactivă față de mediu, înțeleg impactul acțiunilor umane asupra naturii și se angajează în soluții sustenabile).

Scopul general al disciplinei *Științe ale naturii* îl constituie formarea viitorilor învățători capabili să opereze creativ cu: deprinderi de rezolvare a problemelor legate de mediul înconjurător, cunoștințe științifice interdisciplinare, atitudini apreciative și responsabile față de contribuția adusă la dezvoltarea cunoașterii și la bunăstarea societății.

Obiectivele programei sunt:

- Consolidarea cunoștințelor fundamentale din domeniul științelor naturii, dobândite anterior;

- Integrarea acestora într-o perspectivă interdisciplinară și sintetică;

- Dezvoltarea competențelor de analiză, interpretare și aplicare a conceptelor științifice;

- Pregătirea elevilor pentru practică didactică în predarea disciplinelor Matematică și explorarea mediului și Științe ale naturii.

Competențele specifice și conținuturile învățării asociate acestora au fost elaborate, respectiv selectate, astfel încât să facă posibilă înțelegerea structurii cunoașterii științifice, limitele acestui tip de cunoaștere într-un context dat și dezvoltarea acelor abilități care să genereze cunoștințe științifice valide. Programa are drept obiectiv crearea condițiilor favorabile fiecărui elev de a-și forma și dezvolta competențe într-un ritm individual, de a transfera cunoștințele acumulate dintr-o zonă de studiu în alta. Această disciplină creează un cadru

favorabil pentru formarea unei gândiri științifice riguroase, pentru dezvoltarea abilităților de investigare și pentru cultivarea unei atitudini critice și responsabile față de mediul înconjurător.

Programa școlară pentru disciplina *Științe ale naturii* include, după fiecare competență specifică, o serie extinsă de exemple de activități didactice cu rol orientativ, menite să ofere cadrului didactic posibilitatea de a selecta și adapta demersul didactic în funcție de nivelul de vârstă al elevilor, particularitățile colectivului de elevi și integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Conținuturile prevăzute în prezenta programă sunt formulate fiind corelate cu cele patru domenii de activitate și cu competențele specifice propuse. Detalierea acestora este prezentată în secțiunea *Sugestii metodologice*. Această structurare oferă cadrului didactic flexibilitatea de a selecta, adapta și organiza demersul didactic în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, de nivelul clasei, de resursele disponibile, precum și de nevoile educaționale ale elevilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale, asigurând astfel un parcurs didactic coerent și adaptat contextului educațional.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Identificarea fenomenelor din natură explicând utilizarea conceptelor științifice fundamentale**
CG2	**Utilizarea conceptelor științifice abordând strategii didactice variate, explorând fenomenele din natură în învățământul primar, în contexte de învățare specifice**
CG3	**Proiectarea activităților educaționale centrate pe explorarea științifică a mediului, adaptate particularităților de vârstă specifice copiilor din învățământul primar**
CG4	**Adoptarea unei atitudini ecologice responsabile prin înțelegerea relației dintre activitatea umană și mediul înconjurător și prin promovarea unui comportament responsabil de protejare a naturii**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea fenomenelor din natură explicând utilizarea conceptelor științifice fundamentale

Clasa a XI-a
CS 1.1. Descrierea fenomenelor observabile din natură
- observarea directă a fenomenelor naturale din mediul înconjurător (germinația semințelor, creșterea plantelor, comportamentul animalelor) *- corelarea proceselor biochimice (fotosinteza, respirația, digestia) cu nevoile de viață ale plantelor și animalelor* *- analiza comparativă a diferitelor tipuri de organisme vii în funcție de habitat și adaptări.* *- jocuri de rol despre comportamentele sănătoase ale omului (alimentatie, mișcare, igienă, odihnă)* *- folosirea unui indicator de pH pentru a testa soluții acide și bazice și a scrie schimbările de culoare* *- observarea unei zone verzi din apropierea școlii notând speciile de plante și animale întâlnite, precum și relațiile posibile între ele* *- experimente cu magneți pentru a evidenția interacțiunile magnetice* *- observarea fenomenelor de dizolvare în apă (zahăr, sare). Studiul factorilor care influențează dizolvarea*

Clasa a XI-a
- observarea relațiilor trofice simple (plante – erbivore – prădători) *- crearea unui lanț trofic simplu, desenând relațiile dintre producători, consumatori și descompunători în ecosistemul observat.* *- observarea efectelor unei alimentații necorespunzătoare asupra organismului uman (exemple, imagini, comparații).* *- experimentarea efectelor interacțiunii, luminii și echilibrului asupra diferitelor corpuri.* *- investigarea modificării stărilor de agregare ale apei în condiții naturale.* *- observarea și descrierea unui fenomen natural (ploaie, vânt, ninsoare, creșterea unei plante).* *- observarea și compararea modificărilor/schimbărilor apărute la semințe în funcție de condițiile de mediu (apă, lumină, sol)* *- investigarea și descrierea/caracterizarea fluctuațiilor diurne și sezoniere ale unor parametri de mediu (lumina, temperatura, umiditatea)* *- utilizarea desenelor, schemelor și modelelor pentru descrierea fenomenelor naturale* *- emiterea unei ipoteze referitoare la rolul luminii în procesul de creștere a unei plantei și elaborarea unui protocol experimental pentru testarea acesteia* *- realizarea unei observări experimentale asupra unui fenomen fizic sau chimic și organizarea datelor obținute într-un tabel de monitorizare a schimbărilor*
CS 1.2. Utilizarea limbajului științific de bază în exprimarea explicațiilor privind fenomenele naturale
- exersarea utilizării corecte a termenilor științifici fundamentali (de exemplu energie, forță, materie, celulă, specie, ecosistem) *- elaborarea de scurte descrieri și prezentări științifice pe teme biologice (alcătuirea generală a unei plante și a unui animal, regnuri, organele de simț, adaptarea organismelor vii).* *- redactarea unei fișe descriptive pentru fiecare grupă de animale folosind terminologia corectă: vertebrate, nevertebrate, carnivore, erbivore, omnivore.* *- redarea/descrierea ciclului de viață al plantelor și al animalelor folosind un limbaj științific adecvat.* *- notarea valorilor măsurate (temperatură, masă) într-un experiment, utilizând unitățile de măsură corespunzătoare și termeni științifici adecvați.* *- explicarea reacțiilor chimice simple (de exemplu, bicarbonat și oțet) folosind conceptele de reactanți, produși de reacție, gaz.* *- explicarea funcțiilor organelor unei plante în limbaj științific și ilustrarea lor prin desene.* *- utilizarea conceptelor științifice în explicarea proceselor naturale: de exemplu fotosinteza, respirația, circulația substanțelor.* *- întocmirea unui raport de experiment, utilizând corect terminologia specifică fiecărei etape a desfășurării experimentului: scopul urmărit în experimentul propus (de exemplu măsurarea unor mărimi, studierea unui fenomen, studierea funcționării unui dispozitiv, demonstrarea unor legi etc.); noțiunile teoretice utile în realizarea experimentului; materiale necesare, norme de protecția muncii, modul de lucru; prelucrarea datelor experimentale, surse de eroare, observații și concluzii* *- compararea rezultatelor experimentale obținute cu informațiile din manual sau alte surse științifice* *- descrierea relațiilor trofice într-un ecosistem local folosind termeni precum „consumator”, „producător”* *- activități de grup privind realizarea de materiale, glosare sau dicționare științifice pentru copii.*
CS 1.3. Corelarea unor procese naturale cu efecte asupra vieții cotidiene-
- discuții dirijate privind influența anotimpurilor asupra dezvoltării și ritmului de viață al plantelor, animalelor și omului *- analiza rolului apei, luminii și temperaturii în menținerea vieții* *- explicarea importanței apei în procesele metabolice ale organismelor* *- observarea modului în care polenizarea afectează producția de fructe și legume* *- explicarea efectului frecării asupra mișcării obiectelor din viața cotidiană* *- observarea modului în care pădurile influențează calitatea aerului și a mediului urban* *- realizarea unui experiment privind influența luminii asupra creșterii plantelor și legătura cu viața cotidiană*

Clasa a XI-a
- observarea fenomenelor de încălzire și răcire și corelarea cu consumul de energie acasă *- observarea și înregistrarea modului în care plantele și animalele se adaptează la diferite medii* *- realizarea unui experiment simplu privind dilatarea termică a metalelor și notarea observațiilor* *- observarea și descrierea modului în care transferul de căldură (fierbere, gătit) se aplică în viața de zi cu zi* *-corelarea unor reacții chimice simple observate în viața de zi cu zi (de exemplu la curățenie, la gătit) cu schimbările vizibile care au loc* *- observarea și descrierea influenței factorilor de mediu asupra stării de sănătate (igienă, alimentație, activitate fizică)* *- efectele unei diete echilibrate asupra sănătății, corelate cu funcționarea organismului* *- realizarea unui tabel care corelează factorii de mediu (apa, sol, lumină) cu sănătatea organismelor* *- observarea și notarea modului în care temperatura influențează germinația semințelor* *- planificarea și realizarea unui experiment pentru testarea calității apei din apropierea școlii*

CG 2 - Utilizarea conceptelor științifice abordând strategii didactice variate, explorând fenomenele din natură în învățământul primar, în contexte de învățare specifice

Clasa a XI-a
CS 2.1. Aplicarea etapelor metodei științifice (observare, descriere, ipoteză, experimentare, concluzie) în activități practice
- proiectarea unui experiment. Organizarea de activități experimentale: de exemplu germinația semințelor, fotosinteza, influența luminii asupra creșterii plantelor, circulația la plante și animale, testarea solubilității unor substanțe *- realizarea unui experiment cu ajutorul unor plante pentru a observa influența luminii asupra creșterii frunzelor și sensibilitatea acesteia la modificarea unor factori de mediu redactând concluziile* *- realizarea unui experiment privind activitatea enzimatică din fructe (ex.: oxidarea mărului)* *- realizarea unui experiment demonstrativ privind topirea gheții și măsurarea timpului necesar, pentru a observa efectele similare ale topirii ghețarilor asupra mediului* *- documentare cu privire la activitatea unui grup de insecte din curtea școlii sau altă locație și descrierea comportamentelelor observate* *- schimbarea stării de agregare a apei sub influența temperaturii (încălzire și răcire)* *- observarea evaporării/condensării apei la temperaturi diferite și formularea ipotezelor* *- determinarea efectului sării asupra punctului de solidificare al apei* *- observarea comportamentului insectelor în diferite medii și formularea ipotezelor privind preferințele lor* *- experiment pentru observarea influenței intensității luminii asupra creșterii algelor în apă, evidențiind cum diferite condiții de iluminare afectează dezvoltarea lor* *- studiul interacțiunilor dintre plante și animale dintr-un ecosistem* *- documentare cu privire la impactul factorilor de mediu (ex. soare, ploaie, secetă) asupra creșterii plantelor și redactarea concluziilor* *- compararea datele obținute experimental cu informațiile din manual* *- simularea etapelor metodei științifice în micro-lecții pedagogice* *- elaborarea de fișe de observație și jurnale științifice*
CS 2.2. Desfășurarea de experimente simple, cu caracter demonstrativ, pentru a ilustra concepte științifice de bază
- experimente de laborator privind proprietățile apei, aerului, solului *- observarea efectelor căldurii asupra corpurilor (dilatare, contractare). Transformări de stare* *-realizarea de experimente simple pentru observarea proceselor de fotosinteză, respirație și transpirație la plante* *- activitate experimentală pentru demonstrarea efectului luminii asupra fotosintezei în plante verzi, utilizând evidențierea substanțelor organice produse prin fotosinteza* *- experiment didactic pentru evidențierea fotosintezei prin utilizarea apei colorate și a frunzelor de spanac*

Clasa a XI-a
- experiment didactic pentru observarea transpirației la plante prin condensarea vaporilor de apă pe pungi de plastic *- studiul reacției enzimelor din salivă asupra amidonului* *- investigarea densității lichidelor folosind apă, ulei și sirop de zahăr* *- studii comparative privind germinația semințelor în soluri diferite* *-prezentarea vizuală a procesului experimental prin fotografii sau desene* *- evidențierea procesului de respirație la plante prin experiment cu indicator de CO_2* *- realizarea unui experiment de observare a germinației semințelor și înregistrarea ritmului creșterii* *- experimente de evidențiere a reacțiilor chimice și biochimice (de ex. reacții acido-bazice, putrezire, fermentație, digestie)* *- realizarea unui experiment simplu privind dizolvarea substanțelor în apă și observarea timpului necesar pentru omogenizare* *- observarea unor reacții simple: degajare de gaz, schimbare de culoare și temperatură* *- demonstrarea interacțiunii dintre plante și sol prin experiment (creștere în diferite tipuri de sol)* *-observarea modului în care lumina influențează orientarea plantelor (fototropism)* *-amenajarea unui terariu într-un borcan și urmărirea circulației apei și energiei* *- activități de demonstrare a relațiilor trofice prin modele și simulări* *- realizarea unui experiment simplu urmând etapele metodei științifice* *-înregistrarea de observații experimentale în tabele sau grafice* *- redactarea de concluzii bazate pe date obținute și compararea cu ipoteza inițială*
CS 2.3. Argumentarea de concluzii logice pe baza observațiilor directe și a datelor înregistrate în timpul activităților experimentale
- analiza modificărilor vizibile în timpul germinației semințelor *- compararea creșterii plantelor expuse la lumină versus întuneric* *- evaluarea efectului tipului de apă asupra dezvoltării plantei* *- observarea și compararea timpului de topire a gheții în diferite condiții de temperatură* *- concluzii privind rata de evaporare a lichidelor în condiții diferite* *- interpretarea rezultatelor unui experiment dintre un acid și o bază (reacții de neutralizare) și formularea concluziilor* *- prezentarea orală sau grafică a concluziilor (diagrame, tabele, grafice)* *- schimbările stării de agregare a apei și formularea de concluzii despre legătura temperatură - stare* *- realizarea de experimente privind magnetizarea și electrizarea corpurilor cu studiul interacțiunii forțele implicate* *- relațiile dintre plante și animale într-un ecosistem și interdependența lor* *- impactul factorilor de mediu asupra ecosistemului* *- utilizarea instrumentelor digitale simple pentru înregistrarea și prelucrarea datelor (fișe, fotografii, filme, aplicații educaționale)* *- discuții reflexive asupra aplicabilității concluziilor formulate în viața cotidiană*

CG 3 - Proiectarea activităților educaționale centrate pe explorarea științifică a mediului, adaptate particularităților de vârstă specifice copiilor din învățământul primar

Clasa a XI-a
CS 3.1. Transpunerea conținuturilor științifice într-o formă accesibilă elevilor
- elaborarea unor scenarii didactice simple pe teme de științe ale naturii *- adaptarea terminologiei științifice la nivelul de înțelegere al elevilor* *- realizarea de materiale didactice vizuale: postere, planșe, fișe ilustrate, machete, jetoane* *- utilizarea poveștilor științifice și a scenetelor pentru explicarea fenomenelor naturii sau a altor procese fizice, chimice, biologice* *- realizarea unui poster care să prezinte organele unei plante, funcțiile acestora și exemple de specii* *- realizarea unui colaj cu diferite tipuri de animale și clasificarea lor* *- prezentarea ciclului de viață al unei plante sau al unei insecte printr-o poveste vizuală* *- explicarea schimbării stărilor de agregare printr-un mini-teatru cu apă, gheață și abur*

Clasa a XI-a
- demonstrație vizuală a dizolvării zahărului și sării în apă *- realizarea unor afișe ilustrate despre interacțiunea corpurilor (magneti, frecare, cădere liberă)* *-realizarea unui desen cu ciclul de viață al unei plante etichetând etapele* *- scurt text despre modul în care ADN-ul influențează trăsăturile unei plante* *- realizarea unui panou ilustrativ despre transformările stării de agregare ale apei, folosind materiale reciclabile* *- realizarea unui model simplu/machetă al circuitului curentului electric și descrierea importanței acestuia* *- crearea unei hărți vizuale a unui ecosistem local cu plante și animale caracteristice* *- realizarea unui colaj cu relații trofice între diferite specii observate în parc sau grădină* *- prezentarea ciclului apei într-un mod creativ (desen, machetă, animație simplă, piesă de teatru, scenetă, film)* *-mini-ghid ilustrat despre pașii metodei științifice folosind exemple simple* *- realizarea unui poster cu descrierea experimentului de germinare a semințelor, datele înregistrate și concluziile formulate* *- joc de rol în care copiii trebuie să formuleze ipoteze și concluzii după observații*
CS 3.2. Utilizarea unui limbaj științific accesibil și a unor metode explicative adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă al elevilor
- exerciții de explicare simplificată a proceselor din lumea vie (ex. fotosinteza, nutriția, respirația, reproducerea) *- explicarea funcțiilor organelor unei plante folosind termeni simpli și desene explicative* *- prezentarea procesului de fotosinteză sub formă de dialog între frunză și soare* *- explicarea ciclului de viață al unei insecte folosind cuvinte simple și ilustrații* *- observarea fenomenele magnetice și explicarea lor prin analogii vizuale* *- realizarea unui colaj cu habitate și animale, explicând relațiile dintre ele* *- descrierea transformărilor de stare ale apei folosind exemple din viața cotidiană* *- folosirea unor termeni simpli pentru a explica reacțiile observate în experimentele demonstrative* *- mișcarea și tipurile de forțe explicate prin joc sau activități din clasă* *- realizarea unei povestiri despre relațiile dintre plante și animale într-un ecosistem local* *- crearea unei fișe simple de observație a relațiilor trofice pentru copii* *- explicarea ciclul apei printr-o poveste animată sau teatru de păpuși* *- utilizarea analogiilor și comparațiilor concrete pentru explicarea unor fenomene fizice, chimice sau biologice* *- organizarea de activități demonstrative în microgrupe* *- construcția de planuri de lecție centrate pe observare și descoperire* *- realizarea unui minidicționar științific cu noțiuni și concepte specifice ciclului primar.*
CS 3.3. Integrarea unor activități ludice, interactive și experimentale în procesul de predare-învățare a științelor naturii, pentru a stimula curiozitatea, gândirea critică și învățarea activă.
- proiectarea de jocuri educative cu conținut științific (ex. „Detectivii naturii”, „Cine sunt eu?”) *-organizarea unui joc de tip “Găsește organul plantei” folosind carduri vizuale* *-concurs de asamblare a ciclului de viață al unei plante sau insecte* *- realizarea unei activități de simulare a fotosintezei folosind role-play (soare, frunză, apă, CO_2)* *- joc didactic “Reacții chimice rapide” cu materiale sigure (bicarbonat, oțet, coloranți etc.)* *- prezentarea unor proiecte tematice (ex. „Ciclul de viață al unei plante”, „Animale din jurul nostru”)* *- organizarea unui mini-laborator de modificare a stării de agregare a apei în clasă* *- realizarea de demonstrații interactive a magnetismului și electricității* *-joc de rol în care copiii sunt plante sau animale și interacțiunea în lanțurile trofice* *- realizarea unui puzzle interactiv cu ciclul apei și al nutrienților în ecosistem* *- miniproiecte experimentale pe echipe, cu etape și raport final* *- joc de descoperire: copiii formulează ipoteze și testează fenomene simple întâlnite în viața cotidiană*

Clasa a XI-a
- crearea unei "table a cercetătorului" unde elevii înregistrează date și concluzii pe baza unui experiment *- activități interdisciplinare: muzică, limbă română, educație plastică, limbi străine, științe ale naturii* *-organizarea de ateliere de observare pe diferite teme științifice*

CG 4 - Adoptarea unei atitudini ecologice responsabile prin înțelegerea relației dintre activitatea umană și mediul înconjurător și prin promovarea unui comportament responsabil de protejare a naturii

Clasa a XI-a
CS 4.1. Identificarea principalelor probleme de mediu din comunitate și înțelegerea cauzelor acestora, ce pot genera atitudini pozitive față de mediu și protecția lui
- observarea și desenarea diferitelor specii de plante din curtea școlii, evidențiind părțile lor componente *-realizarea unui jurnal de observații privind comportamentele animalelor mici din mediul apropiat* *-documentare cu privire la modul în care plantele reacționează la lumină și apă, discutând importanța respectului pentru natură* *-experimente demonstrative cu sol și apă pentru a evidenția efectul poluării asupra plantelor și microorganismelor* *-testarea pH-ului apei de ploaie și discuții despre impactul asupra florei locale* *- observarea fenomenului de descompunere a frunzelor și discuții despre rolul natural al proceselor chimice* *- crearea unui microhabitat în clasă și monitorizarea interacțiunilor între plante și animale* *- experimente simple cu semințe germinate, observând condițiile optime fără a le deteriora* *- prezentarea concluziilor experimentelor printr-un raport ilustrat cu desene și fotografii, cu accent pe respectul pentru organismele studiate*
CS 4.2. Manifestarea unei atitudini de respect față de toate formele de viață
- crearea unui compost pentru a demonstra reciclarea materiei organice și rolul bacteriilor *-studii de caz privind efectele pesticidelor asupra insectelor polenizatoare* *- realizarea de experimente cu filtre simple pentru purificarea apei și analiza efectelor substanțelor poluante asupra mediului* *- măsurarea temperaturii apei din diferite surse și analiza impactului acesteia asupra organismelor acvatice* *- excursii în natură pentru identificarea speciilor de plante și animale și observarea relațiilor dintre acestea* *- elaborarea unui proiect pentru reabilitarea unui spațiu verde din școală sau cartier* *- prezentarea datelor obținute prin grafică și tabelare, argumentând concluziile ecologice* *- activități de joc de rol pentru dezvoltarea empatiei față de viețuitoare* *- discuții și reflecții privind comportamente responsabile față de mediul înconjurător* *-implicarea în activități practice desfășurate în aer liber, având ca scop protejarea organismelor vii și a mediului înconjurător*
CS 4.3. Dezvoltarea de comportamente ecologice responsabile prin activități educaționale concrete, în clasă și în afara ei
- activități de observare directă a mediului natural și identificare a modalităților simple de protejare a viețuitoarelor *- observarea și evaluarea sănătății plantelor și animalelor din curtea școlii* *- documentare cu privire la prezența algelor în bălți locale și corelarea cu nivelul de poluare* *- evaluarea calității aerului prin măsurători simple, folosind senzori sau indicatori naturali (frunze, licheni)* *-experimente demonstrative privind efectul detergentului asupra apei și organismelor acvatice* *-observarea fenomenelor de eroziune a solului și analiza cauzelor chimice și fizice* *- realizarea unui jurnal al florei și faunei dintr-un parc sau zonă urbană, identificând factorii de stres*

Clasa a XI-a
- simularea impactului urbanizării asupra ecosistemului prin modele simple în clasă *- colectarea datelor despre dispariția unor specii de plante din zona școlii și organizarea lor în grafice sau tabele* *-propunerea de soluții pentru reducerea problemelor de mediu* *- realizarea de colaje și afișe cu mesaje pozitive despre viață, natură și respectul față de toate organismele vii* *-stabilirea unor reguli pentru un comportament responsabil față de mediu.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Procese fundamentale ale vieții și mediului	**1.1. Siguranța, măsurătorile și comunicarea rezultatelor –** respectarea normelor de laborator, utilizarea instrumentelor de măsură, colectarea datelor și prezentarea concluziilor prin portofolii, grafice sau platforme digitale, promovând atitudini ecologice responsabile **1.2. Structura și funcțiile organismelor vii** **1.3. Metabolismul organismelor vii** **1.4. ADN-ul și rolul său în organismele vii** – transmiterea informației genetice și procese biochimice de bază **1.5. Circulația materiei și energiei în organismele vii și în natură** **1.6. Proprietăți ale substanțelor** – stări de agregare, transformări fizice și chimice **1.7. Elemente de fizică aplicată în viața cotidiană** – mișcare, forțe, energie, lumină, sunet, electricitate și magnetism **1.8. Proiectarea și desfășurarea experimentelor biologice** – investigații privind procesele vitale (germinație, puls, locomoție, etc.) și corelarea rezultatelor cu viața cotidiană.
2. Fenomene fizice și chimice în natură și viața cotidiană	**2.1. Chimia vieții și transformările materiei** – reacții chimice, fizico-chimice și biochimice observabile în natură **2.2. Proprietăți fizice și chimice ale substanțelor** - organice și anorganice, în diferite condiții, și efectele asupra mediului **2.3**. **Stările de agregare ale materiei și transformările de stare** – topire, solidificare, vaporizare, condensare, sublimare, desublimare interpretate fizic și chimic **2.4. Transformări ale materiei în viața cotidiană** – ardere, ruginire, putrezire, alterare, coacere; legătura dintre procesele chimice și fizice **2.5. Forțe și interacțiuni între corpuri** – tipuri de interacțiuni: gravitațională, magnetică, electrică și de contact (frecare) și efecte asupra mișcării și transformării materiilor **2.6. Mișcarea corpurilor și efectele forțelor** – tipuri de forțe și manifestarea lor în fenomene cotidiene și naturale **2.7. Caracteristicile mișcării** – distanță, durată, viteză corelarea cu transformările materiei și energiile implicate **2.8. Experimente fizice și chimice simple** – demonstrații privind mișcarea, forțele, transferul de energie, transformările materiei și reacțiile chimice/biochimice, interpretate în contexte reale.

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Structura și dinamica mediului înconjurător	**3.1. Pământul – mediu de viață**: caracteristicile planetei și rolul său pentru viață **3.2. Circuitul apei în natură**: schimbări ale stării de agregare și legătura cu ciclul biologic **3.3. Fenomene meteorologice**: ploaie, ninsoare, vânt, fulger, tunet – observarea și explicarea lor **3.4. Apa, aerul și solul**: resurse naturale, utilizări și importanța lor pentru viață **3.5. Lumea vie – plante, animale, oameni**: caracteristici, funcții și interdependențe **3.6. Medii biotice și abiotice**: habitate și nișe ecologice, relația organism–mediu **3.7. Relațiile dintre organisme**: intra- și interspecifice, relații trofice și fluxul de energie în ecosisteme **3.8. Adaptarea organismelor la mediu**: răspunsuri la factorii biotici și abiotici **3.9. Impactul activității umane asupra mediului**: poluarea aerului, apei și solului și efectele asupra sănătății și ecosistemelor **3.10. Sănătatea și prevenirea bolilor**: menținerea stării de sănătate prin dietă, igienă și stil de viață responsabil

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Identificarea fenomenelor din natură explicând utilizarea conceptelor științifice fundamentale

Clasa a XII-a
CS 1.1. Descrierea fenomenelor observabile din natură
- urmărirea directă a unor procese și fenomene biologice (germinarea semințelor, creșterea plantelor, comportamentul animalelor) *- identificarea părților componente ale unei plante cu flori (rădăcină, tulpină, frunze, flori, fructe) și descrierea rolului acestora în viața plantei* *- observarea și compararea adaptărilor morfologice ale plantelor și animalelor din diferite medii (pădure, râu, deșert, mare, zona polară), utilizând imagini și fișe de observare* *- realizarea unei activități experimentale simple pentru observarea procesului de fotosinteză și descrierea schimbărilor observate* *- ilustrarea prin desen și explicație a circuitului apei și substanțelor nutritive în organismul unei plante, observând transportul apei colorate prin tulpină* *- observarea ciclului de viață al unei plante cultivate în clasă (fasole, grâu) și descrierea etapelor principale de dezvoltare* *- analiza comportamentului plantelor sau animalelor la modificări de mediu (temperatură, lumină, apă) și explicarea reacțiilor observate* *-modelarea ciclurilor biogeochimice (carbon, oxigen, azot, apă) prin activități vizuale sau jocuri educative, pentru a evidenția rolul acestor cicluri în menținerea vieții* *- analizarea unor comportamente și reguli de igienă personală (spălarea mâinilor, alimentație sănătoasă, odihnă) și descrierea efectelor lor asupra stării de sănătate* - explorarea *noțiunilor de mișcare și echilibru prin activități practice (balanțe, jucării mobile, obiecte suspendate) și descrierea fenomenelor observate*

Clasa a XII-a
- observarea transformărilor fizice și chimice simple ale substanțelor (topirea gheții, dizolvarea zahărului, coacerea aluatului, ruginirea fierului) și descrierea modificărilor vizibile *- experiment demonstrativ privind plutirea diferitelor corpuri în apă, urmat de descrierea observațiilor pentru formularea concluziilor privind densitatea* *- observarea modului de transmitere a luminii și formarea umbrelor prin experimente cu surse de lumină și obiecte opace, descriind fenomenele optice (reflexie, umbră, transparență)* *- analiza comparativă a diferitelor categorii de organisme vii în funcție de habitat și adaptări* *- investigarea modificărilor de stare ale apei în condiții naturale* *- observarea și descrierea ciclului zilnic și anual al unor fenomene (lumina, temperatura, umiditatea)* *- utilizarea desenelor, schemelor și modelelor pentru descrierea fenomenelor naturale*
CS 1.2. Utilizarea limbajului științific de bază în exprimarea explicațiilor privind fenomenele naturale
- utilizarea terminologiei științifice de bază (rădăcină, tulpină, frunză, floare, fotosinteză) în explicarea structurii și funcțiilor unei plante cu flori *- explicarea adaptărilor morfologice ale plantelor și animalelor la diferite medii de viață (ex. „penaj izolator”, „frunze suculente”)* *- descrierea proceselor de fotosinteză și respirație celulară utilizând conceptele de energie, oxigen și dioxid de carbon* *- realizarea unei scheme pentru circulația apei și a substanțelor nutritive într-o plantă* *- utilizarea limbajului științific adecvat pentru a descrie etapele ciclului de viață al unei plante (germinație, creștere, înflorire, fructificare)* *- folosirea termenilor „stimuli”, „răspuns”, „adaptare” în explicarea reacțiilor organismelor la factorii de mediu (lumină, căldură, apă)* *- identificarea rolului ciclului carbonului și oxigenului în menținerea echilibrului ecosistemelor, utilizând diagrame și concepte de bază* *- utilizarea terminologiei științifice elementare pentru descrierea stării de sănătate și a măsurilor de prevenție (anticorp, bacterie, igienă, alimentație echilibrată)* *- descrierea fenomenelor de mișcare și echilibru folosind termeni precum forță, greutate, echilibru, presiune* *- explicarea, în limbaj științific, a transformărilor substanțelor (topire, vaporizare, ruginire, fermentație, coacere) și utilizarea termenilor „fenomen fizic” și „fenomen chimic”* *- descrierea experimentului privind plutirea corpurilor, folosind corect termenii „densitate”, „forță arhimedică”, „volum”* *- explicarea fenomenelor optice uzuale (reflexie, refracție, dispersie) folosind exemple și terminologia adecvată* *- exersarea utilizării corecte a termenilor științifici fundamentali (energie, forță, materie, celulă, specie, ecosistem, etc.)* *- elaborarea de scurte descrieri și prezentări științifice pe teme biologice (alcătuirea generală a unei plante și alcătuirea generală a unui animal, regnuri, organele de simț, adaptarea organismelor vii, etc.)* *- utilizarea conceptelor științifice în explicarea proceselor ecologice naturale: fotosinteza, respirația, circulația substanțelor* *- activități de grup privind realizarea de materiale, glosare sau dicționare științifice pentru copii*
CS 1.3. Corelarea unor procese naturale cu efectele asupra vieții cotidiene
- corelarea funcțiilor organelor vegetale (rădăcină – absorbție, frunză – fotosinteză, floare – reproducere) cu nevoile de hrană și oxigen ale oamenilor și animalelor *- analiza adaptărilor organismelor din diferite medii (pajiște, râu, pădure, mare, deșert) și identificarea modului* în care acestea inspiră soluții tehnologice umane (de ex. izolații, scufundări, aerodinamică) *- explicarea legăturii dintre procesul de fotosinteză și calitatea aerului respirat de oameni* *-dezbatere - importanța pădurilor* *- corelarea modului în care plantele și animalele obțin și utilizează substanțele nutritive cu necesitatea unei alimentații sănătoase la om*

Clasa a XII-a
- studierea circulației nutrienților în organismele vegetale și animale și legătura cu o dietă echilibrată pentru oameni *- studierea etapelor de viață ale organismelor și legătura lor cu activitățile sezoniere ale oamenilor (semănatul, recoltarea, creșterea animalelor)* *-investigarea modului în care organismele se adaptează la temperatură și lumină și analogia cu adaptările oamenilor* *-corelarea ciclurilor biogeochimice (carbon, oxigen, apă, azot) cu menținerea vieții pe Pământ și evidențierea impactului activităților umane asupra acestor cicluri* *- corelarea comportamentelor zilnice sănătoase cu procesele biologice interne pentru a înțelege efectele unui stil de viață sănătos* *- observarea și aplicarea noțiunilor de echilibru, mișcare și forță în activități zilnice: mersul pe bicicletă, manipularea obiectelor și transportul* *- analiza fenomenelor de transformare a substanțelor în viața de zi cu zi (coacerea alimentelor, alterarea, ruginirea) și identificarea modului în care aceste procese influențează sănătatea și mediul* *- aplicarea legii lui Arhimede în situații reale (plutirea bărcilor, salvarea de la înec, sporturi acvatice) și explicarea utilității acestui fenomen în viața omului* *- corelarea fenomenelor de reflexie și refracție a luminii cu utilizarea lor practică în oglinzi, lentile, ochelari, instrumente optice* *- explicarea efectelor dispariției unor specii asupra ecosistemului local printr-un mic studiu de caz* *- studiul ciclurilor naturale (apa, carbon, azot) și impactul lor asupra mediului și sănătății* *- discuții dirijate privind influența anotimpurilor asupra plantelor, animalelor și omului* *- analiza rolului apei, luminii și temperaturii în menținerea vieții* *- observarea și descrierea influenței factorilor de mediu asupra stării de sănătate (igienă, alimentație, activitate fizică)*

CG 2 -Utilizarea conceptelor științifice abordând strategii didactice variate, explorând fenomenele din natură în învățământul primar, în contexte de învățare specifice

Clasa a XII-a
CS 2.1. Aplicarea etapelor metodei științifice (observare, descriere, ipoteză, experimentare, concluzie) în activități practice
- observarea diferitelor organe ale unei plante (rădăcină, tulpină, frunze, flori), formularea de ipoteze privind rolul fiecăruia și verificarea acestora prin experimente de creștere a plantelor în condiții diferite *- experimentarea germinației semințelor în medii diferite (cu și fără lumină, apă, căldură) pentru a demonstra importanța factorilor de mediu în dezvoltarea plantelor* *- evidențierea procesului de fotosinteză prin experimente simple (producerea de substanțe organice) cu frunză și iod (colorarea în albastru închis în prezența amidonului), urmat de formularea concluziilor privind rolul luminii* *- realizarea unui experiment demonstrativ privind respirația celulară – germinația boabelor de fasole într-un borcan acoperit, pentru evidențierea consumului de oxigen* *- modelarea circuitului apei în natură (prin borcan cu apă, folie de plastic și soare) și formularea ipotezei despre rolul evaporării și condensării* *- observarea comportamentului animalelor mici (melci, furnici) în diferite condiții de lumină și temperatură, elaborarea ipotezelor despre adaptare și reacții la stimuli* *- analizarea comportamentului corpurilor în apă și formularea concluziilor legate de dependența plutirii de densitate și formă* *- realizarea unui circuit electric de bază (baterie, fir, bec) și testarea funcționării prin întreruperea conexiunilor, analizând rolul fiecărui component* *- urmărirea formării umbrelor și a reflexiei luminii cu ajutorul diferitelor surse de lumină și suprafețe reflectante, urmată de concluzii privind propagarea luminii* *- studiul dizolvării sării, zahărului și uleiului în apă caldă și rece, pentru a evalua efectul temperaturii asupra procesului*

Clasa a XII-a
- colectarea și analiza datelor meteorologice timp de o săptămână pentru a observa ciclul zilnic și schimbările sezoniere *- desfășurarea unui experiment de evidențiere a fermentației (zahăr + drojdie + apă caldă) pentru a demonstra procese biochimice, urmată de explicarea rezultatelor prin prisma respirației anaerobe* *- proiectarea unui experiment. Organizarea de activități experimentale: germinația semințelor, fotosinteza, influența luminii asupra creșterii plantelor, testarea solubilității unor substanțe* *- ghidarea elevilor în formularea de ipoteze simple și verificarea acestora prin experiment* *- simularea etapelor metodei științifice în micro-lecții pedagogice experimentale sau demonstrative* *- elaborarea de fișe de observație și jurnale științifice*
CS 2.2. Desfășurarea de experimente simple cu caracter demonstrativ, pentru a ilustra concepte științifice de bază
- observarea absorbției apei de către plante prin experiment (colorarea apei cu colorant alimentar și observarea culorii în tulpina florii) pentru a demonstra transportul sevei brute *- fotosinteza la plante verzi, prin acoperirea parțială a frunzelor și testarea cu iod pentru amidon, experiment pentru evidențierea substanțelor organice produse prin fotosinteză* *- studierea umbrei și a reflexiei luminii prin teste cu surse luminoase și oglinzi, urmată de formularea concluziilor despre propagarea luminii* *- experiment cu diapazon: Elevii lovesc un diapazon și observă vibrațiile prin apă sau nisip, pentru a vedea generarea sunetului* *- vibrații vizibile: Elevii folosesc un smartphone sau aplicație pentru a observa vibrațiile printr-un difuzor cu nisip sau o folie de aluminiu* *- experimente de propagare: Sunet transmis prin aer vs. apă (ex.: scufundarea unei surse sonore într-un pahar cu apă)* *- studierea procesului de respirație la plante prin experimentul cu frunza verde în apă văroasă și urmărirea degajării de CO_2* *- realizarea unui mini-circuit al apei într-un borcan, cu apă, folie alimentară și o sursă de căldură, pentru a observa procesele de evaporare și condensare* *- compararea dezvoltării plantelor ținute la lumină cu cele ținute în întuneric și înregistrarea observațiilor privind creșterea și aspectul acestora prin experiment* *- testarea comportamentului obiectelor din materiale diferite (lemn, piatră, polistiren) în apă și explicarea fenomenului folosind principiul lui Arhimede* *- experimentarea capacității diferitelor materiale (metal, plastic, lemn) de a conduce căldura sau electricitatea și formularea concluziilor* *- observarea schimbării direcției unui fascicul luminos printr-o oglindă sau un pahar cu apă, pentru a înțelege fenomenele de reflexie și refracție* *- urmărirea germinației semințelor, înregistrarea zilnică a etapelor de dezvoltare și analizarea factorilor care influențează creșterea* *- amestecarea oțetului cu bicarbonatul de sodiu pentru a observa degajarea de gaz și schimbarea pH-ului, și formularea concluziilor despre reacțiile chimice* *- amestecarea drojdiei cu apă caldă și zahăr într-un recipient acoperit, observarea formării gazului CO_2 și discutarea procesului de fermentație* *- experimente de laborator privind proprietățile apei, aerului, solului* *- observarea efectelor căldurii asupra corpurilor (dilatare, contractare). Transformări de stare* *- experimente de evidențiere a reacțiilor chimice și biochimice (reacții acido-bazice, putrezire, fermentație, digestie simplificată)* *- activități de demonstrare a relațiilor trofice prin modele și simulări*

Clasa a XII-a
CS 2.3. Formularea de concluzii logice pe baza observațiilor directe și a datelor înregistrate în timpul activităților experimentale
- analiza rezultatelor unui experiment privind germinația semințelor, prin compararea ritmului de creștere în funcție de lumină și apă și formularea concluziilor privind factorii esențiali pentru dezvoltarea plantelor *- interpretarea datelor obținute din experimentul privind fotosinteza (colorarea frunzelor cu iod) pentru a formula concluzii despre rolul luminii și al clorofilei în producerea substanțelor organice* *- analizarea experimentului de respirație la plante sau drojdii, pentru a oferi concluzii asupra eliberării de energie și a rolului oxigenului* *- interpretarea rezultatelor privind circuitul apei în natură, pe baza experimentului cu evaporare și condensare, formulând concluzii despre schimbările de stare ale apei* *- compararea ciclurilor de viață observate la plante și animale, pentru a formula concluzii despre reproducere și dezvoltare* *- analiza reacțiilor observate la plantele expuse la condiții de mediu diferite (lumină, temperatură, umiditate), formulând concluzii despre adaptare* *- compararea vitezei și clarității sunetului prin aer, apă și solid (de exemplu, printr-un tub sau fir întins)* *- observarea diferenței de intensitate cu surse sonore diferite sau modificând distanța față de sursă* *- interpretarea rezultatelor unui experiment privind flotabilitatea corpurilor, concluzionând despre influența densității și a formei asupra plutirii* *- analiza rezultatelor experimentului de dizolvare a substanțelor în apă (la temperaturi diferite), pentru a concluziona asupra rolului temperaturii în procesele fizico-chimice* *- formularea de concluzii după testarea materialelor conductoare și izolatoare de căldură și electricitate, stabilind utilizări practice pentru fiecare* *- analiza fenomenelor de reflexie și refracție observate în laborator, concluzionând despre comportamentul luminii la trecerea prin medii diferite* *- analiza datelor colectate despre temperatură și precipitații pe parcursul unei săptămâni, formulând concluzii privind ciclurile naturale zi–noapte și anotimpurile* *- interpretarea rezultatelor experimentelor chimice și biochimice (fermentație, digestie a zaharurilor), prin formularea concluziilor despre rolul enzimelor și condițiilor de mediu în transformările substanțelor* *- prezentarea orală sau grafică a concluziilor (diagrame, tabele, grafice)* *- utilizarea instrumentelor digitale simple pentru înregistrarea și prelucrarea datelor (fișe, fotografii, filmulețe, aplicații educaționale)* *- discuții reflexive asupra aplicabilității concluziilor în viața cotidiană*

CG 3 - Proiectarea activităților educaționale centrate pe explorarea științifică a mediului, adaptate particularităților de vârstă specifice copiilor

Clasa a XII-a
CS 3.1. Transpunerea conținuturilor științifice într-o formă accesibilă copiilor din învățământul primar
- activitate creativă: scrierea și ilustrarea unei povești prin care elevii descriu transformarea unei semințe și părțile plantei implicate în dezvoltare *- joc didactic prin care elevii asociază plantele și animalele cu mediul lor de viață (pădure, apă, deșert), pentru a evidenția adaptările organismelor la mediul în care trăiesc* *- realizarea unui colaj ilustrativ pentru a explica în mod accesibil procesele de fotosinteză și respirație la plante* *- confecționarea unei machete „Circuitul apei în natură”, folosind materiale reciclabile (vată, folie, apă colorată), pentru a explica evaporarea, condensarea și ploaia* *- joc de rol prin care elevii interpretează etapele ciclului de viață al fluturelui (ou, larvă, pupă, adult), pentru a înțelege procesul de reproducere și dezvoltare la insecte* *- realizarea unui experiment simplu pentru a observa cum plantele se orientează spre lumină, explicând fenomenul printr-o comparația prietenoasă , fără termeni științifici dificili* *- activitate experimentală prin care elevii testează obiecte diferite pentru a vedea dacă plutesc sau se scufundă, înțelegând intuitiv principiile din Legea lui Arhimede prin observare și manipulare directă* *- activitate practică - folosirea apei, zahărului și coloranților pentru a crea straturi colorate cu densități diferite, explicând fenomenul printr-o poveste vizuală atractivă* *- activitate cu imagini, discuții și jocuri pentru a identifica principalele surse de energie (Soarele, focul, electricitatea) și pentru a înțelege rolul lor în viața de zi cu zi* *- utilizarea unui glob și a unei lanterne pentru a demonstra mișcarea de rotație a - Pământului și pentru a explica formarea zilei și a nopții într-un mod vizual și ușor de înțeles* *- realizarea de afișe, colaje sau machete prin care elevii prezintă idei despre reciclare, păstrarea curățeniei și protejarea mediului* *- demonstrarea reacției dintre oțet și bicarbonat, prezentată copiilor într-o manieră ludică, ca și „gazul care face baloane”, pentru a observa degajarea de CO_2 într-un mod distractiv și accesibil* *- elaborarea unor scenarii didactice simple pe teme de științe ale naturii* *- adaptarea terminologiei științifice la nivelul de înțelegere al elevilor* *- realizarea de materiale didactice vizuale: postere, planșe, fișe ilustrate, machete* *- utilizarea poveștilor științifice și a scenetelor pentru explicarea fenomenelor naturii sau a altor procese fizice, chimice, biologice*
CS 3.2. Utilizarea unui limbaj științific accesibil și a unor metode explicative adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă al elevilor din învățământului primar.
- explicarea funcțiilor organelor vegetale prin comparații ușor de înțeles pentru copii (ex.: „rădăcina este ca un pai care bea apă din pământ”, „frunza este bucătăria plantei”), pentru a facilita înțelegerea fără termeni științifici complicați *- descrierea adaptărilor animalelor la mediu folosind un vocabular simplificat pentru a evidenția modul în care viețuitoarele supraviețuiesc în natură. (de exemplu, „ursul are blană groasă ca să nu-i fie frig la Polul Nord”)* *- explicarea fotosintezei printr-o poveste adaptată vârstei copiilor, evitând termenii tehnici și folosind imagini sau gesturi pentru a ilustra procesul* *Descrierea circuitului apei în natură cu ajutorul unui joc narativ. (de exemplu „Picurel între două lumi”)* *- descrierea etapelor unei plante folosind ilustrații și explicații simple, pentru a facilita înțelegerea transformărilor* *- prezentarea fenomenului de plutire cu exemple din viața de zi cu zi* *- folosirea unei lanterne și a unei jucării pentru a demonstra apariția umbrei, explicând pe înțelesul copiilor că „umbra apare atunci când lumina se oprește într-un obiect”, astfel încât ei să înțeleagă rolul sursei de lumină și al obstacolului*

Clasa a XII-a
- utilizarea analogiilor și comparațiilor concrete pentru explicarea fenomenelor.Folosirea unui limbaj simplificat pentru a explica energia („energia este forța care ne ajută să ne mișcăm, să aprindem lumina, să încălzim mâncarea”) *- explicarea mișcării Pământului prin poveste („Pământul se învârte ca un titirez și, când se uită spre Soare, e zi, iar când se întoarce, e noapte”)* *-explicarea poluării prin exemple concrete, folosind un limbaj empatic și constructiv* *- prezentarea unui experiment chimic simplu (oțet + bicarbonat) cu limbaj accesibil („bulele care apar sunt aerul care scapă din amestec, ca atunci când deschidem o sticlă de suc”)* *- exerciții de explicare simplificată a proceselor din lumea vie (fotosinteza, nutriția, respirația, reproducerea)* *-organizarea de activități demonstrative în microgrupe* *- construcția de planuri de lecție centrate pe observare și descoperire*
CS 3.3. Integrarea unor activități ludice, interactive și experimentale în procesul de predare-învățare a Științelor naturii, pentru stimularea curiozității, gândirii critice și învățării active.
- joc interactiv „Cine sunt eu?” – elevii formulează indicii despre organele vegetale (rădăcină, tulpină, frunză, floare) iar colegii ghicesc; se consolidează *- realizarea unei „grădini senzoriale” în curtea școlii, unde elevii plantează, observă și compară adaptările plantelor la mediu (pajiște, umbră, lumină)* *-simulare ludică „Respirația plantelor și a animalelor” – elevii imită prin mișcare procesul de absorbție a oxigenului și eliberare a dioxidului de carbon* *- utilizarea unor cartonașe ilustrate (Soare – plantă – erbivor – carnivor) pentru a reprezenta, prin aranjare și explicare, circulația materiei și a energiei în ecosisteme, într-un mod vizual și accesibil* *-dramatizarea etapelor de creștere ale unei plante, de la sămânță la floare, folosind costume sau accesorii simple, pentru a înțelege dezvoltarea plantelor prin mișcare și joc* *- observarea zilnică a poziției frunzelor sau a creșterii unei plante aflate la lumină, completarea unui jurnal de dezvoltare și formularea unor concluzii simple despre răspunsul plantelor la lumină* *- joc de simulare „Călătoria unei picături de apă” – elevii se mișcă între „lac”, „nor”, „ploaie”, „râu”, imitând drumul parcurs de apa din natură, pentru a înțelege circuitul apei prin mișcare și joc colaborativ* *- activitate – joc cu fișe de caz în care elevii identifică comportamente corecte/greșite legate de igienă, alimentație, odihnă* *- concurs practic „Cine construiește cea mai echilibrată machetă?” – folosind bețe, plastilină și hârtie, elevii realizează structuri stabile, exersând noțiuni de forță, echilibru, mișcare* *-joc de laborator prin care elevii observă transformări ale materiei (topire, dizolvare, ruginire) și notează observațiile pe o fișă simplificată* *- activitate ludică „Cursa energiei” – echipele „soare”, „vânt”, „apă” explică prin mișcare cum se produce energia solară, eoliană, hidroelectrică* *- construirea unui sistem solar mobil din materiale ușoare (polistiren colorat, carton, baloane), pentru a explica mișcarea Pământului și formarea zilei și a nopții, prin observare și manipulare directă* *- proiectarea și realizarea unor jocuri precum „Detectivii naturii” sau „Cine sunt eu?”, pentru a exersa recunoașterea plantelor, animalelor și fenomenelor din natură în mod ludic* *- pregătirea și prezentarea unor proiecte precum „Ciclul vieții unei plante” sau „Animale din jurul nostru”, pentru a consolida cunoștințele științifice prin explicații vizuale și orale.* *- activități interdisciplinare: muzică, limbă română, educație plastică, limbi străine, științe ale naturii* *- organizarea de ateliere de observare*

CG 4 - Adoptarea unei atitudini ecologice responsabile prin înțelegerea relației dintre activitatea umană și mediul înconjurător și prin promovarea unui comportament responsabil de protejare a naturii

Clasa a XII-a
CS 4.1. Recunoașterea principalelor probleme de mediu din comunitate și înțelegerea cauzelor acestora
- urmărirea directă a mediului înconjurător și identificarea zonelor din comunitate care prezintă semne de poluare, degradare sau neglijență *- examinarea directă a mediului din jurul școlii, identificarea elementelor de mediu (plante, sol, apă, aer) și identificarea semnelor de poluare sau deteriorare a ecosistemelor locale* *- prelevarea de probe de apă din mai multe surse și examinarea vizuală și olfactivă, pentru a identifica impuritățile și a discuta importanța apei curate pentru sănătate* *- observarea depunerilor de praf pe suprafețe expuse timp de o săptămână și formularea concluziilor despre nivelul de poluare din comunitate* *- realizarea unei hărți ilustrate cu marcaje pentru sursele de poluare (fabrici, trafic, gropi de gunoi, etc.) și zonele verzi, pentru a identifica problemele locale de mediu* *- analiza modului în care panourile solare reduc poluarea, comparând eficiența acestora cu alte surse de energie* *- demonstrarea procesului de reciclare a hârtiei și discuții despre importanța refolosirii resurselor naturale* *- joc interactiv cu imagini de ecosisteme (pădure, deltă, oraș) și diferite pericole pentru viețuitoare (tăieri, incendii, poluare)* *- experiment simplu cu plante și lumânări pentru a demonstra importanța fotosintezei în menținerea oxigenului din atmosferă* *- dezbatere pe baza exemplelor concrete din comunitate (poluarea râului, depozite ilegale, zgomot urban, etc.) și propunerea de soluții* *- organizarea unei acțiuni de plantare de arbori și informarea participanților despre rolul copacilor în absorbția CO_2 și protecția solului* *- observarea consumului de energie la școală și elaborarea de propuneri pentru economisire (stingerea luminilor, folosirea LED-urilor, etc.)* *- elaborarea unui plan de reducere a deșeurilor, reciclare selectivă și economisire a resurselor naturale, integrând noțiuni din biologie, fizică și chimie* *- observarea directă a mediului local și identificarea zonelor din comunitate care prezintă semne de poluare, degradare sau neglijență* *- analiza cauzelor problemelor de mediu prin discuții ghidate asupra surselor posibile ale poluării, defrișării sau risipei de resurse.„Problemă – Cauză – Consecință* *- identificarea principalele tipuri de poluare și impactul lor asupra sănătății și mediului.Poluarea aerului, apei, solului.Combaterea poluării* *- analiza cauzelor problemelor de mediu prin discuții ghidate asupra cauzelor posibile ale poluării, defrișării sau risipei de resurse. Problemă – Cauză – Consecință* *- identificarea principalele tipuri de poluare și impactul lor asupra sănătății umane și mediului înconjurător. Poluarea aerului, apei, solului. Combaterea poluării.*
CS 4.2. Manifestarea unei atitudini de respect față de toate formele de viață
- observarea atentă a plantelor din mediul apropiat – elevii identifică structura unei plante (rădăcină, tulpină, frunză, floare) și discută rolul fiecărui organ pentru viața plantei *- dezvoltarea sensibilității față de plante și animale prin observarea și îngrijirea lor* *- investigarea proceselor de schimbare a stării de agregare a apei în natură și corelarea cu ciclul hidrologic* *- observarea impactului colectării selective a deșeurilor asupra vieții plantelor din grădină* *- realizarea unei hărți a comunității evidențiind zonele afectate de poluare și dezbaterea posibilelor soluții ecologice* *- testarea diferitelor metode de reducere a deșeurilor și compararea rezultatelor obținute.* *- proiect foto „Diversitatea vieții în jurul școlii” – realizarea unui colaj cu imagini ale plantelor și animalelor din zonă, subliniind nevoia de protejare a habitatelor lor* *- activitate de îngrijire a plantelor de interior – udare, replantare, observarea creșterii, discutând responsabilitatea față de ființele vii*

Clasa a XII-a
- atelier „Ciclul vieții” – confecționarea unei machete care ilustrează etapele de dezvoltare ale unei plante sau insecte, evidențiind importanța fiecărei etape *- observarea experimentală a fotosintezei – demonstrarea procesului și discutarea rolului plantelor în menținerea echilibrului oxigen–carbon* *- joc de rol „Vocea animalelor” – elevii „devin” animale afectate de poluare sau distrugerea habitatelor, exprimându-și nevoile și posibile soluții* *- activitate tematică „Săptămâna respectului pentru viață” – prezentări, afișe și mesaje motivaționale dedicate protejării viețuitoarelor și promovării comportamentelor nonviolente* *- experiment „Importanța apei pentru viață” – compararea germinației semințelor udate cu apă curată, apă sărată și fără apă, pentru a înțelege condițiile esențiale ale vieții* *- realizarea unei mini-grădini ecologice – plantarea semințelor în ghivece reciclate, monitorizarea creșterii și evidențierea respectului față de resursele naturale* *- observarea comportamentelor responsabile față de animale – discuții despre îngrijirea animalelor de companie, nevoile lor și importanța empatiei* *- proiecție video „Minunile lumii vii” – vizionarea unui documentar despre ecosisteme fragile și dezbaterea modului în care oamenii pot contribui la conservarea acestora* *- proiect interdisciplinar „Fiecare viață contează”* *- realizarea unei broșuri educaționale pentru elevii din ciclul primar despre importanța protejării plantelor și animalelor, folosind limbaj științific accesibil* *- observarea și îngrijirea plantelor și animalelor. sensibilitatea la plante și animale* *- jocuri și roluri pentru dezvoltarea empatiei față de viețuitoare* *- discuții și reflecții despre comportamente responsabile față de natură* *- participarea la activități practice în aer liber pentru protejarea vieții*
CS 4.3. Dezvoltarea de comportamente ecologice responsabile prin activități educaționale concrete, în clasă și în afara ei
- dezbatere despre efectele activităților umane asupra ciclurilor biochimice din natură (carbon, azot, apă) *- studierea influenței activității umane asupra ciclurilor biogeochimice, precum cele ale carbonului, azotului și apei* *- crearea unui poster care ilustrează relațiile trofice afectate de poluare, piramida trofică, lanțuri trofice sau un nivel trofic* *- organizarea de puncte de colectare selectivă a deșeurilor la școală și dezbateri pe tema impactului reciclării asupra ecosistemelor* *- amenajarea unui spațiu verde prin plantare de flori și arbori, urmărind rolul acestora în purificarea aerului și menținerea umidității solului* *- colectarea apei de ploaie și compararea utilizării acesteia cu apa de la robinet, discutând metode de economisire* *- identificarea aparatelor electrice din școală care pot fi utilizate mai eficient energetic* *- confecționarea de obiecte utile sau decorative din materiale reciclabile (hârtie, sticle, plastic) și prezentarea lor într-o expoziție* *- realizarea unui traseu educativ și analizarea impactului deșeurilor asupra mediului, urmată de o acțiune de ecologizare* *- experiment de observare a efectelor fumului de țigară sau gazelor asupra plantelor de interior, cu formularea de concluzii și măsuri preventive* *- realizarea unei machete demonstrative care evidențiază folosirea surselor regenerabile (soare, vânt, apă)* *- activitate colaborativă prin care fiecare grup de elevi îngrijește periodic un spațiu verde (curte, parc), observând modificările sezoniere și responsabilitatea față de mediu* *- elaborarea de afișe, pliante și sloganuri care promovează protecția naturii și comportamentele ecologice zilnice* *- organizarea de acțiuni comune cu autoritățile locale (plantări, colectări, informări publice), promovând implicarea civică responsabilă* *- activități de observare directă a mediului natural și identificare a modalităților simple de protejare a viețuitoarelor*

Clasa a XII-a
- realizarea de colaje și afișe cu mesaje pozitive despre viață, natură și respectul față de toate ființele vii *- stabilirea unor reguli privind comportamentul responsabil față de mediu*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Procese fundamentale ale vieții și mediului	**1.1. Organisme vii** – clasificare, regnuri și principalele grupe de animale **1.2. Reproducerea și dezvoltarea organismelor vii** – cicluri de viață, etape de dezvoltare, asemănări și deosebiri între părinți și urmași **1.3. Clasificarea plantelor după durata ciclului de viață** – anuale, bienale, perene **1.4. Adaptări ale viețuitoarelor la medii de viață** – pajiște, pădure, acvatic, deșert, zone polare **1.5. Relația organism–mediu artificial** **1.6. Sensibilitatea organismelor vii** – reacții la stimuli **1.7. Ciclurile biogeochimice** – carbon, oxigen, azot și apă și rolul lor în echilibrul mediului **1.8. Sănătatea organismului uman** – alimentație, mișcare, odihnă, igienă și rolul acestora în menținerea funcțiilor vitale **1.9. Starea de boală** – prevenție, analize medicale și utilizarea corectă a medicamentelor
2. Fenomene fizice și chimice în natură și viața cotidiană	**2.1**. **Amestecuri și separarea amestecurilor** **2.2. Materiale conductoare și izolatoare de căldură** – identificarea lor și utilizarea responsabilă în viața cotidiană **2.3. Fenomenul de plutire** – proprietăți ale corpurilor și aplicarea principiului lui Arhimede **2.4. Forme și surse de energie** – transformări, conversie, dispozitive de conversie și utilizare în context fizico-chimic **2.5. Principii ale termodinamicii și transferul de energie** – transferul de căldură și efectele asupra materialelor și proceselor chimice **2.6. Fenomene electrice și magnetice** – proprietăți, aplicații practice și observații fizico-chimice cu exemple din natură **2.7. Fenomene optice și acustice** – lumină și sunet – proprietăți, aplicații practice și observații în natură, de la fenomene vizibile la fenomene auditive
3. Structura și dinamica mediului înconjurător	**3.1. Pământul în Sistemul Solar**: poziția, mișcările și influența Soarelui ca sursă de lumină și căldură **3.2. Ritmuri circadiene și sezoniere**: efecte asupra modificărilor vremii și activităților viețuitoarelor **3.3. Lumea vie în ecosisteme**:- caracteristici și adaptări care permit supraviețuirea în diferite medii

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.4. Habitate și nișe ecologice: rolurile organismelor și interacțiunile lor cu mediul **3.5. Clasificarea ecosistemelor și caracteristicile acestora** **3.6. Fosile și mărturii ale vieții din trecut**: era dinozaurilor și specii protejate prin lege **3.7. Specii pe cale de dispariție**: cauze și consecințe pentru biodiversitate **3.8. Protecția mediului și dezvoltarea durabilă**: conservarea biodiversității și gestionarea responsabilă a resurselor **3.9. Impactul activităților umane asupra mediului** **3.10. Comportament responsabil față de mediu și propria sănătate** **3.11. Investigații privind relațiile organism–mediu și ecosisteme** – observarea adaptărilor organismelor la factorii biotici și abiotici și documentarea efectelor asupra ecosistemului

SUGESTII METODOLOGICE

Programa şcolară pentru disciplina *Ştiinţe ale naturii* descrie oferta educaţională a disciplinei pentru un parcurs şcolar determinat de o oră/săptămână, filiera vocaţională, profil pedagogic, specializarea învățământ primar. Aplicarea acestei programe are în vedere posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învăţare, printr-o ofertă adaptată profilului de formare, precum şi promovarea unor strategii didactice active ce plasează elevul, în centrul procesului didactic. Programa şcolară reprezintă elementul central al proiectării didactice. Proiectarea didactică presupune:

1. lectura personalizată a programei;
2. planificarea calendaristică;
3. proiectarea secvenţială a unităţilor de învăţare şi implicit a lecţiilor.

Elaborarea documentelor de proiectare didactică necesită asocierea într-un mod personalizat a elementelor programei – competenţe specifice şi conţinuturi, cu resurse metodologice, temporale, materiale.

Planificarea calendaristică ca instrument de interpretare personalizată a programei, se racordează la individualitatea clasei. Pentru realizarea acesteia se recomandă parcurgerea următoarelor etape:

1. Studiul programei (competenţe specifice şi conţinuturi);
2. Împărţirea pe unităţi de învăţare;
3. Stabilirea succesiunii unităţilor de învăţare;
4. Alocarea timpului necesar pentru fiecare unitate de învăţare în concordanţă cu competenţele specifice vizate, conţinuturile alocate şi individualitatea fiecărei clase.

Proiectarea unei unităţi de învăţare necesită aplicarea unei metodologii care constă într-o succesiune de etape înlănţuite logic, ce conduc la detalierea conţinuturilor de tip factual, noţional şi procedural care contribuie la formarea şi / sau dezvoltarea competenţelor specifice.

Predarea disciplinei *Științe ale naturii* la clasa a XI-a și a XII-a se fundamentează pe principii de învățare activă, interactivă și exploratorie, având drept obiectiv dezvoltarea competențelor generale, precum și stimularea curiozității, gândirii critice și responsabilității ecologice a elevilor.

Metode de învățare activă și experiențială:

- *Învățare prin descoperire și explorare*: elevii formulează ipoteze, realizează experimente și trasează concluzii, dezvoltând gândirea critică și capacitatea de aplicare practică a conceptelor științifice (CG2, CG3).
- *Învățare prin proiect*: proiecte interdisciplinare care integrează biologia, fizica și chimie, precum și problemele din viața cotidiană, dezvoltând competențele de comunicare, colaborare și responsabilitate socială (CG1, CG4).
- *Activități outdoor și în aer liber*: observații și investigații în mediul înconjurător, înregistrări în jurnale științifice pentru copii și explorări practice, favorizând învățarea prin experiență directă (CG3, CG4).
- *Învățare experimentală și hands-on*: experimente demonstrative și practice, simulări și utilizarea materialelor concrete din mediul apropiat (CG2, CG3).
- *Învățare prin implicare comunitară* (Service Learning): activități care permit elevilor să participe la proiecte de protejare a mediului în colaborare cu comunitatea și organizații non-guvernamentale (CG4).

Metode interactive și colaborative:

- *Dezbateri și jocuri de rol*: adaptate nivelului de vârstă („Ce putem face pentru natură?”, „Morcovul sau ciocolata?”, „Legume sau pizza?”, „Boală sau prevenție?”) pentru dezvoltarea abilităților de argumentare și luare a deciziilor (CG1, CG4).
- *Lucru pe grupe și învățare colaborativă*: activități practice și proiecte care stimulează cooperarea și împărțirea responsabilităților (CG1, CG3).
- *Întrebări ghidate și conversație dirijată*: pentru stimularea gândirii critice, reflecției și evaluării informațiilor științifice (CG2).

Utilizarea resurselor digitale și vizuale:

- *Integrarea materialelor vizuale și digitale*: videoclipuri educative, jocuri online ecologice, prezentări multimedia, hărți conceptuale și diagrame (CG2, CG3).
- *Tehnici de adaptare a limbajului științific*: pentru claritate în comunicarea conceptelor și consolidarea înțelegerii (CG1, CG2).

Învățare reflexivă și evaluare formativă:

- *Jurnal științific și predarea pe secvențe sau pentru 15 minute de activitate*: elevii documentează observațiile, reflectă asupra activităților și experimentează, consolidând competențele de evaluare și autoreflecție (CG2, CG3).
- *Observare dirijată și evaluare individuală*: prin portofolii, fișe de lucru și prezentări, pentru dezvoltarea abilităților practice și a înțelegerii conceptelor (CG2, CG3).

Integrarea experiențelor din viața cotidiană:

- *Exemple practice*: creșterea plantelor, observarea cerului, fenomene meteorologice și procese ecologice, realizarea unui calendar fenotipic pentru o specie de interes.
- *Activități vizuale și interactive*: diagrame, benzi desenate și jocuri educative pentru facilitarea înțelegerii conceptelor științifice complexe (CG2, CG3).
- *Colaborarea cu părinții și comunitatea locală*: participarea elevilor la activități ecologice și civice pentru dezvoltarea responsabilității sociale și a competențelor civice (CG4).

Metode integrate și interdisciplinare:

- *Combinarea observării, experimentului și reflecției critice*: pentru dezvoltarea unei perspective globale asupra fenomenelor naturale.
- *Învățare prin descoperire, explorare și conversație dirijată*: stimularea curiozității, implicării active și a gândirii critice, favorizând transferul de cunoștințe între discipline și aplicarea practică (CG2, CG3, CG4).

VALORI ŞI ATITUDINI

- Respect pentru rigurozitatea investigativă şi pentru metoda ştiinţifică;
- Curiozitate şi interes pentru datele obţinute prin observare şi experiment, cu apreciere critică a limitelor acestora;
- Deschidere şi disponibilitate de a testa ipoteze şi de a depăşi propriile convingeri pentru a dobândi o viziune obiectivă;
- Flexibilitate în raport cu punctele de vedere proprii confruntate cu date noi şi argumentate;
- Respect faţă de argumentaţia ştiinţifică şi faţă de munca colegilor;
- Grija faţă de propria persoană, faţă de ceilalţi şi faţă de mediu;
- Interes pentru ameliorarea continuă a performanţelor personale în domeniul cunoaşterii ştiinţifice;
- Scepticism sănătos faţă de generalizări nefundamentate pe observaţii verificabile şi repetabile;
- Angajament civic şi responsabilitate socială prin implicarea în activităţi comunitare şi proiecte ecologice;
- Creativitate şi inovare în identificarea şi rezolvarea problemelor de natură ştiinţifică şi ecologică.

GRUP DE LUCRU

Nume şi prenume	Funcţie/ Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
CLAUDIA-MIHAELA HRISTODOR	Prof.dr	Colegiul Naţional Pedagogic „Vasile Lupu” Iaşi
VALENTINA - NICOLETA BODIU	Prof. dr.	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria”, Deva, Hunedoara

RESPONSABILI/COORDONATORI ŞTIINŢIFICI

Nume şi prenume	Funcţie/ Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă	Calitate
IORDACHE GEORGETA	Prof.dr.	CNCE	Responsabil

Anexa nr. 12

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților
de matematică și științe

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocaţională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 12
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de matematică și științe, Clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Didactica activităților de matematică și științe*** se studiază în ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea *Educație timpurie,* având alocată, în clasa a XI-a, **o oră pe săptămână.** Introducerea acestei discipline în oferta educațională a acestui nivel de școlaritate are un rol fundamental în formarea competențelor profesionale ale viitorilor educatori, pregătindu-i pentru proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de predare-învățare în educația timpurie. Această disciplină contribuie la dezvoltarea unei viziuni didactice integrate asupra matematicii și științelor naturii, facilitând transferul cunoștințelor teoretice în practică și stimulând o abordare interdisciplinară, centrată pe copil și pe competențe.

Utilitatea includerii acestei discipline în oferta curriculară derivă din:

- exigențele formării viitoarelor cadre didactice, în domeniul didacticii matematicii și a științelor, în conformitate cu standardele profesionale și cu legislația educațională în vigoare;
- necesitatea integrării metodelor activ-participative, a resurselor didactice, a principiilor educației incluzive în procesul de instruire la matematică și științe;
- importanța formării unei gândiri științifice reflexive și a unei conduite etice, esențiale pentru exercitarea competentă și responsabilă a profesiei didactice, într-un context educațional dinamic și în continuă schimbare.

Domeniul de studiu își propune, ca obiectiv general, formarea viitorilor educatori în vederea utilizării creative a cunoștințelor din domeniul matematicii și științelor în activități didactice, dezvoltând totodată atitudini apreciative față de rolul acestui domeniu în formarea și dezvoltarea armonioasă a elevului, precum și în promovarea participării active a acestuia în viața civică, economică și comunitară.

Prin intermediul competențelor generale și specifice formulate, disciplina *Didactica activităților de matematică și științe* are ca obiectiv principal dezvoltarea capacității de a operaționaliza competențele curriculare, de a construi scenarii didactice flexibile și creative și de a evalua progresul elevilor prin instrumente formative și autentice. Programa pune accent pe interdisciplinaritate, abordarea integrată a conținuturilor, utilizarea tehnologiilor educaționale și formarea unei atitudini științifice, bazate pe rigoare, curiozitate și reflecție critică. Totodată, promovează etica profesională, cooperarea educațională și învățarea reflexivă, ca piloni ai practicii didactice moderne. Prin conținuturi teoretice, activități aplicative, studii de caz și microlecții, disciplina contribuie la formarea unui profil profesional caracterizat prin competență pedagogică, adaptabilitate, responsabilitate și inovație.

Competențele specifice care vor fi formate prin intermediul demersului didactic organizat în cadrul disciplinei *Didactica activităților de matematică și științe* se bazează pe promovarea următoarele valori și atitudini:

- Rigoare științifică și respect pentru argumentația logică;
- Gândire critică, independență și inițiativă;
- Deschidere față de diversitate și interdisciplinaritate;
- Flexibilitate în raport cu date și perspective noi;
- Respect pentru elev și pentru ritmurile individuale de învățare;
- Etică profesională și angajament față de dezvoltarea continuă;
- Interes și responsabilitate pentru utilizarea tehnologiei și a resurselor educaționale moderne.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectarea demersului didactic specific predării activităților matematicii și științelor naturii în educația timpurie, în acord cu curriculumul în vigoare și cu particularitățile de vârstă, diversitatea și nevoile individuale ale copiilor**
CG2	**Utilizarea structurilor de organizare a demersului didactic, a strategiilor didactice, inclusiv a resurselor educaționale moderne (digitale) în activitățile matematice și de științe ale naturii în educația timpurie**
CG3	**Aplicarea strategiilor de evaluare la nivel antepreșcolar și preșcolar, în activitățile matematice și de științe ale naturii, în acord cu principiile didacticii moderne și cu nevoile de dezvoltare ale copiilor**
CG4	**Evaluarea propriei activități derulate în lucrul cu antepreșcolarii/preșcolarii în domeniul matematicii și științelor naturii, privind transferul comportamentelor responsabile și etice față de sine și față de mediul înconjurător**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectarea demersului didactic specific predării activităților matematicii și științelor naturii în educația timpurie, în acord cu curriculumul în vigoare și cu particularitățile de vârstă, diversitatea și nevoile individuale ale copiilor

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analiza conținuturilor cuprinse în *Curriculumul pentru educație timpurie*, referitoare la activitățile matematice și de științe ale naturii
- analiza curriculumului și identificarea domeniilor de dezvoltare ale educației timpurii pentru matematică și științe ale naturii *- organizarea conținuturilor relevante pe domenii de dezvoltare specifice educației timpurii, în vederea planificării activităților didactice* *- selectarea conceptelor matematice adecvate vârstei antepreșcolare/preșcolare și realizarea unei hărți conceptuale* *- analiza unei proiectării tematice anuale (identificarea dimensiunilor dezvoltării și a temelor anuale din domeniul Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii;corelarea prevederilor din Curriculumul pentru educația timpurie cu disciplinele aferente și eșalonarea lor în planificarea anuală; formularea de observații privind echilibrul dintre comportamente și specificul vârstei* *- analiza unei proiectării a conținuturilor în cadrul unui proiect tematic în învățământul preșcolar și a unor conținuturi la nivel antepreșcolar*
CS 1.2. Formularea obiectivelor operaționale, selectarea conținuturilor pentru activitățile de matematică și științe ale naturii, necesare conceperii unor secvențe de activități sau a unor activități monodisciplinare sau integrate respectând particularitățile de vârstă și ritmul propriu al copiilor
- elaborarea obiectivelor operaționale SMART (specific, măsurabil, accesibil, relevant, încadrat în timp) pentru activități de cunoașterea mediului și activități matematice, utilizate pentru toate tipurile de mijloace de realizare, în cadrul acestora *- corelarea conținuturilor didactice cu nivelul de dezvoltare cognitivă și cu particularitățile de vârstă , regăsite în Reperele fundamentale de învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (în vigoare), cât și în Curriculumul pentru educație timpurie* *- argumentarea importanței selectării conținuturilor în concordanță cu vârsta copilului, cu documentele de politică națională și cu particularitățile grupei*

Clasa a XI-a
CS 1.3. Aplicarea conceptelor pedagogice în proiectarea unor secvențe de activități sau a unor activități specifice celor cu conținut matematic și științe ale naturii, cu respectarea *Reperelor fundamentale de învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* (în vigoare) și a *Curriculumului pentru educație timpurie*
- eșalonarea conținuturilor pentru activitățile de matematică și științe ale naturii, specifice antepreșcolarului și preșcolarului *- elaborarea unei planificări calendaristice și a conținuturilor specifice activităților cu conținut matematic și a celor de științe ale naturii, atât pentru antepreșcolari (activități de cunoaștere), cât și pentru preșcolari* *- realizarea unor proiecte de activitate pentru antepreșcolari în centrate pe explorare și manipulare (activități matematice cu jucării și cu obiecte concrete, jocuri didactice, microexperimente).* *- realizarea unor proiecte de activitate pentru vârsta preșcolară din categoria celor cu conținut matematic (joc - exercițiu, exercițiu cu material individual, joc logico-matematic și joc didactic), cât și pentru cele de științe ale naturii (observare, lectura educatoare, lectura după imagini, memorizare, povestire, joc didactic și convorbire)* *- proiectarea/organizarea unor jocuri dirijate și a unor activități de explorare senzorială, în vederea transmiterii unor concepte științifice/unor termeni științifici.* *- dezvoltarea limbajului matematic prin dialog, explicații și argumentare adaptate vârstei.* *- proiectarea de activități matematice și de științe ale naturii, pornind de la domeniul cheie de dezvoltare, integrând metode interactive și colaborative, pentru copiii grupei, în funcție de nivelul grupei și de nivelul individual al copilului* *- studiu de caz – adaptarea proiectării la condiții materiale variate; reformularea unor activități, valorificând resursele disponibile.* *- realizarea unui proiect de activitate în care sunt urmărite modalitățile de organizare a spațiului educațional pe centre de interes/arii de stimulare și pe zone de explorare, care să stimuleze investigarea, manipularea și descoperirea în activitățile de matematică și de științe ale naturii.* *- corelarea obiectivelor operaționale cu activitățile de învățare și cu modalitățile de evaluare.*

CG 2 -Utilizarea structurilor de organizare a demersului didactic, a strategiilor didactice, inclusiv a resurselor educaționale moderne (digitale) în activitățile matematice și științe ale naturii în educația timpurie

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea strategiilor, cu predilecție a celor interactive, în formarea comportamentelor de matematică și științe ale naturii, în concordanță cu *Reperele fundamentale de învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* (în vigoare) și cu cele precizate în *Curriculum pentru educație timpurie*
- realizarea unei hărți conceptuale privind strategiile ce pot fi utilizate în activitățile matematice și în cele de științe ale naturii, atât pentru antepreșcolar, cât și pentru preșcolar *- conceperea unor secvențe de activități matematice, în care să fie utilizate metode interactive (bula dublă, cubul, puzzle etc), cât și a unor secvențe pentru cele de științe ale naturii, cu aspecte specifice particularităților de vârstă* *- dezbatere privind utilizarea strategiilor interactive și a metodei jocului în formarea comportamentelor matematice și de științe ale naturii, argumentând opțiunile didactice, prin raportare la eficiența învățării și la particularitățile de vârstă ale copiilor* *- susținerea alegerii unei strategii specifice unei alternative pentru a rezolva o problemă într-un context dat* *- exerciții de creație privind optimizarea unei strategii didactice propuse în activități matematice și științe ale naturii, în funcție de nivelul de vârstă* *- crearea unor resurse didactice, utilizând materiale din natură sau materiale reciclabile adaptate vârstei antepreșcolare sau preșcolare, în vederea susținerii învățării experiențiale și sustenabile* *- elaborarea unui ghid practic privind evaluarea eficienței strategiilor utilizate în organizarea spațiului și timpului educațional la activitățile matematice și de cunoașterea mediului pentru antepreșcolar și preșcolar*
CS 2.2. Utilizarea resurselor digitale și multimedia în activitățile matematice și de științe ale naturii.
- integrarea resurselor RED (Resurse Educaționale Deschise) și a altor materiale digitale, aplicații interactive și prezentări în activitățile matematice și științe ale naturii *- joc de rol - activitate care implică utilizarea platformei digitale și a aplicațiilor interactive pentru consolidarea cunoștințelor, la vârsta preșcolară*

Clasa a XI-a
- *analiza comparativă a eficienței diferitelor resurse digitale și multimedia în sprijinul învățării active și participative* - *dezbateri în care grupuri de elevi să argumenteze, pentru fiecare resursă digitală aleasă/creată , modul specific în care aceasta susține autonomia și creativitatea copilului* - *dezbatere privind utilizarea resurselor digitale create de elevi pentru activități matematice de la grupă* - *analiza aplicațiilor interactive pentru sortarea formelor geometrice și pentru crearea șirurilor logice, cu scopul de a dezvolta gândirea logică, capacitatea de clasificare și implicarea activă a copiilor* - *crearea de prezentări multimedia pentru explicarea conceptelor științifice fundamentale (de exemplu: fotosinteza, ciclul apei, fenomene ale naturii etc.)* - *realizarea unui portofoliu digital (fotografii, descrieri, tutoriale, clipuri etc.), care să ilustreze relația resurselor educaționale cu particularitățile de vârstă ale copiilor (naștere–3 ani/3–6 ani)* - *analiza avantajelor și a limitelor diferitelor modalități de utilizare a tehnologiei, în jocul copiilor la grupă* - *utilizarea inteligenței artificiale generative (IAG) pentru crearea unor scenarii didactice, urmată de discuții dirijate: Ce menținem? Ce schimbăm? Ce putem adăuga?*
CS 2.3. Adaptarea metodelor și a resurselor materiale cu nevoile copiilor, cu referire și la cei cu ritm lent de învățare, dar și pentru cei cu CES.
- *elaborarea unor materiale didactice diferențiate pentru copiii cu nevoi educaționale speciale* - *elaborarea de resurse didactice personalizate pentru copii cu nevoi educaționale speciale* - *crearea unor materiale didactice și instrumente pentru experimente și microexperimente* - *portofoliu cu materiale naturale integrate în activități practice și senzoriale pentru recunoașterea diferitelor asperități, diferitelor greutăți, diferitelor texturi etc* - *dezbaterea importanței abordării diferențiate și individualizate în contexte educaționale diverse (activități de joc, activități integrate/de sine stătătoare/tematice, activități de dezvoltare personală), prin discuții ghidate sau prezentări orale* - *folosirea tehnicii Think-Pair-Share (TPS) pentru evidențierea importanței asigurării accesului și participării echitabile în educația timpurie pentru toți copiii, prin activități specifice acestei discipline*

CG 3 - Aplicarea strategiilor de evaluare la nivel antepreșcolar și preșcolar, în activitățile matematice și de științe ale naturii, în acord cu principiile didacticii moderne și cu nevoile de dezvoltare ale copiilor

Clasa a XI-a
CS 3.1. Identificarea formelor de evaluare și a funcțiilor acestora, specifice activităților matematice și de științe ale naturii, raportat nivelului antepreșcolar și preșcolar
- *analiza formelor de evaluare: evaluare inițială, evaluare formativă/continuă, evaluare sumativă/cumulativă* - *realizarea unei hărți conceptuale cu mijloacele de realizare a activităților matematice sau de științe ale naturii, cărora le sunt corelate metode tradiționale și moderne* - *studiu de caz cu privire la alegerea formei de evaluare corespunzătoare unei activități matematice sau de științe ale naturii* - *fișă de evaluare a comportamentelor matematice și de științe raportat la ritmul individual al copiilor* - *discuție dirijată privind importanța evaluării continue în educația timpurie și la modalitățile de adaptare a acesteia la vârstele timpurii (de exemplu, forme de apreciere diferite, absența calificativelor etc.)* - *interpretarea rolului instrumentelor de înregistrare și de monitorizare a progresului (grile, fișe, caiet de observații)*
CS 3.2. Proiectarea unor instrumente de evaluare adaptate obiectivelor activității desfășurate.
- *urmărirea progresului copilului, prin completarea unor fișe de apreciere a progresului acestuia și/sau alte documente reprezentative* - *realizarea evaluării formative prin jocuri, microexperimente și activități practice, utilizând instrumente adaptate obiectivelor și nevoilor de dezvoltare ale copiilor antepreșcolari și preșcolari* - *organizarea unor ateliere practice de identificare a tipurilor de instrumente de evaluare utilizate în educația timpurie (fișa de observație, grila de evaluare, jurnalul de observație etc.), în vederea eficientizării activităților*
CS 3.3. **Utilizarea feedbackului constructiv pentru asigurarea progresul în învățare a copilului**

Clasa a XI-a
- joc de rol: asigurarea feedbackului pozitiv și corectiv în activități aplicative din cadrul celor matematice și de științe ale naturii, realizând, la alegere, una din orice nivel educațional (antepreșcolar sau preșcolar) *- plan individualizat de consolidare a cunoștințelor, pe baza rezultatelor evaluării în activitățile desfășurate la grup* *- analiza feedback-ului pentru ajustarea activităților didactice matematice și de științe ale naturii*

CG 4 - Evaluarea propriei activități derulate în lucrul cu antepreșcoarii/preșcolarii în domeniul matematicii și științelor naturii, privind transferul comportamentelor responsabile și etice față de sine și față de mediul înconjurător

Clasa a XI-a
CS 4.1. Formularea elementelor comportamentului etic în concordanță cu specificul educației timpurii, prin activități cu conținut matematic și al celor specifice științelor naturii
- decalog care reflectă normele deontologice în instituțiile educaționale și în societate privind protejarea mediului *- dezbatere privind consecințele nerespectării normelor etice asupra copilului, grupului de copii, familiei, instituției etc.* *- analiza codului deontologic al cadrelor didactice, aplicat în activitățile de la clasă* *- jocuri de rol privind situații etice în clasă, privind respectarea resurselor epuizabile: apă, materiale. didactice - creioane cu structură din lemn, produse de igienă etc* *- aplicarea principiilor etice și a normelor de securitate în activitățile de matematică și științe ale naturii (de exemplu: evaluarea siguranței materialului didactic folosit - obiecte mici, obiecte ascuțite, obiecte care se dezasamblează, etc.)* *- liste de comportamente dezirabile în relația cu mediul înconjurător (apă, animale, oameni, pământ, aer, lumină etc.)* *- poster cu tematică etică privind mediu și protejarea lui cu titlul ,,O zi din viața unei plante" sau ,, Omul și natura, prieteni"*
CS 4.2. Explorarea mediului și utilizarea relațiilor matematice în contexte cotidiene, în vederea formării unor comportamente responsabile și etice
- studii de caz pentru dezvoltarea competențelor profesionale, prin ateliere și micro-lecții tematice *- învățare colaborativă și peer-learning, pentru schimb de bune practici* *- exersarea comportamentelor responsabile, prin participarea la activități de protejare a mediului și prin exprimarea evaluării propriei implicări*
CS 4.3. Reflectarea critică asupra propriei activități didactice și identificarea ariilor de îmbunătățire a acesteia, în raport cu activitatea copiilor
- analiza activităților de predare, întocmirea unui portofoliu profesional și a unor note de auto-observație *- autoanalize scrise privind competențele personale (comunicare, empatie, răbdare, spirit de echipă) și corelarea lor cu profilul cadrului didactic* *- jurnal personal, care să conțină și reflecții referitoare la aspectele care pot fi îmbunătățite sau readaptate în activitățile derulate la grupă, prin participarea empatică* *- eseu argumentativ privind identificarea ariilor de îmbunătățire a propriei activități, în raport cu activitatea derulată cu copii la grupă, cu principiile etice și cu cele profesionale și relaționale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Curriculum și planificare didactică pentru activitățile matematice și de	1.1. **Structura curriculumului național.** Domeniile de dezvoltare și exemple de activități de învățare adaptate matematicii și științelor ale naturii. 1.2. **Planificarea didactică.** Planificarea calendaristică a comportamentelor prevăzute în Curriculum pentru educație timpurie, corelate cu Reperele de

Domenii de conținut	Conținuturi
științe ale naturii în educația timpurie	învățare de la naștere la 7 ani, în domeniul matematicii/științe ale naturii, respectiv eșalonarea conținuturilor funcție de specificul vârstei 1.3. **Dimensiuni ale dezvoltării copiilor și învățarea interdisciplinară.** Adaptarea activităților de matematică/științe ale naturii la copiii antepreșcolari și preșcolari. **1.4. Fundamente teoretice ale formării conceptelor matematice și științe ale naturii, în educația timpurie.** Organizarea conținuturilor axate pe dezvoltarea gândirii logice prin parcurgerea etapelor de reprezentare: acțional, iconic, simbolic**.** Erori frecvente: grăbirea simbolizării, sărirea etapei iconice Exemple de activități care includ: numerație, clasificare, seriere, identificarea proprietăților obiectelor, forme geometrice, grupare, volume, măsurări nestandardizate observarea fenomenelor naturii și experimentarea simplă a acestora.
2. Proiectarea și aplicarea strategiilor didactice și a resurselor educaționale în activitățile matematice și de științe ale naturii în educația timpurie	**2.1. Proiectarea activităților didactice.** Planificare pe activități tematice. Definirea obiectivelor operaționale și a comportamentelor specifice fiecărei activități. Proiectarea unei activități monodisciplinare și integrate **2.2. Metode moderne și tradiționale utilizate în activități matematice și de științe ale naturii.** Metode activ-participative și prin descoperire: manipulare directă, utilizarea metodelor vizuale și tactile în formarea deprinderilor, experimentul, microexperimentul, observarea, problematizarea, jocul, investigația. Adaptarea activităților de matematică/de științe ale naturii pentru copii cu cerințe educaționale speciale (CES) **2.3. Mijloace și materiale didactice pentru domeniul matematică și științe ale naturii:** resurse naturale, instrumente pentru experimente simple, truse și materiale specifice activităților matematice și de cunoaștere a mediului. Resurse digitale adaptate specificului vârstei. Utilizarea mediului fizic și a spațiului clasei ca resursă educațională. Progresia acțional–iconic–simbolic (A–I–S) **2.4. Organizarea și desfășurarea activităților matematice în creșe și grădinițe:** exerciții cu materiale individuale, jocuri logico-matematice și joc liber sau dirijat, asigurând dezvoltarea competențelor matematice autentice adaptate vârstei timpurii **2.5. Explorarea mediului prin activități practice:** copiii manipulează obiecte sau materiale din mediul înconjurător, observă plante, animale și fenomene ale naturii, identifică proprietăți ale obiectelor, compară și clasifică elemente, exersând observarea, investigarea, povestirea, lectura după imagini, memorizarea, jocul didactic dezvoltând atât gândirea științifică, cât și comportamente responsabile față de mediul înconjurător. **2.5. Metodologia formării conceptelor matematice și de științe ale naturii (cunoașterea mediului)** 2.5.1. Tipare și regularități: identificarea și recunoașterea pattern-urilor în obiecte și în lumea înconjurătoare 2.5.2. Numere și numerație: construirea sensului numărului (1–10), subitizare, aspect cardinal și ordinal, exprimare verbală, cifre 2.5.3. Cantitate, comparație și ordine: cu și fără număr 2.5.4. Forme geometrice: percepție, denumire și proprietăți intuitive 2.5.5. Măsurare neconvențională: mărime, lungime, greutate, capacitate, înălțime, timp (prin comparație directă) 2.5.6. Sortare și clasificare: după criterii simple și multiple

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.5.7. **Strategii didactice pentru formarea conceptelor despre lumea vie și mediile de viață** – plante, animale și habitate, prin activități de observare și explorare 2.5.8. **Modalități de dezvoltare a comportamentelor de igienă** – formarea deprinderilor de igienă personală și alimentară și de protecție a mediului, prin rutine și activități practice **2.5.9. Strategii de cunoaștere a mediului socio-cultural** – meserii și ocupații, mijloace de transport, familie și comunitate, prin activități integrate și jocuri de rol **2.5.10. Valorificarea tradițiilor și obiceiurilor în activitățile de învățare** – pentru dezvoltarea identității culturale și a relației cu mediul social.
3. Evaluarea și feedback-ul în educația timpurie pentru domeniul matematicii și științelor naturii	**3.1. Tipuri de evaluare și funcțiile lor:** Evaluare inițială, formativă și sumativă în activități de matematică și de științe ale naturii. Identificarea progresului copiilor și funcțiile evaluării. Orientarea procesului de învățare, feedback-ul, optimizarea activităților didactice **3.2. Tehnici și instrumente de evaluare:** Observarea sistematică a copiilor în activități de matematică și de științe ale naturii. Portofolii, fișe de progres, fișe de evaluare adaptate vârstei și domeniului matematic/științe ale naturii. Analiza erorilor frecvente: confuzii în numerație, clasificare, înșiruire, observare și interpretări greșite ale fenomenelor naturii Fișe de lucru și resurse didactice pentru observare și dezvoltarea gândirii logice **3.3. Feedback educațional și adaptarea activităților didactice:** Oferirea de feedback clar și constructiv pentru consolidarea conceptelor matematice și de științe ale naturii. Adaptarea și ajustarea activităților didactice pe baza rezultatelor evaluării, pentru a susține progresul fiecărui copil **3.4. Integrarea evaluării în proiectarea activităților didactice:** Corelarea instrumentelor și a tehnicilor de evaluare cu obiectivele activităților matematice și de științe ale naturii. Dezvoltarea gândirii logice, a observării și a capacității de explorare prin activități aplicative /investigative și a jocurilor didactice
4.Explorarea matematicii și a mediului pentru dezvoltarea comportamentelor responsabile și etice	**4.1. Valori și norme etice în predarea matematicii și științelor naturii:** Respectarea principiilor etice în organizarea și desfășurarea activităților didactice. Promovarea unui climat pozitiv de învățare și responsabilitate în raport cu copiii și familia. **Protecția mediului** **4.2. Explorarea și manipularea obiectelor** din mediul înconjurător pentru dezvoltarea capacității de observare și investigare **4.3. Participarea la activități practice** de protejare a mediului și a resurselor, exersând comportamente responsabile **4.4. Exersarea comportamentelor etice și sociale** prin activități simple de grup și jocuri dirijate **4.5. Reflecția și autoevaluarea** propriilor acțiuni și comportamente cu sprijinul educatorului, pentru consolidarea comportamentelor responsabile și etice **4.6. Utilizarea aplicațiilor educative bazate pe AI pentru** explorarea matematicii și a mediului înconjurător, cu accent pe exersarea comportamentelor responsabile și etice în utilizarea, de către copii, a tehnologiei și a resurselor digitale **4.8. Instrumente de autoevaluare și reflecție profesională:** Jurnal de reflecție, fișă de observare a activității didactice, jurnal reflexiv privind activitățile specifice acestei discipline, analiza propriei activități

SUGESTII METODOLOGICE

Programa pentru disciplina *Didactica activităților de matematică și științe* descrie oferta educațională a disciplinei pentru un parcurs școlar determinat – filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Educație timpurie. Aplicarea acestei programe are în vedere posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învățare, printr-o ofertă adaptată profilului de formare, precum și promovarea unor strategii didactice active ce plasează elevul, în centrul procesului didactic.

Elaborarea documentelor de proiectare didactică necesită asocierea, într-un mod personalizat, a elementelor programei – competențe specifice și conținuturi, cu resurse metodologice, temporale, materiale. Programa școlară constituie cadrul de referință pentru proiectarea didactică, care include lectura personalizată a programei, planificarea calendaristică și proiectarea secvențială a unităților de învățare și lecțiilor.

Activitățile de învățare sunt construite prin corelarea competențelor specifice cu conținuturile programei, orientate către scopuri clare și formulate într-o manieră inteligibilă elevilor. Ele urmăresc dezvoltarea abilităților de comunicare, gândire critică, rezolvare de probleme, colaborare, automotivare și utilizare eficientă a tehnologiei, competențe indispensabile viitorilor educatori.

Conceptele matematice fundamentale ale vârstei timpurii sunt esențial de format în această perioadă. ***Educatorul trebuie să stăpânească el însuși aceste concepte în profunzime, nu doar procedural.***

Facem referire la conținuturi pe care le vom enumera pentru acuratețea conceptelor, obligatoriu de abordat în educația timpurie. :

· Numărul și numerația: construirea sensului numărului (nu memorarea șirului)
· Cantitate, comparație, ordine — cu și fără număr
· Forme geometrice: percepție, denumire, proprietăți la nivel intuitiv
· Măsurare neconvențională: lungime, greutate, capacitate prin comparație directă
· Tipare și regularități (patterns) — cel mai neglijat concept în metodicile românești
· Sortare și clasificare după criterii simple și multiple

Pentru activitățile de **științe ale naturii** denumite în *Curriculum pentru educație timpurie* (2019) activități de cunoașterea mediului, pot fi abordate conținuturi referitoare la:

➢ grădinița/creșa și jocurile aici;
➢ familia ;
➢ omul cu înfățișare, igienă, îmbrăcăminte, hrana;
➢ plante și animale,
➢ mijloace de locomoție;
➢ localitatea natală;
➢ profesii și meserii;
➢ vremea și schimbările naturii, poluarea și protecția plantelor și animalelor,
➢ planete și univers.

Didactica disciplinei va respecta psihologia vârstelor și eșalonarea conținutirilor, cât și a principiilor pedagogice în formarea comportamentelor evidențiate în documente de politică educațională.

Principiile generale ale acestor activități matematice și științe ale naturii sunt:

- Activitatea didactică trebuie să fie practică, interactivă și centrată pe elev.
- Elevilor li se oferă inițiativă, autonomie și posibilitatea de a alege metode diverse, inclusiv folosirea tehnologiei avansate, până la atingerea standardelor de performanță.
- Strategiile didactice urmăresc dezvoltarea competențelor de proiectare, conducere, evaluare a procesului de instruire, precum și asistarea dezvoltării personalității elevului.

Exemple de activități de învățare integrate cu sugestii metodologice

Proiectarea și planificarea unităților de învățare (CS 1.1 – CS 1.3)

- Analiza comparativă a programelor şcolare din România şi UE pentru identificarea competenţelor-cheie.
- Elaborarea planificărilor calendaristice şi secvenţiale pentru unităţi şi lecţii, utilizând grile de verificare şi instrumente de planificare.
- Transformarea obiectivelor generale în obiective operaţionale SMART, urmată de simulări şi micro-lecţii în echipe.

Explorare şi investigare în natură (CS 2.1 – CS 2.3)

- Observare directă şi experimente pentru clarificarea fenomenelor şi proceselor naturale.
- Elaborarea de rapoarte şi referate care să includă materiale, echipamente, modul de lucru, observaţii şi concluzii.
- Activităţi practice şi studii de caz centrate pe investigare şi explorare.

Activităţi practice şi creative (CS 2.1 – CS 2.3; CS 4.1 – CS 4.3)

- Realizarea de colaje, postere, pliante sau creaţii literare şi plastice cu conţinut ştiinţific.
- Modelarea şi simularea conceptelor şi fenomenelor pentru descoperire şi argumentare.
- Crearea şi rezolvarea situaţiilor problemă specifice predării ştiinţelor naturii.

Evaluare şi feedback (CS 3.1 – CS 3.3)

- Elaborarea şi aplicarea de probe de evaluare pentru unităţile de învăţare, folosind teste scrise, observaţii, portofolii şi proiecte.
- Evaluarea proiectelor prin patru dimensiuni: operarea cu cunoştinţe, calitatea produsului, reflecţia asupra activităţii, comunicarea.
- Analiza rezultatelor şi reproiectarea activităţilor pentru eficienţă maximă.
- Învăţare colaborativă şi peer-learning.
- Realizarea de micro-lecţii şi proiecte în echipe, simulări, dezbateri şi jocuri de rol.
- Învăţare bazată pe proiect, cu documentare, cercetare şi prezentare de soluţii.
- Analiza manualelor şi identificarea modalităţilor de adaptare a conţinutului la competenţele vizate.

Integrarea tehnologiei şi a resurselor digitale (CS 2.2)

- Folosirea resurselor educaţionale digitale, aplicaţii interactive şi simulări pentru susţinerea lecţiilor.
- Construirea de itemi şi baze de date pentru evaluare digitală.

Recomandări metodologice generale:

Accent pe activităţi practice, exploratorii şi investigaţii care implică elevul activ în procesul de învăţare.

Focalizarea pe diversitatea activităţilor, pentru a asigura dezvoltarea competenţelor multiple şi a motiva elevii.

Reflecţie şi feedback continuu, prin portofoliu şi evaluarea proiectelor, pentru ajustarea şi îmbunătăţirea procesului didactic.

Aplicarea de strategii participative şi colaborative, pentru a dezvolta competenţe sociale şi cognitive complexe.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CLAUDIA-MIHAELA HRISTODOR	Prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic ”Vasile Lupu” Iași
LAURA STANCIU	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic ”Vasile Lupu” Iași
FELICIA CRISTINA POPOVICI	Prof.	Liceul Teoretic ,,Grigore Moisil”, Timișoara, Timiș
DANIELA LAUDOIU	Prof	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
IOANA MAGDAŞ	Conf.univ. dr	Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca- Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei	Coordonator științific
GEORGETA IORDACHE	Prof. dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 13

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - matematică

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocaţională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

-2026-

Anexa nr. 13
Programa școlară pentru disciplina *Didactica specialității - matematică*, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

1. Statutul disciplinei și alocarea orară

Prezenta programă școlară reglementează studiul disciplinei **Didactica specialității - matematică**, pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea *Pedagogia învățământului primar*, forma de învățământ cu frecvență zi. Conform planurilor-cadru aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, disciplina face parte din segmentul Curriculum de specialitate (CS) și beneficiază de alocare orară distinctă, specifică formării profesionale inițiale a viitorilor învățători, după cum urmează:

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	*TC*	*CS*	*TC*	*CS*	*TC*	*CS*	*TC*	*CS*
Nr. săptămânal de ore	-	-	-	1	-	-	-	-

Disciplina **Didactica specialității - matematică** are un rol central în construcția identității profesionale a elevilor de la profilul pedagogic, întrucât asigură trecerea de la statutul de „elev care învață matematică” la cel de „viitor cadru didactic care proiectează, organizează și evaluează învățarea matematicii”. Disciplina urmărește înțelegerea fundamentelor psihopedagogice ale formării conceptelor matematice la vârsta școlară mică, proiectarea coerentă a demersului didactic (competență-conținut-strategie-evaluare), utilizarea metodelor și resurselor specifice predării numerelor, operațiilor, măsurării, geometriei, fracțiilor și rezolvării de probleme, analizarea situațiilor didactice și a performanțelor elevilor din perspectiva competențelor formate, modelarea intervenției didactice prin elaborarea de secvențe metodice și scenarii de lecție.

Elementul de noutate al disciplinei constă în orientarea explicită către dimensiunea profesională a matematicii, respectiv transpunerea conținuturilor matematice din programa ciclului primar într-un demers didactic adaptat particularităților de vârstă ale școlarului mic.

2. Cadrul legislativ

Prezenta programă școlară este elaborată în conformitate cu Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare și se raportează la principiile generale și finalitățile sistemului de educație definite de aceasta: formarea competențelor-cheie, centrarea pe elev, asigurarea calității învățării, echitatea și digitalizarea educației.

De asemenea, programa respectă planurile-cadru pentru învățământul liceal, filiera vocațională, profil pedagogic, forma cu frecvență zi, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, care stabilesc structura ariilor curriculare și numărul de ore alocat fiecărei discipline.

Elaborarea conținuturilor și a competențelor generale și specifice este fundamentată pe:

- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în special competența matematică și cea de predare și învățare eficientă
- Cadrul european al calificărilor (EQF), care orientează formarea spre dobândirea competențelor transferabile și aplicabile în contexte profesionale variate
- Cadrul național al calificărilor (CNC) – pentru corelarea competențelor dobândite în liceu cu nivelul de formare profesională
- Strategia Națională pentru Educație 2023-2030, care promovează dezvoltarea gândirii critice, a competențelor digitale și a abilităților transversale

- Profilul absolventului de liceu, prevăzut în Curriculumul Național, care subliniază nevoia de formare a tinerilor capabili să învețe autonom, să gândească logic și să comunice clar.

3. Continuitate si progresie curriculare

Disciplina **Didactica specialității - matematică** contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe-cheie din profilul absolventului:

- competența matematică și competențele de bază în științe și tehnologii;
- competența de a învăța să înveți;
- competența digitală;
- competența socială și civică;
- spiritul de inițiativă și antreprenoriat;
- conștiința și expresia culturală.

4. Repere reflexive și interdisciplinaritate. Puntea spre interdisciplinaritate

Prin specificul său, disciplina sprijină dezvoltarea raționamentului logic, a spiritului de observație și a capacității de a gândi algoritmic, pregătind elevii pentru activități didactice în care vor forma, la rândul lor, competențe de gândire matematică la elevii din ciclul primar.

Prin conținuturile și competențele sale, disciplina susține dezvoltarea gândirii didactice reflexive, capacitatea de argumentare a alegerilor metodologice, integrarea elementelor de educație digitală în predarea matematicii (resurse interactive, aplicații educaționale), conexiuni interdisciplinare cu științele naturii (măsurare), educație tehnologică (proiectare), educație civică (interpretarea datelor), arte vizuale (reprezentare grafică). Matematica devine astfel nu doar disciplină de studiu, ci și instrument de formare a unei culturi pedagogice solide.

Disciplina **Didactica specialității - matematică** valorifică achizițiile anterioare ale elevilor din studiul matematicii (gimnaziu și liceu) și cunoștințele dobândite în cadrul disciplinelor psihologice și pedagogice. Progresul propus constă în trecerea de la nivelul conceptual al matematicii la nivelul aplicativ-didactic, prin:

- analizarea formării conceptului de număr natural;
- înțelegerea evoluției concentrului numeric în ciclul primar;
- aplicarea algoritmilor de calcul în contexte metodice;
- utilizarea metodelor aritmetice de rezolvare a problemelor;
- integrarea evaluării în procesul de predare-învățare.

Disciplina se distinge de studiul teoretic al matematicii prin accentul pus pe dimensiunea metodică, reflexivă și aplicativă.

5. Lectura programei școlare in vederea transpunerii in procesul de predare-învățare-evaluare

Programa școlară pentru disciplina **Didactica specialității - matematică** este structurată astfel încât să ofere cadrelor didactice un cadru flexibil, dar coerent, pentru planificarea și desfășurarea activităților de predare-învățare-evaluare.

- Elemente obligatorii: competențele generale și specifice, conținuturile asociate, precum și standardele naționale de evaluare.
- Elemente orientative: exemplele de activități, resursele didactice și sugestiile metodologice, care pot fi adaptate în funcție de specificul clasei, ritmul de învățare și interesele elevilor.

Profesorul are libertatea pedagogică de a adapta exemplele de aplicații și de a selecta resurse educaționale digitale (RED), în scopul atingerii competențelor vizate, respectând însă coerența logică și progresul conceptual propus de programă.

Se recomandă corelarea permanentă între:

- competențele vizate și activitățile de învățare;
- progresul logic al conținuturilor;
- evaluarea formativă și sumativă prin instrumente variate (teste, proiecte, portofolii, autoevaluare).

În concluzie, programa de **Didactica specialității matematică** pentru profilul pedagogic se aliniază documentelor strategice naționale și europene, contribuind la formarea viitorilor profesioniști în educație capabili să aplice raționamente matematice și gândirea logică în activitatea didactică, în viața cotidiană și în orientarea profesională.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG.1	**Identificarea** conceptelor fundamentale, a reperelor curriculare și a particularităților psihopedagogice relevante pentru predarea matematicii în învățământul primar
CG.2	**Prelucrarea** informațiilor curriculare și metodice pentru proiectarea coerentă a activităților de predare–învățare–evaluare la matematică în ciclul primar
CG.3	**Utilizarea** strategiilor didactice specifice matematicii în organizarea situațiilor de învățare adaptate școlarului mic
CG.4	**Argumentarea** alegerilor metodologice, a soluțiilor de proiectare în limbaj pedagogic și matematic adecvat
CG.5	**Evaluarea** situațiilor didactice și a performanțelor elevilor din perspectiva competențelor matematice formate și a eficienței intervenției educaționale
CG.6	**Modelarea** procesului de predare a matematicii prin elaborarea de secvențe didactice, scenarii de lecție și instrumente de evaluare adaptate contextelor educaționale diverse

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CLASA a X-a

CG 1 - Identificarea conceptelor fundamentale, a reperelor curriculare și a particularităților psihopedagogice relevante pentru predarea matematicii în învățământul primar

X.CS.1.1 Recunoașterea conceptelor fundamentale ale educației matematice în programa școlară de Matematică și explorarea mediului/Matematică pentru învățământul primar
- *Selectarea conținuturilor matematice din programele școlare în vigoare* - *Identificarea relațiilor dintre competențe generale, competențe specifice, conținuturi și activități de învățare în structura programei școlare de matematică pentru învățământul primar* - *Recunoașterea progresiei pe verticală a conținuturilor privind conținuturile matematice studiate în învățământul primar*
X.CS.1.2 Identificarea particularităților psihopedagogice ale școlarului mic, inclusiv ale elevilor cu ritmuri lente de învățare sau cu cerințe educaționale speciale (CES), relevante pentru formarea noțiunilor matematice
- *Descrierea caracteristicilor gândirii concret–intuitive în formarea conceptului de număr și fracție* - *Recunoașterea dificultăților frecvente în învățarea operațiilor și în rezolvarea problemelor* - *Precizarea diferențelor individuale care influențează învățarea măsurării și a elementelor de geometrie*
X.CS.1.3 Prezentarea tipurilor de situații didactice specifice predării-învățării matematicii în învățământul primar
- *Numirea etapelor proiectării didactice și ale unei lecții de matematică prin raportare la tipul lecției* - *Descrierea strategiilor didactice utilizate în predarea numerelor, operațiilor, fracțiilor și măsurării (metode, mijloace, forme de organizare)* - *Selectarea formelor, a metodelor, a tehnicilor și instrumentelor de evaluare a progresului școlar în activitatea matematică*

CG 2 - Prelucrarea informațiilor curriculare și metodice pentru proiectarea coerentă a activităților de predare-învățare-evaluare la matematică în ciclul primar

X.CS.2.1 Selectarea conceptelor matematice din programele școlare în vederea elaborării documentelor de proiectare didactică
- *Explicarea relației dintre competențele curriculare și conținuturile privind numărul natural, operațiile, fracțiile, măsurarea, geometria și rezolvarea problemelor* - *Descrierea etapelor metodice de formare a conceptului de număr și de introducere a operațiilor în diferite concentre numerice* - *Ilustrarea modului în care conținuturile sunt integrate în proiectarea unităților de învățare și a lecțiilor de matematică*
X.CS.2.2 Prelucrarea conținuturilor matematice din ciclul primar în vederea organizării situațiilor de învățare
- *Corelarea conținuturilor matematice din ciclul primar (numere, operații, fracții, mărimi și măsurare, elemente de geometrie) cu particularitățile de vârstă ale școlarului mic* - *Evidențierea etapelor rezolvării problemelor și a strategiilor de rezolvare în exemple din lecțiile de matematică din ciclul primar* - *Exemplificarea unor modalități de prezentare accesibilă a conținuturilor privind organizarea datelor și reprezentările grafice raportat la particularitățile de vârstă si psihoindividuale ale elevilor*
X.CS.2.3 Explicarea rolului concluziilor rezultate în urma evaluării pentru reglarea procesului didactic la matematică
- *Descrierea metodelor, a tehnicilor și a instrumentelor de evaluare utilizate în predarea numerelor, operațiilor și rezolvării problemelor* - *Clasificarea tipurilor de itemi utilizați în evaluarea conținuturilor privind fracțiile, măsurarea și geometria* - *Interpretarea rezultatelor evaluării în vederea optimizării proiectării didactice* - *Corelarea elementelor planului individualizat de intervenție în raport cu nevoile educaționale ale copilului*

CG 3 - Utilizarea strategiilor didactice specifice matematicii în organizarea situațiilor de învățare adaptate școlarului mic

X.CS.3.1 Aplicarea strategiilor adecvate de predare a numerelor și operațiilor în ciclul primar
- *Demonstrarea procedeelor intuitive în înțelegerea sistemului de numerație pozițional, utilizând materiale concrete și reprezentări vizuale* - *Aplicarea algoritmilor de calcul (oral și în scris) pentru adunare și scădere, cu sau fără trecere peste ordin* - *Utilizarea regulilor privind ordinea efectuării operațiilor în rezolvarea exercițiilor cu paranteze* - *Utilizarea platformelor și a jocurilor digitale în activități de predare-învățare a numerelor și operațiilor* - *Utilizarea hărților mentale pentru corelarea conținuturilor matematice cu strategii didactice adecvate* - *Aplicarea strategiilor didactice adecvate în raport cu conținuturile și specificul vârstei și al clasei* - *Utilizarea prezentărilor interactive (Genially, Slido, Nearpod etc.) în activități didactice simulate, adaptate elevilor din învățământul primar, inclusiv celor cu CES sau aflați în risc de excluziune socială*
X.CS.3.2 Utilizarea metodelor specifice de rezolvare a problemelor în contexte didactice variate
- *Realizarea reprezentării grafice pentru organizarea datelor unei probleme* - *Aplicarea metodei reducerii la unitate și a metodei comparației în rezolvarea problemelor cu două sau mai multe operații* - *Rezolvarea unor probleme pentru ciclul primar prin metoda mersului invers*
X.CS.3.3 Simularea demersului didactic în formarea noțiunilor de unitate de măsură, fracție subunitară, elemente de geometrie și organizare a datelor
- *Prezentarea secvențelor metodice de formare a noțiunii de unitate de măsură prin manipulare, estimare, măsurare și utilizarea instrumentelor convenționale prin joc de rol* - *Aplicarea etapelor concret–grafic–simbolic în introducerea fracțiilor ordinare*

- *Utilizarea etapelor de observare, descriere și reprezentare în predarea elementelor de geometrie și în interpretarea tabelelor și diagramelor simple*

CG 4 - Argumentarea alegerilor metodologice, a soluțiilor de proiectare în limbaj pedagogic și matematic adecvat

X.CS.4.1 Corelarea limbajului matematic și pedagogic specific cu etapele demersului didactic
- *Analizarea etapelor de formare a conceptului de număr natural utilizând limbaj matematic adecvat* - *Exprimarea în limbaj specific didacticii matematicii a algoritmilor de calcul al adunărilor și scăderilor cu trecere peste ordin* - *Justificarea, prin exemple matematice, a ordinii efectuării operațiilor și a semnificației parantezelor.*
X.CS.4.2 Examinarea soluțiilor de proiectare didactică la matematică în învățământul primar, în raport cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale și curriculumul național în vigoare
- *Argumentarea utilizării demersului intuitiv-acțional-simbolic în predarea matematicii în învățământul primar* - *Justificarea alegerii metodelor aritmetice în rezolvarea problemelor* - *Evidențierea importanței utilizării materialului intuitiv în predarea măsurării și a elementelor de geometrie* - *Analizarea coerenței demersului didactic într-un proiect de lecție, prin corelarea obiectivelor operaționale cu conținutul matematic, competențele din programa școlară și strategiile didactice*
X.CS.4.3 Motivarea alegerilor metodologice pentru diferite conținuturi, utilizând limbajul matematic specific
- *Proiectarea unei unități de învățare privind formarea conceptului de număr natural (competențe, detalieri de conținut, activități de învățare, metode de evaluare)* - *Argumentarea selecției metodelor, mijloacelor și formelor de organizare utilizate în predarea operațiilor aritmetice, a fracțiilor sau a rezolvării de probleme* - *Fundamentarea alegerii metodelor și instrumentelor de evaluare în lecțiile de geometrie sau unități de măsură pe baza competențelor urmărite și a particularităților elevilor.*

CG 5 – Evaluarea performanțelor elevilor din perspectiva competențelor matematice formate și a eficienței intervenției educaționale în diverse contexte educaționale

X.CS.5.1 Analizarea critică a demersului metodic utilizat în predarea conținuturilor matematice
- *Analizarea respectării etapelor de formare a conceptului de număr natural* - *Aprecierea corectitudinii alegerii metodelor în predarea operațiilor și rezolvării problemelor* - *Argumentarea eficienței strategiilor utilizate în predarea unităților de măsură*
X.CS.5.2 Evaluarea performanțelor elevilor în raport cu competențele matematice formate
- *Aprecierea progresului elevilor în înțelegerea numerelor și a operațiilor* - *Evaluarea demersului de rezolvare a problemelor de către elevi prin utilizarea metodelor adecvate* - *Analizarea gradului de interpretare a datelor și de recunoaștere a figurilor geometrice la școlarul mic*
X.CS.5.3 Aprecierea eficienței intervenției educaționale și a măsurilor remediale
- *Evaluarea eficienței strategiilor remediale aplicate în cazul erorilor de calcul* - *Argumentarea impactului intervenției didactice în învățarea fracțiilor ordinare* - *Dezbaterea demersului didactic raportat la particularitățile individuale ale elevilor ân cadrul lecțiilor de matematică* - *Evaluarea adecvării instrumentelor de monitorizare a progresului școlar pentru diferite categorii de elevi (ritm lent, potențial ridicat)*

CG 6 – Modelarea procesului de predare a matematicii prin elaborarea de secvențe didactice, scenarii de lecție și instrumente de evaluare adaptate contextelor educaționale diverse

X.CS.6.1 Conceperea demersurilor de proiectare didactică la matematică prin raportare la curriculumul național

- *Elaborarea unei planificări calendaristice pornind de la competențe specifice și conținuturi din programele CP–IV* - *Conceperea unei unități de învățare prin corelarea competență–unitate de conținut–strategie–evaluare* - *Realizarea unui proiect de lecție prin parcurgerea etapelor lecției corelate cu tipul lecției*
X.CS.6.2 Proiectarea strategiilor didactice pentru formarea conceptului de număr și pentru predarea operațiilor cu numere naturale
- *Elaborarea unei secvențe metodice pentru formarea conceptului de număr natural (intuitiv-acțional-simbolic)* - *Realizarea proiectării unei secvențe metodice pentru predarea adunării și scăderii (introducere intuitivă, exersare dirijată, consolidare, aplicare)* - *Proiectarea unei secvențe metodice pentru predarea înmulțirii (înmulțirea ca adunare repetată, înmulțirea ca produs cartezian, proprietăți ale înmulțirii) sau a împărțirii (împărțire în părți egale, împărțire prin cuprindere)*
X.CS.6.3 Elaborarea demersurilor didactice integrate pentru conținuturile matematice din ciclul primar, în raport cu evaluarea progresului școlar individual
- *Proiectarea unei lecții de predare a unităților de măsură (lungime/masă/capacitate/timp), urmărind secvențele: explorare-măsurare-comparare-aplicare* - *Conceperea unei lecții de predarea-învățare a elementelor de geometrie (figuri/corpuri geometrice) prin manipulare, observare, descriere și reprezentare (desen/plan/împachetări) însoțită de criterii și instrumente de evaluare a progresului individual* - *Proiectarea unei activități didactice de rezolvare a problemelor, respectând etapele metodice ale rezolvării (cunoașterea enunțului, înțelegerea conținutului, analiza problemei, întocmirea și justificarea planului logic, anunțarea răspunsului; activități suplimentare (verificarea rezultatului, scrierea sub formă de exercițiu, alte căi de rezolvare)*

CONȚINUTURI

CLASA a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele didacticii matematicii	**1.1. Finalitățile educației matematice în ciclul primar**: rolul matematicii în formarea competențelor-cheie; dezvoltarea gândirii logico-matematice; contribuția matematicii la formarea competenței de rezolvare a problemelor; dimensiunea aplicativă a matematicii în viața cotidiană **1.2. Particularități psihopedagogice ale învățării matematicii la școlarul mic:** caracterul concret-intuitiv al gândirii; dezvoltarea capacității de abstractizare; formarea reprezentărilor și a conceptelor matematice (trecerea de la acțiune la reprezentare și simbol); rolul experienței directe. **1.3. Curriculumul național la disciplina Matematică:** structura programei școlare; competențe generale și competențe specifice; relația dintre competențe, conținuturi și activități de învățare; progresia conținuturilor pe niveluri de clasă
2.Strategiile didactice și evaluarea progresului școlar	**2.1. Relația dintre curriculum și proiectarea didactică:** documente de proiectare; planificarea calendaristică; proiectarea unității de învățare; proiectarea lecției; corelarea competențelor cu strategiile didactice și evaluarea; utilizarea limbajului matematic în contexte diferite **2.2. Strategii didactice specifice predării-învățării matematicii în învățământul primar:** metode și procedee (conversația euristică; demonstrația intuitivă; modelarea; exercițiul aplicativ; rezolvarea situațiilor-problemă, jocul didactic matematic), forme de organizare a activității, mijloace și materiale didactice (material concret-intuitiv; instrumente de măsură; reprezentări grafice și scheme; resurse digitale; fișe de lucru) **2.3. Evaluarea progresului școlar la matematică:** evaluarea inițială, continuă, finală/diagnostică, formativă și sumativă; metode de evaluare; tipuri de itemi; metode alternative de evaluare; utilizarea rezultatelor evaluării pentru reglarea intervenției didactice

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Metodologia formării conceptului de număr natural	**3.1. Perioada prenumerică:** activități de clasificare, ordonare și corespondență biunivocă; formarea seriilor și stabilirea relațiilor de ordine; pregătirea pentru înțelegerea cardinalității **3.2. Formarea conceptului de număr natural:** Subitizarea; numărarea (aspect cardinal și ordina*l);* moduri de reprezentare a numerelor (obiectual, grafic, simbolic); sensurile numerelor în contexte variate; scrierea și citirea numerelor naturale, organizarea predării în concentre succesive; extinderea treptată a intervalului numeric; compunerea și descompunerea numerelor naturale; consolidarea valorii poziționale a cifrelor; formarea noțiunilor de ordin și clasă **3.3. Compararea și ordonarea numerelor naturale:** relațiile de egalitate și inegalitate; construirea șirului numerelor naturale; utilizarea semnelor matematice specifice; aproximări și rotunjiri
4. Metodologia predării-învățării operațiilor aritmetice	**4.1. Metodologia predării adunării și scăderii:** adunarea și scăderea fără trecere peste ordin; adunarea și scăderea cu trecere peste ordin; calcul mintal și calcul scris; algoritmizarea treptată a calculului; exerciții gradate pentru consolidare; relația dintre adunare și scădere **4.2. Metodologia predării înmulțirii:** sensurile înmulțirii (adunare repetată, grupare); tabla înmulțirii; utilizarea modelelor intuitive; exerciții aplicative **4.3. Metodologia predării împărțirii:** sensurile împărțirii **(**împărțirea în părți egale; împărțirea prin cuprindere, scădere repetată); tabla împărțirii; împărțirea cu rest; relația dintre înmulțire și împărțire; verificarea rezultatului **4.4. Ordinea efectuării operațiilor:** rolul parantezelor; exerciții cu mai multe operații; înțelegerea regulilor privind ordinea operațiilor înaintea formalizării algoritmice
5. Metodologia predării-învățării mărimilor și unităților de măsură	**5.1. Noțiunile de mărime și unitate de măsură:** mărimi fundamentale studiate în ciclul primar; relația dintre mărime și unitate de măsură; măsurare directă și indirectă; utilizarea instrumentelor convenționale**;** etape metodologice în formarea noțiunii de măsură (explorarea intuitivă a mărimilor; estimarea și compararea; măsurarea prin raportare la unități nestandard; introducerea unităților standard; aplicarea în contexte practice) **5.2. Metodologia predării unităților de lungime:** compararea și ordonarea lungimilor; utilizarea riglei și a metrului; transformări simple între unități; rezolvarea de situații-problemă cu lungimi **5.3. Metodologia predării unităților de masă și capacitate:** compararea maselor și capacităților; utilizarea balanței și a recipientelor gradate; transformări simple; aplicații practice **5.4. Metodologia predării unităților de timp:** succesiunea momentelor zilei; citirea ceasului; utilizarea calendarului; rezolvarea de probleme simple cu unități de timp
6. Metodologia predării-învățării elementelor de geometrie	**6.1. Rolul intuiției în predarea geometriei în ciclul primar:** manipularea obiectelor; observarea formelor; identificarea figurilor în mediul înconjurător; dezvoltarea reprezentărilor spațiale **6.2. Formarea noțiunilor de figuri geometrice plane:** identificarea și denumirea figurilor; recunoașterea proprietăților intuitive; desenarea și reprezentarea figurilor; utilizarea limbajului geometric adecvat; perimetrul; aria unei suprafețe **6.3. Formarea noțiunilor de corpuri geometrice:** recunoașterea corpurilor în spațiul înconjurător; descrierea caracteristicilor intuitive; relația dintre figuri plane și corpuri; volumul cubului și al paralelipipedului
7. Strategiile didactice utilizate în formarea noțiunii de fracție	**7.1. Introducerea noțiunii de fracție:** fracția ca parte din întreg; unitate fracționară; utilizarea situațiilor concrete din viața cotidiană; reprezentări intuitive; trecerea de la concret la grafic și simbolic**;** numirea, citirea și scrierea fracțiilor, elementele fracției (numărător, numitor, linie de fracției); utilizarea limbajului matematic specific

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.2. Compararea fracțiilor: compararea cu întregul; compararea fracțiilor cu același numitor; compararea fracțiilor cu același numărător; ordonarea fracțiilor; utilizarea reprezentărilor grafice **7.3. Operații simple cu fracții cu același numitor:** adunarea fracțiilor; scăderea fracțiilor; aplicarea în situații practice; consolidarea prin exerciții intuitive
8. Metodologia rezolvării problemelor aritmetice	**8.1. Noțiunea de problemă matematică:** structura problemei; date și cerință; formularea corectă a enunțului; rolul limbajului matematic, clasificare (probleme simple și compuse; probleme tipice; probleme atipice); metode de rezolvare a problemelor **8.2. Etapele rezolvării unei probleme:** cunoașterea enunțului, înțelegerea conținutului, analiza problemei, întocmirea și justificarea planului logic, anunțarea răspunsului; activități suplimentare (verificarea rezultatului, scrierea sub formă de exercițiu, alte căi de rezolvare) **8.3. Dezvoltarea creativității prin compunerea de probleme:** transformarea problemelor; formularea de probleme după model/după schemă dată; utilizarea datelor reale din viața cotidiană

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina **Didactica specialității - matematică** are rolul de a introduce elevii din liceul pedagogic în logica internă a procesului de predare-învățare-evaluare la matematică, prin raportare constantă la curriculumul național și la particularitățile psihopedagogice ale școlarului mic. În această etapă a formării, accentul se pune pe înțelegerea mecanismelor de construire a conceptelor matematice și pe capacitatea de a transforma conținuturile științifice în situații de învățare accesibile copilului. Demersul didactic va porni de la analiza curriculumului pentru ciclul primar, evidențiind relația dintre competențe generale, competențe specifice și conținuturi. Elevii vor fi ghidați să observe progresia internă a programelor școlare, modul în care se realizează extinderea intervalelor numerice și felul în care aceleași concepte sunt reluate și aprofundate pe parcursul claselor CP–IV. Se recomandă utilizarea programelor școlare și a manualelor alternative ca documente de lucru, în scopul dezvoltării competenței de analiză curriculară și de proiectare coerentă.

În abordarea **fundamentelor psihopedagogice**, se va insista asupra caracterului concret-intuitiv al gândirii școlarului mic, asupra rolului acțiunii și al manipulării în formarea reprezentărilor matematice, precum și asupra trecerii progresive de la experiența directă la simbolizarea formală. Elevii vor analiza exemple de activități prenumerice – clasificare, ordonare, corespondență biunivocă – pentru a înțelege modul în care acestea pregătesc construirea noțiunii de număr natural. Se va sublinia importanța limbajului în precizarea relațiilor matematice și în evitarea confuziilor conceptuale.

Formarea conceptului de **număr natural** va fi studiată din perspectiva etapelor metodologice prezentate în lucrările de specialitate: perioada prenumerică, numărarea ca acțiune organizată, formarea sensului cardinal și ordinal, consolidarea valorii poziționale în sistemul zecimal. Se recomandă analiza comparativă a modalităților de introducere a numerelor în diferite concentre și discutarea progresiei studiului numerelor prin extinderea treptată a intervalelor numerice. Elevii vor reflecta asupra erorilor frecvente legate de scrierea și citirea numerelor și vor propune modalități de prevenire a acestora prin activități adecvate.

Metodologia predării **operațiilor cu numere naturale** va fi abordată prin raportare la sensurile operațiilor. Se va evidenția faptul că adunarea și scăderea pot fi interpretate ca transformări asupra mulțimilor, iar înmulțirea și împărțirea ca grupare și repartizare. Elevii vor analiza etapele introducerii calculului fără și cu trecere peste ordin, justificarea algoritmilor și rolul exercițiului dirijat. Se va pune accent pe explicarea relației dintre operații, pe înțelegerea proprietăților acestora și pe construirea ordinii efectuării operațiilor prin exemple intuitive înaintea formalizării regulilor.

În ceea ce privește **măsurarea și unitățile de măsură**, demersul metodic va evidenția trecerea de la compararea intuitivă la utilizarea unităților convenționale. Elevii vor studia etapele formării noțiunilor de lungime, masă, capacitate și timp, precum și rolul estimării în dezvoltarea unei gândiri matematice flexibile. Activitățile pot include simulări de lecții în care sunt integrate instrumente concrete și situații practice din viața cotidiană, pentru a asigura relevanța învățării.

Predarea **elementelor de geometrie** va fi fundamentată pe dezvoltarea intuiției spațiale și pe utilizarea reprezentărilor grafice. Elevii vor analiza metodele de introducere a figurilor plane și a corpurilor geometrice, rolul manipulării obiectelor și al desenului în formarea reprezentărilor. Se va pune accent pe utilizarea limbajului geometric adecvat și pe corelarea dintre activitățile practice și conceptualizare.

Formarea noțiunii de **fracție** va fi prezentată conform progresiei metodice *(intuitiv-acțional-simbolic)*, evidențiindu-se rolul exemplelor intuitive și a reprezentărilor vizuale. Elevii vor analiza modalități de comparare a fracțiilor cu același numitor sau cu același numărător și vor discuta dificultățile frecvente întâmpinate de copii. Se va urmări justificarea alegerii strategiilor didactice adecvate și integrarea fracțiilor în contexte aplicative.

Noțiunea de **problemă și rezolvarea problemelor** vor fi tratate ca element central al educației matematice. Elevii vor analiza structura unei probleme, clasificarea acesteia și etapele rezolvării – înțelegerea enunțului, elaborarea planului, aplicarea strategiilor și verificarea rezultatului. Se recomandă discutarea metodelor aritmetice utilizate în ciclul primar și compararea acestora în funcție de tipul problemei. Accentul va fi pus pe capacitatea de a explica raționamentul în limbaj accesibil copilului și pe formarea unei gândiri organizate.

Evaluarea în cadrul disciplinei va urmări atât dezvoltarea competenței de analiză și proiectare, cât și capacitatea de reflecție asupra propriei activități. Se recomandă utilizarea portofoliului metodic, a proiectelor de lecție, a simulărilor și a studiilor de caz, precum și integrarea autoevaluării și a feedback-ului descriptiv. Evaluarea va avea rol formativ, sprijinind reglarea demersului didactic și consolidarea competenței profesionale.

Se încurajează utilizarea activităților colaborative, a dezbaterilor metodice și a analizelor comparative de manuale, pentru a stimula argumentarea și exprimarea în limbaj pedagogic specific. Integrarea resurselor digitale poate sprijini realizarea reprezentărilor grafice și a materialelor didactice, contribuind la dezvoltarea competenței digitale într-un cadru educațional coerent.

Prin aplicarea acestor orientări, disciplina contribuie la formarea unui viitor învățător capabil să proiecteze și să evalueze intervenții didactice fundamentate teoretic, adaptate nivelului de vârstă și orientate către formarea competențelor matematice ale elevilor din ciclul primar.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Mareș Silvia	profesor	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino”, Târgoviște, Dâmbovița
Lobonț Dorin-Cristian	profesor	Colegiul Național Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureș, Mureș
Popovici Felicia Cristina	profesor	Liceul Teoretic „Grigore Moisil”, Timișoara, Timiș
Laudoiu Daniela	profesor	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Magdaș Ioana	Conf.univ. dr	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca- Facultatea de Psihologie și Ştiinţe ale Educaţiei	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 14

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - științe ale naturii

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocaţională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învăţământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 14
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - Științe ale naturii, Clasa a XI-a, curriculum de specialitate

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Didactica specialității – Științe ale naturii* are un rol fundamental în formarea competențelor profesionale ale viitorilor învățători, pregătindu-i pentru proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de predare-învățare la disciplinele *Cunoașterea mediului* și *Științe ale naturii* din învățământul primar. Această disciplină contribuie la dezvoltarea unei viziuni didactice integrate asupra științelor naturii, facilitând transferul cunoștințelor teoretice în practică și stimulând o abordare interdisciplinară, centrată pe elev și pe competențe, cu un buget de timp de 1 oră/săptămână.

Necesitatea includerii acestei discipline în oferta curriculară derivă din:

- exigențele formării inițiale a cadrelor didactice, în conformitate cu standardele profesionale și legislația educațională în vigoare;
- cerința procesului de predare-învățare-evaluare de integrare a metodelor activ-participative, a resurselor digitale și a principiilor educației incluzive;
- vizează învățarea prin explorare și aplicare, iar demersul didactic se impune a fi deplasat de la ce se învață? la cum? și de ce se învață? generând un dublu beneficiu: stimularea interesului de cunoaștere și creșterea caracterului formativ al învățării;
- dobândirea achizițiilor în domeniul științelor naturii prin studiul disciplinelor biologie, fizică și chimie, având loc într-un cadru monodisciplinar, oferă baza necesară pentru o înțelegere integrată a fenomenelor naturii. Cunoștințele formate distinct în fiecare domeniu pot fi ulterior corelate, facilitând o abordare interdisciplinară și o perspectivă sintetică asupra realității.
- importanța formării unei gândiri reflexive și a unei conduite etice, esențiale pentru exercitarea competentă și responsabilă a profesiei didactice într-un context educațional dinamic și în continuă schimbare.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Domeniul de studiu își propune ca obiectiv general formarea viitorilor învățători în vederea utilizării creative a cunoștințelor din domeniul științelor naturii în activități didactice, dezvoltând totodată atitudini apreciative față de rolul științelor naturii în formarea și dezvoltarea armonioasă a elevului, precum și în promovarea participării active a acestuia în viața civică, economică și comunitară.

Prin intermediul competențelor generale și specifice formulate disciplina *Didactica specialității – Științele* naturii are ca obiectiv principal dezvoltarea capacității viitorilor învățători de a operaționaliza competențele curriculare, de a construi scenarii didactice flexibile și creative și de a evalua progresul elevilor prin instrumente formative și autentice. Programa pune accent pe interdisciplinaritate, abordarea integrată a conținuturilor, utilizarea tehnologiilor educaționale și formarea unei atitudini științifice, bazate pe rigoare, curiozitate și reflecție critică. Totodată, promovează etica profesională, cooperarea educațională și învățarea reflexivă ca piloni ai practicii didactice moderne. Prin conținuturi teoretice, activități aplicative, studii de caz și microlecții, disciplina contribuie la formarea unui profil profesional caracterizat prin competență pedagogică, adaptabilitate, responsabilitate și inovație.

Competențele specifice pe care trebuie să le formeze procesul de predare-învățare a disciplinei *Didactica specialității – Științele naturii* se bazează pe formarea de competențe și promovează următoarele valori și atitudini:

- Rigoare științifică și respect pentru argumentația logică;
- Gândire critică, independență și inițiativă;
- Deschidere față de diversitate și interdisciplinaritate;

- Flexibilitate în raport cu date şi perspective noi;
- Respect pentru elev şi pentru ritmurile individuale de învăţare;
- Etică profesională şi angajament faţă de dezvoltarea continuă;
- Interes pentru utilizarea tehnologiei şi a resurselor educaţionale moderne.

COMPETENŢE GENERALE (CG)

CG1	Proiectarea demersului didactic specific predării *Ştiinţelor naturii în învăţământul primar*, în acord cu cerinţele curriculare şi nevoile elevilor.
CG2	Utilizarea algoritmilor conceptelor de proiectare, a strategiilor didactice şi a resurselor educaţionale moderne (inclusiv digitale) în activităţi didactice de *Ştiinţele naturii*.
CG3	Selectarea strategiilor de evaluare a procesului de învăţare şi a rezultatelor elevilor la ştiinţele naturii în acord cu principiile didacticii moderne şi a nevoilor de dezvoltare ale copiilor.
CG4	Valorizarea unei conduite profesionale etice în relaţia cu beneficiarii educabili şi cu partenerii prin dezvoltare profesională continuă

COMPETENŢE SPECIFICE (CS) ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂŢI DE ÎNVĂŢARE (EAI)

CG 1 - Proiectarea demersului didactic specific predării *Ştiinţelor naturii în învăţământul primar*, în acord cu cerinţele curriculare şi nevoile elevilor

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analiza conţinuturilor din programa de *Ştiinţe ale naturii pentru învăţământul primar* în vederea structurării unităţilor de învăţare
- analiza programelor şcolare pentru identificarea competenţelor-cheie şi a conţinuturilor fundamentale. *- compararea programelor şcolare din România şi din alte ţări pentru identificarea diferenţelor şi asemănărilor în structurarea unităţilor de învăţare* *- organizarea competenţelor şi a conţinuturilor relevante dintr-o unitate de învăţare, pentru planificarea activităţilor didactice.*
CS 1.2. Formularea de obiective operaţionale şi selectarea conţinuturilor adecvate vârstei şi nivelului cognitiv al elevilor
- scrierea de obiective operaţionale SMART (specific, măsurabil, accesibil, relevant, încadrat în timp) pentru lecţii de observare directă sau activităţi practice *- alegerea conţinuturilor didactice corespunzătoare nivelului de dezvoltare cognitivă şi vârstei elevilor* *- dezbatere şi analiză privind relevanţa obiectivelor şi conţinuturilor pentru dezvoltarea competenţelor-cheie ale elevilor.*
CS 1.3. Elaborarea planificării calendaristice şi a unităţilor de învăţare cu respectarea succesiunii logice şi pedagogice
- planificarea unităţilor de învăţare pe durata unui semestru sau an şcolar, respectând ordinea logică şi progresia pedagogică a conţinuturilor *- crearea unei structuri detaliate a lecţiilor pentru o unitate tematică, cu succesiunea activităţilor şi evaluărilor* *- exerciţii practice de adaptare a planificării pentru diferite ritmuri de învăţare ale elevilor.*

CG 2 - Utilizarea algoritmilor conceptelor de proiectare, a strategiilor didactice şi a resurselor educaţionale moderne (inclusiv digitale) în activităţi didactice de ştiinţele naturii

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea metodelor activ-participative potrivite pentru conţinuturile de ştiinţe ale naturii

Clasa a XI-a
- elaborarea obiectivelor operaționale SMART la disciplina Științe, cu valorificarea metodelor activ-participative *- proiectarea unei lecții pornind de la o competență-cheie, integrând metode interactive și colaborative* *- proiectarea unei lecții folosind metoda experimentului pentru a stimula implicarea activă a elevilor* *- exerciții practice de analiză a diferitelor metode activ-participative (dezbatere, problematizare, observare directă, etc.) și selecția celor adecvate conținutului lecției.*
CS 2.2. Utilizarea resurselor digitale și multimedia în lecțiile de științe ale naturii
- integrarea resurselor RED (Resurse Educaționale Deschise) și a altor materiale digitale în lecțiile de științele naturii, aplicații interactive, prezentări *- simularea unei lecții cu utilizarea platformelor digitale și a aplicațiilor interactive pentru consolidarea cunoștințelor* *- crearea de prezentări multimedia pentru explicarea conceptelor științifice fundamentale (ex. fotosinteza, ciclul apei, transpirația și evaporarea)* *- analiza comparativă a eficienței diferitelor resurse digitale și multimedia în sprijinul învățării active și participative.*
CS 2.3. Adaptarea metodelor și materialelor didactice la nevoile elevilor (inclusiv CES)
- elaborarea de materiale didactice diferențiate pentru elevi cu nevoi educaționale speciale *- adaptarea resurselor digitale și multimedia pentru accesibilitate și incluziune* *- elaborarea de fișe de lucru și materiale didactice personalizate pentru elevi cu nevoi educaționale speciale.* *- simularea lecțiilor cu activități diferențiate, respectând ritmul și nivelul de dezvoltare al fiecărui elev.*

CG 3 - Selectarea strategiilor de evaluare a procesului de învățare și a rezultatelor elevilor la științele naturii în acord cu principiile didacticii moderne și a nevoilor de dezvoltare ale copiilor

Clasa a XI-a
CS 3.1. Identificarea tipurilor de evaluare și a scopului fiecăruia
- compararea metodelor de evaluare tradiționale cu cele complementare *- analiza tipurilor de evaluare: inițială, formativă, sumativă și diagnostică* *- studiu de caz pentru alegerea tipului de evaluare potrivit unei lecții* *- discuții de grup privind scopurile și beneficiile fiecărui tip de evaluare.*
CS 3.2. Crearea de instrumente de evaluare adaptate obiectivelor lecției
- elaborarea rubricilor și fișelor de evaluare pentru lecții practice sau experimentale *- crearea de teste, chestionare și portofolii de evaluare adaptate competențelor specifice* *- simularea aplicării instrumentelor de evaluare în scenarii de clasă.*
CS 3.3. Utilizarea feedbackului constructiv pentru progresul elevului
- aplicarea feedbackului formativ și corectiv în activități practice *- exerciții de redactare a comentariilor constructive pentru elevi* *- crearea unui plan de remediere și consolidare a cunoștințelor, pe baza rezultatelor evaluării.*

CG 4 - Valorizarea unei conduite profesionale etice în relația cu beneficiarii educabil și cu partenerii prin dezvoltare profesională continuă

Clasa a XI-a
CS 4.1. Asumarea valorilor profesiei didactice și a unui comportament responsabil
- analiza codului deontologic al cadrelor didactice *- dezbateri și jocuri de rol privind situații etice în clasă* *- reflectarea asupra propriei conduite în contexte educaționale simulate.*
CS 4.2. Participarea activă la activități de formare și dezvoltare profesională
- realizarea unui plan personal de dezvoltare profesională *- rxplorarea unor situații practice și studii de caz pentru dezvoltarea competențelor profesionale prin ateliere și microlecții tematice* *- învățare colaborativă și peer-learning pentru schimb de bune practici.*

Clasa a XI-a
CS 4.3. Reflectarea critică asupra propriei activități didactice și identificarea ariilor de îmbunătățire.
- *redactarea unui jurnal reflexiv al activităților didactice* - *analiza critică a propriilor lecții simulate și identificarea punctelor forte și a aspectelor de ameliorat* - *feedback între colegi și autoevaluare pe baza unor criterii clar definite* - *simularea unui interviu profesional.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Elemente de didactică a Științelor naturii	1.1. Structura curriculumului național (competențe generale, specifice, exemple de activități) 1.2. Planificarea didactică: calendaristică, pe unități de învățare, pe lecții/activități didactice 1.3. Structura obiectivelor educaționale 1.4. Structura și organizarea unei lecții de științe ale naturii în ciclul primar. Tipuri de lecții 1.5. Învățarea interdisciplinară
2. Proiectarea activităților didactice	2.1. **Tipuri de activități didactice** 2.2. **Obiective și competențe specifice** 2.2.1. Identificarea și clasificarea organismelor vii din mediul înconjurător 2.2.2. Recunoașterea și explicarea nevoilor organismelor și a adaptărilor acestora la mediu 2.2.3. Observarea și explicarea fenomenelor naturii (ploaie, vânt, schimbări de temperatură) 2.3. **Fișe de lucru și materiale suport** 2.3.1. Fișe de observare pentru plante și animale din curtea școlii sau grădina botanică 2.3.2. Scheme și imagini pentru ciclurile vieții (germinație, metamorfoza insectelor, creșterea plantelor, fenotipul plantelor) 2.3.3. Carduri cu materiale naturale și proprietățile lor (lemn, piatră, nisip, apă) 2.4. **Metode și tehnici de predare moderne**: investigația, experimentul, problematizarea, modelarea etc. 2.4.1. Investigația - observarea fenomenelor meteorologice, comportamentul viețuitoarelor 2.4.2. Experimentul – topirea gheții, evaporarea apei, jocuri cu forțe și mișcare 2.4.3. Problematizarea și modelarea – construirea de mini-modele ale mediului (terarii, mini-grădini suspendate) și analizarea interacțiunilor între componente 2.5. **Strategii de adaptare curriculară** 2.5.1. Activități practice diferențiate pentru niveluri de vârstă și ritm de învățare 2.5.2. Utilizarea materialelor tactile și vizuale pentru elevii cu dificultăți de percepție 2.5.3. Observarea și descrierea fenomenelor naturale prin jocuri și proiecte de grup

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.5.4. Strategii didactice pentru formarea conceptelor despre lumea vie și mediile de viață – plante, animale și habitate, prin activități de observare și explorare 2.6. **Pedagogia digitală. Resurse educaționale digitale. Platforme educaționale și aplicații utile în predarea științelor naturii** 2.6.1. Aplicații și platforme interactive pentru identificarea plantelor și animalelor 2.6.2. Simulări digitale ale ciclurilor vieții și ale fenomenelor meteorologice 2.6.3. Jocuri educative și quizz-uri pentru recunoașterea materialelor și a proprietăților acestora 2.7. Resurse multimedia și realitate augmentată în lecțiile de științele naturii 2.7.1. Filmulețe și animații despre migrația păsărilor și viața insectelor 2.7.2. Modele 3D și realitate augmentată pentru observarea organelor plantelor și animalelor 2.7.3. Hărți și simulări multimedia ale fenomenelor meteorologice și geografice 2.8. **Explorarea mediului prin activități practice:** elevii manipulează obiecte sau materiale din mediul înconjurător, observă plante, animale și fenomene ale naturii, identifică proprietăți ale obiectelor, compară și clasifică elemente, exersând observarea, investigarea, jocul didactic dezvoltând atât gândirea științifică, cât și comportamente responsabile față de mediul înconjurător **2.9. Modalități de dezvoltare a comportamentelor de igienă** – formarea deprinderilor de igienă personală, alimentară și de protecție a mediului, prin rutine și activități practice 2.10. Adaptarea activităților de științe ale naturii pentru elevi cu cerințe educaționale speciale (CES)
3. Evaluarea în Științele naturii	3.1. Clasificarea și compararea metodelor de evaluare tradiționale (scrise, orale, practice) și complementare (observarea sistematică a elevilor, investigația, proiectul, portofoliul, tema pentru acasă, autoevaluarea) la *Științe ale naturii* 3.2. Tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă) 3.3. Tehnici și instrumente de evaluare (teste, portofolii, proiectul, observarea sistematică, etc.) 3.4. Tipuri de itemi și realizarea unor teste de evaluare 3.5. Feedback educațional. Utilizarea rubricilor și a descriptorilor de performanță
4. Integrarea evaluării și a reflecției profesionale în activitățile de Științe ale naturii, cu accent pe dezvoltarea competenței de protecție a mediului	4.1. Strategii și instrumente de evaluare a învățării la *Științele naturii,* orientate spre formarea comportamentelor ecologice la elevi 4.2. Integrarea evaluării în proiectarea activităților didactice privind protecția mediului și dezvoltarea durabilă 4.3. Metode de autoevaluare și reflecție utilizate în activități de educație ecologică 4.4. Reflecția critică asupra demersului didactic și a impactului acestuia asupra formării atitudinilor ecologice 4.5. Portofoliul cadrului didactic – instrument de monitorizare a progresului elevilor și a dezvoltării competențelor ecologice 4.6. Conduita etică în evaluare și promovarea responsabilității față de mediu în relația cu elevii, familia și comunitatea

SUGESTII METODOLOGICE

Programa pentru disciplina *Didactica specialității – Științele naturii* descrie oferta educațională a disciplinei pentru un parcurs școlar determinat – filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea învățământ primar. Aplicarea acestei programe are în vedere posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învățare, printr-o ofertă adaptată profilului de formare, precum și promovarea unor strategii didactice active ce plasează elevul, în centrul procesului didactic.

Programa școlară reprezintă elementul central al proiectării didactice. Proiectarea didactică presupune:

1. lectura personalizată a programei;
2. planificarea calendaristică;
3. proiectarea secvențială a unităților de învățare și implicit a lecțiilor.

Elaborarea documentelor de proiectare didactică necesită asocierea, într-un mod personalizat, a elementelor programei – competențe specifice și conținuturi, cu resurse metodologice, temporale, materiale, precum și dezvoltarea unor parcursuri individualizate de învățare, centrate pe elev, prin promovarea strategiilor didactice active. Programa școlară constituie cadrul de referință pentru proiectarea didactică și include lectura personalizată a programei, planificarea calendaristică și proiectarea secvențială a unităților de învățare și lecțiilor.

Activitățile de învățare sunt construite prin corelarea competențelor specifice cu conținuturile programei, orientate către scopuri clare și formulate într-o manieră inteligibilă elevilor. Ele urmăresc dezvoltarea abilităților de comunicare, gândire critică, rezolvare de probleme, colaborare, automotivare și utilizare eficientă a tehnologiei, competențe indispensabile viitorilor învățători.

Principii generale

- Activitatea didactică trebuie să fie practică, interactivă și centrată pe elev;
- Elevilor li se oferă inițiativă, autonomie și posibilitatea de a alege metode diverse, inclusiv folosirea tehnologiei avansate, până la atingerea standardelor de performanță;
- Strategiile didactice urmăresc dezvoltarea competențelor de proiectare, conducere, evaluare a procesului de instruire, precum și asistarea dezvoltării personalității elevului.

Exemple de activități de învățare

Proiectarea și planificarea unităților de învățare (CS 1.1 – CS 1.3)

- Analiza comparativă a programelor școlare din România și UE pentru identificarea competențelor-cheie.
- Elaborarea planificărilor calendaristice și secvențiale pentru unități și lecții, utilizând grile de verificare și instrumente de planificare;
- Transformarea obiectivelor generale în obiective operaționale SMART, urmată de simulări și microlecții în echipe.

Explorare și investigare în natură (CS 2.1 – CS 2.3)

- Observarea directă și experimente pentru clarificarea fenomenelor și proceselor naturale;
- Elaborarea de rapoarte și referate care să includă materiale, echipamente, modul de lucru, observații și concluzii;
- Analiza instruirii prin forme de învățare non-formală: excursia școlară și vizitele didactice tematice în parcuri, grădini și muzee de Științe naturale, care implică elevii intelectual și practic, lărgindu-le orizonturile cunoașterii și consolidează gândirea sistematică, ecologică și evoluționistă;
- Activități practice și studii de caz centrate pe investigare și explorare.

Activități practice și creative (CS 2.1 – CS 2.3; CS 4.1 – CS 4.3)

- Realizarea de colaje, postere, pliante sau creații literare și plastice cu conținut științific;
- Modelarea și simularea conceptelor și fenomenelor pentru descoperire și argumentare;
- Crearea și rezolvarea situațiilor problemă specifice predării științelor naturii.

Evaluare și feedback (CS 3.1 – CS 3.3)

- Elaborarea și aplicarea de probe de evaluare pentru unitățile de învățare, folosind teste scrise, observații, portofolii și proiecte;
- Evaluarea proiectelor prin patru dimensiuni: operarea cu cunoștințe, calitatea produsului, reflecția asupra activității, comunicarea;
- Analiza rezultatelor și reproiectarea activităților pentru eficiență maximă;

- Învățare colaborativă și peer-learning;
- Realizarea de microlecții sau activități didactice urmărind doar anumite momente ale scenariului didactic dintr-o lecție, proiecte în echipe, simulări, dezbateri și jocuri de rol;
- Învățare bazată pe proiect, cu documentare, cercetare și prezentare de soluții;
- Analiza manualelor și identificarea modalităților de adaptare a conținutului la competențele vizate.

Integrarea tehnologiei și a resurselor digitale (CS 2.2)

- Folosirea resurselor educaționale digitale, aplicații interactive și simulări pentru susținerea lecțiilor.
- Construirea de itemi și baze de date pentru evaluare digitală.

***Recomandări metodologice generale*:**

- Accent pe activități practice, exploratorii și investigații care implică elevul activ în procesul de învățare;
- Focalizarea pe diversitatea activităților, pentru a asigura dezvoltarea competențelor multiple și a motiva elevii;
- Reflecție și feedback continuu, prin portofoliu și evaluarea proiectelor, pentru ajustarea și îmbunătățirea procesului didactic, acestea constituind și materiale didactice necesare viitorilor învățători;
- Folosirea surselor bibliografice și webografice suplimentare pentru validarea unor concluzii;
- Aplicarea de strategii participative și colaborative, pentru a dezvolta competențe sociale și cognitive complexe.

BIBLIOGRAFIE RECOMNADATĂ

- Bocoș, M. (2013). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Editura Casa Cărții de Știință.
- Bocoș, M., & Jucan, D. (2007). *Teoria și metodologia curriculumului*. Editura Paralela 45.
- Bybee, R. W. (2013). *The case for STEM education: Challenges and opportunities*. NSTA Press.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom.
- Ciolan, L. (2010). *Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Editura Polirom.
- Ciolan, L., & Ciolan, L. E. (2015). *Învățarea integrată și curriculumul școlar*. Editura Universitară.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom.
- Harlen, W. (2010). *Principles and big ideas of science education*. Association for Science Education.
- Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.
- Ministerul Educației. (2017). *Curriculum național pentru învățământul primar*. București.
- Ministerul Educației. (2021). *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivelul învățământului primar*. București.
- National Research Council. (2012). *A framework for K-12 science education: Practices, crosscutting concepts, and core ideas*. National Academies Press.
- OECD. (2019). *OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- Redeș, A. (2016). The development of students' key competences and transversal skills through practical activities. *Journal Plus Education, 14*(1), 325–331.
- Redeș, A. (2017). Collaborative learning and teaching in practice. *Journal Plus Education, 15*(2), 334–345.
- Redeș, A. (2024). *Abordări curriculare în educația timpurie incluzivă și de calitate: Implicații ale modelului comportamentului intențional integrativ-calitativ*. Editura Presa Universitară Clujeană.
- UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. UNESCO.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CLAUDIA-MIHAELA HRISTODOR	Prof.dr	Colegiul Național Pedagogic ”Vasile Lupu” Iași
VALENTINA - NICOLETA BODIU	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, Deva, Hunedoara

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitatea
Georgeta Iordache	Prof. dr.	MEC- Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 15

Programa școlară
pentru disciplina
Pedagogie -
Teoria și metodologia instruirii și a evaluării
în educația timpurie

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 15
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în educația timpurie, Clasa a X-a, curriculum de specialitate

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Teoria și metodologia instruirii și evaluării în educația timpurie* face parte din aria curriculară *Om și societate*, curriculumul diferențiat, conform OMEC 4350/20.06.2025 și contribuie la realizarea finalităților specifice învățământului vocațional – profilul pedagogic. Prin conținuturile și competențele specifice vizate, disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a proiecta, organiza, desfășura și evalua activități de învățare specifice domeniului educației timpurii. De asemenea, programa de față promovează o abordare curriculară modernă, oferindu-le viitorilor specialiști în educația timpurie repere conceptuale, valorice, metodologice și praxiologice necesare pentru gestionarea eficientă a procesului educațional din creșă și grădiniță. Cunoașterea didacticii învățământului antepreșcolar și preșcolar, a elementelor care asigură instruirea, a sistemului metodelor și procedeelor didactice, a principiilor care orientează actul predării și învățării, a metodologiilor de evaluare constituie un imperativ pentru toți cei care se pregătesc să activeze în acest domeniu.

În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru educație timpurie (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);
- profilul de formare al absolventului de liceu;
- elementele de proiectare curriculară specifice Curriculumului național pentru educație timpurie;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului de educație, includerea părinților ca parteneri educaționali;
- prevederi ce țin de responsabilitatea asigurării în procesul educațional a siguranței fizice și psihologice a copiilor;
- dezvoltările recente din domeniul metodologiei instruirii și evaluării în educația timpurie.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform Planului-cadru, este de **2 ore pe săptămână.**

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite în cadrul procesului de dezvoltare a curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întregul parcurs de formare de specialitate din cadrul profilului pedagogic, subsumand finalitățile disciplinelor psihopedagogice.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Disciplina studiată în clasa a X-a, *Teoria și metodologia instruirii și evaluării în educația timpurie,* asigură o continuitate didactică firească, valorificând achizițiile învățării dobândite în clasa a IX-a, bazate pe fundamentarea teoretică a conceptelor de educație și curriculum, către metodologia aplicată a procesului de

învățământ. *Teoria și metodologia instruirii și evaluării în educația timpurie* reprezintă o pârghie operațională esențială pentru formarea abilităților și competențelor profesionale didactice în domeniul educației timpurii. Programa răspunde cerințelor actuale ale sistemului de învățământ și susține formarea viitorilor specialiști în educația timpurie, capabili să proiecteze și să desfășoare activități educaționale adaptate nevoilor antepreșcolarilor/preșcolarilor și contextelor educaționale contemporane.

Elementele de noutate ale acestei programe derivă din:

- specificul noii discipline care propune suporturi practic - acționale și metodologice pentru demersurile didactice desfășurate în creșă și grădiniță.
- promovarea unei viziuni integrative, globale pentru procesele de predare, învățare și evaluare în contextul educației timpurii;
- abordarea unor noi direcții de dezvoltare ale didacticii contemporane axate pe inovare pedagogică, utilizarea tehnologiilor emergente și promovarea unei viziuni integrate asupra experiențelor de învățare timpurii.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a X-a
CS 1.1. Descrie procesul de instruire și evaluare în învățământul antepreșcolar și preșcolar, prin raportare la concepte și modele teoretice.
- *identificarea și explicarea componentelor procesului de instruire și evaluare (obiective, conținuturi, metode, mijloace, forme de organizare, evaluare) pe baza unor texte de specialitate și exemple din practica pedagogică* - *descrierea procesului de instruire și evaluare în activități specifice creșei și grădiniței, pornind de la studii de caz sau secvențe video didactice* - *analiza comparativă a procesului de instruire și evaluare în educația antepreșcolară și preșcolară prin raportare la modele pedagogice consacrate (ex.: modelul tradițional, modelul constructivist, modelul experiențial)* - *activități de reflecție asupra procesului instructiv-educativ realizate de elevi prin care să evidențieze efectele resimțite / trăite de copil.*
CS 1.2. Analizează principiile didactice care stau la baza organizării și desfășurării activităților instructiv-educative din creșă și grădiniță.
- *Realizarea unui tabel de corelare între principii didactice și exemple concrete de activități* - *Realizarea unui poster / afiș care ilustrează importanța unuia dintre principiile didactice într-o secvență de instruire (activitate pe grupe)* - *Discuție dirijată despre rolul jocului ca principiu fundamental al educației timpurii*

Clasa a X-a
- *Exercițiu de creație a unor posibile noi principii didactice sau de actualizare a normativității didactice* - *Joc de rol: aplicarea principiilor didactice într-o situație educațională simulată.*
CS 1.3. Argumentează corelarea componentelor procesului de învățământ, valorificând noțiuni fundamentale din teoria curriculumului.
- *Analizarea unor exemple de proiecte sau planuri de activități din educația timpurie, evidențiind corelarea obiectivelor, conținuturilor, metodelor și evaluării* - *Argumentarea importanței coerenței și unității procesului de învățământ în educația timpurie, prin realizarea unor prezentări orale sau scrise* - *Exerciții de demonstrare/justificare/interpretare a corelației dintre finalități, conținuturi, strategii didactice și evaluare, utilizând proiecte/secvențe de activitate didactică, pe baza unei matrice.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.

Clasa a X-a
CS 2.1. Selectează strategii didactice adecvate particularităților de vârstă și individuale ale copiilor, în funcție de tipul de activitate, comportamentele vizate și conținuturi.
- *Exerciții de identificare a strategiilor didactice utilizate în activități specifice educației antepreșcolare și preșcolare, pornind de la exemple de bune practici sau materiale video* - *Exercițiu de analiză comparativă/reflecție asupra învățării, în funcție de selectarea și utilizarea unor strategii didactice utilizate în abordarea aceleiași teme* - *Exerciții de creație privind optimizarea unei strategii didactice propuse* - *Corelarea categoriilor de activități (jocuri și activități liber-alese, activități de dezvoltare personală, activități pe domenii experiențiale/activități tematice) cu strategiile didactice adecvate particularităților de vârstă și individuale ale copiilor.* - *Analiza unor situații concrete care impun propunerea unor strategii eficiente pentru formarea anumitor comportamente (de ex., pentru dezvoltarea cooperării, ce strategii ar fi eficiente și de ce?)*
CS 2.2. Analizează demersuri de proiectare didactică la nivel micro, ținând cont de specificațiile curriculumului pentru educația timpurie, de caracteristicile grupelor de copii și de condițiile materiale.
- *Analiza unei proiectări tematice anuale (identificarea domeniilor experiențiale și a temelor anuale;corelarea cu prevederile curriculumului pentru educația timpurie; formularea de observații privind echilibrul dintre domeniile de dezvoltare.* - *Analiza proiectării activităților săptămânale; compararea a două planificări săptămânale: evidențierea diferențelor generate de particularitățile de vârstă* - *Analiza unor secvențe din proiecte didactice (identificarea etapelor activității; aprecierea coerenței dintre obiective – metode – evaluare; propunerea de îmbunătățiri).* - *Studiu de caz – adaptarea proiectării la condiții materiale diferite; reformularea unor activități în funcție de resurse*
CS 2.3. Explică necesitatea abordării diferențiate și individualizate a antepreșcolarilor/preșcolarilor în contexte educaționale diverse.
- *Identificarea diferențelor individuale dintre copii (ritm de dezvoltare, stil de învățare, interese, nevoi educaționale) pe baza unor situații educaționale concrete* - *Analizarea unor exemple de activități diferențiate și individualizate, evidențiind beneficiile acestora pentru dezvoltarea copiilor* - *Explicarea importanței abordării diferențiate și individualizate în contexte educaționale diverse (activități de joc, activități integrate/ de sine stătătoare/tematice, activități de dezvoltare personală), prin discuții ghidate sau prezentări orale*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.

Clasa a X-a
CS 3.1. Analizează procesul de evaluare al copiilor de vârstă mică, evidențiind rolul, operațiile și funcțiile acestuia.
- *Identificarea și discutarea funcțiilor evaluării (diagnostică, formativă, sumativă) pe baza unor exemple concrete din educația timpurie* - *Analiza comparativă între evaluarea tradițională și evaluarea alternativă în grădiniță/creșă* - *Dezbatere pe tema evaluarea învățării versus evaluarea pentru învățare / simularea unui proces* - *Analiza unor* instrumente de monitorizare și evaluare a progresului (caietul de observații; fișa pentru aprecierea progresului individual copilului; portofoliul individual și portofoliul educațional, raportul descriptiv de evaluare)

Clasa a X-a
- *Identificarea unor modalități de evaluare a conduitei copilului prin culegerea de date din diferite medii/situații educaționale(ex. familie, activități extracurriculare, activități educative etc.), inclusiv prin utilizarea instrumentelor digitale* - *Exerciții de identificare a formelor de apreciere ca operație specifică a procesului de evaluare în educația timpurie (forme de apreciere verbală, aplauze, ștampile variate etc.).*
CS 3.2. Clasifică forme, metode și instrumente de evaluare specifice domeniului educației timpurii, evidențiind rolul acestora în monitorizarea și înregistrarea progresului copiilor de vârstă mică.
- *Analiza comparativă pe baza diagramei Venn-Euler între metode și instrumente de evaluare utilizate în educația timpurie* - *Analiza unor exemple de portofolii ale copilului și discutarea rolului acestora în monitorizarea progresului* - *Discuție dirijată privind importanța evaluării continue în educația timpurie și modalitățile de adaptare la vârstele timpurii (de exemplu, forme de apreciere diferite, absența calificativelor etc.)* - *Interpretarea rolului instrumentelor de înregistrare și monitorizare a progresului (grile, fișe, caiet de observații).*
CS 3.3. Interpretează rezultatele evaluării raportate la indicatorii comportamentali, identificând posibile distorsiuni și erori de apreciere, în scopul reglării demersului educațional.
- *Identificarea unor erori de evaluare (de exemplu: efect de halo, efect Pygmalion, efectul de contrast și de ordine, comparație cu ceilalți etc.), pornind de la diferite cazuri* - *Studiu de caz: interpretarea progresului unui copil pe baza fișelor de apreciere a progresului* - *Discuție dirijată despre riscurile etichetării copiilor și a expectanțelor în urma evaluării* - *Joc de rol: educatorul analizează rezultatele, decide măsuri și propune modalități de reglare a demersului educațional* - *Analiza relației dintre indicatorii comportamentali și obiectivele educaționale.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a X-a
CS 4.1. Identifică resurse educaționale adecvate particularităților de vârstă, având în vedere siguranța copiilor și tipurile de activități.
- *Realizarea unui portofoliu digital (fotografii, descrieri, tutoriale, clipuri etc) ilustrând relația resurselor educaționale cu particularitățile de vârstă ale copiilor (0–3 ani / 3–6 ani)* - *Activitate practică: asocierea resurselor educaționale cu domeniile de dezvoltare ale copilului* - *Studiu de caz: alegerea resurselor potrivite pentru o activitate de joc, activitate de dezvoltare personală sau activitate tematică / integrată* - *Elaborarea unei liste de criterii de siguranță pentru materialele didactice din educația timpurie* - *Crearea unor resurse educaționale pentru o activitate la alegere.*
CS 4.2. Analizează comparativ resurse educaționale deschise, în funcție de tipurile de activități de învățare
- *Identificarea unor resurse educaționale deschise, în raport cu rolul atribuit acestora într-o secvență de activitate didactică (de exemplu, resurse demonstrative, resurse cu rol estetic, resurse informaționale, resurse de motivare etc.)* - *Analiza comparativă a două resurse deschise utilizate pentru același obiectiv educațional* - *Studiu de caz: alegerea celei mai potrivite resurse deschise pentru o activitate de învățare activă.* - *Activitate practică: adaptarea unei resurse deschise pentru o activitate specifică educației timpurii* - *Exerciții de reflecție privind oportunitățile și limitele / amenințările utilizării resurselor digitale în educația timpurie*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a X-a
CS 5.1. Formulează mesaje de feedback constructiv pentru a susține motivația și progresul copiilor.
- *Identificarea trăsăturilor feedbackului constructiv în lucrul cu copiii de vârstă mică* - *Reformularea unor mesaje evaluative inadecvate în mesaje de feedback constructiv* - *Joc de rol: educator–copil – oferirea de feedback în situații de joc și învățare* - *Exercițiu practic: formularea de mesaje de încurajare adaptate diferitelor niveluri de dezvoltare* - *Realizarea unui mini-ghid de feedback constructiv pentru activitățile din educația timpurie.*
CS 5.2. Exemplifică modalități adecvate de a informa părinții cu privire la nivelul de dezvoltare al copiilor și la practicile de sprijin dezirabile.
- *Joc de rol: prezentarea fișei de progres a unui copil, într-o discuție cu părinții* - *Identificarea informațiilor relevante care pot fi transmise părinților despre dezvoltarea copilului* - *Studiu de caz: formularea unui mesaj scris adresat părinților privind evoluția copilului* - *Analiza avantajelor și limitelor diferitelor modalități de informare (verbal, scris, digital)* - *Simularea unor discuții educator-părinți despre efectele accesului copiilor la instrumente digitale în funcție de vârsta acestora.*

Clasa a X-a
CS 5.3. Colaborează eficient cu membrii echipei educaționale și cu alți factori interesați, utilizând strategii de comunicare asertivă și incluzivă pentru susținerea dezvoltării copilului.
- *Joc de rol: simularea unei ședințe de echipă (educator–consilier școlar–director) pentru analizarea unei situații educaționale și stabilirea unui plan comun de intervenție* - *Studiu de caz: identificarea modalităților adecvate de comunicare într-o situație care implică un copil cu cerințe educaționale speciale, în colaborare cu familia și specialiștii* - *Exercițiu practic: formularea unui mesaj asertiv într-o situație de dezacord profesional (ex.: diferențe de opinie privind strategiile de intervenție)* - *Realizarea unei scheme conceptuale: „Rețeaua de parteneriat educațional în educația timpurie” (roluri, responsabilități, canale de comunicare)* - *Identificarea unor parteneri din comunitatea locală și a elementelor componente ale unui parteneriat educațional pentru crearea unui mediu de învățare propice, coerent și incluziv.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

Clasa a X-a
CS 6.1. Descrie implicații normative și practice ale prevederilor deontologice, în contextul educației timpurii.
- *Analiza comparativă a prevederilor din Codul de etică profesională și aplicarea lor în relația cu personalul didactic, auxiliar și administrativ* - *Elaborarea unui decalog care reflectă normele deontologice în instituțiile educaționale și în societate* - *Realizarea unei liste de atitudini și comportamente dezirabile în relația cu personalul didactic, personalul didactic auxiliar și cu personalul administrativ* - *Joc de rol: aplicarea prevederilor deontologice în situații concrete din activitatea zilnică* - *Analiza responsabilității educatorului în prevenirea discriminării și excluziunii* - *Analiza unor cazuri care ilustrează erori de conduită profesională în scopul identificării normelor corect aplicabile.*
CS 6.2. Examinează situații etice și dileme profesionale din activitatea educațională timpurie, raportându-se la documente și prevederi legislative.
- *Analiza unor situații-problemă întâlnite în educația timpurie din perspectivă etică* - *Identificarea prevederilor legislative relevante pentru protecția și promovarea drepturilor copilului (de exemplu: legi, regulamente, strategii etc)* - *Studiu de caz: soluționarea unei dileme profesionale prin raportare la documente normative* - *Joc de rol: luarea unei decizii etice într-o situație conflictuală* - *Dezbatere privind consecințele nerespectării normelor etice asupra copilului, grupului de copii, familiei, instituției etc.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Repere ale educației și instruirii la vârstele timpurii	1.1. Educația și instruirea în contextul integrării serviciilor educaționale, sociale și medicale în perioada antepreșcolară și preșcolară 1.2. Procesul instructiv-educativ în educația timpurie: concept, funcții, structură 1.3. Normativitatea în procesul de învățământ: principiile didactice consacrate și moderne - fundamentare și relevanță pentru învățământul antepreșcolar și preșcolar 1.4. Specificul învățării în educația timpurie 1.4.1. Specificul activității la creșă 1.4.2. Specificul activității la grădiniță
2. Abordări didactice în educația timpurie	2.1. Strategii didactice: accepțiuni, clasificări, condiții de eficientizare 2.2. Metodele și procedee didactice specifice educației timpurii 2.2.1.Metode de comunicare: conversația, povestirea, explicația, descrierea, instructajul, lectura 2.2.2.Metode de explorare a realității: observarea, lucrările experimentale/(micro)experimentul, demonstrația, modelarea 2.2.3.Metode de acțiune: exercițiul, lucrări practice, jocul didactic, dramatizarea 2.3. Metode moderne: cubul, brainstormingul, acvariul, explozia stelară, diagrama Wenn, blazonul etc. 2.4. Mijloace didactice specifice învățării la vârstele timpurii 2.5. Forme de organizare a activităților în creșă și grădiniță 2.6. Valorificarea timpului didactic în contextul serviciilor integrate din educația timpurie 2.7. Rolul tehnologiei digitale între amenințare și oportunitate pentru educația timpurie; Strategii pentru utilizarea echilibrată a instrumentelor și a tehnologiilor digitale în educația timpurie 2.8. Modalități de optimizare a intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță
3. Evaluarea în educația timpurie	3.1. Evaluarea în educație timpurie: concept, funcții, forme/tipuri, tendințe actuale (evaluarea învățării vs. evaluarea pentru învățare) 3.2. Metode de evaluare în educația timpurie (probe orale; probe practice; probe scrise; analiza produselor activității copiilor) 3.3. Metode complementare de evaluare (portofoliul, observarea sistematică a comportamentului copilului, autoevaluarea și interevaluarea) 3.4. Instrumente de monitorizare și evaluare a progresului (caietul de observații; fișa pentru aprecierea progresului individual copilului; portofoliul individual și portofoliul educațional, raportul descriptiv de evaluare) 3.5. Interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în educația timpurie. Colaborarea cu familia în procesul de evaluare. 3.6. Rolul instrumentelor și tehnologiilor digitale în activitatea de evaluare: avantaje, limite.

4. Proiectarea activităților în educația timpurie	4.1. Aspecte generale privind planificarea și proiectarea activității didactice în creșe și grădinițe: - niveluri ale proiectării (nivelul macro – proiectarea globală; nivelul micro – proiectarea eșalonată) - etape în proiectarea instruirii (lectura personalizată a curriculumului pentru educație timpurie; elaborarea planificării tematice anuale; elaborarea proiectelor tematice; elaborarea planificării săptămânale; elaborarea proiectelor de activitate didactică). 4.2. Proiectarea tematică anuală (pentru nivelul antepreșcolar și nivelul preșcolar) 4.3. Proiectarea săptămânală a activităților din creșă și grădiniță 4.3.1. Specificul activității de proiectare în creșă 4.3.2. Trăsături definitorii ale activității de proiectare în grădiniță 4.4. Activitățile liber alese în creșă și grădiniță: *centre de activitate Artă, Bibliotecă, Construcții, Joc de rol, Nisip și Apă;* jocul liber; jocul în aer liber și pe aparatele de joacă 4.5. Activitățile de dezvoltare personală (ADP) în creșă și grădiniță: rutine, tranziții 4.6. Activităților tematice și mijloace de realizare a (nivelul antepreșcolar): 4.6.1. Activități artistice și de îndemânare: desen, pictură, modelaj, activități practice (rupere, mototolire, lipire) și gospodărești 4.6.2. Activități de muzică și mișcare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice 4.6.3. Activități de creație și de comunicare: povestirea educatoarei, lectura educatoarei, memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopeice 4.6.4 Activități de cunoaștere: observări, lecturi după imagini, activități/ jocuri matematice cu jucării și obiecte concrete, jocuri didactice, microexperimente 4.6.5. Activități în aer liber: plimbări, jocuri - exerciții, jocuri la nisipar, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei 4.7. Activităților pe domenii experiențiale și mijloace de realizare a (nivelul preșcolar): 4.7.1. Domeniul *Limbă și comunicare*: povestirea și povestea educatoarei, repovestirea, lectura educatoarei, memorizarea, lectura după imagini, convorbirea, povestirile create de copii, jocul didactic, jocul exercițiu, dramatizarea 4.7.2. Domeniul *Științe* 4.7.2.1. Activități matematice: exercițiile cu material individual, jocul didactic, jocul logico-matematic 4.7.2.2. Cunoașterea mediului: observarea, (micro)experimentele, lectura după imagini, jocul didactic, convorbirea, povestirea educatoarei 4.7.3. Domeniul *Estetic și creativ* 4.7.3.1. Educație plastică: desen, modelaj, pictură 4.7.3.2. Educație muzicală: jocul muzical, jocul exercițiu, audiția muzicală, exerciții euritmice/ joc cu text și cântec 4.7.4. Domeniul *Om și societate* 4.7.4.1. Educație pentru societate: povestirea educatoarei, lectura educatoarei, lectura după imagine, convorbirea, desen, joc didactic. 4.7.4.2. Activități practice și practic-gospodărești: jocuri - exerciții pentru formarea deprinderilor *de a rupe, de a înșira, a îndoi, a bobina, a înnoda, a împleti, a tăia, a îmbina, a trata suprafețele, a festona, a țese*, jocuri de rol pentru exersarea unor deprinderi practic-gospodărești 4.7.5. Domeniul *Psiho-motric*: *deprinderi motrice de bază - mers, alergare, săritură, aruncare și utilitar-aplicative: târâre, cățărare, transport de greutăți*, exerciții ritmice, dansuri populare, traseul/jocul sportiv 4.8. Utilizarea responsabilă a instrumentelor și a tehnologiilor digitale în activitatea de proiectare și în activitatea educațională (ce înseamnă „responsabil” în context digital, respectarea drepturilor de autor, selectarea, adaptarea și crearea resurselor educaționale deschise, utilizarea tehnologiei în relația cu părinții/ cu alți colegi, limite și riscuri ale utilizării tehnologiei la vârste mici).

SUGESTII METODOLOGICE

Demersul didactic pentru disciplina *Teoria și metodologia instruirii și evaluării în educația timpurie* urmărește formarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori pentru a analiza, proiecta, desfășura și evalua activități instructiv-educative în creșă și grădiniță. Predarea și învățarea se desfășoară pe baza unei corelații permanente între fundamentele teoretice și aplicațiile practice, astfel încât elevii să dobândească atât cunoștințe despre dezvoltarea copiilor de vârstă mică, cât și capacitatea de a le transpune în practică pedagogică. Se urmărește, totodată, dezvoltarea unei gândiri critice și reflexive asupra actului educațional, a responsabilității profesionale și a conduitei etice.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii didactice variate, centrate pe **activitatea și reflecția elevului**. În acest sens, este de dorit ca strategiile de instruire selectate de către profesori să reflecte aceleași principii pe care viitorii educatori le vor utiliza în propria activitate educațională.Alternarea continuă a metodelor de instruire asigură individualizarea învățării, susțin motivația, optimizează relația elev-cadru didactic și elevi-elevi, asigură transferul teoretic în situații practice și dezvoltă atitudini pozitive față de profesie și față de disciplina de studiu.

Învățarea se realizează prin situații autentice, inspirate din activitățile din creșă și grădiniță, permițând elevilor să observe, să analizeze și să interpreteze procesele instructiv-educative, să identifice principiile didactice, normele deontologice, instrumentele de evaluare și modalitățile de comunicare adecvate cu copiii și părinții. Se recomandă, de asemenea, valorificarea caracterului interdisciplinar al conținuturilor și corelarea acestora cu domeniile de dezvoltare ale copilului (dezvoltare fizică, sănătate și igienă personală, dezvoltarea socio-emoțională, capacități și atitudini de învățare, dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii, dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii). Demersul didactic se corelează permanent cu practica pedagogică prin: observarea și analiza, respectiv prin desfășurarea activităților reale sau simulate din creșă și grădiniță, precum și reflectarea asupra propriei conduite în vederea luării unor decizii pedagogice și (auto)reglării continue.

Specificitatea activităților din creșă și din grădiniță este reflectată în programă atât la nivelul finalităților, cât și al conținuturilor. Acestea din urmă sunt structurate astfel încât să acopere cele două grupe de vârstă - antepreșcolar și preșcolar - și gama largă de activităților (activități liber alese, activități de dezvoltare personală, activități tematice, activități pe domenii experiențiale) și a mijloacelor de realizare. În acest sens, această abordare urmărește ca viitorii educatori să înțeleagă că proiectarea și desfășurarea activităților este diferită pentru etapa antepreșcolară și preșcolară, în funcție de particularitățile de vârstă și de nevoile de dezvoltare. Prin corelarea competențelor specifice cu unitățile de conținut propuse se urmărește înțelegerea și valorificarea asemănărilor și deosebirilor dintre activitatea de la creșă, centrată în special pe rutine, îngrijire și stimulare senzorio-motorie, și activitatea de la grădiniță, organizată pe domenii experiențiale, valorificând în ambele situații învățarea prin joc.

Întrucât este prima programă din învățământul liceal pedagogic care abordează teoria și metodologia instruirii și a evaluării în ambele segmente de educație timpurie, s-a acordat o atenție deosebită mijloacelor de realizare a activităților, prezentate detaliat și diferențiat pentru fiecare domeniu și nivel de vârstă, tocmai pentru a asigura un fundament teoretic solid.

În egală măsură, activitățile educaționale care vizează realizarea finalităților specifice noilor educații sunt de o importanță majoră, având în vedere particularitățile de vârstă. Astfel, în această perioadă se pun premisele familiarizării cu noțiuni importante, specifice educației sanitare, educației patriotice, educației antreprenoriale, educației financiare, educației rutiere, drepturile copilului etc, dar se urmărește formarea unor comportamente dezirabile acestor domenii. De aceea, organizarea și desfășurarea acestor tipuri de acțiuni presupune implicarea unor instituții/ONG-uri prin elaborarea și implementarea unor proiecte, programe, parteneriate educative.

De asemenea, este importantă adaptarea demersului didactic la diversitatea copiilor, prin promovarea principiilor educației incluzive. În acest sens, viitorii educatori vor fi familiarizați cu strategii de diferențiere și individualizare a instruirii, pentru a răspunde nevoilor specifice ale copiilor cu ritmuri diferite de dezvoltare, cerințe educaționale speciale sau provenind din medii socio-culturale variate.

Evaluarea va avea un caracter formativ și continuu, cu scopul de a sprijini fiecare elev să se dezvolte ca profesionist - să observe cum gândește, cum decide și cum acționează în situații pedagogice variate etc.

Astfel, evaluarea va îmbrăca forme diverse, de la observarea comportamentului elevilor în diferite situații, analiza produselor realizate, secvențe de autoevaluare, inter-evaluare (evaluare colegială), îmbinând metodele tradiționale (probe scrise, probe orale și probe practice) cu cele complementare (e-portofoliu, proiecte etc.). Evaluarea va urmări măsurarea și aprecierea nu doar a cunoștințelor acumulate, ci și a capacităților de a le pune în practică, a atitudinilor și valorilor specifice profesiei didactice. Valorificarea rezultatelor evaluării va conduce la capacitatea de a lua decizii pentru demersurile didactice viitoare și de a oferi feedback constructiv, orientat spre consolidarea performanțelor și dezvoltarea motivației intrinseci. Așadar, feedbackul va fi utilizat ca instrument de reglare continuă a învățării, realizându-se deplasarea accentului de pe evaluarea învățării, pe evaluarea pentru învățare.

Este important ca evaluarea să ofere suficiente ocazii reale de reflecție în vederea dezvoltării competențelor metacognitive, utile în activitatea viitoare.

Integrarea tehnologiei digitale se realizează într-o dublă perspectivă: pe de o parte, tehnologia digitală este utilizată ca instrument de sprijin pentru predare, învățare și evaluare, iar pe de altă parte este abordată drept conținut al învățării. Aceasta presupune familiarizarea elevilor cu instrumente și resurse digitale utile în designul proiectării didactice și/sau în activitățile educaționale, precum și dezvoltarea capacităților de selectare, adaptare și evaluare a resurselor digitale, respectarea normelor de proprietate intelectuală și utilizarea responsabilă. Profesorul oferă prin propriul mod de utilizare a tehnologiei digitale, un exemplu de bună practică. Abordarea tehnologiei drept conținut al învățării urmărește să dezvolte atitudinea echilibrată și reflexivă a tehnologiei, ținând cont de specificul educației timpurii. Este important ca viitorii educatori să înțeleagă nu doar avantajele tehnologiei, cât mai ales riscurile, având în vedere recomandarea Organizației Mondiale a Sănătății ca expunerea la tehnologie digitală să fie evitată până la vârsta de doi ani.

Programa pune accent pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale viitorilor educatori, prin urmare activitățile de învățare propuse elevilor vizează exersarea comunicării asertive, construirea relațiilor pozitive cu copiii, părinții și colegii, gestionarea dezacordurilor și stimularea empatiei, contribuind la crearea unui climat educațional sigur și stimulativ. Profesorul însuși oferă exemple de acțiune, prin felul în care dirijează învățarea, prin ascultare activă, validare, oferire de feedback, modul de valorificare a erorii ca sursă de învățare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Anghelache V. (coord.). (2025). *Metodica activităților instructiv-educative din grădiniță*. Ediția a III-a. EDP.
2. Albulescu I., Catalano H. (2024). *Educația timpurie digitală. Cadre teoretice și aplicative*. Editura DPH.
3. Bocoș M., Jucan D. (2019). Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor. Ediția a IV-a. Editura Paralela 45.
4. Catalano H., Albulescu I. (2025). Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune. Editura DPH.
5. Clipa, O. (coord.) *Educația timpurie. Resurse pentru dezvoltarea practicienilor*. Editura Trei.
6. Cristea, S. (2005). *Teorii ale învățării: modele de instruire*. Editura Didactică și Pedagogică.
7. Crescenzi-Lanna, L. (2023). Literature review of the reciprocal value of artificial and human intelligence in early childhood education. *Journal of Research on Technology in Education*.
8. Din N., Stan G.-I. (2021). *Proiecte de activitate și scenarii didactice*. Învățământ preșcolar. Editura Universitară.
9. Glava A., Balasz-Mureșan D.-L., Tătaru L. (2023). *Elemente de didactică a educației timpurii*. Editura Diamant.
10. Glava A., Tătaru L., Leva E. (2014). *De la simplu la complex în abordarea proiectelor tematice.* Editura Diamant.
11. Glava, A., Tătaru, L., & Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar.* Editura Diamant.
12. Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Ediția a II-a. *Editura paralela* 45.

13. Jeder, D. (2023). *Curriculumul pentru educația timpurie. Învățarea integrată și dezvoltarea holistică în etapa antepreșcolară.* În O. Clipa (coord.). Educația timpurie. Resurse pentru dezvoltarea practicienilor. Editura Trei.
14. MEC, (2024) Ordin nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ
15. MEC, Ordin nr. 4628/07.06.2024 privind aprobarea Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani
16. MEN (2019). Ordin nr. 4.694/2019, privind aprobarea Curriculumului pentru educație timpurie
17. Muste D., Jucan D. (2022). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar. Modele practice actuale*. Editura Presa Universitară Clujeană.
18. OECD (2023). *Empowering Young Children in the Digital Age*. Starting Strong. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/50967622-en.
19. OECD. (2025). *How's life for children in the digital age?* https://doi.org/10.1787/0854b900-en
20. Pânișoară I.-O., Manolescu, M. (coord.). (2019). Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Editura Polirom.
21. Pânișoară I-O., Cristea S. (2024). Manual de pedagogie pentru profesori. Editura Polirom.
22. Pânișoară I-O. (2024). *Enciclopedia metodelor de învățământ*. Ediția a II-a. Editura Polirom.
23. Schulman Kolumbus, E. (2008). *Didactică preşcolară*. Ediţia a III-a. Editura V&I Integral.
24. Squibb B., Deitz J.S. (2011). *Activităţi de învăţare pentru copiii foarte mici (de la naştere la trei ani)*. Editura Centrul Step by Step.
25. Stan L. (2014). *Pedagogia preşcolarităţii şi şcolarităţii mici*. Editura Polirom.
26. Su J., Yang W., Yim I. H. Y., Li, H., & Hu, X. (2024). Early artificial intelligence education: Effects of cooperative play and direct instruction on kindergarteners' computational thinking, sequencing, self-regulation and theory of mind skills. *Journal of Computer Assisted Learning* https://doi.org/10.1111/jcal.13040
27. Voiculescu E. (2003). *Pedagogie preșcolară*. Editura Aramis.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Simona Velea	conferențiar, doctor	Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București
Ana-Maria Nechita	Profesor, Inspector școlar	Inspectoratul Școlar Județean, Cluj
Laura Butaru	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Irina Dona	profesor, consilier Unitatea de Politici Publice	Ministerul Educației și Cercetării
Elena Ichim	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu", Iași
Ioana-Maria Câmpean	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr", Cluj-Napoca
Coralia Palade	profesor, doctorand	Colegiul Național Pedagogic "Carol I", Câmpulung, județul Argeș

RESPONSABIL

Nume şi prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC- Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 16

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie
Managementul grupului în educația timpurie.
Proiecte și parteneriate educaționale

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea Educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 16
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale*** face parte din curriculumul de specialitate și se adresează elevilor de clasa a XI-a din învățământul liceal, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Educație timpurie.

Disciplina valorifică un buget de timp de **2 ore/săptămână** pe durata unui an școlar. Această programă răspunde unei nevoi duble și esențiale pentru viitorii absolvenți ai profilului pedagogic:

• nevoia de a deține strategii eficiente de management al grupului în contexte educaționale timpurii complexe;

• nevoia de a proiecta și gestiona parteneriate educaționale cu familia și cu comunitatea.

Cercetările demonstrează că abilitățile manageriale ale cadrului didactic și calitatea relațiilor stabilite cu partenerii educaționali influențează direct climatul grupei de copii, contribuind la:

• crearea unui mediu de învățare sigur, inclusiv și stimulativ, prin organizarea optimă a spațiului și timpului;

• gestionarea eficientă a dinamicii grupului și a interacțiunilor dintre copii.

Prezenta programă școlară este elaborată în conformitate cu Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare și se raportează la principiile generale și finalitățile sistemului de educație definite de aceasta: formarea competențelor conform profilului absolventului, centrarea pe elev, asigurarea calității învățării, echitatea și digitalizarea educației.

Programa școlară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei. În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în special competența matematică și cea de predare și învățare eficientă
- Cadrul european al calificărilor (EQF), care orientează formarea spre dobândirea competențelor transferabile și aplicabile în contexte profesionale variate
- Cadrul național al calificărilor (CNC), pentru corelarea competențelor dobândite în liceu cu nivelul de formare profesională
- Strategia Națională pentru Educație 2023-2030, care promovează dezvoltarea gândirii critice, a competențelor digitale și a abilităților transversale
- Profilul absolventului de liceu, prevăzut în Curriculumul Național, care subliniază nevoia de formare a tinerilor capabili să învețe autonom, să gândească logic și să comunice clar.

Disciplina ***Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale*** pregătește elevii de liceu pentru a preda și susține învățarea copiilor preșcolari cu privire la diversitatea relațiilor interumane. De asemenea, vizează competențe de gestionare a provocărilor educaționale în societatea contemporană, răspunzând cerințelor solicitate unui absolvent care gândește critic, comunică eficient și colaborează activ pentru dezvoltarea holistică a copiilor.

Disciplina valorifică experiența de practică pedagogică a fiecărui elev, explorarea unor studii de caz și analiza unor situații reale de viață din educația timpurie.

Programa este elaborată în concordanță cu structura specifică a programelor școlare, cuprinzând:

- nota de prezentare – oferă viziunea asupra disciplinei și conexiunea cu profilul de formare;

- competențe generale – derivate din profilul absolventului, acestea vizează analiza conceptelor pedagogice, proiectarea activităților, evaluarea proceselor educaționale, utilizarea resurselor, comunicarea eficientă și asumarea eticii profesionale;
- competențe specifice și exemple de activități de învățare – corelate pentru a asigura trecerea de la teorie la practica managerială;
- conținuturi – structurate pe palierele esențiale: dimensiuni manageriale, strategii de intervenție, comunicare, parteneriate și deontologie;
- sugestii metodologice – pun accent pe metode activ-participative, studii de caz și învățare prin proiect.

Lectura integrală a programei și înțelegerea logicii interne a acesteia sunt indispensabile pentru proiectarea didactică. Profesorii pot adapta soluțiile didactice la particularitățile elevilor, utilizând o gamă largă de metode care să încurajeze creativitatea și autonomia în gândire.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a XI-a
CS 1.1. Identifică caracteristicile și etapele dezvoltării socio-morale și emoționale a grupului de copii în educația timpurie, pe baza teoriilor dezvoltării studiate
– *analizarea unor studii de caz privind interacțiunile din grupul de copii din educația timpurie* – *organizarea de dezbateri de grup pentru identificarea caracteristicilor dezvoltării socio-morale și emoționale în situații date* – *realizarea unui afiș educațional pentru clasificarea caracteristicilor grupului de copii pe niveluri de dezvoltare* – *exersarea de jocuri de rol pentru a ilustra dinamica grupului de copii*
CS 1.2. Explică conceptele fundamentale și dimensiunile managementului grupului, argumentând relevanța lor în practica educațională
– *exemplificarea conceptelor prin situații din educația timpurie* – *utilizarea corectă a terminologiei de specialitate în contexte variate* – *realizarea de scheme, tabele sau hărți conceptuale privind dimensiunile managementului grupului* – *analizarea unor situații educaționale care evidențiază aplicarea principiilor managementului grupului*
CS 1.3. Argumentează importanța parteneriatelor educaționale în dezvoltarea holistică a copiilor

Clasa a XI-a
– *organizarea unor dezbateri de grup pentru identificarea tipurilor de parteneriate educaționale (familie–grădiniță, școală–comunitate, instituții educaționale–alți actori sociali)* – *realizarea unui eseu reflexiv pentru analizarea rolului parteneriatelor educaționale în dezvoltarea socio-emoțională, cognitivă și morală a copiilor* – *realizarea de scheme sau hărți conceptuale privind formele și funcțiile parteneriatelor educaționale* – *analiza comparativă a diferitelor tipuri de parteneriate educaționale și a impactului acestora asupra dezvoltării copilului* – *susținerea unor puncte de vedere referitoare la impactul colaborării educaționale asupra adaptării și integrării copilului*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 2.1. Elaborează proiecte educaționale, respectând etapele proiectării și principiile educației timpurii
– *realizarea de scheme sau planuri privind etapele proiectării activităților educaționale* – *selectarea obiectivelor, conținuturilor și strategiilor didactice adecvate particularităților de vârstă ale copiilor* – *corelarea obiectivelor cu activitățile de învățare și modalitățile de evaluare* – *elaborarea unor proiecte educaționale pentru diferite tipuri de activități specifice educației timpurii* – *argumentarea alegerii strategiilor didactice utilizate*
CS 2.2. Exersează strategii de organizare a spațiului educațional și a timpului pentru facilitarea învățării în grup și a interacțiunilor pozitive
– *exemplificarea unor modalități de amenajare a spațiului educațional adaptate particularităților de vârstă* – *simularea organizării activităților didactice în funcție de timpul disponibil* – *elaborarea unui ghid practic privind evaluarea eficienței strategiilor utilizate în organizarea spațiului și timpului educațional*
CS 2.3. Selectează activități de colaborare între grădiniță și familie/ comunitate în cadrul unor parteneriate educaționale
– *exemplificarea unor forme de implicare a familiei și comunității în activitățile educaționale* – *discutarea unor exemple de activități realizate în cadrul parteneriatelor educaționale* – *analizarea comparativă a diferitelor tipuri de activități de colaborare în funcție de scopul educațional* – *argumentarea alegerii activităților în raport cu obiectivele educaționale și particularitățile grupului de copii* – *realizarea unui proiect colaborativ pentru propunerea unor activități de parteneriat între grădiniță și familie/comunitate*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Utilizează instrumente de observare și evaluare a comportamentului copiilor în contexte educaționale variate
– *organizarea de ateliere practice de identificare a tipurilor de instrumente de observare și evaluare utilizate în educația timpurie (fișa de observație, grila de evaluare, jurnalul de observație etc.)* – *descrierea rolului instrumentelor de observare în cunoașterea comportamentului copilului* – *exemplificarea utilizării instrumentelor de observare în contexte educaționale variate* – *analizarea unor exemple de fișe și grile de observare a comportamentului copiilor* – *observare directă asistată - înregistrarea comportamentelor observate în situații educaționale simulate sau reale* – *interpretarea datelor obținute prin observare* – *completatea unui jurnal de reflecție - formularea unor concluzii privind comportamentul și evoluția copiilor*
CS 3.2. Aplică criterii de evaluare a strategiilor de management al grupului identificate în activitățile de practică pedagogică
– *organizarea unui atelier de analiză și formulare a unor aprecieri privind eficiența strategiilor de management al grupului* – *realizarea de dezbateri - argumentarea evaluărilor realizate pe baza observațiilor efectuate* – *formularea unor sugestii de optimizare a strategiilor de management al grupului*
CS 3.3. Analizează diferite proiecte educaționale, identificând structura și specificul acestora

Clasa a XI-a
– *realizarea de hărți conceptuale - etapele de elaborare a proiectelor educaționale* – *exemplificarea elementelor structurale în modele de proiecte educaționale* – *analizarea în echipă a unor modele diferite de proiecte educaționale specifice educației timpurii*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Selectează resurse educaționale adaptate nevoilor grupului și particularităților individuale ale copiilor
– *conceperea unui poster educațional - identificarea resurselor educaționale utilizabile în activitățile pentru copii (materiale didactice, jocuri, suporturi digitale, resurse comunitare etc.)* – *realizarea unei fișe de descriere a rolului fiecărei resurse în sprijinirea procesului educațional* – *elaborarea de hărți mentale - recunoașterea relației dintre tipul resursei și obiectivele educaționale urmărite;* – *exemplificarea resurselor educaționale utilizate în contexte educaționale variate* – *argumentarea alegerii resurselor în raport cu nevoile grupului și particularitățile individuale ale copiilor*
CS 4.2. Integrează tehnologia educațională în proiecte și activități de grup, respectând principiile utilizării responsabile
– *realizarea unui flyer digital - descrierea rolului tehnologiei educaționale în sprijinirea procesului de învățare* – *recunoașterea avantajelor și limitărilor diferitelor tehnologii în context educațional;* – *analizarea riscurilor asociate folosirii tehnologiei de către copii* – *elaborarea unui ghid de evidențiere a măsurilor de siguranță și protecție a datelor în activitățile digitale* – *prezentare de grup - modalități de integrare a instrumentelor digitale în proiecte educaționale și activități de grup* – *selectarea aplicațiilor și resurselor digitale potrivite obiectivelor educaționale și particularităților grupului*
CS 4.3. Valorifică resurse ale comunității locale (biblioteci, muzee, instituții etc.) în cadrul parteneriatelor educaționale
– *analiză de grup pentru identificarea tipurilor de resurse disponibile în comunitate (biblioteci, muzee, centre culturale, instituții publice și private)* – *completarea unei fișe cu descriere rolului acestor resurse în sprijinirea activităților educaționale;* – *exemplificarea modurilor de implicare a comunității în educația timpurie;* – *planificarea și desfășurarea unor activități concrete cu sprijinul comunității;* – *redactarea unui eseu reflexiv privind evaluarea impactului utilizării resurselor comunitare asupra învățării și interacțiunilor pozitive ale copiilor.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XI-a
CS 5.1. Selectează tehnici de comunicare eficientă cu grupul de copii și individual, bazate pe respect și empatie
– *crearea de postere educaționale - descrierea caracteristicilor comunicării eficiente în educația timpurie* – *exemplificarea modului de utilizare a tehnicilor de comunicare în activități de grup și individuale - prezentare de grup* – *analiza de situații reale (ex.: un copil refuză să participe la activitate, un copil plânge după părinți) și identificarea de soluții optime* – *organizarea unui joc de rol pentru exersarea comunicării individuale cu copilul* – *desfășurarea unui atelier de ascultare activă pentru dezvoltarea empatiei în* comunicare – *realizarea unui proiect de grup: „Ghid de comunicare eficientă cu copiii”*
CS 5.2. Utilizează strategii de comunicare cu părinții pentru informare, consiliere și implicare în activitățile educaționale, în contexte ipotetice/ simulate
– *descrierea rolului comunicării în informarea și consilierea părinților* – *analizarea impactului diferitelor strategii de comunicare asupra implicării părinților* – *compararea tehnicilor de comunicare utilizate în contexte ipotetice sau simulate* – *identificarea strategiilor care facilitează dialogul constructiv și cooperarea cu părinții* – *exersarea comunicării cu părinții în situații ipotetice sau simulate* – *propunerea de soluții pentru optimizarea comunicării cu părinții în practica educațională*

Clasa a XI-a
CS 5.3. Exersează abilități de mediere a conflictelor și de promovare a cooperării în cadrul grupului de copii, cu părinții și comunitatea
– *identificarea tipurilor de conflicte ce pot apărea în grupul de copii, între copii și părinți sau între instituție și comunitate* – *descrierea strategiilor de mediere utilizate în educația timpurie* – *recunoașterea comportamentelor care favorizează cooperarea și rezolvarea conflictelor* – *compararea diferitelor strategii pentru promovarea cooperării în grup și cu părinții* – *exersarea abilităților de mediere și promovare a cooperării în activități simulate sau studii de caz*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XI-a
CS 6.1. Identifică norme etice și deontologice aplicabile în relația cu grupul de copii, familiile și colegii, în contexte educaționale diverse, precum și elemente de management al timpului
– *descrierea responsabilităților educatorului față de copii, părinți și colegi* – *exemplificarea aplicării principiilor etice în situații educaționale diverse* – *recunoașterea consecințelor nerespectării normelor etice în practică* – *analizarea unor situații ipotetice sau studii de caz din educația timpurie* – *identificarea deciziilor care respectă sau încalcă normele etice* – *organizarea unui atelier de planificare (exemplu: „O zi din activitatea educatorului”) pentru dezvoltarea competențelor de management al timpului*
CS 6.2. Identifică norme etice și deontologice aplicabile în relația cu grupul de copii, familiile și colegii, în contexte educaționale diverse
– *identificarea principiilor etice și normelor deontologice specifice educației timpurii* – *evidențierea importanței eticii și deontologiei în menținerea unui climat educațional sigur și respectuos* – *analiza unui cod etic - lucru pe grupe- cu scopul identificării normelor etice în relațiile educaționale*
CS 6.3. Evaluează critic rolul și responsabilitățile etice ale cadrului didactic, într-o diversitate de contexte educaționale
– *analizarea unor studii de caz sau situații ipotetice pentru identificarea dilemelor etice* – *formularea argumentelor privind rolul eticii și deontologiei în educația timpurie* – *propunerea de soluții pentru îmbunătățirea comportamentului etic în activitățile educaționale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dezvoltarea socio-emoțională și morală a grupului de copii	1.1. Teorii ale dezvoltării socio-emoționale și morale 1.2. Etapele dezvoltării socio-morale și emoționale la copii (0–6/7 ani) 1.3. Caracteristicile grupului de copii în diferite stadii de dezvoltare: cooperare, conflict, empatie, reglarea emoțională 1.4. Factorii care influențează dezvoltarea personalității: mediu, ereditate, educație 1.5. Influențe socio-culturale contemporane asupra dezvoltării copilului (0–7 ani): repere generaționale (generația Alpha și tendințe emergente)
2. Managementul grupului - delimitări conceptuale. Dimensiuni și strategii în managementul grupului	2.1.Concepte fundamentale: organizare, coordonare, planificare, comunicare, evaluare, climat educațional 2.2. Dimensiuni ale managementului grupului 2.3. Strategii și metode de conducere a grupului: leadership pedagogic, reglarea conflictelor, motivarea copiilor

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.4. Criterii de evaluare a eficienței strategiilor de management: cooperare, implicare, respectarea normelor, etc.
3. Proiectarea activităților și proiectelor educaționale	3.1. Etapele proiectării educaționale: planificare, implementare, evaluare 3.2. Principiile educației timpurii aplicate în proiecte: individualizare, participare activă, siguranță, integrare socio-emoțională 3.3. Structura unui proiect educațional: argument, obiective, conținut, metode, resurse, evaluare, sustenabilitate 3.4. Tipuri de proiecte: integrate, tematice, interdisciplinare, colaborative
4. Resurse educaționale utilizate în managementul grupului	4.1. Tipuri de resurse: materiale didactice, jocuri educative, suporturi digitale, resurse comunitare (biblioteci, muzee) 4.2. Adaptarea resurselor la vârsta și nevoile copiilor 4.3. Principiile utilizării responsabile a tehnologiei: siguranța datelor, protecția copiilor, echilibru digital
5. Comunicarea și colaborarea în managementul grupului, proiecte și parteneriate educaționale	5.1. Principii ale comunicării eficiente: empatie, respect, claritate, feedback constructiv, ascultare activă 5.2. Modalități de implicare a părinților: informare, consiliere, activități comune 5.3. Medierea conflictelor: identificarea cauzelor, negociere, soluții 5.4. Cooperarea și consolidarea relațiilor în grup: reguli de grup, roluri, responsabilități
6. Etică și deontologie în educația timpurie	6.1. Principii etice în educație: respect, confidențialitate, corectitudine, responsabilitate 6.2. Coduri deontologice aplicabile cadrului didactic 6.3. Dileme etice frecvente în educația timpurie 6.4. Rolul și responsabilitățile etice ale educatorului în relația cu copii, părinți și colegi

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Managementul grupului în educația timpurie. Proiecte și parteneriate educaționale*** urmărește să faciliteze înțelegerea și aplicarea principiilor de organizare a colectivului de copii și gestionarea eficientă a parteneriatelor educaționale, în scopul stimulării cooperării, prevenirii conflictelor și asigurării unui climat de învățare sigur și incluziv.

Activitățile de predare-învățare-evaluare vor pune accent pe valorificarea experienței de practică pedagogică, stimularea spiritului de observație și a capacității de analiză a dinamicii de grup.

În perspectiva viitoarelor roluri profesionale, strategiile didactice utilizate vor urmări să evidențieze și să valorifice:

- dimensiunea managerială - proiectarea activităților, organizarea spațiului și timpului, utilizarea critică a resurselor educaționale și coordonarea grupurilor de copii.
- dimensiunea partenerială - comunicarea eficientă cu familia și comunitatea, proiectarea unor activități de colaborare și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea holistică a copiilor.

Abordarea metodologică va pune accent pe utilizarea strategiilor didactice interactive care plasează elevii în centrul demersului didactic şi valorizează experienţa anterioară a acestora în procesul de învăţare.

Exemple:

- Învăţarea bazată pe proiect reprezintă strategia centrală pentru această disciplină, implicând elevii în investigarea unei teme reale, care presupune parcurgerea etapelor de planificare, implementare şi evaluare, finalizându-se cu un produs concret care demonstrează competenţele de management şi colaborare dobândite.
- Studiul de caz constă în analiza detaliată a unor situaţii concrete de interacţiune din grupul de copii sau a unor conflicte între grădiniţă şi familie. Elevii identifică factorii care au generat situaţia şi propun soluţii de intervenţie bazate pe informaţiile teoretice dobândite
- Mozaicul poate fi utilizat pentru studierea domeniilor complexe, precum tipologiile de parteneriate sau dimensiunile managementului grupului. Elevii devin experţi într-un sub-segment (ex: parteneriatul cu familia vs. parteneriatul cu comunitatea) şi predau colegilor informaţia, exersând abilităţi de comunicare şi cooperare.
- Jocul de rol, în care elevii îşi asumă roluri de educator, părinte sau copil pentru a exersa abilităţi de mediere a conflictelor, tehnici de ascultare activă sau strategii de consiliere a familiei în contexte ipotetice. Jocul de rol, fiind o metodă experienţială, este necesar a fi însoţit de o etapă clară de procesare (evaluarea experienţei), pentru a evidenţia dinamicile relaţionale, analiza comportamentele şi modul de expresie a diferitelor tipuri de relaţii sau situaţii. Se recomandă utilizarea ciclul învăţării experienţiale (D. Kolb), cu cele 4 etape: experienţa - reflecţia - conceptualizare - transfer.
- Harta mentală reprezintă o formă de organizare grafică a ideilor pornită de la un concept central. Elevii evidenţiază legăturile conceptului central cu alte concepte pedagogice

Evaluarea va urmări capacitatea de analiză a dinamicii grupului, eficienţa instrumentelor de observare utilizate şi rigurozitatea proiectării activităţilor educaţionale. Se recomandă utilizarea unor metode variate, de la autoevaluarea progresului şcolar la evaluarea produselor activităţii realizate în cadrul învăţării bazate pe proiect. În spiritul evaluării autentice, activităţile de învăţare (simulările, analizele de caz) vor fi valorificate simultan ca momente de evaluare a competenţelor dezvoltate şi a dimensiunii etice a disciplinei.

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. BERK, L. Infants, Children, and Adolescents. Pearson, 2022.
2. BOCOŞ, M. Didactica disciplinelor pedagogice. Paralela 45, 2021.
3. BOCOŞ, M. Parteneriatul educaţional. Paralela 45, 2022.
4. BOCOŞ, M., & CHIŞ, V. Tehnologii educaţionale moderne. Paralela 45, 2021.
5. BREDEKAMP, S., & COPPLE, C., Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs. Washington, DC: NAEYC., 2009
6. CAMPBELL, E. Teaching Ethically. Routledge, 2013.
7. CASEL. SEL Framework. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, 2020.
8. CERGHIT, I. Metode de învăţământ. Polirom, 2020.
9. CHIRILĂ, M., Educaţia timpurie – Fundamente, abordări şi perspective. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 2018.
10. CIOBANU, R., Dezvoltarea socio-emoţională la preşcolari. Iaşi: Editura Polirom Educaţional, 2017.
11. CUCOŞ, C. Pedagogie. Polirom, 2021.
12. DENHAM, S. Emotional Development in Young Children. Guilford Press, 2018.
13. DONOHUE, C. (Ed.). Technology and Digital Media in the Early Years. Routledge, 2020.
14. DRAKE, S., & REID, J. Integrated Curriculum. ASCD, 2020.
15. EPSTEIN, J. School, Family, and Community Partnerships. Westview Press, 2018.

16. EVERTSON, C., & WEINSTEIN, C. (Eds.). Handbook of Classroom Management. Routledge, 2013.
17. GARTRELL, D., Guiding Young Children: Effective Strategies for Classroom Management. Cengage, 2012.
18. GARTRELL, D., A guidance guide for early childhood leaders: strengthening relationships with children, families, and colleagues. Redleaf Press, 2020.
19. ILIESCU, M., & RUSU, C., Psihologia și pedagogia copilului – perspective practice. București: Didactică și Pedagogică., 2018.
20. IUCU, R. Managementul clasei de elevi. Polirom, 2018.
21. MARZANO, R. Classroom Management That Works. ASCD, 2017.
22. MITROFAN, N. Psihologia dezvoltării copilului. Trei, 2022.
23. MARINESCU, V., & TOMA, L., Educația incluzivă în grădiniță. București: Editura Sigma, 2020.
24. MUNTEANU, A., Etica și deontologia profesională în educație. București: Universitară, 2017
25. .NECULAU, A. Psihologia educației și a dezvoltării. Polirom, 2020.
26. PAPALIA, D., & MARTORELL, G. Experience Human Development. McGraw-Hill, 2021.
27. PÂNIȘOARĂ, I.-O. Psihologia copilului. Polirom, 2020.
28. PÂNIȘOARĂ, I.-O., & PÂNIȘOARĂ, G. Managementul clasei de elevi. Polirom, 2019.
29. PĂUN, E. Educația incluzivă. Polirom, 2021.
30. PLOWMAN, L., & McPAKE, J. Young Children's Digital Lives. Routledge, 2017.
31. SAVA, E., Jocul în educația timpurie. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2019.
32. STAN, L., Managementul activităților educaționale în grădiniță. Craiova: Editura Aius, 2018.
33. TOMA, G., Interacțiunea copilului cu adultul în educația timpurie. București: Editura Universitară, 2017.
34. VLĂSCEANU, L. Educația digitală. Iași, Polirom, 2022.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Câmpean Ioana-Maria	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr", Cluj-Napoca, Cluj
Dumitru Adriana	Liceul Pedagogic „Matei Basarab", Slobozia, Ialomița
Vakulovski Carmina-Daniela	Colegiul Național „Andrei Șaguna", Brașov, Brașov
Chițu Eugenia - Larisa	Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal" Arad

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC/RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana Monica	Lect.univ. dr	Universitatea din București- Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. Dr	Centrul Național Pentru Curriculum Și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 17

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 17
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale, clasa XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale** reprezintă o componentă esențială a curriculumului de specialitate (CS) destinat elevilor din clasa a XII-a, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Educație timpurie. Această disciplină este concepută ca o sinteză între evoluția științelor educației și nevoile pragmatice de formare ale viitorilor practicieni, fiind elaborată pentru a răspunde nevoii de modernizare a actului didactic prin familiarizarea elevilor cu noi abordări ale predării-învățării, precum abordarea integrată, instruirea diferențiată și strategiile interactive. Totodată, disciplina răspunde nevoii de deschidere metodologică prin examinarea critică a alternativelor educaționale consacrate, precum Montessori, Reggio Emilia, Waldorf sau Step by Step, privite ca surse fundamentale de optimizare a procesului educațional în învățământul preuniversitar. Disciplina contribuie la formarea competențelor didactice necesare organizării și desfășurării activităților educaționale inovative în educația timpurie și completează pregătirea metodologică realizată prin celelalte discipline specifice curriculumului de specialitate, într-un buget de timp de **2 ore / săptămână.**

Cercetările recente și rapoartele organismelor internaționale subliniază tendințe majore către care această disciplină orientează viitorul practician, incluzând educația pentru toți, adecvarea instruirii la nevoile individuale ale fiecărui copil și relevanța curriculumului pentru individ și societate. Disciplina pregătește elevii pentru complexitatea provocărilor secolului XXI, susținând dezvoltarea gândirii critice și a agentivității prin utilizarea resurselor educaționale deschise (RED) și a tehnologiilor digitale în proiectarea activităților.

Programa şcolară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei. În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru educație timpurie (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);
- profilul de formare al absolventului de liceu;
- experienţa în domeniul pregătirii inițiale a cadrelor didactice pentru educație timpurie, inclusiv învățământ preșcolar, prin licee pedagogice;
- elementele de proiectare curriculară specifice Curriculumului naţional pentru educație timpurie;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului de educaţie, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali;
- prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice a copiilor;
- cercetările recente din domeniul științelor educației, cu accent pe educația timpurie.

Raportat la domeniile de competențe cheie, disciplina contribuie direct la dezvoltarea competențelor sociale și civice, a celor de a învăța să înveți, precum și a competențelor digitale prin integrarea tehnologiilor în proiectarea activităților. Ea contribuie direct la formarea

identității profesionale, ajutându-i pe elevi să înțeleagă diversitatea contextelor educaționale și să aplice principii pedagogice specifice incluziunii și respectului pentru diversitate.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilit în cadrul procesului de dezvoltare a curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întregul parcurs de formare de specialitate din cadrul profilului pedagogic, subsumînd finalitățile disciplinelor psihopedagogice.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt ansamblul de cunoștințe declarative, procedurale și epistemice selectate curricular, constituind resurse prin care se urmăreşte formarea și dezvoltarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Disciplina contribuie direct la formarea unei identități profesionale solide, ajutându-i pe viitorii educatori să asocieze intervențiilor educaționale semnificații axiologice specifice incluziunii, diversității și respectului. Prin examinarea critică a alternativelor educaționale și prin proiectarea unor activități de învățare integrate tematic, elevii învață să anticipeze impactul intervențiilor lor asupra dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului.

Programa este astfel concepută încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor la particularitățile elevilor, oferind profesorilor libertatea de a alege soluții didactice flexibile și adaptate, conform reglementărilor actuale din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Valorifică abordarea integrată în intervențiile educaționale și evoluțiile recente în domeniul curriculum-ului, anticipând impactul acestora asupra dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului
- Organizare de dezbateri despre rolul holismului în educația timpurie și impactul său asupra stării de bine a copilului *- Realizare de hărți conceptuale care să ilustreze fundamentele psihopedagogice ale integrării curriculare* *- Argumentare privind beneficiile integrării curriculare* *- Analiza de studii de caz pe baza unor modele internaționale de curriculum integrat pentru preșcolari* *- Exemplificare de teme cross-curriculare relevante pentru educația timpurie*
CS 1.2. Examinează critic caracteristici ale alternativelor educaționale în educația timpurie (Montessori, Reggio Emilia, Waldorf, Step by Step), analizând contribuția acestora asupra dezvoltării copilului
- Completare de analize cu trăsăturile distinctive ale alternativelor educaționale; *- Vizionare și analiza de secvențe video din grădinițe care aplică diferite alternative educaționale.* *- Lectura unor fragmente din textele fundamentale ale promotorilor alternativelor (ex. Maria Montessori, Rudolf Steiner)* *- Realizarea de postere care să surprindă imaginea copilului, reflectată în viziunea fiecărei alternative studiate*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectează activități de învățare integrate tematic, punând în relație diferite activități/ domenii tematice/ experiențiale, adaptate particularităților de vârstă și nivelului de dezvoltare al copiilor din educația timpurie
- Organizarea de ateliere de design didactic pentru configurarea sectoarelor într-o manieră care să stimuleze învățarea prin descoperire. *- Proiectarea de activități prin învățare bazată pe proiect, pornind de la o întrebare esențială a copiilor, evidențiată în cadrul practicii pedagogice* *- Organizarea unei activități de tip storytelling integrată cu elemente de educație muzicală și plastică.*
CS 2.2. Compară principii și strategii ale diferitelor alternative educaționale specifice educației timpurii, din perspectiva adecvării la diferite contexte educaționale
- Analiza comparativă a rolului educatorului în diferitele alternative educaționale *- Proiectarea de activități de tip întâlnirea de dimineață valorificând elemente specifice alternativei Step by Step* *- Realizarea de studii comparative asupra gestionării timpului și a ritmului zilnic în diverse alternative educaționale*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizează diverse instrumente de evaluare din perspectiva adaptării intervențiilor educaționale

Clasa a XII-a
- *Organizarea de discuții de tip focus grup despre valoarea feedback-ului descriptiv* - *Identificarea erorilor de evaluare în studii de caz* - *Studierea relevanței autoevaluării la copiii de 5 – 6 ani prin tehnici vizuale (ex: Omuleții din copac)* - *Evaluarea impactului utilizării tehnologiei în monitorizarea progresului individual al copilului*
CS 3.2. Elaborează instrumente de evaluare a rezultatelor învățării exprimate în comportamente
- *Proiectarea unei fișe de autoevaluare asistată pentru copiii din grupa mare, folosind simboluri vizuale (fețe zâmbitoare, semaforul emoțiilor) pentru a evalua gradul de satisfacție față de o sarcină îndeplinită* - *Crearea structurii unui jurnal în care viitorul educator să înregistreze progresele semnificative ale copiilor pe parcursul unei săptămâni* - *Elaborarea unor sarcini de evaluare integrată de tip joc, unde comportamentul copilului (ex. clasificarea obiectelor după formă și culoare) devine indicatorul direct al atingerii unui obiectiv de învățare*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1. Integrează resurse educaționale deschise (RED) relevante pentru finalitățile educației timpurii, respectând principiile eticii digitale
- *Crearea unui material didactic digital (ex: prezentare Genially sau joc Wordwall) pentru o activitate de cunoaștere a mediului.* - *Organizarea unor dezbateri despre etica digitală și drepturile de autor în utilizarea imaginilor și resurselor găsite pe internet* - *Adaptarea unor resurse digitale pentru a fi accesibile unui copil cu nevoi speciale* - *Organizarea de dezbateri despre utilizarea responsabilă a ecranelor în educația timpurie*
CS 4.2. Evaluează critic rolul utilizării diverselor resurse educaționale în susținerea agentivității copiilor
- *Analiza materialelor senzoriale Montessori pentru a identifica modul în care acestea stimulează independența copilului* - *Discutarea unor studii de caz pe tema tehnologia ca instrument, nu ca scop* - *Aplicarea de grile de analiză a jucăriilor bazate pe criterii de siguranță, durabilitate și potențial de a genera întrebări sau experimente* - *Simulare didactică în care elevii trebuie să reorganizeze un centru de activitate folosind exclusiv resurse reciclabile, justificând impactul asupra creativității* - *Realizarea unui proiect de grup pe tema selectării unor resurse care să susțină învățarea bazată pe proiect și spiritul de investigație al copilului*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Valorifică practici parteneriale în intervențiile educaționale, adaptând limbajul și canalul de comunicare la particularitățile de vârstă și la nevoile individuale
- *Simularea unei ședințe cu părinții pentru prezentarea beneficiilor alternativei educaționale implementate* - *Proiectarea unui eveniment de tip ziua porților deschise în care copiii și părinții explorează împreună centrele de activitate* - *Planificarea unui parteneriat educațional cu o instituție culturală (muzeu, teatru de păpuși)* - *Organizarea de jocuri de rol pentru gestionarea unei situații conflictuale cu un părinte, valorificând abilitățile de ascultare activă și empatie*
CS 5.2. Asociază intervențiilor educaționale semnificații axiologice specifice incluziunii, diversității și respectului, dezvoltării durabile, contribuind la crearea unui climat educațional sigur și prietenos

Clasa a XII-a
- *Analiza critică a unor povești pentru copii din perspectiva mesajelor transmise despre diversitate, toleranță și acceptarea celuilalt* - *Simulare de rezolvare a unui conflict între copii, utilizând tehnici de comunicare non-violentă care promovează respectul reciproc* - *Crearea unui cod de conduită al grupei, utilizând prin desene și simboluri, bazat pe valori precum siguranța emoțională și ajutorul reciproc* - *Realizarea unui afiș sau infografic pentru părinți care să explice conceptul de educație pentru toți într-un limbaj accesibil*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Reflectează asupra propriei evoluții școlare din perspectiva alegerii între diferite alternative educaționale
- *Desfășurarea unor exerciții de introspecție - Dacă aș fi fost un copil Montessori… – imaginarea impactului pe care un alt model pedagogic l-ar fi avut asupra propriei personalități* - *Realizarea unui jurnal al învățării personale, identificând cadrele didactice care au aplicat strategii inovative și modul în care acestea au influențat opțiunea profesională actuală* - *Organizarea de dezbateri în grupuri mici despre tensiunea dintre nevoia de conformare și nevoia de libertate în educație*
CS 6.2. Explorează trasee de evoluție profesională specifice diferitelor alternative educaționale
- *Realizarea unui ghid care să cuprindă instituțiile și centrele de formare din România ce oferă specializări în pedagogii alternative* - *Analiza oportunităților de mobilitate europeană (ex. Erasmus+) care vizează schimbul de bune practici în domeniul didacticii inovative*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Alternative educaționale în educația timpurie	1.1. Alternative educaționale - concept și specificitate. 1.2. Pedagogia Montessori 1.3. Alternativa Step by Step 1.4. Pedagogia Reggio Emilia 1.5. Pedagogia Waldorf 1.6. Planul Jena
2. Abordarea integrată a instruirii	2.1. Integrarea curriculară - concept și necesitate. Fundamente sociale, psihologice și pedagogice ale abordării integrate 2.2. Niveluri ale integrării curriculare 2.3. Abordări integrate ale predării-învățării, promovate de diferite alternative educaționale
3. Învățarea centrată pe copil. Strategii didactice interactive utilizate în educația timpurie.	3.1. Fundamentele teoretice ale învățării centrate pe copil. Strategii didactice centrate pe copil 3.2. Strategii didactice interactive. Aplicații 3.3. Strategii didactice care promovează învățarea integrată: învățarea bazată pe proiect, învățarea prin descoperire etc.
4. Evaluarea în contextul învățării centrate pe copil	4.1. Evaluarea autentică sau evaluarea pentru învățare: principii, metode și tehnici 4.2. Evaluarea în contextul învățării integrate – principii, rigori psihopedagogice, modele de concepere/ proiectare și desfășurare

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Proiectarea activităților integrate. Valorificarea noilor tehnologii în contextul integrării instruirii	5.1. Proiectarea activităților didactice integrate 5.2. Valorificarea noilor tehnologii de informare şi comunicare pentru proiectarea unor activităţi didactice integrate

SUGESTII METODOLOGICE

Această disciplină urmărește să faciliteze înțelegerea și aplicarea unor paradigme educaționale moderne, menite să pregătească viitorii practicieni pentru un sistem de învățământ flexibil, centrat pe elev și ancorat în realitățile secolului XXI. Activitățile de predare-învățare-evaluare pun un accent deosebit pe valorificarea experienței teoretice și practice acumulate de elevi, stimulând spiritul de observație, capacitatea de analiză critică și reflecția asupra impactului pe care diversele alternative educaționale îl au asupra dezvoltării copilului. Prin studierea acestei discipline, se urmărește punerea bazelor identității profesionale care să permită viitorului educator să aleagă și să adapteze strategii de instruire optimizate pentru diversitatea grupelor de antepreșcolari și preșcolari.

În perspectiva viitoarelor roluri profesionale, strategiile didactice utilizate vor urmări să evidențieze două dimensiuni fundamentale. Pe de o parte, dimensiunea metodologică vizează stăpânirea mecanismelor de proiectare a activităților integrate și diferențiate, necesare pentru a răspunde nevoilor specifice fiecărui antepreșcolar/preșcolar. Pe de altă parte, dimensiunea critic reflexivă încurajează examinarea alternativelor educaționale ca sursă de inspirație pentru modernizarea actului didactic în educația timpurie.

Abordarea metodologică pune accentul pe utilizarea strategiilor interactive care poziționează elevul în centrul demersului de învățare. Se încurajează aplicarea unor strategii preluate din zona educației nonformale, care permit o construcție progresivă a cunoașterii și favorizează starea de bine în mediul școlar. Resursele utilizate trebuie să fie variate, incluzând și resurse educaționale deschise (RED), integrate responsabil din perspectiva eticii digitale.

Strategiile de predare-învățare recomandate prioritizează metodele activ-participative, bazate pe cercetare, dezbatere și rezolvare de probleme. Învățarea bazată pe proiect devine un pilon esențial, permițând elevilor să colaboreze pentru realizarea unor investigații complexe care depășesc granițele disciplinare clasice. Aceste demersuri sunt completate de simulări și jocuri de rol care pregătesc elevii pentru interacțiunea reală cu părinții și comunitatea, asigurând un climat educațional incluziv și sigur.

Astfel, recomandăm utilizarea învățării bazate pe proiect, care organizează învățarea în jurul unor teme bazate pe întrebări sau probleme care provoacă interesul elevilor și care îi implică pe aceștia în proiectare și rezolvare, în luarea deciziilor sau activitățile de investigare. Acest tip de învățare oferă elevilor posibilitatea de a lucra relativ autonom pe perioade lungi de timp și se finalizează cu produse creative. Activitățile se potrivesc cu cele din lumea reală. Acest lucru încurajează perspective interdisciplinare și le permite elevilor să joace roluri diverse și să construiască experiențe aplicabile în diferite contexte de viață, făcând învățarea autentică.

Un demers valoros în explorarea alternativelor educaționale îl reprezintă atelierele practice, unde elevii sunt provocați să proiecteze mediul de învățare dintr-o perspectivă specifică unei alternative educaționale. Această aplicație implică o argumentare a modului în care spațiul și materialele senzoriale susțin autonomia copilului. Prin acest exercițiu, conceptele teoretice specifice alternativelor educaționale devin experiențe practice de proiectare a mediului de instruire.

O altă strategie ce poate fi utilizată este controversa creativă, având ca punct de pornire diversitatea pedagogică. Elevii pot fi puși în situația de a argumenta, din roluri diferite, beneficiile evaluării descriptive, exersând astfel strategii de argumentare. Acest tip de simulare pregătește viitorul practician pentru dialogul autentic cu părinții și pentru promovarea unor valori precum respectul pentru diversitate și incluziunea.

În final, integrarea tehnologiei va permite elevilor să evalueze și să adapteze aplicații moderne pentru susținerea agentivității elevului. Astfel, elevii vor învăța să utilizeze tehnologia ca pe un instrument care facilitează instruirea diferențiată și accesibilitatea informației pentru toți copiii, indiferent de nivelul lor de dezvoltare.

Evaluarea la această disciplină va urmări cu precădere capacitatea de transfer a informațiilor pedagogice în soluții didactice viabile. Rezultatele învățării vor fi evaluate prin diferite metode (tradiționale și moderne), astfel încât să fie asigurată relevanța acestora și confirmarea formării și dezvoltării competențelor.

Se recomandă crearea unui mediu de învățare pozitiv, empatic și incluziv, care să promoveze respectul reciproc, toleranța și atașamentul față de profesia didactică timpurie. Aplicarea creativă a programei presupune flexibilitate și actualizare permanentă a cunoștințelor, analiză critică a demersurilor didactice și implicare activă în propria formare profesională.

Profesorul va manifesta disponibilitate pentru cooperare cu colegii de specialitate și cu partenerii educaționali din comunitate (grădinițe, centre educaționale, organizații nonformale), în vederea îmbunătățirii experiențelor de învățare ale elevilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. ALBULESCU, I. Alternative educaționale. Repere teoretice și practice. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
2. AUSUBEL, D., ROBINSON, R., Învăţarea în şcoală. O introducere în psihologia pedagogică, E.D.P., Bucureşti, 1981.
3. BÎRZEA, Cezar, Arta şi ştiinţa educaţiei, E.D.P., Bucureşti, 1995.
4. BOCOȘ, M., JUCAN, D., Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor, Ed. Paralela 45, Pitești, 2007
5. CERGHIT, Ioan, Modele de instruire alternative şi complementare, Ed. Aramis, Bucureşti, 2002.
6. CIOLAN, L. Dincolo de discipline. Ghid pentru învăţarea integrată/cross-curriculară. Bucureşti: Centrul „Educaţia 2000+/Humanitas, 2003.
7. CIOLAN, L., Învăţarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Ed. Polirom, Iaşi, 2008.
8. CREŢU, C., Curriculum diferenţiat şi personalizat, Ed. Polirom, Iaşi, 1998.
9. CRISTEA, S., Dicţionar de termeni pedagogici, E.D.P., Bucureşti, 1998.
10. CRIȘAN, A.N., ENACHE, R., LEFTER, S. (coord.), Pedagogii alternative: studii. București: Editura Universitară, 2017
11. CUCOŞ, C. (Coord.), Psihopedagogie pentru examenul de definitivare şi grade didactice, Ed. Polirom, Iaşi, 1998.
12. DELACOUR, J. Introducere în neuroştiinţele cognitive. Iaşi: Ed. Polirom, 2001.
13. DUMITRU, Al.I., Dezvoltarea gândirii critice şi învăţarea eficientă. Timişoara: Ed. de Vest, 2000.
14. D'HAINAUT, L. (Coord.), Programe de învăţământ şi educaţie permanentă, E.D.P., Bucureşti, 1981.
15. EDWARDS, C., GANDINI, L., & FORMAN, G.,. The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Experience. Santa Barbara: Praeger, 2012.

16. FREINET, C., The Freinet modern school movement: Cooperative learning and social education. Edwin Mellen Press, 1993
17. GAGNE, R., BRIGGS, L. J., Principii de design al instruirii, E.D.P., Bucureşti, 1977.
18. GAGNE, R., Condiţiile învăţării, E.D.P., Bucureşti, 1975.
19. HATTIE, J., Învățarea vizibilă, Editura Trei, București, 2014.
20. ISTRATE, O., VELEA,'S., CEOBANU, C. Pedagogie digitală, Polirom, Iaşi, 2025.
21. IUCU. R.B., Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. Polirom, Iași, 2008.
22. JINGA, I., NEGREŢ, I., Învăţarea eficientă, Ed. EDITIS, Bucureşti, 1994.
23. LILLARD, A. S., Montessori: The science behind the genius (3rd ed.). Oxford University Press, 2017
24. NEACŞU, I., Instruire şi învăţare, E.D.P., Bucureşti, 1999.
25. NECULAU, A., COZMA, T. (Coord.), Psihopedagogie pentru examenul de definitivat şi gradul II, Ed. S. Haret, Iaşi, 1999.
26. OPREA, C., Strategii didactice interactive. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 2007.
27. PÂNIȘOARĂ, I. O., Comunicarea eficientă, Polirom, Iași, 2015
28. PÂNIȘOARĂ, I.O. (coord.) Enciclopedia metodelor de învățământ, Polirom, Iași, 2024.
29. PÂNIȘOARĂ, I.O, MANOLESCU, M. (coord.), Pedagogia învățământului primar și preșcolar (vol.I și II), Polirom, Iași, 2019.
30. POTOLEA, D. Interdisciplinaritatea conţinutului învăţământului: tipologie şi câteva implicaţii. Bucureşti: Revista de pedagogie, nr. 8, 1983.
31. POTOLEA, Dan, PĂUN, Emil, (Coord.) Pedagogie. Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative, Ed. Polirom, Iaşi, 2002.
32. TUDOR, L.S. Elemente de teoria instruirii. Aplicații teoretice și practice pentru învățământul preșcolar și primar. Ed. Ars Libri, București, 2013.
33. VĂIDEANU, G., Educaţia la frontiera dintre milenii, Ed. Politică, Bucureşti, 1988.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Câmpean Ioana-Maria	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr”, Cluj-Napoca, Cluj
Dumitru Adriana	Liceul Pedagogic ”Matei Basarab” Slobozia, Ialomița
Vakulovski Carmina-Daniela	Colegiul Național „Andrei Șaguna”, Brașov, Brașov
Chițu Eugenia - Larisa	Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC/RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana Monica	Lect.univ. dr	Universitatea din București-Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. Dr	Centrul Național Pentru Curriculum Și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 18

Programa școlară
pentru disciplina
Pedagogie –
Teoria și metodologia instruirii și a evaluării
în învățământul primar

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 18
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Teoria și metodologia instruirii și a evaluării în învățământul primar, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Teoria și metodologia instruirii și a evaluării la nivel primar* face parte din aria curriculară *Om și societate*, din curriculumul diferențiat, conform OMEC 4350/20.06.2025 și contribuie la realizarea finalităților specifice învățământului vocațional – profil pedagogic. Prin conținuturile și competențele vizate, disciplina contribuie la profesionalizarea demersului didactic, formând capacitatea elevilor de liceu pedagogic de a proiecta, organiza, conduce și evalua activități de învățare adaptate particularităților de vârstă ale elevilor din învățământul primar.

Structura programei conține:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice însoțite de sugestii de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

În nota de prezentare, sunt evidențiate locul acestei discipline în planul cadru și rolul pe care îl are în formarea specialiștilor pentru învățământul primar.

Competențele generale, unice la nivelul disciplinelor pedagogice, vor fi formate pe parcursul activității educaționale din cei patru ani de liceu.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și urmăresc progresia în învățare, de la înțelegerea conceptelor teoretice până la aplicarea și transferul acestora în situații practice.

Activitățile de învățare au rolul de a creiona parcursul didactic în formarea competențelor specifice, utilizarea acestora fiind la latitudinea cadrului didactic.

Conținuturile sunt grupate pe domenii de conținut, vor fi parcurse într-un an de studiu, fiind elementul esențial în formarea competențelor specifice.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei şcolare, oferind idei şi soluţii posibile pentru proiectarea și desfășurarea activității didactice, incluzând repere pentru predare, învățare și evaluare.

Disciplina studiată în clasa a X-a, *Teoria și metodologia instruirii și evaluării în învățământul primar,* asigură o continuitate didactică firească, transferând achizițiile fundamentale dobândite în clasa a IX-a, bazate pe fundamentarea teoretică a conceptelor de educație și curriculum, către metodologia aplicată a procesului didactic.

Prin disciplina *Introducere în pedagogie. Teoria și metodologia curriculumului pentru învățământul primar*, elevii și-au însușit un aparat conceptual nou și fundamentele pedagogiei, iar disciplina studiată în clasa a X-a preia aceste fundamente trecând la definirea și determinarea interacțiunii funcționale dintre predare, învățare și evaluare și dezvoltarea lor în direcția acțiunii didactice concrete, concentrându-se pe proiectarea, conducerea și evaluarea activităților de învățare.

Această structură asigură o trecere coerentă de la nivelul de achiziții cunoaștere și utilizare adecvată a noțiunilor la nivelul abilităților aplicative, esențiale pentru rolurile profesionale ale cadrului didactic în procesul didactic, sprijinind în continuare formarea premiselor pentru profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic.

Teoria și metodologia instruirii și evaluării la nivel primar asigură fundamentul teoretic și metodologic al pregătirii inițiale pentru profesia didactică, contribuind semnificativ la realizarea competențelor din profilul de formare al absolventului de liceu. Programa răspunde cerințelor actuale ale sistemului de învățământ și susține formarea viitorilor specialiști în învățământul primar, capabili să proiecteze și să conducă activități educaționale adaptate nevoilor elevilor și contextelor educaționale contemporane.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a X-a
CS 1.1. Identifică trăsăturile conceptelor pedagogice esențiale (proces de instruire, modele de instruire, predare, învățare, evaluare, principiu didactic, strategie didactică, metode de instruire, mijloace de instruire, forme de organizare, stiluri de instruire, proiectare didactică) stabilind interacțiunea lor funcțională în cadrul procesului de instruire
- *Hartă conceptuală - interdependența dintre predare, învățare și evaluare în procesul de instruire.* - *Poster - relația dintre predare-învățare-evaluare.* - *Eseu argumentativ - rolul unui principiu didactic / unei metode de instruire / unui tip de strategie didactică în realizarea unui demers educațional eficient.* - *Analiza unui proiect de lecție pentru identificarea corelației dintre elementele structurale ale strategiei de instruire* - *Reprezentări grafice, cu ajutorul AI, pentru a evidenția relația dintre diferitele tipuri de strategii de evaluare* - *Analiza componentelor strategiei de instruire și a interdependenței dintre acestea identificate în cadrul unei secvențe de lecție (asistată / material audio-video / proiect)* - *Eseu argumentativ - interdependența dintre principiile didactice.* - *Analiza documentelor de proiectare (programă școlară, planificare anuală, proiectarea unei unități de învățare, proiect de lecție) pentru a stabili relația dintre ele.* - *Analiza modelelor educaționale în sistemul de învățământ actual evidențiind aspecte practic-aplicative.*
CS 1.2. **Analizează componentele procesului de instruire evidențiind specificul lor la nivelul învățământului primar**
- *Dezbatere: „Ce contează mai mult în învățământul primar: metodele de instruire sau mijloacele de instruire?”.* - *Atelier de „reconstrucție didactică” - pe grupe se reconstituie un proiect de lecție pentru ciclul primar din elemente componente disparate (competențe specifice, obiective operaționale, metode de instruire, mijloace etc.) respectând logica procesului de instruire.* - *Studiu de caz „O oră la clasa I” - analiza unui scenariu didactic pentru clasa I, pe componente, argumentând rolul fiecărei componenta în derularea cu succes a lecției.*

- *Discuție dirijată – Didactica tradițională versus didactica modernă pe bază de fișe de informații*
CS 1.3. **Argumentează corelarea componentelor procesului de instruire valorificând noțiuni fundamentale din teoria curriculum-ului**
- *Analiza critică a unei lecții observate la practica pedagogică din perspectiva respectării/încălcării principiilor didactice* - *Exercițiu practic de argumentare: justificarea metodologiei alese pentru o unitate de învățare prin raportare la două principii didactice la alegere* - *Eseu argumentativ: rolul unui principiu didactic, la alegere, în derularea eficientă a actului didactic* - *Analiza unor secvențe de lecție pentru a identifica elemente de aplicare a principiilor didactice în predare-învățare, în evaluare*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a X-a
CS 2.1. Elaborează strategii de predare-învățare (metode, mijloace, forme de organizare) adaptate în funcție de finalități, conținuturi și specificul învățământului primar
- *Exerciții de analiză a conținutului unei lecții (asistate) prin prisma criteriilor de selectare și aplicare eficientă a metodelor de instruire.* - *Simularea conducerii unei secvențe didactice, utilizând o metodă activ-participativă specifică* - *Crearea unor resurse de învățare care să integreze mijloace de învățământ inovatoare*
CS 2.2. Aplică algoritmul proiectării didactice pentru învățământul primar pe baza analizei documentelor curriculare
- *Elaborarea unei planificări calendaristice pentru o disciplină din învățământul primar, respectând pașii metodologici* - *Proiectarea integrală a unei unități de învățare (nivelul II al proiectării), corelând competențe specifice, conținuturi, activități și instrumente de evaluare.* - *Atelier practic de construire a unui proiect de lecție pentru o temă dată, incluzând operaționalizarea obiectivelor.* - *Elaborarea, pe grupe, de proiecte de lecție pe tipuri diferite de lecție și prezentarea lor în fața clasei.*
CS 2.3. Utilizează strategii de abordare diferențiată și individualizată a elevilor în contexte educaționale diverse
- *Elaborarea de fișe de lucru diferențiate (pe trei niveluri de complexitate) pentru aceeași unitate de conținut.* - *Joc de rol simulând organizarea activității pe grupuri de lucru pentru o sarcină colaborativă (învățare prin cooperare).*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a X-a
CS 3.1. Analizează activități educaționale formale și nonformale pentru învățământul primar prin raportare la criterii de evaluare
- *Diagrama Venn - diferențele și interdependența dintre evaluarea inițială, formativă și sumativă.* - *Dezbatere pe tema rolului evaluării formative în procesul de optimizare a învățării.* - *Analiza de conținut a unui portofoliu din perspectiva funcției de diagnostic și aprecierii progresului individual.* - *Simulare didactică (micro-teaching): elevii predau 5–7 minute unei grupe de colegi, urmăriți printr-o grilă de observare ce conține itemi referitori la respectarea eticii profesionale.*
CS 3.2. Interpretează rezultatele evaluării raportându-se la specificul evaluării în învățământul primar, în scopul adoptării de decizii privind optimizarea instruirii

- *Elaborarea unui test de evaluare (scrisă) pentru o unitate de învățare, incluzând diferite tipuri de itemi (metodologia elaborării instrumentelor de evaluare).* - *Proiect individual sau de grup: conceperea unui ghid de utilizare și evaluare a Portofoliului școlar (metodă alternativă de evaluare).* - *Exerciții practice de apreciere a rezultatelor școlare, utilizând sistemul de evaluare prin calificative, justificând încadrarea în criterii.* - *Studiu de caz - situație de distorsiune în apreciere (ex. efectul halo) și formularea de decizii manageriale/didactice pentru prevenirea acestor erori.* - *Jurnal reflexiv - analiza rolul autoevaluării în reducerea erorilor de apreciere și în luarea deciziilor de optimizare a propriei învățări.* - *Analiza critică a rezultatelor obținute la o testare (simulată), formulând decizii de ameliorare (intervenții diferențiate) pentru instruirea viitoare.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a X-a
CS 4.1. Integrează critic și responsabil resurse educaționale diverse raportându-se la noile tehnologii informaționale și de comunicare
- *Crearea unui material digital educațional (infografic, prezentare interactivă, utilizând Canva sau Padlet) pentru a sprijini o secvență didactică* - *Elaborarea unui cod de bune practici pentru utilizarea responsabilă a NTIC în clasă (incluzând aspecte de etică și siguranță digitală)*
CS 4.2 Utilizează strategii de literație (citire, scriere și înțelegere a textului) în selectarea și valorificarea resurselor educaționale, pentru optimizarea învățării la nivel primar
- *Exerciții de analiză critică a unui text utilizat ca resursă educațional:-importanță, structură, claritate etc* - *Exerciții de analiză și investigare a diferitelor tipuri de resurse (manuale, texte digitale, povești, fișe, aplicații interactive) din perspectiva nivelului de lizibilitate și adecvării la vârsta școlarului mic.* - *Exerciții de identificare a elementelor textuale care favorizează sau îngreunează înțelegerea (structură, vocabular, coerență).* - *Compararea a două versiuni ale aceluiași material (text simplificat vs. text original) și justificarea alegerii resursei potrivite.* - *Construirea unor hărți pentru definirea conceptului (concept maps) pentru a evidenția relațiile dintre conceptele unui text.* - *Crearea de fișe didactice pentru ciclul primar care integrează strategii de literație (KWL, 3-2-1, jurnal dublu etc.)* - *Elaborarea unor micro-scenarii didactice centrate pe dezvoltarea competențelor de citire / înțelegere, utilizând resurse educaționale variate.* - *Crearea unei „biblioteci de resurse” pentru strategii de literație (fișe, fragmente, texte însoțite de imagini etc), însoțite de explicații privind modul de utilizare.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a X-a
CS 5.1. Analizează activitatea de instruire ca proces de comunicare specific învățământului primar
- *Analizarea elementelor componente ale comunicării didactice.* - *Diagrama Venn - compararea dintre comunicarea educațională și comunicarea didactică.* - *Hărți conceptuale: relația dintre instruire, comunicare, predare, învățare și evaluare.* - *Redactarea de texte scurte (10–12 rânduri) în care argumentează importanța comunicării eficiente în activitatea de instruire la clasele primare.* - *Joc de rol cu situații de comunicare didactică la ciclul primar; observatorii vor nota tipurile de mesaje utilizate (verbal, nonverbal, paraverbal) și modul în care se realizează feedbackul.*

CS 5.2. Caracterizează principalele relații educaționale (de comunicare, de conducere a învățării, socio-afective) și utilizează mecanisme de funcționare eficientă a acestora pentru crearea unui mediu de învățare incluziv
- *Organizator grafic: „Harta relațiilor educaționale”.* - *Studiu de caz – „O oră de curs problematică”.* - *Joc de rol – „Profesorul incluziv”.* - *Analiza contractului educațional din perspectiva relațiilor educaționale.* - *Reflecție ghidată pe teme diverse - exemplificări: „Eu, viitor cadru didactic” / „Ce tip de relație educațională consider că este cea mai dificil de gestionat?” / „Ce mecanisme voi utiliza pentru a crea un climat incluziv?” / „Cum pot comunica eficient cu părinții?*”.
CS 5.3. Utilizează strategii de comunicare eficientă și limbaj de specialitate în interacțiunile didactice și în parteneriatele educaționale (școală, familie, comunitate)
- *Activitate: „Dicționarul pedagogic în acțiune”- adaptarea limbajului la interlocutor.* - *Atelier de reformulare - se discută diferențele dintre comunicarea cu elevii, părinții și colegii.* - *Joc de rol: „Ședința cu părinții”.* - *Activitate: „Mesaj pentru comunitate”- elaborează un **anunț / invitație / mini-articol** pentru comunitate (ex.: „Ziua porților deschise”, „Campanie de lectură”).* - *Organizator grafic, discuție dirijată - „Triunghiul comunicării: elev – părinte – profesor”;* - *Eseu reflexiv: „Jurnalul viitorului cadru didactic” / „Ce termeni pedagogici pot explica pe înțelesul părinților?” / „Ce strategie de comunicare folosesc când ofer feedback?” / „Cum pot implica comunitatea în activități educative?”.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a X-a
CS 6.1. Identifică normele etice aplicabile procesului de instruire și evaluare în învățământul primar
- *Analiză de texte: identificarea principiilor etice în fragmente din legislație (Legea educației, ROFUIP, Statutul elevului).* - *Lectură dirijată a Codului de etică al cadrului didactic, urmată de discuții ghidate pe secțiuni tematice (respectul, confidențialitatea, echitatea, responsabilitatea, reziliența etc.).* - *Brainstorming: „Cum arată un comportament etic în sala de clasă?” și realizarea unei hărți conceptuale.* *Jurnal de reflecție: elevii notează situații întâlnite în propria experiență școlară unde au observat respectarea sau încălcarea normelor etice.*
CS 6.2. Evaluează critic propriile competențe de proiectare, conducere și evaluare a activităților, manifestând o atitudine reflexivă asupra propriei activități profesionale
- *Proiectarea unor strategii de instruire și selectarea metodelor de evaluare, demonstrând capacitatea de a alege soluții pedagogice corecte, echitabile și adecvate elevilor.* - *Proiectarea unei mini-secvențe de lecție, respectând accesibilitatea și diversitatea elevilor.* - *Lucru în perechi: construirea unui set de itemi de evaluare (2 itemi obiectivi, 2 semiobiectivi, 1 subiectiv) verificați prin prisma principiilor etice (claritate, lipsa discriminării, evitarea subiectivității excesive).* - *Analiza critică a unui test sau portofoliu: identificarea elementelor care pot afecta corectitudinea evaluării (limbaj ambiguu, sarcini inaccesibile).* - *Studii de caz și situații din practica educațională, identificând eventuale dileme etice, argumentând consecințele posibile și formulând alternative de acțiune conforme cu deontologia profesiei didactice.* - *Studiu de caz - interpretarea unor situații problemă (favoritism, sancțiuni nejustificate, evaluare părtinitoare, lipsa confidențialității). Elevii propun soluții etice alternative.* - *Dezbatere - „Este posibilă evaluarea complet obiectivă?” – argumentare pro și contra prin raportare la principiile deontologice.* - *Rotirea stațiilor (learning stations): elevii parcurg 4–5 stații cu scenarii diferite privind dileme etice, formulând soluții rapide și justificări.* - *Portofoliu etic personal: elevii adună reflecții, analize de situații, mini-proiecte și concluzii despre rolul eticii în cariera didactică.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X- a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Procesul de instruire	1.1. Procesul de instruire ca relație dintre predare, învățare și evaluare (definirea conceptelor: proces de instruire, predare, învățare, evaluare) 1.2. Procesul de instruire ca act de comunicare (conceptul de comunicare didactică, formele, funcțiile și factorii comunicării didactice, barierele în comunicarea didactică) 1.3. Relațiile educaționale (comunicare, conducere a învățării, socio-afective)
2. Modele ale instruirii	2.1. Conceptul de model de instruire 2.2. Principalele modele de instruire. Implicații asupra procesului de instruire: modelul behaviorist, modelul constructivist, modelul cognitivist
3. Normativitatea instruirii	3.1. Principiile didactice: definire concepte (principiu, normă) 3.2. Caracterizarea principiilor didactice 3.3. Interdependența principiilor didactice
4. Strategii de instruire utilizate în învățământul primar	4.1. Metode de instruire: definire concepte (metodă, procedeu), taxonomii, caracterizarea metodelor utilizate în învățământul primar 4.2. Mijloace de instruire: definire, taxonomii, caracteristici 4.3. Forme de organizare a activității elevilor 4.4. Strategii de instruire: definire, taxonomii, descriere 4.5. Integrarea noilor tehnologii informaţionale şi de comunicare în şcoală (NTIC) 4.6. Stilul didactic: definire, tipologie, descriere
5. Evaluarea didactică	5.1. Evaluarea în educaţie: definire, operațiile evaluării 5.2. Funcţiile evaluării: diagnostică, prognostică, de informare, de certificare, de selecţie, decizională, motivaţională 5.3. Forme de evaluare (inițială, formativă, sumativă) 5.4. Metode şi instrumente de evaluare 5.4.1. Metode tradiționale de evaluare (orală, scrisă, practică) 5.4.2. Metode alternative de evaluare: portofoliul, proiectul, autoevaluarea etc. 5.5. Testul. Tipuri de itemi 5.6. Distorsiuni în evaluare 5.7. Specificul evaluării în învățământul primar
6. Proiectarea instruirii	6.1. Proiectarea instruirii: definiție, caracteristici, etape, niveluri 6.2. Lecția - principala formă de organizare a activității de instruire. Tipuri de lecții 6.3. Documente de proiectare curriculară (planificare anuală, proiectarea unității de învățare, proiectul de lecție) 6.4. Specificul proiectării curriculare în învățământul primar

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în proiectarea și realizarea demersului didactic, în vederea formării competențelor prevăzute în programa școlară. Activitățile de predare–învățare–evaluare vor fi proiectate în concordanță cu finalitățile educației, cu particularitățile de vârstă și de dezvoltare ale elevilor, precum și cu specificul filierei vocationale pedagogice.

Studierea disciplinei urmărește formarea progresivă a competențelor pedagogice de bază, necesare înțelegerii procesului de instruire și evaluare la ciclul primar, precum și dezvoltarea capacității de aplicare a acestora în contexte educaționale specifice.

Demersul didactic pentru această disciplină va avea un caracter preponderent formativ și aplicativ, valorificând experiența școlară a elevilor și stimulând participarea activă a acestora la procesul de învățare. Se recomandă abordarea integrată a conținuturilor, prin corelarea conceptelor teoretice cu exemple și situații din practica educațională. Activitățile de învățare vor fi centrate pe elev, urmărind dezvoltarea gândirii critice, a capacității de analiză și a atitudinii reflexive față de actul educațional.

În vederea realizării competențelor specifice, cadrul didactic va utiliza strategii didactice variate, adaptate conținuturilor și nivelului de pregătire al elevilor, precum: conversația didactică; dezbaterea, problematizarea și analiza de situații educaționale; studiul de caz, pornind de la exemple din activitatea școlară; lucrul individual, pe perechi și în grup; metoda proiectului; jocul de rol și simularea unor situații didactice; activități de reflecție și autoanaliză. Metodele vor fi utilizate în scopul formării capacității elevilor de a înțelege, explica și aplica noțiuni fundamentale privind instruirea și evaluarea la ciclul primar.

Activitățile de învățare vor urmări, cu precădere: explicarea conceptelor de bază ale instruirii și evaluării, identificarea rolului și funcțiilor evaluării în procesul educațional, analizarea unor exemple de activități didactice și instrumente de evaluare, elaborarea unor secvențe didactice simple, construirea unor itemi și probe de evaluare, sub îndrumarea profesorului, reflectarea asupra propriei experiențe de învățare.

Evaluarea se va realiza în mod sistematic și continuu, având un pronunțat caracter formativ. Se vor utiliza: evaluarea inițială, pentru identificarea nivelului de pregătire al elevilor; evaluarea formativă, pe parcursul activităților de învățare; evaluarea sumativă, la finalul unităților de învățare. Instrumentele de evaluare pot include: probe orale și scrise, fișe de lucru, proiecte, portofolii, observația sistematică, autoevaluarea și interevaluarea. Evaluarea va viza atât achizițiile cognitive, cât și formarea și dezvoltarea competențelor și a atitudinilor specifice domeniului pedagogic.

În realizarea activităților didactice, se vor utiliza resurse educaționale variate (manuale, materiale curriculare auxiliare, suporturi digitale etc.), selectate și adaptate în funcție de obiectivele de învățare și de particularitățile elevilor.

Profesorul va asigura un climat educațional favorabil învățării, va sprijini elevii în înțelegerea și aplicarea conceptelor pedagogice și va orienta procesul de evaluare spre progresul școlar și formarea competențelor necesare viitorului parcurs profesional.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (2019). *Sinteze de pedagogia învățământului primar. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat si gradul didactic II*, Editura Didactica Publishing House, București
2. Bocoș, M. & Jucan, D. (2022). T*eoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilo*r, ediția a V-a, Editura Paralela 45, Pitești

3. Bocoș, M. (coord). (2016). *Dicționar praxiologic de pedagogie A-D,* Editura Paralela 45, Pitești
4. Buzan, T. (2019). *Arta stăpânirii hărților mentale,* Editura Didactica Publishing House, București
5. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*, ediția a IV-a, Editura Polirom, Iaşi
6. Cerghit, I. (2010). *Didactica generală*, Editura Polirom, Iași
7. Cucoș, C. (2008). *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iași
8. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*, (ediția a III-a). Editura Polirom, Iași
9. Dulamă, M.-E. (2008). *Metodologii didactice activizante: teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca
10. Ionescu, M., Bocoș, M. (coord). (2017). *Tratat de didactică modernă*, ediția a II-a, revizuită, Editura Paralela 45, Pitești
11. Iucu, R. B. (2008). *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicativ*e, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași
12. Jucan, D., Muste D., Ungurășan, D. (coord). (2024). *Proiectarea didactică în învățământul primar: modele practice actual*e, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
13. Mogonea, F. (2014).*Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București
14. Pânișoară, I.-O. (2015). *Profesorul de succes. 59 de principii de practică pedagogică*, Editura Polirom, Iași
15. Pânișoară, I.-O. (2024). (coord). *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Editura Polirom, Iași
16. Pânișoară, I.-O., Manolescu, N. (coord). (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar* (vol I-II), Editura Polirom, Iași
17. Roman, A. (2014). *Abordări ale învățării integrate*, Editura Pro Universitaria

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic / Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
MESEȘAN NICOLETA-EUGENIA	grad didactic I/doctor	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca, județul Cluj
PEȘTEAN VALERIA	grad didactic I/doctor	Colegiul Național „Preparandia - Dimitrie Țichindeal” Arad
MANOLACHE CRISTINA	grad didactic I/doctor	Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga”, Botoșani, județul Botoșani
PALADE CORALIA	grad didactic I/doctorand	Colegiul Național Pedagogic „Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
ȘTEFĂNICĂ ANDA VIOLETA	grad didactic I	Liceul Pedagogic „Ioan Popescu” Bârlad, județul Vaslui

RESPONSABILI

Nume și prenume	**Funcție / Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
IORDACHE GEORGETA	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 19

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie –
Didactici inovative și alternative educaționale

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 19
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Didactici inovative și alternative educaționale, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Didactici inovative și alternative educaționale* face parte din curriculumul de specialitate (CS) și se adresează elevilor de clasa a XI-a din învățământul liceal, filiera vocațională, profilul pedagogic. Disciplina valorifică un buget de timp de **2 ore/săptămână** și reprezintă o componentă esențială a formării profesionale specifice specializării Pedagogia învățământului primar.

Actuala programă reprezintă o sinteză între evoluția științelor educației și nevoile pragmatice de formare ale viitorilor practicieni, fiind elaborată pentru a răspunde unei nevoi duble:

- **nevoia de modernizare a actului didactic**, prin familiarizarea elevilor cu noi abordări ale predării-învățării (abordare integrată, instruire diferențiată, strategii interactive);
- **nevoia de deschidere metodologică**, prin examinarea critică a alternativelor educaționale (Montessori, Waldorf, Step by Step, Freinet etc.), ca surse de optimizare a procesului educațional în învățământul primar.

Cercetările recente și rapoartele organismelor internaționale reliefează tendințe majore spre care această disciplină orientează viitorul practician: educația pentru toți, adecvarea instruirii la nevoile fiecărui copil, abordarea integrată și relevanța curriculumului pentru individ și societate. Disciplina pregătește elevii pentru complexitatea provocărilor secolului XXI, susținând dezvoltarea gândirii critice și a agentivității elevului prin utilizarea unor strategii didactice inovative și a resurselor educaționale deschise (RED).

Programa școlară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei. În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru învățământul primar (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);
- profilul de formare al absolventului de liceu;
- experienţa în domeniul pregătirii inițiale a cadrelor didactice pentru învățământul primar, prin licee pedagogice;
- elementele de proiectare curriculară specifice curriculumului naţional pentru învățământ primar;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului de educaţie, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali;
- prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice elevilor;
- cercetările recente din domeniul științelor educației și corelarea cu activitățile de practică pedagogică.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite în cadrul procesului de dezvoltare a curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;

- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întregul parcurs de formare de specialitate din cadrul profilului pedagogic, subsumand finalitățile disciplinelor psihopedagogice.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Rolul principal al programei vizează familiarizarea elevilor cu teorii pedagogice moderne, dar cu un accent major pe componenta practică: proiectarea de activități integrate și adaptarea instrumentelor de evaluare la nevoile specifice ale educabililor. Programa încurajează o lectură personalizată, oferind profesorilor libertatea de a alege soluții didactice flexibile, adaptate particularităților elevilor de la fiecare clasă.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a XI-a
CS 1.1. Valorifică abordarea integrată în activitățile didactice și evoluțiile recente în domeniul curriculumului, anticipând impactul acestora asupra dezvoltării cognitive și socio-emoționale a elevului
- *identificarea de conexiuni între concepte și discipline pentru a ilustra conceptul de integrare curriculară* - *analiza avantajelor abordării integrate a instruirii asupra dezvoltării cognitive a copilului* - *identificarea diferențelor dintre diferitele niveluri ale integrării, pornind de la activități de învățare concrete* - *redactarea unui eseu despre impactul noilor tehnologii asupra proiectării didactice*
CS 1.2. Examinează critic caracteristici ale alternativelor educaționale în educația timpurie (Montessori, Waldorf, Step by Step etc.), analizând contribuția acestora asupra dezvoltării elevului

Clasa a XI-a
- *completarea unei grile cu trăsăturile specifice pentru diferitele alternative studiate* - *identificarea elementelor comune și diferite ale alternativelor educaționale pornind de la un set de imagini și/sau citate reprezentative* - *organizarea de dezbateri în care grupuri de elevi care argumentează, pentru fiecare alternativă în parte, modul specific în care aceasta susține autonomia și creativitatea copilului* - *proiectarea amenajării unei săli de grupă care să combine elemente din diferite alternative, justificând utilitatea lor*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 2.1. Proiectează activități de învățare integrate, punând în relație diferite discipline de studiu, adaptate particularităților de vârstă și nivelului de dezvoltare al elevilor din învățământul primar
- *elaborarea unei schițe de activitate integrată având ca temă centrală un anotimp* - *proiectarea și susținerea unei activități de învățare bazate pe metoda proiectului* - *selectarea unor materiale didactice care pot fi utilizate simultan pentru atingerea mai multor obiective de învățare* - *realizarea planului unei săli de grupă care să permită desfășurarea unor activități integrate pe centre de interes*
CS 2.2. Compară principii și strategii ale diferitelor alternative educaționale specifice învățământului primar, din perspectiva proiectării procesului didactic și a adecvării la diferite contexte educaționale
- *compararea modului de planificare a timpului școlar în alternativele educaționale* - *susținerea alegerii unei strategii specifice unei alternative pentru a rezolva o problemă de învățare într-un context dat* - *elaborarea unui material de prezentare care explică diferențele de proiectare a activităților în diversele alternative studiate*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Analizează diverse instrumente de evaluare din perspectiva adaptării activităților de învățare
- *analiza critică a unor fișe de observare a comportamentului elevilor în timpul lucrului pe proiecte.* - *discutarea relevanței autoevaluării în reglarea procesului de învățare integrată* - *analiza modului în care feedback-ul descriptiv (specific evaluării autentice) influențează motivația elevului* - *recunoașterea erorilor de evaluare în situații didactice filmate sau descrise în studii de caz*
CS 3.2. Elaborează instrumente de evaluare a rezultatelor învățării, valorificând standardele de învățare și standardele naționale de evaluare
- *proiectarea unor itemi de evaluare pentru o activitate integrată* - *realizarea unei grile pentru evaluarea unui proiect interdisciplinar realizat de elevi* - *crearea unei sarcini de lucru care să evalueze simultan competențe specifice de la discipline diferite*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Integrează resurse educaționale deschise (RED) relevante pentru dezvoltarea competențelor, respectând principiile eticii digitale
- *identificarea de resurse RED pe platforme educaționale relevante pentru învățământul primar* - *analiza unor cazuri de utilizare a materialelor online și discutarea drepturilor de autor și a licențelor deschise* - *realizarea unor prezentări interactive sau a unui joc didactic folosind instrumente gratuite (ex. Wordwall, Genially etc.)* - *alegerea celei mai potrivite resurse digitale pentru a ilustra un concept abstract într-o lecție integrată* - *aplicarea unei grile de evaluare asupra unei resurse găsite online (relevanță, acuratețe, accesibilitate)*
CS 4.2. Evaluează critic rolul utilizării diverselor resurse educaționale în susținerea agentivității elevilor
- *analiza rolului materialelor Montessori în dezvoltarea capacității de auto-corecție a copilului* - *crearea unor fișe de lucru cu sarcini la alegere, care să permită elevului să decidă modul de rezolvare*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XI-a
CS 5.1. Valorifică practici parteneriale în activitatea didactică, adaptând limbajul și canalul de comunicare la particularitățile de vârstă și la nevoile individuale
- *prezentarea beneficiilor învățării integrate într-un limbaj accesibil* - *crearea unui model de informare săptămânală pentru părinți privind activitățile desfășurate în clasă* - *proiectarea unei activități realizate în colaborare cu o bibliotecă sau un muzeu local*
CS 5.2. Asociază intervențiilor educaționale semnificații axiologice specifice incluziunii, diversității și respectului, dezvoltării durabile, contribuind la crearea unui climat educațional sigur și prietenos
- *analiza unor texte literare pentru copii și identificarea mesajelor care promovează respectul pentru diversitate* - *planificarea unor activități care să celebreze diferite culturi prezente în comunitate* - *stabilirea, în mod participativ, a regulilor, având la bază respectul reciproc și siguranța emoțională*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XI-a
CS 6.1. Reflectează asupra propriei evoluții școlare din perspectiva alegerii între diferite alternative educaționale
- *reflecție asupra factorilor care l-au motivat pe elev de-a lungul anilor, raportându-se la modul în care alternativele încurajează curiozitatea naturală* - *analiza modului în care gândirea divergentă a fost încurajată sau inhibată în parcursul școlar propriu, prin raportare la flexibilitatea modelelor alternative* - *desfășurarea unor exerciții de introspecție - Dacă aș fi fost un elev Montessori… – imaginarea impactului pe care un alt model pedagogic l-ar fi avut asupra propriei personalități*

Clasa a XI-a
CS 6.2. Explorează trasee de evoluție profesională specifice diferitelor alternative educaționale
- *investigarea cerințelor de formare pentru a deveni învățător în diferite alternative educaționale* - *realizarea de discuții cu un cadru didactic care lucrează într-o alternativă educațională* - *identificarea oportunităților de formare în domeniul abordărilor integrate* - *realizarea unui ghid care să cuprindă instituțiile și centrele de formare din România ce oferă specializări în pedagogii alternative* - *analiza oportunităților de mobilitate europeană (ex. Erasmus+) care vizează schimbul de bune practici în domeniul didacticii inovative*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Alternative educaționale în învățământul primar	1.1.Alternative educaționale - concept şi specificitate 1.2.Pedagogia Montessori 1.3.Pedagogia Waldorf 1.4.Alternativa Step by Step 1.5.Pedagogia Freinet
2. Abordarea integrată a instruirii	2.1. Integrarea curriculară - concept şi necesitate. Fundamente sociale, psihologice şi pedagogice ale abordării integrate 2.2. Niveluri ale integrării curriculare 2.3. Abordări integrate ale predării-învăţării, promovate de diferite alternative educaţionale
3. Diferențierea instruirii	3.1. Premise ale diferențierii instruirii 3.2. Modalități de diferențiere a instruirii în învățământul primar
4. Strategii didactice interactive utilizate în învățământul primar	4.1. Strategii didactice interactive. Aplicaţii 4.2. Strategii didactice care promovează învăţarea integrată: învăţarea bazată pe proiect, rezolvarea de probleme, învăţarea-aventură etc.
5. Evaluarea în contextul învățării integrate	5.1. Evaluarea autentică sau evaluarea pentru învăţare: principii, metode şi tehnici 5.2. Evaluarea în contextul învăţării integrate – principii, rigori psihopedagogice, modele de concepere/ proiectare şi derulare
6. Proiectarea activităților integrate. Valorificarea noilor tehnologii în contextul integrării instruirii	6.1. Proiectarea activităţilor didactice integrate 6.2. Valorificarea noilor tehnologii de informare şi comunicare pentru proiectarea unor activităţi didactice integrate

SUGESTII METODOLOGICE

Această disciplină urmărește să faciliteze înțelegerea și aplicarea unor paradigme educaționale moderne, menite să pregătească viitorii practicieni pentru un sistem de învățământ flexibil, centrat pe elev și ancorat în realitățile secolului XXI. Activitățile de predare-învățare-evaluare pun un accent deosebit pe valorificarea experienței teoretice și practice acumulate de elevi, stimulând spiritul de observație, capacitatea de analiză critică și reflecția asupra impactului pe care diversele alternative educaționale îl au asupra dezvoltării copilului. Prin studierea acestei discipline, se urmărește structurarea unei identități profesionale care să permită viitorului învățător să aleagă și să adapteze strategii de instruire optimizate pentru diversitatea colectivelor de elevi.

În perspectiva viitoarelor roluri profesionale, strategiile didactice utilizate vor urmări să evidențieze două dimensiuni fundamentale. Pe de o parte, dimensiunea metodologică vizează stăpânirea mecanismelor de proiectare a activităților integrate și diferențiate, necesare pentru a răspunde nevoilor specifice fiecărui elev. Pe de altă parte, dimensiunea critic reflexivă încurajează examinarea alternativelor educaționale ca sursă de inspirație pentru modernizarea actului didactic în învățământul primar.

Abordarea metodologică pune accentul pe utilizarea strategiilor interactive care poziționează elevul în centrul demersului de învățare. Se încurajează aplicarea unor strategii preluate din zona educației nonformale, care permit o construcție progresivă a cunoașterii și favorizează starea de bine în mediul școlar. Resursele utilizate trebuie să fie variate, incluzând și resurse educaționale deschise (RED), integrate responsabil din perspectiva eticii digitale.

Strategiile de predare-învățare recomandate prioritizează metodele activ-participative, bazate pe cercetare-acțiune, dezbatere și rezolvare de probleme. Învățarea bazată pe proiect devine un pilon esențial, permițând elevilor să colaboreze pentru realizarea unor investigații complexe care depășesc granițele disciplinare clasice. Aceste demersuri sunt completate de simulări și jocuri de rol care pregătesc elevii pentru interacțiunea reală cu părinții și comunitatea, asigurând un climat educațional incluziv și sigur.

Astfel, recomandăm utilizarea învățării bazate pe proiect, care organizează învățarea în jurul unor teme bazate pe întrebări sau probleme care provoacă interesul elevilor și care îi implică pe aceștia în proiectare și rezolvare, în luarea deciziilor sau activitățile de investigare. Acest tip de învățare oferă elevilor posibilitatea de a lucra relativ autonom pe perioade lungi de timp și se finalizează cu produse creative. Activitățile se potrivesc cu cele din lumea reală. Acest lucru încurajează perspective interdisciplinare și le permite elevilor să joace roluri diverse și să construiască experiențe aplicabile în diferite contexte de viață, făcând învățarea autentică.

Un demers valoros în explorarea alternativelor educaționale îl reprezintă atelierele practice, unde elevii sunt provocați să proiecteze mediul de învățare dintr-o perspectivă specifică unei alternative educaționale. Această aplicație implică o argumentare a modului în care spațiul și materialele senzoriale susțin autonomia copilului. Prin acest exercițiu, conceptele teoretice specifice alternativelor educaționale devin experiențe practice de proiectare a mediului de instruire.

O altă strategie ce poate fi utilizată este controversa creativă, având ca punct de pornire diversitatea pedagogică. Elevii pot fi puși în situația de a argumenta, din roluri diferite, beneficiile evaluării descriptive, exersând astfel strategii de argumentare. Acest tip de simulare pregătește viitorul practician pentru dialogul autentic cu părinții și pentru promovarea unor valori precum respectul pentru diversitate și incluziunea.

În final, integrarea tehnologiei va permite elevilor să evalueze și să adapteze aplicații moderne pentru susținerea agentivității elevului. Astfel, elevii vor învăța să utilizeze tehnologia ca pe un instrument care facilitează instruirea diferențiată și accesibilitatea informației pentru toți copiii, indiferent de nivelul lor de dezvoltare.

Evaluarea la această disciplină va urmări cu precădere capacitatea de transfer a teoriilor pedagogice în soluții didactice viabile. Accentul va cădea pe utilizarea unor instrumente de evaluare

precum jurnalele de reflexie, grilele de analiză a unor secvențe didactice filmate și proiectele interdisciplinare, care să reflecte nu doar stăpânirea conceptelor, ci și disponibilitatea de a inova.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. AUSUBEL, D., ROBINSON, R., Învăţarea în şcoală. O introducere în psihologia pedagogică, E.D.P., Bucureşti, 1981.
2. BÎRZEA, C., Arta şi ştiinţa educaţiei, E.D.P., Bucureşti, 1995.
3. BOCOȘ, M., JUCAN, D., Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor, Ed. Paralela 45, Pitești, 2007.
4. CERGHIT, I., Modele de instruire alternative şi complementare, Ed. Aramis, Bucureşti, 2002.
5. CIOLAN, L. Dincolo de discipline. Ghid pentru învăţarea integrată/cross-curriculară. Bucureşti: Centrul „Educaţia 2000+/Humanitas, 2003.
6. CIOLAN, L., Învăţarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Ed. Polirom, Iaşi, 2008.
7. CREŢU, C., Curriculum diferenţiat şi personalizat, Ed. Polirom, Iaşi, 1998.
8. CRISTEA, S., Dicţionar de termeni pedagogici, E.D.P., Bucureşti, 1998.
9. CUCOŞ, C. (Coord.), Psihopedagogie pentru examenul de definitivare şi grade didactice, Ed. Polirom, Iaşi, 1998.
10. DELACOUR, J. Introducere în neuroştiinţele cognitive. Iaşi: Ed. Polirom, 2001.
11. DUMITRU, Al.I., Dezvoltarea gândirii critice şi învăţarea eficientă. Timişoara: Ed. de Vest, 2000.
12. D'HAINAUT, L. (Coord.), Programe de învăţământ şi educaţie permanentă, E.D.P., Bucureşti, 1981.
13. FREINET, C., The Freinet modern school movement: Cooperative learning and social education. Edwin Mellen Press, 1993
13. GAGNE, R., BRIGGS, L. J., Principii de design al instruirii, E.D.P., Bucureşti, 1977.
14. GAGNE, R., Condiţiile învăţării, E.D.P., Bucureşti, 1975.
15. HATTIE, J., *Învățarea vizibilă*, Editura Trei, București, 2014.
16. ISTRATE, O., VELEA, S., CEOBANU, C. Pedagogie digitală, Polirom, Iași, 2025.
IUCU. R.B., Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. Polirom, Iași, 2008.
17. JINGA, I., NEGREŢ, I., Învăţarea eficientă, Ed. EDITIS, Bucureşti, 1994.
17. LILLARD, A. S., Montessori: The science behind the genius (3rd ed.). Oxford University Press, 2017
18. NEACȘU, I., Instruire şi învăţare, E.D.P., Bucureşti, 1999.
19. NECULAU, A., COZMA, T. (Coord.), Psihopedagogie pentru examenul de definitivat şi gradul II, Ed. S. Haret, Iaşi, 1999.
20. OPREA, C., Strategii didactice interactive. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 2007.
21. PÂNIȘOARĂ, I. O., *Comunicarea eficientă*, Polirom, Iași, 2015
PÂNIȘOARĂ, I.O. (coord.) Enciclopedia metodelor de învățământ. Polirom, Iași, 2024.
22. POTOLEA, D. Interdisciplinaritatea conţinutului învăţământului: tipologie şi câteva implicaţii. Bucureşti: Revista de pedagogie, nr. 8, 1983.
23. POTOLEA, Dan, PĂUN, Emil, (Coord.) Pedagogie. Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative, Ed. Polirom, Iaşi, 2002.
24. TUDOR, L.S. Elemente de teoria instruirii. Aplicații teoretice și practice pentru învățământul preșcolar și primar. Ed. Ars Libri, București, 2013.
24. VĂIDEANU, G., Educaţia la frontiera dintre milenii, Ed. Politică, Bucureşti, 1988.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Câmpean Ioana-Maria	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr”, Cluj-Napoca, Cluj
Dumitru Adriana	Liceul Pedagogic „Matei Basarab”, Slobozia, Ialomița
Vakulovski Carmina-Daniela	Colegiul Național „Andrei Șaguna”, Brașov, Brașov
Chițu Eugenia - Larisa	Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 20

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie –
Managementul clasei de elevi. Proiecte și parteneriate educaționale

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 20
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul clasei de elevi. Proiecte și parteneriate educaționale Clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Managementul clasei de elevi***. ***Proiecte și parteneriate educaționale*** face parte din curriculumul de specialitate (CS) și se adresează elevilor din învățământul liceal, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.

Disciplina contribuie la dezvoltarea profilului absolventului de liceu pedagogic prin formarea competențelor de gestionare a situațiilor educaționale, colaborare cu familia și comunitatea și asumarea responsabilității profesionale în exercitarea rolului didactic. Activitățile propuse vor urmări dezvoltarea capacității viitorilor învățători de a gestiona diversitatea din clasa de elevi și de a crea un climat educațional incluziv, bazat pe respect, cooperare și valorizarea diferențelor individuale.

Disciplina valorifică un buget de timp de **2 ore/săptămână**, pe durata clasei a XII-a. Această programă răspunde unei nevoi duble și esențiale pentru viitorii absolvenți ai profilului pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar:

- nevoia de profesionalizare a rolului managerial (dimensiunile ergonomică, psihologică și socială etc.), necesară pentru gestionarea eficientă a colectivului de elevi în contexte școlare diverse;
- nevoia de proiectare și implementare a parteneriatelor educaționale, ca mecanism de sprijin pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor din învățământul primar.

Modul în care cadrul didactic gestionează variabilele clasei, de la dispunerea mobilierului la dinamica grupurilor, influențează direct climatul de învățare și performanța școlară. Dezvoltarea competențelor de management al clasei și al relațiilor parteneriale este fundamentală pentru:

- crearea unui mediu de învățare sigur, incluziv și stimulativ, bazat pe norme clare și negociate;
- prevenirea și gestionarea eficientă a situațiilor de criză educațională și a conflictelor;
- optimizarea relației școală-familie-comunitate prin proiecte educaționale implementate în parteneriat.

Programa școlară acoperă 75% din orele de predare și de evaluare, lăsând la dispoziția cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei. Raportat la profilul absolventului de liceu, disciplina contribuie direct la dezvoltarea de competențe cheie, după cum urmează:

- Comunicare în limba maternă, prin argumentarea strategiilor de intervenție și medierea conflictelor în grup.
- Competență digitală, prin utilizarea platformelor de colaborare pentru proiecte și gestionarea resurselor educaționale digitale.
- A învăța să înveți, prin autoreflecție asupra propriului stil managerial și adaptarea învățării la nevoile specifice ale clasei.
- Competențe sociale și civice, vizând modelarea comportamentelor prosociale, respectarea diversității și exercitarea cetățeniei active în școală.
- Spirit de inițiativă și antreprenoriat, prin proiectarea, organizarea și evaluarea de proiecte educaționale și parteneriate cu comunitatea.
- Sensibilizare și exprimare culturală, prin valorificarea dimensiunii estetice a spațiului educațional și promovarea unui climat intercultural în clasă.

Disciplina ***Managementul clasei de elevi. Proiecte și parteneriate educaționale*** valorifică experiența de practică pedagogică a fiecărui elev, dar și achizițiile dobândite la disciplinele psihopedagogice studiate anterior, pregătind viitorul învățător să construiască medii de învățare pozitive.

Programa este elaborată în concordanță cu structura specifică a programelor școlare, cuprinzând:

- nota de prezentare – oferă viziunea asupra disciplinei și conexiunea cu profilul de formare;
- competențe generale – derivate din profilul absolventului, acestea vizează analiza conceptelor pedagogice, proiectarea activităților, evaluarea proceselor educaționale, utilizarea resurselor, comunicarea eficientă și asumarea eticii profesionale;
- competențe specifice și exemple de activități de învățare – corelate pentru a asigura trecerea de la teorie la practica managerială;
- conținuturi – structurate pe palierele esențiale: dimensiuni manageriale, strategii de intervenție, comunicare, parteneriate și deontologie;
- sugestii metodologice – pun accent pe metode activ-participative, studii de caz și învățare prin proiect.

Lectura integrală și personalizată a programei reprezintă o condiție indispensabilă pentru proiectarea didactică, oferind profesorului libertatea de a adapta demersul la realitățile specifice ale școlii și ale comunității locale.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.

CS 1.1. Identifică dimensiunile managementului clasei de elevi (ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională, inovatoare) în diverse contexte educaționale
- *identificarea dimensiunilor managementului clasei: ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională, inovatoare* - *descrierea rolului fiecărei dimensiuni în organizarea și conducerea clasei*

- *examinarea unor studii de caz sau situații din practica pedagogică, din punctul de vedere al evidențierii diferitelor dimensiuni manageriale* - *observarea aplicării diferitelor dimensiuni ale managementului clasei: amenajarea spațiului (ergonomic), motivarea elevilor (psihologic), colaborarea în grupuri (social), respectarea regulamentului (normativ), organizarea activităților (operațional), introducerea de metode noi (inovatoare)* - *completarea unor fișe sau hărți conceptuale pentru fiecare dimensiune a managementului clasei observată*
CS 1.2. Evaluează critic rolurile manageriale ale cadrului didactic (planificare, organizare, comunicare, conducere, coordonare, îndrumare, motivare, consiliere, control, evaluare) în contextul practicii pedagogice.
● *identificarea principalelor roluri manageriale: planificare, organizare, comunicare, conducere, coordonare, îndrumare, motivare, consiliere, control, evaluare etc.;* ● *descrierea responsabilităților cadrului didactic în fiecare rol managerial* ● *examinarea unor situații din practica pedagogică (activități simulate sau observate în clasă) pentru a evidenția manifestarea practicilor manageriale* ● *compararea abordărilor manageriale specifice rolurilor îndeplinite de diferite cadre didactice în gestionarea clasei* ● *analizarea dilemelor și provocărilor întâlnite în exercitarea rolurilor manageriale* ● *elaborarea unui mini-ghid sau plan de acțiune pentru aplicarea eficientă a rolurilor manageriale în activitățile viitoare*
CS 1.3. Analizează structura și tipologia situațiilor de criză educațională din clasa de elevi, evidențiind cauzele, manifestările și efectele acestora
- *identificarea tipurilor de situații de criză care pot apărea în clasa de elevi (conflict între elevi, absenteism, probleme de disciplină, conflicte cu cadrele didactice, evenimente neprevăzute etc.),observând și/sau analizând situații date* - *descrierea structurii unei situații de criză educațională: cauze, manifestări, efecte* - *exemplificarea situațiilor de criză educațională din experiența personală sau din studii de caz* - *identificarea factorilor care generează crizele: individuali (nevoi, emoții, comportamente), de grup (relații interpersonale, dinamica grupului), organizaționali (program, resurse, reguli)* - *realizarea unor scheme pentru a corela tipul crizei cu cauzele, manifestările și efectele*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

CS 2.1. Concepe scenarii de amenajare a spațiului educațional adaptate diferitelor tipuri de sarcini didactice
- *identificarea factorilor care influențează confortul și funcționalitatea spațiului educațional: dimensiunea și poziția mobilierului, distanțele între elevi, iluminatul, accesibilitatea resurselor etc.* - *exemplificarea efectelor unor variante de amenajări ale spațiului educațional asupra atenției, implicării și interacțiunilor elevilor* - *analizarea avantajelor și dezavantajelor diferitelor modalități de amenajare a spațiului educațional în raport cu tipul sarcinii didactice* - *evaluarea impactului fiecărui tip de amenajare a spațiului educațional asupra colaborării, comunicării și controlului clasei* - *observarea efectelor diferitelor scenarii de amenajare a spațiului educațional în situații practice reale sau simulate*

- *realizarea unor simulări sau amenajări reale în clasă sau pe schițe/ machete, în format digital sau analog* - *elaborarea unui set de recomandări pentru îmbunătățirea ergonomiei spațiului educațional*
CS 2.2. Propune strategii de prevenție și de intervenție pentru gestionarea abaterilor comportamentale sau a situațiilor de criză educațională în clasa de elevi
- *recunoașterea tipurilor de abateri comportamentale frecvent întâlnite în învățământul primar* - *identificarea situațiilor de criză în clasa de elevi (conflicte între elevi, conflicte între elevi și cadre didactice, conflicte cu părinții etc.)* - *analiza de studii de caz/ realizarea de simulări pentru a exemplifica abateri comportamentale sau situații de criză* - *identificarea strategiilor posibile de intervenție în prevenirea/ gestionarea abaterilor comportamentale sau a situațiilor de criză educațională în clasa de elevi* - *compararea eficienței strategiilor în funcție de tipul abaterii sau crizei* - *conceperea unor planuri de intervenție adaptate fiecărei situații de criză sau abateri comportamentale* - *redactarea unui ghid de bune practici pentru prevenție și/sau intervenție în clasa de elevi*
CS 2.3. Valorifică dimensiunea normativă a clasei de elevi pentru promovarea coeziunii clasei și unei culturi grupale pozitive
- *identificarea regulilor și normelor clasei: reguli de comportament, de comunicare, de colaborare etc.* - *examinarea unor situații reale sau simulate în care aplicarea normelor clasei influențează comportamentul elevilor și climatul educațional* - *identificarea efectelor respectării sau nerespectării normelor asupra interacțiunilor dintre elevi* - *formularea de reguli și proceduri adaptate specificului clasei și vârstei elevilor, cu implicarea directă a beneficiarilor educației* - *crearea unor instrumente vizuale sau materiale care să susțină cultura normativă (afișe, contracte de grup, cod de comportament etc.)* - *reflecția asupra modului în care practicile normative specifice pot fi ajustate pentru a răspunde nevoilor grupului de elevi*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

CS 3.1. Utilizează instrumente adecvate de cunoaștere a personalității elevilor, în cadrul practicii pedagogice
- *prezentarea instrumentelor de cunoaștere a personalității elevilor, în raport cu dimensiunile managementului clasei de elevi* - *analiza avantajelor și limitărilor instrumentelor de cunoaștere a personalității elevilor în contexte didactice variate* - *discutarea modului în care rezultatele aplicării instrumentelor de cunoaștere a personalității elevilor pot ghida intervențiile didactice și strategia managerială* - *completarea fișelor de observație sau a grilelor de evaluare în timpul activităților simulate sau reale* - *compararea datelor obținute prin diferite instrumente de cunoaștere a personalității elevilor*
CS 3.2. Evaluează eficiența strategiilor de management al clasei aplicate în activitățile educaționale derulate în cadrul practicii pedagogice

- *evidențierea diferitelor strategii de management al clasei de elevi care sunt eficiente în raport cu colaborarea/ relaționarea, comunicarea, motivația, prevenția și intervenția etc* - *valorificarea noțiunilor specifice dimensiunilor managementului clasei de elevi pentru a construi și aplica strategii manageriale eficiente* - *analiza de strategii manageriale în vederea formulării de recomandări/ sugestii de eficientizare a acestora*
CS 3.3. Analizează consecințele utilizării tehnicilor procedurale în managementul problemelor disciplinare (ex. ignorarea, controlul proxemic etc.), dezvoltând o atitudine responsabilă față de intervențiile manageriale în clasa de elevi
- *analizarea efectelor tehnicilor procedurale în prevenirea abaterilor comportamentale, în menținerea disciplinei și a unui climat educațional optim* - *examinarea efectelor intervențiilor manageriale asupra comportamentului elevilor și asupra climatului optim* - *compararea consecințelor pozitive și negative ale utilizării diferitelor tehnici procedurale* - *analizarea unor studii de caz sau scenarii simulate privind gestionarea problemelor disciplinare* - *identificarea riscurilor utilizării inadecvate a tehnicilor procedurale asupra climatului educațional* - *formularea de recomandări pentru îmbunătățirea intervențiilor manageriale personalizate, în diferite situații educaționale și pentru diferite categorii de educabili (copii cu CES, copii aparținând grupurilor defavorizate socio-economic etc.)*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

CS 4.1. Integrează tehnologia educațională în proiecte și activități de grup, respectând principiile utilizării responsabile.
- *identificarea tipurilor de tehnologii educaționale utilizate în managementul clasei de elevi (platforme educaționale, aplicații interactive, resurse multimedia, instrumente digitale de colaborare)* - *analizarea avantajelor și limitărilor utilizării tehnologiei în managementul clasei de elevi* - *analizarea unor situații problemă privind utilizarea neadecvată a tehnologiei în contextul relațiilor educaționale în clasa de elevi* - *evidențierea rolului cadrului didactic în promovarea utilizării responsabile a tehnologiei în contextul managementului clasei de elevi, al comunicării cu părinții și al parteneriatelor educaționale* - *elaborarea unor proiecte de parteneriat educațional care integrează resurse digitale*
CS 4.2. Valorifică resursele comunității locale (biblioteci, muzee, instituții) în cadrul parteneriatelor educaționale
- *identificarea tipurilor de instituții și resurse ale comunității cu potențial educațional (biblioteci, muzee, centre culturale, instituții publice, organizații locale)* - *explicarea conceptului de parteneriat educațional și a beneficiilor acestuia;* - *analizarea unor exemple de bune practici privind colaborarea cu instituții locale* - *elaborarea unor propuneri de activități educaționale realizate în colaborare cu instituții ale comunității* - *planificarea etapelor organizării activităților/ proiectelor de parteneriat educațional (pregătire, desfășurare, evaluare etc.)*
CS 4.3. Evaluează critic calitatea și adecvarea resurselor educaționale disponibile pentru nevoile grupului clasă

- *analizarea rolului resurselor educaționale în facilitarea învățării și susținerea managementului clasei* - *valorificarea resurselor educaționale potrivite pentru diferite situații de management al clasei* - *evaluarea eficienței resurselor educaționale utilizate în situații concrete de management al clasei*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

CS 5.1. Aplică tehnici de comunicare eficientă în interacțiunile cu elevii, cultivând respectul și empatia în relația profesor-elev
- *ilustrarea conceptului de comunicare eficientă în contexte educaționale concrete* - *identificarea elementelor comunicării eficiente: ascultarea activă, mesajul clar, feedback-ul constructiv, limbajul nonverbal adecvat etc.* - *exemplificarea formelor de comunicare educațională adecvate și inadecvate în contexte pedagogice variate* - *identificarea barierelor în comunicarea educațională și a modalităților de depășire a acestora* - *participarea la jocuri de rol sau simulări de interacțiune profesor–elev, elev – elev, profesor – părinte, în contexte educaționale variate* - *aplicarea tehnicilor de ascultare activă, formularea mesajelor clare și oferirea de feedback constructiv*
CS 5.2. Proiectează strategii de comunicare cu părinții pentru informare, consiliere și implicare în activitățile educaționale
- *inventarierea formelor de comunicare cu părinții: ședințe cu părinții, întâlniri individuale, comunicare scrisă, platforme digitale, activități comune* - *examinarea unor situații reale sau simulate privind comunicarea cu părinții;* - *identificarea dificultăților și barierelor în comunicarea cu familia și a modalităților de depășire a acestora* - *elaborarea unor scenarii de interacțiune cu părinții în situații educaționale diverse* - *participarea la jocuri de rol sau simulări de situații de comunicare cu părinții* - *formularea de recomandări pentru îmbunătățirea colaborării cu părinții și implicarea acestora în activitățile educaționale*
CS 5.3. Valorifică abilități de mediere a conflictelor și de promovare a cooperării în cadrul clasei de elevi
- *identificarea tipurilor de intervenție în situații de conflict în clasa de elevi* - *exemplificarea unor intervenții de mediere a situațiilor conflictuale din contexte educaționale reale sau simulate* - *analizarea rolului cadrului didactic în medierea conflictelor și în facilitarea cooperării* - *compararea diferitelor strategii de rezolvare a conflictelor în funcție de contextul educațional* - *participarea la jocuri de rol sau simulări de mediere a conflictelor între elevi*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

CS 6.1. Identifică normele etice și deontologice în relația cu elevii, familiile și colegii în contexte educaționale diverse
- *ilustrarea normelor etice aplicabile în relația cu elevii, familiile și colegii* - *analizarea unor situații reale sau simulate privind respectarea sau încălcarea normelor etice*

- *participarea la jocuri de rol sau simulări privind interacțiunea etică în contexte educaționale variate* - *selectarea comportamentelor dezirabile în diferite situații profesionale* - *formularea unor reguli de conduită profesională în activitatea didactică* - *participarea la dezbateri privind responsabilitatea profesională* - *reflecția asupra rolului eticii în consolidarea imaginii și credibilității cadrului didactic*
CS 6.2. Analizează dileme etice specifice managementului clasei și parteneriatelor educaționale, propunând soluții fundamentate
- *ilustrarea conceptului de dilemă etică în contextul activității didactice* - *descrierea factorilor care influențează deciziile etice ale cadrului didactic* - *valorificarea prevederilor codului etic al școlii în analiza dilemelor etice și profesionale* - *exemplificarea unor dileme etice din contexte educaționale reale sau simulate* - *analizarea unor studii de caz privind dileme etice în activitatea didactică*
CS 6.3. Evaluează critic rolul și responsabilitățile etice ale cadrului didactic în gestionarea situațiilor de criză, manifestând prudență și discernământ în aplicarea microdeciziilor educaționale
- *exemplificarea unor situații de criză care necesită intervenții rapide și responsabile* - *identificarea consecințelor deciziilor luate asupra elevilor, climatului clasei și relațiilor educaționale* - *ilustrarea importanței prudenței și discernământului în luarea deciziilor educaționale* - *analizarea riscurilor asociate intervențiilor neadecvate sau pripite*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dimensiuni ale managementului clasei	1.1. Dimensiunea ergonomică 1.2. Dimensiunea psihologică 1.3. Dimensiunea socială 1.4. Dimensiunea normativă 1.5. Dimensiunea operațională 1.6. Dimensiunea inovatoare
2. Strategii de management al clasei	2.1. Strategii de organizare a timpului și spațiului pentru activități frontale, individuale și de grup. 2.2. Tehnici procedurale pentru gestionarea abaterilor comportamentale 2.3. Planificarea activităților educaționale și integrarea resurselor adecvate grupului 2.4. Instrumente de observare și evaluare a comportamentului elevilor 2.5. Aplicarea microdeciziilor educaționale și evaluarea impactului acestora asupra elevilor
3. Comunicarea în managementul clasei	3.1. Comunicarea didactică în contextul managementului clasei și a relațiilor parteneriale 3.2. Strategii de informare, consiliere și implicare a părinților în activitățile educaționale. 3.3. Metode de promovare a cooperării și medierea conflictelor în grup. 3.4. Regulile comunicării eficiente și abordarea situațiilor conflictuale sau problematice.

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Parteneriate educaționale și resurse comunitare	4.1. Identificarea și utilizarea resurselor comunității: biblioteci, muzee, instituții culturale și educaționale etc. 4.2. Planificarea și derularea activităților în parteneriat cu părinții și comunitatea. 4.3. Evaluarea eficienței parteneriatelor și impactul acestora asupra dezvoltării elevilor. 4.4 Organizarea de activități care integrează resursele locale și digitale pentru învățarea activă.
5. Etica și deontologia profesională	5.1. Normele etice și deontologice în relația cu elevii, părinții și colegii. 5.2. Responsabilități etice ale cadrului didactic în situații de criză și aplicarea microdeciziilor educaționale. 5.3. Dileme etice în managementul clasei și parteneriatele educaționale

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Managementul clasei de elevi în învățământul primar. Proiecte și parteneriate educaționale*** urmărește să faciliteze înțelegerea și aplicarea principiilor de organizare a colectivului de elevi și gestionarea eficientă a parteneriatelor educaționale, în scopul stimulării cooperării, prevenirii conflictelor și asigurării unui climat de învățare sigur și incluziv. Activitățile de predare-învățare-evaluare vor pune accent pe valorificarea experienței de practică pedagogică, stimularea spiritului de observație și a capacității de analiză a dinamicii de grup specifice școlarului mic. Activitățile didactice vor valorifica principiile învățării experiențiale, oferind elevilor oportunități de analiză și reflecție asupra situațiilor întâlnite în practica pedagogică.

În perspectiva viitoarelor roluri profesionale, strategiile didactice utilizate vor urmări să evidențieze și să valorifice:

- **dimensiunea managerială** - proiectarea activităților, organizarea spațiului și timpului, utilizarea critică a resurselor educaționale și coordonarea grupurilor de elevi prin exercitarea microdeciziilor educaționale.
- **dimensiunea partenerială** - comunicarea eficientă cu familia și comunitatea, proiectarea unor activități de colaborare și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea holistică a elevilor.

Abordarea metodologică va pune accent pe utilizarea strategiilor didactice interactive care plasează elevii în centrul demersului didactic și valorizează experiența anterioară a acestora în procesul de învățare.

Exemple:

- **Învățarea bazată pe proiect** - implică elevii în investigarea unei teme reale, care presupune parcurgerea etapelor de planificare, implementare și evaluare, finalizându-se cu un produs concret (ex. macheta ergonomică a clasei) care demonstrează competențele de management și de colaborare dobândite.
- **Studiul de caz** constă în analiza detaliată a unor situații concrete de interacțiune din clasa de elevi sau a unor situații de criză educațională. Elevii identifică factorii care au

generat situația, individuali, de grup sau organizaționali, și propun soluții de intervenție bazate pe informațiile teoretice dobândite.

- **Mozaicul** poate fi utilizat pentru studierea dimensiunilor managementului clasei. Elevii devin experți într-o dimensiune specifică și predau colegilor informația, exersând abilități de comunicare și cooperare.
- **Jocul de rol**, în care elevii își asumă roluri de învățător, părinte sau elev pentru a exersa abilități de mediere a conflictelor, tehnici de ascultare activă sau strategii de consiliere a familiei în contexte ipotetice.
- **Harta mentală** reprezintă o formă de organizare grafică a ideilor pornită de la un concept central, precum, spre exemplu, rolurile manageriale ale cadrului didactic. Elevii evidențiază rolurile (planificare, organizare, comunicare, motivare, coordonare, consiliere, control, evaluare) și legăturile între acestea.

Evaluarea va urmări capacitatea de a operaționaliza conceptele teoretice în contexte educaționale reale. Se recomandă utilizarea unor metode variate, de la autoevaluarea progresului prin jurnale de reflecție, până la evaluarea produselor (portofoliul, grile de observare a situațiilor de criză). În spiritul evaluării autentice, activitățile de simulare și analizele de caz vor fi valorificate simultan ca momente de evaluare a competențelor practice și a dimensiunii etice, demonstrând prudență și responsabilitate profesională în exercitarea microdeciziilor la nivelul clasei.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. BERK, L. Infants, Children, and Adolescents. Pearson, 2022.
2. BOCOȘ, M. Didactica disciplinelor pedagogice. Paralela 45, 2021.
3. BOCOȘ, M. Parteneriatul educațional. Paralela 45, 2022.
4. BOCOȘ, M., & CHIȘ, V. Tehnologii educaționale moderne. Paralela 45, 2021.
5. BOCOȘ, M., & POP, I., Managementul clasei în învățământul primar. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2019.
6. CAMPBELL, E. Teaching Ethically. Routledge, 2013.
7. CASEL. SEL Framework. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, 2020.
8. CERGHIT, I. Metode de învățământ. Polirom, 2020.
9. CHARLES, C.M, COLE, K.M., Managementul clasei de elevi. Metode și modele, Editura Polirom, Iași, 2026
10. CUCOȘ, C. Pedagogie. Polirom, 2021.
11. DRAKE, S., & REID, J. Integrated Curriculum. ASCD, 2020.
12. EMMER, E. T., & STOUGHT, L. M.,. Classroom Management: A Critical Part of Educational, 2001
13. EPSTEIN, J. School, Family, and Community Partnerships. Westview Press, 2018.
14. EVERTSON, C., & WEINSTEIN, C. (Eds.). Handbook of Classroom Management. Routledge, 2013.
15. GARTRELL, D., Guiding Young Children: Effective Strategies for Classroom Management. Cengage, 2012.
16. HATTIE, J., Învățarea vizibilă, Editura Trei, București, 2014.
17. ILIESCU, M., & RUSU, C., Psihologia și pedagogia copilului – perspective practice. București: Didactică și Pedagogică., 2018.

18. ISTRATE, O., VELEA,'S., CEOBANU, C. Pedagogie digitală, Polirom, Iași, 2025.
19. IUCU, R. Managementul clasei de elevi. Polirom, 2018.
20. JONES, V. F., & JONES, L. S., Comprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems. Boston: Pearson, 2021.
21. MARZANO, R. Classroom Management That Works. ASCD, 2017.
22. MUNTEANU, A., Etica și deontologia profesională în educație. București: Universitară, 2017
23. NECULAU, A. Psihologia educației și a dezvoltării. Polirom, 2020.
24. NELSEN, J., Disciplina pozitiva. Ghidul profesorului de la A la Z. Editura Playful learning, Cluj Napoca, 2016
25. NICOLESCU, L., Strategii didactice și resurse educaționale pentru clasa primară. București: Editura Sigma, 2016.
26. OLSEN, J. , NIELSEN, Th., Noi metode și strategii pentru managementul clasei. București: Didactica Publishing House, 2009.
27. PAPALIA, D., & MARTORELL, G. Experience Human Development. McGraw-Hill, 2021.
28. PÂNIȘOARĂ, I.-O. Psihologia copilului. Polirom, 2020.
29. PÂNIȘOARĂ, I.-O., & PÂNIȘOARĂ, G. Managementul clasei de elevi. Polirom, 2019.
30. PĂUN, E. Educația incluzivă. Polirom, 2021.
31. PAYNE. K. J., Disciplina cu suflet. Grupul Editorial Trei, București, 2023
32. PLOWMAN, L., & McPAKE, J. Young Children's Digital Lives. Routledge, 2017.
33. POPA, S., Comunicarea și colaborarea în educația primară. Iași, Polirom Educațional, 2020.
34. STAN, E., Managementul clasei și nativii digitali. Fundamentări din perspectiva neuroștiințelor. Iași: Editura Institutul European, 2021.
35. VLĂSCEANU, L. Educația digitală. Iași, Polirom, 2022.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Câmpean Ioana-Maria	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr", Cluj-Napoca, Cluj
Dumitru Adriana	Liceul Pedagogic „Matei Basarab" Slobozia, Ialomița
Vakulovski Carmina-Daniela	Colegiul Național „Andrei Șaguna", Brașov, Brașov
Chițu Eugenia Larisa	Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal" Arad
dr. Barabási Tünde	Universitatea "Babes-Bolyai" Cluj-Napoca

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 21

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Pedagogie socială

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările pedagogie generală și mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 21
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Pedagogie socială
Clasa a X-a, curriculum de specialitate

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Pedagogie socială* face parte din aria curriculară *Om și societate*, curriculumul diferențiat, conform OMEC 4350/20.06.2025 și contribuie la realizarea finalităților specifice învățământului vocațional – profilul pedagogic. Prin conținuturile și competențele specifice vizate, această disciplina urmărește să le dezvolte elevilor capacitatea de a studia problematica educației din perspectiva cerințelor sociale.

Accentul este pus pe dimensiunea socială a educației, pe formarea tinerei generații conform idealurilor valorizate de o anumită societate la un moment dat, pe explicarea raporturilor de interdeterminare reciprocă dintre școală și societate.

Disciplina *Pedagogie socială* vizează așadar structurarea actului educativ și optimizarea raporturilor dintre școală și comunitate, pe baza cunoașterii cerințelor societății, dar și aspecte ale dezvoltării sociale a ființei umane și condițiile în care nu se realizează integrarea sa socială (disfuncții ale modului de interrelaționare și socializare, inadaptare socială, eșec etc.)

Elevii sunt încurajați să dezvolte o atitudine reflexivă și etică față de rolul pedagogului în comunitate, să utilizeze critic și responsabil resursele educaționale și să-și fundamenteze deciziile pedagogice pe o cunoaștere aprofundată a realităților sociale. Activitățile de învățare promovate în cadrul disciplinei favorizează învățarea activă și experiențială prin intermediul studiilor de caz, dezbaterilor, activităților de tip service-learning și reflecțiilor individuale. Acestea facilitează transferul cunoștințelor teoretice în situații autentice contribuind la formarea unei identități profesionale orientate spre incluziune, responsabilitate socială și respectarea principiilor deontologiei profesionale. Programa răspunde nevoii de formare a viitorilor specialiști capabili să analizeze critic realități socio-educaționale, să proiecteze intervenții adaptate diferitelor categorii de beneficiari și să evalueze impactul acestora din perspectiva incluziunii și echității.

În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- profilul de formare al absolventului de liceu;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023;
- dezvoltările recente din domeniul pedagogiilor sociale;
- ghiduri și recomandări cuprinse în documente naționale, europene și internaționale.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **2 ore pe săptămână.**

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite în cadrul procesului de dezvoltare a curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întregul parcurs de formare de specialitate din cadrul profilului pedagogic, subsumand finalitățile disciplinelor psihopedagogice.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Exemple de activități de învățare - sugestii de activități de învățare corelate cu fiecare competență specifică, având caracter non - obligatoriu (așa cum indică și denumirea secțiunii, acestea sunt „exemple", prin urmare pot fi utilizate ca atare sau pot fi adaptate ori înlocuite cu activități propuse de profesor);

Conţinuturile învăţării sunt mijloace informaționale relevante pentru dezvoltarea competențelor;

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Această disciplină asigură o continuitate firească, transferând achizițiile învățării dobândite în clasa a IX-a bazate pe fundamentele teoretice ale educației către problematica relațiilor de strânsă interdependență dintre contextul social și procesul educațional.

Pedagogia socială reprezintă astfel o pârghie operațională esențială pentru formarea abilităților și competențelor profesionale viitorilor pedagogi și mediatori școlari, valorificând conexiuni interdisciplinare cu domenii precum *psihologia socială*, *sociologia* și *asistența socială*.

COMPETENȚE GENERALE

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a X-a
CS 1.1. Descrie rolul pedagogiei sociale în contextul științelor educației, dar și în raport cu alte domenii științifice
- compararea conceptelor educație–socializare–integrare socială prin intermediul unor organizatori grafici (scheme/hărți conceptuale/ diagrame venn) *- activitate de „Jigsaw reading" - împărțirea unui text despre etapele constituirii pedagogiei sociale și prezentarea ideilor esențiale*

Clasa a X-a
- *aplicarea tehnicii Cornell Notes pentru un text pedagogic referitor la conexiuni interdisciplinare între pedagogia socială și domeniile înscrise în sfera științelor socio-umaniste* - *discutarea ghidată a unor studii de caz privind abandonul școlar,/grupurile vulnerabile, identificând rolul educației din perspectiva cerințelor sociale* - *elaborarea unei hărți conceptuale interdisciplinare pedagogie–sociologie–psihologie, utilizând aplicații digitale colaborative (Padlet/Miro/DigiPad)* - *realizarea unui sondaj privind percepția elevilor asupra rolului școlii, colectarea și reprezentarea datelor prin formulare digitale (Google Forms, Sheets)* - *activități de reflecție asupra relațiilor de interdependență dintre societate și procesul educațional realizate de elevi.*
CS 1.2. Explică rolul intervențiilor socio-educaționale pentru persoane/grupuri sociale în situații de risc, în concordanță cu nevoile acestora și cu reperele teoretice însușite
- *realizarea un album cu fotografii sugestive care surprind problemele, aspectele pozitive și negative ale școlii, comunității, societății actuale și abordând tehnica PhotoVoice* - *participarea la jocuri de rol privind consilierea unui elev aflat în risc educațional și completarea unei fișe de intervenție* - *analiza unor situații problemă (bullying, absenteism, marginalizare) și formularea de soluții argumentate* - *proiectarea în echipă a unei campanii de prevenire a violenței școlare, realizând materiale informative utilizând aplicații de design educațional (Canva; Slido)* - *analiza unor ghiduri naționale, europene, internaționale (UNICEF, Eurydice, Salvați Copiii, Asociația CIVICA etc.) pentru identificarea unor strategiilor de intervenție adecvate în cazul persoanelor ce provin din grupuri vulnerabile* - *organizarea unei activități de tip service-learning (sprijin educațional pentru grupuri dezavantajate) și redactarea unor fișe de reflecții privind rolul pedagogului social în comunitatea educațională* - *redactarea unor texte care să includă argumente pe tema respectării drepturilor omului/drepturilor copiilor.*
CS 1.3. Analizează modele pedagogice bazate pe învățarea experiențială și continuă (*lifelong and lifewide learning*) pentru a sprijini schimbările sociale dezirabile în comunitate
- *descrierea etapelor învățării experiențiale pe baza unor situații concrete de viață școlară și extrașcolară* - *realizarea de elevi a unui poster în format fizic/digital cu titlul „Povestea mea” ce va conține experiențele proprii de educație formală, nonformală și informală* - *analiza unor exemple de activități bazate pe învățarea experiențială și continuă, evidențiind beneficiile acestora asupra societății* - *analiza comparativă a unor modele pedagogice bazate pe învățarea experiențială (modelul lui John Dewey; ciclul de învățare dezvoltat de David Kolb)* - *realizarea interviului în trei trepte pornind de la problematica educației, formării și învățării pe tot parcursul vieții.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a X-a
CS 2.1. Selectează diverse abordări/strategii didactice adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor
- *analiza comparativă a strategiilor didactice tradiționale cu abordările didactice interactive, bazate pe învățarea prin descoperire, cooperare, învățarea bazată pe proiect etc* - *identificarea stilurilor de învățare ale unor beneficiari pe baza unor materiale video și stabilirea strategiilor didactice adecvate* - *exerciții de identificare a strategiilor didactice utilizate în activități parașcolare/perișcolare/extrașcolare, pornind de la exemple de bune practici* - *corelarea tipurilor de activități specifice ale pedagogului social cu cu strategiile didactice adecvate particularităților de vârstă și individuale ale beneficiarilor* - *analiza unor situații concrete care impun adoptarea unor strategii eficiente pentru formarea anumitor comportamente dezirabile (frecventarea școlii, în cazul copiilor cu absenteism; schimbarea atitudinilor față de un grup minoritar etc.)*
CS 2.2. Proiectează intervenții educaționale în funcție de caracteristicile specifice ale beneficiarilor (copii în situații de risc, persoane cu dizabilități, vârstnici) și de contextul de desfășurare (școală, spital, comunitate)
- *analiza unui plan de intervenție educațională pentru un copil aflat în risc de abandon școlar* - *proiectarea unor scurte intervenții educaționale pentru grupuri vulnerabile (copii migranți, vârstnici, persoane cu dificultăți de învățare etc.)* - *realizarea unor materiale educaționale suport (fișe, jocuri educative etc.), folosind diverse instrumente și tehnologii digitale*
CS 2.3. Utilizează tehnici de intervenție educațională (artă teatrală, educație outdoor, jocuri de societate etc.), asigurând o abordare inovatoare care să stimuleze participarea beneficiarilor aflați în situații de risc
- *aplicarea unor jocuri de rol/exerciții de dramatizare/ Bodystorming pentru dezvoltarea comunicării și cooperării în grup*

Clasa a X-a
- *organizarea unor scurte secvențe dintr-o activitate educațională de tip outdoor (jocuri de cooperare/de societate/învățare experiențială pentru diferite categorii de copii) și autoevaluarea propriilor reușite în raport cu obiectivele prestabilite* - *realizarea unui cartier, a unui oraș, a unui sat, a unei regiuni marginalizate, folosind machete/aplicații digitale precum MineCraft, evidențiind principiile acelei comunități, situațiile problematice care pot apărea la nivel social și în context educațional etc* - *prezentarea (pregătirea) unor activități artistice/piese de teatru care pot constitui "pretexte" pentru procese de învățare în cazul copiilor ce provin din medii dezavantajate (copii migranți; copii aflați în situații de delincvență juvenilă etc.)* - *elaborarea unui proiect de regenerare urbană (machete sau prin intermediul aplicațiilor digitale) care să vizeze transformarea unor zone dezavantajate (cartiere periferice), îmbunătățind imaginea publică a acestora* - *realizarea unui Teatru Forum pornind de la tema unei situații de opresiune: „Bullying în școală"; „Excluderea unui coleg din cauza etniei sau statutului social"; „Discriminarea unei persoane cu dizabilități"; „Inegalitate de gen"; „Conflict între generații" etc*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a X-a
CS 3.1. Analizează modalități de evaluare specifice pedagogului social, evidențiind rolul acestora în monitorizarea și înregistrarea progreselor diferitelor categorii de beneficiari
- *identificarea și discutarea funcțiilor evaluării pe baza unor exemple concrete de intervenții socio-educaționale* - *analiza comparativă între evaluarea tradițională și evaluarea alternativă* - *dezbatere/controversă creativă pornind de la tema evaluarea tradițională versus evaluarea autentică* - *identificarea unor modalități de evaluare a comportamentelor formate/obținute în urma intervențiilor socio-educative asupra unor grupuri vulnerabile/dezavantajate* - *exerciții de identificare a unor forme apreciere și măsurare ca operații specifice procesului de evaluare, în cadrul intervențiilor/activităților socio-educative*
CS 3.2. Aplică instrumente de evaluare pentru intervenții socio-educaționale, interpretând rezultatele evaluării pentru a formula concluzii și măsuri de optimizare a acestora
- *aplicarea unei fișe de observare în timpul unei intervenții socio-educaționale și înregistrarea comportamentelor relevante* - *realizarea unui chestionar de feedback pentru beneficiari utilizând formulare digitale (Google Forms/Microsoft Forms)* - *prelucrarea rezultatelor obținute și reprezentarea grafică a datelor (tabel/grafic)* - *propunerea de măsuri de ameliorare a intervenției educaționale în funcție de rezultatele evaluării* - *interpretarea rolului instrumentelor de înregistrare și monitorizare a intervențiilor socio-educaționele (grile, fișe, caiet de observații)* - *analiza comparativă între instrumentele și metodele de evaluare specifice domeniului pedagogiei sociale, utilizând diagrama Venn*
CS 3.3. Interpretează rezultatele evaluării activităților educative, identificând posibile distorsiuni și erori de apreciere, în scopul reglării demersului socio-educațional
- *identificarea unor erori de evaluare (de exemplu: efect de halo, efect Pygmalion, efectul de contrast etc.), pornind de la diferite demersuri de intervenție socio-educațională* - *studii de caz: interpretarea progreselor unei categorii de beneficiari, având la dispoziție anumite fișe de apreciere* - *joc de rol/teatru forum: pedagogul social interpretează rezultate, decide măsuri și propune soluții de reglare a intervențiilor socio-educaționale*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a X-a
CS 4.1. Selectează resurse educaționale diverse, inclusiv resurse educaționale deschise în corelație cu tipurile de activități/intervenții socio-educaționale specifice pedagogului școlar
- *identificarea tipurilor de resurse educaționale (fișe, materiale multimedia, instrumente și tehnologii digitale) în funcție de vârsta și particularitățile beneficiarilor* - *realizarea unui portofoliu digital (în Padlet, DigiPad etc.) cu resurse educaționale deschise specifice diferitelor categorii de beneficiari (grupuri vulnerabile* - *aplicație practică: adaptarea unei resurse educaționale deschise pentru o intervenție socio-educațională specifică unei anumite categorii de beneficiari (de ex. pentru copii aflați în situația de abandon școlar)*
CS 4.2. Utilizează resurse educaționale și comunitare în intervențiile educaționale și de mediere, adaptându-le profilului psihosocial al beneficiarilor
- *integrarea resurselor comunitare (centre educaționale, ONG-uri, servicii sociale) în proiectarea unei intervenții socio-educaționale*

Clasa a X-a
- *adaptarea materialelor educaționale la nivelul de dezvoltare și la particularitățile psihosociale ale beneficiarilor* - *elaborarea unor materiale suport personalizate (fișe, prezentări, jocuri educative) utilizând aplicații digitale* - *organizarea unei activități de mediere educațională folosind resurse comunitare și evaluarea impactului acesteia*
CS 4.3. Valorifică responsabil și etic resursele educaționale, asigurând un mediu de învățare incluziv
- *identificarea principiilor etice privind utilizarea resurselor educaționale (respectarea drepturilor de autor, protecția datelor, utilizare responsabilă)* - *selectarea materialelor educaționale accesibile și incluzive pentru beneficiari cu nevoi diverse* - *adaptarea materialelor educaționale pentru a preveni discriminarea și excluziunea* - *analizarea unor situații de utilizare neadecvată a resurselor și formularea soluțiilor corective* - *elaborarea unui set de reguli pentru utilizarea etică și responsabilă a resurselor educaționale în grup*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a X-a
CS 5.1. Elaborează mesaje cu feedback constructiv pentru a susține motivația și implicarea diferitelor categorii de beneficiari în cadrul intervențiilor socio-educaționale
- *identificarea caracteristicilor feedback-ului constructiv în lucru cu diferitele categorii de beneficiari* - *exerciții de reformulare a unor mesaje inadecvate în mesaje cu feedback constructiv* - *analizarea unor situații de comunicare profesor–elev–familie și evidențierea elementelor eficiente și a dificultăților apărute* - *elaborarea unui ghid de feedback constructiv pentru intervențiile socio-educaționale*
CS 5.2. Argumentează necesitatea utilizării strategiilor de comunicare asertivă și incluzivă în intervenţiile socio-educaționale exercitate asupra grupurilor şi persoanelor aflate în situații de risc
- *definirea caracteristicilor comunicării asertive și diferențierea acesteia de comunicarea pasivă sau agresivă* - *participarea la exerciții de rol privind gestionarea situațiilor conflictuale prin comunicare asertivă* - *argumentarea importanței respectării diversității culturale și sociale în actul comunicării* - *elaborarea unui set de principii pentru utilizarea comunicării asertive în intervențiile educaționale*
CS 5.3. Colaborează cu familia și partenerii educaționali în planificarea și implementarea activităților și proiectelor comunitare pentru dezvoltarea unui climat incluziv
- *joc de rol: simularea unei intervenții socio-educaționale (copil aflat într-o situație problemă - pedagog social - director) li stabilirea unui plan comun de intervenție* - *identificarea rolurilor familiei și partenerilor comunitari în susținerea demersului educațional* - *elaborarea unui plan simplu de colaborare școală–familie pentru prevenirea situațiilor de abandon școlar, excluziune, discriminare etc.* - *redactarea unei invitații/informări adresate părinților sau partenerilor educaționali* - *elaborarea unei scheme conceptuale/a unui proiect cu tema: „Rețeaua de parteneriat educațional în societatea actuală”* - *identificarea unor parteneri din comunitatea locală pentru gestionarea unei intervenții socio-educaționale*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a X-a
CS 6.1. Descrie competențele și rolurile profesionale ale pedagogului social, dintr-o perspectivă holistică care reunește funcția de suport pedagogic cu cea de mediere și analiză sociologică, în scopul promovării autonomiei și incluziunii sociale
- *realizarea unei analize structurale a rolurilor pedagogului social (educator, mediator, facilitator, consilier), pe baza unor studii de caz, evidențiind competențele specifice fiecărui rol* - *analizarea unui profil profesional real (fișă de post/model ocupațional) și identificarea competențelor transversale necesare exercitării profesiei de pedagog școlar* - *compararea rolului pedagogului social cu alte profesii din domeniul socio-educațional (profesor, consilier școlar, asistent social), subliniind complementaritățile* - *redactarea unei reflecții argumentate privind contribuția pedagogului social la dezvoltarea autonomiei beneficiarilor proveniți din diverse grupuri vulnerabile* - *realizarea unui proiect care sintetizează competențele profesionale necesare promovării incluziunii sociale*
CS 6.2. Argumentează necesitatea asumării rolurilor specifice pedagogului social, raportându-se la problematica lumii contemporane
- *identificarea principalelor probleme socio-educaționale contemporane (excluziune socială, abandon școlar, migrație, vulnerabilitate digitală) și corelarea acestora cu intervenția pedagogului social* - *analizarea unor articole/rapoarte privind situații de abandon școlar și formularea de soluții pentru o intervenție socio-educațională eficientă*

Clasa a X-a
- *realizarea unei dezbateri structurate/discuție panel privind responsabilitatea socială a pedagogului în contextul diversității culturale* - *elaborarea unui eseu argumentativ privind rolul pedagogului social în promovarea echității și justiției sociale* - *analizarea implicațiilor etice ale intervenției socio-educaționale în contexte sensibile*
CS 6.3. Analizează dimensiunea etică a activității pedagogului social, în raport cu principiile deontologiei profesionale și cu responsabilitatea socială
- *identificarea unor principii etice (confidențialitate, respect, non-discriminare, responsabilitate profesională etc.) aplicabile intervențiilor pedagogului social* - *analizarea unor dileme etice întâlnite în intervențiile socio-educaționale și formularea soluțiilor argumentate* - *compararea conduitei profesionale adecvate cu situații de abatere de la normele deontologice* - *elaborarea unui cod personal de conduită profesională inspirat din principiile eticii educaționale* - *realizarea unei simulări de situație problematică prin teatru forum/bodystorming și argumentarea deciziei luate din perspectiva etică*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Pedagogia socială – conceptualizări și conexiuni interdisciplinare	1.1. Pedagogia socială: delimitări conceptuale 1.2. Principalele etape de constituire: de la pedagogie socială la pedagogii sociale 1.3. Conexiuni interdisciplinare între pedagogia socială și domeniile înscrise în sfera științelor socio-umaniste 1.4. Finalități ale pedagogiei sociale (din perspectiva pedagogică; comunitară; a asistenței sociale) 1.5. Teorii ale acţiunii sociale şi ale dezvoltării comunitare. Incluziune şi echitate în educație.
2. Individ, grup, socializare, culturi și relații sociale	2.1. Individul. Etape ale construirii identității personale. 2.2. Eul personal - Eul social. Procesul de socializare 2.3. Tipuri de socializare (primară; secundară; anticipativă; resocializarea) 2.4. Grupul social și grupul școlar 2.5. Relațiile sociale în interiorul grupului -clasă 2.6. Sintalitatea grupului școlar. Cooperare, competiție, incluziune și excluziune socială, discriminare (pozitivă/negativă) 2.7. Identitatea culturală 2.8. Comunicarea și relaționarea în context intercultural.
3. Strategii metodologice de intervenție în pedagogia socială	3.1. Grupurile vulnerabile social – caracteristici 3.2. Copii cu părinți migranți, copii care abandonează școala, tinerii, abuzul de substanțe, vârstnicii, minorități socio-culturale, migranții etc. 3.3. Etapele acțiunii de intervenție în pedagogia socială (identificarea problemei; analiza situației; etapa evaluării preliminare și operaționale; elaborarea propriu-zisă a proiectului de intervenție; transpunerea în aplicare a proiectului pe baza metodelor și tehnicilor de intervenție; evaluarea rezultatelor) 3.4. Zone prioritare de educație (ZEP) 3.5. Strategii de intervenție educațională în grupurile vulnerabile social. Instituții, programe, inițiative dedicate etc.
4. Medii și spații inovative de învățare	4.1. Învățarea din perspectivă existențială și experiențială 4.2. Educație și formare în toate contextele de viață. Educație intergenerațională 4.3. Artă teatrală în pedagogia socială (teatrul educațional; psihodrama; teatrul forum) 4.4. Animația socio-culturală 4.5. Medii și spații de inovative de învățare
5. Roluri și competențe ale pedagogului social	5.1. Atribuțiile principale ale pedagogului social sau (integrarea socială a individului și adaptarea acestuia la comunitate, societate) 5.2. Taxonomia competențelor necesare profesiei pedagogului social 5.3. Tipuri de activități/categorii de intervenții specifice pedagogului social 5.4. Instituții în cadrul cărora pedagogii școlari desfășoară intervenții socio-educaționale.

SUGESTII METODOLOGICE

Demersul didactic pentru disciplina *Pedagogie socială* are ca obiectiv formarea competențelor profesionale necesare viitorilor pedagogi școlari și mediatori școlari în analiza, organizarea și desfășurarea intervențiilor socio-educaționale pentru diferite categorii de beneficiari.

Predarea și învățarea se desfășoară pe baza unor corelații permanente între fundamentele teoretice și aplicațiile practice, astfel încât elevii să dobândească atât cunoștințe despre dimensiunea socială a actului educativ, cât și capacitatea de a le transpune în practică. Învățarea trebuie să se realizeze prin situații autentice, de factură socială, permițând elevilor să observe, să analizeze, să interpreteze diverse intervenții socio-educaționale, să identifice principii și norme deontologice, instrumente de evaluare și modalități de comunicare eficiente (inclusiv modalități de comunicare interculturală) cu diverse grupuri/categorii de beneficiari.

Din totalul orelor alocate acestei discipline, 25% sunt la dispoziţia profesorului pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes adaptate nevoilor elevilor.

În cadrul orelor de *Pedagogie socială*, recomandăm **abordări metodologice** care să stimuleze gândirea critică a elevilor, motivația pentru profesia de pedagog școlar și mediator școlar, analiza și introspecția:

- *Cornell notes* sau *Jigsaw reading* sunt tehnici interactive care pot facilita analiza textelor care vizează evoluțiile semantice din sfera pedagogiei sociale; etapele de constituire ale domeniului pedagogiei sociale în context național, internațional;
- *Hărțile mentale (Mind Mapping)* sau *hărțile conceptuale* pot ajuta la o mai bună sistematizare a informațiilor despre dimensiunea socială a educației, a diverselor categorii de persoane / grupuri vulnerabile;
- *Morișca discuțiilor (Pinwheel Discussion)* poate constitui, de asemenea, o abordare eficientă în pregătirea viitorilor pedagogi și mediatori școlari, deoarece facilitează dezvoltarea unor abilități specifice precum comunicarea asertivă, ascultarea activă, analiza perspectivelor multiple, exprimarea emoțiilor și gestionarea conflictelor.
- *Teatru forum* prin intermediul căruia elevii au ocazia de a analiza o situație specifică rolului de pedagog/mediator școlar și de a o transpune ad-hoc într-o secvență de teatru; această tehnică poate fi comparată cu o dezbatere realizată de elevi prin joc de rol, tehnica permițând cunoașterea modului de gândire, a nevoilor și a problemelor cu care se poate confrunta pedagogul/mediatorul școlar în societatea actuală;
- *Interviul în trei trepte*/*Discuția-panel*/*Controversa creativă* prezintă valențe formative deosebite, determinându-i pe elevi să se implice în dezbateri și să-și exprime opiniile proprii cu privire la problematica integrării sociale a diferitelor categorii de persoane aflate în situații de risc; prin dezbateri de acest fel, viitorii pedagogi și mediatori școlari își vor dezvolta abilitatea de a aplica practici antidiscriminatorii, analizând situațiile socio-educaționale din mai multe perspective.
- *Biblioteca vie* expune elevii la experiențe de viață, contexte educaționale diverse; prin interacțiunea directă cu „cărțile-persoane”, viitorii pedagogi/mediatori școlari învață să-și gestioneze propriile prejudecăți și să abordeze situațiile de criză cu o atitudine deschisă, flexibilă și tolerantă.
- *Simularea*/*Tehnica scenariilor*/*Tehnica incidentului critic* permit crearea unor experiențe artificiale sau ipotetice, antrenând elevii în exersarea unor roluri educaționale și pregătindu-i pentru provocările reale ale domeniului pedagogiei sociale și medierii școlare.

Evaluarea la disciplina *Pedagogie socială* va avea un caracter formativ și continuu, cu scopul de a sprijini progresul elevilor și dezvoltarea competențelor profesionale. Sunt necesare strategii și instrumente de evaluare care să susțină procesul de învățare al elevilor și să le ofere feedback constructiv, orientat spre dezvoltarea unor abilități și nu doar spre notare. În acest sens, recomandăm o evaluare integrată cu metode alternative precum *portofoliul educațional*, *proiectele individuale sau de grup*, *observarea sistematică a comportamentului* și implicarea elevilor în procese de *autoevaluare* și *interevaluare.* De asemenea, în acord cu abordările unei evaluării autentice, pentru învățare, activitățile de simulare/jocurile de rol/discuțiile-panel pot fi valorificate ca momente de evaluare, apreciind în mod direct capacitățile practice ale elevilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Boncu S., Ceobanu C., (coord.). (2013). *Psihosociologie şcolară*. Editura Polirom
- Butnaru S. (2009). *Curriculum intercultural: Structură şi strategii de dezvoltare*. Editura Sedcom Libris.
- Cozărescu M. (2012). *Pedagogia socială de la teorie la practică*. Editura Universității din București
- Cucoș C. (2024). *Educația. preocupări, viziuni, previziuni*. Editura Polirom
- Cucoș C. (2000). *Educaţia. Dimensiuni culturale şi interculturale*. Editura Polirom
- Dascăl I. (2019). *Egalitate de șanse și datorii intergenerațională*. Editura Universității din București
- Dedu C., Ivan A., Neagu M., Pavel F., Răcăreanu R., Stan C., Turcu R. (2010). *Respect pentru diversitate*.
- https://www.britishcouncil.ro/sites/default/files/ghid-respecting-diversity.pdf
- Delors, J. (coord.) (2000). Comoara lăuntrică. Raportul UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI. Editura Polirom
- Dewey J. (2022). *Școala și societatea. Trei prelegeri.* Editura PRO Universitaria
- Compendiu de exerciții practice la îndemâna facilitatorilor. British Council România.
- https://www.britishcouncil.ro/sites/default/files/ghid-respecting-diversity.pdf
- Farturșnic C. (coord.) (2013). *Mini-ghid ZEP: viziune, activități, resurse*. Editura Vanemonde
- Gavreliuc A. (2029). *Psihologia socială și dinamica personalității. Acumulări, sinteze, perspective*. Editura Polirom
- Ghergut A., Ceobanu C. (2009). Elaborarea și managementul proiectelor în serviciile educaționale. Editura Polirom
- Ionescu M., Bunescu, Gh. (coord.). (2007). Raporturile între generații - Aspecte educaționale. ISE
- Jigau Mihaela (coord.). (2006). Program pilot de intervenție prin sistemul zone prioritare de educație, ISE
- Kyriacou, C. (2013). Social pedagogy and the mentoring of troubled pupils. In European Journal of Social Education
- Nr. 24-25, pp. 78-85.
- Marin D. C., Todea A., Bocoș M, Pintea, M. S. (2021). Parteneriatul educațional școală-familie. Editura Presa
- Universitară Clujeană
- Momanu M., Popa N., Samoilă M. (2017). Pedagogie socială – suport de curs. Editura Universității A. I. Cuza, Iași
- Moroianu Zlătescu (coord.) (2016). *Educație. Dreptul la educație și Educația pentru Drepturile Omului*. IRDO
- București http://80.86.123.101/irdo/pdf/852_ro.pdf
- Neacşu I. (2010). *Pedagogie socială. Valori, comportamente, experienţe, strategii*, Editura Universitară, București
- Nistor G. (2021). *Asistența socială și intervenție educațională*. Editura PRO Universitaria
- Păun E. (2017). *Pedagogie – Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Editura Polirom
- Palaghia C. (2024). *Asistența socială școlară bazată pe evidențe*. Editura PRO Universitaria

- Piele A., Sava S. (2024). Programe educaţionale de formare iniţială a profesorilor în pedagogia bazată pe joc. Journal
- of Pedagogy, 2024 (1), 7 – 33. https://doi.org/10.26755/RevPed/2024.1/7
- Program UNICEF *România pentru fiecare copil. Plasa de siguranță din comunitate*.
- https://www.unicef.org/romania/ro/romania-pentru-fiecare-copil#programme-resources
- Sava S., Ulrich C., Iucu R. (editori). (2012). *Şcoala şi educaţia în spaţiul social*. Editura Universităţii din Bucureşti
- Urlich C. (2016). *Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori*. Editura Polirom
- Moroianu Zlătescu I. (coord.), Moț A., Bulgaru A. (2016). Educație.Dreptul la educație și Educația pentru Drepturile
- Omului, IRDO, București
- https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf Carta albă privind dialogul
- intercultural. *Trăind împreună egali în demnitate*, adoptată de Consiliul Europei (Strasbourg, 2008)
- https://www.unicef.org/romania/ro/documents/conven%C5%A3ia-na%C5%A3iunilor-unite-cu-privire-la-drepturile-co
- pilului Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989)

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Nicolae Isabela -Mihaela	prof. grad did. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, București
Ichim Elena	profesor doctor	Colegiul Național „Vasile Lupu”, Iași

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC - Centrul Național pentru Curriculum Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 22

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Managementul grupului și al relației cu familia

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările pedagogie generală și mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 22
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului și al relației cu familia, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Managementul grupului și al relației cu familia*** reprezintă o componentă esențială a curriculumului de specialitate, fiind destinată elevilor din clasa a XI-a, profilul pedagogic, de la specializările *Pedagogie generală* și *Mediere școlară*.

Managementul grupului și al relației cu familia reprezintă o ramură disciplinară a managementului educațional, care studiază perspectivele de abordare a grupurilor de educabili/beneficiari și a familiilor acestora (psihosocială, interpersonală, relațională, comunicațională, etică etc.), cu scopul facilitării proceselor de mediere și decizionale realizate la nivel microeducațional, în vederea asigurării eficienței și calității în educație. Indiferent dacă sunt grupuri școlare sau alte categorii de beneficiari, trebuie să se conștientizeze faptul că un management eficient al grupului oferă un plus calitativ, sporind coeziunea și implicarea responsabilă a membrilor acestuia în atingerea scopurilor comune ale învățării.

Această disciplină răspunde așadar provocărilor actuale din spațiul școlar, familiarizându-i pe elevi, viitorii pedagogi și mediatori școlari, cu strategii eficiente de management al grupului, pentru a crea și menține un mediu educațional adecvat, pentru a crește învățarea academică semnificativă, a facilita dezvoltarea socio-emoțională și a reduce comportamentele indezirabile ale educabililor/diferitelor categorii de beneficiari.

Managementul grupului depășește granițele spațiului educațional, implicând și o colaborare extinsă cu familiile educabililor/beneficiarilor. Colaborarea eficientă între școală și familie asigură un mediu educațional integrat și coerent, contribuind astfel la succesul academic și emoțional al educabililor. Programa abordează în această direcție strategii concrete de comunicare asertivă cu părinții, gestionarea așteptărilor acestora și cooptarea lor ca aliați în procesul instructiv-educativ. Sunt vizate situații de învățare specifice, de la consilierea părinților în privința temelor pentru acasă, până la medierea conflictelor și gestionarea situațiilor de criză educațională.

Programa şcolară acoperă 75% din orele de predare şi evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic **25%** din timpul alocat disciplinei, pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes adaptate nevoilor elevilor.

În elaborarea programei au fost valorificate ca repere:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale
- profilul de formare al absolventului de liceu
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: *centrarea pe copil, individualizarea procesului de educație, includerea părinților ca parteneri educaționali*
- cercetările recente din domeniul *managementului educațional*, cu accent pe *managementul microgrupurilor școlare*.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **două ore pe săptămână**.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare
- competențe generale
- competențe specifice
- exemple de activități de învățare
- conținuturi
- sugestii metodologice.

Competențele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializările *Pedagogie generală și Mediere școlară*.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor, sunt structurate gradual şi coerent, vizând pârghii, strategii şi instrumente de organizare şi gestionare a grupurilor de educabili/beneficiari, precum și modele de parteneriat și forme de implicare a părinților/familiilor în sprijinul procesului educațional.

Mai mult decât o simplă pregătire teoretică, disciplina vizează formarea identității profesionale a viitorului pedagog sau mediator școlar, capabil să gestioneze nu doar mediul fizic al învățării, ci și dinamica psiho-socială a grupului de educabili/beneficiari. Pornind de la aceste considerente, programa pregătește viitorii specialiști în *Pedagogie generală* și *Mediere școlară* pentru a putea fi puntea de legătură într-o rețea complexă de influențe educaționale (școală-familie-comunitate), având ca scop final asigurarea eficienței și calității în învățământ.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Descrie concepte şi teorii specifice managementului grupului și al relației cu familia.
- exerciții de identificare a poziției în grup de tipul „Ținte sociometrice” *- studiu de caz: diagrama relațiilor (cine cu cine comunică, cine este liderul care decide jocurile, cine este „satelitul” care doar observă)* *- exerciții de persuasiune în grup (ex. Tehnica celor 3 DA).* *- utilizarea tehnicii „Acrostihul” pentru descrierea termenului de management* *- analizarea conceptelor de managementul educațional, managementul organizației școlare și managementul grupului* *- realizarea unor diagrame venn pornind de la paradigma clasică și paradigma modernă a managementului grupului* *- proiect de echipe de lucru pornind de la tema: „Managementul la intersecția științei, artei și experienței”* *- argumentarea caracterului multidimensional și transdisciplinar al conceptului de management, în abordare sistemică* *- prezentarea unor studii de caz și cercetări în domeniul managementului grupului* *- parcurgerea unor modele de management al grupului, elaborate de specialişti reputați din domeniu (Ronald Morrish, William Glasser, Spencer Kagan).*
CS 1.2. Interpretează principalele dimensiuni ale managementului grupului, pentru a optimiza climatul educațional și procesul de învățare al educabililor/beneficiarilor.

Clasa a XI-a
- atelier de analiză comparativă privind sursele autorității într-un grup *- joc de rol privind situații de criză care afectează grupul* *- dezbatere privind teama elevilor de a fi respinși de grup și modul în care această teamă îi determină să se conformeze normelor (chiar și celor negative) pentru a nu fi izolați.* *-elaborarea unor hărți conceptuale pornind de la dimensiunile managementului grupului: psihologică, socială, normativă, operațională* *- interpretarea dimensiunilor managementului grupului pornind de la studii de caz și cercetări recente* *-exerciții și aplicații practice pornind de la „regula celor 4C" a managementului performant, în contextul instituțiilor/organizațiilor educaționale* *- realizarea unor dezbateri/discuții colective cu tema: Impactul stilului managerial asupra climatului psihosocial dintr-un grup de educabili/beneficiari* *- exerciții de analiză a factorilor care influențează crearea unui climat optim pentru învățare* *- proiecte pe echipe de lucru: „Importanța normelor în evoluția grupului"* *- utilizarea tehnicii „Photolangage" pentru a reliefa factori care influențează climatul școlar pozitiv.*
CS 1.3. Analizează rolul modelelor și tehnicilor de comunicare în contextul managementului grupului și al relației cu familia.
- jocuri de tipul „Telefonul fără fir" în care să se evidențieze posibile bariere ce pot apărea în comunicare *- exerciții privind comunicarea nonverbală, care să evidențieze necesitatea interpretării corecte a gesturilor(de exemplu, decodarea nonverbală)* *- realizarea unor aplicații practice pornind de la caracteristicile procesului de comunicare umană – „Cei 7 C ai comunicării"* *- interpretarea din perspectivă educațională și managerială a unor modele ale comunicării: Modelul lui Shannon, Modelul lui Lasswell, Modelul SMCR (Sursă, Mesaj, Canal, Receptor) al lui Berlo, Modelul lui Gebner etc.* *- aplicații practice pornind de la tehnici de comunicare asertivă: exerciții de măsurare a propriului nivel de comportament asertiv* *- prezentarea, în echipe de lucru, a unor tehnici și instrumente care să faciliteze procesul de comunicare între școală și familie.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Propune intervenții/activități cu caracter instructiv-educativ, determinând sarcini și obiective clare, pe variate niveluri, în funcție de profilul psihopedagogic al educabililor/beneficiarilor.
-simularea proiectării unei activități de mentorat destinată integrării unui elev nou într-un grup deja format *-activități privind realizarea regulamentului intern al unei clase de elevi* *- exerciții privind planificarea unei activități care implică familia și comunitatea locală (ex: „Ziua Meseriilor" unde părinții vin să prezinte ce lucrează), corelată cu obiectivele curriculare* *- planificarea unor intervenții educaționale personalizate, pornind de la analizarea diferitelor profiluri psihopedagogice (educabili/beneficiari cu dificultăți de învățare, educabili aflați în situații de risc, de exemplu, abandon școlar)* *- exerciții de elaborare a unor scurte secvențe de intervenție educațională care să nu vizeze doar obiective cognitive, ci și dezvoltarea unor capacități specifice precum empatie, reziliență, toleranță etc.* *- prezentarea unor planuri de intervenție educațională pentru o clasă/grup care care a trecut printr-o criză (de exemplu, un conflict major) și care să includă obiective legate de învățarea socio-emoțională și sarcini de promovare a stării de bine în grup* *-elaborarea unor scurte secvențe/intervenții educaționale cu tema: „Starea de bine în școală", în vederea conștientizării importanței dezvoltării unui climat educațional deschis, autentic în instituțiile de învățământ*
CS 2.2. Valorifică dimensiunile managementului grupului în intervențiile educaționale desfășurate cu diferite categorii de educabili/beneficiari, pentru a asigura un climat deschis, autentic și stimulativ.
- simularea adaptării strategiei de instruire ca răspuns la un eveniment neprevăzut care modifică starea psihosocială a clasei (ex: apatie generalizată, conflict spontan) *- proiectarea unor strategii de felul "Scaffolding" (sprijin temporar) pentru elevii cu bariere de învățare, concomitent cu proiectarea unor sarcini de extindere pentru elevii capabili de performanță* *- exerciții privind proiectarea unei secvențe didactice, care să ofere elevilor posibilitatea de a alege modalitatea de procesare a informației (vizual, auditiv, kinestezic) în funcție de stilul lor de învățare.* *- elaborarea unui proces de management al grupului de educabili/beneficiari, valorificând cele șase dimensiuni și propunând strategii concrete care să susțină eforturile pedagogului/mediatorului școlar de a crea și menține un mediu de optim de învățare* *-analizarea celor șapte arii de responsabilitate în managementul grupului (după Burden) din perspectiva mediatorului/ pedagogului-manager și formularea unor argumente personale pentru fiecare dintre acestea*

Clasa a XI-a
-formularea unui set de norme/reguli explicite adaptate specificului grupului de educabili/beneficiari *-argumentarea importanței dimensiunii normative în cadrul managementului grupului de educabili/beneficiari* *-crearea unor materiale/postere/infografice digitale care să evidențieze dimensiunea normativă a grupului (afișe cu reguli de conduită, contracte de grup etc.)*
CS 2.3. Aplică diverse metode de cunoaștere/autocunoaștere în cadrul grupului de educabili/beneficiari și strategii de intervenție specifice situațiilor conflictuale/de criză educațională.
- exerciții de proiectare a activităților care conțin elemente perturbatoare *- dezbatere având ca temă etica intervenției pedagogice în situații limită, analizând echilibrul dintre fermitatea regulii și empatia față de nevoile individuale ale elevului aflat în criză* *- simularea unor tehnici de mediere a conflictelor între elevi, utilizând metoda „ascultării active” și a „mesajelor de tip EU” pentru dezamorsarea agresivității* *- exerciții privind identificarea indicatorilor de criză educațională (stări tensionate, refuzul sarcinii, izolare) prin analiza unor secvențe video sau studii de caz care descriu dinamici disfuncționale de grup.* *- realizarea unei „culegeri digitale” care să conțină strategii eficiente pentru a menține disciplina și a crea un mediu de învățare eficient în cadrul unui grup de educabili/beneficiari* *-clasificarea tipurilor de abateri comportamentale ce pot fi manifestate la nivelul unui grup* *-identificarea situațiilor conflictuale/de criză educaționale în cadrul unui grup* *-conceperea unor planuri de intervenție adaptate tipologiilor de situații conflictuale dintr-un grup de educabili/ beneficiari*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.

Clasa a XI-a[)]
CS 3.1. Descrie instrumente și tehnici care măsoară/evaluează atracțiile și respingerile ce pot avea loc între membrii unui grup, în context socio-educativ.
- exerciții privind aplicarea unor tehnici rapide de feedback pentru a evalua gradul de implicare a elevilor la finalul unei ore de curs; *- realizarea unor focus-grupuri simulate cu elevii (sau cu părinții) pentru a evalua calitatea climatului comunicațional și a identifica barierele resimțite de aceștia;* *-exerciții pentru elaborarea indicatorilor de performanță ai climatului psihosocial (nivel de încredere, grad de participare, gestionarea tensiunilor) necesari pentru construcția unei fișe de monitorizare a grupului.*
CS 3.2. Analizează rolul feedback-ului, în context managerial, ca formă de întărire pozitivă sau negativă a unui comportament.
-simularea unor situații de analizare a unor incidente; *-exerciții de reflecție critică privind identificarea motivelor care au împiedicat realizarea obiectivului de „ordine și liniște” într-o activitate desfășurată;* *- studiu de caz: situații în care o strategie de management (ex: penalizarea întregului grup pentru greșeala unuia singur) a distrus coeziunea, deși obiectivul era de a impune disciplina.*
CS 3.3. Argumentează importanța autoevaluării și interevaluării în asigurarea unui climat educațional pozitiv, deschis și stimulativ.
-exerciții privind utilizarea unui instrument vizual(ex. Roata emoțiilor) la începutul și la finalul unei unități de învățare pentru a măsura schimbarea climatului emoțional al întregii clase (analiza progresului colectiv); *- simularea unei întâlniri în care profesorul îi explică părintelui, folosind indicatori concreți (nu doar calificative), modul în care copilul a progresat în relaționarea cu grupul.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Analizează o varietate de materiale și resurse (panouri interactive, decorațiuni/elemente de design/imagini/postere, platforme de management al grupei/clasei etc.) care pot contribui la crearea unui ambient educațional stimulativ și inspirațional.
- exerciții de elaborare a unei grile de evaluare a resurselor educaționale, utilizând criterii precum: autoritatea autorului, actualitatea informației, absența stereotipurilor și rigoarea științifică; *-dezbatere: „Manualul tipărit vs. Resursa digitală”;* *- studiu de caz „Analiza comparativă a platformelor”: compararea a două platforme educaționale populare (ex: o platformă oficială vs. un blog educațional neoficial) pentru a identifica diferențele de validitate și siguranță a conținutului.*

Clasa a XI-a
CS 4.2. Adaptează resurse educaționale deschise pentru a personaliza intervențiile educaționale desfășurate cu diferite categorii de beneficiari/educabili și a crește implicarea acestora la nivelului grupului.
- simularea procesului de „re-design" al unei fișe de lucru digitale (ex: din format PDF în format interactiv), pentru a permite elevilor cu dificultăți motorii sau vizuale să acceseze conținutul în mod egal cu restul grupului; *- joc de rol în care viitorul pedagog explică părinților modul în care a modificat o activitate standard pentru a include toți copiii, indiferent de mediul de proveniență;* *-exerciții pentru crearea unor activități de învățare diferențiată plecând de la o singură resursă deschisă, prin propunerea unor sarcini de lucru cu grade diferite de complexitate (de la identificare la analiză critică).*
CS 4.3. Utilizează diferite instrumente și tehnologii digitale pentru a facilita transferul de cunoștințe, implicarea și interacțiunea dintre membrii unui grup.
- simularea completării unor fișe de observație digitalizate (utilizând formulare tip Google Forms); *- exercițiu de tip „Arhivare responsabilă": organizarea documentelor administrative ale clasei (planificări, procese-verbale, fișe medicale) într-un sistem digital;* *-simularea configurării unui portofoliu digital al clasei pentru stocarea și organizarea dovezilor progresului socio-emoțional.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a XI-a
CS 5.1. Descrie diferite tehnici de comunicare asertivă în vederea realizării cooperării și coeziunii în interiorul microgrupurilor de educabili/beneficiari.
-simularea unor situații de oferire a feedback-ului constructiv către elevi, punând accent pe comportamente observabile și nu pe etichetarea persoanei; *-exerciții de ascultare empatică, în care elevii trebuie să identifice emoția din spatele unui mesaj verbal;* *-dezbatere privind impactul comunicării nonverbale și paraverbale asupra credibilității mesajului asertiv în fața unui grup de părinți.*
CS 5.2. Analizează modele și forme eficiente de comunicare/interacțiune cu familia (lectorate, ședințe, ateliere cu părinții) pentru a sprijini în mod holistic fiecare educabil/beneficiar.
- simularea conducerii unei ședințe cu părinții; *-exerciții de elaborare a unui plan de lectorat pe o temă de dezvoltare socio-emoțională;* *-studii de caz privind „managementul tensiunilor în ședință", propunând strategii de redirecționare a discuției atunci când apar conflicte între părinți.* *- propunerea de către elevi a unor titluri de lectorate cu părinții și argumentarea alegerii acestora* *- sesiuni scurte de brainstorming sau brainwriting pornind de la întrebări de felul:„Despre ce credeți că ar avea nevoie părinții voștri să discute cu profesorii sau specialiștii în educație?"* *-conceperea unui jurnal online de corespondență școală-familie* *-dezbatere/discuție colectivă pornind de la tema: „Ce trebuie să cunoască pedagogul școlar despre familia copilului?"* *-aplicarea metodei piramidei privind expectanțele părinților față de specialiștii în educație (profesor/ pedagog/ psiholog/mediator școlar etc.)* *-analizarea și interpretarea de către elevi, sub forma unor postere/infografice digitale, a teoriei despre ecologia dezvoltării umane (Urie Bronfenbrenner), care consideră parteneriatul și cooperarea dintre familie și școală ca două microsisteme principale implicate în dezvoltarea educabilului.*
CS 5.2. Propune soluții și strategii de colaborare dintre școală - familie - comunitate pentru a oferi sprijin personalizat fiecărui educabil/beneficiar.
- simularea unei întâlniri de mediere între școală și reprezentanți ai comunității locale (ONG-uri, poliția de proximitate, biserică, primărie) pentru organizarea unui proiect comun care să sprijine elevii aflați în situații de risc; *- exerciții de scriere creativă în care informațiile despre viața școlii sunt adaptate pentru a fi accesibile și familiilor cu dificultăți de limbaj sau din medii defavorizate;* *-activități de tip proiect care să vizeze realizarea unei campanii de sensibilizare cu tema „Diversitatea în comunitatea noastră".* *- aplicarea unor chestionare (în format digital, de exemplu, Google Forms) pentru studierea relației școală-familie* *- prezentarea de către elevi a unor activități/proiecte cu titlul „Școala din weekend", în care să se urmărească stimularea interesului părinților de a participa alături de copii la activitățile educaționale* *- elaborarea unor prezentări/infografice digitale care evidențiază importanța parteneriatului școală-familie-comunitate* *- utilizarea tehnicii incidentului critic sau a simulării didactice pentru a reliefa rolul comunicări pozitive între familie și școală, în vederea combaterii absenteismului și a abandonului școlar* *- desfășurarea unor scenete, realizarea unor afișe/postere sau prezentări pornind de la tema: „Depășirea barierelor de comunicare între părinți-profesori, părinți-copii, profesori-copii"* *- realizarea de către elevi a unor „culegeri digitale" (în aplicații precum Flipbook Html) cu sfaturi experimentate/ aplicate/dovedite pentru a construi un parteneriat funcțional dintre școală - familie - comunitate.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

Clasa a XI-a
CS 6.1. Interpretează responsabilitățile profesionale ale pedagogului/mediatorului școlar din perspectiva funcțiilor manageriale (planificarea, organizarea, coordonarea, comunicarea, luarea deciziilor)
- compararea rezultatelor evaluării unei lucrări cu și fără o grilă de corectare riguroasă, pentru a demonstra cum instrumentele obiective reduc riscul subiectivității pedagogice; *- analizarea modului în care statutul social sau profesional al unui părinte poate influența atitudinea pedagogului (favoritism vs. exigență excesivă) și stabilirea unor indicatori de echitate;* *- elaborarea de către elevi a unui set de reguli de conduită personală pentru a preveni discriminarea în prima lor clasă de elevi.* *- analizarea unei situații în care un profesor tinde să acorde note mai mari unui elev „cuminte și îngrijit" față de un elev „rebel și neîngrijit", deși performanța academică este identică, pentru a înțelege mecanismul subiectivității.* *- realizarea unui poster la nivel de grup cu tema: Conduita deontologică a pedagogului/mediatorului școlar* *-elaborarea profilului managerial al pedagogului școlar/mediatorului școlar eficient* *-exerciții de identificare a unor noi roluri manageriale ale pedagogului școlar/mediatorului școlar, în contextul actual* *-propunerea unor strategii de optimizare a învățării, de a motiva educabilii/beneficiarii, de a stimula abilitățile sociale ale acestora, utilizând diverse tehnici de management al grupului*
CS 6.2. Analizează dileme etice și deontologice apărute în exercitarea rolurilor manageriale în raport cu educabilii, părinții și colegii.
- joc de rol „Presiunea părintelui influent" care abordează situația unei discuții în care un părinte (sponsor al școlii sau figură publică) solicită o notă mai mare pentru copilul său, exersându-se refuzul politicos, dar ferm, bazat pe principiul echității; *- analizarea eticii postării unor fotografii cu elevii sau a unor opinii politice radicale pe profilul personal, din perspectiva rolului de model social al profesorului;* *-simularea luării unei decizii manageriale dificile (ex: cine primește singura tabletă funcțională din clasă sau cine merge în excursia gratuită), argumentând alegerea pe criterii de transparență și nevoie, nu pe simpatii.* *- analizarea unui scenariu în care un profesor observă un coleg care folosește metode de predare umilitoare;* *-dezbatere privind obligativitatea de a raporta abaterile deontologice versus „solidaritatea de breaslă".*
CS 6.3. Evaluează responsabilitatea socială a rolului de pedagog/mediator școlar, prin analizarea impactului pe care deciziile și atitudinile profesionale îl au asupra destinului beneficiarilor și al comunității.
- analizarea impactului social al evaluării subiective asupra unui elev din mediu defavorizat, a cărui singură șansă de mobilitate socială este reușita școlară; *- simularea unei intervenții a pedagogului într-o comunitate unde educația nu este valorizată, pentru a convinge părinții de impactul pe termen lung al școlarizării asupra bunăstării întregii localități;* *- exerciții de proiecție de tipul „Scrisoare din viitor" care urmărește redactarea unei scrisori imaginare primite de la un elev peste 10 ani, care descrie modul în care o atitudine specifică a profesorului (încredere vs. etichetare) i-a influențat cariera și stima de sine;* *- analizarea unui interviu cu un profesor pensionar despre cele mai mari satisfacții și regrete legate de impactul avut asupra foștilor elevi.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dinamica grupului și climatul educațional	1.1. Clasa/grupa de educabili/beneficiari ca grup social restrâns: caracteristici, structură și coeziune, cultivarea sentimentului de apartenență la grup 1.2. Relațiile socioculturale în cadrul grupului (de natură fizică, psihică, socială, culturală) 1.3. Statusuri și roluri asumate într-un grup (liderii formali, liderii informali, problematica liderilor) 1.2. Tipologii ale climatelor educaționale (climat închis - climat deschis; climat angajat - climat neangajat; climat competitiv; climat cooperant; climat individualist) 1.3. Caracteristici ale unui climat optim pentru învățare: acceptarea și respectarea diferențelor dintre membrii grupului; interrelaționare și susținere reciprocă; transparență în comunicare; atitudinea empatică; respectarea eticii comunicaționale. 1.4. Stilul managerial al pedagogului/mediatorului școlar: semnificații conceptuale, tipologii (autoritar, democratic, nonintervenționist - laissez-faire).

Domenii de conținut	Conținuturi
2. Dimensiuni ale managementului grupului și evaluarea din perspectivă managerială	2.1. Dimensiuni ale managementului grupului: *ergonomică; psihologică; socială; normativă; operațională; inovatoare* 2.2. Evaluarea din perspectivă managerială 2.2.1. Feedbackul în context managerial (formă de întărire pozitivă/negativă) 2.2.2. Caracteristici ale feedbackului: *contingență* (să survină imediat după consumarea unui eveniment), *specificitate* (să facă referire la un eveniment clar delimitat), *credibilitate* (să fie adecvat situației, fără exagerări în sens pozitiv sau negativ). Aplicații practice 2.2.3. Importanța autoevaluării și a interevaluării pentru autonomizarea educabilului/beneficiarului în procesul de învățare.
3. Managementul disciplinei și situațiilor conflictuale	3.1. Disciplina - delimitări conceptuale și teoretice 3.2. Managementul disciplinei - repere acționale 3.3. Conflictul - repere terminologice 3.3.1. Etiologia conflictelor în grupul de educabili/beneficiari 3.3.2. Tipuri de conflicte în cadrul grupului 3.4.Strategii de intervenție specifice situațiilor conflictuale /de criză educațională (modelul Canter, modelul Glasser, modelul Kounin, metoda win-win; negocierea; harta conflictului; arborele conflictului etc.)
4. Familia și comunitatea - parteneri în managementul grupului de educabili/ beneficiari	4.1. Caracteristi ale familiei ca grup social: funcții, tipuri de familii, relații în cadrul familiei 4.2. Comunicarea cu familia educabilului/beneficiarului: tehnici asertive, ascultarea activă, negocierea, medierea 4.3. Strategii pentru menținerea unei legături eficiente între școală și familie (întâlniri periodice; utilizarea platformelor digitale pentru actualizări regulate despre activitățile și rezultatele școlare; crearea unor canale de feedback bidirecțional unde familiile pot exprima îngrijorări sau pot propune soluții) 4.4. Parteneriate cu stakeholderi/specialiști, membri ai comunității locale pentru a răspunde nevoilor individuale ale educabililor/beneficiarilor (organizarea de activități extracurriculare; acces la materiale și programe educaționale suplimentare; evenimente comunitare și proiecte colaborative).
5. Etică și deontologia profesională a specialistului în educație	5.1. Discernământul etic în intervențiile educaționale 5.2. Prevenirea subiectivității și a discriminării în cadrul grupului 5.2. Tehnici de introspecție profesională asupra intervențiilor educaționale desfășurate cu diferite categorii de educabili/beneficiari 5.3. Valori și conduite profesionale specifice specialistului în educație: exigența pedagogică, creativitate, adaptare, toleranță, echilibru moral, gândire de tip *caring*, mentalitate flexibilă, autonomie etc.

SUGESTII METODOLOGICE

În peisajul educațional contemporan, rolul cadrului didactic a încetat de mult să fie cel al unui simplu transmițător de informație. Clasa de elevi nu mai reprezintă o masă pasivă de receptori, ci un ecosistem social complex. În aceste condiții, disciplina „Managementul grupului și al relației cu familia” reprezintă pilonul de legătură între pregătirea teoretică și realitatea complexă a sistemului școlar. Ea nu este doar o sumă de tehnici de control, ci o incursiune în arta de a construi comunități de învățare bazate pe încredere, transparență și responsabilitate socială.

Clasa de elevi încetează să mai fie privită ca un grup static, devenind o „micro-societate” cu ierarhii, lideri informali și fenomene de coeziune care pot accelera sau bloca învățarea. Managementul eficient presupune, în primul rând, capacitatea pedagogului de a diagnostica aceste dinamici. Viitorul dascăl învață să prevină subiectivitatea și să asigure un climat de siguranță psihologică.

Mulţi dintre actorii spaţiului educaţional – membri ai comunităţii, manageri de instituţii şcolare, profesori, părinţi şi chiar elevi reclamă în prezent faptul că şcoala este marcată de comportamente deviante dintre cele mai diverse. Dezideratul incluziunii, diversitatea culturală şi aptitudinală, nevoia de individualizare sunt topici care impun studiul acestei discipline.

Managementul microgrupurilor şcolare reprezintă deopotrivă un domeniu de cercetare menit pentru a indica cele mai potrivite modalități de intervenție educațională în situații de criză, cât și o activitate complexă de orchestrare/coordonare a unui parcurs alcătuit din secvențe de învățare. Înțelegerea, recunoașterea și respectul pentru norme, principii și valori, simboluri socioculturale reprezintă scopuri spre a căror realizare este orientată eminamente activitatea de management la nivel microstructural, alături de parcursul curricular

specific procesului instructiv-educativ. Conştientizarea impactului unui management eficient în educaţie reprezintă un aspect important pentru oricine lucrează într-un cadru educaţional.

Prin parcurgerea conţinuturilor specifice acestei discipline, elevul, viitorul pedagog sau mediator şcolar, devine conştient de faptul că specialistul în educaţie nu este doar un agent care operează cu un sistem de informaţii şi norme, ci este şi un actor, care asumă şi îndeplineşte diverse roluri: *de la iniţiator la partener în activităţile de grup, de la îndrumător/consilier la evaluator şi decident al intervenţiilor educaţionale, de la prieten şi colaborator la negociator, de la proiectant la realizator responsabil, de la mediator la agent al progresului*. Astfel **rolurile pedagogului/mediatorului şcolar în spiritul managementului grupului** determină următoarele funcţii de execuţie: proiectează direcţii de acţiune/învăţare pe termen scurt/mediu şi lung; generează oportunităţi de învăţare sincron/asincron, offline/online; dirijează/optimizează orientarea dezirabilă spre dezvoltare, maximizarea şanselor de reuşită individuală dar şi de grup; mediază situaţiile conflictuale/de criză educaţională/disruptive, astfel încât ţintele grupului să fie atinse; comunică în mod eficient cu toţi membrii grupului implicându-i/influenţându-i în asumarea realizării de sarcini comune; susţine dialog pozitiv cu familiile membrilor grupului, dar şi cu parteneri/specialişti din comunitatea locală în realizarea intervenţiilor educaţionale, în virtutea eliminării divergenţelor şi discriminării de orice fel.

Din această perspectivă se recomandă a avea în vedere faptul că **activităţile de învăţare** necesită să fie proiectate ca **experienţe de participare activă şi reflexivă**, orientate nu doar spre achiziţia de conţinuturi, ci mai ales spre dezvoltarea capacităţilor elevilor de a-şi folosi toate resorturile cognitive în scopul optimizării intervenţiilor educaţionale cu diferite categorii de beneficiari. Elevii trebuie să fie pregătiţi în a identifica soluţii în contextul provocator al spaţiului educaţional.

Învăţarea trebuie să se realizeze prin situaţii autentice, permiţând elevilor să observe, să analizeze, să interpreteze diverse intervenţii educaţionale din perspectivă managerială, să identifice stiluri de conducere, principii şi norme deontologice, modalităţi de comunicare eficiente (inclusiv cu familia şi comunitatea) specifice diferitelor grupuri/categorii de educabili/beneficiari.

Din totalul orelor alocate acestei discipline, **25%** sunt la dispoziţia profesorului pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes adaptate nevoilor elevilor.

În cadrul orelor de *Managementului grupului şi al relaţiilor cu familia*, recomandăm **abordări metodologice** care să stimuleze gândirea critică a elevilor, motivaţia pentru exercitarea profesiei de pedagog şcolar şi mediator şcolar:

- ***Cornell notes*** sau ***Jigsaw reading*** sunt tehnici interactive care pot facilita analiza textelor care vizează evoluţiile semantice din sfera *managementului educaţional şi al grupului*
- ***Hărţile mentale (Mind Mapping)*** sau ***hărţile conceptuale*** pot ajuta la o mai bună sistematizare a informaţiilor despre dimensiunile managementului grupului: *ergonomică; psihologică; socială; normativă; operaţională; inovatoare*
- ***Morişca discuţiilor (Pinwheel Discussion)/Masa rotundă (Round table)*** pornind de la teme precum: *Impactul stilului managerial asupra climatului educaţional*; *Efectul relaţiilor socio-culturale din cadrul grupului asupra performanţei şi bunăstării membrilor acestuia*; *Situaţiile conflictuale din cadrul unui grup: un pericol sau o oportunitate susceptibilă?* pot constitui abordări eficiente în dezvoltarea la elevi a unor abilităţi specifice de comunicare asertivă, ascultare activă, analiza perspectivelor multiple, exprimarea emoţiilor dar şi gestionarea eventualelor conflictelor ce pot apărea în grupul de discuţii
- ***Simularea/Tehnica scenariilor/Tehnica incidentului critic*** permit crearea unor experienţe artificiale sau ipotetice, antrenând elevii în exersarea de abilităţi manageriale, pregătindu-i astfel pentru provocările reale ale managementului microgrupurilor şcolare
- ***Interviul în trei trepte/ Discuţia-panel/ Controversa creativă*** prezintă, de asemenea, valenţe formative deosebite, determinându-i pe elevi să se implice în dezbateri şi să-şi exprime opiniile cu privire la problematica disciplinei în spaţiul educaţional, la gestionarea factorilor contextuali din şcoli care contribuie la manifestarea comportamentelor problematice sau pe alte tematici de interes din sfera managementului grupului.
- **Studiile de caz** pot fi extrase din opere literare, din filme (secvenţe de film) sau clipuri ilustrative şi pot contribui la antrenarea gândirii elevilor pe traiecte inedite, implicându-i în sarcini de analiză, de identificare a relaţiilor cauzale, precum şi în elaborarea unor alternative/soluţii manageriale.

Evaluarea la disciplina *Managementului grupului şi al relaţiilor cu familia*, va avea un **caracter formativ şi continuu**, cu scopul de a sprijini progresul elevilor. Sunt necesare strategii şi instrumente de evaluare care să susţină procesul de învăţare al elevilor şi să le ofere feedback constructiv, orientat spre dezvoltarea unor abilităţi şi nu doar spre notare. În acest sens, recomandăm o evaluare integrată cu metode alternative precum *portofoliul educaţional*, *proiectele individuale sau de grup*, *observarea sistematică a comportamentului* şi implicarea elevilor în procese de *autoevaluare* şi *interevaluare.* În acord cu abordările unei evaluării autentice,

pentru învățare, activitățile de simulare/jocurile de rol/discuțiile-panel pot fi valorificate ca momente în sine de evaluare, apreciind în mod direct capacitățile practice ale elevilor.

De asemenea, **inovațiile în tehnologia digitală** pot îmbunătăți lecțiile la disciplina *Managementului grupului și al relațiilor cu familia*, transformându-le în experiențe de învățare interactive. Platformele și aplicațiile digitale precum ***Nearpod, Canva, Genially, Sutori, Slido, Livresq, Classroom Screen, Socrative, Way Ground, Padlet, DigiPad*** pot fi utile profesorului în proiectarea și desfășurarea unor lecții interactive cu sondaje, chestionare și activități de colaborare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Albulescu, I., Albulescu, M. (2019). *Relații și interacțiuni educaționale. Abordarea psiho-socială a educației școlare.* În I. Albulescu, H. Catalano, *Sinteze de pedagogia învățământului primar: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II*. București: Editura DPH
- Agabrian, M. Millea, V. (2005). *Parteneriate școală - familie - comunitate*. Institutul European
- Barrett, P., Davies, F., Zhang, Y. & Barrett, L. (2015). The impact of classroom design on pupils' learning: Final results of a holistic, multi-level analysis. *Building and environment*, 89, 118-133
- Beadle, P. (2020). *Cum să predai? Strategii didactice.* București: Editura Didactica Publishing House
- Bocoș, M.- D., Pintea M. S., Todea, A., Marin, D. C. (2021). *Parteneriatul educațional școală-familie.* Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană
- Burden, P. R. (2020). *Classroom management: creating a successful K-12 learning community* 7th Edition, John Wiley & Sons, New Jersey
- Bush, T. (2015). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*. Iași: Editura Polirom
- Catalano, H., Albulescu, I. (coord). (2025). *Managementul clasei de elevi. Sinteze pentru profesori*. București: Editura Didactica Publishing House
- Charles, C.M., Karen, M. Cole. (2025). *Managementul clasei de elevi. Metode și modele*. Iași: Editura Polirom
- Cosmovici, A., Iacob, L. (1999). Psihologie școlară. Iași: Editura Polirom
- Costea, S. (2007). *General și specific în managementul învățământului*. Brașov: Editura Lux Libris
- Chiș O. (2022). *Parteneriate de succes. Școala și comunitatea.* Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană
- Dewey J. (2022). *Școala și societatea. Trei prelegeri.* București: Editura PRO Universitaria
- Făt, S. (2019). *Managementul clasei/grupei de preșcolari*. În I.O. Pânișoară, M. Manolescu, *Pedagogia învățământului primar și preșcolar.* Iași: Editura Polirom
- Iosifescu, S. (2001). *Management educațional. Ghid metodologic pentru formarea formatorilor*, București: Institutul de Științe ale educației
- Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Iași: Editura Polirom
- Joița, E. (2000). *Management educațional. Profesorul-manager: roluri și metodologie*. Editura Polirom
- Kiss, J. F., Groza, G. (2022). *Vulnerabilitatea educațională în România. O succintă analiză asupra abandonului și performanței școlare.* În J. F. Kiss, *Educația în mediile vulnerabile*. Iași: Institutul European
- London, M. (2014). *The Power of Feedback: Giving, Seeking, and Using Feedback for Performance Improvement*. Routledge, London
- Manea, A. D. (2013). *Managementul organizației școlare. Implicații ale managementului democratic - participativ la nivelul unității școlare de tip incluziv*. Cluj-Napoca: Editura Eikon
- Marzano, R. (2015). *Arta și știința predării. Un cadru cuprinzător pentru o instruire eficientă*. București: Editura Trei
- Muntean Trif L. (2023). *Management educațional*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
- Muste D. (2020). *Stimularea motivației învățării la elevi prin intermediul unui program specific*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană

- Niculescu, O., Verboncu, I. (2008). *Fundamentele managementului organizației*. București: Editura Universitară
- Niculescu, O., Verboncu, I., Ionescu, G. (2011). *Dicționar de management*. București: Editura Pro Universitaria
- Niculescu, M. (2016). *Managementul clasei de elevi: curs universitar*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
- Păun E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Editura Polirom
- Păun, E. (1999). *Şcoala – abordare sociopedagogică* Iași: Editura Polirom
- Sava, S. (2022). *Școala deschisă față de comunitate: învățare și dezvoltare organizațională*. În E. Păun, Școala viitorului sau viitorul școlii? Iași: Editura Polirom
- Senge P. (2016). *Școli care învață. A cincea disciplină aplicată în educație*. București: Editura Trei
- Stan, E. (1999). *Profesorul între autoritate și putere*. București: Editura Teora
- Stoica-Constantin A. (2004). *Conflictul interpersonal*. Iași: Editura Polirom

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Elena Ichim	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași
Laura Butaru	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți
Beatrice Ani Popescu	profesor	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 23

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie –
Managementul carierei și al dezvoltării personale

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 23
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul carierei și al dezvoltării personale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

În peisajul educațional actual, rolul cadrului didactic a evoluat de la cel de transmițător de conținuturi la cel de manager al experiențelor de învățare. Disciplina *Managementul carierei și dezvoltare personale* răspunde nevoii de a oferi tinerilor o viziune strategică asupra propriului parcurs. Aceasta nu este doar o disciplină de orientare, ci un demers pedagogic de construcție a identității profesionale, într-o perioadă în care piața muncii cere agilitate, competențe digitale avansate și inteligență emoțională.

Actuala programă răspunde unei duble necesități: pe de o parte, nevoia de autocunoaștere și orientare vocațională a elevilor aflați în pragul unor opțiuni profesionale determinante, iar pe de altă parte, nevoia de competențe în consilierea și orientarea în carieră a altora, specifică profilului pedagogic. Astfel, disciplina pregătește elevii atât pentru propria construcție identitară și profesională, cât și pentru viitoarele roluri de educator, mentor și consilier informal al tinerilor cu care vor lucra.

În ceea ce privește cariera, putem spune că aceasta este intrinsec legată de vocație. Programa aprofundează procesul de auto-reflecție, ajutând elevul să identifice dacă trăsăturile sale de personalitate sunt congruente cu exigențele etice și psiho-sociale ale profesiei alese. Prin explorarea sistematică a propriilor aptitudini și trăsături de personalitate, tinerii învață să cultive acel „self-leadership” esențial: capacitatea de a-și gestiona propriile emoții și resurse pentru a putea, ulterior, să ghideze cu autenticitate generațiile viitoare. Această etapă de autocunoaștere transformă alegerea carierei dintr-un act accidental într-o asumpție asumată și matură. Elevii învață să își evalueze obiectiv potențialul de creștere, înțelegând că încrederea în sine este o sursă a succesului profesional.

Comunicarea, lucrul în echipă, etica profesională și, mai ales, capacitatea de învățare pe tot parcursul vieții (*lifelong learning*) sunt abilitățile care vor asigura longevitatea și relevanța absolventului într-un sistem de învățământ aflat în continuă transformare. Prin intermediul acestei discipline, elevii vor aprofunda tehnici de stabilire a obiectivelor pe termen lung și scurt, învățând să construiască planuri de acțiune reziliente. Luarea deciziilor nu mai este un moment de criză, ci o strategie bazată pe analiză și responsabilitate.

Finalitatea disciplinei se regăsește în stăpânirea instrumentelor practice de căutare a unui job. Într-un context competitiv, elevii învață să își construiască un brand personal autentic. Portofoliul personal, care integrează CV-ul modern, devine o oglindă a excelenței profesionale. Prin simulări de interviuri și exerciții de prezentare, elevii își rafinează discursul, dobândind capacitatea de a-și comunica valoarea în fața angajatorilor sau a comisiilor de examinare.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **2 ore pe săptămână**.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogie generală*.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor, sunt structurate gradual şi coerent, vizând un demers pedagogic de construcție a identității profesionale.

Activitățile de învățare recomandate promovează metode activ-participative şi experienţiale, precum studiul de caz, simularea, jocul de rol, jurnalul reflexiv, activitățile de tip colaborativ, reflecția individuală şi de grup, asigurând transferul achizițiilor teoretice în contexte profesionale practice.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

În elaborarea programei s-a avut în vedere posibilitatea utilizării flexibile a timpului alocat disciplinei, astfel încât un procent de până la 25% din totalul orelor să poată fi destinat activităților de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, precum şi realizării transferului competențelor în situații concrete, în funcție de nevoile şi interesele elevilor şi de specificul grupului. Se asigură astfel respectarea Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal, art. 2.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii şi modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfăşoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic şi responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare şi dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții şi alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur şi incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii şi modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Analizează conceptele fundamentale ale consilierii şi orientării în carieră, interpretând rolul acestora în construcția identității profesionale a viitorului educator
- *identificarea şi definirea conceptelor de carieră, consiliere vocațională, orientare şcolară şi profesională, pe baza unor texte de specialitate şi studii de caz;* - *analiza comparativă a diferitelor accepțiuni ale conceptului de carieră (carieră ca profesie, ca rol social, ca traiectorie de viață);* - *dezbateri pe tema relației dintre vocație, aptitudini şi interese în alegerea unui parcurs profesional în educație*
CS 1.2. Examinează critic modele teoretice ale dezvoltării carierei (Super, Holland, Roe, Ginzberg), evidențiind relevanța lor pentru formarea profesorilor
- *prezentarea comparativă a stadiilor de dezvoltare vocațională descrise de D. Super şi Ginzberg, cu identificarea stadiului în care se află elevii înşişi;* - *analiza tipologiei Holland aplicată profesiei didactice — identificarea tipurilor de personalitate compatibile cu această carieră;* - *completarea unui chestionar de interese şi discutarea rezultatelor în raport cu tipologiile vocaționale studiate;*

Clasa a XII-a
- *realizarea unui jurnal de reflexie personală în care fiecare elev identifică momentele-cheie ale propriei; orientări vocaționale, raportate la modelele teoretice.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

CS 2.1. Proiectează activități de consiliere și orientare în carieră adaptate particularităților de vârstă ale copiilor și tinerilor din învățământul preuniversitar
- *elaborarea unui plan de activitate de consiliere vocațională pentru elevi de gimnaziu, valorificând cunoștințele despre interese, aptitudini și stiluri cognitive;* - *proiectarea unui atelier de autocunoaștere pentru elevi de clasele terminale, pornind de la instrumente simple de identificare a intereselor și aptitudinilor;* - *simularea unei ședințe de consiliere individuală, în care un elev joacă rolul educatorului consilier și altul pe cel al elevului aflat în dilemă vocațională.*
CS 2.2. Proiectează instrumente și activități de sprijin pentru decizia de carieră, valorificând metodele și tehnicile specifice consilierii vocaționale
- *elaborarea unui portofoliu personal de carieră care să cuprindă: biografie profesională, analiză SWOT personală, inventar de interese și aptitudini, plan de acțiune pentru dezvoltare profesională;* - *proiectarea unui interviu de consiliere vocațională, cu definirea întrebărilor-cheie și a obiectivelor specifice fiecărei etape;* - *construirea unui ghid practic „Cum îmi aleg profesia" destinat elevilor de liceu, cu referire la miturile frecvente legate de alegerea carierei și contraargumentele raționale ale acestora.*
CS 2.3. Selectează și aplică metode interactive care să stimuleze motivația beneficiarilor pentru dezvoltare profesională continuă
- *identificarea resurselor necesare pentru abordarea unui nou domeniu de specializare;* - *simularea unui dialog de consiliere între un mentor și un debutant aflat într-un moment de demotivare;* - *exersarea tehnicilor de ascultare activă și a strategiilor de persuasiune pentru a argumenta beneficiile participării la cursuri de perfecționare și dezvoltare personală.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

CS 3.1. Analizează instrumente de evaluare a intereselor, aptitudinilor și personalității vocaționale, din perspectiva utilizării lor în practica educațională.
-analiza critică a unor chestionare de interese (tip Holland, Kuder) și a unor baterii de teste de aptitudini, cu identificarea avantajelor și limitelor acestora; *- compararea rezultatelor obținute la chestionarele de interese cu rezultatele la testele de aptitudini, pe baza unui studiu de caz concret, pentru a identifica concordanțe și discrepanțe;* *- discutarea relevanței analizei SWOT ca instrument de autoevaluare aplicat propriei cariere: exersarea tehnicii pe cazuri individuale și în grup;* *- evaluarea critică a unor CV-uri și scrisori de intenție model, cu identificarea elementelor eficiente și a celor care necesită îmbunătățire.*
CS 3.2. Elaborează instrumente de evaluare și autoevaluare a parcursului profesional, adaptate contextului specific al carierei didactice
-construirea unei fișe de autoevaluare a competențelor profesionale pentru viitorul cadru didactic, cu indicatori observabili; *- realizarea unui instrument de monitorizare a progresului personal în dezvoltarea competențelor vocaționale;* *- proiectarea unui portofoliu de practică pedagogică ce include elemente de reflecție asupra propriei identități profesionale și a orientării în carieră.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

CS 4.1 Integrează resurse digitale și bibliografice relevante pentru informarea și consilierea în carieră, respectând principiile eticii informaționale
-analiza critică a unor materiale de orientare profesională; *- identificarea și evaluarea unor platforme și resurse online de orientare în carieră (platforme de profiling vocațional, Ghidul Ocupațiilor, baze de date cu oportunități disponibile online, cu aplicarea unor grile de evaluare a relevanței, acurateței și accesibilității*; *-realizarea unei prezentări interactive despre oportunitățile de formare continuă pentru cadrele didactice, valorificând resurse educaționale deschise (RED);*

- dezbatere pe tema avantajelor și riscurilor utilizării instrumentelor de inteligență artificială în consilierea în carieră.
CS 4.2. Evaluează critic rolul diferitelor resurse în susținerea autonomiei vocaționale a educabililor.
-analiza rolului pe care instrumentele psihologice de consiliere (chestionare de interese, teste de aptitudini, auto-caracterizarea, autobiografia) îl joacă în procesul decizional al tinerilor; *- crearea unui material de sinteză despre tehnici de luare a deciziei în carieră (arbori de decizie, tehnica pro-contra, analiza consecințelor), destinat elevilor de liceu.*
CS 4.3. Gestionează eficient identitatea digitală și securitatea datelor personale în interacțiunea cu platformele de recrutare și rețelele profesionale
- identificarea riscurilor privind securitatea datelor și formularea unui „Cod de conduită digitală" personal, care să delimiteze clar spațiul privat de cel profesional; *- simularea interacțiunii cu o platformă de recrutare (ex: depunerea unui dosar digital pe o platformă de mobilitate sau angajare);* *- elaborarea unei liste de recomandări privind parolele sigure, verificarea surselor de informare și protejarea datelor beneficiarilor.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

CS 5.1 Valorifică practici comunicaționale eficiente în contextul consilierii vocaționale, adaptând limbajul și canalul de comunicare la particularitățile destinatarilor
-exersarea tehnicii ascultării active în contexte simulate de consiliere individuală și de grup; *- redactarea unui material de informare destinat părinților privind rolul lor în orientarea vocațională a copiilor pentru evitarea stereotipurilor și a impunerii propriilor aspirații neîmplinite;* *- proiectarea unui model de comunicare școală-familie pe tema orientării în carieră, cu sugestii de activități comune.*
CS 5.2. Asociază intervențiilor de consiliere vocațională valori ale incluziunii, diversității și respectului față de opțiunile individuale, contribuind la un climat educațional sigur și etic
-analiza unor situații de frustrație vocațională descrise în studii de caz, cu identificarea factorilor familiali, sociali și instituționali care le-au generat și a strategiilor de prevenire; *- dezbatere despre stereotipurile legate de anumite profesii (meserii bănoase vs. prost plătite, de prestigiu vs. degradante, rezervate anumitor genuri);* *-planificarea unor activități școlare care să celebreze diversitatea parcursurilor profesionale și să încurajeze alegerea conștientă și liberă a carierei.*
CS 5.3 Facilitează procesul de luare a deciziilor în grup prin utilizarea metodelor participative de comunicare.
-simularea unei ședințe de negociere între un grup de profesori debutanți și conducerea unei școli privind planul de dezvoltare profesională a unității; *-analiza pentru o decizie colectivă privind alegerea activităților de voluntariat/practică pedagogică cele mai valoroase pentru CV;* *-dezbatere privind luarea unei decizii strategice referitoare la modul în care tinerii se vor adapta la integrarea Inteligenței Artificiale în carieră.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1 Reflectează asupra propriei identități vocaționale și a procesului personal de decizie în carieră, raportându-se critic la modelele teoretice și la realitățile profesiei didactice
-elaborarea unui proiect personal de carieră: un document structurat care să cuprindă autoportretul vocațional, analiza SWOT, obiectivele pe termen scurt, mediu și lung, resursele și obstacolele anticipate; *- exerciții de introspecție ghidată: „Dacă m-ar întreba cineva de ce am ales profesia didactică, ce aș răspunde?"- reflecție comparată cu motivațiile descrise în literatura de specialitate;* *- analiza corespondenței sau necorespondenței vocaționale pornind de la cazuri concrete (studii de caz, interviuri cu cadre didactice cu experiență) și identificarea consecințelor psihologice ale necorespondenței vocaționale.*
CS 6.2. Explorează trasee de dezvoltare profesională continuă specifice carierei didactice, valorificând oportunitățile locale, naționale și europene
-investigarea cerințelor de formare continuă pentru cadrele didactice din România: grade didactice, programe de master, programe de formare acreditate;

Clasa a XII-a
- identificarea oportunităților de mobilitate europeană (Erasmus+, proiecte eTwinning, programe de job shadowing) cu relevanță pentru dezvoltarea profesională în domeniul pedagogic; *- realizarea unui ghid al oportunităților de formare continuă în domeniul consilierii și orientării în carieră, accesibile cadrelor didactice din România;* *- invitarea unui cadru didactic cu experiență sau a unui consilier școlar pentru un dialog despre traseul lor profesional, provocările întâmpinate și strategiile de adaptare utilizate.*
CS 6.3. Investighează impactul integrității profesionale asupra succesului și sustenabilității carierei pe termen lung
- analiza a două scenarii de carieră: unul bazat pe scurtături etice (favoritism, plagiat) și unul bazat pe muncă integră; *- dezbaterea ideii că „oamenii integri avansează mai greu” cu contra-argumentul că „integritatea oferă cea mai mare siguranță a postului”;* *- simularea unei situații în care unui candidat i se propune o „scurtătură” neetică pentru a obține un post dorit;* *- construirea unei hărți mentale care să evidențieze legătura dintre integritate și oportunitățile de carieră (ex: recomandări de la părinți, invitarea în proiecte europene, selecția în corpuri de experți), demonstrând că etica atrage colaborări de calitate.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamente ale consilierii și orientării în carieră	1.1. Cariera — concept, tipologii, semnificații. Consilierea și orientarea în carieră: istoric și actualitate 1.2. Consilierea școlară și profesională în România: structuri instituționale, cadru legislativ 1.3. Deontologia și etica în consilierea carierei
2. Teorii ale dezvoltării și alegerii vocaționale	2.1. Teoria energiei psihice și a experienței din copilărie (Anna Roe) 2.2. Stadiile alegerii vocaționale (Ginzberg, Ginsburg, Axelrad și Helma) 2.3. Modelul dezvoltării conceptului de sine în comportamentul vocațional (Donald Super) 2.4. Tipologia personalității vocaționale (John Holland) 2.5. Corespondența și necorespondența vocațională: satisfacție, frustrație și insucces profesional
3. Factorii dezvoltării carierei	3.1. Aptitudinile — definiție, tipologii, rolul lor în orientarea vocațională 3.2. Interesele cognitive și vocaționale — natură, geneză, evoluție 3.3. Caracterul și stilul cognitiv ca factori predicatori ai orientării în carieră 3.4. Expectanțele și auto-eficiența vocațională 3.5. Factorii externi: familia, mediul socioeconomic, experiența de viață
4. Metode și tehnici de consiliere în carieră	4.1. Instrumente de evaluare a intereselor: chestionare tip Holland, Kuder, Strong 4.2. Instrumente de evaluare a aptitudinilor: baterii de teste psihologice 4.3. Tehnici calitative: autobiografia, auto-caracterizarea, narațiunea, incidentul critic 4.4. Tehnici de luare a deciziei: analiza SWOT, analiza NOISE, arborele decizional 4.5. Documente ale carierei: Curriculum Vitae, scrisoarea de intenție, portofoliul profesional
5. Aplicații practice în consilierea vocațională	5.1. Consilierea individuală și consilierea de grup în orientarea carierei 5.2. Mituri legate de alegerea carierei și demontarea lor rațională 5.3. Rolul familiei și al școlii în orientarea vocațională a tinerilor 5.4. Disciplinele școlare și legătura lor cu opțiunile profesionale
6. Managementul carierei didactice	6.1. Identitatea profesională a cadrului didactic: construcție și dezvoltare 6.2. Proiectul personal de carieră: instrumente și etape de elaborare 6.3. Formarea continuă și dezvoltarea profesională: grade didactice, programe naționale și europene

Domenii de conținut	Conținuturi
	6.4. Oportunități de mobilitate și cooperare europeană pentru cadrele didactice (Erasmus+, eTwinning, programe de formare)

SUGESTII METODOLOGICE

Această disciplină urmărește să faciliteze atât construcția identității vocaționale a elevilor, cât și formarea unor competențe de bază în consilierea și orientarea carierei altora, competențe pe care le vor valorifica în viitoarea profesie didactică. **Activitățile de predare-învățare-evaluare** îmbină perspectiva teoretică cu cea aplicativă, stimulând spiritul de reflecție, capacitatea de autoanaliză și înțelegerea critică a relației dintre personalitate, aptitudini, interese și traseul profesional.

Abordarea metodologică recomandată pune accentul pe metodele activ-participative, reflexive și colaborative, care îl plasează pe elev în centrul demersului educațional. Reflexivitatea constituie o dimensiune transversală esențială a disciplinei: elevii sunt încurajați să raporteze în permanență conținuturile teoretice la propria experiență de viață și la propriile aspirații profesionale.

Învățarea bazată pe proiect oferă cadrul ideal pentru elaborarea portofoliului personal de carieră — un produs complex, construit progresiv pe parcursul anului școlar, care sintetizează toate achizițiile disciplinei: auto-portretul vocațional, **analiza SWOT, analiza NOISE**, **planul de acțiune, CV-ul** și **scrisoarea de intenție**. Această abordare pregătește elevii pentru cerințele reale ale pieței muncii și le consolidează competențele de planificare și autoreglare.

Studiul de caz reprezintă o altă strategie privilegiată, permițând analiza unor situații concrete de orientare vocațională reușită sau eșuată, cu identificarea factorilor favorizanți și a obstacolelor. Cazurile selecționate vor include și situații specifice carierei didactice: alegerea profesiei din vocație versus alegerea din comoditate sau din constrângeri externe, efectele necorespondenței vocaționale, traiectorii de dezvoltare profesională exemplare.

Jocul de rol, **tehnica incidentului critic** și **simularea activităților de consiliere** pregătesc elevii pentru viitoarele interacțiuni profesionale cu elevii, părinții și comunitatea. Prin exerciții de simulare a ședințelor de consiliere individuală și de grup, elevii exersează ascultarea activă, formularea întrebărilor relevante, gestionarea situațiilor de indecizi și comunicarea empatică. Aceste exerciții sunt precedate de o reflecție teoretică asupra tehnicilor utilizate și urmate de debriefing structurat, cu identificarea lecțiilor învățate.

Discuțiile panel, dezbaterile sau **interviul în trei trepte** pe teme controversate, de exemplu, privind rolul părinților în orientarea carierei copiilor, stereotipurile și prejudecățile legate de profesii sau miturile deciziei vocaționale stimulează gândirea critică a elevilor și cultivă deschiderea față de diversitatea opțiunilor profesionale.

Parteneriatul cu profesioniști din domeniu este de asemenea recomandat. Invitarea unor consilieri școlari, psihologi vocaționali, cadre didactice cu experiență sau reprezentanți ai unor instituții de formare continuă contribuie la ancorarea în realitate a conținuturilor disciplinei și oferă elevilor modele de identificare profesională autentice.

Integrarea tehnologiei digitale va permite elevilor să exploreze platforme de orientare în carieră, să utilizeze instrumente online de profilare vocațională și să evalueze critic resursele disponibile pe internet. Etica informațională și gândirea critică față de conținuturile digitale vor fi dimensiuni constant prezente în aceste activități.

Evaluarea la această disciplină va urmări cu precădere capacitatea de reflecție personală, coerența planificării propriei cariere și competențele de proiectare a unor activități de consiliere vocațională adecvate. Se recomandă utilizarea unor instrumente precum portofoliul de carieră, jurnalul de reflexie profesională, proiectele de grup privind consilierea vocațională și autoevaluările structurate. Aceste instrumente reflectă nu doar însușirea cunoștințelor teoretice, ci și disponibilitatea elevilor de a-și asuma în mod conștient și responsabil propriul parcurs profesional.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. BĂBAN, A., Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere, Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca, 2001.
2. CERGHIT, I., Metode de învățământ, Ed. Polirom, Iași, 2006.
3. JIGĂU, M. (coord.), Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici, Institutul de Științe ale Educației, București, 2006.
4. JIGĂU, M., Consilierea carierei, Ed. Sigma, București, 2001.
5. LEMENI, G., MICLEA, M. (coord.), Consiliere și orientare. Ghid de educație pentru carieră, Ed. ASCR, Cluj-Napoca, 2004.
6. PÂNIȘOARĂ, I.O. (coord.), Enciclopedia metodelor de învățământ, Ed. Polirom, Iași, 2024.
7. PÂNIȘOARĂ, I.O., Comunicarea eficientă, Ed. Polirom, Iași, 2015.
8. SALADE, D., DRĂGAN, I., Orientare școlară și profesională. Compendiu, Ed. Paco, București, 1998.
9. SUPER, D.E., Career and life development, în Brown D. (ed.), Career choice and development, Jossey-Bass, San Francisco, 1987.
10. TOMȘA, G. (coord.), Dicționar de orientare școlară și profesională, Ed. Afelin, București, 1996.
11. WATTS, A.G., GUICHARD, J., PLANT, P., RODRIGUEZ, M.I., Educational and Vocational Guidance in the European Community, Commission of the European Communities, Brussels, 1993.
12. *** Ghidul Ocupațiilor din România (revizie curentă), Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.
13. *** Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Laura Butaru	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Beatrice Ani Popescu	profesor	Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Elena Ichim	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 24

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Servicii socio-educaționale

Clasa a XII-a
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 24
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Servicii socio-educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea **mediere școlară***

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Servicii socio-educaționale* face parte din oferta educațională a filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializarea Mediere școlară, fiind prevăzută cu un buget de 2 ore pe săptămână. Aceasta reprezintă etapa de finalizare a pregătirii de specialitate, făcând trecerea de la acumularea de noțiuni teoretice către exersarea managementului strategic și a intervențiilor complexe în mediul educațional. Prin intermediul acestei discipline, elevii vor înțelege că succesul incluziunii școlare depinde în mod direct de calitatea serviciilor socio-educaționale oferite, iar mediatorul școlar devine un responsabil al serviciilor de suport.

Serviciile socio-educaționale reprezintă forme de activități proiectate și prestate în care se oferă sprijin și consiliere educațională, se oferă oportunități de afirmare, (auto)educație și (auto)realizare personală și profesională, în condițiile respectării demnității umane. Serviciile socio-educaționale sunt destinate educabililor, cadrelor didactice, părinților, precum și persoanelor aflate în diferite categorii de risc și acoperă o paletă largă.

Serviciile socio-educaționale trebuie să fie adaptate nevoilor educaționale specifice comunității în ansamblu ei, dar și nevoilor educaționale specifice diferitelor categorii de beneficiari. Prin parcurgerea conținuturilor acestei discipline, elevul, viitorul mediator școlar, va dobândi capacități esențiale de proiectare și optimizare a tipurilor și serviciilor socio-educaționale adaptate nevoilor concrete ale persoanelor/ grupurilor/comunităților aflate în dificultate.

Programa pune accent pe capacitatea elevului de a analiza contextul școlar ca pe un sistem complex. Elevii vor învăța să treacă de la acțiuni punctuale la strategii de intervenție pe termen mediu și lung. La acest nivel, se urmărește dezvoltarea unei reziliențe crescute. Viitorul mediator trebuie să posede competențe de autoreglare emoțională pentru a oferi un model de echilibru în situații de criză.

Disciplina detaliază rolul mediatorului ca facilitator al rețelelor de suport. Aceasta include colaborarea cu asistenții sociali, consilierii școlari și autoritățile locale pentru a crea un mediu de învățare sigur și incluziv. De asemenea, un pilon central este deontologia profesională. Se urmărește asumarea responsabilității pentru deciziile luate și înțelegerea indicatorilor de calitate în serviciile de suport educațional.

Prin parcurgerea acestei programe, absolventul va fi capabil să identifice precoce riscurile de excluziune, să proiecteze planuri de asistență socio-emoțională și să medieze conflicte complexe, manifestând o atitudine empatică, dar neutră și profesionistă. Disciplina contribuie astfel la formarea unui specialist capabil să genereze schimbare pozitivă în comunități dezavantajate și să promoveze echitatea în educație.

Disciplina *Servicii socio-educaționale* urmărește formarea și consolidarea următoarelor valori și atitudini, esențiale pentru exercitarea rolului de mediator școlar:

- **Respectul pentru diversitate și multiculturalitate**: acceptarea necondiționată a diferențelor etnice, sociale și culturale, tratând fiecare beneficiar cu demnitate și corectitudine.
- **Confidențialitatea și integritatea profesională:** respectarea riguroasă a normelor etice privind protecția datelor personale și gestionarea responsabilă a informațiilor sensibile din mediul școlar.
- **Empatia și compasiunea activă:** capacitatea de a înțelege perspectivele celorlalți fără a-și pierde obiectivitatea, oferind suport autentic în procesul de incluziune.
- **Responsabilitatea socială și civică:** asumarea rolului de agent al schimbării în comunitate, promovând echitatea și accesul universal la educație.
- **Spiritul de colaborare și parteneriat:** deschiderea către dialogul interdisciplinar (cu psihologi, asistenți sociali, poliție, autorități locale) pentru soluționarea integrată a problemelor elevilor.
- **Reziliența și echilibrul emoțional:** menținerea unei atitudini calme și raționale în situații de conflict sau criză, demonstrând maturitate profesională.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;

- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competențele generale sunt definite pentru nivelul liceal, în cadrul filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializările *Pedagogie generală* și *Mediere școlară*.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare- evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Această programa este fundamentată pe *o abordare interdisciplinară,* evidențiind și valorificând conexiunile dintre domenii precum *comunicarea didactică, educația interculturală, educația incluzivă, managementul situațiilor de criză și al conflictelor, drepturile copilului.* Prin parcurgerea acestei discipline se urmărește dezvoltarea capacităților esențiale de analiză, reflecție metacognitivă și adaptare proactivă la exigențele demersurilor de mediere școlară.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Corelează teoriile dezvoltării socio-educaționale cu stadiile de evoluție ale beneficiarilor în scopul personalizării serviciilor de mediere
-analizarea modului în care lipsa siguranței emoționale în copilăria timpurie afectează capacitatea de mediere a conflictelor la vârsta adolescenței *- atelier de lucru: folosind teoria lui Erikson (stadiile dezvoltării psiho-sociale) sau Maslow, elevii trebuie să identifice „criza" specifică vârstei și să deducă bariera socio-emoțională principală* *- identificarea comportamentelor care trădează nevoi nerealizate (ex: nevoia de apartenență) și propunerea unei „intervenții socio-educaționale" bazate pe managementul strategic al resurselor școlare* *- d+ezbatere privind intersecția între nevoie și intervenție bazată pe teoria lui Abraham Maslow și teoria atașamentului (Bowlby).*
CS 1.2. Evaluează critic modelele pedagogice incluzive în vederea optimizării intervențiilor de suport pentru grupurile vulnerabile
- dezbatere privind eficiența modelului integrativ vs. modelul incluziv în gestionarea crizelor identitare ale elevilor din minorități etnice *- analiza unor fragmente din Strategia Națională pentru Incluziune sau alte documente oficiale*

Clasa a XII-a
- simularea unei situații în care mediatorul școlar trebuie să convingă un grup de părinți reticenți sau un consiliu de administrație să adopte un model pedagogic incluziv care necesită resurse suplimentare *-dezbatere despre grupurile vulnerabile (etnii minoritare, copii cu părinți plecați în străinătate, elevi cu dizabilități)* *- realizarea unei simulări de audit al serviciilor socio-educaționale din propria unitate școlară*
CS 1.3. Interpretează funcțiile educației din perspectiva managementului strategic al serviciilor de suport educațional
-simularea unui scenariu în care școala are resurse limitate (timp, spațiu, bani), dar se confruntă cu multiple probleme (cazuri de bullying, abandon școlar, conflicte interetnice) *- analiza unui program de prevenire a abandonului școlar din perspectiva indicatorilor de calitate (conform standardelor de management)* *- compararea a două „modele de bune practici" (unul național și unul internațional) de servicii socio-educaționale în școli* *- simulare de „audit al satisfacției beneficiarului"prin crearea unor instrumente de feedback (chestionare, grile de interviu) pentru părinți și elevi referitoare la calitatea serviciului de mediere*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XII-a
CS 2.1. Elaborează documente de proiectare strategică pentru servicii socio-educaționale (planificări, proiecte de activitate), respectând standardele de calitate
- analiza critică a unor proiecte de activitate model pentru a identifica corelația dintre obiective, resurse și strategiile de evaluare propuse *- crearea unei „hărți strategice a intervenției" pentru un caz complex de mediere (ex: un conflict cronic între două grupuri de elevi), elevii trebuie să proiecteze o secvență de 4 activități corelate* *- utilizarea șabloanelor inteligente pentru transferarea unei planificări clasice într-o aplicație de gestionare a sarcinilor (ex: Trello, Notion sau un tabel Excel interactiv)*
CS 2.2. Adaptează strategiile de intervenție socio-emoțională în funcție de particularitățile individuale și de grup ale beneficiarilor
- atelier de adaptare a materialelor suport (fișe de lucru, jocuri) pentru elevi care provin din medii culturale diverse sau care vorbesc limba română ca limbă secundară *- crearea unor materiale suport diferențiate pentru o activitate de gestionare a furiei* *- analiza unor cazuri de elevi cu tipologii emoționale diferite (extravertit impulsiv vs. introvertit anxios) prin alegerea metodei potrivite dintr-o listă dată (ex: Time-out, Ascultare activă, Tehnica scaunului gol, Negociere asistată) și argumentarea de ce acea metodă se potrivește profilului respectiv* *- dezbatere: „Standardizare vs. Personalizare" despre avantajele și dezavantajele folosirii unor protocoale rigide în serviciile socio-educaționale.*
CS 2.3. Implementează programe educaționale de suport pentru prevenirea excluziunii, utilizând resursele comunitare și parteneriatele strategice
- proiectarea unei campanii de sensibilizare la nivelul școlii (ex. Săptămâna toleranței), incluzând planul de promovare și calendarul de activități *- simularea rețelei de suport în care elevii trebuie să contacteze (simulat) un ONG sau un serviciu social local pentru a integra o resursă externă într-o activitate școlară de suport emoțional* *- proiectarea unei campanii de sensibilizare a comunității locale cu privire la importanța educației incluzive* *- studierea modului de funcționare a unui serviciu social de suport printr-o vizită de studiu* *- realizarea unui „Catalog de parteneri strategici" care să conțină: numele instituției, tipul de ajutor oferit (material, emoțional, juridic) și persoana de contact.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Utilizează instrumente de evaluare a procesului și a rezultatelor activităților de suport socio-emoțional
-aplicarea unui chestionar de satisfacție a beneficiarului și centralizarea datelor într-un grafic de progres *-realizarea unei grile de observare a comportamentului elevilor în timpul unei activități de grup (ex: o sesiune de jocuri de rol pe tema rezilienței)* *- joc de rol în care mediatorul solicită feedback unui elev care a beneficiat de un program de suport individual pentru a extrage informații despre ce a funcționat și ce nu în relația de mediere, folosind un protocol de interviu semi-structurat* *- scrierea unei pagini de jurnal după o activitate simulată, folosind un model structurat (ex. Modelul lui Gibbs: Descriere, Sentimente, Evaluare, Analiză, Concluzie, Plan de acțiune)*
CS 3.2. Analizează critic progresul socio-emoțional al beneficiarilor în raport cu obiectivele stabilite în documentele de proiectare
- analiza unui dosar de caz pe parcursul a mai multor săptămâni, timp în care elevii trebuie să identifice momentele de stagnare sau regres și să le explice prin prisma factorilor interni sau externi *- sesiune de autoevaluare asistată: elevul își prezintă propriul proiect și explică de ce anumite obiective au fost atinse și altele nu*

Clasa a XII-a
- analiza unui grup vulnerabil (ex: o clasă cu segregare etnică) unde progresul socio-emoțional este blocat, iar cauzele stagnării sunt resursele insuficiente, lipsa de formare a cadrelor didactice, barierele lingvistice sau modelele comportamentale negative din comunitate *- simularea unei discuții de evaluare la care participă mediatorul, beneficiarul (elevul) și un terț (părintele sau profesorul)*
CS 3.3. Formulează măsuri de reglare și optimizare a serviciilor de suport, bazate pe interpretarea datelor obținute din evaluare
- dezbatere privind calitatea în serviciile de mediere – Cum definim succesul? (prin liniște în clasă sau prin creșterea stimei de sine a elevului?) *- analiza unui serviciu socio-emoțional care a stagnat (ex: un grup de suport pentru copiii cu părinți plecați în străinătate la care nu mai vine nimeni) și pentru care trebuie găsite soluții să refuncționeze* *- crearea unei liste de „măsuri de rezervă” (un plan B) pentru cele mai frecvente probleme identificate în evaluări (lipsa de timp, lipsa de spațiu, rezistența beneficiarilor)*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1. Selectează resursele educaționale și digitale în funcție de validitatea științifică și relevanța pentru nevoile specifice ale beneficiarilor
- crearea unei biblioteci digitale tematice care să conțină instrumente de lucru (teste, jocuri, fișe) verificate pentru practica medierii *- analiza unor manuale sau fișe de lucru vechi pentru identificarea stereotipurilor sau a informațiilor depășite (ex: reprezentări de gen rigide sau abordări segregaționiste) și propunerea de resurse moderne, validate, care promovează incluziunea reală* *- crearea „Ghidului de utilizator” pentru o resursă digitală(ex. o aplicație pentru starea de bine) în vederea folosirii responsabile și etice a tehnologiei în relația cu grupurile vulnerabile* *-analiza pe rețelele sociale a unui influencer din zona de educație sau psihologie populară, să identifice în discursul acestuia afirmații care nu au bază științifică și să caute contra-argumente în lucrările de specialitate*
CS 4.2. Adaptează resursele educaționale existente pentru a răspunde barierelor de învățare și nevoilor de incluziune ale grupurilor vulnerabile
- adaptarea unui set de resurse pentru o clasă unde există elevi a căror limbă maternă nu este română (ex: comunități de romi vorbitori de limba romani sau copii de imigranți) prin folosirea unor simboluri culturale sau cuvinte în limba maternă a beneficiarilor, pentru a face resursele relevante emoțional; *- transformarea unei resurse scrise (ex: un pliant despre bullying) într-o resursă audio sau video scurtă ce se adresează elevilor care au bariere de lectură (dislexie sau analfabetism funcțional);* *- adaptarea unei reguli de comportament dificil de înțeles pentru un elev cu tulburări din spectrul autist (TSA) sau cu dificultăți de integrare folosind resurse vizuale pentru a reduce anxietatea și a facilita incluziunea.*
CS 4.3. Manifestă un comportament etic și responsabil în utilizarea informațiilor și resurselor, cu respectarea normelor de confidențialitate
-dezbatere privind datoria de confidențialitate și datoria de protecție a copilului (notificarea autorităților) *- analiza profilului public al unui mediator (simulat): discuție despre ce este etic să postezi și ce nu (ex: Este etic să fii prieten pe Facebook cu beneficiarii tăi minori? Este etic să postezi despre „cât de greu a fost cazul de azi” chiar dacă nu dai nume?)* *- analiza unor instrumente de evaluare (teste de personalitate găsite online): elevii evaluează dacă utilizarea unui test nevalidat științific pe un elev vulnerabil este o practică etică (riscul de etichetare greșită)*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Aplică tehnici de comunicare asertivă și ascultare activă pentru stabilirea unei relații de încredere cu beneficiarii.
- simularea unei discuții cu un elev care a perturbat ora prin evitarea unor mesaje acuzatoare la persoana a II-a *- vizionarea unui clip scurt (fără sonor) cu o interacțiune între un adult și un adolescent unde elevii trebuie să identifice indiciile non - verbale care trădează lipsa de încredere sau disconfortul (poziția brațelor, contactul vizual, micro-expresii) și să propună posturi corporale care să transmită disponibilitate și siguranță (postura deschisă, ascultarea activă prin înclinarea capului)* *- simularea unei prime întâlniri cu un beneficiar: elevul trebuie să stabilească raportul de încredere cu un beneficiar care refuză să ridice ochii din pământ* *- exerciții de conștientizare a non - verbalului în care elevii trebuie să adopte posturi corporale „închise” și „deschise”, observând impactul lor asupra dorinței interlocutorului de a vorbi* *- exercițiu de transformare a limbajului orientat spre problemă în limbaj orientat spre soluție, folosind tehnica „Ce s-ar vedea diferit dacă...”*
CS 5.2. Utilizează strategii de mediere în situații de conflict sau criză educațională

Clasa a XII-a
- exercițiul „Radarul de tensiune”: elevii vizionează videoclipuri scurte cu începutul unor conflicte și trebuie să identifice semnele timpurii ale escaladării (tonul vocii, postura rigidă, dilatarea pupilelor) înainte ca violența să izbucnească *- exersarea unor fraze sau acțiuni neașteptate care pot „rupe” ritmul furiei unui beneficiar (ex: o întrebare administrativă banală sau schimbarea locului de discuție)* *- analiza unui conflict real (anonim) din școală, de la declanșator la explozie, identificând momentele în care o intervenție de mediere ar fi putut opri escaladarea* *- dezbatere privind puterea tăcerii în criză: „Este tăcerea un semn de slăbiciune sau o unealtă de control în fața unui om furios?”* *- analiza consecințelor pe termen lung ale unui conflict gestionat prost vs. unul mediat corect asupra climatului școlar*
CS 5.3. Adaptează mesajul și stilul de comunicare în funcție de profilul socio-cultural al partenerilor (părinți, autorități, comunitate)
- redactarea unei solicitări către Direcția de Asistență Socială prin utilizarea formulelor de politețe, a limbajului administrativ și a clarității cererii, fără implicare emoțională excesivă *- crearea unei invitații la o seară de mediere. O variantă pentru elevi (limbaj cool, grafică modernă) și una pentru părinți (limbaj respectuos, structură clară)* *- analiza unor mesaje reale (anonimizate) în care elevii trebuie să depisteze unde mediatorul a greșit: a folosit cuvinte prea grele pentru un părinte sau a fost prea „prietenos” cu un inspector școlar* *-dezbatere privind comunicarea cu autoritățile (Poliție, Primărie) când simțim că drepturile copilului nu sunt prioritatea lor*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Identifică normele etice specifice furnizării serviciilor socio-educaționale în mediul educațional
- discuții pe teme de etică aplicată: mita, favoritismul, limitele confidențialității;- Analiza unei situații în care un beneficiar vulnerabil devine dependent emoțional de cel care îi oferă suport - elevii trebuie să identifice riscul etic și să propună limite profesionale clare *- simularea unui scenariu în care un mediator trebuie să direcționeze un caz către un alt coleg deoarece simte că nu poate rămâne obiectiv* *-dezbatere despre limitele confidențialității când siguranța emoțională a unui minor este în joc* *- analiza riscurilor privind confidențialitatea și interpretarea greșită a emoțiilor*
CS 6.2. Implementează strategii de autoreglare și reziliență pentru menținerea echilibrului psiho-emoțional în carieră
-simularea unei întâlniri de grup în care un coleg prezintă un „blocaj emoțional” întâmpinat într-un caz - se exersează cererea de ajutor profesional ca dovadă de maturitate, nu de slăbiciune *- elaborarea unui program personal de prevenire a oboselii de compasiune* *- simularea unei întâlniri între colegi după un incident critic în școală prin apelarea la cererea de supervizare profesională* *- elaborarea unei strategii săptămânale de igienă mintală (hobby-uri, sport, limite de timp) pentru a menține calitatea serviciului oferit beneficiarilor*
CS 6.3. Analizează parcursul de carieră prin prisma responsabilității sociale și a dezvoltării competențelor de suport continuu
- compararea fișei postului de mediator de acum 10 de ani cu nevoile actuale (alfabetizare digitală, sănătate mintală globală); *- analiza punctelor tari, slabe, a oportunităților și amenințărilor în cariera de mediator, raportate la legislația actuală și contextul socio-economic* *- joc de rol care demonstrează că schimbările sociale recente (ex: cyberbullying, migrație) solicită o formare continuă a profesioniștilor din acest domeniu* *- exercițiul „ Efectul Fluture”- elevii descriu cum o mică intervenție socio-emoțională reușită cu un singur elev poate influența pozitiv familia acestuia, clasa și, în final, comunitatea locală*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Bazele serviciilor socio-educaționale în medierea școlară	1.1. Profilul mediatorului ca resursă socio-emoțională: analiza condițiilor facilitatoare în furnizarea serviciilor socio-educaționale (empatia, congruența/autenticitatea și acceptarea necondiționată); rolul modelului de rol în stabilirea alianței de lucru. 1.2. Tehnici de ascultare activă specifice intervențiilor socio-educaționale: (parafrazarea, sumarizarea, reflectarea sentimentelor). 1.3. Bariere în comunicarea și aspecte privind eficiența comunicării
2. Strategii de intervenție în conflict și mediere școlară	2.1.Analiza multidimensională a conflictului în mediul educațional: tipologii (interese, valori, relații, structură); dinamica escaladării conflictului și impactul acestuia asupra calității serviciilor socio-educaționale. 2.2.Tehnici de intervenție în situații de criză: tehnici de management al furiei și al comportamentelor perturbatoare; utilizarea tăcerii strategice, a validării emoționale și a limbajului non-verbal în reducerea tensiunii. 2.3.Intervenția în grupuri disfuncționale și fenomenul de bullying: strategii de suport pentru victime, agresori și martori; rolul mediatorului în restaurarea climatului de siguranță prin servicii socio-educaționale de grup.
3. Proiectarea și evaluarea planului de intervenție	3.1. Identificarea nevoilor de suport și analiza contextului socio-emoțional (familie, școală, anturaj): Dinamica relațiilor, stiluri parentale și impactul acestora asupra echilibrului emoțional al elevului; Climatul clasei, relația cu autoritatea didactică și integrarea în grupul de egali; Influența grupului de apartenență și a mediului digital asupra comportamentului socio-emoțional. 3.2. Elaborarea planului individual de suport: stabilirea obiectivelor de intervenție; selectarea metodelor și resurselor adecvate. 3.3. Rețele de suport și colaborare interinstituțională: rolul mediatorului în echipa multidisciplinară; accesarea resurselor comunitare (ONG-uri, asistență socială, poliție). 3.4. Monitorizarea și documentarea cazului: instrumente de evaluare a progresului; redactarea fișelor de monitorizare și a rapoartelor de impact.
4. Etica și cariera în servicii socio-educaționale	4.1. Adaptarea stilului de comunicare: strategii de abordare a partenerilor cu profiluri socio-culturale diverse; diplomația educațională în relația cu părinții și autoritățile. 4.2. Sănătatea ocupațională a specialistului: identificarea și prevenirea riscurilor profesionale (oboseala de compasiune, trauma secundară); tehnici de reziliență și igienă mintală. 4.3. Parcursul de carieră și responsabilitatea socială: formarea continuă ca imperativ etic; rolul de agent al schimbării sociale în comunitatea educațională.

SUGESTII METODOLOGICE

Implementarea acestei programe școlare necesită un model de învățare experiențială și reflexivă. Formarea competențelor în serviciile socio-educaționale nu se poate realiza doar la nivel teoretic; ea cere transformarea sălii de clasă într-un laborator viu de relații umane, unde elevul învață prin acțiune, observare și introspecție.

Este esențial ca elevii să înțeleagă rolul fundamental al serviciilor socio-educaționale, care dincolo de cifre, note sau statistici de absenteism, privesc individul în integralitatea sa. Mai mult, aceste servicii exercită un rol preventiv esențial. Ele nu intervin doar în momentul crizei, ci acționează sistemic pentru a identifica factorii de risc din familie, școală sau anturaj înainte ca aceștia să ducă la rupturi iremediabile. Serviciile socio-educaționale oferă o diagnoză profundă a contextului de viață, permițând proiectarea unor planuri de intervenție personalizate care să activeze resursele de auto-ajutorare ale beneficiarului.

O dimensiune adesea ignorată, dar vitală, este rolul de catalizator al coeziunii sociale. În mediul școlar, serviciile socio-educaționale nu ajută doar elevul aflat în dificultate, ci modelează întregul context, învățându-i pe martori, părinți și cadre didactice valoarea empatiei și a comunicării asertive. Este o formă de educație pentru democrație și respect reciproc, unde conflictul nu este eliminat, ci este utilizat ca o oportunitate de creștere și înțelegere de sine.

Pilonul central al strategiei didactice îl reprezintă metodele activ-participative, cu un accent deosebit pe simulare și jocul de rol. Acestea nu sunt simple exerciții de divertisment, ci instrumente riguroase de exersare a micro-competențelor: ascultarea activă, utilizarea întrebărilor strategice și managementul tăcerii.

În acest sens pot fi valorificate metode precum:

- **Simularea și jocul de rol:** Utilizate ca instrumente riguroase de exersare a micro-competențelor (ascultarea activă, reflectarea sentimentelor, managementul tăcerii). Prin inversarea rolurilor (mediator, beneficiar, observator), elevul dezvoltă o perspectivă multi-fațetată asupra actului de suport.

- **Studiul de caz sistemic:** Metodă esențială pentru investigarea contextului socio-emoțional lărgit. Elevul este ghidat să privească dincolo de „simptomul" vizibil și să analizeze intersecția dintre microsistemul familial, cel școlar și anturaj.

- **Metode de cartografiere socială:** Utilizarea **genogramei** și a **ecomapei** pentru vizualizarea rețelelor de suport și identificarea factorilor de risc sau de reziliență.

- **Debaterea și dilema etică:** Strategii destinate clarificării valorilor profesionale, neutralității și limitelor confidențialității în intervenția socio-emoțională.

Evaluarea competențelor în cadrul acestei discipline trebuie să fie, la rândul ei, una formativă și centrată pe proces. Portofoliul profesional devine oglinda evoluției elevului, reunind nu doar teste, ci și jurnale de reflecție etică, rapoarte de observare și planuri de autopercepție.

O atenție deosebită trebuie acordată autoevaluării și inter-evaluării după fiecare simulare. Capacitatea elevului de a-și recunoaște „punctele oarbe" (prejudecăți sau sfaturi premature) este un indicator de maturitate profesională mai prețios decât memorarea codului deontologic. Succesul furnizării serviciilor socio-educaționale depinde de modul în care aceste sugestii metodologice reușesc să integreze rigoarea academică cu sensibilitatea umană. Scopul final nu este doar absolvirea unui curs, ci formarea unui viitor specialist rezilient, capabil să acționeze ca o resursă autentică de echilibru în comunitatea din care face parte.

Implementarea programei necesită un spațiu de siguranță, profesorul având misiunea să asigure un echilibru între provocarea intelectuală și protecția emoțională.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Gherguț, A. (2003). *Managementul serviciilor de asistență psihopedagogică și socială. Ghid practic*. Editura Polirom
- Ianițchi, C. (2010). *Comunicare și consiliere psihopedagogică*, Editura Asclepius. București.
- Nelson-Jones, R. (2009). *Manual de abilități de consiliere*. Editura Trei. București.
- Rogers, C. (2008) *A deveni o persoană*, Editura Trei, București
- Stoica-Constantin, A. (2004). *Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare și diminuarea efectelor*, Editura Polirom, Iași
- Gavreliuc A. (2029). *Psihologia socială și dinamica personalității. Acumulări, sinteze, perspective*. Editura Polirom
- Ghergut A., Ceobanu C. (2009). Elaborarea și managementul proiectelor în serviciile educaționale. Editura Polirom
- Ionescu M., Bunescu, Gh. (coord.). (2007). *Raporturile între generații - Aspecte educaționale*. ISE
- Jigau Mihaela (coord.). (2006). *Program pilot de intervenție prin sistemul zone prioritare de educație, ISE*
- Marin D. C., Todea A., Bocoș M, Pintea, M. S. (2021). *Parteneriatul educațional școală-familie*. Editura Presa Universitară Clujeană
- Cojocaru, Ș. (2003). *Metode și tehnici de evaluare a programelor sociale*, Editura Polirom, Iași.
- Vlăsceanu, M.(2002). *Gestiunea organizațiilor de servicii sociale*, Editura Polirom, Iași.
- Miftode, V. (2003). *Tratat de asistență socială. Protecția populației aflate în dificultate*, Editura Fundației Axis, Iași.
- Walker, J. *Medierea conflictelor. Ghid practic*, Editura Teora, București, 2007
- Cozman, S. (2004). *Consilierea familiei*, Editura Polirom, Iași. (Pentru utilizarea genogramei și analiza contextului familial)
- Irimescu, G.(2006). *Asistența socială a familiei*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2006.
- Prisăcaru, C. (2011). *Medierea – Teorie și practică*, Editura Universul Juridic, București, 2011.
- Pânișoară G., Sălăvăstru, D., Mitrofan, L. (2016). *Copilăria și adolescența. Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării*. Editura Polirom
- Pânișoară I-O. (2015). *Comunicarea eficientă, Ediția a IV-a, revăzută și adăugită*, Editura Polirom

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Laura Butaru	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Beatrice Ani Popescu	profesor	Colegiul Național Pedagogic Ștefan Odobleja, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Elena Ichim	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 25

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Designul activităților nonformale

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 25
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Designul activităților nonformale, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „***Designul activităților nonformale***”, inclusă în oferta curriculară a profilului pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale, vizează formarea competențelor fundamentale necesare înțelegerii rolului educației nonformale în dezvoltarea integrală a persoanei și în completarea educației formale. Conținuturile sunt adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor de clasa a X-a și contribuie la conturarea profilului educabilului capabil să participe activ, responsabil și creativ la proiectarea experiențelor educaționale.

Educația nonformală reprezintă un domeniu de interes major în societatea contemporană, caracterizată de diversitate, mobilitate și nevoi educaționale în continuă schimbare. Prin specificul său flexibil și orientarea spre nevoile reale ale educabililor, educația nonformală contribuie la dezvoltarea competențelor personale, sociale, civice și profesionale, facilitând învățarea pe tot parcursul vieții.

Studierea acestei discipline oferă elevilor oportunitatea de a analiza concepte, teorii și modele pedagogice relevante pentru domeniul educației nonformale, de a înțelege relația acesteia cu educația formală și informală și de a reflecta asupra rolului instructorului pentru educație nonformală în diferite contexte educaționale. Componenta practic-aplicativă a disciplinei este esențială, elevii fiind implicați în activități de proiectare, implementare și evaluare a unor activități nonformale adaptate diferitelor categorii de beneficiari. În acest scop, sunt valorificate experiențele directe de învățare, lucrul colaborativ, reflecția critică și utilizarea responsabilă a resurselor educaționale.

Disciplina contribuie, totodată, la formarea unei atitudini responsabile față de profesie, prin promovarea valorilor etice, a comunicării eficiente și a construirii unui mediu educațional sigur, incluziv și stimulant. Prin conținuturile și activitățile propuse, programa sprijină dezvoltarea profilului absolventului de liceu pedagogic, capabil să participe activ la inițiative educaționale nonformale și să manifeste deschidere spre dezvoltarea profesională continuă.

“Designul activităților nonformale” răspunde nevoii de formare timpurie a unei perspective pedagogice integrate, adaptate provocărilor educației contemporane. În contextul în care educația nonformală capătă un rol tot mai important în dezvoltarea personală și socială a educabililor, această disciplină oferă elevilor cadrul conceptual și metodologic necesar pentru a înțelege și valorifica diversitatea formelor de învățare.

În contextul **Planului-cadru**, disciplina ocupă un statut de **disciplină de specialitate obligatorie** în cadrul profilului pedagogic, specializarea **pedagogia educației nonformale**, fiind parte integrantă a curriculei pentru clasa a X-a. Prin intermediul său, se asigură fundamentul teoretic și practic necesar pentru înțelegerea proceselor educaționale, a principiilor care le guvernează, a structurii lor, contribuind astfel la formarea competențelor de bază pentru activitatea profesională în domeniul educației nonformale.

Conținuturile propuse au fost selectate și transpuse didactic în vederea formării și dezvoltării competențelor generale și specifice propuse și sunt proiectate rațional pentru a fi parcurse în cele 2 ore pe săptămână câte sunt alocate disciplinei în **Planul-cadru**. De asemenea, dozarea conținuturilor a ținut cont și de necesitatea respectării *Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal*, art. 2, astfel încât să existe posibilitatea alocării a 25% din timp activităților remediale, celor de consolidare-fixare, de aprofundare, extindere şi/sau cultivarea performanţei, precum şi de realizare a transferului competenţelor în viaţa de zi cu zi, în funcţie de nevoile şi interesele reale ale elevilor, precum şi de specificul clasei/grupului.

Programa are următoarea structură:

1. notă de prezentare
2. competențe generale
3. competențe specifice
4. sugestii de activități de învățare
5. conținuturi
6. sugestii metodologice.

Disciplina se conectează coerent cu alte domenii de studiu precum psihologia, sociologia, comunicarea, educația civică și digitală, oferind elevilor oportunități de învățare integrată. Activitățile propuse în cadrul orelor permit aplicarea cunoștințelor în contexte reale, prin proiecte, ateliere, activități comunitare și parteneriate educaționale. Curricula promovează valori precum: respectul pentru diversitate și incluziune, responsabilitatea în actul educațional, deschiderea către învățare continuă, implicarea activă în comunitate, gândirea critică și creativă.

Prin abordarea sa integrată, disciplina ,,***Designul activităților nonformale"*** contribuie la formarea unei identități profesionale timpurii, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a deveni instructori de educație nonformală competenți, responsabili și inovatori. Este o disciplină esențială în dezvoltarea unei culturi pedagogice solide, adaptate nevoilor educației secolului XXI.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a X-a
CS 1.1. Identifică particularitățile educației nonformale în contextul complementarității cu educația formală și educația informală
- compararea celor trei forme ale educației prin completarea unor organizatori grafici (tabel comparativ, diagramă Venn) *- identificarea caracteristicilor educației formale, nonformale și informale prin analizarea unor situații de învățare din viața cotidiană* *- studii de caz privind parcursul educațional al unor elevi, evidențiind contribuția fiecărei forme de educație;* *- elaborarea unei hărți conceptuale „Trăsăturile educației nonformale"* *- studiu de caz - identificarea trăsăturilor educației nonformale în diverse contexte educaționale;* *- eseu reflexiv – Rețelele de socializare și educația copiilor și adolescenților* *- argumentarea rolului educației nonformale în consolidarea achizițiilor dobândite în școală, prin exemple din activități extracurriculare* *- reflectarea asupra propriilor experiențe de învățare, prin redactarea unor texte scurte în care elevii*

Clasa a X-a
identifică situații de educație formală, nonformală și informală *- proiectarea unor activități educative care valorifică simultan elemente ale educației formale și nonformale*
CS 1.2. Analizează modele teoretice ale învățării pentru a explica rolul educației nonformale în dezvoltarea personalității
- identificarea caracteristicilor principalelor modele ale învățării (constructivist, sociocultural, experiențial, pragmatic) prin analizarea unor texte suport și scheme sintetice (ex.: teoriile lui Jean Piaget, Lev Vygotsky, David Kolb, John Dewey) *- compararea modelelor teoretice ale învățării prin completarea unor organizatori grafici (tabel comparativ, hartă conceptuală)* *- analizarea unor situații concrete de educație nonformală (cluburi, voluntariat, proiecte comunitare, tabere educaționale) pentru identificarea mecanismelor de învățare implicate* *- explicarea rolului interacțiunii sociale, al experienței directe și al reflecției în dezvoltarea personalității, pe baza unor studii de caz* *- argumentarea contribuției educației nonformale la dezvoltarea autonomiei, responsabilității și cooperării, prin participarea la dezbateri tematice* *- elaborarea unor micro-proiecte de activități nonformale, justificând alegerea metodelor prin raportare la modele teoretice ale învățării* *- reflectarea asupra propriilor experiențe de învățare nonformală prin redactarea unor texte scurte (jurnal reflexiv, eseu argumentativ)*
CS 1.3. Diferențiază specificul educației nonformale în funcție de categoriile principale de furnizori de educație nonformală
- identificarea principalelor categorii de furnizori de educație nonformală (organizații de tineret, ONG-uri educaționale, instituții culturale, instituții publice, organizații internaționale precum UNESCO), pe baza analizării unor materiale informative *- clasificarea activităților nonformale oferite de diferiți furnizori (de ex.: cercetași, cluburi sportive, muzee, biblioteci, asociații educaționale precum Organizația Națională Cercetașii României), utilizând scheme comparative* *- compararea scopurilor educative, a grupurilor-țintă și a metodelor utilizate de diferiți furnizori, prin completarea unor tabele de analiză* *- analizarea unor oferte educaționale concrete ale furnizorilor locali de educație nonformală, pentru identificarea specificului acestora* *- realizarea unor studii de caz privind rolul ONG-urilor, instituțiilor culturale și autorităților locale în organizarea activităților educative nonformale* *- argumentarea diferențelor dintre educația nonformală oferită de organizații civice, instituții publice și mediul privat, în cadrul unor discuții dirijate* *- elaborarea unor prezentări scurte despre un furnizor de educație nonformală, evidențiind misiunea, tipul de activități și impactul educativ* *- participarea la activități de documentare (interviuri, chestionare, explorare online) privind furnizorii de educație nonformală din comunitate* *- formularea de concluzii privind complementaritatea furnizorilor de educație nonformală în raport cu educația formală*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a X-a
CS 2.1. Identifică nevoile de învățare nonformală ale diferitelor categorii de beneficiari prin elaborarea și aplicarea de instrumente de investigare adaptate
- identificarea categoriilor de beneficiari ai educației nonformale (copii, adolescenți, tineri, adulți, grupuri vulnerabile), pe baza analizării unor situații concrete *- formularea unor întrebări de investigare privind interesele, motivațiile și dificultățile de învățare ale diferitelor grupuri-țintă* *- elaborarea unor instrumente simple de colectare a datelor (chestionar, ghid de interviu, fișă de observație), cu sprijinul profesorului* *- analizarea unor modele de instrumente utilizate în proiecte educaționale ale organizațiilor de tineret sau ale unor instituții internaționale precum UNICEF* *- aplicarea, în contexte simulate sau reale, a unor chestionare privind nevoile educative ale colegilor sau ale*

Clasa a X-a
altor grupuri din comunitate *- organizarea și interpretarea datelor obținute (gruparea răspunsurilor, identificarea tendințelor, formularea de concluzii)* *- formularea unor recomandări de activități nonformale adecvate nevoilor identificate* *- prezentarea rezultatelor investigației prin afișe, prezentări orale sau rapoarte scurte*
CS 2.2. Elaborează strategii de învățare nonformală valorificând metode, tehnici, mijloace și instrumente specifice educației nonformale în contexte instituționale diferite
- identificarea metodelor și tehnicilor specifice educației nonformale (joc de rol, învățare prin proiect, animație socio-educativă, ateliere tematice), pe baza analizării unor exemple concrete *- compararea modalităților de organizare a activităților nonformale în diferite contexte instituționale (școală, ONG, instituții culturale, centre de tineret), utilizând scheme de analiză* *- selectarea metodelor adecvate unui scop educativ dat, prin rezolvarea unor sarcini aplicative* *- elaborarea unor scenarii scurte de activități nonformale, precizând obiectivele, metodele, resursele și formele de organizare* *- adaptarea unei activități nonformale la contexte instituționale diferite (de exemplu: atelier creativ organizat în școală vs. în bibliotecă sau centru comunitar)* *- utilizarea unor instrumente specifice educației nonformale (fișe de activitate, materiale ludice, platforme digitale interactive) în proiectarea strategiilor educative* *- realizarea, în echipă, a unor micro-proiecte educative nonformale, cu prezentarea argumentată a strategiilor alese* *- simularea implementării unei activități nonformale, cu distribuirea rolurilor (animator, participant, observator) și formularea de feedback* *- reflectarea asupra eficienței strategiilor elaborate, prin autoevaluare și evaluare colegială*
CS 2.3. Planifică activități nonformale definind obiective clare, resurse adecvate și etape de derulare, adaptate particularităților și intereselor grupului-țintă/participanților
- identificarea elementelor unei activități nonformale (scop, obiective, resurse, etape, evaluare) prin analizarea unor modele de proiecte educative *- formularea de obiective operaționale pentru activități nonformale, pornind de la descrierea unor grupuri-țintă diferite* *- stabilirea etapelor de derulare ale unei activități nonformale, utilizând scheme logice sau organizatori grafici* *- selectarea resurselor materiale, umane și de timp adecvate unor activități propuse, în funcție de context și de beneficiari* *- analizarea nevoilor și intereselor unui grup-țintă descris într-un studiu de caz, pentru adaptarea activității planificate* *- elaborarea, în echipă, a unor planuri simple de activități nonformale, incluzând obiective, descrierea etapelor și resursele necesare* *- prezentarea planurilor de activitate și argumentarea alegerilor făcute, în raport cu caracteristicile participanților* *- simularea implementării etapelor unei activități planificate și ajustarea planului pe baza feedback-ului primit* *- reflectarea asupra importanței planificării în asigurarea eficienței activităților nonformale, prin discuții dirijate sau texte scurte de reflecție*

CG3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a X-a
CS 3.1. Utilizează metode de evaluare formativă și sumativă specifice contextelor nonformale, pentru a analiza participarea, implicarea și progresul elevilor/tinerilor/grupului țintă/participanților.(11)
- identificarea particularităților evaluării în educația nonformală prin analizarea unor situații concrete de activitate educativă *- compararea evaluării formale și nonformale din perspectiva scopului, metodelor și rolului feedbackului, utilizând organizatori grafici* *- analizarea unor instrumente de evaluare utilizate în activități nonformale (fișe de observație, rubrici simple, jurnale de reflecție, feedback oral)* *- elaborarea unor criterii de apreciere a participării și implicării într-o activitate nonformală* *- conceperea unor instrumente simple de evaluare formativă (fișe de autoevaluare, chestionare de feedback)* *- aplicarea, în contexte simulate, a unor metode de evaluare nonformală (observare sistematică, discuții de reflecție, evaluare colegială)* *- interpretarea datelor obținute în urma evaluării pentru formularea unor concluzii privind progresul participanților* *- elaborarea unor modalități de evaluare sumativă adecvate activităților nonformale (portofoliu de activitate, produs final, prezentare, expoziție)* *- formularea de recomandări de îmbunătățire a activităților pe baza rezultatelor evaluării* *- reflectarea asupra rolului evaluării ca instrument de sprijin al învățării și al motivației în educația nonformală*
CS 3.2. Analizează eficiența activităților educaționale desfășurate în contexte de educație nonformală, în raport cu nevoile și caracteristicile educabililor
- identificarea criteriilor de apreciere a eficienței unei activități nonformale (participare, relevanță, impact asupra dezvoltării personale), pe baza analizării unor exemple concrete *- analizarea unor descrieri de activități nonformale pentru stabilirea gradului de adecvare la nevoile și particularitățile grupului-țintă* *- compararea rezultatelor a două activități educative similare, realizate pentru grupuri diferite, utilizând tabele de analiză* *- interpretarea feedbackului participanților (chestionare, impresii, produse realizate) pentru formularea de concluzii privind eficiența activității* *- identificarea factorilor care influențează eficiența activităților nonformale (metode utilizate, resurse, organizare, caracteristicile participanților)* *- formularea de propuneri de îmbunătățire a unor activități nonformale analizate, argumentând în raport cu nevoile educabililor* *-realizarea unor studii de caz privind impactul unei activități nonformale asupra dezvoltării competențelor sociale sau personale* *- elaborarea unor rapoarte scurte de analiză a unei activități simulate sau observate, utilizând un set de indicatori oferiți* *- participarea la discuții reflexive privind relația dintre proiectarea activității și rezultatele obținute* *- reflectarea asupra importanței evaluării eficienței activităților nonformale pentru creșterea calității intervenției educaționale*
CS 3.3.Adaptează designul activităților nonformale pe baza analizei rezultatelor evaluării și a feedback-ului educabililor, integrând soluții inovative în vederea creșterii impactului educațional
- analizarea rezultatelor unor activități nonformale (fișe de evaluare, produse ale participanților, observații) pentru identificarea punctelor forte și a aspectelor ce necesită îmbunătățire *- interpretarea feedback-ului participanților prin gruparea răspunsurilor și formularea de concluzii privind relevanța și atractivitatea activității* *- identificarea relației dintre obiectivele inițiale ale activității și rezultatele obținute, utilizând scheme de analiză* *- formularea de propuneri de optimizare a activităților analizate, vizând metodele, resursele, organizarea și interacțiunea cu participanții* *- adaptarea unor activități nonformale existente la caracteristicile unui alt grup-țintă, pe baza datelor de evaluare disponibile* *- integrarea unor soluții inovative în proiectarea activităților (utilizarea instrumentelor digitale, metode ludice, activități colaborative, învățare prin experiență)* *- elaborarea, în echipă, a unei variante revizuite a unei activități nonformale, justificând modificările propuse*

Clasa a X-a
- simularea implementării designului îmbunătățit și formularea de observații privind eficiența acestuia *- prezentarea argumentată a soluțiilor de optimizare, utilizând limbaj pedagogic adecvat* *- reflectarea asupra rolului evaluării și al feedback-ului în creșterea calității activităților educaționale nonformale*

CG4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a X-a
CS 4.1. Utilizează resurse educaționale tradiționale și digitale, evaluând relevanța și adecvarea acestora cu obiectivele și contextul activității nonformale
- *analiza comparativă a unor resurse educaționale tradiționale (manual, fișe de lucru, pliante) și digitale (platforme educaționale, aplicații, videoclipuri educative) prin completarea unui tabel de evaluare a relevanței și a adecvării acestora în raportul cu un obiectiv nonformal dat* - *identificarea criteriilor de selecție a resurselor educaționale prin analiza unor scenarii de activitate nonformale (atelier de dezvoltare personală, campanie ecologică, club de lectură)* - *studiu de caz – alegerea celor mai potrivite resurse pentru organizarea atelier tematic (ex.: educație pentru sănătate), argumentând opțiunea în funcție de grupul-țintă* - *elaborarea unei fișe de evaluare a resurselor educaționale într-o activitate nonformală, incluzând criterii precum accesibilitate, atractivitate, interactivitate, relevanță pentru obiective* - *exercițiu practic – proiectarea unei mini-activități nonformale utilizând toate resursele tradiționale, cât și digitale, cu justificarea alegerilor acestora* - *analiza critică a unei platforme educaționale sau a unui material video educativ, evidențiind avantajele și limitele utilizării sale într-un context nonformal* - *realizarea unei hărți conceptuale „Resurse educaționale în activitățile nonformale” (clasificare, criterii de selecție, exemple concrete)* - *activitate de tip dezbatere – „Resursele digitale pot înlocui resursele tradiționale în educația nonformală?”* - *portofoliu tematic – colectarea și justificarea unor resurse educaționale adecvate pentru diferite tipuri de activități nonformale (culturale, civice, recreative)*
CS 4.2. Selectează în mod critic resurse educaționale pentru educație nonformală aplicând strategii de literație, pentru optimizarea activităților educaționale
- *studiu de caz – alegerea resurselor adecvate pentru un atelier de educație nonformală, (ex.: atelier de dezvoltare personală pentru adolescenți), argumentând alegerile prin strategii de literație (identificarea ideilor principale, verificarea sursei, analiza intenției autorului)* - *organizator grafic (Hartă conceptuală) – „Resurse educaționale pentru educație nonformală: criterii de selecție”* - *dezbatere: „Resurse digitale vs. resurse tradiționale în educația nonformală” și sinteză individuală a concluziilor* - *atelier de literație media - analiza unui videoclip educațional pentru a identifica mesajul central, publicul-țintă, intenția autorului și potențialul de utilizare în activități nonformale* - *exercițiu de literație informațională - elevii primesc două resurse despre același subiect (una credibilă, una discutabilă) și trebuie să identifice diferențele, semnalele de alarmă și elementele de credibilitate, întocmind un tabel comparativ* - *studiu de caz – „Impactul resurselor educaționale nepotrivite”, elevii propunând alternative mai adecvate* - *eseu reflexiv – „Cum aleg resursele educaționale potrivite pentru activități nonformale”*

CG5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a X-a
CS 5.1. Analizează activitatea educațională ca proces de comunicare specific diferitelor categorii de activități și beneficiari de educație nonformală
- *studiu de caz – „Comunicarea într-un atelier nonformal” pentru a identifica tipurile de comunicare utilizate și modul în care acestea influențează învățarea* - *completarea unui organizator grafic – „Modele de comunicare în educația nonformală” , se compară comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală în contexte nonformale, folosind o diagramă Venn* - *analiza publicului-țintă - Identificarea caracteristicilor diferitelor categorii de beneficiari (copii, adolescenți, adulți, grupuri vulnerabile) și adaptarea mesajelor educaționale pentru fiecare categorie*

Clasa a X-a
- *joc de rol – „Facilitatorul și grupul”, simularea unei activități nonformale în care elevii observă și notează elementele de comunicare eficiente și ineficiente* - *eseu – „De ce comunicarea este esențială în educația nonformală”, reflecție asupra rolului comunicării în reușita unei activități educaționale*
CS 5.2. **Utilizează tehnici de comunicare empatică și asertivă, adaptate particularităților grupului, pentru a facilita relații de încredere, incluziune și cooperare în cadrul activităților nonformale**
- *exercițiu de comunicare empatică – „Ascultă cu adevărat” - elevii lucrează în perechi și exersează ascultarea activă, reformularea și validarea emoțiilor* - *analiza unor situații problematice pentru identificarea tehnicilor de comunicare empatică și asertivă potrivite pentru situații precum: conflict între participanți, anxietate, lipsă de implicare* - *joc de rol – „Asertiv, nu agresiv” - simularea unor interacțiuni în care elevii trebuie să transmită mesaje clare, fără pasivitate sau agresivitate* - *elaborarea unei fișe de bune practici cuprinzând un set de reguli pentru comunicarea empatică și asertivă în activități nonformale* - *studiu de caz – „Cum construim încrederea într-un grup nou”, analiza strategiilor de comunicare care facilitează incluziunea și cooperarea*
CS 5.3. Dezvoltarea unui climat de învățare incluziv și sigur, aplicând strategii de gestionare a grupului și promovând respectul reciproc, participarea egală și valorizarea diversității în cadrul activităților nonformale
- *analiza unui scenariu – „Climatul de învățare: ce funcționează și ce nu”, elevii identifică elementele care contribuie la un mediu sigur și incluziv și propun soluții pentru îmbunătățire* - *elaborarea unui set de reguli de grup și crearea unui „contract de grup” pentru activități nonformale, care promovează respectul reciproc și participarea egală* - *studiu de caz – „Gestionarea conflictelor în activități nonformale” prin analiza unor situații de tensiune și propunerea unor strategii de mediere și reglare emoțională* - *harta conceptuală – „Strategii de incluziune în educația nonformală”, identificarea și organizarea vizuală a strategiilor de incluziune (adaptarea sarcinilor, diversificarea metodelor, colaborarea)* - *observarea dirijată - vizionarea unui scurt material video cu o activitate de educație nonformală și notarea elementelor care contribuie la un climat sigur*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a X-a
CS 6.1. Identifică normele etice aplicabile procesului de instruire și evaluare specific activităților de educație nonformală
- *dezbatere – „Este necesară evaluarea în educația nonformală? În ce condiții devine aceasta etică”;* - *analiza comparativă a evaluării în educația formală și educația nonformală* - *analiza codurilor etice - compararea unor fragmente din coduri etice ale profesiilor educaționale și extragerea principiilor relevante pentru educația nonformală* - *studiu de caz – „Dileme etice în activitățile nonformale”, elevii analizează situații precum favoritism, lipsa confidențialității, evaluare nedreaptă și propun soluții etice* - *tabel comparativ – „Etica în instruire vs. etica în evaluare”, identificarea diferențelor și asemănărilor dintre normele etice aplicabile celor două procese* - *dezbatere – „Este posibilă evaluarea obiectivă în educația nonformală”* - *elaborarea unui mini-ghid etic - crearea unui set de reguli etice pentru facilitatori în activități nonformale*
CS 6.2. Analizează critic propriile competențe de proiectare, conducere și evaluare a activităților de educație nonformală din perspectiva eticii profesionale
- *autoevaluare – „Profilul meu de facilitator”* - *completarea unei grile de autoevaluare privind competențele de proiectare, comunicare, gestionare a grupului și evaluare* - *jurnal reflexiv – „Ce pot îmbunătăți în practica mea educațională”* - *elevii reflectează asupra propriilor puncte forte și vulnerabilități* - *studiu de caz – „Ce aș fi făcut diferit” - analiza unei activități nonformale desfășurate anterior (reală sau simulată) și identificarea aspectelor etice care ar putea fi îmbunătățite* - *portofoliu – „Competențele mele în dezvoltare” în care elevii adună exemple de activități proiectate, feedback primit și planuri de îmbunătățire* - *interviu - elevii răspund la întrebări despre rolul facilitatorului, etică și responsabilitate profesională, exersând argumentarea și autoanaliza*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Fundamentele educației nonformale	1.1 Conceptul de educație nonformală, definiție și caracteristici 1.2 Principii ale educație nonformale 1.3 Obiective ale educației nonformale 1.4 Climatul învățării în context nonformal 1.5 Rolul educației nonformale în dezvoltarea personală și socială
2. Contexte instituționale de realizare a educației nonformale / Beneficiari și nevoi de învățare	2.1 Categorii de beneficiari ai educației nonformale. Nevoile de învățare, metode și instrumente de identificare 2.2 Comunicarea cu beneficiarii educației nonformale 2.3 Instituții de educație nonformală 2.4 Tipuri de activități de educație nonformală
3. Metodologia activităților de educație nonformală	3.1 Metode de instruire și formare: definire concepte (metodă, tehnică) 3.2 Metode de instruire și formare utilizate în educația nonformală. Clasificare și descriere a principalelor metode de educație nonformală 3.3 Resurse materiale pentru educație nonformală. Integrarea noilor tehnologii informaționale și de comunicare în educația nonformală (NTIC) 3.4 Forme de organizare a grupului de beneficiari în cadrul activităților de educație nonformală
4. Proiectarea activităților de educație nonformală	4.1. Structura activităților de educație nonformală 4.2. Etapele proiectării unei activități nonformale 4.3. Elaborarea obiectivelor pentru activități de educație nonformală 4.3. Documente de proiectare: plan de activitate, proiect educațional
5. Evaluarea activităților de educație nonformală	5.1. Forme de evaluare 5.2. Metode și instrumente de evaluare 5.3. Analiza și valorificarea rezultatelor evaluării

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare în cadrul disciplinei „***Designul activității nonformale***” trebuie să urmărească formarea competențelor specifice și se va baza pe o abordare centrată pe elev, care să stimuleze participarea activă, gândirea critică, creativitatea și autonomia în învățare, corelarea conținuturilor cu experiențele de viață și interesele elevilor, valorificarea învățării experiențiale și a situațiilor autentice, asigurarea unui climat educațional sigur, deschis și incluziv, adaptarea demersului didactic la diversitatea stilurilor și ritmurilor de învățare.

Activitățile didactice se vor proiecta astfel încât să stimuleze curiozitatea, participarea și gândirea critică a elevilor, în acord cu principiile pedagogiei moderne și cu specificul specializării pedagogia educație nonformale. **Se recomandă** utilizarea metodelor interactive și participative, care facilitează învățarea prin cooperare, descoperire și experiență directă. În acest sens, pot fi valorificate metode precum:

- discuția dirijată și brainstormingul, pentru generarea de idei în etapa de proiectare a activităților;
- studiul de caz, aplicat unor situații reale din domeniul educației nonformale;
- jocul de rol, dezbaterea și metoda proiectului, pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și aplicare practică a cunoștințelor;
- învățarea prin descoperire și învățarea bazată pe probleme, pentru stimularea gândirii critice și a autonomiei în învățare;
- instruirea asistată de calculator pentru a explora cu ajutorul instrumentelor, aplicațiilor, platformelor digitale și al chatbot-urilor diferite informații, zone de aplicare și derulare a educației nonformale, pentru a construi sau identifica resurse dar și pentru a valorifica abilitățile digitale ale elevilor, pentru a le dezvolta competențele digitale;

- învățarea prin cooperare, prin lucrul în grupuri mici;
- dezbaterea și discuția dirijată, pentru dezvoltarea gândirii critice;
- posterul, eseul reflexiv, jurnalul reflexiv, tehnica exploziei stelare, metoda cubului, metoda colțurilor pentru dezvoltarea gândirii critice.

Metodele vor fi centrate pe: participare (tinerii să participe în mod activ), acțiune-orientată (există întotdeauna o idée centrală), învățarea experiențială (întotdeauna se trece printr-o experiență, centrare pe elev (activitatea se bazează pe experiențele anterioare și cunoștințele tânărului) , cooperare în învățare (un grup de tineri își îndeplinește sarcinile necesare în colaborare) , munca în echipă (grupul este o sursă de învățare; membrii grupului să învețe unii de la alții) , rezolvarea problemelor (de multe ori există sarcini dificile , rezolvarea conflictelor (rezolvarea conflictelor în cadrul grupului este o sarcină frecventă și o sursă valoroasă de învățare).

Metode și tehnici specifice educației nonformale:

- ateliere de lucru (workshopuri);
- activități ludice și jocuri educative;
- simulări și exerciții de reflexie;
- activități de voluntariat și proiecte comunitare;
- utilizarea platformelor digitale educaționale.

Profesorul are rol de facilitator al învățării, ghid și mentor, sprijinind elevii în: identificarea nevoilor educaționale, proiectarea activităților nonformale, reflecția asupra experiențelor de învățare, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și profesionale.

Evaluarea competențelor dobândite se va realiza preponderent prin metode alternative de evaluare, centrate pe progresul elevului și pe aplicarea cunoștințelor în contexte practice.

Se pot utiliza:

- portofoliul educațional (care include fișe de activitate, reflecții, produse educaționale);
- proiectul tematic (individual sau de grup);
- observarea sistematică a activității elevilor;
- produse ale activităților (proiecte, planuri de activități);
- auto și interevaluarea, pentru cultivarea responsabilității personale față de învățare.

Se recomandă ca profesorii să integreze permanent dimensiunea nonformală a educației în demersurile de predare–învățare–evaluare, să valorifice experiențele elevilor și să promoveze o viziune holistică asupra educației, care include toate mediile și formele ei de manifestare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bradea, A. (2012).E*ducația nonformală. Modele de bună practică*, Oradea, Editura Universității din Oradea
2. Bocoș, Mușata și Jucan, Dumitru (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*, Pitești, Editura Paralela 45
3. Council of Europe (2019). Y*outh Work and Non-Formal Learning in Europe: Theory, Practices, and Policies*, Strasbourg, Council of Europe Publishing
4. European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe,* Luxembourg, Publications Office of the European Union
5. European Youth Forum (2021). *Recognition of Non-formal Education: A Practical Guide for Youth Workers*, Brussels, EYF
6. Mara D., Thomson M. M. (coord.) (2021). *Theoretical and practical approaches to non-formal education: interdisciplinary examinations into various instructional models.* Irvine: Brown Walker Press.
7. Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală*, București, Editura Tritonic
8. Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*, București, MEN
9. Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală*, București, Editura Didactică și Pedagogică
10. Pânișoară, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă (ediția a IV-a),* Iași, Editura Polirom

11. Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centre
12. Stănciulescu, M. (2011). *Educație nonformală și dezvoltare personală*, București, Editura Didactică și PedagogicăȘerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*, București, Editura Universitară
13. UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*, București, UNICEF
14. https://edict.ro/categorie/educatie-nonformala/ - EDICT – *Revista educației. (n.d.). Educație nonformală*
15. https://epale.ec.europa.eu/ro - EPALE România. (n.d.). *Resurse privind educația nonformală și informală*
16. http://rononformal.wordpress.com/metode/

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic / Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
MANOLACHE CRISTINA	grad didactic I/doctor	Liceul Pedagogic ”Nicolae Iorga”, Botoșani, Botoșani
BARBACARU MIHAELA-SORINA	grad didactic I	Liceul Pedagogic ”Nicolae Iorga”, Botoșani, Botoșani

RESPONSABIL

Nume și prenume	**Funcție / Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**	**Calitatea**
IORDACHE GEORGETA	prof.dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 26

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie - Psihopedagogia activităților ludice

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 26
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Psihopedagogia activităților ludice, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia activităților nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „**Psihopedagogia activităților ludice**” la clasa a XI-a ocupă un loc esențial în formarea elevilor de la profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale, contribuind la dezvoltarea unei perspective integrate asupra rolului jocului în educație. Într-un context educațional în care învățarea experiențială, creativitatea și participarea activă devin repere fundamentale, această disciplină oferă elevilor cadrul teoretic și aplicativ necesar pentru a înțelege funcțiile psihologice, pedagogice și sociale ale jocului în dezvoltarea copilului și adolescentului dar și în educația socială, emoțională, educația pentru timp liber și chiar în evoluția profesională la orice vârstă.

Programa răspunde nevoii de formare a unor viitori specialiști capabili să utilizeze jocul ca instrument educațional complex, adaptat diversității de stiluri de învățare, nevoilor individuale și provocărilor educației contemporane. Prin intermediul acestei discipline, elevii sunt familiarizați cu fundamentele psihologice ale jocului, cu modelele pedagogice care valorifică activitățile ludice, precum și cu strategiile de proiectare, organizare și evaluare a activităților ludice în contexte nonformale.

Disciplina are statut de **disciplină de specialitate obligatorie** în cadrul profilului pedagogic, fiind parte integrantă a curriculumului pentru clasa a XI‑a, *specializarea pedagogia educației nonformale*. Conținuturile sunt structurate astfel încât să respecte particularitățile de vârstă ale elevilor, nivelul lor de maturitate cognitivă și emoțională, precum și cerințele **Planului‑cadru,** care prevede **2 ore pe săptămână**. În elaborarea programei s-a avut în vedere și necesitatea alocării unui procent de timp pentru activități de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, în funcție de nevoile reale ale elevilor.

Disciplina urmărește dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare a comportamentului ludic, de proiectare a activităților ludice cu valoare formativă, de comunicare eficientă cu participanții și de utilizare responsabilă a resurselor educaționale. Elevii sunt încurajați să dezvolte o atitudine reflexivă, creativă și etică față de utilizarea jocului în educație, înțelegând atât potențialul său formativ, cât și limitele sale.

Activitățile de învățarea sugerate promovează învățarea activă și experiențială: ateliere de jocuri, proiecte tematice, studii de caz, observații în contexte educaționale reale, reflecții individuale și activități de creație ludică. Acestea permit transferul cunoștințelor teoretice în situații autentice și contexte educaționale reale, contribuind la formarea unei identități profesionale flexibile și inovatoare în domeniul educației nonformale.

Conținuturile disciplinei Psihopedagogia activităților ludice, în corelație cu competențele generale și specifice vizate, sunt proiectate pentru a fi parcurse, conform Planului-cadru, în câte 2 ore pe săptămână și se conectează în mod firesc, într-o abordare interdisciplinare cu domenii precum psihologia dezvoltării, pedagogia generală, sociologia educației, comunicarea educațională, educația nonformală și educația incluzivă. În acest fel elevii sunt sprijiniți să înțeleagă jocul ca fenomen complex, cu implicații cognitive, emoționale, sociale și culturale.

Programa oferă conținuturi referitoare la joc și locul său în educația nonformală propunându-și să pună în evidență și rolul activităților ludice în dezvoltarea competențelor-cheie: gândire critică, creativitate, colaborare, comunicare, autoreflecție și utilizarea responsabilă a resurselor digitale. Conceptele fundamentale ale psihopedagogiei jocului sunt abordate într-o manieră actualizată, în acord cu direcțiile educației contemporane: învățarea pe tot parcursul vieții, educația incluzivă, educația pentru sănătate, educația digitală și sustenabilă.

De asemenea, dozarea conținuturilor a ținut cont și de necesitatea respectării *Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025* privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal, art. 2, astfel încât să existe posibilitatea alocării a 25% din timp activităților remediale, celor de consolidare-fixare, de aprofundare, extindere și/sau cultivarea performanței, precum și de realizare a transferului competențelor în viața de zi cu zi, în funcție de nevoile și interesele reale ale elevilor, precum și de specificul clasei/grupului.

Programa are următoarea structură:

- notă de prezentare
- competențe generale
- competențe specifice

- sugestii de activități de învățare
- conținuturi
- sugestii metodologice.

Prin parcurgerea acestei discipline, elevii vor dobândi o înțelegere clară a rolului jocului în dezvoltarea personală și socială, vor învăța să proiecteze activități ludice adaptate diverselor categorii de beneficiari ai educației nonformale și vor dezvolta competențe necesare pentru a deveni facilitatori ai învățării prin joc în contexte formale, nonformale și informale. Disciplina contribuie astfel la formarea unei culturi pedagogice solide, orientate spre inovație, incluziune și responsabilitate profesională în realizarea educației nonformale.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu d învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 -Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XI-a
CS 1.1. Interpretează principalele teorii și modele ale jocului
- *realizarea unor fișe de analiză după studierea textelor de bază (Piaget, Vîgotski, Bruner), având ca indicatori de analiză postulatul principal, vârsta de aplicare a teoriei și tipul de joc cel mai bine explicat de teorie;* - *compararea diferitelor teorii ale jocului în raport cu funcțiile psihopedagogice atribuite jocului, utilizând diagrame Venn sau alți organizatori grafici;* - *discuții ghidate pe baza unor studii de caz privind aplicarea/distorsionarea teoriilor ludice în practica educațională, identificând punctele tari și limitările fiecărei abordări teoretice;* - *analiza unor materiale audio-video cu secvențe de jocuri de rol la diferite vârste, urmată de evaluarea eficienței teoriei lui Vîgotski (ZPD) în explicarea interacțiunii și a progresului participanților;* - *exerciții de identificare a etapelor de dezvoltare și potrivirea lor cu tipuri de jocuri adecvate stadiului respectiv;* - *proiectarea, cu sau fără ajutorul unui instrument AI (ex. un chatbot), a unui scenariu de joc care să ilustreze clar un concept teoretic specific, adaptat unui grup de preșcolari.*
CS 1.2. Aplică conceptele psihopedagogice în proiectarea, realizarea și evaluarea activităților ludice
- *realizarea unor fișe de analiză după observarea unor jocuri educative, având ca indicatori observaționali scopul, dinamica și reacția participanților;* - *compararea diferitelor tipuri de jocuri în raport cu obiectivele pedagogice utilizând organizatori grafici de tip matrice sau axă;* - *discuții ghidate pe baza unor studii de caz privind activități ludice reușite/nereușite, analizând factorii care au influențat climatul ludic și atingerea obiectivelor;* - *analiza unor materiale audio-video cu activități nonformale, urmată de evaluarea eficienței strategiilor de facilitare folosite;* - *exerciții de identificare a nevoilor de învățare ale unui grup și potrivirea lor cu tipuri de jocuri adecvate.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XI a
CS 2.1. Proiectează secvențe de învățare pentru activități ludice nonformale,respectând caracteristicile specifice ale beneficiarilor și contextul de desfășurare
- *realizarea unor fișe de analiză după observarea unor proiecte didactice pentru activități ludice, având ca indicatori de analiză coerența dintre obiective și resurse, durata alocată etapelor și adecvarea la profilul beneficiarilor;* - *compararea diferitelor formate/modele de proiectare didactică în raport cu complexitatea jocului și flexibilitatea oferită facilitatorului, utilizând organizatori grafici;* - *discuții ghidate pe baza unor studii de caz privind activități în care eșecul a survenit din cauza proiectării deficitare, analizând modul în care planificarea a generat situația problematică;* - *analiza unor materiale audio-video, urmată de evaluarea eficienței strategiilor de selecție și utilizare a resurselor folosite în timpul jocului nonformal;* - *exerciții de identificare a nevoilor de învățare ale unui grup de vârstă dat și proiectarea/potrivirea lor cu tipuri de jocuri adecvate, punând accent pe stilul de documentare necesar;* - *proiectarea, cu sau fără ajutorul unui instrument AI, de jocuri educaționale interdisciplinare adaptate diferitelor niveluri de vârstă, cu un accent pe detalierea secvențelor.*
CS 2.2. Utilizează tehnici de intervenție educațională specifice domeniului ludic (artă teatrală, educație outdoor, jocuri de societate etc.), asigurând o abordare inovatoare care să stimuleze participarea beneficiarilor..
- *realizarea unor fișe de analiză după observarea sesiunilor de micro-predare, având ca indicatori observaționali claritatea instrucțiunilor, gestionarea timpului și limbajul non-verbal al facilitatorului;* - *compararea diferitelor metode de debriefing în raport cu tipul de obiectiv atins, utilizând organizatori grafici;* - *discuții ghidate pe baza unor studii de caz privind activități în care apar conflicte sau rezistență din partea participanților, analizând strategiile de intervenție ale facilitatorului;* - *analiza unor materiale audio-video cu activități ludice, urmată de evaluarea eficienței strategiilor de evaluare formativă folosite;* - *exerciții de identificare a problemelor de management ale unui grup și potrivirea lor cu tehnici de facilitare și tipuri de jocuri care pot reechilibra dinamica;* - *proiectarea, cu sau fără ajutorul unui instrument AI, a unor instrumente de evaluare adaptate specific unui joc creat de elevi, pentru a măsura progresul beneficiarilor.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Analizează eficiența strategiilor ludice utilizate în activități nonformale, prin raportare la caracteristicile de vârstă și nevoile educabililor.
- *realizarea unor fișe de analiză după observarea unor jocuri educative,având ca indicatori observaționali scopul, dinamica și reacția participanților.* - *compararea diferitelor tipuri de jocuri (energizant, cooperativ, de strategie) în raport cu obiectivele pedagogice utilizând diferiți organizatori grafici* - *discuții ghidate pe baza unor studii de caz privind activități ludice reușite/nereușite.* - *analiza unor materiale audio-video cu activități nonformale, urmată de evaluarea eficienței strategiilor folosite.* - *exerciții de identificare a nevoilor de învățare ale unui grup și potrivirea lor cu tipuri de jocuri adecvate* - *proiectarea, cu sau fără ajutorul unui instrument AI, de jocuri educaționale adaptate diferitelor niveluri de vârstă.* - *simularea evaluării unor activități ludice pentru o anumită categorie de educabili.*
CS 3.2. Utilizează instrumente și criterii de evaluare adecvate (liste de observare, scale, jurnale reflexive) pentru a aprecia impactul activităților ludice asupra dezvoltării personale și sociale a participanților
- *elaborarea și aplicarea unor fișe de observare pentru evaluarea comportamentelor beneficiarilor din timpul jocurilor.* - *crearea, în echipe, a unor grile / scale de evaluare pentru măsurarea cooperării, implicării sau creativității beneficiarilor în cadrul unor activități nonformale asistate/derulate.* - *simularea unor activități urmată de autoevaluare și coevaluare folosind instrumentele create.* - *completarea unor jurnale reflexive după participarea la activități nonformale ludice.* - *exersarea interpretării datelor obținute prin diferite instrumente (grafice, tabele, note descriptive).* - *elaborarea unui portofoliu digital de evaluare a activităților ludice (fișe de observare, grile de evaluare, reflecții personale, materiale audio-video referitoare la impactul activităților ludice etc.)* - *realizarea unui interviu cu sau fără ajutorul AI despre eficiența, impactul unei activități ludice, diferențiind informațiile relevante de cele eronate și argumentând propriile concluzii.*

CG 4 -Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI a
CS 4.1. Selectează resurse ludice (jocuri, materiale, spații, tehnologii) adecvate obiectivelor activităților educative nonformale și particularităților grupului de participanți.
- *analiza resurselor ludice existente (jocuri, materiale, spații), identificând avantajele și limitele lor.* - *realizarea unui plan de activitate pornind de la un obiectiv educativ dat și selecția justificată a resurselor.* - *realizarea unui tur virtual al unor spații ludice (locuri de joacă, spații pentru activități outdoor, muzee interactive etc.) pentru selectarea unui spațiu potrivit pentru o activitate nonformală specifică.* - *simularea unor situații educaționale în care elevii trebuie să aleagă materiale potrivite pentru un anumit context* - *(ex.: grup eterogen, timp scurt, spațiu restrâns).* - *testarea unor jocuri digitale și analiza adecvării lor pentru o activitate de educație nonformală în concordanță cu specificul grupului de educabili, completând un formular digital de analiză (Google Forms).* - *realizarea unui vlog (de scurtă durată) de prezentare argumentată a selectării unei resurse ludice pentru o anumită activitate.* - *activități practice de adaptare a unor jocuri existente pentru nevoi speciale (ex.: integrarea elevilor cu CES).* - *discuții reflexive despre criteriile etice în alegerea resurselor — siguranță, accesibilitate, diversitate.* - *crearea unui portofoliu digital de resurse ludice argumentate.*
CS 4.2. Argumentează alegerile făcute privind resursele ludice, evaluând potențialul acestora de a stimula învățarea, cooperarea și creativitatea în contexte nonformale
- *realizarea de prezentări scurte în care elevii justifică alegerea unui joc pentru o anumită temă (ex.: cooperare, autocunoaștere, comunicare).* - *elaborarea unor fișe de analiză a resurselor ludice care includ obiective, competențe vizate, riscuri, beneficii.* - *dezbateri despre folosirea tehnologiei în activitățile ludice vs. jocuri tradiționale.* - *evaluarea critică a unor aplicații/jocuri digitale pentru activități nonformale (prin grile de analiză).* - *proiecte de grup: propunerea unei activități ludice inovatoare și argumentarea resurselor necesare.* - *realizarea unui videoclip argumentativ cu suport digital (aplicații precum **Canva Video**, **CapCut** sau **Adobe Express**, NotebookLM etc.) în care justifică alegerea unui joc.* - *dezbatere online: „Jocuri digitale sau jocuri tradiționale?”.* - *evaluarea critică a platformelor și aplicațiilor ludice prin recenzii digitale prin completarea unor grile de analiză.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a-XI-a
CS 5.1.Utilizează strategii de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală pentru facilitarea interacțiunilor pozitive în cadrul activităților ludice. **(11)**
- *exerciții de comunicare ludică prin jocuri de energizare („Telefonul fără fir”, „Mima emoțiilor”), cu analiză a comunicării verbale și nonverbale.* - *jocuri de rol în perechi pentru exersarea tonului, ritmului și volumului vocii în situații educaționale ludice.* - *observarea unui joc ludic și completarea unei fișe de evaluare a comunicării nonverbale (postură, gesturi, expresivitate).* - *atelier „Comunicarea prin corp”: exerciții de comunicare fără cuvinte pentru facilitarea cooperării în grup.* - *realizarea unui poster digital în Canva: „Comunicarea verbală / nonverbală / paraverbală în activitățile ludice”* - *înregistrarea unui joc scurt cu telefonul și autoanaliza comunicării (feedback individual și de grup).* - *quiz interactiv (Kahoot / Quizizz) despre elementele comunicării eficiente în contexte ludice*
CS 5.2. Aplică strategii de comunicare asertivă, empatică și incluzivă în relația cu părinții, partenerii educaționali și copiii, prin formularea și transmiterea unor mesaje clare și accesibile, adaptate diversității beneficiarilor și contextelor de învățare.
- *analiza unor situații-problemă educaționale unde elevii identifică formulări asertive și neasertive.* - *exerciții de reformulare a mesajelor astfel încât să fie incluzive și accesibile diferitelor categorii de beneficiari.* - *simulare de dialog (joc de rol) profesor–părinte / facilitator–copil, folosind comunicare empatică și clară.* - *atelier „Eu mesajului asertiv”: exersarea mesajelor de tip „eu simt…”, „eu am nevoie…” în situații reale educaționale.* - *activitate digitală: realizarea unei prezentări **Google Slides** cu exemple de strategii de comunicare incluzivă în mediile ludice.* - *utilizarea aplicației **Mentimeter** pentru colectarea anonimă a percepțiilor elevilor despre comunicarea incluzivă.* - *realizarea unui ghid digital în echipă: „10 reguli ale comunicării empatic-asertive în activitățile nonformale și ludice”.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a -XI-a
CS 6.1.Identifică și analizează valorile, principiile și normele eticii profesionale specifice domeniului educațional, raportându-le la responsabilitățile personale și profesionale ale specialistului în educație nonformală.
- *analiza unui fragment din Codul Etic al Profesorului și discutarea valorilor-cheie în organizarea activităților ludice (responsabilitate, echitate, integritate, incluziune, corectitudine).* - *studiu de caz: situații problematice apărute în jocuri educative (ex. discriminare, excludere) și identificarea soluției etice.* - *crearea unui poster digital (Canva): „Valorile etice ale facilitatorului în jocurile educative”* - *quiz digital (Kahoot / Wordwall) despre etica comunicării și comportamentului în activitățile ludice.* - *atelier: „Joc sigur și incluziv” – elevii listează reguli etice pentru facilitarea jocului în grupuri diverse.* - *observarea unui joc/ activitate ludică și completarea unei fișe de evaluare etică (respectarea regulilor, comportamente prosociale, echitate).* - *joc de rol: elevii simulează rolul facilitatorului care trebuie să intervină etic într-un conflict apărut în timpul jocului.*
CS 6.2. Evaluează opțiunile de evoluție profesională în domeniul educației nonformale, argumentând alegerile personale prin raportare la cerințele etice, competențele necesare și contextul socio-educațional actual
- *realizarea unei diagrame cu profesii din domeniul educației nonformale și a activităților ludice: animator socio-educativ, facilitator de joc, pedagog social, mediator școlar etc.* - *analiza competențelor necesare pentru profesii care folosesc jocul în educație (creativitate, comunicare ludică, siguranță, etică).* - *exercițiu aplicativ: „Potrivirea mea cu rolul de facilitator ludic” – elevii își evaluează abilitățile și atitudinile necesare.* - *atelier: proiectarea unei mini-activități ludice pentru copii, apoi analiza cerințelor profesionale implicate (responsabilitate, planificare, siguranță).* - *interviu în perechi: elevii discută ce profesii din educația nonformală îi atrag și cum se raportează la competențele lor ludice și etice.* - *harta mentală (Jamboard/Miro): „Competențe etice și profesionale dezvoltate prin facilitarea jocului”.* - *prezentare în Google Slides: „Cariera în educația ludică – oportunități și provocări etice”.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Jocul, mediu natural de învățare	1.1 Caracteristici generale ale jocului (*definirea conceptului de joc*, *jocul ca activitate voluntară, plăcută și semnificativă)* 1.2 Jocul ca experiență de învățare *(învățarea prin explorare, învățarea experiențială)* 1.3 Perspective asupra jocului 1.3.1 *Piaget (jocul ca explorare și construire a cunoașterii)* 1.3.2 *Vgotsky (jocul ca activitate socială și mediată)* 1.3.3 *Bruner (jocul ca experiență activă de învățare).* 1.4 Funcțiile jocului *(clasificări relevante, funcția cognitivă, socio-emoțională, creativă și relațională, alte clasificări relevante)*
2.Jocul în diferitele etape ale vieții	2.1 Jocul și rolul lui în dezvoltarea umană 2.2 Jocul la vârstele timpurii *(jocuri de explorare, manipulare, imitație, etc.)* 2.3 Jocul în copilărie *(joc simbolic, joc de rol, joc cu reguli simple, etc.)* 2.4 Jocul în adolescență *(jocuri de identitate, apartenență la grup, cooperare)* 2.5 Jocul la vârsta adultă *(joc cu scop de învățare, adaptare, echilibru emoțional, intercunoaștrere)* 2.6 Continuitatea comportamentului ludic (*jocul ca resursă pentru învățarea pe tot parcursul vieții)*

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Tipuri de jocuri și experiențe ludice	3.1. Clasificări teoretice ale jocurilor *(Piaget, Caillois, K. Gross, etc.)* 3.2. Tipuri de jocuri - delimitări conceptuale și relația dintre ele 3.2.1 Jocuri cognitive și metacognitive: ● jocuri de clasificare; ● jocuri de asociere; ● jocuri de rezolvare de probleme; ● jocuri de strategie. 3.2.2 Jocuri socio-emoționale ● jocuri de cooperare; ● jocuri de comunicare; ● jocuri de intercunoaștere. 3.2.3 Jocuri simbolice și de rol ● jocuri simbolice simple ● jocuri de imitație ● jocuri dramatice ● jocuri de rol social organizat 3.2.4 Jocuri senzoriale și psihomotrice ● jocuri vizuale ● jocuri auditive ● jocuri tactile ● jocuri olfactive și gustative ● jocuri pentru dezvoltarea atenției, memoriei, gândirii, imaginației 3.2.5 Jocuri creative și expresive ● jocuri de creație plastică ● jocuri dramatice (de expresie teatrală) ● jocuri muzicale și ritmice ● jocuri de expresie corporală 3.2.6. Jocurile de societate ca instrument educațional ● jocuri de strategie și gândire logică ● jocuri de memorie și atenție ● jocuri de cooperare ● jocuri educative tematice 3.2.7. Jocurile digitale și valorificarea lor educațională
4. Jucăriile și materialele ludice din spațiile de joacă	4.1 Jucărie, material ludic, resursă de joc - delimitări conceptuale 4.2 Istoria jucăriei *(jucării tradiționale, jucării artizanale, jucării industriale, jucării contemporane)* 4.3 Funcțiile educative ale jucăriei *(dezvoltare motrică, cognitivă, socio-emoțională, creativă)* 4.4 Tipuri de jucării și materiale ludice prezente în spațiile de joacă *(jucării simbolice, de construcție, de dezvoltare psihomotrica, senzoriale, creative, cu reguli)* 4.5 Criterii de organizare a spațiilor de joacă *(accesibilitate, diversitate, siguranță, stimularea explorării)* 4.6 Adaptarea jucăriilor și materialelor ludice la vârstă și context *(copii, adolescenți, adulți, contexte formale sau nonformale)*

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Rolul facilitatorului în educația nonformală	5.1 Facilitatorul de educație nonformală. Delimitări conceptuale *(diferențieri între profesor, educator, animator, facilitator)* 5.2 Roluri și responsabilități ale facilitatorului *(ghidare, susținere, mediere, stimulare a participării, organizator, promotor al dezvoltării personale, al îmbunătățirii calității vieții)* 5.3 Atitudini și competențe ale facilitatorului *(empatie, comunicare, flexibilitate, capacitate de observare, spirit organizatoric)* 5.4 Rolul facilitatorului în activități ludice desfășurate online 5.5 Etica facilitatorului în educația nonformală *(respect, voluntariat, limite, responsabilitate)* 5.6 Rolul autoreflecției în dezvoltarea personală a facilitatorului *(analiza propriului rol, primire și oferire de feedback, dezvoltare personală)*
6. Proiectarea și documentarea activităților ludice	6.1 Structura activităţilor ludice 6.2 Etapele proiectării unei activităţi ludice 6.3 Finalităţile activităţilor ludice (scop, obiective, context). 6.4 Gestionarea resurselor (umane, materiale, spațiu, timp) în cadrul activităţilor ludice 6.5. Evaluarea în activităţile ludice. Căi de optimizare

SUGESTII METODOLOGICE

Programa acestei discipline se centrează pe înțelegerea jocului ca fenomen fundamental al dezvoltării umane, pornind de la evoluția teoriilor ludice – de la perspectivele clasice de descărcare a energiei, la teoriile moderne ale constructivismului și ale învățării experiențiale. Accentul se deplasează de la jocul privit ca simplă activitate de relaxare către jocul ca instrument pedagogic riguros, capabil să faciliteze incluziunea și auto-dezvoltarea în contexte nonformale. Se urmărește, astfel, nu doar însușirea unei tipologii a jocurilor, ci mai ales dezvoltarea competenței de a proiecta și facilita experiențe ludice cu valoare formativă.

Un obiectiv major al programei este dezvoltarea capacității de analiză a potențialului ludic în raport cu diversitatea beneficiarilor. Într-un cadru nonformal, viitorul pedagog trebuie să înțeleagă jocul ca un spațiu democratic în care sunt valorizate particularitățile cognitive, senzoriale sau motorii, dar și contextul socio-cultural și lingvistic al fiecărui participant. Programa abordează, prin urmare, adaptarea regulilor, a spațiului și a materialelor ludice pentru a răspunde vulnerabilităților individuale, promovând o atitudine reflexivă fundamentată pe etica respectului pentru libertatea de exprimare a copilului.

Aplicarea creativă a programei solicită profesorului o abordare bazată pe modelul învățării experiențiale (Ciclul lui Kolb). Un principiu central este cel al facilitării ludice, care permite individualizarea demersului fără a altera spiritul de grup. Se recomandă utilizarea metodelor de adaptare a jocurilor (prin simplificarea regulilor, utilizarea contrastelor vizuale sau a suportului tactil) și elaborarea unor resurse ludice „low-cost, high-impact” din materiale reciclabile. Orientarea spre competențe presupune utilizarea unor strategii care să alterneze jocul liber cu cel structurat, precum și integrarea resurselor digitale (aplicații de gamificare, realitate augmentată) ca mijloace moderne de stimulare a participării.

Procesul de formare va pune accent pe învățarea prin cooperare și pe jocurile de coeziune, întrucât activitățile ludice colaborative facilitează reducerea barierelor sociale și consolidează empatia și relațiile de încredere în grup. Tehnici precum jocurile de tip Building Bridges, Escape Room educațional sau organizarea unor grupuri de joc eterogene contribuie la valorificarea punctelor tari ale fiecărui elev. În același timp, programa încurajează utilizarea metodelor active precum jocul de rol, simularea pedagogică și teatrul forum, toate având rolul de a angaja elevii în situații autentice de gestionare a dinamicii de grup.

Programa explică tipurile de adaptări ludice posibile – adaptări ale mediului de joc, ale materialelor, ale modului de comunicare a regulilor și ale duratei activității – esențiale în proiectarea unor fișe de joc incluzive. Scopul acestora este de a promova eliminarea barierelor de participare, asigurând o conexiune directă între conceptele teoretice (psihologia vârstelor, teorii ludice) și practica de specialitate în centre de tineret, tabere sau organizații non-guvernamentale.

Disciplina abordează importanța parteneriatului cu comunitatea și familia în extinderea spațiului ludic. Viitorul pedagog de educație nonformală trebuie să colaboreze cu alți specialiști și cu părinții pentru a transforma mediul de viață al copilului într-unul stimulativ. Programa subliniază rolul educatorului ca animator sociocultural, capabil să construiască relații de încredere și să medieze conflictele prin intermediul tehnicilor de joc.

Evaluarea se realizează prin prisma funcției sale formative, centrându-se pe capacitatea elevului de a reflecta asupra propriei practici de facilitator. Sugestiile metodologice recomandă utilizarea portofoliului de resurse ludice (Ludoteca personală), a jurnalelor de reflecție post-activitate și a fișelor de observare a interacțiunilor în joc. Evaluarea devine astfel un proces dinamic, orientat spre progresul competențelor de proiectare și implementare a activităților ludice, contribuind la formarea unei identități profesionale bazate pe creativitate și responsabilitate.

Programa acestei discipline combină dimensiunea psihopedagogică cu cea aplicativă, având ca scop formarea unor specialiști capabili să utilizeze jocul ca pârghie pentru echitate și participare deplină. Prin strategii de diferențiere și cooperare, disciplina susține o viziune modernă asupra educației nonformale, în care jocul devine limbajul universal al incluziunii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Barbu, H., Popescu, E., & Șerban, F. (1993). Activități de joc recreativ și recreativ-distractiv. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Berne, E. (2002). Jocuri pentru adulți. Psihologia relațiilor umane. București: Editura Amaltea.
- Berne, E. (2017). Jocurile noastre de toate zilele. București: Editura Trei.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (2022). Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (2019). Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Catalano, H., & Răileanu, D. (2019). Jocul – principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță. În I. Albulescu & H. Catalano (coord.), Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II (pp. 279–332). București: Editura Didactica Publishing House.
- Dumitrana, M. (2005). Jocuri și jucării pentru preșcolari. București: Editura Compania.
- Elkonin, D. B. (1980). Psihologia jocului. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Gummer, A. (2025). Joaca. Soluții distractive pentru buna dezvoltare a copiilor în primii cinci ani. București: Editura Trei.
- Huizinga, J. (2007). Homo ludens. București: Editura Humanitas.
- Mäyrä, F. (2008). An Introduction to Game Studies: Games in Culture. London: SAGE Publications.
- Nell, M. L., Drew, W. F., & Bush, D. (2026). De la joc la învățare. București: Editura Trei.
- Petean, A., & Petean, M. (2010). Ocolul lumii în 50 de jocuri creative (ed. a III-a). Cluj-Napoca: Editura Limes.
- Răduț-Taciu, R. (2004). Pedagogia jocului. De la teorie la aplicații. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Răduț-Taciu, R., Bocoș, M. D., Stan, C., & Nițulescu, L. (2021). Dicționar de pedagogia jocului. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Sanford, R., & Williamson, B. (2005). Games and Learning. Bristol: NESTA Futurelab.
- Șchiopu, U., & Verza, E. (1997). Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Vaida, S., Ghimbuluț, O., & Opre, A. (2022). Activități distractive de teambuilding și autocunoaștere. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Vaida, S. (2025). Sparge gheața în 5 minute - 1001 de activități de tip icebreakers pentru grupuri și echipe (vol. I–II). Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- SALTO Youth (n.d.). *Educational Tools and Methods for Non-formal Learning*. Disponibil la:https://www.salto-youth.net (accesat la 06.03.2026)

- LEGO Foundation (n.d.). *Learning through Play Resources*. Disponibil la: https://www.legofoundation.com (accesat la 07.03.2026)
- UNESCO (n.d.). *Education for Sustainable Development and Lifelong Learning*. Disponibil la: https://www.unesco.org (accesat la 07.03.2026)
- National Association for the Education of Young Children (n.d.). *Developmentally Appropriate Practice and Play*. Disponibil la: https://www.naeyc.org (accesat la 07.03.2026)
- Council of Europe - Youth Department (n.d.). *Non-formal Education and Youth Work Resources*. Disponibil la: https://www.coe.int/youth (accesat la 08.03.2026)
- Gamestorming (n.d.). Gamestorming – A Playbook for Innovators. Disponibil la: https://gamestorming.com (accesat la 08.03.2026)
- Hyper Island (n.d.). Hyper Island Toolbox – Methods and Tools for Facilitation. Disponibil la: https://toolbox.hyperisland.com (accesat la 08.03.2026).
- Icebreakers.ws (n.d.). Icebreakers and Group Games. Disponibil la: https://icebreakers.ws (accesat la 09.03.2026).
- Liberating Structures (n.d.). Liberating Structures – Methods for Group Facilitation. Disponibil la:https://www.liberatingstructures.com (accesat la 09.03.2026).
- SessionLab (n.d.). SessionLab – Facilitation and Workshop Methods Library. Disponibil la:https://www.sessionlab.com/library (accesat la 09.03.2026).
- Thiagi Group (n.d.). Interactive Training Games and Facilitation Resources. Disponibil la: https://www.thiagi.com (accesat la 09.03.2026).

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Isabela- MIhaela Nicolae	Colegiul Național „Elena Cuza”, București
Prof. Mihaela Sorina Barbacaru	Liceul Pedagogic ”Nicolae Iorga”, Botoșani, Botoșani
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj, Alba
COORDONATORI ȘTIINȚIFICI	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Catalano Horațiu Roco	Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Cluj-Napoca
Conf. univ. dr. Muste Delia	Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Cluj-Napoca
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării -Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 27

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie –
Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
Specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 27
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie - Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina **Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale** face parte din curriculumul de specialitate (CS), aferent filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea *Pedagogia educației nonformale*, și se studiază în clasa a XII-a, având alocat un buget de timp de **2 ore/săptămână**, conform **Planului-cadru** în vigoare.

Programa disciplinei este elaborată în concordanță cu finalitățile profilului de formare al absolventului de liceu pedagogic și răspunde necesității formării unor viitori specialiști capabili să coordoneze, să organizeze și să evalueze activități educaționale în contexte nonformale, prin valorificarea principiilor managementului educațional și ale parteneriatului comunitar.

Disciplina are în vedere dezvoltarea competențelor specifice managementului grupurilor educaționale, cu accent pe înțelegerea și aplicarea conceptelor referitoare la dinamica grupului, leadership, comunicare educațională, gestionarea conflictelor, motivarea participanților și crearea unui climat educațional incluziv și stimulativ. În același timp, programa urmărește formarea capacității de inițiere, proiectare, implementare și evaluare a proiectelor și parteneriatelor educaționale, în colaborare cu instituții, organizații și alți actori relevanți ai comunității.

Prin conținuturile și demersurile propuse, disciplina valorifică achizițiile dobândite anterior la disciplinele de specialitate (psihologie, pedagogie, educație nonformală, comunicare educațională, psihopedagogia activităților ludice), asigurând continuitatea și integrarea acestora într-o perspectivă aplicativă, orientată spre realitățile educației contemporane.

Raportat la profilul absolventului, disciplina contribuie la dezvoltarea ***competențelor-cheie***, după cum urmează:

- dezvoltarea competențelor de comunicare, prin utilizarea adecvată a limbajului pedagogic în contexte de coordonare și facilitare a grupurilor;
- dezvoltarea competenței digitale, prin utilizarea responsabilă a instrumentelor și platformelor digitale în planificarea și promovarea proiectelor educaționale;
- dezvoltarea competenței „a învăța să înveți", prin asumarea unei atitudini reflexive față de propriul stil de conducere și prin adaptarea strategiilor la particularitățile grupului;
- dezvoltarea competențelor sociale și civice, prin promovarea participării active, a cooperării, a respectului pentru diversitate și a valorilor democratice;
- dezvoltarea spiritului de inițiativă și antreprenoriat, prin proiectarea și implementarea de proiecte educaționale și parteneriate comunitare;
- dezvoltarea sensibilizării și exprimării culturale, prin valorificarea diversității culturale și a resurselor locale în cadrul activităților propuse.

Conținuturile disciplinei sunt structurate gradual și coerent, vizând: fundamentele teoretice ale managementului grupului, etapele de formare și dezvoltare a grupurilor, stiluri de leadership, strategii de comunicare și negociere, managementul situațiilor de criză și al conflictelor, metodologia elaborării proiectelor educaționale, precum și cadrul de inițiere și derulare a parteneriatelor educaționale.

Activitățile de învățare recomandate promovează metode activ-participative și experiențiale, precum studiul de caz, simularea, jocul de rol, proiectul educațional, activitățile de tip colaborativ și reflecția individuală și de grup, asigurând transferul achizițiilor teoretice în contexte autentice de practică educațională.

În elaborarea programei s-a avut în vedere posibilitatea utilizării flexibile a timpului alocat disciplinei, astfel încât un procent de până la 25% din totalul orelor să poată fi destinat activităților de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, precum și realizării transferului competențelor în situații concrete, în funcție de nevoile și interesele elevilor și de specificul grupului. Se asigură astfel respectarea Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal, art. 2.

Programa are următoarea structură:

- notă de prezentare
- competențe generale

- competențe specifice
- sugestii de activități de învățare
- conținuturi
- referințe bibliografice

Parcurgerea disciplinei contribuie la formarea unei identități profesionale reflexive, etice și responsabile, pregătind absolvenții specializării Pedagogia educației nonformale pentru integrarea eficientă în domeniul educațional și pentru asumarea rolului de facilitator al învățării în contexte diverse.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare a beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui m de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Descrie concepte pedagogice fundamentale relevante pentru managementul grupului și parteneriate educaționale
- *realizarea unei hărți conceptuale digitale privind concepte precum dinamica grupului, leadership educațional, cooperare și parteneriat, utilizând Padlet;* - *analizarea, în echipe, a modului în care teoriile învățării (constructivism, învățare experiențială) fundamenteaza organizarea și conducerea grupurilor în proiecte nonformale, prin dezbatere pe Microsoft Teams;* - *identificarea unor resurse educaționale deschise relevante pentru formarea competențelor de lucru în echipă, prin OER Commons, cu analiza licenței și aplicabilității;* - *elaborarea colaborativă a unui document de principii pentru managementul etic al grupului într-un proiect educațional, redactat în Google Docs;* - *realizarea unui infografic în Canva care evidențiază legătura dintre modele pedagogice și eficiența parteneriatelor educaționale.*
CS 1.2. Interpretează modele pedagogice aplicabile organizării și coordonării proiectelor educaționale
- *studiu de caz privind aplicarea modelului învățării experiențiale în gestionarea unui grup de voluntari implicați într-un proiect comunitar, analizat în Google Classroom;* - *simularea etapelor unui proiect educațional (inițiere, planificare, implementare, evaluare) utilizând instrumente colaborative precum Trello pentru distribuirea rolurilor în grup;* - *realizarea unei analize comparative între modelul tradițional și modelul participativ de management al grupului, folosind tabele colaborative în Google Sheets;* - *proiectarea unei activități nonformale în parteneriat cu o instituție locală, cu prezentarea planului într-o sesiune online pe Zoom;* - *evaluarea critică a unei RED utilizate în proiect, din perspectiva coerenței pedagogice și a impactului asupra dinamicii grupului.*

Clasa a XII-a
CS 1.3. Argumentează rolul educației nonformale în dezvoltarea personală și profesională prin proiecte și parteneriate educaționale
- *organizarea unei dezbateri privind contribuția proiectelor educaționale la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și civice ale grupului, desfășurată pe Google Meet;* - *elaborarea unui portofoliu digital de grup, prin Google Sites, care documentează etapele și rezultatele unui parteneriat educațional;* - *realizarea unei prezentări interactive în Prezi privind impactul managementului eficient al grupului asupra reușitei proiectelor;* - *redactarea unui jurnal reflexiv digital (în Google Docs) privind rolul educatorului în coordonarea echipei și în relația cu partenerii comunitari;* - *analiza modului în care utilizarea responsabilă a tehnologiei și a RED contribuie la incluziune și colaborare în cadrul grupului și al parteneriatelor.*

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XII-a
CS 2.1. Elaborează documente de proiectare pentru activități nonformale, adaptate caracteristicilor grupului și contextului partenerial
- *realizarea analizei de nevoi a unui grup-țintă (chestionar aplicat prin Google Forms) și interpretarea rezultatelor pentru fundamentarea proiectării;* - *elaborarea unei fișe de proiect pentru o activitate nonformală, redactată colaborativ în Google Docs,etc;* - *construirea planificării etapelor unui proiect educațional folosind Trello, etc pentru distribuirea responsabilităților în echipă;* - *selectarea și integrarea unor resurse educaționale deschise identificate prin OER Commons în documentele de proiectare;* - *adaptarea obiectivelor și conținuturilor în funcție de particularitățile de vârstă și interesele grupului;* - *redactarea acordului de parteneriat educațional simulativ cu o instituție comunitară;* - *realizarea unui calendar al activităților în format digital (ex. Google Calendar).*
CS 2.2. Implementează activități educaționale utilizând strategii adecvate de management al grupului și colaborare în parteneriate
- *simularea unei activități de educație nonformală utilizând metoda învățării experiențiale, cu roluri distribuite în cadrul grupului;* - *organizarea unui atelier tematic desfășurat blended, utilizând Microsoft Teams;* - *utilizarea unor instrumente interactive precum Kahoot! pentru dinamizarea și evaluarea formativă a grupului;* - *coordonarea unui joc de rol privind gestionarea unui conflict într-un parteneriat educațional;* - *utilizarea unei table virtuale colaborative (ex. Padlet) pentru colectarea ideilor și feedbackului;* - *aplicarea tehnicilor de facilitare (brainstorming, world café, dezbatere academică) adaptate dimensiunii grupului;* - *integrarea unei RED (material video educațional cu licență deschisă) într-o activitate de grup și analiza impactului asupra implicării beneficiarilor.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizează dinamica și funcționarea grupului în activități de educație nonformală

Clasa a XII-a
- *realizarea unui poster digital cu „Criterii de evaluare pentru activități de grup” (Canva, Genially).* - *exerciții aplicate: elevii selectează criterii potrivite pentru activități adresate unor categorii diferite de educabili (preșcolari, adolescenți, adulți).* - *observarea unei activități de grup (reală sau video) și completarea unei liste de observare despre: roluri în grup, comunicare, coeziune, conflicte.* - *exercițiu: identificarea factorilor care au influențat eficiența grupului (stilul liderului, clima, participarea etc.).* - *studiu de caz: „Grupul X nu colaborează – ce observ și de ce?”.* - *crearea colaborativă a unei hărți digitale a rolurilor identificate într-un grup implicat într-o activitate de educație nonformală observat (activitate asistată, material audio-video)*
CS 3.2.Aplică instrumente de evaluare pentru activități din proiecte de educație nonformală, interpretând rezultatele evaluării pentru a formula concluzii și măsuri de optimizare a unor activități/proiecte viitoare
- *observarea unei activități în cerc tematic, after-school sau club al copiilor și completarea unei fișe de observație.* - *studiu de caz pe baza unui material video: vizionarea unei activități nonformale și aplicarea unei scale de evaluare create de elevi.* - *evaluare prin interviu: elevii formulează întrebări pentru participanți și analizează răspunsurile.* - *analiza datelor colectate din instrumentele de evaluare (forms, tabele, grafice).* - *realizarea unui raport de evaluare (Word/Canva), pornind de la o activitate observată.* - *prezentare orală: „Ce am învățat din evaluare și ce îmbunătățiri propun?”* - *analiza datelor colectate dintr-o activitate de proiect (grup țintă, participare, reacții).* - *realizarea unui **mini-raport de evaluare**: probleme întâlnite, ce a funcționat, ce trebuie ajustat.* - *prezentare în grup: „Concluziile noastre și ce recomandăm pentru ediția următoare a proiectului”.* - *realizarea unei **grile de evaluare** a unei activități dintr-un proiect (parteneriat școală–ONG, proiect de voluntariat, atelier nonformal).* - *simulare: elevii evaluează impactul unei activități de proiect asupra participanților (motivație, cooperare, implicare).* - *colectarea datelor (chestionare scurte, interviuri, observare) și completarea unui tabel cu rezultate.* - *realizare și aplicare de chestionare digitale (Google Forms) pentru a evalua percepția participanților asupra unei activități.* - *selectarea și introducerea datelor relevante despre o activitate de educație nonformală într-o formă de AI și generarea cu ajutorul chatbot-ului a unui draft de raport.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1. Selectează resurse adecvate pentru gestionarea unui grup de educabili și a unor programe, proiecte educaționale nonformale
- *analiza resurselor pentru managementul grupului (materiale pentru energizare, facilitare, gestionarea conflictelor).* - *studiu de caz: alegerea resurselor potrivite pentru un atelier cu copii, tineri sau persoane vulnerabile.* - *realizarea unui set de resurse pentru startul unui proiect: fișe, materiale, spații, tehnologii.* - *crearea unui mini-catalog în Canva / Google Sites cu resurse pentru gestionarea grupului (energizere, instrumente digitale, aplicații colaborative).* - *analiza comparativă a unor resurse cu ajutorul unui chatbot pentru a stabili care dintre ele este mai eficientă pentru o situație dată.* - *explorarea unor spații virtuale de creare a unor comunități de lucru în grup în care pot derula activități nonformale online.*
CS 4.2. Valorifică responsabil resursele și parteneriatele pentru atingerea obiectivelor unui proiect educațional, respectând caracteristicile grupului de educabili

Clasa a XII-a
- *identificarea unor parteneri educaționali (bibliotecă, ONG, muzeu, firmă locală, CJRAE etc.) pentru posibile proiecte de educație nonformală, corelând specificul acestor parteneri cu obiectivele proiectului.* - *simulare: negocierea resurselor oferite de un partener (spații, experți, materiale).* - *realizarea unei hărți digitale a resurselor comunității și a modului în care pot fi integrate într-un proiect.* - *realizarea unui proiect colaborativ online în Google Classroom / Padlet, lucrând pe echipe pentru a planifica activitatea unui parteneriat, stabilind resurse, obiective și responsabilități.*
CS 4.3. Justifică utilizarea critică și etică a resurselor dintr-un proiect sau parteneriat pentru realizarea obiectivelor în acord cu specificul grupului de educabili
- *dezbatere: „Ce înseamnă utilizarea responsabilă a resurselor într-un proiect educațional?”.* - *studiu de caz: resurse insuficiente / resurse nepotrivite pentru grup – cum procedăm?* - *elaborarea unui set de principii etice pentru utilizarea resurselor și colaborarea cu partenerii* - *evaluare asistată de AI a unor resurse din perspectiva pertinenței în raport cu un proiect, solicitând justificări etice care sunt apoi analizate critic.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1.Utilizează tehnici de comunicare instituțională și educațională în relația cu membrii grupului, familiile și partenerii comunitari, în contexte de proiect educațional nonformal.
- *redactarea de invitații, informări și acorduri de colaborare utilizând structura documentelor educaționale oficiale;* - *adaptarea limbajului unui mesaj educațional pentru copii, părinți și parteneri comunitari;* - *reformularea unor enunțuri inadecvate în mesaje asertive și etice;* - *susținerea unei ședințe simulate cu părinții aplicând reguli de comunicare profesională;* - *formularea unor răspunsuri argumentate la obiecțiile interlocutorilor în situații simulate;* - *realizarea unor materiale de informare pentru aceeași activitate folosind canale diferite (afiș, email, mesaj public);* - *utilizarea feedback-ului colegilor pentru îmbunătățirea mesajului transmis;* - *analizarea unor documente educaționale pe baza unei grile de criterii.*
CS 5.2. Aplică strategii de mediere și feedback constructiv pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de risc, conflict sau excluziune în grupuri educaționale.
- *identificarea tipului de conflict analizând scenarii video interactive și studii de caz annotate colaborativ în Google Classroom;* - *aplicarea ascultării active și mesajului „eu” în conversații sincrone și asincrone utilizând funcțiile de reacție și citare în Google Meet;* - *feedback descriptiv oferit prin comentarii structurate și sugestii în documente colaborative create în Google Docs;* - *propunere soluții pentru situații de excludere inclusiv în comunități virtuale, utilizând ghiduri de conduită online publicate și discutate pe Padlet / Wakelet;* - *negociere de soluții în simulări desfășurate pe platforme interactive utilizând sondaje rapide și consens digital în Mentimeter;* - *elaborarea unor planuri de intervenție integrând modele din resurse educaționale deschise și organizând pașii într-o aplicație de management al sarcinilor (Planner);* - *identificarea unor factori de risc pentru climatul grupului analizând nivelul de participare și interacțiunile din Google Classroom și formulează măsuri preventive;* - *redactarea de reflecții într-un jurnal digital multimedia (text, audio sau video) realizat în Blogger educațional;* - *colectarea opiniilor membrilor grupului utilizând chestionare interpretate în Google Forms și reprezentări grafice ale rezultatelor;* - *monitorizarea evoluției climatului socio-emoțional utilizând rapoarte comparative generate automat în Forms / Moodle feedback.*
CS 5.3. Colaborează cu familia și partenerii educaționali în planificarea și implementarea activităților și proiectelor comunitare pentru dezvoltarea unui climat incluziv.

Clasa a XII-a
- *planificarea unei activități educaționale pentru comunitate în colaborare online, utilizând documente și calendare partajate și prezentarea conceptului în Canva / Prezi;* - *stabilirea rolurilor și responsabilităților în echipa de proiect prin distribuirea sarcinilor în aplicații de management al activităților (Trello / Planner) și centralizarea lor într-un panou vizual realizat în Genially;* - *participarea la simulări de întâlniri de parteneriat și negocierea deciziilor comune prin videoconferință, cu consemnarea concluziilor într-o prezentare colaborativă în Google Slides / Prezi;* - *redactarea proceselor-verbale și documentelor de colaborare în format digital colaborativ și transformarea acestora în materiale vizuale sintetice în Canva;* - *organizarea activităților educaționale cu participarea beneficiarilor prin spații virtuale de lucru și realizarea instrucțiunilor interactive în Genially / Livresq;* - *monitorizarea participării și implicării membrilor grupului utilizând rapoarte generate de platforme educaționale și reprezentarea grafică a datelor în Canva;* - *completarea unui portofoliu digital de colaborare (calendar, contacte, produse, rezultate) organizat într-o colecție interactivă în Genially / Livresq;* - *elaborarea raportului și jurnalului reflexiv multimedia privind incluziunea și cooperarea, sub formă de prezentare sau poveste digitală în Prezi / Livresq / Canva și publicarea într-un spațiu educațional securizat.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Analizează cadrul etic și normativ al profesiei în educația nonformală, inclusiv în contexte digitale
- *identificarea principiilor eticii profesionale aplicabile în activități de educație nonformală desfășurate față în față și online (protecția datelor, siguranța digitală,);* - *analizarea unor situații-problemă derulate pe platforme precum Google Classroom, Microsoft Teams sau Moodle, prin raportare la coduri de etică și reglementări privind utilizarea mediului digital;* - *argumentarea deciziilor profesionale privind utilizarea responsabilă a resurselor educaționale deschise identificate prin OER Commons sau Europeana, cu respectarea licențelor și citarea corectă a surselor;* - *elaborarea unei fișe de analiză etică pentru un proiect educațional care integrează instrumente colaborative digitale;* - *evaluarea critică a unei RED din perspectiva calității științifice, accesibilității și conformității etice.*
CS 6.2. Evaluează critic traseul profesional în domeniul educației nonformale, din perspectiva competențelor și a responsabilităților etice, inclusiv digitale
- *descrierea rolurilor educatorului în proiecte educaționale desfășurate prin platforme colaborative precum Zoom, Google Meet sau Edmodo;* - *realizarea unei analize SWOT privind competențele pedagogice și digitale necesare gestionării grupurilor în medii online;* - *compararea cerințelor profesionale actuale (inclusiv competențe de utilizare a RED și instrumente digitale interactive precum Canva sau Padlet) cu propriul profil vocațional;* - *elaborarea unui plan de dezvoltare profesională care include formarea în pedagogie digitală și utilizarea etică a platformelor educaționale;* - *construirea unui portofoliu digital (de exemplu prin Google Sites sau Wakelet) care reflectă progresul profesional și respectarea normelor etice.*
CS 6.3. Aplică principii etice în simularea și evaluarea activităților de management al grupului și parteneriatelor educaționale, inclusiv în medii digitale
- *analizarea comportamentelor profesionale în situații simulate de lucru cu grupuri în contexte blended/online utilizând Microsoft Teams sau Google Classroom;* - *identificarea riscurilor etice în utilizarea instrumentelor interactive precum Kahoot! sau Mentimeter (ex. protecția datelor, utilizarea imaginilor, drepturi de autor);* - *formularea unor soluții de prevenire și gestionare a dilemelor etice în proiecte derulate online;* - *realizarea unui jurnal reflexiv digital (ex. document colaborativ în Google Docs);* - *proiectarea unei activități nonformale care integrează responsabil tehnologii digitale și resurse educaționale deschise, cu precizarea regulilor de utilizare și a criteriilor de evaluare etică.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a -XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Grupul educațional și dinamica lui	1.1. Grupul educațional. Definire, caracteristici, tipuri de grupuri. Analiza grupurilor educaționale: clasă, club, voluntariat, cercuri, etc. 1.2. Etapele formării și dezvoltării grupului. Identificarea etapelor de evoluție ale unui grup educațional 1.3. Roluri și relații în grupul educațional. Realizarea unei hărți a rolurilor într-un grup educațional 1.4. Norme, reguli și climat socio-emoțional al grupului. Elaborarea unui set de reguli pentru funcționarea eficientă a unui grup 1.5. Factori care influențează coeziunea și eficiența grupului. Factori suportivi / inhibitori ai cooperării.
2. Leadership educațional și facilitarea grupului	2.1. Rolul liderului și al facilitatorului în activități educaționale. Analiza stilurilor de conducere, de la conducerea autoritară la facilitarea participativă 2.2. Stiluri de leadership în grupurile educaționale. Identificarea și caracterizarea principalelor stiluri de leadership 2.3. Strategii de motivare și implicare a membrilor grupului în activități educaționale 2.4. Strategii de facilitare a activităților de grup. Simularea conducerii unei activități de grup utilizând metode activ-participative 2.5. Autoanaliza stilului personal de conducere a grupului și reflecții asupra propriului stil de leadership
3. Comunicarea în grupurile educaționale	3.1. Comunicarea educațională de grup. Condițiile comunicării eficiente în activitățile educaționale 3.2. Bariere în comunicarea de grup. Analiza unor situații de comunicare reală 3.3. Ascultarea activă și empatia în relațiile educaționale. Exerciții de ascultare activă în perechi sau grupuri 3.4. Feedback-ul constructiv și comunicarea asertivă 3.5. Comunicarea cu părinții și partenerii educaționali. Redactarea de mesaje informative pentru diferite categorii de beneficiari
4. Gestionarea conflictelor și a situațiilor de criză la nivelul grupului	4.1. Tipuri de conflicte ce pot apărea în grupurile educaționale și identificarea lor în scenarii educaționale 4.2. Cauzele și dinamica conflictelor în grup. Analiza unor situații de conflict ce pot apărea în cadrul activităților educaționale 4.3. Strategii de prevenire și gestionare a conflictelor, prin utilizarea tehnicilor de negociere și mediere 4.4. Excluderea socială și comportamentele problematice în grup. Soluții pentru prevenirea marginalizării 4.5. Modalități de construire a unui climat educațional pozitiv și incluziv. Elaborarea de planuri de ameliorare a climatului grupului
5. Proiecte educaționale în educația nonformală	5.1. Proiectul educațional. Delimitări conceptuale, tipuri de proiecte și roluri pe care le îndeplinesc 5.2. Identificarea nevoilor educaționale și stabilirea obiectivelor 5.3. Planificarea activităților într-un proiect educațional și elaborarea de fișe de proiect pentru activitățile nonformale 5.4. Resurse necesare realizării proiectului educațional (resurse umane, materiale, digitale) 5.5. Evaluarea rezultatelor proiectului educațional. Elaborarea raportului de evaluare a activității

Domenii de conținut	Conținuturi
6. Parteneriate educaționale și colaborarea cu comunitatea	6.1. Delimitări conceptuale și tipuri de parteneriate educaționale 6.2. Identificarea resurselor comunitare și a partenerilor pentru realizarea proiecte educaționale 6.3. Etapele inițierii și dezvoltării unui parteneriat educațional 6.4. Comunicarea și colaborarea în parteneriate educaționale. Redactarea acordului de parteneriat educațional 6.5. Analiza și evaluarea impactului parteneriatelor educaționale

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina **Managementul grupului. Proiecte și parteneriate educaționale** urmărește formarea competențelor necesare organizării și facilitării activităților educaționale de grup, precum și dezvoltarea capacității de proiectare și implementare a unor proiecte educaționale în contexte formale și nonformale. În cadrul specializării **Pedagogia educației nonformale**, accentul se pune pe dezvoltarea abilităților de facilitare a grupurilor, comunicare educațională, leadership participativ și colaborare cu comunitatea.

Activitățile de predare–învățare–evaluare vor valorifica experiența elevilor acumulată în **practica pedagogică**, stimulând capacitatea de observare, analiză și reflecție asupra dinamicii grupurilor educaționale. Elevii vor fi încurajați să analizeze situații reale întâlnite în activități educaționale (cluburi, cercuri, activități de voluntariat, proiecte comunitare) și să formuleze soluții pedagogice adecvate.

Abordarea metodologică va avea la bază **principiile învățării experiențiale**, prin implicarea elevilor în activități interactive, simulări, proiecte și analize de caz, care facilitează transferul cunoștințelor teoretice în contexte educaționale concrete.

În perspectiva rolurilor profesionale viitoare, strategiile didactice utilizate vor evidenția și valorifica două dimensiuni complementare:

- **dimensiunea managerială**, care presupune înțelegerea și aplicarea principiilor de organizare și coordonare a grupurilor educaționale, planificarea activităților, gestionarea relațiilor interpersonale și luarea unor decizii pedagogice adecvate contextului educațional;
- **dimensiunea partenerială**, care vizează dezvoltarea capacității de colaborare cu familia, instituțiile educaționale și comunitatea locală, identificarea resurselor comunitare și implicarea acestora în proiecte educaționale.

Strategiile didactice vor plasa elevii în centrul procesului de învățare, valorificând experiența personală și încurajând reflecția asupra propriilor practici educaționale.

Strategii didactice recomandate:

Învățarea bazată pe proiect - strategie didactică adecvată pentru abordarea temelor privind **proiectele educaționale și parteneriatele comunitare**. Elevii pot fi implicați în identificarea unei nevoi educaționale din comunitate sau din mediul școlar și în elaborarea unui proiect care să răspundă acesteia.

În cadrul activităților, elevii vor parcurge etapele specifice proiectului:

- identificarea nevoilor educaționale;
- formularea obiectivelor;
- planificarea activităților;
- identificarea resurselor;
- evaluarea rezultatelor.

Produsele finale pot fi reprezentate de **fișe de proiect, planuri de activități, campanii educaționale sau prezentări ale proiectelor propuse**.

Studiul de caz - facilitează analiza unor situații reale sau ipotetice referitoare la **dinamica grupurilor educaționale, comunicarea în grup sau gestionarea conflictelor**. Elevii vor analiza factorii care au determinat apariția unor situații problematice (de exemplu, conflicte între membrii grupului, dificultăți de comunicare sau excludere socială) și vor propune strategii de intervenție bazate pe cunoștințele teoretice dobândite. Această metodă contribuie la dezvoltarea **gândirii critice, a capacității de analiză și a responsabilității profesionale** în gestionarea situațiilor educaționale.

Mozaicul (Jigsaw) - utilizabil pentru studierea unor teme precum **etapele dezvoltării grupului, rolurile în grup sau stilurile de leadership educațional**. Elevii vor lucra inițial în grupuri de experți, fiecare analizând o componentă specifică a temei. Ulterior, aceștia vor transmite informațiile colegilor din grupurile de bază. Prin utilizarea acestei metode sunt dezvoltate **abilitățile de cooperare, responsabilitatea individuală și capacitatea de comunicare în cadrul grupului**.

Jocul de rol - permite simularea unor situații educaționale reale, cum ar fi:

- facilitarea unei activități de grup;
- gestionarea unui conflict între participanți;
- comunicarea cu părinții sau cu partenerii educaționali;
- conducerea unei activități de educație nonformală.

Elevii pot interpreta diferite roluri (facilitator, participant, părinte, coordonator de proiect), exersând **tehnici de comunicare, negociere și mediere a conflictelor**.

Harta mentală - poate fi utilizată pentru organizarea și sintetizarea informațiilor privind concepte precum **rolurile în grupul educațional, stilurile de leadership, strategiile de motivare sau etapele proiectelor educaționale**.

Această metodă sprijină dezvoltarea **gândirii vizuale și a capacității de structurare a informației**, facilitând înțelegerea relațiilor dintre conceptele studiate.

Simularea activităților de facilitare a grupului – prin utilizarea de metode activ-participative. Aceștia pot proiecta și desfășura secvențe de activitate educațională, asumând rolul de facilitator.

Prin aceste activități sunt dezvoltate competențe precum:

- coordonarea grupului;
- motivarea participanților;
- gestionarea comunicării și a interacțiunilor din grup.

Sugestii privind evaluarea

Evaluarea va urmări capacitatea elevilor de a **operaționaliza conceptele teoretice în contexte educaționale reale sau simulate**.

Se recomandă utilizarea unor metode variate de evaluare, precum:

- **portofoliul elevului**, care poate include fișe de proiect, planuri de activități, reflecții asupra experiențelor de învățare și analize de caz;
- **jurnalele de reflecție**, prin care elevii își pot analiza propriul stil de leadership și experiențele de facilitare a grupului;
- **observarea sistematică a activităților de simulare**, utilizând grile de evaluare a competențelor de comunicare și coordonare a grupului;
- **prezentarea proiectelor educaționale elaborate**.

În spiritul **evaluării autentice**, activitățile de simulare, jocurile de rol și analizele de caz vor fi valorificate atât ca experiențe de învățare, cât și ca momente de evaluare a competențelor practice, evidențiind capacitatea elevilor de a manifesta **responsabilitate, prudență și etică profesională** în gestionarea activităților educaționale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Chiș, O., (2022) *Parteneriate de succes. Școala și comunitatea*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană

Deutsch, M., Coleman, P. T., & Marcus, E. C. (2014), The Handbook of Conflict Resolution: Theory and Practice, San Francisco, Jossey-Bass

Gherguț, Alois, Ceobanu, Ciprian, 2009, *Elaborarea și managementul proiectelor în serviciile educaționale. Ghid practic,* Iași, Editura Polirom

Gribnicea, T.. (2018). *Parteneriate educaţionale – oportunitate pentru şcoală, familie şi comunitate* https://doi.org/10.5281/ZENODO.3360500
Johnson, D. W., & Johnson, R. T., 2006, Joining Together: Group Theory and Group Skills, Boston, Allyn & Bacon
Kolb, D., 2015, *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*, New Jersey, Pearson Education
Pânișoară, I.-O., 2015, *Comunicarea eficientă*, Iași, Editura Polirom
Pânișoară, I.-O., 2017, Managementul resurselor umane în educație, Iași, Editura Polirom
Pop, Claudia Florina, 2021, *Elaborarea și managementul proiectelor educaționale*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană
Tuckman, B. W.; Jensen, M., 1977, Stages of Small-Group Development Revisited, Group & Organization Studies
* Comisia Europeană, Erasmus+ – Education, Training, Youth and Sport Programme, disponibil la: https://erasmus-plus.ec.europa.eu
* Comisia Europeană, eTwinning – Community for Schools in Europe, disponibil la: https://www.etwinning.net
* SALTO Youth Resource Centre, Resources for Non-Formal Education and Youth Projects, disponibil la: https://www.salto-youth.net
* UNESCO, Education – Resources and Initiatives for Educational Development, disponibil la https://www.unesco.org/en/education
* OER Commons, Open Educational Resources Platform, disponibil la: https://www.oercommons.org
*https://www.upit.ro/_document/112432/managementul_proiectelor_educationale.suport_de_curs.pdf

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Isabela- MIhaela Nicolae	Colegiul Național „Elena Cuza”, București
Prof. Mihaela Sorina Barbacaru	Liceul Pedagogic ”Nicolae Iorga”, Botoșani, Botoșani
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr.Muste Delia	Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Cluj-Napoca
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării -Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 28

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie - Psihologia dezvoltării

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările
educație timpurie și
pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 28
Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia dezvoltării, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie și pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte cadrul de referinţă pentru organizarea şi desfăşurarea procesului educaţional la disciplina Psihologia dezvoltării, clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializările Pedagogia educației timpurii și Pedagogia învățământului primar. Elaborarea acesteia are la bază bugetul de timp alocat, respectiv 1h/săptămână, conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

Disciplina Psihologia dezvoltării, studiată în clasa a XI-a în cadrul curriculumului de specialitate, completează disciplina Psihologie (clasa a X-a), prin aprofundarea proceselor și mecanismelor dezvoltării psihice umane în intervalul 0-11 ani, corespunzător educației timpurii și învățământului primar. Conținuturile și competențele propuse susțin formarea inițială a viitorilor profesioniști din domeniul educației, oferind repere pentru înțelegerea particularităților de vârstă, a variabilității individuale și a relației dintre dezvoltare și învățare.

Disciplina urmărește formarea capacității de analiză și interpretare a dezvoltării copilului; utilizarea conceptelor de bază, a observației sistematice și a unor instrumente de înregistrare și monitorizare a progresului copilului în contexte educaționale; precum și respectarea conduitei etice și deontologice specifice profesiei didactice. Programa este construită pe competențe, și corelează achizițiile teoretice cu situații educaționale reale sau simulate, și cu activitățile de practică pedagogică.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale definesc direcțiile majore de formare, vizând utilizarea conceptelor psihologiei dezvoltării, analiza critică a teoriilor explicative, aplicarea observației sistematice și a unor instrumente de înregistrare și monitorizare a progresului copilului în contexte educaționale, precum și asumarea unei conduite profesionale etice. Competențele specifice și activitățile de învățare derivate din competențele generale sunt formulate gradual și corelate cu exemple de activități practice, precum studii de caz, jocuri de rol și proiectarea unor scenarii didactice adaptate educației timpurii și învățământului primar. Conținuturile sunt organizate în domenii care vizează fundamentele psihologiei dezvoltării, principalele teorii și modele explicative, dezvoltarea copilului pe etape de vârstă și aplicații specifice în educația timpurie și învățământul primar. Sugestiile metodologice reprezintă recomandări pentru proiectarea didactică și indică metode de lucru și exemple de evaluare. Prin analiza de caz, observație și reflecție, disciplina dezvoltă capacitatea de a observa, interpreta și argumenta adecvat situații educaționale. Disciplina este corelată cu Psihologia, prin aprofundarea proceselor psihice ca bază a evoluției, cu Psihologia educației, prin raportarea dezvoltării la contextul instruirii, cu Pedagogia, prin adaptarea activităților la particularitățile de vârstă, și cu Practica pedagogică, prin observarea directă și studiul de caz în educația timpurie și învățământul primar.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor - cheie definite de Consiliul Uniunii Europene, cu accent pe competențele personale și sociale, învățarea autonomă și conduita profesională responsabilă. Programa este construită în acord cu Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ (2024).

Programa este fundamentată pe următoarele principii: a) coerență și logică internă, prin corelarea sistematică a competențelor cu conținuturile; b) flexibilitate metodologică, care permite adaptarea demersului didactic la diversitatea situațiilor educaționale; c) promovarea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare, participare activă și feedback constructiv, favorabil învățării și dezvoltării elevilor; d) creativitate didactică, prin încurajarea adaptării strategiilor de predare-învățare la particularitățile individuale ale elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea conceptelor specifice psihologiei dezvoltării pentru explicarea și interpretarea dezvoltării copilului în contexte educaționale și familiale
CG2	Analizarea critică și comparativă a teoriilor dezvoltării copilului în vederea fundamentării deciziilor educaționale
CG3	Utilizarea observației sistematice și a unor instrumente de înregistrare și monitorizare a progresului copilului, pentru proiectarea intervențiilor educaționale în practica pedagogică
CG4	Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice psihologiei dezvoltării pentru explicarea și interpretarea dezvoltării copilului în contexte educaționale și familiale

Clasa a XI-a
CS 1.1. Explicarea conceptelor - cheie ale psihologiei dezvoltării (dezvoltare cognitivă, emoțională, socială, motrică, limbaj) în contexte specifice educației timpurii și învățământului primar
- *analizarea unor studii de caz scurte (grădiniță/ școală primară) pentru identificarea conceptelor specifice psihologiei dezvoltării* - *realizarea unui glosar de termeni și a unor hărți conceptuale care să evidențieze principalele modele teoretice ale dezvoltării și zonele lor de aplicabilitate în educație* - *realizarea unui portofoliu: selectarea și organizarea unor fișe și sinteze din perspective teoretice diferite, relevante pentru înțelegerea dezvoltării copilului*
CS 1.2. Utilizarea conceptelor psihologice pentru analiza și interpretarea unor situații problemă din mediul educațional
- *identificarea strategiilor de autoreglare și adaptare în contexte didactice simulate (de exemplu micro-predare, exerciții de rol)* - *analiza unor profiluri diferite de dezvoltare sau a unor indicatori care necesită atenție (de exemplu, diferențe între ritmul dezvoltării limbajului și al motricității)* - *interpretarea unor situații-problemă specifice contextelor educaționale diferite aplicând concepte ale dezvoltării cognitive, emoționale și sociale* - *elaborarea de recomandări pedagogice bazate pe conceptele de dezvoltare cognitivă, emoțională și socială în raport cu contexte educaționale specifice* - *utilizarea unor modele explicative ale adaptării la schimbare (ex.: rezistență la nou, anxietatea de tranziție) în vederea înțelegerii comportamentelor școlare dificile*
CS 1.3. Elaborarea de scenarii și exemple de progres sau decalaj de dezvoltare împreună cu modalitățile de sprijin adecvate vârstei
- *analiza progresului copilului pe baza observațiilor sistematice și a consemnărilor, a fișelor de observație/ monitorizare prevăzute de reglementările în vigoare* - *analizarea fișei de progres aparținând copiilor cu profiluri diferite pentru a identifica progresul individual;*

Clasa a XI-a
- *construirea unor exemple de comportamente specifice dezvoltării cognitive, emoționale, sociale, motrice și ale limbajului, pornind de la situații școlare frecvente* - *conceperea unor grafice de evoluție privind monitorizarea progresului unui copil și corelarea lor cu posibile dificultăți educaționale* - *realizarea unor scurte scenarii despre evoluția unui copil în anumite etape de dezvoltare ilustrând conceptele de ritm și secvență în dezvoltare* - *analizarea unor exemple ilustrative pentru fiecare teorie majoră (Piaget, Vygotsky, Erikson, Bowlby), aplicată la situații de învățare din școală sau grădiniță*

CG 2 Analizarea critică și comparativă a teoriilor dezvoltării copilului în vederea fundamentării deciziilor educaționale

Clasa a XI-a
CS 2.1. Compararea teoriilor dezvoltării copilului prin analiza situațiilor concrete/reale și aplicarea în contexte educaționale
- *realizarea unor diagrame comparative între diferite teorii aplicate (de exemplu Situație educațională - Interpretare Piaget - Interpretare Vygotsky) pentru a evidenția diferențele conceptuale* - *analizarea strategiilor educaționale observate în practică prin raportarea lor la teoriile dezvoltării (ex.: utilizarea zonei proximei dezvoltări în activitățile cadrului didactic)* - *interpretarea comportamentelor copiilor folosind concepte din două modele teoretice diferite în situații de învățare colaborativă* - *construirea unui tabel comparativ care ilustrează modul în care teoriile dezvoltării emoționale (Erikson, teoria atașamentului) se reflectă în comportamente observate în sala de grupă/ clasă* - *dezbatere de grup asupra interpretării comportamentelor copiilor prin prisma mai multor teorii*
CS 2.2. Formularea de concluzii reflexive și constructive, utilizând concepte din diverse teorii pentru fundamentarea intervențiilor educaționale
- *formularea unor concluzii argumentate pentru fundamentarea unui plan educațional adaptat nivelului de dezvoltare al copiilor, pe baza mai multor modele teoretice* - *construirea unor concluzii reflexive despre eficiența strategiilor didactice utilizând conceptele din teoriile dezvoltării copilului pentru justificarea alegerilor pedagogice* - *redactarea unor concluzii reflexive privind adaptarea copilului la schimbări (ex. tranziții educaționale și schimbări organizatorice), folosind concepte din cel puțin două teorii explicative* - *elaborarea de planuri educaționale adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor pe baza mai multor modele teoretice* - *realizarea unei dezbateri la nivel de clasă a modului în care diferite teorii pot evidenția comportamente întâlnite în practica pedagogică*
CS 2.3. Evaluarea critică a limitelor teoriilor dezvoltării aplicate în practică, cu exemplificarea implicațiilor pentru activitățile educaționale
- *identificarea limitelor teoriilor lui Piaget, Vygotsky și Erikson prin analiza unor situații educaționale în contexte diferite* - *ilustrarea riscurilor etichetării copiilor pe baza unei singure teorii prin formularea unor exemple din situații întâlnite în grădiniță sau școala primară* - *analizarea riscurilor pedagogice generate de ignorarea diferențelor individuale atunci când se aplică rigid stadiile de dezvoltare* - *examinarea consecințelor neglijării contextului familial și socio-cultural în interpretarea dezvoltării copilului, prin studii de caz argumentate*

CG 3 - Utilizarea observației sistematice și a unor instrumente de înregistrare și monitorizare a progresului copilului, pentru proiectarea intervențiilor educaționale în practica pedagogică

Clasa a XI-a
CS 3.1. Valorificarea observațiilor din practica educațională pentru identificarea aplicațiilor concrete ale teoriilor dezvoltării copilului.
- *identificarea aplicațiilor pedagogice ale diferitelor teorii prin formularea de exemple concrete de activități de învățare adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă al copiilor* - *compararea strategiilor didactice inspirate de teoria zonei proximei dezvoltări (Vygotsky) prin elaborarea unor scenarii de activitate educațională*

Clasa a XI-a
- *analizarea modului în care relațiile copil/ elev - cadru didactic pot fi ghidate de principiile atașamentului (Bowlby) în activități educaționale concrete* - *construirea unor exemple de practici didactice concrete care îmbină elemente cognitive, socio-emoționale și motrice, pentru a susține dezvoltarea armonioasă a copilului* - *redactarea unui jurnal reflexiv în care se identifică corelațiile dintre conceptele teoretice și observațiile din practica pedagogică*
CS 3.2. Utilizarea unor grile de observație, liste de verificare și scale descriptive pentru înregistrarea și monitorizarea progresului copilului în activități educaționale
- *utilizarea listelor de verificare pentru identificarea unor indicatori observabili ai dezvoltării cognitive, socio-emoționale și motrice ale copiilor în activități educaționale practice* - *construirea unor scale descriptive pentru evaluarea comportamentului și atitudinii copiilor în activități didactice individuale sau de grup* - *completarea de fișe de observație și monitorizare* - *crearea unor exemple de situații educaționale în care scalele descriptive sprijină evaluarea progresului și planificarea activităților* - *analizarea diferențelor între rezultate obținute prin diverse instrumente și formularea de recomandări pentru aplicarea corectă în activitățile educative*
CS 3.3. Adaptarea strategiilor pedagogice în activitățile de predare conform nivelului de dezvoltare și particularităților individuale ale copiilor - *realizarea observațiilor prin completarea fișelor de monitorizare individuală sau de grup* - *elaborarea unor recomandări pedagogice pe baza observațiilor înregistrate prin liste de verificare* - *crearea unor exemple de activități adaptate pentru copii cu ritmuri și nevoi diferite de învățare, în cadrul practicii de specialitate* - *redactarea unui jurnal reflexiv privind experiența aplicării strategiilor diferențiate în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor*

CG 4. Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice

Clasa a XI-a
CS 4.1. Adaptarea comportamentului și intervențiilor educaționale la vârsta și nivelul de dezvoltare al copiilor, pe baza unor comportamente observabile și a unor argumente psihopedagogice
- *realizarea de hărți conceptuale privind dezvoltarea cognitivă, emoțională, morală și socială pe diferite vârste și conectarea fiecărei etape cu exemple concrete de comportament educațional adecvat* - *observarea comportamentelor reale ale copiilor în pauză, clasă, activitate și completarea unor grile de observație* - *exersarea formulării unor explicații științifice ale aceluiași fenomen dar adaptate diferitelor vârste* - *simularea unor scenarii educaționale de tranziție (de ex. intrarea în colectiv, intrarea în clasa pregătitoare, schimbarea rutinei, schimbarea cadrului didactic, un nou membru în grupul de prieteni, închiderea temporară a școlii, relocarea unuia dintre părinți, presiunea covârstnicilor în grupuri) prin formularea răspunsurilor educaționale adecvate*
CS 4.2. Susținerea dezvoltării autonomiei și responsabilității copiilor prin comportamente și strategii educative adecvate nivelului lor de dezvoltare
- *Jocuri de rol privind intervenția didactică în situații de conflict, greșeală, neatenție, refuz din partea copiilor din educație timpurie și învățământ primar* - *Studii de caz privind comportamentul unor copii de diferite vârste acasă, la grădiniță/școală, în grupul de prieteni, cu analize din perspectiva teoriilor dezvoltării* - *Elaborarea unor posibile intervenții educaționale care sprijină includerea copiilor cu cerințe educaționale speciale, a celor proveniți din medii socio-economice defavorizate, copiii aparținând minorităților etnice, copiii cu potențial aptitudinal înalt în activitățile formale și nonformale* - *Dezbatere despre maturitatea decizională și autoreglare (de ex. ce poate face educatorul/învățătorul pentru a sprijini autonomia/ autocontrolul și luarea deciziilor potrivite vârstei)*
CS 4.3. Respectarea principiilor etice și deontologice în interacțiunea cu copiii și familiile lor, în activități educative și de evaluare - *identificarea aspectelor etice și deontologice în situații concrete*

Clasa a XI-a
- *analiza unor situații precum: divulgarea unei informații confidențiale familiei, observarea unor indicatori care pot semnala o situație de risc, etichetarea copiilor, prin identificarea principiilor etice aplicabile (confidențialitate, protecția copilului, respect, non-discriminare) și formularea unui răspuns deontologic* - *studierea unor documente relevante: Convenția ONU privind drepturile copilului, reglementările privind protecția datelor personale, etc.* - *exerciții de reformulare din exprimări nepotrivite raportate la copii (blamare, etichetare, presiune) în registru profesional și etic* - *aplicarea strategiilor de gestionare a emoțiilor și comportamentelor în contexte profesionale (relații colegiale și în mediul educațional)* - *construirea unui portofoliu de autocunoaștere profesională care include descrierea și reflecția asupra propriilor competențe relevante pentru lucrul cu preșcolarii și școlarii mici*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Fundamentele psihologiei dezvoltării	1.1. Obiectul și rolul psihologiei dezvoltării 1.2. Relația dintre ereditate, mediu și educație în dezvoltarea psihică 1.3. Factori ai dezvoltării: biologici, psihologici, sociali, culturali 1.4. Principii ale dezvoltării (continuitate, stadialitate, individualitate)
2. Teorii și modele explicative ale dezvoltării copilului și adaptării la schimbare	2.1. Teoria dezvoltării cognitive – Jean Piaget 2.2. Teoria socio-culturală – Lev Vygotsky 2.3. Teoria psihosocială – Erik Erikson 2.4. Teorii ale dezvoltării morale: Lawrence Kohlberg, Carol Gilligan 2.5. Teoria atașamentului: John Bowlby & Mary Ainsworth 2.6.Tranzițiile educaționale și sarcinile de dezvoltare (integrare Erikson - Havighurst) 2.7. Analiza critică a teoriilor și modelelor dezvoltării
3. Dezvoltarea copilului pe etape de vârstă	3.1. Dezvoltarea prenatală și perinatală 3.2. Repere ale dezvoltării bio - psiho - sociale ale copilului în contextul educației timpurii - Primul an de viață (0 - 1 ani) - Copilul între 1 - 3 ani - Copilul între 3 - 6 ani 3.3. Particularități ale dezvoltării bio - psiho -sociale specifice copilăriei mijlocii (6 -11 ani) în contextul învățământului primar 3.4. Repere generale privind etapele ulterioare copilăriei, cu rol orientativ.
4. Aplicarea psihologiei dezvoltării în educația timpurie/ învățământul primar	4.1. Adaptarea activităților de învățare la nivelul de dezvoltare și variabilitatea individuală 4.2. Strategii de stimulare cognitivă, emoțională și socială. 4.3. Strategii de monitorizare a progresului și de consemnare descriptivă a observațiilor privind dezvoltarea copilului. 4.4. Activități de prevenție și intervenție timpurie. 4.5. Tehnici de susținere a autonomiei și gestionarea conflictelor specifice vârstei 4.6. Mediul educațional ca factor al dezvoltării copilului

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Implicații profesionale și etice ale psihologiei dezvoltării în practica educațională	5.1. Autocunoaștere și reflecție profesională. Portofoliu reflexiv 5.2. Competența deontologică și cadrul etic al profesiei didactice. Aplicarea normelor de confidențialitate, respect și nediscriminare în relația cu copilul, familia și comunitatea de practică profesională 5.3. Conduita profesională în gestionarea situațiilor critice și a relațiilor tensionate 5.4. Colaborarea dintre școală, familie și comunitate

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina *Psihologia dezvoltării* reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește formarea competențelor specifice și proiectarea unui demers didactic adaptat profilului pedagogic și specializărilor *Pedagogia educației timpurii* și *Pedagogia învățământului primar*.

Programa este concepută astfel încât să permită profesorilor:

- să orienteze elevii în procesul de autocunoaștere și cunoaștere a celorlalți, prin utilizarea corectă a conceptelor psihologiei dezvoltării (dezvoltare cognitivă, emoțională, socială, motrică și de limbaj);
- să orienteze elevii către formarea competențelor specifice domeniului, vizând raportarea critică și reflexivă la marile teorii ale psihologiei copilului (Piaget, Vygotsky, Erikson, Bowlby) și aplicarea acestora în contexte educaționale simulate sau reale;
- să manifeste creativitate în proiectarea demersurilor didactice, adaptând activitățile de predare-învățare la particularitățile de vârstă și la ritmurile individuale de dezvoltare ale elevilor, inclusiv pentru copiii aflați în situații educaționale diverse;
- să lucreze cu exemple clare de conduită profesională și de respectare a regulilor etice, promovând utilizarea observației sistematice și a unor instrumente de înregistrare și monitorizare a progresului copilului (fișe/grile de observație, liste de verificare, scale descriptive) și respectarea normelor etice în observarea și lucrul cu copiii și familiile acestora;
- să folosească portofoliul, jurnalul reflexiv și resurse digitale simple atunci când acestea sprijină învățarea
- să utilizeze învățarea experiențială, prin implicarea activă a elevilor în activități practice, situații reale sau simulate, care facilitează înțelegerea și aplicarea cunoștințelor psihologice;
- să aplice metoda studiului de caz, prin analiza unor situații educaționale concrete, reale sau ipotetice, în vederea dezvoltării capacității de interpretare și argumentare psihopedagogică;
- să folosească simulări și jocuri de rol ca metode de explorare a comportamentelor și de exersare a strategiilor de intervenție adaptate diferitelor contexte școlare;
- să utilizeze învățarea bazată pe probleme, prin formularea și rezolvarea unor situații-problemă relevante pentru practica educațională, cu scopul dezvoltării gândirii critice, reflexive și aplicative;
-
- să opereze cu indicatori observabili și criterii clare de apreciere, precum: adecvarea limbajului utilizat în interacțiunea cu copilul, coerența intervenției educaționale cu nivelul de dezvoltare, respectarea principiilor etice și capacitatea de autoreflecție.

În procesul didactic se recomandă utilizarea unor metode variate care să stimuleze implicarea activă și dezvoltarea competențelor elevilor. Printre acestea se numără metodele activ-participative (studiu de caz, joc de rol, problematizare), metodele colaborative (dezbatere, învățarea bazată pe proiect), metode reflexive (reflecție critică, analiza comparativă a modelelor teoretice, jurnale reflexive) și metode de valorificare a resurselor digitale și RED (hărți conceptuale digitale, diagrame, resurse educaționale deschise, platforme educaționale, biblioteci digitale și aplicații interactive).

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate de învățare bazată pe proiect, cu tema: Evoluția dezvoltării copilului de la perioada prenatală la 11 ani:

- Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat: Tema și titlul proiectului sunt stabilite în urma unei sesiuni de brainstorming, pornind de la necesitatea viitorului educator de a înțelege continuitatea și schimbările care apar de la perioada prenatală până la școlaritatea mică. Profesorul poate ghida discuția prin întrebări precum:
  - Cum influențează experiențele din primul an de viață (0-1 ani) autonomia copilului de mai târziu?
  - Care sunt diferențele fundamentale între reperele de dezvoltare ale antepreșcolarului (0-3 ani), preșcolarului (3-6 ani) și școlarului mic (6-11 ani)?
  - Cum putem identifica *posibile dificultăți sau ritmuri diferite de dezvoltare* în urmărirea evoluției dezvoltării?
  - Ce activități de stimulare sunt potrivite la diferite vârste ale copilului?
  - Produsul final poate fi un portofoliu de infografice.
- Documentarea: Elevii colectează informații referitoare la dezvoltarea fizică, cognitivă și socio-emoțională pentru fiecare sub-etapă (prenatal, 0-1 ani, 1-3 ani, 3-6 ani, 6-11 ani), utilizând:
  - Teoria atașamentului (Bowlby) pentru primii ani de viață
  - Stadiile senzoriomotor, preoperațional și al operațiilor concrete (Piaget)
  - Date anonimizate din fișele de observație colectate în timpul practicii
- Realizarea unui produs: Produsul reprezintă un portofoliu de infografice care urmărește evoluției dezvoltării, care include grile de repere psihomotorii, de limbaj și sociale, adaptate contextelor educaționale din educație timpurie și învățământul primar.
- Prezentarea produsului realizat: Portofoliul de infografice este prezentat în cadrul unei „Galerii a etapelor de creștere", unde elevii explică importanța intervenției timpurii în cazul identificării unor aspecte problematice.
- Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare: Autoevaluare: elevii reflectează asupra modului în care înțelegerea dezvoltării copilului pe etape de vârstă îi ajută să proiecteze activități de învățare adecvate vârstei. Poate fi ghidată de enunțuri precum:
  - „Cea mai utilă metodă de observare a dezvoltării copilului pe care am exersat-o este..."
  - „Înțelegerea etapei 3-6 ani mă va ajuta în viitoarea profesie să..."
  - „Mi s-a părut dificil să disting între reperele biologice și cele sociale în etapa..."
- Evaluarea de către profesor: se bazează pe rigoarea științifică a reperelor selectate și pe capacitatea de a propune soluții de stimulare pentru fiecare etapă.

Recomandări privind evaluarea:

Evaluarea urmărește atât cunoștințele elevilor, cât și modul în care aceștia aplică observația, analiza de caz și reflecția profesională. Evaluarea formativă se poate realiza prin intermediul portofoliului reflexiv, care servește ca instrument de monitorizare continuă a progresului prin includerea fișelor de observație, a analizelor de situație și a produselor activității, fiind susținută de utilizarea rubricilor și grilelor de evaluare bazate pe indicatori comportamentali. Evaluarea sumativă se realizează prin proiecte, propuneri de intervenție și analiza unor studii de caz. Autoevaluarea este integrată constant prin momente de introspecție și prin utilizarea jurnalului reflexiv. Interevaluarea completează acest demers prin exersarea feedback-ului constructiv în cadrul activităților de grup, dezvoltând capacitatea de analiză critică și competențele de comunicare asertivă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Berk, L. E. (2022). Infants, children, and adolescents. SAGE.
- Benito, Y. (2003). Copiii supradotaţi: educaţie, dezvoltare emoţională şi adaptare socială. Editura Polirom.
- Bjorklund, D. F., & Hernández Blasi, C. (2025). *Child and adolescent development: An integrated approach*. Cambridge University Press.
- Bowlby, J. (2016). *Crearea și ruperea legăturilor afective*. Editura Trei.
- Bonchiș, E. (coord.). (2011). *Familia și rolul ei în dezvoltarea copilului*. Polirom.
- Clipa, O. (coord.). (2023). *Educația timpurie: Resurse pentru dezvoltarea practicienilor*. Editura Trei.
- Crețu, T. (2016). *Psihologia vârstelor*. Editura Polirom.
- Golu, F. (2015). *Manual de psihologia dezvoltării.* Editura Polirom
- Madigan, S., McArthur, B. A., Anhorn, C., Eirich, R., & Christakis, D. A. (2020). Associations Between Screen Use and Child Language Skills: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA pediatrics*, *174*(7), 665–675. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2020.0327
- Ministerul Educației. (2018). *Ordinul nr. 4831/30.08.2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar.*
- Ministerul Educației. (2024). *Ordinul nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ*.
- Ministerul Educației. (2024). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*.
- Ministerul Educației Naționale. (2019). *Ordinul nr. 4.694/02.08.2019 privind aprobarea Curriculumului pentru educație timpurie*.
- Papalia, D. E., Olds, S. W., & Feldman, R. D. (2010). *Dezvoltarea umană*. Editura Trei.
- Pânișoară, G., Sălăvăstru, D., & Mitrofan, L. (2016). *Copilăria și adolescența: Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării*. Editura Polirom.
- Schaffer, H. R. (2010). *Introducere în psihologia copilului*. ASCR.
- Siegler, R. S., Saffran, J., Eisenberg, N., Gershoff, E., & Leaper, C. (2020). *How children develop* (ed. a 6-a). Worth Publishers
- Shonkoff, J. P., & Phillips, D. A. (Coord). (2000). *From Neurons to Neighborhoods: The Science of Early Childhood Development*. National Academies Press. https://doi.org/10.17226/9824
- Stan, L. (coord.) (2016). *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*. Editura Polirom
- Stan, L. (coord.) (2016). *Educația timpurie. Probleme și soluții.* Editura Polirom.
- Verza, E., & Verza, F. E. (2017). *Psihologia copilului*. Editura Trei.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Botici Irina	Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Pană-Sicoe Luminița	Colegiul Național Pedagogic” Regina Maria” Deva, județul Hunedoara
Mărginean Raluca-Roxana	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița, județul Bistrița-Năsăud
Maican Cristina	Colegiul Național Pedagogic ”Spiru Haret” Buzău, județul Buzău
Barbacaru Mihaela-Sorina	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga” Botoșani, județul Botoșani
Palade Coralia	Colegiul Național Pedagogic ”Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa	Universitatea din București - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 29

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie - Psihologia dezvoltării
Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările
mediere școlară, pedagogie generală
și
pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026-

Anexa nr. 29
Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia dezvoltării, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală, mediere școlară și pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte cadrul de referinţă pentru procesul de predare, învățare şi evaluare la disciplina *Psihologia dezvoltării*, comună pentru elevii din specializările mediere școlară, pedagogie generală și pedagogia educației nonformale**.** Exemplele de activități de învățare pot fi adaptate de profesor în funcție de specificul specializării. Elaborarea programei respectă bugetul de timp alocat conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 și vizează formarea unei perspective aplicate asupra dezvoltării umane în contexte educaționale diverse.

Disciplina se studiază în clasa a XI-a și se bazează pe achizițiile din *Psihologie generală* (clasa a X-a). Programa are un nucleu comun de competențe și conținuturi. Accentul aplicativ poate fi adaptat de profesor în funcție de contextul specializării. Conținuturile disciplinei sunt organizate în funcție de alocarea orară prevăzută în planul-cadru cu **2 ore/săptămână.**

Programa urmărește înțelegerea dezvoltării umane și a modului în care ereditatea, mediul și educația contribuie la formarea personalității. De asemenea, identificarea nevoilor de dezvoltare și de învățare ale copiilor și adolescenților, utilizarea cunoștințelor despre dezvoltare în comunicare și în gestionarea conflictelor, precum și respectarea principiilor etice relevante pentru activitatea educațională. Conținuturile sunt organizate în domenii de conținut privind fundamentele și teoriile dezvoltării, etapele de vârstă, aplicațiile educaționale și reperele etice ale activității educative.

Studiul disciplinei urmărește utilizarea teoriilor dezvoltării în analiza situațiilor educaționale, descrierea principalelor dimensiuni ale dezvoltării (cognitivă, emoțională, socială, motrică și a limbajului), folosirea unor instrumente de observare și monitorizare a progresului și raportarea la principii etice în interacțiunea cu copiii și familiile lor. În acest cadru, elevii analizează teorii majore ale dezvoltării (Piaget, Vygotsky, Erikson, Kohlberg, Bowlby), folosesc grile de observație, liste de verificare și scale descriptive, și formulează propuneri educaționale.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Programa oferă profesorilor repere pentru corelarea competențelor cu conținuturile și pentru adaptarea activităților. Ea încurajează flexibilitatea metodologică și adaptarea demersului didactic, recunoscând că diversitatea situațiilor din clasă și comunitate necesită soluții didactice variate, potrivite copiilor cu nevoi speciale sau celor din grupuri vulnerabile.

Programa este fundamentată pe următoarele principii: a) coerență și logică internă, prin corelarea sistematică a competențelor cu conținuturile; b) flexibilitate metodologică, care permite adaptarea demersului didactic la diversitatea situațiilor educaționale; c) promovarea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare, participare activă și feedback constructiv, favorabil învățării și dezvoltării elevilor; d) creativitate didactică, prin încurajarea adaptării strategiilor de predare-învățare la particularitățile individuale ale elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea conceptelor specifice psihologiei dezvoltării pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese în relația dintre școală, familie și comunitate
CG2	Analizarea critică și constructivă a teoriilor dezvoltării umane în vederea explicării comportamentelor și fenomenelor educaționale
CG3	Aplicarea cunoștințelor despre dezvoltarea umană prin metode, tehnici și instrumente în diverse contexte educaționale
CG4	Autoreglarea comportamentului în contexte educaționale în raport cu particularitățile de dezvoltare ale copiilor și adolescenților și cu principiile etice ale activității educaționale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice psihologiei dezvoltării pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese în relația dintre școală, familie și comunitate

Clasa a XI-a

CS 1.1 Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihologiei dezvoltării (dezvoltare cognitivă, emoțională, socială, motrică și a limbajului) în facilitarea comunicării și colaborării dintre școală, familie și comunitate.

- *analizarea unor situații educaționale simulate care surprind dificultăți de adaptare, relaționare sau comunicare cu scopul de a identifica factorii psihologici și de context care influențează integrarea copiilor și adolescenților*
- *realizarea unui glosar și a unor hărți conceptuale pentru analiza educațională*
- *construirea unui instrument de lucru care să evidențieze principalele teorii ale dezvoltării (Piaget, Vygotsky, Bowlby) și aplicabilitatea lor în rezolvarea conflictelor și în managementul relației școală-familie*
- *realizarea unei fișe de autoevaluare a abilităților socio-emoționale relevante pentru sprijinirea copiilor aflați în risc de abandon sau marginalizare*
- *realizarea unui jurnal reflexiv privind diversitatea parcursurilor de dezvoltare corelate cu importanța înțelegerii mediului socio-cultural al copiilor, adolescenților și tinerilor*

CS 1.2. Aplicarea integrativă a teoriilor dezvoltării și ale atașamentului în analiza situațiilor educaționale și în formularea unor răspunsuri pedagogice adecvate

- *elaborarea unor fișe de observație bazate pe corelarea unor repere din teoriile lui Piaget, Erikson și Kohlberg, pentru a analiza nevoile educaționale ale unui elev într-o situație dificilă*
- *analiza unor scenarii de interacțiune elev-profesor prin prisma teoriilor lui Bowlby și Ainsworth, cu formularea unor ipoteze explicative privind relația de atașament și a unor strategii de susținere emoțională*
- *elaborarea unor scurte proiecte de intervenție pentru situații conflictuale ipotetice, cu accent pe comunicare, gestionarea situațiilor conflictuale și sprijin educațional*
- *proiectarea unei schițe de „mediu educațional adaptat” care să răspundă nevoilor de stimulare senzorială și siguranță psihologică, conform stadiilor de dezvoltare vizate*

CS 1.3. Proiectarea unor răspunsuri educaționale prin scenarii integrate, utilizând repere observabile pentru sprijinirea adaptării elevului în contexte reale sau simulate

- *construirea unor tabele de corespondențe între comportamentele perturbatoare frecvente (ex: refuzul sarcinii, izolarea) și conceptele cheie din teoriile majore (Vygotsky, Erikson, Piaget)*
- *realizarea unor fișe de progres cu exemple fictive sau anonimizate, în care să se utilizeze interpretări teoretice și strategii didactice*

CG 2 Analizarea critică și constructivă a teoriilor dezvoltării umane în vederea explicării comportamentelor și fenomenelor educaționale

Clasa a XI-a

CS 2.1. Compararea teoriilor dezvoltării copilului prin analiza situațiilor concrete/reale și aplicarea în contexte educaționale

Clasa a XI-a
- *realizarea unei diagrame în 3 coloane (de exemplu Situație educațională – Interpretare Piaget – Interpretare Vygotsky) pentru a evidenția diferențele conceptuale* - *analizarea strategiilor educaționale observate în practică prin raportarea lor la teoriile dezvoltării* - *interpretarea comportamentelor elevilor folosind concepte din două modele teoretice diferite în situații de învățare colaborativă* - *construirea unui tabel comparativ care ilustrează modul în care teoriile dezvoltării emoționale (Erikson, teoria atașamentului) se reflectă în comportamente observate în contexte educaționale*
CS 2.2. Formularea de concluzii reflexive și constructive, care integrează concepte din diverse teorii pentru explicarea comportamentelor și adaptării copiilor
- *formularea unor concluzii integrative pentru fundamentarea unui plan educațional adaptat nivelului de dezvoltare, pe baza mai multor modele teoretice* - *construirea unor concluzii reflexive despre eficiența strategiilor didactice utilizând conceptele din teoriile dezvoltării pentru justificarea alegerilor pedagogice* - *redactarea unor concluzii reflexive privind adaptarea la schimbări, folosind concepte din cel puțin două teorii explicative* - *realizarea unei dezbateri la nivel de clasă privind explicarea reflexivă a modului în care diferite teorii pot evidenția comportamente întâlnite în practica pedagogică*
CS 2.3. Evaluarea critică a limitelor și riscurilor aplicării teoriilor dezvoltării în practică, cu exemplificarea implicațiilor pentru activitățile educaționale
- *identificarea limitelor teoriilor lui Piaget, Vygotsky și Erikson prin analiza unor situații educaționale în contexte diferite* - *ilustrarea riscurilor etichetării pe baza unei singure teorii a dezvoltării prin formularea unor exemple din situații întâlnite* - *analizarea riscurilor pedagogice generate de ignorarea diferențelor individuale atunci când se aplică rigid stadiile de dezvoltare prin exemple teoretice și discuții ghidate, fără implicarea directă a persoanelor vulnerabile* - *examinarea consecințelor neglijării contextului familial și socio-cultural în interpretarea dezvoltării persoanei în context educațional*

CG 3 - Aplicarea cunoștințelor despre dezvoltarea umană prin metode, tehnici și instrumente în diverse contexte educaționale

Clasa a XI-a
CS 3.1. Corelarea teoriilor dezvoltării umane cu practica educațională, prin identificarea aplicațiilor pedagogice concrete ale fiecărui model.
- *identificarea aplicațiilor pedagogice ale diferitelor teorii prin formularea de exemple concrete de activități de învățare adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă al copiilor* - *compararea strategiilor didactice inspirate de teoria zonei proximei dezvoltări (Vygotsky) prin elaborarea unor scenarii de activitate educațională* - *analizarea modului în care relațiile copil/ elev - cadru didactic pot fi ghidate de principiile atașamentului (Bowlby) în activități educaționale concrete* - *construirea unor exemple de practici didactice concrete care îmbină elemente cognitive, socio-emoționale și motrice, pentru a susține dezvoltarea armonioasă a copilului* - *redactarea unui jurnal reflexiv în care se identifică corelațiile dintre conceptele teoretice și observațiile din practica pedagogică.*
CS 3.2. Utilizarea unor instrumente precum grile de observație, liste de verificare, scale descriptive pentru descrierea și sprijinirea dezvoltării copiilor și adolescenților în activități educaționale
- *utilizarea listelor de verificare pentru identificarea unor elemente corespunzătoare stadiilor dezvoltării cognitive, socio-emoționale și motrice ale copiilor și adolescenților în activități educaționale practice* - *observarea unor comportamente în situații educaționale reale sau simulate, cu respectarea confidențialității și completarea unor grile de observație* - *construirea unor scale descriptive pentru evaluarea comportamentului și atitudinii copiilor și adolescenților în activități didactice individuale sau de grup* - *crearea unor exemple de situații educaționale în care scalele descriptive sprijină evaluarea progresului și planificarea activităților* - *analizarea diferențelor între rezultate obținute prin diverse instrumente și formularea de recomandări pentru aplicarea corectă în activitățile educative*

Clasa a XI-a
CS 3.3. Adaptarea strategiilor pedagogice în activitățile educaționale și de mediere conform nivelului de dezvoltare psihică și particularităților copiilor și adolescenților - *realizarea observațiilor pe exemple fictive, anonimizate sau în situații de practică, prin completarea fișelor de monitorizare individuală sau de grup* - *exerciții ghidate axate pe proiectarea de activități adaptate nivelului de dezvoltare și particularităților de vârstă* - *crearea unor exemple de activități adaptate pentru copii cu ritmuri diferite de învățare sau cu nevoi speciale, în cadrul practicii de specialitate* - *redactarea unui jurnal reflexiv privind experiența aplicării strategiilor diferențiate în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor* - *simularea unor situații de mediere școlară între elevi, în care să fie adaptate strategiile de intervenție la particularitățile de vârstă și de dezvoltare*

CG 4 - Autoreglarea comportamentului în contexte educaționale în raport cu particularitățile de dezvoltare ale copiilor și adolescenților și cu principiile etice ale activității educaționale

Clasa a XI-a
CS 4.1. Adaptarea comportamentului și intervențiilor educaționale la vârsta și nivelul de dezvoltare a copiilor și adolescenților
- *realizarea de hărți conceptuale privind dezvoltarea cognitivă, emoțională, morală și socială pe diferite vârste și conectarea fiecărei etape cu exemple concrete de comportament educațional adecvat* - *exersarea formulării unor explicații științifice ale aceluiași fenomen dar adaptate diferitelor vârste* - *simularea unor scenarii educaționale de tranziție (de ex. intrarea în colectiv, intrarea în clasa pregătitoare, schimbarea rutinei, schimbarea cadrului didactic, un nou membru în grupul de prieteni, închiderea temporară a școlii, relocarea unuia dintre părinți, presiunea covârstnicilor în grupuri) prin formularea răspunsurilor educaționale adecvate*
CS 4.2. Susținerea dezvoltării autonomiei și responsabilității copiilor și adolescenților prin autoreglarea comportamentului propriu și strategii educative adecvate nivelului lor de dezvoltare
- *studii de caz privind comportamentul unor copii de diferite vârste acasă, la grădiniță/școală, în grupul de prieteni, cu analize din perspectiva teoriilor dezvoltării și a adecvării comportamentului elevului în interacțiunea cu aceștia* - *elaborarea unor intervenții educaționale care sprijină participarea și incluziunea copiilor și adolescenților cu ritmuri și particularități diferite de dezvoltare sau cu cerințe educaționale speciale, a celor proveniți din medii socio-economice defavorizate, aparținând minorităților etnice ori cu potențial aptitudinal înalt, în activități formale și nonformale* - *dezbatere despre maturitatea decizională și autoreglarea având ca temă autonomia, autocontrolul și luarea unor decizii potrivite vârstei*
CS 4.3. Respectarea principiilor etice și deontologice în interacțiunea cu copiii și familiile lor, în activități educative și de evaluare - *identificarea aspectelor etice și deontologice în situații concrete* - *analiza unor situații precum: divulgarea unei informații confidențiale familiei, observarea unui semn de posibil abuz, etichetarea copiilor, prin identificarea principiilor etice aplicabile (confidențialitate, protecția copilului, respect, non-discriminare) și formularea unui răspuns deontologic* - *studierea unor documente relevante: Convenția ONU privind drepturile copilului, legislația relevantă privind protecția datelor cu caracter personal etc.* - *exerciții de reformulare din exprimări nepotrivite raportate la copii (blamare, etichetare, presiune) în registru profesional și etic* - *identificarea emoțiilor și comportamentelor proprii în contexte profesionale prin simularea unor situații de comunicare cu copiii, familiile și colegii* - *evaluarea situațiilor de comunicare profesională pe baza unei grile de observare a indicatorilor comportamentali* - *realizarea unui portofoliu interdisciplinar prin selectarea și organizarea unor fișe, diagrame și sinteze din domenii diferite (psihologie, pedagogie), relevante pentru înțelegerea dezvoltării umane și a dimensiunii etice a activității educaționale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele psihologiei dezvoltării	1.1. Obiectul și rolul psihologiei dezvoltării 1.2. Relația dintre ereditate, mediu și educație în dezvoltarea psihică 1.3. Factori ai dezvoltării: biologici, psihologici, sociali, culturali 1.4. Principii ale dezvoltării (continuitate, stadialitate, individualitate)
2. Teorii și modele explicative ale dezvoltării umane	2.1. Facilitarea învățării și adaptării (Vygotsky & Piaget) 2.2. Managementul emoțiilor și securizarea relației (Bowlby & Ainsworth) 2.3. Dezvoltarea morală, rezolvarea conflictelor și etica activității educaționale (Kohlberg & Gilligan) 2.4. Crize și sarcini ale dezvoltării (Erikson & Havighurst) 2.5. Aplicații practice și analiză critică a modelelor dezvoltării 2.6. Strategii educaționale și de sprijin specifice etapelor de dezvoltare
3. Etape de vârstă - repere pentru intervenție și facilitare a adaptării educaționale	3.1. Condiționări timpurii și prevenția riscurilor (perioada prenatală și perinatală) 3.2. Sprijinirea accesului și adaptării în educația timpurie (0-6 ani) 3.3. Integrarea și succesul școlar în învățământul primar (6-11 ani) 3.4. Gestiunea crizelor de identitate și a riscurilor în preadolescență și adolescență (11-14 ani; 14-18 ani) 3.5. Contextul familial și relațiile intergenerționale în dezvoltarea umană
4. Strategii de intervenție și proiectare	4.1. Proiectarea învățării centrată pe stadiile de dezvoltare 4.2. Metode de stimulare și suport în dezvoltarea holistică 4.3. Monitorizarea progresului și intervenția timpurie 4.4. Autonomie și rezolvarea conflictelor specifice vârstei 4.5. Proiectarea și managementul spațiului educațional incluziv
5. Adaptarea pedagogică la diversitatea profilurilor de dezvoltare.	5.1. Diferențe individuale, cerințe educaționale speciale, ritmuri și particularități diferite de dezvoltare 5.2. Strategii de sprijinire a accesului la educație 5.3. Tehnici pedagogice de evaluare, feedback și reflecție 5.4. Diferențierea și individualizarea intervenției educaționale
6. Identitate profesională, etică și colaborare în activitatea educativă	6.1. Autocunoaștere și reziliență în contexte educaționale 6.2. Deontologia profesională: confidențialitate, echitate și responsabilitate 6.3. Conduita în situații dificile de comunicare și relaționare 6.4. Riscuri etice în adaptarea intervenției educaționale 6.5. Parteneriatul școală-familie-comunitate 6.6. Comportamentul prosocial în activitatea educativă

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina *Psihologia dezvoltării* oferă profesorului repere pentru formarea competențelor specifice și pentru proiectarea activităților didactice adaptate profilului pedagogic și specializărilor Mediere școlară, Pedagogie generală și Pedagogia educației nonformale.

Programa este concepută astfel încât să permită profesorilor:

- să sprijine elevii în procesul de autocunoaștere și cunoaștere a celorlalți, prin utilizarea corectă a conceptelor psihologiei dezvoltării (dezvoltare cognitivă, emoțională, socială, motrică și de limbaj);

- să formeze capacitatea de analiză a teoriilor dezvoltării, de formulare a unor ipoteze explicative, de observare sistematică și de validare a concluziilor pe baza dovezilor, în situații educaționale simulate sau reale;
- să manifeste creativitate în proiectarea demersurilor didactice, adaptând activitățile de predare-învățare la particularitățile de vârstă și la ritmurile individuale de dezvoltare;
- să își asume rolul de facilitator al învățării și de model deontologic, promovând utilizarea instrumentelor precum liste de verificare, scale descriptive, grile de observație și respectarea normelor etice;
- să încurajeze utilizarea tehnicilor de muncă intelectuală și a resurselor digitale educaționale prin realizarea de portofolii interdisciplinare și jurnale reflexive;
- să utilizeze învățarea experiențială, prin implicarea activă a elevilor în activități practice, situații reale sau simulate, care facilitează înțelegerea și aplicarea cunoștințelor psihologice;
- să aplice metoda studiului de caz, prin analiza unor situații educaționale concrete, reale sau ipotetice, în vederea dezvoltării capacității de interpretare și argumentare psihopedagogică;
- să folosească simulări și jocuri de rol ca metode de explorare a comportamentelor și de exersare a strategiilor de intervenție adaptate diferitelor contexte școlare;
- să utilizeze învățarea bazată pe probleme, prin formularea și rezolvarea unor situații-problemă relevante pentru practica educațională, cu scopul dezvoltării gândirii critice, reflexive și aplicative;
- să opereze cu indicatori observabili și criterii clare de apreciere, precum: adecvarea limbajului utilizat în interacțiunea cu copilul, coerența intervenției educaționale cu nivelul de dezvoltare, respectarea principiilor etice și capacitatea de autoreflecție.

În procesul didactic se recomandă utilizarea unor metode variate care să stimuleze implicarea activă și dezvoltarea competențelor elevilor. Printre acestea se numără metodele activ-participative (studiu de caz, joc de rol, problematizare), metodele colaborative (dezbatere, învățarea bazată pe proiect), metode reflexive (reflecție critică, analiza comparativă a modelelor teoretice, jurnale reflexive) și metode de valorificare a resurselor digitale și RED (hărți conceptuale digitale, diagrame, resurse educaționale deschise, platforme educaționale, biblioteci digitale și aplicații interactive).

Recomandări privind evaluarea:

Evaluarea urmărește atât achizițiile teoretice, cât și dezvoltarea atitudinilor reflexive specifice profesiei didactice, prin utilizarea evaluării formative, sumative, a autoevaluării și a interevaluării. Evaluarea formativă se realizează prin intermediul portofoliului reflexiv, care servește ca instrument de monitorizare continuă a progresului prin includerea fișelor de observație, a analizelor de situație și a produselor activității, fiind susținută de utilizarea rubricilor și grilelor de evaluare bazate pe indicatori comportamentali. Evaluarea sumativă este centrată pe realizarea unui proiect educațional și pe soluționarea studiilor de caz. Autoevaluarea este integrată constant prin momente de introspecție și prin utilizarea jurnalului reflexiv. Interevaluarea completează acest demers prin exersarea feedback-ului constructiv în cadrul activităților de grup, dezvoltând capacitatea de analiză critică și competențele de comunicare asertivă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Adams, G. R., Berzonsky, M. D. (coord.), (2009). *Psihologia adolescenţei: manualul Blackwell*. Editura Polirom.
- Berk, L. E. (2022). Infants, children, and adolescents (ed.9). SAGE.
- Benito-Mate, Y. (2003). Copiii supradotaţi: educaţie, dezvoltare emoţională şi adaptare socială. Editura Polirom.
- Bjorklund, D. F., & Hernández Blasi, C. (2025). *Child and adolescent development: An integrated approach*. Cambridge University Press.
- Bowlby, J. (2016). *Crearea și ruperea legăturilor afective*. Editura Trei.
- Bonchiș, E. (Coord.). (2011). *Familia și rolul ei în dezvoltarea copilului*. Polirom.

- Clipa, O. (coord.). (2023). *Educația timpurie: Resurse pentru dezvoltarea practicienilor*. Editura Trei.
- Crețu, T. (2016). *Psihologia vârstelor*. Editura Polirom.
- Golu, F. (2015). *Manual de psihologia dezvoltării.* Editura Polirom
- Ministerul Educației. (2018). *Ordinul nr. 4831/30.08.2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar.*
- Ministerul Educației. (2024). *Ordinul nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ*.
- Ministerul Educației. (2024). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*.
- Ministerul Educației Naționale. (2019). *Ordinul nr. 4.694/02.08.2019 privind aprobarea Curriculumului pentru educație timpurie*.
- Papalia, D. E., Olds, S. W., & Feldman, R. D. (2010). *Dezvoltarea umană*. Editura Trei.
- Pânișoară, G., Sălăvăstru, D., & Mitrofan, L. (2016). *Copilăria și adolescența: Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării*. Editura Polirom.
- Schaffer, H. R. (2010). *Introducere în psihologia copilului*. ASCR.
- Siegler, R. S., Saffran, J., Eisenberg, N., Gershoff, E., & Leaper, C. (2020). *How children develop* (ed. a 6-a). Worth Publishers.
- Verza, E., & Verza, F. E. (2017). *Psihologia copilului*. Editura Trei.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Botici Irina	Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Sicoe (Pană) Luminița	Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Mărginean Raluca-Roxana	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița, județul Bistrița-Năsăud
Maican Cristina	Colegiul Național Pedagogic ”Spiru Haret” Buzău, județul Buzău
Barbacaru Mihaela-Sorina	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga” Botoșani, județul Botoșani
Palade Coralia	Colegiul Național Pedagogic ”Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa	Universitatea din București - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării -Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 30

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie - Psihologia educației
Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 30
Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia educației, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *„Psihologia educației”*, clasa a XII-a, se adresează elevilor din filiera vocațională, profil pedagogic, specializările educație timpurie și învățământ primar, având rolul de a consolida și integra cunoștințele psihologice necesare exercitării viitoarei profesii didactice.

Disciplina „Psihologia educației” oferă repere psihologice necesare observării, interpretării și adaptării activității didactice la dezvoltarea copilului. Programa este construită în acord cu Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar (2024), valorificând dimensiuni precum: cunoașterea elevilor și a modului în care aceștia învață, curriculum și proces didactic, mediu de învățare și stare de bine, colaborarea cu familia și comunitatea, etică, reflexivitate și învățare continuă.

Programa promovează corelarea teoriei cu practica pedagogică, prin observație ghidată, analiză de caz, simulări, reflecție profesională și proiecte educaționale. Disciplina are un caracter interdisciplinar, integrând psihologia, psihologia dezvoltării, pedagogia și practica pedagogică. Programa include teme din literatura de specialitate recentă privind autoreglarea în învățare, funcțiile executive și motivația. Conținuturile sunt în concordanță cu orientările constructiviste care susțin învățarea activă, autoreglarea și reflecția asupra procesului de învățare.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente: competențe generale, competențe specifice și exemple de activități de învățare, conținuturi, sugestii metodologice. Competențele generale evidențiază achizițiile finale ale studiului disciplinei, având un grad ridicat de generalitate și complexitate și reflectând contribuția disciplinei la realizarea profilului de formare a absolventului. Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în formarea acestora. Exemplele de activități de învățare sunt situații de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice, având un statut de recomandare, profesorii fiind încurajați să își creeze propriile activități de învățare. Conținuturile învățării sunt mijloacele informaționale prin care vor fi realizate competențele. Sugestiile metodologice sunt recomandări menite să orienteze cadrul didactic în proiectarea și desfășurarea activității didactice, ținând cont de specificul disciplinei.

Programa este elaborată în concordanță cu profilul de formare al absolventului filierei vocaționale, profil pedagogic, precum și cu competențele-cheie definite de Consiliul Uniunii Europene, punând accent pe dezvoltarea competențelor psihopedagogice necesare înțelegerii proceselor de dezvoltare, învățare și adaptare școlară ale copilului, precum și pe aplicarea în contexte educaționale concrete a cunoștințelor dobândite. La finalul studierii disciplinei, elevul va fi capabil să observe sistematic comportamentele copiilor utilizând instrumente de observare; să interpreteze situații educaționale prin raportare la concepte psihologice fundamentale; să adapteze activități educaționale la particularitățile de vârstă și la nevoile individuale; să comunice adecvat în contexte educaționale, atât cu copiii cât și cu familia; să reflecteze asupra propriului comportament pedagogic și să formuleze strategii de îmbunătățire.

Conținuturile propuse sunt organizate gradual, de la fundamentele psihologiei educației și modelele teoretice ale învățării, la procesele psihice implicate în activitatea școlară, relațiile educaționale, incluziunea și diversitatea și strategiile moderne de predare și comunicare. Conținuturile programei au fost selectate pe baza următoarelor criterii: relevanța directă pentru activitatea didactică din educația timpurie și învățământul primar; utilitatea în observarea, interpretarea și sprijinirea dezvoltării copilului; fundamentarea în literatura de specialitate contemporană într-o formă accesibilă elevilor de clasa a XII-a care urmează ruta de formare pedagogică.

Conținuturile propuse, în corelație cu competențele generale și specifice vizate, sunt proiectate pentru a fi parcurse, conform Planului-cadru, în câte 2 ore pe săptămână.

Activitățile de învățare sunt corelate sistematic cu experiențele de practică pedagogică prin observație ghidată pe criterii psihologice; analiză de caz; reflecție structurată și proiecte de intervenție educațională. Demersul didactic poate fi adaptat la diversitatea situațiilor educaționale și la particularitățile individuale ale

elevilor. Programa pregătește elevii pentru situații educaționale frecvente din educația timpurie și învățământul primar. Include observația și monitorizarea progresului, studii de caz și reflecție asupra practicii.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihologiei educației pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese din relația dintre școală, familie și comunitate
CG2	Raportarea critică, reflexivă și constructivă la teoriile și modelele explicative din psihologia copilului și psihologia educației
CG3	Aplicarea cunoștințelor din psihologia educației, prin metode, tehnici și instrumente specifice, în practica pedagogică și în dezvoltarea personală și profesională
CG4	Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihologiei educației pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese din relația dintre școală, familie și comunitate

Clasa a XII-a
CS1.1. Definirea și utilizarea corectă a conceptelor fundamentale ale psihologiei educației și psihologiei copilului în contexte educaționale concrete
- realizarea unui glosar aplicativ al conceptelor fundamentale ale psihologiei educației *- construirea unor hărți conceptuale care evidențiază relațiile dintre concepte și aplicațiile lor educaționale* *- analiza unor situații educaționale concrete prin utilizarea conceptelor studiate* *- realizarea unor portofolii digitale bazate pe activități colaborative online, utilizând instrumente digitale adecvate*
CS1.2. Explicarea unor fapte și situații educaționale din mediul școlar și comunitar prin raportare la procesele psihice și la dezvoltarea copilului
- identificarea proceselor psihice implicate în situații educaționale descrise sau imaginate (conflicte, neînțelegeri, comportamente problematice, dificultăți de adaptare) și analiza lor din perspectiva particularităților de vârstă și individuale ale antepreșcolarilor, preșcolarilor și școlarilor mici *- investigarea unei situații educaționale din școală sau comunitate (ex.: dificultăți de adaptare, cooperare, atenție)* *- utilizarea unor mijloace ludice/experiențiale de tipul jocurilor de rol (comunicare, negociere, rezolvare de conflicte), simulărilor de situații școlare (lipsa atenției, situații de bullying, probleme de motivație) sau activităților de grup (dezbateri, exerciții de colaborare, „ștafeta ideilor”) în diverse situații educaționale* *- observarea sistematică a comportamentelor antepreșcolarilor, preșcolarilor și școlarilor mici în diverse situații educaționale, compararea observațiilor și corelarea acestora cu teoriile psihologiei dezvoltării și propunerea unor măsuri educaționale adecvate*
CS 1.3. Identificarea relațiilor dintre dezvoltarea psihologică a copilului și influențele mediului școlar și socio-familial
- observarea copilului în contexte diferite și identificarea comportamentelor specifice în fiecare context *- analiza unor studii de caz în care sunt descrise situații educaționale reale sau simulate privind comportamente ale copiilor, contexte familiale (stiluri parentale, moduri de relaționare, condiții socio-economice), contexte școlare (climatul clasei, relațiile cu colegii, stilul cadrului didactic) pentru identificarea relațiilor dintre dezvoltarea copilului (cognitivă, afectivă, socială, morală) și influențele mediului* *- realizarea unor interviuri simulate sau a unor chestionare cu itemi prestabiliți, construite pe baza unor studii de caz sau a unor situații anonimizate, pentru înțelegerea perspectivelor părinților și ale cadrelor didactice asupra comportamentului și dezvoltării copiilor*

Clasa a XII-a
- realizarea unor studii de caz privind mediul de dezvoltare al copiilor, prin analiza unor situații educaționale prezentate în materiale video/filme cu caracter educațional, în vederea identificării factorilor care influențează comportamentul și dezvoltarea copilului *- realizarea unor hărți conceptuale pentru evidențierea relațiilor dintre procesele psihice și factorii de mediu;* *- elaborarea unui portofoliu reflexiv (observații, interpretări, studii de caz, eseuri, hărți conceptuale etc.)*

CG 2 Raportarea critică, reflexivă și constructivă la teoriile și modelele explicative din psihologia copilului și psihologia educației

Clasa a XII-a
CS2.1. Prezentarea principalelor teorii ale învățării și a unor repere privind dezvoltarea psihologică relevante pentru practica educațională
- prezentarea coerentă și argumentată a principalelor teorii ale învățării: behaviorismul (I. P. Pavlov, J. Watson, E.L. Thorndike, B.F. Skinner), teoria învățării social-cognitive (A. Bandura) teoria învățării prin descoperire (J. Bruner) utilizând expunerea interactivă cu suport vizual, lectura ghidată a unor texte teoretice sau completarea unor fișe de sinteză („autor – concepte – idei-cheie - implicații educaționale”) *- utilizarea conceptelor de specialitate în realizarea de prezentări tematice (individuale sau de grup) folosind aplicații digitale, hărți conceptuale prin care să fie evidențiate asemănări, diferențe, domeniul de aplicabilitate al teoriilor sau fișe de sinteză (”fișa teoriei”) evidențiind psihologul inițiator al teoriei, concepte-cheie și aplicațiile pedagogice ale teoriei* *- compararea perspectivelor teoretice prin realizarea unor tabele comparative, diagrame Venn, a unor dezbateri tematice („Care teorie explică cel mai bine învățarea în școală?”, „Este copilul mai degrabă modelat sau activ în propria dezvoltare?”), prin analiza unor situații educaționale prin prisma teoriilor dezvoltării și învățării sau a unor postere care să prezinte vizual specificul teoriilor studiate* *- realizarea unor eseuri (Ex:„Dezvoltarea cognitivă și emoțională – fundament al actului educațional”, „Particularitățile de vârstă și influența lor asupra învățării”, „Educația centrată pe elev prin prisma teoriilor psihologice moderne”, „Învățarea ca drum al dezvoltării psihologice”) sau portofolii tematice prin care să manifeste atitudini reflexive și responsabile față de cunoașterea pedagogică*
CS2.2. Compararea critică a modelelor explicative privind dezvoltarea și învățarea prin raportare la situații concrete de educație și la practica pedagogică
- prezentarea unor situații educaționale reale și asocierea lor cu modele explicative diferite în cadrul unor prelegeri interactive cu studii de caz *- interpretarea comportamentelor copiilor din studiile de caz prezentate prin prisma teoriilor învățării* *- evidențierea limitelor și avantajelor teoriilor dezvoltării și teoriilor învățării prin comparare critică utilizând o diversitate de organizatori grafici (diagrame, hărți conceptuale, tabele)* *- utilizarea unor grile, tabele comparative și studii de caz pentru analiza situațiilor educaționale.*
CS 2.3. Argumentarea relevanței teoriilor psihologice pentru practica educațională din învățământul antepreșcolar, preșcolar și primar; *-identificarea teoriilor psihologice în practica pedagogică și discutarea unor secvențe didactice reale (descrierea unor activități/lecții observate direct, analizarea unor proiecte didactice sau a unor înregistrări ale unor situații educaționale specifice educației timpurii și învățământului primar)* *- argumentarea utilității unei teorii în rezolvarea unor situații educaționale exemplificate în studii de caz aplicative* *- elaborarea unor proiecte de lecție/activitate și justificarea metodelor și strategiilor utilizate prin teoriile psihologice*

CG 3 - Aplicarea cunoștințelor din psihologia educației, prin metode, tehnici și instrumente specifice, în practica pedagogică, dezvoltarea personală și profesională

Clasa a XII-a
CS 3.1. Aplicarea cunoștințelor psihologice în interpretarea comportamentelor copiilor și în sprijinirea autoreglării în învățare în situații educaționale
- vizionarea unor materiale video cu activități educaționale reale (joc, activitate frontală, activitate de grup); *- interpretarea comportamentelor observate în cadrul unor studii de caz folosind terminologia psihologică adecvată* *-identificarea manifestărilor autoreglării în învățare în comportamentul copiilor* *- argumentarea rolului contextului educațional și al particularităților de vârstă în manifestarea comportamentelor, pornind de la afirmații-problemă în cadrul unei dezbateri ghidate* *- completarea unei fișe de observație psihopedagogică (atenție, relaționare, reacții emoționale, cooperare);*

Clasa a XII-a
- realizarea unui portofoliu cu exemplificări de comportamente ale copiilor (din experiențe personale, practică pedagogică, materiale media) și corelarea acestora cu teorii sau concepte studiate (dezvoltare cognitivă, emoțională, socială) *-propunerea unor strategii de sprijin pentru autoreglarea învățării în situații educaționale concrete* *- completarea unor fișe de autoevaluare și reflecție personală*
CS 3.2. Utilizarea instrumentelor de observare sistematică și monitorizare în contexte școlare.
- construirea și aplicarea unei grile de observație *- utilizarea de indicatori observaționali* *- construirea și aplicarea unor instrumente (grile de observație, liste de verificare, scale descriptive) și discutarea limitelor lor* *- prelucrarea și interpretarea unor date (frecvențe, descrieri) și formularea de concluzii educaționale* *- identificarea unor tipare comportamentale pe baza datelor colectate prin grile de observație* *- formularea de concluzii și recomandări educaționale pe baza datelor observate* *- elaborarea unui jurnal de autoreglare în învățare, aplicat pe o sarcină reală*
CS 3.3. Adaptarea strategiilor pedagogice în activitățile de predare din cadrul practicii de specialitate din perspectiva psihologiei educației *- completarea unor fișe de observație axate pe strategiile pedagogice utilizate în cadrul activităților/lecțiilor de la practica pedagogică, integrate într-un jurnal reflexiv de practică (observațiile să se bazeze și pe autoanaliza strategiilor utilizate în predare și a eficienței lor)* *- analiza unor situații educaționale apărute în cadrul activităților observate sau susținute în cadrul practicii pedagogice și propunerea unor soluții pedagogice fundamentate psihologic* *- inițierea unor simulări și jocuri de rol care să vizeze adaptarea comportamentului și strategiilor didactice în timp real (Ex: gestionarea unor situații educaționale de tipul: motivație scăzută, ritm diferit de învățare)* *- elaborarea unor proiecte de lecție/activități adaptate nivelului de dezvoltare al copilului (adaptarea obiectivelor, strategiilor didactice - diferențiere, individualizare, învățare activă - și evaluării)*

CG 4. Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice

Clasa a XII-a
CS 4.1. Adaptarea comportamentului și a intervențiilor educaționale la caracteristicile observabile ale dezvoltării copilului, argumentând deciziile didactice prin raportare la repere psihologice și pedagogice
- analiza comparativă a etapelor de dezvoltare psihologică utilizând tabele comparative, grile de analiză sau scheme criteriale (vârstă, caracteristici cognitive, emoționale, sociale, implicații educaționale) *- stabilirea vârstei/etapei de dezvoltare pentru care o anumită activitate este potrivită și argumentarea alegerii;* *- realizarea unor jocuri de rol* *- realizarea de hărți conceptuale care să cuprindă: etapele dezvoltării psihologice, particularitățile specifice fiecărei etape* *- realizarea unor activități de reflecție profesională*
CS 4.2. Aplicarea strategiilor educative adecvate nivelului de dezvoltare pentru stimularea autonomiei și responsabilității copiilor în situații educaționale concrete
- analiza unor situații reale (copii cu dificultăți de adaptare, cu potențial înalt, din medii defavorizate) și propunerea de soluții educaționale adaptate *- exersarea comportamentului educațional diferențiat prin simulări și jocuri de rol prin adaptarea comunicării la diverse categorii de elevi* *- observarea unor situații educaționale reale din practica pedagogică sau analiza unor secvențe video în urma cărora să fie elaborate strategii de intervenție specifice nivelului de vârstă* *- propunerea unor strategii de sprijin pentru autoreglarea învățării* *- argumentarea selecției strategiilor și a comportamentelor educaționale utilizate, raportându-le la particularitățile de dezvoltare psihologică ale educabililor*
CS 4.3. Autoevaluarea comportamentului profesional și ajustarea acestuia conform principiilor etice și deontologice
- analiza unor secvențe video pentru a interpreta efectele diverselor comportamente și atitudini ale cadrelor didactice *- inițierea unor activități de observație pedagogică și evaluare pe baza unor grile simple prin care să fie vizate atitudinea*

Clasa a XII-a
- *cadrului didactic, tipul de comunicare, reacțiile copiilor în contexte reale (ex.: practică pedagogică)* - *desfășurarea unor jocuri de rol cu analiză reflexivă, în care elevii interpretează roluri de educator și copil în situații problemă (conflict, eșec, reușită), analizează efectele comportamentului educatorului asupra copiilor, identifică principiile etice implicate și formulează recomandări pentru optimizarea comportamentului educațional* - *completarea unei fișe de autoevaluare privind: empatia, comunicarea, gestionarea emoțiilor care vizează autoevaluarea* - *comportamentului educațional și interevaluare (feedback colegial)* - *elaborarea unui plan de optimizare a comportamentului profesional în acord cu principiile etice și deontologice, pornind de la fișele de autoevaluare și feedbackul colegial*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele psihologiei educației	1.1. Psihologia educației – obiect de studiu și rol (definiție, domenii de aplicare, relații cu pedagogia, sociologia educației și psihologia dezvoltării, importanța cunoașterii psihologice în profesia didactică) 1.2. Metode de cercetare specifice psihologiei educației (observația liberă și sistematică, studiul de caz, experimentul pedagogic, interviul, chestionarul, analiza produselor activității copiilor/elevilor) 1.3. Relația educație-dezvoltare-învățare (concepții despre dezvoltarea copilului și influența mediului educațional, rolul educatorului în facilitarea învățării)
2. Învăţarea în contextul psihologiei educaţiei	2.1. Conceptul de învăţare 2.2. Niveluri, forme şi tipuri de învăţare 2.3. Paradigme teoretice ale învățării și repere privind dezvoltarea cognitivă: comportamentalismul (condiționare clasică - I. Pavlov; operantă - B.F. Skinner; Watson, Thorndike), învățarea social-cognitivă (A.Bandura), cognitivism (stadiile dezvoltării cognitive - Jean Piaget, învățare prin descoperire - J. Bruner, semnificativă - David P. Ausubel și Floyd G. Robinson), socio-constructivism (zona dezvoltării proximale - Lev Vîgotski).
3. Procesele psihice şi învăţarea	3.1. Procese cognitive implicate în învățare (gândirea, memoria, limbajul, imaginația și metacogniția) 3.2. Funcții executive și autoreglarea în învățare (control inhibitor, memorie de lucru, flexibilitate cognitivă; operațiile de autoreglare - planificare, monitorizare, control și evaluare), strategii educaționale pentru dezvoltarea autoreglării (modelare, ghidaj, feedback, autoevaluare) 3.3. Procese reglatorii ale activității de învățare (atenția, motivația și voința) 3.4. Dimensiunea socio-emoțională a învățării (emoțiile, reglarea emoțională și reziliența) 3.5. Variabilitatea individuală în învățare (diferențe individuale în procesul de învățare)

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Psihologia relațiilor educaționale	4.1. Stilurile educaționale ale cadrului didactic și impactul asupra motivației copilului 4.2. Managementul grupei/clasei (norme, rutine, responsabilități, tehnici de prevenire și gestionare a comportamentelor problematice, strategii de disciplină pozitivă) 4.3. Colaborarea cu familia și comunitatea (rolul cadrului didactic în comunicarea școală-familie-comunitate, abordarea situațiilor de risc și vulnerabilitate) 4.4. Starea de bine și îmbunătățirea climatului socio-emoțional al grupului școlar 4.5. Strategii de stimulare motivațională și reglare afectivă în clasă 4.6. Repere etice și deontologice în activitatea didactică
5. Diversitate, incluziune și dificultăți de învățare	5.1. Manifestări educaționale asociate unor tulburări de neurodezvoltare și unor cerințe educaționale speciale, indicatori observaționali, limitele rolului cadrului didactic, colaborarea cu specialiștii și abordări incluzive în activitatea didactică 5.2. Incluziunea și integrarea în educație (principiile educației incluzive, adaptări curriculare și diferențiere, colaborarea cu specialiști - logopezi, profesori de sprijin, consilieri școlari) 5.3. Tulburări specifice de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie - manifestări și strategii de sprijin, rolul educatorului în observare și sprijin timpuriu) 5.4. Diversitate culturală și socială (valorizarea diferențelor, prejudecăți și stereotipuri în mediul educațional, educație interculturală, educație pentru respect și diversitate)
6. Predare, comunicare și dinamica grupală	6.1. Abordări moderne de predare (predarea centrată pe elev, modelul activ-participativ, modelul comunicativ-relațional, învățare experiențială, diferențiere și individualizare) 6.2. Strategii de comunicare și relaționare în gestionarea situațiilor didactice complexe (incidente critice în clasă) 6.3. Metode și tehnici de cunoaștere, organizare și coeziune a grupurilor școlare 6.4. Strategii de stimulare a motivației intrinseci și utilizarea adecvată a recompenselor (evitarea greșelilor frecvente în recompensare la preșcolar și școlar mic; efecte educaționale)

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare, învățare și evaluare din cadrul disciplinei Psihologia educației trebuie să fie adaptat specificului filierei vocaționale pedagogice și orientat spre formarea competențelor necesare practicii educaționale din învățământul antepreșcolar, preșcolar și primar.

Activitățile didactice vor fi construite având în vedere următoarele repere: raportarea activităților la rolul elevului aflat în formare pentru profesia didactică, valorificarea experiențelor personale și a practicii pedagogice, îmbinarea echilibrată a componentelor teoretice cu aplicații practice, stimularea reflecției, a gândirii critice și a responsabilității profesionale, adaptarea metodelor și strategiilor la nivelul de dezvoltare cognitivă și emoțională al elevilor.

Se recomandă utilizarea predominantă a metodelor activ-participative, care favorizează învățarea profundă și transferul cunoștințelor în situații educaționale reale prin implicarea activă a elevilor în activități practice. În vederea dezvoltării capacității de interpretare și argumentare psihopedagogică se pot folosi simularea și jocul de rol, ca metode de explorare a comportamentelor educaționale și de exersare a strategiilor

de intervenție adaptate diferitelor contexte școlare. În funcție de context se recomandă utilizarea metodei studiului de caz, prin analiza unor situații educaționale concrete și a învățării bazate pe probleme, cu scopul dezvoltării gândirii critice, reflexive și aplicative. Alte metode recomandate sunt dezbaterile și discuțiile ghidate, pentru dezvoltarea capacității de argumentare și raportare critică la teoriile psihologice, precum și utilizarea de instrumente digitale pentru realizarea de hărți conceptuale, portofolii, prezentări și activități colaborative online.

Activitățile de învățare vor fi corelate constant cu observațiile și experiențele din practica pedagogică, în vederea interpretării comportamentelor antepreșcolarilor, preșcolarilor și școlarilor mici din perspectivă psihologică, adaptării strategiilor didactice la particularitățile de vârstă și individuale ale acestora și dezvoltării capacității de analiză și autoevaluare a comportamentului educațional.

Se va pune accent pe consolidarea și aplicarea conținuturilor predate, prin situații de învățare care favorizează formarea și exersarea competențelor specifice. Activitățile didactice pot fi structurate astfel încât elevii să colaboreze în grupuri mici, să explice concepte colegilor, să elaboreze materiale comune și să își ofere reciproc feedback constructiv, contribuind astfel la învățarea prin cooperare și sprijin reciproc.

Evaluarea în cadrul disciplinei Psihologia educației este concepută ca proces continuu, formativ și sumativ, orientat spre dezvoltarea competențelor necesare profilului de formare al absolventului, în special a capacităților de analiză psihopedagogică, reflecție critică, aplicare a cunoștințelor teoretice în contexte educaționale și asumare responsabilă a propriului parcurs de învățare. Portofoliul reflexiv este utilizat ca instrument de evaluare continuă, contribuind la dezvoltarea autonomiei în învățare, a capacității de autoreflecție și de autoevaluare, componente esențiale ale profilului de formare al absolventului. Acesta include reflecții personale, analize ale unor situații educaționale, fișe de observație și produse ale activităților desfășurate, evidențiind progresul individual.

Autoevaluarea și evaluarea colegială (interevaluarea**)** sunt integrate sistematic în activitățile de învățare, în vederea formării competențelor de analiză critică, comunicare eficientă și feedback constructiv, precum și a responsabilității față de propria învățare și față de învățarea celorlalți.

Instrumentele de evaluare criterială (rubrici, grile de evaluare, liste de verificare), construite pe baza unor indicatori comportamentali și descriptivi, sunt utilizate pentru a sprijini dezvoltarea gândirii reflexive și a capacității de autoreglare a învățării, asigurând evaluarea obiectivă, transparentă și raportată la competențele vizate.

Proiectul educațional aplicativ urmărește aprecierea nivelului de formare și integrare a competențelor specifice disciplinei Psihologia educației, la finalul unei unități de învățare sau al unui parcurs educațional; elevii identifică o situație educațională concretă, reală sau simulată, pentru a elabora o propunere de intervenție fundamentată pe concepte și principii psihologice, adecvată nivelului de dezvoltare al beneficiarilor educației.

Studiul de caz este utilizat ca modalitate de evaluare sumativă pentru a evidenția competența de transfer și aplicare a cunoștințelor psihologice în contexte educaționale reale sau simulate, precum și capacitatea de argumentare și luare a deciziilor educaționale responsabile.

Aceste activități urmăresc aplicarea conceptelor în practica pedagogică și dezvoltarea competențelor profesionale inițiale specifice domeniilor educație timpurie și învățământ primar.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- CAST. (2024). UDL Guidelines 3.0.
- Clipa, O. (coord.). (2023). *Educația timpurie: Resurse pentru dezvoltarea practicienilor.* Editura Trei.
- Degli Esposti, C., & Cigala, A. (2025). Children's Experience of Transition from Preschool To Primary School: A Scoping Literature Review. *Early Childhood Education Journal*. https://doi.org/10.1007/s10643-025-02019-1
- Diamond, A. (2013). Executive functions. *Annual Review of Psychology*, *64*, 135–168.
- https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143750
- Eggen, P., & Kauchak, D. (2016). *Educational psychology: Windows on classrooms.* (ed. a 10-a, Global ed.). Pearson.
- Hattie, J. (2024). *Învățarea vizibilă.* Editura Polirom.
- Lazzari, A., Balduzzi, L., Van Laere, K., Boudry, C., Rezek, M., & Prodger, A. (2020). Sustaining warm and inclusive transitions across the early years: Insights from the START project. *European*

Early Childhood Education Research Journal, *28*(1), 43-57. https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1707361

- Miclea, M. (1999). *Psihologie cognitivă. Modele teoretico-experimentale*. Editura Polirom
- Ministerul Educației. (2024). Ordinul nr. 6584/04.09.2024 pentru aprobarea Metodologiei privind întocmirea Raportului descriptiv de evaluare referitor la dezvoltarea fizică și la formarea competențelor cognitive și socioemoționale ale copilului, la finalul grupei mari a grădiniței.
- Ministerul Educației. (2024). Ordinul nr. 6583/04.09.2024 privind aprobarea Metodologiei de completare și valorificare a rapoartelor descriptive de evaluare a dezvoltării fizice, socioemoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare la finalul clasei pregătitoare și al clasei I.
- Ministerul Educației. (2024). Ordinul nr. 7386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.
- Ministerul Educației Naționale. (2019). Ordinul nr. 4694/02.08.2019 privind aprobarea Curriculumului pentru educație timpurie.
- Ministerul Educației Naționale. (2018). Ordinul nr. 4831/30.08.2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar.
- Muir, R. A., Howard, S. J., & Kervin, L. (2023). Interventions and Approaches Targeting Early Self-Regulation or Executive Functioning in Preschools: A Systematic Review. *Educational Psychology Review*, *35*(1), 27. https://doi.org/10.1007/s10648-023-09740-6
- Neacșu, I. (coord.) (2018). *Psihologia educației.* Editura Polirom.
- Negovan, V. (2006). *Introducere în psihologia educației* (Ed. a II-a). Editura Universitară.
- Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Editura Polirom.
- OECD. (2024). How to advance the teaching and assessment of social and emotional skills. OECD Publishing.
- OECD. (2025). OECD teaching compass: Reimagining teachers as agents of curriculum changes. OECD Publishing.
- Pânișoară, G. (coord.) (2019). *Psihologia învățării. Cum învață copiii și adulții?* Editura Polirom.
- Pânișoară, G., Sălăvăstru, D., & Mitrofan, L. (coord.)(2016). *Copilăria și adolescența: Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării.* Editura Polirom.
- Stan, L. (coord.) (2016). *Educația timpurie. Probleme și soluții.* Editura Polirom.
- Ștefan, C. A., & Kállay, É. (2010). *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari: Ghid practic pentru educatori.* Editura ASCR.
- Visu-Petra, L. & Cheie, L. (2012). *Dezvoltarea memoriei de lucru. Exerciții pentru preșcolari și școlari.* Editura ASCR.
- Vianin, P. (2011). *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare.* Editura ASCR.
- Santrock, J. W. (2017). *Educational psychology* (ed. a 6-a*).* McGraw-Hill Higher Education.
- Uhlendorff, U. (2004). The Concept of Developmental-Tasks and its Significance for Education and Social Work. *Social Work*, *2*(1).
- UNICEF & UNESCO (2024). *Global report on early childhood care and education: The right to a strong foundation*.
- Woolfolk, A & Usher E. L.(2022). *Educational psychology* (ed. a 15-a). Pearson.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Botici Irina	Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Sicoe Luminița	Colegiul Național Pedagogic” Regina Maria” Deva, județul Hunedoara
Mărginean Raluca-Roxana	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița, județul Bistrița-Năsăud
Maican Cristina	Colegiul Național Pedagogic ”Spiru Haret” Buzău, județul Buzău
Barbacaru Mihaela-Sorina	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga” Botoșani, județul Botoșani
Palade Coralia	Colegiul Național Pedagogic ”Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa	Universitatea din București - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea ”Alexandru Ioan Cuza” din Iași - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 31

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie - Psihopedagogia educației
Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 31
Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihopedagogia educației, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *„Psihopedagogia educației”*, clasa a XII-a, se adresează elevilor de la filiera vocațională, profil pedagogic, specializările ***Pedagogie generală*** și ***Mediere școlară***, având rolul de a consolida și aprofunda formarea competențelor psihopedagogice necesare exercitării viitoarelor roluri educaționale.

Disciplina *„Psihopedagogia educației”* contribuie în mod esențial la formarea competențelor profesionale ale absolvenților de ***Pedagogie generală*** și ***Mediere școlară***, prin valorificarea relației dintre dezvoltarea psihologică a copilului, procesele de învățare și practicile educaționale.

Psihopedagogia educației integrează concepte și modele explicative din pedagogie, psihologia educației și psihologia învățării, relevante pentru analiza și intervenția educațională. Astfel, prin intermediul acestei discipline, se va studia educația ca proces complex de formare și dezvoltare a personalității, valorificând relațiile dintre școală, familie și comunitate, precum și interacțiunea dintre factorii educaționali implicați. În cadrul acestei discipline, accentul este pus pe aplicarea acestor concepte și modele explicative în proiectarea, realizarea și evaluarea acțiunilor educaționale, pe relația dezvoltare-învățare, pe analiza și interpretarea situațiilor educaționale și a comportamentelor relevante pentru învățare, pe decizia didactică fundamentată științific și pe dimensiunea axiologică și etică a actului educațional.

Programa este construită pe competențe, în acord cu profilul de formare al absolventului, cu specificul filiereii vocaționale, profil pedagogic, precum și cu competențele - cheie definite de *Consiliul Uniunii Europene,* cu accent pe dezvoltarea competențelor necesare înțelegerii proceselor de dezvoltare, învățare și adaptare școlară ale copilului, pe formarea capacității de analiză și interpretare a comportamentului educațional, pe autocunoaștere și autoreflecție, precum și pe aplicarea acestor cunoștințe în contexte educaționale concrete.

Disciplina se corelează cu *Didactica generală*, *Practica pedagogică*, *Sociologia educației*, *Managementul educațional* și *Educația incluzivă*, contribuind la formarea unei perspective unitare asupra proceselor de dezvoltare, învățare și intervenție educațională.

Accentul este pus pe corelarea teoriei cu practica pedagogică, prin activități de observare, analiză de caz, simulare și reflecție profesională. Programa tratează rolul cadrului didactic, ca facilitator al învățării, mediator al relațiilor educaționale și responsabil de climatul educațional și de dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Totodată, aceasta sprijină dezvoltarea autocunoașterii, empatiei, gândirii critice, reflexivității și responsabilității profesionale a elevilor.

Conținuturile propuse, în corelație cu competențele generale și specifice vizate, sunt proiectate pentru a fi parcurse, conform *Planului-cadru*, în câte *2 ore pe săptămână*. Conținuturile au fost selectate în raport cu cele 2 ore pe săptămână și cu particularitățile de vârstă ale elevilor de clasa a XII-a, precum și cu specificul disciplinei din curriculumul de specialitate pentru clasele de profil pedagogic, specializările Pedagogie generală și Mediere școlară. Acestea sunt structurate pe domenii tematice, iar activitățile de învățare sunt orientate spre formarea competențelor profesionale, a autonomiei în gândire și a responsabilității față de propriul comportament educațional. Conținuturile propuse în această programă sunt fundamentate pe orientările actuale din psihopedagogie și din psihologia educației, precum și pe perspectivele constructiviste asupra învățării, punând accent pe învățarea interactivă, pe investigare, pe reflecția asupra propriei învățări și pe dezvoltarea capacității elevului de autoevaluare și autoreglare.

Programa urmărește utilizarea conceptelor psihopedagogice fundamentale, analiza critică a teoriilor educaționale și aplicarea metodelor și tehnicilor adecvate în situații concrete din practica pedagogică și din activitatea de mediere școlară.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente: *competențe generale*, *competențe specifice și exemple de activități de învățare*, *conținuturi*, *sugestii*

metodologice. *Competențele generale* evidențiază achizițiile finale ale studiului disciplinei, având un grad ridicat de generalitate și complexitate și reflectând contribuția disciplinei la realizarea profilului de formare a absolventului. *Competențele specifice* sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în formarea acestora. *Exemplele de activități de învățare* sunt situații de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice, având un statut de recomandare. Profesorii au libertatea de a crea propriile activități de învățare pentru a forma competențele propuse de programă. *Conținuturile învățării* sunt mijloacele informaționale, valorice și practice prin care vor fi realizate competențele. *Sugestiile metodologice* sunt recomandări menite să orienteze cadrul didactic în proiectarea și desfășurarea activității didactice, ținând cont de specificul disciplinei.

Programa este fundamentată pe următoarele principii: a) coerență și logică internă, prin corelarea sistematică a competențelor cu conținuturile; b) flexibilitate metodologică, care permite adaptarea demersului didactic la diversitatea situațiilor educaționale; c) promovarea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare, participare activă și feedback constructiv, favorabil învățării și dezvoltării elevilor; d) creativitate didactică, prin încurajarea adaptării strategiilor de predare-învățare la particularitățile individuale ale elevilor.

Programa disciplinei Psihopedagogia educației valorifică un nucleu comun de competențe pentru specializările Pedagogie generală și Mediere școlară, cu aplicări adaptate contextelor specifice fiecărei specializări. Programa leagă dezvoltarea copilului de procesul de învățare, de practică pedagogică și de relația dintre școală, familie și comunitate și urmărește ca elevii să utilizeze concepte psihopedagogice fundamentale, să analizeze critic situații educaționale și să formuleze răspunsuri adecvate în contexte școlare și comunitare.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihopedagogiei educației pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese din relația școală, familie și comunitate**
CG2	**Raportarea critică, reflexivă și constructivă la teoriile și modelele explicative ale învățării și intervenției educaționale**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor din psihopedagogia educației, prin metode, tehnici și instrumente specifice, în practica pedagogică și în dezvoltarea personală și profesională**
CG4	**Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihopedagogiei educației pentru explicarea și interpretarea unor fapte, evenimente și procese din relația dintre școală, familie și comunitate

Clasa a XII-a
CS1.1. Utilizează corect conceptele fundamentale ale *psihopedagogiei educației* în analiza unor situații educaționale concrete
- elaborarea unui glosar aplicativ (definiție, explicație din perspectivă psihopedagogică, exemplu concret, aplicație practică) al conceptelor psihopedagogice utilizate în analiza situațiilor școală-

Clasa a XII-a
familie-comunitate (ex: motivația pentru învățare, climat educațional, parteneriat educațional, mediere școlară, incluziune, stil parental, abandon școlar etc.) *- realizarea de observații pedagogice ghidate (real – valorificând practica pedagogică sau video) și completarea unor fișe de observații care să vizeze comportamentele profesorului, strategiile didactice utilizate, aspectele privind dinamica grupului cu scopul interpretării conceptelor psihopedagogice, identificării punctelor forte și a celor care necesită îmbunătățire;* *- realizarea unor hărți conceptuale orientate spre intervenție (ex.: motivație – climat educațional – relații profesor-familie)* *- utilizarea conceptelor psihopedagogice în completarea unor scheme de analiză a situațiilor educaționale reale* *- analiza unor studii de caz care ilustrează concepte psihopedagogice relevante, precum motivația, strategiile de învățare și atașamentul, prin raportare la reperele teoretice studiate, urmată de formularea unor intervenții educaționale argumentate;* *- construcția unor portofolii digitale tematice despre dezvoltarea copilului și implicațiile educaționale*
CS1.2. Explică situațiile educaționale din școală și comunitate prin raportare la procesele psihice, particularitățile de dezvoltare și factorii relaționali implicați, în vederea identificării soluțiilor educaționale
- inițierea unor ateliere de tip „Profilul elevului” în cadrul cărora să fie realizate profiluri ale elevilor (real/fictiv) având în vedere nivelul cognitiv, dezvoltarea emoțională, contextul familial și relațiile sociale pentru înțelegerea globală a elevului înainte de intervenție *- analiza unor situații de conflict, neadaptare sau demotivare școlară din perspectiva dezvoltării copilului* *- investigarea unor situații educaționale reale din mediul școlar/comunitar și formularea unor explicații din perspectivă psihopedagogică* *- realizarea unei hărți explicative a cazului care să conecteze: procesele psihice implicate, dezvoltarea lor, relații sociale (ex.: anxietate → evitare → performanță scăzută → conflict cu profesorul) cu scopul abordării dintr-o perspectivă integrată a situației educaționale* *- simulări de activități specifice mediatorului școlar: negociere profesor–părinte, identificarea situațiilor de bullying, facilitarea comunicării și orientarea către intervențiile instituționale adecvate, motivarea elevilor* *- inițierea unor jocuri de rol cu analiză ulterioară a unor situații create între elev-profesor, părinte-școală, elev-elev cu accent pe interpretare și analiza de caz (ex.: ce procese psihice au fost implicate?, ce tip de relații s-au manifestat?, cum influențează dezvoltarea elevului?)* *- realizarea unor fișe de analiză educațională pentru studii de caz, care să cuprindă descrierea problemei, factorii psihici, factorii de dezvoltare, factorii relaționali și posibile direcții de intervenție educațională* *- realizarea unor dezbateri pentru identificarea unor soluții educaționale privind rolul familiei și comunității în adaptarea școlară, argumentând soluțiile pe baza proceselor psihice, dezvoltării acestora și contextului social*
CS1.3. Analizează interdependența dintre dezvoltarea copilului și factorii școlari, familiali și comunitari, în vederea proiectării unor acțiuni de colaborare educațională și mediere
- analiza studiilor de caz privind relația copil–familie–școală și identificarea factorilor de risc și protecție *- simularea unor interviuri cu părinți/profesori pentru înțelegerea perspectivelor educaționale diferite* *- realizarea unor matrici ale influențelor reciproce cu scopul înțelegerii relațiilor cauză-efect și bidirecționale, corelând sub formă tabelară dezvoltarea copilului ↔ familie, dezvoltarea copilului ↔ școală, dezvoltarea copilului ↔ comunitate (ex.: familie dezorganizată → insecuritate emoțională → dificultăți școlare)*

Clasa a XII-a
- analiza unor situații de disfuncționalitate relațională pentru identificarea cauzelor specifice fiecărui sistem și explicarea impactului asupra dezvoltării copilului (ex.: conflict familie-școală, lipsa implicării părinților, etichetarea elevului etc.) *- realizarea unor studii de caz integrate care includ analiza mediului socio-familial și școlar* *- construirea unor hărți conceptuale ale influențelor educaționale asupra dezvoltării copilului* *- elaborarea unui portofoliu reflexiv ce include: observații educaționale, interpretări educaționale, propuneri de intervenție, reflecții asupra rolului absolventului specializărilor Pedagogie generală și Mediere școlară, autoevaluare, care să contribuie la conștientizarea propriei dezvoltări profesionale și la integrarea conceptelor teoretice în experiența personală*

CG 2 Raportarea critică, reflexivă și constructivă la teoriile și modelele explicative ale învățării și intervenției educaționale

Clasa a XII-a
CS2.1. Analizează comparativ teoriile învățării, evidențiind implicațiile lor pentru educație și pentru rolul mediatorului școlar
- realizarea unor prezentări tematice despre teoriile învățării, punând accent pe implicațiile pentru motivația școlară, relația profesor–elev și intervenția educațională *- construirea unor hărți conceptuale comparative care să evidențieze modul în care teoriile explică rolul mediului educațional și social în dezvoltarea copilului și adolescentului* *- elaborarea unor fișe de analiză a teoriilor care includ: concepte-cheie, rolul elevului, rolul educatorului, mecanismele învățării, implicații pentru medierea educațională* *- simularea unor situații de mediere în funcție de paradigmă pentru înțelegerea impactului teorei asupra intervenției (ex.: aceeași situație de conflict abordată diferit: abordare behavioristă (reguli, consecințe), abordare umanistă (empatie, nevoi), abordare socioculturală (context social)* *- participarea la dezbateri privind aplicabilitatea teoriilor în situații reale de educație și incluziune școlară* *- redactarea unor eseuri reflexive despre rolul teoriilor învățării în înțelegerea elevului și optimizarea actului educațional*
CS2.2. Utilizează modele explicative ale dezvoltării și învățării în analiza situațiilor educaționale concrete și în formularea unor soluții pedagogice adecvate
- analiza unor studii de caz din mediul școlar și comunitar și interpretarea lor prin prisma teoriilor psihologice *- asocierea comportamentelor elevilor cu explicații teoretice privind motivația, dezvoltarea cognitivă, socializarea sau reglarea emoțională* *- simularea unor situații educaționale problemă și identificarea strategiilor de intervenție fundamentate teoretic (ex.: elev demotivat, conflict în clasă, dificultăți de învățare)* *- proiectarea/elaborarea unui plan al unei intervenții educaționale (ex.: problema educațională, modelul teoretic ales pentru rezolvare, obiective, strategii, evaluare)* *- realizarea unor exerciții de autocunoaștere și reflecție privind propriile strategii de învățare și relaționare;* *- elaborarea unor portofolii aplicative (analize de caz, fișe de lucru, intervenții proiectate, reflecții) cu scopul evidențierii progresului și integrării învățării;* *- formularea unor recomandări educaționale pentru profesori și părinți pe baza teoriilor psihologice studiate*
CS 2.3. Argumentează rolul teoriilor psihologice în proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților specifice specializărilor *Pedagogie generală* și *Mediere școlară* în perspectiva colaborării educaționale dintre școală, familie și comunitate
- identificarea elementelor teoretice în activități observate și analiza impactului lor asupra învățării elevilor *- discutarea unor secvențe educaționale reale din perspectiva teoriilor dezvoltării și învățării*

Clasa a XII-a
- formularea unor reflecții profesionale privind rolul cunoașterii psihologice în practica educațională și în medierea relațiilor educaționale *- realizarea unor eseuri argumentative aplicative în care, pornind de la exemple concrete și stabilind conexiuni între teorie și practică, să fie formulate argumente clare cu privire la: „Rolul teoriilor psihologice în colaborarea școală–familie”, „Importanța fundamentării teoretice în medierea școlară” etc.* *- elaborarea unor portofolii reflexive care să cuprindă activitățile realizate, justificări teoretice și reflecții asupra eficienței intervențiilor cu scopul consolidării competenței de argumentare.*

CG 3 - Aplicarea cunoștințelor din psihopedagogia educației, prin metode, tehnici și instrumente specifice, în practica pedagogică și în dezvoltarea personală și profesională

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizează comportamentele elevilor în contexte educaționale prin corelarea dezvoltării psihologice cu procesele de învățare
- vizionarea unor secvențe video din activități educaționale și identificarea comportamentelor relevante pentru procesele de învățare (atenție, motivație, interacțiune, autoreglare) *- interpretarea comportamentelor elevilor prin raportare la teorii ale dezvoltării și învățării (ex.: etapele cognitive la Jean Piaget, zona dezvoltării proxime la Lev Vygotsky, învățarea socială la Albert Bandura)*
CS 3.2. Utilizează tehnici de observare sistematică pentru analiza progresului elevilor
- realizarea unui portofoliu de analiză a situațiilor educaționale în care exemplele de comportamente sunt corelate cu procese educaționale (motivație, sprijin pedagogic, feedback, climat socio-emoțional) *- construirea unor instrumente de observare sistematică și monitorizare a progresului (liste de verificare pentru comportamente de învățare, scale pentru participare și autonomie)* *- aplicarea instrumentelor în cadrul practicii pedagogice și compararea rezultatelor între situații educaționale diferite* *- elaborarea unei analize a progresului elevului (longitudinal) pe baza observațiilor realizate pe perioade mai mari de timp (module) prin identificarea evoluției anumitor procese, stagnărilor sau regreselor* *- prelucrarea datelor prin descrieri educaționale (tipuri de motivație, strategii de învățare, nivel de sprijin necesar)* *- corelarea observațiilor cu intervențiile educaționale și formularea unor măsuri privind diferențierea în procesul de învățare, sprijin individual sau colaborarea cu familia* *- formularea unor concluzii educaționale și recomandări de intervenție educațională*
CS 3.3. Adaptează strategiile pedagogice în activitățile din cadrul practicii de specialitate din perspectiva psihopedagogiei educației
- analiza unor situații educaționale reale, variate (ex.: elev cu dificultăți de învățare, elev supradotat, clasă eterogenă, conflict în grup etc.) și propunerea unor intervenții fundamentate psihopedagogic (sprijin, feedback formativ, reglare emoțională) pe baza identificării nevoilor elevilor și a adaptării strategiilor didactice *- simulări didactice și jocuri de rol pentru adaptarea intervenției în timp real* *- inițierea unor ateliere de diferențiere didactică în cadrul cărora să fie proiectate aceleași lecții, dar pentru niveluri diferite observându-se modul în care trebuie să fie adaptate: conținuturile, sarcinile, ritmul de rezolvare, evaluarea pentru înțelegerea diversității elevilor*

CG 4 Manifestarea unui comportament profesional responsabil, adaptat dezvoltării copilului și contextului educațional, cu respectarea principiilor etice

Clasa a XII-a
CS 4.1. Analizează etapele dezvoltării psihologice și le utilizează ca reper pentru proiectarea și evaluarea intervenției educaționale, cu respectarea principiilor etice
- realizarea unor tabele comparative ale etapelor dezvoltării psihologice prin raportare la teorii clasice și contemporane (ex.: dezvoltarea cognitivă la Jean Piaget, dezvoltarea psihosocială la Erik Erikson) *- analiza implicațiilor educaționale ale fiecărei etape de dezvoltare asupra modului de predare, comunicare și evaluare -* *argumentarea adecvării unor activități didactice la niveluri diferite de dezvoltare* *- elaborarea unor hărți conceptuale ce corelează: nivelul de dezvoltare, nevoile psihologice ale beneficiarilor, tipuri de intervenție educațională* *- analiza unor situații educaționale din perspectiva adecvării la nivelul de dezvoltare și a respectării principiilor etice*
CS 4.2. Adaptează comportamentul educațional la diversitatea psihologică a beneficiarilor, în vederea susținerii dezvoltării și incluziunii educaționale
- analiza unor situații educaționale variate (elevi cu dificultăți de adaptare, vulnerabilitate socio-emoțională) și formularea unor răspunsuri pedagogice fundamentate psihologic *- realizarea unor simulări didactice în care elevii exersează adaptarea comunicării, feedbackului și stilului relațional la diferite profiluri psihologice* *- elaborarea unor strategii de intervenție bazate pe principii ale psihologiei educației (sprijin gradual, învățare cooperativă, climat emoțional sigur)* *- argumentarea deciziilor educaționale prin raportare la particularitățile dezvoltării și nevoile psihologice ale beneficiarilor*
CS 4.3. Evaluează impactul comportamentului educațional asupra dezvoltării, învățării și stării emoționale a beneficiarilor
- analiza comportamentului educațional al cadrului didactic în situații educaționale concrete *- realizarea unui studiu de caz cu tema „Efectele intervențiilor educaționale”* *-desfășurarea unor activități de observare și evaluare, pe baza unor grile simple care vizează atitudinea cadrului didactic, tipul de comunicare, reacțiile copiilor* *- realizarea unor jocuri de rol cu analiză reflexivă în care elevii interpretează roluri de mediator și copil în situații-problemă și evaluează efectele comportamentului mediatorului școlar, formulând recomandări de optimizare* *- completarea unei fișe de autoevaluare privind empatia, comunicarea, gestionarea emoțiilor, urmată de reflecția asupra propriului comportament în contexte educaționale simulate sau reale (ex.: practică pedagogică)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII
Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele psihopedagogiei educației	1.1. Psihopedagogia educației - clarificări conceptuale (*definiție, domenii de aplicare, relații cu pedagogia, sociologia educației și psihologia dezvoltării*) 1.2. Metode de cercetare (*observația liberă și sistematică, studiul de caz, experimentul pedagogic, interviul, chestionarul, analiza produselor activității copiilor/elevilor*) 1.3. Relația dintre educație, dezvoltare și învățare (*concepții despre dezvoltarea copilului și influența mediului educațional, rolul cadrului didactic și al mediatorului școlar în facilitarea învățării*) 1.4. Procese psihice relevante pentru învățare și adaptare școlară: atenția, motivația, afectivitatea, autoreglarea 1.5. Factori familiali și relaționali: stil parental, atașament, climat educațional
2. Învățarea în contextul psihopedagogiei educației	2.1. Conceptul de învăţare – definiţii 2.2. Niveluri, forme şi tipuri de învăţare 2.3. Paradigme teoretice: *asociaționistă* (condiționare clasică - Ivan Pavlov; operantă - B.F. Skinner), *cognitivistă* (stadiile dezvoltării inteligenței Jean Piaget, învățare prin descoperire - Jerome Bruner, semnificativă - David P. Ausubel și Floyd G. Robinson), *constructivistă/socială* (zona dezvoltării proxime - Lev Vîgotski) și implicațiile pedagogice ale acestora 2.4. Motivația pentru învățare, dificultăți de adaptare școlară și sprijin educațional
3. Sprijin educațional și mediere școlară	3.1. Elemente de sprijin și orientare educațională 3.2. Rolul mediatorului școlar și al pedagogului școlar 3.3. Tehnici de comunicare empatică și ascultare activă 3.4. Facilitarea dialogului educațional în situații de conflict din mediul școlar și comunitar
4. Intervenția și comportamentul educațional	4.1. Metode și tehnici de intervenție educațională 4.2. Comunicarea educațională 4.3. Comportamentul educațional și relaționarea 4.4. Nevoile educaționale și de dezvoltare ale participanților 4.5. Observația, monitorizarea progresului și formularea recomandărilor educaționale 4.6. Adaptarea intervențiilor la diversitatea elevilor 4.7. Principii etice ale intervenției educaționale
5. Relația școală–familie–comunitate	5.1. Factorii educației și rolul lor 5.2. Parteneriatul educațional 5.3. Comunitatea ca mediu educațional 5.4. Rolul absolvenților specializărilor Pedagogie generală și Mediere școlară în medierea relației școală-familie-comunitate

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare, învățare și evaluare în cadrul disciplinei *Psihopedagoogia educației* trebuie adaptat specificului filierei vocaționale, profil pedagogic și orientat spre formarea competențelor necesare practicii educaționale și activității de mediere școlară.

Activitățile didactice vor fi construite având în vedere următoarele repere: centrarea demersului educațional pe elev, ca viitor profesionist în educație, valorificarea experiențelor personale și a practicii pedagogice, îmbinarea echilibrată a componentelor teoretice cu aplicații practice, stimularea reflecției, a gândirii critice și a responsabilității profesionale, adaptarea metodelor și strategiilor la nivelul de dezvoltare cognitivă și emoțională al elevilor.

Se recomandă utilizarea predominantă a metodelor activ-participative, care favorizează învățarea profundă și transferul cunoștințelor în situații educaționale reale prin implicarea activă a elevilor în activități practice și situații reale sau simulate. În acest sens, pot fi utilizate cu caracter orientativ:

- aplicarea metodei studiului de caz, prin analiza unor situații educaționale concrete, reale sau ipotetice, în vederea dezvoltării capacității de interpretare și argumentare psihopedagogică;
- folosirea simulării și a jocului de rol, ca metode de explorare a comportamentelor educaționale și de exersare a strategiilor de intervenție adaptate diferitelor contexte;
- utilizarea învățării bazate pe probleme (Problem-Based Learning), prin formularea și rezolvarea unor situații-problemă relevante pentru practica educațională, prin formularea de ipoteze, verificarea acestora și evaluarea rezultatelor cu scopul dezvoltării gândirii critice, reflexive și aplicative;
- organizarea de dezbateri și discuții ghidate, pentru dezvoltarea capacității de argumentare și raportare critică la teoriile psihologice și pedagogice;
- utilizarea instrumentelor digitale pentru realizarea de hărți conceptuale, portofolii, prezentări și activități colaborative online.

Se va pune accent pe consolidarea și aplicarea conținuturilor predate, prin situații de învățare care favorizează formarea și exersarea competențelor specifice. Activitățile didactice pot fi structurate astfel încât elevii să colaboreze în grupuri mici, să explice concepte colegilor, să elaboreze materiale comune și să își ofere reciproc feedback constructiv, contribuind astfel la învățarea prin cooperare și sprijin reciproc. De asemenea, se încurajează integrarea practicii pedagogice în demersul didactic, prin corelarea conținuturilor teoretice cu experiențele din mediul educațional real.

Evaluarea în cadrul disciplinei ”*Psihopedagogia educației*” este concepută ca proces continuu, formativ și sumativ, orientat spre dezvoltarea competențelor necesare profilului de formare al absolventului, în special a capacităților de analiză a situațiilor educaționale, reflecție critică, aplicare a cunoștințelor teoretice în contexte educaționale și asumare responsabilă a propriului parcurs de învățare.

Portofoliul reflexiv este utilizat ca instrument de evaluare continuă, contribuind la dezvoltarea autonomiei în învățare, a capacității de autoreflecție și de autoevaluare, componente esențiale ale profilului de formare al absolventului. Acesta include reflecții personale, analize ale unor situații educaționale, fișe de observație și produse ale activităților desfășurate, evidențiind progresul individual și capacitatea de integrare a cunoștințelor în contexte practice.

Autoevaluarea și evaluarea între colegi (interevaluarea**)** sunt integrate sistematic în activitățile de învățare, în vederea formării competențelor de analiză critică, comunicare eficientă și feedback constructiv, precum și a responsabilității față de propria învățare și față de învățarea celorlalți.

Instrumentele de evaluare criterială (*rubrici, grile de evaluare, liste de verificare*), construite pe baza unor indicatori comportamentali și descriptivi, sunt utilizate pentru a sprijini dezvoltarea gândirii reflexive și a capacității de autoreglare a învățării, asigurând o evaluare obiectivă, transparentă și raportată la competențele vizate.

Proiectul de intervenție educațională urmărește aprecierea nivelului de formare și integrare a competențelor specifice disciplinei *Psihopedagogia educației*, la finalul unei unități de învățare sau al unui parcurs educațional. În cadrul acestuia, elevii identifică o situație educațională concretă, reală sau simulată și elaborează un demers de intervenție fundamentat pe concepte și principii psihopedagogice, adecvat nivelului de dezvoltare al beneficiarilor și contextului educațional.

Studiul de caz este utilizat și ca modalitate de evaluare sumativă, pentru a evidenția competența de transfer și aplicare a cunoștințelor în contexte educaționale reale sau simulate, precum și capacitatea de argumentare și luare a deciziilor educaționale responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Akoun, A., & Pailleau, I., (2017). *Învață altfel cu pedagogia pozitivă.* Editura DPH.
- Băban, A., (2001). *Consiliere educațională*. Editura Presa Universitară Clujeană.
- Cozolino, L., (2017). *Predarea bazată pe atașament*. Editura Trei.
- Eggen, P., & Kauchak, D. (2016). *Educational psychology: Windows on classrooms.* Pearson.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2022). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (ed.3-a). Routledge.
- Grant, K. B., & Ray, J. A. (2023). *Home, school, and community collaboration: Culturally responsive family engagement* (ed. 5). SAGE.
- Hattie, J. (2024). *Învățarea vizibilă.* Editura Polirom.
- Ministerul Educației. (2024). Ordinul nr. 7386/11.11.2024 privind aprobarea *Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar*.
- Ministerul Educației Naționale. (2018). *Ordinul nr. 4831/30.08.2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar*.
- Neacșu, I. (coord.) (1990). *Metode și tehnici de învățare eficientă.* Editura Didactică și Pedagogică.
- Neacșu, I. (coord.) (2018). *Psihologia educației.* Editura Polirom.
- Negovan, V. (2006). *Introducere în psihologia educației* (Ed. a II-a). Editura Universitară.
- Negovan, V. (2023). *Psihologie pozitivă aplicată în educație*. Editura Meteor Press.
- Pânișoară, G. (coord.) (2019). *Psihologia învățării.* Editura Polirom.
- Pânișoară, G., Sălăvăstru, D., & Mitrofan, L. (coord.)(2016). *Copilăria și adolescența: Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării.* Editura Polirom.
- Pânișoară, I.O. (2015). *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională (ed. a IV-a revăzută și adăugită). Polirom.*
- Santrock, J. W. (2024). *Educational psychology.* McGraw-Hill Higher Education.
- Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Editura Polirom.
- Sellman, E., Cremin, H., & McCluskey, G. (coord). (2014). *Restorative approaches to conflict in schools: Interdisciplinary perspectives on whole school approaches to managing relationships*. Routledge.
- Woolfolk, A & Usher E. (2022). *Educational psychology (ed.15-a).* Pearson.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Botici Irina	Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Sicoe (Pană) Luminița	Colegiul Național Pedagogic” Regina Maria” Deva, județul Hunedoara
Mărginean Raluca-Roxana	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița, județul Bistrița-Năsăud
Maican Cristina	Colegiul Național Pedagogic ”Spiru Haret” Buzău, județul Buzău
Barbacaru Mihaela-Sorina	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga” Botoșani, județul Botoșani
Palade Coralia	Colegiul Național Pedagogic ”Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
COORDONATORI ȘTIINȚIFICI	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa	Universitatea din București - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 32

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie - Psihologia creativității
Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 32
Programa școlară pentru disciplina Psihologie - Psihologia creativității, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară stabilește cadrul de referință pentru procesul de predare, învățare și evaluare la disciplina *Psihologia creativității*, pentru clasa a XII-a, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale. Disciplina valorifică achizițiile dobândite anterior prin studiul disciplinelor Psihologie și Psihologia dezvoltării și abordează creativitatea ca proces psihologic și ca resursă pentru proiectarea și desfășurarea activităților educaționale nonformale. În acest cadru, creativitatea nu este abordată doar ca obiect de studiu, ci și ca dimensiune esențială a formării viitorului facilitator, capabil să proiecteze activități nonformale, să stimuleze creativitatea și să susțină participarea activă a persoanelor cu care lucrează. Elaborarea programei respectă bugetul de timp alocat, 1h/săptămână, conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 și vizează formarea unui absolvent care poate proiecta și desfășura activități educaționale nonformale care stimulează creativitatea.

Studiul acestei discipline urmărește:

- formarea unor competențe de analiză a proceselor, mecanismelor și factorilor psihologici și sociali care influențează creativitatea;
- dezvoltarea capacității de raportare critică și reflexivă la principalele perspective și modele explicative ale creativității;
- utilizarea unor metode și tehnici de stimulare a creativității, precum brainstormingul, sinectica, SCAMPER și metoda Phillips 6/6, pentru prevenirea blocajelor și susținerea inovației;
- formarea unei conduite etice în mediul educațional, bazate pe nondiscriminare, respect față de diversitatea ideilor și valorizarea potențialului fiecărui participant.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Programa pentru disciplina **Psihologia creativității** este concepută pentru a oferi elevilor repere teoretice și aplicative pentru înțelegerea și stimularea creativității în contexte educaționale nonformale. Competențele generale acoperă patru direcții: concepte de bază, modele explicative, tehnici de stimulare și reflecție asupra propriei conduite. Competențele specifice și activitățile de învățare sunt corelate cu aplicații practice relevante pentru educația nonformală, precum analiza unor situații educaționale, utilizarea tehnicilor de stimulare a creativității și proiectarea unor secvențe de activitate. Conținuturile sunt organizate progresiv, de la reperele teoretice de bază la aplicațiile educaționale ale creativității. Sugestiile metodologice oferă recomandări pentru metode de lucru și forme de evaluare potrivite pentru această disciplină.

Principiile fundamentale ale programei sunt: a) coerență și logică internă, prin corelarea sistematică a competențelor cu conținuturile; b) flexibilitate metodologică, care permite adaptarea demersului didactic la diversitatea situațiilor educaționale; c) promovarea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare, participare activă și feedback constructiv, favorabil învățării și dezvoltării elevilor; d) creativitate didactică, prin încurajarea adaptării strategiilor de predare-învățare la particularitățile individuale ale elevilor**.**

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihologiei creativității în contexte educaționale nonformale
CG2	Analizarea critică a perspectivelor și modelelor explicative ale creativității, în vederea fundamentării deciziilor educaționale
CG3	Aplicarea metodelor și tehnicilor de stimulare a creativității în activități educaționale nonformale
CG4	Autoreglarea conduitei pedagogice în contexte educaționale în vederea susținerii creativității în acord cu particularitățile participanților și principiile etice

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor fundamentale ale psihologiei creativității în contexte educaționale nonformale

Clasa a XII-a

CS 1.1. Analiza factorilor psihologici și sociali care influențează manifestarea creativității în contexte educaționale nonformale

- *analizarea unor studii de caz privind situații de succes sau de blocaj creativ apărute în cluburi, ateliere, cercuri sau proiecte comunitare;*
- *realizarea unei hărți conceptuale despre legătura dintre creativitate, motivație, inteligență, aptitudini și climat educațional;*
- *identificarea, pe baza unor exemple concrete, a factorilor care susțin ori inhibă exprimarea creativă a participanților;*
- *compararea influenței factorilor individuali și a factorilor de mediu asupra creativității manifestate în grup.*

CS 1.2. Explicarea etapelor procesului creativ și a dinamicii acestora în rezolvarea de probleme

- *identificarea etapelor procesului creativ (pregătire, incubație, iluminare, verificare) prin analiza unor biografii celebre sau a unor proiecte de cercetare și creație artistică*
- *reprezentarea grafică a etapelor procesului creativ într-un proiect de grup*
- *ținerea unui scurt jurnal de reflecție asupra modului în care ia naștere o idee sau un produs creativ*
- *aplicarea unor tehnici de stimulare a creativității pentru rezolvarea unei probleme concrete*

CS 1.3. Identificarea blocajelor creative și propunerea unor modalități de depășire a acestora în activități educaționale

- *identificarea unor blocaje creative frecvente, precum teama de greșeală, conformismul, rigiditatea și fixitatea funcțională*
- *propunerea unor soluții de deblocare creativă pentru situații concrete întâlnite în activități de grup*
- *propunerea unor utilizări noi ale obiectelor, regulilor și spațiilor educaționale, pentru stimularea flexibilității și a originalității*
- *discutarea modului în care feedbackul, relațiile din grup și organizarea activității influențează creativitatea.*

CG 2 Analizarea critică a perspectivelor și modelelor explicative ale creativității, în vederea fundamentării deciziilor educaționale

Clasa a XII-a
CS 2.1. Analiza comparativă a principalelor modele ale creativității în vederea fundamentării strategiilor de intervenție în mediul nonformal
-analizarea comparativă a modelelor creativității (ex: modelul sistemic vs. modelul componențial) în vederea identificării limitelor de aplicabilitate în mediile de educație nonformală *-analizarea unor situații de grup prin raportare la cadrul 4P al creativității (persoană, proces, produs și mediu) pentru identificarea condițiilor care favorizează sau inhibă exprimarea creativă* *-redactarea unui eseu critic privind aplicabilitatea modelelor explicative ale creativității în contextul educației nonformale, analizând echilibrul dintre potențialul formativ și constrângerile logistice specifice cluburilor de elevi* *-argumentarea nevoii de integrare a modelelor prin prezentarea unor contraexemple: situații în care un model explicativ oferă soluții, iar celălalt eșuează*
CS 2.2. Argumentarea avantajelor și a limitelor diferitelor perspective și modele explicative ale creativității pentru alegerea unei abordări adecvate în raport cu situații educaționale concrete
- identificarea avantajelor și a limitelor principalelor modele ale creativității în raport cu situații educaționale concrete *-analizarea unor situații în care o anumită perspectivă explicativă este mai utilă decât alta pentru interpretarea unei conduite creative* *-compararea modului în care două modele explicative susțin decizii diferite într-o situație de grup* *-redactarea unor texte scurte argumentative privind relevanța perspectivelor și modelelor studiate pentru educația nonformală*
CS 2.3. Fundamentarea deciziilor pedagogice privind stimularea creativității, bazată pe integrarea critică a perspectivelor teoretice studiate
-argumentarea alegerii unor metode de intervenție educațională pentru un grup țintă, prin raportare la modelul componențial al creativității (Amabile) *-proiectarea unei secvențe de activitate de 30–45 de minute, prin aplicarea unor strategii de stimulare a gândirii divergente* *-justificarea unor decizii de evaluare prin utilizarea unor grile de observare care urmăresc procesul și produsul activității* *-reflectarea asupra propriului stil de stimulare a creativității prin completarea unui jurnal de autoevaluare* *-analizarea, pe baza unui studiu de caz, a modului în care mediul fizic și social influențează creativitatea unui grup* *-redactarea unei liste de 5 principii pentru rolul facilitatorului în susținerea creativității*

CG 3 - Aplicarea metodelor și tehnicilor de stimulare a creativității în activități educaționale nonformale

Clasa a XII-a
CS 3.1. Identificarea metodelor și tehnicilor de stimulare a creativității adecvate particularităților de vârstă și tipologiei activităților nonformale
- clasificarea metodelor de stimulare prin utilizarea unei matrice decizionale, în care elevii asociază tehnici precum Brainstorming, Sinectica sau SCAMPER cu grupuri de vârstă specifice (ex: adulți vs. adolescenți), justificând alegerea prin prisma motivației intrinseci *- analizarea comparativă a factorilor de blocaj în activități de grup prin studierea unor exemple de ateliere, urmată de identificarea tehnicilor de stimulare a creativității* *- realizarea unui „Portofoliu de tehnici de stimulare a creativității” pentru facilitatorul nonformal, care să includă fișe tehnice pentru fiecare metodă, explicând rolul acestora în raport cu fazele procesului creativ (Wallas)* *- simularea unei sesiuni de „Phillips 6/6” pentru a identifica soluții la o problemă comună într-o tabără, observând dinamica participării și rolul facilitatorului în menținerea unui climat creativ;*

Clasa a XII-a
- *realizarea unui ghid de adaptare a metodelor la particularitățile grupului, argumentând decizia pedagogică prin integrarea perspectivei umaniste* - *dezbaterea rolului motivației în succesul tehnicilor de grup, comparând eficiența metodelor în funcție de tipul sarcinii și de particularitățile grupului*
CS 3.2. Proiectarea unor secvențe de activitate nonformală prin integrarea metodelor de stimulare a gândirii creative și a resurselor digitale adecvate
- *proiectarea unei activități care urmărește etapele procesului creativ și notarea observațiilor într-un jurnal* - *selectarea a două resurse digitale și justificarea utilizării lor într-o activitate nonformală;* - *realizarea unei activități colaborative online, cu reguli clare de lucru și de folosire a instrumentelor digitale* - *adaptarea designului spațiului virtual de învățare pentru a stimula creativitatea, prin organizarea unor grupuri tematice care să favorizeze incubarea ideilor* - *utilizarea unui instrument digital de colectare și ordonare a ideilor pentru compararea mai multor variante de soluție într-un proiect de grup*
CS 3.3. Evaluarea modului în care metodele și tehnicile de stimulare a creativității susțin participarea, colaborarea și realizarea produselor creative în activități de grup - *folosirea unei grile de observare pentru a vedea dacă intervențiile facilitatorului sprijină sau blochează participarea* - *analizarea produselor activității rezultate dintr-un atelier, pe baza unor criterii precum originalitatea, nivelul de elaborare, utilitatea* - *elaborarea unui studiu de caz centrat pe „fenomenul blocajului creativ”, propunând strategii de optimizare a mediului de învățare fundamentate pe perspectiva sistemică* - *analiza comparativă a resurselor educaționale (analogice vs. digitale), prin evaluarea impactului acestora asupra modului în care sprijină generarea de idei și calitatea soluțiilor în activitatea de grup* - *sinteza procesului creativ sub forma unui raport de evaluare, în care elevul fundamentează succesul sau dificultățile întâmpinate în realizarea proiectului de grup*

CG 4 - Autoreglarea conduitei pedagogice în contexte educaționale în vederea susținerii creativității în acord cu particularitățile participanților și principiile etice

Clasa a XII-a
CS 4.1. Monitorizarea propriului stil de comunicare și relaționare în ipostaza de facilitator
- *observarea modului în care limbajul nonverbal și tonul vocii influențează participarea în grup* - *organizarea unei activități de feedback colegial structurat, pe baza unor criterii clare, pentru analiza stilului de facilitare a creativității* - *redactarea unui eseu reflexiv bazat pe analiza unei situații dificile de facilitare, prin argumentarea modului în care propria abordare empatică a reușit sau a eșuat în a răspunde nevoilor și dificultăților de participare ale unui participant, raportat la modelele teoretice studiate* - *realizarea unei fișe de autoevaluare a climatului de lucru și a rolului facilitatorului*
CS 4.2. Analizarea deciziilor pedagogice în facilitarea activităților creative prin prisma normelor etice și a responsabilității față de diversitatea nevoilor de învățare ale grupului
- *compararea deciziilor pedagogice luate în situații de „blocaj creativ” din perspectiva responsabilității față de diversitate, prin elaborarea unei matrice de analiză a riscurilor etice* - *redactarea unei reflecții critice asupra „rolului de autoritate vs. rolul de partener” în procesul de facilitare, prin analizarea unor exemple de interacțiuni de grup, cu accent pe respectarea autonomiei și a siguranței emoționale a participanților în procesul de creație* - *elaborarea unui studiu de caz centrat pe dilema echilibrului dintre libertatea de explorare a participanților și menținerea unui climat de siguranță emoțională în activitățile de grup* - *adaptarea unui plan de activitate la profilul unui grup, pentru a susține accesul și participarea tuturor*

Clasa a XII-a
- *simularea unor tehnici de analiză focalizate pe feedback constructiv prin lucrul în perechi, unde elevii analizează activitățile de facilitare și propun planuri de optimizare a limbajului pedagogic non-directiv* - *redactarea unei fișe de bune practici după finalizarea unui proiect comunitar, prin sistematizarea lecțiilor învățate din interacțiunea cu copiii/participanții, în vederea integrării acestora într-un ghid personal de facilitare*
CS 4.3. Utilizarea feedbackului și a reflecției pentru îmbunătățirea conduitei de facilitator în activități educaționale creative - *realizarea unui jurnal de reflecție cu obiective clare de îmbunătățire a activității de facilitator* - *completarea unor fișe de reflecție creativă prin care să identifice punctele critice ale facilitării și să fundamenteze soluții alternative pentru lucrul în echipă* - *realizarea portofoliului digital, prin selectarea dovezilor de progres și revizuirea acestora în raport cu obiectivele de dezvoltare profesională, pentru a reflecta evoluția stilului personal de facilitare pe parcursul unei perioade*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
I. Fundamente psihologice ale creativității	I.1. Istoric, definiţii, niveluri şi caracteristici generale ale creativității. I.2. Rolul şi importanţa creativităţii în contexte nonformale. I.3. Relația dintre creativitate, inteligență, aptitudini, motivație și atitudini.
II Perspective și modele explicative ale creativității	II.1. Evoluția concepțiilor despre creativitate: de la viziunea clasică la perspectivele moderne (umanistă, cognitivă și socioculturală). II.2. Modele explicative: Modelul componențial (Amabile), Modelul sistemic (Csikszentmihalyi) și cadrul celor 4P. II.3. Aplicabilitatea și limitele acestor perspective, modele și cadre în contexte educaționale nonformale.
III. Dinamica procesului creativ	III.1. Etapele procesului creativ: pregătirea, incubația, iluminarea și verificarea. III.2. Forme și niveluri de manifestare a creativității III.3. Mecanisme psihice ale intuiției creatoare: interacțiunea dintre gândirea divergentă și convergentă III.4.Dimensiunea individuală și colectivă a procesului creativ
IV. Stimularea și valorificarea potențialului creativ	IV.1. Modalități de observare și apreciere a creativității în contexte educaționale nonformale: analiza produselor activității, studiul de caz, metoda biografică, portofoliul și observația IV.2. Strategii de depășire a obstacolelor și blocajelor în procesul creativ. Valorificarea eșecului ca etapă de optimizare IV.3. Metode și tehnici de stimulare a creativității (brainstorming, sinectica, SCAMPER și Phillips 6/6). IV.4. Adaptarea tehnicilor de stimulare a creativității la vârsta participanților și la specificul activității

Domenii de conținut	Conținuturi
V. Contextul educațional nonformal și potențialul creativ	V.1. Configurația factorilor care influențează creativitatea în mediul nonformal V.2. Climatul educațional favorabil creativității. V.3. Rolul facilitatorului în susținerea creativității și a participării active. V.4. Diferențe individuale și valorificarea potențialului creativ. V.5. Aplicații și instrumente digitale pentru facilitarea creativității (platforme de colaborare, resurse multimedia) și utilizarea responsabilă a tehnologiei în contexte educaționale nonformale

SUGESTII METODOLOGICE

Prezenta programă reglementează activitatea didactică la disciplina **Psihologia creativității**, clasa a XII-a, profil pedagogic, specializarea *Pedagogia educației nonformale*. Proiectarea activității didactice urmărește un echilibru între explicația teoretică și aplicațiile practice, profesorul organizând un climat de lucru sigur, în care eroarea este tratată ca parte a învățării.

Programa școlară pentru disciplina **Psihologia creativității** este astfel concepută încât să permită cadrelor didactice orientarea elevilor către autocunoaștere și explorare, prin identificarea propriului profil creativ și înțelegerea mecanismelor psihologice care susțin inovația. Activitățile propuse susțin analiza critică a perspectivelor și a modelelor explicative studiate, profesorul încurajând formularea de idei și discutarea erorilor, într-un climat de siguranță psihologică, lipsit de teama de eșec. Totodată, disciplina încurajează utilizarea metodelor activ-participative și a tehnicilor de stimulare a creativității, valorificând noile tehnologii, instrumentele de monitorizare a progresului, precum portofoliile și jurnalele reflexive. Această abordare susține dezvoltarea autonomiei elevilor și a capacității de argumentare educațională, prin analiza unor situații concrete și aplicarea unor metode specifice educației nonformale.

În procesul de evaluare a competențelor elevilor, cadrul didactic va utiliza indicatori de performanță centrați pe dimensiunea aplicativă a disciplinei. Astfel, evaluarea va urmări calitatea secvențelor de stimulare creativă, calitatea proiectelor de activitate, capacitatea de selecție argumentată a tehnicilor de stimulare a creativității și rigoarea autoanalizei din jurnalul reflexiv.

Strategii didactice recomandate:
În procesul didactic, se recomandă utilizarea unor metode variate:

- *metode activ-participative:* studiul de caz, jocul de rol și problematizarea, utilizate pentru analiza blocajelor creative și pentru formularea unor soluții originale în situații educaționale simulate;
- *metode colaborative:* dezbaterea și învățarea bazată pe proiect, utilizate pentru analiza critică a unor perspective și modele explicative ale creativității și pentru realizarea unor produse relevante pentru educația nonformală;
- *metode reflexive:* jurnalul reflexiv și portofoliul (inclusiv în format digital) necesare pentru autoevaluarea stilului de lucru și monitorizarea progresului;
- *metode de valorificare a resurselor digitale*: hărți conceptuale digitale și resurse multimedia utilizate critic și responsabil.

Alternarea formelor de lucru - de la sesiuni de brainstorming dirijat la ateliere de *design thinking* - ajută elevii să folosească în practică noțiunile studiate. În acest mod, viitorii facilitatori își dezvoltă modul de lucru prin analiză periodică și prin păstrarea unor dovezi relevante ale activității. Activitățile de grup trebuie organizate astfel încât să permită formularea și compararea mai multor soluții și să sprijine gestionarea blocajelor creative într-un climat de încredere.

Exemplu orientativ de scenariu de activitate didactică
Titlu: Arhitectura mediului creativ: Factori stimulatori și blocaje

Scopul activității: Analiza modului în care mediul educațional și conduita facilitatorului influențează exprimarea creativă și motivația intrinsecă.
Strategie didactică: Învățarea prin colaborare (metoda Mozaicul)
Organizarea clasei: Elevii sunt organizați în 6 grupuri de „experți", fiecare analizând o dimensiune specifică a manifestării creativității:
Sarcinile echipelor:

- **Echipa 1 (perspectiva componențială):** Analiza componentelor creativității (motivație, expertiză, abilități) și propunerea unor condiții care să favorizeze motivația intrinsecă (Modelul Amabile).
- **Echipa 2 (perspectiva sistemică):** Identificarea rolului „câmpului" (specialiștii) și al „domeniului" (regulile) în validarea unei idei noi (Modelul Csikszentmihalyi).
- **Echipa 3 (perspectiva obstacolelor):** Diagnosticarea blocajelor psihice (emoționale, cognitive și culturale) care apar în activitățile de grup și identificarea situațiilor în care conformismul inhibă originalitatea.
- **Echipa 4 (perspectiva susținerii creativității):** Elaborarea unui set de strategii prin care cadrul didactic poate diminua teama de evaluare și poate activa resursele creative ale fiecărui membru al grupului.
- **Echipa 5 (perspectiva etică și socială):** Analiza respectului pentru originalitatea ideilor și promovarea unei conduite bazate pe onestitate în munca de grup.
- **Echipa 6 (perspectiva tehnologică):** Evaluarea modului în care instrumentele digitale pot sprijini sau limita procesul de creație.

Prezentarea rezultatelor: Fiecare echipă va utiliza **metoda „Hărții Conceptuale"** (pe suport digital sau flipchart), evidențiind relațiile logice dintre dimensiunea analizată și impactul acesteia asupra procesului creator.

Concluzii și consolidare: Profesorul moderează discuția finală și sintetizează rezultatele de pe harta conceptuală prin raportare la modelele explicative studiate. Se insistă asupra deontologiei actului creativ: transformarea spațiului educațional nonformal într-un mediu sigur, unde eșecul este privit ca o etapă necesară în procesul de validare a soluțiilor noi.

Recomandări privind evaluarea

Evaluarea însoțește procesul de învățare, vizând echilibrul dintre achizițiile teoretice și dezvoltarea capacității de aplicare, reflecție și abordare etică în contexte educaționale. Aceasta monitorizează progresul elevului în plan cognitiv, practic și atitudinal, prin corelarea următoarelor forme:

- *evaluarea formativă* se realizează continuu, prin utilizarea unor instrumente care documentează procesul de lucru: jurnalul reflexiv, portofoliul de progres, analiza de caz și produsele intermediare realizate individual sau în grup (hărți conceptuale, fișe de lucru, activități simulate);
- *evaluarea sumativă* vizează finalizarea unor sarcini complexe de integrare, precum proiectarea unui proiect educațional nonformal sau realizarea unei analize critice asupra unei activități de stimulare a creativității;
- *autoevaluarea și interevaluarea* se realizează periodic, pe baza unor criterii clare, pentru a susține autoreglarea învățării și dezvoltarea spiritului critic. Criteriile pot fi legate de participare, adecvarea soluțiilor, originalitate și rigoarea argumentării, și oferă elevilor repere pentru optimizarea propriei conduite pedagogice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Amabile, T. M. (1996). *Creativity in Context.* Westview Press.
- Amabile, T. M. (2012). *Componential Theory of Creativity.* Harvard Business School Working Paper No. 12-096.
- Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (coord). (2016). *Nurturing creativity in the classroom* (ed.2).Cambridge University Press.

- Csikszentmihalyi, M. (2023). *Creativitate. Rolul fluxului în psihologia descoperirii și a inventării.* Editura Curtea Veche.
- Glăveanu, V. P. (2014). *Distributed creativity: Thinking outside the box of the creative individual*. Springer.
- Ivcevic, Z., Anderson, R. C., & Hoffmann, J. D. (2024). Transformational Creativity in Education. În Sternberg, R.J., Karami, S. *Transformational Creativity*. Palgrave Macmillan, Cham. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-031-51590-3_11
- Katz-Buonincontro, J., & Kettler, T. (coord). (2025). The Oxford handbook of creativity and education. Oxford University Press.
- Kaufman, J. C., Luria, S. R., & Beghetto, R. A. (2018). Creativity. În S. I. Pfeiffer, E. Shaunessy-Dedrick, & M. Foley-Nicpon (coord.), *APA handbook of giftedness and talent* (pp. 287–298). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0000038-019
- Kaufman, J. C., & Sternberg, R. J. (coord.). (2019). *The Cambridge handbook of creativity*. Cambridge University Press.
- Nijstad, B. A. (2015). Creativity in groups. În M. Mikulincer, P. R. Shaver, J. F. Dovidio, & J. A. Simpson (coord.), *APA handbook of personality and social psychology: Vol. 2. Group processes* (pp. 35–65). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/14342-002
- Pei, M. A., & Plucker, J. A. (2023). Creativity in Education. În L. J. Ball & F. Vallée-Tourangeau, T*he Routledge International Handbook of Creative Cognition (pp. 535-550).* Routledge. http://dx.doi.org/10.4324/9781003009351-34
- Plucker, J. A., Guo, J., & Dilley, A. (2018). Research-guided programs and strategies for nurturing creativity. În S. I. Pfeiffer, E. Shaunessy-Dedrick, & M. Foley-Nicpon (coord.), *APA handbook of giftedness and talent* (pp. 387–397). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0000038-025
- Rhodes, M. (1961). An analysis of creativity. *Phi Delta Kappan, 42*(7), 305–310.
- Robinson, K. (2015). *Şcoli creative: revoluţia de la bază a învăţământului*. Editura Publica
- Roco, M. (2001). *Creativitate și inteligență emoțională*. Editura Polirom.
- Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity Research Journal,* 24(1), 92–96.
- Russ, S. W. (2014). *Pretend play in childhood: Foundation of adult creativity*. American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/14282-000
- Sawyer, K., & Henriksen, D. (2024). Explaining Creativity: The Science of Human Innovation (ed. a 3-a). Oxford University Press.
- Starko, A. J. (2022). *Creativity in the classroom: Schools of curious delight.* Routledge.
- Sternberg, R. J. (coord.) (2005). *Manual de creativitate*. Editura Polirom.
- Sternberg, R. J. (2003). The Investment Theory of Creativity as a Decision. In Wisdom, Intelligence, and Creativity Synthesized (pp. 106–123). Cambridge University Press.
- Wagner, T. (2014). *Formarea inovatorilor: cum creşti tinerii care vor schimba lumea de mâine*. Editura Trei
- Tinio, P. P. L., Katz-Buonincontro, J., & Barbot, B. (2020). Creativity and creative potential in early childhood education. În V. C. Alfonso & G. J. DuPaul (coord.), *Healthy development in young children: Evidence-based interventions for early education* (pp. 233–248). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0000197-012
- Zlate, M. (2009). *Fundamentele psihologiei*. Editura Polirom.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Botici Irina	Colegiul Național Pedagogic ‘Regina Maria”,,Deva, județul Hunedoara
Sicoe (Pană) Luminița	Colegiul Național Pedagogic “ Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Mărginean Raluca-Roxana	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița, județul Bistrița-Năsăud
Maican Cristina	Colegiul Național Pedagogic ”Spiru Haret” Buzău, județul Buzău
Barbacaru Mihaela-Sorina	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga” Botoșani, județul Botoșani
Palade Coralia	Colegiul Național Pedagogic ”Carol I”, Câmpulung, județul Argeș
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa	Universitatea din București - Facultatea de Psihologie și Științele Educației
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 33

Programa școlară pentru disciplina

Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 33
Programa școlară pentru disciplina
***Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber*,**
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- **Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie**

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber*** se adresează elevilor clasei a XI-a și are ca scop dezvoltarea competențelor pedagogice fundamentare privind utilizarea jocului și a activităților outdoor ca instrumente educaționale. Programa contribuie la formarea unei perspective integrate asupra dezvoltării umane, valorificând învățarea experiențială, reflecția critică și responsabilitatea profesională.

Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber este o disciplină care are rolul de a familiariza elevii cu importanța jocului ca instrument educațional și ca mijloc de dezvoltare personală, socială și cognitivă. În contextul actual al educației, în care accentul este pus pe învățarea activă, experiențială și centrată pe elev, jocul și activitățile outdoor reprezintă resurse pedagogice valoroase pentru dezvoltarea competențelor necesare vieții personale și profesionale.

Disciplina valorifică un buget de timp de **2 ore/săptămână**, pe durata clasei a XI-a. Programa şcolară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei.

Prin studiul acestei discipline, elevii sunt încurajați să înțeleagă rolul jocului în procesul de dezvoltare umană, să analizeze teorii și modele pedagogice relevante și să aplice aceste cunoștințe în proiectarea și organizarea unor activități educaționale adaptate diferitelor categorii de beneficiari ai educației.

Disciplina ***Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber*** are rolul de a forma competențe specifice viitorilor educatori pentru înțelegerea valorii formative a jocului în dezvoltarea copilului preșcolar și antepreșcolar. Disciplina propusă integrează fundamente teoretice din pedagogie și psihologie, cu aplicații practice în organizarea și desfășurarea activităților ludice și a celor în aer liber, care susțin construirea activă a cunoașterii prin interacțiune directă cu mediul și reflecție asupra experiențelor trăite.

Programa promovează o abordare interdisciplinară, integrând concepte din domenii precum **psihologia educației, pedagogia, comunicarea, educația outdoor și dezvoltarea personală**. În același timp, aceasta valorifică experiența directă a elevilor și stimulează implicarea activă a acestora în activități practice, proiecte de grup, jocuri educaționale și activități desfășurate în mediul natural, în acord cu principiile învățării colaborative și ale învățării sociale, care evidențiază rolul interacțiunii și al modelării comportamentelor în procesul de învățare.

Un element central al disciplinei îl constituie dezvoltarea competențelor de **proiectare și evaluare a activităților educative**, precum și formarea unei atitudini responsabile și etice față de activitatea educațională și față de mediul înconjurător. Elevii sunt încurajați să reflecteze asupra rolului educatorului sau facilitatorului de activități educative și asupra responsabilităților implicate în organizarea unor activități sigure, incluzive și stimulative.

Prin caracterul său aplicativ, disciplina susține formarea competențelor de proiectare, implementare și evaluare a activităților educaționale, promovând un mediu de învățare sigur, incluziv centrat pe diversitatea nevoilor și potențialului fiecărui copil.

Jocul este considerat activitatea fundamentală a copilului, având valențe cognitive, afective, sociale și motrice. Programa susține formarea unei viziuni integrate asupra procesului educativ în educația timpurie în acord cu principiile educației timpurii centrate pe copil, incluziune și învățare activă. Acestea vizează respectarea drepturilor copilului, abordarea holistică (dezvoltare integrată), învățarea prin joc, egalitatea de șanse, abordarea inter- și multiculturală, interacțiunea activă între copil și adult, armonizarea dimensiunilor intelectuale, emoționale, sociale și fizice.

De asemenea, disciplina contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale importante, precum: comunicarea eficientă și colaborarea în grup, gândirea critică și reflexivă; creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor; responsabilitatea socială și respectul față de diversitate; valorificarea mediului natural

ca resursă educațională, susținând formarea unei personalități autonome, adaptabile și capabile să răspundă eficient cerințelor complexe ale contextelor educaționale și sociale contemporane.

Activitățile propuse în cadrul disciplinei sunt orientate spre **învățare experiențială**, pun accent pe participarea activă a elevilor, pe explorare, cooperare și reflecție asupra experiențelor de învățare. Prin parcurgerea conținuturilor și realizarea activităților propuse, elevii vor dobândi cunoștințe și abilități care pot constitui o bază utilă pentru continuarea studiilor în domenii precum **pedagogia, psihologia, educația fizică, animația socio-educativă, turismul educațional sau activitățile recreative și de timp liber**.

În același timp, disciplina contribuie la formarea unor tineri capabili să organizeze și să participe responsabil la activități educative și recreative, să valorifice mediul natural în mod sustenabil și să promoveze relații bazate pe respect, cooperare și incluziune.

Elevii clasei a XI-a, din perspectiva viitoarelor cadre didactice își vor dezvolta competențe specifice necesare proiectării și implementării unor demersuri educaționale adaptate particularităților de vârstă și diversității contextelor educaționale.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Identificarea impactului jocului și a activităților în aer liber în dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copilului de la naștere la 6 ani.
– *studii de caz (Exemplificare: Analiza unor studii de caz privind utilitatea /utilizarea jocului în activități educative în etapa educației timpurii*
– *realizarea unei hărți conceptuale despre beneficiile jocului și a activităților în aer liber în educație timpurie .*
– *discuții ghidate despre experiențele personale ale elevilor cu privire la jocurile și activitățile educaționale în aer liber.*
– *analiza unor materiale audio-video educaționale despre jocuri și activitățile în aer liber.*
– *dezbatere: „Jocul – metodă de învățare sau doar activitate recreativă?”; Jocul - activitate fundamentală în formare personalității creative a preșcolarului și în formarea comportamentelor socio-emoționale și proactive*

Clasa a XI-a
– *analiza documentelor de politici educaționale (Curriculum pentru educație timpurie, Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani etc) în contextul formării profilului preșcolarului pentru integrarea în ciclul achizițiilor fundamentale*
CS 1.2 Analizarea principalelor teorii pedagogice și psihologice privind rolul jocului și a activităților în aer liber
– *elaborarea unor fișe de sinteză/infografice despre principalele teorii despre joc* – *activitate de grup pentru studierea teoriilor psiho-pedagogice despre joc și activitățile în aer liber.* – *elaborarea unui proiect privind corelarea teoriilor despre joc în acord cu stadialitatea dezvoltării copilului* – *simulare de situații educative inspirate din teoriile analizate* – *eseu reflexiv - Exemplificare„Cum influențează teoriile psiho-pedagogice proiectarea situațiilor de joc?”*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea demersurilor educaționale de joc și a activităților în aer liber, adaptate particularităților de vârstă și nivelului de dezvoltare în copilăria mică
– *activități de grup - proiectarea unui joc centrat pe nevoilor copiilor de vârstă preșcolară și antepreșcolară* – *activitate practică de creare/organizare a unui joc de rol/creatie/dramatic/senzorial/mișcare/ muzical/euritmie* – *elaborarea unei proiectări pentru un joc educativ integrat* – *simulare în clasă a jocurilor proiectate/selectate pentru perioada educației timpurii* – *completarea de fișe de feedback colegial asupra activităților de joc desfășurate în sala de grupă sau în aer liber în raport cu reperele teoretice studiate.*
CS 2.2. Elaborarea demersurilor educaționale de joc și a activităților în aer liber pentru dezvoltarea copiilor în copilăria mică
– *planificarea/organizarea unei activități educative în parc sau în curtea instituției de învățământ.* – *elaborarea unui traseu aplicativ de orientare pentru copii în curtea școlii antrenând deprinderi și abilități multiple - proiectarea unei activități de tip „treasure hunt”* – *exersarea unui joc de cooperare/joc de creație/mișcare în aer liber* – *stimularea feedbackului formativ/reflecției la copii în desfășurarea jocurilor și activităților în aer liber* – *minighid - realizarea unui plan de siguranță pentru activități outdoor a copiilor de vârstă timpurie*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea strategiilor specifice de evaluare a activităților educaționale bazate pe joc desfășurate în sala de grupă și în aer liber
– *elaborarea unei fișe de observarea și analiză a unui joc realizat în clasă, a unei activități desfășurate în aer liber* – *elaborarea unei grile de evaluare pentru activități de joc și activități desfășurate în aer liber* – *activități de reflecție/interevaluare asupra participării, susținerii de jocuri și activități în aer liber* – *analiza unor exemple de evaluare educațională specifice comportamentelor copiilor în educația timpurie* – *elaborarea unui jurnal/eseu de reflecție/proiect privind strategii de evaluare specifice educației timpurii*
CS 3.2. Analizarea impactului activităților de joc și a activităților educaționale desfășurate în aer liber asupra dezvoltării copiilor de vârstă timpurie.
– *studiu de caz privind dezvoltarea cognitivă, socială, socio-emoțională a copiilor prin participarea/implicarea în jocuri și activități educaționale outdoor* – *microcercetare - Interviuri cu participanți la activități de joc și activități educaționale outdoor (colectare feedback de la antepreșcolari/preșcolari sau cadre didactice din educația timpurie)*

Clasa a XI-a
– *activitate de grup- analiza rezultatelor/impactului unui joc educativ sau a unei activități educaționale desfășurate în aer liber asupra comportamentelor/personalității copiilor* – *realizarea unei cercetări privind evaluarea impactului jocurilor și activităților în aer liber cu prezentare utilizând aplicații digitale (Padlet, Canva etc.)* – *discuții reflexive asupra impactul jocurilor și activităților în aer liber asupra dezvoltării cognitive socio-relațional afective a copiilor în perioada timpurie*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru dezvoltare/învățare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Selectarea resurselor educaționale în concordanță cu specificitatea vârstei pentru organizarea jocurilor și a activităților educative în aer liber
– *identificarea unor resurse materiale necesare desfășurării de jocuri și activități în aer liber pentru vârsta timpurie* – *analiza utilității unor platforme digitale cu jocuri educative specifice perioadei timpurii.* – *crearea de seturi de materiale pentru diverse categorii de jocuri* – *prezentarea frontală a unor resurse educaționale utile desfășurării și evaluării activităților de joc și în aer liber în educația timpurie* – *evaluarea eficacității/eficienței și calității resurselor educaționale adaptate în organizarea și desfășurarea jocurilor și activităților în aer liber* – *activitate de grup - selectarea de resurse educaționale digitale/deschise în vederea consolidării unor practici didactice inovatoare în domeniul educației timpurii*
CS 4.2. Valorificarea mediului natural ca resursă educațională în organizarea activităților în aer liber și de joc.
– *identificarea de oportunități de valorificare a resurselor naturale sub forma resurselor educaționale* – *completarea de fișe de observare a mediului natural din jurul unității de învățământ ca resursă educațională* – *proiectarea de jocuri de cunoaștere/senzoriale bazate pe elemente naturale, adaptat educației timpurii* – *elaborarea structurii unei activități de explorare experiențială și descoperire în natură* – *realizarea unui ghid de bune practici pentru activități outdoor* – *proiecte de educație ecologică prin joc pentru dezvoltarea și cultivarea comportamentelor eco/ competențelor verzi* – *eseu/Proiect educațional - Promovarea formării comportamentelor pro-ecologice la preșcolari, prin integrarea experiențelor de învățare în mediul natural și valorificarea principiilor educației pentru dezvoltare durabilă, în vederea dezvoltării responsabilității față de mediu și a unei atitudini active și conștiente în raport cu resursele naturale*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XI-a
CS 5.1. Utilizarea tehnicilor de comunicare eficientă în organizarea și desfășurarea activităților de joc
– *jocuri de rol pentru exersarea comunicării eficiente în activități educative de joc indoor sau outdoor* – *simularea unor situații de conflict și tehnici de gestionare a acestora în jocul copiilor de vârstă timpurie* – *activități de exersare a unei comunicări eficiente la preșcolari* – *analiza de grupă - indicatorii de analiză a unei ascultări eficiente la vârsta timpurie* – *analiza unor situații de comunicare problematică și a modalităților de soluționare* – *poster educational - elaborarea regulilor de comunicare eficientă în echipă/în grupă/microgrup*
CS 5.2. Promovarea unui climat educațional incluziv prin organizarea activităților de cooperare și participare activă
– *activitate de grup - adaptarea unui joc pentru participanți cu nevoi educaționale diferite* – *elaborarea și simularea de jocuri de cooperare și încredere adaptate educației timpurii* – *eseu reflexiv sau discuții despre diversitate, respect și responsabilitate în cadrul jocurilor și activităților în aer liber la vârsta timpurie*

Clasa a XI-a
– *analiza unor exemple de bune practici de incluziune în educația timpurie* – *realizarea unui cod de conduită pentru activități de grup indoor sau outdoor* – *fișă de descriere/ Infografic - Exemple de jocuri de intercunoaștere, interrelaționare, colaborare etc. pentru reducerea comportamentelor perturbatoare*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XI-a
CS 6.1. Identificarea principiilor etice în organizarea și desfășurarea jocurilor și a activităților în aer liber
– *analiza unor dileme etice din activități educative din educația timpurie* – *dezbatere: responsabilitatea cadrului didactic în organizarea și desfășurarea activităților outdoor.în educația timpurie* – *elaborarea unui set de principii etice pentru organizarea activităților/ jocurilor la vârsta timpurie.* – *studiu de caz privind situații problematice /comportamente inadecvate* – *reflecție scrisă asupra rolului cadrului didactic în organizarea și desfășurarea activităților de joc și în activităților în aer liber* – *exemplificări de jocuri de dezvoltare socio-emoțională a copilului și impactul acestora pentru construirea un climat educațional pozitiv*
CS 6.2. Explorarea oportunităților de dezvoltare personală și profesională în domeniul educației și al activităților socio-educative
– *simularea unor situații educaționale (organizarea unui joc, gestionarea unui grup) și reflecții- Joc de rol ”În rol de educator!”* – *întâlnire cu un profesor pedagog/educatoare/ interviu - invitați sau vizionarea unor materiale cu profesioniști din domeniu; formularea de întrebări și extragerea concluziilor* – *activitate de documentare – ”profesii în educație ”- caracterizarea etică, profesională a profesiilor din domeniul educației timpurii (educator, educator puericultor);realizarea unui poster sau prezentări* – *portofoliul personal (colectarea activităților realizate și includerea reflecțiilor și planului de dezvoltare personală/individuală* – *dezbatere (dezvoltarea gândirii critice)– „De ce să aleg o carieră în educație?”argumente pro și contra* – *realizarea unui portofoliu de competențe personale și profesionale.* – *prezentarea unor proiecte de voluntariat educațional cu impact.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Noțiuni introductive despre joc și activități în aer liber	1. Conceptul de joc în educație, activități în aer liber: definiții, caracteristici, funcții. 2. Tipologia jocurilor (simbolic, de creație, didactic, de mișcare, cooperare, de educație pentru mediu, democrație, antreprenoriat, etc). Descriere și structură. 3. Jocul ca metodă/formă/mijloc/procedeu didactic. 4. Tipuri de activități în aer liber specifice educației timpurii (jocuri de orientare și explorare, jocuri de cooperare etc.) 5. Teorii despre joc. 6. Rolul jocului în dezvoltarea cognitivă - teoria dezvoltării cognitive (J. Piaget), 7. Rolul jocului în dezvoltarea socio-emoțională teoria socio-culturală (Vygotsky), 8. Jocul ca metodă de învățare experiențială - teoria învățării prin experiență (D. Kolb), 9. Pedagogia activă și învățarea prin joc

Domenii de conținut	Conținuturi
10. Evaluarea și impactul jocului și a activităților în aer liber în educația timpurie	1. Specificul evaluării în educația timpurie 2. Strategii de evaluare utilizate în educația timpurie 3. Evaluarea activităților de joc și activităților în aer liber 4. Impactul jocului și activităților în aer liber asupra motivației și colaborării 5. Adaptarea activităților educative pe baza evaluării. Utilizarea feedback-ului constructiv și a reflecției pedagogice. 6. Indicatori și dimensiuni ale dezvoltării copilului prin joc și activități în aer liber
III. Resurse și mijloace educaționale	1. Resurse educaționale utilizate în joc și activitățile în aer liber. Concept, caracteristici și criterii de selecție. 2. Resurse digitale specifice jocurilor în educația timpurie 3. Dezvoltare/învățare de tip outdoor 4. Modalități de valorificarea mediului natural în activitățile de joc 5. Conceptul de sustenabilitate și responsabilitate față de mediu în activitățile outdoor
IV. Strategii de comunicare și incluziune în educația timpurie	1. Comunicarea educațională. Concept și caracteristici în educația timpurie. 2. Rolul educatorului/facilitatorului în comunicare și construirea unui mediu incluziv. 3. Ascultarea activă și feedback-ul constructiv în comunicare eficientă. 4. Gestionarea conflictelor prin joc. 5. Specificul mediului educațional incluziv și de siguranță emoțională în activitățile de joc. 6. Adaptarea jocurilor la caracteristicile dezvoltării copilului și a comunicării. 7. Respectarea diversității culturale, etnice etc., în activitățile de joc și activitățile desfășurate în aer liber.
V. Valențe etice în gestionarea jocurilor și a activităților în aer liber	1. Etica profesională în educație. Concept, caracteristici și responsabilitatea cadrului didactic. 2. Principii de etică profesională în educație. Respectul și integritatea profesională 3. Siguranța și securitatea copiilor în activitățile outdoor și indoor. 4. Voluntariatul și experiența practică în organizarea jocului și a activităților în aer liber 5. Dezvoltarea profesională în cariera didactică și redimensionarea competențelor necesare profesiilor didactice

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber*** deține un caracter activ-participativ și experiențial. Accentul se pune pe implicarea directă a elevilor în activități de explorare, experimentare și reflecție asupra experiențelor de învățare.

Se recomandă aplicarea unor strategii activ-participative, care să stimuleze interesul elevilor și să faciliteze dezvoltarea competențelor prevăzute în programă.Printre metodele și strategiile didactice recomandate se numără:

- învățarea prin joc, ca metodă centrală a disciplinei;
- învățarea experiențială, prin participarea directă la activități practice;
- studiul de caz, pentru analiza unor situații educaționale reale;
- dezbaterea și discuția ghidată, pentru dezvoltarea gândirii critice;

- lucrul în echipă, pentru dezvoltarea competențelor sociale;
- jocurile de rol și simulările, pentru exersarea comunicării și gestionării situațiilor educaționale;
- metoda proiectului, prin realizarea unor activități educative sau jocuri create de elevi;
- observația sistematică, pentru analizarea comportamentelor și interacțiunilor din timpul jocurilor.

Se recomandă, de asemenea, organizarea unor activități în afara sălii de clasă, precum: activități în curtea școlii; activități în parc sau în spații naturale; jocuri de orientare și explorare, activități de cooperare și team-building. Profesorul are rolul de **facilitator al învățării**, sprijinind elevii în: formularea ideilor și reflecțiilor personale; analizarea experiențelor de învățare; dezvoltarea unei atitudini responsabile și etice, integrarea învățării bazate pe proiecte și probleme autentice, precum și utilizarea strategiilor de învățare colaborativă și socio-emoțională, în vederea dezvoltării competențelor de cooperare, empatie și autoreglare.

Este important ca activitățile propuse să fie **adaptate nivelului de dezvoltare al copii**, să promoveze **incluziunea și respectul față de diversitate** și să asigure **condiții de siguranță** în desfășurarea activităților outdoor. De asemenea, pot fi utilizate **resurse educaționale variate**, precum: materiale pentru jocuri (mingi, jaloane, cartonașe, hărți); platforme digitale educaționale; materiale video educaționale; resurse naturale din mediul înconjurător. Aceste activități pot fi valorificate și în scopul educației pentru dezvoltare durabilă, prin formarea unor comportamente responsabile față de mediu și prin utilizarea mediului natural ca resursă educațională autentică.

Evaluarea în cadrul disciplinei **Psihopedagogia jocului și elemente de educație în aer liber** are un caracter predominant **formativ**, fiind orientată spre monitorizarea progresului elevilor și sprijinirea dezvoltării competențelor acestora. Se recomandă utilizarea unor metode de evaluare variate, care să valorifice atât activitatea individuală, cât și cea de grup. Printre modalitățile de evaluare se pot regăsi:

Observarea sistematică și feedback formativ/constructiv Profesorul poate observa modul în care elevii participă la activități de joc, la activități de grup sau la activități outdoor, urmărind: implicarea în activitate; respectarea regulilor; cooperarea cu ceilalți; capacitatea de comunicare, manifestarea atitudinilor în învățare.

Proiecte individuale sau de grup. Elevii pot realiza proiecte precum: proiectarea unui joc educativ; organizarea unei activități outdoor; elaborarea unui ghid de jocuri pentru diferite grupe de vârstă.

Autoevaluarea și evaluarea între colegi. Elevii pot reflecta asupra propriei activități și pot oferi feedback colegilor, utilizând criterii stabilite împreună cu profesorul.

Studiu individual/Prezentări și demonstrații practice. Elevii pot prezenta sau demonstra jocurile și activitățile proiectate, explicând: obiectivele activității; regulile jocului; beneficiile educative.

Reflecții personale/Jurnalul reflexiv Elevii pot ține un jurnal în care să noteze: experiențele trăite în timpul activităților; dificultățile întâmpinate; rezolvarea situațiilor problematice, rezultate ale învățării.

Portofoliul elevului. Portofoliul poate include: fișe de proiect pentru jocuri educative; reflecții personale asupra activităților realizate; planuri de activități outdoor; materiale create în cadrul orelor, RED-uri.

Evaluarea formativă trebuie să pună accent pe: creativitatea elevilor; capacitatea de colaborare. responsabilitatea în organizarea activităților, capacitatea de analiză și reflecție, atitudini în învățare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- *Agenda 2030 pentru Educație Durabilă*. (2015). *Un viitor durabil al Europei*, Organizația pentru Națiunile Unite.
- Albulescu, I., & Catalano, H. (coord.). (2019). Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II. București: Editura Didactica Publishing House

- Bennett, J. (2005). Curriculum issues in national policy-making. *European Early Childhood Education Research Journal, 13*(2), pp. 5-23, Regăsit la: http://www.eecera.org/ [18.01.2013] 10
- Boeren E. (2019). Understanding Sustainable Development Goal (SDG) 4 on "quality education" from micro, meso and macro perspectives. *Int. Rev. Educ. 65,* 277–294. 10.1007/s11159-019-09772-7 – DOI.
- Benítez-Lugo M. L., Pinero-Pinto E., Leon-Larios F., Medrano-Sánchez E. M., de-la-Casa-Almeida M., Suarez-Serrano C. (2021). Inclusive design in the field of education from the paradigm of early intervention. *Children, 8*:474. 10.3390/children8060474 - DOI - PMC – PubMed.
- Bocoş, M. (2008). *Didactica disciplinelor pedagogice*. *Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Piteşti.
- Bocoș, M., (2017). *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*. ediția a IV-a revizuită, Editura Paralela 45, Pitești.
- Bocoș M.-D., Răduț-Taciu R., Chiș O. (2015). *Tratat de Management educațional pentru învățământul primar și preșcolar*. Pitești, Editura Paralela 45.
- Bocoş, M.-D. (coord.), Răduţ-Taciu, R., Stan, C. (2016), *Dicționar praxiologic de pedagogie*. Volumul II: E-H, Editura Paralela 45, Pitești.
- Bocoş, M.-D. (coord.), Răduţ-Taciu, R., Stan, C. (2017), *Dicționar praxiologic de pedagogie*. Volumul III: I-L, Editura Paralela 45, Pitesti.
- Bocoş, M.-D. (coord.), Răduţ-Taciu, R., Stan, C., Chiş, O., Andronache, D.-C. (2016), *Dicționar praxiologic de pedagogie. Volumul I: A-D*, Editura Paralela 45, Pitești.
- Bocoș, M., Jucan, D., (2016), *Fundamentele Pedagogiei. Teoria si metodologia curriculumului: repere și instrumente pentru formarea profesorilor*, ediția a IV-a, Editura Paralela 45, Pitești.
- Brănişteanu, R., Bocoş, M. (2012), Finalităţi ale educaţiei socio-emoţionale în curriculum preşcolar românesc – abordări diacronice, în *Perspective operaționale în educația preuniversitară din România*, coord. M. Bocoş, I. Albulescu, H. Catalano, R. Brănişteanu, R., Editura Grinta, Cluj-Napoca, p. 111–114.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (2019). Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (coord.). (2022). Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (coord.). (2022). Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (coord.). (2024). Educația timpurie digitală. Cadre teoretice și aplicative. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (coord.). (2025). Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune. București: Editura Didactica Publishing House.
- Ciolan L. (2009). *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Editura Universității București.
- Ciolan, L.E. (2006), *Dezvoltarea educației timpurii. Aplicații privind managementul proiectelor*. Editura Universității București.
- Convenția asupra Drepturilor Copilului (1989). Adunarea Generala a Națiunilor Unite
- Congresul Național al Educației. (2013). *Acces la educație timpurie de calitate*, București
- Commission européenne, Direction générale de l'éducation, de la jeunesse, du sport et de la culture, *Early childhood education and care : how to recruit, train and motivate well-qualified staff : final report*, Publications Office, 2021, **https://data.europa.eu/doi/10.2766/489043**
- *Curriculum pentru educația timpurie*. (2019). Anexă la OMEN nr. 4694/ 02.08.2019 privind aprobarea Curriculumului pentru educaţia timpurie, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 686 bis/ 20.08.2019.
- Declarația adoptată la Geneva privind drepturile copilului. (1924).
- Declarația de la Bologna. (1999). Comisia Europeană.
- Declarația de la Copenhaga. (2002). Comisia Europeană.

- Declarația de la Salamanca, (1994). Conferința mondială, *Acces și calitate*, Spania.
- Declarația *Forumului European pentru* familie și Copil. (1998). Atena.
- Deng L. B. (2003). *Education in Southern Sudan: Wars, Status and Challenges of Achieving Education for All Goals*. Available online at: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146759
- Early Childhood Care for Developement – *Broshure ECCD*. (2014).
- Early childhood education and care (ECEC). (2011). since the 1992 Recommendations on Child Care.
- Early Childhood Education and Care. (2006). *Starting Strong I, II*.
- Eberhardt, A., & Heinz, M. (2017). *Walk little, look lots: Tuning into teachers' action research rhythm. Studying Teacher Education, 13* (1), 36–51.
- Educație incluzivă la grădiniță. (2009). UNICEF.
- European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *Toolkit for inclusive early childhood education and care – Providing high quality education and care to all young children*, Publications Office, 2021, **https://data.europa.eu/doi/10.2766/399018**
- European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *ET2020 working group – Early childhood education and care – Final report*, Publications Office, 2021, **https://data.europa.eu/doi/10.2766/857178**
- Early Childhood Care for Developement – *Broshure ECCD*. (2014).
- Early childhood education and care (ECEC). (2011). since the 1992 Recommendations on Child Care.
- Early Childhood Education and Care. (2006). *Starting Strong I, II*.
- Eberhardt, A., & Heinz, M. (2017). *Walk little, look lots: Tuning into teachers' action research rhythm. Studying Teacher Education, 13* (1), 36–51.
- Educație incluzivă la grădiniță. (2009). UNICEF.
- Glava, A., Glava, C., (2002). *Introducere în pedagogia preşcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.L., (2009), *Educația timpurie*- Ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar, Editura Paralela 45, Pitești.
- Global Movement for Children. (2002).
- Kelemen, G. (2019). *Psihopedagia Jocului*, ediția a II-a revizuită, Editura Universității "Aurel Vlaicu", ISBN 036-035-328-830-2.
- Kelemen, G. (2020). Developing early childhood education competences (Early childhood education and care, ECEC). *Educația Plus*, *27*(2), 304–312.
- Kelemen, G., & Dalia, I. (2018). Kindergarten and family together for the education of authonomy of pre-school children. *Journal Plus Education*, *20*(2), 267–278.
- Muste, D., (2020). *Stimularea motivației învățării la elevi, prin intermediul unui program educaţional specific*, ediția a II-a, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Muste, D.,Jucan D.,(2022). Proiectarea didactica în învățământul preșcolar. *Modele practice actuale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Redeș, A., Rad, D., Roman, A., Bocoș, M., Chiș, O., Langa, C., Roman, D., Mara, D., Mara, E.-L., Costin, A., Coșarbă, E., Baciu, C. (2023). The Effect of the Organizational Climate on the Integrative-Qualitative Intentional Behavior in Romanian Preschool Education – a Top-Down Perspective. *Behavioral Sciences, 13*(4)*,* 342, https://doi.org/10.3390/bs13040342.
- Redeș, A., Rad, D., Roman, A., Egerău, A., Balaș, E., Theorizing an integrative-qualitative intentional behavior model in romanian preschool teachers for SDG4 (equal access to quality pre-primary education), Journal Plus Education, Vol. XXX, no*1*/2022 p.79–89.
- Ministerul Educației. (2024). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. București.
- Ministerul Educației. (2019). Curriculum pentru educația timpurie. Aprobat prin OMEN nr. 4694/02.08.2019. București.

Capitole dedicate explicit jocului, educației timpurii, digitalului și dezvoltării socio-emoționale

- Catalano, H. (2012). Dezvoltarea abilităților socio-emoționale prin intermediul jocului simbolic în educația timpurie. În M. Bocoș, I. Albulescu, H. Catalano & R. Brănișteanu (coord.), Perspective operaționale în educația preuniversitară din România (pp. 21-23). Cluj-Napoca: Editura Grinta.
- Catalano, H. (2013). O analiză a jocului dramatizare ca variantă a jocului de creație. În V. Chiș, O. Chiș, E. Someșan & I. Trifan (coord.), Educație și instrucție în școala contemporană (pp. 122-127). Târgu Mureș: Editura Nico.
- Catalano, H., & Brănișteanu, R. (2019). Jocurile de stimulare a gândirii, a imaginației și a creativității. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Catalano, H., & Răileanu, D. (2019). Jocul – principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță. În I. Albulescu & H. Catalano (coord.), *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H. (2019). Jocul liber. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Catalano, H. (2020). Dimensiunea ludică a activităților specifice alternativei Step by Step. În I. Albulescu & H. Catalano (coord.), volum publicat la Editura Didactica Publishing House, București.
- Catalano, H. (2022). Jocul – o abordare diacronică și polisemantică. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H. (2022). Jocul ca proces de mediere între învățare și libertate. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H. (2022). Dimensiunile jocului în primul an de viață și în perioada antepreșcolarității/preșcolarității. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Mestic, G., & Catalano, H. (2022). Strategii de utilizare a tehnologiilor în educația timpurie antepreșcolară. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic. București: Editura Didactica Publishing House.
- Ani-Rus, A., Catalano, C., & Catalano, H. (2024). Riscurile, consecințele și beneficiile utilizării tehnologiilor digitale la vârstele timpurii. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Educația timpurie digitală. Cadre teoretice și aplicative. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., & Rus, A. (2025). Dimensiuni conceptuale și aplicative ale jocului în educația timpurie. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H., Mestic, G., & Ani-Rus, A. (2025). Strategii didactice specifice educației timpurii. Abordare sistemică. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune. București: Editura

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Chițu Larisa	Prof.	Colegiul Național „Preparandia -Dimitrie Țichindeal”
Cojocariu Roxana	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva”, Timișoara
Ciolan Laura Elena	Conf.univ. dr.	Universitatea din București-Facultate de Psihologie și Științele Educației
Redeș Diana Adela	Lect. Univ. Dr.	Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad- Facultatea Științe ale Educației , Psihologie și Asistență Socială

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 34

Programa școlară
pentru disciplina

Educație în aer liber

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 34
Programa școlară pentru disciplina Educație în aer liber clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Educație în aer liber*** se adresează elevilor clasei a XI-a din cadrul filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale, și are ca scop dezvoltarea competențelor pedagogice fundamentale privind proiectarea, organizarea și evaluarea activităților educaționale desfășurate în mediul natural, valorificând specificul educației outdoor ca formă de învățare experiențială.

Programa contribuie la formarea unei perspective integrate asupra dezvoltării umane, prin promovarea învățării active, a reflecției critice și a responsabilității profesionale în utilizarea mediului natural ca resursă educațională.În acord cu tendințele educaționale actuale, disciplina integrează principiile educației pentru dezvoltare durabilă și ale educației ecologice, contribuind la formarea competențelor verzi și a unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător

Programa disciplinei „Educație în aer liber" este elaborată în acord cu principiile și specificul educației outdoor, promovând valorificarea mediului natural ca spațiu autentic de învățare. Aceasta pune accent pe dimensiunea acțională și aplicativă a procesului educațional, prin implicarea directă a elevilor în activități experiențiale desfășurate în aer liber, care favorizează explorarea, descoperirea și învățarea activă. Sunt valorificate de asemenea si concepte precum învățarea bazată pe natură (nature-based learning) și educația prin experiențe autentice, care susțin dezvoltarea holistică a elevilor.

Demersul curricular susține dezvoltarea competențelor de proiectare, organizare și evaluare a activităților educaționale în contexte variate, formale și nonformale, încurajând utilizarea responsabilă și creativă a resurselor naturale. Se promovează dezvoltarea competențelor de adaptabilitate și reziliență, prin implicarea în situații de învățare dinamice și variate.

În același timp, programa contribuie la formarea unei atitudini reflexive și responsabile față de mediul înconjurător, precum și la dezvoltarea unei perspective integrate asupra educației, centrată pe experiență, colaborare și dezvoltare personală. Disciplina valorifică un buget de timp de ***1 oră/săptămână,*** pe durata clasei a XI-a. Programa școlară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziția cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei.

În contextul actual al educației, caracterizat prin accent pe învățarea experiențială, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și promovarea unui stil de viață sănătos și sustenabil, educația în aer liber dobândește o importanță deosebită. Aceasta contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului, stimulând dimensiunile cognitivă, motrică, socială și emoțională. În acest sens, sunt integrate și perspective legate de starea de bine(wellbeing) și educația pentru sănătate, care susțin echilibrul fizic și emoțional al copiilor. Prin parcurgerea acestei discipline, elevii sunt sprijiniți:

- să înțeleagă rolul activităților outdoor în dezvoltarea copilului;
- să analizeze fundamentele pedagogice și psihologice ale învățării în natură;
- să proiecteze activități educaționale în aer liber adaptate diferitelor categorii de beneficiari;
- să utilizeze resursele mediului natural în mod responsabil și creativ;
- să manifeste comportamente etice și responsabile în organizarea activităților educative.

Disciplina promovează o abordare interdisciplinară și valorifică metode active de învățare, precum învățarea prin experiență, proiectul, cooperarea și reflecția critică. Totodată, contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale esențiale:

- comunicarea eficientă; colaborarea în grup;
- gândirea critică și reflexivă;
- creativitatea și rezolvarea de probleme;

- responsabilitatea socială și ecologică. Aceste competențe sunt corelate cu competențele-cheie europene, în special cele privind cetățenia activă și conștientizarea mediului.

Prin caracterul său aplicativ, disciplina susține formarea unor viitori facilitatori de învățare capabili să valorifice mediul natural în mod educativ, sigur și incluziv.

Programa promovează o abordare interdisciplinară, integrând concepte din domenii precum **psihologia educației, pedagogia, comunicarea și dezvoltarea personală**. În același timp, aceasta valorifică experiența directă a elevilor și stimulează implicarea activă a acestora în activități practice, proiecte de grup, jocuri educaționale și activități desfășurate în mediul natural. Se încurajează, de asemenea, integrarea învățării în contexte comunitare și colaborarea cu parteneri educaționali.

Activitățile propuse în cadrul disciplinei sunt orientate spre **învățare experiențială**, cultivarea stării de bine punând accent pe participarea activă a elevilor, pe explorare, cooperare și reflecție asupra experiențelor de învățare.

Prin parcurgerea conținuturilor și realizarea activităților propuse, elevii vor dobândi cunoștințe și abilități care pot constitui o bază utilă pentru continuarea studiilor în domenii precum **pedagogia, psihologia, educația fizică, animația socio-educativă, turismul educațional sau activitățile recreative și de timp liber**.

În același timp, disciplina contribuie la formarea unor tineri capabili să organizeze și să participe responsabil la activități educative și recreative, să valorifice mediul natural în mod sustenabil și să promoveze relații bazate pe respect, cooperare și incluziune.

Disciplina contribuie la formarea unor tineri capabili să organizeze și să participe responsabil la activități educative și recreative, să valorifice mediul natural în mod sustenabil și să promoveze relații bazate pe respect, cooperare și incluziune și susține formarea unei atitudini proactive și implicate în promovarea unui stil de viață sustenabil.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice relevante pentru educația în aer liber
CG2	Proiectează activități educaționale în aer liber, adaptate nevoilor diferitelor categorii de educabili
CG3	Evaluează activități educaționale desfășurate în aer liber, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resursele naturale și educaționale în organizarea activităților outdoor
CG5	Comunică eficient în contexte educaționale, promovând un climat incluziv și sigur
CG6	Analizează critic rolul și responsabilitatea profesională în organizarea activităților educaționale în aer liber

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice relevante pentru educația în aer liber

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizarea rolului și impactului activităților desfășurate în aer liber asupra dezvoltării cognitive, socio-emoționale și comportamentale a copilului, prin raportare la contexte educaționale variate
- *analiza unor studii de caz privind impactul activităților în aer liber asupra dezvoltării globale a elevilor* - *realizarea unei hărți conceptuale privind beneficiile educației în aer liber (cognitiv, social, emoțional)* - *dezbatere argumentativă: „Educația outdoor – necesitate sau alternativă educațională?”*

Clasa a XI-a
- *jurnal reflexiv: descrierea și interpretarea unei experiențe personale de învățare în aer liber* - *analiza unor materiale video/documentare și extragerea ideilor principale* - *activitate de tip „ ” cu postere tematice despre beneficiile educației outdoor*
CS 1.2 Interpretarea critică a principalelor teorii pedagogice și psihologice relevante pentru educația în aer liber, prin corelarea acestora cu situații concrete de învățare
- *elaborarea unor fișe de sinteză pentru teoriile învățării* - *realizarea și prezentarea unei abordări comparative între teorii (principii, aplicabilitate outdoor)* - *studiu de caz: aplicarea unei teorii a învățării într-o activitate outdoor concretă* - *eseu argumentativ privind relevanța învățării experiențiale* - *joc de rol: „ești profesor și aplici teoria X într-o activitate în natură”* - *crearea unui poster/infografic despre o teorie pedagogică*

CG 2 - Proiectează activități educaționale în aer liber, adaptate nevoilor diferitelor categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 2.1. Proiectarea de activități educaționale în aer liber adaptate particularităților de vârstă, intereselor și nevoilor diverse ale beneficiarilor, respectând principii pedagogice
- *proiectarea unui joc de mișcare pentru elevi de diferite vârste* - *elaborarea unei fișe de proiect didactic pentru o activitate outdoor* - *activitate de grup: crearea unui set de jocuri de cooperare* - *simularea activității proiectate în curtea școlii* - *feedback colegial pe baza unei grile de evaluare* - *adaptarea unei activități pentru copii cu nevoi diverse*
CS 2.2. Organizarea unor demersuri educaționale în aer liber, integrând elemente de planificare, management al resurselor și siguranța participanților
- *planificarea unei activități educaționale într-un parc sau spațiu natural* - *proiectarea unui traseu aplicativ cu sarcini de explorare și investigare (tip „treasure hunt”)* - *elaborarea unui plan de siguranță pentru activități outdoor* - *simularea organizării unui grup de participanți în activități de tip outdoor* - *identificarea riscurilor și propunerea de soluții* - *realizarea unei liste de resurse și materiale necesare*

CG 3 - Evaluează activități educaționale desfășurate în aer liber, pentru diferite categorii de educabili.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea unor metode și instrumente de evaluare specifice activităților în aer liber, în vederea monitorizării progresului și a performanței elevilor/copiilor
- *elaborarea unei fișe de observare pentru activități outdoor* - *crearea unei rubrici de evaluare a participării elevilor* - *simularea unui proces de evaluare a resurselor implicate în timpul unei activități* - *activități de autoevaluare și evaluare între colegi în aplicare abilităților de proiectare și organizare a activităților în aer liber* - *analiza critică unor modele de instrumente de evaluare* - *construirea unui chestionar de feedback pentru participanții educației în aer liber*
CS 3.2. Analizarea critică a impactului activităților educaționale în aer liber asupra dezvoltării beneficiarilor, utilizând demersuri reflexive și instrumente specifice
- *realizarea unui raport scurt de evaluare asupra impactului unei activități de tip outdoor* - *analiza unui studiu de caz privind nevoia și impactul unei activități outdoor* - *discuții reflexive în grup despre rezultatele activităților* - *completarea unui jurnal de reflecție* - *identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit*

Clasa a XI-a
- *prezentarea concluziilor în fața clasei*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resursele naturale și educaționale în organizarea activităților outdoor

Clasa a XI-a
CS 4.1. Selectarea argumentată a resurselor educaționale adecvate desfășurării activităților în aer liber.
- *inventarierea materialelor necesare unei activități outdoor* - *analiza diferitelor tipuri de resurse educaționale* - *alegerea resurselor potrivite pentru un scenariu dat* - *crearea unor materiale didactice din elemente naturale* - *activitate de grup: „kit-ul educatorului outdoor”* - *evaluarea eficienței și relevanței resurselor utilizate* - *e-portofoliu: „Teorii ale învățării aplicate în educația în aer liber”(dezvoltarea competențelor digitale și a învățării autonome în utilizarea de aplicații online: Genially, Plickers, Birmoji Classroom,Blooket, ClassTools.net,etc)*
CS 4.2.. Valorificarea creativă și responsabilă a mediului natural ca resursă educațională, în acord cu principiile sustenabilității.
- *proiectarea unei activități bazate pe elemente-resursă din natură* - *activitate de explorare (observarea mediului)* - *jocuri de descoperire a elementelor naturale* - *elaborarea unui ghid de bune practici ecologice* - *proiect de educație ecologică* - *activitate de tip „învățare prin descoperire” în natură*

CG 5 - Comunică eficient în contexte educaționale, promovând un climat incluziv și sigur

Clasa a XI-a
CS 5.1. Aplicarea strategiilor de comunicare eficientă și asertivă în contexte educaționale în aer liber
- *jocuri de rol pentru exersarea comunicării educaționale (de grup, colaborativă, nonverbală)* - *exerciții de ascultare activă* - *simularea gestionării conflictelor* - *analiza unor situații de comunicare ineficientă* - *activități de feedback constructiv* - *exerciții de comunicare asertivă*
CS 5.2. Promovarea unui climat educațional incluziv, prin adaptarea activităților și facilitarea cooperării între participanți
- *adaptarea unei activități pentru elevi cu nevoi diferite* - *organizarea unor jocuri de cooperare* - *elaborarea unui cod de conduită pentru activități outdoor* - *studiu de caz privind incluziunea* - *activitate de grup: „toți participă”* - *analiza barierelor de participare și soluții*

CG 6 - Analizează critic rolul și responsabilitatea profesională în organizarea activităților educaționale în aer liber

Clasa a XI-a
CS 6.1. Analizarea principiilor etice specifice organizării activităților educaționale în aer liber
- *analiza unor dileme etice din activități outdoor* - *dezbatere pe teme de responsabilitate profesională* - *studiu de caz privind siguranța participanților* - *realizarea unui cod etic al educatorului outdoor* - *reflecții scrise asupra responsabilității educatorului*

Clasa a XI-a
- *joc de rol: luarea deciziilor în situații-problemă /dificile*
CS 6.2. Proiectarea unui parcurs de dezvoltare personală și profesională în domeniul educației nonformale.
– *realizarea unui portofoliu/E-portofolio* – *elaborarea unui plan de dezvoltare individual* – *interviuri cu specialiști* – *prezentarea unor oportunități de voluntariat.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Fundamente ale educației în aer liber**	● Conceptul de educație outdoor: definiții, caracteristici ● Rolul mediului natural în educație ● Tipuri de activități în aer liber ● Teorii pedagogice și psihologice relevante ● Învățarea experiențială
2. **Proiectarea activităților educaționale în aer liber**	● Tipuri de jocuri outdoor (mișcare, explorare, cooperare) ● Structura unei activități educaționale ● Organizarea și regulile activităților ● Siguranța și securitatea participanților
3. **Evaluarea activităților outdoor**	● Rolul evaluării ● Metode și instrumente (observație, rubrici, autoevaluare) ● Feedback constructiv ● Reflecția pedagogică ● Analiza impactului
4. **Resurse și educația în natură**	● Tipuri de resurse educaționale ● Materiale pentru activități outdoor ● Valorificarea mediului natural ● Responsabilitate ecologică și sustenabilitate
5. **Comunicare și incluziune în activități outdoor**	● Comunicarea educațională ● Ascultarea activă ● Gestionarea conflictelor ● Incluziunea și adaptarea activităților ● Cooperarea și empatia
6. Etică și dezvoltare profesională	● Etica în educația outdoor ● Responsabilitatea educatorului ● Siguranța participanților ● Dezvoltarea profesională ● Oportunități în domeniul educației nonformale

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul didactic este centrat pe elev și se caracterizează printr-o abordare activ-participativă și experiențială, în care învățarea se realizează prin implicare directă, explorare și reflecție. Activitățile educaționale sunt organizate astfel încât să valorifice mediul natural ca resursă autentică de învățare și să stimuleze dezvoltarea competențelor cheie.

Se recomandă utilizarea unor strategii didactice variate, precum:

- învățarea prin experiență și descoperire;
- metoda proiectului și învățarea bazată pe probleme;
- jocuri educaționale și activități ludice;
- activități de cooperare și lucru în echipă;
- reflecția ghidată și autoevaluarea.

Profesorul îndeplinește rolul de facilitator al învățării, sprijinind elevii în construirea cunoașterii, în dezvoltarea autonomiei și în asumarea responsabilității pentru propriul parcurs educațional.

Activitățile vor fi adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor și vor respecta principiile siguranței, incluziunii și accesibilității. Evaluarea are un caracter predominant formativ și urmărește progresul elevilor în raport cu competențele vizate.

Se recomandă utilizarea unor metode și instrumente variate de evaluare, precum:

- observarea sistematică a comportamentelor și performanțelor;
- portofoliul educațional;
- proiectele individuale și de grup;
- autoevaluarea și evaluarea între colegi;
- prezentările practice și demonstrațiile;
- jurnalul reflexiv.

Demersul didactic specific disciplinei valorifică conținuturile educației în aer liber, de tip outdoor prin organizarea unor situații de învățare în contexte naturale, care facilitează explorarea directă, investigarea și învățarea prin acțiune. Activitățile outdoor sunt proiectate astfel încât să susțină dezvoltarea globală a copiilor/elevilor, prin corelarea dimensiunilor cognitive, motrice, socio-emoționale și atitudinale.

Se recomandă organizarea unor activități de învățare în spații variate (curtea școlii, parcuri, arii naturale), care să permită utilizarea mediului natural ca resursă educațională și să stimuleze observarea, descoperirea și interpretarea fenomenelor din mediul înconjurător. În acest context, învățarea dobândește un caracter autentic și relevant, facilitând transferul achizițiilor în situații de viață reală.

În proiectarea activităților outdoor, elevii/viitoarele cadre didactice vor avea în vedere respectarea principiilor educației pentru dezvoltare durabilă, prin promovarea unor comportamente responsabile față de mediul natural, precum și dezvoltarea unei atitudini de grijă și respect față de resursele naturale.

Se recomandă integrarea dimensiunii socio-emoționale a învățării, prin crearea unor contexte care să favorizeze cooperarea, comunicarea și dezvoltarea relațiilor interpersonale pozitive. Activitățile în aer liber contribuie la creșterea stării de bine și la consolidarea motivației pentru învățare.

Utilizarea resurselor digitale poate completa experiențele de învățare outdoor, prin facilitarea documentării, reflecției și valorificării rezultatelor activităților desfășurate. Acestea vor fi utilizate în mod echilibrat, în complementaritate cu experiența directă în natură.

Proiectarea activităților didactice în aer liber trebuie să se realizeze astfel încât acestea să includă sarcini de investigare, observare și rezolvare de probleme, adaptate contextului natural. În acest sens, elevii sunt încurajați să formuleze ipoteze, să colecteze date din mediul înconjurător și să analizeze rezultatele obținute, dezvoltând astfel competențe de tip investigativ și gândire critică. Activitățile pot fi organizate sub forma unor trasee educaționale, ateliere tematice sau situații-problemă, care valorifică resursele mediului natural în mod creativ și funcțional.

În același timp, se recomandă valorificarea dimensiunii interdisciplinare/integrate a activităților outdoor, prin corelarea conținuturilor din domenii precum științele naturii, educația fizică, dezvoltarea personală și educația pentru mediu. Această abordare facilitează înțelegerea integrată a realității și sprijină formarea unor competențe complexe, prin transferul și aplicarea cunoștințelor în contexte

variate. Activitățile propuse vor urmări dezvoltarea capacității elevilor de a realiza conexiuni între domenii și de a utiliza achizițiile dobândite în situații reale de învățare.

În ansamblu, sugestiile metodologice susțin realizarea unui demers educațional integrat, flexibil și incluziv, care valorifică potențialul formativ al mediului natural și contribuie la dezvoltarea unor competențe transferabile, necesare adaptării la cerințele societății contemporane.

Evaluarea va pune accent pe implicarea activă, capacitatea de organizare, creativitatea, colaborarea, gândirea critică și responsabilitatea în desfășurarea activităților educaționale în aer liber.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Catalano, H., & Albulescu, I. (2019). *Didactica jocurilor*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Catalano, H., & Albulescu, I. (coord.). (2022). Pedagogia jocului și a activităților ludice. București: Editura Didactica Publishing House.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom.
- Ciolan, L. (2010). *Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Editura Polirom.
- Ciolan, L. (2014). *Pedagogie și didactică: Perspective actuale*. Editura Polirom.
- Ciolan, L., & Ciolan, L. E. (2015). *Învățarea integrată și curriculumul școlar*. Editura Universitară.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom.
- John Dewey (1938). *Experience and education*. Macmillan.
- David A. Kolb (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Louv, R. (2008). *Last child in the woods*. Algonquin Books.
- Neacșu, I. (2010). *Instruire și învățare*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Jean Piaget (1972). *Psihologia copilului*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Redeș, A. (2016). The development of students' key competences and transversal skills through practical activities. *Journal Plus Education, 14*(1), 325–331.
- Redeș, A. (2017). Collaborative learning and teaching in practice. *Journal Plus Education, 15*(2), 334–345.
- Redeș, A. (2024). *Abordări curriculare în educația timpurie incluzivă și de calitate: Implicații ale modelului comportamentului intențional integrativ-calitativ*. Editura Presa Universitară Clujeană.
- UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. UNESCO.
- Bocoș, M.-D. (2013). Instruirea interactivă: repere pentru reflecție și acțiune. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Bocoș, M.-D., & Jucan, D. (2017). Teoria și metodologia instruirii. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Lev S. Vygotsky (1978). *Mind in society*. Harvard University Press.
- Iucu, R. B. (2018). Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. Iași: Polirom.

Capitole dedicate explicit jocului, educației timpurii, digitalului și dezvoltării socio-emoționale

- Catalano, H. (2013). *O analiză a jocului dramatizare ca variantă a jocului de creație*. În V. Chiș, O. Chiș, E. Someșan & I. Trifan (coord.), Educație și instrucție în școala contemporană (pp. 122-127). Târgu Mureș: Editura Nico.
- Catalano, H., & Brănișteanu, R. (2019*). Jocurile de stimulare a gândirii, a imaginației și a creativității*. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.

- Catalano, H., & Răileanu, D. (2019). *Jocul – principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță.* În I. Albulescu & H. Catalano (coord.), Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar. București: Editura Didactica Publishing House.
- Catalano, H. (2019). *Jocul liber*. În H. Catalano & I. Albulescu (coord.), Didactica jocurilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Chițu Larisa	Prof.	Colegiul Național „Preparandia -Dimitrie Țichindeal”
Cojocariu Roxana	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva”, Timișoara
Ciolan Laura Elena	Conf.univ. dr.	Universitatea din București-Facultate de Psihologie și Științele Educației
Redeș Diana Adela	Lect. Univ. Dr.	Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad- Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	Centrul Naționale pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 35

Programa școlară
pentru disciplina

Practica pedagogică

Clasele a XI-a și a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 35
Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

● *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Practica pedagogică este inclusă în filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea *Educație timpurie* și reprezintă o componentă esențială a setului de discipline psihopedagogice și metodice. Aceasta marchează pentru elevii din clasele a XI-a și a XII-a pregătirea de specialitate, facilitând interacțiuni directe cu ansamblul serviciilor și intervențiilor educaționale, destinate copiilor în intervalul de vârstă de la naștere la 6 ani. Implicarea în activitățile de practică pedagogică vine în acord cu așteptările exprimate față de absolvenții diferitelor niveluri de studiu, prin raportare la cerințele sociale, la finalitățile generale ale învățământului și la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor, fundamentate pe cele opt competențele cheie europene.

De asemenea, practica pedagogică, desfășurată în mod sistematic, asigură premisele dezvoltării competențelor profesionale (psihopedagogice, didactice, psihosociale și de relaționare, de management al carierei) și acumulării de experiență didactică relevantă în domeniul educației timpurii.

În elaborarea programei au fost valorificate drept repere, următoarele:

● profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru educație timpurie (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);

● profilul de formare al absolventului de liceu (2023);

● elementele de proiectare curriculară specifice *Curriculumului pentru educație timpurie* (2019);

● prevederi ale *Legii învățământului preuniversitar nr* 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului instructiv-educativ, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali;

● prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice a copiilor;

● cercetările recente din domeniul educației timpurii;

● ghiduri de practică/documente curriculare care acoperă problematică formării profesioniștilor în educația timpurie.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **patru ore pe săptămână**.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializarea *Educație timpurie*.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor, sunt structurate gradual şi coerent, vizând: specificul instituțiilor destinate îngrijirii și educației timpurii, analiza intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță, planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță, reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică

Activitățile de învățare recomandate promovează metode activ-participative şi experienţiale, precum studiul de caz, simularea, jocul de rol, jurnalul reflexiv, activitățile de tip colaborativ şi reflecția individuală și de grup, asigurând transferul achizițiilor teoretice în contexte autentice, de practică educațională.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Practica pedagogică a elevilor din **ciclul superior al liceului,** regăsită în acte normative recente, prezintă următoarele forme de organizare: ***practica pedagogică curentă*** derulată cu colectivul de elevi pe grupe, desfăşurându-se în decursul unei zile pe săptămână, sub îndrumarea profesorului coordonator, a profesorilor metodişti şi a profesorilor/educatorilor mentori din grădinițele și creșele de aplicație; ***practica pedagogică individuală*** ca forma de organizare a practicii la decizia şcolii, are rol remedial, recuperatoriu şi de suport; ***practica pedagogică comasată***, derulată compact, pe parcursul a două săptămâni de școală, în clasa a XI-a, respectiv a XII-a, sub îndrumarea profesorului coordonator de practică și a profesorilor/educatorilor mentori din grădinițele și creșele de aplicație.

Formele de desfășurare ale practicii pedagogice din ciclul superior al liceului sunt descrise conform *Regulamentul - Cadrul de Organizare și Funcționare a Învățământului Preuniversitar Pedagogic*.

În elaborarea programei s-a avut în vedere posibilitatea utilizării flexibile a timpului alocat disciplinei, astfel încât un procent de până la 25% din totalul orelor să poată fi destinat activităților de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, precum și realizării transferului competențelor în situații concrete, în funcție de nevoile și interesele elevilor și de specificul grupului. Se asigură astfel respectarea *Instrucțiunii nr. 8* din 1 septembrie 2025, privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal (art. 2.).

Această programa este fundamentată pe o abordare interdisciplinară, evidențiind și valorificând conexiunile dintre componentele practice cu cele teoretice, specifice disciplinelor psihopedagogice și metodice. Accentul este pus pe activitățile de asistență/observare a activităților tematice/didactice din creșă și grădiniță, având scopul de a facilita acomodarea viitorilor specialiști în educația timpurie cu specificul procesului instructiv-educativ, cu dinamica grupelor de copii (antepreşcolari și preşcolari) și cu strategiile eficiente de management al grupei.

Prin parcurgerea acesteia se urmărește dezvoltarea capacităților esențiale de analiză, reflecție metacognitivă și adaptare proactivă la exigențele contextului educațional din creșă și grădiniță.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice.
CG2	Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun.
CG3	Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică.
CG4	Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale.
CG5	Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XI-a
CS 1.1. Interpretează particularitățile climatului psihopedagogic din instituția de educație timpurie, pe baza observării sistematice a interacțiunilor (copil–copil, educator–copil) și a modului de organizare a activităților didactice
- *realizarea unor fișe/grile de observare sistematică privind relațiile educator–copil și copil–copil, cu accent pe climatul afectiv, comunicarea didactică, cooperarea, sprijinul emoțional și gestionarea situațiilor de grup* - *participarea la activități de observare directă a momentelor de rutină, tranziție și învățare din creșă/grădiniță, urmată de formularea unor concluzii privind influența climatului psihopedagogic asupra stării de bine și a implicării copiilor* - *realizarea unor organizatori grafici / hărți conceptuale care evidențiază factorii ce influențează climatul psihopedagogic în educația timpurie: mediul educațional, stilul de comunicare, regulile grupei de copii, relațiile dintre copii, parteneriatul cu familia* - *utilizarea unor aplicații digitale (de tip Padlet, DigiPad, Jamboard, Canva, Google Slides) pentru centralizarea observațiilor și formularea de exemple de bune practici privind crearea unui climat educațional securizant și stimulativ pentru copiii de vârstă mică* - *participarea la discuții de grup / sesiuni de reflecție ghidată împreună cu profesorul coordonator de practică pentru interpretarea observațiilor și corelarea lor cu repere psihopedagogice specifice educației timpurii* - *compararea, pe baza observației, a modului de organizare a activităților didactice în diferite grupe de antepreșcolari/preșcolari, urmărind impactul organizării spațiului, al materialelor și al strategiilor cadrului didactic asupra climatului psihopedagogic* - *formularea unor propuneri de optimizare a climatului psihopedagogic în contexte concrete de practică pedagogică, având în vedere nevoile de dezvoltare ale copiilor și particularitățile colectivului de antepreșcolari/preșcolari.*
CS 1.2. Analizează diferite practici educaționale observate în mediul antepreșcolar/preșcolar, prin raportare la principiile didactice actuale și la standardele de calitate în educația timpurie
- *completarea unor grile de analiză / checklist-uri prin care elevii evaluează măsura în care tipurile de activități observate respectă principii precum centrarea pe copil, individualizarea, caracterul activ-participativ, învățarea prin joc și incluziunea* - *elaborarea unor analize comparative între diferite secvențe de activitate observate în practica pedagogică, în funcție de criterii precum: adecvarea conținutului la vârstă, varietatea strategiilor didactice, calitatea resurselor educaționale, implicarea copiilor, feedbackul oferit de educator* - *realizarea unor prezentări /postere/infografice cu exemple de practici educaționale eficiente în educația timpurie, argumentate prin raportare la standardele de calitate și la specificul dezvoltării copilului mic* - *participarea la activități de analiză a unor secvențe didactice observate sau înregistrate, pentru identificarea elementelor valoroase și a aspectelor care pot fi îmbunătățite din perspectiva calității educației timpurii* - *desfășurarea unor activități colaborative în care elevii propun, pe baza practicii observate, alternative de strategii didactice adaptate nevoilor copiilor de vârstă mică* - *corelarea practicilor observate cu documente/reglementări specifice educației timpurii și cu cerințele unui mediu educațional sigur, incluziv și stimulativ* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică în care elevii argumentează în ce măsură activitățile observate susțin dezvoltarea holistică a copilului* - *participarea la sesiuni de debriefing pedagogic alături de profesorul coordonator de practică, profesorii metodiști și profesorii mentori pentru interpretarea critică a practicilor educaționale și strategiilor observate în educația timpurie.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

Clasa a XI-a
CS 2.1. Selectează diverse strategii/abordări didactice, corelându-le cu particularitățile de vârstă ale copiilor, tipul de activitate de învățare, comportamentele vizate și specificul conținuturilor educaționale.
- *realizarea unor organizatori grafici sau scheme comparative privind strategiile didactice adecvate diferitelor categorii de activități din educația timpurie (activități de dezvoltare personală, rutine, tranziții, activități integrate, activități tematice, activități pe centre de interes, jocuri și activități liber-alese)*

Clasa a XI-a
- *prezentarea unor abordări/strategii didactice specifice pentru desfășurarea tipurilor de activități din creșă (rutine și tranziții; jocuri și activități liber-alese, activitățile tematice* - *prezentarea unor abordări/strategii didactice specifice pentru desfășurarea tipurilor de activități din grădiniță (activități pentru dezvoltare personală; jocuri și activități liber-alese; activitățile pe domenii experiențiale)* - *utilizarea unor aplicații digitale (Canva, Padlet, Google Slides etc.) pentru realizarea unor prezentări privind exemple de abordări/strategii didactice eficiente în educația timpurie* - *participarea la activități de reflecție pedagogică asupra strategiilor didactice observate în practica pedagogică, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică, profesorul metodist și profesorul mentor* - *analiza unor studii de caz pedagogice privind alegerea strategiilor didactice adecvate în funcție de comportamentele vizate din Curriculum pentru educație timpurie și de contextul educațional.*
CS 2.2. Elaborează, cu sprijin, intervenții educaționale adaptate nivelului antepreșcolar și preșcolar, valorificând curriculumul pentru educație timpurie și achizițiile învățării din disciplinele de specialitate și din trunchiul comun.
- *analizarea curriculumului pentru educația timpurie, identificând domeniile de dezvoltare, tipurile de activități și obiectivele specifice* - *elaborarea, cu sprijinul cadrului didactic, a unor proiecte de activitate sau secvențe didactice pentru grupe de antepreșcolari sau preșcolari* - *realizarea unor fișe de planificare a activităților care integrează conținuturi din diferite domenii experiențiale (limbaj și comunicare, dezvoltare socio-emoțională, activități matematice, activități artistice etc.)* - *conceperea unor materiale didactice simple sau resurse educaționale adecvate activităților proiectate (jocuri didactice, materiale vizuale, suporturi digitale)* - *realizarea unor simulări sau activități didactice în cadrul orelor de practică pedagogică, urmate de reflecții și feedback din partea profesorului coordonator* - *colaborarea în echipă pentru proiectarea unor activități integrate adaptate particularităților de vârstă ale copiilor* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile proiectate valorifică principiile curriculumului pentru educația timpurie* - *participarea la activități de evaluare și autoevaluare a intervențiilor educaționale proiectate, în raport cu obiectivele propuse și cu nevoile de dezvoltare ale copiilor.*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplică demersuri de proiectare didactică la nivel micro, ținând cont de specificațiile curriculumului pentru educația timpurie, de caracteristicile grupelor de copii și de condițiile materiale.
- *elaborarea, cu sprijinul cadrului didactic coordonator, a unor secvențe de proiectare didactică pentru activități desfășurate cu antepreșcolari sau preșcolari* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază etapele proiectării didactice în educația timpurie (stabilirea obiectivelor, selectarea strategiilor didactice, alegerea resurselor educaționale adecvate)* - *selectarea și utilizarea unor materiale didactice și resurse educaționale adecvate conținuturilor și tipurilor de activități specifice creșei și grădiniței* - *utilizarea unor aplicații digitale (ex. Google Docs, Canva, Padlet, DigiPAD) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate didactică* - *realizarea unor activități de analiză și reflecție pedagogică asupra proiectelor didactice elaborate, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică* - *revizuirea și îmbunătățirea proiectelor de activitate în funcție de feedbackul primit și de observațiile realizate în practica pedagogică.*
CS 3.2. Desfășoară activități/intervenții educaționale specifice nivelului antepreșcolar și preșcolar asigurând un mediu de învățare securizant, stimulativ și incluziv.
- *participarea la activități de practică pedagogică în creșă sau grădiniță, implicându-se în organizarea și desfășurarea unor secvențe de activitate didactică* - *realizarea unor activități didactice sau secvențe de învățare, sub îndrumarea cadrului didactic mentor* - *utilizarea unor strategii didactice interactive și ludice adecvate nivelului de dezvoltare al copiilor (jocuri didactice, activități de explorare, activități artistice)* - *organizarea mediului educațional astfel încât să asigure siguranța, confortul și participarea activă a copiilor;* - *adaptarea activităților pentru a răspunde nevoilor individuale ale copiilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale sau vulnerabilități educaționale* - *observarea și analizarea reacțiilor și comportamentelor copiilor în timpul activităților, pentru ajustarea intervenției educaționale* - *participarea la sesiuni de reflecție și debriefing pedagogic după activitățile desfășurate, împreună cu profesorul coordonator de practică*

Clasa a XI-a
- *elaborarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile realizate au contribuit la crearea unui mediu educațional stimulativ și incluziv.*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XI-a
CS 4.1. Aplică, cu sprijin, metode și instrumente de evaluare specifice domeniului educației timpurii, evidențiind rolul acestora în monitorizarea și înregistrarea progresului copiilor de vârstă mică
- *participarea la activități de observare sistematică a comportamentelor copiilor, utilizând fișe sau grile de înregistrare a progresului* - *realizarea unor exerciții de completare și interpretare a instrumentelor de evaluare folosite în activitățile educaționale din creșă sau grădiniță* - *elaborarea unor organizatori grafici, infografice sau scheme care evidențiază rolul evaluării autentice în monitorizarea dezvoltării copiilor de vârstă mică* - *analizarea unor studii de caz privind progresul copiilor, pe baza datelor colectate prin observare și evaluare* - *utilizarea unor aplicații digitale (de exemplu, Google Forms, Padlet, Canva, DigiPad etc.) pentru realizarea unor instrumente simple de colectare și organizare a datelor privind progresul copiilor* - *participarea la discuții și activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în contextul educației timpurii* - *elaborarea unor rapoarte scurte de observație pedagogică, în care elevii evidențiază progresul copiilor și factorii care influențează dezvoltarea acestora.*
CS 4.2. Interpretează rezultatele evaluării în raport cu indicatorii de comportament stabiliți, propunând modalități de optimizare/reglare a demersului educațional
- *analizarea rezultatelor evaluării copiilor, în raport cu indicatorii de dezvoltare și comportament specifici educației timpurii* - *realizarea unor activități de interpretare a datelor obținute prin observare, identificând punctele forte și dificultățile copiilor* - *elaborarea unor studii de caz sau analize scurte privind evoluția copiilor în diferite domenii de dezvoltare;* - *formularea unor propuneri de adaptare a activităților educaționale, în funcție de rezultatele evaluării și de nevoile de dezvoltare ale copiilor* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de utilizare a rezultatelor evaluării pentru îmbunătățirea activităților educaționale* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții de grup privind eficiența strategiilor educaționale utilizate* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care rezultatele evaluării pot contribui la optimizarea intervențiilor educaționale* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică pentru identificarea unor soluții de reglare a demersului didactic, în funcție de progresul observat la copii.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XI-a
CS 5.1. Analizează modul de implicare personală în activitățile educaționale realizate în cadrul practicii pedagogice, raportându-se la responsabilitățile și rolurile profesorului de educație timpurie
- *observarea și analizarea rolurilor și responsabilităților cadrului didactic în activitățile desfășurate în creșă sau grădiniță* - *realizarea unor fișe de reflecție sau autoevaluare privind modul de implicare personală în activitățile de practică pedagogică* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul profesorului de educație timpurie în organizarea și desfășurarea activităților educaționale* - *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale care evidențiază competențele și responsabilitățile profesionale ale cadrului didactic din educația timpurie* - *analizarea unor studii de caz pedagogice privind situații din activitatea educațională și modul de implicare a cadrului didactic* - *realizarea unor prezentări sau portofolii de practică pedagogică, în care elevii evidențiază activitățile la care au participat și contribuția personală;* - *participarea la sesiuni de feedback și reflecție împreună cu profesorul coordonator de practică* - *redactarea unor note reflexive sau rapoarte scurte, în care elevii analizează modul în care experiențele din practică contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale.*
C.S. 5.2. Reflectează asupra experiențelor dobândite în activitățile de practică pedagogică, identificând puncte forte și aspecte care necesită îmbunătățire în dezvoltarea competențelor profesionale

Clasa a XI-a
- *realizarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele trăite în activitățile educaționale* - *identificarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate în desfășurarea activităților pedagogice* - *elaborarea unor analize sau rapoarte reflexive privind modul în care experiențele de practică contribuie la dezvoltarea profesională* - *participarea la activități de reflecție și discuții de grup privind experiențele și învățămintele dobândite în practica pedagogică* - *realizarea unor organizatori grafici sau planuri de dezvoltare personală, care evidențiază direcțiile de îmbunătățire a competențelor profesionale* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, pe baza experiențelor observate în practica pedagogică* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ exemple de activități, reflecții personale și concluzii privind evoluția profesională* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică pentru stabilirea unor obiective de dezvoltare profesională și identificarea unor modalități de îmbunătățire a competențelor pedagogice.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Specificul instituțiilor destinate îngrijirii și educației timpurii	1.1. Legislația specifică ce reglementează funcționarea creșelor, grădinițelor și a instituțiilor cu rol de protecție a copilului de vârstă mică 1.2. Unitățile de educație timpurie: funcții, structură, modalități de organizare, activități specifice desfășurate cu antepreșcolarii/preșcolarii 1.3. Tipuri de servicii specifice unităților de educație timpurie 1.4. Rețele de sprijin pentru unitățile de educație timpurie (instituții publice sau private: Inspectoratul școlar; Centrul județean de resurse și asistență educațională; Direcția de Sănătate Publică; Serviciul public de asistență socială; Organisme private acreditate să desfășoare activități în domeniul educării și protecției copilului etc.) 1.5. Amenajarea spațiilor de învățare pentru segmentele de vârstă 0-3 și 3-6 ani.
2. Analiza intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță	2.1. Asistență la toate categoriile/tipurile de activități desfășurate în creșă (rutine și tranziții; jocuri și activități liber-alese, activitățile tematice) 2.2. Asistență la toate categoriile/tipurile de activități desfășurate în grădiniță (activități pentru dezvoltare personală; jocuri și activități liber-alese; activitățile pe domenii experiențiale) 2.3. Analiza activităților demonstrative realizate de educator/profesor de educație timpurie în creșă și grădiniță 2.4. Asistență și participare la analiza activităților didactice desfășurate de colegii din grupa de practică.
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță	3.1. Analiza documentelor curriculare specifice planificării și proiectării intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță 3.1.1. Planificarea tematică anuală pentru nivelul antepreșcolar 3.1.2. Planificarea tematică anuală pentru nivelul preșcolar 3.1.3. Proiectarea săptămânală a activităților din creșă 3.1.4. Documente specifice activității de proiectare în grădiniță (proiecte tematice; planificarea săptămânală; proiecte de activitate didactică) 3.2. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a minimum 8 activități tematice de probă în creșă 3.3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a minimum 8 activități didactice pe domenii experiențiale de probă în grădiniță 3.4. Analiza instrumentelor de monitorizare a progresului copilului de vârstă mică 3.4.1. Caietul de observații 3.4.2. Portofoliul individual și portofoliul educațional 3.4.3. Fișa pentru aprecierea progresului individual copilului înainte de intrarea în grădiniță; 3.4.4. Fișa pentru aprecierea progresului individual copilului înainte de intrarea în școală; 3.4.5. Raportul descriptiv de evaluare

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.5. Selectarea, adaptarea și elaborarea unor materiale și resurse educaționale interactive pentru copiii de vârstă mică 3.6. Implicarea în desfășurarea unor activități extrașcolare propuse de educator/profesorul de educație timpurie mentor (vizite la muzee, spectacole de teatru, serbări, excursii tematice, ateliere de creație etc.).
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Tehnici de reflecție metacognitivă și autoanaliză asupra activităților educaționale realizate în creșă și grădiniță 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare propuse asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea demersurilor didactice/educaționale. Strategii de autoevaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XII-a
CS 1.1. Argumentează eficiența organizării mediului educațional din instituțiile de educație timpurie în raport cu nevoile de dezvoltare, învățare și bunăstare ale copilului, prin analizarea modului de amenajare a spațiului educațional, a resurselor materiale și a strategiilor de organizare a activităților didactice
- *realizarea unor analize ale mediului educațional din creșă sau grădiniță, urmărind modul de organizare a spațiului, centrele de interes și accesul copiilor la materiale educaționale* - *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale privind elementele care contribuie la crearea unui mediu educațional stimulativ și securizant pentru copii* - *analizarea unor exemple de organizare a spațiului educațional în diferite grupe de antepreșcolari/preșcolari și argumentarea eficienței acestora* - *realizarea unor studii de caz sau analize reflexive privind modul în care mediul educațional influențează participarea și implicarea copiilor în diferite tipuri de activități de învățare în creșă și grădiniță* - *elaborarea unor prezentări sau infografice digitale privind bune practici în organizarea mediului educațional în în creșă și în grădiniță* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții ghidate privind rolul mediului educațional în susținerea dezvoltării holistice a copilului de vârstă mică* - *formularea unor argumente pedagogice privind eficiența organizării spațiului educațional, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *redactarea unor rapoarte de analiză a mediului educațional, evidențiind relația dintre organizarea spațiului, resursele educaționale și starea de bine copiilor de vârstă mică.*
CS 1.2. Propune soluții pedagogice pentru optimizarea climatului educațional și a colaborării dintre actorii implicați în activitatea instituției de educație timpurie, pe baza analizei relațiilor educaționale, a comunicării instituționale și a nevoilor copiilor
- *realizarea unor organizatori grafici sau scheme conceptuale privind factorii care influențează climatul educațional în educația timpurie* - *analizarea unor studii de caz care reliefează situații de colaborare eficiente între educator-părinte sau dificultăți/bariere în comunicarea dintre educatori și părinți* - *elaborarea unor broșuri digitale (în aplicații precum Fliphtml, Padlet, DigiPad etc.) care conțin strategii de comunicare și colaborare eficiente între educator și părinți* - *desfășurarea unor activități colaborative (Padlet, Jamboard, Google Slides) în care elevii propun soluții pedagogice pentru optimizarea relațiilor educaționale;* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul comunicării și colaborării în instituțiile de educație timpurie;* - *elaborarea unor proiecte sau planuri de intervenție pedagogică pentru îmbunătățirea climatului educațional;* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele observate și propun soluții de optimizare pentru activităților educaționale desfășurate în creșă și grădiniță.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectează activități educaționale pentru antepreșcolari sau preșcolari, în conformitate cu documentele curriculare și legislative în vigoare, adaptând conținuturile și strategiile didactice la particularitățile de vârstă și la contextul educațional
- *analizarea documentelor curriculare și legislative specifice educației timpurii (curriculum pentru educația timpurie, planuri și ghiduri metodologice), identificând repere pentru proiectarea activităților educaționale* - *elaborarea unor proiecte didactice pentru următoarele tipuri/categorii de activități specifice nivelului antepreșcolar (întâlnirea de dimineață, jocuri și activități liber-alese, activitățile tematice)* - *elaborarea unor proiecte didactice pentru următoarele categorii de activități specifice nivelului preșcolar (activități de dezvoltare personale, întâlnirea de dimineață, rutine și tranziții, jocuri și activități liber-alese I, activități pe domenii experiențiale, jocuri și activități liber-alese II)* - *selectarea și integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice adecvate particularităților de vârstă ale copiilor în activitățile tematice/activitățile didactice desfășurate cu antepreșcolarii / preșcolarii* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Docs, Canva, Padlet, Google Slides) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate;* - *abordarea unor strategii de co-teaching sau predarea în echipă colaborativă în cadrul practicii pedagogice comasate* - *realizarea unor activități de reflecție pedagogică și feedback privind calitatea proiectării activităților educaționale.*
CS 2.2.Aplică strategii educaționale diferențiate și individualizate pentru a răspunde diversității grupei de copii din creșă și grădiniță, valorificând corelat achizițiile învățării din disciplinele de specialitate și din trunchiul comun
- *analizarea particularităților individuale ale copiilor și a diversității grupului, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de observație privind nevoile de învățare și dezvoltare ale copiilor* - *proiectarea și aplicarea unor strategii didactice diferențiate, adaptate nivelului de dezvoltare și intereselor copiilor* - *elaborarea unor activități educaționale individualizate, care valorifică potențialul și ritmul de învățare al fiecărui copil* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de adaptare a activităților educaționale la diversitatea copiilor* - *utilizarea unor resurse educaționale variate pentru a facilita participarea tuturor copiilor la activități* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind strategiile educaționale incluzive* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care strategiile aplicate răspund diversității grupului de copii.*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică

Clasa a XII-a
CS 3.1. Proiectează activități educaționale pentru antepreșcolari sau preșcolari, utilizând metode, mijloace și forme de organizare adecvate particularităților de vârstă și contextului educațional
- *elaborarea unor proiecte de activitate didactică adaptate nivelului antepreșcolar sau preșcolar, valorificând metode, tehnici, mijloace de învățământ adecvate* - *integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice potrivite pentru nivelul de vârstă al copilului* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază etapele proiectării didactice la nivel micro* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Docs, Canva, Padlet, Google Slides) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate* - *participarea la activități de simulare sau predare, în cadrul cărora elevii aplică proiectele didactice elaborate* - *participarea la sesiuni de reflecție pedagogică și feedback, pentru îmbunătățirea proiectelor de activitate realizate* - *elaborarea unor planificări referitoare la organizarea programelor ”Școala altfel” și ”Școala verde”, cu sprijinul/ sub îndrumarea profesorului mentor de educație timpurie.*
CS 3.2. Evaluează eficiența abordărilor metodologice utilizate în activitățile desfășurate, formulând propuneri de optimizare a demersului didactic în raport cu rezultatele învățării copiilor
- *analizarea activităților educaționale desfășurate în practica pedagogică, din perspectiva metodelor și strategiilor didactice utilizate* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de reflecție pedagogică privind eficiența abordărilor metodologice utilizate* - *interpretarea rezultatelor progresului copiilor în raport cu indicatorii comportamentali specificați în Curriculum pentru educație timpurie și cu obiectivele activității/intervenții educaționale desfășurate* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților didactice din grădiniță și activităților tematice din creșă* - *realizarea unor prezentări sau organizatori grafici care evidențiază relația dintre strategiile didactice utilizate și progresele copiilor* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența demersului didactic*

Clasa a XII-a
- *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul activităților realizate, identificând modalități/strategii de optimizare.*

CG 4 -Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XII-a
CS 4.1. Elaborează instrumente de evaluare adecvate activităților educaționale proiectate, pentru aprecierea progresului copiilor în raport cu obiectivele stabilite și cu dimensiunile dezvoltării prevăzute în curriculumul pentru educația timpurie
- *analizarea formelor de evaluare utilizate în educația timpurie și a rolului acestora în monitorizarea progresului copiilor* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază corelația dintre obiectivele activităților, indicatorii comportamentali urmăriți în evaluare și dimensiunile dezvoltării copilului de vârstă mică* - *proiectarea unor instrumente de evaluare pentru diferite tipuri de activități educaționale desfășurate în educația timpurie* - *utilizarea unor instrumente digitale, de exemplu, Canva Worksheets pentru realizarea și organizarea fișe de evaluare pentru copiii de vârstă mică* - *analizarea unor exemple de portofolii educaționale ale copiilor, identificând modalități de evidențiere a progresului* - *participarea la activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în procesul educațional* - *realizarea unor exerciții de aplicare a instrumentelor de evaluare în situații simulate sau în cadrul practicii pedagogice.*
CS 4.2. Evaluează rezultatele învățării copiilor și impactul activităților educaționale desfășurate, formulând concluzii și propuneri de optimizare a demersului didactic
- *analizarea rezultatelor progresului copiilor de vârstă mică în raport cu obiectivele activităților educaționale și cu indicatorii comportamentali specificați în Curriculum pentru educația timpurie* - *realizarea unor fișe de analiză sau rapoarte reflexive privind eficiența activităților educaționale desfășurate;* - *interpretarea datelor obținute prin observarea comportamentelor și progresului copiilor în activitățile educaționale* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, în funcție de rezultatele evaluării;* - *realizarea unor prezentări sau organizatori grafici care evidențiază relația dintre strategiile didactice utilizate și progresul copiilor;* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența demersului educațional* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul activităților desfășurate asupra dezvoltării holistice a copiilor.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XII-a
CS 5.1. Evaluează critic propria activitate didactică desfășurată în cadrul practicii pedagogice, raportând rezultatele obținute la obiectivele educaționale și la standardele profesionale ale cadrului didactic din educația timpurie
- *realizarea unor proiecte pe grupe de lucru: „Busola profesorului de educație timpurie. Analiza standardelor profesionale”* - *realizarea unor jurnale reflexive detaliate privind activitățile didactice desfășurate în practica pedagogică, analizând modul de realizare a obiectivelor și implicarea copiilor* - *participarea la activități de feedback pedagogic cu profesorul coordonator de practică, profesorii metodiști și profesorul/educatorul mentor, analizând punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățire în actul didactic* - *realizarea unor analize comparative între activitățile proiectate și cele desfășurate efectiv, evidențiind elementele de succes și dificultățile întâmpinate* - *elaborarea unor rapoarte de reflecție pedagogică privind modul în care strategiile didactice utilizate au influențat participarea și învățarea copiilor de vârstă mică* - *analizarea unor studii de caz din practica pedagogică, identificând soluții pentru îmbunătățirea intervenției educaționale* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ proiecte de activitate, reflecții personale și exemple de materiale didactice/resurse educaționale deschise utilizate* - *utilizarea unor instrumente digitale de reflecție și colaborare (Padlet, Jamboard, Google Docs) pentru analizarea experiențelor din cadrul practicii pedagogice* - *participarea la dezbateri sau discuții colective/panel privind rolul și responsabilitățile profesorului de educație timpurie în societatea actuală*
C.S. 5.2. Propune direcții de dezvoltare profesională și modalități de îmbunătățire a practicii educaționale, valorificând experiențele dobândite în activitățile de practică pedagogică

Clasa a XII-a
- *realizarea unei analize SWOT sau a unei analize NOISE personale privind abilitățile dobândite în cadrul practicii pedagogice din creșă și grădiniță* - *elaborarea unui plan personal de dezvoltare profesională, stabilind obiective și modalități de îmbunătățire a competențelor didactice* - *identificarea unor oportunități de formare și perfecționare profesională în domeniul educației timpurii (cursuri, ateliere, programe educaționale)* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, pe baza experiențelor observate în practica pedagogică* - *realizarea unor prezentări sau infografice digitale privind parcursul de dezvoltare profesională și competențele dobândite în cadrul practicii pedagogice* - *participarea la activități de reflecție colectivă, în care elevii discută experiențele și soluțiile de îmbunătățire a practicii pedagogice* - *redactarea unor eseuri sau rapoarte reflexive privind evoluția personală și profesională în urma activităților de practică pedagogică.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Specificul instituțiilor destinate îngrijirii și educației timpurii	1.1. Creşele, grădinițele și alte instituții cu rol de protecție a copilului: caracteristici, roluri 1.2. Planul de dezvoltare instituțională: analiza structurii tipice a unui PDI pentru creșă și grădiniță 1.3. Proiecte de parteneriat educațional cu familia: activități, servicii și resurse destinate părinților, reprezentanților legali, persoanelor în grija cărora se află copilul 1.4. Activități de amenajare a spațiului de învățare pentru segmentul de vârstă 0-3 ani și 3-6 ani (spațiile de primire a copiilor, zone pentru activitățile de învățare; zone pentru jocul liber; centrele de interes: *Biblioteca, Colțul căsuței/Joc de rol, Construcții, Știință, Arte, Nisip și apă* și altele)
2. Implicarea în realizarea intervențiilor educaționale specifice creșei și grădiniței	2.1. Implicarea în desfășurarea tipurilor de activități specifice creșei (rutine și tranziții; jocuri și activități liber-alese, activitățile tematice) 2.2. Implicarea în desfășurarea tipurilor de activități specifice grădiniței (activități pentru dezvoltare personală; jocuri și activități liber-alese; activitățile pe domenii experiențiale) 2.3. Asistență și participare la analiza activităților didactice desfășurate de colegii din grupa de practică 2.4. Strategii de acordare a feedbackului constructiv în contextul educațional.
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale din creșă și grădiniță	3.1. Exerciții de elaborare a unor documente de proiectare (planificări tematice anuale; proiecte tematice; planificarea săptămânală a activităților cu antepreşcolarii/preşcolarii; orarul grupei la nivel antepreşcolar şi nivel preşcolar) 3.2. Elaborarea de resurse și materiale educaționale interactive adaptate copiilor de vârstă mică 3.3. Desfășurarea a minimum 4 activități tematice de probă în creșă 3.4. Desfășurarea a minimum 4 activități didactice de probă în grădiniță 3.5. Proiectarea, desfășurarea și evaluarea unei activități tematice finale la nivelul antepreşcolar 3.6. Proiectarea, desfășurarea și evaluarea unei activități didactice finale la nivelul preşcolar.
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Analiza profilului și a standardelor profesionale ale cadrului didactic pentru educație timpurie 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare propuse asupra antepreşcolarilor/preşcolarilor și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea demersurilor didactice/educaționale. Strategii de autoevaluare.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile derulate prin intermediul **practicii pedagogice** vizează familiarizarea elevilor cu specificul instituțiilor cu rol de educare și protecție a copilului, precum și dezvoltarea capacităților de proiectare, desfășurare și evaluare a intervențiilor educaționale pentru segmentul de vârstă 3 luni - 3 ani, respectiv 3-6 ani. Pentru profesia de educator/profesor de educație timpurie este necesară atât buna cunoaștere teoretică a particularităților vârstei antepreșcolare și preșcolare, cât și a modalităților de intervenție în vederea stimulării cognitive, socio-afective și psihomotorii, dar și posibilitatea de a furniza servicii educaționale timpurii de calitate.

Practica pedagogică are un rol fundamental în pregătirea elevilor pentru asumarea viitoarelor roluri profesionale specifice: de îngrijire și educație a copilului de vârstă mică, de sprijinire a relației părinte-copil, de respectare a conduitei profesionale, de consiliere și management, de dezvoltare profesională, de promovare de parteneriate sociale și educaționale. Practica pedagogică urmărește astfel dezvoltarea unui set de competențe specifice menite să confere viitorului profesionist în educația timpurie abilitățile necesare desfășurării eficiente și performante a activităților instructiv-educative.

Activitățile de practică vor fi gradate din punct de vedere al complexității și vor fi corelate cu studiul celorlalte discipline psihopedagogice din planul-cadru de învățământ. În acord cu prevederile din planul-cadru de învățământ, practica de specialitate comasată se desfășoară pe parcursul a două săptămâni, la clasa a XI, cât și la clasa a XII-a. Sprijinul permanent și încrezător al profesorului coordonator de practică va reprezenta un model de colaborare și susținere pentru elevii. De asemenea, practica pedagogică va asigura condiții de atentă cunoaștere și individualizare, astfel încât fiecare elev să aibă succes în activitățile întreprinse.

În conceperea programei s-au avut în vedere: schimbările sociale, digitalizarea, starea de bine a elevului și a profesorului, cât și dezvoltarea graduală a competențelor generale. În același timp, prin conținuturile integrate este propus un demers autoreflexiv care însoțește parcursul personal și profesional al absolventului de profil pedagogic.

Programa vine cu o serie de exemple a activităților de învățare menite să sprijine profesorul coordonator de practică sau orice persoană din acest domeniu, ce dorește să găsească strategiile optime în formarea competențelor profesionale, punând pe primul plan învățarea experiențială, gândirea critică, abilitățile de autoevaluare a propriilor intervenții educaționale. Se dorește ca prin lectura personalizată a programei, fiecare cadru didactic să valorifice creativitatea de care dă dovadă, dar și punerea elevului în situații practice autentice. Unele dintre activitățile de învățare au la bază propuneri sau exemple de bună practică generate din activitatea de practică pedagogică derulată pe parcursul mai multor ani.

Întregul parcurs al practicii pedagogice va fi unul plăcut, stimulativ, formativ, încurajând implicarea și reflecțiile metacognitive ale elevilor. Se va asigura un mediu de învățare incluziv și stimulativ, în care fiecare intervenție didactică observată sau simulată, va contribui la fundamentarea procesului de formare inițială în domeniul educației timpurii.

Din totalul orelor alocate acestei discipline, 25% sunt la dispoziția profesorului coordonator de practică pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes pentru elevi.

Practica individuală poate fi utilizată în această direcție, pentru a aprofunda astfel cunoștințele elevilor, oferind experiențe personalizate de a interacționa cu profesorul mentor și educabilii (antepreșcolari și preșcolari). Interacțiunile personalizate cu profesorul mentor de educație timpurie îi permit elevului practicant să primească feedback detaliat, ghidare specifică și recomandări practice utile pentru viitoarea sa carieră didactică.

Practica de specialitate comasată, specifică ciclului superior al liceului, se va desfășura de către elevii practicanți în creșele și grădinițele de aplicație, cum de asemenea pot fi avute în vedere și alte tipuri de organizații și instituții care oferă *servicii educaționale și recreative* pentru copiii de vârstă mică, contribuind astfel la diversificarea experienței de formare a elevilor practicanți.

Aceasta presupune observarea activităților didactice la clasă sau la grupă, proiectarea demersului instructiv-educativ, susținerea activităților didactice, precum și evaluarea elevilor, sub îndrumarea profesorului mentor. Rolul practicii comasate, precum și a celei individuale, desfășurate în clasele a XI-a și a XII-a, constă în consolidarea competențelor didactice, dezvoltarea capacității de gestionare a colectivului de antepreșcolari/preșcolari și formarea unei conduite profesionale adecvate, contribuind astfel la conturarea identității viitorului profesionist în domeniul educației timpurii.

Activitățile inserate în cadrul acestui document, permit coordonatorilor de practică să conceapă și să deruleze practica pedagogică/comasată/individuală ca demersuri reglatoare în vederea atingerii de către elevi a **standardelor profesionale ale cadrului didactic pentru educație timpurie.**

În cadrul orelor de practică pedagogică/comasată/individuală, recomandăm abordări metodologice care stimulează gândirea critică a elevilor, motivația pentru profesia didactică, analiza și reflecția personală:

- **observarea** reprezintă o metodă fundamentală pentru cunoașterea mediului educațional, a dinamicii grupului de copii din creșă și grădiniță, a strategiilor didactice utilizate;
- **studiul de caz** oferă posibilitatea analizării unor situații educaționale particulare;
- **discuția colectivă** presupune un schimb reciproc de informații, idei, impresii, păreri, propuneri, pornind de la intervențiile educaționale demonstrative realizate de cadrul didactic mentor;
- **discuțiile panel** reprezintă tehnici eficiente pentru diseminarea și prezentarea observațiilor colectate de elevii pe parcursul practicii pedagogice;
- **jocul de rol**, **simularea, tehnica scenariilor, tehnica incidentului critic** permit crearea unor experiențe artificiale sau ipotetice, antrenând elevii în exersarea unor roluri educaționale și pregătindu-i pentru provocările reale ale domeniului educației timpurii.
- **Jigsaw reading, SINELG sau Cornell Notes** sunt tehnici interactive care pot facilita analiza Curriculumului pentru educația timpurie (2019), a Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (2024) și a altor produse curriculare.

Evaluarea în cadrul practicii pedagogice trebuie să aibă un caracter formativ. ***Propunem*** elaborarea unor jurnale/portofolii de practică pedagogică care să includă fișe de observare specifice tipurilor de activități de învățare desfășurate în creșă și grădiniță (de exemplu, fișa de observare a rutinelor și tranzițiilor, fișa de observare a activităților tematice, fișa de observare a jocurilor și activităților liber alese, fișa de observare a activităților pe domenii experiențiale), utilizarea unor instrumente de reflecție și analiză; încurajarea autoevaluării și interevaluării, proiectare și susținerea intervențiilor educaționale, acest demers vizează atât formarea competențelor specifice, dezvoltarea limbajului de specialitate, cât și corelarea cu conținuturile disciplinelor psihopedagogice studiate.

Portofoliul de practică pedagogică la care se face referire în paragraful anterior este recomandat să fie realizat încă de la clasa a IX-a și să fie folosit pe întreaga durată a practicii pedagogice, respectiv până la clasa a XII-a. De asemenea, **instrumentele și tehnologiile digitale** pot îmbunătăți activitățile desfășurate în cadrul practicii pedagogice. Platforme și aplicații digitale precum Padlet (permite colectarea portofoliilor elevilor și a documentelor specifice practicii), Popplet (permite organizarea informațiilor, a conceptelor teoretice, dezvoltarea proiectelor de activitate didactică) DigiPAD sau Classroom Screen (gestionarea activităților de diseminare/feedback din cadrul practicii) aduc beneficii semnificative profesorului coordonator prin eficientizarea comunicării, organizării și monitorizării activităților elevilor practicanți.

Adițional, activitățile de practică pedagogică pot integra și **elemente specifice educației nonformale.** Elevii practicanți pot fi implicați pe parcursul practicii pedagogice și în **activități de voluntariat, proiecte educaționale, proiecte tematice** etc. O astfel de abordare poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale, civice și profesionale ale elevilor, facilitând tranziția de la etapa de observare la implicarea directă în activitățile educaționale pe parcursul stagiilor ulterioare de practică.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bocoș, M.-D. (2013). Instruirea interactivă. Ghidul profesorului. Editura Polirom, Iași.
2. Catalano H., Albulescu I. (2025). Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune. București: Editura Didactica Publishing House.
3. Catalano, H., & Albulescu, I. (2018). Pedagogia jocului și a activităților ludice. Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Clipa O. (2024). Educația timpurie. Resurse pentru dezvoltarea practicienilor. Editura Trei.
5. Farca, S., coordonator (2010). Acasă la grădiniță. https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2010/08/2010_GhidComunicareGradiFamilie.pdf.
6. Jucan, D. & Catalano, C. (2019). Proiectarea, organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare. În I. Albulescu & H. Catalano (coord). Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar (pp. 241-278). București: Didactica Publishing House.

7. Ministerul Educației și Cercetării (2024). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la 0 la 7 ani. OME nr. 4628/07.06.2024.
8. Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educația timpurie. OMEN nr. 4.694/2019.
9. Ordin nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea Profilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.
10. Pânișoară, I.-O., (2015). Comunicarea eficientă. Metode de interacţiune educaţională (ediția a IV-a). Editura Polirom, Iași
11. Pânișoară I.-O. (2024). Enciclopedia metodelor de învățământ. Ediția a II-a. Editura Polirom, Iași.
12. Petrovici, M., Butyka, M., Lungeanu, P. C., Vântu, M., Catalono, C., Țurcănașu, M., Bărbieru, E., Vlădescu, E., Bratu, G., Manea, M. (2023). Ghidul metodologic pentru Educația outdoor a fost realizat în cadrul Proiectului Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți – CRED https://ghiduri.educred.ro/educa%C8%9Bie-outdoor
13. Preda, V., Florescu, D. & Brănișteanu, R. (2022). Managementul învățării, dezvoltării, al serviciilor și al activităților de educație timpurie antepreșcolară ca servicii integrate de educație, îngrijire și supraveghere (sănătate, nutriție și igienă). În H. Catalano & I. Albulescu (coord). Educația timpurie antepreșcolară (pp.125-176). București: Didactica Publishing House.
14. Răileanu, D., Bujor, L. & Serdenciuc, N-L. (2019). Jocuri potrivite pentru profesori inspirați și preșcolari voioși. București: Editura Didactica Publishing House.
15. Selman, S. B. & Dilworth-Bart, J. E. (2024). Routines and child development:A systematic review. Journal of Family Theory & Review. 16(2), p. 272–328. DOI: https://doi.org/10.1111/jftr.12549.
16. Stan, L.(coord.). (2016). Educația timpurie. Probleme și soluții. Editura Polirom, Iași
17. Stan, L. (2016). Dezvoltarea copilului și educația timpurie. Editura Polirom, Iași
18. Stoica-Constantin, A. (2004). Creativitatea pentru studenți și profesori. Institutul European, Iași
19. Squibb, B., Deitz, J.S. (2011). Activități de învățare pentru copiii foarte mici (de la naștere la trei ani). București: Editura Centrul Step by Step.
20. Ungureanu L, Ciucu G. , Grigore C., Tinca I. , Filip G. (2024). Ghid pentru învățământ antepreșcolar. Educație timpurie. Editura Ars Libri.
21. https://etic.tf/3d-flip-book/ghid-pentru-educatie-timpurie-nivel-anteprescolar/
22. https://developingchild.harvard.edu/resources/videos/play-in-early-childhood-the-role-of-play-in-any-setting
23. https://www.unicef.org/romania/new-bebbo-parenting-app
24. https://editura.ulbsibiu.ro/wp-content/uploads/Ghid-practica%CC%86-pedagogica%CC%86-final.pdf
25. https://www.stepbystep.ro/
26. https://toytheater.com/

GRUPUL DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Nicolae Isabela Mihaela	profesor Grad I	Colegiul Național „Elena Cuza”
Ichim Elena	profesor doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” Iași

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana	lect. univ. dr.	Universitatea din București	Coordonator științific
Rogoz Nicoleta	lect. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	Coordonator științific
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 36

Programa școlară
pentru disciplina

Practica pedagogică

Clasele a XI-a și a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 36
Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică, clasa a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Practica pedagogică este o disciplină din curriculumul pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogia învățământului primar* și reprezintă o componentă esențială a setului de discipline psihopedagogice și metodice. Aceasta marchează, pentru elevii din clasele a XI-a și a XII-a pregătirea de specialitate, orientându-i spre intervențiile și responsabilități educaționale specifice ciclului primar (vârstele 6–11 ani, clasa pregătitoare și clasele I–IV). Participarea la activitățile de practică răspunde atât cerințelor sociale, cât și finalităților învățământului și caracteristicilor de dezvoltare ale elevilor, fiind fundamentată pe competențele-cheie europene și pe atributele considerate prioritare pentru formarea viitorilor profesioniști. Elaborarea programei a ținut seama de profilul de competențe al cadrului didactic debutant, de profilul de formare al absolventului de liceu, de structura curriculară specifică învățământului primar, precum și de reglementările *Legii învățământului preuniversitar nr.* 198/2023, care pun accent pe centrarea pe elev, individualizarea învățării, colaborarea cu părinții și responsabilitatea siguranței fizice și emoționale a elevilor. Totodată, au fost avute în vedere evoluțiile recente din pedagogia învățământului primar și repere oferite de ghidurile și documentele curriculare actuale.

În elaborarea programei au fost valorificate drept repere următoarele:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru *Pedagogia învățământului primar* (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei) (2024);
- profilul de formare al absolventului de liceu (2023);
- elementele de proiectare curriculară specifice *Curriculumului național* (2021);
- prevederi ale *Legii învățământului preuniversitar* nr 198/2023;
- prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice a copiilor;
- cercetările recente din domeniul pedagogiei învățământului primar;
- ghiduri de practică/documente curriculare care acoperă problematică formării profesioniștilor în pedagogia învățământului primar.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **4 ore pe săptămână.**

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogia învățământului primar*.

C**ompetenţele specifice** se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învățării reprezintă un ansamblu de cunoștințe epistemice, declarative, procedurale și atitudinale selectate curricular, utilizate ca resurse și suport în formarea și dezvoltarea competențelor. Aceste organizări tematice ale cunoașterii sunt selectate și structurate în vederea dezvoltării competențelor generale și specifice. **Sugestiile metodologice** au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Această programa este *fundamentată pe o abordare interdisciplinară, evidențiind și valorificând conexiunile dintre componentele practice cu cele teoretice, specifice disciplinelor psihopedagogice și metodice*. Accentul este pus pe intervențiile didactice din școală, având scopul de a facilita acomodarea viitorilor specialiști în pedagogia învățământului primar cu specificul procesului instructiv-educativ, cu dinamica claselor de elevi și cu strategiile eficiente de management al clasei.

Prin parcurgerea acestei discipline se urmărește dezvoltarea capacităților esențiale de analiză, reflecție metacognitivă și adaptare proactivă la exigențele contextului educațional din școală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice
CG2	Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun
CG3	Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică
CG4	Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale
CG5	Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul și caracteristicile instituției și ale contextului în care se desfășoară practica pedagogică

CS.1.1. Evaluează tipul și structura instituției sau organizației educaționale în care se desfășoară practica pedagogică (instituții de învățământ).

- Identificarea modului în care resursele materiale influențează calitatea lecțiilor de la ciclul primar.

- Crearea unui fișier analitic care să prezinte relațiile de autoritate și responsabilitate în cadrul instituției;

- Crearea unei scheme grafice care să ilustreze structura ierarhică a școlii (director, director adjunct, cadre didactice, elevi, părinți) și fluxul principal de comunicare între aceste niveluri. Evidențierea punctelor de decizie și a căilor de raportare, precum și analiza eficienței structurii organizaționale în sprijinul procesului educațional;

- Elaborarea unui raport de observație cu reflecții asupra implicării fiecărui participant și impactului asupra culturii instituționale, după asistarea la o ședință a consiliului profesoral (dacă este permis).

CS.1.2. Aplică informații de la disciplinele de specialitate pentru a descrie mediul fizic și psihosocial al instituției / organizației de practică (spațiile, dotările, climatul educațional, relațiile între elevi și personalul didactic, cadrele didactice / personalul didactic auxiliar / personalul nedidactic, relațiile între elevi).

- Elaborarea unui raport care să integreze evaluarea funcțională și ergonomică a mediului școlar (ale spațiilor și dotărilor existente în instituția de învățământ, cu accent pe analiza a amenajării sălilor de clasă, a accesului la resurse educaționale și a tipurilor de resurse materiale disponibile, atractivitatea materialelor didactice, a organizării acestora pe categorii și a accesibilizării spațiilor și căilor de acces, a igienei, siguranței, spațiilor exterioare, dotărilor sanitare și a altor elemente care influențează calitatea experienței educaționale);

- Identificarea interacțiunilor relaționale care susțin motivația, implicarea și coeziunea grupului, precum și a factorilor care pot genera tensiuni sau dificultăți de adaptare ale elevilor la climatul educațional;

- Identificarea strategiilor eficiente de comunicare, a tehnicilor de reglare a comportamentelor și a practicilor de gestionare a diversității în clasă;

- Participarea la sesiuni/activități de debriefing/reflecție ghidată alături de profesorul îndrumător de practică pedagogică sau de profesorul metodist.

***CG 2* - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun**

CS.2.1. Proiectează intervenții educaționale în învățământul primar, la toate clasele și disciplinele predate de institutorii/ profesorii pentru învățământul primar, pe baza documentelor legislative și curriculare
- Realizarea proiectelor de lecție, cu accent pe fundamentarea obiectivelor educaționale, selecția conținuturilor și alegerea strategiilor didactice adecvate diferitelor niveluri de competențe ale elevilor, alături de analiza coerentă a succesiunii activităților și integrarea evaluării formative pentru monitorizarea progresului elevilor; *-Analiza documentelor elaborate de învățătoare sau profesorul pentru învățământ primar, cu accent pe identificarea corelării între obiectivele curriculare, metodele utilizate și rezultatele așteptate și observarea consistenței între planificarea teoretică și implementarea practică a lecțiilor;* *-Discutarea în grup a finalităților educației și a unor documente curriculare relevante, dezbaterea principiilor pedagogice și didactice implicite în programele școlare și identificarea modului în care acestea se transpun în activitățile zilnice din clasă și formularea concluziilor critice privind relevanța și eficiența strategiilor propuse;* *-Activitate de simulare: „Tu ești învățătoarea!" – elevii realizează și prezintă proiectul unei zile întregi de activități în învățământul primar, integrând obiective, competențe și metode variate, creativitatea, aplicabilitatea și adaptarea activităților la nivelul de dezvoltare al elevilor;* *-Crearea unei matrici care să asocieze o competență specifică cu un conținut curricular și cu o sugestie de metodă didactică, analizând coerența și relevanța acestora pentru dezvoltarea abilităților elevilor, utilizarea matricii pentru planificarea integrată a lecțiilor;* *-Utilizarea softurilor de prezentare sau a instrumentelor online de creare a fișelor (TIC) pentru realizarea de resurse educaționale atractive și interactive, care să stimuleze motivația și implicarea elevilor;* *-Utilizarea unor fișe de observație în timpul practicii, urmărind aplicarea concretă a unor concepte teoretice (ex.: stadiul operațiilor concrete – Piaget, zona proximei dezvoltări – Vîgotski), folosind template-uri predefinite;* *-Crearea unui set de materiale didactice vizuale (planșe, postere), respectând principiile estetice (cromatică, layout, echilibru vizual) și adaptarea lor la conținutul lecției desfășurate.*
CS.2.2. Aplică achizițiile învățării dobândite la disciplinele de specialitate și la cele din trunchiul comun în lecțiile și intervențiile educative desfășurate în învățământul primar
-Realizarea unui portofoliu de practică în care elevul descrie modul în care aplică în lecțiile desfășurate cunoștințe teoretice din pedagogie, psihologie, didactică și alte discipline de specialitate. Portofoliul trebuie să evidențieze corelarea dintre teorie și practică, precum și reflecția personală asupra eficienței strategiilor observate; *-Activitate colaborativă online: elevii construiesc un portofoliu digital utilizând platforme precum Padlet, Book Creator, Canva sau Genially, integrând reflecții personale, materiale vizuale și exemple concrete din practica pedagogică, urmărindu-se coerența, creativitatea și capacitatea de a documenta experiențele de învățare;* *-Elaborarea unui podcast, vlog sau blog despre practica pedagogică, în care elevii discută atât experiențele observate în învățământul primar, cât și cele care i-au avut protagoniști, analizează metodele didactice utilizate și reflectă asupra propriului proces de învățare;* *-Activitate de reflecție colaborativă pe Padlet: elevii adaugă reflecții personale despre lecțiile defășurate, discută observațiile colegilor și formulează concluzii privind bunele practici și posibilele îmbunătățiri în abordarea pedagogică;* *-Elaborarea unei culegeri digitale (în Padlet, Popplet, BookCreator etc.) cu idei de jocuri, activități și resurse materiale observate în practica pedagogică, împreună cu comentarii privind modul de aplicare și eficiența acestora în contextul învățământului primar. Analiza practică permite transferul experiențelor în activități viitoare;* *-Realizarea unui arbore de derivare pentru exemplificarea legăturilor dintre achizițiile teoretice din studiul disciplinelor de specialitate și exemplele practice aplicate în timpul practicii de predare, în care să evidențieze conexiunile conceptuale și modul în care teoria se concretizează în activități didactice.*

***CG 3* - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică**

CS.3.1. Realizează (organizează și predau) intervenții educaționale în învățământul primar
– *Aplicarea proiectelor de lecție în practică, analizând strategiile pedagogice utilizate, etapele lecției, modul de organizare a activităților și tehnicile de sprijin individual sau de grup, identificând bune practici și posibile îmbunătățiri*; – *Evaluarea eficienței fiecărui material didactic utilizat în sprijinul procesului de învățare și a adaptabilității acestuia pentru diferite niveluri de dezvoltare ale elevilor;* – *Elaborarea unei hărți mentale digitale (MindMeister, Coggle, Popplet) care să integreze materiale, jocuri și resurse observate în practica pedagogică, evidențiind relațiile între tipurile de activități, obiectivele educaționale și competențele vizate;*

– *Realizarea unei culegeri digitale de jocuri pe Google Drive sau Padlet, incluzând descrierea regulilor, obiectivelor educaționale și sugestii pentru adaptarea acestora la nevoi diverse ale elevilor, analiza impactului fiecărui joc asupra motivației, implicării și dezvoltării competențelor elevilor;* – *Utilizarea platformelor interactive (Kahoot, Way Ground, Socrative) pentru evaluarea cunoștințelor despre intervențiile educaționale desfășurate, cu teste și exerciții care să stimuleze participarea elevilor și să permită feedback imediat;* – *Crearea unei prezentări interactive (Genially, Slido, Nearpod etc.) care să includă tehnici de lucru, materiale și mijloace adaptate elevilor din învățământul primar, în special celor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau aflați în risc de excluziune socială (statut social, economic sau cultural, minoritate națională, copii separați temporar sau definitiv de părinți etc.), în lecțiile desfășurate;*
CS.3.2. Reflectează asupra eficienței abordărilor metodologice, formulând observații și posibile sugestii de îmbunătățire adaptate contextului educațional
– *Implementarea în cadrul practicii pedagogice a unui proiect de comunicare digitală (podcast, vlog sau blog tematic), pornind de la subiectul „Impactul educației în învățământul primar”- documentează intervențiile educaționale, analizează metodele didactice utilizate și reflectă asupra eficienței intervențiilor pedagogice;* – *Identificarea unor situații semnificative observate și trăite în timpul desfășurării lecțiilor, analiza reacțiilor elevilor și deciziile propunătorului, reflectarea asupra implicațiilor pedagogice și psihologice;*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

CS.4.1. Aplică metode, tehnici și instrumente de evaluare utilizate în învățământul primar
-Evaluarea formativă a elevilor, pornind de la conversații, fișe, jocuri de verificare, utilizarea unor metode, tehnici și instrumente alternative, precum observarea sistematică a comportamentului și activității elevului, jurnalul reflexiv, proiectul, fișa de apreciere a progresului elevului, lista de control sau scala de clasificare, impactul asupra progresului elevilor; *-Crearea unor teste sau fișe de lucru, identificarea tipurilor de itemi (obiectivi, semiobiectivi, subiectivi) și argumentarea modului în care aceștia se potrivesc ciclului primar;* *-Analizarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor de evaluare adecvate pentru diferite forme și tipuri de evaluare: inițială, de parcurs, finală, formativă, sumativă etc.;* *-Completarea unei fișe de evaluare utilizate în activitățile didactice, cu detalierea strategiilor aplicate, a instrumentelor folosite și a modului în care acestea sprijină progresul individual al elevilor;* *-Dezbateri pe marginea datelor colectate de elevii practicanți prin fișele și grilele de observare a lecției, cu scopul de a interpreta rezultatele, identifica bune practici și propune recomandări pentru optimizarea procesului de evaluare în învățământul primar.*
CS.4.2. Integrează situațiile de evaluare în intervențiile educaționale, raportându-se la efectele acestora asupra elevilor
-Analizarea activităților desfășurate din perspectiva evaluării în contextul învățământului primar, identificând modalitățile de măsurare și apreciere a progreselor competențelor, utilizarea metodelor de evaluare cu rol formativ, utilizarea de instrumente specifice evaluărilor sumative; analiza rezultatelor și a modului în care acestea influențează progresul elevilor și planificarea lecțiilor; *-Redactarea unei fișe reflexive cu tema: „Ce rol are evaluarea în învățământul primar?”, în care elevii practicanți reflectă asupra funcțiilor evaluării, impactului asupra motivației și implicării elevilor și asupra adaptării strategiilor didactice la nevoile clasei;* *-Realizarea unui podcast educațional în care elevii discută despre importanța feedbackului, prezentând exemple concrete observate și experimentate în practică și argumentând modul în care acesta influențează învățarea, autonomia și atitudinea elevilor față de procesul educațional;* *-Activitate de reflecție colaborativă pe Jamboard: „Cum putem adapta evaluarea pentru copiii cu nevoi educaționale speciale?”, prin explorarea unor metode și instrumente diferențiate, discutarea bunelor practici și formularea recomandări pentru personalizarea evaluării în funcție de diversitatea elevilor;* *-Realizarea unui organizator grafic pentru reprezentarea tipurilor de rezultate școlare în învățământul primar, evidențiind diferențele între evaluarea formativă, sumativă, inițială și de parcurs, precum și corelarea rezultatelor cu obiectivele curriculare - competențele vizate.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

CS.5.1. Structurează sarcinile desfășurate și experiențele dobândite în activitățile de predare-evaluare
-Discuții de reflecție cu profesorul îndrumător de practică pedagogică și profesorii metodiști despre atitudinea, comportamentul și implicarea în activitățile specifice practicii pedagogice, analizând modul în care fiecare practician se adaptează la cerințele mediului școlar și contribuie la buna desfășurare a lecțiilor; *-Realizarea unei autoevaluări scrise cu tema: „Cum am contribuit la buna desfășurare a activităților de practică?”, în care elevul identifică punctele forte, ariile de îmbunătățire și lecțiile învățate în timpul experienței practice;*

-Completarea unor grile de observare sau checklist-uri privind competențele demonstrate în timpul practicii (responsabilitate, comunicare, colaborare), cu argumentarea comportamentelor observate și analiza modului în care acestea susțin integrarea în mediul profesional; *-Realizarea unui portofoliu digital reflexiv (Google Sites, Padlet) care să includă imagini, fișe, materiale și reflecții personale privind activitățile desfășurate în cadrul practicii pedagogice, evidențiind progresul profesional și învățarea practică;* *-Utilizarea aplicațiilor Mentimeter sau Jamboard pentru reflecție colectivă, pe teme precum: „Ce am învățat despre responsabilitatea profesională?” și „Cum mă ajută activitatea de practică în orientarea în carieră și dezvoltarea identității profesionale?”, pentru a împărtăși perspective și formula recomandări pentru viitoarele activități didactice.*
CS.5.2. Evaluează propriile responsabilități și roluri în activitatea de practică pedagogică de predare
-Redactarea unui jurnal de practică în care elevul descrie lecțiile desfășurate și sarcinile proprii, inclusiv pregătirea materialelor, asistarea la lecțiile colegilor și sprijinirea elevilor, evidențiind modul de aplicare a cunoștințelor teoretice și impactul acțiunilor asupra procesului educațional; *-Discuție de grup cu tema: „Ce am învățat desfășurând lecțiile de la învățământul primar?”, în care elevii analizează strategiile didactice aplicate, interacțiunile elev-propunător și impactul asupra implicării și motivației elevilor;* *-Prezentarea orală a experiențelor trăite în perioada de practică, cu accent pe competențele dezvoltate, cum ar fi comunicarea profesională, planificarea și organizarea activităților, desfășurarea lor, adaptarea la nevoile diversificate ale elevilor și utilizarea resurselor educaționale;* *-Realizarea unor prezentări digitale pe grupe, care să sintetizeze experiențele din practica pedagogică, evidențiind bune practici, materiale utilizate și lecții învățate, folosind instrumente digitale precum Canva, Genially sau PowerPoint;* *-Scrierea unei narațiuni educaționale cu tema „O zi memorabilă din practica pedagogică”, care să reflecte implicarea personală, adaptarea la situații neașteptate și contribuția proprie la buna desfășurare a activităților.*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale în context contemporan	**1.1. Organizarea școlară între tradiție și digitalizare: identificarea dotărilor didactice** ● **Analiza profilului instituțional:** Identificarea tipului de unitate (școală primară, grădiniță, unități incluzive) și a viziunii acesteia privind **educația centrată pe elev** și **starea de bine**. ● **Analiza resurselor și a infrastructurii:** Observarea modului în care spațiile de învățare (săli de clasă modulare, laboratoare smart, biblioteci virtuale, spații *outdoor*) și dotările digitale (table interactive, platforme de management școlar) sunt utilizate pentru a facilita interacțiunea și învățarea activă. ● **Studiul programelor de inovare educațională:** Analiza proiectelor derulate, identificând impactul lor asupra climatului școlar și a competențelor transversale ale elevilor. **1.2. Cadrul normativ și arhitectura curriculară flexibilă** ● **Explorarea legislației școlare actualizată:** Parcurgerea normelor privind organizarea învățământului primar, cu accent pe reglementările noi privind siguranța online, bullying, protecția datelor (GDPR) și etica profesională. ● **Managementul timpului și al planificării pe module:** Familiarizarea cu structura modulară a anului școlar și cu strategiile de planificare flexibilă (săptămâna "Școala Altfel", "Săptămâna Verde"), analizând adaptarea ritmului de învățare la nevoile clasei. ● **Analiza mecanismelor de dezvoltare profesională:** Studiul activităților metodice (comisii, cercuri pedagogice, comunități de învățare între profesori) și a modului în care colaborarea dintre cadrele didactice asigură o abordare integrată și transdisciplinară a curriculumului. ● **Documentarea parcursului individual:** Analiza modului în care documentele școlare (cataloage electronice, portofolii individuale și educaționale) reflectă progresul individual și susțin feedback-ul constant între școală, elev și familie.

2. Observare și implicare în ecosistemul clasei de elevi	**2.1. Inventarierea mijloacelor de învățământ și analiza structurii lecției** ● **Explorarea instrumentelor digitale și clasice în lecția modernă:** Examinarea programelor școlare și a planificărilor prin prisma corelării dintre conținuturile clasice și instrumentele digitale (platforme de învățare, software educațional, resurse educaționale deschise - RED). ● **Tipologia resurselor de generație nouă:** Identificarea și clasificarea resurselor utilizate: materiale tactile, tehnologii asistive, jocuri de gamificare (ex. Minecraft Education, Roblox în educație), laboratoare virtuale și instrumente de evaluare digitală (Quizizz, Blooket). ● **Evaluarea adaptabilității și incluziunii:** Analiza modului în care resursele selectate de mentor răspund nevoilor diverse (elevi cu ritm rapid, elevi cu CES, elevi din medii defavorizate). **2.2. Evaluarea modului de organizare a documentelor: de la planificarea lecțiilor la evidența progresului elevilor** ● **Studiul documentației digitale și analogice:** Analiza portofoliului profesorului (planificări calendaristice, proiecte de unitate, fișe de caracterizare psihopedagogică), observând modul de integrare a competențelor transversale. ● **Analiza coerenței interne (Alignment):** Identificarea corelației dintre obiectivele operaționale, activități de învățare și strategii. ● **Eficientizarea managementului clasei prin documente:** Identificarea avantajelor utilizării rubricilor de evaluare față de notarea tradițională, observând modul în care feedback-ul vizual (grafice, culori) influențează înțelegerea progresului de către elev. ● **2.3. Implicarea în activitățile clasei și analiza comportamentului elevilor în context de învățare** ● **Co-participare și asistență strategică:** Implicarea activă în secvențe de lecție (co-predare, gestionarea micilor grupuri de lucru, suport tehnic pentru utilizarea tehnologiei), asistând mentorul în implementarea strategiilor de diferențiere. ● **Reflecția asupra dinamicii interacțiunilor:** Consemnarea observațiilor în jurnalul de practică, cu accent pe: ○ **Climatul socio-emoțional:** Cum se gestionează conflictele și cum se încurajează colaborarea? ○ **Interacțiunea om-tehnologie:** Cum influențează ecranele atenția și implicarea? ○ **Managementul comportamentului:** Tehnici de întărire pozitivă și strategii de captare a atenției. ● **Analiza incidentelor critice:** Documentarea situațiilor neprevăzute din clasă și a modului în care intervenția profesorului a transformat o provocare într-un moment de învățare.
3. Proiectarea didactică: creativitate, tehnologie și transdisciplinaritate	**3.1. Organizarea unităților de învățare și managementul clasei de elevi** ● **Organizarea logică și dozarea conținuturilor învățării în funcție de particularitățile de vârstă:** Adaptarea programei prin selectarea temelor relevante pentru universul copilului, eșalonându-le astfel încât să permită progresul de la simplu la complex (scaffolded learning). ● **Desfășurarea intervențiilor directe:** Susținerea unor secvențe didactice sau lecții integrale (în practica curentă și comasată), exersând prezența scenică, dictarea ritmului clasei și adaptabilitatea în timp real. ● **Analiza succesului și a "eșecului productiv":** Identificarea factorilor care au facilitat învățarea (ex: captarea atenției, feedback-ul imediat) și a provocărilor (ex: gestionarea timpului, zgomotul la lucrul în grup), transformând obstacolele în puncte de plecare pentru lecția următoare. **3.2. Proiectarea materialelor didactice și utilizarea Resurselor Educaționale Deschise (RED)** ● **Crearea de resurse augmentate tehnologic:** Elaborarea de fișe de lucru interactive, jocuri didactice digitale (gen Escape Room educațional) și

	materiale suport care integrează coduri QR, realitate augmentată sau elemente de gamificare. ● **Design centrat pe utilizator (elevul):** Adaptarea materialelor pentru diverse niveluri de dificultate (fișe diferențiate) și pentru diferite stiluri de învățare (vizual, auditiv, kinestezic), asigurând accesibilitatea pentru elevii cu nevoi speciale. ● **Utilizarea tehnologiei pentru generarea de idei noi în jocurile didactice și poveștile educative:** Explorarea modului în care inteligența artificială poate ajuta la generarea unor idei de jocuri, povești terapeutice sau exerciții personalizate, păstrând totodată controlul calității pedagogice. ● **Analiza impactului resurselor:** Evaluarea modului în care un anumit material a stimulat gândirea critică, creativitatea sau colaborarea între elevi. **3.3. Construirea demersului didactic și reflecția post-activitate asupra proiectării** ● **Elaborarea proiectelor de lecție optimizate:** Redactarea scenariilor didactice care integrează armonios obiectivele (ce învățăm?), metodele active (cum învățăm?), resursele (cu ce?) și tehnicile de evaluare (cum știm că am învățat?). ● **Alinierea curriculară constructivă:** Verificarea coerenței dintre competențele vizate, obiectivele operaționale și instrumentele de evaluare alese (ex: corelarea unui obiectiv de analiză cu o rubrică de evaluare descriptivă, nu doar cu o notă).
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică și brandul personal al viitorului pedagog	**4.1. Metacogniția și autoreglarea practicii pedagogice** ● **Tehnici de reflecție structurată:** Aplicarea unor modele de reflecție (ex: Ciclul lui Gibbs sau Modelul lui Rolfe – *„Ce? Și ce dacă? Acum ce?”*) pentru a analiza critic intervențiile didactice și interacțiunile cu elevii. ● **Analiza profilului de competențe:** Evaluarea reflexivă a propriilor strategii de predare și comunicare, identificând progresele realizate și cartografiind „zonele de umbră” care necesită dezvoltare ulterioară. ● **Promovarea rezilienței și a perseverenței: transformarea greșelii în oportunitate de învățare:** Transformarea feedback-ului primit de la profesorul mentor și de la colegi în obiective de învățare personalizate, cultivând reziliența și adaptabilitatea profesională. **4.2. Instrumente digitale de documentare și e-Portofoliul** ● **Digitalizarea jurnalului de practică:** Utilizarea unor instrumente moderne (bloguri, vlogging pedagogic, aplicații de notițe colaborative) pentru consemnarea experiențelor, integrând elemente multimedia (fotografii ale resurselor create, secvențe audio, grafice). ● **Sistematizarea inteligentă a observațiilor:** Utilizarea grilelor de analiză comparativă și a hărților mentale pentru a sintetiza concluziile privind eficiența diferitelor metode didactice observate. ● **Construcția portofoliului digital:** Elaborarea unui produs final complex, stocat în cloud sau pe o platformă tip site personal, care să integreze: ○ Cele mai bune proiecte de lecție și materiale suport create. ○ Dovezi ale progresului elevilor (anonimizate). ○ Eseuri de reflecție și filozofia personală de predare (crezul pedagogic). ● **Managementul reputației digitale:** Reflecție asupra modului în care portofoliul digital reflectă etica, profesionalismul și creativitatea practicantului în fața comunității educaționale.

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul și caracteristicile instituției și ale contextului în care se desfășoară practica pedagogică

CS.1.1. Sintetizează tipul și structura instituției sau organizației educaționale în care se desfășoară practica pedagogică (instituții de învățământ).
- Elaborarea unui raport asupra impactului organizării spațiilor asupra experienței elevilor și cadrelor didactice; *- Crearea unui fișier analitic care să prezinte relațiile de autoritate și responsabilitate în cadrul instituției;* *- Crearea unei scheme grafice care să ilustreze structura ierarhică a școlii (director, director adjunct, cadre didactice, elevi, părinți) și fluxul principal de comunicare între aceste niveluri. Evidențierea punctelor de decizie și a căilor de raportare, precum și analiza eficienței structurii organizaționale în sprijinul procesului educațional;* *- Elaborarea unui raport de observație cu reflecții asupra implicării fiecărui participant și impactului asupra culturii instituționale, după asistarea la o ședință a consiliului profesoral (dacă este permis).*
CS.1.2. Aplică informații de la disciplinele de specialitate pentru a descrie mediul fizic și psihosocial al instituției / organizației de practică (spațiile, dotările, climatul educațional, relațiile între elevi și personalul didactic, cadrele didactice / personalul didactic auxiliar / personalul nedidactic, relațiile între elevi).
- Elaborarea unui raport care să integreze evaluarea funcțională și ergonomică a mediului școlar (ale spațiilor și dotărilor existente în instituția de învățământ, cu accent pe analiza complexă a amenajării sălilor de clasă, a accesului la resurse educaționale și a tipurilor de resurse materiale disponibile, atractivitatea materialelor didactice, a organizării acestora pe categorii și a accesibilizării spațiilor și căilor de acces, a igienei, siguranței, spațiilor exterioare, dotărilor sanitare și a altor elemente care influențează calitatea experienței educaționale); *- Identificarea elementelor care susțin motivația, implicarea și coeziunea grupului, precum și a factorilor care pot genera tensiuni sau dificultăți de adaptare ale elevilor la climatul educațional;* *- Identificarea strategiilor eficiente de comunicare, a tehnicilor de reglare a comportamentelor și a practicilor de gestionare a diversității în clasă;* *- Participarea la sesiuni/activități de debriefing/reflecție ghidată alături de profesorul îndrumător de practică pedagogică sau de profesorul metodist.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

CS.2.1. Proiectează intervenții educaționale în învățământul primar, la toate clasele și disciplinele predate de institutorii pentru învățământul primar, pe baza documentelor legislative și curriculare
-Realizarea proiectelor de lecție, cu accent pe fundamentarea obiectivelor educaționale, selecția conținuturilor și alegerea strategiilor didactice adecvate diferitelor niveluri de competențe ale elevilor, alături de analiza coerentă a succesiunii activităților și integrarea evaluării formative pentru monitorizarea progresului elevilor; *-Analiza documentelor elaborate de învățătoare sau profesorul pentru învățământ primar, cu accent pe identificarea corelării între obiectivele curriculare, metodele utilizate și rezultatele așteptate și observarea consistenței între planificarea teoretică și implementarea practică a lecțiilor;* *-Discutarea în grup a finalităților educației și a unor documente curriculare relevante, dezbaterea principiilor pedagogice și didactice implicite în programele școlare și identificarea modului în care acestea se transpun în activitățile zilnice din clasă și formularea concluziilor critice privind relevanța și eficiența strategiilor propuse;* *-Activitate de simulare: „Tu ești învățătoarea!" – elevii realizează și prezintă proiectul unei zile întregi de activități în învățământul primar, integrând obiective, competențe și metode variate, creativitatea, aplicabilitatea și adaptarea activităților la nivelul de dezvoltare al elevilor;* *-Crearea unei matrici care să asocieze o competență specifică cu un conținut curricular și cu o sugestie de metodă didactică, analizând coerența și relevanța acestora pentru dezvoltarea abilităților elevilor, utilizarea matricii pentru planificarea integrată a lecțiilor;* *-Utilizarea softurilor de prezentare sau a instrumentelor online de creare a fișelor (TIC) pentru realizarea de resurse educaționale atractive și interactive, care să stimuleze motivația și implicarea elevilor;* *-Utilizarea unor fișe de observație în timpul practicii, urmărind aplicarea concretă a unor concepte teoretice (ex.: stadiul operațiilor concrete – Piaget, zona proximei dezvoltări – Vîgotski), folosind template-uri predefinite;*

-Crearea unui set de materiale didactice vizuale (planșe, postere), respectând principiile estetice (cromatică, layout, echilibru vizual) și adaptarea lor la conținutul lecției desfășurate.
CS.2.2. Aplică achizițiile învățării dobândite la disciplinele de specialitate și la cele din trunchiul comun în lecțiile și intervențiile educative desfășurate în învățământul primar
-Realizarea unui portofoliu de practică în care elevul descrie modul în care aplică în lecțiile desfășurate cunoștințe teoretice din pedagogie, psihologie, didactică și alte discipline de specialitate. Portofoliul trebuie să evidențieze corelarea dintre teorie și practică, precum și reflecția personală asupra eficienței strategiilor observate; *-Activitate colaborativă online: elevii construiesc un portofoliu digital utilizând platforme precum Padlet, Book Creator, Canva sau Genially, integrând reflecții personale, materiale vizuale și exemple concrete din practica pedagogică, urmărindu-se coerența, creativitatea și capacitatea de a documenta experiențele de învățare;* *-Elaborarea unui podcast, vlog sau blog despre practica pedagogică, în care elevii discută atât experiențele observate în învățământul primar, cât și cele care i-au avut protagoniști, analizează metodele didactice utilizate și reflectă asupra propriului proces de învățare;* *-Activitate de reflecție colaborativă pe Padlet: elevii adaugă reflecții personale despre lecțiile defășurate, discută observațiile colegilor și formulează concluzii privind bunele practici și posibilele îmbunătățiri în abordarea pedagogică;* *-Elaborarea unei culegeri digitale (în Padlet, Popplet, BookCreator etc.) cu idei de jocuri, activități și resurse materiale observate în practica pedagogică, împreună cu comentarii privind modul de aplicare și eficiența acestora în contextul învățământului primar. Analiza practică permite transferul experiențelor în activități viitoare;* *-Realizarea unui arbore de derivare pentru exemplificarea legăturilor dintre achizițiile teoretice din studiul disciplinelor de specialitate și exemplele practice aplicate în timpul practicii de predare, în care să evidențieze conexiunile conceptuale și modul în care teoria se concretizează în activități didactice.*

***CG 3* - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică**

CS.3.1. Realizează intervenții educaționale în învățământul primar
-Aplicarea proiectelor de lecție în practică, analizând strategiile pedagogice utilizate, etapele lecției, modul de organizare a activităților și tehnicile de sprijin individual sau de grup, identificând bune practici și posibile îmbunătățiri; *-Evaluarea eficienței fiecărui material didactic utilizat în sprijinul procesului de învățare și a adaptabilității acestuia pentru diferite niveluri de dezvoltare ale elevilor;* *-Elaborarea unei hărți mentale digitale (MindMeister, Coggle, Popplet) care să integreze materiale, jocuri și resurse observate în practica pedagogică, evidențiind relațiile între tipurile de activități, obiectivele educaționale și competențele vizate;* *-Realizarea unei culegeri digitale de jocuri pe Google Drive sau Padlet, incluzând descrierea regulilor, obiectivelor educaționale și sugestii pentru adaptarea acestora la nevoi diverse ale elevilor, analiza impactului fiecărui joc asupra motivației, implicării și dezvoltării competențelor elevilor;* *-Utilizarea platformelor interactive (Kahoot, Way Ground, Socrative) pentru evaluarea cunoștințelor despre intervențiile educaționale desfășurate, concepând teste și exerciții care să stimuleze participarea elevilor și să permită feedback imediat;* *-Crearea unei prezentări interactive (Genially, Slido, Nearpod etc.) care să includă tehnici de lucru, materiale și mijloace adaptate elevilor din învățământul primar, în special celor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau aflați în risc de excluziune socială (statut social, economic sau cultural, minoritate națională, copii separați temporar sau definitiv de părinți etc.), în lecțiile desfășurate.*
CS.3.2. Reflectează asupra eficienței abordărilor metodologice, formulând observații și posibile sugestii de îmbunătățire adaptate contextului educațional
-Implementarea în cadrul practicii pedagogice a unui proiect de comunicare digitală (podcast, vlog sau blog tematic), pornind de la subiectul „Impactul educației în învățământul primar"- documentează intervențiile educaționale, analizează metodele didactice utilizate și reflectă asupra eficienței intervențiilor pedagogice; *-Identificarea unor situații semnificative observate și trăite în timpul desfășurării lecțiilor, analiza reacțiilor elevilor și deciziile propunătorului, reflectarea asupra implicațiilor pedagogice și psihologice;*

***CG 4* - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale**

CS.4.1. Aplică metode, tehnici și instrumente de evaluare utilizate în învățământul primar
-Evaluarea formativă a elevilor, pornind de la conversații, fișe, jocuri de verificare, utilizarea unor metode, tehnici și instrumente alternative, precum observarea sistematică a comportamentului și activității elevului, jurnalul reflexiv, proiectul, fișa de apreciere a progresului elevului, lista de control sau scala de clasificare, impactul asupra progresului elevilor; *-Crearea unor teste sau fișe de lucru, identificarea tipurilor de itemi (obiectivi, semiobiectivi, subiectivi) și argumentarea modului în care aceștia se potrivesc ciclului primar;*

-Analizarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor de evaluare adecvate pentru diferite forme și tipuri de evaluare: inițială, de parcurs, finală, formativă, sumativă etc.; *-Completarea unei fișe de evaluare utilizate în activitățile didactice, cu detalierea strategiilor aplicate, a instrumentelor folosite și a modului în care acestea sprijină progresul individual al elevilor;* *-Dezbateri pe marginea datelor colectate de elevii practicanți prin fișele și grilele de observare a lecției, cu scopul de a interpreta rezultatele, identifica bune practici și propune recomandări pentru optimizarea procesului de evaluare în învățământul primar.*
CS.4.2. Sintetizează situațiile de evaluare aplicate în intervențiile educaționale, raportându-se la efectele acestora asupra elevilor
-Analizarea activităților desfășurate din perspectiva evaluării în contextul învățământului primar, identificând modalitățile de măsurare a competențelor, utilizarea instrumentelor formative și sumative și modul în care acestea influențează progresul elevilor și planificarea lecțiilor; *-Redactarea unei fișe reflexive cu tema: „Ce rol are evaluarea în învățământul primar?”, în care elevii practicanți reflectă asupra funcțiilor evaluării, impactului asupra motivației și implicării elevilor și asupra adaptării strategiilor didactice la nevoile clasei;* *-Realizarea unui podcast educațional în care elevii discută despre importanța feedbackului pozitiv, prezentând exemple concrete observate și experimentate în practică și argumentând modul în care acesta influențează învățarea, autonomia și atitudinea elevilor față de procesul educațional;* *-Activitate de reflecție colaborativă pe Jamboard: „Cum putem adapta evaluarea pentru copiii cu nevoi educaționale speciale?”, prin explorarea unor metode și instrumente diferențiate, discutarea bunelor practici și formularea recomandări pentru personalizarea evaluării în funcție de diversitatea elevilor;* *-Realizarea unui organizator grafic pentru reprezentarea tipurilor de rezultate școlare în învățământul primar, evidențiind diferențele între evaluarea formativă, sumativă, inițială și de parcurs, precum și corelarea rezultatelor cu obiectivele curriculare și competențele vizate.*

CG 5- Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

CS.5.1. Sintetizează sarcinile desfășurate și experiențele dobândite în activitățile de predare-evaluare
-Discuții de reflecție cu profesorul îndrumător de practică pedagogică și profesorii metodiști despre atitudinea, comportamentul și implicarea în activitățile specifice practicii pedagogice, analizând modul în care fiecare practician se adaptează la cerințele mediului școlar și contribuie la buna desfășurare a lecțiilor; *-Realizarea unei autoevaluări scrise cu tema: „Cum am contribuit la buna desfășurare a activităților de practică?”, în care elevul identifică punctele forte, ariile de îmbunătățire și lecțiile învățate în timpul experienței practice;* *-Completarea unor grile de observare sau checklist-uri privind competențele demonstrate în timpul practicii (responsabilitate, comunicare, colaborare), cu argumentarea comportamentelor observate și analiza modului în care acestea susțin integrarea în mediul profesional;* *-Realizarea unui portofoliu digital reflexiv (Google Sites, Padlet) care să includă imagini, fișe, materiale și reflecții personale privind activitățile desfășurate în cadrul practicii pedagogice, evidențiind progresul profesional și învățarea practică;* *-Utilizarea aplicațiilor Mentimeter sau Jamboard pentru reflecție colectivă, pe teme precum: „Ce am învățat despre responsabilitatea profesională?” și „Cum mă ajută activitatea de practică în orientarea în carieră și dezvoltarea identității profesionale?”, pentru a împărtăși perspective și formula recomandări pentru viitoarele activități didactice.*
CS.5.2. Evaluează propriile responsabilități și roluri în activitatea de practică pedagogică de predare
-Redactarea unui jurnal de practică în care elevul descrie lecțiile desfășurate și sarcinile proprii, inclusiv pregătirea materialelor, asistarea la lecțiile colegilor și sprijinirea elevilor, evidențiind modul de aplicare a cunoștințelor teoretice și impactul acțiunilor asupra procesului educațional; *-Discuție de grup cu tema: „Ce am învățat desfășurând lecțiile de la învățământul primar?”, în care elevii analizează strategiile didactice aplicate, interacțiunile elev-propunător și impactul asupra implicării și motivației elevilor;* *-Prezentarea orală a experiențelor trăite în perioada de practică, cu accent pe competențele dezvoltate, cum ar fi comunicarea profesională, planificarea și organizarea activităților, desfășurarea lor, adaptarea la nevoile diversificate ale elevilor și utilizarea resurselor educaționale;* *-Realizarea unor prezentări digitale pe grupe, care să sintetizeze experiențele din practica pedagogică, evidențiind bune practici, materiale utilizate și lecții învățate, folosind instrumente digitale precum Canva, Genially sau PowerPoint;* *-Scrierea unei narațiuni educaționale cu tema „O zi memorabilă din practica pedagogică”, care să reflecte implicarea personală, adaptarea la situații neașteptate și contribuția proprie la buna desfășurare a activităților.*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Managementul și cultura organizațională a instituției de practică	**1.1.Cultura organizațională și standardele de succes ale unității de învățământ** ● **Radiografia școlii: viziune și progres:** Analiza modului în care școala își propune să crească prin Planul de Dezvoltare (PDI). Urmărim cum se transformă instituția într-un spațiu deschis pentru toți (incluziune) și cum integrează tehnologia în activitățile de zi cu zi. ● **Resursele de învățare: de la teorie la practică:** Observarea modului în care dotările — tablele interactive, laboratoarele smart sau spațiile de relaxare — îi ajută pe elevi să învețe în propriul ritm. Verificăm dacă tehnologia chiar face lecțiile mai ușoare și mai atractive pentru fiecare coleg în parte. ● **Analiza climatului educațional și strategii de optimizare a comunicării școală-familie, prin resurse digitale.** **1.2. Analiza instrumentelor de evaluare continuă și a planurilor de intervenție personalizată** ● **Studiul portofoliului educațional al elevului:** Analiza structurii și rolului acestui document obligatoriu (ca „pașaport" al competențelor), observând cum sunt colectate dovezile progresului școlar, interesele și aptitudinile elevului pe parcursul ciclului primar. ● **Organizarea și administrarea portofoliului de dezvoltare profesională a învățătorului:** Explorarea modului de organizare a propriei activități (proiecte, resurse, dovezi de evaluare) ca instrument de reflecție și de prezentare a succesului profesional. ● **Elaborarea și urmărirea unui itinerar de învățare personalizat: Studiu de caz și proiectarea PII:** Identificarea elevilor cu nevoi specifice (CES, ritm lent sau supradotați) și analizarea modului în care profesorul elaborează și implementează planul personalizat de intervenție. ● **Cadrul legislativ al actelor școlare și deontologia gestionării datelor cu caracter personal:** Parcurgerea normelor privind confidențialitatea datelor (GDPR) în gestionarea portofoliilor și a planurilor de intervenție. **1.3. Participarea la viața metodică a școlii și strategii de dezvoltare profesională continuă** ● **Monitorizarea impactului formării continue asupra calității actului didactic în învățământul primar:** Identificarea modalităților de perfecționare a cadrelor didactice (grade didactice, cursuri de formare, credite profesionale transferabile) și importanța acestora pentru calitatea actului didactic. ● **Sistemul activităților metodice ca mediu de învățare:** Participarea la cercuri pedagogice și consilii profesorale, observând cum comunitățile de învățare între profesori sprijină integrarea noilor documente curriculare. ● **Planificarea propriei evoluții profesionale:** Elaborarea unui plan ipotetic de dezvoltare personală (identificarea cursurilor de formare necesare după absolvire pentru a răspunde provocărilor educației moderne).
2. Monitorizarea progresului și asistența didactică specializată	**2.1. Cercetarea bazei materiale și a strategiilor de personalizare a parcursului de învățare** ● **Analiza corelării curriculare:** Examinarea programelor și planificărilor prin prisma integrării **Portofoliului Educațional** al elevului ca instrument de urmărire a competențelor pe termen lung. ● **Evaluarea integrării resurselor de învățare mixte: corelarea mijloacelor didactice clasice cu cele digitale:** Identificarea și selectarea resurselor (materiale, digitale, auxiliare) care permit diferențierea instruirii, de la software-uri educaționale adaptive la materiale senzoriale. ● **Observarea modului în care probele (teste, fișe, portofolii) ajută la organizarea activității didactice:** Studierea instrumentelor de evaluare

	(formative, sumative și alternative) și a modului în care rezultatele acestora sunt integrate în **Portofoliul individual** al profesorului pentru a fundamenta deciziile didactice. **2.2. Managementul documentelor clasei: de la înregistrarea progresului la măsuri de remediere și dezvoltare** ● **Studiul documentației de sprijin (PII și Fișe de caracterizare):** Analiza structurii **Planurilor Individualizate de Intervenție (PII)** și a fișelor de caracterizare psihopedagogică, observând modul în care datele colectate conduc la strategii de învățare personalizate. ● **Evaluarea validității proiectului de lecție prin prisma rezultatelor învățării și a implicării elevilor:** Analiza proiectelor de activitate prin prisma coerenței dintre obiective, activități de învățare și standardele de evaluare, urmărind progresul individualizat al elevului. ● **Sistematizarea bunelor practici:** Compararea diferitelor modele de evidență a activității (analogice vs. digitale/catalog electronic) pentru identificarea celor mai eficiente modalități de monitorizare și raportare a succesului școlar. **2.3. Implicarea directă și sprijinul la clasă** ● **Construirea mediului de învățare incluziv: dinamica grupurilor cooperante și pedagogia diferențiată**: Participarea activă la procesul de predare-învățare prin oferirea de sprijin personalizat elevilor cu nevoi speciale și coordonarea grupurilor de lucru. Focusul este pe dezvoltarea abilităților de mediere și pe crearea unui mediu incluziv. ● **Analiza interacțiunilor psiho-sociale și a climatului educațional în grupul-clasă:** Analizarea strategiilor didactice de adaptare ad-hoc a conținutului. Vei documenta metodele prin care profesorul menține implicarea elevilor și gestionează constructiv momentele de tensiune sau dezinteres. ● **Asistență în activități non-formale:** Contribuția la organizarea proiectelor extrașcolare (vizite, ateliere). Observarea impactului acestor activități asupra coeziunii grupului și a motivației de învățare într-un context relaxat.
3. Design instrucțional, managementul învățării și evaluarea competențelor	**3.1. Asumarea rolului de învățător: Exercitarea autonomiei în proiectarea secvențelor didactice și managementul activității la clasă** ● **Autonomie pedagogică în practica pedagogică: Exercitarea rolului de educator prin gestionarea completă a evenimentelor lecției:** Susținerea lecțiilor finale și a perioadelor de practică curentă și comasată prin gestionarea integrală a fluxului didactic, de la captarea atenției la evaluarea formativă. ● **Structurarea planificării pe module și unități::** Studierea aprofundată a modului în care conținuturile sunt eșalonate pentru a construi competențe, nu doar pentru a transmite informații. ● **Integrarea Planului Individualizat de Intervenție (PII):** Adaptarea scenariului didactic în timp real pentru a integra elevii cu nevoi speciale sau ritmuri diferite, asigurând o educație echitabilă. ● **Analiza critică a performanței didactice:** Identificarea factorilor de succes (ex: managementul timpului, clima emoțională) și a barierelor (ex: rezistența la învățare, incidente disciplinare) în implementarea lecțiilor proprii. **3.2. Elaborarea materialelor didactice inovatoare și designul instrumentelor de măsurare a competențelor** ● **Conceperea de resurse suport multi-nivel:** Crearea de fișe de lucru, jocuri didactice și materiale multimedia diferențiate (pe niveluri de dificultate: bază, mediu, excelent) pentru a sprijini învățarea activă. ● **Construcția instrumentelor pentru portofoliul educațional:** Elaborarea unor grile de observație, rubrici de autoevaluare și probe de evaluare care să furnizeze dovezi relevante pentru progresul elevului, conform profilului de formare.

	● **Optimizarea activității didactice prin utilizarea instrumentelor de IA și a resurselor tehnologice de ultimă generație:** Integrarea instrumentelor de inteligență artificială pentru personalizarea materialelor suport și utilizarea platformelor de evaluare interactivă (ex: Formative, Nearpod) pentru feedback instantaneu. **3.3. Elaborarea proiectelor de lecție și optimizarea învățării** ● **Proiectarea de lecții centrate pe competențe:** Redactarea proiectelor de activitate, integrând metode de învățare prin descoperire și problematizare. ● **Gestiunea imprevizibilului în învățare: de la identificarea barierelor potențiale la ajustarea dinamică a strategiei:** Evaluarea coerenței proiectului înainte de implementare și capacitatea de a genera alternative ("Plan B") pentru a răspunde diversității clasei. ● **Digitalizarea scenariului didactic:** Integrarea resurselor digitale nu doar ca suport vizual, ci ca instrumente de colaborare (ex: table virtuale, proiecte colaborative în cloud) care stimulează implicarea elevilor.
4. Consolidarea identității profesionale și managementul carierei didactice	**4.1. Evaluarea metacognitivă a experienței de practică: dezvoltarea capacității de autoreglare profesională** ● **Tehnici avansate de introspecție profesională:** Aplicarea modelelor de reflecție (ex. *Modelul lui Gibbs* sau *Korthagen*) pentru a deconstrui experiențele din timpul practicii curente, comasate și a lecțiilor finale. ● **Autoevaluarea competențelor conform standardelor profesionale:** Analiza propriului progres în raport cu profilul de formare al învățătorului, identificând punctele forte și ariile de îmbunătățire (analiza SWOT personală). ● **Construcția crezului pedagogic:** Elaborarea unei viziuni personale asupra actului didactic, integrând valori precum etica, incluziunea, sustenabilitatea și inovația digitală. **4.2. Designul portofoliului profesional și managementul imaginii de sine în cariera didactică** ● **Designul portofoliului individual:** Sistematizarea dovezilor de competență (proiecte de lecție, **Planuri Individualizate de Intervenție**, resurse digitale create, instrumente de evaluare) într-un format coerent și estetic. ● **Managementul portofoliului educațional digital:** Utilizarea platformelor de tip site (Google Sites, Canva Websites, LinkedIn) pentru a crea o prezență online profesională, care să integreze reflecțiile și produsele activității practice. ● **Sistematizarea învățării din feedback:** Integrarea observațiilor primite de la profesorul mentor și colegi în jurnalul de reflecție, transformându-le în obiective de formare continuă. ● **Planificarea dezvoltării post-absolvire:** Identificarea oportunităților de formare continuă (cursuri, grade didactice, comunități de practică) necesare pentru a răspunde provocărilor viitoare ale sistemului de învățământ.

SUGESTII METODOLOGICE

Practica pedagogică reglementată în planul cadru pentru liceu reprezintă un pilon fundamental în formarea viitorilor profesori pentru învățământul primar, deoarece consolidează cunoștințele teoretice și sprijină dezvoltarea competențelor profesionale și a aptitudinilor specifice necesare în activitatea de la clasă. Așa cum a fost menționat în Nota de prezentare aceasta are un buget de timp de 4 ore pe săptămână. Prin participarea constantă la activități de observare, analiză și aplicare practică, elevii își exersează spiritul de observație, își cultivă toleranța și răbdarea în lucrul cu copiii de vârstă școlară mică, își dezvoltă abilitățile de comunicare cu elevii, colegii și părinții și își pun în valoare creativitatea și naturalețea ludică, indispensabile pentru adaptarea conținuturilor la particularitățile ciclului primar. Totodată, practica sprijină formarea unei gândiri analitice și reflexive, necesară pentru a înțelege și gestiona adecvat dinamica unei clase.

Practica comasată, specifică ciclului superior al liceului, reprezintă o etapă intensivă de formare, desfășurată pe o perioadă compactă, în care elevii aplică în mod direct cunoștințele pedagogice și metodice

dobândite. Forma aceasta de desfășurare este menționată în Regulamentul liceelor și colegiilor pedagogice, reprezentând consolidarea, validarea competențelor dobândite de elevi pe parcursul celor doi ani finali ai liceului. Aceasta presupune observarea activităților didactice la clasă sau la grupă, proiectarea demersului instructiv-educativ, susținerea lecțiilor sau a activităților demonstrative, precum și evaluarea elevilor, sub îndrumarea cadrului didactic mentor. Scopul practicii comasate, precum și a celei individuale, desfășurate în clasele a XI-a și a XII-a, este consolidarea competențelor didactice, dezvoltarea capacității de gestionare a colectivului de elevi și formarea unei conduite profesionale adecvate, contribuind astfel la conturarea identității viitorului cadru didactic și la certificarea profesională.

Activitățile și structura acesteia se pot găsi inserate în corpul acestui document, permițând coordonatorilor de practică să conceapă și să deruleze activități practica comasată ca demers reglator și evaluator al obiectivelor propuse, acelea de atingere a nivelului propus în vederea atingerii standardelor profesionale în inserția socială.

În conceperea programei s-au avut în vedere: schimbările sociale, digitalizarea, starea de bine a elevului și a profesorului, cât și dobândirea gradată a competențelor, raportată la specificul vârstelor, în dobândirea unor competențe generale, a celor transversale, a competențelor autoreflexive ce însoțesc pe parcursul liceului și în parcursul profesional absolventului de profilul pedagogic.

Programa vine cu o serie de exemple a activităților de învățare menite să sprijine profesorul sau orice persoană din acest domeniu și nu numai, ce dorește să găsească strategiile optime în formarea competențelor profesionale, punând pe primul plan aplicarea, gândirea critică, derularea unor secvențe a unor microproiecte. Se dorește ca prin lectura personalizată a programei, fiecare cadru didactic să valorifice creativitatea de care dă dovadă, dar și punerea elevului în situații de învățare autentice. Unele dintre activitățile de învățare au la bază propuneri sau exemple de bună practică generate din activitatea de practică pedagogică derulată pe parcursul mai multor ani.

Întregul proces se desfășoară într-un mediu incluziv și stimulativ, în care fiecare intervenție observată sau aplicată contribuie la fundamentarea unei culturi profesionale solide. Scopul central este formarea unui set coerent de competențe care să permită organizarea, desfășurarea și evaluarea unor activități didactice eficiente, adaptate diversității elevilor și cerințelor pedagogiei actuale.

Organizarea practicii include și un spațiu de personalizare, deoarece o parte din orele alocate pot fi folosite pentru aprofundarea unor arii curriculare în care elevii întâmpină dificultăți, pentru remedierea unor abilități practice – precum realizarea unei planificări calendaristice sau proiectarea unei unități de învățare – ori pentru dezvoltarea unor proiecte interdisciplinare relevante. Practica individuală permite interacțiuni directe cu profesorul mentor și cu elevii, oferind un feedback detaliat și recomandări adaptate nivelului de formare al fiecărui practicant. Astfel, procesul devine totodată un exercițiu autentic de individualizare a demersului didactic.

În derularea practicii, ***se recomandă*** utilizarea metodelor care stimulează reflecția, analiza critică și motivația față de profesia didactică. Observarea rămâne instrumentul fundamental de cunoaștere a mediului școlar, a strategiilor didactice folosite la clasă și a modului în care este gestionată activitatea elevilor. Aceasta poate fi completată cu studiul de caz, care permite înțelegerea unor situații particulare din practica educațională, și cu discuțiile colective, în care elevii practicanți analizează împreună, alături de mentor, exemplele de bune practici observate. Activitățile de tipul jocului de rol, simulării, scenariilor educaționale sau incidentului critic oferă contexte sigure pentru exersarea diverselor roluri ale cadrului didactic, pregătind viitorii profesori pentru provocările reale întâlnite la ciclul primar.

Integrarea tehnicilor interactive de analiză a documentelor curriculare contribuie la formarea unei înțelegeri profunde a planurilor-cadru, programelor școlare și altor documente de politică educațională. La acestea se adaugă evaluarea cu caracter formativ, care susține reflecția metacognitivă și o raportare realistă la propriul progres. Portofoliile de practică, jurnalele de observare și instrumentele de analiză devin astfel modalități productive de monitorizare a evoluției și de clarificare a opțiunilor metodologice. Autoevaluarea și interevaluarea sunt încurajate prin utilizarea unor criterii clare, centrate pe competențe.

În completarea activităților desfășurate la clasă, educația nonformală și implicarea în viața școlii – prin voluntariat, proiecte educaționale sau evenimente școlare – susțin dezvoltarea competențelor sociale și civice, contribuind la maturizarea profesională a elevilor practicanți. În clasa a XI-a, implicarea directă în secvențe didactice scurte, sub îndrumarea mentorului, facilitează formarea limbajului didactic, înțelegerea etapelor unei lecții și consolidarea legăturilor dintre teorie și practică.

Tehnologia digitală ocupă, de asemenea, un loc important în practica pedagogică. Instrumente precum Padlet, MindMeister, Classroom Screen sau Kahoot! sprijină organizarea materialelor, elaborarea proiectelor și realizarea activităților de evaluare sau feedback într-un mod modern și accesibil elevilor.

Prin toate aceste componente, practica pedagogică se constituie într-un spațiu complex și coerent de

formare profesională, în care elevii sunt sprijiniți să integreze cunoștințele psihopedagogice cu experiența directă la clasă, pregătindu-se astfel în mod autentic pentru rolul exigent și creativ al profesorului din învățământul primar.

Portofoliul de practică pedagogică la care se face referire în paragraful anterior este recomandat să fie realizat încă de la clasa a IX-a și să fie folosit pe întreaga durată a practicii pedagogice, respectiv până la clasa a XII-a.

Această activitate reprezintă un spațiu aplicativ esențial pentru integrarea cunoștințelor teoretice dobândite la disciplinele psihopedagogice. Adițional, aceasta poate integra și componente de educație nonformală, prin implicarea elevilor în activități de voluntariat, proiecte educaționale, proiecte tematice etc. O astfel de abordare poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale, civice și profesionale ale elevilor, facilitând tranziția de la etapa de observare la implicarea directă în activitățile educaționale pe parcursul stagiilor ulterioare de practică.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bocoș, M. (2017). *Didactica disciplinelor pedagogice. Suporturi pentru formarea profesorilor*. Iași: Editura Polirom.
2. Bocoș, M.-D. (2013). Instruirea interactivă. Ghidul profesorului. Iași: Ed. Polirom.
3. Bocoș, M. (2002). *Cercetarea pedagogică: metodologie, instrumente, aplicații*. Iași: Editura Polirom
4. Cadrul de referință al Curriculumului Național (2025).
5. Cadrul European al Calificărilor (EQF) și conceptul de Competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Recomandarea Consiliului din 2018).
6. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom
7. Chiș, V. (2001). *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
8. Cucoș, C. (2008). *Teoria și metodologia instruirii*. Iași: Editura Polirom.
9. Dulamă, M.E. (2002). *Metode, strategii și tehnici de predare-învățare-evaluare*. Cluj-Napoca: Editura Clusium.
10. Ezechil, L., PăișI Lăzărescu, M. (2015). *Laborator preșcolar*. București: Editura V&I Integral
11. Ghiduri și îndrumătoare de practică pedagogică (Elaborate de Colegiile Naționale Pedagogice sau Ministerul Educației).
12. Iucu, R.B. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
13. Jinga, I., Istrate, E. (coord.) (2008). *Manual de pedagogie*. București: Editura All.
14. Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023.
15. Lemeni, G., Porumb, M. (coord.) (2004). *Consiliere școlară. Ghid de intervenție*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
16. Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. Iași: Editura Polirom.
17. Oprea, C.L. (2007). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
18. Ordin nr. 7.386/11.11.2024 pentru aprobarea P*rofilului și standardelor profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.*
19. Piaget, J. (1978). *Judecata morală la copil*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
20. Programele școlare în vigoare pentru ciclul primar (Clasele P-IV).
21. Profilul de formare al absolventului de liceu (conform filierei vocaționale, profil pedagogic).
22. Recomandările Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01).
23. Rogoz, N. (2014). Proiectarea curriculum-ului din perspectiva constructivismului. Noi tendinţe şi sugestii metodologice . Iași: Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza".
24. Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Iași: Editura Polirom.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Șarlea Iuliana	profesor grad I	Colegiul Național ”Inochentie Micu Clain”, Blaj
Mărginean Raluca Roxana	profesor grad I	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița
Nicolae Isabela Mihaela	profesor grad I	Colegiul Național ”Elena Cuza”, București, sector 6

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana	Lect.univ.dr.	Universitatea din București	Coordonator științific
Rogoz Nicoleta	Lect.univ.dr.	Universitatea ”Alexandru Ioan Cuza”, Iași	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 37

Programa școlară
pentru disciplina

Practica pedagogică

Clasele a XI-a și a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 37
Programa școlară pentru disciplina *Practica pedagogică*,
Clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Practica pedagogică este inclusă în filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogie generală* și reprezintă o componentă esențială a setului de discipline psihopedagogice și metodice. Aceasta marchează pentru elevii din clasele a XI-a și a XII-a pregătirea de specialitate pentru ocuparea *funcției de pedagog școlar*. Activitatea pedagogului școlar în spațiile educaționale formale și nonformale transcende simpla supraveghere, transformându-se într-o formă de ghidaj strategic și animare pedagogică. În cadrul acestor situații educative complementare (cum ar fi programele de tip *after-school*, activitățile extrașcolare sau vizitele de studiu), rolul pedagogului este de a crea o punte între curriculumul formal și experiența concretă de viață a educabilului. De asemenea, pedagogul școlar este cel care monitorizează dinamica grupului pentru a preveni incidentele de bullying și pentru a promova un climat de colaborare în medii de învățare diverse. Practica pedagogică desfășurată în mod sistematic asigură premisele dezvoltării competențelor profesionale (psihopedagogice, didactice, psihosociale și de relaționare, de management al carierei) și acumulării de experiență didactică relevantă în domeniul pedagogiei generale.

Implicarea în activitățile de practică pedagogică vine în acord cu așteptările exprimate față de absolvenții diferitelor niveluri de studiu, prin raportare la cerințele sociale, la finalitățile generale ale învățământului și la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor, fundamentate pe cele opt competențele cheie europene.

În elaborarea programei au fost valorificate drept repere următoarele:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);
- profilul de formare al absolventului de liceu;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului instructiv-educativ, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali;
- prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice a copiilor;
- cercetările și studiile recente din domeniul *pedagogiei generale*;
- ghiduri de practică/documente curriculare care acoperă problematică formării *pedagogilor școlari*.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **4 ore pe săptămână**.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogie generală*.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conținuturile învățării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competențelor, sunt structurate gradual și coerent, vizând intervenții educaționale asupra diferitelor categorii de beneficiari/elevi (intervenții/activități socio-educative în unități de învățământ, asociații, ONG-uri, fundații, centre pentru protecția copilului etc.)

Activitățile de învățare recomandate promovează metode activ-participative și experiențiale, precum studiul de caz, simularea, jocul de rol, jurnalul reflexiv, activitățile de tip colaborativ și reflecția individuală și de grup, asigurând transferul achizițiilor teoretice în contexte autentice de practică educațională.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Practica pedagogică a elevilor din **ciclul superior al liceului** prezintă următoarele forme de organizare: **practica pedagogică curentă** derulată colectiv pe grupe de elevi, ce se desfăşoară în decursul unei zile pe săptămână, sub îndrumarea profesorului coordonator şi a pedagogului şcolar/ profesorului de sprijin/ consilierului psihopedagog din instituțiile de aplicație; **practica pedagogică individuală** ca forma de organizare a practicii la decizia şcolii, având rol remedial, recuperatoriu şi de suport; **practica pedagogică comasată**, derulată compact, pe parcursul a două săptămâni de școală, în clasa a XI-a, respectiv a XII-a, sub îndrumarea profesorului coordonator de practică și a pedagogului școlar/profesorului de sprijin/consilierului psihopedagog din instituțiile de aplicație.

Formele de desfășurare ale practicii pedagogice din ciclul superior al liceului sunt descrise conform *Regulamentul - Cadrul de Organizare și Funcționare a Învățământului Preuniversitar Pedagogic*.

În elaborarea programei s-a avut în vedere posibilitatea utilizării flexibile a timpului alocat disciplinei, astfel încât un procent de până la 25% din totalul orelor să poată fi destinat activităților de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, precum și realizării transferului competențelor în situații concrete, în funcție de nevoile și interesele elevilor și de specificul grupului. Se asigură astfel respectarea Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal, art. 2.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice.
CG2	Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun.
CG3	Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică.
CG4	Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale.
CG5	Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XI-a
CS 1.1. Interpretează structura culturii organizaționale a instituției de învățământ în scopul adaptării strategiilor de intervenție pedagogică la specificul și nevoile grupului de elevi
- *realizarea unor fișe/grile de observație sistematică privind relațiile dintre cei implicați în actul educațional, cu accent pe climatul afectiv, comunicarea didactică, cooperarea, sprijinul emoțional și gestionarea situațiilor de grup* - *participarea la activități de observare directă a momentelor specifice unei intervenții educaționale, urmată de formularea unor concluzii privind influența climatului psihopedagogic asupra stării de bine și a implicării beneficiarilor* - *realizarea unor organizatori grafici / hărți conceptuale care evidențiază factorii ce influențează climatul psihopedagogic: mediul educațional, stilul de comunicare, regulile grupului, relațiile dintre beneficiari, parteneriatul cu familia* - *utilizarea unor aplicații digitale (de tip Padlet, DigiPad, Jamboard, Canva, Google Slides) pentru centralizarea observațiilor și formularea de exemple de bune practici privind crearea unui climat educațional securizant și stimulativ pentru toate categoriile de beneficiari*

Clasa a XI-a
- *participarea la discuții de grup / sesiuni de reflecție ghidată împreună cu profesorul coordonator de practică pentru interpretarea observațiilor asupra intervențiilor educaționale specifice diferitelor categorii de beneficiari* - *compararea, pe baza observației, a modului de organizare a intervențiilor educaționale în diferite contexte de educație (internat, sală de clasă, cabinet de resurse, bibliotecă, cancelarie), urmărind impactul organizării spațiului, al materialelor și al strategiilor specialistului- pedagog școlar, asupra climatului psihopedagogic* - *formularea unor propuneri de optimizare a climatului psihopedagogic în contexte concrete de practică pedagogică, având în vedere nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor și particularitățile colectivului.*
CS 1.2. Analizează diferite practici educaționale observate în mediul școlar, prin raportare la principiile didactice actuale și la standardele de calitate în educație
- *completarea unor grile de analiză / checklist-uri prin care elevii evaluează măsura în care tipurile de activități observate respectă principii precum centrarea pe copil, individualizarea, caracterul activ-participativ, accesibilitatea, învățarea prin joc și incluziunea* - *elaborarea unor analize comparative între diferite secvențe de activitate observate în practica pedagogică, în funcție de criterii precum: adecvarea conținutului la vârstă, varietatea strategiilor, calitatea resurselor, implicarea beneficiarilor, feedbackul oferit de cadrul didactic* - *realizarea unor prezentări / postere/ infografice cu exemple de practici educaționale eficiente în pedagogia generală, argumentate prin raportare la standardele de calitate și la specificul grupului de beneficiari* - *participarea la activități de analiză a unor secvențe didactice observate sau înregistrate, pentru identificarea elementelor valoroase și a aspectelor care pot fi îmbunătățite din perspectiva calității educației* - *desfășurarea unor activități colaborative în care elevii propun, pe baza practicii observate, alternative de strategii didactice adaptate nevoilor beneficiarilor* - *corelarea practicilor observate cu documente/reglementări specifice pedagogiei generale și cu cerințele unui mediu educațional sigur, incluziv și stimulativ* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică în care elevii argumentează în ce măsură activitățile observate susțin dezvoltarea holistică* - *participarea la sesiuni de debriefing pedagogic alături de profesorul coordonator de practică, profesorii metodiști și profesorii mentori pentru interpretarea critică a practicilor observate și formularea unor concluzii privind eficiența acestora în pedagogia generală*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

Clasa a XI-a
CS 2.1. Selectează diverse strategii/abordări didactice, corelându-le cu particularitățile de vârstă ale educabililor, tipul de activitate de învățare și specificul conținuturilor educaționale
- *realizarea unor organizatori grafici sau scheme comparative privind strategiile didactice adecvate diferitelor categorii de activități din pedagogia generală (campanii de voluntariat, proiecte de implicare civică, vizite de studiu, sprijinirea unor elevi, organizarea unui festival/ serbare/ vizită, ateliere de dezvoltare personală)* - *prezentarea unor abordări/strategii didactice specifice pentru desfășurarea diferitelor categorii de activități specifice pedagogiei generale* - *utilizarea unor aplicații digitale (Canva, Padlet, Google Slides etc.) pentru realizarea unor prezentări privind exemple de abordări/strategii didactice eficiente în pedagogia generală* - *participarea la activități de reflecție pedagogică asupra strategiilor didactice observate în practica pedagogică, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică, profesorul metodist și profesorul mentor* - *analiza unor studii de caz pedagogice privind alegerea strategiilor didactice adecvate în funcție de specificul pedagogiei generale și de contextul educațional.*
CS 2.2. Elaborează, cu sprijin, intervenții educaționale adaptate profilului psihopedagogic al grupului țintă, prin corelarea integrată a prevederilor curriculare cu achizițiile învățării din trunchiul comun și disciplinele de specialitate
- *elaborarea, cu sprijinul specialistului de pedagogie generală/ mentorului/profesorului de practică pedagogică a unor activități de diferite tipuri* - *conceperea unor materiale didactice simple sau resurse educaționale adecvate activităților proiectate (jocuri didactice, materiale vizuale, suporturi digitale)* - *realizarea unor simulări sau activități didactice în cadrul orelor de practică pedagogică, urmate de reflecții și feedback din partea profesorului coordonator* - *colaborarea în echipă pentru proiectarea unor activități integrate adaptate particularităților de vârstă și diferitelor contexte de practică* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile proiectate valorifică cunoștințele asimilate, cât și respectarea elementelor specifice* - *participarea la activități de evaluare și autoevaluare a intervențiilor educaționale proiectate, în raport cu obiectivele propuse și cu nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor.*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplică demersuri de proiectare didactică la nivel micro, ținând cont de profilul psihopedagogic al grupului țintă, prevederile curriculare, dar și de resursele materiale disponibile
- *elaborarea, cu sprijinul cadrului didactic coordonator, a unor secvențe de proiectare didactică pentru activități desfășurate cu diferite categorii de beneficiari* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază etapele proiectării didactice în intervențiile educaționale cu diferite categorii de beneficiari* - *selectarea și utilizarea unor materiale didactice și resurse educaționale adecvate conținuturilor și tipurilor de activități cu diferite categorii de beneficiari* - *utilizarea unor aplicații digitale (ex. Google Docs, Canva, Padlet, DigiPAD) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de intervenție educațională* - *realizarea unor activități de analiză și reflecție pedagogică asupra proiectelor didactice elaborate, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică și pedagogul școlar* - *revizuirea și îmbunătățirea proiectelor de activitate în funcție de feedbackul primit și de observațiile realizate în practica pedagogică.*
CS 3.2. Desfășoară activități/intervenții educaționale specifice profilului psihopedagogic al grupului țintă, asigurând un mediu de învățare securizant, stimulativ și incluziv
- *participarea la activități de practică pedagogică, implicându-se în organizarea și desfășurarea unor secvențe de activitate didactică* - *realizarea unor activități didactice sau secvențe de învățare, sub îndrumarea cadrului didactic mentor* - *utilizarea unor strategii didactice interactive și ludice adecvate nivelului de dezvoltare al beneficiarilor* - *organizarea mediului educațional astfel încât să asigure siguranța, confortul și participarea activă* - *adaptarea activităților pentru a răspunde nevoilor individuale ale beneficiarilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale sau vulnerabilități educaționale* - *participarea la sesiuni de reflecție și debriefing pedagogic după activitățile desfășurate, împreună cu profesorul coordonator de practică* - *elaborarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile realizate au contribuit la crearea unui mediu educațional stimulativ și incluziv.*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XI-a
CS 4.1. Aplică, cu sprijin, metode și instrumente de evaluare specifice profilului psihopedagogic al grupului țintă, evidențiind rolul acestora în monitorizarea și înregistrarea progresului educabililor
- *participarea la activități de observare sistematică a comportamentelor beneficiarilor, utilizând fișe sau grile de înregistrare a progresului* - *realizarea unor exerciții de completare și interpretare a instrumentelor de evaluare folosite în intervenții educaționale cu diferite categorii de beneficiari* - *elaborarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază rolul evaluării în monitorizarea activităților educaționale* - *utilizarea unor aplicații digitale (ex. Google Forms, Padlet, Canva) pentru realizarea unor instrumente simple de colectare și organizare a datelor privind progresul beneficiarilor, impactul intervențiilor educaționale* - *participarea la discuții și activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în procesul educațional* - *elaborarea unor fișe de observare pedagogică, în care elevii evidențiază indicatorii comportamentali ai beneficiarilor și factorii care influențează dezvoltarea holistică acestora.*
CS 4.2. Interpretează rezultatele evaluării în raport cu indicatorii de comportament stabiliți/competențele specifice, propunând modalități de optimizare și reglare a demersului de intervenție pedagogică
- *analizarea rezultatelor evaluării, în raport cu indicatorii de vârstă și comportament, cu tipul de activitate și cu contextul educațional* - *realizarea unor activități de interpretare a datelor obținute prin observare, identificând punctele forte, dificultățile, oportunitățile și amenințările* - *formularea unor propuneri de adaptare a activităților educaționale, în funcție de rezultatele evaluării și de nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de utilizare a rezultatelor evaluării pentru îmbunătățirea activităților educaționale* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții de grup privind eficiența abordărilor educaționale utilizate* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care rezultatele evaluării pot contribui la optimizarea intervențiilor educaționale* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică și pedagogul școlar pentru identificarea unor soluții de reglare a intervențiilor educaționale, în funcție de progresul observat și de nevoile beneficiarilor.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XI-a
CS 5.1. Analizează modul de implicare personală în activitățile educaționale realizate în cadrul practicii pedagogice, raportându-se la responsabilitățile și rolurile pedagogului școlar
- *realizarea unor fișe de reflecție sau autoevaluare privind modul de implicare personală în activitățile de practică pedagogică* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul pedagogului școlar în organizarea și desfășurarea intervențiilor educaționale* - *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale care evidențiază competențele și responsabilitățile profesionale ale pedagogului școlar* - *analizarea unor studii de caz pedagogice privind situații din activitatea educațională și modul de implicare a specialistului de pedagogie generală* - *realizarea unor prezentări sau portofolii de practică pedagogică, în care elevii evidențiază activitățile la care au participat și contribuția personală* - *participarea la sesiuni de feedback și reflecție împreună cu profesorul coordonator de practică și pedagogul școlar* - *redactarea unor note reflexive sau rapoarte scurte, în care elevii analizează modul în care experiențele din practică contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale.*
C.S. 5.2. Reflectează asupra experiențelor dobândite în activitățile de practică pedagogică, identificând puncte forte și aspecte care necesită îmbunătățire în dezvoltarea competențelor profesionale
- *realizarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele trăite în intervențiile educaționale realizate de pedagogul școlar* - *identificarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate în desfășurarea activităților pedagogice* - *elaborarea unor analize sau rapoarte reflexive privind modul în care experiențele de practică contribuie la dezvoltarea profesională* - *participarea la activități de reflecție și discuții de grup privind experiențele și învățămintele dobândite în practica pedagogică* - *realizarea unor organizatori grafici sau planuri de dezvoltare personală, care evidențiază direcțiile de îmbunătățire a competențelor profesionale* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, pe baza experiențelor observate în practica pedagogică* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ exemple de intervenții educaționale, abordări didactice eficiente, reflecții personale și concluzii privind evoluția în cariera de pedagog școlar* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică și pedagogul școlar pentru stabilirea unor obiective de dezvoltare profesională și identificarea unor modalități de îmbunătățire a competențelor profesionale.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Specificul instituțiilor și organizațiilor școlare	1.1 Instituții și organizații școlare: funcții, structură, modalități de organizare, activități specifice desfășurate 1.2. Tipuri de servicii specifice instituțiilor școlare și organizațiilor non-guvernamentale ONG-urile 1.3. Rețele de sprijin pentru dezvoltarea holistică a copiilor și tinerilor (instituții publice sau private: Inspectoratul școlar; Centrul județean de resurse și asistență educațională; Direcția de Sănătate Publică; Serviciul public de asistență socială; Organisme private acreditate să desfășoare activități în domeniul educării și protecției copilului etc.) 1.4. Amenajarea unor spații special dedicate asigurării condițiilor optime de studiu pentru diferite categorii de beneficiari.
2. Activități și intervenții educaționale în pedagogia școlară	2.1. Asistență la intervențiile educaționale realizate de educatorii/ profesori de diferite discipline/ profesori de sprijin/ pedagog școlar/consilier psihopedagog 2.2. Analiza activităților demonstrative realizate de educatorii/ profesori de diferite discipline/ profesori de sprijin/ pedagog școlar/consilier psihopedagog 2.3. Asistență și participare la analiza intervențiilor educaționale desfășurate de colegii din grupa de practică

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale	3.1. Analiza documentelor curriculare specifice planificării și proiectării intervențiilor educaționale 3.2. Selectarea, adaptarea și elaborarea unor materiale și resurse educaționale interactive pentru diferite categorii de educabili 3.3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin două intervenții educaționale la nivelul educației timpurii 3.4. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin două intervenții educaționale la nivelul învățământului primar 3.4. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin două intervenții educaționale la nivelul învățământului gimnazial și liceal 3.5. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin două activități extrașcolare/perișcolare cu diferite categorii de educabili/ beneficiari.
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Tehnici de reflecție metacognitivă și autoanaliză asupra intervențiilor pedagogice realizate cu diferite categorii de beneficiari/educabili. 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare propuse asupra diferitelor categorii de educabili și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea demersurilor didactice/educaționale. Strategii de autoevaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XII-a
CS 1.1. Analizează impactului variabilelor de context (socio-economice, culturale și familiale) asupra procesului educațional, pentru a proiecta activități comune eficiente între școală, familie și comunitatea locală
- *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale privind elementele care contribuie la crearea unui mediu educațional stimulativ și securizant* - *realizarea unor studii de caz sau analize reflexive privind modul în care mediul educațional influențează participarea și implicarea beneficiarilor în activitățile educaționale* - *elaborarea unor prezentări sau infografice digitale privind bune practici în organizarea mediului și contextului educațional* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții ghidate privind rolul mediului educațional în susținerea dezvoltării holistice* - *formularea unor argumente pedagogice privind eficiența organizării spațiului educațional, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *redactarea unor rapoarte de analiză a mediului educațional, evidențiind relația dintre organizarea spațiului, resursele educaționale și bunăstarea beneficiarilor*
CS 1.2. Propune soluții pedagogice pentru optimizarea climatului educațional și a colaborării dintre actorii implicați în activitățile instructiv-educative, pe baza analizei relațiilor educaționale, a comunicării instituționale și a nevoilor educabililor
- *analizarea relațiilor educaționale dintre beneficiari, cadre didactice și personalul instituției, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme conceptuale privind factorii care influențează climatul educațional* - *analizarea unor studii de caz pedagogice referitoare la situații de colaborare sau dificultăți în comunicarea educațională;* - *formularea unor propuneri de îmbunătățire a climatului educațional, având în vedere nevoile de dezvoltare și bunăstare ale beneficiarilor* - *realizarea unor activități colaborative (Padlet, Jamboard, Google Slides) în care elevii propun soluții pedagogice pentru optimizarea relațiilor educaționale* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul comunicării și colaborării în instituțiile de practică pedagogică* - *elaborarea unor proiecte sau planuri de intervenție pedagogică pentru îmbunătățirea climatului educațional* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele observate și propun soluții de optimizare a activităților educaționale.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectează intervenții educaționale pentru diferite categorii de educabili, în conformitate cu documentele curriculare și legislative în vigoare, adaptând conținuturile și strategiile didactice la particularitățile de vârstă și la contextul educațional
- *elaborarea unor proiecte de activitate didactică pentru diferite categorii de beneficiari, în care sunt corelate obiectivele, conținuturile, strategiile didactice și modalitățile de evaluare și toate celelalte elemente specifice intervenției educaționale* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme de proiectare didactică, evidențiind etapele planificării intervenției educaționale* - *selectarea și integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice adecvate particularităților de vârstă ale beneficiarilor;* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Docs, Canva, Padlet, Google Slides, NotebookLM) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate;* - *abordarea unor strategii de co-teaching sau predarea în echipă colaborativă în cadrul practicii pedagogice/comasate* - *realizarea unor activități de reflecție pedagogică și feedback constructiv privind calitatea proiectării activităților educaționale.*
CS 2.2. Aplică strategii educaționale diferențiate și individualizate pentru a răspunde profilul psihopedagogic al grupului țintă, valorificând corelat achizițiile învățării din disciplinele de specialitate și din trunchiul comun
- *analizarea particularităților individuale ale beneficiarilor și a diversității grupului, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de observație privind nevoile de educație și dezvoltare ale educabililor* - *proiectarea și aplicarea unor strategii didactice diferențiate, adaptate nivelului de dezvoltare și intereselor grupului de beneficiari/educabili* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de adaptare a intervențiilor educaționale la diversitatea educabililor* - *utilizarea unor resurse educaționale variate pentru a facilita participarea activă a tuturor beneficiarilor la activități* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind strategiile educaționale incluzive* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care strategiile aplicate răspund diversității grupului .*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică

Clasa a XII-a
CS 3.1. Proiectează intervenții educaționale pentru a răspunde profilul psihopedagogic al grupului țintă, utilizând metode, mijloace și forme de organizare adecvate particularităților de vârstă și contextului educațional
- *elaborarea unor proiecte de intervenție educațională adaptate cerințelor contextelor educaționale, valorificând metode și strategii didactice variate* - *integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice potrivite pentru intervențiile proiectate* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme de proiectare didactică care evidențiază etapele planificării intervențiilor educaționale* - *utilizarea unor instrumente digitale (DigiPad, Prezi, Canva, Padlet, Google Slides, NotebookLM) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de intervenție educaționale* - *participarea la activități de simulare sau predare, în cadrul cărora elevii aplică intervențiile educaționale proiectate;* - *adaptarea intervențiilor proiectate în funcție de caracteristicile grupului și de resursele materiale și educaționale disponibile* - *participarea la sesiuni de reflecție pedagogică și feedback, pentru îmbunătățirea proiectelor de activitate realizate* - *elaborarea unor planificări referitoare la organizarea programelor ”Școala altfel” și ”Școala verde”, cu sprijinul/ sub îndrumarea mentorului.*
CS 3.2. Evaluează eficiența abordărilor metodologice utilizate în intervențiile pedagogice desfășurate, formulând propuneri de optimizare a demersului didactic în raport cu rezultatele învățării educabililor
- *analizarea intervențiilor educaționale desfășurate în practica pedagogică, din perspectiva metodelor și strategiilor didactice utilizate* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de reflecție pedagogică privind eficiența abordărilor metodologice utilizate* - *interpretarea rezultatelor obținute în urma intervențiilor educaționale desfășurate cu diferite categorii de beneficiari, realizând analize SWOT sau NOISE în raport cu obiectivele propuse/atinse* - *analiza unor studii de caz privind eficiența strategiilor didactice utilizate în intervențiile educaționale* - *formularea unor propuneri de optimizare a intervențiilor didactice, având în vedere nevoile și interesele diferitelor categorii de beneficiari* - *realizarea unor prezentări sau organizatori grafici care evidențiază relația dintre strategiile didactice utilizate și particularitățile beneficiarilor* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența demersului didactic*

Clasa a XII-a
- *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul activităților realizate asupra dezvoltării holistică.*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XII-a
CS 4.1. Elaborează instrumente de evaluare adecvate intervențiilor pedagogice proiectate, pentru aprecierea progresului educabililor în raport cu obiectivele stabilite
- *elaborarea unor instrumente de evaluare (fișe de observație, grile de evaluare, checklist-uri) adecvate intervențiilor educaționale proiectate* - *proiectarea unor instrumente de evaluare pentru diferite tipuri de intervenții educaționale și contexte educaționale* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Forms, Padlet, DigiPad, Canva Worksheets) pentru realizarea și organizarea instrumentelor de evaluare* - *participarea la activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în procesul educațional.*
CS 4.2. Evaluează rezultatele învățării educabililor și impactul intervențiilor educaționale desfășurate, formulând concluzii și propuneri de optimizare a demersului didactic
- *realizarea unor fișe de analiză sau rapoarte reflexive privind eficiența intervențiilor educaționale desfășurate* - *elaborarea unor prezentări digitale, infografice, scheme privind impactul abordărilor didactice utilizate asupra diferitelor categorii de beneficiari* - *formularea unor propuneri de optimizare a intervențiilor educaționale, în funcție de rezultatele evaluării* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența planului de intervenție educațională* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul intervențiilor desfășurate asupra beneficiarilor.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XII-a
CS 5.1. Evaluează critic propria activitate didactică desfășurată în cadrul practicii pedagogice, raportând rezultatele obținute la obiectivele educaționale și la responsabilitățile pedagogului școlar
- *realizarea unor proiecte pe grupe de lucru: „Busola pedagogului școlar. Analiza responsabilităților profesionale”.* - *realizarea unor jurnale reflexive detaliate privind activitățile didactice desfășurate în practica pedagogică, analizând modul de realizare a obiectivelor și implicarea beneficiarilor* - *analizarea intervențiilor desfășurate, prin utilizarea unor grile de autoevaluare raportate la standardele profesionale ale cadrului didactic* - *participarea la activități de feedback pedagogic cu profesorul coordonator de practică sau cu specialistul - mentor, analizând nevoi/ oportunități/ amenințări și aspectele care necesită îmbunătățire* - *realizarea unor analize comparative între intervențiile proiectate și cele desfășurate efectiv, evidențiind elementele de succes și dificultățile întâmpinate* - *elaborarea unor rapoarte de reflecție pedagogică privind modul în care strategiile didactice utilizate au influențat participarea și dezvoltarea beneficiarilor* - *analizarea unor studii de caz din practica pedagogică, identificând soluții pentru îmbunătățirea intervenției educaționale;* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ planuri de intervenție educațională, reflecții personale și exemple de materiale didactice utilizate* - *utilizarea unor instrumente digitale de reflecție și colaborare (Padlet, DigiPad, Canva, Prezi, Jamboard, Google Docs) pentru analizarea experiențelor din practica pedagogică* - *participarea la dezbateri și discuții colective privind rolul și responsabilitățile pedagogului școlar* - *elaborarea unor organizatori grafici care evidențiază relația dintre obiectivele educaționale, strategiile didactice și rezultatele beneficiarilor.*
C.S. 5.2. Propune direcții de dezvoltare profesională și modalități de îmbunătățire a intervențiilor pedagogului școlar, valorificând experiențele dobândite în activitățile de practică pedagogică
- *realizarea unei analize NOISE/ SWOT personale privind competențele dobândite în cadrul practicii pedagogice* - *elaborarea unui plan personal de dezvoltare profesională, stabilind obiective și modalități de îmbunătățire a competențelor didactice* - *identificarea unor oportunități de formare și perfecționare profesională în domeniul pedagogiei generală (cursuri, ateliere, proiecte educaționale)* - *formularea unor propuneri de optimizare/ameliorare a intervențiilor educaționale, pe baza experiențelor din practica pedagogică* - *realizarea unor prezentări sau portofolii digitale privind parcursul de dezvoltare profesională și competențele dobândite* - *participarea la activități de reflecție colectivă, în care elevii discută experiențele și soluțiile de îmbunătățire a practicii pedagogice* - *elaborarea unor studii de caz privind situații educaționale întâlnite în practica pedagogică, propunând soluții de intervenție*

Clasa a XII-a
- *realizarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale privind competențele profesionale necesare pedagogului școlar* - *redactarea unor eseuri sau rapoarte reflexive privind evoluția personală și profesională în urma activităților de practică pedagogică.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Specificul instituțiilor și organizațiilor școlare	1.1. Instituții și organizații cu rol de protecție a copilului: caracteristici, roluri 1.2. Planul de dezvoltare instituțională: analiza structurii tipice a unui PDI pentru grădiniță, școală, liceu 1.3. Proiecte de parteneriat educațional cu familia: activități, servicii și resurse destinate părinților, reprezentanților legali, persoanelor în grija cărora se află copilul 1.4. Activități de amenajare a spațiului de învățare pentru diferite categorii de beneficiari.
2. Implicarea în realizarea intervențiilor educaționale specifice diferitelor categorii de beneficiari	2.1. Implicarea în desfășurarea intervențiilor educaționale specifice diferitelor categorii de beneficiari/educabili 2.2. Asistență și participare la analiza intervențiilor educaționale desfășurate de colegii din grupa de practică 2.3. Tehnici și strategii de acordare a feedbackului constructiv în contextul intervențiilor pedagogice/educaționale.
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale	3.1. Exerciții de elaborare a unor documente de proiectare (planificări, proiecte de intervenție educațională etc.) 3.2. Elaborarea de resurse și materiale educaționale interactive adaptate diferitelor categorii de educabili/beneficiari 3.3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin patru intervenții educaționale de probă 3.4. Susținerea proiectului final de intervenție educațională pentru o anumită categorie de educabili/beneficiari.
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Analiza profilului și a responsabilităților profesionale ale pedagogului școlar 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare propuse asupra diferitelor categorii de beneficiari și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea demersurilor didactice/educaționale. Strategii de autoevaluare.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile derulate prin intermediul **practicii pedagogice** vizează familiarizarea elevilor din clasele a XI-a și a XII-a cu specificul **activităților și responsabilităților profesionale ale pedagogului școlar.** Pedagogul școlar colaborează cu specialiști și parteneri din instituția de învățământ sau din afara acesteia (părinți, profesori, consilieri psihopedagogi, profesori de sprijin, asistenți sociali, psihologi etc.) astfel încât să coopereze în beneficiul și interesul diferitelor categorii de educabili. Pedagogul școlar menține o strânsă legătură cu profesorii diriginți, cu profesorii de serviciu pe școală, cu întreaga conducere a școlii, precum și cu părinții educabililor. Observațiile acestuia și intervențiile realizate sunt în permanență aduse la cunoștință personalului didactic din instituția de învățământ.

Activitățile de practică pedagogică/paideutică desfășurate în mod sistematic de către elevi asigură premisele dezvoltării competențelor profesionale (psihopedagogice, didactice, psihosociale și de relaționare, de management al carierei etc.), acumulării de experiență necesare unui pedagog școlar pentru a naviga cu succes în complexitatea mediului educațional contemporan și pentru a acționa ca un veritabil agent al schimbării în comunitatea școlară.

Practica pedagogică oferă astfel contactul direct cu diversitatea grupului țintă (diferențe de ritm de învățare, medii socio-culturale, nevoi speciale). Această confruntare cu realitatea diversă îi determină pe elevii practicanți, viitori pedagogi școlari, să utilizeze strategii incluzive pentru a asigura accesul egal la educație pentru toți beneficiarii, pregătindu-i totodată pentru provocările unei școli în continuă schimbare.

Activitățile de practică vor fi gradate din punct de vedere al complexității și vor fi corelate cu studiul celorlalte discipline psihopedagogice din planul-cadru de învățământ. În acord cu prevederile din planul-cadru de învățământ, practica de specialitate comasată se desfășoară pe parcursul a două săptămâni, la clasa a XI, cât și la clasa a XII-a. Sprijinul permanent și încrezător al profesorului coordonator de practică va reprezenta un model de colaborare și susținere pentru elevii. De asemenea, practica pedagogică va asigura condiții de atentă cunoaștere și individualizare, astfel încât fiecare elev să aibă succes în activitățile întreprinse.

În conceperea programei s-au avut în vedere: schimbările sociale, digitalizarea, starea de bine a elevului și a profesorului, cât și dezvoltarea graduală a competențelor generale. În același timp, prin conținuturile integrate este propus un demers autoreflexiv care însoțește parcursul personal și profesional al absolventului de profil pedagogic.

Programa vine cu o serie de exemple a activităților de învățare menite să sprijine profesorul coordonator de practică sau orice persoană din acest domeniu, ce dorește să găsească strategiile optime în formarea competențelor profesionale, punând pe primul plan învățarea experiențială, gândirea critică, abilitățile de autoevaluare a propriilor intervenții educaționale. Se dorește ca prin lectura personalizată a programei, fiecare cadru didactic să valorifice creativitatea de care dă dovadă, dar și punerea elevului în situații practice autentice. Unele dintre activitățile de învățare au la bază propuneri sau exemple de bună practică generate din activitatea de practică pedagogică derulată pe parcursul mai multor ani.

Întregul parcurs al practicii pedagogice va fi unul plăcut, stimulativ, formativ, încurajând implicarea și reflecțiile metacognitive ale elevilor. Se va asigura un mediu de învățare incluziv și stimulativ, în care fiecare intervenție didactică observată sau simulată, va contribui la fundamentarea procesului de formare inițială în domeniul educației timpurii.

Din totalul orelor alocate acestei discipline, 25% sunt la dispoziția profesorului coordonator de practică pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes pentru elevi.

Practica individuală recomandăm să fie utilizată pentru a aprofunda cunoștințele elevilor, oferind experiențe personalizate de a interacționa cu diverși specialiștii în educația nonformală.

Practica de specialitate comasată, specifică ciclului superior al liceului, recomandăm să fie desfășurată de către elevii practicanți în instituțiile școlare dar și în alte organizații care oferă programe de tip *after-school,* fundații, centre pentru protecția copilului, case de copii, centre de zi, azile de bătrâni. Aceasta formă de practică presupune observarea intervențiilor educaționale cu diferite categorii de beneficiari, precum și proiectarea, susținerea acestora și evaluarea/autoevaluarea sub îndrumarea atentă a profesorului coordonator de practică și a pedagogului școlar/profesorului de sprijin/psihologului școlar.

Rolul practicii comasate, precum și a celei **individuale**, desfășurate în clasele a XI-a și a XII-a, constă în consolidarea competențelor didactice, dezvoltarea capacității de gestionare a colectivului de educabili/beneficiari și formarea unei conduite profesionale adecvate, contribuind astfel la conturarea identității viitorului profesionist în domeniul pedagogiei generale.

În cadrul orelor de practică pedagogică/comasată/individuală, recomandăm abordări metodologice care stimulează gândirea critică a elevilor, motivația pentru profesia de pedagog școlar, analiza și reflecția personală:

- **observarea** reprezintă o metodă fundamentală pentru cunoașterea mediului educațional, a dinamicii grupului de educabili, a strategiilor didactice utilizate;
- **studiul de caz** oferă posibilitatea analizării unor situații educaționale particulare;
- **discuția colectivă** presupune un schimb reciproc de informații, idei, impresii, păreri, propuneri, pornind de la intervențiile educaționale demonstrative realizate de cadrul didactic mentor;
- **discuțiile panel și dezbaterile/controversele creative** reprezintă tehnici eficiente pentru diseminarea și prezentarea observațiilor colectate de elevii pe parcursul practicii pedagogice;
- **jocul de rol**, **simularea, tehnica scenariilor, tehnica incidentului critic** permit crearea unor experiențe artificiale sau ipotetice, antrenând elevii în exersarea unor roluri educaționale și pregătindu-i pentru provocările reale ale domeniului pedagogiei generale
- **Jigsaw reading, SINELG sau Cornell Notes** sunt tehnici utile care pot facilita analiza documentelor specifice pedagogului școlar: planul educațional personalizat (PEP), planul de suport educațional pentru categoriile de beneficiari aflați în situații de risc, planul de consiliere individuală, planul de consiliere de grup, planul anual/pe module de studiu al activităților pedagogului școlar, planul de activități educative/nonformale/extrașcolare.

Evaluarea în cadrul practicii pedagogice trebuie să aibă un caracter formativ. Propunem elaborarea unor jurnale/portofolii de practică pedagogică care să includă fișe de observare ale tipurilor de activități/intervenții educaționale la care au asistat elevii, precum și proiecte de intervenție pedagogică desfășurate cu diferite categorii de beneficiari.

Portofoliul de practică pedagogică la care se face referire în paragraful anterior este recomandat să fie realizat încă de la clasa a IX-a și să fie folosit pe întreaga durată a practicii pedagogice, respectiv până la clasa a XII-a. De asemenea, **instrumentele și tehnologiile digitale** pot îmbunătăți activitățile desfășurate în cadrul practicii pedagogice. Platforme și aplicații digitale precum Padlet (permite colectarea portofoliilor elevilor și a documentelor specifice practicii), Popplet (permite organizarea informațiilor, a conceptelor teoretice, dezvoltarea proiectelor de activitate didactică) DigiPAD sau Classroom Screen (gestionarea activităților de diseminare/feedback din cadrul practicii) aduc beneficii semnificative profesorului coordonator prin eficientizarea comunicării, organizării și monitorizării activităților elevilor practicanți.

Adițional, activitățile de practică pedagogică pot integra și **elemente specifice educației nonformale.** Elevii practicanți pot fi implicați pe parcursul practicii pedagogice și în **activități socio-educative de voluntariat, proiecte educaționale, proiecte tematice** etc. O astfel de abordare poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale, civice și profesionale ale elevilor, facilitând tranziția de la etapa de observare la implicarea directă în activitățile educaționale pe parcursul stagiilor ulterioare de practică.

BIBLIOGRAFIE

- Centrul Naţional de Resurse pentru Tineri (2005). *855 de jocuri şi activităţi. Ghidul animatorului*. Asociaţia European Youth Exchange Moldova.
- Clipa O., Bogdan I. (2023). Jocuri creative și recreative pentru dezvoltarea copiilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bogdănescu I., Rus Grigore N. (2001). *110 jocuri pentru copii*. București: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Bocoș, M., Jucan, D. (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*, Pitești, Editura Paralela 45
- Council of Europe (2019). Y*outh Work and Non-Formal Learning in Europe: Theory, Practices, and Policies*, Strasbourg, Council of Europe Publishing
- Cristea, S. (2016). *Dicționar de pedagogie.* București: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Cucoș, C. (coord.) (2017). *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Editura Polirom.
- European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe,* Luxembourg, Publications Office of the European Union
- European Youth Forum (2021). *Recognition of Non-formal Education: A Practical Guide for Youth Workers*, Brussels, EYF
- Lăzăric, L., Felician, G., Todica, Gh.-V. (2013). *Manualul animatorului*. București: Fundația World Vision România. Disponibil online: Manualul animatorului.
- Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală*.Editura Tritonic
- Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*. MEN
- Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală*. București: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Nistor, L. (2016). *Educația nonformală în contextul educației permanente*, Timișoara: Editura Eurostampa.
- Păun, Emil. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Iași:Editura Polirom.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, Cristea, Sorin. (2024). *Manual de pedagogie pentru profesori*. Iași:Editura Polirom.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă (ediția a IV-a).* Iași: Editura Polirom.
- Petrovici, M., Butyka, M., Lungeanu, P. C., Vântu, M., Catalono, C., Țurcănașu, M., Bărbieru, E., Vlădescu, E., Bratu, G., Manea, M. (2023). Ghidul metodologic pentru Educația outdoor a fost realizat în cadrul Proiectului Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți – CRED https://ghiduri.educred.ro/educa%C8%9Bie-outdoor
- Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centrehttps://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-3829/Toolbox%20of%20NFL%20activities%20for%20enhancing%20youth%20engagement.pdf

- Şerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*, București: Editura Universitară.
- UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Nicolae Isabela Mihaela	profesor Grad I	Colegiul Național „Elena Cuza”
Ichim Elena	profesor doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” Iași

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana	Lect. univ. dr.	Universitatea din București	Coordonator științific
Rogoz Nicoleta	Lect. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	Coordonator științific
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 38

Programa școlară pentru disciplina

Practica pedagogică

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 38
Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică clasa a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Practica pedagogică, componentă curriculară fundamentală a filierei vocaționale – profil pedagogic, specializarea *Mediere școlară* – constituie dimensiunea aplicativ-formativă a procesului de profesionalizare inițială a elevilor din clasele a XI-a și a XII-a. Aceasta operaționalizează, în plan experiențial, achizițiile teoretice dobândite în cadrul disciplinelor psihopedagogice și sociologice, facilitând transferul și integrarea cunoștințelor în contexte educaționale reale. Prin natura sa, practica pedagogică nu reprezintă doar un cadru de exersare a competențelor, ci un spațiu de construcție identitară profesională, în care elevii își asumă roluri specifice mediatorului școlar și interiorizează valorile etice și deontologice ale profesiei. Disciplina are ca finalitate dezvoltarea competențelor necesare proiectării și implementării unor intervenții de mediere orientate spre prevenirea și gestionarea conflictelor, facilitarea comunicării constructive între elevi, cadre didactice și părinți, precum și promovarea unui climat educațional incluziv și securizant. În acest sens, practica pedagogică susține formarea unui profil profesional caracterizat prin echilibru emoțional, capacitate empatică, gândire critic-reflexivă și abilitatea de a opera cu strategii de negociere și comunicare nonviolentă. Fundamentarea curriculară a disciplinei se realizează prin raportare la *Profilul de competențe al cadrului didactic* și la *Profilul de formare al absolventului de liceu*, integrate într-o viziune coerentă asupra dezvoltării celor opt competențe-cheie europene. Totodată, programa valorifică repere conceptuale din domenii conexe, precum consilierea psihopedagogică, pedagogia socială, intervenția comunitară și etica profesională, asigurând o abordare interdisciplinară și sistemică a actului de mediere școlară. Sunt avute în vedere, de asemenea, exigențele actuale privind siguranța fizică și psihologică a elevilor, gestionarea situațiilor de risc și promovarea echității și diversității în mediul educațional.

Structurată pe un buget de timp **de patru ore săptămânal**, disciplina este organizată în conformitate cu arhitectura curriculară specifică domeniului psihopedagogic Demersul didactic privilegiază strategiile activ-participative, analiza de caz, studiul situațiilor-problemă, reflecția metacognitivă și învățarea prin practică supervizată, asigurând coerența dintre dimensiunea teoretică și cea aplicativă. Practica pedagogică este concepută în corelație directă cu discipline precum *Managementul conflictelor*, *Managementul serviciilor educaționale integrate*, *Pedagogie digitală și educație media*, *Parteneriate și proiecte educaționale*, *Educație interculturală*, *Elemente de legislație specifică* și *Elemente de statistică aplicată în mediere școlară*. Această articulare curriculară permite elevilor să înțeleagă complexitatea fenomenelor educaționale și să opereze cu instrumente conceptuale și metodologice adecvate intervenției în contexte școlare și comunitare diverse.

Prin parcurgerea disciplinei, se urmărește dezvoltarea competențelor de analiză contextuală, reglare emoțională, empatie profesională, reflecție critică și adaptare proactivă la dinamica mediului educațional. În acest mod, practica pedagogică devine un vector esențial al maturizării profesionale, contribuind la formarea unui mediator școlar capabil să faciliteze dialogul, să medieze relații și să susțină coeziunea comunității școlare într-o societate caracterizată prin diversitate și schimbare accelerată. Programa este structurată pe baza competențelor generale comune tuturor disciplinelor psihopedagogice și include:

- Nota de prezentare,
- Competențe generale,
- Competențe specifice,
- Exemple de activități de învățare,
- Conținuturi,
- Sugestii metodologice.

Prin parcurgerea acestei discipline, se urmărește dezvoltarea capacităților esențiale de analiză, empatie, reflecție metacognitivă și adaptare proactivă la exigențele contextului educațional și social.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice
CG2	Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun
CG3	Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică
CG4	Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale
CG5	Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XI-a
CS.1.1. Corelează tipul, structura organizațională, cadrul legislativ și mecanismele de funcționare ale instituției/organizației educaționale în care se desfășoară practica pedagogică curentă sau comasată (* la alegere din: Școli gimnaziale și licee din mediul urban și rural cu clase multiculturale, Centre de zi școlare, cluburi, ONG-uri partenere, CJRAE/CMBRAE, DGASPC, Centre de plasament/case de tip familial, CSEI, Spitale pediatrice - *a se vedea în Sugestiile metodologice*).
– elaborarea unei fișe de analiză instituțională extinsă, care să includă indicatori cantitativi și calitativi (număr de elevi, distribuție pe cicluri de învățământ, mediu de proveniență, rată de absenteism/abandon, rezultate școlare), analiza comparativă a datelor (acolo unde este posibil), interpretarea critică a acestora și formularea unor ipoteze explicative privind specificul instituției și factorii de risc educațional *– realizarea unei hărți analitice a factorilor externi care influențează instituția (instituții partenere și proiecte educaționale, factori socio-economici, culturali, interculturali și demografici), cu evidențierea relațiilor dintre aceștia, clasificarea lor în factori de sprijin și factori de risc și integrarea unei mini-analize SWOT privind relația școală–comunitate* *– proiectarea și realizarea unui tur virtual comentat al instituției (prin utilizarea unor aplicații digitale interactive), care să includă explicații privind funcționalitatea spațiilor educaționale, analiza accesibilității pentru elevii cu CES, observații privind climatul educațional, serviciile educaționale integrate oferite și reflecții pedagogice argumentate* *– studierea și analiza critică a Planului de Dezvoltare Instituțională (PDI), prin identificarea obiectivelor strategice referitoare la incluziunea socială, prevenirea abandonului școlar și colaborarea cu familia, corelarea acestora cu nevoile identificate și formularea unor propuneri argumentate de optimizare* *– participarea la o activitate colaborativă pe platformă digitală (ex. Padlet sau alte aplicații similare), constând în formularea și publicarea de observații argumentate privind structura organizațională a instituției de practică, utilizarea terminologiei de specialitate și realizarea unei sinteze comparative interinstituționale*
CS.1.2. Evaluează mediul fizic și psihosocial al instituției/ organizației de practică, evidențiind impactul acestuia asupra dezvoltării elevilor, climatului educațional și eficienței procesului instructiv-educativ.
– utilizarea unor grile de observare structurată și a unor instrumente de analiză comportamentală în timpul orelor de practică, pentru identificarea și clasificarea barierelor de comunicare (ex.: distorsiuni cognitive, etichetare, ton agresiv, evitare), urmată de interpretarea datelor și formularea unor concluzii privind impactul acestora asupra climatului educațional și asupra activităților de practică pedagogică desfășurate *– analiza aprofundată a unui studiu de caz de la practica pedagogică, prin realizarea unei diagrame sistemice a relațiilor dintre actorii implicați, identificarea părților primare și secundare, a intereselor, nevoilor și emoțiilor implicate, precum și propunerea unor strategii argumentate de gestionare a conflictului*

Clasa a XI-a
– exersarea rolului de mediator educațional în activitatea de practică pedagogică, de management al conflictelor, utilizând tehnici specifice (întrebări deschise, reformulare, clarificare, parafrazare, negociere colaborativă), cu reflecție ulterioară asupra eficienței intervenției și a dificultăților întâmpinate *– colectarea, sistematizarea și clasificarea tipurilor de situații conflictuale observate sau mediate în instituția de practică (ex.: elev–elev, profesor–elev, profesor–părinte, conflicte interculturale), realizarea unei tipologii argumentate și justificarea necesității unor abordări diferențiate de prevenire și mediere* *– participarea la workshopuri tematice, activități de tip teatru forum, medieri preventive, excursii educative sau întâlniri interinstituționale (elevi–profesori–părinți–specialiști), cu scopul dezvoltării competențelor de ascultare activă, empatie, reflecție critică și autoreglare emoțională, urmate de elaborarea unui jurnal reflexiv asupra experienței de învățare*

***CG 2* - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun**

Clasa a XI-a
CS.2.1. Organizează intervenții educaționale de mediere școlară în școli gimnaziale și licee din mediul urban și rural cu clase multiculturale, Centre de zi școlare, cluburi, ONG-uri partenere, CJRAE/CMBRAE, DGASPC, centre de plasament/case de tip familial, CSEI, spitale pediatrice, pe baza documentelor legislative și curriculare.
– proiectarea unor intervenții educaționale de mediere școlară, fundamentate pe documentele legislative (vezi disciplina Elemente de legislație specifică) și curriculare în vigoare *– realizarea unor jocuri de rol complexe, în care elevii analizează și interpretează limbajul nonverbal al copiilor din ciclul primar și gimnazial, corelând indicatorii observați (postură, mimică, proxemică, contact vizual) cu posibile stări emoționale și nevoi educaționale, urmate de reflecție critică asupra limitelor interpretării comportamentale* *– analizarea critică a unor înregistrări video/audio (cu respectarea normelor etice și a acordului părților) sau a unor transcrieri de dialoguri elev–profesor–părinte, în vederea identificării tipurilor de bariere de comunicare, erori de argumentare și distorsiuni de mesaj, cu utilizarea conceptelor din aria curriculară Om și societate (disciplinele Managementul conflictelor, Managementul serviciilor educaționale integrate, Pedagogie digitală și educație media)* *– elaborarea unui jurnal reflexiv de practică, prin consemnarea sistematică a situațiilor de comunicare dificilă observate, interpretarea acestora prin concepte specifice pedagogiei și psihologiei educației și formularea unor posibile strategii de intervenție* *– realizarea unor exerciții de analiză critică a cadrului legislativ relevant (Ordinul nr. 1539/2007 privind normele de încadrare și activitate ale mediatorului școlar; Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023), prin aplicarea unor metode interactive (SINELG, Brainwriting 6–3–5, tehnica „avocat–procuror–judecător"), în scopul identificării domeniilor de dezvoltare, dimensiunilor educaționale și practicilor de sprijin prevăzute de legislație* *– realizarea documentelor profesionale elaborate de mediatorul școlar (plan de intervenție, rapoarte de activitate, fișe de consiliere), cu evidențierea structurii, finalității și coerenței acestora în raport cu nevoile beneficiarilor* *– participarea la activități colaborative pe platforme digitale (Padlet, Popplet, Classroom Screen), constând în sintetizarea și argumentarea importanței fiecărui document curricular sau legislativ analizat în cadrul practicii pedagogice* *– desfășurarea unei activități „Tu ești mediatorul școlar!", în care elevii proiectează și prezintă un demers de mediere (analiza contextului, identificarea părților implicate, stabilirea etapelor intervenției, formularea soluțiilor), urmată de evaluare colegială și autoevaluare* *– realizarea unor observații sistematice asupra principalelor domenii de dezvoltare ale copiilor și elevilor, utilizând aplicația digitală Bebbo (UNICEF), cu interpretarea datelor în raport cu reperele dezvoltării și formularea unor concluzii privind necesitatea intervenției educaționale sau de sprijin*
CS.2.2. Corelează achizițiile învățării dobândite la disciplinele de specialitate și la cele din trunchiul comun cu exemple practice relevante, identificate în cadrul activităților și intervențiilor educative observate și/sau desfășurate în instituția ori organizația de practică pedagogică, demonstrând capacitatea de analiză critică, integrare interdisciplinară și raportare la contexte educaționale diverse.
- *redactarea unui mini-cod de etică a mediatorului școlar, bazat pe legislația în vigoare și pe standardele profesionale, aplicabil situațiilor reale întâlnite în practică* - *analiza unui studiu de caz complex, incluzând etapele medierii, rolul și responsabilitățile părților, precum și aplicarea tehnicilor de negociere și comunicare, corelat cu cunoștințele teoretice dobândite la aria curriculară Om și societate*

Clasa a XI-a
- *pregătirea și susținerea argumentelor etice pentru a convinge părțile implicate într-un conflict să accepte medierea, folosind principii de logică, etică socială și reflecție critică asupra practicii pedagogice* - *crearea unui portofoliu digital colaborativ (Padlet, Book Creator, Canva, Genially) care să includă reflecții personale și materiale didactice din practica pedagogică, demonstrând integrarea teoriei cu experiența practică* - *elaborarea unui podcast, vlog sau blog despre experiențele de practică, în care elevii prezintă, analizează și reflectă asupra intervențiilor educative observate și/sau desfășurate*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică

Clasa a XI-a
CS.3.1. Aplică intervenții educaționale de mediere școlară în instituțiile de practică pedagogică, fundamentate pe documentele legislative și curriculare în vigoare;
– *colectarea de informații din documentele școlii despre date statistice relevante (absenteism, note mici) pentru a proiecta și realiza programe de prevenție și intervenție pe diferite problematici de mediere școlară* – *reflectarea asupra practicii individuale și de grup, prin discuții dirijate privind rolul mediatorului în implicarea elevilor, părinților și profesorilor în diferite activități* – *inventarierea materialelor didactice și a resurselor utilizate în intervențiile cu specific educațional desfășurate.* – *utilizarea platformelor interactive (Kahoot, Socrative etc.) pentru proiectarea, realizarea și evaluarea intervențiilor educaționale* – *crearea de prezentări interactive cu tehnici, materiale și adaptări pentru elevi cu CES sau aflați în risc de excluziune socială Crearea unei prezentări interactive (Genially, Slido, Nearpod etc.) care să includă tehnici de lucru, materiale și mijloace adaptate elevilor cu CES sau aflați în risc de excluziune socială (ex. statut social, economic sau cultural, minoritate națională, copii separați temporar sau definitiv de părinți), la proiectarea, realizarea și evaluarea intervențiilor educaționale* – *identificarea, descrierea și asocierea diverselor abordări metodologice (didactice și de mediere) cu specificul contextelor și al grupurilor de vârstă observate în practică*
CS.3.2. Formulează observații și sugestii de îmbunătățire pentru activitățile/ intervențiile educaționale desfășurate.
– *evaluarea unei activități de prevenire a bullying-ului – analizarea obiectivelor, metodelor, resurselor și etapelor desfășurării, utilizând jocuri de rol și analiza SWOT, cu propuneri de îmbunătățire fundamentate pe cunoștințe teoretice, intervențiile desfășurate și observații din practică* – *crearea unei scheme logice a procesului de mediere – reprezentarea etapelor medierii, a tehnicilor de ascultare activă și a formulării acordului, însoțită de justificări metodologice adaptate la diferite tipuri de conflicte și grupuri de vârstă* – *elaborarea intervențiilor didactice cu ajutorul inteligenței artificiale generative (ChatGPT, Copilot etc.) – conceperea scenariilor, analiza critică și ajustarea lor pentru a optimiza eficiența învățării și coerența metodologică* – *implementarea unui proiect de comunicare digitală (podcast, vlog, blog) – integrarea datelor din observațiile practice sau prin desfășurarea unor intervenții de mediere și analiza impactului programelor educaționale asupra comunității, cu propuneri de adaptare sau extindere a acestora* – *aplicarea tehnicii Think-Pair-Share (TPS) – evidențierea accesului și participării echitabile la educație, cu formularea de concluzii critice și recomandări pentru intervențiile didactice de incluziune* – *analiza unui incident critic privind incluziunea elevilor cu CES – identificarea riscurilor și limitărilor, propunerea de soluții alternative și justificarea alegerilor metodologice în baza observațiilor, experiențelor dobândite și literaturii de specialitate*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XI-a
CS.4.1. Utilizează metode, tehnici și instrumente de evaluare utilizate în medierea școlară.
– *utilizează modele de chestionare de feedback (anonime) în activitățile educaționale de mediere (ex: întrebări despre gradul de mulțumire, respectarea acordului)* – *elaborarea unei grile de evaluare inițială a unui conflict (observat sau prezentat ca studiu de caz), notând intensitatea, părțile implicate și cauzele probabile* – *analizarea a două cazuri de conflict similare, dar cu rezultate diferite (unul rezolvat, unul eșuat), și identificarea factorilor care au dus la succes/eșec (indicatori de rezultat)* – *evaluarea nevoilor școlii din perspectiva unui mediator școlar (pornind de la conversație, fișe, jocuri de verificare, se explică utilizarea unor metode, tehnici și instrumente alternative - observarea sistematică a comportamentului*

Clasa a XI-a
și activității copilului, portofoliul, auto/interevaluarea copilului, jurnalul reflexiv, proiectul, fișa de apreciere a progresului copilului, lista de control, scala de clasificare etc.) – *alegerea unor metodele de evaluare în activitățile educative* – *dezbateri pe marginea datelor colectate de elevii practicanți prin fișele/grilele de observare a comportamentului beneficiarilor de activități de mediere școlară*
CS.4.2. Argumentează intervențiile educaționale, raportându-se la efectele acestora asupra copiilor și a stării de bine generalizate.
– *crearea unui chestionar pentru elevi sau părinți care să măsoare schimbările de atitudine sau comportament (rezultatele învățării)* – *completarea unei fișe detaliate de autoevaluare după susținerea unei micro-activități de mediere, punând accent pe calitatea tehnicilor de ascultare și neutralitatea menținută* – *analizarea activităților realizate de sine și colegi, din perspectiva evaluării în contextul medierii școlare;* – *redactarea unei fișe reflexive: „Ce rol are evaluarea în sprijinirea dialogului școală-familie-comunitate?”* – *activitate de reflecție colaborativă pe Jamboard: „Cum putem adapta evaluarea pentru copii cu nevoi educaționale speciale?”*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XI-a
CS.5.1. Evaluează propriile responsabilități și roluri în activitatea de practică pedagogică curentă, comasată și individuală.
– *completarea unui jurnal reflexiv după fiecare sesiune de practică, răspunzând la întrebări precum: „Ce tehnică de comunicare am folosit bine?”, „Ce m-a frustrat în interacțiunea cu elevii/părinții?” (puncte tari/slabe)* – *realizarea unei diagrame Venn care să ilustreze impactul emoțional al situațiilor de mediere realizate asupra propriei persoane și identificarea strategiilor de gestionare a stresului (autocunoaștere)* – *solicitarea și analizarea feedback-ului primit de la profesorul mentor/coordonator de practică pedagogică și de la colegii observatori ai activității susținute, comparându-l cu auto-evaluarea* – *discuții de reflecție cu profesorul coordonator de practică pedagogică despre atitudinea, comportamentul și implicarea în activitățile specifice practicii pedagogice* – *realizarea unei autoevaluări scrise: „Cum am contribuit la buna desfășurare a activităților de practică?”* – *completarea unor grile de observare/checklist privind competențele demonstrate în timpul practicii (responsabilitate, comunicare, colaborare)* – *realizarea unui portofoliu digital reflexiv (Google Sites / Padlet) cu imagini, fișe și reflecții privind activitățile din practică* – *utilizarea aplicației Mentimeter sau Jamboard pentru reflecție colectivă: „Ce am învățat despre responsabilitatea profesională în contextul medierii școlare?”, “Cum mă ajută activitatea de practică în orientarea în carieră și dezvoltarea identității profesionale?”*
CS.5.2. Evaluează intervențiile educaționale, sarcinile desfășurate și experiențele dobândite.
– *elaborarea unui plan de dezvoltare profesională pe termen scurt (pentru anul următor), care să includă cursuri, lecturi sau stagii de voluntariat ce vizează îmbunătățirea aspectelor deficitare identificate în practică* – *după analiza activității desfășurate, redactarea unui paragraf critic în care se propun cel puțin două modificări concrete (metode alternative de predare-evaluare, limbaj diferit) pentru o eficiență sporită* – *documentarea diverselor căi de carieră disponibile (mediator școlar angajat, consilier, mediator comunitar, asistent social) și identificarea cerințelor de calificare necesare pentru fiecare (inclusiv facultăți relevante)* – *redactarea unui jurnal de practică în care elevul descrie activitățile de mediere desfășurate (pregătirea materialelor, asistarea la activități, sprijinirea copiilor)* – *completarea unei fișe reflexive: „Ce am observat – Ce am învățat – Ce pot îmbunătăți”, cu accent pe competențele dezvoltate* – *scrierea unei narațiuni educaționale „O zi memorabilă din practica pedagogică”, care să reflecte implicarea personală* – *redactarea unui eseu argumentativ pe tema “Ce obstacole pot întâmpina în profesia didactică și cum le pot depăși eficient”.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale în context contemporan**	**1.1. Unitatea de învățământ / instituția educațională - caracteristici, specificul activităților, rolul mediatorului școlar** Corelare detaliată a finalităților, misiunii și viziunii instituției, evidențiind modul în care acestea se reflectă în strategiile educaționale, planurile curriculare și proiectele comunitare. Examinarea structurii organizatorice și a fluxurilor decizionale, identificând rolurile cheie și interdependențele dintre departamente/servicii. Evaluarea mediului socio-cultural și a particularităților comunității, inclusiv diversitatea culturală, economică și socială, cu implicarea lor în adaptarea strategiilor educative. Observarea relațiilor școală–familie–comunitate, evidențiind bune practici, canale de comunicare și impactul acestora asupra implicării elevilor și coeziunii comunitare. **1.2. Factori care influențează climatul școlar - rol și implicații pentru activitatea de mediere** Relații interpersonale între elevi, profesori și conducere, inclusiv identificarea potențialelor conflicte și a strategiilor de prevenție. Evaluarea stilurilor de conducere și impactul lor asupra motivației, implicării și performanței elevilor. Corelarea nivelului de implicare al elevilor în activități curriculare și extracurriculare, cu propunerea de recomandări pentru creșterea participării și coeziunii grupului. **1.3. Spațiile educaționale și tipuri de activități educaționale** Documentarea metodică a fluxului activităților, resurselor utilizate, implicării participanților și adaptării strategiilor educative la nevoile specifice ale grupurilor observate. Compararea și corelarea observațiilor cu conceptele teoretice studiate în disciplinele de specialitate și trunchiul comun. **1.4.Regulamente și legislație specifică activității de mediere școlară**Analiza regulamentului intern, a codului etic al elevului și al profesorului, precum și a legislației privind consilierea și medierea școlară, evidențiind responsabilitățile și drepturile fiecărei părți. Evaluarea politicilor interne privind conduita și prevenirea conflictelor, cu accent pe protecția datelor personale și adaptarea măsurilor la nevoile elevilor vulnerabili sau cu CES. Elaborarea unui raport critic care să evidențieze lacune, bune practici și propuneri de îmbunătățire a cadrului instituțional pentru creșterea eficienței și echității în mediul educațional.
2. Activităţi şcolare sau extraşcolare în context transdisciplinar	**2.1. Documentația utilizată în mediere** Realizarea unor a caiete de evidență, fișe de observație, acorduri de confidențialitate și procese-verbale, identificând modul în care acestea reflectă procedurile de mediere și bunele practici instituționale. Corelarea informațiilor documentate cu cadrul legislativ și etic al medierii școlare și cu strategiile de prevenire a conflictelor. Evaluarea utilității și eficienței documentelor în gestionarea situațiilor de risc și în monitorizarea progresului elevilor. **2.2. Interacțiuni în mediul de învățare: între spațiu digital și fizic** Analiza interacțiunilor elev–elev (inclusiv elevi cu dificultăți de integrare, absenteism sau risc de excludere), elev–profesor și elev–părinte, în diverse contexte: ore, pauze, activități extracurriculare sau proiecte comunitare.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Identificarea modelelor de comunicare, strategiilor de rezolvare a conflictelor și a factorilor care favorizează sau împiedică incluziunea. Realizarea unui raport analitic care să evidențieze legătura dintre observațiile practice și teoriile studiate în disciplinele de specialitate și trunchiul comun. **2.3. Situații de conflict sau risc educațional** Catalogarea situațiilor de conflict sau risc educațional observate și analiza modului de intervenție al mediatorului școlar sau al cadrului didactic. Evaluarea eficienței tehnicilor de mediere și propunerea de alternative sau strategii îmbunătățite, pe baza teoriilor psihopedagogice și metodologice. Corelarea intervențiilor cu factorii contextuali: grupul de vârstă, tipul conflictului, diversitatea culturală și socială. **2.4. Modalități de asistență la ședințe și activități de formare** Participarea și asistența la ședințe de informare, formare sau consiliere pe teme de comunicare, empatie, voluntariat, prevenirea violenței și mediere, pentru elevi, părinți și cadre didactice. Observarea și analiza metodelor utilizate, a strategiilor de implicare a participanților și a modului în care acestea facilitează transferul teoretic în practică. Elaborarea unui raport de reflecție critică care să integreze observațiile, propunerile de optimizare și recomandări pentru bune practici în medierea școlară și prevenirea conflictelor.
3. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice	**3.1. Fișa de observare a comportamentului și relațiilor de grup** Elaborarea și utilizarea fișelor de observare detaliate pentru comportamentul elevilor și dinamica grupurilor, incluzând indicatori de comunicare, cooperare, conflicte latente și incluziune/excluziune. Analiza cantitativă și calitativă a datelor pentru identificarea tipurilor de conflicte, a factorilor declanșatori și a strategiilor de prevenție eficiente. Aplicarea teoriilor psihopedagogice, modele de dezvoltare socio-emoțională și cercetări recente privind medierea școlară și gestionarea grupurilor multiculturale în activitățile de mediere. **3.2. Scenariul educațional** Proiectarea, organizarea și desfășurarea unor activități de negociere și mediere, integrând principii de comunicare nonviolentă, tehnici de ascultare activă și modele de rezolvare colaborativă. Adaptarea scenariilor la diverse contexte educaționale: clase multiculturale, elevi cu CES, grupuri cu risc de absenteism sau excludere socială. Evaluarea critică a impactului scenariilor asupra dezvoltării competențelor socio-emoționale și a capacității participanților de a aplica teoriile în situații reale. **3.3. Facilitarea discuțiilor și activităților de grup** Moderarea discuțiilor, jocurilor de rol sau a altor activități de grup pentru gestionarea emoțiilor, prevenirea și rezolvarea pașnică a conflictelor, sub supravegherea profesorului coordonator de practică pedagogică și a profesorilor metodiști. Analiza calității interacțiunilor, a aplicării strategiilor de mediere și a eficienței tehnicilor de comunicare asertivă în diverse contexte educaționale. Elaborarea unui raport critic de practică, integrând observațiile, interpretarea datelor și recomandările pentru îmbunătățirea intervențiilor educaționale. **3.4. Specificul materialelor educative** Analiza, selecția și proiectarea materialelor educative (postere, broșuri, prezentări digitale) pentru promovarea empatiei, cooperării, incluziunii și comunicării asertive.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Evaluarea impactului materialelor asupra înțelegerii, comportamentului și implicării participanților, cu ajustări bazate pe feedback și pe observații practice. Dezvoltarea de strategii inovative pentru integrarea materialelor în activități curriculare și extracurriculare, demonstrând aplicabilitatea lor în situații reale de mediere și intervenție educațională.

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XII-a
CS.1.1. Corelează tipul, structura organizațională, cadrul legislativ și mecanismele de funcționare ale instituției/organizației educaționale în care se desfășoară practica pedagogică curentă sau comasată (* la alegere din: Școli gimnaziale și licee din mediul urban și rural cu clase multiculturale, Centre de zi școlare, cluburi, ONG-uri partenere, CJRAE/CMBRAE, DGASPC, Centre de plasament/case de tip familial, CSEI, Spitale pediatrice- *a se vedea în Sugestiile metodologice*).
– elaborarea unei fișe de analiză instituțională extinsă, care să includă indicatori cantitativi și calitativi (număr de elevi, distribuție pe cicluri de învățământ, mediu de proveniență, rată de absenteism/abandon, rezultate școlare), analiza comparativă a datelor (acolo unde este posibil), interpretarea critică a acestora și formularea unor ipoteze explicative privind specificul instituției și factorii de risc educațional *– realizarea unei hărți analitice a factorilor externi care influențează instituția (instituții partenere și proiecte educaționale, factori socio-economici, culturali, interculturali și demografici), cu evidențierea relațiilor dintre aceștia, clasificarea lor în factori de sprijin și factori de risc și integrarea unei mini-analize SWOT privind relația școală–comunitate* *– proiectarea și realizarea unui tur virtual comentat al instituției (prin utilizarea unor aplicații digitale interactive), care să includă explicații privind funcționalitatea spațiilor educaționale, analiza accesibilității pentru elevii cu CES, observații privind climatul educațional, serviciile educaționale integrate oferite și reflecții pedagogice argumentate* *– studierea și analiza critică a Planului de Dezvoltare Instituțională (PDI), prin identificarea obiectivelor strategice referitoare la incluziunea socială, prevenirea abandonului școlar și colaborarea cu familia, corelarea acestora cu nevoile identificate și formularea unor propuneri argumentate de optimizare* *– participarea la o activitate colaborativă pe platformă digitală (ex. Padlet sau alte aplicații similare), constând în formularea și publicarea de observații argumentate privind structura organizațională a instituției de practică, utilizarea terminologiei de specialitate și realizarea unei sinteze comparative interinstituționale*
CS.1.2. Evaluează mediul fizic și psihosocial al instituției/ organizației de practică, evidențiind impactul acestuia asupra dezvoltării elevilor, climatului educațional și eficienței procesului instructiv-educativ.
– utilizarea unor grile de observare structurată și a unor instrumente de analiză comportamentală în timpul orelor de practică, pentru identificarea și clasificarea barierelor de comunicare (ex.: distorsiuni cognitive, etichetare, ton agresiv, evitare), urmată de interpretarea datelor și formularea unor concluzii privind impactul acestora asupra climatului educațional și asupra activităților de practică pedagogică desfășurate *– analiza aprofundată a unui studiu de caz de la practica pedagogică, prin realizarea unei diagrame sistemice a relațiilor dintre actorii implicați, identificarea părților primare și secundare, a intereselor, nevoilor și emoțiilor implicate, precum și propunerea unor strategii argumentate de gestionare a conflictului* *– exersarea rolului de mediator educațional în activitatea de practică pedagogică, de management al conflictelor, utilizând tehnici specifice (întrebări deschise, reformulare, clarificare, parafrazare, negociere colaborativă), cu reflecție ulterioară asupra eficienței intervenției și a dificultăților întâmpinate* *– colectarea, sistematizarea și clasificarea tipurilor de situații conflictuale observate sau mediate în instituția de practică (ex.: elev–elev, profesor–elev, profesor–părinte, conflicte interculturale), realizarea unei tipologii argumentate și justificarea necesității unor abordări diferențiate de prevenire și mediere* *– participarea la workshopuri tematice, activități de tip teatru forum, medieri preventive, excursii educative sau întâlniri interinstituționale (elevi–profesori–părinți–specialiști), cu scopul dezvoltării competențelor de ascultare activă, empatie, reflecție critică și autoreglare emoțională, urmate de elaborarea unui jurnal reflexiv asupra experienței de învățare*

***CG 2* - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun**

Clasa a XII-a
CS.2.1. Organizează intervenții educaționale de mediere școlară în școli gimnaziale și licee din mediul urban și rural cu clase multiculturale, centre de zi școlare, cluburi, ONG-uri partenere, CJRAE/CMBRAE, DGASPC, centre de plasament / case de tip familial, CSEI, spitale pediatrice, pe baza documentelor legislative și curriculare.
– proiectarea unor intervenții educaționale de mediere școlară, fundamentate pe documentele legislative (vezi disciplina Elemente de legislație specifică) și curriculare în vigoare *– realizarea unor jocuri de rol complexe, în care elevii analizează și interpretează limbajul nonverbal al copiilor din ciclul primar și gimnazial, corelând indicatorii observați (postură, mimică, proxemică, contact vizual) cu posibile stări emoționale și nevoi educaționale, urmate de reflecție critică asupra limitelor interpretării comportamentale* *– analizarea critică a unor înregistrări video/audio (cu respectarea normelor etice și a acordului părților) sau a unor transcrieri de dialoguri elev–profesor–părinte, în vederea identificării tipurilor de bariere de comunicare, erori de argumentare și distorsiuni de mesaj, cu utilizarea conceptelor din aria curriculară Om și societate (disciplinele Managementul conflictelor, Managementul serviciilor educaționale integrate, Pedagogie digitală și educație media)* *– elaborarea unui jurnal reflexiv de practică, prin consemnarea sistematică a situațiilor de comunicare dificilă observate sau experimentate, interpretarea acestora prin concepte specifice pedagogiei și psihologiei educației și formularea unor posibile strategii de intervenție* *– realizarea unor exerciții de analiză critică a cadrului legislativ relevant (Ordinul nr. 1539/2007 privind normele de încadrare și activitate ale mediatorului școlar; Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023), prin aplicarea unor metode interactive (SINELG, Brainwriting 6–3–5, tehnica „avocat–procuror–judecător”), în scopul identificării domeniilor de dezvoltare, dimensiunilor educaționale și practicilor de sprijin prevăzute de legislație* *– realizarea documentelor profesionale elaborate de mediatorul școlar (plan de intervenție, rapoarte de activitate, fișe de consiliere), cu evidențierea structurii, finalității și coerenței acestora în raport cu nevoile beneficiarilor* *– participarea la activități colaborative pe platforme digitale (Padlet, Popplet, Classroom Screen), constând în sintetizarea și argumentarea importanței fiecărui document curricular sau legislativ analizat în cadrul practicii pedagogice* *– desfășurarea unei activități „Tu ești mediatorul școlar!”, în care elevii proiectează și prezintă un demers de mediere (analiza contextului, identificarea părților implicate, stabilirea etapelor intervenției, formularea soluțiilor), urmată de evaluare colegială și autoevaluare* *– realizarea unor observații sistematice asupra principalelor domenii de dezvoltare ale copiilor și elevilor, utilizând aplicația digitală Bebbo (UNICEF), cu interpretarea datelor în raport cu reperele dezvoltării și formularea unor concluzii privind necesitatea intervenției educaționale sau de sprijin*
CS.2.2. Corelează achizițiile învățării dobândite la disciplinele de specialitate și la cele din trunchiul comun cu exemple practice relevante, identificate în cadrul activităților și intervențiilor educative observate și/sau desfășurate în instituția ori organizația de practică pedagogică, demonstrând capacitatea de analiză critică, integrare interdisciplinară și raportare la contexte educaționale diverse.
- *redactarea unui mini-cod de etică a mediatorului școlar, bazat pe legislația în vigoare și pe standardele profesionale, aplicabil situațiilor reale întâlnite în practică* - *analiza unui studiu de caz complex, incluzând etapele medierii, rolul și responsabilitățile părților, precum și aplicarea tehnicilor de negociere și comunicare, corelat cu cunoștințele teoretice dobândite la aria curriculară Om și societate* - *pregătirea și susținerea argumentelor etice pentru a convinge părțile implicate într-un conflict să accepte medierea, folosind principii de logică, etică socială și reflecție critică asupra practicii pedagogice* - *crearea unui portofoliu digital colaborativ (Padlet, Book Creator, Canva, Genially) care să includă reflecții personale și materiale didactice din practica pedagogică, demonstrând integrarea teoriei cu experiența practică* - *elaborarea unui podcast, vlog sau blog despre experiențele de practică, în care elevii prezintă, analizează și reflectă asupra intervențiilor educative desfășurate și observate prin susținerea colegilor*

***CG 3* - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică**

Clasa a XII-a
CS.3.1. Aplică intervenții educaționale de mediere școlară sub forma lecțiilor curente și finale în instituțiile de practică pedagogică, fundamentate pe documentele legislative și curriculare în vigoare;
– *colectarea de informații din documentele școlii despre date statistice relevante (absenteism, note mici) pentru a proiecta și realiza programe de prevenție și intervenție pe diferite problematici de mediere școlară* – *reflectarea asupra practicii individuale și de grup, prin discuții dirijate privind rolul mediatorului în implicarea elevilor, părinților și profesorilor în diferite activități* – *inventarierea materialelor didactice și a resurselor utilizate în intervențiile cu specific educațional desfășurate* – *utilizarea platformelor interactive (Kahoot, Socrative etc.) pentru proiectarea, realizarea și evaluarea intervențiilor educaționale* – *crearea de prezentări interactive cu tehnici, materiale și adaptări pentru elevi cu CES sau aflați în risc de excluziune socială Crearea unei prezentări interactive (Genially, Slido, Nearpod etc.) care să includă tehnici de lucru, materiale și mijloace adaptate elevilor cu CES sau aflați în risc de excluziune socială (ex. statut social, economic sau cultural, minoritate națională, copii separați temporar sau definitiv de părinți), la proiectarea, realizarea și evaluarea intervențiilor educaționale* – *identificarea, descrierea și asocierea diverselor abordări metodologice (didactice și de mediere) cu specificul contextelor și al grupurilor de vârstă observate în practică*
CS.3.2. Formulează observații și sugestii de îmbunătățire pentru activitățile/ intervențiile educaționale desfășurate.
– *evaluarea unei activități de prevenire a bullying-ului – analizarea obiectivelor, metodelor, resurselor și etapelor desfășurării, utilizând jocuri de rol și analiza SWOT, cu propuneri de îmbunătățire fundamentate pe cunoștințe teoretice, intervențiile desfășurate și observații din practică* – *crearea unei scheme logice a procesului de mediere – reprezentarea etapelor medierii, a tehnicilor de ascultare activă și a formulării acordului, însoțită de justificări metodologice adaptate la diferite tipuri de conflicte și grupuri de vârstă* – *elaborarea intervențiilor didactice cu ajutorul inteligenței artificiale generative (ChatGPT, Copilot etc.) – conceperea scenariilor, analiza critică și ajustarea lor pentru a optimiza eficiența învățării și coerența metodologică* – *implementarea unui proiect de comunicare digitală (podcast, vlog, blog) – integrarea datelor din observațiile practice sau prin desfășurarea unor intervenții de mediere și analiza impactului programelor educaționale asupra comunității, cu propuneri de adaptare sau extindere a acestora* – *aplicarea tehnicii Think-Pair-Share (TPS) – evidențierea accesului și participării echitabile la educație, cu formularea de concluzii critice și recomandări pentru intervențiile didactice de incluziune* – *analiza unui incident critic privind incluziunea elevilor cu CES – identificarea riscurilor și limitărilor, propunerea de soluții alternative și justificarea alegerilor metodologice în baza observațiilor, experiențelor dobândite și literaturii de specialitate*

***CG 4* - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale**

Clasa a XII-a
CS.4.1. Utilizează metode, tehnici și instrumente de evaluare utilizate în medierea școlară.
– *utilizează modele de chestionare de feedback (anonime) în activitățile educaționale de mediere (ex: întrebări despre gradul de mulțumire, respectarea acordului)* – *elaborarea unei grile de evaluare inițială a unui conflict (observat sau prezentat ca studiu de caz), notând intensitatea, părțile implicate și cauzele probabile* – *analizarea a două cazuri de conflict similare, dar cu rezultate diferite (unul rezolvat, unul eșuat), și identificarea factorilor care au dus la succes/eșec (indicatori de rezultat)* – *evaluarea nevoilor școlii din perspectiva unui mediator școlar (pornind de la conversație, fișe, jocuri de verificare, se explică utilizarea unor metode, tehnici și instrumente alternative - observarea sistematică a comportamentului și activității copilului, portofoliul, auto/interevaluarea copilului, jurnalul reflexiv, proiectul, fișa de apreciere a progresului copilului, lista de control, scala de clasificare etc.)* – *alegerea unor metodele de evaluare în activitățile educative* – *dezbateri pe marginea datelor colectate de elevii practicanți prin fișele/grilele de observare a comportamentului beneficiarilor de activități de mediere școlară*
CS.4.2. Evaluează intervențiile educaționale, raportându-se la efectele acestora asupra copiilor și a stării de bine generalizate.

Clasa a XII-a
– *crearea unui chestionar pentru elevi sau părinți care să măsoare schimbările de atitudine sau comportament (rezultatele învățării) după un atelier de prevenire a violenței* – *completarea unei fișe detaliate de autoevaluare după susținerea unei micro-activități de mediere, punând accent pe calitatea tehnicilor de ascultare și neutralitatea menținută* – *analizarea activităților realizate de sine și colegi, din perspectiva evaluării în contextul medierii școlare* – *redactarea unei fișe reflexive: „Ce rol are evaluarea în sprijinirea dialogului școală-familie-comunitate?”* – *activitate de reflecție colaborativă pe Jamboard: „Cum putem adapta evaluarea pentru copii cu nevoi educaționale speciale?”*

***CG 5* - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră**

Clasa a XII-a
CS.5.1. Evaluează propriile responsabilități și roluri în activitatea de practică pedagogică curentă, comasată și individuală.
– *completarea unui jurnal-reflexiv după fiecare sesiune de practică, răspunzând la întrebări precum: „Ce tehnică de comunicare am folosit bine?”, „Ce m-a frustrat în interacțiunea cu elevii/părinții?” (Puncte tari/slabe)* – *realizarea unei Diagrame Venn care să ilustreze impactul emoțional al situațiilor de mediere realizate asupra propriei persoane și identificarea strategiilor de gestionare a stresului (autocunoaștere)* – *solicitarea și analizarea Feedback-ului primit de la profesorul mentor/coordonator de practică pedagogică și de la colegii observatori ai activității susținute, comparându-l cu auto-evaluarea* – *discuții de reflecție cu profesorul coordonator de practică pedagogică despre atitudinea, comportamentul și implicarea în activitățile specifice practicii pedagogice* – *realizarea unei autoevaluări scrise: „Cum am contribuit la buna desfășurare a activităților de practică?”* – *completarea unor grile de observare/checklist privind competențele demonstrate în timpul practicii (responsabilitate, comunicare, colaborare)* – *realizarea unui portofoliu digital reflexiv (Google Sites / Padlet) cu imagini, fișe și reflecții privind activitățile din practică* – *utilizarea aplicației Mentimeter sau Jamboard pentru reflecție colectivă: „Ce am învățat despre responsabilitatea profesională în contextul medierii școlare?”, “Cum mă ajută activitatea de practică în orientarea în carieră și dezvoltarea identității profesionale?”*
CS.5.2. Evaluează intervențiile educaționale, sarcinile desfășurate și experiențele dobândite.
– *elaborarea unui plan de dezvoltare profesională pe termen scurt (pentru anul următor), care să includă cursuri, lecturi sau stagii de voluntariat ce vizează îmbunătățirea aspectelor deficitare identificate în practică* – *după analiza activității desfășurate, redactarea unui paragraf critic în care se propun cel puțin două modificări concrete (metode alternative de predare-evaluare, limbaj diferit) pentru o eficiență sporită* – *documentarea diverselor căi de carieră disponibile (mediator școlar angajat, consilier, mediator comunitar, asistent social) și identificarea cerințelor de calificare necesare pentru fiecare (inclusiv facultăți relevante)* – *redactarea unui jurnal de practică în care elevul descrie activitățile de mediere desfășurate (pregătirea materialelor, asistarea la activități, sprijinirea copiilor)* – *completarea unei fișe reflexive: „Ce am observat – Ce am învățat – Ce pot îmbunătăți”, cu accent pe competențele dezvoltate* – *scrierea unei narațiuni educaționale „O zi memorabilă din practica pedagogică”, care să reflecte implicarea personală* – *redactarea unui eseu argumentativ pe tema “Ce obstacole pot întâmpina în profesia didactică și cum le pot depăși eficient”.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale în context contemporan**	**1.1. Unitatea de învățământ / instituția** Corelare detaliată a finalităților, misiunii și viziunii instituției, evidențiind modul în care acestea se reflectă în strategiile educaționale, planurile curriculare și proiectele comunitare. Examinarea structurii organizatorice și a fluxurilor decizionale, identificând rolurile cheie și interdependențele dintre departamente/servicii. Evaluarea mediului socio-cultural și a particularităților comunității, inclusiv diversitatea culturală, economică și socială, cu implicarea lor în adaptarea strategiilor educative. Aplicarea observațiilor privind relațiile școală–familie–comunitate, evidențiind bune practici, canale de comunicare și impactul acestora asupra implicării elevilor și coeziunii comunitare. **1.2. Factori care influențează climatul școlar** Analiza critică a relațiilor interpersonale între elevi, profesori și conducere, inclusiv identificarea potențialelor conflicte și a strategiilor de prevenție. Evaluarea stilurilor de conducere și impactul lor asupra motivației, implicării și performanței elevilor. Corelarea nivelului de implicare al elevilor în activități curriculare și extracurriculare, cu propunerea de recomandări pentru creșterea participării și coeziunii grupului. **1.3. Spații educaționale - caracteristici** Documentarea metodică a fluxului activităților, resurselor utilizate, implicării participanților și adaptării strategiilor educative la nevoile specifice ale grupurilor observate. Compararea și corelarea observațiilor cu conceptele teoretice studiate în disciplinele de specialitate și trunchiul comun. **1.4. Regulamente și legislație** Analiza regulamentului intern, a codului etic al elevului și al profesorului, precum și a legislației privind consilierea și medierea școlară, evidențiind responsabilitățile și drepturile fiecărei părți. Evaluarea politicilor interne privind conduita și prevenirea conflictelor, cu accent pe protecția datelor personale și adaptarea măsurilor la nevoile elevilor vulnerabili sau cu CES. Elaborarea unui raport critic care să evidențieze lacune, bune practici și propuneri de îmbunătățire a cadrului instituțional pentru creșterea eficienței și echității în mediul educațional.
2. Activităţi şcolare sau extraşcolare în context transdisciplinar	**2.1. Documentație utilizată în mediere** Realizarea unor a caiete de evidență, fișe de observație, acorduri de confidențialitate și procese-verbale, identificând modul în care acestea reflectă procedurile de mediere și bunele practici instituționale. Corelarea informațiilor documentate cu cadrul legislativ și etic al medierii școlare și cu strategiile de prevenire a conflictelor. Evaluarea utilității și eficienței documentelor în **2.2. Observarea interacțiunilor** Analiza interacțiunilor elev–elev (inclusiv elevi cu dificultăți de integrare, absenteism sau risc de excludere), elev–profesor și elev–părinte, în diverse contexte: ore, pauze, activități extracurriculare sau proiecte comunitare. Identificarea modelelor de comunicare, strategiilor de rezolvare a conflictelor și a factorilor care favorizează sau împiedică incluziunea.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Realizarea unui raport analitic care să evidențieze legătura dintre observațiile practice și teoriile studiate în disciplinele de specialitate și trunchiul comun. **2.3. Situații de conflict sau risc educațional** Catalogarea situațiilor de conflict sau risc educațional observate și analiza modului de intervenție al mediatorului școlar sau al cadrului didactic. Evaluarea eficienței tehnicilor de mediere și propunerea de alternative sau strategii îmbunătățite, pe baza teoriilor psihopedagogice și metodologice. Corelarea intervențiilor cu factorii contextuali: grupul de vârstă, tipul conflictului, diversitatea culturală și socială. **2.4. Modalități de asistență la ședințe și activități de formare** Participarea și asistența la ședințe de informare, formare sau consiliere pe teme de comunicare, empatie, voluntariat, prevenirea violenței și mediere, pentru elevi, părinți și cadre didactice. Observarea și analiza metodelor utilizate, a strategiilor de implicare a participanților și a modului în care acestea facilitează transferul teoretic în practică. Elaborarea unui raport de reflecție critică care să integreze observațiile, propunerile de optimizare și recomandări pentru bune practici în medierea școlară și prevenirea conflictelor.
3. Proiectarea, conducerea și evaluarea activităților didactice	**3.1. Realizarea intervențiilor educaționale și a activităților de mediere curente și finale** Proiectarea, organizarea și desfășurarea unor activități de negociere și mediere, integrând principii de comunicare nonviolentă, tehnici de ascultare activă și modele de rezolvare colaborativă. Adaptarea scenariilor la diverse contexte educaționale: clase multiculturale, elevi cu CES, grupuri cu risc de absenteism sau excludere socială. Evaluarea critică a impactului scenariilor asupra dezvoltării competențelor socio-emoționale și a capacității participanților de a aplica teoriile în situații reale. **3.2. Completarea fișelor de observare a comportamentului și relațiilor de grup** Elaborarea și utilizarea fișelor de observare detaliate pentru comportamentul elevilor și dinamica grupurilor, incluzând indicatori de comunicare, cooperare, conflicte latente și incluziune/excluziune. Analiza cantitativă și calitativă a datelor pentru identificarea tipurilor de conflicte, a factorilor declanșatori și a strategiilor de prevenție eficiente. Aplicarea teoriilor psihopedagogice, modele de dezvoltare socio-emoțională și cercetări recente privind medierea școlară și gestionarea grupurilor multiculturale în activitățile de mediere. **3.3. Facilitarea discuțiilor și activităților de grup** Moderarea discuțiilor, jocurilor de rol sau a altor activități de grup pentru gestionarea emoțiilor, prevenirea și rezolvarea pașnică a conflictelor, sub supravegherea profesorului coordonator de practică pedagogică și a profesorilor metodiști, în cadrul practicii curente, comasate și individuale. Analiza calității interacțiunilor, a aplicării strategiilor de mediere și a eficienței tehnicilor de comunicare asertivă în diverse contexte educaționale. Elaborarea unui raport critic de practică, integrând observațiile, interpretarea datelor și recomandările pentru îmbunătățirea intervențiilor educaționale. **3.4. Specificul materialelor educative** Analiza, selecția și proiectarea materialelor educative (postere, broșuri, prezentări digitale) pentru promovarea empatiei, cooperării, incluziunii și comunicării asertive.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Evaluarea impactului materialelor asupra înțelegerii, comportamentului și implicării participanților, cu ajustări bazate pe feedback și pe observații practice. Dezvoltarea de strategii inovative pentru integrarea materialelor în activități curriculare și extracurriculare, demonstrând aplicabilitatea lor în situații reale de mediere și intervenție educațională.

SUGESTII METODOLOGICE

Realizarea practicii pedagogice la specializarea ***Mediere școlară*** presupune crearea unui cadru formativ unitar, care să sprijine elevii în înțelegerea rolului mediatorului școlar și în formarea competențelor necesare exercitării acestuia. Activitățile de practică se bazează pe principiul învățării experiențiale, combinând observarea, implicarea controlată, reflecția și aplicarea cunoștințelor teoretice în contexte educaționale autentice. În conceperea programei s-au avut în vedere: schimbările sociale, digitalizarea, starea de bine a elevului și a profesorului, cât și dobândirea gradată a competențelor, raportată la specificul vârstelor, în dobândirea unor competențe generale, a celor transversale, a competențelor autoreflexive ce însoțesc pe parcursul liceului și în parcursului profesional fiecare absolvent al profilului pedagogic.

Programa vine cu o serie de exemple a activităților de învățare menite să sprijine profesorul sau orice persoană din acest domeniu și nu numai, ce dorește să găsească strategiile optime în formarea competențelor profesionale, punând pe primul plan aplicarea, gândirea critică, derularea unor secvențe a unor microproiecte. Se dorește ca prin lectura personalizată a programei, fiecare cadru didactic să valorifice creativitatea de care dă dovadă, dar și punerea elevului în situații de învățare autentice. Unele dintre activitățile de învățare au la bază propuneri sau exemple de bună practică generate din activitatea de practică pedagogică derulată pe parcursul mai multor ani.

Procesul formativ va porni de la familiarizarea elevilor cu instituția-gazdă, cu specificul acesteia și cu documentele de politică educațională, cu scopul de a înțelege atât contextul, cât și responsabilitățile unui mediator școlar. Va fi aleasă cel puțin o instituție, dintre: școli gimnaziale și licee din mediul urban și rural cu clase multiculturale și mediator școlar arondat, centre de zi școlare, cluburi, ONG-uri partenere, CJRAE/CMBRAE, DGASPC, centre de plasament/ case de tip familial, CSEI, spitale pediatrice, în conformitate cu legislația aplicabilă la momentul respectiv. Profesorul coordonator va sprijini elevii în analiza cadrului legislativ relevant (Legea nr. 198/2023, OMEC nr. 1539/2007, regulamente interne), orientându-i către identificarea rolurilor, limitelor profesionale și a modului în care mediatorul contribuie la menținerea unui climat școlar pozitiv și incluziv.

În etapa de practică pedagogică de predare și evaluare, elevii sunt îndrumați să conceapă și realizeze intervenții educaționale de mediere școlară, adaptate specificului clasei și nevoilor elevilor, în funcție de observațiile privind dinamica grupurilor de elevi, stilurile de interacțiunile dintre elevi și profesori, situațiile de conflict, mecanismele de prevenire și intervenție. Orice activitate practică trebuie să fie pregătită în prealabil, discutată cu mentorul și adaptată nivelului de dezvoltare al elevilor beneficiari.

Un element de noutate va fi legat de **practica pedagogică comasată**, pe parcursul a două săptămâni școlare în clasele a XI-a și a XII-a.

În clasa a XI-a, practica de tip comasat presupune și asumă, participarea elevului practicant la activitatea didactică școlară și extrașcolară, în calitate de asistent și suport pentru cadrul didactic de la clasă / grupă, și susținerea unor activități de predare, după caz, iar la clasa a XII-a practica comasată constă în predarea și asumarea tuturor activităților planificate pentru săptămâna respectivă, elevul fiind asistat de cadrul didactic titular al clasei.

Un rol esențial în dezvoltarea competențelor îl au activitățile de reflecție și evaluare. Elevii vor analiza și evalua atât activitățile desfășurate de colegi, cât și propriile lor intervenții, utilizând metode de auto-evaluare, reflecție critică și feedback structurat pentru a identifica punctele forte și ariile de îmbunătățire. Discuțiile de reflecție, desfășurate în grup sau individual, îi ajută să își conștientizeze punctele tari, dificultățile și modul în care pot evolua în direcția unui comportament profesional responsabil. În acest sens, feedbackul profesorului coordonator și autoevaluarea sistematică au un rol esențial în consolidarea identității profesionale a viitorilor mediatori.

Din punct de vedere metodologic, se recomandă utilizarea unor demersuri didactice active: studiul de caz, analiza incidentului critic, discuția dirijată, jocul de rol, simularea de mediere, analiza documentației și realizarea

de proiecte de intervenție preventivă. În toate situațiile, elevii sunt încurajați să aplice tehnicile de comunicare nonviolentă, precum ascultarea activă, reformularea, întrebările deschise și identificarea nevoilor reale ale părților implicate. De asemenea, pot fi utilizate instrumente digitale (Padlet, Genially, Jamboard, Mentimeter) pentru organizarea informațiilor, pentru realizarea portofoliilor de practică sau pentru reflecția colectivă.

Evaluarea elevilor în cadrul practicii pedagogice trebuie să fie continuă și formativă. *Portofoliul de practică pedagogică* este recomandat să fie realizat încă de la clasa a IX-a și să fie folosit pe întreaga durată a practicii pedagogice, respectiv până la clasa a XII-a. Această activitate reprezintă un spațiu aplicativ esențial pentru integrarea cunoștințelor teoretice dobândite la disciplinele psihopedagogice. Adițional, aceasta poate integra și componente de educație nonformală, prin implicarea elevilor în *activități de voluntariat, proiecte educaționale, proiecte tematice* etc. O astfel de abordare poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale, civice și profesionale ale elevilor, facilitând tranziția de la etapa de observare la implicarea directă în activitățile educaționale pe parcursul stagiilor ulterioare de practică.

Un aspect important îl reprezintă adaptarea activităților la diversitatea beneficiarilor. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă particularitățile copiilor proveniți din contexte culturale diferite, cu nevoi educaționale speciale, cu dificultăți de integrare sau cu vulnerabilități socio-emoționale. Profesorul coordonator va modela constant atitudinea de acceptare, corectitudine, echitate și profesionalism pe care elevii sunt așteptați să o adopte în interacțiunile cu beneficiarii. În ansamblu, practica pedagogică trebuie să ofere elevilor oportunitatea de a observa și înțelege procesele educaționale din perspectiva unui mediator, de a exersa abilități esențiale în contexte controlate și de a reflecta asupra propriei evoluții profesionale, într-un cadru de formare responsabil, etic și incluziv.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Anexa 2 la O.M.E.C.T. nr. 1539/2007. (2007). *Rolul mediatorului școlar*.
2. Conferința Națională „Abandonul Școlar în România”. (2009, 18–20 mai). Lucrări prezentate la Sinaia.
3. Ghid privind traseul educațional și intervenția integrată pentru copiii cu dizabilități, cu accent pe copilul cu dizabilități severe sau profunde. (s.d.). Asociația RENINCO România & Centrul de Abilitare „Speranța”. Proiect finanțat prin Programul Matra–KAP al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos.
4. Ghid de prevenire a riscurilor migrației – instrument de lucru pentru profesori. (s.d.). Hors la Rue, FRCCF, Asociația STEA.
5. Delia, G., Grigore, D., Neacșu, M., Sarău, Gh., Tacea, F., Furtună, A. N., Putineanu, D., & Enache, I. (2009). *Evaluarea politicilor publice educaționale pentru rromi*. Centrul Rromilor “Amare Rromentza”, Editura Alpha MDN.
6. Haselgrove-Spurin, C. (2002). *The role of the mediator*. Reading Autumn Conference of the Society of Expert Witnesses.
7. Guvernul României. (2001). *Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*.
8. Guvernul României. (2004). *Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare*.
9. Guvernul României. (2005). *Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările ulterioare*.
10. Guvernul României. (2007). *Ordinul privind normele de încadrare și de activitate ale mediatorului școlar nr. 1539/2007*.
11. Guvernul României. (2008). *Notificarea MECT nr. 25.436/28 ianuarie 2008 privind încadrarea mediatorului școlar*.
12. Guvernul României. (2010). *Legea nr. 230/2010 pentru modificarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*.
13. Guvernul României. (2023). *Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar*.
14. Ionescu, V., Sarău, Gh., & Stanciu, F. (2004). *Ghid de practici pozitive pentru educația copiilor romi*. Romani CRISS, București: Artprint.
15. Manual TOT Euro 26. (2009, februarie). O. Moșoiu (trainer).
16. Mih, V. (2003–2004). *Consiliere școlară*. Universitatea Babeș-Bolyai.
17. Ministerul Educației. (2024). *Ordinul nr. 5.701/2024 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a CJRAE/CMRAE*.
18. Ministerul Educației. (2024). *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar nr. 5726/2024*.
19. Sarcinschi, A. (2008). *Migrație și securitate*. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
20. Zamfir, C., & Preda, M. (2002). *Rromii din România*. Editura Expert.

WEBOGRAFIE

- anitp.mai.gov.ro
- antitrafic.ro
  copii.ro/Files/Strategia%20Nationala…
- cedu.ro/programc/parteneriat/rcspdf/Raport.pdf
  https://isjph.ro/wp-content/uploads/2023/01/Mediator-scolar.pdf
- familyresource.com
- ms.politiaromana.ro/prevenire/delicventa_juvenila
- policiadefrontiera.ro
- unfpa.org
- unicef.ro
- voluntariiinormalisti.blogspot.ro/2007/07/ce-este-un-mediator…
- anc.edu.ro/uploads/SO/Mediator-scolar.pdf
- isjneamt.ro/fisiere/comunicari/educativ/Modele_de_bune_practici_ISE_2012.pdf
- cjrae-arad.ro/wp-content/uploads/2018/05/Ghidul_Mediatorului_Scolar.pdf

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Șarlea Iuliana	profesor grad I	Colegiul Național ”Inochentie Micu Clain”, Blaj
Mărginean Raluca Roxana	profesor grad I	Colegiul Național ”Liviu Rebreanu”, Bistrița
Nicolae Isabela Mihaela	profesor grad I	Colegiul Național ”Elena Cuza”, București, sector 6

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	Prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 39

Programa școlară
pentru disciplina

Practica pedagogică

Clasele a XI-a și a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 39
Programa școlară pentru disciplina Practica pedagogică clasa a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Practica pedagogică este inclusă în filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogiei educației nonformale* și reprezintă o componentă esențială a setului de discipline psihopedagogice și metodice. Aceasta marchează pentru elevii din clasele a XI-a și a XII-a pregătirea de specialitate, orientându-i spre intervențiile și responsabilități educaționale specifice specialistului în domeniul educației nonformale, dezvoltându-le abilități de proiectare, organizare și desfășurare a unor proiecte socio-educaționale pentru diferite categorii de beneficiari.

Implicarea în activitățile de practică pedagogică vine în acord cu așteptările exprimate față de absolvenții diferitelor niveluri de studiu, prin raportare la cerințele sociale, la finalitățile generale ale învățământului și la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor, fundamentate pe setul celor opt competențele cheie europene și pe cele nouă atribute prioritare.

De asemenea, practica pedagogică desfășurată în mod sistematic asigură premisele dezvoltării competențelor profesionale (psihopedagogice, didactice, psihosociale și de relaționare, de management al carierei) și acumulării de experiență didactică relevantă în domeniul educației nonformale.

În elaborarea programei au fost valorificate drept repere următoarele:

- profilul de competențe al cadrului didactic și standardele profesionale pentru educație nonformală (pentru cadre didactice aflate la începutul carierei);
- profilul de formare al absolventului de liceu;
- prevederi ale Legii învățământului preuniversitar nr 198/2023, precum: centrarea pe copil, individualizarea procesului instructiv-educativ, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali;
- prevederi ce ţin de responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi psihologice a beneficiarilor;
- cercetările recente din domeniul educației;
- ghiduri de practică/documente curriculare care acoperă problematică formării profesioniștilor în educația nonformală.

Bugetul de timp alocat acestei discipline, conform planului-cadru, este de **4 ore pe săptămână**.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite de grupul de coordonare a dezvoltării curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întreg nivelul liceal în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea *Pedagogia Educației nonformale*.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor, sunt structurate gradual și coerent, vizând specificul instituțiilor și organizațiilor destinate intervențiilor educative nonformale (parașcolare, perișcolare, extrașcolare)

Activitățile de învățare recomandate promovează metode activ-participative şi experienţiale, precum studiul de caz, simularea, jocul de rol, jurnalul reflexiv, activitățile de tip colaborativ şi reflecția individuală şi de grup, asigurând transferul achizițiilor teoretice în contexte autentice de practică educațională.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Practica pedagogică a elevilor din **ciclul superior al liceului** prezintă următoarele forme de organizare: ***practica pedagogică curentă*** derulată colectiv pe grupe de elevi, ce se desfăşoară în decursul unei zile pe săptămână, sub îndrumarea profesorului coordonator şi a specialistului în educație nonformală în instituțiile, asociațiile, organizațiile de aplicație; ***practica pedagogică individuală*** ca forma de organizare a practicii la decizia şcolii, având rol remedial, recuperatoriu şi de suport; ***practica pedagogică comasată***, derulată compact, pe parcursul a două săptămâni de şcoală, în clasa a XI-a, respectiv a XII-a, sub îndrumarea profesorului coordonator de practică şi a specialistului în educație nonformală în instituțiile/asociațiile/ organizațiile de aplicație.

Formele de desfăşurare ale practicii pedagogice din ciclul superior al liceului sunt descrise conform *Regulamentul - Cadrul de Organizare și Funcționare a Învățământului Preuniversitar Pedagogic*.

În elaborarea programei s-a avut în vedere posibilitatea utilizării flexibile a timpului alocat disciplinei, astfel încât un procent de până la 25% din totalul orelor să poată fi destinat activităților de consolidare, aprofundare, remediere sau extindere, precum și realizării transferului competențelor în situații concrete, în funcție de nevoile și interesele elevilor şi de specificul grupului. Se asigură astfel respectarea Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal (art. 2.).

Această programa este fundamentată pe o abordare interdisciplinară, evidențiind și valorificând conexiunile dintre componentele practice cu cele teoretice, specifice disciplinelor psihopedagogice. Accentul este pus pe proiectarea, desfăşurarea şi evaluarea activităților de educaţie nonformală alături de profesorul/instructorul socio-educativ și profesorul coordonator de practică.

Prin parcurgerea acestei discipline se urmărește dezvoltarea capacităților esențiale de analiză, reflecție metacognitivă și adaptare proactivă la exigențele contextului educațional din instituții/organizații de educație nonformală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice.
CG2	Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun.
CG3	Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică.
CG4	Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale.
CG5	Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XI-a
CS 1.1. Interpretează particularitățile climatului psihopedagogic din instituția de educație nonformală, pe baza observării sistematice a interacțiunilor (beneficiar–beneficiar, specialist –beneficiar) și a modului de organizare a intervențiilor educaționale
- *realizarea unor fișe/grile de observație sistematică privind relațiile dintre beneficiari și beneficiar-specialist, cu accent pe climatul afectiv, comunicarea didactică, cooperarea, sprijinul emoțional și gestionarea situațiilor de grup* - *participarea la activități de observare directă a momentelor specifice unei activități de tip nonformal, urmată de formularea unor concluzii privind influența climatului psihopedagogic asupra stării de bine și a implicării beneficiarilor* - *realizarea unor organizatori grafici / hărți conceptuale care evidențiază factorii ce influențează climatul psihopedagogic în educația nonformală: mediul educațional, stilul de comunicare, regulile grupului, relațiile dintre beneficiari, parteneriatul cu familia* - *utilizarea unor aplicații digitale (de tip Padlet, DigiPad, Jamboard, Canva, Google Slides) pentru centralizarea observațiilor și formularea de exemple de bune practici privind crearea unui climat educațional securizant și stimulativ pentru toate categoriile de beneficiari* - *participarea la discuții de grup / sesiuni de reflecție ghidată împreună cu profesorul coordonator de practică pentru interpretarea observațiilor asupra intervențiilor educaționale specifice diferitelor categorii de beneficiari* - *compararea, pe baza observației, a modului de organizare a intervențiilor educaționale în diferite contexte de educație nonformală, urmărind impactul organizării spațiului, al materialelor și al strategiilor specialistului de educație nonformală asupra climatului psihopedagogic* - *formularea unor propuneri de optimizare a climatului psihopedagogic în contexte concrete de practică pedagogică, având în vedere nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor și particularitățile colectivului.*
CS 1.2. Analizează diferite practici educaționale observate în mediul nonformal, prin raportare la principiile didactice actuale și la standardele de calitate în educația nonformală
- *completarea unor grile de analiză / checklist-uri prin care elevii evaluează măsura în care tipurile de activități observate respectă principii precum centrarea pe copil, individualizarea, caracterul activ-participativ, accesibilitatea, învățarea prin joc și incluziunea* - *elaborarea unor analize comparative între diferite secvențe de activitate observate în practica pedagogică, în funcție de criterii precum: adecvarea conținutului la vârstă, varietatea strategiilor, calitatea resurselor, implicarea beneficiarilor, feedbackul oferit de cadrul didactic* - *realizarea unor prezentări / postere / infografice cu exemple de practici educaționale eficiente în educația nonformală, argumentate prin raportare la standardele de calitate și la specificul grupului de beneficiari* - *participarea la activități de analiză a unor secvențe didactice observate sau înregistrate, pentru identificarea elementelor valoroase și a aspectelor care pot fi îmbunătățite din perspectiva calității educației* - *desfășurarea unor activități colaborative în care elevii propun, pe baza practicii observate, alternative de strategii didactice adaptate nevoilor beneficiarilor* - *corelarea practicilor observate cu documente/reglementări specifice educației nonformale și cu cerințele unui mediu educațional sigur, incluziv și stimulativ* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică în care elevii argumentează în ce măsură activitățile observate susțin dezvoltarea holistică* - *participarea la sesiuni de debriefing pedagogic alături de profesorul coordonator de practică, profesorii metodiști și profesorii mentori pentru interpretarea critică a practicilor observate și formularea unor concluzii privind eficiența acestora în educația nonformală.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

Clasa a XI-a
CS 2.1. Selectează diverse strategii/abordări didactice, corelându-le cu particularitățile de vârstă ale beneficiarilor și cu elementele esențiale ale procesului de învățare nonformală desfășurat în instituții cu specific nonformal
- *realizarea unor organizatori grafici sau scheme comparative privind strategiile didactice adecvate diferitelor categorii de activități din educația nonformală (ateliere de dezvoltare personală, team-building-uri, dezbateri, cafenele publice, campanii de voluntariat, proiecte de implicare civică, vizite de studiu, festivaluri, seri culturale, teatru educațional, tabere educaționale, excursii, serbări școlare, afterschool)* - *prezentarea unor abordări/strategii didactice specifice pentru desfășurarea diferitelor categorii de activități specifice educației nonformale*

Clasa a XI-a
- *utilizarea unor aplicații digitale (Canva, Padlet, Google Slides etc.) pentru realizarea unor prezentări privind exemple de abordări/strategii didactice eficiente în educația nonformală* - *participarea la activități de reflecție pedagogică asupra strategiilor didactice observate în practica pedagogică, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică, profesorul metodist și profesorul mentor* - *analiza unor studii de caz pedagogice privind alegerea strategiilor didactice adecvate în funcție de specificul educației nonformale și de contextul educațional*
CS 2.2. Elaborează, cu sprijin, intervenții educaționale adaptate educației nonformale, valorificând documentația specifică și achizițiile învățării din disciplinele de specialitate și din trunchiul comun
- *exerciții de analiză asupra documentelor oficiale privind educația nonformală, a ghidului animatorului, a altor ghiduri și resurse pentru activitățile de animație* - *analiza unor planificări ale activităților propuse în cadrul Școala Altfel și Săptămâna Verde* - *elaborarea, cu sprijinul specialistului de educație nonformală/ mentorului/profesorului de practică pedagogică a unor activități de diferite tipuri , specifice educației nonformale* - *conceperea unor materiale didactice simple sau resurse educaționale adecvate activităților proiectate (jocuri didactice, materiale vizuale, suporturi digitale)* - *realizarea unor simulări sau activități didactice în cadrul orelor de practică pedagogică, urmate de reflecții și feedback din partea profesorului coordonator* - *colaborarea în echipă pentru proiectarea unor activități integrate adaptate particularităților de vârstă și diferitelor contexte de practică* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile proiectate valorifică cunoștințele asimilate, cât și respectarea elementelor specifice* - *participarea la activități de evaluare și autoevaluare a intervențiilor educaționale proiectate, în raport cu obiectivele propuse și cu nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplică demersuri de proiectare didactică la nivel micro, ținând cont de specificațiile pentru educația nonformală, de caracteristicile grupelor de beneficiari și de condițiile materiale
- *elaborarea, cu sprijinul cadrului didactic coordonator, a unor secvențe de proiectare didactică pentru activități desfășurate cu diferite categorii de beneficiari* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază etapele proiectării didactice în educația nonformală* - *selectarea și utilizarea unor materiale didactice și resurse educaționale adecvate conținuturilor și tipurilor de activități specifice contextelor de tip nonformal* - *utilizarea unor aplicații digitale (ex. Google Docs, Canva, Padlet, DigiPAD) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate didactică* - *realizarea unor activități de analiză și reflecție pedagogică asupra proiectelor didactice elaborate, în cadrul discuțiilor ghidate cu profesorul coordonator de practică* - *revizuirea și îmbunătățirea proiectelor de activitate în funcție de feedbackul primit și de observațiile realizate în practica pedagogică*
CS 3.2. Desfășoară activități/intervenții educaționale specifice educației nonformale asigurând un mediu de învățare securizant, stimulativ și incluziv
- *participarea la activități de practică pedagogică, implicându-se în organizarea și desfășurarea unor secvențe de activitate didactică* - *realizarea unor activități didactice sau secvențe de învățare, sub îndrumarea cadrului didactic mentor* - *utilizarea unor strategii didactice interactive și ludice adecvate nivelului de dezvoltare al beneficiarilor* - *organizarea mediului educațional astfel încât să asigure siguranța, confortul și participarea activă* - *adaptarea activităților pentru a răspunde nevoilor individuale ale beneficiarilor, inclusiv ale celor cu cerințe educaționale speciale sau vulnerabilități educaționale* - *participarea la sesiuni de reflecție și debriefing pedagogic după activitățile desfășurate, împreună cu profesorul coordonator de practică* - *elaborarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care activitățile realizate au contribuit la crearea unui mediu educațional stimulativ și incluziv*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale

Clasa a XI-a
CS 4.1. Aplică, cu sprijin, metode și instrumente de evaluare specifice domeniului educației nonformale, evidențiind rolul acestora în monitorizarea și înregistrarea progresului beneficiarilor și a implementării strategiilor potrivite
- *participarea la activități de observare sistematică a comportamentelor beneficiarilor, utilizând fișe sau grile de înregistrare a progresului*

Clasa a XI-a
- *realizarea unor exerciții de completare și interpretare a instrumentelor de evaluare folosite în activitățile educaționale din diferite contexte de educație nonformală* - *elaborarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază rolul evaluării în monitorizarea activităților educaționale* - *utilizarea unor aplicații digitale (ex. Google Forms, Padlet, Canva) pentru realizarea unor instrumente simple de colectare și organizare a datelor privind progresul beneficiarilor, impactul activităților* - *participarea la discuții și activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în procesul educațional* - *elaborarea unor rapoarte scurte de observație pedagogică, în care elevii evidențiază indicatorii comportamentali ai beneficiarilor și factorii care influențează dezvoltarea acestora.*
CS 4.2. Interpretează rezultatele evaluării în raport cu indicatorii de comportament stabiliți, propunând modalități de optimizare/reglare a demersului educațional
- *analizarea rezultatelor evaluării , în raport cu indicatorii de vârstă și comportament, cu tipul de activitate și cu contextul educațional, specifice educației nonformale* - *realizarea unor activități de interpretare a datelor obținute prin observare, identificând punctele forte și dificultățile;* - *formularea unor propuneri de adaptare a activităților educaționale, în funcție de rezultatele evaluării și de nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de utilizare a rezultatelor evaluării pentru îmbunătățirea activităților educaționale* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții de grup privind eficiența strategiilor educaționale utilizate;* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care rezultatele evaluării pot contribui la optimizarea intervențiilor educaționale* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică pentru identificarea unor soluții de reglare a demersului didactic, în funcție de progresul observat și de nevoile beneficiarilor.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XI-a
S 5.1. Analizează modul de implicare personală în activitățile educaționale realizate în cadrul practicii pedagogice, raportându-se la responsabilitățile și rolurile specialistului socio-educativ
- *observarea și analizarea rolurilor și responsabilităților animatorului socio-educativ în activitățile desfășurate în instituții de educație nonformală* - *realizarea unor fișe de reflecție sau autoevaluare privind modul de implicare personală în activitățile de practică pedagogică* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul specialistului de educație nonformală în organizarea și desfășurarea activităților educaționale* - *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale care evidențiază competențele și responsabilitățile profesionale ale animatorului socio-emoțional* - *analizarea unor studii de caz pedagogice privind situații din activitatea educațională și modul de implicare a specialistului de educație nonformală* - *realizarea unor prezentări sau portofolii de practică pedagogică, în care elevii evidențiază activitățile la care au participat și contribuția personală* - *participarea la sesiuni de feedback și reflecție împreună cu profesorul coordonator de practică* - *redactarea unor note reflexive sau rapoarte scurte, în care elevii analizează modul în care experiențele din practică contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale.*
C.S. 5.2. Reflectează asupra experiențelor dobândite în activitățile de practică pedagogică, identificând puncte forte și aspecte care necesită îmbunătățire în dezvoltarea competențelor profesionale
- *realizarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele trăite în activitățile educaționale* - *identificarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate în desfășurarea activităților pedagogice* - *elaborarea unor analize sau rapoarte reflexive privind modul în care experiențele de practică contribuie la dezvoltarea profesională* - *participarea la activități de reflecție și discuții de grup privind experiențele și învățămintele dobândite în practica pedagogică* - *realizarea unor organizatori grafici sau planuri de dezvoltare personală, care evidențiază direcțiile de îmbunătățire a competențelor profesionale* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, pe baza experiențelor observate în practica pedagogică* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ exemple de activități, reflecții personale și concluzii privind evoluția profesională* - *colaborarea cu profesorul coordonator de practică pentru stabilirea unor obiective de dezvoltare profesională și identificarea unor modalități de îmbunătățire a competențelor pedagogice.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale	1.1. Instituții, organizații, structuri și persoane specializate în domeniul educației nonformale 1.2. Specificul activităților organizate în mediul extrașcolar: activități în cercuri tehnice; manifestări științifice în biblioteci; case de cultură; tabere județene, naționale, internaționale; vizionări de expoziții, spectacole, filme; vizite/activități în laboratoare specializate etc. 1.3. Analiza Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative școlare și extrașcolare 1.4. Amenajarea spațiilor educaționale în context extrașcolar sau nonformal 1.5. Alternative la sala de clasă/grupă (muzee, ateliere de lucru; centre/cluburi pentru copii, centre comunitare; spații educative outdoor de tipul playscape etc.).
2. Activități și intervenții educaționale în educația nonformală	2.1. Asistență la toate categoriile de activităților educaționale nonformale: 2.1.1. Activitățile parașcolare specifice mediului socio-profesional 2.1.2. Activitățile perișcolare specifice mediului socio-cultural (activitățile educaționale din teatre, muzee, biblioteci etc.) 2.1.3. Activitățile educative extrașcolare din unitățile de învățământ (activități educative culturale, civice, artistice, tehnice, științifice, sportive etc.) 2.2. Analiza activităților demonstrative realizate de profesorul coordonator/ instructorul socio-educativ 2.3. Asistență și participare la activitățile/intervențiile nonformale desfășurate de colegii din grupa de practică.
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale în context nonformal	3.1. Elaborarea și interpretarea unor analize de nevoi specifice diferitelor categorii de beneficiari 3.2. Selectarea, adaptarea și elaborarea unor materiale și resurse educaționale interactive pentru diferite categorii de beneficiari 3.3. Proiectarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin patru activități nonformale cu diferite grupuri de beneficiari 3.4. Proiectarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin patru activități educative extrașcolare cu diferite grupuri de beneficiari 3.5. Feedback colegial și modalități de interevaluare pentru optimizarea activităților educative nonformale desfășurate.
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Tehnici de reflecție metacognitivă și autoanaliză asupra activităților educaționale nonformale 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare nonformală propuse asupra beneficiarilor și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea demersurilor educaționale nonformal. Strategii de autoevaluare

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale, precum și contextul de desfășurare al activității pedagogice

Clasa a XII-a
CS 1.1. Argumentează eficiența organizării mediului educațional din instituțiile/ organizațiile de educație nonformală în raport cu nevoile de dezvoltare, învățare și bunăstare ale educabililor, prin analizarea modului de amenajare a spațiului educațional, a resurselor materiale și a strategiilor de organizare a activităților didactice
- *realizarea unor analize ale mediului educațional specific practicii pedagogice, urmărind modul de organizare a spațiului, ambianța educațională, structura grupului de beneficiari, categorii de activități în funcție de context* - *elaborarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale privind elementele care contribuie la crearea unui mediu educațional stimulativ și securizant* - *realizarea unor studii de caz sau analize reflexive privind modul în care mediul educațional influențează participarea și implicarea beneficiarilor în activitățile educaționale*

Clasa a XII-a
- *elaborarea unor prezentări sau infografice digitale privind bune practici în organizarea mediului educațional în educația nonformală* - *participarea la activități de reflecție pedagogică și discuții ghidate privind rolul mediului educațional în susținerea dezvoltării din punct de vedere socio-emoțional* - *formularea unor argumente pedagogice privind eficiența organizării spațiului educațional, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *redactarea unor rapoarte de analiză a mediului educațional, evidențiind relația dintre organizarea spațiului, resursele educaționale și bunăstarea beneficiarilor.*
CS 1.2. Propune soluții pedagogice pentru optimizarea climatului educațional și a colaborării dintre actorii implicați în activitatea instituției/organizației de educație nonformală, pe baza analizei relațiilor educaționale, a comunicării instituționale și a nevoilor beneficiarilor
- *analizarea relațiilor educaționale dintre beneficiari, cadre didactice și personalul instituției, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme conceptuale privind factorii care influențează climatul educațional în educația nonformală* - *analizarea unor studii de caz pedagogice referitoare la situații de colaborare sau dificultăți în comunicarea educațională* - *formularea unor propuneri de îmbunătățire a climatului educațional, având în vedere nevoile de dezvoltare și bunăstare ale beneficiarilor* - *realizarea unor activități colaborative (Padlet, Jamboard, Google Slides) în care elevii propun soluții pedagogice pentru optimizarea relațiilor educaționale* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind rolul comunicării și colaborării în instituțiile de educație nonformală* - *elaborarea unor proiecte sau planuri de intervenție pedagogică pentru îmbunătățirea climatului educațional* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează experiențele observate și propun soluții de optimizare a activităților educaționale.*

CG 2 - Proiectează intervenții educaționale în baza documentelor legislative și curriculare în vigoare, valorificând integrat achizițiile învățării din curriculumul de specialitate și disciplinele din trunchiul comun

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, în conformitate cu documentele curriculare și legislative în vigoare, adaptând conținuturile și strategiile didactice la particularitățile de vârstă și la contextul educațional
- *elaborarea unor proiecte de activitate didactică pentru diferite categorii de beneficiari, în care sunt corelate obiectivele, conținuturile, strategiile didactice și modalitățile de evaluare și toate celelalte elemente specifice proiectului de activitate socio-educativă* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme de proiectare didactică, evidențiind etapele planificării activităților educaționale* - *selectarea și integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice adecvate particularităților de vârstă ale beneficiarilor* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Docs, Canva, Padlet, Google Slides, NotebookLM) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate* - *abordarea unor strategii de co-teaching sau predarea în echipă colaborativă în cadrul practicii pedagogice/comasate* - *realizarea unor activități de reflecție pedagogică și feedback privind calitatea proiectării activităților educaționale*
CS 2.2.Aplică strategii educaționale diferențiate și individualizate pentru a răspunde diversității grupului de educabili din instituția/ organizația de educație nonformală, valorificând corelat achizițiile învățării din disciplinele de specialitate și din trunchiul comun
- *analizarea particularităților individuale ale beneficiarilor și a diversității grupului, pe baza observațiilor realizate în practica pedagogică* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de observație privind nevoile de educație și dezvoltare ale educabililor* - *proiectarea și aplicarea unor strategii didactice diferențiate, adaptate nivelului de dezvoltare și intereselor grupului* - *realizarea unor organizatori grafici sau prezentări privind modalitățile de adaptare a activităților educaționale la diversitatea educabililor* - *utilizarea unor resurse educaționale variate pentru a facilita participarea activă a tuturor beneficiarilor la activități* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind strategiile educaționale incluzive* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează modul în care strategiile aplicate răspund diversității grupului.*

CG 3 - Realizează activități cu specific educațional, utilizând o diversitate de abordări metodologice, adecvate nivelurilor de școlaritate și contextelor de activitate pedagogică

Clasa a XII-a
CS 3.1. Proiectează activități educaționale pentru categorii de educabili specifice educației nonformale, utilizând metode, mijloace și forme de organizare adecvate particularităților de vârstă și contextului educațional
- *elaborarea unor proiecte de activitate didactică adaptate cerințelor educației de tip nonformal, valorificând metode și strategii didactice adecvate* - *integrarea unor resurse educaționale și materiale didactice potrivite pentru activitățile proiectate* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme de proiectare didactică care evidențiază etapele planificării activităților educaționale* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Docs, Canva, Padlet, Google Slides, NotebookLM) pentru elaborarea și prezentarea proiectelor de activitate* - *participarea la activități de simulare sau predare, în cadrul cărora elevii aplică proiectele didactice elaborate* - *adaptarea activităților proiectate în funcție de caracteristicile grupului și de resursele disponibile* - *participarea la sesiuni de reflecție pedagogică și feedback, pentru îmbunătățirea proiectelor de activitate realizate* - *elaborarea unor planificări referitoare la organizarea programelor ”Școala altfel” și ”Școala verde”, cu sprijinul/ sub îndrumarea mentorului.*
CS 3.2. Evaluează eficiența abordărilor metodologice utilizate în activitățile desfășurate, formulând propuneri de optimizare a demersului didactic în raport cu rezultatele învățării.
- *analizarea activităților educaționale desfășurate în practica pedagogică, din perspectiva metodelor și strategiilor didactice utilizate* - *realizarea unor grile de analiză sau fișe de reflecție pedagogică privind eficiența abordărilor metodologice utilizate* - *interpretarea rezultatelor observării comportamentelor și analiza swot în raport cu obiectivele activităților desfășurate* - *elaborarea unor studii de caz sau rapoarte reflexive privind eficiența strategiilor didactice utilizate în activitățile educaționale* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților didactice, având în vedere nevoile de dezvoltare ale beneficiarilor;* - *realizarea unor prezentări sau organizatori grafici care evidențiază relația dintre strategiile didactice utilizate și particularitățile beneficiarilor* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența demersului didactic* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul activităților realizate asupra dezvoltării socio-emoționale.*

CG 4 - Evaluează rezultatele învățării beneficiarilor și impactul implementării activităților educaționale.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Elaborează instrumente de evaluare adecvate activităților educaționale proiectate, pentru aprecierea progresului beneficiarilor în raport cu obiectivele stabilite și cu contextele educaționale conforme legislației în vigoare.
- *elaborarea unor instrumente de evaluare (fișe de observație, grile de evaluare, checklist-uri) adecvate activităților educaționale proiectate* - *realizarea unor organizatori grafici sau scheme care evidențiază corelația dintre obiectivele activităților, indicatorii de evaluare și dimensiunile dezvoltării* - *proiectarea unor instrumente de evaluare pentru diferite tipuri de activități educaționale desfășurate în educația nonformală* - *utilizarea unor instrumente digitale (Google Forms, Padlet, Canva) pentru realizarea și organizarea instrumentelor de evaluare* - *participarea la activități de reflecție pedagogică privind rolul evaluării în procesul educațional* - *realizarea unor exerciții de aplicare a instrumentelor de evaluare în situații simulate sau în cadrul practicii pedagogice.*
CS 4.2. Evaluează rezultatele învățării și impactul activităților educaționale desfășurate, formulând concluzii și propuneri de optimizare a demersului didactic.
- *realizarea unor fișe de analiză sau rapoarte reflexive privind eficiența activităților educaționale desfășurate* - *interpretarea datelor obținute prin observarea comportamentelor în activitățile educaționale* - *elaborarea unor studii de caz pedagogice privind impactul strategiilor didactice utilizate* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, în funcție de rezultatele evaluării* - *participarea la discuții de grup și sesiuni de reflecție pedagogică privind eficiența demersului educațional* - *redactarea unor jurnale reflexive de practică pedagogică, în care elevii analizează impactul activităților desfășurate asupra beneficiarilor.*

CG 5 - Reflectează critic asupra activității profesionale, a contribuției personale, a oportunităților de îmbunătățire și evoluție în carieră

Clasa a XII-a
CS 5.1. Evaluează critic propria activitate didactică desfășurată în cadrul practicii pedagogice, raportând rezultatele obținute la obiectivele educaționale și la standardele profesionale ale specialistului de educație nonformală
- *realizarea unor proiecte pe grupe de lucru: „Busola animatorului socio-educativ. Analiza standardelor profesionale”*

Clasa a XII-a
- *realizarea unor jurnale reflexive detaliate privind activitățile didactice desfășurate în practica pedagogică, analizând modul de realizare a obiectivelor și implicarea beneficiarilor* - *analizarea secvențelor de activitate desfășurate, prin utilizarea unor grile de autoevaluare raportate la standardele profesionale ale cadrului didactic* - *participarea la activități de feedback pedagogic cu profesorul coordonator de practică sau cu specialistul- mentor, analizând punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățire* - *realizarea unor analize comparative între activitățile proiectate și cele desfășurate efectiv, evidențiind elementele de succes și dificultățile întâmpinate* - *elaborarea unor rapoarte de reflecție pedagogică privind modul în care strategiile didactice utilizate au influențat participarea și dezvoltarea beneficiarilor* - *analizarea unor studii de caz din practica pedagogică, identificând soluții pentru îmbunătățirea intervenției educaționale;* - *realizarea unor portofolii de practică pedagogică, care includ proiecte de activitate socio-educativă, reflecții personale și exemple de materiale didactice utilizate* - *utilizarea unor instrumente digitale de reflecție și colaborare (Padlet, Jamboard, Google Docs) pentru analizarea experiențelor din practica pedagogică* - *participarea la dezbateri sau mese rotunde privind rolul și responsabilitățile animatorului socio-educativ din educația nonformală* - *elaborarea unor organizatori grafici care evidențiază relația dintre obiectivele educaționale, strategiile didactice și rezultatele beneficiarilor.*
C.S. 5.2. Propune direcții de dezvoltare profesională și modalități de îmbunătățire a practicii educaționale, valorificând experiențele dobândite în activitățile de practică pedagogică
- *realizarea unei analize SWOT personale privind competențele dobândite în cadrul practicii pedagogice* - *elaborarea unui plan personal de dezvoltare profesională, stabilind obiective și modalități de îmbunătățire a competențelor didactice* - *identificarea unor oportunități de formare și perfecționare profesională în domeniul educației nonformale(cursuri, ateliere, proiecte educaționale)* - *formularea unor propuneri de optimizare a activităților educaționale, pe baza experiențelor observate în practica pedagogică* - *realizarea unor prezentări sau portofolii digitale privind parcursul de dezvoltare profesională și competențele dobândite* - *participarea la activități de reflecție colectivă, în care elevii discută experiențele și soluțiile de îmbunătățire a practicii pedagogice* - *elaborarea unor studii de caz privind situații educaționale întâlnite în practica pedagogică, propunând soluții de intervenție* - *realizarea unor organizatori grafici sau hărți conceptuale privind competențele profesionale necesare cadrului didactic din educația nonformală* - *redactarea unor eseuri sau rapoarte reflexive privind evoluția personală și profesională în urma activităților de practică pedagogică.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Specificul instituțiilor și organizațiilor educaționale	1.1. Instituţii sau organizaţii în care se realizează învăţarea în contexte nonformale (organizaţii nonguvernamentale sau guvernamentale, centre de îngrijire şi protecţie a copilului, palate şi cluburi ale copiilor, instituţii culturale precum muzee, teatre, centre culturale, biblioteci, centre de documentare, cinematografe, case de cultură, precum şi asociaţii profesionale etc.) 1.2. Tipuri de ocazii de învăţare care valorifică achiziţiile diferitelor categorii de beneficiari dobândite în contexte nonformale şi informale 1.3. Analiza impactului activităților.
2. Activități și intervenții educaționale în educația nonformală	2.1. Asistență la toate categoriile de activităților educaționale nonformale: 2.1.1. Activitățile parașcolare specifice mediului socio-profesional 2.1.2. Activitățile perișcolare specifice mediului socio-cultural (activitățile educaționale din teatre, muzee, biblioteci etc.) 2.1.3. Activitățile educative extrașcolare din unitățile de învățământ (activități educative culturale, civice, artistice, tehnice, științifice, sportive etc.) 2.2. Analiza activităților demonstrative realizate de profesorul coordonator/ instructorul socio-educativ 2.3. Asistență și participare la activitățile nonformale desfășurate de colegii din grupa de practică.

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Planificarea, desfășurarea și evaluarea intervențiilor educaționale în context nonformal	3.1. Elaborarea și interpretarea unor analize de nevoi specifice diferitelor categorii de beneficiari 3.2. Selectarea, adaptarea și elaborarea unor materiale și resurse educaționale interactive pentru diferite categorii de beneficiari 3.3. Proiectarea, desfășurarea și evaluarea a cel puțin trei activități/intervenții educaționale nonformale de probă cu diferite grupuri de beneficiari 3.4. Prezentarea și susținerea proiectului final de activitate socio-educativă.
4. Reflecția profesională asupra experiențelor de practică pedagogică	4.1. Tehnici de reflecție metacognitivă și autoanaliză asupra activităților educaționale nonformale desfășurate 4.2. Analiza feedback-ului/impactului experiențelor de învățare nonformală propuse asupra beneficiarilor și utilizarea acestuia pentru dezvoltarea/ ameliorarea/ îmbunătățirea intervențiilor educaționale viitoare 4.3. Autoevaluarea proiectelor de activitate socio-educativă. 4.4. Completarea unor reflecții personale de tip *jurnal profesional* despre activitatea specialistului în educație nonformală; modul în care a acționat în calitate de elev practicant în centrele de practică; modul în care s-a schimbat ca persoană sau ca viitor profesionist în domeniul educației nonformale.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile derulate prin intermediul **practicii pedagogice** vizează familiarizarea elevilor din clasele a XI-a și a XII-a cu specificul **activităților și responsabilităților profesionale ale specialistului în educație nonformală.** Specialistul în educație nonformală este un facilitator al învățării care activează în afara cadrului școlar obligatoriu, organizând activități structurate, dar flexibile, menite să dezvolte competențe, abilități și atitudini specifice într-un mod interactiv și participativ. Acest tip de educație este centrat pe educabil, pe nevoile sale și pe învățarea experiențială (learning by doing).

Practica pedagogică oferă astfel contactul direct cu diversitatea grupului țintă (diferențe de ritm de învățare, medii socio-culturale diverse, nevoi speciale), determinându-i pe elevii practicanți, viitori specialiști în educația nonformală, să dobândească abilități specifice de a proiecta și realiza activități educaționale nonformale generatoare de influențe formative și informative.

Activitățile de practică vor fi gradate din punct de vedere al complexității și vor fi corelate cu studiul celorlalte discipline psihopedagogice din planul-cadru de învățământ. Sprijinul permanent și încrezător al profesorului coordonator de practică va reprezenta un model de colaborare și susținere pentru elevii. De asemenea, practica pedagogică, va asigura condiții de atentă cunoaștere și individualizare, astfel încât fiecare elev să aibă succes în activitățile întreprinse.

În conceperea programei s-au avut în vedere: schimbările sociale, digitalizarea, starea de bine a elevului și a profesorului, cât și dezvoltarea graduală a competențelor generale. În același timp, prin conținuturile integrate este propus un demers autoreflexiv care însoțește parcursul personal și profesional al absolventului de profil pedagogic.

Programa vine cu o serie de exemple a activităților de învățare menite să sprijine profesorul coordonator de practică sau orice persoană din acest domeniu, ce dorește să găsească strategiile optime în formarea competențelor profesionale, punând pe primul plan învățarea experiențială, gândirea critică, abilitățile de autoevaluare a propriilor intervenții educaționale. Se dorește ca prin lectura personalizată a programei, fiecare cadru didactic să valorifice creativitatea de care dă dovadă, dar și punerea elevului în situații practice autentice.

Întregul parcurs al practicii pedagogice va fi unul plăcut, stimulativ, formativ, încurajând implicarea și reflecțiile metacognitive ale elevilor. Se va asigura un mediu de învățare incluziv și stimulativ, în care fiecare intervenție didactică observată sau simulată, va contribui la fundamentarea procesului de formare inițială în domeniul educației nonformale.

Din totalul orelor alocate acestei discipline, 25% sunt la dispoziția profesorului coordonator de practică pentru aprofundare, remediere sau pentru dezvoltarea unor proiecte de interes pentru elevi.

Practica individuală recomandăm să fie utilizată pentru a aprofunda cunoștințele elevilor, oferind experiențe personalizate de a interacționa cu diverși specialiștii în educația nonformală.

Practica de specialitate comasată, specifică ciclului superior al liceului, recomandăm să fie desfășurată de către elevii practicanți în diverse asociații, fundații, centre pentru protecția copilului, case de copii/centre de zi, azile de bătrâni, centre educaționale și after-school, organizații neguvernamentale (ONG-uri) pentru tineret, case de copii/centre de zi, cluburi, palate ale copiilor, dar și în cadrul taberelor sau a unor programe de educație outdoor, muzee, biblioteci sau în instituții culturale.

Aceasta formă de practică presupune observarea intervențiilor educaționale cu diferite categorii de beneficiari, precum și proiectarea demersurilor educaționale, susținerea acestora și evaluarea/autoevaluarea sub îndrumarea atentă a profesorului coordonator de practică și a specialistului în educație nonformală/pedagogului/profesorului de sprijin/psihologului școlar.

Rolul practicii comasate, precum și al celei **individuale**, desfășurate în clasele a XI-a și a XII-a, constă în consolidarea competențelor profesionale, dezvoltarea capacității de gestionare a colectivului de educabili/beneficiari și formarea unei conduite profesionale adecvate, contribuind astfel la conturarea identității viitorului profesionist în domeniul educației nonformale.

În cadrul orelor de practică pedagogică/comasată/individuală, recomandăm abordări metodologice care stimulează gândirea critică a elevilor, motivația pentru profesia de specialist în programe de educație nonformală, analiza și reflecția personală:

- **observarea** reprezintă o metodă fundamentală pentru cunoașterea mediului educațional, a dinamicii grupului de educabili, a abordărilor didactice utilizate
- **studiul de caz** oferă posibilitatea analizării unor situații educaționale particulare
- **discuțiile colective** presupune un schimb reciproc de informații, idei, impresii, păreri, propuneri, pornind de la intervențiile educaționale demonstrative realizate de cadrul didactic mentor
- **discuțiile panel** reprezintă tehnici eficiente pentru diseminarea și prezentarea observațiilor colectate de elevii pe parcursul practicii pedagogice
- **jocul de rol**, **simularea, tehnica scenariilor, tehnica incidentului critic** permit crearea unor experiențe artificiale sau ipotetice, antrenând elevii în exersarea unor roluri educaționale și pregătindu-i pentru provocările reale ale domeniului educației nonformale.

Evaluarea în cadrul practicii pedagogice trebuie să aibă un caracter formativ. Propunem elaborarea unor jurnale/portofolii de practică pedagogică care să includă fișe de observare specifice tipurilor de activități/intervenții pedagogice desfășurate cu diferite categorii de beneficiari, proiecte de educație nonformală, resurse materiale și digitale interactive elaborate.

Portofoliul de practică pedagogică la care se face referire în paragraful anterior este recomandat să fie realizat încă de la clasa a IX-a și să fie folosit pe întreaga durată a practicii pedagogice, respectiv până la clasa a XII-a. De asemenea, **instrumentele și tehnologiile digitale** pot îmbunătăți activitățile desfășurate în cadrul practicii pedagogice. Platforme și aplicații digitale precum Padlet (permite colectarea portofoliilor elevilor și a documentelor specifice practicii), Popplet (permite organizarea informațiilor, a conceptelor teoretice, dezvoltarea proiectelor de educație nonformală) DigiPAD sau Classroom Screen (gestionarea activităților de diseminare/feedback din cadrul practicii) aduc beneficii semnificative profesorului coordonator prin eficientizarea comunicării, organizării și monitorizării activităților elevilor practicanți.

Elevii practicanți pot fi implicați pe parcursul practicii pedagogice și în **activități socio-educative de voluntariat, în proiecte educaționale sau în proiecte tematice,** etc. O astfel de abordare poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale, civice și profesionale ale elevilor, facilitând tranziția de la etapa de observare la implicarea directă în activitățile educaționale pe parcursul stagiilor ulterioare de practică.

BIBLIOGRAFIE

- Centrul Naţional de Resurse pentru Tineri (2005). *855 de jocuri şi activităţi. Ghidul animatorului*. Asociaţia European Youth Exchange Moldova.
- Clipa O., Bogdan I. (2023). Jocuri creative și recreative pentru dezvoltarea copiilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bogdănescu I., Rus Grigore N. (2001). *110 jocuri pentru copii*. București: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Bocoș, M., Jucan, D. (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*, Pitești, Editura Paralela 45
- Council of Europe (2019). Y*outh Work and Non-Formal Learning in Europe: Theory, Practices, and Policies*, Strasbourg, Council of Europe Publishing
- Cristea, S. (2016). *Dicționar de pedagogie.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (coord.) (2017). *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Editura Polirom.
- European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe,* Luxembourg, Publications Office of the European Union

- European Youth Forum (2021). *Recognition of Non-formal Education: A Practical Guide for Youth Workers*, Brussels, EYF
- Lăzăric, L., Felician, G., Todica, Gh.-V. (2013). *Manualul animatorului*. București: Fundația World Vision România. Disponibil online: Manualul animatorului.
- Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală*.Editura Tritonic
- Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*. MEN
- Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Nistor, L. (2016). *Educația nonformală în contextul educației permanente*, Timișoara: Editura Eurostampa.
- Păun, Emil. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Iași:Editura Polirom.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, Cristea, Sorin. (2024). *Manual de pedagogie pentru profesori*. Iași:Editura Polirom.
- Pânișoară, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă (ediția a IV-a)*. Iași: Editura Polirom.
- Petrovici, M., Butyka, M., Lungeanu, P. C., Vântu, M., Catalono, C., Țurcănașu, M., Bărbieru, E., Vlădescu, E., Bratu, G., Manea, M. (2023). Ghidul metodologic pentru Educația outdoor a fost realizat în cadrul Proiectului Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți – CRED https://ghiduri.educred.ro/educa%C8%9Bie-outdoor
- Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centrehttps://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-3829/Toolbox%20of%20NFL%20activities%20for%20enhancing%20youth%20engagement.pdf
- Șerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*, București: Editura Universitară.
- UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Nicolae Isabela Mihaela	profesor Grad I	Colegiul Național „Elena Cuza”
Ichim Elena	profesor doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” Iași

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Moșoiu Oana	Lect. univ. dr.	Universitatea din București	Coordonator științific
Rogoz Nicoleta	Lect. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	Coordonator științific
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 40

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților din domeniul Om și societate

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 40

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților din domeniul Om și societate, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **Didactica activităților din domeniul Om și societate** este concepută ca un pilon fundamental în formarea profesională a elevilor de la profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, cu o oră pe săptămână. Aceasta răspunde necesității de a pregăti specialiști capabili să faciliteze procesul de socializare și adaptare civică a copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 6 ani, într-o societate aflată în continuă schimbare.

Disciplina face parte din curriculumul de specialitate și este structurată pentru a asigura transferul de la reperele teoretice ale pedagogiei generale către instrumentele practice de intervenție la grupă. Domeniul **Om și societate** reprezintă nucleul formării comportamentelor prosociale, a identității de sine și a autonomiei, elemente critice în fereastra de dezvoltare a micii copilării.

Punctele cheie ale prezentei programe vizează:

- **Adaptabilitatea metodologică:** Programa acoperă atât nivelul antepreșcolar (0-3 ani), unde accentul se pune pe explorare senzorială și rutine, cât și nivelul preșcolar (3-6 ani), unde se urmărește interiorizarea valorilor morale și civice.
- **Abordarea integrată:** Conținuturile sunt astfel selectate încât să evidențieze legătura indisolubilă dintre activitățile de educație pentru societate și cele practice/gospodărești, reflectând realitatea de la grupă unde învățarea este holistică.
- **Competențe digitale și etice:** Într-o eră a tehnologiei, programa formează viitoarelor cadre didactice abilitatea necesară pentru a integra resursele digitale în mod responsabil, protejând în același timp starea de bine a copilului.
- **Reflexivitatea profesională:** Prin utilizarea unor metode precum jurnalul reflexiv și micro-predarea, disciplina încurajează elevul să devină un „practician reflexiv", capabil să-și autoevalueze impactul asupra dezvoltării sociale a copilului.

Prin structura sa, programa oferă un cadru flexibil care permite elevilor din clasa a XI-a să adapteze exemplele de activități la nevoile specifice ale preșcolarilor și la resursele comunității locale, să adapteze exemplele de activități la nevoile specifice ale preșcolarilor și la resursele comunității de învățare.

În completarea acestor direcții, programa susține dezvoltarea competențelor de proiectare didactică centrată pe copil, prin integrarea unor strategii educaționale adaptate particularităților de vârstă și ritmurilor individuale de dezvoltare. Elevii sunt încurajați să elaboreze activități care valorifică experiența directă a copilului și care facilitează învățarea prin interacțiune socială, joc și explorare, în acord cu principiile educației timpurii.

Se pune accentul pe formarea competențelor de observare sistematică și adaptare a comportamentelor sociale ale copiilor, ca bază pentru intervenții educaționale adecvate. Elevii sunt sprijiniți să identifice nevoile socio-emoționale ale copiilor, să analizeze dinamica relațiilor din grup și să adopte strategii care favorizează incluziunea, cooperarea și respectul reciproc.

Programa valorifică, de asemenea, principiile educației pentru cetățenie și ale educației interculturale, contribuind la formarea unor atitudini deschise și responsabile față de diversitate. În acest sens, elevii sunt încurajați să proiecteze activități care promovează valori precum solidaritatea, echitatea și participarea activă în comunitate.

În acord cu tendințele actuale din educație, demersul didactic poate să integreze în mod echilibrat resursele digitale, utilizate ca suport pentru documentare, proiectare și reflecție, fără a diminua importanța interacțiunii directe și a experiențelor concrete. Această abordare contribuie la dezvoltarea competențelor digitale ale viitoarelor cadre didactice, în corelație cu responsabilitatea etică în utilizarea tehnologiei.

Prin caracterul său aplicativ și reflexiv, disciplina contribuie la formarea unei identități profesionale solide, bazate pe competență, responsabilitate și angajament față de dezvoltarea armonioasă a copilului. Astfel, elevii sunt pregătiți să răspundă cerințelor educației contemporane, prin adoptarea unor practici didactice flexibile, incluzive și centrate pe copil.

În ansamblu, disciplina contribuie la formarea unor viitoare cadre didactice competente, capabile să proiecteze și să implementeze demersuri educaționale adaptate specificului educației timpurii, în concordanță cu orientările europene privind dezvoltarea competențelor cheie, comportamentelor specifice și promovarea incluziunii sociale.

Prin valorificarea principiilor educației centrate pe copil, a abordării integrate și a învățării pe tot parcursul vieții, programa susține dezvoltarea unor practici educaționale inovative, flexibile și relevante pentru societatea contemporană. Aceasta contribuie la formarea unei identități profesionale bazate pe responsabilitate, reflecție critică și angajament civic, pregătind viitoarele cadre didactice să răspundă provocărilor educaționale actuale și să faciliteze integrarea armonioasă a copiilor în comunități diverse și dinamice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG2	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG3	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, în concordanță cu actele normative în vigoare pentru învățare și dezvoltare

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a

CS 1.1. Elaborarea proiectelor de activitate (didactice) pentru domeniul Om și Societate, corelând finalitățile urmărite cu particularitățile de vârstă (naștere - 6 ani).

- ***Analiza comparativă*** *a comportamentelor din Curriculumul pentru educație timpurie pentru antepreșcolar și preșcolar și cu cele din Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani și Agenda 2030 pentru educație durabilă*
- ***Exerciții*** *de formulare a obiectivelor operaționale pentru o activitate la alegere, corelate cu comportamentele din Curriculumul pentru educație timpurie pentru antepreșcolar și preșcolar și cu cele din Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*
- ***Proiectarea*** *unor secvențe didactice diferențiate care să utilizeze învățarea bazată pe cooperare în grupuri eterogene adaptate individualității copiilor*

CS 1.2. Selectarea strategiilor didactice activ-participative în scopul formării comportamentelor prosociale.

- ***Atelier de microproiectare:*** *Alegerea unor metode specifice (Explozia stelară, Tehnica Lotus sau Schimbă perechea) pentru a proiecta teme diferite.*
- ***Joc de rol:*** *Simularea unei secvențe de activitate în care elevul (ca educator) trebuie să medieze un conflict între „copii" folosind metode democratice.*
- *Joc de creație "Preșcolarul - un cetățean informat, responsabil,activ și sensibil la problemele comunității"*
- *Dezbatere: "De la activitate la comportament: cum formăm copilul prosocial?"*

CS 1.3. Proiectarea unor activități practice, practic-gospodărești și a celor din educația pentru societate, care stimulează autonomia personală și motricitatea fină a copilului.

- ***Elaborarea unui proiect de activitate*** *pentru „Micul grădinar" sau „Aranjarea mesei", incluzând analiza riscurilor și normele de igienă.*
- ***Realizarea unei hărți conceptuale*** *a tehnicilor de lucru specifice (tăiere, pliere, înșirare, decupare prin rupere, șnuruire, bobinare, lipire, împletire, îmbinare, înnodare) și corelarea acestora cu nivelul de dezvoltare oculo-motorie al copilului (0-6 ani).*

Clasa a XI-a
- ***Proiectarea unor activități specifice/integrate*** *cu conținut tematic: patriotic, educație sanitară, educație pentru societate, educație ecologică, educație rutieră, educație pentru drepturile copilului, educație democratică, educație anteprenorială, educație financiară.* - *Utilizarea instrumentelor de învățare online în selectarea și proiectarea conținuturilor (Wordwall, Padlet, Canva)*

CG 2 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 2.1. Utilizarea instrumentelor de evaluare (fișe, portofolii, grile de observare) specifice progresului social și civic al copilului antepreșcolar și preșcolar.
- ***Elaborarea unei grile de observare*** *a comportamentului prosocial al copiilor în timpul unui joc de rol/joc de creație/activități educaționale* - ***Analiza unor produse ale activității*** *(lucrări practice) pe baza unor criterii de performanță stabiliți anterior.* - ***Crearea unui poster sau afiș*** *cu teme specifice domeniului Om și Societate.* - *Joc de creație: Analiza reacțiilor/comportamentelor "Cum mă comport la grădiniță și acasa? (utilizarea unor norme de comportament prosocial)*
CS 2.2. Autoevaluarea și evaluarea secvențelor de predare-învățare susținute în cadrul practicii pedagogice.
- ***Realizarea unui jurnal reflexiv*** *după susținerea unei activități din domeniul Om și Societate, identificând punctele tari și aspectele de îmbunătățit.* - ***Studii de caz*** *bazate pe vizionarea unor înregistrări video cu activități didactice, pentru identificarea eficienței metodelor de corectare a erorilor de comportament social.*

CG 3 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, în concordanță cu actele normative în vigoare pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a
CS 3.1. Adaptarea resurselor materiale (convenționale și digitale) în funcție de specificul temelor de educație civică, etică, patriotică, educație sanitară, educație ecologică, educație rutieră, educație pentru drepturile copilului, educație democratică, educație anteprenorială, educație financiară.
- ***Realizarea unei selecții de resurse multimedia*** *(povești audio, scurte animații) care promovează valorile morale (toleranță, respect, solidaritate, adevăr)* - ***Evaluarea critică*** *a unor jucării sau jocuri de masă din perspectiva stereotipurilor de gen sau socio-culturale.* - ***Realizarea unor materiale digitale****, pe tematici variate (inclusiv podcast, reportaje, interviuri, filmulețe).*
CS 3.2. Integrarea responsabilă a tehnologiilor informaționale în proiectarea jocurilor didactice specifice domeniului Om și Societate.
- ***Realizarea unei prezentări interactive sau a unui joc digital*** *(tip quiz sau sortare) pentru prezentarea unor caracteristici date.* - ***Dezbaterea*** *avantajelor și limitelor utilizării ecranelor în activitățile de educație timpurie, cu accent pe siguranța online și conținutul adecvat.*
CS 3.3. Elaborarea resurselor educaționale originale (diferite materiale sau digitale) pentru promovarea comportamentelor incluzive și etice.
- ***Atelier de creație****: realizarea unui kit de incluziune (păpuși cu trăsături diverse, jetoane cu situații de ajutor reciproc, jetoane cu drepturile copilului, hărți tactile)* - ***Șezătoare cu tematică*** *specifică obiceiurilor și tradițiilor românești* - ***Crearea de cărți, povești, poezii*** *(atât digitale, cât și letric).* - ***Exerciții de modificarea unui joc de masă convențional****, pentru a putea fi jucat de copiii cu diferite deficiențe, provocând echitate la nivelul grupului.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele curriculare ale educației moral-civice în educația timpurie	1.1. Finalitățile educației timpurii pentru nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și nivelul preșcolar (3-6 ani) 1.2. Dimensiuni ale dezvoltării: Dezvoltarea socială, emoțională, cognitivă și de comunicare prin activități de educație moral-civică 1.3. Proiectarea didactică: Documente curriculare, planificarea calendaristică și proiectarea secvențelor de activitate (activități tematice, activități pe domenii experiențiale, rutine și tranziții).
2. Didactica Educației pentru societate	2.1. Nivel antepreșcolar (0-3 ani): Facilitarea interacțiunilor cu adulții și copiii; formarea identității de sine (nume, imaginea în oglindă); învățarea regulilor simple de conviețuire prin rutine. 2.2. Nivel preșcolar (3-6 ani): Formarea comportamentelor prosociale (empatie, ajutor, toleranță, adevăr); cunoașterea mediului social (familie, grădiniță, comunitate locală); educația patriotică (simboluri, tradiții). 2.3. Metodologie specifică: Jocul de rol, jocul de creație, dramatizarea, convorbirea după ilustrații, lectura/citirea după imagini, povestirea cu suport intuitiv, cântec, audiții, dansuri populare, observare, joc didactic, problematizarea, desen, pictură, modelaj 2.4. Resurse: Jucării simbolice, marionete, machete, materiale din natură, fotografii de familie, instrumente digitale interactive, etc. 2.5. Educația pentru sănătate, educație rutieră, educație patriotică, drepturile copilului, educația pentru mediu, educația pentru democrație, educația anteprenorială, educația financiară. 2.6. Structura integrată a proiectării activităților pentru educație pentru societate
3. Didactica activităților practice și gospodărești	3.1. Nivel antepreșcolar: Explorarea senzorială a materialelor (texturi, forme); exerciții de coordonare oculo-motorie (introducere/scoatere obiecte, sortare). 3.2. Nivel preșcolar: Tehnici de lucru (tăiere, pliere, înșirare, decupare prin rupere, șnuruire, bobinare, lipire, împletire, îmbinare, înnodare). 3.3. Activități gospodărești: Formarea autonomiei personale (aranjarea mesei, îngrijirea plantelor, strângerea jucăriilor, activități outdoor). 3.4. Securitate și igienă: Norme de protecție în utilizarea instrumentelor (foarfece, lipici, ac, tabletă, tablă SMART, TV) și igiena muncii. 3.5. Structura proiectării didactice pentru toate tipurile de activități.
4. Resurse didactice și tehnologii	4.1. Materialul didactic: Selecția resurselor în funcție de nivelul de dezvoltare; utilizarea materialelor din natură și a celor reciclabile, 4.2. Tehnologia în educația civică: Utilizarea responsabilă a mijloacelor audio-vizuale și a aplicațiilor educaționale pentru cunoașterea lumii sociale.
5. Evaluarea progresului copilului	5.1. Observarea sistematică: Tehnici de înregistrare a comportamentelor sociale la copiii mici (audio, video, grile). 5.2. Produsele activității: Portofoliul individual – criterii de selecție și analiză, expoziții cu produsele activității copiilor 5.3. Evaluarea formativă: Feedback-ul pozitiv și încurajarea autonomiei.

SUGESTII METODOLOGICE

Implementarea prezentei programe școlare la nivelul clasei a XI-a, profil pedagogic, reclamă o transpoziție didactică centrată pe **paradigma competențelor**, în care asimilarea conceptelor teoretice este indisolubil legată de exersarea capacităților aplicative în context real sau simulat. Strategia metodologică propusă vizează articularea unui parcurs formativ care să asigure trecerea de la „să știi" la „să știi să faci", respectând particularitățile de dezvoltare ale

copilului în intervalul 0-6/7 ani, conform *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (RFIDT)*.

Configurația strategiilor de instruire: Învățarea prin modelare și reflexivitate

În procesul de formare a viitorilor pedagogi, metodologia trebuie să funcționeze ca un metasistem: profesorul utilizează la clasă exact acele strategii pe care elevul este chemat să le aplice ulterior la grupă. Se recomandă preponderența **metodelor activ-participative** (studiul de caz, dezbaterea, problematizarea), dublate de tehnici specifice învățării experiențiale. **Micro-predarea** (Microteaching) devine o metodă pivot, oferind elevilor cadrul necesar pentru exersarea comportamentului didactic într-un mediu controlat. Această tehnică facilitează analiza critică a comunicării didactice, a gestiunii timpului și a modului de interacțiune cu educabilii, elemente esențiale în gestionarea dimensiunilor sociale și practice ale domeniului Om și Societate.

Transversalitatea și integrarea curriculară

Abordarea domeniului Om și Societate nu poate fi realizată în mod fragmentat. Metodologia trebuie să evidențieze **caracterul integrat al activităților**, în special la nivelul educației timpurii, unde granițele dintre social, estetic și practic sunt fluide. Elevii vor fi ghidați să proiecteze activități care vizează simultan dezvoltarea motricității fine (prin tehnici specifice activităților practice) și interiorizarea normelor de conduită prosocială. Sinteza acestor tehnici, esențiale în formarea deprinderilor motrice la vârste timpurii, este prezentată în tabelul de mai jos:

Categorie	Tehnică de lucru	Descriere
I. Tehnici de fragmentare și modelare	Decupare prin rupere	Fragmentarea manuală a suportului (hârtie) pe contur sau liber; dezvoltă forța palmară și precizia digitală.
	Tăiere	Utilizarea instrumentului (foarfeca) pentru divizarea materialului; exersează coordonarea ochi-mână.
	Pliere	Îndoirea controlată a materialului flexibil pentru a crea forme geometrice sau figurative; dezvoltă orientarea spațială.
II. Tehnici de asamblare și fixare	Lipire	Aplicarea adezivului pentru fixarea elementelor pe un suport, formând o compoziție plană sau spațială.
	Îmbinare	Asamblarea pieselor pre-fasonate (puzzle, construcții) prin potrivire; dezvoltă gândirea logică și corelația formelor.
	Înnodare	Realizarea și desfacerea nodurilor; exersarea coordonării bimanuale și a autonomiei personale.
III. Tehnici de manipulare și textură	Înșirare	Trecerea unui fir prin orificii ale unor elemente separate (mărgele, nasturi); dezvoltă secvențialitatea.
	Șnuruire	Trecerea firului prin orificii perforate pe o suprafață fixă; dezvoltă prinderea tip „pensă” și orientarea.
	Bobinare	Înfășurarea firului pe un suport prin mișcări circulare; dezvoltă ritmul mișcării și forța constantă.
	Împletire	Intercalarea a trei sau mai multe fire/fâșii pentru a crea o structură nouă; dezvoltă logica algoritmică.

De asemenea, se va pune accent pe **metodologia jocurilor de rol** și a jocurilor de simulare, care permit transformarea unor concepte abstracte — precum solidaritatea, toleranța sau identitatea națională — în experiențe de viață relevante pentru copilul preșcolar și antepreșcolar.

Tehnologia și resursele educaționale: Între tradiție și inovație digitală

O componentă metodologică de actualitate o reprezintă selecția și utilizarea critică a resurselor. Elevii trebuie abilitați să evalueze valoarea formativă a mijloacelor de învățământ, de la materialele naturale și reciclabile (promovând educația pentru dezvoltare durabilă), până la **resursele digitale educaționale**. Utilizarea tehnologiei în cadrul acestui

domeniu trebuie să respecte principiul adecvării la vârstă, profesorul accentuând riscurile expunerii timpurii la ecrane și promovând soluții digitale care stimulează interacțiunea socială și creativitatea, nu pasivitatea.

În cadrul **Atelierului de creație**, elevii vor realiza un **Kit de incluziune** cuprinzând:

- **Materiale antropomorfe și senzoriale:** Păpuși cu trăsături diverse (etnie, dizabilitate) și hărți tactile cu texturi variate pentru copiii cu deficiențe de vedere.
- **Suporturi vizuale etice:** Jetoane cu situații de ajutor reciproc și ilustrarea drepturilor copilului.
- **Valorificarea tradiției:** Organizarea unei „Șezători" pentru exersarea tehnicilor tradiționale (împletit, bobinat) corelate cu patrimoniul imaterial (obiceiuri, zicători).
- **Inovația digitală și letrică:** Crearea de cărți și povești (formate pop-up sau digitale multimedia) și exerciții de adaptare a jocurilor de masă convenționale pentru a asigura echitatea și participarea copiilor cu diferite deficiențe.

Evaluarea competențelor profesionale: De la control la autoreglare

Sistemul de evaluare propus transcende testarea clasică a cunoștințelor, orientându-se către **evaluarea autentică**. Un pilon metodologic esențial este interacțiunea de tip **„Servă-Retur"**: educatorul receptează inițiativa copilului („serva") și răspunde printr-un „retur" cald, specific și încurajator, care să stimuleze autonomia și motivația intrinsecă.

Instrumentul central este **portofoliul didactic**, conceput ca o oglindă a evoluției profesionale a elevului. Acesta trebuie să integreze produse ale activității intelectuale (proiecte didactice, grile de observare) și dovezi ale reflexivității (jurnale de practică).

Evaluarea prin proiecte de grup va stimula competențele colaborative ale elevilor, oglindind obiectivele sociale pe care aceștia le vor urmări la clasă. În final, feedback-ul oferit de profesor trebuie să fie constructiv, vizând optimizarea procesului de proiectare și intervenție didactică, pregătind elevul pentru exigențele examenului de certificare și pentru realitatea complexă a sistemului de învățământ.

Se recomandă, de asemenea, integrarea unor strategii didactice care valorifică învățarea prin cooperare și interacțiune socială, în vederea formării comportamentelor prosociale și a dezvoltării competențelor de comunicare și relaționare. Activitățile vor fi proiectate astfel încât să faciliteze implicarea activă a copiilor în situații de învățare care promovează empatia, respectul reciproc și asumarea responsabilității în cadrul grupului.

În acest context, utilizarea metodelor interactive, precum învățarea bazată pe probleme, învățarea prin descoperire și metoda proiectului, contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la formarea capacității de a lua decizii în situații sociale variate. Se încurajează crearea unor contexte de învățare autentice, în care copiii pot experimenta roluri sociale și pot înțelege consecințele propriilor acțiuni.

Se recomandă valorificarea dimensiunii experiențiale a învățării, prin implicarea copiilor în activități care reflectă situații reale din viața comunității (ex: activități de ajutor reciproc, simulări de situații sociale, cunoașterea unor elemente de adevăr, proiecte cu tematică civică). Aceste demersuri contribuie la interiorizarea valorilor morale și la dezvoltarea conștiinței sociale.

În concordanță cu tendințele actuale din educație, se recomandă integrarea principiilor educației pentru cetățenie democratică și a educației interculturale, prin promovarea diversității culturale, a egalității de șanse și a incluziunii sociale. Activitățile propuse vor încuraja respectul față de diferențe și valorizarea identității individuale și colective.

De asemenea, se va avea în vedere dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copiilor, prin activități care susțin recunoașterea și exprimarea emoțiilor, gestionarea conflictelor și dezvoltarea relațiilor interpersonale pozitive. În acest sens, cadrul didactic va crea un climat educațional securizant, bazat pe încredere și sprijin reciproc.

În procesul de proiectare didactică, se recomandă adaptarea activităților la particularitățile de vârstă și la nevoile individuale ale copiilor, în spiritul educației incluzive. Se vor utiliza strategii diferențiate, care să asigure participarea activă a tuturor copiilor și să valorifice potențialul fiecăruia.

În ansamblu, aceste sugestii metodologice susțin realizarea unui demers educațional integrat, centrat pe copil, care valorifică interacțiunea socială, experiența directă și reflecția, contribuind la formarea unor comportamente prosociale și la dezvoltarea armonioasă a personalității copilului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Albulescu, I., & Albulescu, M. (2000). *Didactica disciplinelor socio-umane*. Editura Corint.
- Ciocâlteu, I. A., & Radu, M. (2021). *Om și societate: Caiet de lucru pentru 5–6 ani*.
- Ciolan, L. (2010). *Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Editura Polirom.
- Ciolan, L. (2014). *Pedagogie și didactică: Perspective actuale*. Editura Polirom.
- Ciolan, L. (Coord.). (2017). *Educația bazată pe competențe: Provocări și soluții*. Editura Universitară.
- Ciolan, L., & Ciolan, L. E. (2015). *Învățarea integrată și curriculumul școlar*. Editura Universitară.

- Copple, C., & Bredekamp, S. (2009). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*. National Association for the Education of Young Children.
- Copple, C., & Bredekamp, S. (2020). *Developmentally appropriate practice* (Rev. ed.). National Association for the Education of Young Children.
- Council of Europe. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom.
- D'Hainaut, L. (1981). *Programe de învățământ și educație permanentă*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Darling-Hammond, L. (2017). *Empowered educators*. Jossey-Bass.
- Dincă, R. (1982). *Metodica activităților practice în grădinița de copii*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Epstein, A. S. (2014). *The intentional teacher: Choosing the best strategies for young children's learning*. National Association for the Education of Young Children.
- European Commission. (2020). *Citizenship education in Europe*.
- Fullan, M. (2013). *The new pedagogies for deep learning*.
- Glava, A., & Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*. Editura Dacia.
- Gliga, L. (Coord.). (2002). *Standarde profesionale pentru profesia didactică*. Centrul Educația 2000+.
- Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers*. Routledge.
- Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Editura Dacia.
- Katz, L. G., & Chard, S. C. (2000). *Engaging children's minds: The project approach*. Ablex Publishing.
- Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie* (O.M. nr. 4694/02.08.2019).
- Ministerul Educației. (2024). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. UNICEF.
- Momanu, M. (2002). *Introducere în teoria educației*. Editura Polirom.
- OECD. (2019). *OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- OECD. (2021). *Social and emotional skills framework*. OECD Publishing.
- Păun, E., & Iucu, R. (Coord.). (2002). *Educația preșcolară în România*. Editura Polirom.
- Redeș, A. (2016). The development of students' key competences and transversal skills through practical activities. *Journal Plus Education, 14*(1), 325–331.
- Redeș, A. (2017). Collaborative learning and teaching in practice. *Journal Plus Education, 15*(2), 334–345.
- Redeș, A. (2024). *Abordări curriculare în educația timpurie incluzivă și de calitate: Implicații ale modelului comportamentului intențional integrativ-calitativ*. Editura Presa Universitară Clujeană.
- Singer, M., & Sarivan, L. (2006). *Proiectarea curriculară: Ghid metodologic*. Editura Sigma.
- Siraj-Blatchford, I., Sylva, K., Muttock, S., Gilden, R., & Bell, D. (2002). *Researching effective pedagogy in the early years (REPEY)*. Department for Education and Skills.
- Stan, C. (2001). *Autoevaluarea și evaluarea în procesul didactic*. Editura Presa Universitară Clujeană.
- Tomșa, G. (Coord.). (2005). *Psihopedagogie preșcolară și școlară*.
- UNESCO. (2015). *Global citizenship education*.
- UNICEF. (2013). *Standarde de învățare și dezvoltare timpurie (ELDS)*.
- UNICEF. (2024). *Educație pentru cetățenie globală și dezvoltare durabilă*.
- Wood, E. (2013). *Play, learning and the early childhood curriculum*. SAGE Publications.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Câmpean Ioana-Maria	prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr”, Cluj-Napoca, Cluj
Frățilă Mihaela-Ioana	prof.	Colegiul Național Pedagogic„A. Șaguna”, Sibiu

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Redeş Diana Adela	lect.univ.dr.	Universitatea ”Aurel Vlaicu”Arad	Coordonator științific
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC- Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 41

Programa școlară
pentru disciplina

Educație interculturală

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026

Anexa nr. 41
Programa școlară pentru disciplina Educație interculturală, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

În contextul actual, caracterizat prin intensificarea diversității culturale, mobilitate socială crescută și pluralism valoric, educația interculturală se afirmă ca o componentă esențială a formării elevilor, în special a celor care se pregătesc pentru domeniul medierii școlare. Aceasta răspunde nevoii de a forma persoane capabile să înțeleagă, să gestioneze și să valorifice diversitatea, contribuind la dezvoltarea unui climat educațional incluziv și echitabil.

Disciplina „Educație interculturală" are un rol formativ complex, vizând dezvoltarea competențelor necesare comunicării eficiente, medierii conflictelor și promovării dialogului intercultural. În același timp, aceasta susține formarea unei atitudini deschise, bazate pe respect reciproc, empatie, responsabilitate socială și angajament civic, dezvoltarea competențelor de inteligență culturală și adaptabilitate socială, necesare gestionării situațiilor educaționale complexe.

Programa este fundamentată pe dezvoltarea progresivă a unor competențe generale și specifice care integrează dimensiuni cognitive, socio-emotionale și etice. Astfel, elevii sunt sprijiniți să analizeze critic concepte și modele pedagogice relevante pentru educația interculturală, să proiecteze și să implementeze activități educaționale incluzive, să utilizeze resurse educaționale în mod responsabil și să evalueze demersuri didactice din perspectiva diversității și echității.

Disciplina valorifică un buget de timp de **1 oră/săptămână,** pe durata clasei a XI-a. Programa şcolară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei.

În plan aplicativ, disciplina valorifică o gamă variată de activități de învățare, precum studiul de caz, jocul de rol, simulările de mediere, dezbaterile, proiectele tematice și activitățile reflexive. Acestea permit elevilor să exploreze situații reale sau simulate, să analizeze fenomene precum stereotipurile, prejudecățile și discriminarea, precum și să exerseze strategii de comunicare empatică, negociere și rezolvare a conflictelor.

De asemenea, sunt promovate activități de tip investigativ și colaborativ, care implică analiza nevoilor educaționale ale diferitelor categorii de elevi, selecția și adaptarea resurselor educaționale, precum și elaborarea de intervenții didactice adecvate contextelor interculturale. Prin aceste demersuri, elevii dobândesc capacitatea de a proiecta activități educaționale relevante și de a contribui activ la construirea unui mediu educațional incluziv.

Un rol important îl ocupă învățarea experiențială și reflexivă, prin intermediul căreia elevii sunt încurajați să își analizeze propriile valori, atitudini și reprezentări culturale. Utilizarea jurnalelor reflexive, a autoevaluării și a evaluării colegiale sprijină dezvoltarea conștiinței interculturale, a gândirii critice și a responsabilității etice. Acest demers educațional contribuie și la dezvoltarea competențelor metacognitive, prin conștientizarea propriilor procese de învățare și a modului de raportare la diversitate.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare interculturală și la gestionarea situațiilor de conflict, prin exersarea tehnicilor de dialog, negociere și mediere. Elevii sunt implicați în activități care simulează contexte reale de interacțiune între persoane aparținând unor medii culturale diferite, facilitând astfel transferul competențelor în situații autentice. Se pune accent și pe dezvoltarea competențelor de reziliență și adaptare în contexte interculturale dinamice.

Prin conținuturile și demersurile didactice propuse, programa susține formarea unor viitori mediatori școlari capabili să analizeze critic realitățile educaționale, să intervină constructiv în situații de diversitate și să promoveze incluziunea și echitatea. În același timp, contribuie la dezvoltarea identității profesionale, prin reflecția asupra valorilor și principiilor etice, precum și prin proiectarea unui parcurs de dezvoltare personală și profesională. Este susținută de asemenea și formarea unei atitudini proactive și implicate în viața comunității educaționale.

În concluzie, disciplina „Educație interculturală" contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și implicați, capabili să participe activ la construirea unei societăți democratice, incluzive și bazate pe respectul pentru diversitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 -Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XI -a
CS 1.1. Utilizează conceptele fundamentale ale educației interculturale în contexte educaționale concrete
- *Hărți conceptuale (cultură, identitate, diversitate, incluziune, alteritate, etc)* - *Analiza unor situații de diversitate culturală din școală* - *Dezbatere: „Diferența – problemă sau resursă?"* - *Studiu de caz privind integrarea elevilor din medii diferite* - *Elaborarea unui glosar de termeni (ilustrat) din domeniul interculturalității* - *Analiza unor situații concrete în care apare fenomenul de discriminare* - *Discuție ghidată: „Ce înseamnă să fii diferit?"* - *Eseu argumentativ privind rolul diversității culturale în mediul educațional contemporan* - *Analiză comparativă între percepțiile elevilor asupra identității culturale, pe baza unui chestionar aplicat în clasă* - *Poster tematic care ilustrează relația dintre cultură, identitate și incluziune* - *Atelier de reflecție privind propriile valori culturale și influența acestora asupra interacțiunilor sociale* - *Studiu de caz - analiza unor texte (articole, fragmente literare) care surprind situații de diversitate culturală*.
CS 1.2. Analizează comparativ modele și teorii pedagogice relevante pentru educația interculturală, evidențiind implicațiile acestora asupra practicilor educaționale
- *Compararea modelelor (asimilare vs. integrare vs. incluziune);* - *Analiza unor exemple de bune practici;* - *Studiu de caz - exemplificare: Eșec/succes în integrare școlară/socială;* - *Realizarea unui tabel comparativ al modelelor educaționale sau a două modele pedagogice (clasic vs. inclusiv);* - *Studiu de caz privind o clasă multiculturală și prezentări pe echipe;* - *Analiză video a unei lecții interculturale, pe baza unei fișe structurate;* - *Realizarea unei prezentări multimedia privind principalele teorii ale educației interculturale;* - *Elaborarea unei fișe de analiză pentru un model pedagogic studiat;* - *Organizarea unei mese rotunde pe tema eficienței modelelor educaționale incluzive;* - *Investigarea unor politici educaționale internaționale privind incluziunea;* - *Redactarea unui raport de analiză asupra unui studiu de caz privind integrarea elevilor din medii culturale diferite.*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI -a
CS 2.1. Selectează modele educaționale de intervenție, conținuturi și strategii din perspectiva interculturalității și a incluziunii
- *Atelier practic - analiza de modele educaționale de intervenție;* - *Analiza de instrumente pentru identificarea nevoilor educaționale ale elevilor;* - *Dezbatere: strategii de adaptare a conținuturilor educaționale;* - *Analiza comparativă a documentelor de politici educaționale privind drepturile copiilor în vederea promovării egalității de șanse la educație;*

Clasa a XI -a
- *Studiu de caz: strategii de instruire colaborative într-un mediu incluziv și intercultural;* - *Elaborarea unui scenariu didactic de adaptare a conținuturilor pentru diferite categorii de elevi și nevoi educaționale ale acestora;* - *Dezvoltarea unui portofoliu de activități educaționale care valorifică principiile incluziunii, interculturalității și instruirii diferențiate;* - *Elaborarea unei fișe de analiză a modelelor de integrare școlară.*
CS 2.2. Proiectează activități educaționale adaptate contextului și particularităților grupului de elevi respectând principiilor interculturalității
- *Întocmirea unui proiect care valorifică practici interculturale: ex.„Ziua diversității culturale”;* - *Crearea unor activități interculturale/joc didactic intercultural pentru copii;* - *Analiza unor situații de discriminare în diverse medii;* - *Proiectarea unei intervenții educaționale care valorifică principii ale interculturalității și incluziunii;* - *Adaptarea unui conținut educațional pentru elevi care provin din medii culturale diferite;* - *Simularea unei activități la clasă care valorifică principii ale interculturalității și incluziunii(micro-predare);* - *Elaborarea unui scenariu didactic complet pentru o intervenție educațională interculturală;* - *Organizarea unei campanii educaționale privind diversitatea culturală în școală;* - *Proiectarea unei activități nonformale (atelier, club tematic) cu specific intercultural;* - *Simularea unei intervenții educaționale pentru prevenirea discriminării.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplică metode și instrumente de evaluare adaptate diversității elevilor, asigurând echitate în aprecierea progresului școlar
- *Elaborarea unui instrument de evaluare diferențiată pentru o activitate educațională;* - *Analiza comparativă a unor metode de evaluare clasic vs. incluzive;* - *Aplicarea unui chestionar de feedback pentru evaluarea percepției elevilor asupra practicilor educaționale;* - *Simularea unei situații de evaluare adaptată pentru elevi cu nevoi diverse;* - *Crearea unei grile de observare pentru comportamente de incluziune;* - *Crearea unor mesaje educaționale/ sociale incluzive;* - *Simularea unei evaluări orale care respectă modele educaționale incluzive;* - *Exerciții de formulare a unui feedback constructiv.*
CS 3.2. Analizează eficiența activităților și dezvoltă parteneriate interculturale în comunitate
- *Elaborarea unui plan de parteneriat școală–comunitate pe tema interculturalității;* - *Organizarea unei întâlniri simulate cu părinții din medii culturale diferite;* - *Realizarea unui proiect colaborativ cu implicarea comunității locale;* - *Analiza impactului unei activități educaționale pe baza unor indicatori de eficiență;* - *Studiu de caz: integrarea unui copil imigrant;* - *Organizarea unei întâlniri școală–familie;* - *Interviuri cu persoane din zone culturale diferite;* - *Proiect comunitar intercultural;* - *Completarea unui jurnal reflexiv privind colaborarea interculturală, după desfășurarea unei activități;* - *Analiză SWOT a unei activități care valorifcă principii interculturale.*

CG4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI -a
CS 4.1. Selectează resurse educaționale adecvate diversității culturale și nevoilor individuale ale elevilor, în vederea asigurării unui demers didactic incluziv
- *Căutare ghidată de resurse educaționale online;* - *Analizează critic un material educațional video despre practici educaționale interculturale;* - *Dezbatere: „Sunt toate resursele potrivite pentru toți elevii?”* - *Proiect de grup - identificarea stereotipurilor în materiale media;* - *Adaptarea unui material didactic din perspectiva interculturală;* - *Analiză de caz: obstacolele unui elev cu dificultăți de integrare;* - *Ghid de interviu și simularea unui interviu cu un elev dintr-un grup vulnerabil;* - *Realizarea unei diagrame a nevoilor de învățare ale unui elev;* - *Elaborarea unei fișe de evaluare a resurselor educaționale din perspectiva diversității culturale;* - *Realizarea unui portofoliu de resurse educaționale interculturale (texte, imagini, materiale digitale).* - *Crearea unui set de criterii pentru selectarea resurselor educaționale incluzive;* - *Participarea la o activitate de tip workshop pentru adaptarea materialelor didactice.*

Clasa a XI -a
CS 4.2. **Adaptează resurse educaționale privind norme, principii și valori ale incluziunii și interculturalității**
- *Atelier practic: Adaptarea unor fișe de lucru clasice pentru a include referințe culturale diverse, relevante pentru grupul de elevi;* - *Proiect digital: Crearea unui material multimedia (prezentare sau video) despre tradiții locale, utilizând exclusiv resurse cu licență liberă și citarea corectă a surselor;* - *Exercițiu de elaborare a unui set de recomandări (cod de bune practici) pentru utilizarea responsabilă a imaginilor care surprind minorități etnice;* - *Activități de identificare și înlocuire a conținuturilor dintr-un material didactic care ar putea genera interpretări eronate sau stereotipuri;* - *Activitate colaborative pentru construirea unei „biblioteci de resurse interculturale" a clasei, clasificată pe criterii de accesibilitate și relevanță etică;* - *Dezbatere: „Impactul utilizării resurselor digitale neverificate în propagarea prejudecăților".*

CG5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XI -a
CS 5.1. Aplică tehnici de comunicare interculturală, demonstrând empatie, adaptabilitate și claritate în transmiterea mesajelor
- *Analiza unor situații de comunicare deficitară și identificarea soluțiilor;* - *Exersarea tehnicilor de reformulare și clarificare a mesajului;* - *Realizarea unor dialoguri structurate între persoane din culturi diferite;* - *Observarea și analiza unor interacțiuni reale sau filmate pe baza unei fișe structurate;* - *Jocuri de rol (dialog între persoane din culturi diferite);* - *Simularea unei situații de neînțelegere culturală;* - *Realizarea unui mini-ghid de comunicare eficientă din perspectiva interculturalității.*
CS 5.2. Gestionează situații de conflict prin utilizarea strategiilor de dialog, negociere și mediere
- *Analiză de caz: conflict între elevi și simularea medierii unui conflict școlar;* - *Aplicarea de strategii de comunicare în gestionarea unui conflict;* - *Exerciții de negociere în situații diverse;* - *Elaborarea unui plan de mediere pentru un conflict ipotetic;* - *Analiza etapelor procesului de mediere într-un studiu de caz;* - *Participarea la un joc de simulare complexă (conflict multicultural);* - *Crearea unui set de reguli pentru gestionarea conflictelor în clasa de elevi/comunitate.*

CG6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XI -a
CS 6.1. Analizează valorile și principiile etice specifice profesiei în domeniului medierii școlare
-Analiza comparativă a unor coduri de etică profesională din educație; *-Elaborarea unei liste de principii personale aplicabile în activitatea de mediere școlară;* *-Participarea la dezbateri privind dilemele etice în educație;* *-Studierea unor cazuri de abatere etică din perspectiva interculturalității și a incluziunii;* *-Redactarea unui eseu reflexiv privind responsabilitatea profesională;* *-Analiza unor dileme etice din mediul școlar multicultural;* *-Realizarea unui studiu de caz privind discriminarea și intervenția etică;* *-Participarea la o dezbatere privind responsabilitatea profesorului în contexte interculturale;* *-Elaborarea unui cod de bune practici în profesia de mediator școlar.*
CS 6.2. **Reflectează asupra propriei identități profesionale elaborând un plan de dezvoltare personală și profesională**
- *Realizarea unui plan detaliat de carieră pe termen mediu și lung;* - *Completarea unei fișe de autoevaluare a competențelor profesionale;* - *Participarea la ateliere de consiliere și orientare profesională;* - *Elaborarea unui profil al mediatorului ideal;* - *Construirea unei hărți a competențelor personale și profesionale;* - *Realizarea unei analize SWOT a rolului mediatorului școlar;* - *Participarea la un interviu simulat cu un mediator școlar;* - *Construirea unui portofoliu profesional orientat pe competențe interculturale;* - *Simularea unor situații profesionale specifice medierii școlare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Noțiuni introductive	**Educația și dezvoltarea umană** Rolul educației în formarea personalității Educația ca instrument de incluziune și coeziune social Rolul școlii în promovarea diversității Parteneriat educațional **Concepte de bază în educația interculturală** Educație interculturală: concepte și principii Diversitate culturală, identitate și alteritate Incluziune și echitate în educație Stereotipuri, prejudecăți, discriminare și incluziune **Modele și teorii pedagogice** Modele clasice vs. modele incluzive Modele de integrare Teorii ale învățării interculturale Strategii pedagogice centrate pe elev și cooperare
2. Proiectarea activităților educaționale în contexte interculturale	**Analiza nevoilor educaționale ale elevilor** Identificarea stilurilor de învățare Evaluarea nevoilor educaționale speciale și diversitatea culturală a elevilor Respectarea drepturilor copilului **Planificarea activităților educaționale incluzive și interculturale** Elaborarea obiectivelor și rezultatelor așteptate Adaptarea conținuturilor pentru diferite categorii de elevi Activități incluzive și diferențiate Strategii și modalități de integrare școlară **Metode și tehnici de instruire în context intercultural** Învățarea prin cooperare și proiecte Activități reflexive și de autoevaluare **Analiza eficienței activităților** Instrumente de evaluare incluzive (portofolii, teste adaptate, etc) Evaluarea impactului activităților incluzive asupra elevilor Autoevaluare și evaluare colegială
3. Resurse educaționale în educația interculturală	**Tipuri de resurse educaționale** Resurse educaționale clasice (manuale, ghiduri, fișe de lucru) Resurse educaționale digitale și multimedia **Selectarea și evaluarea resurselor** Criterii de relevanță și adecvare în selectarea resurselor educaționale Identificarea stereotipurilor și biasurilor Compararea și integrarea mai multor resurse care susțin incluziunea și interculturalitatea **Utilizarea responsabilă a resurselor educaționale** Respectarea drepturilor de autor Adaptarea resurselor la nevoile elevilor respectând principii ale interculturalității și incluziunii
4. Comunicarea în contexte interculturale	**Comunicare interculturală** Principii și bariere în comunicarea interculturală Ascultare activă și empatie **Gestionarea conflictelor** Tehnici de mediere și negociere Practici de dialog intercultural constructiv **Colaborarea cu factorii educaționali** Parteneriat școală–familie-comunitate Construirea unui climat incluziv și echitabil

5. Mediatorul în contexte educaționale interculturale	**Rolul profesional al mediatorului** Principii și valori fundamentale în medii interculturale, incluzive Responsabilitate socială și profesională Planificarea carierei și dezvoltarea profesională Cod personal de etică și plan profesional

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei ***Educație interculturală*** în clasa a XI- a, în cadrul specializării ***Mediere școlară***, presupune o abordare centrată pe elev, care valorifică diversitatea experiențelor de viață și promovează participarea activă, reflecția critică și dialogul autentic. Abordarea didactică poate integra perspective actuale precum educația pentru cetățenie globală și educația pentru dezvoltare durabilă, în acord cu orientările europene actuale

Demersul didactic vizează formarea integrată a competențelor cognitive, sociale și emoționale, prin raportarea constantă la contexte reale și situații relevante pentru mediul educațional. În acest sens, procesul de învățare trebuie să fie:

- activ-participativ;
- contextualizat și aplicativ;
- reflexiv și orientat spre dezvoltare personală;
- incluziv și sensibil la diversitate.

De asemenea, se recomandă valorificarea principiilor învățării personalizate și diferențiate, adaptate stilurilor și ritmurilor individuale de învățare. Procesul de predare–învățare se bazează pe utilizarea unor strategii active și interactive, care facilitează înțelegerea conceptelor fundamentale (diversitate, incluziune, identitate, interculturalitate) și dezvoltarea competențelor de comunicare și mediere. În contextul predării-învățării pot fi integrate și strategii inovative precum flipped classroom și utilizarea mediilor digitale colaborative.

În demersul didactic se valorifică:

Învățarea prin cooperare. Lucrul în echipe eterogene este esențial pentru stimularea colaborării și valorizarea diversității. Activitățile pot include:

- realizarea de proiecte tematice (ex. „Diversitatea culturală în comunitatea mea”);
- elaborarea de produse comune (postere, prezentări, portofolii);
- rezolvarea de sarcini de tip problem-based learning and problem-solving . Se pot utiliza tehnici de tip peer-learning și învățare între egali, pentru consolidarea responsabilității și a implicării cetățeniei active.

Studiul de caz. Utilizarea situațiilor reale sau simulate permite dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză. Exemple: analiza unor cazuri de discriminare sau excluziune; evaluarea intervențiilor educaționale în contexte multiculturale; identificarea soluțiilor de integrare a elevilor din medii diverse.

Jocul de rol și simularea. Aceste metode sunt esențiale pentru formarea competențelor de mediere și comunicare: simularea unor conflicte interculturale; exerciții de negociere și mediere; interpretarea rolurilor (mediator, elev, părinte). Pot fi integrate și metode de tip gamification, prin utilizarea elementelor de joc pentru creșterea motivației și implicării elevilor.

Dezbaterea și argumentarea. Dezvoltă capacitatea de exprimare și gândirea critică: dezbateri pe teme precum „Diversitatea – provocare sau resursă?”; argumentarea unor puncte de vedere privind incluziunea; analiza perspectivelor diferite asupra aceleiași situații.

Învățarea prin proiecte. Permite integrarea cunoștințelor și aplicarea lor în contexte reale:organizarea unor campanii educaționale; realizarea unor proiecte comunitare interculturale; dezvoltarea unor produse educaționale (ghiduri, materiale).

Învățarea experiențială și reflexivă. O componentă esențială a disciplinei o constituie învățarea experiențială, care facilitează interiorizarea valorilor interculturale. De asemenea se recomandă:

- utilizarea jurnalelor reflexive pentru analiza experiențelor personale;
- discuții ghidate privind valori, stereotipuri și prejudecăți;
- activități de autoevaluare și evaluare colegială;

- exerciții de conștientizare a identității culturale. Aceste demersuri pot fi completate prin tehnici de reflecție ghidată, care susțin dezvoltarea conștiinței de sine și a empatiei.

Acest tip de abordare contribuie la dezvoltarea conștiinței interculturale, a empatiei și responsabilității sociale. În organizarea activităților de învățare se recomandă:

- utilizarea grupurilor eterogene, care reflectă diversitatea elevilor;
- alternarea activităților individuale cu cele de grup;
- integrarea activităților formale, nonformale și informale;
- organizarea de activități interdisciplinare și proiecte tematice;
- integrarea învățării în contexte autentice și comunitare, pentru facilitarea transferului competențelor.

Activitățile de tip proiect și cele aplicative (campanii, simulări, studii de caz) sunt esențiale pentru dezvoltarea competențelor practice. Integrarea resurselor educaționale variate contribuie la eficiența învățării. Se pot utiliza:

- utilizarea inteligenței artificiale și a instrumentelor digitale interactive care pot sprijini personalizarea învățării și accesul la resurse diversificate
- resurse tradiționale: manuale, fișe de lucru, studii de caz;
- resurse digitale: platforme educaționale, materiale video, aplicații interactive;
- resurse din comunitate: invitați, parteneriate, experiențe reale.

Se recomandă analiza critică a resurselor, din perspectiva evitării stereotipurilor și a promovării incluziunii. Evaluarea trebuie să fie predominant formativă, continuă și orientată spre progres.

Metode și instrumente de evaluare recomandate

- portofoliul educațional;
- proiectul individual sau de grup;
- observația sistematică;
- rubrici de evaluare;
- instrumente digitale de evaluare (e-portofoliile și platformele de feedback colaborativ);
- autoevaluarea și evaluarea colegială;
- jurnale reflexive.

Evaluarea sumativă poate include:

- eseuri argumentative;
- prezentări orale;
- proiecte tematice;
- produse educaționale.

Sugestiile metodologice pentru disciplina „Educație interculturală” vizează implementarea unor strategii didactice interactive, reflexive și colaborative, integrate cu metode de evaluare formative și autentice. Acestea contribuie la dezvoltarea competențelor necesare formării unor viitori mediatori școlari capabili să gestioneze diversitatea, să faciliteze dialogul intercultural și să promoveze incluziunea în mediul educațional și comunitar. Demersul didactic este susținut de orientarea către învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea competențelor transferabile, relevante pentru contexte educaționale și sociale dinamice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ciolan, L. (2000). Paşi către şcoala interculturală. Bucureşti: Corint
2. Cucoş, C. (2000). Educaţia. Dimensiuni culturale şi interculturale. Polirom: Iaşi.
3. Cucoş, C. (n.d). Educaţie interculturală. Suport de curs
4. Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999). Educaţia interculturală – experienţe, politici, strategii. Polirom: Iaşi.
5. Duminică, G., Ivasiuc, A. (2010). O şcoală pentru toţi? Accesul copiilor romi la o educaţie de calitate. Bucureşti: Vanemonde
6. Fartuşnic, C., Vrăsmaş, T., (2015) Educatia pentru toti si pentru fiecare – accesul şi participarea la educaţia copiilor cu dizabilităţi şi/sau CES din şcolile participante la campania „UNICEF Hai la Şcoala!”, ISE, UNICEF, Bucureşti
7. Gherguţ, A., (2016), Educaţia incluzivă şi pedagogia diversităţii, Iaşi: Polirom
8. Gherguţ, A., Frumos, L., (2019), Educaţia incluzivă. Ghid metodologic., Iaşi: Polirom
9. Mang, A., G., (2023), Intervenţii educaţionale în şcoala incluzivă românească. Ghid de bune practici. Volum colectiv. Editia I, Bucureşti: Pro Universitaria
10. Nedelcu A. (2004). Învăţarea interculturală în şcoală. Bucureşti: Humanitas.
11. Nedelcu A. (2005). Pedagogia diversităţii culturale – aspiraţii şi rezoluţii. Bucureşti: Humanitas.
12. Nedelcu, A. (2008). Fundamentele educaţiei interculturale. Iaşi: Polirom

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Instituție de apartenență, localitate, județ
Chițu Eugenia Larisa	Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad
Cojocariu Roxana	Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva”, Timișoara
Ciolan Laura Elena, conf univ dr	Universitatea din București, Facultate de Psihologie și Științele Educ
Redeș Diana Adela, lect.univ.dr.	Universitatea ”Aurel Vlaicu” din Arad

RESPONSABIL

Nume și prenume	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	MEC - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 42

Programa școlară
pentru disciplina

Drepturile copilului. Educație incluzivă

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 42
Programa școlară pentru disciplina Drepturile copilului. Educație incluzivă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **„Drepturile copilului. Educație incluzivă”** reprezintă o componentă esențială a curriculumului pentru profilul pedagogic, fiind inclusă în **curriculum de specialitate** la nivelul clasei a XII-a, specializarea **Educație timpurie.** Disciplina este concepută pentru a răspunde nevoilor specifice de formare ale elevilor care se pregătesc pentru profesii din domeniul educației, unde principiile și practicile incluziunii reprezintă o competență fundamentală. Disciplina are un buget de timp de **1 oră pe săptămână**, pe durata unui an școlar.

Introducerea acestei discipline la nivelul clasei a XII-a este o propunere valoroasă pentru pregătirea academică a tinerilor care devin cadre didactice și, în același timp, o necesitate deontologică. Viitorul cadru didactic, cu competențe de specialitate, este în măsură să garanteze respectarea drepturilor tuturor copiilor și poate asigura un mediu al echității și respectului reciproc, într-o societate marcată de diversitate culturală, de niveluri diferite de dezvoltare socio-economică, de schimbările rapide din viața cotidiană. În acest sens, cadrele didactice înțeleg și sunt în măsură să aplice mecanismele juridice și etice care vin în întâmpinarea nevoilor de protecție și securitate a copilului.

În anul 2022, în cadrul proiectului „Profesionalizarea carierei didactice – PROF”, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014–2020 și derulat sub coordonarea Ministerului Educației, a fost elaborată programa disciplinei opționale „Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice”. Programa a fost aprobată prin ordinul ministrului nr. 4800 din 26 august 2022 pentru toate unitățile de învățământ liceal din țară și a fost pilotată pe întreaga durată a perioadei de implementare. În urma evaluării rezultatelor pilotării, precum și odată cu procesul de actualizare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, s-a decis integrarea disciplinei „Educație incluzivă” în oferta curriculară a liceelor cu profil pedagogic, în cadrul curriculumului de specialitate. Introducerea acestei discipline în trunchiul comun asigură formarea timpurie a unor competențe profesionale care permit viitorilor pedagogi să proiecteze și să susțină în mod eficient procese educaționale adaptate tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor individuale.

Prezenta programă urmărește transformarea elevului de clasa a XII-a de la profilul pedagogic dintr-un receptor de cunoștințe psihologice, juridice, etice într-un vector al schimbării. La finalul studierii acestei discipline elevul va fi capabil să identifice vulnerabilitățile copiilor, să propună măsuri pentru remedierea acestora și să construiască medii de învățare în care fiecare să fie valorificat după potențialul și după nevoile sale. Prin această programă se propune cunoașterea și respectarea cadrului legal în vigoare, dezvoltarea competențelor incluzive și abordarea practic-aplicativă a temelor specifice.

Prezenta programă propune o abordare extinsă a incluziunii, în acord cu principiul **„educație pentru toți”**. Incluziunea este abordată ca un demers care valorifică diversitatea umană – ritmuri de învățare, stiluri cognitive, contexte socio-economice, apartenență culturală sau lingvistică, gen și vulnerabilități diverse, minorități – pentru a asigura participarea deplină la viața școlară. Disciplina urmărește formarea competențelor necesare proiectării și susținerii unui climat educațional echitabil și accesibil tuturor elevilor. Așadar, programa nu se adresează exclusiv problematicii copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), ci tuturor categoriilor de elevi (elevi cu CES, cu dificultăți de învățare, cu abilități înalte, proveniți din medii dezavantajate, aparținând minorităților).

România a ratificat Convenția privind drepturile copilului prin Legea nr. 18/1990 și este parte la această convenție internațională, care stabilește cadrul general de protecție, respectare și garantare a drepturilor tuturor copiilor. În prezent, această convenție, împreună cu protocoalele sale opționale, rămân documente fundamentale în protecția juridică a copiilor la nivel internațional, fiind parte integrantă din sistemele de standarde și politici ce definesc prioritățile educaționale și sociale în țările semnatare. La nivel național, cadrul legal este consolidat de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată și actualizată prin modificări recente,

inclusiv prevederi actualizate reflectate în dreptul intern până în 2023–2025. Această lege reglementează sistemul de protecție a copilului și stabilește obligațiile autorităților publice, ale furnizorilor de servicii și ale profesioniștilor din educație în ceea ce privește respectarea, garantarea și promovarea drepturilor copilului, cu prioritate acordată principiului interesului superior al copilului.

Disciplina oferă o **viziune integrată asupra incluziunii și drepturilor copilului**, axată pe:

- înțelegerea conceptelor de diversitate, echitate și participare;
- cunoașterea mecanismelor care pot facilita sau împiedica accesul egal la educație;
- dezvoltarea abilităților de a adapta procesul educativ la caracteristicile tuturor elevilor;
- formarea unor atitudini de acceptare, empatie și responsabilitate socială;
- cooperarea în vederea susținerii unui climat școlar pozitiv, sigur și incluziv.

Programa se aliniază **documentelor curriculare** în vigoare, după cum urmează:

Documente naționale:

- ORDIN nr. 3239 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național
- ORDIN nr. 3238 din 5 februarie 2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii;
- OMECT nr. 1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național;
- Legea nr. 18/1990 pentru ratificarea Convenției privind drepturile copilului;
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare (actualizată prin intervențiile legislative din perioada 2020–2024);
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, actualizată în 2026;
- Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie;
- Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului (ultima formă aprobată prin HG, cu aplicabilitate în perioada 2023–2027).
- Strategia Națională pentru Susținerea Părinților 2024 – 2030

Documente europene și internaționale:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948);
- Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989);
- Cartea albă privind dialogul intercultural, Trăind împreună egali în demnitate, adoptată de Consiliul Europei (Strasbourg, 2008);
- Educație pentru democrație (Education for democracy), Rezoluția Națiunilor Unite A/67/L.25 (2012);
- Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010);
- Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015);
- Recomandarea Consiliului European din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării;
- Forumul Mondial al Educației de la Dakar (2000);
- Strategia UE privind drepturile copilului (2021–2024) și direcțiile de politică ulterioare;
- Agenda 2030 pentru Dezvoltare.

Programa disciplinei „Drepturile copilului. Educație incluzivă" valorifică modelul de proiectare curriculară **centrat pe competențe,** orientând procesul de învățare spre formarea capacităților necesare viitorilor profesioniști din domeniul educației. **Competența civică** este prioritar vizată, dezvoltând comportamente și atitudini care exprimă respectul, echitatea, acceptarea și valorizarea diferențelor dintre oameni, empatia și responsabilitatea în contextul școlar și comunitar, precum și capacitatea de a sprijini incluziunea și nediscriminarea persoanelor și grupurilor vulnerabile. **Competența de literație** este dezvoltată prin implicarea elevilor în exprimarea argumentată a opiniilor și ideilor referitoare la situații școlare și sociale, cu accent pe incluziune și raportarea critică la fenomene sociale și

educaționale. **Competența personală, socială și a învăța să înveți** este cultivată prin reflecție asupra propriei dezvoltări, autocunoaștere, gestionarea relațiilor interpersonale și adaptarea la situații diverse, precum și prin dezvoltarea rezilienței și a capacității de învățare autonomă. De asemenea, prin utilizarea responsabilă a resurselor și instrumentelor digitale pentru accesibilizare, participare și crearea de conținuturi care sprijină incluziunea în medii școlare și sociale programa are în vedere dezvoltarea **competenței digitale. Competența de sensibilizare și expresie culturală** este vizată prin organizarea și participarea la activități artistice și culturale care promovează respectul și aprecierea diversității culturale, etnice, lingvistice și sociale, dezvoltând sensibilitatea elevilor față de diferențele dintre oameni.

Programa este astfel structurată încât să sprijine dezvoltarea competențelor printr-o **îmbinare între conținuturi teoretice și activități aplicative**. Elevii sunt încurajați să investigheze situații autentice din mediul școlar, să colaboreze, să reflecteze și să găsească soluții adecvate pentru sprijinirea incluziunii.

Programa disciplinei „Drepturile copilului. Educație incluzivă" face parte dintr-un set de șase programe de educație incluzivă, destinate diferitelor clase și specializări, toate având aceeași structură curriculară de bază – **Notă de prezentare, Competențe generale și specifice, Exemple de activități de învățare, Conținuturi și Sugestii metodologice** – însă conținuturile și exemplele sunt adaptate nivelului de maturitate, competențelor și profilului elevilor din fiecare clasă și specializare, evidențiind elemente de identitate proprii fiecărui program. Profesorii sunt invitați să adapteze demersurile didactice la nevoile elevilor, valorificând diversitatea situațiilor de învățare și promovând soluții pedagogice flexibile și creative.

Lectura atentă și aprofundată a programei „Drepturile copilului.Educație incluzivă", împreună cu înțelegerea logicii și obiectivelor acesteia, reprezintă fundamentul proiectării activităților didactice. Fiecare situație concretă implică soluții didactice variate, iar propunerile programei trebuie înțelese ca ghiduri flexibile, nu ca instrucțiuni rigide. Echilibrul între diferitele abordări și forme de lucru se construiește prin planificarea personalizată a profesorului și prin colaborarea activă cu elevii, respectând nevoile și particularitățile fiecărei clase. Programa încurajează creativitatea didactică și adaptarea demersurilor pedagogice pentru promovarea incluziunii, participării și dezvoltării armonioase a fiecărui elev.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG.1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.
CG 3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG 4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG 5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG 6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Explică conceptele de incluziune, diversitate, echitate și nediscriminare în educație
- Crearea hărților conceptuale digitale pentru termenii cheie ai domeniului (incluziune, diversitate, echitate, nediscriminare) utilizând platforme interactive (ex. Miro, Canva, Padlet); *- Analizarea problemelor de incluziune sau echitate în studii de caz interactive și colaborarea cu colegii pentru identificarea soluțiilor;* *- Explorarea mediilor incluzive prin prezentări multimedia sau tururi virtuale, evidențiind caracteristicile acestora și rolurile actorilor implicați;* *- Realizarea interviurilor digitale sau a podcasturilor cu persoane din diverse medii despre experiențele de incluziune și prezentarea concluziilor într-un format interactiv;* *- Dezvoltarea proiectelor aplicative digitale, precum „Școala mea incluzivă”, integrând resurse multimedia și prezentări interactive pentru a propune soluții creative și incluzive;* *- Compararea și evaluarea politicilor și documentelor educaționale naționale și internaționale folosind tabele interactive, infografice și platforme colaborative, evidențiind diferențele și bunele practici.*
CS 1.2. Interpretează rolul educației incluzive în dezvoltarea personală și socială a copilului
- Analizarea biografiilor digitale ale unor persoane care au surmontat bariere sociale prin educație, folosind platforme online pentru evidențierea experiențelor și lecțiilor de viață; *- Realizarea de eseuri reflexive digitale: „Cum m-a ajutat educația să devin cine sunt?”, integrând texte, imagini sau materiale multimedia;* *- Analizarea studiilor de caz interactive referitoare la școli care practică incluziunea versus școli cu excludere sau segregare, utilizând platforme colaborative pentru discuții și reflecție;* *- Derularea jocurilor de rol digitale sau în clasă, ilustrând situații discriminatorii și incluzive, cu scenarii simulate și feedback colaborativ;* *- Efectuarea exercițiilor de reflecție asupra impactului culturilor incluzive la nivel micro și macro, folosind grile de evaluare interactive și exemple multimedia din practica educativă;* *- Observarea ghidată a unui mediu incluziv (real sau creat digital) prin completarea fișelor de observație interactive, analizând modurile de adresare, sprijinul acordat și resursele utilizate pentru promovarea participării;* *- Derularea de mini-proiecte digitale cu tema „Percepția elevilor despre incluziune în școala noastră”, utilizând sondaje online, infografice sau prezentări multimedia;* *- Realizarea unei dezbateri interactive cu tema „Educația incluzivă contribuie mai mult la dezvoltarea socială decât la cea academică”, folosind instrumente digitale pentru vot, chestionare și argumentare colaborativă.*
CS 1.3. Argumentează importanța respectării drepturilor copilului
- Participarea la discuţii ghidate pe baza unor articole din Convenţia ONU cu privire la drepturile copilului; *- Analizarea unor studii de caz - identificarea drepturilor încălcate în situaţii reale date, discriminare pe criterii sociale sau etnice, excluderea unui elev din activități, abuzul verbal etc.;* *- Întocmirea unor jurnale reflexive cu privire la importanța respectării drepturilor copilului în şcoală, la influența respectării drepturilor copilului în şcoală asupra climatului educaţional, la consecinţele încălcării drepturilor copilului în şcoală;* *- Derularea unor jocuri de rol cu tema “Comisia pentru drepturile elevilor” şi analiza activităţii acesteia în demersul rezolutiv al unei plângeri privind încălcarea unui drept al copilului;* *- Realizarea unei dezbateri cu tema „Respectarea drepturilor copilului este responsabilitatea exclusivă a profesorilor.”*

CG 2 -Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.

Clasa a XII-a
CS 2.1.Elaborează proiecte de activitate didactică diferențiată pentru a asigura accesul echitabil la învățare al tuturor copiilor
- Analiza critică a unor documente școlare (ex fișe de observație, rapoarte de evaluare) pentru identificarea nevoilor specifice de învățare; *- Identificarea barierelor privind interrelaționarea, procesul învățării, prin studii de caz în contexte culturale diverse sau dificultăți de învățare;* *- Interpretarea profilurilor psihopedagogice în scopul stabilirii unor obiective educaționale diferențiate;* *- Utilizarea resurselor educaționale incluzive și a tehnologiilor asistive în secvențe didactice simulate.* *- Proiectarea unor planuri de intervenție personalizată (PIP) care să cuprindă măsuri de sprijin specifice și strategii de compensare;* *- Organizarea spațiului educațional prin crearea de scenarii pentru centre de interes (Artă, Bibliotecă, Joc de rol);* *- Simularea unor strategii de intervenție didactică și socială în situații de încălcare a drepturilor copilului;* *- Exersarea tehnicilor de lucru colaborativ în parteneriatul cu familia și specialiștii (echipa multidisciplinară - ex.consilier școlar, logoped, profesor itinerant etc.)*
CS 2.2. Realizează secvențe de activitate educațională incluzivă prin utilizarea resurselor și a strategiilor de sprijin adaptate
- Identificarea resurselor educaționale adecvate (materiale senzoriale, tehnologii asistive, software educațional) pentru sprijinirea copiilor cu diverse tipuri de nevoi; *- Crearea de materiale didactice incluzive (jocuri adaptate, cărți senzoriale, suporturi vizuale) care să permită participarea simultană a elevilor cu diverse tipuri de nevoi;* *- Simularea unor secvențe didactice în care se aplică strategii de tip scaffolding pentru elevii cu ritmuri variate de învățare;* *- Aplicarea strategiilor de învățare prin cooperare (ex. Tutoringul între egali) pentru a facilita integrarea copiilor cu dificultăți în grup;* *- Utilizarea resurselor multimedia și a tehnologiilor digitale pentru a crea medii de învățare flexibile și atractive pentru diversitatea elevilor;* *- Monitorizarea progresului în timpul secvenței de activitate prin utilizarea unor instrumente de evaluare formativă adaptate (ex: fișe de autoevaluare cu smiley-faces, scale de apreciere vizuală);* *- Realizarea unor secvențe de activitate de predare (de 10-15 minute) prin utilizarea unei strategii de sprijin specifice pentru un copil cu potențial înalt sau pentru un copil cu deficiențe de comunicare;*
CS 2.3. Adaptează elementele strategiei didactice în scopul asigurării incluziunii educaționale
- Exersarea tehnicilor de întrebări diferențiate (folosind Taxonomia lui Bloom, Andrew Churches, Mishra & Koehler) pentru a stimula gândirea critică atât la elevii cu dificultăți, cât și la cei cu potențial înalt; *- Selectarea unui instrument digital (ex: Kahoot, Canva, Minecraft Education) și argumentarea modului în care acesta sprijină incluziunea la o anumită unitate de conținut;* *- Corelarea nivelurilor taxonomiei SOLO (Structure of Observed Learning Outcomes) cu obiectivele unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP) pentru a măsura progresul calitativ al elevului.* *- Aplicarea tehnicilor de evaluare continuă (ex. biletul de ieșire, semnalele cu mâna, tehnica semaforului) pentru a ajusta strategia didactică în timp real;* *- Simularea unor intervenții corective atunci când se constată că o metodă aleasă inițial nu facilitează accesul tuturor copiilor la conținut;* *- Analiza critică prin grila de analiză a eficienței incluzive a corelație**i** dintre obiectivele de învățare, metodele alese și rezultatele obținute de copiii cu nevoi diverse;*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizează activități educaționale care promovează respectarea drepturilor copilului și principiile educației incluzive, adaptate diferitelor categorii de educabili
- Utilizarea matricei digitale de analiză comparativă a incluziunii pentru compararea proiectelor de activitate și evidențierea impactului diferențierii asupra accesului echitabil la educație. *- Aplicarea grilelor de observație digitale în timpul vizionării unor secvențe didactice online sau în clasă, pentru argumentarea modului în care educatorul gestionează diversitatea culturală sau ritmurile diferite de învățare.* *- Dezbaterea eficienței metodelor de învățare cooperativă în grupuri eterogene, utilizând platforme colaborative sau aplicații de discuții digitale, ca instrument de prevenire a excluziunii și bullying-ului.* *- Reflecția critică asupra bunelor practici de integrare prin rezolvarea studiilor de caz interactive focalizate pe activități colective și adaptarea strategiilor didactice pentru copiii cu nevoi diverse.* *- Realizarea portofoliilor digitale de „bune practici incluzive”, bazate pe scenarii didactice care corelează strategiile de sprijin cu drepturile fundamentale ale copilului, demonstrând impactul asupra succesului școlar și participării echitabile.*
CS 3.2. Argumentează selecția instrumentelor de evaluare și a metodelor de intervenție pedagogică, în scopul monitorizării progresului individual al fiecărui copil în contextul educației incluzive
- Exersarea argumentării alegerii unor metode de intervenție specifice (ex: scaffolding, tutoring) prin raportare la profilul psihopedagogic al copilului; *- Selectarea argumentată a instrumentelor de evaluare formativă (ex: portofoliul, fișa de autoevaluare, scara de apreciere) pentru monitorizarea progresului individual în cadrul unui PIP;* *- Analizarea comparativă a eficienței instrumentelor de evaluare tradițională versus alternativă în contextul diversității de ritm și stil de învățare;* *- Alegerea unor indicatori de progres personalizați pentru evaluarea succesului școlar, dincolo de standardele de notare clasice;* *- Stabilirea indicatorilor de succes pentru evaluarea progresului individual în contextul educației incluzive* *-Simularea unei prezentări pentru echipa multidisciplinară privind susținerea unei strategii de intervenție pedagogică bazată pe datele colectate prin observație;* *- Realizarea unui portofoliu digital multimedia pentru monitorizarea progresului individual, facilitând accesibilizarea conținuturilor prin resurse audio-vizuale și interactive.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1. Analizează critic și selectează resurse educaționale din perspectiva echității și diversității, în scopul eliminării stereotipurilor legate de etnie, gen, mediu socio-economic, religie sau dizabilitate în activitățile de educație timpurie
- Analizarea comparativă a resurselor educaționale digitale și tipărite pentru a identifica și elimina reprezentările stereotipice sau discriminatorii (de gen, etnie, mediu socio-economic), argumentând necesitatea utilizării materialelor care reflectă fidel diversitatea lumii reale. *- Evaluarea critică a platformelor și aplicațiilor educaționale din perspectiva accesibilității lingvistice și culturale, selectând instrumentele digitale care permit participarea copiilor aparținând minorităților sau cu capital cultural diferit.* *- Investigarea resurselor vizuale și a materialelor de afișaj din mediul grupei (inclusiv postere digitale sau interactive) pentru a asigura reprezentarea echitabilă a tuturor structurilor familiale și tipologiilor umane, evidențiind impactul asupra formării identității pozitive la copiii din grupuri vulnerabile.*
CS 4.2. Proiectează și utilizează responsabil resursele educaționale incluzive, care să reflecteze pluralismul cultural și social
- Simularea adaptării unor proiecte de activitate de joc sau învățare prin integrarea unor elemente de mediere culturală și lingvistică, argumentând modul în care acestea facilitează incluziunea copiilor care nu stăpânesc limba de predare sau provin din medii marginalizate;

Clasa a XII-a
- Proiectarea unor resurse educaționale deschise (RED) cu caracter multicultural (povești bilingve, jocuri tradiționale diverse), justificând alegerea acestora ca instrumente de combatere a segregării și de promovare a toleranței în educația timpurie; *- Elaborarea unui ghid de bune practici privind etica digitală în relația cu familia, focalizat pe protecția datelor și a imaginii copiilor din categorii de risc, argumentând importanța consimțământului informat și a confidențialității în contextul educației incluzive.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Aplică tehnici de comunicare incluzivă eficiente
- Efectuarea de exerciții de reformulare a mesajelor problematice (etichetări, stereotipuri) într-un limbaj incluziv; *- Derularea unor jocuri de rol în care se aplică tehnici de ascultare activă şi tehnici de comunicare asertivă, folosind un limbaj incluziv şi empatia pentru soluționarea unui conflict între colegi, pentru interacțiunea cu un părinte nemulțumit, pentru soluționarea situației de elev marginalizat;* *- Analizarea unor situații de discriminare pornind de la principii promovate de UNICEF, UNESCO cu scopul identificării tehnicilor incluzive ar fi putut fi aplicate şi a impactului pe care îl are limbajul asupra drepturilor copilului;* *- Realizarea activității pe bază de proiect „Ghid de comunicare incluzivă pentru elevi” care cuprinde reguli de comunicare, exemple de exprimări incluzive, soluții pentru prevenirea conflictelor;* *- Dezbaterea limitelor comunicării, a impactului asupra siguranței emoționale, a responsabilității sociale a celor care comunică despre mediul școlar sigur și incluziv.*
CS 5.2. Gestionează situațiile problematice prin dialog
- Analizarea unor studii de caz care au la origine un conflict cauzat de excluderea unui coleg dintr-un proiect sau comentarii discriminatorii pentru identificarea dreptului copilului care este încălcat şi pentru propunerea unei soluții negociate aplicând principiile dialogului; *- Construirea hărților conceptuale ale unor conflicte prin identificarea părților implicate, a emoțiilor implicate, a intereselor implicate, a posibilelor soluții;* *- Derularea unor jocuri de rol pentru manifestarea acțiunilor specifice mediatorului prin respectarea regulilor de dialog, prin folosirea tehnicilor de clarificare şi prin formularea unei soluții acceptate de ambele părți;* *- Efectuarea exercițiilor practice de reformulare pozitivă, de utilizare a mesajelor de tip „Eu simt…”, prin utilizarea tehnicii „pauzei înainte de răspuns”, prin parafrazare și validare emoțională;* *- Elaborarea protocolului de dialog al clasei prin redactarea regulilor de comunicare, a pașilor de rezolvare a conflictelor, prin desemnarea mecanisme de mediere agreate.*
CS 5.3. Elaborează acorduri de parteneriat cu diferite instituții pentru optimizarea relației școală-familie-comunitate
- Identificarea caracteristicilor definitorii ale instituțiilor din comunitate care pot aduce beneficii prin relația cu şcoala (Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Poliția Română, Inspectoratul Şcolar Judeţean, UNICEF; *- Elaborarea de protocoale de colaborare pentru situații precum prevenirea abandonului școlar, combaterea bullyingului, sprijin pentru elevii vulnerabili, educație pentru sănătate;* *- Exersarea negocierii în contextul simulat al unor întâlniri de negociere în care sunt implicați: reprezentantul şcolii, părintele, reprezentantul instituției publice, ONG;* *- Analizarea unor studii de caz referitoare la lipsa colaborării între partenerii care au încheiat protocoale de colaborare prin analiza consecințelor, a strategiilor care ar fi funcționat;* *- Participarea activă la dezbaterea cu tema „Este suficientă implicarea școlii pentru protejarea drepturilor copilului?”.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Analizează dilemele etice specifice carierei didactice în educația timpurie, raportându-se la standardele de integritate și la respectarea drepturilor fundamentale ale copilului în contexte de diversitate
- Analizarea comparativă a Codurilor de etică profesională (naționale și internaționale) pentru a selecta principiile care protejează interesul superior al copilului în situații de vulnerabilitate sau conflict de interese, indiferent de apartenența etnică sau socială a acestuia; *- Dezbaterea privind etica intervenției în mediul familial al copilului, argumentând limitele confidențialității și datoria de raportare în cazul suspiciunilor de neglijare sau abuz, în scopul protejării integrității fizice și psihice a minorilor;* *- Simularea unor tehnici de gestionare a conflictelor etice cu părinții sau colegii, argumentând necesitatea menținerii unei conduite imparțiale și refuzul oricărei forme de favoritism sau condiționare a actului educațional în contextul diversității grupei;* *- Analizarea dilemelor etice prin studii de caz digitale prin utilizarea platformelor interactive pentru simularea scenariilor de decizie etică în educația timpurie, evidențiind aplicarea standardelor de integritate și protecția drepturilor fundamentale ale copilului în contexte de diversitate;* *- Derularea dezbaterilor și forumurilor online privind etica profesională și explorarea dilemelor etice reale și simulate, discutarea limitelor confidențialității și responsabilităților legale, folosind instrumente digitale de colaborare (padlet, platforme de discuții, voturi anonime) pentru argumentare și reflecție critică.*
CS 6.2. Evaluează propriul parcurs de dezvoltare profesională și amprenta socială a educatorului, argumentând importanța autoreflecției și a conduitei etice în promovarea unei culturi școlare incluzive
- Investigarea barierelor de autoreflecție (prejudecăți inconștiente) prin exerciții de introspecție, în scopul identificării propriilor stereotipuri care ar putea influența negativ evaluarea sau interacțiunea cu copiii din minorități sau categorii dezavantajate; *- Construirea unui plan de dezvoltare a carierei (proiect de evoluție personală) care să includă standarde de integritate și indicatori de etică, motivând rolul educatorului ca model social și agent al schimbării pentru o societate incluzivă;* *- Realizarea unor portofolii digitale de autoreflecție și documentarea propriilor experiențe profesionale și a impactului asupra incluziunii în clasă, folosind instrumente multimedia (video-jurnale, prezentări interactive, bloguri profesionale), pentru a analiza și argumenta efectele conduitei etice asupra culturii școlare;* *- Participarea la simulări și jocuri de rol digitale prin explorarea scenariilor complexe legate de dileme etice și situații de incluziune/excluziune, folosind platforme colaborative sau aplicații de gamification, pentru identificarea și corectarea comportamentelor care ar putea afecta negativ interacțiunea cu copiii din grupuri vulnerabile.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Educația incluzivă: delimitări conceptuale	1.1. Problematica educației incluzive. Incluziunea din perspectivă psihologică, pedagogică și sociologică 1.2. Documente legislative în vigoare de educație incluzivă la nivel național și internațional
2. Instrumente de intervenție specifice educației incluzive - CES	2.1.Tipuri de planuri personalizate – rol, structură și cadrul de aplicare 2.2. Planul de servicii personalizat (PSP) 2.3. Plan educativ personalizat (PEP) 2.4. Programul de intervenție personalizat (PIP). Curriculum adaptat
3. Managementul grupei incluzive	3.1. Modalități eficiente de organizare a spațiului educațional incluziv 3.2.Condiții necesare pentru asigurarea unui climat psihosocial favorabil dezvoltării personalității copilului în context incluziv

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Resurse și promovarea educației incluzive	4.1. Tipuri de resurse educaționale incluzive: materiale adaptate, creative, tehnologii asistive, jocuri educative, resurse multimedia adecvate, spații comunitare 4.2. Utilizarea responsabilă a resurselor: adaptare la grupul țintă, respectarea diversității, sustenabilitate 4.3. Strategii de promovare a activităților incluzive
5. Drepturile copilului și educația pentru drepturi	5.1. Convenția ONU privind drepturile copilului (1989) - prezentare, structură și principii generale 5.2. Drepturile fundamentale ale copilului (dreptul la identitate, dreptul la familie și protecție, dreptul la educație, dreptul la opinie și participare, dreptul la protecție împotriva abuzului și exploatării, dreptul la sănătate și bunăstare) 5.3. Principii de acțiune pentru cadrele didactice în educația pentru drepturile copilului 5.4. Educarea copiilor pentru valorizarea și respectarea drepturilor copilului – direcții de acțiune
6. Protecția drepturilor copilului în România	6.1. Interesul superior al copilului: mecanisme de aplicare în deciziile pedagogice zilnice 6.2. Codul de etică al educatorului: integritate, confidențialitate și respectarea diversității 6.3. Educatorul, un garant al drepturilor copilului. Parteneriatul și cooperarea cu specialiști, instituții și organizații, cu serviciile specializate și advocacy pentru resurse necesare incluziunii. 6.4. Tehnici de comunicare incluzivă și gestionarea conflictelor în mediul educațional
7. Abuz, exploatare și cadrul legislativ	7.1. Factori și condiții care pot genera situații de abuz, neglijare și exploatare a copiilor 7.2. Modalități de acțiune și sprijin în situații de abuz, neglijare sau exploatare a copiilor 7.3. Dreptul la protecție și siguranță în mediul educațional: proceduri etice de identificare, semnalare și intervenție în cazuri de neglijare, abuz sau bullying în educația timpurie

SUGESTII METODOLOGICE

În aplicarea programei se recomandă valorificarea întregului potențial educativ al disciplinei, crearea oportunităților de comunicare și de manifestare a autonomiei în gândire prin exersarea strategiilor de gândire critică. Programa acestei discipline se centrează pe înțelegerea cadrului conceptual al educației incluzive, pornind de la evoluția paradigmelor educaționale – de la segregare la integrare și, ulterior, la incluziune. De asemenea, urmărește înțelegerea drepturilor copilului și aplicarea lor în contexte educaționale incluzive,dezvoltând competențe profesionale, civice și sociale ale elevilor. Accentul se deplasează de la adaptarea elevului la cerințele sistemului către adaptarea sistemului la nevoile elevului. Se urmărește, astfel, nu doar transmiterea unui corpus teoretic ci, mai ales, dezvoltarea unor competențe profesionale esențiale pentru implementarea unor practici pedagogice incluzive.

Programa explică tipurile de adaptări posibile – adaptări de acces, adaptări de conținut, adaptări de timp și adaptări comportamentale – precum și metodologia realizării unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP) sau a unui Plan Educativ Personalizat(PEP). Scopul acestora este de a promova eliminarea barierelor, astfel încât principiile

educației incluzive să fie extinse dincolo de abordarea teoretică, asigurând un curriculum relevant prin conexiunea cu practica de specialitate.

Aplicarea creativă a programei presupune o abordare flexibilă a procesului didactic bazată pe învățare diferențiată și individualizarea demersului educațional fără fragmentarea colectivului; organizarea grupurilor flexibile și eterogene; diferențierea obiectivelor și adaptarea resurselor vizuale, grafice și digitale; alternarea formelor de activitate: individuală, în perechi, în grupuri mici; utilizarea tehnologiei și a resurselor digitale pentru instruire și participare; încurajarea cooperării și colaborării între elevi prin tehnici precum Jigsaw, Think–Pair–Share, învățarea în perechi; utilizarea metodelor active și interactive: studiu de caz, joc de rol, dezbateri, proiecte practice, simulări și problematizare.

Dezvoltarea competențelor-cheie, considerarea elevului ca **s**ubiect activ al procesului instructiv-educativ și orientarea activității spre formarea competențelor specifice impun respectarea principiilor învățării durabile. Acestea includ construcția progresivă a cunoștințelor, consolidarea continuă a capacităților și stimularea creativității elevilor, precum și abordări flexibile și diferențiate, adaptate nivelului și ritmului fiecărui elev, inclusiv prin învățarea la distanță sau prin metode mixte.

Strategiile recomandate pentru activitățile didactice includ: Strategii activ-participative și interactive, care valorifică reflecția individuală și colectivă, dezbaterile și tehnicile gândirii critice; Învățarea bazată pe proiecte, prin care elevii se implică în investigații de grup pe teme date sau alese, dezvoltând abilități de cercetare, colaborare și soluționare de probleme; Metode specifice dezvoltării gândirii critice, structurate pe etape: *Evocare* (Ciorchinele, Gândiți/lucrați în perechi, Predicția, Termenii-cheie dați inițial, Interviul), *Realizarea sensului* (Lectura și scrierea, Audierea unei prelegeri, Jurnalul dublu, Mozaicul, Ghidurile de studiu, Metoda cadranelor, Jocul de rol bazat pe empatie), *Reflecție* (Rețeaua de discuții, Linia valorilor, Eseul, Scrierea liberă, Turul galeriei, Cvintetul, Lasă-mi mie ultimul cuvânt).

Pentru domeniul de conținut **Drepturile copilului și educația pentru drepturi**, care include studiul Convenției ONU privind drepturile copilului, al drepturilor fundamentale ale copilului și al principiilor de acțiune pentru cadrele didactice, se recomandă ca, în realizarea planificării calendaristice, să se aloce o perioadă mai extinsă de timp, având în vedere complexitatea tematicii, relevanța formativă a conținuturilor și necesitatea abordării aplicative, reflexive și interdisciplinare a acestora.

Pentru domeniul de conținut **Abuz, exploatare și cadrul legislativ**, care tratează problematica bullyingului, pot fi formulate următoarele sugestii metodologice:

- Se recomandă abordarea conținuturilor într-o manieră interactivă și reflexivă, prin metode activ-participative (studiu de caz, joc de rol, dezbatere, analiza unor situații concrete, exerciții de empatie), pentru a facilita înțelegerea diferenței dintre conflict și bullying, precum și identificarea formelor acestuia (fizic, verbal, relațional, cibernetic).
- Activitățile didactice pot valorifica cadrul legislativ național privind prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar, precum și principiile consacrate de Convenția ONU privind drepturile copilului, cu accent pe dreptul copilului la protecție, demnitate și siguranță.
- Se recomandă utilizarea unor instrumente de lucru precum analiza unor proceduri instituționale de intervenție, elaborarea unor mini-ghiduri de prevenire a bullyingului la nivel de clasă sau simularea etapelor de semnalare și intervenție în situații de abuz.
- În procesul de formare a elevilor de clasa a X-a, este importantă dezvoltarea competențelor de recunoaștere timpurie a semnelor de victimizare, precum și a abilităților de intervenție responsabilă în calitate de martor.
- Abordarea metodologică trebuie să sublinieze rolul cadrului didactic ca garant al drepturilor copilului, prin aplicarea unor proceduri clare de identificare.

Evaluarea se realizează prin prisma funcției sale formative și orientative. Accentul se pune pe progresul individual și pe identificarea soluțiilor de sprijin adecvate. Sugestiile metodologice recomandă utilizarea portofoliilor, autoevaluării, jurnalelor reflexive, fișelor de observație sistematică, precum și diversificarea modurilor de exprimare prin care elevii pot demonstra competențele dobândite. Evaluarea devine astfel un proces dinamic, integrat în activitatea de învățare, care contribuie la îmbunătățirea continuă a strategiilor didactice.

Programa acestei discipline combină dimensiunea teoretică cu cea metodologică și aplicativă, având ca scop formarea unor competențe profesionale robuste, fundamentate pe empatie, reflexivitate și responsabilitate socială. Prin intermediul sugestiilor metodologice – diferențiere, cooperare, adaptări curriculare, evaluare formativă – disciplina susține o abordare modernă și eficientă a incluziunii, contribuind la consolidarea unei culturi educaționale bazate pe echitate, respect și participare deplină.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.
- Beckett, A. E., & Callus, A.-M. (Eds.). (2023). *The Routledge international handbook of children's rights and disability*. Routledge.
- Black-Hawkins, K. (2017). *Understanding inclusive pedagogy: Perspectives from research and practice*. Cambridge Journal of Education, 47(4), 471–473.
- Bocoș, M. D., & Chiș, V. (2018). *Educația incluzivă și diversitatea în școală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Carrillo-Sierra, S. M., Manrique-Julio, J. E., Cerón-Bedoya, J. D., Vásquez-Henao, L. C., Fornaris-Parejo, Z. E., Gómez-Charris, Y., & Rivera-Porras, D. (2025). *Inclusive education in higher education: A comparative analysis of faculty attitudes, knowledge, and practices in Colombian universities*. Societies, 15(11), 299.
- Cobb, C. (2021). *Leadership for inclusive schools: A framework for action*. Educational Management Administration & Leadership, 49(4), 549–565.
- Corman, S., & Mara, D. (Eds.). (2015). *Analysis on Romanian Teacher's Training Needs on ICT and EMPD*. Lambert Academic Publishing.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). *Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature*.
- European Commission. (2022). *Pathways to school success: Building inclusive and equitable education systems in Europe*.
- Florian, L., & Spratt, J. (2023). *The concept of inclusive pedagogy revisited: New insights and perspectives*. International Journal of Inclusive Education, 27(5), 507–525.
- Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială. Fundamente teoretice și perspective practice* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
- Gillett-Swan, J., & Thelander, N. (Eds.). (2021). *Children's rights from international educational perspectives: Wicked problems for children's education rights*. Springer.
- Hernández-Saca, D. I., Voulgarides, C. K., & Etscheidt, S. L. (2023). *A critical systematic literature review of global inclusive education using an affective, intersectional, discursive, emotive and material len*s. *Education Sciences,* 13(12), 1212.
- Jură, A.-M. & Sava, S. (2023). *Atitudinea directorilor de școli din România față de educația incluzivă*. Revista de Pedagogie, (2), 95–120.
- Kefallinou, A., Symeonidou, S., & Meijer, C. J. W. (2020). *Understanding the value of inclusive education and its implementation: A review of the literature*. Prospects, 49(3–4), 135–152.
- Leijen, Ä., Arcidiacono, F., & Baucal, A. (2021). *The dilemma of inclusive education: Inclusion for some or inclusion for all*. Frontiers in Psychology, 12, 633066.
- Mara, D., & Hunyadi, D. (Eds.). (2018). *Școala incluzivă în societatea actuală*. București: Editura Universitară.
- Mara, D. (2016). *Educația incluzivă în învățământul superior* (capitol) în volumul colectiv *Educație-evaluare-integrare* (coord. Crașovan, M.). Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Manea, A. D., & Păduraru, C. (2022). *Perspective actuale privind incluziunea elevilor cu CES în școala românească*. Revista Învățământului, 70(3), 45–60.

- Miles, S., & Singal, N. (2022). *The education of children with disabilities in low- and middle-income countries: Progress and challenges*. International Journal of Educational Development, 88, 102528.
- Qian, W., & Rong, Y. (2023). *A review study of inclusive education*. Lecture Notes in Education Psychology and Public Media, 16.
- Rončević, K., & Rieckmann, M. (2025). *Education for Sustainable Development and Inclusive Education with particular consideration of learners with special needs: A scoping literature review*. Frontiers in Education, 10, 1593060.
- National Council for Curriculum and Assessment (CNEE). (2021). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. București: Ministerul Educației.
- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education — All means all*. UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2022). *Transforming education: Inclusion for resilient and equitable learning systems*. UNESCO.
- UNICEF România. (2017). *Educație incluzivă de calitate (EIC). Constatări principale și recomandări*. UNICEF.
- Vrăsmaș, T., & Vrăsmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România – Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.
- Vrăsmaș, T. (2018). E*ducația persoanelor cu dizabilități. Viziuni, politici și curriculum*. Revista de Pedagogie, nr. 1/2018, pp. 25–45.
- Zamfir, E., & Stănescu, I. (2020). *Incluziunea educațională și socială în România: provocări și soluții*. București: Editura Pro Universitaria.
- World Bank. (2021). *Inclusive education: Policy review and recommendations for strengthening national frameworks*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Irina Botici	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. Luminița Dana Hurgoiu	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. dr. Carmen Iosifescu	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Buzău/Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret” Buzău, Buzău
Prof. dr. Valeria Peştean	Colegiul Naţional „Preparandia - Dimitrie Ţichindeal” Arad, Arad
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj, Alba
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Daniel Mara	Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu, Sibiu
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 43

Programa școlară
pentru disciplina

Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 43
Programa școlară pentru disciplina Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **„Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES** reprezintă o componentă a curriculumului de specialitate pentru clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea **Educație timpurie**. Disciplina este concepută pentru a răspunde nevoilor de formare ale elevilor care se pregătesc pentru profesii din domeniul educației timpurii, în care identificarea precoce a dificultăților de dezvoltare și aplicarea unor intervenții educaționale adecvate constituie elemente esențiale pentru sprijinirea dezvoltării armonioase a copilului. Disciplina are un buget de timp de **1 oră pe săptămână**, pe durata unui an școlar.

Studiul disciplinei urmărește familiarizarea elevilor cu particularitățile dezvoltării copiilor cu cerințe educaționale speciale și cu modalitățile de intervenție educațională timpurie adecvate nevoilor acestora. În acest context, disciplina contribuie la formarea unor competențe necesare observării și identificării precoce a dificultăților de dezvoltare, precum și proiectării și aplicării unor demersuri educaționale adaptate care să sprijine dezvoltarea globală a copilului. De asemenea, sunt valorificate principiile colaborării cu familia și cu specialiștii implicați în procesul de sprijin educațional, în vederea facilitării incluziunii și a participării active a copiilor cu CES în mediile educaționale timpurii.

Domeniul intervenției timpurii pentru copiii cu CES se fundamentează pe **paradigma educației incluzive**, care promovează principiul **„educație pentru toți”** și recunoaște dreptul fiecărui copil la participare deplină și egală la educație. În acest context, intervenția timpurie reprezintă un demers educațional complex, orientat spre prevenirea și diminuarea dificultăților de dezvoltare, facilitarea incluziunii școlare și sociale și valorificarea potențialului fiecărui copil.

Prezenta programă se aliniază cadrului legislativ și documentelor de politică educațională naționale și internaționale care susțin dreptul tuturor copiilor la educație și incluziune. La nivel național, se au în vedere **Ordinul nr. 3239/2021** privind Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național, **Ordinul nr. 3238/2021** pentru Metodologia dezvoltării curriculumului la decizia școlii, **OMECT nr. 1529/18.07.2007**, publicat în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 658 din 1 octombrie 2007*, privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național, **Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului precum, **OME nr. 4628/07.06.2024**, „Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului (0–7 ani)”, publicat pe site-ul oficial al Ministerului Educației, **Ordinul nr. 1985/1305/5805/2016** privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilităţi în grad de handicap, a orientării şcolare şi profesionale a copiilor cu cerinţe educaţionale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilităţi și/sau cerinţe educaţionale speciale și **Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023**, actualizată în 2026. La nivel internațional și european, programa valorifică principiile **Declarației Universale a Drepturilor Omului (1948)**, **Convenției ONU cu privire la drepturile copilului (1989)**, **Declarației de la Salamanca (1994)**, **Forumul Mondial al Educației de la Dakar (2000)**, **Cartei Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului (2010)**, precum și recomandările europene recente privind incluziunea și diversitatea în educație. Aceste documente constituie repere esențiale pentru dezvoltarea unor practici educaționale incluzive și pentru susținerea intervențiilor timpurii dedicate copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Disciplina valorifică experiența acumulată în domeniul educației timpurii și al educației incluzive, integrând concepte, principii și practici actuale din domeniul științelor educației, psihologiei dezvoltării și pedagogiei speciale. În același timp, conținuturile și activitățile de învățare sunt corelate cu cele ale celorlalte

discipline psihopedagogice studiate în cadrul profilului pedagogic, contribuind la formarea unei viziuni integrate asupra procesului educațional.

Prin studierea acestei discipline, elevii vor înțelege rolul intervenției timpurii în sprijinirea copiilor cu CES și vor dobândi abilități de bază pentru adaptarea activităților educative la diversitatea nevoilor copiilor. De asemenea, vor fi încurajate dezvoltarea unor atitudini de acceptare, empatie, responsabilitate socială și respect față de diversitate, precum și capacitatea de a crea contexte educaționale accesibile și stimulative pentru toți copiii.

Programa este concepută în acord cu **modelul curricular centrat pe competențe**, urmărind dezvoltarea unor capacități esențiale pentru viitorii profesioniști din domeniul educației timpurii: observarea și înțelegerea particularităților dezvoltării copilului, proiectarea unor activități educative adaptate, colaborarea cu familia și cu specialiștii, precum și promovarea incluziunii în mediul educațional. În cadrul disciplinei „Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES", **competența civică** dezvoltă respectul, echitatea și incluziunea, pregătind elevii să sprijine participarea activă a copiilor cu CES și să colaboreze cu familiile și specialiștii. Prin **competența de literație**, elevii își formează capacitatea de a analiza situații educaționale și sociale, de a exprima opinii argumentate și de a propune soluții adaptate nevoilor copiilor. **Competența personală, socială și a învăța să înveți** îi ajută să gestioneze relațiile interpersonale, să-și dezvolte reziliența și să planifice intervenții individualizate. Prin **competența digitală**, elevii utilizează responsabil tehnologia pentru accesibilizare, monitorizarea progresului și crearea de materiale adaptate copiilor cu CES. În același timp, **competența de sensibilizare și expresie culturală** îi încurajează să organizeze activități artistice și culturale care valorifică diversitatea și potențialul fiecărui copil, contribuind la dezvoltarea armonioasă și inclusivă a tuturor.

Programa este concepută pentru a sprijini dezvoltarea competențelor specifice intervențiilor timpurii la copiii cu cerințe educaționale speciale, printr-o combinație echilibrată între conținuturi teoretice și activități practice. Elevii sunt încurajați să analizeze situații reale din mediul educațional, să colaboreze, să reflecteze și să identifice soluții adecvate pentru sprijinirea incluziunii și dezvoltării armonioase a fiecărui copil.

Structura programei include: **Nota de prezentare**, **Competențe generale**, **Competențe specifice, Exemple de activități de învățare**, **Conținuturi**, **Sugestii metodologice**, în conformitate cu arhitectura programelor școlare actuale. Profesorii sunt invitați să adapteze demersurile didactice la nevoile elevilor, valorificând diversitatea situațiilor de învățare și promovând soluții pedagogice flexibile și creative. Echilibrul între diferitele abordări se construiește prin planificare personalizată și colaborare activă cu elevii, promovând creativitatea didactică, incluziunea și participarea deplină a tuturor copiilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG.1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.
CG 3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG 4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG 5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG 6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Definește conceptele specifice educației copiilor cu cerințe educaționale speciale, în acord cu valorile europene ale educației incluzive
- Elaborarea unui glosar ilustrat al conceptelor specifice educației copiilor cu CES, utilizând definiții accesibile și exemple concrete din practică; *- Corelarea termenilor (ex.: deficiență – dizabilitate – handicap) prin completarea unor organizatori grafici (scheme, tabele);* *- Compararea conceptelor de integrare și incluziune, pe baza unor situații educaționale concrete;* *- Interpretarea unor studii de caz simple privind copii cu CES, utilizând terminologia adecvată pentru descrierea situațiilor;* *- Asocierea conceptelor cu exemple relevante, prin selectarea unor situații reale sau ipotetice corespunzătoare fiecărui termen studiat;* *- Implicarea în jocuri de rol (educator – copil – profesor de sprijin) pentru înțelegerea conceptelor de program de intervenție personalizat și servicii de sprijin;* *- Susținerea importanței utilizării unei terminologii corecte și non-discriminatorii în educație, prin exerciții de argumentare;* *- Explorarea valorilor europene (egalitate de șanse, nediscriminare, acces la educație) prin raportare la conceptele studiate.*
CS 1.2. Analizează tipurile de nevoi speciale și formele de intervenție educațională, în relație cu participarea copilului la activitățile zilnice și cu factorii etiologici, sociali și culturali
- Elaborarea unui tabel comparativ în care elevii să distingă sprijinul educațional, recuperarea și terapia, evidențiind scopul, metodele și rolul fiecăreia; *- Analizarea unor studii de caz privind copii cu diferite tipuri de nevoi speciale, prin identificarea factorilor etiologici, sociali și culturali implicați;* *- Clasificarea tipurilor de nevoi speciale pe baza unor criterii date (ex. etiologice, sociale, culturale), utilizând organizatori grafici;* *- Interpretarea unor date statistice simple privind frecvența anumitor tipuri de nevoi speciale;* *- Simularea unor situații de viață cotidiană (masă, joc, activități de grup) pentru evidențierea rolului participării copilului în intervenția educațională;* *- Realizarea unei dezbateri despre importanța participării copilului cu CES la activitățile zilnice, în raport cu dezvoltarea sa globală;* *- Realizarea unui material vizual care să ilustreze legătura dintre intervenția timpurie și participarea activă a copilului;* *- Argumentarea rolului colaborării dintre specialiști (educator, profesor de sprijin, terapeut) în asigurarea unei intervenții eficiente.*

CG 2 -Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XII-a
C 2.1. Planificarea traseelor de învățare adaptate pe baza evaluării nevoilor individuale de sprijin, folosind reperele dezvoltării, pentru o intervenție timpurie eficientă
- Analizarea unor studii de caz privind dezvoltarea copilului (0-7 ani) prin compararea indicatorilor observați cu Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani;.

Clasa a XII-a
- *Identificarea semnalelor timpurii de risc în comunicare și motricitate în cadrul unor secvențe video, pentru a distinge între ritmul propriu de dezvoltare și posibilele CES;* - *Completarea unor grile de observație specifice pe domenii (autonomie, autoreglare, interacțiune), corelate cu instrumente de documentare simple pentru monitorizarea progresului;* - *Corelarea terminologiei de specialitate (deficiență, dizabilitate, barieră) cu situații educaționale concrete, pentru utilizarea unui limbaj profesional corect în documentele școlare;* - *Realizarea unor fișe de monitorizare a dezvoltării în timp, pentru evidențierea evoluției copilului și argumentarea necesității unor servicii de specialitate (logopedie, kinetoterapie, specialist în orientare si motricitate, psiholog clinician, pediatru, neuropsihiatru infantil etc.);* - *Interpretarea rezultatelor unui screening de limbaj și comunicare prin utilizarea unor grile de evaluare standardizate, pentru a fundamenta recomandările de intervenție logopedică timpurie;* - *Simularea transferului de informații relevante între educator și învățător prin completarea unor rapoarte de progres, pentru asigurarea continuității sprijinului la intrarea în școală;* - *Compararea etapelor dezvoltării ontogenetice (0–7 ani) prin realizarea unor scheme cronologice care evidențiază particularitățile fiecărei etape;* - *Analizarea particularităților vârstei antepreșcolare prin raportare la celelalte etape de dezvoltare, pe baza unor studii de caz sau secvențe video;* - *Analizarea unor situații educaționale pentru a diferenția între semnalele de risc și diagnosticul de specialitate, evidențiind limitele rolului educatorului;* - *Exerciții de argumentare privind necesitatea orientării către specialiști în cazul identificării unor posibile dificultăți de dezvoltare.*
CS. 2.2 Implementează strategii incluzive adaptând mediul de învățare, prin colaborare echipa multidisciplinară și familia, pentru a susține autonomia, participarea copilului în activități și tranziții.
- *Adaptarea contextelor de joc prin utilizarea unor jucării senzoriale sau materiale cu contrast vizual ridicat, pentru a facilita participarea copiilor cu nevoi speciale la activitățile de grup;* - *Utilizarea resurselor digitale și a suporturilor vizuale (orare cu pictograme, tablete cu aplicații de comunicare augmentativă) în vederea stimulării interacțiunii și a autonomiei personale;* - *Simularea unor întâlniri de echipă multidisciplinară (educator, logoped, profesor de sprijin, consilier școlar, psiholog clinician) pentru discutarea responsabilităților fiecărui membru în implementarea Planului de servicii personalizat;* - *Analizarea unor strategii de comunicare cu familia (jurnalul de legătură, portofoliul de progrese) pentru corelarea metodelor de sprijin între mediul de acasă și cel școlar;* - *Exersarea unor tehnici de sprijin în momentele de tranziție (semnale sonore, numărătoare inversă vizuală) pentru reducerea anxietății copilului la trecerea de la o activitate la alta;* - *Identificarea barierelor de mediu dintr-o sală de grupă ipotetică și propunerea unor soluții de accesibilizare (eliminarea obstacolelor fizice, optimizarea luminii) pentru copiii cu mobilitate redusă sau deficiențe senzoriale.* - *Configurarea unui sistem de comunicare prin schimb de imagini sau prin obiecte-simbol, utilizând resurse concrete pentru a susține exprimarea dorințelor și nevoilor copiilor non-verbali în activitățile de grup;* - *Selectarea resurselor educaționale concrete și digitale (jocuri senzoriale, software-uri pentru comunicare augmentativă) în funcție de specificul deficienței, pentru a asigura accesibilitatea conținuturilor învățării;* - *Proiectarea unei activități de consiliere a părinților sub formă de atelier practic, pentru demonstrarea tehnicilor de stimulare a autonomiei care pot fi continuate în mediul familial;* - *Analizarea etapelor de tranziție (familie–creșă–grădiniță–școală) prin studii de caz, evidențiind nevoile de sprijin ale copilului;* - *Proiectarea unor activități de pregătire a copilului pentru intrarea în școală, adaptate nivelului de dezvoltare;* - *Exersarea unor strategii de asigurare a predictibilității și siguranței emoționale în perioadele de tranziție (rutine vizuale, povești sociale, vizite pregătitoare).*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizarea activităților educaționale destinate copiilor cu cerințe educaționale speciale, din perspectiva principiilor educației incluzive și a adecvării la nevoile acestora
- Analizarea unor exemple de instrumente simple de observație (fișe, liste de verificare), în vederea identificării relevanței lor pentru monitorizarea copiilor cu CES; *- Interpretarea unor seturi de date obținute prin observație educațională, pentru urmărirea evoluției copilului în timp;* *- Compararea diferitelor tipuri de liste de verificare și criterii de screening utilizate înainte de intrarea în școală, din perspectiva adecvării la diverse nevoi speciale;* *- Examinarea rolului jocului ca principal context al intervenției timpurii, prin analiza unor situații educaționale concrete;* *- Analizarea unor secvențe de activități bazate pe joc, pentru identificarea strategiilor de stimulare a comunicării, interacțiunii și autonomiei;* *- Evaluarea gradului de individualizare a parcursului educațional în exemple de planuri sau situații educaționale pentru copii cu CES;* *- Analizarea structurii și funcțiilor Planului de servicii personalizat, prin raportare la nevoile copilului;* *- Compararea unor strategii incluzive de educație, evidențiind rolul facilitatorilor în promovarea incluziunii;* *- Interpretarea unor studii de caz privind intervenția timpurie, prin corelarea nevoilor copilului cu tipul de intervenție propus;* *- Proiectarea unor secvențe educaționale bazate pe joc, adaptate diferitelor tipuri de nevoi speciale;* *- Identificarea rolului instrumentelor de evaluare în fundamentarea intervenției educaționale personalizate;* *- Elaborarea unor liste de verificare și criterii simple de screening pentru evaluarea pregătirii copilului înainte de intrarea în școală.*
CS 3.2. Argumentarea selecției instrumentelor de evaluare și a strategiilor de intervenție pedagogică utilizate în educația copiilor cu CES
- Analizarea alegerii instrumentelor de evaluare calitativă (jurnalul reflexiv, portofoliul, fișa de observație anecdotică) în detrimentul testelor standardizate, pentru a evidenția progresul mic, dar semnificativ, al copilului cu CES; *- Construirea unei grile de monitorizare a progresului individual pe domenii de dezvoltare (motric, cognitiv, socio-emoțional), adaptată obiectivelor specifice din Planul de servicii individualizat (PSI);* *- Justificarea selecției unei metode de intervenție specifice (ex. terapia prin joc sau terapia ocupațională integrată) în cadrul unei simulări, bazată pe analiza profilului senzorial al copilului;* *- Interpretarea datelor colectate prin observație sistematică, în vederea ajustării planului de intervenție pedagogică și a stabilirii noilor priorități de învățare;* *- Elaborarea unui raport de progres narativ, destinat părinților și echipei multidisciplinare, care să evidențieze atuurile copilului și pașii următori în procesul de incluziune.* *- Simularea unei întâlniri de evaluare în echipă (educator, psiholog, părinte), în care elevul motivează deciziile pedagogice luate pentru a sprijini parcursul educațional al unui copil cu dificultăți de adaptare* *- Identificarea tipurilor de terapii specifice (logopedie, demutizare, orientare și mobilitate etc.) în funcție de nevoile copilului, pe baza unor studii de caz;* *- Analizarea rolului diferitelor terapii în sprijinirea dezvoltării limbajului, comunicării și autonomiei copilului cu CES.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1. Selectează, creează, adaptează și utilizează resursele educaționale variate
- Exerciţii de identificare a resurselor utilizate în cadrul unei activităţi şi de propunere de adaptări sau de îmbunătăţiri a acestora; *- Crearea de resurse digitale simple (prezentări interactive, jocuri educaționale simple, fișe de lucru) prin integrarea tehnologiei în intervenția timpurie;* *- Compararea resurselor educaționale (exemplu: compararea unor seturi de fișe de lucru sau a unor povești terapeutice) finalizată cu elaborarea de argumente referitoare la utilitatea şi eficienţa lor;* *- Adaptarea unei activități educaționale standard pentru nevoi diferite ale educabililor;* *- Realizarea unui portofoliu care conține resurse create, adaptări realizate, explicații și justificări;* *- Identificarea și clasificarea unor exemple concrete de resurse educaționale accesibile (materiale tactile, jocuri senzoriale, aplicații digitale), în funcție de tipul de nevoi speciale.*
CS 4.2. Adaptează activitățile educaționale la niveluri diferite de autonomie prin acţiunea responsabilă asupra resurselor educaționale esențiale pentru desfășurarea învățării şi reglarea procesului de dezvoltare a educabilului
- Exerciţii de identificare a nivelului de autonomie al copiilor şi a modului de adaptare realizat prin observarea directă sau vizionarea unei activităţi; *- Exerciţii de comparare a intervențiilor educaționale (nediferențiată, adaptată) prin raportare la criteriul eficienţei;* *- Exersarea diferențierii activităţilor şi resurselor educaționale prin analiza profilurilor de copii cu niveluri diferite de autonomie (ridicat, mediu, scăzut);* *- Exerciţii de adaptare a unei activităţi educaționale diferitelor categorii de copii (independent, cu sprijin parțial, dependent) prin modificarea cerinței, materialului, suportului;* *- Exerciții de simulare a interacţiunii educatorului cu copii cu niveluri diferite de autonomie pentru care adaptează instrucțiunile, resursele, ritmul activității;* *- Crearea unor „cărți senzoriale" sau panouri de explorare;* *-Exerciții de amenajare a unor spații specifice jocurilor didactice, folosind principiile intervenției timpurii;* *-Exerciții de transformare a unei resurse educaționale standard într-una incluzivă pentru un copil cu CES, prin adăugarea unor elemente de tip Universal Design for Learning (UDL).*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Utilizarea unor instrumente variate de comunicare periodică cu părinții copiilor cu nevoi speciale
- Exersarea selectării instrumentelor de comunicare prin raportarea la profilul socio-educațional al familiilor; *- Exerciții de adaptare a conținutului mesajului educațional transmis părinților (raport de progres, notă informativă, recomandări terapeutice) prin modificarea terminologiei în funcție de nivelul de înțelegere și implicare al familiei.* *- Simularea unor întâlniri individuale cu părinții. în care educatorul prezintă dovezi ale progresului (portofolii, înregistrări, fișe de lucru) pentru a negocia și stabili de comun acord pașii următori în intervenția educațională la domiciliu;* *- Exerciții de redactare a unor strategii de intervenție comună (școală-familie) în situații de impas în procesul de dezvoltare a personalității copilului;* *- Proiectarea unor materiale informative sau ateliere pentru părinți privind intervenția timpurie și sprijinirea copilului acasă;*
CS 5.2. Gestionarea constructivă a conflictelor și a situațiilor de criză
- Exersarea tehnicilor de ascultare activă și reformulare pozitivă prin analiza unor scenarii de conflict între părinți sau între elevi, cu grade diferite de intensitate emoțională (tensiune ușoară, opoziție verbală, criză de furie);

Clasa a XII-a
- Exerciții de adaptare a mesajelor de atenuare a tensiunilor în funcție de profilul temperamental al interlocutorului, prin modificarea tonului, a posturii și a cuvintelor-cheie utilizate în mediere; *- Simularea unor ședințe de tip „masă rotundă" pentru rezolvarea problemelor, în care educatorul ghidează părțile implicate (părinți, cadre didactice, specialiști) spre identificarea unor soluții comune;* *- Activități de proiectare a unui plan de intervenție pentru situații de bullying sau excludere, folosind resurse educaționale specifice fiecărui rol;* *- Exerciții de analiză critică a propriilor reacții emoționale în situații de presiune (de exemplu, acuzații nefondate din partea părinților) și restructurare cognitivă pentru menținerea obiectivității.*
CS 5.3. Elaborarea de acorduri de parteneriat cu diferite instituții pentru optimizarea relației școală-familie-comunitate
- Identificarea instituțiilor locale care pot sprijini copiii cu CES și argumentarea rolului fiecăreia în optimizarea dezvoltării copilului; *- Exercițiu practic de completare a unui formular tip de parteneriat, în care elevii trebuie să definească clar: obiectivul colaborării, responsabilitățile părților și activitățile comune pentru sprijinirea familiei;* *- Elaborarea unui plan de acțiune care implică parteneri din comunitate pentru a oferi părinților informații despre serviciile de intervenție timpurie disponibile;* *- Joc de rol în care elevii (reprezentând grădinița) negociază condițiile de desfășurare a unor ateliere de terapie prin artă pentru copiii cu nevoi speciale, cu un alt grup (reprezentând un ONG de profil);* *- Elaborarea unei proceduri care reglementeaza circuitul comunicării între școală-familie-parteneri, pentru a oferi un ajutor unitar și rapid fiecărui elev.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-
CS 6.1. Evidențierea dimensiunilor etice în profilul profesional (exemple: confidențialitate, onestitate, valori culturale, decizii validate științific etc.)
- Identificarea conflictelor de valori între codul etic și practicile culturale ale familiei (exemplu: copilul nu participă la anumite activități din motive religioase); *- Formularea unor soluții dezirabile, astfel încât să nu fie afectată familia și să fie respectat dreptul copilului de a participa la activitățile educaționale;* *- Proiectarea activităților astfel încât resursele să fie distribuite eficient, după nevoi și interese, din perspectiva deontologiei profesionale (exemplu: cât timp acord unui copil cu nevoi speciale într-o activitate);* *- Simularea dialogurilor/acțiunii de mediere în beneficiul familiilor/aparținătorilor copiilor cu nevoi speciale și a familiilor care sunt reticente față de integrarea copiilor cu nevoi speciale/din medii defavorizate în grupele/clasele de elevi din școlile de masă;* *- Construirea unui sistem de argumente care să fundamenteze necesitatea integrării copilului în învățământ de masă, în ciuda barierelor sistemice.*
CS 6.2. Reflecție asupra parcursului individual de dezvoltare profesională, precum și asupra necesității cooperării interinstituționale, în echipe multidisciplinare
-Exerciții de reflecție asupra propriilor prejudecăți și stereotipuri, în vederea conștientizării acestora; *-Elaborarea unui cod etic personal de conduită incluzivă, care să conțină principii etice proprii;* *-Construirea unei grile de autoevaluare a parcursului profesional, în care să se evidențieze etapele de învățare, de dezvoltare sau stagnare profesională, de criză sau de schimbare;* *-Exercițiu de reflecție asupra impactului educatorului dincolo de sala de grupă (exemplu: cum a reușit educatorul să schimbe percepția celorlalți părinți asupra unui copil marginalizat);* *-Elaborarea unui ghid care să orienteze rolul și atribuțiile specifice ale educatorului în echipele multidisciplinare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Intervenția timpurie în educația copilului mic	● Importanța intervenției timpurii în primii ani de viață; ●Problematica terminologiei în literatura de specialitate: nevoi speciale, cerinţe educaţionale speciale (CES), deficienţă, dizabilitate, tulburare, integrare, incluziune, educaţie specială, scoală specială, educaţie incluzivă, şcoală incluzivă, program de servicii personalizate, program de intervenţie personalizat, profesor itinerant şi de sprijin ● Diferența dintre sprijin educațional, recuperare și terapie; ● Tipuri de nevoi speciale, în funcţie de factorii etiologici, sociali şi culturali. Frecvenţa anumitor tipuri de nevoi speciale ● Participarea copilului la activitățile zilnice, parte a intervenției educaționale.
2. Dezvoltarea copilului mic și reperele dezvoltării	● Repere de dezvoltare fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (conform OME nr. 4628/07.06.2024) ● Etapele dezvoltării ontogenetice şi caracterizarea lor în plan psihosomatic ● Particularitățile vârstei antepreșcolare în relație cu celelalte etape ale dezvoltării
3. Observarea dezvoltării și identificarea timpurie a nevoilor de sprijin	● Observarea copilului în toate activitățile desfășurate în timpul programului școlar și extrașcolar ● Semnale timpurii de risc în comunicare, limbaj, motricitate, autonomie, interacțiune și autoreglare ● Limitele rolului educatorului în raport cu diagnosticul. Diferența dintre risc și diagnostic
4.Documentarea observației și monitorizarea dezvoltării	● Documentarea observației prin instrumente simple și relevante ● Urmărirea evoluției copilului în timp ● Liste de verificare și criterii pentru screening înainte de intrarea în școală
5. Aplicarea principiilor educației incluzive în contexte educaționale timpurii (conform OME nr. 4628/07.06.2024, „Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului (0–7 ani)”, publicat pe site-ul oficial al Ministerului Educației	● Jocul ca principal context al intervenției educaționale timpurii; ● Stimularea comunicării şi a interacțiunii, în vederea sprijinirii autoreglării și autonomiei ● Individualizarea parcursului educațional pentru diferite tipuri de nevoi speciale ● Facilitatori în promovarea educaţiei incluzive: specificul strategiilor incluzive de educaţie; ● Aplicarea și monitorizarea planului de intervenție personalizat; ● Terapii specifice de compensare şi învăţare a limbajului: terapia tulburărilor de limbaj, demutizarea, audiologia educaţională şi tehnologică, educaţia vizual-perceptivă, orientarea spaţială şi mobilitatea

Domenii de conținut	Conținuturi
6. Adaptarea mediului și resurselor educaționale	● Organizarea spațiului educațional pentru asigurarea accesibilității, predictibilității, siguranței, în concordanță cu nevoile copilului ● Accesibilizarea activităților pentru niveluri diferite de autonomie și participare; ● Identificarea barierelor și a factorilor care sprijină participarea în mediul educațional a copiilor care necesită adaptări educaționale speciale ● Adaptarea și utilizarea resurselor educaționale pentru copiii cu CES în contexte concrete de învățare ● Exemple de resurse accesibile pentru copiii cu nevoi speciale
7. Familia și colaborarea în intervenția timpurie	● Familia ca partener în procesul educațional ● Colaborarea operațională cu familia în implementarea intervenției. Strategii de colaborare ● Colaborarea în echipa multidisciplinară cu profesorul de sprijin, consilierul școlar, logopedul, și serviciile de specialitate.
8. Tranziții și continuarea sprijinului pentru copiii cu nevoi speciale	● Trecerea de la familie, la creșă sau grădiniță; ● Transferul informațiilor relevante pentru continuitatea sprijinului; ● Pregătirea intrării în școală; ● Asigurarea predictibilității și a siguranței emoționale în perioadele de schimbare.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina *Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES* este construită pe baza modelului proiectării curriculare centrate pe competențe, în care relațiile dintre competențele generale, competențele specifice și unitățile de conținut sunt concepute ca fiind interactive, dinamice și funcționale. La nivelul unui an școlar, fiecare competență generală este dezvoltată prin intermediul mai multor competențe specifice, iar unitățile de conținut reprezintă mijloace prin care acestea sunt formate și consolidate.

Disciplina *Intervenții timpurii pentru educația copiilor cu CES* are un caracter preponderent aplicativ, fiind centrată pe domeniul **cerințelor educaționale speciale** (CES) și complementară disciplinei *Drepturile copilului. Educație incluzivă*. În timp ce aceasta din urmă asigură **fundamentarea teoretică**, legislativă și axiologică a educației incluzive (concepte, principii, paradigme, politici și tipuri de planuri personalizate), disciplina de față valorifică aceste repere **în plan practi**c, prin formarea competențelor de observare, identificare timpurie a dificultăților de dezvoltare, proiectare și implementare a intervențiilor educaționale, adaptare a mediului și a resurselor, precum și colaborare operațională cu familia și specialiștii. Demersul didactic va pune accent pe învățarea prin acțiune (studii de caz, simulări, aplicații practice, analiză de situații reale), evitând reluarea conținuturilor teoretice deja abordate în cadrul celeilalte discipline și urmărind dezvoltarea capacității elevilor de a interveni eficient în contexte educaționale timpurii pentru copiii cu CES.

Demersul curricular al disciplinei se fundamentează pe paradigma educației incluzive și pe principiile intervenției timpurii, care pun accent pe identificarea precoce a nevoilor de sprijin și pe valorificarea potențialului fiecărui copil. În acest context, accentul se deplasează de la adaptarea copilului la cerințele sistemului educațional către **adaptarea mediului educațional la particularitățile și ritmul de dezvoltare al copilului**. Intervenția timpurie este abordată ca un proces complex, care integrează dimensiuni educaționale, sociale și emoționale și care presupune cooperarea între diferiți specialiști și familie.

Aplicarea creativă a programei solicită din partea profesorului o abordare deschisă și flexibilă, care să permită selectarea și adaptarea strategiilor didactice în funcție de specificul contextului educațional și de particularitățile elevilor. Profesorul este încurajat să actualizeze permanent informațiile din domeniu, să reflecteze critic asupra propriei activități și să valorifice experiențele de învățare dobândite în cadrul practicii pedagogice. De asemenea, se

recomandă realizarea de **corelații interdisciplinare** cu celelalte discipline psihologice și pedagogice studiate în cadrul profilului pedagogic.

În distribuirea timpului alocat unităților de conținut, profesorul poate acorda **un număr mai mare de ore** temelor referitoare la *intervențiile educaționale timpurii*, la *adaptarea mediului educațional și a resurselor didactice*, precum și la *colaborarea cu familia și echipa multidisciplinară***,** având în vedere caracterul lor aplicativ și relevanța directă pentru activitatea practică a viitorului educator.

În procesul de predare-învățare se recomandă utilizarea unor **strategii didactice** care să favorizeze participarea activă a elevilor și dezvoltarea competențelor profesionale necesare lucrului cu copiii mici. Astfel, metodele active și interactive, precum studiul de caz, problematizarea, jocul de rol, dezbaterea, proiectul sau analiza de situații concrete contribuie la înțelegerea complexității intervenției timpurii și la formarea unei atitudini reflexive și empatice. Activitățile de învățare pot include exerciții de clarificare a terminologiei specifice domeniului, analiza unor situații educaționale reale sau simulate, identificarea factorilor de risc și a facilitatorilor incluziunii, precum și proiectarea unor intervenții educaționale adaptate.De asemenea, se recomandă valorificarea strategiilor de învățare prin cooperare, care contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și la consolidarea unei perspective incluzive asupra educației.

Un rol important în cadrul disciplinei îl are **dezvoltarea capacității de observare și analiză a dezvoltării copilului mic**. Elevii vor fi ghidați să utilizeze instrumente simple de observare și documentare a evoluției copilului, să identifice semnale timpurii de risc în dezvoltare și să înțeleagă limitele rolului educatorului în raport cu procesul de diagnostic. Se va pune accent pe diferența dintre *identificarea unor indicatori de risc și stabilirea unui diagnostic de specialitate,* precum și pe *responsabilitatea educatorului* în monitorizarea dezvoltării copilului și în orientarea către servicii de sprijin.

În concordanță cu principiile intervenției timpurii, programa promovează abordarea globală și individualizată a copilului, care presupune luarea în considerare a dimensiunilor cognitive, emoționale, sociale și motorii ale dezvoltării. În acest sens, **jocul** este valorificat ca principal context al intervenției educaționale, iar activitățile propuse vizează stimularea comunicării, dezvoltarea autonomiei, consolidarea autoreglării și facilitarea participării copilului la activitățile zilnice.

În proiectarea demersului didactic, profesorul va încuraja utilizarea unor **strategii de individualizare și diferențiere a învățării**, care să permită adaptarea activităților educaționale la niveluri diferite de dezvoltare și participare. Acestea pot include *adaptări de acces, adaptări de conținut, adaptări de timp sau adaptări comportamentale,* precum și utilizarea unor resurse vizuale, concrete și digitale care să faciliteze înțelegerea și participarea activă a copiilor cu nevoi speciale.

Programa subliniază, de asemenea, importanța **colaborării interdisciplinare și a parteneriatului cu familia** în procesul de intervenție timpurie. Activitatea educatorului se desfășoară în colaborare cu specialiști precum profesorul itinerant și de sprijin, consilierul școlar, logopedul sau alți profesioniști din domeniul educației și al serviciilor sociale. În acest context, comunicarea eficientă și construirea unei relații de încredere cu familia devin elemente esențiale pentru elaborarea și implementarea unor planuri coerente de sprijin. Pentru formarea competențelor specifice acestui domeniu, se pot utiliza activități de tip aplicativ și colaborativ, precum: elaborarea unui *mini-proiect de intervenție timpurie*, pe baza unui studiu de caz; simularea unei *ședințe de echipă multidisciplinară*, cu stabilirea rolurilor și a responsabilităților fiecărui specialist; realizarea unui *portofoliu tematic* care să includă modele de instrumente de comunicare cu familia (fișe de informare, planuri de întâlnire, ghiduri de sprijin); proiectarea unor *strategii de colaborare școală–familie* adaptate diferitelor situații educaționale; organizarea unor *dezbateri sau mese rotunde* cu invitați din domeniul educației incluzive; precum și analiza unor exemple de bune practici privind parteneriatul cu familia în contextul intervenției timpurii. De asemenea, pot fi valorificate activități reflexive, precum redactarea unui *jurnal de învățare* pe tema colaborării interdisciplinare sau realizarea unor *materiale informativ*e destinate părinților, prin care elevii să exerseze comunicarea clară, empatică și profesională.

Evaluarea reprezintă o componentă fundamentală a procesului de învățare și are un rol predominant formativ. Demersul educațional centrat pe competențe presupune utilizarea unor modalități variate de evaluare continuă, care să evidențieze progresul individual al elevilor și să sprijine dezvoltarea competențelor profesionale. Alături de metodele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare precum portofoliul, jurnalul

reflexiv, autoevaluarea, evaluarea în perechi sau observarea sistematică a activității elevilor. De asemenea, evaluarea poate valorifica experiențele de învățare dobândite în contexte nonformale și informale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.
- Black-Hawkins, K. (2017). *Understanding inclusive pedagogy: Perspectives from research and practice*. Cambridge Journal of Education, 47(4), 471–473.
- Bocoș, M. D., & Chiș, V. (2018). *Educația incluzivă și diversitatea în școală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Buica, C.(2002). *Principiul normalizării. Formarea atitudinilor pozitive ale personalului didactic privind integrarea copiilor în dificultate.* În Integrarea şcolară a copilului în dificultate / cu nevoi speciale: ghid pentru directorul de şcoală. Bucureşti: CRIPS / RENINCO / FSLI.
- Buică-Belciu, C. (2024). *Fundamentele psihopedagogiei speciale* [Note de curs]. Universitatea din București.
- Chiracu, A. și Piticari, P. (2025). *Designul universal pentru învățare: Ghid practic pentru o educație incluzivă autentică*. Editura Universitară.
- Corman, S., & Mara, D. (Eds.). (2015). *Analysis on Romanian Teacher's Training Needs on ICT and EMPD*. Lambert Academic Publishing.
- Division for Early Childhood. (2014). *DEC recommended practices in early intervention/early childhood special education.* Council for Exceptional Children.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). *Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature*.
- European Commission. (2022). *Pathways to school success: Building inclusive and equitable education systems in Europe*.
- Florian, L., & Spratt, J. (2023). *The concept of inclusive pedagogy revisited: New insights and perspectives*. International Journal of Inclusive Education, 27(5), 507–525.
- Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială. Fundamente teoretice și perspective practice* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
- Göransson, K., Göransson, A., & Nilholm, C. (2022). *What is inclusive education? A systematic review of definitions and frameworks*. European Journal of Special Needs Education, 37(3), 403–422.
- Jură, A.-M., & Sava, S. (2023). *Atitudinea directorilor de școli din România față de educația incluzivă*. Revista de Pedagogie, (2), 95–120.
- Kefallinou, A., Symeonidou, S., & Meijer, C. J. W. (2020). *Understanding the value of inclusive education and its implementation: A review of the literature*. Prospects, 49(3–4), 135–152.
- Leijen, Ä., Arcidiacono, F., & Baucal, A. (2021). *The dilemma of inclusive education: Inclusion for some or inclusion for all*. Frontiers in Psychology, 12, 633066.
- Mara, D., & Hunyadi, D. (Eds.). (2018). *Școala incluzivă în societatea actuală*. București: Editura Universitară.
- Mara. D. (2004). *Strategii didactice în educația incluzivă*. București: Editura Didactică și Pedagogică RA.
- Mara, D. (2016). *Educația incluzivă în învățământul superior* (capitol) în volumul colectiv *Educație-evaluare-integrare* (coord. Crașovan, M.). Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Manea, A. D., & Păduraru, C. (2022). *Perspective actuale privind incluziunea elevilor cu CES în școala românească*. Revista Învățământului, 70(3), 45–60.
- Miles, S., & Singal, N. (2022). *The education of children with disabilities in low- and middle-income countries: Progress and challenges*. International Journal of Educational Development, 88, 102528.
- National Council for Curriculum and Assessment (CNEE). (2021). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. București: Ministerul Educației.

- Popovici, D. V. (1999). *Elemente de psihopedagogia integrării.* Bucureşti: Editura Pro Humanitate.
- Rončević, K., & Rieckmann, M. (2025). *Education for Sustainable Development and Inclusive Education with particular consideration of learners with special needs: A scoping literature review*. Frontiers in Education, 10, 1593060.
- Roșan, A. (coord.). (2015). *Psihopedagogie specială: Modele de evaluare și intervenție*. Polirom.
- UNESCO. (2022). *Transforming education: Inclusion for resilient and equitable learning systems*. UNESCO.
- UNICEF România. (2017). *Educație incluzivă de calitate (EIC). Constatări principale și recomandări*. UNICEF.
- UNICEF România. (2024). *Set de instrumente pentru educația incluzivă dedicat profesorilor din România*. UNICEF România.
- Verza, E., & Verza, F. E. (coord.). (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*. Editura Universității din București.
- Vrăşmaş, E. (2004). *Introducere în educaţia cerinţelor speciale.* Bucureşti: Editura Credis.
- Vrăsmaș, T., & Vrăsmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România – Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.
- Vrăsmaș, T. (2018). *Educația persoanelor cu dizabilități. Viziuni, politici și curriculum*. Revista de Pedagogie, nr. 1/2018, pp. 25–45.
- Vrăşmaş, T. (2001). *Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe speciale.* Bucureşti: Editura Aramis.
- Zamfir, E., & Stănescu, I. (2020). *Incluziunea educațională și socială în România: provocări și soluții*. București: Editura Pro Universitaria.
- World Bank. (2021). *Inclusive education: Policy review and recommendations for strengthening national frameworks*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Irina Botici	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. Luminița Dana Hurgoiu	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. dr. Carmen Iosifescu	C.J.R.A.E. Buzău/Colegiul Naţional Pedagogic „Spiru Haret” Buzău, Buzău
Prof. dr. Valeria Peştean	Colegiul Naţional „Preparandia - Dimitrie Ţichindeal” Arad, Arad
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj, Alba
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Daniel Mara	Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu, Sibiu
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 44

Programa școlară
pentru disciplina

Educație incluzivă

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările mediere școlară și pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 44
Programa școlară pentru disciplina Educație incluzivă, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **„Educație incluzivă”** reprezintă o componentă esențială a curriculumului pentru profilul pedagogic, fiind inclusă în **curriculum de specialitate** la nivelul clasei a X-a, în cadrul specializărilor **Mediere școlară**, respectiv **Pedagogie generală**. Disciplina este concepută pentru a răspunde nevoilor specifice de formare ale elevilor care se pregătesc pentru profesii din domeniul educației, unde principiile și practicile incluziunii reprezintă o competență fundamentală.

În anul 2022, în cadrul proiectului „Profesionalizarea carierei didactice – PROF”, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014–2020 și derulat sub coordonarea Ministerului Educației, a fost elaborată programa disciplinei opționale „Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice”. Programa a fost aprobată prin ordinul ministrului nr. 4800 din 26 august 2022 pentru toate unitățile de învățământ liceal din țară și a fost pilotată pe întreaga durată a perioadei de implementare. În urma evaluării rezultatelor pilotării, precum și odată cu procesul de actualizare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, s-a decis integrarea disciplinei „Educație incluzivă” în oferta curriculară a liceelor cu profil pedagogic, în cadrul curriculumului de specialitate. Introducerea acestei discipline în trunchiul comun asigură formarea timpurie a unor competențe profesionale care permit viitorilor pedagogi să proiecteze și să susțină în mod eficient procese educaționale adaptate tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor individuale.

Prezenta programă propune o abordare extinsă a incluziunii, în acord cu principiul **„educație pentru toți”**. Incluziunea este abordată ca un demers care valorifică diversitatea umană – ritmuri de învățare, stiluri cognitive, contexte socio-economice, apartenență culturală sau lingvistică, gen și vulnerabilități diverse, minorități – pentru a asigura participarea deplină la viața școlară. Disciplina urmărește formarea competențelor necesare proiectării și susținerii unui climat educațional echitabil și accesibil tuturor elevilor. Așadar, programa nu se adresează exclusiv problematicii copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), ci tuturor categoriilor de elevi (elevi cu CES, cu dificultăți de învățare, cu abilități înalte, proveniți din medii dezavantajate, aparținând minorităților).

Disciplina oferă o **viziune integrată asupra incluziunii**, axată pe:

- înțelegerea conceptelor de diversitate, echitate și participare;
- cunoașterea mecanismelor care pot facilita sau împiedica accesul egal la educație;
- dezvoltarea abilităților de a adapta procesul educativ la caracteristicile tuturor elevilor;
- formarea unor atitudini de acceptare, empatie și responsabilitate socială;
- cooperarea în vederea susținerii unui climat școlar pozitiv, sigur și incluziv.

La profilul pedagogic, aceste competențe constituie fundamentul unei viitoare practici profesionale eficiente și etice. Întrucât elevii se pregătesc pentru roluri educative și sociale, disciplina îi familiarizează cu situații reale, cu provocările incluziunii în școli și cu soluțiile posibile, pregătindu-i pentru o activitate responsabilă în sprijinul tuturor copiilor.

Programa se aliniază **documentelor curriculare** în vigoare, după cum urmează:

Documente naționale:

❖ ORDIN nr. 3239 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național;

❖ ORDIN nr. 3238 din 5 februarie 2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii;

❖ OMECT nr. 1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național;

❖ LEGEA Nr. 272 din 21 iunie 2004 *** Republicată, privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

❖ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, actualizată în 2026;

❖ Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului (ultima formă aprobată prin HG, cu aplicabilitate în perioada 2023–2027).

❖ Strategia Națională pentru Susținerea Părinților 2024 – 2030

Documente europene și internaționale:

- ❖ Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948);
- ❖ Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989);
- ❖ Cartea albă privind dialogul intercultural, Trăind împreună egali în demnitate, adoptată de Consiliul Europei (Strasbourg, 2008);
- ❖ Educație pentru democrație (Education for democracy), Rezoluția Națiunilor Unite A/67/L.25 (2012);
- ❖ Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010);
- ❖ Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015);
- ❖ Recomandarea Consiliului European din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării;
- ❖ Forumul Mondial al Educației de la Dakar (2000).

Programa disciplinei „*Educație incluzivă*" valorifică modelul de proiectare curriculară **centrat pe competențe,** orientând procesul de învățare spre formarea capacităților necesare viitorilor profesioniști din domeniul educației. **Competența civică** este prioritar vizată, dezvoltând comportamente și atitudini care exprimă respectul, echitatea, acceptarea și valorizarea diferențelor dintre oameni, empatia și responsabilitatea în contextul școlar și comunitar, precum și capacitatea de a sprijini incluziunea și nediscriminarea persoanelor și grupurilor vulnerabile. **Competența de literație** este dezvoltată prin implicarea elevilor în exprimarea argumentată a opiniilor și ideilor referitoare la situații școlare și sociale, cu accent pe incluziune și raportarea critică la fenomene sociale și educaționale. **Competența personală, socială și a învăța să înveți** este cultivată prin reflecție asupra propriei dezvoltări, autocunoaștere, gestionarea relațiilor interpersonale și adaptarea la situații diverse, precum și prin dezvoltarea rezilienței și a capacității de învățare autonomă. De asemenea, prin utilizarea responsabilă a resurselor și instrumentelor digitale pentru accesibilizare, participare și crearea de conținuturi care sprijină incluziunea în medii școlare și sociale programa are în vedere dezvoltarea **competenței digitale. Competența de sensibilizare și expresie culturală** este vizată prin organizarea și participarea la activități artistice și culturale care promovează respectul și aprecierea diversității culturale, etnice, lingvistice și sociale, dezvoltând sensibilitatea elevilor față de diferențele dintre oameni.

Programa este astfel structurată încât să sprijine dezvoltarea competențelor printr-o **îmbinare între conținuturi teoretice și activități aplicative**. Elevii sunt încurajați să investigheze situații autentice din mediul școlar, să colaboreze, să reflecteze și să găsească soluții adecvate pentru sprijinirea incluziunii.

Structura programei include: **Nota de prezentare**, **Competențe generale**, **Competențe specifice, Exemple de activități de învățare**, **Conținuturi**, **Sugestii metodologice**, în conformitate cu arhitectura programelor școlare actuale. Profesorii sunt invitați să adapteze demersurile didactice la nevoile elevilor, valorificând diversitatea situațiilor de învățare și promovând soluții pedagogice flexibile și creative.

Lectura atentă și aprofundată a programei de *Educație incluzivă,* împreună cu înțelegerea logicii și obiectivelor acesteia, reprezintă fundamentul proiectării activităților didactice. Profesorii pot adapta în mod creativ metodele și strategiile de învățare, alegând cele mai potrivite practici pentru diversitatea elevilor și a contextelor școlare. Fiecare situație concretă implică soluții didactice variate, iar propunerile programei trebuie înțelese ca ghiduri flexibile, nu ca instrucțiuni rigide.

Echilibrul între diferitele abordări și forme de lucru se construiește prin planificarea personalizată a profesorului și prin colaborarea activă cu elevii, respectând nevoile și particularitățile fiecărei clase. Programa încurajează creativitatea didactică și adaptarea demersurilor pedagogice pentru promovarea incluziunii, participării și dezvoltării armonioase a fiecărui elev.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a X-a
CS 1.1. Definește conceptele fundamentale ale educației incluzive (incluziune, echitate, educație pentru toți)
-Identificarea cuvintelor și expresiilor asociate educației incluzive prin activități digitale de brainstorming colaborativ (ex. Jamboard, Padlet); *- Crearea unui glosar digital cu termeni fundamentali ai educației incluzive, folosind aplicații de tip wiki sau document partajat;* *- Analizarea comparativă a politicilor și documentelor educaționale incluzive (naționale și internaționale) prin realizarea unui tabel interactiv cu principii, obiective și recomandări pentru școli;* *- Elaborarea unui e-portofoliu care evidențiază practici, valori și atitudini incluzive din diferite comunități, utilizând platforme digitale de portofoliu;* *- Construirea unei hărți conceptuale digitale pornind de la conceptele învățate, integrând link-uri, imagini și exemple practice;* *- Compararea modelelor educaționale (excluziune, segregare, integrare, incluziune) prin exerciții interactive și discuții online;* *- Descrierea caracteristicilor mediilor educaționale incluzive și a rolurilor actorilor implicați prin activități colaborative digitale (ex. storyboard, prezentări multimedia sau table virtuale).*
CS 1.2. Analizează implicațiile educației incluzive la nivel micro- și macroeducațional
- Realizarea unor postere, machete, podcasturi în cadrul unor proiecte colaborative cu scopul de a promova unicitatea și diversitatea fiecăruia, empatia și responsabilitatea; *- Exemplificarea unor situații sau unor soluții cu scopul a asigura participarea deplină și succesul fiecărei categorii de copii aparținători unor grupuri vulnerabile (analiza de caz: Școala mea - Școala tuturor);* *- Efectuarea unor exerciții de reflecție despre impactul culturilor incluzive la nivel micro-/macro-, exerciții realizate pe baza unor grile de evaluare, pornind de la decupaje ale realității, exemple din practica educativă, filme documentar;* *- Exerciții de dezbatere privind impactul și consecințele educației incluzive la nivelul micro- /macro-, pornind de la studii de caz care abordează problematica stereotipurilor, prejudecăților, etichetărilor negative etc.;* *- Exerciții de observare ghidată a unui mediu incluziv (real sau creat digital) prin intermediul unei fișe de observație în care au relevanță modurile de adresare, de sprijin, precum și resursele folosite, căile de promovare a participării.*

CG 2 - Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a X-a
CS 2.1. Analizează documente de proiectare a activităților instructiv-educative incluzive, stabilind corelații între componentele acestora
- Identificarea modului în care principiile incluziunii sunt transpuse la nivelul documentelor de proiectare: planuri-cadru de învățământ, curriculum adaptat/diferențiat și flexibilizat, în raport cu diversitatea elevilor; *- Exerciții de lectură integrală, personalizată și contextualizarea programei școlare, în vederea realizării planificărilor calendaristice, a proiectului unității de învățare și a proiectării demersului didactic într-o manieră incluzivă, care valorizează diversitatea elevilor;* *- Compararea critică a unei proiectări standard cu o proiectare incluzivă, evidențiind diferențele în structură și conținut;* *- Exerciții de analiză a unui proiect de lecție în vederea identificării elementelor de diferențiere și flexibilizare curriculară care răspund nevoilor variate ale elevilor (ritmuri diferite de învățare, contexte culturale diverse, stiluri cognitive diferite, dificultăți sau potențial înalt);* *- Exerciții de adaptare și diversificare a unei activități de învățare pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor (de exemplu: elevi cu dificultăți de învățare, bariere lingvistice, diferențe culturale, vulnerabilități socio-emoționale sau potențial de înaltă performanță);* *- Dezvoltarea abilității de a stabili corelații funcționale între profilul individual al elevilor (abilități, interese, contexte socio-culturale, ritm de învățare) și strategiile didactice diferențiate și incluzive;* *- Propunerea de strategii de suport (scaffolding) și de design universal al învățării care pot fi implementate la clasă pentru a sprijini participarea și progresul tuturor elevilor, menținând un climat educațional echitabil și colaborativ;* *- Exerciții de analiză a documentelor individualizate – analiza PSP, PEP și PIP pentru un elev, identificând modul în care obiectivele, strategiile și intervențiile personalizate se corelează cu curriculumul adaptat și cu nevoile individuale ale elevilor, inclusiv diferențe de ritm de învățare, bariere lingvistice sau potențial de performanță înalt.*
CS 2.2 Identifică nevoile de învățare ale diferitelor categorii de copii/elevi
- Dezvoltarea abilităților de observare directă și indirectă, sistematică, a comportamentelor și a modului de interacțiune în timpul activităților educaționale și diferențierea între nevoile academice (ce știe/nu știe) și nevoile funcționale/socio-emoționale (cum învață/interacționează); *- Clasificarea nevoilor de învățare pe baza documentelor legislative și a teoriei specifice;* *- Analizarea produselor învățării pentru a identifica sursa reală a dificultăților (nevoia), pentru a proiecta intervenții corecte;* *- Identificarea nevoilor specifice ale elevilor prin analiza unor studii de caz ale elevilor:studii de caz care reflectă diversitatea de dezvoltare, învățare și adaptare școlară;* *- Identificarea nevoilor legate de stilul de învățare, interese și context familial, esențiale pentru o proiectare relevantă;* *- Inventarierea unor instrumente concrete pentru identificarea și evaluarea nevoilor educaționale ale elevilor, în contexte de diversitate școlară.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a X-a
CS 3.1. Utilizează instrumente și criterii simple pentru a evalua impactul activităților de educație incluzivă
- Analizarea gradului de incluziune dintr-o secvență didactică filmată, prin completarea unei grile de observație structurată cu indicatori specifici (accesibilitate, interacțiune, participare); *- Identificarea unui set de criterii simple, măsurabile pentru evaluarea impactului activităților educaționale asupra progresului și implicării tuturor elevilor;* *- Construirea unor instrumente de evaluare non-verbală (ex:„fișă de satisfacție” cu pictograme/emoji-uri) destinat colectării feedback-ului privind înțelegerea sarcinii, adaptat pentru preșcolari sau elevi cu dificultăți de comunicare;* *- Construirea unor grile de observație pentru identificarea criteriilor de evaluare a gradului de incluziune în mediului școlar;* *- Proiectarea unei secvențe didactice incluzive și evaluarea impactului acesteia, prin administrarea unui chestionar pentru a măsura percepția elevilor privind susținerea incluziunii;*

Clasa a X-a
- Utilizarea fișelor de evaluare a atitudinilor incluzive prin analiza studiilor de caz privind comportamentele dezirabile sau indezirabile incluziunii.
CS 3.2. Analizează eficiența activităților de educație incluzivă în raport cu nevoile și caracteristicile diverselor categorii de elevi.
-Analizarea critică a unei activități incluzive anterioare utilizând analiza SWOT pentru a identifica punctele forte, vulnerabilitățile, oportunitățile și amenințările legate de implementare; *- Crearea unei hărți digitale interactive în cadrul unui proiect de grup, pentru a prezenta nevoile educaționale și particularitățile de învățare ale diferitelor categorii de elevi;* *- Aplicarea unei grile de observație structurate pentru evaluarea activităților didactice incluzive, analizând criterii precum adaptarea curriculară, accesibilitatea fizică, nivelul de participare al elevilor și implicarea cadrului didactic de sprijin;* *- Analizarea unei lecții reale sau simulate prin completarea unei fișe de observație utilizând metode colaborative (ex. „Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați” sau Tehnica 6/3/5), pentru a evalua accesibilitatea resurselor și calitatea sprijinului oferit elevilor;* *- Redactarea unui jurnal reflexiv pentru analizarea eficienței unei activități incluzive din perspectiva nevoilor și trăirilor emoționale ale elevilor;* *- Compararea eficienței a două programe de intervenție educațională incluzivă prin metoda panelului de discuții, pentru a identifica diferențele în răspunsurile elevilor cu ritmuri și stiluri de învățare diverse;* *- Evaluarea impactului colaborării cu familia asupra procesului de învățare prin realizarea și aplicarea unui chestionar simplu de satisfacție, ținând cont de diversitatea nevoilor elevilor.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a X-a
CS 4.1. Selectează critic resurse educaționale în funcție de criterii de accesibilitate, diferențiere curriculară și relevanță pentru elevi cu cerințe educaționale speciale și nevoi diverse
- Analiza critică a unei resurse educaționale standard, identificând barierele de învățare și propunând soluții inițiale de adaptare pentru a dezvolta o perspectivă centrată pe accesibilitate și design universal; *- Crearea unui mini-catalog digital de resurse incluzive, prin căutarea și clasificarea materialelor specializate pentru diverse nevoi și stiluri de învățare ale elevilor;* *- Compararea și argumentarea selecției între două resurse educaționale, identificând care are cel mai mare potențial incluziv și aplicând criterii de diferențiere curriculară;* *- Realizarea unui raport de incompatibilitate pentru o resursă digitală, documentând modul în care formatul sau designul resursei limitează accesul elevilor care utilizează tehnologii asistive;* *- Simularea procesului de selecție a resurselor educaționale, justificând alegerile în funcție de nevoile și obiectivele specifice ale elevilor și propunând adaptări concrete;* *- Participarea la o dezbatere argumentativă pe tema: „Este mai eficient să adaptezi o resursă existentă sau să cauți una complet nouă, dar specializată?”, formulând concluzii privind eficiența și economia de resurse în practica didactică incluzivă.*
CS 4.2. Adaptează etic și responsabil resursele educaționale în activitățile de educație incluzivă
- Crearea de materiale vizuale educaționale (infografice, benzi desenate, diagrame) folosind informații preluate din resurse textuale standard și respectând licențele Creative Commons sau domeniul public, pentru a demonstra utilizarea etică a conținutului; *- Examinarea studiilor de caz privind materialele protejate de drepturi de autor și formularea de recomandări legale și etice pentru modificarea și reutilizarea acestora, pentru a înțelege responsabilitatea profesională;* *- Reprezentarea conceptelor abstracte sau relațiilor complexe prin diagrame, hărți conceptuale sau secvențe vizuale, pentru a facilita accesul la informație elevilor cu stiluri de învățare vizual sau cu dificultăți de abstractizare;* *- Realizarea unui modul digital interactiv (prezentare animată, joc educațional simplificat sau quiz online) pe baza unor resurse digitale existente, adaptând conținutul pentru elevi cu diverse nevoi și documentând sursele utilizate;* *- Crearea unui micro-video educațional pentru explicarea unui concept dificil, folosind materiale multimedia licențiate corespunzător și respectând drepturile de autor;* *- Proiectarea unui set de fișe digitale personalizate (PDF-uri interactive, flashcards, infografice) pentru elevi cu dificultăți de înțelegere, integrând elemente vizuale, audio sau interactive;* *- Analizarea și compararea aplicațiilor și platformelor educaționale din perspectiva accesibilității și incluziunii, recomandând cele mai potrivite instrumente pentru diferite tipuri de elevi.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a X-a
CS 5.1. Aplică strategii de comunicare eficientă și empatică în contexte educaționale incluzive
- Elaborarea și susținerea unei prezentări digitale despre principiile și valorile societății incluzive, participând la discuții de grup pentru clarificarea și aprofundarea ideilor; *- Colaborarea la realizarea și prezentarea unui poster tematic, evidențiind caracteristicile mediului educațional incluziv și valorificând feedbackul primit de la colegi și părinți;* *- Analizarea unui studiu de caz privind discriminarea și formularea de recomandări de comunicare, adaptate diferitelor categorii de beneficiari (elevi, părinți, profesori);* *- Proiectarea și structurarea unei sesiuni de informare pentru părinți, integrând strategii incluzive și resurse educaționale relevante;* *- Exersarea comunicării empatice și a ascultării active prin simularea unei întâlniri cu părinții și alți beneficiari ai educației;* *- Argumentarea și susținerea punctelor de vedere în cadrul unei simulări de consiliu școlar, utilizând tehnici de comunicare empatică și promovând măsuri incluzive;* *- Realizarea și prezentarea unui material video tematic, în care se analizează diferența dintre exprimarea bazată pe gândire liberă și cea influențată de stereotipuri și prejudecăți, raportându-se la principiile comunicării responsabile.*
CS 5.2. Identifică rolul și funcțiile fiecărui mediu educațional incluziv (familie, școală, organizații non-guvernamentale) în dezvoltarea personalității, în vederea colaborării eficiente între partenerii educaționali
- Analizarea rolului partenerilor educaționali, prin redactarea unui eseu argumentativ despre colaborarea dintre familie, școală și ONG-uri în dezvoltarea copilului; *- Ilustrarea modalităților de colaborare eficientă, prin realizarea unor afișe tematice care evidențiază contribuția fiecărui mediu educațional;* *- Proiectarea și realizarea unui instrument de comunicare (fizic sau digital) utilizat pentru schimbul periodic de informații între profesor și părinte (progrese, dificultăți, starea emoțională, evenimente relevante);* *- Participarea la dezvoltarea unui proiect colaborativ („Ambasadorii incluziunii”), prin elaborarea și prezentarea de materiale (postere, clipuri video, ghiduri) care promovează respectul pentru diversitate și utilizarea limbajului incluziv;* *- Examinarea unui proiect de parteneriat educațional, identificând rolurile actorilor implicați și impactul acestuia asupra incluziunii școlare.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a X-a
CS 6.1. Descrie trăsături ale profesiei didactice și codul etic al cadrului didactic adaptate contextului educației incluzive
- Exersarea reflecției personale prin activități digitale de tip „Super-puterea mea” (ex. aplicații sau formulare online), pentru a identifica propriile resurse și a valoriza diversitatea; *- Planificarea unei excursii incluzive utilizând instrumente digitale de planificare și colaborare (ex. Google Maps, documente partajate), adaptată persoanelor cu mobilitate redusă, deficiențe de vedere sau restricții alimentare, pentru a exersa gândirea în termeni de adaptare, echitate și respect pentru diferențe;* *- Crearea unor povești digitale cu două voci, în care un grup de elevi realizează scenete sau animații despre personaje cu nevoi diferite, iar alt grup adaugă comentarii sau „vocea interioară” a personajului, pentru a înțelege perspective diverse;* *- Realizarea unui jurnal digital al reușitelor (ex. blog, aplicație de portofoliu), utilizat ca instrument de dezvoltare socio-emoțională și de comunicare pozitivă între elev, profesor și părinte;* *- Analizarea critică prin instrumente colaborative online, pentru activitatea „Profesorul ideal pentru toți”, unde elevii descriu calitățile unui profesor incluziv și construiesc un „nor de cuvinte” digital;* *- Elaborarea și prezentarea mini-analizelor de caz digitale, în care elevii identifică soluții etice și propun intervenții pentru situații delicate (ex. excluderea unui coleg, gestionarea informațiilor confidențiale).*

Clasa a X-a
CS 6.2.Identifică propria motivație și aspirațiile profesionale în domeniul educației incluzive
- Argumentarea opțiunii pentru educația incluzivă prin completarea unui jurnal digital de auto-reflecție, valorificând experiențe și convingeri personale; *- Elaborarea unui mini-plan de intervenție pentru un caz imaginar utilizând instrumente digitale colaborative, asumând rolul de membru al unei echipe de intervenție psihopedagogică, pentru a propune măsuri concrete de sprijin și a contribui la dezvoltarea unei culturi școlare incluzive;* *- Evaluarea nivelului propriu de pregătire pentru activitatea didactică incluzivă prin exerciții digitale de auto-poziționare („Cât de pregătit mă simt?”), corelate cu competențele specifice;* *- Proiectarea propriului traseu profesional prin realizarea unei hărți digitale a aspirațiilor profesionale (ex. aplicații de tip mind map sau platforme de portofoliu digital), corelând interesele, valorile și obiectivele de carieră în domeniul educației;* *- Realizarea unui portofoliu digital de experiențe incluzive, în care elevii documentează activități, reflecții și exemple de bune practici, pentru a monitoriza propria dezvoltare profesională;* *- Simularea unei întâlniri virtuale cu colegi sau mentori, în care elevii prezintă strategii incluzive și primesc feedback constructiv, pentru a exersa comunicarea profesională și colaborarea în contexte educaționale diverse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Educația incluzivă: delimitări conceptuale	● Problematica educaţiei incluzive-cadrul conceptual ● Incluziunea din perspectivă psihologică, pedagogică şi sociologică ● Şcoala incluzivă sau şcoala pentru diversitate
2. Politici incluzive. Documente naționale și internaționale	● Documente de educație incluzivă la nivel național ● Documente de educație incluzivă la nivel internațional
3. Instrumente de intervenție specifice educației incluzive	● Planul de servicii personalizat (PSP) ● Plan educativ personalizat (PEP) ● Programul de intervenţie personalizat (PIP) ● Curriculum adaptat
4. Parteneriatul de educație incluzivă: școală – familie – comunitate	● Parteneriatul educaţional incluziv-premisa unui învăţământ de calitate ● Conceptul de parteneriat educaţional ● Parteneriatul şcoală-familie-comunitate ● Colaborarea între medii educaționale – condiție a succesului școlar ● Forme de implicare a părinților în activitățile școlare și responsabilități comune în sprijinirea elevilor ● Exemple de parteneriate eficiente între familie, școală și ONG-uri
5. Managementul claselor incluzive	● Organizarea unei săli de clasă incluzive ● Crearea unui climat incluziv pozitiv ● Mediul social şi fizic incluziv
5. Resurse și promovarea educației incluzive	● Tipuri de resurse educaționale incluzive: materiale creative, jocuri educative, resurse multimedia, spații comunitare ● Utilizarea responsabilă a resurselor: adaptare la grupul țintă, respectarea diversității, sustenabilitate ● Strategii de promovare a activităților incluzive ● Rolul educației incluzive în dezvoltarea personalității elevilor
6. Evaluarea în educația incluzivă	● Scopul și rolul evaluării în educația incluzivă ● Instrumente și criterii de evaluare în contextul educației incluzive

Domenii de conținut	Conținuturi
7. Etica și vocația în educația incluzivă	● Valori și principii etice ale personalului implicat în educația incluzivă ● Responsabilitatea și imaginea publică a educatorului incluziv ● Reflecția asupra propriei cariere în domeniul educației incluzive

SUGESTII METODOLOGICE

Programa acestei discipline se centrează pe înțelegerea cadrului conceptual al educației incluzive, pornind de la evoluția paradigmelor educaționale – de la segregare la integrare și, ulterior, la incluziune. Accentul se deplasează de la adaptarea elevului la cerințele sistemului către adaptarea sistemului la nevoile elevului. Se urmărește, astfel, nu doar transmiterea unui corpus teoretic ci, mai ales, dezvoltarea unor competențe profesionale esențiale pentru implementarea unor practici pedagogice incluzive.

Un obiectiv major al programei este dezvoltarea capacității de analiză și evaluare a nevoilor educaționale ale elevilor. Într-un cadru incluziv, trebuie înțeleasă diversitatea atât din perspectiva particularităților cognitive, senzoriale sau motorii, cât și din perspectiva factorilor emoționali, socio-economici și culturali. Programa disciplinei abordează, prin urmare, tipologii de dificultăți de învățare, tulburări de dezvoltare, deficiențe și vulnerabilități care pot influența procesul educațional, precum și rolul specialiștilor implicați în evaluarea psihopedagogică. Elevii vor fi încurajați să dezvolte o atitudine reflexivă, fundamentată pe empatie, etică profesională și responsabilitate socială.

Aplicarea creativă a programei solicită din partea profesorului o abordare deschisă și flexibilă care să permită strategii didactice, modalități de adaptare a curriculumului și tehnici de evaluare specifice contextului incluziv. Un principiu central este cel al învățării diferențiate, care permite individualizarea demersului educațional fără a fragmenta coeziunea colectivului de învățare. Se recomandă utilizarea grupurilor flexibile, diferențierea obiectivelor și elaborarea unor resurse grafice și vizuale care să faciliteze accesul la conținuturi. De asemenea, orientarea spre formarea competențelor specifice presupune respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, pe perechi și în grupuri mici), precum și utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației, a resurselor digitale în activitatea didactică, în calitatea lor de mijloace moderne de instruire.

În parcursul de formare, se va pune accent pe învățarea prin cooperare, deoarece colaborarea între elevi favorizează incluziunea socială, dezvoltarea empatiei și consolidarea abilităților de comunicare. Tehnici precum mozaicul (Jigsaw), învățarea în perechi, Think–Pair–Share sau organizarea unor grupuri eterogene contribuie la valorificarea potențialului fiecărui elev și la construirea unui mediu socio-educațional incluziv. În același timp, programa încurajează utilizarea metodelor active și interactive, precum studiul de caz, problematizarea, jocul de rol, dezbaterile sau proiectele practice, toate având rolul de a angaja elevii în situații autentice de învățare.

Programa explică tipurile de adaptări posibile – adaptări de acces, adaptări de conținut, adaptări de timp și adaptări comportamentale – precum și metodologia realizării unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP) sau a unui Plan Educativ Personalizat(PEP). Scopul acestora este de a promova eliminarea barierelor, astfel încât principiile educației incluzive să fie extinse dincolo de abordarea teoretică, asigurând un curriculum relevant prin conexiunea cu practica de specialitate.

Disciplina abordează importanța colaborării interdisciplinare și a parteneriatului cu familia. Un cadru didactic nu poate acționa izolat în procesul de incluziune; dimpotrivă, acesta trebuie să colaboreze cu psihologi, profesori de sprijin, terapeuți, asistenți sociali și cu părinții elevului pentru a genera un plan coerent și eficient de intervenție. Programa subliniază rolul comunicării eficiente, al transparenței și al construirii unei relații de încredere între toate părțile implicate.

Evaluarea se realizează prin prisma funcției sale formative și orientative. Accentul se pune pe progresul individual și pe identificarea soluțiilor de sprijin adecvate. Sugestiile metodologice recomandă utilizarea portofoliilor, autoevaluării, jurnalelor reflexive, fișelor de observație sistematică, precum și diversificarea modurilor de exprimare prin care elevii pot demonstra competențele dobândite. Evaluarea devine astfel un proces dinamic, integrat în activitatea de învățare, care contribuie la îmbunătățirea continuă a strategiilor didactice.

Programa acestei discipline combină dimensiunea teoretică cu cea metodologică și aplicativă, având ca scop formarea unor competențe profesionale robuste, fundamentate pe empatie, reflexivitate și responsabilitate socială. Prin intermediul sugestiilor metodologice – diferențiere, cooperare, adaptări curriculare, evaluare

formativă – disciplina susține o abordare modernă și eficientă a incluziunii, contribuind la consolidarea unei culturi educaționale bazate pe echitate, respect și participare deplină.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.
- Black-Hawkins, K. (2017). *Understanding inclusive pedagogy: Perspectives from research and practice*. Cambridge Journal of Education, 47(4), 471–473.
- Bocoș, M. D., & Chiș, V. (2018). *Educația incluzivă și diversitatea în școală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Carrillo-Sierra, S. M., Manrique-Julio, J. E., Cerón-Bedoya, J. D., Vásquez-Henao, L. C., Fornaris-Parejo, Z. E., Gómez-Charris, Y., & Rivera-Porras, D. (2025). *Inclusive education in higher education: A comparative analysis of faculty attitudes, knowledge, and practices in Colombian universities*. Societies, 15(11), 299.
- Cobb, C. (2021). *Leadership for inclusive schools: A framework for action*. Educational Management Administration & Leadership, 49(4), 549–565.
- Corman, S., & Mara, D. (Eds.). (2015). *Analysis on Romanian Teacher's Training Needs on ICT and EMPD*. Lambert Academic Publishing.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). *Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature*.
- European Commission. (2022). *Pathways to school success: Building inclusive and equitable education systems in Europe*.
- Florian, L., & Spratt, J. (2023). *The concept of inclusive pedagogy revisited: New insights and perspectives*. International Journal of Inclusive Education, 27(5), 507–525.
- Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială. Fundamente teoretice și perspective practice* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
- Göransson, K., Göransson, A., & Nilholm, C. (2022). *What is inclusive education? A systematic review of definitions and frameworks*. European Journal of Special Needs Education, 37(3), 403–422.
- Jură, A.-M., & Sava, S. (2023). *Atitudinea directorilor de școli din România față de educația incluzivă*. Revista de Pedagogie, (2), 95–120.
- Kefallinou, A., Symeonidou, S., & Meijer, C. J. W. (2020). *Understanding the value of inclusive education and its implementation: A review of the literature*. Prospects, 49(3–4), 135–152.
- Leijen, Ä., Arcidiacono, F., & Baucal, A. (2021). *The dilemma of inclusive education: Inclusion for some or inclusion for all*. Frontiers in Psychology, 12, 633066.
- Mara, D., & Hunyadi, D. (Eds.). (2018). *Școala incluzivă în societatea actuală*. București: Editura Universitară.
- Mara, D. (2016). „Educația incluzivă în învățământul superior" (capitol) în volumul colectiv *Educație-evaluare-integrare* (coord. Crașovan, M.). Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Manea, A. D., & Păduraru, C. (2022). *Perspective actuale privind incluziunea elevilor cu CES în școala românească*. Revista Învățământului, 70(3), 45–60.
- Miles, S., & Singal, N. (2022). *The education of children with disabilities in low- and middle-income countries: Progress and challenges*. International Journal of Educational Development, 88, 102528.
- National Council for Curriculum and Assessment (CNEE). (2021). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. București: Ministerul Educației.
- Rončević, K., & Rieckmann, M. (2025). *Education for Sustainable Development and Inclusive Education with particular consideration of learners with special needs: A scoping literature review*. Frontiers in Education, 10, 1593060.
- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education — All means all*. UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2022). *Transforming education: Inclusion for resilient and equitable learning systems*. UNESCO.
- UNICEF România. (2017). *Educație incluzivă de calitate (EIC). Constatări principale și recomandări*. UNICEF.
- Vrăsmaș, T., & Vrăsmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România – Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.

- Vrăsmaș, T. (2018). „Educația persoanelor cu dizabilități. Viziuni, politici și curriculum.” Revista de Pedagogie, nr. 1/2018, pp. 25–45.
- Zamfir, E., & Stănescu, I. (2020). *Incluziunea educațională și socială în România: provocări și soluții*. București: Editura Pro Universitaria.
- World Bank. (2021). *Inclusive education: Policy review and recommendations for strengthening national frameworks*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Irina Botici	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. dr. Laura Butaru	Colegiul Național Pedagogic „Ștefan Odobleja” Drobeta Turnu-Severin, Mehedinți
Prof. Luminița Dana Hurgoiu	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. dr. Carmen Iosifescu	C.J.R.A.E. Buzău/ Colegiul Naţional Pedagogic „Spiru Haret” Buzău, Buzău
Prof. dr. Valeria Peştean	Colegiul Naţional „Preparandia - Dimitrie Ţichindeal” Arad, Arad
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj, Alba
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Daniel Mara	Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu, Sibiu
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 45

Programa școlară
pentru disciplina

Educație incluzivă

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 45
Programa școlară pentru disciplina Educație incluzivă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Educație incluzivă***, destinată clasei a XII-a, profil pedagogic, specializarea **Pedagogia educației nonformale**, reprezintă o componentă strategică a **curriculumului de specialitate**, având rolul de a consolida formarea profesională a viitorilor instructori și coordonatori de activități educaționale în contexte formale, nonformale și comunitare. Disciplina beneficiază de un buget de timp **de 2 ore pe săptămână** și contribuie la conturarea profilului absolventului capabil să proiecteze, să implementeze și să evalueze intervenții educaționale incluzive, adaptate diversității beneficiarilor.

Integrarea acestei discipline în oferta curriculară a specializării Pedagogia educației nonformale reflectă necesitatea formării unei perspective pedagogice unitare asupra incluziunii, în acord cu transformările actuale ale educației și cu extinderea spațiilor de învățare dincolo de cadrul școlar tradițional. Dacă la nivelurile anterioare accentul este pus pe familiarizarea cu conceptele de bază, la clasa a XII-a demersul curricular vizează aprofundarea, aplicarea și transferul competențelor dobândite, în vederea asumării unor roluri educaționale active în comunitate.

În anul 2022, în cadrul proiectului „Profesionalizarea carierei didactice - PROF", cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 și derulat sub coordonarea Ministerului Educației, a fost elaborată programa disciplinei opționale „Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice". Programa a fost aprobată prin ordinul ministrului nr. 4800 din 26 august 2022 pentru toate unitățile de învățământ liceal din țară și a fost pilotată pe întreaga durată a perioadei de implementare. În urma evaluării rezultatelor pilotării, precum și odată cu procesul de actualizare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, s-a decis integrarea disciplinei „Educație incluzivă" în oferta curriculară a liceelor cu profil pedagogic, în cadrul curriculumului de specialitate. Introducerea acestei discipline în trunchiul comun asigură formarea timpurie a unor competențe profesionale care permit viitorilor pedagogi să proiecteze și să susțină în mod eficient procese educaționale adaptate tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor individuale.

Programa propune o abordare comprehensivă a incluziunii, fundamentată pe principiul „**educație pentru toți**", valorificând diversitatea ca resursă pentru învățare și dezvoltare. Incluziunea este analizată nu doar din perspectiva accesului echitabil la educație formală, ci și în raport cu oportunitățile oferite de educația nonformală: ateliere, proiecte comunitare, activități culturale, programe de voluntariat, tabere educaționale, parteneriate interinstituționale. În acest sens, disciplina evidențiază rolul educației nonformale în facilitarea participării active a persoanelor provenite din medii dezavantajate, a celor cu cerințe educaționale speciale, a tinerilor aparținând minorităților sau a celor aflați în situații de risc.

Educația incluzivă este tratată ca un proces complex de construire a unor medii de învățare accesibile, sigure și participative, care respectă ritmurile, stilurile de învățare, particularitățile culturale, lingvistice și sociale ale fiecărui educabil. În context nonformal, flexibilitatea organizării activităților, centrarea pe interesele grupului și utilizarea metodelor interactive (învățare prin experiență, educație prin joc, proiecte colaborative, reflecție ghidată) devin instrumente esențiale pentru promovarea incluziunii și a coeziunii sociale.

Disciplina urmărește:

- aprofundarea conceptelor de diversitate, echitate, participare și accesibilitate în contexte educaționale variate;
- dezvoltarea capacității de a identifica barierele în învățare și participare, inclusiv în mediile nonformale;
- formarea competențelor de proiectare a activităților incluzive adaptate diferitelor categorii de beneficiari;
- cultivarea atitudinilor de empatie, respect pentru demnitatea umană și valorizare a diferențelor;
- dezvoltarea abilităților de cooperare cu familia, comunitatea și organizațiile partenere în vederea susținerii incluziunii.

Prin specificul specializării, accentul este pus pe dimensiunea practic-aplicativă a formării. Elevii sunt implicați în situații de învățare autentice, în analiza unor studii de caz, în elaborarea de proiecte educaționale incluzive și în simularea unor intervenții specifice educației nonformale. Se încurajează reflecția critică asupra propriilor reprezentări și atitudini față de diversitate, precum și asumarea unui rol activ în promovarea nediscriminării și a participării echitabile.

Programa se aliniază **documentelor curriculare** în vigoare, după cum urmează:

Documente naționale:

- ORDIN nr. 3239 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național;
- ORDIN nr. 3238 din 5 februarie 2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii;
- OMECT nr. 1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național;
- LEGEA Nr. 272 din 21 iunie 2004 *** Republicată, privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Documente europene și internaționale:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948);
- Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989);
- Cartea albă privind dialogul intercultural, Trăind împreună egali în demnitate, adoptată de
- Consiliul Europei (Strasbourg, 2008);
- Educație pentru democrație (Education for democracy), Rezoluția Națiunilor Unite A/67/L.25 (2012);
- Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010);
- Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015);
- Recomandarea Consiliului European din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării;
- Forumul Mondial al Educației de la Dakar (2000).

În acord cu modelul de proiectare curriculară **centrat pe competențe**, disciplina contribuie la dezvoltarea **competenței civice**, prin formarea unor comportamente orientate spre echitate, solidaritate și implicare comunitară. **Competența personală, socială și de a învăța să înveți** este consolidată prin exerciții de autocunoaştere, autoreglare și reflecție asupra experiențelor educaționale. **Competența de literație** este susținută prin argumentarea unor puncte de vedere privind incluziunea și analiza critică a situațiilor educaționale. **Competența digitală** este valorificată prin utilizarea responsabilă a tehnologiilor pentru crearea de resurse accesibile și pentru facilitarea participării în medii diverse. De asemenea, **competența de sensibilizare și expresie culturală** este dezvoltată prin implicarea în activități artistice și interculturale specifice educației nonformale.

Structura programei include: **Nota de prezentare**, **Competențe generale**, **Competențe specifice, Exemple de activități de învățare**, **Conținuturi**, **Sugestii metodologice**, în conformitate cu arhitectura programelor școlare actuale. Profesorii sunt invitați să adapteze demersurile didactice la nevoile elevilor, valorificând diversitatea situațiilor de învățare și promovând soluții pedagogice flexibile și creative.

Prin caracterul său integrator, disciplina „Educație incluzivă” contribuie la definitivarea profilului absolventului specializării Pedagogia educației nonformale, capabil să proiecteze experiențe educaționale relevante, accesibile și participative. Programa încurajează abordările flexibile, colaborative și reflexive, susținând creativitatea didactică și adaptarea continuă la dinamica grupurilor și a comunităților. În acest mod, viitorii profesioniști sunt pregătiți să devină promotori ai incluziunii și ai învățării pe tot parcursul vieții, în acord cu valorile unei societăți democratice și pluraliste.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG.1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.
CG 3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG 4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG 5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG 6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Identificarea și explicarea conceptelor fundamentale ale educației incluzive
- Realizarea de hărți conceptuale cu termenii cheie ai domeniului (incluziune, diversitate, echitate, nediscriminare) în contexte de educație nonformală; *- Identificarea unei probleme de incluziune sau de echitate în studii de caz, provenind din activități nonformale, cluburi, proiecte comunitare sau tabere educaționale;* *- Descrierea caracteristicilor mediilor sociale incluzive și a rolurilor actorilor activi în cadrul acestora, cu referire la spații și activități nonformale;* *- Realizarea de interviuri cu persoane din diverse medii despre experiențele de incluziune trăite;* *- Analizarea unor situații concrete de educație nonformală (cluburi, voluntariat, proiecte comunitare, tabere educaționale) pentru identificarea mecanismelor de incluziune;* *- Exerciții de analiză comparativă a politicilor și documentelor educaționale incluzive naționale și internaționale, cu accent pe aplicarea lor în activități nonformale.*
CS 1.2. Interpretare a modelelor pedagogice în contexte nonformale
- Efectuarea de exerciții de analiză a unor biografii ale unor persoane care au surmontat bariere sociale prin educație; *- Argumentarea contribuției educației nonformale la dezvoltarea autonomiei, responsabilității și cooperării, prin participarea la activități;* *- Analizarea unor studii de caz referitoare la grupuri și comunități în care există excludere sau segregare și contexte formative nonformale în care se practică incluziunea;* *- Derularea unor jocuri de rol referitoare la situații discriminatorii și incluzive;* *- Efectuarea de exerciții de reflecție despre impactul culturilor incluzive la nivel micro-/macro- social, realizate pe baza unor grile de evaluare;* *- Exerciții de observare ghidată a unui mediu nonformal incluziv (real sau creat digital) prin intermediul unei fișe de observație, orientate spre modul de adresare, de sprijin, resurse folosite, căi de promovare a participării etc.;* *- Derularea unor mini-proiecte cu tema „Percepția elevilor despre incluziune în școala noastră”.*

Clasa a XII-a
- Realizarea unei dezbateri cu tema „Educația incluzivă contribuie mai mult la dezvoltarea socială decât la cea academică”.
CS 1.3. Analiza barierelor și facilitarea participării în contexte educaționale diverse
- Analizarea unor studii de caz referitoare la grupuri educaționale diverse (elev cu CES, elev migrant, elev cu dificultăți socio-economice) în vederea identificării barierelor fizice, curriculare, atitudinale, lingvistice și a propunerii de soluții de adaptare; *- Realizarea unui joc de rol, „În pielea celuilalt”, pentru conștientizarea barierelor invizibile prin simularea dificultăților de vedere (ochelari opaci), prin primirea instrucțiunilor într-o limbă necunoscută;* *- Analizarea spațiilor educaționale în raport cu criteriile de accesibilitate fizică, claritate informațională și climat emoțional și propunerea de recomandări pentru optimizarea incluziunii;* *- Organizarea și coordonarea unui atelier de teatru educațional sau a unui atelier creativ pentru un grup eterogen;* *- Realizarea unei dezbateri cu tema „Este suficientă bunăvoința educatorului pentru a realiza incluziune?”.*

CG 2 -Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Analizează documente de proiectare a programelor și activităților nonformale incluzive prin corelarea componentelor acestora cu profilul și nevoile beneficiarilor
- Identificarea modului în care principiile incluziunii sunt reflectate în proiectele de intervenție socio-educativă, planurile de activități în comunitate și instrumentele de lucru (ex: planuri de sesiune/atelier), adaptate diversității beneficiarilor; *- Exerciții de lectură și interpretare a profilului beneficiarilor (copii, tineri, grupuri vulnerabile) în vederea elaborării unor proiecte de activități incluzive care să valorizeze resursele culturale și experiențele de viață;* *- Compararea critică a unei activități nonformale standard cu una incluzivă, evidențiind modul în care structura și metodele sunt ajustate pentru a preveni excluziunea în grupuri eterogene;* *- Exerciții de analiză a fișelor de proiectare a unui atelier/activitate nonformală pentru identificarea tehnicilor de adaptare care răspund nevoilor variate (ritmuri de învățare, bariere lingvistice, medii socio-economice, interese divergente);* *- Exerciții practice de diversificare a metodelor de facilitare pentru a asigura accesul tuturor beneficiarilor la experiența de învățare (ex: adaptarea jocurilor de grup pentru persoane cu mobilitate redusă, folosirea metodelor vizuale pentru bariere lingvistice);* *- Dezvoltarea abilității de a stabili corelații între profilul individual/de grup (interese, contexte culturale, nevoi socio-emoționale) și strategiile de facilitare nonformală;* *- Propunerea de instrumente de scaffolding și aplicarea principiilor Designului Universal pentru Învățare (UDL) în organizarea de evenimente, tabere sau workshopuri, pentru a susține participarea activă și colaborarea în grupuri diverse.*
CS 2.2 Identifică nevoi de dezvoltare, interesele și profilul specific al beneficiarilor în vederea adaptării activităților educative nonformale
- Dezvoltarea abilităților de observare sistematică a dinamicii de grup și a modului de interacțiune în timpul activităților nonformale; *- Diferențierea între nevoile de competență (abilități practice) și nevoile funcționale/socio-emoționale (integrare în grup, gestionarea emoțiilor, stil de participare);* *- Clasificarea nevoilor de învățare și dezvoltare ale beneficiarilor în raport cu cadrul legislativ specific și teoriile educației informale și nonformale (ex: nevoile tinerilor, incluziunea socială);* *- Analizarea produselor activităților (portofolii, obiecte create, reflecții scrise, performanțe în grup) pentru a identifica punctele critice unde sunt necesare adaptări sau facilitare suplimentară;* *- Identificarea variabilelor esențiale pentru facilitare: stiluri de învățare, interese vocaționale, contexte socio-culturale și motivații personale, pentru a asigura relevanța proiectelor educative.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Utilizează instrumente și criterii de evaluare a impactului activităților nonformale asupra participării și incluziunii sociale a beneficiarilor
- Analizarea gradului de incluziune dintr-o înregistrare video a unui atelier comunitar sau a unei sesiuni nonformale, prin completarea unei grile de observație structurate pe indicatori de accesibilitate, interacțiune socială și echitate în participare; *- Identificarea unor criterii simple și măsurabile pentru evaluarea impactului activităților asupra coeziunii grupului, progresului personal și gradului de implicare a beneficiarilor;* *- Construirea unor instrumente de evaluare creativă (ex: „harta stărilor", „scara de satisfacție cu pictograme/emoji-uri") pentru colectarea feedback-ului privind procesul de învățare, adaptate pentru beneficiari cu bariere de comunicare sau pentru lucrul cu copiii în contexte informale;* *- Construirea unor grile de observație pentru evaluarea gradului de incluziune în spațiile nonformale (centre de tineret, spații comunitare, zone de ateliere), vizând eliminarea barierelor fizice și atitudinale;* *- Proiectarea unei activități incluzive, urmată de evaluarea impactului prin administrarea unor chestionare simple sau focus-grupuri care să măsoare percepția beneficiarilor privind sentimentul de apartenență și susținerea primită;* *- Utilizarea fișelor de analiză a comportamentelor pentru a evalua atitudinile incluzive în cadrul grupurilor eterogene, prin studierea unor situații concrete (dezirabile vs. indezirabile) apărute în timpul activităților nonformale.*
CS 3.2. Analizează eficiența activităților nonformale în raport cu profilul diversificat al beneficiarilor și gradul de integrare a acestora în comunitatea de învățare
-Reflectarea critică asupra unei activități nonformale derulate anterior (ex: un atelier de tineret sau o campanie de conștientizare), identificând punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările specifice incluziunii sociale; *-Realizarea unei hărți interactive (prin metoda proiectului de grup) care să cartografieze nevoile de dezvoltare și profilul beneficiarilor dintr-o comunitate specifică, facilitând înțelegerea diversității;* *-Evaluarea eficienței sesiunilor de lucru prin grile de observație structurate pe indicatori de: flexibilitate metodologică, accesibilitate a spațiului de lucru, gradul de participare activă și calitatea facilitării;* *-Analizarea unei sesiuni (reale sau simulate) folosind tehnici creative de interacțiune (ex: Gândiți - Lucrați în perechi - Comunicați sau Tehnica 6/3/5), pentru a evalua dacă resursele utilizate au fost incluzive și dacă sprijinul oferit a fost adecvat nevoilor diverse ale beneficiarilor;* *- Completarea unui jurnal reflexiv în care elevul analizează impactul emoțional și eficiența unei activități incluzive, punând accent pe trăirile beneficiarilor și pe modul în care aceștia s-au simțit integrați în grup;* *-Analiza comparativă a două programe sau ateliere de intervenție nonformală, prin metoda panelului, pentru a identifica punctele forte în abordarea nevoilor specifice ale beneficiarilor cu ritmuri și stiluri de învățare diferite;* *-Evaluarea impactului colaborării cu rețeaua de suport a beneficiarilor (familie, tutori, actori comunitari), prin realizarea și aplicarea unui chestionar de satisfacție care măsoară gradul în care diversitatea nevoilor a fost susținută prin eforturi comune.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Analizează critic și responsabil resursele educaționale, din perspectivă educației incluzive
-Identificarea barierelor din resursele educaționale găsite online; *-Evaluarea resurselor pentru a determina nivelul de accesibilitate a limbajului, a reprezentărilor și a informațiilor;* *-Identificarea stereotipurilor de gen sau etnice din resursele educaționale deschise;* *-Căutarea unor informații folosind motoare de căutare diferite sau conturi de social media diferite;* *-Manifestarea unui comportament responsabil în mediul online, prin promovarea resurselor care susțin diversitatea.*

Clasa a XII-a
CS 4.2. Utilizează în proiectarea activităților nonformale resurse cu impact asupra dezvoltării personale și profesionale
-Exerciții de adaptare a resurselor educaționale identificate, pentru a facilita incluziunea; *-Transformarea unor resurse standard în resurse incluzive: adaugarea de pictograme, de voce, format accesibil;* *-Construirea unui portofoliu digital personalizat de resurse incluzive, care să sprijine dezvoltarea competențelor transversale și integrarea în comunitatea locală/globală;* *-Aplicarea normelor de proprietate intelectuală și etică digitală în crearea și partajarea materialelor educaționale destinate grupurilor diverse.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Utilizează tehnici de comunicare incluzivă eficiente
- Efectuarea de exerciţii de reformulare a mesajelor problematice (etichetări, stereotipuri) într-un limbaj incluziv; *-Derularea unor jocuri de rol în care se aplică tehnici de ascultare activă şi tehnici de comunicare asertivă, folosind un limbaj incluziv şi empatie;* *-Identificarea unor modalităţi pentru gestionarea şi soluţionarea unui conflict (între participanţii la o activitate nonformală, în interacţiunea cu părinţi care provin din medii culturale diferite, pentru explicarea regulilor unui atelier pentru un copil cu CES);* *- Gestionarea unor afirmaţii discriminatorii prin identificarea tipului de prejudecată, formularea unei intervenții incluzive, explicarea impactului limbajului asupra climatului educațional;* *-Realizarea unui proiect „Ghid de comunicare incluzivă” care cuprinde reguli de comunicare, exemple de exprimări incluzive, soluții pentru prevenirea conflictelor.*
CS 5.2. Gestionează situaţiile de comunicare dificilă
-Analizarea unor situaţii problemă (părinte nemulțumit de adaptările curriculare, beneficiar care refuză participarea, conflict între doi participanți la o activitate nonformală, comentarii discriminatorii într-un grup) în vederea identificării tipului de conflict (emoțional, informațional, relațional), a analizei cauzelor, propunerii unei strategii de intervenție; *-Simularea comunicării dificile prin interpretarea rolurilor educator, părinte critic, adolescent opozant, mediator în vederea exersării utilizării comunicării asertive, menținerii calmului, reformulării mesajului, aplicării tehnicii „mesajului Eu”;* *- Analiza conflictului din perspectivă sistemică şi construirea unei hărţi a factorilor care contribuie la apariția conflictului (influențele familiale, contextul instituțional, factorii culturali, impactul grupului de egali);* *- Derularea unor jocuri de rol pentru manifestarea acţiunilor specifice mediatorului prin respectarea regulilor de dialog, prin folosirea tehnicilor de clarificare, prin formularea unei soluții acceptate de ambele părți;* *- Efectuarea exercițiilor practice de reformulare pozitivă, de utilizare a mesajelor de tip „Eu simt…”, prin utilizarea tehnicii „pauzei înainte de răspuns”, prin parafrazare și validare emoțională;* *-Elaborarea unui protocol de dialog pentru grup, care cuprinde reguli de comunicare, pași clari pentru rezolvarea conflictelor și mecanisme de mediere agreate de toți participanții.*
CS 5.3 Proiectează planuri de comunicare pentru activităţi nonformale
- Identificarea în cadrul unui model simplificat al unui plan de comunicare în cadrul unui atelier creativ sau a unei campanii educative, a elementelor componente, a punctelor slabe şi forte; *- Proiectarea unei secvențe de comunicare într-un grup eterogen compus din copii cu CES, copii cu stiluri de învățare diferite, părinţi din medii culturale diferite;* *- Elaborarea unui plan complet al unei activităţi nonformale, care cuprinde: scopul comunicării, publicul țintă, mesaj-cheie (formulat incluziv), canale de comunicare, calendar, modalități de feedback;* *- Integrarea principiilor Designului Universal pentru Învățare (UDL) în planul de comunicare al grupului, prin utilizarea mai multor modalități de prezentare a informației, limbaj accesibil, suport vizual, claritate și structurare a conținutului;*

Clasa a XII-a
- Realizarea unui material de comunicare cu caracter incluziv (afiș, mesaj pentru rețele sociale, invitație scrisă către părinți, formular de feedback) care întruneşte calităţile: claritate, limbaj non-discriminatoriu, accesibilitatea informației.

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-
CS 6.1. Identificarea valorilor fundamentale ale eticii profesionale și analiza comparativă a diferitelor coduri de conduită din domeniul educației incluzive
-Definirea conceptelor: echitate, integritate, respect pentru diversitate, în contextul rolului de educator/facilitator al activității nonformale; *-Analiza critică în vederea distingerii între comportamentele care promovează acceptarea și cele care pot genera marginalizarea;* *-Dezbateri asupra unor cazuri/dileme etice apărute în tabere, cluburi de tineret sau ateliere, evidențiind impactul deciziilor educatorului asupra stimei de sine a elevilor vulnerabili;* *-Evaluarea riscurilor etice în utilizarea resurselor digitale în cariera de educator, asigurând protecția demnității și a imaginii tuturor beneficiarilor;* *-Crearea unui „Cod de conduită pentru educatorul incluziv”.*
CS 6.2. Proiectarea unui traseu de carieră personalizat a educatorului care promovează incluziunea
-Autoevaluarea propriilor prejudecăți și stereotipuri în raport cu profilul carierei de educator incluziv, în vederea dezvoltării unei atitudini echilibrate și echidistante; *-Formularea unor principii ale echității sociale și ale învățării pe tot parcursul vieții, ca fundament al eticii profesionale;* *-Explorarea diversității rolurilor din educația incluzivă (facilitator, interpret, expert în tehnologii asistive, specialist în terapii etc.);* *-Conștientizarea parcursului profesional ca un proces de adaptare la diversitatea situațiilor și planificarea etapelor de dezvoltare profesională;* *-Exersarea abilității de a promova incluziunea ca profesionist în domeniul educației nonformale.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Educația incluzivă în contexte nonformale: delimitări conceptuale	● Educația incluzivă – repere conceptuale și aplicabilitatea în educația nonformală ● Incluziunea din perspectivă psihologică, pedagogică și sociologică în activități extracurriculare și comunitare ● Spațiul educațional nonformal ca mediu al diversității și participării active
2. Politici incluzive și cadre de reglementare în educația nonformală	● Documente și reglementări naționale relevante pentru incluziunea în contexte nonformale (programe comunitare, activități pentru tineri, centre educaționale) ● Repere internaționale privind dreptul la educație și participare în contexte formale și nonformale

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Instrumente și strategii de intervenție în educația nonformală incluzivă	● Adaptarea planurilor personalizate de intervenție în contextul participării la proiecte și activități nonformale ● Proiectarea activităților diferențiate în funcție de nevoile participanților ● Propunerea unor soluții incluzive în proiecte educaționale incluzive care se desfășoară în tabere, ateliere, cluburi, centre de zi ● Adaptarea conținuturilor și metodelor la diversitatea culturală, socială și funcțională a grupului
4. Parteneriatul de educație incluzivă nonformală: organizație – familie – comunitate	● Parteneriatul comunitar – premisă a incluziunii sociale ● Colaborarea dintre organizații, familie și instituții publice ● Rolul voluntariatului și al inițiativelor civice în promovarea incluziunii ● Rețele comunitare de sprijin pentru copiii și tinerii din grupuri vulnerabile
5. Managementul grupurilor în educația incluzivă nonformală	● Organizarea și facilitarea grupurilor eterogene în contexte nonformale ● Crearea unui climat participativ, sigur și valorizant ● Gestionarea diversității și a situațiilor de excluziune sau discriminare ● Amenajarea și valorificarea spațiilor alternative de învățare (centre comunitare, spații culturale, aer liber etc.)
6. Resurse și promovarea educației incluzive în context nonformal	● Tipuri de resurse educaționale incluzive: materiale creative, jocuri educative, resurse multimedia, spații comunitare ● Utilizarea responsabilă și sustenabilă a resurselor în funcție de specificul grupului ● Strategii de promovare a incluziunii prin campanii, proiecte culturale, activități artistice și sociale ● Rolul educației nonformale incluzive în dezvoltarea personală, socială și civică a copiilor și tinerilor
7. Evaluarea în educația nonformală incluzivă	● Scopul evaluării în contexte nonformale - progres individual, participare, dezvoltare personală ● Metode alternative de evaluare a activităților educaționale incluzive derulate în context nonformal ● Indicatori ai incluziunii și ai impactului social al programelor educaționale
8. Etica și vocația în educația incluzivă nonformală	● Valori și principii etice în lucrul cu grupuri diverse ● Responsabilitatea socială și imaginea publică a educatorului/facilitatorului nonformal ● Dezvoltarea profesională continuă și reflecția asupra propriei practici în domeniul incluziunii ● Educația nonformală ca spațiu al angajamentului civic și al echității sociale

SUGESTII METODOLOGICE

Demersul didactic aferent disciplinei „Educație incluzivă”, la clasa a XII-a, specializarea **Pedagogia educației nonformale**, trebuie să valorifice specificul formării profesionale a viitorilor instructori și coordonatori de activități educaționale în contexte variate (școlare, extrașcolare, comunitare). Accentul metodologic se plasează pe integrarea dimensiunii incluzive în proiectarea, implementarea și evaluarea activităților nonformale, astfel încât elevii să dobândească nu doar cunoștințe conceptuale, ci și capacitatea de a acționa responsabil și eficient în situații reale.

Abordarea didactică recomandată este una centrată pe elev, participativă și reflexivă, în care profesorul îndeplinește rolul de facilitator, mentor și model de practică incluzivă. Se urmărește deplasarea accentului de la transmiterea informației la construirea experiențelor de învățare relevante, care valorifică diversitatea grupului și stimulează autonomia, cooperarea și gândirea critică.

În aplicarea programei, se recomandă:

- corelarea permanentă a conținuturilor cu situații autentice din domeniul educației nonformale (proiecte comunitare, activități de voluntariat, ateliere tematice, tabere, campanii educaționale);
- analiza evoluției paradigmelor educaționale (de la segregare la integrare și incluziune) în raport cu practicile actuale din mediile formale și nonformale;
- abordarea drepturilor copilului și a principiilor nediscriminării în contexte educaționale diverse, în acord cu valorile promovate de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și Declarația Universală a Drepturilor Omului.

În vederea formării competențelor specifice, sunt indicate strategii activ-participative și experiențiale, adaptate specificului educației nonformale:

- **Învățarea prin cooperare** – organizarea de grupuri eterogene, utilizarea tehnicilor Jigsaw (Mozaic), Think–Pair–Share, învățarea în perechi, turul galeriei.
- **Învățarea bazată pe proiecte** – elevii pot elabora proiecte de activități nonformale incluzive destinate unor categorii diverse de beneficiari (copii cu CES, tineri din medii dezavantajate, grupuri multiculturale).
- **Studiul de caz și analiza situațiilor reale** – investigarea unor contexte concrete din școli, ONG-uri sau centre comunitare, urmată de formularea unor soluții de intervenție incluzivă.
- **Jocul de rol și simularea** – exersarea comunicării cu familia, colaborarea cu specialiști, gestionarea situațiilor de discriminare sau conflict în grupuri diverse.
- **Învățarea bazată pe probleme** – identificarea barierelor în participare și propunerea unor măsuri de adaptare (de acces, conținut, timp, comportament), inclusiv elaborarea unor secvențe de tip PIP adaptate contextelor nonformale.
- **Metode și tehnici specifice educației nonformale** – ateliere (workshopuri), activități ludice, exerciții de energizare (energizers), tehnica Exploziei stelare, metoda Cubului, metoda Colțurilor, dezbaterea academică, „Cafeneaua publică” (World Café), activități outdoor și proiecte de servicii în folosul comunității (service learning).
- **Utilizarea tehnologiei și a resurselor digitale** – creare de materiale accesibile (afișe digitale, videoclipuri subtitrate, prezentări interactive), utilizarea platformelor colaborative pentru proiecte de grup și adaptarea conținuturilor pentru diferite nevoi de învățare. Se recomandă integrarea responsabilă a instrumentelor digitale pentru a facilita participarea și accesibilizarea informației.

Aplicarea programei trebuie să respecte principii precum: învățarea diferențiată (individualizarea sarcinilor și adaptarea resurselor fără a compromite coeziunea grupului); participarea activă și voluntară, specifică educației nonformale, unde implicarea autentică este condiție a eficienței; învățarea experiențială (trecerea sistematică prin experiență, reflecție, conceptualizare și aplicare); valorizarea grupului ca resursă de învățare; reflecția critică prin utilizarea jurnalului reflexiv, a discuțiilor ghidate și a feedbackului constructiv pentru consolidarea competențelor profesionale.

Profesorul este încurajat să creeze un climat educațional sigur, deschis și incluziv, care să permită exprimarea opiniilor, explorarea diferențelor și asumarea responsabilității colective. Modelarea comportamentelor incluzive de către cadrul didactic reprezintă un element fundamental al formării.

Evaluarea va avea preponderent caracter formativ, orientativ și reflexiv, fiind integrată în procesul de învățare. Se recomandă utilizarea unor metode alternative și complementare:

- portofoliul educațional (care poate include proiecte de activități nonformale incluzive, reflecții personale, resurse create);
- proiectul individual sau de grup;
- observarea sistematică a participării și colaborării;
- jurnalul reflexiv;
- autoevaluarea și interevaluarea;
- prezentarea publică a produselor realizate (expoziții, sesiuni de feedback, simulări).

Accentul evaluării se va pune pe progresul individual, pe capacitatea de transfer a competențelor în contexte reale și pe asumarea unei atitudini etice și responsabile față de diversitate.

În ansamblu, sugestiile metodologice susțin o abordare integrată a educației incluzive în spiritul educației nonformale, în care teoria este permanent corelată cu practica, iar elevii sunt formați ca viitori profesioniști capabili să proiecteze experiențe educaționale accesibile, participative și relevante pentru toți membrii comunității.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.

Black-Hawkins, K. (2017). *Understanding inclusive pedagogy: Perspectives from research and practice*. Cambridge Journal of Education, 47(4), 471–473.

Bocoș, M. D., & Chiș, V. (2018). *Educația incluzivă și diversitatea în școală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Bradea, A. (2012). *Educația nonformală. Modele de bună practică*. Oradea: Editura Universității din Oradea.

Carrillo-Sierra, S. M., Manrique-Julio, J. E., Cerón-Bedoya, J. D., Vásquez-Henao, L. C., Fornaris-Parejo, Z. E., Gómez-Charris, Y., & Rivera-Porras, D. (2025). *Inclusive education in higher education: A comparative analysis of faculty attitudes, knowledge, and practices in Colombian universities*. Societies, 15(11), 299.

Cobb, C. (2021). *Leadership for inclusive schools: A framework for action*. Educational Management Administration & Leadership, 49(4), 549–565.

Corman, S., & Mara, D. (Eds.). (2015). *Analysis on Romanian Teacher's Training Needs on ICT and EMPD*. Lambert Academic Publishing.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). *Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature*.

European Commission. (2022). *Pathways to school success: Building inclusive and equitable education systems in Europe*.

European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe,* Luxembourg, Publications Office of the European Union

Florian, L., & Spratt, J. (2023). *The concept of inclusive pedagogy revisited: New insights and perspectives*. International Journal of Inclusive Education, 27(5), 507–525.

Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.

Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Polirom.

Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială. Fundamente teoretice și perspective practice* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.

Göransson, K., Göransson, A., & Nilholm, C. (2022). *What is inclusive education? A systematic review of definitions and frameworks*. European Journal of Special Needs Education, 37(3), 403–422.

Jură, A.-M., & Sava, S. (2023). *Atitudinea directorilor de școli din România față de educația incluzivă*. Revista de Pedagogie, (2), 95–120.

Kefallinou, A., Symeonidou, S., & Meijer, C. J. W. (2020). *Understanding the value of inclusive education and its implementation: A review of the literature*. Prospects, 49(3–4), 135–152.

Leijen, Ä., Arcidiacono, F., & Baucal, A. (2021). *The dilemma of inclusive education: Inclusion for some or inclusion for all*. Frontiers in Psychology, 12, 633066.

Mara, D., & Hunyadi, D. (Eds.). (2018). *Școala incluzivă în societatea actuală*. București: Editura Universitară.

Mara, D. (2016). *Educația incluzivă în învățământul superior* (capitol) în volumul colectiv *Educație-evaluare-integrare* (coord. Crașovan, M.). Timișoara: Editura Universității de Vest.

Mara D., Thomson M. M. (coord.) (2021). *Theoretical and practical approaches to non-formal education: interdisciplinary examinations into various instructional models.* Irvine: Brown Walker Press.
Manea, A. D., & Păduraru, C. (2022). *Perspective actuale privind incluziunea elevilor cu CES în școala românească*. Revista Învățământului, 70(3), 45–60.
Miles, S., & Singal, N. (2022). *The education of children with disabilities in low- and middle-income countries: Progress and challenges*. International Journal of Educational Development, 88, 102528.
Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*, București: MEN.
National Council for Curriculum and Assessment (CNEE). (2021). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. București: Ministerul Educației.
Rončević, K., & Rieckmann, M. (2025). *Education for Sustainable Development and Inclusive Education with particular consideration of learners with special needs: A scoping literature review*. Frontiers in Education, 10, 1593060.
Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centre.
Stănciulescu, M. (2011). *Educație nonformală și dezvoltare personală*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education — All means all*. UNESCO Publishing.
UNESCO. (2022). *Transforming education: Inclusion for resilient and equitable learning systems*. UNESCO.
UNICEF România. (2017). *Educație incluzivă de calitate (EIC). Constatări principale și recomandări*. UNICEF.
UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*, București, UNICEF.
Vrăsmaș, T., & Vrăsmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România – Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.
Vrăsmaș, T. (2018). „*Educația persoanelor cu dizabilități. Viziuni, politici și curriculum.*" Revista de Pedagogie, nr. 1/2018, pp. 25–45.
Zamfir, E., & Stănescu, I. (2020). *Incluziunea educațională și socială în România: provocări și soluții*. București: Editura Pro Universitaria.
World Bank. (2021). *Inclusive education: Policy review and recommendations for strengthening national frameworks*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Irina Botici	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria" Deva, Hunedoara
Prof. Luminița Dana Hurgoiu	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria" Deva, Hunedoara
Prof. dr. Carmen Iosifescu	C.J.R.A.E. Buzău/Colegiul Naţional Pedagogic „Spiru Haret" Buzău
Prof. dr. Valeria Peştean	Colegiul Naţional „Preparandia - Dimitrie Ţichindeal" Arad, Arad
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain" Blaj, Alba
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Daniel Mara	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu, Sibiu
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 46

Programa școlară
pentru disciplina

Educație incluzivă și sprijin individualizat
pentru copilul cu CES

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

- 2026 -

Anexa 46
Programa școlară pentru disciplina
Educație incluzivă și sprijin individualizat pentru copilul cu CES,
clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina „**Educație incluzivă și sprijin individualizat pentru copilul cu CES**” reprezintă o componentă a curriculumului de specialitate pentru clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea **Învățământ primar**. Disciplina este concepută pentru a răspunde nevoilor de formare ale elevilor care se pregătesc pentru profesia didactică în învățământul primar, în care asigurarea unui mediu educațional incluziv și adaptarea procesului instructiv-educativ la diversitatea nevoilor elevilor constituie dimensiuni esențiale ale actului educațional. Disciplina are un buget de timp de **1 oră pe săptămână**, pe durata unui an școlar.

Studiul disciplinei urmărește familiarizarea elevilor cu principiile educației incluzive și cu modalitățile de sprijin individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), integrați în învățământul de masă. În acest context, disciplina contribuie la formarea unor competențe necesare identificării nevoilor educaționale ale elevilor, precum și proiectării și aplicării unor demersuri didactice diferențiate și adaptate, care să sprijine participarea și progresul fiecărui copil. De asemenea, sunt valorificate principiile colaborării cu familia, cadrele didactice de sprijin și alți specialiști, în vederea facilitării incluziunii și succesului școlar al elevilor cu CES.

Domeniul educației incluzive se fundamentează pe paradigma „**educație pentru toți**”, care promovează respectarea diversității și asigurarea egalității de șanse în educație. În acest context, sprijinul individualizat reprezintă un demers pedagogic esențial, orientat spre adaptarea conținuturilor, metodelor și strategiilor didactice la particularitățile fiecărui elev, în vederea valorificării potențialului său și a dezvoltării sale armonioase.

Prezenta programă se aliniază cadrului legislativ și documentelor de politică educațională naționale și internaționale care susțin dreptul tuturor copiilor la educație și incluziune. La nivel național, se au în vedere Ordinul nr. 3239/2021 privind Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național, Ordinul nr. 3238/2021 pentru Metodologia dezvoltării curriculumului la decizia școlii, OMECT nr. 1529/2007 privind diversitatea în curriculum, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, Ordinul nr. 1985/1305/5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea şi intervenţia integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilităţi în grad de handicap, a orientării şcolare şi profesionale a copiilor cu cerinţe educaţionale speciale, precum şi în vederea abilitării şi reabilitării copiilor cu dizabilităţi şi/sau cerinţe educaţionale speciale și Legea învățământului preunivarsitar nr.198/2023, actualizată 2026.. La nivel internațional și european, programa valorifică principiile documentelor fundamentale privind drepturile omului și educația incluzivă, care constituie repere pentru dezvoltarea unor practici educaționale echitabile și accesibile tuturor.

Disciplina valorifică experiența acumulată în domeniul educației incluzive și al pedagogiei diferențiate, integrând concepte, principii și practici actuale din domeniul științelor educației, psihologiei dezvoltării și pedagogiei speciale. În același timp, conținuturile și activitățile de învățare sunt corelate cu cele ale celorlalte discipline psihopedagogice studiate în cadrul profilului pedagogic, contribuind la formarea unei viziuni integrate asupra procesului de predare-învățare-evaluare.

Prin studierea acestei discipline, elevii vor înțelege rolul educației incluzive în asigurarea accesului echitabil la educație și vor dobândi abilități de bază pentru adaptarea activităților didactice la diversitatea elevilor din clasele primare. De asemenea, vor fi încurajate dezvoltarea unor atitudini de acceptare, empatie, responsabilitate și respect față de diversitate, precum și capacitatea de a crea contexte educaționale stimulative și accesibile pentru toți elevii.

Programa este concepută în acord cu **modelul curricular centrat pe competențe**, urmărind dezvoltarea unor capacități esențiale pentru viitorii învățători: identificarea nevoilor educaționale ale elevilor, proiectarea unor activități didactice diferențiate, utilizarea strategiilor de sprijin individualizat, colaborarea eficientă cu familia și specialiștii, precum și promovarea incluziunii în mediul școlar. În cadrul disciplinei, **competența civică** dezvoltă respectul, echitatea și incluziunea, pregătind elevii să sprijine participarea activă a tuturor copiilor. Prin **competența**

de literație, elevii își formează capacitatea de a analiza situații educaționale, de a argumenta decizii pedagogice și de a propune soluții adecvate. **Competența personală, socială și „a învăța să înveți”** contribuie la dezvoltarea abilităților de relaționare, reflecție și adaptare. **Competența digitală** sprijină utilizarea tehnologiei pentru accesibilizarea învățării și monitorizarea progresului elevilor. Totodată, **competența de sensibilizare și expresie culturală** încurajează valorificarea diversității în activitățile educative.

Programa este concepută pentru a sprijini dezvoltarea competențelor necesare implementării educației incluzive și a sprijinului individualizat în învățământul primar, printr-o abordare echilibrată între conținuturi teoretice și activități practice. Elevii sunt încurajați să analizeze situații reale, să colaboreze, să reflecteze critic și să identifice soluții pedagogice adecvate diversității din sala de clasă.

Structura programei include: N**ota de prezentare, Competențe generale, Competențe specifice, Exemple de activități de învățare, Conținuturi și Sugestii metodologice,** în conformitate cu arhitectura programelor școlare actuale. Profesorii sunt încurajați să adapteze demersurile didactice la nevoile elevilor, promovând flexibilitatea, creativitatea și incluziunea, precum și participarea activă a tuturor elevilor în procesul educațional.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG.1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană.
CG2	Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora.
CG 3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG 4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.
CG 5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.
CG 6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Identifică și explică conceptele fundamentale legate de educația și sprijinul individualizat al elevilor cu cerințe educaționale speciale în contextul învățământului primar
- Crearea unui glosar digital interactiv al conceptelor cheie (incluziune, echitate, nevoi educaționale speciale, adaptare curriculară), folosind definiții simple, imagini și exemple practice din școala primară; *- Realizarea de hărți conceptuale și infografice pentru a corela termeni precum deficiență – dizabilitate – handicap și pentru a evidenția problematicile asociate educației incluzive, utilizând aplicații digitale tip Canva sau MindMeister;* *- Participarea la jocuri de rol (educator – copil – profesor de sprijin) pentru a explora abordările incluzive și modul în care se aplică principiile incluziei la nivel de clasă;*

Clasa a XII-a
- Analiza și compararea situațiilor reale sau simulate de integrare și incluziune în școala primară, folosind platforme colaborative online (Padlet, Jamboard), pentru a înțelege diferențele între abordările teoretice și practicile reale; *- Interpretarea studiilor de caz interactive despre copii cu CES, completând fișe digitale de observație care includ tipurile de sprijin necesare și adaptările aplicabile în școală;* *- Explorarea valorilor europene și a reglementărilor naționale prin mini-proiecte multimedia, postere interactive sau prezentări digitale care leagă conceptele învățate de legislație și bune practici.*
CS 1.2. Analizează tipurile de nevoi speciale și formele de intervenție educațională, în contextul participării elevului din învățământul primar la activitățile educationale
- Elaborarea unui tabel comparativ în care elevii să distingă sprijinul educațional, recuperarea și terapia, evidențiind scopul, metodele și rolul fiecăreia; *- Analizarea unor studii de caz privind copii cu diferite tipuri de nevoi speciale, prin identificarea factorilor etiologici, sociali și culturali implicați;* *- Clasificarea tipurilor de nevoi speciale pe baza unor criterii date (ex. etiologice, sociale, culturale), utilizând organizatori grafici;* *- Interpretarea unor date statistice simple privind frecvența anumitor tipuri de nevoi speciale, folosind grafice interactive (ex. Canva);* *- Simularea unor situații de viață cotidiană (masă, joc, activități de grup) pentru evidențierea rolului participării copilului în intervenția educațională;* *- Realizarea unei dezbateri despre importanța participării copilului cu CES la activitățile zilnice, în raport cu dezvoltarea sa globală, utilizând aplicații precum Padlet sau Jamboard pentru colectarea argumentelor și exemplelor concrete;* *- Realizarea unui material vizual care să ilustreze legătura dintre intervenția timpurie și participarea activă a copilului;* *- Argumentarea rolului colaborării dintre specialiști (educator, profesor de sprijin, terapeut) în asigurarea unei intervenții eficiente.*

CG 2 -Proiectează activități educaționale implementându-le pentru diferite categorii de educabili, conform nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectarea unor parcursuri de învățare individualizate prin adaptarea obiectivelor și a conținuturilor curriculare, pentru a răspunde nevoilor specifice
- Completarea unei grile de observație comportamentală pe parcursul activităților libere (joc, pauză), pentru a identifica discrepanțele între dezvoltarea cronologică și cea funcțională a elevului; *- Elaborarea unor secvențe didactice diferențiate pentru o lecție de Comunicare în limba română, prin simplificarea vocabularului și utilizarea pictogramelor, în scopul facilitării înțelegerii textului de către elevii cu dizabilitate intelectuală ușoară;* *- Analizarea portofoliului de lucrări anterioare (desene, fișe de lucru din grădiniță/clasa pregătitoare) pentru a stabili nivelul de bază și a previziona ritmul de învățare viitor;* *- Interpretarea datelor colectate prin fișa de observație sistematică și analiza produselor activității, pentru a stabili nivelul de achiziții de bază necesar în proiectarea obiectivelor pe termen scurt din Programul de Intervenție Personalizat (PIP);* *- Corelarea tipurilor de nevoi speciale (deficiențe senzoriale, motorii sau tulburări de învățare) cu strategiile de intervenție pedagogică adecvate, utilizând tabele comparative pentru a justifica alegerea unor resurse compensatorii specifice (ex: alfabetul Braille sau software de tip text-to-speech);* *- Selectarea resurselor digitale și a materialelor concrete (blocuri logice, organizatori grafici, tastaturi adaptate) în cadrul proiectării unei lecții de Matematică și explorarea mediului, pentru a asigura accesibilizarea conținuturilor abstracte;*

Clasa a XII-a
- Stabilirea criteriilor de progres în cadrul portofoliului educațional, prin utilizarea unor liste de verificare a autonomiei și participării, în vederea ajustării periodice a parcursului de învățare în momentele de tranziție școlară.
CS. 2.2 Implementarea strategiilor didactice incluzive și a măsurilor de sprijin gradual în vederea facilitării participării active și a autonomiei elevilor cu CES în activitățile de grup
–Utilizarea tehnicilor de sprijin gradual (oferirea de indicii vizuale, modelarea sarcinii, apoi retragerea asistată a ajutorului) într-o activitate de scriere creativă, pentru a ghida elevul cu dificultăți de învățare spre finalizarea autonomă a compuneri; *-Integrarea tehnologiilor asistive și a resurselor digitale adaptate (tablete cu software de comunicare, tastaturi cu caractere mari) în timpul lecțiilor de Științe, pentru a elimina barierele de comunicare și a permite elevului să-și exprime observațiile științifice;* *-Configurarea spațiului clasei prin delimitarea zonelor de lucru (zona de concentrare, zona de mișcare, zona de resurse tactile) prin crearea de marcaje vizuale, pentru a reduce supraîncărcarea senzorială a elevilor diferite nevoi;* *-Personalizarea materialelor didactice prin adăugarea de suporturi vizuale (pictograme, scheme simplificate) și text cu font mărit, pentru facilitarea accesului la informație al elevilor cu dificultăți de procesare;* *- Implementarea sistemelor de suport vizual pentru autonomie (orarul vizual al activității, „termometrul emoțiilor”, liste de verificare pas-cu-pas), în scopul facilitării tranzițiilor între sarcini și reducerii anxietății elevului în contexte noi de învățare;* *- Organizarea învățării prin cooperare (metoda Jigsaw sau Grupurile de experți), prin atribuirea unor roluri specifice adaptate punctelor forte ale elevului cu CES (ex: „căutător de imagini”, „cronometru”), pentru a asigura contribuția sa activă la produsul final al grupului;* *- Configurarea spațiului educațional prin crearea unor „zone de liniștire” sau prin eliminarea stimulilor distractori din câmpul vizual al elevului, în vederea creșterii capacității de concentrare a acestuia pe parcursul activităților de grup;* *-Înregistrarea progresului în participare prin utilizarea jurnalului de reflexie și a fișelor de monitorizare a interacțiunii, oferind feedback descriptiv elevului pentru a-i consolida sentimentul de apartenență și încrederea în propriile capacități.*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizarea activităților educaționale destinate copiilor cu cerințe educaționale speciale, prin raportare la principiile educației incluzive, pentru a determina gradul de adecvare a strategiilor la nevoile individuale
-Analiza critică unui scenariu didactic utilizând o listă de control bazată pe indicatorii incluziunii, pentru a identifica prezența sau absența barierelor de învățare; *- Investigarea barierelor de participare identificate într-o lecție asistată, prin coroborarea observațiilor clinice cu răspunsurile elevului, în scopul revizuirii metodelor de predare utilizate;* *-Evaluarea nivelului de implicare a elevilor cu CES în timpul activităților de grup, prin tehnica „observării la 360 de grade”, în scopul măsurării calității interacțiunii sociale;* *-Dezbaterea studiilor de caz ce prezintă situații de excludere/segregare în mediul școlar, pentru a formula recomandări de bune practici în spiritul respectului pentru diversitate;* *- Compararea obiectivelor din Planul de Intervenție Personalizat (PIP) cu rezultatele obținute de elev într-o activitate concretă, pentru a determina gradul de realism și eficiență al proiectării didactice;* *-Evaluarea accesibilității resurselor educaționale (manuale, fișe de lucru, software) utilizate în lecție, prin aplicarea unor criterii de lizibilitate și contrast, pentru a identifica barierele de învățare ale elevilor cu deficiențe senzoriale;*

Clasa a XII-a
-Identificarea momentelor de „deconectare" ale elevului pe parcursul unei lecții, corelându-le cu factorii de mediu sau complexitatea sarcinii, în vederea ajustării viitoarelor strategii de sprijin; *- Realizarea unei analize SWOT a mediului de învățare dintr-o clasă incluzivă vizitată, evidențiind punctele tari și vulnerabilitățile în susținerea autonomiei elevilor;* *-Evaluarea critică a modalităților de oferire a feedback-ului către un elev cu CES, verificând dacă acesta este descriptiv, constructiv și ușor de înțeles de către copil;* *-Redactarea unui eseu reflexiv (Jurnalul de practică) despre impactul colaborării cu echipa multidisciplinară asupra succesului unei activități, analizând contribuția fiecărui specialist.*
CS 3.2. Argumentarea selecției instrumentelor de evaluare adaptate în vederea optimizării procesului de sprijin individualizat
- Prezentarea de proiecte practice (machete, experimente) pentru elevii cu deficiențe de auz, ca modalitate de exprimare a competențelor prin canale vizual-motorii dominante; *- Justificarea utilizării probelor orale în locul celor scrise pentru elevii cu disgrafie severă, evidențiind modul în care această alegere permite evaluarea cunoștințelor fără bariera dificultăților de scriere;* *- Completarea grilelor de autoevaluare cu pictograme în cadrul unor lecții demonastrative, ca instrument de dezvoltare a metacogniției și a imaginii de sine pozitive pentru elevii cu dizabilitate intelectuală ușoară;* *- Motivarea extinderii timpului de lucru și a fragmentării testelor de evaluare sumativă, prin corelare cu particularitățile de atenție și ritmul de procesare lent identificat în fișa psihopedagogică;* *- Identificarea avantajelor utilizării metodei „Pas cu Pas" în predarea deprinderilor de autonomie, pentru a demonstra eficiența secvențierii sarcinilor complexe în pași mici, ușor de asimilat;* *- Analizarea tehnicilor de integrare a suportului vizual (orar vizual, cartonașe de comunicare) în activitățile de tranziție, ca strategie de reducere a anxietății și de creștere a predictibilității pentru elevii cu TSA;* *- Susținerea alegerii învățării prin cooperare (tutoring între egali) ca strategie de incluziune socială, argumentând beneficiile modelării comportamentale și ale sprijinului emoțional oferit de colegi;*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Proiectarea, adaptarea și accesibilizarea resurselor educaționale pentru curriculumul specific învățământului primar
-Realizarea unui plan de organizare a materialelor didactice prin selectarea resurselor în funcție de barierele de învățare identificate (senzoriale, cognitive, de limbaj sau de comportament) și corelarea acestora cu stilurile de învățare (vizual, auditiv, kinestezic); *- Elaborarea de seturi de fișe de lucru pe trei niveluri: fișe de accesibilizare; fișe adaptate; fișe simplificate ;* *- Crearea de materiale multisenzoriale (cartonașe tactile pentru litere/cifre, jetoane cu textură, scheme logice colorate) și orare vizuale care să sprijine predictibilitatea activităților la clasă;* *- Dezvoltarea de resurse interactive prin platforme educaționale cu feedback imediat, adaptate pentru elevii cu dificultăți de concentrare (ADHD) prin limitarea stimulilor distractori;* *- Exerciții de comparare a resurselor educaționale standard față de cele adaptate, finalizate cu argumentarea eficienței acestora în atingerea progresului individual;* *- Utilizarea AI pentru a simplifica un text de lectură la nivelul de înțelegere al unui elev cu deficiență mintală ușoară;* *- Organizarea unei baze de date/biblioteci digitale colaborative, clasificate pe arii curriculare (Comunicare, Matematică, Științe) și pe tipuri de sprijin acordat elevului cu CES.*
CS 4.2. Adaptarea strategiilor didactice și a gradului de sprijin pentru dezvoltarea autonomiei elevului cu CES în învățământul primar
- Exerciții de evaluare a nivelului de independență (cognitivă, motrică, socială) pentru elevi cu diverse dizabilități, în vederea stabilirii pragului de sprijin;

Clasa a XII-a
- Elaborarea de sarcini de lucru pe trei paliere de autonomie pentru aceeași unitate de învățare; *- Utilizarea listelor de verificare și a organizatorilor grafici pentru a reduce treptat ajutorul acordat, încurajând elevul să finalizeze sarcina singur;* *- Realizarea unui mini-plan axat pe obiective de autonomie personală și socială, corelând resursele create la CS 4.1 cu metodele de predare adaptate;* *- Joc de rol „Învățător – elev cu CES – clasă”, în care viitorul pedagog exersează gestionarea timpului și a instrucțiunilor diferențiate (instrucțiuni scurte, contact vizual, feedback imediat);* *- Exerciții de simulare a reacției învățătorului în fața unui blocaj emoțional sau a unei suprasolicitări senzoriale, prin adaptarea mediului (colțul de liniștire, pauze senzoriale);* *- Utilizarea fișelor de monitorizare a autonomiei pentru a decide momentul retragerii sprijinului, asigurând trecerea către o învățare auto-dirijată.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a XII-a
CS 5.1. Implementarea unor strategii și instrumente de comunicare bidirecțională cu familia copilului cu CES pentru monitorizarea progresului educațional
- Exerciții de selecție a canalelor de comunicare prin raportare la profilul socio-educațional și disponibilitatea familiilor; *- Ateliere de „traducere” a termenilor tehnici de specialitate (ex: „tulburare de spectru autist”, „disgrafie”, „deficit de atenție”) în recomandări practice, clare și încurajatoare, ușor de înțeles pentru părinți;* *- Simularea unor ședințe individuale în care viitorul învățător prezintă portofoliul de lucru al elevului, evidențiind nu doar dificultățile, ci mai ales progresul individual (ex: „Luna aceasta a reușit să scrie 3 cuvinte independent, față de doar unul luna trecută”);* *- Proiectarea unor „Ghiduri rapide pentru acasă” cu strategii simple de sprijin în rezolvarea temelor sau gestionarea rutinei zilnice a copilului cu CES;* *- Exerciții de redactare a unui „Contract de parteneriat educațional personalizat”, prin care familia și școala își asumă responsabilități specifice în procesul de recuperare și dezvoltare a copilului;* *- Joc de rol privind transmiterea unor observații despre stagnarea sau regresul elevului;* *- Elaborarea unui format de fișă de monitorizare comună școală-familie, pentru a asigura continuitatea intervenției (ex: utilizarea acelorași recompense sau reguli de comportament în ambele medii).*
CS 5.2. Gestionarea constructivă a conflictelor, a barierelor de atitudine și a situațiilor de criză în contextul clasei incluzive
- Exersarea tehnicilor de ascultare activă și utilizarea „mesajelor la persoana I” pentru a dezamorsa tensiunile apărute între părinții copiilor tipici și cei ai copiilor cu CES; *- Studii de caz bazate pe scenarii de criză și identificarea pașilor de intervenție imediată pentru siguranța tuturor elevilor;* *- Simularea unei întâlniri de rezolvare a problemelor, în care învățătorul ghidează discuția între părțile implicate, transformând acuzațiile în nevoi exprimate și soluții colaborative;* *- Elaborarea unui plan de activități pentru clasă menite să prevină izolarea sau stigmatizarea elevului cu CES și să cultive empatia în rândul colectivului de elevi;* *- Exerciții de analiză critică a propriilor reacții emoționale în momente de presiune și tehnici de menținere a obiectivității și a echilibrului profesional;* *- Proiectarea unui plan de acțiune rapid (cine intervine, unde sunt direcționați ceilalți elevi, cum se securizează spațiul) pentru situațiile în care un elev prezintă comportamente disruptive severe;* *- Adaptarea mesajelor de atenuare a conflictelor prin modificarea tonului, a posturii și a cuvintelor-cheie, adaptate la profilul temperamental al interlocutorului (părinte defensiv, elev speriat).*

Clasa a XII-a
CS 5.3 Elaborarea și gestionarea parteneriatelor educaționale și a rețelelor de sprijin comunitare pentru optimizarea incluziunii școlare
- Identificarea și cartografierea instituțiilor locale și județene (CJRAE, DGASPC, ONG-uri de profil, centre de zi) și argumentarea rolului specific al fiecăreia în sprijinirea parcursului școlar al copilului cu CES; *- Exercițiu practic de redactare a unui formular tip de parteneriat între școală și un partener extern, definind clar: scopul (ex: terapie prin artă, logopedie), responsabilitățile părților și indicatorii de succes;* *- Elaborarea unei proceduri care reglementează fluxul informațiilor între învățător, profesorul de sprijin și terapeutul privat al copilului, pentru a asigura o abordare unitară a obiectivelor PIP-ului (Planul de Intervenție Personalizat);* *- Elaborarea unui plan de acțiune comunitar (ex: campanie de informare pentru părinți) privind importanța depistării dificultăților de învățare și serviciile de asistență disponibile în zonă;* *- Joc de rol în care elevii (reprezentând școala) negociază cu un reprezentant al comunității locale sau al unui ONG resurse specifice (ex: amenajarea unei săli senzoriale în școală sau finanțarea unor materiale didactice speciale);* *- Exerciții de completare și arhivare a documentației necesare pentru comisia de orientare școlară (dosarul pentru certificatul de orientare școlară și profesională - COSP), respectând normele de confidențialitate (GDPR);* *- Organizarea unei simulări de „masă rotundă” cu reprezentanți ai comunității pentru a identifica soluții de accesibilizare a spațiului școlar sau a activităților extrașcolare (excursii, vizite la muzeu) pentru elevii cu dizabilități.*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Integrarea standardelor etice și a deontologiei profesionale în exercitarea atribuțiilor, asigurând integritatea deciziilor și respectarea valorilor organizaționale.
- Analiza critică a divergențelor dintre normele etice profesionale și tradițiile sau valorile culturale/religioase ale familiei, pentru a identifica punctele de conflict; *- Proiectarea unor strategii de negociere educațională care să echilibreze respectul pentru identitatea familiei cu garantarea dreptului fundamental al copilului la educație completă;* *- Planificarea diferențiată a resurselor educaționale (timp, materiale, suport) bazată pe principiul echității, asigurând un echilibru între nevoile specifice ale unui copil și dinamica întregului grup;* *- Exerciții de optimizare a sarcinilor de lucru prin calibrarea efortului pedagogic: cum argumentăm etic timpul suplimentar acordat unui elev cu CES fără a priva restul clasei de suportul necesar;* *- Exersarea tehnicilor de mediere și comunicare asertivă prin simulări de dialog între familiile copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) și părinții reticenți la procesul de integrare;* *- Elaborarea unui cadru argumentativ solid (juridic, pedagogic și moral) pentru susținerea educației incluzive, vizând direct barierele sistemice și prejudecățile sociale.*
CS 6.2. Reflecție asupra parcursului individual de dezvoltare profesională, precum și asupra necesității cooperării interinstituționale, în echipe multidisciplinare

Clasa a XII-a
- *Exersarea introspecției pentru a identifica și chestiona stereotipurile personale, prevenind tratamentul discriminatoriu în clasă;* - *Analizarea influenței prejudecăților asupra evaluării și interacțiunii cu elevi din medii diverse;* - *Elaborarea unui set de principii deontologice care să ghideze conduita incluzivă și să asigure siguranța emoțională a elevilor;* - *Proiectarea unei grile de monitorizare a carierei, care să evidențieze perioadele de ascensiune, momentele de criză și strategiile de adaptare la schimbările din sistemul de învățământ;* - *Reflecție structurată asupra modului în care intervenția cadrului didactic a modelat atitudinea comunității de părinți față de incluziune și diversitate;* - *Analiza succesului medierii dintre școală și familie în cazul integrării unui copil marginalizat, evidențiind efectele pe termen lung asupra grupului;* - *Elaborarea unui ghid operațional care să clarifice rolul educatorului în cadrul echipelor de suport (psiholog, logoped, asistent social), optimizând intervenția pentru copiii cu nevoi speciale;* - *Clarificarea atribuțiilor specifice cadrului didactic în procesul de diagnoză și intervenție, pentru a asigura o abordare unitară și centrată pe elev.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Educația incluzivă: delimitări conceptuale	● Cadrul conceptual al educației incluzive și principalele problematici asociate ● Conceptul de școală incluzivă și abordări pentru educația copiilor cu nevoi diverse ● Documente și reglementări privind educația incluzivă la nivel național și internațional
2. Elevul cu CES în învățământul primar -repere și dezvoltare	● Particularitățile vârstei școlare - dezvoltarea copiilor în această etapă comparativ cu celelalte etape de dezvoltare - importanța identificării precoce a dificultăților și/sau a posibilelor disfuncții ale proceselor și funcțiilor psihice - relevanța observației și evaluării timpurii pentru planificarea intervențiilor educaționale ● Clasificarea tipurilor de nevoi speciale în funcție de factorii etiologici, sociali și culturali, ilustrate prin exemple relevante pentru mediul școlar ● Diferențierea între sprijin educațional, programe de recuperare și intervenții terapeutice

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Metode, tehnici și instrumente utilizate de cadrul didactic pentru identificarea nevoilor de sprijin ale elevilor din învățământul primar	● Observarea sistematică a elevului în toate activitățile școlare cu scopul identificării semnalelor timpurii de risc în comunicare, limbaj, motricitate, autonomie, interacțiune și autoreglare ● Analiza produselor activității elevului (lucrări scrise, desene, proiecte, teme) pentru a evidenția punctele forte și dificultățile persistente ● Înregistrarea progresului elevului și identificarea nevoilor prin instrumente precum fișa de observație, lista de verificare, jurnalul de progres și portofoliul ● Cunoașterea și înțelegerea specificului instrumentelor utilizate de specialiști, inclusiv testele de screening, testele de inteligență, testele de aptitudini, testele de personalitate și de creativitate, precum și fișele de evaluare ● Înțelegerea limitelor rolului educatorului în raport cu diagnosticul, diferențiind între situațiile de risc și diagnosticul stabilit de specialist
4. Specificul proiectării didactice în educația incluzivă	● Metodologii educaționale pentru incluziune și aplicarea strategiilor specifice integrării și incluziunii școlare, adaptate nevoilor fiecărui elev ● Individualizarea parcursului educațional prin adaptarea activităților și obiectivelor pentru diferite tipuri de nevoi speciale ● Instrumente de intervenție specifice - Plan de servicii personalizat (PSP) - Plan educativ personalizat (PEP) - Program de intervenție personalizat (PIP) - Curriculum adaptat ● Repere în proiectarea didactică diferențiată și adaptată - adaptări de acces, conținut, ritm, timp și produs - secvențierea sarcinilor și sprijin gradual - utilizarea suportului vizual, organizatorilor grafici, materialelor concrete și resurselor pentru accesibilizare - organizarea flexibilă a activității (individual, în perechi, pe grupe, cu sprijin între egali) - evaluare formativă, feedback descriptiv și diversificarea modalităților de răspuns
5. Resurse educaționale adaptate și tehnologii asistive	● Organizarea spațiului educațional pentru asigurarea accesibilității, predictibilității, siguranței, în concordanță cu nevoile elevilor ● Principii generale ale accesibilizării mediului educațional ● Identificarea barierelor și a factorilor care sprijină participarea elevilor care necesită adaptări educaționale speciale ● Adaptarea și utilizarea resurselor educaționale în contexte concrete de învățare pentru copiii cu CES ● Exemple de resurse accesibile: materiale adaptate, resurse compensatorii, tehnologii asistive și resurse digitale adaptate.
6. Colaborarea învățătorului cu familia și cu echipa multidisciplinară	● Rolul familiei ca partener activ în procesul educațional și în sprijinirea elevului cu CES. Strategii de colaborare operativă cu familia pentru implementarea intervențiilor individualizate ● Colaborarea cu echipa multidisciplinară (profesor de sprijin, consilier școlar, logoped, servicii de specialitate) pentru planificarea și coordonarea intervențiilor

Domenii de conținut	Conținuturi
	● Facilitatori ai educației incluzive**:** principii, valori și strategii pentru promovarea incluziunii în mediul școlar
7. Tranziții și continuarea sprijinului pentru elevii cu nevoi speciale	● Trecerea de la educația timpurie la învățământul primar, folosind liste de verificare, criterii de screening și portofoliul educațional pentru identificarea nevoilor de sprijin ● Trecerea de la învățământul primar la învățământul secundar, asigurând continuitatea sprijinului prin portofoliul educațional ● Transferul informațiilor relevante între cadrele didactice, familie și echipa multidisciplinară, pentru monitorizarea progresului și ajustarea intervențiilor ● Revizuirea periodică a măsurilor de sprijin pentru adaptarea lor la nevoile în schimbare ale elevului
8. Etica și vocația în educația incluzivă	● Responsabilitatea profesională și imaginea publică a educatorului care practică incluziunea ● Reflecția asupra propriei cariere și asupra practicilor didactice în contextul educației incluzive, pentru dezvoltarea competențelor profesionale și etice

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina „*Educație incluzivă și sprijin individualizat pentru copilul cu CES”* este construită pe baza modelului proiectării curriculare centrate pe competențe, în care relațiile dintre competențele generale, competențele specifice și unitățile de conținut sunt concepute ca fiind interactive, dinamice și funcționale. La nivelul unui an școlar, fiecare competență generală este dezvoltată prin intermediul mai multor competențe specifice, iar unitățile de conținut reprezintă mijloace prin care acestea sunt formate și consolidate.

Demersul curricular al disciplinei se fundamentează pe paradigma educației incluzive, care promovează adaptarea procesului educațional la diversitatea elevilor și asigurarea participării active a tuturor. În acest context, accentul se deplasează de la abordări standardizate către strategii didactice flexibile, centrate pe nevoile, ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev. Sprijinul individualizat este abordat ca un proces continuu, integrat în activitatea didactică, care presupune utilizarea unor metode variate de predare, învățare și evaluare.

Aplicarea creativă a programei solicită din partea profesorului o abordare deschisă și flexibilă, care să permită selectarea și adaptarea strategiilor didactice în funcție de specificul clasei și de particularitățile elevilor. Profesorul este încurajat să actualizeze permanent informațiile din domeniul educației incluzive, să reflecteze critic asupra propriei practici și să valorifice experiențele dobândite în cadrul practicii pedagogice. De asemenea, se recomandă realizarea de corelații interdisciplinare cu celelalte discipline psihopedagogice studiate.

În organizarea timpului alocat unităților de conținut, se recomandă ca profesorul să acorde **mai multe ore** temelor legate de elevul cu CES în învățământul primar, acordând atenție specială reperelor de dezvoltare, strategiilor de diferențiere și individualizare a învățării, precum și proiectării didactice în educația incluzivă. Este important să fie alocate resurse suficiente pentru familiarizarea cu metodele, tehnicile și instrumentele utilizate în identificarea nevoilor de sprijin ale elevilor, pentru gestionarea eficientă a clasei incluzive și pentru consolidarea colaborării cu familia și echipa multidisciplinară. Această abordare reflectă relevanța practică directă a acestor teme pentru formarea viitorului învățător, dezvoltarea competențelor profesionale și asigurarea participării active a fiecărui elev.

În procesul de predare-învățare se recomandă utilizarea unor **strategii didactice** care să favorizeze participarea activă a elevilor și dezvoltarea competențelor profesionale. Metodele active și interactive, precum studiul de caz, problematizarea, jocul de rol, dezbaterea, proiectul sau analiza unor situații concrete contribuie la înțelegerea complexității educației incluzive și la formarea unei atitudini reflexive și empatice. Activitățile de învățare pot include exerciții de analiză a unor situații educaționale din învățământul primar, identificarea barierelor în învățare și participare, precum și proiectarea unor activități didactice adaptate. Se recomandă, de asemenea, utilizarea strategiilor de învățare prin cooperare, care sprijină dezvoltarea competențelor sociale și consolidarea unei perspective incluzive.

Resursele educaționale pot fi accesibilizate și adaptate prin instrumente digitale interactive (ex. Kahoot, Padlet, Genially, Canva) și platforme de colaborare online, pentru crearea de glosare vizuale, povești digitale, simulări sau exerciții interactive. În activitățile de grup, elevii pot lucra în echipe mixte, cu roluri rotative (coordonator, raportor, observator), stimulând sprijinul reciproc, empatia și colaborarea interdisciplinară. Evaluarea formativă modernă poate include portofolii digitale, auto-reflecție, jurnal vizual, rubrici digitale și mini-proiecte, care permit monitorizarea progresului și identificarea ariilor de sprijin.

Mediul clasei trebuie organizat astfel încât să faciliteze activități individuale, pe perechi și în grup, utilizând materiale vizuale, concrete și manipulabile, adaptate nivelului de înțelegere al copiilor. În plus, activitățile socio-emoționale, precum discuțiile gh
idate sau povestirile adaptate vârstei, sprijină dezvoltarea empatiei, recunoașterea punctelor forte și motivarea participării active a tuturor elevilor, consolidând astfel principiile educației incluzive și sprijinul individualizat.

Un rol important în cadrul disciplinei îl are dezvoltarea capacității de observare și înțelegere a nevoilor educaționale ale elevilor. Elevii vor fi ghidați să utilizeze instrumente simple de observare a comportamentului și a performanțelor școlare, să identifice dificultăți de învățare și să formuleze ipoteze privind nevoile de sprijin. Se va pune accent pe diferența dintre identificarea unor dificultăți și stabilirea unui diagnostic, subliniindu-se limitele rolului cadrului didactic și importanța colaborării cu specialiștii.

În concordanță cu principiile educației incluzive, programa promovează abordarea globală și individualizată a elevului, care presupune luarea în considerare a dimensiunilor cognitive, emoționale, sociale și comportamentale. Activitățile didactice sunt orientate spre dezvoltarea competențelor-cheie, stimularea motivației pentru învățare, consolidarea autonomiei și facilitarea integrării fiecărui elev în colectivul clasei.

Programa subliniază, de asemenea, importanța colaborării interdisciplinare și a parteneriatului cu familia. Activitatea cadrului didactic se desfășoară în colaborare cu profesorul de sprijin, consilierul școlar, logopedul și alți specialiști, în funcție de nevoile elevilor. Comunicarea eficientă și construirea unei relații de încredere cu familia reprezintă condiții esențiale pentru asigurarea unui sprijin coerent și eficient.

Pentru formarea competențelor specifice, se pot utiliza activități aplicative precum: elaborarea unor secvențe didactice adaptate, pe baza unui studiu de caz; realizarea unor planuri simple de intervenție educațională; simularea unor situații de predare în contexte incluzive; elaborarea unui portofoliu cu resurse didactice adaptate; proiectarea unor strategii de colaborare școală–familie; organizarea unor dezbateri pe teme de incluziune; analiza unor exemple de bune practici. De asemenea, pot fi integrate activități reflexive, precum jurnalul de învățare sau analiza critică a experiențelor de practică pedagogică.

Evaluarea reprezintă o componentă fundamentală a procesului de învățare și are un rol predominant formativ. Se recomandă utilizarea unor metode variate de evaluare continuă, care să evidențieze progresul elevilor și dezvoltarea competențelor profesionale. Alături de metodele tradiționale, pot fi utilizate instrumente precum portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, jurnalul reflexiv sau observarea sistematică. Evaluarea poate valorifica, de asemenea, experiențele de învățare dobândite în contexte nonformale și informale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ainscow, M. (2020). *Promoting inclusion and equity in education: Lessons from international experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.
- Black-Hawkins, K. (2017). *Understanding inclusive pedagogy: Perspectives from research and practice*. Cambridge Journal of Education, 47(4), 471–473.

- Bocoș, M. D., & Chiș, V. (2018). *Educația incluzivă și diversitatea în școală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Buica, C.(2002). *Principiul normalizării. Formarea atitudinilor pozitive ale personalului didactic privind integrarea copiilor în dificultate.* În Integrarea şcolară a copilului în dificultate / cu nevoi speciale: ghid pentru directorul de şcoală. Bucureşti: CRIPS / RENINCO / FSLI.
- Buică-Belciu, C. (2024). *Fundamentele psihopedagogiei speciale* [Note de curs]. Universitatea din București.
- Chiracu, A. și Piticari, P. (2025). *Designul universal pentru învățare: Ghid practic pentru o educație incluzivă autentică*. Editura Universitară.
- Corman, S., & Mara, D. (Eds.). (2015). *Analysis on Romanian Teacher's Training Needs on ICT and EMPD*. Lambert Academic Publishing.
- Division for Early Childhood. (2014). *DEC recommended practices in early intervention/early childhood special education.* Council for Exceptional Children.
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). *Evidence of the link between inclusive education and social inclusion: A review of the literature*.
- European Commission. (2022). *Pathways to school success: Building inclusive and equitable education systems in Europe*.
- Florian, L., & Spratt, J. (2023). *The concept of inclusive pedagogy revisited: New insights and perspectives*. International Journal of Inclusive Education, 27(5), 507–525.
- Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială. Fundamente teoretice și perspective practice* (ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
- Göransson, K., Göransson, A., & Nilholm, C. (2022). *What is inclusive education? A systematic review of definitions and frameworks*. European Journal of Special Needs Education, 37(3), 403–422.
- Jură, A.-M., & Sava, S. (2023). *Atitudinea directorilor de școli din România față de educația incluzivă*. Revista de Pedagogie, (2), 95–120.
- Kefallinou, A., Symeonidou, S., & Meijer, C. J. W. (2020). *Understanding the value of inclusive education and its implementation: A review of the literature*. Prospects, 49(3–4), 135–152.
- Leijen, Ä., Arcidiacono, F., & Baucal, A. (2021). *The dilemma of inclusive education: Inclusion for some or inclusion for all*. Frontiers in Psychology, 12, 633066.
- Mara, D., & Hunyadi, D. (Eds.). (2018). *Școala incluzivă în societatea actuală*. București: Editura Universitară.
- Mara. D. (2004). *Strategii didactice în educaţia incluzivă*. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică RA
- Mara, D. (2016). *Educația incluzivă în învățământul superior* (capitol) în volumul colectiv *Educație-evaluare-integrare* (coord. Crașovan, M.). Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Manea, A. D., & Păduraru, C. (2022). *Perspective actuale privind incluziunea elevilor cu CES în școala românească*. Revista Învățământului, 70(3), 45–60.
- Miles, S., & Singal, N. (2022). *The education of children with disabilities in low- and middle-income countries: Progress and challenges*. International Journal of Educational Development, 88, 102528.
- National Council for Curriculum and Assessment (CNEE). (2021). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. București: Ministerul Educației.
- Popovici, D. V. (1999). *Elemente de psihopedagogia integrării.* Bucureşti: Editura Pro Humanitate.
- Rončević, K., & Rieckmann, M. (2025). *Education for Sustainable Development and Inclusive Education with particular consideration of learners with special needs: A scoping literature review*. Frontiers in Education, 10, 1593060.
- Roșan, A. (coord.). (2015). *Psihopedagogie specială: Modele de evaluare și intervenție*. Polirom.
- UNESCO. (2022). *Transforming education: Inclusion for resilient and equitable learning systems*. UNESCO.
- UNICEF România. (2017). *Educație incluzivă de calitate (EIC). Constatări principale și recomandări*. UNICEF.

- UNICEF România. (2024). *Set de instrumente pentru educația incluzivă dedicat profesorilor din România*. UNICEF România.
- Verza, E., & Verza, F. E. (coord.). (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*. Editura Universității din București.
- Vrăşmaş, E. (2004). *Introducere în educaţia cerinţelor speciale.* Bucureşti: Editura Credis.
- Vrăsmaș, T., & Vrăsmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România – Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.
- Vrăsmaș, T. (2018). *Educația persoanelor cu dizabilități. Viziuni, politici și curriculum*. Revista de Pedagogie, nr. 1/2018, pp. 25–45.
- Vrăşmaş, T. (2001). *Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe speciale.* Bucureşti: Editura Aramis.
- Zamfir, E., & Stănescu, I. (2020). *Incluziunea educațională și socială în România: provocări și soluții*. București: Editura Pro Universitaria.
- World Bank. (2021). *Inclusive education: Policy review and recommendations for strengthening national frameworks*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. Irina Botici	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. Luminița Dana Hurgoiu	Colegiul Naţional Pedagogic „Regina Maria” Deva, Hunedoara
Prof. dr. Carmen Iosifescu	C.J.R.A.E. Buzău/Colegiul Naţional Pedagogic „Spiru Haret” Buzău, Buzău
Prof. dr. Valeria Peştean	Colegiul Naţional „Preparandia - Dimitrie Ţichindeal” Arad, Arad
Prof. Iuliana Șarlea	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj, Alba
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Prof. univ. dr. Daniel Mara	Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu, Sibiu
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 47

Programa școlară
pentru disciplina

Pedagogie digitală și educație media

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 47
Programa școlară pentru disciplina Pedagogie digitală și educație media, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Pedagogie digitală și educație media* face parte din curriculumul de specialitate, se adresează elevilor din învățământul liceal, filiera vocațională, profilul pedagogic, toate specializările și are alocată ***o oră pe săptămână,*** pe durata clasei a XII-a. Această programă reprezintă o revizuire a celei pentru disciplina *Educație digitală și educație media*, elaborată în cadrul Proiectului PROF – „Profesionalizarea carierei didactice" și aprobată prin OME nr. 4800/26 august 2022.

Disciplina *Pedagogie digitală și educație media* răspunde provocărilor sociale și profesionale ale societății digitale, precum siguranță online, identitate digitală, informații înșelătoare și dezinformare, algoritmi și inteligență artificială, rețele sociale și consolidează principalele competențe-cheie europene (preluate și în Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare), prin activități adaptate nivelului liceal:

- competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului, prin dezvoltarea abilităților elevilor de a decodifica mesaje media, de a recunoaște intenții de influențare sau manipulare și de a formula opiniile în mod clar și argumentat;
- competența digitală, prin dezvoltarea capacității elevilor de a accesa, analiza, evalua și crea conținut digital în mod responsabil și sigur;
- competențele sociale și civice, prin înțelegerea rolului mass-mediei în societate, recunoașterea fenomenelor de dezinformare și participarea conștientă la viața comunității.

Prin competențele generale și conținuturile sale, disciplina *Pedagogie digitală și educație media* se raportează la profilul de formare al absolventului din învățământul liceal, contribuind la dezvoltarea atributelor prioritare asociate acestuia.

Disciplina *Pedagogie digitală și educație media* are un caracter transversal și transdisciplinar, intersectându-se în mod natural cu discipline din ariile curriculare care fac parte din curriculumul național, precum limba și literatura română, istorie, științe ale naturii, matematică, informatică, tehnologia informației și a comunicațiilor, științe sociale etc. Prin stabilirea acestor legături, profesorii pot valorifica conținuturi abordate la alte discipline, dezvoltând flexibilitatea gândirii și abilitatea de a relaționa cu informații diverse, și pot ancora învățarea în experiențele reale ale elevilor. Elevii sunt încurajați să pună întrebări, să analizeze surse și să experimenteze direct, dezvoltând reflecția, argumentarea și colaborarea.

Demersurile propuse prin actuala programă se aliniază cu spiritul și cu recomandările cuprinse în documente naționale, europene și internaționale, astfel:

- Recomandării Consiliului Europei din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții;
- Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor privind Planul de acțiune pentru educația digitală{SWD(2018) 12 final}, Bruxelles, 17.1.2018 COM
- Media and information literate citizens: think critically, click wisely!, UNESCO
- Digital Education Action Plan (2021–2027);
- Cadrul de competențe digitale ale cetățenilor europeni (DigComp)2, transpus la nivel național prin Cadrul de competențe digitale pentru cetățenii României3, inclusiv Cadrul de competențe digitale pentru elevi4, precum și A curriculum framework for digital Citizenship Education (DCE Planner),

Totodată, programa a avut drept ghid documente programatice internaționale care definesc cadre de competențe și curriculum în domeniul literației AI, precum AILit Framework6, inițiat de Comisia Europeană și OECD, precum și Digital Education Council AI Literacy Framework7.

Programa școlară *Pedagogie digitală și educație media* respectă structura standard prevăzută în *Cadrul de referință al Curriculumului național,* având următoarele componente:

- Nota de prezentare
- Competențe generale

- Competențe specifice și exemple de activități d eînvățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Lectura integrală și personalizată a programei școlare și înțelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiții indispensabile necesare proiectării întregii activități didactice. Profesorii își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. În planul activității didactice, echilibrul între diferite abordări și moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. Programa școlară este astfel concepută, încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Gestionarea responsabilă a interacțiunii cu media, pentru exprimarea propriilor idei și pentru utilizarea etică a tehnologiilor digitale.
CG2	Analizarea critic-reflexivă a interacțiunii cu media și cu tehnologiile digitale, pentru înțelegerea influenței și a efectelor acestora asupra propriei persoane și asupra societății

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Gestionarea responsabilă a interacțiunii cu media, pentru exprimarea propriilor idei și pentru utilizarea etică a tehnologiilor digitale

Clasa a XII-a
CS 1.1. Utilizarea responsabilă a instrumentelor de analiză a mesajelor media, pentru dezvoltarea unui consum media echilibrat
- *exerciții de identificare și de diferențiere a tipurilor de media offline și online;* - *exerciții de analiză comparativă a tipurilor de media offline și online, pe baza unor criterii prestabilite;* - *exerciții de identificare și de diferențiere a tipului de consum media (spre exemplu, elevii pot analiza situații de consum media imaginate sau experimentate în viața de zi cu zi);* - *exerciții de identificare a obiectivelor mesajelor media (informare, persuasiune, divertisment etc.) prin utilizarea unei grile simple de analiză;* - *discuții ghidate cu privire la efectele consumului pasiv de media;* - *elaborarea unor proiecte individuale sau de grup prin care se prezintă tipuri diverse de platforme media, conținut media sau suporturi/canale media;* - *elaborarea unor fișe informative despre universul media și consumul media (activ/pasiv), valorificând experiențele personale;* - *reflectarea asupra experienței personale de consum media într-un jurnal, în vederea ajustării comportamentului digital;* - *elaborarea unei activități ludice, adaptate nivelului preșcolar sau primar, pentru recunoașterea tipurilor de media (carte, televizor, tabletă) și discutarea timpului petrecut în fața ecranelor.*
CS 1.2. Aplicarea unor strategii de bază în utilizarea și producerea conținuturilor media, inclusiv digitale, pentru comunicarea responsabilă și creativă în contexte diverse
- *exerciții de construire a unor mesaje și produse media pentru contexte de comunicare diferite, utilizând tehnici de persuasiune adecvate scopului;*

Clasa a XII-a
- *exerciții de diferențiere și transformare a faptelor în opinii și invers, prin redactarea unor mesaje media adecvate contextului;* - *exerciții de realizare a unor mesaje media plecând de la aceeași temă, pentru obiective de comunicare distincte* - *discuții ghidate și demonstrații despre gestionarea informațiilor false sau înșelătoare întâlnite online;* - *elaborarea unor produse media care promovează utilizarea responsabilă a informației în mediul online, pentru a contribui la restrângerea propagării informațiilor false sau înșelătoare;* - *exerciții de rescriere a unor conținuturi media inadecvate, prin raportarea la reguli privind libertatea de exprimare;* - *proiectarea unui exercițiu adaptat nivelului preșcolar sau primar prin care copiii să creeze un mesaj simplu (afiș, desen, mesaj audio scurt) pentru un scop clar stabilit.*
CS 1.3. Exercitarea responsabilă a libertății de exprimare în contexte media, prin raportarea critică la rolul media în societate
- *analiza textului juridic referitor la libertatea de exprimare și la limitele acesteia;* - *exerciții de analiză a unor afirmații controversate privind libertatea de exprimare, prin raportare la cadrul legal;* - *studii de caz privind exercitarea responsabilă a libertății de exprimare în mediul online;* - *elaborarea unor fișe informative/infografice interactive despre conceptele învățate;* - *exerciții de formulare și argumentare a propriei opinii față de libertatea de exprimare/rolul jurnalismului în societate;* - *discuții ghidate despre rolul jurnalismului în informarea cetățenilor și funcționarea democratică a societății.*

CG 2 – Analizarea critic-reflexivă a interacțiunii cu media și cu tehnologiile digitale, pentru înțelegerea influenței și a efectelor acestora asupra propriei persoane și asupra societății

Clasa a XII-a
CS 2.1. Identificarea influenței tehnologiilor digitale asupra propriei persoane, pentru dezvoltarea unei utilizări conștiente și responsabile.
- *discuții ghidate privind influența algoritmilor de recomandare asupra consumului media propriu;* - *exerciții de simulare a modului de funcționare a unui algoritm de recomandare;* - *exerciții de identificare a propriei amprente digitale;* - *elaborarea unor fișe informative despre elementele amprentei digitale;* - *jocuri de rol privind situații de risc online (cyberbullying etc.);* - *elaborarea unor proiecte privind gestionarea amprentei digitale.* - *elaborarea unor fișe informative privind riscurile generate de personalizarea experienței online.* - *exerciții de analiză a modului în care obiectivele economice ale platformelor digitale influențează selecția și distribuirea conținutului; (asta doar dacă la conținuturi băgăm și ce am mai sugerat eu acolo cu roșu la primul domeniu de conținut)* - *elaborarea unei activități de conștientizare, adaptate nivelului primar etc., privind datele personale care pot fi oferite online și regulile de siguranță digitală..*
CS 2.2. Aplicarea tehnicilor de analiză critică și de deconstrucție a mesajelor media, inclusiv a celor create de inteligența artificială

Clasa a XII-a
- *exerciții de diferențiere între fapte și opinii în mesaje media;* - *exerciții de identificare și explicare a tehnicilor de persuasiune folosite în mesaje media;* - *exerciții de identificare a elementelor de deconstrucție de mesaj (autor, format, public, conținut, scop) în mesaje media;* - *exerciții de analiză a mesajelor media prin aplicarea schemei deconstrucției de mesaj;* - *exerciții de identificare și explicare a tiparelor de gândire (biasurilor cognitive) declanșate de interacțiunea cu media* - *elaborarea unor proiecte individuale sau de grup în vederea aplicării grilelor de analiză pe mesaje media;* - *analiza unor mesaje create de inteligența artificială pe teme sociale și detectarea tiparelor de gândire (biasurilor) care apar în text; analiza cauzelor pentru care inteligența artificială reflectă aceleași tipare de gândire (biasuri cognitive) pe care le au oamenii;* - *discuții ghidate despre importanța analizării mesajelor media.* - *proiectarea unei activități adaptate ciclului primar prin care elevii să analizeze un mesaj media folosind o schemă simplificată de tipul „Cine a creat mesajul? Ce spune? Cui i se adresează? De ce?”.*
CS 2.3. Utilizarea strategiilor diverse de verificare a informațiilor pentru stabilirea credibilității și a veridicității mesajelor media
- *exerciții de identificare a elementelor specifice mesajelor care conțin informații false, contrafăcute sau înșelătoare;* - *exerciții de verificare a informației conținute de mesaje media;* - *exerciții de aplicare a strategiilor de căutare verticală și laterală pe mesaje media, atât pentru verificarea informației, dar și pentru satisfacerea nevoilor de învățare;* - *exerciții de examinare a modului în care algoritmii rețelelor sociale contribuie la dezinformarea pe diferite teme și de analiză a responsabilităților individuale la întâlnirea cu astfel de mesaje;* - *elaborarea unor proiecte individuale sau de grup în vederea verificării unei informații;* - *exerciții de aplicare a tehnicilor de verificare a imaginilor (căutare inversă de imagini);* - *exerciții de distingere între conținutul audio-vizual autentic și cel creat cu ajutorul inteligenței artificiale;* - *exerciții de deconstrucție a mesajului pentru texte care conțin informații false sau greșite, pe teme accesibile, publicate de către platforme de fact-checking, pentru familiarizarea cu acestea.* - *elaborarea unei activități simple pentru ciclul primar prin care elevii să verifice o informație folosind două surse diferite, cu sprijinul cadrului didactic.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Universul media	1.1. Media și mass-media 1.2. Tipuri de media offline și online. Suport, canal și conținut media; platforme online 1.3. Consumul activ și pasiv de media 1.4. Obiective ale media (informare, educare, influențare, persuasiune, socializare, comunicare, divertisment, dezinformare) 1.5. Modele de funcționare și obiective economice ale platformelor digitale
2. Drepturi și limite în transmiterea informațiilor	1.1. Libertatea de exprimare. Drepturi și limite. Articolul 30 din *Constituția României* 1.2. Jurnalismul

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Construcția mesajelor media	1.1. Fapte și opinii 1.2. Tehnici de persuasiune: apelul la emoții, apelul la celebrități, la oameni frumoși, la oameni simpli, la experți, la influenceri, repetiția, oferta de nerefuzat. 1.3. Tipare de gândire (biasuri cognitive): biasul de confirmare, biasul de autoritate, atracția pentru povești, fluența euristică, efectul de turmă. Identificare și gestionare 1.4. Stereotipurile din spațiul public 1.5. Deconstrucția de mesaj. Cadrul deconstrucției: autor, format, conținut, public, scop
4. Interacțiunea cu informația online	1.1. Inteligența artificială. Algoritmii 1.2. Limitările și riscurile inteligenței artificiale 1.3. Amprenta digitală 1.4. Personalizarea experienței online și a conținutului online. Algoritmii de recomandare și funcționarea rețelelor sociale 1.5. Riscurile din mediul online generate de amprenta digitală și de personalizarea experienței online. Gestionarea amprentei digitale și a obiceiurilor de consum media online
5. Identificare informațiilor de încredere	1.1. Informații false și înșelătoare. 1.2. Dezinformarea. Informații false și înșelătoare, informații contrafăcute („fake news”). Informarea eronată 1.3. Verificarea informațiilor: elemente de context, tehnici de verificare a informației, căutare verticală, căutare laterală, indicatori ai credibilității, gestionarea responsabilă a informațiilor false sau înșelătoare online și a interacțiunii cu sursele care nu par de încredere

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei ***Pedagogie digitală și educație media*** va avea în vedere dezvoltarea progresivă a competențelor de analiză critică, producere responsabilă și verificare a informației în contexte media diverse. Demersul didactic va fi centrat pe formarea unor comportamente reflexive și responsabile în raport cu tehnologiile digitale și cu mesajele media.

Abordarea conținuturilor se va realiza într-o manieră aplicativă, prin utilizarea unor situații autentice de comunicare și prin valorificarea experiențelor media ale elevilor. Se recomandă utilizarea unor studii de caz relevante pentru mediul online contemporan, inclusiv exemple de mesaje generate de inteligență artificială, în vederea familiarizării elevilor cu noile forme de producere și distribuire a informației.

Activitățile de învățare vor urmări aplicarea unor instrumente concrete de analiză (grile de deconstrucție a mesajului, scheme de diferențiere fapt/opinie, strategii de căutare laterală), precum și dezvoltarea capacității de a adapta aceste instrumente la nivelul preșcolar și primar. Având în vedere specificul profilului pedagogic, disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a transpune conceptele și instrumentele studiate în activități adecvate particularităților de vârstă ale copiilor. Se recomandă:

- proiectarea unor exerciții sau secvențe didactice adaptate nivelului preșcolar și primar, care valorifică jocul, povestea, situațiile concrete și suportul vizual;
- simplificarea limbajului conceptual și transformarea noțiunilor abstracte în situații de învățare aplicate (de exemplu, diferențierea dintre „adevărat” și „inventat”, discutarea timpului petrecut în fața ecranelor, recunoașterea unui mesaj publicitar);
- integrarea principiilor educației media în activități transdisciplinare, în acord cu specificul curricular al ciclului primar;
- corelarea activităților cu experiențele de practică pedagogică, acolo unde este posibil.

Demersul didactic va urmări formarea unei atitudini reflexive față de rolul cadrului didactic în medierea relației copilului cu tehnologiile digitale și cu mesajele media, subliniind importanța echilibrului dintre protecție, ghidare și dezvoltarea autonomiei.

Se recomandă organizarea activităților în secvențe care să asigure progresia de la:

- identificarea influenței tehnologiilor digitale asupra propriei persoane,
- la aplicarea tehnicilor de analiză critică,
- și la utilizarea strategiilor de verificare a informației.

În abordarea conținuturilor referitoare la libertatea de exprimare, se va pune accent pe echilibrul dintre drept și responsabilitate, prin raportare la cadrul legal și la exemple concrete din spațiul public.

Pentru consolidarea învățării, se recomandă:

- utilizarea metodelor activ-participative (dezbaterea, studiul de caz, jocul de rol, proiectul);
- integrarea resurselor digitale și a aplicațiilor de inteligență artificială în scop didactic;
- realizarea unor activități de reflecție individuală (jurnal media, autoevaluare privind consumul digital).

Evaluarea va urmări măsura în care elevii aplică instrumentele de analiză și verificare în contexte variate, formulează argumente coerente și adoptă o conduită responsabilă în spațiul digital. Se recomandă utilizarea evaluării formative, prin feedback continuu, precum și a unor produse finale (proiecte, fișe de analiză, mini-secvențe didactice adaptate nivelului preșcolar sau primar).

Demersul didactic poate valorifica legături interdisciplinare cu limba și literatura română (analiza mesajului), educația civică (drepturi și responsabilități), informatica (tehnologii digitale), precum și cu activitățile specifice practicii pedagogice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Akyempong, K., Cheung, C., Grizzle, A., Tuazon, R., & Wilson, C. (2011). *Media and information literacy curriculum for teachers*. UNESCO.
- Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action A White Paper on the Digital and Media Literacy Recommendations of the Knight Commission on the Information Needs of Communities in a Democracy*. The Aspen Institute. Jolls, T. (2008). *Literacy for the 21st Century*. Center for Media Literacy.
- Bobok, D. (2016). *Selective Exposure, Filter Bubbles and Echo Chambers on Facebook*. Central European University. Mihailidis, P. (2019). *Civic Media Literacies: Re-Imagining Human Connection in an Age of Digital Abundance* (1st ed.). Routledge.
- Garrett, S. D., & Johnson, S. M. (Eds.). (2012). *The integrated language arts and journalism curriculum for middle school students*. American Press Institute.
- Jolls, T., & Thoman, E. (2008). *Literacy for the 21st Century. An Overview & Orientation guide to Media Literacy Education*. Center for Media Literacy.
- Krakić, A., Skledar Matijević, A., & Jurina Babović, N. (2014). Seeing is (not) Believing – Teaching Media Literacy through ELT. *Proceedings of the 7th International Language Conference on the Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication*. The International Language Conference on The Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication between Cultures, Maribor, Slovenia.

Media Literacy Toolbox. (2008). New Mexico Media Literacy Project.
- Potter, W. J. (2014). *Media Literacy*. University of California.
- Silverblatt, A., & al. (1999). *Approaches to Media Literacy, a Handbook*. Routledge.
- Wilson, C., Grizzle, A., Tuazon, R., Akyempong, K., & Cheung, C. (2011). *Media and Information Literacy Curriculum for Teachers*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Worsnop, C. M. (2012). *Media Literacy through Critical Thinking. Teachers materials*. University of Washington.
- Thoman, E., Jolls, T. (2008), *"Literacy for the 21st Century. An Overview & Orientation guide to Media Literacy Education"*, California, the Center for Media Literacy
- Wardle, Claire Ph.D. (2017), *Information Desorder: Towards an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*, Council of Europe Report (2017)09
- Wineburg S., McGrew S. (2017), *Lateral reading: reading less and learning more when evaluating digital information*, Stanford History Education Group
- Valenza J. (2016), *Truth, truthiness, triangulation: A news literacy toolkit for a "post-truth" world,* New York, School Library Journal
- Caulfield, M. A. (2017). *Web Literacy for Students Fact-Checkers*. Pressbooks.
- Hartman-Caverly, S. (2018). *Learning Commons: Fake News: Evaluating Current Events Coverage: Evaluating News Information*. Learningcommons.dccc.edu; Delaware County Community College. https://learningcommons.dccc.edu/fakenews/test
- Khan, M. L., & Idris, I. K. (2019). *Recognize Misinformation and Verify Before Sharing: A Reasoned Action and Information Literacy Perspective*. Scripps College of Communication.
- Silverman, C., & al. (2019). *The Verification Handbook. An ultimate guideline on digital age sourcing for emergency coverage*. European Journalism Centre.

- Blue, J., Condell, J., & Lunney, T. (2018). *Digital footprints: Your unique identity*. University of Ulster.
- Büchi, M., Lutz, C., & Micheli, M. (2017). *Life Online: The Digital Footprint Gap*. Partnership for Progress on the Digital Divide 2017 International, San Diego, CA.
- Global Advisory Committee, & Criminal Intelligence Coordinating Council. (2016). *Understanding Digital Footprints. Steps to protect personal information (2016)*. GAC.
- James, C. (2014). *Disconnected: Youth, New Media, and the Ethics Gap*. The MIT Press.
Live Science (2024). How AI companions are changing teenagers' behavior in surprising and sinister ways. https://www.livescience.com/technology/artificial-intelligence/how-ai-companions-are-changing-teenagers-behavior-in-surprising-and-sinister-ways
- Lee, A. et al. (2024). Artificial Companions and Emotional Disclosure in Youth: Risks and Patterns of Use. arXiv:2506.12605. https://arxiv.org/abs/2506.12605
- Osborne, N., & Connelly, L. (2015). *Managing your digital footprint: possible implications to teaching and learning*. European Conference on Social Media, Portugal.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Halaszi Monica	Grad I	Colegiul Național „Liviu Rebreanu" Bistrița
Corcheș Horia	Grad I	Colegiul Național „George Barițiu" Cluj-Napoca
Palade Coralia	Grad I	Colegiul Național Pedagogic "Carol I" Câmpulung

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Glava Cătălin	Conf.univ. dr	Universitatea Babeș Bolyai- Cluj Napoca, Cluj	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 48

Programa școlară
pentru

Tehnici de animație socio-educațională

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

– 2026 –

Anexa nr. 48
Programa școlară pentru disciplina Tehnici de animație socio-educațională, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Tehnici de animație socio-educațională*** – clasa a XI-a – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) din învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale. Curriculumul este structurat astfel încât activitățile de predare – învățare să se desfășoare cu o frecvență de ***o oră pe săptămână.***

În elaborarea programei s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care întemeiază studiul disciplinei:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și planurile cadru;
- Documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)
- Corelarea cu profilul de formare al absolventului (competențe cheie definite de Cadrul de referință al curriculumului național (2022)

În elaborarea programei s-au avut în vedere 10 principii ale animației socio-educative, enumerate în continuare, o sinteză derivată din ghiduri și standarde românești pentru animatorii socio-educativi (COR și proiecte europene – v. Referințele bibliografice). Principiile avute în vedere sunt:

Nr.	Principiu	Scurtă descriere
1	**Participarea activă**	Persoana implicată în activitatea de animație socio-educativă este actor, nu spectator al propriei dezvoltări
2	**Voluntariatul și libera adeziune**	Nimeni nu este forțat să participe; motivația vine din interior
3	**Incluziunea și non-discriminarea**	Accesul este egal pentru toți, indiferent de origine, vârstă, statut
4	**Respectul față de persoană**	Sunt recunoscute demnitatea și unicitatea fiecărui individ
5	**Autonomia**	Se urmărește dezvoltarea capacității de a decide și de a acționa independent
6	**Învățarea prin experiență**	Cunoașterea se construiește prin trăire, reflecție și acțiune
7	**Holismul**	Persoana beneficiară (educabilul) este abordată în totalitatea dimensiunilor sale (cognitive, afective, sociale)
8	**Parteneriatul**	Colaborarea între animator, grup, familie, comunitate
9	**Creativitatea și inovația**	Valorificarea potențialului creativ în rezolvarea problemelor și în aplanarea conflictelor
10	**Adaptabilitatea**	Ajustarea permanentă la nevoile și contextul grupului

Disciplina ***Tehnici de animație socio-emoțională*** contribuie la dezvoltarea și formarea elevilor pentru o bună proiectare, organizare și realizare a activităților de grup cu scop educativ și social formativ.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Resurse bibliografice

Programa școlară este realizată din perspectiva modelului de proiectare curriculară, în vigoare.

- **Competențele** sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.
- **Competențele generale** vizate la nivelul disciplinei opționale „Tehnici de animație socio-emoțională" trasează achizițiile de cunoaștere ale elevului din învățământul liceal.
- **Competențele specifice** sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.
- **Conținuturile** învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.
- **Sugestiile metodologice** includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Proiectarea activităților de animație socio-educativă în programele și activitățile grupurilor țintă în vederea adaptării acestora diferitelor activități nonformale
CG2	Facilitarea participării, comunicării și dinamicii de grup prin crearea unui climat securizant pentru coeziunea grupului și facilitării interacțiunilor constructive
CG 3	Evaluarea practicilor de animație socio-educativă utilizând analiza critică a propriei practici, într-un proces continuu de dezvoltare profesională

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectarea activităților de animație socio-educativă în programele și activitățile grupurilor țintă în vederea adaptării acestora diferitelor activități nonformale

Clasa a XI-a
CS 1.1. Identificarea nevoilor și caracteristicilor grupului țintă în vederea fundamentării activităților de animație socio-educativă
• Aplicarea unor metode de diagnoză (observație, chestionar, discuție ghidată) pentru identificarea nevoilor, intereselor și particularităților grupului țintă *• Elaborarea profilului de grup (vârstă, interese, nivel de dezvoltare, context socio-cultural) pe baza datelor colectate* *• Corelarea obiectivelor activităților cu nevoile identificate și cu principiile animației socio-educative*
CS 1.2. Proiectarea structurată a unei activități de animație socio-educativă adaptate contextului
• Elaborarea unei fișe de activitate care include obiective, conținuturi, metode, resurse și modalități de evaluare *• Selectarea metodelor active și participative adecvate (jocuri, dezbateri, studii de caz) în funcție de specificul grupului* *• Planificarea etapelor activității (introducere, desfășurare, debrief) cu respectarea gestionării timpului*
CS 1.3. Adaptarea activităților de animație la resursele disponibile și la contexte variate

Clasa a XI-a
• *Analiza resurselor materiale, umane și de spațiu disponibile pentru desfășurarea activităților* • *Propunerea de variante alternative de activități în situații neprevăzute* • *Ajustarea conținuturilor și metodelor în funcție de context (mediu formal/nonformal, interior/exterior)*

CG 2 -Facilitarea participării, comunicării și dinamicii de grup prin crearea unui climat securizant pentru coeziunea grupului și facilitării interacțiunilor constructive

Clasa a XI-a
CS 2.1. Aplicarea tehnicilor de facilitare pentru stimularea participării active a tuturor membrilor grupului
• *Utilizarea metodelor de activare (ice-breakers, energizers) pentru inițierea și menținerea implicării* • *Distribuirea sarcinilor și rolurilor în grup pentru asigurarea participării echilibrate* • *Monitorizarea nivelului de implicare și intervenția pentru includerea participanților retrași*
CS 2.2. Utilizarea comunicării eficiente și a feedback-ului constructiv în gestionarea interacțiunilor de grup
• *Exersarea ascultării active și a formulării de întrebări deschise în activități de grup* • *Oferirea și solicitarea de feedback constructiv în contexte de învățare* • *Adaptarea stilului de comunicare la particularitățile grupului și ale situației*
CS 2.3. Gestionarea situațiilor de conflict și consolidarea coeziunii grupului
• *Identificarea tipurilor de conflicte și a cauzelor acestora în cadrul grupului* • *Aplicarea strategiilor de mediere și negociere în situații simulate sau reale* • *Facilitarea unor activități de reflecție de grup pentru consolidarea relațiilor și a climatului securizant*

CG 3 – Evaluarea practicilor de animație socio-educativă utilizând analiza critică a propriei practici, într-un proces continuu de dezvoltare profesională

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea instrumentelor de evaluare a activităților de animație socio-educativă
• *Utilizarea unor instrumente variate (chestionare, grile de observare, tehnici vizuale) pentru evaluarea activităților* • *Colectarea feedback-ului participanților privind relevanța și impactul activităților* • *Analiza rezultatelor evaluării în raport cu obiectivele propuse*
CS 3.2. Realizarea autoevaluării și a reflecției asupra propriei practici de animație
• *Elaborarea unui jurnal reflexiv privind activitățile desfășurate* • *Identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit în propria intervenție* • *Formularea unor direcții concrete de dezvoltare profesională*
CS 3.3. Propunerea de măsuri de ameliorare a activităților de animație socio-educativă
• *Revizuirea planificării activităților pe baza rezultatelor evaluării* • *Adaptarea metodelor și resurselor pentru creșterea eficienței intervenției* • *Integrarea feedback-ului colegial și al beneficiarilor în optimizarea practicilor viitoare*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a - XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamente teoretice ale animației socio-educative	1.1. Concepte-cheie: animație, animator, grup, comunitate, mediu socio-educativ – delimitări și conexiuni conceptuale
	1.2. Istoricul și evoluția animației socio-educative în context european și românesc; documente europene de referință și legislație națională relevantă

	1.3. Valori și etică profesională: codul deontologic, dileme etice în practică
	1.4. Teorii ale învățării și dezvoltării umane ca fundament al practicii de animație (Piaget, Vygotski, Kolb)
2. Cunoașterea și managementul grupului	2.1. Tipologii de grupuri în animația socio-educativă: grupuri formale și informale, omogene și eterogene, grupuri vulnerabile
	2.2. Etapele de dezvoltare ale unui grup (*forming, storming, norming, performing, adjourning*)
	2.3. Roluri în grup (rol formal/informal, lider, mediator, roluri perturbatoare); coeziunea și gestionarea grupurilor.
	2.4. Conflictul în grup: tipologii, cauze și repertoriu de strategii de gestionare constructivă
3. Metodologia animației socio-educative	3.1. Metode active și participative în animația socio-educativă: joc de rol, studiu de caz, dezbatere, World Café, tehnologia Open Space
	3.2. Jocul ca metodă fundamentală de animație: tipologii, reguli de facilitare și valorificarea pedagogică prin debrief
	3.3. Facilitarea întâlnirilor și a atelierelor de animație: structură, tehnici de facilitare, gestionarea timpului și a spațiului
	3.4. Utilizarea creativității și a artelor în proiectarea activităților de animație socio-educativă: teatru-forum, photovoice, scriere creativă, art-terapie
4. Comunicare și relație în animația socio-educativă	4.1. Comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală, calibrare și adaptare a stilului de comunicare la specificul grupului; dinamica de grup.
	4.2. Ascultarea activă, empatia și feedback-ul constructiv: principii și modele practice
	4.3. Relația animator – beneficiar: postură profesională, limite relaționale, contratransfer și prevenirea dependenței
5. Diagnoza și evaluarea în animația socio-educativă	5.1. Diagnoza socio-educativă: observarea sistematică, interviul, sociograma, arborele problemelor, harta comunității
	5.2. Tipuri de evaluare: diagnostică, formativă și sumativă – scopuri, momente de aplicare și instrumente specifice fiecăruia
	5.3. Instrumente de evaluare a activităților de animație: grile de observare, chestionare de satisfacție, tehnici vizuale (semaforul, termometrul, balonul cu aer cald)
	5.4. Evaluarea impactului pe termen mediu și lung: modelul logistic al intervenției (intrări – activități – ieșiri – rezultate – impact)
	6.1. Identitatea profesională a animatorului socio-educativ: specificul rolului, competențe-cheie și provocări identitare în teren

6. Animatorul socio-educativ în context profesional și comunitar	6.2. Lucrul în echipă și în rețea: co-facilitarea activităților, parteneriat interinstituțional și lucrul în echipă multidisciplinară
	6.3. Animația socio-educativă și incluziunea socială: lucrul cu grupuri vulnerabile, competențe interculturale, accesibilizarea activităților
	6.4. Proiectarea și accesarea finanțărilor: logica proiectelor europene (Erasmus+, fonduri structurale), elemente ale dosarului de finanțare
	6.5. Practica reflexivă și autoevaluarea profesională; prevenirea suprasolicitării și aplicarea strategiilor de recuperare

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei ***Tehnici de animație socio-educaționale*** la nivelul clasei a XI-a are ca finalitate dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute în programă, printr-un demers metodologic riguros care îmbină dimensiunea practic performativă cu cea reflexiv-analitică. Această abordare sprijină formarea gândirii critice și a sensibilității artistice, esențiale pentru dezvoltarea competențelor cheie la acest nivel. Formarea competențelor se realizează prin alternanța dintre experimentarea directă a mijloacelor expresive și conceptualizarea progresivă a noțiunilor din domeniul dramatic.

1. Principii metodologice generale

Procesul de promovare a autonomiei creative a elevilor privilegiază dezvoltarea capacității de a formula intenții artistice proprii, de a lua decizii estetice informate și de a-și asuma responsabilități în realizarea unui produs scenic. Analiza textelor dramatice urmărește identificarea semnificațiilor tematice, a relațiilor interpersonale și a structurii tipurilor de conflicte, prin raportare la contexte culturale, etice și sociale relevante. Integrarea temelor actuale și relevante pentru elevi și comunitate – identitate, etică, relații sociale, fenomenul mediatic sau securitatea online – transformă arta dramatică într-un spațiu de reflecție critică asupra realității contemporane.

Se utilizează evaluarea formativă, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și construirea unor portofolii (digitale sau letrice), în scopul consolidării alfabetizării media și al diversificării formelor de expresie scenică.

Aplicarea acestor principii urmărește echilibrul între învățarea prin acțiune și reflecția asupra procesului artistic, susținând trecerea treptată de la jocul expresiv la înțelegerea conștientă a demersului creativ. Acest demers asigură coerența între competențele vizate și experiențele de învățare propuse, oferind elevilor contexte autentice de explorare, expresie și analiză.

2. Strategii și metode recomandate

Studierea disciplinei ***Tehnici de animație socio-educaționale*** presupune integrarea unor **strategii holistice, activ-participative, creative și reflexive**, care susțin dezvoltarea competențelor expresive, interpretative și colaborative ale elevilor. Acestea includ conversația euristică și catehetică, povestirea, descrierea, exemplul, explicarea, situația - problemă, lectura explicativă, interpretarea, recitarea, improvizația, teatralizarea, dramatizarea și proiectul de grup. Aceste metode valorifică principiile didactice clasice – activizarea, accesibilitatea, individualizarea și creativitatea – adaptate specificului practic - performativ al disciplinei și orientate spre formarea competențelor prevăzute în programă.

Activitățile sunt concepute să alterneze astfel încât implicarea să fie în egală măsură individuală, în perechi, în echipe, în plen, cu respectarea principiului de variație metodologică, al complementarității abordării și cu maximizarea contribuției fiecărui participant

3. Resurse recomandate

Se recomandă utilizarea unei varietăți de resurse educaționale, colecții de jocuri originale sau adaptate, jocuri de masă, jocuri care presupun obiecte ușor de procurat sau alte obiecte comune, prin care animatorul poate susține atât activitatea practică, cât și reflecția critică:

– colecții de carduri educaționale;
– mingi, baloane, cuburi;
– resurse virtuale (vizuale și audio: videoclipuri, podcasturi, ilustrații).

Alegerea resurselor urmărește stimularea interesului elevilor, conexiunea cu realitatea contemporană și asigurarea relevanței tematice a activităților scenice.

4. Sugestii de activități de învățare și exerciții aferente fiecărui conținut:

● Harta conceptuală colaborativă – Participanții construiesc în echipe o hartă conceptuală care leagă termenii: animație, educație nonformală, comunitate, animator etc., apoi compară și clarifică diferențele.

● „Definitia negociată” – Grupurile primesc definiții diferite din literatură și formulează o definiție comună argumentată.

● Linia vie a timpului – Participanții primesc momente istorice și le așază cronologic, explicând impactul lor asupra domeniului.

● Studiu comparativ – Se analizează dezvoltarea animației în diferite țări europene (de exemplu în Franța și în România, identificându-se similitudini și diferențe (poate fi abordat ca proiect individual sau de grup, care se poate adăuga în portofoliul elevului/elevilor).

● Vânătoare legislativă – Echipele caută în documente oficiale articole relevante pentru animație și le prezintă în fața clasei.

● Studiu de caz juridic – Analiza unei situații-problemă (ex: protecția minorilor) și identificarea prevederilor legale aplicabile.

● Dilema morală – Se discută un caz care implică una sau mai multe probleme etice reale; participanții argumentează deciziile posibile.

● Cod deontologic propriu – Echipele redactează 8–10 principii esențiale pentru activitatea animatorului.

● Teoria în practică – Fiecare echipă primește o teorie (Kolb etc.) și creează o micro-activitate inspirată din aceasta.

● Quiz aplicativ – Se oferă situații concrete, iar participanții identifică teoria sau argumentul adecvat.

● Profilul de grup – Se creează fișa unui grup fictiv și se stabilesc strategii de intervenție.

● Analiza experiențială – Participanții descriu grupuri reale în care au activat și le clasifică.

● Simulare etapizată – Se simulează formarea unui grup și se identifică etapele Tuckman (*forming, storming, norming, performing, adjourning*)

● Jurnal de grup – Participanții reflectează asupra etapei actuale a grupului lor real (clasa sau un subgrup al acesteia) din care fac parte.

● Joc de rol – tipologii – Participanții interpretează roluri (lider, critic, retras), iar grupul le identifică.

● Sociogramă practică – Se construiește o hartă a relațiilor care pot fi identificate cu ușurință în grup.

● Turnul cooperativ – Echipele construiesc un obiect din materiale limitate; urmează debrief despre modul în care s-a colaborat.

● Contractul de grup – Se creează un *decalog* specific grupului, constând în 10 reguli comune, negociate și acceptate.

● Mediere simulată – Un animator mediază un conflict fictiv. Se poate aplica și pe o situație reală, apărută în clasă, de exemplu.

● Stiluri de gestionare – Participanții completează un mini-chestionar despre stilul lor conflictual.

● World Café aplicat – Se dezbate o temă prin metoda rotației grupurilor, specifică metodei Cafeneaua publică.

● Open Space (varianta simplificată) – Participanții propun teme de discuție și aleg la care dintre grupuri participă. Se aplică regulile metodei Open space :

  ○ Legea celor două picioare (Legea responsabilității): Dacă un participant simte că nu învață sau nu contribuie la un grup, are responsabilitatea să se mute într-un alt grup unde poate face acest lucru.

  ○ „Oricine vine este persoana potrivită”: Subliniază importanța participării, nu neapărat a numărului de oameni.

  ○ „Ce se întâmplă este singurul lucru care putea să se întâmple”: Încurajează concentrarea pe momentul prezent și pe rezultatele obținute, nu pe ce „ar fi putut fi”.

  ○ „Începe când începe”: Spiritul creativ nu poate fi forțat să respecte un orar strict.

  ○ „Se termină când se termină”: Flexibilitatea timpului este esențială pentru a finaliza discuțiile.

  ○ „Când e gata, e gata”: Dacă o sesiune se termină mai devreme, grupul trece la următoarea activitate, fără a lungi discuțiile artificial.

● Joc + debrief structurat – Se desfășoară un joc cooperativ urmat de reflecție ghidată.

● Inventar de jocuri – Echipele creează câte o fișă metodologică de aplicare pentru jocurile pe care le cunoaște grupul. Se pot face schimburi de fișe între grupuri.

● Micro-facilitare – Fiecare participant conduce 10 minute o activitate.

● Observatorul critic – Un observator notează stilul de facilitare și oferă feedback.

● Obiective SMART – Transformarea unor obiective vagi în obiective SMART (Specific, Măsurabil, Accesibil/Abordabil, Relevant, definit în Timp).

● Plan de activitate complet – Se proiectează o activitate de învățare cu toate etapele sale.

● Teatru-forum – Se joacă o scenă de conflict și se intervine din public (v. Teatrul oprimaților, Augusto Boal).

● Photovoice – Participanții surprind imagini relevante pentru o temă socială.

● Mesaj incongruent – Se transmite un mesaj verbal pozitiv cu limbaj nonverbal negativ; se discută impactul.
● Oglinda corporală – Exercițiu de conștientizare a limbajului corporal prin oglindirea mișcării și expresiei partenerului.
● Povestea de 3 minute – Un elev povestește, celălalt reformulează.
● Reformulare empatică – Exersarea reflectării emoțiilor.
● Transformă critica – Mesaje acuzatoare sunt reformulate în CNV.
● Dialog ghidat – Simulare de conflict folosind pașii CNV.
● Feedback 360° – Participanții primesc feedback din 3 surse (de exemplu, profesor diriginte, coleg de clasă, alt profesor).
● Studiu de caz – granițe/limite – Analiza unei situații de implicare excesivă. Discuție pe baza conceptului de spațiu personal
● Autoevaluare profesională – Chestionar privind limitele personale.
● Arborele problemelor – Identificarea cauzelor și efectelor unei probleme comunitare.
● Observare sistematică – Aplicarea unei grile de observare într-o activitate.
● Proiectare evaluativă – Integrarea și aplicarea evaluării într-un plan de activitate.
● Crearea unui chestionar – Elaborarea unui chestionar de satisfacție.
● Evaluare vizuală – Aplicarea metodei „semaforului”.
● Lanț logic – Construirea modelului: activități–rezultate–impact.
● Indicatori SMART – Formularea indicatorilor măsurabili.
● Incidentul critic – Descrierea și analiza unei situații dificile.
● Portretul profesional – Participanții descriu competențele ideale ale animatorului.
● Analiza rolurilor – Compararea profesiei de animator cu alte profesii.
● Co-facilitare simulată – Două persoane facilitează împreună o activitate.
● Analiza parteneriatului – Identificarea resurselor dintr-o comunitate.
● Adaptare metodologică – Rescrierea unei activități pentru un grup vulnerabil.
● Joc intercultural – Exercițiu despre stereotipuri și diversitate.
● Mini-proiect Erasmus+ – Simularea scrierii unei fișe de proiect.
● Buget simplificat – Elaborarea unui buget de activitate.
● Barometrul stresului – Autoevaluare a nivelului de stres.
● Planul personal – Participanții creează un plan concret de echilibru între viața profesională și cea personală.

5. Evaluarea

Evaluarea competențelor dobândite se realizează printr-o combinație de metode calitative și practice: observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor, portofoliul personal, autoevaluarea și feedback-ul colegial, probă practică.

Evaluarea are caracter formativ și continuu, urmărind progresul elevilor în raport cu competențele specifice și capacitatea lor de a-și transfera învățarea în contexte diverse. Ea vizează nu doar produsele finale de animație, ci și procesul de colaborare, reflecție și auto-reglare, reflectând specificul non - formal al disciplinei și contribuind la dezvoltarea unei învățări conștiente și responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Besnard, P. (1988). *L'animation socio-culturelle*. Presses Universitaires de France.
- Bocoș, M.-D. (2017). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Presa Universitară Clujeană.
- Brookfield, S. D. (2017). *Becoming a critically reflective teacher* (2nd ed.). Jossey-Bass.
- Brookfield, S. D., & Preskill, S. (2016). *The discussion book: 50 great ways to get people talking*. Jossey-Bass.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ* (4th rev. ed.). Polirom.
- Corey, G., Corey, M. S., & Corey, C. (2018). *Groups: Process and practice* (10th ed.). Cengage Learning.
- Council of Europe. (2002). *Compass: A manual on human rights education with young people*. Council of Europe Publishing.
- Cristea, S. (2010). *Fundamentele pedagogiei*. Polirom.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Kappa Delta Pi.
- Freire, P. (2000). *Pedagogy of the oppressed* (30th anniversary ed.). Continuum. (Original work published 1970)
- Gibbs, G. (1988). *Learning by doing: A guide to teaching and learning methods*. Oxford Polytechnic.
- Gillet, J.-C. (1995). *Animation et animateurs: Le sens de l'action*. L'Harmattan.
- Heron, J. (1999). *The complete facilitator's handbook* (2nd ed.). Kogan Page.
- Houssaye, J. (1993). *Le triangle pédagogique*. Peter Lang.

- Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (2017). *Joining together: Group theory and group skills* (12th ed.). Pearson.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2020). *The adult learner* (9th ed.). Routledge.
- Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). Pearson.
- Ledwith, M. (2011). *Community development: A critical approach* (2nd ed.). Policy Press.
- Mucchielli, R. (2016). *La dynamique des groupes* (14e éd.). ESF Éditeur.
- Neacșu, I. (2015). *Instruire și învățare*. Editura Didactică și Pedagogică.
- OECD. (2019). *Future of education and skills: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030
- Păun, E., & Potolea, D. (Eds.). (2002). *Pedagogie: Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Polirom.
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Merrill.
- Rosenberg, M. B. (2015). *Nonviolent communication: A language of life* (3rd ed.). PuddleDancer Press.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books.
- Șoitu, L., & Hăvârneanu, C. (2001). Animație socio-educativă. Institutul European.
- Tuckman, B. W., & Jensen, M. A. C. (1977). Stages of small-group development revisited. *Group & Organization Studies, 2*(4), 419–427. https://doi.org/10.1177/105960117700200404
- Ulrich, C. (2016). *Învățarea prin cooperare*. Polirom.
- UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good?* UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707
- Voiculescu, F. (2001). *Analiza de nevoi educaționale*. Aramis.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: Development of Higher Psychological Processes,* Harvard University Press
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*. Cambridge University Press.
- Zamfir, C., & Vlăsceanu, L. (Eds.). (1998). *Dicționar de sociologie*. Babel.
- https://issm.ro/blog/articol?i=model-fisa-de-post-516907-animator-socioeducativ
- https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-vasile-alecsandri-din-bacau/inginerie-alimentara/animator-socio-educativ/51133242

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Ileana Racoviceanu	Drd Teatru și artele spectacolului	Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu
Olga Ostafi	prof	Colegiu Național Pedagogic „Spiru Haret", Focșani

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Georgeta Iordache	prof. dr.	MEC- Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 49

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - istorie

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 49
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - istorie, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Studiul disciplinei ***Didactica specialității Istorie*** în clasa a XI-a, la profilul pedagogic, are un rol esențial în formarea viitorilor învățători. Această disciplină din Curriculumul de Specialitate (CS) vizează dezvoltarea competențelor didactice necesare pentru proiectarea, organizarea și evaluarea eficientă a activităților de învățare la disciplina Istorie în ciclul primar și, implicit, înțelegerea modului în care cunoașterea istorică este transmisă și asimilată la această vârstă.

Elaborarea prezentei programe școlare se bazează pe reglementările legislative, curriculare și educaționale în vigoare: L*egea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, *Planurile-cadru pentru învățământul liceal* (OMEC nr. 4350/2025), *Profilul de formare al absolventului, aprobat* prin OMEC nr. 6731/2023, *Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul primar* (2024), *Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), ghiduri și documente curriculare care acoperă problematica formării profesioniștilor în pedagogia învățământului primar.

Didactica specialității istorie se axează pe formarea profesională timpurile a viitoarelor cadre didactice, în conformitate cu noile cerințe educaționale sistemice. Programa pune accent pe latura formativă a învățării, pregătind viitorii învățători în ceea ce privește folosirea deprinderilor de transpunere a cunoștințelor din domeniul istoriei în domeniul didacticii. Competențele specifice și conținuturile învățării asociate acestora au menirea să asigure o pregătire didactică corespunzătoare pentru viitoarea practică la clasă, valorificând sugestiile oferite de celelalte discipline conexe din domeniul psihopedagogiei și al științelor educației. Prezentul demers are în vedere asigurarea transferului între cunoașterea științifică și practica pedagogică, prin însușirea conceptelor de bază ale didacticii istoriei, prin dezvoltarea competențelor profesionale, care să asigure o pregătire practică temeinică. Viitorul profesionist al educației - un practician critic și analitic - trebuie să fie familiarizat cu lectura reflexivă a documentelor curriculare, specifice sistemului educațional preuniversitar, să își concentreze demersul didactic pe dezvoltarea competențelor, prin utilizarea strategiilor de predare-învățare-evaluare centrate pe elev.

Disciplina contribuie la formarea unor competențe cheie, imperios necesare formării inițiale a viitoarelor cadre didactice, care vizează o multitudine de aspecte, mai ales cele care contribuie la dezvoltarea *competențelor personale, sociale și de învățare autonomă* (a învăța să înveți, peer-education, analiza critico-reflexivă a propriilor demersuri didactice). *Competențele digitale* devin o condiție obligatorie pentru cerințele unei școli tot mai conectată la noile tehnologii, atât prin o utilizare judicioasă a lor, cât și prin crearea de Resurse Educaționale Deschise. *Competențe matematice și competențe de bază în științe, tehnologie și inginerie*-au în vedere dezvoltarea unei gândiri logice și înțelegerea fenomenelor istorice, în timp ce competența *antreprenorială contribuie* la conturarea formării profesionale a viitorului profesionist al educației prin deprinderi privind planificarea obiectivelor, gestionarea resurselor, luarea de decizii și rezolvarea de probleme educaționale și cultivarea inițiativei, responsabilității și flexibilității în proiectarea demersurilor pedagogice.

Scopul curriculumului disciplinei este de a forma un absolvent *comunicativ,* capabil să adapteze discursul didactic vârstei elevilor din învățământul primar, *reflexiv* - capabil să analizeze critic impactul demersului didactic asupra învățării elevilor, *creativ* în elaborarea unor scenarii de învățare originale, care să ofere experiențe didactice integrative, *responsabil și etic* - să respecte rigorile științifice ale disciplinei, echitatea evaluării și respectarea diversității elevilor și *autonom* - cu reale aptitudini de proiectare și implementare integrală a unui demers didactic, cu asumarea unor decizii informale și adaptate contextului educațional.

Disciplina se plasează într-o continuitate a învățământului istoric și a disciplinelor psihopedagogice. Timpul alocat acestei discipline este de ***0,5 ore/săptămână*** conform prevederilor planurilor - cadru specifice liceelor pedagogice.

Didactica specialității Istorie are un caracter de noutate funcțională, prin care conținuturile științifice specifice istorie sunt transpuse în demersuri didactice specifice învățământului primar, valorifică achizițiile elevilor prin reorientarea acestora spre perspectiva didacticii speciale, dezvoltă competențe aplicabile direct în practica pedagogică la disciplina Istorie, clasa a IV-a, inclusiv în context interdisciplinar. Un alt element de noutate vizează o abordare

similară cu cea disciplinei Didactica specialității Geografie, având în vedere statutul complementar al celor două discipline. Se poate adăuga și atenția sporită acordată resurselor digitale și a utilizării lor în demersul didactic. Pentru prima dată se aduce în atenția viitoarelor cadre didactice problematica **eticii și deontologiei profesionale** în predarea conținuturilor sensibile ale istoriei (teme precum diversitatea etnică și confesională, multiculturalism, etc), în scopul dezvoltării spiritului civic și al toleranței.

Structura programelor școlare, atât pentru trunchiul comun, cât și a celor pentru curriculum de specialitate, este aceeași, respectiv:

- Nota de prezentare,
- Competențe generale,
- Competențe specifice și activități de învățare,
- Conținuturi,
- Sugestii metodologice.

Competențele generale sunt în număr de trei și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Didacticii specialității Istorie pe parcursul procesului de învățământ din clasa a XI a. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru nivelul de vârstă al elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și principiul incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul clasei a XI a. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică, au în vedere formarea și dezvoltarea acestora.

Programa pune accent pe latura formativă a învățării, pregătind viitorii învățători în ceea ce privește folosirea deprinderilor de transpunere a cunoștințelor din domeniul istoriei în domeniul didacticii. Competențele specifice și conținuturile învățării asociate acestora au menirea să asigure o pregătire didactică corespunzătoare pentru viitoarea practică la clasă.

Conținuturile urmăresc o succesiune logică a materiei, pornind de la concepții privind obiectul de studiu al istoriei și al metodicii predării istoriei, până la evaluarea rezultatelor învățării, punându-se accent pe principiile didactice utilizate în predarea-învățarea istoriei, pe proiectarea didactică și importanța acesteia, strâns corelată cu metodele și mijloacele de învățământ.

Sugestiile metodologice cuprind conținuturile și domeniile de conținut, obligatorii pentru formarea competențelor specifice, dar și sugestii de proiectare a activităților de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare a activității elevilor. În stabilirea conținuturilor s-a avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform căruia conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare.

În concluzie, includerea acestui domeniu este fundamentată de necesitatea pregătirii viitoarelor cadre didactice pentru învățământul primar, pentru predarea disciplinei *Istorie* la clasa a IV-a, în vigoare.

Prin caracterul său aplicat, Didactica specialității Istorie contribuie la formarea acelor competențe prin care viitorii învățători vor reuși familiarizarea elevilor din învățământul primar cu teme referitoare la trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat al localității natale, al României și al Europei, utilizând mijloace adecvate vârstei acestora.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Elaborarea demersurilor didactice centrate pe elev, adaptate specificului disciplinei Istorie și particularităților de vârstă ale elevilor din ciclul primar.
CG2	Utilizarea resurselor didactice, a mijloacelor de învățământ și a tehnologiilor digitale în vederea eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare a conținuturilor la ciclul primar
CG3	Evaluarea rezultatelor obținute de elevi la disciplina Istorie prin implementarea consecventă a metodelor de evaluare formativă și sumativă specifice ciclului primar.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Elaborarea demersurilor didactice centrate pe elev, adaptate specificului disciplinei Istorie și particularităților de vârstă ale elevilor din ciclul primar

Clasa a XI-a
CS 1.1. Identificarea conceptelor de bază ale teoriei curriculumului în realizarea demersului didactic la disciplina Istorie
- *Analizarea documentelor și produselor curriculare pentru identificarea și corelarea principalelor concepte-cheie (profilul absolventului, curriculum, competență generală, competență specifică, conținuturi, evaluare, strategiile didactice, resurse educaționale) în vederea realizării proiectării activității;* - *Elaborarea de materiale vizuale realizate, individual sau în echipă, în vederea înțelegerii și aplicării corecte a conceptelor din curriculumul de istorie;* - *Argumentarea conceperii documentelor curriculare prin respectarea relației de interdependență dintre componentele proiectării didactice (planificarea, competențe, obiective, etc)*
CS 1.2. Aplicarea principiilor pedagogice specifice disciplinei Istorie în activitățile de învățare ale elevilor
- *Determinarea particularității fiecărui principiu pedagogic prin dezbatere argumentativă, realizată prin comparație ghidată și dialog structurat;* - *Valorificarea activităților de învățare în proiectarea și realizarea demersurilor didactice la disciplina Istorie;*

CG 2 - Utilizarea resurselor didactice, inclusiv a tehnologiilor digitale în vederea eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare a conținuturilor de istorie la ciclul primar

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a resurselor didactice tradiționale și digitale utilizabile în predarea istoriei la ciclul primar, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor și de obiectivele lecției
- *Descrierea modului de integrare diferențiată a resurselor didactice într-o lecție de istorie la ciclul primar* - *Realizarea unei grile de analiză critică asupra resurselor didactice tradiționale și digitale*
C.S.2.2 Proiectarea demersului didactic la disciplina Istorie pentru ciclul primar, prin integrarea adecvată a mijloacelor moderne și a tehnologiilor digitale în structura lecției.
- *Aplicarea principiilor proiectării didactice pentru formarea competențelor specifice la ciclul primar.* - *Descrierea modului în care tehnologiile digitale susțin formarea competențelor istorice la ciclul primar.* - *Selectarea mijloacelor moderne în funcție de competențele vizate.* - *Realizarea proiectelor de lecție.* - *Corelarea competențelor specifice cu obiectivele operaționale.* - *Identificarea erorilor în proiectarea didactică.*
C.S.2.3 Aplicarea strategiilor didactice interactive și a resurselor multimedia în activități demonstrative sau simulate, în scopul creșterii eficienței învățării conținuturilor istorice.
- *Elaborarea unor exerciții de analiză comparativă a suporturilor vizuale (exerciții de identificare a modificărilor teritoriale pe baza comparării a două hărți proiectate, completarea unei fișe de lucru utilizând informații extrase dintr-un material video documentar, de corelare cauză-efect pornind de la reprezentări grafice și scheme proiectate).*

CG3 - Evaluarea rezultatelor obținute de elevi la disciplina Istorie prin implementarea consecventă a metodelor de evaluare formativă și sumativă specifice ciclului primar.

Clasa a XI-a
C.S.3.1 Analizarea progresului elevilor pe baza evaluărilor formative și sumative, prin identificarea nivelului de achiziții, a dificultăților de înțelegere și a ritmului individual de învățare, corelate cu obiectivele tematice și competențele prevăzute de programă.
- *Aplicarea unor strategii de evaluare formative și sumative pentru a aprecia progresul elevilor în înțelegerea conținuturilor istorice și în atingerea competențelor prevăzute de programă.* - *Elaborarea de rapoarte și propuneri de strategii didactice diferențiate pe baza analizelor evaluărilor, pentru consolidarea achizițiilor elevilor în domeniul istoriei.*
C.S.3.2 Utilizarea adecvată a instrumentelor și criteriilor de evaluare pentru a aprecia coerent performanțele elevilor
- *Întocmirea de instrumente adecvate pentru evaluarea progresului elevilor, utilizând produse curriculare variate (fișe, teste, portofolii, proiecte).* - *Conceperea unor instrumente de evaluare și autoevaluare adecvate competențelor urmărite în vederea obținerii unui feedback favorabil și constructiv.* - *Alcătuirea unei liste cu itemi diverși pentru dezvoltarea capacității de transpunere a unei competențe în itemi de evaluare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
I *Curriculum, fundamente didactice și resurse pentru predarea Istoriei*	I.1 *Curriculumul de Istorie în învățământul primar (structură, obiective și corelații interdisciplinare);* I.2. *Documente școlare și produse curriculare: rolul și structura lor în proiectarea didactică la disciplina Istorie;* I.3. *Resurse didactice și sursa istorică (adaptare și prelucrare pentru clasa a IV-a);*
II *Strategii didactice de predare-învățare*	II.1. *Principiile didactice specifice disciplinei Istorie;* II.2. *Metode și mijloace de învățământ specifice Istoriei;* II.3. *Resurse digitale în predarea Istoriei;*
III *Proiectarea didactică*	III. 1. *Lecția de Istorie - tipuri, caracteristici, structură;* III. 2. *Proiectarea lecției de istorie;*
IV *Evaluarea rezultatelor învățării*	IV. 1. *Metode, tipuri și instrumente de evaluare a competențelor:* IV. 2. *Erori în evaluare;*
V *Etică, deontologie și abordarea temelor sensibile (multiculturalitate și istorie)*	V.1. *Etica în educație: deontologie profesională în predarea istorie;* V.2. *Multiculturalitate, educație interculturală, combaterea stereotipurilor și educația pentru toleranță și valorile democratice*;

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a oferi repere în proiectarea didactică, pentru organizarea procesului instructiv-educativ și evaluarea rezultatelor elevilor, în acord cu finalitățile educaționale ale disciplinei *Didactica specialității Istorie*, promovând o educație integrată și orientată spre formarea competențelor istorice ale elevilor.

Disciplina *Didactica specialității Istorie* contribuie la formarea competențelor profesionale ale viitoarelor cadre didactice pentru învățământul primar, prin dezvoltarea abilităților de proiectare, organizare și evaluare în domeniul Istoriei, în conformitate cu principiile curriculumului național, centrat formarea de competențe, dezvoltarea integrală a personalității elevului, adaptând demersul educațional la particularitățile psiho-cognitive ale școlarului mic.

Studiul disciplinei vizează deprinderea unor competențe generale precum: proiectarea didactică centrată pe competențe specifice disciplinei Istorie pentru învățământul primar, aplicarea corectă a strategiilor didactice activ-

participative și formative, adoptarea unei perspective interdisciplinare în predarea conținuturilor istorice și utilizarea resurselor didactice tradiționale și digitale, formarea unor atitudini civice în rândul elevilor.

Didactica specialității Istorie converge către un model de cadru didactic în conformitate cu cerințele profilului reflexiv, flexibil, responsabil, competent digital, capabil să proiecteze situații de învățare relevante, centrate pe elev, care să stimuleze gândirea critică și analitică.

Prin parcurgerea disciplinei, viitorul cadru didactic va dobândi capacitatea de proiecta și canaliza demersul didactic, în scopul formării la elevi a:

- competențelor privind dezvoltarea gândirii critico-analitice a elevilor;
- competențelor privind analiza evenimentelor istorice;
- comportamentelor civice și patriotice;
- atitudinilor de toleranță, respect și acceptare a celorlalți

Accentul este pus pe dezvoltarea competențelor de gândire, argumentare și responsabilitate civică, prin utilizarea de metode diverse, interdisciplinare și transdisciplinare, integrate cu tehnologie și resurse moderne. Cadrele didactice sunt chemate să fie facilitatori ai învățării și ghizi în explorarea istoriei.

Conținuturile și activitățile de învățare urmăresc respectarea unor principii pedagogice precum: demers didactic centrat pe elev, respectarea ritmului propriu de învățare a fiecărui elev, valorificarea învățării experiențiale, corelarea teoriei cu practica pedagogică, formarea de competențe transferabile și valorificarea formativă a evaluării.

În proiectarea și realizarea activităților specifice se va avea în vedere următoarele: structurarea progresivă a conținuturilor de la noțiuni concrete apropiate de experiențele deja existente, la cele abstracte, în concordanță cu nivelul de dezvoltare psiho-cognitivă a elevului. Vor fi utilizate strategii activ-participative (de tip învățare prin descoperire, proiect, portofoliu), utilizarea materialelor vizuale, integrarea tehnologiei digitale în procesul de predare-învățare-evaluare. Evaluarea se va face atât prin metode și instrumente tradiționale *(evaluare orală, scrisă, practică)*, dar și moderne *(proiect, portofoliu, fișe de observare*). Evaluarea elevului practicant are în vedere formarea de deprinderi și abilități precum utilizarea conceptelor de specialitate, dezvoltarea capacității de analiză și sinteză, creativității, comunicarea, lucrul în echipă. Produsele curriculare realizate: planificări, proiectarea pe unități de învățare, proiecte didactice, fișe de evaluare, portofolii, itemi elaborați în cadrul unor teste, realizarea diverselor materiale didactice, resurse educaționale create de elevi, portofolii, fișe de evaluare a activității didactice, ce constituie dovezi cuantificabile ale dezvoltării competențelor dobândite de elevul practicant, extrem de utile în viitorul său parcurs profesional.

Demersul la clasă presupune - în cadrul disciplinei - armonizarea noțiunilor teoretice cu sugestiile metodologice și aplicațiile practice. Profesorul are rolul de forma elevul ca un viitor educator, capabil să transpună conținuturile istorice academice în experiențe de învățare adaptate nivelului de dezvoltare psiho-cognitivă a școlarului mic, utilizând strategii de predare-învățare-evaluare adecvate ciclului primar.

Proiectarea activităților didactice va fi ghidată de următoarele aspecte cheie:

- coerența curriculară - activitățile de învățare sunt în concordanță cu competențele specifice și conținuturile propuse;
- progresia cognitivă - o trecere graduală de la operații de bază (recunoașterea, înțelegerea) la operaționalizări complexe *(aplicare, analiză, evaluare, creație),* conform taxonomiilor educaționale;
- aplicabilitatea - orice element teoretic va fi exemplificat și aplicat conținuturilor specifice programei de istorie pentru clasa a IV-a;
- interdisciplinaritatea - prin specificul ei istoria se întrepătrunde cu alte discipline precum literatura, educația civică, geografia asigurând transferul de cunoștințe;
- accesibilitatea și diferențierea conținuturilor - se realizează în funcție de nivelul de vârstă și ritmului de învățarea a elevilor;
- flexibilitatea metodologică - cadrul didactic are libertatea de a-și pregăti propriile strategii educaționale (activități, resurse, metode folosite) în demersul didactic;
- transpunerea cunoașterii științifice în demers didactic - explicând modalitățile prin care conceptele istorice abstracte pot fi contextualizate și adaptate nivelului de înțelegere al elevilor din învățământul primar;
- modelarea procesului de proiectare didactică - ghidarea elevilor în: structurarea planificării calendaristice, elaborarea unor unități de învățare coerente, dezvoltarea competențelor specifice și proiectarea secvențelor de lecție, realizarea unei alinieri explicite între competențe, conținuturi, activități de învățare și evaluare;

Dezvoltarea competențelor prevăzute în programă presupune un demers sistematic de analiză, conceptualizare și aplicare, care să permită elevilor identificarea și operaționalizarea conceptelor curriculare (competență, conținuturi, evaluare, etc). La fel de importantă este înțelegerea specificului disciplinei istorie în ciclul primar, cu accent pe formarea gândirii critice, a capacității de a opera cu repere cronologice specifice și a identifica relațiile cauzale în prezentarea evenimentelor istorice. De asemenea, elevii sunt încurajați să selecteze strategii didactice adecvate, pentru a favoriza un demers didactic interactiv, bazat pe învățarea prin explorare, descoperire, observare directă, etc. Utilizarea resurselor didactice specifice istoriei ii familiarizează pe elevi cu folosirea în demersul didactic a hărților, machetelor, diagramelor,

graficelor, etc. Un element specific este reprezentat de elaborarea instrumentelor de evaluare adaptate învățământului primar, care să urmărească permanent progresul, dar aplicabilitatea lor.

Conținuturile și activitățile de predare au în vedere demersul didactic centrat pe elev, pe respectarea ritmului de învățare propriu, pe valorificarea experiențelor anterioare, dar și a experienței directe, a învățării prin descoperire, pe o judicioasă îmbinare a teoriei cu practica, care să integreze competențele în context pedagogic.

Se poate utiliza o gamă variată de strategii didactice în demersul didactic. De la cele experiențiale (activități derulate pe secvențe de lecție, abordarea conținuturilor istorice din perspectiva cerințelor învățământului primar), la cele colaborative (care încurajează lucrul în echipă în elaborarea documentelor școlare specifice, proiectarea unităților de învățare, identificarea resurselor optime, învățarea de tip peer, etc) și cele digitale (platforme educaționale, a aplicațiilor specifice, utilizarea tehnologiei în prezentarea evenimentelor importante din istorie.

Evaluarea continuă are rolul de a urmări progresul elevilor în dobândirea competențelor specifice predării istoriei la învățământul primar. Se recomandă a se avea în vedere atât dimensiunea formativă a evaluării (analiza unor proiecte didactice, a unor lecții sau secvențe de lecție demonstrative), cât și cea sumativă (portofolii care să conțină produsele realizate de elevi: planificări, proiecte didactice, fișe de observare a lecțiilor, materiale didactice realizate de elevi, etc). O importanță deosebită va fi acordată auto evaluaării, esențială pentru formarea viitorului cadru didactic, valorificată prin jurnale reflexive, fișe de autoanaliză, sau discuții post-factum.

Sugestiile metodologice contribuie la conturarea unui demers didactic, centrat pe competențe, necesar formării viitorilor învățători, care vor preda istorie la clasa a IV-a. Oferă o orientare metodologică necesară viitoarelor cadre didactice pentru o abordare flexibilă și responsabilă a teoriei și practicii pedagogice pentru disciplina istorie.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bibliografie selectivă

1. I. Lucrări Fundamentale de Didactică Generală și Psihopedagogie
2. Bocoș, Mușata. *Didactica disciplinelor pedagogice (Ciclul primar)*. Editura Paralela 45, Pitești, 2013.
3. Cerghit, Ioan. *Metode de învățământ (Ediția a IV-a revizuită)*. Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Cucoș, Constantin. *Pedagogie (Ediția a III-a revizuită și adăugită)*. Editura Polirom, Iași, 2014.
5. Negreț-Dobridor, Ion, Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Știința învățării*, Editura Polirom, București, 2008
6. Prodan, Gianina, *Pedagogia învățământului primar*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2022.
7. Păun, Emil, *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Editura Polirom, București, 2017
8. Ulrich, Cătălina, *Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori*, Editura Polirom, București, 2016
9. Văideanu, George. *Educația la intersecția dintre milenii*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1988.

II. Lucrări Specifice de Didactica Istoriei și a Curriculumului Integrat

1. Adăscăliței, Felicia et al., *Elemente de didactică a istoriei*, Editura Nomina, București, 2013.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, *Modernitate și postmodernitate în predarea istoriei*, Editura Universitară, București, 2025
3. Bolovan Paula Sorina, *Didactica istoriei. Noi orizonturi în predarea, învățarea și evaluarea istoriei prin metode active,* Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
4. Căpiță, Laura, Căpiță, Carol, Stamatescu, Mihai, *Didactica Istoriei*, Proiectul pentru Învățământul Rural ISTORIE © 2006 Ministerul Educaţiei şi Cercetării PISBN 10 973-0-04565-8; ISBN 13 978-973-0-04565-9.
5. Gruber, Gabriela, *Didactica istoriei și formarea de competențe*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2016.
6. Iordache, Gheorghe. *Metodica predării istoriei*. Editura Corint, București, 1999.
7. Olimid, Ana, *Didactica Istoriei*. Editura Fundației România de Mâine, București, 2004.
8. Serea, Daniela, *Elemente de istorie și didactică aplicată în învățământul primar*, Editura CD Press, București, 2011.
9. Păun, Ion; Lupu, Livia, *Didactica Istoriei*. Editura Universității din București, 2006.
10. Roaită, Ionela Alice, *Didactica istoriei*, Editura Paralela 45, Pitești, 2012/2017.

III. Resurse Curriculare Oficiale

9. M.E.N. *Programe școlare în vigoare* pentru disciplina Istorie (clasele V-VIII, pentru referință) și, obligatoriu, pentru disciplinele Comunicare în Limba Română, Matematică și Explorarea Mediului (MEM) și Dezvoltare Personală (pentru înțelegerea integrării la clasele I-IV).
10. M.E.C. *Ghiduri Metodologice* și *Standarde de Evaluare* pentru ciclul primar.

IV. Resurse Suplimentare (Etică, Resurse și Auto-reflecție)

11. Stoica, Adrian, *Evaluarea progresului școlar*. Editura Humanitas Educațional, București, 2003. (Detalii despre evaluarea formativă, util pentru UI 5 și UI 6).
12. Nicola, Ioan, *Tratat de Pedagogie Școlară*. Editura Aramis, București, 2000.

V. Resurse digitale

https://wordwall.net/
https://learningapps.org/createApp.php
https://www.liveworksheets.com/
https://blabberize.com/
https://asq.ro/
https://www.mindmaps.app/
https://coggle.it/
https://histography.io/
https://library.livresq.com/
Quality history education in the 21st century - History Education
https://www.history21.com/modules/
https://blog.quickschools.com/2025/06/03/engaging-history-lessons-8-innovative-methods-to-teach-history/
Microsoft Word - Process-oriented methods in the teaching of history.DOC
https://roedulib.ro/

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOȘCODEALĂ FELICIA ELENA	I, PROFESOR DOCTOR	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC ”SPIRU HARET”, BUZĂU
PINTILIE SERINELA	I, PROFESOR DOCTOR	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „VASILE LUPU”, IAȘI

RESPONSABIL

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
IORDACHE GEORGETA	PROFESOR DOCTOR	MEC- CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE

Anexa nr. 50

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - geografie

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 50
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - geografie, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Didactica specialității geografie*** ocupă un rol esențial în arhitectura formării inițiale a cadrelor didactice pentru învățământul primar, fiind parte integrantă a curriculumului de specialitate (CS) din clasa a XI-a, filiera vocațională, profilul pedagogic, conform Planului-cadru pentru învățământul liceal aprobat prin OMEC nr. 4350/2025.

Disciplina dispune de un buget de timp de **0,5 ore/săptămână**, cu statut obligatoriu pentru specializarea *Pedagogia învățământului primar*.

Elaborarea prezentei programe școlare este fundamentată pe principalele repere legislative, curriculare și strategice actuale: *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, *Planurile-cadru pentru învățământul liceal* (OMEC nr. 4350/2025), *Profilul de formare al absolventului, aprobat* prin OMEC nr. 6731/2023, *Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul primar* (2024), *Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), ghiduri și documente curriculare care acoperă problematica formării profesioniștilor în pedagogia învățământului primar.

Didactica specialității geografie răspunde unei **nevoi sistemice de profesionalizare timpurie** a viitorilor profesioniști ai educației și îndeplinește o funcție pedagogică distinctă: *transpunerea didactică* a conținuturilor geografice - transformarea cunoștințelor științifice în demersuri educaționale accesibile, relevante și eficiente pentru școlarii din învățământul primar. Astfel, devine *nucleul de convergență* între domeniul științific al geografiei, pedagogia generală, psihologia educației și dezvoltarea profesională a viitorilor învățători, funcționând ca un *pivot de transfer funcțional* între cunoașterea disciplinară și cunoașterea pedagogică, prin dezvoltarea competențelor profesionale operaționale, contribuind la formarea unui practician autonom și reflexiv, capabil să decodifice critic documentele curriculare specifice învățământului primar, să proiecteze demersuri didactice centrate pe competențe și să implementeze strategii de predare-învățare-evaluare diferențiate și adecvate particularităților de vârstă ale elevilor din învățământul primar.

Prin structură și filosofie, disciplina contribuie la **formarea de competențe-cheie,** adaptate contextului specific al formării inițiale a cadrelor didactice: *competența personală, socială și de a învăța să înveți*- prin activități de micro-teaching, reflecție și analiză post-acțiune (debriefing), stimulând metacogniția, autoreglarea și capacitatea de autoevaluare profesionistă; *competențe matematice și competențe de bază în științe, tehnologie și inginerie*- prin formarea deprinderilor de orientare spațială, utilizarea scării hărții, analiza grafică a datelor și explicarea fenomenelor prin relații de cauzalitate și interdependență, promovând o gândire sistemică și bazată pe dovezi; *competența digitală*- prin utilizarea critică și crearea de resurse educaționale deschise, a sistemelor informatice geografice simplificate și a aplicațiilor de cartografiere digitală; *competența antreprenorială*- prin planificarea obiectivelor, gestionarea resurselor, luarea de decizii și rezolvarea de probleme educaționale și cultivarea inițiativei, responsabilității și flexibilității în proiectarea demersurilor pedagogice.

Curriculumul disciplinei contribuie direct la **formarea unui absolvent**: *comunicativ*- pregătit să gestioneze actul didactic ca pe un proces complex de comunicare, adaptat nivelului de dezvoltare a elevilor mici, *reflexiv*- format să analizeze critic raportul dintre proiectarea didactică și impactul real asupra învățării elevilor; *creativ*- capabil să elaboreze scenarii de învățare originale, să adapteze resursele și să construiască experiențe didactice integrative; *responsabil și etic*- orientat către acuratețea științifică, echitatea evaluării și respectarea diversității elevilor; *autonom*- abil să proiecteze și să implementeze integral un demers didactic, luând decizii informate și adaptate contextului educațional.

Disciplina ***Didactica specialității geografie*** are continuitate conceptuală cu învățarea geografiei și a disciplinelor psihopedagogice, dar are și un **caracter de noutate funcțională**: urmărește transpunerea conținuturilor geografice în demersuri de predare specifice învățământului primar, valorifică achizițiile elevilor prin reorientarea acestora spre perspectiva didacticii speciale, dezvoltă competențe aplicabile direct în practica pedagogică din clasele primare, inclusiv în context interdisciplinar.

Prezenta programă școlară este **structurată** pentru a oferi claritate și flexibilitate în aplicare, cuprinzând următoarele elemente constitutive:

- Notă de prezentare,
- Competențe generale,
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare,
- Conținuturi,
- Sugestii metodologice.

Competențele generale, în număr de trei, vizează achizițiile elevului pe întregul parcurs al învățământului liceal, fiind, astfel, subsumate disciplinelor psihopedagogice.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape măsurabile în formarea și dezvoltarea acestora și sunt operaționalizate prin activități de învățare.

Exemplele de activități de învățare propuse pentru fiecare competență specifică ilustrează modalități posibile de a proiecta situații de învățare prin care competențele specifice pot fi formate, utilizând conținuturile propuse. Acestea reprezintă elemente orientative, cadrul didactic având libertatea de a adapta activitățile propuse sau a concepe unele noi, a diferenția activitățile pentru diverse categorii de elevi, astfel încât procesul de învățare să răspundă cât mai bine nevoilor și particularităților formabililor.

Conținuturile învățării sunt structurate în 5 domenii tematice, fiecare cu unul- două subdomenii de conținut și aplicații practice, cu rol de mijloace operaționale pentru atingerea competențelor.

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice repere pentru proiectarea și organizarea activităților de predare-învățare- evaluare, sprijinind un proces educațional centrat pe formarea competențelor.

Didactica specialității geografie contribuie fundamental la consolidarea profesionalizării timpurii, asigurând baza conceptuală, metodologică și praxiologică a predării geografiei în învățământul primar, dezvoltarea competențelor pedagogice aplicate și a capacității de intervenție în situații reale de la clasă, înțelegerea lumii reale prin adaptarea proceselor și a fenomenelor geografice la situații educaționale accesibile elevilor, orientarea și integrarea socio-profesională în domeniul educației.

Prin caracterul său aplicat, integrativ și transformativ, disciplina contribuie la formarea viitorului învățător ca profesionist capabil să proiecteze experiențe de învățare relevante, să asigure progresul fiecărui elev și să valorifice potențialul educativ al geografiei.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Aplică concepte, principii și strategii specifice în proiectarea și implementarea demersurilor didactice de predare-învățare**
CG2	**Apreciază nivelul dezvoltării competențelor elevilor, în scopul reglării strategiilor didactice**
CG3	**Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, inclusiv digitale, pentru învățare și dezvoltare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Aplică concepte, principii și strategii specifice în proiectarea și implementarea demersurilor didactice de predare-învățare

Clasa a XI-a
CS 1.1. Explică conceptele- cheie din teoria curriculumului utilizate în proiectarea didactică la disciplina Geografie
- *Analizarea documentelor și produselor curriculare pentru identificarea și corelarea principalelor concepte cheie (profilul absolventului, curriculum, competență generală, competență specifică, conținuturi, evaluare, strategii didactice, resurse educaționale), în vederea realizării proiectării activității;* - *Realizarea de suporturi grafice, cartografice și digitale, individuale sau colaborative (dicționare, fișe, postere, hărți conceptuale, etc.), în scopul înțelegerii și utilizării adecvate a conceptelor curriculumului geografic;* - *Argumentarea respectării corelației dintre elementele proiectării didactice în realizarea produselor curriculare (planificarea anuală, proiectarea unității de învățare, planul de lecție).*
CS 1.2. Implementează principiile didactice specifice Geografiei în activitățile de învățare ale elevilor
- *Identificarea specificității fiecărui principiu didactic prin dezbatere argumentativă/ prin comparație dirijată și discuție;* - *Elaborarea unor exemple de activități de învățare structurate pe principiile didacticii geografice;* - *Valorificarea exemplelor de activități de învățare în proiectarea și realizarea demersurilor didactice.*
CS 1.3. Utilizează strategii didactice diverse pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice
- *Prezentarea tipologiei strategiilor didactice în vederea abordării acestora la situații și contexte specifice de predare- învățare;* - *Identificarea strategiei didactice potrivită conținuturilor, stilurilor de învățare și particularităților individuale ale elevilor;* - *Argumentarea alegerii și utilizării strategiilor adecvate diferitelor situații de învățare prin discuții și dezbateri.*

CG 2 - Apreciază nivelul dezvoltării competențelor elevilor în scopul reglării strategiilor didactice

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizează metode și instrumentele specifice evaluării la Geografie
- *Identificarea tipurilor, metodelor și instrumentelor de evaluare, utilizând diferite produse curriculare;* - *Stabilirea metodelor și a instrumentelor adecvate evaluării competențelor specifice geografiei;* - *Explicarea utilizării metodelor și a instrumentelor în corelație cu competențele vizate și contextele de învățare;* - *Prezentarea unor exemple de bune practici din analiza lecțiilor demonstrative, fișelor de evaluare a lecției, grilelor de analiză a activității.*
CS 2.2. Construiește itemi, fișe de lucru și instrumente de evaluare adaptate competențelor vizate
- *Întocmirea unei liste cu itemi variați, în scopul formării abilității de transformare a unei competențe în item evaluativ;* - *Elaborarea de instrumente de evaluare și autoevaluare adaptate competențelor vizate, în scopul obținerii unui feedback pozitiv și constructiv.*

CG 3 Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, inclusiv digitale, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a
CS 3.1. Selectează resurse educaționale adecvate înțelegerii realității geografice
- *Identificarea resurselor educaționale specifice tematicii disciplinare și interdisciplinare;* - *Corelarea resurselor cu competențele și conținuturile învățării în demersul didactic;* - *Explicarea criteriilor de selecție și adaptare a resurselor, în vederea cunoașterii și înțelegerii realității geografice..*
CS 3.2. Integrează în demersul didactic resurse educaționale deschise (RED) relevante formării competențelor elevilor și finalităților educației
- *Crearea de resurse educaționale, în scopul realizării unor activități cu suporturi grafice și cartografice digitale;* - *Utilizarea resurselor didactice variate, inclusiv softuri educaționale, aplicații și platforme educaționale, adaptate contextelor de învățare și particularităților individuale ale elevilor.*
CS 3.3. Elaborează un plan personal de dezvoltare profesională, bazat pe autoreflecție, autoevaluare, implementare a unor inițiative educaționale inovative
- *Analizarea activității didactice și a produselor curriculare realizate, prin discuții și dezbateri argumentative;* - *Elaborarea unui plan concret, aplicabil și argumentat de dezvoltare personală și profesională.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Geografia în curriculumul învățământului primar	1.1. Rolul Geografiei la realizarea Profilului de formare al absolventului învățământului primar 1.2. Documente și produse curriculare (planul-cadru, programa școlară, proiectarea calendaristică și a unităților de învățare) *Aplicație practică 1:* De la competențe la activități de învățare
2. Strategii didactice de predare-învățare	2.1. Principii didactice geografice 2.2. Metode și mijloace de învățământ *Aplicație practică 2:* Utilizarea hărții în formarea competențelor elevilor *Aplicație practică 3:* Utilizarea produselor multimedia, pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice
3. Evaluarea rezultatelor învățării	3.1. Metode și instrumente de evaluare a competențelor *Aplicație practică 4:* Elaborarea unei fișe de lucru/ test de evaluare
4. Proiectarea didactică	4.1. Proiectarea anuală (calendaristică) și proiectarea unității de învățare 4.2. Proiectarea lecției (activităților de învățare) *Aplicație practică 5:* Proiectarea unei unități de învățare *Aplicație practică 6:* Proiectarea unei secvențe de lecție/ lecție
5. Învățarea outdoor	5.1. Aplicații practice în orizontul local 5.2. Drumeții, vizite și excursii tematice *Aplicație practică 7:* Orientarea în teren *Aplicație practică 8:* Învățarea prin proiect

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentele sugestii metodologice oferă cadrul conceptual și operațional necesar implementării disciplinei ***Didactica specialității geografie*** în cadrul curriculumului de specialitate destinat formării inițiale a viitorilor învățători, de la profilul pedagogic, specializarea *Pedagogia învățământului primar*. Acestea au rolul de a orienta demersul didactic către dezvoltarea competențelor profesionale, de transpunere didactică a conținuturilor geografice la nivelul învățământului primar, în acord cu documentele curriculare în vigoare și cu standardele profesionale ale cadrului didactic, oferind repere esențiale pentru proiectarea didactică și pentru organizarea coerentă a procesului de predare-învățare-evaluare.

Implementarea la clasă a disciplinei presupune articularea coerentă a dimensiunilor teoretice, metodologice și praxiologice ale didacticii geografiei, prin valorizarea integrată a cunoașterii științifice, pedagogice și curriculare. Profesorul are responsabilitatea de ***a transforma elevul*** în ***facilitator al învățării***, prin capacitatea de a transpune conținutul geografic academic în experiențe de învățare accesibile și relevante pentru școlarul mic, utilizând strategii didactice adecvate vârstei și dezvoltării cognitive specifice învățământului primar. Dezvoltarea competențelor de predare a geografiei este fundamentată pe cerințele profilului de formare al absolventului și urmărește formarea unui cadru didactic reflexiv, flexibil, competent digital, capabil să proiecteze situații de învățare relevante, să stimuleze gândirea critică și să formeze atitudini responsabile față de mediu. Prin parcurgerea disciplinei, elevii vor dobândi capacitatea de a proiecta și realiza demersurile didactice în scopul formării la școlarii mici a competențelor de orientare în spațiu, de observare și analiză a mediului geografic, dar și a atitudinilor de respect față de natură și a comportamentelor responsabil- civice, de protecție a mediului înconjurător. În acest cadru, disciplina capătă un rol formativ esențial, pregătind viitorii învățători pentru gestionarea autonomă, responsabilă și creativă a actului didactic.

Proiectarea activităților didactice va fi ghidată de următoarele aspecte-cheie:

- *coerența curriculară*: activitățile de învățare sunt subsumate competențelor specifice și valorifică conținuturile propuse;
- *progresia cognitivă*: trecerea de la niveluri de bază (recunoaștere, înțelegere) la niveluri superioare (aplicare, analiză, evaluare, creație), conform taxonomiilor educaționale;
- *aplicabilitatea*- orice element teoretic (principiu didactic, metodă, instrument de evaluare etc.) va fi exemplificat și aplicat pe conținuturile specifice programei de geografie pentru clasa a IV-a;
- *interdisciplinaritatea*: conexiuni între geografie și alte discipline (pedagogie, matematică, științe, educație civică), pentru a stimula transferul și relevanța cunoașterii;
- *accesibilitatea și diferențierea*: demers didactic adaptat particularităților de vârstă și ritmurilor de învățare ale elevilor;
- *flexibilitatea metodologică:* profesorul are libertatea de a adapta activitățile propuse, de a concepe resurse proprii și de a integra experiențe nonformale;
- *transformarea cunoașterii științifice în cunoaștere didactică*, explicând modalitățile prin care conceptele geografice (hartă, relief, hidrografie, orientare, climă etc.) pot fi simplificate, contextualizate și ilustrate pentru elevii din învățământul primar;
- *modelarea procesului de proiectare didactică*, prin ghidarea elevilor în: structurarea planificării calendaristice, elaborarea unor unități de învățare coerente, dezvoltarea competențelor specifice și proiectarea secvențelor de lecție, realizarea unei alinieri explicite între competențe, conținuturi, activități de învățare și evaluare;
- *analiza critică a materialelor didactice,* utilizând grile de evaluare, criterii clare și instrumente de apreciere academică;
- *argumentarea deciziilor pedagogice*.

Dezvoltarea competențelor prevăzute în programă presupune un demers sistematic de analiză, conceptualizare și aplicare, care să permită elevilor:

- *identificarea și operaționalizarea conceptelor curriculare* (competență, conținut, strategie, resursă, evaluare);
- *înțelegerea specificității geografiei în învățământul primar*, cu accent pe formarea gândirii spațiale, a capacității de orientare și a înțelegerii relațiilor cauzale elementare;
- *selectarea strategiilor didactice adecvate,* în scopul facilitării învățării prin explorare, descoperire, reprezentare grafică și observare directă;
- *utilizarea resurselor geografice reprezentative* (hărți, planuri, machete, diagrame, modele, aplicații digitale etc.) și argumentarea criteriilor de selecție;

● *elaborarea instrumentelor de evaluare* adaptate elevilor, care valorifică progresul, înțelegerea conceptuală și aplicabilitatea practică.

Conținuturile și activitățile de învățare sunt organizate în acord cu următoarele *principii*: centrarea pe elev și pe ritmul propriu de învățare, valorizarea experienței directe și a învățării prin descoperire, corelarea teoriei cu practica didactică, permițând integrarea competențelor în contexte pedagogice reale, relevante și formative, orientarea spre competențe transferabile, valorificarea dimensiunii formative a evaluării.

Se recomandă utilizarea unui set variat de ***strategii didactice***, orientate spre integrarea teoriei cu practica, cu accent pe *strategii experiențiale* (activități de micro-teaching, care permit exersarea unor secvențe de lecție în condiții simulate, elaborarea și prezentarea de hărți conceptuale, recontextualizarea conținuturilor geografice etc.), *strategii colaborative* (învățarea prin cooperare în elaborarea unităților de învățare și a resurselor didactice, observarea directă a mediului geografic local, exersarea tehnicilor de investigare geografică elementară, analiza interevaluativă a proiectelor didactice, utilizând criterii de calitate explicite, portofolii de grup pentru resurse educaționale geografice ș.a.) și *strategii digitale* (utilizarea platformelor educaționale și a aplicațiilor cartografice în activități de proiectare didactică, integrarea resurselor multimedia pentru explicarea fenomenelor geografice, prezentarea critică a resurselor digitale adecvate predării geografiei la clasa a IV-a, etc.).

Evaluarea în cadrul disciplinei are rolul de a măsura progresul individual al elevilor, în direcția formării competențelor asociate predării geografiei în învățământul primar. În acest sens, *evaluarea formativă* poate include analiza critică a proiectelor didactice, activități de autoevaluare și interevaluare, feedback descriptiv orientat spre ameliorarea demersului didactic, probe practice de micro-teaching etc.; *evaluarea sumativă* se poate realiza prin portofoliul didactic, care să cuprindă planificări, proiecte de lecție, fișe de evaluare a competențelor, schițe ale lecțiilor, liste de materiale didactice etc. Un rol aparte îl va deține *autoevaluarea*, esențială pentru formarea autonomiei profesionale, realizată prin jurnale reflexive, grile de autoanaliză, analize post-acțiune (debriefing) după activitățile de micro-teaching ș.a.

Procesul educațional va fi ***adaptat*** la particularitățile individuale ale elevilor, pentru a valorifica potențialul fiecăruia: pentru elevii cu ritm înalt de învățare se recomandă sarcini de lucru complexe, precum elaborarea unor proiecte didactice inovative, crearea unor instrumente de evaluare originale sau coordonarea unor mini-proiecte de grup, iar pentru elevii care necesită sprijin- utilizarea unor modele de proiectare didactică, fișe de lucru structurate, activități de consolidare în perechi sau grupuri mici ș.a.

Sugestiile metodologice contribuie la configurarea unui demers didactic riguros, coerent și centrat pe competențe, capabil să sprijine formarea viitorilor învățători în predarea geografiei la clasa a IV-a. Acestea oferă cadrul metodologic necesar cadrului didactic pentru integrarea echilibrată a teoriei curriculumului, a didacticii geografiei și a praxiologiei educaționale, în vederea dezvoltării unei practici pedagogice autonome, reflexive și responsabile.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ENE MARIAN .	Conf. Univ. Dr.	Facultatea de Geografie, Universitatea din București
ARGHIUȘ CORINA	I/ doctor	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca, Cluj
DATCU PAULA ADRIANA	I	Liceul Teoretic ,,Nicolae Titulescu’’, Slatina, Olt
MISACHEVICI ADRIANA	I/ doctor	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna”, Sibiu, Sibiu

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
IORDACHE GEORGETA	Prof. dr.	CNCE

Anexa nr. 51

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - educație civică și dezvoltare personală

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 51
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - educație civică și dezvoltare personală clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ”***Didactica specialității educație civică și dezvoltare personală”*** reprezintă o componentă esențială a pregătirii profesionale a elevilor din liceele pedagogice, specializarea ”***Pedagogia învățământului primar***”. Această disciplină este concepută pentru a asigura viitorilor dascăli instrumentele metodice necesare pentru a preda eficient la clasele primare (CP-IV), punând bazele alfabetizării moral-civice și dezvoltării socio-emoționale a copiilor.

În planurile cadru pentru profilul pedagogic, specializarea ”***Pedagogia învățământului primar****”*, disciplina are alocată ***1 oră pe săptămână.***

Din perspectiva disciplinei de studiu, se identifică mai multe direcții strategice de învățare. În primul rând, este evidențiată o dimensiune personală, care urmărește focalizarea pe formarea abilităților de relaționare, comunicare și dobândirea încrederii în sine, esențiale pentru starea de bine a școlarului mic. De asemenea, este identificată dimensiunea socială, care urmărește interiorizarea normelor de conduită și a valorilor morale pornind de la grupurile de apartenență (familie, prieteni, școală) și comunitatea locală. Nu în ultimul rând, se urmărește formarea unor competențe privind respectarea drepturilor prin inițierea în cunoașterea și respectarea drepturilor universale ale copilului, conform Convenției ONU cu privire la acest fapt.

Formarea și dezvoltarea competențelor sociale și civice vizează interiorizarea unor norme de conduită, manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic, pornind de la contextele firești de viață și de la grupurile din care fac parte elevii din învățământul primar. Educația prin și pentru democrație este un proces complex și de lungă durată, iar școlarul mic este implicat în viața socială prin apartenența sa la familie, la grupurile de prieteni și de învățare, dar și prin relațiile specifice pe care el le poate stabili cu diverse instituții și organizații din comunitatea în care trăiește (de exemplu școala, primăria, biserica, diferite organizații nonguvernamentale etc.).

În ceea ce privește argumentele pentru studiul disciplinei, avem în vedere integrarea profilului de formare. Disciplina contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar prin pregătirea unor dascăli capabili să faciliteze autocunoașterea și exprimarea pozitivă a trăirilor personale.

Referitor la finalitățile educaționale, studiul didacticii vizează pregătirea viitorilor învățători pentru a iniția elevii în practicarea unui comportament moral-civic activ, responsabil și tolerant într-o societate democratică. Mai mult decât atât, programa oferă repere metodice pentru valorificarea experienței concrete a copilului, permițând cadrului didactic libertatea de a adapta activitățile la situația specifică a clasei. În egală măsură, viitoarele cadre didactice sunt pregătite pentru a planifica situații similare cu cele din viața de zi cu zi, determinând pe copilul mic să se manifeste ca subiect activ.

Studiul acestei discipline la clasa a XI-a asigură premisa abordării integrate a activităților de învățare, oferind viitorilor dascăli suportul necesar pentru a asigura autonomia învățării și pregătirea pentru viață a elevilor lor. Așadar, prin conținuturile ei, această disciplină surprinde specificitatea sa, dar mai ales modul prin care conținuturile pot fi prelucrate și transmise, prin selectarea celor mai potrivite strategii, propune instrumentele necesare în realizarea unui design modern al instruirii și ilustrează strategii de evaluare proprii sau modalități de activizare și motivare ale elevilor.

Programa şcolară a disciplinei *Didactica specialității educație civică și dezvoltare personală* este structurată:

* *notă de prezentare*
* *competențe generale*
* *competențe specifice*
* *sugestii de activități de învățare*
* *conținuturi*
* *sugestii metodologice*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora**
CG2	**Evaluează activități educaționale, derulate pentru diferite categorii de educabili**
CG3	**Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizează structura și componentele programelor școlare actuale pentru disciplinele „*Dezvoltare personală*” și „*Educație civică*” în vederea elaborării unei proiectări didactice eficiente în raport cu nevoile elevilor și adaptate cerințelor curriculare
- *realizarea unor **exerciții de lectură ghidată a programelor școlare** pentru disciplinele „**Dezvoltare personală**” și „**Educație civică**” cu scopul identificării elementelor-cheie: competențe generale, competențe specifice, conținuturi, sugestii metodologice* *- **analiza comparativă a programelor școlare** pentru disciplinele „**Dezvoltare personală**” și „**Educație civică**” evidențiindu-se aspectele generale de construcție a programelor (competențe generale, competențe specifice, conținuturi, sugestii metodologice), adaptarea conținuturilor în funcție de nivelul de vârstă și asigurarea continuității prin abordarea temelor valorice pe cicluri de învățământ (ciclul achizițiilor fundamentale/”**Dezvoltare personală**” și ciclul de dezvoltare/„**Educație civică**”)* *- construirea unor **hărți conceptuale** care să evidențieze structura programelor de **Dezvoltare personală și Educație civică**”* *- realizarea unor **analize SWOT ale programelor școlare** pentru o înțelegere clară și critică a acestora, cu scopul fundamentării unor decizii didactice eficiente în raport cu nevoile elevilor și cerințele curriculare actuale* *- participarea la **dezbateri** privind aplicabilitatea programelor școlare (Ex.:”Relevanța competențelor din programele actuale în viața cotidiană”;”Libertatea profesorului vs. constrângerile programei”,”Rolul învățării experiențiale vs. predarea tradițională, ”Influența acestor discipline asupra relațiilor sociale și a climatului clasei” etc.)* *- realizarea unor **ateliere de lucru** pentru selectarea activităților de învățare adecvate unor teme de conținut pe nivel de vârstă* *- redactarea unor **eseuri reflexive** despre rolul programelor școlare (Ex.: ”Între teorie și practică: reflecții asupra programelor școlare”, ”Cât de eficient sprijină programa formarea unui cetățean activ?”, ”Provocări în aplicarea programelor de „Educație civică” și „Dezvoltare personală” etc.)*

Clasa a XI-a
CS 1.2. Proiectează secvențe didactice care valorifică experiența concretă a elevului, utilizând modelul de proiectare centrat pe competențe
*- analiza unor **modele specifice macroproiectării** (proiectarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare) cu scopul înțelegerii structurilor și logicii curriculare (interdependențele care se stabilesc între lecții, unități de conținut și finalități pe termen lung) și valorificării experienței concrete a elevilor obținută la practica pedagogică observativă* *- analiza unor **secvențe didactice din practica pedagogică** pe baza jurnalelor reflexive sau a unor proiecte didactice și identificarea **componentelor microproiectării** (finalități → conținuturi → strategii didactice → evaluare)* *- completarea **unor modele de proiectare** (fișă structurată: competență → conținut → exemplu de activitate de învățare → evaluare)* *- proiectarea **unor secvențe didactice** pornind de la **experiențe reale din viața elevilor** (Ex.: "Cine sunt eu?" - activitate de autocunoaștere (Dezvoltare personală), „Un conflict între colegi" (Educație civică) → competență → exemple de activități de învățare → evaluare) sau a unor **situații reale din comunitate** (reguli, drepturi, responsabilități) integrând dimensiunea personală și pe cea socială* *- realizarea unor exerciții de **operaționalizarea a competențelor din programele disciplinelor „Dezvoltare personală"** și **„Educație civică"** în obiective concrete, observabile și adaptate contextului clasei (transformarea **competențelor generale și specifice** în **rezultate ale învățării** ce pot fi atinse într-o lecție)* *- realizarea unor **ateliere de simulare a unor activități experiențiale** (joc de rol, dezbatere, studiu de caz) în cadrul cărora să fie interpretate situații reale (conflicte, luarea deciziilor, respectarea regulilor) cu scopul dezvoltării empatiei, comunicarea, autocontrolul* *- proiectarea unor **secvențe de învățare integrată**, în care se corelează conținuturi, competențe și activități experiențiale pentru dezvoltarea personală și civică a elevilor* *- realizarea unui **tabel comparativ** între proiectarea calendaristică și proiectarea unităților de învățare, cu aplicabilitate pentru disciplinele **„Educație civică"** și **„Dezvoltare personală"***
CS 1.3. Adaptează strategiile de predare-învățare la particularitățile de vârstă ale școlarului mic, vizând atât dimensiunea personală (autocunoaștere), cât și pe cea socială (norme de conduită)
- vizionarea de ***videoclipuri*** care prezintă *povești, scenarii sociale sau animații despre emoții și comportamente civice* și ***analiza*** lor pe baza *întrebărilor ghidate* *- inițierea unor **jocuri** de identificare a emoțiilor, a regulilor de grup, a altor situații personale și sociale prin mimică sau gesturi (Ex.: „Ghicește emoția",„Cum mă simt și ce fac pentru a respecta colegii?" etc.) cu scopul dezvoltării vocabularului emoțional, conștientizării propriilor trăiri, integrării autocunoașterii și a conduitelor sociale* *- proiectarea unor **secvențe de „învățare prin joc"** pentru exersarea regulilor de comunicare, de responsabilizare, de învățare prin exemplu și simulare* *- realizarea unor **proiecte** sub formă de afișe, colaje, postere digitale despre valori personale și sociale, despre modul rezolvării unor conflicte, despre respectarea regulilor (Ex.:„Ce mă face fericit/ă?", „Eu și ceilalți" etc.)* care urmăresc *dezvoltarea autocunoașterii, a motivației intrinseci și* integrarea *conduitelor sociale* *- redactarea/citirea/punerea în practică a **scenariilor unor povești cu final moral (Storytelling digital)** cu scopul identificării valorilor sociale și a consecințelor acțiunilor* *- realizarea de **ateliere practice** sau **activități colaborative** pentru redactarea unui regulament al clasei, unor proiecte comunitare, colaje pe baza integrării activităților directe cu cele din mediul online (contribuții digitale)*

CG 2 - Evaluează activități educaționale, derulate pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 2.1. Elaborează instrumente de evaluare continuă (fișe de observație, grile de autoevaluare) specifice progresului atitudinal și comportamental al elevilor
*- analiza **instrumentelor de evaluare** existente (fișe de autoevaluare, grile de autoevaluare, rubrici pentru competențele socio-emoționale) privind indicatorii relevanți pentru atitudini și comportamente, prin intermediul discuțiilor ghidate* *- prezentarea unor **scenarii didactice** (descriere scrisă sau simulare video) și identificarea **comportamentelor observabile** care pot fi analizate pe baza unei fișe/grile de evaluare* *- crearea unor **fișe de observație** care să conțină **criterii clare și observabile (**ex.: colaborare, respectarea regulilor, gestionarea emoțiilor) și realizarea **unor exerciții pe scenarii simulate*** *- elaborarea unei **grile de observare** sistematică a comportamentului elevilor în timpul jocurilor de grup* *- realizarea unei **fișe de autoevaluare cu itemi iconografici** (fețe zâmbitoare/triste) pentru monitorizarea respectării normelor de grup* *- elaborarea unor **exerciții de oferire a feedback-ului pozitiv** pentru a încuraja autonomia învățării și încrederea în sine*
CS 2.2. Monitorizează formarea deprinderilor de comportament moral-civic prin utilizarea metodelor complementare de evaluare, precum portofoliul sau proiectul
*- analiza unor **modele de portofolii și proiecte** prin **examinarea tipurilor de produse incluse** (fișe, desene, reflecții, fotografii) sau a **criteriilor de evaluare a comportamentului moral-civic,** valorificând experiența de la practică pedagogică* *- inițierea unor **discuții ghidate (**Ex.:„Ce comportamente moral-civice pot fi monitorizate prin portofoliu/proiect?"* *(ex.: respect, cooperare, responsabilitate, implicare) cu scopul dezvoltării competențelor evaluative*

Clasa a XI-a
*- simularea unei **activități de evaluare a unui proiect de grup** (ex: „Regulile clasei noastre”), utilizând tehnica interevaluării între echipe de elevi* *- **observarea sistematică a elevilor** prin utilizarea **fișelor pentru monitorizarea comportamentelor pe parcursul activităților**;* *- selectarea „celor mai bune dovezi” ale comportamentului prosocial pentru a fi incluse în portofoliul de educație civică* *- realizarea unui **portofoliu model** ca instrument de evaluare a dezvoltării personale a școlarului mic* *- elaborarea unui **jurnal reflexiv** prin intermediul căruia să răspundă la întrebări de tipul: „Cum m-am comportat?”, „Ce pot îmbunătăți?” cu scopul autoevaluării și optimizării procesului* *- implementarea unui **proiect civic** structurat pe următoarele componente: **identificarea problemei** (ex.: reguli în clasă, relații între colegi), **propunerea și aplicarea de soluții** și **documentarea procesului** (foto, fișe, jurnale)*
CS 2.3. Analizează critic rezultatele învățării pentru reglarea strategiilor didactice în funcție de nevoile individuale și de grup ale clasei
*-utilizarea „**Cadranului învățării**” (Ce mi-a plăcut/Ce am învățat/Ce a fost dificil/Ce propun) pentru a colecta feedback de la elevi la finalul unei lecții de „Dezvoltare personală”/„Educație civică”* *- analiza **produselor elevilor** (portofolii, fișe, proiecte, jurnale reflexive) cu scopul identificării nivelului de dezvoltare a competențelor socio-civice* *- centralizarea **rezultatelor observațiilor directe** prin intermediul unor **tabele simple** (ex.: frecvența comportamentelor pozitive) cu scopul evidențierii progresului individual și de grup* *- interpretare **datelor obținute din fișele de observație** pentru a decide dacă o temă (ex: „Empatia”) trebuie reluată prin diversificarea strategiilor didactice* *- realizarea unor dezbateri privind modul în care feedback-ul primit de la elevi poate influența alegerea metodelor didactice pentru activitățile viitoare*

CG 3 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a
CS 3.1. Selectează și adaptează resursele didactice în acord cu domeniile de conținut ale disciplinelor de specialitate
*- **evaluarea calității resurselor pe baza unor criterii:** relevanța pentru formarea competențelor vizate, accesibilitate (limbaj, vizual), grad de interactivitate, adecvare pentru blended learning* *- transformarea **unei resurse tradiționale într-una în format digital (** Ex.: fișă → quiz online / activitate pe Padlet)* *- adaptarea unor **jocuri de rol și scenarii didactice** la diferite niveluri de înțelegere ale elevilor* *- crearea unei „**cutii cu resurse**” (imagini, obiecte, jetoane) care să ilustreze emoțiile de bază și situații de viață specifice domeniului „Dezvoltare personală”* *- **analiza comparativă a unor povești cu conținut moral** (ex: „Punguța cu doi bani” vs. „Fata babei și fata moșneagului”) pentru a selecta resurse adecvate temei:„Valorile morale”* *- proiectarea **unei secvențe blended (Ex.:** online: vizionare videoclip/completare quiz, față-în-față: joc de rol/dezbatere)* *- realizarea **unui proiect de grup** ce vizează crearea unui „kit didactic” pentru o unitate de învățare: materiale tipărite, resurse digitale, instrumente de evaluare*
CS 3.2. Utilizează tehnologii și materiale auxiliare pentru a facilita exprimarea pozitivă a trăirilor și înțelegerea drepturilor universale ale copilului
*- realizarea unor **prezentări multimedia** sau **colaje digitale** care să ilustreze drepturile copilului* *- crearea unor **jurnale emoționale digitale** utilizând aplicații simple (ex.: Padlet, Jamboard) pentru a posta: emoji-uri, desene, mesaje scurte despre cum se simt cu scopul exprimării emoțiilor într-un mod pozitiv* *- vizionarea și analizarea unor **scurtmetraje animate** care abordează teme precum „toleranța”, „prietenia” sau „respectul față de ceilalți”* *- rezolvarea unor **quiz-uri interactive** (Kahoot, Quizizz) despre drepturile copilului pentru verificarea și consolidarea cunoștințelor într-un mod atractiv* *- realizarea unei **campanii online de promovare a „Zilei drepturilor copilului” în școală**, folosind instrumente de editare grafică.*
CS 3.3. Valorifică resursele digitale și pe cele din mediul apropiat (familie, școală, comunitate locală) pentru a crea contexte de învățare autentice și relevante
- realizarea unor interviuri în familie despre reguli, valori, comportamente (ex.: „Ce înseamnă respectul?”) și prezentarea rezultatelor în clasă sau într-un format digital *- proiectarea unei activități de tip „Interviu cu un bunic/părinte” pentru a identifica valorile morale transmise în familie și prezentarea acestora în clasă sub forma unui colaj digital* *- realizarea unei „Hărți a resurselor comunității” (primărie, biserică, poliție, parcuri) prin utilizarea unor instrumente digitale de cartografiere sau prezentări multimedia* *- simularea unei lecții în care se folosesc resurse audio-video (scurte filme educative) pentru a ilustra drepturile copilului în contexte de viață reală (școală, loc de joacă)* *- crearea unei baze de date/portofoliu digital cu exemple de bune practici din comunitatea locală care promovează voluntariatul și întrajutorarea socială*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII
Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Repere curriculare în predarea specialității	**1.1. Cadrul normativ:** Analiza programelor școlare pentru *Dezvoltare personală* și *Educație civică*; **1.1.1**.Importanța și rolul studierii disciplinelor în formarea și dezvoltarea ființei umane, respectiv în pregătirea omului ca cetățean activ **1.2. Modelul de proiectare centrat pe competențe:** corelația dintre competențe generale, specifice, activități de învățare și conținuturi **1.3. Specificul disciplinelor:** Valențele formative ale educației moral-civice și ale dezvoltării socio-emoționale la școlarul mic 1.3.1 **Metodologia formării conceptelor specifice dezvoltării personale**; premise ale formării imaginii de sine, cunoașterea emoțiilor, modalități de (inter)acțiune și comunicare la nivelul grupului 1.3.2.**Metodologia formării conceptelor specifice educației civice**; formarea și dezvoltarea conștiinței și conduitei morale, responsabilizarea pentru cetățenie activă
2. Proiectarea demersului didactic	**2.1. Documentele de proiectare:** Planificarea calendaristică și proiectarea unității de învățare pentru disciplinele ***Dezvoltare personală*** și ***Educație civică*.** **2.2. Proiectul de lecție/activitate:** Etapele lecției și specificul acestora în contextul educației socio-emoționale și moral-civice. **2.3. Abordarea componentelor curriculare:** Corelarea competențelor specifice cu activitățile de învățare, resursele și strategiile de instruire și evaluare.
3. Strategii de predare-învățare	**3.1. Strategii de instruire: definiții, tipologii specifice disciplinelor** *Dezvoltare personală* și *Educație civică*; **3.1.1. Metode de comunicare:** conversația, povestirea, explicația, descrierea, instructajul, lectura **3.1.2. Metode de explorare a realității:** observarea, demonstrația, modelarea **3.1.3. Metode de acțiune:** exercițiul, jocul didactic, dramatizarea **3.2. Metode moderne**: cubul, brainstormingul, acvariul, explozia stelară, diagrama Wenn, blazonul **3.2.1. Rolul metodelor activ-participative în studiul disciplinei educație civică/dezvoltare personală** **3.2.2 Metode art-creative și ludice:** utilizarea desenului, a colajului și a jocului simbolic în exprimarea emoțiilor. **3.3. Mijloace de învățământ:** utilizarea suporturilor intuitive (imagini, jetoane, marionete) și a resurselor audio-video; **3.4. Forme de organizare:** lucrul individual, în perechi și în grupuri mici ca suport pentru dezvoltarea competențelor de relaționare.
4. Evaluarea rezultatelor învățării și a progresului	**4.1. Specificul evaluării în specialitate:** Evaluarea competențelor vs. evaluarea cunoștințelor; centrarea pe progresul atitudinal și comportamental**.** **4.1.1. Forme și metode specifice evaluării tradiționale (probe scrise, orale, testele etc)** **4.2. Metode și instrumente complementare:** **4.2.1** ***Portofoliul:*** structură, relevanță și utilizare ca instrument de monitorizare. **4.2.2** ***Observarea sistematică:*** fișe de observație a comportamentului moral-civic. **4.2.3.** ***Autoevaluarea:*** tehnici iconografice și interevaluarea în grup. **4.3. Feedback-ul didactic:** Tehnici de comunicare a rezultatelor pentru creșterea stimei de sine a elevului.
5. Resurse și contexte autentice	**5.1. Resurse digitale:** Platforme educaționale, softuri pentru gestionarea emoțiilor și vizite virtuale în comunitate. **5.2. Parteneriatul educațional:** Valorificarea resurselor din familie și comunitatea locală (vizite la instituții, invitați speciali) pentru învățare experiențială. **5.3. Educația pentru drepturile copilului:** Proiectarea unor contexte care să ilustreze aplicarea drepturilor și responsabilităților în viața de zi cu zi.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinelor care vizează construcția interioară și integrarea socială a copilului nu poate fi un act pur informativ, ci trebuie să se constituie într-o experiență de viață trăită la catedră. Strategiile didactice utilizate în predarea disciplinei trebuie să aibă un pronunțat caracter activ-participativ și experiențial, punând elevul de liceu în situația de a „învăța făcând". Profesorul de didactică trebuie să devină un model de bune practici în ceea ce privește relaționarea și gestionarea climatului educațional.

Primul pilon al demersului metodologic este *învățarea prin experiență directă*. Pentru ca un viitor învățător să poată facilita „alfabetizarea emoțională" a unui copil de clasă pregătitoare, el însuși trebuie să parcurgă procesul reflexiv. Strategia centrală propusă este simularea sau micro-predarea, unde elevul de clasa a XI-a experimentează ipostaza de facilitator. În acest context, metodele art-creative (desenul terapeutic, colajul emoțiilor) și cele ludice (jocul simbolic, marionetele) nu sunt simple accesorii, ci vehicule de comunicare prin care viitorul dascăl învață să „traducă" concepte abstracte precum *empatia* sau *toleranța* în limbajul concret al copilăriei.

Al doilea pilon metodologic vizează *autenticitatea învățării*. Programa încurajează utilizarea metodelor colaborative și a proiectelor care depășesc zidurile clasei. Valorificarea „resurselor din mediul apropiat" nu este doar o recomandare formală, ci o invitație la explorarea realității sociale. Elevii sunt stimulați să creeze punți între școală, familie și comunitate, proiectând activități care să implice interviuri cu părinții despre valori sau vizite virtuale în instituții democratice. Astfel, didactica se transformă într-un exercițiu de cetățenie activă, pregătind elevii să creeze contexte de învățare relevante, unde teoria despre drepturile copilului întâlnește practica respectului cotidian.

În plan metodologic, evaluarea încetează să mai fie un moment de control, devenind un proces continuu de monitorizare a creșterii. Sugestiile pun accent pe instrumente care surprind evoluția atitudinală: portofoliul, jurnalele de reflexie și fișele de observare sistematică. Viitorii dascăli sunt învățați să ofere un feedback pozitiv și constructiv. Această abordare evaluativă modelează capacitatea elevului de a observa nu doar ce știe copilul, ci mai ales cine devine el în relație cu ceilalți.

1. Strategii de predare-învățare:

a) **Metode bazate pe acțiune:** Se recomandă utilizarea intensă a jocului de rol și a simulării. Elevii vor juca pe rând rolul de „învățător" și „elevi", exersând modul în care se explică o normă morală sau cum se gestionează o emoție puternică în grupul de copii.

b) **Metode de explorare:** Studiul de caz (analiza unor conflicte tipice de curtea școlii) și observarea directă în cadrul practicii pedagogice sunt esențiale pentru a înțelege reacțiile copiilor.

c) **Tehnici de gândire critică:** Utilizarea metodelor precum *Știu/Vreau să știu/Am învățat*, *Cadranele*, *Explozia stelară* sau *Pălăriile gânditoare* pentru a analiza conținuturile de educație civică.

d) **Abordarea integrată:** Elevii trebuie învățați cum să integreze temele de dezvoltare personală în alte discipline (ex: discutarea emoțiilor unui personaj în timpul orei de Comunicare în limba română).

2. Utilizarea resurselor: Se va pune accent pe resursele intuitive: utilizarea marionetelor pentru teatrul de păpuși (pentru rezolvarea de conflicte), utilizarea fotografiilor cu expresii faciale (pentru recunoașterea emoțiilor) și a instrumentelor digitale (aplicații pentru „Roata emoțiilor").

3. Strategii de evaluare: Evaluarea la această disciplină trebuie să fie preponderent formativă și să utilizeze instrumente care măsoară nu doar volumul de informații, ci mai ales abilitatea de a proiecta și susține o activitate didactică:

a) Portofoliul didactic: Va cuprinde proiecte de lecție, fișe de lucru create de elevi, materiale vizuale și jurnale de reflexie după orele de practică.

b)Autoevaluarea și interevaluarea: După fiecare simulare sau micro-predare, elevii vor fi stimulați să identifice punctele tari și aspectele de îmbunătățit la prestația lor și a colegilor, utilizând un feedback constructiv.

c)Proiectul de grup: Realizarea unor campanii școlare (ex: „Săptămâna toleranței") care să demonstreze capacitatea elevilor de a mobiliza comunitatea școlară în jurul unor valori civice.

4. Recomandări speciale

a) **Accent pe non-verbal:** Având în vedere că elevii mici reacționează puternic la limbajul trupului, orele de didactică vor include exerciții de dicție, control al mimicii și al gesticii.

b) **Educația pentru valori:** Profesorul va promova constant valori precum: respectul pentru diversitate, empatia, responsabilitatea și spiritul critic, transformând ora de didactică într-un laborator de cetățenie activă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Legea învățământului preuniversitar 198/2023
2. Legea nr. 272/2004 cu modificările și completările ulterioare
3. Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „*Copii protejați, România sigură”* 2023—2027.
4. Ministerul Educației, *Profilul de formare al absolventului de învățământ primar*. București, 2021.
5. Cucoș, C. *Pedagogie*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. Iași: Editura Polirom, 2014.
6. Ionescu, M., Bocoș, M. (coord.), *Tratat de didactică modernă*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45, 2009.
7. Pânișoară, I. O. , *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom, 2015
8. Goleman, D. , *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche, 2001
9. Consiliul Europei, *Competențe pentru cultură democratică – să trăim împreună ca egali în societăți democratice și diverse, 2016*.
10. Ghid metodologic de aplicare a programei de Dezvoltare Personală pentru învățământul primar.
11. Ghiduri pentru Educație Civică și respectarea Drepturilor Copilului (UNICEF/Salvați Copiii).

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Elena Ichim	profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași
Laura Butaru	Profesor, doctor	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți
Beatrice Ani Popescu	Profesor	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți
Cristina Maican	Profesor	Colegiul Național Pedagogic ”*Spiru Haret*”, Buzău

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 52

Programa școlară
pentru disciplina

Managementul conflictelor

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările pedagogie generală și mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 52
Programa școlară pentru disciplina Managementul conflictelor clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte cadrul de referință pentru procesul de predare, învățare și evaluare la disciplina **Managementul conflictelor**, pentru clasa a XI-a, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările **Pedagogie generală** și **Mediator școlar**. Disciplina valorifică achizițiile dobândite anterior prin studiul disciplinelor *Psihologie* și *Pedagogie* și abordează conflictul ca fenomen psihosocial inerent relațiilor umane, dar și ca resursă fundamentală pentru dezvoltarea personală, învățarea socială și democratizarea spațiului școlar.

În acest cadru, managementul conflictului nu este privit doar ca o tehnică de intervenție, ci ca o dimensiune esențială a formării viitorului pedagog și mediator școlar. Aceștia trebuie să fie capabili să analizeze obiectiv tensiunile relaționale, să faciliteze dialogul între părțile aflate în divergență și să construiască un climat de siguranță incluziv, bazat pe cooperare. Elaborarea programei respectă bugetul de timp alocat, **1h/săptămână**, conform structurii planurilor-cadru în vigoare și vizează formarea unui absolvent care posedă instrumentarul teoretic și practic necesar pentru prevenirea, medierea și rezolvarea disputelor în contexte educaționale diverse.

Studiul acestei discipline urmărește: formarea unor competențe de analiză a conceptelor, teoriilor și modelelor pedagogice pentru a interpreta rolul educației și al managementului conflictului în dezvoltarea umană;dezvoltarea capacității de proiectare și desfășurare a unor activități educaționale și de mediere adaptate nevoilor beneficiarilor (elevi, părinți, cadre didactice), pe baza documentelor de proiectare didactică; utilizarea unor metode și tehnici specifice medierii, precum ascultarea activă, reîncadrarea (reframing), comunicarea non-violentă și negocierea, pentru transformarea situațiilor de criză în oportunități de învățare; formarea unei conduite profesionale etice, bazate pe neutralitate, confidențialitate, nondiscriminare și respect față de demnitatea fiecărui participant, în vederea construirii unui mediu de învățare sigur.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Programa pentru disciplina Managementul conflictelor este concepută pentru a echilibra rigoarea științifică a psihologiei conflictului cu latura aplicativă a pedagogiei intervenționale. Competențele generale acoperă diagnoza fenomenelor conflictuale, proiectarea activităților de soluționare, utilizarea resurselor educaționale variate și comunicarea eficientă cu toți factorii interesați (părinți, comunitate). Conținuturile sunt organizate progresiv, de la reperele teoretice privind dinamica agresivității la protocoalele formale de mediere școlară.

Principiile fundamentale ale programei sunt: a) rigoare și coerență pedagogică, prin corelarea directă a teoriilor dezvoltării umane cu strategiile de management al conflictului; b) pragmatism și flexibilitate, permițând adaptarea tehnicilor de mediere la particularitățile de vârstă și contextul socio-cultural al elevilor; c) promovarea parteneriatului educațional, prin încurajarea comunicării transparente și incluzive între școală, familie și comunitate; d) reflexivitate profesională, prin stimularea elevilor de a evalua critic propriile reacții și intervenții în situații tensionate, ca parte a procesului de formare ca pedagogi.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analiza corelației dintre teoriile dezvoltării (ex. Erikson, Piaget) și tipologia conflictelor specifice vârstei adolescenței
- *realizarea unui tabel comparativ în care să identifice sursele de conflict (identitate vs. confuzie) pornind de la stadiile dezvoltării psihosociale.* - *lectura unor fragmente din opere pedagogice clasice pentru a identifica viziunea asupra disciplinei și pedepsei.* - *realizarea unei scheme- hărți conceptuale, care să lege „nevoia de autonomie" a elevului de conflictele cu autoritatea (profesorul).*
CS 1.2. Evaluarea modelelor de autoritate pedagogică și a impactului acestora asupra climatului conflictual din clasă
- *argumentarea avantajelor și dezavantajelor stilului democratic vs. cel autoritar în medierea unei dispute în cadrul unei dezbateri .* - *studiu de caz ţn cadrul căruia să analizeze unui conflict istoric celebru în pedagogie (ex: experimentul de la Summerhill) și extragerea lecțiilor de management.* - *eseu reflexiv „Conflictul – eroare educațională sau motor al dezvoltării de sine?".*

CG 2 Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XI-a
CS 2.1.Elaborarea unor planuri de mediere școlară care să respecte etapele procesului de soluționare negociată.
- *redactarea etapelor unei ședințe de mediere (pre-mediere, deschidere, explorare, acord)* - *exersarea rolului de mediator într-o dispută legată de hărțuirea în mediul online (cyberbullying)* - *Realizarea unui „Ghid de intervenție rapidă" pentru mediatori, pe pași concreți.*

Clasa a XI-a
CS 2.2.Adaptarea tehnicilor de management al clasei pentru prevenirea comportamentelor violente în grupuri dezavantajate
- *crearea unui set de reguli de grup folosind simboluri vizuale, adaptate elevilor cu dificultăți de învățare.* - *adaptarea limbajului mediatorului în funcție de interlocutor (elev de clasa a V-a vs. elev de clasa a XII-a)- Joc de rol* - *identificarea unor activități de „spargere a gheții” care să prevină tensiunile într-o clasă nouă- brainstorming*

CG 3 Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea instrumentelor de monitorizare a climatului școlar pentru identificarea timpurie a riscurilor de conflict
- *aplicarea unei sociograme pentru a identifica „izolații” și „liderii” dintr-o clasă, ca potențiale focare de conflict* - *crearea unui formular Google Forms pentru a colecta feedback anonim despre starea de bine în școală.* - *completarea unei fișe de observație în timpul pauzelor pentru a analiza interacțiunile non-verbale ale elevilor*
CS 3.2. Analiza critică a eficienței acordurilor de mediere încheiate între beneficiari
- *revizuirea unor „Acorduri de împăcare” fictive și identificarea clauzelor nerealiste în cadrul unui portofoliu* - *discuție de tip „Focus-grup” în care să evalueze motivele pentru care un conflict poate reizbucni după o mediere aparent reușită* - *scrierea unui text argumentativ despre limitele mediatorului: „Când trebuie să cer ajutorul unui psiholog sau al poliției?”.*

CG 4 -Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Selectarea resurselor digitale și a materialelor auxiliare pentru facilitarea comunicării non-violente.
- *Selectarea a 3 clipuri video de pe YouTube care ilustrează corect/greșit comunicarea asertivă și prezentarea lor în clasă.* - *crearea de infografice cu „Pașii comunicării non-violente” (Observație, Sentiment, Nevoie, Cerere).* - *testarea unor aplicații mobile de „mindfulness” sau gestionare a furiei și evaluarea utilității lor pedagogice.*
CS 4.2. Adaptarea jocurilor didactice și a exercițiilor de team-building pentru diminuarea agresivității.
- *transformarea unui joc de societate clasic într-un instrument de negociere a resurselor.* - *realizarea unei „Cutii a Furiilor” sau a unui „Colț de liniștire” folosind materiale reciclabile.* - *testarea unor jocuri de cooperare (fără câștigător unic) și analizarea stării emoționale a participanților.*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a XI-a
CS 5.1. Utilizarea tehnicilor de ascultare activă și reîncadrare în relația cu părinții elevilor aflați în conflict.
- *gestionarea unei discuții telefonice cu un părinte extrem de furios, folosind tehnica „Oglinzii”.* - *reformularea unor acuzații părintești în enunțuri centrate pe nevoile copilului (Reframing).* - *negocierea unei sancțiuni disciplinare- Mediator – Părinte – Diriginte:*
CS 5.2. Elaborarea unor strategii de comunicare publică pentru promovarea valorilor incluziunii și toleranței în școală.
- *redactarea unui manifest școlar împotriva discriminării, ce va fi afișat în holul unității.* - *susținerea unei scurte prezentări în fața consiliului elevilor despre beneficiile medierii față de bătaie.* - *redactarea unei invitații oficiale către părinți pentru un „Atelier de comunicare eficientă”, folosind un ton primitor și non-invaziv.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.**Fundamentele pedagogice ale conflictului**	1.1. Conflictul ca fenomen psihosocial: definiție, structură, perspectiv (constructive vs. distructive). 1.2. Teorii ale dezvoltării și dinamica conflictelor 1.3. Stiluri manageriale (autoritar, permisiv și democratic); impactul lor asupra grupului.
2. **Tipologia și analiza conflictelor în mediul școlar**	2.1.Surse ale conflictului 2.2.Tipuri de conflicte în școală 2.3. Analiza procesuală a conflictului/etapele conflictului 2.4.Fenomenul de bullying: definiție, delimitări conceptuale, caracteristici ale persoanelor implicate (agresor-victimă, observatori pasivi, activi), forme și tipuri, cauze, efecte, strategii de prevenție și intervenție 2.5.Managementul conflictelor în mediul virtual
3. **Strategii și tehnici de management al conflictelor**	3.1 Strategii de prevenire/rezolvare a conflictelor 3.2. Modelele de prevenire/rezolvare a situaţiilor conflictuale: modelul Canter, modelul Fred Jones, modelul Kounin, modelul bazat pe medierea colegilor, modelul modificărilor de comportament etc. 3.3. Managementul conflictelor: etape și modalități de intervenție 3.4. Rolul negocierii în managementul conflictelor 3.4.1. Etapele negocierii 3.4.2. Tactici de negociere 3.4.3. Rolul comunicării în procesul de negociere 3.5.Managementul furiei și al stresului în mediul educațional: Tehnici de autoreglare emoțională
4. Procesul de mediere școlară	4.1. Medierea – definiție, principii, obiectivele medierii 4.2.Etapele procesului de mediere 4.3. Medierea școlară - medierea conflictelor: analiză comparativă 4.4. Atribuțiile mediatorului/pedagogului în activitatea de mediere
5. Etică în managementul conflictelor	5.1. Codul etic al instituției de învățământ în relație cu managementul conflictelor 5.2.Norme de conduită ale mediatorului/pedagogului școlar 5.3. Rolul pedagogului/mediatorului în managementul conflictului 5.4.Valori fundamentale promovate prin activitățile desfășurate prin intermediul mediatorului/pedagogului 5.5. Avantaje și limite ale activităților derulate în mediul online - perspective etice

SUGESTII METODOLOGICE

Prezenta programă reglementează activitatea didactică la disciplina **Managementul conflictelor**, clasa a XI-a, profil pedagogic, specializările **Pedagogie generală** și **Mediator școlar**. Proiectarea activității didactice urmărește un echilibru între explicația teoretică a mecanismelor psihologice și aplicațiile practice de mediere, profesorul organizând un climat de lucru sigur, în care gestionarea greșită a unui conflict simulat este tratată ca o etapă necesară a învățării.

Programa este astfel concepută încât să permită cadrelor didactice orientarea elevilor către dezvoltarea empatiei și a neutralității, prin identificarea propriului stil de abordare a disputelor și înțelegerea barierelor de comunicare. Activitățile propuse susțin analiza critică a modelelor de intervenție (negociere, mediere, arbitraj), profesorul încurajând exprimarea liberă și discutarea reacțiilor emoționale într-un climat de siguranță, lipsit de

judecată. Disciplina valorifică metodele activ-participative și tehnologia digitală, utilizând portofoliile de caz și jurnalele reflexive pentru a monitoriza evoluția viitorilor mediatori în gestionarea situațiilor de criză.

În procesul de evaluare, cadrul didactic va utiliza indicatori de performanță centrați pe dimensiunea procedurală. Se va urmări calitatea tehnicilor de ascultare activă, rigoarea etapelor de mediere parcurse, capacitatea de reîncadrare a mesajelor agresive și profunzimea autoanalizei privind propria gestionare a stresului.

Strategii didactice recomandate:

- **Metode activ-participative:** *studiul de caz* (analiza unor conflicte școlare reale), *jocul de rol* (simularea procesului de mediere) și *problematizarea*, utilizate pentru a deconstrui mecanismele furiei și pentru a genera soluții de tip „câștig-câștig”.
- **Metode colaborative:** *dezbaterea* și *învățarea bazată pe proiect*, folosite pentru a analiza critic regulamentele școlare și pentru a proiecta strategii de prevenire a bullying-ului.
- **Metode reflexive:** *jurnalul reflexiv* („Cum m-am simțit în rolul de mediator?”) și *portofoliul digital*, necesare pentru monitorizarea dezvoltării competențelor de comunicare asertivă.
- **Metode de valorificare a resurselor digitale:** utilizarea hărților conceptuale pentru cartografierea conflictului și a platformelor de simulare video pentru analiza limbajului non-verbal.

Recomandări privind evaluarea

Evaluarea monitorizează echilibrul între stăpânirea conceptelor psihopedagogice și abilitatea practică de a facilita dialogul:

1. Evaluarea formativă: Realizată prin fișe de autoevaluare după jocurile de rol și prin feedback-ul oferit de colegi în timpul simulărilor de mediere.
2. Evaluarea sumativă: Proiectarea unui „Protocol de mediere a conflictelor” pentru o clasă imaginară sau analiza critică a unui incident de violență școlară din media.
3. Autoevaluarea: Utilizarea unor grile de observație a propriului comportament non-verbal (contact vizual, tonul vocii, postura) în timpul situațiilor tensionate simulate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Boncu, Ș. (2006). *Negocierea și medierea: perspective psihologice*. Iași: Editura Institutul European.
2. Constantin, A. (Stoica) (2004). *Conflictul interpersonal*. Iași: Editura Polirom.
3. Cornelius, H., Faire, S. (1996). *Știința rezolvării conflictelor*. București: Editura Știință și Tehnică.
4. Cosmovici, A., Iacob, L. (1998). *Psihopedagogie*. Iași: Editura Polirom.
5. Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
6. Iancu, Ș. (2012). *Medierea școlară*. București: Editura Universitară.
7. Pânișoară, I. O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
8. Rosenberg, M. B**.** (2005). *Comunicarea nonviolentă: un limbaj al vieții*. București: Editura Elena Francisc.
9. Salade, D. (1998). *Educație și personalitate*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
10. Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Iași: Editura Polirom.
11. Walker, J. (2003). *Violence Prevention and Conflict Resolution Curriculum*.
12. Webografie: Resurse educaționale și studii de caz de pe platformele *salviticopiii.ro* și *asociatia-pact.ro*.
13. Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023.
14. Ministerul Educației. *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP)* – în vigoare.
15. Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului de mediere școlară.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Popescu Beatrice Ani	Profesor	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Drobeta Turnu - Severin, Mehedinți
Sicoe (Pană) Luminița	Prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, Deva, județul Hunedoara
Dumitru Adriana	Profesor	Liceul Pedagogic *Matei Basarab,* Slobozia, Ialomița
Butaru Laura	Prof. dr	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Drobeta Turnu - Severin, Mehedinți

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 53

Programa școlară
pentru disciplina

Elemente de educație nonformală

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 53
Programa școlară pentru disciplina Elemente de educație nonformală clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Elemente de educație nonformală***, inclusă în oferta curriculară a profilului pedagogic, specializarea ***Pedagogie generală,*** vizează formarea competențelor fundamentale necesare înțelegerii rolului educației nonformale în dezvoltarea integrală a persoanei și în completarea educației formale. Conținuturile sunt adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor de clasa a XI-a și a XII-a și contribuie la conturarea profilului educabilului capabil să participe activ, responsabil și creativ la proiectarea experiențelor educaționale, având alocată **o oră pe săptămână.**

Educația nonformală reprezintă un domeniu de interes major în societatea contemporană, caracterizată de diversitate, mobilitate și nevoi educaționale în continuă schimbare. Prin specificul său flexibil și orientarea spre nevoile reale ale educabililor, educația nonformală contribuie la dezvoltarea competențelor personale, sociale, civice și profesionale, facilitând învățarea pe tot parcursul vieții.

Studierea acestei discipline oferă elevilor oportunitatea de a analiza concepte, teorii și modele pedagogice relevante pentru domeniul educației nonformale, de a înțelege relația acesteia cu educația formală și informală. Componenta practic-aplicativă a disciplinei este esențială, elevii fiind implicați în activități de proiectare, implementare și evaluare a unor activități nonformale adaptate diferitelor categorii de beneficiari. În acest scop, sunt valorificate experiențele directe de învățare, lucrul colaborativ, reflecția critică și utilizarea responsabilă a resurselor educaționale.

Disciplina contribuie, totodată, la formarea unei atitudini responsabile față de profesie, prin promovarea valorilor etice, a comunicării eficiente și a construirii unui mediu educațional sigur, incluziv și stimulant. Prin conținuturile și activitățile propuse, programa sprijină dezvoltarea profilului absolventului de liceu pedagogic, capabil să participe activ la inițiative educaționale nonformale și să manifeste deschidere spre dezvoltarea profesională continuă.

Disciplina "*Elemente de educație nonformală*" răspunde nevoii de formare timpurie a unei perspective pedagogice integrate, adaptate provocărilor educației contemporane. În contextul în care educația nonformală capătă un rol tot mai important în dezvoltarea personală și socială a educabililor, această disciplină oferă elevilor cadrul conceptual și metodologic necesar pentru a înțelege și valorifica diversitatea formelor de învățare.

În contextul Planului-cadru, ocupă un statut de disciplină de specialitate obligatorie în cadrul profilului pedagogic, specializarea pedagogie generală, fiind parte integrantă a curriculei pentru clasa a XI-a și a XII-a. Prin intermediul său, se asigură fundamentul teoretic și practic necesar pentru înțelegerea proceselor educaționale, a principiilor care le guvernează, a structurii lor, contribuind astfel la formarea competențelor de bază pentru activitatea profesională în domeniul educației nonformale.

Conținuturile propuse au fost selectate și transpuse didactic în vederea formării și dezvoltării competențelor generale și specifice propuse și sunt proiectate rațional pentru a fi parcurse într-o oră pe săptămână alocate disciplinei în Planul-cadru. De asemenea, dozarea conținuturilor a ținut cont și de necesitatea respectării *Instrucțiunii nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal*, art. 2, astfel încât să existe posibilitatea alocării a 25% din

timp activităților remediale, celor de consolidare-fixare, de aprofundare, extindere şi/sau cultivarea performanţei, precum şi de realizare a transferului competenţelor în viaţa de zi cu zi, în funcţie de nevoile şi interesele reale ale elevilor, precum şi de specificul clasei/grupului.

Programa are următoarea structură:

1. notă de prezentare
2. competențe generale
3. competențe specifice
4. sugestii de activități de învățare
5. conținuturi
6. sugestii metodologice.

Disciplina se conectează coerent cu alte domenii de studiu precum psihologia, sociologia, comunicarea, educația civică și digitală, oferind elevilor oportunități de învățare integrată. Activitățile propuse în cadrul orelor permit aplicarea cunoștințelor în contexte reale, prin proiecte, ateliere, activități comunitare și parteneriate educaționale. Curricula promovează valori precum: respectul pentru diversitate și incluziune, responsabilitatea în actul educațional, deschiderea către învățare continuă, implicarea activă în comunitate, gândirea critică și creativă.

Prin abordarea sa integrată, disciplina ***„Elemente de educație nonformală”*** contribuie la formarea unei identități profesionale timpurii, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a deveni competenți, responsabili și inovatori. Este o disciplină esențială în dezvoltarea unei culturi pedagogice solide, adaptate nevoilor educației secolului XXI.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învăța beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltar
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea un mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

***CG 1* - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană**

CS.1.1. Identifică particularitățile educației nonformale în contextul complementarității cu educația formală și educația informală
- Compararea celor trei forme ale educației prin completarea unor organizatori grafici (tabel

comparativ, diagramă Venn); *- Identificarea caracteristicilor educației formale, nonformale și informale prin analizarea unor situații de învățare din viața cotidiană;* *- Studii de caz privind parcursul educațional al unor elevi, evidențiind contribuția fiecărei forme de educație;* *- Elaborarea unei hărți conceptuale „Trăsăturile educației nonformale”;* *- Studiu de caz - identificarea trăsăturilor educației nonformale în diverse contexte educaționale;* *- Eseu reflexiv – Rețelele de socializare și educația copiilor și adolescenților.* *- Argumentarea rolului educației nonformale în consolidarea achizițiilor dobândite în școală, prin exemple din activități extracurriculare;* *- Reflectarea asupra propriilor experiențe de învățare, prin redactarea unor texte scurte în care elevii identifică situații de educație formală, nonformală și informală;* *- Proiectarea unor activități educative care valorifică simultan elemente ale educației formale și nonformale.*
CS.1.2. Analizează modele teoretice ale învățării pentru a explica rolul educației nonformale în dezvoltarea personalității
- Identificarea caracteristicilor principalelor modele ale învățării (constructivist, sociocultural, experiențial, pragmatic) prin analizarea unor texte suport și scheme sintetice (ex.: teoriile lui Jean Piaget, Lev Vygotsky, David Kolb, John Dewey); *- Compararea modelelor teoretice ale învățării prin completarea unor organizatori grafici (tabel comparativ, hartă conceptuală);* *- Analizarea unor situații concrete de educație nonformală (cluburi, voluntariat, proiecte comunitare, tabere educaționale) pentru identificarea mecanismelor de învățare implicate;* *- Explicarea rolului interacțiunii sociale, al experienței directe și al reflecției în dezvoltarea personalității, pe baza unor studii de caz;* *- Argumentarea contribuției educației nonformale la dezvoltarea autonomiei, responsabilității și cooperării, prin participarea la dezbateri tematice;* *- Elaborarea unor micro-proiecte de activități nonformale, justificând alegerea metodelor prin raportare la modele teoretice ale învățării;* *- Reflectarea asupra propriilor experiențe de învățare nonformală prin redactarea unor texte scurte (jurnal reflexiv, eseu argumentativ).*
CS.1.3. Diferențiază specificul educației nonformale în funcție de categoriile principale de furnizori de educație nonformală
- Identificarea principalelor categorii de furnizori de educație nonformală (organizații de tineret, ONG-uri educaționale, instituții culturale, instituții publice, organizații internaționale precum UNESCO), pe baza analizării unor materiale informative; *- Clasificarea activităților nonformale oferite de diferiți furnizori (de ex.: cercetași, cluburi sportive, muzee, biblioteci, asociații educaționale precum Organizația Națională Cercetașii României), utilizând scheme comparative;* *- Compararea scopurilor educative, a grupurilor-țintă și a metodelor utilizate de diferiți furnizori, prin completarea unor tabele de analiză;* *- Analizarea unor oferte educaționale concrete ale furnizorilor locali de educație nonformală, pentru identificarea specificului acestora;* *- Realizarea unor studii de caz privind rolul ONG-urilor, instituțiilor culturale și autorităților locale în organizarea activităților educative nonformale;* *- Argumentarea diferențelor dintre educația nonformală oferită de organizații civice, instituții publice și mediul privat, în cadrul unor discuții dirijate;* *- Elaborarea unor prezentări scurte despre un furnizor de educație nonformală, evidențiind misiunea, tipul de activități și impactul educativ;* *- Participarea la activități de documentare (interviuri, chestionare, explorare online) privind furnizorii de educație nonformală din comunitate;* *- Formularea de concluzii privind complementaritatea furnizorilor de educație nonformală în raport cu educația formală.*

***CG 2* - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare**

CS.2.1. Analizează documente de proiectare a activităților nonformale stabilind corelații între componentele acestora
- Atelier practic: analiza unei activități educative nonformale cu implicarea comunității; *- Studiul de caz: metoda învățării bazate pe proiect în activitățile nonformale;* *- Dezbateri : proiect de activitate educațională nonformală (ex. „Școala Altfel”);* *- Elaborarea unei hărți conceptuale – proiectarea activităților nonformale.*
CS.2.2. Identifică nevoile de învățare ale diferitelor categorii de educabili implicați în activități de educație nonformală
- Studiu de caz: Analiza profilului unor posibili educabili (copii din mediul rural, adolescenți cu dizabilități, refugiați etc.) și identificarea nevoilor lor de învățare; *- Jocuri de rol în care elevii „devin” educabili din diverse contexte și reflectează asupra dificultăților și motivațiilor lor;* *- Micro-proiect de cercetare: În echipe, elevii intervievează persoane din comunitate (frați mai mici, vecini, colegi din alte clase etc.) pentru a identifica nevoi reale de învățare;* *- Elaborarea unei analize de nevoi de învățare utilizând instrumente simple (chestionar, interviu).*
CS.2.3. Propune activități educative nonformale adaptate nevoilor elevilor/copiilor, adolescenților sau comunității
- Proiect: organizarea unei activități nonformale (ex: campanie ecologică, ateliere de voluntariat). *- Photovoice – Importanța activităților de educație nonformală în dezvoltarea adolescenților* *- Elaborarea unei propuneri de program pentru activitățile din Școala Altfel și/sau Săptămâna verde pentru clasa lor / pentru o clasă de nivel primar/preșcolar/ gimnazial/liceal* *- Elaborarea unui material, în format digital, pentru promovarea unei activități de educație nonformală*

***CG 3* - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili**

CS.3.1. Utilizează instrumente și criterii simple pentru a evalua impactul unei activități de educație nonformală
- Elaborarea unui chestionar de feedback în urma derulării unei activități de educație nonformală, adresat unei anumite categorii de educabili; *- Discuție despre evaluarea activităților nonformale.* *- Elaborarea unui eseu de 5 minute, eseu reflexiv, referitor la ultima activitate de educație nonformală la care au participat;* *- Elaborarea unui inventar de tehnici/modalități de colectare a feedback-ului, de evaluare a activităților de educație nonformală pe care le-au experimentat în contexte variate;* *- Construirea unui instrument digital simplu de feedback/evaluare cu ajutorul unei aplicații sau platformă digitală cunoscută, aplicabil la diverse categorii de educabili.* *- Elaborarea unei grile de evaluare a unei activități de educație nonformală*
CS.3.2. Analizează eficiența activităților educaționale desfășurate în contexte formale și nonformale, în raport cu nevoile și caracteristicile educabililor
- Studiu de caz: Evaluarea unei activități de educație nonformală pe baza unui proiect al unei astfel de activități; *- Interviu cu un educator dintr-o organizație care oferă educație nonformală, cu întrebări referitoare la eficiența activităților de educație nonformală;* *- Portofoliu reflexiv – reflecții cu privire la activitățile de educație nonformală la care au participat pe parcursul anului școlar* *- Analiză comparativă a eficienței unei activități de educație nonformală din perspectiva unor categorii diferite de actori implicați* *- Exerciții de analiză în grup și individual a unor instrumente de evaluare a activităților educaționale*
CS.3.3. Adaptează designul activităților nonformale pe baza analizei rezultatelor evaluării și a feedback-ului educabililor, integrând soluții inovative în vederea creșterii impactului educațional

- Analizarea rezultatelor unor activități nonformale (fișe de evaluare, produse ale participanților, observații) pentru identificarea punctelor forte și a aspectelor ce necesită îmbunătățire; *- Interpretarea feedback-ului participanților prin gruparea răspunsurilor și formularea de concluzii privind relevanța și atractivitatea activității;* *- Identificarea relației dintre obiectivele inițiale ale activității și rezultatele obținute, utilizând scheme de analiză;* *- Formularea de propuneri de optimizare a activităților analizate, vizând metodele, resursele, organizarea și interacțiunea cu participanții;* *- Adaptarea unor activități nonformale existente la caracteristicile unui alt grup-țintă, pe baza datelor de evaluare disponibile;* *- Integrarea unor soluții inovative în proiectarea activităților (utilizarea instrumentelor digitale, metode ludice, activități colaborative, învățare prin experiență);* *- Elaborarea, în echipă, a unei variante revizuite a unei activități nonformale, justificând modificările propuse;* *- Simularea implementării designului îmbunătățit și formularea de observații privind eficiența acestuia;* *- Prezentarea argumentată a soluțiilor de optimizare, utilizând limbaj pedagogic adecvat;* *- Reflectarea asupra rolului evaluării și al feedback-ului în creșterea calității activităților educaționale nonformale.*

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Fundamentele educației nonformale	1.1 Conceptul de educație nonformală, definiție și caracteristici 1.2 Principii ale educație nonformale 1.3 Obiective ale educației nonformale 1.4 Climatul învățării în context nonformal 1.5 Rolul educației nonformale în dezvoltarea personală și socială
2. Contexte instituționale de realizare a educației nonformale / Beneficiari și nevoi de învățare	2.1 Categorii de beneficiari ai educației nonformale. Nevoile de învățare, metode și instrumente de identificare 2.2 Comunicarea cu beneficiarii educației nonformale 2.3 Instituții de educație nonformală 2.4 Tipuri de activități de educație nonformală
3. Evaluarea activităților de educație nonformală	5.1. Forme de evaluare a activităților nonformale 5.2. Metode și instrumente de evaluare a activităților nonformale 5.3. Analiza și valorificarea rezultatelor evaluării

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

***CG 4* - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare**

CS.4.1.Utilizează resurse educaționale tradiționale și digitale, evaluând relevanța și adecvarea acestora cu obiectivele și contextul activității nonformale.
- Analiza comparativă a unor resurse educaționale tradiționale (manual, fișe de lucru, pliante) și digitale (platforme educaționale, aplicații, videoclipuri educative) prin completarea unui tabel de evaluare a relevanței și a adecvării acestora în raportul cu un obiectiv nonformal dat; *- Identificarea criteriilor de selecție a resurselor educaționale prin analiza unor scenarii de activitate nonformale (atelier de dezvoltare personală, campanie ecologică, club de lectură);* *- Studiu de caz – alegerea celor mai potrivite resurse pentru organizarea atelier tematic (ex.: educație pentru sănătate), argumentând opțiunea în funcție de grupul-țintă;* *- Elaborarea unei fișe de evaluare a resurselor educaționale într-o activitate nonformală, incluzând criterii precum accesibilitate, atractivitate, interactivitate, relevanță pentru obiective;* *- Exercițiu practic – proiectarea unei mini-activități nonformale utilizând toate resursele tradiționale, cât și digitale, cu justificarea alegerilor acestora;* *- Analiza critică a unei platforme educaționale sau a unui material video educativ, evidențiind avantajele și limitele utilizării sale într-un context nonformal;* *- Realizarea unei hărți conceptuale „Resurse educaționale în activitățile nonformale” (clasificare, criterii de selecție, exemple concrete);* *- Activitate de tip dezbatere – „Resursele digitale pot înlocui resursele tradiționale în educația nonformală?”;* *- Portofoliu tematic – colectarea și justificarea unor resurse educaționale adecvate pentru diferite tipuri de activități nonformale (culturale, civice, recreative).*
CS.4.2. Selectează în mod critic resurse educaționale pentru educație nonformală aplicând strategii de literație, pentru optimizarea activităților educaționale
- Studiu de caz – alegerea resurselor adecvate pentru un atelier de educație nonformală, (ex.: atelier de dezvoltare personală pentru adolescenți), argumentând alegerile prin strategii de literație (identificarea ideilor principale, verificarea sursei, analiza intenției autorului); *- Organizator grafic (Hartă conceptuală) – „Resurse educaționale pentru educație nonformală: criterii de selecție”;* *- Dezbatere: „Resurse digitale vs. resurse tradiționale în educația nonformală” și sinteză individuală a concluziilor;* *- Atelier de literație media - analiza unui videoclip educațional pentru a identifica mesajul central, publicul-țintă, intenția autorului și potențialul de utilizare în activități nonformale;* *- Exercițiu de literație informațională - elevii primesc două resurse despre același subiect (una credibilă, una discutabilă) și trebuie să identifice diferențele, semnalele de alarmă și elementele de credibilitate, întocmind un tabel comparativ;* *- Studiu de caz – „Impactul resurselor educaționale nepotrivite”, elevii propunând alternative mai adecvate;* *- Eseu reflexiv – „Cum aleg resursele educaționale potrivite pentru activități nonformale”.*

***CG 5* Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv**

CS.5.1. Analizează activitatea educațională ca proces de comunicare specific diferitelor categorii de activități și beneficiari de educație nonformală
- Studiu de caz – „Comunicarea într-un atelier nonformal” pentru a identifica tipurile de comunicare utilizate și modul în care acestea influențează învățarea; *- Completarea unui organizator grafic – „Modele de comunicare în educația nonformală” , se compară comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală în contexte nonformale, folosind o diagramă Venn;* *- Analiza publicului-țintă - Identificarea caracteristicilor diferitelor categorii de beneficiari (copii, adolescenți, adulți, grupuri vulnerabile) și adaptarea mesajelor educaționale pentru fiecare categorie;* *- Joc de rol – „Facilitatorul și grupul”, simularea unei activități nonformale în care elevii observă și notează elementele de comunicare eficiente și ineficiente;*

- Eseu – „De ce comunicarea este esențială în educația nonformală”, reflecție asupra rolului comunicării în reușita unei activități educaționale.
CS.5.2. Utilizează tehnici de comunicare empatică și asertivă, adaptate particularităților grupului, pentru a facilita relații de încredere, incluziune și cooperare în cadrul activităților nonformale.
- Exercițiu de comunicare empatică – „Ascultă cu adevărat” - elevii lucrează în perechi și exersează ascultarea activă, reformularea și validarea emoțiilor; *- Analiza unor situații problematice pentru identificarea tehnicilor de comunicare empatică și asertivă potrivite pentru situații precum: conflict între participanți, anxietate, lipsă de implicare;* *- Joc de rol – „Asertiv, nu agresiv” - simularea unor interacțiuni în care elevii trebuie să transmită mesaje clare, fără pasivitate sau agresivitate;* *- Elaborarea unei fișe de bune practici cuprinzând un set de reguli pentru comunicarea empatică și asertivă în activități nonformale;* *- Studiu de caz – „Cum construim încrederea într-un grup nou”, analiza strategiilor de comunicare care facilitează incluziunea și cooperarea.*
CS.5.3. Dezvoltarea unui climat de învățare incluziv și sigur, aplicând strategii de gestionare a grupului și promovând respectul reciproc, participarea egală și valorizarea diversității în cadrul activităților nonformale
- Analiza unui scenariu – „Climatul de învățare: ce funcționează și ce nu”, elevii identifică elementele care contribuie la un mediu sigur și incluziv și propun soluții pentru îmbunătățire; *- Elaborarea unui set de reguli de grup și crearea unui „contract de grup” pentru activități nonformale, care promovează respectul reciproc și participarea egală;* *- Studiu de caz – „Gestionarea conflictelor în activități nonformale” prin analiza unor situații de tensiune și propunerea unor strategii de mediere și reglare emoțională;* *- Harta conceptuală – „Strategii de incluziune în educația nonformală”, identificarea și organizarea vizuală a strategiilor de incluziune (adaptarea sarcinilor, diversificarea metodelor, colaborarea);* *- Observație dirijată - vizionarea unui scurt material video cu o activitate de educație nonformală și notarea elementelor care contribuie la un climat sigur.*

***CG 6* - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale**

CS.6.1. Identifică normele etice aplicabile procesului de instruire și evaluare specific activităților de educație nonformală
- Dezbatere – „Este necesară evaluarea în educația nonformală? În ce condiții devine aceasta etică”; *- Analiza comparativă a evaluării în educația formală și educația nonformală;* *- Analiza codurilor etice - compararea unor fragmente din coduri etice ale profesiilor educaționale și extragerea principiilor relevante pentru educația nonformală;* *- Studiu de caz – „Dileme etice în activitățile nonformale”, elevii analizează situații precum favoritism, lipsa confidențialității, evaluare nedreaptă și propun soluții etice;* *- Tabel comparativ – „Etica în instruire vs. etica în evaluare”, identificarea diferențelor și asemănărilor dintre normele etice aplicabile celor două procese;* *- Dezbatere – „Este posibilă evaluarea obiectivă în educația nonformală”* *- Elaborarea unui mini-ghid etic - crearea unui set de reguli etice pentru facilitatori în activități nonformale.*
CS.6.2. Analizează critic propriile competențe de proiectare, conducere și evaluare a activităților de educație nonformală din perspectiva eticii profesionale
- Autoevaluare – „Profilul meu de facilitator”; *- Completarea unei grile de autoevaluare privind competențele de proiectare, comunicare, gestionare a grupului și evaluare.* *- Jurnal reflexiv – „Ce pot îmbunătăți în practica mea educațională”;* *- Elevii reflectează asupra propriilor puncte forte și vulnerabilități;* *- Studiu de caz – „Ce aș fi făcut diferit” - analiza unei activități nonformale desfășurate anterior (reală sau simulată) și identificarea aspectelor etice care ar putea fi îmbunătățite;*

- Portofoliu – „Competențele mele în dezvoltare” în care elevii adună exemple de activități proiectate, feedback primit și planuri de îmbunătățire; *- Interviu - Elevii răspund la întrebări despre rolul facilitatorului, etică și responsabilitate profesională, exersând argumentarea și autoanaliza.*

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Metodologia activităților de educație nonformală	1.1 Metode de instruire şi formare: definire concepte (metodă, tehnică) 1.2 Metode de instruire şi formare utilizate în educația nonformală. Clasificare şi descriere a principalelor metode de educație nonformală 1.3 Resurse materiale pentru educație nonformală. Integrarea noilor tehnologii informaţionale şi de comunicare în educația nonformală (NTIC) 1.4 Forme de organizare a grupului de beneficiari în cadrul activităților de educație nonformală
2. Proiectarea activităților de educație nonformală	2.1. Structura activităților de educație nonformală 2.2. Etapele proiectării unei activități nonformale 2.3. Elaborarea obiectivelor pentru activități de educație nonformală 2.4. Documente de proiectare: plan de activitate, proiect educațional
3. Etică și vocație în profesia didactică	3.1. Valori şi principii etice ale personalului implicat în educație 3.2. Responsabilitatea şi imaginea publică a absolventului specializării pedagogie generală 3.3. Reflecția asupra propriei cariere în domeniul educației

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare în cadrul disciplinei ***Elemente de educație nonformală*** trebuie să urmărească formarea competențelor specifice şi se va baza pe o abordare centrată pe elev, care să stimuleze participarea activă, gândirea critică, creativitatea şi autonomia în învățare, corelarea conținuturilor cu experiențele de viață şi interesele elevilor, valorificarea învățării experiențiale şi a situațiilor autentice, asigurarea unui climat educațional sigur, deschis şi incluziv, adaptarea demersului didactic la diversitatea stilurilor şi ritmurilor de învățare.

Activitățile didactice se vor proiecta astfel încât să stimuleze curiozitatea, participarea şi gândirea critică a elevilor, în acord cu principiile pedagogiei moderne şi cu specificul specializării pedagogia educație nonformale.

Se recomandă utilizarea metodelor interactive şi participative, care facilitează învățarea prin cooperare, descoperire şi experiență directă. În acest sens, pot fi valorificate metode precum:

- discuția dirijată și brainstormingul, pentru generarea de idei în etapa de proiectare a activităților;
- studiul de caz, aplicat unor situații reale din domeniul educației nonformale;
- jocul de rol, dezbaterea și metoda proiectului, pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și aplicare practică a cunoștințelor;
- învățarea prin descoperire și învățarea bazată pe probleme, pentru stimularea gândirii critice și a autonomiei în învățare;
- instruirea asistată de calculator pentru a explora cu ajutorul instrumentelor, aplicațiilor, platformelor digitale și al chatbot-urilor diferite informații, zone de aplicare și derulare a educației nonformale, pentru a construi sau identifica resurse dar și pentru a valorifica abilitățile digitale ale elevilor, pentru a le dezvolta competențele digitale;
- învățarea prin cooperare, prin lucrul în grupuri mici;
- dezbaterea și discuția dirijată, pentru dezvoltarea gândirii critice;
- posterul, eseul reflexiv, jurnalul reflexiv, tehnica exploziei stelare, metoda cubului, metoda colțurilor pentru dezvoltarea gândirii critice.

Metodele vor fi centrate pe: participare (tinerii să participe în mod activ), acțiune-orientată (există întotdeauna o idée centrală), învățarea experiențială (întotdeauna se trece printr-o experiență, centrare pe elev (activitatea se bazează pe experiențele anterioare și cunoștințele tânărului), cooperare în învățare (un grup de tineri își îndeplinește sarcinile necesare în colaborare), munca în echipă (grupul este o sursă de învățare; membrii grupului să învețe unii de la alții), rezolvarea problemelor (de multe ori există sarcini dificile, rezolvarea conflictelor (rezolvarea conflictelor în cadrul grupului este o sarcină frecventă și o sursă valoroasă de învățare).

Metode și tehnici specifice educației nonformale:

- ateliere de lucru (workshopuri);
- activități ludice și jocuri educative;
- simulări și exerciții de reflexie;
- activități de voluntariat și proiecte comunitare;
- utilizarea platformelor digitale educaționale.

Profesorul are rol de facilitator al învățării, ghid și mentor, sprijinind elevii în: identificarea nevoilor educaționale, proiectarea activităților nonformale, reflecția asupra experiențelor de învățare, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și profesionale.

Evaluarea competențelor dobândite se va realiza preponderent prin metode alternative de evaluare, centrate pe progresul elevului și pe aplicarea cunoștințelor în contexte practice.

Se pot utiliza:

- portofoliul educațional (care include fișe de activitate, reflecții, produse educaționale);
- proiectul tematic (individual sau de grup);
- observarea sistematică a activității elevilor;
- produse ale activităților (proiecte, planuri de activități);
- auto și interevaluarea, pentru cultivarea responsabilității personale față de învățare.

Se recomandă ca profesorii să integreze permanent dimensiunea nonformală a educației în demersurile de predare–învățare–evaluare, să valorifice experiențele elevilor și să promoveze o viziune holistică asupra educației, care include toate mediile și formele ei de manifestare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bradea, A. (2012).E*ducația nonformală. Modele de bună practică*, Oradea, Editura Universității din Oradea

2. Bocoș, Mușata și Jucan, Dumitru (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*, Pitești, Editura Paralela 45
3. Council of Europe (2019). Y*outh Work and Non-Formal Learning in Europe: Theory, Practices, and Policies*, Strasbourg, Council of Europe Publishing
4. European Commission (2012). *Validation of Non-formal and Informal Learning in Europe,* Luxembourg, Publications Office of the European Union
5. European Youth Forum (2021). *Recognition of Non-formal Education: A Practical Guide for Youth Workers*, Brussels, EYF
6. Mara D., Thomson M. M. (coord.) (2021). *Theoretical and practical approaches to non-formal education: interdisciplinary examinations into various instructional models.* Irvine: Brown Walker Press.
7. Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală*, București, Editura Tritonic
8. Ministerul Educației Naționale (2020). *Strategia națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020–2030*, București, MEN
9. Munteanu, A., (2017) *Etica și deontologia profesională în educație*. București, Editura Universitară,
10. Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală*, București, Editura Didactică și Pedagogică
11. Pânișoară, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă (ediția a IV-a),* Iași, Editura Polirom
12. Salto-Youth (2022). *Toolbox for Non-Formal Learning Activities*, Brussels: SALTO-YOUTH Resource Centre
13. Stănciulescu, M. (2011). *Educație nonformală și dezvoltare personală*, București, Editura Didactică și PedagogicăȘerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*, București, Editura Universitară
14. UNICEF România (2019). *Educația nonformală în școală – ghid pentru cadre didactice și lucrători de tineret*, București, UNICEF
15. https://edict.ro/categorie/educatie-nonformala/ - EDICT – *Revista educației. (n.d.). Educație nonformală*
16. https://epale.ec.europa.eu/ro - EPALE România. (n.d.). *Resurse privind educația nonformală și informal*ă
17. http://rononformal.wordpress.com/metode/

GRUP DE LUCRU		
Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Barbacaru Mihaela-Sorina	Grad didactic I	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga”. Botoșani, Botoșani
Manolache Cristina	Grad didactic I/doctor	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga”. Botoșani, Botoșani

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI			
Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**	**Calitate**
Georgeta Iordache	Prof dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 54

Programa școlară
pentru disciplina

Parteneriate și proiecte educaționale

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările mediere școlară și pedagogie generală

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 54
Programa școlară pentru disciplina Parteneriate și proiecte educaționale clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară și pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***"Parteneriate și proiecte educaționale"*** clasa a XI-a, se adresează elevilor din filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogie generală și mediator școlar și contribuie la formarea competențelor necesare elevilor din liceele pedagogice pentru implicarea în activități educaționale și comunitare, prin dezvoltarea capacității de colaborare între școală, familie și comunitate. Prin studiul acestei discipline, elevii își dezvoltă competențe de proiectare, implementare și evaluare a activităților educaționale realizate în parteneriat, precum și abilități de comunicare, colaborare și mediere în contexte educaționale diverse. Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor prevăzute în profilul absolventului de liceu pedagogic, în special în ceea ce privește organizarea activităților educaționale, colaborarea cu actorii implicați în educație și utilizarea responsabilă a resurselor educaționale.

Programa este corelată cu competențele generale ale profilului pedagogic și cu atribuțiile profesionale ale absolvenților specializărilor mediere școlară și pedagogie generală, care implică participarea la activități educaționale, colaborarea cu familia și comunitatea și sprijinirea climatului educațional incluziv. În contextul actual al educației, parteneriatul între școală, familie și comunitate reprezintă o componentă esențială a dezvoltării mediului educațional și a asigurării unui climat incluziv și participativ.

Are o puternica deschidere interdisciplinară corelându-se cu practica pedagogică, sociologia educației, management educațional și educație incluzivă, contribuind la formarea unei perspective unitare asupra proceselor de dezvoltare, învățare și intervenție educațională.

Accentul este pus pe corelarea teoriei cu practica pedagogică, prin activități de observare, analiză de caz, simulare și reflecție profesională. Programa promovează o viziune modernă asupra rolului absolventului de mediere școlară și pedagogie generală de facilitator al învățării, mediator al relațiilor educaționale și susținător al stării de bine și al dezvoltării socio-emoționale a copiilor. Totodată, aceasta sprijină dezvoltarea autocunoașterii, empatiei, gândirii critice, reflexivității și responsabilității profesionale a elevilor.

Conținuturile propuse, în corelație cu competențele generale și specifice vizate, sunt proiectate pentru a fi parcurse, conform Planului-cadru, în câte 1 oră pe săptămână. Acest lucru a presupus o selecție riguroasă a lor și o transpoziție didactică ce ține cont de particularitățile de vârstă ale elevilor de clasa a XI-a dar și de calitatea de disciplină aparținând curriculum-ului de specialitate pentru clasele de profil pedagogic, specializările pedagogie generală și mediator școlar. Sunt structurate pe domenii tematice, iar activitățile de învățare sunt orientate spre formarea competențelor profesionale, a autonomiei în gândire și a responsabilității față de propriul comportament educațional. Conținuturile dezvoltate prin prezenta programă sunt în concordanță cu noile orientări din psihologia cognitivă consacrate de către constructivism, care promovează instruirea și învăţarea interactive, construirea cunoașterii prin activităţi de investigare, reflecție asupra cunoașterii și a proceselor de construcţie a acesteia, permițându-i astfel elevului să își realizeze autoevaluarea și autoreglarea propriului proces de învăţare.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente: competențe generale, competențe specifice și exemple de activități de învățare, conținuturi, sugestii metodologice.

Competențele generale evidențiază achizițiile finale ale studiului disciplinei, având un grad ridicat de generalitate și complexitate și reflectând contribuția disciplinei la realizarea profilului de formare a absolventului. Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în formarea acestora. Exemplele de activități de învățare sunt situații de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice, având un statut de recomandare. Profesorii au libertatea de a crea propriile activități de învățare pentru a forma competențele propuse de programă. Conținuturile învățării sunt mijloacele informaționale prin care vor fi realizate competențele. Sugestiile metodologice sunt recomandări menite să orienteze cadrul didactic în proiectarea și desfășurarea activității didactice, ținând cont de specificul disciplinei.

Programa este fundamentată pe următoarele principii: coerență și logică internă, prin corelarea sistematică a competențelor cu conținuturile, flexibilitate metodologică, care permite adaptarea demersului didactic la diversitatea situațiilor educaționale, echilibru și cooperare, prin valorizarea experienței elevilor dobândite în activitățile de practică pedagogică și creativitate didactică, prin încurajarea adaptării strategiilor de predare–învățare la particularitățile individuale ale elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare**
CG2	**Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare, în contexte variate**
CG3	**Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XI-a
CS 1.1. Identificarea rolului și importanței proiectelor și parteneriatelor educaționale în dezvoltarea mediului școlar și comunitar.
- realizarea unei hărți a instituțiilor și organizațiilor din comunitate care pot deveni parteneri ai școlii: instituții culturale, instituții sociale, autorități locale, organizații non-guvernamentale; *- analiza unor exemple de proiecte realizate în școli (campanii, activități comunitare, proiecte educative) și identifică: partenerii implicați, contribuția fiecăruia, impactul asupra comunității;* *- studii de caz privind parteneriate între școală și diferite instituții din comunitate (bibliotecă, primărie, ONG-uri, centre culturale;* *- realizarea unui poster cu tema: „Parteneriatele educaționale – punte între școală și comunitate”;* *- joc de rol - simularea unei întâlniri de organizare a unui parteneriat educațional între: directorul școlii, profesor, reprezentant al părinților, reprezentant al unei instituții din comunitate;* *- realizarea unei prezentări digitale despre rolul parteneriatelor în dezvoltarea mediului educațional.*
CS 1.2. Analizarea tipurilor de proiecte și parteneriate educaționale și a actorilor implicați în realizarea acestora.
- studiu de caz: analiza unui proiect educațional realizat în parteneriat între școală și o instituție din comunitate; *- completarea unei fișe de analiză a unui parteneriat educațional;*

Clasa a XI-a
- elaborarea unui tabel comparativ privind diferite tipuri de parteneriate educaționale (școală–familie, școală–instituții, școală–ONG); *- realizarea unei diagrame a actorilor implicați într-un proiect educațional;* *- prezentarea, în echipe, a unor exemple de parteneriate educaționale din mediul școlar;* *- dezbaterea rolului diferitelor instituții în sprijinirea activităților educaționale;* *- elaborarea unui scenariu de activitate educațională realizată în parteneriat;* *- realizarea unui micro-proiect în care elevii propun parteneri educaționali și rolurile acestora; - - -* *- realizarea unui portofoliu cu exemple de parteneriate educaționale.*
CS 1.3. Identificarea etapelor de elaborare și derulare a realizării unui proiect educațional.
- realizarea unei hărți conceptuale privind etapele realizării unui proiect educațional; *- elaborarea, în echipe, a unui tabel cu etapele proiectului și activitățile corespunzătoare;* *- realizarea unui poster ilustrând etapele unui proiect educațional;* *- elaborarea, în grup, a unui plan de proiect educațional;* *- stabilirea obiectivelor și activităților pentru un proiect educațional propus de elevi;* *- organizarea etapelor unui proiect educațional într-un calendar de activități.*
CS 1.4. Elaborarea unor propuneri de activități educaționale realizate în parteneriat cu diferite instituții sau organizații.
- brainstorming pentru identificarea ideilor de proiecte educaționale; *- elaborarea unei propuneri de proiect educațional;* *- stabilirea scopului și obiectivelor unui proiect;* *- identificarea grupului țintă al proiectului;* *- elaborarea unui plan simplificat de proiect;* *- stabilirea activităților proiectului;* *- realizarea unui calendar al activităților;* *- identificarea resurselor necesare proiectului;* *- elaborarea unui plan de colaborare cu partenerii;* *- realizarea unei prezentări a proiectului propus;* *- realizarea unui poster de prezentare a proiectului.*

CG 2 Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare, în contexte variate

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea resurselor educaționale necesare realizării proiectelor educaționale.
- *analiza unor exemple de proiecte educaționale și identificarea resurselor utilizate;* - *consultarea ghidurilor sau a site-urilor cu materiale educaționale pentru proiecte;* - *identificarea competențelor profesionale necesare pentru implementarea proiectului (resurse umane).* - *gruparea resurselor identificate pe categorii: materiale, umane, informaționale, tehnologice, financiare;* - *evaluarea resurselor în funcție de relevanță pentru obiectivele proiectului;* - *realizarea unui tabel în care să se noteze resursele disponibile, necesare și sursa acestora;* - *elaborarea unui poster care ilustrează resursele disponibile și modul în care pot fi folosite;* - *completarea unei fișe de planificare a resurselor necesare pentru un proiect concret;* - *elaborarea unui portofoliu cu resurse utile pentru activitățile educaționale;* - *simularea organizării unui proiect și selectarea resurselor potrivite pentru fiecare etapă.*
CS 2.2. Utilizarea unor instrumente simple de monitorizare și evaluare a proiectelor și activităților educaționale realizate în parteneriat.
- *prezentarea unor instrumente simple de evaluare (fișe de observație, chestionare, tabele de verificare);* - *analizarea unor exemple de fișe de evaluare utilizate în proiecte educaționale;* - *identificarea criteriilor de evaluare potrivite pentru activități realizate în parteneriat;* - *consultarea ghidurilor și resurselor online despre evaluarea activităților educaționale;* - *compararea mai multor instrumente de evaluare și identificarea avantajelor fiecăruia.* - *completarea unei fișe de evaluare pentru o activitate desfășurată în clasă;* - *realizarea unui chestionar simplu pentru participanții la activități educaționale;* - *aplicarea unui instrument de evaluare în cadrul unui proiect simulat;* - *realizarea unui micro-raport de evaluare pentru o activitate în parteneriat;* - *identificarea punctelor forte și a punctelor slabe ale activității evaluate;* - *discutarea modului în care rezultatele evaluării pot fi utilizate pentru planificarea altor activități.*
CS 2.3. Analizarea rezultatelor activităților educaționale din cadrul proiectelor și parteneriatelor și formularea unor concluzii privind eficiența acestora.

Clasa a XI-a
- *compararea obiectivelor stabilite cu rezultatele obținute în activități;* - *consultarea unor exemple de rapoarte de evaluare a proiectelor educaționale;* - *identificarea indicatorilor care permit măsurarea eficienței activităților;* - *identificarea criteriilor de succes pentru activități educaționale în parteneriat;* - *completarea unui tabel comparativ între obiectivele proiectului și rezultatele obținute;* - *realizarea unei diagrame sau grafice cu rezultatele activităților (ex. participare, implicare, rezultate practice);* - *redactarea unor concluzii privind eficiența activităților desfășurate;* - *simularea unei ședințe de evaluare a activităților educaționale;* - *realizarea unui poster vizual cu concluzii și recomandări pentru îmbunătățire;* - *identificarea elementelor care au contribuit la succesul activității;* - *analizarea aspectelor care au împiedicat eficiența activității;* - *formularea unor recomandări pentru activitățile viitoare.*

CG 3 Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea unor tehnici de comunicare eficientă în relația cu beneficiarii educației și partenerii educaționali.
- jocuri de rol privind comunicarea în echipa de proiect; *- simularea unei întâlniri de planificare a proiectului;* *- realizarea unui plan de comunicare pentru proiect;* *- analizarea unor situații de conflict în proiecte;* *- identificarea strategiilor de rezolvare a conflictelor;* *- exerciții de negociere în activități educaționale;* *- realizarea unor scenarii de colaborare între parteneri;* *- prezentarea rolului mediatorului în proiecte educaționale.*
CS 3.2. Participarea la activități de colaborare și mediere în contexte educaționale variate generate de proiecte și parteneriate educaționale.
- simularea unei ședințe cu partenerii proiectului; *- elaborarea unor reguli de colaborare în echipă;* *- analiza importanței comunicării eficiente;* *- dezbatere privind rolul comunicării în proiecte;* *- reflecție asupra experiențelor de lucru în echipă;* *- evaluarea modului de colaborare în grup.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Proiecte educaționale - delimitări conceptuale	1.1. Conceptul de proiect, program 1.2. Caracteristici ale proiectelor educaționale 1.3. Tipuri de proiecte educaționale 1.4. Rolul proiectelor în dezvoltarea serviciilor educaționale
2. Elaborarea proiectelor educaționale	2.1. Categorii de situații-problemă / teme pentru proiecte educaționale. Identificare și contexte de manifestare 2.2. Modalități și instrumente de identificare a situațiilor-problemă: analiza SWOT, analiza datelor cantitative 2.3. Stabilirea scopului și obiectivelor (obiective SMART) 2.4. Grup țintă și beneficiari 2.5. Resurse necesare (umane, materiale, financiare, de timp) 2.6. Rezultate ale proiectelor și indicatori de realizare 2.7. Planul de activități

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Etape în derularea proiectelor educaționale	3.1. Organizarea implementării proiectelor educaționale (echipa de proiect, calendar - diagrama Gantt) 3.2. Monitorizarea proiectelor educaționale. Modalități și instrumente 3.3. Evaluarea în cadrul proiectelor educaționale. Metode și instrumente 3.4. Diseminarea în cadrul proiectelor educaționale (activități, rezultate) 3.5. Impactul și sustenabilitatea proiectelor educaționale
4. Parteneriate educaționale și rolul lor în cadrul proiectelor	4.1. Conceptul de parteneriat educațional 4.2. Tipuri de parteneriate educaționale:școală–familie, școală–comunitate, școală–instituții publice, școală–mediu privat, școală–organizații nonguvernamentale 4.3. Comunicarea în cadrul parteneriatelor educaționale. Comunicarea interculturală și cu grupuri vulnerabile 4.4. Rolul partenerilor în dezvoltarea și implementarea proiectelor 4.5. Modalități de stabilire și menținere a parteneriatelor educaționale. Elaborarea contractelor / acordurilor de parteneriat

Clasa a XI-a

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Proiecte și parteneriate educaționale* va avea un caracter aplicativ și formativ, fiind centrată pe elev și orientată spre dezvoltarea competențelor necesare inițierii, implementării și evaluării proiectelor educaționale, precum și colaborării eficiente cu diverși parteneri educaționali.

Demersul didactic va valorifica experiențele de învățare ale elevilor dobândite în cadrul practicii pedagogice și în contexte nonformale, stimulând implicarea activă, reflecția critică și responsabilitatea în raport cu activitățile educaționale.

Pentru o eficientă orientare, activitățile de predare–învățare–evaluare vor fi proiectate în acord cu următoarele repere:

- centrarea pe elev și pe nevoile sale de formare;
- valorificarea învățării experiențiale;
- corelarea cunoștințelor teoretice cu situații educaționale reale;
- promovarea colaborării și a învățării în echipă;
- dezvoltarea autonomiei și a responsabilității în învățare.

În organizarea activităților didactice se vor avea în vedere două dimensiuni complementare:

- **dimensiunea managerială**, care vizează organizarea, coordonarea și evaluarea activităților educaționale, gestionarea grupurilor și luarea deciziilor pedagogice adecvate;
- **dimensiunea partenerială**, care presupune colaborarea cu familia, instituțiile educaționale și comunitatea, precum și valorificarea resurselor comunitare în proiecte educaționale.

Se recomandă utilizarea unor strategii didactice interactive, centrate pe activitatea elevului și pe transferul cunoștințelor în contexte practice:

- **Învățarea bazată pe proiect** – strategie fundamentală a disciplinei, prin care elevii identifică nevoi educaționale, elaborează și implementează proiecte și evaluează rezultatele acestora. Activitățile vor parcurge etapele specifice: identificarea nevoilor, formularea obiectivelor, planificarea activităților, identificarea resurselor și evaluarea.
- **Studiul de caz** – utilizat pentru analiza unor situații relevante privind dinamica grupurilor, comunicarea sau gestionarea conflictelor, contribuind la dezvoltarea gândirii critice și a capacității de decizie.

- **Dezbaterea** – favorizează exprimarea argumentată a opiniilor și dezvoltarea competențelor de comunicare și dialog.
- **Jocul de rol și simularea** – permit exersarea unor situații educaționale reale, precum facilitarea activităților de grup, medierea conflictelor sau comunicarea cu partenerii educaționali.
- **Mozaicul (Jigsaw)** – metodă adecvată pentru studierea unor conținuturi structurate, care dezvoltă cooperarea și responsabilitatea individuală.
- **Brainstormingul și activitățile de lucru în echipă** – stimulează creativitatea și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.
- **Harta mentală** – sprijină organizarea și sintetizarea informațiilor și dezvoltarea gândirii vizuale.

În ceea ce privește activitățile de învățare propuse în acord cu competențele generale și specifice de format, acestea vor:

- valorifica experiențele elevilor din practica pedagogică;
- integra situații reale din mediul școlar și comunitar;
- stimula reflecția asupra propriilor experiențe de învățare;
- încuraja colaborarea cu actori educaționali relevanți.

Pentru internalizarea conținuturilor și construirea unor baze solide pentru reale competențe profesionale, se recomandă implicarea elevilor în proiecte educaționale, activități de voluntariat, parteneriate cu instituții și organizații din comunitate, simulări de mediere, studii de caz privind situații de risc educațional, proiecte educaționale cu componentă socială.

Evaluarea va avea un caracter preponderent formativ și va urmări capacitatea elevilor de a aplica cunoștințele în contexte educaționale concrete.

Se recomandă utilizarea unor metode variate de evaluare, precum:

- portofoliul elevului (proiecte, planuri de activități, reflecții, analize de caz);
- observarea sistematică a activităților;
- prezentarea proiectelor educaționale;
- jurnalele de reflecție;
- autoevaluarea și evaluarea între colegi;
- fișe de evaluare a activităților educaționale.

Activitățile de simulare, jocurile de rol și studiile de caz vor fi valorificate atât ca experiențe de învățare, cât și ca modalități de evaluare a competențelor practice.

În cadrul acestor specializări, demersul didactic va acorda o atenție sporită: dezvoltării competențelor de comunicare și relaționare; prevenirii și gestionării conflictelor; promovării incluziunii și echității în educație; colaborării cu familiile și comunitățile dezavantajate.

Cadrul didactic va avea rol de facilitator al învățării, coordonator al activităților de proiect și evaluator formativ, oferind feedback constant și sprijin în dezvoltarea competențelor elevilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bocoș, Mușata, 2022, *Parteneriatul educațional*, Pitești, Editura Paralela 45
2. Bocoș, Mușata, 2021, *Didactica disciplinelor pedagogice*, Pitești, Editura Paralela 45
3. Charles, C.M, Cole, K.M., 2026, *Managementul clasei de elevi. Metode și modele*, Iași, Editura Polirom
4. Chiș, O., (2022) *Parteneriate de succes. Școala și comunitatea*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană
5. Cucoș, Constantin 2021, *Pedagogie,* Iași, Editura Polirom

6. Gherguț, Alois, Ceobanu, Ciprian, 2009, *Elaborarea și managementul proiectelor în serviciile educaționale. Ghid practic,* Iași, Editura Polirom
7. Gribnicea, T.. 2018, *Parteneriate educaţionale – oportunitate pentru şcoală, familie şi comunitate* https://doi.org/10.5281/ZENODO.336050
8. Hattie, J., 2014, *Învățarea vizibilă*, București, Editura Trei
9. Iucu, Romiță, 2018, Managementul clasei de elevi, Iași, Editura Polirom
10. Nelsen, J., 2016, *Disciplina pozitiva. Ghidul profesorului de la A la Z*, Cluj Napoca, Editura Playful learning
11. Payne. K. J., 2023, *Disciplina cu suflet*, București, Grupul Editorial Trei
12. Păun, Emil, 2021, *Educația incluzivă*, Iași, Polirom
13. Pânișoară, Ion-Ovidiu, 2015, *Comunicarea eficient*ă, Iași, Editura Polirom
14. Pânișoară, Ion-Ovidiu, 2017, *Managementul resurselor umane în educație*, Iași, Editura Polirom
15. Pânișoară, Ion-Ovidiu, Pânișoară, Georgeta, 2019, *Managementul clasei de elevi,* Iași, Editura Polirom
16. Pop, Claudia Florina, 2021, *Elaborarea și managementul proiectelor educaționale*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană
17. Popa, S., 2020, *Comunicarea și colaborarea în educația primară*, Iași, Polirom
18. Stan, Elena, 2021, *Managementul clasei și nativii digitali. Fundamentări din perspectiva neuroștiințelor*, Iași, Editura Institutul Europea
19. * SALTO Youth Resource Centre, Resources for Non-Formal Education and Youth Projects, disponibil la: https://www.salto-youth.net
20. *https://www.upit.ro/_document/112432/managementul_proiectelor_educationale.suport_de_curs.pdf

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Barbacaru Mihaela-Sorina	Grad didactic I	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga”. Botoșani, Botoșani
Manolache Cristina	Grad didactic I/doctor	Liceul Pedagogic “Nicolae Iorga”. Botoșani, Botoșani

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 55

Programa școlară
pentru disciplina

Elemente de legislație specifică

Clasa a XI-a/a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările pedagogie generală - clasa a XI -a
mediere școlară - clasa a XII-a

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 55
Programa școlară pentru disciplina Elemente de legislație specifică clasa a XI-a/a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală - clasa a XI-a, mediere școlară - clasa a XII-a*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina „Elemente de legislație specifică” se adresează elevilor din clasele a XI și a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializările ***Pedagogie generală (clasa aXI-a)*** și ***Mediere școlară (clasa a XII-a)***, făcând parte din curriculumul de specialitate (CS), contribuind la finalizarea formării profesionale inițiate pe parcursul ciclului liceal.

Bugetul de timp alocat disciplinei este de ***1 oră pe săptămână,*** conform planului-cadru, ceea ce presupune o selecție riguroasă a conținuturilor și o orientare clară spre esențial și aplicativ. În acest context, cadrul didactic va avea în vedere flexibilitatea curriculară și adaptarea demersul didactic la specificul colectivului de elevi și la particularitățile comunității școlare.

Disciplina are un rol esențial în configurarea profilului absolventului, prin dezvoltarea unei culturi juridice funcționale, necesare înțelegerii și aplicării cadrului legislativ specific domeniului educațional și activităților de mediere școlară. În acest sens, programa valorifică achizițiile dobândite anterior la disciplinele psihopedagogice și de specialitate, precum și experiențele acumulate în cadrul practicii pedagogice, oferind elevilor instrumente conceptuale și operaționale pentru raportarea la realitățile mediului școlar.

În contextul actual al educației, caracterizat prin diversitate, mobilitate socială și nevoia de incluziune, cunoașterea legislației devine o condiție fundamentală pentru exercitarea responsabilă a rolului de mediator școlar. Disciplina răspunde acestei nevoi prin formarea capacității elevilor de a interpreta și aplica norme juridice în situații concrete, de a înțelege drepturile și responsabilitățile actorilor educaționali și de a interveni adecvat în gestionarea situațiilor delicate, în acord cu principiile legalității, echității și respectului pentru drepturile omului.

Elaborarea programei are în vedere repere relevante pentru domeniul medierii școlare și al pedagogiei generale, precum profilul de formare al absolventului de liceu, standardul ocupațional al mediatorului școlar, precum și prevederi legislative fundamentale, între care legislația educației și reglementările privind medierea sau protecția copilului. De asemenea, sunt valorificate dezvoltările recente din domeniul medierii școlare și al pedagogiei generale, precum și documente curriculare și ghiduri de bune practici care susțin formarea competențelor profesionale specifice.

Prin specificul său disciplina promovează o abordare centrată pe competențe, în care accentul este pus pe funcționalitatea cunoștințelor juridice și pe transferul acestora în contexte educaționale reale sau simulate. Conținuturile sunt selectate astfel încât să asigure familiarizarea elevilor cu noțiuni fundamentale de drept, cu cadrul legislativ al sistemului de învățământ, cu reglementările privind drepturile copilului, prevenirea și combaterea discriminării și a violenței, precum și cu elementele juridice relevante pentru procesul de mediere.

Prin parcurgerea acestei discipline elevii își dezvoltă capacitatea de a înțelege și utiliza cadrul legislativ în mod responsabil, de a analiza situații educaționale din perspectivă juridică și de a contribui la crearea unui climat școlar bazat pe respect, echitate și incluziune, consolidându-și astfel identitatea profesională în domeniul medierii școlare.

Cercetările recente și rapoartele organismelor internaționale subliniază tendințe majore către care această disciplină orientează viitorul practician, incluzând educația pentru toți,

adecvarea instruirii la nevoile individuale ale fiecărui copil și relevanța curriculumului pentru individ și societate. Disciplina pregătește elevii pentru complexitatea provocărilor secolului XXI, susținând dezvoltarea gândirii critice și a agentivității prin utilizarea resurselor educaționale deschise și a tehnologiilor digitale în proiectarea activităților.

Programa şcolară acoperă 75% din orele de predare şi de evaluare, lăsând la dispoziţia cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei. În elaborarea programei au fost valorificate documente europene și naționale precum: ”Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on achieving the European Education Area by 2025”, dar și Profilul de formare al absolventului de liceu și Standardul ocupațional pentru mediatorul școlar, prevederi ale Legii 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, ale Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027. Alte repere legislative ale acestei programe sunt Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

O serie de principii şi valori prevăzute de aceste acte normative sunt promovate şi de această programă: echitatea, incluziunea, nediscriminarea, centrarea pe beneficiarii primari ai educației, individualizarea procesului de educaţie, includerea părinţilor ca parteneri educaţionali, responsabilitatea asigurării în procesul educaţional a siguranţei fizice şi socioemoţionale a copiilor, garantarea identităţii culturale a tuturor cetăţenilor români şi dialogul intercultural, recunoaşterea şi garantarea drepturilor persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale la păstrarea, la dezvoltarea şi la exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase, asigurarea echităţii şi egalităţii de şanse, asigurarea condiţiilor pentru accesul şi participarea la educaţie a tuturor beneficiarilor primari, prin eliminarea barierelor etnice, religioase, de dizabilitate, fără a se limita la acestea, combaterea discriminării şi personalizarea parcursurilor educaţionale în funcţie de nevoi specifice sau principiul transparenţei, al participării şi responsabilităţii părinţilor/reprezentanţilor legali în exercitarea responsabilităţilor privind creşterea, îngrijirea, dezvoltarea şi educarea copiilor pentru a contribui la un parcurs educaţional de succes al beneficiarului primar.

Disciplina contribuie în mod direct la dezvoltarea competențelor-cheie, în special a competențelor sociale și civice, a competenței de comunicare, a competenței de a învăța să înveți și a spiritului de inițiativă, prin raportarea constantă la situații autentice din mediul educațional și comunitar și a competențelor digitale prin integrarea tehnologiilor în proiectarea activităților. În același timp, aceasta sprijină formarea unei conduite etice și responsabile, fundamentate pe respectarea normelor legale și a valorilor democratice. Ea contribuie direct la formarea identității profesionale, ajutându-i pe elevi să înțeleagă diversitatea contextelor educaționale și să aplice principii pedagogice specifice incluziunii și respectului pentru diversitate.

Programa este elaborată pornind de la competențele generale, comune tuturor disciplinelor psihopedagogice, stabilite în cadrul procesului de dezvoltare a curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic și cuprinde:

- notă de prezentare;
- competențe generale;
- competențe specifice;
- exemple de activități de învățare;
- conținuturi;
- sugestii metodologice.

Competenţele generale sunt definite pentru întregul parcurs de formare de specialitate din cadrul profilului pedagogic, subsumând finalitățile disciplinelor psihopedagogice.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.

Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Disciplina contribuie direct la formarea unei identități profesionale solide, ajutându-i pe viitorii mediatori să asocieze intervențiilor educaționale semnificații axiologice specifice incluziunii, diversității și respectului. Prin examinarea critică a alternativelor educaționale și prin proiectarea unor activități de învățare integrate tematic, elevii învață să anticipeze impactul intervențiilor lor asupra participării la actul educațional și a dezvoltării cognitive și socio-emoționale a copilului.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană
CG2	Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv
CG6	Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)

ȘI

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației în dezvoltarea umană

Clasa a XII-a
CS 1.1. Explică concepte juridice fundamentale (normă juridică, drept, obligație, răspundere) prin raportare la domeniul educațional și la activitatea de mediere școlară
- *Elaborarea unui glosar de termeni juridici utilizați în mediul educațional* - *Realizarea unor hărți conceptuale care corelează noțiunile juridice cu situații din școală* - *Analiza unor exemple concrete (drepturi/obligații ale elevilor) din regulamentul școlar* - *Exerciții de identificare a tipurilor de norme juridice în texte legislative simplificate* - *Completarea unor fișe de lucru cu situații-problemă privind răspunderea în mediul școlar* - *Realizarea unui poster digital (canva/genially) cu termeni juridici esențiali pentru mediatorul școlar*

Clasa a XII-a
CS 1.2. Analizează prevederi legislative relevante pentru sistemul de învățământ și medierea școlară, evidențiind rolul acestora în asigurarea incluziunii și echității educaționale
- *Analiza unor articole din legea învățământului sau din alte acte normative relevante* - *Abordarea de studii de caz privind situații de discriminare sau excluziune în mediul școlar* - *Realizarea unor prezentări despre drepturile copilului în educație* - *Dezbateri pe tema „rolul legislației în prevenirea discriminării în școală”* - *Identificarea prevederilor legale aplicabile în situații concrete de mediere* - *Analiza comparativă a două situații școlare (cu/fără respectarea legislației)*

CG 2 - Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XII-a
CS 2.1. Proiectează activități de prevenire și gestionare a conflictelor în mediul școlar, utilizând prevederi legislative specifice
- *Elaborarea unor scenarii de activități de prevenire a conflictelor, bazate pe legislație* - *Simularea unor situații de conflict și identificarea cadrului legal aplicabil* - *Realizarea unor planuri de intervenție pentru cazuri de bullying sau discriminare* - *Exerciții de corelare între etapele medierii și prevederile legale* - *Proiectarea unor activități educaționale care promovează respectarea drepturilor elevilor* - *Realizarea unui plan simplu de mediere pentru un caz simulat din școală*
CS 2.2. Integrează norme juridice privind drepturile copilului și nediscriminarea în elaborarea unor demersuri educaționale adaptate diversității elevilor și situațiilor apărute în mediul școlar și în comunitate
- *Realizarea unor afișe sau materiale informative privind drepturile copilului* - *Elaborarea unor activități pentru promovarea incluziunii în școală* - *Studii de caz privind adaptarea activităților pentru elevi din grupuri vulnerabile* - *Proiecte de grup privind combaterea discriminării în mediul școlar* - *Analiza unor situații educaționale din perspectiva respectării drepturilor copilului* - *Crearea unei campanii de informare (online/offline) despre egalitate de șanse*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili

Clasa a XII-a
CS 3.1. Analizează conformitatea unor activități educaționale sau de mediere cu cadrul legislativ în vigoare
- *Analiza unor scenarii didactice din perspectiva respectării legislației* - *Evaluarea unor studii de caz privind intervenții în situații de conflict* - *Identificarea abaterilor de la normele legale în situații simulate* - *Realizarea unor grile de analiză a conformității activităților educaționale* - *Exerciții de comparare între practici corecte și incorecte din punct de vedere legal* - *Analiza unui regulament școlar și identificarea elementelor obligatorii*
CS 3.2. Formulează aprecieri asupra impactului respectării/ nerespectării normelor legale în desfășurarea activităților educaționale și în gestionarea situațiilor conflictuale
- *Organizarea unor dezbateri privind consecințele nerespectării normelor legale în școală* - *Redactarea unor scurte eseuri argumentative pe teme juridice educaționale* - *Analiza unor situații reale/ mediatizate din sistemul educațional*

Clasa a XII-a
- *Realizarea unor reflecții scrise asupra rolului legislației în mediere* - *Completarea unor fișe de evaluare a impactului deciziilor luate în situații conflictuale* - *Realizarea unei hărți de tip cauză–efect privind încălcarea normelor legale*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XII-a
CS 4.1 Selectează și integrează surse legislative și documente oficiale relevante pentru activitatea de mediere școlară
- *Identificarea și clasificarea principalelor acte normative din domeniul educației* - *Realizarea unui portofoliu cu documente legislative relevante* - *Exerciții de căutare și selectare a informațiilor din surse oficiale* - *Analizarea structurii unui act normativ (lege, regulament, ordin)* - *Utilizarea platformelor digitale pentru accesarea legislației* - *Căutarea și interpretarea unui articol de lege pe site-uri oficiale (legislatie.just.ro)*
CS 4.2. Interpretează critic informații juridice din diverse resurse, în vederea aplicării acestora în contexte educaționale
- *Compararea informațiilor din diferite surse juridice* - *Exerciții de reformulare a articolelor de lege într-un limbaj accesibil* - *Analiza unor situații în care normele sunt interpretate diferit* - *Dezbateri privind aplicarea corectă a legislației în școală* - *Realizarea unor sinteze sau scheme ale prevederilor legale* - *Crearea unei fișe simplificate pentru elevi cu drepturi și obligații*

CG 5 - Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv

Clasa a XII-a
CS 5.1. Utilizează un limbaj adecvat în dialogul cu actorii implicați în procesul educațional pentru explicarea drepturilor și responsabilităților acestora, conform legislației în vigoare
- *Organizarea de simulări de comunicare între mediator și elev/părinte/profesor* - *Exerciții de reformulare a termenilor juridici în limbaj accesibil* - *Realizarea unor prezentări orale despre drepturile elevilor* - *Exersarea de jocuri de rol privind explicarea normelor legale* - *Elaborarea unor ghiduri informative/ flyere/ postere pentru elevi și părinți* - *Realizarea unui clip video scurt de informare (tip scurt film educațional)*
CS 5.2. Argumentează, în situații de comunicare, soluții bazate pe prevederi legale pentru prevenirea și gestionarea conflictelor școlare, pentru un mediu de învățare sigur și incluziv
- *Realizarea unor dezbateri pe baza unor studii de caz cu tematică juridică* - *Simularea unor procese de mediere cu argumentare legală* - *Exerciții de construire a unor argumente bazate pe texte de lege* - *Activități de tip „avocat–mediator–observator”* - *Analiza unor soluții alternative de rezolvare a conflictelor* - *Elaborarea unui discurs argumentativ pentru soluționarea unui conflict școlar*

CG 6 - Analizează critic cariera în domeniul educației, din perspectiva eticii profesionale

Clasa a XII-a
CS 6.1. Reflectează la conduita mediatorului școlar din perspectivă legală și etică, raportându-se la reglementările în vigoare
- *Analiza standardului ocupațional al mediatorului școlar* - *Analiza de studii de caz privind dileme etice în activitatea de mediere* - *Realizarea unor postere privind rolul și responsabilitățile mediatorului* - *Organizarea unor dezbateri pe tema eticii profesionale* - *Compararea atribuțiilor mediatorului cu cele ale altor profesioniști din educație* - *Organizarea de mese rotunde având invitat un mediator școlar cu experiență în domeniu* - *Realizarea unei fișe de rol a mediatorului școlar (atribuții + limite)*
CS 6.2. Evaluează implicațiile respectării normelor juridice și deontologice asupra exercitării rolului profesional în domeniul medierii școlare
- *Reflecții scrise privind importanța respectării legislației* - *Analiza unor situații în care normele au fost respectate/încălcate* - *Realizarea unor eseuri argumentative despre responsabilitatea profesională* - *Analiza oportunităților de mobilitate europeană/ ineternațională (ex. Erasmus+) care vizează schimbul de bune practici în domeniul medierii școlare* - *Abordarea de studii de caz privind consecințele nerespectării normelor* - *Elaborarea unui cod de conduită pentru mediatorul școlar* - *Realizarea unui angajament profesional personal (mini-cod etic)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Noțiuni fundamentale de legislație	1.1. Norma juridică: definiție, trăsături, tipuri 1.2. Raportul juridic. Drepturi și obligații. Răspunderea juridică 1.3. Sistemul de drept. Izvoarele dreptului (Constituția, legi, acte normative) 1.4. Interpretarea și aplicarea normei juridice în contexte educaționale
2. Cadrul legislativ al educației	2.1. Principii generale ale legislației educației 2.2. Drepturile și obligațiile elevilor. Drepturile și responsabilitățile personalului didactic și ale altor actori educaționali 2.3. Regulamente școlare (ROFUIP, regulament intern) – rol și aplicabilitate 2.4. Siguranța în mediul școlar și responsabilități instituționale
3. Legislația privind drepturile copilului și incluziunea	3.1. Drepturile copilului – principii și reglementări 3.2. Protecția copilului în mediul educațional 3.3. Egalitatea de șanse și nediscriminarea în educație 3.4. Prevenirea și combaterea violenței și bullying-ului în școală 3.5. Incluziunea educațională a grupurilor vulnerabile
4. Legislația medierii și rolul mediatorului școlar	4.1. Medierea – definiție, principii, tipuri 4.2. Cadrul legal al medierii (repere generale) 4.3. Statutul și atribuțiile mediatorului școlar (conform reglementărilor legislative în vigoare)

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.4. Etapele procesului de mediere în context educațional. Documente specifice activității de mediere (rapoarte, fișe, acorduri)
5. Aplicarea legislației în situații educaționale concrete	5.1. Analiza situațiilor conflictuale din perspectiva cadrului legal 5.2. Aplicarea normelor juridice în prevenirea și gestionarea conflictelor 5.3. Responsabilitatea juridică în mediul școlar (elev, profesor, instituție) 5.4. Studii de caz: discriminare, absenteism, violență, încălcarea regulilor 5.5. Rolul medierii în soluționarea situațiilor problemă
6. Etica profesională și deontologia mediatorului școlar	6.1. Principii etice în activitatea de mediere (confidențialitate, neutralitate, imparțialitate) 6.2. Coduri de etică și norme de conduită profesională 6.3. Dileme etice în mediul educațional 6.4. Relația dintre normele juridice și cele etice 6.5. Responsabilitate profesională și consecințe ale nerespectării normelor

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Elemente de legislație specifică* are ca finalitate formarea unei înțelegeri aplicate a cadrului legislativ relevant pentru activitatea mediatorului școlar, precum și dezvoltarea capacității elevilor de a utiliza normele juridice în contexte educaționale reale. Demersul didactic trebuie să faciliteze corelarea permanentă dintre conținuturile teoretice și situațiile concrete din mediul școlar, în vederea formării unor competențe profesionale autentice, bazate pe responsabilitate, etică, respectarea drepturilor copilului și participarea la activitățile școlare formale și nonformale.

Activitățile de predare–învățare–evaluare vor valorifica experiența de practică pedagogică a elevilor, stimulând capacitatea de analiză, reflecție critică și luare a deciziilor în situații specifice medierii școlare. În acest sens, se recomandă abordarea conținuturilor prin prisma unor situații reale sau simulate din mediul educațional, în care legislația devine instrument de intervenție și reglementare.

Demersul metodologic se va fundamenta pe principiile pedagogiei moderne: centrarea pe elev, învățarea activă, caracterul aplicativ al cunoștințelor, interdisciplinaritatea și adaptarea la diversitatea beneficiarilor. În același timp, se va urmări dezvoltarea identității profesionale a viitorului mediator școlar, prin integrarea dimensiunii etice, reflexive și parteneriale în activitățile didactice.

Se recomandă utilizarea unor **strategii didactice** interactive, activ-participative, care implică elevii în procesul de construire a cunoașterii și în aplicarea acesteia în contexte relevante. În acest sens, pot fi utilizate:

- studiul de caz, prin analiza unor situații concrete (conflicte școlare, discriminare, absenteism, încălcarea drepturilor copilului), în care elevii identifică prevederile legale aplicabile și propun soluții argumentate;
- învățarea bazată pe probleme (problem-based learning), care implică elevii în rezolvarea unor situații reale din activitatea mediatorului școlar, dezvoltând capacitatea de decizie și responsabilitate profesională;
- învățarea bazată pe proiect, prin realizarea unor produse precum: ghiduri de informare juridică pentru elevi și părinți, afișe, postere, campanii de prevenire a bullying-ului sau a abandonului școlar, materiale privind drepturile și obligațiile elevilor;
- jocul de rol și simularea, utilizate pentru exersarea situațiilor de mediere, a comunicării cu familia și instituțiile, precum și pentru aplicarea normelor legale în contexte simulate;
- analiza incidentului critic, care permite reflecția asupra unor situații problematice și identificarea unor soluții conforme cadrului legislativ;

- dezbaterea și controversa creativă, pentru dezvoltarea argumentării juridice și a gândirii critice;
- metode de învățare prin cooperare (mozaicul, predarea reciprocă etc.), care stimulează colaborarea, responsabilitatea și comunicarea;
- harta conceptuală sau mentală, pentru organizarea și sistematizarea informațiilor legislative;
- ateliere practice, în care elevii analizează documente normative (legi, ordine de ministru, regulamente școlare) și le aplică în situații concrete.

Aceste metode contribuie la dezvoltarea competențelor de analiză juridică, comunicare, negociere și luare a deciziilor, esențiale pentru activitatea mediatorului școlar.

Activitățile didactice vor fi organizate astfel încât să favorizeze învățarea experiențială și aplicativă. Se recomandă:

- integrarea conținuturilor teoretice cu activități practice și situații simulate;
- utilizarea exemplelor din practica pedagogică și din mediul școlar real;
- colaborarea cu instituții relevante (școli, CJRAE/CMBRAE, ONG-uri, DGASPC), pentru familiarizarea elevilor cu contextul profesional;
- realizarea de microproiecte și activități interdisciplinare;
- organizarea de activități nonformale (ex. „biblioteca vie”, întâlniri cu specialiști, dezbateri tematice).

Un rol important îl au activitățile de reflecție (jurnale reflexive, discuții ghidate), care sprijină conștientizarea rolului mediatorului școlar și dezvoltarea unei atitudini profesionale responsabile.

Integrarea tehnologiei în procesul didactic este esențială pentru creșterea atractivității și eficienței învățării. Recomandăm utilizarea:

- platformelor educaționale: Google Classroom, Moodle**;**
- aplicațiilor interactive: Mentimeter, Kahoot, Socrative, Slido**;**
- instrumentelor de creare de conținut: Canva, Genially, Livresq, Sutori**;**
- platforme pentru crearea de hărți mentale: MindMeister, Coggle, Canva, Padlet, Miro, Genially, Xmind, Mindomo, Lucidhart;
- aplicațiilor colaborative: Padlet, Jamboard**;**
- resurselor pentru organizarea lecției: ClassroomScreen**;**
- aplicațiilor pentru organizare materiale, prezentări interactive și scenarii simulate: Nearpod, Google NoteBookLM;
- resurselor de realitate virtuală/augmentată (ex. Unity – XR Interaction Toolkit) pentru simularea situațiilor de mediere.

Acestea reprezintă doar câteva exemple de aplicații, instrumente, platforme care pot fi utilizate în abordarea conținuturilor, lista fiind deschisă.

De asemenea, apreciem ca fiind utilă folosirea resurselor educaționale deschise (RED) și a site-urilor oficiale (Ministerul Educației, legislație.just.ro, portaluri UE), cu respectarea principiilor eticii digitale; o serie de documente și site-uri utile sunt enumerate la referințele bibliografice.

Evaluarea va avea un caracter predominant formativ și autentic, urmărind capacitatea elevilor de a aplica legislația în contexte concrete. Se recomandă utilizarea unor metode variate:

- observarea sistematică a activității elevilor;
- portofoliul, care poate include: analize de caz, fișe de lucru, proiecte, materiale informative, reflecții personale;
- proiecte individuale și de grup (ex. planuri de intervenție, campanii educaționale);
- simulări de mediere, utilizate ca instrument de evaluare practică;
- jurnalul reflexiv, pentru evaluarea progresului și a dezvoltării personale;
- autoevaluarea și interevaluarea**,** pentru dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice;
- teste aplicative și itemi de tip situațional.

Evaluarea va urmări nu doar achizițiile cognitive, ci și dezvoltarea competențelor sociale, etice și profesionale, precum: responsabilitatea, respectarea cadrului legal, empatia și capacitatea de comunicare.

Se recomandă crearea unui mediu de învățare pozitiv, incluziv și empatic, care să promoveze respectul pentru diversitate, echitatea și drepturile copilului. Activitatea didactică trebuie să fie flexibilă, adaptată nevoilor elevilor și în permanentă actualizare, în acord cu evoluțiile legislative și sociale.

Profesorul va avea în vedere valorificarea colaborării cu partenerii educaționali și va stimula implicarea activă a elevilor în propria formare profesională, contribuind astfel la dezvoltarea unor viitori mediatori școlari competenți, responsabili și implicați în viața școlii și a comunității.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Cărți, rapoarte, studii, analize, articole

Apostu, O., et al. (2012). *Children who do not attend school*. Institute of Educational Sciences & UNICEF.

Apostu, O., & Fartușnic, C. (2012). *School dropout in Romanian educational system and possible remedial model. Yearbook Risk Groups, 2*.

Battaglia, M., & Lebedinski, L. (2015). *Equal access to education: An evaluation of the Roma teaching assistant program in Serbia*. *World Development*. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0305750X15001515 (accesat în martie 2026)

Bonea, G. V. (2019). Abandonul școlar. *Calitatea vieții, 30*(4), 387–403.

Bocoș, M.-D. (2013). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Presa Universitară Clujeană.

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Covasna. (2022). *Fișă-cadru de autoevaluare/evaluare a mediatorului școlar*.

Center for International Private Enterprise. (2009). *Education reforms in the Romanian context*. http://www.cipe.org/publications/detail/education-reforms-romanian-context (accesat în martie 2026)

CJRAE Sibiu. (2018). *Proiect de cercetare privind abandonul școlar*. http://cjraesibiu.ro/wp-content/uploads/2018/07/PROIECT-DE-CERCETAREPRIVIND-ABANDONUL-%C8%98COLAR.pdf (accesat în martie 2026)

Cîmpean, S. (2001). *Proiect de cercetare privind abandonul școlar*. CJRAE Sibiu.

Conferința Națională „Abandonul Școlar în România". (2009, 18–20 mai). *Lucrări prezentate la Sinaia*.

Council of Europe. (n.d.). *The situation of Roma school mediators and assistants in Europe* (C. Rus, Raportor). https://www.coe.int/t/dg4/education/roma/source/mediators_analyse_en.pdf (accesat în martie 2026)

Crețu, C. (1998). *Curriculum diferențiat și personalizat*. Polirom.

Cristea, S. (1998). *Dicționar de termeni pedagogici*. Editura Didactică și Pedagogică.

Cristea, S. (2010). *Dicționar de pedagogie*. Litera Educațional.

Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Polirom.

Danileț, C. (2022). *Elevul și legea. Ghid practic de educație juridică*. Editura Cuantic, București https://educatiejuridica.ro/resurse/ (accesat în martie 2026)

Delacour, J. (2001). *Introducere în neuroștiințele cognitive*. Polirom.

Delia, G., Grigore, D., Neacșu, M., Sarău, Gh., Tacea, F., Furtună, A. N., Putineanu, D., & Enache, I. (2009). *Evaluarea politicilor publice educaționale pentru rromi*. Centrul Rromilor „Amare Rromentza"; Editura Alpha MDN.

Dumitru, A. I. (2000). *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*. Editura de Vest.

Edict. (n.d.). Abandonul școlar – cauze și modalități de prevenire. https://edict.ro/abandonul-scolar-cauze-si-modalitati-de-prevenire/ (accesat în martie 2026)

Episcopia Devei și Hunedoarei. (2015). Ce este abandonul școlar: Cauze și modalități de prevenire. http://dar.episcopiadevei.ro/index.php/2015/10/20/ce-este-abandonulscolar-cauze-si-modalitati-de-prevenire/ (accesat în martie 2026)

Fartușnic, C., et al. (2013). *Financing pre-university education system based on standard costs: Current evaluation from the equity perspective*. Institute of Educational Sciences & UNICEF România.

Fisher, R., Ury, W., & (accesat în martie 2026)Patton, B. (2012). *Getting to yes: Negotiating agreement without giving in* (3rd ed.). Penguin Books.

GIZ. (2022). *Peer mediation program: Youth for a culture of peace and non-violence in Mindanao, Philippines (YOUCAP) Project* (E. Quitoriano, autor). Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. https://www.giz.de/en/downloads_els/giz2022-en-peer-mediation-program-trainers.pdf (accesat în martie 2026)

Grecu, M. V. (2019). Abandonul școlar – cauze și modalități de prevenire. *Edict – Revista educației*. Agata.

Gyonos, E. (2011). School dropout: Causes and effects. *Theoretical and Applied Economics, 18*(11).

https://store.ectap.ro/articole/660.pdf (accesat în martie 2026)
Haselgrove-Spurin, C. (2002). *The role of the mediator*. Reading Autumn Conference of the Society of Expert Witnesses.
Hors la Rue, FRCCF, & Asociația STEA. (2002). *Ghid de prevenire a riscurilor migrației: Instrument de lucru pentru profesori*. https://frccf.org.ro/proiecte/spune-nu-abandonului-scolar/ (accesat în martie 2026)
Inspectoratul Școlar Județean Iași. (2024). *Activitatea mediatorului școlar*.
Institutul de Științe ale Educației, Agenția OSC & Organizația „Salvați Copiii". (2011). *Tinerii împotriva violenței: Modele de bune practici*. Proiect POSDRU.
https://isjneamt.ro/fisiere/comunicari/educativ/Modele_de_bune_practici_ISE_2012.pdf (accesat în martie 2026)
Institute of Educational Sciences. (2010). *Early school leaving and labour market perspectives*.
http://www.ise.ro/abandonul-timpuriu-si-perspective-pe-piata-muncii (accesat în martie 2026)
Institute of Educational Sciences. (2011). *Report on pre-university education state in Romania*.
http://www.ise.ro/ (accesat în martie 2026)
Institute of Educational Sciences. (2011). *Up-scaling the ZEP model in 103 disadvantaged communities in Romania*.
Institute of Educational Sciences, & UNICEF. (2012). *Romania country study: Analyzing the situation of out-of-school children in Romania*.
Institutul Național de Statistică. (2024) Dimensiuni ale incluziunii sociale în România, în anul 2024
https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/dimensiuni_ale_incluziunii_sociale_in_romania_2024.pdf (accesat în martie 2026)
Ionescu, V., Sarău, Gh., & Stanciu, F. (2004). *Ghid de practici pozitive pentru educația copiilor romi*. Romani CRISS; Artprint.
Istrate, O., Velea, S., & Ceobanu, C. (2025). *Pedagogie digitală*. Polirom.
Ivan, C., & Rostaș, I. (2015). *Măsuri de succes în prevenirea părăsirii timpurii a școlii. Copiii și părinții romi vor la școală!*. Roma Education Fund Romania Foundation.
Leonte, M. (2023). *Drept și legislație în asistența socială* [Suport de curs].
Luca, C. (2009). *Manual pentru profesioniştii care lucrează cu copiii rămaşi singuri acasă ca urmare a plecării părinţilor la muncă în străinătate*. Iaşi: Terra Nostra
https://singuracasa.ro/_images/img_asistenta_sociala/top_menu/Colaboraretransfrontaliera/Pachet%20de%20resurse/manual.pdf (accesat în martie 2026)
Merce, I. I., Milin, I. A., Petroman, C., & Ciolac, R. M. (2015). School dropout – A social problem in Romania. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 182*, 623–628.
https://www.researchgate.net/publication/277949567_School_Dropout_-_A_Social_Problem_in_Romania (accesat în martie 2026)
Mihalache, F. (2011). School dropout in eight urban schools. *Calitatea vieții*.
Ministerul Educației. (2015). *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România*.
https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/InvatamantPreuniversitar/2015/Strategie-PTS/Strategia-PTS-2015.pdf (accesat în martie 2026)
Moore, C. W. (2014). *The mediation process: Practical strategies for resolving conflict* (4th ed.). Jossey-Bass.
National Dropout Prevention Center/Network. (2015). *15 effective strategies for dropout prevention*.
https://dropoutprevention.org/wp-content/uploads/2015/03/NDPCN15EffectiveStrategies.pdf (accesat în martie 2026)
National Institute of Statistics. (2011). *Results of the population and household census*.
http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2013/07/REZULTATE-DEFINITIVE-RPL_2011.pdf (accesat în martie 2026)
National Institute of Statistics. (2013). *Annual education statistic reports*.
National Institute of Statistics. (2014). *Education in Romania in 2014*.
Neamțu, C. (2003). Devianța școlară. În *Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*. Polirom.
OECD. (2012). *PISA 2012*. http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/ (accesat în martie 2026)
Oprea, C. (2007). *Strategii didactice interactive*. Editura Didactică și Pedagogică.
Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Polirom.
Pânișoară, I.-O. (Coord.). (2024). *Enciclopedia metodelor de învățământ*. Polirom.
Pânișoară, I.-O., & Manolescu, M. (Coord.). (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar* (Vols. 1–2). Polirom.

Peyroux, O., Rotaru, A. M., & Gruia, M. (2011). *Ghidul mediatorului școlar în România*. Reprograph. https://cjrae-arad.ro/wp-content/uploads/2018/05/Ghidul_Mediatorului_Scolar.pdf (accesat în martie 2026)
Popa, C. (2020) Particularities of Early School Leaving in Romania, Expert Journal of Economics. Volume 8, Issue 2, pp. 39-46, 2020 https://economics.expertjournals.com/ark:/16759/EJE_805popa39-46.pdf (accesat în martie 2026)
Potolea, D., & Păun, E. (Coord.). (2002). *Pedagogie: Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Polirom.
ProForm. (n.d.). *Plan de măsuri model pentru combaterea absenteismului și abandonului școlar în anul școlar 2019–2020*. https://www.proform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentrueducatie-incluziva-de-calitate/plan-de-masuri-model-pentru-combatereaabsenteismului-si-abandonului-scolar-in-anul-scolar-2019-2020 (accesat în martie 2026)
Rus, C. (Raportor). (n.d.). *The situation of Roma school mediators and assistants in Europe*. Council of Europe. https://www.coe.int/t/dg4/education/roma/source/mediators_analyse_en.pdf (accesat în martie 2026)
Sarău, G., & Radu, E. (2011). *Ghidul mediatorului școlar (pentru comunități cu romi)*. Vanemonde.
Sarcinschi, A. (2008). *Migrație și securitate*. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I".
School mediators as a mechanism for increasing educational level and social integration in Roma communities. (2019). *Revista Română de Sociologie, 30*(5–6), 435–446. https://revistadesociologie.ro/en/sites/default/files/07-sdiana_1_1.pdf (accesat în martie 2026)
Școala Gimnazială „Stas Alba". (n.d.). Rolul familiei în combaterea absenteismului școlar – o problemă mereu actuală. https://www.stasalba.ro/rolul-familiei-in-combaterea-absenteismului-scolar-oproblema-mereu-actuala/ (accesat în martie 2026)
SocioRoMap. (2014). *Mediatori școlari: Anchetă de cercetare*.
Stancu, E., & Popp, L. E. (2020). *Preventing and combating school dropout*. https://sociologiecraiova.ro/revista/wp-content/uploads/2020/12/PREVENTING-AND-COMBATING-SCHOOL-DROPOUT.pdf (accesat în martie 2026)
Surdu, L. (Coord.). (2011). *Participare, absenteism școlar și experiența discriminării romilor din România*. Romani CRISS & UNICEF.
Șerban, I.V. (2024) The phenomenon of early school leaving in Romania and strategies for reducing it, Sociology and Social Work Review Volume 8 (Issue 1) https://globalresearchpublishing.com/wp-content/uploads/The-phenomenon-of-early-school-leaving-in-Romania-and-strategies-for-reducing-it.pdf (accesat în martie 2026)
Ulrich, C. (2016). *Învățarea prin cooperare*. Polirom.
UNESCO. (2026). *Global education monitoring report 2026: access and equity, countdown to 2030.* https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000397618 (accesat în martie 2026)
UNICEF. (2024). *Indicele de risc comunitar: Aplicabilitate și limitări*. https://www.unicef.org/romania/ro/media/15086/file/Indicele%20de%20risc%20comunitar:%20aplicabilitate%20%C8%99i%20limit%C4%83ri.pdf (accesat în martie 2026)
UNICEF. (2025). *De ce abandonul școlar nu este niciodată o problemă fără soluție*. https://www.unicef.org/romania/ro/pove%C8%99ti/de-ce-abandonul-%C8%99colar-nu-este-niciodat%C4%83-o-problem%C4%83-f%C4%83r%C4%83-solu%C8%9Bie (accesat în martie 2026)
UNICEF. (2025). *Promovarea bunăstării socio-emoționale a elevilor în unități școlare din București*. https://www.unicef.org/romania/ro/media/15381/file/Promovarea-bunastarii-psihoemotionale-a-elevilor-in-unitati-scolare-din-Bucuresti.pdf.pdf (accesat în martie 2026)
UNICEF. (2025). *Zece studii de caz despre implementarea Pachetului Minim de Servicii*. Vanemonde. https://www.unicef.org/romania/ro/media/17056/file/PMS_Studii%20de%20caz%20RO_bt.pdf.pdf (accesat în martie 2026)
Urea, I. R. (2015). *Mediatorul școlar*. Editura Universitară.
Vasile, D. (2018). *Medierea conflictelor*. Universul Juridic.
Voicu, B. (Coord.). (2010). *Renunțarea timpurie la educație: Posibile căi de prevenire*. Vanemonde.
World Bank. (2003). *Romania rural education project*.
World Bank. (2011). *Social assistance system modernization project*. http://documents.worldbank.org/curated/en/2011/04/14156381/romania-social-assistance-systemmodernization-project (accesat în martie 2026)
World Bank. (2013). *Europe 2020 Romania: Evidence-based policies for productivity, employment, and skills enhancement*.

Zamfir, C., & Preda, M. (2002). *Rromii din România*. Editura Expert.

B. Documente UE

Comisia Europeană. (2010). *Early school leaving: Lessons from research and policy makers*. https://youthforum.org (accesat în martie 2026)
Comisia Europeană. (2011). *Tackling early school leaving: A key contribution to the Europe 2020 agenda* [COM(2011) 18 final]. http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_en.htm (accesat în martie 2026)
Comisia Europeană. (2012). *Rethinking education: Investing in skills for better socio-economic outcomes*. http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-childhood_en.htm (accesat în martie 2026)
Comisia Europeană. (2015). *Educație și formare profesională 2020. Politica școlară. O abordare unitară la nivel de comunitate școlară privind combaterea abandonului școlar timpuriu*. https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/document-library-docs/policy_rec_romanian_final.pdf (accesat în martie 2026)
Comisia Europeană. (2021) Strategia UE privind drepturile copilului și Garanția europeană pentru copii https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_ro (accesat în martie 2026)
Commission of the European Communities. (2011). *Commission staff working paper: Reducing early school leaving*. http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_en.htm (accesat în martie 2026)
Consiliul Europei. (2020). Strategia Consiliului Europei pentru drepturile copilului (2016–2021). Drepturile fundamentale ale copilului https://rm.coe.int/strategia-coe-pentru-drepturile-copilului-council-of-europe-strategy-f/16809f0b12 (accesat în martie 2026)
Council of Europe (2022) Council of Europe Strategy for The Rights of The Child (2022-2027):"Children's Rights in Action:from continuous implementation to joint innovation" https://www.coe.int/en/web/children/strategy-for-the-rights-of-the-child (accesat în martie 2026)

Council of the European Union. (2011). *Council recommendation of 28 June 2011 on policies to reduce early school leaving*. http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_en.htm (accesat în martie 2026)
Council of the European Union. (2013). *Recommendation for a council recommendation on Romania's 2013 national reform programme and delivering a council opinion on Romania's convergence programme for 2012–2016*. http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%2010649%202013%20REV%202 (accesat în martie 2026)
Eurydice. (2013). *Teachers' and school heads' salaries and allowances in Europe, 2012–2013*. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/salaries.pdf (accesat în martie 2026)
Eurydice. (n.d.). *Serbia: Enhancing support for Roma students through pedagogical assistance*. https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/news/serbia-enhancing-support-roma-students-through-pedagogical-assistance (accesat în martie 2026)
European Commission (2013). Reducing early school leaving: Key messages and policy support. Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/early-school-leaving-group2013-report_en.pdf (accesat în martie 2026)
European Parliament. (2011). *Reducing early school leaving in the EU*. http://www.europarl.europa.eu/ (accesat în martie 2026)
European Union. (n.d.). *Europe 2020 strategy*. http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm (accesat în martie 2026)
Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. (2025). *Monitorul educației și formării 2025: România*. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a7ead79-beb3-11f0-a612-01aa75ed71a1/language-ro (accesat în martie 2026)
Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. (n.d.). *România*. https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/ro/country-reports/romania.html (accesat în martie 2026)

C. Legislație națională

Autoritatea Națională pentru Calificări. (2008). *Standard ocupațional: Mediator școlar (Cod COR 334010)*. https://isjph.ro/wp-content/uploads/2023/01/Mediator-scolar.pdf (accesat în martie 2026)
Constituția României, republicată. (2003).
Guvernul României. (2008). *Notificarea MECT nr. 25.436/28 ianuarie 2008 privind încadrarea mediatorului școlar*.
Guvernul României. (2015). *Hotărârea nr. 417/2015 pentru aprobarea Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România*. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 19 iunie 2015. https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/hg-417-2015_%20Strategia%20privind%20Reducerea%20parasirii%20timpurii%20a%20scolii.pdf (accesat în martie 2026)
Guvernul României. (2022). *Hotărârea nr. 560/2022 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022–2027*. http://www.anr.gov.ro/index.php/anr/legislatie/legislatie-aplicabila/strategie-de-incluziune-2022-2027 (accesat în martie 2026)
Guvernul României. (2022). *Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 560/2022 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022–2027*. http://www.anr.gov.ro/images/2022/Monitorul-Oficial-Partea-I-nr.-450Bis.pdf (accesat în martie 2026)
Guvernul României. (2024). *Raport anual cu privire la progresul înregistrat în implementarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022–2027 (SNIR): Perioada supusă evaluării mai 2022 – aprilie 2023*. https://cancelarie.gov.ro/wp-content/uploads/2024/02/RAPORT-ANUAL-CU-PRIVIRE-LA-PROGRESUL-INREGISTRAT-IN-IMPLEMENTAREA-STRATEGIEI-GUVERNULUI-ROMANIEI-DE-INCLUZIUNE-A-CETATENILOR-ROMANI-APARTINAND-MINORITATII-ROME-PENTRU-PERIOADA-2022-2027-SNIR.docx (accesat în martie 2026)
Guvernul României. (2024). *Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2024–2028*. Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane. https://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/Despre%20Noi/Anexe/Strategia%20Nationala%20Impotriva%20Traficului%20de%20Persoane%202024-2028%20RO.pdf (accesat în martie 2026)
Guvernul României. (2024). Hotărârea Guvernului nr. 1.353/2024 privind aprobarea Strategiei naționale pentru susținerea părinților 2024—2030; Monitorul Oficial nr. 1109 bis/06.11.2024
Guvernul României. (2023). Hotărârea Guvernului nr. 969/2023 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023—2027; Monitorul Oficial nr. 942 bis/18.10.2023
Guvernul României. (2000). Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.
Ministerul Educației. (2007). *Ordinul nr. 1539/2007 privind normele de încadrare și de activitate ale mediatorului școlar*. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 1 octombrie 2007. https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/85753 (accesat în martie 2026)
Ministerul Educației. (2016). *Ordinul nr. 6134/2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar*.
Ministerul Educației. (2018). *Ordinul nr. 4831/2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică al personalului didactic pentru învățământul preuniversitar*. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 4 octombrie 2018.
Ministerul Educației. (2023). *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP)*.
Ministerul Educației. (2024). *Ordinul nr. 5701/2024 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a CJRAE/CMRAE*.
Ministerul Educației. (2024). *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar nr. 5726/2024*.
Ministerul Educației. (2018). *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România*. https://edu.ro/strategia-privind-reducerea-p%C4%83r%C4%83sirii-timpurii-%C8%99colii-%C3%AEn-rom%C3%A2nia (accesat în martie 2026)

Ministerul Educației și Cercetării. (2025). Instrucțiune nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic, în învăţământul preuniversitar gimnazial şi liceal; publicată în Monitorul Oficial nr. 855 din 17 septembrie 2025
Ministerul Justiției. (2026). Portal legislativ: http://legislatie.just.ro/
Parlamentul României, (2001). Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.
Parlamentul României, (2002). Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați.
Parlamentul României, (2003). Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.
Parlamentul României, (2004). Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.
Parlamentul României, (2005). Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările ulterioare.
Parlamentul României, (2006). Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.
Parlamentul României, (2006). Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator.
Parlamentul României, (2011). Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale.
Parlamentul României, (2023). Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar.
Standard ocupațional mediator școlar. (2024). Inspectoratul Școlar Județean Iași. https://isjiasi.ro/2024/09/10/standard-ocupational-ocupatia-mediator-scolar/ (accesat în martie 2026)

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Chihaia Ioana	profesor, gr. did. I	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Brașov, Brașov
Vakulovski Carmina-Daniela	profesor, gr. did. I	Colegiul Național „Andrei Șaguna”, Brașov, Brașov

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 56

Programa școlară
pentru disciplina
Managementul serviciilor educaționale integrate

Clasa a XI-a/a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările mediere școlară – clasa a XI-a
și pedagogia educației nonformale – clasa a XII-a

- 2026 -

Anexa nr. 56
Programa școlară pentru disciplina Managementul serviciilor educaționale integrate clasa a XI-a/a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările mediere școlară - clasa a XI-a, pedagogia educației nonformale - clasa a XII-a*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina ***Managementul serviciilor educaționale integrate*** răspunde necesității actuale de adaptare a sistemului educațional la nevoile complexe ale beneficiarilor, printr-o abordare integrată a serviciilor educaționale, sociale, medicale și psihologice.

În contextul prevenirii fenomenelor de abandon școlar, excluziune socială și inegalitate de șanse, disciplina propune o schimbare de paradigmă: trecerea de la o abordare centrată exclusiv pe actul didactic la una centrată pe elev și pe ecosistemul său de sprijin. Aceasta se aliniază politicilor naționale și europene privind incluziunea, echitatea și reducerea părăsirii timpurii a școlii.

Studiul disciplinei dezvoltă competențe de analiză, planificare, coordonare și evaluare a intervențiilor educaționale integrate, cu accent pe managementul de caz și colaborarea interinstituțională. Elevii vor învăța să identifice nevoile beneficiarilor, să mobilizeze resurse comunitare și să elaboreze planuri de intervenție personalizate.

Conținuturile sunt organizate modular, îmbinând fundamente teoretice cu aplicații practice, iar abordarea didactică este centrată pe metode active, colaborative și experiențiale. Programa încurajează utilizarea studiilor de caz reale, a simulărilor de management de caz și a proiectelor de intervenție comunitară. Nu se urmărește doar memorarea unor fluxuri procedurale, ci dezvoltarea unei atitudini empatice, reziliente și orientate spre soluții, pregătind absolvenții să intervină eficient în comunități diverse și provocatoare.

Disciplina ***Managementul serviciilor educaționale*** integrate nu propune doar o sumă de tehnici administrative, ci se fundamentează pe un set de valori care orientează deciziile în raport cu elevul și comunitatea:

- Prioritizarea interesului superior al copilului: Orice decizie managerială sau alocare de resurse este evaluată prin prisma impactului direct asupra dezvoltării armonioase și a stării de bine a elevului.
- Empatie și sensibilitate socială: Capacitatea de a înțelege contextul de viață al elevului (sărăcie, traumă, marginalizare) fără a emite judecăți de valoare, transformând barierele în oportunități de sprijin.
- Echitate, nu doar egalitate: Recunoașterea faptului că elevii au puncte de plecare diferite și că managementul resurselor trebuie să ofere „mai mult celor care au mai puțin”, pentru a asigura șanse reale de succes.
- Respect pentru diversitate și multiculturalitate: Valorizarea diferențelor culturale, etnice sau de abilități ca resurse de învățare, nu ca obstacole administrative.
- Integritate și confidențialitate: Gestionarea cu maximă responsabilitate a datelor sensibile (medicale, sociale), asigurând un climat de încredere între familie și instituțiile implicate.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană.
CG2	Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare.
CG3	Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.
CG4	Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare
CG5	Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizează concepte, teorii și modele pedagogice pentru a interpreta rolul educației, în dezvoltarea umană

Clasa a XI-a/a XII-a
CS 1.1. **Identifică teorii și concepte fundamentale ale serviciilor educaționale integrate**
– *identificarea și definirea conceptelor cheiepe baza unor texte suport (servicii educaționale integrate, incluziune, echitate, management de caz);* – *realizarea de hărți conceptuale care evidențiază relațiile dintre noțiunile fundamentale ale domeniului;* – *analiza comparativă a diferitelor tipuri de servicii (educaționale, sociale, medicale) implicate în abordarea integrată.*
CS 1.2. Analizează factorii de risc educațional și social
– *completarea unor organizatori grafici (scheme, tabele) pentru structurarea conceptelor studiate;* – *participarea la discuții dirijate privind rolul serviciilor integrate în prevenirea abandonului școlar;* – *exerciții de asociere concept–exemplu (ex: concept → situație reală din școală/comunitate);* – *analiza unor studii de caz simple, pentru identificarea conceptelor teoretice aplicate în practică;* – *realizarea unui glosar de termeni de specialitate, individual sau pe grupe;* – *activități de tip brainstorming pentru identificarea reprezentărilor inițiale despre serviciile integrate*.

CG 2 - Desfășoară activități educaționale în funcție de specializare, adaptate nevoilor de învățare ale beneficiarilor, pe baza documentelor de proiectare

Clasa a XI-a/a XII-a
CS 2.1. **Analizează nevoile educaționale ale beneficiarilor în vederea fundamentării intervențiilor integrate**
- *analiza unor studii de caz privind elevi aflați în situații de risc educațional (absenteism, dificultăți de învățare, contexte familiale vulnerabile);* - *identificarea factorilor de risc și de protecție din situații educaționale concrete;* - *utilizarea unor instrumente de analiză (fișe de observație, grile, chestionare) pentru colectarea de date despre beneficiari;* - *realizarea profilului educațional al elevului, integrând date privind performanța școlară, contextul familial și starea socio-emoțională .*

CS 2.2. Adaptează activitățile și intervențiile educaționale la contexte diverse și la dinamica situațiilor educaționale
- *exerciții de interpretare a datelor (absențe, rezultate școlare, comportamente) în vederea identificării nevoilor educaționale;* - *activități de lucru pe scenarii: propunerea unor ipoteze privind cauzele dificultăților de învățare;* - *realizarea unei hărți a nevoilor elevului, corelată cu resursele disponibile;* - *discuții de grup pentru compararea perspectivelor asupra aceleiași situații educaționale;* - *exerciții de prioritizare a nevoilor identificate (ce este urgent / important).*

CG 3 - Evaluează activități educaționale derulate, pentru diferite categorii de educabili.

Clasa a XI-a/a XII-a
CS 3.1. Aplică metode și instrumente de colectare și analiză a datelor în evaluarea intervențiilor educaționale
- *elaborarea și aplicarea unor instrumente de colectare a datelor (chestionare, fișe de observație, interviuri) în contexte simulate;* - *realizarea de observații sistematice asupra comportamentului și progresului elevilor, utilizând grile prestabilite;* - *colectarea și organizarea datelor privind rezultatele școlare, frecvența și comportamentul elevilor;* - *utilizarea unor tabele și grafice simple pentru reprezentarea datelor colectate.*
CS 3.2. Interpretează rezultatele evaluării pentru a determina eficiența și impactul intervențiilor educaționale
– *exerciții de interpretare a datelor cantitative (note, absențe, progres);* – *exerciții de analiză a datelor calitative (răspunsuri deschise, observații, feedback);* – *compararea rezultatelor obținute înainte și după intervenție ;* – *identificarea tendințelor și relațiilor dintre diferite tipuri de date;* – *realizarea unor mini-rapoarte de evaluare, pe baza datelor colectate.*

CG 4 - Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățare și dezvoltare

Clasa a XI-a/a XII-a
CS 4.1**. Identifică și selectează resurse educaționale relevante în funcție de nevoile beneficiarilor și de obiectivele intervenției educaționale**
– *elaborarea unui pachet de resurse nonformale (jocuri didactice, fișe de lucru interactive) pentru o intervenție de tip remedial, destinate unui grup de elevi cu risc de abandon școlar;* – *evaluarea unei resurse educaționale utilizate frecvent (ex: manualul școlar sau o platformă video) din perspectiva punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor în raport cu un grup vulnerabil;* – *selectarea resurselor adecvate pentru beneficiari din zone izolate, punând în balanță relevanța pedagogică și fezabilitatea tehnică*
CS 4.2. Adaptează și personalizează resursele educaționale în funcție de context și de particularitățile beneficiarilor
– *crearea unei liste de resurse (video-uri, aplicații, articole) pentru un caz ipotetic;* – *exercițiu de argumentare în care elevul trebuie să explice unui părinte sceptic de ce o anumită resursă educațională (ex: o aplicație pe telefon sau o participare la un cerc de teatru) este relevantă pentru progresul copilului său;* – *analiza a trei tipuri de platforme educaționale (ex: Digitaliada, platforme de tip e-learning) pentru a determina care este mai potrivită pentru un elev cu dificultăți de învățare versus un elev performant.*

CG 5 Comunică eficient cu beneficiarii, părinții și alți factori interesați, pentru construirea unui mediu de învățare sigur și incluziv.

Clasa a XI-a/a XII-a
CS 5.1. Utilizează strategii de comunicare adaptate diversității beneficiarilor și contextelor educaționale
– *exerciții în perechi în care un elev prezintă o problemă încărcată emoțional, iar celălalt trebuie să utilizeze exclusiv tehnici de ascultare activă (parafrazare, rezumare, întrebări deschise) fără a oferi soluții imediate;* – *vizionarea unor secvențe video din filme cu tematică educațională și identificarea strategiilor de comunicare folosite de profesori pentru a câștiga încrederea elevilor marginalizați;* – *simularea unei discuții mediator-părinte în care „părintele” are instrucțiuni să folosească doar comunicare non-verbală defensivă (brațe încrucișate, evitarea privirii).*
CS 5.2. Manifestă comportamente comunicative etice, responsabile și orientate spre incluziune
– *realizarea unui poster sau a unei prezentări digitale care să conțină „Așa DA / Așa NU” în comunicarea cu persoanele cu dizabilități, minorități etnice sau familii aflate în sărăcie extremă (evitarea stereotipurilor, utilizarea termenilor corecți);* – *simularea unei situații privind o eroare de confidențialitate către o familie, gestionând emoțiile acestora și oferind asigurări profesionale, respectând normele etice;* – *crearea unor mesaje care să promoveze apartenența și să prevină bullying-ul;* – *identificarea riscurilor de stigmatizare și rescrierea mesajelor într-o formă care să respecte demnitatea beneficiarilor și anonimatul acestora.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a/a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele serviciilor educaționale integrate	1.1. Conceptul de abordare integrată: evoluția de la servicii educaționale izolate la ecosisteme de sprijin. 1.2. Tipologia serviciilor: educaționale, sociale, medicale, psihologice și de orientare profesională.
2.**Managementul de caz în educație**	2.1. Etapele managementului de caz: identificare, evaluare inițială, planificare, implementare, monitorizare și evaluare. 2.2.Instrumente de lucru: fișa psihopedagogică, dosarul social, grile de observație, hărți ale serviciilor comunitare etc. 2.3.Echipa multidisciplinară: roluri și responsabilități (profesor, consilier școlar, asistent social, mediator școlar etc).
3. Parteneriate strategice și rețele comunitare	3.1. Managementul parteneriatului școală-familie: strategii de implicare a părinților în deciziile educaționale. 3.2.Comunicare interinstituțională: protocoale de colaborare între școli, primării, DGASPC, ONG-uri etc; 3.3. Rolul rețelelor comunitare în serviciile educaționale integrate
4. Intervenții specifice pentru grupuri vulnerabile	4.1.Managementul incluziunii: adaptări educaționale și servicii de sprijin. 4.2.Prevenirea abandonului școlar: sisteme de avertizare timpurie și măsuri remediale integrate. 4.3.Educația interculturală: managementul diversității în comunitățile multietnice sau cu fluxuri migratorii.
5. Monitorizarea calității și etica profesională	5.1.Indicatori de impact și succes: indicatori cantitativi (rata de retenție în sistemul educațional, rezultate școlare) și indicatori calitativi (starea de bine, stimă de sine, gradul de incluziune etc.). 5.2.Confidențialitatea și protecția datelor: managementul informațiilor sensibile în echipele multidisciplinare. 5.3.Digitalizarea managementului educațional: utilizarea platformelor digitale pentru monitorizarea parcursului individual al elevului

SUGESTII METODOLOGICE

Pentru disciplina ***Managementul serviciilor educaționale integrate***, abordarea trebuie să fie centrată pe acțiune și pe colaborare. Metodologia este activă și participativă: prin jocuri de rol, simulări de negocieri cu părinți dificili și studii de caz reale, elevii își dezvoltă empatia și capacitatea de reacție. Sala de clasă devine un laborator social unde se construiesc hărți ale resurselor comunitare și se proiectează soluții de incluziune. Se recomandă utilizarea metodelor care pun cursantul în situația de a lua decizii și de a coordona resurse.

Un prim principiu metodologic fundamental îl constituie *învățarea experiențială*, care permite elevilor să înțeleagă procesele specifice managementului serviciilor integrate prin implicare directă în situații simulate sau reale. În acest sens, utilizarea studiilor de caz devine o strategie centrală. Analiza unor situații educaționale concrete – precum cazuri de risc de abandon școlar sau de excluziune socială – facilitează dezvoltarea capacității de identificare a nevoilor beneficiarilor, de interpretare a factorilor de risc și de formulare a unor intervenții adecvate. Astfel, elevii nu doar asimilează concepte, ci le aplică în contexte relevante, apropiate de realitatea profesională. În strânsă legătură cu această abordare, se recomandă utilizarea simulărilor și a jocurilor de rol, care reproduc dinamica activităților specifice managementului de caz. Toate acestea contribuie la formarea empatiei și la conștientizarea diversității contextelor sociale și culturale în care se desfășoară actul educațional.

Un alt reper metodologic esențial îl reprezintă *învățarea bazată pe proiect*, care valorifică dimensiunea aplicativă a disciplinei. Elaborarea unor produse precum planuri de servicii individualizate, protocoale de colaborare interinstituțională sau hărți ale resurselor comunitare stimulează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de integrare a informațiilor din domenii variate. Proiectele pot fi realizate în echipă, încurajând cooperarea și responsabilizarea elevilor în raport cu sarcinile asumate.

Dimensiunea analitică a disciplinei este susținută prin utilizarea unor metode precum *organizatorii grafici, analiza comparativă și interpretarea datelor.* Elevii sunt încurajați să lucreze cu informații cantitative și calitative, să identifice tendințe și relații și să formuleze concluzii argumentate privind eficiența intervențiilor educaționale. Astfel, se dezvoltă competențe de evaluare și monitorizare, esențiale pentru viitorii specialiști implicați în gestionarea serviciilor integrate.

Un aspect deosebit de important îl constituie formarea competențelor de comunicare și a comportamentelor etice. În acest sens, se recomandă utilizarea exercițiilor de ascultare activă, a simulărilor de interacțiuni cu părinții sau cu alți actori educaționali și a analizelor de situații dilematice. Elevii învață să utilizeze un limbaj adecvat, să respecte principiile confidențialității și să evite stereotipurile, contribuind astfel la construirea unui climat educațional incluziv și sigur.

În ceea ce privește ***evaluarea***, se recomandă adoptarea unor forme autentice și formative, care să reflecte nivelul real de dezvoltare a competențelor. Portofoliul de intervenție, proiectele aplicative, simulările de management de caz și rapoartele de evaluare constituie instrumente relevante, care permit aprecierea capacității elevilor de a integra cunoștințele și de a le aplica în situații concrete. Evaluarea trebuie să fie însoțită de feedback continuu, orientat spre îmbunătățirea performanței și dezvoltarea autonomiei în învățare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Gherguț, A. Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru examenele de definitivat și grade didactice, Editura Polirom, Iași, 2007.
2. Gherguț, A. Managementul serviciilor de asistență psihopedagogică și socială. Ghid practic, Editura Polirom, Iași, 2003.
3. Gherguț, A. Management general și strategic în educație, Editura Polirom, Iași, 2007
4. Ianițchi, C. Comunicare și consiliere psihopedagogică, Editura Asclepius, București, 2010.
5. Nelson-Jones, R. Manual de abilități de consiliere, Editura Trei, București, 2009.
6. Rogers, C. A deveni o persoană, Editura Trei, București, 2008.

7. Stoica-Constantin, A. Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare și diminuarea efectelor, Editura Polirom, Iași, 2004
8. Cojocaru, Ș. Metode și tehnici de evaluare a programelor sociale, Editura Polirom, Iași, 2003.
9. Vlăsceanu, M. Gestiunea organizațiilor de servicii sociale, Editura Polirom, Iași, 2002.
10. Miftode, V. Tratat de asistență socială. Protecția populației aflate în dificultate, Editura Fundației Axis, Iași, 2003.
11. Gherguț, A. Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Editura Polirom, Iași, 2001.
12. Cornelius, H., Faire, S. Știința rezolvării conflictelor, Editura Știință și Tehnică, București, 1996
13. Walker, J. Medierea conflictelor. Ghid practic, Editura Teora, București, 2007
14. Cozman, S. Consilierea familiei, Editura Polirom, Iași. (Pentru utilizarea genogramei și analiza contextului familial), 2004
15. Mitrofan, I., Mitrofan, N. Familia de la A la Z. Dicționar contemporan, Editura Sper, București, 2001.
16. Irimescu, G. Asistența socială a familiei, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006.
17. Prisăcaru, C. Medierea – Teorie și practică, Editura Universul Juridic, București, 2011.
18. Pânișoară G., Sălăvăstru, D., Mitrofan, L. Copilăria și adolescența. Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării. Editura Polirom, 2016
19. Pânișoară I-O. Comunicarea eficientă, Ediția a IV-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, 2015
20. UNICEF. Teacher Training Modules for Inclusive Education, 2015
21. UNICEF, UNESCO. *Să înțelegem și să răspundem la cerințele elevilor din clasele incluzive*, 2002

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Butaru Laura	Prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți
Popescu Beatrice Ani	Prof	Colegiul Național Pedagogic *Ștefan Odobleja*, Dr. Tr. Severin, Mehedinți
Dumitru Adriana	Profesor	Liceul Pedagogic *Matei Basarab,* Slobozia, Ialomița

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 57

Programa școlară
pentru disciplina

Discipline din domeniul arte

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

- 2026 -

Anexa nr. 57
Programa școlară pentru disciplina Discipline din domeniul arte clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina - ***Discipline din domeniul arte*** reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa a X-a din învățământul liceal. Disciplina este prevăzută în planul cadru de învățământ aprobat prin OMEC nr. 4350/ 20.06.2025, în aria curriculară Arte, Discipline din domeniul arte, curriculum de specialitate, având un buget de timp de **1 oră/săptămână,** pe parcursul clasei a X-a.

În elaborarea programei, s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care susțin studiul disciplinelor:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024, , cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3717/01 aprilie 2025, cu modificările și completările ulterioare;
- Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, cu modificările și completările ulterioare;
- Profilul de formare al absolventului, OME nr. 6731/2023, care asigură coerența verticală a parcursului școlar, (competențe-cheie +atribute prioritare);
- documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.);
- alte documente/studii specifice Curriculumului Național și curriculumului disciplinei – de exemplu, cu valoare pentru sugestiile metodologice ale programei școlare.

Aceste repere asigură fundamentarea programei pe principiile educației centrate pe competențe, pe coerența verticală a parcursului școlar și pe racordarea disciplinei la prioritățile educaționale naționale și europene.

Programa de ***Discipline în domeniul artelor*** pentru clasa a X-a profilul pedagogic, specializarea **Educație timpurie** are ca scop dezvoltarea competențelor artistice și socio-emoționale ale elevilor, într-un cadru flexibil, creativ și adaptat intereselor și nevoilor acestora. Programa completează educația formală prin abordări inovative, experiențiale și interdisciplinare, punând accent pe participarea activă, expresivitatea artistică și valorizarea diversității culturale.

Educația artistică urmărește stimularea sensibilității estetice, a gândirii critice și a capacității de comunicare cu ajutorul artelor, contribuind la formarea personalității elevilor și la dezvoltarea competențelor - cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Arta este abordată atât ca mijloc de autocunoaștere, cooperare și integrare socială.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competenţe generale
- Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare
- Domenii de conţinut şi conţinuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie selectivă

Competenţele sunt ansambluri structurate de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit identificarea şi rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, inclusiv prin experienţe de interpretare şi reflecţie artistică, utilizarea creativă a artelor, proiectarea activităților artistice în diferite contexte. Competențele generale vizează achizițiile elevului pentru întregul ciclu liceal.

Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora. Competenţele specifice sunt însoţite de exemple de activităţi de învăţare, modalităţi de organizare a activităţii didactice în scopul realizării competenţelor. Programa şcolară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activităţi de învăţare, care integrează strategii didactice şi care valorifică experienţa concretă a elevului. Acestea nu au caracter obligatoriu, fiind orientative. Cadrul didactic având libertatea de a le utiliza, de a le completa sau de a le înlocui, de a le adapta nivelului de pregătire al elevilor, resurselor disponibile, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situaţiei concrete de la clasă. Se creează premisele proiectării unor parcursuri de învăţare personalizate.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, având rol de instrumente în formarea competențelor, nu de scopuri în sine.

Acestea sunt grupate pe următoarele **domenii de conținut**

1. Limbaje artistice, elemente de expresie, tehnici de lucru și mijloace artistice aferente artelor vizual-plastice, muzicii și teatrului.
2. Activități artistice integrate
3. Strategii didactice în educația artistică
4. Realizarea produselor artistice
5. Proiectarea demersului didactic artistic
6. Evaluarea în activitățile artistice

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice şi elementele de evaluare formativă continuă și sumativă.

Conținuturile din prezenta programă școlară pot fi abordate pe parcursul mai multor ore de curs în funcție de complexitatea temei.

Prin conținuturile și activitățile sale, programa sprijină promovarea valorilor culturale, respectul pentru diversitate, incluziunea și exprimarea liberă a identității personale, contribuind la formarea unor tineri deschiși, responsabili și activi din punct de vedere cultural.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Identificarea capacității de exprimare și comunicare prin limbaj artistic și realizarea de produse estetice și funcționale, valorificând explorarea, imaginația și tehnicile specifice artelor pentru copilul din educația timpurie
CG2	Aplicarea strategiilor specifice artelor în vederea valorizării și adaptării particularităților de vârstă, cerințelor de integrare curriculară pentru crearea unui produs artistic
CG3	Evaluarea activităților artistice, transformând ideile în demersuri didactice originale specifice educației timpurii

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea capacității de exprimare și comunicare prin limbaj artistic și realizarea de produse estetice și funcționale, valorificând explorarea, imaginația și tehnicile specifice artelor pentru copilul din educația timpurie

Clasa a X-a
CS 1.1. Identificarea elementelor de limbaj plastic, muzical și teatral (culoare, formă, ritm, mișcare, expresivitate) în realizarea activităților artistice adaptate particularităților de vârstă din educația timpurie

Clasa a X-a
- *exerciții de explorare vizuală realizate prin recunoașterea culorilor și a formelor în imagini și obiecte din mediul apropiat, prin realizarea de desene simple utilizând culori primare, precum și prin sortarea formelor geometrice (cerc, pătrat, triunghi) în cadrul unor jocuri vizuale;* - *exerciții de recunoaștere a elementelor de limbaj muzical (melodie, ritm, tempo,intensitate) în fragmente muzicale variate ca tematică, mesaj, etc aparținând repertoriului de cântece pentru preșcolari* - *exerciții de intonare și recunoaștere a gamelor majore și minore (Do major- la minor)* - *exerciții ritmice prin folosirea percuției corporale /instrumentelor de percuție în cântece pentru preșcolari* - *citirea și reproducerea unor formule cu valori de note în măsuri de 2,3,4 timpi* - *aplicarea elementelor de agogică și dinamică muzicală în fragmente muzicale destinate preșcolarilor*
CS 1.2. Adaptarea tehnicilor și mijloacelor artistice în funcție de nevoile de dezvoltare ale copiilor mici, evaluând adecvarea acestora la nivelul de înțelegere, atenție și expresivitate al diferitelor grupe de vârstă.
- *activități de explorare senzorială prin artă cu materiale variate, activități de exprimare a ideilor și emoțiilor prin povești vizuale realizate prin desen și pictură, precum și exerciții de dezvoltare a creativității și motricității fine prin jocuri de modelaj și/sau colaje tematice;* - *crearea de melodii, ritmuri simple, adecvate preșcolarilor* - *realizarea unui repertoriu de cântece adecvat grupelor de vârstă* - *crearea unui mini-portofoliu de resurse muzicale cu valoare educativă*
CS 1.3. Realizarea de activități artistice integrate (plastic–muzical–teatral), valorificând explorarea senzorială, imaginația și jocul, adaptate particularităților de vârstă ale copiilor din educația timpurie, în vederea stimulării dezvoltării globale.
- *activități care presupun ateliere de creație integrate, în care copiii combină desenul sau pictura cu mișcarea și sunetele (de exemplu: pictează în ritmul muzicii sau reprezintă o scenă dintr-o poveste cu ajutorul gesturilor și al culorilor);* - *activități care implică teatru vizual și sonor și utilizează marionete sau obiecte modelate din plastilină, cocă, lut sau argilă (copiii creează povești scurte, acompaniate de sunete sau muzică);* - *exerciții cu jocuri senzoriale muzical–plastice, în care se explorează texturi și materiale diverse în timp ce se ascultă ritmuri diferite și se reacționează prin mișcare sau expresie artistică;* - *activități de improvizație, de combinare a expresiei vocale, a gestului și a desenului pentru a interpreta emoții, personaje sau situații cotidiene, etc.* - *activități integrate care vizează desenarea unei stări produse de muzică (copiii ascultă muzică și redau prin desen emoțiile trăite), exprimarea ritmului prin elemente grafice (linii ritmice) și combinarea mișcării cu culoarea (ex.: dansează ca o culoare, mișcă-te ca o linie ondulată/dreaptă), etc.*

CG 2 Aplicarea strategiilor specifice artelor în vederea valorizării și adaptării particularităților de vârstă, cerințelor de integrare curriculară pentru crearea unui produs artistic

Clasa a X-a
CS 2.1. Utilizarea strategiilor artistice (plastic–muzical–teatral) pentru realizarea de produse simple, adaptate vârstei și contextului educațional.
- *activități integrate sub forma mini-proiectelor artistice:(ex. crearea unui produs final - „poveste ilustrată”, în care copiii desenează, interpretează și prezintă o scenă folosind muzică și mișcare;* - *activități de colaj cu suport muzical: (ex. realizarea unor compoziții plastice (colaje) în timp ce copiii ascultă muzică, aleg culori și forme potrivite stării transmise);* - *activități integrate arte vizuale–teatru: (ex. confecționarea de măști sau marionete din materiale reciclate și utilizarea acestora în jocuri de rol sau scenete scurte);* - *mini-dialog muzical: joc muzical de tipul întrebare-răspuns* - *asocierea muzicii cu mișcarea: crearea unui model ritmic(percuție corporală/jucării muzicale) pentru un cântec cunoscut* - *scurte momente artistice de grup : interpretare pe grupe (o grupă cântă melodia, o grupă realizează acompaniere ritmică)* - *crearea de piese simple în cadrul unui atelier digital „Sunete pe ecran”prin folosirea unei aplicații de producție muzicală (Soundtrap, BandLab)*
CS 2.2. Selectarea strategiilor artistice integrate, în raport cu cerințele curriculare și nevoile de dezvoltare ale copiilor.
- *exerciții de adaptarea activităților artistice prin modificarea unei activități (ex.: desen, dramatizare) pentru a răspunde nivelului de dezvoltare al copiilor (ritm de lucru, complexitate, materiale etc.);* - *proiectarea de activități integrate: prin elaborarea unor secvențe didactice care combină două sau mai multe domenii artistice (ex.: desen, muzică și mișcare);* - *reflecții asupra activităților: analiza eficienței strategiilor utilizate și identificarea unor alternative mai potrivite;*

Clasa a X-a
- *studiu de caz didactic: propunerea de soluții artistice diferite pentru diverse contexte (ex.: copil timid, copil hiperactiv, grup neomogen, etc.).* - *analiza unor situații de învățare: identificarea și alegerea strategiilor artistice potrivite domeniului plastic, muzical și teatral în funcție de temă și de vârsta copiilor;* - *dezvoltarea creativității și imaginației prin teme și instrumente atractive pentru copii* - *mișcare și activitate fizică prin intonarea și realizarea de cântece cu mișcare* - *explorare și descoperire prin utilizarea de instrumente muzicale simple (tamburină, maracas)*
CS 2.3. Realizarea produselor artistice integrate, în acord cu particularitățile de vârstă și obiectivele educației timpurii.
- *realizarea unor compoziții vizuale însoțite de mișcare și ritm (ex.: desenarea ritmului și interpretarea lui corporală), prin activități integrate desen–mișcare–muzică;* - *crearea de produse artistico-teatrale prin confecționarea de măști, marionete sau decoruri simple și utilizarea lor în scenete sau jocuri de rol;* - *realizarea de produse artistice din materiale neconvenționale: (ex.: animale, personaje, insecte, etc.) folosind materiale reciclabile, integrate ulterior în jocuri sau scenete;* - *realizarea unor produse colective, lucrări comune (panouri, colaje mari, decoruri, etc.), în care fiecare copil contribuie cu un element artistic;* - *crearea de secvențe artistice complete: (ex. realizarea unui scurt moment artistic care include desen, muzică și interpretare - prezentarea unui personaj realizat de copii);* - *valorificarea produselor artistice prin prezentarea lucrărilor în mini-expoziții sau momente artistice, încurajând exprimarea și feedback-ul pozitiv;* - *jocuri pentru diferențierea și reproducerea onomatopeică a sunetelor din natură şi din mediul înconjurător;* - *construirea de instrumente din materiale reciclate și folosirea lor într-o improvizație sau pe un cântec cunoscut* - *realizarea unui acompaniament simplu, integrat într-un moment muzical de grup;* - *jocuri de asociere a mișcării libere cântecului;* - *„Animalele din pădure” cântec simplu despre animale cu imitarea sunetelor produse și a mersului acestora, urmată de crearea animalelor prin tehnica amprentării.*

CG 3 Evaluarea activităților artistice, transformând ideile în demersuri didactice originale specifice educației timpurii

Clasa a X-a
CS 3.1. Identificarea elementelor relevante din activități artistice (plastic–muzical–teatral), în raport cu particularitățile de vârstă ale copiilor din educația timpurie.
- *observarea dirijată a unor activități artistice și analiza unor secvențe didactice pentru identificarea elementelor adecvate vârstei (durată, complexitate, tip de sarcină, etc.);* - *identificarea caracteristicilor specifice vârstei în desene, colaje sau interpretări teatrale (simplitate, simbolizare, expresivitate);* - *compararea activităților pe grupe de vârstă și selectarea elementelor adecvate dintr-o activitate;* - *studiu de caz didactic: (ex. analiza unor situații concrete și identificarea elementelor potrivite pentru dezvoltarea etapizată a copiilor);* - *identificarea strategiilor eficiente și recunoașterea metodelor artistice care stimulează creativitatea și implicarea copiilor pe nivele de vârstă;* - *exerciții de reflecție pedagogică: (ex. discuții ghidate privind adecvarea unei activități artistice la nivelul de dezvoltare: atenție, motricitate, limbaj etc.);* - *fișe de observație care să presupună completarea unor instrumente simple pentru identificarea elementelor relevante din activități artistice (materiale, reacții ale copiilor, grad de implicare etc.);* - *exprimarea emoțiilor (prin muzică, artă, mișcare)* - *dezvoltarea memoriei (prin recunoașterea ritmurilor, exersarea de secvențe muzicale, povestiri)* - *îmbogățirea vocabularului (prin cântece, povestiri, descriere)* - *stimularea creativității prin mișcări libere pe muzică*
CS 3.2. Aprecierea activităților artistice integrate, în funcție de obiectivele educației timpurii și de adecvarea curriculară.

Clasa a X-a
- *analiza critică și autocritică a unor activități artistice integrate: evaluarea unor secvențe didactice (plastic–muzical–teatral) din perspectiva obiectivelor și a adecvării la vârstă;* - *aprecierea produselor artistice realizate: formularea de judecăți de valoare asupra lucrărilor, ținând cont de criterii precum originalitate, acuratețe, creativitate, implicare, respectarea procedurilor de lucru și a sarcinilor indicate, respective finalizarea lucrărilor;* - *compararea unor activități artistice: identificarea punctelor forte și a limitelor în raport cu cerințele curriculare și nevoile fiecăruia;* - *utilizarea criteriilor de evaluare: aplicarea unor grile sau rubric de evaluare pentru aprecierea activităților artistice integrate.* - *reflecția pedagogică: discuții ghidate privind eficiența activităților și modul în care acestea susțin dezvoltarea holistică;* - *studiu de caz didactic: analiza unor exemple concrete și formularea de aprecieri argumentate asupra demersului didactic.* - *autoevaluarea și interevaluare activităților proiectate: analiza propriilor activități și analiza activităților colegilor (proiectate sau desfășurate) din perspectiva obiectivelor și a integrării artelor;* - *feedback constructiv: formularea de sugestii de îmbunătățire pentru activități artistice, pe baza criteriilor didactice.* - *încurajarea participării și implicării copiilor pentru realizarea obiectivelor* - *dezbatere în urma realizării unor activități integrate (ex. stimularea dezvoltării limbajului prin verbalizarea și înțelegerea mesajului textelor cântecelor; dezvoltarea fizică și motorie prin declanșarea reacțiilor fizice instinctive, cum ar fi: aprobarea din cap, mișcările din cap, pocnitul din degete , dar și a comportamentelor conștiente, cum ar fi: sincronizarea mișcărilor sugerate de text cu ritmul cântecului, acompaniamentul ritmic, dans pe muzică etc.);* - *justificarea alegerii mijloacelor/ resurselor utilizate (cântec, joc muzical, audiție muzicală, exerciții melodice, ritmice,etc,) în concordanță cu deprinderile muzicale urmărite și tema săptămânii;* - *evaluarea produselor artistice ale copiilor (ex. momente artistice, serbări tematice, spectacole) pe baza unor criterii stabilite;* - *oferirea feedback-ului pozitiv pentru progres individual (ex.: aprecierea originalității, încurajarea experimentării);* - *redactarea unor jurnale reflexive , în care elevii analizează rezultatele evaluării în vederea optimizării intervențiilor educaționale*
CS 3.3. Proiectarea demersurilor didactice artistice , adaptate specificului educației timpurii.
- *elaborarea de planuri de activitate artistică: proiectarea unor activități plastice, muzicale sau teatrale, adaptate nivelului de vârstă;* - *proiectarea de activități integrate: conceperea unor secvențe didactice care îmbină mai multe domenii artistice (ex.: desen, muzică și/sau mișcare);* - *stabilirea obiectivelor operaționale: formularea obiectivelor în acord cu competențele specifice și particularitățile de dezvoltare ale copiilor;* - *selectarea conținuturilor și strategiilor: alegerea metodelor, tehnicilor și materialelor adecvate pentru realizarea activităților artistice.* - *proiectarea etapelor activității: structurarea demersului didactic conform etapelor și subetapelor unei activități;* - *adaptarea activităților la nevoile copiilor: diferențierea sarcinilor în funcție de ritmul de învățare și nivelul de dezvoltare al fiecărui copil;* - *integrarea evaluării în proiectare: stabilirea unor metode și criterii de evaluare specifice activităților artistice pentru cele trei domenii;* - *realizarea de scenarii didactice creative: crearea unor contexte atractive (povești, jocuri de rol) pentru desfășurarea activităților artistice;* - *proiectarea demersului didactic în funcție de etapele de dezvoltare muzicală: de la reacția spontană la sunet, la participarea și exprimarea muzicală conștientă* - *exprimarea emoțională prin muzică și mișcare* - *receptarea și înțelegerea mesajelor verbale exprimate prin sarcini simple și clare* - *realizarea coordonării în utilizarea instrumentelor muzicale/jucăriilor sonore prin dezvoltarea abilităților motorii fine*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Limbaje artistice, elemente de expresie, tehnici de lucru și mijloace artistice aferente artelor vizual-plastice, muzicii și teatrului.	- E**lemente de limbaj plastic** - Culoarea: culori primare, secundare, calde/reci; contraste cromatice, Forma: forme geometrice și forme libere, Linia: tipuri de linii (dreaptă, curbă, frântă etc.), Spațiul plastic: organizarea elementelor în pagină, Tehnici de lucru: desen, pictură, colaj, modelaj, Materiale și instrumente specifice (creioane, acuarele, plastilină etc.), Modalități de valorificare a expresivității plastice la preșcolari. - **Elemente de limbaj muzical** - Calitățile sunetului muzical: Înălțimea, Durata, Intensitatea, Timbrul vocal și instrumental. Ritmul, Melodia, Tempo-ul; Exprimarea prin mișcare a elementelor muzicale; Jocuri muzicale și cântece adecvate vârstei; Utilizarea instrumentelor muzicale simple (percuție) . - **Elemente de limbaj teatral** - Mișcarea scenică: gesturi, mimică, postură, Expresivitatea corporală și facială, Rolul și personajul: identificare și interpretare, Dialogul și comunicarea verbală/nonverbală, Jocul de rol și dramatizarea, Improvizația în activități teatrale, Utilizarea recuzitei și a costumelor simple) - **Integrarea limbajelor artistice** - Corelarea elementelor plastice, muzicale și teatrale în activități integrate, Jocuri didactice interdisciplinare (artă + muzică + mișcare), Stimularea creativității și expresivității copilului, Adaptarea activităților artistice la particularitățile de vârstă (antepreșcolari/preșcolari), Valorificarea experiențelor artistice în dezvoltarea globală a copilului;

Domenii de conținut	Conținuturi
2. **Activități artistice integrate**	- **integrarea și combinarea limbajelor artistice (plastic–muzical–teatral) în activități educaționale:** explorarea mai multor forme de expresie artistică simultan, consolidând creativitatea și înțelegerea limbajului artistic în ansamblu (ex. Elevii pot picta o scenă inspirată de o poezie și apoi o interpretează prin mișcare și sunete, combinând vizualul, muzicalul și teatralul într-un spectacol scurt)**;** - **dezvoltarea relației sunet–culoare–mișcare prin jocuri artistice și activități expresive:** se dezvoltă percepția senzorială, ritmul, coordonarea și creativitatea (ex. Profesorul poate propune un joc în care fiecare sunet muzical (bătăi de tobe, clopoței) corespunde unei culori sau mișcări, iar elevii creează o „simfonie vizuală și corporală”); - **realizarea de produse artistice integrate simple și complexe prin ateliere integrate de creație:** experimente cu materiale și tehnici variate, combinând pictura, colajul, modelajul sau elemente multimedia (ex. Elevii pot crea un tablou tridimensional cu elemente de natură (frunze, crenguțe) și sunete înregistrate sau improvizate care să însoțească vizualul); - **explorare senzorială și expresivitate artistică prin proiecte artistice pentru educația timpurie:** explorarea materialelor tactile, vizuale și sonore dezvoltând percepția și abilitățile motrice fine, precum și expresivitatea artistică (ex. Copiii pot experimenta cu culori tactile (degete, bureți, pensule), sunete ambientale și mișcări libere, apoi să creeze un produs artistic comun care să reflecte experiența senzorială); - **scenarii creative (povești, jocuri tematice):** implicarea elevilor în activități artistice, transformând lecțiile în experiențe ludice și imaginative (ex. Profesorul poate propune o poveste despre „O zi în pădurea fermecată” și elevii să o interpreteze prin desen, muzică și teatrul de păpuși.); - **activități bazate pe joc, explorare și imaginație: a**ctivități flexibile, care să permită încercări multiple și soluții originale, stimulând gândirea divergentă și autonomia copiilor (ex. Elevii pot crea un obiect artistic folosind materiale neobișnuite (cofraje, textile, hârtie reciclabilă), combinând forme, culori și sunete, fără instrucțiuni stricte.) - **corelarea activităților artistice cu dezvoltarea globală a copilului: a**ctivități integrate care sprijină dezvoltarea cognitivă, emoțională, socială și motorie a copilului și care să permită transferul competențelor dobândite în viața de zi cu zi și în alte domenii ale învățării (ex. În cadrul unui atelier de creație, elevii învață să colaboreze, să respecte reguli, să exprime emoții și să comunice idei complexe, dezvoltând abilități cognitive și socio-emoționale simultan**.)**
3. Strategii didactice în educația artistică	- **metode, tehnici și procedee de predare în educația timpurie, specifice educației artistice:** activități care să stimuleze creativitatea, expresivitatea și implicarea activă (ex. demonstrația, modelarea, jocul didactic, experimentarea artistică, explorarea materialelor și a culorilor, etc,);. - **strategii integrate de predare–învățare, activ-participative (joc, dramatizare, explorare): s**trategii integrate care combină arta vizuală, muzica, teatrul și mișcarea pentru a crea experiențe complexe de învățare (ex. Copiii pot crea un tablou inspirat de o poveste muzicală, apoi îl dramatizează prin mișcare și interpretare vocală.); - **adaptarea strategiilor didactice la particularitățile de vârstă:** prioritizarea activităților ludice și introducerea treptată a sarcinilor mai complexe, proiecte de grup și exerciții de autoevaluare);

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **organizarea activităților artistice:** activitățile structurate clar, cu succesiune logică - introducere (motivație și conectare la experiențe anterioare), dezvoltare (explorare și creație) și încheiere (prezentare, reflecție și evaluare).. - **diferențierea și individualizarea activităților artistice de învățare:** adaptarea activităților la nevoile și ritmul fiecărui copil, oferind sarcini diferențiate, niveluri de complexitate variate și suport individualizat, pentru ca fiecare copil să-și poată exprima creativitatea și să poată progresa**;** - **utilizarea jocului ca metodă didactică:** pentru stimulare imaginației, implicarea elevului și învățarea prin experiență, pentru a permite explorarea materialelor și a limbajelor artistice într-un mod natural și atractiv pentru copii.
4. Realizarea produselor artistice	- **etapele realizării unui produs artistic:** planificare și ideare, experimentare și explorare, execuția propriu-zisă, finalizarea si prezentarea produsului, reflectarea și evaluarea lui**;** - **creativitate și expresivitate în realizarea produselor plastice, muzicale și teatrale: include** alegerea liberă a culorilor, materialelor și formelor, explorarea sunetelor și ritmurilor proprii și interpretarea personală a unei povești sau teme (ex. La o activitate muzicală, un grup de copii poate improviza o melodie cu instrumente ritmice pe baza unei imagini sau povești create anterior.); - **Produse artistice integrate (individuale și colective), obținute în urma utilizării combinate a tehnicilor artistice:** produsele integrate combină mai multe limbaje artistice și permit realizarea de creații originale, fie individuale, fie de grup, dezvoltând competențe interdisciplinare și structura colaborativă (ex. Elevii pot realiza o scenetă în care decorurile sunt pictate de grup, muzica este improvizată pe instrumente simple, iar interpretarea teatrală implică mișcare și dialog.); - **creativitate, originalitate și expresivitate:** abordări personale, capacitatea de a exprima emoții și mesaje prin produsul artistic și libertatea de exprimare prin depășirea tiparelor convenționale (ex. Un desen care combină forme geometrice și personaje imaginare, sau un scurt spectacol în care copiii inventează povestea și dialogul propriu, demonstrează originalitate și expresivitate.)**;** - **valorificarea produselor artistice:** produsele artistice trebuie să fie prezentate și valorificate, pentru a consolida încrederea elevilor și relevanța activităților artistice, prin expoziții în școală sau în comunitate, publicarea în reviste sau bloguri școlare, momente artistice sau spectacole în care elevii prezintă creațiile sau crearea unui portofoliu personal sau colectiv.
5. Proiectarea demersului didactic artistic	- **structura și planificarea activităților didactice artistice:** presupune stabilirea duratei fiecărei activități, a materialelor și resurselor necesare, precum și modul de organizare a elevilor (individual, în grup sau colectiv), asigurând în același timp diversitate și echilibru între activitățile de explorare, creație și prezentare artistică; - **formularea obiectivelor operaționale:** (claritate, măsurabilitate și adaptare la nivelului elevilor, reflectând competențele vizate: creativitate, tehnică, expresivitate, colaborare, etc.); - **selectarea și organizarea conținuturilor și a strategiilor:** se organizează conținutul în unități logice și se aleg metodele adecvate (demonstrație, modelare, joc creativ, proiecte de grup, activități digitale, etc.); - **proiectarea activităților integrate:** combină arta vizuală cu alte discipline sau domenii ale învățării (muzică, literatură, științe, teatru), oferind context și sens activităților artistice, pentru a stimula gândirea

Domenii de conținut	Conținuturi
	critică, creativitatea și conexiunile interdisciplinare. (ex. elevii realizează o ilustrație pentru o poezie studiată, combinând competențe de muzică și teatru); - **elaborarea scenariilor didactice creative: i**nclude planuri detaliate care descriu succesiunea activităților, metodele utilizate, materiale, timp și rolurile profesorului și elevilor (creativitate, elemente surpriză, jocuri, povești sau provocări care să stimuleze expresia artistică).; - **integrarea evaluării sub toate formele în demersul didactic:** evaluare continuă, variată și corelată cu obiectivele lecției (ex. În cadrul unei lecții, profesorul poate nota progresul tehnic, elevii pot face un jurnal vizual cu reflecții asupra lucrării lor, iar la final se organizează o mică expoziție în clasă cu feedback verbal și scris.).
6. Evaluarea în activitățile artistice.	- **alternarea metodelor de evaluare în educația artistică:** evaluare formativă, sumativă, evaluare prin proiecte, evaluare alternativă și/sau non-formală, etc.; - **observarea sistematică a comportamentului artistic:** grad de implicare și motivație, capacitate de concentrare, perseverență, originalitate și creativitate, colaborare eficientă în activitățile de grup, fișe de observare, checklist-uri, notițe, jurnale etc.; - **analiza obiectivă a produselor artistice realizate:** respectarea temei și a cerințelor, creativitate și originalitate, respectarea tehnicii de lucru, estetică și respectiv expresivitatea lucrării; - **feedback-ul constructiv în educația timpurie:** realizat prin autoevaluare, interevaluare și coevaluare, de exemplu prin analizarea lucrărilor cu un ghid simplu (Ce mi-a plăcut cel mai mult? Ce aș putea îmbunătăți?, etc.), colegii oferind sugestii și profesorul completând cu observații pozitive și constructive; - **aprecierea activităților artistice în raport cu obiectivele curriculare:** vizează dezvoltarea abilităților tehnice și expresive, înțelegerea limbajului vizual și a conceptelor artistice, promovarea creativității, imaginației și colaborării, precum și aplicarea cunoștințelor în contexte reale sau ludice.

SUGESTII METODOLOGICE

Demersul didactic aferent disciplinei *Discipline din domeniul arte, clasa a X-a, Curriculum de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Educație timpurie* se fundamentează pe o abordare curriculară centrată pe competențe, în acord cu finalitățile educației artistice și cu profilul de formare al absolventului, promovând dezvoltarea integrată a dimensiunilor cognitive, afective și atitudinale ale elevilor.

Procesul de predare–învățare va valorifica caracterul interdisciplinar, experiențial și creativ al educației artistice, prin integrarea limbajelor plastic, muzical și teatral, în vederea dezvoltării capacităților de exprimare, comunicare și reflecție artistică. În acest context, se recomandă utilizarea unor strategii didactice activ-participative, precum învățarea prin descoperire, explorarea senzorială, problematizarea, jocul didactic și dramatizarea, care să susțină implicarea autentică a elevilor.

O atenție deosebită va fi acordată integrării limbajelor artistice (plastic, muzical, teatral), în vederea dezvoltării unei perspective interdisciplinare și a facilitării transferului de competențe în contexte educaționale variate.

Activitățile propuse vor valorifica explorarea senzorială, imaginația creatoare și expresivitatea, adaptându-se permanent particularităților de vârstă și nivelului de dezvoltare al copiilor din educația timpurie.

Activitățile didactice vor fi proiectate într-o manieră flexibilă și adaptată, ținând cont de particularitățile de vârstă ale copiilor din educația timpurie (beneficiari indirecți ai formării), precum și de nevoile, interesele și ritmul de învățare ale elevilor. Se va urmări dezvoltarea capacității acestora de a selecta, adapta și aplica strategii artistice integrate în contexte educaționale variate.

Se recomandă utilizarea unei game diversificate de resurse și materiale didactice, inclusiv materiale neconvenționale, în vederea stimulării creativității, a expresivității și a gândirii divergente. Activitățile vor favoriza învățarea prin experiență directă, explorare și cooperare, contribuind la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și artistice.

Evaluarea va avea un caracter formativ, continuu și reglator, fiind orientată spre aprecierea progresului individual și a nivelului de dezvoltare a competențelor. În acest sens, se vor utiliza metode complementare, precum observarea sistematică, analiza produselor artistice, autoevaluarea și evaluarea colegială, raportate la criterii explicite și relevante.

Se va promova un climat educațional deschis, incluziv și stimulativ, care să susțină exprimarea liberă a identității personale, valorizarea diversității culturale, inițiativa, cooperarea și reflecția critică, în acord cu valorile promovate de curriculumul național și de documentele europene de referință.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Legea educației preuniversitare nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 875, 2023
2. Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024 privind Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar
3. Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3717/2025 privind organizarea unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă
4. European Commission. (2018). *Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning*. Brussels: Publications Office of the European Union
5. OECD. (2021). *The Future of Education and Skills 2030: Learning Compass 2030*. Paris: OECD Publishing
6. UNESCO. (2020). *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?* Paris: UNESCO Publishing
7. Catalano, H. Albulescu, I. (2025). *Educația timpurie. Sinteze conceptuale și direcții de acțiune*, Editura Didactica Publishing House, București
8. Cioca, Vasile., Jocul de-a/cu arta, Editura Limes, Florești, 2019.
9. Cristea, M. (2007). *Educația plastică și didactica educației plastice în învățământul primar și preșcolar*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural
10. Crișan, M., Popescu, A. (2022). *Educația artistică în învățământul preșcolar și primar: strategii și metode*. București: Editura Didactică și Pedagogică
11. Egan, K. (2007). *Predarea ca o poveste*, Editura Didactica Press. București
12. Farca, S. (2012). *Grădinița mea favorită! Ghid pentru părinți și educatoare*, e-book, iTunes, Cupertino, USA, https://itunes.apple.com/ro/book/gradinita-mea-favorita/id513722313?mt=11
13. Gagea, I., Lupu, D. (2021). *Pedagogia artei în educația timpurie: concepte, practici, proiecte*. București: Editura Tritonic

14. Iucu, R. (2019). *Dezvoltarea competențelor artistice la copii: abordări practice și interdisciplinare*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
15. Manolescu, M. (2010). *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București
16. Nanu, Adina., Vezi? Comunicarea prin imagine, Ed. a 2-a. - Editura didactică și pedagogică, București, 2018
17. Nell, M., Drew, F. (2016). *De la joc la învățare. Cum folosim jocul didactic în educația timpurie*, Editura Trei, București
18. Niculescu, M. (2020). *Arte vizuale și muzicale în educația timpurie: ghid metodic pentru cadre didactice*. Iași: Editura Polirom
19. Păun, E.; Iucu, R. (2002). *Educația preșcolară în România*, Editura Polirom, Iași
20. Pânișoară, I.O.; Manolescu, M. (coord.) (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Vol. I & II, Editura Polirom, Iași
21. Rotaru, Dana., Jocuri teatrale: manual pentru clasele 0-IV. UNATC Press, București, 2016
22. Vrăsmaș, E. (2023). *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Maxim Mădălina	prof, grad I	Colegiul Național „Elena Cuza”, București
Ogruțan-Prața Laura-Angela	profesor dr.	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” C Napoca
Racoviceanu Ileana Claudia	Drd Prof	Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu/ Centrul CoCerc-ULBS, Sibiu
Bălăceanu Gabriela		Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
Ostafi Olga	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Focșani
Boroda Simona	Prof	Liceul Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași
Dragalin Diana	Prof	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
Dincă Doinița Venera	Prof	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța

RESPONSABIL /COORDONATOR ȘTIINȚIFIC

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Voicu Gabriela	lector univ. dr.	Universitatea Națională de Arte din București	Coordonator științific
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 58

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților artistice

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 58
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților artistice clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Didactica activităților artistice*, destinată elevilor de clasa a XI-a de la profilul pedagogic, specializarea *Educație timpurie,* constituie fundamentul teoretic și practic al formării viitorului educator, având misiunea de a pregăti și forma specialiști capabili să integreze arta (limbajul vizual, muzical și teatral) ca instrument esențial în dezvoltarea holistică și integrată a copiilor. Dincolo de formarea unor deprinderi teoretice și tehnice, disciplina valorifică potențialul expresiv al copilului și susține dezvoltarea personalității prin interpretare creativă, comunicare nonverbală și explorare senzorială.

Disciplinele din domeniul arte reprezintă un instrument formativ complex, cu rol de liant între disciplinele curriculare și dezvoltarea holistică a copilului. Viitorul educator trebuie să fie capabil să proiecteze și să implementeze activități artistice care susțin dezvoltarea motorie, cognitivă, emoțională și socială a copilului mic, iar acest lucru presupune o formare inițială riguroasă și actualizată provocărilor.

Programa este organizată sub forma unui cadru curricular coerent, în concordanță cu Curriculumul pentru Educație timpurie, reflectând perspective contemporane asupra educației artistice timpurii.

Misiunea principală a disciplinei este formarea competențelor necesare proiectării, organizării și evaluării activităților artistice într-o manieră adaptată particularităților de vârstă și nevoilor individuale ale copilului. În educația timpurie, activitățile artistice nu constituie un scop în sine, ci un mijloc esențial de stimulare a dezvoltării cognitive, afective, motrice și sociale. Prin explorarea elementelor de limbaj plastic, muzical, teatral și manipularea materialelor, copilul își exprimă emoțiile, experimentează lumea înconjurătoare și își dezvoltă treptat abilitățile de comunicare artistică.

Progresia competențelor în cadrul acestei discipline ghidează elevul de la cunoaștere la creație. Inițial, accentul este pus pe identificarea și înțelegerea structurii curriculare și a etapelor de dezvoltare artistică. Elevul învață să justifice alegerile metodice și selecția resurselor, în funcție de nivelul de vârstă și particularitățile individuale ale copiilor. Ulterior, se urmărește utilizarea și analizarea comparativă a abordărilor didactice, vizând eficiența și cerințele de incluziune, pentru ca la final elevul să proiecteze documente didactice complexe, realizând integrarea curriculară a activităților artistice ca element de legătură între diversele domenii de dezvoltare.

Conținuturile sunt structurate progresiv, de la fundamente teoretice la planificare și evaluare, fiind concepute pentru a susține această evoluție. Secțiunea dedicată tehnicilor artistice de bază și organizării mediului educațional vizează dezvoltarea cunoștințelor, abilităților, priceperilor și deprinderilor de lucru cu materiale variate, sigure și inovative, precum și configurarea unui spațiu educațional stimulativ și ergonomic. Metodologia transformă disciplina într-un curs aplicativ prin abordarea interactivă și metoda laboratorului didactic, care stimulează practica reflexivă. Exemplele de activități de învățare (EAI) folosesc studiul de caz și simulările de evaluare, axate pe feedback-ul pozitiv și instrumente autentice (portofoliu), pentru a dezvolta gândirea critică și capacitatea de evaluare formativă. Programa asigură absolventului modalitatea unei abordări educaționale empatică, creativă și fundamentată științific, la clasă.

Scopul final este formarea unui cadru didactic capabil să valorifice potențialul expresiv al copilului, să creeze contexte stimulative de explorare creativă, care să susțină dezvoltarea armonioasă a personalității încă din primii ani de viață.

Această disciplină permite profesorilor de arte să valorifice într-un mod creativ și aplicativ conținuturile și competențele dobândite în anii anteriori de elevii profilului pedagogic, specializarea educație timpurie să combine în mod creativ artele vizuale, muzicale, literare și teatrale spre beneficiarii primari ai

educației – copiii, de la grupele unde se desfășoară activitățile de practică pedagogică, atât la antepreșcolar cât și la preșcolar.

Integrarea artei în toate domeniile de activitate și stimularea creativității, a inovațiilor și a talentului fiecărui copil în parte, le permite acestora să exploreze și să aibă încredere în capacitățile sale creatoare, fără teama de a fi criticat sau judecat. În egală măsură pot fi evidențiate prin stimulare dirijată de specialist, abilitățile atât ale elevului de liceu, cât și copiilor unde se derulează practica.
În grădiniță și creșă, activitățile nu sunt organizate pe discipline, ci pe categorii de activități care pot avea teme atractive, dar și contexte de viață concrete, astfel, viitorii educatori învață să integreze conținuturile din domeniul arte în activități integrate ce reliefează realitatea, copilului. Activitățile artistice nu se reduc la o simplă manifestare expresivă, ci devin o formă de dezvoltare completă și complexă, multisenzorială și multidisciplinară.
Pentru a asigura relevanța conținuturilor predate și atingerea obiectivelor propuse, profesorul de arte și elevul de liceu, trebuie să conlucreze și să utilizeze metode care să faciliteze transferul de competențe spre practica preșcolară.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Identificarea cunoștințelor fundamentale și curriculare specifice activităților artistice pentru explicarea și justificarea demersurilor didactice raportate la nivelul educației timpurii
CG2	Aplicarea strategiilor și resurselor artistice în vederea selectării și adaptării lor particularităților de vârstă și cerințelor de incluziune.
CG3	Proiectarea unor demersuri didactice care respectă rigoarea științifică, precum și conceperea integrată a activităților artistice în care este cultivată creativitatea.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea cunoștințelor fundamentale și curriculare specifice activităților artistice pentru explicarea și justificarea demersurilor didactice la nivelul educației timpurii

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizarea elementelor artistice structurale și descrierea etapelor dezvoltării artistice pe niveluri de vârstă.
activități artistice - *selectarea comportamentelor specifice activităților plastice regăsite în curriculum pe educație timpurie;* - *analiza dezvoltării artistice la copil (observarea particularităților grafice în funcție de vârstă, desene pe grupe de vârstă, fișe de observare pentru identificarea etapelor de dezvoltare grafică și artistică);* - *activități de identificare a etapelor grafice (mâzgălituri, pre-schematic) la copil, pe baza unor exemple vizuale;* - *realizarea și elaborarea unor materiale vizuale explicative și sugestive (ex.: panou sintetic cu etapele dezvoltării artistice, joc de potrivire, de asociere a desenelor cu vârsta copilului. etc.);* - *discuții ghidate privind rolul și importanța educatorului în susținerea exprimării artistice a copilului în funcție de nivelul de dezvoltare (studii de caz);* - *activități de completare a unor fișe de observație privind manifestările grafice /artistice specifice diferitelor vârste (studiu de caz pornind de la lucrări/ exprimări artistice ale copiilor);* - *analiza practicilor educative: vizionare de secvențe video (ex. organizarea activității artistice, relația adult–copil în timpul activității, indicații oferite copilului, libertatea de expresie, siguranța materialelor folosite, reacția în funcție de etapă de dezvoltare, climatul emoțional și stimularea creativității, etc.);* ***activități muzicale*** - *selectarea comportamentelor specifice activităților muzicale regăsite în curriculum pe educație timpurie;*

Clasa a XI-a
- *identificarea etapelor de dezvoltare muzicală a copilului de la naștere la 6 ani, regăsite în Curriculum pentru educație timpurie;* - *analiza etapelor dezvoltării muzicale la copil (reacții spontane la stimuli sonori, imitație, participare activă, consolidarea deprinderilor muzicale(melodice, ritmice, dinamice și agogice, expresivitate muzicală);* - *analiza practicilor educative: vizionare de secvențe video (ex. organizarea activității artistice, relația adult–copil în timpul activității, indicațiile oferite copilului, libertatea de exprimare, reacția în funcție de etapa de dezvoltare, climatul emoțional , etc.);* - *abordarea principiilor didactice din perspectiva educației muzicale timpurii* ***elemente teatrale*** - *selectarea comportamentelor specifice elementelor teatrale regăsite în curriculum pe educație timpurie;* - *hartă mentală cu tipuri de activități, pentru antepreșcolari, ce pot fi folosite la grupă pe care le regăsim în Curriculum pentru educație timpurie și Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani(2024)* - *analiza etapelor dezvoltării copilului privind verbalizarea și expresivitatea recitativă și gestuală, în educația timpurie* - *participarea la discuții de grup/sesiuni de reflecție ghidată împreună pentru interpretarea observațiilor comportamentelor copiilor din creșă sau grădiniță privind elementele teatrale*
CS 1.2. Explicarea rolului tehnicilor artistice (activități artistico-plastice, muzicale și elemente de teatru) în dezvoltarea copilului și clasificarea materialelor după siguranță și adecvare educației timpurii.
activități artistico-plastice - *analiza rolului tehnicilor artistico-plastice în dezvoltarea copilului (pictură, desen, modelaj) (ex.: dezvoltare motrică prin activități de modelaj, exprimare emoțională/empatică prin culoare, dezvoltarea coordonării ochi-mână și a pensei bidigitale prin activități de desen, etc.);* - *clasificarea instrumentelor și materialelor utilizate în activități în funcție de siguranță și vârstă: (ex.: materiale securizate pentru creșă / grădiniță, materiale recomandate/nerecomandate);* - *selecția materialelor și instrumentelor potrivite în funcție de vârstă și de activitate (ex.: alegerea culorilor, a plastilinei și a lipiciului non-toxic, evitarea obiectelor mici sau ascuțite, achiziționarea accesoriilor);* - *studiu de caz privind utilizarea materialelor în contexte educaționale reale (ex.: analizarea unui scenariu de activitate și identificarea riscurilor):* - *activități de asociere a tehnicilor artistico-plastice cu tipuri de dezvoltare (ex.: desen – dezvoltare cognitivă; culoare – dezvoltare emoțional-afectivă și expresivă; modelaj – dezvoltare senzorio-motorie);* ***activități muzicale*** - *harta mentală cu mijloace utilizate în educația timpurie privind rolul mijloacelor educației muzicale în dezvoltarea copilului (audiție muzicală, interpretare vocală și instrumentală, joc muzical), (exemplu: dezvoltarea auzului muzical ritmico-melodic, a sensibilității, a memoriei auditive, a gândirii și imaginației prin audiția muzicală; dezvoltarea auzului muzical, a încrederii în sine, a exprimării personale și creativității prin interpretare; încurajarea cooperării în grup, coordonarea motrică, plăcerea de a participa la activitate prin joc muzical, etc.);* - *alcătuirea unui portofoliu cu exemple de creații care respectă criteriile de selecție a repertoriului muzical adecvat vârstei antepreșcolare/preșcolare (accesibilitate, valoare estetică și educativă, concordanță cu subiectul activității);* - *studiu de caz privind teoriile fundamentale și metodele pedagogice despre modul în care învață și se dezvoltă copilul prin muzică (Jean Piaget, Pollard, Lev Vygotsky, Howard Gardner, John Bowlby);* ***educație teatrală*** - *dezbatere cu tema tehnici în activități teatrale regăsite în documente specifice, corelate cu psihologia vârstelor* - *realizarea unei liste cu materiale didactice utilizate la creșă/grădiniță* - *realizarea unui arbore de derivare pentru exemplificarea legăturilor dintre elementele de teatru și posibile materiale didactice utilizate la clasă, raportate specificului vârstei*

CG 2 Aplicarea strategiilor și resurselor artistice în vederea selectării și adaptării lor particularităților de vârstă și cerințelor de incluziune.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Aplicarea metodelor activ-participative și a materialelor neconvenționale în implementarea secvențelor de învățare artistică adaptate, vizând și latura incluzivă.
activități artistico-plastice - *aplicarea metodelor didactice activ-participative în activități artistico-plastice (ex.: desen colectiv, pictură pe grupuri mici, colaj interactiv, etc.);*

Clasa a XI-a
- *utilizarea materialelor neconvenționale adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare (ex.: hârtie reciclată, cocă pâine, materiale textile, materiale tactile sigure și securizate pentru antepreșcolari/preșcolari);* - *adaptarea activităților artistice la particularitățile individuale ale copiilor (ex.: conținuturi adaptate, oferirea mai multor opțiuni de materiale, ajustarea complexității sarcinilor);* - *adaptarea unor activități plastice în concordanță cu nevoile copilului cu cerințe educative speciale, asigurând incluziunea;* ***activități muzicale:*** - *aplicarea metodelor didactice activ-participative în activități muzicale (ex.: joc muzical, descoperirea, mișcarea liberă pe muzică, cântarea în colectiv, individual, în perechi, pe grupe mici ,simularea, jocul cu text și cânt, etc.);* - *adaptarea activităților artistice la particularitățile individuale ale copiilor (ex.: conținuturi adaptate, oferirea mai multor opțiuni de materiale și instrumente, ajustarea complexității sarcinilor);* - *realizarea unor instrumente de percuție din obiecte reciclabile pentru acompanierea cântecelor* ***-elemente teatrale:*** - *joc de rol cu ajutorul marionetelor și păpușilor în activități cu specific teatral, adaptate fiecărui palier de vârstă* - *crearea unui scenariu pentru teatru de masă, având ca suport textul literar utilizat în domeniul limbajului(Ex. Scufița Roșie; Ridichea uriașă; Fetița cu chibrituri; Povestea castanelor etc)* - *dezbatere privind utilizarea în activitatea la grupă a teatrului de umbre în dezvoltarea comportamentelor prosociale și socio-emoționale*
CS 2.2. Analiza comparativă a strategiilor de predare-învățare și organizarea activităților artistice pentru a stimula autonomia și creativitatea copiilor.
activități artistico-plastice - *identificarea strategiilor didactice utilizate în activități artistice pe domenii specifice (ex.: pictură, desen, modelaj, colaj, etc.);* - *dezbaterea efectelor diferitelor abordări asupra autonomiei copilului (ex.: copilul alege singur culorile sau materialele);* - *analiza modului de organizare a activităților pentru stimularea creativității (ex.: propunerea mai multor variante de realizare a unui colaj sau modelaj);;* - *elaborarea unor exemple de activități adaptate vârstei, care să încurajeze experimentarea și exprimarea proprie a copilului* - *analiza unor strategii regăsite în proiecte de activitate, privind rolul educatorului în susținerea dezvoltării autonome și creative (ex.: feedback pozitiv, intervenții minime);* ***activități muzicale:*** - *dezbaterea efectelor diferitelor abordări asupra autonomiei copilului: jocurile muzicale cu mișcări sugerate versus mișcări libere pe muzică* - *analiza modului de organizare a activităților pentru stimularea creativității (ex: interpretarea unui cântec în diferite modalități: cu marcarea timpilor prin bătăi din palme sau cu instrumente/jucării muzicale, cu executarea unor mișcări sugerate de textul sau ritmul cântecului, prin dramatizare - interpretarea unor roluri)* - *elaborarea unor exemple de activități adaptate vârstei, care să încurajeze experimentarea și exprimarea proprie a copilului (ex. mișcări libere sugerate de muzică, alegerea instrumentului potrivit pentru redarea anumitor sunete din natură, improvizații spontane, sunete onomatopee pentru a crea spontan peisaje sonore);* ***elemente teatrale:*** - *analiza strategiilor utilizate în proiecte de activitate realizate de cadrele didactice de la grupe, în vederea adaptării ulterioare a acestora la clasă* - *analiza unor studii de caz pedagogice privind alegerea strategiilor didactice adecvate în funcție de comportamentele vizate din Curriculum pentru educație timpurie și de contextul educațional pentru activități cu specific teatral*

CG 3 Proiectarea unor demersuri didactice care respectă rigoarea științifică, precum și conceperea integrată a activităților artistice în care este cultivată creativitatea.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Proiectarea demersului didactice, pentru activitățile artistice ca mijloc de integrare a artelor .
activități artistico-plastice - *conceperea proiectelor didactice care integrează activități plastice cu alte domenii (ex.: colaj cu forme geometrice – matematică);*

Clasa a XI-a
- *proiectarea activităților plastice originale pentru stimularea creativității (ex.: poster despre anotimpuri – pictură, desen, colaj și modelaj);* - *alegerea justificată a temelor plastice, materialelor, resurselor și tehnicilor în funcție de vârstă și obiective curriculare (ex.: hârtie reciclabilă, materiale tactile, etc.);* - *simularea și ajustarea activităților pe baza feedback-ului (ex.: adaptarea sarcinilor sau gruparea copiilor);* - *crearea portofoliului de planuri didactice integrate (ex.: plan săptămânal cu obiective din limbaj, muzică și artă);* - *realizarea unui proiect de activitate didactică, corelând obiectivele specifice cu comportamentele dorite și alegerea unui repertoriu potrivit etapei de dezvoltare muzicală a copiilor* - *proiectarea și derularea unor secvențe de învățare care să permită participarea tuturor copiilor, inclusiv copiilor cu nevoi speciale (ex.: activități multisenzoriale, ajustarea dimensiunii obiectelor, culori și texturi diverse, etc.);* - *realizarea unor secvențe de activitate care vizează proiecte din activitățile artistice(educație muzicală, plastică și elemente de teatru)* - *conceperea proiectelor de activitate pentru toate categoriile de activități din domeniu artistic(artistico-plastice, muzicale, teatrale)* ***activități muzicale:*** - *conceperea proiectelor de activitate care integrează activități muzicale cu alte domenii (ex. stimularea dezvoltării limbajului prin verbalizarea și înțelegerea mesajului textelor cântecelor; dezvoltarea fizică și motorie prin declanșarea reacțiilor fizice instinctive, cum ar fi: aprobarea din cap, mișcările din cap, pocnitul din degete și pășitul, dar și a comportamentelor conștiente, cum ar fi: sincronizarea mișcărilor sugerate de text cu ritmul cântecului, acompaniamentul ritmic, dans pe muzică etc.);* - *proiectare activităților muzicale originale cu justificare în alegerea mijloacelor/ resurselor utilizate (cântec, joc muzical, audiție muzicală, exerciții melodice, ritmice,etc,) în concordanță cu deprinderile muzicale urmărite și tema săptămânii;* - *utilizarea tehnicilor pentru dezvoltarea creativității muzicale (explorare și descoperire; experimentare și improvizație; creație și compoziție) în proiectarea activităților muzicale (ex. activitatea „Cum sună ploaia?” în care copiii încearcă să redea sunetul ploii ușoare sau puternice folosind bătăi ale degetelor pe masă, clopoței, maracas; „Ne mișcăm cum ne spune muzica” mișcare liberă pe muzică);* ***elemente teatrale:*** - *analizarea unor modele de proiecte de activitate didactică din educația timpurie, identificând structura acestora (obiective, strategii didactice, resurse, forme de organizare, evaluare) pentru activități cu elemente teatrale (dramatizare, scenetă, serbare, șezătoare);* - *conceperea unor secvențe de proiectare în care sunt utilizate mijloace de realizare specifice activităților teatrale (recitare pe roluri, dramatizare etc)* - *realizarea unor proiecte de activitate în care sunt abordate mijloace de realizare cum ar fi: șezătoare, scurtă scenetă de teatru, teatru de masă (Ex: „Iepurașul care nu voia să împartă”, Mănușa”Peștișorul curcubeu”)*
CS 3.2. Evaluarea produselor și proceselor artistice, justificând strategiile de evaluare (portofoliu, observare), aplicând feedback-ul pozitiv pentru progres individual.
activități artistico-plastice - *observarea procesului creativ și a etapelor de dezvoltare (ex.: etapa mâzgăliturii-relația dintre gest și urmă grafică, pre-schematic);* - *evaluarea produselor artistice ale copiilor (ex.: desen, modelaj, colaj) pe baza unor criterii bine stabilite;* - *aplicarea instrumentelor de evaluare și justificarea lor (ex.: portofoliu, fișe de observație);* - *oferirea feedback-ului pozitiv pentru progres individual (ex.: aprecierea originalității, încurajarea experimentării));* - *Analiza rezultatelor pentru ajustarea activităților viitoare (ex.: adaptarea sarcinilor la nivelul fiecărui copil);* ***activități muzicale:*** - *observarea procesului creativ și a etapelor de dezvoltare: de la reacția spontană la sunet la participarea și exprimarea muzicală conștientă;* - *evaluarea produselor artistice ale copiilor (ex. momente artistice, serbări tematice, spectacole) pe baza unor criterii stabilite;* - *oferirea feedback-ului pozitiv pentru progres individual (ex.: aprecierea originalității, încurajarea experimentării);* ***elemente teatrale:*** - *redactarea unor jurnale reflexive , în care elevii analizează rezultatele evaluării în vederea optimizării intervențiilor educaționale;* - *schițarea scenariului unei expoziții de costume sau elemente de costumație și de materiale de recuzită pentru scenete, dramatizări sau teatru de păpuși*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamente teoretice și curriculare privind artele	**activități artistico-plastice / activități muzicale / *educație teatrală*** 1.1. Cadrul curricular și reperele metodologice în educația timpurie (naștere -6 ani). Curriculumul pentru educație timpurie: 1.2. Domeniul experiențial Estetic și Creativ (DEC). Obiectivele, structura și integrarea DEC în celelalte domenii de dezvoltare. 1.3. Niveluri de proiectare curriculară DEC (anuală, tematică, săptămânală, proiectarea didactică a activității) în contextul DEC.
2. Tehnici /Mijloace artistice de bază	**activități artistico-plastice:** 2.1. Tehnici artistico plastice: pictura cu degetele (dactilopictură), pictura cu palma, ștampilarea (diverse materiale din natură, burete, ștampile gata confecționate sau materiale neconvenționale), pictura cu pensule de diferite dimensiuni în funcție de nivelul de vârstă antepreșcolar/preșcolar); 2.2. Tehnici de desen adaptate: mâzgălitul liber, puncte, linii simple, forme închise (conturare), șablonul. Instrumente: creioane cerate groase, carioci non-toxice, cretă. 2.3. Tehnici de modelaj/construcție adaptate: modelajul liber cu materiale de modelat non-toxice (plastilină, cocă pâine, pastă de hârtie, lut, pastă polimerică-fimo), ruperea/mototolirea hârtiei, lipirea elementelor pre-tăiate (colaj simplu). **activități muzicale;** 2.4. Mijloace de realizare a educației muzicale. Cântecul. Tehnologia didactică pentru însușirea unui cântec. Audiția muzicală. Tehnologia didactică a desfășurării audiției muzicale. Mijloace integrate în activitatea de educație muzicală. Exercițiile muzicale. Cunoștințe muzicale. Deprinderi muzicale. Mijloace informativ-demonstrative (obiecte sonore, materiale sau reprezentări figurative(plașe, albume,etc). Mijloace de exersare și formare a deprinderilor (instrumente de percuție- Orff, fluier, etc). Mijloace audio-vizuale (înregistări audio, videoclipuri,etc) 2.5.Activități muzicale: stimularea senzorială (dezvoltarea sensibilității auditive, stimularea exprimării vocale, formarea simțului ritmic, melodic, interpretativ, dezvoltarea coordonării motrice), imitația, jocul muzical, jocul cu text și cânt, cântecul, audiția, interpretarea muzicală ***elemente de teatru*** 2.6 Atelier de creație de păpuși și marionete, folosind diverse tehnici (papier-mâché, pictură pe carton, materiale reciclabile etc.) 2.7 Tehnici simple de scenografie, creare decor și costume
3. Metode și strategii de predare- învățare în activitățile artistice	**activități artistico-plastice** 3.1. Metode activ-participative în context: jocul de rol (de ex., "Sunt un pictor"), explozia stelară (pentru generarea de idei, proiecte), metoda tematici integrate. Metode bazate pe explorarea senzorială. Experimentul cu culori (amestecuri, pictura cu plastilină, pictura cu cerneală), lucrul cu materiale naturale (nisip, pietre, scoici, frunze, semințe, etc.), manipularea materialelor neconvenționale (sârmă maleabilă, fire și deșeuri textile **activități muzicale:** 3.2. Metode bazate pe explorarea senzorială și descoperire. Metode de transmitere a cunoștințelor. Exerciții de coordonare a mișcărilor în funcție de stimulii vizuali, ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii; jocuri pentru recunoașterea și exprimarea emoțiilor de bază produse de piese muzicale, texte literare, obiecte de artă etc.) 3.3. Metode activ-participative. Problematizarea („Cum putem imita ploaia?”, „Cum putem cânta ca să nu trezim ursul?”). Metode specifice educației

Domenii de conținut	Conținuturi
	muzicale - demonstrația, metode expozitive, dialog, descoperirii, modelarea, exercițiului, simularea, algoritmizarea, jocul didactic muzical **elemente de teatru** 3.4. Jocuri de rol și improvizație, inspirate din viața cotidiană, din basme sau situații școlare
4. Metodologia disciplinelor artistice	**activități artistico-plastice** 4.1. Proiectarea activităților tematice pentru antepreșcolar specifice domeniului artelor 4.2. Proiectarea activităților didactice integrate. Conectarea activităților plastice cu cele de limbaj (povești ilustrate), cunoașterea mediului și muzică (DEC integrat cu DLC, DȘ, DPM). 4.2.1 Proiectarea activităților artistico-plastice: desen, pictură, modelaj 4.2.2. Proiectarea activităților teatrale: joc de rol, dramatizare, teatru de masă, teatru de umbre, teatru de marionete și păpuși 4.2.3 Proiectarea activităților muzicale: cântec, joc cu text și cânt, audiție muzicală, joc muzical- exerciții muzicale, interpretare instrumentală cu pseudoinstrumente/ clopoței muzicali sau percuție corporală). Tipuri de activități muzicale în învățământul preșcolar și antepreșcolar 4.3. Tipuri de activități plastice. Activitate cu temă dată, activitate pe baza unui model, activitatea liber-creativă (fără restricții) și locul fiecăreia în planificare. 4.4. Evaluarea/ autoevaluarea procesului didactic și a produselor realizate de copii. Portofoliul de creații, observarea sistematică, fișele de lucru diferențiate; evaluarea progresului fiecărui copil, nu a conformității
5. Organizarea mediului educațional și material pentru activitățile artistice	**activități artistico-plastice** 5.1. Amenajarea Centrului de interes "Artă": organizare și dotarea specifică cu rolul în învățarea autonomă (rafturi, surse de lumină, apă, organizarea pe categorii de materiale). 5.2. Selectarea și pregătirea materialelor în funcție de nivelul de vârstă. Materiale non-toxice și ușor de curățat (nivel antepreșcolar) vs. materiale mai complexe și instrumente de tăiat sub supraveghere (nivel preșcolar). 5.3. Reciclarea și utilizarea materialelor din natură prin crearea de obiecte decorative sau utilitare din deșeuri (role de carton, PET-uri, dopuri) și elemente naturale (ghinde, conuri, scoici, etc.). **activități muzicale:** 5.4. Selectarea unor piese diferite ca stil, gen,tematică, caracter pentru audiții 5.5. Selectarea unor cântece pentru copii cu tematică variată corespunzătoare criteriilor de selecție - accesibilitatea, valoare estetică și educativă . 5.6. Pregătirea și organizarea activităților cu copiii: formații muzicale, Pregătirea dirijorului. Noțiuni de tehnică dirijorală. Organizarea și desfășurarea repetițiilor. Manifestări artistice cu copiii. 5.7. Abilități aplicative: Jucării muzicale/pseudoinstrumente fluiere, tobe, xilofoane, maracas, trianglu, tamburină, clopoței. Confecționarea unor jucării muzicale/pseudoinstrumente - cutii goale de plastic cu capac; cutii cu orez, fasole uscată sau nasturi, o crenguță cu două ramificații care se leagă cu o sfoară pe care s-au înșirat diverse lucruri care, la atingere, produc sunete (nasturi, capace de metal , tuburi de alamă, etc.). **elemente de teatru:** 5.8. Centrul de interes arte: joc de rol 5.10 Realizarea de păpuși și marionete 5.11 Realizarea de elemente scenice pentru momentele de teatru (cadru pentru teatru de umbre și de păpuși, dramatizări etc)

SUGESTII METODOLOGICE

Aceste sugestii sunt orientate către profesorul care predă disciplina la clasa a XI-a, profil pedagogic, vizând atingerea eficientă a competențelor generale și specifice prin activitățile de învățare propuse și transformând disciplina dintr-una teoretică într-un curs aplicativ, pregătind astfel elevii pentru rigorile și creativitatea necesare în cariera de educator.

Totodată, se încurajează abordarea integrată a conținuturilor, raportarea permanentă la nevoile copilului de vârstă mică și valorificarea creativității ca resursă educațională esențială pentru dezvoltare. Programa sprijină dezvoltarea capacității de reflecție pedagogică, proiectarea activităților artistice adaptate și aplicarea unor strategii incluzive, în concordanță cu particularitățile de vârstă și ritmurile individuale de dezvoltare ale copiilor. În acest mod, disciplina poate contribui la formarea unei baze conceptuale solide pentru practica pedagogică subsecventă, facilitând astfel transferul de la teorie la aplicație și consolidând identitatea profesională a viitorului educator.

Implementarea programei urmărește dezvoltarea competențelor și cultivarea practicii reflexive, facilitând transpunerea conținuturilor teoretice în situații didactice concrete. Se recomandă ca noțiunile predate (de exemplu, etapele dezvoltării artistice) să fie urmate imediat de activități practice aplicative sau de sesiuni de analiză didactică, precum atelierele practice simulate sau experimentele didactice, pentru aplicarea concretă a conceptelor teoretice în context educațional real. O astfel de abordare contribuie la consolidarea achizițiilor de învățare și la dezvoltarea flexibilității didactice.

Un rol esențial îl are jurnalul de practică reflexivă, care sprijină formarea gândirii critice și a capacității de autoevaluare. După fiecare activitate aplicativă, elevii sunt încurajați să consemneze, noteze în fișe sau alte instrumente obiectivele DEC urmărite, dificultățile întâmpinate, modul de adaptare a tehnicilor artistice și autoevaluarea propriei intervenții didactice. Această strategie contribuie la formarea unei atitudini reflexive și responsabile față de actul educațional.

Totodată, utilizarea constantă a cadrului curricular oficial reprezintă un reper obligatoriu în proiectarea și justificarea didactică. Elevii sunt îndrumați să raporteze activitățile și deciziile pedagogice la Curriculumul pentru educație timpurie și la obiectivele domeniului Estetic și Creativ, atât în studiile de caz, cât și în simulările de evaluare sau exercițiile de proiectare.

Exemplele de strategii de predare–învățare propuse valorifică metoda laboratorului didactic, prin transformarea temporară a sălii de clasă într-un Centru de Artă, în care activitățile sunt preponderent aplicative. Elevii nu doar că dobândesc cunoștințe despre tehnici artistice, ci le și experimentează și le demonstrează, exersând simultan capacitatea de organizare a activităților și de comunicare didactică eficientă.

Un accent deosebit trebuie pus pe simularea incluziunii, prin introducerea de scenarii didactice adaptate copiilor cu cerințe educaționale speciale. În această direcție elevii sunt încurajați să utilizeze materiale cu texturi variate, instrumente adaptate și activități multisenzoriale, formându-se astfel competențe de personalizare a demersului educativ în spiritul educației incluzive.

De asemenea, sesiunile de dezbatere metodică sunt utilizate pentru analiza critică a diverselor tipuri de activități artistice, precum activitățile dirijate sau cele liber-creative, în raport cu impactul acestora asupra autonomiei și creativității copilului. Aceste activități dezvoltă gândirea critică și capacitatea de argumentare pedagogică.

În ceea ce privește proiectarea și evaluarea, programa promovează integrarea transdisciplinară autentică, solicitând elevilor să evidențieze clar legătura dintre domeniul Estetic și Creativ și celelalte domenii de dezvoltare. Activitatea artistică este prezentată ca mijloc de susținere a dezvoltării limbajului, a gândirii, a motricității și a abilităților sociale.

Evaluarea este abordată preponderent în manieră formativă, cu accent pe proces și efort, nu pe produsul finit. Elevii exersează formularea feedback-ului pozitiv, specific și constructiv, și învață să justifice utilizarea portofoliului ca instrument de evaluare relevant pentru aprecierea progresului individual al copilului.

În vederea conceperii și realizării unor activități interesante și adaptate specificului grupei sau a nivelului de vârstă vom exemplifica o serie de activități de învățare care pot sprijini derularea optimă a acestei discipline:

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

1. **Fundamente teoretice și curriculare.** Activitățile vizează înțelegerea cadrului teoretic al DEC și a dezvoltării copilului.

- **Studiu de caz și argumentare:** Elevii analizează o fișă de observație a unui copil de 3 ani (grupa mică) care se află în stadiul mâzgăliturilor și trebuie să justifice alegerea tehnicilor *picturii cu degetul* (2.1) și a instrumentelor groase (2.2), raportându-se la obiectivele DEC (1.2) și la Curriculumul 2019 (1.1).
- **Exercițiu de proiectare macro:** Pe baza unei teme anuale (ex. "Când, cum și de ce se întâmplă?"), elevii elaborează o proiectare modulară/tematică (1.3), indicând cum vor integra DEC cu DȘ (Domeniul Științe) și DPM (Domeniul Psihomotric).

2. **Tehnici plastice de bază în contextul DEC.** Activitățile se concentrează pe exersarea și demonstrarea tehnicilor adaptate.

- **Atelier practic simulat (micro-lecție):** Elevii pregătesc și demonstrează (3.3) o secvență de dactilopictură și ștampilare (2.1) pentru "grupa mică" (simulând pașii metodici), explicând rolul senzorial (3.2) al acestor tehnici și criteriile de selectare a materialelor non-toxice (4.2).
- **Joc de rol – "Centrul de creație":** Elevii simulează utilizarea mâzgălitului liber și a modelajului cu aluat sărat (2.3) la creșă, argumentând în fața clasei cum aceste activități susțin dezvoltarea motricității fine (obiective DEC).

3. **Metode și strategii de predare-învățare.** Activitățile pun accent pe strategiile interactive și pe feedback.

- **Dezbatere metodică:** Elevii dezbat utilitatea exploziei stelare (3.1) pentru generarea de idei în cadrul unui proiect tematic integrat (5.1) pe artă. Apoi, simulează o secvență de feedback pozitiv (3.3), diferențiind lăudarea/ încurajarea *efortului* de lăudarea/ aprecierea *produsului*.
- **Experiment didactic**: Elevii realizează un experiment senzorial (3.2) cu nisip kinetic, notând obiectivele DEC urmărite și modul în care această metodă sprijină copiii cu nevoi de incluziune;

4. **Organizarea mediului educațional și material.** Activitățile se concentrează pe amenajarea spațiului și dotarea cu resurse. De exemplu : Înzestrarea colţişorului de muzică — amenajat în cadrul Centrului de interes Artă, într-un loc liniştit în sala de grupă, dotat cu metronom, aparate pentru imprimarea şi difuzarea muzicii, televizor, CD player, videoproiector, înregistrări ale sunetelor din natură/muzică clasică sau cântece pentru copii, set de cutiuțe muzicale(umplute cu diferite materiale: pietricele, orez, nisip, boabe de fasole), portrete ale compozitorilor, muzicienilor, tablouri cu natura, scene din spectacole muzicale, costume, pelerine, măşti, figurine; pentru jocuri muzicale: mingi, coroniţe, batistuţe, evantaie, umbreluţe.

- **Proiect de amenajare:** Elevii elaborează o schiță (plan) de amenajare a Centrului de interes "Artă" (4.1), justificând plasarea materialelor (vopsele, creioane, apă) conform principiilor de învățare autonomă și siguranță (4.2).
- **Atelier de reciclare creativă:** Elevii participă la un atelier de creație de obiecte din materiale reciclabile (4.3) (ex. cutii, dopuri, role de carton), explicând ulterior cum pot integra această activitate în cadrul temelor de mediu și cum pot fi adaptate sarcinile pentru vârste diferite.

5. **Metode și strategii de Planificare, evaluare și integrare.** Activitățile vizează elaborarea și evaluarea demersului didactic complet.

- **Exercițiu de proiectare integrată:** Elevii primesc o poveste ("Capra cu trei iezi") și trebuie să elaboreze proiectul didactic al unei activități integrate (5.1) în care DEC (Modelaj/Colaj) să servească drept punte de legătură între DLC (Domeniul Limbă și Comunicare) și DPM (Domeniul Psihomotric).
- **Simulare de evaluare:** Elevii primesc o colecție de 5 lucrări (desene/picturi) realizate de copii de 5 ani (5.2). Ei trebuie să evalueze progresul (5.3) fiecărui copil, folosind o fișă de observare sistematică și să argumenteze de ce portofoliul este cel mai bun instrument de evaluare a DEC.

În final, se recomandă utilizarea resurselor educaționale autentice – documente curriculare, fișe de observație, proiecte educaționale – pentru a facilita o învățare ancorată în realitatea practicii pedagogice, consolidând formarea profesională a viitorului educator.

I. Centrarea pe competențe și practică reflexivă

- **abordare interactivă -** Asigurați-vă că fiecare conținut teoretic (ex. etapele dezvoltării artistice - CS 1.1) este urmat imediat de o aplicare practică sau de analiză (ex. Atelier practic simulat – EAI 2). Acest lucru consolidează legătura dintre teorie și practica din grădiniță/creșă.
  Exemple care respectă ideea de centrare pe competențe și practică reflexivă: observarea secvențelor video cu copii realizând activități artistico-plastice și discutarea strategiilor aplicate; simulări de atelier în care elevii prezintă tehnici plastice și primesc feedback de la colegi; studii de caz pe un copil sau un grup de copii pentru a identifica nivelul de dezvoltare artistică și adaptarea tehnicilor; crearea unui mini-portofoliu cu exemple de lucrări ale copiilor și justificarea alegerilor didactice; jurnal reflexiv în care elevii notează observațiile despre eficiența activităților și propun modificări; exerciții de adaptare a materialelor și tehnicilor pentru incluziune (ex.: variante cu texturi diferite sau instrumente alternative); sesiuni de dezbateri metodice despre avantajele și dezavantajele diferitelor tipuri de activități.
- **utilizarea cadrului curricular** - Încurajați elevii să facă referiri constante la *Curriculumul pentru educație timpurie (*2019), *Reperele fundamentale de învățare și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* (2024) și la obiectivele DEC ori de câte ori justifică o alegere didactică (ex. în *Studiul de caz* – EAI 1, sau la *Simularea de evaluare* – EAI 5).
  Exemple pentru utilizarea cadrului curricular în practica pedagogică: justificarea alegerii mijloacelor, materialelor și tehnicilor în funcție de vârstă și nivel de dezvoltare; adaptarea activităților pentru incluziune, corelând cu obiectivele DEC; analiza progresului copilului prin raportarea la obiectivele DEC; corelarea activităților artistice cu alte domenii de dezvoltare, conform curriculumului de educație timpurie. Se recomandă abordarea celor 4 domenii plastice: pictură, desen, modelaj și colaj, a temelor plastice care implică cel puțin un element de limbaj plastic (punct, linie, forma, culoare, pată, valoare, etc.) și a diferitelor tehnici de explorare creativă conform domeniilor plastice (ex. dactilopictura, pensulare, amprentare, mototolire, sablonare, tăiere, decupare, modelajul prin mișcări circulare, translatorii, etc.);

II. Strategii de predare-învățare a conținuturilor

- **metoda laboratorului didactic -** Transformați sala de clasă într-un *Centru de Artă* (4.1) temporar în timpul orelor de curs. Activitățile de învățare (EAI 2, 3, 4) trebuie să fie preponderent practice. Elevii nu doar învață despre tehnici, ci le execută și le demonstrează (CS 2.1), exersând simultan demonstrația eficientă.
  Exemple pentru metoda laboratorului didactic și activități practice: scenarii care să includă exerciții de cultură vocală: respirație costo-diafragmatică, dicție și emisie vocală; atelier de pictură colectivă (elevii exersează prezentarea tehnicilor și corectează demonstrațiile colegilor); modelaj cu materiale diverse (fiecare elev realizează un obiect și explică etapele, justificând alegerile); experiment cu materiale neconvenționale (simularea activității cu copii, adaptând tehnicile la nevoi speciale); simularea predării unui exercițiu artistic (elevii demonstrează și primesc feedback de la colegi și profesorul metodist); mini-proiect integrat (elevii creează o compoziție legând arta de alte domenii: limbaj, matematică, etc. și explică procesul); atelier de observație și analiză (elevii urmăresc un copil sau grup și notează reacțiile la tehnici diferite);
- **simularea incluziunii -** Introduceți în *Experimentul didactic* (EAI 3) scenarii care necesită adaptarea metodelor și materialelor (CS 2.1) pentru copii cu cerințe educaționale speciale. De exemplu, utilizați materiale cu texturi variate pentru stimularea senzorială sau oferiți instrumente adaptate.
  Exemple de simulare a incluziunii (EAI 3): utilizarea materialelor cu texturi diferite pentru stimulare senzorială; adaptarea dimensiunii instrumentelor (pensule groase, foarfeci speciale); organizarea activităților pe sarcini diferențiate, în funcție de nivelul copilului; folosirea suporturilor vizuale (imagini model, pași ilustrați); propunerea activităților multisenzoriale (culoare, sunet, atingere); simplificarea etapelor de lucru pentru copiii cu dificultăți de concentrare; oferirea de materiale alternative pentru aceeași activitate (pensule, bureți, degete, etc.); adaptarea timpului de lucru în funcție de ritmul individual; încurajarea lucrului în perechi pentru sprijin reciproc; utilizarea materialelor ușor manevrabile și sigure.

- **dezbaterea pro și contra -** Utilizați *Dezbaterea metodică* (EAI 3) pentru a analiza avantajele și dezavantajele diferitelor tipuri de activități plastice (5.2: model vs. liber-creativ) și impactul lor asupra autonomiei (CS 2.2).
  Exemple de „Dezbatere pro și contra" (EAI 3): activitatea după model vs. activitatea liber-creativă; desen reprodus sau inventat; desen dirijat; activitatea cu etapizare strictă; planșa model sau modelul propunătoarei; activitățile structurate; activitățile ghidate sau cele exploratorii; mișcări sugerate de textul cântecului vs mișcări libere pe muzică.

III. Proiectarea și evaluarea

- **activități integrate -** Exercițiul de *Proiectare Integrată* (EAI 5) nu trebuie să fie doar formal. Solicitați elevilor să definească clar puntea de legătură dintre DEC și celelalte D-uri, explicând cum anume activitatea artistică ajută la atingerea unui obiectiv din DLC (ex. dezvoltarea vocabularului prin denumirea formelor realizate prin modelaj).
  Exemple pentru *integrarea transdisciplinară reală* (EAI 5), care pot fi folosite: DEC + DLC (denumirea culorilor și formelor în timpul desenului); DEC + DȘ (observarea naturii și redarea prin pictură, colaj tematic despre anotimpuri); DEC + DPM (decupare și lipire pentru coordonare motrică, modelaj pentru dezvoltarea motricității fine); DEC + DÎ (asocierea imaginilor cu emoțiile, exprimarea stărilor prin culoare); DEC + DLC (povestire pornind de la desen).
  Educația muzicală ajută la extinderea complexităţii limbajului, la dezvoltarea vocabularului DEC+DLC— (textele cântecelor cuprind cuvinte noi pentru copii pe care le vor folosi apoi în vorbire). Prin muzică se formează conceptul despre număr, spaţiu, pereche, formaţie de cerc, de linie, coloană DEC+DȘ, se însuşesc părţile corpului, se învaţă noţiuni noi: bătaie dublă, triplă, paşi săltăreţi DEC+DPM; copiii își inventează propriile cântece/mișcări pe muzică pentru a-și exprima sentimentele.
- **evaluării formative** - La *Simularea de evaluare* (EAI 5), puneți accentul pe proces și efort, nu pe produsul finit. Elevii trebuie să practice formularea de feedback pozitiv specific (3.3), care să ghideze progresul copilului, justificând de ce portofoliul este superior altor metode pentru evaluarea DEC (CS 3.2).
  Exemple de aprofundare a evaluării formative (EAI 5): evaluarea progresului copilului pe baza procesului de lucru, nu doar a produsului final; formularea de feedback pozitiv și constructiv, adaptat nivelului copilului; utilizarea portofoliului ca instrument principal de evaluare în DEC; justificarea alegerii instrumentelor de evaluare prin raportare la obiectivele curriculare; analiza evoluției individuale prin observarea sistematică.
- **utilizarea resurselor -** Încurajați colectarea și utilizarea resurselor autentice (hărți curriculare, documente de proiectare, fișe de observație din grădinițe) pentru a da greutate *Exercițiului de proiectare macro* (EAI 1) și *Proiectului de amenajare* (EAI 4).

SUGESTII METODOLOGICE

<u>Activități muzicale;</u>

Pregătirea muzicală a viitorului educator începe în liceu și se continuă pe tot parcursul activității, respectând două aspecte deosebit de importante :

- pregătirea muzicală (teoretică și practică) presupune- formarea deprinderii de a solfegia corect cântece de nivel mediu, studierea materialului prevăzut de programă, reactualizarea repertoriului de cântece și jocuri muzicale cu lucrări noi, valoroase, alcătuirea unui caiet-repertoriu propriu, cunoașterea tehnologiei transmiterii cântecului după auz, în etapa oral-intuitivă, însușirea unei tehnici elementare de dirijat, eventual învățarea unui instrument muzical și utilizarea acestuia în activitatea de educație muzicală.
- pregatirea didactică se realizeaza prin: studierea și aplicarea principiilor didactice, a metodelor și procedeelor specifice predării - învățării muzicii, în cadrul profilului pedagogic, aprofundarea acestora prin aplicarea creatoare în practica de zi cu zi, studierea și cunoașterea programei (curriculum), planificarea judicioasă a activităților muzicale în funcție de prevederile acesteia și

în interdependență cu celelalte discipline, realizarea unui bogat material didactic atractiv și eficient, cunoașterea și mânuirea mijloacelor audio-vizuale și digitale.

În acest sens trebuie să ținem seama că prima etapă în educația muzicală a antepreșcolarilor/preșcolarilor este etapa senzorială, ce determină anumite particularități: caracterul ludic al activităților, dirijate și libere, vizând perfecționarea analizatorilor auditivi, dezvoltarea acuității auditive, formarea deprinderilor muzicale, caracterul oral - intuitiv al metodelor și procedeelor cu utilizarea metodelor specifice: cântarea, jocul, dialogul, povestirea, simularea,etc.

În această etapă se urmărește :

-însușirea după auz a unui repertoriu de cântece adecvat vârstei, formarea deprinderilor de respectare a poziției corpului, a tonului, semnalului de început, a dicției, emisiei, a respirației corecte, a sincronizării în interpretare,

- audierea unor piese muzicale valoroase, accesibile,

- conștientizarea elementelor melodice și ritmice (sunete înalte/sunete joase, sunete lungi/sunete scurte/, structuri melodice și ritmice executate și recunoscute auditiv, dirijat intuitiv)

- diferențierea timbrelor vocale și ale unor instrumente sau jucării muzicale/obiecte sonore

-interpretarea cântecelor în nuanța și tempoul potrivite conținutului de idei exprimat de texul și caracterul melodiei,

-executarea de mișcări ritmice pe cântec, sugerate de text sau de caracteristici ale melodiei,

-deprinderi de mânuire a unor instrumente de percuție / jucării muzicale, obiecte sonore.

Jocurile muzicale, în funcție de scopul urmărit, se pot împărți în două grupe: jocuri exerciții pregătitoare - se urmărește, de exemplu, formarea deprinderilor vocale de execuție - respirația, emiterea și intonarea sunetelor, dicția, etc. și jocuri muzicale propriu-zise ce au ca scop formarea deprinderilor elementare de aplicare a priceperilor și cunoștințelor legate de elementele muzicale (durată, intensitate, înălțime,timbru, etc).

Se recomandă și utilizarea resurselor digitale - negative (acompaniamente instrumentale) care pot însoți cântarea vocală, site-uri cu resurse pentru audierea timbrelor vocale sau instrumentale, de exemplu- www. clasicsforkids.com, crearea de scurte melodii de către preșcolari sau canale de pe You Tube care pot înlesni interpretarea cu ajutorul clopoțeilor muzicali acordabili.

În etapa caracteristică educației timpurii în structurarea activităților comune se impune combinarea elementelor statice cu cele dinamice prin mijloace diferite (cântec, audiție, joc) ce vor urmări formare unei singure deprinderi(melodice, rimice, de expresie, etc.). De exemplu: învățarea unui cântec și repetarea unui joc muzical vizând aceeași sferă de deprinderi sau audiție muzicală și repetarea unui joc muzical bazat pe audiție.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Activități artistico-plastice

Bocoș, M., & Jucan, D. (2017). *Fundamentele pedagogiei: Teoria și practica curriculumului*. Polirom.

Crețu, C. (2019). *Psihologia creativității: De la teorie la practică educațională*. Curtea Veche.

Ionescu, M., & Chiș, V. (2015). *Strategii de predare și învățare activă*. Didactică și Pedagogică.

Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie (2019)*.?

Pavelcu, V. (2018). *Creația artistică și etapele dezvoltării grafice la copil*. Polirom.

Popescu, V. (2020). *Limbajul plastic și gramatica vizuală în educația timpurie și primară*. Vivaldi.

Savu, C. (2017). *Didactica modernă a artelor vizuale: Strategii creative și metode de explorare*. Aramis.

Activități muzicale:

Aldea, G., Munteanu G. (2001). *Didactica educației muzicale*. E.D.P.

Clipa,O.(coord.). (2025). *Repere psihologice și pedagogice în educația timpurie*. *Reflecții și aplicații*. TREI

Csire, I. (1998). *Educația muzicală din perspectiva creativității*. București: Universitatea de Muzică

Culea, L. (2009). *Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie - o provocare?*Editura Diana.

Glava, A.(coord.),Tătaru, L.(coord.), Chiș, O.(coord.), Chiș, V.(ref. șt.).(2014). *Piramida cunoașterii: repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Diamant.
Modoran, M. (2016). *Didactica educației muzicale în învățământul preșcolar și primar*. Sitech.
- Munteanu, G. (2005) - *Exerciții muzicale de tip ludic* - Editura Fundației România de Mâine

-Chircev, I.(2015) - E*ducația muzicală – repere conceptuale și metodologice*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca

Elemente de teatru:

1. Cioca, Vasile., Jocul de-a/cu arta, Editura Limes, Florești, 2019.
2. Ciolan, L., Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Editura Polirom, 2008.
3. Montessori, M., The Montessori method. Schocken Books. (Original work published 1912), 1964.
4. Nanu, Adina., Vezi? Comunicarea prin imagine, Ed. a 2-a. - Editura didactică și pedagogică, București, 2018
5. Rotaru, Dana., Jocuri teatrale: manual pentru clasele 0-IV. UNATC Press, București, 2016

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
FLOREA BIANCA-MARIA	profesor	Colegiul Național Pedagogic "Andrei Șaguna" Sibiu
DINCĂ DOINIȚA-VENERA	profesor dr.	Colegiul Național Pedagogic "Constantin Brătescu", Constanța
OGRUȚAN-PRAȚA LAURA-ANGELA	profesor dr.	Colegiul Național Pedagogic "Gheorghe Lazăr" Cluj-Napoca
DRĂGĂLIN DIANA	profesor	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu", Constanța
BORODA SIMONA PETRONELA	profesor	Colegiul Național Pedagogic "Vasile Lupu", Iași
MAXIM MĂDĂLINA	profesor, gradul didactic I	Colegiul Național "Elena Cuza" , București
Ileana Racoviceanu	Drd. Teatru și artele spectacolului	Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu
Elena Gabriela Bălăceanu	prof, Grad didactic I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab", Râmnicu Vâlcea
Olga Ostafi	prof	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret", Focșani

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitatea
VOICU GABRIELA	Lector univ.dr	Universitatea Națională de Arte din București	Coordonator științific
IORDACHE GEORGETA	Prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 59

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - arte

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 59
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - arte
Clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Didactica specialității arte reprezintă disciplina ce constituie teoria și metodologia fundamentală care ghidează procesul de predare-învățare-evaluare al acesteia la nivelul învățământului primar. Dincolo de simpla instruire tehnică în desen, lucru manual sau elemente de teatru vizează o dezvoltare holistică și integrată a elevului, punând accentul pe expresia artistică, acțiunea practică și stimularea funcțiilor cognitive superioare. Misiunea principală a Didacticii specialității arte este centrată pe atingerea unor obiective formative esențiale. Unul dintre cele mai importante este *dezvoltarea sensibilității estetice,* prin care elevul este format să perceapă, să analizeze și să aprecieze frumosul din mediul înconjurător și din creația artistică. Corelat cu aceasta, disciplina stimulează *dezvoltarea gândirii creative* — un proces ce implică imaginația, originalitatea și flexibilitatea în găsirea de soluții artistice și practice, esențiale pentru inovare.

Abordarea ***Artelor vizuale*** se concentrează pe exprimarea creativă și comunicarea emoțională prin limbajul plastic (linie, culoare, formă), dezvoltând sensibilitatea estetică și imaginația. Abordarea ***Abilităților practice*** se axează pe acțiune și motricitate fină, urmărind formarea gândirii procedurale și obținerea de produse utile sau decorative. Cele două abordări se integrează deoarece arta (estetica) ghidează decorarea produselor practice, iar abilitățile manuale (practica) asigură realizarea tehnică eficientă și precisă a operelor vizuale.

De asemenea, ***Didactica specialității arte*** asigură *formarea abilităților practice* necesare, vizând însușirea corectă a tehnicilor de bază (precum decuparea, modelajul sau pictura) și utilizarea adecvată a unei diversități de materiale și instrumente. Toate acestea converg către *dezvoltarea capacității de exprimare* non-verbală, unde limbajul vizual (punct, linie, culoare, formă) devine un mijloc primar de comunicare a ideilor, emoțiilor și experiențelor personale.

În contextul actual al sistemului educațional, caracterizat printr-o orientare către formarea competențelor-cheie și a creativității elevilor, **muzica** ocupă un rol esențial în dezvoltarea holistică a personalității. Necesitatea acestei discipline derivă din: rolul educației muzicale în dezvoltarea sensibilității estetice; contribuția la formarea inteligenței emoționale și sociale; integrarea artelor în curriculumul modern, interdisciplinar.

Scopul principal al disciplinei este formarea competențelor didactice necesare proiectării, organizării și evaluării activităților de educație muzicală, într-o manieră creativă și adaptată contextului educațional actual. Prin parcurgerea acestei discipline, viitorii profesori vor fi capabili să: proiecteze activități didactice specifice educației muzicale; utilizeze metode și strategii interactive; dezvolte capacitatea de receptare și exprimare muzicală a elevilor; evalueze performanțele artistice în mod obiectiv și constructiv; integreze tehnologia în predarea muzicii.

Disciplina *Didactica specialității arte* se poziționează ca un pilon esențial în dezvoltarea profesională a învățătorului modern. Obiectivul său central depășește simpla transmitere a cunoștințelor, vizând cultivarea expresivității, autonomiei și, mai ales, a gândirii creative și divergente la nivelul școlarului mic. Structura programei este concepută holistic, transformând cunoașterea fundamentală într-o acțiune didactică riguros justificată, integrând trei axe majore: fundamentarea teoretică, aplicarea metodologică activă și proiectarea didactică integrată.

Primul domeniu vizează înțelegerea profundă a bazei teoretice a disciplinei. Viitorul cadru didactic trebuie să fie capabil să decodifice și să interpreteze cunoștințele curriculare specifice, care include elementele de bază ale limbajelor artistice și etapele distincte ale dezvoltării grafice la copii. Această cunoaștere nu este un scop în sine, ci servește drept instrument de justificare a tuturor alegerilor metodice ulterioare, explicând rolul crucial al Artelor în dezvoltarea competențelor-cheie

ale elevului. Prin analiza concretă a produselor elevilor, elevul practicant învață să coreleze creația cu nivelul de dezvoltare, asigurând o intervenție didactică adaptată și relevantă.

A doua axă se concentrează pe aplicarea metodelor și strategiilor didactice. Demersul în arte este centrat pe explorarea materialelor / mijloacelor și stimularea creativității, depășind activitatea pur dirijată. Conținuturile detaliază o paletă vastă de tehnici de lucru, de la cele clasice, specifice artei, până la abilitățile practice complexe și explorările de limbaj vizual / muzical și teatral modern. Pentru a cultiva expresivitatea, un accent deosebit se pune pe metodele activ-participative. Strategiile utilizate sunt mijloace de a dezvolta analiza critică și exprimarea liberă a ideilor. În acest context, demonstrația este etapizată, iar feedback-ul descriptiv și formativ devine esențial, încurajând efortul și originalitatea, mai mult decât conformitatea.

Al treilea domeniu se concentrează pe specificul profilului pedagogic, formând capacitatea de proiectare didactică riguroasă și integrată. Elevul practicant este instruit să conceapă unități de învățare care folosesc Artele ca element de legătură interdisciplinară, realizând conexiuni autentice cu alte arii curriculare. Eficiența acestei integrări depinde de un management riguros al mediului educațional, care include securitatea materialelor, organizarea ergonomică a spațiului și integrarea resurselor neconvenționale și reciclabile. Încheierea ciclului didactic se realizează printr-o viziune formativă asupra evaluării. Viitorii profesori pentru învățământul primar învață să justifice instrumentele de evaluare (precum portofoliul și fișa de observare), aplicând criterii care prețuiesc, în primul rând, progresul individual și originalitatea autentică a elevului, și nu simpla replicare a unui model.

Didactica specialității arte pregătește specialistul pentru o abordare practică**,** reflexivă și holistică.

Obiectivul final este formarea unui cadru didactic capabil să susțină și să valideze creativitatea fiecărui elev, asigurând un mediu propice explorării libere, sigure și expresive.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Identificarea capacității de exprimare și comunicare prin limbaj artistic specific realizând produse estetice și funcționale, valorificând explorarea, imaginația și tehnicile specifice artelor, conținute în documente curriculare**
CG2	**Aplicarea strategiilor specifice artelor, inclusiv cele evaluative în vederea selectării și adaptării lor particularităților de vârstă și cerințelor de integrare curriculară.**
CG3	**Utilizarea conceptelor și structurilor de proiectare pentru toate disciplinele din domeniul artelor, în învățământul primar**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea capacității de exprimare și comunicare prin limbaj artistic specific realizând produse estetice și funcționale conținute în documente curriculare pentru învățământul primar

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizarea elementelor de limbaj artistic (vizual, muzical, teatral) în contextul curriculumului primar, conținute în programă

Clasa a XI-a
- Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **Vânătoarea de elemente în natură și artă.** explorarea elementelor din natură și reproduceri de artă pentru a identifica și justifica utilizarea punctului, liniei, formei și culorii în context. - **Atelierul *"Un singur element, mii de povești".-*** desenează concepte și emoții, aplicând diferitele calități expresive ale liniei (groasă, subțire, dreaptă, curbă) pentru a le interpreta vizual. - **Exercițiul cromatic *"Amestecă și descoperă"-*** experimentează amestecul culorilor primare pentru a obține culorile secundare și interpretează apoi rolul culorilor calde și reci în exprimarea emoțiilor și a fenomenelor. - Studiu de caz. analizează lucrări de artă realizate de elevi de clasa a II-a, identificând și interpretând elementele de limbaj plastic și justificând alegerile de tehnică prin prisma competențelor curriculare. - exerciții de identificare elementelor de limbaj muzical în cântece, audiții (elemente de ritm melodie, timbru muzical, agogică și dinamică) în etapa achizițiilor senzoriale și instrumentale - analiză comparativă între două piese muzicale diferite în etapa achizițiilor senzoriale și instrumentale - realizarea de scurte prezentări orale sau vizuale (postere, slide-uri) despre caracteristicile repertoriului audiat/ interpretat în etapa achizițiilor senzoriale și instrumentale ***Dirijorul zilei****- fiecare elev este dirijor al unei melodii la alegere*
CS 1.2 Aplicarea în activitățile artistice utilizand forme ale limbajului specific, în vederea transpunerii propriilor idei, utilizând tehnici/materiale complexe și sigure, în produse ce sprijină și cultivă creativitatea
Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru - ***Cutia cu voturi"*** clasificarea instrumentelor de lucru (imagini/obiecte) în funcție de siguranță (verde/roșu) și justifică alegerea, respectând regulile de utilizare. - Tabloul emoțiilor ***"Ce am învățat să fac?"***. asocierea lucrărilor de AVAP cu trei competențe cheie (practică, emoțională, creativă),explicând rolul acelei activități în dezvoltarea competenței alese. ***- "Dificultatea tehnicii".*** aplicarea a trei tehnici diferite (pată de culoare, colaj grosier, mozaic fin) pe aceeași temă și ierarhizează tehnicile de la cea mai ușoară la cea mai dificilă, justificând gradul de complexitate. **- Atelier practic simulat (micro-lecție).** Elevii pregătesc și demonstrează o secvență de monotipie sau frottage pentru clasa I, explicând rolul senzorial al tehnicii și criteriile de siguranță. -„Încurcă lume"- interpretarea unui cântec/fragment într-o nuanță sau tempo total nepotrivit, urmând ca participanții/elevii să sesizeze neconcordanța - crearea de piese simple în cadrul unui atelier digital „Sunete pe ecran"prin folosirea unei aplicații de producție muzicală (Soundtrap, BandLab) - „Povestea muzicală": un narator spune o poveste, iar colegii o ilustrează sonor cu instrumente și ritmuri
CS 1.3. Argumentarea realizării produselor estetice funcționale, utilizând limbajul artistic specific în vederea realizării unor lucrări funcționale
- Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **- Proiect individual *"Ambalajul creativ și sustenabil".*** proiectează, măsoară și realizează individual un ambalaj funcțional, utilizând predominant materiale reciclabile și integrând cunoștințele de Matematică și Științe (funcționalitate și sustenabilitate). - **Atelierul *"Stilul artiștilor și nuanțele"***. analizează stilul cromatic al unor artiști (studiu de caz), apoi aplică tehnici complexe de amestec de culori pentru a crea o lucrare proprie inspirată, justificând alegerile cromatice și stilistice. **- Joc de rol *"Juriul de design".*** i asumă rolul de juriu, aplică o fișă de evaluare structurată (cu criterii de originalitate și precizie) și oferă feedback constructiv lucrărilor, dezvoltând gândirea critică și competența socială. - **Atelier de reciclare creativă.** participă la un atelier de creație a unui obiect decorativ din deșeuri, explicând ulterior cum pot adapta gradul de dificultate al sarcinii pentru clase diferite (CP vs. a IV-a). *- realizarea de pseudoinstrumente prin utilizarea unor materiale reciclabile - maracas etc.*

Clasa a XI-a
- realizarea de fișe de evaluare structurată și oferirea de feedback constructiv în urma interpretării unor cântece de către elevii clasei - instrumente alternative: utilizarea instrumentelor Orff, percuție ușoară, *boomwhackers*, clopoței muzicali pentru acompanierea cântecelor

CG 2 -Aplicarea strategiilor specifice artelor, inclusiv cele evaluative în vederea selectării și adaptării lor particularităților de vârstă și cerințelor de integrare curriculară. .

Clasa a XI-a
CS 2.1 Aplicarea metodelor de explorare a materialelor și a tehnicilor în realizarea de secvențe didactice centrate pe creativitate.
Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru- **Joc de rol – *"Clasa creativă".*** simulează utilizarea materialelor reciclabile (cutii, textile) pentru realizarea unei machete, argumentând în fața clasei modul în care această activitate susține competențele de logică și construcție. **- Atelierul *"Monotipia și serierea cromatică".*** experimentează tehnica monotipiei și explorează culoarea prin seriere cromatică (tranziții de nuanțe) pentru a realiza o compoziție abstractă sau figurativă. **- Proiect *"Texturi ascunse"*** – frottage și colaj 3D. explorează texturi din mediul înconjurător prin tehnica frottage, apoi combină foile obținute cu colajul 3D pentru a crea un produs artistic complex (peisaj sau portret fantastic). **- Jocul de rol *"Sculptorul inedit".*** explorează și adună materiale neconvenționale/reciclabile și aplică tehnici de asamblare (lipire, legare) pentru a crea o sculptură sau un obiect util, demonstrând gândire divergentă. **- Proiect de amenajare.** elaborează un plan de organizare a zonei de lucru pentru fiecare elev, a zonei de demonstrație dintr-o clasă , pentru profesor, justificând plasarea instrumentelor (foarfece, materiale ascuțite) conform principiilor de siguranță și autonomie și poziția elevului în bancă. - identificarea unor surse sonore neconvenționale în audiția muzicală- percuție corporală, pseudoinstrumente) - creare de ritmuri, acompaniamente folosind diverse materiale (hârtie, sticle, lemn, metal etc.) experimentând producerea de sunete pentru elevi de clase primare - „Metode moderne în educația muzicală”- compară metode didactice (ex: Orff, Kodály, Dalcroze); identifică avantajele și limitele acestora; adapteză metodele la contextul actual.Care metodă este cea mai potrivită pentru ciclul primar și de ce? - „Integrarea muzicii în curriculum”- identifică conexiuni între muzică și alte discipline;crează activități integrate; adaptează conținutul la nivelul elevilor. Exemplu - muzica și limba română (ex: ritm și poezie) sau muzica și matematică (ex: fracții și valori de note)
CS 2.2. Proiectarea strategiilor didactice pentru formarea deprinderilor de lucru și a creativității artistice pentru toate tipurile de arte, în ciclul primar
-Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **- Atelierul *"Două strategii, același mesaj"***. realizează același peisaj folosind două strategii diferite (Exercițiul repetitiv vs. Învățarea bazată pe proiect) și analizează comparativ care dintre ele a stimulat o expresivitate mai mare. **- Proiect *"Măștile emoțiilor complexe".*** proiectează și realizează măști ce exprimă emoții complexe, utilizând și justificând intenționat elemente de limbaj plastic (linii, culori, texturi) pentru a spori expresivitatea. **- Atelierul *"Ritm și armonie pe temă folclorică".*** analizează ritmul și armonia în arta populară (studiu de caz), apoi organizează o compoziție inspirată din folclor, aplicând tehnici repetitive (ștampilare/decupaj) pentru a crea ritm vizual și armonie cromatică. **- Experiment didactic.** realizează un Brainstorming vizual pentru o temă dată, notând obiectivele AVAP urmărite și modul în care această metodă sprijină elevii timizi să se exprime. - **Analiza comparativă a strategiilor didactice muzicale** -Identificarea și selectarea strategiilor adecvate vârstei elevilor din ciclul primar. Elevii primesc 2–3 scenarii de lecții de educație muzicală (ex: audiție, joc muzical, învățare de cântec) analizează: metodele utilizate (ex: joc didactic, conversație, exercițiu), adecvarea la vârsta elevilor (clasa I–IV), potențialul creativ, completează un tabel comparativ

Clasa a XI-a
-Crearea de materiale didactice muzicale- Elaborarea de resurse pentru formarea deprinderilor muzicale**.** Elevii creează:fișe de lucru (ritm, audiție), jocuri muzicale, suporturi vizuale (cartonașe, simboluri ritmice), Argumentează alegerea materialelor în funcție de vârsta elevilor și etapa senzorială / instrumentală
CS 2.3. Evaluarea tehnicilor de lucru, a resurselor în funcție de particularitățile de vârstă și de nevoile individuale ale elevilor, în special a celor cu nevoi speciale, pentru ciclul primar
-Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **Meniul diferențiat de tehnici *"Peisajul anotimpurilor".*** Elevii selectează și aplică tehnici de lucru diferențiate (simple vs. mixte complexe) pentru a realiza un peisaj, adaptând complexitatea sarcinii la ritmul individual. **- Atelier integrat MEM *"Modelăm proporțiile".*** Elevii modelează obiecte (fructe, legume) la scară (rapoarte simple), iar diferențierea se realizează prin adaptarea suportului (șabloane) sau prin extensia sarcinii (perspectivă), asigurând integrarea cu Matematica. - ***"Povestea mea în benzi desenate"* (B.D.).** Elevii creează o bandă desenată ce ilustrează un subiect istoric/literar (integrare CLR/Istorie), diferențiind rezultatele prin resurse adaptate (grile/șabloane de sprijin) sau prin solicitarea de elemente plastice complexe (dinamică și contrast). **- Exercițiu de proiectare integrată.** Elevii primesc un subiect de geometrie (ex. simetria) și elaborează proiectul didactic al unei activități integrate în care AVAP (desen/colaj) să servească drept punte de legătură cu disciplina Matematică. - **Elaborarea unui instrument de evaluare**- Utilizarea strategiilor evaluative specifice educației muzicale, Elevii creează: grile de observare, rubrici de evaluare pentru creativitate, metode alternative (portofoliu, proiect), Aplicarea instrumentului de evaluare pe o activitate simulată.

CG 3 - Utilizarea conceptelor și structurilor de proiectare pentru toate disciplinele din domeniul artelor în învățământul primar

Clasa a XI-a
CS 3.1. Conceperea planurilor de lecție, în concordanță cu programa specifică fiecărei arte, cu nivelul clasei și cu respectarea ritmului individual de lucru al elevilor
Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **- Exercițiu de proiectare (unitatea de învățare).** Pe baza unui capitol de la disciplina Limba și literatura română sau un text (ex. basme), elevii elaborează o unitate de învățare, indicând modul în care AVAP va susține dezvoltarea competențelor de comunicare. **- Designul de scenariu *"Macheta satului medieval"*.** Elevii proiectează și construiesc o machetă, integrând cunoștințele de Istorie (arhitectură) și Matematică (proporții și scară). **- Jurnalul ilustrativ și cromatic al călătoriei lui Marco Polo.** Elevii concep un jurnal prin ilustrații/colaje, proiectând o paletă cromatică specifică fiecărei zone geografice, integrând limbajul plastic cu Geografia/Istoria. **- Atelierul *"Metafore vizuale".*** Ilustrarea zicalelor. Elevii analizează metafore și zicale (CLR) și proiectează o lucrare de artă, justificând alegerea tehnicilor plastice (ex: contrast) pentru a reda vizual sensul figurat. - **Simulare de lecție**- aplicarea de strategii didactice în contexte simulate. Elevii susțin o secvență de 10-15 minute din lecția proiectată în fața colegilor de clasă. Colegii joacă rolul elevilor din ciclul primar. se urmărește claritatea explicațiilor, adaptarea limbajului, stimularea creativității. - **Analiza și compararea planurilor de lecție**. Elevii primesc două modele de planuri de lecție de educație muzicală (pentru ciclul primar). Identifică structura, metodele și strategiile utilizate. Compară modul în care este respectat ritmul individual al elevilor. Activitate finală: realizarea unei fișe de analiză critică.
CS 3.2. Argumentarea etapelor demersului didactic în lecțiile din domeniul artelor funcție de specificul vârstei, nivelului individual de manifestare, mai ales pentru copiii cu ritm lent de învățare sau cu CES
Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **- Dezbatere metodică.** Elevii dezbat utilitatea metodei turul galeriei pentru realizarea feedback-ului pozitiv și pentru stimularea analizei critice la clasă. **- Atelierul *"Criticul de artă"*.** Evaluare în oglindă. Elevii analizează critic și justifică feedback-ul dat

Clasa a XI-a
lucrării unui coleg, folosind o fișă de observare cu criterii clare (originalitate, compoziție). **- Proiect *"Portofoliul tematic".*** Elevii organizează un portofoliu tematic, autoevaluând fiecare lucrare, și justifică ce proces/tehnică le-a permis să obțină **- Jocul de rol *"Piața de design"*- votul pentru inovație.** Elevii aplică criterii de originalitate/inovație (ex: soluție tehnică inedită) asupra produselor expuse și justifică alegerea câștigătorului prin vot. - **Adaptarea lecției pentru diferențiere-** pornind de la un plan de lecție standard elevii primesc sarcina de a-l adapta pentru: elevi cu ritm lent de învățare, elevi cu aptitudini muzicale dezvoltate. Se pune accent pe metode de individualizare (exerciții diferențiate, sarcini gradate) - **Completarea unui jurnal reflexiv -** după activitățile de micro-predare se reflectă asupra modului în care ar îmbunătăți activitatea dacă ceva nu a funcționat, cum ar adapta lecția pentru elevi diferiți.
CS 3.3. Evaluarea produselor și creațiilor realizate în demersul didactic la nivelul învățământului primar
Educație artistico-plastică/ Educație muzicală/ Teatru **- Simulare de evaluare.** Elevii primesc o colecție de 5 lucrări (picturi) realizate de elevi de clasa a II-a. Ei trebuie să evalueze progresul individual, folosind o fișă de observare și argumentând de ce criteriul originalității este esențial în evaluarea AVAP. **- Vernisajul 3D *"Muzeul virtual al creațiilor".*** Elevii organizează și diseminează o expoziție a lucrărilor într-un mediu digital/virtual, demonstrând inovare în prezentare. **- Festivalul *"Recicl-art"*** Obiectul utilitar inovator. Elevii creează obiecte funcționale din materiale reciclabile, organizează un eveniment de expunere și justifică în fața publicului funcționalitatea și originalitatea designului. **- Portofoliul- Ghid tematic *"Culorile locului meu"*.** Elevii organizează lucrările într-un portofoliu-ghid tematic, elaborează texte explicative și diseminează ghidul pentru a valorifica creația în scop educațional (cunoașterea locală). **Analiza și evaluarea unui produs muzical realizat de elevi .Elevii** analizează o înregistrare video/audio cu un moment muzical realizat de copii (cântec, joc muzical etc.)Identifică criteriile de evaluare (intonare, ritm, expresivitate). Elaborează o fișă de evaluare. Acordă calificativ justificat. **Crearea unui joc muzical.** Elevii creează un joc didactic pentru dezvoltarea auzului muzical sau a simțului ritmic la elevii mici. Descriu jocul (reguli, obiective, desfășurare). Indică competențele dezvoltate.Prezintă practic jocului în clasă

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI_a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. FUNDAMENTE TEORETICE ȘI CURRICULARE	1.1**.** Cadrul curricular național pentru arte plastice, muzică și elemente de teatru 1.2Elemente de limbaj vizual: punct, linie, formă, culoare, compoziție 1.3 Elemente de limbaj muzical: melodie, ritm, tempo, intensitate, timbru 1.4 Elemente de expresie teatrală: mimică, gestică, rol, improvizație 1.5. Modalități de expresie artistică la școlarul mic 1.6 Relația dintre limbaj artistic și dezvoltarea emoțională și cognitivă 1.7 Produse artistice: tipuri, funcții (expresive, decorative, funcționale)
2. TEHNICI DE LUCRU ȘI EXPLORARE A MATERIALELOR	2.1 Tehnici plastice: desen, pictură (acuarelă, tempera), colaj, modelaj 2.2 Tehnici muzicale: jocuri ritmice, acompaniament, audiții active, metode active- Orff, Kodaly, Dalcroze,cânt vocal și instrumental, metode creative (improvizația melodică și ritmică, crearea de povestiri muzicale) 2.3 Tehnici teatrale: joc de rol, dramatizare, improvizație 2.4 Explorarea materialelor clasice și neconvenționale

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.5 Siguranța utilizării materialelor și instrumentelor 2.6 Adaptarea tehnicilor la particularitățile de vârstă
3. METODE ȘI STRATEGII DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE SPECIFICE ARTELOR	3.1 Metode activ-participative (proiect, brainstorming, joc didactic) 3.2 Strategii de stimulare a creativității 3.3 Învățarea prin explorare și experiment 3.4 Demonstrația didactică și modelarea 3.5 Organizarea activităților integrate (arte + alte discipline) 3.6 Rolul profesorului ca facilitator al expresivității
4. PROIECTAREA DIDACTICĂ ÎN EDUCAȚIA ARTISTICĂ	**5.1.** Proiectarea didactică . 5.1.1 Niveluri de proiectare: unitate de învățare, plan de lecție 5.1.2.Integrarea artelor (vizual, muzical, teatral) în planificarea din învățământul primar 5.1.3Corelarea cu alte discipline (CLR, MEM, Științe etc.) 5.1.4 Structura unei activități didactice artistice 5.1.5.Adaptarea activităților la particularitățile elevilor 5.2 Proiectarea sarcinilor diferențiate 5.3. Tipuri de activități în muzică, artă, teatru
5. EVALUAREA PRODUSELOR ARTISTICE	6. Evaluarea în lecțiile artistice, muzicale și teatrale 6.1.Modalități de prezentare a lucrărilor (expoziții, portofolii, evenimente) 6.2 Organizarea activităților artistice tematice 6.3 Promovarea creativității elevilor

SUGESTII METODOLOGICE

Fundamentul metodologic constă în capacitatea profesorului pentru învățământul primar de a corela teoria cu practica. Alegerea unei activități, cum ar fi desenul, trebuie să fie justificată prin modul în care susține dezvoltarea competențelor cheie ale elevului, legând manipularea instrumentelor (pensule, foarfece) de dezvoltarea cognitivă și motrică. Un instrument esențial în acest sens este **studiul de caz**, prin care elevul practicant analizează lucrări concrete ale elevilor, decodificând elementele de limbaj plastic (punct, linie, formă) și raportându-le la etapele specifice de dezvoltare grafică (de la stadiul schematic la realismul incipient). Această analiză devine baza alegerilor metodice ulterioare.

În sens invers, proiectarea didactică devine un exercițiu de coerență și o ocazie de a demonstra rolul *Didacticii Artelor vizuale* și abilităților practice ca element de conexiune interdisciplinară. Un ***exercițiu de proiectare*** care pleacă de la un basm (Limba și literatura română) pentru a elabora o unitate de învățare arată, de pildă, cum activitățile de desen sau colaj susțin eficient înțelegerea și comunicarea textului. Proiectarea nu se raportează doar la temă, ci pleacă întotdeauna de la obiectivele de competență.

Axa centrală a metodologiei AVAP este stimularea expresivității libere prin explorarea activă a materialelor. Procesul creator primează, iar rolul profesorului pentru învățământul primar este de facilitator. Prin ***ateliere practice simulate*** (micro-lecții demonstrative), se introduc tehnici noi, precum monotipia sau *frottage*-ul, explicându-se explicit rolul senzorial al acestora și criteriile de siguranță. Pentru a dezvolta analiza critică și vocabularul specific, se aplică metode activ-participative. Un ***experiment didactic de brainstorming vizual*** ajută elevii timizi să se exprime, validând modul în care asocierea ideilor susține obiectivele disciplinei. Ulterior, se utilizează ***dezbaterea metodică*** pe marginea ***turului galeriei*** pentru a exersa oferirea de feedback descriptiv – un instrument strict formativ, care încurajează efortul și originalitatea, distanțându-se de evaluarea bazată pe conformitatea cu un model.

Eficacitatea demersului didactic este garantată de un management riguros și integrat al mediului. Abordarea logistică necesită rigoare: prin elaborarea unui ***proiect de amenajare,*** elevii practicanți învață să organizeze zona de lucru (inclusiv poziția corectă în bancă) și să gestioneze resursele, prioritizând securitatea materialelor periculoase (foarfece, ace) pentru a cultiva autonomia elevului.

Creativitatea este, de asemenea, stimulată prin integrarea resurselor neconvenționale. Un ***atelier de reciclare creativă*** nu doar transformă deșeurile în potențial creator, ci învață educatorul cum să

adapteze gradul de dificultate al sarcinii pentru clase diferite (Clasa pregătitoare vs. Clasa a IV-a).

În ceea ce privește evaluarea, accentul cade pe proces și progres. Prin ***simulări de evaluare,*** viitorii învățători utilizează instrumente sistematice precum ***fișa de observare*** și ***portofoliul tematic*** pentru a urmări evoluția individuală.

1. FUNDAMENTE TEORETICE ȘI CURRICULARE

1.1. Cadrul curricular național pentru AVAP (programa, plan cadru, clasele CP-IV). Competențe generale și specifice. **1.2. Limbajul plastic și elementele de compoziție.** Studiu comparativ al temelor, subiectelor și motivelor la nivelul ciclului primar. **1.3. Niveluri de proiectare curriculară AVAP** (unitate de învățare, plan de lecție). **1.4. Etapele dezvoltării grafice și creative la vârsta școlară mică** (stadiul schematic, realismul incipient).

2. TEHNICI DE LUCRU ȘI EXPLORARE A MATERIALELOR

2.1. Tehnici specifice artelor plastice de pictură și desen. Acuarelă și tempera (suprapunere, fuzionare), monotipia, tehnica hașurării, *frottage*-ul.

2.2. Tehnici de modelaj și construcții. Modelaj figurativ, tehnici de asamblare a materialelor (hârtie, carton, sârmă), mozaicul.

2.3. Abilitățile practice și lucrul manual. Colajul, decupajul după contur, cusutul simplu, utilizarea materialelor reciclabile.

2.4. Explorări plastice AVAP. De la jucăria tridimensională la magia fotografiei și a filmului în învățământul primar.

3. METODE ȘI STRATEGII DE PREDARE-ÎNVĂȚARE SPECIFICE AVAP

3.1. Metode activ-participative. Metoda proiectului (pentru teme integrate), Cadranele, Turul galeriei (pentru analiză și feedback).

3.2. Strategii de stimulare a creativității. Brainstorming-ul, stimularea imaginației prin muzică și povești, lucrul pe grupuri de interes.

3.3. Demonstrația și feedback-ul. Demonstrația etapizată, feedback-ul descriptiv (nu evaluativ) pentru încurajarea efortului și a originalității.

4. ORGANIZAREA MEDIULUI EDUCAȚIONAL ȘI MATERIAL

4.1. Managementul eficient al resurselor în AVAP. Organizarea, dotarea și gestionarea instrumentelor specifice (pensule, creioane, foarfece, ace, adezivi) pe domenii AVAP.

4.2. Diversitatea materialelor și securitatea în practica plastică. Alegerea materialelor didactice conforme și sigure (adaptate P-IV), cu accent pe explorarea și integrarea resurselor neconvenționale și reciclabile (natură, deșeuri) pentru stimularea creativității.

4.3. Tehnici integratoare și mediul de învățare creativ. Corelarea organizării spațiale (zona de lucru) cu aplicarea eficientă a principiilor practice de formare a deprinderilor (exerciții de încălzire a mâinilor, poziția corectă în bancă), asigurând un mediu propice experimentării.

5. PLANIFICARE, EVALUARE ȘI INTEGRARE

5.1. Proiectarea didactică integrată. Conectarea AVAP cu alte discipline.

5.2. Tipuri de activități AVAP. Activitatea liber-expresivă, activitatea dirijată (bazată pe indicații), activitatea tematică (proiect).

5.3. Evaluarea în AVAP. Portofoliul tematic (evaluarea progresului), fișa de observare sistematică (pentru proces), criterii de evaluare a originalității.

În cadrul liceului pedagogic, procesul didactic trebuie să răspundă cerințelor unei educații moderne, flexibile și adaptate realităților educaționale actuale, în care educația artistică joacă un rol tot mai important. Astfel, activitățile muzicale capătă un rol esențial în dezvoltarea expresivității, creativității și competențelor socio-emoționale prin implicarea activă a elevilor, caracterul formativ al învățării și integrarea interdisciplinară.

Învățarea activă și experiențială se realizează prin participarea directă a elevilor la activități muzicale practice. Cântul vocal și instrumental, audițiile active, jocurile muzicale, improvizația sau mișcarea pe muzică transformă ora de educație muzicală într-un spațiu dinamic al descoperirii.

Elevii nu sunt simpli receptori de informații, ci devin actori ai propriei învățări, experimentând muzica în mod direct, trăind direct experiența muzicală.
Prin **c**aracterul aplicativ - formativ al procesului didactic, determinat de statutul elevilor de la liceul pedagogic ca viitori formatori ai copiilor activitățile muzicale trebuie concepute astfel încât aceştia să dobândească nu doar cunoştinţe teoretice, ci şi abilităţi practice necesare activităţii didactice. Prin simulări de activităţi muzicale pentru preşcolari şi şcolari mici, proiecte educaţionale, ateliere artistice sau activităţi extraşcolare, elevii îşi dezvoltă competenţe pedagogice, creative şi organizatorice.
De asemenea, procesul didactic în educația muzicală trebuie să se bazeze pe interdisciplinaritate, realizând conexiuni între muzică, mișcare, limbaj, arte vizuale și dezvoltare socio-emoțională. Muzica poate fi asociată cu poezia, desenul, dramatizarea sau dansul, favorizând exprimarea liberă a emoțiilor și dezvoltarea creativității. Această abordare holistică este extrem de valoroasă în formarea viitoarelor cadre didactice, care vor lucra cu copii aflați în plină dezvoltare. Este necesară adaptarea activităților la diversitatea elevilor și la contexte educaționale variate. Diferențele de ritm, aptitudini, interese sau experiență muzicală impun utilizarea unor metode flexibile și diferențiate.

Metodele și strategiile didactice utilizate în activitățile muzicale trebuie să fie flexibile, creative și centrate pe participant prin valorificarea jocului, explorării, cooperării și expresiei artistice.
Un rol important îl au simulările de activități pentru preșcolari și școlari mici, utilizate atât în formarea cadrelor didactice, cât și în activitățile educative directe. Aceasta permite exersarea strategiilor didactice într-un cadru sigur, anticiparea dificultăților și adaptarea conținuturilor la particularitățile de vârstă, sprijinind învățarea prin experiență și reflecție.

Tehnicile didactice în educația muzicală includ metode active (cânt vocal, ritmică, audiție activă), tehnici de dezvoltare a auzului muzical (solfegiu, dictat) și metode moderne (metodele Orff, Kodály, Dalcroze) care pun accent pe experiența directă, mișcare și creativitate. Acestea vizează formarea competențelor muzicale prin joc și explorare sonoră. Principalele tehnici și metode muzicale:

-Metode active (Orff-Schulwerk, Kodály, Dalcroze): Se bazează pe abordarea holistică, integrând muzica cu mișcarea (euritmia), cântul vocal și utilizarea instrumentelor de percuție.

-Tehnici de ritmică muzicală: Implică etapa prenotației, percuția corporală (bătăi din palme, pocnete) și mișcări ritmice pentru a interioriza durata și intensitatea sunetelor.

- Cânt vocal și coral: Exerciții de respirație, dicție și emisie vocală, utilizate pentru formarea auzului armonic și intonațional.

-Audiția activă: Tehnici care implică ascultarea conștientă, analiza auditivă și reprezentarea grafică a sunetelor.

-Metode creative: Improvizația ritmică și melodică, crearea de povestiri muzicale și utilizarea pauzelor muzicale pentru momente sonore

Într-o lume digitală, integrarea materialelor audio și video este esențială. Se pot utiliza aplicații de producție muzicală (Soundtrap, BandLab), se pot crea colaje muzicale pentru arta vizuală sau texte literare. Se asemenea se pot viziona și analiza exemple video de activități muzicale, concerte, tutoriale de tehnici muzicale sau animații.
Există numeroase aplicații care permit elevilor să învețe prin jocuri sau exerciții interactive. Aceste resurse sunt excelente pentru învățarea individuală și personalizată.
Încurajarea elevilor de a proiecta și organiza activități muzicale (sesiuni de improvizație, creație de cântece, organizarea de evenimente muzicale sau chiar participarea la festivaluri și concerte) stimulează gândirea critică și creativitatea, dar, de asemenea, dezvoltă abilități importante de leadership și lucru în echipă. Elevii trebuie să fie ghidați să planifice activități care nu doar să implice cunoștințe muzicale, ci și să promoveze colaborarea, respectul și responsabilitatea.

Este esențial ca elevii să fie încurajați să reflecteze asupra rolului educativ al muzicii în propria lor dezvoltare și în comunitatea lor. Muzica nu este doar o formă de divertisment, ci un instrument

puternic de învățare și dezvoltare personală. Reflecția asupra muzicii ca un mijloc educativ le permite elevilor să înțeleagă mai bine importanța acesteia în viața lor și în dezvoltarea abilităților lor sociale și emoționale.

Evaluarea formativă urmărește progresul elevilor în timp, identificând punctele forte și zonele care necesită îmbunătățire. Astfel, acest tip de evaluare este esențial pentru dezvoltarea abilităților muzicale ale elevilor, încurajându-i să învețe prin experimente, improvizație și practică continuă. Profesorul poate oferi feedback constant și sugestii de îmbunătățire, ghidându-l pe elev să reflecteze asupra performanței sale și să își ajusteze abordările. În acest mod, evaluarea devine o parte integrantă a procesului de învățare, iar elevul are posibilitatea să își perfecționeze tehnicile muzicale și să își dezvolte creativitatea.

Evaluarea colegială presupune implicarea elevilor în evaluarea reciprocă a activităților și proiectelor muzicale. Aceasta promovează colaborarea, încurajează feedback-ul constructiv și ajută elevii să învețe unii de la alții. . Evaluarea colegială dezvoltă abilități sociale și de comunicare, fiind o metodă eficientă de învățare prin cooperare. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui chestionar sau prin scrierea unui jurnal în care elevii reflectă asupra progresului lor, a dificultăților întâmpinate și a strategiilor utilizate pentru a le depăși.

Reflecțiile scrise sau orale sunt metode excelente de evaluare deoarece permit elevilor să își exprime gândurile, sentimentele și învățăturile dobândite pe parcursul activităților educaționale. Prin scrierea unui eseu, jurnal sau raport despre o activitate muzicală, elevii pot analiza ce au învățat, cum au depășit provocările și ce abilități vor să dezvolte în continuare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Bocoș, M. și Jucan, D. (2017). *Fundamentele pedagogiei: Teoria și practica curriculumului*. Editura Polirom, Iași
- Crețu, C. (2019). *Psihologia creativității: De la teorie la practică educațională*. Editura Curtea Veche, București
- Ionescu, M. și Chiș, V. (2015). *Strategii de predare și învățare activă*. Editura Didactică și Pedagogică. Manea, D. (2022). *Managementul clasei de elevi: Organizarea spațiului de învățare și securitatea materialelor*. Editura Humanitas Educațional, București
- Pavelcu, V. (2018). *Creația artistică și etapele dezvoltării grafice la copil*. Editura Polirom, Iași
- Popescu, V. (2020). *Limbajul plastic și gramatica vizuală în educația timpurie și primară*, Editura Vivaldi.
- Savu, C. (2017). *Didactica modernă a artelor vizuale: Strategii creative și metode de explorare*. Editura Aramis.
- Stan, C. (2018). *Evaluarea proceselor și produselor creative: Instrumente formative în învățământul primar*, Editura Universitară, București
- Vasile, E. (2021). *Tehnici artistice neconvenționale și reciclarea creativă în școala primară*. Editura Paralela 45, București
- Aldea, G., Munteanu G. (2001). *Didactica educației muzicale*. Editura Didactică și Pedagogică, București
- Chircev, I.(2015) - E*ducația muzicală – repere conceptuale și metodologice*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca
- Clipa,O.(coord.). (2025). *Repere psihologice și pedagogice în educația timpurie*. *Reflecții și aplicații*, Editura TREI, București
- Csire, I. (1998). *Educația muzicală din perspectiva creativității*. București: Universitatea de Muzică București
- Munteanu, Gabriela (1997)- *Jocul didactic muzical*, Editura Academiei de Muzică București

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
FLOREA BIANCA-MARIA	profesor	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna”, Sibiu
DINCĂ DOINIȚA-VENERA	profesor dr.	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
OGRUȚAN-PRAȚA LAURA-ANGELA	profesor dr.	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca
MAXIM MADALINA	profesor ,gradul didactic I	Colegiul Național „Elena Cuza”, București

COORDONAT**ORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI**

Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**	**Calitatea**
VOICU GABRIELA	Lector univ.dr	Universitatea Națională de Arte din București-	Coordonator științific
IORDACHE GEORGETA	Prof. dr.	MEC-Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 60

Programa școlară pentru disciplina

Educație prin arte

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală

- 2026 -

Anexa nr. 60
Programa școlară pentru disciplina *Educație prin arte, Clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)*

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogie generală*

NOTĂ DE PREZENTARE

Educația prin arte permite un parcurs coerent în formarea competențelor estetice, cu accent pe aplicabilitatea în practică, în plus, ea oferă profesorului cadrul necesar pentru proiectarea unor secvențe didactice integrate și creative.

Această disciplină permite profesorilor de arte să valorifice într-un mod creativ și aplicativ conținuturile și competențele dobândite în anii anteriori, fuzionând artele vizuale, muzicale, literare și teatrale spre beneficiarii educației. În cadrul acestor ore, pot fi realizate activități specifice, cum ar fi: scurte piese de teatru, serbări tematice, activități artistice, spectacole și diverse manifestări culturale în cadrul programelor educative naționale din „Săptămâna verde" sau „Școala altfel" sau pentru diferite evenimente.

Centrarea procesului educațional pe copil ia în considerare toate aspectele dezvoltării sale: vârsta intelectuală, ritmul propriu de dezvoltare, temperamentul și pasiunile, prin metode de învățare activ-participative (joc de rol, dramatizare, masa rotundă, asalt de idei, conversația euristică, discuții în grupuri, dezlegarea ghicitorilor, asamblarea Jigsaw, jocuri educaționale și simulări, interviul, activități audio vizuale etc.). Prin astfel de activități se personalizează învățarea, se găsește modul prin care trebuie adaptat conținutul pentru fiecare copil în parte, care are anumite particularități individuale de personalitate și vârstă, un anumit potențial, un anumit stil de învățare, anumite aptitudini, interese, nevoi educaționale, disponibilitate și capacități de învățare.

Orice prezență a artei în viața elevilor, stimulează creativitatea, curiozitatea, imaginația și spiritul de inițiativă al copiilor atunci când li se oferă timpul, ocazia și libertatea de a lucra cu materiale, de a face singuri descoperiri și de a testa idei în practică. În timpul acestor activități, copiii trăiesc emoții de bucurie și satisfacție. Elevii care se implică în astfel de activități experimentează, explorează, creează cu ajutorul unei largi varietăți de materiale artistice. Se implică intens și cu interes în munca lor, au ocazia de a admira și de a discuta despre artă și operele lor. Ei pictează cu pensula sau cu degețelele, folosesc diverse materiale pentru modelaj sau pentru colaj; ascultă și imită sunetele din jur, se implică cu plăcere în diverse jocuri de rol. În cadrul unor astfel de activități, copiii au ocazia să discute despre ceea ce le place, ceea ce le aduce bucurie, ce le face plăcere și ce sentimente le trezește experiența artistică. Prin aceste activități, se acumulează informații despre frumos, cultură, istorie și despre tot ce îi înconjoară.

Pentru a asigura relevanța conținuturilor predate și atingerea obiectivelor propuse, profesorul de arte și elevul de liceu, trebuie să conlucreze și să utilizeze metode care să faciliteze transferul de competențe, spre practica pedagogică.

Programa școlară pentru disciplina *Educație prin arte*, destinată claselor a XI-a și a XII-a din cadrul liceului pedagogic, specializarea *Pedagogie generală*, se fundamentează pe rolul esențial al artelor în formarea personalității viitoarelor cadre didactice, dar și a personalității, în general. Aceasta vizează dezvoltarea sensibilității estetice, a creativității și a capacității de valorificare a limbajelor artistice în activitatea educațională.

În contextul actual al educației centrate pe elev, disciplina contribuie la formarea competențelor necesare proiectării și desfășurării unor activități didactice integrate, în care arta devine un mijloc de expresie, comunicare și cunoaștere, contribuind la formarea competențelor - cheie ca fundament pentru profilul absolventului de nivel liceal. Elevii sunt încurajați să exploreze diverse forme de manifestare artistică (arte vizuale, muzică, teatru, dans), să le

înțeleagă specificul și să le utilizeze în mod creativ în contexte educaționale diverse, aplicând tehnicile la diverse categorii de educabili.

Programa este structurată astfel:

- **Nota de prezentare**
- **Competențe generale**
- **Competențe specifice, cu activități de învățare**
- **Conținuturi**
- **Sugestii metodologice**

Competențele generale se vor forma pe parcursul a doi ani, competențele specifice, urmărite în paralel, în clasele a XI-a și a XII-a, vor fi formate pe parcursul fiecărui an de studiu. Sunt asociate activități de învățare diverse.

Conținuturile sunt grupate pe domenii relevante, urmând traseul de la simplu la complex. **Sugestiile metodologice**, adaptate profilului pedagogic, vin în sprijinul profesorilor pentru a organiza activități educaționale complexe, relevante în formarea personalității elevilor. Accentul este pus pe învățarea experiențială, pe implicarea activă a elevilor și pe dezvoltarea gândirii critice și reflexive în raport cu fenomenul artistic transpus în activitatea educațională la vârste diferite și contexte diverse.

De asemenea, programa promovează interdisciplinaritatea și integrarea artelor în demersul didactic, facilitând conexiuni cu alte domenii de studiu și susținând dezvoltarea unei viziuni educaționale holistice. Evaluarea este orientată spre aprecierea progresului individual, a originalității și a capacității de aplicare practică a cunoștințelor și abilităților dobândite.

Prin conținutul și abordarea sa, disciplina *Educație prin arte* **contribuie** la formarea unor viitori educatori capabili să valorifice potențialul formativ al artei, să creeze contexte de învățare stimulative și să susțină dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Prezenta programă răspunde cerințelor actuale ale sistemului educațional și nevoii de a forma profesori reflexivi, creativi și deschiși către inovație didactică.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea elementelor de limbaj artistic (vizual, muzical și teatral) în vederea realizării de produse expresive și funcționale, valorificând principii estetice și pedagogice
CG2	Elaborarea activităților artistice transformând ideile în demersuri didactice originale
CG 3	Evaluarea produselor rezultate, prin strategii specifice, pentru conturarea unor valori cultural – artistice, dezvoltarea respectului și a aprecierii pentru arte

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

***CG 1* - Utilizarea elementelor de limbaj artistic (vizual, muzical și teatral) în vederea realizării de produse expresive și funcționale, valorificând principii estetice și pedagogice**

XI.CS.1.1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului artistic
- *explorarea practică a elementelor de limbaj plastic prin exerciții aplicative: vânătoarea de elemente vizuale, dicționar vizual personal, experimente plastice ghidate, colaj tematic – elemente în acțiune, analiza comparativă, transformă realitatea, joc didactic – ghicește elementul, integrare pedagogică, etc* - *aplicarea conștientă a elementelor de limbaj artistic (melodie, ritm, dinamică, tempo, articulare, dicție, jocuri teatrale, mimică) în redarea expresivă a unei lucrări* - *jocuri muzicale, teatrale și ateliere de stimulare senzorială (dezvoltarea sensibilității auditive, stimularea exprimării vocale, formarea simțului ritmic, melodic, dezvoltarea coordonării motrice, explorarea potențelor creative ale elementelor de limbaj plastic)*
XI.CS.1.2. Valorizarea manifestărilor din domeniul artelor în contexte educaționale
- *activități de analiză a unor lucrări de artă și discutarea valorii lor educative (emoționale, culturale, estetice)* - *realizarea de postere/colaje inspirate din teme educaționale (ex: prietenia, natura, diversitatea)* - *integrarea unei opere de artă într-o activitate didactică (ex: povestire pornind de la o imagine, audiție, scenetă, poveste în ramă)* - *crearea de materiale didactice (afișe, planșe, ilustrații, instrumente muzicale, marionete, costume,etc.) pentru diferite discipline* - *organizarea unei mini-expoziții tematice cu lucrările elevilor* - *participarea la vizite reale sau virtuale la muzee și discutarea rolului acestora în educație* - *realizarea unui jurnal vizual în care elevii reflectă experiențele artistice; conceperea unor activități artistice pentru copii (rol de viitor cadru didactic), etc.* - *analiza modului de organizare a activităților pentru stimularea creativității (ex: interpretarea unui cântec în diferite modalități: cu marcarea timpilor prin bătăi din palme sau cu instrumente/jucării muzicale,cu executarea unor mișcări sugerate de textul sau ritmul cântecului, prin dramatizare - interpretarea unor roluri* - *elaborarea unor exemple de activități adaptate vârstei, care să încurajeze experimentarea și exprimarea proprie a copilului (ex. mișcări libere sugerate de muzică, alegerea instrumentului potrivit pentru redarea anumitor sunete din natură, improvizații spontane, sunete onomatopee pentru a crea spontan peisaje sonore* - *crearea unui portofoliu de resurse de comunicare artistică cu valoare educativă* - *conceperea unor activități artistice pentru copii (spectacole, serbări tematice ,etc)*

***CG 2* - Elaborarea activităților artistice transformând ideile în demersuri didactice originale**

XI.CS.2.1. Aplicarea unor tehnici artistice în activități educaționale din domeniul artelor
- *ateliere de creație (desen, pictură, colaj, modelaj); experimentarea tehnicilor de lucru (acuarelă, tempera, amprentare, stencil, colaj din materiale reciclabile); crearea de compoziții simple cu tematică educațională (anotimpuri, familie, natură); realizarea de ilustrații pentru povesti sau texte scurte; decorarea unor obiecte simple (cutii, felicitări, măști) prin tehnici artistice; utilizarea tehnicii colajului pentru realizarea de materiale didactice vizuale; realizarea de lucrări colective (panouri, afișe tematice), etc; realizarea unor elemente de scenografie (marionete și păpuși, machete, decoruri) prin diverse tehnici*

- *acompanierea ritmică a cântecelor cunoscute (diferite stiluri, genuri- inclusiv muzica clasică) cu mişcări corporale, obiecte sonore sau jucării muzicale* - *recunoaşterea şi exprimarea emoţiilor de bază produse de piese muzicale, texte literare, obiecte de artă etc.* - *utilizarea tehnicilor pentru dezvoltarea creativităţii muzicale (explorare şi descoperire; experimentare şi improvizaţie; creaţie şi compoziţie) în proiectarea activităţilor muzicale* - *jocuri pentru diferenţierea şi reproducerea onomatopeică a sunetelor din natură şi din mediul înconjurător*
XI.CS. 2.2. Exprimarea unor idei prin mijloace artistice pentru activităţi din domeniul artelor
- *activităţi care vizează realizarea de compoziţii plastice pornind de la o temă dată; exprimarea unei emoţii prin culoare şi formă; ilustrarea unei poveşti sau a unui mesaj educativ prin desen sau colaj; crearea de afişe cu mesaj (ex: protejarea mediului, reguli de comportament); realizarea unui jurnal vizual; transformarea unui mesaj verbal în imagine (ex: proverb ilustrat); reinterpretarea unei teme prin stil personal (vizual, muzical, teatral); utilizarea simbolurilor vizuale pentru transmiterea unei idei, etc.* - *exerciţii de coordonare a mişcărilor în funcţie de stimulii vizuali, ritm, cadenţă, pauză, semnale sonore, melodii (ex. „Dansăm cum ne dictează muzica”);* - *„Cutia cu sunete”: elevii folosesc obiecte cotidiene pentru a crea structuri sonore originale* - *crearea de piese simple în cadrul unui atelier digital „Sunete pe ecran” prin folosirea unei aplicaţii de producţie muzicală (Soundtrap, BandLab)*

***CG 3* – Evaluarea produselor rezultate, prin strategii specifice, pentru conturarea unor valori cultural – artistice, dezvoltarea respectului şi a aprecierii pentru arte**

XI.CS.3.1. **Identificarea modalităţilor de evaluare a activităţilor artistice pentru diferite categorii de beneficiari**
- *activităţi de analiză a unor lucrări plastice şi discutarea criteriilor de evaluare* - *evaluarea produselor artistice ale educabililor (ex. momente artistice, serbări tematice, spectacole) pe baza unor criterii stabilite* - *activităţi prin care se oferă feedback pozitiv pentru progres individual (ex.: aprecierea originalităţii, încurajarea persistenţei în activitate şi a experimentării)*
XI.CS.3.2. **Elaborarea criteriilor de evaluare pentru un eveniment artistic dezvoltând gustul estetic şi creativ**
- *atelier de dezbatere-activităţi de analiză a unor lucrări evaluate şi discutarea diferenţelor de apreciere;* - *identificarea unor situaţii de evaluare subiectivă în lucrări plastice;* - *discutarea unor exemple de feedback corect vs. feedback inadecvat;* - *reinterpretarea unor rezultate ale evaluării şi propunerea unor alternative;* - *fişă de observaţie-analiza relaţiei dintre criterii şi rezultatul final al evaluării, reflectarea asupra procesului de realizare vs. produs final, etc.* - *jurnal reflexiv în care elevii analizează rezultatele evaluării în vederea optimizării intervenţiilor educaţionale;* - *prezentare portofoliu didactic -analiza critică a activităţilor prin oferirea unui feedback constructiv*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
Identificarea elementelor limbajului artistic	● Elemente de comunicare artistică:muzicale, vizuale și teatrale ● Elemente de limbaj artistic- muzical: melodie, ritm, tempo, intensitate ● Elemente de limbaj artistic - vizual: culoare, formă, ritm, compoziție ● Elemente de limbaj artistic -teatral: dicție, mimică, mișcare. ● Funcțiile artei (educativă, estetică, emoțională, culturală,etc) ● Analiza, interpretarea imaginilor și a mesajelor artistice
Interpretarea formelor și a ideilor artistice	● Tehnici plastice și expresive ● Activități plastice (colaj, desen, modelaj) ● Jocuri de rol și expresie corporală ● Reacții emoționale la un fenomen artistic ● Interpretare vocală și instrumentală ● Utilizarea unor aplicații digitale pentru crearea de evenimente artistice ● Susținerea unor idei proprii privind folosirea artelor în actul educațional
Recunoașterea valențelor creative ale artelor	● Rolul artei în educație ● Creativitate în actul educațional (proiectare diferențiată pentru elevi cu CES; incluziune) ● Activități artistice adaptate nivelurilor de vârstă ● Activități interdisciplinare (arte + limbaj, arte + joc, etc) ● Exemple de bune practici educaționale ● Activități creative utilizând și mijloace digitale

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

***CG 1* - Utilizarea elementelor de limbaj artistic (vizual, muzical și teatral) în vederea realizării de produse expresive și funcționale, valorificând principii estetice și pedagogice**

XII.CS.1.1. Elaborarea proiectelor și planificărilor didactice pentru disciplinele artistice corelate cu specificul vârstei
- *elaborarea proiectelor didactice specifice artelor* - *elaborarea unei unități de învățare pentru discipline din domeniul arte* - *analiza produselor artistice din perspectivă vizual-plastică, din punct de vedere estetic, tehnic și expresiv (discuții despre elemente de limbaj vizual, compoziție, echilibru, cromatică, textură, mesaj artistic, etc.);* - *observarea și descrierea detaliată a unui produs artistic;* - *compararea a două lucrări artistice;* - *crearea unui portofoliu de analize pentru dezvoltarea capacității de reflecție și evaluare critică.* - *activități de grup de tipul ,,atelier de idei”*

- *identificarea elementelor de limbaj și contribuția acestora la dezvoltarea auzului muzical, a simțului ritmic și coordonării, la înțelegerea mesajului, a expresivității și sensibilității artistice* - *realizarea de proiecte creative, discutarea asupra impactului emoțional și estetic.*
XII.CS. 1.2. Integrarea artelor prin strategii didactice cu scopul optimizării resurselor, în organizarea evenimentelor artistice
- *studiu de caz – promovarea artei în comunitate* - *elaborarea unui eseu argumentativ privind integrarea copiilor cu CES* - *dezbatere – arta ca instrument de dezvoltare personală;* - *planificarea unei lecții integrative: ex. Elevii concep o lecție din domeniul artistic în care evidențiază clar ce competențe-cheie se dezvoltă prin activitatea propusă;* - *crearea unui portofoliu reflexiv și/sau prezentare multimedia;* - *stimularea încrederii, creativității, disciplinei și abilităților auditive prin folosirea muzicii ca limbaj universal* - *activități muzicale utilizate pentru stimularea exprimării emoțiilor, empatiei, colaborării și a respectului pentru diversitate culturală, pentru natură* - *dezvoltarea creativității și a gândirii critice prin interpretarea de simboluri, identificarea semnificațiilor și găsirea unor soluții originale* - *schițarea și simularea critică a designului ambiental (organizarea "colțului de artă", conceperea elementelor de scenografie),* - *culegerea unor produse originale din patrimoniul local și național în vederea organizării de evenimente în comunitate* - *jurnal reflexiv privind gestionarea resurselor și a timpului în timpul activității didactice.* - *analiza video sau foto a activităților de organizare a unei serbări sau expoziții școlare.* - *discuții de grup pentru optimizarea fluxului logistic dintr-un eveniment artistic școlar, prezentarea profilului vocațional pedagogic* - *adaptarea strategiilor de organizare a spațiului la efectivul și particularitățile colectivului.*

CG 2 **Elaborarea activităților artistice transformând ideile în demersuri didactice originale,evaluând produsele rezultate prin strategii specifice, pentru a dezvolta respectul și aprecierea pentru arte**

XII.CS.2.1. Aplicarea instrumentelor specifice de evaluare a produselor și progresului artistic.
- *atelier de creație individuală cu teme personalizate;* - *activitate de grup – adaptarea unui produs artistic pentru diferite niveluri de dificultate;* - *evaluarea produselor artistice prin rubrici;* - *joc creativ de rol – adaptarea activităților artistice pentru grupuri diferite* - *sarcini de lucru variate pentru niveluri diferite (începători/ exemple simple, avansați/ exemple complexe, improvizație, teme libere)* - *suport pentru elevi cu nevoi educaționale speciale (proiecte personalizate, piese simple)* - *prezentări multimedia, spectacole, serbări, schimb de experiențe și cunoștințe* - *autoevaluare pe baza rubricilor de evaluare aplicate pe desene reale realizate de copii.* - *studiu de caz pe baza analizei foto a stadiilor de evoluție a evenimentului artistic și a progresului*
XII.CS.2.2. Crearea unor activități artistice originale cu scop pedagogic cu sprijinul diferiților parteneri din comunitate
- *realizarea unor jocuri artistice educative: „Jocul culorilor și formelor” - fiecare grup creează o serie de carduri cu forme și culori pe care alți elevi trebuie să le combine pentru a crea compoziții armonioase, explicând alegerile artistice;* - *teatru de umbre, în cadrul căruia elevii vor identifica siluetele formelor realizate în cadrul activităților artistice (forme geometrice, din natură - copaci, flori, frunze, etc) sau diverse siluete;* - *activități teatrale adaptate grupurilor țintă cu folosirea resurselor educaționale din domeniile artelor (teatrul anotimpurilor - folosind muzica clasică de Antonio Vivaldi, teatrul emoțiilor, teatrul culorilor, jocul instrumentelor muzicale,etc)* - *activități integrative vizuale–muzicale–teatrale: ex. Realizarea unui performance scurt în care elevii creează un panou vizual care ilustrează o poveste, acompaniat de un scurt fragment muzical și un mic dialog sau gest teatral;* - *ateliere de dezvoltare a competențelor prin parteneriate cu ONG-uri din profil artistic*

- *„Dansul anotimpurilor” pentru exprimare creativă prin adaptarea mișcării la stimuli auditivi* - *„Ecoul vesel” pentru dezvoltarea auzului muzical, a atenției și a memoriei auditive* - *„Orchestra clasei”pentru diferențierea timbrului și a sincronizării în grup* - *adaptarea tehnicilor de improvirație la particularitățile emoționale ale colectivului.*

CG 3 - Evaluarea produselor rezultate, prin strategii specifice, pentru conturarea unor valori cultural – artistice, dezvoltarea respectului și a aprecierii pentru arte

XII.CS.3.1. Elaborarea unor demersuri creative în activități educaționale, în vederea conturării valorilor cultural-artistice
- *realizarea de activități interdisciplinare (STEAM) bazate pe valori de patrimoniu* - *proiectarea unui demers creativ pentru grupuri diferite: ex. crearea unui atelier de colaj sau modelaj în care se propun diferite niveluri de complexitate pentru grupuri cu abilități diferite;* - *joc de rol pentru aplicarea demersurilor creative: scopul principal fiind testarea și adaptarea strategiilor creative pentru a răspunde nevoilor diferite ale grupului (ex. Elevii organizează un atelier de pictură expresivă și ajustează instrucțiunile pentru participanți mai avansați și pentru cei care au nevoie de ghidaj suplimentar.);* - *crearea de materiale educative inovative: fise de activitate vizuală, carduri de joc educativ sau materiale pentru atelier de storytelling ilustrativ;* - *evaluarea impactului activităților: elevii aplică metode de evaluare creative precum rubrici, checklist-uri, autoevaluare, coevaluare și feedback oral și/sau scris, etc.* - *portofoliu de demersuri creative ca instrument didactic și model de bune practici.* - *crearea de prezentări PowerPoint cu audio/video, videoclipuri sau scurtmetraje tematice* - *recitaluri muzicale (solo sau de grup), compunerea de cântece sau piese instrumentale originale* - *realizarea evaluării prin respectarea cerințelor și a obiectivelor, a creativității și originalității* - *stimularea creativității și a gândirii critice prin discuții sau prezentări pe teme muzicale* - *“Festivalul improvizației”- pe baza unor teme stabilite elevii improvizeaza folosind vocea, corpul sau materiale sonore*
XII.CS.3.2 Reflectarea asupra propriului demers creativ pedagogic, privind arta ca expresie a umanității
- *jurnal reflexiv asupra activităților realizate în diferite domenii artistice;* - *autoevaluare pe baza rubricilor de evaluare pentru parcursul personal;* - *discuții de grup pentru un feedback constructiv;* - *analiza video sau foto a activităților în care sunt prezentate activitățile artistice;* - *crearea unui portofoliu reflexiv ca instrument de evaluare și de dezvoltare profesională continuă.;* - *scenariu didactic-adaptarea strategiilor didactice la particularitățile de vârstă ale colectivului de elevi* - *joc de rol-crearea unui climat educațional deschis, bazat pe încredere, care stimulează libertatea de exprimare și creativitatea* - *adaptarea conținuturilor activităților artistice la interesele educabililor* - *joc digital- integrarea aplicațiilor digitale în crearea și promovarea produselor artistice.* - *scenetă-integrarea tehnicilor artistice (muzică, mișcare, dramatizare) în procesul de predare* - *vernisaj digital și analiză critică în grup a expozițiilor virtuale realizate de elevi.* - *expoziție foto- adaptarea instrumentelor digitale particularităților de vârstă și de alfabetizare tehnologică a elevilor* - *analiza video a interacțiunii copiilor cu instrumentele și aplicațiile de desen/muzică digitală* - *autoevaluarea competențelor digitale proprii transpuse în designul resurselor artistice.*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
Metodologia organizării și realizării activităților artistice	● **Proiectarea didactică a activităților artistice (educație plastică, muzicală și educație teatrală).**Planificarea pe unități de învățare, proiectul de lecție și structura unei activități integrate. ● **Organizarea de evenimente artistice și serbări școlare.**Etapele realizării unui spectacol (alegerea scenariului, distribuirea rolurilor, realizarea decorului și a costumelor, regia de bază). ● **Managementul spațiului și al resurselor în atelierul/clasa de arte.**Amenajarea estetică și funcțională a "centrului de interes / colțului de artă" în grădiniță și în sala de clasă din ciclul primar.
Stimularea potențialului creativ al copiilor	● **Metode și instrumente de evaluare a produselor activității copiilor.**Evaluarea desenului, colajului și a interpretării muzicale (realizarea de grile de evaluare, portofoliul artistic ca instrument alternativ). ● **Diagnoza nivelului de dezvoltare artistică și psihomotrică.** Recunoașterea stadiilor de dezvoltare a desenului la copil (de la mâzgălitură la schematism) și a auzului muzical. ● **Strategii de stimulare a creativității prin improvizație.**Tehnici de stimulare a gândirii divergente prin artă (improvizație muzicală spontană, tehnici de tipul "ce-ar fi dacă..." transpuse în desen sau teatru). ● **Intervenția educațională pentru copiii cu aptitudini artistice deosebite sau cu cerințe educaționale speciale (CES).** Adaptarea curriculară, individualizarea sarcinilor de lucru și terapia prin artă (elemente de art-terapie și meloterapie aplicate în școală).
Sinteze culturale și proiecte interdisciplinare avansate	● **Patrimoniul cultural local și național în educația copiilor:** Valorificarea tradițiilor, a meșteșugurilor populare (olărit, încondeiat ouă, cusut) și a folclorului muzical în activitățile didactice. ● **Proiecte transdisciplinare de tip STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte, Matematică).** Integrarea artelor cu științele (de exemplu: studiul sunetului prin construcția de instrumente muzicale reciclabile sau studiul geometriei prin origami). ● **Instrumente digitale avansate pentru co-creație și portofolii educaționale.** Utilizarea platformelor online pentru realizarea de expoziții virtuale cu lucrările copiilor, editare audio-video simplă pentru serbări și aplicații interactive de desen digital. ● **Rolul parteneriatelor educaționale în dezvoltarea culturală (Școală-Familie-Comunitate).**Proiectarea de proiecte educaționale realizate în colaborare cu muzee, teatre, biblioteci sau artiști locali pentru extinderea spațiului de învățare.

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina *Educația prin arte*, în cadrul specializării Pedagogie generală din liceele pedagogice (clasele a XI-a și a XII-a), vizează orientarea demersului didactic către formarea competențelor de expresie artistică, sensibilitate estetică și integrare a artei în activitatea educațională.

Abordarea didactică recomandată este centrată pe elev, urmărind stimularea creativității, a expresivității și a inițiativei personale. Procesul de predare-învățare-evaluare se bazează pe implicarea activă a elevilor în activități practice și reflexive, în care accentul este pus atât pe produsul artistic, cât și pe procesul de creație cu scopul de a integra arte în activități educaționale formale sau nonformale. Se recomandă valorificarea experienței personale a elevilor și corelarea conținuturilor cu alte discipline de studiu, în vederea realizării unei abordări interdisciplinare.

Strategiile didactice utilizate vor pune accent pe metodele activ-participative, precum învățarea prin descoperire, metoda proiectului, studiul de caz, conversația euristică și jocul de rol. Învățarea prin proiect facilitează realizarea unor produse artistice individuale și de grup, precum portofolii, expoziții sau activități tematice interdisciplinare. Activitățile de învățare vor include ateliere de creație artistică (desen, colaj, modelaj, expresie corporală sau muzicală), exerciții de analiză și interpretare a operelor de artă, elaborarea de jurnale reflexive și simulări de activități didactice.

În contextul profilului pedagogic, se va acorda o atenție deosebită dezvoltării competențelor de proiectare și organizare a activităților artistice pentru copii. Elevii vor fi încurajați să adapteze conținuturile artistice la particularitățile de vârstă și la nevoile de dezvoltare ale acestora, utilizând arta ca mijloc de stimulare a dezvoltării cognitive, emoționale și sociale.

Evaluarea rezultatelor școlare va avea un caracter predominant formativ, fiind realizată atât prin metode tradiționale, în special lucrări practice, cât și prin metode complementare, de exemplu: observație sistematică, feedback continuu, portofoliu, proiecte, autoevaluare și interevaluare. Evaluarea sumativă va include portofolii artistice, proiecte individuale și de grup, prezentări și produse artistice. Criteriile de evaluare vor viza originalitatea, creativitatea, implicarea, coerența demersului artistic și capacitatea de reflecție asupra propriului proces de învățare. De asemenea, vor fi valorizate competențele de integrare a actului artistic în activitatea de predare-învățare.

Se recomandă utilizarea resurselor digitale în procesul didactic, prin utilizarea aplicațiilor pentru creație artistică, a platformelor colaborative și a resurselor multimedia, inclusiv tururi virtuale ale muzeelor și galeriilor de artă.

Pentru clasa a **XI-a**, demersul didactic va pune accent pe explorare, experimentare și dezvoltarea sensibilității estetice, oferind elevilor oportunități variate de exprimare artistică. Pentru clasa **a XII-a,** accentul se va deplasa către aplicabilitatea pedagogică a cunoștințelor dobândite, prin proiectarea și realizarea de activități artistice destinate diferitelor categorii de educabili, precum și prin elaborarea unor proiecte complexe cu caracter integrator.

Profesorii sunt încurajați să creeze un climat educațional deschis și stimulativ, care să favorizeze exprimarea creativă, diversitatea formelor de manifestare artistică și implicarea activă a elevilor în propriul proces de formare.

Pentru formarea unei gândiri creative și analitice, precum și pentru dezvoltarea unei culturi generale cu deschidere către domeniul artistic, se recomandă participarea constantă la diverse activități culturale autentice, muzee tematice, cinematografe, galerii de artă, instituții de operă și teatru.

În desfășurarea orelor de *Educație prin arte* sugerăm câteva repere ce pot ajuta la înțelegerea și desfășurarea unor ore care sprijină elevul în formarea competențelor estetice, a formării competențelor de literație și a celor de etică și echitate.

Sugerăm ca în conceperea și derularea orelor să eșaloneze conținuturile clasei a XI urmărind formarea competențelor privind diferite arte, iar în clasa a XII s-a urmărit aplicarea elementelor didactica disciplinelor arte în vederea echilibrării pregăririi elevilor de la profilul Pedagogie generală.

Sugerăm ca în domeniul de conținut *Metodologia organizării și realizării activităților artistice* care continuă zona de tehnici, interpretare și miniproiecte din clasa a XI-a, ridicând-o la nivel de proiectare macro (pe termen lung) și organizare de evenimente complexe să fie abordate :

- **Activități:**

-analiza critică a unor proiecte de lecție model (muzică/arte) din învățământul primar.
- redactarea unei secvențe de lecție pentru predarea unui cântec sau a unei tehnici plastice.
- realizarea unei planificări calendaristice semestriale pe baza programei școlare.

- **Strategii didactice specifice disciplinelor artistice.**

-Metode activ-participative (metoda Frunzelor, explozia stelară aplicată pe povești muzicale/vizuale) și selectarea mijloacelor de învățământ adecvate vârstei.

- **Activități:**

- micro-predare (predare între egali): susținerea unei secvențe de 10 minute în fața colegilor.
- harta conceptuală a mijloacelor didactice potrivite fiecărei grupe de vârstă.
- vizionarea și dezbaterea unei activități artistice reale înregistrate video.

La ***Organizarea de evenimente artistice și serbări școlare*** pot fi gândite:

- **Activități:**

-realizarea unui "caiet de regie" pentru o poveste (scenariu, costume, coloană sonoră).
- joc de rol: Simularea organizării unui festival școlar (împărțirea pe roluri logistice).
- crearea unei bănci de resurse (repertoriu de poezii, scenete și dansuri tematice).

- **Activități:**

-schițarea designului unui "Centru Artă" dintr-o sală de grupă/clasă.
-întocmirea unui necesar annual de materiale consumabile pentru un colectiv de copii.
-crearea unui set de reguli vizuale (pictograme) pentru curățenia în atelier.

Analiza simplificată a operelor:

-produselor vizuale (linie, culoare, formă, textură, compoziție);
- lucrărilor aparținând aceluiași autor sau curent artistic;
- impactului produselor artistice asupra educației și dezvoltării competențelor-cheie;
- elementelor esențiale ale unei opere (subiect, mesaj, stil)
- simbolurilor și culorilor pentru interpretarea mesajului vizual

Educația estetică este zona în care aplicarea principiilor estetice în evaluarea și creația artistică;observarea și aprecierea frumuseții și armoniei în produsele artistice;dezvoltarea gustului estetic și a sensibilității vizuale prin activități practice și critice;

Enumerăm în continuare posibile conținuturi ce pot fi abordate în crearea unui cadru stimulativ pentru aceste lecții care cuprin arte vizuale, muzicale și teatrale pe parcursul orelor stabilite de planul cadru și regăsite în conținuturile acestei programe.

Pentru conținutul *Stimularea potențialului creativ al copiilor* acesta continuă secțiunile de din clasa a XI-a, oferindu-le viitorilor pedagogi instrumente concrete de măsurare și stimulare a creativității**,** astfel fiind sugerate:

- **Activități:**

-elaborarea unei grile cu descriptori de performanță pentru o compoziție plastică.
-evaluarea comparativă a 5 desene reale de copii, justificând notele acordate.
-proiectarea structurii unui portofoliu artistic individual pentru un preșcolar.

- **Activități:**

-analiza psihopedagogică a desenului "Familia mea" la vârste diferite (3, 5, 8 ani).
-aplicarea între colegi a unor micro-teste de ritm și auz muzical pentru copii.
-completarea unei fișe de observație a motricității fine în timpul modelajului.

- **Activități:**

-exercițiul "Desenul colectiv continuu" (completarea spontană a liniilor colegilor).
- crearea unei "povești sonore" folosind doar zgomote corporale și obiecte din clasă.
-jocuri de tipul "Tableau Vivant" (înghețarea statică a unui moment dintr-o poveste).

- **Activități:**

-adaptarea unei sarcini de colaj complex pentru un copil cu deficiențe motorii.
-conceperea unor fișe cu activități de extindere pentru copiii supradotați.
-simularea unei secvențe de relaxare prin pictură liberă pe fond muzical.

Planificarea, adaptarea și evaluarea activităților artistice:

- activităților artistice la nivelul și interesele elevilor;
- temelor și tehnicilor în funcție de particularitățile grupului;
- e activități accesibile pentru elevii cu nevoi speciale;
- rubrici și criterii de apreciere pentru produse vizuale;
- transformarea ideilor și temelor în activități practice originale;
- realizarea atelierelor artistice cu scop pedagogic;
- tehnicilor vizual-plastice, muzicale și teatrale pentru scopuri educative;

Diferențiere didactică:

- adaptarea nivelului de dificultate al sarcinilor artistice la competențele elevilor;
- individualizarea instrucțiunilor și materialelor;
- suport suplimentar pentru elevii cu dificultăți;

Metode activ-participative:

- jocului, dramatizării, explorării și experimentării ca metode didactice;
- învățării prin proiect și a atelierelor creative
- tehnici moderne aplicate în educație prin arte (digital-art, colaje multimedia etc)

Proiectarea și organizarea activităților integrate (combinarea limbajelor artistice multiple-vizuale, muzicale, teatrale*)*

- activități care combină limbaje artistice multiple (vizual, muzical, teatral);
- dezvoltarea relației între formă, culoare, sunet și mișcare;
- proiecte și produse artistice colective, cu scop educativ și estetic

Pentru domeniul de conținut **Sinteze culturale și proiecte interdisciplinare avansate**
care continuă conținuturile din clasa a XI-a, extinzând viziunea elevilor către impactul cultural profund și integrarea tehnologiei de ultimă generație și care abordează conținuturi ce dau dimensiuni extinse orizontului elevului recomnadăm următoarele activități de învățare:

- **Activități:**

-atelier practic de deprindere a unui meșteșug simplu (cusut pe etamină, împletit).
-organizarea unei "șezători didactice" cu strigături, ghicitori și cântece populare.
-conceperea unei fișe de lucru interactive pentru o vizită la muzeul de etnografie.

- **Activități:**

-construirea de instrumente muzicale din materiale reciclabile (studiul sunetului).
-realizarea unei lucrări prin tehnica Origami (studiul formelor geometrice).
-experimente de amestec al culorilor în lapte/apă (studiul reacțiilor fizico-chimice).

- **Activități:**

- realizarea unei expoziții virtuale cu lucrările clasei în Padlet sau Artsteps.
- editarea unui colaj audio (sunete din natură + voci) pentru fundalul unei povești.
- designul digital al unui afiș pentru serbarea școlii folosind Canva

- **Activități:**

-redactarea unui protocol de parteneriat între școală și un teatru de păpuși local.
-schițarea unui atelier de weekend părinte-copil pentru confecționarea de jucării.
-planificarea unui târg caritabil cu obiecte decorative realizate de elevi.
Procesul creativ în învățare și reflecția artistică include: elemente din natură, definind astfel un elev apropiat de natură și în spiritul protecției acesteia, elemente de incluziune sprijinind copilul în vederea integrării facile ân societate, elemente de respect pentru valori și tradiții regionale și naționale românești.
Trebuie conceput un demers didactic coerent, favorizant și creativ pentru elevi prin artele abordate, respectiv muzicale, vizuale și teatrale. Astfel atenția se va concentra pe:

- ✓ planificarea activităților artistice originale cu scop pedagogic:
- ✓ transformarea ideilor și temelor în ateliere practice;
- ✓ crearea de scenarii didactice creative și adaptabile la nevoile elevilor;
- ✓ corelarea activităților artistice și cu alte discipline (literatură, istorie, științe);
- ✓ proiecte și activități interdisciplinare care dezvoltă competențe multiple;
- ✓ folosirea limbajelor artistice (vizual, muzical, teatral) pentru a sprijini învățarea altor domenii;
- ✓ autoevaluarea propriilor activități și produse artistice
- ✓ identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit în demersurile creative;
- ✓ documentarea și justificarea alegerilor pedagogice și artistice;

Strategii creative:
- aplicarea tehnicilor și metodelor alternative în activități artistice;
- dezvoltarea creativității elevilor prin joc, explorare și experimentare;
- elaborarea de activități originale adaptate diferitelor niveluri de competență;

Interdisciplinaritate
- proiecte care combină arte vizuale, muzică și teatru cu alte discipline;
- activități care dezvoltă competențe cognitive, sociale și artistice simultan;
- colaborarea între discipline pentru o abordare holistică a educației;

Reflectarea asupra demersului didactic:
- analiza critică și reflexivă a activităților desfășurate;
- redactarea de rapoarte, jurnale sau portofolii care documentează procesul creativ;
- identificarea strategiilor pedagogice eficiente și a modului de adaptare pentru grupuri diferite;
- planificarea activităților artistice originale cu scop pedagogic:
- transformarea ideilor și temelor în ateliere practice;
- crearea de scenarii didactice creative și adaptabile la nevoile elevilor;
- corelarea activităților artistice și cu alte discipline (literatură, istorie, științe);
- proiecte și activități interdisciplinare care dezvoltă competențe multiple;
- folosirea limbajelor artistice (vizual, muzical, teatral) pentru a sprijini învățarea altor domenii;
- autoevaluarea propriilor activități și produse artistice
- identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit în demersurile creative;
- documentarea și justificarea alegerilor pedagogice și artistice;

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Activități artistico-plastice

- Bocoș, M., & Jucan, D. (2017). *Fundamentele pedagogiei: Teoria și practica curriculumului*. Polirom.
- Crețu, C. (2019). *Psihologia creativității: De la teorie la practică educațională*. Curtea Veche.
- Ionescu, M., & Chiș, V. (2015). *Strategii de predare și învățare activă*. Didactică și Pedagogică.
- Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*
- Pavelcu, V. (2018). *Creația artistică și etapele dezvoltării grafice la copil*. Polirom.
- Popescu, V. (2020). *Limbajul plastic și gramatica vizuală în educația timpurie și primară*. Vivaldi.
- Savu, C. (2017). *Didactica modernă a artelor vizuale: Strategii creative și metode de explorare*. Aramis.

Activități muzicale:

- Aldea, G., Munteanu G. (2001). *Didactica educației muzicale*. E.D.P.
- Clipa,O.(coord.). (2025). *Repere psihologice și pedagogice în educația timpurie*. *Reflecții și aplicații*. TREI
- Csire, I. (1998). *Educația muzicală din perspectiva creativității*. București: Universitatea de Muzică
- Culea, L. (2009). *Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie - o provocare?*Editura Diana.
- Glava, A.(coord.),Tătaru, L.(coord.), Chiș, O.(coord.), Chiș, V.(ref. șt.).(2014). *Piramida cunoașterii: repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Diamant.
- Modoran, M. (2016). *Didactica educației muzicale în învățământul preșcolar și primar*. Sitech.
- Munteanu, G. (2005) - *Exerciții muzicale de tip ludic* - Editura Fundației România de Mâine
- Chircev, I.(2015) - E*ducația muzicală – repere conceptuale și metodologice*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca

Elemente de teatru:

- Cioca, Vasile., Jocul de-a/cu arta, Editura Limes, Florești, 2019.
- Ciolan, L., Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Editura Polirom, 2008.
- Montessori, M., The Montessori method. Schocken Books. (Original work published 1912), 1964.
- Nanu, Adina., Vezi? Comunicarea prin imagine, Ed. a 2-a. - Editura didactică și pedagogică, București, 2018
- Rotaru, Dana., Jocuri teatrale: manual pentru clasele 0-IV. UNATC Press, București, 2016

GRUP DE LUCRU		
Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Dincă Doinița - Venera	prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
Boroda Simona Petronela	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu ”, Iași
Dragalin Diana	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
Ogruțan-Prața Laura-Angela	Prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca
Florea Bianca Maria	Prof.	ISJ Sibiu- Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna”, Sibiu
Ostafi Olga	Prof.	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Focșani

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI			
Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**	**Calitatea**
Voicu Gabriela	Lector univ.dr	Universitatea Națională de Arte din București	Coordonator științific
Iordache Georgeta	Prof. dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 61

Programa școlară
pentru disciplina

Discipline din domeniul arte
Educație muzicală

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profil pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 61
Programa școlară pentru disciplina *Discipline din domeniul arte – Educație muzicală, Clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)*

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina - ***Discipline din domeniul arte*** - *Educație muzicală* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa a X-a din învățământul liceal. Disciplina este prevăzută în planul cadru de învățământ aprobat prin OMEC nr. 4350/ 20.06.2025, în aria curriculară Arte, Discipline din domeniul arte, curriculum de specialitate, având un buget de timp de **1 oră/săptămână,** pe parcursul clasei a X-a.

În elaborarea programei, s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care susțin studiul disciplinelor:
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024, , cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3717/01 aprilie 2025, cu modificările și completările ulterioare;
- Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, cu modificările și completările ulterioare;
- Profilul de formare al absolventului, OME nr. 6731/2023, care asigură coerența verticală a parcursului școlar, (competențe-cheie +atribute prioritare);
- documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.);
- alte documente/studii specifice Curriculumului Național și curriculumului disciplinei – de exemplu, cu valoare pentru sugestiile metodologice ale programei școlare.

Aceste repere asigură fundamentarea programei pe principiile educației centrate pe competențe, pe coerența verticală a parcursului școlar și pe racordarea disciplinei la prioritățile educaționale naționale și europene.

Programa de Educație muzicală pentru clasa a X-a profilul pedagogic, specializarea Educație nonformală are ca scop dezvoltarea competențelor muzicale, artistice și socio-emoționale ale elevilor, într-un cadru flexibil, creativ și adaptat intereselor și nevoilor acestora. Programa completează educația formală prin abordări inovative, experiențiale și interdisciplinare, punând accent pe participarea activă, expresivitatea artistică și valorizarea diversității culturale.

Educația muzicală nonformală urmărește stimularea sensibilității estetice, a gândirii critice și a capacității de comunicare prin muzică, contribuind la formarea personalității elevilor și la dezvoltarea competențelor - cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Muzica este abordată atât ca limbaj artistic, cât și ca mijloc de autocunoaștere, cooperare și integrare socială.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:
- Competenţe generale
- Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare
- Domenii de conținut și conţinuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie selectivă

Competenţele sunt ansambluri structurate de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit identificarea şi rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, inclusiv prin experienţe de interpretare, audiţie activă şi reflecţie artistică, utilizarea creativă a muzicii, proiectarea activităţilor muzicale în diferite contexte. Competenţele generale vizează achiziţiile elevului pentru întregul ciclu liceal.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora. Competenţele specifice sunt însoţite de exemple de activităţi de învăţare, modalităţi de organizare a activităţii didactice în scopul realizării competenţelor. Programa şcolară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activităţi de învăţare, care integrează strategii didactice şi care valorifică experienţa concretă a elevului. Exemplele de activităţi de învăţare pe care le propune programa şcolară nu au caracter obligatoriu, fiind orientative. Cadrul didactic are libertatea de a le utiliza, de a le completa sau de a le înlocui, de a le adapta nivelului de pregătire al elevilor, resurselor disponibile, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situaţiei concrete de la clasă. Astfel, se creează premisele proiectării unor parcursuri de învăţare personalizate.
Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, având rol de instrumente în formarea competențelor, nu de scopuri în sine.
Acestea sunt grupate pe următoarele **domenii de conținut**: **Muzica - expresie a valorilor culturale și educative pentru activități nonformale, Interpretare și creație muzicală în contexte nonformale, Dezvoltarea comunicării și colaborării prin activități muzicale în situații variate nonformale.**
Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice şi elementele de evaluare formativă continuă și sumativă.
Conținuturile din prezenta programă școlară pot fi abordate pe parcursul mai multor ore de curs în funcție de complexitatea temei.

Programa este structurată modular și permite adaptarea conținuturilor în funcție de contextul educațional, resursele disponibile și nivelul de experiență muzicală al participanților. Activitățile propuse includ audiții muzicale ghidate, interpretare vocală și instrumentală, creație muzicală, improvizație, utilizarea tehnologiei digitale, precum și proiecte artistice individuale și de grup(creație muzicală de tip videoclip, colaj, crearea de ritmuri, melodii, etc). Audițiile muzicale ghidate, analizele comparative, discuțiile dirijate și activitățile colaborative urmăresc identificarea elementelor de limbaj muzical, a valorilor culturale și a mesajelor educative transmise prin muzică.

Adolescenții manifestă un interes crescut pentru experiențe participative, interactive și tehnologizate, iar activitățile muzicale nonformale oferă un cadru favorabil pentru explorarea expresivității artistice, stimularea imaginației și consolidarea competențelor de comunicare și cooperare.

Prin activități nonformale de interpretare, improvizație și creație, utilizând vocea, corpul, instrumente alternative și resurse digitale, în contexte variate și spontane se încurajează stimularea creativității și a inițiativei artistice; dezvoltarea capacității de improvizație și adaptare muzicală; valorificarea resurselor sonore din mediul apropiat; dezvoltarea competențelor digitale aplicate în creația muzicală; încurajarea cooperării, comunicării și exprimării emoționale prin muzică.

Metodele de lucru specifice educației nonformale – învățarea prin proiecte- creare de melodii, colaje, videoclipuri, etc, jocul de rol, colaborarea, reflecția și feedback-ul – încurajează implicarea activă a elevilor și dezvoltarea spiritului de inițiativă, a creativității și a lucrului în echipă, cultivarea inteligenței emoționale și a empatiei. Evaluarea este preponderent formativă și se realizează prin observație, portofoliu, autoevaluare și prezentarea produselor artistice realizate.

Prin conținuturile și activitățile sale, programa sprijină promovarea valorilor culturale, respectul pentru diversitate, incluziunea și exprimarea liberă a identității personale, contribuind la formarea unor tineri deschiși, responsabili și activi din punct de vedere cultural.

Această programă se adresează elevilor de liceu și poate fi implementată în cadrul cluburilor școlare, centrelor culturale, proiectelor educaționale sau altor forme de educație nonformală, reprezentând un instrument flexibil și relevant pentru educația artistică contemporană.

Educația muzicală nonformală răspunde nevoii elevilor de a se exprima liber, creativ și autentic, dincolo de constrângerile evaluării tradiționale. În contextul actual, caracterizat de diversitate culturală, digitalizare și nevoia de colaborare, muzica devine un instrument esențial pentru dezvoltarea personală, socială și emoțională a elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Identificarea fenomenelor muzicale în contexte culturale diverse în vederea stimulării și conștientizării acestei laturi artistice**
CG2	**Aprecierea expresivității artistice prin interpretare și creație muzicală**
CG)	**Evaluarea experiențelor muzicale pentru dezvoltarea comunicării și cooperării în grup.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea fenomenelor muzicale în contexte culturale diverse în vederea stimulării și conștientizării acestei laturi artistice

Clasa a X-a
CS 1.1. Analizarea în urma receptării a elementelor de limbaj muzical în diverse genuri și stiluri, promovând valorile culturale locale, naționale și internaționale.
- *audiții ghidate pe genuri/stiluri (muzică clasică, folclorică, pop, corală)* - *exerciții de identificare a ritmului, melodiei, timbrului și dinamicii cu ajutorul fișelor de lucru* - *analiză comparativă între două piese muzicale diferite* - *realizarea de scurte prezentări orale sau vizuale (postere, slide-uri) despre caracteristicile repertoriului audiat*
CS 1.2. Identificarea valorilor culturale și educative din repertoriul audiat în vederea integrării lor în activități nonformale.
- *discuții dirijate privind mesajul cultural/educativ al pieselor audiate* - *elaborarea de propuneri de activități nonformale (jocuri, ateliere) pornind de la o piesă muzicală* - *asocierea dintre repertoriu și teme educaționale (diversitate, emoții, tradiții)* - *crearea unui mini-portofoliu de resurse muzicale cu valoare educativă* - *realizarea unui colaj de imagini care reflectă/ ilustrează un anumit gen muzical*

CG 2 - Aprecierea expresivității artistice prin interpretare și creație muzicală

Clasa a X-a
CS 2.1. (11) Utilizarea originală a vocii și/sau a instrumentelor muzicale și resurselor digitale în contexte informale (jocuri muzicale, improvizație, activități de grup) pentru a diversifica experiențele muzicale.
- *joc „Ecoul muzical”: elevii repetă sunetele sau mini-frazele vocale propuse de colegi/ „imitarea” ecoului pentru exemplificarea nuanțelor* - *„Încurcă lume”- interpretarea unui cântec/fragment într-o nuanță sau tempo total nepotrivit, urmând ca participanții/elevii să sesizeze neconcordanța*

Clasa a X-a
- *realizarea unui acompaniament ritmic cu percuție corporală sau instrumente de percuție pentru un cântec cunoscut* - *construirea de instrumente din materiale reciclate și folosirea lor într-o improvizație sau pe un cântec cunoscut* - *crearea de piese simple în cadrul unui atelier digital „Sunete pe ecran”prin folosirea unei aplicații de producție muzicală (Soundtrap, BandLab)* - *„Poveste sonoră”: alcătuirea unui colaj muzical pe o temă dată din fragmente de cântece cunoscute* - *jocul de creație „Interpretează personajul!”: dialog spontan, pantomimă, dramatizare sau dans pe muzică* - *instrumente alternative: utilizarea instrumentelor Orff, percuție ușoară, boomwhackers, clopoței muzicali pentru acompanierea cântecelor* - *crearea unui playlist tematic: pentru activități nonformale (relaxare, energizare, cooperare), justificând alegerea pieselor* - *„Cutia cu sunete”: elevii folosesc obiecte cotidiene pentru a crea structuri sonore originale*
CS 2.2.Adaptarea expresiei muzicale la situații spontane (activități în aer liber, ateliere tematice, momente artistice).
- *realizarea unui „colaj sonor al cartierului” pe baza sunetelor auzite în comunitate prin utilizarea resu digitale (înregistrari ale unor sunete specifice și redarea acestora într-un colaj)* - *flash-mob muzical spontan în curtea școlii* - *“Festivalul improvizației”- pe baza unor teme stabilite elevii improvizeaza folosind vocea, corpul sau materiale sonore* - *integrarea imaginilor vizuale cu cele sonore în creații colective sau individuale*

CG 3 - Evaluarea experiențelor muzicale pentru dezvoltarea comunicării și cooperării în grup.

Clasa a X-a [9]
CS 3.1. Participarea la proiecte muzicale de grup (cor, ansamblu vocal- instrumental, cerc de percuție exerciții ritmice colective) în contexte informale.
- *Mini-cor informal: elevii cântă împreună cântece adaptate nivelului lor, cu roluri diferite.* - *Exercițiu „Ghicește dirijorul”: un elev conduce grupul prin gesturi simple; ceilalți îl urmăresc.* - *Dezbatere: „Are muzica rol educativ în viața noastră?”* - *Dialoguri muzicale între doi sau mai mulți participanți (întrebare–răspuns cântat)* - *Realizarea unui acompaniament simplu, integrat într-un moment muzical de grup* - *„Povestea muzicală”: un narator spune o poveste, iar colegii o ilustrează sonor cu instrumente și ritmuri* - *Realizarea unor produse artistice digitale de grup: colaj sonor, videoclip, improvizație muzicală*
CS 3.2. Aplicarea tehnicilor de comunicare și colaborare în cadrul activităților muzicale (conducerea grupului, feedback colegial).
- *Dirijorul zilei- fiecare elev este dirijor al unei melodii la alegere* - *În cadrul unui grup vocal-instrumental fiecare stabilește roluri (solist, instrumentist, cor)* - *Feed-back constructiv - după fiecare activitate se oferă feed-back de tipul” Mi-a plăcut când…”, “Ai putea îmbunătății astfel....”* - *Analiza prin reflecție ghidată a propriei implicări în activitățile de grup*

CONTINUTURILE ÎNVĂȚĂRII
Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
Muzica - expresie a valorilor culturale și educative pentru activități nonformale	Ritm, melodie, armonie, dinamică, tempo, timbru Muzică tradițională, cultă, modernă, pentru copii. Analiza structurii muzicale (formă, motive, fraze). Repertorii muzicale tradiționale și moderne în activități educative nonformale. Valorile culturale transmise prin muzică (diversitate culturală, patrimoniu, identitate). Analiza mesajelor sociale și culturale din muzică. Folclor muzical pentru copii și tineri – utilizare în ateliere nonformale. Muzica ca mediu de incluziune socială. Activități nonformale fundamentate pe resurse muzicale
Interpretare și creație muzicală în contexte nonformale	Exprimarea emoțiilor prin voce, ritm și mișcare. Jocuri muzicale pentru dezvoltarea comunicării și cooperării. Tehnici de improvizație vocală și ritmică în activități nonformale. Modalități de integrare a poveștilor, gesturilor și mișcării în exprimarea muzicală. Compunerea unor structuri ritmice, melodice și sonore simple. Utilizarea obiectelor cotidiene pentru producere de sunete (instrumente neconvenționale). Crearea de colaje sonore și peisaje acustice. Activități de improvizație individuală și colectivă. Jocuri de creație muzicală adaptate diferitelor vârste (preșcolar, școlar mic, gimnazial).
Dezvoltarea comunicării și colaborării prin activități muzicale în situații variate nonformale	Forme de organizare în activități muzicale de grup: cor , ansambluri ritmice, cerc de percuție. Roluri în grupul muzical: conducător, inițiator ritmic, acompaniator, observator.(Conducerea grupului muzical) Activități muzicale de tip întrebare- răspuns și activități de coordonare în grup. Tehnici de coordonare ritmică în grup (întrebare-răspuns, ostinato colectiv, dirijare de bază). Modalități de oferire a feedbackului colegial în activități nonformale (Reguli de comunicare pozitivă în grup) Proiecte muzicale colaborative: creație de cântece, scenete muzicale, colaje sonore, videoclipuri, flash-mob-uri educative. Dezvoltarea abilităților interpersonale prin muzică: ascultare activă, exprimare nonverbală, sincronizare de grup.

SUGESTII METODOLOGICE

Educația nonformală reprezintă un cadru flexibil și deschis de formare, centrat pe nevoile, interesele și experiențele reale ale participanților. În acest context, educația muzicală ocupă un loc esențial în formarea viitorilor educatori și învățători, contribuind nu doar la dezvoltarea competențelor artistice, ci și la formarea personalității elevilor. În cadrul liceului pedagogic, procesul didactic trebuie să răspundă cerințelor unei educații moderne, flexibile și adaptate realităților educaționale actuale, în care educația nonformală joacă un rol tot mai important. Astfel, activitățile muzicale capătă un rol esențial în dezvoltarea expresivității, creativității și competențelor socio-emoționale prin implicarea activă a elevilor, caracterul formativ al învățării și integrarea interdisciplinară.

Învățarea activă și experiențială se realizează prin participarea directă a elevilor la activități muzicale practice. Cântul vocal și instrumental, audițiile active, jocurile muzicale, improvizația sau mișcarea pe muzică transformă ora de educație muzicală într-un spațiu dinamic al descoperirii. Elevii nu sunt simpli receptori de informații, ci devin actori ai propriei învățări, experimentând muzica în mod direct, trăind direct experiența muzicală. Această abordare este specifică educației nonformale, care valorizează experiența personală și învățarea prin acțiune.

Prin **c**aracterul aplicativ - formativ al procesului didactic, determinat de statutul elevilor de la liceul pedagogic ca viitori formatori ai copiilor activitățile muzicale trebuie concepute astfel încât aceștia să dobândească nu doar cunoștințe teoretice, ci și abilități practice necesare activității didactice. Prin simulări de activități muzicale pentru preșcolari și școlari mici, proiecte educaționale, ateliere artistice sau activități extrașcolare, elevii își dezvoltă competențe pedagogice, creative și organizatorice.

Un alt pilon esențial îl reprezintă integrarea educației nonformale. Activitățile desfășurate în afara cadrului rigid al lecției clasice – *cercuri muzicale, spectacole, concursuri, flashmob-uri, proiecte comunitare sau activități în aer liber* – contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la dezvoltarea spiritului de inițiativă. Educația nonformală completează educația formală, oferind contexte autentice de manifestare artistică și socială.

De asemenea, procesul didactic în educația muzicală trebuie să se bazeze pe interdisciplinaritate, realizând conexiuni între muzică, mișcare, limbaj, arte vizuale și dezvoltare socio-emoțională. Muzica poate fi asociată cu poezia, desenul, dramatizarea sau dansul, favorizând exprimarea liberă a emoțiilor și dezvoltarea creativității. Această abordare holistică este extrem de valoroasă în formarea viitoarelor cadre didactice, care vor lucra cu copii aflați în plină dezvoltare. Este necesară adaptarea activităților la diversitatea elevilor și la contexte educaționale variate. Diferențele de ritm, aptitudini, interese sau experiență muzicală impun utilizarea unor metode flexibile și diferențiate. Educația nonformală oferă cadrul ideal pentru personalizarea învățării și pentru valorizarea fiecărui elev.

Metodele activ-participative stimulează implicarea directă a beneficiarilor în procesul de învățare. Jocul muzical – fie el ritmic, melodic, vocal , instrumental sau de mișcare – favorizează învățarea prin plăcere și spontaneitate, transformând actul educativ într-o experiență ludică. Acesta contribuie la dezvoltarea simțului ritmic, melodic, a coordonării și a capacității de comunicare, fiind extrem de eficient în contexte nonformale unde motivația intrinsecă este esențială.

Învățarea prin descoperire și explorare sonoră valorifică curiozitatea naturală a participanților, oferindu-le libertatea de a experimenta sunete, timbre și structuri muzicale. Această metodă încurajează gândirea creativă și autonomia, aspecte fundamentale în educația nonformală. De asemenea, brainstorming-ul muzical, prin crearea de texte, ritmuri sau melodii, jocuri muzicale stimulează imaginația și exprimarea liberă, facilitând lucrul colaborativ și acceptarea diversității de idei.

Proiectele muzicale colaborative: creație de cântece, scenete muzicale, colaje sonore, videoclipuri, flash-mob-uri educative reprezintă o strategie complexă, specifică educației nonformale, deoarece implică planificarea și organizarea unor activități muzicale cu finalitate practică, precum realizarea unor produse artistic. Aceasta dezvoltă competențe de organizare, responsabilitate și cooperare. Se dezvoltă astfel învățarea prin cooperare, realizată în grupuri mici, se consolidează relațiile interpersonale și spiritul de echipă. Se pune accentul pe învățarea socială și pe respectul reciproc.

Pe lângă acestea, metodele specifice educației nonformale aduc un plus de dinamism și atractivitate procesului educativ. Atelierele muzicale tematice (colinde, cântece de joc, muzică interculturală) oferă contexte autentice de învățare și favorizează deschiderea către diversitatea culturală. Animația muzicală și artistică creează o atmosferă relaxată și participativă, transformând educația într-o experiență memorabilă.

Un rol important îl are și storytelling-ul muzical, care îmbină muzica cu povestea, stimulând imaginația, empatia și capacitatea de concentrare. Totodată, activitățile outdoor cu suport muzical valorifică mediul natural ca spațiu educativ alternativ, contribuind la starea de bine și la învățarea prin experiență directă.

Flashmob-urile și minispectacolele educative reprezintă forme moderne de expresie artistică, care sporesc vizibilitatea actului educațional și încurajează participarea activă a comunității.

Metodele și strategiile didactice utilizate în activitățile muzicale trebuie să fie flexibile, creative și centrate pe participant prin valorificarea jocului, explorării, cooperării și expresiei artistice.

Organizarea activităților educative reprezintă un element esențial în eficiența procesului de învățare, mai ales în contextul educației nonformale, unde flexibilitatea, creativitatea și adaptabilitatea sunt principii de bază.

Activitățile frontale este necesar a fi combinate cu lucrul pe echipe. Această abordare permite alternarea momentelor de prezentare, ghidare și modelare din partea educatorului cu secvențe de lucru colaborativ. Activitatea frontală asigură unitatea demersului educativ, clarificarea sarcinilor și stabilirea obiectivelor, în timp ce lucrul pe echipe stimulează comunicarea, responsabilitatea și învățarea reciprocă.

Un rol important îl au simulările de activități pentru preșcolari și școlari mici, utilizate atât în formarea cadrelor didactice, cât și în activitățile educative directe. Aceasta permite exersarea strategiilor didactice într-un cadru sigur, anticiparea dificultăților și adaptarea conținuturilor la particularitățile de vârstă, sprijinind învățarea prin experiență și reflecție.

Parteneriatele educaționale între școli, grădinițe, ONG-uri și centre culturale reprezintă o strategie organizatorică eficientă, recomandată pentru extinderea contextelor de învățare. Aceste colaborări facilitează accesul la resurse diverse, la specialiști din domenii diferite și la experiențe educative autentice contribuind la corelarea educației formale cu cea nonformală și la implicarea comunității în procesul educativ.

Nu în ultimul rând, *activitățile extracurriculare și extrașcolare* completează curriculumul formal și oferă oportunități suplimentare de dezvoltare personală și socială. Acestea se organizează într-un cadru mai relaxat, cu accent pe voluntariat, participare activă și învățare experiențială. Activitățile artistice, culturale sau recreative desfășurate în afara orelor de curs stimulează motivația și contribuie la formarea competențelor-cheie într-un mod natural și atractiv.

Utilizarea resurselor didactice variate pot contribui semnificativ la dezvoltarea creativității și la stimularea interesului elevilor pentru muzică. Aceste resurse nu doar că sprijină procesul de învățare, dar pot transforma educația într-o experiență mai dinamică și mai interactivă. Într-o abordare nonformală, profesorul poate utiliza instrumente simple, accesibile, instrumente Orff, boomwhackers,clopoței muzicali pentru a încuraja elevii să redea ritmuri diverse, să acompanieze melodii sau să participe la improvizații muzicale. Instrumentele neconvenționale de exemplu, recipiente de plastic, linguri, pahare utilizate pentru a crea ritmuri muzicale pot deveni un exercițiu de creativitate. Elevii pot învăța despre percuție sau sunete inedite care pot fi produse cu obiecte comune. Aceasta ajută la dezvoltarea imaginației și a coordonării motrice.

Folosirea corpului ca instrument poate include dans, mișcare ritmică sau folosirea percuției corporale, ajutând la înțelegerea ritmului și a sincronizării grupului.

Vocea este unul dintre cele mai accesibile instrumente muzicale. Cântarea vocală în colectiv sau individual oferă oportunități prin care elevii experimentează controlul respirației, a vocii, omogenitatea caracteristică grupurilor vocale,etc. Folosirea vocii în mod educativ dezvoltă abilități atât de interpretare cât și de ascultare.

Într-o lume digitală, integrarea materialelor audio și video este esențială. Se pot utiliza aplicații de producție muzicală (Soundtrap, BandLab), se pot crea colaje muzicale pentru arta vizuală sau texte literare. Se asemenea se pot viziona și analiza exemple video de activități muzicale nonformale, concerte, tutoriale de tehnici muzicale sau animații.

Există numeroase aplicații care permit elevilor să învețe prin jocuri sau exerciții interactive. Aceste resurse sunt excelente pentru învățarea individuală și personalizată.

Crearea cântecelor, a jocurilor muzicale și a scenariilor muzicale atât individual cât și în colectiv oferă ocazii excelente pentru consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților muzicale. Elevii pot crea scenarii muzicale sau mini-piese de teatru în care muzica joacă un rol central. Aceste activități combină învățarea teoriei muzicale cu abilitatea de a exprima emoții prin interpretare. Scenariile pot include atât muzică, cât și mișcare, și sunt excelente pentru dezvoltarea colaborativă.

Fișele de lucru reușesc să realizeze un proces de învățare mai interesant și atractiv. Alături de caietele jurnal pot constitui prilejul de a-și înregistra gândurile lor despre muzica pe care o studiază, pentru a-și exprima reacțiile emoționale la diferite lucrări muzicale sau pentru a reflecta asupra progresului lor.

În educația modernă, integrarea competențelor pedagogice este esențială pentru a asigura un învățământ care să răspundă nevoilor diverse ale elevilor și să sprijine dezvoltarea lor pe multiple planuri. Muzica, ca disciplină artistică și educativă, are un rol fundamental în acest proces, oferind oportunități de învățare nu doar tehnică, dar și de dezvoltare emoțională, socială și cognitivă. Încurajarea elevilor de a proiecta și

organiza activități muzicale (sesiuni de improvizație, creație de cântece, organizarea de evenimente muzicale sau chiar participarea la festivaluri și concerte) stimulează gândirea critică și creativitatea, dar, de asemenea, dezvoltă abilități importante de leadership și lucru în echipă.
În această direcție, elevii trebuie să fie ghidați să planifice activități care nu doar să implice cunoștințe muzicale, ci și să promoveze colaborarea, respectul și responsabilitatea. De exemplu, un proiect în care elevii creează un videoclip sau colaj sonor poate include mai multe etape de planificare: selecția repertoriului, distribuirea sarcinilor, coordonarea probelor și, în final, prezentarea în fața clasei sau a publicului.. Aceasta nu doar că îi ajută să aplice cunoștințele muzicale, dar și să dezvolte competențe de organizare, comunicare și management al timpului.
Adaptarea repertoriului muzical la vârsta copiilor reprezintă un aspect important al competențelor pedagogice. În educația muzicală capacitatea de a adapta repertoriul muzical în funcție de vârsta și nivelul de dezvoltare al copiilor este esențială. Muzica trebuie să fie accesibilă și relevantă pentru vârsta elevilor, stimulându-le curiozitatea și dorința de a învăța mai multe. Astfel, educația muzicală nonformală poate include o varietate de activități care reflectă diversitatea culturală și istorică a muzicii, dar și preferințele și interesele elevilor.
De exemplu, elevii mai mici pot fi încurajați să participe la jocuri muzicale care implică ritmuri simple și cântece de joacă, în timp ce elevii mai mari pot explora genuri muzicale mai complexe, cum ar fi jazzul, muzica clasică sau muzica populară din diverse colțuri ale lumii. În plus, pedagogul poate ajuta elevii să aprecieze diferitele forme de expresie muzicală și să își dezvolte gustul muzical, stimulându-le imaginația și creativitatea prin activități muzicale interactive.

În educația nonformală, elevii sunt încurajați să exploreze și să înțeleagă legătura dintre muzică și stările emoționale. Cântecele, ritmurile și armoniile pot exprima o gamă largă de emoții, iar prin intermediul acestora, elevii învață să își identifice și să își exprime sentimentele într-un mod sănătos. Prin activitățile muzicale nonformale, elevii pot experimenta în mod direct cum muzica poate influența starea de bine și poate contribui la regăsirea echilibrului interior. De asemenea, prin interpretarea unui cântec sau prin colaborarea într-un proiect muzical de grup, elevii pot învăța să lucreze împreună, să comunice și să rezolve conflictele într-un mod creativ, ceea ce contribuie la dezvoltarea lor socială, dezvoltarea spiritului de solidaritate și respect reciproc.

Muzica are un potențial extraordinar în procesul de incluziune socială, mai ales în contextul educației nonformale. Ea poate fi folosită pentru a depăși barierele lingvistice, culturale sau fizice, și pentru a adresa nevoile educaționale ale tuturor elevilor, indiferent de backgroundul lor. În acest sens, muzica devine un limbaj universal, care permite comunicarea și colaborarea într-un mod accesibil tuturor, fără a fi nevoie de cuvinte. În plus, educatorii pot utiliza muzica pentru a sprijini elevii cu nevoi speciale, creând un mediu de învățare incluziv, care promovează participarea activă a tuturor.

Este esențial ca elevii să fie încurajați să reflecteze asupra rolului educativ al muzicii în propria lor dezvoltare și în comunitatea lor. Muzica nu este doar o formă de divertisment, ci un instrument puternic de învățare și dezvoltare personală. Prin activitățile muzicale nonformale, elevii pot învăța nu doar teorie muzicală, dar și cum să își aprecieze și să își cultive aptitudinile și pasiunile.
Reflecția asupra muzicii ca un mijloc educativ le permite elevilor să înțeleagă mai bine importanța acesteia în viața lor și în dezvoltarea abilităților lor sociale și emoționale. De asemenea, acest proces de reflecție ajută elevii să conștientizeze impactul pe care muzica îl poate avea asupra comunității și asupra lumii, încurajându-i să devină nu doar consumatori pasivi de muzică, dar și creatori activi ai acesteia.

Evaluarea în educația muzicală nonformală trebuie să fie un proces continuu și flexibil, care să susțină dezvoltarea personală și creativitatea elevilor, reflectând totodată diversitatea experiențelor lor muzicale. Evaluarea formativă urmărește progresul elevilor în timp, identificând punctele forte și zonele care necesită îmbunătățire. Astfel, acest tip de evaluare este esențial pentru dezvoltarea abilităților muzicale ale elevilor, încurajându-i să învețe prin experimente, improvizație și practică continuă. Profesorul poate oferi feedback constant și sugestii de îmbunătățire, ghidându-l pe elev să reflecteze asupra performanței sale și să își ajusteze abordările. În acest mod, evaluarea devine o parte integrantă a procesului de învățare, iar elevul are posibilitatea să își perfecționeze tehnicile muzicale și să își dezvolte creativitatea.

Evaluarea alternativă presupune utilizarea unor metode de evaluare mai flexibile și personalizate, care pun accentul pe procesul învățării și pe reflecția individuală. În educația muzicală nonformală, există mai multe instrumente de evaluare alternativă care pot fi extrem de eficiente pentru a încuraja elevii să își exprime creativitatea și să își autoanalizeze progresul.
Portofoliul educațional este unul dintre cele mai utilizate instrumente de evaluare alternativă. Acesta poate include lucrări muzicale create de elevi, înregistrări ale progreselor lor pe parcursul unei perioade de timp, reflexii scrise sau descrierea proiectelor la care au lucrat. Portofoliul permite elevilor să își monitorizeze

evoluția și să își stabilească obiectivele de învățare pe termen lung. În plus, acest instrument poate oferi o imagine holistică a competențelor lor muzicale și poate fi folosit pentru a evalua nu doar performanța finală, dar și procesul de învățare.
Autoevaluarea este o practică esențială în educația muzicală nonformală, încurajând elevii să își analizeze propriile realizări și să își identifice punctele de îmbunătățire. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui chestionar sau prin scrierea unui jurnal în care elevii reflectă asupra progresului lor, a dificultăților întâmpinate și a strategiilor utilizate pentru a le depăși. Această practică dezvoltă abilități de autoobservare și autocontrol, stimulând responsabilitatea elevului față de propriul proces de învățare.
Evaluarea colegială presupune implicarea elevilor în evaluarea reciprocă a activităților și proiectelor muzicale. Aceasta promovează colaborarea, încurajează feedback-ul constructiv și ajută elevii să învețe unii de la alții. . Evaluarea colegială dezvoltă abilități sociale și de comunicare, fiind o metodă eficientă de învățare prin cooperare.
Prezentarea de proiecte și activități practice reprezintă o altă metodă alternativă de evaluare în educația muzicală nonformală. Elevii sunt încurajați să creeze și să prezinte propriile lor proiecte muzicale, care pot include compunerea unui cântec sau realizarea unui videoclip muzical. Aceste activități pun elevii în fața provocărilor creative și îi ajută să aplice cunoștințele muzicale în contexte reale.
Reflecțiile scrise sau orale sunt metode excelente de evaluare deoarece permit elevilor să își exprime gândurile, sentimentele și învățăturile dobândite pe parcursul activităților educaționale. Prin scrierea unui eseu, jurnal sau raport despre o activitate muzicală, elevii pot analiza ce au învățat, cum au depășit provocările și ce abilități vor să dezvolte în continuare.

Prin integrarea portofoliilor educaționale, autoevaluării, evaluării colegiale, prezentării de proiecte și reflecțiilor scrise sau orale, se creează un mediu educațional în care elevii pot învăța într-un mod activ și constructiv, îmbunătățindu-și abilitățile muzicale și dezvoltându-și competențele personale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Documente curriculare și politici educaționale:

- Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 6 iulie 2023.
- Ordinul ministrului educației nr. 4350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.
- Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului de învățământ liceal.
- Programa școlară pentru disciplina Educație muzicală, clasele a V-a – a VIII-a, aprobată de Ministerul Educației, București.

2. Bibliografie românească de specialitate:

- Bocoș, M. – *Didactica disciplinelor artistice,* Editura Paralela 45, București, 2017
- Chircev, I. - E*ducația muzicală – repere conceptuale și metodologice*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2015
- Cucoș, Constantin - *Pedagogie*, Editura Polirom, București, 2014
- Mierlea, Sorin , Lazăr Iuliana, Paun Ana Catalina - *Educație globală în contexte pedagogice non-formale / Global Education in non-formal educational contexts,* Ediție bilingvă română-engleză, Editura Presa Universitară Clujeană, 2019
- Munteanu, Gabriela - *Exerciții muzicale de tip ludic* - Editura Fundației România de Mâine, 2005
- Munteanu, Gabriela - *Jocul didactic muzical*, Editura Academiei de Muzică București, 1997

- Păstrăv, Ciprian - *Muzica şi impactul ei asupra tinerilor în educaţia formală şi nonformală,* Editura Sfera, Bârlad, 2016
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, Cristea, Sorin – *Manual de pedagogie pentru profesori* - Editura Polirom, București, 2024
- Rusu, Ana - *Aritmetica sunetelor. Muzica pe care nu o înveți la școală*, Editura Corint, București, 2022
- Sîrbu, Maria-Cristina - *Carl Orff - Viața și opera*, Editura Anima, București, 1995
- Vasile, Vasile - *Metodica educației muzicale* - Editura Muzicală, București, 2006

3. Bibliografie internațională de specialitate:

- Bauer, W. I. - *Music Learning Today: Digital Pedagogy for Creating, Performing, and Responding to Music,* Oxford University Press, New York, 2014

- Fitzpatrick-Harnish, K. - *Urban Music Education: A Practical Guide for Teachers*, Oxford University Press, New York, 2015

- Gordon, Edwin E. - *Learning Sequences in Music: A Contemporary Music Learning Theory, GIA Publications, Chicago, 2012*

- Paynter, J. - *Music in the Secondary School Curriculum,* Cambridge University Press, 1982

- Rogers, A. – *Non-Formal Education: Flexible Schooling or Participatory Education,* Springers Science Business Media Inc, SUA, 2015

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
MAXIM MĂDĂLINA	Profesor grad I	Colegiul Național „Elena Cuza”, București
BORODA SIMONA PETRONELA	Profesor grad I	Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu ”, Iași
DRĂGĂLIN DIANA	Profesor grad I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța

Anexa nr. 62

Programa școlară
pentru

Discipline din domeniul arte –
Educație teatrală

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea Pedagogia educației nonformale

– 2026 –

Anexa nr. 62
Programa școlară pentru disciplina *Discipline din domeniul arte – Educație teatrală, clasa a XII-a , curriculum de specialitate (CS)*

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru ***Discipline din domeniul arte*** – Educație teatrală – clasa a XII-a – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) din învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale. Curriculumul este structurat astfel încât activitățile de predare – învățare să se desfășoare cu o frecvență de ***o oră pe săptămână.***

În elaborarea programei s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care întemeiază studiul disciplinei:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și planurile cadru;
- Documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)
- Corelarea cu profilul de formare al absolventului (competențe cheie definite de Cadrul de referință al curriculumului național (2022)

Prezenta programă școlară, concepută pentru nivelul clasei a XII-a în cadrul profilului pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale, constituie un cadru metodologic riguros orientat spre dezvoltarea expresiei creative și a competențelor scenice ale elevilor. Documentul pune accent pe facilitarea colaborării în contexte educațional-teatrale, fiind proiectat în deplină concordanță cu profilul de formare al absolventului.

Prin acest demers pedagogic, se vizează consolidarea unor competențe cheie fundamentale pentru viitorul absolvent, incluzând comunicarea în limba maternă, capacitatea de a învăța să înveți, precum și sensibilizarea și exprimarea culturală, socială și civică. Totodată, programa urmărește stimularea spiritului de inițiativă și antreprenoriat, oferind instrumentele necesare pentru o inserție profesională și socială de succes.

Integrarea artei teatrale în domeniile relevante de activitate și stimulare a creativității, a inovației, a talentului elevilor și le permite acestora să exploreze și să aibă încredere în capacitățile lor creatoare, fără teama de a fi criticați sau judecați.

Activitățile din cadrul orelor de educație teatrală conțin jocuri de rol, dramatizări, exerciții de improvizație, abordarea unor elemente de costum și scenografie (confecționarea de decoruri, măști, marionete și păpuși), cântece și dansuri. Toate acestea susțin realizarea spectacolelor educative care sprijină într-un mod holistic și armonios procesul de predare - învățare - evaluare.

La orele de educație teatrală contribuie mișcarea (sport și dans), vorbirea (dicție, limbă și literatură), muzica (impostație și cântat), imaginea (desen, pictură, creații plastice) și altele.

Profesorul are rolul de facilitator al procesului de învățare, încurajând exprimarea liberă, colaborarea și feedback-ul constructiv.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

Programa școlară este realizată din perspectiva modelului de proiectare curriculară, în vigoare.

- **Competențele** sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

- **Competențele generale** vizate la nivelul disciplinei opționale Artă dramatică trasează achizițiile de cunoaştere ale elevului din învățământul liceal.
- **Competențele specifice** sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an şcolar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului şi care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.
- **Conținuturile** învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmăreşte realizarea competențelor.
- **Sugestiile metodologice** includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice şi elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Utilizarea cunoștințelor curriculare specifice domeniului artistic (teatru) pentru proiectarea și realizarea activităților de predare - învățare - evaluare.
CG2	Aplicarea strategiilor specifice elementelor teatrale și adaptarea acestora la particularitățile de vârstă ale educabilului pentru formarea profesională a absolventului.
CG 3	Evaluarea activităților integrate din domeniul artelor spectacolului în vederea manifestării creativității și a conștientizării identității culturale.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea cunoștințelor curriculare specifice domeniului artistic (teatru) pentru proiectarea și realizarea activităților de predare - învățare - evaluare

Clasa a XII-a
CS 1.1. Experimentarea jocului de rol și a tehnicilor de improvizație, mișcare și expresie corporală pentru cultivarea încrederii, atenției și spontaneității
● ***Explorarea posibilităților de expresie verbală și non-verbală prin mișcare*** *– exerciții individuale, în perechi sau în grup de coordonare, echilibru și relaționare cu spațiul, pentru dezvoltarea încrederii și atenției* ● ***Experimentarea jocului de rol,*** *inspirat din contexte familiare reale sau din literatură, cu scopul de a transmite și exersa reacții spontane și adaptate contextual (analiza unor momente cheie din text, a psihologiei, atitudinii și evoluției personajelor), experimentarea unor variante diferite de interpretare)*
CS 1.2. Explorarea unor noi tehnici și metode de comunicare specifice teatrului de păpuși și/sau marionete
● ***Construirea unor noi strategii didactice*** *creative de predare-învățare-evaluare cu ajutorul educației teatrale, în scopul dezvoltării flexibilității expresive și a capacității de a genera idei în contexte dinamice* ● ***Realizarea marionetelor*** *și a păpușilor în cadrul atelierelor de creație, în scopul dezvoltării creativității, a expresivității și a abilităților socio-emoționale* ● ***Dezvoltarea capacităților de coordonare*** *și mânuire a marionetelor/păpușilor într-un spațiu scenic, în scopul conștientizării relației dintre text, mișcare și emoție*
CS 1.3. Construirea cadrului scenic de prezentare a unui eveniment performativ, cu sau fără marionete/păpuși, pe baza unor texte și experiențe adecvate vârstei educabilului
● ***Identificarea și adaptarea diferitelor tipuri de spații (mici, medii) și a elementelor de susținere (mobilier, butaforie, lumini, sunet)*** *pentru încadrarea adecvată a subiectelor prezentate (lectură, monolog, dialog). Construirea fișei personajului (intenții, emoții și comportamente).* ● *Utilizarea diverselor materiale (hârtie, carton, pânză, lemn, frunze, crengi, tempera, vopsele acrilice etc.) în scopul realizării decorului de teatru sau spectacol*

CG 2 -Aplicarea metodelor, mijloacelor, tehnicilor teatrale și adaptarea acestora la particularitățile de vârstă ale educabilului pentru formarea profesională a absolventului

Clasa a XII-a
CS 2.1. Justificarea alegerii strategiilor didactice de predare - învățare - evaluare, specifice educației teatrale
● ***Identificarea și crearea*** *portofoliului individual de metode, tehnici și exerciții adecvate grupelor de vârstă cu care se va lucra (antepreșcolar, preșcolar, primar).* ● ***Adaptarea (dramatizarea) sau conceperea unor texte,*** *cu integrarea elementelor audio-vizuale și de mișcare la nivelul de percepere al spectatorului (antepreșcolar, preșcolar și învățământul primar).*
CS 2.2. Comunicarea eficientă în echipă din perspectiva unor roluri diferite (actor, regizor, scenograf, tehnic, scenarist, manager cultural). Prezentarea activităților de predare - învățare - evaluare prin teatru, adaptate vârstei
● ***Descoperirea funcțiilor și responsabilităților dintr-o echipă de creație teatrală****, prin discuții, studii de caz și simulări de rol (actor, regizor, scenograf, personal tehnic cu responsabilități diferite, marketing, logistică)* ● ***Implicarea în activități de grup care solicită cooperarea între roluri****, pentru luarea deciziilor comune legate de conceptul scenic, decor, ritm, atmosferă, dar și a rolurilor conexe: lumini, sunet, recuzită, costume, coordonare tehnică documentare, marketing, promovare, relații publice, fotografie și critică de spectacol, în vederea înțelegerii procesului complet de realizare și prezentare a unui produs teatral* ● ***Aplicarea abilităților de comunicare, gândire critică și colaborare în crearea unei secvențe dramatice colective****, prin asumarea rolului propriu și cu respectarea contribuțiilor celorlalți membri ai echipei*
CS 2.3. Punerea în scenă a unui spectacol scurt cu integrarea expresiei verbale, nonverbale și vizuale: alegerea decorului, iluminării și a costumelor; poziționarea coerentă a actorilor în spațiul scenic și controlul modului în care aceștia își interpretează rolurile (intrări - ieșiri, mișcare, gesturi, tonul vocii)
● ***Explorarea elementelor vizuale și spațiale ale scenei*** *(decor, lumină, costume, mișcare), prin exerciții de compoziție și orientare în spațiul scenic* ● ***Înțelegerea și aprofundarea rolului repetiției în construirea unui moment dramatic****, cu accent pe comunicare, ascultare și coordonare verbală și corporală, precum și pe coerența și sincronizarea mișcărilor, tonului și a ritmului* ● ***Prezentarea publică a spectacolului*** *(creației colective), cu integrarea elementelor tehnice (lumini, sunet, multimedia) și realizarea unei sesiuni de reflecție și feedback (autoanaliză, evaluare colegială, discuție despre coerența expresiei scenice) la finalul reprezentației*

CG 3 – Evaluarea activităților integrate din domeniul artelor spectacolului în vederea manifestării creativității și a conștientizării identității culturale.

CS.3.1. Manifestarea spiritului de echipă în organizarea de evenimente cultural-artistice și interdisciplinare specifice artelor spectacolului
● *Organizarea unui eveniment cultural-artistic (festival școlar, șezătoare, spectacol de sfârșit de an, lectură publică, performance interdisciplinar); asumarea unor roluri complementare în echipă (coordonator artistic, responsabil tehnic, comunicare și promovare, relații cu publicul etc.), cu accent pe coeziunea grupului și respectul față de contribuția fiecărui membru* ● *Integrarea elementelor din discipline conexe (muzică, arte vizuale, literatură, dans, educație civică) în construirea unui eveniment performativ coerent, cu scopul dezvoltării capacității de a crea produse culturale complexe și relevante* ● *Autoevaluarea individuală și colectivă a procesului de organizare și desfășurare a evenimentului, prin instrumente specifice (jurnal de proces, fișe de observație, discuții de grup, feedback structurat), în vederea identificării oportunităților de îmbunătățire a produsului artistic final*
CS.3.2. Corelarea conținuturilor integrate și aplicarea acestora în activități didactice de predare - învățare - evaluare specifice educației nonformale

- *Valorificarea contextelor de educație nonformală (cluburi de teatru, ateliere comunitare, tabere artistice, programe afterschool, centre culturale) și proiectarea unor activități teatrale adaptate particularităților grupului țintă (antepreșcolar, preșcolar, primar), cu accent pe învățarea experiențială și pe stimularea creativității*
- *Aplicarea unor scenarii didactice integrate care combină tehnicile teatrale (dramatizare, joc de rol, improvizație, teatru-forum, teatru de păpuși și marionete etc.) cu conținuturi din arii curriculare diverse, în scopul facilitării unor experiențe de învățare adecvate*
- *Evaluarea impactului activităților de educație nonformală prin teatru asupra dezvoltării competențelor socio-emoționale, cognitive și creative ale participanților, utilizând instrumente variate de evaluare (portofoliu, observație sistematică, autoevaluare, evaluare de grup, prezentări publice)*

CS.3.3. – Utilizarea adaptată a diverselor mijloace specifice teatrului în educația nonformală cât și pentru cei cu CES

- *Aplicarea tehnicilor de teatru accesibil și incluziv (teatru senzorial, teatru în întuneric, teatru cu limbaj mimico-gestual, teatru cu păpuși și marionete adaptate etc.) în lucrul cu grupuri diverse, inclusiv cu copii cu cerințe educaționale speciale (CES), în scopul promovării participării active, a valorizării diferenței și a construirii unui climat de acceptare și respect reciproc*
- *Adaptarea creativă a textelor, costumelor, decorurilor și a convențiilor scenice la nevoile specifice ale educabililor cu dizabilități fizice, senzoriale sau cognitive, prin colaborare cu specialiști (logoped, psiholog, profesor de sprijin etc.), astfel încât fiecare participant să poată contribui autentic la procesul creativ și să experimenteze succesul artistic în cadrul grupului*
- *Evaluarea calitativă a activităților de teatru incluziv prin raportare la indicatori de participare, exprimare personală și integrare socio-emoțională, și conștientizarea rolului teatrului ca instrument de afirmare a identității culturale și personale, de construire a empatiei și de promovare a valorilor democratice și ale diversității culturale în cadrul comunității educaționale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a - XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Cultivarea încrederii, atenți observației și a spontaneității	1.1. Tehnici de reacție rapidă la stimuli imprevizibili 1.2. Exerciții de focalizare (vizuală, auditivă, corporală) 1.3. Ascultare activă, observarea detaliilor, identificarea oricăror schimbări la partenerii de scenă 1.4. Analizarea comportamentelor corporale și emoționale 1.5. Relaxarea controlului și încrederea în proces
2. Jocul de rol și improvizația	2.1. Concepte de bază: rol, personaj, situație, context 2.2. Exerciții de improvizație individuală și colectivă și de reacție spontană la stimuli verbali și nonverbali 2.3. Jocuri de rol inspirate din viața cotidiană, din basme sau situații școlare
3. Crearea și mânuirea păpușilor și a marionetelor	3.1. Realizarea marionetelor simple din carton și/sau pânză prin diverse tehnici de atelier 3.2. Coordonarea mișcărilor corporale cu marionetele sau păpușile și utilizarea spațiului scenic 3.3. Transmiterea emoției în acțiune scenică prin intermediul tehnicilor și mijloacelor teatrale
4. Jocuri de rol specifice teatru păpuși și marionete	4.1. Atelier de creație de păpuși și marionete, folosind diverse tehnici (papier-mâché, pictură pe carton, materiale reciclabile etc.) 4.2 Tehnici simple de scenografie, creare decor și costume

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Evenimentul educațional nonformal	5.1. Structura evenimentului educațional, nonformal: planificare, creare, promovare, desfășurare, evaluare 5.2. Prezentarea activităților de învățare prin teatru/teatru de păpuși sau marionete și realizare de portofoliu profesional 5.3. Acordarea de feedback constructiv între participanți (metoda *sandwich* – o apreciere pozitivă, un lucru care ar putea fi îmbunătățit, se încheie cu o altă apreciere pozitivă)

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei **„Discipline din domeniul arte – Teatru”** la nivelul clasei a XII-a are ca finalitate dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute în programă, printr-un demers metodologic riguros care îmbină dimensiunea practic performativă cu cea reflexiv-analitică. Această abordare sprijină formarea gândirii critice și a sensibilității artistice, esențiale pentru dezvoltarea competențelor cheie la acest nivel. Formarea competențelor se realizează prin alternanța dintre experimentarea directă a mijloacelor expresive și conceptualizarea progresivă a noțiunilor din domeniul dramatic.

1. Principii metodologice generale

Procesul de promovare a autonomiei creative a elevilor privilegiază dezvoltarea capacității de a formula intenții artistice proprii, de a lua decizii estetice informate și de a-și asuma responsabilități în realizarea unui produs scenic. Analiza textelor dramatice urmărește identificarea semnificațiilor tematice, relațiilor interpersonale și a structurii tipurilor de conflicte, prin raportare la contexte culturale, etice și sociale relevante.

Folosirea marionetelor și a păpușilor ca facilitatori ai comunicarii între educator și educabil: Integrarea temelor actuale și relevante pentru elevi și comunitate – identitate, etică, relații sociale, fenomenul mediatic sau securitatea online – transformă arta dramatică într-un spațiu de reflecție critică asupra realității contemporane.

Se utilizează evaluarea formativă, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și construirea unor portofolii (digitale sau letrice), în scopul consolidării alfabetizării media și al diversificării formelor de expresie scenică.

Aplicarea acestor principii urmărește echilibrul între învățarea prin acțiune și reflecția asupra procesului artistic, susținând trecerea treptată de la jocul expresiv la înțelegerea conștientă a demersului creativ. Acest demers asigură coerența între competențele vizate și experiențele de învățare propuse, oferind elevilor contexte autentice de explorare, expresie și analiză.

2. Strategii și metode recomandate

Studierea disciplinei „Educație teatrală” presupune integrarea unor strategii holistice, activ-participative, creative și reflexive, care susțin dezvoltarea competențelor expresive, interpretative și colaborative ale elevilor. Acestea includ conversația euristică și catehetică, povestirea, descrierea, exemplul, explicarea, situația - problemă, lectura explicativă, interpretarea, recitarea, improvizația, teatralizarea, dramatizarea și proiectul de grup. Aceste metode valorifică principiile didactice clasice – activizarea, accesibilitatea, individualizarea și creativitatea – adaptate specificului practic - performativ al disciplinei și orientate spre formarea competențelor prevăzute în programă.

Realizarea de activități educaționale în cadrul programelor naționale „Școala altfel”, „Săptămâna verde”, proiecte Erasmus+ sau alte proiecte educative, în colaborare cu agenți economici și comunitatea locală.

Se recomandă ca desfășurarea orei de educație teatrală și punerea în scenă a unui spectacol scurt să aibă loc într-un spațiu adecvat jocului teatral (sala de spectacole a școlii, spații și scene adaptate actului performativ etc.)

3. Resurse recomandate

Se recomandă utilizarea unei varietăți de resurse educaționale, care să susțină atât activitatea practică în domeniul teatrului și al teatrului de păpuși și marionete, cât și reflecția critică:

– colecții de texte educaționale și antologii de texte dramatice;
– texte literare și nonliterare (articole de opinie, interviuri, discursuri, texte media);
– resurse vizuale și audio (videoclipuri, podcasturi, ilustrații)
– participarea periodică, obligatorie, la spectacole de teatru și teatru de păpuși și marionete.

Alegerea resurselor urmărește stimularea interesului elevilor, conexiunea cu realitatea contemporană și asigurarea relevanței tematice a activităților scenice.

4. Sugestii de activități de învățare:

1. **Exercițiul „Oglinda”**
   Lucru în perechi: un elev face mișcări lente, celălalt le copiază ca o oglindă.
   Dezvoltă atenția și concentrarea.
2. **Exercițiul „Statuile”**
   Pe muzică, elevii se mișcă liber; când muzica se oprește, îngheață într-o postură expresivă.
   Antrenează reacția rapidă și expresivitatea corporală.
3. **Improvizații teatrale A+B**
   Implică doi parteneri care construiesc spontan o scenă, bazându-se pe ascultare activă, acceptarea ideilor (regula "Da, și...") și colaborare. Fiecare dintre ei primește câte o replică iar situațiile construite trebuie să reprezinte o platformă pe care replica impusă devine necesară.
   Aceste exerciții dezvoltă spontaneitatea, creativitatea și comunicarea, transformând interacțiunea dintre A și B într-o poveste coerentă, adesea evaluată prin feedback despre claritatea mesajului transmis.
4. **Exercițiul „Obiectul viu”**
   Fiecare primește un obiect banal (creion, eșarfă) și îl transformă imaginar într-un alt obiect despre care vorbește colegilor săi. Poate vorbi și cu ajutorul/printr-o marionetă. Se creează o poveste în care fiecare obiect își prezintă utilitatea, forma, culoarea folosind diferite tonalități și inflexiuni vocale.
   Dezvoltă imaginația, flexibilitatea gestuală și vocală.
5. **Exercițiul „Lanțul de gesturi”**
   Fiecare adaugă un gest nou într-o secvență comună; grupul repetă tot lanțul.
   Îmbunătățește memoria corporală și cooperarea.
6. **Exercițiul „Dialogul fără cuvinte”**
   Două persoane folosesc marionetele sau păpușile și poartă un dialog doar prin gesturi, fără vorbire.
   Antrenează comunicarea nonverbală și coordonarea gestuală.
7. **Exercițiul „Trei tonuri”**
   Aceeași scenă este jucată pe rând în ton serios, comic și exagerat.
   Ajută la controlul expresiei și la înțelegerea intenției.
8. **Varianta „Acceptă cu bucurie“**
   Pe cerc, se începe de la un elev care dăruiește „ceva“ celui din dreapta sa, fără să numească obiectul. Cel care primește se bucură și mulțumește numind obiectul. Intenția trebuie să fie clară, nu se urmărește împiedicarea partenerului să înțeleagă.
   Stimulează prezența de spirit și ascultarea activă.
9. **Exercițiul „Centrul și marginile”**
   Elevii se deplasează în încăpere. Când profesorul spune „centru”, toți se adună; la „margine”, se risipesc.
   Îi ajută să devină conștienți de poziția lor și de distanța față de ceilalți.
10. **Exercițiul „Umbra mea”**
    În perechi: unul conduce mișcarea, celălalt îl urmează ca o umbră.
    Antrenează atenția, sincronizarea și relația spațială.
11. **Exercițiul „Accelerează și încetinește”**
    Elevii repetă aceeași mișcare (ex: mers, întindere) în trei variante: lent, moderat, rapid.
    Dezvoltă controlul mișcării și conștientizarea intensității.
12. **Exercițiul „Valuri și impulsuri”**
    Grupul se mișcă ca un val (curgere lentă) sau ca o serie de impulsuri (mișcări scurte și precise).
    Exersează expresivitatea colectivă și variația energiei.
13. **Exercițiul „O poveste în trei ritmuri”**
    Elevii aleg o acțiune simplă (ex: salut, dans, căutare) și o interpretează în trei ritmuri diferite.
    Stimulează creativitatea și adaptarea corporală.

14. **Exercițiul „Corpul compune”**
    În grupuri mici, se creează o secvență de mișcare cu început, mijloc și sfârșit.
    Încurajează gândirea compozițională și colaborarea.
15. **Exercițiul „Ghicește povestea”**
    Fiecare elev își alege un personaj dintr-o poveste. Cu ajutorul unei păpuși sau a unei marionete, prezintă personajul fără să spună titlul poveștii.
    Dezvoltă atenția și antrenează expresivitatea.
16. **Exercițiul „Cine sunt eu?”**
    Elevii selectează un personaj dintr-un text scurt și completează o fișă cu: ce face, ce spune, ce simte. Aleg sau construiesc o marionetă care să prezinte personajul în locul lor.
    Îi ajută să observe comportamentul și trăirile personajului.
17. **Exercițiul „Harta personajului”**
    Pe o foaie, elevii scriu numele personajului în centru și desenează ramuri cu gânduri, emoții, acțiuni.
    Dezvoltă gândirea vizuală și capacitatea de sinteză.
18. **Exercițiul „Ce s-ar fi întâmplat dacă…?”**
    Elevii propun finaluri alternative pentru un text cunoscut.
    Exersează anticiparea și analiza motivațiilor.
19. **Exercițiul „Detectivul din poveste”**
    În grupuri, identifică „probe” din text care arată intențiile sau trăsăturile personajului.
    Stimulează lectura activă și atenția la detalii.
20. **Exercițiul „De ce a făcut asta?”**
    Elevii discută posibilele motive din spatele unei acțiuni controversate a personajului.
    Încurajează argumentarea și empatia critică.
21. **Exercițiul „Aceeași scenă, alte intenții”**
    Două persoane joacă aceeași scenă de două ori: o dată cu intenție serioasă, o dată comică.
    Evidențiază importanța tonului și a intenției scenice.
22. **Exercițiul „Textul care prinde viață”**
    Elevii citesc mai multe texte scurte (fabule, dialoguri, poezii) și aleg fragmentul care li se pare cel mai ușor de pus în scenă.
    Dezvoltă sensibilitatea pentru limbajul expresiv și pentru dinamica replicilor.
23. **Exercițiul „Tăietura de scenă”**
    Dintr-un text mai lung, elevii selectează un moment semnificativ (conflict, emoție, tensiune) care poate funcționa ca o scenă scurtă.
    Exersează analiza și selecția conținutului esențial.
24. **Exercițiul „Textul cu atmosferă”**
    Elevii asociază fiecărui fragment o imagine, o culoare sau un sunet care exprimă starea transmisă de text.
    Antrenează gândirea vizuală și auditivă.
25. **Exercițiul „Dramatizarea rapidă”**
    Elevii transformă un paragraf narativ într-un scurt dialog (ex: povestitorul devine două voci care vorbesc).
    Învață cum se construiește acțiunea prin replici.
26. **Exercițiul „Sunetul potrivit”**
    Elevii aleg o coloană sonoră simplă (zgomote, muzică ambientală, bătăi de inimă) care să însoțească un fragment de text.
    Exersează simțul ritmului și integrarea auditivă.
27. **Exercițiul „Imaginea în spatele cuvintelor”**
    Elevii caută sau creează o imagine statică (fotografie, desen, proiecție) care completează scena.
    Învață relația dintre cuvânt și imagine.
28. **Exercițiul „Scena în doi”**
    Două persoane interpretează un scurt dialog cu fundal sonor sau vizual (proiecție, lumini).
    Integrează textul cu elemente tehnice simple.

29. **Exercițiul „Video-moment”**
Elevii filmează scena jucată și o revăd împreună, discutând ce funcționează și ce ar putea fi îmbunătățit.
Dezvoltă spiritul critic și capacitatea de autoevaluare.
30. **Exercițiul „Atmosfera completă”**
Grupurile aleg text, muzică și imagine, apoi le combină într-o prezentare de 1–2 minute.
Rezultatul este o mini-producție integrată, expresivă și ușor de prezentat public.
31. **Exercițiul „Roluri”**
Elevii își aleg câte un rol dintr-o listă pe are o stabilesc împreună (actor, regizor, scenograf, tehnic, marketing etc.). Fiecare descrie, din imaginație, ce crede că face acel rol. Se recomandă ca persoana care propune un rol să fie desemnată să vorbească despre un alt rol.
Îi ajută să înțeleagă diversitatea sarcinilor într-un proiect scenic.
32. **Exercițiul „Echipa ideală”**
Grupurile discută ce ar trebui să facă fiecare membru pentru ca un spectacol să iasă bine.
Dezvoltă respectul pentru munca celorlalți, colaborarea și gândirea colectivă.
33. **Exercițiul „Adevăr sau provocare profesională”**
Fiecare rol primește o situație amuzantă („Regizorul nu se înțelege cu actorii!”) și trebuie să găsească o soluție rapidă.
Exersează comunicarea calmă și constructivă.
34. **Exercițiul „Mini-producția”**
Grupurile primesc o temă (ex: „O seară de furtună”). Fiecare are un rol diferit: regizor, actor, decor, sunet, promovare. Creează o scenă de 1 minut.
Antrenează colaborarea și planificarea.
35. **Exercițiul „Ședința de regie”**
Grupul decide împreună decorul, tonul scenei și modul de prezentare. Profesorul observă cum se ascultă unii pe alții.
Dezvoltă ascultarea activă și negocierea.
36. **Exercițiul „Promovarea spectacolului”**
După o scenă creată, elevii concep un afiș, o descriere scurtă și o postare imaginară pentru rețele sociale.
Învață importanța comunicării și a prezentării publice.
37. **Exercițiul „Scena în echipă”**
Fiecare elev își păstrează rolul din grup (actor, regizor, decor etc.) și realizează împreună o scenă de 2–3 minute.
Îi învață să lucreze coordonat spre un scop comun.
38. **Exercițiul „Feedback constructiv”**
După prezentare, fiecare echipă oferă altora feedback: ce a funcționat, ce se poate îmbunătăți.
Exersează comunicarea respectuoasă și analiza constructivă.
39. **Exercițiul „Reflecția finală”**
Elevii discută ce rol le-a plăcut, ce au descoperit despre ei și cum pot colabora mai bine în viitor.
Consolidează învățarea prin experiență directă.
40. **Exercițiul „Decor din nimic”**
Grupurile primesc câteva obiecte simple (scaun, eșarfă, cutie) și trebuie să le transforme într-un decor simbolic.
Dezvoltă creativitatea și gândirea vizuală.
41. **Exercițiul „Lumini și umbre”**
Se experimentează jocuri de lumină (lanternă, telefon, lampă) pentru a crea atmosferă.
Îi ajută să înțeleagă cum influențează lumina emoția scenei.
42. **Exercițiul „Costumul care vorbește”**
Elevii aleg un obiect vestimentar sau o culoare care exprimă trăsătura principală a personajului.
Stimulează expresivitatea vizuală și simbolică.

43. **Exercițiul „Scena în 360°”**
O scenă scurtă este jucată din perspective diferite (publicul se mută sau actorii schimbă pozițiile).
Îi învață să gândească spațiul scenic complet.
44. **Exercițiul „Regizorul invizibil”**
Un coleg conduce repetiția prin gesturi și semne, fără a vorbi. Actorii trebuie să se adapteze.
Antrenează atenția și sincronizarea.
45. **Exercițiul „Scena în tăcere”**
Elevii joacă momentul doar prin mișcare și privire, fără cuvinte.
Îi ajută să înțeleagă puterea comunicării nonverbale.
46. **Exercițiul „Spectacol de 5 minute”**
Grupurile prezintă o scenă completă, cu text, mișcare, decor și sunet.
Integrează toate elementele învățate anterior.
47. **Exercițiul „Feedback de la public”**
Ceilalți elevi (publicul) scriu câte o apreciere și o propunere de îmbunătățire.
Încurajează gândirea critică pozitivă.
48. **Exercițiul „Jurnalul de scenă”**
Fiecare notează ce a simțit în timpul repetițiilor și al susținerii reprezentației.
Consolidează reflecția personală și învățarea din experiență.
49. **Exercițiul „Vocea personajului”**
Fiecare primește câte o păpușă, apoi este rugat să spună aceeași propoziție în trei moduri: cu bucurie, cu teamă sau cu tristețe. Elevul adaptează intensitatea și înălțimea vocii, accelerează sau încetinește ritmul, în funcție de emoția pe care dorește să o transmită.
Dezvoltă expresivitatea vocală, antrenează controlul tonului și reduce blocajele de exprimare.
50. **Exercițiul „Cine sunt?”**
Elevul se prezintă cu ajutorul marionetei sau a unei păpuși care iese din spatele unui decor și își descrie trăsăturile, caracterul sau hobby-urile. Elevii încearcă să recunoască colegul după descriere.
Încurajează exprimarea liberă și încrederea în sine și creează coeziune în echipă.

5. Evaluarea

Evaluarea competențelor dobândite se realizează printr-o combinație de metode calitative și practice: observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor, proiectul (realizarea unei scenete sau a unui mini - spectacol), autoevaluarea și feedback-ul colegial, probă practică (improvizația sau interpretarea de rol) și portofoliul profesional.

Evaluarea are caracter formativ și continuu, urmărind progresul elevilor în raport cu competențele specifice și capacitatea lor de a-și transfera învățarea în contexte diverse. Ea vizează nu doar produsul artistic final, ci și procesul de colaborare, reflecție și auto-reglare, reflectând specificul nonformal al disciplinei și contribuind la dezvoltarea unei învățări conștiente și responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Boal, A., Games for actors and non-actors (2nd ed., A. Jackson, Trans.). Routledge, 2002.
2. Bocos, M., Fundamentele pedagogiei. Editura Paralela 45, 2017.
3. Bolton, G., Drama as education: An argument for placing drama at the centre of the curriculum. Longman, 1984.
4. Cioca, Vasile., Jocul de-a/cu arta, Editura Limes, Floreşti, 2019.
5. Ciolan, L., Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Editura Polirom, 2008.
6. Cucoş, C., Pedagogie. Editura Polirom, 2006.
7. Dewey, J. ,Experience and education. Kappa Delta Pi, 1938.
8. Fogel, A., The psychophysiology of self-awareness: Rediscovering the lost art of body sense. W.W. Norton, 2009.
9. Immordino -Yang, M. H., & Damasio, A., We feel, therefore we learn: The relevance of affective and social neuroscience to education. Mind, Brain, and Education, 1(1), 3–10. https://doi.org/10.1111 /j.1751-228X.2007.00004.x, 2007.
10. Ionescu, M., Curriculum. Pedagogie. Didactică. Editura Paralela 45, 2011.
11. Montessori, M., The Montessori method. Schocken Books. (Original work published 1912), 1964.
12. Nanu, Adina., Vezi? Comunicarea prin imagine, Ed. a 2-a. - Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 2018
13. OECD, Future of education and skills: OECD learning compass 2030. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030, 2019.
14. Olinescu, A. (2004). Arta teatrului în România: Repere pedagogice şi metodologice. Editura Eikon, 2004.
15. Popovici, D., Teatrul educațional în România postcomunistă: între extracurriculare și alternative curriculare. Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theatrum, 64(1), 55–72, 2019.
16. Ricoeur, P., From text to action: Essays in hermeneutics II (K. Blamey & J. B. Thompson, Trans.). Northwestern University Press, 1991.
17. Rotaru, Dana., Jocuri teatrale: manual pentru clasele 0-IV. UNATC Press, Bucureşti, 2016
18. Spolin, V., Improvizație pentru teatru, UNATC Press, Bucureşti, 2008
19. Stanislawski, K., Munca actorului cu sine însuşi, Ed. Methuen, Londra, 2008
20. Steiner, R., The education of the child: And early lectures on education. Anthroposophic Press. (Original work published 1909), 1997.
21. UNESCO, Reimagining our futures together: A new social contract for education. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707, 2021.
22. Văideanu, G., Educația la frontiera dintre milenii. Editura Politică, 1988.
23. Varela, F. J., Thompson, E., & Rosch, E., The embodied mind: Cognitive science and human experience. MIT Press, 1991.
24. Zamfir, C., & Vlăsceanu, L. (Eds.), Dicționar de sociologie. Editura Babel, 1993.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Ileana Racoviceanu	Drd. Teatru şi artele spectacolului	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
Elena Gabriela Bălăceanu	Grad didactic I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
Olga Ostafi	Grad didactic II	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Focşani

Anexa nr. 63

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților artistice

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea Pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 63
Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților artistice, clasele a XI-a, curriculum de specialitate (CS)*

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina - ***Didactica activităților artistice*** reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa a XI-a din învățământul liceal. Disciplina este prevăzută în planul cadru de învățământ aprobat prin OMEC nr. 4350/ 20.06.2025, în aria curriculară Didactici, curriculum de specialitate, având un buget de timp de **1 oră/săptămână,** pe parcursul clasei a XI-a. Programa *constituie o ofertă curriculară menită să sprijine dezvoltarea abilităților de proiectare, implementare și evaluare a activităților artistice în contexte nonformale.*

Elaborarea programei a avut la bază repere legislative și strategice relevante: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024, , cu modificările și completările ulterioare, regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3717/01 aprilie 2025, cu modificările și completările ulterioare, planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, conform O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, cu modificările și completările ulterioare, profilul de formare al absolventului, OME nr. 6731/2023, care asigură coerența verticală a parcursului școlar, (competențe-cheie și atribute prioritare), *precum și documente europene relevante, , incluzând* Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, rapoarte OECD/UNESCO *și cadre de referință europene pentru competențe.* Aceste repere asigură fundamentarea programei pe principiile educației centrate pe competențe, pe coerența verticală a parcursului școlar și pe racordarea disciplinei la prioritățile educaționale naționale și europene.

Programa urmărește formarea unei gândiri pedagogice critice și reflexive, dezvoltarea creativității și a expresivității elevilor, precum și capacitatea acestora de a adapta activitățile artistice la nevoile reale ale beneficiarilor educației nonformale. Programa vizează, astfel, dezvoltarea competențelor de proiectare, implementare și evaluare a activităților artistice nonformale, prin activități practice și reflexive, integrarea artelor vizual-plastice, muzicale și teatrale, utilizarea responsabilă a resurselor educaționale și aplicarea metodelor alternative de evaluare. Aceasta oferă elevilor cadrul teoretic și practic necesar formării unor viitori educatori creativi, competenți și capabili să adapteze activitățile artistice la nevoile reale ale beneficiarilor educației nonformale.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- *Competenţe generale*
- *Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare*
- *Domenii de conținut și conţinuturi*
- *Sugestii metodologice*
- *Bibliografie selectivă*

Competenţele *sunt ansambluri structurate de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit identificarea şi rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, inclusiv prin experiențe de interpretare și reflecție artistică, utilizarea creativă a artelor, proiectarea activităților artistice în diferite contexte. Competențele generale vizează achizițiile elevului pentru întregul ciclu liceal.*

Competenţele specifice *se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora. Competenţele specifice sunt însoţite de exemple de activităţi de învăţare, modalităţi de organizare a activităţii didactice în scopul realizării competenţelor. Programa şcolară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activităţi de învăţare, care integrează strategii didactice şi care valorifică experienţa concretă a elevului. Acestea nu au caracter obligatoriu, fiind orientative. Cadrul didactic având libertatea de a le utiliza, de a le completa sau de a le înlocui, de a le adapta nivelului de pregătire al elevilor, resurselor disponibile, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situaţiei concrete de la clasă. Se creează premisele proiectării unor parcursuri de învăţare personalizate.*

Conținuturile învățării *constituie elemente de bază ale domeniului, având rol de instrumente în formarea competențelor, nu de scopuri în sine.*

Acestea sunt grupate pe următoarele ***domenii de conținut:***

1. ***Proiectarea activităților artistice nonformale –*** *conceperea și adaptarea atelierelor și micro-proiectelor pentru diferite grupe de vârstă și niveluri de dezvoltare; elaborarea fișelor de activitate și scenariilor pedagogice.*
2. ***Strategii și metode didactice în activitățile artistice*** *– alegerea și justificarea strategiilor și metodelor (pentru activități vizual-plastice, muzicale, teatrale) în funcție de nevoile grupului; integrarea jocului, cooperării și explorării în activități nonformale.*
3. ***Evaluarea activităților artistice nonformale –*** *aplicarea metodelor alternative de evaluare, analiza progresului și a implicării participanților; utilizarea rubricilor, fișelor de observație, portofoliilor și jurnalelor reflexive.*
4. ***Resurse educaționale în activitățile artistice nonformale*** *– selectarea și integrarea responsabilă a materialelor și instrumentelor artistice; adaptarea resurselor la obiectivele activității și la caracteristicile grupului; respectarea normelor etice și a drepturilor de autor.*
5. ***Planificarea activităților artistice nonformale –*** *organizarea atelierelor și a micro-proiectelor pe etape (obiective, strategii, resurse, desfășurare, modalități de evaluare); adaptarea limbajului și sarcinilor de lucru la grupa de vârstă.*
6. ***Evaluarea progresului și implicării în activitățile artistice*** *– monitorizarea activității participanților prin observație, portofoliu, feedback, autoevaluare și interevaluare; analizarea rezultatelor și propunerea de ajustări pedagogice.*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind: încurajarea învățării active prin ateliere, proiecte și simulări; alternarea formelor de organizare a activității (frontal, pe grupe, individual); integrarea interdisciplinară a artelor; valorificarea metodelor alternative de evaluare; dezvoltarea reflecției pedagogice și a feedback-ului constructiv și organizarea de activități reale în contexte școlare și nonformale, cum ar fi evenimente, expoziții și spectacole.

Conținuturile din prezenta programă școlară pot fi abordate pe parcursul mai multor ore de curs în funcție de complexitatea temei.

Această structură oferă cadrul teoretic și practic necesar formării unor viitori educatori creativi, competenți și responsabili, capabili să proiecteze și să implementeze activități artistice nonformale relevante, adaptate vârstei, nevoilor și particularităților grupurilor de elevi, respectând principiile educației centrate pe competențe și standardele europene și naționale.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectează activități artistice pentru diferite categorii de educabili din domeniul activităților nonformale, adaptate nevoilor de învățare ale acestora**
CG2	**Evaluează activități artistice, derulate pentru diferite categorii de educabili participanți în activități nonformale**
CG3	**Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățarea și dezvoltarea beneficiarilor educației nonformale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Proiectează activități artistice pentru diferite categorii de educabili din domeniul activităților nonformale, adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 1.1. Elaborează activități nonformale adaptate caracteristicilor diferitelor categorii de educabili, prin arte
- ***activități de analiză și reflecție:*** *studii de caz privind identificarea tipurilor de activități artistice adaptate nevoilor și intereselor diferitelor categorii de educabili (preșcolari, școlari mici, preadolescenți, adolescenți, persoane cu cerințe educaționale speciale, etc.);* - ***activități de proiectare:*** *fișe de activități artistice pentru ateliere de pictură, teatru sau muzică, adaptate unei categorii specifice de educabili sau mini-proiecte educaționale;* - ***activități practice și aplicative****: role-play simulare activitate elev -educator, organizare de ateliere artistice de pictură, modelaj, muzică sau improvizație teatrală;* - *activități colaborative: programe de activități artistice nonformale în echipe, schimburi de idei și feedback între grupuri;* - ***activități de evaluare și autoevaluare:*** *prezentarea lucrărilor, a proiectelor și/sau a programelor și evaluarea lor pe baza unor criterii bine stabilite;* - ***activități de observare:*** *identificare, observare si comparare a activităților artistice nonformale pentru diferite vârste;* - *aplicarea principiilor și strategiilor didactice în proiectarea activităților artistice nonformale ;* - *elaborarea modelelor de proiectare a activităților nonformale , integrând resurse inovatoare;* - *organizarea activităților educaționale nonformale prin raportare la standarde și obiective menționate în documente curriculare în vigoare;* - *realizarea unor scurte secvențe de proiectare pentru elemente de improvizație teatrală utilizând jocul de rol;* - *conceperea unui scenariu privind proiectul unei activități teatrale cu scopul evidențierii abilităților de comunicare* - *activitate practică- organizarea unui eveniment cultural-artistic (exemple din care se va alege unul: festival școlar, șezătoare, spectacol de sfârșit de an, lectură publică);* - *analizarea unor modele de proiecte de activitate didactică din educația nonformală, identificând structura acestora (obiective, strategii didactice, resurse, forme de organizare, evaluare) pentru activități cu elemente teatrale (dramatizare, scenetă, serbare, șezătoare, joc de rol, etc);* - *conceperea unor secvențe de proiectare în care sunt utilizate mijloace de realizare specifice activităților teatrale (recitare pe roluri, scurtă piesă de teatru, joc de imitație vocală, etc)*
CS 1.2. Selectează strategii specifice artelor pentru proiectarea activităților nonformale în funcție de nevoile de învățare
- ***activități de identificare și analiză****: recunoașterea și analiza diferitelor strategii artistice (vizual-plastice, teatrale sau muzicale) utilizate în educația nonformală prin intermediul unor discuții ghidate;* - ***activități de selecție a strategiilor:*** *de argumentare și de comparare a lor în funcție de contextul educațional și/sau de anumite nevoi de învățare sau nivel de dezvoltare;* - ***activități de proiectare și integrare a strategiilor artistice:*** *care să utilizeze tehnici vizual-plastice, exerciții muzicale sau jocuri teatrale pentru diferite categorii de educabili;* - ***activități practice****: experimentarea unor tehnici artistice, transformarea unor activități artistice simple în activități nonformale prin schimbarea strategiilor;* - ***activități de reflexie și evaluare****: analiza strategiilor utilizate și/sau propuse, autoevaluarea strategiilor, feedback colegial, etc.:* - *selectarea unor metode și strategii didactice flexibile, creative și centrate pe participant prin valorificarea jocului, explorării, cooperării și expresiei artistice.* - *combinarea activităților frontale cu lucrul pe echipe pentru stimularea creativității, responsabilității, a colaborării și învățării reciproce* - *microproiect pedagogic: elevii elaborează un plan pentru o activitate muzicală nonformală (obiective, metode, resurse, forme de organizare și evaluare)* - *scenarii didactice de adaptare și realizare a unor activități teatrale specifice vârstei preșcolarilor și elevilor din învățământul primar;* - *construirea unor activități teatrale (teatru de păpuși/marionete, teatru de umbre, joc de imitare, jocuri în natură și/sau aer liber etc) de incluziune a preșcolarilor sau a elevilor din învățământul primar, folosind strategii didactice adaptate și centrate pe copil și nevoile acestuia.*
CS 1.3. Argumentează structura activităților nonformale proiectate în raport cu obiectivele educaționale vizate în domeniul artelor
- ***activități de investigare și introspecție:*** *analiza unor activități artistice nonformale prin identificarea componentelor structurale (introducere, dezvoltare, încheiere) și prin discuții ghidate;* - ***activități de proiectare justificată:*** *elaborarea fișei de activitate cu structură clară, obiective și comparatii între activitățile de același fel pentru diferite categorii de educabili;*

Clasa a XI-a
- ***exerciții practice**: activități de adaptare în funcție de nevoile și reacțiile participanților și exerciții de argumentare orală;* - ***activități de evaluare și feedback**: raport justificativ în funcție de obiectivele educaționale, evaluare colegială, autoevaluare, etc;* - *activități de proiectare : corelarea etapelor activității cu obiectivele educaționale* - *exerciții practice : atelier de percuție corporală, club de audiții muzicale tematice, jocuri muzicale pentru recunoașterea timbrului(vocal și/sau instrumental), mini-proiect de grup „Compunem un cântec”* - *activități de evaluare și feedback : analiza și justificarea activității în raport cu obiectivele educaționale și vârsta participanților; feedback colegial, autoevaluare* - *ateliere de lucru în echipă pentru identificarea nevoilor grupului țintă, adaptarea scenariilor, proiectarea activităților teatrale, urmate de argumentare, dezbatere, analiză și îmbunătățire continuă;* - *activități de proiectare și analiză a activităților teatrale adaptate pentru incluziune și argumentarea alegerii anumitor strategii didactice.*

CG 2 - Evaluează activități artistice, derulate pentru diferite categorii de educabili participanți în activități nonformale

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizează activitățile nonformale elaborate, în raport cu caracteristicile educabililor și adecvarea strategiilor utilizate specifice artelor
- *activități de observare a atelierelor de desen/pictură/colaj; analizarea strategiilor folosite; compararea fișelor de activitate cu rezultatele practice; redactarea unui raport argumentativ privind eficiența activității;* - *corelarea metodelor utilizate cu specificul artelor (caracter activ-participativ și creativ al activităților)* - *compararea proiectelor de activități muzicale(sesiuni de improvizație, creare de cântece/ritmuri, organizare de evenimente muzicale etc.) cu rezultatele obținute* - *adaptarea activităților la nevoile de învățare și caracteristicile educabililor:cântece cu melodie simplă și formule ritmice repetitive pentru preșcolari sau elevi cu CES,* - *activități de analiză a unei secvențe teatrale prin studiu de caz a grupurilor țintă și stabilirea criteriilor de analiză;* - *realizarea de fișe de profil pentru diferite categorii de educabili și identificarea nevoilor acestora;* - *corelarea strategiilor didactice cu modul de percepere și dezvoltare al beneficiarilor educației;* - *jocuri de analiză pe grupe: grupul spectatorilor și grupul actorilor* - *activități de comparare a strategiilor între cele trei domenii; crearea unui portofoliu de bune practici; autoevaluarea și reflecția asupra adaptării strategiilor la nevoile grupului;*
CS 2.2. Apreciază eficiența activităților nonformale proiectate pentru activitățile artistice, în funcție de atingerea obiectivelor educaționale și de nevoile de învățare ale grupului țintă.
- *activități de analiză a rezultatelor practice ale atelierelor de desen, pictură, colaj sau modelaj; compararea produselor finale cu obiectivele stabilite inițial; reflecții asupra folosirii adecvate a strategiilor (ce a funcționat bine, ce trebuie ajusta, etc.);* - *analizarea gradului de implicare în activități (interpretare, creativitate, colaborare)* - *aprecierea proiectelor muzicale, realizate de elevi, care pot include compunerea unui cântec, improvizație ritmică de grup sau realizarea unui videoclip muzical.* - *reflecții scrise sau orale privind atingerea obiectivelor activităților nonformale (eseu, jurnal sau raport despre o activitate muzicală), elevii pot analiza ce au învățat, cum au depășit provocările și ce abilități vor să dezvolte în continuare* - *monitorizarea evoluției personale și gradul de atingere a obiectivelor prin raportarea la produsele conținute în portofoliul educațional (lucrări muzicale create de elevi, înregistrări ale progreselor lor pe parcursul unei perioade de timp, reflexii scrise sau descrierea proiectelor la care au lucrat*). - *realizarea portofoliului didactic, care conține o selecție relevantă de materiale didactice structurate și ordonate pentru o evaluare/autoevaluare obiectivă a evoluției personale;* - *crearea unei matrice de evaluare a eficientei activităților în funcție de obiectivele educaționale, rapoarte argumentative, fișe de lucru cu itemi de apreciere, etc.*
CS 2.3. Justifică calitatea activităților nonformale realizate, prin raportare la criterii pedagogice și la coerența dintre obiective, conținuturi și metode, în cadrul domeniului arte

Clasa a XI-a
- ***activități de analiză**: examinarea atelierelor de arte plastice, muzică și teatru desfășurate; identificarea obiectivelor, a continuturilor și a metodologiei utilizate;observarea gradului de coerență între obiective, conținuturi și metode și compararea modului în care s-a desfășurat activitatea cu planul propus și așteptările pedagogice;* - ***activități de evaluare a calității**: rubrici de evaluare, fișe de observație pentru fiecare domeniu artistic; identificarea punctelor forte și a aspectelor ce pot fi îmbunătățite; raport de prezentare a calității activităților nonformale, etc.;* - ***propuneri de îmbunătățire**: discuții de grup pentru viitor, recomandare pentru noi strategii, crearea unui plan de ajustare, etc.;* - ***activități de reflecție și feedback**: autoevaluare, feedback colegial, portofoliu de bune practici pentru domeniul artei nonformale, etc.;* - *activități de prezentare a portofoliilor didactice în cadrul unor expoziții tematice sau ateliere demonstrative cu materialele didactice realizate pentru activități nonformale (machete, planșe, instrumente muzicale, păpuși, marionete, costume, etc);* - *activități de prezentare a portofoliilor didactice realizate prin diverse activități nonformale (târg de idei didactice, atelier de dezbateri, activități demonstrative de predare, filmulețe de prezentare, prezentare orală structurată, etc);*

CG 3 Utilizează critic și responsabil resurse educaționale variate, pentru învățarea și dezvoltarea beneficiarilor educației nonformale

Clasa a XI-a
CS 3.1. Selectează resurse educaționale variate în funcție de obiectivele învățării pentru beneficiarii activităților nonformale, în concordanță cu particularitățile acestora.
- *analiza diverselor materiale și instrumente artistice: culori, pensule, hârtie, materiale reciclabile, lut, etc.* - *alegerea resurselor adecvate pentru obiectivele activității: ex. stimularea creativității, dezvoltarea motricității fine, explorarea culorilor;* - *compararea eficienței mai multor tipuri de materiale pentru diferite grupe de elevi (vârsta, nivel de abilități, preferințe) și justificarea selecției resurselor prin argumente legate de obiective și caracteristicile grupului;* - *alegerea unor tipuri de instrumente (de percuție, instrumente Orff, obiecte sonore) adecvate vârstei și obiectivelor activității* - *justificarea alegerii unei aplicații de producție muzicală (ex.Soundtrap, BandLab), în funcție de particularitățile beneficiarilor* - *vizionarea și compararea exemplelor video de activități muzicale nonformale: concerte, tutoriale de tehnici muzicale sau animații, justificând selecția resurselor prin raportare la obiectivele propuse și la caracteristicile grupului de beneficiari* - *selectarea și adaptarea resurselor educaționale specifice teatrului (scenarii scurte, fișe de analiză a personajelor, proiecte tematice integrate cu arte, scenete scurte, decoruri, prezentări interactive, marionete, etc)* - *crearea unui portofoliu de resurse educaționale clasificate pe domenii și obiective și discuții de grup și reflecție asupra eficienței resurselor alese;*
CS 3.2. Analizează critic resursele educaționale utilizate, din perspectiva relevanței, accesibilității și corectitudinii informațiilor pentru beneficiari
- *activități de revizuire a materialelor și instrumentelor folosite (culori, pensule, materiale reciclabile, suporturi vizuale) și de evaluare a relevanței resurselor pentru obiectivele activității (ex.: dezvoltarea creativității, motricitate fină, cunoaștere a tehnicilor artistice);* - *analizarea accesibilității materialelor pentru toți participanții (siguranță, disponibilitate, ușurință în utilizare) și verificarea corectitudinii informațiilor transmise prin materiale (instrucțiuni, modele vizuale, explicații despre tehnici).* - *analiza critică a resurselor, evidențiind relevanța, dar și aspectele critice și modul de optimizare: ex. instrumentele muzicale de percuție susțin implicarea activă a copiilor, dezvoltă motricitatea fină, simțul ritmic, coordonarea, încurajează experimentarea. Atunci când nu sunt suficient de diversificate reduc posibilitățile de explorare sonoră și diferențierea sarcinilor; pentru stimularea creativității se recomandă diversificarea instrumentelor muzicale, dar și utilizarea unor surse sonore alternative(cutiuțe rezonatoare, jucării muzicale, linguri, pahare umplute etc.)* - *scurte repetiții sau ateliere de lucru pentru analiză, adaptare și exerciții de dicție, vorbire, jocuri vocale, mânuire marionete și/sau păpuși, cunoașterea și conștientizarea spațiului scenic* - *integrarea tuturor resurselor educaționale din domeniul artistic în conceperea unei activități teatrale* - *crearea unei grile de analiză critică a resurselor pe criteriile: relevanță, accesibilitate, corectitudine;* - *exercițiu de grup: selectarea unei activități interdisciplinare (arte plastice, muzică și/sau teatru) și evaluarea critică a resurselor utilizate;* - *redactarea unui raport cu concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea resurselor utilizate.*

Clasa a XI-a
CS 2.3.Integrează responsabil resurse educaționale diverse în activități de învățare, respectând norme etice și de utilizare a informației, în activitățile nonformale
- *activități de selectare și integrare a materialelor și instrumentelor artistice (culori, hârtie, materiale reciclabile, etc.) respectând principiile siguranței și accesibilității.* - *utilizarea surselor de inspirație (imagini, modele, tutoriale) respectând drepturile de autor și citarea corectă a sursei;* - *adaptarea resurselor la obiectivele activității și la caracteristicile grupului (vârstă, nivel de abilități, preferințe);* - *activități de reflectare asupra modului în care resursele folosite contribuie responsabil la procesul de învățare;* - *corelarea resurselor utilizate cu obiectivele activității, adaptate vârstei și nivelului beneficiarilor* - *utilizarea legală, cu menționarea sursei și fără distribuire neautorizată a materialelor audio-video sau digitale* - *încurajarea creației muzicale proprii (versuri, ritmuri, melodii), evitând copierea producțiilor existente* - *utilizarea critică a informației - resursele selectate trebuie să aibă valoare artistică și educativă și să fie accesibile categoriei de vârstă căreia se adresează* - *activități transversale: crearea unui ghid de bune practici privind integrarea responsabilă a resurselor educaționale; exerciții de grup, privind elaborarea unei activități interdisciplinare (arte plastice, muzică, teatru) cu resurse diverse și argumentarea alegerii lor; discuții și reflecții privind normele etice și de utilizare a informației în activități nonformale.* - *activități tematice prezentate grupurilor țintă (piese de teatru cu marionete și păpuși, teatru de umbre, scenete, jocuri de rol, activități tematice integrate, etc) cu folosirea resurselor educaționale din domeniul artelor*

CG3 Proiectează activități educaționale pentru diferite categorii de educabili, adaptate nevoilor de învățare ale acestora

Clasa a XI-a
CS 3.1. Planificarea activităților artistice nonformale prin proiectarea acestora, adaptate diferitelor vârste și grupuri
- *analiza comparativă a grupurilor de vârstă: identificarea nevoilor de învățare și a particularităților relevante pentru activitățile artistice, formularea de exemple de activități, completare de tabele comparative, fișe de analiză pentru diferite categorii de educabili;* - *ateliere de proiectare: teme comune dar vârste diferite (ex. tema anotimourilor adaptata pentru prescolar, primar, gimnaziu), formulare de obiective, identificare de metode, adaptarea limnajului de specialitate și a sarcinilor de lucru; portofoliu cu activități diferențiate;* - *elaborarea unor fișe de activitate nonformală care să poată fi evaluate după o anumită structură (titlu, grup tinta, obiective materiale utilizate, desfășurare activitate, modalități de evaluare);* - *ateliere de micro-teaching: asumarea rolului de facilitator, adaptarea discursului, gestionarea grupului, activitate demonstrativă și feedback;* - *analiza critică a studiilor de caz: activități reale sau video-uri înregistrate și analizate cu ajutorul unor fișe de analiza critică (sarcini de identificare a punctelor forte, sarcini de identificare a limitelor, propuneri de imbunatatiri, etc.);* - *proiecte de grup: prezentare de ateliere artistice nonformale (proiectarea unui atelier complet de teatru, arte vizuale și muzică), adaptate la o anumită categorie de varsta, integrare de elemente creative și planificare realista;* - *activități de reflexie pedagogică: jurnale reflexive (dificultăți intampinate, sarcini de adapare la varsta, rolul artei în educația nonformală pentru diferite varste si grupuri);* - *microproiect pedagogic: elevii elaborează un plan pentru o activitate muzicală nonformală (obiective, metode, resurse, evaluare)* - *simulare de activitate: elevii conduc activități scurte (jocuri muzicale, cântece cu mișcare), iar colegii joacă rolul participanților* - *roluri rotative: elevii alternează rolurile de facilitator, observator și participant în activități practice* - *observație asistată: vizionarea și analizarea unor exemple video de activități muzicale nonformale (tabere, cluburi educaționale), elaborând o recenzie/apreciere colectivă*

Clasa a XI-a
- *atelier „Compune un joc muzical”: elevii, în grupuri, inventează jocuri muzicale pentru copii (inclusiv reguli, materiale și pași)* - *creație muzicală tematică: compunerea unei melodii simple sau a unui ritm pentru o activitate nonformală (tabără, cerc pedagogic, activitate outdoor)*
CS 3.2. Evaluarea progresului și implicării participanților prin metode alternative
- ***activități de explorare a metodelor alternative de evaluare:*** *identificarea metodelor alternative de evaluare utilizate în toate activitățile artistice nonformale (evaluarea prin portofoliu, autoevaluare, peer-evaluation, jurnal reflexiv, jurnal vizual, hărți conceptuale, scheme, respectiv discuții despre avantaje și dezavantaje);* - ***activități de analiza a unor instrumente de evaluare****: fișe de analiză a unor instrumente de evaluare precum fișe de observație, rubrici sau jurnale, sarcini de identificare a criteriilor de evaluare, sarcini de aprecierea relevanței pentru activitățile artistice, propuneri de îmbunătățire);* - ***elaborarea unor rubrici obiective de evaluare****: pentru activități artistice vizual-plastice, teatrale și muzicale, conceperea unor criterii clare de evaluare, stabilirea nivelurilor de performanță și formularea unor descriptori preciși, exprimați în termeni observabili și relevanți, astfel încât evaluarea să fie coerentă, transparentă și adaptată specificului fiecărui domeniu artistic;* - ***proiectarea unor modele de portofolii artistice****: selecție de produse artistice relevante; stabilirea criteriilor de includere a acestora, etc.;* - *activități **de aplicare a evaluării alternative**: aplicare de instrumente utilizate în activități de micro-teaching sau activități practice, sarcini de observare a colegilor, de completare a instrumentelor, de oferire de feedback constructiv, fișe de lucru specifice;* - ***activități de autoevaluare și interevaluare****; grile, fise de feedback argumentat, fise de reflecție asupra procesului, etc.;* - ***studii de caz de evaluare a implicării****: analiza situațiilor concrete (elevi pasivi vs. elevi activi în activitățile artistice), sarcini de identificare a indicatorilor de implicare, alegerea metodelor potrivite de evaluare, justificarea deciziilor;* - ***jurnal reflexiv privind evaluarea****: redactarea de texte care să justifice rolul evaluării în activitățile artistice și care sa cuprinda metode eficiente, dificultăți intampinate, importanța feedback-ului, etc.;* - crearea unui portofoliu muzical: în care elevii includ creații proprii, reflecții, înregistrări audio. - crearea de fișe de autoevaluare și evaluare între colegi: pe criterii adaptate educației nonformale (participare, creativitate, colaborare) - observație practică: elevii aplică grile de observație în cadrul unei activități muzicale pentru copii (în școală/after-school) - cerc de feedback: elevii oferă feedback constructiv după o activitate muzicală facilitată de un coleg - realizarea unui jurnal pentru o auto-evaluare a progresului

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Proiectarea activităților artistice nonformale	- **specificul educației nonformale în domeniul artelor**: ex. vizual-plastic: ateliere de pictură în aer liber; teatru: jocuri dramatice și improvizații; muzică: cercuri de ritm și jocuri muzicale cooperative) etc.; - **caracteristicile categoriilor de educabili (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, CES)**: ex. vizual-plastic: alegerea culorilor și a materialelor în funcție de vârstă; teatru: complexitatea rolurilor și a textelor; muzică: adaptarea ritmurilor și a melodiilor la nivelul participanților; - **tipuri de activități artistice nonformale (vizual-plastice, muzicale, teatrale)**: ex. vizual-plastic: colaj tematic, modelaj cu lut; teatru: scenete și improvizații; muzică: compunere de melodii simple, jocuri ritmice cu instrumente);

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **etapele proiectării unei activități nonformal**e: ex. vizual-plastic: alegerea temei și a materialelor, planificarea pașilor atelierului; teatru: crearea scenariului și a rolurilor; muzică: stabilirea ritmului, notelor și activităților de grup; - **structura activității artistice (obiective, conținuturi, strategii, resurse, evaluare)**; - **strategii didactice specifice artelor (joc de rol, improvizație, expresie creativă)**: ex. vizual-plastic: transformarea unei imagini în colaj creativ; teatru: improvizații pe teme date; muzică: crearea unei melodii pe baza unui ritm dat); - adaptarea activităților la nevoile de învățare: ex. vizual-plastic: materiale tactile pentru CES sau copii mici; teatru: roluri simplificate sau adaptate; muzică: ritmuri mai lente pentru începători sau persoane cu dificultăți motorii); - elaborarea fișelor de activitate și a mini-proiectelor: ex.vizual-plastic: fișă atelier de pictură cu obiective, materiale, pași și evaluare; teatru: fișă pentru scenete; muzică: fișă joc muzical cu reguli, instrumente etc.; - argumentarea demersului didactic: ex. vizual-plastic: explicarea modului în care activitatea dezvoltă creativitatea și motricitatea fină; teatru: justificarea impactului asupra comunicării și colaborării; muzică: motivarea alegerii jocurilor muzicale pentru dezvoltarea ritmului și/sau a atenției);
2. Strategii și metode didactice în activitățile artistice	- **metode interactive în educația artistică nonformală**: ex. vizual-plastic: atelier de pictură colaborativă pe panou mare, unde fiecare adaugă elemente; teatru: jocuri de improvizație în perechi sau grupuri mici; muzică: jocuri ritmice cu diferite instrumente; - **învățarea prin joc, explorare și experiment artistic: ex.** vizual-plastic: explorarea culorilor prin amestecuri de acuarelă sau tempera; teatru: inventarea unor scenete pornind de la o imagine sau un obiect; muzică: experimentarea cu instrumente improvizate (sticle cu apă, linguri, cutii, etc.) pentru a crea ritmuri. - **strategii vizual-plastice, muzicale și teatrale:** ex. vizual-plastic: demonstrație, experiment, feedback peer-to-peer; teatru: role-play, etc.; muzică: ascultare activă, creații colective. - **organizarea activităților (frontal, pe grupe, individual):** ex. vizual-plastic: inițial demonstrație frontală, apoi grupuri mici la mesele de lucru; teatru: jocuri de rol individuale sau în grupuri mici; muzică: exerciții de ritm individual sau în grup; - **integrarea interdisciplinară a artelor: ex. vizual-plastic și muzică:** realizarea unui colaj ilustrativ acompaniat de un ritm muzical sau instrumente muzicale create de elevi; vizual-plastic și teatru: realizarea de costume sau decoruri pentru o anumită scenetă; - **adaptarea strategiilor la context și grup țintă:** ex. vizual-plastic: folosirea plastilinei sau culorilor tactile pentru preșcolari sau CES; teatru: simplificarea scenariilor; muzică: alegerea unor ritmuri și melodii mai simple pentru cei cu experiență muzicală redusă.
3. **Evaluarea activităților artistice nonformale**	- **rolul evaluării în educația nonformală:** ex. vizual-plastic: evaluarea progresului elevilor prin observația modului în care aplică tehnicile în atelier; teatru: observarea implicării în jocurile de rol și improvizații; muzică: aprecierea participării active la exercițiile de creație muzicală; - **tipuri de evaluare (inițială, formativă, sumativă)**; - **metode și instrumente de evaluare în arte: ex.** vizual-plastic: fișe de observație, rubrici de evaluare a creativității și tehnicii; teatru: rubrici de performanță; muzică: grile de observație, etc;. - **analiza activităților artistice (criterii pedagogice)**;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **evaluarea eficienței activităților**; - **coerența obiective – conținuturi – metode – evaluare**; - **elaborarea de rubrici, fișe de observație, grile**; - **feedback pedagogic și reflecție:** ex. vizual-plastic: comentarii constructive pe lucrările realizate; teatru: discuții de grup; muzică: autoevaluare și peer-feedback; - **portofoliul de bune practici:** ex. vizual-plastic: colecție de lucrări finalizate, fișe de atelier și reflecții; teatru: înregistrări video, fișe de observație și scenarii create; muzică: înregistrări audio, compoziții muzicale și jurnale reflexive.
4. Resurse educaționale în activitățile artistice nonformale	- **tipuri de resurse educaționale (materiale, digitale, umane);** - **nateriale și tehnici artistice (arte vizuale, muzică, teatru);** - **criterii de selecție a resurselor (relevanță, accesibilitate, adecvare):** ex. vizual-plastic: alegerea materialelor potrivite vârstei și scopului activității; teatru: adaptarea la nivelul participanților; muzică: selectare instrumentelor și piese în funcție de competențele muzicale ale grupului/individului; - **analiza critică a resurselor educaționale;** - **siguranța și accesibilitatea materialelor:** ex. **v**izual-plastic: materiale netoxice, ușor de folosit pentru copii; teatru: costume și obiecte sigure, muzică: instrumente stabile, fără piese care se pot desprinde și fără margini ascuțite; - **corectitudinea informațiilor și a conținuturilor:** ex. **v**izual-plastic: verificarea tehnicilor si a instructiunilor pentru acuratete; teatru: respectarea regulilor și a pașilor, muzică: iverificcare indicații, note, ritmuri muzicale **;** - **utilizarea responsabilă a resurselor (drepturi de autor, etică);** - **integrarea resurselor în activități nonformale;** - **elaborarea de portofolii de resurse:** ex. vizual-plastic: colecție de materiale, fișe de atelier, modele vizuale; teatru: scenarii, fișe de observație, videoclipuri cu activități; muzică: partituri, înregistrări audio, jurnale de creație muzicala, etc.
5. Planificarea activităților artistice nonformale	- **analiza nevoilor de învățare ale diferitelor grupuri:** ex. vizual-plastic:observarea nivelului de motricitate fină și a preferințelor pentru culori și tehnici; teatru: evaluarea experienței și a nivelului de expresivitate; muzică: identificarea competențelor și a preferințelor muzicale; - **adaptarea activităților la vârstă și context:** ex. vizual-plastic: simplificarea tehnicilor de pictură pentru preșcolari, complexitate mai mare pentru primar, gimnaziu sau liceu; teatru: alegerea scenariilor și a duratei improvizațiilor în funcție de vârstă și nivel; muzică: jocuri ritmice scurte pentru copii mici, creație colectivă pentru școlarii mici, preadolescenți, adolescenți; - **proiectarea diferențiată a activităților artistice;** - **etapele planificării (obiective – conținuturi – metode – evaluare);** - **elaborarea fișelor de activitate;** - **proiecte educaționale artistice (ateliere, evenimente, programe), micro-teaching și simulare didactică;** - **organizarea activităților artistice nonformale:** ex. vizual-plastic: activități pe echipe, individuale sau rotative, cu spațiu și materiale adaptate; teatru: desfășurarea activităților în cerc, perechi sau grupuri în spațiu adecvat; muzică: organizarea exercițiilor de creație muzicală în grupuri mici sau în ansambluri colective.

Domenii de conținut	Conținuturi
6. Evaluarea progresului și implicării în activitățile artistice	- **evaluarea în contexte nonformale**; - **metode alternative de evaluare (portofoliu, jurnal reflexiv, autoevaluare, interevaluare)**: ex. vizual-plastic: portofoliu cu lucrări și comentarii; teatru: jurnal reflexiv după o scenetă; muzică: autoevaluare;. - i**ndicatori ai progresului și implicării;** - e**laborarea instrumentelor de evaluare alternativă**: ex. vizual-plastic: fișe de observație și rubrici; teatru: rubrici de evaluare a interpretării; muzică: grile pentru jocuri/ creații/ritmuri muzicale; - **aplicarea evaluării în activități simulate (micro-teaching**); - **feedback constructiv și evaluare formativă**; - **reflecția asupra procesului de învățare:** ex. vizual-plastic: fișe de observație și rubrici; teatru: rubrici de evaluare pentru interpretare; muzică: grile pentru jocuri muzicale; - **monitorizarea progresului individual și de grup**: ex. vizual-plastic: fișe de evaluare a fiecărui participant; teatru: notarea evoluției fiecarui participant; muzică: monitorizarea implicării în exercițiile muzicale individuale și colective.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Didactica activităților artistice, clasa a XI-a, Curriculum de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale,* se realizează printr-o abordare centrată pe elev, cu accent pe învățarea activă, experiențială și reflexivă, valorificând specificul educației nonformale și al domeniului artistic.

Orientarea demersului didactic presupune proiectarea activităților de învățare astfel încât să valorifice experiența anterioară și interesele elevilor, să stimuleze creativitatea, expresivitatea și inițiativa, precum și să dezvolte capacitatea acestora de a proiecta, implementa și evalua activități artistice nonformale. În același timp, se urmărește asigurarea transferului între teorie și practică, prin propunerea unor sarcini aplicative și integrarea elevilor în contexte autentice de învățare. În acest sens, se recomandă utilizarea unor situații educaționale variate, precum atelierele, simulările, proiectele și activitățile colaborative.

În vederea formării competențelor vizate, se recomandă utilizarea unor strategii didactice interactive și participative, precum învățarea prin proiect și microproiect, învățarea prin descoperire și explorare artistică, jocul de rol și simularea didactică (micro-teaching), studiul de caz și analiza critică, precum și metode activ-participative precum brainstormingul, dezbaterea și reflecția ghidată. De asemenea, pot fi valorificate instrumente și tehnici precum turul galeriei, portofoliul și jurnalul reflexiv. În același timp, se va urmări alternarea formelor de organizare a activității (frontal, pe grupe, individual), în vederea stimulării colaborării și dezvoltării autonomiei elevilor.

Activitățile didactice vor valorifica în mod complementar artele vizual-plastice (desen, pictură, colaj, modelaj), arta teatrală (dramatizare, joc de rol, improvizație) și arta muzicală (ritm, jocuri muzicale, creație sonoră), în vederea dezvoltării unei experiențe artistice integrate. În acest sens, se recomandă promovarea unor abordări interdisciplinare, care să combine elemente din mai multe domenii artistice, în funcție de obiectivele propuse și de particularitățile grupului țintă.

Proiectarea activităților nonformale presupune ghidarea elevilor în elaborarea de fișe de activitate și mini-proiecte educaționale, adaptarea conținuturilor și strategiilor la diverse categorii de educabili, utilizarea unor metode creative și a unor resurse variate, precum și argumentarea alegerilor didactice realizate. În acest sens, se recomandă utilizarea unor modele de proiectare flexibile, adaptate specificului contextului nonformal.

Utilizarea resurselor educaționale va viza selectarea critică a materialelor artistice, a suporturilor vizuale și a resurselor digitale, adaptarea acestora la vârsta și nevoile beneficiarilor, utilizarea unor materiale accesibile și sigure, precum și respectarea normelor etice și a drepturilor de autor. Totodată, elevii vor fi încurajați să creeze și să valorifice resurse proprii, precum fișe de lucru, materiale didactice, suporturi vizuale sau jocuri educaționale.

Evaluarea în context nonformal va avea un caracter predominant formativ, vizând progresul elevilor în proiectarea activităților, implicarea acestora în sarcini practice și colaborative, precum și dezvoltarea capacității de reflecție și autoevaluare. În acest sens, se recomandă utilizarea unor metode alternative de evaluare, precum portofoliul, jurnalul reflexiv, autoevaluarea și interevaluarea, fișele de observație și rubricile, dar și prezentările sau produsele artistice realizate. Feedback-ul oferit va fi constructiv, orientat spre dezvoltare și adaptat specificului contextului nonformal.

Dimensiunea reflexivă și formativă vizează dezvoltarea capacității de reflecție pedagogică, esențială în formarea viitorilor practicieni. În acest sens, se recomandă utilizarea jurnalului reflexiv, organizarea de discuții de grup privind experiențele de învățare, realizarea unor analize critice ale activităților proiectate și simulate, precum și formularea de concluzii și direcții de îmbunătățire.

Organizarea contextelor de învățare presupune desfășurarea activităților atât în sala de clasă, prin ateliere și simulări, cât și în spații alternative, precum săli de festivități sau spații culturale, dar și în contexte nonformale, cum sunt evenimentele artistice și proiectele educaționale. În acest sens, se recomandă implicarea activă a elevilor în organizarea unor activități artistice autentice, precum spectacole, expoziții sau ateliere.

Așadar, programa disciplinei *Didactica activităților artistice* pentru clasa a XI-a, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale, este concepută pentru a sprijini formarea unor competențe esențiale în proiectarea, implementarea și evaluarea activităților artistice destinate diverselor categorii de educabili.

Prin îmbinarea echilibrată a componentelor teoretice cu cele aplicative, demersul didactic propus valorifică specificul educației nonformale, promovând creativitatea, expresivitatea și adaptabilitatea. Elevii sunt încurajați să utilizeze strategii didactice variate, să selecteze și să integreze responsabil resurse educaționale și să aplice metode alternative de evaluare, centrate pe progresul și implicarea beneficiarilor.

Structura programei permite dezvoltarea unei gândiri pedagogice critice și reflexive, contribuind la formarea unor viitori educatori capabili să proiecteze experiențe de învățare autentice, relevante și incluzive, adaptate nevoilor reale ale grupurilor cu care vor lucra.

În acest context, disciplina devine un cadru formativ complex, care susține dezvoltarea profesională a elevilor și facilitează integrarea eficientă a artelor în educația nonformală contemporană.

Pentru formarea unei gândiri creative și analitice, precum și pentru dezvoltarea unei culturi generale cu deschidere către domeniul artistic, se recomandă participarea constantă la diverse activități culturale autentice, muzee tematice, cinematografe, galerii de artă, instituții de operă și teatru,

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bocoș, M. și Jucan, D. (2017). *Fundamentele pedagogiei: Teoria și practica curriculumului*. Polirom.
2. Cioca, Vasile., Jocul de-a/cu arta, Editura Limes, Florești, 2019.
3. Crețu, C. (2019). *Psihologia creativității: De la teorie la practică educațională*. Curtea Veche.
4. Catalano, H., Albulescu I, Educația timpurie, Antepreșcolară, Ghidul cadrului didactic, Editura: Didactica Publishing House.
5. Ionescu, M. și Chiș, V. (2015). *Strategii de predare și învățare activă*. Didactică și Pedagogică.
6. Manea, D. (2022). *Managementul clasei de elevi: Organizarea spațiului de învățare și securitatea materialelor*. Humanitas Educațional.
7. Nanu, Adina., Vezi? Comunicarea prin imagine, Ed. a 2-a. - Editura didactică și pedagogică, București, 2018
8. Rotaru, Dana., Jocuri teatrale: manual pentru clasele 0-IV. UNATC Press, București, 2016
9. Toșa, E. (2014). *Didactica artelor vizuale*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
OGRUȚAN-PRAȚA LAURA-ANGELA	prof. dr.	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-N Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
RACOVICEAN ILEANA	Drd. Teatru și artele spectacolului	
BĂLĂCEANU GABRIELA	Grad didactic I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
OSTAFI OLGA	Profesor	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Focșani

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	prof. dr.	MEC-CNCE	Responsabil

Anexa nr. 64

Programa școlară
pentru disciplina

Elemente de statistică aplicată în mediere școlară

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările pedagogie generală și mediere școlară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 64
Programa școlară pentru disciplina
Elemente de statistică aplicată în mediere școlară,
clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală și mediere școlară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară completează curriculumul pentru disciplina *Elemente de statistică aplicată în medierea școlară* , cu aplicare pentru clasele din învățământul liceal, *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogie generală și Mediere școlară,* forma cu frecvență zi.

Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	-	-	-	-	-	-	-	1

Necesitatea acestei discipline derivă din rolul tot mai important al datelor statistice în înțelegerea fenomenelor educaționale, în special a celor legate de participarea școlară, abandonul timpuriu, incluziunea educațională și relația școală–familie–comunitate.

Această programă răspunde nevoii actuale a sistemului educațional de a fundamenta intervențiile școlare pe date reale, analizate riguros și interpretate responsabil. În contextul creșterii fenomenelor de abandon, absenteism, rezultate școlare fluctuante sau vulnerabilități socio-emoționale personalul didactic are nevoie de competențe minime de analiză statistică aplicată, adaptată specificului educațional.

Programa se adresează elevilor din învățământul liceal, familiarizați deja cu indicatori simpli și metode de analiză care îi ajută pe de o parte să înțeleagă realități școlare și să propună soluții de mediere și pe de altă parte pune accent pe relevanța practică și pe interdisciplinaritate (matematică, sociologie, TIC).

Programa are în vedere:

- dezvoltarea gândirii logice și critice prin utilizarea instrumentelor statistice;
- crearea de punți între cunoștințele matematice și aplicabilitatea lor în domeniul educației și medierii școlare;
- stimularea participării active a elevilor prin proiecte, studii de caz și activități practice bazate pe date reale;
- formarea competențelor de comunicare și colaborare, necesare viitorilor absolvenți pentru a deveni cetățeni activi, capabili să interpreteze și să utilizeze informații statistice.

Abordare practică și integrată a statisticii, din cadrul programei este centrată pe situații reale din mediul școlar. Conținuturile sunt organizate progresiv – de la fundamentele colectării și organizării datelor, la analiza, interpretarea și utilizarea lor în luarea deciziilor educaționale. Accentul este orientat pe înțelegerea semnificației indicatorilor educaționali și pe capacitatea de a transforma datele în instrumente de sprijin pentru elevi.
Dimensiunea aplicativă este consolidată prin studii de caz, mini-sondaje și proiecte practice care facilitează transferul competențelor în activitatea curentă din școală. În acest mod, statistica devine un instrument de diagnoză și intervenție, nu doar un set de noțiuni teoretice.
Prin această programă, statistica văzută ca un instrument de sprijin în procesul decizional educațional, contribuind la creșterea calității actului didactic, la prevenirea riscurilor școlare și la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe date și responsabilitate.

Programa respectă structura curriculară românească și valorifică repere europene actuale și urmărește formarea capacității de:

- utilizare a indicatorilor educaționali;
- analiză descriptivă a datelor;
- interpretare critică a informațiilor;
- utilizare a aplicațiilor digitale;
- elaborare a intervențiilor bazate pe dovezi.

Prin caracterul său practic, disciplina contribuie la creșterea calității deciziilor educaționale și la eficientizarea procesului de mediere școlară.

Disciplina este prevăzută cu o **alocare de 1 oră pe săptămână**
Orele de practică pot fi corelate cu activitățile de proiect și studiile de caz realizate în unitățile de învățământ partenere.
Conținuturile sunt corelate cu competențele și nu reprezintă o succesiune obligatorie, pentru a oferi flexibilitate profesorilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Identificarea** indicatorilor statistici de bază și a situațiilor educaționale relevante pentru procesul de mediere școlară.
CG2	**Prelucrarea** datelor școlare și comunitare prin metode statistice simple (tabele, grafice, calcule de medie).
CG3	**Utilizarea** instrumentelor digitale pentru analiza, reprezentarea și interpretarea fenomenelor educaționale
CG4	**Exprimarea** concluziilor obținute din analiza statistică prin rapoarte, prezentări și comunicări către școală, familie și comunitate.
CG5	**Analizarea** tendințelor și relațiilor dintre factori educaționali, sociali și culturali, pe baza datelor statistice.
CG6	**Modelarea** scenariilor de intervenție educațională și a posibilelor soluții de prevenire a abandonului școlar, utilizând datele statistice disponibile.

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)
CG 1 - Identificarea indicatorilor statistici de bază și a situațiilor educaționale relevante pentru procesul de mediere școlară
XII.CS.1.1. Descrierea situațiilor educaționale prin date statistice (prezență, absenteism, abandon, promovabilitate) pe baza unor seturi simple de date statistice.
- *Analiza unor fișe reale de absențe și identificarea situațiilor „problematice”(analizarea unor cataloage școlare; identificarea cazurilor de absenteism ridicat; notarea situațiilor relevante pentru mediere), discuții despre pattern-uri (zile cu risc, trenduri).* - *Jurnal de observare a participării elevilor într-o activitate școlară.* - *Analiza unui grafic simplu cu evoluția absențelor pe o lună.și evidențierea factorilor posibili care explică tendințele* - *Realizarea unui „calendar al prezenței” pentru o lună și evidențierea zilelor de risc.*
XII.CS.1.2. Analizarea surselor și tipurilor de date relevante în mediul școlar și comunitar. (număr de elevi, frecvență, rată de participare, rată de promovare, rată abandon).competențe specifice și explicarea rolului fiecărui indicator educațional în procesul de mediere
- *Exercițiu practic: calcularea ratei de frecvență la clasă pe baza catalogului.* - *Realizarea unui glosar de termeni statistici* - *Extragerea indicatorilor relevanți dintr-un raport școlar real (calcularea ratei de promovare la o clasă; interpretarea unui tabel cu indicatori).* - *Simulare: „raport al clasei” cu indicatori de participare la o lună școlară.(ce inseamnă fiecare indicator și cum influențează mediul educațional)* - *Hartă mentală: catalog – chestionar – rapoarte – discuții cu părinții.* - *Mini-investigație: elevii cer (simulat) date unui secretariat și notează tipurile de informații ce pot fi oferite legal.* - *Realizarea unei fișe-model de colectare a datelor educaționale.*
XII.CS.1.3. Clasificarea surselor de date educaționale (școală, familie, comunitate) și analiza utilității lor în procesul de mediere.
- *Brainstorming: unde găsim date utile pentru mediatorul școlar?* - *Realizarea unei hărți mentale cu sursele de date (catalog, chestionar, rapoarte, interviuri cu părinții).* - *Studiu de caz: analiza unei fișe de consiliere și identificarea tipului de date oferite.* - *Identificarea tipurilor de date disponibile în secretariatul școlii.*

XII.CS1.4. Culegerea și clasificarea datelor statistice: populație statistică, variabilă statistică, frecvență, amplitudine în contexte educaționale reale
- *Analiza unor exemple de date educaționale (ex.: absențe, note).* - *Completarea unui vocabular ilustrat cu termeni statistici.* *-Realizarea unei fișe de culegere a datelor pentru un mini-sondaj privind participarea la activități extracurriculare.*

CG 2 - Prelucrarea datelor școlare și comunitare prin metode statistice simple (tabele, grafice, calcule de medie).

XII.CS.2.1. Organizarea datelor în tabele utilizând criterii statistice simple și structuri logice de prezentare..
- *Crearea unui tabel cu datele de prezență pe clase și gen, completarea unui tabel comparativ.* - *Organizarea datelor despre participarea la activități extracurriculare. Tabele comparative între clase.* – *Exercițiu de completare a unui tabel cu date lipsă pe baza unor informații contextuale***.**
XII.CS.2.2. Calcularea indicatorilor elementari (suma, medie aritmetică, procentaje) și explicarea semnificației lor într-un context educațional..
- *Exerciții de calcul pe baza notelor reale (fără nume, doar date).* - *Determinarea procentului de elevi care participă la activități extracurriculare.* - *Realizarea unui clasament al celor mai frecventate activități școlare.*
XII.CS.2.3. Elaborarea de grafice simple (bare, sectoare, histograme)) pentru a reprezenta vizual date educaționale esențiale.
- *Reprezentarea grafică a absențelor pe luni. (manual/digital)* - *Crearea unui grafic circular cu participarea elevilor la activități extracurriculare.* - *Compararea vizuală a rezultatelor la două materii printr-un grafic cu bare.*
XII.CS.2.4. Analizarea calităților datelor statistice și erorile de măsurare și a consecințelor asupra interpretării fenomenelor educaționale.
- *Noțiunea de eroare statistică, rotunjire, eșantionare.* - *Surse de erori în colectarea datelor (neatenție, formulare ambiguă a întrebărilor, neparticipare).* - *Importanța obiectivității și a confidențialității datelor educaționale.* - *Discuție ghidată: „Ce se întâmplă dacă un procent este calculat greșit într-un raport școlar?”* - *Realizarea unui checklist pentru colectarea corectă a datelor educaționale.*

CG 3 - Utilizarea instrumentelor matematice și informatice pentru reprezentarea și interpretarea fenomenelor educaționale.

XII.CS.3.1. Utilizarea instrumentelor digitale(TIC (Excel, Google Forms, Graphs, Padlet) pentru analiza datelor educaționale.
- *Introducerea datelor în programe informatice (Excel, Google, aplicații educaționale online gratuite).* - *Introducerea notelor și calcularea mediei automate într-un tabel Excel.* - *Folosirea funcțiilor SUM și AVERAGE pentru o situație de clasă.* - *Exercițiu: completarea unui tabel online colaborativ cu date anonime.*
XII.CS.3.2. Realizarea de grafice computerizate adecvate tipului de date și interpretarea rezultatelor.
- *Crearea automată de grafice și diagrame.* - *Alegerea graficului potrivit pentru tipul de date.* - *Realizarea unui grafic cu bare privind absențele la nivelul clasei.* - *Exercițiu practic: realizarea de grafice cu bare/circulare cu participarea elevilor la proiecte școlare sau în urma clasamentului unui concurs școlar.* - Interpretarea automată a datelor simple/grafice la prima vedere.
XII.CS.3.3. Interpretarea datelor statistice prin parametri de poziție (media,modulul,mediana) și formularea unor concluzii relevante pentru procesul de mediere.
- *Parametri de poziție: media aritmetică, modulul, mediana – exerciții de calcul.* - *Calcularea mediei, medianei și modului pentru note reale (fără nume).Exercițiu: compararea performanței între două clase pe baza mediilor.* - *Analiza unui grafic de prezență, identificarea perioadelor „critice” și discutarea cauzelor posibile.* - *Analiza comparativă între două clase pe baza mediilor.* - *Redactarea unei concluzii simple pe baza unui grafic realizat în Excel.* - *Interpretarea critică a graficelor din mass-media.*

CG 4 - Exprimarea concluziilor obținute din analiza statistică prin rapoarte, prezentări și comunicări către școală, familie și comunitate.

XII.CS.4.1. Redactarea rapoartelor și interpretarea concluziilor statistice bazate pe date educaționale analizate..
- *Realizarea unui raport despre frecvența școlară.* - *Realizarea unui model de „raport” statistic util în ședințele cu părinții.*
XII.CS.4.2. Prezentarea concluziilor dintr-o analiză statistică în fața unui public țintă.
- *Simulare de ședință cu părinții, unde elevii prezintă date statistice.* - *Prezentare- concluzii în urma interpretării datelor statistice- studiu de caz prezența la clasă.* - *Reguli de prezentare vizuală clară și etică(claritate,acurateșe,onestitate).* - *Dezbatere: Care sunt factorii ce explică datele? Cum prevenim erorile etice?*
XII.CS.4.3. Utilizarea unor forme vizuale de prezentare (postere, prezentări PowerPoint/Canva) pentru comunicarea eficientă a rezultatelor statistice.

- *Crearea unui poster cu date statistice despre participarea la activități extrașcolare.* - *Realizarea unei prezentări cu date și grafice utilizând aplicații media.* - *Organizarea unei mini-expoziții de postere în clasă.*
XII.CS.4.4. Aplicarea principiilor etice în comunicarea datelor educaționale
- *Confidențialitatea informațiilor personale.* - *Prezentarea corectă și responsabilă a rezultatelor.* - *Evitarea manipulării datelor în comunicare.* - *Studiu de caz: identificarea încălcărilor etice într-o prezentare fictivă.* - *Realizarea unui „cod etic minimal” pe care mediatorul școlar trebuie să-l respecte.* - *Joc de rol: elevii negociază ce date pot fi comunicate fără încălcarea confidențialității.*

CG 5 - Analizarea tendințelor și relațiilor dintre factori educaționali, sociali și culturali, pe baza datelor statistice.

XII.CS.5.1. Observarea variației indicatorilor în timp (absențe, note, participare) pe perioade de timp diferite.
- *Compararea datelor înregistrate în module diferite pentru aceeași clasă.* - *Analiza grafică a evoluției absențelor pe parcursul unui an.* - *Discuție despre cauzele creșterii/scăderii participării.* - *Identificarea perioadelor cu risc crescut de absenteism și cauzelor posibile.*
XII.CS.5.2. Aplicarea metodelor matematice pentru compararea datelor (media, mediana, dispersie, abatere medie).
- *Realizarea unui tabel cu rezultate școlare pe gen sau medii sociale.* - *Joc de rol: mediatorul explică profesorilor aceste diferențe.* - *Analiza variației performanțelor între grupuri de elevi.* - *Discuție despre factori sociali care pot influența datele.* - *Calcularea abaterii medii pentru rezultatele unei clase.* - *Compararea variațiilor între grupuri de elevi (ex.: rural vs urban).* - *Analiza unui set de date privind influența mediului familial asupra performanței.* - *Realizarea de interpretări scrise și discuții ghidate.*
XII.CS.5.3. Analiza relațiilor simple dintre date educaționale și factori sociali/culturali, identificând corelații elementare
- *Analiza relației dintre absenteism și rezultate la învățătură.* - *Frecvența școlară și mediul socio-economic* - *Relația dintre nivelul de educație al părinților și performanțele școlare.* - *Exerciții de interpretare a corelațiilor simple. Analiza comparativă a participării elevilor la activități în funcție de vârstă, gen sau mediu de proveniență.*

CG 6 - Modelarea scenariilor de intervenție educațională și a posibilelor soluții de prevenire a abandonului școlar, utilizând datele statistice disponibile.

XII.CS.6.1. Aplicarea metodelor statistice în studii de caz educaționale pentru identificarea profilului de risc al elevilor.
- *Analiza datelor despre incidente, comportamente, cauze.* - *Identificarea tiparelor (vârstă, gen, contexte). Crearea unui „profil de risc” al unui elev fictiv.* - *Elaborarea de soluții și intervenții bazate pe date.* - *Studiu de caz: analizarea unei fișe statistice și identificarea elevilor cu risc.* - *Discuții despre rolul mediatorului în identificarea riscurilor.*
XII.CS.6.2. Propunerea unor măsuri de prevenire pe baza analizei statistice analizei datelor statistice disponibile
- *Brainstorming: identificarea cauzelor abandonului și posibile intervenții.* - *Realizarea unui plan simplu de măsuri pentru o clasă.* - *Simulare: mediatorul prezintă măsuri echipei educaționale- strategie de intervenție educațională.*
XII.CS.6.3. Crearea unor scenarii simple de mediere școlară susținute de date și prezentarea lor în contexte simulate.
- *Studiu de caz: analiza unei situații de risc (ex. absențe mari într-o clasă) și propunerea unei strategii de intervenție pentru prevenirea abandonului. Prezentarea scenariului într-un joc de rol („ședința consiliului profesoral”). Feedback din partea colegilor asupra realismului scenariului.* - *Exerciții în echipă: simularea unui consiliu de clasă care discută date statistice.*
XII.CS.6.4. Utilizarea datelor statistice pentru modelarea soluțiilor de intervenție în medierea conflictelor.
- *Realizarea unui studiu de caz despre absenteism sau conflict școlar.* - *Crearea și aplicarea unui mini-sondaj în școală.* - *Prezentarea concluziilor și propunerea unei strategii de intervenție.* - *Simulare: consiliu de clasă care analizează date statistice reale.*

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Introducere în statistica educațională**	• Noțiuni introductive: date, informații, indicatori educaționali (prezență, promovabilitate, abandon). • Surse de date: cataloage, chestionare, statistici locale/naționale.

	• Tipuri de date: calitative/cantitative. Culegerea și clasificarea datelor statistice. • Noțiuni fundamentale: populație statistică, variabile, frecvență, amplitudine. • Situații școlare relevante: participare, rezultate, comportament.Calitatea datelor statistice și erorile de măsurare (surse de erori, confidențialitate, obiectivitate).
2. **Organizarea, reprezentarea și prelucrarea datelor**	• Organizarea datelor în tabele: date despre elevi (absențe, note, participare). • Indicatori statistici elementari: sumă, procent, medie Procentaje, medii, distribuții simple. • Reprezentarea datelor statistice prin tabele și grafice.Reguli de claritate și interpretare vizuală • Prelucrarea datelor în studiile statistice. Comunicarea vizuală a rezultatelor (claritate, interpretare). • Gândire critică în analiza datelor.
3. **Utilizarea instrumentelor matematice și informatice în analiza statistică**	Utilizarea instrumentelor digitale pentru analiza datelor (Excel, Google Sheets, aplicații online).Funcții simple: SUM, AVERAGE, COUNT. • Prametri descriptivi simpli (media, modulul, mediana). • Crearea diagramelor automate. Interpretarea datelor statistice.
4. **municarea și etica utilizării datelor, a reqzultatelor statistice**	• Structura unui raport statistic scurt (introducere, date, analiză, concluzii). • Etica utilizării datelor (confidențialitate, responsabilitate). • Prezentarea vizuală a rezultatelor (claritate, acuratețe, onestitate). Utilizarea suporturilor vizuale: postere, prezentări PowerPoint/Canva.
5. **Analizarea tendințelor și relațiilor între factori educaționali, sociali și culturali**	• Evoluții în timp: serii de date. Exemple de relații între factori educaționali și sociali. • Metode matematice de interpretare: media, mediana, dispersia, abaterea medie.Compararea datelor statistice în funcție de parametri. • Corelarea datelor educaționale cu factori sociali și culturali.Interpretarea relațiilor de tip creștere/scădere între doi indicatori educaționali (de exemplu, între frecvență și promovabilitate)
6. **Aplicarea statisticii în medierea școlară**	• Factori de risc educațional (familiali, școlari, sociali). • Exemple de intervenții educaționale (programe remediale, consiliere, parteneriate cu familia și

	comunitatea).Scenarii practice de intervenție educațională. • Învățare prin proiecte: sondaje și interpretarea lor. • Statistică aplicată în medierea conflictelor școlare.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Elemente de statistică aplicată în medierea școlară* urmărește formarea competențelor de analiză, interpretare și comunicare a datelor educaționale relevante, în vederea sprijinirii procesului de mediere și a prevenirii abandonului școlar.
Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale ale viitorului mediator școlar, oferind instrumente de analiză și interpretare a datelor educaționale necesare luării deciziilor informate în mediul școlar și comunitar.
Disciplina valorifică conexiuni interdisciplinare cu matematica (prelucrarea datelor), TIC (instrumente digitale), sociologia (analiza fenomenelor educaționale) și educația civică (participare și responsabilitate socială).
Activitățile practice se pot corela cu practica pedagogică și proiectele educaționale din școală și dezvoltă gândirea logică și critică, spiritul de observație, cooperarea și responsabilitatea socială a elevilor.
Sugestiile metodologice de mai jos sunt structurate pe domeniile de conținut prevăzute în programă.

1. Introducere în statistica educațională
Se recomandă abordarea conținuturilor prin situații reale din mediul școlar, care să permită elevilor înțelegerea rolului statisticii în interpretarea fenomenelor educaționale (absențe, rezultate școlare, participare).
Activitățile pot include discuții dirijate, jocuri de descoperire, observații practice și exerciții de identificare a datelor statistice în contexte școlare.
Se pot utiliza documente școlare anonimizate (fișe de prezență, rapoarte semestriale) pentru recunoașterea indicatorilor de bază (frecvență, rată de participare, promovabilitate).
Elevii pot realiza un glosar de termeni statistici și o hartă a surselor de date (catalog, chestionar, secretariat, interviuri).
Se recomandă discuții despre etica utilizării datelor, confidențialitate și obiectivitate.

2. Organizarea și prelucrarea datelor
Activitățile se vor concentra pe organizarea și sistematizarea datelor prin tabele, diagrame și grafice simple.
Se recomandă lucrul în echipe, fiecare grup prelucrând un set de date diferit (ex.: absențe pe luni, note, participare la activități).
Pot fi realizate proiecte tematice („Frecvența la activități extracurriculare”, „Promovabilitatea la nivel de clasă”).
Se pot utiliza instrumente digitale (Excel, Google Sheets) sau fișe de calcul manual pentru compararea datelor.
Se încurajează dezvoltarea gândirii critice prin observarea variațiilor, formularea ipotezelor și discutarea cauzelor posibile.

Se recomandă prezentarea datelor într-o formă vizuală clară și atractivă, cu respectarea principiilor de claritate și obiectivitate.

3. Utilizarea instrumentelor matematice și informatice în analiza statistică

Este recomandată integrarea competențelor digitale prin folosirea programelor de calcul tabelar (Excel, Google Sheets) sau a aplicațiilor educaționale online.

Se pot exersa funcțiile simple SUM, AVERAGE, COUNT, crearea diagramelor automate (bare, circulare, linii) și aplicarea parametrilor de poziție (media, modulul, mediana).

Activitățile pot include exerciții de calcul pe seturi mici de date reale, simulând interpretarea rezultatelor școlare.

Se recomandă compararea datelor între clase, semestre sau grupuri de elevi, evidențiind interpretarea rezultatelor și legătura cu factorii educaționali.

Se recomandă valorificarea interdisciplinarității cu matematica și TIC, pentru a consolida competențele aplicative și logice ale elevilor.

4. Exprimarea concluziilor și comunicarea rezultatelor statistice

Elevii vor fi ghidați în redactarea rapoartelor statistice , cu structură standard: *Introducere – Date – Analiză – Concluzii – Propuneri*.

Se recomandă exerciții de comunicare orală și jocuri de rol: prezentarea unui raport de frecvență în fața clasei, simularea unei ședințe cu părinții sau a unei întâlniri cu echipa educațională.

Pentru creșterea atractivității, se pot folosi instrumente vizuale moderne (PowerPoint, Canva, infografice, postere).

Organizarea unei mini-expoziții de postere statistice în clasă stimulează creativitatea și colaborarea.

Se va pune accent pe principiile eticii în comunicarea datelor – confidențialitate, onestitate, acuratețe și respectarea persoanelor implicate.

5. Analizarea tendințelor și relațiilor între factori educaționali, sociali și culturali

Activitățile vor pune accent pe observarea variației datelor în timp și identificarea relațiilor dintre factori educaționali și sociali.

Se pot utiliza seturi de date sintetice sau exemple anonimizate din școală pentru exerciții de interpretare și comparare.

Se recomandă studiile de caz ca metodă didactică centrală, unde elevii analizează un fenomen educațional (absenteism, rezultate școlare, implicare) și identifică cauze și posibile soluții.

Se pot calcula indicatori simpli (media, mediana, abaterea medie) și interpreta diferențele dintre grupuri.

Activitățile trebuie să stimuleze empatia și înțelegerea contextului social, corelând cifrele cu situațiile umane din mediul educațional.

Rezultatele pot fi comunicate prin rapoarte comparative, grafice de evoluție sau prezentări tematice.

6. Modelarea scenariilor de intervenție educațională și soluțiilor de prevenire a abandonului școlar

Se recomandă abordarea conținuturilor prin învățare aplicativă, folosind studii de caz și proiecte integrate.

Elevii pot analiza date referitoare la absenteism, rezultate școlare sau conflicte, identificând tipare și factori de risc.

Activitățile pot include:

- elaborarea unui plan de măsuri pentru prevenirea absenteismului;
- simularea unui consiliu profesoral în care se interpretează date statistice;
- crearea unui profil de elev cu risc şi propunerea de intervenţii educaţionale;
- realizarea unui mini-sondaj la nivel de clasă sau şcoală, urmat de interpretarea şi comunicarea rezultatelor.

Se recomandă corelarea cu practica pedagogică şi activităţile de consiliere şi orientare, pentru a dezvolta competenţele de analiză, cooperare şi responsabilitate.
Profesorul are rolul de facilitator, sprijinind reflecţia critică, argumentarea şi prezentarea coerentă a soluţiilor propuse.
Recomandări generale:
Se recomandă combinarea metodelor tradiţionale (explicaţia, conversaţia euristică, problematizarea) cu metode moderne (învăţare prin proiecte, investigaţie, colaborare, studii de caz).
Evaluarea elevilor va avea caracter formativ şi continuu, vizând nu doar rezultatele numerice, ci şi capacitatea de interpretare, aplicabilitatea practică şi atitudinile civice.
Se pot utiliza portofolii individuale şi fişe de observaţie pentru monitorizarea progresului.
Disciplina oferă multiple posibilităţi de interdisciplinaritate (matematică, TIC, sociologie, psihologie, educaţie civică), fiind un cadru propice pentru formarea competenţelor cheie: gândire critică, învăţare autonomă, comunicare şi colaborare.
Este încurajată utilizarea contextului local al şcolii şi a resurselor comunitare pentru ancorarea învăţării în realitatea cotidiană a elevilor.

Evaluarea competenţelor

Se recomandă ca accentul să se pună pe proces, fiecare competenţă să fie evaluată prin **produse concrete** nu pe memorarea conţinuturilor.
Metode alternative recomandate (portofoliu cu tabele + grafice, proiecte, fişe de observaţie, autoevaluare) şi prin probe practice (prezentări, interpretarea unor seturi de date, studiu de caz, realizarea unui raport statistic scurt).

GRUP DE LUCRU

Nume şi prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
STANCIU LAURA	Profesor grad 1	Colegiul Naţional Pedagogic Vasile Lupu Iaşi
CHIŢU LARISA	Prof	Colegiul Naţional „Preparandia Ţichindeal”, Arad

RESPONSABIL

Nume şi prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă	Calitate
IORDACHE GEORGETA	Prof. dr.	Centrul Naţional pentru Curriculum şi Evaluare	Responsabil

Anexa nr. 65

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților psihomotrice

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocaţională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 65
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților psihomotrice clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Didactica activităților psihomotrice* este prevăzută în planul-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, pentru filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea *Educație timpurie.*

Disciplina se studiază în clasa a XI-a, având alocată o oră pe săptămână, în cadrul trunchiului comun, contribuind la formarea competențelor didactice necesare organizării și desfășurării activităților psihomotrice în învățământul antepreșcolar și preșcolar. În acest context, programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților psihomotrice* reprezintă un document curricular esențial pentru stabilirea finalităților și a conținuturilor instruirii, în concordanță cu volumul total de ore alocat acestei discipline într-un an școlar. În vederea formării competențelor generale și specifice ale elevilor, programa include o serie de exemple de activități de învățare, precum și sugestii metodologice pentru realizarea eficientă a demersului didactic specific predării acestei discipline la clasa a XI-a. Prin urmare, această disciplină asigură un cadru teoretic solid și o orientare practică relevantă pentru implementarea educației centrate pe competențe, în conformitate cu documentele curriculare naționale și europene. În același timp, creează premisele formării unor cadre didactice competente pentru învățământul antepreșcolar și preșcolar, capabile să proiecteze și să implementeze un demers educațional modern, echitabil și incluziv.

Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților psihomotrice* are o structură standard care include:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice;
- Referințe bibliografice

Deoarece această disciplină este prevăzută numai pe parcursul unui an școlar, competențele generale corespund competențelor generale ale profilului pedagogic și urmăresc o serie de achiziții care să permită viitoarelor cadre didactice să organizeze și să conducă activități psihomotrice, cu accent asupra formării responsabilității elevilor față de sănătatea copiilor, față de dezvoltarea fizică și motrică a acestora, precum și față de achizițiile în plan comportamental.

Pentru completarea profilului de specialitate al cadrului didactic, disciplina va urmări:

- conştientizarea elevilor asupra locului, rolului şi obiectivelor activităților psihomotrice în educația timpurie;
- cunoaşterea de către elevi a particularităților de creştere şi dezvoltare ale copiilor de vârstă antepreşcolară şi preşcolară, în relație cu solicitările bio-psiho-motrice impuse de practicarea activităților psihomotrice;
- formarea competențelor metodice necesare organizării şi desfăşurării activităților psihomotrice în învățământul antepreşcolar şi preşcolar.

Aplicarea acestei programe școlare contribuie la dezvoltarea capacității elevilor de specializarea *Educație timpurie* de a corela aspectele teoretice ale educației psihomotrice cu aplicarea lor practică, în activitățile zilnice ale copilului antepreșcolar și preșcolar, la cultivarea unei atitudini reflexive și creative în proiectarea și desfășurarea activităților psihomotrice, în acord cu metodologiile de predare din perspectivă multiculturală și incluzivă.

Astfel, *Didactica activităților psihomotrice* contribuie la formarea unui cadru didactic care promovează strategii didactice moderne, prin care creează contexte educaționale favorabile dezvoltării generale a copilului, care manifestă gândire pedagogică reflexivă și deschisă permanent spre inovare, pe fondul unei conduite profesionale responsabile, în beneficiul copilului antepreșcolar și preșcolar.

Programa este construită în acord cu documentele curriculare naționale și europene și promovează un demers didactic centrat pe competențe, cu accent pe aplicabilitate practică, incluziune și utilizarea tehnologiilor moderne.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectarea activităților de educație psihomotrică la diferite grupe de vârstă, ținând cont de particularitățile de dezvoltare ale copiilor din învățământul antepreșcolar și preșcolar.**
CG2	**Utilizarea activitățiilor de educație psihomotrică, adaptate nivelului de motricitate al copiilor din învățământul antepreșcolar și preșcolar, în contexte variate**
CG3	**Aplicarea unor probe de evaluare relevante pentru evidențierea nivelului de manifestare a componentelor psihomotricității.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 . Proiectarea activităților de educație psihomotrică la diferite grupe de vârstă, ținând cont de particularitățile de dezvoltare ale copiilor din învățământul antepreșcolar și preșcolar.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Descrierea componentelor psihomotricității și caracteristicile manifestării acestora la vârsta antepreșcolară și preșcolară.
- Lectură dirijată: Studierea textelor de specialitate privind componentele psihomotricității (schema corporală, echilibrul, coordonarea, orientarea spațio-temporală și discutarea în grup); - Realizarea unei fișe-sinteză pentru identificarea și definirea componentelor psihomotricității și ale alfabetizării motrice pe baza materialului bibliografic; - Analiza unor filme cu copii de 0-6 ani participanți la activități motrice și identificarea componentelor psihomotrice observabile; - Studiu de caz: Analiza profilului psihomotric al unui copil preșcolar, identificând nivelul de manifestare a deprinderilor motrice fundamentale (locomoție, manevrare și stabilitate); - Discuție în grup despre importanța alfabetizării motrice în dezvoltarea globală a copilului; - Hartă conceptuală: Realizarea unei reprezentări grafice a relațiilor dintre componentele psihomotricității și domeniile de dezvoltare ale copilului; - Portofoliu individual: elaborarea unui set de fișe cu descrieri, exemple și ilustrații ale principalelor componente ale psihomotricității la diferite vârste.
CS 1.2. Selectarea mijloacelor de instruire pentru educație psihomotrică, în relație cu componentele psihomotricității.
- Crearea unui traseu motric adaptat vârstei copiilor, cu sarcini pentru echilibru, coordonare și ritm; - Elaborarea unei secvențe de lecție (10–15 min) în care să selecteze mijloace adecvate pentru dezvoltarea unei componente a psihomotricității (ex.: echilibrul static și dinamic, coordonare oculo-manuală); - Aplicarea unor exerciții folosind diferite mijloace (ex.: trasee cu obstacole, mingi, corzi), pentru componente psihomotrice distincte; - Joc de rol: Simularea unor activități motrice destinate copiilor de 0-6 ani și explicarea modului în care acestea dezvoltă componentele psihomotricității (ex: postura, coordonarea ochi-mână, echilibrul, lateralitatea); - Proiectarea unui „joc psihomotric original” utilizând un set limitat de mijloace (ex.: doar cercuri și mingi), care să dezvolte simultan minimum două componente psihomotrice; - Descrierea mijloacelor de instruire pentru dezvoltarea schemei corporale, a orientării și organizării spațio-temporală, a coordonării segmentare, etc.; - Moment de reflecție pedagogică - analiza și evaluarea eficienței metodelor prin feedback și autoevaluare; - Utilizează mijloace TIC în instruire; - Reflecție individuală asupra eficienței activităților și propunerea de ajustări pedagogice.
CS 1.3. Elaborarea documentor de planificare pentru activitățile de educație psihomotrică
- Realizarea unei eșalonări anuale a activităților din domeniul psihomotric; - Crearea unui plan săptămânal de activități motrice variate, adaptate vârstei și nevoilor copiilor din învățământul antepreșcolar și preșcolar; - Realizarea unui plan de lecție/proiect didactic pentru activitățile de educație psihomotrică; - Integrarea exercițiilor motrice în momentele de tranziție, joc liber și activități tematice; -Observarea și evaluarea modului în care activitățile propuse dezvoltă echilibrul, coordonarea, ritmul și orientarea spațio-temporală; -Reflecție individuală asupra eficienței activităților și propunerea de ajustări pedagogice; - Elaborarea unor secvențe de activități psihomotrice integrate în cadrul activităților pe domenii experiențiale. - Analiza unor exemple de proiecte didactice utilizate în învățământul preșcolar.

CG 2. Desfășurarea activităților de educație psihomotrică, adaptate nivelului de motricitate al copiilor din învățământul antepreșcolar și preșcolar.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Valorificarea resurselor materiale și echipamentelor adecvate pentru organizarea activităților psihomotrice la copii antepreșcolari și preșcolari.
- Identifică materiale didactice adecvate desfășurării activităților; - Amplasează formațiile de lucru optim în raportul cu spațiul de desfășurare a activităților; - Crează trasee aplicativ-utilitare cu materialele pe care le are la dispoziție. – Alege exerciții și jocuri pentru: - formarea deprinderilor motrice de bază (mers, alergare, prindere-aruncare, săritura) și trasee aplicative pentru orientare spațio-temporală și echilibru; - coordonarea generală (membre, trunchi, cap), oculo-motorie (aruncare, prindere, dirijare de obiecte) și control corporal; - pentru ritm (ritmicitate și sincronizare pe muzică) expresivitate (dansuri) și relaxare corporală (exerciții de respirație, relaxare); - exerciții și trasee aplicative psihomotrice (succesiuni de obstacole și sarcini motrice) și jocuri de mișcare cu reguli simple; - exerciții și jocuri de orientare și percepție spațio-temporală (recunoașterea direcțiilor: sus–jos, stânga–dreapta, înainte–înapoi), de localizare în spațiu și de succesiune temporală a mișcărilor (urmează, repetă, anticipează); - exerciții de evaluare și autoevaluare motrică pentru observarea progresului în executarea mișcărilor, autocontrol corporal (copilul se oprește la semnal, își corectează postura) și jocuri de verificare a abilităților motrice; - materiale didactice adecvate pentru dezvoltarea motricității fine și grosiere.
CS 2.2. Coordonarea efortului fizic al copiilor antepreșcolari și preșcolari, adaptând activitățile la nivelul lor de dezvoltare fizică, psihomotorie și emoțională.
- Propunerea unor variate de jocuri pentru a se modifica intensitatea efortului; - Modificarea regulilor de desfășurare a activităților psihomotrice pentru creșterea accesibilității și incluziunii; - Ajustarea nivelului de dificultate al exercițiilor în funcție de observațiile privind oboseala, ritmul respirator și atenția copiilor; - Alternarea activităților de motricitate grosieră și fină pentru stimularea coordonării și echilibrului; - Integrarea jocurilor ritmice, expresive și de relaxare, adaptate vârstei copiilor; - Identificarea semnelor de oboseală sau suprasolicitare și adaptarea activităților pentru a preveni efortul excesiv; - Asigurarea hidratării copiilor pe parcursul activităților fizice, conform necesităților vârstei și nivelului de efort.
CS 2.3. Utilizarea mijloacelor și materialelor didactice adecvate pentru organizarea activităților psihomotrice la copii antepreșcolari și preșcolari.
- Conducerea unei secvențe din structura unei activități psihomotrice, vizând înțelegerea și ordonarea secvențelor de instruire (partea pregătitoare; partea fundamentală; partea de încheiere); - Conducerea unor jocuri cu caracter aplicativ, în relație cu specificul secvențelor unei activității de educație psihomotrică; - Moment de reflecție - aplicație practică de analiză și evaluare a modului de realizare a secvențelor de instruire și integrală a activității; - Elaborarea proiectelor de activitate psihomotrică pentru copii antepreșcolari și preșcolari, centrate pe deprinderile motrice fundamentale; - Alegerea materialelor pentru dezvoltarea motricității fine și grosiere; - Mijloace pentru orientare spațio-temporală, coordonare și echilibru; - Utilizarea resurselor digitale: prezentări, imagini, înregistrări video pentru ilustrarea unor exerciții psihomotrice; - Integrarea materialelor în activități complexe: trasee motrice, jocuri ritmice și expresive; - Analiza și ajustarea activităților în funcție de eficiența materialelor și feedback-ul copiilor.
2.4. Crearea unui mediu educațional pozitiv și sigur pe durata activităților de educație psihomotrică
- Organizarea spațiului și a materialelor astfel încât acestea să fie sigure, accesibile și atractive pentru copii; - Stabilirea și comunicarea clară a regulilor de siguranță, explicând relația acestora cu obiectivele activității; - Monitorizarea permanentă a copiilor pentru prevenirea accidentelor și intervenția rapidă dacă este necesar;

Clasa a XI-a
- Crearea unui climat pozitiv, prin încurajare, cooperare, feedback constructiv şi utilizarea jocurilor de cooperare; - Adaptarea activităților la nivelul de dezvoltare şi nevoile individuale ale fiecărui copil; - Observarea şi ajustarea continuă a activităților pentru a asigura siguranță, implicare maximă şi eficiență.

CG 3. Aplicarea unor probe de evaluare relevante pentru evidențierea nivelului de manifestare a componentelor psihomotricității.

Clasa a XI-a
CS 3.1 Aplicarea unor probe de pentru evaluarea componentelor psihomotricității
- Aplicarea unor probe pentru evaluarea schemei corporale; - Aplicarea unor probe pentru evaluarea coordonării oculo-manuale; - Aplicarea unor probe pentru evaluarea coordonării segmentare, orientării spațio-temporale; - Completarea fişelor de evidență a performanțelor psihomotrice.
CS 3.2. Evaluarea gradului de satisfacție şi de atractivitate a activităților de educație psihomotrică
- Autoevaluare: descrierea aspectelor pozitive privind organizarea şi desfăşurarea lecției de educație psihomotrică; - Crearea unor chestionare de opinie pentru evaluarea satisfacției elevilor privind participarea la lecție; - Aplicarea unor chestionare de opinie privind calitatea activităților desfăşurate.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Psihomotricitatea	1.1. Schema corporală: - recunoaşterea şi denumirea principalelor segmente ale corpului; - denumirea axelor (sagitală, frontală, transversală), a părților corpului (dreapta - stânga; tren superior - inferior). 1.2. Organizare şi orientare spațială: - spațiu: suprafață, dimensiuni; - direcții: înainte - înapoi, sus-jos; - jocuri de mişcare cu recunoaşterea direcțiilor: sus–jos, stânga–dreapta, înainte–înapoi. 1.3. Organizare şi orientare temporală: - ritm şi sincronizare pe muzică (jocuri ritmice); - viteza de desfăşurare a acțiunilor motrice (lect, moderat, rapid); - expresie corporală (deplasare variată în funcție de ritm); - relaxare (exerciții de respirație, relaxare); 1.4. Coordonare segmentară şi a întregului corp: - denumiri de segmente corporale şi acțiuni motrice ce pot fi efectuate de acestea: - cap: aplecare înainte - extensie, aplecare laterală; - membre superioare: ridicare - coborâre, flexie - extensie, arcuire; rotarea pumnilor, antebrațelor, brațelor; - trunchi: aplecare, îndoire, răsucire, extensie; - membre inferioare: flexie-extensie, genuflexiune, balansări. - trasee aplicative psihomotrice (succesiuni de obstacole şi sarcini motrice); - jocuri de localizare în spațiu şi de succesiune temporală a mişcărilor (urmează, repetă, anticipează). 1.5.Deprinderile motrice fundamentale: - locomoție: mers, alergare, târâre, cățărare, escaladare, săritură; - manevrare: prindere-aruncare, rostogolire; - stabilitate: balansări, răsuciri, aplecare, îndoire; - trasee aplicativ-utilitare (Transportul obiectelor: copilul transportă mingi mici, cuburi sau jucării uşoare de la un punct la altul fără să le scape ; Poduri şi linii: mers pe linie dreaptă, pe suprafețe ridicate (perne sau băncuțe

	joase);Orientare după repere: traseu cu indicatoare de culoare sau formă, copilul urmează calea corectă pentru a ajunge la destinație; - jocuri psihomotrice realizate cu jucării (mingi, cuburi, jucării de tras/împins), utilizate pentru dezvoltarea coordonării, echilibrului și orientării spațiale; - activități ludice cu jucării specifice vârstei preșcolare, pentru stimularea motricității fine și globale.
2. Educația psihomotrică	2.1. Obiectivele lecției de educație psihomotrică în învățământul antepreşcolar și preşcolar. 2.2. Structura lecției de educație psihomotrică 2.3. Dinamica efortului în lecția de educație psihomotrică și densitatea activității 2.4. Particularități de creștere și dezvoltare ale copiilor de vârstă preşcolară; efort și limitele capacității de efort fizic la copiii preșcolari. 2.5. Metode de instruire: - Metodele de comunicare orală: povestirea, descrierea, explicaţia, instructajul; - Metodele intuitive: demonstrarea directă (nemijlocită), demonstrarea cu ajutorul unui copil, demonstrarea cu ajutorul imaginilor; - Metodele bazate pe acţiune; exersarea (globală, fragmentată), - Observarea execuţiei colegilor; - Metode de corectare a greşelilor de execuţie (intervenţia verbală, intervenţia prin gesturi şi semne, intervenţia nemijlocită asupra copilului în timpul execuţiei); - Metode de asigurare şi sprijin (asistarea copiilor în timpul execuţiei, ajutorul şi sprijinul); 2.6. Lecția de educație psihomotrică: - Temele și obiectivele lecției; - Structura lecție de educație psihomotrică: partea pregătitoare (organizarea grupei, pregătirea organismului pentru efort); partea fundamentală (exerciții fizice pentru dezvoltarea componentelor psihomotricității); partea de încheiere (revenirea organismului după efort, încheierea organizată).
3. Proiectarea și planificarea activităților psihomotrice în educația timpurie.	3.1. Etapele proiectării didactice: stabilirea obiectivelor, analiza resurselor, selectarea mijloacelor de instruire și a celor de evaluare. 3.2. Planul anual: componente, metodologia elaborării. 3.3. Proiectul unității tematice: componente, metodologia elaborării 3.4. Proiectul de activitate psihomotrică: conținut, metodologia elaborării.
4. Algoritmul conducerii activităților de educație psihomotrică.	4.1. Exerciţiul fizic: conținut, formă, criterii de selecţie, volumul, intensitatea, complexitatea. 4.2. Formații de organizare și de lucru; cerc, careu, linie pe un rând, linie pe două rânduri; coloană; 4.3. Stilul de predare direct (comanda, demonstrație, exersarea frontală, metoda analitică, formularea sarcinilor motrice), stilul de predare indirect (explorare liberă, descoperire ghidată, problematizare, învățare prin colaborare) 4.2. Categoriile de deprinderi motrice de bază, jocuri dinamice, parcurs aplicativ și metodologia predării: formaţii de lucru, variante de exersare, greşeli frecvente şi corectarea acestora, asistenţa, asigurarea şi sprijinul, materialul didactic necesar. 4.3. Activităţi psihomotrice extracurriculare: - caracteristicile, formele şi variantele de organizare a activităţilor psihomotrice extracurriculare (turistice) cu copiii. 4.4. Activităţile psihomotrice care facilitează educaţia olimpică organizate în învăţământul preşcolar, de tip ”Ziua Olimpică”.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitatea didactică în cadrul acestei discipline are un caracter variat, corespunzător specificului conținuturilor abordate. Se desfășoară sub diferite forme, corelate cu competențele generale și specifice prevăzute în programă:

- lecţii teoretice referitoare la abordarea conceptelor fundamentale din psihomotricitate (schemă corporală, echilibru, coordonare, orientare spațio-temporală);
- lecţii teoretico-metodice pentru integrarea conceptelor în practică prin planificarea activităților, selecția mijloacelor de instruire și elaborarea secvențelor didactice, care includ exemple de proiectare a traseelor motrice și jocurilor aplicativ-utilitare pentru copii antepreșcolari și preșcolari;
- lecții metodico-practice care vizează desfășurarea jocurilor de mișcare;
- lecţii de evaluare a însușirii conținuturilor predate și de analiză a ”produselor” realizate de elevi: documente de planificare, complexe de dezvoltare fizică, jocuri dinamice, parcursuri aplicative etc.

Activitatea didactică în cadrul disciplinei *Didactica activităților psihomotrice* se desfășoară sub forme variate, adaptate copiilor antepreșcolari și preșcolari, și este corelată cu competențele generale și specifice prevăzute în programă.

Proiectarea și planificarea conținuturilor la *Didactica activităților psihomotrice*

Profesorii care predau această disciplină au autonomie deplină în ceea ce privește:

- Eșalonarea conținuturilor la nivelul documentelor de planificare în funcție de nivelul cunoștințelor teoretice, practice și metodice acumulate de elevi, cât și de cerințele stabilite la practica pedagogică, pentru elevii din clasa a XI-a. Astfel, ţinând seama că, pe durata practicii pedagogice, elevii vor susţine activități de probă, pentru care vor elabora proiecte didactice și vor organiza și conduce diferite secvențe de instruire (conducere colectiv, predare, evaluare), conţinuturile prevăzute în domeniul de conținut referitor la proiectarea și planificarea activităților psihomotrice, se vor aborda în primele două intervale de studiu ale anului școlar.
- Repartizarea volumului total de ore pentru fiecare conținut prevăzut în programă, în funcţie de nivelul competențelor dobândite de elevi în lecțiile de educație psihomotrică și în practica pedagogica observativă, pe parcursul claselor a IX-a şi a X-a;
- Secvențele didactice de 10–15 minute au obiective clare pentru fiecare componentă psihomotrică și sunt integrate în activitățile zilnice și momentele de tranziție;
- Stabilirea tipurilor de lecţii şi a succesiunii acestora, având însă obligaţia de a asigura documentarea corectă a elevilor prin sursele bibliografice recomandate.

Algoritmul conducerii lecțiilor de educație psihomotrică

Lecțiile se structurează în trei părți: pregătitoare, fundamentală și de încheiere. Partea pregătitoare cuprinde exerciții ușoare de mobilizare, atenție și coordonare. Partea fundamentală se concentrează pe jocuri motrice, trasee, exerciții de ritm, echilibru, orientare spațio-temporală și motricitate fină și grosieră. Partea de încheiere include relaxare, respirație și recapitularea activității. Lecția începe cu exerciții de pregătire a organismului pentru efort, continuă cu exerciții fizice specifice dezvoltării componentelor psihomotricității și se încheie cu revenirea organismului după efort și recapitularea cunoștințelor dobândite de elevi în lecție. Profesorii de educație fizică care predau această disciplină au o deplină autonomie în:

a. abordarea de către fiecare elev (individual sau în echipă) a proiectării didactice specifice;
b. elaborarea de către fiecare elev a minimum 2-3 sisteme de acţionare pentru o temă dată şi predarea acestora în faţa clasei;
c. sintetizarea ideilor sau concluziilor fiecărei lecţii în caietul personal, destinat acestei discipline;
d. portofoliu pedagogic cu mini-proiecte și activități extracurriculare pentru aplicarea practică.

Elevii pot conduce secvențe de lecție sub supravegherea profesorului pentru a exersa rolul de conducere a activității.

Desfășurarea activităților psihomotrice

În desfășurarea activităților psihomotrice, profesorii vor avea în vedere:

- Alternarea activităților stimulează motricitatea globală și fină, ritmul și expresivitatea corporală.
- Spațiul trebuie să fie sigur, accesibil și organizat corespunzător, iar materialele folosite (mingile, cercurile sau cuburile) trebuie să fie simple și sigure;
- Metodele de instruire folosite includ demonstrația, metode activ-participative, pe fondul acordării unui feedback prescriptiv;
- Se urmărește colaborarea și participarea activă prin jocuri de grup.
- Se utilizează mijloace simple și sigure precum mingi, cercuri, obstacole sau cuburi, iar progresul copiilor este documentat prin fișe de observație și portofoliu pedagogic.

Evaluarea elevilor

Stabilirea probelor de evaluare, repartizarea și susținerea acestora pe parcursul anului școlar, va permite acordarea numărului minim de note. Probele de evaluare vor viza obligatoriu:

- proiectarea și conducerea unei secvenţe de proiect didactic/plan de lecție, cu tematică variată, din conținutul psihomotricității;
- organizarea și conducerea unui joc dinamic sau a unui parcurs aplicativ, cu obiective stabilite de profesor;
- completarea fișelor de observație, ca urmare a participării la lecții sau vizionării unor materiale video;
- realizarea unui portofoliu, cu un conţinut stabilit de către profesor (fișe, planuri, reflecții și materiale documentare).

Faţă de aceste cerinţe minimale şi obligatorii, profesorii pot aplica o serie de criterii de evaluare (progres individual, atitudine față de disciplină, implicare în activități extracurriculare motrice) în notarea formativă (curentă) sau sumativă.

Evaluarea în pereche permite elevilor să se observe reciproc și să comenteze execuțiile colegilor. Autoevaluarea constă în completarea fișelor de observație și reflecții individuale.

Pentru asigurarea unei pregătiri teoretice şi practice corespunzătoare a elevilor, aceştia vor studia materiale bibliografice existente în biblioteca liceului şi/sau la sediul catedrei de educaţie fizică (manuale, programa şcolară de educaţie timpurie, modele de eşalonări anuale, planuri calendaristice, proiecte didactice, culegeri de jocuri dinamice, modele de parcursuri aplicative, complexe de dezvoltare fizică) sau diverse resurse informaționale electronice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bălăceanu-Stolnici, C. (2021). *Neuropsihologia dezvoltării copilului mic*. București: Editura Trei.

Cristea, S. (2020). *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Horghidan, V. (2000). *Problematica psihomotricității*. București: Editura Globus.

Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie – Anexa la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4694/02.08.2019*. București: MEN.

Ministerul Educației. (2022). *Metodologia-cadru privind elaborarea și aprobarea programelor școlare pentru învățământul liceal*. București: MEN.

Mitrache, G., Bejan, R., 2011. *Dezvoltarea motrică și psihomotrică a copiilor de 7 – 11 ani*. București: Editura Discobolul

Mitrache, G. (2016). *Didactica activităților motrice la vârsta preșcolară*. București: Editura Universitară.

Stănescu, M. (2002). *Educație fizică pentru preșcolari și școlari mici – o abordare psihomotrică*. București: Editura Semne.

Țigău, M. (2023). *Educația psihomotrică în grădiniță*. Iași: Editura Polirom.

Resurse web

Asociația Europeană pentru Educație Fizică și Sport. (2021). *Ghid de bune practici pentru dezvoltarea psihomotricității la copii*. Disponibil online: https://www.efpeurope.eu

OECD. (2022). *The Importance of Physical Activity in Early Childhood Education*. Disponibil online: https://www.oecd.org/education
Portalul Educațional al Ministerului Educației. (2023). *Resurse digitale pentru educație timpurie și psihomotricitate*. Disponibil online: https://edu.ro
UNESCO. (2020). *Early Childhood Care and Education: Guidelines for Teachers*. Disponibil online: https://unesdoc.unesco.org

GRUP DE LUCRU

Nume, prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
RĂDULESCU CONSTANȚA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL „ELENA CUZA” BUCUREȘTI
CĂLĂRAȘU ALINA IULIANA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU MIHAELA CRISTINA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
VAS RADU-ATTILA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „GHEORGHE LAZĂR” CLUJ-NAPOCA

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFIC

Nume, prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	
IORDACHE GEORGETA	Prof.dr	CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE	Responsabil
STĂNESCU MONICA IULIA	PROF.UNIV.DR.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI	Consultant științific

Anexa nr. 66

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților de joc și mișcare

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațional, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

-2026-

Anexa nr. 66
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de joc și mișcare clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- ***Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar***

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară pentru disciplina ***Didactica activităților de Joc și mișcare***, destinată clasei a XI-a, filiera vocațională –profil pedagogic, specializarea *Pedagogia învățământului primar*, face parte din curriculumul de specialitate și contribuie la formarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori și învățători. Disciplinei îi este alocată ***o oră pe săptămână***, conform planurilor-cadru pentru liceu.

Scopul disciplinei este de a oferi elevilor competențe de specialitate pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților de joc și mișcare în contexte educaționale formale și nonformale, valorificând jocul ca metodă de predare și mijloc esențial de învățare și dezvoltare a copilului. Activitățile motrice contribuie la dezvoltarea fizică, cognitivă, emoțională și socială a copiilor și oferă posibilități de adaptare a conținutului și dozării la particularitățile de vârstă ale acestora.

Prin studiul acestei discipline, elevii dobândesc atât cunoștințe de specialitate, cât și abilități practico-metodice prin care învață să selecteze, adapteze și aplice strategii și metode didactice adecvate, să gestioneze activitățile într-un mod sigur, eficient și motivant, promovând fair-play-ul, incluziunea și colaborarea între copii.

Programa prezintă următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Domenii de conținut și conținuturi;
- Sugestii metodologice;
- Referințe bibliografice.

Aceasta urmărește dezvoltarea competențelor didactice prin integrarea cunoștințelor teoretice cu deprinderile practice și atitudinile pedagogice adecvate, valorificând activitățile practice, aplicațiile metodice și situațiile de învățare relevante pentru viitoarea activitate profesională.

Competențele generale, formulate în acord cu competențele generale ale profilului pedagogic și principiile curriculumului național, vizează capacități complexe de acțiune și integrare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în relație cu componentele procesului de instruire, respectiv proiectare și planificare, învățare-predare și evaluare.

Competențele specifice urmăresc ca elevul să poată concepe, structura, organiza și conduce activități de joc și mișcare adaptate diferitelor contexte educaționale, să integreze materiale și tehnologii moderne și să evalueze eficiența activităților, să promoveze siguranța, fair-play-ul și incluziunea. Exemplele de activități de învățare prezintă situații de instruire care contribuie la formarea competențelor elevilor și care pot fi adaptate și diversificate în funcție de domeniile de conținut. Acestea susțin un proces de învățare activă, participativă și centrată pe nevoile elevului.

Conținuturile disciplinei sunt organizate pe următoarele domenii principale:

- *Jocuri de mișcare* – tipuri de jocuri și relația acestora cu dezvoltarea laturilor personalității;
- *Lecția de joc și mișcare* – structură, organizarea și conducerea eficientă a activităților;
- *Proiectarea și planificarea activităților* – obiectivele jocurilor, metode și mijloace de instruire, evaluarea efectelor jocurilor asupra elevilor; documente de planificare pentru activitățile de joc și mișcare;
- *Protecție individuală și colectivă* – prevenirea accidentelor, protecția individuală și colectivă, gestionarea emoțiilor;
- *Multiculturalitate și incluziune* prin activități de joc și mișcare– diversitate culturală și incluziune prin jocuri de mișcare.

Prin studiul acestei discipline, viitoarele cadre didactice vor dobândi capacitatea de a proiecta, organiza și coordona activități sigure și incluzive, abilități de analiză, selecție și adaptare a strategiilor didactice, de promovare a colaborării în activitățile de grup și de valorificare a experiențelor motrice ludice ca instrumente de învățare și dezvoltare holistică a copilului. Viitoarele cadre didactice vor fi pregătite să monitorizeze progresul și implicarea copiilor, să ofere feedback constructiv și să adapteze activitățile pentru a asigura eficiența, siguranța și motivarea participanților, promovând un mediu educațional pozitiv, incluziv și participativ.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectarea activităților de joc și mișcare, în condiții variate, pentru dezvoltarea fizică și psihică a copilului.**
CG2	**Utilizarea jocurilor de mișcare specifice vârstei și particularităților elevilor, inclusiv ale celor cu CES, în vederea dezvoltării armonioase a acestora.**
CG3	**Evaluarea, prin metode adecvate, a influenței jocurilor de mișcare asupra dezvoltării elevilor.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Proiectarea activităților de joc și mișcare, în condiții variate, pentru dezvoltarea fizică și psihică a copilului.

Clasa a XI-a[9]
CS 1.1. Identificarea jocurilor de mișcare cu efecte variate asupra dezvoltării fizice, cognitive, afective și sociale a copilului.
- elaborarea de scheme și diagrame pentru clasificarea și analizarea tipurilor de jocuri și a impactului lor asupra dezvoltării copilului *- organizarea de discuții și dezbateri privind funcțiile educative și motrice ale jocului* *- analizarea unor studii de caz pentru evidențierea rolului jocului în dezvoltarea copilului* *- identificarea și aplicarea unor jocuri de mișcare menite să dezvolte atenția și concentrarea la copii* *- prezentarea și descrierea unor jocuri orientate spre dezvoltarea calităților motrice* *- selectarea și demonstrarea unor jocuri pentru formarea deprinderilor motrice fundamentale*
CS 1.2. Selectarea jocurilor de mișcare în funcție de condițiile de desfășurare a activităților și de particularitățile elevilor

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităţillor de joc şi mişcare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar

Clasa a XI-a[9]
- alegerea jocurilor de mișcare pentru interior și pentru aer liber, inclusiv folosirea aplicațiilor digitale de fitness sau motricitate *- descrierea jocurilor de mișcare pentru elevii din învățământul primar* *- selectarea jocurilor de mișcare cu solicitare medie, din punctul de vedere al efortului fizic* *- propunerea unor variante de jocuri de mișcare, aplicând principiul incluziunii* *- implementarea de activități care dezvoltă atenția, concentrarea și autoreglarea emoțională* *- alegerea jocurilor de mișcare în funcție de complexitatea regulilor de desfășurare*
CS 1.3. Planificarea activităților de joc și mișcare în funcție de regulile metodice pentru atingerea obiectivelor acestora
- elaborarea planului anual pentru disciplina „ Joc și mișcare” *- elaborarea planificării calendaristice pentru disciplina„ Joc și mișcare* *- elaborarea unităților tematice* *- elaborarea planului de lecție, cu teme abordate prin intermediul jocurilor de mișcare* *- înregistrarea observațiilor și concluziilor pentru optimizarea măsurilor didactice și organizatorice viitoare*

CG 2. Utilizarea jocurilor de mișcare specifice vârstei și particularităților elevilor, inclusiv ale celor cu CES, în vederea dezvoltării armonioase a acestora.

Clasa a XI-a
CS 2.1 Valorificarea optimă a resurselor materiale pentru organizarea jocurilor de mișcare
- alegerea materialelor necesare desfășurării activităților de joc și mișcare *- marcarea spațiului de desfășurare a jocurilor de mișcare* *- pregătirea materialelor necesare jocurilor de mișcare* *- explorarea diverselor materiale didactice și naturale pentru jocuri* *- identificarea modului de utilizare a materialelor didactice* *- verificarea integrității materialelor didactice utilizate* *- verificarea spațiului și suprafeței de desfășurare a jocului de mișcare*
CS 2.2. Organizarea colectivului de elevi aplicând criterii variate
- alcătuirea grupurilor și echipelor pe baza criteriilor de gen, nivel de pregătire, potențial biomotric și motivație *- ajustarea componenței echipelor, pentru asigurarea echilibrului între competențele și al șanselor de reușită* *- promovarea colaborării, fair-play-lui și incluziunii în cadrul grupurilor*
CS 2.3 Conducerea jocurilor de mișcare prin respectarea regulilor de desfășurare a acestora
- enunțarea și aplicarea regulilor de desfășurare a jocurilor *- înregistrare scorului și desemnarea câștigătorilor* *- observarea reacțiilor organismului la efort și ajustarea activității în timp real* *- modificarea exercițiilor și jocurilor pentru copii cu nevoi speciale sau cu ritm diferit de învățare* *- adaptarea activităților la nevoile individuale și la particularitățile copiilor* *- organizarea activităților în condiții de siguranță, incluziune și fair-play* *- aplicarea unui sistem coerent de reguli de desfășurare a jocurilor*
CS 2.4. Crearea unui mediu educațional pozitiv și sigur pe durata jocurilor de mișcare
- utilizarea jocurilor de cooperare, aplicând criterii echitabile în alcătuirea echipelor *- respectarea regulilor de conduită profesională și a normelor de siguranță*

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităţillor de joc şi mişcare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar

Clasa a XI-a
- explorarea spațiului de desfășurare și identificarea punctelor sigure și a posibilelor pericole *- organizarea activităților astfel încât să promoveze fair-play-ul, respectul și incluziunea* *- dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor: elevii pot participa la organizarea jocurilor, la împărțirea rolurilor sau verificarea echipamentului* *- încurajarea exprimării opiniilor și reflecției elevilor asupra experienței jocului, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale*

CG 3. Evaluarea prin metode adecvate a influenței jocurilor de mișcare asupra dezvoltării elevilor.

Clasa a XI-a
CS 3.1 Aplicarea probelor de motricitate pentru evaluarea nivelului de manifestare a calităților și deprinderilor motrice
- circuite și trasee motrice cu obstacole pentru dezvoltarea și evaluarea coordonării, echilibrului și vitezei *- jocuri de aruncare și prindere pentru evaluarea forței segmentare și preciziei* *- activități motrice cu adaptări pentru copii cu cerințe educative speciale* *- monitorizarea progresului prin fișe digitale sau aplicații motrice și portofoliu* *- eutoevaluarea elevilor după fiecare joc pentru conștientizarea progresului*
CS 3.2 Organizarea activității de evaluare a capacității elevilor de a lucra în grup
- îndeplinirea unor sarcini organizatorice *- atribuirea unor roluri concrete în cadrul jocurilor sau lecțiilor* *- implicarea elevilor în diferite momente organizatorice ale lecției* *- urmărirea modului în care elevii rezolvă împreună sarcinile în timpul jocurilor* *- încurajarea feedback-ului între colegi, pentru a dezvolta empatia și respectul reciproc*
CS 3.3. Măsurarea gradului de satisfacție al elevilor participanți la activitățile de joc și mișcare
- observarea directă a elevilor în timpul activităților de joc și mișcare (nivelul de participare, entuziasm, cooperare) *- utilizarea chestionarelor și fișelor simple pentru evaluarea nivelului de satisfacție al elevilor* *- colectarea și interpretarea impresiilor elevilor privind atractivitatea activităților* *- valorificarea feedback-ului elevilor pentru adaptarea și optimizarea activităților de joc și mișcare*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Jocuri de mișcare	1.1. Noțiuni de bază despre jocurile de mișcare: definiții, caracteristici, loc și rol în curriculumul național. 1.2. Tipuri de jocuri: • în funcție de componentele capacității motrice: -jocuri pentru dezvoltarea calităților motrice („Semaforul”„ Alergare printre obstacole”); -jocuri pentru formarea deprinderilor motrice („Șoarecele și pisica”, „Saltul broscuței”); • în funcție de calitățile motrice: - jocuri de mișcare pentru viteză („Ștafeta rapidă”, „Urmărește liderul”), - capacități coordinative („Mingea magică”, trasee motrice cu jaloane și cercuri); - forță („Broscuța”, „Trage coarda”); - rezistență („Capturarea steagului”, „Dansul cercului”); • în funcție de tipurile de deprinderi motrice: - jocuri pentru deprinderile fundamentale: - de locomoție: mers, alergare, cățărare, târâre („Cursa cu obstacole, Cucerirea turnului”); - de manevrare: aruncare, apucare, azvârlire, lansare, rostogolire („Ținte colorate”, „Aruncă și recuperează”); - de stabilitate și echilibru: balans, răsucire, aplecare, îndoire („Mersul pe linie”, „Statuile”, „Podul viu”); - jocuri pregătitoare pentru formarea deprinderilor sportive; • în funcție de mediul de desfășurare: - jocuri pe uscat („Leapșa”, „Sărituri în cercuri”); - jocuri în apă („„Transportul obiectelor în echipă prin apă”, „Buretele călător”). - jocuri pe zăpadă („Cursa pe zăpadă cu obstacole” , „Bulgărele la țintă”, „Ștafeta cu bulgări”); • în funcție de spațiul de desfășurare: - jocuri în interior (‚Simon spune”, “Vânătoarea comorii”); - jocuri în aer liber („Mingea prieteniei”, „ Cursa în saci’’); • în funcție de interacțiunea elevilor: - individuale („ Mersul pe linie”, „Ținte colorate”); - pe perechi („Șoarecele și pisica”, „Cursa cu mingea în doi”); - în grup („ Lanțul cooperativ”, „Baloane în cerc”). 1.3. Rolul jocului în dezvoltarea fizică, motrică, cognitivă, afectivă și socială a copilului; 1.4. Obiectivele jocurilor de mișcare.

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităţillor de joc şi mişcare, clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.5. Efort și solicitare în jocul de mișcare: volum (distanțe, număr de repetări, pauze: durată și natură), intensitate (tempou), complexitate. 1.6. Criterii de alcătuire și adaptare a jocurilor de mișcare la vârsta și nivelul de dezvoltare a elevilor; 1.7. Principii didactice aplicate în proiectarea și organizarea jocurilor de mișcare; 1.8 Echipele de jucători: reguli, criterii și variante de alcătuire a echipelor, (prin numărătoare, prin alegere de către căpitani, desemnare de către învățător, schimbarea rolurilor elevilor în timpul jocului, integrarea elevilor cu cerințe educative speciale).
2. Lecția de joc și mișcare	2.1. Structura unei lecții de joc și mișcare: partea introductivă, partea fundamentală, partea de încheiere. 2.2. Formularea temelor și a obiectivelor lecțiilor de joc și mișcare. 2.3. Conducerea lecțiilor de joc și mișcare: • formații de organizare a colectivului/adunare (linie - pe un rând și pe mai multe rânduri, cerc, careu); • formații de deplasare (coloană câte unu, coloană câte doi, linie, serpuita); • formații de lucru (coloana de gimnastică, coloana de gimnastică în șah, cerc). • criterii de organizare a formațiilor: talie, gen, potențial biomotric; • elemente de comandă în relație cu formatiile de adunare, de organizare a colectivului, de deplasare; • plasament și comunicare verbală și nonverbală în lecție; • folosirea semnalelor auditive (fluier ca resursă didactică,boxă) semnale vizuale (cartonașe colorate). • siguranța emoțională a elevilor: crearea unui climat pozitiv; încurajarea fiecărui elev, indiferent de nivelul motric sau de performanțe; evitarea criticilor dure și a comparațiilor între elevi. 2.4. Integrarea tehnologiilor și materialelor moderne în activități • resurse educaționale deschise:(platforme educaționale cu resurse pentru educație fizică și motrică, biblioteci digitale cu ghiduri și colecții de jocuri de mișcare). • materiale video demonstrative utilizate pentru observarea și analiza organizării și conducerii jocurilor de mișcare (secvențe video cu jocuri de mișcare desfășurate la clasa a III-a sau a IV-a, înregistrări video privind organizarea formațiilor și explicarea regulilor de joc). • produse digitale simple utilizate în susținerea activităților de joc și mișcare (fișe de lucru și postere digitale cu reguli de joc, prezentări tematice privind tipurile de jocuri de mișcare și rolul lor în dezvoltarea copilului). • criterii de selecție și de utilizare responsabilă a resurselor digitale în activitățile de joc și mișcare (adecvarea resursei la vârsta elevilor și la obiectivele lecției, corectitudinea informațiilor și caracterul accesibil al suportului digital).

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Proiectare și planificare în activități de joc și mișcare	3.1. Analiza resurselor umane, materiale, informaționale • nivelului de motricitate al elevilor (teste de viteză, forță, coordonare, echilibru); • materiale și echipamente necesare pentru desfășurarea jocurilor (mingii, bastoane, corzi, jaloane, copete, cercuri, cronometre, benzi de alergare, metronom,etc.); • culegeri print și digitale pentru jocuri de mișcare: teste de viteză, forță, coordonare, echilibru. 3.2. Jocul de mișcare -: metodă și mijloc de instruire: • concursuri și ștafete: „Ștafeta clasică”, „Ștafeta cu obstacole”; • jocuri de cooperare, jocuri de întrecere: „Mingea prieteniei”, „Podul uman”; • strategii de învățare valorificate prin joc: descoperire (explorarea unor soluții motrice), cooperare (rezolvarea sarcinilor în perechi sau echipe), feedback (reflecția și aplicarea corecțiilor). 3.3. Metode de evaluare a participării elevilor la activitățile de joc și mișcare: • fișă vizuală de satisfacție - emoticoane („Termometrul bucuriei”). • fișe de observație privind comportamentul elevilor în desfășurarea jocurilor (respectarea regulilor, comunicarea în cadrul echipelor, deprinderi de lucru în echipă); • autoevaluarea și evaluarea colegială a activităților. 3.4 Planul anual, componentele planului: • indicatori de recunoaștere; • domeniile de conținut; • Jocuri de mișcare; • Lecția de joc și mișcare; • Proiectare didactică; • Siguranță și proiecție individuală; • Multiculturalitate și incluziune prin activități de joc și mișcare. 3.5. Planul calendaristic • componentele planului: indicatori de recunoaștere, unitatea de învățare, competențe specifice, conținuturi, număr de ore alocate, săptămâna, observații/structurare an școlar. 3.6 Proiectare pe unități de învățare • componentele de proiectare pe unități de învățare: indicatori de recunoaștere , conținuturi, competențe specifice, Activități de învățare (Resurse – materiale didactice (mingi, jaloane), Evaluare – metode (observare, aprecieri verbale). 3.7. Planul de lecție • componentele planului: indicatori de recunoaștere, teme și obiectivele lecției, părțile lecției, conținutul activității, dozare, formații de lucru și indicații metodice, evaluare, observații și strategii didactice..

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Protecție individuală și colectivă	4.1. Amenajarea spațiului de joc: ● Identificarea spațiului de desfășurare a activității și a suprafețelor, fără obstacole, adecvate pentru acțiuni motrice variate; ● Marcarea zonelor de joc și traseelor cu jaloane, conuri sau benzi; ● Amplasarea materialelor (mingi, bastoane, corzi) și explicarea utilizării acestora. 4.2. Protecția individuală ● Regulile de siguranță în activități motrice și jocuri: - Utilizarea materialelor și echipamentelor; - Semnalele sonore și gestuale ale profesorului pentru conducerea activității.. ● Echipament sportiv: - Încălțăminte sport potrivită (tenișI, adidașI); îmbrăcăminte adecvată (costum de sport, tricou, șort); - Genunchere, cotiere pentru activități cu risc mai mare de accidentare (opțional). ● Autoevaluare și responsabilitate: -Autoevaluarea propriilor limite fizice; -Acordarea ajutorului în organizarea și desfășurarea activităților. ● Supraveghere constantă a elevilor, intervenție promptă, în caz de accident sau comportament riscant. 4.3. Protecția colectivă ● Respectarea regulilor de lucru în grup; ● Deplasarea în siguranță pe trasee și în spațiile delimitate; ● Respectarea distanței dintre elevi în timpul alergării sau al jocurilor de întrecere. ● Menținerea distanței în jocurile de alergare sau ștafetă; ● Evacuare și proceduri în caz de urgență: trasee de evacuare din sala de sport sau de pe teren.

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Multiculturalitate și incluziune prin activități de joc și mișcare	5.1 Jocuri tradiționale din diferite culturi: • Introducerea și adaptarea jocurilor tradiționale la nivelul elevilor: („Oina” – România, „Kabaddi” – India, „Peteca” – Brazilia. • Integrarea ritmurilor și dansurilor specifice diverselor culturi în activitățile motrice, pentru a dezvolta creativitatea, coordonarea și aprecierea diversității culturale. • Explicarea regulilor și a obiectivelor fiecărui joc pentru a facilita participarea tuturor elevilor. 5.2. Jocuri de mișcare incluzive: („Ștafeta flexibilă”„Statuile muzicale adaptate”, „Transportă obiectul în echipă”, „Urmărește liderul”). • Modificarea regulilor și a structurii acțiunilor motrice pentru a permite participarea tuturor elevilor. • Adaptarea modului de desfășurare a jocurilor pentru a include elevii cu diferite niveluri de abilități. • Promovarea cooperării și a implicării active, indiferent de diferențele individuale. 5.3. Adaptarea jocurilor pentru elevii cu cerințe educative speciale: („Aruncă la țintă” , „Traseu aplicativ simplificat”, „Prinde și pasează” (în perechi), • Ajustarea jocurilor și a exercițiilor pentru a răspunde nevoilor copiilor cu dizabilități sau dificultăți de învățare. • Formarea echipelor mixte, astfel încât elevii să se susțină reciproc. • Organizarea de ștafete interculturale și jocuri cooperative cu roluri diferite pentru a stimula incluziunea. • Mini-festival de jocuri internaționale: elevii experimentează jocuri din mai multe țări, dezvoltând respectul pentru diversitate și colaborarea interculturală. 5.4.. Sprijin și incluziune: ● Adaptarea activităților pentru elevii cu niveluri diferite de abilități. ● Organizarea de jocuri de cooperare care permit succesul fiecărui elev. ● Gestionarea conflictelor: ● Promovarea comunicării nonviolente. ● Încurajarea respectului reciproc și a fair-play-ului. 5.5. Fair-play și colegialitate în organizarea și desfășurare a jocurilor de mișcare • Mediu sigur și pozitiv; • Respectarea regulilor, regulamentelor, partenerilor de joc, arbitrilor; • Toleranță la diversitate motrică; • Respect, responsabilitate și colaborare în activitățile de joc și mișcare.

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Didactica activităților de joc și mișcare*** oferă viitorilor învățători cadrul necesar pentru proiectarea și desfășurarea activităților motrice în clasă și în spații adecvate, respectând particularitățile elevilor și resursele disponibile. Procesul de proiectare și planificare reflectă relația dintre competențe generale → competențe specifice → activități de învățare → conținuturi, permițând astfel organizarea unor activități adecvate particularităților și nevoilor copiilor. Profesorii vor parcurge **etapele proiectării didactice**, desfășurând o serie de activități ce reflectă răspunsul la întrebările specifice:

- Ce scop urmăresc? – identificarea competențelor specifice;
- Cu cine și cu ce resurse voi desfășura activitățile de joc și mișcare? – analiza nivelului de manifestare a comportamentelor motrice și socio-afective ale elevilor; analiza spațiilor de desfășurare a activităților, a materialelor și echipamentelor disponibile;
- Cum voi realiza activitățile? – stabilirea metodelor și mijloace de instruire; selectarea jocurilor și exercițiilor motrice;
- Cum voi evalua progresul copiilor? – stabilirea instrumentelor de evaluare și monitorizare.

Activitățile de joc și mișcare se organizează și se desfășoară pe baza unor principii esențiale, care sprijină dezvoltarea elevilor și asigură un mediu educațional sigur, atractiv și incluziv, și anume:

- Dezvoltarea armonioasă a elevilor – motric, cognitiv, afectiv și social, prin activități progresive, de la exerciții simple la sarcini complexe;
- Incluziunea și accesibilitatea – fiecare elev participă activ, indiferent de nivelul de dezvoltare motrică sau de cerințele educative speciale; sarcinile sunt adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor și particularităților individuale, oferind oportunități de succes și consolidare a deprinderilor.
- Siguranța fizică și emoțională – prevenirea accidentelor și crearea unui climat pozitiv, care să încurajeze participarea și învățarea;
- Caracterul ludic al activităților – jocul devine mijloc principal de învățare, stimulând curiozitatea, explorarea și creativitatea;
- Cooperarea și fair-play-ul – dezvoltarea respectului reciproc, a colaborării și a responsabilității sociale.

Prin respectarea acestor principii, disciplina contribuie la crearea unei experiențe educaționale complete, care valorifică influența jocurilor dinamice asupra dezvoltării fizice și motrice a copiilor, dar și asupra formării abilităților de comunicare, cooperare și autoexprimare.

Structura lecției de joc și mișcare

Lecția de *Joc și mișcare* este organizată pe părți, și anume:

- Partea introductivă: încălzirea și pregătirea organismului pentru efort, organizarea colectivului în formații adecvate (linie, cerc, coloane), prezentarea temelor, obiectivelor și regulilor lecției, prezentarea normelor de siguranță și a echipamentelor folosite.
- Partea fundamentală: acțiuni motrice variate, adaptate nivelului de motricitate a elevilor; prezentarea acestora va respecta principiile didacticii generale: de la ușor la greu, de la simplu la complex, de la cunoscut la necunoscut.
- Partea de încheiere: exerciții de revenire după efort, feedback individual și colectiv, recomandări pentru petrecerea activă a timpului liber.

Indicații metodice privind selectarea jocurilor de mișcare

Selectarea jocurilor de mișcare se va realiza având în vedere o serie de recomandări:

- Jocurile de mișcare vor fi selectate în funcție de temele și obiectivele lecției;

- Jocurilor de mișcare cu componentă de cooperare, de colaborare, vor fi utilizate în egală măsură cu cele de întrecere;
- Regulile de joc vor fi aplicate astfel încât să se evite eliminarea participanților din activitate;
- În aceeași lecție, vor fi utilizate jocuri de mișcare cu influențe complementare asupra motricității elevilor (de exemplu, se vor folosi jocuri pentru dezvoltarea calităților motrice viteză și forță sau rezistență, jocuri pentru capacități coordinative și forță sau rezistență);
- Se va evita utilizarea jocurilor pentru dezvoltarea calităților motrice de viteză și coordonare, sau forță și rezistență, în aceeași lecție;
- Pentru evitarea suprasolicitării, vor fi selectate jocuri care solicită alternativ grupele musculare (de exemplu: jocurile de alergare vor fi urmate de jocuri de aruncare);
- Jocurile noi vor fi abordate ca prime activități de învățare în timpul lecției și vor fi reluate în următoarele lecții;
- Reluarea și adaptarea jocurilor în clase diferite, în contexte organizatorice noi, se vor realiza în variante modificate, în funcție de particularitățile elevilor;
- Elevii vor fi încurajați să propună jocuri și variante ale acestora, în funcție de diferite criterii formulate de profesor.

Indicații metodice privind organizarea și desfășurarea jocurilor de mișcare

În timpul desfășurării jocurilor de mișcare, se vor avea în vedere următoarele aspecte:

- Prezentare explicită a scopului și a competențelor vizate prin jocurile de mișcare utilizate în lecție;
- Implicarea tuturor elevilor în activități, adaptând jocurile și exercițiile la nivelul motric și fizic al fiecăruia;
- Asumarea rolurilor de conducere și a atribuțiilor aferente de către fiecare elev, astfel încât să experimenteze diverse sarcini;
- Constituirea grupelor și echipelor echilibrate valoric, pentru a nu dezavantaja elevii cu abilități motrice mai scăzute;
- Repetarea acțiunilor motrice de minimum 3 ori, pentru a permite tuturor elevilor manifestarea potențialului motric;
- În cazul utilizării jocurilor cu componentă de întrecere, profesorul va avea în vedere desemnarea câștigătorilor pe baza unor criterii variate, astfel încât să fie scoase în evidență diferite calități sau abilități ale elevilor;
- Jocurile noi sunt demonstrate de profesor, urmate de încercări individuale și colective, astfel încât elevii să descopere soluții motrice și să dezvolte autonomie.
- Se recomandă alternarea jocurilor care presupun acțiuni motrice individuale, cu cele care presupun lucrul pe perechi și în grup, precum și intercalarea activităților dinamice cu momente de reflecție și feedback, pentru favorizarea procesului de formare a competențelor didactice;
- Se urmărește adaptarea activităților de joc și mișcare prin modificarea regulilor, a spațiului sau a duratei exercițiilor pentru a răspunde nevoilor individuale și pentru a asigura participarea tuturor elevilor;
- Pentru siguranța elevilor, se va urmări permanent desfășurarea jocurilor în medii fizice sigure, cu materiale de calitate, care să nu expună elevul la risc de accidentare.

Indicații metodice privind evaluarea elevilor

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a procesului de învățământ și urmărește evidențierea nivelului de formare a competențelor didactice ale elevilor. Se realizează sub formă de evaluare curentă și evaluare sumativă, prin aplicarea următoarelor probe;

- Alcătuirea unui portofoliu didactic incluzând documentele de planificare;
- Alcătuirea unui plan de lecție pentru o lecție la disciplina Joc și mișcare;
- Organizarea și conducerea unor jocuri de mișcare, pentru lecții cu teme și obiective variate;
- Adaptarea jocurilor de mișcare la diferite cerințe educaționale speciale.

Alte criterii suplimentare care se aplică în procesul de evaluare sunt progresul individual, motivația și atitudinea pozitivă în timpul lecțiilor, manifestarea inițiativei și creativității în dezvoltarea unor noi jocuri de mișcare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Ailincăi, E. (2015). *Joc și mișcare: Culegere de jocuri pentru învățământul primar*. Iași: Opanis.
Bocoș, M., Jucan, D. (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Pitești: Paralela 45.
Clipa, O., Bogdan, I. (2023). *Jocuri creative și recreative pentru dezvoltarea copiilor*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
Cucoș, C. (2014). *Pedagogie* (ediția a III-a). Iași: Polirom.
Moanță, A., Igorov, M., Ciolcă, S., 2010. *Metodologia utilizării jocurilor de mișcare*. București: Editura Discobolul,
Nanu, G. (2009). *Dinamica jocurilor de mișcare în învățământul preprimar și primar*. Craiova: Universitaria.
Rață, G., Rață, B. C. (2008). *Educația psihomotrică în educația fizică și sport*. Bacău: PIM.
Stănescu, M. (2013). *Didactica educației fizice*. București: Editura Cartea Universitară.
Stănescu, M., Ciolcă, C., Urzeală, C. (2004). *Jocul de mișcare – metodă și mijloc de instruire în educație fizică și sport*. București: Editura Cartea Universitară.

Resurse web

Curriki. (n.d.). *Global open educational resources platform*. https://www.curriki.org
Educația nonformală – concept cheie pentru succesul în învățare. (2023, noiembrie 22). *CME București Blog*. https://blog.cme-bucuresti.ro/2023/11/22/educatia-nonformala-concept-cheie-pentru-succesul-in-invatare
OBIECTIVELE PEDAGOGICE ALE ACTIVITĂȚII NONFORMALE. (n.d.). https://esential-edu.ro/wp-content/uploads/2023/10/Esential-in-educatie-online-Nr.-3-iunie-2023.pdf
OER Commons. (n.d.). *Open educational resources for teachers and students*. https://www.oercommons.org
Popa, M. (2025). *Between structure and creativity – Romanian kindergarten teachers' professional reasoning in selecting didactic strategies*. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. https://www.lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/7581

GRUP DE LUCRU

Nume, prenume	Grad didactic/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
RĂDULESCU CONSTANŢA	GRAD I/ PROFESOR	COLEGIUL NAŢIONAL „ELENA CUZA” BUCUREŞTI
CĂLĂRAŞU ALINA IULIANA	GRAD I/ PROFESOR	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU MIHAELA CRISTINA	GRAD I/ PROFESOR	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
VAS RADU-ATTILA	GRAD I/ PROFESOR	COLEGIUL NAŢIONAL PEDAGOGIC „GHEORGHE LAZĂR” CLUJ-NAPOCA

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANŢI ŞTIINŢIFIC

Nume, prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă	RESPONSABILITATE
STĂNESCU MONICA IULIA	PROF.UNIV.DR.	UNIVERSITATEA NAŢIONALĂ DE EDUCAŢIE FIZICĂ ŞI SPORT DIN BUCUREŞTI	COORDONATOR ŞTIINŢIFIC
IORDACHE GEORGETA	PROF. DR	CENTRUL NAŢIONAL PENTRU CURRICULM ŞI EVALUARE	RESPONSABIL

Anexa nr. 67

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților psihomotrice

Clasa XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 67
Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților psihomotrice
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Didactica activităților psihomotrice* face parte din curriculumul de specialitate al filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea *Educație nonformală* și se studiază în clasa a XI-a, cu o oră pe săptămână, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal.

Prin specificul său, disciplina abordează activitățile psihomotrice și sportiv-recreative ca și contexte de educație nonformală, în cadrul cărora mijloacele de instruire bazate pe exercițiul fizic, stau la baza formării competențelor de specialitate a viitorilor instructori de activități extracurriculare. În formarea profesională a acestei categorii de specialiști se pune accent pe valorificarea activităților motrice ca forme de educație prin mișcare și de dezvoltare personală a practicanților.

Profilul de formare al specializării *Educație nonformală* vizează pregătirea elevilor pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea unor activități educative în contexte variate, precum cluburi educaționale, ateliere tematice, programe recreative, tabere, evenimente recreative din școli, after school, drumeții, excursii și tabere, activități culturale sau proiecte comunitare, desfășurate în instituții educaționale, culturale sau sociale, cu scopul generării unor influențe formative și educative asupra participanților. În aceste contexte, activitățile psihomotrice și sportiv-recreative reprezintă instrumente pedagogice valoroase, utilizate pentru dezvoltarea fizică și motrică, pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare și comunicare în cadrul grupurilor de participanți, pentru dezvoltarea spiritului de inițiativă și pentru consolidarea relațiilor interpersonale.

În cadrul educației nonformale, activitățile psihomotrice și sportiv-recreative sunt utilizate cu scop educativ pentru diverse categorii de beneficiari, precum copii, tineri sau adulți, în funcție de specificul programelor educaționale și de nevoile fiecărei categorii de participanți. În cadrul acestei specializări, activitățile psihomotrice sunt abordate din perspectiva utilizării lor în contexte de educație nonformală, în special în relație cu educația timpurie, în timp ce activitățile sportiv-recreative, prin varietatea conținutului și posibilitățile de dozare a efortului, se adresează tuturor categoriilor de vârstă.

Disciplina urmărește formarea capacității elevilor de a proiecta, de a organiza activități adaptate caracteristicilor grupurilor de participanți și contextelor de desfășurare specifice educației nonformale și de a evalua diferite tipuri de comportamente ale participanților. În acest sens, elevii sunt familiarizați cu elemente fundamentale ale psihomotricității și activităților sportiv-recreative, cu modalități de organizare a acestora și cu strategii didactice care valorifică mișcarea ca instrument educativ.

Prin conținuturile și demersurile didactice propuse, disciplina contribuie la dezvoltarea unor competențe didactice relevante pentru domeniul educației nonformale, precum proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative, facilitarea activităților de grup, organizarea și desfășurarea activităților, comunicarea eficientă și cooperarea în cadrul grupurilor de participanți. Activitățile de învățare sunt orientate spre participare activă, învățare experiențială și reflecție asupra activităților desfășurate, în concordanță cu specificul competențelor generale ale profilului pedagogic.

Totodată, disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în special a competenței personale, sociale și de a învăța să înveți, a competenței civice și a competenței antreprenoriale, prin implicarea elevilor în activități care valorifică mișcarea ca instrument de dezvoltare personală și socială și care încurajează inițiativa, responsabilitatea și participarea activă în comunitate.

Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților psihomotrice* are o structură standard care include:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;

- Sugestii metodologice;
- Referințe bibliografice.

Competențele generale ale disciplinei formulate în acord cu competențele generale ale profilului pedagogic în domeniul educației nonformale și principiile curriculumului național, vizează capacități complexe de acțiune și integrare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în relație cu componentele procesului de instruire, respectiv proiectare și planificare, învățare-predare și evaluare. Astfel, parcurgerea acestei discipline permite formarea competențelor didactice de a proiecta activitățile psihomotrice și sportiv-recreative, de a organiza și de a asigura desfășurarea acestora, de a aplica strategiile didactice adecvate și de a evalua eficiența activităților desfășurate, în raport cu particularitățile grupurilor de participanți și cu obiectivele educative urmărite.

Competențele specifice urmăresc ca elevul să poată concepe, structura, organiza și conduce activități de psihomotrice și sportiv-recreative adaptate diferitelor contexte educaționale nonformale, să integreze materiale și tehnologii moderne în condiții de siguranță, fair-play-ul și incluziune. și să evalueze eficiența activităților, Exemplele de activități de învățare prezintă situații de instruire care pot fi adaptate și diversificate în funcție de particularitățile participanților. Acestea susțin un proces de învățare activă, participativă și centrată pe nevoile elevului. De asemenea, disciplina contribuie la dezvoltarea capacității elevilor de a utiliza activitățile psihomotrice în contexte educative diverse, inclusiv în activități în aer liber, în programe de animație socio-educativă, activități recreative sau proiecte de educație pentru sănătate.

Conținuturile disciplinei sunt organizate pe următoarele domenii principale:

- Fundamentele psihomotricității;
- Activitățile motrice sportiv-recreative;
- Proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în contextul educației nonformale;
- Strategii didactice în contextul educației nonformale;
- Evaluarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în educația nonformală.

Prin studiul acestei discipline, instructorul de educație extrașcolară va dobândi capacitatea de a proiecta, organiza și coordona activități sigure și incluzive, abilități de analiză, selecție și adaptare a strategiilor didactice, de promovare a colaborării în activitățile de grup și de valorificare a experiențelor motrice, ca instrumente de învățare și dezvoltare holistică a participanților. Conținutul acestei discipline continuă alfabetizarea instructorului în domeniul activităților motrice și are ca scop formarea capacității de organizare, conducere și evaluare a participanților la aceste activități (inclusiv jocurilor motrice și parcursuri aplicative), pe care le va folosi în practica de specialitate (care se desfășoară extrașcolar, nu în timpul orelor).

Instructorul de educație extrașcolară (instructorul-animator) este un specialist care facilitează implicarea în mișcare și activități recreative care au ca scop divertismentul sau dezvoltarea personală. Acești profesioniști în domeniul educației vor fi pregătiți să monitorizeze progresul și implicarea participanților, să ofere feedback constructiv și să adapteze activitățile pentru a asigura eficiența, siguranța și motivarea participanților, într-un mediu educațional pozitiv, participativ și incluziv.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative adaptându-le grupurilor de participanți particularităților de vârstă, nivelului de dezvoltare psihomotrică și interesele acestora.**
CG2	**Desfășurarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în contexte de educație nonformală, asigurând participarea activă și incluziunea.**
CG3	**Evaluarea eficienței activităților psihomotrice și sportiv-recreative organizate în cadrul educației nonformale pentru diferite grupuri de participanți.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative adaptându-le grupurilor de participanți particularităților de vârstă, nivelului de dezvoltare psihomotrică și interesele acestora.

Clasa a-XI-a
CS 1.1. Identificarea particularităților psihomotrice ale participanților și condițiilor de desfășurare a activităților nonformale.
- *observarea comportamentului motric în activități de mișcare* - *completarea unor fișe de observare privind manifestarea unor componente psihomotrice (echilibru, coordonare, orientare spațială, ritm, etc)* - *analizarea unor înregistrări video ale activităților pentru identificarea componentelor psihomotrice* - *identificarea particularităților psihomotrice ale participanților în situații educative concrete* - *discutarea factorilor care influențează desfășurarea activităților psihomotrice (mediul,spațiu, materiale, siguranță, organizarea grupului)* - *discutarea rolului activităților psihomotrice în dezvoltarea autocontrolului și a interacțiunii în grup* - *discutarea importanței adaptării activităților psihomotrice la nevoile și ritmul de participare al grupului.*
CS 1.2. Proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative adaptate caracteristicilor grupurilor de participanți.
- *analizarea unor modele de proiecte de activități psihomotrice* - *completarea unor fișe de lucru pentru stabilirea obiectivelor unei activități psihomotrice* - *selectarea exercițiilor psihomotrice potrivite pentru dezvoltarea coordonării, echilibrului, orientării spațiale, etc.* - *realizarea unor schițe ,scheme de organizare (mind - map) a activităților psihomotrice utilizând instrumente digitale de tip prezentare sau organizator grafic* - *simularea organizării unei activități psihomotrice pentru un grup de participanți* - *prezentarea și discutarea activităților psihomotrice propuse* - *elaborarea unui plan de activitate psihomotrică pentru un context nonformal (atelier, activitate recreativă, activitate outdoor)*
CS 1.3. Utilizarea optimă a resurselor materiale și a spațiului de desfășurare a activităților psihomotrice și sportiv-recreative
- *analizarea unor exemple de organizare a spațiului pentru activități psihomotrice utilizând imagini, planuri sau simulări digitale* - *observarea modului de utilizare a materialelor în activități bazate pe mișcare* - *realizarea unor schițe de organizare a spațiului pentru activități psihomotrice* - *propunerea unor variante de utilizare a materialelor specifice activităților psihomotrice* - *discutarea condițiilor de siguranță în utilizarea materialelor și a spațiului* - *identificarea unor materiale alternative sau improvizate care pot fi utilizate în activități psihomotrice*

CG 2. Desfășurarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în contexte de educație nonformală, asigurând participarea activă și incluziunea.

Clasa a-XI-a[9]
CS 2.1. Selectarea metodelor didactice adecvate desfășurării activităților psihomotrice și sportiv-recreative, inclusiv din perspectiva incluziunii..
- *analizarea unor exemple de desfășurare a activităților psihomotrice* - *discutarea rolului demonstrației și al exercițiului în activitățile psihomotrice* - *compararea unor modalități de organizare a exercițiilor psihomotrice în cadrul activităților de grup*

Clasa a-XI-a[9]
- *simularea utilizării unor metode de conducere a activităților de mișcare* - *identificarea situațiilor în care pot fi utilizate metode diferite de desfășurare a activităților psihomotrice* - *identificarea avantajelor utilizării jocului motric ca metodă de stimulare a participării*
CS2.2. Adaptarea manierei de desfășurare a activităților psihomotrice și sportiv-recreative la dinamica grupului și implicarea în sarcinile motrice a participanților.
- *analizarea și gestionarea unor scenarii de activități psihomotrice în care apar dificultăți de participare ,situații neprevăzute ,care impun modificări* - *discutarea unor studii de caz privind diferențe de nivel motric între participanți* - *simularea adaptării unor exerciții psihomotrice pentru grupuri cu niveluri diferite de pregătire* - *propunerea unor soluții pentru a facilita participarea și implicarea tuturor* - *discutarea modalităților de menținere a motivației și implicării participanților în activitățile psihomotrice*
CS 2.3. Utilizarea metodelor activ-participative pentru implicarea tuturor participanților la activitate.
- *analizarea unor exemple de organizare a grupului în activități psihomotrice* - *discutarea modalităților de implicare a tuturor participanților în activități bazate pe mișcare* - *identificarea unor strategii de organizare a grupului pentru desfășurarea exercițiilor psihomotrice* - *propunerea unor modalități de alternare a activităților individuale și de grup* - *analizarea unor situații în care este necesară reorganizarea grupului pentru a facilita participarea activă* - *analizarea rolului cooperării și comunicării în desfășurarea activităților psihomotrice*

CG 3. Evaluarea eficienței activităților psihomotrice și sportiv-recreative organizate în cadrul educației nonformale pentru diferite grupuri de participanți..

Clasa a-XI-a[9]
CS 3.1. Aplicarea criteriilor de apreciere a participării în activitățile psihomotrice .[11)]
- *discutarea unor exemple de criterii utilizate pentru aprecierea participării în activități psihomotrice* - *aplicarea unor instrumente digitale simple de colectare a datelor (chestionare, formulare online) pentru aprecierea participării* - *compararea rezultatelor obținute în urma aplicării criteriilor de apreciere* - *formularea unor aprecieri asupra modului de implicare în activități psihomotrice* - *realizarea unor reflecții asupra modului de participare la activitățile psihomotrice*
CS 3.2. Analizarea eficiența și rezultatelor activităților psihomotrice pe baza observațiilor realizate.
- *interpretarea datelor obținute în urma observării activităților psihomotrice* - *aplicarea metodei Pălăriilor gânditoare în analiza activităților defășurate* - *discutarea unor exemple de rezultate ale participării în activități de mișcare* - *identificarea factorilor care influențează eficiența activităților psihomotrice (organizarea grupului, spațiul, materialele, tipul exercițiilor)* - *analizarea unor situații concrete din desfășurarea activităților psihomotrice pentru formularea unor concluzii privind rezultatele activității*
CS 3.3. Utilizarea feedback-ul pentru îmbunătățirea desfășurării activităților psihomotrice.
- *discutarea rolului feedback-ului în activitățile psihomotrice* - *utilizarea platformelor educaționale sau a aplicațiilor de comunicare pentru formularea și transmiterea feedback-ului* - *analizarea unor situații în care feedback-ul contribuie la reglarea activităților* - *propunerea unor modalități de ajustare a activităților pe baza feedback-ului primit pentru îmbunătățirea rezultatelor* - *formularea unor sugestii de îmbunătățire a activităților psihomotrice pe baza observațiilor realizate*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a-XI-a[9]

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele psihomotricității	1.1. Conceptul de psihomotricitate și relația dintre mișcare și dezvoltarea psihică. 1.2.Componentele psihomotricității: - schema corporală: imaginea corporală, cunoașterea părților corpului, ajustarea posturală; conștientizare corporală; - lateralitatea: organizarea schemei corporale, capacitatea de a recepționa diverși stimuli vizuali și auditivi, capacitatea de diferențiere în executarea gesturilor; lateralitate omogenă, încrucișată, ambidextrie; - coordonarea motrică, echilibrul static și dinamic, - organizarea și orientarea spațială: cunoașterea noțiunilor legate de formă, mărime și cantitate; orientarea corpului în raport cu mediul, a locului pe care îl ocupă față de obiecte și față de oameni; aprecierea direcțiilor, distanțelor, localizarea unui obiect în mișcare. și cu obiectele din mediu; relațiile de colaborare și adversitate; - organizarea și orientarea spațială: succesiunea evenimentelor (înainte,în timpul,după); durata intervalelor de timp (scurte, lungi); ritmul mișcărilor (accelerat, constant, decelerat). 1.3. Motricitatea fină (dexteritate): mișcări precise, coordonate și controlate ale segmentelor mici ale corpului (în special mâna și degetele); coordonare oculo-manuală. 1.4. Motricitatea grosieră: definiție, rol, deprinderi motrice fundamentale (de locomoție, de manevrare, de stabilitate). 1.5. Calitățile motrice: viteza, capacitățile coordinative, rezistența, forța, mobilitatea/suplețea. 1.6.Rolul activităților psihomotrice și sportiv-recreative în dezvoltarea personală și socială a participanților în contexte educaționale nonformale.
2. Activități motrice sportiv-recreative	2.1. Activități motrice sportiv-recreative în aer liber - trasee aplicativ-utilitare; activități tematice de sezon, activități în aer liber, specializate, excursii (tematice și de explorare), drumeții aplicative, tabere de zi (școala de vară) și comasate, activități tematice în aer liber, orientare turistică și de teren. 2.2.Activități motrice sportiv-recreative în interior: - activități sportive în sală (jocuri pregătitoare pentru jocuri sportive), ștafete combinate, trasee aplicativ - utilitare, proiecte interdisciplinare cu componentă motrică, organizate în spații interioare, activități în spații interioare neconvenționale (săli de clasă, spații cu suprafață redusă). 2.3. Activități motrice ludice: - jocuri de constituire a echipelor, jocuri de cooperare, jocuri de energizare și dinamizare, jocuri de atenție și reacție, jocuri de cabană, jocuri de societate motrice adaptate, jocuri de mișcare pe muzică, jocuri de sezon, poliatloane recreative, jocuri asistate tehnologic, jocuri de strategie. 2.4. Activități de expresie corporală: - gimnastică aerobică, step aerobic, pilates, stretching pe fond muzical, pantomimă, euritmie, dansuri tradiționale. 2.5. Activități motrice multiculturale:

Domenii de conținut	Conținuturi
	- jocuri și activități motrice tradiționale (oina), jocuri și activități motrice din alte țări (ca expresii culturale ale mișcării, integrând dimensiuni ludice, educaționale și sociale); 2.6. Activități motrice adaptate incluzive: - activități motrice adaptate pentru participanți cu cerințe educaționale speciale (Goalball, Bocce); - activități motrice incluzive, pentru grupuri de participanți cu particularități diferite.
3. Proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în contextul educației nonformale	3.1.Particularitățile participanților la activități psihomotrice: vârstă, gen, nivel de dezvoltare fizică, motrică, cognitivă, socio-afectivă. 3.2.Stabilirea obiectivelor activităților psihomotrice și sportiv-recreative: motrice, cognitive, afective. 3.3.Condiții de organizare a activităților psihomotrice și sportiv-recreative (spațiul de desfășurare, materialele utilizate, organizarea grupului, condițiile de siguranță). 3.4.Structura activităților psihomotrice și sportiv-recreative (partea introductivă, partea fundamentală, partea de încheiere). Selectarea exercițiilor fizice (jocuri dinamice, trasee aplicative) în funcție de obiectivele activităților și de caracteristicile grupului. 3.5.Utilizarea instrumentelor digitale în proiectarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative: – Canva – pentru realizarea planurilor vizuale de activitate, fișe cu exerciții, postere cu regulile jocurilor; – Microsoft Word – redactarea proiectului de activitate, a scenariului didactic sau a fișelor metodice; – Google Docs – proiectarea colaborativă a activităților împreună cu alți educatori;. – Trello – organizarea etapelor activității (obiective, resurse, jocuri, evaluare); – Padlet – colectarea ideilor de jocuri psihomotrice, resurse și materiale pentru activitate; – Google Forms – planificarea evaluării sau a feedbackului participanților.
4. Strategii didactice în contextul educației nonformale	4.1.Metode didactice: verbale (explicația, conversația), intuitive (demonstrația, conducerea ghidată prin mișcare), practice (pentru dezvoltarea calităților motrice, pentru formarea deprinderilor motrice fundamentale). 4.2.Formații de organizare a participanților (pe perechi, în linie, cerc, pătrat; pe grupuri). 4.3.Utilizarea materialelor și echipamentelor specifice: mingi, jaloane, bastoane, corzi, saltele. 4.4.Amenajarea și utilizarea spațiului pentru activități psihomotrice și sportiv-recreative (dispunerea materialelor, delimitarea zonelor de lucru, siguranța, trasee motrice, adaptarea spațiului). 4.5.Strategii de motivare a participanților în activitățile psihomotrice: atribuire de roluri diferite, feedback suportiv și prescriptiv; acordare de recompense morale (insigne, medalii, diplome). 4.6.Adaptarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative la particularitățile participanților și la dinamica grupului: modificarea regulilor, dozării, adaptarea conținutului, echipamentului. 4.7. Utilizarea jocurilor de cooperare și a activităților de grup pentru dezvoltarea relațiilor interpersonale, incluziune, cooperare..

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Evaluarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative în educația nonformală	5.1.Rolul și conținutul evaluării 5.2.Criterii de apreciere a nivelului de implicare a participanților în activități: - Gradul de participare – implicarea activă în jocuri și exerciții psihomotrice. - Respectarea regulilor activității, a instrucțiunilor și a regulilor jocurilor.; - Capacitatea de a lucra în echipă și de a colabora cu colegii; -Coordonarea și controlul mișcărilor – realizarea corectă a exercițiilor psihomotrice; - Creativitatea motrică și inițiativă – propunerea de idei sau variante de mișcare în jocuri; - Atitudinea și comportamentul – manifestarea unei atitudini pozitive, fair-play și respect față de ceilalți; - Progresul individual – îmbunătățirea performanțelor motrice pe parcursul activităților. 5.3.Instrumente de evaluare utilizate în activitățile psihomotrice și sportiv-recreative. - Observarea sistematică – urmărirea modului în care participanții execută mișcările, cooperează și respectă regulile. - Fișa de observație – document în care educatorul notează aspecte precum coordonarea, implicarea, cooperarea sau progresul motric. - Grila de evaluare (rubrică) – tabel cu criterii și niveluri de apreciere pentru participare, execuția mișcărilor, colaborare etc. - Autoevaluarea – participanții reflectează asupra propriei implicări și a modului în care au realizat activitățile. - Evaluarea între colegi – participanții oferă feedback colegilor privind colaborarea sau execuția exercițiilor. - Portofoliul activităților – colecție de materiale (fotografii, fișe, descrieri de jocuri) care reflectă evoluția participantului. - Chestionarul de feedback – instrument prin care participanții își exprimă opinia despre activitate, dificultate și gradul de satisfacție. 4.4.Analiza rezultatelor activităților psihomotrice și sportiv-recreative: - Analiza observațiilor – interpretarea datelor obținute prin observarea comportamentului motric, a cooperării și a implicării participanților. - Analiza fișelor de observație – compararea rezultatelor notate în fișe pentru a identifica progresul psihomotric și nivelul de participare. - Analiza comparativă – compararea performanțelor participanților înainte și după activitate sau între diferite etape ale programului. - Analiza feedback-ului participanților – interpretarea răspunsurilor din chestionare, discuții sau reflecții despre activitate. - Analiza produselor activității – examinarea materialelor realizate (scheme de exerciții, fotografii, filmări, portofolii). - Analiza progresului individual – urmărirea evoluției fiecărui participant în ceea ce privește coordonarea, echilibrul sau implicarea. - Reflecția pedagogică – analiza realizată de organizator asupra modului în care au fost atinse obiectivele și asupra eficienței metodelor folosite. 4.5.Utilizarea feedback-ului pentru reglarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative 4.6.Utilizarea instrumentelor digitale pentru colectarea și analiza datelor 4.7.Reflecție asupra activităților desfășurate și identificarea modalităților de îmbunătățire a acestora.

SUGESTII METODOLOGICE

Formarea competențelor didactice necesare pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților psihomotrice și sportiv-recreative, precum și evaluarea efectelor acestora asupra participanților la activitățile desfășurate în contexte de educație nonformală presupune un demers sistematic, coerent, desfășurat de profesor în condițiile lecției de *Didactica activităților psihomotrice*.

În proiectarea și desfășurarea acestor activități se recomandă respectarea următoarelor principii metodologice:

1. Centrarea pe participant. Activitățile trebuie adaptate particularităților de vârstă, nivelului de dezvoltare psihomotrică și intereselor participanților. În educația nonformală este importantă crearea unui climat participativ, care să stimuleze implicarea activă și cooperarea în cadrul grupului.

2. Învățarea prin experiență. Activitățile trebuie să ofere participanților experiențe de mișcare, prin exerciții fizice variate, jocuri dinamice, activități de cooperare și situații ludice care favorizează explorarea și descoperirea.

3. Utilizarea metodelor activ-participative. Se recomandă utilizarea unor metode și tehnici interactive, precum: jocul motric, demonstrația, lucrul pe echipe, simularea unor situații educative, rezolvarea de sarcini motrice, analiza unor situații concrete de activitate psihomotrică. Aceste metode stimulează implicarea participanților și facilitează dezvoltarea competențelor psihomotrice și sociale.

4. Organizarea flexibilă a activităților. În educația nonformală, organizarea activităților trebuie să fie flexibilă, adaptată contextului și resurselor disponibile. Activitățile pot fi desfășurate în: săli de activități, spații sportive, spații deschise, mediul natural. Este importantă asigurarea condițiilor de siguranță și utilizarea adecvată a materialelor.

5. Integrarea tehnologiilor digitale care pot sprijini organizarea și analiza activităților, prin utilizarea unor aplicații pentru realizarea de organizatori grafici; realizarea de prezentări digitale ale activităților, utilizarea platformelor educaționale pentru colectarea feedback-ului, analiza înregistrărilor video ale activităților psihomotrice.

6. Evaluarea formativă. Evaluarea activităților psihomotrice trebuie să aibă un caracter formativ, orientat spre îmbunătățirea activităților și dezvoltarea participanților. Se pot utiliza: fișe de observare, grile de evaluare, discuții reflexive, autoevaluare și interevaluare, feedback verbal sau digital, proiecte interdisciplinare. Evaluarea trebuie să urmărească atât participarea și implicarea în activități, cât și dezvoltarea competențelor psihomotrice și sociale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Anexa 19 la OMEC 4350/2025, Plan-cadru (filiera vocațională, profil pedagogic).

Bocoș, M., Jucan, D. (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Pitești, Paralela 45.

Clipa, O., Bogdan, I. (2023). *Jocuri creative și recreative pentru dezvoltarea copiilor.* București, Editura Didactică și Pedagogică.

Cucoș, C. (coord.) (2017). *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași, Polirom.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Horghidan, V. (2000). *Psihomotricitatea*. București, Globus.

Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică și nonformală. Strategii de formare și dezvoltare personală.* București, Editura Didactică și Pedagogică.

Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală.* București, Tritonic.

Ministerul Educației și Cercetării.(2026).*Ordinul nr. 3008/2026 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a învățământului preuniversitar pedagogic.*București.

Nistor, L. (2016). Ed*ucația nonformală în contextul educației permanente.* Timișoara, Eurostampa.

OM 6.731/2023 Profilul de formare al absolventului (specializarea educație nonformală).

OMEC 6.930/2025 Repere comune și precizări CNCE pentru programe școlare.

Păun, E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Iași, Polirom.

Pânișoară, I.-O., Cristea, S. (2024). *Manual de pedagogie pentru profesori*. Iași, Polirom.
Rață, G., Rață, B. (2010). *Didactica educației fizice*. Bacău, Alma Mater.
Recomandarea Consiliului UE 2018/C 189/01. *Competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.*
Stănescu, M. (2002) *Educație fizică pentru preșcolari și școlari mici-o abordare psihomotrică*. București, Editura Semne.
Stănescu, M. (2013) *Didactica educației fizice.* București, Editura Cartea Universitară.
Șerbănescu, L. (2014) *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*. București, Editura Universitară.

GRUP DE LUCRU

Nume, prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CĂLĂRAȘU ALINA IULIANA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU MIHAELA CRISTINA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU CONSTANȚA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL „ELENA CUZA” BUCUREȘTI
NUT STEFAN	GRAD DIDACTIC I/PROFESOR EDUCAȚIE ȘI SPORT	LICEUL MARIN PREDA, ODORHEIU SECUIESC
VAS RADU-ATTILA	GRAD DIDACTIC I/PROFESOR EDUCAȚIE ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „GHEORGHE LAZĂR” CLUJ-NAPOCA

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFIC

Nume, prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	
IORDACHE GEORGETA	Prof.dr	CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE	Responsabil
STĂNESCU MONICA IULIA	PROF.UNIV.DR.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI	Coordonator științific

Anexa nr. 68

Programa școlară pentru disciplina

Sport

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 68
Programa școlară pentru disciplina Sport
clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Sport* face parte din curriculumul de specialitate al filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale, și se studiază în clasele a XI-a și a XII-a, cu o oră pe săptămână, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal.

Prin specificul său, disciplina valorifică activitățile motrice cu dominantă sportiv-recreativă și de timp liber ca mijloc educativ, recreativ și social, punând accent pe participare activă, cooperare, respectarea regulilor, fair-play, incluziune și implicare în activități de grup. În cadrul specializării, sportul este abordat ca instrument pedagogic și relațional, utilizat în programe educative, recreative și comunitare adresate unor categorii diverse de participanți, în funcție de contextul de desfășurare și de specificul activității. Programa oferă accesibilitate și flexibilitate prin conținuturi care permit valorificarea condițiilor, resurselor și tradițiilor locale/regionale.

Profilul de formare al specializării Pedagogia educației nonformale vizează pregătirea elevilor pentru organizarea și desfășurarea unor activități educative în contexte variate, precum centre educaționale, cluburi, tabere, programe recreative, activități comunitare, proiecte socio-educative și organizații nonguvernamentale. Potrivit Ordinului ministrului educației și cercetării nr. 3008/2026, absolvirea cu diplomă a specializării, în cadrul filierei vocaționale, profilul pedagogic, se înscrie în formarea și calificarea necesare pentru ocuparea funcției didactice auxiliare de instructor de educație extrașcolară, alături de celelalte funcții didactice și didactice auxiliare prevăzute de regulament. Prin urmare, disciplina *Sport* are ca scop începerea unei alfabetizări a instructorului de educație extrașcolară / instructorului-animator în activități motrice sportiv-recreative și oferă modele care pot fi adaptate la condițiile școlilor.

Disciplina urmărește formarea capacității elevilor de a participa responsabil, de a organiza practic, de a coordona și de a evalua activități motrice, cu dominantă sportiv-recreativă și de timp liber, adecvate contextelor de educație nonformală. Activitățile motrice sportiv-recreative și de timp liber constituie un cadru relevant pentru dezvoltarea relațiilor sociale, pentru stimularea participării active și pentru promovarea unui stil de viață activ și sănătos. Elevii sunt implicați în diferite tipuri de activități motrice, de interior și de exterior, activități ludice, activități de expresie corporală, activități cu accent pe multiculturalitate și incluziune, precum și cu reguli de siguranță, roluri operative și modalități simple de documentare și analiză a activităților desfășurate.

Programa prezintă următoarea structură:

- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice;

- Referințe bibliografice.

Competențele generale ale disciplinei formulate în acord cu competențele generale ale profilului pedagogic în domeniul educației nonformale și principiile curriculumului național, vizează capacități complexe de acțiune și integrare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor favorabile practicării diferitelor tipuri de exerciții fizice. Astfel, parcurgerea acestei discipline permite formarea competențelor practice, dar și organizatorice, necesare participării la acest tip de activități motrice.

Competențele specifice urmăresc ca elevul să practice exerciții fizice, în diferite contexte educaționale nonformale, să utilizeze materiale și tehnologii moderne în condiții de siguranță, fair-play și toleranță. Exemplele de activități de învățare prezintă situații de instruire care pot fi adaptate și diversificate în funcție de particularitățile participanților. Acestea susțin un proces de învățare activă, participativă și centrată pe nevoile elevului. De asemenea, disciplina *Sport* contribuie la dezvoltarea capacității motrice și a trăsăturilor de personalitate favorabile integrării sociale, a abilităților de comunicare în cadrul grupului și la formarea unui stil de viață activ, sănătos.

Conținuturile sunt organizate în șase domenii:

- Activități motrice sportiv-recreative în aer liber;
- Activități motrice sportiv-recreative în interior;
- Activități motrice ludice;
- Activități de expresie corporală;
- Multiculturalitate și incluziune;
- Organizarea, siguranța și evaluarea activităților motrice-sportive.

Din programa școlară, competențele generale și specifice, precum și domeniile de conținut sunt obligatorii, în timp ce conținuturile vor fi stabilite de profesor în funcție de condițiile specifice din unitatea de învățământ, opțiunile elevilor și tradiția școlii. Această abordare permite valorificarea mișcării în medii educative variate și susține formarea unor achiziții relevante pentru educația nonformală, precum comunicarea și cooperarea, leadershipul, disciplina și responsabilitatea, gestionarea emoțiilor, rezolvarea conflictelor, gândirea strategică, incluziunea și adaptarea activităților pentru grupuri diverse.

În clasa a XI-a, accentul este pus pe înțelegerea rolului educativ, recreativ și social al activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber, pe participarea la activități variate și pe asumarea unor roluri de bază în organizarea și desfășurarea acestora. În clasa a XII-a, disciplina valorifică achizițiile anterioare și urmărește extinderea experienței elevilor spre activități mai complexe, în medii variate, activități cu accent pe multiculturalitate și incluziune, precum și roluri extinse de coordonare, arbitraj, documentare și evaluare a activităților.

În acord cu prevederile legale privind proiectarea programelor școlare, conținuturile disciplinei au caracter flexibil și permit selecția, eșalonarea și aprofundarea lor de către profesor, în funcție de resursele disponibile, particularitățile grupului și contextul educațional. În interiorul bugetului de timp al disciplinei, unele lecții vor rămâne la dispoziția profesorului pentru activități de fixare, consolidare, progres, adaptare curriculară și valorificarea unor contexte relevante de învățare. În acest cadru, conținuturile pot fi realizate integral în lecția curentă, parțial prin secvențe aplicative și demonstrative sau în

contexte extinse de învățare, precum activități de tip „Școala Altfel”, „Săptămâna verde”, zile tematice, ateliere practice, competiții, excursii, drumeții, tabere, parteneriate educaționale și colaborări cu instituții ori organizații din comunitate.

Ținând seama de specificul specializării, disciplina susține și activitatea practică desfășurată în paralel cu studiul acesteia, prin familiarizarea elevilor cu activități, roluri operative, reguli de organizare și modalități simple de analiză a activităților motrice utilizate în contexte nonformale.

Disciplina *Sport*, educație nonformală, valorifică exerciții fizice și activități sportiv-recreative cu influență asupra dezvoltării bio-psiho-sociale a elevilor, fără a se suprapune cu conținuturile disciplinei *Educație fizică și sport*, din trunchiul comun. În același timp, se află în relație de complementaritate cu disciplina *Didactica activităților psihomotrice* care vizează formarea competențelor didactice pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților, precum și evaluarea participanților în cadrul activităților psihomotrice și sportiv-recreative. Delimitarea este necesară pentru păstrarea identității disciplinei în cadrul curriculumului de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Practicarea responsabilă și autonomă a activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber, în vederea menținerii unui stil de viață activ și sănătos.**
CG2	**Participarea la activitățile motrice sportiv-recreative variate, în contexte de educație nonformală, cu îndeplinirea unor statute și roluri diferite.**
CG3	**Respectarea principiilor multiculturalității și incluziunii în practicarea activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber.**

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG1. Practicarea responsabilă și autonomă a activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber, în vederea menținerii unui stil de viață activ și sănătos.

CS.1.1. Participarea la activități motrice-sportive, cu respectarea regulilor de bază și adaptarea conduitei motrice la sarcini individuale și de grup.
- *participarea la jocuri de socializare, cooperare, energizare, atenție și reacție;* - *parcurgerea unor trasee recreative simple, circuite motrice de bază și activități de orientare turistică simplă;* - *exersarea unor secvențe de gimnastică aerobică, step aerobic, stretching pe fond muzical, pantomimă și mișcare expresivă pe muzică;* - *participarea la excursii de o zi, drumeții de o zi și jocuri de sezon în aer liber.*
CS.1.2. Practicarea sistematică a activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber, în condiții de autonomie.
- *selectarea unor activități motrice preferate și argumentarea alegerii lor;* - *alcătuirea unui repertoriu personal de activități pentru timpul liber activ;* - *compararea unor activități indoor și outdoor din perspectiva atractivității și accesibilității;* - *consemnarea unor observații simple privind participarea, cooperarea și starea de bine după activitate.*

CG 2. Participarea la activitățile motrice sportiv-recreative și de timp liber variate, în contexte de educație nonformală, cu îndeplinirea unor statute și roluri diferite.

CS.2.1. Îndeplinirea unor roluri de bază în pregătirea și desfășurarea unor activități motrice, în condiții de siguranță
- *asumarea, prin rotație, a rolurilor de practicant, coechipier, responsabil de materiale, cronometror și observator;* - *pregătirea spațiului și a materialelor pentru jocuri, circuite, activități ludice și activități de expresie corporală;* - *explicarea unor reguli de joc și aplicarea semnalelor de start, oprire și rotație;* - *aplicarea măsurilor elementare de protecție și siguranță în sală și în aer liber.*
CS.2.2. Utilizarea unor instrumente de consemnare și reflecție pentru aprecierea desfășurării unei activități motrice.
- *completarea unei fișe de activitate pentru fiecare activitate motrică;* - *formularea unui feedback asupra modului de desfășurare a activității;* - *consemnarea rolului îndeplinit și a dificultăților întâmpinate;* - *selectarea unor produse pentru portofoliul personal: fișe, fotografii comentate, note de reflecție, exemple de jocuri și exerciții aplicate*

CG.3. Respectarea principiilor multiculturalității și incluziunii în practicarea activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber.

CS.3.1. Participarea la activități motrice sportiv-recreative cu caracter multicultural
- *organizarea unor activități motrice provenite din diferite culturi;* - *identificarea unor activități sportiv-recreative practicate în alte țări;* - *practicarea unor jocuri tradiționale din România și din alte țări.*
CS.3.2. Practicarea unor activități motrice cu caracter incluziv
- *participarea la activități motrice adaptate, cu diferite statute și roluri;* - *îndeplinirea unor sarcini organizatorice care să permite creșterea gradului de incluziune;* - *formularea unor reguli incluzive de participare a elevilor la activitățile motrice.*

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Activități motrice sportiv-recreative, în aer liber	**1.1. Jocuri și activități motrice în aer liber:** – organizarea activității în aer liber; – reguli de participare la activități de grup (rotația echipelor, respectarea semnalelor); – utilizarea materialelor și a spațiului disponibil (jaloane, mingi, cercuri); – jocuri de mișcare și colaborare (ștafete în parc, jocuri cu mingea în curtea școlii). **1.2. Trasee aplicativ-utilitare:** – etapele parcurgerii unui traseu; – deplasare și echilibru în contexte variate („Circuit cu deplasare și de echilibru”); – trasee cu jaloane și puncte de lucru („Traseu cu jaloane”). **1.3. Orientare turistică:** – puncte cardinale și direcții de bază; – repere naturale și artificiale(„Găsește reperul”); – urmărirea unui traseu marcat („Urmează traseul”). **1.4. Jocuri de sezon în aer liber:** – adaptarea activității la sezon și la spațiul disponibil; – jocuri de iarnă: („Omul de zăpadă” pe echipe, „Cursă de tras sănii”); – jocuri de vară (jocuri cu apă pe echipe „Buretele călător’’, circuit de vară în aer liber). **1.5. Excursii în diferite zone geografice:** – scopul și etapele unei excursii de o zi; – echipamentul de bază pentru o excursie de o zi (rucsac pentru o zi, încălțăminte adecvată); – excursii de socializare („Cunoașterea grupului în mișcare”, „Traseul prieteniei”); – excursii tematice („Mișcare în natură”, „Descoperim spațiul verde local”).

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.6. Drumeții: – etapele unei drumeții de o zi; – echipamentul de bază și conduita pe traseu(organizarea rucsacului, ritmul de mers în grup); – trasee scurte (drumeție de acomodare în parc, drumeție pe traseu local marcat); – puncte de observare (opriri de orientare și observare, identificarea reperelor naturale).
2.Activități motrice sportiv-recreative în interior	**2.1. Jocuri cu mingea, adaptate spațiului interior:** – adaptarea activității la sezon și la spațiul disponibil; – jocuri de transmitere și control („Mingea călătoare”, „Pasează și schimbă locul”); – jocuri de țintă și precizie („Mingea la țintă”, „Aruncă în cerc”). **2.2. Ștafete:** – succesiunea etapelor și predarea ștafetei – ștafete cu obstacole („Cursa printre jaloane”, „Ștafeta obstacolelor joase”); – ștafete cu transport de obiecte („Transportă mingea”, „Du-te și adu obiectul”). **2.3. Trasee aplicativ-utilitare de interior:** – de îndemânare („Cursa cu cercul”, „Transportă comoara”); – de coordonare („Slalom printre jaloane”, „Pași pe repere”); – parcurgerea unor trasee scurte, pe stații. **2.4. Activități recreative de interior:** – jocuri de deplasare („Cursa jaloanelor”, „Prinde locul”); – jocuri de ocupare a spațiului („Insulele”, „Colțurile colorate”). **2.5. Activități motrice în sală:** – exerciții cu materiale ușoare („Exerciții cu jaloane”, „Exerciții cu cercuri”); –jocuri de deplasare și reacție („Semnal și mișcare”, „Schimbă direcția”); – combinarea mișcărilor de bază în spațiu interior. **2.6. Jocuri motrice, de interior, pentru grupuri mici:** – sincronizare și comunicare motrică în perechi. – jocuri în perechi („Oglinda în mișcare”, „Urmează partenerul”); – jocuri de observare și imitare („Repere în perechi”, „Imită și schimbă”).
3. Activități motrice ludice	**3.1. Jocuri de socializare și cunoaștere:** – formarea climatului de grup; – jocuri de prezentare („Numele și gestul”, „Bingo uman”); – jocuri de interacțiune („Ghemul prieteniei”, „Interviul în perechi”). **3.2. Jocuri de cooperare:** – sincronizare și comunicare motrică în perechi; – cooperare în grup („Cercurile cooperative”, „Plasa comună”). – sarcini comune („Tunelul mingii”, „Transportul comorii”); – rezolvare de probleme în grup („Nodul uman”, „Podul de hârtie”).

Domenii de conținut	Conținuturi
	– reintegrare rapidă în activitate; – participare continuă („Baloanele în aer”, „Mingea nu cade”). **3.3. Jocuri de energizare și dinamizare:** – mobilizare a grupului; – activare rapidă („Schimbă locul dacă...”, „Cursa numerelor”); – schimbare de ritm („Statui muzicale”, „Start–Stop”). **3.4. Jocuri de atenție și reacție:** – diferențierea semnalelor (sonore,vizuale,tactile); – reacție la semnal („Semaforul”, „Start la culoare”); – concentrare și autocontrol („Cursa reacției”, „Îngheață la semnal”). **3.5. Jocuri de cabană:** – relaționare și destindere prin activități motrice de interior; – jocuri de interior pentru grupuri mici, cu deplasare redusă („Pasează și schimbă locul”, „Ștafeta obiectelor”); – jocuri de atmosferă cu sarcini motrice simple („Semnal și schimbă locul”, „Mingea rapidă în cerc”); – jocuri de atenție și coordonare în spațiu restrâns („Prinde și schimbă sensul”, „Cercul numerelor în mișcare”). **3.6. Jocuri de societate cu componentă motrică:** – reguli simple adaptate activității motrice; – cartonașe și sarcini de mișcare („Joc cu cartonașe și deplasare”, „Cartonașul surpriză”); – bingo și provocări de grup („Bingo pe echipe”, „Bingo în mișcare”). **3.7. Jocuri de mișcare tematice, pe muzică:** – expresie și sincronizare în grup; – jocuri de rol și mimare („Profesia mimată”, „ Meseria în acțiune”); – jocuri ritmice („Urmează liderul”, „Pași pe ritm”). **3.8. Jocuri de sezon:** – adaptarea jocului la contextul sezonier; – jocuri de toamnă și iarnă („Vânătoarea de frunze”, „Cursa fulgilor”); – jocuri cu materiale simbolice („Joc cu bulgări de hârtie «zăpadă»”, „Ștafeta frunzelor”). **3.9. Poliatloane recreative:** – succesiunea probelor și alternarea sarcinilor; – probe de alergare și aruncare („Alergare și aruncare la țintă”, „Sprint și lansare”); –poliatlon pe echipe („Poliatlon cu 3 probe”, „Ștafeta poliatlon”).
4. Activități de expresie corporală	**4.1. Gimnastică aerobică:** – structuri motrice pe suport muzical (circuit cardio de bază, secvență low-impact); – coordonarea mișcărilor de brațe și picioare (step-touch cu brațe, genunchi sus alternat); – execuția în ritm constant (combinație pe 8 timpi, mini-rutină cardio). **4.2. Step aerobic:**

Domenii de conținut	Conținuturi
	– urcare și coborâre pe step în ritm controlat (basic step, urcare-coborâre frontală); – coordonarea segmentelor corporale (V-step, knee lift pe step); – execuția unor combinații simple de pași (basic + tap, basic + hamstring curl). **4.3. Pilates:** – control postural și aliniament corporal (aliniere coloană-bazin, activarea core-ul); – mobilitate, stabilitate și respirație controlată (cat stretch, roll down controlat); –exerciții simple pentru tonifiere și relaxare (bridge, hundred simplificat). **4.4. Stretching pe fond muzical:** – mobilitate articulară (mobilizare de umeri, mobilizare de bazin); – elasticitate musculară (stretching pentru lanțul posterior, stretching pentru adductori); –relaxare și revenire pe suport muzical (cool-down ghidat, stretching de relaxare). **4.5. Pantomimă:** – expresie prin gest și postură și deplasare („Obiectul imaginar”, „Statuia vie”); – coordonare și comunicare nonverbală prin mișcare („Mesaj fără cuvinte”, „Personajul în acțiune”); – improvizație corporală în raport cu spațiul și tema dată („Emoția în mișcare”, „Transformarea personajului”). **4.6. Euritmie:** – mișcări ritmice sincronizate (mers pe pulsație, clap-step în unison); – deplasări și schimbări de direcție (mers în cerc cu schimbare de sens, diagonale ritmice); – structuri de mișcare pentru expresie corporală în formații (linie–coloană–cerc, pătrat în mișcare) („Oglinda pe muzică”, „Starea transmisă prin mișcare”); – improvizație pe suport muzical (improvizație pe ritm lent, improvizație pe ritm alert); – relația gest–mimică–postură–muzică (poveste în mișcare, traseu expresiv). **4.7. Dansuri tradiționale:** – dansuri tradiționale românești („Hora simplă”, „Alunelul”); –dansuri tradiționale din alte spații culturale („Pamporea”, „Syrtos”); – structuri ritmice și formații de bază (cerc, lanț, semicerc).
5. Multiculturalitate și incluziune	**5.1. Jocuri interculturale:** – diferențe de reguli și coduri culturale („Barnga”, „BaFa’ BaFa’”); –perspective și roluri culturale diferite („Culturile”, Autobuzul cultural”); – interacțiune între grupuri multiculturale.

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.2. Activități motrice incluzive introductive: – jocuri de precizie și cooperare în grupuri mixte („Boccia școlară”, „Joc de țintă adaptat”); – activități de echipă cu participare comună (volei din poziție șezând – variantă introductivă, ștafetă cooperativă în perechi mixte); – participare fără eliminare și sprijin reciproc (circuit comun pe echipe mixte, traseu cooperativ în grup mixt).
6. Organizarea, siguranța și evaluarea activităților motrice sportiv-recreative	**6.1. Roluri de bază în activitate:** – roluri de participare (practicant, coechipier); – roluri de sprijin (responsabil de materiale, responsabil de ordine); – roluri simple de evidență și control (cronometror, observator). **6.2. Pregătirea spațiului și a materialelor:** – delimitarea spațiului de lucru (marcaj cu jaloane, zonă de siguranță); – așezarea și distribuirea materialelor (distribuirea mingilor, montarea step-urilor); – verificarea elementară a condițiilor de desfășurare (controlul suprafeței de joc, verificarea materialelor). **6.3. Explicarea și aplicarea regulilor:** – reguli de joc și de desfășurare (start la semnal, rotire pe stații); – reguli de utilizare a spațiului (păstrarea culoarului liber, intrare pe traseu la semnal); – reguli de fair-play (acceptarea punctajului, reluarea corectă a probei). **6.4. Siguranță și măsuri de prevenție:** – conduită preventivă (pregătirea organismului pentru efort înainte de activitate, oprire la semnal de risc); – echipament și distanță de siguranță (încălțăminte adecvată, distanță între participanți); – reacție la incident minor (notificarea coordonatorului, securizarea zonei și asistența participanților). **6.5. Fișa de activitate și jurnalul de reflecție:** – instrumente simple de consemnare (fișa de activitate, jurnalul de reflecție); – feedback imediat („Turul impresiilor”, „Semaforul feedback-ului”); – observații asupra desfășurării activității (ce a mers bine, ce a fost dificil). **6.6. Organizarea unei activități motrice:** – succesiunea momentelor activității (pregătirea materialelor, desfășurarea jocului); – repartizarea rolurilor în cadrul grupului (cine pregătește, cine observă); – încheierea și strângerea materialelor (ordonarea spațiului, verificarea finală).

Programa școlară pentru disciplina Sport, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Practicarea responsabilă și autonomă a activităților motrice sportiv-recreative și de timp liber, în vederea menținerii unui stil de viață activ și sănătos.

CS.1.1. Practicarea activităților motrice sportiv-recreative, în contexte variate, cu adaptarea conduitei motrice la complexitatea sarcinii, a mediului și la mărimea grupului de participanți.
- *participarea la excursii tematice, drumeții aplicative, tabere comasate și activități outdoor tematice;* - *exersarea unor jocuri de teren, jocuri de strategie, jocuri asistate tehnologic și poliatloane atletice recreative;* - *participarea la activități tematice în spații interioare, activități în spații interioare neconvenționale și activități outdoor specializate;* - *integrarea unor activități multiculturale și incluzive în repertoriul personal de timp liber activ.*
CS.1.2. Implicarea în activități motrice pentru cooperare, expresivitate, participare socială și stil de viață activ, în contexte nonformale variate.
- *realizarea unor structuri coregrafice simple de grup, dansuri tematice și momente de expresie corporală pentru evenimente;* - *participarea la activități de team-building, jocuri pentru grupuri organizate și mini-evenimente recreative;* - *selectarea și combinarea unor activități motrice în funcție de scop: recreativ, expresiv, intercultural, incluziv;* - *autoaprecierea implicării, a efortului și a cooperării în contexte variate.*

CG 2. Participarea la activitățile motrice sportiv-recreative și de timp liber variate, în contexte de educație nonformală, cu statute și roluri diferite.

CS.2.1. Organizarea unor activități motrice și evenimente cu caracter sportiv, prin asumarea rolurilor extinse
- *asumarea rolurilor de lider de echipă, responsabil de traseu, responsabil de punct de lucru, arbitru și secretar de scor;* - *pregătirea și coordonarea unor ateliere, circuite pe stații, activități de orientare, jocuri aplicative și activități outdoor;* - *aplicarea regulamentului și rezolvarea unor situații simple de arbitraj și coordonare;* - *identificarea riscurilor și stabilirea unor măsuri elementare de prevenție și reorganizare a activității.*
CS.2.2. Evaluarea activităților motrice desfășurate și formularea unor propuneri de ameliorare, folosind instrumente variate
- *completarea fișei post-activitate și a unor instrumente simple de evidență;* - *participarea la debriefing și formularea unor concluzii privind desfășurarea activității;* - *centralizarea unor date simple privind desfășurarea activității: timp, scor, număr de participanți, incidente;* - *realizarea portofoliului de activitate cu fișe, fotografii comentate și feedback.*

CG.3. Organizarea unor activități motrice sportiv-recreative multiculturale și incluzive.

CS.3.1.Selectarea activităților motrice sportiv-recreative cu caracter multiculturale și incluzive, în funcție de particularitățile grupului de participanți
- *identificarea unor activități motrice multiculturale adaptate nivelului de instruire și vârstei participanților;* - *amenajarea spațiului și organizarea materialelor și echipamentelor sportive pentru practicarea activităților motrice multiculturale și incluzive;* - *organizarea unor jocuri tradiționale din România și din alte țări.*
CS.3.2. Organizarea și desfășurarea unor activități motrice cu caracter multicultural și incluziv, în condiții variate
- participarea la activități motrice incluzive, cu diferite statute și roluri; - *îndeplinirea unor sarcini organizatorice care să permite creșterea gradului de incluziune a persoanelor cu diferite cerințe educaționale speciale;* - *formularea unor reguli adaptate și incluzive care să permită participarea elevilor cu cerințe educaționale speciale la diferite tipuri de activități motrice.*

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Activități motrice sportiv-recreative în aer liber	**1.1. Activități tematice în aer liber:** – pregătirea echipamentului și a resurselor (rucsac,apă,gustări,materiale); – activități de explorare și cooperare; – sarcini aplicative în echipă; – utilizarea elementelor naturale și a spațiului outdoor; – conduită ecologică („Provocări de aventură”, „Activități recreative pe traseu”). **1.2. Orientare turistică și de teren:** – utilizarea reperelor și a indicilor; – orientare cu hartă simplă și traseu marcat; – decizii de grup pe traseu; – folosirea busolei și a altor instrumente de orientare; – citirea reliefului și identificarea punctelor de reper naturale; – respectarea regulilor de siguranță pe traseu și a mediului. („Vânătoare de comori”, „Traseu cu hartă simplă”). **1.3. Trasee aplicativ-utilitare în aer liber:** – parcurgerea etapizată a traseului; – sarcini de transport, cooperare și orientare; – adaptarea efortului la traseu și la grup; – respectarea regulilor de siguranță și protecția personală; – („Traseu cu transport de obiecte”, „Traseu cu obstacole și orientare”).

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.7. Activități sezoniere tematice: – activități de iarnă (biatlon adaptat, concurs de construcție adăposturi-„Igloo/Bivuac”); – activități de vară (raid de aventură - „Caiac/Ciclism/Trekking’’,jocuri de plajă: „Sand-Training’’); – adaptarea activităților la condițiile de mediu; – respectarea regulilor de siguranță specifice fiecărui sezon. **1.4. Activități specializate în aer liber:** – echipament specific și reguli de bază; – deprinderi introductive de utilizare a materialelor; – contexte aplicative outdoor; – (escaladă pe panou artificial, parc de aventură cu elemente de cățărare, traseu urban scurt pe bicicletă, traseu de îndemânare – pe role, parkour cu obstacole joase); – respectarea regulilor de siguranță și evaluarea riscurilor. **1.5. Excursii tematice și de explorare:** – pregătirea echipamentului și a resurselor pentru activitate (rucsac, materiale de orientare, fișe de sarcini); – etapele unei excursii tematice; – sarcini de orientare („Căutarea punctelor cheie”, „Traseu cu repere și hartă simplă”); – provocări pe echipe („Misiunea echipei”, „Parcurs aplicativ cu sarcini”); - excursia propriu-zisă (parcurgerea traseului tematic cu siguranță și cooperare). **1.6. Drumeții aplicative:** – pregătirea echipamentului și resurselor (rucsac, apă, gustări, materiale pentru sarcini și hărți); – etapele unei drumeții aplicative; – cooperare pe traseu (parcurgere în echipă cu sarcini distribuite, traseu cu rezolvarea unor sarcini comune); – repere și indicii (identificarea punctelor cheie, parcurgere cu indicii succesive); – tehnici elementare de deplasare și gestionarea ritmului (mers pe teren variat, reglarea ritmului de mers); – orientare practică și conduită ecologică (recunoașterea marcajelor, protejarea mediului înconjurător). **1.7. Tabere comasate:** – pregatirea echipamentului și a resurselor (rucsac,materiale pentru activități,hărți,apă,gustări,echipament personal); – etapele pregătirii și desfășurării unei tabere;

Domenii de conținut	Conținuturi
	– viața de grup și repartizarea sarcinilor (organizarea echipei de tabără, responsabilități pe grupe); – activități tematice și de explorare („Seară tematică de grup”, „Joc de teren în tabără”); – organizarea spațiului de campare și conduita ecologică (amenajarea simplă a spațiului, colectarea deșeurilor).
2. Activități motrice sportiv - recreative în interior	**2.1. Activități sportive în sală:** – jocuri sportive adaptate („Mini-handbal recreativ”, „Mini-badminton pe echipe”); – activități pe echipe („Minivolei adaptat”, „Minibaschet recreativ”); – adaptarea și respectarea regulilor de siguranță la spațiul din sală. **2.2. Ștafete combinate:** – ștafete cu sarcini multiple („Ștafeta completă”, „Traseul cu trei sarcini”); – ștafete pe ateliere („Ștafeta pe posturi”, „Rotire pe ateliere”); – alternarea probelor și schimbarea sarcinilor în aceeași activitate. **2.3. Circuite motrice combinate și trasee:** – circuite forță-coordonare („Circuit mixt cu sprijin și aruncare”, „Circuit cu echilibru și săritură”); – circuite pe stații tematice („Stația de precizie”, „Stația de coordonare”); – trasee cu schimbări de sarcini și sincronizare („Traseu în perechi sincronizate”, „Traseu cu comenzi schimbătoare”). – respectarea regulilor de siguranță pe trasee și stații. **2.4. Activități ludice tematice în spații interioare:** – jocuri pe stații („Atelierul provocărilor”, „Circuitul misiunilor”); – challenge indoor („Challenge indoor pe echipe”, „Misiunea din sală”); – circuit pe zone („Circuit pe zone”, „Parcurs pe arii tematice”); – joc tematic de grup („Misiunea echipei în sală mare”, „Joc de cooperare pe zone”); – coordonarea mișcării în grupuri mari și pe suprafețe extinse. – activități cu temă și parcurs aplicativ în spațiu interior. **2.5. Activități în spații interioare neconvenționale:** – explorare și orientare indoor („Treasure Hunt indoor”, „Căutarea indiciilor în școală”); – activități în spații comerciale sau publice („Challenge în mall”, „Parcurs de observare în spațiu public interior”); – respectarea regulilor de siguranță și adaptarea activității la particularitățile spațiului interior neconvențional.
	3.1. Jocuri de constituire a echipelor: – formarea grupurilor („Colțurile preferințelor”, „Puzzle pe echipe”);

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Activități motrice ludice	– repartizarea rolurilor inițiale („Alege-ți rolul”, „Cartonașul de rol”); – jocuri introductive și de “spargere a gheții”; – jocuri de construire a echipei („Turnul echipei”, „Podul comun”); – încredere și coordonare („Pătratul cu sfoara”, „Labirintul orbului”); – rezolvarea de sarcini în grup; – respectarea regulilor de siguranță și a spațiului de joc. **3.2. Jocuri de activare, pentru grupuri mari:** – mobilizare rapidă („Cercul rapid”, „Schimb de locuri în masă”); – coordonare de grup („Mingea grăbită”, „Valul de mișcare”); – utilizarea eficientă a spațiului și a timpului; – respectarea regulilor de siguranță și a distanței între participanți. **3.3. Jocuri pentru viteză de reacție, în contexte complexe:** – reacție la semnale multiple („Duelul jaloanelor”, „Prinde semnalul corect”); – schimbare de sarcină („Schimbarea sarcinii la semnal”, „Comanda dublă”); – decizie rapidă în condiții variate; – respectarea regulilor de siguranță și a spațiului de joc. **3.4. Jocuri de teren și de misiune:** – orientare și rezolvare de sarcini („Cercetașii”, „Căutarea reperelor”); – cooperare pe traseu („Comoara comună”, „Misiunea echipei”); – utilizarea reperelor și a indiciilor; – respectarea regulilor de siguranță pe traseu. **3.6. Jocuri pentru grupuri organizate / companii:** – jocuri cu roluri („The Werewolves”, „Mafia”); – jocuri de strategie socială („Saboteur”, „Avalon”); – negociere, deducție și decizie de grup; - respectarea regulilor și a timpului de joc. **3.7. Jocuri sezoniere tematice:** –jocuri de primăvară și iarnă („Easter Egg Hunt”, „Vânătoarea de simboluri de iarnă”); – activități cu obiecte tematice („Cursa ouălor colorate”, „Ștafeta decorațiunilor”); – organizarea sarcinilor în funcție de temă; - respectarea regulilor de siguranță,mai ales în manipularea obiectelor. **3.8. Jocuri de strategie:** – apărarea teritoriului („Apărarea teritoriului”, „Fortăreața”); – capturarea obiectivului („Capture the Flag”, „Recuperează

Domenii de conținut	Conținuturi
	steagul”); – tactică de echipă și anticipare; - respectarea regulilor și a siguranței în timpul jocului. **3.9. Jocuri asistate tehnologic:** – jocuri cu aplicații mobile și coduri QR („Treasure Hunt cu QR- coduri”, „Goose Chase”); – jocuri de geolocație și realitate augmentată („Pokémon Go”, „Traseu RA cu repere tematice”); – sarcini digitale și explorare asistată tehnologic; - siguranța participanților în utilizarea tehnologiei (spațiul fizic si dispozitive). **3.10. Poliatloane atletice recreative:** – probe multiple cu punctaj („Poliatlon cu 4–5 probe”, „Circuit cu punctaj cumulativ”); – poliatlon pe echipe cu regulament („Poliatlon pe echipe cu punctaj și regulament”, „Cupa echipelor pe probe”); – succesiunea probelor și stabilirea clasamentului; - respectarea regulilor de siguranță pe probe și trasee.
4. Activități de expresie corporală	**4.1. Dans de societate:** – pași de bază în perechi (vals lent de bază, cha-cha de bază); – coordonare și ritm (deplasare în perechi pe ritm, schimbare de direcție în cuplu); – structuri simple în cuplu (succesiune scurtă de vals, succesiune simplă de cha-cha); - respectarea spațiului și siguranța în timpul dansului. **4.2. Dans urban:** – mișcări dinamice pe suport muzical modern (basic bounce, groove step); – combinații simple de pași (pas lateral cu accent, secvență urbană pe 8 timpi); – execuție sincronizată în grup (combo hip-hop de bază, linie urbană sincronă); - respectarea spațiului și siguranța în timpul execuției. **4.3. Structuri coregrafice simple de grup:** – combinarea secvențelor motrice (frază coregrafică de 16 timpi, alternanță de secvențe); – sincronizare și orientare în spațiu (schimb de diagonale, intrări și ieșiri din formație); – realizarea unor momente coregrafice (coregrafie de grup, montaj pentru eveniment); - respectarea spațiului și siguranța participanților. **4.4. Dansuri tematice:** – mișcare inspirată de o temă (dansul anotimpurilor, dansul orașului); – expresivitate corporală (poveste prin mișcare, personaj colectiv); – asocierea mișcării cu elemente scenice simple (dans cu eșarfă, dans cu panglici); - respectarea spațiului și siguranța participanților.

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.5. Expresie corporală pentru evenimente: – momente artistice de grup (flashmob, intrare coregrafică de grup); – participare la activități festive sau tematice (moment de deschidere, secvență pentru serbare); – integrarea mișcării expresive în contexte publice sau școlare (intervenție ritmică de grup, montaj expresiv pentru eveniment); - respectarea spațiului și siguranța participanților. **4.6. Euritmie aplicată în formații:** – coordonare ritmică în grup (body percussion în unison, pattern ritmic în cerc); – organizarea deplasărilor și a formelor în spațiu (forme geometrice în mișcare, deplasări pe diagonale); – sincronizarea execuției în perechi sau formații (canon simplu, perechi-oglindă); - respectarea spațiului și siguranța participanților. **4.7. Pantomimă de grup / scenariu corporal:** – construcția unui mesaj colectiv prin mișcare („Tablou viu tematic”, „Scenă fără cuvinte”); – coordonarea expresiei corporale în grup („Lanț de gesturi tematice”, „Mimă în echipă”); – improvizație după temă sau scenariu („Final alternativ”, „Scenariu spontan în grup”); - respectarea spațiului și siguranța participanților. **4.8. Dansuri tradiționale,repertoriu și structuri aplicative:** – dansuri tradiționale românești („Sârba”, „Brâul”); – dansuri tradiționale din alte spații culturale („Kalamatianos”, „Kochari”); – structuri ritmice și spațiale mai complexe (lanț, cerc, perechi, schimb de formație); - respectarea spațiului și siguranța participanților.
5. Multiculturalitate și incluziune	**5.1. Activități de cooperare în contexte multiculturale:** – negociere și decizie în contexte multiculturale („Ecotonos”, „Trading Game”); – rezolvare de probleme în echipe multiculturale (identificarea unei soluții comune , distribuirea sarcinilor); – cooperare pentru atingerea unui obiectiv comun (elaborarea unui plan comun de acțiune, realizarea unui produs comun). **5.2.Activități sportive adaptate pentru dizabilități senzoriale:** – pentru deficiențe de vedere („Goalball”, „Blind Football”); – pentru deficiențe de auz („Volei cu semnal vizual”, „Badminton cu semnal vizual”); – orientare și comunicare nonsonoră (traseu ghidat auditiv, start la semnal vizual la probe); - respectarea regulilor de siguranță și adaptarea spațiului de joc.

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.3.Activități sportive adaptate pentru dizabilități locomotorii și intelectuale: – pentru dizabilități locomotorii („Boccia”, „Volei din poziție șezând”); – pentru dizabilitate intelectuală / echipe unificate („Baschet unificat”, „Fotbal unificat”); – cooperare și participare în echipe mixte (organizarea unei probe comune, rotația rolurilor în echipe unificate); - respectarea regulilor de siguranță și adaptarea spațiului și echipamentelor.
6. Organizarea, siguranța și evaluarea activităților motrice sportive	**6.1. Roluri extinse în activități și evenimente:** – roluri de coordonare (lider de echipă, responsabil de traseu); – roluri logistice (responsabil de punct de lucru, responsabil de materiale); – roluri de arbitraj și evidență (arbitru de joc, secretar de scor). **6.2. Arbitraj și coordonare:** – aplicarea regulamentului (regulament de poliatlon, regulament de „Treasure Hunt”); – validarea rezultatului și a punctajului (înregistrarea timpului, centralizarea scorului); – gestionarea situațiilor simple de joc (reluarea probei, departajare prin timp). **6.3. Măsuri de prevenție și managementul riscului:** – verificarea spațiilor de desfășurare (controlul traseului din parc, verificarea suprafeței în sală); – verificarea echipamentelor și materialelor (verificarea bicicletelor, controlul stabilității step-urilor); – planificarea minimă a activităților outdoor (estimarea duratei traseului, alegerea echipamentului de bază); – măsuri de reacție și reorganizare (punct de întâlnire, întreruperea activității la risc). **6.4. Reguli de siguranță în activități organizate în interior și în aer liber:** – conduita pe traseu și în spațiul de activitate (deplasare în grup, respectarea reperelor și a limitelor traseului); – utilizarea elementară a trusei de prim ajutor și apelarea la sprijin specializat (trusă de bază, apelarea serviciilor specializate); – protecția mediului și conduita responsabilă (colectarea deșeurilor, respectarea spațiului natural și public); - respectarea regulilor de utilizarea a echipamentelor și materialelor. **6.5. Fișa post-activitate și feedback-ul de grup:** – instrumente de consemnare (fișa post-activitate, checklist de materiale); – reflecție ghidată („Debriefing” în cerc, „Plus-Delta”);

Domenii de conținut	Conținuturi
	– formularea unor măsuri de ameliorare (ce se păstrează, ce se schimbă data viitoare). **6.6. Portofoliu, documentarea activităților și organizarea unor evenimente:** – documente de lucru (mapa activității, album foto comentat); – produse de sinteză (portofoliu de activitate, colecție de fișe și feedback); – activități pe ateliere și trasee (circuit pe stații, atelier de dans); – evenimente sportive și recreative (mini-turneu recreativ, activitate de tip „Școala Altfel”).

SUGESTII METODOLOGICE

1. Indicații metodice generale de aplicare a programei

Activitatea didactică aferentă disciplinei *Sport*, educație nonformală, are caracter predominant aplicativ și experiențial. În același timp, implementarea programei trebuie raportată realist la condițiile concrete de desfășurare: disciplina are o oră pe săptămână, apare frecvent între alte lecții din orarul elevilor, iar baza materială și accesul la spații adecvate diferă de la o unitate de învățământ la alta. În aceste condiții, nu toate conținuturile pot fi lucrate integral, repetat și în condiții optime în lecția curentă.

Activitățile de învățare au caracter predominant aplicativ și experiențial și favorizează transferul achizițiilor în contexte reale sau simulate de organizare a unor activități motrice în educația nonformală. Întrucât disciplina dispune de un buget redus de timp, iar condițiile materiale de desfășurare sunt variate, unele conținuturi nu pot fi realizate integral în lecția curentă. În aceste situații, conținuturile vor fi abordate prin demonstrare, exemplificare, simulare, secvențe practice, analiză de situații și utilizarea unor suporturi vizuale și digitale validate, iar valorificarea lor aplicativă se va realiza, ori de câte ori este posibil, în contexte extinse de învățare: activități de tip «Școala Altfel» sau «Săptămâna verde», zile tematice ale școlii, ateliere practice, competiții și evenimente sportive, activități extracurriculare și extrașcolare, tabere, parteneriate educaționale, colaborări cu instituții, cluburi sportive, ONG-uri și organizații locale. De aceea, aplicarea programei presupune combinarea activității practice directe cu demonstrarea, exemplificarea, simularea, analiza unor situații și formularea concluziilor asupra activității. Pentru conținuturile care nu pot fi realizate integral în ora curentă, se recomandă utilizarea unor secvențe practice, construite din etape reprezentative ale activității:

- pregătirea spațiului și a materialelor;
- explicarea regulilor;
- demonstrarea unei sarcini;
- exersarea unei variante simplificate;
- asumarea unor roluri operative;
- aplicarea unor reguli de arbitraj;,
- feedback-ul imediat și analiza post-activitate.

Având în vedere că, la nivelul specializării, elevii încep activitatea practică în paralel cu studiul disciplinei, se recomandă ca, la începutul clasei a XI-a, să se valorifice cu prioritate conținuturi accesibile și transferabile:

- jocuri de socializare;
- jocuri de cooperare;
- jocuri de energizare;

- activități motrice simple de interior;
- reguli de bază;
- roluri simple;
- pregătirea spațiului și a materialelor;
- fișa de activitate;
- jurnalul de reflecție.

În primele săptămâni, accentul va cădea pe observarea activităților, analiza exemplelor, utilizarea resurselor, exersarea unor secvențe practice simple și asumarea unor sarcini de bază în desfășurarea activității.

Disciplina nu urmărește proiectarea activităților psihomotrice din perspectivă metodică, ci valorificarea sportului și a activităților motrice cu dominantă sportiv-recreativă și de timp liber în contexte nonformale. În consecință, sugestiile metodologice vizează organizarea practică a activităților, rolurile operative, siguranța, evaluarea și adaptarea la contexte reale de desfășurare.

2. Metode didactice recomandate

Se recomandă utilizarea unor metode active și interactive, adaptate caracterului practic al disciplinei și specificului activităților motrice sportive recreative și de timp liber.

- Demonstrația și exemplificarea se folosesc pentru prezentarea mișcărilor, a traseelor, a pozițiilor, a succesiunii etapelor unei activități, a regulilor de joc și a modului de utilizare a materialelor. Demonstrația poate fi realizată de profesor, de elevi sau prin suporturi vizuale și digitale validate.
- Exercițiul aplicativ este necesar pentru formarea și consolidarea deprinderilor motrice, pentru familiarizarea cu reguli și roluri și pentru exersarea unor secvențe scurte în contexte variate: interior, exterior, activități pe echipe, trasee, jocuri tematice, activități de expresie corporală.
- Învățarea prin descoperire presupune ca elevii să experimenteze mișcările, să caute soluții pentru rezolvarea unor sarcini, să adapteze activitatea la spațiu, timp și materiale și să identifice variante potrivite de cooperare și organizare.
- Problematizarea și studiul de caz pot fi utilizate pentru analiza unor situații concrete: organizarea unei drumeții, alegerea materialelor pentru o activitate, rezolvarea unei situații de grup, adaptarea unei activități pentru un grup mixt sau gestionarea unei situații simple de risc.
- Brainstormingul este util pentru propunerea de variante de joc, de reguli, de teme, de sarcini motrice sau de soluții de adaptare a unei activități la condițiile concrete de desfășurare.
- Metoda cubului poate fi adaptată pentru analiza unei activități din mai multe perspective: descriere, comparație, asociere, analiză, aplicare și argumentare. În această disciplină, metoda este utilă pentru compararea unor activități outdoor și indoor, pentru analiza jocurilor sau pentru formularea unor variante de organizare și adaptare.
- Mozaicul poate fi utilizat atunci când elevii lucrează pe componente diferite ale aceleiași activități: o grupă analizează regulile, alta materialele, alta rolurile, alta siguranța, iar apoi reunesc informațiile într-o schemă comună de desfășurare.
- Harta conceptuală / "ciorchinele" este utilă pentru organizarea vizuală a tipurilor de activități, a etapelor unei excursii, drumeții sau tabere, a rolurilor, regulilor, materialelor și variantelor de organizare.
- Jocul de rol poate fi folosit pentru asumarea unor roluri operative: lider de echipă, arbitru, responsabil de materiale, coordonator de stație, observator, participant. Această metodă ajută la înțelegerea funcțională a sarcinilor și a responsabilităților.
- Clasa inversată („flipped classroom") poate fi valorificată mai ales pentru conținuturile dificil de lucrat integral în lecție: elevii pot consulta acasă secvențe video, prezentări sau fișe demonstrative, iar timpul de la clasă poate fi folosit pentru aplicații practice, analiză, adaptare și exercițiu.
- Turul galeriei, posterul și prezentarea vizuală pot fi utilizate pentru afișarea și compararea variantelor de organizare a unei activități, a regulilor, a produselor realizate de elevi, a repertoriilor de jocuri sau a concluziilor formulate după activitate.
- Autoevaluarea și evaluarea colegială pot fi integrate ca metode de analiză a participării, a respectării regulilor, a colaborării și a calității organizării unei activități.

Metodele didactice vor fi selectate și combinate în funcție de conținut, obiective, resurse, specificul grupului și condițiile concrete de desfășurare. În această disciplină, accentul va cădea pe acele metode care susțin participarea activă, cooperarea, analiza experienței, organizarea practică a activităților și valorificarea mișcării în contexte nonformale. De exemplu: cel mai mare și mai complex eveniment sportiv - Jocurile Olimpice - pot fi adaptate și organizate în școală sub forma unei Zile Olimpice care include un ceremonial cu simbolurile olimpice, activități / jocuri sportive, concursuri și o festivitate de premiere.

3. Organizarea spațiului și a materialelor

Se recomandă :

- organizarea atentă a spațiului și a materialelor, în funcție de conținut, grup și condițiile concrete de desfășurare;
- amenajarea unui spațiu sigur, fără obstacole periculoase, cu delimitări clare pentru trasee și zone de activitate;
- pregătirea materialelor și echipamentelor necesare: mingi, cercuri, jaloane, bastoane, corzi, saltele, cronometre, semnale vizuale sau sonore, materiale digitale de sprijin;
- alegerea activităților în funcție de mediul de desfășurare: interior, exterior, zăpadă, apă, spații neconvenționale, cu adaptarea lor la condițiile concrete și la cerințele de siguranță;
- verificarea integrității materialelor și adaptarea acestora pentru elevii cu cerințe educative speciale;
- organizarea echipelor ținând cont de criterii de echilibru: nivel de implicare, nivel motric, incluziune, motivație, alternarea rolurilor.

Pentru activitățile care nu pot fi realizate integral în ora curentă, se recomandă utilizarea fișelor de activitate, a schemelor de organizare, a posterelor demonstrative și a culegerilor digitale de exemple.

4. Strategii pentru motivarea și implicarea elevilor

Pentru menținerea interesului și a participării active, se recomandă:

- alternarea activităților pentru menținerea ritmului și a nivelului de energie;
- crearea unui climat pozitiv și sigur, fără comparații descurajatoare între elevi;
- promovarea fair-play-ului și a colaborării, prin echilibrarea activităților competitive și cooperative;
- încurajarea participării fiecărui elev, inclusiv a celor cu ritm diferit de lucru sau cu cerințe educative speciale;
- folosirea unor teme, sarcini și contexte apropiate de interesele elevilor;
- integrarea tehnologiilor digitale și a materialelor video pentru demonstrații, analiză și documentarea activității.

Participarea elevilor poate fi susținută și prin asumarea unor roluri concrete în activitate, rotația sarcinilor, activități pe echipe, pe stații sau pe ateliere, includerea unor activități tematice, sezoniere, interculturale sau de grup și propunerea de variante de joc sau de reguli simple, în limitele stabilite de profesor.

5. Siguranță fizică și emoțională

În toate activitățile trebuie urmărite explicit condițiile de siguranță fizică și emoțională:

- respectarea distanței între elevi și utilizarea corectă a materialelor;
- supravegherea constantă și intervenția rapidă în caz de risc sau incident;
- adaptarea exercițiilor și a sarcinilor la ritmul și posibilitățile fiecărui elev;
- dezvoltarea responsabilității individuale și colective prin jocuri de cooperare, ștafete și activități de grup;
- crearea unui climat pozitiv, bazat pe respect reciproc, comunicare nonviolentă și incluziune;
- integrarea unor reguli clare privind conduita în spațiu, folosirea materialelor și reacția în situații simple de risc.

În activitățile outdoor se va avea în vedere și alegerea echipamentului de bază, adaptarea la condițiile de mediu, respectarea traseelor și a reperelor, protejarea mediului înconjurător și măsuri elementare de reacție și reorganizare a grupului.

6. Evaluare și monitorizare

Evaluarea se realizează în raport cu competențele specifice și cu caracterul aplicativ al disciplinei. Întrucât conținuturile includ componente declarative, procedurale și atitudinale, evaluarea trebuie să surprindă cunoștințele dobândite, achizițiile practice și atitudinile manifestate în activitate. În același timp, bugetul redus de timp impune utilizarea unor instrumente simple, stabile și sustenabile:

- observația directă: nivel de participare, implicare, respectarea regulilor, colaborarea în echipă;
- fișe de observație: comportamentul elevilor, utilizarea materialelor, respectarea sarcinilor, comunicarea și cooperarea;
- fișe vizuale de satisfacție și instrumente simple de feedback: „Termometrul bucuriei”, emoticoane, scale simple de apreciere;
- autoevaluare și evaluare colegială: conștientizarea progresului și a responsabilității în grup;
- colectarea și valorificarea feedback-ului pentru adaptarea și optimizarea activităților viitoare.

7. Strategii și forme de evaluare

În clasa a XI-a, evaluarea va urmări participarea responsabilă la activități, prin aplicarea regulilor de bază și asumarea unor roluri simple, respectarea unor cerințe elementare de organizare și siguranță, precum și utilizarea unor instrumente simple de consemnare și analiză:

- observația sistematică;
- proba practică simplă;
- întrebări orale sau itemi scurți pentru verificarea cunoștințelor;
- analiza unor secvențe video sau a unor postere demonstrative;
- completarea fișei de activitate;
- jurnalul de reflecție;
- autoevaluarea și interevaluarea în forme scurte.

În clasa a XII-a, evaluarea va urmări capacitatea de organizare practică și de coordonare a unor activități și mini-evenimente, aplicarea regulamentului, asumarea unor roluri extinse, integrarea dimensiunilor de multiculturalitate, incluziune și siguranță, documentarea și aprecierea activităților desfășurate. Se recomandă :

- proba practică;
- observația sistematică a rolurilor de coordonare și arbitraj;
- fișa post-activitate;
- feedback-ul de grup și analiza activității;
- portofoliul de activitate;
- sarcini scrise sau orale de analiză;
- autoevaluarea sau interevaluarea.

În ambele clase, verificarea cunoștințelor poate include recunoașterea tipurilor de activități, explicarea regulilor și a rolurilor operative, identificarea măsurilor de siguranță, analiza unor materiale vizuale sau digitale validate și formularea unor concluzii privind desfășurarea unei activități observate, simulate sau aplicate. Este de evitat o evaluare centrată exclusiv pe performanța motrică de moment. Accentul va cădea pe progres, adecvare la sarcină, participare responsabilă, analiză și valorificarea achizițiilor în contexte nonformale.

8. Integrarea multiculturalității și incluziunii

Integrarea multiculturalității și incluziunii reprezintă o componentă importantă a disciplinei și trebuie valorificată atât prin conținuturi, cât și prin modul de organizare a activităților:

- adaptarea unor jocuri și activități tradiționale din diverse spații culturale la nivelul elevilor și la contextul de desfășurare;
- organizarea unor activități tematice sau interculturale care pot include jocuri, muzică, dansuri și sarcini de grup;
- adaptarea activităților pentru elevii cu cerințe educative speciale și formarea de echipe mixte;
- promovarea participării egale, a colegialității și a fair-play-ului;

- analizarea valorilor motrice și sociale dezvoltate prin activitățile desfășurate.

În această disciplină, multiculturalitatea și incluziunea nu sunt tratate doar ca teme separate, ci și ca principii de organizare a activităților, a grupurilor și a participării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bocoș, M., & Jucan, D. (2022). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Pitești, Paralela 45.

Bota, A., Teodorescu, S., Popescu, G., Hidi, I., Bălan,V. Moanță, A., 2015. *Activități fizice adaptate pentru incluziune socială*. Editura Discobolul, București

Bradea A(2012) *Educatia nonformala in tabere*. Indrumar de bune practici.Oradea: Editura Universității.

Clipa, O., Bogdan, I. (2023). *Jocuri creative și recreative pentru dezvoltarea copiilor.* București, Editura Didactică și Pedagogică.

Consiliul Uniunii Europene. (2018). Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01).

Corlaci, I., 2011. *Metodica disciplinelor gimnice*. Editura Moroșan, București

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Dragnea, A. (coord.) (2002) *Educație fizică: teorie și didactică.* București, Editura FEST

Ministerul Educației. (2019). *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național.* București.

Ministerul Educației. (2023). *Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului. București.*

Ministerul Educației și Cercetării. (2025).*Ordinul nr. 4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal. Anexa 19 – Filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației nonformale. București.*

Ministerul Educației și Cercetării.(2026).*Ordinul nr. 3008/2026 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a învățământului preuniversitar pedagogic.București.*

Mihăilescu, I. (2018). *Modele și practici în educația nonformală.* București: Tritonic.

Neagu, N., 2010. *Teoria și practica activității motrice umane*. University Press Publishing. Tîrgu Mureș

Nistor, L. (2016). *Educația nonformală în contextul educației permanente.* Timișoara: Eurostampa.

Pelin, F., Vasilescu, D.,(2010). *Excursii și drumeții.* București: Editura Discobolul

Popescu, G., (2005). *Gimnastica: pregătirii, educării, dezvoltării fizice generale*. Editura Elisavaros, București

Popescu, G. (2005). *Impact aerobic*. Editura Elisavaros, București.

Rață, G., Rață, B. (2010). *Didactica educației fizice*. Bacău: Alma Mater.

Stănescu, M. (2012) *Didactica educației fizice*. Editura Cartea Universitară.

Stănescu, M., Ciolcă, C., Urzeală, C. (2004). *Jocul de mișcare – metodă și mijloc de instruire în educație fizică și spor*t. Editura Cartea Universitară

Stoica, M., Ivan, C., Ciobanu, C., 2010. *Metodica formării deprinderilor motrice de bază.* Editura Discobolul, București

Șerbănescu, L. (2014). *Educația nonformală – repere teoretice și metodologice*. București: Editura Universitară.

Vișan, A., 2005. *Dansul pentru educaţia corporală*.București: Editura Cartea Universitară

Resurse educaționale deschise

1. https://www.scout.ro/wp-content/uploads/2013/10/Manual-100-de-idei-de-educatie-non-formala.pdf
2. Învăţare non-formală Archives | Learning for Change Romania
3. Council of Europe. Resurse privind non-formal learning, youth work şi Youth Work Portfolio.
4. Europass. Resurse pentru documentarea competenţelor şi experienţelor de învăţare.
5. Youthpass. Resurse pentru recunoașterea și reflectarea învățării în contexte nonformale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CĂLĂRAȘU ALINA IULIANA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU MIHAELA CRISTINA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	LICEUL TEORETIC ”NICOLAE TITULESCU”,SLATINA,OLT
RĂDULESCU CONSTANȚA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL „ELENA CUZA” BUCUREȘTI
VAS RADU-ATTILA	GRAD DIDACTIC I/ PROFESOR EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „GHEORGHE LAZĂR” CLUJ-NAPOCA

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
IORDACHE GEORGETA	Prof.dr	CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE	Responsabil
STĂNESCU MONICA	Prof.univ.dr.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI	Coordonator științific

Anexa nr. 69

Programa școlară pentru disciplina

Fizică

Clasa a X-a

Trunchi comun (TC)

Filiera teoretică, profilul umanist, toate specializările
Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale
Filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 69
Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasa a X-a, trunchi comun (TC)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, toate specializările*
- *Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale*
- *Filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Fizica este disciplină de cultură științifică generală, studiată în trunchiul comun de toți elevii și, după caz, disciplină de specialitate în curriculumul de specialitate, contribuind la profilul de formare al absolventului și la dezvoltarea competențelor-cheie stabilite la nivel european și asumate în legislația națională (art. 91 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023). Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a profilului de formare al absolventului aprobat prin OME nr. 6731/2023 și asigură coerența dintre predare–învățare–evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acord cu aceste repere, fizica are un rol esențial în dezvoltarea competenței-cheie „Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie", dar și la formarea celorlalte competențe-cheie, integrând valori precum curiozitatea intelectuală, rigoarea, spiritul critic și responsabilitatea față de mediu și societate. Aceste direcții sunt susținute de documentele de politică educațională europene și internaționale – Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018 privind competențele-cheie și OECD Learning Compass 2030, care promovează o viziune asupra educației ca proces continuu de anticipare, acțiune și reflecție.

Gradul ridicat de generalitate și de profunzime al legilor fizicii, structura conceptuală și aplicațiile din știință și tehnologie conferă Fizicii un rol central între științele naturii. Din perspectivă curriculară, alocările orare sunt stabilite prin planurile-cadru în vigoare. Acestea prevăd studiul disciplinei *FIZICĂ* într-un număr de 2 ore/săptămână în învățământul gimnazial, la clasele VI-VIII, în timp ce în învățământul liceal studiul disciplinei se parcurge într-un număr de ore diferit în funcție de filieră, profil și specializare. Programa se calibrează la bugetul efectiv de timp indicat de acestea, asigurând marja didactică necesară pentru diferențiere și evaluare formativă. În acest context, bugetul orar redus din trunchiul comun impune calibrarea realistă a așteptărilor curriculare și focalizarea pe obiective esențiale de alfabetizare științifică.

Prezenta programă școlară face parte din curriculumul pentru disciplina *FIZICĂ*, cu aplicare pentru clasa a X-a din învățământul liceal, *filiera teoretică, profilul umanist, toate specializările*; *filiera vocațională, profilul artistic, toate specializările; filiera vocațională, profilul pedagogic, toate specializările; filiera vocațională, profilul sportiv, toate specializările; filiera vocațională, profilul teologic, toate specializările*; *filiera tehnologică, profilul tehnic, toate domeniile și calificările; filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului, toate domeniile și calificările*; *filiera tehnologică, profilul servicii, toate domeniile și calificările*; forma cu frecvență zi, începând cu anul școlar 2027-2028. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	1	-	1	-

Tabel 1 – Numărul de ore de fizică pe săptămână (planuri-cadru de învățământ în vigoare)

Studiul fizicii în liceu se construiește în mod firesc pe fundamentul solid al competențelor formate în gimnaziu, unde programa a introdus o serie de elemente de modernizare curriculară, precum accentul pe alfabetizarea științifică, pe investigarea fenomenelor și pe proiectarea unităților de învățare centrate pe competențe. La nivel gimnazial, elevii deprind modalitățile esențiale de explorare a realității fizice, realizarea de experimente orientative și interpretarea calitativă a unor procese fundamentale. Programa de liceu valorifică explicit achizițiile anterioare și propune un progres curricular coerent, trecând de la o înțelegere descriptivă și calitativă a fenomenelor la una cantitativă, analitică și modelatoare.

Continuitatea este evidentă și în plan metodologic: gimnaziul a mutat accentul de pe conținuturi pe dezvoltarea competențelor, oferind profesorului flexibilitate în proiectarea activităților de învățare și în alegerea contextelor relevante pentru elevi — orientare curriculară menținută și amplificată în liceu. Investigația științifică, interpretarea critică a rezultatelor și reflecția asupra propriei învățări, introduse în gimnaziu, sunt consolidate și diversificate în liceu, unde elevii capătă autonomie mai mare și se confruntă cu situații problemă mai complexe. Introducerea sistematică a analizei erorilor, a reprezentărilor grafice, a relațiilor matematice și a experimentelor obligatorii în programa de liceu confirmă această progresie firească, transformând studiul fizicii într-o experiență intelectuală matură și aplicată.

În raport cu alte discipline, fizica își menține specificitatea epistemologică și metodologică, dar dezvoltă și o puternică dimensiune interdisciplinară. Prin caracterul său modelator, fizica oferă repere fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor studiate în chimie, biologie sau geografie fizică, construind un limbaj comun al științelor naturii. Relația cu matematica este una organică: matematica oferă instrumentele formale necesare pentru exprimarea cantitativă a legilor fizicii, în timp ce fizica oferă sens, context și aplicabilitate conceptelor matematice. De asemenea, fizica susține în mod direct domeniile tehnologiei și informaticii: de la înțelegerea funcționării senzorilor și interpretarea semnalelor, la înțelegerea mecanicii, electricității sau opticii utilizate în dispozitivele digitale și industriale. Prin aceste conexiuni, disciplina se constituie într-un nod interdisciplinar, facilitând elevilor o înțelegere integrată a lumii și dezvoltarea competențelor de transfer — esențiale în formarea absolventului profilului liceal.

În baza profilului de formare și a competențelor-cheie sunt stabilite prin programele școlare competențele generale pentru fiecare nivel de învățământ. Pe baza competențelor generale sunt stabilite competențele specifice pentru fiecare disciplină și an de studiu.

Conținutul curricular al disciplinei fizică este specificat în programele școlare. Acestea sunt documente obligatorii pentru toate cadrele didactice de specialitate, fiind instrumentul de bază pentru planificarea și realizarea procesului de predare-învățare la disciplina fizică, respectiv pentru evaluarea performanțelor elevilor. În realizarea programei școlare de fizică s-au avut în vedere coordonatele generale prezentate în această secțiune și relația cu alte discipline. S-a ținut cont, de asemenea, de experiența dobândită de elevi în viața de zi cu zi, de evoluțiile în cunoașterea științifică, de problemele lumii contemporane și de alte aspecte științifice și educaționale specifice. Astfel, programa școlară:

- a fost concepută ca document curricular reglator ce conține, într-o organizare coerentă, oferta educațională a disciplinei fizică;
- stabilește cadrul metodologic și operațional pentru activitatea didactică la fizică;
- favorizează identificarea temelor de interes interdisciplinar, posibilitățile de corelare multi-, inter- și transdisciplinară;
- reprezintă punctul de plecare și de referință în proiectarea, realizarea și evaluarea manualelor școlare, dar și al altor resurse curriculare și didactice.

Profilul general de formare al absolventului învățământului liceal, aprobat prin O.M.E. nr. 6731/2023, determină în mod direct curriculumul-nucleu (trunchiul comun), dar vizează indirect și curriculumul de specialitate și curriculumul la decizia elevului din oferta școlii. În acest cadru curricular și operațional, ancorarea în profilul de formare al absolventului devine axul de referință pentru definirea competențelor generale și a celor specifice.

Având în vedere aceste repere fundamentale, se urmărește formarea și dezvoltarea pe parcursul întregului învățământ liceal a unui set de competențe generale în domeniul fizicii, concepute ca fundament pentru o gândire de tip științific a unei persoane capabile să învețe în contexte formale, informale și non-formale pe tot parcursul vieții.

Pentru atingerea acestor obiective, autorii programei au acordat o atenție deosebită următoarelor elemente esențiale:

- Validitatea și accesibilitatea – prezentarea corectă din punct de vedere științific a conținuturilor, la un nivel adecvat vârstei elevilor, având în vedere rolul esențial al acestora în formarea și dezvoltarea competențelor. S-a urmărit structurarea logică a conținuturilor, utilitatea practică și modernitatea acestora, posibilitatea de prezentare sistematizată și esențializată. Totodată au fost stabilite corelații logice între programa școlară și structura generală a fizicii, ca știință fundamentală a naturii.
- Succesiunea – ordonarea corespunzătoare a conținuturilor și susținerea adecvată a acestora prin investigație științifică, rezolvare de probleme, informare autonomă, cu o atenție permanentă pentru respectarea normelor de sănătate și securitate și a principiilor protecției mediului, cu accent pe prevenție și comportamente responsabile.

- Abordarea în „spirală” a domeniilor – înțelegând revenirea la anumite domenii la diferite niveluri/clase. Abordarea în „spirală”, existentă și în structura actuală a programelor și întâlnită și în alte sisteme de învățământ, este bazată atât pe logica internă a științei, cât și pe principiul adaptării la stadiul evoluției psiho-somatice a elevilor. Prin revenirea asupra domeniilor studiate, la un alt nivel și într-o altă etapă a dezvoltării psiho-somatice, elevii vor remarca aspectele comune prin specificitate ale modelelor care descriu fenomenele naturale, iar prin înțelegerea dezvoltării acestora vor fi capabili să realizeze conexiuni atât între domeniile fizicii, cât și cu alte domenii ale științei.
- Relevanța – introducerea în procesul de predare-învățare a unui conținut minimal, reprezentativ pentru categoria de fenomene fizice studiate, stabilit în raport cu competențele specifice și generale urmărite.
- Valoarea formativă – selecția corespunzătoare a noțiunilor prezentate la fiecare temă în parte, precum și formarea, respectiv, dezvoltarea capacităților necesare activităților de cercetare și creație.
- Flexibilitatea – profesorul poate realiza cele mai potrivite asocieri între competențe și conținuturi, iar 25% din timpul alocat prin planul-cadru este lăsat la dispoziția cadrului didactic.

Fizica, știință fundamentală prin excelență, este cea mai cuprinzătoare dintre științele naturii, obiectul ei de studiu înglobând lumea materială de la nivelul microscopic al particulelor elementare până la scara cosmică a corpurilor cerești. În esență fizica este știința care stă la baza descrierii complexității lumii naturale, care contribuie la explicarea evoluției sistemelor și a proceselor din natură, care construiește modele pentru a le descrie și pe baza cărora se elaborează predicții. Fizica reprezintă totodată baza proiectării noilor tehnologii care rezolvă problemele lumii reale și conduce la îmbunătățirea calității vieții.

Nu toți elevii vor deveni oameni de știință sau ingineri, dar știința și tehnologiile ocupă un loc tot mai important în activitatea noastră zilnică. Ca cetățeni, trebuie să luăm decizii informate cu privire la chestiuni care implică din ce în ce mai mult știința și tehnologia. În ceea ce privește activitatea viitorilor angajați, ocupațiile de pe piața muncii vor solicita din ce în ce mai mult competențe în științe și tehnologie.

Prin studiul fizicii, elevii dobândesc competențe relevante pentru activitatea zilnică. Studiul fizicii permite înțelegerea aplicațiilor practice din toate domeniile de activitate. Cu o bază solidă a cunoștințelor de fizică, elevii vor fi capabili să aprecieze rolul fizicii în dezvoltarea științei și tehnicii și să utilizeze competențele dezvoltate în toate domeniile activității profesionale, iar ca viitori absolvenți vor putea deveni eficienți într-o societate a cunoașterii globală și puternic tehnologizată.

Dinamica accelerată a descoperirilor științifice și tehnologice, atât ca amploare, cât și ca impact, reclamă o reconfigurare curriculară a predării fizicii. Ca disciplină de cultură științifică generală, Fizica furnizează infrastructura cognitivă pentru alfabetizarea științifică și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin formarea de competențe transferabile și prin raportarea constantă la dovezi. Pentru a asigura standarde ridicate de calitate, demersul didactic se aliniază logicii științei (modele, ipoteze, date, validare), valorifică sistematizarea conținuturilor, integrează metodologii de învățare activă (investigație, problematizare, modelare, utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale) și promovează evaluarea formativă și echitatea. În acest cadru, disciplina *FIZICĂ* trebuie să aibă ca finalitate formarea capacității viitorilor absolvenți de:

- a folosi conceptele și teoriile importante din fizică și științe;
- a gândi științific, critic și creativ, folosind cunoștințele științifice pentru a lua decizii informate cu privire la probleme reale;
- a accesa cunoașterea prin cercetare și informare autonomă;
- a înțelege limbajul științific și a-l utiliza eficient în comunicarea ideilor și punctelor de vedere cu privire la subiecte din știință și tehnologie;
- a manifesta respect pentru unitatea, diversitatea și fragilitatea naturii.

Aceste finalități urmărite prin studiul disciplinei fizică sunt subsumate finalităților învățământului liceal, care propun formarea unui absolvent în măsură să decidă asupra propriei cariere, să contribuie la articularea propriilor trasee de dezvoltare intelectuală și profesională și să se integreze activ în viața socială și în muncă.

În tabelul 2 este prezentată corelarea dintre competențele generale ale disciplinei fizică (nivel liceal) și competențele-cheie, ca reper de proiectare și aliniere curriculară. Tabelul explicitează corespondențele competențe-cheie ↔ competențe generale, oferind un cadru de referință care asigură

coerența curriculară și fundamentează continuitatea către competențele specifice, pe care se structurează activitățile de învățare.

Competențe-cheie	**Competențe generale** **Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal**
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	**CG4.** Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - formulând o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - analizând critic și interpretând o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice fizicii.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	**CG1.** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - aplicând gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate; - utilizând în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii; - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, în științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute. **CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice; - evaluând constant validitatea unor raționamente științifice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile` - construind demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale, prin aplicarea principiilor și legilor fizicii, precum și prin utilizarea noilor tehnologii; - utilizând și raportându-se critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice științelor (de exemplu: formule, modele, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate	**CG1** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
cibernetică	- manifestând interes pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare specifice, inclusiv profesionale; - utilizând informații obținute din diferite surse și/sau informații obținute prin investigație științifică; - comunicând adecvat ca formă și conținut rezultatele obținute. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - rezolvând creativ probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele; - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată.
Competența personală, socială și a învăța să înveți Competența civică, juridică și de protejare a mediului	**CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - analizând situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate; - în diferite contexte de învățare, profesionale și în viața de zi cu zi; - înțelegând și prevăzând posibilele efecte ale unor fenomene fizice asupra organismelor vii și asupra mediului; - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - raportându-se critic la fenomene și procese pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile. **CG5** Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - participând activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Tabel 2 – Coerența curriculară: corespondența între competențele-cheie și competențele generale vizate de disciplina FIZICĂ în învățământul liceal

Programa școlară pentru clasa a X-a (trunchi comun) vizează două domenii majore – termodinamica și electricitatea – care structurează în mod firesc alfabetizarea științifică a elevilor în raport cu dimensiunea integratoare a conceptului de energie și cu funcționarea sistemelor tehnice și digitale contemporane. În spațiul orar redus alocat studiului fizicii în trunchiul comun, aceste domenii oferă un raport favorabil între profunzimea conceptuală, relevanța pentru viața cotidiană și potențialul de transfer către alte discipline și contexte de învățare.

Studiul termodinamicii pune în corespondență modelul microscopic al materiei cu proprietățile macroscopice observabile (temperatură, presiune, stări de agregare). Introducerea noțiunilor de sistem termodinamic, parametri de stare și model al gazului ideal, urmată de descrierea transformărilor simple și aplicarea principiului I al termodinamicii în situații relevante, permite înțelegerea conceptului de energie internă și a transferului de energie prin lucru mecanic și căldură în situații din viața de zi cu zi. Studiul mașinilor termice și al principiului al II-lea al termodinamicii introduce ideea de limită a

conversiei energiei, de randament și de eficiență energetică, deschizând discuții esențiale privind utilizarea resurselor, impactul tehnologic și de mediu, schimbările climatice și tranziția energetică.

Studiul electricității consolidează și extinde înțelegerea unei alte interacțiuni fundamentale, cu relevanță directă pentru tehnologiile moderne. Sunt descrise interacțiunile electrostatice și sunt studiate circuite de curent continuu, utilizând concepte de bază precum sarcina electrică, curentul electric, tensiunea și rezistența electrică. Analiza grupărilor de rezistoare și de surse, a energiei, a puterii electrice și a randamentului facilitează înțelegerea modului în care energia electrică este distribuită și utilizată în aplicații casnice, industriale și tehnologice. Abordarea efectelor fiziologice ale curentului electric, având în vedere dispozitivele de protecție și regulile de prevenire a accidentelor, contribuie direct la formarea și dezvoltarea unor atitudini și comportamente responsabile privind siguranța și prevenția în contexte reale.

Prin această structurare, clasa a X-a realizează trecerea de la accentul pus în clasa a IX-a pe interacțiunea mecanică și pe modele newtoniene la o abordare integrată a energiei termice și electrice, a transformării energiei dintr-o formă în alta și a funcționării sistemelor fizice. Elevii își dezvoltă astfel capacitatea de a utiliza modele, reprezentări grafice și relații matematice pentru a descrie și interpreta fenomene termice și electrice, de a rezolva probleme cu relevanță practică și de a lua decizii informate în contexte legate de energie, tehnologie și siguranță.

Autorii de manuale și resurse curriculare vor respecta în mod strict Sistemul internațional de unități (SI) pentru terminologie, simboluri, unități, prefixe și reguli de scriere, conform broșurii Bureau International des Poids et Mesures (2025), Le Système international d'unités/The International System of Units (ediția a 9-a), disponibilă la https://doi.org/10.59161/AUEZ1291. Pentru implementarea didactică a terminologiei referitoare la erorile și incertitudinile de măsurare, se va utiliza VIM (JCGM 200:2012) – International Vocabulary of Metrology — Basic and general concepts and associated terms (ediția a 3-a), disponibil la https://doi.org/10.59161/JCGM200-2012.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

Competența generală	**Descriptori ai competențelor generale**	
	Bazal	**Superior**
CG1. Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - utilizând ipoteze date sau formulând ipoteze adecvate; - utilizând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive fizice și matematice; - exprimând argumentat și comunicând într-o formă adecvată concluzii în relație cu ipotezele.	Elevul este capabil să realizeze investigații științifice asistate a unor fenomene fizice simple și a unor aplicații tehnologice primare ale acestora - utilizând ipoteze date; - aplicând consecvent algoritmi dați; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să realizeze autonom investigații științifice ale unor fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și ale unor aplicații tehnologice moderne ale acestora - formulând ipoteze adecvate; - identificând și aplicând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive; - comunicând argumentat concluzii alternative pe baza ipotezelor formulate; - evaluând calitatea ipotezelor și propunând ipoteze pentru investigații ulterioare.
CG2. Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme;	Elevul este capabil să explice anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să explice o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații tehnologice moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	Superior
- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.		- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG3. Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute.	Elevul este capabil să rezolve probleme simple pe bază de algoritmi și/sau asistat - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme indicate; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să rezolve probleme complexe prin metode proprii de abordare - identificând diferitele tipuri de fenomene descrise în probleme; - utilizând mărimi și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice; - formulând și comunicând argumentat rezultatele obținute; - identificând posibile variante de generalizare și/sau aplicare.
CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.	Elevul este capabil să descrie anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să descrie o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG5. Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - utilizând o varietate de surse de informare,	Elevul este capabil să se informeze independent pe o temă dată - utilizând o listă de resurse bibliografice oferită; - selectând anumite date din sursele de informație utilizate;	Elevul este capabil să se informeze autonom și/sau din proprie inițiativă pe o varietate de teme științifice - identificând și selectând surse de informare adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	Superior
inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată. - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului.	- prelucrând şi sistematizând asistat datele obținute. - respectând anumite prevederi regulamentare specifice domeniului de activitate; - înțelegând natura riscurilor implicate de nerespectarea regulilor cunoscute.	- selectând critic, prelucrând şi sistematizând date relevante pentru problema studiată; - comunicând adecvat ca formă şi conținut informațiile dobândite. - implicându-se conştient în acțiuni civice, democratice, de consultare etc. ce vizează luarea unor decizii în utilizarea pe scară largă a anumitor tehnologii şi/sau aplicații practice.

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.
- *Observarea valorilor diferite ale intensității curentului electric care se stabilește prin conductoare diferite, alimentate la aceeași tensiune, în cadrul unui experiment demonstrativ, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind proprietățile conductorului care influențează rezistența electrică a acestuia.* - *Explorarea funcționării unui circuit electric simplu, cu același rezistor conectat la surse de alimentare diferite, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind mărimile fizice care influențează intensitatea curentului electric prin rezistor.* - *Explorarea teoretică a funcționării unor sisteme tehnice familiare bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), în contexte de utilizare cunoscute, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind transformarea energiei, rolul surselor termice și semnificația eficienței energetice.*
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența rezistenței electrice a unui conductor liniar omogen de proprietățile conductorului (material și dimensiuni).* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind relația dintre tensiunea aplicată la bornele unui rezistor și intensitatea curentului electric prin acesta.* - *Proiectarea unei investigații teoretice simple pentru testarea ipotezelor privind funcționarea mașinilor termice și a mașinilor frigorifice, prin stabilirea surselor de documentare, a aspectelor de analizat (transformarea energiei, rolul surselor termice, eficiența energetică) și a criteriilor de comparare între diferite sisteme tehnice.*
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Alimentarea la aceeași sursă de tensiune a unor conductoare liniar omogene, cu proprietăți diferite (material, dimensiuni), pentru măsurarea tensiunii electrice la bornele conductorului și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Realizarea unor circuite electrice simple cu același rezistor, conectat succesiv la surse de tensiune diferite, pentru măsurarea tensiunii electrice și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Analizarea unor exemple de sisteme tehnice bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), descrise în sursele de documentare stabilite, și consemnarea informațiilor relevante în scheme sau tabele descriptive.*
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Calcularea rezistenței electrice a unor conductoare liniare omogene pe baza valorilor măsurate ale intensității curentului și ale tensiunii la bornele acestora și analizarea rezultatelor obținute pentru corelarea rezistenței electrice a unui conductor cu dimensiunile și natura acestuia.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric prin rezistor în funcție de tensiunea la bornele acestuia, interpretarea graficului obținut și discutarea semnificației relației observate pentru caracterizarea comportării electrice a rezistorului.* - *Analizarea informațiilor obținute despre mașinile termice, mașinile frigorifice și pompele de căldură pentru a formula concluzii privind funcționarea, randamentul și eficiența energetică a acestora.*

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale
- *Observarea comportamentului particulelor unui gaz utilizând o simulare digitală, pentru evidențierea relației dintre creșterea temperaturii și intensificarea agitației particulelor, cu formularea unei concluzii privind legătura dintre cei doi factori.* - *Analizarea fenomenologică bazată pe observație, simulare sau exemplificare concretă pentru stabilirea relațiilor de cauzalitate dintre mărimile fizice implicate într-un fenomen termic prin identificarea mărimilor cauză, respectiv efect (ex: studiul transformării izocore) și organizarea lor într-o hartă conceptuală.* - *Analizarea din punct de vedere microscopic a proceselor care au loc într-un conductor metalic străbătut de curent electric, pentru a evidenția cauzele care determină degajarea căldurii prin efect Joule și realizarea unei diagrame care să ilustreze succesiunea fenomenelor.*
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate
- *Explicarea creșterii presiunii într-un recipient închis, pe parcursul încălzirii acestuia, prin utilizarea ecuației termice de stare a gazului ideal și evidențierea legăturii temperatură - presiune, cu indicarea limitelor modelului, în contextul analizării unor situații reale.* - *Utilizarea legilor lui Kirchhoff pentru explicarea valorilor intensității curentului electric și a căderilor de tensiune electrică în circuite serie și paralel.* - *Utilizarea legii lui Ohm pentru a explica influența rezistenței electrice a conductoarelor de legătură asupra intensității curentului electric dintr-un circuit electric simplu.*
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice
- *Construirea diagramei energetice de funcționare a unui motor termic, pentru a stabili relația între căldura primită de sistem și lucrul mecanic efectuat de acesta.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric printr-un rezistor de tensiunea aplicată la bornele acestuia, pentru a evidenția relația de directă proporționalitate dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a rezistivității electrice a unui conductor metalic în funcție de temperatură, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a volumului ocupat de un gaz menținut la presiune constantă în funcție de temperatura acestuia, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.*
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale
- *Explicarea ascensiunii unui lampion cu aer cald, utilizat la evenimente în aer liber, ca efect al micșorării densității aerului din interior prin încălzire.* - *Explicarea funcționării sistemelor de încălzire integrate în parbriz și lunetă prin descrierea modului în care stratul subțire și transparent de material conductor depus pe parbriz sau firele conductoare vizibile din lunetă se încălzesc prin efect Joule atunci când sunt alimentate electric, topind gheața și reducând condensul.* - *Explicarea rolului sistemului de împământare pentru utilizarea în siguranță a echipamentelor electrice, prin evidențierea modului în care conductorul de protecție preia și direcționează spre sol acumularea de sarcină electrică apărută accidental pe carcasele metalice.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.
- *Identificarea evoluției parametrilor de stare (crește, scade, rămâne constant), într-o problemă definită, pentru determinarea valorilor acestora în stări ulterioare, utilizând ecuația termică de stare și interpretarea calitativă a procesului.*

- *Analizarea datelor unei situații-problemă cu rezistoare grupate serie/paralel (și, după caz, surse grupate), pentru a evidenția influența configurației circuitului asupra valorilor intensităților curenților electrici și ale căderilor de tensiune din circuit.* - *Analizarea informațiilor dintr-o problemă despre transferul de energie într-un circuit de curent continuu (sursă reală + consumator), pentru a stabili mărimile fizice de care depinde randamentul.*
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.
- *Utilizarea reprezentării grafice a transformărilor suferite de un gaz ideal, pentru a argumenta, pe baza formei graficului și a variației parametrilor de stare, ipoteza de lucru privind tipul transformării.* - *Utilizarea unei caracteristici curent–tensiune (I–U) furnizate ca set de date, pentru a justifica ipoteza că elementul studiat este sau nu conductor ohmic.* - *Reprezentarea prin schițe ilustrative (ex. cilindru cu piston) a situației fizice descrise în problemă pentru a justifica ipotezele utilizate în rezolvare.*
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.
- *Aplicarea principiului I al termodinamicii, în transformări diverse, pentru a determina valorile mărimilor energetice caracteristice* - *Aplicarea legilor/ teoremelor lui Kirchhoff pentru determinarea intensităților curenților electrici prin ramurile unei rețele electrice* - *Aplicarea ecuației termice de stare a gazului ideal pentru o masă constantă de gaz, în probleme definite în contexte variate, pentru a determina parametrii de stare necunoscuți.*
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.
- *Compararea rezultatului numeric obținut cu ordinul de mărime realist al mărimilor fizice (presiune, temperatură etc.), pentru a aprecia dacă soluția este plauzibilă.* - *Analizarea proporționalității (directe și inverse) dintre parametrii de stare pentru a evalua valorile finale ale acestora într-o succesiune de transformări simple ale unul gaz ideal.* - *Analizarea rezultatelor obținute în rezolvarea unei probleme definite referitoare la un circuit de curent continuu, pentru a argumenta corectitudinea soluției prin verificarea coerenței acesteia (ex.: distribuirea curentului în ramuri paralele) și discutarea cazurilor-limită (ex.: $R \to 0$ sau $R \to \infty$) în raport cu funcționarea circuitului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.
- *Standardizarea scrierii mărimilor și unităților SI într-un tabel de date experimentale, prin completarea antetelor cu simbol și unitate (ex.: p/Pa, T/K, I/A , U/V) și verificarea coerenței dimensionale a calculelor.* - *Transpunerea într-o formă simbolică a unui text științific scurt (despre procese termodinamice, lucru mecanic, intensitatea curentului electric-tensiune electrică), respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Formatarea rezultatelor experimentale cu cifre semnificative și notație științifică (ex.: $U = 8{,}4$ V), nu* 8,42156*), incluzând incertitudinea: (ex. $U = (8{,}4 \pm 0{,}5)$ V), conform convențiilor de raportare.*
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.
- *Compararea unor reprezentări diferite ale aceleiași situații (ex.: V=f(T), p=f(V)), pentru a evidenția modul în care fiecare dintre acestea contribuie la comunicarea clară și corectă a concluziilor.* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera grafice dinamice în vederea evidențierii dependențelor fizice (ex.: p=f(V)).* - *Reprezentarea unui grafic (ex.: p=f(T), I=f(U)) cu unități de măsură/axe de coordonate/legendă/scări/culori pentru a comunica informații relevante.*

X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.
- *Completarea unei fișe de laborator în care descrie materialele, metoda, măsurările și rezultatele.* - *Redactarea unui raport pentru o lucrare experimentală obligatorie (ex.: verificarea legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit), incluzând tabelul, graficul și concluzia.* - *Redactarea unui mini-raport tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie succintă.* - *Redactarea unui raport scurt pentru o lucrare experimentală, incluzând tabelul, graficul, surse de erori și concluzia.*
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.
- *Prezentarea rezolvării unei probleme definite, argumentând pas cu pas etapele de rezolvare și alegerea formulelor.* - *Realizarea unei scurte prezentări pentru a expune soluția unei probleme definite, folosind limbajul specific fizicii.* - *Prezentarea orală a unei argumentări în care sunt comparate două metode de rezolvare ale aceleiași probleme, cu justificarea alegerii uneia dintre variante.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.
- *Identifică efecte pozitive și efecte negative ale utilizării motoarelor termice și motoarelor electrice, pe baza unor studii de caz, pentru evidențierea impactului asupra mediului și comunității umane.* - *Evidențierea efectelor pozitive și a efectelor negative ale utilizării dispozitivelor electrice în analiza impactului acestora asupra mediului și a comunității.*
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.
- *Analizarea relației dintre dezvoltarea tehnologică și consumul de resurse naturale, în vederea identificării riscurilor asupra mediului și echilibrului social.* - *Analizarea unei soluții energetice pentru o comunitate/locuință în scopul evidențierii impactului asupra mediului* - *Analizarea unei situații privind gestionarea substanțelor periculoase rezultate din activități de întreținere a motoarelor termice, pentru identificarea dilemelor etice legate de impactul asupra mediului și al comunității (beneficii/riscuri, responsabilitate individuală/colectivă).*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.	observă sistematic fenomene și procese fizice; identifică variabile relevante și condiții inițiale; formulează întrebări de investigat și ipoteze verificabile; delimitează fapte observabile de interpretări.	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; stare; parametri de stare și de proces; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză. **Principii:** norme de securitate și sănătate în muncă. **Proceduri:** observare dirijată; formularea întrebărilor de investigat; enunțarea ipotezelor în termeni operaționali.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare și problematizare; responsabilitate pentru siguranță.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	selectează tipul de investigație (experimentală/teoretică);stabilește variabilele și condițiile de lucru; planifică pașii investigației și resursele necesare; alege instrumente și metode adecvate.	**Noțiuni:** experiment; model teoretic; ipoteză testabilă; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate. **Proceduri:** proiectarea planului de investigație; stabilirea domeniului de variație și a numărului de măsurări; elaborarea fișei de lucru.	perseverență în planificare; responsabilitate față de resurse; atitudine critică față de propriul demers; orientare spre calitate
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante	realizează corect montajul experimental; utilizează instrumente de măsură și surse de informare adecvate; colectează și înregistrează date în mod sistematic; organizează datele în tabele și note de lucru.	**Noțiuni:** instrument de măsură; rezoluție; calibrare; date experimentale/teoretice. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea măsurării. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea corectă a indicațiilor; notarea seriilor de date; documentarea din surse validate.	disciplină operațională; respectarea normelor PSI/PSM; valorizarea efortului individual și a muncii în echipă; atenție la detaliu.
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează valori medii și mărimi derivate; reprezintă datele grafic; identifică tendințe și relații; compară rezultatele cu ipoteza inițială.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; incertitudine. **Principii:** raportarea concluziilor la date; validarea ipotezelor. **Proceduri:** prelucrarea ghidată a datelor; realizarea și interpretarea graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor.	respect față de dovezi; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale	identifică sistemul analizat și mediul exterior; selectează mărimi fizice relevante pentru descriere (de stare / de proces); stabilește condiții inițiale și finale (ce se modifică / ce se menține); delimitează cauză–efect și factorii perturbatori; argumentează selecția pe baza observațiilor și a unui model simplu.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* sistem termodinamic, mediu exterior, parametri de stare (p, V, T), stare de echilibru, proces termodinamic; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică; energie internă, căldură, lucru mecanic.• *Electricitate (CC):* circuit electric, sursă reală (t.e.m., rezistență interioară), tensiune la borne, intensitatea curentului, rezistență electrică, rezistivitate, consumator.• *Electrostatică:* sarcină electrică, câmp electric. **Principii/legi (nivel de selectare, nu de demonstrare):** conservarea energiei în procese/circuite (interpretare calitativă); conservarea sarcinii (interpretare Kirchhoff).**Modele:** gaz ideal; circuit	rigoare conceptuală; respect pentru explicația bazată pe dovezi; disponibilitate de a revizui selecția dacă apar date noi.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
		idealizat cu elemente discrete. **Proceduri:** identificarea mărimilor „de urmărit” într-o descriere; formularea lanțului cauzal; explicitarea ipotezelor/idealizărilor (neglijări rezonabile).	
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate	recunoaşte legea/principiul aplicabil situației; aplică relații fizice în explicații calitative și în calcule simple; justifică de ce legea este aplicabilă (condiții de validitate, la nivel de idee); integrează în explicație reprezentări (schemă, grafic, bilanț).	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* ecuația termică de stare pV=nRT; variația parametrilor în transformări simple; energie internă (mărime de stare); forme de transfer de energie• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune de circuit; circuit simplu); rezistență echivalentă serie/paralel; t.e.m. și tensiune la borne; energie și putere electrică; randament *Kirchhoff:* nod/ramură/ochi de rețea. **Principii/legi:**• Principiul I al termodinamicii $\Delta U=Q-L$ (aplicații simple); • Principiul II (formularea Carnot, ideea limitării conversiei $Q\rightarrow L$); • Legile lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff. **Modele:** gaz ideal; sursă ideală/reală; conductor ohmic. **Proceduri:** selecția relațiilor; scrierea bilanțului energetic pentru procese/circuite; justificarea ipotezelor de idealizare; verificarea coerenței dimensionale și a sensului fizic.	încredere argumentată în legi şi modele; spirit critic față de explicații insuficient motivate; acceptarea limitelor modelelor; orientare către explicații coerente și verificabile.
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice	construieşte tabele (cu unități SI, simboluri) și grafice adecvate; alege variabilele pe axe și scala potrivită; interpretează pante/arii (unde este relevant) și tendințe; utilizează scheme și diagrame pentru a susține explicații; transformă reprezentări (text → schemă; tabel → grafic; grafic → concluzie).	**Reprezentări:**• grafice p–V, p–T, V–T pentru transformări simple ale gazului ideal; • scheme de circuit (surse, consumatori, rezistențe, aparate de măsură); caracteristica I–U pentru conductor ohmic; reprezentări conceptuale: linii de câmp electric. **Noțiuni:** variabilă, dependență, proporționalitate, constantă; pantă (semnificație fizică în contexte simple); ordin de mărime. **Proceduri:** etichetarea corectă a axelor (mărime, simbol, unitate de măsură); identificarea intervalului de variație; determinarea relației calitative din grafic;.	claritate și acuratețe în reprezentare; rigoare în utilizarea convențiilor; responsabilitate pentru corectitudinea datelor și a interpretării.
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale	formulează explicații structurate folosind terminologia specifică fizicii; corelează fenomenele studiate cu funcționarea unor sisteme și dispozitive reale; descrie efecte și consecințe fizice directe ale fenomenelor; argumentează	**Noțiuni:** *Termodinamică:* motor termic, sursă caldă/rece, ciclu termodinamic, lucru mecanic util, randament; mașină frigorifică, pompă de căldură, coeficient de performanță; impact tehnologic și de mediu (calitativ). *Electricitate:* efecte fiziologice ale curentului; intensități periculoase; siguranțe, împământare, reguli de prevenire a accidentelor; pierderi energetice în circuite; randament în circuit; utilizarea reostatului/potențiometrului (aplicații). **Principii:** cauzalitate fizică;	claritate și rigoare în exprimarea științifică; respect pentru explicația bazată pe legi și modele; interes pentru înțelegerea funcționării sistemelor reale;

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	explicația prin relații, legi și modele cunoscute	aplicarea legilor în domeniul de valabilitate; coerența explicației. **Proceduri:** identificarea mărimilor relevante într-un dispozitiv real; justificarea explicației (lege → aplicare → concluzie); respectarea regulilor de siguranță.	disponibilitate pentru clarificare și reformulare

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.	extrage datele/condițiile din enunț și le organizează; identifică mărimile date și necunoscute; stabilește sistemul analizat și interacțiunile relevante (când este cazul); formulează ipoteze de lucru/idealizări rezonabile (de ex. „gaz ideal”, „conductor ohmic”); alege unități SI și efectuează transformări uzuale.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* p, V, T, n; parametri de stare; proces/transformare; Q, L, ΔU; randament/coeficient de performanță • *Electricitate (CC):* I, U, R, ρ, l, S; t.e.m.; rezistență internă r; P, W; randament **Principii/legi (ca repere de selecție):** pV=nRT; ΔU=Q−L; legea lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; schiță/schemă de principiu; alegerea modelului (ex. gaz ideal, circuit simplu); transformări de unități; identificarea constrângerilor (izoterm/izobar/izocor etc.).	rigoare în organizarea informațiilor; onestitate în explicitarea ipotezelor; autonomie în inițierea demersului de rezolvare; disponibilitate pentru revizuirea interpretării enunțului
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.	realizează schema circuitului și identifică elementele (sursă, consumator, ramuri/noduri); alege reprezentarea potrivită (tabel, grafic, diagramă p–V/p–T/V–T); traduce enunțul în relații matematice simple (ecuații, proporționalități); justifică ipotezele prin reprezentări (de ex. „izocor” → V=const pe grafic); interpretează relațiile din grafice (variații, pante/arii când e cazul).	**Reprezentări:**• graficele transformărilor gazului ideal: p–V, p–T, V–T; interpretări funcționale (nu demonstrații elaborate).• scheme de circuite de curent continuu; diagrame nod–ramură–ochi (pentru Kirchhoff).• tabele pentru mărimi derivate (P=UI, W=Pt etc.).**Modele matematice (nivel clasa a X-a):** ecuații de gradul I; sisteme simple de ecuații (câte 2) în probleme uzuale; proporționalități; relații funcționale elementare. **Proceduri:** desenarea schemelor; etichetarea mărimilor; alegerea variabilelor pe axe; justificarea ipotezelor prin condiții ale procesului (izoterm etc.) și prin proprietăți ale elementelor (ohmic).	orientare spre claritate; rigoare în reprezentări și notații; interes pentru justificarea ipotezelor
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.	selectează legea/teorema relevantă și o aplică corect; stabilește relații matematice între mărimi fizice pentru a determina necunoscute;	**Legi/teoreme:**• *Termodinamică:* pV=nRT; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică (aplicații); ΔU=Q−L; randament (definiție și calcule simple); coeficient de performanță (definiție).• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm	perseverență în parcurgerea raționamentului; rigoare și acuratețe în calcule; încredere în demersul logic (pas cu pas);

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	calculează numeric folosind unități SI; utilizează bilanțuri energetice simple (termic / electric); rezolvă probleme standard pe transformări simple și circuite CC.	(porțiune și circuit simplu); rezistențe serie/paralel; putere/energie electrică; randament (în circuit); teoremele lui Kirchhoff (aplicații). **Proceduri/algoritmi:** rezolvarea ecuațiilor rezultate; reducerea circuitelor (serie/paralel); scrierea ecuațiilor Kirchhoff (nod/ochi); calcul de putere și energie; utilizarea grafice-lor p–V/p–T/V–T pentru determinări.	autocontrol în verificarea erorilor
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.	verifică unitățile și coerența dimensională; evaluează plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, semn, limite); compară rezultatul cu condițiile inițiale și cu ipotezele asumate; identifică posibile surse de eroare de modelare/calcul; reformulează soluția dacă apar inconsistențe.	**Noțiuni:** analiză dimensională; ordin de mărime; condiții de valabilitate; limitări ale modelului (gaz ideal, conductor ohmic, neglijări). **Proceduri:** verificarea ecuațiilor; verificarea cazurilor limită (de ex. $R\to 0$, $r\to 0$, $\Delta T\to 0$ etc., unde e relevant); estimarea efectului unei modificări simple a unui parametru; verificare printr-o metodă alternativă (grafic vs. analitic) în situații simple. **Criterii de validare:** consistență internă, compatibilitate cu ipotezele, compatibilitate cu interpretarea fizică a procesului/circuitului.	spirit critic și autocritic; responsabilitate pentru calitatea soluției; flexibilitate în revizuirea demersului; orientare către soluții coerente și justificate

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.	definește și utilizează corect concepte și mărimi fizice; folosește simboluri, notații și unități SI conform convențiilor; formulează enunțuri științifice clare (definiție, explicație, concluzie); distinge între observații, relații fizice și interpretări.	**Noțiuni:** mărimi fizice scalare/vectoriale; simboluri standard; unități SI și prefixe; notație științifică; cifre semnificative. **Convenții:** scrierea relațiilor fizice; indicarea unităților de măsură; ordinea logică a explicației; utilizarea termenilor specifici. **Proceduri:** redactarea enunțurilor explicative; scrierea corectă a rezultatelor (valoare + unitate de măsură)	rigoare și acuratețe în exprimare; responsabilitate față de corectitudinea limbajului științific; respect pentru convențiile internaționale; deschidere pentru clarificare și corectare.
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.	organizează datele în tabele structurate și corect etichetate; realizează grafice adecvate tipului de date; etichetează corect axele (mărime, simbol, unitate); interpretează tendințe și relații din grafice;	**Reprezentări:** tabele de date experimentale/teoretice; grafice mărime–mărime (p–V, p–T, V–T; I–U); scheme explicative de circuit sau proces. **Noțiuni:** variabilă; dependență; proporționalitate; pantă (semnificație fizică, unde este relevant); domeniu de variație. **Proceduri:** alegerea tipului de grafic; stabilirea scalei; realizarea	claritate și ordine în prezentare; responsabilitate pentru acuratețea reprezentărilor; atenție la detalii

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	integrează tabelele și graficele în explicații scrise/orale.	și citirea graficelor; corelarea graficului cu relația fizică.	
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.	structurează un raport/proiect pe secțiuni; descrie succint scopul, metoda și rezultatele; integrează tabele, grafice și scheme relevante; formulează concluzii corelate cu datele obținute; menționează limitele demersului.	**Structuri standard:** scop; ipoteză; metodă; date/rezultate; analiză; concluzii. **Noțiuni:** raport științific; rezultat; concluzie; validitate. **Proceduri:** redactarea coerentă; numerotarea figurilor/tabelelor; trimiterea la reprezentări; formularea concluziilor pe baza dovezilor.	integritate și onestitate în raportare; responsabilitate față de date; disciplină în structurarea informației; respect pentru munca proprie și a altora.
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.	explică pașii raționamentului într-o ordine logică; susține soluția prin relații fizice și calcule; utilizează reprezentări pentru clarificare; răspunde la întrebări de clarificare.	**Noțiuni:** argument științific; premisă–raționament–concluzie; coerență logică. **Proceduri:** structurarea prezentării; selectarea pașilor relevanți; utilizarea simbolurilor și unităților corecte; integrarea schemelor/graficelor în explicație	claritate și responsabilitate în susținerea ideilor; respect față de interlocutor; încredere argumentată; disponibilitate pentru dialog și clarificare.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.	recunoaște aplicații ale fenomenelor fizice studiate, în contexte cotidiene și tehnologice; identifică efecte directe și indirecte ale utilizării acestora; distinge beneficii de riscuri și limitări; corelează efectele cu mărimi și procese fizice implicate (fără detaliere tehnică).	**Aplicații:**• *Termodinamică:* motoare termice; mașini frigorifice; pompe de căldură; conversia energiei și limitele randamentului; disiparea energiei.• *Electricitate:* utilizarea energiei electrice în circuite; pierderi energetice; efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare). **Noțiuni:** impact; beneficiu; risc; limitare; eficiență energetică (noțiune); siguranță în utilizare. **Proceduri:** identificarea aplicației; enumerarea efectelor pozitive/negative; corelarea efectelor cu procesele fizice de bază; formularea explicației impactului.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; atenție la siguranță în utilizarea tehnologiilor; interes pentru utilizarea responsabilă a resurselor; disponibilitate pentru evaluare echilibrată
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele	analizează situații concrete generate de utilizarea tehnologiilor bazate pe fenomene fizice; identifică posibile conflicte între beneficii și riscuri;	**Situații-problemă:**• utilizarea dispozitivelor electrice în condiții de siguranță; • consumul de energie și impactul asupra mediului; • utilizarea tehnologiilor de conversie energetică. **Noțiuni:** dilemă etică; responsabilitate	judecată responsabilă; respect față de viață, mediu și comunitate; deschidere către puncte de vedere diferite; asumarea

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
etice asociate acestora.	recunoaște existența dilemelor etice fără a propune soluții normative elaborate; argumentează poziții simple pe baza unor criterii explicite.	individuală și colectivă; decizie informată; criterii de analiză (siguranță, eficiență, impact asupra mediului). **Proceduri:** descrierea situației; identificarea actorilor și a efectelor; compararea beneficiilor și riscurilor; formularea unei poziții argumentate la nivel elementar.	responsabilității pentru propriile acțiuni

CLASA a X-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Termodinamica	1.1. Agitația termică	- mișcare browniană și difuzie (manifestări macroscopice); agitație termică; energie asociată mișcării particulelor; temperatură (interpretare calitativă microscopică); echilibru termic
	1.2. Mărimi fizice caracteristice structurii discrete a substanței	- model microscopic al materiei; particulă (atom/moleculă); cantitate de substanță; constanta lui Avogadro; masă molară
	1.3. *Fenomene de suprafață și fenomene capilare	strat superficial; tensiune superficială (calitativ); tendința de minimizare a ariei suprafeței (legată de energia stratului superficial – calitativ); pelicule de lichid (ex. pelicule de săpun); interacțiunea lichid-solid; forțe de coeziune și forțe de adeziune; menisc; capilaritate; aplicații (ex. materiale poroase, fitil, sol, plante)
	1.4. Noțiuni termodinamice de bază	sistem termodinamic; mediu exterior; parametri de stare; stare de echilibru termodinamic; proces termodinamic
	1.5. Modelul gazului ideal. Ecuația termică de stare	gaz ideal (model); presiune (interpretare microscopică – calitativ); temperatură absolută; ecuație termică de stare ($pV = nRT$ – utilizare); mol; constanta universală a gazelor
	1.6. Transformări simple ale gazului ideal	transformare izotermă; izobară; izocoră; reprezentări grafice p–V, p–T, V–T; variația parametrilor de stare
	1.7. Energia internă. Lucrul mecanic și căldura.	energie internă – mărime de stare; lucru mecanic și căldură – forme de schimb de energie, mărimi de proces; coeficienți calorici
	1.8. Principiul I al termodinamicii și aplicarea acestuia la transformările simple ale gazului ideal	Principiul I – bilanț energetic simplu ($\Delta U = Q - L$); aplicații calitative și numerice simple pentru proces izocor/izobar/izoterm/adiabatic; relația Robert-Mayer
	1.9. Mașini termice	mașină termică; ciclu termodinamic; sursă caldă/sursă rece; motor termic; lucru mecanic util; randament (definiție); impact tehnologic și de mediu (calitativ); mașină frigorifică; pompă de căldură; eficiență energetică (coeficient de performanță)
	1.10. Principiul al II-lea al termodinamicii. Formularea Carnot	limita conversiei căldurii în lucru mecanic în proces ciclic; formulare Carnot

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
2. Electricitate	2.1. Interacțiunea electrostatică. Câmpul electrostatic.	sarcină electrică; interacțiune electrostatică; câmp electrostatic; linii de câmp
	2.2. Circuite electrice de curent continuu	circuit electric; sursă de tensiune; consumator; conductor; circuit închis/deschis; schemă a circuitului
	2.2.1. Intensitatea curentului electric	curent electric; intensitatea curentului electric; sens convențional; purtători de sarcină mobili; ampermetrul
	2.2.2. Tensiunea electromotoare. Tensiunea la borne. Tensiunea interioară	tensiune electromotoare; tensiune electrică; tensiune interioară; sursă reală; transfer de energie în circuit; voltmetrul
	2.2.3. Rezistența electrică	rezistență electrică; dependența rezistenței de material, lungime și secțiune; dependența rezistivității de temperatură (pentru metale)
	2.2.4. Legile lui Ohm	legea lui Ohm pentru o porțiune pasivă de circuit; conductor ohmic; legea lui Ohm pentru un circuit simplu
	2.2.5. Teoremele lui Kirchhoff	nod; ramură; ochi de rețea; conservarea sarcinii electrice; conservarea energiei în circuit (interpretare calitativă)
	2.2.6. Gruparea rezistoarelor	rezistoare în serie; rezistoare în paralel; rezistență echivalentă; repartizarea tensiunii și a intensității curentului
	2.2.7. Reostatul. Potențiometrul	rezistor variabil; reostat; potențiometru; aplicații
	2.2.8. Gruparea surselor de tensiune	surse de tensiune în serie; surse de tensiune în paralel; aplicații
	2.2.9. Energia și puterea într-un circuit electric. Randament	energie electrică; putere electrică; randament; pierderi energetice (calitativ)
	2.2.10. Efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare); reguli de prevenire a accidentelor	efecte fiziologice ale curentului; intensitate periculoasă; siguranțe; împământare; măsuri de protecție și prevenire a accidentelor electrice

Notă privind marcajul „*”: Conținutul marcat cu „*” este opțional, fiind destinat extinderii/aprofundării/performanței.

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Transformări simple ale gazului ideal. Studiul experimental al unei transformări simple.
2. Determinarea căldurii specifice a unei substanțe prin metoda calorimetrică
3. Verificarea experimentală a legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit
4. Studiul grupării rezistoarelor/generatoarelor electrice

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea fizicii la nivel liceal urmărește formarea competențelor prin activități centrate pe înțelegerea fenomenelor reale și pe aplicarea conceptelor în situații variate. Este recomandată o abordare progresivă, în care elevii observă, descriu, modelează și explică fenomenele studiate, înainte de aplicarea formală a relațiilor matematice.

Programa școlară cuprinde **competențele generale** - sunt definite la nivelul fiecărei discipline și se formează pe parcursul studierii disciplinei, în cadrul fiecărui nivel de învățământ. Având un grad ridicat de generalitate și de complexitate, competențele generale sunt elaborate plecând de la profilul de formare al absolventului. Competențele generale au, în acest fel, un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, prin aceasta, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina din perspectiva profilului de formare (ceea ce înseamnă limitarea la ceea ce este cu adevărat relevant, necesar și util prin raportare la profilul de formare). Având rolul de a orienta demersul didactic pe parcursul învățării disciplinei, competențele generale evidențiază achizițiile finale ale elevului în urma studierii disciplinei respective.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora, fiind formate/dezvoltate pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice au în vedere o structurare fină a etapelor unui proces de învățare. În raport cu acestea, în proiectarea didactică trebuie prevăzute activități și sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor, astfel încât fiecare elev să realizeze progrese reale.

Programa pune accentul pe dezvoltarea competențelor, dar această perspectivă nu reduce rolul conținuturilor, ci, dimpotrivă, le recunoaște importanța ca bază a formării și dezvoltării competențelor specifice. Activitățile de învățare sunt cele care operaționalizează această relație, profesorul având libertatea de a selecta și adapta demersurile didactice prin care conținuturile contribuie în mod efectiv la dezvoltarea competențelor. Dezvoltarea competențelor specifice enunțate a fost ilustrată prin formularea mai multor exemple de activități de învățare. Bunăoară, în cazul competenței generale „*CG.1 Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate*”, exemplele de activități de învățare propuse au valorificat aceleași conținuturi, aferente unui an de studiu, pentru a evidenția modul în care acestea susțin și facilitează dezvoltarea competențelor specifice.

În învățământul liceal, demersul didactic trebuie să se focalizeze pe observarea dirijată și explorarea ghidată a fenomenelor și sistemelor fizice, în contexte variate. Activitățile încep cu întrebări clar formulate, continuă cu colectarea informațiilor prin măsurători directe, experimente reale sau virtuale și documentare din surse validate și se încheie cu formularea de concluzii explicite, urmate de o scurtă stabilizare conceptuală. Progresul este susținut prin sarcini gradate: de la identificarea mărimilor relevante și citirea corectă a reprezentărilor (tabele, grafice, diagrame), la utilizarea pantei, a ariei sau a relațiilor funcționale pentru estimarea mărimilor derivate și pentru verificarea plauzibilității rezultatelor. Accentul cade pe înțelegerea și aplicarea conceptelor studiate atât în contexte familiare, cât și în contexte noi, cu atenție la estimări, ordine de mărime, condiții de valabilitate ale modelelor și la veridicitatea concluziilor.

Investigațiile experimentale au un rol central. Este recomandată integrarea activităților experimentale gradate ca nivel de complexitate, realizate în laboratorul școlar, cu aparatură uzuală și/sau senzori, cu montaje didactice sau prin laborator virtual, în funcție de resursele disponibile și de conținuturile studiate. Aceste activități pot viza, de exemplu, măsurarea unor mărimi fizice și evidențierea relațiilor dintre ele, compararea dinamicii unor sisteme în condiții diferite sau caracterizarea funcționării unor dispozitive (prin grafice, tabele și interpretări susținute de date). Ele dezvoltă competențele investigative ale elevilor prin formularea de întrebări și ipoteze, colectarea și prelucrarea datelor, estimarea incertitudinilor, reprezentarea grafică a rezultatelor, formularea și validarea concluziilor. Rapoartele de laborator realizate de elevi trebuie să fie bine structurate, incluzând metoda și condițiile de lucru, datele prezentate în tabele/grafice, prelucrarea elementară și concluziile argumentate în raport cu modelul utilizat.

Pentru a construi înțelegerea profundă a conceptelor fizice, în studiul sistemelor și fenomenelor abordate la liceu, elevii pot utiliza scheme ale sistemelor fizice, ale montajelor, reprezentări grafice, diagrame specifice (de exemplu, diagrame fazoriale), precum și modele intuitive sau instrumente digitale pentru generarea și explorarea unor reprezentări dinamice.

Tehnologia digitală poate fi integrată în mod natural în activitățile de predare–învățare–evaluare. Aplicații pentru video-analiză, instrumente grafice și simulări ale unor fenomene pot susține înțelegerea relațiilor dintre mărimile fizice, contribuind semnificativ la îmbunătățirea preciziei măsurărilor și facilitarea vizualizării fenomenelor fizice.

Rezolvarea problemelor definite se realizează prin selectarea datelor relevante, utilizarea schemelor și graficelor, justificarea formulelor alese, efectuarea calculelor corecte și validarea rezultatelor prin estimări și ordine de mărime. Elevii vor fi încurajați să verifice realismul soluțiilor, să compare metode diferite de rezolvare și să argumenteze deciziile luate. Pentru a crește relevanța învățării, problemele definite propuse, respectiv sarcinile de învățare propuse pot include contexte autentice și interdisciplinare (ex.: siguranță și funcționare a unor sisteme tehnice), adaptate nivelului de studiu și profilului.

Comunicarea științifică poate fi dezvoltată prin activități de prezentare orală, explicații scrise, discuții argumentate și utilizarea corectă a limbajului specific fizicii. Elevii pot formula întrebări, pot descrie raționamente, pot explica fenomene în cuvinte proprii și pot utiliza simboluri, grafice și convenții internaționale pentru a exprima rezultate și concluzii.

Pentru a dezvolta raționamente responsabile, argumentate și orientate spre decizii etice și sustenabile, se recomandă integrarea unor studii de caz și activități aplicative prin care elevii analizează impactul descoperirilor științifice și al tehnologiilor moderne asupra societății și mediului.

Abordarea interdisciplinară poate fi încurajată prin conexiuni cu discipline precum matematica (funcții, grafice, proporționalitate, modele), TIC (achiziție și prelucrare digitală a datelor, reprezentări grafice, modelare și simulare), disciplinele tehnice (funcționarea sistemelor și dispozitivelor, circuite, senzori, proprietăți ale materialelor). Proiectele, studiile de caz sau investigațiile integrate pot susține înțelegerea conceptelor și transferul cunoașterii între contexte.

Instruirea diferențiată a elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina fizică se realizează pe același traseu de învățare, nu prin trasee paralele; ținta rămâne comună, iar reglajele vizează nivelul de sprijin și complexitatea sarcinii de lucru. Pentru consolidare se utilizează șabloane de tabele, ghidaj minimal de calcul și seturi de date prestabilite; pentru extensie se utilizează variabile deschise (de exemplu: alegerea intervalelor de măsurare, compararea a două modele). Produsele obținute prin rezolvarea sarcinii de lucru pot fi variate (tabel, grafic, mini-eseu explicativ), în timp ce criteriile de evaluare rămân comune și transparente.

Demersul didactic se va baza pe activități de învățare în care sarcinile de lucru vor avea complexitate progresivă. În funcție de profil, activitățile de învățare pot fi integrate în proiecte sau investigații extinse, care folosesc modelare și instrumente digitale (simulări, foi de calcul), validare pe baza datelor, analiză critică a ipotezelor și precizarea limitelor modelelor, pentru a susține aprofundarea conceptuală și procedurală.

Proiectarea unei unități de învățare începe întotdeauna cu o diagnoză a achizițiilor anterioare. Rezultatele acesteia au rolul de a oferi profesorului o imagine a nivelului de pregătire al elevilor: ce își amintesc, ce reprezentări au despre fenomenele și conceptele studiate, dar și ce preconcepții/neclarități/lacune au. Această diagnoză este fundamentul deciziilor pedagogice ulterioare (selectarea competențelor, conținuturilor, strategiilor didactice care vor structura unitatea de învățare).

În programa de fizică, lista de conținuturi este explicit formulată, iar competențele specifice sunt enunțate, în acord cu paradigma curriculară actuală. Corelarea între conținuturi și competențe este, însă, la latitudinea și în responsabilitatea profesorului, aceasta nefiind impusă de programă. Procesul de selecție și corelare presupune analiză profesională și discernământ didactic. Plecând de la tema unității de învățare și pe baza diagnozei, profesorul selectează competențele specifice care pot fi dezvoltate eficient prin intermediul acestei unități de învățare și identifică acele conținuturi care sunt relevante pentru tema respectivă. În acest fel, conținuturile nu devin simple teme de parcurs, ci adevărate vehicule pentru dezvoltarea competențelor, iar competențele oferă finalitatea și direcția întregului demers didactic.

În următoarea etapă profesorul identifică acele comportamente care descriu concret „ce trebuie să facă elevul” pentru a demonstra progresul spre competența vizată (de exemplu: observarea fenomenelor, realizarea investigațiilor, analiza datelor, formularea explicațiilor, argumentarea concluziilor, aplicarea conceptelor în situații noi). Aceste comportamente devin „firul roșu” al unității de învățare. Pe baza lor, profesorul proiectează activitățile de învățare pentru a oferi un context autentic în care elevii pot exersa comportamentele vizate. Activitățile pot include explorări, investigații, discuții

ghidate, experimente, rezolvări de probleme/situații problemă, aplicații în contexte reale sau transfer în situații noi.

Figura 1 – Proiectarea unității de învățare

Pe parcursul acestor activități, profesorul integrează evaluarea formativă, desfășurată continuu. Aceasta include întrebări de sprijin, observație sistematică, feedback imediat, scurte sarcini de verificare sau reflecții ale elevilor. Rolul său este de a regla procesul de învățare, de a semnala neclaritățile și de a ghida elevii către înțelegere profundă.

La finalul unității de învățare, profesorul realizează evaluarea sumativă care verifică, în mod coerent și echitabil, comportamentele exersate. Această evaluare oferă o imagine de ansamblu a progresului elevilor, dar nu înlocuiește evaluarea formativă, ci o completează.

Dacă rezultatele — fie formative, fie sumative — indică faptul că unii elevi întâmpină dificultăți sau nu manifestă comportamentele vizate, profesorul proiectează activități remediale. Acestea sunt adaptate nevoilor identificate și vizează consolidarea conceptelor, reconstruirea înțelegerii acolo unde aceasta este fragilă. Remedierea este, în acest caz, o continuare firească a parcursului didactic, pentru a asigura tuturor elevilor șansa de a atinge competențele vizate.

Prin urmare, o unitate de învățare este o construcție coerentă, în care diagnoza, selectarea competențelor și conținuturilor, identificarea comportamentelor (asociate competențelor specifice și conținuturilor selectate), activitățile de învățare, evaluările formative și sumative și remedierea (dacă este cazul) se succed într-un demers integrat. Fiecare etapă se sprijină pe etapa anterioară și pregătește terenul pentru următoarea, transformând procesul de predare-învățare într-un traseu logic, adaptat elevilor și orientat către dezvoltarea autentică a competențelor.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului didactic, conceput ca proces de predare-învățare-evaluare. Evaluarea trebuie să fie variată și centrată pe competențe.

Rezultatele concrete ale învățării se exprimă prin cunoștințe specifice dobândite și deprinderi/abilități exersate în cadrul activităților de învățare. Desfășurate în contexte variate, acestea contribuie la formarea și dezvoltarea treptată a competențelor propuse. În programa de fizică sunt prezentate exemple de activități de învățare corelate cu competențele specifice, având ca scop ghidarea profesorilor pentru a construi noi activități adaptate specificului claselor de elevi.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, se recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea unor metode și instrumente complementare alături de formele și instrumentele clasice de evaluare;
- corelarea rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- analizarea progresului școlar al fiecărui elev pe baza rezultatelor evaluării.

Evaluarea trebuie să ofere elevilor feedback clar privind raționamentul, coerența soluției și utilizarea corectă a limbajului fizicii.

În funcție de specificul fiecărui domeniu de conținut, se recomandă următoarele metode și instrumente de evaluare:

- Evaluări formative:
  - Observarea
  - Conversația
  - Chestionarea
  - Autoevaluarea
  - Fișe de lucru teoretice/experimentale
  - Analiza produselor activității elevilor (rapoarte de investigație, hărți conceptuale etc.)
- Evaluări sumative:
  - Probă practică (experiment)
  - Proiect de investigație științifică
  - Test cu tipuri variate de itemi

Dezvoltarea unui mediu educațional incluziv

În vederea asigurării echității și egalității șanselor la educație pentru toți elevii, aplicarea programei școlare la clasă se realizează cu respectarea următoarelor principii:

A1. Stabilirea unor sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor

Fiecare elev are dreptul la reușită școlară prin formarea/dezvoltarea competențelor prevăzute de programă.

Pentru elevii care necesită învățare remedială, profesorii organizează activități de învățare diferențiate, adaptând programa școlară la ritmul de învățare al acestora. În cazul constatării unor decalaje majore față de competențele/achizițiile prevăzute în anii anteriori, prioritatea o reprezintă recuperarea planificată a acestor rămâneri în urmă (activități remediale dedicate). O abordare similară se aplică elevilor cu școlarizare întreruptă sau cu absențe prelungite din motive medicale ori familiale, inclusiv copiilor lucrătorilor migranți, elevilor refugiați, celor din comunități cu mobilitate sezonieră și elevilor cu probleme medicale cronice sau de lungă durată.

Pentru elevii cu ritm înalt de învățare, profesorii stabilesc sarcini de învățare de nivel ridicat care să le asigure progresul. În acest sens, profesorii iau în considerare posibilitatea aprofundării și/sau extinderii tematicilor din programa școlară (de exemplu: includerea unor conținuturi suplimentare din tematica dată, diversificarea problemelor teoretice și practice, abordarea unor teme prevăzute pentru anii de studiu următori).

A2. Adaptarea la nevoile individuale de învățare ale elevilor

Activitățile de învățare trebuie stabilite, organizate și desfășurate astfel încât să ofere posibilități reale de progres pentru toți elevii, fără discriminare, având în vedere că educația din familie, experiența de viață, interesele și zestrea culturală influențează modul de învățare al fiecărui elev.

În acest sens, procesul de predare–învățare- evaluare trebuie să asigure participarea deplină și eficientă a tuturor elevilor, răspunzând nevoilor individuale de învățare prin:

- diferențiere pe același traseu de învățare (sprijin, complexitatea datelor, deschiderea sarcinii);
- adaptări rezonabile și accesibilizare (instrucțiuni etapizate, timp suplimentar, materiale în formate accesibile, tehnologii suport);
- utilizarea principiilor UDL – Universal Design for Learning (multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare);
- sprijin lingvistic pentru elevii reveniți din migrație sau pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a înțelege limba de predare;
- evaluare flexibilă și criterii transparente, cu accent pe progres;
- feedback descriptiv și reglator, cu oportunități de corectare și îmbunătățire;
- colaborare școală–familie–servicii de sprijin (consiliere psihopedagogică, mediator școlar, ONG-uri comunitare, agenți economici) pentru continuitatea învățării;
- climat sigur și nediscriminatoriu, care valorizează diversitatea culturală și previne stereotipiile.

Profesorii trebuie să asigure participarea deplină și eficientă în timpul activităților școlare a fiecărui elev, răspunzând nevoilor de învățare individuale ale acestora prin:

- Dezvoltarea unui mediu de învățare eficient în care:

- contribuția fiecărui elev este valorizată, toți elevii se simt în siguranță și sunt capabili să contribuie la procesul de predare-învățare-evaluare;
- prejudecățile care conduc la discriminare, precum și toate formele de hărțuire sunt combătute activ, elevii învățând să devină toleranți;
- elevii sunt învățați să își asume responsabilitatea acțiunilor și a conduitei lor, atât în școală cât și în comunitate.

- Dezvoltarea motivației și a capacității de concentrare prin:
  - utilizarea metodelor didactice adaptate specificului vârstei, capacității de concentrare și utilizarea, după caz, a activităților individuale și pe grupe pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare;
  - abordarea flexibilă a conținuturilor și utilizarea unor metode didactice diverse pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare ale elevilor, valorificând interesele și experiențele lor;
  - proiectarea, planificarea și monitorizarea unor activități de învățare astfel încât să asigure fiecărui elev șansa de a învăța eficient în ritmul individual de învățare și de a avea progres școlar, inclusiv elevilor care absentează din diferite motive pentru perioade mai lungi de timp.
- Asigurarea egalității șanselor prin:
  - combaterea prejudecăților și discriminărilor în organizarea elevilor în grupe, stabilirea sarcinilor de lucru și asigurarea accesului la mijloacele didactice;
  - crearea condițiilor necesare pentru participarea eficientă și obținerea progresului școlar a elevilor cu cerințe educaționale speciale.
- Asigurarea echității în evaluare prin:
  - utilizarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate, care asigură fiecărui elev șansa de a demonstra formarea/dezvoltarea competențelor dobândite;
  - utilizarea unor instrumente de evaluare familiare elevilor;
  - utilizarea unor materiale în evaluare care să nu conducă la discriminare;
  - informarea clară și fără ambiguități a elevilor referitoare la rezultatele evaluării în scopul sprijinirii învățării ulterioare.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii vizează în esență următoarele obiective:

B1. Creșterea eficienței activităților de învățare prin:

- modelarea unor fenomene fizice și a funcționării unor dispozitive. În cazurile în care este posibil, fenomenele și dispozitivele vor fi mai întâi prezentate în laborator sau studiate prin observații directe în natură, respectiv în practică.
- realizarea de investigații științifice și experimente în laboratoare virtuale. Laboratoarele virtuale constituie resurse alternative sau complementare în studiul experimental și/sau investigația științifică. Se recomandă utilizarea laboratoarelor virtuale în următoarele situații:
  - realizarea investigației/experimentului în laboratorul virtual urmează realizării efective a acestora și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;
  - resursele existente nu permit realizarea efectivă a unor investigații/experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
  - prin investigația/experimentul în laboratorul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului și de către elevii cu dizabilități;
  - realizarea efectivă a investigației/experimentului poate pune în pericol sănătatea elevilor (de exemplu electrizări la potențial foarte ridicat, mișcări cu viteze mari, fenomene termice la temperaturi foarte înalte, studiul radioactivității etc.).
- prelucrarea datelor experimentale. Datele obținute din observații în natură sau prin realizarea unor investigații/experimente pot fi prelucrate conform scopului propus prin utilizarea unor instrumente și resurse digitale (foi de calcul, aplicații de achiziție de date, software specific). Prelucrarea datelor experimentale poate să includă realizarea unor calcule, calculul erorilor, reprezentări grafice etc. Se poate realiza astfel o reducere

a timpului afectat unor operațiuni simple, repetitive în favoarea unor activități de învățare care să implice abilități de nivel cognitiv superior. În același timp, prin utilizarea instrumentelor și resurselor digitale pentru prelucrarea datelor experimentale, elevii își exersează competențele digitale în contexte de învățare variate.

B2. Sprijin pentru comunicare, informare autonomă și elaborare de proiecte/referate prin

- colectarea și selectarea informațiilor. În funcție de resursele disponibile, poate fi valorificată o varietate de surse și resurse digitale (biblioteci și arhive online, baze de date științifice, enciclopedii, resurse educaționale deschise, documentații tehnice, pagini web instituționale). Elevii formulează solicitări de căutare adecvate, aplică criterii de credibilitate (autorat/afiliere, dată, referințe, acuratețe), realizează sinteza informațiilor în raport cu scopul propus. Aceste activități sprijină alfabetizarea informațională și media, incluzând citarea corectă a surselor, respectarea drepturilor de autor și a eticii academice, precum și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale (inclusiv aplicații cu inteligență artificială) pentru documentare, notare bibliografică și verificare. Rezultatele sunt consemnate cu trasabilitatea surselor și integrate în proiecte/referate într-o formă clară, coerentă și conformă cerințelor curriculare.
- prezentarea informațiilor. Elevii pot prezenta rezultatele activităților în format electronic – în forme atractive, cu impact mare, ușor de înțeles și de transmis prin comunicare electronică.
- tehnoredactarea documentelor. Atunci când se consideră necesar, se poate solicita elevilor tehnoredactarea referatelor lucrărilor de laborator sau a referatelor teoretice și a proiectelor. Se recomandă ca tehnoredactarea acestor documente să se realizeze, cel puțin în parte, sub îndrumarea profesorului. Prin tehnoredactarea îndrumată se urmărește ca elevul să respecte structura standard (titlu, obiective/întrebări, metodă, rezultate, discuții, concluzii, bibliografie), citarea corectă a surselor, utilizarea reprezentărilor grafice corecte, utilizarea editorului de ecuații, scrierea corectă a simbolurilor mărimilor fizice și a unităților de măsură și revizuirea iterativă (auto/inter evaluare pe baza unor criterii de evaluare). Tehnoredactarea sprijină reflecția critică asupra calității produsului, corectarea și îmbunătățirea acestuia pe parcurs, precum și dezvoltarea competențelor digitale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALDESCU MIOARA	profesor gradul I	Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, Dâmbovița
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
ANIȚA LAURA-IULIA	lector dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
AȘTILEAN SIMION	prof. univ. dr.	Academia Română
BABAN CRISTIAN-IOAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BĂDILĂ CORNELIA	profesor gradul I	Colegiul Național Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza, Prahova
BĂRAN VIRGIL	prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
BERCHEZ DANIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Emanuil Gojdu”, Oradea, Bihor
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BRÎNZĂ FLORIN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BUNOIU MĂDĂLIN OCTAVIAN	conf. univ. dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
BUTUȘINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
CORCOVEANU MARIA	profesor gradul I	Colegiul Național „Radu Greceanu”, Slatina, Olt
COREGA CONSTANTIN	profesor dr.	Colegiul Național „Emil Racoviță”Cluj-Napoca
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
DOBROTĂ IONUȚ-COSTIN	profesor dr.	Colegiul National „Dimitrie Cantemir”, Onești, Bacău
DRAGOMIR NICOLAE	profesor gradul I	Colegiul Național Militar „Tudor Vladimirescu”, Craiova, Dolj
FLORIAN GABRIEL	profesor dr.	Colegiul Național „Carol I” Craiova, Dolj
GRUIA ION	conf. univ. dr.	Academia Tehnică Militară „Ferdinand I”, București
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
LEOPOLD NICOLAE	prof. univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj
MAN TIBERIU	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MIHALCSIK ANETA AURELIA	profesor gradul I	Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”, Arad

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
NECUȚĂ EMIL	profesor gradul I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, Argeș
PASCU GABRIEL	lector dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
POPESCU VALENTIN-SORIN	profesor	Ministerul Educației și Cercetării
PÎRGHIE CRISTIAN	lector dr.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
RADOSLAVESCU ILEANA	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Traian Doda” Caransebeş, Caraș Severin
RADU ADRIANA	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Prahova, Ploiești
RADU ADRIAN	conf. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
RĂDUCANU LAURENȚIU VALENTIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
ROTARU LIVIU DĂNUȚ	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Satu Mare
SOLSCHI VIOREL	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare
STOLERIU LAURENȚIU	prof. univ. dr. habil.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
ȘTEFĂNESCU MANUELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța
VASILESCU MIHAI	lector dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
BLANARIU LIVIU	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Fizică	coordonator științific

Anexa nr. 70

Programa școlară
pentru disciplina

Fizică

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul real,
specializarea matematică-informatică

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 70
Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS)

- *Filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică*

NOTĂ DE PREZENTARE

Fizica este disciplină de cultură științifică generală, studiată în trunchiul comun de toți elevii și, după caz, disciplină de specialitate în curriculumul de specialitate, contribuind la profilul de formare al absolventului și la dezvoltarea competențelor-cheie stabilite la nivel european și asumate în legislația națională (art. 91 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023). Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a profilului de formare al absolventului aprobat prin OME nr. 6731/2023 și asigură coerența dintre predare–învățare–evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acord cu aceste repere, fizica are un rol esențial în dezvoltarea competenței-cheie „Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie", dar și la formarea celorlalte competențe-cheie, integrând valori precum curiozitatea intelectuală, rigoarea, spiritul critic și responsabilitatea față de mediu și societate. Aceste direcții sunt susținute de documentele de politică educațională europene și internaționale – Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018 privind competențele-cheie și OECD Learning Compass 2030, care promovează o viziune asupra educației ca proces continuu de anticipare, acțiune și reflecție.

Gradul ridicat de generalitate și de profunzime al legilor fizicii, structura conceptuală și aplicațiile din știință și tehnologie conferă Fizicii un rol central între științele naturii. Din perspectivă curriculară, alocările orare sunt stabilite prin planurile-cadru în vigoare. Acestea prevăd studiul disciplinei *FIZICĂ* într-un număr de 2 ore/săptămână în învățământul gimnazial, la clasele VI-VIII, în timp ce în învățământul liceal studiul disciplinei se parcurge într-un număr de ore diferit în funcție de filieră, profil și specializare. Programa se calibrează la bugetul efectiv de timp indicat de acestea, asigurând marja didactică necesară pentru diferențiere și evaluare formativă. În acest context, bugetul orar redus din trunchiul comun impune calibrarea realistă a așteptărilor curriculare și focalizarea pe obiective esențiale de alfabetizare științifică.

Prezenta programă școlară face parte din curriculumul pentru disciplina *FIZICĂ* și se aplică la clasele a X-a – a XII-a din învățământul liceal, *filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică*, forma cu frecvență zi, începând cu generația de elevi care intră în clasa a X-a în anul școlar 2027-2028. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	1	2	1	2	-	2	-	2

Tabel 1 – Numărul de ore de fizică pe săptămână (planuri-cadru de învățământ în vigoare)

Studiul fizicii în liceu se construiește în mod firesc pe fundamentul solid al competențelor formate în gimnaziu, unde programa a introdus o serie de elemente de modernizare curriculară, precum accentul pe alfabetizarea științifică, pe investigarea fenomenelor și pe proiectarea unităților de învățare centrate pe competențe. La nivel gimnazial, elevii deprind modalitățile esențiale de explorare a realității fizice, realizarea de experimente orientative și interpretarea calitativă a unor procese fundamentale. Programa de liceu valorifică explicit achizițiile anterioare și propune un progres curricular coerent, trecând de la o înțelegere descriptivă și calitativă a fenomenelor la una cantitativă, analitică și modelatoare. Continuitatea este evidentă și în plan metodologic: gimnaziul a mutat accentul de pe conținuturi pe dezvoltarea competențelor, oferind profesorului flexibilitate în proiectarea activităților de învățare și în alegerea contextelor relevante pentru elevi — orientare curriculară menținută și amplificată în liceu. Investigația științifică, interpretarea critică a rezultatelor și reflecția asupra propriei învățări, introduse

în gimnaziu, sunt consolidate și diversificate în liceu, unde elevii capătă autonomie mai mare și se confruntă cu situații problemă mai complexe. Introducerea sistematică a analizei erorilor, a reprezentărilor grafice, a relațiilor matematice și a experimentelor obligatorii în programa de liceu confirmă această progresie firească, transformând studiul fizicii într-o experiență intelectuală matură și aplicată.

În raport cu alte discipline, fizica își menține specificitatea epistemologică și metodologică, dar dezvoltă și o puternică dimensiune interdisciplinară. Prin caracterul său modelator, fizica oferă repere fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor studiate în chimie, biologie sau geografie fizică, construind un limbaj comun al științelor naturii. Relația cu matematica este una organică: matematica oferă instrumentele formale necesare pentru exprimarea cantitativă a legilor fizicii, în timp ce fizica oferă sens, context și aplicabilitate conceptelor matematice. De asemenea, fizica susține în mod direct domeniile tehnologiei și informaticii: de la înțelegerea funcționării senzorilor și interpretarea semnalelor, la înțelegerea mecanicii, electricității sau opticii utilizate în dispozitivele digitale și industriale. Prin aceste conexiuni, disciplina se constituie într-un nod interdisciplinar, facilitând elevilor o înțelegere integrată a lumii și dezvoltarea competențelor de transfer — esențiale în formarea absolventului profilului liceal.

În baza profilului de formare și a competențelor-cheie sunt stabilite prin programele școlare competențele generale pentru fiecare nivel de învățământ. Pe baza competențelor generale sunt stabilite competențele specifice pentru fiecare disciplină și an de studiu.

Conținutul curricular al disciplinei fizică este specificat în programele școlare. Acestea sunt documente obligatorii pentru toate cadrele didactice de specialitate, fiind instrumentul de bază pentru planificarea și realizarea procesului de predare-învățare la disciplina fizică, respectiv pentru evaluarea performanțelor elevilor. În realizarea programei școlare de fizică s-au avut în vedere coordonatele generale prezentate în această secțiune și relația cu alte discipline. S-a ținut cont, de asemenea, de experiența dobândită de elevi în viața de zi cu zi, de evoluțiile în cunoașterea științifică, de problemele lumii contemporane și de alte aspecte științifice și educaționale specifice. Astfel, programa școlară:

- a fost concepută ca document curricular reglator ce conține, într-o organizare coerentă, oferta educațională a disciplinei fizică;
- stabilește cadrul metodologic și operațional pentru activitatea didactică la fizică;
- favorizează identificarea temelor de interes interdisciplinar, posibilitățile de corelare multi-, inter- și transdisciplinară;
- reprezintă punctul de plecare și de referință în proiectarea, realizarea și evaluarea manualelor școlare, dar și al altor resurse curriculare și didactice.

Profilul general de formare al absolventului învățământului liceal, aprobat prin O.M.E. nr. 6731/2023, determină în mod direct curriculumul-nucleu (trunchiul comun), dar vizează indirect și curriculumul de specialitate și curriculumul la decizia elevului din oferta școlii. În acest cadru curricular și operațional, ancorarea în profilul de formare al absolventului devine axul de referință pentru definirea competențelor generale și a celor specifice.

Având în vedere aceste repere fundamentale, se urmărește formarea și dezvoltarea pe parcursul întregului învățământ liceal a unui set de competențe generale în domeniul fizicii, concepute ca fundament pentru o gândire de tip științific a unei persoane capabile să învețe în contexte formale, informale și non-formale pe tot parcursul vieții.

Pentru atingerea acestor obiective, autorii programei au acordat o atenție deosebită următoarelor elemente esențiale:

- Validitatea și accesibilitatea – prezentarea corectă din punct de vedere științific a conținuturilor, la un nivel adecvat vârstei elevilor, având în vedere rolul esențial al acestora în formarea și dezvoltarea competențelor. S-a urmărit structurarea logică a conținuturilor, utilitatea practică și modernitatea acestora, posibilitatea de prezentare sistematizată și esențializată. Totodată au fost stabilite corelații logice între programa școlară și structura generală a fizicii, ca știință fundamentală a naturii.
- Succesiunea – ordonarea corespunzătoare a conținuturilor și susținerea adecvată a acestora prin investigație științifică, rezolvare de probleme, informare autonomă, cu o atenție permanentă pentru respectarea normelor de sănătate și securitate și a principiilor protecției mediului, cu accent pe prevenție și comportamente responsabile.
- Abordarea în „spirală” a domeniilor – înțelegând revenirea la anumite domenii la diferite niveluri/clase. Abordarea în „spirală”, existentă și în structura actuală a programelor și întâlnită și în alte sisteme de învățământ, este bazată atât pe logica internă a științei, cât și pe

principiul adaptării la stadiul evoluției psiho-somatice a elevilor. Prin revenirea asupra domeniilor studiate, la un alt nivel și într-o altă etapă a dezvoltării psiho-somatice, elevii vor remarca aspectele comune prin specificitate ale modelelor care descriu fenomenele naturale, iar prin înțelegerea dezvoltării acestora vor fi capabili să realizeze conexiuni atât între domeniile fizicii, cât și cu alte domenii ale științei.

- Relevanța – introducerea în procesul de predare-învățare a unui conținut minimal, reprezentativ pentru categoria de fenomene fizice studiate, stabilit în raport cu competențele specifice și generale urmărite.
- Valoarea formativă – selecția corespunzătoare a noțiunilor prezentate la fiecare temă în parte, precum și formarea, respectiv, dezvoltarea capacităților necesare activităților de cercetare și creație.
- Flexibilitatea – profesorul poate realiza cele mai potrivite asocieri între competențe și conținuturi, iar 25% din timpul alocat prin planul-cadru este lăsat la dispoziția cadrului didactic.

Fizica, știință fundamentală prin excelență, este cea mai cuprinzătoare dintre științele naturii, obiectul ei de studiu înglobând lumea materială de la nivelul microscopic al particulelor elementare până la scara cosmică a corpurilor cerești. În esență fizica este știința care stă la baza descrierii complexității lumii naturale, care contribuie la explicarea evoluției sistemelor și a proceselor din natură, care construiește modele pentru a le descrie și pe baza cărora se elaborează predicții. Fizica reprezintă totodată baza proiectării noilor tehnologii care rezolvă problemele lumii reale și conduce la îmbunătățirea calității vieții.

Nu toți elevii vor deveni oameni de știință sau ingineri, dar știința și tehnologiile ocupă un loc tot mai important în activitatea noastră zilnică. Ca cetățeni, trebuie să luăm decizii informate cu privire la chestiuni care implică din ce în ce mai mult știința și tehnologia. În ceea ce privește activitatea viitorilor angajați, ocupațiile de pe piața muncii vor solicita din ce în ce mai mult competențe în științe și tehnologie.

Prin studiul fizicii, elevii dobândesc competențe relevante pentru activitatea zilnică. Studiul fizicii permite înțelegerea aplicațiilor practice din toate domeniile de activitate. Cu o bază solidă a cunoștințelor de fizică, elevii vor fi capabili să aprecieze rolul fizicii în dezvoltarea științei și tehnicii și să utilizeze competențele dezvoltate în toate domeniile activității profesionale, iar ca viitori absolvenți vor putea deveni eficienți într-o societate a cunoașterii globală și puternic tehnologizată.

Dinamica accelerată a descoperirilor științifice și tehnologice, atât ca amploare, cât și ca impact, reclamă o reconfigurare curriculară a predării fizicii. Ca disciplină de cultură științifică generală, Fizica furnizează infrastructura cognitivă pentru alfabetizarea științifică și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin formarea de competențe transferabile și prin raportarea constantă la dovezi. Pentru a asigura standarde ridicate de calitate, demersul didactic se aliniază logicii științei (modele, ipoteze, date, validare), valorifică sistematizarea conținuturilor, integrează metodologii de învățare activă (investigație, problematizare, modelare, utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale) și promovează evaluarea formativă și echitatea. În acest cadru, disciplina *FIZICĂ* trebuie să aibă ca finalitate formarea capacității viitorilor absolvenți de:

- a folosi conceptele și teoriile importante din fizică și științe;
- a gândi științific, critic și creativ, folosind cunoștințele științifice pentru a lua decizii informate cu privire la probleme reale;
- a accesa cunoașterea prin cercetare și informare autonomă;
- a înțelege limbajul științific și a-l utiliza eficient în comunicarea ideilor și punctelor de vedere cu privire la subiecte din știință și tehnologie;
- a manifesta respect pentru unitatea, diversitatea și fragilitatea naturii.

Aceste finalități urmărite prin studiul disciplinei fizică sunt subsumate finalităților învățământului liceal, care propun formarea unui absolvent în măsură să decidă asupra propriei cariere, să contribuie la articularea propriilor trasee de dezvoltare intelectuală și profesională și să se integreze activ în viața socială și în muncă.

În tabelul 2 este prezentată corelarea dintre competențele generale ale disciplinei fizică (nivel liceal) și competențele-cheie, ca reper de proiectare și aliniere curriculară. Tabelul explicitează corespondențele competențe-cheie ↔ competențe generale, oferind un cadru de referință care asigură coerența curriculară și fundamentează continuitatea către competențele specifice, pe care se structurează activitățile de învățare.

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	**CG4.** Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - formulând o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - analizând critic și interpretând o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice fizicii.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	**CG1.** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - aplicând gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate; - utilizând în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii; - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, în științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute. **CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice; - evaluând constant validitatea unor raționamente științifice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile` - construind demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale, prin aplicarea principiilor și legilor fizicii, precum și prin utilizarea noilor tehnologii; - utilizând și raportându-se critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice științelor (de exemplu: formule, modele, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică	**CG1** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - manifestând interes pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
	inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare specifice, inclusiv profesionale; - utilizând informații obținute din diferite surse și/sau informații obținute prin investigație științifică; - comunicând adecvat ca formă și conținut rezultatele obținute. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - rezolvând creativ probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele; - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată.
Competența personală, socială și a învăța să înveți Competența civică, juridică și de protejare a mediului	**CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - analizând situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate; - în diferite contexte de învățare, profesionale și în viața de zi cu zi; - înțelegând și prevăzând posibilele efecte ale unor fenomene fizice asupra organismelor vii și asupra mediului; - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - raportându-se critic la fenomene și procese pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile. **CG5** Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - participând activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Tabel 2 – Coerența curriculară: corespondența între competențele-cheie și competențele generale vizate de disciplina FIZICĂ în învățământul liceal

Programa școlară pentru disciplina Fizică în curriculumul de specialitate aferent profilului real, specializarea matematică-informatică (clasele a X-a – a XII-a), este concepută ca un traseu coerent de aprofundare conceptuală, de modelare matematică și de deschidere către fizica modernă și aplicațiile sale tehnologice. În raport cu trunchiul comun, curriculumul de specialitate extinde și rafinează înțelegerea interacțiunilor fundamentale, introduce domenii avansate (oscilații și unde electromagnetice, optică ondulatorie, teoria relativității restrânse, fizică cuantică, fizica semiconductorilor, fizică nucleară) și creează punți explicite către matematică, chimie, biologie și informatică, susținând formarea unui profil STEM solid.

La clasa a X-a, studiul termodinamicii pornește de la modelul microscopic al materiei și de la agitația termică, punând în corespondență proprietățile macroscopice observabile (temperatură, presiune, stări de agregare) cu mișcarea și interacțiunile particulelor. Introducerea noțiunilor de sistem termodinamic, parametri de stare și model al gazului ideal, urmată de analiza transformărilor simple și a principiului I al termodinamicii, permite înțelegerea energiei interne, a schimbului de energie prin lucru mecanic și căldură și a bilanțului energetic, în situații relevante pentru viața de zi cu zi. Studiul mașinilor

termice și al principiului al II-lea al termodinamicii introduce ideea de limită a conversiei energiei, de randament și de eficiență energetică, deschizând discuții esențiale privind utilizarea resurselor, impactul tehnologic și de mediu, schimbările climatice și tranziția energetică. De asemenea, sunt studiate fenomenele de suprafață și fenomenele capilare, respectiv transformările de stare de agregare.

Capitolul dedicat electricității și magnetismului dezvoltă studiul interacțiunii electrice și al câmpului electric precum și al circuitelor de curent continuu. Sunt abordate noțiuni cu privire la modelarea surselor reale, caracteristici curent–tensiune, rețele electrice și metode de rezolvare bazate pe teoremele lui Kirchhoff, teorema transferului maxim de putere și bilanțul energetic. Secțiunea dedicată efectului magnetic al curentului electric, inducției electromagnetice și motoarelor/ generatoarelor electrice pune în evidență conversia energie electrică ↔ energie mecanică și permite înțelegerea principiilor de funcționare ale echipamentelor electrice moderne. În același timp, abordarea efectelor fiziologice ale curentului electric, a dispozitivelor de protecție și a regulilor de prevenire a accidentelor susține formarea unor atitudini responsabile privind siguranța și prevenția în contexte reale.

La clasa a XI-a, accentul se deplasează către studiul oscilațiilor și undelor (mecanice și electromagnetice), oferind un cadru unitar pentru înțelegerea fenomenelor periodice, a propagării energiei și a transmiterii informației. Studiul oscilatorului armonic, al compunerii oscilațiilor și al rezonanței construiește un cadru conceptual comun pentru descrierea sistemelor oscilante și interpretarea fenomenelor de rezonanță, atât în mecanică, cât și în circuitele electrice. Studiul undelor mecanice și al fenomenelor asociate permite clarificarea și aprofundarea unor concepte fundamentale (superpoziție, coerență, frecvențe proprii, armonici etc.), evidențiind aplicații relevante. Integrarea elementelor de fizica Pământului, prin studiul undelor seismice și al comportamentului preventiv în caz de cutremur, valorifică direct legătura dintre modele fizice și riscurile naturale, contribuind la formarea competențelor civice și a comportamentelor responsabile. Capitolul de oscilații și unde electromagnetice completează perspectiva asupra fenomenelor ondulatorii și evidențiază explicit rolul fizicii în dezvoltarea tehnologiilor moderne. Elementele de optică ondulatorie (reflexie și refracție, interferență și difracție, polarizare, dispersie) evidențiază atât natura electromagnetică a luminii, cât și formarea imaginilor, analiza spectrală, filtrele optice etc.

La clasa a XII-a, curriculumul de specialitate este orientat către fizica modernă, oferind elevilor repere pentru înțelegerea schimbărilor de paradigmă din fizica secolului XX și a rolului lor în tehnologiile și provocările secolului XXI. Elementele de teorie a relativității restrânse introduc postulatele lui Einstein, transformările Lorentz și principalele consecințe cinematice (relativitatea simultaneității, dilatarea duratelor, contracția lungimilor), precum și relațiile relativiste pentru impuls și energie, cu rol formativ pentru înțelegerea limitelor modelelor clasice. Elementele de fizică cuantică și fizică atomică oferă elevilor instrumentele conceptuale necesare pentru a înțelege dualismul undă–corpuscul, cuantificarea și structura atomică, elemente esențiale pentru interpretarea fenomenelor microscopice și a aplicațiilor moderne (detecție, imagistică, analiza materialelor).

Capitolul dedicat semiconductorilor și aplicațiilor acestora aduce în prim-plan infrastructura fizică a lumii digitale și a tehnologiilor energetice moderne. Pornind de la structura de benzi de energie și de la purtătorii de sarcină în materiale semiconductoare și ajungând la joncțiunea p–n, diode, LED-uri, fotoconductivitate, celule fotovoltaice și LASER, elevii pot să înțeleagă, pe baze fizice, principiile de funcționare ale dispozitivelor electronice și optoelectronice utilizate în calculatoare, rețele de comunicații, senzori și sisteme de conversie a energiei.

În final, elementele de fizică nucleară și studiul radiațiilor nucleare și al efectelor lor biologice permit înțelegerea structurii și stabilității nucleului, a proceselor de fisiune, a funcționării reactorului nuclear, a interacțiunii radiațiilor cu materia și a aplicațiilor în medicină nucleară și radioterapie, în strânsă legătură cu cerințele de securitate nucleară și radioprotecție.

În acest fel, curriculumul de specialitate la disciplina Fizică pentru profilul real, specializarea matematică-informatică, nu doar aprofundează conținuturi de fizică, ci dezvoltă o viziune integrată asupra relațiilor dintre modele fizice, formalism matematic, algoritmi și tehnologie, pregătind elevii atât pentru studiile universitare în domenii STEM, cât și pentru participarea informată la o societate puternic tehnologizată.

Autorii de manuale și resurse curriculare vor respecta în mod strict Sistemul internațional de unități (SI) pentru terminologie, simboluri, unități, prefixe și reguli de scriere, conform broșurii Bureau International des Poids et Mesures (2025), Le Système international d'unités/The International System of Units (ediția a 9-a), disponibilă la https://doi.org/10.59161/AUEZ1291. Pentru implementarea

didactică a terminologiei referitoare la erorile și incertitudinile de măsurare, se va utiliza VIM (JCGM 200:2012) – International Vocabulary of Metrology — Basic and general concepts and associated terms (ediția a 3-a), disponibil la https://doi.org/10.59161/JCGM200-2012.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

Competența generală	**Descriptori ai competențelor generale**	
	Bazal	**Superior**
CG1. Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - utilizând ipoteze date sau formulând ipoteze adecvate; - utilizând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive fizice și matematice; - exprimând argumentat și comunicând într-o formă adecvată concluzii în relație cu ipotezele.	Elevul este capabil să realizeze investigații științifice asistate a unor fenomene fizice simple și a unor aplicații tehnologice primare ale acestora - utilizând ipoteze date; - aplicând consecvent algoritmi dați; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să realizeze autonom investigații științifice ale unor fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și ale unor aplicații tehnologice moderne ale acestora - formulând ipoteze adecvate; - identificând și aplicând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive; - comunicând argumentat concluzii alternative pe baza ipotezelor formulate; - evaluând calitatea ipotezelor și propunând ipoteze pentru investigații ulterioare.
CG2. Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme;	Elevul este capabil să explice anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să explice o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații tehnologice moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	Superior
- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.		- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG3. Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute.	Elevul este capabil să rezolve probleme simple pe bază de algoritmi și/sau asistat - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme indicate; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să rezolve probleme complexe prin metode proprii de abordare - identificând diferitele tipuri de fenomene descrise în probleme; - utilizând mărimi și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice; - formulând și comunicând argumentat rezultatele obținute; - identificând posibile variante de generalizare și/sau aplicare.
CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.	Elevul este capabil să descrie anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să descrie o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG5. Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile	Elevul este capabil să se informeze independent pe o temă dată - utilizând o listă de resurse bibliografice oferită; - selectând anumite date din sursele de informație utilizate;	Elevul este capabil să se informeze autonom și/sau din proprie inițiativă pe o varietate de teme științifice - identificând și selectând surse de informare adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	**Superior**
- utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată. - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului.	- prelucrând şi sistematizând asistat datele obținute. - respectând anumite prevederi regulamentare specifice domeniului de activitate; - înțelegând natura riscurilor implicate de nerespectarea regulilor cunoscute.	- selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problema studiată; - comunicând adecvat ca formă și conținut informațiile dobândite. - implicându-se conştient în acțiuni civice, democratice, de consultare etc. ce vizează luarea unor decizii în utilizarea pe scară largă a anumitor tehnologii și/sau aplicații practice.

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.
- *Observarea înălțimii la care urcă lichidele în tuburi subțiri pentru identificarea variabilelor relevante ale fenomenului de capilaritate (natura lichidului, dimensiunile tubului) și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind relațiile dintre mărimile fizice care descriu fenomenul.* - *Observarea valorilor diferite ale intensității curentului electric care se stabilește prin conductoare diferite, alimentate la aceeași tensiune, în cadrul unui experiment demonstrativ, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind proprietățile conductorului care influențează rezistența electrică a acestuia.* - *Explorarea funcționării unui circuit electric simplu, cu același rezistor conectat la surse de alimentare diferite, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind mărimile fizice care influențează intensitatea curentului electric prin rezistor.* - *Explorarea teoretică a funcționării unor sisteme tehnice familiare bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), în contexte de utilizare cunoscute, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind transformarea energiei, rolul surselor termice și semnificația eficienței energetice.*
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența înălțimii la care urcă lichidul în tubul capilar de natura lichidului și de dimensiunile capilarului.* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența rezistenței electrice a unui conductor liniar omogen de proprietățile conductorului (material și dimensiuni).* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind relația dintre tensiunea aplicată la bornele unui rezistor și intensitatea curentului electric prin acesta.* - *Proiectarea unei investigații teoretice simple pentru testarea ipotezelor privind funcționarea mașinilor termice și a mașinilor frigorifice, prin stabilirea surselor de documentare, a aspectelor de analizat (transformarea energiei, rolul surselor termice, eficiența energetică) și a criteriilor de comparare între diferite sisteme tehnice.*
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Introducerea, în lichide diferite, a unor tuburi capilare cu diametre diferite, pentru măsurarea înălțimii la care urcă lichidul în tubul capilar și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Alimentarea la aceeași sursă de tensiune a unor conductoare liniar omogene, cu proprietăți diferite (material, dimensiuni), pentru măsurarea tensiunii electrice la bornele conductorului și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Realizarea unor circuite electrice simple cu același rezistor, conectat succesiv la surse de tensiune diferite, pentru măsurarea tensiunii electrice și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Analizarea unor exemple de sisteme tehnice bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), descrise în sursele de documentare stabilite, și consemnarea informațiilor relevante în scheme sau tabele descriptive.*

X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Analizarea valorilor înălțimii lichidului în tuburi capilare diferite în funcție de natura lichidului și dimensiunile capilarului, pentru a identifica relațiile de dependență între mărimi fizice care descriu fenomenul de capilaritate.* - *Calcularea rezistenței electrice a unor conductoare liniare omogene pe baza valorilor măsurate ale intensității curentului și ale tensiunii la bornele acestora și analizarea rezultatelor obținute pentru corelarea rezistenței electrice a unui conductor cu dimensiunile și natura acestuia.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric prin rezistor în funcție de tensiunea la bornele acestuia, interpretarea graficului obținut și discutarea semnificației relației observate pentru caracterizarea comportării electrice a rezistorului.* - *Analizarea informațiilor obținute despre mașinile termice, mașinile frigorifice și pompele de căldură pentru a formula concluzii privind funcționarea, randamentul și eficiența energetică a acestora.*

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale
- *Observarea comportamentului particulelor unui gaz utilizând o simulare digitală, pentru evidențierea relației dintre creșterea temperaturii și intensificarea agitației particulelor, cu formularea unei concluzii privind legătura dintre cei doi factori.* - *Analizarea fenomenologică bazată pe observație, simulare sau exemplificare concretă pentru stabilirea relațiilor de cauzalitate dintre mărimile fizice implicate într-un fenomen termic prin identificarea mărimilor cauză, respectiv efect (ex: studiul transformării izocore) și organizarea lor într-o hartă conceptuală.* - *Analizarea din punct de vedere microscopic a proceselor care au loc într-un conductor metalic străbătut de curent electric, pentru a evidenția cauzele care determină degajarea căldurii prin efect Joule și realizarea unei diagrame care să ilustreze succesiunea fenomenelor.* - *Observarea fenomenului de inducție electromagnetică prin apropierea și îndepărtarea unui magnet de o bobină conectată la un galvanometru, pentru evidențierea relațiilor de cauzalitate dintre variația fluxului magnetic și apariția curentului indus, cu identificarea variabilelor care influențează inducția (de exemplu: viteza de mișcare, orientarea magnetului, numărul de spire etc) și explicarea sensului curentului pe baza regulii lui Lenz, cu formularea condițiilor necesare generării tensiunii electromotoare induse*
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate
- *Explicarea ascensiunii unui lichid în tuburi capilare prin utilizarea noțiunilor de adeziune și coeziune și prin raportare la legea lui Jurin, în contextul unor situații reale (de exemplu: hârtia de filtru, ridicarea sevei în plante, absorbția lichidului într-un burete etc.), cu identificarea unor situații suplimentare din viața de zi cu zi în care se manifestă fenomenul de capilaritate.* - *Explicarea creșterii presiunii într-un recipient închis, pe parcursul încălzirii acestuia, prin utilizarea ecuației termice de stare a gazului ideal și evidențierea legăturii temperatură - presiune, cu indicarea limitelor modelului, în contextul analizării unor situații reale.* - *Utilizarea legilor lui Kirchhoff pentru explicarea valorilor intensității curentului electric și a căderilor de tensiune electrică în circuite serie și paralel.* - *Utilizarea legii lui Ohm pentru a explica influența rezistenței electrice a conductoarelor de legătură asupra intensității curentului electric dintr-un circuit electric simplu.*
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice
- *Construirea diagramei energetice de funcționare a unui motor termic, pentru a stabili relația între căldura primită de sistem și lucrul mecanic efectuat de acesta.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric printr-un rezistor de tensiunea aplicată la bornele acestuia, pentru a evidenția relația de directă proporționalitate dintre acestea.*

- *Reprezentarea grafică a rezistivității electrice a unui conductor metalic în funcție de temperatură, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a volumului ocupat de un gaz menținut la presiune constantă în funcție de temperatura acestuia, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.*
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale
- *Explicarea ascensiunii unui lampion cu aer cald, utilizat la evenimente în aer liber, ca efect al micșorării densității aerului din interior prin încălzire.* - *Explicarea funcționării încărcării wireless a telefoanelor mobile, pe baza modului în care bobina stației de încărcare creează un câmp magnetic variabil care induce curent electric în bobina telefonului.* - *Explicarea funcționării sistemelor de încălzire integrate în parbriz și lunetă prin descrierea modului în care stratul subțire și transparent de material conductor depus pe parbriz sau firele conductoare vizibile din lunetă se încălzesc prin efect Joule atunci când sunt alimentate electric, topind gheața și reducând condensul.* - *Explicarea rolului sistemului de împământare pentru utilizarea în siguranță a echipamentelor electrice, prin evidențierea modului în care conductorul de protecție preia și direcționează spre sol acumularea de sarcină electrică apărută accidental pe carcasele metalice.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.
- *Identificarea evoluției parametrilor de stare (crește, scade, rămâne constant), într-o problemă definită, pentru determinarea valorilor acestora în stări ulterioare, utilizând ecuația termică de stare și interpretarea calitativă a procesului.* - *Analizarea datelor unei situații-problemă cu rezistoare grupate serie/paralel (și, după caz, surse grupate), pentru a evidenția influența configurației circuitului asupra valorilor intensităților curenților electrici și ale căderilor de tensiune din circuit.* - *Analizarea informațiilor dintr-o problemă despre transferul de energie într-un circuit de curent continuu (sursă reală + consumator), pentru a stabili mărimile fizice de care depinde randamentul.* - *Analizarea transformărilor termodinamice dintr-un ciclu de funcționare a unui motor termic pentru identificarea schimburilor de energie cu mediul exterior.*
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.
- *Utilizarea reprezentării grafice a transformărilor suferite de un gaz ideal, pentru a argumenta, pe baza formei graficului și a variației parametrilor de stare, ipoteza de lucru privind tipul transformării.* - *Utilizarea unei caracteristici curent–tensiune (I–U) furnizate ca set de date, pentru a justifica ipoteza că elementul studiat este sau nu conductor ohmic.* - *Utilizarea diagramelor temperatură–timp sau temperatură–căldură, pentru a justifica ipotezele de lucru cu privire la un proces calorimetric (de tip „fără pierderi” vs. „cu pierderi”) și pentru a estima corect temperatura de echilibru.* - *Reprezentarea prin schițe ilustrative (ex. cilindru cu piston) a situației fizice descrise în problemă pentru a justifica ipotezele utilizate în rezolvare.*
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.
- *Aplicarea principiului I al termodinamicii, în transformări diverse, pentru a determina valorile mărimilor energetice caracteristice* - *Aplicarea legilor/ teoremelor lui Kirchhoff pentru determinarea intensităților curenților electrici prin ramurile unei rețele electrice* - *Aplicarea ecuației termice de stare a gazului ideal pentru o masă constantă de gaz, în probleme definite în contexte variate, pentru a determina parametrii de stare necunoscuți.*

- *Utilizarea legii lui Jurin pentru determinarea înălțimilor la care urcă un lichid în tuburi capilare cu diametre diferite.*
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.
- *Compararea rezultatului numeric obținut cu ordinul de mărime realist al mărimilor fizice (presiune, temperatură etc.), pentru a aprecia dacă soluția este plauzibilă.* - *Analizarea proporționalității (directe și inverse) dintre parametrii de stare pentru a evalua valorile finale ale acestora într-o succesiune de transformări simple ale unul gaz ideal.* - *Compararea valorii masei molare medii a unui amestec de gaze cu masele molare ale gazelor componente, ținând cont de ponderea fiecărui gaz.* - *Analizarea rezultatelor obținute în rezolvarea unei probleme definite referitoare la un circuit de curent continuu, pentru a argumenta corectitudinea soluției prin verificarea coerenței acesteia (ex.: distribuirea curentului în ramuri paralele) și discutarea cazurilor-limită (ex.: $R \to 0$ sau $R \to \infty$) în raport cu funcționarea circuitului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.
- *Standardizarea scrierii mărimilor și unităților SI într-un tabel de date experimentale, prin completarea antetelor cu simbol și unitate (ex.: p*/Pa*, T*/K*, I*/A *, U*/V*) și verificarea coerenței dimensionale a calculelor.* - *Transpunerea într-o formă simbolică a unui text științific scurt (despre procese termodinamice, lucru mecanic, intensitatea curentului electric-tensiune electrică), respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Formatarea rezultatelor experimentale cu cifre semnificative și notație științifică (ex.: $U = 8{,}4$ V), nu* 8,42156*), incluzând incertitudinea: (ex. $U = (8{,}4 \pm 0{,}5)$ V), conform convențiilor de raportare.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex. descrierea variației presiunii unui gaz în funcție de temperatura acestuia, descrierea dependenței tensiunii electrice de la bornele sursei de intensitatea curentului electric, dependenței puterii electrice a unui consumator de rezistența electrică a acestuia).*
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.
- *Compararea unor reprezentări diferite ale aceleiași situații (ex.: V=f(T), p=f(V)), pentru a evidenția modul în care fiecare dintre acestea contribuie la comunicarea clară și corectă a concluziilor.* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera grafice dinamice în vederea evidențierii dependențelor fizice (ex.: p=f(V)).* - *Reprezentarea unui grafic (ex.: p=f(T), I=f(U)) cu unități de măsură/axe de coordonate/legendă/scări/culori pentru a comunica informații relevante.* - *Reprezentarea dependenței tensiunii la bornele unei baterii electrice de intensitatea curentului electric prin baterie pentru a determina valorile tensiunii electromotoare și rezistenței interioare ale acesteia.*
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.
- *Completarea unei fișe de laborator în care descrie materialele, metoda, măsurările și rezultatele.* - *Redactarea unui raport pentru o lucrare experimentală obligatorie (ex.: verificarea legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit), incluzând tabelul, graficul și concluzia.* - *Redactarea unui mini-raport tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie succintă.* - *Redactarea unui raport scurt pentru o lucrare experimentală, incluzând tabelul, graficul, surse de erori și concluzia.*

X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.
- *Prezentarea rezolvării unei probleme definite, argumentând pas cu pas etapele de rezolvare și alegerea formulelor.* - *Realizarea unei scurte prezentări pentru a expune soluția unei probleme definite, folosind limbajul specific fizicii.* - *Prezentarea orală a unei argumentări în care sunt comparate două metode de rezolvare ale aceleiași probleme, cu justificarea alegerii uneia dintre variante.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.
- *Identifică efecte pozitive și efecte negative ale utilizării motoarelor termice și motoarelor electrice, pe baza unor studii de caz, pentru evidențierea impactului asupra mediului și comunității umane.* - *Evidențierea efectelor pozitive și a efectelor negative ale utilizării dispozitivelor electrice în analiza impactului acestora asupra mediului și a comunității.* - *Identificarea beneficiilor utilizării câmpurilor magnetice în medicină și a eventualelor riscuri, pentru evidențierea impactului asupra sănătății.*
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.
- *Analizarea relației dintre dezvoltarea tehnologică și consumul de resurse naturale, în vederea identificării riscurilor asupra mediului și echilibrului social.* - *Analizarea unei soluții energetice pentru o comunitate/locuință în scopul evidențierii impactului asupra mediului* - *– Analizarea unei situații privind gestionarea substanțelor periculoase rezultate din activități de întreținere a motoarelor termice, pentru identificarea dilemelor etice legate de impactul asupra mediului și al comunității (beneficii/riscuri, responsabilitate individuală/colectivă).*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.	observă sistematic fenomene și procese fizice; identifică variabile relevante și condiții inițiale; formulează întrebări de investigat și ipoteze verificabile; delimitează fapte observabile de interpretări; corelează observații din surse multiple: experiment, simulare, documentare.	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; stare; parametri de stare și de proces; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză. **Principii:** norme de securitate și sănătate în muncă. **Proceduri:** observare dirijată; formularea întrebărilor de investigat; enunțarea ipotezelor în termeni operaționali.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare și problematizare; responsabilitate pentru siguranță.
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	selectează tipul de investigație (experimentală/teoretică);stabilește variabilele și condițiile de lucru; planifică pașii investigației și resursele necesare; alege instrumente și metode adecvate; elaborează variante alternative de investigație și justifică alegerea.	**Noțiuni:** experiment; model teoretic; ipoteză testabilă; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate. **Proceduri:** proiectarea planului de investigație; stabilirea domeniului de variație și a numărului de măsurări; elaborarea fișei de lucru; estimarea surselor principale de eroare.	perseverență în planificare; responsabilitate față de resurse; atitudine critică față de propriul demers; orientare spre calitate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante	realizează corect montajul experimental; utilizează instrumente de măsură și surse de informare adecvate; colectează și înregistrează date în mod sistematic; organizează datele în tabele și note de lucru; folosește aplicații digitale/senzori pentru achiziția și organizarea datelor.	**Noțiuni:** instrument de măsură; rezoluție; calibrare; date experimentale/teoretice. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea măsurării. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea corectă a indicațiilor; notarea seriilor de date; documentarea din surse validate; achiziția digitală a datelor.	disciplină operațională; respectarea normelor PSI/PSM; valorizarea efortului individual și a muncii în echipă; atenție la detaliu.
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează valori medii și mărimi derivate; reprezintă datele grafic; identifică tendințe și relații; compară rezultatele cu ipoteza inițială; estimează incertitudini și discută limitele rezultatelor.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; incertitudine. **Principii:** raportarea concluziilor la date; validarea ipotezelor. **Proceduri:** prelucrarea ghidată a datelor; realizarea și interpretarea graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; aplicarea regulilor de cifre semnificative.	respect față de dovezi; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale	identifică sistemul analizat și mediul exterior; selectează mărimi fizice relevante pentru descriere (de stare / de proces); stabilește condiții inițiale și finale (ce se modifică / ce se menține); delimitează cauză–efect și factorii perturbatori; argumentează selecția pe baza observațiilor și a unui model simplu; compară două explicații alternative și alege varianta susținută de dovezi.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* sistem termodinamic, mediu exterior, parametri de stare (p, V, T), stare de echilibru, proces termodinamic; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică; energie internă, căldură, lucru mecanic.• *Electricitate (CC):* circuit electric, sursă reală (t.e.m., rezistență interioară), tensiune la borne, intensitatea curentului, rezistență electrică, rezistivitate, consumator; densitate de curent.• *Electrostatică/EM :* sarcină electrică, câmp electric, intensitatea câmpului, tensiune electrică; condensator, capacitate, dielectric; câmp magnetic, inducție magnetică; flux magnetic; inducție electromagnetică. **Principii/legi (nivel de selectare, nu de demonstrare):** conservarea energiei în procese/circuite (interpretare calitativă); conservarea sarcinii (interpretare Kirchhoff).**Modele:** gaz ideal; circuit idealizat cu elemente discrete; câmp uniform. **Proceduri:** identificarea mărimilor „de urmărit” într-o descriere; formularea lanțului cauzal; explicitarea ipotezelor/idealizărilor (neglijări rezonabile).	rigoare conceptuală; respect pentru explicația bazată pe dovezi; disponibilitate de a revizui selecția dacă apar date noi.
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate	recunoaște legea/principiul aplicabil situației; aplică relații fizice în explicații calitative și în calcule simple; justifică de ce legea	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* ecuația termică de stare pV=nRT; variația parametrilor în transformări simple; energie internă (mărime de stare); mecanisme de transfer de căldură (conducție/convecție/radiație – nivel funcțional)• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune de circuit; circuit simplu); rezistență echivalentă	încredere argumentată în legi și modele; spirit critic față de explicații insuficient motivate; acceptarea

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	este aplicabilă (condiții de validitate, la nivel de idee); integrează în explicație reprezentări (schemă, grafic, bilanț); argumentează limitele modelului și sursele principale de abatere.	serie/paralel; t.e.m. și tensiune la borne; energie și putere electrică; randament *Kirchhoff:* nod/ramură/ochi de rețea; metode de rezolvare a rețelelor.• *Electrostatică/EM :* legea lui Coulomb; superpoziția câmpurilor; relația U–E–d în câmp uniform; energie în condensator; forța Lorentz; legea inducției electromagnetice și regula lui Lenz; inductanță/autoinducție. **Principii/legi:**• Principiul I al termodinamicii $\Delta U=Q-L$ (aplicații simple); • Principiul II (formularea Carnot, ideea limitării conversiei $Q\rightarrow L$); • Legile lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff; teorema transferului maxim de putere. **Modele:** gaz ideal; sursă ideală/reală; conductor ohmic; ciclu Carnot – limită teoretică. **Proceduri:** selecția relațiilor; scrierea bilanțului energetic pentru procese/circuite; justificarea ipotezelor de idealizare; verificarea coerenței dimensionale și a sensului fizic.	limitelor modelelor; orientare către explicații coerente și verificabile.
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice	construiește tabele (cu unități SI, simboluri) și grafice adecvate; alege variabilele pe axe și scala potrivită; interpretează pante/arii (unde este relevant) și tendințe; utilizează scheme și diagrame pentru a susține explicații; transformă reprezentări (text → schemă; tabel → grafic; grafic → concluzie); corelează graficul cu modelul matematic simplu (liniarizare elementară, unde e cazul).	**Reprezentări:**• grafice p–V, p–T, V–T pentru transformări simple ale gazului ideal; • scheme de circuit (surse, consumatori, rezistențe, aparate de măsură); caracteristica I–U pentru conductor ohmic comparativ, pentru diferite conductoare/condiții.• reprezentări conceptuale: linii de câmp electric , linii de câmp magnetic. **Noțiuni:** variabilă, dependență, proporționalitate, constantă; pantă (semnificație fizică în contexte simple); ordin de mărime; cifre semnificative. **Proceduri:** etichetarea corectă a axelor (mărime, simbol, unitate de măsură); identificarea intervalului de variație; determinarea relației calitative din grafic; folosirea graficului pentru estimări (interpolare simplă).	claritate și acuratețe în reprezentare; rigoare în utilizarea convențiilor; responsabilitate pentru corectitudinea datelor și a interpretării.
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale	formulează explicații structurate folosind terminologia specifică fizicii; corelează fenomenele studiate cu funcționarea unor sisteme și dispozitive reale; descrie efecte și consecințe fizice directe ale fenomenelor; argumentează explicația prin relații, legi și modele cunoscute; analizează variația efectelor în funcție de	**Noțiuni:** *Termodinamică:* motor termic, sursă caldă/rece, ciclu termodinamic, lucru mecanic util, randament; *mașină frigorifică, *pompă de căldură, *coeficient de performanță; impact tehnologic și de mediu (calitativ). *Electricitate:* efecte fiziologice ale curentului; intensități periculoase; siguranțe, împământare, reguli de prevenire a accidentelor; pierderi energetice în circuite; randament în circuit; utilizarea reostatului/potențiometrului (aplicații). *Electrostatică/EM :* rolul condensatoarelor; conversie energie electrică ↔ mecanică (motoare/generatoare), inducție electromagnetică; teorema transferului maxim de putere. **Principii:** cauzalitate fizică; aplicarea legilor în domeniul de valabilitate; coerența explicației. **Proceduri:** identificarea mărimilor relevante într-un dispozitiv real;	claritate și rigoare în exprimarea științifică; respect pentru explicația bazată pe legi și modele; interes pentru înțelegerea funcționării sistemelor reale; disponibilitate pentru clarificare și reformulare

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	modificarea parametrilor sistemului	justificarea explicației (lege → aplicare → concluzie); respectarea regulilor de siguranță.	

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.	extrage datele/condițiile din enunț și le organizează; identifică mărimile date și necunoscute; stabilește sistemul analizat și interacțiunile relevante (când este cazul); formulează ipoteze de lucru/idealizări rezonabile (de ex. „gaz ideal", „conductor ohmic"); alege unități SI și efectuează transformări uzuale; identifică mărimi fizice care influențează puternic rezultatul.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* p, V, T, n; parametri de stare; proces/transformare; Q, L, ΔU; randament/*coeficient de performanță • *Electricitate (CC):* I, U, R, ρ, l, S; t.e.m.; rezistență internă r; P, W; randament • *Electrostatică/EM :* q, E, U, C; energie în condensator; B, flux magnetic Φ; inducție electromagnetică **Principii/legi (ca repere de selecție):** pV=nRT; ΔU=Q−L; legea lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff; Coulomb; inducție electromagnetică. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; schiță/schemă de principiu; alegerea modelului (ex. gaz ideal, circuit simplu); transformări de unități; identificarea constrângerilor (izoterm/izobar/izocor etc.).	rigoare în organizarea informațiilor; onestitate în explicitarea ipotezelor; autonomie în inițierea demersului de rezolvare; disponibilitate pentru revizuirea interpretării enunțului
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.	realizează schema circuitului și identifică elementele (sursă, consumator, ramuri/noduri); alege reprezentarea potrivită (tabel, grafic, diagramă p–V/p–T/V–T); traduce enunțul în relații matematice simple (ecuații, proporționalități); justifică ipotezele prin reprezentări (de ex. „izocor" → V=const pe grafic); interpretează relațiile din grafice (variații, pante/arii când e cazul); folosește caracteristica I–U pentru argumentarea modelului ohmic.	**Reprezentări:**• graficele transformărilor gazului ideal: p–V, p–T, V–T; interpretări funcționale (nu demonstrații elaborate).• scheme de circuite de curent continuu; diagrame nod–ramură–ochi (pentru Kirchhoff).• tabele pentru mărimi derivate (P=UI, W=Pt etc.).• reprezentări pentru câmp electric uniform, linii de câmp; grafice I–U pentru caracteristici. **Modele matematice (nivel clasa a X-a):** ecuații de gradul I; sisteme simple de ecuații (câte 2) în probleme uzuale; proporționalități; relații funcționale elementare; sisteme mai extinse prin Kirchhoff, la nivel de rețea. **Proceduri:** desenarea schemelor; etichetarea mărimilor; alegerea variabilelor pe axe; justificarea ipotezelor prin condiții ale procesului (izoterm etc.) și prin proprietăți ale elementelor (ohmic).	orientare spre claritate; rigoare în reprezentări și notații; interes pentru justificarea ipotezelor
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.	selectează legea/teorema relevantă și o aplică corect; stabilește relații matematice între mărimi fizice pentru a determina necunoscute; calculează numeric folosind unități SI; utilizează bilanțuri energetice simple (termic / electric); rezolvă	**Legi/teoreme:**• *Termodinamică:* pV=nRT; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică (aplicații); ΔU=Q−L; randament (definiție și calcule simple); *coeficient de performanță (definiție).• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune și circuit simplu); rezistențe serie/paralel; putere/energie electrică; randament (în circuit); teoremele lui Kirchhoff (aplicații).• legea lui Coulomb; relația U–	perseverență în parcurgerea raționamentului; rigoare și acuratețe în calcule; încredere în demersul logic (pas cu pas); autocontrol în verificarea erorilor

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	probleme standard pe transformări simple și circuite CC; rezolvă rețele de circuite prin teoremele lui Kirchhoff și/sau condiția transferului maxim de putere.	E–d; capacitatea și energia condensatorului; legea inducției electromagnetice și regula lui Lenz; inductanță/autoinducție – aplicații funcționale; teorema transferului maxim de putere. **Proceduri/algoritmi:** rezolvarea ecuațiilor rezultate; reducerea circuitelor (serie/paralel); scrierea ecuațiilor Kirchhoff (nod/ochi); calcul de putere și energie; utilizarea grafice-lor p–V/p–T/V–T pentru determinări.	
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.	verifică unitățile și coerența dimensională; evaluează plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, semn, limite); compară rezultatul cu condițiile inițiale și cu ipotezele asumate; identifică posibile surse de eroare de modelare/calcul; reformulează soluția dacă apar inconsistențe; testează sensibilitatea rezultatului la variația unui parametru.	**Noțiuni:** analiză dimensională; ordin de mărime; condiții de valabilitate; limitări ale modelului (gaz ideal, conductor ohmic, neglijări). **Proceduri:** verificarea ecuațiilor; verificarea cazurilor limită (de ex. $R\to 0$, $r\to 0$, $\Delta T\to 0$ etc., unde e relevant); estimarea efectului unei modificări simple a unui parametru; verificare printr-o metodă alternativă (grafic vs. analitic) în situații simple. **Criterii de validare:** consistență internă, compatibilitate cu ipotezele, compatibilitate cu interpretarea fizică a procesului/circuitului.	spirit critic și autocritic; responsabilitate pentru calitatea soluției; flexibilitate în revizuirea demersului; orientare către soluții coerente și justificate

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.	definește și utilizează corect concepte și mărimi fizice; folosește simboluri, notații și unități SI conform convențiilor; formulează enunțuri științifice clare (definiție, explicație, concluzie); distinge între observații, relații fizice și interpretări; utilizează notație vectorială și relații simbolice compacte.	**Noțiuni:** mărimi fizice scalare/vectoriale; simboluri standard; unități SI și prefixe; notație științifică; cifre semnificative. **Convenții:** scrierea relațiilor fizice; indicarea unităților de măsură; ordinea logică a explicației; utilizarea termenilor specifici. **Proceduri:** redactarea enunțurilor explicative; scrierea corectă a rezultatelor (valoare + unitate de măsură)	rigoare și acuratețe în exprimare; responsabilitate față de corectitudinea limbajului științific; respect pentru convențiile internaționale; deschidere pentru clarificare și corectare.
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.	organizează datele în tabele structurate și corect etichetate; realizează grafice adecvate tipului de date; etichetează corect axele (mărime, simbol, unitate); interpretează tendințe și relații din grafice; integrează tabelele și graficele în explicații scrise/orale; reprezintă incertitudini simple și discută rolul lor.	**Reprezentări:** tabele de date experimentale/teoretice; grafice mărime–mărime (p–V, p–T, V–T; I–U); scheme explicative de circuit sau proces. **Noțiuni:** variabilă; dependență; proporționalitate; pantă (semnificație fizică, unde este relevant); domeniu de variație. **Proceduri:** alegerea tipului de grafic; stabilirea scalei; realizarea și citirea	claritate și ordine în prezentare; responsabilitate pentru acuratețea reprezentărilor; atenție la detalii

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
		graficelor; corelarea graficului cu relația fizică.	
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.	structurează un raport/proiect pe secțiuni; descrie succint scopul, metoda și rezultatele; integrează tabele, grafice și scheme relevante; formulează concluzii corelate cu datele obținute; menționează limitele demersului.	**Structuri standard:** scop; ipoteză; metodă; date/rezultate; analiză; concluzii. **Noțiuni:** raport științific; rezultat; concluzie; validitate. **Proceduri:** redactarea coerentă; numerotarea figurilor/tabelelor; trimiterea la reprezentări; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	integritate și onestitate în raportare; responsabilitate față de date; disciplină în structurarea informației; respect pentru munca proprie și a altora.
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.	explică pașii raționamentului într-o ordine logică; susține soluția prin relații fizice și calcule; utilizează reprezentări pentru clarificare; răspunde la întrebări de clarificare; adaptează nivelul de formalizare la public.	**Noțiuni:** argument științific; premisă–raționament–concluzie; coerență logică. **Proceduri:** structurarea prezentării; selectarea pașilor relevanți; utilizarea simbolurilor și unităților corecte; integrarea schemelor/graficelor în explicație; optimizarea prezentării pentru claritate și concizie	claritate și responsabilitate în susținerea ideilor; respect față de interlocutor; încredere argumentată; disponibilitate pentru dialog și clarificare.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.	recunoaște aplicații ale fenomenelor fizice studiate, în contexte cotidiene și tehnologice; identifică efecte directe și indirecte ale utilizării acestora; distinge beneficii de riscuri și limitări; corelează efectele cu mărimi și procese fizice implicate (fără detaliere tehnică); compară aplicații alternative din perspectiva consumului energetic și a efectelor asupra mediului.	**Aplicații:**• *Termodinamică:* motoare termice; *mașini frigorifice; *pompe de căldură; conversia energiei și limitele randamentului; disiparea energiei.• *Electricitate:* utilizarea energiei electrice în circuite; pierderi energetice; efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare).• *Electromagnetism :* motoare și generatoare electrice; inducția electromagnetică în producerea energiei; utilizarea câmpurilor electrice și magnetice în dispozitive tehnice. **Noțiuni:** impact; beneficiu; risc; limitare; eficiență energetică (noțiune); siguranță în utilizare. **Proceduri:** identificarea aplicației; enumerarea efectelor pozitive/negative; corelarea efectelor cu procesele fizice de bază; formularea explicației impactului.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; atenție la siguranță în utilizarea tehnologiilor; interes pentru utilizarea responsabilă a resurselor; disponibilitate pentru evaluare echilibrată
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.	analizează situații concrete generate de utilizarea tehnologiilor bazate pe fenomene fizice; identifică posibile conflicte între beneficii și riscuri; recunoaște existența dilemelor etice fără a propune soluții normative elaborate; argumentează poziții simple pe baza	**Situații-problemă:**• utilizarea dispozitivelor electrice în condiții de siguranță; • consumul de energie și impactul asupra mediului; • utilizarea tehnologiilor de conversie energetică; • expunerea la câmpuri electrice și magnetice. **Noțiuni:** dilemă etică; responsabilitate individuală și colectivă; decizie informată; criterii de analiză (siguranță, eficiență, impact asupra mediului). **Proceduri:** descrierea situației; identificarea actorilor și a efectelor; compararea	judecată responsabilă; respect față de viață, mediu și comunitate; deschidere către puncte de vedere diferite; asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	unor criterii explicite; analizează scenarii alternative și consecințele acestora.	beneficiilor și riscurilor; formularea unei poziții argumentate la nivel elementar.	

CLASA a X-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Termodinamica	1.1. Agitația termică	
	1.1.1. Fenomene macroscopice care evidențiază agitația termică	- mișcare browniană; difuzie; rolul observației și al experimentului în cunoașterea științifică
	1.1.2. Agitația termică. Proprietăți	- agitație termică; mișcare dezordonată a particulelor; energie asociată mișcării particulelor; temperatură (interpretare calitativă microscopică); echilibru termic
	1.2. Mărimi fizice caracteristice structurii discrete a substanței	- model microscopic al materiei; particulă (atom/moleculă); cantitate de substanță; constanta lui Avogadro; masă molară
	1.3. Fenomene de suprafață	strat superficial; tensiune superficială; energia stratului superficial (calitativ - dependența de aria suprafeței); tendința de minimizare a suprafeței; pelicule de lichid (ex. pelicule de săpun); efectul agenților tensioactivi (calitativ) și aplicații
	1.4. Fenomene capilare	interacțiunea lichid-solid; forțe de coeziune și forțe de adeziune; menisc concav/convex; capilaritate; legea lui Jurin (dependența *h* de rază, tensiune superficială și densitate – calitativ și aplicativ); aplicații (ex. materiale poroase, fitil, sol, plante)
	1.5. Noțiuni termodinamice de bază	sistem termodinamic; mediu exterior; parametri de stare; parametri independenți; stare de echilibru termodinamic; proces termodinamic; proces cvasistatic; reprezentări grafice ale stării sistemului
	1.6. Modelul gazului ideal.	
	1.6.1. Noțiuni de TCM. Ecuația termică de stare	gaz ideal (model); comparație cu gaz real (calitativ); presiune (interpretare microscopică – calitativ); temperatură absolută; ecuație termică de stare ($pV = nRT$); mol; constanta universală a gazelor
	1.6.2. Transformări simple ale gazului ideal	transformare izotermă; izobară; izocoră; reprezentări grafice p–V, p–T, V–T; variația parametrilor de stare
	1.7. Energia internă. Lucrul mecanic și căldura.	energie internă – mărime de stare; interpretare microscopică a energiei interne; lucru mecanic și căldură – forme de schimb de energie, mărimi de proces; coeficienți calorici; mecanisme de

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		transfer de căldură (conducție, convecție, radiație – nivel funcțional)
	1.8. Principiul I al termodinamicii și aplicarea acestuia la transformările simple ale gazului ideal	Principiul I – bilanț energetic simplu ($\Delta U = Q - L$); aplicații calitative și numerice pentru proces izocor/ izobar/ izoterm/ adiabatic; relația Robert-Mayer
	1.9. Principiul al II-lea al termodinamicii. Formularea Carnot	ireversibilitate; imposibilitatea conversiei integrale Q→L în proces ciclic; enunțuri (Thomson / Clausius – la nivel de idee); ciclu Carnot; randament maxim (limită teoretică)
	1.10. Mașini termice	
	1.10.1. Motoare cu ardere internă. Randament.	mașină termică; ciclu termodinamic; sursă caldă/sursă rece; motor termic; lucru mecanic util; randament (definiție); ciclu idealizat (Otto/Diesel – la nivel descriptiv); impact tehnologic și de mediu (calitativ)
	1.10.2. *Mașini frigorifice. Pompe de căldură. Eficiență	mașină frigorifică; pompă de căldură; lucru mecanic consumat; eficiență energetică (coeficient de performanță); aplicații casnice/industriale
	1.11. Transformări de stare de agregare	
	1.11.1. Vaporizare. Condensare	fierbere; evaporare; condensare; presiunea vaporilor (calitativ); vapori saturanți; căldură latentă; căldură latentă specifică
	1.11.2. *Lichefierea gazelor.	răcire/comprimare; temperatură critică (noțiune); aplicații (tehnologii criogenice)
	1.11.3. Topirea. Solidificarea	structură cristalină și structură amorfă; temperatură de topire; căldură latentă de topire
	1.11.4. *Sublimarea. Desublimarea	condiții de realizare; exemple (gheață carbonică); aplicații (uscare prin sublimare)
2. Electricitate și magnetism	2.1. Interacțiunea electrostatică. Legea lui Coulomb	sarcină electrică; interacțiune electrostatică; legea lui Coulomb; permitivitate electrică
	2.2. Câmpul electrostatic. Intensitatea câmpului.	câmp electrostatic; intensitatea câmpului electric; linii de câmp; superpoziția câmpurilor
	2.3. Câmpul electric uniform. Tensiunea electrică	câmp electric uniform; lucru mecanic; diferența de potențial electric; legătura U–E–d
	2.4. Condensatorul plan. Capacitatea electrică	condensator; condensator plan; dielectric; capacitate electrică; energia câmpului electric dintre armături
	2.5. Circuite electrice de curent continuu	circuit electric; sursă de tensiune; consumator; conductor; circuit închis/deschis; schemă a circuitului

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.5.1. Intensitatea curentului electric	curent electric; intensitatea curentului electric; sens convențional; purtători de sarcină mobili; densitate de curent (noțiune)
	2.5.2. Tensiunea electromotoare. Tensiunea la borne. Tensiunea interioară	tensiune electromotoare; tensiune electrică; tensiune interioară; sursă reală; transfer de energie în circuit
	2.5.3. Rezistența electrică	rezistență electrică; dependența rezistenței de material, lungime și secțiune; dependența rezistivității de temperatură (pentru metale și calitativ pentru semiconductori)
	2.5.4. Legile lui Ohm	legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit; conductor ohmic; legea lui Ohm pentru un circuit simplu; caracteristici I–U
	2.5.5. Rețele electrice. Teoremele lui Kirchhoff	nod; ramură; ochi de rețea; teoremele lui Kirchhoff; metode de rezolvare a circuitelor
	2.5.6. Gruparea rezistoarelor	rezistență echivalentă; rețele serie/paralel; repartizarea tensiunii și a intensității curentului
	2.5.7. Reostatul. Potențiometrul	rezistor variabil; reostat; potențiometru; divizor de tensiune; aplicații
	2.5.8. Gruparea surselor de tensiune	surse de tensiune în serie; surse de tensiune în paralel; aplicații
	2.5.9. *Măsurarea rezistenței electrice. Metoda ampermetrului și voltmetrului	metoda ampermetrului și voltmetrului; erori de măsurare; condiții de aplicare
	2.5.10. Energia și puterea într-un circuit electric	
	2.5.10.1. Efectul termic al curentului electric	energie electrică; putere electrică; bilanț energetic; efect Joule; disipare de energie; aplicații
	2.5.10.2. Randamentul	randament; pierderi
	2.5.10.3. Teorema transferului maxim de putere	condiția de transfer maxim de putere; puterea utilă maximă furnizată de sursă
	2.5.11. Efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare); reguli de prevenire a accidentelor	efecte fiziologice ale curentului; intensitate periculoasă; siguranțe; împământare; măsuri de protecție și prevenire a accidentelor electrice
	2.6. Efectul magnetic al curentului electric. Inducția magnetică	linii de câmp magnetic; forța electromagnetică (Laplace); inducția magnetică; forța Lorentz; câmpul magnetic produs de anumite circuite particulare (conductor rectiliniu, spiră circulară, solenoid/bobină)
	2.7. Inducția electromagnetică	
	2.7.1. Experimente fundamentale	inducție electromagnetică; fluxul câmpului magnetic;
	2.7.2. Legea inducției electromagnetice	legea inducției electromagnetice; regula lui Lenz; inductanță; autoinducție; energia câmpului magnetic

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.8. Motoare și generatoare electrice	conversie energie electrică ↔ energie mecanică; principiu de funcționare; aplicații tehnologice

Notă privind marcajul „*”: Conținutul marcat cu „*” este opțional, fiind destinat extinderii/aprofundării/performanței.

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Studiul fenomenelor superficiale/fenomenelor capilare
2. Transformări simple ale gazului ideal. Studiul experimental al unei transformări simple.
3. Determinarea căldurii specifice a unei substanțe prin metoda calorimetrică
4. Verificarea experimentală a legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit
5. Studiul grupării rezistoarelor/generatoarelor electrice
6. Determinarea parametrilor fizici caracteristici unei surse de tensiune
7. Observarea spectrului liniilor de câmp magnetic generat de magneți permanenți și de diferite configurații de curenți electrici
8. Evidențierea experimentală a fenomenului de inducție electromagnetică

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Observarea comparativă a micilor oscilații a două pendule cu lungimi diferite, respectiv a două pendule cu mase diferite, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Observarea formării franjelor de interferență în cadrul unui experiment real sau virtual cu dispozitivul Young, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Observarea dependenței intensității curentului electric de frecvența tensiunii alternative aplicate la borne unui circuit serie RLC și formularea de întrebări de investigat privind condițiile în care valoarea efectivă a intensității curentului devine maximă.*
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența perioadei micilor oscilații ale pendulului gravitațional de parametrii sistemului.* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru (cu precizarea variabilelor controlate) și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile dispozitivului Young.* - *Identificarea mărimilor fizice care trebuie controlate, respectiv măsurate și stabilirea etapelor unui experiment în care frecvența tensiunii alternative la bornele unui circuit serie RLC este variată, pentru verificarea ipotezei existenței unei frecvențe la care valoarea efectivă a intensității curentului prin circuit este maximă.*
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea perioadei micilor oscilații ale unui pendul gravitațional pentru valori diferite ale parametrilor sistemului, în cadrul unui experiment real sau virtual și înregistrarea datelor obținute în format tabelar.* - *Determinarea interfranjei într-o figură de interferență obținută cu dispozitivul Young și înregistrarea datelor obținute în format tabelar, în vederea evidențierii dependenței interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Măsurarea intensității curentului electric într-un circuit serie RLC, pentru valori diferite ale frecvenței tensiunii alternative la bornele circuitului și înregistrarea datelor obținute, în vederea identificării frecvenței de rezonanță.*
XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unor concluzii argumentate științific privind factorii care influențează perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unei concluzii argumentate științific privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului Young.* - *Reprezentarea grafică a dependenței intensității curentului de frecvență și corelarea datelor experimentale cu impedanța circuitului pentru formularea concluziilor privind condițiile de apariție a rezonanței într-un circuit serie RLC.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica.
- *Identificarea asemănărilor dintre oscilațiile pendulului elastic studiat și mișcările unor dispozitive din viața cotidiană (de exemplu: arcurile unei saltele, amortizoarele unei biciclete, mecanismul unui ceas etc.), prin observarea caracteristicilor comune.* - *Identificarea aspectelor similare dintre transmiterea selectivă a luminii prin polarizor și reducerea reflexiilor orbitoare cu ochelari polarizanți, prin evidențierea faptului că lumina reflectată este parțial polarizată și poate fi blocată selectiv.* - *Identificarea aspectelor similare fenomenului de rezonanță mecanică prin analizarea unor situații cotidiene în care obiecte obișnuite (de exemplu: pahare, mobilier ușor, geamuri etc.) încep să vibreze puternic atunci când sunt expuse la sunete sau vibrații cu anumite frecvențe.*
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific.
- *Corelarea cu principiul superpoziției și cu relația pentru frecvențele proprii, a observațiilor experimentale privind undele staționare pe o coardă fixată la ambele capete, cu identificarea numărului de noduri și ventre.* - *Corelarea datelor din graficele tensiunii și intensității într-un circuit RLC serie în curent alternativ (generate prin simulare/experiment) cu relațiile obținute din diagrama fazorială și determinarea defazajului dintre u(t) și i(t), cu formularea concluziei privind regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).* - *Corelarea valorilor măsurate ale unghiurilor de incidență și refracție pentru un fascicul luminos îngust, la ieșirea în aer prin fața plană a unui semicilindru transparent, cu legea lui Snell, prin construirea graficului* $\sin r = f(\sin i)$ *și interpretarea pantei acestuia.*
XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a argumenta relații între mărimi fizice.
- *Analizarea variației energiei unui oscilator armonic ideal pe baza reprezentărilor grafice a dependențelor energie-timp și formularea unei explicații argumentate privind corelațiile dintre energia potențială, energia cinetică și energia totală.* - *Analizarea reprezentării vectoriale a unei unde electromagnetice pentru identificarea direcției de propagare, a orientării vectorilor E și B, precum și a fazei comune a variațiilor lor și argumentarea caracterului transversal al undei.* - *Analizarea graficelor $T^2(m)$ și $T^2(1/k)$ (obținute din date experimentale) și identificarea relațiilor de proporționalitate, pentru argumentarea dependenței de parametrii m și k a perioadei de oscilație.*
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.
- *Explicarea funcționării unui generator de tensiune alternativă (nivel de principiu) pe baza fenomenului de inducție electromagnetică.* - *Explicarea funcționării unui ecograf prin raportare la reflexia ultrasunetelor pe interfețe între medii cu proprietăți diferite.* - *Explicarea funcționării unei rețele de difracție ca instrument de analiză spectrală (spectroscopie) pe baza fenomenelor de difracție și de interferență a luminii.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.
- *Analizarea forțelor de revenire care acționează asupra unui corp/ sistem pentru a stabili o ipoteză de lucru.* - *Calcularea și compararea reactanțelor într-un circuit RLC pentru a realiza diagrama fazorială în vederea determinării valorilor mărimilor electrice de interes.*

- *Identificarea tipului de sistem care produce unde staționare (coardă/tub sonor) și a condițiilor la capete (nod/ventru), pentru selectarea relațiilor necesare determinării frecvenței fundamentale și armonicilor emise.*
XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.
- *Utilizarea metodei fazoriale în compunerea a două oscilații coliniare de aceeași frecvență, pentru justificarea condițiilor în care amplitudinea rezultantă este maximă sau minimă în funcție de diferența de fază.* - *Utilizarea reprezentării grafice a evoluției în timp a mărimilor caracteristice unui oscilator armonic, pentru argumentarea relațiilor dintre mărimi și validarea demersului de rezolvare prin concordanța cu modelul teoretic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a interferenței în dispozitivul Young, pentru justificarea soluției unei situații-problemă prin corelarea rezultatelor cu modelul matematic al interfranjei.*
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.
- *Aplicarea modelului oscilatorului liniar armonic pentru a determina perioada de oscilație a unor puncte materiale sau corpuri a căror mișcare poate fi asociată unui astfel de model.* - *Aplicarea modelului undei plane pentru a determina elongația unui punct material aflat la o distanță cunoscută de sursă, la un anumit moment.* - *Aplicarea condițiilor de interferență pentru determinarea pozițiilor franjelor de interferență într-un dispozitiv interferențial*
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.
- *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un oscilator armonic, pentru verificarea coerenței soluției prin raportare la situații-limită și la contexte reale.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un circuit RLC, pentru evaluarea regimului de funcționare al circuitului.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme referitoare la propagarea undelor mecanice, pentru verificarea coerenței fizice prin estimarea ordinului de mărime și discutarea condițiilor de valabilitate ale modelului utilizat.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.
- *Extragerea informațiilor științifice relevante dintr-un text (ex.: despre mișcarea unui pendul elastic/gravitațional, rezonanța unui circuit de curent electric alternativ, polarizarea luminii) și prezentarea lor respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Descrierea unei mișcări oscilatorii armonice prin relații matematice și reprezentări grafice x(t), v(t), a(t).* - *Descrierea comportării unui circuit electric în curent alternativ prin relații matematice, reprezentări grafice i(t), u(t) și reprezentări fazoriale.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex.: descrierea propagării unei unde mecanice, descrierea interferenței undelor mecanice, descrierea principiului de funcționare a unei antene radio).*
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Realizarea unor reprezentări grafice diferite ale aceleiași situații, pentru a evidenția aspecte complementare ale fenomenului studiat, în vederea îmbunătățirii clarității concluziilor.* - *Reprezentarea grafică a legii de mișcare a unui pendul elastic pentru valori diferite ale masei corpului, în scopul evidențierii influenței masei asupra perioadei de oscilație.* - *Reprezentarea diagramei fazoriale a unui circuit serie RLC pentru a justifica regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).*

XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.
- *Redactarea unui raport de investigație despre energia oscilatorului armonic, $E_c(t), E_p(t), E(t)$, pentru a explica în ce condiții modelul teoretic de conservare a energiei mecanice se confirmă.* - *Redactarea unui raport pentru determinarea experimentală a valorii accelerației gravitaționale folosind un pendul gravitațional, incluzând compararea rezultatului obținut cu valoarea standard $g = 9{,}80665\ \mathrm{m/s^2}$.* - *Redactarea un proiect tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie (ex: fenomenul de rezonanță, unde seismice).* - *Realizarea unui proiect în care se compară rezultatele experimentale/teoretice cu o simulare digitală (aceiași parametri), explicând diferențele care apar, pentru a identifica limitele modelului.*
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.
- *Prezentarea raționamentului de rezolvare a unei probleme aplicative de tip „tuner radio”: alegerea unei valori plauzibile pentru inductanță și calcularea valorii capacității electrice necesare pentru o frecvență dată, argumentând științific modificarea frecvenței recepționate prin schimbarea capacității electrice a condensatorului.* - *Prezentarea unui raționament care stă la baza alegerii ordinelor de mărime pentru valorile parametrilor geometrici ai unui dispozitiv Young, astfel încât franjele de interferență să fie vizibile.* - *Prezentarea, în scris, a raționamentului care explică formarea maximelor de difracție prin reflexie pe suprafața unei rețele de difracție (inclusiv CD/DVD) pentru a argumenta influența constantei rețelei asupra aspectului figurii de difracție.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.
- *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice în comunicații din perspectiva beneficiilor și riscurilor, pentru formularea unor poziții argumentate într-o dezbatere.* - *Analizarea efectului de poluare fonică a unor tehnologii, prin raportare la intensitate și nivel de intensitate sonoră, pentru evidențierea impactului asupra sănătății și calității vieții.* - *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice și a expunerii în situații uzuale, pentru distingerea între efecte demonstrate științific și percepții sociale neconfirmate.*
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.
- *Evaluarea unor soluții tehnologice pentru reducerea poluării fonice (sonometre, panouri antifonice, izolație acustică) pentru a susține o decizie care îmbină progresul infrastructurii cu protecția comunității.* - *Evaluarea opțiunilor de reducere și optimizare a consumului de energie electrică în curent alternativ, pentru adoptarea unor decizii responsabile, bazate pe criterii de siguranță și impact.* - *Evaluarea informațiilor furnizate de instrumente și sisteme de monitorizare seismică, pentru justificarea unor măsuri de protecție a populației și reducere a riscurilor.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a formula ipoteze argumentate	observă sistematic fenomene și procese fizice în situații noi; identifică sistemul, variabilele relevante și condițiile inițiale; formulează ipoteze verificabile, în termeni operaționali; delimitează observații de interpretări; corelează informații din surse diverse (experiment, simulare, documentare).	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; model; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză; parametri caracteristici ai oscilațiilor și undelor (A, T, frecvență, fază, λ, v); condiții de interferență/difracție (operațional); mărimi fizice în circuite de c.a. (U, I, Z); mărimi fizice în optică (indice de refracție). **Principii:** investigarea se bazează pe dovezi; respectarea normelor de securitate în laborator; utilizarea responsabilă a surselor de informare. **Proceduri:** observare dirijată; formularea ipotezelor în termeni măsurabili; identificarea factorilor care pot influența rezultatul; utilizarea fișelor de observație.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare în contexte noi; responsabilitate pentru siguranță; deschidere către revizuirea ipotezei pe baza datelor.
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală/teoretică/simulare) în funcție de ipoteză; stabilește variabilele și modul de control; planifică pașii investigației și resursele; selectează instrumente și metode adecvate; precizează modul de colectare a datelor și criterii simple de validare; propune o variantă alternativă de plan și justifică alegerea.	**Noțiuni:** plan de investigație; măsurare repetată; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; domeniu de variație; rezoluție; calibrare elementară; simulare digitală. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate; trasabilitatea datelor (să fie clar „de unde vin”); utilizarea instrumentelor în condiții de siguranță. **Proceduri:** proiectarea unei secvențe de măsurări; stabilirea numărului de determinări; alegerea scării și a unităților; proiectarea unei simulări simple (parametri de intrare/ieșire); identificarea surselor principale de eroare (fără formalism avansat).	perseverență și responsabilitate în planificare; atitudine critică față de propriul demers; respect pentru resurse și timp; orientare spre calitate și siguranță.
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.	realizează montajul experimental și verifică funcționarea lui; utilizează corect instrumente de măsură și surse validate; colectează date în mod sistematic (inclusiv serii de măsurări);	**Noțiuni:** date experimentale/teoretice; fișă de lucru; eșantion de date; instrument de măsură; senzor; aplicație digitală de achiziție/prelucrare. **Principii:** acuratețea citirii; consecvența în înregistrare; respectarea normelor PSI/PSM; protecția echipamentelor și a colegilor. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară;	disciplină operațională; responsabilitate pentru siguranță și echipamente; valorizarea muncii în echipă; atenție la detaliu; respect pentru date

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	organizează datele în tabele structurate (cu simboluri și unități); utilizează aplicații digitale/senzori pentru achiziția și stocarea datelor; documentează pașii și condițiile de lucru.	citirea și notarea corectă; completarea tabelelor (antete: mărime–simbol–unitate); salvarea și etichetarea fișierelor; documentarea din surse validate; reguli simple de lucru cu date digitale (format, unități, descriere).	(nu „ajustări" nejustificate).
XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează mărimi derivate și valori medii din serii de date; realizează grafice adecvate și interpretează tendințe; compară rezultate cu ipoteza inițială și cu un model simplu; identifică abateri evidente și posibile cauze; estimează incertitudini la nivel operațional (aproximări, comparații între măsurări repetate); formulează concluzii argumentate pe baza datelor și precizează limitele lor.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; abatere; incertitudine; cifre semnificative (utilizare). **Principii:** concluziile se raportează la date; verificarea coerenței rezultatelor; transparența ipotezelor și a limitărilor. **Proceduri:** prelucrarea seriilor de date (tabele → grafice); interpretarea pantei/tendinței în contexte simple; compararea cu ipoteza; identificarea valorilor atipice și discutarea lor; estimarea incertitudinii prin repetare/variație; redactarea concluziei.	respect față de dovezi; răbdare și perseverență în analiză; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback privind corectitudinea prelucrării și a interpretării.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica	stabilește corespondențe între model și realitate; utilizează exemple concrete pentru clarificare; diferențiază între analogie și identitate fizică.	**Noțiuni:** model fizic; analogie; fenomen real vs. fenomen idealizat; oscilații mecanice și oscilații electromagnetice; unde mecanice și unde electromagnetice; rezonanță; disipare; interferență; difracție; reflexie/refracție (unde/lumină). **Principii:** explicația științifică se bazează pe modele cu domeniu de valabilitate; limitele analogiilor. **Proceduri:** identificarea elementelor comune; formularea explicației prin raportare la model; precizarea limitelor comparației.	interes pentru înțelegerea fenomenelor reale; rigoare în utilizarea analogiilor; disponibilitate pentru clarificare conceptuală; respect pentru explicația fundamentată.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific	corelează date experimentale cu relații fizice cunoscute; selectează legea/principiul relevant; argumentează explicația prin raportare la date; verifică coerența explicației cu domeniul de valabilitate al legii; utilizează grafice și tabele ca suport al explicației.	**Noțiuni:** lege fizică; principiu; relație funcțională; domeniu de valabilitate; date experimentale; reprezentare grafică. **Legi/principii:** legi fizice/principii studiate. **Proceduri:** formularea explicației argumentate (date → lege → concluzie).	respect pentru dovezi; onestitate intelectuală; atenție la limitele explicației; deschidere pentru revizuirea explicației.
XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a argumenta relații între mărimi fizice	interpretează grafice, diagrame și reprezentări fazoriale; identifică tendințe, corelații și dependențe; utilizează reprezentări pentru a susține explicații; corelează reprezentarea cu modelul fizic; evită suprainterpretarea datelor.	**Reprezentări:** grafice A–t, x–t, v–t; diagrame fazoriale; grafice de rezonanță (calitativ); grafice optice; reprezentări de unde; scheme de circuit RLC. **Noțiuni:** variabilă; dependență funcțională; amplitudine; fază; frecvență; impedanță; defazaj; ordin de mărime. **Proceduri:** citirea corectă a reprezentărilor; extragerea informațiilor relevante; argumentarea relației pe baza reprezentării.	rigoare în interpretare; atenție la semnificația fizică; rigoare în interpretarea graficelor și diagramelor; responsabilitate în utilizarea reprezentărilor.
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.	explică funcționarea sistemelor prin raportare la modele fizice; integrează date experimentale în raționament; utilizează scheme și reprezentări pentru clarificare; structurează explicația logic (model → date → concluzie); recunoaște limitele modelului utilizat.	**Modele și sisteme:** oscilator mecanic/EM; circuit RLC; generator; antenă; instrumente de măsură. **Noțiuni:** sistem; dispozitiv; model teoretic; conversie/transfer de energie; semnal. **Proceduri:** structurarea explicației; utilizarea schemei; integrarea datelor; precizarea limitelor modelului.	interes pentru aplicațiile fizicii; claritate și coerență în raționament; respect pentru rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.	identifică datele, necunoscutele și condițiile enunțului; reprezintă situația prin schiță/schemă; stabilește ipoteze de lucru simple și explicite (oscilații mici; undă plană; elemente ideale;	**Noțiuni:** sistem; model idealizat; condiții inițiale; A, T, frecvență, ω, fază, λ, v, diferență de fază, diferență de drum; nod/ventru; armonică; impedanță (Z), reactanță (X_L, X_C), defazaj; valori efective (U_ef, I_ef); puteri în c.a. (P, P_r, S), factor de putere; indice de refracție. **Principii:** alegerea modelului potrivit și a domeniului de valabilitate; coerență dimensională; explicitarea	rigoare și ordine în gândire; perseverență; responsabilitate în formularea ipotezelor; disponibilitate de a revizui planul când apar inconsecvențe.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	lumină monocromatică); selectează mărimi relevante și relațiile de legătură; alege o strategie (analitică, grafică etc.).	ipotezelor înainte de calcul. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; alegerea sistemului de referință și a reprezentării; stabilirea planului (etape); verificare preliminară a „fezabilității" (ordin de mărime, valori tipice).	
XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.	justifică alegerea relațiilor folosite (de ce se aplică în situația dată); folosește reprezentări grafice/diagrame pentru a susține pașii (ex. diagrame fazoriale); utilizează tabele și grafice pentru date/rezultate intermediare; folosește simulări digitale simple (unde/oscilații/circuit/optică) pentru verificarea tendințelor, nu pentru a „înlocui" raționamentul; explică rolul aproximărilor (de ex. oscilații mici; elemente ideale).	**Noțiuni:** legea de mișcare a oscilatorului armonic; relații între ω, T, frecvență, A, energie mecanică a oscilatorului (E, E_c, E_p) și variația lor; amortizare (noțiune) și disipare (calitativ); rezonanță (condiții, efecte).• Unde: v = λf; condiții de interferență (maxime/minime) prin diferență de drum/fază (operațional); unde staționare pe fir (noduri/ventre, armonici, frecvențe proprii) – utilizare.• Circuit LC/RLC în c.a.: Z în RLC serie (operațional); defazaj; dependența I_ef de frecvență; rezonanță electrică; putere activă/reactivă/aparentă și factor de putere (interpretare, calcule simple).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție; Young/rețea de difracție. **Proceduri:** alegerea și justificarea modelului; explicitarea aproximărilor; folosirea diagramei fazoriale; folosirea graficelor pentru a argumenta tendințe; utilizarea simulării ca verificare a comportării (tendință, dependență).	rigoare în justificare; atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; onestitate în utilizarea simulărilor (ca suport, nu ca înlocuire a raționamentului)
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.	aplică relații/legi/principii adecvate; efectuează calcule elementare și transformări de unități de măsură; estimează ordine de mărime pentru a verifica rapid plauzibilitatea; utilizează corect simboluri și unități de măsură.	**Legi/teoreme/relații aplicative:** Oscilații mecanice: legea de mișcare, viteza, accelerația oscilatorului armonic (utilizare în probleme); perioadă pendul elastic și gravitațional; compunerea oscilațiilor paralele (amplitudine rezultantă în funcție de diferența de fază). Unde mecanice: v = λf; reflexie/refracție (legile); interferență (condiții de maxim/minim); unde staționare pe fir (armonică, frecvențe proprii); sunet (nivel de intensitate, interpretări simple).• Oscilații EM și c.a.: valori efective; reactanțe; impedanță și defazaj în RLC serie; rezonanță; puteri și factor de putere (aplicare elementară).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție;	responsabilitate; perseverență; prudență în interpretarea rezultatelor în contexte reale; încredere în raționament și verificare.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
		interferență/difracție (Young, rețea); polarizare (aplicații – calitativ). **Proceduri:** aplicarea relațiilor cu verificare dimensională; transformări de unități de măsură; estimări; formularea rezultatelor cu unități și cifre semnificative potrivite.	
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.	verifică plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, cazuri-limită); verifică dacă soluția este compatibilă cu condițiile inițiale și ipotezele; identifică domeniul de valabilitate al modelului (de ex. oscilații mici; elemente ideale; aproximări calitative); identifică posibile surse de abatere (măsurare, model, rotunjiri).	**Noțiuni:** validare; plauzibilitate; caz-limită; sensibilitate; domeniu de valabilitate; eroare/abatere (noțiuni); aproximare; incertitudine (nivel funcțional). **Principii:** rezultatul trebuie interpretat fizic; orice model are limite; concluziile se formulează în acord cu ipotezele și datele. **Proceduri:** verificare prin estimare; verificare dimensională; discutarea limitelor modelului; redactarea concluziei (rezultat → interpretare → limită).	spirit reflexiv; onestitate intelectuală; acceptarea limitelor și a revizuirii; responsabilitate în raportarea concluziilor; deschidere la feedback.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.	utilizează corect terminologia; folosește simboluri standard și unități SI; redactează enunțuri clare, cu structură logică; distinge între limbaj cotidian și limbaj științific; precizează ipotezele și condițiile de valabilitate ale afirmațiilor.	**Noțiuni și convenții:** simboluri ale mărimilor fizice și unități SI; scrierea relațiilor fizice; utilizarea notației științifice; cifre semnificative (utilizare). **Principii:** claritate și coerență a exprimării; separarea afirmațiilor de interpretări; respectarea domeniului de valabilitate al relațiilor și modelelor utilizate. **Proceduri:** redactarea structurată a explicațiilor; formularea enunțurilor în limbaj științific.	rigoare în exprimare; respect pentru limbajul științific; responsabilitate față de semnificația termenilor; disponibilitate pentru corectare.
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit datelor; construiește grafice cu axe, unități și scale corecte; utilizează diagrame fazoriale și grafice specifice (ex.	**Reprezentări:** grafice; diagrame fazoriale; reprezentări suport (scheme de circuit; scheme optice)**. Principii:** corectitudinea reprezentării; lizibilitatea; adecvarea reprezentării la mesajul transmis. **Proceduri:** alegerea scărilor;	atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; rigoare și claritate; responsabilitate în comunicarea datelor; deschidere la feedback.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
eficientă a concluziilor.	rezonanță – calitativ); interpretează și explică informația transmisă de reprezentare.	etichetarea axelor; reprezentarea seriilor de date (tabel → grafic); explicarea graficului în text; formularea concluziei pe baza graficului.	
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.	organizează raportul/proiectul pe secțiuni; descrie clar montajul și procedura; integrează datele și graficele în argumentare; raportează rezultatele la modelul teoretic utilizat; precizează limitele experimentului și ale interpretării.	**Structuri de comunicare:** raport de laborator; proiect; fișă de investigație. **Noțiuni:** scop; ipoteză; metodă; date; analiză; concluzie; limită; sursă de eroare. **Principii:** coerența internă a documentului; trasabilitatea datelor; raportarea concluziilor la ipoteze și date. **Proceduri:** redactarea structurată; integrarea tabelelor/graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	responsabilitate și onestitate academică; valorizarea muncii proprii și în echipă; perseverență; atenție la calitatea comunicării.
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare; justifică alegerile făcute (model, relații, ipoteze); utilizează scheme și reprezentări ca suport al prezentării; răspunde argumentat la întrebări și obiecții; formulează concluzii clare, adaptate contextului.	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată. **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public.	grijă pentru acuratețea informației comunicate; respect față de argumentele bazate pe dovezi; încredere în raționamentul propriu; deschidere la dialog.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.	identifică aplicații ale fenomenelor fizice studiate (energie electrică, unde EM, optică, tehnologii de măsurare); descrie efecte pozitive și efecte nedorite asociate utilizării acestora; analizează riscuri din perspectiva siguranței, sănătății și mediului; utilizează argumente bazate pe principii fizice pentru a susține analiza; delimitează fapte științifice de opinii sau percepții sociale.	**Aplicații și contexte:** producerea, transportul și utilizarea energiei electrice (c.a.); rezonanță (mecanică/EM) – efecte și riscuri; sunet și poluare fonică; unde electromagnetice (comunicații, spectru – nivel informativ); aplicații ale opticii ondulatorii (polarizori, LCD, spectroscopie etc.) ; sisteme de măsurare și monitorizare. **Principii:** evaluarea riscului se bazează pe date și explicații fizice; diferențierea între cauză și efect; recunoașterea incertitudinilor. **Proceduri:** identificarea	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; prudență în evaluarea riscurilor; respect pentru dovezile științifice; deschidere către informare corectă.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
		aplicației; descrierea mecanismului fizic implicat; listarea efectelor; analiza riscurilor; formularea concluziilor argumentate.	
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.	compară opțiuni tehnologice pe baza criteriilor de siguranță, eficiență și impact; argumentează o decizie folosind cunoștințe de fizică; recunoaște limitele cunoașterii și ale modelelor utilizate; formulează recomandări simple, adaptate contextului; comunică decizia și justificarea acesteia în mod coerent.	**Concepte-cheie:** decizie informată; criterii de evaluare (siguranță, eficiență, impact); responsabilitate; prevenție; comportament de protecție; incertitudine. **Principii:** deciziile se bazează pe informații validate; respectarea normelor de siguranță. **Proceduri:** formularea criteriilor; compararea opțiunilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor și condițiilor de aplicare.	responsabilitate civică; echilibru și prudență în decizie; respect față de reguli și norme; deschidere către dialog și argumentare.

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Oscilații și unde mecanice	1. Oscilații mecanice	
	1.1. Mișcări periodice	mișcare periodică; mișcare oscilatorie; echilibru stabil; elongație; amplitudine; perioadă; frecvență;
	1.2. Oscilatorul armonic	
	1.2.1. Modelul *oscilator armonic*	oscilații armonice; modelul oscilatorului armonic; forță de revenire; pulsație; fază; fază inițială; legea de mișcare; legea vitezei; legea accelerației;
	1.2.2. Pendulul elastic	pendul elastic; constanta elastică; perioadă de oscilație (dependențe funcționale)
	1.2.3. Pendulul gravitațional	pendul gravitațional; oscilații mici; perioadă de oscilație
	1.2.4. Energia mecanică a oscilatorului armonic	energie cinetică; energie potențială elastică; conservarea energiei mecanice (în absența amortizării); transformare energie potențială elastică ↔ energie cinetică; amplitudine și energie
	1.3. Compunerea oscilațiilor paralele de frecvențe egale	superpoziție; compunerea oscilațiilor; fazor; amplitudine rezultantă; dependența de diferența de fază; condiții de obținere a amplitudinii maxime/minime în funcție de diferența de fază (calitativ și operațional)
	1.4. Transferul energiei de la un oscilator la altul. Rezonanța mecanică	regim permanent; transferul energiei; rezonanța mecanică (calitativ); frecvență proprie
	2. Unde mecanice	
	2.1. Producerea și caracteristicile undelor mecanice	undă mecanică; mediu de propagare; perturbație; unde transversale; unde longitudinale; undă progresivă; rază; front de undă; suprafață de undă; lungime de undă; viteză de propagare; undă plană; undă sferică (noțiuni)
	2.2. Reflexia și refracția undelor mecanice	reflexie; refracție; legile reflexiei (enunțuri); legile refracției (enunțuri);
	2.3. Interferența undelor mecanice	unde coerente; interferență; condiții de interferență (maxime/minime); diferență de fază; diferență de drum (calitativ și operațional)
	2.4. Unde staționare	reflexie pe mediu dur undă staționară; nod; ventru; coarda sonoră, tub sonor; armonici; frecvențe proprii de oscilație;
	2.5. Unde sonore	undă sonoră; sunetul; domeniu de frecvențe; calitățile sunetului (înălțime; tărie; timbru); intensitate sonoră (noțiune); nivel de intensitate sonoră

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		(noțiune); poluare fonică; măsuri de protecție (calitativ)
2. Elemente de fizica Pământului	1. Producerea undelor seismice	cutremur; undă seismică (unde P; unde S); cutremure crustale; cutremure subcrustale; cutremure de adâncime; hipocentru; epicentru; distanță hipocentrală; distanță epicentrală; magnitudine; intensitate seismică
	2. Măsuri de comportare și protecție în caz de cutremur: pregătire, reacție, revenire	pregătire; reacție; revenire; comportament preventiv; siguranță personală; protecția celorlalți
3. Oscilații și unde electromagnetice	1. Oscilații electromagnetice	
	1.1. Elemente reactive de circuit. Energia acumulată în condensator și în bobină	elemente reactive; condensator ideal; bobină ideală; câmp electric; câmp magnetic;
	1.2. Oscilații electromagnetice libere. Circuitul oscilant	circuit oscilant ideal (LC); oscilații electromagnetice libere; schimb periodic de energie între câmpul electric și câmpul magnetic; analogie energetică cu oscilatorul mecanic; variația în timp a energiei acumulate în bobină/condensator; perioada oscilațiilor electromagnetice libere
	1.3. Oscilații electromagnetice forțate	
	1.3.1. Generarea tensiunii electromotoare alternative. Valorile efective ale intensității și tensiunii alternative	tensiune electromotoare alternativă; curent electric alternativ; valori instantanee și valori maxime; valoare efectivă a intensității curentului alternativ; valoare efectivă a tensiunii alternative; semnificație a valorii efective
	1.3.2. Elemente de circuit în curent alternativ	rezistor; bobină; condensator; rezistență electrică; reactanță inductivă/capacitivă; defazaj curent-tensiune;
	1.3.3. Circuitul RLC serie în curent alternativ	circuit RLC serie; reprezentare fazorială (utilizare); impedanță; defazaj; dependența de frecvență a valorii efective a intensității curentului; analogie cu oscilațiile mecanice forțate (calitativ)
	1.3.4. Rezonanța într-un circuit de curent alternativ	condiții de rezonanță; frecvență de rezonanță
	1.3.5. Puterea în circuite de curent alternativ	putere activă; putere reactivă; putere aparentă; factor de putere
	2. Unde electromagnetice	
	2.1. Câmpul electromagnetic și unda electromagnetică	câmp electromagnetic; undă electromagnetică – undă transversală; transport de energie; propagare în vid; viteza de propagare a undelor electromagnetice;
	2.2. Emisia și recepția undelor electromagnetice	emisia undelor electromagnetice; recepția undelor electromagnetice;

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		antenă; semnal purtător; semnal modulator; semnal modulat
	2.3. Clasificarea undelor electromagnetice	spectrul electromagnetic; unde radio; microunde; radiație infraroșie; lumină vizibilă; radiație ultravioletă; radiații X; radiații gamma (nivel informativ); aplicații și impact asupra mediului (calitativ)
4. Elemente de optică ondulatorie	1. Reflexia și refracția luminii	reflexie; refracție; legile reflexiei; legile refracției; explicații pe baza principiului lui Huygens; indice de refracție; viteză de propagare a luminii; dependența indicelui de refracție de mediu (calitativ)
	2. Interferența luminii. Dispozitivul Young	interferența luminii; unde coerente; diferență de drum optic; franje de interferență; dispozitivul Young; interfranjă
	3. Difracția luminii. Rețeaua de difracție	difracția luminii; principiul lui Huygens; rețea de difracție; constanta rețelei; ordin de difracție; aplicații (spectroscopie)
	4. Polarizarea luminii. Aplicații	polarizare; undă electromagnetică transversală; lumină naturală; lumină polarizată; polarizor; analizor; aplicații (ochelari cu lentile polarizante, afișaje LCD – calitativ)
	5. Dispersia luminii. Spectroscopie	lumină policromatică; dispersie; indice de refracție dependent de lungimea de undă; spectru de radiații; spectru continuu; spectru de linii; spectroscopie; aplicații în știință și tehnică (calitativ)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Determinarea constantei elastice a unui resort prin metoda oscilațiilor
2. Determinarea accelerației gravitaționale analizând micile oscilații ale pendulului gravitațional
3. Studiul circuitului RLC serie în curent alternativ
4. Studiul refracției luminii
5. Studiul difracției luminii (rețeaua de difracție)
6. Evidențierea dispersiei luminii

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Explorarea efectului fotoelectric extern pentru diferite metale așezate pe catodul unui dispozitiv experimental real sau virtual, în scopul identificării variabilelor relevante pentru a formula ipoteze argumentate cu privire la condițiile de apariție a curentului fotoelectric.* - *Observarea variației tensiunii și a intensității curentului generate prin efect fotovoltaic, în funcție de condițiile de iluminare ale fotocelulei, într-un context experimental virtual (https://explerify.com/simulator-solar-cell/) în scopul identificării variabilelor relevante și formulării de ipoteze argumentate privind conversia energiei luminoase în energie electrică.* - *Identificarea liniilor spectrale și a distribuției acestora în spectrul de emisie al atomului de hidrogen (în domeniul vizibil), într-un context experimental virtual (https://physique.ostralo.net/spectre_em_abs/), în scopul formulării de ipoteze argumentate privind corelația dintre observațiile experimentale și modelul Bohr pentru atomul de hidrogen.*
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Proiectarea demersului investigativ pentru studiul efectului fotoelectric extern, în vederea testării ipotezelor formulate privind condiția de apariție a curentului fotoelectric, caracteristica curent - tensiune și dependența energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente.* - *Proiectarea unui demers investigativ pentru studiul efectului fotovoltaic (de la stabilirea variabilelor investigate și controlate, a mărimilor fizice de măsurat, a modului de lucru, a modului de organizare și prelucrare a datelor, până la interpretarea rezultatelor), în vederea testării ipotezelor formulate privind influența condițiilor de iluminare asupra conversiei energiei luminoase în energie electrică.* - *Stabilirea modului de lucru și de corelare a lungimii de undă asociate liniilor spectrale observate în spectrul de emisie al atomului de hidrogen cu tranzițiile electronice, conform modelului Bohr.*
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea intensității curentului fotoelectric și a tensiunii de stopare, pentru diferite frecvențe și fluxuri ale radiației incidente și pentru diferite materiale ale catodului, în condiții controlate, urmate de înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Măsurarea tensiunii și a intensității curentului fotogenerat pentru valori diferite ale iluminării fotocelulei și înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Citirea și înregistrarea lungimilor de undă asociate liniilor spectrale din spectrul vizibil al atomului de hidrogen (experiment virtual), în vederea corelării cu modelul Bohr.*
XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.
- *Reprezentarea grafică și analiza caracteristicii curent–tensiune, respectiv a dependenței energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente pentru diferite materiale ale catodului, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației, determinate de condițiile experimentale.* - *Reprezentarea grafică a datelor obținute din investigația asupra efectului fotovoltaic și analiza dependenței tensiunii, respectiv a intensității curentului fotogenerat, de condițiile de iluminare a fotocelulei, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației realizate.*

- *Corelarea lungimilor de undă corespunzătoare liniilor spectrale observate în spectrul vizibil al atomului de hidrogen cu valorile obținute prin calcul utilizând modelul Bohr și confirmarea modelului pentru atomul de hidrogen, cu evidențierea limitelor experimentului și modelului.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice.
- *Corelarea energiei fotonilor incidenți cu lucrul mecanic de extracție al materialului, pentru anticiparea apariției efectului fotoelectric extern, în contextul utilizării unei simulări virtuale.* - *Interpretarea caracteristicii curent–tensiune a unei diode, în regim de polarizare directă și inversă, pentru anticiparea comportamentului diodei în circuite electrice simple.*
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor.
- *Compararea predicțiilor modelului ondulatoriu al luminii cu rezultatele experimentale ale efectului fotoelectric extern, pentru evidențierea limitelor explicative ale modelului.* - *Analizarea ipotezelor care stau la baza modelelor atomice Rutherford și Bohr, prin raportarea acestora la datele experimentale și la spectrele atomului de hidrogen, prin realizarea unei sinteze comparative asupra validității și limitelor explicative ale modelelor.* - *Analizarea proceselor de conducție electrică în semiconductori, prin utilizarea modelului benzilor de energie, pentru diferențierea semiconductorilor intrinseci și extrinseci.*
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate.
- *Reprezentarea procesului de emisie stimulată în funcționarea unui dispozitiv laser, prin utilizarea diagramei nivelurilor energetice, cu evidențierea populațiilor atomice înainte și după realizarea inversiei de populație.* - *Utilizarea diagramelor de niveluri energetice pentru anticiparea tranzițiilor electronice posibile în procesele de absorbție și emisie a radiației.* - *Descrierea schematică a funcționării unui reactor nuclear cu fisiune, pentru formularea de predicții asupra evoluției proceselor nucleare în urma modificării unor parametri.*
XII.CS.2.4. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.
- *Analizarea rolului efectului fotoelectric în funcționarea unor dispozitive (de exemplu: senzori de lumină, cititoare de coduri de bare și carduri, bariere optice, sisteme de numărare automată etc), pentru justificarea aplicabilității acestui fenomen în automatizarea proceselor din viața cotidiană.* - *Argumentarea utilizării radiației laser în aplicații medicale, industriale sau comunicații, prin raportarea proprietăților sale (intensitate, monocromaticitate, coerență și direcționalitate) la funcțiile îndeplinite.* - *Evaluarea efectelor biologice ale radiațiilor ionizante utilizate în medicină, prin completarea unei fișe de lucru care corelează tipul de radiație cu efectele produse și cu scopul utilizării (diagnostic sau terapie).* - *Corelarea efectului fotoelectric intern și a conversiei energiei luminoase în energie electrică cu condițiile de iluminare, în contextul descrierii calitative a funcționării panourilor solare fotovoltaice, pentru argumentarea utilizării acestora ca surse de energie regenerabilă în spații rezidențiale și industriale.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare.
- *Interpretarea unui set de evenimente spațiu–timp descrise prin texte sau diagrame, pentru stabilirea ipotezelor de lucru și structurarea pașilor de rezolvare în relativitatea restrânsă.* - *Interpretarea unei caracteristici experimentale asociate efectului fotoelectric extern, pentru extragerea informațiilor relevante și stabilirea strategiei de determinare a frecvenței de prag.*

- *Interpretarea unui spectru de linii și a informațiilor despre tranziții energetice în modelul Bohr, pentru selectarea mărimilor fizice și structurarea unei strategii coerente de rezolvare în context aplicativ.*
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/coerente.
- *Utilizarea de simulări sau de instrumente digitale (ex.: aplicație de calcul tabelar) pentru calcularea dilatării duratelor și a contractării lungimilor la diferite valori ale vitezei de transport, în vederea selectării regimului relativist/ galilean în funcție de eroarea acceptată.* - *Utilizarea unei foi de calcul în analiza efectului fotoelectric extern, pentru extragerea mărimilor relevante și formularea concluziilor pe baza graficelor obținute.* - *Utilizarea reprezentărilor grafice ale caracteristicilor de funcționare ale dispozitivelor semiconductoare (diodă, LED, celulă fotovoltaică), pentru selectarea unei soluții coerente pe criterii de eficiență și funcționalitate în context tehnologic.*
XII.CS.3.3. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare.
- *Aplicarea transformărilor relativiste în situații-problemă cu sisteme aflate în mișcare relativă, pentru determinarea mărimilor de interes și justificarea demersului prin verificarea domeniului de valabilitate.* - *Aplicarea modelului fotonului și a relațiilor specifice efectului fotoelectric extern pentru determinarea constantei Planck.*
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.
- *Analizarea comparativă a valorii energiei rezultate în urma reacției de fisiune în reactoarele nucleare cu energia obținută prin alte tehnologii și argumentarea sustenabilității energiei produse într-o centrală nucleară* - *Analizarea rezultatelor unei situații-problemă despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare, pentru justificarea unei decizii de utilizare eficientă prin raportare la randament, pierderi și condiții de iluminare.* - *Analizarea rezultatelor obținute în situații aplicative cu diode și LED-uri, pentru alegerea argumentată a unei soluții funcționale prin raportare la consum, eficiență și limitări ale dispozitivului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.
- *Redactarea unui raționament pentru compararea unor mărimi fizice determinate în două sisteme de referință inerțiale diferite, pe baza unor exemple numerice (ex. v=0,8c), folosind limbajul specific teoriei relativității restrânse.* - *Realizarea unui poster științific în care să prezinte principiul de funcționare a unei celule fotoelectrice, ca traductor opto-electric, pe baza legilor efectului fotoelectric extern.* - *Prezentarea succintă a principiului de funcționare a unui reactor nuclear, cu precizarea avantajelor și dezavantajelor utilizării reactorului nuclear ca sursă de energie.*
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Utilizarea unei simulări digitale a experimentului Rutherford pentru a justifica ipoteza concentrării sarcinii electrice pozitive în nucleu/existența nucleului atomic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a efectului fotoelectric extern, pentru diferite frecvențe, în vederea extragerii unor concluzii din analiza graficului Ec=f(v).* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera graficul I=f(U) pentru o diodă semiconductoare în vederea interpretării caracteristicii acesteia.*
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.

- *Redactarea unui raport despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare și a condițiilor de utilizare, pentru justificarea unei concluzii privind eficiența acestora.* - *Redactarea unui raport/proiect despre reacția de fisiune în lanț, cu argumentarea diferenței dintre regimul controlat (reactor nuclear) și regimul necontrolat.* - *Elaborarea unui proiect interdisciplinar (fizică–biologie) despre radiații ionizante și protecție, în care justifică regulile de siguranță (timp–distanță–ecranare) în interacțiunea radiațiilor cu organismele vii.*
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.
- *Justificarea eficienței utilizării unei punți redresoare pentru redresarea curentului electric alternativ în comparație cu redresarea monoalternanță.* - *Prezentarea unei analize privind alegerea unui dispozitiv semiconductor adecvat unui scop tehnologic (diodă, LED sau celulă fotovoltaică), pentru justificarea deciziei prin criterii explicite referitoare la eficiență și regimuri de funcționare.* - *Prezentarea unei soluții pentru „protecția la radiații într-un laborator/clinică”, justificând alegerea ecranării prin modelul atenuării exponențiale, cu propunerea unor reguli sustenabile (timp–distanță–ecranare).*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.
- *Evaluarea impactului utilizării energiei nucleare pentru producerea energiei electrice, prin analizarea efectelor asupra individului, societății și mediului, în scopul formulării unei decizii argumentate privind oportunitatea acestei soluții energetice.* - *Evaluarea consecințelor utilizării radiațiilor X în medicină și tehnică, din perspectiva riscurilor generate de expunere, în scopul formulării unor reguli simple de protecție.* - *Evaluarea impactului dezvoltării semiconductorilor și a dispozitivelor optoelectronice asupra societății și mediului, din perspectiva evoluției tehnologice, a beneficiilor și riscurilor pentru viața cotidiană, precum și a responsabilității în utilizarea resurselor (materii prime, energie, deșeuri electronice).*
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.
- *Argumentarea necesității principiilor etice în știință și tehnologie, pe baza unor studii de caz din fizica nucleară, cu evidențierea implicațiilor sociale ale progresului științific.* - *Analizarea unei situații de „comunicare responsabilă” despre riscuri tehnologice, prin compararea a două mesaje publice - alarmist vs. minimalizator - (de ex. despre radiații optice/nucleare), cu formularea unei versiuni echilibrate care separă datele fizice (tip de radiație, expunere, condiții) de judecata de valoare (ce acceptăm), indicând explicit ce informații lipsesc pentru o decizie informată.* - *Argumentarea necesității principiilor etice în comunicarea științifică despre radiații și energie nucleară, prin analizarea unor materiale media și diferențierea faptelor de opinii în raport cu impactul asupra percepției sociale.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a formula ipoteze argumentate.	observă sistematic fenomene/ rezultate din experiment sau din surse validate; identifică variabile relevante și mărimi măsurabile; selectează un model adecvat (idealizat) și precizează ipotezele de lucru; formulează ipoteze verificabile și predicții calitative/cantitative simple; justifică ipoteza prin concepte fizice și prin analogii controlate	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; variabile; parametri; ipoteză; predicție; model idealizat; domeniu de valabilitate; date/observații. **Principii:** separarea observației de interpretare; alegerea modelului în funcție de context și de limitele lui. **Proceduri:** formularea întrebării de investigat; operaționalizarea ipotezei (ce măsurăm / ce variem / ce menținem constant); justificarea ipotezei prin concepte din programă (TRR, cuantic/atomic, semiconductori, nuclear).	curiozitate și inițiativă; rigoare intelectuală; onestitate în raportarea observațiilor; deschidere către contexte noi; prudență în generalizări.
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală / teoretică / simulare) în funcție de ipoteză; definește variabile (independentă, dependentă, controlată) și domenii de variație; planifică etapele, resursele și condițiile de lucru; selectează instrumente și metode de măsurare/ estimare adecvate; anticipează surse principale de eroare și stabilește modalități simple de control; proiectează colectarea și organizarea datelor (tabele, fișe, format digital)	**Noțiuni:** plan de investigație; mărime măsurată/derivată; rezoluție; calibrare (noțiune); eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; control experimental; reproductibilitate. **Principii:** controlul variabilelor; trasabilitatea datelor; adecvarea metodei la mărimi fizice și la scara fenomenului. **Proceduri:** proiectarea protocolului; stabilirea numărului de măsurări/serii; alegerea reprezentărilor (tabele/grafice); criterii de acceptare/respingere a ipotezei	perseverență și organizare; responsabilitate față de resurse și siguranță; orientare spre calitate și claritate.
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.	realizează corect montajul sau scenariul de laborator virtual; utilizează instrumente (inclusiv aplicații digitale) pentru achiziția datelor; colectează date în serii și le notează sistematic; organizează datele în tabele și fișe de lucru; verifică plauzibilitatea datelor (valori aberante, unități de măsură, ordine de mărime); documentează din surse validate și sintetizează informații relevante	**Noțiuni:** set de date; notație științifică. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea în înregistrare; separarea datelor de interpretare; folosirea surselor validate. **Proceduri:** fișa de lucru; documentare cu citarea sursei; utilizarea instrumentelor digitale pentru organizarea datelor (tabel, grafic simplu).	disciplină operațională; atenție la detaliu; responsabilitate pentru corectitudinea datelor; colaborare; prudență în utilizarea informației.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.	prelucrează datele prin calcule simple (medii, mărimi derivate) și verificări de unități de măsură; reprezintă datele grafic și interpretează tendințe; compară rezultatele cu predicțiile ipotezei/modelului; evaluează calitativ influența surselor principale de eroare asupra concluziei; formulează concluzii bazate pe dovezi și precizează limitele investigației (model, instrumente, condiții); propune îmbunătățiri realizabile ale demersului	**Noțiuni:** mărimi derivate; relație funcțională; reprezentare grafică; criteriu de validare (compatibilitate cu ipoteza și cu datele); limitele modelului; incertitudine și surse dominante de eroare. **Principii:** concluziile trebuie să fie susținute de date; aplicarea relațiilor și modelelor în condițiile lor de valabilitate; prudență în extrapolarea către contexte reale. **Proceduri:** calcul și verificare dimensională; interpretarea graficului; formularea concluziei (afirmație + dovadă).	respect pentru dovezi; integritate academică; prudență în generalizări; deschidere la revizuire și feedback; responsabilitate în formularea concluziilor.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice.	selectează date relevante (măsurători, grafice, tabele, rezultate experimentale) și le interpretează în raport cu un model; identifică mărimile-cheie și relațiile dintre ele; anticipează tendințe (crește/scade, maxim/minim, prag) și ordine de mărime; formulează predicții calitative sau cantitative simple și le justifică; verifică plauzibilitatea predicției prin cazuri-limită și condiții de valabilitate	**Noțiuni:** frecvență de prag, tensiune de stopare; factor relativist (gamma); energie de repaus; energie totală; caracteristică I–U (diodă/LED/celulă fotovoltaică). **Principii:** raportarea predicției la model și date; aplicarea relațiilor în condițiile de valabilitate; verificarea plauzibilității (ordin de mărime/cazuri-limită). **Proceduri:** extragerea informației din reprezentări; identificarea dependențelor; formularea predicției și a justificării (model + date).	orientare către explicații bazate pe dovezi; prudență în anticipări; interes pentru înțelegerea comportării sistemelor; rigoare în utilizarea datelor.
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor.	compară două explicații/ipoteze pentru același fenomen folosind criterii simple (compatibilitate cu datele, coerență internă, domeniu de valabilitate); identifică presupuneri implicite și simplificări ale fiecărei explicații; recunoaște confuzii frecvente (cauză–efect, corelație–cauzalitate, analogie–identitate); apreciază dacă o explicație este suficientă	**Noțiuni:** explicație științifică; ipoteză; criteriu de corectitudine (compatibilitate cu datele); criteriu de relevanță (adecvat scopului/contextului); presupuneri/simplificări; domeniu de valabilitate. **Principii:** coerența argumentării; prioritatea dovezilor; diferențierea între model și realitate. **Proceduri:** stabilirea criteriilor; compararea explicațiilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor.	spirit critic constructiv; deschidere către alternative și revizuire; respect pentru argumentarea științifică; responsabilitate în acceptarea unei explicații.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	pentru contextul dat sau necesită completări; formulează o apreciere argumentată (afirmație + motiv)		
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate.	alege o reprezentare potrivită (schemă, diagramă, grafic, relație) pentru fenomenul studiat; stabilește corespondența dintre reprezentare și mărimile fizice; utilizează modelul pentru a descrie evoluția; realizează calcule; verifică consistența rezultatului (unități de măsură, ordin de mărime, cazuri-limită); explică în cuvinte ce explică modelul și ce nu poate surprinde.	**Noțiuni:** model; reprezentare calitativă/cantitativă; parametru; relație funcțională; spectru de linii (Bohr); semiconductori: bandă interzisă, dopaj (noțiuni). **Principii:** adecvarea modelului; limitele modelului; legătura reprezentare–fenomen. **Proceduri:** construirea/folosirea reprezentării; calcul operațional; verificare (unități, plauzibilitate); formularea predicției.	rigoare și claritate în modelare; perseverență; prudență în extrapolări; valorizarea explicațiilor coerente.
XII.CS.2.4. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.	transferă un concept/lege/model dintr-un context în altul (de exemplu conservare energie/impuls, cuantificare, interacțiuni radiație–materie) și justifică transferul; argumentează aplicabilitatea prin condiții explicite; utilizează exemple din tehnologie și din științe conexe; formulează concluzii clare despre „unde se aplică / unde nu se aplică”	**Noțiuni:** aplicabilitate; domeniu de valabilitate; scară (micro/macro); interacțiune radiație–materie; praguri și condiții (fotoelectric, difracție, ecranare); transfer conceptual; limită a modelului. **Principii:** aplicarea relațiilor și modelelor în condiții adecvate; coerență cauzală. **Proceduri:** identificarea conceptului; explicitarea condițiilor; argumentarea aplicabilității; exemplificarea și precizarea limitelor.	spirit critic față de generalizări; interes pentru conexiuni între domenii; respect față de rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare	extrage datele relevante (inclusiv din grafice/ tabele/ enunțuri extinse); identifică mărimile cunoscute/necunoscute și condițiile inițiale/ de frontieră (unde e cazul); stabilește ipoteze de lucru și un model adecvat (idealizat) și justifică alegerea; decide strategia de rezolvare (analitică, grafică, schematizare, cazuri-limită, simulare pentru verificare); planifică pașii și verificările intermediare (unități, ordine de mărime)	**Noțiuni:** situație-problemă; model; ipoteză de lucru; condiții inițiale; strategie de rezolvare; domeniu de valabilitate (ex.: $v \ll c$), elemente ideale. **Principii:** selectarea modelului în funcție de date și scop. **Proceduri:** analiză a enunțului; schematizare; plan de rezolvare (pași); verificări (unități/ordine de mărime/cazuri-limită).	perseverență și organizare; rigoare; autonomie în planificare; prudență în asumarea ipotezelor; încredere realistă în propriul demers.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/ coerente.	alege un model matematic operațional și îl aplică corect; utilizează tabele/grafice/foi de calcul pentru calcule și verificări; folosește o simulare digitală pentru explorarea dependențelor sau verificarea soluției (nu pentru a înlocui raționamentul); aplică criterii explicite din problemă (de ex. reducerea pierderilor de energie, optimizarea randamentului) pentru a selecta o soluție	**Noțiuni:** model matematic; parametrizare; simulare digitală; scenariu; criteriu de selecție (coerență, eficiență, siguranță în sens tehnic); factor relativist γ; energie de repaus/energie totală; impuls relativist; frecvență de prag; tensiune de stopare; ecuația Einstein; randament (celulă fotovoltaică); caracteristică I–U (diodă/ LED/ celulă); ecranare. **Principii:** simularea ca instrument de sprijin; compararea metodelor (analitic/grafic/digital). **Proceduri:** generarea și interpretarea graficelor; explorarea parametrică simplă (prin variația unui parametru); alegerea soluției pe baza criteriilor.	responsabilitate în utilizarea instrumentelor digitale; spirit critic față de rezultate generate automat; orientare către soluții coerente și economice; atenție la criteriile de „eficiență/siguranță” din problemă.
XII.CS.3.3. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare	selectează legi/ principii relevante și justifică alegerea; efectuează calcule și păstrează consistența unităților de măsură; utilizează reprezentări ca suport (scheme, grafice, diagrame); verifică soluția prin metode alternative (caz-limită, ordine de mărime, verificare dimensională); adaptează soluția la constrângeri simple (materiale, randament, timp, ecranare) formulate în problemă	**Noțiuni:** postulate TRR; transformări Lorentz și consecințe cinematice; relații pentru energie și impuls; ecuația Einstein și legile efectului fotoelectric; ipoteza de Broglie; postulatele lui Bohr; conservări în reacții nucleare. **Principii:** aplicabilitatea modelelor; aplicarea legilor de conservare; coerență cauzală. **Proceduri:** substituire și transformări algebrice simple; verificare dimensională; verificări de plauzibilitate; argumentarea alegerii relațiilor.	rigoare și perseverență; încredere în argumentarea fizică; atenție la domeniul de valabilitate; orientare spre soluții explicabile și verificabile.
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.	verifică dacă soluția este compatibilă cu datele inițiale și ipotezele; interpretează fizic rezultatul și îl raportează la context; identifică limitele soluției (model, date, simplificări) și condițiile în care nu mai este validă; compară soluții alternative și justifică alegerea pe baza criteriilor din problemă (eficiență energetică, reducerea expunerii, funcționalitate); formulează o decizie argumentată și o recomandare tehnică simplă, delimitând explicit constatările bazate pe dovezi și opțiunile bazate pe criterii	**Noțiuni:** criteriu; alternativă; validare; plauzibilitate; sensibilitate la parametri; limită de aplicare; decizie informată (în sens tehnic); compromis (eficiență–cost–siguranță, în termenii problemei). **Principii:** prudență în extrapolare; raportarea deciziei la date și modele; claritatea separării faptelor de opțiuni. **Proceduri:** verificări finale (unități/ordine de mărime); analiză parametrică simplă; compararea soluțiilor; formularea concluziei și a recomandării.	responsabilitate în formularea concluziilor; prudență și spirit critic; onestitate intelectuală (recunoașterea limitelor); orientare către soluții eficiente și sigure în sens tehnic; respect pentru dovezi.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.	utilizează corect mărimi, simboluri, unități de măsură și notație științifică; definește clar termenii utilizați în context (ex. energie de repaus, bandă interzisă); construiește un discurs structurat (premise → argument → concluzie); justifică afirmații prin legi, modele și date; indică explicit condițiile de valabilitate ale relațiilor folosite; diferențiază între fapt/observație, model și interpretare.	**Noțiuni:** simbol/ unitate SI; notație științifică; afirmație; argument; justificare; concluzie; domeniu de valabilitate; incertitudine (noțiune). **Principii:** coerența argumentării; claritatea și precizia limbajului. **Proceduri:** structurarea discursului; redactarea cu simboluri și unități de măsură; indicarea condițiilor și a limitelor; citarea surselor în documentare (nivel elementar).	responsabilitate în comunicare; rigoare terminologică; respect pentru comunicarea bazată pe dovezi; deschidere la dialog și la corectare.
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit datelor și scopului; construiește grafice corecte (axe, unități, scară, legendă) și interpretează tendințe; descrie relații funcționale (proporționalitate, dependență neliniară, prag) pe baza datelor; utilizează instrumente digitale pentru a ilustra dependențe și pentru a comunica scenarii; compară reprezentări (date vs. model) și explică diferențele; comunică rezultatele incluzând limite și condiții de valabilitate.	**Noțiuni:** reprezentare; variabilă; parametru; relație funcțională; prag; comparare calitativă date - model; simulare; scenariu; caracteristică I–U (diodă/ LED/ celulă fotovoltaică). **Principii:** alegerea reprezentării adecvate scopului; distincție date empirice - model. **Proceduri:** realizarea și etichetarea graficelor; extragerea concluziilor din grafice; utilizarea instrumentelor digitale (foaie de calcul/aplicații) pentru grafice și simulări simple.	atenție la acuratețe și transparență; discernământ în alegerea și utilizarea modelelor; perseverență în clarificarea mesajului; respect pentru standarde.
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.	redactează un raport structurat; descrie clar procedura și condițiile de lucru astfel încât demersul să poată fi înțeles/replicat; include tabele, grafice și calcule relevante; argumentează conexiunea dintre model și situația reală prin exemple și condiții de aplicare; integrează informații din surse validate și le sintetizează; formulează concluzii și recomandări tehnice simple, delimitând datele de interpretări.	**Noțiuni:** raport de laborator; proiect interdisciplinar; scop; ipoteză; metodă; rezultat; discuție; limită; sursă validată; conexiune model–realitate. **Principii:** trasabilitatea concluziilor; coerența și completitudinea raportului; respectarea regulilor de prezentare a datelor. **Proceduri:** redactarea secțiunilor; integrarea reprezentărilor; formularea concluziilor și a limitelor; utilizarea unui format unitar; citare elementară a surselor.	responsabilitate și onestitate intelectuală; grijă pentru claritate; perseverență; cooperare; deschidere la feedback.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare/ investigare; justifică alegerile (model, relații, ipoteze, strategie); utilizează ca suport scheme, grafice și simulări; răspunde argumentat la întrebări și obiecții, păstrând referirea la date și la condiții de valabilitate; formulează concluzii clare și recomandări tehnice simple, raportate la criterii explicite (ex.: corectitudine fizică, siguranță tehnică).	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată (în sens tehnic); criteriu (eficiență/ funcționalitate/ siguranță tehnică). **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului; separarea datelor/constatărilor de interpretări și opțiuni. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public; gestionarea întrebărilor/ obiecțiilor prin referire la date și modele.	responsabilitate în comunicare; respect față de dovezi; încredere realistă în raționamentul propriu; deschidere la dialog; prudență în generalizări.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.	identifică aplicații tehnologice relevante din conținuturile studiate (ex: celulă fotovoltaică, LED, laser, imagistică/ radioterapie – noțiuni); descrie beneficiile și riscurile principale folosind concepte fizice de bază (fără detalii medicale); utilizează criterii simple de evaluare: eficiență energetică, resurse, siguranță în utilizare, expunere, deșeuri; compară două soluții tehnologice pe aceleași criterii și justifică o alegere; recunoaște limitele informațiilor și formulează întrebări pentru decizie informată (ce date lipsesc, ce condiții contează).	**Noțiuni:** tehnologie; beneficiu; risc; expunere; protecție/ecranare (noțiune); eficiență/randament; poluare (ex. deșeuri electronice – noțiune); doză (noțiuni: absorbită/ echivalentă); minimizarea expunerii. **Principii:** precauție; decizie bazată pe dovezi; reducerea pierderilor și a expunerilor (criteriu tehnic de sustenabilitate). **Proceduri:** analiză beneficiu–risc pe criterii; compararea opțiunilor; formularea unei decizii motivate și a unor reguli de utilizare sigură (ex. laser, radiații).	responsabilitate și prudență; preocupare pentru siguranță; spirit critic față de promisiuni tehnologice; orientare către soluții eficiente și cu impact redus; respect față de reguli și norme.
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.	identifică situații în care utilizarea științei/tehnologiei implică alegeri (ex. utilizarea radiațiilor în diagnostic/terapie; securitatea utilizării laserului; securitate nucleară); explică de ce sunt necesare reguli și principii (siguranță, protecție,	**Noțiuni:** principiu etic; responsabilitate; transparență; informare; precauție; regulă/ procedură; delimitarea între „date” și „decizie”. **Principii:** respectarea normelor de siguranță; integritate și onestitate	responsabilitate civică; respect față de viață și mediu; echilibru și discernământ; onestitate; disponibilitate de a

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	transparență, informare) pentru a reduce riscurile; argumentează o poziție folosind un lanț simplu: fapt/tehnologie → posibil efect → regulă/ principiu → consecință; distinge între argument științific (ce arată fizica) și argument de valoare (ce alegem să facem); formulează recomandări de conduită (pentru elev/ consumator/ participant la proiect) în termeni concreți.	intelectuală; protecția persoanei și a mediului; comunicare responsabilă (fără alarmism, fără minimalizare). **Proceduri:** argumentare structurată (afirmație–motiv–exemplu–limită); formularea recomandărilor de conduită și a măsurilor preventive.	respecta reguli și de a le explica altora; deschidere către dialog.

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Elemente de teoria relativității restrânse	1. Relativitatea galileiană	sistem de referință inerțial; transformări Galilei; invarianța legilor mecanicii newtoniene în sisteme inerțiale; domeniu de valabilitate $v \ll c$
	2. Postulatele teoriei relativității restrânse. Principiul de corespondență	postulatele TRR; eveniment fizic; coordonate spațiu–timp
	3. Transformările Lorentz	transformări Lorentz; coordonate; limită galileiană ($v \ll c$)
	4. Consecințe cinematice ale transformărilor Lorentz	relativitatea simultaneității; dilatarea duratelor; contracția lungimilor
	5. Impulsul și energia în teoria relativității restrânse	impulsul relativist; energia de repaus; energia totală; energia cinetică relativistă; relația energie–impuls (utilizare); cazul particulei fără masă
2. Elemente de fizică cuantică	1. Efectul fotoelectric extern	
	1.2. Legile efectului fotoelectric extern	dependențe experimentale; frecvență de prag; energia cinetică maximă a fotoelectronilor; tensiune de stopare; curent de saturație; legile efectului fotoelectric extern
	1.2. Fotonul. Explicarea legilor efectului fotoelectric extern	foton; constanta lui Planck; energia fotonului; impulsul fotonului; lucru mecanic de extracție; ecuația lui Einstein pentru efect fotoelectric;
	2. Proprietățile ondulatorii ale particulelor. Ipoteza de Broglie	ipoteza de Broglie; lungimea de undă asociată; impulsul; dualismul undă–corpuscul
3. Elemente de fizică atomică	1. Modele atomice	
	1.1. Modelul planetar (Rutherford)	experimentul Rutherford (calitativ); interpretarea rezultatelor; deficiențele modelului planetar
	1.2. Modelul Bohr al atomului de hidrogen	postulatele lui Bohr; orbită staționară; cuantificare; nivel de energie; tranziții; spectru de linii; energia fotonului emis/absorbit; constanta Rydberg; ionizare; deficiențele modelului Bohr
	2. Radiația X	radiații X; radiație de frânare; radiație caracteristică; aplicații (imagistică, defectoscopie – calitativ); protecție la expunere
4. Semiconductori și aplicații	1. Proprietăți ale semiconductorilor	semiconductor; bandă de valență; bandă de conducție; bandă interzisă; purtători de sarcină (electroni, goluri); semiconductor intrinsec; dopaj; semiconductor extrinsec tip n / tip p
	2. Diode și LED-uri	joncțiune p–n; diodă; polarizare directă / inversă; caracteristică curent–

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		tensiune (I–U); redresare; LED; recombinare electron–gol; electroluminescență
	3. Efectul fotoelectric intern și fotoconductivitatea. Aplicații	efect fotoelectric intern; generare de perechi electron–gol; fotoconductivitate; fotorezistor; fotodiodă; senzor optic (noțiune)
	4. Celule fotovoltaice – conversia energiei luminoase în energie electrică	efect fotovoltaic; celulă fotovoltaică; tensiune și curent fotogenerate; caracteristică I–U a celulei; putere electrică; randament de conversie;
	5. Efectul LASER	laser; emisie stimulată; inversie de populație; mediu activ; coerență; monocromaticitate; direcționalitate; aplicații (comunicații, metrologie, medicină – calitativ); norme de protecție
5. Elemente de fizică nucleară	1. Proprietăți ale nucleului atomic	nucleu atomic; număr atomic Z; număr de masă A; număr de neutroni N; nucleoni (protoni, neutroni); izotopi; izobari; nuclid; rază nucleară; densitate nucleară
	2. Energia de legătură și defectul de masă	energie de legătură; defect de masă; energie de legătură pe nucleon; stabilitate nucleară; bilanț energetic în procese nucleare;
	3. Modele nucleare	forțe nucleare; modelul picătură; modelul în pături;
	4. Particule și interacțiuni fundamentale	particule elementare; particule compuse (proton, neutron); quarcuri; bosoni interacțiuni fundamentale: electromagnetică, tare, slabă, gravitațională; rază de acțiune (calitativ)
	5. Fisiunea nucleară	
	5.1. Reacția de fisiune	fisiune nucleară; energie eliberată la fisiune; produse de fisiune; reacție nucleară indusă; reacție în lanț; neutroni rapizi/lenți; moderare
	5.2. Reactorul cu fisiune	reactor nuclear; combustibil nuclear; moderator; agent de răcire; bare de control; controlul reacției în lanț; conversie energie nucleară → energie termică → energie electrică; securitate nucleară
6. Radiațiile nucleare și efectele lor biologice	1. Efecte fizice ale radiațiilor nucleare	radiații ionizante; interacțiunea radiațiilor cu materia; ionizare; absorbție; împrăștiere; atenuare; ecranare; dozimetrie
	2. Efecte biologice ale radiațiilor nucleare	efecte biologice ale radiațiilor; doză absorbită; doză echivalentă; iradiere; contaminare radioactivă; radioprotecție
	3. Medicină nucleară	imagistică nucleară; scintigrafie (noțiune); tomografie cu emisie (PET – nivel informativ); radioterapie (noțiune);

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		optimizare a expunerii (noțiune); controlul dozei (noțiune)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Simularea unor efecte relativiste prin utilizarea unor aplicații dedicate.
2. Verificarea experimentală a legilor efectului fotoelectric extern în laborator/laborator virtual.
3. Determinarea caracteristicii curent–tensiune (I–U) a unei diode / a unei celule fotovoltaice pentru iluminări diferite.
4. Evidențierea experimentală a unor proprietăți ale radiației amplificate prin emisie stimulată.
5. Analiza din surse publice a producerii și efectelor unor accidente nucleare (de exemplu Cernobîl) și/sau a efectelor utilizării armamentului nuclear.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea fizicii la nivel liceal urmărește formarea competențelor prin activități centrate pe înțelegerea fenomenelor reale și pe aplicarea conceptelor în situații variate. Este recomandată o abordare progresivă, în care elevii observă, descriu, modelează și explică fenomenele studiate, înainte de aplicarea formală a relațiilor matematice.

Programa școlară cuprinde **competențele generale** - sunt definite la nivelul fiecărei discipline și se formează pe parcursul studierii disciplinei, în cadrul fiecărui nivel de învățământ. Având un grad ridicat de generalitate și de complexitate, competențele generale sunt elaborate plecând de la profilul de formare al absolventului. Competențele generale au, în acest fel, un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, prin aceasta, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina din perspectiva profilului de formare (ceea ce înseamnă limitarea la ceea ce este cu adevărat relevant, necesar și util prin raportare la profilul de formare). Având rolul de a orienta demersul didactic pe parcursul învățării disciplinei, competențele generale evidențiază achizițiile finale ale elevului în urma studierii disciplinei respective.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora, fiind formate/dezvoltate pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice au în vedere o structurare fină a etapelor unui proces de învățare. În raport cu acestea, în proiectarea didactică trebuie prevăzute activități și sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor, astfel încât fiecare elev să realizeze progrese reale.

Programa pune accentul pe dezvoltarea competențelor, dar această perspectivă nu reduce rolul conținuturilor, ci, dimpotrivă, le recunoaște importanța ca bază a formării și dezvoltării competențelor specifice. Activitățile de învățare sunt cele care operaționalizează această relație, profesorul având libertatea de a selecta și adapta demersurile didactice prin care conținuturile contribuie în mod efectiv la dezvoltarea competențelor. Dezvoltarea competențelor specifice enunțate a fost ilustrată prin formularea mai multor exemple de activități de învățare. Bunăoară, în cazul competenței generale „*CG.1 Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate*", exemplele de activități de învățare propuse au valorificat aceleași conținuturi, aferente unui an de studiu, pentru a evidenția modul în care acestea susțin și facilitează dezvoltarea competențelor specifice.

În învățământul liceal, demersul didactic trebuie să se focalizeze pe observarea dirijată și explorarea ghidată a fenomenelor și sistemelor fizice, în contexte variate. Activitățile încep cu întrebări clar formulate, continuă cu colectarea informațiilor prin măsurători directe, experimente reale sau virtuale și documentare din surse validate și se încheie cu formularea de concluzii explicite, urmate de o scurtă stabilizare conceptuală. Progresul este susținut prin sarcini gradate: de la identificarea mărimilor relevante și citirea corectă a reprezentărilor (tabele, grafice, diagrame), la utilizarea pantei, a ariei sau a relațiilor funcționale pentru estimarea mărimilor derivate și pentru verificarea plauzibilității rezultatelor. Accentul cade pe înțelegerea și aplicarea conceptelor studiate atât în contexte familiare, cât și în contexte noi, cu atenție la estimări, ordine de mărime, condiții de valabilitate ale modelelor și la veridicitatea concluziilor.

Investigațiile experimentale au un rol central. Este recomandată integrarea activităților experimentale gradate ca nivel de complexitate, realizate în laboratorul școlar, cu aparatură uzuală și/sau senzori, cu montaje didactice sau prin laborator virtual, în funcție de resursele disponibile și de conținuturile studiate. Aceste activități pot viza, de exemplu, măsurarea unor mărimi fizice și evidențierea relațiilor dintre ele, compararea dinamicii unor sisteme în condiții diferite sau caracterizarea funcționării unor dispozitive (prin grafice, tabele și interpretări susținute de date). Ele dezvoltă competențele investigative ale elevilor prin formularea de întrebări și ipoteze, colectarea și prelucrarea datelor, estimarea incertitudinilor, reprezentarea grafică a rezultatelor, formularea și validarea concluziilor. Rapoartele de laborator realizate de elevi trebuie să fie bine structurate, incluzând metoda și condițiile de lucru, datele prezentate în tabele/grafice, prelucrarea elementară și concluziile argumentate în raport cu modelul utilizat.

Pentru a construi înțelegerea profundă a conceptelor fizice, în studiul sistemelor și fenomenelor abordate la liceu, elevii pot utiliza scheme ale sistemelor fizice, ale montajelor, reprezentări grafice, diagrame specifice (de exemplu, diagrame fazoriale), precum și modele intuitive sau instrumente digitale pentru generarea și explorarea unor reprezentări dinamice.

Tehnologia digitală poate fi integrată în mod natural în activitățile de predare–învățare–evaluare. Aplicații pentru video-analiză, instrumente grafice și simulări ale unor fenomene pot susține înțelegerea relațiilor dintre mărimile fizice, contribuind semnificativ la îmbunătățirea preciziei măsurărilor și facilitarea vizualizării fenomenelor fizice.

Rezolvarea problemelor definite și a situațiilor problemă se realizează prin selectarea datelor relevante, utilizarea schemelor și graficelor, justificarea formulelor alese, efectuarea calculelor corecte și validarea rezultatelor prin estimări și ordine de mărime. Elevii vor fi încurajați să verifice realismul soluțiilor, să compare metode diferite de rezolvare și să argumenteze deciziile luate. Pentru a crește relevanța învățării, problemele definite propuse, situațiile problemă, respectiv sarcinile de învățare propuse pot include contexte autentice și interdisciplinare (ex.: siguranță și funcționare a unor sisteme tehnice, comunicații și senzori, aplicații ale opticii și ale semiconductorilor, utilizarea energiei, expunerea la radiații și măsuri de protecție), adaptate nivelului de studiu și profilului.

Comunicarea științifică poate fi dezvoltată prin activități de prezentare orală, explicații scrise, discuții argumentate și utilizarea corectă a limbajului specific fizicii. Elevii pot formula întrebări, pot descrie raționamente, pot explica fenomene în cuvinte proprii și pot utiliza simboluri, grafice și convenții internaționale pentru a exprima rezultate și concluzii.

Pentru a dezvolta raționamente responsabile, argumentate și orientate spre decizii etice și sustenabile, se recomandă integrarea unor studii de caz și activități aplicative prin care elevii analizează impactul descoperirilor științifice și al tehnologiilor moderne asupra societății și mediului.

Abordarea interdisciplinară poate fi încurajată prin conexiuni cu discipline precum matematica (funcții, grafice, proporționalitate, modele), TIC (achiziție și prelucrare digitală a datelor, reprezentări grafice, modelare și simulare), disciplinele tehnice (funcționarea sistemelor și dispozitivelor, circuite, senzori, proprietăți ale materialelor). Proiectele, studiile de caz sau investigațiile integrate pot susține înțelegerea conceptelor și transferul cunoașterii între contexte.

Instruirea diferențiată a elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina fizică se realizează pe același traseu de învățare, nu prin trasee paralele; ținta rămâne comună, iar reglajele vizează nivelul de sprijin și complexitatea sarcinii de lucru. Pentru consolidare se utilizează șabloane de tabele, ghidaj minimal de calcul și seturi de date prestabilite; pentru extensie se utilizează variabile deschise (de exemplu: alegerea intervalelor de măsurare, compararea a două modele). Produsele obținute prin rezolvarea sarcinii de lucru pot fi variate (tabel, grafic, mini-eseu explicativ), în timp ce criteriile de evaluare rămân comune și transparente.

Demersul didactic se va baza pe activități de învățare în care sarcinile de lucru vor avea complexitate progresivă. În funcție de profil, activitățile de învățare pot fi integrate în proiecte sau investigații extinse, care folosesc modelare și instrumente digitale (simulări, foi de calcul), validare pe baza datelor, analiză critică a ipotezelor și precizarea limitelor modelelor, pentru a susține aprofundarea conceptuală și procedurală.

Proiectarea unei unități de învățare începe întotdeauna cu o diagnoză a achizițiilor anterioare. Rezultatele acesteia au rolul de a oferi profesorului o imagine a nivelului de pregătire al elevilor: ce își amintesc, ce reprezentări au despre fenomenele și conceptele studiate, dar și ce preconcepții/neclarități/lacune au. Această diagnoză este fundamentul deciziilor pedagogice ulterioare (selectarea competențelor, conținuturilor, strategiilor didactice care vor structura unitatea de învățare).

În programa de fizică, lista de conținuturi este explicit formulată, iar competențele specifice sunt enunțate, în acord cu paradigma curriculară actuală. Corelarea între conținuturi și competențe este, însă, la latitudinea și în responsabilitatea profesorului, aceasta nefiind impusă de programă. Procesul de selecție și corelare presupune analiză profesională și discernământ didactic. Plecând de la tema unității de învățare și pe baza diagnozei, profesorul selectează competențele specifice care pot fi dezvoltate eficient prin intermediul acestei unități de învățare și identifică acele conținuturi care sunt relevante pentru tema respectivă. În acest fel, conținuturile nu devin simple teme de parcurs, ci adevărate vehicule pentru dezvoltarea competențelor, iar competențele oferă finalitatea și direcția întregului demers didactic.

În următoarea etapă profesorul identifică acele comportamente care descriu concret „ce trebuie să facă elevul” pentru a demonstra progresul spre competența vizată (de exemplu: observarea fenomenelor, realizarea investigațiilor, analiza datelor, formularea explicațiilor, argumentarea concluziilor, aplicarea conceptelor în situații noi). Aceste comportamente devin „firul roșu” al unității de învățare. Pe baza lor, profesorul proiectează activitățile de învățare pentru a oferi un context autentic în care

elevii pot exersa comportamentele vizate. Activitățile pot include explorări, investigații, discuții ghidate, experimente, rezolvări de probleme/situații problemă, aplicații în contexte reale sau transfer în situații noi.

Figura 1 – Proiectarea unității de învățare

Pe parcursul acestor activități, profesorul integrează evaluarea formativă, desfășurată continuu. Aceasta include întrebări de sprijin, observație sistematică, feedback imediat, scurte sarcini de verificare sau reflecții ale elevilor. Rolul său este de a regla procesul de învățare, de a semnala neclaritățile și de a ghida elevii către înțelegere profundă.

La finalul unității de învățare, profesorul realizează evaluarea sumativă care verifică, în mod coerent și echitabil, comportamentele exersate. Această evaluare oferă o imagine de ansamblu a progresului elevilor, dar nu înlocuiește evaluarea formativă, ci o completează.

Dacă rezultatele — fie formative, fie sumative — indică faptul că unii elevi întâmpină dificultăți sau nu manifestă comportamentele vizate, profesorul proiectează activități remediale. Acestea sunt adaptate nevoilor identificate și vizează consolidarea conceptelor, reconstruirea înțelegerii acolo unde aceasta este fragilă. Remedierea este, în acest caz, o continuare firească a parcursului didactic, pentru a asigura tuturor elevilor șansa de a atinge competențele vizate.

Prin urmare, o unitate de învățare este o construcție coerentă, în care diagnoza, selectarea competențelor și conținuturilor, identificarea comportamentelor (asociate competențelor specifice și conținuturilor selectate), activitățile de învățare, evaluările formative și sumative și remedierea (dacă este cazul) se succed într-un demers integrat. Fiecare etapă se sprijină pe etapa anterioară și pregătește terenul pentru următoarea, transformând procesul de predare-învățare într-un traseu logic, adaptat elevilor și orientat către dezvoltarea autentică a competențelor.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului didactic, conceput ca proces de predare-învățare-evaluare. Evaluarea trebuie să fie variată și centrată pe competențe.

Rezultatele concrete ale învățării se exprimă prin cunoștințe specifice dobândite și deprinderi/abilități exersate în cadrul activităților de învățare. Desfășurate în contexte variate, acestea contribuie la formarea și dezvoltarea treptată a competențelor propuse. În programa de fizică sunt prezentate exemple de activități de învățare corelate cu competențele specifice, având ca scop ghidarea profesorilor pentru a construi noi activități adaptate specificului claselor de elevi.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, se recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea unor metode și instrumente complementare alături de formele și instrumentele clasice de evaluare;

- corelarea rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- analizarea progresului școlar al fiecărui elev pe baza rezultatelor evaluării.

Evaluarea trebuie să ofere elevilor feedback clar privind raționamentul, coerența soluției și utilizarea corectă a limbajului fizicii.

În funcție de specificul fiecărui domeniu de conținut, se recomandă următoarele metode și instrumente de evaluare:

- Evaluări formative:
  - Observarea
  - Conversația
  - Chestionarea
  - Autoevaluarea
  - Fișe de lucru teoretice/experimentale
  - Analiza produselor activității elevilor (rapoarte de investigație, hărți conceptuale etc.)
- Evaluări sumative:
  - Probă practică (experiment)
  - Proiect de investigație științifică
  - Test cu tipuri variate de itemi

Dezvoltarea unui mediu educațional incluziv

În vederea asigurării echității și egalității șanselor la educație pentru toți elevii, aplicarea programei școlare la clasă se realizează cu respectarea următoarelor principii:

A1. Stabilirea unor sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor

Fiecare elev are dreptul la reușită școlară prin formarea/dezvoltarea competențelor prevăzute de programă.

Pentru elevii care necesită învățare remedială, profesorii organizează activități de învățare diferențiate, adaptând programa școlară la ritmul de învățare al acestora. În cazul constatării unor decalaje majore față de competențele/achizițiile prevăzute în anii anteriori, prioritatea o reprezintă recuperarea planificată a acestor rămâneri în urmă (activități remediale dedicate). O abordare similară se aplică elevilor cu școlarizare întreruptă sau cu absențe prelungite din motive medicale ori familiale, inclusiv copiilor lucrătorilor migranți, elevilor refugiați, celor din comunități cu mobilitate sezonieră și elevilor cu probleme medicale cronice sau de lungă durată.

Pentru elevii cu ritm înalt de învățare, profesorii stabilesc sarcini de învățare de nivel ridicat care să le asigure progresul. În acest sens, profesorii iau în considerare posibilitatea aprofundării și/sau extinderii tematicilor din programa școlară (de exemplu: includerea unor conținuturi suplimentare din tematica dată, diversificarea problemelor teoretice și practice, abordarea unor teme prevăzute pentru anii de studiu următori).

A2. Adaptarea la nevoile individuale de învățare ale elevilor

Activitățile de învățare trebuie stabilite, organizate și desfășurate astfel încât să ofere posibilități reale de progres pentru toți elevii, fără discriminare, având în vedere că educația din familie, experiența de viață, interesele și zestrea culturală influențează modul de învățare al fiecărui elev.

În acest sens, procesul de predare–învățare- evaluare trebuie să asigure participarea deplină și eficientă a tuturor elevilor, răspunzând nevoilor individuale de învățare prin:

- diferențiere pe același traseu de învățare (sprijin, complexitatea datelor, deschiderea sarcinii);
- adaptări rezonabile și accesibilizare (instrucțiuni etapizate, timp suplimentar, materiale în formate accesibile, tehnologii suport);
- utilizarea principiilor UDL – Universal Design for Learning (multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare);
- sprijin lingvistic pentru elevii reveniți din migrație sau pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a înțelege limba de predare;
- evaluare flexibilă și criterii transparente, cu accent pe progres;
- feedback descriptiv și reglator, cu oportunități de corectare și îmbunătățire;
- colaborare școală–familie–servicii de sprijin (consiliere psihopedagogică, mediator școlar, ONG-uri comunitare, agenți economici) pentru continuitatea învățării;

- climat sigur și nediscriminatoriu, care valorizează diversitatea culturală și previne stereotipiile.

Profesorii trebuie să asigure participarea deplină și eficientă în timpul activităților școlare a fiecărui elev, răspunzând nevoilor de învățare individuale ale acestora prin:

- Dezvoltarea unui mediu de învățare eficient în care:
  - contribuția fiecărui elev este valorizată, toți elevii se simt în siguranță și sunt capabili să contribuie la procesul de predare-învățare-evaluare;
  - prejudecățile care conduc la discriminare, precum și toate formele de hărțuire sunt combătute activ, elevii învățând să devină toleranți;
  - elevii sunt învățați să își asume responsabilitatea acțiunilor și a conduitei lor, atât în școală cât și în comunitate.
- Dezvoltarea motivației și a capacității de concentrare prin:
  - utilizarea metodelor didactice adaptate specificului vârstei, capacității de concentrare și utilizarea, după caz, a activităților individuale și pe grupe pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare;
  - abordarea flexibilă a conținuturilor și utilizarea unor metode didactice diverse pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare ale elevilor, valorificând interesele și experiențele lor;
  - proiectarea, planificarea și monitorizarea unor activități de învățare astfel încât să asigure fiecărui elev șansa de a învăța eficient în ritmul individual de învățare și de a avea progres școlar, inclusiv elevilor care absentează din diferite motive pentru perioade mai lungi de timp.
- Asigurarea egalității șanselor prin:
  - combaterea prejudecăților și discriminărilor în organizarea elevilor în grupe, stabilirea sarcinilor de lucru și asigurarea accesului la mijloacele didactice;
  - crearea condițiilor necesare pentru participarea eficientă și obținerea progresului școlar a elevilor cu cerințe educaționale speciale.
- Asigurarea echității în evaluare prin:
  - utilizarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate, care asigură fiecărui elev șansa de a demonstra formarea/dezvoltarea competențelor dobândite;
  - utilizarea unor instrumente de evaluare familiare elevilor;
  - utilizarea unor materiale în evaluare care să nu conducă la discriminare;
  - informarea clară și fără ambiguități a elevilor referitoare la rezultatele evaluării în scopul sprijinirii învățării ulterioare.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii vizează în esență următoarele obiective:

B1. Creșterea eficienței activităților de învățare prin:

- modelarea unor fenomene fizice și a funcționării unor dispozitive. În cazurile în care este posibil, fenomenele și dispozitivele vor fi mai întâi prezentate în laborator sau studiate prin observații directe în natură, respectiv în practică.
- realizarea de investigații științifice și experimente în laboratoare virtuale. Laboratoarele virtuale constituie resurse alternative sau complementare în studiul experimental și/sau investigația științifică. Se recomandă utilizarea laboratoarelor virtuale în următoarele situații:
  - realizarea investigației/experimentului în laboratorul virtual urmează realizării efective a acestora și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;
  - resursele existente nu permit realizarea efectivă a unor investigații/experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
  - prin investigația/experimentul în laboratorul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului și de către elevii cu dizabilități;
  - realizarea efectivă a investigației/experimentului poate pune în pericol sănătatea elevilor (de exemplu electrizări la potențial foarte ridicat, mișcări cu viteze

mari, fenomene termice la temperaturi foarte înalte, studiul radioactivității etc.).

- prelucrarea datelor experimentale. Datele obținute din observații în natură sau prin realizarea unor investigații/experimente pot fi prelucrate conform scopului propus prin utilizarea unor instrumente și resurse digitale (foi de calcul, aplicații de achiziție de date, software specific). Prelucrarea datelor experimentale poate să includă realizarea unor calcule, calculul erorilor, reprezentări grafice etc. Se poate realiza astfel o reducere a timpului afectat unor operațiuni simple, repetitive în favoarea unor activități de învățare care să implice abilități de nivel cognitiv superior. În același timp, prin utilizarea instrumentelor și resurselor digitale pentru prelucrarea datelor experimentale, elevii își exersează competențele digitale în contexte de învățare variate.

B2. Sprijin pentru comunicare, informare autonomă și elaborare de proiecte/referate prin

- colectarea și selectarea informațiilor. În funcție de resursele disponibile, poate fi valorificată o varietate de surse și resurse digitale (biblioteci și arhive online, baze de date științifice, enciclopedii, resurse educaționale deschise, documentații tehnice, pagini web instituționale). Elevii formulează solicitări de căutare adecvate, aplică criterii de credibilitate (autorat/afiliere, dată, referințe, acuratețe), realizează sinteza informațiilor în raport cu scopul propus. Aceste activități sprijină alfabetizarea informațională și media, incluzând citarea corectă a surselor, respectarea drepturilor de autor și a eticii academice, precum și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale (inclusiv aplicații cu inteligență artificială) pentru documentare, notare bibliografică și verificare. Rezultatele sunt consemnate cu trasabilitatea surselor și integrate în proiecte/referate într-o formă clară, coerentă și conformă cerințelor curriculare.
- prezentarea informațiilor. Elevii pot prezenta rezultatele activităților în format electronic – în forme atractive, cu impact mare, ușor de înțeles și de transmis prin comunicare electronică.
- tehnoredactarea documentelor. Atunci când se consideră necesar, se poate solicita elevilor tehnoredactarea referatelor lucrărilor de laborator sau a referatelor teoretice și a proiectelor. Se recomandă ca tehnoredactarea acestor documente să se realizeze, cel puțin în parte, sub îndrumarea profesorului. Prin tehnoredactarea îndrumată se urmărește ca elevul să respecte structura standard (titlu, obiective/întrebări, metodă, rezultate, discuții, concluzii, bibliografie), citarea corectă a surselor, utilizarea reprezentărilor grafice corecte, utilizarea editorului de ecuații, scrierea corectă a simbolurilor mărimilor fizice și a unităților de măsură și revizuirea iterativă (auto/inter evaluare pe baza unor criterii de evaluare). Tehnoredactarea sprijină reflecția critică asupra calității produsului, corectarea și îmbunătățirea acestuia pe parcurs, precum și dezvoltarea competențelor digitale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALDESCU MIOARA	profesor gradul I	Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, Dâmbovița
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
AȘTILEAN SIMION	prof. univ. dr.	Academia Română
BĂDILĂ CORNELIA	profesor gradul I	Colegiul Național Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza, Prahova
BĂRAN VIRGIL	prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
BERCHEZ DANIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Emanuil Gojdu”, Oradea, Bihor
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BUNOIU MĂDĂLIN OCTAVIAN	conf. univ. dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
BUTUȘINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
COREGA CONSTANTIN	profesor dr.	Colegiul Național „Emil Racoviță”Cluj-Napoca
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
DOBROTĂ IONUȚ-COSTIN	profesor dr.	Colegiul National „Dimitrie Cantemir”, Onești, Bacău
DRAGOMIR NICOLAE	profesor gradul I	Colegiul Național Militar „Tudor Vladimirescu”, Craiova, Dolj
FLORIAN GABRIEL	profesor dr.	Colegiul Național „Carol I” Craiova, Dolj
GRUIA ION	conf. univ. dr.	Academia Tehnică Militară „Ferdinand I”, București
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
MAN TIBERIU	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MIHALCSIK ANETA AURELIA	profesor gradul I	Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”, Arad
NECUȚĂ EMIL	profesor gradul I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, Argeș
PASCU GABRIEL	lector dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
RADOSLAVESCU ILEANA	profesor gradul I	Colegiul Național „Traian Doda” Caransebeș, Caraș Severin
RADU ADRIANA	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Prahova, Ploiești
RĂDUCANU LAURENȚIU VALENTIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ROTARU LIVIU DĂNUȚ	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Satu Mare
SOLSCHI VIOREL	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare
STOLERIU LAURENȚIU	prof. univ. dr. habil.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
ȘTEFĂNESCU MANUELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța
VASILESCU MIHAI	lector dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
BLANARIU LIVIU	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Fizică	coordonator științific

Anexa nr. 71

Programa școlară pentru disciplina

Fizică

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 71
Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS)

- *Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii*

NOTĂ DE PREZENTARE

Fizica este disciplină de cultură științifică generală, studiată în trunchiul comun de toți elevii și, după caz, disciplină de specialitate în curriculumul de specialitate, contribuind la profilul de formare al absolventului și la dezvoltarea competențelor-cheie stabilite la nivel european și asumate în legislația națională (art. 91 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023). Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a profilului de formare al absolventului aprobat prin OME nr. 6731/2023 și asigură coerența dintre predare–învățare–evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acord cu aceste repere, fizica are un rol esențial în dezvoltarea competenței-cheie „Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie", dar și la formarea celorlalte competențe-cheie, integrând valori precum curiozitatea intelectuală, rigoarea, spiritul critic și responsabilitatea față de mediu și societate. Aceste direcții sunt susținute de documentele de politică educațională europene și internaționale – Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018 privind competențele-cheie și OECD Learning Compass 2030, care promovează o viziune asupra educației ca proces continuu de anticipare, acțiune și reflecție.

Gradul ridicat de generalitate și de profunzime al legilor fizicii, structura conceptuală și aplicațiile din știință și tehnologie conferă Fizicii un rol central între științele naturii. Din perspectivă curriculară, alocările orare sunt stabilite prin planurile-cadru în vigoare. Acestea prevăd studiul disciplinei *FIZICĂ* într-un număr de 2 ore/săptămână în învățământul gimnazial, la clasele VI-VIII, în timp ce în învățământul liceal studiul disciplinei se parcurge într-un număr de ore diferit în funcție de filieră, profil și specializare. Programa se calibrează la bugetul efectiv de timp indicat de acestea, asigurând marja didactică necesară pentru diferențiere și evaluare formativă. În acest context, bugetul orar redus din trunchiul comun impune calibrarea realistă a așteptărilor curriculare și focalizarea pe obiective esențiale de alfabetizare științifică.

Prezenta programă școlară face parte din curriculumul pentru disciplina *FIZICĂ*, și se aplică la clasele a X-a – a XII-a din învățământul liceal, *filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii*, forma cu frecvență zi, începând cu generația de elevi care intră în clasa a X-a în anul școlar 2027-2028. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	1	2	1	2	-	3	-	3

Tabel 1 – Numărul de ore de fizică pe săptămână (planuri-cadru de învățământ în vigoare)

Studiul fizicii în liceu se construiește în mod firesc pe fundamentul solid al competențelor formate în gimnaziu, unde programa a introdus o serie de elemente de modernizare curriculară, precum accentul pe alfabetizarea științifică, pe investigarea fenomenelor și pe proiectarea unităților de învățare centrate pe competențe. La nivel gimnazial, elevii deprind modalitățile esențiale de explorare a realității fizice, realizarea de experimente orientative și interpretarea calitativă a unor procese fundamentale. Programa de liceu valorifică explicit achizițiile anterioare și propune un progres curricular coerent, trecând de la o înțelegere descriptivă și calitativă a fenomenelor la una cantitativă, analitică și modelatoare. Continuitatea este evidentă și în plan metodologic: gimnaziul a mutat accentul de pe conținuturi pe dezvoltarea competențelor, oferind profesorului flexibilitate în proiectarea activităților de învățare și în alegerea contextelor relevante pentru elevi — orientare curriculară menținută și amplificată în liceu. Investigația științifică, interpretarea critică a rezultatelor și reflecția asupra propriei învățări, introduse

în gimnaziu, sunt consolidate și diversificate în liceu, unde elevii capătă autonomie mai mare și se confruntă cu situații problemă mai complexe. Introducerea sistematică a analizei erorilor, a reprezentărilor grafice, a relațiilor matematice și a experimentelor obligatorii în programa de liceu confirmă această progresie firească, transformând studiul fizicii într-o experiență intelectuală matură și aplicată.

În raport cu alte discipline, fizica își menține specificitatea epistemologică și metodologică, dar dezvoltă și o puternică dimensiune interdisciplinară. Prin caracterul său modelator, fizica oferă repere fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor studiate în chimie, biologie sau geografie fizică, construind un limbaj comun al științelor naturii. Relația cu matematica este una organică: matematica oferă instrumentele formale necesare pentru exprimarea cantitativă a legilor fizicii, în timp ce fizica oferă sens, context și aplicabilitate conceptelor matematice. De asemenea, fizica susține în mod direct domeniile tehnologiei și informaticii: de la înțelegerea funcționării senzorilor și interpretarea semnalelor, la înțelegerea mecanicii, electricității sau opticii utilizate în dispozitivele digitale și industriale. Prin aceste conexiuni, disciplina se constituie într-un nod interdisciplinar, facilitând elevilor o înțelegere integrată a lumii și dezvoltarea competențelor de transfer — esențiale în formarea absolventului profilului liceal.

În baza profilului de formare și a competențelor-cheie sunt stabilite prin programele școlare competențele generale pentru fiecare nivel de învățământ. Pe baza competențelor generale sunt stabilite competențele specifice pentru fiecare disciplină și an de studiu.

Conținutul curricular al disciplinei fizică este specificat în programele școlare. Acestea sunt documente obligatorii pentru toate cadrele didactice de specialitate, fiind instrumentul de bază pentru planificarea și realizarea procesului de predare-învățare la disciplina fizică, respectiv pentru evaluarea performanțelor elevilor. În realizarea programei școlare de fizică s-au avut în vedere coordonatele generale prezentate în această secțiune și relația cu alte discipline. S-a ținut cont, de asemenea, de experiența dobândită de elevi în viața de zi cu zi, de evoluțiile în cunoașterea științifică, de problemele lumii contemporane și de alte aspecte științifice și educaționale specifice. Astfel, programa școlară:

- a fost concepută ca document curricular reglator ce conține, într-o organizare coerentă, oferta educațională a disciplinei fizică;
- stabilește cadrul metodologic și operațional pentru activitatea didactică la fizică;
- favorizează identificarea temelor de interes interdisciplinar, posibilitățile de corelare multi-, inter- și transdisciplinară;
- reprezintă punctul de plecare și de referință în proiectarea, realizarea și evaluarea manualelor școlare, dar și al altor resurse curriculare și didactice.

Profilul general de formare al absolventului învățământului liceal, aprobat prin O.M.E. nr. 6731/2023, determină în mod direct curriculumul-nucleu (trunchiul comun), dar vizează indirect și curriculumul de specialitate și curriculumul la decizia elevului din oferta școlii. În acest cadru curricular și operațional, ancorarea în profilul de formare al absolventului devine axul de referință pentru definirea competențelor generale și a celor specifice.

Având în vedere aceste repere fundamentale, se urmărește formarea și dezvoltarea pe parcursul întregului învățământ liceal a unui set de competențe generale în domeniul fizicii, concepute ca fundament pentru o gândire de tip științific a unei persoane capabile să învețe în contexte formale, informale și non-formale pe tot parcursul vieții.

Pentru atingerea acestor obiective, autorii programei au acordat o atenție deosebită următoarelor elemente esențiale:

- Validitatea și accesibilitatea – prezentarea corectă din punct de vedere științific a conținuturilor, la un nivel adecvat vârstei elevilor, având în vedere rolul esențial al acestora în formarea și dezvoltarea competențelor. S-a urmărit structurarea logică a conținuturilor, utilitatea practică și modernitatea acestora, posibilitatea de prezentare sistematizată și esențializată. Totodată au fost stabilite corelații logice între programa școlară și structura generală a fizicii, ca știință fundamentală a naturii.
- Succesiunea – ordonarea corespunzătoare a conținuturilor și susținerea adecvată a acestora prin investigație științifică, rezolvare de probleme, informare autonomă, cu o atenție permanentă pentru respectarea normelor de sănătate și securitate și a principiilor protecției mediului, cu accent pe prevenție și comportamente responsabile.
- Abordarea în „spirală” a domeniilor – înțelegând revenirea la anumite domenii la diferite niveluri/clase. Abordarea în „spirală”, existentă și în structura actuală a programelor și întâlnită și în alte sisteme de învățământ, este bazată atât pe logica internă a științei, cât și pe

principiul adaptării la stadiul evoluției psiho-somatice a elevilor. Prin revenirea asupra domeniilor studiate, la un alt nivel și într-o altă etapă a dezvoltării psiho-somatice, elevii vor remarca aspectele comune prin specificitate ale modelelor care descriu fenomenele naturale, iar prin înțelegerea dezvoltării acestora vor fi capabili să realizeze conexiuni atât între domeniile fizicii, cât și cu alte domenii ale științei.

- Relevanța – introducerea în procesul de predare-învățare a unui conținut minimal, reprezentativ pentru categoria de fenomene fizice studiate, stabilit în raport cu competențele specifice și generale urmărite.
- Valoarea formativă – selecția corespunzătoare a noțiunilor prezentate la fiecare temă în parte, precum și formarea, respectiv, dezvoltarea capacităților necesare activităților de cercetare și creație.
- Flexibilitatea – profesorul poate realiza cele mai potrivite asocieri între competențe și conținuturi, iar 25% din timpul alocat prin planul-cadru este lăsat la dispoziția cadrului didactic.

Fizica, știință fundamentală prin excelență, este cea mai cuprinzătoare dintre științele naturii, obiectul ei de studiu înglobând lumea materială de la nivelul microscopic al particulelor elementare până la scara cosmică a corpurilor cerești. În esență fizica este știința care stă la baza descrierii complexității lumii naturale, care contribuie la explicarea evoluției sistemelor și a proceselor din natură, care construiește modele pentru a le descrie și pe baza cărora se elaborează predicții. Fizica reprezintă totodată baza proiectării noilor tehnologii care rezolvă problemele lumii reale și conduce la îmbunătățirea calității vieții.

Nu toți elevii vor deveni oameni de știință sau ingineri, dar știința și tehnologiile ocupă un loc tot mai important în activitatea noastră zilnică. Ca cetățeni, trebuie să luăm decizii informate cu privire la chestiuni care implică din ce în ce mai mult știința și tehnologia. În ceea ce privește activitatea viitorilor angajați, ocupațiile de pe piața muncii vor solicita din ce în ce mai mult competențe în științe și tehnologie.

Prin studiul fizicii, elevii dobândesc competențe relevante pentru activitatea zilnică. Studiul fizicii permite înțelegerea aplicațiilor practice din toate domeniile de activitate. Cu o bază solidă a cunoștințelor de fizică, elevii vor fi capabili să aprecieze rolul fizicii în dezvoltarea științei și tehnicii și să utilizeze competențele dezvoltate în toate domeniile activității profesionale, iar ca viitori absolvenți vor putea deveni eficienți într-o societate a cunoașterii globală și puternic tehnologizată.

Dinamica accelerată a descoperirilor științifice și tehnologice, atât ca amploare, cât și ca impact, reclamă o reconfigurare curriculară a predării fizicii. Ca disciplină de cultură științifică generală, Fizica furnizează infrastructura cognitivă pentru alfabetizarea științifică și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin formarea de competențe transferabile și prin raportarea constantă la dovezi. Pentru a asigura standarde ridicate de calitate, demersul didactic se aliniază logicii științei (modele, ipoteze, date, validare), valorifică sistematizarea conținuturilor, integrează metodologii de învățare activă (investigație, problematizare, modelare, utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale) și promovează evaluarea formativă și echitatea. În acest cadru, disciplina *FIZICĂ* trebuie să aibă ca finalitate formarea capacității viitorilor absolvenți de:

- a folosi conceptele și teoriile importante din fizică și științe;
- a gândi științific, critic și creativ, folosind cunoștințele științifice pentru a lua decizii informate cu privire la probleme reale;
- a accesa cunoașterea prin cercetare și informare autonomă;
- a înțelege limbajul științific și a-l utiliza eficient în comunicarea ideilor și punctelor de vedere cu privire la subiecte din știință și tehnologie;
- a manifesta respect pentru unitatea, diversitatea și fragilitatea naturii.

Aceste finalități urmărite prin studiul disciplinei fizică sunt subsumate finalităților învățământului liceal, care propun formarea unui absolvent în măsură să decidă asupra propriei cariere, să contribuie la articularea propriilor trasee de dezvoltare intelectuală și profesională și să se integreze activ în viața socială și în muncă.

În tabelul 2 este prezentată corelarea dintre competențele generale ale disciplinei fizică (nivel liceal) și competențele-cheie, ca reper de proiectare și aliniere curriculară. Tabelul explicitează corespondențele competențe-cheie ↔ competențe generale, oferind un cadru de referință care asigură coerența curriculară și fundamentează continuitatea către competențele specifice, pe care se structurează activitățile de învățare.

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	**CG4.** Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - formulând o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - analizând critic și interpretând o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice fizicii.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	**CG1.** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - aplicând gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate; - utilizând în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii; - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, în științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute. **CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice; - evaluând constant validitatea unor raționamente științifice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile` - construind demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale, prin aplicarea principiilor și legilor fizicii, precum și prin utilizarea noilor tehnologii; - utilizând și raportându-se critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice științelor (de exemplu: formule, modele, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică	**CG1** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - manifestând interes pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
	inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare specifice, inclusiv profesionale; - utilizând informații obținute din diferite surse și/sau informații obținute prin investigație științifică; - comunicând adecvat ca formă și conținut rezultatele obținute. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - rezolvând creativ probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele; - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată.
Competența personală, socială și a învăța să înveți Competența civică, juridică și de protejare a mediului	**CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - analizând situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate; - în diferite contexte de învățare, profesionale și în viața de zi cu zi; - înțelegând și prevăzând posibilele efecte ale unor fenomene fizice asupra organismelor vii și asupra mediului; - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - raportându-se critic la fenomene și procese pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile. **CG5** Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - participând activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Tabel 2 – Coerența curriculară: corespondența între competențele-cheie și competențele generale vizate de disciplina FIZICĂ în învățământul liceal

Programa școlară pentru disciplina Fizică în curriculumul de specialitate aferent profilului real, specializarea științe ale naturii (clasele a X-a – a XII-a), este concepută ca un traseu coerent de aprofundare conceptuală, de modelare a fenomenelor fizice relevante pentru științele naturii, mediu, sănătate și tehnologie și de deschidere către fizica modernă și aplicațiile sale tehnologice. În raport cu trunchiul comun, curriculumul de specialitate extinde și rafinează înțelegerea interacțiunilor fundamentale, introduce domenii avansate (oscilații și unde electromagnetice, optică ondulatorie, teoria relativității restrânse, fizică cuantică, fizica semiconductorilor, fizică nucleară) și creează punți explicite către matematică, chimie, biologie și informatică, susținând formarea unui profil STEM solid.

La clasa a X-a, studiul termodinamicii pornește de la modelul microscopic al materiei și de la agitația termică, punând în corespondență proprietățile macroscopice observabile (temperatură, presiune, stări de agregare) cu mișcarea și interacțiunile particulelor. Introducerea noțiunilor de sistem termodinamic, parametri de stare și model al gazului ideal, urmată de analiza transformărilor simple și a principiului I al termodinamicii, permite înțelegerea energiei interne, a schimbului de energie prin lucru

mecanic și căldură și a bilanțului energetic, în situații relevante pentru viața de zi cu zi. Studiul mașinilor termice și al principiului al II-lea al termodinamicii introduce ideea de limită a conversiei energiei, de randament și de eficiență energetică, deschizând discuții esențiale privind utilizarea resurselor, impactul tehnologic și de mediu, schimbările climatice și tranziția energetică. De asemenea, sunt studiate fenomenele de suprafață și fenomenele capilare, respectiv transformările de stare de agregare.

Capitolul dedicat electricității și magnetismului dezvoltă studiul interacțiunii electrice și al câmpului electric precum și al circuitelor de curent continuu. Sunt abordate noțiuni cu privire la modelarea surselor reale, caracteristici curent–tensiune, rețele electrice și metode de rezolvare bazate pe teoremele lui Kirchhoff, teorema transferului maxim de putere și bilanțul energetic. Secțiunea dedicată efectului magnetic al curentului electric, inducției electromagnetice și motoarelor/ generatoarelor electrice pune în evidență conversia energie electrică ↔ energie mecanică și permite înțelegerea principiilor de funcționare ale echipamentelor electrice moderne. În același timp, abordarea efectelor fiziologice ale curentului electric, a dispozitivelor de protecție și a regulilor de prevenire a accidentelor susține formarea unor atitudini responsabile privind siguranța și prevenția în contexte reale.

La clasa a XI-a, accentul se deplasează către studiul oscilațiilor și undelor (mecanice și electromagnetice), oferind un cadru unitar pentru înțelegerea fenomenelor periodice, a propagării energiei și a transmiterii informației. Studiul oscilatorului armonic, al compunerii oscilațiilor și al rezonanței construiește un cadru conceptual comun pentru descrierea sistemelor oscilante și interpretarea fenomenelor de rezonanță, atât în mecanică, cât și în circuitele electrice. Studiul undelor mecanice și al fenomenelor asociate permite clarificarea și aprofundarea unor concepte fundamentale (superpoziție, coerență, frecvențe proprii, armonici etc.), evidențiind aplicații relevante. Integrarea elementelor de fizica Pământului, prin studiul undelor seismice și al comportamentului preventiv în caz de cutremur, valorifică direct legătura dintre modele fizice și riscurile naturale, contribuind la formarea competențelor civice și a comportamentelor responsabile. Capitolul de oscilații și unde electromagnetice completează perspectiva asupra fenomenelor ondulatorii și evidențiază explicit rolul fizicii în dezvoltarea tehnologiilor moderne. Elementele de optică ondulatorie (reflexie și refracție, interferență și difracție, polarizare, dispersie) evidențiază atât natura electromagnetică a luminii, cât și formarea imaginilor, analiza spectrală, filtrele optice etc.

La clasa a XII-a, curriculumul de specialitate este orientat către fizica modernă, oferind elevilor repere pentru înțelegerea schimbărilor de paradigmă din fizica secolului XX și a rolului lor în tehnologiile și provocările secolului XXI. Elementele de teorie a relativității restrânse introduc postulatele lui Einstein, transformările Lorentz și principalele consecințe cinematice (relativitatea simultaneității, dilatarea duratelor, contracția lungimilor), precum și relațiile relativiste pentru impuls și energie, cu rol formativ pentru înțelegerea limitelor modelelor clasice. Elementele de fizică cuantică și fizică atomică oferă elevilor instrumentele conceptuale necesare pentru a înțelege dualismul undă–corpuscul, cuantificarea și structura atomică, elemente esențiale pentru interpretarea fenomenelor microscopice și a aplicațiilor moderne (detecție, imagistică, analiza materialelor).

Capitolul dedicat semiconductorilor și aplicațiilor acestora aduce în prim-plan infrastructura fizică a lumii digitale și a tehnologiilor energetice moderne. Pornind de la structura de benzi de energie și de la purtătorii de sarcină în materiale semiconductoare și ajungând la joncțiunea p–n, diode, LED-uri, fotoconductivitate, celule fotovoltaice și LASER, elevii pot să înțeleagă, pe baze fizice, principiile de funcționare ale dispozitivelor electronice și optoelectronice utilizate în calculatoare, rețele de comunicații, senzori și sisteme de conversie a energiei.

În final, elementele de fizică nucleară și studiul radiațiilor nucleare și al efectelor lor biologice permit înțelegerea structurii și stabilității nucleului, a proceselor de fisiune, a funcționării reactorului nuclear, a interacțiunii radiațiilor cu materia și a aplicațiilor în medicină nucleară și radioterapie, în strânsă legătură cu cerințele de securitate nucleară și radioprotecție.

În acest fel, curriculumul de specialitate la disciplina Fizică pentru profilul real, specializarea științe ale naturii, nu doar aprofundează conținuturi de fizică, ci dezvoltă o viziune integrată, susținând formarea unor competențe științifice solide, transferabile către alte discipline și relevante pentru continuarea studiilor în domenii STEM, precum și pentru participarea informată la o societate puternic tehnologizată.

Autorii de manuale și resurse curriculare vor respecta în mod strict Sistemul internațional de unități (SI) pentru terminologie, simboluri, unități, prefixe și reguli de scriere, conform broșurii Bureau International des Poids et Mesures (2025), Le Système international d'unités/The International System

of Units (ediția a 9-a), disponibilă la https://doi.org/10.59161/AUEZ1291. Pentru implementarea didactică a terminologiei referitoare la erorile și incertitudinile de măsurare, se va utiliza VIM (JCGM 200:2012) – International Vocabulary of Metrology — Basic and general concepts and associated terms (ediția a 3-a), disponibil la https://doi.org/10.59161/JCGM200-2012.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

Competența generală	**Descriptori ai competențelor generale**	
	Bazal	**Superior**
CG1. Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - utilizând ipoteze date sau formulând ipoteze adecvate; - utilizând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive fizice și matematice; - exprimând argumentat și comunicând într-o formă adecvată concluzii în relație cu ipotezele.	Elevul este capabil să realizeze investigații științifice asistate a unor fenomene fizice simple și a unor aplicații tehnologice primare ale acestora - utilizând ipoteze date; - aplicând consecvent algoritmi dați; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să realizeze autonom investigații științifice ale unor fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și ale unor aplicații tehnologice moderne ale acestora - formulând ipoteze adecvate; - identificând și aplicând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive; - comunicând argumentat concluzii alternative pe baza ipotezelor formulate; - evaluând calitatea ipotezelor și propunând ipoteze pentru investigații ulterioare.
CG2. Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme;	Elevul este capabil să explice anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să explice o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații tehnologice moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	**Superior**
- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.		- utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG3. Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute.	Elevul este capabil să rezolve probleme simple pe bază de algoritmi și/sau asistat - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme indicate; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să rezolve probleme complexe prin metode proprii de abordare - identificând diferitele tipuri de fenomene descrise în probleme; - utilizând mărimi și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice; - formulând și comunicând argumentat rezultatele obținute; - identificând posibile variante de generalizare și/sau aplicare.
CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.	Elevul este capabil să descrie anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să descrie o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG5. Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile	Elevul este capabil să se informeze independent pe o temă dată - utilizând o listă de resurse bibliografice oferită; - selectând anumite date din sursele de informație utilizate;	Elevul este capabil să se informeze autonom și/sau din proprie inițiativă pe o varietate de teme științifice - identificând și selectând surse de informare adecvate;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	**Superior**
- utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată. - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului.	- prelucrând și sistematizând asistat datele obținute. - respectând anumite prevederi regulamentare specifice domeniului de activitate; - înțelegând natura riscurilor implicate de nerespectarea regulilor cunoscute.	- selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problema studiată; - comunicând adecvat ca formă și conținut informațiile dobândite. - implicându-se conștient în acțiuni civice, democratice, de consultare etc. ce vizează luarea unor decizii în utilizarea pe scară largă a anumitor tehnologii și/sau aplicații practice.

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.
- *Observarea înălțimii la care urcă lichidele în tuburi subțiri pentru identificarea variabilelor relevante ale fenomenului de capilaritate (natura lichidului, dimensiunile tubului) și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind relațiile dintre mărimile fizice care descriu fenomenul.* - *Observarea valorilor diferite ale intensității curentului electric care se stabilește prin conductoare diferite, alimentate la aceeași tensiune, în cadrul unui experiment demonstrativ, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind proprietățile conductorului care influențează rezistența electrică a acestuia.* - *Explorarea funcționării unui circuit electric simplu, cu același rezistor conectat la surse de alimentare diferite, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind mărimile fizice care influențează intensitatea curentului electric prin rezistor.* - *Explorarea teoretică a funcționării unor sisteme tehnice familiare bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), în contexte de utilizare cunoscute, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind transformarea energiei, rolul surselor termice și semnificația eficienței energetice.*
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența înălțimii la care urcă lichidul în tubul capilar de natura lichidului și de dimensiunile capilarului.* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența rezistenței electrice a unui conductor liniar omogen de proprietățile conductorului (material și dimensiuni).* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind relația dintre tensiunea aplicată la bornele unui rezistor și intensitatea curentului electric prin acesta.* - *Proiectarea unei investigații teoretice simple pentru testarea ipotezelor privind funcționarea mașinilor termice și a mașinilor frigorifice, prin stabilirea surselor de documentare, a aspectelor de analizat (transformarea energiei, rolul surselor termice, eficiența energetică) și a criteriilor de comparare între diferite sisteme tehnice.*
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Introducerea, în lichide diferite, a unor tuburi capilare cu diametre diferite, pentru măsurarea înălțimii la care urcă lichidul în tubul capilar și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Alimentarea la aceeași sursă de tensiune a unor conductoare liniar omogene, cu proprietăți diferite (material, dimensiuni), pentru măsurarea tensiunii electrice la bornele conductorului și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Realizarea unor circuite electrice simple cu același rezistor, conectat succesiv la surse de tensiune diferite, pentru măsurarea tensiunii electrice și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Analizarea unor exemple de sisteme tehnice bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), descrise în sursele de documentare stabilite, și consemnarea informațiilor relevante în scheme sau tabele descriptive.*

X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Analizarea valorilor înălțimii lichidului în tuburi capilare diferite în funcție de natura lichidului și dimensiunile capilarului, pentru a identifica relațiile de dependență între mărimi fizice care descriu fenomenul de capilaritate.* - *Calcularea rezistenței electrice a unor conductoare liniare omogene pe baza valorilor măsurate ale intensității curentului și ale tensiunii la bornele acestora și analizarea rezultatelor obținute pentru corelarea rezistenței electrice a unui conductor cu dimensiunile și natura acestuia.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric prin rezistor în funcție de tensiunea la bornele acestuia, interpretarea graficului obținut și discutarea semnificației relației observate pentru caracterizarea comportării electrice a rezistorului.* - *Analizarea informațiilor obținute despre mașinile termice, mașinile frigorifice și pompele de căldură pentru a formula concluzii privind funcționarea, randamentul și eficiența energetică a acestora.*

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale
- *Observarea comportamentului particulelor unui gaz utilizând o simulare digitală, pentru evidențierea relației dintre creșterea temperaturii și intensificarea agitației particulelor, cu formularea unei concluzii privind legătura dintre cei doi factori.* - *Analizarea fenomenologică bazată pe observație, simulare sau exemplificare concretă pentru stabilirea relațiilor de cauzalitate dintre mărimile fizice implicate într-un fenomen termic prin identificarea mărimilor cauză, respectiv efect (ex: studiul transformării izocore) și organizarea lor într-o hartă conceptuală.* - *Analizarea din punct de vedere microscopic a proceselor care au loc într-un conductor metalic străbătut de curent electric, pentru a evidenția cauzele care determină degajarea căldurii prin efect Joule și realizarea unei diagrame care să ilustreze succesiunea fenomenelor.* - *Observarea fenomenului de inducție electromagnetică prin apropierea și îndepărtarea unui magnet de o bobină conectată la un galvanometru, pentru evidențierea relațiilor de cauzalitate dintre variația fluxului magnetic și apariția curentului indus, cu identificarea variabilelor care influențează inducția (de exemplu: viteza de mișcare, orientarea magnetului, numărul de spire etc) și explicarea sensului curentului pe baza regulii lui Lenz, cu formularea condițiilor necesare generării tensiunii electromotoare induse*
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate
- *Explicarea ascensiunii unui lichid în tuburi capilare prin utilizarea noțiunilor de adeziune și coeziune și prin raportare la legea lui Jurin, în contextul unor situații reale (de exemplu: hârtia de filtru, ridicarea sevei în plante, absorbția lichidului într-un burete etc.), cu identificarea unor situații suplimentare din viața de zi cu zi în care se manifestă fenomenul de capilaritate.* - *Explicarea creșterii presiunii într-un recipient închis, pe parcursul încălzirii acestuia, prin utilizarea ecuației termice de stare a gazului ideal și evidențierea legăturii temperatură - presiune, cu indicarea limitelor modelului, în contextul analizării unor situații reale.* - *Utilizarea legilor lui Kirchhoff pentru explicarea valorilor intensității curentului electric și a căderilor de tensiune electrică în circuite serie și paralel.* - *Utilizarea legii lui Ohm pentru a explica influența rezistenței electrice a conductoarelor de legătură asupra intensității curentului electric dintr-un circuit electric simplu.*
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice
- *Construirea diagramei energetice de funcționare a unui motor termic, pentru a stabili relația între căldura primită de sistem și lucrul mecanic efectuat de acesta.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric printr-un rezistor de tensiunea aplicată la bornele acestuia, pentru a evidenția relația de directă proporționalitate dintre acestea.*

- *Reprezentarea grafică a rezistivității electrice a unui conductor metalic în funcție de temperatură, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a volumului ocupat de un gaz menținut la presiune constantă în funcție de temperatura acestuia, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.*
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale
- *Explicarea ascensiunii unui lampion cu aer cald, utilizat la evenimente în aer liber, ca efect al micșorării densității aerului din interior prin încălzire.* - *Explicarea funcționării încărcării wireless a telefoanelor mobile, pe baza modului în care bobina stației de încărcare creează un câmp magnetic variabil care induce curent electric în bobina telefonului.* - *Explicarea funcționării sistemelor de încălzire integrate în parbriz și lunetă prin descrierea modului în care stratul subțire și transparent de material conductor depus pe parbriz sau firele conductoare vizibile din lunetă se încălzesc prin efect Joule atunci când sunt alimentate electric, topind gheața și reducând condensul.* - *Explicarea rolului sistemului de împământare pentru utilizarea în siguranță a echipamentelor electrice, prin evidențierea modului în care conductorul de protecție preia și direcționează spre sol acumularea de sarcină electrică apărută accidental pe carcasele metalice.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.
- *Identificarea evoluției parametrilor de stare (crește, scade, rămâne constant), într-o problemă definită, pentru determinarea valorilor acestora în stări ulterioare, utilizând ecuația termică de stare și interpretarea calitativă a procesului.* - *Analizarea datelor unei situații-problemă cu rezistoare grupate serie/paralel (și, după caz, surse grupate), pentru a evidenția influența configurației circuitului asupra valorilor intensităților curenților electrici și ale căderilor de tensiune din circuit.* - *Analizarea informațiilor dintr-o problemă despre transferul de energie într-un circuit de curent continuu (sursă reală + consumator), pentru a stabili mărimile fizice de care depinde randamentul.* - *Analizarea transformărilor termodinamice dintr-un ciclu de funcționare a unui motor termic pentru identificarea schimburilor de energie cu mediul exterior.*
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.
- *Utilizarea reprezentării grafice a transformărilor suferite de un gaz ideal, pentru a argumenta, pe baza formei graficului și a variației parametrilor de stare, ipoteza de lucru privind tipul transformării.* - *Utilizarea unei caracteristici curent–tensiune (I–U) furnizate ca set de date, pentru a justifica ipoteza că elementul studiat este sau nu conductor ohmic.* - *Utilizarea diagramelor temperatură–timp sau temperatură–căldură, pentru a justifica ipotezele de lucru cu privire la un proces calorimetric (de tip „fără pierderi” vs. „cu pierderi”) și pentru a estima corect temperatura de echilibru.* - *Reprezentarea prin schițe ilustrative (ex. cilindru cu piston) a situației fizice descrise în problemă pentru a justifica ipotezele utilizate în rezolvare.*
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.
- *Aplicarea principiului I al termodinamicii, în transformări diverse, pentru a determina valorile mărimilor energetice caracteristice* - *Aplicarea legilor/ teoremelor lui Kirchhoff pentru determinarea intensităților curenților electrici prin ramurile unei rețele electrice* - *Aplicarea ecuației termice de stare a gazului ideal pentru o masă constantă de gaz, în probleme definite în contexte variate, pentru a determina parametrii de stare necunoscuți.*

- *Utilizarea legii lui Jurin pentru determinarea înălțimilor la care urcă un lichid în tuburi capilare cu diametre diferite.*
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.
- *Compararea rezultatului numeric obținut cu ordinul de mărime realist al mărimilor fizice (presiune, temperatură etc.), pentru a aprecia dacă soluția este plauzibilă.* - *Analizarea proporționalității (directe și inverse) dintre parametrii de stare pentru a evalua valorile finale ale acestora într-o succesiune de transformări simple ale unui gaz ideal.* - *Compararea valorii masei molare medii a unui amestec de gaze cu masele molare ale gazelor componente, ținând cont de ponderea fiecărui gaz.* - *Analizarea rezultatelor obținute în rezolvarea unei probleme definite referitoare la un circuit de curent continuu, pentru a argumenta corectitudinea soluției prin verificarea coerenței acesteia (ex.: distribuirea curentului în ramuri paralele) și discutarea cazurilor-limită (ex.: $R \to 0$ sau $R \to \infty$) în raport cu funcționarea circuitului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.
- *Standardizarea scrierii mărimilor și unităților SI într-un tabel de date experimentale, prin completarea antetelor cu simbol și unitate (ex.: p/*Pa*, T/*K*, I/*A *, U/*V*) și verificarea coerenței dimensionale a calculelor.* - *Transpunerea într-o formă simbolică a unui text științific scurt (despre procese termodinamice, lucru mecanic, intensitatea curentului electric-tensiune electrică), respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Formatarea rezultatelor experimentale cu cifre semnificative și notație științifică (ex.: $U = 8{,}4$ V), nu* 8,42156*), incluzând incertitudinea: (ex. $U = (8{,}4 \pm 0{,}5)$ V), conform convențiilor de raportare.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex. descrierea variației presiunii unui gaz în funcție de temperatura acestuia, descrierea dependenței tensiunii electrice de la bornele sursei de intensitatea curentului electric, dependenței puterii electrice a unui consumator de rezistența electrică a acestuia).*
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.
- *Compararea unor reprezentări diferite ale aceleiași situații (ex.: V=f(T), p=f(V)), pentru a evidenția modul în care fiecare dintre acestea contribuie la comunicarea clară și corectă a concluziilor.* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera grafice dinamice în vederea evidențierii dependențelor fizice (ex.: p=f(V)).* - *Reprezentarea unui grafic (ex.: p=f(T), I=f(U)) cu unități de măsură/axe de coordonate/legendă/scări/culori pentru a comunica informații relevante.* - *Reprezentarea dependenței tensiunii la bornele unei baterii electrice de intensitatea curentului electric prin baterie pentru a determina valorile tensiunii electromotoare și rezistenței interioare ale acesteia.*
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.
- *Completarea unei fișe de laborator în care descrie materialele, metoda, măsurările și rezultatele.* - *Redactarea unui raport pentru o lucrare experimentală obligatorie (ex.: verificarea legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit), incluzând tabelul, graficul și concluzia.* - *Redactarea unui mini-raport tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie succintă.* - *Redactarea unui raport scurt pentru o lucrare experimentală, incluzând tabelul, graficul, surse de erori și concluzia.*

X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.
- *Prezentarea rezolvării unei probleme definite, argumentând pas cu pas etapele de rezolvare și alegerea formulelor.* - *Realizarea unei scurte prezentări pentru a expune soluția unei probleme definite, folosind limbajul specific fizicii.* - *Prezentarea orală a unei argumentări în care sunt comparate două metode de rezolvare ale aceleiași probleme, cu justificarea alegerii uneia dintre variante.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.
- *Identifică efecte pozitive și efecte negative ale utilizării motoarelor termice și motoarelor electrice, pe baza unor studii de caz, pentru evidențierea impactului asupra mediului și comunității umane.* - *Evidențierea efectelor pozitive și a efectelor negative ale utilizării dispozitivelor electrice în analiza impactului acestora asupra mediului și a comunității.* - *Identificarea beneficiilor utilizării câmpurilor magnetice în medicină și a eventualelor riscuri, pentru evidențierea impactului asupra sănătății.*
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.
- *Analizarea relației dintre dezvoltarea tehnologică și consumul de resurse naturale, în vederea identificării riscurilor asupra mediului și echilibrului social.* - *Analizarea unei soluții energetice pentru o comunitate/locuință în scopul evidențierii impactului asupra mediului* - *– Analizarea unei situații privind gestionarea substanțelor periculoase rezultate din activități de întreținere a motoarelor termice, pentru identificarea dilemelor etice legate de impactul asupra mediului și al comunității (beneficii/riscuri, responsabilitate individuală/colectivă).*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.	observă sistematic fenomene și procese fizice; identifică variabile relevante și condiții inițiale; formulează întrebări de investigat și ipoteze verificabile; delimitează fapte observabile de interpretări; corelează observații din surse multiple: experiment, simulare, documentare.	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; stare; parametri de stare și de proces; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză. **Principii:** norme de securitate și sănătate în muncă. **Proceduri:** observare dirijată; formularea întrebărilor de investigat; enunțarea ipotezelor în termeni operaționali.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare și problematizare; responsabilitate pentru siguranță.
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	selectează tipul de investigație (experimentală/teoretică);stabilește variabilele și condițiile de lucru; planifică pașii investigației și resursele necesare; alege instrumente și metode adecvate; elaborează variante	**Noțiuni:** experiment; model teoretic; ipoteză testabilă; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate. **Proceduri:** proiectarea planului de investigație; stabilirea domeniului de variație și a numărului de măsurări; elaborarea fișei de	perseverență în planificare; responsabilitate față de resurse; atitudine critică față de propriul demers; orientare spre calitate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	alternative de investigație și justifică alegerea.	lucru; estimarea surselor principale de eroare.	
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante	realizează corect montajul experimental; utilizează instrumente de măsură și surse de informare adecvate; colectează și înregistrează date în mod sistematic; organizează datele în tabele și note de lucru; folosește aplicații digitale/senzori pentru achiziția și organizarea datelor.	**Noțiuni:** instrument de măsură; rezoluție; calibrare; date experimentale/teoretice. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea măsurării. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea corectă a indicațiilor; notarea seriilor de date; documentarea din surse validate; achiziția digitală a datelor.	disciplină operațională; respectarea normelor PSI/PSM; valorizarea efortului individual și a muncii în echipă; atenție la detaliu.
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează valori medii și mărimi derivate; reprezintă datele grafic; identifică tendințe și relații; compară rezultatele cu ipoteza inițială; estimează incertitudini și discută limitele rezultatelor.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; incertitudine. **Principii:** raportarea concluziilor la date; validarea ipotezelor. **Proceduri:** prelucrarea ghidată a datelor; realizarea și interpretarea graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; aplicarea regulilor de cifre semnificative.	respect față de dovezi; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale	identifică sistemul analizat și mediul exterior; selectează mărimi fizice relevante pentru descriere (de stare / de proces); stabilește condiții inițiale și finale (ce se modifică / ce se menține); delimitează cauză–efect și factorii perturbatori; argumentează selecția pe baza observațiilor și a unui model simplu; compară două explicații alternative și alege varianta susținută de dovezi.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* sistem termodinamic, mediu exterior, parametri de stare (p, V, T), stare de echilibru, proces termodinamic; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică; energie internă, căldură, lucru mecanic.• *Electricitate (CC):* circuit electric, sursă reală (t.e.m., rezistență interioară), tensiune la borne, intensitatea curentului, rezistență electrică, rezistivitate, consumator; densitate de curent.• *Electrostatică/EM :* sarcină electrică, câmp electric, intensitatea câmpului, tensiune electrică; condensator, capacitate, dielectric; câmp magnetic, inducție magnetică; flux magnetic; inducție electromagnetică. **Principii/legi (nivel de selectare, nu de demonstrare):** conservarea energiei în procese/circuite (interpretare calitativă); conservarea sarcinii (interpretare Kirchhoff).**Modele:** gaz ideal; circuit idealizat cu elemente discrete; câmp uniform. **Proceduri:** identificarea mărimilor „de urmărit” într-o descriere; formularea lanțului cauzal; explicitarea ipotezelor/idealizărilor (neglijări rezonabile).	rigoare conceptuală; respect pentru explicația bazată pe dovezi; disponibilitate de a revizui selecția dacă apar date noi.
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale	recunoaște legea/principiul aplicabil situației; aplică relații fizice în explicații calitative și	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* ecuația termică de stare pV=nRT; variația parametrilor în transformări simple; energie internă (mărime de stare); mecanisme de transfer de căldură (conducție/convecție/radiație – nivel funcțional)•	încredere argumentată în legi și modele; spirit critic față de explicații

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
fenomenelor fizice studiate	în calcule simple; justifică de ce legea este aplicabilă (condiții de validitate, la nivel de idee); integrează în explicație reprezentări (schemă, grafic, bilanț); argumentează limitele modelului și sursele principale de abatere.	*Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune de circuit; circuit simplu); rezistență echivalentă serie/paralel; t.e.m. și tensiune la borne; energie și putere electrică; randament *Kirchhoff:* nod/ramură/ochi de rețea; metode de rezolvare a rețelelor.• *Electrostatică/EM :* legea lui Coulomb; superpoziția câmpurilor; relația U–E–d în câmp uniform; energie în condensator; forța Lorentz; legea inducției electromagnetice și regula lui Lenz; inductanță/autoinducție. **Principii/legi:**• Principiul I al termodinamicii ΔU=Q−L (aplicații simple); • Principiul II (formularea Carnot, ideea limitării conversiei Q→L); • Legile lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff; teorema transferului maxim de putere .**Modele:** gaz ideal; sursă ideală/reală; conductor ohmic; ciclu Carnot – limită teoretică. **Proceduri:** selecția relațiilor; scrierea bilanțului energetic pentru procese/circuite; justificarea ipotezelor de idealizare; verificarea coerenței dimensionale și a sensului fizic.	insuficient motivate; acceptarea limitelor modelelor; orientare către explicații coerente și verificabile.
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice	construiește tabele (cu unități SI, simboluri) și grafice adecvate; alege variabilele pe axe și scala potrivită; interpretează pante/arii (unde este relevant) și tendințe; utilizează scheme și diagrame pentru a susține explicații; transformă reprezentări (text → schemă; tabel → grafic; grafic → concluzie); corelează graficul cu modelul matematic simplu (liniarizare elementară, unde e cazul).	**Reprezentări:**• grafice p–V, p–T, V–T pentru transformări simple ale gazului ideal; • scheme de circuit (surse, consumatori, rezistențe, aparate de măsură); caracteristica I–U pentru conductor ohmic comparativ, pentru diferite conductoare/condiții.• reprezentări conceptuale: linii de câmp electric , linii de câmp magnetic .**Noțiuni:** variabilă, dependență, proporționalitate, constantă; pantă (semnificație fizică în contexte simple); ordin de mărime; cifre semnificative .**Proceduri:** etichetarea corectă a axelor (mărime, simbol, unitate de măsură); identificarea intervalului de variație; determinarea relației calitative din grafic; folosirea graficului pentru estimări (interpolare simplă) .	claritate și acuratețe în reprezentare; rigoare în utilizarea convențiilor; responsabilitate pentru corectitudinea datelor și a interpretării.
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale	formulează explicații structurate folosind terminologia specifică fizicii; corelează fenomenele studiate cu funcționarea unor sisteme și dispozitive reale; descrie efecte și consecințe fizice directe ale fenomenelor; argumentează explicația prin relații, legi și modele cunoscute;	**Noțiuni:** *Termodinamică:* motor termic, sursă caldă/rece, ciclu termodinamic, lucru mecanic util, randament; *mașină frigorifică, *pompă de căldură, *coeficient de performanță; impact tehnologic și de mediu (calitativ). *Electricitate:* efecte fiziologice ale curentului; intensități periculoase; siguranțe, împământare, reguli de prevenire a accidentelor; pierderi energetice în circuite; randament în circuit; utilizarea reostatului/potențiometrului (aplicații). *Electrostatică/EM :* rolul condensatoarelor; conversie energie electrică ↔ mecanică (motoare/generatoare), inducție electromagnetică; teorema transferului maxim de putere. **Principii:** cauzalitate fizică; aplicarea legilor în domeniul de	claritate și rigoare în exprimarea științifică; respect pentru explicația bazată pe legi și modele; interes pentru înțelegerea funcționării sistemelor reale; disponibilitate pentru clarificare și reformulare

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	analizează variația efectelor în funcție de modificarea parametrilor sistemului	valabilitate; coerența explicației. **Proceduri:** identificarea mărimilor relevante într-un dispozitiv real; justificarea explicației (lege → aplicare → concluzie); respectarea regulilor de siguranță.	

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.	extrage datele/condițiile din enunț și le organizează; identifică mărimile date și necunoscute; stabilește sistemul analizat și interacțiunile relevante (când este cazul); formulează ipoteze de lucru/idealizări rezonabile (de ex. „gaz ideal", „conductor ohmic"); alege unități SI și efectuează transformări uzuale; identifică mărimi fizice care influențează puternic rezultatul.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* p, V, T, n; parametri de stare; proces/transformare; Q, L, ΔU; randament/*coeficient de performanță • *Electricitate (CC):* I, U, R, ρ, l, S; t.e.m.; rezistență internă r; P, W; randament • *Electrostatică/EM :* q, E, U, C; energie în condensator; B, flux magnetic Φ; inducție electromagnetică **Principii/legi (ca repere de selecție):** pV=nRT; ΔU=Q−L; legea lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff; Coulomb; inducție electromagnetică .**Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; schiță/schemă de principiu; alegerea modelului (ex. gaz ideal, circuit simplu); transformări de unități; identificarea constrângerilor (izoterm/izobar/izocor etc.).	rigoare în organizarea informațiilor; onestitate în explicitarea ipotezelor; autonomie în inițierea demersului de rezolvare; disponibilitate pentru revizuirea interpretării enunțului
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.	realizează schema circuitului și identifică elementele (sursă, consumator, ramuri/noduri); alege reprezentarea potrivită (tabel, grafic, diagramă p–V/p–T/V–T); traduce enunțul în relații matematice simple (ecuații, proporționalități); justifică ipotezele prin reprezentări (de ex. „izocor" → V=const pe grafic); interpretează relațiile din grafice (variații, pante/arii când e cazul); folosește caracteristica I–U pentru argumentarea modelului ohmic.	**Reprezentări:**• graficele transformărilor gazului ideal: p–V, p–T, V–T; interpretări funcționale (nu demonstrații elaborate).• scheme de circuite de curent continuu; diagrame nod–ramură–ochi (pentru Kirchhoff).• tabele pentru mărimi derivate (P=UI, W=Pt etc.).• reprezentări pentru câmp electric uniform, linii de câmp; grafice I–U pentru caracteristici. **Modele matematice (nivel clasa a X-a):** ecuații de gradul I; sisteme simple de ecuații (câte 2) în probleme uzuale; proporționalități; relații funcționale elementare; sisteme mai extinse prin Kirchhoff, la nivel de rețea. **Proceduri:** desenarea schemelor; etichetarea mărimilor; alegerea variabilelor pe axe; justificarea ipotezelor prin condiții ale procesului (izoterm etc.) și prin proprietăți ale elementelor (ohmic).	orientare spre claritate; rigoare în reprezentări și notații; interes pentru justificarea ipotezelor
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.	selectează legea/teorema relevantă și o aplică corect; stabilește relații matematice între mărimi fizice pentru a determina necunoscute; calculează numeric folosind unități SI;	**Legi/teoreme:**• *Termodinamică:* pV=nRT; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică (aplicații); ΔU=Q−L; randament (definiție și calcule simple); *coeficient de performanță (definiție).• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune și circuit simplu); rezistențe serie/paralel;	perseverență în parcurgerea raționamentului; rigoare și acurateță în calcule; încredere în demersul logic (pas cu pas); autocontrol în verificarea erorilor

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	utilizează bilanțuri energetice simple (termic / electric); rezolvă probleme standard pe transformări simple și circuite CC; rezolvă rețele de circuite prin teoremele lui Kirchhoff și/sau condiția transferului maxim de putere.	putere/energie electrică; randament (în circuit); teoremele lui Kirchhoff (aplicații).• legea lui Coulomb; relația U–E–d; capacitatea și energia condensatorului; legea inducției electromagnetice și regula lui Lenz; inductanță/autoinducție – aplicații funcționale; teorema transferului maxim de putere. **Proceduri/algoritmi:** rezolvarea ecuațiilor rezultate; reducerea circuitelor (serie/paralel); scrierea ecuațiilor Kirchhoff (nod/ochi); calcul de putere și energie; utilizarea grafice-lor p–V/p–T/V–T pentru determinări.	
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.	verifică unitățile și coerența dimensională; evaluează plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, semn, limite); compară rezultatul cu condițiile inițiale și cu ipotezele asumate; identifică posibile surse de eroare de modelare/calcul; reformulează soluția dacă apar inconsistențe; testează sensibilitatea rezultatului la variația unui parametru.	**Noțiuni:** analiză dimensională; ordin de mărime; condiții de valabilitate; limitări ale modelului (gaz ideal, conductor ohmic, neglijări). **Proceduri:** verificarea ecuațiilor; verificarea cazurilor limită (de ex. R→0, r→0, ΔT→0 etc., unde e relevant); estimarea efectului unei modificări simple a unui parametru; verificare printr-o metodă alternativă (grafic vs. analitic) în situații simple. **Criterii de validare:** consistență internă, compatibilitate cu ipotezele, compatibilitate cu interpretarea fizică a procesului/circuitului.	spirit critic și autocritic; responsabilitate pentru calitatea soluției; flexibilitate în revizuirea demersului; orientare către soluții coerente și justificate

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.	definește și utilizează corect concepte și mărimi fizice; folosește simboluri, notații și unități SI conform convențiilor; formulează enunțuri științifice clare (definiție, explicație, concluzie); distinge între observații, relații fizice și interpretări; utilizează notație vectorială și relații simbolice compacte.	**Noțiuni:** mărimi fizice scalare/vectoriale; simboluri standard; unități SI și prefixe; notație științifică; cifre semnificative. **Convenții:** scrierea relațiilor fizice; indicarea unităților de măsură; ordinea logică a explicației; utilizarea termenilor specifici. **Proceduri:** redactarea enunțurilor explicative; scrierea corectă a rezultatelor (valoare + unitate de măsură)	rigoare și acuratețe în exprimare; responsabilitate față de corectitudinea limbajului științific; respect pentru convențiile internaționale; deschidere pentru clarificare și corectare.
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.	organizează datele în tabele structurate și corect etichetate; realizează grafice adecvate tipului de date; etichetează corect axele (mărime, simbol, unitate); interpretează tendințe și relații din grafice; integrează tabelele și graficele în explicații scrise/orale;	**Reprezentări:** tabele de date experimentale/teoretice; grafice mărime–mărime (p–V, p–T, V–T; I–U); scheme explicative de circuit sau proces. **Noțiuni:** variabilă; dependență; proporționalitate; pantă (semnificație fizică, unde este relevant); domeniu de variație. **Proceduri:**	claritate și ordine în prezentare; responsabilitate pentru acuratețea reprezentărilor; atenție la detalii

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	reprezintă incertitudini simple și discută rolul lor.	alegerea tipului de grafic; stabilirea scalei; realizarea și citirea graficelor; corelarea graficului cu relația fizică.	
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.	structurează un raport/proiect pe secțiuni; descrie succint scopul, metoda și rezultatele; integrează tabele, grafice și scheme relevante; formulează concluzii corelate cu datele obținute; menționează limitele demersului.	**Structuri standard:** scop; ipoteză; metodă; date/rezultate; analiză; concluzii. **Noțiuni:** raport științific; rezultat; concluzie; validitate. **Proceduri:** redactarea coerentă; numerotarea figurilor/tabelelor; trimiterea la reprezentări; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	integritate și onestitate în raportare; responsabilitate față de date; disciplină în structurarea informației; respect pentru munca proprie și a altora.
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.	explică pașii raționamentului într-o ordine logică; susține soluția prin relații fizice și calcule; utilizează reprezentări pentru clarificare; răspunde la întrebări de clarificare; adaptează nivelul de formalizare la public.	**Noțiuni:** argument științific; premisă–raționament–concluzie; coerență logică. **Proceduri:** structurarea prezentării; selectarea pașilor relevanți; utilizarea simbolurilor și unităților corecte; integrarea schemelor/graficelor în explicație; optimizarea prezentării pentru claritate și concizie	claritate și responsabilitate în susținerea ideilor; respect față de interlocutor; încredere argumentată; disponibilitate pentru dialog și clarificare.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.	recunoaște aplicații ale fenomenelor fizice studiate, în contexte cotidiene și tehnologice; identifică efecte directe și indirecte ale utilizării acestora; distinge beneficii de riscuri și limitări; corelează efectele cu mărimi și procese fizice implicate (fără detaliere tehnică); compară aplicații alternative din perspectiva consumului energetic și a efectelor asupra mediului.	**Aplicații:**• *Termodinamică:* motoare termice; *mașini frigorifice; *pompe de căldură; conversia energiei și limitele randamentului; disiparea energiei.• *Electricitate:* utilizarea energiei electrice în circuite; pierderi energetice; efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare).• *Electromagnetism :* motoare și generatoare electrice; inducția electromagnetică în producerea energiei; utilizarea câmpurilor electrice și magnetice în dispozitive tehnice. **Noțiuni:** impact; beneficiu; risc; limitare; eficiență energetică (noțiune); siguranță în utilizare. **Proceduri:** identificarea aplicației; enumerarea efectelor pozitive/negative; corelarea efectelor cu procesele fizice de bază; formularea explicației impactului.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; atenție la siguranță în utilizarea tehnologiilor; interes pentru utilizarea responsabilă a resurselor; disponibilitate pentru evaluare echilibrată
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.	analizează situații concrete generate de utilizarea tehnologiilor bazate pe fenomene fizice; identifică posibile conflicte între beneficii și riscuri; recunoaște existența dilemelor etice fără a propune soluții normative	**Situații-problemă:**• utilizarea dispozitivelor electrice în condiții de siguranță; • consumul de energie și impactul asupra mediului; • utilizarea tehnologiilor de conversie energetică; • expunerea la câmpuri electrice și magnetice .**Noțiuni:** dilemă etică; responsabilitate individuală și colectivă; decizie informată; criterii de analiză (siguranță, eficiență, impact asupra mediului). **Proceduri:** descrierea situației; identificarea	judecată responsabilă; respect față de viață, mediu și comunitate; deschidere către puncte de vedere diferite; asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	elaborate; argumentează poziții simple pe baza unor criterii explicite; analizează scenarii alternative și consecințele acestora.	actorilor și a efectelor; compararea beneficiilor și riscurilor; formularea unei poziții argumentate la nivel elementar.	

CLASA a X-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Termodinamica	1.1. Agitația termică	
	1.1.1. Fenomene macroscopice care evidențiază agitația termică	- mișcare browniană; difuzie; rolul observației și al experimentului în cunoașterea științifică
	1.1.2. Agitația termică. Proprietăți	- agitație termică; mișcare dezordonată a particulelor; energie asociată mișcării particulelor; temperatură (interpretare calitativă microscopică); echilibru termic
	1.2. Mărimi fizice caracteristice structurii discrete a substanței	- model microscopic al materiei; particulă (atom/moleculă); cantitate de substanță; constanta lui Avogadro; masă molară
	1.3. Fenomene de suprafață	strat superficial; tensiune superficială; energia stratului superficial (calitativ - dependența de aria suprafeței); tendința de minimizare a suprafeței; pelicule de lichid (ex. pelicule de săpun); efectul agenților tensioactivi (calitativ) și aplicații
	1.4. Fenomene capilare	interacțiunea lichid-solid; forțe de coeziune și forțe de adeziune; menisc concav/convex; capilaritate; legea lui Jurin (dependența *h* de rază, tensiune superficială și densitate – calitativ și aplicativ); aplicații (ex. materiale poroase, fitil, sol, plante)
	1.5. Noțiuni termodinamice de bază	sistem termodinamic; mediu exterior; parametri de stare; parametri independenți; stare de echilibru termodinamic; proces termodinamic; proces cvasistatic; reprezentări grafice ale stării sistemului
	1.6. Modelul gazului ideal.	
	1.6.1. Noțiuni de TCM. Ecuația termică de stare	gaz ideal (model); comparație cu gaz real (calitativ); presiune (interpretare microscopică – calitativ); temperatură absolută; ecuație termică de stare (pV = nRT); mol; constanta universală a gazelor
	1.6.2. Transformări simple ale gazului ideal	transformare izotermă; izobară; izocoră; reprezentări grafice p–V, p–T, V–T; variația parametrilor de stare
	1.7. Energia internă. Lucrul mecanic și căldura.	energie internă – mărime de stare; interpretare microscopică a energiei interne; lucru mecanic și căldură – forme de schimb de energie, mărimi de proces; coeficienți calorici; mecanisme de

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		transfer de căldură (conducție, convecție, radiație – nivel funcțional)
	1.8. Principiul I al termodinamicii și aplicarea acestuia la transformările simple ale gazului ideal	Principiul I – bilanț energetic simplu ($\Delta U = Q - L$); aplicații calitative și numerice pentru proces izocor/ izobar/ izoterm/ adiabatic; relația Robert-Mayer
	1.9. Principiul al II-lea al termodinamicii. Formularea Carnot	ireversibilitate; imposibilitatea conversiei integrale $Q \rightarrow L$ în proces ciclic; enunțuri (Thomson / Clausius – la nivel de idee); ciclu Carnot; randament maxim (limită teoretică)
	1.10. Mașini termice	
	1.10.1. Motoare cu ardere internă. Randament.	mașină termică; ciclu termodinamic; sursă caldă/sursă rece; motor termic; lucru mecanic util; randament (definiție); ciclu idealizat (Otto/Diesel – la nivel descriptiv); impact tehnologic și de mediu (calitativ)
	1.10.2. *Mașini frigorifice. Pompe de căldură. Eficiență	mașină frigorifică; pompă de căldură; lucru mecanic consumat; eficiență energetică (coeficient de performanță); aplicații casnice/industriale
	1.11. Transformări de stare de agregare	
	1.11.1. Vaporizare. Condensare	fierbere; evaporare; condensare; presiunea vaporilor (calitativ); vapori saturanți; căldură latentă; căldură latentă specifică
	1.11.2. *Lichefierea gazelor.	răcire/comprimare; temperatură critică (noțiune); aplicații (tehnologii criogenice)
	1.11.3. Topirea. Solidificarea	structură cristalină și structură amorfă; temperatură de topire; căldură latentă de topire
	1.11.4. *Sublimarea. Desublimarea	condiții de realizare; exemple (gheață carbonică); aplicații (uscare prin sublimare)
2. Electricitate și magnetism	2.1. Interacțiunea electrostatică. Legea lui Coulomb	sarcină electrică; interacțiune electrostatică; legea lui Coulomb; permitivitate electrică
	2.2. Câmpul electrostatic. Intensitatea câmpului.	câmp electrostatic; intensitatea câmpului electric; linii de câmp; superpoziția câmpurilor
	2.3. Câmpul electric uniform. Tensiunea electrică	câmp electric uniform; lucru mecanic; diferența de potențial electric; legătura U–E–d
	2.4. Condensatorul plan. Capacitatea electrică	condensator; condensator plan; dielectric; capacitate electrică; energia câmpului electric dintre armături
	2.5. Circuite electrice de curent continuu	circuit electric; sursă de tensiune; consumator; conductor; circuit închis/deschis; schemă a circuitului

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.5.1. Intensitatea curentului electric	curent electric; intensitatea curentului electric; sens convențional; purtători de sarcină mobili; densitate de curent (noțiune)
	2.5.2. Tensiunea electromotoare. Tensiunea la borne. Tensiunea interioară	tensiune electromotoare; tensiune electrică; tensiune interioară; sursă reală; transfer de energie în circuit
	2.5.3. Rezistența electrică	rezistență electrică; dependența rezistenței de material, lungime și secțiune; dependența rezistivității de temperatură (pentru metale și calitativ pentru semiconductori)
	2.5.4. Legile lui Ohm	legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit; conductor ohmic; legea lui Ohm pentru un circuit simplu; caracteristici I–U
	2.5.5. Rețele electrice. Teoremele lui Kirchhoff	nod; ramură; ochi de rețea; teoremele lui Kirchhoff; metode de rezolvare a circuitelor
	2.5.6. Gruparea rezistoarelor	rezistență echivalentă; rețele serie/paralel; repartizarea tensiunii și a intensității curentului
	2.5.7. Reostatul. Potențiometrul	rezistor variabil; reostat; potențiometru; divizor de tensiune; aplicații
	2.5.8. Gruparea surselor de tensiune	surse de tensiune în serie; surse de tensiune în paralel; aplicații
	2.5.9. *Măsurarea rezistenței electrice. Metoda ampermetrului și voltmetrului	metoda ampermetrului și voltmetrului; erori de măsurare; condiții de aplicare
	2.5.10. Energia și puterea într-un circuit electric	
	2.5.10.1. Efectul termic al curentului electric	energie electrică; putere electrică; bilanț energetic; efect Joule; disipare de energie; aplicații
	2.5.10.2. Randamentul	randament; pierderi
	2.5.10.3. Teorema transferului maxim de putere	condiția de transfer maxim de putere; puterea utilă maximă furnizată de sursă
	2.5.11. Efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare); reguli de prevenire a accidentelor	efecte fiziologice ale curentului; intensitate periculoasă; siguranțe; împământare; măsuri de protecție și prevenire a accidentelor electrice
	2.6. Efectul magnetic al curentului electric. Inducția magnetică	linii de câmp magnetic; forța electromagnetică (Laplace); inducția magnetică; forța Lorentz; câmpul magnetic produs de anumite circuite particulare (conductor rectiliniu, spiră circulară, solenoid/bobină)
	2.7. Inducția electromagnetică	
	2.7.1. Experimente fundamentale	inducție electromagnetică; fluxul câmpului magnetic;
	2.7.2. Legea inducției electromagnetice	legea inducției electromagnetice; regula lui Lenz; inductanță; autoinducție; energia câmpului magnetic

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.8. Motoare și generatoare electrice	conversie energie electrică ↔ energie mecanică; principiu de funcționare; aplicații tehnologice

Notă privind marcajul „*”: Conținutul marcat cu „*” este opțional, fiind destinat extinderii/aprofundării/performanței.

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Studiul fenomenelor superficiale/fenomenelor capilare
2. Transformări simple ale gazului ideal. Studiul experimental al unei transformări simple.
3. Determinarea căldurii specifice a unei substanțe prin metoda calorimetrică
4. Verificarea experimentală a legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit
5. Studiul grupării rezistoarelor/generatoarelor electrice
6. Determinarea parametrilor fizici caracteristici unei surse de tensiune
7. Observarea spectrului liniilor de câmp magnetic generat de magneți permanenți și de diferite configurații de curenți electrici
8. Evidențierea experimentală a fenomenului de inducție electromagnetică

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Observarea comparativă a micilor oscilații a două pendule cu lungimi diferite, respectiv a două pendule cu mase diferite, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Observarea formării franjelor de interferență în cadrul unui experiment real sau virtual cu dispozitivul Young, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Observarea dependenței intensității curentului electric de frecvența tensiunii alternative aplicate la borne unui circuit serie RLC și formularea de întrebări de investigat privind condițiile în care valoarea efectivă a intensității curentului devine maximă.* - *Analizarea seismogramelor corespunzătoare aceluiași cutremur, înregistrate de stații diferite, și formularea de întrebări de investigat privind utilizarea seismogramelor pentru localizarea unui cutremur.*
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența perioadei micilor oscilații ale pendulului gravitațional de parametrii sistemului.* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru (cu precizarea variabilelor controlate) și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile dispozitivului Young.* - *Identificarea mărimilor fizice care trebuie controlate, respectiv măsurate și stabilirea etapelor unui experiment în care frecvența tensiunii alternative la bornele unui circuit serie RLC este variată, pentru verificarea ipotezei existenței unei frecvențe la care valoarea efectivă a intensității curentului prin circuit este maximă.* - *Identificarea mărimilor relevante care permit determinarea distanței epicentrele pe baza unei seismograme și stabilirea pașilor unui demers investigativ pentru determinarea epicentrului unui cutremur.*
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea perioadei micilor oscilații ale unui pendul gravitațional pentru valori diferite ale parametrilor sistemului, în cadrul unui experiment real sau virtual și înregistrarea datelor obținute în format tabelar.* - *Determinarea interfranjei într-o figură de interferență obținută cu dispozitivul Young și înregistrarea datelor obținute în format tabelar, în vederea evidențierii dependenței interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Măsurarea intensității curentului electric într-un circuit serie RLC, pentru valori diferite ale frecvenței tensiunii alternative la bornele circuitului și înregistrarea datelor obținute, în vederea identificării frecvenței de rezonanță.* - *Extragerea din seismograme a timpilor de sosire pentru undele P și S, calcularea distanței epicentrale pentru cel puțin trei stații seismice în care a fost înregistrat cutremurul și organizarea datelor obținute în format tabelar.*

XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unor concluzii argumentate științific privind factorii care influențează perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unei concluzii argumentate științific privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului Young.* - *Reprezentarea grafică a dependenței intensității curentului de frecvență și corelarea datelor experimentale cu impedanța circuitului pentru formularea concluziilor privind condițiile de apariție a rezonanței într-un circuit serie RLC.* - *Analizarea rezultatelor obținute și corelarea acestora cu harta regiunii în care se găsesc stațiile seismice de la care provin seismogramele, pentru formularea unei concluzii cu privire la epicentrul cutremurului analizat (metoda triangulației).*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica.
- *Identificarea asemănărilor dintre oscilațiile pendulului elastic studiat și mișcările unor dispozitive din viața cotidiană (de exemplu: arcurile unei saltele, amortizoarele unei biciclete, mecanismul unui ceas etc.), prin observarea caracteristicilor comune.* - *Analizarea corespondențelor dintre propagarea undelor seismice P și S și modelele studiate ale undelor longitudinale și transversale, prin observarea direcției de vibrație, a transmiterii energiei în mediu și a efectelor perceptibile la suprafață.* - *Identificarea aspectelor similare dintre transmiterea selectivă a luminii prin polarizor și reducerea reflexiilor orbitoare cu ochelari polarizanți, prin evidențierea faptului că lumina reflectată este parțial polarizată și poate fi blocată selectiv.* - *Identificarea aspectelor similare fenomenului de rezonanță mecanică prin analizarea unor situații cotidiene în care obiecte obișnuite (de exemplu: pahare, mobilier ușor, geamuri etc.) încep să vibreze puternic atunci când sunt expuse la sunete sau vibrații cu anumite frecvențe. (MI)* - *Identificarea aspectelor similare dintre refracția luminii prin lentile subțiri și formarea imaginii în ochiul cu defect de vedere (miopie/hipermetropie/prezbitism), cu justificarea tipului de lentilă utilizată pentru corecție.*
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific.
- *Corelarea cu principiul superpoziției și cu relația pentru frecvențele proprii, a observațiilor experimentale privind undele staționare pe o coardă fixată la ambele capete, cu identificarea numărului de noduri și ventre.* - *Corelarea datelor din graficele tensiunii și intensității într-un circuit RLC serie în curent alternativ (generate prin simulare/experiment) cu relațiile obținute din diagrama fazorială și determinarea defazajului dintre u(t) și i(t), cu formularea concluziei privind regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).* - *Analizarea unui set de date experimentale (distanța obiect–lentilă/ lentilă–imagine/ obiect–imagine, înălțimea obiectului/ imaginii) și corelarea acestora cu formulele fundamentale ale lentilelor subțiri, respectiv cu principiul propagării rectilinii a luminii.* - *Corelarea valorilor măsurate ale unghiurilor de incidență și refracție pentru un fascicul luminos îngust, la ieșirea în aer prin fața plană a unui semicilindru transparent, cu legea lui Snell, prin construirea graficului* $\sin r = f(\sin i)$ *și interpretarea pantei acestuia.* - *Corelarea diferențelor dintre timpii de sosire* $t_S - t_P$ *înregistrați pe trei seismograme (stații diferite) cu distanța față de epicentru, prin aplicarea principiului propagării undelor și determinarea epicentrului prin metoda triangulației.*

XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a argumenta relații între mărimi fizice.
- *Analizarea variației energiei unui oscilator armonic ideal pe baza reprezentărilor grafice a dependențelor energie-timp și formularea unei explicații argumentate privind corelațiile dintre energia potențială, energia cinetică și energia totală.* - *Analizarea reprezentării vectoriale a unei unde electromagnetice pentru identificarea direcției de propagare, a orientării vectorilor E și B, precum și a fazei comune a variațiilor lor și argumentarea caracterului transversal al undei.* - *Analizarea graficelor $T^2(m)$ și $T^2(1/k)$ (obținute din date experimentale) și identificarea relațiilor de proporționalitate, pentru argumentarea dependenței de parametrii m și k a perioadei de oscilație.* - *Analizarea graficelor tensiunii u(t) și intensității i(t) într-un circuit RLC paralel în curent alternativ (generate prin simulare) și identificarea defazajului dintre cele două semnale pentru argumentarea regimului de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).*
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.
- *Explicarea principiului de funcționare a unui sistem de avertizare seismică, prin raportare la modelul propagării undelor P și S ($v_P > v_S$).* - *Explicarea funcționării unui generator de tensiune alternativă (nivel de principiu) pe baza fenomenului de inducție electromagnetică.* - *Explicarea funcționării unui ecograf prin raportare la reflexia ultrasunetelor pe interfețe între medii cu proprietăți diferite.* - *Explicarea funcționării unei rețele de difracție ca instrument de analiză spectrală (spectroscopie) pe baza fenomenelor de difracție și de interferență a luminii.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.
- *Analizarea forțelor de revenire care acționează asupra unui corp/ sistem pentru a stabili o ipoteză de lucru.* - *Calcularea și compararea reactanțelor într-un circuit RLC pentru a realiza diagrama fazorială în vederea determinării valorilor mărimilor electrice de interes.* - *Identificarea tipului de sistem care produce unde staționare (coardă/tub sonor) și a condițiilor la capete (nod/ventru), pentru selectarea relațiilor necesare determinării frecvenței fundamentale și armonicilor emise.* - *Analizarea defectelor de vedere și a cauzelor care stau la baza apariției acestora pentru a identifica modalitățile de corectare.*
XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.
- *Utilizarea metodei fazoriale în compunerea a două oscilații coliniare de aceeași frecvență, pentru justificarea condițiilor în care amplitudinea rezultantă este maximă sau minimă în funcție de diferența de fază.* - *Utilizarea reprezentării grafice a evoluției în timp a mărimilor caracteristice unui oscilator armonic, pentru argumentarea relațiilor dintre mărimi și validarea demersului de rezolvare prin concordanța cu modelul teoretic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a interferenței în dispozitivul Young, pentru justificarea soluției unei situații-problemă prin corelarea rezultatelor cu modelul matematic al interfranjei.* - *Reprezentarea mersului razelor de lumină prin sisteme optice pentru a justifica natura și dimensiunile imaginilor obținute în acestea.*

XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.
- *Aplicarea modelului oscilatorului liniar armonic pentru a determina perioada de oscilație a unor puncte materiale sau corpuri a căror mișcare poate fi asociată unui astfel de model.* - *Aplicarea modelului undei plane pentru a determina elongația unui punct material aflat la o distanță cunoscută de sursă, la un anumit moment.* - *Aplicarea condițiilor de interferență pentru determinarea pozițiilor franjelor de interferență într un dispozitiv interferențial* - *Utilizarea unor date extrase din seismograme pentru determinarea poziției epicentrului unui cutremur, aplicând metoda triangulației.*
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.
- *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un oscilator armonic, pentru verificarea coerenței soluției prin raportare la situații-limită și la contexte reale.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un circuit RLC, pentru evaluarea regimului de funcționare al circuitului.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme referitoare la propagarea undelor mecanice, pentru verificarea coerenței fizice prin estimarea ordinului de mărime și discutarea condițiilor de valabilitate ale modelului utilizat.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă de corecție a vederii unui ochi hipermetrop/ miop, pentru verificarea coerenței concluziei prin raportare la condiția obținerii unei imagini clare pe retină.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.
- *Extragerea informațiilor științifice relevante dintr-un text (ex.: despre mișcarea unui pendul elastic/gravitațional, rezonanța unui circuit de curent electric alternativ, polarizarea luminii) și prezentarea lor respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Descrierea unei mișcări oscilatorii armonice prin relații matematice și reprezentări grafice x(t), v(t), a(t).* - *Descrierea comportării unui circuit electric în curent alternativ prin relații matematice, reprezentări grafice i(t), u(t) și reprezentări fazoriale.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex.: descrierea propagării unei unde mecanice, descrierea interferenței undelor mecanice, descrierea principiului de funcționare a unei antene radio).*
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Realizarea unor reprezentări grafice diferite ale aceleiași situații, pentru a evidenția aspecte complementare ale fenomenului studiat, în vederea îmbunătățirii clarității concluziilor.* - *Reprezentarea grafică a curbei de rezonanță a unui circuit electric de curent alternativ pentru a prezenta informații relevante cu privire la fenomenul studiat/circuitul utilizat.* - *Reprezentarea grafică a legii de mișcare a unui pendul elastic pentru valori diferite ale masei corpului, în scopul evidențierii influenței masei asupra perioadei de oscilație.* - *Reprezentarea diagramei fazoriale a unui circuit serie RLC pentru a justifica regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).*
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.
- *Redactarea unui raport de investigație despre energia oscilatorului armonic, $E_c(t), E_p(t), E(t)$, pentru a explica în ce condiții modelul teoretic de conservare a energiei mecanice se confirmă.*

- *Redactarea unui raport pentru determinarea experimentală a valorii accelerației gravitaționale folosind un pendul gravitațional, incluzând compararea rezultatului obținut cu valoarea standard $g = 9{,}80665\ \mathrm{m/s^2}$.* - *Redactarea un proiect tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie (ex: fenomenul de rezonanță, unde seismice, defecte de vedere ale ochiului omenesc).* - *Realizarea unui proiect în care se compară rezultatele experimentale/teoretice cu o simulare digitală (aceiași parametri), explicând diferențele care apar, pentru a identifica limitele modelului.*
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.
- *Prezentarea orală a raționamentului pe care se bazează alegerea materialelor din care este confecționată o fibră optică, respectiv a indicilor de refracție, argumentând de ce aceasta „ghidează” lumina.* - *Prezentarea raționamentului de rezolvare a unei probleme aplicative de tip „tuner radio”: alegerea unei valori plauzibile pentru inductanță și calcularea valorii capacității electrice necesare pentru o frecvență dată, argumentând științific modificarea frecvenței recepționate prin schimbarea capacității electrice a condensatorului.* - *Prezentarea unui raționament care stă la baza alegerii ordinelor de mărime pentru valorile parametrilor geometrici ai unui dispozitiv Young, astfel încât franjele de interferență să fie vizibile.* - *Prezentarea, în scris, a raționamentului care explică formarea maximelor de difracție prin reflexie pe suprafața unei rețele de difracție (inclusiv CD/DVD) pentru a argumenta influența constantei rețelei asupra aspectului figurii de difracție.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.
- *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice în investigații și tratamente medicale, din perspectiva beneficiilor și riscurilor, pentru formularea unor poziții argumentate într-o dezbatere.* - *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice în comunicații din perspectiva beneficiilor și riscurilor, pentru formularea unor poziții argumentate într-o dezbatere.* - *Analizarea efectului de poluare fonică a unor tehnologii, prin raportare la intensitate și nivel de intensitate sonoră, pentru evidențierea impactului asupra sănătății și calității vieții.* - *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice și a expunerii în situații uzuale, pentru distingerea între efecte demonstrate științific și percepții sociale neconfirmate.*
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.
- *Evaluarea unor soluții tehnologice pentru reducerea poluării fonice (sonometre, panouri antifonice, izolație acustică) pentru a susține o decizie care îmbină progresul infrastructurii cu protecția comunității.* - *Evaluarea opțiunilor de reducere și optimizare a consumului de energie electrică în curent alternativ, pentru adoptarea unor decizii responsabile, bazate pe criterii de siguranță și impact.* - *Evaluarea informațiilor furnizate de instrumente și sisteme de monitorizare seismică, pentru justificarea unor măsuri de protecție a populației și reducere a riscurilor.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru	observă sistematic fenomene și procese fizice în situații noi; identifică sistemul, variabilele relevante	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; model; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză; parametri caracteristici ai oscilațiilor și undelor (A, T, frecvență, fază, λ,	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
a formula ipoteze argumentate	și condițiile inițiale; formulează ipoteze verificabile, în termeni operaționali; delimitează observații de interpretări; corelează informații din surse diverse (experiment, simulare, documentare).	v); condiții de interferență/difracție (operațional); mărimi fizice în circuite de c.a. (U, I, Z); mărimi fizice în optică (indice de refracție); distanță focală, convergență, magnitudine/intensitate, seismogramă. **Principii:** investigarea se bazează pe dovezi; respectarea normelor de securitate în laborator; utilizarea responsabilă a surselor de informare. **Proceduri:** observare dirijată; formularea ipotezelor în termeni măsurabili; identificarea factorilor care pot influența rezultatul; utilizarea fișelor de observație.	pentru explorare în contexte noi; responsabilitate pentru siguranță; deschidere către revizuirea ipotezei pe baza datelor.
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală/teoretică/simulare) în funcție de ipoteză; stabilește variabilele și modul de control; planifică pașii investigației și resursele; selectează instrumente și metode adecvate; precizează modul de colectare a datelor și criterii simple de validare; propune o variantă alternativă de plan și justifică alegerea.	**Noțiuni:** plan de investigație; măsurare repetată; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; domeniu de variație; rezoluție; calibrare elementară; simulare digitală. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate; trasabilitatea datelor (să fie clar „de unde vin”); utilizarea instrumentelor în condiții de siguranță. **Proceduri:** proiectarea unei secvențe de măsurări; stabilirea numărului de determinări; alegerea scării și a unităților; proiectarea unei simulări simple (parametri de intrare/ieșire); identificarea surselor principale de eroare.	perseverență și responsabilitate în planificare; atitudine critică față de propriul demers; respect pentru resurse și timp; orientare spre calitate și siguranță.
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.	realizează montajul experimental și verifică funcționarea lui; utilizează corect instrumente de măsură și surse validate; colectează date în mod sistematic (inclusiv serii de măsurări); organizează datele în tabele structurate; utilizează aplicații digitale/senzori pentru achiziția și stocarea datelor; documentează pașii și condițiile de lucru.	**Noțiuni:** date experimentale/teoretice; fișă de lucru; eșantion de date; instrument de măsură; senzor; aplicație digitală de achiziție/prelucrare. **Principii:** acuratețea citirii; consecvența în înregistrare; respectarea normelor PSI/PSM; protecția echipamentelor și a colegilor. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea și notarea corectă; completarea tabelelor (antete: mărime–simbol–unitate); salvarea și etichetarea fișierelor; documentarea din surse validate; reguli simple de lucru cu date digitale (format, unități, descriere).	disciplină operațională; responsabilitate pentru siguranță și echipamente; valorizarea muncii în echipă; atenție la detaliu; respect pentru date (nu „ajustări” nejustificate).
XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale	calculează mărimi derivate și valori medii din serii de date; realizează grafice	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; abatere; incertitudine; cifre semnificative (utilizare). **Principii:**	respect față de dovezi; răbdare și perseverență în analiză;

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific	adecvate și interpretează tendințe; compară rezultate cu ipoteza inițială și cu un model simplu; identifică abateri evidente și posibile cauze; estimează incertitudini la nivel operațional (aproximări, comparații între măsurări repetate); formulează concluzii argumentate pe baza datelor și precizează limitele lor.	concluziile se raportează la date; verificarea coerenței rezultatelor; transparența ipotezelor și a limitărilor. **Proceduri:** prelucrarea seriilor de date (tabele → grafice); interpretarea pantei/tendinței în contexte simple; compararea cu ipoteza; identificarea valorilor atipice și discutarea lor; estimarea incertitudinii prin repetare/variație; redactarea concluziei.	acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback privind corectitudinea prelucrării și a interpretării.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica	stabilește corespondențe între model și realitate; utilizează exemple concrete pentru clarificare; diferențiază între analogie și identitate fizică.	**Noțiuni:** model fizic; analogie; fenomen real vs. fenomen idealizat; oscilații mecanice și oscilații electromagnetice; unde mecanice și unde electromagnetice; rezonanță; disipare; interferență; difracție; reflexie/refracție (unde/lumină); unde seismice P/S; rezonanță. **Principii:** explicația științifică se bazează pe modele cu domeniu de valabilitate; limitele analogiilor. **Proceduri:** identificarea elementelor comune; formularea explicației prin raportare la model; precizarea limitelor comparației.	interes pentru înțelegerea fenomenelor reale; rigoare în utilizarea analogiilor; disponibilitate pentru clarificare conceptuală; respect pentru explicația fundamentată.
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific	corelează date experimentale cu relații fizice cunoscute; selectează legea/principiul relevant; argumentează explicația prin raportare la date; verifică coerența explicației cu domeniul de valabilitate al legii; utilizează grafice și tabele ca suport al explicației.	**Noțiuni:** lege fizică; principiu; relație funcțională; domeniu de valabilitate; date experimentale; reprezentare grafică. **Legi/principii:** legi fizice/principii studiate. **Proceduri:** formularea explicației argumentate (date → lege → concluzie).	respect pentru dovezi; onestitate intelectuală; atenție la limitele explicației; deschidere pentru revizuirea explicației.
XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a	interpretează grafice, diagrame și reprezentări fazoriale; identifică tendințe, corelații	**Reprezentări:** grafice A–t, x–t, v–t; diagrame fazoriale; grafice de rezonanță (calitativ); grafice optice; reprezentări de unde; scheme	rigoare în interpretare; atenție la semnificația fizică; rigoare

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
argumenta relații între mărimi fizice	și dependențe; utilizează reprezentări pentru a susține explicații; corelează reprezentarea cu modelul fizic; evită suprainterpretarea datelor.	de circuit RLC; seismogramă. **Noțiuni:** variabilă; dependență funcțională; amplitudine; fază; frecvență; impedanță; defazaj; ordin de mărime. **Proceduri:** citirea corectă a reprezentărilor; extragerea informațiilor relevante; argumentarea relației pe baza reprezentării.	în interpretarea graficelor și diagramelor; responsabilitate în utilizarea reprezentărilor.
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.	explică funcționarea sistemelor prin raportare la modele fizice; integrează date experimentale în raționament; utilizează scheme și reprezentări pentru clarificare; structurează explicația logic (model → date → concluzie); recunoaște limitele modelului utilizat; explică funcționarea unor sisteme de avertizare seismică, pe baza modelelor studiate.	**Modele și sisteme:** oscilator mecanic/EM; circuit RLC; generator; antenă; instrumente de măsură; seismograf; instrumente optice. **Noțiuni:** sistem; dispozitiv; model teoretic; conversie/transfer de energie; semnal. **Proceduri:** structurarea explicației; utilizarea schemei; integrarea datelor; precizarea limitelor modelului.	interes pentru aplicațiile fizicii; claritate și coerență în raționament; respect pentru rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.	identifică datele, necunoscutele și condițiile enunțului; reprezintă situația prin schiță/ schemă; stabilește ipoteze de lucru simple și explicite (oscilații mici; undă plană; elemente ideale; lumină monocromatică); selectează mărimi relevante și relațiile de legătură; alege o strategie (analitică, grafică etc.).	**Noțiuni:** sistem; model idealizat; condiții inițiale; A, T, frecvență, ω, fază, λ, v, diferență de fază, diferență de drum; nod/ventru; armonică; impedanță (Z), reactanță (X_L, X_C), defazaj; valori efective (U_ef, I_ef); puteri în c.a. (P, P_r, S), factor de putere; indice de refracție; hipocentru/epicentru; timp de sosire; unde P/S; risc seismic; unghi limită (reflexie totală); distanță focală; convergență, mărire; relația punctelor conjugate. **Principii:** alegerea modelului potrivit și a domeniului de valabilitate; coerență dimensională; explicitarea ipotezelor înainte de calcul. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; alegerea sistemului de referință și a reprezentării; stabilirea planului (etape); verificare preliminară a „fezabilității" (ordin de mărime, valori tipice).	rigoare și ordine în gândire; perseverență; responsabilitate în formularea ipotezelor; disponibilitate de a revizui planul când apar inconsecvențe.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.	justifică alegerea relațiilor folosite (de ce se aplică în situația dată); folosește reprezentări grafice/diagrame pentru a susține pașii (ex. diagrame fazoriale); utilizează tabele și grafice pentru date/rezultate intermediare; folosește simulări digitale simple (unde/oscilații/circuit/optică) pentru verificarea tendințelor, nu pentru a „înlocui" raționamentul; explică rolul aproximărilor (de ex. oscilații mici; elemente ideale).	**Noțiuni:** legea de mișcare a oscilatorului armonic; relații între ω, T, frecvență, A, energie mecanică a oscilatorului (E, E_c, E_p) și variația lor; amortizare (noțiune) și disipare (calitativ); rezonanță (condiții, efecte).• Unde: v = λf; condiții de interferență (maxime/minime) prin diferență de drum/fază (operațional); unde staționare pe fir (noduri/ventre, armonici, frecvențe proprii) – utilizare.• Circuit LC/RLC în c.a.: Z în RLC serie (operațional); defazaj; dependența I_ef de frecvență; rezonanță electrică; putere activă/reactivă/aparentă și factor de putere (interpretare, calcule simple).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție; Young/rețea de difracție. **Proceduri:** alegerea și justificarea modelului; explicitarea aproximărilor; folosirea diagramei fazoriale; folosirea graficelor pentru a argumenta tendințe; utilizarea simulării ca verificare a comportării (tendință, dependență); interpretarea seismogramei (timp de sosire, amplitudine, durată); condiția de reflexie totală; lentila subțire (relația punctelor conjugate – utilizare); mărire; sisteme de lentile (convergență echivalentă).	rigoare în justificare; atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; onestitate în utilizarea simulărilor (ca suport, nu ca înlocuire a raționamentului)
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.	aplică relații/legi/principii adecvate; efectuează calcule elementare și transformări de unități de măsură; estimează ordin de mărime pentru a verifica rapid plauzibilitatea; utilizează corect simboluri și unități de măsură.	**Legi/teoreme/relații aplicative:** Oscilații mecanice: legea de mișcare, viteza, accelerația oscilatorului armonic (utilizare în probleme); perioadă pendul elastic și gravitațional; compunerea oscilațiilor paralele (amplitudine rezultantă în funcție de diferența de fază); bătăi (noțiune, interpretare). Unde mecanice: v = λf; reflexie/refracție (legile); interferență (condiții de maxim/minim); unde staționare pe fir (armonică, frecvențe proprii); sunet (nivel de intensitate, interpretări simple).• Oscilații EM și c.a.: valori efective; reactanțe; impedanță și defazaj în RLC serie; rezonanță; puteri și factor de putere (aplicare elementară).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție; reflexie totală (unghi limită); lentile subțiri (puncte conjugate, mărire); sisteme de	responsabilitate; perseverență; prudență în interpretarea rezultatelor în contexte reale; încredere în raționament și verificare.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
		lentile (convergență echivalentă); interferență/difracție (Young, rețea); polarizare (aplicații – calitativ). **Proceduri:** aplicarea relațiilor cu verificare dimensională; transformări de unități de măsură; estimări; formularea rezultatelor cu unități și cifre semnificative potrivite.	
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.	verifică plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, cazuri-limită); verifică dacă soluția este compatibilă cu condițiile inițiale și ipotezele; identifică domeniul de valabilitate al modelului (de ex. oscilații mici; elemente ideale; aproximări calitative); identifică posibile surse de abatere (măsurare, model, rotunjiri).	**Noțiuni:** validare; plauzibilitate; caz-limită; sensibilitate; domeniu de valabilitate; eroare/abatere (noțiuni); aproximare; incertitudine (nivel funcțional). **Principii:** rezultatul trebuie interpretat fizic; orice model are limite; concluziile se formulează în acord cu ipotezele și datele. **Proceduri:** verificare prin estimare; verificare dimensională; discutarea limitelor modelului; redactarea concluziei (rezultat → interpretare → limită).	spirit reflexiv; onestitate intelectuală; acceptarea limitelor și a revizuirii; responsabilitate în raportarea concluziilor; deschidere la feedback.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.	utilizează corect terminologia; folosește simboluri standard și unități SI; redactează enunțuri clare, cu structură logică; distinge între limbaj cotidian și limbaj științific; precizează ipotezele și condițiile de valabilitate ale afirmațiilor.	**Noțiuni și convenții:** simboluri ale mărimilor fizice și unități SI; scrierea relațiilor fizice; utilizarea notației științifice; cifre semnificative (utilizare). **Principii:** claritate și coerență a exprimării; separarea afirmațiilor de interpretări; respectarea domeniului de valabilitate al relațiilor și modelelor utilizate. **Proceduri:** redactarea structurată a explicațiilor; formularea enunțurilor în limbaj științific.	rigoare în exprimare; respect pentru limbajul științific; responsabilitate față de semnificația termenilor; disponibilitate pentru corectare.
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit datelor; construiește grafice cu axe, unități și scale corecte; utilizează diagrame fazoriale și grafice specifice (ex. rezonanță – calitativ); interpretează și explică informația transmisă de	**Reprezentări:** grafice; diagrame fazoriale; reprezentări suport (scheme de circuit; scheme optice); seismogramă. **Principii:** corectitudinea reprezentării; lizibilitatea; adecvarea reprezentării la mesajul transmis. **Proceduri:** alegerea scărilor; etichetarea axelor; reprezentarea seriilor de date (tabel → grafic); explicarea	atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; rigoare și claritate; responsabilitate în comunicarea datelor; deschidere la feedback.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	reprezentare; utilizează seismograme pentru a comunica concluzii simple.	graficului în text; formularea concluziei pe baza graficului.	
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.	organizează raportul/proiectul pe secțiuni; descrie clar montajul și procedura; integrează datele și graficele în argumentare; raportează rezultatele la modelul teoretic utilizat; precizează limitele experimentului și ale interpretării.	**Structuri de comunicare:** raport de laborator; proiect; fișă de investigație. **Noțiuni:** scop; ipoteză; metodă; date; analiză; concluzie; limită; sursă de eroare. **Principii:** coerența internă a documentului; trasabilitatea datelor; raportarea concluziilor la ipoteze și date. **Proceduri:** redactarea structurată; integrarea tabelelor/graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	responsabilitate și onestitate academică; valorizarea muncii proprii și în echipă; perseverență; atenție la calitatea comunicării.
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare; justifică alegerile făcute (model, relații, ipoteze); utilizează scheme și reprezentări ca suport al prezentării; răspunde argumentat la întrebări și obiecții; formulează concluzii clare, adaptate contextului; prezintă concluzii și recomandări simple în contexte legate de riscuri naturale (cutremure), pe baza raționamentului fizic.	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată. **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public.	grijă pentru acuratețea informației comunicate; respect față de argumentele bazate pe dovezi; încredere în raționamentul propriu; deschidere la dialog.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.	identifică aplicații ale fenomenelor fizice studiate (energie electrică, unde EM, optică, tehnologii de măsurare); descrie efecte pozitive și efecte nedorite asociate utilizării acestora; analizează riscuri din perspectiva siguranței, sănătății și mediului; utilizează argumente bazate pe principii fizice pentru a susține analiza; delimitează fapte științifice de opinii sau	**Aplicații și contexte:** producerea, transportul și utilizarea energiei electrice (c.a.); rezonanță (mecanică/EM) – efecte și riscuri; sunet și poluare fonică; unde electromagnetice (comunicații, spectru – nivel informativ); aplicații ale opticii ondulatorii (polarizori, LCD, spectroscopie etc.); sisteme de măsurare și monitorizare; instrumente și sisteme optice; seismologie – risc seismic, rezonanță structurală. **Principii:**	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; prudență în evaluarea riscurilor; respect pentru dovezile științifice; deschidere către informare corectă.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	percepții sociale; analizează riscuri asociate fenomenelor naturale și tehnologice (cutremure, poluare fonică/electromagnetică) pe baza datelor și modelelor simple.	evaluarea riscului se bazează pe date și explicații fizice; diferențierea între cauză și efect; recunoașterea incertitudinilor. **Proceduri:** identificarea aplicației; descrierea mecanismului fizic implicat; listarea efectelor; analiza riscurilor; formularea concluziilor argumentate.	
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.	compară opțiuni tehnologice pe baza criteriilor de siguranță, eficiență și impact; argumentează o decizie folosind cunoștințe de fizică; recunoaște limitele cunoașterii și ale modelelor utilizate; formulează recomandări simple, adaptate contextului; comunică decizia și justificarea acesteia în mod coerent.	**Concepte-cheie:** decizie informată; criterii de evaluare (siguranță, eficiență, impact); responsabilitate; prevenție; comportament de protecție; incertitudine. **Principii:** deciziile se bazează pe informații validate; respectarea normelor de siguranță. **Proceduri:** formularea criteriilor; compararea opțiunilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor și condițiilor de aplicare.	responsabilitate civică; echilibru și prudență în decizie; respect față de reguli și norme; deschidere către dialog și argumentare.

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Oscilații și unde mecanice	1. Oscilații mecanice	
	1.1. Mișcări periodice	mișcare periodică; mișcare oscilatorie; echilibru stabil; elongație; amplitudine; perioadă; frecvență;
	1.2. Oscilatorul armonic	
	1.2.1. Modelul *oscilator armonic*	oscilații armonice; modelul oscilatorului armonic; forță de revenire; pulsație; fază; fază inițială; legea de mișcare; legea vitezei; legea accelerației;
	1.2.2. Pendulul elastic	pendul elastic; constanta elastică; perioadă de oscilație (dependențe funcționale)
	1.2.3. Pendulul gravitațional	pendul gravitațional; oscilații mici; perioadă de oscilație
	1.2.4. Energia mecanică a oscilatorului armonic	energie cinetică; energie potențială elastică; conservarea energiei mecanice (în absența amortizării); transformare energie potențială elastică ↔ energie cinetică; amplitudine și energie
	1.3. Compunerea oscilațiilor	
	1.3.1. Compunerea oscilațiilor paralele de frecvențe egale	superpoziție; compunerea oscilațiilor; fazor; amplitudine rezultantă; dependența de diferența de fază; condiții de obținere a amplitudinii maxime/minime în funcție de diferența de fază (calitativ și operațional)
	1.3.2. Compunerea oscilațiilor paralele de frecvențe diferite	bătăi; frecvența bătăilor
	1.4. Transferul energiei de la un oscilator la altul. Rezonanța mecanică	regim permanent; transferul energiei; rezonanța mecanică (calitativ); frecvență proprie
	2. Unde mecanice	
	2.1. Producerea și caracteristicile undelor mecanice	undă mecanică; mediu de propagare; perturbație; unde transversale; unde longitudinale; undă progresivă; rază; front de undă; suprafață de undă; lungime de undă; viteză de propagare; undă plană; undă sferică (noțiuni)
	2.2. Reflexia și refracția undelor mecanice	reflexie; refracție; legile reflexiei; legile refracției; explicații pe baza principiului lui Huygens;
	2.3. Interferența undelor mecanice	unde coerente; interferență; condiții de interferență (maxime/minime); diferență de fază; diferență de drum
	2.4. Unde staționare	reflexie pe mediu dur undă staționară; nod; ventru; coarda sonoră, tub sonor; armonici; frecvențe proprii de oscilație;

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.5. Unde sonore	undă sonoră; sunetul; domeniu de frecvențe; calitățile sunetului (înălțime; tărie; timbru); intensitate sonoră (noțiune); nivel de intensitate sonoră (noțiune); poluare fonică; măsuri de protecție (calitativ)
2. Elemente de fizica Pământului	1. Producerea undelor seismice	cutremur; undă seismică; cutremure crustale; cutremure subcrustale; cutremure de adâncime; hipocentru; epicentru; distanță hipocentrală; distanță epicentrală; magnitudine; intensitate seismică
	2. Tipologia undelor seismice	unde seismice de volum; unde P (unde longitudinale; viteză de propagare); unde S (unde transversale; viteză de propagare); unde seismice de suprafață; unde Love; unde Rayleigh
	3. Înregistrarea undelor seismice și analiza proprietăților seismelor	seismometru; accelerometru; vitezometru; principiu de funcționare (calitativ); pendul inerțial; seismogramă; timp de sosire; amplitudine; durată; localizarea cutremurului; determinarea epicentrului (principiu); magnitudine; intensitate; scale seismice (noțiune)
	4. Măsuri de comportare și protecție în caz de cutremur: pregătire, reacție, revenire	pregătire; reacție; revenire; comportament preventiv; siguranță personală; protecția celorlalți
3. Oscilații și unde electromagnetice	1. Oscilații electromagnetice	
	1.1. Elemente reactive de circuit. Energia acumulată în condensator și în bobină	elemente reactive; condensator ideal; bobină ideală; câmp electric; câmp magnetic;
	1.2. Oscilații electromagnetice libere. Circuitul oscilant	circuit oscilant ideal (LC); oscilații electromagnetice libere; schimb periodic de energie între câmpul electric și câmpul magnetic; analogie energetică cu oscilatorul mecanic; variația în timp a energiei acumulate în bobină/condensator; perioada oscilațiilor electromagnetice libere; relația Thomson (utilizare);
	1.3. Oscilații electromagnetice forțate	
	1.3.1. Generarea tensiunii electromotoare alternative. Valorile efective ale intensității și tensiunii alternative	tensiune electromotoare alternativă; curent electric alternativ; valori instantanee și valori maxime; valoare efectivă a intensității curentului alternativ; valoare efectivă a tensiunii alternative; semnificație a valorii efective
	1.3.2. Elemente de circuit în curent alternativ	rezistor; bobină; condensator; rezistență electrică; reactanță inductivă/capacitivă; defazaj curent-tensiune;
	1.3.3. Circuitul RLC serie în curent alternativ	circuit RLC serie; reprezentare fazorială (utilizare); impedanță; defazaj;

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		dependența de frecvență a valorii efective a intensității curentului; analogie cu oscilațiile mecanice forțate (calitativ)
	1.3.4. Circuitul RLC paralel în curent alternativ	circuit RLC paralel; reprezentare fazorială (utilizare); impedanță; defazaj
	1.3.5. Rezonanța într-un circuit de curent alternativ	condiții de rezonanță; frecvență de rezonanță
	1.3.6. Puterea în circuite de curent alternativ	putere activă; putere reactivă; putere aparentă; factor de putere
	2. Unde electromagnetice	
	2.1. Câmpul electromagnetic și unda electromagnetică	câmp electromagnetic; undă electromagnetică – undă transversală; transport de energie; propagare în vid; viteza de propagare a undelor electromagnetice;
	2.2. Emisia și recepția undelor electromagnetice	emisia undelor electromagnetice; recepția undelor electromagnetice; antenă; semnal purtător; semnal modulator; semnal modulat
	2.3. Clasificarea undelor electromagnetice	spectrul electromagnetic; unde radio; microunde; radiație infraroșie; lumină vizibilă; radiație ultravioletă; radiații X; radiații gamma (nivel informativ); aplicații și impact asupra mediului (calitativ)
4. Optică	1. Propagarea rectilinie a luminii. Reflexia și refracția.	rază de lumină (model); propagare rectilinie în medii omogene; reflexie; legile reflexiei; refracție; legile refracției; indice de refracție; viteză de propagare a luminii; dependența indicelui de refracție de mediu (calitativ);
	2. Reflexia totală. Aplicații	reflexie totală; unghi limită; condiții de producere a fenomenului; aplicații tehnologice (fibre optice, prisme – calitativ)
	3. Lentile subțiri	lentilă subțire; axă optică; centru optic; focare; distanță focală; convergență; imagine reală / virtuală; mărire liniară transversală; relația punctelor conjugate (utilizare); construcția geometrică a imaginilor
	4. Asociații de lentile	sistem optic centrat; lentile alipite; convergență echivalentă; sistem afocal; aplicații
	5. Instrumente optice	instrument optic; mărimi fizice caracteristice; lupă; microscop; lunetă; telescop; aparat/cameră foto

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	6. Ochiul și corecția vederii	ochiul uman ca sistem optic; acomodare; punct proximum / punct remotum; miopie; hipermetropie; astigmatism (noțiune); corecția vederii cu lentile (ochelari / lentile de contact)
	7. Interferența luminii. Dispozitivul Young	interferența luminii; unde coerente; diferență de drum optic; franje de interferență; dispozitivul Young; interfranjă
	8. Difracția luminii. Rețeaua de difracție	difracția luminii; principiul lui Huygens; rețea de difracție; constanta rețelei; ordin de difracție; aplicații (spectroscopie)
	9. Polarizarea luminii. Aplicații	polarizare; undă electromagnetică transversală; lumină naturală; lumină polarizată; polarizor; analizor; aplicații (ochelari cu lentile polarizante, afișaje LCD – calitativ)
	10. Dispersia luminii. Spectroscopie	lumină policromatică; dispersie; indice de refracție dependent de lungimea de undă; spectru de radiații; spectru continuu; spectru de linii; spectroscopie; aplicații în știință și tehnică (calitativ)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Determinarea constantei elastice a unui resort prin metoda oscilațiilor
2. Determinarea accelerației gravitaționale analizând micile oscilații ale pendulului gravitațional
3. Analiza unei seismograme înregistrate local sau preluate din baze de date publice
4. Studiul circuitului RLC serie în curent alternativ
5. Studiul refracției luminii
6. Studiul lentilelor subțiri
7. Studiul difracției luminii (rețeaua de difracție)
8. Evidențierea dispersiei luminii

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Explorarea efectului fotoelectric extern pentru diferite metale așezate pe catodul unui dispozitiv experimental real sau virtual, în scopul identificării variabilelor relevante pentru a formula ipoteze argumentate cu privire la condițiile de apariție a curentului fotoelectric.* - *Observarea variației tensiunii și a intensității curentului generate prin efect fotovoltaic, în funcție de condițiile de iluminare ale fotocelulei, într-un context experimental virtual (https://explerify.com/simulator-solar-cell/) în scopul identificării variabilelor relevante și formulării de ipoteze argumentate privind conversia energiei luminoase în energie electrică.* - *Identificarea liniilor spectrale și a distribuției acestora în spectrul de emisie al atomului de hidrogen (în domeniul vizibil), într-un context experimental virtual (https://physique.ostralo.net/spectre_em_abs/), în scopul formulării de ipoteze argumentate privind corelația dintre observațiile experimentale și modelul Bohr pentru atomul de hidrogen.* - *Analizarea unei situații-problemă formulate sub forma unui studiu de caz privind utilizarea energiei nucleare pentru producerea energiei electrice, în scopul identificării aspectelor controversate și al formulării de ipoteze argumentate referitoare la avantajele și limitele energiei nucleare*
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Proiectarea demersului investigativ pentru studiul efectului fotoelectric extern, în vederea testării ipotezelor formulate privind condiția de apariție a curentului fotoelectric, caracteristica curent - tensiune și dependența energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente.* - *Proiectarea unui demers investigativ pentru studiul efectului fotovoltaic (de la stabilirea variabilelor investigate și controlate, a mărimilor fizice de măsurat, a modului de lucru, a modului de organizare și prelucrare a datelor, până la interpretarea rezultatelor), în vederea testării ipotezelor formulate privind influența condițiilor de iluminare asupra conversiei energiei luminoase în energie electrică.* - *Stabilirea modului de lucru și de corelare a lungimii de undă asociate liniilor spectrale observate în spectrul de emisie al atomului de hidrogen cu tranzițiile electronice, conform modelului Bohr.* - *Stabilirea criteriilor de analiză (eficiență energetică, impact asupra mediului, siguranță, sustenabilitate) și a surselor de documentare, în vederea testării ipotezelor formulate cu privire la avantajele și limitele utilizării energiei nucleare pentru producerea energiei electrice.*
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea intensității curentului fotoelectric și a tensiunii de stopare, pentru diferite frecvențe și fluxuri ale radiației incidente și pentru diferite materiale ale catodului, în condiții controlate, urmate de înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Măsurarea tensiunii și a intensității curentului fotogenerat pentru valori diferite ale iluminării fotocelulei și înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Citirea și înregistrarea lungimilor de undă asociate liniilor spectrale din spectrul vizibil al atomului de hidrogen (experiment virtual), în vederea corelării cu modelul Bohr.* - *Colectarea și organizarea informațiilor științifice relevante privind utilizarea energiei nucleare în producerea energiei electrice, din surse documentare selectate conform criteriilor stabilite, prin realizarea de tabele comparative și scheme de sinteză, în vederea evaluării ipotezelor formulate în cadrul investigației.*

XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.
- *Reprezentarea grafică și analiza caracteristicii curent–tensiune, respectiv a dependenței energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente pentru diferite materiale ale catodului, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației, determinate de condițiile experimentale.* - *Reprezentarea grafică a datelor obținute din investigația asupra efectului fotovoltaic și analiza dependenței tensiunii, respectiv a intensității curentului fotogenerat, de condițiile de iluminare a fotocelulei, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației realizate.* - *Corelarea lungimilor de undă corespunzătoare liniilor spectrale observate în spectrul vizibil al atomului de hidrogen cu valorile obținute prin calcul utilizând modelul Bohr și confirmarea modelului pentru atomul de hidrogen, cu evidențierea limitelor experimentului și modelului.* - *Analizarea informațiilor obținute în cadrul investigației teoretice privind utilizarea energiei nucleare și formularea de concluzii argumentate referitoare la avantajele și limitele acesteia, raportate la criteriile stabilite, precum și evidențierea limitelor investigației realizate, respectiv a condițiilor de aplicabilitate a concluziilor formulate.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice.
- *Corelarea energiei fotonilor incidenți cu lucrul mecanic de extracție al materialului, pentru anticiparea apariției efectului fotoelectric extern, în contextul utilizării unei simulări virtuale.* - *Interpretarea caracteristicii curent–tensiune a unei diode, în regim de polarizare directă și inversă, pentru anticiparea comportamentului diodei în circuite electrice simple.* - *Analizarea procesului de dezintegrare a unui nucleu, prin utilizarea datelor experimentale referitoare la evoluția activității radioactive și valorificarea conceptului de timp de înjumătățire.* - *Corelarea impulsului electronului cu lungimea de undă asociată, în contextul interpretării comportamentului ondulatoriu al microparticulelor, pentru anticiparea apariției fenomenului de difracție.*
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor.
- *Compararea predicțiilor modelului ondulatoriu al luminii cu rezultatele experimentale ale efectului fotoelectric extern, pentru evidențierea limitelor explicative ale modelului.* - *Analizarea ipotezelor care stau la baza modelelor atomice Rutherford și Bohr, prin raportarea acestora la datele experimentale și la spectrele atomului de hidrogen, prin realizarea unei sinteze comparative asupra validității și limitelor explicative ale modelelor.* - *Analizarea proceselor de conducție electrică în semiconductori, prin utilizarea modelului benzilor de energie, pentru diferențierea semiconductorilor intrinseci și extrinseci.* - *Analizarea rezultatelor experimentului Millikan pentru a aprecia corectitudinea ipotezei referitoare la cuantificarea sarcinii electrice.*
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate.
- *Reprezentarea procesului de emisie stimulată în funcționarea unui dispozitiv laser, prin utilizarea diagramei nivelurilor energetice, cu evidențierea populațiilor atomice înainte și după realizarea inversiei de populație.* - *Utilizarea diagramelor de niveluri energetice pentru anticiparea tranzițiilor electronice posibile în procesele de absorbție și emisie a radiației.* - *Descrierea schematică a funcționării unui reactor nuclear cu fisiune, pentru formularea de predicții asupra evoluției proceselor nucleare în urma modificării unor parametri.* - *Corelarea proceselor de frânare a electronilor într-un tub de raze X cu spectrul continuu al radiației emise, pentru formularea de predicții asupra dependenței energiei maxime a fotonilor emiși, de tensiunea de accelerare a electronilor.*

XII.CS.2.4. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.
- *Analizarea rolului efectului fotoelectric în funcționarea unor dispozitive (de exemplu: senzori de lumină, cititoare de coduri de bare și carduri, bariere optice, sisteme de numărare automată etc), pentru justificarea aplicabilității acestui fenomen în automatizarea proceselor din viața cotidiană.* - *Argumentarea utilizării radiației laser în aplicații medicale, industriale sau comunicații, prin raportarea proprietăților sale (intensitate, monocromaticitate, coerență și direcționalitate) la funcțiile îndeplinite.* - *Evaluarea efectelor biologice ale radiațiilor ionizante utilizate în medicină, prin completarea unei fișe de lucru care corelează tipul de radiație cu efectele produse și cu scopul utilizării (diagnostic sau terapie).* - *Corelarea efectului fotoelectric intern și a conversiei energiei luminoase în energie electrică cu condițiile de iluminare, în contextul descrierii calitative a funcționării panourilor solare fotovoltaice, pentru argumentarea utilizării acestora ca surse de energie regenerabilă în spații rezidențiale și industriale.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare.
- *Interpretarea unui set de evenimente spațiu–timp descrise prin texte sau diagrame, pentru stabilirea ipotezelor de lucru și structurarea pașilor de rezolvare în relativitatea restrânsă.* - *Interpretarea unei caracteristici experimentale asociate efectului fotoelectric extern, pentru extragerea informațiilor relevante și stabilirea strategiei de determinare a frecvenței de prag.* - *Interpretarea unui spectru de linii și a informațiilor despre tranziții energetice în modelul Bohr, pentru selectarea mărimilor fizice și structurarea unei strategii coerente de rezolvare în context aplicativ.* - *Interpretarea unei scheme de dezintegrare sau a unui lanț radioactiv pentru determinarea izotopilor rezultați în urma dezintegrării și elaborarea unei strategii de determinare a mărimilor de interes.*
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/coerente.
- *Utilizarea de simulări sau de instrumente digitale (ex.: aplicație de calcul tabelar) pentru calcularea dilatării duratelor și a contractării lungimilor la diferite valori ale vitezei de transport, în vederea selectării regimului relativist/ galileian în funcție de eroarea acceptată.* - *Utilizarea unei foi de calcul în analiza efectului fotoelectric extern, pentru extragerea mărimilor relevante și formularea concluziilor pe baza graficelor obținute.* - *Utilizarea reprezentărilor grafice ale caracteristicilor de funcționare ale dispozitivelor semiconductoare (diodă, LED, celulă fotovoltaică), pentru selectarea unei soluții coerente pe criterii de eficiență și funcționalitate în context tehnologic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a experimentului Millikan sau a unei aplicații de prelucrare de date, pentru justificarea concluziei prin corelarea observațiilor cu cuantificarea sarcinii electrice.*
XII.CS.3.3. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare.
- *Aplicarea transformărilor relativiste în situații-problemă cu sisteme aflate în mișcare relativă, pentru determinarea mărimilor de interes și justificarea demersului prin verificarea domeniului de valabilitate.* - *Aplicarea ipotezei de Broglie și a condițiilor de difracție ale electronilor pe o rețea cristalină, pentru determinarea mărimilor caracteristice.* - *Aplicarea modelului fotonului și a relațiilor specifice efectului fotoelectric extern pentru determinarea constantei Planck.* - *Aplicarea legii dezintegrării radioactive în situații-problemă cu timp de înjumătățire și activitate, pentru explicarea metodei de datare radioactivă.*

- *Aplicarea legilor electrolizei în situații-problemă, pentru determinarea cantităților de substanță depuse la electrozi și explicarea rezultatului prin modelul transportului de sarcină în electrolit.*
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.
- *Analizarea comparativă a valorii energiei rezultate în urma reacției de fisiune în reactoarele nucleare cu energia obținută prin alte tehnologii și argumentarea sustenabilității energiei produse într-o centrală nucleară* - *Analizarea rezultatelor unei situații-problemă despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare, pentru justificarea unei decizii de utilizare eficientă prin raportare la randament, pierderi și condiții de iluminare.* - *Analizarea rezultatelor obținute în situații aplicative cu diode și LED-uri, pentru alegerea argumentată a unei soluții funcționale prin raportare la consum, eficiență și limitări ale dispozitivului.* - *Analizarea rezultatelor privind interacțiunea radiațiilor cu substanța, pentru alegerea unei măsuri de reducere a expunerii prin raportare la tipul radiației și la eficiența ecranării.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.
- *Redactarea unui raționament pentru compararea unor mărimi fizice determinate în două sisteme de referință inerțiale diferite, pe baza unor exemple numerice (ex. v=0,8c), folosind limbajul specific teoriei relativității restrânse.* - *Realizarea unui poster științific în care să prezinte principiul de funcționare a unei celule fotoelectrice, ca traductor opto-electric, pe baza legilor efectului fotoelectric extern.* - *Prezentarea succintă a principiului de funcționare a unui reactor nuclear, cu precizarea avantajelor și dezavantajelor utilizării reactorului nuclear ca sursă de energie.* - *Elaborarea unui text explicativ despre electroliză și cuantificarea sarcinii electrice, pentru argumentarea depunerilor la electrozi prin utilizarea corectă a termenilor și a convențiilor de notare.*
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Utilizarea unei simulări digitale a experimentului Rutherford pentru a justifica ipoteza concentrării sarcinii electrice pozitive în nucleu/existența nucleului atomic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a efectului fotoelectric extern, pentru diferite frecvențe, în vederea extragerii unor concluzii din analiza graficului Ec=f(v).* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera graficul I=f(U) pentru o diodă semiconductoare în vederea interpretării caracteristicii acesteia.* - *Utilizarea unei reprezentări grafice care descrie evoluția în timp a activității unei surse radioactive pe baza datelor furnizate, pentru susținerea concluziilor prin interpretarea corectă a tendințelor și menționarea condițiilor de valabilitate.*
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.
- *Redactarea unui raport despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare și a condițiilor de utilizare, pentru justificarea unei concluzii privind eficiența acestora.* - *Redactarea unui raport/proiect despre reacția de fisiune în lanț, cu argumentarea diferenței dintre regimul controlat (reactor nuclear) și regimul necontrolat.* - *Elaborarea unui proiect interdisciplinar (fizică–biologie) despre radiații ionizante și protecție, în care justifică regulile de siguranță (timp–distanță–ecranare) în interacțiunea radiațiilor cu organismele vii.* - *Realizarea unui proiect cu tema "Aplicații ale fizicii nucleare în medicină".*
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.
- *Justificarea eficienței utilizării unei punți redresoare pentru redresarea curentului electric alternativ în comparație cu redresarea monoalternanță.* - *Prezentarea unei analize privind alegerea unui dispozitiv semiconductor adecvat unui scop*

tehnologic (diodă, LED sau celulă fotovoltaică), pentru justificarea deciziei prin criterii explicite referitoare la eficiență și regimuri de funcționare. - *Prezentarea unei soluții pentru „protecția la radiații într-un laborator/clinică”, justificând alegerea ecranării prin modelul atenuării exponențiale, cu propunerea unor reguli sustenabile (timp–distanță–ecranare).* - *Prezentarea unui raport referitor la obținerea metalelor neferoase, la nivel industrial, prin electroliză, cu identificarea implicațiilor privind consumul de energie și de apă.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.
- *Evaluarea impactului utilizării energiei nucleare pentru producerea energiei electrice, prin analizarea efectelor asupra individului, societății și mediului, în scopul formulării unei decizii argumentate privind oportunitatea acestei soluții energetice.* - *Evaluarea consecințelor utilizării radiațiilor X în medicină și tehnică, din perspectiva riscurilor generate de expunere, în scopul formulării unor reguli simple de protecție.* - *Evaluarea impactului dezvoltării semiconductorilor și a dispozitivelor optoelectronice asupra societății și mediului, din perspectiva evoluției tehnologice, a beneficiilor și riscurilor pentru viața cotidiană, precum și a responsabilității în utilizarea resurselor (materii prime, energie, deșeuri electronice).* - *Evaluarea critică a utilizării tehnologiilor bazate pe radionuclizi (ex.: radioizotopi în medicină/industrie – nivel informativ), prin aplicarea criteriilor „beneficiu–risc” (expunere, ecranare, deșeuri, controlul dozei) și formularea unei decizii informate privind condiții de utilizare sigură, cu precizarea limitelor informațiilor (tip radiație, activitate, timp de înjumătățire).*
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.
- *Argumentarea necesității principiilor etice în știință și tehnologie, pe baza unor studii de caz din fizica nucleară, cu evidențierea implicațiilor sociale ale progresului științific.* - *Analizarea unei situații de „comunicare responsabilă” despre riscuri tehnologice, prin compararea a două mesaje publice - alarmist vs. minimalizator - (de ex. despre radiații optice/nucleare), cu formularea unei versiuni echilibrate care separă datele fizice (tip de radiație, expunere, condiții) de judecata de valoare (ce acceptăm), indicând explicit ce informații lipsesc pentru o decizie informată.* - *Argumentarea necesității principiilor etice în comunicarea științifică despre radiații și energie nucleară, prin analizarea unor materiale media și diferențierea faptelor de opinii în raport cu impactul asupra percepției sociale.* - *Argumentarea necesității principiilor etice în utilizarea informațiilor despre radioactivitatea naturală (radiație de fond, timp de înjumătățire), prin lanțul fapt fizic → percepție publică → risc de alarmism/minimalizare → principiu (comunicare responsabilă, precauție) → consecință, cu formularea unor recomandări simple de conduită (informare din surse validate, respectarea regulilor de radioprotecție).*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a	observă sistematic fenomene/ rezultate din experiment sau din surse validate; identifică variabile relevante și mărimi măsurabile; selectează un	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; variabile; parametri; ipoteză; predicție; model idealizat; domeniu de valabilitate; date/observații. **Principii:** separarea observației de interpretare;	curiozitate și inițiativă; rigoare intelectuală; onestitate în raportarea

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
formula ipoteze argumentate.	model adecvat (idealizat) și precizează ipotezele de lucru; formulează ipoteze verificabile și predicții calitative/cantitative simple; justifică ipoteza prin concepte fizice și prin analogii controlate	alegerea modelului în funcție de context și de limitele lui. **Proceduri:** formularea întrebării de investigat; operaționalizarea ipotezei (ce măsurăm / ce variem / ce menținem constant); justificarea ipotezei prin concepte din programă (TRR, cuantic/atomic, semiconductori, nuclear).	observațiilor; deschidere către contexte noi; prudență în generalizări.
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală / teoretică / simulare) în funcție de ipoteză; definește variabile (independentă, dependentă, controlată) și domenii de variație; planifică etapele, resursele și condițiile de lucru; selectează instrumente și metode de măsurare/ estimare adecvate; anticipează surse principale de eroare și stabilește modalități simple de control; proiectează colectarea și organizarea datelor (tabele, fișe, format digital)	**Noțiuni:** plan de investigație; mărime măsurată/derivată; rezoluție; calibrare (noțiune); eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; control experimental; reproductibilitate. **Principii:** controlul variabilelor; trasabilitatea datelor; adecvarea metodei la mărimi fizice și la scara fenomenului. **Proceduri:** proiectarea protocolului; stabilirea numărului de măsurări/serii; alegerea reprezentărilor (tabele/grafice); criterii de acceptare/respingere a ipotezei	perseverență și organizare; responsabilitate față de resurse și siguranță; orientare spre calitate și claritate.
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.	realizează corect montajul sau scenariul de laborator virtual; utilizează instrumente (inclusiv aplicații digitale) pentru achiziția datelor; colectează date în serii și le notează sistematic; organizează datele în tabele și fișe de lucru; verifică plauzibilitatea datelor (valori aberante, unități de măsură, ordin de mărime); documentează din surse validate și sintetizează informații relevante	**Noțiuni:** set de date; notație științifică. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea în înregistrare; separarea datelor de interpretare; folosirea surselor validate. **Proceduri:** fișa de lucru; documentare cu citarea sursei; utilizarea instrumentelor digitale pentru organizarea datelor (tabel, grafic simplu).	disciplină operațională; atenție la detaliu; responsabilitate pentru corectitudinea datelor; colaborare; prudență în utilizarea informației.
XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.	prelucrează datele prin calcule simple (medii, mărimi derivate) și verificări de unități de măsură; reprezintă datele grafic și interpretează tendințe; compară rezultatele cu predicțiile ipotezei/modelului; evaluează calitativ influența surselor principale de eroare asupra concluziei;	**Noțiuni:** mărimi derivate; relație funcțională; reprezentare grafică; criteriu de validare (compatibilitate cu ipoteza și cu datele); limitele modelului; incertitudine și surse dominante de eroare. **Principii:** concluziile trebuie să fie susținute de date; aplicarea relațiilor și modelelor în condițiile lor de valabilitate; prudență în extrapolarea către contexte reale.	respect pentru dovezi; integritate academică; prudență în generalizări; deschidere la revizuire și feedback; responsabilitate în formularea concluziilor.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	formulează concluzii bazate pe dovezi și precizează limitele investigației (model, instrumente, condiții); propune îmbunătățiri realizabile ale demersului	**Proceduri:** calcul și verificare dimensională; interpretarea graficului; formularea concluziei (afirmație + dovadă).	

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice	selectează date relevante (măsurători, grafice, tabele, rezultate experimentale) și le interpretează în raport cu un model; identifică mărimile-cheie și relațiile dintre ele; anticipează tendințe (crește/ scade, maxim/ minim, prag) și ordin de mărime; formulează predicții calitative sau cantitative simple și le justifică; verifică plauzibilitatea predicției prin cazuri-limită și condiții de valabilitate	**Noțiuni:** frecvență de prag, tensiune de stopare; factor relativist (\gamma) (utilizare); energie de repaus; energie totală; caracteristică I–U (diodă/LED/celulă fotovoltaică); legea dezintegrării radioactive (utilizare). **Principii:** raportarea predicției la model și date; aplicarea relațiilor în condițiile de valabilitate; verificarea plauzibilității (ordin de mărime/cazuri-limită). **Proceduri:** extragerea informației din reprezentări; identificarea dependențelor; formularea predicției și a justificării (model + date).	orientare către explicații bazate pe dovezi; prudență în anticipări; interes pentru înțelegerea comportării sistemelor; rigoare în utilizarea datelor.
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor	compară două explicații/ipoteze pentru același fenomen folosind criterii simple (compatibilitate cu datele, coerență internă, domeniu de valabilitate); identifică presupuneri implicite și simplificări ale fiecărei explicații; recunoaște confuzii frecvente (cauză–efect, corelație–cauzalitate, analogie–identitate); apreciază dacă o explicație este suficientă pentru contextul dat sau necesită completări; formulează o apreciere argumentată (afirmație + motiv)	**Noțiuni:** explicație științifică; ipoteză; criteriu de corectitudine (compatibilitate cu datele); criteriu de relevanță (adecvat scopului/contextului); presupuneri/simplificări; domeniu de valabilitate. **Principii:** coerența argumentării; prioritatea dovezilor; diferențierea între model și realitate. **Proceduri:** stabilirea criteriilor; compararea explicațiilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor.	spirit critic constructiv; deschidere către alternative și revizuire; respect pentru argumentarea științifică; responsabilitate în acceptarea unei explicații.
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative	alege o reprezentare potrivită (schemă, diagramă, grafic, relație) pentru fenomenul studiat; stabilește corespondența dintre reprezentare și mărimile	**Noțiuni:** model; reprezentare calitativă/cantitativă; parametru; relație funcțională; spectru de linii (Bohr); semiconductori: bandă interzisă, dopaj (noțiuni); nuclear: activitate, timp de înjumătățire	rigoare și claritate în modelare; perseverență; prudență în extrapolări; valorizarea

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate	fizice; utilizează modelul pentru a descrie evoluția; realizează calcule; verifică consistența rezultatului (unități de măsură, ordin de mărime, cazuri-limită); explică în cuvinte ce explică modelul și ce nu poate surprinde.	(utilizare). **Principii:** adecvarea modelului; limitele modelului; legătura reprezentare–fenomen. **Proceduri:** construirea/folosirea reprezentării; calcul operațional; verificare (unități, plauzibilitate); formularea predicției.	explicațiilor coerente.
XII.CS.2.4. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.	transferă un concept/lege/model dintr-un context în altul (de exemplu conservare energie/impuls, cuantificare, interacțiuni radiație–materie) și justifică transferul; argumentează aplicabilitatea prin condiții explicite; utilizează exemple din tehnologie și din științe conexe; formulează concluzii clare despre „unde se aplică / unde nu se aplică”	**Noțiuni:** aplicabilitate; domeniu de valabilitate; scară (micro/macro); interacțiune radiație–materie; praguri și condiții (fotoelectric, difracție, ecranare); transfer conceptual; limită a modelului. **Principii:** aplicarea relațiilor și modelelor în condiții adecvate; coerență cauzală. **Proceduri:** identificarea conceptului; explicitarea condițiilor; argumentarea aplicabilității; exemplificarea și precizarea limitelor.	spirit critic față de generalizări; interes pentru conexiuni între domenii; respect față de rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare	extrage datele relevante (inclusiv din grafice/ tabele/ enunțuri extinse); identifică mărimile cunoscute/necunoscute și condițiile inițiale/ de frontieră (unde e cazul); stabilește ipoteze de lucru și un model adecvat (idealizat) și justifică alegerea; decide strategia de rezolvare (analitică, grafică, schematizare, cazuri-limită, simulare pentru verificare); planifică pașii și verificările intermediare (unități, ordin de mărime)	**Noțiuni:** situație-problemă; model; ipoteză de lucru; condiții inițiale; strategie de rezolvare; domeniu de valabilitate (ex. ($v \ll c$), elemente ideale. **Principii:** selectarea modelului în funcție de date și scop. **Proceduri:** analiză a enunțului; schematizare; plan de rezolvare (pași); verificări (unități/ordin de mărime/cazuri-limită).	perseverență și organizare; rigoare; autonomie în planificare; prudență în asumarea ipotezelor; încredere realistă în propriul demers.
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/ coerente.	alege un model matematic operațional și îl aplică corect; utilizează tabele/grafice/foi de calcul pentru calcule și verificări; folosește o simulare digitală pentru explorarea dependențelor sau verificarea soluției (nu pentru a înlocui raționamentul); aplică criterii	**Noțiuni:** model matematic; parametrizare; simulare digitală; scenariu; criteriu de selecție (coerență, eficiență, siguranță în sens tehnic); factor relativist γ; energie de repaus/energie totală; impuls relativist; frecvență de prag; tensiune de stopare; ecuația	responsabilitate în utilizarea instrumentelor digitale; spirit critic față de rezultate generate automat; orientare către soluții coerente și

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	explicite din problemă (de ex. reducerea pierderilor de energie, optimizarea randamentului) pentru a selecta o soluție	Einstein; randament (celulă fotovoltaică); caracteristică I–U (diodă/LED/celulă); constantă de dezintegrare λ; activitate; timp de înjumătățire; ecranare. **Principii:** simularea ca instrument de sprijin; compararea metodelor (analitic/grafic/digital). **Proceduri:** generarea și interpretarea graficelor; explorarea parametrică simplă (prin variația unui parametru); alegerea soluției pe baza criteriilor.	economice; atenție la criteriile de „eficiență/siguranță” din problemă.
XII.CS.3.3. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare	selectează legi/ principii relevante și justifică alegerea; efectuează calcule și păstrează consistența unităților de măsură; utilizează reprezentări ca suport (scheme, grafice, diagrame); verifică soluția prin metode alternative (caz-limită, ordin de mărime, verificare dimensională); adaptează soluția la constrângeri simple (materiale, randament, timp, ecranare) formulate în problemă	**Noțiuni:** postulate TRR; transformări Lorentz și consecințe cinematice; relații pentru energie și impuls; ecuația Einstein și legile efectului fotoelectric; ipoteza de Broglie; postulatele lui Bohr; conservări în reacții nucleare; compunerea relativistă a vitezelor; relația energie–impuls; electroliză; legea dezintegrării radioactive; dozimetrie. **Principii:** aplicabilitatea modelelor; aplicarea legilor de conservare; coerență cauzală. **Proceduri:** substituire și transformări algebrice simple; verificare dimensională; verificări de plauzibilitate; argumentarea alegerii relațiilor.	rigoare și perseverență; încredere în argumentarea fizică; atenție la domeniul de valabilitate; orientare spre soluții explicabile și verificabile.
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.	verifică dacă soluția este compatibilă cu datele inițiale și ipotezele; interpretează fizic rezultatul și îl raportează la context; identifică limitele soluției (model, date, simplificări) și condițiile în care nu mai este validă; compară soluții alternative și justifică alegerea pe baza criteriilor din problemă (eficiență energetică, reducerea expunerii, funcționalitate); formulează o decizie argumentată și o recomandare tehnică simplă, delimitând explicit constatările bazate pe dovezi și opțiunile bazate pe criterii	**Noțiuni:** criteriu; alternativă; validare; plauzibilitate; sensibilitate la parametri; limită de aplicare; decizie informată (în sens tehnic); compromis (eficiență–cost–siguranță, în termenii problemei).**Principii:** prudență în extrapolare; raportarea deciziei la date și modele; claritatea separării faptelor de opțiuni. **Proceduri:** verificări finale (unități/ordin de mărime); analiză parametrică simplă; compararea soluțiilor; formularea concluziei și a recomandării.	responsabilitate în formularea concluziilor; prudență și spirit critic; onestitate intelectuală (recunoașterea limitelor); orientare către soluții eficiente și sigure în sens tehnic; respect pentru dovezi.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.	utilizează corect mărimi, simboluri, unități de măsură și notație științifică; definește clar termenii utilizați în context (ex. energie de repaus, bandă interzisă); construiește un discurs structurat (premise → argument → concluzie); justifică afirmații prin legi, modele și date; indică explicit condițiile de valabilitate ale relațiilor folosite; diferențiază între fapt/observație, model și interpretare.	**Noțiuni:** simbol/ unitate SI; notație științifică; afirmație; argument; justificare; concluzie; domeniu de valabilitate; incertitudine (noțiune). **Principii:** coerența argumentării; claritatea și precizia limbajului. **Proceduri:** structurarea discursului; redactarea cu simboluri și unități de măsură; indicarea condițiilor și a limitelor; citarea surselor în documentare (nivel elementar).	responsabilitate în comunicare; rigoare terminologică; respect pentru comunicarea bazată pe dovezi; deschidere la dialog și la corectare.
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit datelor și scopului; construiește grafice corecte (axe, unități, scară, legendă) și interpretează tendințe; descrie relații funcționale (proporționalitate, dependență neliniară, prag) pe baza datelor; utilizează instrumente digitale pentru a ilustra dependențe și pentru a comunica scenarii; compară reprezentări (date vs. model) și explică diferențele; comunică rezultatele incluzând limite și condiții de valabilitate.	**Noțiuni:** reprezentare; variabilă; parametru; relație funcțională; prag; comparare calitativă date - model; simulare; scenariu; caracteristică I–U (diodă/ LED/ celulă fotovoltaică). **Principii:** alegerea reprezentării adecvate scopului; distincție date empirice - model. **Proceduri:** realizarea și etichetarea graficelor; extragerea concluziilor din grafice; utilizarea instrumentelor digitale (foaie de calcul/aplicații) pentru grafice și simulări simple.	atenție la acuratețe și transparență; discernământ în alegerea și utilizarea modelelor; perseverență în clarificarea mesajului; respect pentru standarde.
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.	redactează un raport structurat; descrie clar procedura și condițiile de lucru astfel încât demersul să poată fi înțeles/replicat; include tabele, grafice și calcule relevante; argumentează conexiunea dintre model și situația reală prin exemple și condiții de aplicare; integrează informații din surse validate și le sintetizează; formulează concluzii și recomandări tehnice simple, delimitând datele de interpretări.	**Noțiuni:** raport de laborator; proiect interdisciplinar; scop; ipoteză; metodă; rezultat; discuție; limită; sursă validată; conexiune model–realitate. **Principii:** trasabilitatea concluziilor; coerența și completitudinea raportului; respectarea regulilor de prezentare a datelor. **Proceduri:** redactarea secțiunilor; integrarea reprezentărilor; formularea concluziilor și a limitelor; utilizarea unui format unitar; citare elementară a surselor.	responsabilitate și onestitate intelectuală; grijă pentru claritate; perseverență; cooperare; deschidere la feedback.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare/ investigare; justifică alegerile (model, relații, ipoteze, strategie); utilizează ca suport scheme, grafice și simulări; răspunde argumentat la întrebări și obiecții, păstrând referirea la date și la condiții de valabilitate; formulează concluzii clare și recomandări tehnice simple, raportate la criterii explicite (ex.: corectitudine fizică, siguranță tehnică).	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată (în sens tehnic); criteriu (eficiență/ funcționalitate/ siguranță tehnică). **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului; separarea datelor/constatărilor de interpretări și opțiuni. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public; gestionarea întrebărilor/ obiecțiilor prin referire la date și modele.	responsabilitate în comunicare; respect față de dovezi; încredere realistă în raționamentul propriu; deschidere la dialog; prudență în generalizări.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.	identifică aplicații tehnologice relevante din conținuturile studiate (ex: celulă fotovoltaică, LED, laser, imagistică/ radioterapie – noțiuni); descrie beneficiile și riscurile principale folosind concepte fizice de bază (fără detalii medicale); utilizează criterii simple de evaluare: eficiență energetică, resurse, siguranță în utilizare, expunere, deșeuri; compară două soluții tehnologice pe aceleași criterii și justifică o alegere; recunoaște limitele informațiilor și formulează întrebări pentru decizie informată (ce date lipsesc, ce condiții contează).	**Noțiuni:** tehnologie; beneficiu; risc; expunere; protecție/ecranare (noțiune); eficiență/randament; poluare (ex. deșeuri electronice – noțiune); doză (noțiuni: absorbită/ echivalentă); iradiere vs contaminare; minimizarea expunerii. **Principii:** precauție; decizie bazată pe dovezi; reducerea pierderilor și a expunerilor (criteriu tehnic de sustenabilitate). **Proceduri:** analiză beneficiu–risc pe criterii; compararea opțiunilor; formularea unei decizii motivate și a unor reguli de utilizare sigură (ex. laser, radiații).	responsabilitate și prudență; preocupare pentru siguranță; spirit critic față de promisiuni tehnologice; orientare către soluții eficiente și cu impact redus; respect față de reguli și norme.
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință	identifică situații în care utilizarea științei/tehnologiei implică alegeri (ex. utilizarea radiațiilor	**Noțiuni:** principiu etic; responsabilitate; transparență; informare; precauție; regulă/ procedură;	responsabilitate civică; respect față de viață și mediu; echilibru și discernământ;

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.	în diagnostic/terapie; securitatea utilizării laserului; securitate nucleară); explică de ce sunt necesare reguli și principii (siguranță, protecție, transparență, informare) pentru a reduce riscurile; argumentează o poziție folosind un lanț simplu: fapt/tehnologie → posibil efect → regulă/ principiu → consecință; distinge între argument științific (ce arată fizica) și argument de valoare (ce alegem să facem), fără a le confunda; formulează recomandări de conduită (pentru elev/ consumator/ participant la proiect) în termeni concreți.	delimitarea între „date” și „decizie”. **Principii:** respectarea normelor de siguranță; integritate și onestitate intelectuală; protecția persoanei și a mediului; comunicare responsabilă (fără alarmism, fără minimalizare). **Proceduri:** argumentare structurată (afirmație–motiv–exemplu–limită); formularea recomandărilor de conduită și a măsurilor preventive.	onestitate; disponibilitate de a respecta reguli și de a le explica altora; deschidere către dialog.

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Elemente de teoria relativității restrânse	1. Relativitatea galileiană	sistem de referință inerțial; transformări Galilei; invarianța legilor mecanicii newtoniene în sisteme inerțiale; domeniu de valabilitate $v \ll c$
	2. Postulatele teoriei relativității restrânse. Principiul de corespondență	postulatele TRR; eveniment fizic; coordonate spațiu–timp
	3. Transformările Lorentz	transformări Lorentz; coordonate; limită galileiană ($v \ll c$)
	4. Consecințe cinematice ale transformărilor Lorentz	relativitatea simultaneității; dilatarea duratelor; contracția lungimilor; compunerea relativistă a vitezelor
	5. Impulsul și energia în teoria relativității restrânse	impulsul relativist; energia de repaus; energia totală; energia cinetică relativistă; relația energie–impuls (utilizare); cazul particulei fără masă
2. Elemente de fizică cuantică	1. Sarcina electrică elementară	
	1.1. Electroliza. Sarcina electrică elementară	electroliză; ion; electrolit; sarcina electrică transportată; cuantificarea sarcinii electrice; sarcina electrică elementară;
	1.2. Electronul. Experimentul Millikan	electron; cuantificarea sarcinii; dispozitivul experimental; principiul metodei
	2. Efectul fotoelectric extern	
	2.1. Legile efectului fotoelectric extern	dependențe experimentale; frecvență de prag; energia cinetică maximă a fotoelectronilor; tensiune de stopare; curent de saturație; legile efectului fotoelectric extern
	2.2. Fotonul. Explicarea legilor efectului fotoelectric extern	foton; constanta lui Planck; energia fotonului; impulsul fotonului; lucru mecanic de extracție; ecuația lui Einstein pentru efect fotoelectric;
	3. Proprietățile ondulatorii ale particulelor	
	3.1. Ipoteza de Broglie	ipoteza de Broglie; lungimea de undă asociată; impulsul; dualismul undă–corpuscul
	3.2. Difracția electronilor	difracție; condiții de observare; rețea cristalină ca „rețea de difracție”; aplicații
3. Elemente de fizică atomică	1. Modele atomice	
	1.1. Modelul planetar (Rutherford)	experimentul Rutherford (calitativ); interpretarea rezultatelor; deficiențele modelului planetar
	1.2. Modelul Bohr al atomului de hidrogen	postulatele lui Bohr; orbită staționară; cuantificare; nivel de energie; tranziții; spectru de linii; energia fotonului

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		emis/absorbit; constanta Rydberg; ionizare; deficiențele modelului Bohr
	1.3. Experimentul Frank-Hertz	ciocnire neelastică; energie de excitare;
	1.4. Atomul cu mai mulți electroni	
	1.4.1. Numere cuantice	număr cuantic principal; număr cuantic orbital; număr cuantic magnetic; număr cuantic de spin; pături/subpături electronice
	1.4.2. Principiul de excluziune al lui Pauli si sistemul periodic al elementelor	principiul de excluziune (Pauli); corelarea structurii electronice cu sistemul periodic (nivel informativ)
	1.4.3. Radiația X	radiații X; radiație de frânare; radiație caracteristică; aplicații (imagistică, defectoscopie – calitativ); protecție la expunere
4. Semiconductori și aplicații	1. Proprietăți ale semiconductorilor	semiconductor; bandă de valență; bandă de conducție; bandă interzisă; purtători de sarcină (electroni, goluri); semiconductor intrinsec; dopaj; semiconductor extrinsec tip n / tip p
	2. Diode și LED-uri	joncțiune p–n; diodă; polarizare directă / inversă; caracteristică curent–tensiune (I–U); redresare; LED; recombinare electron–gol; electroluminescență
	3. Efectul fotoelectric intern și fotoconductivitatea. Aplicații	efect fotoelectric intern; generare de perechi electron–gol; fotoconductivitate; fotorezistor; fotodiodă; senzor optic (noțiune)
	4. Celule fotovoltaice – conversia energiei luminoase în energie electrică	efect fotovoltaic; celulă fotovoltaică; tensiune și curent fotogenerate; caracteristică I–U a celulei; putere electrică; randament de conversie;
	5. Efectul LASER	laser; emisie stimulată; inversie de populație; mediu activ; coerență; monocromaticitate; direcționalitate; aplicații (comunicații, metrologie, medicină – calitativ); norme de protecție
5. Elemente de fizică nucleară	1. Proprietăți ale nucleului atomic	nucleu atomic; număr atomic Z; număr de masă A; număr de neutroni N; nucleoni (protoni, neutroni); izotopi; izobari; nuclid; rază nucleară; densitate nucleară
	2. Energia de legătură și defectul de masă	energie de legătură; defect de masă; energie de legătură pe nucleon; stabilitate nucleară; bilanț energetic în procese nucleare;
	3. Modele nucleare	forțe nucleare; modelul picătură; modelul în pături;
	4. Radioactivitate și radiații nucleare	

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	4.1. Radiații nucleare	radiație alfa; radiație beta (β^-/β^+); radiație gamma; adâncime de pătrundere (calitativ); ecranare/protecție (noțiune)
	4.2. Radioactivitatea naturală	instabilitate nucleară; dezintegrare radioactivă; radioactivitate naturală; radionuclizi naturali; radiație de fond (noțiune); dezintegrare în lanț (noțiune)
	4.3. Radioactivitatea artificială	radioactivitate artificială; reacție nucleară; izotopi radioactivi
	4.4. Legea dezintegrării radioactive	legea dezintegrării radioactive; constantă de dezintegrare (λ); timp de înjumătățire ($T_{1/2}$); activitate; becquerel (Bq)
	5. Particule și interacțiuni fundamentale	particule elementare; particule compuse (proton, neutron); quarcuri; bosoni interacțiuni fundamentale: electromagnetică, tare, slabă, gravitațională; rază de acțiune (calitativ)
	6. Fisiunea nucleară	
	6.1. Reacția de fisiune	fisiune nucleară; energie eliberată la fisiune; produse de fisiune; reacție nucleară indusă; reacție în lanț; neutroni rapizi/lenți; moderare
	6.2. Reactorul cu fisiune	reactor nuclear; combustibil nuclear; moderator; agent de răcire; bare de control; controlul reacției în lanț; conversie energie nucleară → energie termică → energie electrică; securitate nucleară
	7. Fuziunea nucleară	
	7.1. Reacția de fuziune	fuziune nucleară; energie eliberată la fuziune; condiții de realizare; plasmă; deuteriu; tritiu
	7.2. Reacții nucleare în stele	lanț proton–proton; ciclul CNO; rolul temperaturii și densității (calitativ); echilibrul gravitațional al stelei; energie stelară provenită din fuziune (interpretare conceptuală)
6. Radiațiile nucleare și efectele lor biologice	1. Efecte fizice ale radiațiilor nucleare	radiații ionizante; interacțiunea radiațiilor cu materia; ionizare; absorbție; împrăștiere; atenuare; ecranare; dozimetrie
	2. Detectori de radiații nucleare	ionizare; scintilație; contor Geiger–Müller; cameră de ionizare; detector cu scintilație; detector cu semiconductor; eficiență de detecție
	3. Efecte biologice ale radiațiilor nucleare	efecte biologice ale radiațiilor; doză absorbită; doză echivalentă; iradiere; contaminare radioactivă; radioprotecție

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	4. Medicină nucleară	imagistică nucleară; scintigrafie (noțiune); tomografie cu emisie (PET – nivel informativ); radioterapie (noțiune); optimizare a expunerii (noțiune); controlul dozei (noțiune)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Simularea unor efecte relativiste prin utilizarea unor aplicații dedicate.
2. Verificarea experimentală a legilor efectului fotoelectric extern în laborator/laborator virtual.
3. Determinarea caracteristicii curent–tensiune (I–U) a unei diode / a unei celule fotovoltaice pentru iluminări diferite.
4. Evidențierea experimentală a unor proprietăți ale radiației amplificate prin emisie stimulată.
5. Studiul dezintegrării radioactive prin experiment virtual.
6. Analiza din surse publice a producerii și efectelor unor accidente nucleare (de exemplu Cernobîl) și/sau a efectelor utilizării armamentului nuclear.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea fizicii la nivel liceal urmărește formarea competențelor prin activități centrate pe înțelegerea fenomenelor reale și pe aplicarea conceptelor în situații variate. Este recomandată o abordare progresivă, în care elevii observă, descriu, modelează și explică fenomenele studiate, înainte de aplicarea formală a relațiilor matematice.

Programa școlară cuprinde **competențele generale** - sunt definite la nivelul fiecărei discipline și se formează pe parcursul studierii disciplinei, în cadrul fiecărui nivel de învățământ. Având un grad ridicat de generalitate și de complexitate, competențele generale sunt elaborate plecând de la profilul de formare al absolventului. Competențele generale au, în acest fel, un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, prin aceasta, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina din perspectiva profilului de formare (ceea ce înseamnă limitarea la ceea ce este cu adevărat relevant, necesar și util prin raportare la profilul de formare). Având rolul de a orienta demersul didactic pe parcursul învățării disciplinei, competențele generale evidențiază achizițiile finale ale elevului în urma studierii disciplinei respective.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora, fiind formate/dezvoltate pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice au în vedere o structurare fină a etapelor unui proces de învățare. În raport cu acestea, în proiectarea didactică trebuie prevăzute activități și sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor, astfel încât fiecare elev să realizeze progrese reale.

Programa pune accentul pe dezvoltarea competențelor, dar această perspectivă nu reduce rolul conținuturilor, ci, dimpotrivă, le recunoaște importanța ca bază a formării și dezvoltării competențelor specifice. Activitățile de învățare sunt cele care operaționalizează această relație, profesorul având libertatea de a selecta și adapta demersurile didactice prin care conținuturile contribuie în mod efectiv la dezvoltarea competențelor. Dezvoltarea competențelor specifice enunțate a fost ilustrată prin formularea mai multor exemple de activități de învățare. Bunăoară, în cazul competenței generale „*CG.1 Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate*”, exemplele de activități de învățare propuse au valorificat aceleași conținuturi, aferente unui an de studiu, pentru a evidenția modul în care acestea susțin și facilitează dezvoltarea competențelor specifice.

În învățământul liceal, demersul didactic trebuie să se focalizeze pe observarea dirijată și explorarea ghidată a fenomenelor și sistemelor fizice, în contexte variate. Activitățile încep cu întrebări clar formulate, continuă cu colectarea informațiilor prin măsurători directe, experimente reale sau virtuale și documentare din surse validate și se încheie cu formularea de concluzii explicite, urmate de o scurtă stabilizare conceptuală. Progresul este susținut prin sarcini gradate: de la identificarea mărimilor relevante și citirea corectă a reprezentărilor (tabele, grafice, diagrame), la utilizarea pantei, a ariei sau a relațiilor funcționale pentru estimarea mărimilor derivate și pentru verificarea plauzibilității rezultatelor. Accentul cade pe înțelegerea și aplicarea conceptelor studiate atât în contexte familiare, cât și în contexte noi, cu atenție la estimări, ordine de mărime, condiții de valabilitate ale modelelor și la veridicitatea concluziilor.

Investigațiile experimentale au un rol central. Este recomandată integrarea activităților experimentale gradate ca nivel de complexitate, realizate în laboratorul școlar, cu aparatură uzuală și/sau senzori, cu montaje didactice sau prin laborator virtual, în funcție de resursele disponibile și de conținuturile studiate. Aceste activități pot viza, de exemplu, măsurarea unor mărimi fizice și evidențierea relațiilor dintre ele, compararea dinamicii unor sisteme în condiții diferite sau caracterizarea funcționării unor dispozitive (prin grafice, tabele și interpretări susținute de date). Ele dezvoltă competențele investigative ale elevilor prin formularea de întrebări și ipoteze, colectarea și prelucrarea datelor, estimarea incertitudinilor, reprezentarea grafică a rezultatelor, formularea și validarea concluziilor. Rapoartele de laborator realizate de elevi trebuie să fie bine structurate, incluzând metoda și condițiile de lucru, datele prezentate în tabele/grafice, prelucrarea elementară și concluziile argumentate în raport cu modelul utilizat.

Pentru a construi înțelegerea profundă a conceptelor fizice, în studiul sistemelor și fenomenelor abordate la liceu, elevii pot utiliza scheme ale sistemelor fizice, ale montajelor, reprezentări grafice, diagrame specifice (de exemplu, diagrame fazoriale), precum și modele intuitive sau instrumente digitale pentru generarea și explorarea unor reprezentări dinamice.

Tehnologia digitală poate fi integrată în mod natural în activitățile de predare–învățare–evaluare. Aplicații pentru video-analiză, instrumente grafice și simulări ale unor fenomene pot susține înțelegerea relațiilor dintre mărimile fizice, contribuind semnificativ la îmbunătățirea preciziei măsurărilor și facilitarea vizualizării fenomenelor fizice.

Rezolvarea problemelor definite și a situațiilor problemă se realizează prin selectarea datelor relevante, utilizarea schemelor și graficelor, justificarea formulelor alese, efectuarea calculelor corecte și validarea rezultatelor prin estimări și ordine de mărime. Elevii vor fi încurajați să verifice realismul soluțiilor, să compare metode diferite de rezolvare și să argumenteze deciziile luate. Pentru a crește relevanța învățării, problemele definite propuse, situațiile problemă, respectiv sarcinile de învățare propuse pot include contexte autentice și interdisciplinare (ex.: siguranță și funcționare a unor sisteme tehnice, comunicații și senzori, aplicații ale opticii și ale semiconductorilor, utilizarea energiei, expunerea la radiații și măsuri de protecție), adaptate nivelului de studiu și profilului.

Comunicarea științifică poate fi dezvoltată prin activități de prezentare orală, explicații scrise, discuții argumentate și utilizarea corectă a limbajului specific fizicii. Elevii pot formula întrebări, pot descrie raționamente, pot explica fenomene în cuvinte proprii și pot utiliza simboluri, grafice și convenții internaționale pentru a exprima rezultate și concluzii.

Pentru a dezvolta raționamente responsabile, argumentate și orientate spre decizii etice și sustenabile, se recomandă integrarea unor studii de caz și activități aplicative prin care elevii analizează impactul descoperirilor științifice și al tehnologiilor moderne asupra societății și mediului.

Abordarea interdisciplinară poate fi încurajată prin conexiuni cu discipline precum matematica (funcții, grafice, proporționalitate, modele), TIC (achiziție și prelucrare digitală a datelor, reprezentări grafice, modelare și simulare), disciplinele tehnice (funcționarea sistemelor și dispozitivelor, circuite, senzori, proprietăți ale materialelor). Proiectele, studiile de caz sau investigațiile integrate pot susține înțelegerea conceptelor și transferul cunoașterii între contexte.

Instruirea diferențiată a elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina fizică se realizează pe același traseu de învățare, nu prin trasee paralele; ținta rămâne comună, iar reglajele vizează nivelul de sprijin și complexitatea sarcinii de lucru. Pentru consolidare se utilizează șabloane de tabele, ghidaj minimal de calcul și seturi de date prestabilite; pentru extensie se utilizează variabile deschise (de exemplu: alegerea intervalelor de măsurare, compararea a două modele). Produsele obținute prin rezolvarea sarcinii de lucru pot fi variate (tabel, grafic, mini-eseu explicativ), în timp ce criteriile de evaluare rămân comune și transparente.

Demersul didactic se va baza pe activități de învățare în care sarcinile de lucru vor avea complexitate progresivă. În funcție de profil, activitățile de învățare pot fi integrate în proiecte sau investigații extinse, care folosesc modelare și instrumente digitale (simulări, foi de calcul), validare pe baza datelor, analiză critică a ipotezelor și precizarea limitelor modelelor, pentru a susține aprofundarea conceptuală și procedurală.

Proiectarea unei unități de învățare începe întotdeauna cu o diagnoză a achizițiilor anterioare. Rezultatele acesteia au rolul de a oferi profesorului o imagine a nivelului de pregătire al elevilor: ce își amintesc, ce reprezentări au despre fenomenele și conceptele studiate, dar și ce preconcepții/neclarități/lacune au. Această diagnoză este fundamentul deciziilor pedagogice ulterioare (selectarea competențelor, conținuturilor, strategiilor didactice care vor structura unitatea de învățare).

În programa de fizică, lista de conținuturi este explicit formulată, iar competențele specifice sunt enunțate, în acord cu paradigma curriculară actuală. Corelarea între conținuturi și competențe este, însă, la latitudinea și în responsabilitatea profesorului, aceasta nefiind impusă de programă. Procesul de selecție și corelare presupune analiză profesională și discernământ didactic. Plecând de la tema unității de învățare și pe baza diagnozei, profesorul selectează competențele specifice care pot fi dezvoltate eficient prin intermediul acestei unități de învățare și identifică acele conținuturi care sunt relevante pentru tema respectivă. În acest fel, conținuturile nu devin simple teme de parcurs, ci adevărate vehicule pentru dezvoltarea competențelor, iar competențele oferă finalitatea și direcția întregului demers didactic.

În următoarea etapă profesorul identifică acele comportamente care descriu concret „ce trebuie să facă elevul” pentru a demonstra progresul spre competența vizată (de exemplu: observarea fenomenelor, realizarea investigațiilor, analiza datelor, formularea explicațiilor, argumentarea concluziilor, aplicarea conceptelor în situații noi). Aceste comportamente devin „firul roșu” al unității de învățare. Pe baza lor, profesorul proiectează activitățile de învățare pentru a oferi un context autentic în care

elevii pot exersa comportamentele vizate. Activitățile pot include explorări, investigații, discuții ghidate, experimente, rezolvări de probleme/situații problemă, aplicații în contexte reale sau transfer în situații noi.

Figura 1 – Proiectarea unității de învățare

Pe parcursul acestor activități, profesorul integrează evaluarea formativă, desfășurată continuu. Aceasta include întrebări de sprijin, observație sistematică, feedback imediat, scurte sarcini de verificare sau reflecții ale elevilor. Rolul său este de a regla procesul de învățare, de a semnala neclaritățile și de a ghida elevii către înțelegere profundă.

La finalul unității de învățare, profesorul realizează evaluarea sumativă care verifică, în mod coerent și echitabil, comportamentele exersate. Această evaluare oferă o imagine de ansamblu a progresului elevilor, dar nu înlocuiește evaluarea formativă, ci o completează.

Dacă rezultatele — fie formative, fie sumative — indică faptul că unii elevi întâmpină dificultăți sau nu manifestă comportamentele vizate, profesorul proiectează activități remediale. Acestea sunt adaptate nevoilor identificate și vizează consolidarea conceptelor, reconstruirea înțelegerii acolo unde aceasta este fragilă. Remedierea este, în acest caz, o continuare firească a parcursului didactic, pentru a asigura tuturor elevilor șansa de a atinge competențele vizate.

Prin urmare, o unitate de învățare este o construcție coerentă, în care diagnoza, selectarea competențelor și conținuturilor, identificarea comportamentelor (asociate competențelor specifice și conținuturilor selectate), activitățile de învățare, evaluările formative și sumative și remedierea (dacă este cazul) se succed într-un demers integrat. Fiecare etapă se sprijină pe etapa anterioară și pregătește terenul pentru următoarea, transformând procesul de predare-învățare într-un traseu logic, adaptat elevilor și orientat către dezvoltarea autentică a competențelor.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului didactic, conceput ca proces de predare-învățare-evaluare. Evaluarea trebuie să fie variată și centrată pe competențe.

Rezultatele concrete ale învățării se exprimă prin cunoștințe specifice dobândite și deprinderi/abilități exersate în cadrul activităților de învățare. Desfășurate în contexte variate, acestea contribuie la formarea și dezvoltarea treptată a competențelor propuse. În programa de fizică sunt prezentate exemple de activități de învățare corelate cu competențele specifice, având ca scop ghidarea profesorilor pentru a construi noi activități adaptate specificului claselor de elevi.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, se recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea unor metode și instrumente complementare alături de formele și instrumentele clasice de evaluare;

- corelarea rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- analizarea progresului școlar al fiecărui elev pe baza rezultatelor evaluării.

Evaluarea trebuie să ofere elevilor feedback clar privind raționamentul, coerența soluției și utilizarea corectă a limbajului fizicii.

În funcție de specificul fiecărui domeniu de conținut, se recomandă următoarele metode și instrumente de evaluare:

- Evaluări formative:
  - Observarea
  - Conversația
  - Chestionarea
  - Autoevaluarea
  - Fișe de lucru teoretice/experimentale
  - Analiza produselor activității elevilor (rapoarte de investigație, hărți conceptuale etc.)
- Evaluări sumative:
  - Probă practică (experiment)
  - Proiect de investigație științifică
  - Test cu tipuri variate de itemi

Dezvoltarea unui mediu educațional incluziv

În vederea asigurării echității și egalității șanselor la educație pentru toți elevii, aplicarea programei școlare la clasă se realizează cu respectarea următoarelor principii:

A1. Stabilirea unor sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor

Fiecare elev are dreptul la reușită școlară prin formarea/dezvoltarea competențelor prevăzute de programă.

Pentru elevii care necesită învățare remedială, profesorii organizează activități de învățare diferențiate, adaptând programa școlară la ritmul de învățare al acestora. În cazul constatării unor decalaje majore față de competențele/achizițiile prevăzute în anii anteriori, prioritatea o reprezintă recuperarea planificată a acestor rămâneri în urmă (activități remediale dedicate). O abordare similară se aplică elevilor cu școlarizare întreruptă sau cu absențe prelungite din motive medicale ori familiale, inclusiv copiilor lucrătorilor migranți, elevilor refugiați, celor din comunități cu mobilitate sezonieră și elevilor cu probleme medicale cronice sau de lungă durată.

Pentru elevii cu ritm înalt de învățare, profesorii stabilesc sarcini de învățare de nivel ridicat care să le asigure progresul. În acest sens, profesorii iau în considerare posibilitatea aprofundării și/sau extinderii tematicilor din programa școlară (de exemplu: includerea unor conținuturi suplimentare din tematica dată, diversificarea problemelor teoretice și practice, abordarea unor teme prevăzute pentru anii de studiu următori).

A2. Adaptarea la nevoile individuale de învățare ale elevilor

Activitățile de învățare trebuie stabilite, organizate și desfășurate astfel încât să ofere posibilități reale de progres pentru toți elevii, fără discriminare, având în vedere că educația din familie, experiența de viață, interesele și zestrea culturală influențează modul de învățare al fiecărui elev.

În acest sens, procesul de predare–învățare- evaluare trebuie să asigure participarea deplină și eficientă a tuturor elevilor, răspunzând nevoilor individuale de învățare prin:

- diferențiere pe același traseu de învățare (sprijin, complexitatea datelor, deschiderea sarcinii);
- adaptări rezonabile și accesibilizare (instrucțiuni etapizate, timp suplimentar, materiale în formate accesibile, tehnologii suport);
- utilizarea principiilor UDL – Universal Design for Learning (multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare);
- sprijin lingvistic pentru elevii reveniți din migrație sau pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a înțelege limba de predare;
- evaluare flexibilă și criterii transparente, cu accent pe progres;
- feedback descriptiv și reglator, cu oportunități de corectare și îmbunătățire;
- colaborare școală–familie–servicii de sprijin (consiliere psihopedagogică, mediator școlar, ONG-uri comunitare, agenți economici) pentru continuitatea învățării;

- climat sigur și nediscriminatoriu, care valorizează diversitatea culturală și previne stereotipiile.

Profesorii trebuie să asigure participarea deplină și eficientă în timpul activităților școlare a fiecărui elev, răspunzând nevoilor de învățare individuale ale acestora prin:

- Dezvoltarea unui mediu de învățare eficient în care:
  - contribuția fiecărui elev este valorizată, toți elevii se simt în siguranță și sunt capabili să contribuie la procesul de predare-învățare-evaluare;
  - prejudecățile care conduc la discriminare, precum și toate formele de hărțuire sunt combătute activ, elevii învățând să devină toleranți;
  - elevii sunt învățați să își asume responsabilitatea acțiunilor și a conduitei lor, atât în școală cât și în comunitate.
- Dezvoltarea motivației și a capacității de concentrare prin:
  - utilizarea metodelor didactice adaptate specificului vârstei, capacității de concentrare și utilizarea, după caz, a activităților individuale și pe grupe pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare;
  - abordarea flexibilă a conținuturilor și utilizarea unor metode didactice diverse pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare ale elevilor, valorificând interesele și experiențele lor;
  - proiectarea, planificarea și monitorizarea unor activități de învățare astfel încât să asigure fiecărui elev șansa de a învăța eficient în ritmul individual de învățare și de a avea progres școlar, inclusiv elevilor care absentează din diferite motive pentru perioade mai lungi de timp.
- Asigurarea egalității șanselor prin:
  - combaterea prejudecăților și discriminărilor în organizarea elevilor în grupe, stabilirea sarcinilor de lucru și asigurarea accesului la mijloacele didactice;
  - crearea condițiilor necesare pentru participarea eficientă și obținerea progresului școlar a elevilor cu cerințe educaționale speciale.
- Asigurarea echității în evaluare prin:
  - utilizarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate, care asigură fiecărui elev șansa de a demonstra formarea/dezvoltarea competențelor dobândite;
  - utilizarea unor instrumente de evaluare familiare elevilor;
  - utilizarea unor materiale în evaluare care să nu conducă la discriminare;
  - informarea clară și fără ambiguități a elevilor referitoare la rezultatele evaluării în scopul sprijinirii învățării ulterioare.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii vizează în esență următoarele obiective:

B1. Creșterea eficienței activităților de învățare prin:

- modelarea unor fenomene fizice și a funcționării unor dispozitive. În cazurile în care este posibil, fenomenele și dispozitivele vor fi mai întâi prezentate în laborator sau studiate prin observații directe în natură, respectiv în practică.
- realizarea de investigații științifice și experimente în laboratoare virtuale. Laboratoarele virtuale constituie resurse alternative sau complementare în studiul experimental și/sau investigația științifică. Se recomandă utilizarea laboratoarelor virtuale în următoarele situații:
  - realizarea investigației/experimentului în laboratorul virtual urmează realizării efective a acestora și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;
  - resursele existente nu permit realizarea efectivă a unor investigații/experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
  - prin investigația/experimentul în laboratorul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului și de către elevii cu dizabilități;
  - realizarea efectivă a investigației/experimentului poate pune în pericol sănătatea elevilor (de exemplu electrizări la potențial foarte ridicat, mișcări cu viteze

mari, fenomene termice la temperaturi foarte înalte, studiul radioactivității etc.).

- prelucrarea datelor experimentale. Datele obținute din observații în natură sau prin realizarea unor investigații/experimente pot fi prelucrate conform scopului propus prin utilizarea unor instrumente și resurse digitale (foi de calcul, aplicații de achiziție de date, software specific). Prelucrarea datelor experimentale poate să includă realizarea unor calcule, calculul erorilor, reprezentări grafice etc. Se poate realiza astfel o reducere a timpului afectat unor operațiuni simple, repetitive în favoarea unor activități de învățare care să implice abilități de nivel cognitiv superior. În același timp, prin utilizarea instrumentelor și resurselor digitale pentru prelucrarea datelor experimentale, elevii își exersează competențele digitale în contexte de învățare variate.

B2. Sprijin pentru comunicare, informare autonomă și elaborare de proiecte/referate prin

- colectarea și selectarea informațiilor. În funcție de resursele disponibile, poate fi valorificată o varietate de surse și resurse digitale (biblioteci și arhive online, baze de date științifice, enciclopedii, resurse educaționale deschise, documentații tehnice, pagini web instituționale). Elevii formulează solicitări de căutare adecvate, aplică criterii de credibilitate (autorat/afiliere, dată, referințe, acuratețe), realizează sinteza informațiilor în raport cu scopul propus. Aceste activități sprijină alfabetizarea informațională și media, incluzând citarea corectă a surselor, respectarea drepturilor de autor și a eticii academice, precum și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale (inclusiv aplicații cu inteligență artificială) pentru documentare, notare bibliografică și verificare. Rezultatele sunt consemnate cu trasabilitatea surselor și integrate în proiecte/referate într-o formă clară, coerentă și conformă cerințelor curriculare.
- prezentarea informațiilor. Elevii pot prezenta rezultatele activităților în format electronic – în forme atractive, cu impact mare, ușor de înțeles și de transmis prin comunicare electronică.
- tehnoredactarea documentelor. Atunci când se consideră necesar, se poate solicita elevilor tehnoredactarea referatelor lucrărilor de laborator sau a referatelor teoretice și a proiectelor. Se recomandă ca tehnoredactarea acestor documente să se realizeze, cel puțin în parte, sub îndrumarea profesorului. Prin tehnoredactarea îndrumată se urmărește ca elevul să respecte structura standard (titlu, obiective/întrebări, metodă, rezultate, discuții, concluzii, bibliografie), citarea corectă a surselor, utilizarea reprezentărilor grafice corecte, utilizarea editorului de ecuații, scrierea corectă a simbolurilor mărimilor fizice și a unităților de măsură și revizuirea iterativă (auto/inter evaluare pe baza unor criterii de evaluare). Tehnoredactarea sprijină reflecția critică asupra calității produsului, corectarea și îmbunătățirea acestuia pe parcurs, precum și dezvoltarea competențelor digitale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALDESCU MIOARA	profesor gradul I	Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, Dâmbovița
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
BĂRAN VIRGIL	prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
BERCHEZ DANIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Emanuil Gojdu”, Oradea, Bihor
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BRÎNZĂ FLORIN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BUTUȘINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
COREGA CONSTANTIN	profesor dr.	Colegiul Naţional „Emil Racoviță”Cluj-Napoca
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
DOBROTĂ IONUȚ-COSTIN	profesor dr.	Colegiul National „Dimitrie Cantemir”, Onești, Bacău
FLORIAN GABRIEL	profesor dr.	Colegiul Național „Carol I” Craiova, Dolj
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
MAN TIBERIU	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MIHALCSIK ANETA AURELIA	profesor gradul I	Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”, Arad
NECUȚĂ EMIL	profesor gradul I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, Argeș
PASCU GABRIEL	lector dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
PÎRGHIE CRISTIAN	lector dr.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
RADOSLAVESCU ILEANA	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Traian Doda” Caransebeș, Caraș Severin
RADU ADRIAN	conf. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
RADU ADRIANA	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Prahova, Ploiești
RĂDUCANU LAURENȚIU VALENTIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
ROTARU LIVIU DĂNUȚ	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Satu Mare
SOLSCHI VIOREL	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
STOLERIU LAURENȚIU	prof. univ. dr. habil.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
ȘTEFĂNESCU MANUELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
BLANARIU LIVIU	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Fizică	coordonator științific

Anexa nr. 72

Programa școlară pentru disciplina

Fizică

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 72
Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS)

- *Filiera vocațională, profil militar, specializarea matematică-informatică militară*

NOTĂ DE PREZENTARE

Fizica este disciplină de cultură științifică generală, studiată în trunchiul comun de toți elevii și, după caz, disciplină de specialitate în curriculumul de specialitate, contribuind la profilul de formare al absolventului și la dezvoltarea competențelor-cheie stabilite la nivel european și asumate în legislația națională (art. 91 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023). Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a profilului de formare al absolventului aprobat prin OME nr. 6731/2023 și asigură coerența dintre predare–învățare–evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acord cu aceste repere, fizica are un rol esențial în dezvoltarea competenței-cheie „Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie", dar și la formarea celorlalte competențe-cheie, integrând valori precum curiozitatea intelectuală, rigoarea, spiritul critic și responsabilitatea față de mediu și societate. Aceste direcții sunt susținute de documentele de politică educațională europene și internaționale – Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018 privind competențele-cheie și OECD Learning Compass 2030, care promovează o viziune asupra educației ca proces continuu de anticipare, acțiune și reflecție.

Gradul ridicat de generalitate și de profunzime al legilor fizicii, structura conceptuală și aplicațiile din știință și tehnologie conferă Fizicii un rol central între științele naturii. Din perspectivă curriculară, alocările orare sunt stabilite prin planurile-cadru în vigoare. Acestea prevăd studiul disciplinei *FIZICĂ* într-un număr de 2 ore/săptămână în învățământul gimnazial, la clasele VI-VIII, în timp ce în învățământul liceal studiul disciplinei se parcurge într-un număr de ore diferit în funcție de filieră, profil și specializare. Programa se calibrează la bugetul efectiv de timp indicat de acestea, asigurând marja didactică necesară pentru diferențiere și evaluare formativă. În acest context, bugetul orar redus din trunchiul comun impune calibrarea realistă a așteptărilor curriculare și focalizarea pe obiective esențiale de alfabetizare științifică.

Prezenta programă școlară face parte din curriculumul pentru disciplina *FIZICĂ*, și se aplică la clasele a X-a – a XII-a din învățământul liceal, *filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară*, începând cu generația de elevi care intră în clasa a X-a în anul școlar 2027-2028. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	1	2	1	1	-	2	-	2

Tabel 1 – Numărul de ore de fizică pe săptămână (planuri-cadru de învățământ în vigoare)

Studiul fizicii în liceu se construiește în mod firesc pe fundamentul solid al competențelor formate în gimnaziu, unde programa a introdus o serie de elemente de modernizare curriculară, precum accentul pe alfabetizarea științifică, pe investigarea fenomenelor și pe proiectarea unităților de învățare centrate pe competențe. La nivel gimnazial, elevii deprind modalitățile esențiale de explorare a realității fizice, realizarea de experimente orientative și interpretarea calitativă a unor procese fundamentale. Programa de liceu valorifică explicit achizițiile anterioare și propune un progres curricular coerent, trecând de la o înțelegere descriptivă și calitativă a fenomenelor la una cantitativă, analitică și modelatoare. Continuitatea este evidentă și în plan metodologic: gimnaziul a mutat accentul de pe conținuturi pe dezvoltarea competențelor, oferind profesorului flexibilitate în proiectarea activităților de învățare și în alegerea contextelor relevante pentru elevi — orientare curriculară menținută și amplificată în liceu. Investigația științifică, interpretarea critică a rezultatelor și reflecția asupra propriei învățări, introduse în gimnaziu, sunt consolidate și diversificate în liceu, unde elevii capătă autonomie mai mare și se

confruntă cu situații problemă mai complexe. Introducerea sistematică a analizei erorilor, a reprezentărilor grafice, a relațiilor matematice și a experimentelor obligatorii în programa de liceu confirmă această progresie firească, transformând studiul fizicii într-o experiență intelectuală matură și aplicată.

În raport cu alte discipline, fizica își menține specificitatea epistemologică și metodologică, dar dezvoltă și o puternică dimensiune interdisciplinară. Prin caracterul său modelator, fizica oferă repere fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor studiate în chimie, biologie sau geografie fizică, construind un limbaj comun al științelor naturii. Relația cu matematica este una organică: matematica oferă instrumentele formale necesare pentru exprimarea cantitativă a legilor fizicii, în timp ce fizica oferă sens, context și aplicabilitate conceptelor matematice. De asemenea, fizica susține în mod direct domeniile tehnologiei și informaticii: de la înțelegerea funcționării senzorilor și interpretarea semnalelor, la înțelegerea mecanicii, electricității sau opticii utilizate în dispozitivele digitale și industriale. Prin aceste conexiuni, disciplina se constituie într-un nod interdisciplinar, facilitând elevilor o înțelegere integrată a lumii și dezvoltarea competențelor de transfer — esențiale în formarea absolventului profilului liceal.

În baza profilului de formare și a competențelor-cheie sunt stabilite prin programele școlare competențele generale pentru fiecare nivel de învățământ. Pe baza competențelor generale sunt stabilite competențele specifice pentru fiecare disciplină și an de studiu.

Conținutul curricular al disciplinei fizică este specificat în programele școlare. Acestea sunt documente obligatorii pentru toate cadrele didactice de specialitate, fiind instrumentul de bază pentru planificarea și realizarea procesului de predare-învățare la disciplina fizică, respectiv pentru evaluarea performanțelor elevilor. În realizarea programei școlare de fizică s-au avut în vedere coordonatele generale prezentate în această secțiune și relația cu alte discipline. S-a ținut cont, de asemenea, de experiența dobândită de elevi în viața de zi cu zi, de evoluțiile în cunoașterea științifică, de problemele lumii contemporane și de alte aspecte științifice și educaționale specifice. Astfel, programa școlară:

- a fost concepută ca document curricular reglator ce conține, într-o organizare coerentă, oferta educațională a disciplinei fizică;
- stabilește cadrul metodologic și operațional pentru activitatea didactică la fizică;
- favorizează identificarea temelor de interes interdisciplinar, posibilitățile de corelare multi-, inter- și transdisciplinară;
- reprezintă punctul de plecare și de referință în proiectarea, realizarea și evaluarea manualelor școlare, dar și al altor resurse curriculare și didactice.

Profilul general de formare al absolventului învățământului liceal, aprobat prin O.M.E. nr. 6731/2023, determină în mod direct curriculumul-nucleu (trunchiul comun), dar vizează indirect și curriculumul de specialitate și curriculumul la decizia elevului din oferta școlii. În acest cadru curricular și operațional, ancorarea în profilul de formare al absolventului devine axul de referință pentru definirea competențelor generale și a celor specifice.

Având în vedere aceste repere fundamentale, se urmărește formarea și dezvoltarea pe parcursul întregului învățământ liceal a unui set de competențe generale în domeniul fizicii, concepute ca fundament pentru o gândire de tip științific a unei persoane capabile să învețe în contexte formale, informale și non-formale pe tot parcursul vieții.

Pentru atingerea acestor obiective, autorii programei au acordat o atenție deosebită următoarelor elemente esențiale:

- Validitatea și accesibilitatea – prezentarea corectă din punct de vedere științific a conținuturilor, la un nivel adecvat vârstei elevilor, având în vedere rolul esențial al acestora în formarea și dezvoltarea competențelor. S-a urmărit structurarea logică a conținuturilor, utilitatea practică și modernitatea acestora, posibilitatea de prezentare sistematizată și esențializată. Totodată au fost stabilite corelații logice între programa școlară și structura generală a fizicii, ca știință fundamentală a naturii.
- Succesiunea – ordonarea corespunzătoare a conținuturilor și susținerea adecvată a acestora prin investigație științifică, rezolvare de probleme, informare autonomă, cu o atenție permanentă pentru respectarea normelor de sănătate și securitate și a principiilor protecției mediului, cu accent pe prevenție și comportamente responsabile.
- Abordarea în „spirală” a domeniilor – înțelegând revenirea la anumite domenii la diferite niveluri/clase. Abordarea în „spirală”, existentă și în structura actuală a programelor și întâlnită și în alte sisteme de învățământ, este bazată atât pe logica internă a științei, cât și pe principiul adaptării la stadiul evoluției psiho-somatice a elevilor. Prin revenirea asupra domeniilor studiate, la un alt nivel și într-o altă etapă a dezvoltării psiho-somatice, elevii vor

remarca aspectele comune prin specificitate ale modelelor care descriu fenomenele naturale, iar prin înțelegerea dezvoltării acestora vor fi capabili să realizeze conexiuni atât între domeniile fizicii, cât și cu alte domenii ale științei.

- Relevanța – introducerea în procesul de predare-învățare a unui conținut minimal, reprezentativ pentru categoria de fenomene fizice studiate, stabilit în raport cu competențele specifice și generale urmărite.
- Valoarea formativă – selecția corespunzătoare a noțiunilor prezentate la fiecare temă în parte, precum și formarea, respectiv, dezvoltarea capacităților necesare activităților de cercetare și creație.
- Flexibilitatea – profesorul poate realiza cele mai potrivite asocieri între competențe și conținuturi, iar 25% din timpul alocat prin planul-cadru este lăsat la dispoziția cadrului didactic.

Fizica, știință fundamentală prin excelență, este cea mai cuprinzătoare dintre științele naturii, obiectul ei de studiu înglobând lumea materială de la nivelul microscopic al particulelor elementare până la scara cosmică a corpurilor cerești. În esență fizica este știința care stă la baza descrierii complexității lumii naturale, care contribuie la explicarea evoluției sistemelor și a proceselor din natură, care construiește modele pentru a le descrie și pe baza cărora se elaborează predicții. Fizica reprezintă totodată baza proiectării noilor tehnologii care rezolvă problemele lumii reale și conduce la îmbunătățirea calității vieții.

Nu toți elevii vor deveni oameni de știință sau ingineri, dar știința și tehnologiile ocupă un loc tot mai important în activitatea noastră zilnică. Ca cetățeni, trebuie să luăm decizii informate cu privire la chestiuni care implică din ce în ce mai mult știința și tehnologia. În ceea ce privește activitatea viitorilor angajați, ocupațiile de pe piața muncii vor solicita din ce în ce mai mult competențe în științe și tehnologie.

Prin studiul fizicii, elevii dobândesc competențe relevante pentru activitatea zilnică. Studiul fizicii permite înțelegerea aplicațiilor practice din toate domeniile de activitate. Cu o bază solidă a cunoștințelor de fizică, elevii vor fi capabili să aprecieze rolul fizicii în dezvoltarea științei și tehnicii și să utilizeze competențele dezvoltate în toate domeniile activității profesionale, iar ca viitori absolvenți vor putea deveni eficienți într-o societate a cunoașterii globală și puternic tehnologizată.

Dinamica accelerată a descoperirilor științifice și tehnologice, atât ca amploare, cât și ca impact, reclamă o reconfigurare curriculară a predării fizicii. Ca disciplină de cultură științifică generală, Fizica furnizează infrastructura cognitivă pentru alfabetizarea științifică și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin formarea de competențe transferabile și prin raportarea constantă la dovezi. Pentru a asigura standarde ridicate de calitate, demersul didactic se aliniază logicii științei (modele, ipoteze, date, validare), valorifică sistematizarea conținuturilor, integrează metodologii de învățare activă (investigație, problematizare, modelare, utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale) și promovează evaluarea formativă și echitatea. În acest cadru, disciplina *FIZICĂ* trebuie să aibă ca finalitate formarea capacității viitorilor absolvenți de:

- a folosi conceptele și teoriile importante din fizică și științe;
- a gândi științific, critic și creativ, folosind cunoștințele științifice pentru a lua decizii informate cu privire la probleme reale;
- a accesa cunoașterea prin cercetare și informare autonomă;
- a înțelege limbajul științific și a-l utiliza eficient în comunicarea ideilor și punctelor de vedere cu privire la subiecte din știință și tehnologie;
- a manifesta respect pentru unitatea, diversitatea și fragilitatea naturii.

Aceste finalități urmărite prin studiul disciplinei fizică sunt subsumate finalităților învățământului liceal, care propun formarea unui absolvent în măsură să decidă asupra propriei cariere, să contribuie la articularea propriilor trasee de dezvoltare intelectuală și profesională și să se integreze activ în viața socială și în muncă.

În tabelul 2 este prezentată corelarea dintre competențele generale ale disciplinei fizică (nivel liceal) și competențele-cheie, ca reper de proiectare și aliniere curriculară. Tabelul explicitează corespondențele competențe-cheie ↔ competențe generale, oferind un cadru de referință care asigură coerența curriculară și fundamentează continuitatea către competențele specifice, pe care se structurează activitățile de învățare.

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	**CG4.** Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - formulând o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - analizând critic și interpretând o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice fizicii.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	**CG1.** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - aplicând gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate; - utilizând în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii; - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, în științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute. **CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice; - evaluând constant validitatea unor raționamente științifice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile` - construind demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale, prin aplicarea principiilor și legilor fizicii, precum și prin utilizarea noilor tehnologii; - utilizând și raportându-se critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice științelor (de exemplu: formule, modele, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică	**CG1** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - manifestând interes pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
	specifice, inclusiv profesionale; - utilizând informații obținute din diferite surse și/sau informații obținute prin investigație științifică; - comunicând adecvat ca formă și conținut rezultatele obținute. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - rezolvând creativ probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele; - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată.
Competența personală, socială și a învăța să înveți Competența civică, juridică și de protejare a mediului	**CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - analizând situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate; - în diferite contexte de învățare, profesionale și în viața de zi cu zi; - înțelegând și prevăzând posibilele efecte ale unor fenomene fizice asupra organismelor vii și asupra mediului; - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - raportându-se critic la fenomene și procese pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile. **CG5** Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - participând activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Tabel 2 – Coerența curriculară: corespondența între competențele-cheie și competențele generale vizate de disciplina FIZICĂ în învățământul liceal

Programa școlară pentru disciplina Fizică în curriculumul de specialitate aferent profilului militar, specializarea matematică informatică militară, (clasele a X-a – a XII-a), este concepută ca un traseu coerent de aprofundare conceptuală, de modelare matematică și de deschidere către fizica modernă și aplicațiile sale tehnologice. În raport cu trunchiul comun, curriculumul de specialitate extinde și rafinează înțelegerea interacțiunilor fundamentale, introduce domenii avansate (oscilații și unde electromagnetice, optică ondulatorie, teoria relativității restrânse, fizică cuantică, fizica semiconductorilor, fizică nucleară) și creează punți explicite către matematică, chimie, biologie și informatică, susținând formarea unui profil STEM solid.

La clasa a X-a, studiul termodinamicii pornește de la modelul microscopic al materiei și de la agitația termică, punând în corespondență proprietățile macroscopice observabile (temperatură, presiune, stări de agregare) cu mișcarea și interacțiunile particulelor. Introducerea noțiunilor de sistem termodinamic, parametri de stare și model al gazului ideal, urmată de analiza transformărilor simple și a principiului I al termodinamicii, permite înțelegerea energiei interne, a schimbului de energie prin lucru mecanic și căldură și a bilanțului energetic, în situații relevante pentru viața de zi cu zi. Studiul mașinilor termice și al principiului al II-lea al termodinamicii introduce ideea de limită a conversiei energiei, de

randament și de eficiență energetică, deschizând discuții esențiale privind utilizarea resurselor, impactul tehnologic și de mediu, schimbările climatice și tranziția energetică.

Capitolul dedicat electricității dezvoltă studiul interacțiunii electrice, precum și al circuitelor de curent continuu. Sunt abordate noțiuni cu privire la modelarea surselor reale, caracteristici curent–tensiune, rețele electrice și metode de rezolvare bazate pe teoremele lui Kirchhoff, teorema transferului maxim de putere și bilanțul energetic. În același timp, abordarea efectelor fiziologice ale curentului electric, a dispozitivelor de protecție și a regulilor de prevenire a accidentelor susține formarea unor atitudini responsabile privind siguranța și prevenția în contexte reale.

La clasa a XI-a, accentul se deplasează către studiul oscilațiilor și undelor (mecanice și electromagnetice), oferind un cadru unitar pentru înțelegerea fenomenelor periodice, a propagării energiei și a transmiterii informației. Studiul oscilatorului armonic, al compunerii oscilațiilor și al rezonanței construiește un cadru conceptual comun pentru descrierea sistemelor oscilante și interpretarea fenomenelor de rezonanță, atât în mecanică, cât și în circuitele electrice. Studiul undelor mecanice și al fenomenelor asociate permite clarificarea și aprofundarea unor concepte fundamentale (superpoziție, coerență, frecvențe proprii, armonici etc.), evidențiind aplicații relevante. Integrarea elementelor de fizica Pământului, prin studiul undelor seismice și al comportamentului preventiv în caz de cutremur, valorifică direct legătura dintre modele fizice și riscurile naturale, contribuind la formarea competențelor civice și a comportamentelor responsabile. Capitolul de oscilații și unde electromagnetice completează perspectiva asupra fenomenelor ondulatorii și evidențiază explicit rolul fizicii în dezvoltarea tehnologiilor moderne. Elementele de optică ondulatorie (reflexie și refracție, interferență și difracție, polarizare, dispersie) evidențiază atât natura electromagnetică a luminii, cât și formarea imaginilor, analiza spectrală, filtrele optice etc.

La clasa a XII-a, curriculumul de specialitate este orientat către fizica modernă, oferind elevilor repere pentru înțelegerea schimbărilor de paradigmă din fizica secolului XX și a rolului lor în tehnologiile și provocările secolului XXI. Elementele de teorie a relativității restrânse introduc postulatele lui Einstein, transformările Lorentz și principalele consecințe cinematice (relativitatea simultaneității, dilatarea duratelor, contracția lungimilor), precum și relațiile relativiste pentru impuls și energie, cu rol formativ pentru înțelegerea limitelor modelelor clasice. Elementele de fizică cuantică și fizică atomică oferă elevilor instrumentele conceptuale necesare pentru a înțelege dualismul undă–corpuscul, cuantificarea și structura atomică, elemente esențiale pentru interpretarea fenomenelor microscopice și a aplicațiilor moderne (detecție, imagistică, analiza materialelor).

Capitolul dedicat semiconductorilor și aplicațiilor acestora aduce în prim-plan infrastructura fizică a lumii digitale și a tehnologiilor energetice moderne. Pornind de la structura de benzi de energie și de la purtătorii de sarcină în materiale semiconductoare și ajungând la joncțiunea p–n, diode, LED-uri, fotoconductivitate, celule fotovoltaice și LASER, elevii pot să înțeleagă, pe baze fizice, principiile de funcționare ale dispozitivelor electronice și optoelectronice utilizate în calculatoare, rețele de comunicații, senzori și sisteme de conversie a energiei.

În final, elementele de fizică nucleară și studiul radiațiilor nucleare și al efectelor lor biologice permit înțelegerea structurii și stabilității nucleului, a proceselor de fisiune, a funcționării reactorului nuclear, a interacțiunii radiațiilor cu materia și a aplicațiilor în medicină nucleară și radioterapie, în strânsă legătură cu cerințele de securitate nucleară și radioprotecție.

În acest fel, curriculumul de specialitate la disciplina Fizică pentru profilul militar, specializarea matematică informatică militară, nu doar aprofundează conținuturi de fizică, ci dezvoltă o viziune integrată asupra relațiilor dintre modele fizice, formalism matematic, algoritmi și tehnologie, pregătind elevii atât pentru studiile universitare în domenii STEM, cât și pentru participarea informată la o societate puternic tehnologizată.

Autorii de manuale și resurse curriculare vor respecta în mod strict Sistemul internațional de unități (SI) pentru terminologie, simboluri, unități, prefixe și reguli de scriere, conform broșurii Bureau International des Poids et Mesures (2025), Le Système international d'unités/The International System of Units (ediția a 9-a), disponibilă la https://doi.org/10.59161/AUEZ1291. Pentru implementarea didactică a terminologiei referitoare la erorile și incertitudinile de măsurare, se va utiliza VIM (JCGM 200:2012) – International Vocabulary of Metrology — Basic and general concepts and associated terms (ediția a 3-a), disponibil la https://doi.org/10.59161/JCGM200-2012.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

Competența generală	**Descriptori ai competențelor generale**	
	Bazal	**Superior**
CG1. Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - utilizând ipoteze date sau formulând ipoteze adecvate; - utilizând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive fizice și matematice; - exprimând argumentat și comunicând într-o formă adecvată concluzii în relație cu ipotezele.	Elevul este capabil să realizeze investigații științifice asistate a unor fenomene fizice simple și a unor aplicații tehnologice primare ale acestora - utilizând ipoteze date; - aplicând consecvent algoritmi dați; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să realizeze autonom investigații științifice ale unor fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și ale unor aplicații tehnologice moderne ale acestora - formulând ipoteze adecvate; - identificând și aplicând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive; - comunicând argumentat concluzii alternative pe baza ipotezelor formulate; - evaluând calitatea ipotezelor și propunând ipoteze pentru investigații ulterioare.
CG2. Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele,	Elevul este capabil să explice anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să explice o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații tehnologice moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	Superior
simboluri și relații matematice.		
CG3. Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute.	Elevul este capabil să rezolve probleme simple pe bază de algoritmi și/sau asistat - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme indicate; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să rezolve probleme complexe prin metode proprii de abordare - identificând diferitele tipuri de fenomene descrise în probleme; - utilizând mărimi și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice; - formulând și comunicând argumentat rezultatele obținute; - identificând posibile variante de generalizare și/sau aplicare.
CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.	Elevul este capabil să descrie anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să descrie o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG5. Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet;	Elevul este capabil să se informeze independent pe o temă dată - utilizând o listă de resurse bibliografice oferită; - selectând anumite date din sursele de informație utilizate; - prelucrând și sistematizând asistat datele obținute.	Elevul este capabil să se informeze autonom și/sau din proprie inițiativă pe o varietate de teme științifice - identificând și selectând surse de informare adecvate; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problema studiată;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	**Superior**
- selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată. - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului.	- respectând anumite prevederi regulamentare specifice domeniului de activitate; - înțelegând natura riscurilor implicate de nerespectarea regulilor cunoscute.	- comunicând adecvat ca formă și conținut informațiile dobândite. - implicându-se conștient în acțiuni civice, democratice, de consultare etc. ce vizează luarea unor decizii în utilizarea pe scară largă a anumitor tehnologii și/sau aplicații practice.

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.
- *Observarea valorilor diferite ale intensității curentului electric care se stabilește prin conductoare diferite, alimentate la aceeași tensiune, în cadrul unui experiment demonstrativ, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de întrebări de investigat, respectiv ipoteze privind proprietățile conductorului care influențează rezistența electrică a acestuia.* - *Explorarea funcționării unui circuit electric simplu, cu același rezistor conectat la surse de alimentare diferite, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind mărimile fizice care influențează intensitatea curentului electric prin rezistor.* - *Explorarea teoretică a funcționării unor sisteme tehnice familiare bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), în contexte de utilizare cunoscute, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze privind transformarea energiei, rolul surselor termice și semnificația eficienței energetice.*
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența rezistenței electrice a unui conductor liniar omogen de proprietățile conductorului (material și dimensiuni).* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind relația dintre tensiunea aplicată la bornele unui rezistor și intensitatea curentului electric prin acesta.* - *Proiectarea unei investigații teoretice simple pentru testarea ipotezelor privind funcționarea mașinilor termice și a mașinilor frigorifice, prin stabilirea surselor de documentare, a aspectelor de analizat (transformarea energiei, rolul surselor termice, eficiența energetică) și a criteriilor de comparare între diferite sisteme tehnice.*
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Alimentarea la aceeași sursă de tensiune a unor conductoare liniar omogene, cu proprietăți diferite (material, dimensiuni), pentru măsurarea tensiunii electrice la bornele conductorului și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Realizarea unor circuite electrice simple cu același rezistor, conectat succesiv la surse de tensiune diferite, pentru măsurarea tensiunii electrice și a intensității curentului și înregistrarea valorilor măsurate în tabele de date experimentale.* - *Analizarea unor exemple de sisteme tehnice bazate pe procese termodinamice (motor termic, mașină frigorifică, pompă de căldură), descrise în sursele de documentare stabilite, și consemnarea informațiilor relevante în scheme sau tabele descriptive.*
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Calcularea rezistenței electrice a unor conductoare liniare omogene pe baza valorilor măsurate ale intensității curentului și ale tensiunii la bornele acestora și analizarea rezultatelor obținute pentru corelarea rezistenței electrice a unui conductor cu dimensiunile și natura acestuia.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric prin rezistor în funcție de tensiunea la bornele acestuia, interpretarea graficului obținut și discutarea semnificației relației observate pentru caracterizarea comportării electrice a rezistorului.* - *Analizarea informațiilor obținute despre mașinile termice, mașinile frigorifice și pompele de căldură pentru a formula concluzii privind funcționarea, randamentul și eficiența energetică a acestora.*

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate pentru a justifica relații cauzale
- *Observarea comportamentului particulelor unui gaz utilizând o simulare digitală, pentru evidențierea relației dintre creșterea temperaturii și intensificarea agitației particulelor, cu formularea unei concluzii privind legătura dintre cei doi factori.* - *Analizarea fenomenologică bazată pe observație, simulare sau exemplificare concretă pentru stabilirea relațiilor de cauzalitate dintre mărimile fizice implicate într-un fenomen termic prin identificarea mărimilor cauză, respectiv efect (ex: studiul transformării izocore) și organizarea lor într-o hartă conceptuală.* - *Analizarea din punct de vedere microscopic a proceselor care au loc într-un conductor metalic străbătut de curent electric, pentru a evidenția cauzele care determină degajarea căldurii prin efect Joule și realizarea unei diagrame care să ilustreze succesiunea fenomenelor.*
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate
- *Explicarea creșterii presiunii într-un recipient închis, pe parcursul încălzirii acestuia, prin utilizarea ecuației termice de stare a gazului ideal și evidențierea legăturii temperatură - presiune, cu indicarea limitelor modelului, în contextul analizării unor situații reale.* - *Utilizarea legilor lui Kirchhoff pentru explicarea valorilor intensității curentului electric și a căderilor de tensiune electrică în circuite serie și paralel.* - *Utilizarea legii lui Ohm pentru a explica influența rezistenței electrice a conductoarelor de legătură asupra intensității curentului electric dintr-un circuit electric simplu.*
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice
- *Construirea diagramei energetice de funcționare a unui motor termic, pentru a stabili relația între căldura primită de sistem și lucrul mecanic efectuat de acesta.* - *Reprezentarea grafică a intensității curentului electric printr-un rezistor de tensiunea aplicată la bornele acestuia, pentru a evidenția relația de directă proporționalitate dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a rezistivității electrice a unui conductor metalic în funcție de temperatură, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.* - *Reprezentarea grafică a volumului ocupat de un gaz menținut la presiune constantă în funcție de temperatura acestuia, pe baza unui set de valori furnizate, pentru a identifica relația dintre acestea.*
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale
- *Explicarea ascensiunii unui lampion cu aer cald, utilizat la evenimente în aer liber, ca efect al micșorării densității aerului din interior prin încălzire.* - *Explicarea funcționării sistemelor de încălzire integrate în parbriz și lunetă prin descrierea modului în care stratul subțire și transparent de material conductor depus pe parbriz sau firele conductoare vizibile din lunetă se încălzesc prin efect Joule atunci când sunt alimentate electric, topind gheața și reducând condensul.* - *Explicarea rolului sistemului de împământare pentru utilizarea în siguranță a echipamentelor electrice, prin evidențierea modului în care conductorul de protecție preia și direcționează spre sol acumularea de sarcină electrică apărută accidental pe carcasele metalice.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.
- *Identificarea evoluției parametrilor de stare (crește, scade, rămâne constant), într-o problemă definită, pentru determinarea valorilor acestora în stări ulterioare, utilizând ecuația termică de stare și interpretarea calitativă a procesului.* - *Analizarea datelor unei situații-problemă cu rezistoare grupate serie/paralel (și, după caz, surse grupate), pentru a evidenția influența configurației circuitului asupra valorilor intensităților curenților electrici și ale căderilor de tensiune din circuit.*

- *Analizarea informațiilor dintr-o problemă despre transferul de energie într-un circuit de curent continuu (sursă reală + consumator), pentru a stabili mărimile fizice de care depinde randamentul.* - *Analizarea transformărilor termodinamice dintr-un ciclu de funcționare a unui motor termic pentru identificarea schimburilor de energie cu mediul exterior.*
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.
- *Utilizarea reprezentării grafice a transformărilor suferite de un gaz ideal, pentru a argumenta, pe baza formei graficului și a variației parametrilor de stare, ipoteza de lucru privind tipul transformării.* - *Utilizarea unei caracteristici curent–tensiune (I–U) furnizate ca set de date, pentru a justifica ipoteza că elementul studiat este sau nu conductor ohmic.* - *Utilizarea diagramelor temperatură–timp sau temperatură–căldură, pentru a justifica ipotezele de lucru cu privire la un proces calorimetric (de tip „fără pierderi” vs. „cu pierderi”) și pentru a estima corect temperatura de echilibru.* - *Reprezentarea prin schițe ilustrative (ex. cilindru cu piston) a situației fizice descrise în problemă pentru a justifica ipotezele utilizate în rezolvare.*
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.
- *Aplicarea principiului I al termodinamicii, în transformări diverse, pentru a determina valorile mărimilor energetice caracteristice* - *Aplicarea legilor/ teoremelor lui Kirchhoff pentru determinarea intensităților curenților electrici prin ramurile unei rețele electrice* - *Aplicarea ecuației termice de stare a gazului ideal pentru o masă constantă de gaz, în probleme definite în contexte variate, pentru a determina parametrii de stare necunoscuți.*
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.
- *Compararea rezultatului numeric obținut cu ordinul de mărime realist al mărimilor fizice (presiune, temperatură etc.), pentru a aprecia dacă soluția este plauzibilă.* - *Analizarea proporționalității (directe și inverse) dintre parametrii de stare pentru a evalua valorile finale ale acestora într-o succesiune de transformări simple ale unui gaz ideal.* - *Compararea valorii masei molare medii a unui amestec de gaze cu masele molare ale gazelor componente, ținând cont de ponderea fiecărui gaz.* - *Analizarea rezultatelor obținute în rezolvarea unei probleme definite referitoare la un circuit de curent continuu, pentru a argumenta corectitudinea soluției prin verificarea coerenței acesteia (ex.: distribuirea curentului în ramuri paralele) și discutarea cazurilor-limită (ex.: $R \to 0$ sau $R \to \infty$) în raport cu funcționarea circuitului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.
- *Standardizarea scrierii mărimilor și unităților SI într-un tabel de date experimentale, prin completarea antetelor cu simbol și unitate (ex.: p/Pa, T/K, I/A , U/V) și verificarea coerenței dimensionale a calculelor.* - *Transpunerea într-o formă simbolică a unui text științific scurt (despre procese termodinamice, lucru mecanic, intensitatea curentului electric-tensiune electrică), respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Formatarea rezultatelor experimentale cu cifre semnificative și notație științifică (ex.: $U = 8{,}4$ V), nu* 8,42156*), incluzând incertitudinea: (ex. $U = (8{,}4 \pm 0{,}5)$ V), conform convențiilor de raportare.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex. descrierea variației presiunii unui gaz în funcție de temperatura acestuia, descrierea dependenței tensiunii electrice de la bornele sursei de intensitatea curentului electric, dependenței puterii electrice a unui consumator de rezistența electrică a acestuia).*

X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor.
- *Compararea unor reprezentări diferite ale aceleiași situații (ex.: V=f(T), p=f(V)), pentru a evidenția modul în care fiecare dintre acestea contribuie la comunicarea clară și corectă a concluziilor.* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera grafice dinamice în vederea evidențierii dependențelor fizice (ex.: p=f(V)).* - *Reprezentarea unui grafic (ex.: p=f(T), I=f(U)) cu unități de măsură/axe de coordonate/legendă/scări/culori pentru a comunica informații relevante.* - *Reprezentarea dependenței tensiunii la bornele unei baterii electrice de intensitatea curentului electric prin baterie pentru a determina valorile tensiunii electromotoare și rezistenței interioare ale acesteia.*
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.
- *Completarea unei fișe de laborator în care descrie materialele, metoda, măsurările și rezultatele.* - *Redactarea unui raport pentru o lucrare experimentală obligatorie (ex.: verificarea legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit), incluzând tabelul, graficul și concluzia.* - *Redactarea unui mini-raport tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie succintă.* - *Redactarea unui raport scurt pentru o lucrare experimentală, incluzând tabelul, graficul, surse de erori și concluzia.*
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.
- *Prezentarea rezolvării unei probleme definite, argumentând pas cu pas etapele de rezolvare și alegerea formulelor.* - *Realizarea unei scurte prezentări pentru a expune soluția unei probleme definite, folosind limbajul specific fizicii.* - *Prezentarea orală a unei argumentări în care sunt comparate două metode de rezolvare ale aceleiași probleme, cu justificarea alegerii uneia dintre variante.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.
- *Identifică efecte pozitive și efecte negative ale utilizării motoarelor termice și motoarelor electrice, pe baza unor studii de caz, pentru evidențierea impactului asupra mediului și comunității umane.* - *Evidențierea efectelor pozitive și a efectelor negative ale utilizării dispozitivelor electrice în analiza impactului acestora asupra mediului și a comunității.*
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica dilemele etice asociate acestora.
- *Analizarea relației dintre dezvoltarea tehnologică și consumul de resurse naturale, în vederea identificării riscurilor asupra mediului și echilibrului social.* - *Analizarea unei soluții energetice pentru o comunitate/locuință în scopul evidențierii impactului asupra mediului* - *Analizarea unei situații privind gestionarea substanțelor periculoase rezultate din activități de întreținere a motoarelor termice, pentru identificarea dilemelor etice legate de impactul asupra mediului și al comunității (beneficii/riscuri, responsabilitate individuală/colectivă).*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze.	observă sistematic fenomene și procese fizice; identifică variabile relevante și condiții inițiale; formulează întrebări de investigat și ipoteze verificabile; delimitează fapte observabile de interpretări; corelează observații din surse multiple: experiment, simulare, documentare.	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; stare; parametri de stare și de proces; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză. **Principii:** norme de securitate și sănătate în muncă. **Proceduri:** observare dirijată; formularea întrebărilor de investigat; enunțarea ipotezelor în termeni operaționali.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare și problematizare; responsabilitate pentru siguranță.
X.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	selectează tipul de investigație (experimentală/teoretică);stabilește variabilele și condițiile de lucru; planifică pașii investigației și resursele necesare; alege instrumente și metode adecvate; elaborează variante alternative de investigație și justifică alegerea.	**Noțiuni:** experiment; model teoretic; ipoteză testabilă; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate. **Proceduri:** proiectarea planului de investigație; stabilirea domeniului de variație și a numărului de măsurări; elaborarea fișei de lucru; estimarea surselor principale de eroare.	perseverență în planificare; responsabilitate față de resurse; atitudine critică față de propriul demers; orientare spre calitate
X.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante	realizează corect montajul experimental; utilizează instrumente de măsură și surse de informare adecvate; colectează și înregistrează date în mod sistematic; organizează datele în tabele și note de lucru; folosește aplicații digitale/senzori pentru achiziția și organizarea datelor.	**Noțiuni:** instrument de măsură; rezoluție; calibrare; date experimentale/teoretice. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea măsurării. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea corectă a indicațiilor; notarea seriilor de date; documentarea din surse validate; achiziția digitală a datelor.	disciplină operațională; respectarea normelor PSI/PSM; valorizarea efortului individual și a muncii în echipă; atenție la detaliu.
X.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează valori medii și mărimi derivate; reprezintă datele grafic; identifică tendințe și relații; compară rezultatele cu ipoteza inițială; estimează incertitudini și discută limitele rezultatelor.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; incertitudine. **Principii:** raportarea concluziilor la date; validarea ipotezelor. **Proceduri:** prelucrarea ghidată a datelor; realizarea și interpretarea graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; aplicarea regulilor de cifre semnificative.	respect față de dovezi; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor	identifică sistemul analizat și mediul exterior; selectează mărimi fizice	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* sistem termodinamic, mediu exterior, parametri de stare (p, V, T), stare de echilibru, proces termodinamic; transformări	rigoare conceptuală; respect pentru explicația bazată pe

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
observate pentru a justifica relații cauzale	relevante pentru descriere (de stare / de proces); stabilește condiții inițiale și finale (ce se modifică / ce se menține); delimitează cauză–efect și factorii perturbatori; argumentează selecția pe baza observațiilor și a unui model simplu; compară două explicații alternative și alege varianta susținută de dovezi.	izotermă/izobară/izocoră/adiabatică; energie internă, căldură, lucru mecanic.• *Electricitate (CC):* circuit electric, sursă reală (t.e.m., rezistență interioară), tensiune la borne, intensitatea curentului, rezistență electrică, rezistivitate, consumator; densitate de curent.• *Electrostatică:* sarcină electrică, câmp electric, tensiune electrică. **Principii/legi (nivel de selectare, nu de demonstrare):** conservarea energiei în procese/circuite (interpretare calitativă); conservarea sarcinii (interpretare Kirchhoff).**Modele:** gaz ideal; circuit idealizat cu elemente discrete; câmp uniform. **Proceduri:** identificarea mărimilor „de urmărit” într-o descriere; formularea lanțului cauzal; explicitarea ipotezelor/idealizărilor (neglijări rezonabile).	dovezi; disponibilitate de a revizui selecția dacă apar date noi.
X.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice studiate	recunoaște legea/principiul aplicabil situației; aplică relații fizice în explicații calitative și în calcule simple; justifică de ce legea este aplicabilă (condiții de validitate, la nivel de idee); integrează în explicație reprezentări (schemă, grafic, bilanț); argumentează limitele modelului și sursele principale de abatere.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* ecuația termică de stare pV=nRT; variația parametrilor în transformări simple; energie internă (mărime de stare); mecanisme de transfer de căldură (conducție/convecție/radiație – nivel funcțional)• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune de circuit; circuit simplu); rezistență echivalentă serie/paralel; t.e.m. și tensiune la borne; energie și putere electrică; randament *Kirchhoff:* nod/ramură/ochi de rețea; metode de rezolvare a rețelelor. **Principii/legi:**• Principiul I al termodinamicii ΔU=Q−L (aplicații simple); • Principiul II (formularea Carnot, ideea limitării conversiei Q→L); • Legile lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff; teorema transferului maxim de putere .**Modele:** gaz ideal; sursă ideală/reală; conductor ohmic; ciclu Carnot – limită teoretică. **Proceduri:** selecția relațiilor; scrierea bilanțului energetic pentru procese/circuite; justificarea ipotezelor de idealizare; verificarea coerenței dimensionale și a sensului fizic.	încredere argumentată în legi și modele; spirit critic față de explicații insuficient motivate; acceptarea limitelor modelelor; orientare către explicații coerente și verificabile.
X.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice	construiește tabele (cu unități SI, simboluri) și grafice adecvate; alege variabilele pe axe și scala potrivită; interpretează pante/arii (unde este relevant) și tendințe; utilizează scheme și diagrame pentru a susține explicații; transformă reprezentări (text → schemă; tabel → grafic; grafic → concluzie); corelează graficul cu modelul matematic simplu (liniarizare elementară, unde e cazul).	**Reprezentări:**• grafice p–V, p–T, V–T pentru transformări simple ale gazului ideal; • scheme de circuit (surse, consumatori, rezistențe, aparate de măsură); caracteristica I–U pentru conductor ohmic comparativ, pentru diferite conductoare/condiții.• reprezentări conceptuale: linii de câmp electric. **Noțiuni:** variabilă, dependență, proporționalitate, constantă; pantă (semnificație fizică în contexte simple); ordin de mărime; cifre semnificative .**Proceduri:** etichetarea corectă a axelor (mărime, simbol, unitate de măsură); identificarea intervalului de variație; determinarea relației calitative din grafic; folosirea graficului pentru estimări (interpolare simplă) .	claritate și acuratețe în reprezentare; rigoare în utilizarea convențiilor; responsabilitate pentru corectitudinea datelor și a interpretării.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale	formulează explicații structurate folosind terminologia specifică fizicii; corelează fenomenele studiate cu funcționarea unor sisteme și dispozitive reale; descrie efecte și consecințe fizice directe ale fenomenelor; argumentează explicația prin relații, legi și modele cunoscute; analizează variația efectelor în funcție de modificarea parametrilor sistemului	**Noțiuni:** *Termodinamică:* motor termic, sursă caldă/rece, ciclu termodinamic, lucru mecanic util, randament; mașină frigorifică, pompă de căldură, coeficient de performanță; impact tehnologic și de mediu (calitativ). *Electricitate:* efecte fiziologice ale curentului; intensități periculoase; siguranțe, împământare, reguli de prevenire a accidentelor; pierderi energetice în circuite; randament în circuit; utilizarea reostatului/potențiometrului (aplicații); teorema transferului maxim de putere. **Principii:** cauzalitate fizică; aplicarea legilor în domeniul de valabilitate; coerența explicației. **Proceduri:** identificarea mărimilor relevante într-un dispozitiv real; justificarea explicației (lege → aplicare → concluzie); respectarea regulilor de siguranță.	claritate și rigoare în exprimarea științifică; respect pentru explicația bazată pe legi și modele; interes pentru înțelegerea funcționării sistemelor reale; disponibilitate pentru clarificare și reformulare

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă definită pentru a stabili variabilele de care depinde soluția.	extrage datele/condițiile din enunț și le organizează; identifică mărimile date și necunoscute; stabilește sistemul analizat și interacțiunile relevante (când este cazul); formulează ipoteze de lucru/idealizări rezonabile (de ex. „gaz ideal", „conductor ohmic"); alege unități SI și efectuează transformări uzuale; identifică mărimi fizice care influențează puternic rezultatul.	**Noțiuni:**• *Termodinamică:* p, V, T, n; parametri de stare; proces/transformare; Q, L, ΔU; randament/coeficient de performanță • *Electricitate (CC):* I, U, R, ρ, l, S; t.e.m.; rezistență internă r; P, W; randament **Principii/legi (ca repere de selecție):** pV=nRT; ΔU=Q−L; legea lui Ohm; teoremele lui Kirchhoff. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; schiță/schemă de principiu; alegerea modelului (ex. gaz ideal, circuit simplu); transformări de unități; identificarea constrângerilor (izoterm/izobar/izocor etc.).	rigoare în organizarea informațiilor; onestitate în explicitarea ipotezelor; autonomie în inițierea demersului de rezolvare; disponibilitate pentru revizuirea interpretării enunțului
X.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru.	realizează schema circuitului și identifică elementele (sursă, consumator, ramuri/noduri); alege reprezentarea potrivită (tabel, grafic, diagramă p–V/p–T/V–T); traduce enunțul în relații matematice simple (ecuații, proporționalități); justifică ipotezele prin reprezentări (de ex. „izocor" → V=const pe grafic); interpretează relațiile din grafice (variații, pante/arii când e cazul); folosește	**Reprezentări:**• graficele transformărilor gazului ideal: p–V, p–T, V–T; interpretări funcționale (nu demonstrații elaborate).• scheme de circuite de curent continuu; diagrame nod–ramură–ochi (pentru Kirchhoff).• tabele pentru mărimi derivate (P=UI, W=Pt etc.).• reprezentări pentru câmp electric uniform, linii de câmp; grafice I–U pentru caracteristici. **Modele matematice (nivel clasa a X-a):** ecuații de gradul I; sisteme simple de ecuații (câte 2) în probleme uzuale; proporționalități; relații funcționale elementare; sisteme mai extinse prin Kirchhoff, la nivel de rețea. **Proceduri:** desenarea schemelor; etichetarea mărimilor; alegerea variabilelor pe axe; justificarea ipotezelor	orientare spre claritate; rigoare în reprezentări și notații; interes pentru justificarea ipotezelor

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	caracteristica I–U pentru argumentarea modelului ohmic.	prin condiții ale procesului (izoterm etc.) și prin proprietăți ale elementelor (ohmic).	
X.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte variate.	selectează legea/teorema relevantă și o aplică corect; stabilește relații matematice între mărimi fizice pentru a determina necunoscute; calculează numeric folosind unități SI; utilizează bilanțuri energetice simple (termic / electric); rezolvă probleme standard pe transformări simple și circuite CC; rezolvă rețele de circuite prin teoremele lui Kirchhoff și/sau condiția transferului maxim de putere.	**Legi/teoreme:**• *Termodinamică:* pV=nRT; transformări izotermă/izobară/izocoră/adiabatică (aplicații); ΔU=Q–L; randament (definiție și calcule simple); coeficient de performanță (definiție).• *Electricitate (CC):* legea lui Ohm (porțiune și circuit simplu); rezistențe serie/paralel; putere/energie electrică; randament (în circuit); teoremele lui Kirchhoff (aplicații); teorema transferului maxim de putere. **Proceduri/algoritmi:** rezolvarea ecuațiilor rezultate; reducerea circuitelor (serie/paralel); scrierea ecuațiilor Kirchhoff (nod/ochi); calcul de putere și energie; utilizarea grafice-lor p–V/p–T/V–T pentru determinări.	perseverență în parcurgerea raționamentului; rigoare și acuratețe în calcule; încredere în demersul logic (pas cu pas); autocontrol în verificarea erorilor
X.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor.	verifică unitățile și coerența dimensională; evaluează plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, semn, limite); compară rezultatul cu condițiile inițiale și cu ipotezele asumate; identifică posibile surse de eroare de modelare/calcul; reformulează soluția dacă apar inconsistențe; testează sensibilitatea rezultatului la variația unui parametru.	**Noțiuni:** analiză dimensională; ordin de mărime; condiții de valabilitate; limitări ale modelului (gaz ideal, conductor ohmic, neglijări). **Proceduri:** verificarea ecuațiilor; verificarea cazurilor limită (de ex. R→0, r→0, ΔT→0 etc., unde e relevant); estimarea efectului unei modificări simple a unui parametru; verificare printr-o metodă alternativă (grafic vs. analitic) în situații simple. **Criterii de validare:** consistență internă, compatibilitate cu ipotezele, compatibilitate cu interpretarea fizică a procesului/circuitului.	spirit critic și autocritic; responsabilitate pentru calitatea soluției; flexibilitate în revizuirea demersului; orientare către soluții coerente și justificate

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent explicații și raționamente științifice.	definește și utilizează corect concepte și mărimi fizice; folosește simboluri, notații și unități SI conform convențiilor; formulează enunțuri științifice clare (definiție, explicație, concluzie); distinge între observații, relații fizice și interpretări; utilizează notație vectorială și relații simbolice compacte.	**Noțiuni:** mărimi fizice scalare/vectoriale; simboluri standard; unități SI și prefixe; notație științifică; cifre semnificative. **Convenții:** scrierea relațiilor fizice; indicarea unităților de măsură; ordinea logică a explicației; utilizarea termenilor specifici. **Proceduri:** redactarea enunțurilor explicative; scrierea corectă a rezultatelor (valoare + unitate de măsură)	rigoare și acuratețe în exprimare; responsabilitate față de corectitudinea limbajului științific; respect pentru convențiile internaționale; deschidere pentru clarificare și corectare.
X.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a	organizează datele în tabele structurate și corect etichetate; realizează grafice adecvate tipului de date;	**Reprezentări:** tabele de date experimentale/teoretice; grafice mărime–mărime (p–V, p–T, V–T; I–U); scheme	claritate și ordine în prezentare; responsabilitate pentru acuratețea

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
susține comunicarea coerentă a concluziilor.	etichetează corect axele (mărime, simbol, unitate); interpretează tendințe și relații din grafice; integrează tabelele și graficele în explicații scrise/orale; reprezintă incertitudini simple și discută rolul lor.	explicative de circuit sau proces. **Noțiuni:** variabilă; dependență; proporționalitate; pantă (semnificație fizică, unde este relevant); domeniu de variație. **Proceduri:** alegerea tipului de grafic; stabilirea scalei; realizarea și citirea graficelor; corelarea graficului cu relația fizică.	reprezentărilor; atenție la detalii
X.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor.	structurează un raport/proiect pe secțiuni; descrie succint scopul, metoda și rezultatele; integrează tabele, grafice și scheme relevante; formulează concluzii corelate cu datele obținute; menționează limitele demersului.	**Structuri standard:** scop; ipoteză; metodă; date/rezultate; analiză; concluzii. **Noțiuni:** raport științific; rezultat; concluzie; validitate. **Proceduri:** redactarea coerentă; numerotarea figurilor/tabelelor; trimiterea la reprezentări; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	integritate și onestitate în raportare; responsabilitate față de date; disciplină în structurarea informației; respect pentru munca proprie și a altora.
X.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme definite.	explică pașii raționamentului într-o ordine logică; susține soluția prin relații fizice și calcule; utilizează reprezentări pentru clarificare; răspunde la întrebări de clarificare; adaptează nivelul de formalizare la public.	**Noțiuni:** argument științific; premisă–raționament–concluzie; coerență logică. **Proceduri:** structurarea prezentării; selectarea pașilor relevanți; utilizarea simbolurilor și unităților corecte; integrarea schemelor/graficelor în explicație; optimizarea prezentării pentru claritate și concizie	claritate și responsabilitate în susținerea ideilor; respect față de interlocutor; încredere argumentată; disponibilitate pentru dialog și clarificare.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
X.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului.	recunoaște aplicații ale fenomenelor fizice studiate, în contexte cotidiene și tehnologice; identifică efecte directe și indirecte ale utilizării acestora; distinge beneficii de riscuri și limitări; corelează efectele cu mărimi și procese fizice implicate (fără detaliere tehnică); compară aplicații alternative din perspectiva consumului energetic și a efectelor asupra mediului.	**Aplicații:**• *Termodinamică:* motoare termice; mașini frigorifice; pompe de căldură; conversia energiei și limitele randamentului; disiparea energiei.• *Electricitate:* utilizarea energiei electrice în circuite; pierderi energetice; efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare. **Noțiuni:** impact; beneficiu; risc; limitare; eficiență energetică (noțiune); siguranță în utilizare. **Proceduri:** identificarea aplicației; enumerarea efectelor pozitive/negative; corelarea efectelor cu procesele fizice de bază; formularea explicației impactului.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; atenție la siguranță în utilizarea tehnologiilor; interes pentru utilizarea responsabilă a resurselor; disponibilitate pentru evaluare echilibrată
X.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific pentru a identifica	analizează situații concrete generate de utilizarea tehnologiilor bazate pe fenomene fizice; identifică posibile conflicte între beneficii	**Situații-problemă:**• utilizarea dispozitivelor electrice în condiții de siguranță; • consumul de energie și impactul asupra mediului; • expunerea la câmpuri electrice. **Noțiuni:** dilemă etică; responsabilitate individuală și colectivă; decizie informată; criterii	judecată responsabilă; respect față de viață, mediu și comunitate; deschidere către puncte de vedere

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
dilemele etice asociate acestora.	și riscuri; recunoaște existența dilemelor etice fără a propune soluții normative elaborate; argumentează poziții simple pe baza unor criterii explicite; analizează scenarii alternative și consecințele acestora.	de analiză (siguranță, eficiență, impact asupra mediului). **Proceduri:** descrierea situației; identificarea actorilor și a efectelor; compararea beneficiilor și riscurilor; formularea unei poziții argumentate la nivel elementar.	diferite; asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni

CLASA a X-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Termodinamica	1.1. Agitația termică	
	1.1.1. Fenomene macroscopice care evidențiază agitația termică	- mișcare browniană; difuzie; rolul observației și al experimentului în cunoașterea științifică
	1.1.2. Agitația termică. Proprietăți	- agitație termică; mișcare dezordonată a particulelor; energie asociată mișcării particulelor; temperatură (interpretare calitativă microscopică); echilibru termic
	1.2. Mărimi fizice caracteristice structurii discrete a substanței	- model microscopic al materiei; particulă (atom/moleculă); cantitate de substanță; constanta lui Avogadro; masă molară
	1.3. *Fenomene de suprafață și fenomene capilare	strat superficial; tensiune superficială (calitativ); tendința de minimizare a ariei suprafeței (legată de energia stratului superficial – calitativ); pelicule de lichid (ex. pelicule de săpun); interacțiunea lichid-solid; forțe de coeziune și forțe de adeziune; menisc; capilaritate; aplicații (ex. materiale poroase, fitil, sol, plante)
	1.4. Noțiuni termodinamice de bază	sistem termodinamic; mediu exterior; parametri de stare; parametri independenți; stare de echilibru termodinamic; proces termodinamic; proces cvasistatic; reprezentări grafice ale stării sistemului
	1.5. Modelul gazului ideal.	
	1.5.1. Noțiuni de TCM. Ecuația termică de stare	gaz ideal (model); comparație cu gaz real (calitativ); presiune (interpretare microscopică – calitativ); temperatură absolută; ecuație termică de stare ($pV = nRT$); mol; constanta universală a gazelor
	1.5.2. Transformări simple ale gazului ideal	transformare izotermă; izobară; izocoră; reprezentări grafice p–V, p–T, V–T; variația parametrilor de stare
	1.6. Energia internă. Lucrul mecanic și căldura.	energie internă – mărime de stare; interpretare microscopică a energiei interne; lucru mecanic și căldură – forme de schimb de energie, mărimi de proces; coeficienți calorici; mecanisme de transfer de căldură (conducție, convecție, radiație – nivel funcțional)
	1.7. Principiul I al termodinamicii și aplicarea acestuia la transformările simple ale gazului ideal	Principiul I – bilanț energetic simplu ($\Delta U = Q - L$); aplicații calitative și numerice pentru proces izocor/ izobar/

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		izoterm/ adiabatic; relația Robert-Mayer
	1.8. Principiul al II-lea al termodinamicii. Formularea Carnot	ireversibilitate; imposibilitatea conversiei integrale Q→L în proces ciclic; enunțuri (Thomson / Clausius – la nivel de idee); ciclu Carnot; randament maxim (limită teoretică)
	1.9. Mașini termice	mașină termică; ciclu termodinamic; sursă caldă/sursă rece; motor termic; lucru mecanic util; randament (definiție); impact tehnologic și de mediu (calitativ); mașină frigorifică; pompă de căldură; eficiență energetică (coeficient de performanță)
2. Electricitate	2.1. Interacțiunea electrostatică. Câmpul electrostatic.	sarcină electrică; interacțiune electrostatică; câmp electrostatic; linii de câmp
	2.2. Circuite electrice de curent continuu	circuit electric; sursă de tensiune; consumator; conductor; circuit închis/deschis; schemă a circuitului
	2.2.1. Intensitatea curentului electric	curent electric; intensitatea curentului electric; sens convențional; purtători de sarcină mobili; densitate de curent (noțiune)
	2.2.2. Tensiunea electromotoare. Tensiunea la borne. Tensiunea interioară	tensiune electromotoare; tensiune electrică; tensiune interioară; sursă reală; transfer de energie în circuit
	2.2.3. Rezistența electrică	rezistență electrică; dependența rezistenței de material, lungime și secțiune; dependența rezistivității de temperatură (pentru metale și calitativ pentru semiconductori)
	2.2.4. Legile lui Ohm	legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit; conductor ohmic; legea lui Ohm pentru un circuit simplu; caracteristici I–U
	2.2.5. Rețele electrice. Teoremele lui Kirchhoff	nod; ramură; ochi de rețea; teoremele lui Kirchhoff; metode de rezolvare a circuitelor
	2.2.6. Gruparea rezistoarelor	rezistență echivalentă; rețele serie/paralel; repartizarea tensiunii și a intensității curentului
	2.2.7. Reostatul. Potențiometrul	rezistor variabil; reostat; potențiometru; divizor de tensiune; aplicații
	2.2.8. Gruparea surselor de tensiune	surse de tensiune în serie; surse de tensiune în paralel; aplicații
	2.2.9. *Măsurarea rezistenței electrice. Metoda ampermetrului și voltmetrului	metoda ampermetrului și voltmetrului; erori de măsurare; condiții de aplicare
	2.2.10. Energia și puterea într-un circuit electric	
	2.2.10.1. Efectul termic al curentului electric	energie electrică; putere electrică; bilanț energetic; efect Joule; disipare de energie; aplicații
	2.2.10.2. Randamentul	randament; pierderi

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.2.10.3. Teorema transferului maxim de putere	condiția de transfer maxim de putere; puterea utilă maximă furnizată de sursă
	2.2.11. Efecte fiziologice ale curentului electric; dispozitive de protecție (siguranțe, împământare); reguli de prevenire a accidentelor	efecte fiziologice ale curentului; intensitate periculoasă; siguranțe; împământare; măsuri de protecție și prevenire a accidentelor electrice

Notă privind marcajul „*”: Conținutul marcat cu „*” este opțional, fiind destinat extinderii/aprofundării/performanței.

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Studiul fenomenelor superficiale/fenomenelor capilare
2. Transformări simple ale gazului ideal. Studiul experimental al unei transformări simple.
3. Determinarea căldurii specifice a unei substanțe prin metoda calorimetrică
4. Verificarea experimentală a legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit
5. Studiul grupării rezistoarelor/generatoarelor electrice
6. Determinarea parametrilor fizici caracteristici unei surse de tensiune

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Observarea comparativă a micilor oscilații a două pendule cu lungimi diferite, respectiv a două pendule cu mase diferite, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Observarea formării franjelor de interferență în cadrul unui experiment real sau virtual cu dispozitivul Young, pentru identificarea variabilelor relevante și formularea de ipoteze argumentate privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Observarea dependenței intensității curentului electric de frecvența tensiunii alternative aplicate la borne unui circuit serie RLC și formularea de întrebări de investigat privind condițiile în care valoarea efectivă a intensității curentului devine maximă.*
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența perioadei micilor oscilații ale pendulului gravitațional de parametrii sistemului.* - *Stabilirea materialelor necesare, a modului de lucru (cu precizarea variabilelor controlate) și a formei de organizare a datelor experimentale pentru testarea ipotezelor privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile dispozitivului Young.* - *Identificarea mărimilor fizice care trebuie controlate, respectiv măsurate și stabilirea etapelor unui experiment în care frecvența tensiunii alternative la bornele unui circuit serie RLC este variată, pentru verificarea ipotezei existenței unei frecvențe la care valoarea efectivă a intensității curentului prin circuit este maximă.*
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea perioadei micilor oscilații ale unui pendul gravitațional pentru valori diferite ale parametrilor sistemului, în cadrul unui experiment real sau virtual și înregistrarea datelor obținute în format tabelar.* - *Determinarea interfranjei într-o figură de interferență obținută cu dispozitivul Young și înregistrarea datelor obținute în format tabelar, în vederea evidențierii dependenței interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului.* - *Măsurarea intensității curentului electric într-un circuit serie RLC, pentru valori diferite ale frecvenței tensiunii alternative la bornele circuitului și înregistrarea datelor obținute, în vederea identificării frecvenței de rezonanță.*
XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unor concluzii argumentate științific privind factorii care influențează perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.* - *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unei concluzii argumentate științific privind dependența interfranjei de lungimea de undă și de caracteristicile geometrice ale dispozitivului Young.* - *Reprezentarea grafică a dependenței intensității curentului de frecvență și corelarea datelor experimentale cu impedanța circuitului pentru formularea concluziilor privind condițiile de apariție a rezonanței într-un circuit serie RLC.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica.
- *Identificarea asemănărilor dintre oscilațiile pendulului elastic studiat și mișcările unor dispozitive din viața cotidiană (de exemplu: arcurile unei saltele, amortizoarele unei biciclete, mecanismul unui ceas etc.), prin observarea caracteristicilor comune.* - *Identificarea aspectelor similare dintre transmiterea selectivă a luminii prin polarizor și reducerea reflexiilor orbitoare cu ochelari polarizanți, prin evidențierea faptului că lumina reflectată este parțial polarizată și poate fi blocată selectiv.* - *Identificarea aspectelor similare fenomenului de rezonanță mecanică prin analizarea unor situații cotidiene în care obiecte obișnuite (de exemplu: pahare, mobilier ușor, geamuri etc.) încep să vibreze puternic atunci când sunt expuse la sunete sau vibrații cu anumite frecvențe.*
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific.
- *Corelarea cu principiul superpoziției și cu relația pentru frecvențele proprii, a observațiilor experimentale privind undele staționare pe o coardă fixată la ambele capete, cu identificarea numărului de noduri și ventre.* - *Corelarea datelor din graficele tensiunii și intensității într-un circuit RLC serie în curent alternativ (generate prin simulare/experiment) cu relațiile obținute din diagrama fazorială și determinarea defazajului dintre u(t) și i(t), cu formularea concluziei privind regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).* - *Corelarea valorilor măsurate ale unghiurilor de incidență și refracție pentru un fascicul luminos îngust, la ieșirea în aer prin fața plană a unui semicilindru transparent, cu legea lui Snell, prin construirea graficului* $\sin r = f(\sin i)$ *și interpretarea pantei acestuia.*
XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a argumenta relații între mărimi fizice.
- *Analizarea variației energiei unui oscilator armonic ideal pe baza reprezentărilor grafice a dependențelor energie-timp și formularea unei explicații argumentate privind corelațiile dintre energia potențială, energia cinetică și energia totală.* - *Analizarea reprezentării vectoriale a unei unde electromagnetice pentru identificarea direcției de propagare, a orientării vectorilor E și B, precum și a fazei comune a variațiilor lor și argumentarea caracterului transversal al undei.* - *Analizarea graficelor $T^2(m)$ și $T^2(1/k)$ (obținute din date experimentale) și identificarea relațiilor de proporționalitate, pentru argumentarea dependenței de parametrii m și k a perioadei de oscilație.*
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.
- *Explicarea funcționării unui generator de tensiune alternativă (nivel de principiu).* - *Explicarea funcționării unui ecograf prin raportare la reflexia ultrasunetelor pe interfețe între medii cu proprietăți diferite.* - *Explicarea funcționării unei rețele de difracție ca instrument de analiză spectrală (spectroscopie) pe baza fenomenelor de difracție și de interferență a luminii.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.
- *Analizarea forțelor de revenire care acționează asupra unui corp/ sistem pentru a stabili o ipoteză de lucru.* - *Calcularea și compararea reactanțelor într-un circuit RLC pentru a realiza diagrama fazorială în vederea determinării valorilor mărimilor electrice de interes.* - *Identificarea tipului de sistem care produce unde staționare (coardă/tub sonor) și a condițiilor la capete (nod/ventru), pentru selectarea relațiilor necesare determinării frecvenței fundamentale și armonicilor emise.*

XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.
- *Utilizarea metodei fazoriale în compunerea a două oscilații coliniare de aceeași frecvență, pentru justificarea condițiilor în care amplitudinea rezultantă este maximă sau minimă în funcție de diferența de fază.* - *Utilizarea reprezentării grafice a evoluției în timp a mărimilor caracteristice unui oscilator armonic, pentru argumentarea relațiilor dintre mărimi și validarea demersului de rezolvare prin concordanța cu modelul teoretic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a interferenței în dispozitivul Young, pentru justificarea soluției unei situații-problemă prin corelarea rezultatelor cu modelul matematic al interfranjei.*
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.
- *Aplicarea modelului oscilatorului liniar armonic pentru a determina perioada de oscilație a unor puncte materiale sau corpuri a căror mișcare poate fi asociată unui astfel de model.* - *Aplicarea modelului undei plane pentru a determina elongația unui punct material aflat la o distanță cunoscută de sursă, la un anumit moment.* - *Aplicarea condițiilor de interferență pentru determinarea pozițiilor franjelor de interferență într-un dispozitiv interferențial*
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.
- *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un oscilator armonic, pentru verificarea coerenței soluției prin raportare la situații-limită și la contexte reale.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un circuit RLC, pentru evaluarea regimului de funcționare al circuitului.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme referitoare la propagarea undelor mecanice, pentru verificarea coerenței fizice prin estimarea ordinului de mărime și discutarea condițiilor de valabilitate ale modelului utilizat.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.
- *Extragerea informațiilor științifice relevante dintr-un text (ex.: despre mișcarea unui pendul elastic/gravitațional, rezonanța unui circuit de curent electric alternativ, polarizarea luminii) și prezentarea lor respectând convențiile internaționale (SI, simboluri, diagrame).* - *Descrierea unei mișcări oscilatorii armonice prin relații matematice și reprezentări grafice x(t), v(t), a(t).* - *Descrierea comportării unui circuit electric în curent alternativ prin relații matematice, reprezentări grafice i(t), u(t) și reprezentări fazoriale.* - *Descrierea unui fenomen observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii (ex.: descrierea propagării unei unde mecanice, descrierea interferenței undelor mecanice, descrierea principiului de funcționare a unei antene radio).*
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Realizarea unor reprezentări grafice diferite ale aceleiași situații, pentru a evidenția aspecte complementare ale fenomenului studiat, în vederea îmbunătățirii clarității concluziilor.* - *Reprezentarea grafică a legii de mișcare a unui pendul elastic pentru valori diferite ale masei corpului, în scopul evidențierii influenței masei asupra perioadei de oscilație.* - *Reprezentarea diagramei fazoriale a unui circuit serie RLC pentru a justifica regimul de funcționare al circuitului (inductiv/capacitiv/rezonanță).*
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.

- *Redactarea unui raport de investigație despre energia oscilatorului armonic, $E_c(t), E_p(t), E(t)$, pentru a explica în ce condiții modelul teoretic de conservare a energiei mecanice se confirmă.* - *Redactarea unui raport pentru determinarea experimentală a valorii accelerației gravitaționale folosind un pendul gravitațional, incluzând compararea rezultatului obținut cu valoarea standard $g = 9{,}80665\ \mathrm{m/s^2}$.* - *Redactarea un proiect tip „poster științific”, care include titlu, scop, date, grafic și o concluzie (ex: fenomenul de rezonanță, unde seismice).* - *Realizarea unui proiect în care se compară rezultatele experimentale/teoretice cu o simulare digitală (aceiași parametri), explicând diferențele care apar, pentru a identifica limitele modelului.*
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.
- *Prezentarea raționamentului de rezolvare a unei probleme aplicative de tip „tuner radio”: alegerea unei valori plauzibile pentru inductanță și calcularea valorii capacității electrice necesare pentru o frecvență dată, argumentând științific modificarea frecvenței recepționate prin schimbarea capacității electrice a condensatorului.* - *Prezentarea unui raționament care stă la baza alegerii ordinelor de mărime pentru valorile parametrilor geometrici ai unui dispozitiv Young, astfel încât franjele de interferență să fie vizibile.* - *Prezentarea, în scris, a raționamentului care explică formarea maximelor de difracție prin reflexie pe suprafața unei rețele de difracție (inclusiv CD/DVD) pentru a argumenta influența constantei rețelei asupra aspectului figurii de difracție.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.
- *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice în comunicații din perspectiva beneficiilor și riscurilor, pentru formularea unor poziții argumentate într-o dezbatere.* - *Analizarea efectului de poluare fonică a unor tehnologii, prin raportare la intensitate și nivel de intensitate sonoră, pentru evidențierea impactului asupra sănătății și calității vieții.* - *Analizarea aplicațiilor undelor electromagnetice și a expunerii în situații uzuale, pentru distingerea între efecte demonstrate științific și percepții sociale neconfirmate.*
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.
- *Evaluarea unor soluții tehnologice pentru reducerea poluării fonice (sonometre, panouri antifonice, izolație acustică) pentru a susține o decizie care îmbină progresul infrastructurii cu protecția comunității.* - *Evaluarea opțiunilor de reducere și optimizare a consumului de energie electrică în curent alternativ, pentru adoptarea unor decizii responsabile, bazate pe criterii de siguranță și impact.* - *Evaluarea informațiilor furnizate de instrumente și sisteme de monitorizare seismică, pentru justificarea unor măsuri de protecție a populației și reducere a riscurilor.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a formula ipoteze argumentate	observă sistematic fenomene și procese fizice în situații noi; identifică sistemul, variabilele relevante și condițiile inițiale; formulează ipoteze verificabile, în termeni operaționali; delimitează observații de interpretări; corelează informații din surse diverse (experiment, simulare, documentare).	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; model; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză; parametri caracteristici ai oscilațiilor și undelor (A, T, frecvență, fază, λ, v); condiții de interferență/difracție (operațional); mărimi fizice în circuite de c.a. (U, I, Z); mărimi fizice în optică (indice de refracție). **Principii:** investigarea se bazează pe dovezi; respectarea normelor de securitate în laborator; utilizarea responsabilă a surselor de informare. **Proceduri:** observare dirijată; formularea ipotezelor în termeni măsurabili; identificarea factorilor care pot influența rezultatul; utilizarea fișelor de observație.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; disponibilitate pentru explorare în contexte noi; responsabilitate pentru siguranță; deschidere către revizuirea ipotezei pe baza datelor.
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală/teoretică/simulare) în funcție de ipoteză; stabilește variabilele și modul de control; planifică pașii investigației și resursele; selectează instrumente și metode adecvate; precizează modul de colectare a datelor și criterii simple de validare; propune o variantă alternativă de plan și justifică alegerea.	**Noțiuni:** plan de investigație; măsurare repetată; eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; domeniu de variație; rezoluție; calibrare elementară; simulare digitală. **Principii:** controlul variabilelor; reproductibilitate; trasabilitatea datelor (să fie clar „de unde vin”); utilizarea instrumentelor în condiții de siguranță. **Proceduri:** proiectarea unei secvențe de măsurări; stabilirea numărului de determinări; alegerea scării și a unităților; proiectarea unei simulări simple (parametri de intrare/ieșire); identificarea surselor principale de eroare (fără formalism avansat).	perseverență și responsabilitate în planificare; atitudine critică față de propriul demers; respect pentru resurse și timp; orientare spre calitate și siguranță.
XI.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și aplicații digitale, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice.	realizează montajul experimental și verifică funcționarea lui; utilizează corect instrumente de măsură și surse validate; colectează date în mod sistematic (inclusiv serii de măsurări); organizează datele în tabele structurate (cu	**Noțiuni:** date experimentale/teoretice; fișă de lucru; eșantion de date; instrument de măsură; senzor; aplicație digitală de achiziție/prelucrare. **Principii:** acuratețea citirii; consecvența în înregistrare; respectarea normelor PSI/PSM; protecția echipamentelor și a colegilor. **Proceduri:** montaj și calibrare elementară; citirea și notarea corectă; completarea tabelelor (antete:	disciplină operațională; responsabilitate pentru siguranță și echipamente; valorizarea muncii în echipă; atenție la detaliu; respect pentru date (nu „ajustări” nejustificate).

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	simboluri și unități); utilizează aplicații digitale/senzori pentru achiziția și stocarea datelor; documentează pașii și condițiile de lucru.	mărime–simbol–unitate); salvarea și etichetarea fișierelor; documentarea din surse validate; reguli simple de lucru cu date digitale (format, unități, descriere).	
XI.CS.1.4. Prelucrează seturi de date obținute din investigații experimentale și teoretice complexe pentru a formula concluzii argumentate științific	calculează mărimi derivate și valori medii din serii de date; realizează grafice adecvate și interpretează tendințe; compară rezultate cu ipoteza inițială și cu un model simplu; identifică abateri evidente și posibile cauze; estimează incertitudini la nivel operațional (aproximări, comparații între măsurări repetate); formulează concluzii argumentate pe baza datelor și precizează limitele lor.	**Noțiuni:** medie aritmetică; relație funcțională; reprezentare grafică; abatere; incertitudine; cifre semnificative (utilizare). **Principii:** concluziile se raportează la date; verificarea coerenței rezultatelor; transparența ipotezelor și a limitărilor. **Proceduri:** prelucrarea seriilor de date (tabele → grafice); interpretarea pantei/tendinței în contexte simple; compararea cu ipoteza; identificarea valorilor atipice și discutarea lor; estimarea incertitudinii prin repetare/variație; redactarea concluziei.	respect față de dovezi; răbdare și perseverență în analiză; acceptarea erorilor și revizuirea concluziilor; integritate academică; deschidere la feedback privind corectitudinea prelucrării și a interpretării.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.2.1. Identifică aspecte similare între fenomene studiate și fenomene observate pentru a le explica	stabilește corespondențe între model și realitate; utilizează exemple concrete pentru clarificare; diferențiază între analogie și identitate fizică.	**Noțiuni:** model fizic; analogie; fenomen real vs. fenomen idealizat; oscilații mecanice și oscilații electromagnetice; unde mecanice și unde electromagnetice; rezonanță; disipare; interferență; difracție; reflexie/refracție (unde/lumină). **Principii:** explicația științifică se bazează pe modele cu domeniu de valabilitate; limitele analogiilor. **Proceduri:** identificarea elementelor comune; formularea explicației prin raportare la model; precizarea limitelor comparației.	interes pentru înțelegerea fenomenelor reale; rigoare în utilizarea analogiilor; disponibilitate pentru clarificare conceptuală; respect pentru explicația fundamentată.
XI.CS.2.2. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii	corelează date experimentale cu relații fizice cunoscute; selectează legea/principiul	**Noțiuni:** lege fizică; principiu; relație funcțională; domeniu de valabilitate; date experimentale; reprezentare grafică.	respect pentru dovezi; onestitate intelectuală; atenție la

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
fizice pentru a susține explicații argumentate științific	relevant; argumentează explicația prin raportare la date; verifică coerența explicației cu domeniul de valabilitate al legii; utilizează grafice și tabele ca suport al explicației.	**Legi/principii:** legi fizice/principii studiate. **Proceduri:** formularea explicației argumentate (date → lege → concluzie).	limitele explicației; deschidere pentru revizuirea explicației.
XI.CS.2.3. Analizează reprezentări calitative/cantitative pentru a argumenta relații între mărimi fizice	interpretează grafice, diagrame și reprezentări fazoriale; identifică tendințe, corelații și dependențe; utilizează reprezentări pentru a susține explicații; corelează reprezentarea cu modelul fizic; evită suprainterpretarea datelor.	**Reprezentări:** grafice A–t, x–t, v–t; diagrame fazoriale; grafice de rezonanță (calitativ); grafice optice; reprezentări de unde; scheme de circuit RLC. **Noțiuni:** variabilă; dependență funcțională; amplitudine; fază; frecvență; impedanță; defazaj; ordin de mărime. **Proceduri:** citirea corectă a reprezentărilor; extragerea informațiilor relevante; argumentarea relației pe baza reprezentării.	rigoare în interpretare; atenție la semnificația fizică; rigoare în interpretarea graficelor și diagramelor; responsabilitate în utilizarea reprezentărilor.
XI.CS.2.4. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.	explică funcționarea sistemelor prin raportare la modele fizice; integrează date experimentale în raționament; utilizează scheme și reprezentări pentru clarificare; structurează explicația logic (model → date → concluzie); recunoaște limitele modelului utilizat.	**Modele și sisteme:** oscilator mecanic/EM; circuit RLC; generator; antenă; instrumente de măsură. **Noțiuni:** sistem; dispozitiv; model teoretic; conversie/transfer de energie; semnal. **Proceduri:** structurarea explicației; utilizarea schemei; integrarea datelor; precizarea limitelor modelului.	interes pentru aplicațiile fizicii; claritate și coerență în raționament; respect pentru rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.3.1. Structurează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.	identifică datele, necunoscutele și condițiile enunțului; reprezintă situația prin schiță/schemă; stabilește ipoteze de lucru simple și explicite (oscilații mici; undă plană; elemente ideale; lumină monocromatică); selectează mărimi relevante și relațiile de legătură; alege o	**Noțiuni:** sistem; model idealizat; condiții inițiale; A, T, frecvență, ω, fază, λ, v, diferență de fază, diferență de drum; nod/ventru; armonică; impedanță (Z), reactanță (X_L, X_C), defazaj; valori efective (U_ef, I_ef); puteri în c.a. (P, P_r, S), factor de putere; indice de refracție. **Principii:** alegerea modelului potrivit și a domeniului de valabilitate; coerență dimensională; explicitarea ipotezelor înainte de calcul. **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; alegerea sistemului de referință și a reprezentării; stabilirea planului (etape);	rigoare și ordine în gândire; perseverență; responsabilitate în formularea ipotezelor; disponibilitate de a revizui planul când apar inconsecvențe.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	strategie (analitică, grafică etc.).	verificare preliminară a „fezabilității” (ordin de mărime, valori tipice).	
XI.CS.3.2. Argumentează demersul rezolvării, prin modele matematice, reprezentări grafice sau simulări digitale, pentru a justifica soluțiile.	justifică alegerea relațiilor folosite (de ce se aplică în situația dată); folosește reprezentări grafice/diagrame pentru a susține pașii (ex. diagrame fazoriale); utilizează tabele și grafice pentru date/rezultate intermediare; folosește simulări digitale simple (unde/oscilații/circuit/optică) pentru verificarea tendințelor, nu pentru a „înlocui” raționamentul; explică rolul aproximărilor (de ex. oscilații mici; elemente ideale).	**Noțiuni:** legea de mișcare a oscilatorului armonic; relații între ω, T, frecvență, A, energie mecanică a oscilatorului (E, E_c, E_p) și variația lor; amortizare (noțiune) și disipare (calitativ); rezonanță (condiții, efecte).• Unde: v = λf; condiții de interferență (maxime/minime) prin diferență de drum/fază (operațional); unde staționare pe fir (noduri/ventre, armonici, frecvențe proprii) – utilizare.• Circuit LC/RLC în c.a.: Z în RLC serie (operațional); defazaj; dependența I_ef de frecvență; rezonanță electrică; putere activă/reactivă/aparentă și factor de putere (interpretare, calcule simple).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție; Young/rețea de difracție. **Proceduri:** alegerea și justificarea modelului; explicitarea aproximărilor; folosirea diagramei fazoriale; folosirea graficelor pentru a argumenta tendințe; utilizarea simulării ca verificare a comportării (tendință, dependență).	rigoare în justificare; atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; onestitate în utilizarea simulărilor (ca suport, nu ca înlocuire a raționamentului)
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.	aplică relații/legi/principii adecvate; efectuează calcule elementare și transformări de unități de măsură; estimează ordine de mărime pentru a verifica rapid plauzibilitatea; utilizează corect simboluri și unități de măsură.	**Legi/teoreme/relații aplicative:** Oscilații mecanice: legea de mișcare, viteza, accelerația oscilatorului armonic (utilizare în probleme); perioadă pendul elastic și gravitațional; compunerea oscilațiilor paralele (amplitudine rezultantă în funcție de diferența de fază). Unde mecanice: v = λf; reflexie/refracție (legile); interferență (condiții de maxim/minim); unde staționare pe fir (armonică, frecvențe proprii); sunet (nivel de intensitate, interpretări simple).• Oscilații EM și c.a.: valori efective; reactanțe; impedanță și defazaj în RLC serie; rezonanță; puteri și factor de putere (aplicare elementară).• Optică: legile reflexiei/refracției; indice de refracție**;** interferență/difracție (Young, rețea); polarizare (aplicații – calitativ). **Proceduri:** aplicarea relațiilor cu verificare dimensională; transformări de unități de măsură; estimări; formularea rezultatelor cu	responsabilitate; perseverență; prudență în interpretarea rezultatelor în contexte reale; încredere în raționament și verificare.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
		unități și cifre semnificative potrivite.	
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.	verifică plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, cazuri-limită); verifică dacă soluția este compatibilă cu condițiile inițiale și ipotezele; identifică domeniul de valabilitate al modelului (de ex. oscilații mici; elemente ideale; aproximări calitative); identifică posibile surse de abatere (măsurare, model, rotunjiri).	**Noțiuni:** validare; plauzibilitate; caz-limită; sensibilitate; domeniu de valabilitate; eroare/abatere (noțiuni); aproximare; incertitudine (nivel funcțional). **Principii:** rezultatul trebuie interpretat fizic; orice model are limite; concluziile se formulează în acord cu ipotezele și datele. **Proceduri:** verificare prin estimare; verificare dimensională; discutarea limitelor modelului; redactarea concluziei (rezultat → interpretare → limită).	spirit reflexiv; onestitate intelectuală; acceptarea limitelor și a revizuirii; responsabilitate în raportarea concluziilor; deschidere la feedback.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.	utilizează corect terminologia; folosește simboluri standard și unități SI; redactează enunțuri clare, cu structură logică; distinge între limbaj cotidian și limbaj științific; precizează ipotezele și condițiile de valabilitate ale afirmațiilor.	**Noțiuni și convenții:** simboluri ale mărimilor fizice și unități SI; scrierea relațiilor fizice; utilizarea notației științifice; cifre semnificative (utilizare). **Principii:** claritate și coerență a exprimării; separarea afirmațiilor de interpretări; respectarea domeniului de valabilitate al relațiilor și modelelor utilizate. **Proceduri:** redactarea structurată a explicațiilor; formularea enunțurilor în limbaj științific.	rigoare în exprimare; respect pentru limbajul științific; responsabilitate față de semnificația termenilor; disponibilitate pentru corectare.
XI.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate obținute din experimente reale sau virtuale pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit datelor; construiește grafice cu axe, unități și scale corecte; utilizează diagrame fazoriale și grafice specifice (ex. rezonanță – calitativ); interpretează și explică informația transmisă de reprezentare.	**Reprezentări:** grafice; diagrame fazoriale; reprezentări suport (scheme de circuit; scheme optice)**. Principii:** corectitudinea reprezentării; lizibilitatea; adecvarea reprezentării la mesajul transmis. **Proceduri:** alegerea scărilor; etichetarea axelor; reprezentarea seriilor de date (tabel → grafic); explicarea graficului în text; formularea concluziei pe baza graficului.	atenție la semnificația fizică a reprezentărilor; rigoare și claritate; responsabilitate în comunicarea datelor; deschidere la feedback.
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte	organizează raportul/proiectul pe	**Structuri de comunicare:** raport de laborator; proiect; fișă	responsabilitate și onestitate academică;

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
de laborator și proiecte științifice structurate pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și rezultate experimentale.	secțiuni; descrie clar montajul și procedura; integrează datele și graficele în argumentare; raportează rezultatele la modelul teoretic utilizat; precizează limitele experimentului și ale interpretării.	de investigație. **Noțiuni:** scop; ipoteză; metodă; date; analiză; concluzie; limită; sursă de eroare. **Principii:** coerența internă a documentului; trasabilitatea datelor; raportarea concluziilor la ipoteze și date. **Proceduri:** redactarea structurată; integrarea tabelelor/graficelor; formularea concluziilor pe baza dovezilor; citarea surselor utilizate.	valorizarea muncii proprii și în echipă; perseverență; atenție la calitatea comunicării.
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare; justifică alegerile făcute (model, relații, ipoteze); utilizează scheme și reprezentări ca suport al prezentării; răspunde argumentat la întrebări și obiecții; formulează concluzii clare, adaptate contextului.	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată. **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public.	grijă pentru acuratețea informației comunicate; respect față de argumentele bazate pe dovezi; încredere în raționamentul propriu; deschidere la dialog.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.	identifică aplicații ale fenomenelor fizice studiate (energie electrică, unde EM, optică, tehnologii de măsurare); descrie efecte pozitive și efecte nedorite asociate utilizării acestora; analizează riscuri din perspectiva siguranței, sănătății și mediului; utilizează argumente bazate pe principii fizice pentru a susține analiza; delimitează fapte științifice de opinii sau percepții sociale.	**Aplicații și contexte:** producerea, transportul și utilizarea energiei electrice (c.a.); rezonanță (mecanică/EM) – efecte și riscuri; sunet și poluare fonică; unde electromagnetice (comunicații, spectru – nivel informativ); aplicații ale opticii ondulatorii (polarizori, LCD, spectroscopie etc.) ; sisteme de măsurare și monitorizare. **Principii:** evaluarea riscului se bazează pe date și explicații fizice; diferențierea între cauză și efect; recunoașterea incertitudinilor. **Proceduri:** identificarea aplicației; descrierea mecanismului fizic implicat; listarea efectelor; analiza riscurilor; formularea concluziilor argumentate.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; prudență în evaluarea riscurilor; respect pentru dovezile științifice; deschidere către informare corectă.
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru	compară opțiuni tehnologice pe baza criteriilor de siguranță, eficiență și	**Concepte-cheie:** decizie informată; criterii de evaluare (siguranță, eficiență, impact);	responsabilitate civică; echilibru și prudență în

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
a susține decizii bazate pe principii etice.	impact; argumentează o decizie folosind cunoștințe de fizică; recunoaște limitele cunoașterii și ale modelelor utilizate; formulează recomandări simple, adaptate contextului; comunică decizia și justificarea acesteia în mod coerent.	responsabilitate; prevenție; comportament de protecție; incertitudine. **Principii:** deciziile se bazează pe informații validate; respectarea normelor de siguranță. **Proceduri:** formularea criteriilor; compararea opțiunilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor și condițiilor de aplicare.	decizie; respect față de reguli și norme; deschidere către dialog și argumentare.

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Oscilații și unde mecanice	1. Oscilații mecanice	
	1.1. Mișcări periodice	mișcare periodică; mișcare oscilatorie; echilibru stabil; elongație; amplitudine; perioadă; frecvență;
	1.2. Oscilatorul armonic	
	1.2.1. Modelul *oscilator armonic*	oscilații armonice; modelul oscilatorului armonic; forță de revenire; pulsație; fază; fază inițială; legea de mișcare; legea vitezei; legea accelerației;
	1.2.2. Pendulul elastic	pendul elastic; constanta elastică; perioadă de oscilație (dependențe funcționale)
	1.2.3. Pendulul gravitațional	pendul gravitațional; oscilații mici; perioadă de oscilație
	1.2.4. Energia mecanică a oscilatorului armonic	energie cinetică; energie potențială elastică; conservarea energiei mecanice (în absența amortizării); transformare energie potențială elastică ↔ energie cinetică; amplitudine și energie
	1.3. Compunerea oscilațiilor paralele de frecvențe egale	superpoziție; compunerea oscilațiilor; fazor; amplitudine rezultantă; dependența de diferența de fază; condiții de obținere a amplitudinii maxime/minime în funcție de diferența de fază (calitativ și operațional)
	1.4. Transferul energiei de la un oscilator la altul. Rezonanța mecanică	regim permanent; transferul energiei; rezonanța mecanică (calitativ); frecvență proprie
	2. Unde mecanice	
	2.1. Producerea și caracteristicile undelor mecanice	undă mecanică; mediu de propagare; perturbație; unde transversale; unde longitudinale; undă progresivă; rază; front de undă; suprafață de undă; lungime de undă; viteză de propagare; undă plană; undă sferică (noțiuni)
	2.2. Reflexia și refracția undelor mecanice	reflexie; refracție; legile reflexiei (enunțuri); legile refracției (enunțuri);
	2.3. Interferența undelor mecanice	unde coerente; interferență; condiții de interferență (maxime/minime); diferență de fază; diferență de drum (calitativ și operațional)
	2.4. Unde staționare	reflexie pe mediu dur undă staționară; nod; ventru; coarda sonoră, tub sonor; armonici; frecvențe proprii de oscilație;
	2.5. Unde sonore	undă sonoră; sunetul; domeniu de frecvențe; calitățile sunetului (înălțime; tărie; timbru); intensitate sonoră (noțiune); nivel de intensitate sonoră

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		(noțiune); poluare fonică; măsuri de protecție (calitativ)
2. Elemente de fizica Pământului	1. Producerea undelor seismice	cutremur; undă seismică (unde P; unde S); cutremure crustale; cutremure subcrustale; cutremure de adâncime; hipocentru; epicentru; distanță hipocentrală; distanță epicentrală; magnitudine; intensitate seismică
	2. Măsuri de comportare și protecție în caz de cutremur: pregătire, reacție, revenire	pregătire; reacție; revenire; comportament preventiv; siguranță personală; protecția celorlalți
3. Oscilații și unde electromagnetice	1. Oscilații electromagnetice	
	1.1. Elemente reactive de circuit. Energia acumulată în condensator și în bobină	elemente reactive; condensator ideal; bobină ideală; câmp electric; câmp magnetic;
	1.2. Oscilații electromagnetice libere. Circuitul oscilant	circuit oscilant ideal (LC); oscilații electromagnetice libere; schimb periodic de energie între câmpul electric și câmpul magnetic; analogie energetică cu oscilatorul mecanic; variația în timp a energiei acumulate în bobină/condensator; perioada oscilațiilor electromagnetice libere
	1.3. Oscilații electromagnetice forțate	
	1.3.1. Generarea tensiunii electromotoare alternative. Valorile efective ale intensității și tensiunii alternative	tensiune electromotoare alternativă; curent electric alternativ; valori instantanee și valori maxime; valoare efectivă a intensității curentului alternativ; valoare efectivă a tensiunii alternative; semnificație a valorii efective
	1.3.2. Elemente de circuit în curent alternativ	rezistor; bobină; condensator; rezistență electrică; reactanță inductivă/capacitivă; defazaj curent-tensiune;
	1.3.3. Circuitul RLC serie în curent alternativ	circuit RLC serie; reprezentare fazorială (utilizare); impedanță; defazaj; dependența de frecvență a valorii efective a intensității curentului; analogie cu oscilațiile mecanice forțate (calitativ)
	1.3.4. Rezonanța într-un circuit de curent alternativ	condiții de rezonanță; frecvență de rezonanță
	1.3.5. Puterea în circuite de curent alternativ	putere activă; putere reactivă; putere aparentă; factor de putere
	2. Unde electromagnetice	
	2.1. Câmpul electromagnetic și unda electromagnetică	câmp electromagnetic; undă electromagnetică – undă transversală; transport de energie; propagare în vid; viteza de propagare a undelor electromagnetice;
	2.2. Emisia și recepția undelor electromagnetice	emisia undelor electromagnetice; recepția undelor electromagnetice;

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
		antenă; semnal purtător; semnal modulator; semnal modulat
	2.3. Clasificarea undelor electromagnetice	spectrul electromagnetic; unde radio; microunde; radiație infraroșie; lumină vizibilă; radiație ultravioletă; radiații X; radiații gamma (nivel informativ); aplicații și impact asupra mediului (calitativ)
4. Elemente de optică ondulatorie	1. Reflexia și refracția luminii	reflexie; refracție; legile reflexiei; legile refracției; explicații pe baza principiului lui Huygens; indice de refracție; viteză de propagare a luminii; dependența indicelui de refracție de mediu (calitativ)
	2. Interferența luminii. Dispozitivul Young	interferența luminii; unde coerente; diferență de drum optic; franje de interferență; dispozitivul Young; interfranjă
	3. Difracția luminii. Rețeaua de difracție	difracția luminii; principiul lui Huygens; rețea de difracție; constanta rețelei; ordin de difracție; aplicații (spectroscopie)
	4. Polarizarea luminii. Aplicații	polarizare; undă electromagnetică transversală; lumină naturală; lumină polarizată; polarizor; analizor; aplicații (ochelari cu lentile polarizante, afișaje LCD – calitativ)
	5. Dispersia luminii. Spectroscopie	lumină policromatică; dispersie; indice de refracție dependent de lungimea de undă; spectru de radiații; spectru continuu; spectru de linii; spectroscopie; aplicații în știință și tehnică (calitativ)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Determinarea constantei elastice a unui resort prin metoda oscilațiilor
2. Determinarea accelerației gravitaționale analizând micile oscilații ale pendulului gravitațional
3. Studiul circuitului RLC serie în curent alternativ
4. Studiul refracției luminii
5. Studiul difracției luminii (rețeaua de difracție)
6. Evidențierea dispersiei luminii

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a formula ipoteze argumentate.
- *Explorarea efectului fotoelectric extern pentru diferite metale așezate pe catodul unui dispozitiv experimental real sau virtual, în scopul identificării variabilelor relevante pentru a formula ipoteze argumentate cu privire la condițiile de apariție a curentului fotoelectric.* - *Observarea variației tensiunii și a intensității curentului generate prin efect fotovoltaic, în funcție de condițiile de iluminare ale fotocelulei, într-un context experimental virtual (https://explerify.com/simulator-solar-cell/) în scopul identificării variabilelor relevante și formulării de ipoteze argumentate privind conversia energiei luminoase în energie electrică.* - *Identificarea liniilor spectrale și a distribuției acestora în spectrul de emisie al atomului de hidrogen (în domeniul vizibil), într-un context experimental virtual (https://physique.ostralo.net/spectre_em_abs/), în scopul formulării de ipoteze argumentate privind corelația dintre observațiile experimentale și modelul Bohr pentru atomul de hidrogen.*
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.
- *Proiectarea demersului investigativ pentru studiul efectului fotoelectric extern, în vederea testării ipotezelor formulate privind condiția de apariție a curentului fotoelectric, caracteristica curent - tensiune și dependența energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente.* - *Proiectarea unui demers investigativ pentru studiul efectului fotovoltaic (de la stabilirea variabilelor investigate și controlate, a mărimilor fizice de măsurat, a modului de lucru, a modului de organizare și prelucrare a datelor, până la interpretarea rezultatelor), în vederea testării ipotezelor formulate privind influența condițiilor de iluminare asupra conversiei energiei luminoase în energie electrică.* - *Stabilirea modului de lucru și de corelare a lungimii de undă asociate liniilor spectrale observate în spectrul de emisie al atomului de hidrogen cu tranzițiile electronice, conform modelului Bohr.*
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.
- *Măsurarea intensității curentului fotoelectric și a tensiunii de stopare, pentru diferite frecvențe și fluxuri ale radiației incidente și pentru diferite materiale ale catodului, în condiții controlate, urmate de înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Măsurarea tensiunii și a intensității curentului fotogenerat pentru valori diferite ale iluminării fotocelulei și înregistrarea datelor obținute, în vederea verificării ipotezelor formulate.* - *Citirea și înregistrarea lungimilor de undă asociate liniilor spectrale din spectrul vizibil al atomului de hidrogen (experiment virtual), în vederea corelării cu modelul Bohr.*
XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.
- *Reprezentarea grafică și analiza caracteristicii curent–tensiune, respectiv a dependenței energiei cinetice a fotoelectronilor de frecvența radiației incidente pentru diferite materiale ale catodului, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației, determinate de condițiile experimentale.* - *Reprezentarea grafică a datelor obținute din investigația asupra efectului fotovoltaic și analiza dependenței tensiunii, respectiv a intensității curentului fotogenerat, de condițiile de iluminare a fotocelulei, în vederea validării concluziilor formulate și a evidențierii limitelor investigației realizate.* - *Corelarea lungimilor de undă corespunzătoare liniilor spectrale observate în spectrul vizibil al atomului de hidrogen cu valorile obținute prin calcul utilizând modelul Bohr și confirmarea modelului pentru atomul de hidrogen, cu evidențierea limitelor experimentului și modelului.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice.
- *Corelarea energiei fotonilor incidenți cu lucrul mecanic de extracție al materialului, pentru anticiparea apariției efectului fotoelectric extern, în contextul utilizării unei simulări virtuale.* - *Interpretarea caracteristicii curent–tensiune a unei diode, în regim de polarizare directă și inversă, pentru anticiparea comportamentului diodei în circuite electrice simple.*
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor.
- *Compararea predicțiilor modelului ondulatoriu al luminii cu rezultatele experimentale ale efectului fotoelectric extern, pentru evidențierea limitelor explicative ale modelului.* - *Analizarea ipotezelor care stau la baza modelelor atomice Rutherford și Bohr, prin raportarea acestora la datele experimentale și la spectrele atomului de hidrogen, prin realizarea unei sinteze comparative asupra validității și limitelor explicative ale modelelor.* - *Analizarea proceselor de conducție electrică în semiconductori, prin utilizarea modelului benzilor de energie, pentru diferențierea semiconductorilor intrinseci și extrinseci.*
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate.
- *Reprezentarea procesului de emisie stimulată în funcționarea unui dispozitiv laser, prin utilizarea diagramei nivelurilor energetice, cu evidențierea populațiilor atomice înainte și după realizarea inversiei de populație.* - *Utilizarea diagramelor de niveluri energetice pentru anticiparea tranzițiilor electronice posibile în procesele de absorbție și emisie a radiației.* - *Descrierea schematică a funcționării unui reactor nuclear cu fisiune, pentru formularea de predicții asupra evoluției proceselor nucleare în urma modificării unor parametri.*
XII.CS.2.4. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.
- *Analizarea rolului efectului fotoelectric în funcționarea unor dispozitive (de exemplu: senzori de lumină, cititoare de coduri de bare și carduri, bariere optice, sisteme de numărare automată etc), pentru justificarea aplicabilității acestui fenomen în automatizarea proceselor din viața cotidiană.* - *Argumentarea utilizării radiației laser în aplicații medicale, industriale sau comunicații, prin raportarea proprietăților sale (intensitate, monocromaticitate, coerență și direcționalitate) la funcțiile îndeplinite.* - *Evaluarea efectelor biologice ale radiațiilor ionizante utilizate în medicină, prin completarea unei fișe de lucru care corelează tipul de radiație cu efectele produse și cu scopul utilizării (diagnostic sau terapie).* - *Corelarea efectului fotoelectric intern și a conversiei energiei luminoase în energie electrică cu condițiile de iluminare, în contextul descrierii calitative a funcționării panourilor solare fotovoltaice, pentru argumentarea utilizării acestora ca surse de energie regenerabilă în spații rezidențiale și industriale.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare.
- *Interpretarea unui set de evenimente spațiu–timp descrise prin texte sau diagrame, pentru stabilirea ipotezelor de lucru și structurarea pașilor de rezolvare în relativitatea restrânsă.* - *Interpretarea unei caracteristici experimentale asociate efectului fotoelectric extern, pentru extragerea informațiilor relevante și stabilirea strategiei de determinare a frecvenței de prag.* - *Interpretarea unui spectru de linii și a informațiilor despre tranziții energetice în modelul Bohr, pentru selectarea mărimilor fizice și structurarea unei strategii coerente de rezolvare în context aplicativ.*
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/coerente.

- *Utilizarea de simulări sau de instrumente digitale (ex.: aplicație de calcul tabelar) pentru calcularea dilatării duratelor și a contractării lungimilor la diferite valori ale vitezei de transport, în vederea selectării regimului relativist/ galilean în funcție de eroarea acceptată.* - *Utilizarea unei foi de calcul în analiza efectului fotoelectric extern, pentru extragerea mărimilor relevante și formularea concluziilor pe baza graficelor obținute.* - *Utilizarea reprezentărilor grafice ale caracteristicilor de funcționare ale dispozitivelor semiconductoare (diodă, LED, celulă fotovoltaică), pentru selectarea unei soluții coerente pe criterii de eficiență și funcționalitate în context tehnologic.*
XII.CS.3.3. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare.
- *Aplicarea transformărilor relativiste în situații-problemă cu sisteme aflate în mișcare relativă, pentru determinarea mărimilor de interes și justificarea demersului prin verificarea domeniului de valabilitate.* - *Aplicarea modelului fotonului și a relațiilor specifice efectului fotoelectric extern pentru determinarea constantei Planck.*
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.
- *Analizarea comparativă a valorii energiei rezultate în urma reacției de fisiune în reactoarele nucleare cu energia obținută prin alte tehnologii și argumentarea sustenabilității energiei produse într-o centrală nucleară* - *Analizarea rezultatelor unei situații-problemă despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare, pentru justificarea unei decizii de utilizare eficientă prin raportare la randament, pierderi și condiții de iluminare.* - *Analizarea rezultatelor obținute în situații aplicative cu diode și LED-uri, pentru alegerea argumentată a unei soluții funcționale prin raportare la consum, eficiență și limitări ale dispozitivului.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.
- *Redactarea unui raționament pentru compararea unor mărimi fizice determinate în două sisteme de referință inerțiale diferite, pe baza unor exemple numerice (ex. v=0,8c), folosind limbajul specific teoriei relativității restrânse.* - *Realizarea unui poster științific în care să prezinte principiul de funcționare a unei celule fotoelectrice, ca traductor opto-electric, pe baza legilor efectului fotoelectric extern.* - *Prezentarea succintă a principiului de funcționare a unui reactor nuclear, cu precizarea avantajelor și dezavantajelor utilizării reactorului nuclear ca sursă de energie.*
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.
- *Utilizarea unei simulări digitale a experimentului Rutherford pentru a justifica ipoteza concentrării sarcinii electrice pozitive în nucleu/existența nucleului atomic.* - *Utilizarea unei simulări digitale a efectului fotoelectric extern, pentru diferite frecvențe, în vederea extragerii unor concluzii din analiza graficului Ec=f(ν).* - *Utilizarea unui instrument digital pentru a genera graficul I=f(U) pentru o diodă semiconductoare în vederea interpretării caracteristicii acesteia.*
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.
- *Redactarea unui raport despre conversia energiei în celule fotovoltaice pe baza datelor de funcționare și a condițiilor de utilizare, pentru justificarea unei concluzii privind eficiența acestora.* - *Redactarea unui raport/proiect despre reacția de fisiune în lanț, cu argumentarea diferenței dintre regimul controlat (reactor nuclear) și regimul necontrolat.* - *Elaborarea unui proiect interdisciplinar (fizică–biologie) despre radiații ionizante și protecție, în care justifică regulile de siguranță (timp–distanță–ecranare) în interacțiunea radiațiilor cu organismele vii.*

XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.
- *Justificarea eficienței utilizării unei punți redresoare pentru redresarea curentului electric alternativ în comparație cu redresarea monoalternanță.* - *Prezentarea unei analize privind alegerea unui dispozitiv semiconductor adecvat unui scop tehnologic (diodă, LED sau celulă fotovoltaică), pentru justificarea deciziei prin criterii explicite referitoare la eficiență și regimuri de funcționare.* - *Prezentarea unei soluții pentru „protecția la radiații într-un laborator/clinică”, justificând alegerea ecranării prin modelul atenuării exponențiale, cu propunerea unor reguli sustenabile (timp–distanță–ecranare).*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.
- *Evaluarea impactului utilizării energiei nucleare pentru producerea energiei electrice, prin analizarea efectelor asupra individului, societății și mediului, în scopul formulării unei decizii argumentate privind oportunitatea acestei soluții energetice.* - *Evaluarea consecințelor utilizării radiațiilor X în medicină și tehnică, din perspectiva riscurilor generate de expunere, în scopul formulării unor reguli simple de protecție.* - *Evaluarea impactului dezvoltării semiconductorilor și a dispozitivelor optoelectronice asupra societății și mediului, din perspectiva evoluției tehnologice, a beneficiilor și riscurilor pentru viața cotidiană, precum și a responsabilității în utilizarea resurselor (materii prime, energie, deșeuri electronice).*
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.
- *Argumentarea necesității principiilor etice în știință și tehnologie, pe baza unor studii de caz din fizica nucleară, cu evidențierea implicațiilor sociale ale progresului științific.* - *Analizarea unei situații de „comunicare responsabilă” despre riscuri tehnologice, prin compararea a două mesaje publice - alarmist vs. minimalizator - (de ex. despre radiații optice/nucleare), cu formularea unei versiuni echilibrate care separă datele fizice (tip de radiație, expunere, condiții) de judecata de valoare (ce acceptăm), indicând explicit ce informații lipsesc pentru o decizie informată.* - *Argumentarea necesității principiilor etice în comunicarea științifică despre radiații și energie nucleară, prin analizarea unor materiale media și diferențierea faptelor de opinii în raport cu impactul asupra percepției sociale.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a formula ipoteze argumentate.	observă sistematic fenomene/ rezultate din experiment sau din surse validate; identifică variabile relevante și mărimi măsurabile; selectează un model adecvat (idealizat) și precizează ipotezele de lucru; formulează ipoteze verificabile și predicții calitative/cantitative simple; justifică ipoteza prin	**Noțiuni:** fenomen fizic; sistem; variabile; parametri; ipoteză; predicție; model idealizat; domeniu de valabilitate; date/observații. **Principii:** separarea observației de interpretare; alegerea modelului în funcție de context și de limitele lui. **Proceduri:** formularea întrebării de investigat; operaționalizarea ipotezei (ce măsurăm / ce variem / ce menținem constant); justificarea ipotezei prin	curiozitate și inițiativă; rigoare intelectuală; onestitate în raportarea observațiilor; deschidere către contexte noi; prudență în generalizări.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	concepte fizice și prin analogii controlate	concepte din programă (TRR, cuantic/atomic, semiconductori, nuclear).	
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice complexe pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice.	alege tipul de investigație (experimentală / teoretică / simulare) în funcție de ipoteză; definește variabile (independentă, dependentă, controlată) și domenii de variație; planifică etapele, resursele și condițiile de lucru; selectează instrumente și metode de măsurare/ estimare adecvate; anticipează surse principale de eroare și stabilește modalități simple de control; proiectează colectarea și organizarea datelor (tabele, fișe, format digital)	**Noțiuni:** plan de investigație; mărime măsurată/derivată; rezoluție; calibrare (noțiune); eroare sistematică/aleatoare; incertitudine; control experimental; reproductibilitate. **Principii:** controlul variabilelor; trasabilitatea datelor; adecvarea metodei la mărimi fizice și la scara fenomenului. **Proceduri:** proiectarea protocolului; stabilirea numărului de măsurări/serii; alegerea reprezentărilor (tabele/grafice); criterii de acceptare/respingere a ipotezei	perseverență și organizare; responsabilitate față de resurse și siguranță; orientare spre calitate și claritate.
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări în contexte noi sau interdisciplinare pentru a colecta, organiza și evalua date experimentale și teoretice.	realizează corect montajul sau scenariul de laborator virtual; utilizează instrumente (inclusiv aplicații digitale) pentru achiziția datelor; colectează date în serii și le notează sistematic; organizează datele în tabele și fișe de lucru; verifică plauzibilitatea datelor (valori aberante, unități de măsură, ordine de mărime); documentează din surse validate și sintetizează informații relevante	**Noțiuni:** set de date; notație științifică. **Principii:** respectarea normelor PSI/PSM; acuratețea în înregistrare; separarea datelor de interpretare; folosirea surselor validate. **Proceduri:** fișa de lucru; documentare cu citarea sursei; utilizarea instrumentelor digitale pentru organizarea datelor (tabel, grafic simplu).	disciplină operațională; atenție la detaliu; responsabilitate pentru corectitudinea datelor; colaborare; prudență în utilizarea informației.
XII.CS.1.4. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii și a evidenția limitele investigației.	prelucrează datele prin calcule simple (medii, mărimi derivate) și verificări de unități de măsură; reprezintă datele grafic și interpretează tendințe; compară rezultatele cu predicțiile ipotezei/modelului; evaluează calitativ influența surselor principale de eroare asupra concluziei; formulează concluzii bazate pe dovezi și precizează limitele investigației (model, instrumente, condiții); propune îmbunătățiri realizabile ale demersului	**Noțiuni:** mărimi derivate; relație funcțională; reprezentare grafică; criteriu de validare (compatibilitate cu ipoteza și cu datele); limitele modelului; incertitudine și surse dominante de eroare. **Principii:** concluziile trebuie să fie susținute de date; aplicarea relațiilor și modelelor în condițiile lor de valabilitate; prudență în extrapolarea către contexte reale. **Proceduri:** calcul și verificare dimensională; interpretarea graficului; formularea concluziei (afirmație + dovadă).	respect pentru dovezi; integritate academică; prudență în generalizări; deschidere la revizuire și feedback; responsabilitate în formularea concluziilor.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.2.1. Valorifică date experimentale și concepte teoretice pentru a anticipa comportamentul sistemelor fizice	selectează date relevante (măsurători, grafice, tabele, rezultate experimentale) și le interpretează în raport cu un model; identifică mărimile-cheie și relațiile dintre ele; anticipează tendințe (crește/scade, maxim/minim, prag) și ordine de mărime; formulează predicții calitative sau cantitative simple și le justifică; verifică plauzibilitatea predicției prin cazuri-limită și condiții de valabilitate	**Noțiuni:** frecvență de prag, tensiune de stopare; factor relativist (gamma); energie de repaus; energie totală; caracteristică I–U (diodă/LED/celulă fotovoltaică). **Principii:** raportarea predicției la model și date; aplicarea relațiilor în condițiile de valabilitate; verificarea plauzibilității (ordin de mărime/cazuri-limită). **Proceduri:** extragerea informației din reprezentări; identificarea dependențelor; formularea predicției și a justificării (model + date).	orientare către explicații bazate pe dovezi; prudență în anticipări; interes pentru înțelegerea comportării sistemelor; rigoare în utilizarea datelor.
XII.CS.2.2. Analizează explicații și ipoteze diverse pentru a aprecia corectitudinea și relevanța lor	compară două explicații/ipoteze pentru același fenomen folosind criterii simple (compatibilitate cu datele, coerență internă, domeniu de valabilitate); identifică presupuneri implicite și simplificări ale fiecărei explicații; recunoaște confuzii frecvente (cauză–efect, corelație–cauzalitate, analogie–identitate); apreciază dacă o explicație este suficientă pentru contextul dat sau necesită completări; formulează o apreciere argumentată (afirmație + motiv)	**Noțiuni:** explicație științifică; ipoteză; criteriu de corectitudine (compatibilitate cu datele); criteriu de relevanță (adecvat scopului/contextului); presupuneri/simplificări; domeniu de valabilitate. **Principii:** coerența argumentării; prioritatea dovezilor; diferențierea între model și realitate. **Proceduri:** stabilirea criteriilor; compararea explicațiilor; justificarea alegerii; precizarea limitelor.	spirit critic constructiv; deschidere către alternative și revizuire; respect pentru argumentarea științifică; responsabilitate în acceptarea unei explicații.
XII.CS.2.3. Modelează fenomene fizice utilizând reprezentări calitative/cantitative pentru a formula predicții asupra evoluției fenomenelor studiate	alege o reprezentare potrivită (schemă, diagramă, grafic, relație) pentru fenomenul studiat; stabilește corespondența dintre reprezentare și mărimile fizice; utilizează modelul pentru a descrie evoluția; realizează calcule; verifică consistența rezultatului (unități de măsură, ordin de mărime, cazuri-limită); explică în cuvinte ce explică modelul și ce nu poate surprinde.	**Noțiuni:** model; reprezentare calitativă/cantitativă; parametru; relație funcțională; spectru de linii (Bohr); semiconductori: bandă interzisă, dopaj (noțiuni). **Principii:** adecvarea modelului; limitele modelului; legătura reprezentare–fenomen. **Proceduri:** construirea/folosirea reprezentării; calcul operațional; verificare (unități, plauzibilitate); formularea predicției.	rigoare și claritate în modelare; perseverență; prudență în extrapolări; valorizarea explicațiilor coerente.
XII.CS.2.4. Analizează fenomene și	transferă un concept/lege/model dintr-un	**Noțiuni:** aplicabilitate; domeniu de valabilitate; scară	spirit critic față de generalizări;

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.	context în altul (de exemplu conservare energie/impuls, cuantificare, interacțiuni radiație–materie) și justifică transferul; argumentează aplicabilitatea prin condiții explicite; utilizează exemple din tehnologie și din științe conexe; formulează concluzii clare despre „unde se aplică / unde nu se aplică”	(micro/macro); interacțiune radiație–materie; praguri și condiții (fotoelectric, difracție, ecranare); transfer conceptual; limită a modelului. **Principii:** aplicarea relațiilor și modelelor în condiții adecvate; coerență cauzală. **Proceduri:** identificarea conceptului; explicitarea condițiilor; argumentarea aplicabilității; exemplificarea și precizarea limitelor.	interes pentru conexiuni între domenii; respect față de rigoarea științifică.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.3.1. Interpretează informații complexe din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare	extrage datele relevante (inclusiv din grafice/ tabele/ enunțuri extinse); identifică mărimile cunoscute/necunoscute și condițiile inițiale/ de frontieră (unde e cazul); stabilește ipoteze de lucru și un model adecvat (idealizat) și justifică alegerea; decide strategia de rezolvare (analitică, grafică, schematizare, cazuri-limită, simulare pentru verificare); planifică pașii și verificările intermediare (unități, ordine de mărime)	**Noțiuni:** situație-problemă; model; ipoteză de lucru; condiții inițiale; strategie de rezolvare; domeniu de valabilitate (ex. ($v \ll c$), elemente ideale. **Principii:** selectarea modelului în funcție de date și scop. **Proceduri:** analiză a enunțului; schematizare; plan de rezolvare (pași); verificări (unități/ordine de mărime/cazuri-limită).	perseverență și organizare; rigoare; autonomie în planificare; prudență în asumarea ipotezelor; încredere realistă în propriul demers.
XII.CS.3.2. Integrează modele matematice, simulări și instrumente digitale pentru a fundamenta soluții sustenabile/ coerente.	alege un model matematic operațional și îl aplică corect; utilizează tabele/grafice/foi de calcul pentru calcule și verificări; folosește o simulare digitală pentru explorarea dependențelor sau verificarea soluției (nu pentru a înlocui raționamentul); aplică criterii explicite din problemă (de ex. reducerea pierderilor de energie, optimizarea randamentului) pentru a selecta o soluție	**Noțiuni:** model matematic; parametrizare; simulare digitală; scenariu; criteriu de selecție (coerență, eficiență, siguranță în sens tehnic); factor relativist γ; energie de repaus/energie totală; impuls relativist; frecvență de prag; tensiune de stopare; ecuația Einstein; randament (celulă fotovoltaică); caracteristică I–U (diodă/ LED/ celulă); ecranare. **Principii:** simularea ca instrument de sprijin; compararea metodelor (analitic/grafic/digital). **Proceduri:** generarea și interpretarea graficelor; explorarea parametrică simplă (prin variația unui parametru); alegerea soluției pe baza criteriilor.	responsabilitate în utilizarea instrumentelor digitale; spirit critic față de rezultate generate automat; orientare către soluții coerente și economice; atenție la criteriile de „eficiență/siguranță” din problemă.
XII.CS.3.3. Aplică principii	selectează legi/ principii relevante și justifică alegerea;	**Noțiuni:** postulate TRR; transformări Lorentz și consecințe	rigoare și perseverență;

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare	efectuează calcule și păstrează consistența unităților de măsură; utilizează reprezentări ca suport (scheme, grafice, diagrame); verifică soluția prin metode alternative (caz-limită, ordine de mărime, verificare dimensională); adaptează soluția la constrângeri simple (materiale, randament, timp, ecranare) formulate în problemă	cinematice; relații pentru energie și impuls; ecuația Einstein și legile efectului fotoelectric; ipoteza de Broglie; postulatele lui Bohr; conservări în reacții nucleare. **Principii:** aplicabilitatea modelelor; aplicarea legilor de conservare; coerență cauzală. **Proceduri:** substituire și transformări algebrice simple; verificare dimensională; verificări de plauzibilitate; argumentarea alegerii relațiilor.	încredere în argumentarea fizică; atenție la domeniul de valabilitate; orientare spre soluții explicabile și verificabile.
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.	verifică dacă soluția este compatibilă cu datele inițiale și ipotezele; interpretează fizic rezultatul și îl raportează la context; identifică limitele soluției (model, date, simplificări) și condițiile în care nu mai este validă; compară soluții alternative și justifică alegerea pe baza criteriilor din problemă (eficiență energetică, reducerea expunerii, funcționalitate); formulează o decizie argumentată și o recomandare tehnică simplă, delimitând explicit constatările bazate pe dovezi și opțiunile bazate pe criterii	**Noțiuni:** criteriu; alternativă; validare; plauzibilitate; sensibilitate la parametri; limită de aplicare; decizie informată (în sens tehnic); compromis (eficiență–cost–siguranță, în termenii problemei).**Principii:** prudență în extrapolare; raportarea deciziei la date și modele; claritatea separării faptelor de opțiuni. **Proceduri:** verificări finale (unități/ordine de mărime); analiză parametrică simplă; compararea soluțiilor; formularea concluziei și a recomandării.	responsabilitate în formularea concluziilor; prudență și spirit critic; onestitate intelectuală (recunoașterea limitelor); orientare către soluții eficiente și sigure în sens tehnic; respect pentru dovezi.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a elabora discursuri științifice argumentate.	utilizează corect mărimi, simboluri, unități de măsură și notație științifică; definește clar termenii utilizați în context (ex. energie de repaus, bandă interzisă); construiește un discurs structurat (premise → argument → concluzie); justifică afirmații prin legi, modele și date; indică explicit condițiile de valabilitate ale relațiilor folosite; diferențiază între fapt/observație, model și interpretare.	**Noțiuni:** simbol/ unitate SI; notație științifică; afirmație; argument; justificare; concluzie; domeniu de valabilitate; incertitudine (noțiune). **Principii:** coerența argumentării; claritatea și precizia limbajului. **Proceduri:** structurarea discursului; redactarea cu simboluri și unități de măsură; indicarea condițiilor și a limitelor; citarea surselor în documentare (nivel elementar).	responsabilitate în comunicare; rigoare terminologică; respect pentru comunicarea bazată pe dovezi; deschidere la dialog și la corectare.
XII.CS.4.2. Reprezintă grafic	selectează tipul de grafic/diagramă potrivit	**Noțiuni:** reprezentare; variabilă; parametru; relație	atenție la acuratețe și

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
date și rezultate, prin utilizarea unor modele matematice și a unor simulări digitale, pentru a susține comunicarea eficientă a concluziilor.	datelor și scopului; construiește grafice corecte (axe, unități, scară, legendă) și interpretează tendințe; descrie relații funcționale (proporționalitate, dependență neliniară, prag) pe baza datelor; utilizează instrumente digitale pentru a ilustra dependențe și pentru a comunica scenarii; compară reprezentări (date vs. model) și explică diferențele; comunică rezultatele incluzând limite și condiții de valabilitate.	funcțională; prag; comparare calitativă date - model; simulare; scenariu; caracteristică I–U (diodă/ LED/ celulă fotovoltaică). **Principii:** alegerea reprezentării adecvate scopului; distincție date empirice - model. **Proceduri:** realizarea și etichetarea graficelor; extragerea concluziilor din grafice; utilizarea instrumentelor digitale (foaie de calcul/aplicații) pentru grafice și simulări simple.	transparență; discernământ în alegerea și utilizarea modelelor; perseverență în clarificarea mesajului; respect pentru standarde.
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte interdisciplinare pentru a argumenta conexiuni între modele teoretice și situații reale.	redactează un raport structurat; descrie clar procedura și condițiile de lucru astfel încât demersul să poată fi înțeles/replicat; include tabele, grafice și calcule relevante; argumentează conexiunea dintre model și situația reală prin exemple și condiții de aplicare; integrează informații din surse validate și le sintetizează; formulează concluzii și recomandări tehnice simple, delimitând datele de interpretări.	**Noțiuni:** raport de laborator; proiect interdisciplinar; scop; ipoteză; metodă; rezultat; discuție; limită; sursă validată; conexiune model–realitate. **Principii:** trasabilitatea concluziilor; coerența și completitudinea raportului; respectarea regulilor de prezentare a datelor. **Proceduri:** redactarea secțiunilor; integrarea reprezentărilor; formularea concluziilor și a limitelor; utilizarea unui format unitar; citare elementară a surselor.	responsabilitate și onestitate intelectuală; grijă pentru claritate; perseverență; cooperare; deschidere la feedback.
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare/ investigare; justifică alegerile (model, relații, ipoteze, strategie); utilizează ca suport scheme, grafice și simulări; răspunde argumentat la întrebări și obiecții, păstrând referirea la date și la condiții de valabilitate; formulează concluzii clare și recomandări tehnice simple, raportate la criterii explicite (ex.: corectitudine fizică, siguranță tehnică).	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe relații și date fizice; justificarea demersului; concluzie argumentată; limitele modelului utilizat; decizie informată (în sens tehnic); criteriu (eficiență/ funcționalitate/ siguranță tehnică). **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului; separarea datelor/constatărilor de interpretări și opțiuni. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a limitelor; adaptarea limbajului la public; gestionarea întrebărilor/ obiecțiilor prin referire la date și modele.	responsabilitate în comunicare; respect față de dovezi; încredere realistă în raționamentul propriu; deschidere la dialog; prudență în generalizări.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.	identifică aplicații tehnologice relevante din conținuturile studiate (ex: celulă fotovoltaică, LED, laser, imagistică/ radioterapie – noțiuni); descrie beneficiile și riscurile principale folosind concepte fizice de bază (fără detalii medicale); utilizează criterii simple de evaluare: eficiență energetică, resurse, siguranță în utilizare, expunere, deșeuri; compară două soluții tehnologice pe aceleași criterii și justifică o alegere; recunoaște limitele informațiilor și formulează întrebări pentru decizie informată (ce date lipsesc, ce condiții contează).	**Noțiuni:** tehnologie; beneficiu; risc; expunere; protecție/ecranare (noțiune); eficiență/randament; poluare (ex. deșeuri electronice – noțiune); doză (noțiuni: absorbită/ echivalentă); minimizarea expunerii. **Principii:** precauție; decizie bazată pe dovezi; reducerea pierderilor și a expunerilor (criteriu tehnic de sustenabilitate). **Proceduri:** analiză beneficiu–risc pe criterii; compararea opțiunilor; formularea unei decizii motivate și a unor reguli de utilizare sigură (ex. laser, radiații).	responsabilitate și prudență; preocupare pentru siguranță; spirit critic față de promisiuni tehnologice; orientare către soluții eficiente și cu impact redus; respect față de reguli și norme.
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.	identifică situații în care utilizarea științei/tehnologiei implică alegeri (ex. utilizarea radiațiilor în diagnostic/terapie; securitatea utilizării laserului; securitate nucleară); explică de ce sunt necesare reguli și principii (siguranță, protecție, transparență, informare) pentru a reduce riscurile; argumentează o poziție folosind un lanț simplu: fapt/tehnologie → posibil efect → regulă/ principiu → consecință; distinge între argument științific (ce arată fizica) și argument de valoare (ce alegem să facem); formulează recomandări de conduită (pentru elev/ consumator/ participant la proiect) în termeni concreți.	**Noțiuni:** principiu etic; responsabilitate; transparență; informare; precauție; regulă/ procedură; delimitarea între „date” și „decizie”. **Principii:** respectarea normelor de siguranță; integritate și onestitate intelectuală; protecția persoanei și a mediului; comunicare responsabilă (fără alarmism, fără minimalizare). **Proceduri:** argumentare structurată (afirmație–motiv–exemplu–limită); formularea recomandărilor de conduită și a măsurilor preventive.	responsabilitate civică; respect față de viață și mediu; echilibru și discernământ; onestitate; disponibilitate de a respecta reguli și de a le explica altora; deschidere către dialog.

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Elemente de teoria relativității restrânse	1. Relativitatea galileiană	sistem de referință inerțial; transformări Galilei; invarianța legilor mecanicii newtoniene în sisteme inerțiale; domeniu de valabilitate $v \ll c$
	2. Postulatele teoriei relativității restrânse. Principiul de corespondență	postulatele TRR; eveniment fizic; coordonate spațiu–timp
	3. Transformările Lorentz	transformări Lorentz; coordonate; limită galileiană ($v \ll c$)
	4. Consecințe cinematice ale transformărilor Lorentz	relativitatea simultaneității; dilatarea duratelor; contracția lungimilor
	5. Impulsul și energia în teoria relativității restrânse	impulsul relativist; energia de repaus; energia totală; energia cinetică relativistă; relația energie–impuls (utilizare); cazul particulei fără masă
2. Elemente de fizică cuantică	1. Efectul fotoelectric extern	
	1.2. Legile efectului fotoelectric extern	dependențe experimentale; frecvență de prag; energia cinetică maximă a fotoelectronilor; tensiune de stopare; curent de saturație; legile efectului fotoelectric extern
	1.2. Fotonul. Explicarea legilor efectului fotoelectric extern	foton; constanta lui Planck; energia fotonului; impulsul fotonului; lucru mecanic de extracție; ecuația lui Einstein pentru efect fotoelectric;
	2. Proprietățile ondulatorii ale particulelor. Ipoteza de Broglie	ipoteza de Broglie; lungimea de undă asociată; impulsul; dualismul undă–corpuscul
3. Elemente de fizică atomică	1. Modele atomice	
	1.1. Modelul planetar (Rutherford)	experimentul Rutherford (calitativ); interpretarea rezultatelor; deficiențele modelului planetar
	1.2. Modelul Bohr al atomului de hidrogen	postulatele lui Bohr; orbită staționară; cuantificare; nivel de energie; tranziții; spectru de linii; energia fotonului emis/absorbit; constanta Rydberg; ionizare; deficiențele modelului Bohr
	2. Radiația X	radiații X; radiație de frânare; radiație caracteristică; aplicații (imagistică, defectoscopie – calitativ); protecție la expunere
4. Semiconductori și aplicații	1. Proprietăți ale semiconductorilor	semiconductor; bandă de valență; bandă de conducție; bandă interzisă; purtători de sarcină (electroni, goluri); semiconductor intrinsec; dopaj; semiconductor extrinsec tip n / tip p
	2. Diode și LED-uri	joncțiune p–n; diodă; polarizare directă / inversă; caracteristică curent–tensiune (I–U); redresare; LED; recombinare electron–gol; electroluminescență

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	3. Efectul fotoelectric intern şi fotoconductivitatea. Aplicații	efect fotoelectric intern; generare de perechi electron–gol; fotoconductivitate; fotorezistor; fotodiodă; senzor optic (noțiune)
	4. Celule fotovoltaice – conversia energiei luminoase în energie electrică	efect fotovoltaic; celulă fotovoltaică; tensiune şi curent fotogenerate; caracteristică I–U a celulei; putere electrică; randament de conversie;
	5. Efectul LASER	laser; emisie stimulată; inversie de populație; mediu activ; coerență; monocromaticitate; direcționalitate; aplicații (comunicații, metrologie, medicină – calitativ); norme de protecție
5. Elemente de fizică nucleară	1. Proprietăți ale nucleului atomic	nucleu atomic; număr atomic Z; număr de masă A; număr de neutroni N; nucleoni (protoni, neutroni); izotopi; izobari; nuclid; rază nucleară; densitate nucleară
	2. Energia de legătură şi defectul de masă	energie de legătură; defect de masă; energie de legătură pe nucleon; stabilitate nucleară; bilanț energetic în procese nucleare;
	3. Modele nucleare	forțe nucleare; modelul picătură; modelul în pături;
	4. Particule şi interacțiuni fundamentale	particule elementare; particule compuse (proton, neutron); quarcuri; bosoni interacțiuni fundamentale: electromagnetică, tare, slabă, gravitațională; rază de acțiune (calitativ)
	5. Fisiunea nucleară	
	5.1. Reacția de fisiune	fisiune nucleară; energie eliberată la fisiune; produse de fisiune; reacție nucleară indusă; reacție în lanț; neutroni rapizi/lenți; moderare
	5.2. Reactorul cu fisiune	reactor nuclear; combustibil nuclear; moderator; agent de răcire; bare de control; controlul reacției în lanț; conversie energie nucleară → energie termică → energie electrică; securitate nucleară
6. Radiațiile nucleare şi efectele lor biologice	1. Efecte fizice ale radiațiilor nucleare	radiații ionizante; interacțiunea radiațiilor cu materia; ionizare; absorbție; împrăştiere; atenuare; ecranare; dozimetrie
	2. Efecte biologice ale radiațiilor nucleare	efecte biologice ale radiațiilor; doză absorbită; doză echivalentă; iradiere; contaminare radioactivă; radioprotecție
	3. Medicină nucleară	imagistică nucleară; scintigrafie (noțiune); tomografie cu emisie (PET – nivel informativ); radioterapie (noțiune); optimizare a expunerii (noțiune); controlul dozei (noțiune)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Simularea unor efecte relativiste prin utilizarea unor aplicații dedicate.
2. Verificarea experimentală a legilor efectului fotoelectric extern în laborator/laborator virtual.
3. Determinarea caracteristicii curent–tensiune (I–U) a unei diode / a unei celule fotovoltaice pentru iluminări diferite.
4. Evidențierea experimentală a unor proprietăți ale radiației amplificate prin emisie stimulată.
5. Analiza din surse publice a producerii și efectelor unor accidente nucleare (de exemplu Cernobîl) și/sau a efectelor utilizării armamentului nuclear.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea fizicii la nivel liceal urmărește formarea competențelor prin activități centrate pe înțelegerea fenomenelor reale și pe aplicarea conceptelor în situații variate. Este recomandată o abordare progresivă, în care elevii observă, descriu, modelează și explică fenomenele studiate, înainte de aplicarea formală a relațiilor matematice.

Programa școlară cuprinde **competențele generale** - sunt definite la nivelul fiecărei discipline și se formează pe parcursul studierii disciplinei, în cadrul fiecărui nivel de învățământ. Având un grad ridicat de generalitate și de complexitate, competențele generale sunt elaborate plecând de la profilul de formare al absolventului. Competențele generale au, în acest fel, un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, prin aceasta, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina din perspectiva profilului de formare (ceea ce înseamnă limitarea la ceea ce este cu adevărat relevant, necesar și util prin raportare la profilul de formare). Având rolul de a orienta demersul didactic pe parcursul învățării disciplinei, competențele generale evidențiază achizițiile finale ale elevului în urma studierii disciplinei respective.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora, fiind formate/dezvoltate pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice au în vedere o structurare fină a etapelor unui proces de învățare. În raport cu acestea, în proiectarea didactică trebuie prevăzute activități și sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor, astfel încât fiecare elev să realizeze progrese reale.

Programa pune accentul pe dezvoltarea competențelor, dar această perspectivă nu reduce rolul conținuturilor, ci, dimpotrivă, le recunoaște importanța ca bază a formării și dezvoltării competențelor specifice. Activitățile de învățare sunt cele care operaționalizează această relație, profesorul având libertatea de a selecta și adapta demersurile didactice prin care conținuturile contribuie în mod efectiv la dezvoltarea competențelor. Dezvoltarea competențelor specifice enunțate a fost ilustrată prin formularea mai multor exemple de activități de învățare. Bunăoară, în cazul competenței generale „*CG.1 Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate*", exemplele de activități de învățare propuse au valorificat aceleași conținuturi, aferente unui an de studiu, pentru a evidenția modul în care acestea susțin și facilitează dezvoltarea competențelor specifice.

În învățământul liceal, demersul didactic trebuie să se focalizeze pe observarea dirijată și explorarea ghidată a fenomenelor și sistemelor fizice, în contexte variate. Activitățile încep cu întrebări clar formulate, continuă cu colectarea informațiilor prin măsurători directe, experimente reale sau virtuale și documentare din surse validate și se încheie cu formularea de concluzii explicite, urmate de o scurtă stabilizare conceptuală. Progresul este susținut prin sarcini gradate: de la identificarea mărimilor relevante și citirea corectă a reprezentărilor (tabele, grafice, diagrame), la utilizarea pantei, a ariei sau a relațiilor funcționale pentru estimarea mărimilor derivate și pentru verificarea plauzibilității rezultatelor. Accentul cade pe înțelegerea și aplicarea conceptelor studiate atât în contexte familiare, cât și în contexte noi, cu atenție la estimări, ordine de mărime, condiții de valabilitate ale modelelor și la veridicitatea concluziilor.

Investigațiile experimentale au un rol central. Este recomandată integrarea activităților experimentale gradate ca nivel de complexitate, realizate în laboratorul școlar, cu aparatură uzuală și/sau senzori, cu montaje didactice sau prin laborator virtual, în funcție de resursele disponibile și de conținuturile studiate. Aceste activități pot viza, de exemplu, măsurarea unor mărimi fizice și evidențierea relațiilor dintre ele, compararea dinamicii unor sisteme în condiții diferite sau caracterizarea funcționării unor dispozitive (prin grafice, tabele și interpretări susținute de date). Ele dezvoltă competențele

investigative ale elevilor prin formularea de întrebări și ipoteze, colectarea și prelucrarea datelor, estimarea incertitudinilor, reprezentarea grafică a rezultatelor, formularea și validarea concluziilor. Rapoartele de laborator realizate de elevi trebuie să fie bine structurate, incluzând metoda și condițiile de lucru, datele prezentate în tabele/grafice, prelucrarea elementară și concluziile argumentate în raport cu modelul utilizat.

Pentru a construi înțelegerea profundă a conceptelor fizice, în studiul sistemelor și fenomenelor abordate la liceu, elevii pot utiliza scheme ale sistemelor fizice, ale montajelor, reprezentări grafice, diagrame specifice (de exemplu, diagrame fazoriale), precum și modele intuitive sau instrumente digitale pentru generarea și explorarea unor reprezentări dinamice.

Tehnologia digitală poate fi integrată în mod natural în activitățile de predare–învățare–evaluare. Aplicații pentru video-analiză, instrumente grafice și simulări ale unor fenomene pot susține înțelegerea relațiilor dintre mărimile fizice, contribuind semnificativ la îmbunătățirea preciziei măsurărilor și facilitarea vizualizării fenomenelor fizice.

Rezolvarea problemelor definite și a situațiilor problemă se realizează prin selectarea datelor relevante, utilizarea schemelor și graficelor, justificarea formulelor alese, efectuarea calculelor corecte și validarea rezultatelor prin estimări și ordine de mărime. Elevii vor fi încurajați să verifice realismul soluțiilor, să compare metode diferite de rezolvare și să argumenteze deciziile luate. Pentru a crește relevanța învățării, problemele definite propuse, situațiile problemă, respectiv sarcinile de învățare propuse pot include contexte autentice și interdisciplinare (ex.: siguranță și funcționare a unor sisteme tehnice, comunicații și senzori, aplicații ale opticii și ale semiconductorilor, utilizarea energiei, expunerea la radiații și măsuri de protecție), adaptate nivelului de studiu și profilului.

Comunicarea științifică poate fi dezvoltată prin activități de prezentare orală, explicații scrise, discuții argumentate și utilizarea corectă a limbajului specific fizicii. Elevii pot formula întrebări, pot descrie raționamente, pot explica fenomene în cuvinte proprii și pot utiliza simboluri, grafice și convenții internaționale pentru a exprima rezultate și concluzii.

Pentru a dezvolta raționamente responsabile, argumentate și orientate spre decizii etice și sustenabile, se recomandă integrarea unor studii de caz și activități aplicative prin care elevii analizează impactul descoperirilor științifice și al tehnologiilor moderne asupra societății și mediului.

Abordarea interdisciplinară poate fi încurajată prin conexiuni cu discipline precum matematica (funcții, grafice, proporționalitate, modele), TIC (achiziție și prelucrare digitală a datelor, reprezentări grafice, modelare și simulare), disciplinele tehnice (funcționarea sistemelor și dispozitivelor, circuite, senzori, proprietăți ale materialelor). Proiectele, studiile de caz sau investigațiile integrate pot susține înțelegerea conceptelor și transferul cunoașterii între contexte.

Instruirea diferențiată a elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina fizică se realizează pe același traseu de învățare, nu prin trasee paralele; ținta rămâne comună, iar reglajele vizează nivelul de sprijin și complexitatea sarcinii de lucru. Pentru consolidare se utilizează șabloane de tabele, ghidaj minimal de calcul și seturi de date prestabilite; pentru extensie se utilizează variabile deschise (de exemplu: alegerea intervalelor de măsurare, compararea a două modele). Produsele obținute prin rezolvarea sarcinii de lucru pot fi variate (tabel, grafic, mini-eseu explicativ), în timp ce criteriile de evaluare rămân comune și transparente.

Demersul didactic se va baza pe activități de învățare în care sarcinile de lucru vor avea complexitate progresivă. În funcție de profil, activitățile de învățare pot fi integrate în proiecte sau investigații extinse, care folosesc modelare și instrumente digitale (simulări, foi de calcul), validare pe baza datelor, analiză critică a ipotezelor și precizarea limitelor modelelor, pentru a susține aprofundarea conceptuală și procedurală.

Proiectarea unei unități de învățare începe întotdeauna cu o diagnoză a achizițiilor anterioare. Rezultatele acesteia au rolul de a oferi profesorului o imagine a nivelului de pregătire al elevilor: ce își amintesc, ce reprezentări au despre fenomenele și conceptele studiate, dar și ce preconcepții/neclarități/lacune au. Această diagnoză este fundamentul deciziilor pedagogice ulterioare (selectarea competențelor, conținuturilor, strategiilor didactice care vor structura unitatea de învățare).

În programa de fizică, lista de conținuturi este explicit formulată, iar competențele specifice sunt enunțate, în acord cu paradigma curriculară actuală. Corelarea între conținuturi și competențe este, însă, la latitudinea și în responsabilitatea profesorului, aceasta nefiind impusă de programă. Procesul de selecție și corelare presupune analiză profesională și discernământ didactic. Plecând de la tema unității de învățare și pe baza diagnozei, profesorul selectează competențele specifice care pot fi dezvoltate eficient prin intermediul acestei unități de învățare și identifică acele conținuturi care sunt relevante

pentru tema respectivă. În acest fel, conținuturile nu devin simple teme de parcurs, ci adevărate vehicule pentru dezvoltarea competențelor, iar competențele oferă finalitatea și direcția întregului demers didactic.

În următoarea etapă profesorul identifică acele comportamente care descriu concret „ce trebuie să facă elevul” pentru a demonstra progresul spre competența vizată (de exemplu: observarea fenomenelor, realizarea investigațiilor, analiza datelor, formularea explicațiilor, argumentarea concluziilor, aplicarea conceptelor în situații noi). Aceste comportamente devin „firul roșu” al unității de învățare. Pe baza lor, profesorul proiectează activitățile de învățare pentru a oferi un context autentic în care elevii pot exersa comportamentele vizate. Activitățile pot include explorări, investigații, discuții ghidate, experimente, rezolvări de probleme/situații problemă, aplicații în contexte reale sau transfer în situații noi.

Figura 1 – Proiectarea unității de învățare

Pe parcursul acestor activități, profesorul integrează evaluarea formativă, desfășurată continuu. Aceasta include întrebări de sprijin, observație sistematică, feedback imediat, scurte sarcini de verificare sau reflecții ale elevilor. Rolul său este de a regla procesul de învățare, de a semnala neclaritățile și de a ghida elevii către înțelegere profundă.

La finalul unității de învățare, profesorul realizează evaluarea sumativă care verifică, în mod coerent și echitabil, comportamentele exersate. Această evaluare oferă o imagine de ansamblu a progresului elevilor, dar nu înlocuiește evaluarea formativă, ci o completează.

Dacă rezultatele — fie formative, fie sumative — indică faptul că unii elevi întâmpină dificultăți sau nu manifestă comportamentele vizate, profesorul proiectează activități remediale. Acestea sunt adaptate nevoilor identificate și vizează consolidarea conceptelor, reconstruirea înțelegerii acolo unde aceasta este fragilă. Remedierea este, în acest caz, o continuare firească a parcursului didactic, pentru a asigura tuturor elevilor șansa de a atinge competențele vizate.

Prin urmare, o unitate de învățare este o construcție coerentă, în care diagnoza, selectarea competențelor și conținuturilor, identificarea comportamentelor (asociate competențelor specifice și conținuturilor selectate), activitățile de învățare, evaluările formative și sumative și remedierea (dacă este cazul) se succed într-un demers integrat. Fiecare etapă se sprijină pe etapa anterioară și pregătește terenul pentru următoarea, transformând procesul de predare-învățare într-un traseu logic, adaptat elevilor și orientat către dezvoltarea autentică a competențelor.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului didactic, conceput ca proces de predare-învățare-evaluare. Evaluarea trebuie să fie variată și centrată pe competențe.

Rezultatele concrete ale învățării se exprimă prin cunoștințe specifice dobândite și deprinderi/abilități exersate în cadrul activităților de învățare. Desfășurate în contexte variate, acestea

contribuie la formarea și dezvoltarea treptată a competențelor propuse. În programa de fizică sunt prezentate exemple de activități de învățare corelate cu competențele specifice, având ca scop ghidarea profesorilor pentru a construi noi activități adaptate specificului claselor de elevi.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, se recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea unor metode și instrumente complementare alături de formele și instrumentele clasice de evaluare;
- corelarea rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- analizarea progresului școlar al fiecărui elev pe baza rezultatelor evaluării.

Evaluarea trebuie să ofere elevilor feedback clar privind raționamentul, coerența soluției și utilizarea corectă a limbajului fizicii.

În funcție de specificul fiecărui domeniu de conținut, se recomandă următoarele metode și instrumente de evaluare:

- Evaluări formative:
  - Observarea
  - Conversația
  - Chestionarea
  - Autoevaluarea
  - Fișe de lucru teoretice/experimentale
  - Analiza produselor activității elevilor (rapoarte de investigație, hărți conceptuale etc.)
- Evaluări sumative:
  - Probă practică (experiment)
  - Proiect de investigație științifică
  - Test cu tipuri variate de itemi

Dezvoltarea unui mediu educațional incluziv

În vederea asigurării echității și egalității șanselor la educație pentru toți elevii, aplicarea programei școlare la clasă se realizează cu respectarea următoarelor principii:

A1. Stabilirea unor sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor

Fiecare elev are dreptul la reușită școlară prin formarea/dezvoltarea competențelor prevăzute de programă.

Pentru elevii care necesită învățare remedială, profesorii organizează activități de învățare diferențiate, adaptând programa școlară la ritmul de învățare al acestora. În cazul constatării unor decalaje majore față de competențele/achizițiile prevăzute în anii anteriori, prioritatea o reprezintă recuperarea planificată a acestor rămâneri în urmă (activități remediale dedicate). O abordare similară se aplică elevilor cu școlarizare întreruptă sau cu absențe prelungite din motive medicale ori familiale, inclusiv copiilor lucrătorilor migranți, elevilor refugiați, celor din comunități cu mobilitate sezonieră și elevilor cu probleme medicale cronice sau de lungă durată.

Pentru elevii cu ritm înalt de învățare, profesorii stabilesc sarcini de învățare de nivel ridicat care să le asigure progresul. În acest sens, profesorii iau în considerare posibilitatea aprofundării și/sau extinderii tematicilor din programa școlară (de exemplu: includerea unor conținuturi suplimentare din tematica dată, diversificarea problemelor teoretice și practice, abordarea unor teme prevăzute pentru anii de studiu următori).

A2. Adaptarea la nevoile individuale de învățare ale elevilor

Activitățile de învățare trebuie stabilite, organizate și desfășurate astfel încât să ofere posibilități reale de progres pentru toți elevii, fără discriminare, având în vedere că educația din familie, experiența de viață, interesele și zestrea culturală influențează modul de învățare al fiecărui elev.

În acest sens, procesul de predare–învățare- evaluare trebuie să asigure participarea deplină și eficientă a tuturor elevilor, răspunzând nevoilor individuale de învățare prin:

- diferențiere pe același traseu de învățare (sprijin, complexitatea datelor, deschiderea sarcinii);
- adaptări rezonabile și accesibilizare (instrucțiuni etapizate, timp suplimentar, materiale în formate accesibile, tehnologii suport);
- utilizarea principiilor UDL – Universal Design for Learning (multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare);

- sprijin lingvistic pentru elevii reveniți din migrație sau pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a înțelege limba de predare;
- evaluare flexibilă și criterii transparente, cu accent pe progres;
- feedback descriptiv și reglator, cu oportunități de corectare și îmbunătățire;
- colaborare școală–familie–servicii de sprijin (consiliere psihopedagogică, mediator școlar, ONG-uri comunitare, agenți economici) pentru continuitatea învățării;
- climat sigur și nediscriminatoriu, care valorizează diversitatea culturală și previne stereotipiile.

Profesorii trebuie să asigure participarea deplină și eficientă în timpul activităților școlare a fiecărui elev, răspunzând nevoilor de învățare individuale ale acestora prin:

- Dezvoltarea unui mediu de învățare eficient în care:
  - contribuția fiecărui elev este valorizată, toți elevii se simt în siguranță și sunt capabili să contribuie la procesul de predare-învățare-evaluare;
  - prejudecățile care conduc la discriminare, precum și toate formele de hărțuire sunt combătute activ, elevii învățând să devină toleranți;
  - elevii sunt învățați să își asume responsabilitatea acțiunilor și a conduitei lor, atât în școală cât și în comunitate.
- Dezvoltarea motivației și a capacității de concentrare prin:
  - utilizarea metodelor didactice adaptate specificului vârstei, capacității de concentrare și utilizarea, după caz, a activităților individuale și pe grupe pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare;
  - abordarea flexibilă a conținuturilor și utilizarea unor metode didactice diverse pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare ale elevilor, valorificând interesele și experiențele lor;
  - proiectarea, planificarea și monitorizarea unor activități de învățare astfel încât să asigure fiecărui elev șansa de a învăța eficient în ritmul individual de învățare și de a avea progres școlar, inclusiv elevilor care absentează din diferite motive pentru perioade mai lungi de timp.
- Asigurarea egalității șanselor prin:
  - combaterea prejudecăților și discriminărilor în organizarea elevilor în grupe, stabilirea sarcinilor de lucru și asigurarea accesului la mijloacele didactice;
  - crearea condițiilor necesare pentru participarea eficientă și obținerea progresului școlar a elevilor cu cerințe educaționale speciale.
- Asigurarea echității în evaluare prin:
  - utilizarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate, care asigură fiecărui elev șansa de a demonstra formarea/dezvoltarea competențelor dobândite;
  - utilizarea unor instrumente de evaluare familiare elevilor;
  - utilizarea unor materiale în evaluare care să nu conducă la discriminare;
  - informarea clară și fără ambiguități a elevilor referitoare la rezultatele evaluării în scopul sprijinirii învățării ulterioare.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii vizează în esență următoarele obiective:

B1. Creșterea eficienței activităților de învățare prin:

- modelarea unor fenomene fizice și a funcționării unor dispozitive. În cazurile în care este posibil, fenomenele și dispozitivele vor fi mai întâi prezentate în laborator sau studiate prin observații directe în natură, respectiv în practică.
- realizarea de investigații științifice și experimente în laboratoare virtuale. Laboratoarele virtuale constituie resurse alternative sau complementare în studiul experimental și/sau investigația științifică. Se recomandă utilizarea laboratoarelor virtuale în următoarele situații:
  - realizarea investigației/experimentului în laboratorul virtual urmează realizării efective a acestora și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;

- resursele existente nu permit realizarea efectivă a unor investigații/experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
- prin investigația/experimentul în laboratorul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului și de către elevii cu dizabilități;
- realizarea efectivă a investigației/experimentului poate pune în pericol sănătatea elevilor (de exemplu electrizări la potențial foarte ridicat, mișcări cu viteze mari, fenomene termice la temperaturi foarte înalte, studiul radioactivității etc.).

- prelucrarea datelor experimentale. Datele obținute din observații în natură sau prin realizarea unor investigații/experimente pot fi prelucrate conform scopului propus prin utilizarea unor instrumente și resurse digitale (foi de calcul, aplicații de achiziție de date, software specific). Prelucrarea datelor experimentale poate să includă realizarea unor calcule, calculul erorilor, reprezentări grafice etc. Se poate realiza astfel o reducere a timpului afectat unor operațiuni simple, repetitive în favoarea unor activități de învățare care să implice abilități de nivel cognitiv superior. În același timp, prin utilizarea instrumentelor și resurselor digitale pentru prelucrarea datelor experimentale, elevii își exersează competențele digitale în contexte de învățare variate.

B2. Sprijin pentru comunicare, informare autonomă și elaborare de proiecte/referate prin

- colectarea și selectarea informațiilor. În funcție de resursele disponibile, poate fi valorificată o varietate de surse și resurse digitale (biblioteci și arhive online, baze de date științifice, enciclopedii, resurse educaționale deschise, documentații tehnice, pagini web instituționale). Elevii formulează solicitări de căutare adecvate, aplică criterii de credibilitate (autorat/afiliere, dată, referințe, acuratețe), realizează sinteza informațiilor în raport cu scopul propus. Aceste activități sprijină alfabetizarea informațională și media, incluzând citarea corectă a surselor, respectarea drepturilor de autor și a eticii academice, precum și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale (inclusiv aplicații cu inteligență artificială) pentru documentare, notare bibliografică și verificare. Rezultatele sunt consemnate cu trasabilitatea surselor și integrate în proiecte/referate într-o formă clară, coerentă și conformă cerințelor curriculare.
- prezentarea informațiilor. Elevii pot prezenta rezultatele activităților în format electronic – în forme atractive, cu impact mare, ușor de înțeles și de transmis prin comunicare electronică.
- tehnoredactarea documentelor. Atunci când se consideră necesar, se poate solicita elevilor tehnoredactarea referatelor lucrărilor de laborator sau a referatelor teoretice și a proiectelor. Se recomandă ca tehnoredactarea acestor documente să se realizeze, cel puțin în parte, sub îndrumarea profesorului. Prin tehnoredactarea îndrumată se urmărește ca elevul să respecte structura standard (titlu, obiective/întrebări, metodă, rezultate, discuții, concluzii, bibliografie), citarea corectă a surselor, utilizarea reprezentărilor grafice corecte, utilizarea editorului de ecuații, scrierea corectă a simbolurilor mărimilor fizice și a unităților de măsură și revizuirea iterativă (auto/inter evaluare pe baza unor criterii de evaluare). Tehnoredactarea sprijină reflecția critică asupra calității produsului, corectarea și îmbunătățirea acestuia pe parcurs, precum și dezvoltarea competențelor digitale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALDESCU MIOARA	profesor gradul I	Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, Dâmbovița
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
AȘTILEAN SIMION	prof. univ. dr.	Academia Română
BĂDILĂ CORNELIA	profesor gradul I	Colegiul Naţional Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza, Prahova
BĂRAN VIRGIL	prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Fizică, București
BERCHEZ DANIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Emanuil Gojdu”, Oradea, Bihor
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BUNOIU MĂDĂLIN OCTAVIAN	conf. univ. dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
BUTUȘINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
COREGA CONSTANTIN	profesor dr.	Colegiul Naţional „Emil Racoviţă”Cluj-Napoca
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
DOBROTĂ IONUȚ-COSTIN	profesor dr.	Colegiul National „Dimitrie Cantemir”, Onești, Bacău
DRAGOMIR NICOLAE	profesor gradul I	Colegiul Naţional Militar „Tudor Vladimirescu”, Craiova, Dolj
FLORIAN GABRIEL	profesor dr.	Colegiul Național „Carol I” Craiova, Dolj
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
MAN TIBERIU	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MIHALCSIK ANETA AURELIA	profesor gradul I	Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”, Arad
NECUȚĂ EMIL	profesor gradul I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, Argeș
PASCU GABRIEL	lector dr.	Universitatea de Vest din Timișoara
RADOSLAVESCU ILEANA	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Traian Doda” Caransebeș, Caraș Severin
RADU ADRIANA	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Prahova, Ploiești
RĂDUCANU LAURENȚIU VALENTIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
ROTARU LIVIU DĂNUȚ	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Satu Mare
SOLSCHI VIOREL	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare
STOLERIU LAURENȚIU	prof. univ. dr. habil.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța
ȘTEFĂNESCU MANUELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București

Nume şi prenume	Funcţie/Grad didactic/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
VASILESCU MIHAI	lector dr.	Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj

RESPONSABILI/COORDONATORI ŞTIINŢIFICI

Nume şi prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier/profesor gradul I	Centrul Naţional pentru Curriculum şi Evaluare	responsabil CNCE
BLANARIU LIVIU	consilier/profesor gradul I	Centrul Naţional pentru Curriculum şi Evaluare	responsabil CNCE
GRUIA ION	conf. univ. dr.	Academia Tehnică Militară „Ferdinand I”, Bucureşti	coordonator ştiinţific
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, Facultatea de Fizică	coordonator ştiinţific

Anexa nr. 73

Programa școlară pentru disciplina

Fizică

Clasele a XI-a – a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera tehnologică, profil tehnic, toate domeniile și calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 73
Programa școlară pentru disciplina Fizică, clasele a XI-a – a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera tehnologică, profil tehnic, toate domeniile și calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Fizica este disciplină de cultură științifică generală, studiată în trunchiul comun de toți elevii și, după caz, disciplină de specialitate în curriculumul de specialitate, contribuind la profilul de formare al absolventului și la dezvoltarea competențelor-cheie stabilite la nivel european și asumate în legislația națională (art. 91 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023). Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a profilului de formare al absolventului aprobat prin OME nr. 6731/2023 și asigură coerența dintre predare–învățare–evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acord cu aceste repere, fizica are un rol esențial în dezvoltarea competenței-cheie „Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie", dar și la formarea celorlalte competențe-cheie, integrând valori precum curiozitatea intelectuală, rigoarea, spiritul critic și responsabilitatea față de mediu și societate. Aceste direcții sunt susținute de documentele de politică educațională europene și internaționale – Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018 privind competențele-cheie și OECD Learning Compass 2030, care promovează o viziune asupra educației ca proces continuu de anticipare, acțiune și reflecție.

Gradul ridicat de generalitate și de profunzime al legilor fizicii, structura conceptuală și aplicațiile din știință și tehnologie conferă Fizicii un rol central între științele naturii. Din perspectivă curriculară, alocările orare sunt stabilite prin planurile-cadru în vigoare. Acestea prevăd studiul disciplinei *FIZICĂ* într-un număr de 2 ore/săptămână în învățământul gimnazial, la clasele VI-VIII, în timp ce în învățământul liceal studiul disciplinei se parcurge într-un număr de ore diferit în funcție de filieră, profil și specializare. Programa se calibrează la bugetul efectiv de timp indicat de acestea, asigurând marja didactică necesară pentru diferențiere și evaluare formativă. În acest context, bugetul orar redus din trunchiul comun impune calibrarea realistă a așteptărilor curriculare și focalizarea pe obiective esențiale de alfabetizare științifică.

Prezenta programă școlară face parte din curriculumul pentru disciplina *FIZICĂ*, și se aplică la clasele a XI-a – a XII-a din învățământul liceal, *filiera tehnologică, profilul tehnic, toate domeniile și calificările*, începând cu generația de elevi care intră în clasa a XI-a în anul școlar 2028-2029. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul *trunchi comun* (TC), respectiv pe segmentul *curriculum de specialitate* (CS):

An de studiu	Clasa a IX-a		Clasa a X-a		Clasa a XI-a		Clasa a XII-a	
Tip segment curricular	TC	CS	TC	CS	TC	CS	TC	CS
Nr. săptămânal de ore	1	-	1	-	-	1	-	1

Tabel 1 – Numărul de ore de fizică pe săptămână (planuri-cadru de învățământ în vigoare)

Studiul fizicii în liceu se construiește în mod firesc pe fundamentul solid al competențelor formate în gimnaziu, unde programa a introdus o serie de elemente de modernizare curriculară, precum accentul pe alfabetizarea științifică, pe investigarea fenomenelor și pe proiectarea unităților de învățare centrate pe competențe. La nivel gimnazial, elevii deprind modalitățile esențiale de explorare a realității fizice, realizarea de experimente orientative și interpretarea calitativă a unor procese fundamentale. Programa de liceu valorifică explicit achizițiile anterioare și propune un progres curricular coerent, trecând de la o înțelegere descriptivă și calitativă a fenomenelor la una cantitativă, analitică și modelatoare. Continuitatea este evidentă și în plan metodologic: gimnaziul a mutat accentul de pe conținuturi pe dezvoltarea competențelor, oferind profesorului flexibilitate în proiectarea activităților de învățare și în alegerea contextelor relevante pentru elevi — orientare curriculară menținută și amplificată în liceu. Investigația științifică, interpretarea critică a rezultatelor și reflecția asupra propriei învățări, introduse în gimnaziu, sunt consolidate și diversificate în liceu, unde elevii capătă autonomie mai mare și se confruntă cu situații problemă mai complexe. Introducerea sistematică a analizei erorilor, a

reprezentărilor grafice, a relațiilor matematice și a experimentelor obligatorii în programa de liceu confirmă această progresie firească, transformând studiul fizicii într-o experiență intelectuală matură și aplicată.

În raport cu alte discipline, fizica își menține specificitatea epistemologică și metodologică, dar dezvoltă și o puternică dimensiune interdisciplinară. Prin caracterul său modelator, fizica oferă repere fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor studiate în chimie, biologie sau geografie fizică, construind un limbaj comun al științelor naturii. Relația cu matematica este una organică: matematica oferă instrumentele formale necesare pentru exprimarea cantitativă a legilor fizicii, în timp ce fizica oferă sens, context și aplicabilitate conceptelor matematice. De asemenea, fizica susține în mod direct domeniile tehnologiei și informaticii: de la înțelegerea funcționării senzorilor și interpretarea semnalelor, la înțelegerea mecanicii, electricității sau opticii utilizate în dispozitivele digitale și industriale. Prin aceste conexiuni, disciplina se constituie într-un nod interdisciplinar, facilitând elevilor o înțelegere integrată a lumii și dezvoltarea competențelor de transfer — esențiale în formarea absolventului profilului liceal.

În baza profilului de formare și a competențelor-cheie sunt stabilite prin programele școlare competențele generale pentru fiecare nivel de învățământ. Pe baza competențelor generale sunt stabilite competențele specifice pentru fiecare disciplină și an de studiu.

Conținutul curricular al disciplinei fizică este specificat în programele școlare. Acestea sunt documente obligatorii pentru toate cadrele didactice de specialitate, fiind instrumentul de bază pentru planificarea și realizarea procesului de predare-învățare la disciplina fizică, respectiv pentru evaluarea performanțelor elevilor. În realizarea programei școlare de fizică s-au avut în vedere coordonatele generale prezentate în această secțiune și relația cu alte discipline. S-a ținut cont, de asemenea, de experiența dobândită de elevi în viața de zi cu zi, de evoluțiile în cunoașterea științifică, de problemele lumii contemporane și de alte aspecte științifice și educaționale specifice. Astfel, programa școlară:

- a fost concepută ca document curricular reglator ce conține, într-o organizare coerentă, oferta educațională a disciplinei fizică;
- stabilește cadrul metodologic și operațional pentru activitatea didactică la fizică;
- favorizează identificarea temelor de interes interdisciplinar, posibilitățile de corelare multi-, inter- și transdisciplinară;
- reprezintă punctul de plecare și de referință în proiectarea, realizarea și evaluarea manualelor școlare, dar și al altor resurse curriculare și didactice.

Profilul general de formare al absolventului învățământului liceal, aprobat prin O.M.E. nr. 6731/2023, determină în mod direct curriculumul-nucleu (trunchiul comun), dar vizează indirect și curriculumul de specialitate și curriculumul la decizia elevului din oferta școlii. În acest cadru curricular și operațional, ancorarea în profilul de formare al absolventului devine axul de referință pentru definirea competențelor generale și a celor specifice.

Având în vedere aceste repere fundamentale, se urmărește formarea și dezvoltarea pe parcursul întregului învățământ liceal a unui set de competențe generale în domeniul fizicii, concepute ca fundament pentru o gândire de tip științific a unei persoane capabile să învețe în contexte formale, informale și non-formale pe tot parcursul vieții.

Pentru atingerea acestor obiective, autorii programei au acordat o atenție deosebită următoarelor elemente esențiale:

- Validitatea și accesibilitatea – prezentarea corectă din punct de vedere științific a conținuturilor, la un nivel adecvat vârstei elevilor, având în vedere rolul esențial al acestora în formarea și dezvoltarea competențelor. S-a urmărit structurarea logică a conținuturilor, utilitatea practică și modernitatea acestora, posibilitatea de prezentare sistematizată și esențializată. Totodată au fost stabilite corelații logice între programa școlară și structura generală a fizicii, ca știință fundamentală a naturii.
- Succesiunea – ordonarea corespunzătoare a conținuturilor și susținerea adecvată a acestora prin investigație științifică, rezolvare de probleme, informare autonomă, cu o atenție permanentă pentru respectarea normelor de sănătate și securitate și a principiilor protecției mediului, cu accent pe prevenție și comportamente responsabile.
- Abordarea în „spirală” a domeniilor – înțelegând revenirea la anumite domenii la diferite niveluri/clase. Abordarea în „spirală”, existentă și în structura actuală a programelor și întâlnită și în alte sisteme de învățământ, este bazată atât pe logica internă a științei, cât și pe principiul adaptării la stadiul evoluției psiho-somatice a elevilor. Prin revenirea asupra domeniilor studiate, la un alt nivel și într-o altă etapă a dezvoltării psiho-somatice, elevii vor

remarca aspectele comune prin specificitate ale modelelor care descriu fenomenele naturale, iar prin înțelegerea dezvoltării acestora vor fi capabili să realizeze conexiuni atât între domeniile fizicii, cât și cu alte domenii ale științei.

- Relevanța – introducerea în procesul de predare-învățare a unui conținut minimal, reprezentativ pentru categoria de fenomene fizice studiate, stabilit în raport cu competențele specifice și generale urmărite.
- Valoarea formativă – selecția corespunzătoare a noțiunilor prezentate la fiecare temă în parte, precum și formarea, respectiv, dezvoltarea capacităților necesare activităților de cercetare și creație.
- Flexibilitatea – profesorul poate realiza cele mai potrivite asocieri între competențe și conținuturi, iar 25% din timpul alocat prin planul-cadru este lăsat la dispoziția cadrului didactic.

Fizica, știință fundamentală prin excelență, este cea mai cuprinzătoare dintre științele naturii, obiectul ei de studiu înglobând lumea materială de la nivelul microscopic al particulelor elementare până la scara cosmică a corpurilor cerești. În esență fizica este știința care stă la baza descrierii complexității lumii naturale, care contribuie la explicarea evoluției sistemelor și a proceselor din natură, care construiește modele pentru a le descrie și pe baza cărora se elaborează predicții. Fizica reprezintă totodată baza proiectării noilor tehnologii care rezolvă problemele lumii reale și conduce la îmbunătățirea calității vieții.

Nu toți elevii vor deveni oameni de știință sau ingineri, dar știința și tehnologiile ocupă un loc tot mai important în activitatea noastră zilnică. Ca cetățeni, trebuie să luăm decizii informate cu privire la chestiuni care implică din ce în ce mai mult știința și tehnologia. În ceea ce privește activitatea viitorilor angajați, ocupațiile de pe piața muncii vor solicita din ce în ce mai mult competențe în științe și tehnologie.

Prin studiul fizicii, elevii dobândesc competențe relevante pentru activitatea zilnică. Studiul fizicii permite înțelegerea aplicațiilor practice din toate domeniile de activitate. Cu o bază solidă a cunoștințelor de fizică, elevii vor fi capabili să aprecieze rolul fizicii în dezvoltarea științei și tehnicii și să utilizeze competențele dezvoltate în toate domeniile activității profesionale, iar ca viitori absolvenți vor putea deveni eficienți într-o societate a cunoașterii globală și puternic tehnologizată.

Dinamica accelerată a descoperirilor științifice și tehnologice, atât ca amploare, cât și ca impact, reclamă o reconfigurare curriculară a predării fizicii. Ca disciplină de cultură științifică generală, Fizica furnizează infrastructura cognitivă pentru alfabetizarea științifică și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin formarea de competențe transferabile și prin raportarea constantă la dovezi. Pentru a asigura standarde ridicate de calitate, demersul didactic se aliniază logicii științei (modele, ipoteze, date, validare), valorifică sistematizarea conținuturilor, integrează metodologii de învățare activă (investigație, problematizare, modelare, utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale) și promovează evaluarea formativă și echitatea. În acest cadru, disciplina *FIZICĂ* trebuie să aibă ca finalitate formarea capacității viitorilor absolvenți de:

- a folosi conceptele și teoriile importante din fizică și științe;
- a gândi științific, critic și creativ, folosind cunoștințele științifice pentru a lua decizii informate cu privire la probleme reale;
- a accesa cunoașterea prin cercetare și informare autonomă;
- a înțelege limbajul științific și a-l utiliza eficient în comunicarea ideilor și punctelor de vedere cu privire la subiecte din știință și tehnologie;
- a manifesta respect pentru unitatea, diversitatea și fragilitatea naturii.

Aceste finalități urmărite prin studiul disciplinei fizică sunt subsumate finalităților învățământului liceal, care propun formarea unui absolvent în măsură să decidă asupra propriei cariere, să contribuie la articularea propriilor trasee de dezvoltare intelectuală și profesională și să se integreze activ în viața socială și în muncă.

În tabelul 2 este prezentată corelarea dintre competențele generale ale disciplinei fizică (nivel liceal) și competențele-cheie, ca reper de proiectare și aliniere curriculară. Tabelul explicitează corespondențele competențe-cheie ↔ competențe generale, oferind un cadru de referință care asigură coerența curriculară și fundamentează continuitatea către competențele specifice, pe care se structurează activitățile de învățare.

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	**CG4.** Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - formulând o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - analizând critic și interpretând o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice fizicii.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	**CG1.** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - aplicând gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate; - utilizând în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii; - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, în științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute. **CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice; - evaluând constant validitatea unor raționamente științifice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile` - construind demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale, prin aplicarea principiilor și legilor fizicii, precum și prin utilizarea noilor tehnologii; - utilizând și raportându-se critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice științelor (de exemplu: formule, modele, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică	**CG1** Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - manifestând interes pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare specifice, inclusiv profesionale;

Competențe-cheie	Competențe generale Disciplina *FIZICĂ* – învățământ liceal
	- utilizând informații obținute din diferite surse și/sau informații obținute prin investigație științifică; - comunicând adecvat ca formă și conținut rezultatele obținute. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - rezolvând creativ probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele; - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată.
Competența personală, socială și a învăța să înveți Competența civică, juridică și de protejare a mediului	**CG2** Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - analizând situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate; - în diferite contexte de învățare, profesionale și în viața de zi cu zi; - înțelegând și prevăzând posibilele efecte ale unor fenomene fizice asupra organismelor vii și asupra mediului; - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului. **CG3** Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - raportându-se critic la fenomene și procese pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile. **CG5** Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - participând activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.

Tabel 2 – Coerența curriculară: corespondența între competențele-cheie și competențele generale vizate de disciplina Fizică în învățământul liceal

Conținuturile propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a (filiera tehnologică, profilul tehnic, toate domeniile și calificările) sunt organizate în jurul unor domenii cu relevanță directă pentru înțelegerea fenomenelor fizice care stau la baza funcționării sistemelor tehnice uzuale și pentru utilizarea acestora în condiții de siguranță, punând accent pe modele funcționale, aplicații și siguranță în utilizare.

În clasa a XI-a, elevii aprofundează noțiuni de electromagnetism necesare explicării fenomenelor de inducție și funcționării echipamentelor electrotehnice (transformatoare, motoare și generatoare electrice), inclusiv discutarea conversiei energiei și a randamentului. Sunt introduse și noțiuni elementare de mecanica fluidelor (presiune, legea lui Pascal, legea lui Arhimede, debit, continuitate, legea lui Bernoulli) care susțin înțelegerea dispozitivelor hidraulice și a aplicațiilor tehnice ale curgerii fluidelor. Domeniul oscilațiilor și undelor mecanice oferă repere pentru descrierea mișcărilor periodice, a amortizării oscilațiilor și a propagării undelor, cu aplicații uzuale în acustică și controlul zgomotului.

În clasa a XII-a, parcursul este continuat prin abordarea unor noțiuni referitoare la oscilații și unde electromagnetice, cu accent pe curentul alternativ (elemente de circuit, mărimi efective, circuite de curent alternativ, putere). Studiul opticii oferă repere pentru înțelegerea propagării luminii, a reflexiei și refracției (inclusiv reflexia totală), a formării imaginilor prin lentile și instrumente optice, precum și

a ochiului ca sistem optic și a corecției vederii. Sunt incluse la nivel conceptual și noțiuni de optică ondulatorie (polarizarea luminii și aplicații – filtre polarizante, ecrane LCD).

În ansamblu, această structurare curriculară contribuie la formarea unui set de competențe științifice și tehnice aplicabile, dezvoltând capacitatea elevilor de a interpreta fenomene și procese întâlnite în practică, de a utiliza concepte și modele în rezolvarea de situații-problemă și de a adopta conduite responsabile în contexte profesionale, cu respectarea cerințelor de siguranță și eficiență.Autorii de manuale și resurse curriculare vor respecta în mod strict Sistemul internațional de unități (SI) pentru terminologie, simboluri, unități, prefixe și reguli de scriere, conform broșurii Bureau International des Poids et Mesures (2025), Le Système international d'unités/The International System of Units (ediția a 9-a), disponibilă la https://doi.org/10.59161/AUEZ1291. Pentru implementarea didactică a terminologiei referitoare la erorile și incertitudinile de măsurare, se va utiliza VIM (JCGM 200:2012) – International Vocabulary of Metrology — Basic and general concepts and associated terms (ediția a 3-a), disponibil la https://doi.org/10.59161/JCGM200-2012.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

Competența generală	**Descriptori ai competențelor generale**	
	Bazal	**Superior**
CG1. Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate - utilizând ipoteze date sau formulând ipoteze adecvate; - utilizând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive fizice și matematice; - exprimând argumentat și comunicând într-o formă adecvată concluzii în relație cu ipotezele.	Elevul este capabil să realizeze investigații științifice asistate a unor fenomene fizice simple și a unor aplicații tehnologice primare ale acestora - utilizând ipoteze date; - aplicând consecvent algoritmi dați; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să realizeze autonom investigații științifice ale unor fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și ale unor aplicații tehnologice moderne ale acestora - formulând ipoteze adecvate; - identificând și aplicând metode și tehnici experimentale și raționamente deductive și inductive; - comunicând argumentat concluzii alternative pe baza ipotezelor formulate; - evaluând calitatea ipotezelor și propunând ipoteze pentru investigații ulterioare.
CG2. Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele,	Elevul este capabil să explice anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să explice o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații tehnologice moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	Superior
simboluri și relații matematice.		
CG3. Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile și, după caz, științele corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice și/sau algoritmi potriviți pentru a ajunge la rezultate; - exprimând și comunicând într-o formă adecvată rezultatele obținute.	Elevul este capabil să rezolve probleme simple pe bază de algoritmi și/sau asistat - încadrând fenomenele descrise de probleme în domeniile corespunzătoare; - utilizând mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme indicate; - formulând și comunicând anumite concluzii în relație cu ipotezele date.	Elevul este capabil să rezolve probleme complexe prin metode proprii de abordare - identificând diferitele tipuri de fenomene descrise în probleme; - utilizând mărimi și unități de măsură, legi, principii și teoreme adecvate; - utilizând modele, simboluri și raționamente fizice și matematice; - formulând și comunicând argumentat rezultatele obținute; - identificând posibile variante de generalizare și/sau aplicare.
CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate - în diferite contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - folosind în mod corespunzător mărimi fizice și unități de măsură, legi, principii și teoreme; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.	Elevul este capabil să descrie anumite fenomene fizice simple și unele aplicații tehnologice primare ale acestora - în contexte de învățare și în viața de zi cu zi; - folosind mărimi fizice și unități de măsură și, în mod limitat, legi, principii și teoreme adecvate.	Elevul este capabil să descrie o clasă largă de fenomene fizice, inclusiv unele de complexitate ridicată, precum și aplicații moderne ale acestora - în contexte formale și informale, de învățare, profesionale, în viața de zi cu zi; - utilizând toate mărimile fizice relevante (inclusiv estimări cantitative realiste) și legile, principiile și teoremele adecvate; - utilizând, potrivit contextului dat, modele, simboluri și relații matematice.
CG5. Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile - utilizând o varietate de surse de informare, inclusiv manuale școlare, cărți, articole, internet;	Elevul este capabil să se informeze independent pe o temă dată - utilizând o listă de resurse bibliografice oferită; - selectând anumite date din sursele de informație utilizate; - prelucrând și sistematizând asistat datele obținute.	Elevul este capabil să se informeze autonom și/sau din proprie inițiativă pe o varietate de teme științifice - identificând și selectând surse de informare adecvate; - selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problema studiată;

Competența generală	Descriptori ai competențelor generale	
	Bazal	**Superior**
- selectând critic, prelucrând și sistematizând date relevante pentru problematica studiată. - valorizând siguranța și sănătatea persoanei, precum și necesitatea protejării și conservării mediului.	- respectând anumite prevederi regulamentare specifice domeniului de activitate; - înțelegând natura riscurilor implicate de nerespectarea regulilor cunoscute.	- comunicând adecvat ca formă și conținut informațiile dobândite. - implicându-se conștient în acțiuni civice, democratice, de consultare etc. ce vizează luarea unor decizii în utilizarea pe scară largă a anumitor tehnologii și/sau aplicații practice.

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Observarea curgerii unui lichid printr-un orificiu practicat în peretele unui vas, pentru înălțimi diferite ale coloanei de lichid, în scopul determinării vitezei de curgere și pentru organizarea datelor experimentale.* - *Observarea directă a oscilațiilor unui pendul elastic, măsurarea perioadei de oscilație a pendulului elastic pentru mase diferite și organizarea datelor experimentale.* - *Observarea comparativă a micilor oscilații efectuate de două pendule gravitaționale cu parametri diferiți, măsurarea perioadei acestora și înregistrarea datelor obținute.*
XI.CS.1.2. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.
- *Reprezentarea grafică a dependenței vitezei de curgere de înălțimea coloanei de lichid, compararea rezultatelor experimentale cu modelul teoretic $v^2 \sim h$ și formularea concluziilor privind validarea relației.* - *Reprezentarea grafică a dependenței T^2 de m și formularea concluziilor privind proporționalitatea directă dintre acestea precum și a posibilității de determinare din grafic a unei mase necunoscute.* - *Prelucrarea datelor experimentale și formularea unor concluzii argumentate științific privind factorii care influențează perioada micilor oscilații ale pendulului gravitațional.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XI.CS.2.1. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific.
- *Identificarea aspectelor similare dintre transmiterea presiunii în lichide și funcționarea sistemului de frânare hidraulică al unui autovehicul, pentru explicarea funcționării acestuia.* - *Utilizarea datelor experimentale privind apariția curentului electric indus, pentru explicarea funcționării generatoarelor electrice, pe baza fenomenului de inducție electromagnetică.* - *Corelarea observațiilor experimentale privind oscilațiile unui sistem mecanic cu caracteristicile mișcării oscilatorii, pentru explicarea funcționării amortizoarelor utilizate în sisteme tehnice.*
XI.CS.2.2. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.
- *Utilizarea modelului fluid ideal pentru explicarea funcționării tubului Venturi utilizat în măsurarea debitului fluidelor, pe baza ecuației de continuitate și a legii Bernoulli.* - *Descrierea funcționării unui difuzor, pe baza interacțiunii dintre curentul electric variabil și câmpul magnetic, cu evidențierea obținerii sunetului prin vibrația membranei acestuia.* - *Utilizarea legii inducției electromagnetice pentru explicarea funcționării unui transformator electric folosit în aplicații tehnice.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XI.CS.3.1. Structurează informații din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.
- *Identificarea datelor, a necunoscutelor și a condițiilor specifice într-o situație problemă referitoare la acțiunea unui câmp magnetic asupra conductoarelor parcurse de curent electric, pentru elaborarea unui plan de rezolvare.*

- *Selectarea informațiilor relevante dintr-un enunț despre un dispozitiv hidraulic sau despre plutire (presiuni, suprafețe, diferențe de nivel, densități), pentru elaborarea unui plan de rezolvare bazat pe alegerea corectă a legii lui Pascal sau legii lui Arhimede și pe organizarea etapelor de calcul.* - *Organizarea datelor dintr-o problemă aplicativă de curgere a fluidelor printr-un sistem tehnic (secțiuni, viteze, presiuni), pentru formularea unui plan de rezolvare.*
XI.CS.3.2. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.
- *Aplicarea legii inducției electromagnetice și a regulii lui Lenz, pentru explicarea și rezolvarea unor probleme despre generarea tensiunii induse în bobine, frânarea electromagnetică sau funcționarea generatoarelor electrice bazate pe inducție.* - *Aplicarea legii lui Pascal în probleme despre dispozitive hidraulice (presă, cric, frână hidraulică), pentru determinarea mărimilor de lucru și argumentarea avantajului utilizării acestora în context tehnologic.* - *Aplicarea ecuației de continuitate și a legii Bernoulli în vederea rezolvării unor situații practice referitoare la măsurarea debitului în conducte.*
XI.CS.3.3. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.
- *Analizarea rezultatelor unei probleme de curgere a fluidelor în conducte, pentru discutarea condițiilor de aplicare ale modelului de fluid ideal și a efectelor neglijate în practică (vâscozitate, pierderi de presiune, turbulență).* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un oscilator armonic, pentru verificarea coerenței soluției prin raportare la situații-limită și la contexte reale.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme referitoare la propagarea undelor mecanice, pentru verificarea coerenței fizice prin estimarea ordinului de mărime și discutarea condițiilor de valabilitate ale modelului utilizat.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.
- *Descrierea principiului de funcționare a unui transformator electric pentru argumentarea utilizării acestuia pentru coborârea/ridicarea tensiunii electrice.* - *Formularea unei explicații despre funcționarea presei hidraulice pe baza relației dintre presiune, forță și suprafață, pentru susținerea concluziilor prin limbaj de specialitate.* - *Descrierea fenomenului de propagare a unei unde mecanice, observat într-o simulare/ animație/ film utilizând limbajul specific fizicii.* - *Descrierea formării undelor staționare în coardă sau în tub sonor folosind noțiunile de nod și ventru, pentru identificarea frecvențelor de oscilație.*
XI.CS.4.2. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.
- *Prezentarea orală a soluției unei situații-problemă despre interacțiunea dintre un conductor parcurs de curent electric și câmpul magnetic, pentru argumentarea unei decizii corecte privind orientarea conductorului și sensul curentului în vederea obținerii efectului dorit într-un dispozitiv tehnic.* - *Prezentarea unei soluții argumentate pentru o situație-problemă de curgere a fluidelor în conducte (ex.: pulverizator), pentru fundamentarea unei decizii privind alegerea unei configurații optime (diametre, viteze de curgere) care să asigure funcționarea.* - *Prezentarea asemănărilor dintre oscilațiile pendulului elastic și mișcările unor dispozitive din viața cotidiană (de exemplu: amortizoarele unei biciclete, mecanismul unui ceas etc.), pentru a argumenta alegerea unei soluții tehnice adecvate.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.
- *Investigarea efectelor utilizării dispozitivelor audio asupra sănătății, prin identificarea riscurilor asociate expunerii la semnale sonore de intensitate ridicată.*

- *Analizarea beneficiilor și riscurilor determinate de construcția barajelor hidroelectrice, pe baza unor studii de caz, pentru evidențierea impactului asupra mediului și comunității.* - *Analizarea impactului utilizării generatoarelor electrice asupra mediului și societății, prin identificarea beneficiilor și a riscurilor asociate producerii energiei electrice.*
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.
- *Evaluarea rolului transformatoarelor electrice în transferul energiei electrice, pentru susținerea deciziilor cu privire la utilizarea eficientă a energiei.* - *Evaluarea utilizării sistemelor hidraulice în aplicații tehnice (ex.: utilaje, frâne, instalații), prin compararea beneficiilor și riscurilor (pierderi de fluid, contaminare, siguranță), pentru a susține decizii și recomandări de utilizare responsabilă și protecție a mediului.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.	observă sistematic fenomene din electromagnetism, mecanica fluidelor, oscilații și unde în contexte tehnice uzuale; identifică sistemul, variabilele relevante și condițiile inițiale; selectează instrumente uzuale și stabilește condițiile de lucru; colectează serii de date; organizează datele în tabele.	**Noțiuni:** fenomen; sistem; model; variabilă independentă/dependentă/controlată; ipoteză; parametri; instrumente de măsură uzuale; norme PSI/PSM (nivel funcțional); câmp magnetic, inducția magnetică; flux magnetic; inducție electromagnetică, tensiune electromotoare indusă, curent indus; regula lui Lenz; inductanță/autoinducție; motor/generator/transformator (principiu); randament/pierderi (calitativ); presiune (hidrostatică/atmosferică), legea lui Pascal; legea lui Arhimede; debit/continuitate; legea lui Bernoulli (aplicații: Venturi/pulverizator); mișcare periodică/oscilatorie; oscilații armonice; amortizare; unde mecanice, interferență/unde staționare (noțiuni); sunet, nivel de intensitate (funcțional). **Principii:** investigarea se bazează pe dovezi; separarea observației de interpretare; utilizarea responsabilă a surselor de informare; respectarea normelor de securitate și protecția echipamentelor. **Proceduri:** observație dirijată; utilizarea elementară a unui instrument/aplicație digitală pentru măsurare și înregistrare; colectare date experimentale; completare tabel; etichetare corectă (simbol-unitate); selecția surselor validate.	curiozitate științifică; rigoare și onestitate intelectuală; responsabilitate pentru siguranță și echipamente; deschidere către revizuirea ipotezei pe baza dovezilor; valorizarea explicațiilor bazate pe dovezi.
XI.CS.1.2. Prelucrează date obținute din	organizează datele în tabele corecte (simbol–unitate de măsură); calculează mărimi derivate și indicatori simpli	**Noțiuni:** date experimentale/ teoretice; tabel; grafic; medie aritmetică; mărimi derivate (raport, procent – după caz); incertitudine	respect față de dovezi; spirit critic față de propriile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific.	(medie, diferență, raport, procent – după caz); reprezintă datele prin grafice adecvate și interpretează tendințe; compară rezultatele cu ipoteza inițială și cu un model simplu (validare/infirmare); identifică abateri evidente și discută cauze plauzibile (pierderi energetice, frecare/amortizare, condiții necontrolate, erori de citire); estimează incertitudini la nivel operațional prin repetare/intervale și utilizează cifre semnificative la nivel funcțional; formulează concluzii argumentate și precizează surse de eroare.	(operațional); cifre semnificative (utilizare); pierderi energetice (calitativ). **Principii:** concluziile se raportează la date; verificarea coerenței interne (unități de măsură, ordin de mărime); trasabilitatea datelor; utilizarea instrumentelor în condiții de siguranță. **Proceduri:** organizarea datelor în tabele; calculul mărimilor derivate și al mediilor; realizarea graficelor (alegerea axelor/scărilor); compararea cu ipoteza și cu un model elementar; identificarea abaterilor și formularea cauzelor plauzibile; estimarea incertitudinii prin repetare/intervale; redactarea concluziei; descriere minimală a instrumentelor/aplicațiilor și a condițiilor de lucru.	rezultate; integritate academică; colaborare și comunicare clară a concluziilor.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.2.1. Corelează date și observații experimentale cu legi și principii fizice pentru a susține explicații argumentate științific.	selectează, dintr-o situație tehnică dată (electromagnetism / fluide / oscilații-unde), datele relevante (măsurări, observații, grafice/tabele); identifică mărimile și unitățile de măsură implicate; alege legea/ principiul adecvat; corelează datele cu relația fizică prin comparații simple (tendință, proporționalitate, „crește/scade”, ordin de mărime); utilizează reprezentări elementare (schemă, tabel, grafic simplu) ca suport al explicației; formulează explicația în lanț logic date → lege/principiu → concluzie; verifică plauzibilitatea (unități de măsură, sens fizic, coerență cu experiența) și indică posibile surse	Noțiuni: date experimentale/observații; lege fizică; principiu; relație funcțională; domeniu de valabilitate; reprezentare grafică/tabelară; ordine de mărime; pierderi energetice (calitativ). Legi/principii din conținuturi: efectul magnetic al curentului (câmp magnetic, inducție magnetică – calitativ); inducția electromagnetică și regula lui Lenz (sensul curentului indus); presiunea în fluide și legea lui Pascal; legea lui Arhimede; ecuația de continuitate (debit); legea lui Bernoulli (interpretare tehnică: Venturi/pulverizator); amplitudine, perioadă, frecvență, energie și amortizare (calitativ); unde/sunet ($v = \lambda \cdot \nu$ – aplicare simplă). Proceduri: identificarea mărimilor și a unităților de măsură; extragerea informației din tabel/grafic; alegerea legii relevante; construirea explicației argumentate; verificarea coerenței (unități de măsură, sens de variație, ordin de mărime); menționarea limitelor și a surselor de eroare/pierderi (calitativ).	respect pentru dovezi; onestitate intelectuală (nu „forțează” concluzia); prudență în generalizări (recunoaște limitele); interes pentru înțelegerea fenomenelor în contexte tehnice reale; responsabilitate pentru utilizarea corectă a instrumentelor și datelor.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	de eroare/pierderi (calitativ).		
XI.CS.2.2. Construiește raționamente bazate pe modele teoretice și date experimentale pentru a explica funcționarea unor sisteme sau dispozitive.	identifică sistemul/dispozitivul și stabilește funcția lui (ce transformă/transferă/controlează); reprezintă dispozitivul prin schemă funcțională și/sau prin schiță/schemă simplă; structurează explicația funcționării în pași logici; justifică rolul mărimilor-cheie și anticipează efectul unei modificări simple (ex.: creșterea curentului/numărului de spire; schimbarea secțiunii conductei; schimbarea amortizării).	**Noțiuni:** sistem/dispozitiv; model teoretic; conversie/transfer de energie; randament (calitativ + calcule simple); pierderi (mecanice/termice/electrice – calitativ); condiții de funcționare. **Modele și sisteme:** conductor parcurs de curent / solenoid; inducție electromagnetică (pentru generator/transformator); motor/generator (conversie energie electrică ↔ mecanică – nivel funcțional); transformator (raport de transformare, pierderi – calitativ); dispozitive hidraulice (Pascal); plutire/ stabilitate (Arhimede); tub Venturi / pulverizator (Bernoulli – interpretare tehnică); pendul elastic/gravitațional (oscilații armonice); amortizare (disipare); unde staționare și aplicații la sunet/protecție fonică (nivel funcțional). **Principii:** explicația se bazează pe modele cu domeniu de valabilitate; conservarea energiei (calitativ) și rolul pierderilor; cauză–efect controlat (o variabilă schimbată → efect observat); siguranța în utilizarea dispozitivelor. **Proceduri:** descrierea funcțională (ce face dispozitivul); alegerea modelului; justificarea predicției la modificări simple; explicarea limitelor (pierderi, condiții neideale) și a măsurilor de siguranță.	interes pentru aplicațiile fizicii în tehnologie; claritate și coerență logică; spirit critic (acceptă limitele modelului); responsabilitate în evaluarea pierderilor și a impactului (eficiență, riscuri); colaborare și comunicare precisă.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.3.1. Structurează informații din probleme definite și situații problemă în contexte variate pentru a elabora un plan de rezolvare.	identifică datele, necunoscutele și condițiile enunțului; extrage informația relevantă din texte/tabele/diagrame; reprezintă situația prin schiță/schemă (inclusiv schemă funcțională intrări–proces–ieșiri, schemă de forțe sau schemă de circuit/instalație la nivel funcțional); selectează mărimile	**Noțiuni:** sistem; model idealizat; variabile; condiții inițiale; date/necunoscute; schemă/schiță; unități SI; ordin de mărime; randament (noțiune); pierderi (calitativ). Mărimi/concepte: câmp magnetic, inducție magnetică, flux; inducție electromagnetică (noțiune), regula Lenz; presiune, densitate; debit, viteză de curgere, secțiune; perioadă, frecvență,	rigoare și ordine în gândire; perseverență; responsabilitate în formularea ipotezelor; orientare spre soluții fezabile și sigure; disponibilitate de a revizui planul când apar inconsecvențe.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	relevante; formulează ipoteze simple; alege relațiile/legile potrivite și ordonează pașii, precizând verificări intermediare (unități de măsură, ordin de mărime).	amplitudine; lungime de undă, viteză de propagare; nivel de intensitate sonoră (funcțional). **Principii:** alegerea modelului potrivit și a domeniului de valabilitate; coerență dimensională; prudență în idealizări (fluid ideal, pierderi neglijate). **Proceduri:** analiza enunțului; listarea datelor/necunoscutelor; alegerea reprezentării (schiță/schemă); selectarea legilor; stabilirea planului (etape); identificarea resurselor necesare (tabel de constante, fișă tehnică, aplicație/simulare simplă).	
XI.CS.3.2. Aplică principii, legi și modele teoretice ale fizicii pentru a construi soluții la probleme definite și situații problemă în contexte variate.	aplică legi/principii/modele adecvate din electromagnetism, fluide, oscilații-unde pentru a obține rezultate numerice sau concluzii calitative; efectuează calcule elementare și transformări de unități de măsură; utilizează corect simboluri și unități de măsură; estimează ordine de mărime pentru verificarea rapidă a plauzibilității; integrează în soluție condiții de funcționare, eficiență și siguranță (pierderi, randament – calitativ/elementar), fără formalism avansat.	**Noțiuni:** lege/principiu; mărimi fizice și unități de măsură; ordin de mărime; rezultat numeric / concluzie calitativă; randament (η) – utilizare elementară; pierderi (calitativ). **Principii/legi/relații aplicative:** Pascal (dispozitive hidraulice – relații între presiune și forță, aplicare elementară); Arhimede (forța arhimedică, condiția de plutire); continuitate/debit (aplicare simplă) și Bernoulli (interpretare + calcule simple în aplicații: Venturi/pulverizator); oscilații: perioadă, frecvență (pendul elastic/gravitațional – utilizare funcțională), energie/amortizare (calitativ); unde: v = λ/T, unde staționare/interferență (noțiuni în aplicații simple), sunet și nivel de intensitate (interpretări funcționale); electromagnetism: efect magnetic al curentului, inducție/Lenz, motor–generator–transformator (principiu, randament – calitativ/elementar). **Proceduri:** aplicarea relațiilor cu verificare dimensională; calcul cu date din tabele/fișe; estimări și cazuri-limită; formularea	perseverență și responsabilitate; prudență în interpretarea rezultatelor în contexte reale; orientare spre soluții eficiente și sigure; încredere în raționament justificat; disponibilitate de a corecta erori și de a îmbunătăți soluția.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
		rezultatului cu unități de măsură și precizie adecvată.	
XI.CS.3.3. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a evalua relevanța și limitele soluțiilor propuse.	verifică plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, unități, cazuri-limită); verifică dacă soluția respectă condițiile inițiale și ipotezele asumate; identifică domeniul de valabilitate al modelului (fluid ideal vs real, pierderi neglijate, componente ideale); identifică surse probabile de abatere (rotunjiri, date incerte, ipoteze simplificatoare, măsurare); formulează concluzia finală referitoare la rezultat.	**Noțiuni:** validare; plauzibilitate; caz-limită; domeniu de valabilitate; aproximare; incertitudine (nivel funcțional); criterii: eficiență, siguranță, sustenabilitate (nivel funcțional). **Principii:** rezultatul trebuie interpretat fizic, nu doar numeric; orice model are limite; concluziile se formulează în acord cu ipotezele și datele; în contexte tehnice contează pierderile și condițiile de siguranță. **Proceduri:** verificare dimensională și prin estimare; verificare prin caz-limită; compararea cu valori tipice/fișe tehnice (dacă există); discutarea limitelor modelului și a surselor de abatere; reformularea soluției/condițiilor când rezultatul nu e plauzibil.	spirit reflexiv și critic; onestitate intelectuală (recunoaște limitele); responsabilitate în raportarea concluziilor; orientare spre îmbunătățire și învățare din erori; deschidere la feedback.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a comunica explicații și raționamente științifice complexe.	utilizează corect terminologia din conținuturile studiate (electromagnetism, fluide, oscilații-unde) în explicații scurte și coerente; folosește simboluri standard și unități SI în calcule/rezultate; redactează enunțuri clare, cu structură logică (situație → model/lege → concluzie); distinge între limbaj cotidian și limbaj științific, evitând formulări ambigue; precizează ipotezele și condițiile de valabilitate la nivel funcțional (ex.: „fluid ideal”, „pierderi neglijate”, „regim staționar”, „măsurare aproximativă”); utilizează notația științifică și cifre semnificative la nivel	**Noțiuni și convenții:** simboluri ale mărimilor fizice și unități SI; scrierea relațiilor fizice și interpretarea lor; notație științifică; cifre semnificative (utilizare); prefixe SI; convenții grafice elementare (axe, unități, legendă). Terminologie de bază (conținuturi studiate): câmp magnetic/inducție/flux; inducție electromagnetică, regula Lenz; presiune/debit/continuitate/Bernoulli; Arhimede; perioadă/frecvență/amplitudine; undă (λ, v); nivel de intensitate sonoră; randament/pierderi (calitativ). **Principii:** claritate și coerență a exprimării; respectarea domeniului de valabilitate al relațiilor/modelelor.	rigoare în exprimare; respect pentru limbajul științific; disponibilitate pentru corectare; atenție la claritate și la evitarea confuziilor.

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
	operațional; explică sensul fizic al mărimilor folosite.	**Proceduri:** redactarea structurată a unei explicații; folosirea corectă a simbolurilor și unităților în calcule; reformularea din limbaj cotidian în limbaj științific (și invers) menținând sensul fizic.	
XI.CS.4.2. Prezintă oral sau în scris raționamente și soluții la situații-problemă pentru a argumenta decizii corecte și informate.	expune coerent demersul de rezolvare; justifică alegerile făcute (model, relații, ipoteze) în limbaj accesibil, dar corect; utilizează scheme, schițe, tabele/grafice simple ca suport al prezentării; argumentează decizia în contexte tehnice uzuale, raportându-se la date și rezultate; răspunde la întrebări/obiecții prin clarificarea ipotezelor și a pașilor; formulează concluzii concise și recomandări realiste (ex.: „ce parametru se ajustează”, „ce compromis apare”).	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe legi/date; justificarea demersului; concluzie argumentată; limită a modelului; decizie informată. **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului. **Proceduri:** structurarea unei prezentări/soluții; utilizarea suporturilor vizuale (schemă funcțională, tabel, grafic simplu); formularea explicită a limitelor și a surselor de eroare/pierderi; compararea a două opțiuni simple (ex.: două configurații/parametri) pe criterii explicite; redactarea unui răspuns scurt la obiecții („de ce se aplică legea?”, „ce se întâmplă dacă…?”).	responsabilitate în comunicare și în formularea recomandărilor; respect față de argumentele bazate pe dovezi; deschidere la dialog și feedback.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	Abilități	Cunoștințe (factuale, conceptuale și procedurale)	Atitudini
XI.CS.5.1. Analizează impactul progresului științific și tehnologic asupra individului, societății și mediului pentru a identifica riscuri etice și sociale.	identifică aplicații tehnice ale fenomenelor studiate (electromagnetism, fluide, oscilații/unde) în contexte apropiate profilului tehnologic (motoare/ generatoare/ transformatoare, instalații hidraulice, dispozitive de pulverizare/ventilație, echipamente care produc zgomot/vibrații); descrie beneficii și efecte nedorite (consum energetic, pierderi, zgomot, vibrații, riscuri de accidentare, poluare); analizează riscuri din perspectiva **siguranței**	**Noțiuni:** impact; risc; prevenție; randament/ pierderi; consum energetic; poluare fonică; vibrații; norme PSI/SSM (noțiune). **Principii:** evaluarea riscului se bazează pe date și explicații fizice (nu pe percepții); separarea cauză–efect; raportarea beneficiu–risc și eficiență–pierderi; prioritatea siguranței în exploatarea instalațiilor. **Proceduri:** identificarea aplicației și a mecanismului fizic implicat (pe scurt); listarea efectelor pozitive și a efectelor nedorite; identificarea	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; prudență și echilibru în evaluarea riscurilor; respect pentru dovezile științifice și pentru norme de siguranță; preocupare pentru eficiență și impact asupra mediului; deschidere către informare corectă și revizuirea opiniilor pe baza datelor.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	(electrice/mecanice), **sănătății** (expunere la zgomot, vibrații), și **mediului** (eficiență energetică, deșeuri, scurgeri, consum de resurse), utilizând argumente simple bazate pe concepte fizice (randament/pierderi, presiune, debit, nivel de intensitate sonoră); delimitează fapte științifice (mărimi, relații, date) de opinii/percepții.	categoriilor de risc (siguranță, sănătate, mediu) și a actorilor afectați (individ/comunitate); analiza riscului pe criterii simple; formularea concluziei (beneficii; riscuri → măsuri de reducere/ prevenție), cu delimitarea clară între date și judecăți de valoare.	
XI.CS.5.2. Evaluează aplicații științifice pentru a susține decizii bazate pe principii etice.	evaluează opțiunile prin criterii explicite, ușor de aplicat: siguranță, sănătate, impact asupra mediului (pierderi energetice, consum, scurgeri/deșeuri), eficiență (randament – calitativ/elementar); utilizează argumente simple bazate pe concepte fizice pentru a justifica evaluarea; formulează o decizie argumentată și condiționată („se recomandă… dacă…”, „nu se recomandă… când…”) și indică o măsură elementară de prevenție/limitare a efectelor (procedură sigură, protecție, ecranare fonică, verificare/ mentenanță); raportează decizia la reguli/bune practici de siguranță (PSI/SSM – nivel funcțional).	Noțiuni: criterii de evaluare (siguranță, sănătate, mediu, eficiență); prevenție; responsabilitate; randament și pierderi energetice (calitativ/elementar); norme PSI/SSM (noțiune). Principii: prioritatea siguranței; raportarea deciziei la dovezi (date, modele simple); recunoașterea incertitudinilor și a limitelor informației; analiza beneficiu–risc; reducerea pierderilor și a expunerii ca direcție de decizie responsabilă; respectarea regulilor de utilizare în siguranță a instalațiilor și echipamentelor. Proceduri: definirea problemei și a opțiunilor; stabilirea criteriilor; identificarea datelor relevante (observații, măsurări simple, valori tipice/fișe tehnice – nivel funcțional); justificarea evaluării prin concepte fizice (de ce crește riscul/pierderea); compararea opțiunilor și alegerea argumentată; formularea condițiilor și a limitelor deciziei.	responsabilitate față de propria persoană și față de ceilalți; prudență și echilibru în decizie; respect pentru dovezi și pentru reguli de siguranță; preocupare pentru reducerea pierderilor și a impactului asupra mediului; disponibilitate pentru dialog și revizuirea deciziei când apar informații noi.

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Noțiuni de electromagnetism	1.1. Efectul magnetic al curentului electric. Inducția magnetică	- câmp magnetic; linii de câmp magnetic; inducția magnetică; forța electromagnetică (Laplace); forța electrodinamică; spectrul liniilor de câmp magnetic; conductor rectiliniu; spiră circulară; solenoid/bobină
	1.2. Fluxul câmpului magnetic	- fluxul câmpului magnetic; variația fluxului; orientarea suprafeței (normală)
	1.3. Legea inducției electromagnetice. Regula lui Lenz	- inducție electromagnetică; legea inducției electromagnetice; tensiune electromotoare indusă; curent indus; regula lui Lenz
	1.4. Inductanța și energia câmpului magnetic	- inductanța unui element de circuit; bobină (model); energie a câmpului magnetic / energie înmagazinată în bobină
	1.5. Autoinducția.	- autoinducția; tensiune autoindusă
	1.6. Motoare și generatoare electrice. Principiu de funcționare. Randament	- motor electric; generator electric; conversie energie electrică ↔ energie mecanică; câmp magnetic; forță electromagnetică; tensiune electromotoare indusă; lucru mecanic util; randament; pierderi energetice (mecanice/termice/electrice – calitativ)
	1.7. Transformatorul electric. Principiul de funcționare și aplicații.	- transformator electric; tensiune electromotoare alternativă (noțiune); flux magnetic variabil; raport de transformare; pierderi energetice (calitativ); randament
2. Noțiuni de mecanica fluidelor	2.1. Presiunea în fluide. Legea lui Pascal. Dispozitive hidraulice	- presiune; presiune hidrostatică; presiune atmosferică; legea lui Pascal; dispozitiv hidraulic (nivel funcțional)
	2.2. Legea lui Arhimede. Aplicații	- legea lui Arhimede; forța arhimedică; condiție de plutire; densitate
	2.3. Fluidul ideal. Curgere, debit, continuitate	- fluid ideal; curgere laminară; curgere turbulentă; viteză de curgere; debit; ecuația de continuitate
	2.4. Legea lui Bernoulli. Aplicații în curgerea fluidelor	- legea lui Bernoulli; presiune statică; presiune dinamică; presiunea de poziție; aplicații tehnice (ex: tub Venturi; pulverizator)
3. Oscilații și unde mecanice	3.1. Mișcări periodice. Oscilații mecanice	- mișcare oscilatorie; mișcare periodică; perioada; frecvența; elongația; amplitudinea; forță de revenire
	3.2. Oscilatorul liniar armonic	- oscilator liniar armonic; forța de revenire; legea de mișcare; pulsația; faza; pendul elastic; pendul gravitațional

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	3.3. Energia oscilatorului liniar armonic	- energie cinetică; energie potențială; energia oscilatorului
	3.4. Oscilații amortizate	- oscilații amortizate; coeficient de amortizare; pierderi energetice (calitativ); disipare (calitativ)
	3.5. Unde mecanice: producere, propagare și caracteristici	- unde longitudinale; unde transversale; lungime de undă; front de undă; suprafață de undă; unde plane; unde sferice; viteză de fază; unde progresive
	3.6. Interferența undelor mecanice. Unde staționare	- unde coerente; interferența undelor; unde staționare; nod/ventru
	3.7. Unde sonore. Aplicații	- unde sonore; frecvență; nivel de intensitate sonoră; poluare sonoră; protecție – nivel funcțional

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Observarea spectrului liniilor de câmp magnetic generat de magneți permanenți și de diferite configurații de curenți electrici
2. Evidențierea experimentală a fenomenului de inducție electromagnetică
3. Determinarea debitului masic/volumic pentru un fluid
4. Determinarea accelerației gravitaționale analizând micile oscilații ale pendulului gravitațional

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.
- *Măsurarea intensității curentului și a defazajului într-un circuit RLC serie, pentru frecvențe diferite, și organizarea datelor în format tabelar, în vederea identificării regimului inductiv/ capacitiv și a condiției de rezonanță.* - *Observarea formării imaginii printr-o lentilă convergentă, prin deplasarea acesteia între obiect și ecran (metoda Bessel), măsurarea mărimilor fizice relevante pentru determinarea distanței focale și organizarea datelor experimentale în format tabelar.* - *Observarea fenomenului de refracție a luminii în soluții saline cu concentrații diferite, măsurarea mărimilor fizice relevante pentru determinarea indicelui de refracție și organizarea datelor experimentale în format tabelar.*
XII.CS.1.2. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii.
- *Reprezentarea grafică a dependenței intensității curentului de tensiune și frecvență, determinarea impedanței și a defazajului și formularea concluziilor privind comportamentul circuitului RLC serie.* - *Prelucrarea datelor experimentale obținute prin metoda Bessel, calcularea distanței focale, a convergenței și formularea concluziilor.* - *Calcularea indicelui de refracție, reprezentarea grafică a dependenței acestuia de concentrația soluției saline și formularea concluziilor privind această dependență.*

***CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte* reale.**

XII.CS.2.1. Utilizează modele ale fenomenelor fizice pentru a formula predicții asupra evoluției unor sisteme în contexte reale
- *Explicarea funcționării circuitelor de selecție a frecvenței utilizate în recepția semnalelor radio pe baza fenomenului de rezonanță în circuitul RLC serie.* - *Explicarea principiului fizic de funcționare a antenelor utilizate în sistemele de comunicații, pe baza proprietăților undelor electromagnetice.* - *Explicarea propagării luminii în fibrele optice utilizate în telecomunicații pe baza legilor reflexiei și refracției luminii.*
XII.CS.2.2. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.
- *Analizarea formării imaginilor prin lentile, pentru argumentarea utilizării acestora în instrumente optice.* - *Analizarea fenomenelor asociate propagării undelor electromagnetice (ex: reflexie, atenuare) pentru a propune și argumenta amplasarea optimă a unor puncte de acces (routere) într-un atelier mecanic sau într-o hală industrială.* - *Analizarea formării imaginii în ochiul uman, pentru argumentarea utilizării lentilelor în corecția defectelor de vedere.*

CG.3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile.

XII.CS.3.1. Interpretează informații din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare
- *Interpretarea unei probleme definite/situații-problemă despre rezonanță într-un circuit cu elemente reactive, pentru selectarea informațiilor relevante și construirea strategiei de determinare a condițiilor de rezonanță și a efectelor asupra curentului și tensiunilor.*

- *Interpretarea datelor și a schițelor dintr-o situație aplicativă de optică geometrică (reflexie, refracție, lentile, instrumente optice, ochiul), pentru alegerea mărimilor relevante și structurarea unei strategii de rezolvare.* - *Analizarea defectelor de vedere și a cauzelor care stau la baza apariției acestora pentru a identifica modalitățile de corectare.*
XII.CS.3.2. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare
- *Aplicarea relațiilor specifice circuitelor de curent alternativ cu elemente rezistive și reactive, pentru determinarea mărimilor electrice caracteristice.* - *Aplicarea condițiilor de rezonanță în circuite cu elemente reactive, pentru rezolvarea unor probleme definite/situații-problemă în contexte tehnice precum recepția radio sau filtrarea semnalelor.* - *Aplicarea legilor opticii geometrice în probleme definite/situații-problemă cu instrumente optice, pentru determinarea caracteristicilor imaginii și justificarea alegerii unei configurații optice potrivite scopului.*
XII.CS.3.3. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.
- *Analizarea rezultatelor unei situații-problemă despre rezonanță într-un circuit cu elemente reactive, pentru evaluarea limitelor modelului ideal prin raportare la pierderi și justificarea unei decizii de reglaj în aplicații tehnice.* - *Analizarea rezultatelor privind puterea și factorul de putere într-o instalație de curent alternativ, pentru argumentarea unei decizii de reducere a pierderilor și a consumului prin măsuri de compensare și utilizare eficientă.* - *Analizarea rezultatelor unei situații aplicative de optică (lentile și instrumente optice), pentru fundamentarea unei decizii privind configurația optimă prin raportare la claritatea imaginii, siguranță în utilizare și limitări practice.*

CG.4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a susține prezentări argumentate științific.
- *Prezentarea principiului de funcționare a unui generator de tensiune electrică alternativă pe baza fenomenului de inducție electromagnetică.* - *Analizarea rezultatelor obținute în urma rezolvării unei probleme/ situații problemă referitoare la un circuit RLC, pentru evaluarea regimului de funcționare al circuitului.* - *Prezentarea aspectelor similare dintre refracția luminii prin lentile subțiri și formarea imaginii în ochiul cu defect de vedere (miopie/hipermetropie/prezbitism), cu justificarea tipului de lentilă utilizată pentru corecție.*
XII.CS.4.2. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.
- *Prezentarea orală a soluției unei situații-problemă de curent alternativ cu elemente rezistive și reactive, pentru justificarea unei decizii privind regimul de funcționare prin argumente legate de defazaj, consum și siguranță.* - *- Prezentarea unei soluții complete despre putere și factor de putere într-o instalație de curent alternativ, pentru susținerea unei decizii de eficientizare energetică prin raportare la pierderi și costuri de exploatare.* - *Prezentarea orală a raționamentului pe care se bazează alegerea materialelor din care este confecționată o fibră optică, respectiv a indicilor de refracție, argumentând de ce aceasta „ghidează" lumina.*

CG.5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.
- *Evaluarea impactului utilizării tehnologiilor de comunicație fără fir asupra societății și mediului, prin evidențierea beneficiilor și riscurilor asociate.* - *Evaluarea impactului utilizării ecranelor dispozitivelor digitale (telefon, calculator, tabletă) asupra sănătății ochiului, cu evidențierea necesității utilizării responsabile a acestora.*

XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.
- *Justificarea rolului echipamentelor optice (fibre optice, instrumente optice, dispozitive de corecție a vederii) în aplicații tehnice și medicale, cu evidențierea impactului asupra calității vieții.* - *Argumentarea utilizării responsabile a tehnologiilor bazate pe unde electromagnetice (sisteme de telecomunicații, GPS), cu evidențierea impactului asupra mediului și calității vieții.*

Descrierea competențelor specifice

CG.1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante.	observă și descrie fenomene din c.a./RLC, unde electromagnetice, optică în contexte tehnice; identifică sistemul și mărimile măsurabile; colectează serii de date (experiment real/virtual); organizează datele în tabele/fișe; utilizează date/valori teoretice din surse validate (fișe tehnice, manuale, materiale didactice) și consemnează sursa.	**Noțiuni:** sistem; variabilă; date experimentale/teoretice; instrument de măsură; tabel/fișă de lucru; parametri în c.a. (U, I, Uef, Ief, frecvență, Z, defazaj); rezonanță (noțiune); P activă/ reactivă/ aparentă, factor de putere; undă electromagnetică, intensitate (semnificație); spectru electromagnetic; indice de refracție; reflexie totală; lentile (f, imagine, mărire); polarizare (nivel funcțional). **Principii:** investigarea se bazează pe dovezi; trasabilitatea datelor; siguranța în utilizarea surselor/echipamentelor; respectarea domeniului de valabilitate al modelului. **Proceduri:** observare dirijată; colectare serii de date; completare tabel de date; etichetare corectă (simbol–unitate); citarea sursei pentru date teoretice.	curiozitate științifică; rigoare și disciplină; responsabilitate pentru siguranță; perseverență.
XII.CS.1.2. Prelucrează date obținute din investigații experimentale și teoretice, în contexte noi sau interdisciplinare, pentru a valida concluzii.	calculează mărimi derivate simple; construiește grafice și identifică tendințe (Ief–frecvență la RLC, dependențe geometrice în optică); compară rezultatele cu ipoteza/modelul și formulează concluzie validată; identifică surse probabile de abatere (instrument, pierderi, aliniere optică) și verifică plauzibilitatea concluziei; estimează incertitudinea prin repetare/interval.	**Noțiuni:** set de date; medie/abatere; incertitudine ; grafic; relație funcțională; caz-limită. **Principii:** concluzia este susținută date; validarea cere coerență (unități, ordine de mărime); transparența ipotezelor și a condițiilor. **Proceduri:** organizarea datelor în tabele; calculul mărimilor derivate; realizare grafic cu axe/unități; comparare cu ipoteza; identificare valorilor aberante (neplauzibile); estimare simplă a incertitudinii prin repetare/interval; redactare concluzie.	respect față de dovezi; perseverență; spirit critic; integritate academică; responsabilitate în raportarea datelor și a concluziilor; colaborare.

CG.2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.2.1. Utilizează modele ale fenomenelor fizice pentru a formula predicții asupra evoluției unor sisteme în contexte reale.	identifică sistemul și condițiile de funcționare; selectează un model fizic adecvat (nivel funcțional) și îl reprezintă prin schemă/grafic, după caz; stabilește variabilele și parametrii de control; formulează predicții privind evoluția sistemului la modificarea unui parametru; verifică predicția prin comparație cu date/calcule simple sau simulare educațională; ajustează aplicarea modelului când este necesar.	**Noțiuni:** model; parametru; predicție; reprezentare calitativă/cantitativă; rezonanță; impedanță/defazaj (operațional); intensitatea undei; spectru EM; indice de refracție; unghi limită; lentilă subțire; mărire; polarizare. **Principii:** modelul simplifică realitatea; predicția este condiționată de ipoteze; validarea se face prin confruntare cu date. **Proceduri:** selectarea modelului; identificarea parametrilor; formularea predicției; verificare prin grafic/simulare; revizuirea ipotezelor când apar inconsecvențe.	rigoare în modelare; prudență în generalizări; disponibilitate de a revizui modelul; orientare spre explicare și predicție, nu doar descriere.
XII.CS.2.2. Analizează fenomene și procese fizice în contexte variate pentru a argumenta aplicabilitatea lor în situații diferite.	explică transferul cunoașterii între contexte (ex.: rezonanță în RLC vs selectivitate, filtre; undele EM în comunicații vs compatibilitate/perturbări; refracție/reflexie totală în fibre optice vs instrumente); argumentează aplicabilitatea prin criterii simple (funcționalitate, eficiență, siguranță, limitări); utilizează exemple și contraexemple; recunoaște condițiile de aplicare (domeniu de frecvențe, putere, optică geometrică).	**Noțiuni:** aplicație; condiții de aplicare; limitare; ecranare; interferențe (noțiune); instrument optic (lupă/ microscop/ telescop/ aparat foto). **Principii:** același fenomen poate avea aplicații diverse; decizia tehnică include compromisuri. **Proceduri:** identificarea fenomenului; asocierea cu aplicații; argumentare pe criterii; precizarea limitelor; formularea concluziei (unde se aplică / unde nu se aplică și de ce).	interes pentru aplicații reale; responsabilitate în a nu extrapola abuziv; gândire critică; orientare spre soluții sigure și eficiente.

CG 3: Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.3.1. Interpretează informații din probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare pentru a elabora o strategie de rezolvare	extrage date/necunoscute din texte, grafice, fișe tehnice simple; stabilește condiții și ipoteze (elemente ideale vs reale, pierderi - calitativ, regim staționar); reprezintă situația (schemă RLC, diagramă bloc emisie–recepție, schemă optică);	**Noțiuni:** strategie; ipoteză; date/necunoscute; schemă; fișă tehnică; parametri; ordin de mărime. **Principii:** coerență dimensională; alegerea modelului potrivit; explicitarea ipotezelor înainte de calcul; verificarea plauzibilității pe parcurs. **Proceduri:** analiză enunț;	rigoare; perseverență; responsabilitate în ipoteze; autonomie în organizarea rezolvării; disponibilitate de revizuire a strategiei.

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
	selectează relații adecvate; elaborează strategia (pași, verificări intermediare: unități de măsură, ordine de mărime, caz-limită).	reprezentare; alegerea legii; identificarea informațiilor lipsă și a modului de obținere (măsurare/ simulare/ documentare).	
XII.CS.3.2. Aplică principii și teorii ale fizicii pentru a fundamenta soluții la probleme definite și situații problemă în contexte noi sau interdisciplinare	aplică relații și principii din domeniile studiate pentru calcule elementare și argumentări; utilizează corect simboluri/unități de măsură; estimează ordine de mărime; justifică alegerea soluției în context (eficiență, performanță, compatibilitate, claritate a imaginii etc.).	**Noțiuni:** Uef, Ief; reactanțe, impedanță (operațional); rezonanță; P, Q, S, factor de putere; undă EM (v, intensitate – semnificație); modulație AM/FM (noțiune); spectru; indice de refracție; reflexie totală; lentile și instrumente; polarizare (aplicații funcționale). **Principii:** conservarea energiei (calitativ) și rolul pierderilor; selecție/rezonanță; formarea imaginii prin refracție. **Proceduri:** aplicarea relațiilor cu verificare dimensională; calcule cu rezultate exprimate corect; verificare prin estimare/caz-limită; integrarea unei limitări reale (pierderi/efecte parazite) în interpretare.	responsabilitate; prudență; orientare spre soluții sigure și sustenabile; încredere în raționament cu verificare.
XII.CS.3.3. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor sau situațiilor problemă pentru a fundamenta decizii științifice, etice și sustenabile.	verifică plauzibilitatea rezultatului (ordin de mărime, unități, cazuri-limită); evaluează soluția în raport cu ipotezele și cu contextul real; compară opțiuni alternative simple (ex.: compensarea factorului de putere, ecranare vs distanțare, alegerea unei lentile/instrument); formulează decizia finală argumentată, incluzând dimensiuni etice/ sustenabile (consum, expunere, deșeuri, costuri sociale).	**Noțiuni:** validare; plauzibilitate; limită a modelului; criterii: eficiență, siguranță, compatibilitate, sustenabilitate; risc (noțiune). **Principii:** rezultatul trebuie interpretat fizic și contextual; orice model are limite; decizia responsabilă include compromisuri explicite și respectă dovezile. **Proceduri:** verificare dimensională/ estimare; comparare cu valori tipice; analiză a limitelor și surselor de abatere; evaluare pe criterii; formulare decizie și recomandări (condiții de aplicare, măsuri de reducere a riscului).	spirit critic; responsabilitate etică; prudență în recomandări; onestitate intelectuală; orientare spre îmbunătățire și prevenție.

CG4. Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a susține prezentări argumentate științific.	utilizează corect terminologia din conținuturile studiate în explicații și argumentări; folosește simboluri standard și unități SI în calcule și interpretări; structurează o prezentare; distinge între fapte, interpretări și opinii; precizează ipoteze și domeniul de valabilitate; integrează grafice/tabele/scheme în argumentare;.	**Noțiuni și convenții:** simboluri ale mărimilor fizice și unități SI; notație științifică; cifre semnificative (utilizare); relații funcționale și interpretarea lor; convenții de reprezentare (axe, unități, scară, legendă). Terminologie ancorată în conținuturi: curent alternativ, valori efective, reactanțe/impedanță, defazaj, rezonanță, puteri în c.a. și factor de putere; undă electromagnetică, intensitate (semnificație), spectru, compatibilitate/interferențe și ecranare (noțiuni); reflexie/refracție, indice de refracție, reflexie totală, lentile și instrumente optice, polarizare (nivel funcțional). **Principii:** coerența argumentării; claritatea și precizia limbajului. **Proceduri:** structurarea prezentării; formularea explicită a ipotezelor și limitelor; integrarea corectă a reprezentărilor (schemă RLC, schiță optică etc.) în argumentare; reformulare din limbaj cotidian în limbaj științific păstrând sensul fizic.	responsabilitate în comunicare; rigoare terminologică; respect pentru comunicarea bazată pe dovezi; deschidere la dialog și la corectare.
XII.CS.4.2. Prezintă oral sau în scris raționamente complexe și soluții la situații-problemă pentru a fundamenta decizii corecte și informate.	prezintă coerent demersul de rezolvare; justifică alegerile (model, relații, ipoteze, aproximări) și explică rolul pierderilor/limitărilor; utilizează suporturi vizuale (schemă, tabel, grafic, simulare educațională); răspunde argumentat la întrebări/obiecții; formulează concluzii clare și recomandări tehnice simple (nivel funcțional).	**Noțiuni:** raționament științific; argument bazat pe date și modele; decizie informată (în sens tehnic); criteriu (eficiență/ funcționalitate/ siguranță tehnică). **Principii:** coerența argumentării; raportarea deciziei la date și modele; claritatea mesajului; separarea faptelor de opinii. **Proceduri:** structurarea prezentării; utilizarea și explicarea suporturilor vizuale; formularea concluziei și a recomandărilor; gestionarea întrebărilor/ obiecțiilor prin referire la date și modele.	responsabilitate în comunicare; respect față de dovezi; încredere realistă în raționamentul propriu; deschidere la dialog; preocupare pentru decizii corecte și informate.

CG 5: Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

Competența specifică	**Abilități**	**Cunoștințe** (factuale, conceptuale și procedurale)	**Atitudini**
XII.CS.5.1. Evaluează critic impactul noilor tehnologii asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente și decizii bazate pe responsabilitate și sustenabilitate.	identifică tehnologii relevante din conținuturile studiate; descrie beneficii și riscuri folosind concepte fizice de bază (expunere EM – calitativ, interferențe/compatibilitate, consum energetic, deșeuri, siguranță electrică); utilizează criterii simple de evaluare (eficiență, resurse, siguranță, impact); delimitează fapte științifice de percepții; formulează recomandări de comportament și decizie (utilizare sigură, respectarea normelor, reducerea consumului/pierderilor).	**Noțiuni:** tehnologie; beneficiu; risc; expunere EM (calitativ); compatibilitate electromagnetică; ecranare; eficiență energetică; factor de putere; deșeuri/reciclare (noțiune). **Principii:** evaluarea se bazează pe date și explicații fizice; proporționalitate beneficiu–risc; recunoașterea incertitudinilor. **Proceduri:** descrierea mecanismului fizic relevant; listarea efectelor; analiza riscurilor pe criterii; alegerea unei opțiuni și justificarea ei; formularea comportamentelor recomandate.	responsabilitate și prudență; preocupare pentru siguranță; spirit critic față de promisiuni tehnologice; orientare către soluții eficiente și cu impact redus; respect față de reguli și norme.
XII.CS.5.2. Argumentează necesitatea principiilor etice în știință și tehnologie pentru a promova o societate responsabilă.	explică, pe exemple din tehnologiile studiate (măsurare, comunicații, infrastructură energetică, instrumente optice), de ce sunt necesare principii etice (siguranță, echitate, protecția mediului); diferențiază între „posibil tehnic” și „acceptabil social”; recunoaște situații de conflict (eficiență vs cost, performanță vs expunere/impact); susține o poziție argumentată.	**Noțiuni:** responsabilitate; precauție; echitate; norme/reguli de siguranță; conflict de criterii. **Principii:** precauția în condiții de incertitudine; prioritatea siguranței; responsabilitatea pentru consecințe; respectarea normelor și a interesului public. **Proceduri:** definirea criteriilor; identificarea părților afectate; formularea concluziei; prezentarea echilibrată a două opțiuni.	responsabilitate civică; integritate; respect față de viață și mediu; echilibru și discernământ; disponibilitate de a respecta reguli și de a le explica altora.

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
1. Oscilații și unde electromagnetice	1.1. Generarea tensiunii electromotoare alternative	- tensiune electromotoare alternativă; curent electric alternativ; inducție electromagnetică
	1.2. Valorile efective ale intensității și tensiunii alternative	- valori instantanee, efective și maxime ale intensității curentului electric alternativ, respectiv ale tensiunii alternative; măsurare cu aparate de măsură uzuale (nivel funcțional)
	1.3. Rezistor, bobină și condensator în curent alternativ.	- rezistor; bobină ideală; condensator ideal; reactanță inductivă; reactanță capacitivă; impedanță; defazaj
	1.4. Circuitul RLC serie	- circuit RLC serie; impedanță echivalentă; defazaj; rezonanță
	1.5. Circuitul RLC paralel	- circuit RLC paralel; impedanță echivalentă; rezonanță
	1.6. Puterea în circuite de curent alternativ	- puterea activă; puterea reactivă; puterea aparentă; factorul de putere
	1.7. Unde electromagnetice	- câmpul electromagnetic; unda electromagnetică; viteza de propagare a undelor electromagnetice; intensitatea undei (definiție, semnificație)
	1.8. Emisia, propagarea și recepția undelor electromagnetice	- emisie; propagare; recepție; antenă; semnal purtător; semnal modulat; modulație în amplitudine; modulație în frecvență; sateliți de telecomunicații; GPS;
	1.9. Spectrul undelor electromagnetice. Utilizări, riscuri și compatibilitate electromagnetică	- spectru electromagnetic; utilizări tehnologice; riscuri (expunere – calitativ); compatibilitate electromagnetică; interferențe electromagnetice (noțiune); ecranare electromagnetică (noțiune)
2. Noțiuni de optică	2.1. Propagarea luminii. Reflexie și refracție. Indicele de refracție	- propagarea rectilinie a luminii; legile reflexiei; legile refracției; indicele de refracție
	2.2. Reflexia totală. Aplicații	- reflexia totală; unghi limită (noțiune); aplicații (ex: fibră optică)
	2.3. Lentile subțiri	- lentile subțiri; lentilă convergentă/divergentă; focar; distanță focală; convergență; imagine reală/virtuală; mărire liniară transversală
	2.4. Sisteme de lentile	sistem optic centrat; lentile alipite; distanță focală echivalentă; sistem afocal
	2.5. Instrumente optice (lupa, microscop, telescop, aparatul foto)	- lupă; microscop; telescop; aparat foto; formarea imaginii; mărimi caracteristice
	2.6. Ochiul și corecția vederii	- ochiul uman; acomodare; defecte de vedere; corecția defectelor de vedere

Domenii de conținut	Conținuturi	Concepte-cheie
	2.7. Natura ondulatorie a luminii. Polarizare și aplicații	- natura ondulatorie a luminii; polarizarea luminii; filtru polarizor; aplicații (ochelari cu filtre polarizante, ecrane LCD – nivel funcțional)

Lucrări experimentale obligatorii:

1. Studiul circuitului RLC serie în curent alternativ
2. Studiul refracției luminii
3. Studiul lentilelor subțiri

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea fizicii la nivel liceal urmărește formarea competențelor prin activități centrate pe înțelegerea fenomenelor reale și pe aplicarea conceptelor în situații variate. Este recomandată o abordare progresivă, în care elevii observă, descriu, modelează și explică fenomenele studiate, înainte de aplicarea formală a relațiilor matematice.

Programa școlară cuprinde **competențele generale** - sunt definite la nivelul fiecărei discipline și se formează pe parcursul studierii disciplinei, în cadrul fiecărui nivel de învățământ. Având un grad ridicat de generalitate și de complexitate, competențele generale sunt elaborate plecând de la profilul de formare al absolventului. Competențele generale au, în acest fel, un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, prin aceasta, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina din perspectiva profilului de formare (ceea ce înseamnă limitarea la ceea ce este cu adevărat relevant, necesar și util prin raportare la profilul de formare). Având rolul de a orienta demersul didactic pe parcursul învățării disciplinei, competențele generale evidențiază achizițiile finale ale elevului în urma studierii disciplinei respective.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora, fiind formate/dezvoltate pe parcursul unui an școlar. Competențele specifice au în vedere o structurare fină a etapelor unui proces de învățare. În raport cu acestea, în proiectarea didactică trebuie prevăzute activități și sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor, astfel încât fiecare elev să realizeze progrese reale.

Programa pune accentul pe dezvoltarea competențelor, dar această perspectivă nu reduce rolul conținuturilor, ci, dimpotrivă, le recunoaște importanța ca bază a formării și dezvoltării competențelor specifice. Activitățile de învățare sunt cele care operaționalizează această relație, profesorul având libertatea de a selecta și adapta demersurile didactice prin care conținuturile contribuie în mod efectiv la dezvoltarea competențelor. Dezvoltarea competențelor specifice enunțate a fost ilustrată prin formularea mai multor exemple de activități de învățare. Bunăoară, în cazul competenței generale „*CG.1 Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate*”, exemplele de activități de învățare propuse au valorificat aceleași conținuturi, aferente unui an de studiu, pentru a evidenția modul în care acestea susțin și facilitează dezvoltarea competențelor specifice.

În învățământul liceal, demersul didactic trebuie să se focalizeze pe observarea dirijată și explorarea ghidată a fenomenelor și sistemelor fizice, în contexte variate. Activitățile încep cu întrebări clar formulate, continuă cu colectarea informațiilor prin măsurători directe, experimente reale sau virtuale și documentare din surse validate și se încheie cu formularea de concluzii explicite, urmate de o scurtă stabilizare conceptuală. Progresul este susținut prin sarcini gradate: de la identificarea mărimilor relevante și citirea corectă a reprezentărilor (tabele, grafice, diagrame), la utilizarea pantei, a ariei sau a relațiilor funcționale pentru estimarea mărimilor derivate și pentru verificarea plauzibilității rezultatelor. Accentul cade pe înțelegerea și aplicarea conceptelor studiate atât în contexte familiare, cât și în contexte noi, cu atenție la estimări, ordine de mărime, condiții de valabilitate ale modelelor și la veridicitatea concluziilor.

Investigațiile experimentale au un rol central. Este recomandată integrarea activităților experimentale gradate ca nivel de complexitate, realizate în laboratorul școlar, cu aparatură uzuală și/sau senzori, cu montaje didactice sau prin laborator virtual, în funcție de resursele disponibile și de conținuturile studiate. Aceste activități pot viza, de exemplu, măsurarea unor mărimi fizice și evidențierea

relațiilor dintre ele, compararea dinamicii unor sisteme în condiții diferite sau caracterizarea funcționării unor dispozitive (prin grafice, tabele și interpretări susținute de date). Ele dezvoltă competențele investigative ale elevilor prin formularea de întrebări și ipoteze, colectarea și prelucrarea datelor, estimarea incertitudinilor, reprezentarea grafică a rezultatelor, formularea și validarea concluziilor. Rapoartele de laborator realizate de elevi trebuie să fie bine structurate, incluzând metoda și condițiile de lucru, datele prezentate în tabele/grafice, prelucrarea elementară și concluziile argumentate în raport cu modelul utilizat.

Pentru a construi înțelegerea profundă a conceptelor fizice, în studiul sistemelor și fenomenelor abordate la liceu, elevii pot utiliza scheme ale sistemelor fizice, ale montajelor, reprezentări grafice, diagrame specifice (de exemplu, diagrame fazoriale), precum și modele intuitive sau instrumente digitale pentru generarea și explorarea unor reprezentări dinamice.

Tehnologia digitală poate fi integrată în mod natural în activitățile de predare–învățare–evaluare. Aplicații pentru video-analiză, instrumente grafice și simulări ale unor fenomene pot susține înțelegerea relațiilor dintre mărimile fizice, contribuind semnificativ la îmbunătățirea preciziei măsurărilor și facilitarea vizualizării fenomenelor fizice.

Rezolvarea problemelor definite se realizează prin selectarea datelor relevante, utilizarea schemelor și graficelor, justificarea formulelor alese, efectuarea calculelor corecte și validarea rezultatelor prin estimări și ordine de mărime. Elevii vor fi încurajați să verifice realismul soluțiilor, să compare metode diferite de rezolvare și să argumenteze deciziile luate. Pentru a crește relevanța învățării, problemele definite propuse, respectiv sarcinile de învățare propuse pot include contexte autentice și interdisciplinare (ex.: siguranță și funcționare a unor sisteme tehnice), adaptate nivelului de studiu și profilului.

Comunicarea științifică poate fi dezvoltată prin activități de prezentare orală, explicații scrise, discuții argumentate și utilizarea corectă a limbajului specific fizicii. Elevii pot formula întrebări, pot descrie raționamente, pot explica fenomene în cuvinte proprii și pot utiliza simboluri, grafice și convenții internaționale pentru a exprima rezultate și concluzii.

Pentru a dezvolta raționamente responsabile, argumentate și orientate spre decizii etice și sustenabile, se recomandă integrarea unor studii de caz și activități aplicative prin care elevii analizează impactul descoperirilor științifice și al tehnologiilor moderne asupra societății și mediului.

Abordarea interdisciplinară poate fi încurajată prin conexiuni cu discipline precum matematica (funcții, grafice, proporționalitate, modele), TIC (achiziție și prelucrare digitală a datelor, reprezentări grafice, modelare și simulare), disciplinele tehnice (funcționarea sistemelor și dispozitivelor, circuite, senzori, proprietăți ale materialelor). Proiectele, studiile de caz sau investigațiile integrate pot susține înțelegerea conceptelor și transferul cunoașterii între contexte.

Instruirea diferențiată a elevilor în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina fizică se realizează pe același traseu de învățare, nu prin trasee paralele; ținta rămâne comună, iar reglajele vizează nivelul de sprijin și complexitatea sarcinii de lucru. Pentru consolidare se utilizează șabloane de tabele, ghidaj minimal de calcul și seturi de date prestabilite; pentru extensie se utilizează variabile deschise (de exemplu: alegerea intervalelor de măsurare, compararea a două modele). Produsele obținute prin rezolvarea sarcinii de lucru pot fi variate (tabel, grafic, mini-eseu explicativ), în timp ce criteriile de evaluare rămân comune și transparente.

Demersul didactic se va baza pe activități de învățare în care sarcinile de lucru vor avea complexitate progresivă. În funcție de profil, activitățile de învățare pot fi integrate în proiecte sau investigații extinse, care folosesc modelare și instrumente digitale (simulări, foi de calcul), validare pe baza datelor, analiză critică a ipotezelor și precizarea limitelor modelelor, pentru a susține aprofundarea conceptuală și procedurală.

Proiectarea unei unități de învățare începe întotdeauna cu o diagnoză a achizițiilor anterioare. Rezultatele acesteia au rolul de a oferi profesorului o imagine a nivelului de pregătire al elevilor: ce își amintesc, ce reprezentări au despre fenomenele și conceptele studiate, dar și ce preconcepții/neclarități/lacune au. Această diagnoză este fundamentul deciziilor pedagogice ulterioare (selectarea competențelor, conținuturilor, strategiilor didactice care vor structura unitatea de învățare).

În programa de fizică, lista de conținuturi este explicit formulată, iar competențele specifice sunt enunțate, în acord cu paradigma curriculară actuală. Corelarea între conținuturi și competențe este, însă, la latitudinea și în responsabilitatea profesorului, aceasta nefiind impusă de programă. Procesul de selecție și corelare presupune analiză profesională și discernământ didactic. Plecând de la tema unității de învățare și pe baza diagnozei, profesorul selectează competențele specifice care pot fi dezvoltate

eficient prin intermediul acestei unități de învățare și identifică acele conținuturi care sunt relevante pentru tema respectivă. În acest fel, conținuturile nu devin simple teme de parcurs, ci adevărate vehicule pentru dezvoltarea competențelor, iar competențele oferă finalitatea și direcția întregului demers didactic.

În următoarea etapă profesorul identifică acele comportamente care descriu concret „ce trebuie să facă elevul" pentru a demonstra progresul spre competența vizată (de exemplu: observarea fenomenelor, realizarea investigațiilor, analiza datelor, formularea explicațiilor, argumentarea concluziilor, aplicarea conceptelor în situații noi). Aceste comportamente devin „firul roșu" al unității de învățare. Pe baza lor, profesorul proiectează activitățile de învățare pentru a oferi un context autentic în care elevii pot exersa comportamentele vizate. Activitățile pot include explorări, investigații, discuții ghidate, experimente, rezolvări de probleme/situații problemă, aplicații în contexte reale sau transfer în situații noi.

Figura 1 – Proiectarea unității de învățare

Pe parcursul acestor activități, profesorul integrează evaluarea formativă, desfășurată continuu. Aceasta include întrebări de sprijin, observație sistematică, feedback imediat, scurte sarcini de verificare sau reflecții ale elevilor. Rolul său este de a regla procesul de învățare, de a semnala neclaritățile și de a ghida elevii către înțelegere profundă.

La finalul unității de învățare, profesorul realizează evaluarea sumativă care verifică, în mod coerent și echitabil, comportamentele exersate. Această evaluare oferă o imagine de ansamblu a progresului elevilor, dar nu înlocuiește evaluarea formativă, ci o completează.

Dacă rezultatele — fie formative, fie sumative — indică faptul că unii elevi întâmpină dificultăți sau nu manifestă comportamentele vizate, profesorul proiectează activități remediale. Acestea sunt adaptate nevoilor identificate și vizează consolidarea conceptelor, reconstruirea înțelegerii acolo unde aceasta este fragilă. Remedierea este, în acest caz, o continuare firească a parcursului didactic, pentru a asigura tuturor elevilor șansa de a atinge competențele vizate.

Prin urmare, o unitate de învățare este o construcție coerentă, în care diagnoza, selectarea competențelor și conținuturilor, identificarea comportamentelor (asociate competențelor specifice și conținuturilor selectate), activitățile de învățare, evaluările formative și sumative și remedierea (dacă este cazul) se succed într-un demers integrat. Fiecare etapă se sprijină pe etapa anterioară și pregătește terenul pentru următoarea, transformând procesul de predare-învățare într-un traseu logic, adaptat elevilor și orientat către dezvoltarea autentică a competențelor.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului didactic, conceput ca proces de predare-învățare-evaluare. Evaluarea trebuie să fie variată și centrată pe competențe.

Rezultatele concrete ale învățării se exprimă prin cunoștințe specifice dobândite și deprinderi/abilități exersate în cadrul activităților de învățare. Desfășurate în contexte variate, acestea

contribuie la formarea și dezvoltarea treptată a competențelor propuse. În programa de fizică sunt prezentate exemple de activități de învățare corelate cu competențele specifice, având ca scop ghidarea profesorilor pentru a construi noi activități adaptate specificului claselor de elevi.

Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, se recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea unor metode și instrumente complementare alături de formele și instrumentele clasice de evaluare;
- corelarea rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- analizarea progresului școlar al fiecărui elev pe baza rezultatelor evaluării.

Evaluarea trebuie să ofere elevilor feedback clar privind raționamentul, coerența soluției și utilizarea corectă a limbajului fizicii.

În funcție de specificul fiecărui domeniu de conținut, se recomandă următoarele metode și instrumente de evaluare:

- Evaluări formative:
  - Observarea
  - Conversația
  - Chestionarea
  - Autoevaluarea
  - Fișe de lucru teoretice/experimentale
  - Analiza produselor activității elevilor (rapoarte de investigație, hărți conceptuale etc.)
- Evaluări sumative:
  - Probă practică (experiment)
  - Proiect de investigație științifică
  - Test cu tipuri variate de itemi

Dezvoltarea unui mediu educațional incluziv

În vederea asigurării echității și egalității șanselor la educație pentru toți elevii, aplicarea programei școlare la clasă se realizează cu respectarea următoarelor principii:

A1. Stabilirea unor sarcini de învățare adaptate nivelului elevilor

Fiecare elev are dreptul la reușită școlară prin formarea/dezvoltarea competențelor prevăzute de programă.

Pentru elevii care necesită învățare remedială, profesorii organizează activități de învățare diferențiate, adaptând programa școlară la ritmul de învățare al acestora. În cazul constatării unor decalaje majore față de competențele/achizițiile prevăzute în anii anteriori, prioritatea o reprezintă recuperarea planificată a acestor rămâneri în urmă (activități remediale dedicate). O abordare similară se aplică elevilor cu școlarizare întreruptă sau cu absențe prelungite din motive medicale ori familiale, inclusiv copiilor lucrătorilor migranți, elevilor refugiați, celor din comunități cu mobilitate sezonieră și elevilor cu probleme medicale cronice sau de lungă durată.

Pentru elevii cu ritm înalt de învățare, profesorii stabilesc sarcini de învățare de nivel ridicat care să le asigure progresul. În acest sens, profesorii iau în considerare posibilitatea aprofundării și/sau extinderii tematicilor din programa școlară (de exemplu: includerea unor conținuturi suplimentare din tematica dată, diversificarea problemelor teoretice și practice, abordarea unor teme prevăzute pentru anii de studiu următori).

A2. Adaptarea la nevoile individuale de învățare ale elevilor

Activitățile de învățare trebuie stabilite, organizate și desfășurate astfel încât să ofere posibilități reale de progres pentru toți elevii, fără discriminare, având în vedere că educația din familie, experiența de viață, interesele și zestrea culturală influențează modul de învățare al fiecărui elev.

În acest sens, procesul de predare–învățare- evaluare trebuie să asigure participarea deplină și eficientă a tuturor elevilor, răspunzând nevoilor individuale de învățare prin:

- diferențiere pe același traseu de învățare (sprijin, complexitatea datelor, deschiderea sarcinii);
- adaptări rezonabile și accesibilizare (instrucțiuni etapizate, timp suplimentar, materiale în formate accesibile, tehnologii suport);
- utilizarea principiilor UDL – Universal Design for Learning (multiple modalități de reprezentare, exprimare și implicare);

- sprijin lingvistic pentru elevii reveniți din migrație sau pentru cei care au nevoie de ajutor suplimentar pentru a înțelege limba de predare;
- evaluare flexibilă și criterii transparente, cu accent pe progres;
- feedback descriptiv și reglator, cu oportunități de corectare și îmbunătățire;
- colaborare școală–familie–servicii de sprijin (consiliere psihopedagogică, mediator școlar, ONG-uri comunitare, agenți economici) pentru continuitatea învățării;
- climat sigur și nediscriminatoriu, care valorizează diversitatea culturală și previne stereotipiile.

Profesorii trebuie să asigure participarea deplină și eficientă în timpul activităților școlare a fiecărui elev, răspunzând nevoilor de învățare individuale ale acestora prin:

- Dezvoltarea unui mediu de învățare eficient în care:
  - contribuția fiecărui elev este valorizată, toți elevii se simt în siguranță și sunt capabili să contribuie la procesul de predare-învățare-evaluare;
  - prejudecățile care conduc la discriminare, precum și toate formele de hărțuire sunt combătute activ, elevii învățând să devină toleranți;
  - elevii sunt învățați să își asume responsabilitatea acțiunilor și a conduitei lor, atât în școală cât și în comunitate.
- Dezvoltarea motivației și a capacității de concentrare prin:
  - utilizarea metodelor didactice adaptate specificului vârstei, capacității de concentrare și utilizarea, după caz, a activităților individuale și pe grupe pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare;
  - abordarea flexibilă a conținuturilor și utilizarea unor metode didactice diverse pentru a răspunde diferitelor nevoi de învățare ale elevilor, valorificând interesele și experiențele lor;
  - proiectarea, planificarea și monitorizarea unor activități de învățare astfel încât să asigure fiecărui elev șansa de a învăța eficient în ritmul individual de învățare și de a avea progres școlar, inclusiv elevilor care absentează din diferite motive pentru perioade mai lungi de timp.
- Asigurarea egalității șanselor prin:
  - combaterea prejudecăților și discriminărilor în organizarea elevilor în grupe, stabilirea sarcinilor de lucru și asigurarea accesului la mijloacele didactice;
  - crearea condițiilor necesare pentru participarea eficientă și obținerea progresului școlar a elevilor cu cerințe educaționale speciale.
- Asigurarea echității în evaluare prin:
  - utilizarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate, care asigură fiecărui elev șansa de a demonstra formarea/dezvoltarea competențelor dobândite;
  - utilizarea unor instrumente de evaluare familiare elevilor;
  - utilizarea unor materiale în evaluare care să nu conducă la discriminare;
  - informarea clară și fără ambiguități a elevilor referitoare la rezultatele evaluării în scopul sprijinirii învățării ulterioare.

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii

Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea-învățarea fizicii vizează în esență următoarele obiective:

B1. Creșterea eficienței activităților de învățare prin:

- modelarea unor fenomene fizice și a funcționării unor dispozitive. În cazurile în care este posibil, fenomenele și dispozitivele vor fi mai întâi prezentate în laborator sau studiate prin observații directe în natură, respectiv în practică.
- realizarea de investigații științifice și experimente în laboratoare virtuale. Laboratoarele virtuale constituie resurse alternative sau complementare în studiul experimental și/sau investigația științifică. Se recomandă utilizarea laboratoarelor virtuale în următoarele situații:
  - realizarea investigației/experimentului în laboratorul virtual urmează realizării efective a acestora și permite elevilor controlul asupra unui număr mai mare de factori care influențează fenomenul studiat;

- resursele existente nu permit realizarea efectivă a unor investigații/experimente necesare înțelegerii fenomenelor studiate;
- prin investigația/experimentul în laboratorul virtual este facilitată înțelegerea fenomenului și de către elevii cu dizabilități;
- realizarea efectivă a investigației/experimentului poate pune în pericol sănătatea elevilor (de exemplu electrizări la potențial foarte ridicat, mișcări cu viteze mari, fenomene termice la temperaturi foarte înalte, studiul radioactivității etc.).

- prelucrarea datelor experimentale. Datele obținute din observații în natură sau prin realizarea unor investigații/experimente pot fi prelucrate conform scopului propus prin utilizarea unor instrumente și resurse digitale (foi de calcul, aplicații de achiziție de date, software specific). Prelucrarea datelor experimentale poate să includă realizarea unor calcule, calculul erorilor, reprezentări grafice etc. Se poate realiza astfel o reducere a timpului afectat unor operațiuni simple, repetitive în favoarea unor activități de învățare care să implice abilități de nivel cognitiv superior. În același timp, prin utilizarea instrumentelor și resurselor digitale pentru prelucrarea datelor experimentale, elevii își exersează competențele digitale în contexte de învățare variate.

B2. Sprijin pentru comunicare, informare autonomă și elaborare de proiecte/referate prin

- colectarea și selectarea informațiilor. În funcție de resursele disponibile, poate fi valorificată o varietate de surse și resurse digitale (biblioteci și arhive online, baze de date științifice, enciclopedii, resurse educaționale deschise, documentații tehnice, pagini web instituționale). Elevii formulează solicitări de căutare adecvate, aplică criterii de credibilitate (autorat/afiliere, dată, referințe, acuratețe), realizează sinteza informațiilor în raport cu scopul propus. Aceste activități sprijină alfabetizarea informațională și media, incluzând citarea corectă a surselor, respectarea drepturilor de autor și a eticii academice, precum și utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale (inclusiv aplicații cu inteligență artificială) pentru documentare, notare bibliografică și verificare. Rezultatele sunt consemnate cu trasabilitatea surselor și integrate în proiecte/referate într-o formă clară, coerentă și conformă cerințelor curriculare.
- prezentarea informațiilor. Elevii pot prezenta rezultatele activităților în format electronic – în forme atractive, cu impact mare, ușor de înțeles și de transmis prin comunicare electronică.
- tehnoredactarea documentelor. Atunci când se consideră necesar, se poate solicita elevilor tehnoredactarea referatelor lucrărilor de laborator sau a referatelor teoretice și a proiectelor. Se recomandă ca tehnoredactarea acestor documente să se realizeze, cel puțin în parte, sub îndrumarea profesorului. Prin tehnoredactarea îndrumată se urmărește ca elevul să respecte structura standard (titlu, obiective/întrebări, metodă, rezultate, discuții, concluzii, bibliografie), citarea corectă a surselor, utilizarea reprezentărilor grafice corecte, utilizarea editorului de ecuații, scrierea corectă a simbolurilor mărimilor fizice și a unităților de măsură și revizuirea iterativă (auto/inter evaluare pe baza unor criterii de evaluare). Tehnoredactarea sprijină reflecția critică asupra calității produsului, corectarea și îmbunătățirea acestuia pe parcurs, precum și dezvoltarea competențelor digitale.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
ANIȚA LAURA-IULIA	lector dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BABAN CRISTIAN-IOAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BERCHEZ DANIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Emanuil Gojdu”, Oradea, Bihor

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BUTUŞINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Naţional „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
CORCOVEANU MARIA	profesor gradul I	Colegiul Național „Radu Greceanu”, Slatina, Olt
COREGA CONSTANTIN	profesor dr.	Colegiul Naţional „Emil Racoviţă”Cluj-Napoca
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
DOBROTĂ IONUȚ-COSTIN	profesor dr.	Colegiul National „Dimitrie Cantemir”, Onești, Bacău
HARABAGIU CORNELIA ANCA	profesor dr.	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Brașov
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
LEOPOLD NICOLAE	prof. univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj
MAN TIBERIU	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni, Ialomița
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MARIN BADEA LAURENȚIU	profesor gradul I	LIceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
MIHALCSIK ANETA AURELIA	profesor gradul I	Liceul Teologic Baptist „Alexa Popovici”, Arad
NECUȚĂ EMIL	profesor gradul I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, Argeș
PINTEA MONICA IOANA	profesor gradul I	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Dej, Cluj
PÎRGHIE CRISTIAN	lector dr.	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
RADU ADRIANA	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Prahova, Ploiești
SOLSCHI VIOREL	profesor gradul I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare
ȘTEFĂNESCU MANUELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
BLANARIU LIVIU	consilier/profesor gradul I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Fizică	coordonator științific

Anexa nr. 74

Programa școlară
pentru disciplina

Fizică aplicată în arhitectură

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul artistic,
specializarea arhitectură, arte ambientale și design

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 74
Programa școlară pentru disciplina *Fizică aplicată în arhitectură*, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul artistic, specializarea arhitectură, arte ambientale și design*

NOTĂ DE PREZENTARE

„Natura m-a învățat mai mult despre proiectare decât orice carte de arhitectură. Ea respectă legile fizicii cu o eleganță supremă."

Santiago Calatrava

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

Disciplina *Fizica aplicată în arhitectură* este o componentă esențială a curriculumului diferențiat pentru învățământul liceal, filiera vocațională, profilul artistic, specializarea *Arhitectură, Arte ambientale și Design*. Este prevăzută în planul-cadru cu un buget de timp de 1 oră/săptămână pe parcursul a doi ani școlari (clasele a XI-a și a XII-a), ceea ce asigură o aprofundare progresivă a competențelor specifice.

2. Ancora în profilul de formare și documente de politici educaționale

Programa se elaborează în concordanță cu:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și actele normative subsecvente.
- Profilul absolventului învățământului preuniversitar (2023), contribuind la dezvoltarea competențelor-cheie:
  - Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie;
  - Competența de sensibilizare și exprimare culturală;
  - Competența antreprenorială;
  - Competența personală, socială și de a învăța să înveți.
- Standardul ocupațional pentru certificatul de calificare nivel 4, asigurând o corelare directă cu cerințele practice ale domeniilor arhitectură, arte ambientale și design.
- Cadrul European al Calificărilor (EQF) și documente de orientare educațională europeană.

3. Rolul și finalitatea disciplinei în formarea elevilor

Disciplina are ca finalitate generală formarea capacității elevilor de a aplica principii și legi fizice în procesul de proiectare și analiză a structurilor, spațiilor și obiectelor de design. Ea aduce o contribuție specifică la atributele prioritare ale absolventului – gândire critică și creatoare, autonomie și responsabilitate – prin exercițiul riguros al analizei științifice a fenomenelor fizice care guvernează mediul construit. „Ideile mari" pe care le dezvoltă disciplina se centrează pe interdependența dintre forță, formă, material, energie și confort.

4. Natura disciplinei – continuitate și specificitate

Fizica aplicată în arhitectură constituie o noutate esențială în ciclul liceal pentru elevii acestei specializări. Ea își are fundamentul în cunoștințele de fizică din ciclul gimnazial și din ciclul inferior al liceului, pe care le extinde și le aprofundează într-un context aplicativ specific. Prin interconexiunea cu disciplinele de specialitate (Atelier de specialitate, Matematica aplicată în arhitectură, Machetare-modelare, etc.), asigură o abordare interdisciplinară a formei, spațiului și sustenabilității, diferențiindu-se prin accentul pus pe măsurători, calcule și modelare științifică în sprijinul creației artistice și tehnice.

5. Repere majore – relevanța și utilitatea

- **În formarea profesională:** Dezvoltă capacitatea de a fundamenta științific deciziile de proiectare, asigurând stabilitatea structurală, eficiența energetică, confortul termic, vizual și acustic, esențiale în arhitectură și design.
- **În viața academică:** Pregătește elevii pentru studii superioare în domenii tehnice și artistice (arhitectură, design, inginerie), oferind o bază solidă de cunoaștere aplicată.
- **În context civic și cultural:** Învață analiza și interpretarea calității mediului construit din punct de vedere fizic, contribuind la formarea unui cetățean informat și responsabil, capabil să participe la dezvoltarea unui spațiu public sustenabil și sănătos.

6. Tipul de programă și partajarea competențelor

Această programă este un curriculum de specialitate (CS), axat pe:

- Aplicarea principiilor fizicii (mecanică, termodinamică, optică, acustică) în proiectarea și analiza structurilor și a spațiilor;
- Analiza fenomenelor fizice aferente mediului construit cu ajutorul metodelor experimentale;
- Determinarea prin măsurători și calcule a parametrilor fizici esențiali pentru proiectarea sustenabilă.

7. Orientări pentru aplicarea programei

- **Elemente obligatorii:** Competențele generale și specifice, domeniile de conținut și conținuturile de bază (mecanica structurilor, electricitate, termodinamica, optica și acustica, aplicate în arhitectură).
- **Libertăți didactice:** Profesorul are libertatea de a alege și adapta activitățile de învățare în funcție de particularitățile elevilor și de resursele disponibile, de a integra teme interdisciplinare și proiecte practice (ex.: analiza unor cazuri studiu, măsurători în spații reale, colaborări cu profesioniști). Exemplele de activități de învățare au rol orientativ, nu prescriptiv.
- **Sugestii metodologice:** Se recomandă o abordare centrată pe aplicații practice și investigație, combinând exercițiul teoretic cu experimente, instrumente digitale de simulare și explorări ale mediului construit.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate**
CG2	**Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale**
CG3	**Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile**
CG4	**Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate**
CG5	**Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile**

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate

XI.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice în arhitectură și design, în situații simple și controlabile, pentru a formula observații relevante și întrebări de investigat
- *Studiul experimental al comportării materialelor la compresiune și întindere* - *Identificarea punctelor critice într-o structură* - *Analiza distribuției tensiunilor în modele de structuri*
XI.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice în arhitectură și design
- *Proiectarea unui experiment pentru testarea rezistenței unui material la acțiuni dinamice* - *Studiul efectului de capilaritate prin experimentare* - *Modelarea curgerii fluidelor prin conducte cu diferite diametre*
XI.CS.1.3. Realizează experimente, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale în domeniul arhitecturii și designului
- *Observarea momentului încovoietor într-un element structural drept* - *Măsurarea presiunii atmosferice* - *Măsurarea tensiunii și intensității într-un circuit electric*
XI.CS.1.4. Prelucrează dirijat date obținute din investigații experimentale simple pentru a formula concluzii pertinente în domeniul arhitecturii și designului
- *Interpretarea diagramelor efort-alungire pentru diferite materiale* - *Verificarea principiului vaselor comunicante pentru instalații hidraulice* - *Analiza consumului energetic al unui dispozitiv electric*

CG 2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale

XI.CS.2.1. Evidențiază condiții de producere a fenomenelor observate în domeniul arhitecturii și designului pentru a identifica relații cauzale între mărimi fizice
- *Analiza efectului forței vântului asupra unui obiect construit* - *Înțelegerea echilibrului fluidelor într-un sistem hidraulic închis* - *Identificarea cauzelor oscilațiilor în structuri*
XI.CS.2.2. Aplică legi și principii fizice pentru a descrie fenomenele fizice întâlnite în arhitectură și design
- *Aplicarea principiilor dinamicii fluidelor în proiectarea instalațiilor hidraulice* - *Studiul regimurilor de funcționare cu precădere a regimului de scurtcircuit* - *Studiu al protecției împotriva supratensiunilor la instalații electrice*
XI.CS.2.3. Utilizează reprezentări calitative/cantitative pentru a descrie fenomenele fizice aplicate în arhitectură și design
- *Reprezentarea grafică a distribuției forțelor în structuri* - *Construirea de scheme pentru circuite electrice simple* - *Reprezentarea curbelor de presiune în sisteme hidraulice*
XI.CS.2.4. Identifică fenomene fizice studiate care sunt relevante pentru a explica evenimente din contexte reale de proiectare
- *Explicarea acțiunii seismice asupra structurilor* - *Analiza efectului de presiune pozitivă și negativă a vântului asupra acoperișurilor ușoare* - *Interpretarea fenomenelor electrice atmosferice asupra construcțiilor*

CG 3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

XI.CS.3.1. Identifică informațiile relevante dintr-o problemă de proiectare pentru a descrie situația de rezolvat
- *Analiza încărcărilor din zăpadă pe structuri arhitecturale* - *Identificarea parametrilor pentru dimensionarea instalațiilor electrice* - *Stabilirea condițiilor de echilibru pentru plăci construite la sol sub acțiunea presiunii hidrostatice*
XI.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele sau reprezentări grafice pentru a evidenția conexiunile dintre datele problemei arhitecturale
- *Modelarea unui circuit simplu de instalație electrică* - *Reprezentarea grafică a presiunii hidrostatice în funcție de adâncime pentru un rezervor de apă* - *Elaborarea de scheme pentru determinarea momentului încovoietor*
XI.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte arhitecturale cunoscute
- *Determinarea sistemului de susținere pentru un element în consolă* - *Calculul debitului într-o instalație în funcție de diametrul conductei* - *Calculul puterii consumate de un sistem de iluminat*
XI.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor de proiectare pentru a le valida
- *Validarea calculului încărcărilor statice asupra unui element structural de rezistență* - *Analiza randamentului circuitelor electrice* - *Verificarea stabilității elementelor structurale drepte sub acțiunea încărcărilor*

CG 4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XI.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima corect în proiectare informații și rezultate teoretice sau experimentale
- *Redactarea unui raport privind testarea materialelor* - *Prezentarea parametrilor electrici ai instalațiilor* - *Descrierea fenomenelor de capilaritate în materiale de construcție*
XI.CS.4.2. Reprezintă date experimentale prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea clară a concluziilor în proiectare
- *Elaborarea de scheme pentru figurarea echilibrului la solide* - *Întocmirea de tabele cu date privind consumul energetic* - *Reprezentarea diagramelor de forță pentru elementele structurale drepte*
XI.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator simple pentru a structura observațiile, metodele și concluziile investigațiilor în arhitectură și design
- *Raport de analiză a comportării elementelor structurale drepte la acțiuni mecanice* - *Identificarea proprietăților electrice ale materialelor izolante, semiconductoare și conductoare* - *Raport privind eficiența instalațiilor electrice*
XI.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a susține soluții la probleme de proiectare
- *Interpretarea comportamentului fluidelor într-un sistem de rezervoare* - *Prezentarea unei scheme de instalație electrică* - *Argumentarea alegerii materialelor pe baza parametrilor fizici*

CG 5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XI.CS.5.1. Identifică aplicații ale științei și tehnologiei utilizate în arhitectură și design pentru a recunoaște efectele acestora asupra individului, societății și mediului
- *Analiza impactului instalațiilor electrice asupra mediului* - *Studiu al efectelor loviturii de trăsnet asupra persoanelor și clădirilor – rolul instalației de paratrăsnet*

- *Evaluarea riscurilor asociate utilizării anumitor materiale*
XI.CS.5.2. Recunoaște influența științei și tehnologiei asupra arhitecturii și designului pentru a conștientiza responsabilitatea individuală și colectivă
- *Dezbatere privind utilizarea materialelor poluante în construcții* - *Analiza impactului social al tehnologiilor energetice* - *Discuții despre responsabilitatea profesională în proiectare*

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Statica solidelor și mecanica fluidelor	Echilibrul structurilor în arhitectură Echilibrul punctului material: (Punctul material liber. Punctul material supus la legături. Rezultanta unui sistem de forțe. Echilibrul punctului material liber. Echilibrul punctului material supus la legături.) Echilibrul solidului rigid: (Translații și rotații. Momentul forței față de un punct. Teorema lui Varignon. Echilibrul de rotație: forțe paralele; cuplu de forțe. Centrul de greutate al corpurilor.) Distribuția forțelor în elemente structurale Echilibrul solidului rigid liber Echilibrul solidului rigid supus la legături (Forțe de legătură, legături: reazeme simple, articulația, încastrarea. Echilibrul solidului rigid supus la legături fără frecare. Echilibrul solidului rigid supus la legături cu frecare.) Clasificarea corpurilor și a forțelor în rezistența materialelor (Elemente de construcții. Forțe exterioare. Forțe interioare și deformații.) Comportarea materialelor (Elasticitatea și plasticitatea. Legea lui Hooke. Curba caracteristică a materialelor. Rezistența și rigiditatea barelor.) Solicitări. Mecanisme simple. Diagrame de eforturi. (Întindere și comprimare. Forfecare. Încovoiere. Torsiune.) Comportamentul fluidelor în instalații hidraulice. Presiunea hidrostatică și aplicațiile sale. Fenomenul de capilaritate în materiale de construcție. Acțiunea vântului, zăpezii și a altor încărcări dinamice. Seismicitate, oscilații și vibrații în structuri (unde seismice, intensitate, magnitudine). Harta seismică a României.
2. Electricitate	Parametrii electrici ai instalațiilor electrice. Eficiența energetică a instalațiilor electrice. Integrarea surselor regenerabile în sistemele electrice. Alegerea protecțiilor. Fenomenul de scurtcircuit electric. Protecția împotriva supratensiunilor electrice. Siguranța instalațiilor electrice. Curenți de scurgere, alegerea protecțiilor și priza de pământ. Protecția împotriva fenomenelor electrice atmosferice. Condiții de amplasament care favorizează lovitura de trăsnet. Instalația de paratrăsnet.

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Investighează științific structuri, stări și fenomene fizice pentru a formula concluzii bazate pe dovezi, în contexte variate

XII.CS.1.1. Explorează proprietăți și fenomene fizice în arhitectură și design, în contexte familiare, pentru a formula întrebări de investigat și ipoteze
- *Studiul transferului de căldură în elementele de construcție* - *Măsurarea intensității luminoase în spații interioare și exterioare* - *Analiza propagării sunetului în diverse medii*
XII.CS.1.2. Proiectează investigații experimentale și teoretice simple pentru a testa ipoteze cu privire la proprietăți și fenomene fizice în arhitectură și design
- *Proiectarea unui experiment pentru identificarea punților termice* - *Studiul reflexiei și refracției luminii în spații* - *Investigarea absorbției acustice a materialelor*
XII.CS.1.3. Realizează experimente și documentări, utilizând instrumente și procedee corespunzătoare, pentru a colecta și organiza date experimentale și teoretice relevante în domeniul arhitecturii și designului
- *Măsurarea temperaturii materialelor expuse la soare și la umbră* - *Determinarea fluxului luminos prin măsurători* - *Măsurarea nivelului de zgomot în spații*
XII.CS.1.4. Prelucrează ghidat date obținute din investigații experimentale și teoretice pentru a formula concluzii argumentate științific în domeniul arhitecturii și designului
- *Analiza riscului de condens superficial* - *Interpretarea datelor privind iluminatul natural* - *Evaluarea performanței acustice a materialelor*

CG 2 - Explică științific fenomene fizice și aplicații ale acestora pentru a transfera cunoașterea în contexte reale

XII.CS.2.1. Selectează aspectele relevante ale fenomenelor observate în domeniul arhitecturii și designului pentru a justifica relații cauzale
- *Identificarea punților termice la o clădire* - *Analiza reflexiei și refracției luminii* - *Studiu al izolației la zgomot de impact*
XII.CS.2.2. Utilizează legi și principii fizice pentru a susține explicații ale fenomenelor fizice aplicabile în arhitectura si design
- *Aplicarea principiilor termodinamicii în proiectarea anvelopei* - *Utilizarea legilor opticii în proiectarea sistemelor de iluminat* - *Aplicarea principiilor acusticii în proiectarea tratamentelor fonice*
XII.CS.2.3. Construiește reprezentări calitative/cantitative pentru a evidenția relații între mărimi fizice în domeniul arhitecturii și designului
- *Reprezentarea grafică (suprafețe izoterme) a transferului de căldură* - *Construirea de diagrame pentru propagarea luminii* - *Reprezentarea curbelor de absorbție acustică*
XII.CS.2.4. Explică în limbaj științific fenomene fizice pentru a analiza efectele lor în situații reale de proiectare
- *Analiza efectului de dilatare termică* - *Interpretarea temperaturii cromatice a luminii* - *Explicarea fenomenelor de difuzie și difracție acustică*

CG 3 - Rezolvă probleme și situații-problemă pentru a fundamenta soluții eficiente, sigure și sustenabile

XII.CS.3.1. Analizează informațiile dintr-o problemă de proiectare pentru a stabili variabilele de care depinde soluția
- *Analiza necesarului de iluminat natural și artificial* - *Identificarea parametrilor pentru izolația termică* - *Stabilirea condițiilor pentru confort acustic*
XII.CS.3.2. Utilizează scheme, tabele, grafice sau modele matematice pentru a justifica ipotezele de lucru arhitecturale
- *Modelarea transferului de căldură prin elemente de construcție* - *Reprezentarea grafică a propagării sunetului* - *Elaborarea de scheme pentru amplasarea materialelor fonoabsorbante*
XII.CS.3.3. Aplică principii, legi și teoreme ale fizicii pentru a rezolva probleme definite în contexte arhitecturale variate
- *Calculul rezistenței termice unidirecționale* - *Calculul densității sarcinii termice în caz de incendiu* - *Determinarea numărului de corpuri de iluminat*
XII.CS.3.4. Analizează rezultatele obținute în urma rezolvării problemelor de proiectare pentru a argumenta corectitudinea și coerența soluțiilor
- *Validarea calculului performanței termoenergetice* - *Analiza eficienței sistemelor de iluminat* - *Aprecierea eficienței izolării fonice a structurilor*

CG 4 - Comunică eficient informații, raționamente și concluzii științifice, utilizând limbajul specific fizicii, pentru a susține decizii argumentate

XII.CS.4.1. Utilizează limbajul specific fizicii și convențiile internaționale pentru a exprima coerent în proiectare explicații și raționamente științifice
- *Redactarea unui raport privind performanța termică a clădirii* - *Prezentarea parametrilor de iluminare optimă* - *Descrierea caracteristicilor acustice ale materialelor*
XII.CS.4.2. Reprezintă date și rezultate prin tabele și grafice pentru a susține comunicarea coerentă a concluziilor în proiectare
- *Elaborarea de grafice pentru variația temperaturilor* - *Construirea de tabele cu date privind izolația fonică* - *Reprezentarea diagramelor de iluminare*
XII.CS.4.3. Redactează rapoarte de laborator și proiecte științifice structurate pentru a evidenția logica investigațiilor și validitatea concluziilor în arhitectură și design
- *Raport de analiză a densității sarcinii termice în caz de incendiu* - *Documentarea studiilor de iluminat natural* - *Raport privind performanța acustică a spațiilor*
XII.CS.4.4. Prezintă oral sau în scris raționamente pentru a argumenta soluții la probleme de proiectare
- *Prezentarea unui proiect de sistem de iluminat* - *Susținerea orală a unei soluții de izolație termică* - *Argumentarea alegerii tratamentelor fonice*

CG 5 - Evaluează impactul științei și tehnologiei asupra individului, societății și mediului pentru a adopta comportamente etice și responsabile

XII.CS.5.1. Identifică efecte pozitive și negative ale aplicațiilor științifice și tehnologice în arhitectură și design pentru a explica impactul acestora asupra individului, societății și mediului
- *Studiu al efectelor termice asupra mediului* - *Analiza corelației dintre consumul de energie electrică și eficiența corpurilor de iluminat* - *Evaluarea impactului acustic asupra sănătății*

XII.CS.5.2. Analizează situații generate de progresul științific în domeniul arhitecturii și designului pentru a identifica dilemele etice asociate acestora
- *Dezbatere privind utilizarea materialelor cu efect de izolare termica ridicata* - *Analiza echilibrului dintre confort și consum energetic* - *Discuții despre responsabilitatea în proiectarea sustenabilă*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Termodinamică	Materiale termoizolante și proprietăți. Relația dintre conductivitatea termică și rezistența termică. Transfer de căldură, izolație termică și punți termice în construcții. Estimarea pierderilor prin punți termice în construcții. Condensul superficial și modalități de prevenire. Harta climatică a României. Energia solară și efectul de seră. Dilatarea termică a solidelor. Comportamentul solidelor simple. Comportamentul solidelor compozite (precum betonul armat sau bimetalul) Sarcina termică în caz de incendiu și densitatea de sarcină termică.
2. Optică	Descrierea luminii utilizând calitățile luminii (senzația de culoare, mărimi energetice și fotometrice). Reflexia, refracția luminii în arhitectură. Dispersia luminii și efecte estetice. Coordonatele solare. Mișcarea aparentă a Soarelui. Controlul luminii naturale și dispozitive de umbrire. Iluminat natural și artificial. Temperatura cromatică și confort vizual (lumină rece/lumină caldă). Sisteme de iluminat eficient energetic.
3. Acustică	Descrierea sunetelor utilizând calitățile sunetului. Propagarea undelor sonore în diverse medii. Izolație fonică și materiale fonoabsorbante. Timp de reverberație și control acustic. Zgomotul de impact și metode de atenuare. Difuzia și difracția undelor sonore.

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Fizica aplicată în arhitectură*.

Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și intereselor elevilor din ciclul liceal și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte dorite de către aceștia.

Lectura personalizată a programei școlare are scopul de a identifica modalitățile concrete de aplicare a programei școlare la un context educațional specific. În absența manualelor școlare, documentele de proiectare elaborate de către profesor (planificarea calendaristică și proiectul unității de învățare) oferă profesorului răspunsuri la următoarele întrebări:

- *Etapa 1*: Alegerea competențelor specifice
- *Etapa 2*: Selectarea conținuturilor și a temelor de lucru
- *Etapa 3*: Identificarea conceptelor cheie
- *Etapa 4*: Schițarea evaluărilor sumative
- *Etapa 5*: Elaborarea de performanță pentru competențe specifice
- *Etapa 6*: Formularea a 3-5 întrebări esențiale (necesare pentru direcționarea către înțelegerea conceptelor cheie; formulate pentru a provoca și a susține interesul elevului)

- *Etapa 7*: Crearea unor sugestii/mostre de planuri de lecții
- *Etapa 8*: Elaborarea / alegerea evaluărilor formative: Cum știm că elevii au învățat și mai ales cum au înțeles ei pe parcurs? Pentru a ne asigura, până a ajunge la evaluarea sumativă, că au avut șansa de a-și fi îmbunătățit învățarea și cunoștințele în urma feedback-ului primit de la profesor.

Acestea vor fi urmate de:

- *Etapa 9*: Construirea evaluării sumative - în detaliu, adaptată funcție de dinamica și nivelul clasei precum și a totalității cunoștințelor acoperite în unitatea de învățare pentru dobândirea competențelor.
- *Etapa 10*: Corectarea evaluărilor și Reflecția

Elaborarea strategiilor de predare – învățare – evaluare:

- *Intenție și sinteză*: Fiecare lecție conține o idee forță, un concept de bază.
- *Gândire laterală și îmbogățire*: Reluarea unui principiu care este privit din unghiuri diferite produce o conștientizare în profunzime în structura mentală a elevului.
- *Repetiție și preselecție*: În lecția următoare, ca demers logic, se face o recapitulare a celei precedente.
- *Aplicație practică și deschidere*: Orice teorie are elemente practice, direct aplicative.
- *Multidisciplinaritate și transversalitate*: Orice lecție, se recomandă, să facă trimiteri și la alte domenii.
- *Perseverență și problematizare*: Dacă examinarea nu atestă sedimentarea competenței
- urmărite se reia ciclul de învățare și din perspective diferite, până la aprofundarea competențelor.
- *Empatie și parteneriat*: Se reia demersul examinării cu cât mai puțină presiune pe elev, elevul fiind văzut ca un partener în tot acest proces.

Pot fi organizate activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la monumente de arhitectură și arheologie;
- participarea la ateliere tematice;
- organizarea de întâlniri cu arhitecți și designeri consacrați, oameni de cultură, specialiști în domeniu etc.;
- vizite la birouri de proiectare în domeniul arhitecturii și designului;
- vizite la situri arheologice, lucrări de restaurare a monumentelor și șantiere;
- vizite la spații de concerte și studiouri audio-video pentru studiul acusticii;
- participarea la festivaluri de arhitectură și arte plastice pe diferite teme;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile elevilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări. Procesul de evaluare va pune, de asemenea, accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevi în mediu nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevi sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

- **Dicționar de termeni**

Sarcină termică în caz de incendiu: **Sarcina termică** reprezintă **cantitatea totală de energie termică** care poate fi eliberată prin arderea completă a tuturor materialelor combustibile dintr-un anumit spațiu (incintă). Ea este energia totală disponibilă pentru a alimenta un incendiu. Este un indicator cheie pentru evaluarea riscului general de incendiu al unei clădiri sau incinte. O sarcină termică mare înseamnă un potențial pentru un incendiu mai puternic și de durată mai lungă. Unitate de măsură: (Mega)Jouli (J)

Densitatea sarcinii termice în caz de incendiu: **Densitatea sarcinii termice** reprezintă **sarcina termică raportată la unitatea de suprafață**. Cu alte cuvinte, este cantitatea de energie termică pe metru pătrat care poate fi eliberată într-o zonă. Stabilește cerințele pentru rezistența la foc a elementelor de construcție. Cu cât densitatea este mai mare, cu atât elementele structurale trebuie să reziste mai mult timp la foc. O densitate mare duce la o creștere extrem de rapidă a temperaturilor, crescând pericolul de colaps structural. Unitate de măsură: MegaJouli pe metru pătrat [MJ/m²]

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Manuale și cărți

1. Construcții civile – Horia-A. Andreica, Constantin Munteanu, Ioana Mureșanu, Ligia Mihaela Moga, Roxana Tămaș-Gavrea – Editura U.T. Press Cluj-Napoca – 2009
2. Structural Engineering for Architects: A Handbook – Pete Silver, Will McLean, Peter Evans – Laurence King Publishing Ltd. – 2013
3. Mecanica construcțiilor – Sandra Hangan, Mircea Iordănescu, M. Ghermănescu Kunst – Editura Didactică și Pedagogică București – 1975
4. Dinamica construcțiilor – N.K. Snitko – Editura Tehnică București – 1962
5. Acțiunea vântului, zăpezii și variațiilor de temperatură în construcții – Dan Ghiocel, Dan Lungu – Editura Tehnică București – 1972
6. Manualul de instalații – Instalații sanitare – Asociația inginerilor de instalații din România – Editura Artecno București – 2002
7. Manualul de instalații – Instalații de încălzire – Asociația inginerilor de instalații din România – Editura Artecno București – 2002
8. Manualul de instalații – Instalații de ventilare și climatizare – Asociația inginerilor de instalații din România – Editura Artecno București – 2002
9. Manualul de instalații – Instalații electrice și de automatizare – Asociația inginerilor de instalații din România – Editura Artecno București – 2002
10. Punți termice specifice clădirilor cu pereți structurali din zidărie – Ligia Mihaela Moga, Ioan Moga – Editura U.T. Press Cluj-Napoca – 2013
11. Punți termice specifice planșeelor terasă, de pod, deasupra subsolului și plăcilor pe sol la clădiri cu pereți din zidărie – Ligia Mihaela Moga, Ian Moga – Editura U.T. Press Cluj-Napoca – 2017
12. Performanța termică a clădirilor din panouri mari prefabricate – Ligia Mihaela Moga, Amanda Rusu – Editura U.T. Press Cluj-Napoca – 2013
13. Optimizarea termoenergetică a elementelor vitrate – Ligia Mihaela Moga – Editura U.T. Press Cluj-Napoca – 2013
14. Iluminatul natural al clădirilor – N. M. Gusev – Editura Tehnică București – 1963
15. Însorirea și iluminarea naturală în arhitectură și urbanism – Dumitru Vernescu, Alexandru Ene – Editura Tehnică București – 1977
16. Introducere în acustica arhitecturală – Mihail Ricci, Tiberiu Ricci – Editura Tehnică București – 1974
17. Elemente de proiectare acustică în construcții – N. Wegener – Editura Academiei Republicii Populare Române – 1960
18. Măsurători acustice în construcții – M. Grumăzescu – Editura Academiei Republicii Populare Române – 1960
19. Combaterea zgomotului și vibrațiilor – M. Grumăzescu, A. Stan, N. Wegener, V. Marinescu – Editura Tehnică București – 1964
20. Izolarea împotriva zgomotelor – E. Ia. Iudin – Editura Tehnică București – 1968
21. Bazele acusticii moderne – E. Bădărău, M. Grumăzescu – Editura Academiei Republicii Populare Române – 1961
22. Acustică și muzică – Dem. Urmă – Editura Științifică și Enciclopedică București – 1982
23. Îndrumător de proiectare în fizica construcțiilor - Eugeniu Dimitriu Vâlcea, Niculina Bîrligă – Editura Tehnică București – 1976

B. Reglementări tehnice

1. Cod de proiectare seismică, indicativ P 100
2. Normativ pentru proiectarea și executarea lucrărilor de izolații termice la clădiri, indicativ C 107
3. Normativ privind securitatea la incendiu a construcțiilor, indicativ P 118

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ALEXANDRU GABRIELA	profesor gradul I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
ANGHELESCU CĂTĂLIN BOGDAN	profesor, definitivat	Colegiul de Arte, Baia Mare, Maramureș
ANIȚA LAURA-IULIA	lector dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BABAN CRISTIAN-IOAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
BALAJTI ROBERT	profesor de arhitectură asociat	Liceul de Arte Oradea, Bihor
BOSTAN CARMEN	cercetător științific, dr.	Institutul de Științe ale Educației
BUTUŞINĂ FLORIN	profesor gradul I	Colegiul Național „Simion Bărnuțiu”, Șimleu Silvaniei, Sălaj
CORCOVEANU MARIA	profesor gradul I	Colegiul Național „Radu Greceanu”, Slatina, Olt
DELIU GABRIELA	profesor dr.	Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil”, Brașov
HARABAGIU CORNELIA ANCA	profesor dr.	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Brașov
IONESCU BOGDAN	profesor gradul II	Colegiul Tehnic de Arhitectură și Lucrări Publice „Ioan N. Socolescu”, București
LAZĂR DANIEL	inspector școlar, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Deva
LEOPOLD NICOLAE	prof. univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Fizică, Cluj-Napoca, Cluj
MARIN CORINA	doctor	Ministerul Educației și Cercetării
MARIN BADEA LAURENȚIU	profesor gradul I	LIceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
PINTEA MONICA IOANA	profesor gradul I	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Dej, Cluj
POP BENOVSZKY ESZTER MAGDA	profesor de arhitectură asociat	Liceul de Arte „Aurel Popp”, Satu Mare
ȘTIRBĂȚ ROZAURA	profesor gradul I	Colegiul Tehnic de Arhitectură și Lucrări Publice „Ioan N. Socolescu”, București
ȚEPEȘ DANIELA	profesor gradul I	Liceul Teoretic „Ioan Cotovu”, Hârșova, Constanța
ULARIU GABRIEL	profesor gradul I	Colegiul Tehnic de Arhitectură și Lucrări Publice „Ioan N. Socolescu”, București

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
BĂRBULESCU FLORINA	consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
BLANARIU LIVIU	consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil CNCE
POPESCU SEBASTIAN	conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	coordonator științific

Anexa nr. 75

Programa școlară pentru disciplina

Biologie

Clasa a X-a

Trunchi comun (TC)

Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 75
Programa școlară pentru disciplina *Biologie*, clasa a X-a

Trunchi comun (TC)
- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

Curriculum de specialitate (CS)
- *Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina Biologie se studiază în ciclul liceal ca:
- disciplină de TC la clasele a IX-a și a X-a, la toate filierele (teoretică, tehnologică, vocațională), profilurile și specializările presupuse de acestea (având alocată 1 oră/săptămână, cu excepția specializării științe ale naturii, profil real, filiera teoretică);
- disciplină de CS la clasele a XI-a și a XII-a, filiera teoretică, profil real, specializările matematică-informatică (având alocată 1 oră/săptămână) și științe ale naturii (având alocate 3 ore/săptămână), filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului (având alocată 1 oră/săptămână) și filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară (având alocată 1 oră/săptămână);
- disciplină TC+CS la clasele a IX-a și a X-a, filiera teoretică, profil real, specializarea științele naturii, cu următoarea alocare de ore: 1 oră/săptămână TC și 2 ore /săptămână CS.

Studiul biologiei în liceu continuă studiul acestei discipline din ciclul gimnazial și se bazează pe următoarele documente strategice generale și specifice:
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare și documentele legislative subsecvente acesteia (de exemplu, Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență de zi, aprobate prin O.M.E. nr. 4350/2025);
- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01);
- Cadrul de referință al Curriculumului Național;
- Cadrul european al calificărilor (EQF).

Programa școlară de biologie pentru ciclul liceal valorifică achizițiile anterioare dobândite de elevi prin studiul biologiei în ciclul gimnazial și are în vedere dezvoltarea **competențelor-cheie**, a **competențelor generale și specifice**, utile tuturor elevilor și durabile în timp, dar și a competențelor care sunt destinate aprofundării în vederea specializării, precum și formarea unor valori și atitudini de responsabilitate față de propria sănătate și față de dezvoltarea durabilă.

Parte din ansamblul disciplinelor Științe, Tehnologie, Inginerie, Matematică (STEM), biologia studiată în școală vizează dezvoltarea capacităților cognitive de ordin superior și de investigare a lumii vii, promovează descoperirea legăturilor inter- și trans-disciplinare și gândirea critică. Ancorarea în cotidian, inclusiv prin folosirea instrumentelor Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC), a Inteligenței Artificiale (AI), a soft-urilor educaționale și a platformelor online, se asigură prin diversificarea activităților de învățare, prin învățare prin cooperare și independentă, prin facilitarea utilizării de instrumente de evaluare/autoevaluare atractive și analiza rapidă a rezultatelor evaluării.

Studiul biologiei contribuie la formarea unor atitudini valorizate de societate: motivație pentru informarea și documentarea științifică, interes pentru realizările și descoperirile din domeniul științelor, curiozitate și rigurozitate în procesul de investigare și de cunoaștere a lumii vii, curiozitate și respect față de orice formă de viață, formarea unei concepții științifice despre materia vie, grijă față de propria persoană și față de ceilalți, toleranță față de opiniile altora. **Sistemul de valori** propus include responsabilitate față de propria sănătate și față de sănătatea mediului, respect față de adevărul științific, respect față de mediul înconjurător, spirit critic, spirit inovator.

Programa de biologie pentru ciclul liceal reprezintă o ofertă curriculară, elaborată potrivit modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe. Ea precizează cadrul general pentru desfășurarea activității de predare-învățare-evaluare la disciplina biologie, astfel încât profesorul să poată proiecta lecțiile într-un mod logic și structurat, dar oferă și libertatea profesorului de a alege strategiile didactice adecvate în scopul formării și dezvoltării competențelor.

Programa vizează, în primul rând, formarea competenței-cheie specifică disciplinei - **competență matematică și competențe în științe, tehnologie și inginerie -** constând în abilitatea de a utiliza abordări matematice, științifice și tehnice pentru a rezolva probleme în viața cotidiană, dar contribuie și la formarea altor competențe cheie cum sunt: **competența digitală** (abilitatea de a utiliza tehnologia digitală în mod critic și eficient), **competența personală, socială și de a învăța să înveți** (abilitatea de a înțelege și a gestiona propriile emoții și comportamente, de a interacționa eficient cu ceilalți și de a învăța autonom), **competența de literație, competențe civice, antreprenoriale** etc.

Pentru dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute de programă, prin care se asigură realizarea profilului de formare a elevului absolvent al ciclului liceal, programa include exemple de activități de învățare variate, care valorifică implicarea activă și învățarea conștientă a elevilor. Timpul aflat la dispoziția profesorului poate fi folosit în funcție de caracteristicile elevilor și de strategia unității de învățământ.

Structura programei școlare de biologie pentru ciclul liceal include, pe lângă **Nota de prezentare**, următoarele elemente:

- **Competențe generale (CG)**, derivate din competențele-cheie din profilul de formare al absolventului ciclului liceal;
- **Competențe specifice (CS),** derivate din competențele generale, ilustrând rezultatele învățării pentru fiecare an de studiu;
- **Domenii de conținut și conținuturi (C: CTC, CCS)**, reprezentând *instrumente pentru formarea competențelor*. Acestea reprezintă o selecție de teme din domeniul de cunoaștere al biologiei, relevantă pentru studiul acestei discipline în ciclul liceal și conectată cu realitățile contemporane și cu actualitatea din știință și societate;
- **Exemple de activități de învățare (EAI),** care descriu contextele și modalitățile prin care competențele specifice pot fi formate, exersate, consolidate, evaluate în mod curent, formativ. Acestea au un caracter orientativ;
- **Sugestii metodologice**, cu rolul de a sprijini profesorul în aplicarea programei, au caracter aplicativ, ilustrând modalități concrete de lucru cu elevii la clasă și oferind repere pentru alegerea strategiilor didactice, organizare învățării, integrarea conținuturilor, operaționalizarea competențelor, evaluarea rezultatelor învățării;
- **Referințe bibliografice**.

Noul curriculum de biologie pentru liceu s-a fundamentat pe *ideile mari* din științele biologice (*Big Ideas*), recunoscute la nivel internațional (Harlen et al., 2010; Harlen, 2015; Reiss & Winterbottom, 2023, etc.). Aceste *macroconcepte** – organizarea celulară, fluxul de energie și ciclul materiei, homeostazia, ereditatea și variabilitatea, evoluția și diversitatea, echilibrul ecologic și sustenabilitatea – constituie *esența cunoașterii în biologie și oferă un cadru unitar pentru înțelegerea lumii vii*.

Structurarea curriculumului urmărește progresia cunoștințelor de la clasa a IX-a la clasa a XII-a: de la celulă și funcțiile vitale fundamentale, la organism și homeostazie, apoi la ereditate, evoluție și diversitatea vieții, extinzându-se către ecosisteme și probleme de mediu globale. Această abordare evită fragmentarea conținuturilor și integrează conceptele într-o viziune coerentă și relevantă pentru elevi. Paradigma noului curriculum este de a nu reduce studiul biologiei în liceu la transmiterea de informații ci de a pune accentul pe știință ca proces prin investigații, observații, experimente, proiecte și dialog educațional. Elevii sunt încurajați să gândească critic, să formuleze ipoteze, să interpreteze date și să aplice cunoștințele în contexte reale. Biologia este conectată direct cu viața cotidiană prin teme cum sunt sănătatea, schimbările climatice și biotehnologiile, cultivând responsabilitatea individuală și colectivă. În acest fel, programa îmbină însușirea ideilor mari din biologie cu formarea abilităților cognitive și practice și cu dezvoltarea atitudinilor etice și responsabile, contribuind la dezvoltarea profilul absolventului de liceu, ca cetățean informat și capabil să ia decizii bazate pe dovezi științifice.

IDEI MARI - MACROCONCEPTE

- *Structură și funcție*: de la celulă la organisme și la ecosisteme;
- *Diversitatea și clasificarea lumii vii*: varietatea organismelor, principiile clasificării, locul omului în lumea vie;
- *Fluxul de energie și circuitul materiei*: metabolismul celular, fotosinteza, respirația, ciclurile biogeochimice, rețele trofice;
- *Homeostazie și reglare*: mecanisme de echilibru la nivelul organismelor și ecosistemelor;
- *Informație genetică, variabilitate și moștenire genetică*: ADN, exprimarea genelor, ereditate, mutații, inginerie genetică;
- *Evoluție și diversitate:* mecanismele evoluției speciilor, dovezi ale evoluției, biodiversitate;
- *Sisteme și interacțiuni*: organismele și ecosistemele ca sisteme complexe, interdependențe și gândire sistemică;
- *Știința ca proces de cunoaștere***:** metoda științifică, etica cercetării, biologia ca știință aplicată și integrată în societate.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează sisteme și procese biologice, pentru a forma abilități de cercetare și a evidenția știința ca proces de cunoaștere**
CG2	**Interpretează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a elabora explicații bazate pe dovezi și a valoriza știința ca produs al cunoașterii**
CG3	**Integrează potențialul inovativ și creativ al cunoașterii științifice pentru a propune soluții la probleme reale din lumea vie și din viața cotidiană**
CG4	**Corelează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a exersa comunicarea în știință și în situații reale**
CG5	**Valorifică potențialul transformativ al educației în științele biologice prin comportamente responsabile pentru protecția mediului și menținerea unui stil de viață sănătos**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Investighează sisteme și procese biologice pentru a forma abilități de cercetare și a evidenția știința ca proces de cunoaștere

Clasa a X-a	
TC	**CS**
CS 1.1. ***Parcurge etape de bază ale demersului investigativ pentru a pune în evidență relația structură–funcție în lumea vie, fluxul de materie și energie din unele sisteme biologice, principii ale eredității, funcții ale sistemelor de organe la om***	
- Observarea macroscopică și microscopică a unor organe vegetale sau animale/umane, având ca scop explicarea relației structură–funcție, în context de laborator, cu realizarea de fișe comparative ilustrate *- Identificarea relației dintre structura organelor vegetative și eficiența proceselor fiziologice (fotosinteză și transport de substanțe), folosind modele virtuale și simulări digitale* *- Observarea unor organisme din ecosisteme locale pentru încadrarea lor în categorii trofice și identificarea relațiilor trofice din ecosistem, în context de teren, cu completarea unor fișe de observație și prezentarea concluziilor* *- Observarea microscopică a cromosomilor metafazici pentru identificarea substratului eredității și corelarea factorilor ereditari mendelieni cu genele de pe cromosomi* *- Observarea modului de transmitere a genelor conform legilor mendeliene ale eredității, prin utilizarea unor modele artizanale (realizate din materiale accesibile, de ex. plastilină, lego, jeleuri, bile colorate, panglici etc.)* *- Evidențierea reflexelor medulare somatice prin observare directă și interpretarea răspunsului organismului la stimuli, pentru a demonstra funcționarea sistemului nervos în reglarea activităților organismului*	*- Observarea microscopică a diferitelor tipuri de celule, țesuturi în contextul analizei relației structură–funcție, prin identificarea elementelor structurale cu rol specific și realizarea de fișe comparative ilustrate cu desene științifice* *- Analiza structurii frunzei prin observații microscopice și macroscopice în corelație cu rolul său în fotosinteză și adaptările la mediu* *- Observarea microscopică a celulelor în diferite faze ale meiozei și a cromosomilor cu realizarea de desene comparative* *- Simularea proceselor de recombinare genetică, prin exerciții de simulare 3D sau activități kinestezice (cu cartonașe, markere sau stickere) pentru explicarea importanței acestora* *- Compararea datelor privind rețelele trofice din ecosisteme diferite pentru explicarea stabilității acestora, cu redactarea unei sinteze explicative, ilustrată grafic* *- Evidențierea mecanismului reflexului de apărare prin analiza succesiunii componentelor arcului reflex și realizarea unei diagrame explicative, pentru a demonstra rolul coordonator al sistemului nervos* *- Modelarea experimentală a mecanicii respiratorii (cu aparatul Donders sau cu un model artizanal) pentru a ilustra funcționarea sistemului pleural și a mușchilor cu rol în respirație, interpretarea observațiilor și formularea concluziilor privind adaptarea funcțională*
CS 1.2. ***Aplică metoda științifică pentru a analiza, pe baza unui protocol de lucru, relația structură–funcție în lumea vie, fluxul de materie și energie din unele sisteme biologice, transmiterea unor caractere ereditare, funcții ale sistemelor de organe la om***	
- Evidențierea amidonului produs prin fotosinteză, prin decolorarea frunzelor și testarea cu iod, pentru a corela procesele de captare și stocare a energiei sub formă de carbohidrați la plante; formularea unei concluzii *- Realizarea unui experiment privind influența factorilor de mediu asupra fotosintezei, utilizând plante acvatice și înregistrând volumul de oxigen eliberat, pentru a demonstra conversia energiei luminoase în energie chimică; prelucrarea datelor și reprezentarea grafică a rezultatelor*	*- Compararea ratei fotosintezei la plante din medii diferite, prin numărarea bulelor de oxigen eliberate, pentru a demonstra rolul clorofilei și al țesuturilor asimilatoare în procesul de sinteză de carbohidrați* *- Investigarea experimentală a procesului de respirație pentru a demonstra utilizarea glucidelor (și a altor molecule cu rol energetic) pentru obținerea energiei celulare; înregistrarea și interpretarea datelor experimentale* *- Evidențierea fermentației alcoolice prin determinarea volumului de CO_2 produs de*

Clasa a X-a	
TC	**CS**
- *Investigarea relațiilor dintre nivelurile trofice prin realizarea unei piramide trofice și interpretarea semnificației ecologice a transferului de materie și energie* - *Realizarea unei simulări privind ciclul carbonului sau azotului utilizând resurse digitale interactive pentru a evidenția conexiunile dintre organisme și mediul abiotic* - *Realizarea unei simulări digitale a transmiterii unor caractere genetice într-o familie pentru identificarea modului de transmitere și realizarea unui pedigree* - *Investigarea importanței eredității și variabilității prin utilizarea unor simulări digitale pentru a genera „descendenți virtuali” și a analiza cum variază caracteristicile lor în funcție de factorii de mediu* - *Măsurarea ritmului cardiac prin palparea arterei radiale/carotide și a frecvenței respiratorii prin observarea mișcărilor cutiei toracice în trei stări (repaus, imediat după un efort fizic standardizat și după cinci minute de recuperare), utilizând cronometrul și fișa de monitorizare; reprezentarea grafică a datelor și compararea acestora pentru a explica mecanismele de autoreglare și menținerea homeostaziei în condiții de solicitare* - *Realizarea unei activități investigative privind efectele unor substanțe stimulante (alcool, nicotină, cofeină - pe modele virtuale sau utilizând resurse multimedia) asupra sistemului nervos, pentru a conștientiza riscurile legate de consumul acestora în menținerea echilibrului intern al organismului*	*drojdii în condiții anaerobe, pentru a exemplifica un proces biologic de obținere a energiei fără oxigen; realizarea unei fișe de prelucrare a datelor și formularea concluziilor* - *Realizarea unei investigații experimentale, pe baza unui protocol de lucru, pentru analizarea relației structură–funcție în simbioza dintre plantele leguminoase și bacteriile fixatoare de azot, prin observarea nodozităților radiculare, formularea de ipoteze privind rolul acestora în fluxul azotului și modelarea circuitului azotului în natură, cu elaborarea de concluzii argumentate* - *Analiza schimbărilor la nivelul proceselor desfășurate în ecosisteme ca urmare a efectelor factorilor antropici (defrișări, poluare, intensificarea agriculturii), prin studii de caz și formularea de ipoteze privind refacerea echilibrului dinamic al acestora* - *Elaborarea unui model digital sau fizic al fluxului de energie și materie într-un ecosistem natural local, utilizând aplicații digitale sau materiale reciclabile* - *Determinarea tensiunii arteriale și a frecvenței cardiace în condiții variate (repaus, efort, stres), utilizând trusa de măsurare a tensiunii și jurnalul fiziologic, pentru a evidenția reglarea circulației sanguine și importanța menținerii parametrilor homeostatici* - *Realizarea unor demersuri investigative pentru explorarea fluxului de energie și materie la nivel individual și de ecosistem*

CG 2 - Interpretează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a elabora explicații bazate pe dovezi și a valoriza știința ca produs al cunoașterii

Clasa a X-a	
TC	**CS**
CS 2.1. Structurează date și informații din surse variate pentru a explica relația structură–funcție în lumea vie, fluxul de materie și energie din unele sisteme biologice, principii ale eredității, integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om	
- *Realizarea de postere în urma analizei imaginilor microscopice, a modelelor digitale și a datelor experimentale pentru explicarea relației structură–funcție în lumea vie* - *Stabilirea unor corelații între procesele de fotosinteză și respirație, prin utilizarea unor diagrame comparative de tip Venn* - *Realizarea unor pedigree-uri ale unor familii în urma analizei modului de transmitere a unor caractere genetice morfologice* - *Modelarea lanțurilor și rețelelor trofice dintr-un ecosistem local (ex. pădure, iaz, parc) prin*	- *Realizarea de sinteze privind relația structură–funcție la nivel celular și tisular prin studierea unor imagini microscopice sau digitale ale unor țesuturi* - *Crearea unui infografic pentru ilustrarea unei piramide trofice și a pierderii de energie, utilizând date din articole științifice sau simulate* - *Realizarea de scheme sinoptice comparative ale ciclurilor biogeochimice, evidențiind interdependența dintre biosferă, atmosferă, hidrosferă și litosferă și rolul omului în păstrarea echilibrului biogeochimic*

Clasa a X-a	
TC	**CS**
identificarea producătorilor, consumatorilor și descompunătorilor și realizarea unei reprezentări schematice comparative - *Structurarea și organizarea datelor și informațiilor din surse variate (manual școlar, articole științifice adaptate, resurse digitale), în vederea realizării unor fișe de sinteză științifică (organizatori grafici și text explicativ), pentru explicarea relației structură–funcție și a integrării funcțiilor sistemelor de organe în corpul uman*	- *Structurarea și organizarea datelor și informațiilor din surse variate (manual școlar, articole științifice adaptate, resurse digitale), în vederea realizării unor fișe de sinteză științifică (organizatori grafici și text explicativ), pentru explicarea fluxului de materie și energie din unele sisteme biologice, a principiilor eredității*
CS 2.2. Analizează date, informații și concepte științifice din surse variate pentru a formula explicații bazate pe dovezi științifice privind relația structură–funcție în lumea vie, fluxul de materie și energie din unele sisteme biologice, principii ale eredității, integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om	
- *Analiza grafică și interpretarea datelor experimentale privind fotosinteza, pentru a explica rolul frunzelor și al cloroplastelor în conversia energiei luminoase în energie chimică; elaborarea de concluzii* - *Interpretarea tabelelor și schemelor despre reacțiile implicate în respirația celulară și în metabolism energetic, pentru explicarea transformărilor de substanțe și a rolului ATP-ului în echilibrul energetic al organismului* - *Analiza metabolismului ca sistem integrat de procese, prin identificarea relațiilor dintre catabolism și anabolism, utilizând scheme de sinteză și exemple funcționale* - *Interpretarea modelelor grafice privind lanțurile și rețelele trofice, pentru explicarea fluxului de energie între nivelurile trofice și pierderilor energetice de-a lungul lanțului trofic* - *Analiza unor date din literatura științifică privind ciclurile biogeochimice (carbon, azot, apă) pentru a explica modul în care materia este reciclată în ecosisteme și contribuie la echilibrul biosferei și a datelor privind influența activităților umane asupra ciclului carbonului, pentru argumentarea efectului de seră și a dezechilibrelor ecosistemice* - *Compararea strategiilor energetice ale diferitelor categorii de organisme în funcție de habitat și structură, utilizând tabele, diagrame sau hărți conceptuale* - *Analiza unor imagini și date privind structura pielii și a mucoaselor și a etapelor răspunsului inflamator local pentru a explica rolul barierei epiteliale și al imunității înnăscute în apărarea organismului; realizarea unei fișe de sinteză argumentată corelând componentele sistemului imunitar al organismului* - *Analiza datelor științifice privind etapele răspunsului imun adaptativ (dobândit) și interacțiunea sistemelor de apărare, pentru a*	- *Interpretarea datelor experimentale și a modelelor digitale privind intensitatea fotosintezei la specii diferite de plante, pentru evidențierea corelației dintre structura frunzei, mediul de viață și randamentul fotosintetic* - *Analiza comparativă a proceselor de respirație aerobă și anaerobă, prin utilizarea unor tabele de date experimentale și resurse digitale, pentru a explica adaptările organismelor la diferite condiții de mediu* - *Compararea randamentului energetic al respirației celulare în diferite condiții, prin analiza unor situații-problemă (efort fizic, repaus, lipsa oxigenului)* - *Analiza comparativă a piramidelor numerelor, biomasei și energiei din ecosisteme diferite, pentru a explica dinamica fluxului de energie și eficiența transferului trofic* - *Investigarea unor date din literatura științifică despre fixarea azotului de către bacteriile simbiotice și libere, pentru a evidenția rolul acestora în menținerea echilibrului ecosistemelor* - *Analiza unor date statistice și a unor materiale vizuale privind impactul antropic asupra fluxurilor de energie și materie pentru a elabora o prezentare argumentată despre sustenabilitatea sistemelor naturale* - *Analiza unor studii de caz și a unor imagini din literatura științifică pentru evidențierea manifestării semidominanței, genelor letale și supradominanței în organisme reale și în fenomene genetice observabile* - *Interpretarea datelor din experimente sau simulări digitale privind variații ale presiunii arteriale, ritmului cardiac și debitului respirator la efort, pentru a explica reglarea coordonată a sistemelor circulator și respirator; realizarea unui raport de analiză comparativă între valorile măsurate și cele de referință.*

Clasa a X-a	
TC	**CS**
formula explicații bazate pe dovezi privind importanța vaccinării; realizarea unei diagrame de proces care evidențiază legăturile funcționale între componentele sistemului imunitar *- Analiza informațiilor științifice privind efectele unor substanțe (ex. alcool, cafeină, nicotină) asupra homeostaziei și redactarea unei sinteze explicative bazate pe dovezi, identificând riscurile pentru sănătate și mecanismele afectate* *- Compararea informațiilor din manual și din surse digitale (OMS) privind principalele boli infecțioase și măsurile de prevenire, pentru a explica modul în care organismul răspunde la infecții și cum pot fi sprijinite mecanismele naturale de apărare; realizarea unei prezentări sintetice argumentate în format digital*	*- Investigarea modului în care stilul de viață, alimentația și expunerea la mediul natural pot influența și stimula răspunsul imun, prin analizarea datelor științifice și a studiilor de caz privind efectele nutriției, exercițiului fizic, somnului și activităților în aer liber asupra funcțiilor leucocitare și a mecanismelor de apărare* *- Analiza relației dintre variațiile leucocitare și simptomele clinice, evaluând eficiența răspunsului imun prin studii de caz și interpretarea buletinelor de analize biologice*

CG 3 - Integrează potențialul inovativ și creativ al cunoașterii științifice pentru a propune soluții la probleme reale din lumea vie și din viața cotidiană

Clasa a X-a	
TC	**CS**
CS 3.1. Formulează măsuri concrete de acțiune pentru reducerea impactului antropic asupra proceselor desfășurate în ecosisteme și pentru menținerea homeostaziei organismului uman	
- Analiza unor studii de caz locale (degradare a solului, poluare a apelor, defrișări, introduceri, reduceri sau dispariții ale unor specii) pentru a identifica factorii antropici cu impact asupra rețelelor trofice și a propune măsuri de conservare și remediere a proceselor desfășurate în ecosisteme; completarea unei fișe de evaluare a impactului *- Analiza efectelor consumului de substanțe nocive (ex. alcool, nicotină) asupra funcționării sistemelor de organe; completarea unei fișe privind consecințele consumului acestor tipuri de substanțe* *- Interpretarea unor date statistice privind incidența bolilor infecțioase și vaccinarea, pentru a propune măsuri de prevenție individuală și colectivă; realizarea unui afiș informativ sau a unei recomandări de grup*	*- Interpretarea unor grafice privind evoluția concentrației de CO_2 și a temperaturilor medii globale pentru a corela activitățile antropice cu modificarea ciclului carbonului și a propune soluții de reducere a impactului; redactarea unei analize argumentate pe baza datelor* *- Evaluarea influenței gazelor cu efect de seră asupra ciclului carbonului și fotosintezei, folosind simulări digitale sau modele grafice, pentru a propune soluții de reducere a amprentei de carbon; realizarea unei prezentări digitale cu aceste propuneri* *- Elaborarea de soluții sau propuneri argumentate privind utilizarea responsabilă a resurselor naturale, corelând rolul organismelor autotrofe cu menținerea echilibrului ecosistemic și cu reducerea impactului activităților umane* *- Analiza comparativă a mecanismelor de apărare imunitară înnăscută și dobândită pe baza unor imagini, diagrame și articole științifice adaptate, pentru a propune măsuri de stimulare naturală a imunității; realizarea unei fișe de analiză argumentată*
CS 3.2. Propune modalități de utilizare responsabilă a rezultatelor aplicative ale cunoașterii lumii vii pentru menținerea echilibrului dinamic al ecosistemelor și a sustenabilității acestora, precum și a stării de sănătate a organismului uman	
- Rezolvarea unor situații-problemă cu caracter aplicativ, în care elevii explică modificările metabolice ca mecanisme de adaptare la condițiile de mediu	*- Analiza comparativă a două studii de caz privind restaurarea ecologică (ex. refacerea zonelor umede și a pădurilor) pentru a identifica*

- *Interpretarea unor modele sau grafice despre fluxurile de energie și materie în ecosisteme afectate de activități umane (ex. agricultură intensivă, urbanizare) pentru a propune soluții de reducere a pierderilor energetice și materiale; formularea de recomandări sintetice* - *Rezolvarea unor situații-problemă privind eliminarea unui organism dintr-un lanț trofic, în vederea explicării modificărilor produse în fluxul de energie și în echilibrul relațiilor trofice* - *Simularea procesului de luare a deciziilor într-un scenariu de răspândire a unei boli infecțioase, pentru a argumenta importanța igienei, a vaccinării și a responsabilității sociale; redactarea unui plan de acțiune preventivă* - *Proiectarea unei campanii de educație pentru sănătate privind prevenirea bolilor transmisibile, integrând date științifice și mesaje adaptate comunității; realizarea unei prezentări digitale sau a unui poster informativ*	*principiile și măsurile eficiente de conservare; redactarea unei fișe de sinteză* - *Realizarea unor studii de caz ale evoluției atmosferei și ecosistemelor de-a lungul istoriei Pământului pentru investigarea impactului proceselor geologice și climatice asupra ciclurilor biogeochimice și a proceselor biologice* - *Proiectarea unor soluții pentru îmbunătățirea fertilității solului bazate pe fixarea biologică a azotului* - *Studiul efectelor factorilor de stres (temperatură, dietă, poluanți) asupra homeostaziei prin analiza unor studii de caz, pentru a elabora strategii de menținere a sănătății; redactarea unui mini-raport de reflecție* - *Evaluarea avantajelor și riscurilor utilizării antibioticelor prin analiza unor surse științifice și articole media, pentru a formula recomandări privind utilizarea responsabilă a acestora; completarea unei fișe de recomandări*

CG 4 - Corelează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a exersa comunicarea în știință și în situații reale

Clasa a X-a	
TC	**CS**
CS 4.1. Prezintă materialele realizate, utilizând informații și concepte științifice despre fluxul de materie şi energie din unele sisteme biologice, principii ale eredității, integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om pentru a exersa comunicarea științifică	
- *Prezentarea orală, susținută de materiale vizuale, de informații și concepte științifice privind ciclurile biogeochimice (carbon, azot) pentru a argumenta legăturile dintre activitatea umană și echilibrul ecosistemelor, folosind surse științifice (manual, articole educative, platforme digitale)* - *Formularea explicativă și argumentată a relației dintre fluxul de energie și funcționarea sistemelor biologice, prin analiza de reprezentări schematice* - *Realizarea unei broșuri digitale sau tipărite care argumentează bune practici ecologice în comunitate, pentru a explica legătura dintre comportamentele cotidiene și menținerea echilibrului ecosistemelor locale* - *Prezentarea rezultatelor corelării interdisciplinare dintre procesele biologice și cele fizico-chimice implicate în ciclurile carbonului, azotului și apei* - *Elaborarea unor afișe informative sau postere științifice care explică răspunsurile homeostatice ale organismului la diverse situații (ex. deshidratare, febră, efort fizic), incluzând o fișă de asocieri între sistemele implicate și funcțiile lor reglatoare*	- *Elaborarea unei prezentări multimedia (ex. Ciclul carbonului – de la plante la om) pentru a argumenta relațiile dintre fotosinteză, respirație și schimbările climatice; folosirea bazelor de date științifice și a graficelor comparative* - *Corelarea noțiunilor privind structura frunzei, fotosinteza și transportul substanțelor în plante, prin reprezentări grafice și realizarea unor materiale de sinteză* - *Corelarea noțiunilor biologice privind captarea, transformarea și utilizarea energiei în organismele vii cu concepte fundamentale din fizică (forme de energie, transformări energetice, conservarea energiei) și chimie (reactanți, produși de reacție), prin exerciții de completare și explicare a ecuațiilor globale ale proceselor biologice (ex. fotosinteza/respirația) din perspectiva transformărilor de energie și substanță* - *Elaborarea unui material vizual pentru explicarea modului în care sistemul nervos contribuie la reglarea funcțiilor vitale; corelarea datelor științifice cu comportamente sănătoase* - *Interpretarea unor pedigree-uri simple și explicarea tiparelor de moștenire pentru a evidenția importanța consilierii genetice și a*

	educației pentru sănătate; utilizarea unor surse științifice adaptate
CS 4.2. Elaborează mesaje argumentate pentru a combate dezinformarea pseudoștiințifică și pentru a promova utilizarea responsabilă a aplicațiilor practice privind fluxul de materie și energie din unele sisteme biologice, principii ale eredității și integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om	
- Explicarea unor modele grafice privind lanțurile și rețelele trofice, pentru a argumenta importanța fluxului de energie în menținerea echilibrului ecosistemelor; redactarea unui text explicativ scurt cu concluziile obținute *- Exerciții de identificare a unor elemente pseudoștiințifice din mesajele publice referitoare la sănătate și mediu* *- Elaborarea de mesaje argumentate științific referitoare la importanța vaccinării pentru prevenirea răspândirii unor boli într-o comunitate, prin realizarea de produse multimedia bazate pe exemple de studii de caz și simulări* *- Formularea de concluzii argumentate privind rolul metabolismului în menținerea echilibrului intern și în adoptarea unui stil de viață sănătos, pornind de la situații concrete de viață/ studii de caz* *- Realizarea unei campanii școlare de informare privind importanța alimentației echilibrate și a mișcării pentru menținerea sănătății cardiovasculare și respiratorii, utilizând date științifice din manual sau surse validate (OMS, Ministerul Sănătății)* *- Comunicarea informațiilor privind sănătatea reproducerii și consilierea în luarea deciziilor responsabile, prin prezentări, materiale ilustrative sau dezbateri*	*- Analiza importanței respirației celulare pentru menținerea stării de sănătate și pentru adaptarea organismului la mediu, prin argumentări privind stilul de viață activ și echilibrat* *- Interpretarea datelor privind pierderile de energie de-a lungul lanțurilor trofice (piramide energetice), utilizând surse științifice și aplicații digitale, pentru a explica eficiența energetică și a formula recomandări privind consumul alimentar sustenabil* *- Analiza unor scenarii de impact ecologic (ex. eutrofizare, poluare cu pesticide, defrișări) pentru a explica procesele afectate și consecințele asupra fluxului de materie și energie; redactarea unei fișe de sinteză* *- Conceperea unui articol de popularizare științifică despre influența factorilor genetici și de mediu asupra stării de sănătate, pentru a exersa transmiterea responsabilă a informațiilor științifice către publicul larg* *- Argumentarea importanței glucidelor în menținerea funcționării normale a celulelor și a organismului, în relație cu stilul de viață și alimentația echilibrată*

CG 5 - Valorifică potențialul transformativ al educației în științele biologice prin comportamente responsabile pentru protecția mediului și menținerea unui stil de viață sănătos

Clasa a X-a	
TC	**CS**
CS 5.1. Manifestă comportamente responsabile față de mediu pentru menținerea echilibrului ecologic și valorizarea durabilă a ecosistemelor	
- Identificarea principalelor beneficii oferite de ecosistemele din mediul apropiat (ex. purificarea aerului, reglarea temperaturii, polenizarea, recreerea), prin observare directă sau utilizând aplicații digitale; realizarea unui poster explicativ cu exemple locale *- Analiza unui studiu de caz privind degradarea unui ecosistem (ex. poluarea unui lac, tăierea unei păduri, urbanizarea excesivă) pentru a evidenția consecințele asupra echilibrului ecosistemului; luarea de decizii privind acțiuni de remediere la nivel individual și colectiv*	*- Realizarea unei analize comparative între două tipuri de ecosisteme (ex. forestier și agricol) privind capacitatea lor de furnizare a unor beneficii (reglare climatică, fertilitatea solului, conservarea biodiversității); prezentarea argumentată a rezultatelor într-un raport* *- Evaluarea calității aerului sau apei în zona locală, prin utilizarea de aplicații educaționale sau truse simple, interpretarea rezultatelor în raport cu rolul ecosistemului în reglare și purificare* *- Realizarea unui proiect aplicativ interdisciplinar (ex. Serviciile ecosistemice – valori invizibile*

- Elaborarea unui plan de acțiune verde pentru școală care include măsuri de reducere a risipei (hârtie, apă, energie), reutilizare și reciclare, pentru a sprijini protejarea resurselor ecosistemice	*oferite de natură), constând în realizarea unei expoziții digitale sau fizice (fotografii, grafice, hărți, citate) pentru a sensibiliza comunitatea școlară asupra rolului ecosistemelor în viața omului*
CS 5.2. Exersează comportamente responsabile pentru menținerea sănătății proprii și colective, în vederea dezvoltării unui stil de viață sustenabil	
- Monitorizarea zilnică a unor indicatori fiziologici (puls, frecvența respiratorie, ciclul somn-veghe) pentru a evidenția relația dintre obiceiurile de viață și menținerea homeostaziei *- Analiza unor situații de dezechilibru (consum excesiv de zahăr, privare de somn, stres, consumul de online) și discutarea consecințelor asupra reglării funcțiilor organismului; formularea de soluții și luarea de decizii necesare restabilirii echilibrului fiziologic și emoțional* *- Analiza relațiilor dintre nivelurile unor hormoni și manifestările fiziologice, emoționale și comportamentale caracteristice unor perioade de dezvoltare (ex. adolescența)* *- Realizarea unui jurnal individual care să includă monitorizarea regimului alimentar, a exercițiilor fizice, a timpului liber și a tipurilor de activități de relaxare; reflecție asupra propriilor comportamente și a impactului acestora asupra sănătății*	*- Investigarea relației dintre factorii genetici și stilul de viață în menținerea sănătății: documentare asupra unor exemple de predispoziții genetice și măsuri preventive posibile; realizarea unei fișe informative cu recomandări pentru un comportament responsabil* *- Analiza critică a datelor statistice privind unele boli (ex. diabet, hipertensiune, obezitate) pentru identificarea comportamentelor de risc și a măsurilor de prevenție bazate pe dovezi științifice* *- Realizarea unei dezbateri (ex. Vaccinarea – responsabilitate individuală sau colectivă?) pentru exersarea argumentării bazate pe date științifice, discernământ etic și gândire critică în ceea ce privește sănătatea publică* *- Realizarea unui proiect interdisciplinar (ex. Omul integrat în mediul său natural și social): elaborarea unui plan de viață sustenabil, integrând alimentația echilibrată, activitatea fizică, igiena somnului, gestionarea stresului și a relațiilor interumane* *- Simularea unor scenarii și realizarea unor jocuri de rol pentru consiliere genetică*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a
Procese și sisteme vitale

Macroconcepte: Flux de energie și materie; Ereditate; Homeostazie și reglare
Conținuturi:
Fluxul de energie și materie la nivel individual: fotosinteza, respirația celulară, metabolismul**;**
Fluxul de energie și materie la nivel de ecosisteme (lanțuri, rețele trofice, cicluri biogeochimice);
Transmiterea ereditară a caracterelor în lumea vie;
Integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om și educație pentru sănătate

Domenii de conținut	TC – 1h/săptămână Conținuturi	CS – 2h/săptămână Conținuturi în completarea celor din trunchiul comun
1. Fluxul de energie și materie la nivel individual: fotosinteza, respirația	Cum funcționează viața? Captarea, producerea, stocarea și utilizarea energiei (prezentare generală, abordare investigativă) • Clasificarea organismelor în funcție de sursele de energie (fototrofe, chemotrofe) și de carbon (autotrofe, heterotrofe)	• ATP – molecula de stocare a energiei chimice în lumea vie

Domenii de conținut	TC – 1h/săptămână Conținuturi	CS – 2h/săptămână Conținuturi în completarea celor din trunchiul comun
celulară, metabolismul	• Fotosinteza, un proces de transfer de energie. Utilizarea energiei solare pentru producerea substanțelor organice. Structura, adaptările și rolul frunzelor în fotosinteză. Transportul substanțelor în plante - prezentare generală • Respirația celulară. Utilizarea substanțelor organice pentru obținerea energiei celulare • Fluxul de energie la nivelul organismului: metabolismul (anabolism și catabolism) și răspunsul metabolic adaptativ *Se va efectua cel puțin o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Structura și rolul stomatelor și al cloroplastelor • Pigmenții fotosintetici (clorofilă, carotenoizi) – roluri și adaptări ale plantelor la diferite medii • Etapele fotosintezei • Influența factorilor de mediu asupra fotosintezei • Chemosinteza • Absorbția și transportul apei și sărurilor minerale • Rolul transpirației în absorbția și transportul apei și al sărurilor minerale • Transportul substanțelor organice • Respirația celulară: anaerobă, aerobă. Rolul mitocondriilor • Alte utilizări ale glucidelor în celule (rol structural, de rezervă, funcțional) – prezentare generală *Se va efectua cel puțin încă o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
2. Fluxul de energie și materie la nivel de ecosisteme (lanțuri, rețele trofice, cicluri biogeochimice)	• Fluxul de energie și materie în ecosisteme. Categorii, lanțuri și rețele trofice • Cicluri biogeochimice: ciclul carbonului, ciclul azotului, circuitul apei *Se va efectua cel puțin o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Piramida trofică • Pierderea energiei de-a lungul lanțului trofic • Fotosinteza și respirația – procese importante în realizarea ciclurilor biogeochimice; alte procese implicate în aceste cicluri în istoria Planetei - cheie a înțelegerii evoluției vieții (vulcanism, mișcări tectonice, acumularea oxigenului în atmosferă, efect de seră, schimbări climatice) • Fixarea azotului de către bacterii (inclusiv în nodozitățile plantelor) *Se va efectua cel puțin încă o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*

Domenii de conținut	TC – 1h/săptămână Conținuturi	CS – 2h/săptămână Conținuturi în completarea celor din trunchiul comun
3. Transmiterea ereditară a caracterelor în lumea vie	• Ereditate și variabilitate – rolul meiozei	• Meioza - etape, faze. Recombinarea genetică intracromosomială și intercromosomială
	• Legile mendeliene ale eredității. Alele dominante și recesive • Abateri de la legile mendeliene – codominanța	• Semidominanța. Genele letale. Supradominanța • Ereditatea extranucleară
	Se va efectua cel puțin o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei	*Se va efectua cel puțin încă o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/ selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
4. Integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om și educație pentru sănătate	**4.1. Reproducerea** • Sistemul reproducător la om (alcătuire, roluri, ciclul menstrual) • Hormoni implicați în funcția de reproducere • Sănătatea sistemului reproducător. Profilaxia infecțiilor cu transmitere sexuală. Contracepția	**4.1. Reproducerea** • Formarea gameților, fecundația, principalele etape ale dezvoltării intrauterine • Placenta - importanța schimbului de substanțe dintre mamă și făt • Nașterea și alăptarea • Sănătatea reproducerii: planificarea familială, sfatul genetic
	4.2. Interrelații între sistemele de organe implicate în realizarea funcțiilor de nutriție • Circulația (mediul intern, sistemul circulator – componente; rolul inimii, circulația sistemică și pulmonară). Relația cu celelalte sisteme	**4.2. Interrelații între sistemele de organe implicate în realizarea funcțiilor de nutriție** • Sângele: alcătuire, roluri, grupe sanguine • Sistemul circulator: inima și vasele de sânge – alcătuire • Activitatea cardiacă, parametri funcționali – frecvență cardiacă, debit cardiac, tensiune arterială, puls arterial • Circulația mare și mică (arterială, venoasă, capilară); circulația limfatică
	• Respirația (sistemul respirator – componente; mecanica respiratorie și schimbul de gaze). Relația cu celelalte sisteme	• Sistemul respirator: organe – alcătuire • Ventilația pulmonară, transportul gazelor, schimbul de gaze, volume și capacități respiratorii
	• Digestia (sistemul digestiv – componente; transformări fizice și chimice ale alimentelor și absorbția). Relația cu celelalte sisteme	• Sistemul digestiv: organe – alcătuire • Rolul secreților și al principalelor categorii de enzime digestive • Absorbția intestinală • Fiziologia intestinului gros
		• Sistemul excretor: organe – alcătuire • Compoziția chimică a urinei. Eliminarea urinei

Domenii de conținut	TC – 1h/săptămână Conținuturi	CS – 2h/săptămână Conținuturi în completarea celor din trunchiul comun
	• Excreția (sistemul excretor – componente; formarea urinei). Relația cu celelalte sisteme **4.3. Imunitatea. Apărarea antiinfecțioasă** • Sistemele de apărare ale corpului, imunitatea înnăscută și imunitatea dobândită. Rolurile leucocitelor. Anticorpii • Transmiterea bolilor infecțioase cauzate de virusuri, bacterii, protozoare, fungi, viermi. Profilaxie și tratament. Vaccinarea. Rezistența la antibiotice **4.4. Coordonarea organismului uman** • Sistemul nervos: componente principale, neuronii și comunicarea în sistemul nervos (arcul reflex; transmiterea sinaptică și neurotransmițători) • Analizatorii: segmentele unui analizator și rolul lor; exemplificare: analizatorul vizual • Sistemul locomotor: relația oase-articulații-mușchi (pârghii) **4.5. Comportamente umane și starea de sănătate** • Comportamente alimentare incorecte și consecințe • Consumul de alcool, nicotină, droguri, tehnologie digitală: consecințe asupra funcționării și echilibrului sistemelor de organe • Mișcarea și regimul echilibrat al activității fizice • Ritmul circadian și regimul echilibrat de muncă, odihnă activă, somn *Se vor efectua cel puțin cinci lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	**4.3. Imunitatea. Apărarea antiinfecțioasă** • Tipuri de leucocite • Mecanisme celulare de apărare și răspuns inflamator **4.4. Coordonarea organismului uman** • Tipuri de reflexe: monosinaptice/ polisinaptice, somatice/ vegetative, necondiționate/ condiționate - implicarea în învățare • Sinapsele neuromusculare • Efectele unor substanțe asupra transmiterii sinaptice. Toxicitatea și adicțiile • Tipuri de receptori corelate cu tipurile de senzații produse la nivelul analizatorului • Contracția musculară - proces consumator de energie. Febra musculară. Oboseala musculară **4.5. Comportamente umane și starea de sănătate** • Adolescența: atitudini și decizii comportamentale care influențează sănătatea *Se vor efectua cel puțin încă cinci lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*

DOMENII DE CONȚINUT	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII TC 1h/săptămână	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII CS 2 h/săptămână
1. Fluxul de energie și materie la nivel individual: fotosinteza, respirația celulară, metabolismul	• Observații morfologice și anatomice asupra frunzelor – corelații cu procesul de fotosinteză • Evidențierea amidonului produs prin fotosinteză • Observații morfologice și anatomice asupra frunzelor cu adaptări la diferite medii (de ex. umede/aride)	• Observații microscopice asupra structurii stomatelor și evidențierea experimentală a funcției acestora • Investigarea influenței factorilor limitanți (lumina, dioxidul de carbon, temperatura) asupra fotosintezei - laborator fizic sau virtual* • Evidențierea în laborator a factorilor care influențează transpirația la plante (laborator fizic sau virtual*) • Evidențierea prin simulare virtuală* a relației fotosinteză - respirație • Evidențierea fermentației alcoolice
2. Fluxul de energie și materie la nivel de <u>ecosisteme</u> (lanțuri, rețele trofice, cicluri biogeochimice)	• Modelarea grafică și/sau artizanală a lanțurilor și rețelelor trofice din diverse ecosisteme • Observații macroscopice și microscopice asupra nodozităților la leguminoase și a bacteriilor fixatoare de azot (preparate microscopice/ laborator virtual*)	• Interpretarea unor modele ecologice și analize comparative (ex. piramidele trofice, productivitatea în lanțurile trofice, pierderea energiei de-a lungul lanțurilor trofice) • Studiu de caz comparativ: consumul de energie necesar producției agricole și industriale a hranei de origine vegetală și animală • Simulare: Cum se modifică ecosistemul când dispare/apare o nouă verigă trofică?
3. Transmiterea ereditară a caracterelor în lumea vie	• Observații microscopice asupra cromosomilor; observarea mitozei la microscop – laborator virtual* • Realizarea și analiza de pedigree • Simulare digitală a transmiterii caracterelor genetice în familie (autosomal vs. heterosomal) folosind aplicații interactive* • Studiu de caz privind moștenirea unor caractere genetice, cu construire de pedigree • Mini-proiect personal: interviu despre trăsături moștenite în familie și discuție despre responsabilitatea genetică	• Observații microscopice asupra cromosomilor metafazici (ex. preparate permanente sau preparate temporare din meristemul apical radicular la ceapă) • Investigații asupra monohibridării/ dihibridării la plante
4. Integrarea funcțiilor sistemelor de organe la om și educație pentru sănătate	***4.1. Reproducerea*** • Studiu de caz: transmiterea BTS • Studiu de caz: consecințele unei sarcini în adolescență ***4.2. Interrelații între sistemele de organe implicate în realizarea funcțiilor de nutriție***	***4.1. Reproducerea*** • Observații microscopice asupra țesuturilor ovarian și testicular (preparate permanente sau microscopie virtuală*) • Studiu de caz: Planificarea familială ***4.2. Interrelații între sistemele de organe implicate în realizarea funcțiilor de nutriție*** • Examinarea frotiului de sânge

	• Măsurarea frecvenței cardiace și a pulsului arterial • Măsurarea presiunii arteriale • Determinarea frecvenței respiratorii în diferite condiții • Demonstrarea experimentală a acțiunii digestive a enzimelor (ex. amilază salivară, pepsină, enzime pancreatice) și/sau a bilei • Studiu de caz: insuficiența renală și dializa • Primul ajutor în caz de stop cardio-respirator • Primul ajutor în caz de sufocare cu alimente sau obiecte (manevra Heimlich) ***4.3. Imunitatea. Apărarea antiinfecțioasă*** • Studiu de caz: răspândirea bolilor transmisibile • Studiu de caz: răspândirea unei viroze în comunități cu procente diferite de vaccinare a populației • Dezbatere: știință/ pseudoștiință în decizia de a te vaccina; factori care pot influența decizia ***4.4. Coordonarea organismului uman Comportamente umane și starea de sănătate*** • Evidențierea unor reflexe medulare somatice (ex. reflexele rotulian, ahilean și polisinaptice/de apărare) • Investigarea rolului unui analizator • Simularea digitală a unor procese neuro-senzoriale, utilizând aplicații interactive* (ex. producerea/ transmiterea potențialului de acțiune în neuroni, vederea cromatică) • Analiza unor modele de tip pârghii și corelarea cu modul de funcționare al sistemului oase-mușchi-articulații • Evidențierea calciului din oase • Primul ajutor în caz de entorse, luxații și fracturi ***4.5. Comportamente umane și starea de sănătate*** • Studii de caz: alcoolul, nicotina, drogurile, tehnologia digitală – factori care influențează funcționarea și echilibrul sistemelor de organe	• Disecția inimii de mamifer • Observații microscopice asupra celulelor miocardice și a structurii pereților vaselor de sânge (secțiuni) • Interpretarea electrocardiogramei • Demonstrarea experimentală a mecanicii respiratorii (modelare artizanală sau cu aparat Donders) și a rolului sistemului pleural în expansiunea pulmonară • Studiu de caz: homeostazia (ex. controlul nivelului apei/Na^+ în sânge) • Primul ajutor în caz de hemoragii • Primul ajutor în caz de înec ***4.3. Imunitatea. Apărarea antiinfecțioasă*** • Studii de caz: patogeni, transmitere, profilaxie, imunizare, tratament (ex. gripa - virusuri gripale, tuberculoza pulmonară - *Mycobacterium tuberculosis,* salmoneloza - *Salmonella,* malaria - *Plasmodium falciparum)* ***4.4. Coordonarea organismului uman Comportamente umane și starea de sănătate*** • Evidențierea unor reflexe vegetative (ex. reflexul pupilar) • Simularea digitală a producerii contracției musculare folosind aplicații interactive* • Punerea în evidență a acomodării cristalinului pentru vederea de aproape și la distanță • Experimente simple asupra vederii cromatice • Determinarea câmpului vizual • Determinarea pragurilor de discriminare în sensibilitatea cutanată • Evidențierea contracțiilor musculare izometrice și izotonice ***4.5. Comportamente umane și starea de sănătate*** • Aplicații practice: adaptarea regimului alimentar la vârstă și la regimul de activitate și mișcare, calculul indicelui de masă corporală • Miniproiecte: alcoolul, nicotina, drogurile, tehnologia digitală – factori

		care influențează funcționarea și echilibrul sistemelor de organe • Chestionarea și dezbaterea impactului adicțiilor și activității online în exces la adolescenți

***** Resurse digitale pentru lucrări practice (platforme digitale, simulatoare de laborator):
I. **Microscopie virtuală:**
https://histologyguide.com/
https://onlinemicroscopy.ugent.be/introENG.htm
https://www.ncbionetwork.org/iet/microscope/

II. **Demonstrarea/ simularea unor procese fiziologice:**
https://amrita.olabs.edu.in/?sub=79&brch=16&sim=126&cnt=2
https://www.labxchange.org/library/items/lb:LabXchange:0cf2328b:lx_simulation:1?fullscreen=true
https://learn.concord.org/
https://gizmos.explorelearning.com/find-gizmos/free-gizmos
https://phet.colorado.edu/en/simulations/filter?type=html

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice sprijină profesorii în aplicarea programei școlare de biologie la nivel liceal, fără a impune abordări unice sau rigide. Ele traduc intențiile programei – competențe generale și specifice, conținuturi și exemple de activități de învățare – în modalități concrete de lucru la clasă, oferind repere pentru proiectarea procesului de instruire și pentru integrarea învățării centrate pe competențe în contextul specific biologiei. Această secțiune are caracter aplicativ, nu teoretic: nu inventariază metode sau strategii, ci oferă exemple relevante, adaptate naturii investigativ-experimentale a disciplinei. Accentul cade pe aplicarea cunoștințelor biologice în situații autentice de viață, pe formarea gândirii științifice și etice, pe învățarea diferențiată, colaborativă și pe utilizarea responsabilă a resurselor digitale și a conexiunilor interdisciplinare.

Principii și orientări metodologice generale pentru aplicarea programei școlare

În implementarea programei școlare de biologie la liceu se recomandă combinarea echilibrată a unor strategii de învățare, adaptate specificului disciplinei și diversității elevilor. Toate aceste abordări mută centrul de greutate al procesului de instruire ***de la predarea realizată de profesor către învățarea realizată de elev și facilitată de profesor****, consolidând trecerea de la transmiterea de cunoștințe la* ***construirea activă și reflexivă a acestora****. Elevul devine* ***explorator, investigator, partener și autor al propriei învățări****, iar profesorul –* ***ghid, facilitator și designer al experiențelor de învățare****.*

Astfel, proiectarea didactică și desfășurarea activităților la clasă se pot fundamenta pe o serie de abordări complementare, precum:

- ***Învățarea prin investigație și descoperire****,* care dezvoltă capacitatea de observare, formulare de ipoteze, experimentare și interpretare a datelor;
- ***Învățarea bazată pe probleme și proiecte***, ce stimulează aplicarea cunoștințelor biologice în rezolvarea situațiilor reale și încurajează colaborarea;
- ***Învățarea experiențială și autentică***, care conectează conținuturile teoretice cu experiențe directe de teren și studii de caz;
- ***Învățarea colaborativă***, prin care elevii construiesc cunoaștere împreună și exersează comunicarea științifică și evaluarea colegială;
- ***Învățarea asistată de instrumente digitale***, care facilitează explorarea vizuală a proceselor biologice complexe și formarea competențelor digitale;
- ***Învățarea contextualizată***, care adaptează demersul didactic la mediul local și la interesele elevilor, sporind relevanța și sensul personal al învățării.

Prin combinarea acestor abordări, profesorul de biologie creează contexte educaționale variate și incluzive, în care cunoașterea științifică se transformă într-o experiență semnificativă, conectată la viața reală și la responsabilitatea față de mediu și societate.

Adaptarea strategiilor metodologice la tipul de curriculum

Aplicarea programei de biologie la nivel liceal presupune diferențierea strategiilor didactice în funcție de tipul de curriculum - *trunchi comun (TC)* sau *curriculum de specialitate (CS)* - pentru a asigura progresia și echilibrul între accesibilizare și aprofundare.

Pentru **curriculumul de trunchi comun (TC),** abordarea metodologică se centrează pe formarea competențelor de bază, pe accesibilizarea conceptelor științifice și pe participarea echitabilă a tuturor elevilor. Predarea se bazează pe strategii inductive și interactive, care favorizează învățarea prin descoperire ghidată, observarea, modelarea și experimentul dirijat. Accentul metodologic este pus pe explicarea conceptelor fundamentale, construirea treptată a limbajului științific și dezvoltarea unei atitudini pozitive față de cunoaștere în științe biologice. Exemple: utilizarea de modele vizuale sau simulări simple pentru reprezentarea proceselor biologice, activități de observare dirijată, legături cu situații reale de viață (sănătate, alimentație, mediu).

Pentru ***curriculumul de specialitate (CS)***, strategiile metodologice se orientează spre aprofundare, analiză critică și autonomie cognitivă. Accentul cade pe *strategii deductive, investigative și reflexive,* care susțin gândirea științifică avansată și integrarea interdisciplinară. Predarea se bazează pe demersuri de investigații aplicate, studii de caz complexe, dezbateri științifice și reflecții etice asupra progresului biologiei moderne. Exemple: proiecte interdisciplinare (biologie–chimie–fizică-geografie-informatică), utilizarea softurilor de modelare ecologică sau genetică, analiză critică a datelor și interpretarea rezultatelor în context.

Pentru ***curriculumul mixt (TC + CS)***, se recomandă o structură flexibilă, bazată pe *abordări metodologice diferențiate.* Profesorul poate proiecta secvențe comune tuturor elevilor, axate pe conceptele de bază, și activități complementare pentru cei din filiera de specialitate, care implică gândire de nivel superior, mini-proiecte și investigații autonome. Această diferențiere metodologică susține *echilibrul* între instruirea de bază și cea avansată, transformând predarea Biologiei într-un proces formativ adaptat nevoilor și potențialului fiecărui elev.

Contribuția disciplinei Biologie la dezvoltarea profilului de formare al absolventului

Structura curriculară a disciplinei Biologie contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor-cheie, a atributelor profilului de formare al absolventului de liceu și la integrarea temelor transversale prevăzute de legislația în vigoare.

Dezvoltarea competențelor-cheie. Prin specificul său investigativ, aplicativ și interdisciplinar, biologia sprijină dezvoltarea integrată a competențelor-cheie prevăzute în curriculumul național și european, după cum urmează:

- ***Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului*** – prin utilizarea limbajului științific, lectura și interpretarea textelor informativ-formative și argumentarea ideilor în contexte specifice biologiei;
- ***Competențe multilingvistice*** – prin utilizarea terminologiei științifice internaționale (ex.: din limba latină pentru nomenclatură, termeni anglo-saxoni pentru biologie moleculară) și accesarea resurselor de documentare științifică în limbi străine;
- ***Competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM)*** – prin observare, formularea ipotezelor, experimente controlate, analiza datelor, utilizarea modelelor științifice și interpretarea statistică a rezultatelor;
- ***Competențe digitale –*** prin utilizarea simulărilor virtuale, instrumentelor digitale de analiză și vizualizare, bazelor de date și platformelor de învățare;
- **C*ompetențe personale, sociale și de a învăța să înveți*** – prin reflecție asupra progresului, autoevaluare, gestionarea propriului proces de învățare și lucrul eficient în echipă;
- ***Competențe cetățenești*** – prin înțelegerea responsabilității individuale față de sănătate, biodiversitate, resurse naturale și comunitate și prin participarea la proiecte de ecologie sau educație pentru sănătate;
- ***Competențe antreprenoriale*** – prin proiecte care implică identificarea de soluții pentru probleme reale (ex.: gestionarea resurselor biodiversității, soluții concrete care țin de bioeconomie, valorificarea durabilă a ecosistemelor) și prin cultivarea inițiativei și creativității;
- ***Competențe de sensibilizare și expresie culturală*** – prin valorizarea patrimoniului natural, interpretarea diversității biologice ca parte a identității culturale și participarea la proiecte creative (postere, expoziții, materiale vizuale pe teme științifice).

Formarea atributelor prioritare ale profilului absolventului de liceu. Predarea biologiei contribuie la dezvoltarea atributelor esențiale ale profilului absolventului de liceu, cultivând o relație

responsabilă și informată cu lumea naturală și comunitatea. În acest sens, disciplina favorizează formarea elevului:

- ***Reflexiv,*** capabil să analizeze sistemele biologice, să evalueze informații științifice și să își argumenteze deciziile privind sănătatea și diversitatea speciilor și ecosistemelor;
- ***Creativ***, prin formularea de ipoteze, proiectarea de experimente, identificarea de soluții inovatoare la probleme reale din domeniul biologiei și valorificarea resurselor biologice în mod sustenabil;
- ***Responsabil și etic,*** prin dezvoltarea respectului față de viață, asumarea consecințelor acțiunilor asupra diversității speciilor și ecosistemelor și practicarea unei conduite informate în raport cu sănătatea individuală și colectivă;
- ***Comunicativ,*** capabil să transmită clar informații științifice, să utilizeze limbajul specific biologiei în mod adecvat și să participe la dezbateri argumentate pe teme de actualitate;
- ***Colaborativ,*** prin participarea la activități de echipă, proiecte și investigații în echipă, valorificând diversitatea rolurilor și contribuțiilor tuturor membrilor echipei;
- ***Autonom***, capabil să își planifice și monitorizeze procesul de învățare, să gestioneze sarcini individuale și să își asume responsabilitatea propriei evoluții educative;
- ***Rezilient,*** prin perseverență în activități de învățare specifice biologiei, gestionarea eșecului ca oportunitate de învățare și adaptarea strategiilor de lucru în fața dificultăților;
- ***Prospectiv,*** orientat spre înțelegerea tendințelor științifice și tehnologice, capacitatea de anticipare a implicațiilor sociale ale progreselor științelor biologice și contribuția la soluții durabile pentru viitor.

***Integrarea temelor transversale*.** Disciplina Biologie contribuie în mod natural și substanțial la abordarea unor teme transversale prevăzute de Legea 198/2023, art. 88 alin. (10), în special pentru:

- *Educație pentru mediu și dezvoltare durabilă* – prin studiul ecosistemelor, biodiversității, impactului antropic și soluțiilor pentru protecția resurselor biologice;
- *Educație pentru sănătate și alimentație sănătoasă* – prin înțelegerea funcționării organismului uman, a factorilor de risc și a comportamentelor de protecție a sănătății;
- *Digitalizare și competențe digitale* – prin utilizarea resurselor digitale, simulărilor, instrumentelor bioinformatice și bazelor de date științifice;
- *Etică și responsabilitate* – prin reflecții asupra biotehnologiei, geneticii, protecției diversității speciilor și ecosistemelor și conduitei responsabile față de viață;
- *Participare civică și responsabilitate socială* – prin proiecte de mediu, sănătate publică și educație ecologică în comunitate.

De asemenea, biologia poate contribui, în contexte educaționale specifice, la teme transversale precum patrimoniul natural local, educația interculturală sau antreprenoriatul verde.

Orientări privind proiectarea didactică

Proiectarea didactică în biologie are rolul de a traduce intențiile programei școlare în *experiențe concrete de învățare,* care să conducă la formarea și consolidarea competențelor generale și specifice, precum și la dezvoltarea gândirii științifice specifice domeniului. În acest context, profesorul este un *designer al învățării*, capabil să construiască situații de învățare relevante, adaptate nevoilor elevilor, pentru asimilarea activă a ideilor mari și a conceptelor subordonate vizate pentru fiecare an de studiu.

Alinierea proiectării didactice la taxonomia Bloom revizuită

Competențele generale și cele specifice din Programa de Biologie au fost formulate în corelație cu ***taxonomia lui Bloom revizuită***, care constituie axul conceptual al progresiei curriculare (ex: de la înțelegerea noțiunilor fundamentale la aplicare, analiză, evaluare și creație). În consecință, proiectarea didactică trebuie să urmărească ***alinierea pe verticală*** a: competențelor vizate, activităților de învățare, strategiilor didactice, instrumentelor și itemilor de evaluare, la niveluri cognitive specifice fiecărei competențe. Astfel, ***operaționalizarea rezultatelor învățării la nivel de lecție*** și formularea sarcinilor didactice se realizează în raport cu același cadru taxonomic, asigurând coerență între intențiile curriculare și practica didactică. Progresia activităților și a evaluării va urmări o scală cognitivă ascendentă (***a reține → a înțelege → a aplica → a analiza → a evalua → a crea***) prin: ***activități*** *pentru conceptualizare* (observare, modelare, analogii structurate), ***activități aplicative și investigative*** (experimente, studii de caz, simulări), ***activități integrative și creative*** (proiecte, dezbateri, soluții inovative pentru probleme reale). În mod similar, ***itemii de evaluare*** vor fi formulați în concordanță cu nivelul taxonomic vizat, pentru a evalua nu doar cunoștințele declarative, ci și capacitatea elevilor de a aplica, analiza, argumenta și crea

pe baza conținuturilor specifice biologiei. Această abordare garantează ***consistența curriculară*** și susține dezvoltarea gândirii științifice specifice biologiei.

De la competențe la unități de învățare. Unitatea de învățare include o secvență coerentă de conținuturi și activități centrate pe formarea uneia sau a mai multor competențe specifice. În proiectarea acesteia, profesorul pornește de la întrebări precum: *Ce competențe din programă se formează prin această unitate?*; *Ce cunoștințe, abilități și atitudini sunt vizate?*; *Ce activități pot conduce elevul de la înțelegerea conceptelor la aplicarea/integrarea lor în contexte noi?*; *Cum voi evalua progresul elevilor, atât pe parcursul, cât și la finalul procesului de învățare?* Prin urmare, unitatea de învățare devine cadrul organizator al formării competențelor, iar proiectarea ei trebuie să asigure coerență între ceea ce se urmărește (competențe specifice), ceea ce se abordează (conținuturi și activități) și modul în care se verifică progresul elevilor (evaluare). În această logică, lecțiile nu funcționează ca secvențe izolate, ci ca etape succesive într-un parcurs de învățare, care susține progresul de la familiarizare cu conceptele la aplicare, transfer și integrare.

***Analiza și integrarea dimensiunilor competențelor specifice*.** În etapa de proiectare, este util ca profesorul să analizeze competențele specifice prin prisma celor trei dimensiuni implicite – *cunoștințe* (termeni, concepte, principii, modele explicative*) abilități* (observare, comparare, clasificare, interpretare de date, formulare de ipoteze, realizare de conexiuni interdisciplinare) *și atitudini (*curiozitate științifică, gândire critică, respect față de viață și mediu, responsabilitate față de acțiunile proprii, perseverență în investigație) – fără a le fragmenta în activitatea de predare. Acest demers nu presupune „spargerea" competenței, ci înțelegerea structurii sale interne, pentru a proiecta activități și situații de învățare care activează integrat concepte științifice, deprinderi de investigare și atitudini față de cunoaștere și față de mediul natural.

Corelarea competențelor, conținuturilor, activităților de învățare și evaluării. În proiectarea didactică, se recomandă asigurarea unei coerențe explicite între ***competențele specifice vizate, conținuturile selectate, activitățile de învățare propuse*** *și* ***modalitățile de evaluare utilizate.*** Această aliniere sprijină transpunerea intențiilor curriculare în practică, permite progresia în formarea competențelor și facilitează monitorizarea învățării la elevi. În acest sens, profesorul poate utiliza ***scheme sintetice (tabele)*** în care sunt corelate elementele menționate, evitând fragmentarea și asigurând continuitate în parcursul de învățare.

Exemple de abordare diferențiată în proiectare. Proiectarea didactică trebuie să țină cont de *diversitatea elevilor* și de nevoia de *asigurare a echității în învățare,* oferind fiecărui elev oportunitatea de a progresa în raport cu propriul ritm și cu propriul stil de învățare. În acest sens, se pot utiliza modalități variate de diferențiere a activităților: pentru *clase cu ritm de învățare lent:* activități de reconstrucție vizuală (scheme, jocuri de rol, desen științific, modelare); pentru *elevi cu ritm accelerat*: mini-proiecte individuale, explorări suplimentare și utilizarea aplicațiilor digitale pentru simularea proceselor biologice; pentru *elevi cu CES*, materiale adaptate (font mărit, explicații audio, suport vizual concret, activități în perechi); pentru *clase eterogene,* sarcini de lucru cu dificultate progresivă (nivel minim – mediu – extins) și grupuri de lucru flexibile. Astfel de adaptări contribuie la crearea unui *mediu incluziv,* în care învățarea biologiei devine accesibilă, motivantă și echitabilă pentru toți elevii.

Integrarea competențelor transversale în proiectare se realizează ***prin activitățile propuse în cadrul unităților de învățare,*** care oferă elevilor ocazia de a aplica cunoștințele de biologie în contexte autentice. Astfel, competențele digitale, sociale și civice, „a învăța să înveți" sau pentru dezvoltare durabilă, deja evidențiate în structura programei, pot fi dezvoltate prin: utilizarea resurselor digitale și a aplicațiilor științifice, colaborarea în activități de echipă, reflecția personală asupra procesului de învățare, proiecte privind sănătatea, ecosistemele și biodiversitatea. Integrarea acestor competențe conferă ***relevanță socială și formativă*** disciplinei, conectând biologia cu provocările lumii reale.

În concluzie, proiectarea didactică nu trebuie privită ca o formalitate administrativă, ci ca un *proces creativ de traducere a intențiilor curriculare în experiențe de învățare semnificative* pentru elevi. Profesorul de biologie devine mediator între nucleul riguros al științei predate și realitatea învățării din școală, iar proiectarea trebuie să păstreze un echilibru între *claritate, flexibilitate și relevanță.*

Strategii de organizare și desfășurare a învățării

Organizarea învățării în cadrul orelor de Biologie trebuie să creeze contexte care să stimuleze *curiozitatea științifică, gândirea critică, informarea științifică, colaborarea și reflecția personală.* Activitățile vor fi proiectate astfel încât elevii să *descopere, să experimenteze, să argumenteze și să aplice*

cunoștințele biologice în contexte variate, relevante pentru viața reală. Profesorul are libertatea de a selecta strategiile potrivite, asigurând *echilibrul între metodele tradiționale, interactive și digitale.*

În proiectarea și desfășurarea activităților de învățare, profesorul de biologie urmărește integrarea echilibrată a conținuturilor, proceselor de învățare și dezvoltării competențelor, printr-o progresie logică, gradată și accesibilă tuturor elevilor.

Principii de organizare a instruirii. Activitățile de învățare se structurează astfel încât elevii să parcurgă un traseu cognitiv coerent, de la concret la abstract și de la simplu la complex, pe baza următoarelor principii: *secvențiere logică* a experiențelor de învățare și a obiectivelor; *sprijin cognitiv* prin exemple, analogii, modele și organizatori grafici; *integrarea progresivă a conținuturilor* și conexiune cu experiențele anterioare ale elevilor; *învățare activă și participativă*, cu rol formativ în dezvoltarea gândirii științifice; *revenire și consolidare*, prin reveniri deliberate la concepte-cheie pentru fixare și extindere conceptuală.

- ***Secvențierea instruirii.*** Structurarea lecției și a unităților de învățare utilizează un parcurs didactic gradat, care poate include: *explorarea și activarea cunoștințelor anterioare* (întrebări-ghid, exemple familiare, organizatori grafici, situații-problemă); *introducerea conceptelor și a contextului științific* (modele, analogii, demonstrații, experimente simple, situații reale); a*plicarea și relaționarea cunoștințelor* (experimente dirijate, analize de date, investigații, modelări); *interiorizarea, extinderea și transferul* (problematizare, studii de caz, proiecte, dezbateri, argumentare științifică); *reflecție și metacogniție* (jurnal științific, autoevaluare, explicații reciproce). Acest cadru permite adaptarea ritmului și complexității în funcție de nivelul grupului, favorizând autonomia progresivă.
- ***Gestionarea conținuturilor: fapte – concepte – generalizări.*** Conținuturile sunt organizate astfel încât elevii să: recunoască *faptele biologice* (nivel factual); construiască și utilizeze *conceptele științifice* (nivel conceptual); formuleze și să aplice *generalizări și modele explicative* (nivel aplicativ/analitic). Profesorul urmărește explicit diferența dintre cunoaștere factuală, conceptuală, procedurală și metacognitivă, în spiritul taxonomiei lui Bloom revizuite.
- ***Modalități de abordare cognitivă: inductiv vs. deductiv.*** Profesorul poate alterna: *abordarea deductivă* (de la teorie la aplicații) – pentru claritate și eficiență; *abordarea inductivă* (de la observații și date la concluzii) – pentru dezvoltarea gândirii științifice. Decizia depinde de obiectivele lecției, nivelul clasei și natura conceptelor.
- ***Orientarea atât spre procesul cât și spre produsul învățării.*** Activitatea de învățare valorifică: *procesul cognitiv* (strategii, pași de investigație, justificarea concluziilor), dar și *produsul final al activității de învățare* (model, prezentare, raport, poster, hartă conceptuală, produs digital). Elevii sunt încurajați să își monitorizeze progresul prin *autoevaluare și reflecție ghidată.* Instrumente didactice recomandate: *organizatori grafici* (diagrame, hărți conceptuale, linii ale timpului, matrice de comparație); *modele și simulări* (digitale sau materiale); *protocoale de investigație* (observație, experiment, colectare și analiza datelor); *portofolii și jurnale științifice.*

Realizată în acest mod, predarea biologiei devine un proces intenționat de construcție a gândirii științifice, nu doar de transmitere de informații. Organizarea învățării trebuie să sprijine progresul elevilor de la observație și descriere, la analiză, interpretare și argumentare bazată pe dovezi, în context real și interdisciplinar.

Învățarea prin descoperire și investigație științifică. Această abordare se află în centrul predării – învățării Biologiei, încurajând elevii *să observe, să pună întrebări, să formuleze ipoteze, să experimenteze și să tragă concluzii.* Necesită un grad ridicat de interacțiune între elevi, profesor, materiale didactice, conținut și mediul de învățare.

Procesele de bază ale investigației, care trebuie dezvoltate pas cu pas în mod sistematic sunt:

1. **Observarea.** Identificarea obiectelor, proprietăților acestora și a schimbărilor din diverse sisteme; efectuarea de observații controlate; ordonarea seriilor de observații;
2. **Clasificarea.** Realizarea de clasificări simple și complexe; tabelarea și codificarea observațiilor;
3. **Formularea de deducții.** Formularea unor deducții pe baza observațiilor; construirea unor situații pentru a testa aceste deducții;
4. **Folosirea numerelor**. Identificarea și utilizarea numerelor și apoi trecerea la procese matematice mai complexe;
5. **Măsurarea.** Identificarea și ordonarea lungimilor și apoi a suprafețelor, volumelor, greutăților, temperaturilor, vitezelor ori a altor mărimi cu care se pot măsura sisteme și parametri ai acestora;
6. **Comunicarea.** Construirea de grafice și diagrame pentru a descrie procese simple și apoi mai complexe; prezentarea de rapoarte scrise și orale;

7. **Realizarea de previziuni.** Interpolarea și extrapolarea din date; identificarea de metode pentru testarea previziunilor;
8**. Realizarea de definiţii operaţionale.** Distingerea dintre definițiile operaționale și non-operaționale; construirea de definiţii operaţionale pentru probleme noi;
9. **Formularea de ipoteze.** Distingerea ipotezelor din inferențe, observații și predicții; construirea și testarea ipotezelor
10. **Interpretarea datelor**. Descrierea datelor și deducțiilor bazate pe acestea; construirea de ecuații pentru a reprezenta datele; corelarea datelor cu ipotezele; formularea generalizărilor susţinute de descoperirile experimentale.
11**. Controlul variabilelor**. Identificarea variabilelor independente și dependente; realizarea de experimente; descrierea modului în care variabilele sunt controlate;
12. **Experimentarea**. Interpretarea relatărilor despre experimente științifice; formularea problemelor; elaborarea ipotezelor; realizarea procedurilor experimentale.

Exemple de activități investigative: *observații și experimente simple* realizate în clasă sau laborator (ex.: germinarea semințelor, efectul luminii asupra fotosintezei); *Investigații de teren* privind diversitatea speciilor, ecosistemelor și impactul antropic asupra acestora*; Simulări digitale* ale proceselor biologice greu de observat direct (diviziune celulară, circulația sângelui, fluxuri de energie în ecosisteme); *Mini-proiecte de cercetare*, însoțite de rapoarte scrise și prezentări orale. Prin această strategie, se dezvoltă competențele științifice, gândirea critică și abilitatea de a corela datele experimentale cu explicațiile teoretice.

Învățarea colaborativă*.** Învățarea în grup sprijină dezvoltarea abilităților sociale, comunicarea științifică și învățarea prin cooperare. Exemple: activități de tip **„think-pair-share***”** (gândește – discută în perechi – împărtășește); *discuții dirijate și dezbateri* despre dileme etice în biologie; *peer teaching* – elevii explică colegilor un concept sau un proces biologic (de exemplu, mitoza); *atribuire de roluri* în cadrul activităților de grup (coordonator, cercetător, comunicator, evaluator).

***Învățarea pe bază de proiecte*.** Proiectele oferă contexte autentice de aplicare a cunoștințelor biologice și pot fi adaptate intervalului de timp disponibil. Exemple: *proiect cu durată scurtă*: realizarea unei reprezentări vizuale despre relațiile trofice sau despre structura ADN-ului; *proiect de durată medie*: monitorizarea unui ecosistem local, realizarea unei colecții de date ecologice; *proiect extins:* elaborarea unui plan de conservare a biodiversității pentru un ecosistem local, proiectarea unei campanii de informare privind alimentația sănătoasă. Proiectele pot fi integrate în *teme transversale* – educație pentru mediu, sănătate, digitalizare – și pot valorifica *colaborarea interdisciplinară* (biologie–chimie–fizică-geografie–informatică-tehnologii).

Integrarea resurselor digitale. Utilizarea tehnologiei contribuie la formarea competențelor digitale și la vizualizarea proceselor biologice abstracte. Exemple: aplicații de modelare 3D a celulei, biomoleculelor, organelor sau ecosistemelor; utilizare de *platforme educaționale interactive* (Kahoot, Quizizz, LabXchange) pentru exersarea conceptelor; *proiecte de cercetare digitală*, în care elevii colectează și interpretează informații din baze online (de ex. GBIF – Global Biodiversity Information Facility). Profesorul are rolul de a ghida utilizarea responsabilă și etică a tehnologiei, cultivând *discernământul științific și digital.*

Învățarea autentică și contextualizată. Elevii învață mai profund atunci când conținuturile biologice sunt legate de experiențele lor directe, concrete de viață. Exemple: analiza etichetelor de la alimente pentru identificarea biomoleculelor; studii de caz privind efectele poluării sau defrișărilor la nivel local; campanii de conștientizare pentru sănătate sau protecția mediului; interviuri cu specialiști (medici, biologi, ecologi) din comunitate. Învățarea contextualizată îi ajută pe elevi să perceapă *biologia ca știință vie*, cu impact asupra sănătății, mediului și calității vieții.

Integrarea interdisciplinară. Conținuturile din biologie pot fi abordate integrat cu alte discipline de studiu prevăzute pentru liceu. De exemplu: *Biologie – Chimie* pentru studiul reacțiilor metabolice, al compușilor organici, al fotosintezei și respirației; *Biologie – Fizică*: fluxul de energie și materie la nivel individual și la nivelul ecosistemelor; *Biologie – Geografie* pentru corelarea factorilor geografici cu procesele biologice; *Biologie – Educație pentru sănătate* pentru noțiuni de igienă, alimentație, sănătate reproductivă; *Biologie – Informatică* pentru utilizarea bazelor de date, bioinformatică, vizualizarea modelelor moleculare. Activitățile interdisciplinare pot fi organizate sub formă de micro-proiecte comune, expoziții sau săptămâni tematice (ex: Comportamente umane și starea de sănătate).

În funcție de conținuturi și resurse, se recomandă alternarea următoarelor contexte de învățare: *sala de clasă*, pentru activități curente, modelări, dezbateri; *laboratorul de biologie*, pentru experimente

și observații controlate; *în teren,* pentru studii ecologice, investigații privind biodiversitatea locală; *în spațiul virtual,* pentru simulări, vizualizări 3D și colaborări online.

În concluzie, strategiile de organizare și desfășurare ale învățării trebuie să transforme ora de Biologie într-un *spațiu de explorare, dialog și gândire științifică.* Prin echilibrarea metodelor tradiționale, interactive și digitale, profesorul oferă elevilor nu doar cunoștințe, ci și *competențe pentru viață,* bazate pe curiozitate, responsabilitate, colaborare și discernământ.

Evaluarea rezultatelor învățării

Evaluarea la disciplina Biologie are rolul de a măsura *progresul elevilor în formarea și dezvoltarea competențelor*, nu doar volumul de cunoștințe reținute. Ea trebuie să încurajeze *reflecția, aplicarea și transferul* cunoștințelor în contexte autentice. Evaluarea devine parte integrantă a procesului de învățare, orientând deciziile profesorului și sprijinind dezvoltarea complexă a personalității elevului pe parcursul ciclului de instruire.

Ce și de ce evaluăm ? Evaluarea trebuie să răspundă la întrebările-cheie: *De ce evaluez?* - pentru a orienta învățarea elevului și a oferi feedback util. *Ce evaluez?* - cunoștințe, abilități, atitudini – integrate în competențe, la un anumit nivel de independență și autonomie**.** *Cum evaluez?* - prin sarcini autentice, variate, adaptate competențelor vizate. *Cât de bine măsor?* - prin folosirea unor criterii clare, transparente, explicate elevilor. *Ce fel de feedback dau?* - constructiv, descriptiv, concentrat pe progres, nu doar pe scor/ puncte/ note.

Echilibrul între evaluarea formativă și cea sumativă*.** Evaluarea la disciplina Biologie urmărește sprijinirea progresului elevilor și certificarea achizițiilor la finalul unor secvențe de învățare. Se recomandă asigurarea unui ***echilibru între evaluarea formativă și cea sumativă, valorificând feedbackul continuu, autoreflecția și aprecierea progresului în raport cu competențele vizate.

Evaluarea procesului și a produsului învățării*.* Pe lângă echilibrul între evaluarea formativă și sumativă, se recomandă și evaluarea atât a ***procesului de învățare,*** cât și a ***produsului final***. Evaluarea procesului vizează modul în care elevii explorează concepte, aplică demersul de investigație științifică, colaborează și își monitorizează propria evoluție, iar evaluarea produsului urmărește calitatea rezultatelor obținute (ex.: rapoarte de investigație, modele biologice realizate, referate și prezentări). Această abordare valorizează *progresul individual* și formarea competențelor autentice, nu doar *performanța finală.* Evaluarea procesului poate fi realizată predominant formativ, dar poate contribui și la evaluarea sumativă atunci când progresul și implicarea fac parte din criteriile stabilite. Evaluarea produsului vizează rezultatul final și poate fi utilizată atât în contexte formative, cât și sumative.

Modalități și instrumente de evaluare la Biologie

Evaluare formativă se va putea realiza pe bază de: fișe de lucru, însoțite de exerciții de reflecție personală (Ce am înțeles ?/ Ce aș mai dori să lămuresc?); chestionare digitale (Kahoot, Mentimeter, Quizizz) pentru verificarea rapidă a înțelegerii conceptelor; mini-dezbateri sau explicații reciproce între elevi; portofolii tematice sau jurnal de învățare (ex.: jurnal de observații/experimente/investigații/proiecte); grile de autoevaluare, cu care elevii își estimează gradul de înțelegere a conceptelor.

Evaluarea sumativă va putea include**:** teste scrise sau orale, cu sarcini aplicative (analiza unui grafic, interpretarea unui set de date experimentale); probe practice de laborator (realizarea unei observații microscopice, recunoașterea structurilor biologice); prezentări orale sau postere științifice realizate individual sau în echipă; proiecte integrate, care valorifică și competențe transversale (digitale, sociale, civice).

*Evaluarea colegială și autoevaluarea***.** Aceste forme moderne de evaluare dezvoltă gândirea reflexivă, responsabilitatea și capacitatea de analiză critică. Exemple: elevii pot evalua *posterul științific al colegilor,* după un set de criterii stabilite împreună; fiecare elev poate completa *o fișă de reflecție* după o activitate de laborator (Ce am învățat? Cum am lucrat? Ce pot îmbunătăți?); în activitățile de grup, fiecare membru oferă *feedback constructiv* celorlalți, pe criterii clare (cooperare, argumentare, inițiativă).

*Feedbackul constructiv***.** Feedbackul eficient, cu valoare de reglare a proceselor de învățare ar trebui să aibă următoarele atribute: *să descrie* ceea ce elevul a realizat bine și ce poate îmbunătăți; *se fie formulat pozitiv*, specific și orientat spre progres (ai reușit să identifici variabilele, dar poți adăuga explicația legată de…); se fie oferit *în timp util*, pentru a influența învățarea ulterioară; *să* poată fi completat prin *reflecția elevului* asupra propriului progres.

Evaluarea diferențiată este adaptată particularităților elevilor: *pentru elevii cu ritm lent de învățare* se vor administra sarcini gradate crescător ca dificultate, timp suplimentar, evaluare orală cu sprijin vizual; *pentru elevii avansați* se vor trasa sarcini de tip „provocare” (mini-eseuri științifice, analize de

articole/literatură primară adaptată); pentru elevii cu CES se va folosi suport vizual, explicații suplimentare, evaluare în perechi; *pentru clase eterogene* se vor folosi criterii flexibile, care valorifică progresul individual, nu doar performanța absolută.

Portofoliul elevului la disciplina *Biologie*. Portofoliul este un instrument complex de evaluare care reflectă *evoluția învățării elevului pe termen mai îndelungat.* Acesta poate include: fișe de lucru/de observație/de investigație; rapoarte de laborator; reflecții personale; produse digitale (postere, prezentări, grafice); dovezi de participare la proiecte interdisciplinare sau acțiuni comunitare. Evaluarea portofoliului trebuie să se concentreze pe *progresul în învățare și pe calitatea reflecției personale,* nu doar pe aspectul formal.

În concluzie, evaluarea la disciplina Biologie nu înseamnă doar verificarea cunoștințelor, ci *măsurarea felului în care elevii gândesc, investighează, colaborează și aplică știința în viața reală.* Un sistem de evaluare echilibrat, variat și reflexiv contribuie la *formarea elevului autonom, curios și responsabil*, capabil să înțeleagă lumea vie dintr-o perspectivă științifică și etică.

Diferențierea și personalizarea învățării

Predarea Biologiei trebuie să ofere tuturor elevilor *șanse reale de reușită,* indiferent de ritmul, stilul de învățare sau alte particularități individuale. Diferențierea și personalizarea învățării nu presupun activități complet separate, ci *variații deliberate ale metodelor, resurselor și sarcinilor*, astfel încât fiecare elev să progreseze în raport cu propriul potențial. Profesorul de biologie devine un *mediator al echității educaționale*, capabil să adapteze strategiile de predare și evaluare, păstrând standardele curriculare, dar diversificând căile prin care acestea pot fi atinse.

Principii ale învățării diferențiate care pot fi aplicate la lecții de biologie: *echitate, nu uniformitate*: se oferă tuturor elevilor oportunități de învățare echivalente, nu identice; *flexibilitate în organizare*: profesorul poate varia durata activităților, tipul de sarcini, formele de sprijin și instrumentele de evaluare; *focalizare pe progres, nu pe comparație*: se urmărește dezvoltarea fiecărui elev în raport cu propriul punct de plecare, cu propria capacitate de progres; *accent pe punctele tari*: se valorifică interesele și preferințele elevilor pentru a stimula motivația intrinsecă; *incluziune și colaborare:* activitățile se concep astfel încât să favorizeze participarea tuturor elevilor, inclusiv a celor cu CES.

***Tipuri de diferențiere în învățare la Biologie*.** Dacă avem în vedere *nivelul de pregătire* al elevilor**,** se recomandă sarcini gradate ca dificultate, dar convergente spre aceeași competență (ex: în învățarea despre fotosinteză: unii elevi explică procesul în imagini, alții îl modelează 3D, alții redactează o fișă de sinteză); *după stilul de învățare* se recomandă activități adaptate profilului vizual, auditiv, kinestezic (ex: pentru tema sistemul nervos: elevii cu stil vizual pot realiza o schemă, cei cu stil auditiv pot realiza un podcast explicativ, cei cu stil kinestezic pot realiza o simulare de reflexe); *după ritmul de învățare*: se va acorda timp diferențiat, respectiv activități suplimentare sau remediale (ex: elevii avansați pot analiza scurte articole științifice, iar cei cu dificultăți pot folosi fișe de lucru ghidate); *după interese și nevoi* - se poate da libertate în alegerea temelor unui proiect sau a modului de prezentare (ex: într-un proiect despre sănătate, elevii pot alege între teme privind nutriția, igiena sau impactul stresului asupra organismului); *după nevoi educaționale speciale (CES):* se va proceda la adaptarea limbajului, a suportului vizual, a modului de evaluare (ex: se folosesc pictograme, texte simplificate, feedback oral frecvent și lucrul în echipă de sprijin).

***Strategii de diferențiere recomandate*.** În acest sens, se pot utiliza*: sarcini cu niveluri multiple de complexitate*, de la simpla descriere a structurii, procesului la interpretare și aplicare; *centre de învățare* (colțuri tematice): elevii aleg activități diferite pe aceeași temă (ex.: centrul - microscopie, centrul - modele 3D, centrul - experimente digitale); *grupuri flexibile*, formate după nevoi și interese (de sprijin, de consolidare sau de provocare); *"contracte de învățare",* prin care elevii stabilesc propriile obiective de progres; *învățare prin tutorat între elevi (peer tutoring)* – elevii avansați explică concepte colegilor, consolidând astfel și propria învățare; *mini-proiecte personalizate,* în cadrul cărora elevii aleg subtema sau produsul final (poster, videoclip, prezentare, articol scurt).

Personalizarea prin resurse și medii de învățare poate include: ca alternative *resurse vizuale și tactile* – modele, materiale 3D, planșe, simulări digitale; *medii de învățare variate* – laborator, teren, spațiu virtual, activități în afara școlii; *instrumente digitale* care permit un ritm individual: lecții video, teste adaptive, aplicații de învățare personalizată; *platforme colaborative* (Google Classroom) pentru realizarea produselor în ritm propriu și comunicarea continuă cu profesorul.

Evaluarea diferențiată și feedbackul personalizat. În evaluarea diferențiată criteriile rămân comune, dar *modul de demonstrare a competenței* poate varia; se evaluează *progresul individual* și

efortul de îmbunătățire, nu doar performanța finală; feedbackul trebuie să fie *specific, pozitiv și orientat spre pașii următori*; se pot folosi criterii flexibile și portofolii cu reflecții personale.

***Rolul profesorului într-o clasă cu învățare diferențiată*.** Profesorul de Biologie: observă constant progresul elevilor și adaptează sarcinile; comunică așteptările clar, prin criterii explicite și exemple de succes; încurajează colaborarea și respectul între elevi; transformă diversitatea în resursă didactică, nu în obstacol; creează un climat de învățare sigur, sprijinitor și motivant.

În concluzie**,** diferențierea și personalizarea învățării biologiei transformă diversitatea elevilor într-o *valoare educațională.* Scopul nu este uniformizarea performanței, ci *dezvoltarea fiecărui elev în ritmul și direcția propriului potențial.* Prin adaptare, flexibilitate și empatie pedagogică, profesorul de Biologie devine *facilitatorul unei învățări autentice, echitabile și incluzive.*

Recomandări finale

Predarea Biologiei devine cu adevărat formativă atunci când elevii pot *observa, explica și aplica* principiile științei în realitatea lor imediată. Recomandările și exemplele date nu sunt rețete, ci *modele flexibile* care pot fi adaptate la resursele, interesele și nivelul elevilor. Ele încurajează conexiunile interdisciplinare, gândirea critică și responsabilitatea față de mediu și sănătatea umană. Bunele practici în predarea Biologiei sunt acelea care transformă învățarea într-o *experiență vie, cu sens.* Ele oferă elevilor ocazia să exploreze lumea prin știință, să gândească critic, să colaboreze și să acționeze responsabil față de sine și față de natură. Profesorul nu urmează un model fix, ci *creează contexte de descoperire și reflecție*, devenind un facilitator al înțelegerii profunde a vieții.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- **Barbeau, L. & Happel, C. C. (2023).** *Critical Teaching Behaviors. Defining, Documenting, and Discussing Good Teaching.* Routledge. ISBN: 978-1-642-67369-2 (paperback) https://www.researchgate.net/profile/Claudia-Cornejo-Happel/publication/363579422_Critical_Teaching_Behaviors_Defining_Documenting_and_Discussing_Good_Teaching/links/649116118de7ed28ba3e4272/Critical-Teaching-Behaviors-Defining-Documenting-and-Discussing-Good-Teaching.pdf
- **Bauer, A. C. (2026).** *Teaching Life Skills in the Liberal Arts and Sciences. Preparing Students for Success Beyond the Classroom.* Routledge. ISBN: 978-1-032-80717-1 (paperback)
- **Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022).** *GreenComp – The European sustainability competence framework* (Y. Punie & M. Bacigalupo, Eds.; EUR 30955 EN, JRC Science for Policy Report, JRC128040). Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2760/13286. ISBN 978-92-76-46485-3. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040
- **Brown, C. R. (1995).** *The Effective teaching of Biology.* Pearson Education. Longman. ISBN: 0 582 095050 PPR
- **Dawson, V., Venville, G., Donovan, J. (Eds.) (2020).** *The Art of Teaching Science. A comprehensive guide to the teaching of secondary school science* (3rd ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003117896. ISBN-13: 9781760528362 (paperback)
- **Harlen, W. (Ed.). (2015).** *Working with Big Ideas of Science Education.* Trieste: Science Education Programme of IAP. (With contributions by D. Bell, R. Devés, H. Dyasi, G. Fernández de la Garza, P. Léna, R. Millar, M. Reiss, P. Rowell, & W. Yu). https://www.ase.org.uk/download/file/fid/6740
- **Harlen, W., Bell, D., Devés, R., Dyasi, H., Fernández de la Garza, G., Léna, P., Millar, R., Reiss, M., Rowell, P., & Yu, W. (2010).** *Principles and Big Ideas of Science Education.* Hatfield: Association for Science Education. https://www.ase.org.uk/bigideas,https://www.ase.org.uk/download/file/fid/6740
- **Jarvis, M. (2023).** *Teaching and Learning with Techology.* Routledge. ISBN:978-1-032-21044-5 (paperback). https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003266471/teaching-learning-technology-matt-jarvis
- **Kampourakis, K., Reiss, M. J. (Eds.) (2018).** *Teaching Biology in Schools.Global Research, Issues, and Trends.* Routledge. ISBN: 978-1-138-08798-9 (paperback).

https://www.researchgate.net/publication/322500717_Teaching_Biology_in_Schools_Global_Research_Issues_and_Trends

- **Minkhoff, E. C. & Hood-DeGrenier, J. K. (2024).** *Biology Trending. A Contemporary Issues Approach.* CRC Press, Taylor & Francis Group. ISBN: 978-1-032-48804-2 (paperback). https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.1201/9781003391159/biology-trending-eli-minkoff-jennifer-hood-degrenier
- **Morris, J. Hartl, D., Knoll, A., Lue, R. (2013).** *Biology. How Life Works.* Macmillan & W.H. Freeman and Company. ISBN-13: 978-1-4292-1870-2
- **Orlich, D. C., Harder, R. J., Trevisan, M. S., Brown, A. H., & Miller, D. E. (2017).** *Teaching Strategies: A Guide to Effective Instruction* (11th ed.). Cengage Learning
- **Pappas, E., Pierrakos, O., & Nagel, R. (2013).** *Using Bloom's taxonomy to teach sustainability in multiple contexts*. Journal of Cleaner Production, 48, 54–64. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.09.039
- **Redman, A., & Wiek, A. (2021).** *Competencies for advancing transformations towards sustainability*. Frontiers in Education, 6, 785163. https://doi.org/10.3389/feduc.2021.785163
- **Reiss, M. J., & Winterbottom, M. (2023).** Teaching secondary biology. *School Science Review, 104*(387), 19–23. https://www.researchgate.net/publication/371293412_Teaching_secondary_biology
- **Simion, R.-D. (2020).** *Eco-Pedagogia morală.* Presa Universitară Clujeană
- **UNESCO. (2017).** *Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives*. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. PDF oficial: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444

Exemple de aplicații și arhive digitale utile:
Seek by iNaturalist (aplicație pentru identificarea biodiversității cu ajutorul camerei foto a telefonului) – https://www.inaturalist.org/pages/seek_app iNaturalist+2Education Nature Park+2
BioDigital Human (platformă 3D interactivă pentru vizualizarea anatomiei umane) – https://www.biodigital.com/ BioDigital+2BioDigital+2
Cell World (aplicație VR/AR pentru explorarea tipurilor de celule umane) – https://play.google.com/store/apps/details?id=com.VIEW.CellWorld
3D Cell Viewer (instrument digital educaţional pentru structuri celulare) – https://www.allencell.org/3d-cell-viewer.html

GRUP DE LUCRU		
Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
COSTICĂ NAELA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Facultatea de Biologie
POP-PĂCURAR IRINA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
BANCIU HORIA LEONARD	Prof. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
LUPAN IULIA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
ANASTASIU PAULINA	Prof. univ. dr.	Universitatea București, Facultatea de Biologie
GOIA IRINA GABRIELA	Lector univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
TOMA VLAD-ALEXANDRU	Lector univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
BARAC GINA	Prof. gr. I	Colegiul Național „George Coșbuc” București
POPESCU ADRIANA SIMONA	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Constanța, județul Constanța
BOTOS ERZSÉBET ERIKA	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Puskás Tivadar” Sfântu Gheorghe, județul Covasna
ROȘESCU MARINELA ROXANA	Prof. dr.	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, județul Argeș
PETROV DANIELA	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
PÎRVU GIANINA ISABELA	Prof. gr. I	Colegiul Național ”Radu Greceanu” Slatina, județul Olt
KEREKES ADELHAIDA	Prof. dr.	Inspectoratul Școlar Județean Cluj
BOAR FELICIA	Prof. dr.	Inspectoratul Școlar Județean Cluj
AFRIM R. ELENA-CAMELIA	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” București
BAUMAN CRISTINA ELENA	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara
GURZU CRISTIAN	Prof. dr	Colegiul Național „Nicolae Bălcescu” Brăila, județul Brăila
HARCĂU CRISTIAN FLORIN	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Mehedinți
CERBU VALERIU NICOLAE	Prof. gr. I	Colegiul Național „Horea, Cloşca şi Crişan” Alba Iulia, județul Alba
KOVACS ZOLTAN	Prof. gr. I	Colegiul Național „Simion Bărnuțiu” Șimleul Silvaniei, județul Sălaj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI		
Nume şi prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**
PODAR DORINA	Coordonator științific Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
CĂLUGĂRU DANIELA	Responsabil Prof. dr.	Ministerul Educației și Cercetării
PARASCHIV STELUȚA	Responsabil Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BARBU GEORGETA-MIRELA	Responsabil Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: https://www.monitoruloficial.ro, secțiunea Publicări.

MONITORUL OFICIAL

5 948493 650768

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 bis (Vol. 1)/22.VII.2026 conține 1040 de pagini. Prețul: 1.560 lei

ISSN 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 598 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 22 iulie 2026

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1-176 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.106/2026 privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal 1042–2101

Volumul 2

Anexa nr. 76

Programa școlară pentru disciplina

Biologie

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică-informatică (1 oră/săptămână) și științe ale naturii (3 ore/săptămână)
Filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului (1 oră/săptămână)
Filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară (1 oră/săptămână)

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 76
Programa școlară pentru disciplina *Biologie*, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică-informatică (1 oră/săptămână) și științe ale naturii (3 ore/săptămână)*
- *Filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului (1 oră/săptămână)*
- *Filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică militară (1 oră/săptămână)*

NOTĂ DE PREZENTARE

Studiul biologiei în liceu continuă studiul acestei discipline din ciclul gimnazial și se bazează pe următoarele documente strategice generale și specifice:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare și documentele legislative subsecvente acesteia (de exemplu, Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență de zi, aprobate prin O.M.E. nr. 4350/2025);
- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01);
- Cadrul de referință al Curriculumului Național;
- Cadrul european al calificărilor (EQF).

Curriculumul de specialitate reprezintă oferta educațională stabilită la nivel central, constituită din disciplinele/domeniile de studiu/modulele de pregătire obligatorii pentru toți elevii din cadrul unei specializări/calificări profesionale și, după caz, din cadrul profilului din care face parte specializarea/calificarea profesională. Curriculumul de specialitate este relație directă cu profilul specific, cu pondere crescută în clasele a XI-a și a XII-a, și asigură, în principal, formarea competențelor generale și specifice proprii unui profil și unei specializări/calificări profesionale (grup de specializări/calificări profesionale), de asemenea contribuind și la dezvoltarea competențelor-cheie.

Curriculumul de specialitate al disciplinei Biologie reprezintă continuarea/extinderea studiului disciplinei Biologie de trunchi comun și poate sprijini elevul în raport cu viitoare opțiuni și interese pentru trasee academice/profesionale (admitere în facultate/integrare pe piața muncii).

Programa școlară de biologie pentru ciclul liceal valorifică achizițiile anterioare dobândite de elevi prin studiul biologiei în ciclul gimnazial și are în vedere dezvoltarea **competențelor-cheie**, a **competențelor generale și specifice**, utile tuturor elevilor și durabile în timp, dar și a acelor competențe care sunt destinate aprofundării în vederea specializării, ca și formarea unor valori și atitudini de responsabilitate față de propria sănătate și față de dezvoltarea durabilă.

Parte din ansamblul disciplinelor Științe, Tehnologie, Inginerie, Matematică (STEM), biologia studiată în școală vizează dezvoltarea capacităților cognitive de ordin superior și de investigare a lumii vii, promovează descoperirea legăturilor inter- și trans-disciplinare și gândirea critică. Ancorarea în cotidian, inclusiv prin folosirea instrumentelor Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC), a Inteligenței Artificiale (AI), a soft-urilor educaționale și a platformelor online, se asigură prin diversificarea activităților de învățare, prin învățare prin cooperare și independentă, prin facilitarea utilizării de instrumente de evaluare/autoevaluare atractive și analiza rapidă a rezultatelor evaluării.

Studiul biologiei contribuie la formarea unor atitudini valorizate de societate: motivație pentru informarea și documentarea științifică, interes pentru realizările și descoperirile din domeniul științelor, curiozitate și rigurozitate în procesul de investigare și de cunoaștere a lumii vii, curiozitate și respect față de orice formă de viață, formarea unei concepții științifice despre materia vie, grijă față de propria

persoană și față de ceilalți, toleranță față de opiniile altora. **Sistemul de valori** propus include responsabilitate față de propria sănătate și față de sănătatea mediului, respect față de adevărul științific, respect față de mediul înconjurător, spirit critic, spirit inovator.

Programa de biologie pentru ciclul liceal reprezintă o ofertă curriculară, elaborată potrivit modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe. Ea precizează cadrul general pentru desfășurarea activității de predare-învățare-evaluare la disciplina biologie, astfel încât profesorul să poată proiecta lecțiile într-un mod logic și structurat, dar oferă și libertatea profesorului de a alege strategiile didactice adecvate în scopul formării și dezvoltării competențelor.

Programa vizează, în primul rând, formarea competenței-cheie specifică disciplinei - **competență matematică și competențe în științe, tehnologie și inginerie –** constând în abilitatea de a utiliza abordări matematice, științifice și tehnice pentru a rezolva probleme în viața cotidiană, dar contribuie și la formarea altor competențe cheie cum sunt: **competența digitală** (abilitatea de a utiliza tehnologia digitală în mod critic și eficient), **competența personală, socială și de a învăța să înveți** (abilitatea de a înțelege și a gestiona propriile emoții și comportamente, de a interacționa eficient cu ceilalți și de a învăța autonom), **competența de literație, competențe civice, antreprenoriale** etc.).

Pentru dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute de programă, prin care se asigură realizarea profilului de formare a elevului absolvent al ciclului liceal, programa include exemple de activități de învățare variate, care valorifică implicarea activă și învățarea conștientă a elevilor. Timpul aflat la dispoziția profesorului poate fi folosit în funcție de caracteristicile elevilor și de strategia unității de învățământ.

Structura programei școlare de biologie pentru ciclul liceal include, pe lângă **Nota de prezentare**, următoarele elemente:

- **Competențe generale (CG)**, derivate din competențele-cheie din profilul de formare al absolventului ciclului liceal;
- **Competențe specifice (CS),** derivate din competențele generale, ilustrând rezultatele învățării pentru fiecare an de studiu;
- **Domenii de conținut și conținuturi (C)**, reprezentând *instrumente pentru formarea competențelor*. Acestea reprezintă o selecție de teme din domeniul de cunoaștere al biologiei, relevantă pentru studiul acestei discipline în ciclul liceal și conectată cu realitățile contemporane și cu actualitatea din știință și societate;
- **Exemple de activități de învățare (EAI),** care descriu contextele și modalitățile prin care competențele specifice pot fi formate, exersate, consolidate, evaluate în mod curent, formativ. Acestea au un caracter orientativ;
- **Sugestii metodologice**, cu rolul de a sprijini profesorul în aplicarea programei, au caracter aplicativ, ilustrând modalități concrete de lucru cu elevii la clasă și oferind repere pentru alegerea strategiilor didactice, organizare învățării, integrarea conținuturilor, operaționalizarea competențelor, evaluarea rezultatelor învățării;
- **Referințe bibliografice**.

Noul curriculum de biologie pentru liceu s-a fundamentat pe *ideile mari* din științele biologice (*Big Ideas*), recunoscute la nivel internațional (Harlen et al., 2010; Harlen, 2015; Reiss & Winterbottom, 2023, etc.). Aceste *macroconcepte* – organizarea celulară, fluxul de energie și ciclul materiei, homeostazia, ereditatea și variabilitatea, evoluția și diversitatea, echilibrul ecologic și sustenabilitatea – constituie *esența cunoașterii în biologie și oferă un cadru unitar pentru înțelegerea lumii vii*.

Structurarea curriculumului urmărește progresia cunoștințelor de la clasa a IX-a la clasa a XII-a: de la celulă și funcțiile vitale fundamentale, la organism și homeostazie, apoi la ereditate, evoluție și diversitatea vieții, extinzându-se către ecosisteme și probleme de mediu globale. Această abordare evită fragmentarea conținuturilor și integrează conceptele într-o viziune coerentă și relevantă pentru elevi. Paradigma noului curriculum este de a nu reduce studiul biologiei în liceu la transmiterea de informații ci

de a pune accentul pe știință ca proces prin investigații, observații, experimente, proiecte și dialog educațional. Elevii sunt încurajați să gândească critic, să formuleze ipoteze, să interpreteze date și să aplice cunoștințele în contexte reale. Biologia este conectată direct cu viața cotidiană prin teme cum sunt sănătatea, schimbările climatice și biotehnologiile, cultivând responsabilitatea individuală și colectivă. În acest fel, programa îmbină însușirea ideilor mari din biologie cu formarea abilităților cognitive și practice și cu dezvoltarea atitudinilor etice și responsabile, contribuind la dezvoltarea profilul absolventului de liceu, ca cetățean informat și capabil să ia decizii bazate pe dovezi științifice.

IDEI MARI - MACROCONCEPTE

- *Structură și funcție*: de la celulă la organisme și la ecosisteme;
- *Diversitatea și clasificarea lumii vii*: varietatea organismelor, principiile clasificării, locul omului în lumea vie;
- *Fluxul de energie și circuitul materiei*: metabolismul celular, fotosinteza, respirația, ciclurile biogeochimice, rețele trofice;
- *Homeostazie și reglare*: mecanisme de echilibru la nivelul organismelor și ecosistemelor;
- *Informație genetică, variabilitate și moștenire genetică*: ADN, exprimarea genelor, ereditate, mutații, inginerie genetică;
- *Evoluție și diversitate:* mecanismele evoluției speciilor, dovezi ale evoluției, biodiversitate;
- *Sisteme și interacțiuni*: organismele și ecosistemele ca sisteme complexe, interdependențe și gândire sistemică;
- *Știința ca proces de cunoaștere***:** metoda științifică, etica cercetării, biologia ca știință aplicată și integrată în societate.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investighează sisteme și procese biologice, pentru a forma abilități de cercetare și a evidenția știința ca proces de cunoaștere**
CG2	**Interpretează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a elabora explicații bazate pe dovezi și a valoriza știința ca produs al cunoașterii**
CG3	**Integrează potențialul inovativ și creativ al cunoașterii științifice pentru a propune soluții la probleme reale din lumea vie și din viața cotidiană**
CG4	**Corelează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a exersa comunicarea în știință și în situații reale**
CG5	**Valorifică potențialul transformativ al educației în științele biologice prin comportamente responsabile pentru protecția mediului și menținerea unui stil de viață sănătos**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Investighează sisteme și procese biologice pentru a forma abilități de cercetare și a evidenția știința ca proces de cunoaștere

CLASA A XI-A	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 1.1. ***Adaptează etape ale demersului investigativ pentru a pune în evidență principiile eredității, relația structură–funcție în lumea vie, homeostazia și reglarea funcțiilor la nivelul organismului***	
- Observarea comparativă a unor imagini cu materialul genetic la virusuri, procariote și eucariote pentru a evidenția diferențe fundamentale de structură, organizare și localizare, cu completarea unor fișe de observație și prezentarea concluziilor *- Observații microscopice asupra cromosomilor la eucariote pentru evidențierea morfologiei (forma cromozomilor, lungimea lor și poziția centromerului: meta-, submeta-, acro- sau telocentrici), având în vedere realizarea unor cariotipuri vegetale/ animale/ umane normale / patologice pentru evidențierea unor modificări genetice numerice și structurale* *- Compararea structurii acizilor nucleici pentru explicarea stabilității acestora și identificarea diferențelor dintre ADN și ARN, cu redactarea unei sinteze explicative, ilustrată grafic* *- Observarea macroscopică și microscopică a organelor nervoase umane (substanța cenușie, substanța albă), având ca scop explicarea relației structură–funcție, în context de laborator, cu realizarea de fișe comparative ilustrate* *- Identificarea factorilor care influențează variabilitatea genetică, având ca scop evidențierea fenotipului ca rezultat al interacțiunii dintre genotip și mediu (ex. talie, inteligență)* *- Evidențierea diferitelor tipuri de sensibilități prin observare directă și interpretarea răspunsului organismului la stimuli, pentru a demonstra funcționarea sistemului nervos în reglarea activităților organismului* *- Observarea scheletului uman cu încadrarea oaselor în funcție de formă, lungime, segment, a tipurilor de articulații, cu completarea unor fișe de*	*- Analiza cariotipurilor vegetale și animale (ex. Allium cepa, Drosophila melanogaster) pentru identificarea unor aspecte structurale și numerice esențiale ale materialului genetic* *- Evidențierea funcțiilor neuronului: capacitatea de a genera și transmite semnale electrochimice și a celulelor gliale, care îndeplinesc funcții vitale de suport, protecție și nutriție a neuronilor* *- Modelarea experimentală a aparatului vizual având în vedere simularea funcțiilor ochiului ca sistem optic și de procesare a imaginilor, reprezentat ca o lentilă convergentă (cornee și cristalin) cu o putere totală de 60 dioptrii, și cu focalizarea luminii pe retină prin imagini reale, mici și răsturnate* *- Observarea microscopică a țesutului osos compact și spongios în contextul analizei relației structură–funcție, prin identificarea elementelor structurale cu rol specific și realizarea de fișe comparative ilustrate cu desene științifice* *- Analiza structurii oaselor în corelație cu rolul lor în homeostazia calciului și cu stări patologice determinate de demineralizarea osoasă* *- Simularea proceselor de contracție musculară, prin exerciții de simulare 3D, activități dinamice mecanice (mers, alergare) – cu concentrare pe relațiile forță-lungime și forță-viteză ale întregului mușchi /tendon, dinamica moleculară – analiza interacțiunii dintre filamentele de actină și miozină, pentru evidențierea mecanismului contracției musculare* *- Vizionarea unor exemple de mișcări de creștere la plante pentru a înțelege dinamica lor*

CLASA A XI-A	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
observație și evidențierea rolului oaselor și a deviațiilor patologice ale coloanei vertebrale *- Observarea grupelor de mușchi scheletici, cu completarea unor fișe de observație*	
CS 1.2. *Aplică metoda științifică pe baza unui protocol de lucru pentru a analiza transmiterea unor caractere ereditare, relația structură–funcție în lumea vie, homeostazia și reglarea funcțiilor la nivelul organismului*	
- Simularea proceselor de replicare a ADN și a sintezei ARN (transcriere) prin animații 3D și scurte clipuri video/ laborator virtual pentru evidențierea în detaliu a proceselor moleculare sau prin modele fizice/ jocuri de rol, având ca scop înțelegerea regulilor de complementaritate și vizualizarea modelului semiconservativ de replicare *- Evidențierea codului genetic – transcrierea și traducerea (sinteza proteinelor) prin simulări practice, modele fizice sau aplicații digitale care transformă informația abstractă din ADN într-un produs vizibil (un lanț de aminoacizi/ o proteină)* *- Compararea gametogenezei normale cu o non-disjuncție, analiza unor cazuri clinice – pedigree sau corelarea simptomelor având ca scop evidențierea modului în care repartizarea incorectă a cromozomilor duce la diverse aneuploidii* *- Studiul unor modele 3D și/sau aplicații de anatomie interactivă pentru evidențierea componentelor unor sisteme de organe în vederea realizării corelațiilor cu funcțiile lor (ex. sistem nervos, sistem osos, sistem muscular)* *- Simularea acțiunii lactazei prin utilizarea de lapte obișnuit și tablete de lactază. Se testează prezența glucozei cu benzi de testare înainte și după adăugarea enzimei pentru a demonstra cum variația genetică (absența lactazei) împiedică descompunerea zahărului din lapte* *- Evidențierea corelației între distrugerea vilozităților intestinale și reducerea absorbției nutrienților, cu efecte ducând la anemie cronică, scădere în greutate și întârzierea creșterii la copii* *- Realizarea unui experiment de simulare a transmiterii hipercolesterolemiei familiale, pentru a vedea cum riscul cardiovascular se moștenește în familie*	*- Investigația importanței mecanismelor de corectare a erorilor pentru supraviețuirea și adaptarea organismelor, a necesității echilibrului între fidelitatea înaltă a replicării (stabilitate) și o rată mică de eroare (variabilitate)* *- Evidențierea excepțiilor de la universalitatea codului genetic prin utilizarea de baze de date genomice – analiza codonilor în genomul mitocondrial cu tabelul standard al codului genetic* *- Compararea proceselor de reglare a exprimării genelor cu ajutorul diagramei Venn – crearea unui tabel comparativ: procariote/ eucariote, pentru evidențierea controlului celulelor asupra cantităților de proteine produse, a dimensiunii acestora sau a vitezei de producție* *- Analiza limitelor modelelor de transmitere mendeliană a caracterelor ereditare: ereditatea poligenică – determinată de interacțiunea complexă a mai multor gene și ereditatea multifactorială – determinată de interacțiunea dinamică dintre două componente majore: fondul genetic poligenic și factorii de mediu* *- Exerciții de calculare a numărului de urmași, indivizi genetic posibli în funcție de recombinarea inercromosomală și fecundația aleatorie a gameților* *- Rezolvare de probleme privind trasmiterea de la părinți la urmași a unor boli autosomale/ heterosomale cu frecvență mai ridicată* *- Realizarea unor demersuri investigative despre mecanismele aberațiilor structurale cromosomale și efectele acestora în funcție de cantitatea de material genetic afectat* *- Studiul unor modele 3D și/sau aplicații de anatomie interactivă pentru evidențierea structurii unor organe în vederea realizării corelațiilor cu funcțiile lor (ex. organe nervoase, oase, mușchi, glande endocrine)*

CLASA A XI-A	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
- Realizarea unor simulări privind mișcările din articulații, prin construirea unor modele funcționale care simulează mișcarea (metoda STEM), folosirea unor resurse digitale și jocuri pentru a vizualiza în 3D cum se cuplează oasele în diferite tipuri de articulații, a explica importanța ligamentelor și a lichidului sinovial *- Măsurarea tensiunii arteriale în context de stres fizic și studiul variațiilor genetice ce determină modificări ale natremiei, determinând hipertensiunea arterială* *- Realizarea unor activități investigative despre modul în care combinația dintre genetică și factorii de mediu declanșează atacul organismului asupra propriilor țesuturi (ex. diabet tip 1), pentru a evidenția rolul aportului extern de insulină la aceste persoane pentru a supraviețui* *- Realizarea unei activități investigative privind implicații ale utilizării suplimentelor pentru îmbunătățirea performanțelor sportive pentru a explica mecanismele de autoreglare și menținerea homeostaziei în condiții de solicitare fizică*	*- Compararea funcțiilor somatice și vegetative ale sistemului nervos pentru a evidenția diferențele dintre controlul voluntar/ conștient (somatic) și cel involuntar/ automat (vegetativ/ autonom)* *- Studii de caz și de pedigree pentru evidențierea bazelor ereditare ale dezvoltării și funcționării sistemului muscular: variații genetice ce influențează tipurile de fibre musculare (fibre rapide/ lente) și potențialul natural de forță și afecțiuni musculare determinate ereditar - distrofii musculare* *- Analiza fibrei musculare și a mecanismului contracției musculare în realizarea unor tipuri de mișcări, pentru explicarea controlul nervos asupra mișcării corpului* *- Realizarea unor activități investigative despre efectele negative ale unor variații genetice care determină boli asociate funcțiilor de respirație (ex. fibroza chistică, talasemii) și excreție (de ex. cistinuria)* *- Realizarea unui proiect aplicativ pentru a pune în evidență mișcări la plante (ex. modul în care tulpina se orientează activ spre lumină, creșterea rădăcinii în direcția forței gravitaționale în timpul germinației)*

CG 2 – Interpretează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a elabora explicații bazate pe dovezi și a valoriza știința ca produs al cunoașterii

Clasa a XI-a	
CS – 1ORĂ/SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 2.1. Sintetizează date și informații din surse variate pentru a explica transmiterea caracterelor ereditare, relația structură–funcție în lumea vie, homeostazia și reglarea funcțiilor la nivelul organismului	
- Stabilirea unor corelații între modul de apariție, tipul de celule, cantitatea de material genetic afectate de mutații și efectele acestora *- Documentarea referitoare la factorii mutageni, pentru a argumenta legăturile dintre aceștia și modificări genetice în cancer (mutații genice și cromosomale)*	*- Realizarea unei scheme a evoluției clonale a cancerului care să evidențieze modul în care o singură celulă mutantă dă naștere unei populații diverse de celule canceroase* *- Structurarea și organizarea datelor și informațiilor din surse variate (manual școlar, articole științifice adaptate, resurse digitale), în vederea realizării unor fișe de sinteză științifică*

Clasa a XI-a	
CS – 1ORĂ/SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
- Construirea unor modele ale proceselor de replicare, trascriere și translație *- Structurarea și organizarea datelor și informațiilor din surse variate (manual școlar, articole științifice adaptate, resurse digitale), în vederea realizării unor fișe de sinteză științifică (organizatori grafici și text explicativ), pentru explicarea relației structură–funcție și a homeostaziei organismului* *- Realizarea de postere privind tipuri de somn și factori perturbatori pentru evidențierea importanței somnului în menținerea stării de sănătate a sistemului nervos*	*(organizatori grafici și text explicativ), pentru explicarea principiilor eredității* *- Realizarea de sinteze privind relația structură–funcție la nivelul neuronilor și celulelor gliale prin studierea unor imagini microscopice sau digitale ale țesutului nervos* *- Elaborarea unor desene și scheme logice privind realizarea reglării nervoase și umorale a funcțiilor organismului (ex. eliberarea bilei din colecist, micțiunea, stimularea/inhibarea secreției glandelor endocrine etc.)* *- Realizarea unui eseu argumentativ privind rolul adaptativ al emoțiilor în comportamentul social*
CS 2.2. Prelucrează date, informații și concepte științifice din surse variate pentru a formula explicații predictive privind transmiterea caracterelor ereditare, relația structură–funcție în lumea vie, homeostazia și reglarea funcțiilor la nivelul organismului	
- Analiza grafică privind replicarea ADN; elaborarea de concluzii *- Interpretarea tabelelor și schemelor despre codul genetic, pentru a argumenta importanța caracterului degenerat al codului genetic și a descoperi abaterile de la universalitate* *- Analiza unui studiu de caz în care creierul persoanelor hipoacuzice își redirecționează resursele atenționale către periferia câmpului vizual pentru a detecta mișcarea sau pericolele comparativ cu persoanele care aud* *- Realizarea unor corelații între funcțiile sistemului nervos și a celui endocrin care colaborează pentru a menține temperatura constantă a corpului* *- Interpretarea unor buletine de analize (ex: valori diverse ale glicemiei, creatininei, transaminazelor) pentru a recunoaște posibile patologii la nivel hepatic și renal* *- Studiu de caz: Efectele privării de somn asupra creierului și proceselor cognitive*	*- Analiza evoluției materialului genetic de la procariote la eucariote, ca o tranziție de la sisteme genomice compacte, circulare și simplificate, la structuri complexe, liniare, organizate și compartimentate, permițând o reglare fină a genelor și apariția organismelor multicelulare* *- Realizarea unor analogii funcționale și experimente de monitorizare pentru activitatea cardiacă, respirație, procese digestive (ex. monitorizarea pulsului în repaus și efort)* *- Studiu de caz: reglarea volemiei* *- Interpretarea corelației între analizatorii vestibular-vizual-kinestezic în realizarea funcției de echilibru*

CG 3 – Integrează potențialul inovativ și creativ al cunoașterii științifice pentru a propune soluții la probleme reale din lumea vie și din viața cotidiană

Clasa a XI-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE /SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 3.1. Identifică măsuri concrete de acțiune pentru menținerea homeostaziei organismului	
- Studii de caz asupra mutagenezei mediului local pentru a identifica principalii agenți mutageni și a stabili măsuri de reducere a impactului acestora *- Analiza efectelor unor comportamente nocive pentru sănătate care pot crea și dependențe pentru a identifica riscurile (ex. consum de substanțe: alcool, droguri, medicamente; fumat; consum de alimente cu aditivi, pesticide, metale grele, microplastic; consum excesiv de online)* *- Autoevaluarea comportamentelor sănătoase și nocive pentru a identifica schimbările care se impun pentru un stil de viață sănătos* *- Simularea daltonismului cu filtre sau aplicații pe telefoane mobile pentru a vedea cum arată mediul înconjurător pentru o persoană afectată* *- Demonstrarea termogenezei prin mișcare* *- Studiu de caz pentru explicarea rolului hipotalamusul în termoreglare*	*- Interpretarea unor grafice privind evoluția consumului de substanțe nocive corelată cu evoluția morbidității în rândul tinerilor din România și la nivel global* *- Elaborarea unui proiect cu exerciții și măsuri practice bazate pe fiziologia oculară (ex. antrenarea cristalinului prin schimbarea focalizării, clipitul voluntar pentru umidificarea corneei, exerciții de întărire a musculaturii extrinseci, repausul fotoreceptorilor pentru regenerarea rodopsinei, alimentația corectă) pentru menținerea sănătății analizatorului vizual*
CS 3.2. Analizează implicațiile utilizării aplicațiilor cunoașterii lumii vii asupra sănătății omului și mediului	
- Rezolvarea unor situații-problemă cu caracter aplicativ privind modificările materialului genetic ca urmare a acțiunii factorilor mutageni în expunerea la locul de muncă, în investigații medicale etc. *- Evidențierea rolului mirosului și al gustului în detectarea pericolelor (ex. scurgeri de gaze, mâncare alterată)* *- Studii de caz: optimizarea transportului de O_2 sub apă (ex. în apă rece corpul redirecționează sângele către organele vitale); hipobarie; trauma de ascensiune* *- Identificarea rolului echipamentelor tehnologice care ajută la adaptările organismului (costume de scafandru, camere hipobarice)* *- Evidențierea echilibrului între procesele de absorbție, conducere și eliminare a apei de către plante, esențiale pentru menținerea turgescenței celulare și realizarea fotosintezei*	*- Analiza unor reglementări privind concentrațiile maxime admise ale unor substanțe chimice cu potențial mutagen în alimente, aer, apă, locuințe, pentru reducerea riscului de îmbolnăvire* *- Realizarea unor studii de caz privind importanța măsurilor pentru sănătatea populației (ex. vaccinarea anti-HPV, antirujeolică; eliberarea medicamentelor pe rețetă) și riscurile nerespectării acestor măsuri (ex. malformații congenitale provocate de infecții virale, consum de medicamente nerecomandate gravidelor)* *- Realizarea unei diagrame suprapuse a ciclului menstrual (estrogeni, progesteron, LH și FSH) pentru evidențierea rolului hormonilor în coordonarea ciclului menstrual, fertilității și sarcinii* *- Analiza efectelor unor hormoni în apariția unor stări patologice: modificări ale glicemiei, hipertensiune arterială, dezechilibre hidro-electrolitice și acido-bazice, alterarea ritmului veghe-somn etc.*

CG 4 – Corelează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a exersa comunicarea în știință și în situații reale

Clasa a XI-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 4.1. Explică conținutul materialelor realizate, utilizând informații și concepte științifice despre transmiterea unor caractere ereditare, relația structură–funcție în lumea vie, homeostazia și reglarea funcțiilor la nivelul organismului pentru a exersa comunicarea științifică	
- Prezentarea orală, susținută de materiale vizuale, de informații și de concepte științifice privind factorii mutageni, pentru a argumenta legăturile dintre aceștia și modificări genetice în cancer (mutații genice și cromosomiale) *- Formularea explicativă și argumentată a relației dintre ADN și ARN în procesul de transcriere* *- Elaborarea unor afișe informative sau postere științifice care explică răspunsurile homeostatice ale organismului la diverse situații (ex. stres, depresie, anxietate), incluzând o fișă de asocieri între sistemele implicate și funcțiile lor reglatoare* *- Realizarea unor scheme pentru explicarea mecanismelor hormonale implicate în termogeneză (ex. rolul tiroidei în termogeneză)*	*- Elaborarea unei prezentări multimedia privind cariotipul uman normal și patologic, folosind baze de date științifice și grafice comparative* *- Corelarea noțiunilor privind structura și funcțiile ADN prin reprezentări grafice și materiale de sinteză* *- Elaborarea unui material vizual privind contribuția sistemului nervos la reglarea funcțiilor vitale* *- Realizarea unei scheme care să evidențieze rolul axei hipotalamus–hipofiză–suprarenale în caz de pericol* *- Evidențierea relației structură-funcție la nivelul analizatorului cutanat prin crearea unei hărți a receptorilor pentru tact, presiune, temperatură și durere* *- Dezbatere despre dominanța sistemului nervos simpatic în situații de stres și implicarea sistemului nervos parasimpatic în revenirea organismului după încetarea stresului*
CS 4.2. **Elaborează mesaje argumentate pe baza distincției între informațiile științifice și cele pseudoștiințifice referitoare la ereditate, homeostazie și reglarea organismului uman, pentru a promova utilizarea responsabilă a cunoașterii biologice**	
- Exerciții de identificare a unor elemente pseudoștiințifice din mesajele publice referitoare la ereditate, sănătate și mediu *- Elaborarea de mesaje argumentate științific referitoare la importanța vaccinării pentru prevenirea apariției unor boli într-o comunitate prin realizarea de produse multimedia bazate pe exemple de studii de caz și simulări* *- Realizarea unor studii de caz pentru demontarea unor mituri prin dovezi științifice (ex. mitul detoxifierii prin plasturi care elimină toxinele din corp, mitul scăpării de dependența de fumat prin utilizarea altor produse cu conținut de nicotină)*	*- Analizează critic baza științifică a unor idei vehiculate privind stilul de viață, pentru a putea distinge între mit și realitate* *- Elaborarea de mesaje argumentate științific pentru combaterea dezinformării științifice prin verificarea sursei, analiza dovezilor pe baze științifice sau consultarea specialistului în vederea menținerii stării de sănătate* *- Analiza unor scenarii de impact asupra sănătății personale și colective a unor idei pseudoștiințifice de mare popularitate (ex. refuzul vaccinării, utilizarea steroizilor anabolizanți, diete extreme etc.)*

- Realizarea unei campanii școlare de combatere a informațiilor pseudoștiințifice frecvente în rândul tinerilor, utilizând date științifice din manual sau surse validate (OMS, Ministerul Sănătății)	

CG 5 – Valorifică potențialul transformativ al educației în științele biologice prin comportamente responsabile pentru protecția mediului și menținerea unui stil de viață sănătos

Clasa a XI-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 5.1. Manifestă comportamente responsabile pentru menținerea stării de sănătate	
- Identificarea principalelor beneficii oferite de un mediu de viață sănătos și a unui stil de viață sănătos prin observare directă sau utilizând aplicații digitale; realizarea unui poster explicativ cu exemple locale *- Elaborarea unui plan de acțiune pentru școală, care include măsuri pentru asigurarea stării de bine a elevilor, optimizarea mediului de învățare, stimularea intelectuală (ex. activități de team-building, consiliere psihologică pentru reducerea stresului și anxietății)*	*- Realizarea unei analize de risc privind prezența în mediu și mecanismul de acțiune a unor substanțe care perturbă echilibrul endocrin (ex. parabeni etc.) în vederea reducerii expunerii organismului la aceste substanțe* *- Analiza importanței unui mediu sănătos pentru buna funcționare a sistemului nervos: factori stimulatori și factori perturbatori* *- Întocmirea unor fișe de monitorizare a stării de bine și a factorilor declanșatori ai momentelor de stres în vederea gestionării optime a problemelor cotidiene*
CS 5.2. Exersează comportamente responsabile pentru menținerea sănătății proprii și colective, în vederea dezvoltării unui stil de viață sustenabil	
- Întocmirea unui plan de măsuri pentru evitarea unor factori mutageni (ex. limitarea expunerii la UV, monitorizarea expunerii la investigații radiologice, eliminarea fumatului, a nutriției cu aditivi periculoși, vaccinarea preventivă) *- Analiza relațiilor dintre nivelurile unor hormoni și manifestările fiziologice, emoționale și comportamentale caracteristice* *- Simularea unor scenarii și realizarea unor jocuri de rol pentru exersarea unor comportamente adecvate de autocontrol în situații de stres* *- Monitorizarea zilnică a unor indicatori fiziologici (puls, frecvența respiratorie, ciclul somn-veghe) pentru a evidenția relația dintre obiceiurile de viață și menținerea homeostaziei* *- Analiza unor situații de dezechilibru (consum excesiv de zahăr, de sare, hidratare scăzută, lipsa unor ioni din alimentație) și identificarea consecințelor asupra reglării funcțiilor*	*- Investigarea relației dintre factorii genetici și stilul de viață în menținerea sănătății: exemple de predispoziții genetice, măsuri preventive posibile, recomandări pentru un comportament responsabil* *- Analiza critică a datelor statistice privind unele boli (ex. diabet, hipertensiune, obezitate) pentru identificarea comportamentelor de risc și a măsurilor de prevenție bazate pe dovezi științifice* *- Realizarea unui proiect interdisciplinar (ex. Omul integrat în mediul său natural și social): elaborarea unui plan de viață sustenabil, integrând alimentația echilibrată, activitatea fizică, igiena somnului, gestionarea stresului și a relațiilor interumane* *- Studierea pierderilor de apă și electroliți/ transpirației, în urma practicării unui efort fizic intens pentru evidențierea necesității consumului de apă în restabilirea homeostaziei organismului* *- Realizarea unor dezbateri - "Efectele stresului prelungit asupra organismului" (ex. hipertensiune arterială, imunitate scăzută, burnout) pentru*

organismului; formularea de soluții și luarea de decizii necesare restabilirii echilibrului fiziologic *- Realizarea unui jurnal individual: "Cum se simte creierul meu astăzi?" care să includă monitorizarea regimului alimentar, a exercițiilor fizice, a timpului liber și a tipurilor de activități de relaxare, stimulare intelectuală, interacțiuni sociale; reflecție asupra propriilor comportamente și a impactului acestora asupra sănătății*	*exersarea argumentării bazate pe date științifice și gândire critică în ceea ce privește sănătatea*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a
Procese vitale și ereditate

Macroconcepte: Ereditate, Structură și funcție, Homeostazie și reglare
Conținuturi:
Organizarea, structura și funcțiile materialului genetic
Transmiterea caracterelor ereditare și variabilitatea genetică
Interrelația ereditate, structură și funcții și menținerea homeostaziei

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră / săptămână)
1. Organizarea, structura și funcțiile materialului genetic	• Organizarea și structura materialului genetic la virusuri, procariote și eucariote. Cariotipul uman normal • Structura acizilor nucleici (ADN, ARN). Tipuri de ARN • Replicarea ADN. Sinteza ARN • Codul genetic și sinteza proteinelor (transcriere și traducere) *Se va efectua cel puțin o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Cariotipuri la plante și animale • Mecanisme de corectare a erorilor și importanța fidelității replicării pentru stabilitatea și variabilitatea genetică • Excepții de la universalitatea codului genetic • Reglarea exprimării genelor la procariote și la eucariote *Se vor efectua cel puțin încă două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
2. Transmiterea caracterelor ereditare și	• Transmiterea caracterelor ereditare – prezentare generală • Variabilitatea genetică. Factori care influențează variabilitatea genetică –	• Limitele modelelor de transmitere mendeliană a caracterelor ereditare. Ereditatea poligenică și multifactorială • Factori care influențează variabilitatea: recombinări genetice,

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră / săptămână)
variabilitatea genetică	prezentare generală. Fenotipul – rezultat al variabilității genetice și al mediului (ex. talie, inteligență) • Clasificarea mutațiilor în funcție de cantitatea de material genetic, de modul de apariție, de tipul de celule în care au loc, de efectele lor • Erori în gametogeneză: aneuploidii autosomale și heterosomale la om • Efecte negative ale unor variații genetice asociate funcțiilor de **digestie** (ex. intoleranța la lactoză, intoleranța la gluten, deficiențe de absorbție) și de **circulație** (aritmii, hipertensiune, hipercolesterolemia familială)/ sistemului imunitar (ex. alergii; boli autoimune) • Modificări genetice în cancer (mutații genice și cromosomiale) *Se va efectua cel puțin o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clase*	încrucișarea aleatorie în cadrul speciei, fecundația aleatorie a gameților, mutațiile • Variații genetice la plante (poliploidii) • Maladii provocate de aberații structurale cromosomiale • Efecte negative ale unor variații genetice asociate funcțiilor de **respirație** (ex. fibroza chistică, talasemii) și **excreție** (de ex. cistinuria) • Teoria clonală a evoluției cancerului *Se va efectua cel puțin încă o lucrare practică/ experiment/ studiu de caz, selectată/selectat din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
3. Interrelația ereditate, structură și funcții și menținerea homeostaziei	**Coordonarea organismului** • Sistemul nervos central și periferic: structură (substanța cenușie, substanța albă), funcții somatice și vegetative – prezentare generală • Determinanți genetici ai dezvoltării și funcționării sistemului nervos (ex. gene implicate în diferențierea neuronilor, funcționarea sinapselor, sinteza proteinelor neuronale și mielinizare) • Plasticitatea creierului: mecanismele memoriei și învățării; adaptarea sistemului nervos la experiență și mediu • Sănătatea emoțională și funcționarea creierului: rolul somnului în menținerea sănătății sistemului nervos. Stressul, depresia și anxietatea; importanța consilierii	• Funcțiile neuronului și ale celulelor gliale • Sistemul nervos central (măduva spinării, trunchiul cerebral, cerebelul, diencefalul, emisferele cerebrale) și periferic (nervi și ganglioni nervoși): structură, funcții somatice și vegetative • Neurogeneza; • Circuitele recompensei și mecanismele dependenței; • Sistemul limbic și emoțiile; rolul adaptativ al emoțiilor; neurotransmițători implicați; empatia, neuronii oglindă și comportamentul social

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră / săptămână)
	psihologice și a psihoterapiei bazate pe dovezi științifice	
	• Hipofiza, tiroida, pancreasul endocrin: hormoni, efecte principale și disfuncțiile endocrine	• Sistemul endocrin (hipofiza, epifiza tiroida, paratiroidele, glandele suprarenale, pancreasul endocrin, timusul) – hormoni secretați, efecte și disfuncții endocrine • Fitohormoni
	• Specializări senzoriale; modificări ale sensibilității determinate genetic (ex. anosmie, sensibilitatea la feniltiocarbamidă, daltonismul, surditatea congenitală)	• Analizatorii (vizual, auditiv, vestibular, cutanat, kinestezic, gustativ, olfactiv) – fiziologie
	Mișcarea • Scheletul corpului uman. Rolul oaselor. Tipuri de articulații. Deformări ale coloanei vertebrale • Grupele de mușchi scheletici. • Implicații ale utilizării suplimentelor pentru îmbunătățirea performanței sportivă	• Os compact și spongios. Remodelarea osoasă. Rolul oaselor în homeostazia calciului. Afecțiuni ale articulațiilor și ale oaselor (ex. artrite, osteoporoza) • Fibra musculară. Mecanismul contracției musculare • Tipuri de mișcări. Controlul nervos asupra mișcării corpului • Bazele ereditare ale dezvoltării și funcționării sistemului muscular (ex. gene implicate în funcționarea mușchilor); afecțiuni musculare determinate ereditar (ex. distrofii musculare) • Mișcarea la plante
	Homeostazie și reglare • Principii și mecanisme ale homeostaziei (ex. termoreglarea, regimul hidric al plantelor) • Rolul sistemului nervos, al receptorilor și al sistemului endocrin în menținerea homeostaziei și adaptarea la mediu	• Răspunsul organismului la stres și reglarea neuroendocrină prin axa hipotalamo–hipofizo–suprarenaliană; mecanisme de feedback și limitele adaptării • Reglarea nervoasă și umorală a proceselor digestive/ a respirației/ a activității sistemului cardio-vascular/ a activității renale/ reproducerii

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră / săptămână)
	• Rolul ficatului și rinichilor în menținerea homeostaziei • Adaptările structurale și funcționale ale organismului pentru schimbul și transportul de gaze respiratorii (altitudine, submersie, efort fizic) *Se vor efectua cel puțin cinci lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Echilibrul hidroelectrolitic, acido-bazic și homeostazia mediului intern *Se vor efectua cel puțin încă cinci lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*

DOMENII DE CONȚINUT	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII CS 1 oră / săptămână	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII CS 3 ore /săptămână
1. Organizarea, structura și funcțiile materialului genetic	• Observarea comparativă a unor imagini cu materialul genetic la procariote și eucariote • Observații microscopice asupra cromosomilor la eucariote • Modelarea structurii dublu catenare a ADN-ului • Studiul cromosomilor. Analiză de cariotip	• Modelarea structurii ARN-ului de transport • Problematizări - replicare, sinteza de proteine • Extragerea ADN-ului din banană sau căpșună • Studiul cromosomilor. Analiză cariotipuri vegetale și animale (ex. *Allium cepa, Drosophilla melanogaster)*
2. Transmiterea caracterelor ereditare și variabilitatea genetică	• Studii de caz- efecte ale mutațiilor • Studiu de pedigree-uri/ alcătuire de pedigree-uri	• Studii de caz asupra transmiterii caracterelor/maladiilor poligenice. Studiu de pedigree-uri/ alcătuire de pedigree-uri • Dezbateri legate de influența stilului de viață asupra mutagenezei
3. Interrelația ereditate, structură și funcții și menținerea homeostaziei	**Coordonarea organismului** • Observații macroscopice și microscopice asupra unor organe nervoase • Studii de caz – rolul somnului, mecanismele învățării, efectele stressului	• Observații microscopice asupra țesutului nervos • Disecții encefal / măduva spinării de mamifer • Evidențiere unor reflexe medulare proprioceptive și exteroceptive • Măsurarea timpului de reacție la stimuli • Studii de caz – comportamente sociale și antisociale, importanța recompensei pentru învățare, efectele dependețelor

	• Studii de caz – disfuncții endocrine	• Observații microscopice asupra unor glande endocrine • Dezbateri etice – integrare indivizi afectați de boli endocrine – de ex. nanism, gigantism
	• Determinarea câmpului vizual pentru alb și diferite culori • Vederea cromatică. Iluzii optice • Probe de echilibru static și cinetic • Exerciții de orientare auditivă. Rolul pavilionului urechii	• Disecție ochi de bou • Reflexul pupilar fotomotor • Evidențierea acomodării cristalinului • Determinarea câmpului monocular și binocular • Determinarea sensibilității olfactive, gustative, termice. Acuitatea tactilă
	Mișcarea • Evidențierea structurii macroscopice a osului • Studiul unor mecanisme similare unor pârghii osoase – de ex. roaba, foarfeca, penseta • Studii de caz – deformări ale coloanei vertebrale. Implicații etice • Evidențierea structurii macroscopice a mușchiului • Studii de caz – utilizarea suplimentelor pentru îmbunătățirea performanței sportive. Implicații etice	• Evidențierea structurii microscopice a osului • Evidențierea substanțelor organice și anorganice din os • Evidențierea elasticității osului • Recunoașterea unor oase • Evidențierea structurii microscopice a țesutului muscular/mușchiului • Evidențierea unor tipuri de mișcări (flexii, extensii, pronații, supinații, adducții, abducții) • Studii de caz – distrofii musculare • Evidențierea mișcărilor la plante
	Homeostazie și reglare • Modelarea unor mecanisme de reglare	• Modelarea unor mecanisme de reglare

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Investighează sisteme și procese biologice pentru a forma abilități de cercetare și a evidenția știința ca proces de cunoaștere

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 1.1. ***Proiectează etape ale demersului investigativ pentru a pune în evidență dovezile și mecanismele evoluției lumii vii, dinamica populațiilor și ecosistemelor, aplicațiile biotehnologice ale geneticii***	
- Construirea unui algoritm de lucru pentru identificarea trăsăturilor de reptilă si cele de pasăre la Archaeopteryx pentru a exprima dovezi directe ale transformării speciilor *- Elaborarea unei fișe de lucru pentru analiza organismului uman pentru identificarea organelor vestigiale (ex. apendice vermiform, coccis, măsele de minte) moștenite de la strămoși, ca dovezi anatomice ale procesului de adaptare* *- Elaborarea unui algoritm de lucru pentru analizarea unor date variate despre gemeni monozigoți care au trăit în medii diferite, pentru a identifica de ce, deși au același genom, au unele caractere diferite* *- Studierea unor materiale vizuale ale unor ecosisteme în vederea identificării serviciilor ecosistemice și clasificării acestora după rol: de aprovizionare (ex. hrană, apă, lemn, medicamente), de reglare (ex. purificarea aerului, controlul inundațiilor, polenizarea), culturale (ex. recreere, turism, valori spirituale), de suport (ex. formarea solului, ciclul nutrienților, fotosinteza)*	*- Observarea macroscopică/microscopică a unor structuri (ex. organe de reproducere, țesuturi conducătoare), la plante, pentru a explica relația structură–funcție în corelație cu adaptarea la mediu a acestora, cu realizarea unor scheme simple care evidențiază evoluția* *- Elaborarea unui algoritm de lucru pentru analizarea unor date variate despre gemenii monozigoți, care devin diferiți biologic din cauza acumulării de modificări epigenetice induse de mediu* *- Realizarea unei investigații privind influența unui factor de mediu (ex. lumină sau temperatură) asupra ritmului de germinare a semințelor, prin formularea ipotezei, stabilirea variabilelor, organizarea loturilor experimentale și interpretarea datelor obținute, pentru evidențierea adaptării organismelor la condițiile de mediu și a rolului selecției naturale* *- Elaborarea unui demers investigativ pentru analiza variației fenotipice într-o populație umană (ex. grupa sanguină, atașarea lobului urechii, capacitatea de rulare a limbii), prin colectarea și reprezentarea grafică a datelor experimentale (ex. din clasă), calcularea frecvențelor și interpretarea distribuției caracterelor ca expresie a diversității genetice și a mecanismelor eredității în populații* *- Proiectarea etapelor unei aplicații biotehnologice (ex. obținerea insulinei recombinate), utilizând resurse digitale, cu realizarea unei scheme a procesului biotehnologic* *- Proiectarea unei investigații de teren pentru identificarea factorilor care influențează dimensiunea populațiilor, în contextul studierii*

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
	ecosistemelor locale, cu elaborarea planului de eșantionare
CS 1.2. *Aplică metoda științifică pentru a analiza dovezile și mecanismele evoluției lumii vii, dinamica populațiilor și ecosistemelor, aplicațiile biotehnologice ale geneticii*	
- Investigarea evoluției calului pe baza unor imagini, de la cel cu dimensiunea unui câine, cu talie redusă și membre cu 4 degete, la calul modern cu picioare lungi și membre cu 1 deget, pentru a înțelege corelația schimbării morfo-anatomice (picioare mai lungi și reducerea numărului de degete, ca avantaj pentru creșterea vitezei de alergare) cu schimbarea mediului (de la păduri dese, la savane deschise) cu completarea unei fișe proprii de observație și prezentarea concluziilor *- Realizarea unui studiu privind variația frecvenței unui caracter fenotipic într-o populație locală (ex. culoarea florilor la o specie ornamentală din curtea școlii sau frecvența unui caracter uman neinvaziv în clasă), prin formularea ipotezei, colectarea și organizarea datelor, reprezentarea grafică și interpretarea rezultatelor pentru a evidenția variabilitatea genetică și posibile mecanisme microevolutive*	*- Investigarea evoluției organelor (ex. digestive, respiratorii, circulatorii, excretorii, organe de simț, encefal), în seria vertebratelor, prin observare macroscopică, cu realizarea de fișe comparative ilustrate* *- Identificarea unor modificări ale perioadelor de înflorire a unor plante, de formare a corpului de fructificație la ciuperci, de migrație a păsărilor determinate de schimbările climatice; identificarea redistribuirii arealului unor specii de plante (ex. molidul dispare din anumite zone) și animale (ex. cod, macrou care migrează către zone mai reci; țânțari și căpușe migrează spre zone temperate) pentru identificarea unor factori ai evoluției* *- Proiectarea și desfășurarea unui experiment privind influența unui factor abiotic (ex. lumină, umiditate) asupra creșterii plantulelor, prin stabilirea variabilelor, organizarea lotului control și a loturilor experimentale, măsurarea parametrilor biologici și analiza rezultatelor, pentru a explica adaptarea organismelor și dinamica populațiilor în funcție de condițiile de mediu* *- Testarea activității fermentative a drojdiilor la temperaturi diferite, pentru înțelegerea relației dintre metabolism și mediu, cu elaborarea unui grafic comparativ*

CG 2 – Interpretează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a elabora explicații bazate pe dovezi și a valoriza știința ca produs al cunoașterii

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 2.1. Sistematizează date și informații din surse variate pentru a explica dovezile și mecanismele evoluției lumii vii, dinamica populațiilor și ecosistemelor, aplicațiile biotehnologice ale geneticii	
- Compararea scheletului aripii de liliac, paletei înotătoare de balenă, piciorului de cal și mâinii umane, cu identificarea oaselor (humerus, radius,	*- Analizarea știuleților de porumb cu boabe multicolore pentru a vizualiza mutațiile instabile și pentru a explica efectele transpozonilor*

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
ulna, carpiene) pentru evidențierea omologiei morfo-structurale *- Studierea unor adaptări evolutive ale speciei umane (ex. mers biped, creier dezvoltat, evoluția socială) comparativ cu ale unor primate pentru demonstrarea originii comune și a evoluției divergente* *- Clasificarea mecanismelor evolutive (mutații, selecție naturală, flux genetic, deriva genetică), în contextul studiului evoluției, cu realizarea unei hărți conceptuale* *- Estimarea numărului de gene la diverse specii (om, grâu, amibă, musca de oțet, bacterie), prin completarea unei fișe comparative, pentru a demonstra că numărul de gene nu determină în mod direct complexitatea organismului* *- Crearea unui poster sau unui videoclip scurt care să explice diferențele genetice între oameni (ex. diversitate, trăsături unice, predispoziții la boli)* *- Studierea relației dintre populație, resurse și mediu din perspectivă ecologică și sistemică pentru a înțelege conceptul fundamental – capacitatea de suport a ecosistemelor* *- Analiza și organizarea informațiilor din articole de presă științifică și materiale video privind utilizarea organismelor modificate genetic în agricultură (ex. plante rezistente la dăunători sau secetă), prin realizarea unui tabel cu avantaje, riscuri și mecanisme biologice implicate, urmată de formularea unei explicații argumentate asupra modului în care aplicațiile biotehnologice se bazează pe mecanismele geneticii și pe dovezi științifice*	*- Analiza unor date despre bacterii cu utilitate economică și/sau medicală: producția de aminoacizi și vitamine (ex. glutamatul de sodiu-potențator de aromă), în agricultură - fixarea azotului, în bioremediere* *- Analiza pe baze științifice a unor feedback-uri climatice: pozitive – amplificatoare (care accelerează încălzirea globală) și negative – stabilizatoare (care încearcă să aducă sistemul la echilibru), pentru a descoperi Pământul ca un sistem termodinamic complex, trecând de la o viziune liniară asupra poluării la o înțelegere a mecanismelor de autoreglare* *- Studii de caz: Influența modificărilor biologice induse de schimbările climatice asupra securității alimentare, economiei și societății umane în ansamblu (ex. înghețurile târzii distrug pomii fructiferi care au înflorit prematur – pierderi de recoltă și financiare masive)* *- Realizarea unei sinteze comparative pe baza unor surse variate (manual, articole de popularizare științifică, materiale video educaționale) privind tipurile de dovezi ale evoluției (fosile, anatomie comparată, biologie moleculară), prin organizarea informațiilor într-un tabel sau hartă conceptuală și formularea unei explicații argumentate asupra mecanismelor evolutive evidențiate*
CS 2.2. Evaluează critic date, informații și concepte științifice din surse variate pentru a formula explicații științifice privind dovezile și mecanismele evoluției lumii vii, dinamica populațiilor și ecosistemelor, aplicațiile biotehnologice ale geneticii	
- Interpretarea unor informații privind adaptările structurale și funcționale care au permis trecerea de la mediul acvatic la cel terestru: ex. transformarea înotătoarelor în picioare articulate cu degete, apariția respirației pulmonare la amfibieni; apariția unui strat de cheratină care protejează pielea la reptile	*- Compararea unor imagini de fosile aparținând diferitelor ere geologice, pentru stabilirea succesiunii evolutive a organismelor, cu realizarea unei scări cronologice ilustrate* *- Analiza adaptării plantelor la secetă: plantele supuse unui stres hidric moderat își activează genele de răspuns la secetă prin marcare*

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
- Evidențierea planului comun de organizare al tuturor vertebratelor în stadii foarte timpurii de dezvoltare ontogenetică prin observarea unor embrioni de pește, pui, porc și om *- Studierea unor tabele standardizate cu dimensiuni (exprimate în perechi de baze) ale genomului la diferite specii pentru stabilirea procentului genelor codificatoare de proteine* *- Evaluarea aplicațiilor ingineriei genetice în medicină prin descrierea unor cazuri concrete: organe pentru transplant, obținerea de insulină și hormoni, terapia genetică, imunoterapie personalizată pentru tratarea leucemiilor și limfoamelor, vaccinuri ARNm, folosind diverse surse de informare* *- Studierea factorilor care influențează dimensiunea populației, având ca scop identificarea și clasificarea mecanismelor de control ale populațiilor (diferența dintre reglarea biologică internă și evenimentele externe ale mediului)*	*epigenetică, devenind mai rezistente la un al doilea val de căldură* *- Analiza unor fungi cu utilitate economică și medicală: în industria alimentară și a băuturilor (ex. acid citric – E330 – utilizat în sucurile răcoritoare), producerea de enzime industriale, obținerea de antibiotice* *- Analiza unei rețele trofice, pentru evidențierea interdependenței organismelor într-un ecosistem, prin identificarea nivelurilor trofice și realizarea unei diagrame* *- Studierea schimbărilor climatice, considerând Pământul ca sistem integrat, unde fenomenele fizice, procesele chimice și cele biologice sunt într-o interdependență strânsă (ex. să demonstreze cum o modificare în subsistemul chimic – creșterea dioxidului de carbon, provoacă reacții în lanț în celelalte subsisteme – fizic - creșterea temperaturii și biologic - migrația speciilor)* *- Studierea impactului schimbărilor climatice asupra sistemelor socio-ecologice prin analiza modului în care natura și societatea sunt legate prin fluxuri de servicii, economie și cultură, pentru a înțelege că o modificare climatică se răsfrânge asupra unei comunități sau la nivel global (ex. schimbările în regimul precipitațiilor și fenomenele extreme duc la scăderea productivității agricole - reprezintă motorul principal al foametei globale)* *- Interpretarea unor date și reprezentări grafice privind variația rezistenței bacteriene la antibiotice în timp, prin corelarea cu informații despre mutații și selecție naturală și formularea unei explicații argumentate asupra mecanismelor evolutive implicate și a evaluării impactului asupra sănătății publice*

CG 3 – Integrează potențialul inovativ și creativ al cunoașterii științifice pentru a propune soluții la probleme reale din lumea vie și din viața cotidiană

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 3.1. Propune măsuri concrete de acțiune pentru menținerea stabilității și rezilienței ecosistemelor în contextul dezvoltării durabile	
- Argumentarea utilizării responsabile a antibioticelor pornind de la înțelegerea mecanismelor de dezvoltare a rezistenței la antibiotice a bacteriilor patogene *- Studiu de caz: "Efectele tăierii arborilor dintr-un parc" – realizarea unei liste de servicii ecosistemice pierdute (ex. reducerea temperaturii în oraș, captarea CO_2, sănătate mintală) pentru a convinge factorii decizionali despre importanța parcului în comunitate și propunerea unor acțiuni de ecologizare* *- Proiectarea/simularea unei gospodării cu sisteme de irigații inteligente, cu o varietate mare de plante cultivate și de animale pentru a asigura securitatea alimentară a familiei pe termen scurt și termen lung* *- Elaborarea unui plan de acțiune pentru reducerea impactului activităților școlare asupra mediului (ex. gestionarea deșeurilor, reducerea consumului de apă sau energie), pe baza analizei situației din școală, identificării surselor de dezechilibru și formulării unor măsuri concrete pentru menținerea stabilității ecosistemelor locale, în spiritul dezvoltării durabile* *- Proiectarea unei campanii de informare privind protejarea biodiversității locale (ex. protecția spațiilor verzi, plantarea de specii autohtone, evitarea speciilor invazive), prin documentare din surse accesibile, selectarea argumentelor științifice relevante și formularea unor recomandări practice pentru comunitate, orientate spre creșterea rezilienței ecosistemelor*	*- Dezbatere: Vaccinarea poate fi o strategie de luptă împotriva cancerului? (ex. Investigarea modului în care vaccinul anti-HPV a redus incidența cancerului)* *- Studiu de caz: Legume/ fructe provenite din agricultura organică versus agricultura intensivă, pentru formarea de consumatori capabili de a lua decizii informate și etice* *- Realizarea unui design de oraș inteligent/ Smart City: transport alternativ/ ecologic/ verde, reciclare creativă (transformarea deșeurilor în obiecte noi pentru a evita poluarea), iluminat stradal/ clădiri cu panouri solare sau mini-turbine eoliene, sisteme de reciclare automatizată a deșeurilor, parcuri/ grădini cu senzori de umiditate* *- Elaborarea unui plan de conservare pentru o specie amenințată în orizontul local, pentru menținerea biodiversității, în contextul dezvoltării durabile* *- Calcularea amprentei ecologice personale, pentru conștientizarea impactului asupra mediului, utilizând aplicații online și formularea unui plan de reducere al acestuia*
CS 3.2. Evaluează implicațiile etice și sociale ale utilizării cunoașterii mecanismelor evoluției, dinamicii ecosistemelor și aplicațiilor biotehnologice asupra sănătății, mediului și calității vieții	
- Demonstrarea intervenției umane în evoluție prin studierea efectelor poluării, a utilizării pesticidelor, erbicidelor (ex. dezvoltarea unor mecanisme de rezistență de către insecte și buruieni) și a schimbărilor climatice (ex. modificarea perioadelor de migrație sau de înflorire) care au determinat adaptarea rapidă a speciilor în habitatele radical transformate *- Dezbatere: Avantaje și dezavantaje referitoare la selecția artificială - procesul prin care oamenii intervin în reproducerea organismelor pentru a*	*- Dezbatere privind clonarea terapeutică și transplantul de organe pentru evaluarea implicațiilor medicale, etice și sociale* *- Analiza unui caz de dispariție/reintroducere locală a unei specii, pentru explicarea relației dintre activitatea umană și dezechilibrul ecosistemic, cu propunerea unor soluții de conservare* *- Compararea utilizării pesticidelor sintetice cu metodele biologice de combatere a dăunătorilor,*

favoriza trăsături specifice, transformând speciile sălbatice în variante utile consumului *- Analiza avantajelor și riscurilor organismelor modificate genetic, pentru aprecierea impactului asupra mediului și sănătății, pe baza studiilor de caz, cu redactarea unui eseu argumentativ* *- Studierea aplicațiilor de editare genomică pentru obținerea unor soiuri noi de plante (ex. eficientizarea reținerii apei în condiții de stres termic, producerea de proteine toxice pentru anumiți dăunători, dezvoltarea rezistenței la erbicide, creșterea concentrației de vitamine și/sau minerale în organele utilizate pentru consum uman)* *- Studii de caz: "Cum afectează gazele cu efect de seră temperatura Pământului?" și "Impactul încălzirii globale asupra nivelului mării"* *- Evidențierea corelației dintre modificările climatice (temperaturi, precipitații, frecvența evenimentelor extreme) și producția agricolă*	*pentru evaluarea avantajelor și riscurilor ecologice, cu elaborarea unui tabel argumentativ* *- Dezbatere despre implicațiile folosirii inteligenței artificiale în analiza bazelor de date genomice uriașe (ex. avantaje/ riscuri – confidențialitatea datelor genetice, discriminare)* *- Evaluarea impactului poluării sau pierderii biodiversității asupra comunității locale, prin colectarea de informații din articole, rapoarte și materiale educaționale, analizarea efectelor asupra sănătății și calității vieții, și formularea unor concluzii care integrează perspective științifice, sociale și etice*

CG 4 – Corelează date, informații și concepte științifice despre lumea vie pentru a exersa comunicarea în știință și în situații reale

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 4.1. Argumentează conținutul materialelor realizate, utilizând informații și concepte științifice despre evoluția lumii vii, stabilitatea și reziliența ecosistemelor, aplicații ale biotehnologiilor în domeniul sănătății umane, mediului și calității vieții	
- Realizarea unui studiu referitor la evoluția vizibilă indusă de poluare pentru a demonstra influența activității umane asupra evoluției (ex. melanismul industrial la Biston betularia) *- Realizarea unei prezentări referitoare la selecția artificială, care să cuprindă scopul, metode posibile, rezultate și riscuri prin care să evidențieze rolul selecției în evoluție* *- Elaborarea unor postere sau prezentări digitale pe tema unor exemple de adaptări evolutive la nivel de specii locale, utilizând surse simple (manuale, articole populare, materiale video), în care elevii să argumenteze cum dovezile anatomice, moleculare sau ecologice susțin mecanismele evoluției și să explice relevanța acestora pentru conservarea biodiversității* *- Crearea unui ghid informativ pentru comunitate privind aplicații biotehnologice simple (ex. bioremediere, plante rezistente la secetă), în care*	*- Realizarea unui material de sinteză privind istoricul și dezvoltarea reglementărilor referitoare la etica cercetării în biologie prin documentare independentă* *- Realizarea unei prezentări sau a unei scheme comparative privind populațiile de plante sau insecte dintr-o zonă urbană poluată și una nepoluată, prin observații directe și colectarea de date simple (număr de indivizi, diversitatea speciilor), completate cu informații din aplicații educaționale sau baze de date online, urmată de argumentarea modului în care poluarea afectează dinamica populațiilor, adaptările speciilor și reziliența ecosistemelor* *- Prezentarea argumentată a dovezilor evoluției (ex. fosile, organe omoloage, dovezi moleculare) pentru explicarea originii comune a organismelor prin realizarea unui material ilustrat în format clasic sau digital*

elevii să sintetizeze informații din surse accesibile, să argumenteze științific beneficiile și limitările soluțiilor propuse și să comunice impactul asupra mediului și calității vieții.	*- Studii de caz privind selecția naturală (ex. rezistența bacteriilor la antibiotice, rezistența insectelor la pesticide, adaptarea organismelor la schimbările climatice), pentru explicarea mecanismelor evolutive, cu formularea și susținerea argumentată a concluziilor în dezbatere* *- Prezentarea sub forma unei hărți conceptuale a fluxului de energie în rețele trofice, utilizând limbajul științific adecvat* *- Explicarea impactului schimbărilor climatice asupra biodiversității, pe baza datelor științifice și elaborarea unui infografic* *- Argumentarea rolului biotehnologiilor (ex. vaccinuri recombinate, terapii genice) în menținerea sănătății populației, pe baza analizei unor lucrări științifice și realizarea unei prezentări digitale* *- Elaborarea schemei operaționale a unor tehnici de inginerie genetică prin studiul etapelor caracteristice acestor procese*
CS 4.2. Elaborează mesaje argumentate pentru combaterea dezinformării referitoare la evoluție, ecosisteme și aplicații ale biotehnologiilor, pe baza distincției între informațiile științifice și cele pseudoștiințifice	
- Argumentarea apartenenței taxonomice a unor specii prin studiul comparativ al organelor analoage (ex. aripile la fluture, pasăre/ liliac; înotătoarele la pești, paletele înotătoare la mamifere acvatice) *- Corectarea unor mituri despre biotehnologii aplicate în alimentație sau mediu (ex. „plantele modificate genetic sunt periculoase pentru oameni”), prin documentare din diferite surse relevante, identificarea argumentelor științifice și elaborarea unei prezentări sau a unei scheme explicative care demonstrează realitatea științifică versus afirmația pseudoștiințifică* *- Analiza reclamelor pentru produse cosmetice sau terapeutice cu compuși biologici în vederea identificării afirmațiilor exagerate sau false și redactarea unui raport științific scurt destinat informării corecte*	*- Dezbatere privind avantajele și problemele etice determinate de clonare* *- Elaborarea unor scheme și/sau rapoarte care demonstrează adevărul științific referitor la unele afirmații eronate privind biotehnologiile și sănătatea (ex. „prin consum ADN-ul introdus în plante se transmite la oameni”), prin analizarea mecanismelor moleculare, a unor baze de date publice, prin simulări online* *- Evaluarea critică a informațiilor despre schimbările climatice, pentru diferențierea opiniilor pseudoștiințifice de dovezile științifice, cu redactarea unui scurt eseu argumentativ*

CG 5 – Valorifică potențialul transformativ al educației în științele biologice prin comportamente responsabile pentru protecția mediului și menținerea unui stil de viață sănătos

Clasa a XII-a	
CS – 1 ORĂ / SĂPTĂMÂNĂ	**CS – 3 ORE / SĂPTĂMÂNĂ în completarea celor de la CS 1 oră/ săptămână**
CS 5.1. Manifestă comportamente responsabile față de implicațiile etice și sociale ale utilizării cunoașterii biologice și ale biotehnologiilor asupra sănătății, mediului și calității vieții	
- Realizarea unui raport de monitorizare a consumului de apă și/sau energie din gospodărie pe o perioadă de timp în vederea propunerii unui plan de reducere a risipei *- Crearea unui plan de acțiune personal și școlar pentru reducerea deșeurilor și consumului de resurse, argumentând impactul asupra mediului și calității vieții, bazat pe informații relevante despre sustenabilitate și sănătate* *- Elaborarea unui jurnal de comportamente responsabile pentru protecția mediului și sănătate, prin notarea zilnică a acțiunilor (reducerea consumului, reciclare, alimentație sănătoasă), argumentarea alegerilor pe baza cunoștințelor biologice și evaluarea impactului asupra calității vieții* *- Analizarea etichetelor produselor alimentare și cosmetice pentru identificarea informațiilor relevante pentru sănătate (ex. aditivi, alergeni, ingrediente active) și formularea unor alegeri de consum responsabile* *- Analizarea ciclului de viață al unui produs de uz cotidian (ex. sticlă PET, telefon mobil, tricou din bumbac) și argumentarea avantajelor economiei circulare față de modelul liniar producție–consum–deșeu*	*- Evaluarea unor situații ipotetice de editare genomică la om (ex. prevenirea unei boli genetice) și argumentarea limitelor etice ale intervenției biotehnologice* *- Dezbatere pe diverse dileme etice în contexte, cum sunt transplanturi, organisme modificate genetic, IA în medicină, organoizi umani, implanturi tehnologie-creier, în vederea găsirii unui echilibru între progresul științific și responsabilitatea morală, protejând în același timp demnitatea și drepturile fundamentale ale omului* *- Studiu comparativ al impactului factorilor de mediu asupra sănătății populației locale, utilizând date accesibile (rapoarte, aplicații educaționale) pentru a argumenta modul în care cunoașterea biologică poate ghida decizii și comportamente responsabile* *- Analizarea informațiilor privind modificările epigenetice induse de stilul de viață și argumentarea adoptării unor comportamente responsabile pentru menținerea sănătății, concretizată într-un plan personal argumentat de prevenție (ex. alimentație, activitate fizică, evitarea factorilor de risc)* *- Realizarea unei campanii informative pentru promovarea unui stil de viață sănătos (ex. alimentație, activitate fizică, igienă), prin sintetizarea datelor din surse accesibile și explicarea legăturii dintre cunoștințele biologice și deciziile responsabile*
CS 5.2. Integrează în conduita personală comportamente responsabile privind implicațiile cunoașterii științifice din biologie asupra sănătății, mediului și calității vieții	
- Monitorizarea consumului de resurse în sala de clasă (energie, hârtie, plastic) și implementarea unui plan de acțiune pentru reducerea consumului, urmat de măsurarea rezultatelor *- Implicarea în activități de voluntariat în domeniul educației pentru mediu și a educației pentru sănătate urmată de raportarea rezultatelor acestor activități la nivelul clasei* *- Calcularea amprentei personale de carbon pe baza obiceiurilor de consum (transport, alimentație, energie) înainte și după adoptarea*	*- Interpretarea impactului factorilor antropici și adoptarea unor comportamente responsabile ca urmare a analizei datelor colectate dintr-un ecosistem local (ex. diversitatea speciilor, starea vegetației etc.) și a elaborării unui plan de acțiune* *- Monitorizarea propriului comportament pentru elaborarea unui ghid personal de alimentație și activitate fizică, în vederea implementării lui și evaluării impactului asupra calității vieții* *- Utilizarea aplicațiilor de calcul al amprentei ecologice pentru compararea impactului diferitelor opțiuni de consum adoptate (ex. carne vs. alimentație*

unor măsuri de reducere a impactului asupra mediului	*vegetală; mașină personală vs. transport public) în vederea reducerii impactului asupra mediului* *- Dezbateri asupra aspectelor etice ale experimentelor genetice și ale utilizării animalelor în cercetare și formularea unui set de reguli morale de urmat în viața cotidiană*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Viziune integratoare asupra lumii: de la evoluționism la biotehnologii moderne

Macroconcepte: Sisteme și interacțiuni, Evoluție și diversitate , Știința ca proces de cunoaștere

Conținuturi:

- **Dovezi și mecanisme ale evoluției**
- **Dinamica populațiilor și ecosistemelor în contextul dezvoltării durabile**
- **Analiza materialului genetic și biotehnologii**
- **Etica cercetării și rolul biologiei în societate**

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră /săptămână)
1. Dovezi și mecanisme ale evoluției	**Dovezi ale evoluției** • Dovezi paleontologice: fosile, succesiunea formelor de viață • Dovezi anatomice: organe omoloage și evoluție divergentă; organe analoage și evoluție convergentă; organe vestigiale • Evoluția unor structuri și funcții în corelație cu adaptarea la mediu (ex. prezentarea generală a adaptărilor la trecerea de la mediul acvatic la cel terestru) • Dovezi embriologice: asemănări în stadiile timpurii de dezvoltare • Dovezi furnizate de evoluția observabilă (ex. rezistența la antibiotice) • Evoluția sub influența activității umane (poluare, pesticide, schimbări climatice); selecția artificială (plante și animale domestice) • Evoluția omului: dovezi biologice - originea comună cu alte primate; adaptări evolutive ale speciei umane (ex. mers biped, creier dezvoltat, evoluția socială)	• Evoluția unor structuri și funcții în corelație cu adaptarea la mediu: la plante (ex. organe de reproducere, țesuturi conducătoare); la animale vertebrate (ex. sistem digestiv, sistem circulator, organe respiratorii, rinichi, encefal, organe de simț, reproducerea) • Dovezi biochimice și moleculare – universalitatea codului genetic, gene omoloage, similaritatea unor etape metabolice de la bacterie la om

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră /săptămână)
	Mecanismele evoluției – prezentare generală *Se vor efectua cel puțin două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Mecanismele evoluției: Variabilitatea genetică (mutații, recombinare genetică), selecția naturală, fluxul genic (schimbul de gene între populații), izolarea reproductivă (geografică, ecologică, comportamentală*)* • Speciația **Aplicații ale dovezilor biochimice și moleculare ale evoluției în clasificarea filogenetică a organismelor** • Principiile clasificării moderne și trecerea de la criterii morfologice la filogenia moleculară • Date moleculare utilizate în studiul diversității lumii vii (ex. gene conservate, proteine omoloage) *Se vor efectua cel puțin încă două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
2. Dinamica populațiilor și ecosistemelor în contextul dezvoltării durabile	**Structura și funcționarea populațiilor în ecosisteme – prezentare generală** • Structura, funcționarea și dinamica populațiilor în ecosisteme. Relația dintre dimensiunea populațiilor, resurse și factori de mediu • Stabilitatea și reziliența ecosistemelor în relație cu perturbări naturale și antropice (interacțiuni și modele ecologice) • Funcțiile ecosistemelor și serviciile ecosistemice **Schimbări climatice și dezvoltare durabilă** • Mecanismele fizico-chimice și biologice ale schimbărilor climatice și analiza lor pe baza dovezilor științifice (ex. efectul de seră, ciclul carbonului) • Impactul schimbărilor climatice asupra sistemelor biologice,	• Echilibrul dinamic – interacțiuni ecologice • Evaluarea beneficiilor și a compromisurilor ecologice în contexte socio-economice • Mecanismele fizico-chimice și biologice ale schimbărilor climatice și analiza lor pe baza dovezilor științifice (ex. feedback-uri climatice, studii paleo-climatice și modele climatice) • Impactul schimbărilor climatice asupra sistemelor socio-ecologice (redistribuția speciilor, fenologie)

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră /săptămână)
	productivitate biologică, securitate alimentară • Obiectivele de dezvoltare durabilă – prezentare generală *Se vor efectua cel puțin două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Dezvoltarea durabilă și evaluarea sustenabilității. Analiza opțiunilor și a consecințelor (amprenta ecologică, obiectivele de dezvoltare durabilă, analiza ciclului de viață al produselor, etica mediului) *Se vor efectua cel puțin încă două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*
3. Analiza materialului genetic și biotehnologii	**Structura și organizarea genomului** • Numărul de gene și mărimea genomurilor. Proiectul genomului uman. Noțiuni generale de epigenetică **Inginerie genetică** • Ingineria genetică. Clonarea de gene și organismele modificate genetic. Producerea de vaccinuri recombinate: antigene recombinate, vectori ADN, ARNm • Editarea genomică și biotehnologii genice (ex. plante rezistente la factori de mediu biotici și abiotici; bacterii și fungi cu utilitate economică; bacterii, fungi, plante pentru producerea unor compuși cu importanță medicală, terapii genice și celulare); riscuri, constrângeri și dileme etice *Se vor efectua cel puțin două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*	• Densitatea genelor. ADN necodificator și secvențe repetitive. Elemente genetice mobile. Modificări epigenetice la plante • Modificări epigenetice induse de stilul de viață; modificări epigenetice în cancer. Tipuri de gene în cancer: gene supresoare de tumori și oncogene. Rolul unor virusuri în apariția cancerului. • Clonarea organelor și organismelor în lumea vie • Amplificarea ADN in vitro. Electroforeza acizilor nucleici. Secvențierea ADN. Enzime de restricție. Editarea genelor – sistemul CRISPR-Cas. Aplicabilitatea metodelor moleculare în lumea vie *Se vor efectua cel puțin încă două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*

DOMENII DE CONȚINUT	CS – 1 oră / săptămână Conținuturi	CS – 3 ore / săptămână Conținuturi (în completarea celor din CS cu 1 oră /săptămână)
4. Etica cercetării și rolul biologiei în societate	**Progres științific și limite etice** • Principiile etice ale cercetării în biologie – prezentare generală (reglementări și ghiduri etice; provocări și dileme etice)	• Cercetarea pe subiecți umani, drepturi și responsabilități; etica experimentelor pe animale; consimțământul informat în cercetare și medicină; confidențialitatea datelor biologice și medicale • Dileme etice referitoare la transplanturi, organismele modificate genetic, IA în medicină, organoizi umani, implanturi tehnologie-creier
	Știința, mass-media și informarea corectă • Responsabilitatea cercetătorului față de societate; comunicarea științei și implicarea publicului; pseudoștiința	
	Rolul Biologiei în sănătatea populației, conservarea mediului și calitatea vieții • Responsabilitatea științifică în investigarea sistemelor biologice și în utilizarea modelelor experimentale (integritate, reproductibilitate) • Conservarea biodiversității (arii protejate, restaurare ecologică, comunicarea științei și implicare civică)	• Impactul biotehnologiilor și al inovațiilor biomedicale asupra societății și luarea deciziilor informate (OMG, vaccinuri, tehnologii emergente)
	Se vor efectua cel puțin două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei	*Se vor efectua cel puțin încă două lucrări practice/ experimente/ studii de caz, selectate din lista propusă, în funcție de resursele locale disponibile și de particularitățile clasei*

DOMENII DE CONȚINUT	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII CS 1 oră / săptămână	LUCRĂRI PRACTICE/ STUDII DE CAZ/ APLICAȚII CS 3 ore / săptămână
1. Dovezi și mecanisme ale evoluției	• Exerciții de plasare a unor imagini reprezentative de fosile pe o scară cronologică și un arbore filogenetic • Observații privind dovezi ale evoluției oferite de lumea plantelor • Observații privind dovezi ale evoluției oferite de lumea animalelor • Analiza comparativă a embrionilor de vertebrate și om • Observații asupra selecției artificiale la plante cultivate și la animale domestice • Realizarea de analize comparative ale caracterelor fenotipice observate și interpretarea transmiterii acestora în cadrul populațiilor umane	• Interpretarea relațiilor evolutive și a istoriei evolutive pe baza markerilor moleculari (exemple de markeri moleculari, reprezentarea relațiilor evolutive prin arbori filogenetici) • Analiza comparativă a organelor în seria vertebratelor • Analiza semnificației biologice și evolutive a homocromiei, a mimetismului • Studiul comparativ al unor căi metabolice • Analiza cauzelor dispariției speciilor de pe Terra
2. Dinamica populațiilor și ecosistemelor în contextul dezvoltării durabile	• Evidențierea importanței serviciilor ecosistemice pentru sănătate, economie, dezvoltare durabilă, biodiversitate (proiecte de mediu, portofolii, studii de caz) • Evidențierea impactului antropic asupra ecosistemelor (proiecte de mediu, portofolii, studii de caz) • Realizarea unor reprezentări schematice ale unor circuite biogeochimice în diferite ecosisteme antropizate • Analiza unor statistici referitoare la producția agricolă în oglinda activităților umane • Analiza efectelor asupra omului a unor substanțe chimice utilizate în agricultură • Studiu de caz: exemple de implementare a obiectivelor de dezvoltare durabilă	• Realizarea de analize statistice ale structurii și dinamicii populațiilor • Studiu de caz: efectele deteriorării ecosistemelor asupra sănătății umane • Analiza beneficiilor și a riscurilor utilizării diferitelor tipuri de energie • Evidențierea importanței ODD în promovarea dezvoltării sustenabile și protecția mediului înconjurător (aplicații practice, proiecte de mediu, portofolii, studii de caz) • Realizarea unor miniproiecte: soluții de reducere a amprentei ecologice locale (ex. locuințe durabile, transport durabil, economie de energie, hrană durabilă) • Studiu de caz: efectele deșeurilor asupra peisagisticii și asupra potențialului recreativ al mediului local • Elaborarea unor proiecte de mediu pentru conservarea și protejarea zonelor aflate în pericol
3. Analiza materialului genetic și biotehnologii	• Studiu de caz: Importanța colaborării internaționale în realizarea Proiectul genomului uman • Dezbatere: Importanța cunoașterii genomului microorganismelor cu importanță în biotehnologii	• Lucrare practică de clonare a unor plante • Studii de caz / dezbateri: Avantaje și dezavantaje ecologice determinate de editările genetice • Prezentări privind importanța testelor de screening, a investigațiilor

	• Dezbateri: beneficii și riscuri determinate de microorganismele, plantele și animalele modificate genetic • Studii de caz pe tema aplicațiilor potențiale ale organismelor editate genetic: controlul vectorilor bolilor, eliminarea speciilor invazive din ecosistemele sensibile, controlul dăunătorilor din agricultură	medicale și a consultului de rutină în prevenția cancerelor și a unor patologii cronice • Studii de caz: Evoluția clonării (ex. de la experimente timpurii pe embrioni până la clonarea mamiferelor; biotehnologii vegtale) • Dezbatere despre aplicabilitatea metodelor moleculare în lumea vie (ex. diagnostic molecular al unor boli infecțioase – HIV, Sars-CoV-2, HPV, detectarea prezenței plantelor modificate genetic în produsele alimentare, identificarea prezenței agenților patogeni la plante, identificarea speciilor, identificarea soiurilor de plante și a raselor de animale, identificarea unor gene de rezistență la factori de mediu sau a unor gene pentru îmbunătățirea valorii nutritive a plantelor)
4. Etica cercetării și rolul biologiei în societate	• Analiza unor articole mass-media și social-media privind realitatea datelor și valoarea științifică a informațiilor • Studii de caz: analiza modului de transmitere de către oamenii de știință a unor descoperiri științifice cu impact social • Prezentări ale unor arii naturale protejate în România • Realizarea unor proiecte de protejare a patrimoniului natural local • Proiect educațional: evitarea risipei de resurse în gospodăria proprie și soluții pentru reducerea consumului • Dezbatere: rolul educației în formarea unui comportament eco-responsabil	• Analiza comparativă a unor surse de informare: sfaturi medicale generate de IA versus sfaturi medicale generate de specialiști • Studii de caz / dezbateri pe teme de bioetică

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice sprijină profesorii în aplicarea programei școlare de biologie la nivel liceal, fără a impune abordări unice sau rigide. Ele traduc intențiile programei – competențe generale și specifice, conținuturi și exemple de activități de învățare – în modalități concrete de lucru la clasă, oferind repere pentru proiectarea procesului de instruire și pentru integrarea învățării centrate pe competențe în contextul specific biologiei. Această secțiune are caracter aplicativ, nu teoretic: nu inventariază metode sau strategii, ci oferă exemple relevante, adaptate naturii investigativ-experimentale a disciplinei. Accentul cade pe aplicarea cunoștințelor biologice în situații autentice de viață, pe formarea gândirii științifice și etice, pe învățarea diferențiată, colaborativă și pe utilizarea responsabilă a resurselor digitale și a conexiunilor interdisciplinare.

I. Principii și orientări metodologice generale pentru aplicarea programei școlare

În implementarea programei școlare de biologie la liceu se recomandă combinarea echilibrată a unor strategii de învățare, adaptate specificului disciplinei și diversității elevilor. Toate aceste abordări mută centrul de greutate al procesului de instruire ***de la predarea realizată de profesor către învățarea realizată de elev și facilitată de profesor****, consolidând trecerea de la transmiterea de cunoștințe la* ***construirea activă și reflexivă a acestora****. Elevul devine* ***explorator, investigator, partener și autor al propriei învățări****, iar profesorul –* ***ghid, facilitator și designer al experiențelor de învățare****.*

Astfel, proiectarea didactică și desfășurarea activităților la clasă se pot fundamenta pe o serie de abordări complementare, precum:

- ***Învățarea prin investigație și descoperire****,* care dezvoltă capacitatea de observare, formulare de ipoteze, experimentare și interpretare a datelor;
- ***Învățarea bazată pe probleme și proiecte***, ce stimulează aplicarea cunoștințelor biologice în rezolvarea situațiilor reale și încurajează colaborarea;
- ***Învățarea experiențială și autentică***, care conectează conținuturile teoretice cu experiențe directe de teren și studii de caz;
- ***Învățarea colaborativă***, prin care elevii construiesc cunoaștere împreună și exersează comunicarea științifică și evaluarea colegială;
- ***Învățarea asistată de instrumente digitale***, care facilitează explorarea vizuală a proceselor biologice complexe și formarea competențelor digitale;
- ***Învățarea contextualizată***, care adaptează demersul didactic la mediul local și la interesele elevilor, sporind relevanța și sensul personal al învățării.

Prin combinarea acestor abordări, profesorul de biologie creează contexte educaționale variate și incluzive, în care cunoașterea științifică se transformă într-o experiență semnificativă, conectată la viața reală și la responsabilitatea față de mediu și societate.

Adaptarea strategiilor metodologice la tipul de curriculum

Aplicarea programei de biologie la nivel liceal presupune diferențierea strategiilor didactice în funcție de tipul de curriculum - *curriculum de specialitate (CS – 1 oră/ săptămână, respectiv CS -3 ore/săptămână)* - pentru a asigura progresia și echilibrul între accesibilizare și aprofundare.

Pentru ***curriculumul de specialitate (CS)***, strategiile metodologice se orientează spre aprofundare, analiză critică și autonomie cognitivă. Accentul cade pe *strategii deductive, investigative și reflexive,* care susțin gândirea științifică avansată și integrarea interdisciplinară. Predarea se bazează pe demersuri de investigații aplicate, studii de caz complexe, dezbateri științifice și reflecții etice asupra progresului biologiei moderne. Exemple: proiecte interdisciplinare (biologie–chimie–fizică-geografie-informatică), utilizarea softurilor de modelare ecologică sau genetică, analiză critică a datelor și interpretarea rezultatelor în context.

Pentru ***curriculumul de specialitate, în funcție de numărul orelor alocate (1 oră/săptâmână, respectiv 3 ore/săptâmână),*** se recomandă o structură flexibilă, bazată pe *abordări metodologice*

diferențiate. Profesorul poate proiecta secvențe comune tuturor elevilor, axate pe conceptele de bază, și activități complementare pentru cei din specializarea Științele naturii (3 ore/săptămână), care implică gândire de nivel superior, mini-proiecte și investigații autonome. Această diferențiere metodologică susține *echilibrul* între instruirea de bază și cea avansată, transformând predarea Biologiei într-un proces formativ adaptat nevoilor și potențialului fiecărui elev.

II. Contribuția disciplinei Biologie la dezvoltarea profilului de formare al absolventului

Structura curriculară a disciplinei Biologie contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor-cheie, a atributelor profilului de formare al absolventului de liceu și la integrarea temelor transversale prevăzute de legislația în vigoare.

Dezvoltarea competențelor-cheie. Prin specificul său investigativ, aplicativ și interdisciplinar, biologia sprijină dezvoltarea integrată a competențelor-cheie prevăzute în curriculumul național și european, după cum urmează:

- ***Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului*** – prin utilizarea limbajului științific, lectura și interpretarea textelor informativ-formative și argumentarea ideilor în contexte specifice biologiei;
- ***Competențe multilingvistice*** – prin utilizarea terminologiei științifice internaționale (ex.: din limba latină pentru nomenclatură, termeni anglo-saxoni pentru biologie moleculară) și accesarea resurselor de documentare științifică în limbi străine;
- ***Competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM)*** – prin observare, formularea ipotezelor, experimente controlate, analiza datelor, utilizarea modelelor științifice și interpretarea statistică a rezultatelor;
- ***Competențe digitale –*** prin utilizarea simulărilor virtuale, instrumentelor digitale de analiză și vizualizare, bazelor de date și platformelor de învățare;
- ***Competențe personale, sociale și de a învăța să înveți*** – prin reflecție asupra progresului, autoevaluare, gestionarea propriului proces de învățare și lucrul eficient în echipă;
- ***Competențe cetățenești*** – prin înțelegerea responsabilității individuale față de sănătate, biodiversitate, resurse naturale și comunitate și prin participarea la proiecte de ecologie sau educație pentru sănătate;
- ***Competențe antreprenoriale*** – prin proiecte care implică identificarea de soluții pentru probleme reale (ex.: gestionarea resurselor biodiversității, soluții concrete care țin de bioeconomie, valorificarea durabilă a ecosistemelor) și prin cultivarea inițiativei și creativității;
- ***Competențe de sensibilizare și expresie culturală*** – prin valorizarea patrimoniului natural, interpretarea diversității biologice ca parte a identității culturale și participarea la proiecte creative (postere, expoziții, materiale vizuale pe teme științifice).

Formarea atributelor prioritare ale profilului absolventului de liceu. Predarea biologiei contribuie la dezvoltarea atributelor esențiale ale profilului absolventului de liceu, cultivând o relație responsabilă și informată cu lumea naturală și comunitatea. În acest sens, disciplina favorizează formarea elevului:

- ***Reflexiv,*** capabil să analizeze sistemele biologice, să evalueze informații științifice și să își argumenteze deciziile privind sănătatea și diversitatea speciilor și ecosistemelor;
- ***Creativ***, prin formularea de ipoteze, proiectarea de experimente, identificarea de soluții inovatoare la probleme reale din domeniul biologiei și valorificarea resurselor biologice în mod sustenabil;
- ***Responsabil și etic,*** prin dezvoltarea respectului față de viață, asumarea consecințelor acțiunilor asupra diversității speciilor și ecosistemelor și practicarea unei conduite informate în raport cu sănătatea individuală și colectivă;
- ***Comunicativ,*** capabil să transmită clar informații științifice, să utilizeze limbajul specific biologiei în mod adecvat și să participe la dezbateri argumentate pe teme de actualitate;

- ***Colaborativ,*** prin participarea la activități de echipă, proiecte și investigații în echipă, valorificând diversitatea rolurilor și contribuțiilor tuturor membrilor echipei;
- ***Autonom***, capabil să își planifice și monitorizeze procesul de învățare, să gestioneze sarcini individuale și să își asume responsabilitatea propriei evoluții educative;
- ***Rezilient,*** prin perseverență în activități de învățare specifice biologiei, gestionarea eșecului ca oportunitate de învățare și adaptarea strategiilor de lucru în fața dificultăților;
- ***Prospectiv,*** orientat spre înțelegerea tendințelor științifice și tehnologice, capacitatea de anticipare a implicațiilor sociale ale progreselor științelor biologice și contribuția la soluții durabile pentru viitor.

***Integrarea temelor transversale*.** Disciplina Biologie contribuie în mod natural și substanțial la abordarea unor teme transversale prevăzute de Legea 198/2023, art. 88 alin. (10), în special pentru:

- *Educație pentru mediu și dezvoltare durabilă* – prin studiul ecosistemelor, biodiversității, impactului antropic și soluțiilor pentru protecția resurselor biologice;
- *Educație pentru sănătate și alimentație sănătoasă* – prin înțelegerea funcționării organismului uman, a factorilor de risc și a comportamentelor de protecție a sănătății;
- *Digitalizare și competențe digitale* – prin utilizarea resurselor digitale, simulărilor, instrumentelor bioinformatice și bazelor de date științifice;
- *Etică și responsabilitate* – prin reflecții asupra biotehnologiei, geneticii, protecției diversității speciilor și ecosistemelor și conduitei responsabile față de viață;
- *Participare civică și responsabilitate socială* – prin proiecte de mediu, sănătate publică și educație ecologică în comunitate.

De asemenea, biologia poate contribui, în contexte educaționale specifice, la teme transversale precum patrimoniul natural local, educația interculturală sau antreprenoriatul verde.

III. Orientări privind proiectarea didactică

Proiectarea didactică în biologie are rolul de a traduce intențiile programei școlare în *experiențe concrete de învățare,* care să conducă la formarea și consolidarea competențelor generale și specifice, precum și la dezvoltarea gândirii științifice specifice domeniului. În acest context, profesorul este un *designer al învățării*, capabil să construiască situații de învățare relevante, adaptate nevoilor elevilor, pentru asimilarea activă a ideilor mari și a conceptelor subordonate vizate pentru fiecare an de studiu.

Alinierea proiectării didactice la taxonomia Bloom revizuită. Competențele generale și cele specifice din Programa de Biologie au fost formulate în corelație cu ***taxonomia lui Bloom revizuită***, care constituie axul conceptual al progresiei curriculare (ex: de la înțelegerea noțiunilor fundamentale la aplicare, analiză, evaluare și creație). În consecință, proiectarea didactică trebuie să urmărească ***alinierea pe verticală*** a: competențelor vizate, activităților de învățare, strategiilor didactice, instrumentelor și itemilor de evaluare, la niveluri cognitive specifice fiecărei competențe. Astfel, ***operaționalizarea rezultatelor învățării la nivel de lecție*** și formularea sarcinilor didactice se realizează în raport cu același cadru taxonomic, asigurând coerență între intențiile curriculare și practica didactică. Progresia activităților și a evaluării va urmări o scală cognitivă ascendentă (***a reține → a înțelege → a aplica → a analiza → a evalua → a crea*****)** prin: ***activități*** *pentru conceptualizare* (observare, modelare, analogii structurate), ***activități aplicative și investigative*** (experimente, studii de caz, simulări), ***activități integrative și creative*** (proiecte, dezbateri, soluții inovative pentru probleme reale). În mod similar, ***itemii de evaluare*** vor fi formulați în concordanță cu nivelul taxonomic vizat, pentru a evalua nu doar cunoștințele declarative, ci și capacitatea elevilor de a aplica, analiza, argumenta și crea pe baza conținuturilor specifice biologiei. Această abordare garantează ***consistența curriculară*** și susține dezvoltarea gândirii științifice specifice biologiei.

De la competențe la unități de învățare. Unitatea de învățare include o secvență coerentă de conținuturi și activități centrate pe formarea uneia sau a mai multor competențe specifice. În proiectarea acesteia, profesorul pornește de la întrebări precum: *Ce competențe din programă se formează prin această unitate?*; *Ce cunoștințe, abilități și atitudini sunt vizate?*; *Ce activități pot conduce elevul de la*

înțelegerea conceptelor la aplicarea/integrarea lor în contexte noi?; *Cum voi evalua progresul elevilor, atât pe parcursul, cât și la finalul procesului de învățare?* Prin urmare, unitatea de învățare devine cadrul organizator al formării competențelor, iar proiectarea ei trebuie să asigure coerență între ceea ce se urmărește (competențe specifice), ceea ce se abordează (conținuturi și activități) și modul în care se verifică progresul elevilor (evaluare). În această logică, lecțiile nu funcționează ca secvențe izolate, ci ca etape succesive într-un parcurs de învățare, care susține progresul de la familiarizare cu conceptele la aplicare, transfer și integrare.

***Analiza și integrarea dimensiunilor competențelor specifice*.** În etapa de proiectare, este util ca profesorul să analizeze competențele specifice prin prisma celor trei dimensiuni implicite – *cunoștințe* (termeni, concepte, principii, modele explicative*) abilități* (observare, comparare, clasificare, interpretare de date, formulare de ipoteze, realizare de conexiuni interdisciplinare) *și atitudini (*curiozitate științifică, gândire critică, respect față de viață și mediu, responsabilitate față de acțiunile proprii, perseverență în investigație) – fără a le fragmenta în activitatea de predare. Acest demers nu presupune „spargerea" competenței, ci înțelegerea structurii sale interne, pentru a proiecta activități și situații de învățare care activează integrat concepte științifice, deprinderi de investigare și atitudini față de cunoaștere și față de mediul natural.

Corelarea competențelor, conținuturilor, activităților de învățare și evaluării. În proiectarea didactică, se recomandă asigurarea unei coerențe explicite între ***competențele specifice vizate, conținuturile selectate, activitățile de învățare propuse*** *și* ***modalitățile de evaluare utilizate.*** Această aliniere sprijină transpunerea intențiilor curriculare în practică, permite progresia în formarea competențelor și facilitează monitorizarea învățării la elevi. În acest sens, profesorul poate utiliza ***scheme sintetice (tabele)*** în care sunt corelate elementele menționate, evitând fragmentarea și asigurând continuitate în parcursul de învățare.

Exemple de abordare diferențiată în proiectare. Proiectarea didactică trebuie să țină cont de *diversitatea elevilor* și de nevoia de *asigurare a echității în învățare,* oferind fiecărui elev oportunitatea de a progresa în raport cu propriul ritm și cu propriul stil de învățare. În acest sens, se pot utiliza modalități variate de diferențiere a activităților: pentru *clase cu ritm de învățare lent:* activități de reconstrucție vizuală (scheme, jocuri de rol, desen științific, modelare); pentru *elevi cu ritm accelerat*: mini-proiecte individuale, explorări suplimentare și utilizarea aplicațiilor digitale pentru simularea proceselor biologice; pentru *elevi cu CES*, materiale adaptate (font mărit, explicații audio, suport vizual concret, activități în perechi); pentru *clase eterogene,* sarcini de lucru cu dificultate progresivă (nivel minim – mediu – extins) și grupuri de lucru flexibile. Astfel de adaptări contribuie la crearea unui *mediu incluziv,* în care învățarea biologiei devine accesibilă, motivantă și echitabilă pentru toți elevii.

Integrarea competențelor transversale în proiectare se realizează ***prin activitățile propuse în cadrul unităților de învățare,*** care oferă elevilor ocazia de a aplica cunoștințele de biologie în contexte autentice. Astfel, competențele digitale, sociale și civice, „a învăța să înveți" sau pentru dezvoltare durabilă, deja evidențiate în structura programei, pot fi dezvoltate prin: utilizarea resurselor digitale și a aplicațiilor științifice, colaborarea în activități de echipă, reflecția personală asupra procesului de învățare, proiecte privind sănătatea, ecosistemele și biodiversitatea. Integrarea acestor competențe conferă ***relevanță socială și formativă*** disciplinei, conectând biologia cu provocările lumii reale.

În concluzie, proiectarea didactică nu trebuie privită ca o formalitate administrativă, ci ca un *proces creativ de traducere a intențiilor curriculare în experiențe de învățare semnificative* pentru elevi. Profesorul de biologie devine mediator între nucleul riguros al științei predate și realitatea învățării din școală, iar proiectarea trebuie să păstreze un echilibru între *claritate, flexibilitate și relevanță.*

IV. Strategii de organizare și desfășurare a învățării

Organizarea învățării în cadrul orelor de Biologie trebuie să creeze contexte care să stimuleze *curiozitatea științifică, gândirea critică, informarea științifică, colaborarea și reflecția personală.* Activitățile vor fi proiectate astfel încât elevii să *descopere, să experimenteze, să argumenteze și să aplice*

cunoștințele biologice în contexte variate, relevante pentru viața reală. Profesorul are libertatea de a selecta strategiile potrivite, asigurând *echilibrul între metodele tradiționale, interactive și digitale.*

În proiectarea și desfășurarea activităților de învățare, profesorul de biologie urmărește integrarea echilibrată a conținuturilor, proceselor de învățare și dezvoltării competențelor, printr-o progresie logică, gradată și accesibilă tuturor elevilor.

Principii de organizare a instruirii. Activitățile de învățare se structurează astfel încât elevii să parcurgă un traseu cognitiv coerent, de la concret la abstract și de la simplu la complex, pe baza următoarelor principii: *secvențiere logică* a experiențelor de învățare și a obiectivelor; *sprijin cognitiv* prin exemple, analogii, modele și organizatori grafici; *integrarea progresivă a conținuturilor* și conexiune cu experiențele anterioare ale elevilor; *învățare activă și participativă*, cu rol formativ în dezvoltarea gândirii științifice; *revenire și consolidare*, prin reveniri deliberate la concepte-cheie pentru fixare și extindere conceptuală.

- ***Secvențierea instruirii.*** Structurarea lecției și a unităților de învățare utilizează un parcurs didactic gradat, care poate include: *explorarea și activarea cunoștințelor anterioare* (întrebări-ghid, exemple familiare, organizatori grafici, situații-problemă); *introducerea conceptelor și a contextului științific* (modele, analogii, demonstrații, experimente simple, situații reale); a*plicarea și relaționarea cunoștințelor* (experimente dirijate, analize de date, investigații, modelări); *interiorizarea, extinderea și transferul* (problematizare, studii de caz, proiecte, dezbateri, argumentare științifică); *reflecție și metacogniție* (jurnal științific, autoevaluare, explicații reciproce). Acest cadru permite adaptarea ritmului și complexității în funcție de nivelul grupului, favorizând autonomia progresivă.
- ***Gestionarea conținuturilor: fapte – concepte – generalizări.*** Conținuturile sunt organizate astfel încât elevii să: recunoască *faptele biologice* (nivel factual); construiască și utilizeze *conceptele științifice* (nivel conceptual); formuleze și să aplice *generalizări și modele explicative* (nivel aplicativ/analitic). Profesorul urmărește explicit diferența dintre cunoaștere factuală, conceptuală, procedurală și metacognitivă, în spiritul taxonomiei lui Bloom revizuite.
- ***Modalități de abordare cognitivă: inductiv vs. deductiv.*** Profesorul poate alterna: *abordarea deductivă* (de la teorie la aplicații) – pentru claritate și eficiență; *abordarea inductivă* (de la observații și date la concluzii) – pentru dezvoltarea gândirii științifice. Decizia depinde de obiectivele lecției, nivelul clasei și natura conceptelor.
- ***Orientarea atât spre procesul cât și spre produsul învățării.*** Activitatea de învățare valorifică: *procesul cognitiv* (strategii, pași de investigație, justificarea concluziilor), dar și *produsul final al activității de învățare* (model, prezentare, raport, poster, hartă conceptuală, produs digital). Elevii sunt încurajați să își monitorizeze progresul prin *autoevaluare și reflecție ghidată.* Instrumente didactice recomandate: *organizatori grafici* (diagrame, hărți conceptuale, linii ale timpului, matrice de comparație); *modele și simulări* (digitale sau materiale); *protocoale de investigație* (observație, experiment, colectare și analiza datelor); *portofolii și jurnale științifice.*

Realizată în acest mod, predarea biologiei devine un proces intenționat de construcție a gândirii științifice, nu doar de transmitere de informații. Organizarea învățării trebuie să sprijine progresul elevilor de la observație și descriere, la analiză, interpretare și argumentare bazată pe dovezi, în context real și interdisciplinar.

Învățarea prin descoperire și investigație științifică. Această abordare se află în centrul predării – învățării Biologiei, încurajând elevii *să observe, să pună întrebări, să formuleze ipoteze, să experimenteze și să tragă concluzii.* Necesită un grad ridicat de interacțiune între elevi, profesor, materiale didactice, conținut și mediul de învățare.

Procesele de bază ale investigației, care trebuie dezvoltate pas cu pas în mod sistematic sunt:

1. **Observarea.** Identificarea obiectelor, proprietăților acestora și a schimbărilor din diverse sisteme; efectuarea de observații controlate; ordonarea seriilor de observații;
2. **Clasificarea.** Realizarea de clasificări simple și complexe; tabelarea și codificarea observațiilor;

3. **Formularea de deducţii.** Formularea unor deducții pe baza observațiilor; construirea unor situații pentru a testa aceste deducții;
4. **Folosirea numerelor**. Identificarea și utilizarea numerelor și apoi trecerea la procese matematice mai complexe;
5. **Măsurarea.** Identificarea și ordonarea lungimilor și apoi a suprafețelor, volumelor, greutăților, temperaturilor, vitezelor ori a altor mărimi cu care se pot măsura sisteme și parametri ai acestora;
6. **Comunicarea.** Construirea de grafice și diagrame pentru a descrie procese simple și apoi mai complexe; prezentarea de rapoarte scrise și orale;
7. **Realizarea de previziuni.** Interpolarea și extrapolarea din date; identificarea de metode pentru testarea previziunilor;
8**. Realizarea de definiţii operaţionale.** Distingerea dintre definițiile operaționale și non-operaționale; construirea de definiţii operaţionale pentru probleme noi;
9. **Formularea de ipoteze.** Distingerea ipotezelor din inferențe, observații și predicții; construirea și testarea ipotezelor
10. **Interpretarea datelor**. Descrierea datelor și deducțiilor bazate pe acestea; construirea de ecuații pentru a reprezenta datele; corelarea datelor cu ipotezele; formularea generalizărilor susţinute de descoperirile experimentale.
11**. Controlul variabilelor**. Identificarea variabilelor independente și dependente; realizarea de experimente; descrierea modului în care variabilele sunt controlate;
12. **Experimentarea**. Interpretarea relatărilor despre experimente științifice; formularea problemelor; elaborarea ipotezelor; realizarea procedurilor experimentale.

Exemple de activități investigative: *observații și experimente simple* realizate în clasă sau laborator (ex.: efectele deșeurilor asupra peisagisticii și asupra potențialului recreativ al mediului local); *Investigații de teren* privind diversitatea ecosistemelor și impactul antropic asupra acestora*; Simulări digitale* ale proceselor biologice greu de observat direct (reglarea circulației sângelui, dinamica populațiilor în ecosisteme); *Mini-proiecte de cercetare*, însoțite de rapoarte scrise și prezentări orale. Prin această strategie, se dezvoltă competențele științifice, gândirea critică și abilitatea de a corela datele experimentale cu explicațiile teoretice.

Învățarea colaborativă*.** Învățarea în grup sprijină dezvoltarea abilităților sociale, comunicarea științifică și învățarea prin cooperare. Exemple: activități de tip **„think-pair-share***”** (gândește – discută în perechi – împărtășește); *discuții dirijate și dezbateri* despre dileme etice în biologie; *peer teaching* – elevii explică colegilor un concept sau un proces biologic (de exemplu, mitoza); *atribuire de roluri* în cadrul activităților de grup (coordonator, cercetător, comunicator, evaluator).

***Învățarea pe bază de proiecte*.** Proiectele oferă contexte autentice de aplicare a cunoștințelor biologice și pot fi adaptate intervalului de timp disponibil. Exemple: *proiect cu durată scurtă*: realizarea unei reprezentări vizuale despre serviciile ecosistemice sau despre structura ADN-ului; *proiect de durată medie*: monitorizarea unui ecosistem local, realizarea unei colecții de date ecologice; *proiect extins:* elaborarea unui plan de conservare a biodiversității pentru un ecosistem local, proiectarea unei campanii de informare privind menținerea unui stil de viață sănătos. Proiectele pot fi integrate în *teme transversale* – educație pentru mediu, sănătate, digitalizare – și pot valorifica *colaborarea interdisciplinară* (biologie–chimie–fizică-geografie–informatică-tehnologii).

Integrarea resurselor digitale. Utilizarea tehnologiei contribuie la formarea competențelor digitale și la vizualizarea proceselor biologice abstracte. Exemple: aplicații de modelare 3D a celulei, biomoleculelor, organelor sau ecosistemelor; utilizare de *platforme educaționale interactive* (Kahoot, Quizizz, LabXchange) pentru exersarea conceptelor; *proiecte de cercetare digitală*, în care elevii colectează și interpretează informații din baze online (de ex. GBIF – Global Biodiversity Information Facility). Profesorul are rolul de a ghida utilizarea responsabilă și etică a tehnologiei, cultivând *discernământul științific și digital.*

Învățarea autentică și contextualizată. Elevii învață mai profund atunci când conținuturile biologice sunt legate de experiențele lor directe, concrete de viață. Exemple: analiza etichetelor de la alimente pentru identificarea biomoleculelor; studii de caz privind efectele poluării sau defrișărilor la nivel local; campanii de conștientizare pentru sănătate sau protecția mediului; interviuri cu specialiști (medici, biologi, ecologi) din comunitate. Învățarea contextualizată îi ajută pe elevi să perceapă *biologia ca știință vie*, cu impact asupra sănătății, mediului și calității vieții.

Integrarea interdisciplinară. Conținuturile din biologie pot fi abordate integrat cu alte discipline de studiu prevăzute pentru liceu. De exemplu: *Biologie – Chimie* pentru studiul reacțiilor metabolice, al compușilor organici, al fotosintezei și respirației; *Biologie – Fizică*: pentru analiza fenomenelor de transport de energie la nivelul organismelor vii; *Biologie – Geografie* pentru relații între biodiversitate și condiții fizico-geografice, schimbări climatice; *Biologie – Educație pentru sănătate* pentru noțiuni de igienă, alimentație, sănătate reproductivă; *Biologie – Informatică* pentru utilizarea bazelor de date, bioinformatică, vizualizarea modelelor moleculare. Activitățile interdisciplinare pot fi organizate sub formă de micro-proiecte comune, expoziții sau săptămâni tematice (ex: Biodiversitatea în jurul nostru).

În funcție de conținuturi și resurse, se recomandă alternarea următoarelor contexte de învățare: *sala de clasă*, pentru activități curente, modelări, dezbateri; *laboratorul de biologie*, pentru experimente și observații controlate; *în teren,* pentru studii ecologice, investigații privind biodiversitatea locală; *în spațiul virtual,* pentru simulări, vizualizări 3D și colaborări online.

În concluzie, strategiile de organizare și desfășurare a învățării trebuie să transforme ora de Biologie într-un *spațiu de explorare, dialog și gândire științifică.* Prin echilibrarea metodelor tradiționale, interactive și digitale, profesorul oferă elevilor nu doar cunoștințe, ci și *competențe pentru viață,* bazate pe curiozitate, responsabilitate, colaborare și discernământ.

V. Evaluarea rezultatelor învățării

Evaluarea la disciplina Biologie are rolul de a măsura *progresul elevilor în formarea și dezvoltarea competențelor*, nu doar volumul de cunoștințe reținute. Ea trebuie să încurajeze *reflecția, aplicarea și transferul* cunoștințelor în contexte autentice. Evaluarea devine parte integrantă a procesului de învățare, orientând deciziile profesorului și sprijinind dezvoltarea complexă a personalității elevului pe parcursul ciclului de instruire.

Ce și de ce evaluăm ? Evaluarea trebuie să răspundă la întrebările-cheie: *De ce evaluez?* - pentru a orienta învățarea elevului și a oferi feedback util. *Ce evaluez?* - cunoștințe, abilități, atitudini – integrate în competențe, la un anumit nivel de independență și autonomie**.** *Cum evaluez?* - prin sarcini autentice, variate, adaptate competențelor vizate. *Cât de bine măsor?* - prin folosirea unor criterii clare, transparente, explicate elevilor. *Ce fel de feedback dau?* - constructiv, descriptiv, concentrat pe progres, nu doar pe scor/ puncte/ note.

Echilibrul între evaluarea formativă și cea sumativă*.** Evaluarea la disciplina Biologie urmărește sprijinirea progresului elevilor și certificarea achizițiilor la finalul unor secvențe de învățare. Se recomandă asigurarea unui ***echilibru între evaluarea formativă și cea sumativă, valorificând feedbackul continuu, autoreflecția și aprecierea progresului în raport cu competențele vizate.

Evaluarea procesului și a produsului învățării*.* Pe lângă echilibrul între evaluarea formativă și sumativă, se recomandă și evaluarea atât a ***procesului de învățare,*** cât și a ***produsului final***. Evaluarea procesului vizează modul în care elevii explorează concepte, aplică demersul de investigație științifică, colaborează și își monitorizează propria evoluție, iar evaluarea produsului urmărește calitatea rezultatelor obținute (ex.: rapoarte de investigație, modele biologice realizate, referate și prezentări). Această abordare valorizează *progresul individual* și formarea competențelor autentice, nu doar *performanța finală.* Evaluarea procesului poate fi realizată predominant formativ, dar poate contribui și la evaluarea sumativă atunci când progresul și implicarea fac parte din criteriile stabilite. Evaluarea produsului vizează rezultatul final și poate fi utilizată atât în contexte formative, cât și sumative.

Modalități și instrumente de evaluare la Biologie

Evaluare formativă se va putea realiza pe bază de: fișe de lucru, însoțite de exerciții de reflecție personală (Ce am înțeles ?/ Ce aș mai dori să lămuresc?); chestionare digitale (Kahoot, Mentimeter, Quizizz) pentru verificarea rapidă a înțelegerii conceptelor; mini-dezbateri sau explicații reciproce între elevi; portofolii tematice sau jurnal de învățare (ex.: jurnal de observații/experimente/investigații/proiecte); grile de autoevaluare, cu care elevii își estimează gradul de înțelegere a conceptelor.

Evaluarea sumativă va putea include**:** teste scrise sau orale, cu sarcini aplicative (analiza unui grafic, interpretarea unui set de date experimentale); probe practice de laborator (realizarea unei observații microscopice, recunoașterea structurilor biologice); prezentări orale sau postere științifice realizate individual sau în echipă; proiecte integrate, care valorifică și competențe transversale (digitale, sociale, civice).

*Evaluarea colegială și autoevaluarea***.** Aceste forme moderne de evaluare dezvoltă gândirea reflexivă, responsabilitatea și capacitatea de analiză critică. Exemple: elevii pot evalua *posterul științific al colegilor,* după un set de criterii stabilite împreună; fiecare elev poate completa *o fișă de reflecție* după o activitate de laborator (Ce am învățat? Cum am lucrat? Ce pot îmbunătăți?); în activitățile de grup, fiecare membru oferă *feedback constructiv* celorlalți, pe criterii clare (cooperare, argumentare, inițiativă).

*Feedbackul constructiv***.** Feedbackul eficient, cu valoare de reglare a proceselor de învățare ar trebui să aibă următoarele atribute: *să descrie* ceea ce elevul a realizat bine și ce poate îmbunătăți; *se fie formulat pozitiv*, specific și orientat spre progres (ai reușit să identifici variabilele, dar poți adăuga explicația legată de…); se fie oferit *în timp util*, pentru a influența învățarea ulterioară; *să* poată fi completat prin *reflecția elevului* asupra propriului progres.

Evaluarea diferențiată este adaptată particularităților elevilor: *pentru elevii cu ritm lent de învățare* se vor administra sarcini gradate crescător ca dificultate, timp suplimentar, evaluare orală cu sprijin vizual; *pentru elevii avansați* se vor trasa sarcini de tip „provocare” (mini-eseuri științifice, analize de articole/literatură primară adaptată); pentru elevii cu CES se va folosi suport vizual, explicații suplimentare, evaluare în perechi; *pentru clase eterogene* se vor folosi criterii flexibile, care valorifică progresul individual, nu doar performanța absolută.

Portofoliul elevului la disciplina *Biologie*. Portofoliul este un instrument complex de evaluare care reflectă *evoluția învățării elevului pe termen mai îndelungat.* Acesta poate include: fișe de lucru/de observație/de investigație; rapoarte de laborator; reflecții personale; produse digitale (postere, prezentări, grafice); dovezi de participare la proiecte interdisciplinare sau acțiuni comunitare. Evaluarea portofoliului trebuie să se concentreze pe *progresul în învățare și pe calitatea reflecției personale,* nu doar pe aspectul formal.

În concluzie, evaluarea la disciplina Biologie nu înseamnă doar verificarea cunoștințelor, ci *măsurarea felului în care elevii gândesc, investighează, colaborează și aplică știința în viața reală.* Un sistem de evaluare echilibrat, variat și reflexiv contribuie la *formarea elevului autonom, curios și responsabil*, capabil să înțeleagă lumea vie dintr-o perspectivă științifică și etică.

VI. Diferențierea și personalizarea învățării

Predarea Biologiei trebuie să ofere tuturor elevilor *șanse reale de reușită,* indiferent de ritmul, stilul de învățare sau alte particularități individuale. Diferențierea și personalizarea învățării nu presupun activități complet separate, ci *variații deliberate ale metodelor, resurselor și sarcinilor*, astfel încât fiecare elev să progreseze în raport cu propriul potențial. Profesorul de biologie devine un *mediator al echității educaționale*, capabil să adapteze strategiile de predare și evaluare, păstrând standardele curriculare, dar diversificând căile prin care acestea pot fi atinse.

Principii ale învățării diferențiate care pot fi aplicate la lecții de biologie: *echitate, nu uniformitate*: se oferă tuturor elevilor oportunități de învățare echivalente, nu identice; *flexibilitate în organizare*: profesorul poate varia durata activităților, tipul de sarcini, formele de sprijin și instrumentele de evaluare; *focalizare pe progres, nu pe comparație*: se urmărește dezvoltarea fiecărui elev în raport cu

propriul punct de plecare, cu propria capacitate de progres; *accent pe punctele tari*: se valorifică interesele și preferințele elevilor pentru a stimula motivația intrinsecă; *incluziune și colaborare:* activitățile se concep astfel încât să favorizeze participarea tuturor elevilor, inclusiv a celor cu CES.

Tipuri de diferențiere în învățare la Biologie. Dacă avem în vedere *nivelul de pregătire* al elevilor**,** se recomandă sarcini gradate ca dificultate, dar convergente spre aceeași competență (ex: în învățarea despre fotosinteză: unii elevi explică procesul în imagini, alții îl modelează 3D, alții redactează o fișă de sinteză); *după stilul de învățare* se recomandă activități adaptate profilului vizual, auditiv, kinestezic (ex: pentru tema sistemul nervos: elevii cu stil vizual pot realiza o schemă, cei cu stil auditiv pot realiza un podcast explicativ, cei cu stil kinestezic pot realiza o simulare de reflexe); *după ritmul de învățare*: se va acorda timp diferențiat, respectiv activități suplimentare sau remediale (ex: elevii avansați pot analiza scurte articole științifice, iar cei cu dificultăți pot folosi fișe de lucru ghidate); *după interese și nevoi* - se poate da libertate în alegerea temelor unui proiect sau a modului de prezentare (ex: într-un proiect despre sănătate, elevii pot alege între teme privind impactul stresului asupra organismului); *după nevoi educaționale speciale (CES):* se va proceda la adaptarea limbajului, a suportului vizual, a modului de evaluare (ex: se folosesc pictograme, texte simplificate, feedback oral frecvent și lucrul în echipă de sprijin).

Strategii de diferențiere recomandate. În acest sens, se pot utiliza*: sarcini cu niveluri multiple de complexitate*, de la simpla descriere a structurii, procesului la interpretare și aplicare; *centre de învățare* (colțuri tematice): elevii aleg activități diferite pe aceeași temă (ex.: centrul - microscopie, centrul - modele 3D, centrul - experimente digitale); *grupuri flexibile*, formate după nevoi și interese (de sprijin, de consolidare sau de provocare); *"contracte de învățare",* prin care elevii stabilesc propriile obiective de progres; *învățare prin tutorat între elevi (peer tutoring)* – elevii avansați explică concepte colegilor, consolidând astfel și propria învățare; *mini-proiecte personalizate,* în cadrul cărora elevii aleg subtema sau produsul final (poster, videoclip, prezentare, articol scurt).

Personalizarea prin resurse și medii de învățare poate include: ca alternative *resurse vizuale și tactile* – modele, materiale 3D, planșe, simulări digitale; *medii de învățare variate* – laborator, teren, spațiu virtual, activități în afara școlii; *instrumente digitale* care permit un ritm individual: lecții video, teste adaptive, aplicații de învățare personalizată; *platforme colaborative* (Google Classroom) pentru realizarea produselor în ritm propriu și comunicarea continuă cu profesorul.

Evaluarea diferențiată și feedbackul personalizat. În evaluarea diferențiată criteriile rămân comune, dar *modul de demonstrare a competenței* poate varia; se evaluează *progresul individual* și *efortul de îmbunătățire*, nu doar performanța finală; feedbackul trebuie să fie *specific, pozitiv și orientat spre pașii următori*; se pot folosi criterii flexibile și portofolii cu reflecții personale.

Rolul profesorului într-o clasă cu învățare diferențiată. Profesorul de Biologie: observă constant progresul elevilor și adaptează sarcinile; comunică așteptările clar, prin criterii explicite și exemple de succes; încurajează colaborarea și respectul între elevi; transformă diversitatea în resursă didactică, nu în obstacol; creează un climat de învățare sigur, sprijinitor și motivant.

În concluzie**,** diferențierea și personalizarea învățării biologiei transformă diversitatea elevilor într-o *valoare educațională.* Scopul nu este uniformizarea performanței, ci *dezvoltarea fiecărui elev în ritmul și direcția propriului potențial.* Prin adaptare, flexibilitate și empatie pedagogică, profesorul de Biologie devine *facilitatorul unei învățări autentice, echitabile și incluzive.*

VII. Recomandări finale

Predarea Biologiei devine cu adevărat formativă atunci când elevii pot *observa, explica și aplica* principiile științei în realitatea lor imediată. Recomandările și exemplele date nu sunt rețete, ci *modele flexibile* care pot fi adaptate la resursele, interesele și nivelul elevilor. Ele încurajează conexiunile interdisciplinare, gândirea critică și responsabilitatea față de mediu și sănătatea umană. Bunele practici în predarea Biologiei sunt acelea care transformă învățarea într-o *experiență vie, cu sens.* Ele oferă elevilor ocazia să exploreze lumea prin știință, să gândească critic, să colaboreze și să acționeze

responsabil față de sine și față de natură. Profesorul nu urmează un model fix, ci *creează contexte de descoperire și reflecție*, devenind un facilitator al înțelegerii profunde a vieții.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- **Barbeau, L. & Happel, C. C. (2023).** *Critical Teaching Behaviors. Defining, Documenting, and Discussing Good Teaching.* Routledge. ISBN: 978-1-642-67369-2 (paperback) https://www.researchgate.net/profile/Claudia-Cornejo-Happel/publication/363579422_Critical_Teaching_Behaviors_Defining_Documenting_and_Discussing_Good_Teaching/links/649116118de7ed28ba3e4272/Critical-Teaching-Behaviors-Defining-Documenting-and-Discussing-Good-Teaching.pdf
- **Bauer, A. C. (2026).** *Teaching Life Skills in the Liberal Arts and Sciences. Preparing Students for Success Beyond the Classroom.* Routledge. ISBN: 978-1-032-80717-1 (paperback)
- **Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022).** *GreenComp – The European sustainability competence framework* (Y. Punie & M. Bacigalupo, Eds.; EUR 30955 EN, JRC Science for Policy Report, JRC128040). Luxembourg: Publications Office of the European Union. ISBN 978-92-76-46485-3 https://doi.org/10.2760/13286. . https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040
- **Brown, C. R. (1995).** *The Effective teaching of Biology.* Pearson Education. Longman. ISBN-13: 978-0582095052
- **Dawson, V., Venville, G., Donovan, J. (Eds.) (2019).** *The Art of Teaching Science. A comprehensive guide to the teaching of secondary school science* (3rd ed.). Routledge. ISBN-13: 9781760528362 (paperback) https://doi.org/10.4324/9781003117896.
- **Harlen, W. (Ed.). (2015).** *Working with Big Ideas of Science Education.* Trieste: Science Education Programme of IAP. (With contributions by D. Bell, R. Devés, H. Dyasi, G. Fernández de la Garza, P. Léna, R. Millar, M. Reiss, P. Rowell, & W. Yu). https://www.ase.org.uk/download/file/fid/6740
- **Harlen, W. [Ed.] (2010).** Principles and Big Ideas of Science Education. Hatfield: Association for Science Education. ISBN: 978-0- 86357- 4-313. https://www.ase.org.uk/bigideas,https://www.ase.org.uk/download/file/fid/6740
- **Jarvis, M. (2023).** *Teaching and Learning with Techology.* Routledge. ISBN:978-1-032-21044-5 (paperback). https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003266471/teaching-learning-technology-matt-jarvis
- **Kampourakis, K., Reiss, M. J. (Eds.) (2018).** *Teaching Biology in Schools.Global Research, Issues, and Trends.* Routledge. ISBN: 978-1-138-08798-9 (paperback). https://www.researchgate.net/publication/322500717_Teaching_Biology_in_Schools_Global_Research_Issues_and_Trends
- **Minkhoff, E. C. & Hood-DeGrenier, J. K. (2023).** *Biology Trending. A Contemporary Issues Approach.* CRC Press, Taylor & Francis Group. ISBN: 978-1-032-48804-2 (paperback). https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.1201/9781003391159/biology-trending-eli-minkoff-jennifer-hood-degrenier
- **Morris, J. Hartl, D., Knoll, A., Lue, R., Michael, M. (2023).** *Biology. How Life Works (4th ed.).* Macmillan & W.H. Freeman and Company. ISBN-13: 978-1319441319
- **Orlich, D. C., Harder, R. J., Trevisan, M. S., Brown, A. H., & Miller, D. E. (2017).** *Teaching Strategies: A Guide to Effective Instruction* (11th ed.). Cengage Learning. ISBN-13: 978-1305960787
- **Pappas, E., Pierrakos, O., & Nagel, R. (2013).** *Using Bloom's taxonomy to teach sustainability in multiple contexts*. Journal of Cleaner Production, 48, 54–64. . https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.09.039

- **Redman, A., & Wiek, A. (2021).** *Competencies for advancing transformations towards sustainability*. Frontiers in Education, 6, 785163. https://doi.org/10.3389/feduc.2021.785163
- **Reiss, M. J., & Winterbottom, M. (2023).** Teaching secondary biology. School Science Review, 104, 387, 19–23. https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10171259/y
- **Simion, R.-D. (2020).** *Eco-Pedagogia morală.* Presa Universitară Clujeană. ISBN: 978-606-37-0776-6
- **UNESCO. (2017).** *Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives*. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10171259/

Exemple de aplicații și arhive digitale utile:
Seek by iNaturalist (aplicație pentru identificarea biodiversității cu ajutorul camerei foto a telefonului) – https://www.inaturalist.org/pages/seek_app iNaturalist+2Education Nature Park+2
BioDigital Human (platformă 3D interactivă pentru vizualizarea anatomiei umane) – https://www.biodigital.com/ BioDigital+2BioDigital+2
Cell World (aplicație VR/AR pentru explorarea tipurilor de celule umane) – https://play.google.com/store/apps/details?id=com.VIEW.CellWorld
3D Cell Viewer (instrument digital educaţional pentru structuri celulare) – https://www.allencell.org/3d-cell-viewer.html

Resurse digitale pentru lucrări practice (platforme digitale, simulatoare de laborator):
I. Microscopie virtuală:
https://histologyguide.com/
https://onlinemicroscopy.ugent.be/introENG.htm
https://www.ncbionetwork.org/iet/microscope/
II. Demonstrarea/ simularea unor procese fiziologice:
https://amrita.olabs.edu.in/?sub=79&brch=16&sim=126&cnt=2
https://www.labxchange.org/library/items/lb:LabXchange:0cf2328b:lx_simulation:1?fullscreen=true
https://learn.concord.org/
https://gizmos.explorelearning.com/find-gizmos/free-gizmos
https://phet.colorado.edu/en/simulations/filter?type=html

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
POP-PĂCURAR IRINA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
BANCIU HORIA LEONARD	Prof. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
COSTICĂ NAELA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Facultatea de Biologie
LUPAN IULIA	Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
STERMIN ALEXANDRU	Lector univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie
BARAC GINA	Prof. gr. I	Colegiul Național „George Coșbuc” București
POPESCU ADRIANA SIMONA	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Constanța, județul Constanța
ROȘESCU MARINELA ROXANA	Prof. dr.	Colegiul Național „Alexandru Odobescu” Pitești, județul Argeș
BOTOS ERZSÉBET ERIKA	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Puskás Tivadar” Sfântu Gheorghe, județul Covasna
PÎRVU GEANINA ISABELLA	Prof. gr. I	Colegiul Național „Radu Greceanu” Slatina, județul Olt
KEREKES ADELHAIDA	Prof. dr.	Inspectoratul Școlar Județean Cluj
BOAR FELICIA	Prof. dr.	Inspectoratul Școlar Județean Cluj
PETROV DANIELA	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
GURZU CRISTIAN	Prof. dr.	Colegiul Național „Nicolae Bălcescu” Brăila, județul Brăila
AFRIM R. ELENA-CAMELIA	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” București
BAUMAN CRISTINA ELENA	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara
HARCĂU CRISTIAN FLORIN	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Mehedinți

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
PODAR DORINA	Coordonator științific Conf. univ. dr.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Biologie și Geologie,
CĂLUGĂRU DANIELA	Responsabil Prof. dr.	Ministerul Educației și Cercetării
PARASCHIV STELUȚA	Responsabil Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 77

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istorie universală

Clasa a X-a

Trunchi comun (TC)

Filiera teoretică, profilul real, toate specializările
Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale
Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 77
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istorie universală*, clasa a X-a, trunchi comun (TC)

- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările*
- *Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale*
- *Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, disciplina Istorie este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, ea studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale, Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei f.

Ca element de noutate curriculară, evidențiat în OMEC nr.4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pe săptămână, câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pentru curriculum de specialitate. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum Recomandarea Rec(2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare* a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți, competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin

specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, Istoria devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile-cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare pentru clasa a X-a, atât pentru trunchiul comun, cât și a celor pentru curriculum de specialitate, este aceeași, respectiv:

— Nota de prezentare,
— Competențe generale,
— Competențe specifice și activități de învățare,
— Conținuturi,
— Sugestii metodologice.

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă al elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, și evaluarea bazată pe standarde. Pentru clasa a X-a, competențele specifice vizează utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor, corelarea, clasificarea, compararea informațiilor extrase din surse pe diverse criterii. Astfel, se trece la un nivel superior în ceea ce privește înțelegerea unui text istoric, selectarea informațiilor referitoare la evenimente sau procese pentru că, pe parcursul acestui an școlar, elevii își dezvoltă aptitudinea de a identifica atât elementele comune cât și particularitățile evenimentelor istorice care au loc în epoci sau spații istorice diferite, de a formula opinii susținute de argumente selectate din surse istorice.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică, au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programele școlare pentru specializarea Filologie și respectiv Științe sociale au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu. Fiecare dintre aceste propuneri de activități de învățare este necesar a fi analizată și din perspectiva unei situații de învățare reală, în clasă.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” din perioada modernă și contemporană din Istoria universală. În stabilirea conținuturilor s-a avut în vedere art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform căruia conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale,

pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice din epoca modernă și contemporană în planul Istoriei universale care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp. Pentru a asigura specializarea sunt adăugate și studii de caz dedicate unor personalități, evenimente, aspecte culturale sau politice. Detalierea temelor reprezintă acel minimum obligatoriu, necesar pentru formarea competențelor specifice și pentru realizarea demersului didactic. În funcție de particularitățile elevilor, profesorul este cel care decide, adăugarea și a altor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru pregătirea pentru performanță, pentru o mai bună înțelegere a unora dintre evenimente, procese istorice, pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. De asemenea, în funcție de specificul colectivului de elevi, profesorul poate decide bugetul de timp alocat studiului unei teme.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a X-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale
- *elaborarea unui glosar digital ilustrat de concepte istorice, prin care elevii selectează, definesc și ilustrează vizual concepte istorice ale epocii moderne (ex.: Iluminism, suveranitate, cetățean), adăugând imagini, hărți și exemple de contexte istorice* - *realizarea de exerciții digitale de asociere concept - eveniment, corelând termeni istorici cu perioade, documente sau procese corespunzătoare* - *organizarea unei activități de tipul ,,Știri din secolului al XIX-lea" în care elevii, în rol de jurnaliști, utilizează concepte istorice pentru prezentarea unor evenimente și procese ale epocii moderne*
CS 1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din perioade sau spații diferite (naționale și internaționale) folosind diferite criterii

Clasa a X-a
- *realizarea unei hărți conceptuale comparative, pentru a evidenția asemănările și diferențele dintre procese/ evenimente istorice* - *organizarea unui atelier creativ „Ziarul din două lumi" prin care elevii redactează două pagini de ziar din epoci diferite, și compară titlurile și mesajele* - *crearea unui „Instagram istoric" prin care sunt realizate profile istorice pentru diferite evenimente/ personalități, elevii comparând „postările" (cauze, lideri, efecte)*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a X-a
CS 2.1. Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii
- *analizarea informațiilor dintr-un text istoric/hartă tematică pentru a formula o opinie despre legătura dintre diferite procese istorice (de ex. dezvoltarea economică și schimbările sociale).* - *formularea unei poziții comune asupra unui fenomen social în urma unei dezbateri interactive/ online pe echipe (presa, instituții, cetățeni)* - *formularea unei concluzii despre un proces istoric prin rezolvarea sarcinilor specifice unui **escape room** istoric digital*
CS 2.2. Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații
- *ordonarea după criterii date a diferitelor surse istorice, referitoare la același eveniment, prin realizarea unui atelier de tipul „Detectivii surselor"* - *selectarea de fragmente din documente provenite din perioade diferite și gruparea informațiilor după intenția autorilor (ex. informativă, propagandistică, memorialistică)* - *realizarea unui colaj în format digital de surse istorice referitoare la două evenimente similare, grupate pe criteriul tipului și al semnificației, de forma „Colajul surselor paralele"*

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a X-a
CS 3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice
- *elaborarea unor proiecte/activități colaborative privind asemănările și deosebirile de organizare politică între diferite state și epoci istorice* - *realizarea unui joc de rol în care elevii identifică perspectivele diverse asupra unor personalități istorice, raportându-se la contextul politic, social și economic al epocii* - *completarea unei Diagrame Venn referitoare la cauzele care au determinat ascensiunea la putere a regimurilor totalitare în secolul al XX-lea, utilizând diverse aplicații digitale*
CS 3.2. Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice
- *identificarea consecințelor politice/economice/culturale/sociale ale încălcării drepturilor fundamentale ale omului în diferite perioade istorice* - *explicarea unor soluții/atitudini civice inspirate din diverse fapte istorice care pot fi aplicate în contextul societății contemporane, în cadrul unor activități colaborative* - *organizarea unor dezbateri/activități individuale/grup pentru a evidenția rolul documentelor fundamentale/instituțiilor/personalităților istorice care au contribuit la promovarea drepturilor omului*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

Clasa a X-a
CS 4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA
- *realizarea, individual și/sau colaborativ, a unei prezentări de o pagină despre un fapt/proces istoric, după un plan dat, în format tradițional și/sau digital* - *realizarea unui blog, la nivelul clasei, despre consecințele cercetării științifice asupra mediului* - *crearea unui poster în format digital cu subiect istoric despre o personalitate, un eveniment pe baza unor repere date, folosind surse istorice diferite*
CS 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date
- *susținerea unui discurs, cu scopul de a convinge opinia publică să adopte un comportament responsabil într-un context istoric dat, valorificând informații referitoare la fapte și evenimente istorice* - *realizarea unui mini - documentar sau a unui podcast despre un loc al memoriei din comunitatea locală* - *organizarea de dezbateri pe teme istorice, valorificând informații provenite din surse diferite, pe baza unor repere date, social/economic/politic/cultural*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi (teme, concepte, evenimente, procese istorice, personalități)
1. Modernitatea – o nouă viziune asupra lumii	**1.1. Iluminismul și noile idei despre om și societate** ● educație și rațiune, gândirea critică ● drepturi naturale, civile, contract social ● opinia publică ● noi principii de guvernare ● apariția enciclopediilor **1.2. De la monarhii absolute la guvernări reformatoare în secolul al XVIII-lea** ● despotismul luminat ● mercantilism ● primul val al revoluției industriale ● impactul social, cultural, economic și administrativ al reformelor ● Maria Terezia **1.3. Revoluțiile atlantice: Anglia, coloniile engleze din America de Nord, Franța** ● separarea puterilor în stat ● monarhie constituțională, republică ● Revoluția engleză ● Războiul de independență al coloniilor engleze din America de Nord ● Revoluția franceză **1.4. De la Napoleon I la Congresul de la Viena** ● codurile napoleoniene ● blocada continentală ● echilibrul puterilor ● Sfânta Alianță ● Concertul european

Domenii de conținut	Conținuturi (teme, concepte, evenimente, procese istorice, personalități)
2. Secolul națiunilor	**2.1. Ideologii politice și curente culturale în secolul al XIX-lea** ● acțiuni revoluționare la începutul secolului al XIX-lea ● liberalism, naționalism, conservatorism, socialism ● romantism, realism **2.2. Revoluțiile de la 1848-1849: libertate, unitate și schimbare** ● drepturi cetățenești, mișcări naționale ● revoluțiile din Franța, statele italiene, Confederația Germană, Imperiul Habsburgic ● Giuseppe Garibaldi **2.3. Formarea statelor moderne din Europa în a doua jumătate a secolului al XIX-lea** ● unificare, stat națiune ● Italia și Germania ● Camillo Cavour ● Otto von Bismarck **2.4. Al doilea val al revoluției științifice și industriale** ● diversificarea mijloacelor de transport ● noi surse de energie și comunicare ● proletariat ● Marie Curie
3. Mondializare, cooperare și conflict la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	**3.1. Expansiunea economică și comercială** ● piețe financiare ● concerne industriale ● expoziții universale **3.2. Diplomație și rivalitate colonială** ● imperialism ● colonizare, pacifism, alianțe politico-militare ● Conferințele de la Berlin (1884–1885) - împărțirea Africii **3.3. Conflictul care a schimbat lumea -„Marele Război”** ● război total, neutralitate ● capitulare, armistițiu ● refugiați **3.4. Conferința de Pace - noile frontiere. Societatea Națiunilor** ● *Cele 14 puncte* ● autodeterminare ● reparații de război ● securitate colectivă ● minorități naționale ● revizionism
4. Democrație și totalitarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Dinamica statelor democratice** ● votul universal, parlamentarism, pluralism, alegeri libere ● activism civic ● mișcarea feministă. Eleanor Roosevelt ● mass- media ● reforme sociale **4.2. Regimurile totalitare interbelice: comunism, fascism, nazism** ● instaurarea și evoluția regimurilor totalitare ● monopol ideologic ● poliție politică ● cultul personalității ● partid unic, organizații de masă, teroare, represiune

Domenii de conținut	Conținuturi (teme, concepte, evenimente, procese istorice, personalități)
	4.3. Al Doilea Război Mondial- un conflict global ● *sfere de influență* ● *război fulger* ● deportări, Holocaust, mișcare de rezistență ● bomba atomică ● regim de ocupație militară ● Coaliția Națiunilor Unite, capitularea puterilor Axei ● Winston Churchill-arhitectul rezistenței britanice **4.4. Noua ordine mondială și ONU** ● securitate internațională, cooperare ● Conferința de pace de la Paris ● planul Marshall ● divizarea Europei
5. De la „Războiul Rece" la istoria recentă	**5.1. „Războiul Rece". Un nou sistem internațional** ● Cortina de Fier ● *doctrina îndiguirii* ● bipolaritate ideologică ● formarea NATO și a Pactului de la Varșovia ● crize sistemice și destindere ● cursa înarmărilor ● *Declarația Universală a Drepturilor Omului* **5.2. Lumea postbelică între reconstrucția democratică și evoluția regimurilor comuniste** ● integrare europeană ● democrația postbelică ● Cominform, CAER ● criza regimurilor comuniste ● *perestroika*, *glasnost* ● decolonizarea și problemele sudului global **5.3. Statul bunăstării sociale, culturile postbelice** ● contracultură ● globalizare ● *generația revoltată în anii '60* ● societate informațională **5.4. Aspecte ale ordinii mondiale la începutul secolului al XXI-lea.** ● migrații ● impactul rețelelor de socializare ● radicalizare ● Atentatele de la 11 septembrie 2001 ● Război hibrid ● terorism

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor. Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare.

În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca demersul didactic în secolul al XXI-lea să fie realizat astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată, mai ales în condițiile unei alocări orare, prin planurile-cadru, de 1 oră/săptămână.

Competența Generală 1. Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

C.S. 1.1 Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza activitatea de învățare ***Elaborarea unui glosar digital ilustrat de concepte istorice.***

Activitatea are ca finalitate **elaborarea unui glosar digital ilustrat de concepte istorice**, realizat de elevi în cadrul unui demers colaborativ. Profesorul prezintă elevilor scopul activității, explicând faptul că vor crea un glosar digital care să includă conceptele esențiale ale epocii moderne, precum „iluminism”, „suveranitate”, „cetățenie”, „republică” sau „imperiu”. Elevii sunt informați asupra modului de structurare a glosarului și asupra criteriilor de includere a fiecărui concept: definiție formulată cu propriile cuvinte, imagine ilustrativă, exemplu de utilizare în context istoric și referire la un eveniment sau document relevant. Activitatea este proiectată pe baza **metodei proiectului**, valorificând învățarea prin cooperare, investigația documentară și utilizarea resurselor digitale.

Ulterior, elevii sunt organizați în grupuri mici și încep etapa de documentare, consultând manualul, materiale digitale, platforme educaționale și surse istorice pentru a extrage definițiile corecte și exemple relevante. Fiecare grup selectează între cinci și șase concepte, pe care le analizează comparativ și pentru care construiesc mici fișe conceptuale. După acumularea informațiilor necesare, elevii trec la etapa de creare efectivă a glosarului digital, folosind aplicații precum Canva, Genially sau PowerPoint. Fiecare pagină din glosar conține un titlu conceptual, definiția formulată de elevi, o imagine reprezentativă, un exemplu istoric concret și trimiterea la sursa utilizată.

La finalizarea proiectului, elevii prezintă glosarul în fața clasei sau îl publică pe o platformă comună (Padlet, Google Classroom), unde colegii pot vizualiza și comenta materialul. Activitatea se încheie cu o etapă de reflecție, în cadrul căreia elevii discută despre dificultățile întâmpinate, despre conceptele care au necesitat clarificări suplimentare, dar și despre modul în care crearea glosarului i-a ajutat să înțeleagă mai bine limbajul istoric.

Evaluarea activității se bazează pe calitatea definițiilor, claritatea explicațiilor, acuratețea exemplelor istorice și coerența prezentării digitale. Profesorul oferă feedback formativ, orientat către îmbunătățirea modului în care elevii utilizează conceptele istorice în descrierea și analiza evenimentelor studiate.

CS 1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din perioade sau spații diferite (naționale și internaționale) folosind diferite criterii

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza activitatea de învățare *Realizarea unei hărți conceptuale comparative, pentru a evidenția asemănările și diferențele dintre procesul de unificare a Italiei și cel al Germaniei în secolul al XIX-lea (aplicația Canva sau Genially).*

În prima etapă elevii aleg platforma pentru realizarea hărții (Canva, Genially, sau chiar o planșă digitală/fizică). Pe baza materialului studiat (manual, notițe), se identifică 8-10 concepte esențiale pentru fiecare proces de unificare (exemplu Italia: Cavour, Garibaldi, Piemont-Sardinia, Risorgimento, Războiul din 1859, Roma 1870, Statul Papal sau Germania: Bismarck, Prusia, Realpolitik, Zollverein, Războiul Austro-Prusac, Războiul Franco-Prusac, Proclamarea Imperiului (1871). În a doua etapă elevii realizează harta conceptuală, urmând structura comparativă sugerată mai jos, cu un accent deosebit pe conectivitatea dintre concepte.

1. Noduri Distincte: Folosirea a două culori/forme diferite pentru a distinge conceptele din Italia (ex: Albastru) de cele din Germania (ex: Roșu).
2. Legături Logice: Conectarea nodurilor (conceptelor) folosind săgeți și etichete explicative (verbe sau propoziții scurte) care să indice relația (ex: "Bismarck" a aplicat "Realpolitik"; "Piemont-Sardinia" a eliminat "Austria").
3. Axa de Comparație (Centrul Hărții): Inserarea unei secțiuni sau a unor noduri speciale, în care să fie explicitate asemănările și deosebirile fundamentale.
    - Asemănare cheie: Ambele au folosit forța militară.
    - Diferență cheie: Italia a avut o componentă populară/revoluționară puternică (Giuseppe Garibaldi), pe când Germania a fost predominant o creație statală (Prusia).

Ulterior fiecare echipă/elev prezintă hartă realizată (10-15 minute), concentrându-se pe analiza comparativă. La finalizarea proiectului elevii trebuie să răspundă la următoarele întrebări, utilizând ca suport vizual harta conceptuală:

1. Explică rolul statului hegemon (Piemont/Prusia) în cele două procese. Cum diferă strategia lui Cavour de cea a lui Bismarck? (Folosind concepte precum „diplomație” vs. „fier și sânge”).
2. Identifică două criterii clare (ex: rolul factorului popular și gradul de fragmentare inițială) pe baza cărora cele două unificări se deosebesc cel mai mult.
3. Argumentează de ce unificarea Germaniei din 1871 a avut un impact geopolitic mai mare asupra echilibrului european decât cea a Italiei. (Folosind concepte legate de puterea militară și economică a noilor state).

Evaluarea activității se bazează pe acuratețea istorică: corectitudinea plasării și definirii conceptelor, structura hărții: claritatea nodurilor, săgeților și etichetelor explicative, analiza comparativă : calitatea argumentelor oferite, capacitatea de a compara folosind criterii distincte. Profesorul oferă feedback formativ, orientat către îmbunătățirea modului în care elevii utilizează conceptele istorice în descrierea și analiza evenimentelor studiate.

Competența Generală 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

C.S. 2.1 Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza activitatea de învățare **Escape room istoric digital,** activitate care poate fi aplicată mai multor conținuturi**.**

Activitatea propusă constă în parcurgerea unui **escape room istoric digital**, realizat în Genially sau Google Forms, unde elevii, organizați în echipe, trebuie să rezolve o serie de indicii istorice pentru a avansa dintr-o cameră în alta și pentru a formula la final o concluzie asupra unui proces istoric major. Profesorul prezintă tema jocului, obiectivul final — „evadarea" sau formularea unei concluzii istorice — și explică modul în care funcționează platforma digitală, regulile de lucru în echipă, criteriile de colaborare și reperele de timp. Activitatea utilizează **metoda învățării prin joc**, combinată cu investigația istorică, analiza surselor și rezolvarea de probleme.

În etapa de explorare, elevii parcurg camerele digitale ale escape room-ului, fiecare dintre acestea conținând un set de indicii variate: texte scurte, imagini, hărți, fragmente de document, statistici sau puzzle-uri tematice. Fiecare nivel include o sarcină contextualizată, precum identificarea cauzelor unui eveniment, ordonarea cronologică a unor situații, descoperirea unui concept-cheie sau interpretarea unei imagini istorice. Pentru a trece la nivelul următor, elevii trebuie să răspundă corect la întrebarea sau parola finală a camerei. Pe parcursul activității, elevii analizează surse istorice, formulează ipoteze, își argumentează răspunsurile și cooperează pentru a rezolva sarcinile propuse.

Ultima cameră, denumită „Camera concluziei", solicită elevilor să analizeze toate informațiile adunate anterior și să formuleze o concluzie finală clară și argumentată. Sarcina poate viza răspunsuri la întrebări-cheie, precum „Care sunt cauzele și consecințele procesului analizat?" sau „Cum se reflectă acest proces istoric în schimbările sociale ale epocii?". Echipa care finalizează corect și coerent activitatea oferă o sinteză fundamentată pe sursele întâlnite de-a lungul escape room-ului.

Evaluarea activității se realizează în funcție de corectitudinea indiciilor rezolvate, calitatea argumentării istorice, colaborarea în echipă și coerența concluziei finale. Profesorul oferă feedback atât asupra strategiilor de investigare utilizate, cât și asupra modului în care elevii au reușit să integreze informațiile din surse multiple pentru a formula o opinie istorică pertinentă.

CS 2.2: Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații.

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza activitatea de învățare *Selectarea de fragmente din documente provenite din perioade diferite și gruparea informațiilor după intenția autorilor (informativă, propagandistică, memorialistică).*

În cadrul acestei activități, profesorul își propune să îi familiarizeze pe elevi cu analiza critică a surselor istorice provenite din perioade diferite ale conflictelor mondiale. Elevii vor primi fragmente autentice sau adaptate, aparținând unor tipuri distincte de discurs: un text memorialistic (jurnal de front), un text propagandistic (articol de ziar) și eventual un text informativ. Scopul principal este ca elevii să învețe să distingă intenția autorilor, modul de prezentare a realității și tipul de mesaj transmis în contexte istorice tensionate. Profesorul explică elevilor că vor lucra cu două fragmente, fiecare reflectând o perspectivă diferită asupra războiului: una subiectivă bazată pe experiență directă (jurnal), și una filtrată prin discurs public și propagandistic (ziar). Elevii primesc fragmentele și o fișă de lucru, pe care o vor completa individual/echipe. Elevii sunt organizați în echipe de 3–4 membri și compară cele două fragmente, discutând răspunsurile individuale și elaborând o analiză comună. Activitatea urmărește trei direcții principale:

1. Diferența de realitate

Echipele analizează modul în care este prezentată viața de pe front în cele două fragmente. Jurnalul (Fragmentul A) transmite o perspectivă intimă, subiectivă, construită din trăirile directe ale autorului—frică, oboseală, incertitudine. În schimb, în articolul de ziar (Fragmentul B), frontul este prezentat într-o manieră obiectivată sau idealizată, uneori triumfalistă, menită să mobilizeze populația și să susțină moralul. Diferența evidențiază contrastul dintre experiența individuală și mesajul public „fardat".

2. Scriitorul și cititorul

Elevii discută pentru cine a fost scris fiecare fragment. Jurnalul este destinat în primul rând

autorului însuși; nu urmărește convingerea unui public, ci exprimarea unor trăiri personale. În schimb, articolul de ziar se adresează unei comunități largi, populația civilă, familiile soldaților, cititorii fideli, și are scopul de a transmite o stare de spirit controlată, de a susține efortul de război și valorile promovate de autorități.

3. Judecată de valoare

Elevii evaluează care dintre cele două fragmente oferă o imagine mai completă sau mai onestă asupra războiului, folosind termeni precum *subiectivitate, obiectivitate, manipulare, experiență directă*. Concluzia așteptată este că jurnalul este mai onest în ceea ce privește trăirea concretă a frontului, fiind o sursă subiectivă, dar nemediată; în timp ce ziarul poate fi obiectiv în aparență, însă orientat ideologic, selectând informații pentru a menține o anumită percepție publică.

La final, fiecare echipă prezintă în maximum două minute concluziile sale. Prezentările permit observarea diferențelor de interpretare și a capacității elevilor de a argumenta folosind concepte istorice. Profesorul lansează apoi întrebarea pentru dezbatere:

„Poate fi considerat un document propagandistic o sursă istorică validă? Dacă da, ce ne poate spune el despre perioada respectivă?”

Elevii sunt ghidați către ideea că un document propagandistic este valoros nu pentru acuratețea informației despre faptele propriu-zise, ci pentru ceea ce dezvăluie despre: starea de spirit dorită de autorități, mecanismele de manipulare, temerile, aspirațiile și valorile societății, modul în care o guvernare încearcă să controleze opinia publică. Astfel, chiar dacă denaturează realitatea, propaganda rămâne o sursă esențială pentru înțelegerea mentalităților epocii și a contextului politic.

Fragmentul A: Extras dintr-un Jurnal de Front (Intenție Memorialistică)

„14 Octombrie 1916. Ploaia nu s-a mai oprit de trei zile. Tranșeea e un șanț de noroi rece. Nu ne-am spălat de o săptămână. Ofițerul a venit să ne spună că mâine vom avansa. Nu a zis „vom ataca”, a zis „vom avansa”, dar știm cu toții ce înseamnă. Am văzut mulți băieți plecând veseli în primele luni de război, gata să-și apere onoarea. Acum nu mai e vorba de onoare. E vorba de o supraviețuire murdară, clipă de clipă, sub un cer care pare să fi uitat de noi. Când mă gândesc la casa mea, îmi vine să fug. Dar unde? Loialitatea și teama se luptă în mine, și teama câștigă mereu în fața loialității. Aș vrea doar să se termine."

Fragmentul B: publicație cu intenție (Intenție Propagandistică)

„Eroii Neamului în Acțiune! Viteazul nostru Armată, inspirată de dragostea de Patrie și de Neam, a înregistrat o victorie zdrobitoare pe sectorul vestic, spulberând rândurile inamicului. Fiecare soldat este un pilon de neclintit al națiunii, un exemplu de sacrificiu suprem! Inamicul, demoralizat și lipsit de resurse, este în retragere haotică. Curajul lor palid nu poate egala focul sfânt ce arde în pieptul luptătorilor noștri. Victoria finală este iminentă! Fiecare efort acasă susține pe cei care apără onoarea și viitorul nostru! *Glorie Eternă Eroilor!”*

Elevii completează următorul tabel pentru fiecare fragment:

Criteriu de Analiză	Fragmentul A (Jurnal)	Fragmentul B (Publicație)
Intenția Principală	(Memorialistică/Propagandistică/Informativă)	(Memorialistică/Propagandistică/Informativă)
Tonul/Limbajul	(Obiectiv/Emoțional/Mobilizator)	(Obiectiv/Emoțional/Mobilizator)
Focusul Principal	(Experiența personală/Evenimente oficiale/Mobilizare publică)	(Experiența personală/Evenimente oficiale/Mobilizare publică)
Un Argument	(Un detaliu din text care susține intenția ta)	(Un detaliu din text care susține intenția ta)

Evaluarea activității se realizează în funcție de corectitudinea clasificarii intenției autorilor (A=Memorialistică, B=Propagandistică), claritatea argumentelor formulate, care să justifice de ce realitatea diferă în cele două surse.

Competența Generală 3: Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

CS 3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice

Pentru a dezvolta această competență specifică se poate realiza ca activitate de învățare metoda „**Step Inside**!” („*Păşeşte înăuntru*!”). Profesorul explică metoda „**Step Inside**!”, în care elevul trebuie „să intre în rolul unui personaj istoric”, să-i înțeleagă perspectiva și să răspundă la întrebări cheie din punctul lui de vedere. Activitatea de învățare are o **perspectivă multidisciplinară** deoarece elevul poate folosi cunoștințele dobândite în cadrul mai multor discipline (literatură universală, psihologie, economie, sociologie, religie etc.) și cuprinde următoarele etape:

1. **Prezentarea temei și a rolurilor**: profesorul împarte elevii în 4-6 grupuri. Fiecare grup primește o temă și un rol, exemple:

Tema 1: *Ideologii ale secolului al XIX-lea*, rol: liberal *vs*. conservator sau socialist;

Tema 2: *Democrație și totalitarism* (perioada interbelică), rol: cetățean într-un regim totalitar *vs*. cetățean într-un regim democratic;

Tema 3: *Războiul Rece*, rol: adolescent din blocul vestic vs. adolescent din blocul comunist etc.

2. **Pregătirea temei și a rolului**: elevii sunt lăsați să se gândească, să se documenteze pentru a-și construi rolul. Elevii vor răspunde la cele trei întrebări cheie ale metodei: „Ce văd eu în lumea mea!” (se referă la structura politică, socială, economică a epocii); „Ce simt și ce gândesc despre această organizare a societății?” (percepții despre libertăți politice, statut social, condiții de viață, economie); „Ce îmi doresc să se schimbe?” (preferințe, cerințe, critici, aspirații specifice epocii).

3. „**Step Inside**!” („*Păşeşte înăuntru*!”): fiecare grupă răspunde, în rol, la cele trei întrebări cheie. Elevii trebuie să folosească în argumentația lor cel puțin două fapte istorice reale din tema dată.

4. **Compararea perspectivelor**: fiecare grup (din temele definite) își compară răspunsurile și extrage asemănările și deosebirile (exemple: liberal *vs*. conservator, cetățean într-un regim totalitar *vs*. cetățean într-un regim democratic, adolescent din blocul vestic *vs*. adolescent din blocul comunist).

5. **Prezentarea** „din scaunul personajului”: câte un reprezentant al fiecărui grup răspunde la următoarele întrebări: „Cum ar descrie lumea lui politică, economică și socială?”; „Ce diferențe ai observat față de alte epoci discutate?” etc.

6. **Generalizare și fixare**: profesorul conduce o discuție de sinteză din temele prezentate: „Cum a evoluat organizarea politică?”; „Ce schimbări majore observăm?”; „Cum au evoluat sistemele economice?” etc.

Evaluarea se va realiza prin observarea implicării în grupul de lucru, capacitatea de a formula comparații între epoci, corectitudinea faptelor istorice utilizate, demonstrarea înțelegerii contextului politic, social și economic al epocii, calitatea argumentării în raport cu competența vizată, respectă ideile colegilor și colaborează constructiv pentru răspunsul final.

CS 3.2. Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice

Pentru a dezvolta această competență specifică se poate realiza ca activitate de învățare metoda „**Brainwriting**”. Metoda presupune mai multe faze derivate și combinate din brainstorming, cu o concentrare pe lucrul individual scris. Participanții scriu idei pe formularele date de către profesor (eventual folosind fiecare câte o culoare), pentru ca mai apoi să preia formularele de la ceilalți membri ai grupului și să le completeze. Metoda are următoarele secvențe:

1. **Etapa organizatorică**: profesorul formează grupurile de elevi (4-6 persoane). Se prezintă tema centrală: „Drepturile omului în istorie: lecții pentru prezent”. Fiecare grup primește un context istoric ca exemplu de inspirație: „Revoluția engleză și Habeas Corpus Act (1679)”, „Revoluția franceză și Declarația drepturilor omului și cetățeanului (1789)”; „ONU și Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)”, „Războiul Rece și Acordurile de la Helsinki (1975)” etc.

2. **Brainwriting** – generarea ideilor: fiecare elev scrie trei idei despre situația-problemă prezentată într-un interval de cinci minute. În etapa următoare, formularele astfel completate vor circula în sensul acelor de ceasornic, astfel încât toți participanții vor lua cunoștință de ceea ce au propus colegii și vor putea adăuga alte trei idei, diferite sau doar dezvoltări ale celor deja enunțate. Orice discuție sau conversație pe parcursul redactării formularelor este interzisă. Procesul de generare de idei este finalizat când fiecare participant primește înapoi propriul formular, îmbogățit cu sugestiile colegilor.

3. **Organizarea și selecția ideilor**: grupul discută ideile colectate pe formulare. Se vor alege 5-6 argumente formulate pe care le conectează cu exemple istorice concrete;

4. **Prezentarea și reflecția**: fiecare grup prezintă pe scurt concluziile în fața celorlalți colegi. Profesorul conduce o discuție de sinteză formulând întrebări precum: „Ce exemple de fapte istorice ilustrează

consecințele nerespectării drepturilor fundamentale ale omului?"; „Cum pot fi aplicate lecțiile trecutului în societatea contemporană?" etc.

Evaluarea se poate face pe baza criteriilor: ideile/soluțiile propuse pentru situația-problemă enunțată, corectitudinea faptelor istorice (utilizarea unor exemple relevante), coerența prezentării (claritate, logică și legătura dintre exemplul istoric și concluzie), colaborarea în grup (implicare în selectarea și organizarea ideilor), creativitate și reflecție personală.

Competența Generală 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

CS 4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA

Activitate de învățare: *realizarea unui blog, la nivelul clasei, despre consecințele cercetării științifice asupra mediului*

În realizarea acestei activități de învățare se vor folosi metode interactive și forme de activitate colaborativă cum ar fi: brainstorming, metoda mozaic, elaborarea de hărți conceptuale, cercetarea surselor, activitate pe grupe, dezbaterea, generarea de produse cu ajutorul IA. Este o activitate interdisciplinară, valorificând competențe ale elevilor formate la disciplina limba și literatura română, informatică, geografie, fizică, matematică, chimie..

Etapele desfășurării activității:

1. **Conectarea cu tema, declanșarea interesului**

Profesorul propune elevilor ca prin metoda Brainstorming să listeze cât mai multe descoperiri științifice realizate în secolul al XIX-lea și al XX-lea. Ele pot fi notate de elevi într-o aplicație digitală (exemplu, Miro). Conversația euristică va evidenția relația cauză-efect între aceste descoperiri și impactul lor asupra societății, asupra mediului, asupra economiei.

2. Etapa de documentare- realizată cu ajutorul surselor în format digital

Elevii sunt împărțiți pe echipe, conform tematicilor următoare: *Revoluția industrială și mediul, Știința în secolul XX: energie, industrie, poluare, Tehnologia nucleară – risc și beneficiu, Biotehnologiile și mediul, Cercetarea spațială și impactul ecologic, Etica cercetării științifice.*

O altă echipă va avea rolul de a crea produse multimedia.

3. Scrierea articolelor – atelierul de jurnalism istoric

Prin metoda scrierii colaborative, elevii vor scrie un articol la nivel de echipă (300 - 500 de cuvinte, în Google Docs). Articolul are o structură academică: introducere;context;argument + dovezi;analiză critică; concluzii;bibliografie. Articolele sunt transmise reciproc echipelor, prin transmiterea unui link. Fiecare echipă accesează linkul cu articolul, citește articolul și formulează întrebări pentru altă echipă. În funcție de întrebările primite, fiecare echipă își revizuiește articolul.

4. Realizarea produselor multimedia ce vor fi incluse în blog

Echipele trimit echipei multimedia forma finală a articolelor.

Echipa multimedia creează un un mini clip video explicativ, folosind imagini generate de IA sau selectate din surse on-line pentru ilustrarea temelor.

5. Realizarea și publicarea blogului- construcție colaborativă

Echipa multimedia configurează blogul pe WordPress / Blogger, inserând articolele și materialele multimedia. Echipele verifică accesibilitatea blogului și transmit sugestii de asamblare a articolelor și

imaginilor pe blog. Accesul la blog este asigurat și pentru elevii altor clasei, prin accesarea link-ului, oferind posibilitatea autorilor de a primi feed-back și sugestii despre blogul elaborat.

6. Evaluare și reflecție – *Jurnalul istoric digital*

Elevii completează un jurnal reflexiv digital, care include și o rubrică de autoevaluare privind modul de colaborare în echipă. De asemenea, elevii reflectează și completează în jurnal o scurtă analiză a modului în care IA a influențat învățarea și realizarea blogului.

Produse finale ale activității:

- blogul de clasă cu articole istorice;
- imagini și hărți conceptuale; reflecții și portofolii individuale;

Pentru extindere, se pot realiza următoarele activități suplimentare:

- traducerea blogului în engleză pentru un proiect Erasmus+;
- conectare cu un blog al unei alte clase / școli;
- podcasturi istorice derivate din articole;
- concurs de articole istorice publicate pe blog.

CS 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date

Activitatea de învățare sugerată este realizarea unui mini - documentar sau a unui podcast despre un loc al memoriei din comunitatea locală.

Metode/strategii didactice: Brainstorming, analiza surselor istorice, rezolvare de probleme, joc de rol, cercetare în teren, simulare media, metoda proiectelor, peer-to-peer education.

Etapele activității:

1. Împreună cu profesorul, elevii selectează un loc al memoriei din comunitatea locală, despre care pot stabili o conexiune cu evenimente și fapte istorice încadrate cronologic în epoca modernă sau contemporană. Împreună cu profesorul, elevii stabilesc elementele de conținut obligatorii care trebuie să se regăsească în fiecare podcast/documentar:
   - Titlul documentarului / podcastului.
   - Prezentarea locului și a semnificației sale.
   - Povestea personalității istorice asociate.
   - Contextul intern.
   - Contextul internațional.
   - Mărturii, fotografii sau citate relevante.
   - Concluzie: De ce trebuie păstrată memoria acestui loc?
2. Împărțirea sarcinilor: elevii vor lucra în perechi și vor realiza câte un podcast/documentar, fie sub forma unui interviu: unul dintre ei va formula întrebările, celălalt va răspunde, fie sub forma unui documentar în care fiecare va susține secvențe de text vorbit (narațiune istorică).
3. Documentarea - perechile procedează la documentare în funcție de tematica podcastului/ documentarului, accesând surse istorice furnizate sau indicate de profesor, atât în format letric, cât și digital.
4. Redactarea conținutului - lucrând în pereche, cei doi elevi elaborează răspunsurile și întrebările sau secvențele de text pe care le vor include în podcast/ documentar.
5. Înregistrarea podcastului/ documentarului, montaj și producție - elevii vor înregistra podcastul/documentarul, integrând informații istorice, imagini, cadre filmate.
6. Prezentarea și evaluare - fiecare echipă își prezintă podcastul/documentarul (2-3 minute). Restul clasei completează o fișă de feedback cu 3 criterii:
   - Claritatea explicațiilor istorice
   - Relevanța personalității prezentate
   - Integrarea contextului intern și internațional

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt

propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Drepturi, libertăți și inițiativă civică în regimuri democratice și totalitare, Industrializare, consum și impact asupra mediului în secolul XX, Reconstrucția economică și societatea după al Doilea Război Mondial?*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie în situațiile în care elevii nu au încă, în clasa a IX-a, competențele digitale formate. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Spiru Haret” București
CĂPLESCU IULIANA MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării
MARIAN ELENA CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Oradea, Bihor

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	Academia Română
POPESCU MIRELA	COORDONATOR /GRAD DIDACTIC I/DR	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	Universitatea București
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
COSTEA IONUȚ VIRGIL	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	Universitatea de Vest, Timișoara
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Al. I.Cuza”, Iași

Anexa nr. 78

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istorie universală

Clasa a X-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 78
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istorie universală*, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istorie este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei f.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasa a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale curriculumului de specialitate îi sunt alocate 2 ore pe săptămână.

Rolul Istoriei, ca disciplină școlară, este acela de a dezvolta acele competențe și de a promova acele valori și atitudini care contribuie la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum *Recomandarea Rec(2001)15* a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și *Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului* (2010). **De aceea, studiul Istoriei în școală trebuie să pună accent pe multiperspectivitate,** pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării – ET 2030***,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară, ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei în școală oferă elevilor repere pentru orientarea în lumea contemporană, pentru înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018*, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a noilor perspective istoriografice datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi

științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile-cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect de evidențiere a specializării se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare pentru clasa a X-a, pentru specializarea Științe sociale este :

— Nota de prezentare,
— Competențe generale,
— Competențe specifice și activități de învățare,
— Conținuturi
— Sugestii metodologice.

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului realizat pe baza competențelor-cheie europene.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă al elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, și evaluarea bazată pe standarde. Pentru clasa a X-a, competențele specifice vizează utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor, corelarea, clasificarea, compararea informațiilor extrase din surse pe diverse criterii. Astfel, se trece la un nivel superior în ceea ce privește înțelegerea unui text istoric, selectarea informațiilor referitoare la evenimente sau procese pentru că, pe parcursul acestui an școlar, elevii își dezvoltă aptitudinea de a identifica atât elementele comune cât și particularitățile evenimentelor istorice care au loc în epoci sau spații istorice diferite, de a formula opinii susținute de argumente selectate din surse istorice.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programa școlară pentru specializarea Științe sociale au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu. Fiecare dintre aceste propuneri de activități de învățare este necesar a fi analizată și din perspectiva unei situații de învățare reală, în clasă

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” din perioada modernă și contemporană din Istoria universală. În stabilirea conținuturilor s-a avut în vedere art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform căruia conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice din epoca modernă și contemporană în planul Istoriei universale care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o

perioadă mai mare timp. Pentru a asigura specializarea sunt adăugate și studii de caz dedicate unor personalități, evenimente, aspecte culturale sau politice. Detalierea temelor reprezintă acel minimum obligatoriu, necesar pentru formarea competențelor specifice și pentru realizarea demersului didactic. În funcție de particularitățile elevilor, profesorul este cel care decide, adăugarea și a altor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru pregătirea pentru performanță, pentru o mai bună înțelegere a unora dintre evenimente, procese istorice, pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. De asemenea, în funcție de specificul colectivului de elevi, profesorul poate decide bugetul de timp alocat studiului unei teme.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a X-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice. Diferențierea programelor școlare pentru curriculum de specialitate este realizată și prin exemple de activități de învățare iar detalierea acestor activități de învățare asigură nu doar aprofundarea acelor aspecte care pot contribui la o înțelegere a lumii contemporane, a provocărilor lumii actuale – crize identitare, inegalități sociale, conflicte geopolitice, nevoia de sustenabilitate și solidaritate globală, gândirea critică, consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale
- *redactarea unui text din perspectiva unui participant la un eveniment istoric, în cadrul unui atelier creativ- Dileme istorice cu tema „Ce ai fi ales?”, utilizând concepte istorice specifice epocii* - *elaborarea unui proiect cu tema „Genealogia conceptelor istorice”, prezentând evoluția acestora în diferite epoci istorice* - *identificarea semnificației anumitor concepte istorice date prezente în discursuri istorice/fragmente din declarații/texte programatice*
CS 1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din perioade sau spații diferite (naționale și internaționale) folosind diferite criterii
- *elaborarea unei pagini de jurnal din perspectiva unui participant la evenimente istorice similare, desfășurate în perioade diferite* - *realizarea unui eseu sau prezentare digitală interactivă, referitoare la asemănările și deosebirile dintre documentele programatice ale revoluțiilor moderne* - *organizarea unei expoziții „Istoria se repetă?” care prezintă comparativ două procese istorice similare*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a X-a
CS 2.1. Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii
- *realizarea unui studiu de caz pornind de la o situație - problemă în care sunt utilizate surse variate, pentru a susține o opinie* - *organizarea unei discuții de tip „live chat" (masă rotundă), în care elevii utilizează surse multiple pentru a susține opinii diferite* - *desfășurarea unei campanii educaționale digitale (postări, afișe, clipuri) prin care se promovează o idee inspirată din analiza unor surse istorice despre drepturile omului sau toleranță*
CS 2.2. Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații
- *realizarea unui proiect în format digital „Surse care spun povești diferite" prin care elevii creează un portofoliu digital interactiv cu mai multe surse despre un eveniment ordonându-le după criterii date* - *elaborarea unui eseu care evidențiază asemănările și deosebirile dintre perioade istorice, pe baza informațiilor din surse organizate pe criteriul politic/social/economic/cultural* - *organizarea într-o diagramă Venn a informațiilor din surse documentare referitoare la impactul social și economic al evenimentelor/proceselor istorice*

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a X-a
CS 3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice
– *aplicarea Strategiei Creative Disney pentru elaborarea unui scenariu alternativ despre evoluția statelor democratice din Europa, integrând instrumente digitale și AI pentru reprezentarea vizuală a ideilor* - *realizarea unei analize comparative privind impactul a două evenimente asupra economiei, societății și instituțiilor politice din lumea contemporană, utilizând metoda Controversa creativă* - *organizarea unei expoziții digitale/muzeu interactiv interdisciplinar, care să evidențieze transformările economice, sociale și politice în reprezentarea artistică din diverse perioade istorice*
CS 3.2. Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice
- *realizarea unui proiect în care elevii analizează modul în care sunt respectate drepturile cetățenești în comunitatea locală utilizând metoda Învățarea în serviciul comunității (ISC)* - *crearea unui videoclip sau podcast în care elevii explică necesitatea respectării drepturilor fundamentale societatea actuală pornind de la diferite fapte istorice, utilizând aplicații digitale* - *redactarea unui „Jurnal al libertății" digital sau ilustrat, în care se reconstituie experiențele unor personalități care au trăit în contexte istorice diferite*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

Clasa a X-a
CS 4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA
- *susținerea unei secvențe de lecție/ lecție în fața colegilor, cu integrarea unei prezentări interactive, elaborată de elev, în format digital* - *elaborarea în echipă a unui proiect pe teme din istoria modernă/contemporană care să reflecte evenimente din domeniul economic, artistic, politic, medical* - *crearea unor prezentări pe teme referitoare la consecințele acțiunilor unor personalități, utilizând aplicațiile digitale*
CS 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date
- *realizarea unei pagini din agenda zilnică a unei personalități istorice, utilizând aplicațiile digitale* - *susținerea unui text-discurs care să ilustreze mai multe perspective asupra unui fapt/personalitate/proces istoric*

Clasa a X-a
- *simularea unor congrese/conferințe internaționale din epoca modernă/epoca contemporană, cu asumarea rolului unor personalități istorice participante*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Modernitatea – o nouă viziune asupra lumii	**1.1. Iluminismul și noile idei despre om și societate** ● educație și rațiune, gândirea critică ● drepturi naturale, civile, contract social ● opinia publică ● noi principii de guvernare ● apariția enciclopediilor ● John Locke, Jonathan Swift, Montesquieu, Voltaire, Jean-Jacques Rousseau, Denis Diderot *Studiu de caz*: Adam Smith **1.2. De la monarhii absolute la guvernări reformatoare în secolul al XVIII-lea** ● despotismul luminat ● mercantilism ● primul val al revoluției industriale ● impactul social, cultural, economic și administrativ al reformelor ● Maria Terezia, Frederic cel Mare, Ecaterina cea Mare, Iosif al II-lea **1.3. *Revoluțiile atlantice*: Anglia, coloniile engleze din America de Nord, Franța** ● separarea puterilor în stat ● monarhie constituțională, republică ● directorat, consulat ● Revoluția engleză ● Războiul de independență al coloniilor engleze din America de Nord ● Revoluția franceză *Studiu de caz*: De la drepturi naturale la drepturi politice **1.4. De la Napoleon I la Congresul de la Viena** ● codurile napoleoniene ● blocada continentală ● echilibrul puterilor ● Concertul european ● Sfânta Alianță *Studiu de caz*: Practica congreselor și rolul lui Klemens von Metternich
2. Secolul națiunilor	**2.1. Ideologii politice și curente culturale în secolul al XIX-lea** ● acțiuni revoluționare la începutul secolului al XIX-lea ● liberalism, naționalism conservatorism, socialism ● romantism, realism, simbolism, impresionism **2.2. Revoluțiile de la 1848-1849: libertate, unitate și schimbare** ● drepturi cetățenești, mișcări naționale ● revoluțiile din Franța, statele italiene, Confederația Germană, Imperiul Habsburgic ● Giuseppe Garibaldi ● Napoleon al III-lea **2.3. Formarea statelor moderne din Europa în a doua jumătate a secolului al XIX-lea**

Domenii de conținut	Conținuturi
	● unificare, stat națiune, Zollverein ● Italia și Germania ● Camillo Cavour ● Otto von Bismarck *Studiu de caz*: Difuzarea modelului european în Japonia **2.4. Al doilea val al revoluției științifice și industriale** ● diversificarea mijloacelor de transport ● noi surse de energie și comunicare ● proletariat ● James Watt, Robert Stephenson, Charles Darwin, Alexander Graham Bell, Marie Curie *Studiu de caz*: Evoluția medicinei de la Edward Jenner la Louis Pasteur
3. Mondializare, cooperare și conflict la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	**3.1. Expansiunea economică și comercială** ● piețe financiare ● concerne industriale ● expoziții universale *Studiu de caz:* Londra, centru financiar **3.2. Diplomație și rivalitate colonială** ● imperialism ● colonizare, pacifism, alianțe politico-militare ● Conferințele de la Berlin (1884–1885) - împărțirea Africii *Studiu de caz*: Europa între echilibrul puterilor și noul curs al diplomației **3.3. Conflictul care a schimbat lumea - „Marele Război”** ● război total, neutralitate ● capitulare, armistițiu ● refugiați *Studiu de caz*: Propaganda în slujba războiului **3.4. Conferința de Pace - noile frontiere. Societatea Națiunilor** ● Cele 14 puncte ● autodeterminare ● reparații de război ● securitate colectivă ● minorități naționale ● revizionism ● Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, David Lloyd George, Vittorio Emanuele Orlando *Studiu de caz*: Sistemul de mandate

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Democrație și totalitarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Dinamica statelor democratice** ● votul universal, parlamentarism, pluralism, alegeri libere ● activism civic ● mișcarea feministă. Eleanor Roosevelt ● mass - media ● reforme sociale *Studiu de caz*: John Maynard Keynes **4.2. Regimurile totalitare interbelice: comunism, fascism, nazism** ● instaurarea și evoluția regimurilor totalitare ● monopol ideologic ● poliție politică: CEKA/NKVD/OVRA/Gestapo ● cultul personalității ● partid unic, organizații de masă, teroare, represiune *Studiu de caz*: „Arhipelagul Gulag” **4.3. Al Doilea Război Mondial- un conflict global** ● *sfere de influență* ● *război fulger* ● deportări, Holocaust, mișcare de rezistență, ● bomba atomică ● regim de ocupație militară ● Coaliția Națiunilor Unite, capitularea puterilor Axei ● Winston Churchill, arhitectul rezistenței britanice, Richard Sorge *Studiu de caz*: Viața cotidiană în vreme de război **4.4. Noua ordine mondială și ONU** ● securitate internațională, cooperare ● Conferința de pace de la Paris ● planul Marshall ● divizarea Europei ● Harry Truman
5. De la „Războiul Rece” la istoria recentă	**5.1. „Războiul Rece”. Un nou sistem internațional** ● Cortina de Fier ● *doctrina îndiguirii* ● bipolaritate ideologică ● formarea NATO și a Pactului de la Varșovia ● crize sistemice și destindere ● cursa înarmărilor ● *Declarația Universală a Drepturilor Omului* ● Nikita S. Hrușciov, John F. Kennedy, Ronald Reagan *Studiu de caz*: Competiția pentru cucerirea spațiului cosmic **5.2. Lumea postbelică între reconstrucția democratică și evoluția regimurilor comuniste** ● integrare europeană ● democrația postbelică ● Cominform, CAER ● criza regimurilor comuniste ● *perestroika*, *glasnost* ● zidul Berlinului ● crizele energetice ● decolonizarea și problemele sudului global ● Mao Zedong ● Papa Ioan Paul al II-lea ● Margaret Thatcher ● Helmuth Kohl

Domenii de conținut	Conținuturi
	Studiu de caz: 1989- Anul revoluțiilor democratice **5.3. Statul bunăstării sociale, culturile postbelice** ● contracultură ● globalizare ● *generația revoltată în anii '60* ● societate informațională *Studiu de caz*: A treia revoluție industrială **5.4. Aspecte ale ordinii mondiale la începutul secolului al XXI-lea.** ● migrații ● impactul rețelelor de socializare ● radicalizare ● Atentatele de la 11 septembrie 2001 ● Război hibrid ● terorism *Studiu de caz*: Internetul și societatea digitală

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor. Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca în învățământul contemporan:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să fie evidențiată **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- accentul să cadă pe învățarea proceselor de raționament și de validare, nu doar pe memorarea concluziilor;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient,de

a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață.

Competența Generală 1.Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

C.S. 1.1 Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale

Pentru atingerea acestei competențe specific se poate realiza un **proiect de investigație: „Genealogia conceptelor moderne”**

Activitatea presupune realizarea unui proiect de cercetare în care elevii urmăresc originea, transformările și relevanța contemporană a unor concepte moderne precum drepturile omului, națiunea, republica, libertatea sau suveranitatea. Profesorul explică elevilor obiectivul activității și modul în care vor lucra pe echipe, utilizând metode precum **cercetarea documentară, metoda proiectului, cronologia și realizarea unui poster sau a unei prezentări digitale**.

În prima etapă, fiecare echipă selectează un concept modern. Profesorul prezintă criteriile de lucru și resursele disponibile, orientând elevii asupra modului în care trebuie urmărite originea conceptului, evoluția acestuia și impactul său în prezent. Ulterior, elevii încep documentarea privind apariția conceptului în Antichitate sau Evul Mediu, analizând surse precum texte filosofice, fragmente de legislație, documente religioase și scrieri politice timpurii. Ei identifică prima formulare clară a conceptului, împrejurările istorice în care a apărut și sensul inițial, pe baza analizei sursei istorice.

În etapa următoare, elevii investighează transformările conceptului în epoca modernă. Studiul include influența iluminismului, rolul revoluțiilor, schimbările produse prin democratizare și dezvoltarea instituțiilor politice moderne. Aceste transformări sunt introduse într-o cronologie conceptuală care permite urmărirea evoluției în timp a sensurilor conceptului.

Apoi, elevii analizează influența conceptului asupra istoriei contemporane, investigând constituțiile moderne, declarațiile internaționale, dezbaterile civice și modul în care conceptul funcționează în societatea democratică actuală. Prin metoda investigației interdisciplinare, elevii conectează domenii diferite: istorie, civică, filosofie, drept și cultură politică.

După finalizarea documentării, elevii realizează produsul final al activității, care poate fi un poster, sau o prezentare digitală. Acesta trebuie să includă etapele evoluției conceptului, exemple istorice relevante, transformările majore și relevanța actuală. Produsele sunt prezentate în fața clasei, într-o sesiune de discuții în care elevii își explică descoperirile, răspund la întrebări și compară evoluția diferitelor concepte analizate. Activitatea se încheie cu realizarea unei hărți conceptuale colective, care arată legăturile, diferențele și „înrudirea” conceptelor moderne.

Evaluarea proiectului se bazează pe corectitudinea cercetării, capacitatea de sintetizare, claritatea prezentării vizuale și calitatea argumentelor privind relevanța contemporană a conceptului. Activitatea îi ajută pe elevi să înțeleagă modul în care conceptele politice și sociale s-au format, s-au transformat și continuă să modeleze lumea modernă.

CS 1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din perioade sau spații diferite (naționale și internaționale) folosind diferite criterii

Pentru dezvoltarea acestei competențe profesorul propune realizarea unui eseu sau prezentare digitală interactivă, prin care elevii formulează ipoteze, selectează informații din documente și formulează concluzii (ex. influența Iluminismului asupra revolutiilor moderne, comparând ideile lui Locke, Rousseau și Montesquieu cu principiile adoptate în documente revoluționare din SUA și Franța).
Profesorul propune tema proiectului: Influența Iluminismului asupra Revolutiilor Moderne
Elevii vor identifica legătura dintre ideile cheie ale filosofilor iluministi (John Locke, Jean Jacques Rousseau, Montesquieu) și principiile consacrate în documente fundamentale ale Revolutiilor Americane și Franceze.

I. Etapa de pregătire și formularea ipotezei

1. Identificarea surselor cheie
Elevii trebuie să identifice și să înțeleagă sursele primare:

- Filosofi Iluministi (Idei Cheie):
  - John Locke: Drepturile naturale (viață, libertate, proprietate), Guvernarea bazată pe consimțământul celor guvernați.
  - Jean-Jacques Rousseau: Contractul social, Voința generală, Suveranitatea poporului.
  - Montesquieu: Separația puterilor în stat (legislativă, executivă, judecătorească).
- Documente Revoluționare (Principii Cheie):
  - SUA: Declarația de Independență (1776), Constituția SUA (1787), Bill of Rights (1689).
  - Franța: Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului (1789).

2. Formularea ipotezei
Elevii trebuie să formuleze o afirmație clară.

- Exemplu de ipoteză: *Ideile fundamentale ale lui Locke, Rousseau și Montesquieu (precum drepturile naturale, suveranitatea poporului și separarea puterilor) au servit drept matrice teoretică directă pentru principiile de bază adoptate în Declarația de Independență a SUA și Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din Franța, fiind transpuse în concepte precum libertatea, egalitatea și organizarea statală.*

II. Etapa de documentare și analiză

3. Selectarea informațiilor din documente.
Elevii vor elabora o matrice de comparație menită să evidențieze corespondențele dintre gândirea iluministă și documentele fundamentale ale revoluțiilor moderne. Un asemenea demers permite identificarea explicită a transferului de idei politice din sfera teoretică în cea normativă, contribuind la înțelegerea modului în care principiile filosofice au fost reinterpretate și instituționalizate în contexte revoluționare distincte.
În ceea ce îl privește pe *John Locke*, doctrina drepturilor naturale — dreptul la viață, libertate și proprietate — exercită o influență structurată asupra Declarației de Independență a Statelor Unite. Formula consacrată, „Viața, Libertatea și căutarea fericirii" („Life, Liberty and the pursuit of Happiness"), demonstrează adaptarea conceptuală a gândirii lockeene. Deși termenul „proprietate" este substituit cu „căutarea fericirii", persistența ideii de drepturi inalienabile confirmă filiația intelectuală dintre discursul filosofic și textul politic.
În cazul lui *Jean-Jacques Rousseau*, principiul suveranității poporului și conceptul corelativ al „voinței generale" se regăsesc cu o claritate deosebită în Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului redactată în timpul Revoluției Franceze. Articolul 3, care afirmă că „principiul oricărei suveranități rezidă în mod esențial în Națiune", reprezintă o transpunere aproape literală a ideilor lui Rousseau, demonstrând modul în care acestea au fost integrate în fundamentul teoretic al noii ordini politice.

În mod similar, contribuția lui *Montesquieu* se reflectă în mod direct în arhitectura constituțională a Statelor Unite. Teoria separației puterilor, articulată în „Spiritul legilor" (*De l'esprit des lois)*, își găsește aplicarea normativă în articolele I, II și III ale Constituției americane, care instituie cele trei ramuri ale puterii: legislativă, executivă și judecătorească. Astfel formulată, analiza permite elevilor să observe continuitatea conceptuală dintre iluminism și proiectele politice revoluționare, oferind un cadru riguros pentru evaluarea circulației ideilor în epoca modernității timpurii.

III. Etapa de sinteză și concluzie

4. Elaborarea Eseului critic sau a Prezentării digitale

Indiferent de format (eseu sau prezentare), structura logică trebuie menținută:

a) Introducere

Prezentarea contextului istoric al secolului al XVIII-lea, cu accent pe transformările intelectuale generate de Iluminism. Evidențierea principalilor filosofi și a documentelor fundamentale ale epocii, precum și formularea explicită și riguroasă a ipotezei de lucru.

b) Cuprins (Argumentare)

Argumentul 1 – John Locke și drepturile naturale

Analiza comparativă a concepțiilor lockeene privind drepturile naturale și influența acestora asupra elaborării documentelor politice moderne.

Argumentul 2 – Jean-Jacques Rousseau și suveranitatea populară

Examinarea conceptului de națiune și a ideii de „voință generală" ca sursă a puterii politice, cu evidențierea modului în care aceste principii au fost integrate în constituțiile revoluționare.

Argumentul 3 – Montesquieu și arhitectura puterii în stat

Studierea doctrinei separării puterilor și a impactului său asupra organizării instituționale a statelor moderne.

c) Concluzie

Reluarea și confirmarea sau infirmarea ipotezei formulate inițial, prin valorificarea celor mai importante argumente prezentate. Sinteza contribuțiilor decisive ale filosofilor iluminiști și evaluarea impactului durabil al Iluminismului asupra dezvoltării politice și juridice a lumii contemporane.

5. Formularea concluziilor

Concluzia trebuie să evalueze gradul de confirmare sau infirmare a ipotezei inițiale, pe baza dovezilor găsite în matricea de comparație.

Exemplu de concluzie finală: *În baza analizei comparative a textelor, ipoteza se confirmă: Iluminismul nu a fost doar o mișcare culturală, ci și un program politic care a fost preluat și tradus în legislație. De la drepturile inalienabile ale lui Locke la echilibrul puterilor propus de Montesquieu, Revoluțiile Americane și Franceze au folosit opera iluministilor drept schiță de bază pentru construirea primelor state democratice moderne.*

Activitatea se poate desfășura folosind instrumente ca Prezi, Google Slides sau Genially pentru a crea o experiență mai dinamică:

- Interactivitate: Folosirea linkurilor încorporate. De exemplu, un click pe portretul lui Montesquieu deschide o casetă cu Articolul I din Constituția SUA.
- Elemente vizuale: Includerea de hărți, diagrame de flux pentru separarea puterilor, sau *word clouds* cu conceptele cheie.
- Cronologie: O linie a timpului care să coreleze publicarea lucrărilor iluminiștilor cu adoptarea documentelor revoluționare.

Evaluarea profesorului se bazează pe înțelegerea surselor istorice, calitatea și relevanța introducerii, (context istoric bine formulat, prezentarea corectă a filosofilor/documentelor, ipoteza este explicită, coerentă și ancorată în temă), coerența argumentării (explicare corectă a conceptelor-drepturi naturale, libertate, proprietate), calitatea analizelor și utilizarea dovezilor (corectitudinea datelor istorice), concluzie (scurtă reflecție asupra impactului Iluminismului, stil, limbaj și structură.

Competența Generală. 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

C.S. 2.1 Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza **o campanie educațională digitală cu tema „Drepturile omului și toleranța: lecții din istorie pentru prezent".**

Descrierea activității- Activitatea urmărește realizarea unei campanii educaționale digitale prin care elevii explorează teme precum drepturile omului, discriminarea, intoleranță sau rolul mișcărilor sociale, pornind de la analiza surselor istorice. Profesorul prezintă tema generală – „Drepturile omului și toleranța: lecții din istorie pentru prezent" – și explică metoda de lucru, care îmbină **campania educațională, metoda**

proiectului, analiza surselor istorice, designul digital și învățarea prin creație. Elevii sunt încurajați să folosească aplicații precum Canva, Instagram Edu, eTwinning.

Etapa 1- elevii analizează surse istorice relevante, identificând situații în care drepturile omului au fost încălcate sau susținute, exemple de discriminare, forme de intoleranță și momente importante ale unor mișcări sociale. Pornind de la aceste analize, elevii formulează un mesaj central care va reprezenta ideea principală a campaniei.

Etapa 2 presupune planificarea campaniei. Elevii stabilesc publicul-țintă – fie elevii școlii, fie comunitatea școlară mai largă, tipurile de materiale pe care le vor crea și cadrul vizual general al campaniei. Se discută despre identitatea vizuală și despre modul în care mesajul trebuie adaptat grupului vizat.

Etapa 3- echipele creează materialele digitale, care pot include afișe realizate în Canva, postări text-imagine, infografice sau mini-clipuri video. Fiecare material trebuie să facă trimitere explicită la sursele istorice analizate, astfel încât campania să aibă un fundament argumentativ și educativ solid.

Prezentarea temei- elevii prezintă materialele în clasă sau într-un panou digital. Colegii analizează mesajele, discută intenția campaniei și modul în care informațiile istorice au fost integrate în produsele finale. Activitatea se încheie cu o discuție în care elevii evaluează eficiența campaniei, încercând să răspundă la întrebări precum: „Sunt mesajele clare?”, „Transmitem ce ne-am propus?”, „Sunt materialele conforme cu sursele istorice?”, „Ar putea aceste mesaje influența o schimbare de atitudine?”. Elevii reflectează asupra modului în care trecutul poate inspira acțiuni civice și educative în prezent.

Evaluarea profesorului se bazează pe înțelegerea surselor istorice, integrarea lor corectă în mesajul campaniei, creativitatea vizuală și de design, coerența argumentării și impactul general al campaniei. Activitatea dezvoltă competențe de comunicare digitală, analiză istorică, gândire civică și colaborare.

CS 2.2. Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate elabora un eseu care evidențiază asemănările și diferențele dintre perioade, prin care elevii analizează comparativ surse complexe și clasifică informațiile dintr-un set de documente (texte politice, mărturii, statistici) după criterii tematice (social, economic, cultural).
Profesorul prezintă pe scurt perioadele selectate și importanța lor în istorie și menționează că elevii vor analiza surse complexe (texte politice, mărturii, statistici) și le vor clasifica pe teme: social, economic, cultural.
Profesorul stabilește metodele de lucru:

- **Selectarea surselor:** Include texte politice (legi, declarații oficiale), mărturii (jurnale, corespondență, relatări contemporane) și statistici (date economice și demografice).
- **Clasificarea informațiilor:** Creează un tabel sau o matrice în care fiecare sursă este încadrată în categoria potrivită: social, economic, cultural.
- **Analiză comparativă:**
  - Identificarea asemănărilor între perioade (ex. creșterea urbanizării, schimbări în structura socială).
  - Identificarea diferențelor (ex. metodele de guvernare, nivelul de industrializare, impactul cultural).

Eseul este structurat pe criterii tematice, cu exemple din sursele analizate:

a) Aspecte sociale

- Comparați structura socială, condițiile de viață, rolul claselor sociale.
- Evidențiază asemănările și diferențele prin exemple concrete.

b) Aspecte economice

- Analizează dezvoltarea economică, tipurile de industrie, comerț, agricultură.
- Folosește statistici pentru a susține comparațiile.

c) Aspecte culturale

- Comparați educația, arta, religia, tradițiile sau inovațiile culturale.
- Mărturii și documente pot scoate în evidență perspectivele personale ale oamenilor din fiecare perioadă.

La sfârșitul activității se vor desprinde următoarele concluzii:

- Recapitularea principalelor asemănări și diferențe identificate.
- Reflecție asupra modului în care analiza surselor complexe ajută la înțelegerea evoluției istorice.

5. Instrumente suplimentare pentru elevi

- **Tabel comparativ** exemplu:

Întrebări ghid:

Categorie	Perioada A	Perioada B	Asemănări	Diferențe
Social	...	...	...	...
Economic	...	...	...	...
Cultural	...	...	...	...

1. Ce sursă oferă cele mai relevante informații pentru fiecare categorie?
2. Cum se reflectă schimbările politice asupra vieții cotidiene?
3. Ce perspective sunt subiective și cum le putem interpreta critic?

Evaluarea activității de învățare se poate realiza pe baza anumitor criterii stabilite: calitatea cercetării și a concluziilor prezentate; identifică tipul de sursă (politică, mărturie, statistică), extrage informații corecte și relevante, observă diferența dintre informații factuale și opinii, încadrează corect datele în categoriile social, economic, cultural, completează tabelul în mod coerent, argumentează logica clasificării.

Competența Generală *3: Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice*

CS 3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice

Pentru realizarea acestei competențe specifice se poate realiza ca activitate de învățare *Controversa creativă* (numită și *controversa structurată* sau *controversa academică*). În dezbaterea propriu-zisă participanții își păstrează punctele de vedere până la capăt, în *Controversa creativă* participanții operează cu argumente pro și cu argumente contra celor inițiale. În prima parte a *Controversei creative* se caută, în experiența individuală și în cea socială, adevăruri, practici care și-au dovedit validitatea pentru a se fundamenta ideile, teoriile, opiniile citite sau exprimate. Elevii pot recurge în argumentația lor la ***multiperspectivitate*** și ***transdisciplinaritate*** (istorie, sociologie, religie, limba și literatura română, literatura universală, arte, educație civică etc.) În partea a doua, participanții caută argumente contra, cu alte cuvinte, argumente pentru fundamentarea unor idei (concluzii) opuse. În felul acesta, conversația lărgește sursa cunoașterii, cultivă abilitățile de argumentare și gândire critică, contribuie la formarea/consolidarea unor atitudini cetățenești responsabile. Utilizarea *Controversei creative* presupune realizarea mai multor etape:

Prezentarea temei: „*Care dintre cele războaiele mondiale au avut un impact mai profund asupra evoluției politice, sociale și economice a lumii contemporane*?” și a criteriilor de evaluare privind realizarea raportului final al grupei;

Gruparea participanților pentru a studia problematica temei în literatura de specialitate, urmărind atât perspectiva „pro”, cât și perspectiva „contra”; elevii se pot organiza în două grupe sau în grupe mai mici (patru sau șase persoane);

Profesorului cere grupului „pro” să-și prezinte argumentele și să le fundamenteze validitatea, iar grupului „contra” să comenteze argumentele aduse de grupul „pro”;

Procedura se inversează: grupul „contra” își prezintă argumentele și își fundamentează opiniile, iar grupul „pro” le analizează; procesul va fi repetat, grupurile „pro” și „contra” alternându-se argumentele;

Echipele vor elabora în scris un raport care „împacă” argumentele „pro” și argumentele „contra”, ajungând la un compromis.

Prezentarea orală de către fiecare echipă a raportului final (având la dispoziție 10 minute).

Evaluarea se poate face prin administrarea unui test bazat pe materialului discutat și oferirea de puncte bonus dacă toți membrii din echipă au scoruri apropiate de criteriile oferite de către profesor sau printr-o evaluare alternativă care poate să cuprindă realizarea unui **proiect transdisciplinar** (economie, migrații, regimuri politice, arhitectură etc.) cu tema „Impactul războaielor mondiale asupra societății contemporane” (realizarea unei expoziții, a unei prezentări digitale/online, a unui poster etc.).

CS 3.2. ***Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice***

Pentru realizarea acestei competențe specifice profesorul poate realiza activitatea didactică „***Învățarea în serviciul comunității***" (**ISC**). Această metodă de învățare pledează pentru o experiență de educare holistică, care să cuprindă învățarea academică, responsabilitatea civică și dezvoltarea personală. **ISC** poate fi definită ca o metodă experiențială de predare prin care competențele sau conținuturile abordate în sala de clasă sunt folosite pentru a rezolva o situație reală a comunității printr-un proces ce permite elevilor să aibă inițiativă, să reflecteze asupra impactului pe care îl au în comunitate și să își demonstreze noile abilități și cunoștințe dobândite. Ca atare, **ISC** este inerent legată de un scop civic și consolidează abilitățile de gândire critică, discurs/comunicare public/ă, activitate colectivă și consolidarea comunității. Din punct de vedere structural, proiectele **ICS** presupun abordarea coerentă a următorilor pași: *identificarea temei, planificare, acțiune, reflecție și valorificare/demonstrație*.

Etapa 1 (*identificarea temei*) presupune procesul de colectare și prelucrare a informațiilor despre comunitate, problemele și nevoile acesteia. Astfel, elevii pot fi împărțiți pe grupe și pot să abordeze o temă specifică („Drepturile și libertățile cetățenești în comunitatea mea") urmărind modul în care sunt respectate: drepturile minorităților etnice și religioase; integrarea minorităților în cadrul comunității; dreptul de a participa la viața politică și libertatea de exprimare etc.

Etapa 2 (*planificarea proiectului*): se stabilesc detaliile privitoare la: ce/când/cum trebuie făcut/ce resurse sunt necesare și când/cine și ce responsabilități va avea/cum se va face promovarea proiectului/a rezultatelor obținute/cine sunt partenerii.

Etapa 3 (*acțiunea*): în această etapă, elevii realizează acțiunile planificate. Elevii pot folosi surse precum: site-uri ale autorităților locale (Primărie, Consiliu Local, Consiliu Județean etc.), articole de presă locale; interviuri cu persoane din comunitate (locuitori, activiști, reprezentanți ai autorităților locale); rapoarte sau studii despre drepturile omului etc.

Etapa 4 (*reflecția*): elevii pun aspectele cognitive, sociale și emoționale ale experienței în contextul mai larg al sinelui, al comunității, al lumii, gândindu-se ce ar putea să schimbe sau să îmbunătățească în viața social-politică.

Etapa 5 (valorificare/*demonstrația)*: în această etapă, elevii fac public ceea ce au învățat și ceea ce au realizat în proiectul **ISC**. Se pot folosi expoziții de fotografii, articole de presă, podcasturi, scrisori către autorități, campanii de conștientizare etc. Fiecare grup prezintă concluziile sale, evidențiind cum sunt respectate drepturile cetățenești în comunitatea lor și care sunt posibilele domenii de îmbunătățire. Prezentarea procesului și a rezultatelor îi ajută să învețe unii de la ceilalți în timp ce înțeleg mai bine propriile lecții, sintetizând și integrând fiecare experiență trăită.

Evaluarea activității de învățare se poate realiza pe baza anumitor criterii stabilite în colaborare cu elevii: calitatea cercetării și a concluziilor prezentate; abilitatea de a identifica și analiza aspecte importante legate de respectarea drepturilor și libertăților cetățenești; a reflectării asupra modului în care ei pot contribui la protejarea acestor drepturi și libertăți cetățenești. În final, fiecare elev va completa o foaie de lucru în care va răspunde la întrebări de reflecție, precum: „Ce drepturi consideri că sunt cel mai mult respectate în comunitatea ta?", „Ce măsuri crezi că ar trebui luate pentru a îmbunătăți respectarea drepturilor cetățenești?", „Ce rol ai tu ca cetățean în protejarea drepturilor și libertăților altora?" etc.

Competența Generală 4 Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie;

CS 4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA

Elaborarea în echipă a unui proiect pe teme din istoria modernă/contemporană care să reflecte evenimente din domeniul economic, artistic, politic, medical

Etape ale activității:

Organizarea echipelor și stabilirea rolurilor

Elevii sunt împărțiți în 6 echipe. Fiecare echipă va realiza o prezentare despre Primul Război Mondial din perspectiva mai multor domenii, realizându-se astfel o împărțire a domeniilor în cadrul echipei:

a) Perspectiva literară - opere literare inspirate de Primul Război Mondial;

b) Perspectiva artistică - pictură, afișe, fotografie, film, propagandă vizuală, monumente, sculptură având ca temă Primul Război Mondial;
c) Perspectiva economică- costuri, impact economic, economia de război;
d) Perspectiva medicală - traume fizice/psihologice, progresele medicinei, igiena și starea de sănătate pe timpul războiului, boli specifice;

Profesorul oferă repere documentare (fragmente surse istorice, articole, grafice economice, opere literare, imagini) și sugestii bibliografice.

1. **Documentarea în vederea realizării produsului, din surse academice accesibile** - fiecare echipă, folosind surse bibliografice, se documentează și selectează informațiile relevante referitoare la Primul Război Mondial din perspectiva domeniilor.
2. **Realizarea prezentărilor** - echipele elaborează prezentările, în baza unui scenariu stabilit de comun acord. Construiesc un produs digital (Google Slides, Canva, Prezi sau Power Point). Profesorul monitorizează procesul, oferind feedback punctual și orientând elevii spre validarea informațiilor.
3. **Prezentarea produselor realizate** - fiecare echipă prezintă produsul digital realizat. Elevii au la dispoziție un document Google colaborativ pe care notează întrebări, comentarii, referitoare la prezentarea respectivă.
4. **Dezbatere frontală- sesiune de întrebări și răspunsuri,** plecând de la perspectivele multiple asupra Primului Război Mondial. Echipele răspund la întrebările notate de colegi în documentul Google. Profesorul moderează discuția, subliniind modul în care interpretările diferite pot contura înțelegerea profundă a aceluiași proces/fapt istoric.
5. **Reflecție** - pornind de la întrebări:
   - Ce am aflat nou despre Primul Război Mondial din această activitate?
   - Cum am lucrat în echipă?
   - Pe ce perspectivă mi-aș dori să aprofundez cercetarea?
   - Pe ce alte procese/fapte istorice s-ar putea aplica o cercetare multidisciplinară?
   - Dacă ar fi să analizăm multidisciplinar războaiele secolului al XXI-lea, ce altă dimensiune/perspectivă ați adăuga?

CS 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date;

Susținerea unui text-discurs care să ilustreze mai multe perspective asupra unui fapt/personalitate/proces istoric

Următoarea activitate de învățare propusă permite formarea și exersarea acestei competențe specifice, deoarece oferă elevilor ocazia de a construi relatări istorice sub forma unor discursuri, utilizând interpretarea informației istorice prin apelul la gândire critică, comparare, evaluare, analiză și sinteză. Formatul poate fi aplicat mai multor tematici din istoria modernă și cea contemporană universală.

Titlul activității: ***Napoleon prin ochii contemporanilor***

Desfășurarea activității:

1. Etapă preliminară - profesorul solicită elevilor să se documenteze și să afle ce personalități istorice s-au aflat în preajma lui Napoleon, de-a lungul carierei sale, fiind conectate cu acesta dintr-o perspectivă personală, politică, militară.
2. Elaborarea scenariului activității - împreună cu elevii, profesorul stabilește lista personalităților istorice selectate care vor „participa” la „judecata” lui Napoleon și vor susține un discurs istoric, reperele avute în vedere pentru construirea discursului, rolul fiecăruia, durata discursului, ordinea relatărilor.
3. Desfășurarea propriu-zisă a dezbaterii, conform scenariului și ordinii prestabilite a discursurilor.

Napoleon prin ochii contemporanilor

A. Discursurile (relatările istorice)- elemente de conținut, modalitate de construcție și de relatare

Durata fiecărui discurs se stabilește în prealabil (parte din scenariu). Activitatea poate fi extinsă pe mai multe ore, mărind durata discursurilor și numărul martorilor.

Ordinea discursurilor:

- **Istoricul** - relatare la persoana a III-a, într-un mod obiectiv- o scurtă istorie a lui Napoleon și a activității sale. Menționează cel puțin trei exemple de opere istoriografice dedicate lui Napoleon.
- **Napoleon** - discurs la persoana I – îşi prezintă activitatea din propria sa perspectivă, scoţând în evidenţă realizările, motivaţia faptelor sale. Discursul trebuie susţinut cu citate celebre de-ale lui Napoleon, inserate în argumentare. De asemenea, este importantă şi comunicarea non-verbală.
- **Acuzatorul lui Napoleon** - Scoate în evidenţă aspectele negative ale activităţii şi politicii lui Napoleon, pe un ton acuzator. Se vor folosi şi puncte de vedere ale unor istorici cu referire la Napoleon. După audierea martorilor, îşi va resusţine cauza printr-o pledoarie finală. De asemenea, este importantă şi comunicarea non-verbală.
- **Apărătorul lui Napoleon** - Scoate în evidenţă aspectele pozitive ale activităţii şi politicii lui Napoleon, pe un ton convingător. Se vor folosi şi puncte de vedere şi argumente ale unor istorici. După audierea martorilor, îşi va resusţine cauza printr-o pledoarie finală.
- **Martorii** - fiecare martor susține un discurs la persoana I. După ce prezintă pe scurt conexiunile pe care le-a avut cu Napoleon, fiecare martor îşi prezintă propria perspectivă asupra lui Napoleon, evidenţiind aspectele negative sau pe cele pozitive, în funcţie de relaţia pe care a avut-o cu Napoleon. Se pot folosi citate, fragmente ale memoriilor acestor martori, păreri ale unor istorici.
- **Lista martorilor**: Josephine de Beauharnais; Ludovic al XVIII-lea; Alexandru I, țarul rus; Arthur Wellesley (ducele de Wellington); Talleyrand; Papa Pius al VII-lea; Maria Letizia Bonaparte (mama); pictorul Jacques Louis David; Caroline Bonaparte (sora);
- Lista martorilor poate fi extinsă și cu alți participanți.
- **Jurații, în număr de trei:** audiază discursurile, le analizează și decid verdictul. Fiecare jurat va avea o intervenție în care va argumenta decizia juriului, invocând un motiv specific.
- **Acuzatorul lui Napoleon, apărătorul lui Napoleon** - pledoariile finale, susținerea argumentelor inițiale, completate cu elemente preluate din discursurile martorilor.

B. Perspectiva actuală

Discursul final- pe baza următoarelor repere de conținut:

- ➔ În ce contexte mai vorbim azi despre Napoleon? Oferiți exemple.
- ➔ Cum îl privește azi posteritatea pe Napoleon?
- ➔ Ce a rămas în urma lui?
- ➔ Cum îl privește tânăra generație?
- ➔ Ce întrebări i-am putea adresa, dacă am avea ocazia să îl întâlnim?
- ➔ În ce mod s-ar putea integra în societatea de azi? Ar fi util? Argumentați.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie democratică. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Progres sau iluzie? Societatea de consum în secolul XX, Libertate, control și vocea individului, Omul și natura în secolul XX: conflict sau echilibru.*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie în situațiile în care elevii nu au încă, în clasa a IX-a, competențele digitale formate. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Spiru Haret București
CĂPLESCU IULIANA MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	**Academia Română**
POPESCU MIRELA	COORDONATOR GRAD DIDACTIC I/DR	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	Universitatea București
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
COSTEA IONUȚ VIRGIL	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	Universitatea de Vest, Timișoara
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV.DR	Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași

Anexa nr. 79

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istorie universală

Clasa a X-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 79
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istorie universală*, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, disciplina Istorie este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, ea studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale, Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr.4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasa a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale, curriculumului de specialitate îi sunt alocate 2 ore pe săptămână.

Rolul Istoriei, ca disciplină școlară, este acela de a dezvolta acele competențe și de a promova acele valori și atitudini care contribuie la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum *Recomandarea Rec(2001)15* a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și *Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului* (2010). **De aceea, studiul Istoriei în școală trebuie să pună accent pe multiperspectivitate,** pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele – cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei în școală oferă elevilor repere pentru orientarea în lumea contemporană, pentru înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene* din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți, competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a noilor perspective istoriografice datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al

reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile-cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect de evidențiere a specializării se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare pentru clasa a X-a, specializarea filologie este:

- Nota de prezentare,
- Competențe generale,
- Competențe specifice și activități de învățare,
- Conținuturi,
- Sugestii metodologice.

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului realizat pe baza competențelor-cheie europene .

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă al elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, și evaluarea bazată pe standarde. Pentru clasa a X-a, competențele specifice vizează utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor, corelarea, clasificarea, compararea informațiilor extrase din surse pe diverse criterii. Astfel, se trece la un nivel superior în ceea ce privește înțelegerea unui text istoric, selectarea informațiilor referitoare la evenimente sau procese pentru că, pe parcursul acestui an școlar, elevii își dezvoltă aptitudinea de a identifica atât elementele comune cât și particularitățile evenimentelor istorice care au loc în epoci sau spații istorice diferite, de a formula opinii susținute de argumente selectate din surse istorice.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică, au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programa școlară pentru specializarea Filologie au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu. Fiecare dintre aceste propuneri de activități de învățare este necesar a fi analizată și din perspectiva unei situații de învățare reală, în clasă.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari" din perioada modernă și contemporană din Istoria universală. În stabilirea conținuturilor s-a avut în vedere art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform căruia conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice din epoca modernă și contemporană în planul Istoriei universale care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp. Pentru a asigura specializarea sunt adăugate și studii de caz dedicate unor personalități, evenimente, aspecte culturale sau politice. Detalierea temelor reprezintă acel minimum

obligatoriu, necesar pentru formarea competențelor specifice și pentru realizarea demersului didactic. În funcție de particularitățile elevilor, profesorul este cel care decide, adăugarea și a altor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru pregătirea pentru performanță, pentru o mai bună înțelegere a unora dintre evenimente, procese istorice, pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. De asemenea, în funcție de specificul colectivului de elevi, profesorul poate decide bugetul de timp alocat studiului unei teme.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a X-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice. Diferențierea programelor școlare pentru curriculum de specialitate este realizată și prin exemple de activități de învățare iar detalierea acestor activități de învățare asigură nu doar aprofundarea acelor aspecte care pot contribui la o înțelegere a lumii contemporane, a provocărilor lumii actuale – crize identitare, inegalități sociale, conflicte geopolitice, nevoia de sustenabilitate și solidaritate globală, gândirea critică, consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale
- *realizarea unui joc de rol de forma dialogului între personaje care întruchipează concepte istorice din epoci diferite* - *organizarea unei conferințe internaționale în care elevii reprezintă delegați din diferite state europene și prezintă modalitatea de respectare a conceptelor liberale/conservatoare/democratice* - *redactarea unui eseu despre modul în care regimurile totalitare au transformat societatea și mentalitățile colective*
CS 1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din aceeași perioadă/spațiu sau din perioade/spații diferite (naționale și internaționale) folosind criterii diverse
- *identificarea asemănărilor și deosebirilor în prezentarea aceluiași eveniment/proces istoric în diverse expoziții muzeale virtuale* - *organizarea evenimentelor/proceselor istorice sub forma unei reprezentări grafice de tip „Bula dublă” pentru a evidenția aspectele comune* - *elaborarea unui proiect interdisciplinar în care elevii compară impactul diverselor evenimente/procese istorice în plan economic, social și cultural*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a X-a
CS 2.1. Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii
- *exprimarea unei opinii folosind informațiile din surse istorice care prezintă perspective diferite asupra unui eveniment istoric* - *crearea unui proiect interdisciplinar în echipă pe o temă dată, prezentată din perspectiva unor domenii diferite (ex. istorie, economie, artă)* - *organizarea unui podcast în care elevii își exprimă opinia critică pe baza informațiilor din texte istorice, mărturii orale și surse contemporane*
CS 2.2. Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații
- *crearea unei colecții de discursuri ale unor personalități, pe criterii date, pentru a identifica asemănări și deosebiri între acestea* - *construirea imaginii unei epoci pornind de la informațiile din diverse surse istorice, ținând cont de temă (politică/economică/socială), perioadă, proveniență, tip de sursă pentru a construi o perspectivă comparativă a acesteia* - *gruparea informațiilor selectate din trei tipuri de surse referitoare la un proces istoric (text, imagine, hartă) după criteriul tematic (politic, social, cultural), pentru a formula o comparație între relevanța surselor*

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a X-a
CS 3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice
- *elaborarea unui proiect digital colaborativ în care elevii identifică asemănări/deosebiri între evoluția instituțiilor în diverse perioade istorice* - *realizarea unei activități interactive de tipul pălăriile gânditoare referitoare la soluțiile politice/sociale/economice propuse de diferite personalități din secolele al XVIII lea- al XIX lea* - *analiza comparativă a evoluției spațiilor istorice pe parcursul secolelor al XVIII lea- al XX lea din perspectivă politică, socială și economică*
CS 3.2. Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice
- *crearea unui dosar digital, prin metoda SINELG, în care elevii prezintă sintetic evoluția conceptelor de libertate, egalitate și justiție socială de la Iluminism la regimurile politice moderne* - *elaborarea unui proiect asistat de inteligența artificială, bazat pe strategia „Știu- Vreau să știu- Am învățat", pentru a explica modul în care ideile iluministe s-au reflectat în transformările politice și sociale din secolele al XIX lea- al XX lea* - *realizarea unei activități de tipul soluțiilor creative, Rolestorming, pentru a evidenția importanța respectării drepturilor și libertăților cetățenești în diverse epoci istorice*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

Clasa a X-a
CS 4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA
- *exerciții de elaborare a unei prezentări care să includă compararea a două- trei fapte istorice din istoria modernă/istoria contemporană.* - *redactarea de articole pentru o revistă cu tematică iluministă/ o revistă referitoare la revoluțiile moderne/ războaiele secolului XX/ fake news și impactul lor în societate.* - *redactarea unui articol din perspectiva unui martor - jurnalist la diverse evenimente istorice pentru un ziar în format online*
CS 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date

Clasa a X-a
- *redactarea unui eseu sau articol despre evenimente și fapte istorice, valorificând surse istorice variate, pe baza unor repere date* - *elaborarea unei reviste de benzi desenate, pe grupe, referitoare la evenimente și fapte istorice utilizând aplicații digitale* - *realizarea unei expuneri referitoare la un eveniment pe baza informațiilor din surse istorice scrise, memorii, jurnale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Modernitatea – o nouă viziune asupra lumii	**1.1. Iluminismul și noile idei despre om și societate** ● educație și rațiune, gândirea critică ● drepturi naturale, civile, contract social ● opinia publică ● noi principii de guvernare ● apariția enciclopediilor ● Montesquieu, Voltaire, Jean-Jacques Rousseau, Denis Diderot *Studiu de caz*: Jonathan Swift **1.2. De la monarhii absolute la guvernări reformatoare în secolul al XVIII-lea** ● despotismul luminat ● mercantilism ● primul val al revoluției industriale ● impactul social, cultural, economic și administrativ al reformelor ● Maria Terezia,Frederic cel Mare, Ecaterina cea Mare, Iosif al II-lea **1.3. Revoluțiile atlantice: Anglia, coloniile engleze din America de Nord, Franța** ● separarea puterilor în stat ● monarhie constituțională, republică ● directorat, consulat ● Revoluția engleză ● Războiul de independență al coloniilor engleze din America de Nord ● Revoluția franceză *Studiu de caz*: Documente programatice care au schimbat regimuri politice **1.4. De la Napoleon I la Congresul de la Viena** ● codurile napoleoniene ● blocada continentală ● echilibrul puterilor ● Sfânta Alianță ● Concertul European *Studiu de caz*: Codificarea diplomației moderne
2. Secolul națiunilor	**2.1. Ideologii politice și curente culturale în secolul al XIX-lea** ● acțiuni revoluționare la începutul secolului al XIX-lea ● liberalism, naționalism, conservatorism, socialism ● romantism, realism, simbolism, impresionism **2.2. Revoluțiile de la 1848-1849: libertate, unitate și schimbare** ● drepturi cetățenești, mișcări naționale ● revoluțiile din Franța, statele italiene, Confederația Germană, Imperiul Habsburgic ● Giuseppe Garibaldi

Domenii de conținut	Conținuturi
	● Napoleon al III-lea **2.3. Formarea statelor moderne din Europa în a doua jumătate a secolului al XIX-lea** ● unificare, stat națiune ● Italia și Germania ● Camillo Cavour ● Otto von Bismarck *Studiu de caz*: Difuzarea modelului european în America Latină **2.4. Al doilea val al revoluției științifice și industriale** ● diversificarea mijloacelor de transport ● noi surse de energie și comunicare ● proletariat ● James Watt, Robert Stephenson, Louis Pasteur, Alexander Graham Bell, Auguste și Louis Lumière, Marie Curie *Studiu de caz*: Epoca victoriană
3. Mondializare, cooperare și conflict la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	**3.1. Expansiunea economică și comercială** ● piețe financiare ● concerne industriale ● expoziții universale *Studiu de caz*: Expoziția universală din 1900 **3.2. Diplomație și rivalitate colonială** ● imperialism ● colonizare, pacifism, alianțe politico-militare ● Conferințele de la Berlin (1884–1885) - împărțirea Africii *Studiu de caz*: „Fashoda (1898) - duelul tăcut al imperiilor" **3.3. Conflictul care a schimbat lumea - „Marele Război"** ● război total, neutralitate ● capitulare, armistițiu ● refugiați *Studiu de caz*: Reflectarea războiului în artă și literatură **3.4. Conferința de Pace - noile frontiere. Societatea Națiunilor** ● *Cele 14 puncte* ● autodeterminare ● reparații de război ● securitate colectivă ● minorități naționale ● revizionism ● Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, David Lloyd George, Vittorio Emanuele Orlando *Studiu de caz*: Diplomația deschisă
4. Democrație și totalitarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Dinamica statelor democratice** ● votul universal, parlamentarism, pluralism, alegeri libere activism civic ● mișcarea feministă. Eleanor Roosevelt ● mass- media ● reforme sociale *Studiu de caz*: Franklin D. Roosevelt **4.2. Regimurile totalitare interbelice: comunism, fascism, nazism** ● instaurarea și evoluția regimurilor totalitare ● monopol ideologic ● poliție politică ● cultul personalității ● partid unic, organizații de masă, teroare, represiune

Domenii de conținut	Conținuturi
	Studiu de caz: „Guernica (1937) - strigătul unui oraș în flăcări” **4.3. Al Doilea Război Mondial - un conflict global** ● *sfere de influență* ● *război fulger* ● deportări, Holocaust, mișcare de rezistență ● bomba atomică ● regim de ocupație militară ● Coaliția Națiunilor Unite, capitularea puterilor Axei ● Winston Churchill-arhitectul rezistenței britanice *Studiu de caz:* De la Coventry și Dresda la Hiroshima și Nagasaki **4.4. Noua ordine mondială și ONU** ● securitate internațională, cooperare ● Conferința de pace de la Paris ● planul Marshall ● divizarea Europei ● Harry Truman
5. De la „Războiul Rece” la istoria recentă	**5.1. „Războiul Rece”. Un nou sistem internațional** ● Cortina de Fier ● *doctrina îndiguirii* ● bipolaritate ideologică ● formarea NATO și a Pactului de la Varșovia ● crize sistemice și destindere ● cursa înarmărilor ● *Declarația Universală a Drepturilor Omului* ● Nikita S. Hrușciov, John F. Kennedy, Ronald Reagan *Studiu de caz:* Cinematografia, Jocurile Olimpice și Războiul Rece **5.2. Lumea postbelică între reconstrucția democratică și evoluția regimurilor comuniste** ● integrare europeană ● democrația postbelică ● Cominform, CAER ● criza regimurilor comuniste ● *perestroika*, *glasnost* ● zidul Berlinului ● crizele energetice ● decolonizarea și problemele sudului global ● Mao Zedong ● Papa Ioan Paul al II-lea ● Margaret Thatcher ● Helmuth Kohl *Studiu de caz*: 1968- Primăvara de la Praga **5.3. Statul bunăstării sociale, culturile postbelice** ● contracultură ● globalizare ● *generația revoltată în anii ‘60* ● societate informațională *Studiu de caz*: Statele nealiniate și problemele lor **5.4. Aspecte ale ordinii mondiale la începutul secolului al XXI-lea.** ● migrații ● impactul rețelelor de socializare ● radicalizare ● Atentatele de la 11 septembrie 2001 ● Război hibrid

Domenii de conținut	Conținuturi
	● terorism *Studiu ce caz*: Dezinformarea în era digitală

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor. Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023,cu modificările și completările ulterioare, de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca în învățământul contemporan:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să fie evidențiată **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- accentul să cadă pe învățarea proceselor de raționament și de validare, nu doar pe memorarea concluziilor;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient,de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață.

Competența Generală 1.Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Competența Specifică *1.1 Utilizarea conceptelor istorice în descrierea evenimentelor și proceselor istorice desfășurate în contexte naționale și internaționale*

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate realiza un joc de rol cu tema „Dialog între concepte istorice".

Activitatea constă în realizarea unui joc de rol în care elevii înțeleg și compară concepte istorice prin intermediul personificării. Profesorul introduce scopul activității, explicând că obiectivul este aprofundarea unor concepte precum absolutismul, revoluția, democrația, liberalismul sau constituționalismul, prin transformarea lor în personaje cu identități proprii. Această abordare utilizează **metoda jocului de rol**, combinată cu analiza conceptuală, gândirea critică și comunicarea argumentativă.

După prezentarea cadrului, elevii aleg individual sau în echipe câte un concept, primind și o fișă de orientare care cuprinde definiția, un exemplu istoric, principalele trăsături și informații relevante. În etapa următoare, elevii transformă conceptul selectat într-un personaj fictiv, elaborând o identitate simbolică ce include un nume reprezentativ, o „vârstă" care corespunde perioadei istorice, valori și idei promovate, precum și o poziție față de alte concepte. Pentru a fixa aceste elemente, elevii redactează un mini-monolog în care conceptul „se prezintă" și își justifică rolul în istorie.

Ulterior, elevii sunt organizați în perechi sau grupuri, astfel încât două concepte „se întâlnesc" și intră în dialog. În această etapă, elevii construiesc un scurt dialog în care personajele își expun ideile, își confruntă argumentele și își compară valorile, rolul istoric și impactul asupra societății. Dialogurile sunt apoi prezentate în fața clasei, iar restul colegilor notează una-două diferențe esențiale între concepte, care vor fi utilizate la comparația finală. În etapa de încheiere, profesorul conduce o discuție de sinteză pentru a identifica relațiile dintre concepte- care se opun, care se completează, cum evoluează în timp și ce relevanță au în epocile istorice.

Evaluarea se realizează pe baza mai multor criterii: înțelegerea corectă a conceptului, coerența personificării, calitatea argumentelor istorice din dialog și originalitatea prezentării. Activitatea oferă elevilor posibilitatea de a integra creativ conținuturi istorice, dezvoltându-și totodată abilitățile de comunicare, reflecție critică și analiză comparativă.

Competența Specifică *1.2. Compararea evenimentelor și proceselor istorice similare din aceeași perioadă/spațiu sau din perioade/spații diferite (naționale și internaționale) folosind criterii diverse*

Elaborarea unui proiect interdisciplinar în care elevii compară impactul revoluției industriale din Marea Britanie cu al revoluției digitale contemporane, analizând transformările economice, sociale și spațiale și prezentând concluziile sub forma unui portofoliu multimedia.

Profesorul prezină elevilor Proiectul interdisciplinar *„De la Abur la Bit – O Analiză Comparativă a Revoluțiilor"* prin care urmărește să îi ajute pe elevi să înțeleagă transformările majore din istoria modernă, comparând impactul Revoluției Industriale din Marea Britanie cu cel al Revoluției Digitale contemporane. Activitatea se desfășoară pe parcursul a patru săptămâni și îmbină disciplina istorie cu educația socială, geografia, tehnologia și competențele digitale.

Profesorul are rol de coordonator, facilitator și evaluator al procesului de învățare, prezintă obiectivul proiectului și explică legătura dintre cele două revoluții, organizează elevii în echipe de 3–4 membri, stabilește criteriile de comparație și oferă exemple de resurse (texte, hărți, grafice, materiale multimedia), ghidează documentarea, oferind elevilor repere despre ce informații sunt relevante, cum se verifică sursele și cum se notează bibliografia, Sprijină analiza critică, punând întrebări orientative despre cauze, efecte, consecințe economice, sociale și spațiale, oferă feedback pe parcurs, atât pe conținut, cât și pe modul de redactare sau organizare a portofoliului.

Etapa I: Documentarea și structura (Săptămâna 1-2)

1. Criterii de comparație

Elevii trebuie să definească clar criteriile pe care le vor folosi pentru a compara cele două revoluții:

Criteriu de Comparație	Revoluția Industrială (RI)	Revoluția Digitală (RD)

Tehnologie cheie	Motorul cu abur, mașina de tors, căile ferate.	Microprocesorul, Internetul, Inteligența Artificială (AI).
Sursa de Energie	Cărbunele	Electricitatea, datele
Modul de Producție	Industrializare, producție de masă (fabrica).	Automatizare, producție *on-demand*, servicii (platforma)
Transformări Spațiale	Urbanizare masivă, ghetouri, centre industriale.	Muncă la distanță (remote), globalizarea lanțurilor de aprovizionare, smart cities.

2. Culegerea informațiilor-fiecare echipă se va concentra pe trei domenii cheie:

- A. Economic:
  - RI: Creșterea PIB, apariția capitalismului industrial, dezvoltarea clasei muncitoare, specializarea muncii.
  - RD: Economia bazată pe cunoaștere (knowledge economy), *gig economy*, dispariția/apariția unor meserii (ex: AI/robotica vs. date scientist).
- B. Social:
  - RI: Migrația rural-urbană, condițiile de muncă (copii/femei), standardul de viață, sindicatele.
  - RD: Polarizarea socială (*digital divide*), rețelele sociale, schimbarea relațiilor de muncă și sociale (izolare vs. conectivitate).
- C. Spațial/Geografic:
  - RI: Dezvoltarea rețelei de transport (canale, căi ferate), poluarea locală, aglomerarea urbană.
  - RD: Viteza de comunicare, impactul asupra mediului (e-waste, server farms), redefinirea frontierelor (comerț online global).

Etapa II: Analiza și interpretarea (Săptămâna 3)
3. Analiza de tip cauză-efect
Elevii vor identifica:
- Cauzele care au declanșat fiecare revoluție.
- Efectele pozitive (ex: creșterea productivității, acces la informație).
- Efectele negative (ex: poluare, șomaj tehnologic, exploatare, alienare).

4. Elaborarea explicațiilor argumentate
Echipele vor scrie mini-eseuri sau texte explicative (max. 300 de cuvinte per domeniu) care să susțină comparațiile.
- Exemplu de argument: *„Ambele revoluții au generat o creștere economică fără precedent, însă au creat și noi forme de inegalitate. În RI, inegalitatea era între proprietarii de fabrici și muncitori; în RD, este între cei care dețin tehnologia/datele și cei care nu au acces la ea (digital divide)."*

Etapa III: Produsul final al proiectului este un produs multimedia (Săptămâna 4)
Produsul multimedia îmbină textul argumentat cu elemente vizuale și audio, având următoarea structură:
1. Pagina de titlu și introducere: (Text)
   - Prezentarea obiectivului și a criteriilor de comparație.
2. Infografic (sau două planșe separate): (Vizual)
   - O comparație vizuală a celor două revoluții, bazată pe Criteriile de Comparație (de ex., o linie a timpului paralelă sau o diagramă Venn).
3. Analiza pe domenii (Economic, Social, Spațial): (Text și Imagini)
   - Includerea mini-eseurilor și a dovezilor vizuale (grafice, hărți, fotografii de epocă vs. imagini contemporane).
4. Concluzii: (Text și Opțional: Scurt Video/Podcast)
   - Sinteza celor mai importante similarități și diferențe.
   - Răspuns la întrebarea: *„În ce măsură Revoluția Digitală repetă sau ameliorează greșelile Revoluției Industriale?"*
5. Bibliografie.

Evaluarea se realizează pe baza criteriilor respectării elementelor componente la care se adaugă: corectitudinea informațiilor, calitatea argumentelor, acuratețea comparației și calitatea prezentării multimedia.

Competența Generală 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența Specifică *2.1 Corelarea informațiilor din surse multiple pentru a formula opinii*

Pentru atingerea acestei competențe specifice se poate **organiza un podcast – Episod audio cu informații istorice și opinii critice,** activitate care poate fi aplicată mai multor conținuturi**.**

Activitatea urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a corela informații provenite din surse diverse și de a formula o opinie pe baza lor, prin realizarea unui episod de podcast în perechi. Profesorul prezintă scopul activității și explică formatul podcastului, precizând că durata episodului va fi de 3–5 minute și că acesta trebuie să îmbine informații istorice, interpretări personale și comparații între surse diferite. Metoda centrală utilizată este **analiza multiplă de surse**, completată de producția media și învățarea prin colaborare.

Elevii aleg tema episodului, având posibilitatea să opteze pentru subiecte precum experiențe ale martorilor, comparații între relatări istorice diferite sau impactul unui eveniment asupra oamenilor. După stabilirea subiectului, perechile formulează întrebările centrale pe care le vor aborda în conținutul audio.

Pentru documentare, elevii analizează surse istorice și contemporane, utilizând fragmente de texte, imagini, înregistrări audio sau mărturii orale. După organizarea informațiilor, elevii elaborează scenariului podcastului. Structura recomandată include o introducere, prezentarea surselor, compararea lor, formularea unei opinii critice și o concluzie. Scenariul trebuie să integreze atât explicații clare, cât și momente de analiză, astfel încât episodul final să fie coerent.

În etapa de înregistrare, elevii folosesc laptopuri, telefoane sau microfoane simple pentru realizarea episodului, îmbinând corect partea informativă cu cea tehnologică. Odată finalizat, podcastul este prezentat în clasă. Elevii ascultă episoadele colegilor și discută principalele asemănări, diferențe și concluzii privind compararea surselor și modul în care acestea influențează interpretarea evenimentelor istorice.

Evaluarea realizată de profesor urmărește claritatea explicațiilor, modul corect de clasificare și selecție a informațiilor, calitatea comparațiilor între surse, exprimarea unei opinii critice argumentate și acuratețea tehnică a materialului audio. Activitatea dezvoltă competențe de analiză critică, sinteză, comunicare media și interpretare a istoriei din perspective multiple.

Competența Specifică 2.2. Clasificarea informațiilor oferite de surse istorice după criterii diverse pentru a realiza comparații

Activitatea de învățare poate fi *selectarea a trei tipuri de surse despre un proces istoric (text, imagine, hartă) și clasificarea informațiilor după criteriul tematic (politic, social, cultural), formulând o scurtă comparație între rezultate.*

Se vor selecta trei discursuri esențiale pe tema **Drepturilor Cetățenești și Egalității**, care provin din contexte istorice diferite, pentru a facilita analiza retorică și compararea evoluției limbajului politic.

Colecția comparativă: Drepturile Cetățenești

Nr.	Discurs / Lider	Anul	Context Istoric	Sursa
1	Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului (text)	1789	Revoluția Franceză, fundamentarea principiilor liberale și egalitare.	Adunarea Națională a Franței
2	„I Have a Dream"	1963	Mișcarea pentru Drepturile Civile din SUA, lupta împotriva segregării rasiale.	Martin Luther King Jr.

3	Discursul de acceptare al Premiului Nobel pentru Pace	2014	Lupta pentru dreptul la educație al fetelor, contextul extremismului și al inegalității globale.	Malala Yousafzai

Se realizează clasificare a acestor trei surse după criteriile retorice (Pathos, Logos, Ethos)*:*

1. Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului (1789)

- Argument Logic (Logos): Extrem de puternic. Textul este structurat sub formă de articole de lege și principii filosofice. Utilizează un limbaj rațional, abstract ("libertate, proprietate, siguranță, rezistență la opresiune") pentru a stabili fundamentele guvernării.
- Apel Emoțional (Pathos): Mai subtil. Emoția este dată de solemnitatea și universalitatea principiilor. Apelul este la simțul dreptății și al onoarei, nu la emoția personală.
- Imagine Publică (Ethos): Colectiv. Credibilitatea provine din autoritatea Adunării Naționale și din apelul la "Ființa Supremă" (sursă superioară de dreptate), nu din carisma unui singur lider.

2. „I Have a Dream" - Martin Luther King Jr. (1963)

- Apel Emoțional (Pathos): Dominant. Utilizează metafore puternice (cecul neacoperit, valea disperării), repetiția retorică ("I have a dream") și referințe religioase pentru a stârni speranță, solidaritate și indignare morală.
- Argument Logic (Logos): Prezent, dar îmbinat cu Pathos. Bazat pe promisiunile neîmplinite din Declarația de Independență și Constituția SUA, argumentând logic că statul nu și-a respectat propriile acte fondatoare.
- Imagine Publică (Ethos): Foarte puternic. King își construiește credibilitatea ca lider moral și religios (pastor) al mișcării, acționând ca o punte între idealurile naționale și realitatea opresiunii.

3. Discursul Nobel - Malala Yousafzai (2014)

- Apel Emoțional (Pathos): Bazat pe experiența personală traumatizantă (împușcarea) și pe poveștile altor copii, stârnind empatie și urgență schimbării. Tonul este grav, dar plin de speranță.
- Argument Logic (Logos): Axat pe date globale (câți copii nu merg la școală) și pe responsabilitatea guvernelor de a aloca fonduri pentru educație.
- Imagine Publică (Ethos): Excepțional. Credibilitatea provine din statutul de supraviețuitor și din vârsta fragedă, poziționând-o nu doar ca victimă, ci ca vo*ce necompromisă a unei generații.*

Evaluarea realizată de profesor urmărește acuratețea selecției surselor (elevii identifică informații corecte și relevante pentru tema drepturilor cetățenești), clasificarea tematică a informațiilor (informațiile sunt distribuite corect în categoriile politic, social, cultural), calitatea analizei retorice(identificarea adecvată a elementelor de Ethos, Pathos, Logos), comparația între rezultate (elevii formulează o comparație coerentă între cele trei discursuri :diferențe, asemănări, evoluția limbajului politic), claritatea prezentării orale (prezentare structurată, utilizarea unui limbaj adecvat, respectarea timpului și coerență în expunere), colaborarea în grup(implicarea echitabilă a membrilor; comunicare și susținerea argumentelor).

Competența Generală 3: ***Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice***

Competența Specifică ***3.1. Compararea aspectelor de organizare politică, socială și economică în diverse epoci istorice***

Pentru a dezvolta această competență specifică la elevi se poate realiza ca activitate de învățare metoda Cercurile concentrice (*Share-Pair Circles*). Denumirea provine de la modul de lucru în perechi, în două cercuri concentrice (egale ca număr de participanți), elevii poziționându-se față în față pentru soluționarea unei sarcini date. Etapele metodei:

1. **Etapa organizării** colectivului în două grupe egale ca număr de participanți. Fiecare participant ocupă un loc în picioare sau pe un scaun, așezat pe cercul din interior sau pe cercul exterior.

2. **Etapa prezentării sarcinii de lucru:** Coordonatorul (profesorul) stabilește o sarcină de lucru în perechi: „*Compararea organizării politice, sociale și economice din timpul Revoluțiilor*". Elevii vor lucra în perechi și vor analiza două revoluții la alegere (engleză, americană, franceză sau 1848-1849). Cei care stau pe *cercul*

din interior notează **asemănările** dintre cele două revoluții, iar cei de pe *cercul exterior* notează **deosebirile** dintre cele două revoluții.

3. **Etapa de lucru în perechi**: elevii lucrează doi câte doi pentru câteva minute. La un semnal (clopoțel, melodie de pe telefon etc.) elevii din *cercul exterior* se deplasează în sensul acelor de ceasornic, către următorul partener de lucru. Activitatea continuă până când se ajunge la partenerii inițiali.

4. **Etapa analizei și a elaborării concluziilor**: participanții de pe cele două cercuri formează două grupe independente care analizează ideile deja emise, le completează și emit concluzii. În final, se prezintă concluziile și se realizează o schemă a acestora (se poate utiliza Diagrama Venn), cu participarea tuturor, sub conducerea profesorului.

Evaluarea se poate realiza de către profesor utilizând *observarea sistematică a elevilor*. În timpul activității, profesorul poate utiliza o grilă de evaluare care să cuprindă următoarele criterii: participarea la discuții, inițiativa (propunerea de idei), colaborarea (lucrează în echipă) sau corectitudinea informațiilor oferite. De asemenea, analiza și concluziile se pot realiza și de fiecare echipă inițială, care vor întocmi o fișă comună (produs al echipei) care să cuprindă *asemănările* și *deosebirile* identificate. Profesorul poate utiliza o grilă de analiză a fișei care să cuprindă criterii precum: cunoașterea conținutului, corectitudinea și rigoarea științifică, implicarea în sarcina de lucru, colaborarea în echipă etc.

Competența Specifică *3.2. Motivarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului, folosind fapte istorice*

Pentru a dezvolta această competență specifică la elevi se poate realiza ca activitate de învățare prin metoda *Rolestorming* sau tehnica soluțiilor creative prin joc de rol. Etapele acestei metode sunt:

1. **Prezentarea problemei**: profesorul explică pe scurt tema activității. Elevii nu se exprimă în nume propriu, ci intră în rolul unei personalități sau grup istoric, iar din perspectiva acelui rol propun idei, argumente și puncte de vedere.

2. **Distribuirea rolurilor**: clasa se împarte în grupuri de 3-4 elevi. Fiecare grup primește un rol istoric legat din momente în care drepturile omului au fost încălcate. Roluri posibile: un parlamentar englez în timpul Revoluției glorioase (1688-1689), un colonist american care susține Declarația de Independență (1776), un revoluționar francez din 1789; o femeie militantă pentru drepturile civile în secolul al XX-lea, care cere libertate și egalitate; un supraviețuitor al Holocaustului etc.

3. **Studierea personajului**: în grupuri, elevii discută din perspectiva personajului, următoarele întrebări: „*Ce drepturi fundamentale au fost încălcate în perioada mea*?” (ex. libertatea de exprimare, dreptul la proprietate, egalitatea în fața legii, dreptul la vot etc.); „*Cum au afectat aceste încălcări viața oamenilor*?”; „*De ce este necesar din punctul meu de vedere istoric, ca drepturile omului să fie respectate în prezent?*”.

4. **Prezentarea publică a rolurilor**: fiecare grup prezintă ca și cum ar fi personajul istoric, exemplu: „*Eu, revoluționar francez, am trăit sub o monarhie absolutistă .... libertățile noastre au fost suprimate...de aceea azi este esențial ca drepturile omului să fie garantate tuturor*!”.

5. **Reflecție și generalizare**: profesorul conduce discuția cu clasa: „*Ce drepturi apar cel mai des în poveștile voastre*?”; „*Ce ne arată istoria despre pericolul încălcării drepturilor omului*?”. Elevii completează o frază de reflecție: „*Istoria ne arată că drepturile omului trebuie respectate deoarece* ...”.

6. **Produsul final al activității**: fiecare elev redactează un eseu de 6-8 randuri în care explică, folosind cel puțin două exemple istorice „*De ce este necesară respectarea drepturilor fundamentale ale omului*?”.

Evaluarea va avea în vedere activitatea elevilor în cadrul grupului, prin observarea contribuției fiecăruia, corectitudinea exemplelor istorice utilizate, aprecierea capacității de argumentare, în produsul final,

capacitatea elevilor de a utiliza competențele dobândite în justificarea necesității respectării drepturilor fundamentale ale omului.

Competența Generală 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie;

Competența Specifică *4.1. Realizarea de prezentări pe teme istorice, utilizând diverse mijloace, inclusiv digitale și de IA*

Elaborarea unui articol din perspectiva unui martor-jurnalist la diverse evenimente istorice (martor la bătălia de la Verdun);
Durata activității: o oră

1. Captarea atenției - Sunetele frontului

Profesorul redă câteva secunde de sunete de artilerie (istorice/ simulate). Afișează apoi o fotografie reală de la Verdun. Folosind metoda Brainstorming, elevii sunt provocați să răspundă la întrebări: *Ce impresie îți creează această imagine? Ce titlu de articol ai da acestei fotografii? Dacă te-ai putea transpune în spațiul fizic sugerat de fotografie, spune ce vezi/ce auzi/ce simți/ce miroși?* Elevii notează răspunsurile pe Padlet.

2. Formarea echipelor și distribuirea materialelor

Se formează echipele din toți elevii clasei. Trei echipe (3 membri fiecare) sunt formate din experți care vor primi materiale pe anumite tematici:

- Experți în analiza surselor scrise- fragmente din jurnale ale soldaților sau corespondență de pe front, adrese și ordine oficiale emise de autorități;
- Experți în analiza surselor vizuale: fotografii cu tranșee, hărți ale frontului, afișe de propagandă;
- Experți în analiza surselor statistice/factuale: număr de victime, durată, mutarea liniilor de front;

Restul elevilor, organizați tot pe echipe, primesc planul de elaborare a articolului:

1. **Titlul** (puternic, evocator)
2. **Lead-ul** (paragraf scurt care atrage atenția)
3. **Descrierea locului** (folosind elemente vizuale din surse)
4. **Relatarea faptelor** (după cronologia bătăliei de la Verdun)
5. **Mărturia personală** (emoții, senzații – construite pe baza surselor, dar credibile)
6. **O informație factuală din sursa statistică**
7. **O concluzie/ întrebare deschisă**

Elevii primesc și sugestii de enunțuri de început:
„N-am să uit niciodată zgomotul obuzelor din dimineața de 21 februarie…”.
„La Verdun, dimineața de 21 februarie mirosea a noroi și frică…nimic neobișnuit…”.

3. Analiza materialelor

Elevii experți analizează sursele primite și extrag informații din fiecare sursă. În timp ce experții lucrează, ceilalți elevi, în echipele lor, analizează planul articolului și discută pe marginea lui. Evidențiază informații utile din lecția învățată anterior în clasă despre bătălia de la Verdun.

4. Elaborarea articolului

Elevii din echipele obișnuite circulă pe la masa experților și colectează informațiile pe care aceștia le-au extras din sursele primite. De asemenea, au posibilitatea de a solicita clarificări experților. Se adună apoi în echipele lor și, în baza planului analizat, procedează la redactarea articolului.

5. Prezentarea articolelor

Fiecare echipă prezintă articolul sub forma unui reportaj radiofonic. Elevii folosesc:fundal sonor discret; intonație jurnalistică; o imagine proiectată în spatele prezentatorului. Colegii urmăresc prezentările și notează:un element care a adus autenticitate;un element care poate fi îmbunătățit.

6. Reflecția

Elevii reflectează asupra conținutului învățării și asupra procesului de învățare, formulând idei referitoare la experiența soldaților de la Verdun, la rolul jurnalistului de război, la modalitatea de a lucra în echipă, valorificând produse ale activității celorlalți colegi (de exemplu, informațiile pe care experții le-au extras din surse și le-au distribuit apoi colegilor).

Competența Specifică 4.2. Relatarea faptelor și proceselor istorice pe baza unor repere date;

Activitate de învățare: *redactarea unui eseu sau articol despre evenimente și fapte istorice, valorificând surse istorice variate, pe baza unor repere date*

Tema: ***Revoluția industrială și efectele sale socio-economice și de mediu***

În realizarea acestei activități de învățare se vor folosi metode interactive cum ar fi: Brainstorming, metoda mozaic, elaborarea de hărți conceptuale, cercetarea surselor în format digital, activitate pe grupe, dezbaterea, generarea de produse cu ajutorul IA. Activitatea propusă este pentru o oră, cu posibilitatea extinderii.

Etape:

1**. Captarea atenției –** ***Imaginea care vorbește***

Profesorul proiectează o imagine reprezentativă pentru revoluția industrială (o fotografie cu smogul industrial din Manchester, 1870). Elevii răspund la întrebări: *Ce exprimă imaginea? Ce informații privind viața oamenilor din orașele secolului al XIX-lea dezvăluie imaginea? Identificați în imagine aspecte de ordin social, economic, ecologic.*

Împărțirea elevilor în echipe.

2**. „Plicul cu repere"- metoda *Card Sorting***

Fiecare echipă primește un plic cu **repere obligatorii**, de trei tipuri: **PLAN de redactare** (ex.: context – cauză – fapt – consecință/efect – relevanță); **NOȚIUNI obligatorii** (ex.: *industrializare, poluare, urbanizare, mecanizare, smog, migrație internă*); **SURSA de folosit** (ex.: fragment dintr-o mărturie, o hartă, un afiș, un grafic statistic).

Fiecare echipă primește următoarele tipuri de surse:

- Fragment din surse scrise despre revoluția industrială;
- Hartă industrială a Angliei (1850);
- Grafic cu creșterea producției de cărbune;
- Picturi și fotografii ale cartierelor muncitorești;

3. **Documentarea**

Echipele analizează sursele primite și extrag două informații cheie pentru fiecare sursă, insistând pe aspectele legate de efectele în plan socio-economic și de mediu.

4. **Construirea relatării istorice- scriere colaborativă**

Fiecare echipă redactează o relatare istorică sub forma unui eseu, în Google Docs, îndeplinind următoarele condiții:

- respectarea planului
- folosirea noțiunilor istorice obligatorii primite în plic
- includerea a cel puțin unei informații din fiecare sursă primită
- folosirea conectorilor, pentru a evidenția relația cauză-efect, cu accent pe consecințe demografice, sociale, ecologice, economice ale revoluției industriale

5. **Analiza reciprocă a produselor realizate**

Fiecare echipă își postează textul istoric pe Padlet. Echipele citesc toate relatările istorice ale colegilor despre revoluția industrială și oferă feed-back prin post-it-uri digitale.

6. **Formularea concluziilor în plen. Reflecție**

Elevii formulează concluzii privind impactul socio-economic și de mediu al revoluției industriale.

Reflecția asupra procesului învățării este ghidată de următoarele întrebări de reflecție:

- Ce sursă mi-a fost cel mai utilă și de ce?
- Ce aș dori să investighez în continuare despre revoluția industrială?

Elevii notează răspunsurile într-un document Google Forms.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *După război: reconstrucția ca poveste umană, Societatea de consum și criza ecologică ca temă culturală; Voci, texte și experiențe în democrații și dictaturi.*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie în situațiile în care elevii nu au încă, în clasa a IX-a, competențele digitale formate. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/ Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Spiru Haret București
CĂPLESCU IULIANA MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcţie/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	**Academia Română**
POPESCU MIRELA	COORDONATOR GRAD DIDACTIC I/DR	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	Universitatea București
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
COSTEA IONUȚ VIRGIL	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	Universitatea de Vest, Timișoara
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV.DR	Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași

Anexa nr. 80

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XI-a
Trunchi comun (TC)

Filiera teoretică, profilul real, toate specializările
Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale
Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 80
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XI-a, trunchi comun (TC)

- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările*
- *Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale*
- *Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea Istoriei, formulate în documente precum *Recomandarea* Rec (2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul al XXI-lea și *Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului* (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în *Recomandarea* Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și

prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, Istoria românilor devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element care trebuie să fie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe Istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XI-a, trunchi comun (TC) este:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă al elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XI-a, competențele specifice vizează analiza critică, explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice, argumentarea importanței evenimentelor/proceselor istorice, realizarea unui demers investigativ. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programa școlară pentru au ca obiectiv formarea și dezvoltarea competențelor specifice prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” pentru Istoria românilor, din preistorie până la începutul secolului al XVIII-lea. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp din perioada antică și medievală a istoriei românilor. Astfel, este necesară o detaliere a acestora la nivelul trunchiului comun. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minim obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene.

Sugestiile metodologice au prin această abordare curriculară au o importanță mai mare decât în programele școlare anterioare deoarece cuprind sugestii de proiectare a activităților de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri pentru evaluarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care pr perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă fol exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a XI-a
CS 1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale
- crearea unor organizatori grafici în vederea ilustrării elementelor de continuitate, asemănărilor și a deosebirilor referitoare la contexte economice, sociale, politice, culturale; *- recunoașterea caracteristicilor unor procese și fapte istorice pe baza informațiilor din sursele istorice date;* *- realizarea de puzzle-uri istorice digitale cu conținut structurat pe criterii politice și culturale.*
CS 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii
- formularea de puncte de vedere privind importanța unor evenimente din antichitate și evul mediu utilizând aplicații digitale (ca de exemplu Padlet, Canva) *- redactarea unui text argumentativ privind relevanța unui fapt istoric prin raportarea la alte evenimente din aceeași perioadă, pe baza informațiilor din surse;* *- organizarea unor dezbateri pe o temă dată formulând argumente din surse istorice primare.*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice
- realizarea unei fișe de analiză a surselor istorice după criterii date (de exemplu: context social-politic, motivația autorului) pentru a ilustra evenimente și procese istorice; *- completarea diagramei Venn cu informații selectate din surse în vederea stabilirii aspectelor de continuitate și/sau schimbare intervenite în evoluția unui proces istoric;* *- alcătuirea unui tabel care să grupeze informații din mai multe surse referitoare la același eveniment pe diferite criterii pentru a descrie un fapt/proces istoric.*
CS 2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice
- redactarea unor scrisori din perspectiva unui martor la evenimente cu referire la fapte/procese/ personalități istorice, utilizând critic opiniile identificate în surse; *- organizarea unui joc de rol construit pe baza perspectivelor multiple oferite de surse asupra evenimentelor/proceselor istorice/ personalităților istorice din perioada Evului Mediu;* *- alcătuirea unui arbore al concluziilor pentru a ilustra perspectivele multiple oferite de sursele istorice, folosind aplicații digitale.*

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a XI-a
CS 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice
- organizarea unei expoziții cu imagini/colaje în vederea ilustrării elementelor de continuitate și a schimbărilor survenite în societatea antică/medievală; *- realizarea unor organizatori grafici pentru a ilustra evoluția politică de-a lungul Evului Mediu, în spațiul intra și extra-carpatic;* *- elaborarea unei prezentări în format digital referitoare la caracteristicile categoriilor sociale și rolului acestora în evoluția societății/comunității, pe baza surselor istorice.*
CS 3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății
- elaborarea unui eseu argumentativ pentru evidențierea influențelor culturale reciproce dintre diferitele populații din spațiul românesc, în perioada antică sau medievală, utilizând informații provenite din artefacte arheologice, inscripții, imagini, texte și hărți; *- realizarea unei diagrame Venn pentru a compara consecințele diversității culturale în Evul Mediu și în prezent, formulând concluzii argumentate privind asemănările și diferențele identificate;* *- elaborarea unui album digital sau grafic despre elemente ale patrimoniului antic și medieval din spațiul românesc/dintr-un areal local, în care să justificați modul în care acestea reflectă diversitatea culturală,*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

Clasa a XI-a
CS 4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative
- ordonarea argumentelor din surse istorice, pe criteriul validității, în vederea utilizării lor în diverse contexte de comunicare; *- realizarea unei hărți conceptuale cu informațiile/opiniile din diverse surse istorice pentru a fi utilizate în cadrul unei prezentări scrise;* *- utilizarea unor surse edite și inedite pentru redactarea unui articol pe o temă de istorie locală*
CS 4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană
- întocmirea unui raport de cercetare despre un personaj/fapt sau proces istoric *- proiectarea unui ghid de prezentare a unei hărți interactive a unei așezări urbane sau rurale, evidențiind transformările de-a lungul timpului;* *- redactarea unui plan de cercetare pentru valorificarea de către comunitate a activității unei personalități, ridicarea/ conservarea unui monument, menționând sursele de informare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
1. Moștenirea timpurilor îndepărtate	**1.1. Ocupații și mod de viață în paleolitic și neolitic** ● nomadism paleolitic ● revoluție neolitică ● sedentarizare ● stratificare socială **1.2. Civilizațiile epocii metalelor. Contacte și interferențe** ● metalurgia bronzului ● influențele grecilor, celților și sciților asupra geților și dacilor ● campania lui Lisymach împotriva lui Domihete **1.3. Geții și dacii de la Burebista la Decebal. Cucerirea romană** ● formarea și evoluția statului dac ● tarabostes, comati ● războaiele daco-romane ● Adamclisi, Columna lui Traian
2. De la cucerirea romană la etnogeneză	**2.1. Constituirea Daciei romane. Civilizația materială și spirituală** ● organizarea provinciei ● procesul de romanizare ● structuri sociale ● cultură și spiritualitate **2.2. Dacia post-aureliană între continuarea romanizării și migrațiile din secolele al III-lea - al IX-lea** ● retragerea aureliană ● continuitate și romanizare ● invaziile barbare ● răspândirea creștinismului ● Dobrogea **2.3. Etnogeneza românească** ● sinteza daco-romană ● aportul slavilor ● formarea limbii române ● teoria continuității ● teoria imigrațională
3. Statele medievale românești	**3.1. Contextul central și est-european al constituirii statelor medievale românești** ● prezența bizantină la Dunăre între secolele al X-lea - al XIV-lea ● influențele lumii catolice: Ungaria și Polonia ● invazia mongolă **3.2. Transilvania medievală. Locul românilor în Regatul Ungariei** ● românii în *Cronica Notarului Anonim* ● voievodate, țări ● sași, secui, cavaleri teutoni ● statutul Transilvaniei în cadrul Regatului Ungariei ● Congregația Generală a Stărilor. **3.3. Începuturile statalității medievale românești: Țara Românească și Moldova** ● *Diploma Cavalerilor Ioaniți* ● descălecat, întemeiere ● criza dinastică din Regatul Ungariei ● raporturile cu regii angevini și Polonia **3.4. Instituții și viață de stat între Bizanț și lumea Occidentală** ● constituirea și atribuțiile instituțiilor politice

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	● întemeierea Mitropoliei **3.5. Omul medieval - viața cotidiană** ● sate, târguri, orașe ● habitat, alimentație, vestimentație ● obiceiuri și credințe ● răspândirea bolilor și impactul lor
4. Țările Române între Europa creștină și Imperiul Otoman în secolele al XIV-lea - al XVI-lea	**4.1. Diplomație, conflict și echilibrul puterii în relațiile internaționale** ● expansiunea otomană în Balcani ● cruciada târzie ● strategii și tactici militare ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare **4.2. Politica internă a domnilor români între legitimitate și contestare** ● relațiile domn-boieri ● ctitorii și relația cu Biserica ● susținerea orașelor ● fiscalitate ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Petru Rareș **4.3. Societatea medievală. Elite și supuși** ● caracteristicile ordinii sociale ● familii boierești/nobiliare ● clerul ● orășenii ● moșneni/răzeși ● iobagi/șerbi, rumâni/vecini ● robi **4.4. Geneza principatului Transilvaniei: evoluție social-economică și politică** ● bătălia de la Mohàcs ● dominație otomană ● *națiuni privilegiate* ● Reforma religioasă, toleranță, confesiuni recepte ● Dietă ● statutul românilor **4.5. Regimul politico-juridic și economic al dominației otomane** ● autonomie ● tribut ● obligații economice și militare ● integrarea statelor românești în sistemul otoman ● Radu de la Afumați, Petru Rareș ● Mihai Viteazul - Unirea Țărilor Române
5. Zorii Modernității 1601-1711/1716	**5.1. Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Viața politică la mijlocul secolului al XVII-lea** ● consolidarea puterii domnești ● conflicte regionale ● reforme economice, administrative, juridice și culturale. **5.2. Transilvania de la dominația otomană la provincie habsburgică** ● asediul Vienei (1683) - implicarea domnilor români ● Diploma leopoldină din 1691 ● organizarea Transilvaniei sub habsburgi **5.3. Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Opțiunile politice ale Țărilor Române la cumpăna secolelor al XVII-lea - al XVIII-lea** ● relațiile diplomatice și militare cu puterile vecine ● schimbarea statutului domniei

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	● *partide boierești* **5.4. Cultura în spațiul românesc** ● slavonism cultural ● începuturile culturii în limba română ● dezvoltarea învățământului ● stiluri artistice ● tiparul

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare precizate de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului

libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată, mai ales în condițiile unei alocări orare, prin planurile-cadru, de 1 oră/săptămână.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Competența Generală 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentat

Competența Specifică 1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale

Activitatea de învățare *Crearea unor organizatori grafici în vederea ilustrării elementelor de continuitate, a asemănărilor și deosebirilor referitoare la diferite contexte politice, economice, sociale, culturală*

Activitatea debutează cu stabilirea contextului și a temei, iar elevii vor selecta informația relevantă în raport cu tema dată. Ulterior, vor grupa și ordona datele pe categorii, conform cerinței. Construirea organizatorului grafic poate avea la bază un tabel, diagramă Venn, o hartă conceptuală, axa timpului etc. Reprezentarea informației pe baza organizatorului grafic este urmată de identificarea asemănărilor și deosebirilor, formularea concluziilor etc. Opțional, elevii pot prezenta rezultatele la nivelul clasei/grupei și argumentarea modului în care au structurat informația

Metoda și instrumentul de evaluare: Observația sistematică și fișa de evaluare criterială (se aplică individual sau pe grupe). Fișa criterială poate fi elaborată pe baza următoarelor criterii orientative: 1 selectarea informației relevante, 2 alcătuirea organizatorului grafic și structurarea informației, 3. Identificarea asemănărilor, 4. Identificarea deosebirilor, 5. Formularea unei concluzii.

Competența Specifică 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii

Activitate de învățare *Formularea unui punct de vedere privind evenimente, fapte istorice din antichitate și evul mediu în spațiul românesc, utilizând inclusiv aplicații digitale ca de ex Padlet, Canva etc.*

Conținut: Geții și dacii de la Burebista la Decebal. Cucerirea romană

Citește cu atenție sursele de mai jos:

”Ajuns să fie temut și de romani” (Strabon), Burebista a intervenit în războiul civil din statul roman, trimițându-i pe Acornion ca sol la Cneus Pompeius, rivalul lui Cezar. După victoria acestuia din urmă la Pharsalos, o ciocnire între romani și geto-daci devenea inevitabilă. Ea nu a mai avut loc, întrucât ambii protagoniști au fost asasinați (44 î Hr; după alte opinii, Burebista a murit mai târziu, poate în anul 35 î. Hr).”

Sfârșitul violent al lui Burebista și destrămarea statului său au fost expresia unei reacții tribale împotriva politicii de unificare întreprinsă de regele geto-dac. Aristocrația tribală (tarabostes) va fi suportat cu greu ”ascultarea de porunci” impusă de Burebista. Atât timp cât cuceririle i-au adus beneficii, ea s-a resemnat cu îndeplinirea funcției sale militare, când însă Burebista, în perspectiva confruntării cu romanii, a trecut la o politică defensivă, aristocrația tribală, frustrată de prăzile cu care se obișnuise, nu a mai fost dispusă să-l accepte pe regele autoritar. Un complot i-a curmat domnia și viața.”

(Florin Constantiniu, *O Istorie sinceră a poporului român)*

Cerințe:

Formulați un punct de vedere despre sfârșitul domniei lui Burebista și susțineți-l cu două informații din sursa dată.

Competența Generală 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența Specifică 2. 1. Analizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice

Activitatea de învățare *Realizarea unei fișe de analiză a surselor istorice după criterii (spațio-temporale, context social), în scopul explicării evenimentelor și proceselor istorice***.**

Analiza critică a surselor în scopul explicării evenimentelor și proceselor istorice are ca punct de pornire înțelegerea și ordonarea informației din surse după anumite criterii. Acestea pot fi **temporale**, când analiza se raportează la **contextul epocii** și din perspective **sociale** când indivizii sau grupurile de indivizi **(actorii istorici**) pot avea puncte de vedere diferite despre aceeași problemă. Este necesară verificarea credibilității surselor prin critica externă ce vizează autenticitatea lor, prin stabilirea datei, locului, autorului care a oferit informațiile. Critica internă urmărește verificarea credibilității informațiilor transmise de autor, prin raportarea la contextul social (de ce mijloace dispunea autorul pentru cunoașterea realității din epocă, în ce măsură acesta dorea să spună sau nu adevărul). Pentru o mai bună verificarea a informațiilor adevărate/ false este necesară compararea cu alte surse.

O tehnică de lucru care poate fi utilizată în analiza surselor istorice este **diagrama CHATT**. Aceasta presupune parcurgerea mai multor etape:

1. **C- Contextualization** (plasarea sursei în contextul istoric, social, politic, cultural);
2. **H- Historicization** (legarea sursei de epoca și evenimentele istorice relevante);
3. **A- Analysis** (examinarea conținutului, intenției autorului, subiectivității acestuia);
4. **T- Triangulation** (compararea cu alte surse pentru a ilustra puncte de vedere diferite);
5. **T- Transposition** (formularea concluziilor și adaptarea lor pentru expunere).

Pentru exemplificare, am aplicat diagrama CHATT în analiza critică a surselor care descriu politica lui Ștefan cel Mare.

Elevii primesc ca sarcină de lucru trei surse istorice (Grigore Ureche – *Letopisețul Țării Moldovei*; *Cronica lui Tursun Bei despre Ștefan cel Mare. O nouă tălmăcire*; *Cronicarul Szamosközy şi însemnările lui privitoare la români: 1566-1608).* Sub îndrumarea profesorului, elevii analizează punctele de vedere ale polonilor, turcilor și moldovenilor față de politica adoptată de Ștefan cel Mare. Pentru ordonarea și înțelegerea informației, elevii urmează pașii cuprinși de diagrama CHATT, răspunzând la întrebările din fișă sau la cele suplimentare formulate de profesor:

Contextualization (Contextualizare - plasarea sursei în contextul istoric, social, politic, cultural)	Se cunoaște autorul sursei? Când a fost redactată sursa? În ce context politic a fost scrisă? Pentru cine a fost scrisă? Care era scopul?
Historicization (Istoricizare- legarea sursei de epoca și evenimentele istorice relevante)	Ce eveniment descrie sursa? Cum se raportează la epoca respectivă? Ce termeni medievali au fost folosiți? Cunoști semnificația lor?
Analysis (Analiza - examinarea conținutului, intenției autorului, subiectivității lui)	Ce informații oferă autorul despre politica lui Ștefan cel Mare? Ce elemente de subiectivitate apar? Ce omisiuni sau exagerări observi?
Triangulation (Comparația - compararea cu alte surse pentru multiperspectivitate)	Compară puncte de vedere găsite în cele trei surse. Ce asemănări și diferențe apar?
Transposition (Concluzii - formularea concluziilor și adaptarea pentru o prezentare)	Poți să formulezi o concluzie bazată pe idei diferite despre același fapt istoric? Cum ai prezenta evenimentul într-o dezbatere? Care ar fi ideile-ancoră pe care le-ai expune?

Evaluarea se realizează pe baza răspunsurilor completate de elevi în diagrama CHATT. În alcătuirea punctajului se va ține seama de următoarele criterii:

- interpretările sunt raportate la contextul epocii (timp și spațiu istoric);
- analiza s-a făcut prin raportarea la experiențele și interesele actorilor politici diferiți care fac relatările;
- se demonstrează o bună înțelegere a termenilor istorici;
- concluziile sunt formulate argumentat.

Folosirea diagramei CHATT are numeroase avantaje: facilitează înțelegerea unui text istoric; activează elevii prin implicarea în rezolvarea treptată a sarcinilor de învățare; dezvoltă capacitatea de a face conexiuni între idei, de a deduce și sintetiza informații; formează gândirea critică. Prin aplicarea tehnicilor de analiză a surselor istorice se urmărește formarea unor deprinderi de verificare a faptelor din spatele informațiilor, de a distinge adevărul de fals și de a deveni mai puțini vulnerabili la dezinformări.

Competența Specifică 2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice

Activitatea de învățare *Organizarea unui joc de rol construit pe baza perspectivelor multiple oferite de surse asupra evenimentelor/proceselor istorice/ personalităților istorice din perioada Evului Mediu.*

Pentru realizarea acestei activități propunem folosirea metodei „Balonul cu aer cald", care implică jocul de rol și dezbaterea. Metoda presupune confruntarea de idei pe o anumită temă și formularea unor argumente pe baza analizei surselor ce oferă puncte de vedere diferite. În utilizarea tehnicii, elevii își imaginează că sunt într-un balon cu aer cald, iar dintr-o dată acesta începe să piardă altitudine. Pentru a evita prăbușirea pasagerii trebuie să-și expună argumentele care le vor justifica salvarea.

Profesorul propune tema jocului de rol – „Sunt cel mai bun conducător al românilor pentru că ....", oferindu-le elevilor posibilitatea de a alege câte un conducător al statelor medievale românești. În funcție de numărul personalităților istorice, vor fi organizate grupele, la care se adaugă și o grupă a judecătorilor care vor decide cine rămâne sau nu în balon.

Într-o primă etapă, elevii lucrează în cadrul grupurilor analizând sursele, verificând veridicitatea acestora, adunând dovezile necesare realizării argumentelor care pot susține cauza pledată. Fiecare grup își va alege câte un reprezentant care va urca în balon și va pleda în numele lor. Ceilalți membri ai grupului își vor ajuta reprezentanții în formularea argumentelor și în identificarea celor mai bune modalități de prezentare a acestora, în scopul de a asigura supraviețuirea personajului interpretat.

Cea de a doua etapă a metodei este dezbaterea propriu-zisă – „Urcați în balon". Câte un reprezentant al fiecărui grup va susține argumentul, având la bază două informații/ dovezi selectate din sursele istorice. Modul de prezentare a argumentului și corectitudinea științifică a informațiilor oferite ar trebui să le permită supraviețuirea. „Judecătorii" fac evaluarea celor expuse și aleg supraviețuitorul pe baza următoarelor criterii: ideile expuse sunt raportate la contextul istoric; argumentul este bine construit; informația transmisă respectă corectitudinea științifică; argumentul este susținut de două citate selectate din sursele istorice; limbajul istoric folosit este relevant. Se pot organiza mai multe runde până la epuizarea argumentelor, prin antrenarea tuturor elevilor de a juca rolul supraviețuitorului.

Evaluarea activității se poate realiza prin completarea unei fișe reflexive după următorul model:

Fișă reflexivă – Jocul de rol „Balonul de aer Cald - Personalități istorice românești din Evul Mediu

Personaj interpretat: _____

1. Cum te-ai simțit interpretând acest personaj?
2. Ce ai învățat despre personalitatea istorică pe care ai jucat-o?
3. Care au fost cele mai importante decizii sau acțiuni ale personajului tău în istorie?
4. Ce elemente din joc reflectă realitatea istorică și ce elemente au fost adaptate pentru joc?
5. Cum crezi că deciziile personajului tău au influențat evoluția istoriei românești?
6. Ce ai fi făcut diferit dacă ai fi fost în locul lui? De ce?
7. Ce ai învățat despre perioada istorică în ansamblu?

Prin aplicarea acestei metode se dezvoltă gândirea critică, evaluarea dar și autoevaluarea propriei învățări.

Pe baza cunoașterii propriilor nevoi de dezvoltare, elevii pot lua decizii vizate privind educația și cariera.

Competența Generală 3.Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Competența Specifică 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice

Activitatea de învățare: Analizarea imaginilor și surselor istorice în vederea caracterizării principalelor categorii sociale, relațiilor de putere dintre acestea, dinamicii sociale și a rolului lor în evoluția unei comunități

Conținut asociat: Structura societății medievale. Elite și supuși

Descrierea activității:

1. Profesorul selectează sursele și le distribuie elevilor: imagini și miniaturi medievale (scenă de curte domnească, fresce, gravuri), texte scrise (cronici, hrisoave, coduri juridice), hărți istorice și diagrame sociale, reproduceri de artefacte arheologice sau obiecte materiale.
2. Elevii completează o *fișă de analiză a imaginii/sursei*: identifică cel puțin trei categorii sociale, simbolurile puterii, activitățile desfășurate și explică relațiile de putere dintre acestea. Elevii compară rolurile sociale, relațiile de subordonare sau colaborare între elite și supuși și formulează

concluzii despre modul în care structura socială și relațiile de putere influențează evoluția comunității.

3. Activitatea se organizează la nivel individual pentru analiza detaliată a sursei, urmată de lucru în perechi sau grupuri pentru discutarea relațiilor de putere și a ierarhiei sociale, respectiv dezbatere frontală pentru formularea concluziilor despre modul în care structura socială și relațiile de putere influențează evoluția comunității.
4. Evaluarea**:** observația sistematică are în vedere corectitudinea identificării categoriilor sociale și a relațiilor de putere, claritatea argumentării și coerența interpretării, calitatea prezentării, completitudinea fișei de analiză și a reflecției.

Competența Specifică 3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății

Activitatea de învățare: Elaborarea unui **portofoliu ilustrativ** (digital sau grafic) a patrimoniului antic/medieval de pe teritoriul românesc/dintr-un areal local, care să reflecte diversitatea culturală prin documentare individuală asupra unor situri arheologice/monumente de arhitectură

Demersul urmărește argumentarea contribuției diversității culturale și a continuității istorice la dezvoltarea unei societăți prin selectarea, analizarea și prezentarea unor surse istorice vizuale și textuale de către elevi.

Conținuturi asociate: 1.3 Geții și dacii de la Burebista la Decebal. Cucerirea romană 2.1. Dacia romană - întemeiere, structuri administrative. Civilizația materială și spirituală; 5.4. Dimensiuni ale culturii, artei și învățământului în spațiul românesc în zorii modernității

Descrierea activității:

1. Introducerea temei și stabilirea obiectivelor: Profesorul prezintă tema generală *Patrimoniul antic și medieval de pe teritoriul românesc – diversitate culturală și identitate istorică* dă exemple de situri/monumente arhitecturale. Se discută criteriile de selecție: relevanță istorică, acces la surse, reprezentativitate culturală. Se oferă exemple de teme pe care elevii le por alege: *Cetățile dacice din Munții Orăștiei și influențele romane în zonă; Patrimoniul antic și medieval din Dobrogea, Bisericile fortificate din Transilvania: identitate germană și interacțiuni culturale, Patrimoniu antic și medieval din orașul meu/zona mea; Cetăți medievale moldovenești / valahe/transilvănene.*
2. Documentarea individuală: elevul caută și selectează informații din: lucrări de specialitate; site-uri oficiale (Muzee, UNESCO); tururi virtuale / hărți istorice. Sunt strângerea resurselor vizuale: planuri, fotografii, schițe, hărți, reconstituiri 3D
3. Realizarea portofoliului ilustrativ; Conținutul acestuia cuprinde următoarele elemente: pagina de titlu, cuprins, prezentarea siturilor/monumentelor arhitecturale selectate (minim 3), hartă de localizare, încadrare cronologică și culturală a fiecărui obiectiv, descrierea arhitecturii / descoperirilor arheologice, imagini explicate (fotografii, schițe, planuri, reconstituiri), stare de conservare, reflecție personală asupra modului în care diversitatea culturală a contribuit la dezvoltarea societății, bibliografie și lista surselor vizuale.
4. Prezentare, cerințe tehnice și valorificare: formatul proiectului poate fi digital (Padlet, Canva, PDF, PowerPoint min. 5 slide-uri, imagini lizibile, bibliografie) sau portofoliu grafic (Dosar printat cu planșe, hărți, schițe, text explicativ, bibliografie, min. 4 pagini A4). Portofoliul trebuie să includă **minimum 3 situri** din epoci diferite *sau* din aceeași zonă, dar aparținând unor culturi distincte.
5. Activitatea are o dimensiune interdisciplinară evidentă, dezvoltând competențe comune mai multor discipline: analiza critică a surselor, atitudini civice și culturale (Istorie, Limba română), orientare spațială și interpretare cartografică (Geografie); creativitate vizuală (Arte); competențe digitale (TIC); Introducerea unor **sarcini concrete** care să vizeze competențe din aceste domenii oferă posibilitatea unei evaluări multidisciplinare.
6. Evaluare: Evaluarea este sumativă, formativă (feedback pe parcurs). Criteriile pentru evaluarea portofoliului sunt: corectitudinea și relevanța informației istorice (date corecte, bine contextualizate-20p); diversitatea și interpretarea surselor (surse variate, explicate și integrate-15p); Componenta geografică (localizare corectă și explicații relevante -10 p); structura și calitatea prezentării (organizare logică, lizibilitate-15 p); Calitatea limbajului scris (coerență, vocabular adecvat -10 p); caracterul argumentativ și reflexiv (reflecție personală argumentată-15p) , creativitatea materialului vizual (design, imagini explicate-10 p); utilizarea TIC, unde este cazul, (Instrumente digitale adecvate-5 p).

Competența Generală 4. Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă

Competența Specifică 4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative

Activitatea de învățare *Utilizarea unor surse edite și inedite pentru redactarea unui articol pe o temă de istorie locală*

Elevii realizează o analiză critică a unui fragment dintr-o monografie locală și trebuie să : identifice informațiile principale, să evidențieze autorul și perspectiva, să o compare cu o altă lucrare despre localitate. Elevii pot studia un articol din presa locală din arhiva locală sau personală a unui colecționar. Se urmărește: Ce eveniment este prezentat? Cum afectează comunitatea?

Elevii scriu un articol propriu cu o interpretare personală. Se analizează o hărtă istorică publicată. Elevii vor compara o hartă veche cu una actuală, trebuind să identifice schimbările urbanistice, să găsească denumiri dispărute sau modificate și să explice posibile cauze ale transformărilor. Se poate realiza un interviu cu un localnic în vârstă, care a trăit în altă perioadă istorică, iar elevii pregătesc întrebări despre viața de altădată. Elevii se preocupă de transcrierea interviului, de extragerea informațiilor utile și realizarea unui "portret istoric oral". Se pot analiza fotografiile vechi din familie sau ale comunității. Elevii aduc fotografii din arhivele de familie. Se vor ocupa cu datarea aproximativă a fotografiilor, cu observarea elementelor vestimentare, arhitecturale și vor realiza o expoziție tematică.

Se poate realiza o *hartă vie* a orașului folosind hărți publicate (surse edite), fotografii proprii sau amintiri ale localnicilor (surse inedite). Se pot marca locurile importante pe hartă, prezentarea modificărilor de-a lungul timpului și descrierea unui traseu istoric. Elevii pot studia o clădire veche, folosind articole istorice despre aceasta (edite) și mărturii sau documente de arhivă (inedite). Se pot adresa următoarele întrebări: Cine a construit clădirea? Ce rol a avut? Care a fost evoluția utilizării ei în timp?

Elevii realizează un *Portofoliu de istorie locală* care include: o sursă editată (articol, fragment de carte); o sursă inedită (interviu, fotografie, document) ce poate fi interpretată personal și reflecția finală: „Ce am descoperit despre istoria locului meu?".

Competența Specifică 4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană

Activitatea de învățare „*Alcătuirea unui colaj/poster/podcast în baza unei investigații referitoare la un personaj/fapt sau proces istoric*"

Acest tip de activitate este creativă și educativă care presupune lucru în echipă și abordare transdisciplinară a unei teme bine stabilite în raport cu cerințele programelor școlare, cu capacitățile intelectuale implicate, dar și cu interesele și abilitățile practice ale elevilor, fiind o formă de evaluare motivantă pentru ei. Prin intermediul proiectului tematic se asigură o învățare activă și colaborativă, reflectând interesele și experiența elevilor. Pentru a ușura munca elevilor, atât în ceea ce privește resursele materiale utilizate pentru realizarea colajului, cât și pentru a folosi mijloace IT, forma finală va fi prezentată interactiv (Power-point, Canva, Prezi etc.).

Strategia didactică. Profesorul recomandă anumite teme, dar și elevii pot propune teme care-i interesează, iar prin negociere se stabilesc titlurile pentru fiecare grupă în parte (ex.: Personalități antice care au influențat evoluția spațiul românesc: Dromihete, Burebista, Decebal, Traian, Aurelian etc; Cetăți și monumente antice din spațiul românesc: Histria, Tomis, Sarmisegetuza, Tropaeum Traiani, Sanctuarul dacic, Capidava etc.; „Viața cotidiană în Regatul dac vs Dacia romană: organizare politică, organizare socială, locuire, ocupații, viața religioasă etc.). După stabilirea temelor și a grupelor, profesorul recomandă elevilor structura colajului/posterul/podcastul: punctul central (personajul, monumentul) în jurul căruia plasează celelalte repere (axă cronologică, text istoric, desen, hartă, acțiuni diplomatice/militare, opinie/importanță etc.). Pasul următor constă în oferirea unor repere pentru documentare (cărți de specialitate, documente, filme/secvențe din filme istorice, imagini, vizitarea unor monumente/muzee/arhive fizic sau virtual, site-uri educaționale). Pentru documentarea în vederea realizării colajului elevii folosesc cunoștințe și de la alte discipline: literatură, geografie, matematică, artă, cinematografie, TIC etc. Ultimul pas îl reprezintă stabilirea perioadei în care colajul/posterul/podcastul trebuie realizat și prezentat. În cadrul fiecărui grup, elevii stabilesc sarcinile, iar în funcție de numărul membrilor decid și câte elemente va conține produsul final, astfel încât să prezinte fiecare elev. Având în vedere că activitatea este pentru o oră pe săptămână este utilă atât pentru consolidarea/aprofundarea cunoștințelor, cât și pentru evaluare.

Evaluarea activității. Profesorul stabilește o grilă de evaluare ținând cont de următoarele criterii: respectarea temei și a sarcinilor – **20 puncte**/parțial 10 puncte; sursele utilizate – **15 puncte** (minim 3 surse)/ parțial – 10 puncte(2 surse), 5 puncte(1 sursă); menționarea pașilor urmați pentru documentare – **10 puncte**; calitatea și aspectul proiectului – **20 puncte** = 10 puncte pentru aranjarea cronologică/logică a materialelor + 10 puncte pentru aspect; originalitate – **10 puncte**; prezentarea unei opinii personale despre rolul/importanța personalității/monumentului în istorie - **20 puncte**/ parțial – 10 puncte; aprecieri ale unui coleg/colegilor – **5 puncte**.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Reprezentări ale Antichității și Evului Mediu din spațiul românesc în jocurile video, Arme și armuri din Antichitate și Evul mediu, Sigilii și steme medievale în spațiul românesc*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOȘCODEALĂ Felicia-Elena	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău, Buzău
DAN Aurelia-Mariana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița, Bistrița-Năsăud
GHEORGHE Valentin	Gradul didactic I/Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
ILIE Adrian	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța, Constanța
ILINCUȚA Maria-Cristina	Gradul didactic I/Dr.	Liceul „Simion Stolnicu” Comarnic, Prahova
MUNTEAN Livia-Cătălina	Dr.	Colegiul Național „MIhai Eminescu” Oradea, Bihor
PREDA - TUDOR Ana	Gradul didactic I	Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hașdeu” Buzău, Buzău
RADU Adriana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Iași, Iași

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență
POP Ioan-Aurel	Academician Coordonator științific	Academia Română
POPESCU Mirela	Coordonator / Grad didactic I, Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
DOICESCU Rozalia	Consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEORGHE Valentin	Responsabil Clasa a XI-a Grad didactic I/ Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
COSTEA Ionuț-Virgil	Conf. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
CRISTEA Ovidiu	C. S. I Consultant științific	Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București
NEDICI Radu	Conf. univ. dr. Consultant științific	Facultatea de Istorie, Universitatea București
NEMETI Sorin	Prof. univ. dr. habil. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
RĂDVAN Laurențiu	Prof. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

Anexa nr. 81

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XI-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 81
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum Recomandarea Rec(2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării – ET* 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în *Recomandarea* Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al reînnoirii

legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare nouă în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect de noutate se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferențiate pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XI-a, specializarea științe sociale este:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă a elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XI-a, competențele specifice vizează analiza critică, explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice, argumentarea importanței evenimentelor/proceselor istorice, realizarea unui demers investigativ. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programele școlare pentru specializarea Științe sociale au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” pentru Istoria românilor, din preistorie până la începutul secolului al XVIII-lea. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp din perioada antică și medievală a istoriei românilor, la care se adaugă și studiile de caz. Astfel, este necesară o detaliere a acestora la nivelul trunchiului comun. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minim obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene.

Sugestiile metodologice au prin această nouă abordare curriculară o importanță mai mare decât în programele școlare anterioare deoarece cuprind sugestii de proiectare a activităților de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă fol exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a XI-a
CS 1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale
- realizarea unei expoziții referitoare la diferite evenimente istorice, ordonate pe criteriul economic, politic și cultural din perioada istorică studiată, folosind aplicațiile digitale; *- reconstituirea unor aspecte ale vieții cotidiene, publice/private, pe criterii social-economice, utilizând surse variate de informare;* *- crearea de prezentări multimodale referitoare la diferite aspecte ale societății în perioada antică/Evul Mediu.*
CS 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii
- organizarea de dezbateri referitoare la ierarhizarea evenimentelor desfășurate în plan intern și extern în evoluția unui proces istoric; *- realizarea unor jocuri de rol prin care elevii simulează luarea unei decizii în Sfatul Domnesc/Adunarea Țării/ Congregația Stărilor;* *- elaborarea unui eseu structurat în vederea ilustrării rolului unor evenimente/procese istorice în evoluția comunității locale.*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a XI-a
CS 2.1. A**nalizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice**
- rezolvarea unor exerciții de ierarhizare a argumentelor care susțin puncte de vedere diferite referitoare la un fapt/proces/personaj istoric; *- realizarea unei hărți conceptuale de tip bula dublă, în format digital, pentru analizarea mesajelor create de inteligența artificială, pe baza unor criterii date;* *- formularea de opinii referitoare la concluziile rezultate din analiza informațiilor din surse multiple, cu privire la evenimente/procese/personalități istorice.*
CS 2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice
- prezentarea argumentelor pro și contra sub forma turului galeriei referitoare la evoluția unui eveniment/proces istoric, pe baza opiniilor identificate în surse; *- crearea unui proiect inter/multidisciplinar referitor la consecințele unui eveniment/proces istoric, folosind opiniile identificate în surse diverse;*

Clasa a XI-a
- realizarea unui produs digital care să prezinte opiniile referitoare la aspectele de continuitate și/sau schimbare ale unui proces istoric, pe baza surselor istorice.

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a XI-a
CS 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice
- redactarea unui articol pentru revista școlii/a unor eseuri tematice, utilizând surse istorice diferite, în vederea ilustrării necesității reformării instituțiilor medievale, respectiv a celor din zilele noastre; *- realizarea unui proiect în vederea ilustrării vieții cotidiene a diferitelor categorii sociale din Evul Mediu, utilizând informații din filmele cu temă istorică;* *- elaborarea unor postere/colaje în vederea comparării tradițiilor, obiceiurilor diferitelor comunități/minorități și a patrimoniului cultural, prezentate în muzee/spații expoziționale.*
CS 3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății
- elaborarea unui proiect interdisciplinar privitor la interferențele culturale și rolul acestora în dezvoltarea civilizației la nivel național/zonal/local, utilizând aplicațiile digitale; *- organizarea unei dezbateri în format Oxford referitoare la Evul Mediu românesc ca o perioadă de sinteză culturală europeană, utilizând surse istorice diverse;* *- redactarea unui eseu structurat referitor la rolul unor comunități etnice/personalități/instituții în evoluția societății, folosind ca argumente informații din surse istorice diverse.*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă

Clasa a XI-a
CS 4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative
- organizarea unei dezbateri academice pe o temă din Antichitate/Evul Mediu utilizând informații din surse istorice; *- elaborarea unui articol pentru un blog personal având ca subiect un eveniment/personalitate istorică din Evul Mediu, valorificând rezultatele unor cercetări individuale sau de grup;* *- redactarea unui eseu referitor la „Ce moștenim azi din Antichitate și Evul Mediu românesc" utilizând argumente din surse istorice diferite.*
CS 4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană
- documentarea pentru realizarea unui eseu care să exprimate judecați de valoare proprii formulate pe baza surselor istorice identificate; *- realizarea structurii unui proiect transdisciplinar, utilizând surse istorice, literare și artistice referitoare la personalități/ fapte istorice din Antichitate/Evul Mediu românesc pentru a stabili validitatea modului în care acestea sunt reflectate în cinematografie;* *- elaborarea unui proiect tematic,în format digital, referitor la rolul unui proces istoric din Antichitate/Evul Mediu pentru a evidenția rolul lor actual ca elemente de patrimoniu, identitate culturală, turism etc.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Moștenirea timpurilor îndepărtate	**1.1. Ocupații și mod de viață în paleolitic și neolitic** ● nomadism paleolitic ● revoluție neolitică ● sedentarizare ● stratificare socială ● sanctuar ● artă rupestră *Studiu de caz:* Culturi neolitice. Hamangia și Cucuteni **1.2. Civilizațiile epocii metalelor. Contacte și interferențe** ● metalurgia bronzului ● influențele grecilor, celților și sciților asupra geților și dacilor ● campania lui Lisymach împotriva lui Dromihete ● incinerație **1.3. Geții și dacii de la Burebista la Decebal. Cucerirea romană** ● formarea și evoluția statului dac ● tarabostes, comati ● politeism ● războaiele daco-romane ● Domițian, Traian ● Apollodor din Damasc ● Adamclisi, Columna lui Traian *Studiu de caz:* Societatea și cultura statului dac (sec I. î.Hr – I d.Hr.)
2. De la cucerirea romană la etnogeneză	**2.1. Constituirea Daciei romane. Civilizația materială și spirituală** ● organizarea provinciei ● procesul de romanizare ● structuri sociale ● cultură și spiritualitate ● căi de comunicație ● Constitutio Antoniniana *Studiu de caz:* Dreptul roman în Dacia **2.2. Dacia post-aureliană între continuarea romanizării și migrațiile din secolele al III-lea - al IX-lea** ● retragerea aureliană ● continuitate și romanizare ● invaziile barbare ● romanitate orientală ● ruralizarea economiei ● răspândirea creștinismului ● Sava Gotul ● Dobrogea *Studiu de caz:* Dobrogea între secolele I-VII **2.4. Etnogeneza românească** ● sinteza daco-romană ● aportul slavilor ● formarea limbii române ● teoria continuității ● teorie imigraționistă *Studiu de caz:* Perspective istoriografice ale etnogenezei
3. Statele medievale românești	**3.1. Contextul central și est-european al constituirii statelor medievale românești** ● prezența bizantină la Dunăre între secolele al X-lea - al XIV-lea ● influențele lumii catolice: Ungaria și Polonia ● Țaratul vlaho-bulgar

Domenii de conținut	Conținuturi
	● Ioan Asan al II-lea ● Episcopia Cumaniei ● invazia mongolă *Studiu de caz:* Cruciadă și comerț la Marea Neagră în Evul Mediu **3.2. Transilvania medievală. Locul românilor în Regatul Ungariei** ● românii în *Cronica Notarului Anonim* ● voievodate, țări ● sași, secui, cavaleri teutoni ● statutul Transilvaniei în cadrul Regatului Ungariei ● comite, vicevoievod ● Congregația Generală a Stărilor ● răscoala de la Bobâlna ● „*Unio Trium Fraternum*” **3.3. Începuturile statalității medievale românești: Țara Românească și Moldova** ● *Diploma Cavalerilor Ioaniți* ● descălecat, întemeiere ● criza dinastică din Regatul Ungariei ● raporturile cu regii angevini și Polonia ● Negru-Vodă, Basarab I ● Posada ● Dragoș, Bogdan *Studiu de caz:* Dobrogea și despoții ei. Cucerirea otomană **3.4. Instituții și viață de stat între Bizanț și lumea Occidentală** ● constituirea și atribuțiile instituțiilor politice ● întemeierea Mitropoliei ● organizare militară, administrativă și judecătorească **3.5. Omul medieval - viața cotidiană** ● sate, târguri, orașe ● habitat, alimentație, vestimentație ● obiceiuri și credințe ● răspândirea bolilor și impactul lor *Studiu de caz:* Economie și societate în Evul Mediu. Dezvoltarea orașelor
4. Țările Române între Europa creștină și Imperiul Otoman în secolele al XIV-lea - al XVI-lea	**4.1. Diplomație, conflict și echilibrul puterii în relațiile internaționale** ● expansiunea otomană în Balcani ● cruciada târzie ● vasalitate, suzeranitate ● strategii și tactici militare ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare ● Vladislav Jagello, Sigismund de Luxemburg, Mahomed al II-lea **4.2. Politica internă a domnilor români între legitimitate și contestare** ● relațiile domn-boieri ● ctitorii și relația cu Biserica ● susținerea orașelor ● fiscalitate ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Petru Rareș *Studiu de caz:* Cetăți și curți domnești. Viața de curte *Studiu de caz:* Istorie și memorie istorică. Reprezentări în cinematografie **4.3. Societatea medievală. Elite și supuși** ● caracteristicile ordinii sociale ● familii boierești/nobiliare, clerul, orășenii ● moșneni/răzeși ● iobagi/șerbi, rumâni/vecini ● imunități, obligații

Domenii de conținut	Conținuturi
	● robi domnești/mănăstirești ● bir, revoltă, fuga de pe moșie ● Elena Rareș, Doamna Chiajna, Isabela Jagellon **4.4. Geneza principatului Transilvaniei: evoluție social-economică și politică** ● bătălia de la Mohàcs ● dominație otomană ● *națiuni privilegiate* ● Reforma religioasă, toleranță, confesiuni recepte ● Dietă ● statutul românilor ● Soliman Magnificul, Ioan Zapolya, Sigismund Zapolya **4.5. Regimul politico-juridic și economic al dominației otomane** ● autonomie ● firman ● tribut ● obligații economice și militare ● integrarea statelor românești în sistemul otoman ● levantini ● Radu de la Afumați, Petru Rareș ● Mihai Viteazul - Unirea Țărilor Române *Studiu de caz:* Autoritate voievodală și aspirații boierești *Studiu de caz:* Simbolistica autorității domnești
5. Zorii Modernității 1601-1711/1716	**5.1. Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Viața politică la mijlocul secolului al XVII-lea** ● consolidarea puterii domnești ● pravilă ● reforme economice, administrative, juridice și culturale ● seimeni, dorobanți ● impactul conflictelor regionale: Polonia, Rusia și cazacii zaporojeni *Studiu de caz:* Rivalități și alianțe în secolul al XVII-lea **5.2. Transilvania de la dominația otomană la provincie habsburgică. Unirea cu Biserica Romei** ● asediul Vienei (1683) – implicarea domnilor români ● Tratatul de la Blaj ● Diploma leopoldină din 1691 ● organizarea Transilvaniei sub habsburgi ● Cancelaria Aulică, Guberniul ● confruntarea dintre filo-habsburgi și filo-otomani **5.3. Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Opțiunile politice ale Țărilor Române la cumpăna secolelor al XVII-lea - al XVIII-lea** ● relațiile diplomatice cu puterile vecine ● schimbarea statutului domniei ● *partide boierești* ● mazilire ● începuturile modernizării administrative *Studiu de caz:* Arta de a negocia. Diplomația Țărilor Române în zorii modernității **5.4. Cultura în spațiul românesc** ● slavonism cultural ● începuturile culturii în limba română ● dezvoltarea învățământului ● stiluri artistice ● tiparul, Noul Testament de la Bălgrad, Pravila de la Govora, Biblia lui Șerban Cantacuzino ● genuri literare și istoriografie *Studiu de caz:* Școli și cărturari; *Studiu de caz:* Condiția femeii din spațiul românesc

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată astfel încât învățarea să se realizeze în clasă.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentat

C.S.1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale

Activitatea de învățare *Crearea de prezentări multimodale care să redea diferite aspecte ale societății în perioada discutată*

Prezentările multimodale sunt prezentările care combină modalități diferite de comunicare. Astfel, o prezentare multimodală poate cuprinde, pe lângă text, și: imagini (desene, hărți, poze), grafice sau diagrame, sunet/voce, animații, elemente interactive (link-uri, quiz-uri, alte instrumente digitale). Prezentările multimodale reprezintă o metodă atractivă pentru elevi, contribuind la înțelegerea specificului epocii și a contextului istoric, sintetizarea informației și gruparea acesteia pe categorii, prezentarea atractivă și creativă a unei teme etc. Exemple de prezentări multimodale: prezentare power-point, canva, prezi; poster digital; infografic animat; video-eseu etc.

Pași în realizarea unei prezentări multimodale:

1. Alegerea temei
2. Informarea, cercetarea și investigarea temei prin stabilirea contextului istoric (spațiu, timp, caracteristici generale)
3. Selectarea conținuturilor relevante în raport cu tema aleasă
4. Colectarea/elaborarea/selectarea materialelor suport pentru informația selectată: surse istorice, citate, hărți, desene, imagini, clipuri scurte/animații etc
5. Elaborarea structurii prezentării, prin introducerea elementelor de conținut. Prezentarea poate fi structurată, astfel: *titlul (sugestiv, creativ), introducere (context istoric, plasarea evenimentelor în spațiu și timp), conținutul principal (text și materialele suport), concluzii. Bibliografie/webografiei.* În elaborarea prezentării, elevii vor alege o platformă online, din categoria: power-point, google slides, canva. Genially, prezi etc
6. Finalizarea prezentării și predarea acesteia, cu respectarea termenului dat.

Prezentările realizate de elevi pot fi încărcate pe platforma google classroom și prezentate individual sau în echipă, cu respectarea bugetului de timp alocat fiecărei prezentări. Pentru evaluare, cadrul didactice poate utiliza o grilă de evaluare criterială care să conțină și elemente de feedback și reflecție.

C.S. 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii

Activitatea de învățare *Organizarea de dezbateri referitoare la ierarhizarea evenimentelor interne și externe, în desfășurarea unui proces istoric*

Pentru realizarea acestei activități de învățare se poate utiliza Metoda Philips 6/6.

Metoda Philips 6/6 este o metodă de dezbatere ce presupune împărțirea clasei în grupe de câte șase participanți, adică patru membri, un secretar, un conducător de grup. Conducătorul de grup este cela care îl înlocuiește pe profesor la nivelul grupului, dar profesorul este cel care stabilește o componentă echilibrată a celor trei sau patru grupe. La rândul lui, conducătorul de grup are rolul de a alege cele mai potrivite argumente și de ale expune celorlalți membri, în timp ce secretarul consemnează ideile transmise de membrii grupului referitoare la tema dată.

Timp. 1 oră.

Desfășurarea activității:

Etapa de evocare: 10 minute

Profesorul prezintă elevilor tema pe care o vor aborda în cadrul dezbaterii. Profesorul distribuie elevilor fișele cu textele-suport și le solicită să identifice argumente care pot susține/ combate un punct de vedere. Activitate frontală – conversație de ancorare

Se solicită elevilor să-și exprime opinia folosind argumente pro și contra selectate și din sursele date, iar în funcție de opinia exprimată clasa este împărțită în două mari grupe.

Etapa de realizare a sensului (25 minute)

Fiecare echipă discută liber 6 minute problema aflată în dezbatere, apoi formulează punct de vedere susținute de argumente pe baza surselor istorice. Urmează ordonarea și clasificarea argumentelor care se realizează prin completarea de către secretar a unei hărți conceptuale ierarhice (în format letric sau digital).

Harta conceptuală asigură reprezentarea grafică, vizuală, structurează și clasifică conceptele, procesele, argumentele, faptele istorice, dar, în același timp permite efectuarea de asocieri. Harta conceptuală reprezintă și o metodă alternativă de evaluare, care poate fi utilizată de profesor pentru evaluarea activității elevilor și nivelul de realizare a competenței specifice.

Etapa de reflecție (15 minute)

În această etapă are loc discuția colectivă a argumentelor exprimate pe baza clasificării acestora și după ce s-a stabilit o decizie finală asupra pertinenței punctelor de vedere exprimate. Cadrul didactic intervine prin formularea concluziilor, aprecieri la adresa activității elevilor și selectează punctele de vedere pertinente.

Evaluarea se realizează pe tot parcursul activității, având în vedere atât calitatea concluziilor prezentate (harta conceptuală), cât și calitatea activității elevilor, după următorul **barem de notare:**

40 puncte pentru calitatea concluziilor (harta conceptuală) repartizate astfel:

10 puncte – formularea corectă a punctului de vedere, utilizând termeni istorici adecvați

10 puncte – selectarea corectă a argumentelor și informațiilor din textele-suport

10 puncte - ierarhizarea coerentă a argumentelor

10 puncte – asocierea corectă a argumentelor și faptelor istorice

50 de puncte pentru calitatea activității elevilor repartizate astfel:

10 puncte – își asumă rol în cadrul echipei și se implică activ în discuții

10 puncte – aduce argumente pertinente pentru tema dată

10 puncte – respectă ideile și părerile celorlalți, chiar dacă nu coincid cu ale lui

10 puncte – argumentează opțiunea personală în confruntarea cu opinii divergente

10 puncte – compară și evaluează diferite puncte de vedere referitoare la tema dată *Se acordă 10 puncte din oficiu.*

C.G. 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

C.S. 2. 1. Analizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice

Activitatea de învățare *Formularea unei opinii referitoare la concluziile rezultate din analiza informațiilor din surse multiple, cu privire la evenimente/ procese/ personalități istorice.*

Analiza surselor istorice din perspective multiple presupune nu doar explorarea diversității surselor, dar și exersarea formulării unor concluzii care să reflecte atât înțelegerea complexității fenomenelor și proceselor istorice, cât și capacitatea de sinteză.

Pentru aplicarea acestei activități se poate utiliza tehnica de învățare ”lasă-mi ultimul cuvânt”. Elevii primesc spre analiză documente din care ei trebuie să selecteze unul sau mai multe citate. Acestea sunt însoțite de un comentariu și de indicațiile bibliografice minime, precum lucrarea din care este extras, pagina. Fragmentul selectat este citit clasei, comentat de către alți elevi, situație ce impune moderarea discuției de către profesor. După ce sunt acceptate toate variantele de interpretare, elevul care a selectat fragmentul va prezenta comentariul său, lucru care-i asigură ultimul cuvânt.

Această tehnică poate fi utilizată pentru a formula concluzii asupra personalității lui Vlad Țepeș, atât de disputată în epoca sa, cât și ulterior. Ea se poate realiza cu ajutorul surselor narative, a imaginilor de epocă, care să reflecte adevărul istoric, dar și prin exemple anecdotice, ireale create de posteritate.

Dacă profesorul preferă documentele narative, clasa este împărțită în grupe, elevii primind spre analiză *Scrisoarea către brașoveni*, 1456, care reflectă concepția despre domnie a lui Vlad Țepeș; *Povestirile slavone despre Vlad Țepeș*, pentru politica internă și externă; *Istoria turco-bizantină* a lui Mihail Ducas, care reflectă expediția lui Mahomed II în Țara Românească; *Historia de bellis Gothorum* a legatului papal Nicolae Modrussa, despre vitejia și cruzimea lui Vlad Țepeș.

Evaluarea elevilor se realizează prin observarea comportamentului elevilor pe parcursul desfășurării exercițiului ținând cont de următoarele criterii:

- selecția fragmentului de text reprezintă un pasaj revelator, care sintetizează elocvent sursa analizată;
- comentariul realizat reflectă înțelegerea mesajului sursei și a contextului epocii;
- formularea concluziilor evidențiază elemente care conturează portretul istoric al personalității analizate și demonstrează o bună înțelegere și utilizare a termenilor istorici;
- calitatea produselor create de elevi prin mijloace clasice sau digitale;

Folosirea tehnicii de învățare ”lasă-mi ultimul cuvânt” valorifică: înțelegerea unui text istoric; implicarea elevilor în rezolvarea treptată a sarcinilor de învățare; capacitatea de sinteză a informațiilor descoperite în surse; abilitatea de argumentare prin comentariul care-l presupune; dezvoltarea gândirii critice.

C.S.2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice

Activitatea de învățare *Prezentarea argumentelor pro și contra sub forma turului galeriei referitoare la evoluția unui eveniment/proces istoric, pe baza opiniilor identificate în surse*. Activitatea se poate realiza pornind de la surse care exprimă păreri diferite referitoare la procesul de formare a poporului român și a limbii române. Clasa se împarte în grupe care primesc spre analiză surse istorice care afirmă sau contestă procesul de formare al poporului și al limbii în spațiul nord-dunărean.

Se poate utiliza turul galeriei, metodă interactivă de învăţare care valorifică conversaţia, problematizarea și dezbaterea, în vederea căutării de soluţii pentru problema cu mai multe perspective de abordare, pentru analiza și compararea punctelor de vedere care reies din surse, pentru emiterea și susținerea unor reflecţii critice şi judecăţi de valoare.

Etapele de aplicare:

- constituirea grupelor de lucru;
- prezentarea și repartizarea sarcinilor care presupun analiza unor surse care conțin perspective de abordare diferite: Ioan-Aurel Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*, pentru reflectarea etnogenezei românești în izvoarele istorice; M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ş. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României* și Anton Verancsics, *Descrierea Transilvaniei, Moldovei și Țării Românești* și Alexandru Graur, Gheorghe Ștefan, *Dicționar de istorie veche a României*, pentru afirmarea romanității; Antonio Bonfini, *Decadele*, pentru rolul migratorilor; Robert Roesler, *Studii românești. Cercetări asupra istoriei vechi a României,* pentru teoria roeslerianǎ; Ligia Bîrzu, Stelian Brezeanu, *Originea și continuitatea românilor*, pentru teoria imigraționistă;
- realizarea și expunerea produselor elevilor care se materializează într-o schemă, diagramă, inventar de idei notate pe o hârtie;
- prezentarea fiecărui produs;
- vizitarea galeriei de către membrii grupelor, examinarea fiecărui produs, adresarea de întrebări de clarificare, adăugarea unor idei și comentarii, care se consemnează în subsolul foii de flipchart;
- evaluarea rezultatelor presupune reexaminarea de către fiecare echipă a propriilor produse, valorificând comentariile aduse. Posterele se expun pe pereţii clasei, transformaţi într-o veritabilă galerie.

În formularea și prezentarea argumentelor, elevii trebuie să țină cont de anumite criterii care se referă la:

a) tipul de sursă – primară sau secundară; articole din presă, studii istorice, memorii, cronici, imagini ale unor obiecte expuse în expoziții/muzee/colecții, documente, hărți, resurse digitale etc.;

b) avantajele și dezavantajele acestor tipuri de surse în cercetarea sau investigația istorică;

c) analizarea lor din perspectiva credibilității și validității acestora, având în vedere criterii obiective, științifice sau de natură subiectivă;

d) ideile comune și cele contradictorii care apar în surse.

Evaluarea activității presupune aplicarea descriptorilor de performanță în formularea și susținerea argumentelor:

Nivel minim de performanță: elevii rezolvă parțial sarcina, integrând în răspunsul lor criteriile a) și d);
Nivel mediu de performanță: elevii rezolvă parțial sarcina, integrând în răspunsul lor criteriile a), c) și d);
Nivel înalt de performanță: elevii rezolvă corect sarcina, integrând în răspunsul lor toate criteriile a), b), c) și d).

C.G. 3.Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

C.S. 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice

Activitatea de învățare *Elaborarea unui articol pentru revista școlii sau a unui eseu tematic, pe baza unor surse istorice variate, în scopul evidențierii necesității reformării instituțiilor medievale, respectiv a celor din zilele noastre*

Conținuturile asociate: *Instituții și viață de stat între Bizanț și lumea Occidentală; Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Viața politică la mijlocul secolului al XVII-lea;* pentru dezvoltarea competenței **3.1.**, precum și pentru consolidarea conținuturilor privind instituțiile medievale din programă (*Instituții și viață de stat între Bizanț și lumea Occidentală*, *Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Viața politică la mijlocul secolului al XVII-lea*, *Instituții și structuri etnice în Transilvania. Românii marginalizați)*, profesorul poate organiza o activitate de elaborare a unui articol pentru revista școlii sau a unui eseu tematic. Activitatea se

poate desfășura individual sau în grup și presupune parcurgerea mai multor etape: a. organizarea sarcinilor, b. redactarea textului, c. prezentarea produsului final și evaluarea.

a. Coordonați de profesor, elevii aleg o temă legată de reformarea instituțiilor medievale (de exemplu: *Biserica, Sistemul feudal, Administrația locală*), care va fi analizată atât din perspectivă evolutivă, cât și prin comparație cu instituții contemporane. Ulterior, se stabilesc sarcinile individuale și de grup (cercetarea, redactarea, prezentarea, ilustrarea materialului), iar profesorul recomandă o bibliografie minimală. Aceasta va include surse istorice (documente, texte medievale, cronici, legi, imagini, grafice) și surse contemporane (articole, rapoarte, statistici, materiale multimedia), elevilor sugerându-li-se consultarea unor resurse variate pentru a argumenta necesitatea reformelor.

b. Fiecare grupă va redacta un articol sau eseu pentru revista școlii, urmând o structură recomandată: introducere (prezentarea instituțiilor medievale și contextul social-politic), analiză comparativă (deficiențele și provocările instituției în Evul Mediu și echivalentele sale actuale), argumentare (necesitatea reformelor, exemple istorice și contemporane) și **concluzii** (lecții desprinse și relevanța pentru societatea de azi). Articolul poate fi completat cu imagini, fragmente din documente istorice, grafice sau materiale audio-video. Profesorul coordonează activitatea, răspunzând la întrebări, oferind clarificări, recomandând surse și gestionând eventualele neînțelegeri din grup.

c. Articolele sau eseurile pot fi prezentate în timpul orei de istorie, în cadrul unor activități extracurriculare sau în Săptămâna Altfel. Elevii fiecărei grupe vor expune conținutul articolului și vor explica sursele utilizate, iar celelalte grupe vor formula întrebări scrise sau orale pentru clarificări și discuții. Evaluarea se va realiza atât pe parcursul activității de elaborare a articolului, cât și la prezentarea finală, pe baza criteriilor stabilite anterior: corectitudinea științifică și limbajul istoric, relevanța și structura conținutului, diversitatea surselor istorice și a formelor de prezentare (texte, imagini, grafice, documente), logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor, creativitatea, colaborarea în echipă și modul de prezentare.

Această activitate stimulează gândirea critică și comparativă, dezvoltă competențele de cercetare și comunicare și evidențiază atât importanța reformelor instituționale de-a lungul timpului, cât și implicarea civică în societatea contemporană.

3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății

Activitatea de învățare: Organizarea unor **dezbateri** academice pe o temă dată (Exemplu: *Orașele transilvănene - centre economice și culturale datorită diversității etnice; Rolul religiei și culturii în menținerea identității unor comunități; A fost Evul Mediu românesc o perioadă de sinteză culturală europeană?*) în care elevii să construiască propriile argumente utilizând surse istorice diverse

Conținuturi asociate: 5.4. Dimensiuni ale culturii, artei și învățământului în spațiul românesc în zorii modernității; 3.5. Omul medieval - viața cotidiană

Descrierea activității: dezbatere academică de tip Oxford (două echipe cu poziții opuse- moderatori- juriu)

1. Pregătirea dezbaterii: **a.** Profesorul prezintă problema istorică și contextul. Se oferă elevilor un set variat de surse. **b.** Documentare și selecția surselor – elevii analizează surse istorice variate (documente narative medievale, hrisoave, cronici, hărți istorice, studii de specialitate), utilizând fișe de analiză cu accent pe autor, context, perspectiva istoriografică și relevanța sursei. **c.** Formarea echipelor și construirea argumentelor – elevii sunt organizați în două echipe cu poziții opuse (model tip Oxford: de exemplu Pro ("Da, a fost sinteză europeană") / Contra ("Nu, influențele sunt locale și predominante"); fiecare echipă elaborează argumente și contraargumente, obligatoriu bazate pe minimum trei tipuri de surse.

2. Desfășurarea dezbaterii – se respectă regulile academice privind structura discursului (introducere, argumentare, contraargumente, replică, concluzie), utilizarea surselor și limbajul formal.

3. Evaluare – evaluarea se realizează pe baza unei rubrici ce include criterii precum relevanța și acuratețea surselor (diversitate, citare corectă, evaluare critică), coerența argumentării (logică, claritate, coerență), capacitatea de contraargumentare și calitatea comunicării (reacție la opoziție, flexibilitate intelectuală, limbaj academic), colaborarea în echipă (distribuirea rolurilor și implicare); se pot include autoevaluări și feedback inter echipe.

C.G. 4. Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă

4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative

Activitatea de învățare *Organizarea unor dezbateri după modelul Oxdord în cadrul cărora grupurile de elevi utilizează surse variate pentru a susține sau combate o teză*

Elevii înțeleg ce este o dezbatere, rolurile, regulile și structura argumentării. Se va prezenta formatul dezbaterii (Oxford, Karl Popper, dezbatere liberă argumentată). Pentru exemplificare se vizionează un scurt video exemplificativ sau se analizează un transcript de dezbatere. Discuția va fi ghidată pentru a înțelege ce înseamnă un argument valid, ce este o sursă credibilă, ce înseamnă contraargument.

Elevii înțeleg clar subiectul și pozițiile pro/contra, iar profesorul propune 2-3 teme,iar elevii votează tema finală, fiind grupați în două echipe (pro și contra) sau alegerea liberă a acestora. Folosesc surse variate, relevante și credibile. Se folosesc diverse tipuri de surse: articole academice, știri, rapoarte, baze de date, studii, interviuri, documente oficiale. Se analizează 3 surse (una credibilă, una discutabilă, una necredibilă) și explică diferențele dintre acestea. Echipele colectează informații care să susțină argumentele. Fiecare echipă primește o fișă de lucru cu rubricile: Argument principal, Dovezi din surse, Citare sursă, Contraargument plauzibil.

Elevii caută informații în manuale, articole online, cărți, videoclipuri educative, rapoarte, studii etc. Profesorul ghidează procesul și verifică sursele. Aceștia organizează informația coerent. Sunt elaborate între 3–5 argumente principale pentru fiecare echipă. Ulterior are loc identificarea contraargumentelor și pregătirea răspunsurilor. Redactarea discursurilor va folosi structura: introducere, argument însoțit de dovezi, explicații și concluzia. Elevii își citesc argumentele între ei și le sintetizează. Elevii exersează prezentarea clară și convingătoare, pentru a fi prezentată public (public speaking). Sunt folosite exerciții scurte de dicție și respirație, gestionarea emoțiilor, și se prezintă un argument în 30 secunde. Urmează feedback-ul rapid din partea colegilor și al profesorului. Se aplică strategiile de argumentare în context real.

Stabilirea regulilor: timp, ordinea luărilor de cuvânt, comportament. Observatorii completează fișele de evaluare. Elevii analizează procesul și învață din experiență.

Aprofundarea/Follow-up constă în redactarea unui eseu argumentativ pe baza poziției din dezbatere și organizarea unei sesiuni de dezbatere la nivel de clasă, școală sau cross-clase.

C.S. **4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană**

Activitatea de învățare *Realizarea structurii unui proiect transdisciplinar, utilizând surse istorice, literare și artistice referitoare la personalități/ fapte istorice din Antichitate/Evul Mediu românesc pentru a stabili validitatea modului în care acestea sunt reflectate în cinematografie*

Prin această activitate, elevii vor aprofunda cunoștințe de istorie (înțelegerea personalităților și faptelor din Antichitate și Evul Mediu românesc), literatură (descoperirea modului în care cronici, poezii și legende au construit imaginea acestor figuri), artă (analiza picturilor și a sculpturilor) și cinematografie (compararea reprezentării istorice și artistice cu prezentată de filme).

Ca surse de informare elevii vor folosi: pentru istorie, autori antici, colecții de documente medievale, cronici externe, scrisori și pamflete medievale; pentru literatură, texte moderne despre domnitori/fapte istorice, balade populare, poezie, legende, mitul Dracula etc., poezie patriotică, literatura romantică; pentru artă: Columna lui Traian, fresce de la mănăstiri, portrete, sculpturi, exponate din muzee, monumente; filme, Dacii, Columna, Mircea, Vlad Țepeș, Dracula, Mihai Viteazul, Frații Jderi, Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu etc.

Proiectul poate fi realizat 4-5 săptămâni, începând cu documentarea, apoi elevii împart rolurile în cadrul grupei, decid personalitatea/faptul istoric ce urmează să-l studieze, identifică sursele documentare istorice, operele literare, lucrările de artă/monumente și vizionează filmele. Apoi, trec la următoare etapă în care trebuie să identifice elementele de ficțiune și realitate istorică, evidențiază asemănările și diferențele, discută rolul mitului și al propagandei în construcția imaginii, exprimă opinii cu privire la conținutul operelor literare/istorice etc.

Realizarea produsului final poate fi, la alegerea fiecărei grupe: portofoliu scris sau prezentare digitală, poster comparativ „Cronică vs. Film” sau expunere orală cu suport vizual (Powerpoint, Canva, Google slide etc.).

Evaluarea poate fi realizată după următoarele criterii: originalitate și diversitatea surselor (istorice, literare, artistice, cinematografice), analiză critică și argumentată susținută cu citate, imagini, secvențe din filme, exponate de muzeu, integrarea transdisciplinară, originalitate și claritate vizuală, respectarea perioadei de timp și a cerințelor.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Lege și pedeapsă în Evul Mediu românesc, Ctitori și ctitorii- patrimoniul național și cultural, Spațiul românesc în cartografia medievală.* Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOȘCODEALĂ Felicia-Elena	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău, Buzău
DAN Aurelia-Mariana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița, Bistrița-Năsăud
GHEORGHE Valentin	Gradul didactic I/Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
ILIE Adrian	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța, Constanța
ILINCUȚA Maria-Cristina	Gradul didactic I/Dr.	Liceul „Simion Stolnicu” Comarnic, Prahova
MUNTEAN Livia-Cătălina	Dr.	Colegiul Național „MIhai Eminescu” Oradea, Bihor
PREDA-TUDOR Ana	Gradul didactic I	Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hașdeu” Buzău, Buzău
RADU Adriana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Iași, Iași

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/ Titlu științific	Instituție de apartenență
POP Ioan-Aurel	Academician Coordonator științific	Academia Română
POPESCU Mirela	Coordonator / Grad didactic I, Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
DOICESCU Rozalia	Consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEORGHE Valentin	Responsabil Clasa a XI-a Grad didactic I/ Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
COSTEA Ionuț-Virgil	Conf. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
CRISTEA Ovidiu	C. S. I Consultant științific	Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București
NEDICI Radu	Conf. univ. dr. Consultant științific	Facultatea de Istorie, Universitatea București
NEMETI Sorin	Prof. univ. dr. habil. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
RĂDVAN Laurențiu	Prof. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

Anexa nr. 82

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XI-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 82
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea Istoriei, formulate în documente precum *Recomandarea* Rec (2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și *Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010)*. Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în *Recomandarea* Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și

prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, Istoria românilor devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare nouă în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferențiate pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element care trebuie să fie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XI-a, specializarea filologie, este:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă a elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XI-a, competențele specifice vizează analiza critică, explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice, argumentarea importanței evenimentelor/proceselor istorice, realizarea unui demers investigativ. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programele școlare pentru specializarea Filologie au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” pentru Istoria românilor, din preistorie până la începutul secolului al XVIII-lea. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp din perioada antică și medievală a istoriei românilor, la care se adaugă și studiile de caz. Astfel, este necesară o detaliere a acestora la nivelul trunchiului comun. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minim obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care

explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene.

Sugestiile metodologice au prin această nouă abordare curriculară o importanță mai mare decât în programele școlare anterioare deoarece cuprind sugestii de proiectare a activităților de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Clasa a XI-a
CS 1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale
- crearea unui infografic digital referitor la aspecte economice/sociale/politice din diferite epoci istorice; *- elaborarea unui jurnal de călătorie pentru reconstituirea unor momente relevante din evoluția societății antice/medievale, clasificând evenimentele pe criterii sociale și economice;* *- realizarea de comparații între fapte, evenimente, procese istorice, pe baza criteriilor economice, sociale sau politice.*
CS 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii
- organizarea de dezbateri referitoare la ierarhizarea evenimentelor în cadrul unui proces istoric, pe baza surselor istorice analizate; *- realizarea unui album istoric în vederea ilustrării rolului unor personalități ale vieții culturale și politice relevante în raport cu perioada istorică studiată;* *- elaborarea de proiecte în vederea prezentării rezultatelor analizei comparative a formelor de organizare statală din diverse perioade/spații istorice.*

CG 2 - Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice
- formularea elementelor specifice (de exemplu: concepte, perspectivă narativă) utilizate în analiza critică a surselor istorice; *- alcătuirea unui organizator grafic care să cuprindă criteriile social, economic și cultural în vederea stabilirii semnificației istorice a unui eveniment;* *- realizarea unei hărți conceptuale cu argumentele identificate prin interpretarea critică a surselor istorice.*
CS 2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice
- realizarea unui colaj /poster care să reflecte opiniile diferite despre evenimente/procese/personalități istorice identificate în diverse surse;

Clasa a XI-a
- elaborarea unui studiu de caz despre evenimente/procese/personalități istorice, pe baza analizei perspectivelor multiple identificate în sursele istorice; *- organizarea unui atelier de scriere pe baza informațiilor din surse istorice pentru combaterea prejudecăților/bias-uri.*

CG 3 - Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a XI-a
CS 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice
- organizarea unui joc de rol - utilizând surse istorice, literare, artistice - în vederea explicării deciziilor politice, sociale și economice ale domnilor și elitelor politice boierești din secolele XV-XVII/XVIII; *- realizarea unor postere în vederea ilustrării evoluției politice/sociale/economice/culturale antice/medievale ca urmare a implicării grupurilor/indivizilor;* *- elaborarea unei petiții cu principalele nemulțumiri ale categoriilor sociale defavorizate din Evul Mediu, a cauzelor care le-au determinat și necesitatea schimbărilor din societate.*
CS 3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății
- realizarea unui proiect multimedia (videoclip sau prezentare digitală) pentru promovarea monumentelor antice și medievale locale, în care să argumentați rolul diversității culturale în dezvoltarea societății; *- redactarea unui text argumentativ în vederea demonstrării rolului școlilor laice și ecleziastice în consolidarea identității etnice, modernizarea societății și sporirea gradului de implicare al locuitorilor în problemele comunității;* *- organizarea unui joc de rol pentru a evidenția diversitatea culturală din spațiul românesc și a argumenta modul în care grupurile etnice contribuie la dezvoltarea societății.*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă

Clasa a XI-a
CS 4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative
- realizarea unor fișe biografice, pe baza surselor, în scopul argumentării rolului unei personalități în desfășurarea unui eveniment istoric; *- redactarea unui jurnal referitor la un eveniment istoric integrând puncte de vedere diferite din surse diverse;* *- integrarea informațiilor oferite de științele auxiliare ale istoriei în realizarea unor prezentări folosind aplicații digitale.*
CS 4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană
- confecționarea machetei unor cetăți/așezări/monumente antice sau medievale utilizând informații din documente istorice/imagini/secvențe din filme cu tematică istorică; *- realizarea unei cercetări a vestigiilor din Antichitate și Evul Mediu din localitate/județ pentru a explica evoluția civilizației contemporane (patrimoniu național/local, identitate culturală/religioasă);* *- documentarea în vederea realizării unui joc de rol în care elevii simulează relațiile din Evul Mediu („boieri și țărani”, „domn și boieri”, „sultan și domn”).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
1. Moștenirea timpurilor îndepărtate	**1.1. Ocupații și mod de viață în paleolitic și neolitic** ● nomadism paleolitic ● revoluție neolitică ● sedentarizare ● stratificare socială ● artă rupestră **1.2. Civilizațiile epocii metalelor. Contacte și interferențe** ● metalurgia bronzului ● influențele grecilor, celților și sciților asupra geților și dacilor ● campania lui Lisymach împotriva lui Domihete **1.3. Geții și dacii de la Burebista la Decebal. Cucerirea romană** ● formarea și evoluția statului dac ● tarabostes, comati ● politeism ● războaiele daco-romane ● Apollodor din Damasc ● Adamclisi, Columna lui Traian *Studiu de caz:* Societatea și cultura statului dac (sec I. î.Hr – I d. Hr.)
2. De la cucerirea romană la etnogeneză	2.1. **Constituirea Daciei romane. Civilizația materială și spirituală** ● organizarea provinciei ● procesul de romanizare ● structuri sociale ● cultură și spiritualitate ● căi de comunicație ● Constitutio Antoniniana *Studiu de caz:* Dreptul roman în Dacia **2.2. Dacia post-aureliană între continuarea romanizării și migrațiile din secolele al III-lea - al IX-lea** ● retragerea aureliană ● continuitate și romanizare ● invaziile barbare ● romanitatea orientală ● răspândirea creștinismului ● Dobrogea *Studiu de caz:* Dobrogea între secolele I- VII **2.3. Etnogeneza românească** ● sinteza daco-romană ● aportul slavilor ● formarea limbii române ● teoria continuității ● teoria imigrațională
3. Statele medievale românești	**3.1. Contextul central și est-european al constituirii statelor medievale românești** ● prezența bizantină la Dunăre între secolele al X-lea - al XIV-lea ● influențele lumii catolice: Ungaria și Polonia ● Țaratul vlaho-bulgar ● Ioan Asan al II-lea ● invazia mongolă **3.2. Transilvania medievală. Locul românilor în Regatul Ungariei** ● românii în *Cronica Notarului Anonim*

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	● voievodate, țări ● sași, secui, cavaleri teutoni ● organizarea voievodatului ca provincie a Regatului Ungariei ● Congregația Generală a Stărilor ● răscoala de la Bobâlna ● „*Unio Trium Fraternum*” **3.3.Începuturile statalității medievale românești: Țara Românească și Moldova** ● *Diploma Cavalerilor Ioaniți* ● descălecat, întemeiere ● criza dinastică din Regatul Ungariei ● raporturile cu regii angevini și Polonia ● Negru-Vodă, Basarab I ● Posada ● Dragoș, Bogdan **3.4. Instituții și viață de stat între Bizanț și lumea Occidentală** ● constituirea și atribuțiile instituțiilor politice ● întemeierea Mitropoliei ● organizarea militară, administrativă și judecătorească **3.5. Omul medieval - viața cotidiană** ● sate, târguri, orașe ● habitat, alimentație, vestimentație ● obiceiuri și credințe ● răspândirea bolilor și impactul lor *Studiu de caz:* Economie și societate în Evul Mediu. Dezvoltarea orașelor
4. Țările Române între Europa creștină și Imperiul Otoman în secolele XIV-XVI	**4.1. Diplomație, conflict și echilibrul puterii în relațiile internaționale** ● expansiunea otomană în Balcani ● cruciada târzie ● strategii și tactici militare ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare ● Vladislav Jagello, Sigismund de Luxemburg, Mahomed al II-lea **4.2. Politica internă a domnilor români între legitimitate și contestare** ● relațiile domn-boieri ● ctitorii și relația cu Biserica ● susținerea orașelor ● fiscalitate ● Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Petru Rareș *Studiu de caz:* Cetăți și curți domnești. Viața de curte *Studiu de caz*: Istorie și memorie istorică. Reprezentări literare **4.3. Societatea medievală. Elite și supuși** ● caracteristicile ordinii sociale ● familii boierești/nobiliare ● clerul ● orășenii ● moșneni/răzeși ● iobagi/șerbi, rumâni/vecini ● robi ● imunități, obligații ● Elena Rareș, Doamna Chiajna, Isabela Jagellon

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	4.4. Geneza principatului Transilvaniei: evoluție social-economică și politică ● bătălia de la Mohàcs ● dominație otomană ● *națiuni privilegiate* ● Reforma religioasă, toleranță, confesiuni recepte ● Dietă ● statutul românilor **4.5. Regimul politico-juridic și economic al dominației otomane** ● autonomie ● firman ● tribut ● obligații economice și militare ● integrarea statelor românești în sistemul otoman ● levantini ● Radu de la Afumați, Petru Rareș ● Mihai Viteazul - Unirea Țărilor Române
5. Zorii Modernității 1601-1711/1716	**5.1. Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Viața politică la mijlocul secolului al XVII-lea** ● consolidarea puterii domnești ● pravilă ● reforme economice, administrative, juridice și culturale ● seimeni, dorobanți ● impactul conflictelor regionale: Polonia, Rusia și cazacii zaporojeni **5.2. Transilvania de la dominația otomană la provincie habsburgică. Unirea cu Biserica Romei** ● asediul Vienei 1683 - implicarea domnilor români ● Tratatul de la Blaj ● Diploma leopoldină din 1691 ● organizarea Transilvaniei sub habsburgi ● confruntarea dintre filo-habsburgi și filo-otomani **5.3. Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Opțiunile politice ale Țărilor Române la cumpăna secolelor al XVII-lea - al XVIII-lea** ● relațiile diplomatice și militare cu puterile vecine ● schimbarea statutului domniei ● *partide boierești* ● mazilire **5.4. Cultura în spațiul românesc** ● slavonism cultural ● începuturile culturii în limba română ● stiluri artistice ● tiparul, Noul Testament de la Bălgrad, Pravila de la Govora, Biblia lui Șerban Cantacuzino ● genuri literare și istoriografie *Studiu de caz:* Școli și cărturari *Studiu de caz:* Condiția femeii din spațiul românesc medieval

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată astfel încât învățarea să se realizeze în clasă.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Competența Generală 1 - Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentat

Competența specifică 1.1. Clasificarea evenimentelor și proceselor istorice după criterii sociale, economice, politice și culturale

Activitatea de învățare *Elaborarea unui jurnal de călătorie pentru reconstituirea unor momente relevante din evoluția societății antice/medievale în plan politic, economic, social sau cultural (clasificând evenimentele din punct de vedere social/economic)*

Jurnalul reprezintă o mărturie directă prin intermediul căreia elevii intră în contact cu anumite evenimente/procese istorice dintr-o epocă istorică studiată și le clasifică din punct de vedere social sau economic. Activitatea presupune elaborarea unui text la persoana I, prin intermediul căruia elevii fac cunoștință cu evenimentul/contextul dat, în calitate de martor, participant direct. Textul redactat de către elevi facilitează reconstituirea unor evenimente istorice, dar și clasificarea socială sau economică a acestora, prin indicarea caracteristicilor specifice, a rolului și importanței acestora în contextul dat.

Pași în realizarea unui jurnal:

1. alegerea evenimentului istoric și plasarea acestuia în contextul unei epoci studiate
2. stabilirea rolului și a rutei/itinerariului (exemplu: călător sau negustor străin explorează târgurile transilvane medievale)
3. realizarea unei documentări minimale asupra faptelor istorice reale ale epocii. Elevii vor alege evenimente relevante, susținând importanța acestora în contextul epocii
4. scrierea textului jurnalului, cu respectarea structurii date (contextul istoric, evenimente/procese istorice relatate, schimbările relevante asupra societății, legătura cu viața reală)
5. elaborarea jurnalului într-o formă atractivă de prezentare, utilizând diferite modalități de transmitere a informației (text, imagine, produs audio-video etc)
6. prezentarea jurnalului (lectură publică)

Jurnalul poate fi realizat și în format digital, de tip videojurnal, cu respectarea structurii date. Produsul realizat de elevi poate fi evaluat prin intermediul unei fișe de evaluare criterială. Activitatea poate fi adaptată în sistem blended-learning, se poate realiza și în format digital, folosind aplicațiile google.

Competența specifică 1.2. Argumentarea importanței evenimentelor și proceselor istorice prin raportare la contextul epocii

Activitatea de învățare *Elaborarea de proiecte în vederea prezentării și analizei comparative a formelor de organizare statală*

Metoda proiectului este des utilizată la disciplina istorie, fiind o metodă de lucru care se poate utiliza atât în etapa de predare, dar și în cea de evaluare și învățare și care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor cheie europene. Poate utiliza diverse forme de activitate, atât individuală, dar și de grup sau pe perechi și se poate desfășura pe o perioadă mai îndelungată, câteva săptămâni și poate cuprinde mai multe conținuturi din programa școlară. Pentru a beneficia de un context atractiv ș totodată util de învățare pentru elev, este necesar ca proiectul să aibă conexiuni și cu viața reală.

Metoda proiectului presupune derularea mai multor etape:

1. Etapa pregătitoare care presupune :a. stabilirea temei, b. alocarea resurselor, c. organizarea echipelor, d. distribuirea rolurilor, e. stabilirea graficului activităților , f. stabilirea modalităților de evaluare;
2. Etapa elaborării propriu-zise a proiectului, care presupune: a. elaborarea proiectului, b. monitorizarea elevilor de către profesor;
3. Etapa prezentării proiectului;
4. Etapa evaluării proiectului.

Activitatea se poate desfășura atât pentru învățarea față în față, dar și în sistem blended - learning (învățare combinată) pentru că ne oferă o nouă experiență de învățare, cu discuții și reflecții, iar elevii sunt direct implicați și oferă un feedback imediat. Învățarea combinată oferă avantaje atât pentru elevi (pot lucra independent și în ritmul propriu on-line, dobândesc o mai mare încredere și îndemânare în utilizarea tehnologiei, își gestioneze singuri resursele, ceea ce contribuie la dezvoltarea personală), cât și pentru

profesor (flexibilitate și creativitate în organizarea conținuturilor, posibilitatea de a petrece mai mult timp cu elevii individual, oferindu-le sprijin atunci când se confruntă cu probleme sau dileme).

Competența Generală 2. Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența specifică 2. 1. Analizarea critică a surselor pentru a explica fapte și procese istorice

Activitatea de învățare *Formularea elementelor specifice (îconcepte, perspectivă narativă) care servesc analizei critice a surselor istorice*

Activitatea se poate realiza la orice temă cuprinsă în conținuturi, scopul fiind acela de a forma abilitatea de a sintetiza o sursă istorică sub forma întrebărilor, conceptelor sau a termenilor –cheie.

Pentru realizarea acestei activități se pot folosi două tehnici:

a) Starbursting - tehnica exploziei stelare care stimulează creativitatea prin formularea cât mai multor întrebări care generează răspunsuri ce permit conexiuni între concepte. După ce se alege tema/problema, se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea, pornind de la întrebările-cheie utilizate în istorie: cine?, ce?, când?, unde?, cum?, de ce?.

b) Tehnica celor “5 W şi H” presupune o formă de redefinire a unei probleme prin utilizarea întrebările-cheie: cine?, ce?, când?, unde?, cum?, de ce? și a variațiilor acestora. Pașii de aplicare constau în:

- formularea problemei: Lupta antiotomană a românilor a menținut entitatea statală în epoca medievală;

- alcătuirea unor liste cu întrebările cine?, ce?, unde?, când?, de ce? şi cum?, relevante pentru problema enunțată, pornind de la diferite surse istorice. Citind sursele, elevii completează cu propriile întrebări derivate din întrebările-cheie după modelul:

Exemplu:

1) Cine? Cine sunt românii? Cine i-a condus pe români? Cine i-a ajutat? Cine a susținut lupta antiotomană? Cine se afla în fruntea armatelor rivale? Care era numărul dușmanilor? Dar al românilor? Cine a negociat înțelegerile?
2) Ce? Ce titlu avea domnitorul? Ce a determinat lupta? Ce a motivat-o? Ce s-a urmărit prin susținerea ei? Ce alianțe a determinat? Ce dușmani a atras? Ce resurse a implicat? Ce consecințe a generat? Ce deznodământ a avut fiecare bătălie? Ce condiții naturale au influențat lupta? La ce tehnici de luptă au recurs? În ce condiții au încheiat pacea?
3) Unde? Unde s-a desfășurat? Unde se concentrau corpurile armate ale dușmanilor? Unde puteau riposta românii? În ce spații naturale puteau fi împiedicate să se desfășoare armatele rivale?
4) Când? Între ce secole s-a derulat lupta? Când s-a desfășurat fiecare dintre bătălii? Care e durata medie a unei astfel de confruntări? În ce anotimp s-au purtat? Când – în ce condiții - au declanșat lupta? Când au acceptat suzeranitatea? În ce situații au fost înfrânți sau au câștigat?
5) Cum? Cum au valorificat românii terenul? Cum au acționat pe câmpul de luptă? Cum s-au pregătit pentru luptă? Cum au încercat să evite lupta? Cum și-au căutat și găsit aliați? Cum au negociat înțelegerile cu alte state creștine? Cum au acționat când au fost înșelați?
6) De ce? De ce a fost necesară lupta? De ce românii au susținut această luptă? De ce au fost înfrânți? De ce aveau nevoie de stat? De ce nu voiau să plătească tribut? De ce au acceptat plata tributului?

- examinarea răspunsurilor la fiecare întrebare, alegerea celor care sunt formulate creativ şi utilizarea lor ca stimuli pentru generarea unor reformulări ale problemei;

- notarea reformulărilor sugerate și selectarea acelora care exprimă cel mai bine problema.

Această tehnică furnizează un mod sistematic de a colecta şi a analiza informaţiile relevante ale problemei. Această abordare oferă o varietate de perspective ale problemei, fiecare dintre acestea putând rezolva problema inițială. Tehnica celor 5 W şi H este mare consumatoare de timp, dar stimulează creativitatea, analiza amănunțită a surselor, evidențierea unei noi perspectivă asupra problemei.

Competența specifică 2.2. Explicarea punctelor de vedere identificate în surse istorice

Activitatea de învățare *Organizarea unui atelier de scriere pe baza surselor istorice pentru combaterea prejudecăților / bias-urilor*.

Această activitate poate fi realizată pentru toate conținuturile în care se pot detecta tipare de gândire/ bias-uri, în scopul înțelegerii și combaterii acestora. Pentru exemplificare sugerăm aplicarea activității la studiul de caz: *Condiția femeii din spațiul românesc*, folosind o metodă de studiu și de cercetare - *hermeneutica textului*. Aceasta presupune parcurgerea următorului algoritm: *înțelegere, interpretare, aplicare, etapa de reflecție*.

Demersul didactic poate începe cu o *introducere* în care se prezintă problema bias-ul de gen la nivel teoretic sau faptic și a tehnicilor de identificare în mesajele scrise, în scopul familiarizării elevilor cu viitoarele sarcini de lucru. Aplicarea propriu-zisă a metodei presupune organizarea a 4-5 grupuri de elevi și distribuirea fișelor cu surse istorice și a fișelor de lucru. Sugerăm doar câteva surse primare (*Letopisețul lui Grigore Ureche*, *Letopisețul Cantacuzinesc al Țării Românești*, *Carte românească de învățătură*, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* etc.), dar și surse secundare (Constantin Gane, *Amărâte și vesele vieți de jupânese și cucoane*, Constanța Vintilă Ghițulescu, *Familie și societate în Țara Românească în secolul al XVII-lea*, Sarolta Solcan, *Familia în secolul al XVII-lea în Țările Române* etc.), care pot ajuta în realizarea unor comparații.

În etapa *înțelegerii* textului, elevii completează fișele de lucru care cuprind următoarele rubrici: întrebări-cheie, observații din text și interpretarea critică. Ei se pot ajuta și de alte instrumente de analiză a surselor (hărți conceptuale, tabele, grafice, simboluri, culori etc.). Întrebările ajută la înțelegerea și identificarea stereotipurilor de gen și pot fi structurate pe următoare domenii:

- Autor și context (Cine este autorul? Ce statut social avea? Cum influențează perspectiva cronicarului imaginea femeii din Evul Mediu românesc? Pentru cine a fost scris textul? Ce norme sociale reflectă?).
- Limbaj și stil (Ce termeni sunt folosiți pentru femei versus bărbați? Apar diminutive, epitete sau stereotipuri? Cum sunt prezentate acțiunile femeilor?).
- Structură și absență (În ce contexte apar femeile? Cum sunt prezentate femeile în raport cu bărbații? Există absențe semnificative ? Ce sugerează? Cum sunt distribuite rolurile sociale și politice?).
- Valori și norme (Ce roluri și valori morale trebuie să îndeplinească femeia? Cum sunt judecate comportamentele „neconforme”? Ce modele de feminitate și masculinitate sunt promovate?)
- Comparativ și critic (Cum se schimbă reprezentarea femeilor în texte din perioade diferite? Există contradicții între ce se afirmă explicit și ce se sugerează implicit?).

Etapa *interpretării* pornește tocmai de la omisiunile surselor istorice, solicitându-le elevilor să răspundă în cadrul grupurilor la întrebările: Ce tăceri sau omisiuni sunt semnificative în sursele analizate? De ce crezi că aceste informații lipsesc?

Activitatea se desfășoară sub forma discuțiilor în grup, folosindu-se și alte metode didactice (brainstorming, brainwriting, morișca discuțiilor etc.). În acest fel se poate descoperi cum au fost construite narațiunile istorice și cum vocile femeilor au fost excluse sau minimizate în istoriografie.

În etapa *aplicării*, elevii sunt invitați să rescrie părți din surse care nu oferă informații despre personajele feminine sau în care sunt incluse stereotipuri de gen:

- Notează cel puțin 5 lucruri pe care ai vrea să le știi despre personajul feminin, nespecificate în sursa dată.

- Formulează trei întrebări și trei răspunsuri plauzibile care te-ar putea ajuta la rescrierea rolului jucat de personajul feminin în societatea medievală românească.

- Rescrie propoziția din sursă, astfel încât personajul feminin să apară ca subiect activ în raport cu ceilalți actori istorici.

- Rescrie informația din sursă, în circa 5-7 rânduri, din perspectiva personajului feminin fără să introduci elemente fanteziste.

Metoda se încheie cu o etapă *reflexivă* în care elevii sunt îndemnați să răspundă în scris sau oral la întrebările: Ce se pierde când este ascultată doar vocea cronicarului? Cum se schimbă narativul istoric când este folosită altă perspectivă?

Evaluarea se va raporta la: baremul fișei de lucru în care elevii au analizat sursele, baremul stabilit pentru etapa rescrierii informației, obiectivitatea contraargumentelor aduse bias-ului de gen, pertinența întrebărilor suplimentare, relevanța argumentelor exprimate în timpul etapei de reflecție. Pentru că metoda didactică este cronofagă, profesorul ar trebui să își planifice întreaga strategie pe parcursul a două sau trei ore.

Competența Generală 3.Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Competența specifică 3.1. Explicarea evoluției comunităților umane din perspective politice, sociale și economice

Activitatea de învățare *Organizarea unui **joc de rol -** utilizând surse istorice, literare, artistice - în vederea explicării deciziilor politice, sociale și economice ale domnilor și elitelor politice boierești din secolele XV-XVII/XVIII*

Conținuturi asociate: *Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Opțiunile politice ale Țărilor Române la cumpăna secolelor XVII-XVIII*

Descrierea activității:

Pentru dezvoltarea competenței 3.1. și consolidarea temei *Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Opțiunile politice ale Țărilor Române la cumpăna secolelor XVII-XVIII*, poate fi desfășurată o activitate didactică frontală sau pe grupe, utilizând metoda jocului de rol. **Organizarea activității** trebuie realizată la începutul unității de învățare sau cu 2-3 săptămâni înainte de prezentarea produsului final, când profesorul stabilește regulile jocului de rol, oferă exemple de situații care pot fi simulate în concordanță cu competențele vizate și realizează împreună cu elevii o schiță generală a scenariului. Pentru desfășurarea eficientă a activității și înțelegerea sarcinilor, cadrul didactic va pune la dispoziția elevilor o bibliografie adaptată vârstei, surse istorice relevante, fragmente din opere literare și filme artistice și/sau documentare (Exemple de opere literare și filme artistice: „Martiriul Brâncovenilor" de Vasile Alecsandri, „Dimitrie Cantemir" - 1973, „Cantemir" - 1975, „Ecce Homo Brâncoveanu" - 2024). În același timp, le va acorda elevilor libertate în alegerea conținuturilor, rolurilor și modului de interpretare pentru a stimula creativitatea. În cadrul acestei teme, elevii pot ilustra negocierile dintre Dimitrie Cantemir și Petru cel Mare în vederea semnării tratatului de la Luțk, tratativele purtate de Constantin Brâncoveanu cu Imperiul Habsburgic, Imperiul Rus și/sau Imperiul Otoman etc.

Înaintea de **prezentarea produsului final**, profesorul le reamintește elevilor regulile jocului de rol, subliniind câteva principii esențiale și anume: prezentarea trebuie să se bazeze pe documentare științifică, dar și pe fragmente din opere literare și materiale artistice; utilizarea unor elemente recuzită precum vestimentație specifică, muzică sau decoruri, este obligatorie; durata desfășurării este de 5-10 minute, iar toți membrii grupei trebuie să fie implicați activ. După prezentarea jocului de rol, activitatea poate continua cu completarea unor fișe de lucru, în vederea evaluării competenței specifice vizate, sau prin organizarea unei dezbateri. Această activitate urmărește să combine cunoașterea istorică cu creativitatea și colaborarea, oferind elevilor ocazia de a recrea momente semnificative din istoria Țărilor Române la cumpăna secolelor XVII-XVIII.

Evaluarea va avea loc atât pe parcursul activității de transpunere în scenă, cât și în timpul prezentării finale a jocului de rol, pe baza unui barem de notare stabilit anterior. Criteriile de evaluare vor include: selecția aspectelor relevante pentru realizarea jocului de rol, transpunerea în scenă, contribuția fiecărui elev la organizarea echipei și la amenajarea decorului, utilizarea corectă a limbajului istoric și acuratețea științifică a informațiilor prezentate.

Competența specifică 3.2. Argumentarea contribuției diversității culturale la dezvoltarea societății

Conținuturi vizate: *Studiul de caz: Patrimoniu național și local – ctitori și ctitorii/ Dimensiuni ale culturii, artei și învățământului în spațiul românesc*

Activitatea de învățare Realizarea unui **poster/proiect multimedia** (videoclip, prezentare digitală) în vederea promovării monumentelor medievale locale și ilustrării rolului diversității culturale în dezvoltarea societății

Descrierea activității: Pentru dezvoltarea competenței 3.2, consolidarea conținuturilor și evaluarea *Studiului de caz: Patrimoniu național și local – ctitori și ctitorii*, profesorul organizează activitatea la începutul unității sau cu două săptămâni înainte de desfășurarea proiectului. Clasa este împărțită pe grupe, se stabilesc temele proiectelor și sarcinile fiecărui elev, se recomandă o bibliografie minimală și se definește planul de lucru. Sunt prezentate și criteriile de evaluare, care vizează corectitudinea științifică, organizarea și adaptarea conținuturilor la vârsta elevilor, precum și diversitatea surselor și formelor de prezentare, cum ar fi texte elaborate de elevi, extrase din documente istorice, grafice, schițe sau materiale audio-video. O modalitate de abordare a lecției poate fi centrată pe patrimoniul local, fiecare grupă realizând prezentarea unui monument din județul său, datând din Evul Mediu (Exemple pentru județul Iași: Biserica Trei Ierarhi, Mănăstirea Golia, Mănăstirea Cetățuia și Mănăstirea Bârnova).

Proiectul poate fi realizat în timpul orelor de curs, în cadrul Săptămânii altfel sau ca temă pentru acasă și îmbrăca diferite forme: o prezentare PowerPoint, Prezi sau Canva, o expunere orală ilustrată cu imagini

sau un videoclip de promovare a monumentului. Fiecare elev are responsabilitatea elaborării unei subteme, dar și un rol în cadrul proiectului de grup, precum redactarea și organizarea conținutului, realizarea formei grafice sau prezentarea orală a produsului final. Profesorul coordonează activitatea, răspunzând întrebărilor elevilor, oferind indicații suplimentare, recomandând bibliografie de specialitate și gestionând situațiile în care grupul nu ajunge la consens.

Prezentarea poate avea loc în timpul orelor de curs, în cadrul unei activități extra - curriculare, cum ar fi vizita la un muzeu sau la un monument reprezentativ, sau în Săptămâna altfel. Pentru a încuraja interactivitatea, fiecare grupă își prezintă proiectul pe rând, iar membrii celorlalte grupe formulează în scris întrebări adresate grupului prezentator. În timpul expunerii, elevii alternează prezentarea conținuturilor scrise cu explicarea imaginilor, filmelor sau fragmentelor din documente istorice, demonstrând utilitatea înțelegerii materialului și a competențelor dezvoltate. La final, ei argumentează necesitatea cunoașterii și promovării patrimoniului cultural și importanța implicării civice pentru protejarea acestuia.

Evaluarea se realizează pe parcursul elaborării proiectului și la prezentarea produsului final, după criteriile stabilite anterior. Acestea includ: limbajul istoric, structura proiectului, relevanța conținutului istoric, utilizarea surselor istorice, ilustrarea adecvată (imagini, fotografii, axe cronologice), logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor, creativitatea, bibliografia, colaborarea în echipă și calitatea prezentării proiectului.

Competența Generală 4. Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă

Competența specifică 4.1. Integrarea informațiilor din surse variate pentru realizarea unor eseuri argumentative

Activitatea de învățare *Redactarea unui jurnal de cercetare referitor la un eveniment istoric integrând puncte de vedere diferite din surse diverse*

Competențe vizate:

- Utilizarea surselor istorice diverse pentru documentare;
- Analiza critică a punctelor de vedere diferite pentru aceeași temă;
- Redactarea unui text reflexiv și argumentat;
- Dezvoltarea abilităților de sinteză și de interpretare a surselor.

Descrierea activității:

Elevii vor alege singuri sau vor primi spre cercetare un **eveniment istoric** (ex.: Teoria imigraționistă asupra etnogenezei românilor; Despoții Dobrogei, Campania cea lungă, Unirea Țărilor Române sub Mihai Viteazul, Opera lui Dimitrie Cantemir etc.) și vor redacta un **jurnal de cercetare**, în care vor nota evoluția înțelegerii lor despre eveniment, reflecțiile personale și modul în care diferite surse influențează percepția asupra faptelor.

Etapele activității:

Mai întâi are loc selectarea evenimentului istoric: Profesorul propune 3–5 evenimente relevante, iar elevul alege un eveniment.

Identificarea surselor. Elevul trebuie să consulte cel puțin:

- **sursă narativă** (manual, articol istoric, sinteză academică);
- **sursă primară** (document oficial, discurs, fotografie, jurnal, scrisoare);
- **sursă media** (interviu, documentar, podcast, reportaj);
- **sursă cu punct de vedere alternativ** (un istoric străin / interpretare critică)

Redactarea jurnalului de cercetare. Jurnalul trebuie să conțină cel puțin 4 înregistrări („intrări”), fiecare cu dată și titlu. Exemple de intrări:

1. **Prima impresie / ce știu despre eveniment?**
   -ipoteze personale
   -întrebări de cercetare
2. **Analiza primei surse**
   -informații noi
   -ce punct de vedere transmite sursa?
   -ce întrebări noi apar?
3. **Compararea a două surse cu perspective diferite**
   -asemănări și contradicții
   -credibilitatea fiecărei surse

-modul în care diferențele de interpretare influențează înțelegerea evenimentului

4. **Concluzia cercetării**
   -ce a învățat elevul?
   -cum i s-a schimbat percepția?
   -ce perspective rămân controversate?

Criterii de evaluare:

- Relevanța și varietatea surselor utilizate;
- Capacitatea de a identifica perspective diferite;
- Claritatea reflecțiilor personale;
- Coerența și structura jurnalului;
- Corectitudinea limbajului și acuratețea informațiilor istorice;
- Capacitatea de a accepta alte păreri contrare propriilor convingeri.

Model scurt de fragment de jurnal (exemplu)
Intrarea 1 (5-10 decembrie 2025)

Analiza unei surse primare: Afirmațiile lui Robert Roesler cu privire la formarea poporului român și a limbii române. Teoria imigraționistă preluată de la alți istorici austrieci este dezvoltată pentru a demonstra faptul că poporul român și limba română s-au format la Sud de Dunăre, iar românii au imigrat în Transilvania în secolul al XIII, găsind acolo un teritoriu ocupat de maghiari, sași și secui.
Notez pentru jurnal întrebarea: *Cum prezentau alți istorici romanitatea românilor?*"

Competența specifică 4.2. Realizarea unui demers investigativ referitor la un proces istoric din Antichitate și Evul Mediu pentru a explica fapte din perioada contemporană

Activitatea de învățare *Organizarea unui joc de rol în care elevii simulează relațiile din Evul Mediu („boieri și țărani", „domn și boieri", „sultan și domn"), apoi dezbat cum dependența medievală s-a transformat în zilele noastre în relații contractuale și politice*.

Prin această activitate elevii înțeleg relațiile de dependență din Evul Mediu (boieri–țărani, domn–boieri, sultan–domn), dezvoltă gândirea critică prin compararea acestor relații cu formele moderne de dependență (contractuale, politice) și exersează exprimarea orală, a argumentării și a colaborării în grup.

Strategia didactică. Profesorul explică pe scurt contextul istoric: ierarhia socială medievală, obligațiile și drepturile fiecărei părți. Apoi, împarte rolurile elevilor:

- Boieri și țărani – accent pe dependența economică și obligațiile de muncă;
- Domn și boieri – accent pe puterea politică și tributuri;
- Sultan și domn – accent pe relațiile de vasalitate și tribut;
- Se oferă fișe de rol cu responsabilități, drepturi și obligații.

Simularea (jocul de rol). Elevii intră în roluri și interacționează conform situațiilor date: țăranii cer protecție și pământ, boierii cer muncă și dijmă; domnul solicită sprijin militar și taxe de la boieri, boierii cer privilegii; sultanul impune tribut, domnul negociază pentru autonomie.

Profesorul moderează, stimulând dialogul și eventualele conflicte de interese.

Dezbaterea. Elevii discută principalele aspecte: cum dependența medievală era bazată pe obligații personale și ierarhii; cum astăzi relațiile sunt reglementate prin contracte de muncă, acorduri politice și tratate internaționale. Iar la final se oferă exemple cu corespondentul în zilele noastre: angajat–angajator (asemănător țăran–boier), Guvern–Parlament (asemănător domn–boieri), stat–organizații internaționale (asemănător domn–sultan).

La finalul activității elevii concluzionează că dependența medievală nu a dispărut, ci s-a transformat din obligații personale în relații contractuale și politice reglementate de lege.

Evaluarea se realizează pe tot parcursul activității prin observația profesorului în timpul jocului de rol (formativă), aprecierea răspunsurilor de către profesor în timpul dezbaterilor elevilor (sumativă) și autoevaluarea în cadrul căreia elevii expun ceea ce au învățat și cum s-au simțit în roluri.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze

educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Viața cotidiană în orașele din Dacia romană*; *Ierarhii sociale și viață cotidiană în spațiul românesc; Istoria locală reflectată în spații muzeale.*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOȘCODEALĂ Felicia-Elena	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău, Buzău
DAN Aurelia-Mariana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița, Bistrița-Năsăud
GHEORGHE Valentin	Gradul didactic I/Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
ILIE Adrian	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța, Constanța
ILINCUȚA Maria-Cristina	Gradul didactic I/Dr.	Liceul „Simion Stolnicu” Comarnic, Prahova
MUNTEAN Livia-Cătălina	Dr.	Colegiul Național „MIhai Eminescu” Oradea, Bihor
PREDA-TUDOR Ana	Gradul didactic I	Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hașdeu” Buzău, Buzău
RADU Adriana	Gradul didactic I/Dr.	Colegiul Național Iași, Iași

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP Ioan-Aurel	Academician Coordonator științific	Academia Română
POPESCU Mirela	Coordonator Grad didactic I, Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
DOICESCU Rozalia	Consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEORGHE Valentin	Responsabil Clasa a XI-a Grad didactic I/ Dr.	Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
COSTEA Ionuț-Virgil	Conf. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
CRISTEA Ovidiu	C. S. I Consultant științific	Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București
NEDICI Radu	Conf. univ. dr. Consultant științific	Facultatea de Istorie, Universitatea București
NEMETI Sorin	Prof. univ. dr. habil. Consultant științific	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Cluj
RĂDVAN Laurențiu	Prof. univ. dr. Consultant științific	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

Anexa nr. 83

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XII-a

Trunchi comun (TC)

Filiera teoretică, profilul real, toate specializările
Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale
Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 83
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XII-a, trunchi comun (TC)

- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările*
- *Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale*
- *Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum Recomandarea Rec (2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul al XXI-lea și Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și

prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XII-a este aceeași atât pentru trunchiul comun, cât pentru curriculum de specialitate, respectiv:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă a elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XII-a, competențele specifice vizează formularea de puncte de vedere argumentate, argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse istorice, evaluare relevanței și credibilității informațiilor din surse pentru rezolvarea unor situații problemă din viața cotidiană, justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programa școlară de trunchi comun au ca obiectiv formarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” pentru Istoria românilor, din perioada modernă și contemporană. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp din perioada modernă și contemporană a istoriei românilor. Astfel, este necesară o detaliere a acestora la nivelul trunchiului comun. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minim obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză

a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene, explică evoluția instituțiilor și drepturilor omului, problematizează momentele de regres democratic, integrează experiențe pluraliste.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a XII-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară, un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare utilizând informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3(8)	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI) clasa a XII-a

CG 1 - Analizarea evenimentelor şi proceselor istorice, folosind reperele de timp şi spaţiu, conceptele şi limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicaţii şi interpretări argumentate

CS 1.1. Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente şi procese istorice asupra lumii contemporane

- *exerciţii de exprimare a unui punct de vedere argumentat față de/ referitor la consecinţele unui eveniment istoric, utilizând diverse surse istorice cu ajutorul aplicației digitale Padlet;*
- *construirea unui text argumentativ, pe baza unor surse istorice diferite, în legătură cu un eveniment/proces istoric;*
- *realizarea unei prezentări, care să ofere opinii diferite selectate din surse istorice, în legătură cu un eveniment /proces istoric.*

CS 1.2. Corelarea evenimentelor şi proceselor istorice naţionale şi internaţionale pentru a analiza evoluţia societăţii

- *completarea, cu ajutorul aplicațiilor digitale, a unor diagrame/organizatori grafici cu evenimente din spațiul românesc și internațional, identificate în sursele istorice,*
- *exerciţii de lectură activă a textelor istorice prin identificarea factorilor economici, sociali, politici, culturali care au determinat continuitatea, respectiv schimbarea în evoluţia societăţii româneşti în context internațional, în secolele al XVIII-lea - al XX-lea;*
- *realizarea unor fişe de lucru comparative, prin identificarea asemănărilor şi deosebirilor culturale, în urma vizitării unor muzee/muzee virtuale din România și din Europa, cu ajutorul aplicațiilor digitale.*

CG 2 - Formularea de argumente şi judecăţi de valoare întrebuinţând informaţiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor şi proceselor istorice
CS 2.1. Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informaţiilor in surse
– *formularea unei opinii, privind o temă istorică dată, pe baza informațiilor identificate în diferite surse istorice, integrând aplicațiile digitale (de exemplu, Canva sau CapCut);* – *realizarea unui articol de ziar/poster/colaj pentru a ilustra o opinie personală argumentată asupra evenimentelor istorice prin integrarea diferitelor surse (documente, mărturii scrise/orale, imagini/fotografii/caricaturi);* – *stabilirea de corelaţii între punctele de vedere exprimate în surse istorice tipărite/on line cu scopul adoptării unei atitudini, privind un subiect sensibil sau o problemă controversată din secolul XX.*
CS 2.2. Evaluarea relevanţei şi credibilităţii informaţiilor din surse în rezolvarea unor situaţii-problemă din viaţa cotidiană
– *Ierarhizarea informațiilor în funcție de relevanța lor prin compararea a două surse istorice diferite (document istoric şi mărturie scrisă/orală etc.) pe baza unui criteriu dat;* – *stabilirea credibilității unor informații prin completarea unui organizator grafic cu aspectele relevante referitoare la un eveniment/proces istoric, selectate din mai multe surse mass-media;* **–** *compararea informaţiilor despre un eveniment de istorie recentă, din surse diferite (presa scrisă/online, radio, televiziune, site-uri/blogg-uri online), stabilind validitatea sau distorsionarea acestora, pentru rezolvarea unei situații problemă din viața cotidiană.*

CG 3 - Valorificarea experienţei istorice şi a diversităţii culturale pentru argumentarea atitudinilor civice
CS 3.1. Argumentarea relevanţei unor experienţe istorice pentru înţelegerea societăţii ontemporane
– *formularea de argumente referitoare la relevanța/importanța/impactul unui eveniment istoric asupra societății contemporane, pornind de la surse istorice;* – *organizarea unor dezbateri cu participanții la evenimentele istorice marcante, din secolul al XX-lea, pentru valorificarea experienței istorice;* – *simularea unor acțiuni diplomatice, prin asumarea rolurilor unor personalități, pentru înțelegerea societății contemporane, din perspectiva experienței istorice.*
CS 3.2. Justificarea contribuţiei identităţilor culturale româneşti şi ale minorităţilor naţionale la democraţia europeană
– *elaborarea unui proiect pentru organizarea unei „săptămâni multiculturale” la nivelul clasei sau şcolii, valorificând contribuția românilor și a minorităților din România la democrația europeană;* – *realizarea unor fişe biografice care să argumenteze rolul unor personalităţi româneşti şi din rândul minorităţilor naţionale la dezvoltarea democraţiei;* **–** *realizarea de planșe/prezentări care să evidențieze rolul minorităţilor naționale la dezvoltarea democrației, în epoca contemporană, interpretând critic sursele istorice.*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice şi a strategiilor de învăţare autonomă, colaborativă şi continuă folosind exemple din istorie
CS 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică

- *realizarea unei diagrame care să prezinte opiniile diferitelor personalități în legătură cu o inițiativă de modernizare a societății românești, pe baza diferitelor surse istorice;*
- *formularea de argumente referitoare la proiecte promovate în campanii civice vizând drepturile și libertățile cetățenești în perioada contemporană;*
- *exprimarea opiniei în legătură cu implicarea societății civile în rezolvarea unor situații problemă, din societatea contemporană.*

CS 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ

- *elaborarea unor fișe de autoevaluare pe baza unor criterii stabilite de către elevi;*
- *crearea de hărţi mentale în format digital în care fiecare elev îşi notează numele şi contribuţia la munca echipei în raport cu sarcinile asumate;*
- *analiza comparativă a propriului progres în învățare, folosind diferiți organizatori grafici, raportat la obiectivele stabilite pentru activitatea grupului.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
1. Modernitatea în spaţiul românesc	**1.1. Românii în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● *Problema Orientală* ● regim fanariot - statut politico-juridic ● ocupaţie militară şi pierderi teritoriale în timpul războaielor ruso-austro-otomane **1.2.Epoca Luminilor în Transilvania** ● Unirea cu Biserica Romei ● reformismul habsburgic ● Răscoala lui Horea, Cloşca şi Crişan ● Școala Ardeleană **1.3. Iniţiative şi acţiuni de modernizare în spaţiul românesc în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● reformele lui Constantin Mavrocordat şi Iosif al II-lea ● memoriile de la Focșani și Șistov ● Partida Naţională ● *Supplex Libellus Valachorum* **1.4. Revenirea la domniile pământene. Regulamentele Organice** ● Revoluţia condusă de Tudor Vladimirescu (1821) ● Protectorat ● Regulamentele Organice
2. Emanciparea politică şi naţională	**2.1. Generaţia paşoptistă şi idealul naţional** ● locotenenţă domnească ● naționalism ● liberalism politic ● proiecte politice paşoptiste **2.2. Unirea Principatelor Române de la 1859 şi domnia lui Alexandru Ioan Cuza** ● de la Congresul de la Paris (1856) la recunoașterea internațională a unirii ● Reformele ● Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris (1864) - domnia autoritară

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	2.3. Carol I – modernizarea şi consolidarea politică a României ● Aducerea Prințului străin ● Constituția din 1866 ● Războiul de Independenţă (1877-1878) ● Regatul ● partide politice ● acțiuni de politică externă 1878-1914 **2.4. Societatea românească la cumpăna secolelor al XIX-lea şi al XX-lea (economie, societate, cultură)** ● politica„Prin noi înşine” ● politica „Pașilor mărunți” ● Academia Română ● legislaţia modernă ● capitalul străin și infrastructurile moderne ● problema agrară **2.5. Situaţia românilor din afara graniţelor statului român** ● deznaţionalizare ● dualismul austro-ungar ● gubernie ● partide și grupări politice românești din Transilvania, Basarabia şi Bucovina ● *Memorandum*
3. De la război la pace. România şi Întregirea Naţională	**3.1. ,,Marele Război” şi unificarea naţională** ● participarea României la război ● Unirea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei cu România ● Regele Ferdinand I, Regina Maria **3.2. România în relaţiile internaţionale în perioada interbelică** ● autodeterminare națională ● noua diplomație și Tratatele de Pace din 1919-1920 ● securitate colectivă și alianţe regionale - Mica Înţelegere şi Antanta Balcanică ● revizionism ● Take Ionescu ● Nicolae Titulescu
4. Democraţie şi autoritarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Evoluții politice în România interbelică** ● Constituția din 1923 ● partide democratice și extremiste ● criza dinastică ● regimul de autoritate monarhică al lui Carol al II-lea **4.2. Diversitate etnică şi confesională. Statutul minorităţilor naţionale** ● majoritate și minorități etnice și confesionale ● partide etnice ● politici educaționale și culturale **4.3. Societate, cultură şi economie în România interbelică** ● reforma agrară (1918-1921) ● politicile interbelice privind industria şi comerţul: neoliberalismul politica „porţilor deschise” și corporatismul ● Marea Criză Economică ● tradiţionalism şi sincronism **4.4. România în anii celui de-Al Doilea Război Mondial** ● sferele de influență și pierderile teritoriale ● de la regimul naţional-legionar la regimul antonescian ● Holocaustul

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	● participarea României la campaniile militare (1941-1945) ● 23 august 1944
5. Regimul comunist. Revenirea la democraţie şi integrarea euro-atlantică	**5.1. Drumul către totalitarism (1944-1947)** ● Convenţia de Armistiţiu (1944) ● sovietizare ● activitatea guvernului dr. Petru Groza ● alegerile din 1946 ● desființarea pluralismului politic ● înlăturarea monarhiei **5.2. Regimul comunist în perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej** ● „democrația populară” ● Constituțiile din 1948 și 1952 ● lupta pentru putere în structurile comuniste ● naționalizare, etatizare, colectivizare ● economie planificată ● politicile represive ● construcția Blocului Estic (Cominform, C.A.E.R., Tratatul de la Varșovia) **5.3. Regimul comunist în perioada Nicolae Ceauşescu** ● Constituția din 1965 ● construcția partidului-stat ● noile „revoluții” în industrie, agricultură și cultură ● cultul personalității ● politica externă de la deschidere la izolaționism ● criza sistemului din anii ’80 **5.4. România în tranziţia către democraţie şi economie de piaţă** ● Revoluţia din 1989 ● forme de organizare politică (1989-1991) ● societate civilă ● Fenomenul „Piața Universității” ● „mineriadele” ● Constituția din 1991 ● alegerile și alternanţa la putere ● privatizare **5.5. Integrarea euro-atlantică a României** ● evoluția României de la structurile Blocului Estic la Pactul de la Snagov (1990-1995) ● aderarea României la N.A.T.O. și integrarea în U.E. ● migrația

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată, mai ales în condițiile unei alocări orare, prin planurile-cadru, de 1 oră/săptămână.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată, mai ales în condițiile unei alocări orare, prin planurile-cadru, de 1 oră/săptămână.

Competența generală 1: **Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**

Competența specifică 1.1: Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente și procese istorice asupra lumii contemporane

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii deductive, în care demersul didactic pornește de la cunoștințele generale spre aspectele particulare, de la noțiuni la exemple concrete, respectiv interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare pe perechi/ pe grupe mici exerciţii de **exprimare a unui punct de vedere argumentat referitor la consecinţele unui eveniment istoric**, utilizând metoda ”Termeni-cheie inițiali”, respectiv ”Termeni cheie în avans. Termeni cheie revizuiți”. În **etapa de evocare** a lecției profesorul alege 4-5 termeni-cheie dintr-un text sau temă care urmează a fi studiată, pe care îi scrie pe tablă sau pe fișele de lucru care sunt distribuite elevilor, respectiv folosirea aplicației digitale Padlet. Elevii sunt solicitați să asocieze fiecărui termen-cheie 2-3 evenimente istorice, 1-2 date cronologice din intervalul de timp studiat, 1-2 personalități istorice implicate în evenimente, respectiv să identifice legăturile, relațiile dintre acești termeni **(premisele**). Astfel, la tema ”Revenirea la domniile pământene. Regulamentele Organice”, profesorul poate alege a serie de termeni-cheie precum: revoluție, protectorat, regim fanariot, proclamație, tratat, act cu valoare de constituție. În **etapa de realizare a sensului** se realizează o secvență de învățare (prezentarea succcintă a temei sau distribuirea și lectura surselor istorice, urmate de completarea și analiza unei scheme) în care se elevii vor selecta/ contrui 3 **argumente** pentru a susține legătura dintre termeni, având în vedere evenimentele și personalitățile asociate (argumente de tip logic – pentru a demonstra un punct de vedere, de justificare – pentru a justifica un punct de vedere, de influență – pentru a convinge și întărirea certitudinii) și vor descoperi termeni avansați și relațiile dintre ei. La finalul lecției, în **etapa de reflecție**, se revine pentru revizuirea relațiilor, conexiunilor dintre termeni. Fiecare grupă își prezintă **premisele, argumentele și concluziile**, se discută și se stabilește valoarea de adevăr a premiselor și concluziilor, respectiv validitatea argumentelor, pe baza legăturilor transdisciplinare (disciplina logică, argumentare și comunicare). **Evaluarea** este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la calitatea premiselor, validitatea argumentelor și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

1.2. Corelarea evenimentelor și proceselor istorice naționale și internaționale pentru a analiza evoluția societății

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru înțelegerea complexității societății contemporane, se poate realiza ca activitate de învățare realizarea unor fișe de lucru comparative prin **identificarea asemănărilor şi deosebirilor culturale** în urma vizitării unor muzee/ muzee virtuale din România și din Europa. Un instrument eficient pentru cadrul didactic, care poate fi aplicat elevilor în cadrul unei astfel de activități îl reprezintă fișele de lucru, care pot fi completate individual, letric sau digital de către elevi (prin folosirea aplicației GoogleForms). Fișa de lucru referitoare la aspectele generale ale vizitării unui muzeu/ expoziții permanente/ temporare poate cuprinde întrebări legate de: denumirea și

istoricul înființării muzeului, evenimente istorice punctuale la care se referă expoziția muzeală, tipurile de surse istorice observate, exponate cu semnificație deosebită în cadrul patrimoniului/ cu încărcătură emoțională și justificarea alegerii, informații noi/ deosebite despre personalități/ evenimente istorice în comparație cu cele învățate la clasă, impresii personale. Analiza comparativă se poate realiza prin completarea unei diagrame Venn, realizată în format letric sau digital (prin utilizarea funcției SmartArt din prezentarea PowerPoint). **Evaluarea** se realizează în funcție de obiectivele de evaluare stabilite de profesor, se poate administra un chestionar sau un test de evaluare, pot fi aplicate criterii de evaluare la fișele de lucru completate de elevi, sau poate fi realizată o evaluare alternativă prin completarea unui portofoliu pe baza fișelor de lucru distribuite elevilor.

Competența generală 2: Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența specifică 2.1: Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare pe perechi **stabilirea de corelaţii între punctele de vedere exprimate în surse istorice tipărite/on line, cu scopul adoptării unei atitudini privind un subiect sensibil sau o problemă controversată** din secolul XX, utilizând metoda ”Rețeaua de discuții”. Astfel, la tema ”Evoluții politice în România interbelică” poate fi aplicată această metodă, pornind de la probleme precum: *Alegerile parlamentare,* care au asigurat buna funcționare a instituțiilor politice în România interbelică, având în vedere structurarea alegerilor parlamentare: 1919 - un nou drum electoral; 1920 și 1928 - victoria noilor partide; 1922, 1926 și 1927 - popularitate și schimbări electorale; 1931, 1932 și 1933 - marea criză economică; 1937 - alianțe electorale și ascensiunea extremei drepte. În **etapa de evocare**, profesorul distribuie elevilor grupați în perechi sursele istorice selectate (ex: fragmente din programe politice, discursuri, articole de presă), respectiv o grilă conținând situația-problemă/ întrebarea și solicită completarea acesteia atât cu argumente care susțin răspunsul afirmativ, cât și argumente care susțin răspunsul negativ. În **etapa de realizare a sensului**, elevii parcurg individual sursele, discută întrebarea în perechi, apoi stabilesc și completează 4-5 argumente ce susțin răspunsul afirmativ, respectiv 4-5 argumente care susțin răspunsul negativ. Când listele sunt complete, câte 2 perechi se reunesc pentru a le compara, ținând cont de argumentele pro și cele contra ale fiecărei perechi. Grupurile astfel formate completează cele două liste de argumente și discută pe baza acestora până ajung la o concluzie. În funcție de complexitatea problemei abordate, de specificul colectivului de elevi, profesorul poate organiza o dezbatere de 15 minute pe baza argumentelor de grup. La finalul lecției, **în etapa de reflecţie**, câte un voluntar va prezenta o declarație succintă a poziției grupului său, iar fiecare elev reflectează individual asupra argumentelor și stabilește o poziție pro, contra sau indecis. După ascultarea argumentelor, unii elevi își pot schimba opiniile și pot trece de partea altui grup. În **etapa de extindere**, profesorul poate sprijini elevii să transfere competențele dobândite în situații reale de viață, în rezolvarea unei situații-problemă din viața cotidiană și luarea unei decizii personale. (de exemplu: alegerea unei profesii/ cariere). **Evaluarea** este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare, care să cuprindă criterii referitoare la formularea corectă și ierarhizarea coerentă a argumentelor și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți, compararea și evaluarea diferitelor puncte de vedere referitoare la tema dată). Profesorul poate opta și pentru o **evaluare scrisă**, prin aplicarea unui test cu întrebări structurate pe baza textelor istorice.

Competența specifică 2.2. Evaluarea relevanței și credibilității informațiilor din surse în rezolvarea unor situații-problemă din viața cotidiană

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru stabilirea unor criterii clare de evaluare a relevanței și credibilității informațiilor provenite din diferite surse, se poate realiza **completarea unui organizator grafic cu aspectele relevante referitoare la un eveniment/proces istoric,** selectate prin analiza mai multor surse, tipuri şi tehnici de informare mass-media, pentru a stabili credibilitatea unor informații, activitate în perechi precedată de brainstorming. O astfel de activitate poate fi

desfășurată la tema ”Regimul comunist în perioada Nicolae Ceaușescu” sau la tema ”România postdecembristă – tranziția către democrație și economia de piață”. În **etapa de evocare** a lecției se desfășoară prima fază a producției de idei, prin alegerea temei (enunțată de profesor sau de comun acord cu elevii) și solicitarea exprimării ideilor față de tema în discuție/ rezolvarea situației problemă, care sunt înregistrate în scris. În această etapă, profesorul prezintă elevilor 3-7 surse diferite (fragmente din articole de presă, jurnale, interviuri, emisiuni televizate, discursuri, materiale postate pe site-uri/ blogg-uri de istorie) și stabilește de comun acord cu elevii problema care urmează a fi discutată legată de percepția opiniei publice față de evenimentele istorice - combaterea dezinformării prin identificarea tipurilor și tehnicilor de dezinformare cu impact asupra vieții cotidiene. **Etapa de realizare a sensului** cuprinde a doua fază a aprecierii critice a ideilor prin reluarea ideilor emise și gruparea lor pe categorii/ criterii, analiza critică a ideilor, evaluarea, argumentarea și contraargumentarea ideilor emise. În această etapă se stabilesc criteriile de evaluare a surselor analizate: tipurile de surse, autorul (participant direct la eveniment, observator din exterior, individ obișnuit), scopul în care au fost redactate, factori care ar putea afecta credibilitatea informațiilor oferite de surse (manipulare în scop de propaganda, evitarea unei acțiuni punitive/ exonerare, inexactități, subiectivism, apartenența la un curent de gândire etc.), impactul cantitativ (aria de răspândire, câte persoane au intrat în contact cu ideile). La finalul lecției, în **etapa de reflecție**, elevii selectează ideile valoroase, originale sau soluțiile optime pentru rezolvarea problemei propuse – combaterea dezinformării prin identificarea tipurilor și tehnicilor de dezinformare cu impact asupra vieții cotidiene. Această secvență de învățare se poate derula în cadrul unui laborator de educație medie, prin completarea unui organizator grafic. În **etapa de extindere**, profesorul poate sprijini elevii să transfere competențele dobândite în rezolvarea unei situații-problemă din viața cotidiană prin realizarea unui ghid de combatere a dezinformării în spațiul public. **Evaluarea** este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la calitatea ideilor exprimate, pertinența argumentelor și contraargumentelor în evaluarea surselor analizate, și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (participare activă în formularea de idei și completarea organizatorului grafic, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

Competența generală 3.Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Competența specifică 3.1. Argumentarea relevanței unor experiențe istorice pentru înțelegerea societății contemporane

Pentru atingerea CS 3.1 elevii pot realiza un proiect de mozaic cultural, pentru valorificarea experienței istorice, cercetând rolul minorităților etnice în realizarea României Mari și pentru consolidarea acesteia (cu ajutorul biografiilor, a activității din diferitele instituții, a documentelor prin care România se angaja să respecte drepturile minorităților); folosind organizatori grafici fiecare grup prezintă contribuția unei minorități la evenimente. Profesorul joacă rolul de organizator al condițiilor de învățare, de îndrumător și animator, de catalizator al energiilor elevilor. Fișele de lucru vor cuprinde informații despre rolul diferitelor personalități ale minorităților naționale în derularea evenimentelor Marii Uniri, în provinciile istorice, rezoluții ale unirii, Statutul minorităților, dar și despre apariția și activitatea partidelor politice etnice, sau a altor organizații ale minorităților din perioada interbelică, care au au contribuit la consolidarea diversității și la recunoașterea valorilor culturale. Evaluarea se realizează în urma prezentării orale a materialului realizat și analizarea activității în cadrul grupului. Pot fi aplicate criterii de evaluare la fișele de lucru completate de elevi, sau poate fi realizată o evaluare alternativă, prin completarea unui portofoliu - pe baza fișelor de lucru distribuite elevilor. Proiectul mozaicului cultural dezvoltă responsabilitatea individuală și de grup, gândirea critică și abilitățile de comunicare argumentativă, stimulează învățarea reciprocă și implicarea activă a tuturor elevilor, dezvoltarea gândiri logice independente.

Competența specifică 3.2. Justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană

Pentru atingerea CS 3.2 elevii pot realiza planșe pe care să identifice aspecte ale societății din diferite perioade istorice folosind metoda *Turul Galeriei*, cu asumarea de roluri în cadrul grupurilor (teme propuse: ”Viața socială și culturală în diferite epoci istorice”, ”Aplicarea principiilor liberal -democratice în Constituțiile

românilor” etc.), resursele fiind puse la dispoziție de către profesorul coordonator. T*urul galeriei* este o metodă de învățare activă și interactivă, în care elevii lucrează în grupuri pentru a rezolva o problemă, soluțiile lor sunt expuse ca într-o galerie și evaluarea este realizată de către colegi, când vizitează "galeria" pentru a analiza și a oferi feedback reciproc pe soluțiile prezentate de celelalte grupuri. Această activitate încurajează colaborarea, gândirea critică și dezvoltă abilitățile de comunicare, evidențiind totodată experiențe din diferite perioade istorice, pentru a înțelege societatea contemporană.

Competența generală 4. Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie

Competența specifică 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică

CS 4.1. poate fi dezvoltată prin organizarea de activităţi prin utilizarea metodelor nonformale (ex: „biblioteca vie”, „teatru-forum”, „cafeneaua publică”), pe teme intens dezbătute din istoria românilor precum: dezrobirea rromilor, înfăptuirea reformei agrare din 1864, adoptarea Constituției din 1923, acceptatea notelor ultimative sovietice din 1940, intervenția trupelor Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia etc. De asemenea, prin propunerea de activități care să presupună adresarea de petiții, solicitări de modificări legislative etc. ”Cafeneaua publică” este o metodă care facilitează schimbul de informaţii între elevi, în realizarea unor sarcini, într-un cadru relaxat asemănător unei cafenele. Această metodă este eficientă dacă dorim să valorizăm contribuţia fiecărui elev în realizarea unor sarcini didactice diferite. În grupele de elevi, sarcinile pot fi prezentate sub forma fişelor de lucru sau pot fi comunicate oral. La fiecare masă de lucru delegăm o „gazdă” care va avea rolul de moderator în cadrul grupului şi care va nota şi prezenta ideile discutate. După realizarea sarcinilor proprii, elevii merg în celelalte grupe și împărtășesc idei. Membrii rămaşi, adică „gazdele” prezintă ideile generate de grup până în momentul respectiv. Vizitatorii pot adresa întrebări gazdei, pot contribui cu idei, propuneri la rezolvarea sarcinii. După rundele de vizită, elevii revin la grupele (mesele) iniţiale. În plen – sunt afişate posterele (colile de flipchart), iar „gazdele” fiecărui grup prezintă concluziile dezbaterilor de la mesele de lucru. Pentru colectarea tuturor informațiilor se pot folosi organizatori grafici, sau chestionare. Evaluarea se poate face prin observarea activității în cadrul grupului, metodele non-formale permițând valorizarea activității fiecăruia dintre elevi.

Competența specifică 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ

Pentru a forma capacităţi autoevaluative se pot folosi mai multe metode cum ar fi: **notarea reciprocă**, în sens de consultare a colegilor elevului evaluat, **autonotarea controlată**, cel evaluat şi-a autoevaluat rezultatele, motivând; **chestionarul, scara de verificare** pentru: creativitate, motivație, independență, curiozitate intelectuală, performanțe școlare, participarea la discuții în clasă, disciplina în cadrul grupului, progresul realizat, comportamentul general în clasă ș.a. Atât în ,,notarea reciprocă”, cât şi în ,,autonotarea controlată”, trebuie cerut elevilor să motiveze nota acordată.

Profesorul trebuie să fie mai mult un organizator al situaţiilor de învăţare, care mediază şi facilitează accesul la informaţie şi un element de legătură între elev şi societate. Implicarea elevilor în procesul didactic trebuie realizată în toate laturile acestuia predare-învăţare-evaluare. Este important ca elevii să înţeleagă criteriile de evaluare, procesul evaluativ, pentru a putea reflecta asupra performanţelor obţinute, a le explica şi a găsi modalităţi de progres.

Strategiile didactice de evaluare pot cuprinde observarea sistematică a comportamentului elevului, evaluarea orală, evaluarea sumativă. Observarea sistematică a comportamentului elevului în cursul activităţii didactice se realizează prin: fişa de observaţii curente, fişa de evaluare, investigaţie, proiect, portofoliu, aplicații, instrumente și platforme educaționale (Google Jamboard, Google Forms, Kahoot, learningsapp, worldwall ș.a). Evaluarea orală, cu criterii de notare și proba scrisă, însoțită de barem de evaluare și de notare constituie metode tradiționale de evaluare, folosite în practica didactică.

Evaluarea sumativă se realizează prin teste de evaluare (inițiale, de parcurs, finale), portofoliu ș.a. Metodele complementare/alternative de evaluare (proiectul, portofoliu etc.), deşi cronofage, asigură individualizarea sarcinilor de lucru, valorificând şi stimulând creativitatea şi originalitatea elevilor, pun în

valoare abilităţile practic-aplicative şi favorizează învăţarea prin cooperare, precum şi implicarea personală a elevului în activitatea de învăţare, dezvoltând motivaţia intrinsecă a acestuia.

Utilizarea de instrumente variate de evaluare, a competenţelor dobândite de elevi, permite abordarea globală a rezultatelor şi depăşirea clişeelor tradiţionale. Prin centrarea demersului didactic pe elev, accentul trece de la "ce" învaţă elevul la "de ce", "pentru ce" şi "cu ce rezultate", măsurarea cunoştinţelor dobândite realizându-se în termeni ca profunzime, funcţionalitate, stabilitate, mobilitate, amplificare treptată în cadrul unui proces didactic activ, bazat pe abordări interdisciplinare şi transcurriculare.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Mari inventatori români și invențiile lor; Evoluția sistemului bancar în România; Igiena în vreme de război, Cutremurul din 1977 și implicațiile sale.*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	ISMB/Colegiul Național Spiru Haret București
CĂPLESCU IULIANA MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	**Academia Română**
POPESCU MIRELA	COORDONATOR GRAD DIDACTIC I/DR	**Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare**
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	**Universitatea București**
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	**Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca**
COSTEA IONUȚ VIRGIL	CONF. UNIV.DR.	**Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca**
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	**Universitatea de Vest, Timișoara**
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	**Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare**
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV. DR.	**Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași**

Anexa nr. 84

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 84
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- ***Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale***

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum Recomandarea Rec(2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul XXI și Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030, susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională.

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al reînnoirii

legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe Istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga Istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază Istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază Istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XII-a este aceeași atât pentru trunchiul comun, cât și pentru specializarea Științe sociale curriculum de specialitate, respectiv:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă a elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XII-a, competențele specifice vizează formularea de puncte de vedere argumentate, argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse istorice, evaluare relevanței și credibilității informațiilor din surse pentru rezolvarea unor situații problemă din viața cotidiană, justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programele școlare pentru specializarea Științe sociale au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari" pentru Istoria românilor, epoca modernă și contemporană. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp, din perioada modernă și contemporană a istoriei românilor la care se adaugă și studiile de caz . Pentru a asigura specializarea sunt adăugate studii de caz dedicate unor personalități, evenimente, aspecte culturale sau politice. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minim obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză

a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene. explică evoluția instituțiilor și drepturilor omului, problematizează momentele de regres democratic, integrează experiențe pluraliste.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a XII-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară, un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare utilizând informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3(8)	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor şi proceselor istorice, folosind reperele de timp şi spaţiu, conceptele şi limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicaţii şi interpretări argumentate

Clasa a XII-a
CS 1.1. Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente şi procese istorice asupra lumii contemporane
– *conceperea unui discurs argumentativ referitor la rolul liderului în desfășurarea unui eveniment istoric;* – *elaborarea unei prezentări privind semnificația actuală a unor evenimente şi procese istorice, ca rezultat al unei investigaţii istorice individuale;* – *realizarea unui proiect de cercetare referitor la Diversitate şi unitate în România contemporană, utilizând diferite surse istorice.*
CS 1.2. Corelarea evenimentelor şi proceselor istorice naţionale şi internaţionale pentru a analiza evoluţia societăţii
– *redactarea unei lucrări științifice referitoare la un subiect de istorie locală, folosind şi interpretând, în mod critic, documentele istorice;* – *analiza comparativă a tabelelor şi graficelor pentru formularea de puncte de vedere argumentate privind evoluţia societăţii româneşti în secolele XVIII-XX;* – *organizarea unei expoziţii tematice cu obiecte din patrimoniul personal/imagini şi fotografii ale clădirilor-monument, însoţite de fişe descriptive, în urma vizitării unor muzee/muzee virtuale din România și din Europa, utilizând diferite aplicații digitale.*

CG 2 - Formularea de argumente şi judecăţi de valoare întrebuinţând informaţiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor şi proceselor istorice

Clasa a XII-a
CS 2.1. Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informaţiilor din surse
– *organizarea unei simulări de proces istoric referitor la încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești, utilizând diferite surse tipărite/online;* – *crearea unei ,,biblioteci vii" a experienţelor individuale prin analiza critică a surselor istorice scrise şi/sau a mărturiilor orale, cu ajutorul aplicației digitale Canva;* – *realizarea unui studiu de caz referitor la un subiect sensibil sau o problemă controversată din secolul XX pornind de la punctele de vedere exprimate în diverse surse istorice tipărite/ online.*
CS 2.2. Evaluarea relevanţei şi credibilităţii informaţiilor din surse în rezolvarea unor situaţii-problemă din viaţa cotidiană
– *elaborarea unui ghid practic de utilizare a surselor istorice referitoare la o temă istorică pentru stabilirea criteriilor de validare a informațiilor în funcţie de natura emitentului/receptorului, context istoric, semnificaţia mesajului, relevanţă istorică, folosind aplicațiile digitale;* – *crearea unei biblioteci digitale referitoare la o temă istorică prin aplicarea criteriilor de validare a informațiilor din surse diferite, folosind aplicația Padlet;* – *realizarea unui podcast cu specialiști (muzeografi, arheologi, bibliotecari, arhivişti etc) referitor la o situație-problemă din viața cotidiană*.

CG 3 - Valorificarea experienţei istorice şi a diversităţii culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Clasa a XII-a
CS 3.1. Argumentarea relevanţei unor experienţe istorice pentru înţelegerea societăţii contemporane
– *redactarea unui eseu structurat, care să includă puncte de vedere argumentate referitoare la fenomene și procese istorice;* – *organizarea unor jocuri de rol pornind de la evenimente istorice, în care să se analizeze consecinţele acţiunii umane;* – *realizarea unei investigaţii, folosind resursele istoriei orale pe teme de istorie recentă a României, ale cărei rezultate pot fi valorificate prin expoziţii, site-uri culturale, emisiuni radio şi TV, articole ştiinţifice, concursuri şcolare, monografii ale şcolilor şi localităţilor, fişe biografice.*
CS 3.2. Justificarea contribuţiei identităţii culturale româneşti şi a celei a minorităţilor naţionale la democraţia europeană
– *crearea unui infografic cu tema ,,Mozaicul identităţilor", care să ilustreze contribuţiile minorităţilor naţionale şi religioase la cultura democratică românească/europeană;* – *realizarea de proiecte de istorie culturală locală, accesând diferite surse şi utilizând metode interactive, pentru valorificarea contribuţiei românilor şi a minorităţilor etnice şi religioase la consolidarea democraţiei;* – *realizarea unui articol pentru o revistă referitor la contribuţia unei personalităţi feminine la dezvoltarea culturii și civilizației din spațiul românesc și european*.

CG 4 - Utilizarea gândirii critice şi a strategiilor de învăţare autonomă, colaborativă şi continuă folosind exemple din istorie

Clasa a XII-a
CS 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică
– *elaborarea, pe grupe, a unui proiect de Constituţie ideală a cetăţeanului activ, valorificând critic conţinutul Constituţiilor româneşti din 1866, 1923 şi 1991;* – *organizarea de video-conferinţe la nivel regional/ național cu participarea elevilor, în care aceştia dezbat evenimente politice/ sociale contemporane, ca expresie a manifestării spiritului civic;* – *elaborarea, pe grupe, a unui ziar având ca temă mişcări sociale/de protest din epoca modernă şi cea contemporană românească, exprimând perspectiva proprie a elevilor asupra evenimentelor.*
CS 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ
– ***r**ealizarea unor activități de autoevaluare prin completarea unui jurnal reflexiv;*

Clasa a XII-a
– *elaborarea unor portofolii digitale care conţin reflecţii ale membrilor echipei, referitoare la contribuţia proprie la proiecte de grup, activitatea echipei, secvenţe de autoevaluare şi evaluare colegială;* – *realizarea unui tur virtual de evaluare a produselor digitale și activității efectuate de fiecare elev, apelând la coduri de culori (roşu pentru puncte forte, galben pentru întrebări, verde pentru sugestii).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
1. Modernitatea în spaţiul românesc	**1.1. Românii în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● *Problema Orientală* ● regim fanariot – statut politico-juridic ● ocupaţie militară şi pierderi teritoriale în timpul războaielor ruso-austro-otomane ● Pacea de la Passarowitz (1718) ● Pacea de la Belgrad (1739) ● Pacea de la Kuciuk-Kainargi (1774) Studiu de caz: *Războiul ruso-turc din 1806-1812 şi implicaţiile sale pentru Principatele Române* **1.2. Epoca Luminilor în Transilvania** ● Unirea cu Biserica Romei ● reformismul habsburgic ● *Edictul de Toleranță* ● *Şcoala Ardeleană. Afirmarea latinității* ● Răscoala lui Horea, Cloşca şi Crişan ● Ioan Inochentie Micu-Klein ● Petru Maior Studiu de caz: *Viața cotidiană în secolul al XVIII-lea* **1.3. Iniţiative şi acţiuni de modernizare în spaţiul românesc în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● reformele lui Constantin Mavrocordat şi Iosif al II-lea ● reformismul boieresc - memoriile de la Focșani și Șistov ● Partida Naţională ● proiecte de Constituții ● *Supplex Libellus* (1744); *Supplex Libellus Valachorum* (1791) Studiu de caz: *Mișcarea petiționară românească - cale de emancipare și modernizare* **1.4. Revenirea la domniile pământene. Regulamentele Organice** ● Revoluţia condusă de Tudor Vladimirescu (1821) ● Convenţia de la Akkerman (1826) ● Tratatul de la Adrianopol (1829) ● Protectorat ● Regulamentele Organice ● Alexandru Ghica, Gheorghe Bibescu, Mihail Sturdza Studiu de caz: *Organizarea învățământului în limba română: Școala de la Sfântul Sava*

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
2. Emanciparea politică şi naţională	**2.1. Generaţia paşoptistă şi idealul naţional** ● locotenenţă domnească ● naționalism ● liberalism politic ● proiecte politice paşoptiste ● activitatea din emigrație Studiu de caz: *„Frăția" și Nicolae Bălcescu* **2.2. Unirea Principatelor Române de la 1859 şi domnia lui Alexandru Ioan Cuza** ● de la Congresul de la Paris (1856) la recunoașterea internațională a unirii ● Reformele ● Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris (1864) - domnia autoritară Studiu de caz*: Modernizarea instituțională* **2.3. Carol I – modernizarea şi consolidarea politică a României** ● Aducerea Prințului străin ● Constituția din 1866 ● vot cenzitar ● Războiul de Independenţă (1877-1878) ● Regatul ● partide politice ● acțiuni de politică externă (1878-1914) Studiu de caz: *Integrarea Dobrogei* Studiu de caz: *Alegerile parlamentare din România modernă* **2.4. Societatea românească la cumpăna secolelor al XIX-lea şi al XX-lea (economie, societate, cultură)** ● politica „Prin noi înşine" ● politica „Pașilor mărunți" ● Academia Română ● legislaţia modernă ● capitalul străin și infrastructurile moderne ● problema agrară ● instituțiile culturale Studiu de caz*: Junimea* Studiu de caz: *Spiru Haret şi modernizarea învăţământului românesc* **2.5. Situaţia românilor din afara graniţelor statului român** ● deznaţionalizare ● dualismul austro-ungar ● gubernie ● partide și grupări politice românești din Transilvania, Basarabia şi Bucovina ● *Memorandum* Studiu de caz: *Curente politice și culturale: Socialismul, Semănătorismul, Poporanismul*

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
3. De la război la pace. România și Întregirea Naţională	**3.1. „Marele Război" şi unificarea naţională** ● participarea României la război ● viața cotidiană ● Unirea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei cu România ● ratificarea actelor unirii ● Regele Ferdinand I, Regina Maria Studiu de caz: *Misiunea Militară Franceză în România* Studiu de caz: *„Marele Război" în memorialistică* **3.2. România în relaţiile internaţionale în perioada interbelică** ● autodeterminare națională ● noua diplomație și Tratatele de Pace din 1919-1920 ● securitate colectivă și alianţe regionale - Mica Înţelegere şi Antanta Balcanică ● revizionism ● Take Ionescu ● Nicolae Titulescu Studiu de caz: *Regina Maria și Ion I.C. Brătianu la Conferința de Pace*
4. Democraţie şi autoritarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Evoluții politice în România interbelică** ● Constituția din 1923 ● sistem electoral ● partide democratice și extremiste ● criza dinastică ● regimul de autoritate monarhică al lui Carol al II-lea Studiu de caz: *Alegerile parlamentare din 1937* **4.2. Diversitate etnică şi confesională. Statutul minorităţilor naţionale** ● unificarea legislativă ● majoritate și minorități etnice și confesionale ● partide etnice ● politici educaționale și culturale Studiu de caz: *Instituții religioase ale minorităților* **4.3. Societate, cultură şi economie în România interbelică** ● reforma agrară (1918-1921) ● politicile interbelice privind industria şi comerţul: neoliberalismul, politica „porţilor deschise" și corporatismul ● Marea Criză Economică ● tradiţionalism şi sincronism Studiu de caz: *Grupul cultural „Criterion"* **4.4. România în anii celui de-Al Doilea Război Mondial** ● sferele de influență și pierderile teritoriale ● de la regimul naţional-legionar la regimul antonescian ● Holocaustul ● participarea României la campaniile militare (1941-1945) ● 23 august 1944 Studiu de caz: *Aspecte ale vieții cotidiene în vreme de război*
5. Regimul comunist. Revenirea la democraţie şi integrarea euro-atlantică	**5.1. Drumul către totalitarism (1944-1947)** ● Convenţia de Armistiţiu (1944) ● sovietizare ● coaliţiile guvernamentale (1944-1945) ● activitatea guvernului dr. Petru Groza ● alegerile din 1946 ● desființarea pluralismului politic ● înlăturarea monarhiei Studiu de caz: *Greva regală* **5.2. Regimul comunist în perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej**

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
	● „democrația populară” ● Constituțiile din 1948 și 1952 ● lupta pentru putere în structurile comuniste ● naționalizare, etatizare, colectivizare ● economie planificată ● politicile represive ● construcția Blocului Estic (Cominform, C.A.E.R., Tratatul de la Varșovia) Studiu de caz: *România între U.R.S.S. și R.P.Chineză în anii ‘60* Studiu de caz: *Șantierele de tineret* **5.3. Regimul comunist în perioada Nicolae Ceauşescu** ● Constituția din 1965 ● construcția partidului-stat ● noile „revoluții” în industrie, agricultură și cultură ● cultul personalității ● politica externă de la deschidere la izolaționism ● criza sistemului din anii ‘80 Studiu de caz: *Arhitectura comunistă* Studiu de caz*: Cinematografia comunistă* **5.4. România în tranziţia către democraţie şi economie de piaţă** ● Revoluţia din 1989 ● forme de organizare politică (1989-1991) ● societate civilă ● Fenomenul „Piața Universității” ● „mineriadele” ● Constituția din 1991 ● alegerile și alternanţa la putere ● privatizare Studiu de caz: *Economia de piață în România postdecembristă* **5.5. Integrarea euro-atlantică a României** ● evoluția României de la structurile Blocului Estic la Pactul de la Snagov (1990-1995) ● aderarea României la N.A.T.O. și integrarea în U.E. ● migrația Studiu de caz: *Participarea României la misiunile de pace sub egida O.N.U.*

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Competența generală 1: Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate

Competența specifică 1.1: Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente și procese istorice asupra lumii contemporane

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii deductive, în care demersul didactic pornește de la cunoștințele generale spre aspectele particulare, de la noțiuni la exemple concrete, respectiv interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare pe perechi/ pe grupe realizarea unui *discurs argumentativ referitor la rolul liderului în desfășurarea unui eveniment istoric.* Astfel, la tema ”România în anii celui de-al Doilea Război Mondial”, poate fi realizată simularea situațiilor istorice din timpul Consiliilor de Coroană din vara anului 1940 (contextul istoric, personalități participante, opiniile exprimate, deciziile adoptate), elevii primind drept sarcină realizarea și susținerea unui discurs argumentativ din perspectiva poziției adoptate. În cadrul fiecărei grupe, elevii își asumă status-uri și roluri pentru simula structura organismului de decizie (în acest caz Consiliul de Coroană) și confruntarea cu o situație decizională importantă. În etapa de evocare a lecției, profesorul prezintă succint contextul istoric și modul de funcționare al Consiliului de Coroană ca organism decizional, organizează grupele de elevi și distribuie fiecărei grupe materialele, respectiv moțiunea care urmează a fi dezbătută. Profesorul reamintește elevilor regulile de realizare a unui discurs argumentativ, utilizarea raționamentului de tip deductiv și tipurile de conectori necesari în formularea argumentelor și a concluziei. În etapa de realizare a sensului, la nivelul fiecărei grupe de elevi sunt analizate sursele istorice, pozițiile adoptate de participanți, se construiesc discursurile argumentative pentru susținerea, respectiv respingerea moțiunii (prin formularea argumentelor, contraargumentelor, a dovezilor istorice care le susțin, a concluziei finale), care sunt prezentate celorlaltor grupe. La finalul lecției, în etapa de reflecție, se discută și se stabilește valoarea de adevăr a premiselor și concluziilor, respectiv validitatea argumentelor, pe baza legăturilor transdisciplinare (disciplina logică, argumentare și comunicare), consecințele pe termen scurt și pe termen lung ale deciziilor adoptate.

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la calitatea premiselor, respectarea formatului discursului argumentativ, respectiv validitatea argumentelor/ contraargumentelor și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

Competența specifică 1.2. Corelarea evenimentelor și proceselor istorice naționale și internaționale pentru a analiza evoluția societății

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru înțelegerea complexității societății contemporane, se poate realiza ca activitate de învățare redactarea unei lucrări științifice referitoare la un subiect de istorie locală, prin realizarea de conexiuni cu evenimente naționale, regionale, europene sau internaționale, utilizând și interpretând critic documentele istorice (ex: biografii ale personalităților locale, viața cotidiană în perioadă de război/ perioada interbelică/ regimul comunist). Astfel, la tema ”Societate, cultură și economie românească în România interbelică” elevii pot realiza o lucrare științifică despre personalități locale/ personalități din România care și-a adus contribuția la dezvoltarea României interbelice pe plan științific sau cultural prin analogie cu alte personalități din Europa interbelică (cunoscute din lecțiile de istorie).

Exemple de corelații: avangardismul (Andre Breton, Salvador Dali, Rene Magritte – Victor Brauner, Tristan Tzara, Ilarie Voronca, Ștefan Roll); invenții și inventatori (John Baird, Alexander Fleming - Nicolae

Paulescu, Herman Oberth, Aurel Perșu, Nicolae Vasilescu-Karpen); arhitectura (Le Corbusier, Mies van der Rohe – Ion Mincu, Ion Socolescu, Grigore Cerchez).

Pașii necesari pentru realizarea unei lucrări științifice: identificarea personalității (scurtă sesiune de brainstorming), identificarea surselor și modalităților de cercetare (cărți publicate existente în fondul bibliotecilor publice, documente existente în arhivele publice și/ sau private, case memoriale, articole publicate pe site-uri de specialitate on-line, documentare istorice), structurarea lucrării (în funcție de punctul de vedere exprimat privind relevanța activității personalității selectate – introducere, argumente, exemple, concluzii), redactarea lucrării (respectarea normelor de tehnoredactare, utilizarea termenilor istorici specifici, citarea surselor și întocmirea aparatului critic, respectarea limitei de spațiu impuse – număr de pagini/ număr de cuvinte), evaluarea critică a versiunii preliminare și rescrierea lucrării.

Evaluarea se realizează în funcție de obiectivele de evaluare stabilite de profesor, pe baza unei fișe de evaluare care poate cuprinde criterii precum: corectitudinea informațiilor prezentate, originalitatea prezentării, respectarea structurii și regulilor de tehnoredactare, existența biografiei și aparatului critic corect întocmite.

Competența generală 2: Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența specifică 2.1: Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare realizarea unui studiu de caz prin analiza critică a punctelor de vedere exprimate în diferite surse istorice (surse primare/ surse secundare, surse interne/ surse externe) referitoare la un subiect sensibil sau o problemă controversată din secolul XX. Astfel, această activitate poate fi realizată la tema ”Marele Război și unificarea națională” prin analiza critică a punctelor de vedere exprimate în diferite surse istorice referitoare la ocupația militară germană (1916-1918).

Etapa 1: Prezentarea cadrului general în care s-a produs evenimentul și a ”cazului” selectat.

Etapa 2: Sesizarea punctele de vedere divergente și înțelegerea necesității rezolvării cazului (opțiunea pentru susținerea unui punct de vedere) - stabilirea aspectelor neclare, lămurirea întrebărilor, identificarea surselor de informație care pot susține investigația istorică,

Etapa 3: studiul individual al cazului propus – formularea planului unei investigații istorice simple, documentarea prin accesarea și compararea surselor istorice, identificarea punctelor de vedere și a argumentelor de susținere

Etapa 4: dezbaterea în grupuri mici (5-6 elevi) a modurilor de soluționare a cazului – analiza punctelor de vedere identificate, compararea rezultatelor și analiza critică în cadrul unei dezbateri în plen

Etapa 5: formularea concluziilor optime pe baza luării unei decizii unanime

Etapa 6: evaluarea modului de rezolvare a situației cazului și a gradului de participare a fiecăruia

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la identificarea caracteristicilor surselor istorice analizate, selectarea corectă a punctelor de vedere, raportarea soluției la contextul istoric, formularea corectă a argumentelor și calitatea prezentării, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, respectarea ideilor și părerilor celorlalți, compararea și evaluarea diferitelor puncte de vedere referitoare la tema dată). Profesorul poate opta și pentru o evaluare alternativă, prin continuarea cercetării și elaborarea unui proiect individual, folosind aplicația digitală Bookcreator.

Competența specifică 2.2. Evaluarea relevanței și credibilității informațiilor din surse în rezolvarea unor situații-problemă din viața cotidiană

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru stabilirea unor criterii clare de evaluare a relevanței și credibilității informațiilor provenite din diferite surse, se poate realiza activitatea de învățare crearea unui biblioteci digitale referitoare la o temă istorică prin aplicarea criteriilor de validare a informațiilor din surse diferite, folosind aplicația Padlet. Astfel de activitate pe grupe poate fi realizată la tema ”România postdecembristă – tranziția către democrație și economie de piață”, utilizând metoda ”Frisco”, prin abordarea mass-mediei post-decembriste din mai multe perspective și asumarea de roluri diferite în cadrul grupului (conservatorul, exuberantul, pesimistul, optimistul).

În etapa de evocare a lecției se desfășoară organizarea clasei în grupe de câte 4 elevi și asumarea rolurilor, iar profesorul prezintă situația-problemă: ”Cum analizăm informațiile din mass-media referitoare la România postdecembristă”. Fiecare grupă primește spre analiză o categorie de surse media (televiziune/ presa on-line/ site-urile/ blogg-urile). Pentru tema exemplificată pot fi selectate pentru fiecare grupă și evenimentele istorice la care se referă sursele media (ex: televiziune – mineriadele, presa on-line – primele alegeri libere din 1990; site-uri – aderarea României la UE, blogg-uri – personalități istorice) și se propune o listă orientativă de întrebări: *Ce știți despre mass-media din România postdecembristă?; Prezentați o experiență personală pe tema dată; Ce criterii putem folosi pentru a deosebi materialele care oferă o perspectivă obiectivă de cele subiective sau cu caracter propagandistic?; Ce reguli de prezentare ar trebui să utilizeze un material publicat în mass-media?.*

Etapa de realizare a sensului cuprinde analiza efectivă a surselor media pe grupe și realizarea bibliotecii digitale, prin exersarea alternativă a rolurilor, respectând tema propusă și setul de întrebări orientative, la care se adaugă întrebările de clarificare a subiectului. La finalul lecției, în etapa de reflecție, fiecare dintre grupe își prezintă biblioteca digitală creată, criteriile de clasificare folosite, argumentele privind selectarea surselor analizate.

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la calitatea ideilor exprimate, pertinența argumentelor în evaluarea surselor analizate, și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (participare activă în formularea ideilor, asumarea de roluri, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

Competența generală 3 Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Competența specifică 3.1. Argumentarea relevanței unor experiențe istorice pentru înțelegerea societății contemporane

CS.3.1. poate fi dezvoltată prin realizarea unor investigații folosind resursele istoriei orale pe teme de istorie recentă a României, analizând critic informațiile, care pot fi valorificate prin expoziţii, site-uri culturale, emisiuni radio, articole ştiinţifice, concursuri şcolare, monografii ale şcolilor, localităţilor, proiecte etc. utilizând aplicații digitale. Investigația reprezintă o metodă cu puternice valențe de învățare de către elev, dar și un mijloc eficient de evaluare deoarece oferă elevului posibilitatea de a rezolva o sarcină de lucru, în mod creator, în situații de învățare noi sau mai puțin asemănătoare cu cele desfășurate într-un context tradițional, prin lecția clasică. Pentru buna desfășurare, profesorul trebuie să țină cont dacă sunt respectate etapele esențiale ale unui proces investigativ: definirea problemei, alegerea metodelor adecvate, identificarea soluțiilor. Se urmărește să se formeze tehnici de lucru, precum și diferite atitudini de cooperare, toleranță etc.; este o metodă de evaluare precisă, predictivă, intuitivă și sugestivă deoarece are un caracter integrator atât pentru metodologia cercetării științifice și informării, cât și pentru procesele anterioare de învățare; are și un caracter sumativ deoarece antrenează cunoștințele, priceperile, deprinderile care au fost constituite pe o perioadă îndelungată de învățare; pentru formarea ulterioară și pentru educația permanentă se pot exersa activități de cercetare, într-un mod organizat. Evaluarea investigației se realizează într-un

mod holistic, unde se evidențiază: strategia de rezolvare folosită, corectitudinea cu care sunt înregistrate datele, aplicarea cunoștințelor, **prezentarea rezultatelor care au fost obținute, produsele ce au fost realizate, atitudinea pe care au avut-o elevii în fața sarcinii. Prin** investigație se evaluează: modalitatea de rezolvare a problemei propuse, atitudinea vis-a-vis de activitatea elevilor, prezentarea ideilor/ soluțiilor găsite, aplicarea achizițiilor dobândite, sarcinile realizate, dobândirea deprinderilor de a desfășura activități individuale în grup.

Competența specifică 3.2. Justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană

Competența specifică 3.2. poate fi dezvoltată prin realizarea de proiecte de istorie culturală locală, care urmăresc valorificarea contribuției românilor și a minorităților etnice la consolidarea democrației accesând diferite surse, folosind metode interactive (învăţarea prin descoperire, problematizare, joc de rol, dezbatere, brainstorming etc.) și aplicații digitale. Poate fi analizată activitatea politică a reprezentantilor românilor și ai minorităților naționale din zonă, activitatea culturală, științifică sportivă, activitățile umanitare sau în sprijinul respectării drepturilor și libertăților cetățenești. Materialele realizate pot constitui suportul informativ al creării unui conținut multimedia (pagină web, soft educațional etc.). Conexiunile proiectului cu viața reală sunt esențiale pentru a asigura un context de învățare util, contactul nemijlocit cu tehnologia, cu comunitatea altor elevi, sau a experților și specialiștilor, poate genera o motivație în plus implicării și asumării rolurilor într-un proiect. Din punctul de vedere al evaluării, un proiect oferă posiblitatea profesorului de a pune în relație competențe specifice capacității cognitive, contexte din viața reală astfel încât, în final, elevul demonstrează rezultatul învățării sale. Crearea planurilor de proiect, a listelor de verificare, a grilelor de evaluare, utilizarea sugestiilor de reflecție asupra propriei învățări, identificarea, recunoașterea și surmontarea dificultăților, precum și feed-back-ul oferit de către colegi, atât în mediul on line, cât și în activitatea de la clasă, sunt câteva dintre elementele care, indicate elevilor, le crează acestora sentimentul că dețin controlul asupra învățării și ajută la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive și la consolidarea relațiilor la nivelul comunității locale (antreprenoriat, conservarea patrimoniului local, egalitate).

Competența generală 4 - Utilizarea gândirii critice şi a strategiilor de învăţare autonomă, colaborativă şi continuă folosind exemple din istorie

Competența specifică 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică

Pentru dezvoltarea CS 4.1. elevii pot fi implicați în realizarea unui proiect civic care să vizeze îmbunătățirea serviciilor publice, prin Jocul de rol. Se stabilește scopul - acela de a avea servicii publice mult mai bune, pentru ca atunci când mai mulți cetățeni reclamă un serviciu public (sau lipsa lui) problema să fie auzită și pusă pe traseul priorităților decidenților publici; administrațiile locale să se bazeze pe nevoi reale ale cetățenilor în funcție de urgența lor. Se organizează grupele, se stabilesc direcțiile de acțiune, cu etape și termene, se atrage sprijinul altor factori interesați.Grupa 1 susține transparența – esențială în relația cu comunitatea și face demersuri la administrația locală în acest sens; susține un acces mai bun la informațiile de interes public, fundamentarea deciziilor locale pe date transparente și publicarea în format simplificat și ușor de înțeles a bugetului local și listei (multi)anuale de investiții. Grupa 2 susține participarea cetățenilor fiind preocupată de realizarea unor întâlniri cu lideri ai administrației locale, cu grupuri civice, consilii de cartiere, ale tinerilor, ale seniorilor. Grupa 3 lansează instrumente pentru cetățeni - centralizarea petițiilor și reclamațiilor legate de calitatea serviciilor publice, aplicarea reglementărilor locale, răspunsuri/soluții concrete la cele mai reclamate probleme de către cetățeni, bugetare participativă, lansarea unor concursuri de soluții și idei, a unui proiect de hub civic sau program comunitar, programe de informare și formare pentru cetățeni.Grupa 4 se ocupă de responsabilizarea administrației prin consultarea instrumentelor care să le ajute să afle ce doresc cetățenii. Grupa 5 se ocupă de organizarea de întâlniri cu reprezentanții comunității. Evaluarea activității are în vedere implicarea în activitățile din cadrul grupului, coerența argumentării din perspectiva rolului, rigoarea științifică.

Competența specifică 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică

Activitate de învățare: *elaborarea, pe grupe, de pagini de ziar (articole, imagini) dedicate unor mişcări sociale/de protest din epoca modernă şi cea contemporană românească, exprimând perspectiva proprie a elevilor asupra evenimentelor (ex.: pagină de ziar referitoare la răscoalele ţărăneşti din anii 1888 şi 1907, grevele din anii 1920, 1929 şi 1933, mişcările studenţeşti din Timişoara – 1956/revolta studenţilor ieşeni din 17 februarie 1987 etc.)*

Etape:

1. Captarea atenției - Brainwriting

Profesorul proiectează patru imagini din momente diferite ale istoriei sociale românești (de ex. 1907, Lupeni 1929, Brașov 1987, Piața Universității 1990). Elevii identifică momentul și actorii, formulează două ipoteze despre cauze, în baza celor învățate anterior, notează pe post-it digital aspecte vizuale relevante. Individual, elevii creează o mini-hartă conceptuală în timp real (Miro / Padlet).

2. Formarea echipelor și distribuirea rolurilor - elevii sunt împărțiți pe echipe, fiecare dintre acestea reprezentând o redacție de ziar. Roluri în cadrul redacției istorice:

- editor șef – coordonator;
- istoricul documentarist – verifică sursele și contextul;
- jurnalistul de teren – scrie articolul principal, narativ și descriptiv;
- analistul politic-sociologic – explică cauze, impact, consecințe;
- graficianul – ilustrații, diagrame, machetare;
- cronicarul epocii – pagină de opinie (editorial).

3. Documentarea și analiza informațiilor - echipele se documentează, folosind surse oferite de profesor sau surse digitale valide (fragmente din jurnale, manifeste, reportaje, procese-verbale, imagini istorice, afișe politice, perspective istoriografice diferite, date despre mortalitate, număr participanți, structura socială, represiune)

4.Selectarea informațiilor- fiecare echipă extrage 10 informații istorice relevante, trei citate din surse primare, două perspective istoriografice diferite, o imagine sau date statistice.

5. Realizarea paginii de ziar- elevii creează o pagină de ziar în format digital cu: articol principal (ton jurnalistic, descrierea contextului istoric, analiză cauze - desfășurare - consecințe, inserare de fragmente din sursele analizate); rubrică- editorial scrisă la persoana I în care elevii exprimă perspectiva lor, argumentată; inserarea de tabele comparative (de exemplu, 1929 vs 1933; 1907 vs 1888); inserare de surse (facsimile, analiză de surse, citate); elemente vizuale (fotografii istorice, hărți, grafice, titluri).

6. Reflecție finală - *Jurnalul jurnalistului istoric* (Exit ticket)

Elevii răspund individual la următoarele întrebări într-un Google Docs: *Ce concluzii pot formula despre mișcările sociale studiate? Cum m-a ajutat postura de jurnalist să analizez fapte și evenimente istorice? Ce perspective proprii am reușit să exprim în ziar?*

Produsul final al activității constă într-o pagină de ziar elaborată de elevi care combină: narațiune istorică, analiză sociologică și istoriografică, imagini și surse autentice, opinii proprii argumentate, design profesional, colaborare în echipă.

Competența specifică 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ

Activitate de învățare: *elaborarea unor portofolii digitale (pe Canva, Google Sites, Padlet sau Wakelet), care conţin produse ale unor proiecte de grup, pe tematici specifice istoriei moderne şi*

contemporane româneşti (clipuri, hărţi, postere, texte), reflecţii ale membrilor echipei, referitoare la contribuţia proprie la activitatea echipei, secvenţe de autoevaluare şi evaluare colegială;

Această activitate îi provoacă pe elevi să elaboreze portofolii digitale pe anumite teme istorice referitoare la istoria românilor, în format digital, completate cu reflecții ale elevilor asupra procesului, secvențe de autoevaluare și evaluare colegială. Astfel, elevii își dezvoltă competențele metacognitive reflectând asupra mecanismelor propriei gândiri și ale procesării informației istorice.

Activitatea implică două direcții de acțiune pedagogică: realizarea de către elevi, în echipă, a unor portofolii digitale pe o temă istorică și reflecția privind procesul de învățare.

Etape ale activității:

1. Stabilirea structurii portofoliului digital - aplicând metoda Brainstorming, dirijați de profesor, elevii stabilesc structura minimală a unui portofoliu digital cu conținut istoric:

   A. Copertă + titlu + temă
   B. Prezentarea echipei (roluri)
   C. Produse digitale (clipuri, hărți, postere)
   D. Secțiune „Surse istorice analizate”
   E. Analiză istoriografică / critică
   F. Reflecții individuale (membrii echipei)
   G. Autoevaluare + evaluare colegială (rubrică)
   H. Concluzie/Sinteză

2. Formarea echipelor și distribuirea rolurilor:

   - Detectivul istoric – reconstituie cronologia exactă
   - Analistul – analizează cauze, consecințe
   - Expertul în surse vizuale – descriere, contextualizare, comparație
   - Responsabilul cu martorii – caută mărturii, documente, fragmente de presă
   - Arhivistul digital – organizează toate materialele în dosar
   - Procurorul istoric – formulează concluzia finală

3. Documentare în echipă în funcție de tema portofoliului- documentarea se realizează de către întreaga echipă, valorificând sugestiile bibliografice ale profesorului și surse digitale validate.

4. Realizarea produselor digitale, părți ale portofoliului: clip video (reportaj, interviu, documentar), hartă istorică digitală, poster/infografic, text istoric (eseu cu integrarea surselor analizate);

5. Includerea în portofoliu digital a reflecțiilor membrilor echipei privind procesul de învățare, privind contribuțiile proprii la activitatea echipei, secvențe de autoevaluare și evaluare colegială.

Reflecțiile individuale se referă la procese cognitive: Ce probă istorică ți-a schimbat percepția asupra evenimentului? Ce contradicții ai descoperit între surse? Ce ai învățat despre propaganda și discursul oficial? Dacă ai fi trăit atunci, cum ai fi interpretat evenimentul?

6. Prezentarea portofoliilor - acestea de prezintă de către fiecare echipă, în plen. Colegii intervin cu sugestii, comentarii, completări, reflecțiile proprii.

Pentru atingerea competentelor specifice se recomandă și activitățile următoare:

– conceperea şi realizarea unei *reviste de informare a tinerilor* cu articole, postere, fotografii, interviuri şi reportaje referitoare la diferite aspecte ale societăţii dintr-o anumită perioadă istorică, deceniu sau an, prin cercetarea documentelor de arhivă, a surselor online şi/sau de istorie orală. (*ex.:* Şcoala Ardeleană, mişcare culturală naţională iluministă; Principalele instituţii ale statului român modern şi partidele politice; Societatea românească la cumpăna secolelor XIX-XX – o societate a contrastelor; 1917/1943 sau 1944

– România în război; Faţetele comunismului în România; Noi orientări în politica externă a României după 1989);

- realizarea unui *documentar video* pe tema *,,De la Principatele Unite la România secolului XXI"* în urma aplicării unor chestionare/ interviuri, utilizând aplicațiile digitale;
- conceperea şi desfăşurarea unei *campanii de promovare a informării corecte şi de combatere a dezinformării*, prin prezentarea unor cazuri din istoria contemporană naţională/locală în urma unei investigaţii documentate pe baza diferitelor surse (articole din presă, studii istorice, jurnale de memorii, interviuri, fotografii, statistici oficiale, documente, hărţi, resurse digitale, etc.) sub forma unui blogg, pagină de Facebook, canal de Youtube, etc;
- inițierea unui proiect civic pentru îmbunătățirea serviciilor publice;
- realizarea unui *discurs argumentativ în cadrul unei simulări de dezbatere academică* privind evoluţia mentalităţilor şi a statutului minorităţilor/statutului femeii în societatea românească pe baza legilor fundamentale din 1866-1991, prin formularea de argumente şi contraargumente pe baza surselor istorice tipărite/online.

Strategiile didactice de evaluare pot cuprinde: observarea sistematică a comportamentului elevului, evaluarea orală, evaluarea sumativă. Observarea sistematică a comportamentului elevului în cursul activităţii didactice se realizează prin: fişa de observaţii curente, fişa de evaluare, investigaţie, proiect, portofoliu, aplicații, instrumente și platforme educaționale (Google Jamboard, Google Forms, Kahoot, learningsapp, worldwall ș.a). Evaluarea orală, cu criterii de notare și proba scrisă, însoțită de barem de evaluare și de notare, constituie metode tradiționale de evaluare folosite în practica didactică.

Evaluarea sumativă se realizează prin teste de evaluare (inițiale, de parcurs, finale), portofoliu ș.a. Metodele complementare/alternative de evaluare (proiectul, portofoliu etc.), deşi cronofage, asigură individualizarea sarcinilor de lucru, valorificând şi stimulând creativitatea şi originalitatea elevilor, pun în valoare abilităţile practic-aplicative şi favorizează învăţarea prin cooperare, precum şi implicarea personală a elevului în activitatea de învăţare, dezvoltând motivaţia intrinsecă a acestuia.

Utilizarea de instrumente variate de evaluare a competenţelor dobândite de elevi permite abordarea globală a rezultatelor şi depăşirea clişeelor tradiţionale. Prin centrarea demersului didactic pe elev, accentul trece de la "ce" învaţă elevul la "de ce", "pentru ce" şi "cu ce rezultate", măsurarea cunoştinţelor dobândite realizându-se în termeni ca profunzime, funcţionalitate, stabilitate, mobilitate, amplificare treptată în cadrul unui proces didactic activ, bazat pe abordări interdisciplinare şi transcurriculare.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Neocladicismul în spațiul românesc; De la ziar la blogg - impactul mass-media în comunitate; Emigranți și imigranți în România postdecembristă*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	ISMB/Colegiul Național Spiru Haret București
CĂPLESCU IULIANA-MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	Academia Română
POPESCU MIRELA	COORDONATOR GRAD DIDACTIC I/DR	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	Universitatea București
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
COSTEA IONUȚ VIRGIL	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	Universitatea de Vest, Timișoara
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Al. I.Cuza”, Iași

Anexa nr. 85

Programa școlară
pentru disciplina

Istorie. Istoria românilor

Clasa a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 85
Programa școlară pentru disciplina *Istorie. Istoria românilor*, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Statutul disciplinei Istorie este reglementat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, de OMEC nr.4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal și OME 6731/2023 referitor la profilul absolventului. Astfel, Istoria este disciplină de trunchi comun (TC) la nivelul învățământului liceal, studiindu-se la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru specializarea Științe sociale Istoria este prevăzută ca disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. De asemenea, pentru profilul real, filiera teoretică, specializările matematică-informatică și respectiv Științele naturii, Istoria este disciplină la alegere, în cadrul probei F.

Un aspect curricular, evidențiat în OMEC nr. 4350/2025, pentru a asigura un traseu educațional al profilului și al specializării, este prevăzut un curriculum de specialitate (CS) care vizează aprofundarea temelor din trunchiul comun și, după caz, extinderi ale acestuia. Astfel, ca disciplină de trunchi comun, Istoriei îi este alocată 1 oră pe săptămână la toate filierele, profilurile și specializările. Pentru clasele a IX-a și a X-a, la profilul umanist, specializărilor Filologie și Științe sociale le sunt alocate, pentru curriculum de specialitate (CS) câte 1 oră (clasa a IX-a), respectiv 2 ore (clasa a X-a) pe săptămână. În clasele a XI-a și a XII-a, curriculumul de specialitate are alocat un număr diferit de ore, și anume câte 1 oră pe săptămână la specializarea Filologie și respectiv 2 ore pe săptămână pentru specializarea Științe sociale.

Rolul studierii Istoriei este acela de a contribui la consolidarea democrației, ca principală valoare a societății secolului al XXI-lea. Astfel, demersul educațional este fundamentat și pe principiile și valorile Consiliului Europei privind predarea istoriei, formulate în documente precum Recomandarea Rec (2001)15 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind predarea istoriei în Europa în secolul al XXI-lea și Carta Educației pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010). Acestea subliniază importanța unei istorii bazate pe multiperspectivitate, pe respectul față de diversitate și pe promovarea dialogului intercultural.

În același spirit, Parlamentul European și Comisia Europeană, prin inițiative precum *Declarația de la Paris* (2015) privind promovarea cetățeniei active și a valorilor comune ale libertății, toleranței și non-discriminării, Anexa la *Propunerea de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* (2018), *Rezoluția Parlamentului European* din 17 ianuarie 2024 referitoare la conștiința istorică europeană și *Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării* – ET 2030**,** susțin consolidarea unei conștiințe istorice comune europene, bazate pe respectul pentru adevăr, pe combaterea dezinformării și pe înțelegerea critică a proceselor istorice care au condus la formarea Uniunii Europene ca spațiu al păcii, al democrației și al solidarității. Istoria, ca disciplină școlară ar putea fi concepută ca spațiu al memoriei și responsabilității civice, prin conectarea dimensiunilor locală, națională, europeană și globală. În același timp, educația istorică are un rol esențial în formarea gândirii critice, contribuind la consolidarea rezilienței democratice a tinerilor cetățeni. În consecință, studierea Istoriei asigură orientarea în lumea contemporană, înțelegerea fenomenelor complexe (conflicte, crize, migrații, tehnologii), o participare civică informată, formarea competențelor transversale necesare pentru continuarea studiilor și inserția profesională**.**

Studierea disciplinei școlare Istorie contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, definit prin valori precum respectul pentru diversitate și demnitate umană, angajamentul față de statul de drept și drepturile omului, responsabilitate socială și spirit critic, capacitatea de a analiza și interpreta informații dintr-o varietate de perspective, deschiderea către dialog, cooperare și solidaritate europeană. De asemenea, trei din cele opt competențe cheie menționate în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 2018, respectiv competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența cetățenească și competența de sensibilizare și expresie culturală se formează prin studierea acestei discipline. Trebuie subliniat că, prin specificul ei, Istoria contribuie la formarea și dezvoltarea unei gândiri istorice și a unei gândiri critice prin utilizarea surselor, a evidențelor rezultatelor datorate cercetărilor științifice din acest domeniu al cunoașterii. De asemenea, ea contribuie la dezvoltarea competențelor de argumentare bazată pe dovezi științifice, de a rezolva probleme, de comunicare scrisă și orală, colaborare, utilizarea tehnologiilor în cercetarea și prezentarea trecutului și la alfabetizarea media/informațională. Astfel, istoria devine spațiu al reînnoirii legăturilor dintre memorie și viitor, dintre cunoaștere și acțiune, dintre trecutul comun și proiectul european

al păcii, al solidarității, al respectului reciproc și al formării spiritului critic, al responsabilității civice, al cunoașterii rădăcinilor propriei identități și al deschiderii către valorile universale.

Ca urmare a prevederilor din planurile cadru referitoare la numărul de ore alocat Istoriei este necesară și o abordare diferențiată în ceea ce privește realizarea programelor școlare. Acest aspect se regăsește în existența unei programe pentru trunchiul comun (TC), cu aplicabilitate pentru toate filierele, profilurile, specializările și a programelor pentru curriculum de specialitate (CS) concepute în funcție de specializare și numărul de ore corespunzător prevăzut prin planurile-cadru. Astfel, sunt realizate programe diferite pentru specializarea Filologie și respectiv pentru Științe sociale pentru toate clasele învățământului liceal.

Un alt element ce trebuie subliniat este că aceste programe școlare aduc un echilibru între Istoria universală și Istoria românilor. Ca disciplină ce are continuitate cu nivelul gimnazial, unde accentul mai mare este pe Istorie universală, aceasta studiindu-se pe parcursul a trei ani, și doar un singur an întreaga Istorie a românilor, în liceu, în primii doi ani, clasele a IX-a și a X-a, se studiază istoria universală, iar în clasele a XI-a și a XII-a se studiază istoria românilor.

Structura programei școlare de Istorie. Istoria românilor pentru clasa a XII-a este aceeași atât pentru trunchiul comun, cât și pentru specializarea filologie, curriculum de specialitate, respectiv:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale sunt în număr de patru și vizează finalitatea achizițiilor elevilor ca urmare a studiului Istoriei pe parcursul învățământului liceal. Ele sunt în acord cu descriptorii și atributele prioritare din profilul absolventului.

Competențele specifice sunt formulate gradual, în acord cu descriptorii pentru fiecare nivel de vârstă a elevilor, respectând principiile echității și egalității de șanse și al incluziunii. Astfel, pentru fiecare competență generală sunt formulate câte două competențe specifice care pot fi formate și dezvoltate pe parcursul unui an școlar. La nivelul clasei a XII-a, competențele specifice vizează formularea de puncte de vedere argumentate, argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse istorice, evaluare relevanței și credibilității informațiilor din surse pentru rezolvarea unor situații problemă din viața cotidiană, justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană. S-a avut în vedere, de asemenea, în formularea acestora, posibilitatea unei evaluări bazate pe standarde.

Activitățile de învățare propuse pentru fiecare competență specifică au în vedere formarea și dezvoltarea acestora. De asemenea, propunerile de activități de învățare sunt cele care realizează diferențierea în funcție de filieră, profil și specializare. Astfel, activitățile de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice în programele școlare pentru specializarea Filologie au ca obiectiv aprofundarea acestora prin intermediul conținuturilor și prin strategii didactice și de evaluare care să permită inter și transdisciplinaritatea, aspecte de educație juridică, antreprenorială, alfabetizare multimedia, combaterea dezinformării, implicarea civică și respectarea demnității umane, educația pentru mediu.

Conținuturile și domeniile de conținut sunt organizate cronologic și vizează „ideile mari” pentru Istoria românilor, epoca modernă și contemporană. În stabilirea conținuturilor s-au avut în vedere prevederile art. 89 alin. 3 din Legea 198/2023 cu modificările și completările ulterioare, conform cărora conținuturile din programa școlară acoperă doar 75% din orele de predare și evaluare, lăsând cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei școlare prin planurile-cadru și structura anului școlar pentru activități de aprofundare, remediale, pentru proiecte transdisciplinare care să vizeze educația antreprenorială, juridică, istoria și civilizația locală, educația pentru mediu, educația pentru egalitate de șanse.

Domeniile de conținut și conținuturile sunt formulate ca enunțuri generale, referitoare preponderent la procese istorice care implică mai multe evenimente, personalități, schimbări economice, sociale, decizii politice cu impact pe termen scurt sau pe o perioadă mai mare timp din perioada modernă și contemporană a istoriei românilor la care se adaugă și studiile de caz. Pentru a asigura specializarea sunt adăugate studii de caz dedicate unor personalități, evenimente, aspecte culturale sau politice. De asemenea, detalierea conținuturilor reprezintă acel minimum obligatoriu, care este necesar pentru formarea competențelor specifice, permițând totuși profesorului să decidă, în funcție de particularitățile și interesele elevilor, includerea și a acelor concepte, fapte și procese istorice, pe care le consideră necesare pentru dezvoltarea gândirii critice și a perspectivei istorice. Cunoașterea istoriei românilor contribuie la formarea cetățenilor activi și promotori ai valorilor democratice în măsura în care explică evoluția instituțiilor, dezvoltă gândirea critică și de analiză a surselor, corelează trecutul național cu dinamici europene, explică evoluția instituțiilor și drepturilor omului, problematizează momentele de regres democratic, integrează experiențe pluraliste.

Sugestiile metodologice cuprind propuneri de activități de învățare asociate competențelor specifice, inclusiv propuneri de evaluare. În cadrul acestei secțiuni a programei școlare sunt prezentate sugestii de formare a competențelor specifice pentru clasa a XII-a, prin activitățile de învățare. Profesorul are, de data aceasta, în programa școlară, un exemplu de activitate de învățare pentru formarea respectivei competențe specifice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**
CG2	**Formularea de argumente și judecăți de valoare utilizând informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice**
CG 3	**Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice**
CG 4	**Utilizarea gândirii critice și a strategiilor de învățare autonomă, colaborativă și continuă folosind exemple din istorie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analizarea evenimentelor şi proceselor istorice, folosind reperele de timp şi spaţiu, concepte limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicaţii şi interpretări argumentate
CS 1.1. Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente şi procese istorice asupra lumii contemporane
- *formularea de argumente* ***în cadrul unei dezbateri pe tema traumelor*** *provocate de războaie şi de regimurile autoritare sau dictatoriale asupra generaţiilor postbelice din perspectiva generației contemporane, integrând aplicații digitale;* - *realizarea unei hărți conceptuale care să cuprindă puncte de vedere referitoare la impactul unui proces istoric asupra lumii contemporane, cu ajutorul aplicațiilor digitale;* - *realizarea unei prezentări de tipul* ***Wall of Fame*** *cu personalităţi istorice, argumentând rolul acestora în evoluția lumii contemporane.*
CS 1.2. Corelarea evenimentelor şi proceselor istorice naţionale şi internaţionale pentru a analiza evoluţia societăţii
– *exerciții de lectură critică a diferitelor tipuri de surse istorice pentru a argumenta elementele de continuitate și schimbare în evoluţia societăţii româneşti, în secolele al XVIII-lea - al XX-lea;* – *construirea unei diagrame-arbore pentru a evidenția relațiile dintre evenimente și procese istorice internaționale și naționale;* – *realizarea unor analize comparative a surselor istorice referitoare la spațiul românesc și alte spații istorice în vederea demonstrării evoluției societății.*

CG 2 - Formularea de argumente şi judecăţi de valoare utilizând informaţiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor şi proceselor istorice
CS 2.1. Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informaţiilor din surse
– *ierarhizarea argumentelor din diferite surse istorice tipărite/online, care susţin/combat un punct de vedere referitor la un eveniment/proces istoric, cu ajutorul aplicațiilor digitale MindMeister, Coggle;* – *realizarea unui scenariu istoric pe baza surselor istorice tipărite/online, referitor la un subiect sensibil/problemă controversată din secolul al XX-lea, utilizând multiperspectivitatea;* – *elaborarea unui jurnal reflexiv privind impactul evenimentelor istorice asupra societăţii, prin valorizarea experienţelor individuale/de grup din multiple perspective.*
CS 2.2. Evaluarea relevanţei şi credibilităţii informaţiilor din surse în rezolvarea unor situaţii-problemă din viaţa cotidiană

CG 2 - Formularea de argumente şi judecăţi de valoare utilizând informaţiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor şi proceselor istorice
– *alcătuirea unui **portofoliu de surse istorice referitoare la o temă istorică** (articole din presă, studii istorice, memorii, cronici, imagini ale unor obiecte expuse în expoziţii/muzee/colecţii, documente, hărţi, resurse digitale, etc.), **pentru cercetarea/investigaţia istorică**, folosind aplicația digitală Padlet;* – *elaborarea unor soluții la situații-problemă din viața cotidiană, folosind ca argumente evenimente și procese istorice;* – ***analizarea unor materiale video** referitoare la un subiect istoric, pentru a stabili credibilitatea şi validitatea acestora în prezentarea unui eveniment istoric.*

CG 3 - Valorificarea experienţei istorice şi a diversităţii culturale pentru argumentarea atitudinilor ci
CS 3.1. Argumentarea relevanţei unor experienţe istorice pentru înţelegerea societăţii contemporane
– *formularea de argumente referitoare la **elemente de continuitate şi schimbare în procesele istorice** pe baza surselor la prima vedere;* – *realizarea de **comparaţii trecut-prezent** pe teme precum: exercitarea dreptului la vot/afirmarea şi respectarea drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti/organizarea alegerilor/viaţa cotidiană/progres tehnologic, pe suport digital;* – *organizarea unei activități de tipul **controversei creative** referitoare la evenimente istorice, prezentate din perspective multiple.*
CS 3.2. Justificarea contribuţiei identităţii culturale româneşti şi a celei a minorităţilor naţionale la democraţia europeană
– *realizarea unei **„Hărţii culturale interactive a României în Europa”**, prin întrebuinţarea aplicaţiei Google My Maps, cu repere istorice, simboluri, tradiţii, personalităţi, argumentând rolul acestora în context european;* – *organizarea de* mese *rotunde/ ateliere de discuţii/ dezbateri/ interviuri cu participanţii la evenimente istorice marcante din secolul al XX-lea, pentru a evidenția impactul asupra calității vieții;* – *realizarea unui **produs multimedia** (soft educaţional, pagină web) referitor la contribuția unor personalităţi culturale românești și ale minorităților naționale la dezvoltarea democraţiei europene, utilizând surse diferite de informare.*

CG 4 - Utilizarea gândirii critice şi a strategiilor de învăţare autonomă, colaborativă şi continuă folo exemple din istorie
CS 4.1. Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică
– *realizarea unor proiecte civice care să valorifice experiența istorică din spațiul românesc;* – *elaborarea unor articole pentru revista școlii referitoare la acțiuni/inițiative ale societății civile românești în istoria contemporană;* – *analiza critică a articolelor din ziare/ reviste referitoare la diverse probleme ale societăţii din epoca modernă şi contemporană românească.*
CS 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ
– *crearea de hărţi mentale în format digital (Canva MindMap/MindMeister/Miro), în care fiecare elev îşi notează numele şi contribuţia adusă la munca echipei;* – *completarea zilnică a unui Jurnal al învăţării, rezultat al reflecţiei elevilor asupra propriului proces de învăţare în cadrul grupului, pornind de la întrebări precum: Ce am reuşit să învăţ în mod efectiv? Cum am colaborat cu restul grupului? În ce fel pot îmbunătăţi colaborarea cu ceilalţi membri ai grupului? Cum reflectă tema respectivă identitatea mea civică/obiectivele mele etc.?;* – *crearea unei scale de evaluare a progresului în învățare pe parcursul unei secvențe didactice.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
1. Modernitatea în spaţiul românesc	**1.1. Românii în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● *Problema Orientală* ● regim fanariot – statut politico-juridic ● ocupaţie militară şi pierderi teritoriale în timpul războaielor ruso-austro-otomane *Studiu de caz:* Călători străini despre Principatele Române **1.2. Epoca Luminilor în Transilvania** ● Unirea cu Biserica Romei ● reformismul habsburgic ● *Edictul de Toleranță* ● Răscoala lui Horea, Cloşca şi Crişan ● *Şcoala Ardeleană*. *Afirmarea latinității* **1.3. Iniţiative şi acţiuni de modernizare în spaţiul românesc în secolul al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea** ● reformele lui Constantin Mavrocordat şi Iosif al II-lea ● memoriile de la Focșani și Șistov ● Partida Naţională ● proiecte de Constituții ● *Supplex Libellus Valachorum* **1.4. Revenirea la domniile pământene. Regulamentele Organice** ● Revoluţia condusă de Tudor Vladimirescu (1821) ● Convenţia de la Akkerman (1826) ● Tratatul de la Adrianopol (1829) ● Protectorat ● Regulamentele Organice *Studiu de caz:* Academia Mihăileană de la Iaşi

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
2. Emanciparea politică şi naţională	**2.1. Generaţia paşoptistă şi idealul naţional** ● locotenenţă domnească ● naționalism ● liberalism politic ● proiecte politice paşoptiste *Studiu de caz:* Rolul emigrației românești în păstrarea idealurilor pașoptiste **2.2. Unirea Principatelor Române de la 1859 şi domnia lui Alexandru Ioan Cuza** ● de la Congresul de la Paris (1856) la recunoașterea internațională a unirii ● Reformele ● Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris (1864) – domnia autoritară *Studiu de caz:* „Monstruoasa coaliție” **2.3. Carol I – modernizarea şi consolidarea politică a României** ● aducerea Prințului străin ● Constituția din 1866 ● vot cenzitar ● Războiul de Independenţă (1877-1878) ● Regat ● partide politice ● acțiuni de politică externă 1878-1914 *Studiu de caz:* Carol Popp de Szathmári **2.4. Societatea românească la cumpăna secolelor al XIX-lea şi al XX-lea (economie, societate, cultură)** ● politica „Prin noi înşine” ● politica „Pașilor mărunți” ● Academia Română ● legislaţia modernă ● capitalul străin și infrastructurile moderne ● problema agrară *Studiu de caz:* Carmen Sylva - activitatea culturală și umanitară *Studiu de caz:* Expoziția generală română din 1906 **2.5. Situaţia românilor din afara graniţelor statului român** ● deznaţionalizare ● dualismul austro-ungar ● gubernie ● partide și grupări politice românești din Transilvania, Basarabia şi Bucovina ● *Memorandum* *Studiu de caz:* Asociații și societăți literare și culturale (A.S.T.R.A., Societatea pentru Cultura Românilor, Arboroasa)

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
3. De la război la pace. România și Întregirea Naţională	**3.1. „Marele Război” şi unificarea naţională** ● participarea României la război ● viața cotidiană ● Unirea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei cu România ● Regele Ferdinand I, Regina Maria *Studiu de caz:* Ecaterina Teodoroiu **3.2. România în relaţiile internaţionale în perioada interbelică** ● autodeterminare națională ● noua diplomație și Tratatele de Pace din 1919-1920 ● securitate colectivă și alianţe regionale - Mica Înţelegere şi Antanta Balcanică ● revizionism ● Take Ionescu ● Nicolae Titulescu *Studiu de caz:* Elena Văcărescu
4. Democraţie şi autoritarism. Al Doilea Război Mondial	**4.1. Evoluții politice în România interbelică** ● Constituția din 1923 ● partide democratice și extremiste ● criza dinastică ● regimul de autoritate monarhică al lui Carol al II-lea **4.2. Diversitate etnică şi confesională. Statutul minorităţilor naţionale** ● majoritate și minorități etnice și confesionale ● partide etnice ● politici educaționale și culturale *Studiu de caz:* Presa minorităților naționale în România interbelică **4.3. Societate, cultură şi economie în România interbelică** ● reforma agrară (1918-1921) ● politicile interbelice privind industria şi comerţul: neoliberalismul, politica „porţilor deschise” și corporatismul ● Marea Criză Economică ● tradiţionalism şi sincronism *Studiu de caz:* București - „Micul Paris” **4.4. România în anii celui de-Al Doilea Război Mondial** ● sferele de influență și pierderile teritoriale ● de la regimul naţional-legionar la regimul antonescian ● Holocaustul ● participarea României la campaniile militare (1941-1945) ● 23 august 1944 *Studiu de caz:* Consiliile de Coroană și pierderile teritoriale din anul 1940

Domenii de conținut	Conținuturi Detalieri de conținut (concepte, fapte, procese istorice, personalități)
5. Regimul comunist. Revenirea la democraţie şi integrarea euro-atlantică	**5.1. Drumul către totalitarism (1944-1947)** ● Convenţia de Armistiţiu (1944) ● sovietizare ● coaliţiile guvernamentale (1944-1945) ● activitatea guvernului dr. Petru Groza ● alegerile din 1946 ● desființarea pluralismului politic ● înlăturarea monarhiei *Studiu de caz:* Mihail Sadoveanu – „lumina vine de la Răsărit” **5.2. Regimul comunist în perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej** ● „democrația populară” ● Constituțiile din 1948 și 1952 ● lupta pentru putere în structurile comuniste ● naționalizare,etatizare, colectivizare ● economie planificată ● politicile represive ● construcția Blocului Estic (Cominform, C.A.E.R., Tratatul de la Varșovia) *Studiu de caz:* Evoluția realismului socialist **5.3. Regimul comunist în perioada Nicolae Ceauşescu** ● Constituția din 1965 ● construcția partidului-stat ● noile „revoluții” în industrie, agricultură și cultură ● cultul personalității ● politica externă de la deschidere la izolaționism ● criza sistemului din anii ‘80 *Studiu de caz:* Cântarea României **5.4. România în tranziţia către democraţie şi economie de piaţă** ● Revoluţia din 1989 ● forme de organizare politică (1989-1991) ● societate civilă ● Fenomenul „Piața Universității” ● „mineriadele” ● Constituția din 1991 ● alegerile și alternanţa la putere ● privatizare *Studiu de caz:* Reprezentarea tranziției în artă și literatură **5.5. Integrarea euro-atlantică a României** ● evoluția României de la structurile Blocului Estic la Pactul de la Snagov (1990-1995) ● aderarea României la N.A.T.O. și integrarea în U.E. ● migrația

SUGESTII METODOLOGICE

Măsura în care predarea *Istoriei* își atinge obiectivele propuse depinde de actualitatea și de gradul de inovare propuse de cadrul de reglementare, dar, în principal, de calitatea activității de predare-învățare-evaluare proiectată și aplicată în clasă de către profesor.

Activitatea didactică are un grad ridicat de complexitate, implicând: stăpânirea domeniului de cunoaștere, înțelegerea profundă a caracteristicilor celui care învață, a proceselor cognitive care determină învățarea și a nivelului de motivație, creativitate în proiectarea învățării, rigoare dar și flexibilitate în managementul clasei de elevi, evaluarea corectă a nivelului la care se produce învățarea în raport cu standardele de învățare ș.a. În această lungă călătorie de la intenție (setul de competențe prevăzut în programa școlară) la rezultat (competențele deprinse de elev ca urmare a învățării), profesorul are o largă autonomie metodologică, precum și libertatea pe care i-o oferă Legea Învățământului Preuniversitar 198/2023 de a dispune de 25% din timpul alocat disciplinei prin planurile-cadru de învățământ.

În contextul schimbărilor curriculare prevăzute de Legea 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, a descriptorilor și atributelor prioritare ale absolventului învățământului liceal prevăzute în Profilul absolventului, Sugestiile metodologice au scopul de a orienta cadrul didactic în activitatea sa cu elevii. Bunele practici românești și internaționale sugerează ca activitățile de învățare să fie proiectate astfel încât:

- accentul să se deplaseze de la învățarea reproductivă la **învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare, și respectiv pe memorarea concluziilor**;
- elevul să fie pus în situația de **a formula ipoteze, de a testa și de a evalua rezultate**, în spiritul autenticității demersului științific;
- să se evidențieze **diferența dintre teorie** (postulare) **și validare** (confirmare prin dovezi), pentru a cultiva gândirea critică și autonomia intelectuală;
- să fie valorificat **caracterul dinamic al cunoașterii științifice**, prin exemple de teorii sau concepții care au fost revizuite, depășite ori infirmate, pentru a sublinia că știința evoluează prin dialog între ipoteză și dovadă;
- activitățile de învățare să reflecte **metodologia specifică domeniului cunoașterii științifice**: observare, experiment, modelare, argumentare logică, analiză comparativă, formulare de concluzii etc.

Pentru a întări caracterul de noutate al programelor școlare de liceu, atât din perspectiva competențelor specifice cât și a conținuturilor, detalierea activităților de învățare asociate competențelor specifice poate ajuta profesorul în orientarea demersului didactic. Astfel, intenția este de a pune la dispoziția profesorului, într-un singur document tot ceea ce îl poate ajuta în proiectarea unui demers didactic eficient, de a crea situații de învățare realiste, în care formarea competențelor cu ajutorul conținuturilor să se poată realiza pe parcursul unei ore de clasă.

Sugestiile metodologice acordă o un spațiu amplu exemplificării câte unei activități de învățare pentru fiecare competență specifică. Necesitatea acestor exemplificări este dată de competențele specifice formulate pentru acest nivel de școlaritate și a conținuturilor care vizează temele din perioada antică și a evului mediu din istoria românilor. De asemenea, sugestiile de activități de învățare chiar dacă pot părea ample, scopul lor este de a ghida activitatea atât a profesorului cât și a elevilor. Chiar dacă unele dintre activitățile de învățare nu au un element de noutate semnificativ, scopul lor este de a-i ajuta în primul rând pe profesorii aflați la începutul carierei didactice în a-și proiecta demersul didactic iar pentru cei cu experiență didactică să reflecteze asupra utilității, pentru elevii cărora li se adresează, a acestor propuneri de formare a competențelor.

Activitățile de învățare asociate competențelor specifice exemplificate în această secțiune a programei școlare au asociate și conținuturi, altele sunt prezentate într-o formă generală lăsând profesorului libertatea de a decide căror conținuturi le poate aplica. Unele dintre aceste activități de învățare exemplificate pot fi utilizate la finalul unei unități de învățare sau al unui modul, fiind necesar în acest context o alocare orară din acel procent de 25% din numărul total de ore. De asemenea, profesorul, în calitatea sa de creator de curriculum pentru activitățile de la clasă, trebuie să proiecteze situații de învățare în care accentul nu mai este pus pe însușirea, memorarea de informație ci pe cum aplică elevul conceptele, faptele/evenimentele istorice în diverse contexte de viață. Astfel, activitatea de învățare, proiectată ca situație de învățare poate fi secvențiată.

EXEMPLE DETALIATE PENTRU ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Competența generală 1: **Analizarea evenimentelor și proceselor istorice, folosind reperele de timp și spațiu, conceptele și limbajul specific istoriei, pentru a elabora explicații și interpretări argumentate**

Competența specifică 1.1: Formularea de puncte de vedere argumentate referitoare la impactul unor evenimente și procese istorice asupra lumii contemporane

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii deductive, în care demersul didactic pornește de la cunoștințele generale spre aspectele particulare, de la noțiuni la exemple concrete, respectiv interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare pe perechi/ pe grupe mici **formularea de argumente în cadrul unei dezbateri** pe tema traumelor provocate de războaie şi de regimurile autoritare sau dictatoriale asupra generaţiilor postbelice din perspectiva generației contemporane, utilizând metoda ”Philips 6/6”. Această activitate poate fi realizată la tema ”România în anii celui de-al Doilea Război Mondial”.

În **etapa de evocare** profesorul prezintă elevilor tema pe care o vor aborda în cadrul dezbaterii: principalele traume morale în România în anii celui de-al Doilea Război Mondial au fost pierderile umane provocate de campania din est, precizând pierderile teritoriale din 1940, efortul de război al României în perioada 1941-1945, participarea la Holocaust și crimele de război, ocupația hortistă în nordul Transilvaniei, ocupația sovietică. Profesorul distribuie elevilor fișele cu textele-suport și le solicită să identifice argumente care pot susține/ combate un punct de vedere privind traumele morale provocate de al Doilea Război Mondial. Activitate frontală – conversație de ancorare: *Ce argumente considerați că sunt mai importante în susținerea punctului vostru de vedere?* Se solicită elevilor să-și exprime poziția prin enunțarea de argumente pro și contra, iar în funcție de poziția exprimată clasa este structurată în două mari grupe. Fiecare grupă este organizată în echipe de câte 6 elevi (4 membri, 1 secretar care consemnează ideile exprimate de colegi, 1 lider care conduce dezbaterea în cadrul echipei și prezintă concluziile).

În **etapa de realizare a sensului**, fiecare echipă discută liber 6 minute problema în dezbatere, formulează un punct de vedere susținute de argumente pe baza surselor istorice. Ordonarea și ierarhizarea argumentelor se realizează prin completarea de către secretar a unei hărți conceptuale ierarhice - pe foi de flip-chart sau digital prin utilizarea aplicațiilor MindMeister, Coggle. Dezbaterea se încheie prin prezentarea concluziilor de către fiecare dintre liderii echipelor în fața clase. La finalul lecței, în **etapa de reflecție**, se desfășoară discuția colectivă a punctelor de vedere exprimate pe baza ierarhizării argumentelor prezentate și stabilirea deciziei finale privind pertinența argumentelor. Profesorul intervine prin formularea concluziilor, aprecieri la adresa activității elevilor și selectează punctele de vedere pertinente.

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la formularea corectă a punctelor de vedere, selectarea și ierarhizarea coerentă a argumentelor și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, argumentarea opțiunii personale în confruntarea cu opinii divergente, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

Competența specifică 1.2. Corelarea evenimentelor și proceselor istorice naționale și internaționale pentru a analiza evoluția societății

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru înțelegerea complexității societății, se poate realiza ca activitate de învățare **lectura critică a diferitelor tipuri de surse istorice** pentru argumentarea constantelor și schimbărilor în evoluția societății românești în secolele al XVIII-lea - al XX-lea, folosind metoda Lotus (Floare de nufăr). Activitatea se poate desfășura în cadrul unor teme

precum: ”Epoca Luminilor în Transilvania”, ”Societatea românească la cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea (economie, societate, cultură)” sau ”România postdecembristă – tranziția către democrație și economie de piață”.

În **etapa de evocare**, profesorul organizează clasa în 8 grupe de câte 3-4 elevi (numărul grupelor poate fi dimensionat potrivit efectivului de elevi), fiecare grupă primind spre analiză o fișă de lucru cu textul-suport/ link către resursa digitală. Este inițializată diagrama prin enunțarea temei centrale și a celor 8 subteme. În cazul temei ”Societatea românească la cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea (economie, societate, cultură)”, profesorul va enunța problema centrală ”Modernizare/ Progres” și va distribui fișele de lucru cu texte-suport pentru 8 domenii diferite: industrie – legea minelor (1895); agricultură – legile din 1903-1904; finanțe – Banca Națională a României; transport – construcția căilor ferate (1865-1914); educație – legile adoptate de Spiru Haret (1898, 1899); romantism – Eminescu ”Geniu pustiu” (fragmente); realismul – Caragiale ”Momente și schițe” (fragmente); simbolismul – Ion Minulescu ”Romanțe pentru mai târziu”.

În **etapa de realizare a sensului**, grupele de elevi analizează critic sursele istorice, având în vedere 8 subteme/ idei/ criterii: caracteristicile sursei; contextul istoric; cauze; consecințe; categorii sociale/ grupe de populație vizate; personalități implicate; evenimente/ acțiuni/ opere similare pe plan internațional; aprecierea gradului de modernizare/ impact economic/ social/ cultural. În urma discuțiilor de grup, completează fiecare floare de lotus din dreptul subtemei atribuite. Exercițiul poate continua prin dezvoltarea fiecărei noi idei și realizarea de noi conexiuni. La finalul lecției, **în etapa de reflecție**, sunt analizate diagramele, sunt apreciate corectitudinea conexiunilor, evidențierea constantelor, respectiv a schimbărilor din societatea românească.

Evaluarea se realizează în funcție de obiectivele de evaluare stabilite de profesor, se poate administra un chestionar sau un test de evaluare, pot fi aplicate criterii de evaluare la fișele de lucru completate de elevi, sau poate fi realizată o evaluare alternativă prin completarea unui portofoliu individual pe baza dezvoltării unei noi serii de idei subsumate fișelor de lucru distribuite elevilor.

Competența generală 2: Formularea de argumente și judecăți de valoare folosind informațiile din surse care prezintă perspective multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice

Competența specifică 2.1: Argumentarea unei perspective personale asupra unui subiect istoric pe baza informațiilor din surse

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii interactive, care încurajează interacțiunile pozitive dintre membrii grupului, fiind bazate pe învățarea prin cooperare. În cadrul unei astfel de strategii se poate realiza ca activitate de învățare **realizarea unui scenariu istoric pe baza surselor istorice tipărite/online, referitor la un subiect sensibil/problemă controversată din secolul al XX-lea**, utilizând metoda RAFT. Astfel, la tema ”Marele Război” și unificarea națională, pot fi abordate probleme sensibile și controversate precum situația de pe frontul sudic din 1916, ocupația militară din 1916-1918, pacea de la București, dar și confruntarea mai multor puncte de vedere, precum poziția personalităților politice românești față de război în 1914 sau 1916.

În **etapa de evocare**, profesorul prezintă succint problema și distribuie elevilor organizați pe grupe de câte 5 elevi sursele istorice în funcție de problema aleasă (Consiliile de Coroană din 1914, 1916, 1918, listele de participanți, Tratatul de pace de la București din 1918, discursuri politice – Nicolae Iorga, Ion I.C.Brătianu, fragmente de jurnale/ memorii – Constantin Argetoianu, Alexandru Averescu, Alexandru Marghiloman, Take Ionescu, I.G.Duca, Louis Basset, Carol I, Regina Maria, Grigore Procopiu, George Topârceanu etc.). În baza propunerilor elevilor, profesorul selectează personajele-cheie pentru tema lecției, fiecare grupă asumându-și rolul pentru a interpreta unul dintre personaje, respectiv selectarea auditoriului, a grupului/ personajului căruia i se adresează mesajul. Grupele de elevi au libertatea de a-și alege forma de redactare (scrisoare personală, deschisă, secretă, oficială, editorial/ articol de ziar, discurs politic etc.) și subiectul mesajului în conformitate cu rolul asumat.

În **etapa de realizare a sensului**, elevii analizează critic sursele istorice primite, punctele de vedere exprimate în funcție de implicarea autorului în eveniment, contextul istoric în care a fost redactat, tipul de

limbaj utilizat, posibile influențe și omisiuni, realizând astfel un profil al personalității, respectiv al auditoriului. Grupele redactează textele utilizând termenii istorici specifici temei, respectând caracteristicile tipului de document. Textele redactate sunt citite și primesc feed-back din partea auditoriului.

La finalul lecției, în **etapa de reflecție**, se organizează o dezbatere a calității formale și științifice a textelor redactate, în baza cărora elevii vor realiza un scurt documentar istoric referitor la problema dată, utilizând aplicația Canva.

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la identificarea caracteristicilor surselor istorice analizate, utilizarea termenilor istorici adecvați în redactarea textului, încadrarea mesajului în contextul istoric, formularea corectă a argumentelor și calitatea prezentării, cât și calitatea activității elevilor (asumarea de roluri în cadrul grupei, contribuții originale în redactarea textului, respectarea ideilor și părerilor celorlalți, compararea și evaluarea diferitelor puncte de vedere referitoare la tema dată). Profesorul poate opta și pentru o **evaluare scrisă**, prin redactarea unui text argumentativ.

Competența specifică 2.2. Evaluarea relevanței și credibilității informațiilor din surse în rezolvarea unor situații-problemă din viața cotidiană

Pentru realizarea acestei competențe specifice se pot utiliza strategii euristice, precum învățarea prin descoperire, dar și strategii transductive, divergente, generatoare de idei originale. Pentru stabilirea unor criterii clare de evaluare a relevanței și credibilității informațiilor provenite din diferite surse, se poate realiza activitatea de învățare **analizarea unor materiale video** referitoare la un subiect istoric, pentru a stabili credibilitatea şi validitatea acestora din perspectiva desfăşurării unui eveniment istoric, utilizând ,,Interviul în 3 trepte”. Astfel de activitate poate fi aplicată la tema ”Regimul comunist în perioada Nicolae Ceaușescu”. ”Interviul în 3 trepte” (tehnica IIO) este o metodă de învățare prin colaborare, în cadrul căreia partenerii se intervievează reciproc în legătură cu un anumit subiect, elevii asumându-și pe rând rolul de intervievator, de intervievat, respectiv de observator (cel care va nota în scris principalele aspect ale discuției). În acest mod, metoda contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a competențelor de relaționare, de comunicare, a capacității argumentative și de cooperare.

În **etapa de evocare** a lecției se desfășoară organizarea clasei în microgrupuri de câte 3 elevi și asumarea rolurilor, iar profesorul prezintă tema interviului ”Cum analizăm materialele video despre regimul comunist în perioada Nicoale Ceaușescu?”, sursele în discuție (materiale video diferite, vizionate anterior desfășurării lecției). Pentru tema exemplificată pot fi selectate secvențe documentare (ex: documentare realizate de TVR1 în seria ”Adevăruri despre trecut”, disponibile pe youtube), secvențe de interviuri cu personalități/ istorici (ex: interviuri cu istoricul Cosmin Popa în seria Historincul, disponibile pe youtube), secvențe de film artistic (ex: ”Amintiri din Epoca de Aur”, ”Hawai” disponibile pe youtube) și propune o listă orientativă de întrebări: *Ce știți despre materialele video pe tema regimului comunist din perioada Nicolae Ceușescu?; Prezentați o experiență personală pe tema dată; Ce modalitate de verificare a informațiilor din materialele video utilizați?; Cum deosebim materialele care oferă o perspectivă obiectivă de cele subiective sau cu caracter propagandistic?; Ce schimbări aș face în prezentarea regimului comunist din perioada Nicolae Ceaușescu printr-un material video?*.

Etapa de realizare a sensului cuprinde realizarea efectivă a interviurilor la nivelul microgrupurilor, prin exersarea alternativă a rolurilor, respectând tema propusă și setul de întrebări orientative, la care se adaugă întrebările de clarificare a subiectului. La finalul lecției, în **etapa de reflecție**, fiecare dintre microgrupuri își prezintă sintetic rezultatele, se centralizează cele mai importante idei și se ierarhizează în funcție de un criteriu prestabilit (relevanța materialului video, acuratețea informațiilor etc.). În **etapa de extindere**, profesorul poate sprijini elevii să transfere competențele dobândite în rezolvarea unei situații-problemă din viața cotidiană prin realizarea unui set de reguli în realizarea unui material video pe tema regimului comunist din perioada Nicolae Ceaușescu.

Evaluarea este formativă și se realizează pe tot parcursul activității, pe baza unei fișe de evaluare/ autoevaluare care să cuprindă criterii referitoare la calitatea ideilor exprimate, pertinența argumentelor în evaluarea surselor analizate, și calitatea concluziilor prezentate, cât și calitatea activității elevilor (participare

activă în formularea și redactarea ideilor, contribuții personale în stabilirea argumentelor, respectarea ideilor și părerilor celorlalți).

Competența generală 3.Valorificarea experienței istorice și a diversității culturale pentru argumentarea atitudinilor civice

Competența specifică 3.1. Argumentarea relevanței unor experiențe istorice pentru înțelegerea societății contemporane

CS 3.1. se poate realiza prin inițierea unor comparații interactive trecut-prezent pe tema exercitării dreptului la vot/ afirmării și respectării drepturilor și libertăților cetățenești/ organizarea alegerilor electorale/ progres tehnologic creând o prezentare digitală, sau o conversație euristică în cadrul lecției. Pot fi abordate diferite evenimente istorice prin metoda incidentului critic. Ca tehnici utilizate pentru culegerea datelor se pot folosi: observația, chestionarul, demonstrația etc. Elevii selectează cu ajutorul profesorului informații despre eveniment, folosind diferite surse istorice și le analizează, exprimând păreri, sau fiind incitați să se pună în locul personajelor implicate (”*Ce ai fi făcut tu, dacă ai fi fost participant la evenimente? Dar dacă ai fi avut rolul unui miner/om politic/jurnalist/locuitor?*”, ”*Care au fost consecințele imediate și pe termen lung ale evenimentelor?*”). Cu ajutorul acestei metode, profesorul poate să aprecieze: gradul în care elevii înțeleg și își definesc o problemă, capacitatea elevului/grupei de a identifica și selecta procedeele de obținere a informațiilor, de colectare și organizare a datelor, abilitatea de a formula și testa ipoteze, argumentarea interpretării evenimentelor, gradul de complexitate al rezolvării sarcinii de lucru. Totodată, se poate folosi ca secvență de evaluare Tehnica 3-2-1. Pe timpul rezolvării sarcinilor, profesorul poate observa sistematic activitățile și comportamentul elevilor.

Competența specifică 3.2. Justificarea contribuției identității culturale românești și a celei a minorităților naționale la democrația europeană

Competența CS 3.2. se poate atinge prin organizarea de mese rotunde/ ateliere de discuţii/dezbateri/ realizarea unor interviuri cu supravieţuitorii participanţi la evenimentele secolului al XX-lea, analizând impactul acestora asupra calității vieții individului și valorificând informații asemănătoare/contradictorii din diverse surse istorice. Deoarece puțini mai sunt supraviețuitorii evenimentelor din prima jumătate a secolului al XX-lea, se recomandă folosirea resurselor platformelor interactive de învățare ale spațiului european, care cuprind mărturii înregistrate ale supraviețuitorilor evenimentelor, sau ale urmașilor acestora (europeana.eu, iWitness, USC Shoah - sfi.usc.edu , iiccmer.ro etc.). Fiind platforme educaționale, au activități legate de experiențele trăite în timpul Holocaustului/regimului totalitar cu vizionarea/analiza resursei istorice și chestionar cu întrebări punctuale, care ghidează elevul în activitatea de învățare și în exprimarea opiniilor în legătură cu evenimentele prezentate. În legătură cu evenimentele de istorie recentă a României pot fi organizate dezbateri, având ca invitați supraviețuitori ai închisorilor comuniste, muncitori din fabricile comuniste, țărani care au lucrat în Cooperativele Agricole de Producție, eroi ai Revoluției din decembrie 1989, spre exemplu. La sfârșitul activității, se vor formula concluziile cu privire la argumentele prezentate (claritate, adecvare la temă, grad de convingere), prestația vorbitorilor, relevanța afirmațiilor etc. Elevii vor fi împărțiți în echipe și vor fi invitați să culeagă informații din medii non-formale, prin diferite modalități, folosindu-se inclusiv istoria orală. Pentru a sprijini elevii, profesorul poate structura o fișă, necesară realizării ghidului de interviu, care poate avea structura : *I. Documentarea asupra problemei*-care va face obiectul discuțiilor cu persoana aleasă, folosindu-se cuvinte-cheie (enciclopedii, cărți, Internet, articole, manuale); II. *Stabilirea întrebărilor*. Spre exemplu, în funcție de pregătirea interlocutorului; *III. Realizarea interviului; IV. Transcrierea interviului pe un suport electronic.* Se au în vedere și aspecte legate de interpretarea istoriei orale: înțelegerea limitelor memoriei și a observației personale și totodată, sensul pe care martorul ocular încearcă să-l dea trecutului, peste timp. Un interviu reușit presupune formularea unor întrebări adecvate și ascultarea cu atenție a răspunsurilor persoanei intervievate. Pe baza interviurilor și a surselor istorice identificate de elevi, profesorul va organiza o activitate de prezentare a acestora și de identificare a aspectelor comune mai multor intervievați sau a diferențelor care apar în relatările diferitelor persoane, cu privire la același fapt istoric. De asemenea, se poate organiza o masă rotundă, cu participarea elevilor și a câtorva dintre cei intervievați, moderator fiind profesorul și câțiva elevi, care au realizat cele mai bune interviuri. Discuția poate fi limitată ca timp, dar astfel încât să permită fiecăruia dintre participanți exprimarea opiniei. Masa rotundă – ca activitate didactică – este ”reușită” când participanții sunt sinceri și

deschiși unul cu celălalt. Evaluarea elevilor va fi realizată pe baza unei fișe de observație și a unui chestionar, distribuite la sfârșitul activității.

Competența generală 4 - Utilizarea gândirii critice şi a strategiilor de învăţare autonomă, colaborativă şi continuă folosind exemple din istorie

Competența specifică 4.1.Prezentarea unor demersuri civice valorificând critic experienţa istorică

Activitate de învățare: *realizarea unor prezentări digitale referitoare la mișcări sociale din istoria modernă și contemporană românească- răscoala din 1907*

Etape ale activității

1. **Crearea contextului, motivarea elevilor pentru tematică, trezirea interesului** - folosind metoda Brainstorming, profesorul solicită elevilor răspunsul la următoarele întrebări: *În ce măsură un eveniment poate fi considerat mișcare socială? Care sunt criteriile sociologice și istorice ale unei mișcări sociale? Cum se diferențiază mobilizările spontane de mișcările organizate?*

   Elevii reține că o mișcare socială are o continuitate în timp; implică acțiunea colectivă conștientă; urmărește schimbarea sau apărarea unei valori sociale – politice, economice, culturale, identitare; are o minimă organizare – lideri, structuri, strategii sau obiective clare; produce un impact social vizibil – pe termen scurt sau lung (legislativ, moral, cultural). De asemenea, elevii diferențiază între criteriile sociologice ale mișcării sociale (actorul colectiv, identitate colectivă, scop comun, organizare internă, durată și continuitate) și criteriile istorice (context, evenimente care au declanșat mișcarea, impactul asupra societății, modul în care este percepută, relația cu mișcări externe similare).

   Pentru elaborarea prezentării, elevii sunt împărțiți pe echipe.

2. **Documentarea** - lucrând în echipă, elevii analizează surse istorice oferite de profesor (de exemplu, broșura *Chestia țărănească,* scrisă de Spiru Haret în 1905, republicată în 1907, secvențe de discurs istoriografic aparținând lui: Henri H. Stahl, C. C. Giurescu, Keith Hitchins, Lucian Boia)

3. **Selectarea informațiilor relevante, conform unor repere date** - fiecare echipă selectează cinci informații cheie (fapte, cauze, efecte); un fragment reprezentativ (citat original); două perspective ideologice diferite referitoare la această mișcare socială (de exemplu, perspectiva liberală și perspectiva conservatoare); două perspective istoriografice diferite.

4. **Stabilirea design-ului prezentării** - în baza structurii recomandată de profesor, echipele stabilesc designul și formatul prezentării (de exemplu, Google Slides, Canva, Miro sau altă aplicație digitală), valorificând atât text, cât și imagine.

   Structură recomandată:

1) *Introducere: definirea mișcării sociale, ipoteza de lucru*
2) *Contextul intern și internațional*
3) *Actorii sociali (clase, grupuri, elite, mase)*
4) *Mecanisme de mobilizare și comunicare*
5) *Analiză istoriografică comparată*
6) *Impact pe termen scurt și lung.*
7) *Concluzie: semnificația mișcării în modernizarea României*

5. **Elaborarea prezentării** - echipele elaborează prezentarea privind răscoala din 1907, în format digital.

6. **Susținerea și evaluarea prezentărilor** - echipele își prezintă materialele elaborate. Elevii formulează sugestii, comentarii, adresează întrebări pentru a clarifica anumite aspecte ale prezentărilor. Colegii și profesorul evaluează după următoarele criterii: rigurozitatea istorică; integrarea conceptelor sociologice; calitatea suportului digital; coerența argumentării.

7. **Reflecția critică** - trei perspective de abordare (*(istorică – sociologică – civică)*. Elevii răspund într-un Google Docs la următoarele întrebări de reflecție: Cum se raportează răscoala din 1907 la contextul social, economic, politic de la începutul secolului al XX-lea? Care este rolul actorilor colectivi în schimbările istorice? Ce poate învăța societatea contemporană din această mișcare?

Competența specifică 4.2. Evaluarea propriei activităţi de învăţare prin raportare la obiectivele stabilite în mod colaborativ

Activitate de învățare: crearea de *hărţi mentale* în format digital (Canva MindMap /MindMeister Miro), în care fiecare elev îşi notează numele şi contribuţia adusă la munca echipei.

Această activitate îi provoacă pe elevi să identifice concepte esențiale, să stabilească relații cauzale între procese istorice, să distingă între idei principale și detalii, să construiască structuri conceptuale coerente. De asemenea, elevii își dezvoltă competențele metacognitive reflectând asupra mecanismelor propriei gândiri și ale procesării informației istorice.

Activitatea implică două direcții de acțiune pedagogică: realizarea de către elevi, în echipă, a unor hărți mentale pe o temă istorică și marcarea pe această hartă conceptuală în format digital a propriei contribuții. În felul acesta, se promovează responsabilitatea personală în cadrul muncii colective, se asigură transparența aportului individual, se previne „free-riding-ul" (participarea pasivă în echipă), se formează competențe de cooperare, negociere, împărțire a sarcinilor.

Exemplificare: tema - ***Aderarea României la UE***

Elevii sunt împărțiți în echipe. Fiecare echipă primește o fișă cu textul următor:

O țară care dorește să adere la Uniunea Europeană adresează o cerere Consiliului European, care solicită Comisiei Europene să prezinte un aviz. Parlamentul European este notificat în legătură cu această cerere. În cazul în care avizul Comisiei este favorabil, Consiliul European poate decide – în unanimitate – acordarea statutului de țară candidată. În urma recomandării Comisiei, Consiliul decide – din nou, în unanimitate – dacă deschide sau nu negocierile. Totalitatea legislației UE (acquis-ul comunitar) este împărțită în peste 30 de capitole de politici. Înainte de a începe negocierile propriu-zise, Comisia întocmește un raport de „screening" (examinare) pentru fiecare capitol. Pe baza recomandărilor Comisiei, Consiliul decide în unanimitate dacă deschide sau nu noi capitole de negocieri. Ori de câte ori progresele sunt considerate satisfăcătoare, Comisia poate recomanda „închiderea provizorie" a unui capitol. Din nou, Consiliul decide în unanimitate. Negocierile de aderare sunt bilaterale și au loc în cadrul conferințelor de aderare. După ce negocierile privind toate capitolele au fost încheiate, termenii și condițiile – inclusiv eventuale clauze de salvgardare și dispoziții tranzitorii – sunt încorporate într-un tratat de aderare între statele membre ale UE și țara candidată. Tratatul de aderare se poate semna numai după aprobarea Parlamentului European și după obținerea acordului unanim al Consiliului. Acesta este apoi supus ratificării de către toate statele contractante, în conformitate cu propriile cerințe constituționale (ratificare în parlament sau referendum).

Elevii primesc următoarele sarcini de lucru:

1.să lucreze colaborativ și să structureze informația din sursa dată sub forma unei reprezentări grafice originale, creative, în format digital tip Padlet (schemă, organizator grafic, desen)

2. să se documenteze, utilizând site-urile oficiale ale UE, în legătură cu procesul de aderare a României la UE (în ce an a depus cererea de aderare, când a primit statutul de țară candidată, când au început negocierile de aderare etc)

3. să reconstituie, tot sub forma unei hărți mentale, care a fost traseul României de aderare la UE

4. să posteze cele două hărți conceptuale în Google Drive.

După postarea hărții conceptuale, fiecare elev o accesează în Google Drive și inserează post-it-uri digitale pe care menționează cu ce a contribuit la realizarea hărților conceptuale, ce sugestii a făcut în cadrul echipei, ce a apreciat la colegii de echipă, ce ar mai îmbunătăți la produsele realizate.

Strategiile didactice de evaluare pot cuprinde observarea sistematică a comportamentului elevului, evaluarea orală, evaluarea sumativă. Observarea sistematică a comportamentului elevului în cursul activităţii didactice se realizează prin: fişa de observaţii curente, fişa de evaluare, investigaţie, proiect, portofoliu, aplicații, instrumente și platforme educaționale (Google Jamboard, Google Forms, Kahoot, learningsapp, worldwall ș.a). Evaluarea orală, cu criterii de notare și proba scrisă, însoțită de barem de evaluare și de notare constituie metode tradiționale de evaluare folosite în practica didactică.

Evaluarea sumativă se realizează prin teste de evaluare (inițiale, de parcurs, finale), portofoliu ș.a. Metodele complementare/alternative de evaluare (proiectul, portofoliu etc.), deşi cronofage, asigură individualizarea sarcinilor de lucru, valorificând şi stimulând creativitatea şi originalitatea elevilor, pun în valoare abilităţile practic-aplicative şi favorizează învăţarea prin cooperare, precum şi implicarea personală a elevului în activitatea de învăţare, dezvoltând motivaţia intrinsecă a acestuia.

Utilizarea de instrumente variate de evaluare a competenţelor dobândite de elevi permite abordarea globală a rezultatelor şi depăşirea clişeelor tradiţionale. Prin centrarea demersului didactic pe elev, accentul trece de la "ce" învaţă elevul la "de ce", "pentru ce" şi "cu ce rezultate", măsurarea cunoştinţelor dobândite realizându-se în termeni ca profunzime, funcţionalitate, stabilitate, mobilitate, amplificare treptată în cadrul unui proces didactic activ, bazat pe abordări interdisciplinare şi transcurriculare.

Propunerile de activități de învățare exemplificate în programă pot fi adaptate în funcție de nivelul elevilor, de resursele pe care le oferă școala. De asemenea, punctajele acordate pentru evaluare sunt propuneri și ele pot fi adaptate de profesor. Important este, ca aceste criterii de evaluare, punctaje să fie comunicate elevilor odată cu sarcinile de lucru.

Pe parcursul orelor corespunzătoare procentului de 25% din numărul total de ore pe an școlar pot fi realizate proiecte care să valorifice informațiile dobândite la fiecare domeniu de conținut și care să vizeze educația pentru mediu, educația juridică, interculturală sau pentru cetățenie. Exemple de astfel de proiecte pot fi *Femeia în spațiul public românesc, Jurmalul de război - Primul Război Mondial în literatura de război, Contracultura și atitudinea antisistem în perioada Ceaușescu.*

Chiar dacă exemplele de activități de învățare pun accent pe interactivitate, pe utilizarea noilor tehnologii, a resurselor educaționale deschise, aceasta nu presupune eliminarea totală a metodelor tradiționale de transmitere a informațiilor istorice precum expunerea, conversația euristică sau de evaluare, respectiv testul docimologic.

Aplicațiile digitale propuse pentru activitățile de învățare pot fi înlocuite, în anumite cazuri de fișe în format hârtie. Cu toate acestea, dacă școala are resursele necesare, profesorul de istorie, prin intermediul activităților de învățare pe care le consideră necesare pentru formarea competențelor specifice, poate contribui și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor.

Profesorul este cel care decide, pe baza competențelor generale, a competențelor specifice, a temelor, conceptelor, evenimentelor, proceselor istorice și a personalităților menționate în programă cum își planifică și realizează activitățile de învățare, modalitățile de evaluare, astfel încât să faciliteze elevilor o învățarea reală, eficientă, formarea competențelor, a gândirii critice și a perspectivei istorice.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRĂCIUN ANCA ȘTEFANIA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, jud. Bacău
IORDAN PAULA CARMEN	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu” Constanța, jud. Constanța
ROMANDAȘ BOGDAN-FLORIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Dimitrie Cantemir” Onești, jud. Bacău
SAMOILĂ DANIELA MIHAELA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
SOARE AUREL CONSTANTIN	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național Militar Dimitrie Cantemir Breaza, jud.Prahova
BUDICI ANIȘOARA	GRAD DIDACTIC I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, București
SIMA MARIANA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nichita Stănescu” Ploiești, județul Prahova
PAVEL CORINA-ROBERTA	GRAD DIDACTIC I	Colegiul Național ”Nicolae Bălcescu” Brăila, jud. Brăila
CURELEA DRAGOȘ	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Tehnic Energetic Sibiu Județul Sibiu
MARIAN ELENA-CRISTINA	GRAD DIDACTIC I, DR.	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Oradea, jud. Bihor
MANEA MIHAI	GRAD DIDACTIC I, DR.	ISMB/Colegiul Național Spiru Haret București
CĂPLESCU IULIANA MARIA	GRAD DIDACTIC I	Ministerul Educației și Cercetării

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
POP IOAN AUREL	ACADEMICIAN COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	Academia Română
POPESCU MIRELA	COORDONATOR GRAD DIDACTIC I/DR	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
GHEBOIANU MATEI	CONF. UNIV. DR.	Universitatea București
ȚÂRĂU VIRGILIU LEON	PROF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
COSTEA IONUȚ VIRGIL	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
NARAI EUSEBIU	LECTOR UNIV.DR	Universitatea de Vest, Timișoara
DOICESCU ROZALIA	CONSILIER	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
VIȚALARU ADRIAN	CONF. UNIV.DR.	Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași

Anexa nr. 86

Programa școlară
pentru disciplina

Psihologie

Clasa a X-a
Trunchi comun (TC)
Toate filierele, toate profilurile,
toate specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera teoretică, profilul umanist,
specializarea Științe sociale - clasa a X-a
și specializarea Filologie - clasa a XI-a

- 2026 -

Anexa nr. 086
Programa școlară pentru disciplina *Psihologie,*
Clasa a X-a

Trunchi comun (TC):

- *Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale - clasa a X-a*

Clasa a X-a/Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS):

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Științe sociale - clasa a X-a*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Filologie - clasa a XI-a*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară stabilește oferta educațională care urmează să fie realizată la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul și locul acestei discipline în planul-cadru de învățământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea la clasa a X-a, la nivelul trunchiului comun (TC), a disciplinei ***Psihologie***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Disciplina ***Psihologie*** este studiată, corespunzător alocărilor de timp din planurile-cadru de învățământ pentru liceu, respectiv, 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale.

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Științe soci*ale*, la clasa a X-a, disciplinei îi sunt alocate 2 ore/săptămână, din care 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun (TC) și 1 oră/săptămână în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*, la clasa a X-a, disciplinei îi este alocată 1 oră/săptămână, în cadrul trunchiului comun (TC) și, la clasa a XI-a, 1 oră/săptămână, în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

Prin studierea disciplinei ***Psihologie*** se urmărește:

- Dezvoltarea, la elevi, a capacității de înțelegere a comportamentul uman prin analiza proceselor psihice, în mod special prin :
  - *formarea de competențe care să permită identificarea unor procese psihice;*
  - *însușirea și utilizarea unor concepte fundamentale în domeniul psihologiei;*
  - *analizarea profilului propriei personalități și a personalității celorlalți;*
  - *aprecierea unor tipuri de comportamente psihosociale în diferite contexte situaționale.*

- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru viață în societatea democratică și pentru integrarea socială activă, în mod special prin:
  - *dezvoltarea aptitudinilor de cunoaștere și relaționare pozitivă interpersonală*;
  - *raportarea critică la situații problematice, în cadrul interacțiunilor din lumea reală sau din cea virtuală (medii de socializare, medii digitale, platforme IA)*;
  - *cooperarea cu ceilalți în vederea oferirii unor posibile soluții, cu ajutorul cunoștințelor de psihologie la unele situații problemă;*
  - *manifestarea unor comportamente prosociale necesare participării la rezolvarea problemelor comunității.*

Programa disciplinei ***Psihologie*** continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă școlară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences*

for lifelong learning (2018/C 189/01)]; această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât și sensibilizarea cu privire la celelalte competențe cheie.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de **activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa școlară este concepută pentru trunchiul comun (TC), cât și, după caz, pentru trunchiul comun (TC) și curriculumul de specialitate fix (CS fix) și are în vedere:

- TC (pentru clasele cu 1 oră/săptămână);
- TC (1 oră/săptămână) și CS fix (1 oră/săptămână) la clasa a X-a, specializarea *Științe sociale*;
- TC (1 oră/săptămână) la clasa a X-a și CS fix (1 oră/săptămână) la clasa a XI-a pentru specializarea *Filologie*.

Conținuturile și competențele specifice pentru trunchiul comun (TC) sunt aceleași pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale specificate în cadrul OMEC nr. 4.350/20.06. aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

În cadrul programei, competențele specifice corespunzătoare curriculumului de specialitate fix (CS fix) sunt marcate cu (*).

Programa școlară se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale.

Lectura integrală și personalizată a programei școlare și înțelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiții indispensabile atât în vederea proiectării întregii activități didactice, cât și în procesul de elaborare a manualelor școlare alternative.

Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. În planul activității didactice, echilibrul între diferite abordări și moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce privește manualele școlare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare și susținere a învățării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa școlară este astfel concepută, încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)	
G1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară

Clasa a X-a Clasa a XI-a - CS (fix) pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*
CS 1.1. Identificarea unor concepte specifice psihologiei în vederea descrierii comportamentelor individuale și colective în contexte variate - realizarea unor hărți conceptuale/hărți mentale ale termenilor/conceptelor specifice psihologiei ca resurse în învățarea activă și/sau colaborativă - realizarea, în perechi, a unui mini-proiect intitulat „Ce studiază psihologia?”, cu exemple din viața personală - construirea unei diagrame Venn care să evidențieze raporturile existente între perspectivele majore asupra unor teme/domenii din psihologia contemporană
CS 1.2. Analizarea relațiilor dintre diferite procese psihice în vederea explicării modului în care acestea influențează viața cotidiană - joc de rol: medierea unui conflict (identificarea secvențială a emoțiilor, gândurilor distorsionate și nevoilor psihologice) explicând cauzele care au l-au generat - realizarea unor studii de caz cu privire la modul în care diferite procese psihice interacționează în desfășurarea unei activități complexe din viața cotidiană - studiu de caz: interpretarea diferită a unor stimuli de către mai multe persoane, de exemplu, un stimul vizual
CS 1.3. Utilizarea conceptelor specifice psihologiei în vederea adaptării propriei conduite la situații concrete din viața personală și comunitară - realizarea unei scheme logice care să ilustreze etapele și factorii implicați în procesul de luare a deciziilor - realizarea unui proiect personal de optimizare a unor comportamente, prin aplicarea strategiilor de autoreglare, în vederea adaptării propriei conduite la situații concrete de viață - simulare interactivă: „prima impresie” – analiză a factorilor care pot influența interacțiunea cu o persoană necunoscută
CS 1.4.* Analizarea factorilor bio-psiho-sociali care influențează comportamentul uman în contextul unor situații din viața personală și socială - studiu de caz: *Adolescentul și afilierea sa socială* - cartografierea factorilor bio-psiho-sociali pe cele trei dimensiuni, biologică (de exemplu, starea de sănătate, oboseala), psihologică (de exemplu, motivații, emoții, stima de sine, experiențe personale) și socială (de exemplu, norme culturale, influența grupului, statut socioeconomic) - monitorizarea gândurilor, emoțiilor, comportamentelor și a stărilor fizice specifice pe care le simte o persoană înainte de o evaluare importantă sau eveniment personal, într-un jurnal de reflecție - susținerea unei dezbateri structurate privind influența factorilor bio-psiho-sociali asupra unui anumit comportament din viața socială

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

Clasa a X-a **Clasa a XI-a - CS (fix) pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie***
CS 2.1. Recunoașterea principalelor dimensiuni ale personalității în scopul înțelegerii diferențelor individuale în contexte diverse - identificarea propriilor dimensiuni ale personalității utilizând modele contemporane (Big Five, HEXACO etc.) - compararea, din perspectiva dimensiunilor de personalitate, a două personaje care reacționează diferit în aceeași situație - repartizarea de roluri, în echipe, în funcție de profilul psihologic al membrilor; reflecție scrisă: „Ce tip de sarcini mi se potrivesc în funcție de profilul meu de personalitate?” - realizarea unui profil Big Five, de exemplu, pentru un artist/o persoană publică/membrii unei trupe muzicale preferate
CS 2.2. Analizarea critică, din perspectivă psihologică, a validității și obiectivității diferitelor surse de informare referitoare la fapte și opinii - elaborarea unor argumente pro și /sau contra în cadrul unor dezbateri pe tema „Granița dintre fapte (verificabile empiric) și opinii (judecăți subiective)” - atelier: identificarea stereotipurilor și prejudecăților în mass-media și combaterea lor prin afișe educative - dezbaterea, în vederea înțelegerii conceptelor/fenomenelor psihologice, prin apelul la studii experimentale de referință - analizarea informațiilor provenite din surse științifice versus surse non-specializate, pe aceeași temă, printr-un tabel care să diferențieze între dovezi susținute științific și opinii subiective nevalidate
CS 2.3. Compararea diferitelor perspective psihologice în vederea înțelegerii complexității psihicului uman - identificarea elementelor de diferențiere ale principalelor abordări psihologice (metodă, cauză a comportamentului, obiect de studiu) aplicate la un personaj - construirea, în perechi, a unei hărți conceptuale a diferitelor perspective psihologice (de exemplu, psihodinamice, cognitive, comportamentale și umaniste) - explicarea, în echipă, a unui caz de anxietate, din trei perspective psihologice (de exemplu, psihanalitică, comportamentală și cognitivă) - explicarea unui caz de agresivitate, din perspectivă bio-psiho-socială (cu accent pe rolul factorilor biologici și sociali)
CS 2.4.* Interpretarea informațiilor științifice și surselor online despre fenomene psihologice pentru a formula argumente critice în viața personală și comunitară - analizarea unor prejudecăți, stereotipuri, forme de discriminare identificate în colectivitate - analizarea unor mituri psihologice (de exemplu, „trebuie să ne exprimăm furia”) - dezbatere privind premisele psihologice referitoare la răspândirea știrilor false

CG 3 - Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți

Clasa a X-a **Clasa a XI-a - CS (fix) pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie***
CS 3.1. Explicarea influenței fenomenelor sociale și/sau culturale în dezvoltarea personalității - descrierea, de către fiecare elev, a unei întâmplări, fără final, în care o persoană trăiește un fenomen social și/sau cultural ce are o influență pozitivă/negativă asupra stimei de sine și continuarea povestirii de către colegul de bancă - compararea, în echipe, a modului în care anumite valori pot influența formarea și manifestarea unor trăsături de personalitate opuse - realizarea unui autoportret psihologic, în cadrul unei discuții ghidate, prin care să se răspundă la întrebarea: „Cum m-a influențat familia în formarea personalității mele?”
CS 3.2. Utilizarea unor strategii, bazate pe principii psihologice, pentru optimizarea relațiilor interpersonale și a activității de învățare - rezolvarea, pe grupe, a unei situații problematice de comunicare, bazată pe strategii psihologice (de exemplu, ascultarea activă, utilizarea mesajelor de tip „Eu”, recunoașterea emoțiilor) - studiu de caz: *Alegerea unei cariere.* Evidențierea aspectelor psihologice implicate în luarea deciziei

Clasa a X-a Clasa a XI-a - CS (fix) pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*
- elaborarea unui plan de învățare personalizat utilizând strategii psihologice (de exemplu, gestionarea timpului, tehnici de memorare eficientă, motivație intrinsecă) în vederea optimizării activității de învățare
CS 3.3. Aplicarea, prin cooperare cu ceilalți, a cunoștințelor de psihologie, în vederea propunerii de soluții pentru rezolvarea unor situații problematice sau conflictuale - conceperea, în echipă, a unor imagini sugestive (afiș, poster) care să evidențieze posibile aspecte problematice specifice etapelor dezvoltării - simularea, prin joc de rol, a unor tehnici de comunicare într-o situație ipotetică de conflict - realizarea unei dezbateri: *Agresiv sau ferm: unde este limita?*
CS 3.4.* Construirea unor puncte de vedere personale fundamentate pe concepte psihologice care contribuie la rezolvarea de probleme prin cooperare - exersarea unor tehnici de ascultare activă (de exemplu, parafrazare, reflectare a emoțiilor) într-un scenariu problematic - dezbaterea, în echipe, a unor dileme etice relevante (de exemplu, presiunea socială de a trișa, de a susține un anumit punct de vedere, gestionarea eșecului) - elaborarea colaborativă a unui plan de acțiune pentru rezolvarea unei probleme sociale date (de exemplu, excludere socială, știri false, manipulare)

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a X-a Clasa a XI-a - CS (fix) pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*
CS 4.1. Exemplificarea unor comportamente empatice și asertive în contexte variate de viață - recunoașterea răspunsurilor non-asertive sau non-empatice (blocaje de comunicare) dintr-un scenariu dat și reformularea asertivă sau empatică a acestora - aplicarea tehnicilor de comunicare asertivă într-un joc de rol, pentru exemplificarea apărării drepturilor personale fără a încălca drepturile celorlalți - construirea de scenarii de intervenție pentru situații problematice din mediul digital (de exemplu, hărțuire online, presiune de grup), prin exemplificarea răspunsurilor asertive și diferențierea lor față de răspunsurile agresive sau pasive
CS 4.2. Aplicarea unor strategii psihologice pentru adoptarea unui comportament responsabil și sănătos - realizarea unui plan individual de acțiune utilizând strategii psihologice pentru a adopta sau îmbunătăți un singur comportament responsabil sau sănătos ales (de exemplu, *Limitarea timpului petrecut pe rețelele de socializare*) - joc de rol: *Călătorie emoțională în timp*. Construirea unui itinerariu de emoții și reflectarea asupra interacțiunilor gândire-emoție-comportament - realizarea, în echipă, a unor prezentări/filmulețe care să evidențieze comportamente sociale dezirabile/indezirabile ale adolescenților - diferențierea dintre anxietate și depresie prin intermediul unor studii de caz
CS 4.3. Dezvoltarea autonomiei personale și adaptarea comportamentului la provocările complexe ale societății contemporane - formularea unui set de reguli de conduită personală pentru a evita și a acționa responsabil într-un context social care implică un comportament cu potențial adictiv - dezbatere pe tema *Suntem sau nu dependenți de tehnologie?* - realizarea unui plan de dezvoltare personală – *Ce intenționez să fac în următorii 5 ani*
CS 4.4.* Identificarea unor soluții de intervenție psiho-socială pentru probleme sociale contemporane - formularea unor strategii de gândire și acțiune menite să contracareze „efectul de turmă”, pornind de la situații reale - studiu de caz: *Zvon-Restricționarea accesului minorilor la rețelele sociale*. Identificarea emoțiilor generate de propagarea acestui zvon și a mijloacelor de contracarare - susținerea unei dezbateri pe o temă psihologică (de exemplu, Conflicte interpersonale în mediul școlar), aplicând abilități de comunicare, ascultare activă și colaborare

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa X/XI

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC) **Clasa a X-a**	**Curriculum de specialitate (CS)** **Clasa a X-a - *Științe sociale*** **Clasa a XI-a - *Filologie***
Psihologia. Fundamente și metode de cercetare	- Psihologia ca știință: obiect de studiu, statut interdisciplinar. Abordarea bio-psiho-socială (multinivelară) a comportamentului uman - Perspective majore în psihologia contemporană (psihanaliză, behaviorism, umanism, cognitivism, neuroștiințe). - Metode cantitative și calitative. Delimitarea psihologiei de pseudoștiințe	
Procese cognitive	***Inputuri*** - Senzații și percepții - definire, rol, procesări top-down și bottom-up) și iluzii perceptive - Atenția și conștiința. Atenția - definire, rol, calități și tipuri. Conștiința - niveluri, stări naturale de conștiință și stări alterate ***Prelucrări primare*** - Reprezentări mentale: definire, rol, cod imagistic, cod verbal, reprezentări complexe - scheme cognitive - Memoria: definire, rol, procese mnezice, tipuri - senzorială, pe termen scurt, de lungă durată, memoria de lucru. Limite ale memoriei și strategii de îmbunătățire mnezică ***Prelucrări de nivel superior*** - Gândirea ca proces psihic central: definire, rol, operațiile gândirii, raționamentul. Rezolvarea de probleme și luarea deciziilor	
Învățarea		- Condiționarea clasică - învățarea prin asociere: definire, concepte de bază, etape ale învățării - Condiționarea operantă - învățarea prin consecințe: definire, concepte de bază, planuri de întărire - Învățarea prin observație: definire, concepte de bază, etapele modelării, tipuri de modele - Strategii de învățare eficientă bazate pe principii cognitive
Procese afectiv-motivaționale	- Emoțiile: definire, rol, componente (fiziologic, cognitiv, comportamental, subiectiv), emoțiile de bază, emoții complexe - Tipuri de trăiri emoționale (dispoziții afective, emoții, sentimente) și reglarea emoțională (modelul procesual)	

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC) **Clasa a X-a**	**Curriculum de specialitate (CS)** **Clasa a X-a - *Științe sociale*** **Clasa a XI-a - *Filologie***
	- Motivația: definire, rol, trebuințe și teoria autodeterminării - Mentalitatea și motivația (mindset, locus of control). Autodisciplină și strategii motivaționale	
Personalitate și inteligență	- Cum ne diferențiem? Definirea personalității. Rolul predispozițiilor înnăscute, al socializării și al experiențelor de viață în conturarea personalității. Trăsături de personalitate - Modele contemporane: Big Five, HEXACO, modelul celor trei niveluri ale personalității - Cum ne percepem? Sinele: definire, rol. Componentele sinelui: imaginea de sine, stima de sine, idealul de *sine, surse ale formării sinelui* *- Aptitudini: definire, rol, tipuri. Inteligența generală și inteligențele multiple* *- Inteligența emoțională și socială: definire*, rol. Dezvoltarea inteligenței emoționale	
Psihologia dezvoltării	- Etapele dezvoltării: copilărie, adolescență, maturitate, senectute; crizele psihosociale - Atașament și relații timpurii; tipuri de atașament; impactul atașamentului în viața de adult	
Elemente de psihopatologie	- Sănătatea psihică. Normalitate și anormalitate psihică - Probleme emoționale sau comportamentale frecvente: anxietate, depresie, fobii, adicții. Prevenția tulburărilor psihice și reziliență. Când cerem ajutor?	
Fundamentele bio-psiho-sociale ale psihicului uman		*Baza biologică a comportamentului* - Rolul sistemului nervos central - Rolul geneticii și eredității în comportament - Legătura creier-emoții-comportament. Circuitul emoțiilor și rolul neurotransmițătorilor - Neuroplasticitatea în învățare și recuperare
Psihologie socială		- Influența socială: conformism și obedință - Leadership și dinamica grupurilor - Identitatea socială și apartenența la grupuri (teoria identității sociale, in-group /

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC) **Clasa a X-a**	**Curriculum de specialitate (CS)** **Clasa a X-a - *Științe sociale*** **Clasa a XI-a - *Filologie***
		out-group și efectele lor; apartenență și excludere) - Atitudini, prejudecăți, stereotipuri, discriminare - Fake news și manipulare în spațiul public (de ce suntem vulnerabili la știri false; erori de judecată și bias-uri cognitive; rolul emoției; cum ne apărăm de manipulare) - Agresivitate și violență, abuz și bullying
Comunicarea. Strategii de comunicare eficientă		- Comunicarea verbală și non-verbală - Strategii de comunicare: asertivă, empatică, feed-back constructiv, ascultarea activă - Bariere în comunicare
Studiu de caz: Psihologia în lumea contemporană digitală		- Impactul tehnologiei asupra proceselor psihice (cognitive, afectiv-motivaționale): multi-tasking, supraîncărcare informațională, liking și scrolling, jocuri video, timp de ecran, deconectare digitală - Impactul rețelelor sociale asupra personalității și a sinelui: compararea socială, identitate digitală, influenceri, filtre, sănătate mentală, relațiile umane în era online - Inteligența artificială și psihologia (psihologia și dezvoltarea IA; cum influențează IA procesele psihice)

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Psihologie*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la conținuturi, de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programa școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Psihologie:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei ***Psihologie*** se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza logică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;
- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului în activitatea didactică ca mijloc modern de învățare care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice,

utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;

- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană"), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate" sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de activitate didactică în care se utilizează sarcini de lucru și metode active. Activitatea de învățare: compararea, în echipe, a modului în care anumite valori pot influența formarea și manifestarea unor trăsături de personalitate opuse.

Scopul activității: Înțelegerea modului în care valorile de tip colectivist/individualist pot contribui la formarea și manifestarea unor trăsături de personalitate opuse precum altruismul/egoismul.

Strategie didactică: învățare prin cooperare, realizată prin gruparea elevilor în echipe de 4-5 membri, fiecare echipă primind sarcini complementare.

Organizarea clasei: clasa se împarte în grupe de 4–5 elevi, fiecare echipă alegând un număr de la 1 la 6, fără repetare, iar fiecărui număr îi corespunde o sarcină specifică.

Sarcinile echipelor:

- Echipa 1: Definește colectivismul și individualismul și explică rolul acestora în societate.
- Echipa 2: Definește altruismul și egoismul și enumeră principalele lor manifestări comportamentale.
- Echipa 3: Construiește un scenariu scurt prin care să ilustreze modul în care mediul dominat de colectivism formează și încurajează manifestarea altruismului
- Echipa 4: Construiește un scenariu scurt prin care să ilustreze modul în care mediul dominat de individualism formează și încurajează manifestarea egoismului.
- Echipa 5: Analizează comparativ modul în care mediile colectivist și individualist influențează altruismul, explicând mecanismele psihologice (de exemplu, recompensă socială, norme etc.) care îl întăresc sau îl inhibă.
- Echipa 6: Analizează comparativ modul în care mediile colectivist și individualist influențează egoismul, explicând mecanismele psihologice prin care individualismul îl favorizează, iar colectivismul îl sancționează.

Prezentarea rezultatelor: fiecare echipă va redacta răspunsurile pe o coală de flipchart sau prin utilizarea tablei interactive și le va prezenta întregii clase.

Concluzii și consolidare: Profesorul moderează discuția finală, sintetizând rezultatele și subliniind faptul că personalitatea este modelată constant de normele și valorile acceptate în mediul social.

Având în vedere importanța acordată elementelor referitoare la realizarea proiectelor educaționale, în cadrul programei pentru disciplina *Educație socială*, de la nivelul ciclului gimnazial, se recomandă promovarea și asigurarea continuității ***învățării bazată pe proiect*** și la nivelul ciclului liceal, în cadrul disciplinei ***Psihologie,*** inclusă la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană".

Învățarea bazată pe proiect oferă multiple avantaje, inclusiv o mai mare implicare și motivație a elevilor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică, precum și oportunități de abordare/învățare interdisciplinară, transdisciplinară, integrată și colaborativă (în echipe, în grupuri mici).

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect se recomandă derularea următorilor pași în structurarea activităților:

a. alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat;
b. documentarea;
c. realizarea unui produs;
d. prezentarea produsului;
e. evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare.

Produsele proiectelor pot fi:

- o publicație (de exemplu, o revistă, un număr tematic în revista școlii, un mic dicționar de termeni, pliante sau diferite alte materiale informative);
- articole pe site-ul școlii;
- rapoarte ale unor proiecte/mini proiecte de cercetare;

- mape tematice, prezentări PowerPoint (PPT), prezentări multimedia;
- materiale video, filmulețe, jocuri;
- un website;
- softuri educaționale.

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de ***învățare bazată pe proiect/proiect educațional*** cu tema: ***Aspecte problematice specifice etapelor dezvoltării***.

1. Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat

Tema și titlul proiectului pot fi propuse în urma unei sesiuni de brainstorming în cadrul clasei. De exemplu, elevii sunt încurajați să discute despre aspectele problematice specifice etapelor dezvoltării personalității, asupra modului în care tinerii comunică, se raportează la propria persoană și la ceilalți, își petrec timpul liber și își construiesc/modelează personalitatea. Discuția poate fi stimulată prin formularea de către profesorul coordonator a unor întrebări, de genul:

- Fiecare etapă de dezvoltare a personalității poate avea provocările ei?
- Ce probleme sau dificultăți puteți identifica cu privire la adolescență?
- Credeți că unele probleme sau dificultăți din adolescență pot influența procesul de învățare?
- Ce soluții ați putea găsi pentru depășirea acestor dificultăți ?

În urma discuțiilor, elevii clasei pot decide ca proiectul să exploreze atât eventualele **probleme**, cât și **soluțiile** aspectelor problematice specifice etapelor dezvoltării, propunând și titlul acestuia, spre exemplu, **„Etapele dezvoltării personalității – probleme reale, soluții posibile”**. În această etapă se poate stabili și tipul de produs ce va fi realizat, spre exemplu, un **afiș, prezentat în format digital sau fizic.**

Învățarea bazată pe proiect poate include, însă nu în mod obligatoriu, și elaborarea unei *fișe de proiect.* Indiferent de prezența sau absența unei *fișe de proiect* elevii, sub coordonarea profesorului, este necesar să stabilească **scopul proiectului**. Spre exemplu, scopul proiectului „Etapele dezvoltării personalității – probleme reale, soluții posibile” este acela de a descrie etapele dezvoltării personalității conform unui model psihologic, de a recunoaște probleme tipice (ex. crize de identitate, presiune socială, insecuritate) și de a propune strategii de sprijin și soluții psiho-educaționale adaptate vârstei.

Stabilirea unui asemenea scop presupune, din perspectiva studiului disciplinei ***Psihologie,*** *aplicarea, prin cooperare cu ceilalți, a cunoștințelor de psihologie, în vederea propunerii de soluții pentru rezolvarea unor situații problematice sau conflictuale*, elemente necesare și capabile să determine promovarea unui comportament colaborativ.

2. Documentarea

În cadrul acestui demers elevii colectează informații referitoare la tema propusă din surse variate (articole științifice, date statistice, rapoarte educaționale, studii etc.) și utilizează cunoștințe dobândite prin studiul psihologiei, precum:

- caracterizarea etapelor de dezvoltare;
- identificarea unor obstacole emoțional-cognitive;
- propunerea de soluții.

3. Realizarea unui produs

Produsul proiectului este reprezentat de un **afiș, prezentat în format digital sau fizic.**

4. Prezentarea produsului realizat

După realizarea afișului, **acesta va fi prezentat și poate fi urmat de o dezbatere la nivelul mai multor clase de elevi sau la nivelul școlii**, în care se discută despre aspectele problematice specifice etapelor dezvoltării.

5. Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare

Evaluarea se poate realiza prin multiple modalități, între care:

- **Autoevaluare:** fiecare elev poate completa o fișă de reflecție privind rolul său și competențele care au fost exersate în mod special (gândire critică, comunicare și colaborare ș.a.)
- **Evaluarea de către profesor a activității elevilor**, pe baza unor criterii (a se vedea secțiunea *Recomandări privind evaluarea*)

Recomandări privind evaluarea

Procesul educațional se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare, care este reflectată în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DOBREAN ANCA	Prof. univ. dr.	Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
ILIESCU DRAGOȘ	Prof. univ. dr.	Universitatea din București
OPRE ADRIAN	Prof. univ. dr.	Universitatea *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca
SAVA FLORIN ALIN	Prof. univ. dr.	Universitatea de Vest, Timișoara
BOTICI IRINA	Grad didactic I	Colegiul Național Pedagogic *Regina Maria*, Deva, Hunedoara
CIUCĂ EMILIA RODICA	Grad didactic I	CJRAE Argeș
NEACȘU ELENA LUCREȚIA	Grad didactic I	Colegiul Național *Alexandru Odobescu,* Pitești, Argeș
SILIVESTRU ADRIAN	Grad didactic I	ISJ Galați
VAȘADI ADRIANA MARIOARA	Grad didactic I	Colegiul Tehnic *Mihai Viteazul*, Oradea, Bihor

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 87

Programa școlară
pentru disciplina

Sociologie

Clasa a X-a
Trunchi comun (TC)
Toate filierele, toate profilurile,
toate specializările/calificările profesionale

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *științe sociale*

- 2026 –

Anexa nr. 087
Programa școlară pentru disciplina *Sociologie*
Clasa a X-a

Trunchi comun (TC):

- *Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale*

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS):

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte oferta educaţională care urmează să fie realizată la toate filierele, profilurile şi specializările/calificările profesionale, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul şi locul acestei discipline în planul-cadru de învăţământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea la clasa a X-a, la nivelul trunchiului comun (TC), a disciplinei ***Sociologie***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic "Disciplină socio-umană".

Disciplina ***Sociologie*** este studiată, corespunzător alocărilor de timp din planurile-cadru de învăţământ pentru liceu, respectiv, 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun la toate filierele, profilurile şi specializările/calificările profesionale.

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, la clasa a X-a, disciplinei îi este alocată 1 oră/săptămână, în cadrul trunchiului comun (TC) și, la clasa a XI-a, 1 oră/săptămână, în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

Prin studierea disciplinei ***Sociologie*** se urmăreşte:

- Dezvoltarea la elevi a capacităţii de înțelegere a vieții sociale prin analiza faptelor, fenomenelor şi proceselor sociale, în mod special prin:
  - *formarea de competențe care să permită identificarea diferitelor categorii de fapte, fenomene, procese sociale;*
  - *însușirea și utilizarea unor concepte fundamentale în domeniul sociologiei;*
  - *analizarea procesului socializării şi a rolului unor agenți de socializare în cadrul acestui proces;*
  - *evaluarea unor tipuri de comportamente sociale în diferite contexte situaționale, prin raportare la valori sociale dezirabile.*
- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru viață în societatea democratică şi pentru integrarea socială activă, în mod special prin:
  - *utilizarea unor instrumente specifice sociologiei/de cercetare sociologică pentru analiza vieţii sociale;*
  - *raportarea critică la situații problematice, în cadrul interacțiunilor din lumea reală sau din cea virtuală (medii de socializare, medii digitale, platforme AI);*
  - *cooperarea cu ceilalți în vederea oferirii unor posibile soluții, cu ajutorul cunoștințelor de sociologie, la unele situații problemă din viața socială;*
  - *manifestarea unor comportamente prosociale necesare participării la rezolvarea problemelor comunității.*

Programa disciplinei ***Sociologie*** continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic, pornind de la competențe, permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă şcolară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competenţele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieţi (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)] ;* această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât şi sensibilizarea cu privire la celelalte competențe cheie.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic "Disciplină socio-umană".

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic "Disciplină socio-umană". Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa şcolară este concepută pentru trunchiul comun (TC), cât și, după caz, pentru trunchiul comun (TC) și curriculumul de specialitate fix (CS fix) şi are în vedere:

- TC (pentru clasele cu 1 oră/săptămână) la clasa a X-a;
- TC (1 oră/săptămână) la clasa a X-a și CS fix (1 oră/săptămână) la clasa a XI-a pentru specializarea Științe sociale.

Conținuturile și competențele specifice pentru trunchiul comun (TC) sunt aceleași pentru toate filierele, profilurile şi specializările/calificările profesionale specificate în cadrul OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

În cadrul programei, competențele specifice corespunzătoare curriculumului de specialitate fix (CS fix) sunt marcate cu (*).

Programa şcolară se adresează atât profesorilor, cât şi autorilor de manuale.

Lectura integrală şi personalizată a programei şcolare şi înţelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiţii indispensabile atât în vederea proiectării întregii activităţi didactice, cât şi în procesul de elaborare a manualelor şcolare alternative.

Profesorii şi autorii de manuale îşi pot concentra atenţia în mod diferit asupra activităţilor de învăţare şi practicilor didactice. Diversitatea situaţiilor concrete face posibilă şi necesară o diversitate de soluţii didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca fiind inflexibile. În planul activităţii didactice, echilibrul între diferite abordări şi moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personalizate şi al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce priveşte manualele şcolare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare şi susţinere a învăţării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa şcolară este astfel concepută, încât să încurajeze creativitatea didactică şi adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară

Clasa a X-a
CS 1.1 Analizarea unor fapte, fenomene şi procese sociale în vederea identificării rolului sociologiei în viața socială
- exerciții de clarificare a înțelesului unor termeni specifici domeniului sociologiei (de exemplu, structură socială, relații sociale, grupuri sociale, socializare, stadii ale socializării, probleme sociale etc.) - exerciții interactive, inclusiv prin aplicații digitale, care să faciliteze identificarea diferitelor tipuri de relații sociale, probleme sociale - jocuri de rol cu privire la diverse situații-problemă ce pot apărea în viața comunitară sau socială - dezbateri cu privire la fapte, procese și realități ale vieții personale, comunitare și sociale - realizarea, prin intermediul diferitelor modalități de exprimare, de materiale (de exemplu, postere, clipuri animate etc.) care să exemplifice diferite fapte, fenomene sau procese sociale
CS 1.2. Utilizarea adecvată a unor concepte sociologice (normă, rol social, comunitate etc.) în vederea analizării unor fapte și fenomene sociale cu precădere contemporane (inegalitate, excludere socială, migrație, sărăcie etc.) pentru cunoașterea vieții sociale
- exerciții de utilizare, în contexte variate, a înțelesului unor termeni specifici domeniului sociologiei (de exemplu, normă, rol social, comunitate, socializare, cultura, grupuri sociale, stratificare socială, relații sociale etc.) - elaborarea unor texte pornind de la termeni specifici domeniului sociologiei - elaborarea unui jurnal sociologic în care se notează periodic situații cotidiene de respectare sau încălcare a unor norme sociale (de exemplu, punctualitate, respect, limbaj, comportament etc.) - realizarea unor hărți digitale interactive în care se ilustrează diverse fluxuri de migrație din România și din lume, cauzele și efectele acestora - realizarea unui glosar digital, folosind diferite aplicații care să conțină concepte sociologice relevante
CS 1.3. Elaborarea unor instrumente de lucru (chestionare, fişe de observaţie, ghid de interviu) în vederea înțelegerii mecanismelor vieții sociale contemporane
- identificarea și documentarea, în echipe, a caracteristicilor instrumentelor de lucru specifice sociologiei - conceperea unor chestionare, inclusiv în format digital, în echipe, prin intermediul cărora să investigheze diferite comportamente ale colegilor (de exemplu, comportamentele de consum, modul în care își aleg produsele, influența publicității, rolul influencerilor) - realizarea unor fișe de observație prin care să identifice diferitele comportamente verbale și non-verbale din mediul școlar și comunitar

Clasa a X-a
- elaborarea unor ghiduri de interviu necesare unor cercetări calitative care să abordeze problematicile studiate - alcătuirea unor portofolii, inclusiv digitale, care să conțină diferite instrumente de lucru exersate (chestionare, fișe de observație, ghiduri de interviu) utilizate în cercetarea unor fapte, evenimente, procese din viaţa personală și comunitară

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viaţa personală şi a diferitelor grupuri şi comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

Clasa a X-a
CS 2.1. Identificarea ipostazelor multiple ale individului în societate (membru al unei familii, al unui grup social, al unei comunități ș.a.), prin raportare la diversitatea interacțiunilor sociale
- elaborarea unor jurnale, inclusiv în format digital, în care se identifică rolurile sociale pe care le îndeplinesc zilnic (de exemplu, fiu/fiică, elev, prieten, voluntar etc.) - dezbaterea unor aspecte relevante despre dinamica rolurilor individului în familie și în societatea contemporană - construirea sociogramei clasei pentru a identifica tipurile de relații dintre membrii grupului (de exemplu, de cooperare, de conducere, de izolare etc.) - analizarea ipostazelor individului în societate pornind de la stimuli suport: filme, reclame, știri, postări din rețelele sociale, pentru a identifica diferitele stereotipuri și prejudecăți (de exemplu, de gen, vârstă, religie, status social etc.) - realizarea unor proiecte de implicare civică care vizează probleme din comunitate (de exemplu, lipsa spațiilor verzi, discriminare, abandon școlar)
CS 2.2. Analizarea mecanismelor de învățare socială în vederea integrării și adaptării persoanei în societate
- analizarea de documente scrise/audio-video pentru a identifica mecanismele specifice dinamicii sociale în diverse contexte socio-culturale - exersarea formulării de argumente pro și contra în analiza unor fapte și evenimente din viața socială - simularea, prin joc de rol, a unor situații de conflict status-rol, în diferite stadii de socializare, pentru a facilita înțelegerea mecanismelor de integrare și adaptare a persoanei în societate - dezbaterea unor soluții pentru rezolvarea unor situații – problemă care influențează integrarea și adaptarea indivizilor la viața socială - exersarea luării deciziilor, prin metode specifice gândirii critice (de exemplu, „dacă aș fi în situația,… aș vedea următoarea atitudine în raport cu… ”)
CS 2.3. * Realizarea de mini-investigații sociologice (sondaje, interviuri, observații etc.) pentru identificarea și analizarea unor probleme contemporane relevante din comunitate și societate
- identificarea, prin exerciții în echipă, a metodelor, tehnicilor, procedeelor și instrumentelor de investigare sociologică aplicabile în diverse contexte sociale - construirea și testarea unor instrumente de lucru (chestionare, fișe de observație, ghid de interviu, grilă de analiză vizuală) utilizabile, în echipe, pentru cercetarea diverselor aspecte ale vieții sociale - elaborarea unor studii de caz folosind conceptele studiate, pe baza unor metode interactive de lucru, prin care elevii propun, colaborativ, soluții pentru problemele identificate - activităţi de documentare în echipă, referitoare la proiectarea și interpretarea rezultatelor unei cercetări sociologice întreprinse la nivelul școlii, pornind de la o ipoteză de cercetare despre mediul școlar - realizarea unui proiect de cercetare sociologică de teren, de exemplu, ancheta sociologică, sondaj de opinie, experiment sociologic

CG 3 - Aplicarea cunoştinţelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice şi practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalţi

Clasa a X-a
CS 3.1. Identificarea, în echipă, a unor probleme sociale relevante (discriminare, deviantă, corupție, sărăcie, migrație, violență etc.) în contextul vieții personale, școlare sau comunitare, pentru surprinderea cauzelor și efectelor conflictelor sociale

Clasa a X-a
- exerciții de argumentare a unor puncte de vedere personale cu privire la probleme sociale relevante (de exemplu, marginalizare, discriminare, devianță, corupție, sărăcie, migrație, violență etc.) - realizarea unui material, în format digital, pe tema „Probleme sociale în comunitatea noastră/societatea noastră” în care elevii prezintă probleme sociale identificate în comunitate/societate (sărăcia, violența, lipsa infrastructurii, abandonul școlar, discriminarea etc.) - realizarea unor studii de caz despre diferitele probleme sociale reflectate în mass-media (de exemplu, devianță juvenilă, migrație, violență domestică etc.) - realizarea unei mini-cercetări care abordează diferite comportamente din școală, folosind inclusiv mijloace digitale (de exemplu, bullying, discriminare, violență verbală, excludere, stres școlar etc.)
CS 3.2. Formularea unor opinii, explicații și argumente cu privire la situații problematice apărute în viaţa personală și a diferitelor grupuri și comunități, în vederea internalizării unui comportament prosocial al individului la nivelul societății
- analizarea unor situații/comportamente problematice din viața reală (de exemplu, un caz de bullying, un conflict, o situație de excludere socială) pentru formularea unor opinii fundamentate științific - dezbatere, în cadrul unor mese rotunde, în care sunt abordate de către elevi, părinți, cadre didactice situații problematice apărute în mediul școlar (de exemplu, marginalizare, excludere, bullying, lipsa empatiei, presiunea grupului, semnificația limbajului specific mediului on-line, ș.a.) - realizarea unei mini-campanii de promovare a comportamentelor prosociale în școală, care să conțină slogan, afiș digital, mesaj, soluții, pornind de la o situație problematică aleasă (de exemplu, lipsa respectului, conduită inadecvată, etichetare, violență verbală etc.) - dezbateri, cu participarea unor reprezentanți ai diferitelor instituții, organizații non-guvernamentale, personalități ale vieții publice, care să abordeze teme de interes social - realizarea unor activități tip proiect prin care elevii să fie implicați în exerciții de luare a deciziei, de propunere a unor strategii de rezolvare a unor probleme apărute în viaţa personală și a diferitelor grupuri și comunități
CS 3.3.* Elaborarea, prin exersarea dialogului/colaborării/lucrului în echipă, a unor posibile explicații privind cauzele și efectele unor probleme sociale concrete, utilizând instrumente sociologice variate
- exerciții de documentare și de identificare, prin activități în echipă, a metodelor, tehnicilor, procedeelor și instrumentelor de investigare sociologică aplicabile în diverse contexte sociale - exerciții de construire și de testare, în echipe, a unor instrumente de lucru (de exemplu, chestionare, fișe de observație, ghid de interviu) utilizabile pentru investigarea diverselor aspecte ale vieții sociale - realizarea de postere/arbori grafici „Probleme sociale – Cauze – Efecte” (de exemplu, sărăcie, violență, migrație, dependența digitală de gadget-uri) folosind instrumente sociologice precum fișe de observații, ghid de interviu, brainstorming - realizarea unui proiect multimedia care abordează o problemă socială de actualitate (șomaj în rândul tinerilor, consum de substanțe, migrație, discriminare, cyberbullying) care să conțină explicații sociologice despre cauzele și efectele acestora - studii de caz, colaborative, prin care elevii să propună soluții problemelor sociale cercetate, utilizând instrumente sociologice specifice (de exemplu, grilă de observație participativă, ghid de interviu, grilă de analiză vizuală)

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic şi economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a X-a
CS 4.1. Argumentarea nevoii de ordine şi control social în vederea realizării echilibrului în viața socială

Clasa a X-a
- identificarea, pe baza unor documente suport, a unor comportamente adecvate/inadecvate manifestate în diferite contexte sociale - elaborarea unor materiale vizuale, inclusiv digitale (de exemplu, poster care să conțină un cod de conduită pornind de la diferite situații problematice din școală - întârziere la oră, absenteism, lipsă respect, comportamente antisociale etc.). - studii de caz (de exemplu, vandalizare, fake news, manipulare, corupție) prin care elevii să identifice normele încălcate, formele de control social absent, consecințele asupra vieții sociale - dezbateri care abordează diferite teme cotidiene (de exemplu, „Societatea fără reguli – Utopie sau haos?”) pornind de la comportamente manifestate în trafic, la școală, în familie, în mediul online etc, privind necesitatea ordinii și controlului social
CS 4.2. Exersarea unor comportamente sociale și civice responsabile, prin raportare la norme și valori dezirabile, pentru exercitarea calității de cetățean într-o lume în schimbare
- elaborarea colaborativă a unui contract al comportamentului civic responsabil (de exemplu, poate include: 5 comportamente civice asumate, 3 valori sociale în care cred, o situație concretă din viața școlii/comunității în care pot aplica aceste valori, un mecanism de monitorizare - calendar, jurnal săptămânal, checklist etc.) - studiu de caz cu tema „Comportamente civice într-o situație de criză comunitară” pornind de la situații de criză (de exemplu, comunități afectate de modificări climatice, conflicte intergrupale, sărăcie absolută etc.) în care elevii să identifice valorile sociale implicate și comportamentele civice adecvate acestora - dezbateri cu experți din afara mediului școlar, organizate în școală sau în cadrul unor vizite la diverse instituții (de exemplu, cu reprezentanți ai administrației publice locale, medici, procurori, judecători, avocați, antreprenori etc.) vizând norme și valori dezirabile - dezbateri asupra unor situații reflectate în mass-media referitoare la problemele grupurilor de apartenență/ de referință și ale comunității, ca punct de plecare pentru unele inițiative de participare civică - realizarea unor proiecte care să răspundă unei probleme sociale din comunitate (de exemplu, reciclarea, respectarea spațiilor publice, combaterea discriminării, promovarea participării civice)
CS 4.3.* Elaborarea unor micro cercetări sociologice, prin raportare la valori etice în cercetarea sociologică, pentru a evidenția caracterul practic-aplicativ, respectiv interdisciplinar al sociologiei
- exerciții de operaționalizare a unor concepte vizate în procesul de cercetare sociologică - exerciții de construire a unor ipoteze de cercetare în cazul unor micro cercetări întreprinse la nivelul școlii/ localității - exerciții de construire și testare a unor instrumente de lucru (de exemplu: chestionare, fișe de observație, ghid de interviu, grilă de observație participativă etc.) utilizabile pentru investigarea diverselor aspecte ale vieții sociale - realizarea unor activităţi colaborative de colectare a datelor (de exemplu: realizarea unei baze de date prin care elevii colectează 5 - 7 variabile simple, precum vârstă, gen, ore de studiu, utilizarea telefonului etc., introducerea datelor în diferite forme de fișier și realizarea unor tabele simple, generarea de grafice pe care le interpretează) - interpretare cantitativă și calitativă, inclusiv în format digital, a unor date științifice identificate din diverse rapoarte și studii de cercetare sociologică - realizarea unui portofoliu care să conțină proiecte de cercetare pe una dintre temele studiate

NOTA:
Competențele specifice notate cu * sunt aplicabile exclusiv clasei a XI-a, pentru curriculum de specialitate.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a și a XI-a

Domenii de conținut	Trunchi comun (TC) Clasa a X-a	Domenii de conținut	Curriculum de specialitate (CS) Clasa a XI-a - Specializarea Științe sociale
I. Sociologia ca știință	**Perspectiva sociologică asupra societății** - Nevoia de sociologie și beneficiile acesteia pentru viața cotidiană - Originea și obiectul de studiu al sociologiei ca știință - Specificul cunoașterii sociologice (cunoașterea comună /cunoașterea științifică, sociologia în contextul celorlalte științe sociale) - Funcțiile sociologiei *Studiu de caz: Literatură și sociologie*	**I. Cunoașterea științifică a faptelor, evenimentelor și proceselor sociale**	**Metodologia cercetării sociologice** - Metodologii, metode, tehnici și procedee de cercetare sociologică. - Etapele cercetării sociologice - Metode de cercetare: observația, experimentul, ancheta sociologică, netnografia, biografia, monografia, analiza documentelor sociale - Elemente de etică a cercetării în sociologie: confidențialitate, anonimitate, consimțământ informat, protecția minorilor, plagiat - *Aplicații*: formularea unei probleme de cercetare, operaționalizarea conceptelor, formularea de întrebări și ipoteze de cercetare, eșantionarea, interpretarea datelor
II. Structuri și cadre sociale	**Cultură. Comunități. Instituții. Organizații.** - Cultura, element fundamental al structurii sociale - Educația și cultura, cadre de transmitere și organizare a valorilor și normelor sociale - Grupuri sociale. Comunități sociale - Instituții și organizații sociale (familia, școala etc.) - Viața socială și organizarea socială a muncii - Stratificare socială. Clase sociale și inegalități sociale *Studiu de caz: Societatea românească contemporană - structură și organizare*	**II. Probleme sociale contemporane**	**Provocări contemporane și impactul asupra societății și a individului** • **Populație, demografie și calitatea vieții** - Corp social și normativitate-norme și practici sociale - Populație și demografie în contexte sociale: indicatori demografici, migrația - Munca, sărăcia, bunăstarea. - Sănătatea ca fenomen social - Stigmatizări, inegalități și forme de discriminare socială • **Devianța și viața cotidiană** - Tipuri de comportament deviant: forme de violență (fizică, simbolică, emoțională, structurală, directă/indirectă, împotriva femeilor și domestică, bullying, violența online-cyberbulling etc.), consumul de droguri - Teorii privind cauzele devianței - Rolul instituțiilor sociale (familia, școala, justiția, media etc.) în prevenirea și combaterea formelor de devianță socială • **Comunicare în contextul tehnologiilor digitale** - Comunicarea în societatea contemporană - Comunicarea digitală și rețelele sociale - construcții identitare și sociale - Digitalizare, globalizare și inegalități sociale - Control social, dezinformare și manipulare în mass-media *Studiu de caz: Societatea de consum. Tendințe actuale și practici cotidiene*

Domenii de conținut	Trunchi comun (TC) Clasa a X-a	Domenii de conținut	Curriculum de specialitate (CS) Clasa a XI-a - Specializarea Științe sociale
III. Dinamica vieții sociale	**Interacțiuni. Socializare. Comunicare.** - Relațiile și interacțiunile sociale. Rețele sociale - Socializarea: tipuri, forme și agenți de socializare - Comunicarea ca bază a relațiilor sociale: tipuri, rol, funcții, comunicarea în epoca digitală - Stereotipuri și prejudecăți: origine, tipuri, efecte - Procese sociale: incluziune, integrare, excludere, marginalizare, asimilare *Studiu de caz: Rețele sociale și construcția identitară*		
IV. Probleme sociale contemporane	**Provocări contemporane. Impactul acestora asupra societății și a individului** - Probleme sociale**:** discriminarea, devianța, corupția, sărăcia - Globalizarea: tehnologizare, mediu, sănătate, demografie - Ordine și control social - Schimbarea socială		
V. Sociologie aplicată	**Introducere în metodologia cercetării sociologice** - Instrumente de lucru: chestionar, fişă de observaţie, ghid de interviu	**III. Cercetarea sociologică - mini-proiecte**	**Sociologie aplicată** Proiecte colaborative de cercetare pentru una dintre temele studiate

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Sociologie*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la

competențe specifice, la conținuturi, de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programă școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Sociologie:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei ***Sociologie*** se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

De asemenea, se recomandă ca teoriile și/sau conceptele sociologice să fie introduse și prezentate pornind de la situații concrete din viața elevilor. În acest mod, promovarea sistematică a unor abordări care se raportează la realitatea cotidiană pot să încurajeze reflecția și analiza critică a vieții sociale reale și a problemelor contemporane cu care se confruntă indivizii și comunitățile.

Stimularea unor reflecții interdisciplinare, conectând sociologia cu domenii precum educația civică, psihologia, economia, arta și literatura, sportul, tehnologia etc. poate contribui la dezvoltarea competențelor sociale și civice, capabile să pregătească elevii pentru participarea responsabilă la viața unei societăți aflată într-o continuă dinamică.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza logică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;
- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului în activitatea didactică ca mijloc modern de învățare care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice,

utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;
- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană"), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate" sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează sunt oferite două exemple de activități didactice în care se propun sarcini de lucru, prin intermediul unor forme de organizare colaborativă.

Interviul în trei trepte/Interviul în trei etape (Temple, Steele și Meredith, 2003) este o metodă de învățare prin colaborare în cadrul căreia partenerii se intervievează reciproc în legătură cu un anumit subiect. Aplicarea metodei poate viza tema *Probleme sociale: discriminarea, devianța, corupția, sărăcia* și competența specifică CS 3.1. *Identificarea, în echipă, a unor probleme sociale relevante (discriminare, devianță, corupție, sărăcie, migrație, violență etc.) în contextul vieții personale, școlare sau comunitare, pentru surprinderea cauzelor și efectelor conflictelor sociale*.
Precizări:
- profesorul constituie echipe de câte trei elevi, urmărește distribuirea rolurilor și deciziile asupra schimbărilor ulterioare de rol;
- profesorul prezintă, pe scurt, tema/problema cu privire la care se vor adresa întrebări;
- abordarea temei se poate realiza pe baza unui ghid de întrebări orientative, pregătite în prealabil;
- în timpul interviului un elev întreabă, altul răspunde, iar al treilea membru al echipei exercită funcția de observator și notează toate informațiile.

Exemplu:

Etapa 1
Primul interviu: elevul A îl intervievează pe elevul B, adresându-i următoarele întrebări:
- Care problemă socială consideri că afectează cel mai mult comunitatea din care faci parte?
- Care crezi că sunt cauzele principale ale acestei probleme?
- Ce soluții ar fi posibil de aplicat?

Elevul observator notează răspunsurile elevului B.

Etapa 2
Al doilea interviu: rolurile se inversează, elevul B devine intervievator, elevul A fiind intervievat, adresându-se fie întrebările de la primul interviu, fie alte întrebări, de exemplu:
- Care ar fi efectele observabile ale problemei identificate?
- Cine ar trebui să se implice în rezolvarea ei?
- Cum crezi că poate fi prevenită problema identificată?

Elevul observator notează răspunsurile elevului A.
Prin rotație, fiecare dintre participanți este intervievat, intervievator și observator.
Timpul pentru fiecare dintre interviuri este de aproximativ 3-5 minute.

Etapa 3
Prezentarea ideilor: la nivelul clasei reunite fiecare elev prezintă ideile colegului său rezumând răspunsurile acestuia. Se vor selecta și discuta cele mai relevante răspunsuri la interviuri referitoare la tema/problema identificată.

Metoda *Interviul în trei trepte/Interviul în trei etape* este o metodă care stimulează și dezvoltă ascultarea activă, empatia și sinteza ideilor; permite reflecția dublă bazată pe exprimare și pe interpretarea ideilor generate de gândirea celuilalt și poate fi utilizată pentru teme/probleme care implică diversitate de perspective.

Metoda schimbării perechii/Share – Pair Circles (Temple, Steele și Meredith, 2002), o metodă de lucru pe perechi. Aplicarea metodei poate viza tema *Socializarea: tipuri, forme și agenți de socializare* și

competența specifică CS 2.2. *Analizarea mecanismelor de învățare socială în vederea integrării și adaptării persoanei în societate*.
Pentru început, se împarte clasa în două grupe egale ca număr de participanţi. Se formează două cercuri concentrice, elevii fiind faţă în faţă în perechi. Profesorul adresează o întrebare sau dă o sarcină de lucru în perechi. Fiecare pereche discută şi apoi comunică ideile. Cercul din exterior se roteşte în sensul acelor de ceasornic, realizându-se astfel schimbarea partenerilor în pereche. Elevii au posibilitatea de a lucra cu fiecare membru al clasei. Fiecare se implică în activitate şi contribuie la rezolvarea sarcinii de lucru.
Metoda se aplică în mai multe etape:
1. *Etapa organizării colectivului în două grupe egale*
Fiecare elev ocupă un scaun, fie în cercul din interior, fie în cercul exterior. Profesorul poate să lase elevilor libertatea de a-şi alege locul sau poate organiza colectivul punând elevii să numere din doi în doi. Astfel, cei cu numărul 1 se vor aşeza în cercul interior cu faţa la exterior, iar cei cu numărul 2 în cercul exterior cu faţa către elevii din cercul interior. Stând faţă în faţă, fiecare elev are un partener. Dacă numărul de elevi este impar, la activitate poate participa şi cadrul didactic sau doi elevi pot lucra în “tandem”.

2. *Etapa prezentării şi explicării problemei*
Profesorul formulează 3 - 4 întrebări/sarcini de lucru scurte, de reflecție sau aplicative, explicând scopul și importanţa soluţionării acestora.
Exemple de întrebări/teme:

- Care este agentul de socializare cu cel mai mare impact asupra adolescenților?
- Cum influențează școala formarea valorilor?
- Ilustrați, printr-un exemplu concret, o normă învățată prin socializare primară.

3. *Etapa de lucru în perechi*
Elevii lucrează doi câte doi, în perechi prestabilite, timp de 2-3 minute pentru prima întrebare/sarcină de lucru. Apoi, la indicația profesorului, fiecare elev își schimbă partenerul și discută următoarea întrebare cu noul coleg. Activitatea continuă până când se ajunge la partenerii inițiali sau se epuizează întrebările.

4. *Etapa analizei ideilor şi a elaborării concluziilor*
După rotațiile necesare, clasa se reîntregește, realizându-se o centralizare și analiză a ideilor emise. Profesorul construiește, împreună cu elevii, o schemă a concluziilor obţinute.
Metoda schimbării perechii/Share – Pair Circles este o metodă interactivă de grup, care stimulează participarea tuturor elevilor la activitate și interacțiune; elevii au posibilitatea de a lucra cu fiecare dintre membrii colectivului; stimulează cooperarea în echipă, ajutorul reciproc, înţelegerea şi toleranţa faţă de opinia celuilalt și exprimarea clară; dezvoltă gândirea critică (capacitatea de a analiza logic problemele, de a realiza operaţii logice şi a investiga ştiinţific sarcinile, de a face deducţii), inteligenţa interpersonală ce creează oportunităţi în munca colectivă.

Având în vedere importanța acordată elementelor referitoare la realizarea proiectelor educaționale, în cadrul programei pentru disciplina *Educație socială*, de la nivelul ciclului gimnazial, se recomandă promovarea și asigurarea continuității ***învățării bazată pe proiect*** și la nivelul ciclului liceal, în cadrul disciplinei ***Sociologie,*** inclusă la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

La modul general, învățarea bazată pe proiect oferă multiple avantaje, inclusiv o mai mare implicare și motivație a elevilor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică, precum și oportunități de abordare/învățare interdisciplinară, transdisciplinară, integrată și colaborativă (în echipe, în grupuri mici).
În cazul activităților de învățare bazate pe proiect, se recomandă derularea următorilor pași în structurarea activităților:

1. alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat;
2. documentarea;
3. realizarea unui produs;
4. prezentarea produsului;
5. evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare.

Produsele proiectelor pot fi:
- o publicație (de exemplu, o revistă, un număr tematic în revista școlii, un mic dicționar de termeni, pliante sau diferite alte materiale informative);

- articole pe site-ul școlii;
- rapoarte ale unor proiecte/miniproiecte de cercetare;
- mape tematice, prezentări PowerPoint (PPT), prezentări multimedia;
- materiale video, filmulețe, jocuri;
- un website;
- softuri educaționale.

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de ***învățare bazată pe proiect/proiect educațional, adaptată la elementele specifice studiului disciplinei Sociologie.***

Învățarea bazată pe proiect (Project-Based Learning-PBL), din perspectiva studiului disciplinei Sociologie, este o metodă de lucru în care elevii învață prin implicarea în proiecte care abordează teme relevante pentru viața lor. Această metodă presupune atât culegerea de informații de către elevi, prelucrarea acestora, interpretarea și reflecția personală, precum și cooperarea în realizarea sarcinilor. Prin munca în echipă elevii răspund la o provocare complexă, investighează, colaborează, creează soluții și prezintă rezultatele proiectelor unui public relevant pentru ei, dezvoltându-și astfel și abilități de comunicare publică.
Aplicarea metodei poate viza tema *Cercetarea sociologică - mini-proiecte* și competența specifică *CS 4.3.* Elaborarea unor micro cercetări sociologice, prin raportare la valori etice în cercetarea sociologică, pentru a evidenția caracterul practic-aplicativ, respectiv interdisciplinar al sociologiei*.
Principiile metodei Învățării bazată pe proiect, aplicabile realizării de mini-cercetări sociologice, sunt:

1. Identificarea, de către elevi, a unei probleme relevante din societatea contemporană.
2. Învățarea prin descoperire, exersare și nu prin reproducerea de informații.
3. Realizarea mini-proiectelor prin colaborare în echipe, membrii acestora îndeplinind roluri clare.
4. Autonomie și responsabilizare, elevii luând decizii pe parcursul lucrului la mini-proiecte.
5. Realizarea unui proiect original.
6. Realizarea unor prezentări a rezultatelor cercetării.
7. Evaluare continuă și reflexivă, inclusiv autoevaluare și evaluare între colegi.
8. Utilizarea tehnologiei în diferitele etape ale mini-proiectelor precum, etapa de documentare, de realizare a instrumentelor de cercetare și de prezentare a concluziilor cercetărilor.

Etapele aplicării metodei în Sociologie:

ETAPA 1 – Lansarea temelor mini-proiectelor și formularea întrebărilor de cercetare

Profesorul propune o temă de interes pentru elevi, iar aceștia formulează subteme și întrebări de cercetare.

Exemple de teme:

- *Lumea/Realitatea virtuală* - cu subteme posibile de tipul: (1) Fake news, algoritmi și manipulare în mediul online; (2) Construirea identității individuale și/sau instituționale online; (3) Cyberbullying și violență digitală; (4) IA în viața cotidiană (5) Obiceiuri digitale la adolescenți etc.
- *Stereotipuri-prejudecăți-discriminări (S/P/D) de gen/vârstă/clasă în societate* - cu subteme de tipul: (1) Școala și S/P/D; (2) Piața muncii și S/P/D; (3) Orașul și S/P/D etc.
- *Meseriile viitorului*.
- *Modalități de petrecere a timpului liber de către adolescenți*.
- *Consum și viață cotidiană*

Rezultat al acestei etape: subteme și întrebări de cercetare formulate.

ETAPA 2 – Planificarea mini-proiectelor de cercetare

Elevii lucrează în echipe și decid:

- tipul cercetării (calitativă/cantitativă);
- obiectivele cercetării;
- metodele și tehnicile de cercetare (chestionar, interviu, analiză de conținut, netnografia*, observația etc.);
- termenul de realizare pentru mini-proiecte;
- împărțirea rolurilor în echipe (cercetător, operator de teren, responsabil analiză date cantitative/calitative, prezentator, avertizor etic etc.).

Profesorul oferă o **structură de mini-proiect** care conține etapele cercetării sociologice.

ETAPA 3 – Documentare teoretică

Elevii consultă:

- articole;
- studii sociologice;
- rapoarte;
- statistici (INS, Eurostat, diverse barometre și date oficiale de la diverse alte instituții);
- materiale din mass-media.

Rezultat al acestei etape: bibliografie redactată conform unor norme de scriere academică/standard indicate de profesor; prelucrarea diferitelor surse de informare (analiză de date secundară).

ETAPA 4 – Cercetare pe teren / colectarea datelor

Elevii construiesc, testează și apoi aplică diferite instrumentele sociologice:

- chestionar (online sau offline);
- interviu semi-structurat;
- observație participativă/non-participativă;
- analiză de conținut (postări, articole, reclame, signalectică urbană etc.).

Valori de cercetare: etica cercetării - anonimat, acord informat, confidențialitate.

ETAPA 5 – Analiza datelor

Elevii pot realiza activități de tipul:

- centralizează și sistematizează datele;
- realizează grafice;
- identifică corelații și tendințe;
- compară cu alte rezultate ale unor cercetări din literatura de specialitate;
- interpretează sociologic rezultatele;
- contextualizează rezultatele (le interpretează și din perspectivă economică, socială, culturală, politică).

ETAPA 6 – Realizarea produselor

Mini-proiectele pot fi realizate în format digital sau fizic.

Exemple:

- mini-raport sociologic (3–5 pagini+anexe de tip referințe/bibliografie, fotografii/imagini, instrumentele de cercetare);
- prezentare tip conferință;
- poster;
- podcast;
- mini-documentar video;
- mini-galerie cu grafice, fotografii de pe teren.

ETAPA 7 – Prezentarea publică a produselor

Produsul final al mini-proiectelor poate fi prezentat:

- în clasă;
- în fața altor clase (se poate organiza o conferință a școlii pe o anume temă);
- la Ziua Școlii;
- pe website-ul școlii;
- în cadrul programului "Școala altfel".

ETAPA 8 – Evaluare și reflecție

Exemple de metode de evaluare:

- rubrici de evaluare (criterii: relevanța temei de cercetare, modalitatea de colaborare, calitatea produsului realizat, modalitatea de realizare a prezentării produselor, reflecție);
- autoevaluare individuală;
- jurnal de învățare.

Reflecție: Ce am învățat? Ce am descoperit despre societatea în care trăim? Ce dificultăți am întâmpinat în cercetarea temei? Cum aș putea continua proiectul?

Astfel, folosind această metodă:

Rolul profesorilor este de:

- a fi facilitator, mentor, ghid;

- a formula întrebări, nu oferă soluții;
- a ajuta elevii să construiască metode, instrumente sociologice variate;
- a forma competențe de etică a cercetării.

Rolurile elevilor sunt de:
- participanți activi;
- creatori de conținut;
- membri ai unei echipe de cercetare sociologică;
- prezentatori.

Netnografia* este o metodă de cercetare etnografică aplicată mediilor digitale, care studiază comportamentele, interacțiunile, culturile și comunitățile create prin comunicare computer-mediată. Ea folosește date obținute din forumuri online, rețele sociale, comunități virtuale, platforme digitale și alte spații online, aplicând tehnici flexibile de observare, participare și analiză etnografică *(Robert V. Kozinets, 2015,* ***Netnography: Doing Ethnographic Research Online").***

Recomandări privind evaluarea

Procesul de învățământ se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

La modul general, în cazul tuturor activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare, care este reflectată în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
GRUNBERG LAURA ROXANA	Prof. univ. dr.	Universitatea din București
BĂRĂIAN ALINA MONICA	Doctor	Colegiul Național *George Bariţiu*, Cluj-Napoca
PETROȘEL ANDREEA ELENA	Doctor	Colegiul Național *Bogdan Pertriceicu Hasdeu*, Buzău
TONŢ SIMONA	Doctor	Inspectoratul Școlar Județean Ialomiţa
GEOGLOVAN DANIEL VICENȚIU	Grad didactic I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare/ Colegiul Național *Școala Centrală*, București

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 88

Programa școlară
pentru disciplina

Filosofie

Clasa a XI-a

Trunchi comun (TC)

Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (TC)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, specializarea filologie

- 2026 -

Anexa nr. 088
Programa școlară pentru disciplina *Filosofie*, clasa a XI-a

Trunchi comun (TC):

- *Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale*

Curriculum de specialitate (CS):

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară stabilește oferta educațională care urmează să fie realizată la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul și locul acestei discipline în planul-cadru de învățământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea la clasa a XI-a, la nivelul trunchiului comun (TC), a disciplinei ***Filosofie***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Disciplina ***Filosofie*** este studiată, corespunzător alocărilor de timp din planurile-cadru de învățământ pentru liceu, respectiv, 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale.

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, la clasa a XI-a, disciplinei îi sunt alocate 3 ore/săptămână, din care 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun (TC) și 2 ore/săptămână în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, la clasa a XI-a, disciplinei îi sunt alocate 2 ore/săptămână, din care 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun (TC) și 1 oră/săptămână, în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

Prin studierea disciplinei ***Filosofie*** se urmărește:

- Dezvoltarea la elevi a capacității de argumentare, a gândirii și raționării critice, precum şi a gândirii divergente, în mod special prin:
  - *identificarea și analizarea unor interogații, concepte cheie și teze/idei filosofice în cadrul unor texte filosofice;*
  - *analizarea și compararea unor puncte de vedere/concepții diferite, propuse în cadrul unor probleme/teme/domenii filosofice*;
  - *utilizarea limbajului filosofic în construcția propriului discurs argumentativ;*
  - *formularea unor argumente pro și contra la o serie de probleme controversate.*

- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru viață în societatea democratică și pentru integrarea socială activă, în mod special prin:
  - *formularea unor aprecieri personale referitoare la diferite probleme cu semnificație filosofică;*
  - *raportarea critică la situații problematice cu semnificație filosofică, în cadrul interacțiunilor din lumea reală sau din cea virtuală (medii de socializare, medii digitale, platforme IA);*
  - *analizarea unor situații de viață, în vederea identificării unor soluții, folosind cunoștințele și metodologia specifice filosofiei;*
  - *manifestarea unor comportamente prosociale active fundamentate pe valorile democratice, ale incluziunii sociale și egalității de șanse.*

Programa disciplinei ***Filosofie*** continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din

perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă școlară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)];* această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât și sensibilizarea cu privire la celelalte competențe.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și a proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa şcolară este concepută pentru trunchiul comun (TC), cât și, după caz, pentru trunchiul comun (TC) și curriculumul de specialitate fix (CS fix) şi are în vedere:

- TC (pentru clasele cu 1 oră/săptămână);
- TC și CS fix (pentru clasele cu 2 ore/săptămână și respectiv, 3 ore/săptămână).

Conținuturile și competențele specifice pentru trunchiul comun (TC) sunt aceleași pentru toate filierele, profilurile şi specializările/calificările profesionale specificate în cadrul OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

Conținuturile corespunzătoare curriculumului de specialitate fix (CS fix) **marcate cu font *italic/cursiv și* (*)**, la nivelul secțiunii corespunzătoare, sunt valabile atât pentru specializarea Filologie cât și pentru specializarea Științe sociale. Pentru specializarea Științe sociale se adaugă și conținuturile **marcate cu *font italic/cursiv* și (**).**

În cadrul programei, competențele specifice corespunzătoare curriculumului de specialitate fix (CS fix) și activitățile de învățare aferente acestora **marcate cu font *italic/cursiv și* (*)** sunt valabile atât pentru specializarea Filologie, cât și pentru specializarea Științe sociale. Pentru specializarea Științe sociale se adaugă competențele specifice și activitățile de învățare corespunzătoare acestora **marcate cu *font italic/cursiv și (**).***

Programa școlară se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale.

Lectura integrală și personalizată a programei școlare și înțelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiții indispensabile atât în vederea proiectării întregii activități didactice, cât și în procesul de elaborare a manualelor școlare alternative.

Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. În planul activității didactice, echilibrul între diferite abordări și moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce privește manualele școlare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare și susținere a învățării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa școlară este astfel concepută încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară

Clasa a XI-a
CS 1.1. Precizarea semnificației unor concepte filosofice prezente la nivelul diferitelor texte/domenii de discurs - identificarea, prin raportare la problema filosofică, a conceptelor cheie din textele studiate - participarea la o discuție dirijată (metoda „Cafeneaua filosofică”), în care elevii clarifică sensul unor concepte filosofice (de exemplu, libertate, bine, responsabilitate), pornind de la situații sociale concrete - realizarea unei hărți conceptuale care evidențiază relațiile dintre diferite concepte filosofice, pornind de la textele studiate - construirea, în mod colaborativ, a unui glosar filosofic care reunește definiții și explicații formulate de elevi pentru conceptele cheie întâlnite în textele studiate/articole/studii de caz - redactarea unui text scurt în care se utilizează, în mod corect și semnificativ, un set de termeni filosofici
CS 1.2. Identificarea relațiilor dintre diferite concepte filosofice și termeni/concepte din alte domenii ale cunoașterii - realizarea unei serii de exemple pentru a evidenția modul în care un concept filosofic (precum libertatea, responsabilitatea, adevărul, fericirea) se regăsește în alte domenii ale cunoașterii - organizarea unei dezbateri pe o temă interdisciplinară (de exemplu, „Libertatea individuală versus. responsabilitatea socială”), în care elevii argumentează folosind concepte filosofice (de exemplu, libertate, responsabilitate, dreptate, egalitate) și concepte din alte domenii (economie, psihologie, sociologie, artă, etc.) - realizarea unei comparații între sensul unui concept filosofic (de exemplu, adevăr, libertate, fericire, responsabilitate) dintr-un text filosofic și modul în care același concept este utilizat într-un text dintr-un alt domeniu al cunoașterii (știință, artă, religie, etc.), prezentând rezultatele în format multimedia - redactarea unui eseu argumentativ (scris sau multimedia) pornind de la o problemă socială actuală, utilizând concepte filosofice și concepte din alte domenii ale cunoașterii pentru a susține argumente coerente și bine documentate - realizarea unei comparații între un text generat de IA și un text aparținând unui filosof despre una dintre problemele specifice filosofiei pentru a distinge gândirea originală de textul generat automat

CS 1.3. Utilizarea adecvată a termenilor specifici filosofiei pentru înțelegerea unor situații din viața personală și socială - redactarea unui minieseu reflexiv în care elevii explică semnificația îndemnului „Cunoaște-te pe tine însuți!” și corelează acest îndemn cu experiențe personale sau observații sociale, folosind termeni filosofici adecvați - analizarea unui studiu de caz care prezintă o dilemă etică sau socială, folosind termenii specifici filosofiei pentru a propune o soluție argumentată - redactarea unui text argumentativ în care este evaluată credibilitatea informațiilor accesate online, prin utilizarea unor concepte filosofice de bază (adevăr, opinie, fapt, credință, cunoaștere, temei) - organizarea unei dezbateri pe tema „Rolul celuilalt/al altuia în formarea identității personale”, în care elevii argumentează folosind termeni filosofici (de exemplu, identitate, alteritate, cunoaștere de sine) și exemple din experiența personală sau din viața socială
CS. 1.4. Analiza evoluției unor concepte filosofice prin raportare la perioade istorice diferite - *organizarea unui seminar de tip socratic în care elevii analizează, prin colaborare, modul în care sunt definite diferite concepte filosofice în anumite contexte istorice* - *realizarea unei activități colaborative intitulate „Linia temporală a conceptului”, în cadrul căreia elevii vor evidenția principalele semnificații ale unui concept filosofic selectat din tematica studiată de-a lungul timpului* - *elaborarea unui mesaj vizual sau textual care vizează semnificația filosofică a conceptului de libertate (de exemplu, clip video, citat motivațional etc.)*
****CS 1.5. Analiza critică a unor concepte filosofice prin raportare la contexte și mentalități culturale*** - *reprezentarea unui proces celebru sau a unui dialog filosofic, în care elevii își asumă roluri (acuzare, apărare, martor, judecător) și folosesc termeni filosofici specifici pentru a susține argumentele proprii rolului asumat* - *elaborarea unei recenzii critice pentru o carte sau un articol de popularizare științifică, evidențiind modul în care sunt puse în relație conceptele filosofice cu ideile științifice prezentate* - *identificarea unei crize actuale (de exemplu, criza identității personale, polarizarea socială, criza ecologică) și formularea unor soluții posibile utilizând concepte filosofice relevante*

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

Clasa a XI-a
CS 2.1. Compararea unor perspective filosofice pentru explicarea diverselor aspecte din viața personală și comunitară – realizarea unui dialog filosofic, în care elevii confruntă două perspective filosofice diferite pe o temă de interes general – redactarea unui text scurt care explică diferențele de abordare și implicațiile pentru viața comunității ale unor perspective filosofice – comentarea unor fragmente de text filosofic pentru a evidenția asemănările și deosebirile dintre diferite perspective filosofice cu privire la implicațiile acestora asupra vieții publice și private – aplicarea metodei didactice „Cafeneaua filosofică”, în cadrul căreia elevii dezbat o temă de interes actual utilizând concepte filosofice

Clasa a XI-a
CS 2.2. Analizarea critică a unor fapte, probleme, procese sociale prin utilizarea adecvată a conceptelor filosofice – formularea de soluții în vederea rezolvării unor probleme comunitare, utilizând concepte filosofice – organizarea unor dezbateri pe teme de etică aplicată, în cadrul cărora elevii formulează și susțin argumente pentru diferite perspective etice – analizarea unor stereotipuri de la nivelul vieții sociale prin intermediul unor perspective filosofice
CS 2.3. Aprecierea consecințelor pe care diferite perspective filosofice le pot avea asupra propriei vieți precum și a vieții celorlalți – identificarea unor consecințe pe care le poate avea asumarea practică a unei anumite perspective filosofice asupra propriei vieți sau/și asupra vieții sociale – redactarea unui eseu structurat referitor la consecințele asumării unei perspective filosofice asupra propriei vieți și asupra celorlalți – analizarea unor articole sau postări media despre probleme sociale, folosind concepte filosofice
CS 2.4. Argumentarea unui punct de vedere despre o problemă socială din perspectivă filosofică – *crearea unui podcast în care elevii discută dileme cotidiene, argumentând din diferite perspective filosofice* – *redactarea unui scurt articol în care este argumentată propria poziție față de un fenomen social actual (de exemplu, cultura digitală, migrația, inteligența artificială, activismul online)* – *Realizarea, în perechi, a unei prezentări digitale despre un eveniment social contemporan și dilemele filosofice pe care acesta le ridică (de exemplu, schimbările climatice, fenomenul fake news, drepturile minorităților, libertatea de exprimare, impactul progresului tehnologic)*
****CS 2.5. Recunoașterea conceptelor și modalităților prin care contextele sociale și culturale influențează și modelează valorile și comportamentele indivizilor și comunităților*** – *simularea unui tribunal al ideilor în cadrul căruia fiecare echipă apără o poziție filosofică aplicată la o situație de viață controversată* – *observarea și descrierea modului în care mediul online influențează opiniile și comportamentele oamenilor* – *analiza critică a modului în care diferite idei filosofice au fost folosite ca instrumente de manipulare sau propagandă, evidențiind riscurile pentru asumarea propriilor valori, precum și impactul avut asupra comunității* – *organizarea unei mese rotunde în care participanții abordează interdisciplinar problema „Cum înțelegem viața?”*

CG 3 - Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți

Clasa a XI-a
CS 3.1. Formularea unor explicații referitoare la fenomene sociale și/sau culturale prin raportare la diferite perspective filosofice – redactarea unui eseu argumentativ pornind de la o problemă socială actuală, utilizând concepte filosofice și concepte din alte domenii ale cunoașterii

Clasa a XI-a
– joc de rol cu titlul „Sfatul înțelepților”, în care elevii interpretează roluri de lideri de opinie și argumentează decizii referitoare la o problemă socială din perspectiva personajelor pe care le interpretează – realizarea, în echipă, a unui produs digital prin care este analizat impactul știrilor false asupra unui produs cultural
CS 3.2. Argumentarea unui punct de vedere personal cu privire la transformările din societatea contemporană, prin utilizarea cunoștințelor filosofice – organizarea unei dezbateri pornind de la vizionarea unui film artistic sau documentar care ilustrează o problemă filosofică – formularea, dintr-o perspectivă filosofică, a unui punct de vedere personal asupra unor probleme din societatea contemporană – realizarea unui articol de opinie dintr-o perspectivă filosofică despre o problemă de interes social
CS 3.3. Utilizarea conceptelor și teoriilor filosofice pentru realizarea, în mod colaborativ, a unor proiecte educaționale aplicabile problemelor morale, civice sau culturale - analizarea, prin activitate colaborativă, a unei probleme morale, civice sau existențiale din societatea contemporană, utilizând concepte filosofice - dezbaterea, în echipe, a unor soluții pentru rezolvarea unor cazuri mediatizate de încălcare a drepturilor omului – realizarea, în echipă, a unui proiect care promovează valori etice sau estetice în comunitate
CS 3.4. Evaluarea unor soluții propuse în raport cu diferite probleme sociale, prin apel la teoriile filosofice - *identificarea derapajelor sociale printr-un joc interogativ, propunând soluții din perspectivă filosofică* - *aplicarea principiilor și conceptelor filosofice în analiza unui caz social concret (de exemplu, folosirea inteligenței artificiale în educație, sărăcia, libertatea de exprimare)* - *realizarea unui interviu imaginar cu un filosof pe o temă actuală, în care elevii formulează întrebări și posibile răspunsuri*
*****CS 3.5. Formularea unor soluții alternative pentru probleme morale, civice sau culturale, fundamentate pe cunoștințe filosofice*** - *realizarea unei diagrame care să prezinte diferitele soluții filosofice propuse pentru rezolvarea unei probleme teoretice sau practice* - *documentarea unei teme filosofice prin consultarea bibliotecilor virtuale în vederea clarificării unor probleme morale/civice/culturale* - *analizarea unei soluții printr-o conversație euristică, identificând avantajele, limitările și modurile în care aceasta poate fi aplicată în realitatea actuală* - *elaborarea unui proiect de echipă care investighează un fenomen cultural din perspectivă filosofică*

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic şi economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Identificarea unor modalităţi de aplicare a principiilor de responsabilitate socială, civică şi economică în situaţii concrete din viaţa personală şi a comunităţilor de apartenenţă - analizarea unor opinii exprimate în surse publice despre modul în care tehnologia influenţează viaţa civică şi personală - realizarea unui joc de rol în care elevii simulează situaţii sociale controversate, pentru a observa efectele diferitelor comportamente şi a reflecta asupra responsabilităţii personale şi colective - evaluarea critică a modului în care termeni filosofici (de exemplu, adevăr, dreptate, libertate etc.) sunt folosiţi greşit sau manipulativ în mass-media şi mediul digital, în cadrul atelierului „Fake news şi limbaj filosofic”
CS 4.2. Analizarea modului în care valorile şi normele sociale, civice şi economice influenţează atitudinile şi comportamentele individuale şi colective în contexte actuale - discuţie ghidată despre modul în care inteligenţa artificială influenţează atitudinile şi comportamentele oamenilor faţă de muncă şi creaţie, utilizând exemple concrete din societatea contemporană - analizarea factorilor sociali care au provocat schimbări în comunitate, elaborând un produs vizual care să prezinte concluziile şi observaţiile elevilor - realizarea unui comentariu în care elevii analizează efectele propriilor atitudini şi comportamente asupra vieţii personale şi a comunităţilor de apartenenţă
CS 4.3. Evaluarea impactului sau a consecinţelor pe care propriile decizii şi acţiuni le pot avea asupra comunităţii şi asupra dezvoltării durabile într-o lume în schimbare - identificarea atitudinilor, comportamentelor şi deciziilor benefice vieţii comunitare, sintetizând rezultatele într-o prezentare - comentarea unor materiale video care ilustrează comportamente de risc, care pot afecta dezvoltarea durabilă a comunităţii - elaborarea unui eseu scurt (aproximativ 5 minute de prezentare), pornind de la întrebări legate de schimbările din societatea contemporană
CS 4.4. Utilizarea unor criterii valorice pentru evaluarea unor activităţi civice, sociale, culturale şi artistice - *argumentarea unui punct de vedere personal asupra modului în care mesajele şi valorile transmise de o operă culturală influenţează comportamentele şi valorile oamenilor* - *redactarea unui scurt text argumentativ pe tema diversităţii* - *evaluarea unui proiect civic sau cultural utilizând diferite criterii valorice*
*****CS 4.5. Justificarea propriilor opţiuni valorice prin prisma fundamentelor filosofice ale acestora*** - *prezentarea propriului set de valori* - *crearea unui scurt video prin care elevul promovează o operă artistică* - *realizarea, în echipe, a unui manifest valoric (în format textual, video sau grafic), în care elevii formulează şi argumentează în favoarea unor valori personale şi comunitare, fundamentate pe concepte şi teorii filosofice studiate*

Notă: Activităţile de învăţare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a competenţelor specifice.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC)	**Curriculum de specialitate (CS fix)** **Specializarea Filologie*** **Specializarea Științe sociale****
Filosofia	- Filosofie, știință, artă, religie - Filosofie și viață	
Ontologia umanului. **Elemente de metafizică**	- Perspective filosofice asupra naturii umane - Identitate și alteritate - Omul și revoluțiile tehnologice	*- Fundamentele metafizice ale existenței** *- Ordine și dezordine** *- Spaţiu şi timp***
Teoria cunoașterii	- Opinie, credință și cunoaștere - Sursele cunoașterii - Adevăr și post-adevăr - Limbaj și cunoaștere	
Etică	- Binele între relativ și universal - Fericire și datorie - Sensul vieții - Probleme de etică aplicată	
Filosofie politică	- Libertate și responsabilitate - Dreptate, echitate și egalitate - Putere și legitimitate politică - Democrația și domnia legii - Drepturile omului	
Estetică		*- Categoriile estetice** *- Artă și societate** *- Stiluri și tendințe în artă** *- Mentalități culturale și reprezentări artistice***

Profesorii şi autorii de manuale vor include cel puțin un text semnificativ aparținând următorilor filosofi:

TC	**CS fix**
Aristotel	**Toma d'Aquino*
Augustin	**G. W. Leibniz*
Lucian Blaga	**Constantin Noica*
René Descartes	**Bertrand Russell*
Immanuel Kant	**Emil Cioran*
John Locke	**Michel Foucault*
John Stuart Mill	**Martha Nussbaum*
Friedrich Nietzsche	**Ernst Cassirer*

Platon	***Seneca*
Karl R. Popper	***Jean-Jacques Rousseau*
John Rawls	***Søren Kierkegaard*
Jean–Paul Sartre	***Karl Marx*
Ludwig Wittgenstein	***Walter Benjamin*
Friedrich Hegel	***W. V. O. Quine*
Hannah Arendt	
Simone de Beauvoir	
Mircea Eliade	

Notă:

Pentru specializarea Filologie și pentru specializarea Științe sociale vor fi incluse texte semnificative aparținând filosofilor marcați cu **font *italic/cursiv și* (*).**

Pentru specializarea Științe sociale vor fi incluse și texte semnificative aparținând filosofilor marcați **cu *font italic/cursiv* și (**).**

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Filosofie*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la conținuturi, și de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programă școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Filosofie:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei ***Filosofie*** se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza filosofică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazată pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;
- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului în activitatea didactică ca mijloc modern de învățare care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice, utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;

- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate” sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de metodă didactică în care se utilizează sarcini de lucru și strategii active, în cadrul formei de activitate pe grupe.

CERCUL SOCRATIC

Denumirea metodei face trimitere la modalitatea de a deduce ideile prin valorificarea artei conversaţiei, *maieutica* (*arta moşitului ideilor*), metodă utilizată încă din antichitate de către filosoful grec Socrate. Acesta susținea că singurul lucru pe care îl ştie este acela că nu ştie nimic. Din acest motiv, el credea că la adevăr se poate ajunge prin dialog, prin confruntarea ideilor.

Ca metodă didactică de învăţare interactivă, *Cercul socratic* presupune organizarea grupului de elevi în două cercuri concentrice. Elevii pot alege să fie participanţi activi la dezbatere sau observatori. Cei care sunt participanți activi (aflați în cercul interior) vor dezbate o problemă controversată. Observatorii (aşezaţi în cercul exterior) vor monitoriza activitatea participanților la dezbatere cu privire la gradul de implicare, strategiile utilizate, argumentele aduse în discuţie. În final, toți elevii, indiferent de rol, vor sintetiza concluziile rezultate din activitate.

Avantajele metodei:
- ✓ dezvoltarea abilităţii de argumentare şi contra argumentare;
- ✓ detaşarea critică faţă de tema aflată în dezbatere;
- ✓ dezvoltarea gândirii analitice şi sintetice.

Limitele metodei:
- ✓ dificultatea de a obține concluzii adecvate în raport cu scopul didactic;
- ✓ implicarea inegală a elevilor în dezbatere.

Desfășurarea activității:
Propunerea temei: de exemplu, *Libertate și responsabilitate, Egalitate și dreptate, Adevăr și eroare*.
Selecția textelor: Textele suport trebuie să fie reprezentative pentru tema abordată.
Formularea întrebării problemă: Profesorul propune o întrebare centrală. Opțional, se pot formula și întrebări de sprijin. Se vor nota pe tablă 2–3 idei divergente pentru a crea disponibilitatea cognitivă necesară activității.
Clarificarea conceptelor-cheie: Elevii citesc fragmente scurte din textele propuse; profesorul explică termenii mai dificili.

Participanții activi construiesc argumente, formulează întrebări și răspunsuri.
Observatorii identifică tipurile de argumente, strategiile folosite în susținerea argumentelor, analizează coerența discursului, notează momentele de acord/dezacord.

Dezbaterea în ***Cercul socratic*** va avea în vedere următoarele:
Participanții interacționează fără intervenția profesorului, care are, din acest moment, un rol de facilitator.
Se respectă regulile dialogului: ascultare activă, un singur vorbitor, argumentare bazată pe ideile din sursele utilizate.

Dacă dezbaterea se blochează/ stagnează, profesorul poate relansa discuția prin întrebări de tip socratic: „Ce presupunem aici?”, „Ce dovadă/temei ai pentru afirmația ta?”, „Care ar fi un posibil contraexemplu?”
Observatorii notează în fișele (grilele) de analiză:
- tipurile de argumente (logice, intuitive, de autoritate etc.);
- modul în care au fost respectate regulile dialogului;
- claritatea conceptelor utilizate;
- momentele în care s-a respectat tema dezbaterii și momente în care discuția s-a îndepărtat de la subiect.

Observatorii prezintă pe scurt ce au remarcat.
Opțional, se pot schimba rolurile și se reia dezbaterea timp de 5–10 minute.

Notarea concluziilor
Profesorul poate nota ideile relevante pe tablă.

Evaluarea formativă
Elevii notează într-un post-it sau într-un caiet:
- o idee nouă pe care au înțeles-o;
- o întrebare care le-a rămas;
- un argument bun pe care l-au auzit.

Temă de reflecție: „ Care viziune ți se pare mai convingătoare? De ce? ”

Repere orientative pentru evaluarea elevilor:
- capacitatea de argumentare;
- implicarea în dialog;
- coerența și claritatea ideilor formulate;
- atitudinea pozitivă în raport cu activitatea desfășurată.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de eseu filosofic, metodă relevantă în studiul filosofiei.

ESEUL FILOSOFIC

Definiția și relevanța eseului filosofic

Eseul filosofic este un text argumentativ prin care autorul (elevul) formulează, structurează și **susține o poziție personală** față de o problemă filosofică, utilizând concepte, teorii și argumente riguroase, într-o manieră logică, coerentă și critică. Este o metodă relevantă în studiul filosofiei, deoarece, prin formularea unei teze, structurarea argumentelor, evaluarea obiecțiilor și sintetizarea unor concluzii coerente, elevii învață să își organizeze raționamentele, **să justifice propriile idei și să evalueze perspective într-un mod autonom**.

Avantaje:
- ✓ antrenează gândirea critică și analiza conceptuală;
- ✓ stimulează argumentarea rațională;
- ✓ dezvoltă abilități de structurare și expunere clară a ideilor.

Limite:
- ✓ dificultate în formularea unei teze autentice;
- ✓ subiectivitate ridicată a evaluării comparativ cu alte metode.

Etapele realizării eseului filosofic:

1. Anunțarea temei

Eseul poate avea ca punct de plecare o întrebare filosofică sau o dilemă de tipul:

- *Scopul eticii este obținerea fericirii sau îndeplinirea datoriei?*
- *Tehnologia este un aliat sau un inamic al democrației?*
- *Natura umană este un dat sau un construct?*
- *Viitorul nostru depinde de progresul tehnologic/social/moral?*
- *Justiția socială este condiția libertății în democrație?*

2. Documentarea, pentru redactarea eseului, se face din sursele indicate în bibliografie

3. Redactarea eseului conform următoarei structuri:

A. Introducere

Introducerea are rolul de a arăta atât faptul că interogația care inițiază scrierea eseului circumscrie o problematică filosofică, cât și maniera în care va fi abordată. Interogația poate fi non-directivă (*Ce este postadevărul?, Ce este utilitarismul?),* una care solicită un răspuns (*Viitorul nostru depinde de progresul tehnologic/social/moral?, Justiția socială este condiția libertății în democrație?*) sau o interogație cu alternativă de răspuns (*Scopul eticii este obținerea fericirii sau îndeplinirea datoriei?*, *Timpul este o realitate obiectivă sau o percepție subiectivă?).* Tot în introducere sunt definite conceptele, se precizează direcția de analiză/teza eseului și modul în care va decurge argumentarea.

Așadar, introducerea trebuie să conțină:

- contextualizarea și justificarea temei;
- definirea conceptelor principale;
- problematizarea temei;
- formularea tezei și prezentarea planului eseului.

B. Conţinutul argumentativ/ Corpul eseului

Conținutul argumentativ reprezintă partea centrală a eseului în care se analizează diferite perspective asupra problemei abordate, fiecare fiind explicată și ilustrată prin texte filosofice sau situații concrete. Nu este suficient să fie enunțate idei sau juxtapuse argumente, ci autorul trebuie să susțină o teză clară, să o justifice prin conexiuni logice, referințe filosofice sau din alte domenii. Prezentarea este organizată logic, astfel încât fiecare idee să conducă treptat către o înțelegere mai profundă a temei. De aceea, pe parcursul eseului vor exista concluzii intermediare, ca fragmente scurte, care leagă părțile eseului între ele. Acestea marchează încheierea unei idei (*Prin urmare...; Putem observa că…*) și pregătesc trecerea către o altă idee (*O perspectivă diferită ne permite să înțelegem mai bine…, Pe de altă parte…*), ajutând cititorul să urmărească cursul argumentației fără sincope sau confuzii.

Conținutul argumentativ al eseului poate fi structurat în secțiuni redactate după modelul:

- teoria filosofică relevantă pentru tema dată;
- ideea principală/teza parțială;
- explicarea teoriei filosofice;
- justificarea utilizării teorii respective prin argumentare și contraargumentare;
- ilustrarea cu exemple din viața reală, situații morale, experimente de gândire etc.;
- limitele teoriei prezentate;
- concluzii parțiale.

C. Concluzie

Concluzia este finalul problematizării și are rolul de a sintetiza întregul demers. Ea reunește ideile discutate și formulează un răspuns nuanțat la interogația de la care a pornit eseul.

Concluzia nu se rezumă la repetarea argumentelor, ci oferă o privire de ansamblu asupra problematicii și poate sugera noi direcții de gândire, arătând că reflecția filosofică rămâne mereu deschisă.

Pe scurt, concluzia va conține:

- sinteza ideilor prezentate;
- răspunsul nuanțat la problema/întrebarea formulată;
- deschiderea spre noi perspective de gândire.

Repere orientative în evaluare:

- formularea temei în care se încadrează eseul;
- formularea problemei filosofice abordate;
- formularea tezei eseului;
- definirea termenilor;
- elaborarea planului eseului și respectarea etapelor;
- corectitudinea utilizării informației filosofice;
- relevanța surselor invocate;
- claritatea structurării argumentative;
- coerența construcției argumentative;
- calitatea limbajului filosofic utilizat;
- originalitatea și creativitatea.

PROIECTUL

Exemplificăm mai-jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de învățare bazată pe proiect educațional referitoare la identificarea unor soluții filosofice pentru probleme actuale ale comunității. Această activitate poate avea titlul „Filosofia în folosul comunității – laborator de dezbateri”.

1. **Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat**

Tema proiectului poate fi stabilită în urma unei sesiuni de brainstorming organizate la nivelul clasei. Elevii, împărțiți în echipe, vor identifica o problemă morală, civică sau culturală relevantă pentru viața comunității (de exemplu: etica discursului în spațiul public, discriminarea pozitivă ca formă de sprijin a grupurilor vulnerabile, impactul tehnologiei asupra autonomiei personale, recuperarea patrimoniului cultural de către stat).

În funcție de tema selectată, fiecare echipă decide tipul de produs final ce urmează a fi realizat: afiș/ infografic argumentativ, video, podcast, prezentare digitală, broșură etică ori o mini-campanie vizuală destinată publicului școlar sau comunitar. Exemple sugestive de astfel de produse pot fi un afiș cu tema: „Provocări în a păstra libertatea de exprimare în societatea contemporană”, un podcast „Identitate personală și alienare în era digitală”, un infografic „Kant versus. Mill – datorie versus utilitate” sau un video cu titlul: „Lifestyle și modelul antic de filosofie practică”.

Învățarea bazată pe proiect poate include, însă nu în mod obligatoriu, și elaborarea unei fișe de proiect. Indiferent de prezența sau absența unei fișe de proiect, elevii, sub coordonarea profesorului, este necesar să stabilească scopul proiectului.

Scopul proiectului „Filosofia în folosul comunității – laborator de dezbateri**”** este să identifice o problemă actuală a comunității și să propună o soluție argumentată din perspectivă filosofică. Realizarea proiectului presupune identificarea unei probleme relevante, înțelegerea conceptelor filosofice implicate, raportarea problemelor și soluțiilor la teorii și idei fundamentale, construirea unei argumentații coerente.

2. Documentarea

Echipele colectează informații din surse variate: texte filosofice studiate la clasă, resurse digitale, articole, materiale audio-vizuale și studii de caz.

Procesul de documentare presupune:

- identificarea și definirea conceptelor filosofice relevante pentru tema aleasă (de exemplu: responsabilitate, libertate, adevăr, datorie, dreptate) care se poate face prin realizarea unei hărți conceptuale digitale;
- selectarea și prezentarea teoriilor și perspectivelor filosofice care pot fundamenta elaborarea unei soluții (de exemplu: Immanuel Kant – etica datoriei, John Stuart Mill – utilitarism, Aristotel – etica virtuții, Hannah Arendt – responsabilitatea în spațiul public etc.);
- analizarea problemei în context social și cultural prin identificarea unor știri relevante din presă.

3. Realizarea unui produs

Produsul proiectului este reprezentat de o soluție filosofică aplicată, transpusă într-un material creativ: afiș, videoclip, podcast, prezentare interactivă, broșură sau alt format digital.

Produsul trebuie să prezinte clar:

- problema identificată și relevanța ei pentru comunitate;
- conceptele filosofice utilizate în analiză;
- perspectivele și teoriile filosofice selectate;
- soluția filosofică propusă și relevanța ei pentru comunitate.

4. Prezentarea produsului

Echipele prezintă produsul final în cadrul unei sesiuni publice (în clasă, în școală sau într-un spațiu digital). Prezentarea include descrierea procesului de lucru, justificarea filosofică a soluției și modul în care produsul răspunde nevoilor identificate în comunitate. Este încurajată utilizarea mijloacelor multimedia și a exemplelor concrete.

5. Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare

Evaluarea se poate realiza prin multiple modalități, între care:

- **Autoevaluare:** fiecare elev poate completa o fișă de reflecție privind rolul său și competențele care au fost exersate în mod special (gândire critică, comunicare și colaborare ș.a.).

- **Evaluarea de către profesor a activității elevilor**, pe baza unor criterii (a se vedea secțiunea *Recomandări privind evaluarea*).

Recomandări privind evaluarea

Procesul de învățământ se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau

informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea.

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare, care este reflectată în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție remedială/recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
IFTODE CRISTIAN-VASILE	Prof. univ. dr.	Universitatea din București
CREȚU NICOLETA-LAURA	Consilier CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ARGHIRE CRISTIANA	Doctor	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași, Iași
GROZA ELVIRA	Doctor	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Oradea, Bihor
LUCA ADRIAN	Doctor	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
ȘTEFAN CRISTINA	Doctor	Colegiul Național „Spiru Haret”, București

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 89

Programa școlară
pentru disciplina

Studii sociale

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

- 2026 -

Anexa nr. 089
Programa școlară pentru disciplina *Studii sociale,* clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte oferta educaţională care urmează să fie realizată la filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul şi locul acestei discipline în planul-cadru de învăţământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea la clasa a XI-a, la nivelul curriculumului de specialitate fix (CS fix), a disciplinei ***Studii sociale***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Prin studierea disciplinei ***Studii sociale*** se urmărește:

- Dezvoltarea la elevi a capacității de înțelegere a vieții social-politice prin analiza faptelor, fenomenelor şi proceselor social-politice, în mod special prin:
  - formarea de competențe care să permită identificarea unor categorii de fapte, fenomene, procese social-politice din societatea contemporană;
  - formarea spiritului critic cu scopul evaluării obiective a surselor de informare și a discursului public;
  - abordarea comparativă a sistemelor politice la nivel global și a diversității socio-culturale;
  - exersarea drepturilor și libertăților cetățenești și formarea conștiinței civice necesare pentru asumarea unui rol activ în viața comunității.

- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru viață în societatea democratică şi pentru integrarea socială activă, în mod special prin:
  - interiorizarea normelor cu privire la drepturile și îndatoririle cetățenești;
  - cooperarea cu ceilalți în vederea identificării unor posibile soluții la unele situații problematice din viața social-politică a comunităților de apartenență;
  - participarea responsabilă la viața comunității, promovarea drepturilor omului, angajarea activă a elevilor în luarea deciziilor în clasă/scoală/comunitate și realizarea de activități civice;
  - manifestarea unor comportamente deschise, tolerante și incluzive față de toți indivizii și grupurile sociale.

Programa disciplinei ***Studii sociale*** continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă şcolară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competenţele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieţi (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)] ;* această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât şi sensibilizarea cu privire la celelalte competențe cheie.

Structura programei şcolare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic “Disciplină socio-umană”.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic “Disciplină socio-umană”. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa şcolară este concepută pentru curriculumul de specialitate fix (CS fix), 1 oră/săptămână, pentru clasele de la filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale.

Programa şcolară se adresează atât profesorilor, cât şi autorilor de manuale.

Lectura integrală şi personalizată a programei şcolare şi înţelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiţii indispensabile atât în vederea proiectării întregii activităţi didactice, cât şi în procesul de elaborare a manualelor şcolare alternative.

Profesorii şi autorii de manuale îşi pot concentra atenţia în mod diferit asupra activităţilor de învăţare şi asupra practicilor didactice. Diversitatea situaţiilor concrete face posibilă şi necesară o diversitate de soluţii didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca reţetare inflexibile. În planul activităţii didactice, echilibrul între diferite abordări şi moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale şi al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce priveşte manualele şcolare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare şi susţinere a învăţării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa şcolară este astfel concepută, încât să încurajeze creativitatea didactică şi adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaştere şi explicare a unor fapte, evenimente, procese din viaţa personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viaţa personală şi a diferitelor grupuri şi comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoştinţelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice şi practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalţi**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaştere şi explicare a unor fapte, evenimente, procese din viaţa personală și comunitară

Clasa a XI-a
CS 1.1. Folosirea adecvată a conceptelor specifice studiilor sociale în explicarea raporturilor dintre stat și cetățean în societatea contemporană
- exerciții de clarificare, în contexte sociale relevante, a înțelesului unor termeni specifici domeniului studiilor sociale (de exemplu, sisteme politice, stat de drept, cetățenie, societate civilă, opinie publică, agenda publică, alegeri, organizații neguvernamentale și misiunea/ rolul lor în democrație etc.) - realizarea unui glosar digital, folosind diferite aplicații, care să conțină concepte relevante pentru domeniul studiilor sociale - exerciții interactive, utilizând aplicații digitale, care să faciliteze identificarea diferitelor teorii politice privind democrația și funcționarea statului de drept - elaborarea unor texte scurte, tip articol de enciclopedie, prin care se clarifică termeni specifici domeniului studiilor sociale
CS 1.2. Analizarea unor strategii funcţionale pentru rezolvarea unor probleme social-politice din comunitate
- realizarea, în echipă, a unor activităţi de documentare cu privire la consecințele lipsei de implicare civică în sesizarea unor probleme care afectează buna funcționare a societății (de exemplu, disfuncționalități apărute ca urmare a încălcării unor principii ale democrației, deficiențe în funcționarea unor instituții ale statului, dar și fenomene precum corupție, discriminare, nedreptate, sărăcie etc.) - realizarea, prin intermediul diferitelor modalități de exprimare, de materiale (de exemplu, postere, rebusuri digitale, photovoice, clipuri animate etc.) care să exemplifice diferite atitudini și acțiuni de implicare activ-participativă a societății civile în funcționarea democrației - elaborarea unor proiecte care propun soluții la probleme social-politice identificate în comunitate - dezbateri cu invitați din afara mediului școlar (de exemplu, specialiști din mediul universitar, procurori, judecători, avocați, funcționari publici etc.) pe teme privind agenda publică, politicile publice, evaluarea reprezentanților
CS 1.3. Dezvoltarea capacității de analiză critică prin evaluarea unor multiple perspective social-politice în luarea deciziilor privind participarea la procesul democratic
- analizarea unor texte de specialitate pentru a identifica elementele specifice teoriilor contemporane ale democrației - teorii ”slabe”, ”protecționiste” sau ”puternice”, ”participative”, precum și relația dintre democrație și bunăstare socială, cetățenia, comunicarea într-o societate democratică - exerciții de exprimare argumentată a unui punct de vedere personal în analizarea unor fapte sau concepții privitoare la supremația legii, separația puterilor, cetățenia, sisteme sociale - analizarea comparativă a diverselor perspective asupra vieții democratice, cu scopul de a fundamenta deciziile de participare civică prin argumente solide și dovezi - argumentarea unor puncte de vedere personale referitoare la rolul individului și al societății pentru soluționarea problemelor controversate

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viaţa personală şi a diferitelor grupuri şi comunităţi, prin utilizarea unor achiziţii specifice domeniului social

Clasa a XI-a
CS 2.1. Caracterizarea cetăţeniei, în societatea contemporană, din perspectiva dimensiunilor acesteia în vederea exercitării drepturilor cetăţeneşti şi a responsabilităţilor sociale
- exerciții interactive, inclusiv prin aplicații digitale, care să faciliteze identificarea diferitelor caracteristici ale cetățeniei în societatea contemporană (de exemplu, extinderea drepturilor și îndatoririlor - drepturi sociale și economice, dreptul la un mediu sănătos, la protecția datelor personale, responsabilitate civică, cetățenia digitală, dubla/multipla cetățenie etc.) - exerciții de prezentare a unor caracteristici pentru diferite tipuri de cetățenie care coexistă astăzi: cetățenia națională (de exemplu, relația cetățenilor cu statul, votul, plata taxelor, respectarea legilor naționale etc.), cetățenia digitală (de exemplu, comportamentul în spațiul virtual, protecția datelor,

Clasa a XI-a
combaterea cyberbullying-ului, etica utilizării IA etc.) și cetățenia globală (de exemplu, responsabilitatea față de problemele planetare, precum problema păcii și a războiului, obiectivele dezvoltării durabile etc.) - exerciții de argumentare a opiniei, folosind termeni de specialitate, cu privire la modul în care tehnologia a redefinit dimensiunea politică a cetățeniei în societatea contemporană (de exemplu, argumentare pro/ contra ideii potrivit căreia participarea la un protest pe rețelele sociale este la fel de valoroasă pentru democrație ca participarea fizică la un protest etc.) - realizarea de materiale, prin intermediul diferitelor modalități de exprimare (de exemplu, postere, clipuri animate etc.) care să exemplifice anumite caracteristici ale cetățeniei europene
CS 2.2. Analizarea mecanismelor de influențare a agendei publice în vederea promovării intereselor comunităților și a creșterii calității vieții
- analizarea unor cazuri reale sau ipotetice privind existența unor disfuncționalități în societatea democratică prin completarea unor fișe de analiză a formelor de participare civică necesare pentru promovarea intereselor comunității în respectivele situații - analizarea, pe baza unor filme, reclame, știri, conținut de pe rețele sociale etc., a modalităților prin care agenda publică a fost influențată cu scopul de a promova interesele comunității sau de a crește calitatea vieții - dezbateri cu privire la modul în care diverși actori sociali (de exemplu, cetățeni, media, grupuri de interese, organizații neguvernamentale etc.) influențează deciziile politice - realizarea unor proiecte de implicare civică pentru promovarea intereselor comunității și creșterea calității vieții (de exemplu, instalarea unor senzori pentru măsurarea poluării și comunicarea datelor în timp real pe o platformă publică, amenajarea unor piste de biciclete, organizarea unor cursuri de alfabetizare digitală pentru grupuri vulnerabile etc.)
CS 2.3. Formularea unor opinii argumentate cu privire la situații problematice apărute în societatea contemporană, în vederea asigurării respectării principiilor democratice şi ale statului de drept
- evaluarea critică a unor situații problematice din societatea contemporană prin prisma principiilor democratice, pentru a susține necesitatea respectării drepturilor și libertăților cetățenești - formularea, în echipă, a unor opinii argumentate folosind structura: afirmație (o propoziție care prezintă poziția echipei) – raționament (explicația logică – de ce este această poziție esențială pentru democrație?) – dovadă (referințe la Constituție, Declarația Universală a Drepturilor Omului, exemple istorice etc.) pentru a soluționa dileme etice și politice (de exemplu, libertatea de exprimare vs. demnitatea persoanei etc.) - dezbateri cu privire la situații problematice apărute în societatea contemporană (de exemplu, *Este etic ca unele companii să înlocuiască angajații umani cu algoritmi de Inteligență Artificială pentru a maximiza profitul?*, *Este potrivit ca o corporație să construiască o fabrică ce va afecta o arie protejată din zonă?*, *În timpul unei crize de securitate, ar trebui limitată libertatea de mișcare pentru a asigura siguranța colectivă?* etc.), folosind structura AFECT (afirmație, explicație, dovadă, concluzie) - realizarea unor produse, în format fizic sau digital, prin care elevii prezintă anumite derapaje de la principiile democratice în situații complexe, utilizând terminologia de specialitate și construind un discurs argumentativ bazat pe dovezi juridice, etice etc.

CG 3 - Aplicarea cunoştinţelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice şi practice, atât în mod individual cât şi prin cooperarea cu ceilalţi

Clasa a XI-a
CS 3.1. Explicarea interdependenței dintre libertatea individuală și respectarea normelor statului de drept, pentru a susține valorile și principiile democrației

Clasa a XI-a
- analizarea unor situații de derapaj de la principiile democratice (inclusiv în mediul digital), pentru a înțelege modul în care încălcarea acestora afectează evoluția societății - exerciții de argumentare a unor puncte de vedere proprii privind raportul dintre libertatea individuală și responsabilitatea socială, prin participarea la dezbateri pe teme de interes din realitatea social-politică actuală - realizarea unui colaj de citate (în format fizic sau digital) despre libertatea individuală, ca punct de plecare pentru discuții critice privind rolul esențial al libertății în democrație - vizionarea unor filme artistice sau documentare, urmată de dezbateri în care sunt abordate teme care vizează apărarea valorilor democratice - analizarea comparativă a indicilor de evaluare a democrației în perioadele premergătoare revoltelor sociale contemporane și sintetizarea rezultatelor într-un material vizual, cu scopul de a identifica relația cauzală dintre restrângerea libertăților individuale și apariția instabilității sociale
CS 3.2 Analizarea drepturilor și obligațiilor specifice cetățeniei naționale și europene în diverse contexte sociale și politice în vederea asumării unui comportament civic responsabil
- realizarea profilului cetățeanului responsabil într-un stat democratic contemporan, prin corelarea drepturilor și obligațiilor naționale și europene, sub forma unui produs colaborativ (fizic sau digital) - analizarea fenomenului de absenteism la vot pe baza datelor statistice, pentru a sublinia importanța implicării civice active în rândul tinerilor - derularea unei campanii de informare și conștientizare cu privire la drepturile și obligațiile cetățenești, pentru a stimula participarea activă - proiectarea unei hărți a comunității locale care să includă instituțiile, asociațiile și centrele de sprijin pentru grupuri vulnerabile (de exemplu, persoane vârstnice, victime ale violenței domestice, persoane cu dizabilități, copii cu CES etc.)

CS 3.3. Evaluarea, în echipă, a unor comportamente politice în vederea exercitării, în mod responsabil, a drepturilor cetățenești
- simularea unor etape ale campaniei electorale (conceperea unui chestionar privind intențiile de vot, crearea de afișe și redactarea discursurilor), cu scopul de a înțelege mecanismele marketingului politic - realizarea unei analize de tip SWOT pentru evaluarea comportamentului reprezentanților politici înainte, în timpul și după campania electorală în vederea exercitării responsabile a drepturilor electorale - identificarea indicilor de bunăstare socială și economică (de exemplu, indicatorii demografici, coșul zilnic, etc.), pe baza unor surse oficiale de informare, și corelarea acestora cu decizii legislative din societatea contemporană - analizarea discursului liderilor politici în societatea contemporană pe baza unor reportaje difuzate în mass media

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Dezvoltarea unor comportamente sociale și civice proactive, responsabile, bazate pe empatie, respect pentru diversitate și principii etice
- realizarea unui mic ghid de bune practici privind comportamentul civic axat pe teme actuale precum egalitatea de șanse, cetățenia europeană, grija față de mediu, migrația etc - elaborarea unor grile de evaluare a comportamentului prodemocratic în rândul tinerilor, ca instrumente de conștientizare a valorilor civice fundamentale - realizarea colaborativă la nivelul comunității locale a unor activități sau evenimente dedicate diversității socio-culturale pentru promovarea dialogului intercultural și a incluziunii sociale - organizarea unor întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor publice, ai ONG-urilor sau cu personalități marcante din societatea civilă, pe teme actuale precum migrația (socială, economică și climatică) și discriminarea structurală

Clasa a XI-a
CS 4.2. Identificarea și prevenirea abuzurilor de putere care pot interveni în funcționarea statului de drept
- elaborarea în manieră colaborativă a unor materiale suport, inclusiv digitale, care explică, pe înțelesul tinerilor, rolul instituțiilor statului de drept în prevenirea abuzurilor și a discriminării - analizarea rolului societății civile în limitarea abuzurilor de putere, pornind de la exemple concrete din viața publică națională și internațională - realizarea unui chestionar de explorare a opiniilor adolescenților privind respectarea statului de drept, în scopul identificării rolului instituțiilor statului
CS 4.3. Propunerea, prin dezbatere, a unor modalități de promovare a principiilor ce susțin egalitatea de șanse
- analizarea situațiilor de inegalitate de șanse din societatea contemporană prin raportare la criterii diverse precum genul, vârsta sau etnia, pentru identificarea impactului acestora asupra incluziunii sociale - utilizarea jocurilor de rol pentru a exersa comportamente civice active în comunitatea școlară, precum participarea la revizuirea regulamentelor interne sau promovarea vizuală a unei culturi incluzive - organizarea unei campanii de informare și promovare folosind metode diverse de exprimare a opiniei (Photovoice) pe tema egalității de egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei în România - monitorizarea stereotipurilor transmise tacit prin publicitate și mass-media, în scopul propunerii spre dezbatere a unor modalități concrete de promovare a egalității de șanse

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
	Clasa a XI-a (Științe sociale) Curriculum de specialitate (CS)
Democrația și statul de drept în societatea contemporană	Sisteme social - politice contemporane Teorii contemporane privind democrația. Valorile democrației Statul de drept Principiul separației și echilibrului puterilor în stat Dezvoltare umană și bunăstare socială
Cetățenia și societatea democratică	Dimensiuni ale cetățeniei în societatea contemporană Cetățenia europeană: drepturi și obligații ale cetățeanului Identitate și cetățenie digitală, globalizare și glocalizare
Comunicare publică și politică	Libertatea de exprimare și reglementarea discursului public Tipuri de discursuri în spațiul public Formarea opiniei publice și impactul tehnologiei informațiilor Elemente de etică în comunicarea publică și responsabilitatea mass-mediei Studiu de caz: alegerea reprezentanților; campanie electorală; managementul imaginii publice, publicitate politică, persuasiune, manipulare
Participarea civică în democrație	Societatea civilă și rolul ei în democrație Agenda publică și forme de participare civică Organizațiile neguvernamentale - misiunea lor într-o societate democratică Disfuncționalități în societatea democratică Studiu de caz: Tinerii și participarea civică

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Studii sociale*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la conținuturi, de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programă școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Studii sociale:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei ***Studii sociale*** se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza logică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;

- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului, ca mijloc modern de învățare în activitatea didactică, care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice, utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;
- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate” sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de activitate didactică în care se utilizează sarcini de lucru și metode active, în cadrul formei de activitate pe grupe mici.

Photovoice este o metodă de învățare colaborativă și participativă care combină fotografia și mesajul scris. Metoda se bazează pe intervievare reciprocă în legătură cu un anumit subiect, pe baza fotografiilor realizate în acest sens. Dată fiind complexitatea analizei social-politice, metoda își găsește utilitatea în domeniul studiilor sociale, pentru că, însoțită de un mesaj sugestiv, fotografia devine o voce care aduce în prim plan aspecte relevante și/sau probleme ale comunității. Aplicarea metodei poate viza tema II.2. *Cetățenia europeană: drepturi și obligații ale cetățeanului* și competența specifică CS 3.2. *Analizarea drepturilor și obligațiilor specifice cetățeniei naționale și europene în contexte sociale și politice diverse în vederea asumării unui comportament civic responsabil*.
Metoda se aplică în mai multe etape:

1. Stabilirea temei/problemei vizate de photovoice

Este dezirabil ca tema/problema pentru care se va aplica metoda photovoice să fie stabilită de către profesor împreună cu elevii, orientându-i în direcția responsabilizării și implicării civice.

Profesorul propune tema/problema generală care face obiectul photovoice, însă este important, pentru succesul demersului şi pentru înțelegerea impactului dorit, ca aceasta să se discute și concretizeze împreună cu elevii-fotografi. De exemplu, tema propusă pentru aplicarea acestei metode poate fi particularizată în „Drepturile și obligațiile tinerilor europeni în imagini”.

2. *Realizarea fotografiilor*

Sesiunile de fotografie se pot realiza individual sau în perechi, în acest caz profesorul constituind perechile de elevi. Fiecare elev/pereche realizează mai multe fotografii pe tema dată, din care alege un număr restrâns (2-3 relevante pentru temă), pe care le va prezenta grupului și pentru care doreşte să spună povestea. Este foarte important ca elevii să fie instruiți de profesor, în sensul că fotografiile vor fi utilizate exclusiv în scop didactic și că nu vor fi postate pe rețele de socializare. În cazul în care fotografiază persoane și aspecte din viața acestora, elevii fotografi solicită aprobarea pentru fotografiere. Profesorul stabilește, de asemenea, formatul poveştii/textului care va însoți fotografia (de exemplu, modul în care se notează indicii despre fotografie: loc, moment, personaj sau aspect surprins, stare sufletească, semnificație/simbolistică, mesaj etc).

3. *Etapa de lucru în grupuri mici*

Profesorul stabilește grupuri de câte 4 elevi, în care, timp de 10 minute, fiecare elev prezintă celorlalți fotografiile alese pentru a spune povestea, precum și textul care va însoți fotografia. Fotografiile care sunt discutate în grup se prezintă pe hârtie sau în format digital pentru a permite compararea şi organizarea lor, precum şi vizualizarea în perspectiva prezentării, sub formă de: expoziție, volum, prezentare digitală etc.

Povestea asociată fotografiei poate include aspecte precum: timpul (momentul sau perioada efectuării), locul (locația propriu-zisă în care s-a realizat fotografia, dacă se consideră important în poveste), persoana/persoanele evocate, sentimentul avut de fotograf în momentul surprinderii imaginii sau mesajul pe care acesta dorește să îl transmită și simbolistica imaginii. Elevii își acordă feedback privitor la povestea pe care o spune imaginea. Photovoice se dorește a fi imaginea unei poveşti reale, incluzând imagine şi text, care produc efectul scontat legat de conștientizare/sensibilizare în privința temei date, numai dacă sunt expuse împreună.

4. *Etapa prezentării rezultatelor photovoice*

Prezentarea fotografiilor alese, însoțite de povestea lor sub formă de text, încheie procesul de aplicare a metodei photovoice. Prezentarea se poate realiza în cadrul unei expoziții de fotografie în clasă sau în școală, prin organizarea unui eveniment public, prin intermediul unor albume, prin includerea într-o prezentare digitală etc., permițând astfel analiza impactului. În cazul temei „Drepturile și obligațiile tinerilor europeni în imagini”, rezultatele se pot prezenta în cadrul unei expoziții la care pot fi invitate autoritățile publice vizate de mesaj, cărora li se vor prezenta rezultatele pentru a influența o decizie publică, spre exemplu, primar, consilieri județeni, consilieri locali, parlamentari, membri ai Consiliului pentru Combaterea Discriminării, diferitele categorii de practicieni ai dreptului etc.

Comparativ cu alte metode de conștientizare a elevilor, respectiv a opiniei publice cu privire la aspecte semnificative privitoare la individ și comunitate, metoda photovoice presupune transdisciplinaritate, dezvoltă competențele de comunicare, analiză și argumentare, sensibilizare și expresie artistică, dezvoltă stima de sine și încrederea participanților în impactul mesajului transmis.

Având în vedere importanța acordată elementelor referitoare la realizarea proiectelor educaționale, în cadrul programei pentru disciplina *Educație socială*, de la nivelul ciclului gimnazial, se recomandă promovarea și asigurarea continuității ***învățării bazate pe proiect*** și la nivelul ciclului liceal, în cadrul disciplinei ***Studii sociale.***

Învățarea bazată pe proiect oferă multiple avantaje, inclusiv o mai mare implicare și motivație a elevilor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică, precum și oportunități de abordare/învățare interdisciplinară, transdisciplinară, integrată și colaborativă (în echipe, în grupuri mici).

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect se recomandă derularea următorilor pași în structurarea activităților:

1. alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat;
2. documentarea;
3. realizarea unui produs;
4. prezentarea produsului;
5. evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare.

Produsele proiectelor pot fi:

- o publicație (de exemplu, o revistă, un număr tematic în revista școlii, un mic dicționar de termeni, pliante sau diferite alte materiale informative);
- articole pe site-ul școlii;
- rapoarte ale unor proiecte/miniproiecte de cercetare;
- mape tematice, prezentări PowerPoint (PPT), prezentări multimedia;
- materiale video, filmulețe, jocuri;
- un website;
- softuri educaționale.

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de ***învățare bazată pe proiect/proiect educațional*** referitoare/referitor la ***egalitatea de șanse și de tratament între bărbați și femei:***

1. Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat

Tema proiectului: Campanie de informare și conștientizare „Promovarea *egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei* în comunitate”
Învățarea bazată pe proiect poate include, însă nu în mod obligatoriu, și elaborarea unei *fișe de proiect.* Indiferent de prezența sau absența unei *fișe de proiect* elevii, sub coordonarea profesorului, este necesar să stabilească **scopul proiectului**.

Scopul proiectului este acela de a transforma înțelegerea teoretică a *egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei* în inițiative civice concrete, menite să reducă stereotipurile și violența de gen (violența împotriva femeilor), să crească gradul de informare privind provocări actuale legate de egalitatea *de șanse și de tratament între bărbați și femei*, să consolideze participarea activă a tinerilor în viața comunității și, nu în ultimul rând să dezvolte abilități de lucru în echipă și de comunicare publică la aceștia.
Alegerea produsului final

Elevii, organizați în echipe, vor alege un model de intervenție dintr-o listă de opțiuni, precum: campanii de vizibilitate pentru personalități feminine, ateliere de consolidare a stimei de sine pentru a crește gradul de încredere al fetelor cu privire la asumarea rolului de lider în diferite activități sociale, economice, politice etc., campanie de prevenire a violenței de gen/violenței împotriva femeilor (violența domestică/ de limbaj/hărțuire stradală/cyberbulling), concursuri de dezbateri privind bunele practici în cadrul politicilor europene din domeniu, dezbateri moderate de experți pe probleme de *egalitate de șanse și de tratament între bărbați și femei.*

Produsul final va fi reprezentat de implementarea acțiunii alese și realizarea unui portofoliu, care să includă materialele elaborate (de exemplu, afișe, regulamente, prezentări, clipuri, sloganuri, infografice, flashmob-uri, site-uri specifice etc.).

2. Documentarea

În această etapă, elevii explorează contextul *egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei*/violenței împotriva femeilor din România și identifică provocările specifice comunității lor locale (școală sau cartier). Aceștia își vor documenta demersul prin următoarele activități:

- Culegerea de date privind situația *egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei* din rapoarte cantitative și calitative ale unor instituții importante la nivel național, european și internațional.
- World Café: consultarea unor grupuri de interese (părinți, profesori, elevi din alte clase sau reprezentanți locali) pentru a identifica problemele referitoare la *egalitatea de șanse și de tratament între bărbați/băieți și femei/fete* din cadrul comunităților de apartenență.
- Cartografierea problemelor comunității în promovarea *egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei*: identificarea stereotipurilor în limbajul adolescenților/în manualele școlare/reprezentările vizuale publice (publicitate stradală, denumiri statui/străzi etc.), evaluarea gradului de reprezentare sau acces la oportunități pentru fete și băieți la nivelul școlii (de exemplu, distribuția rolurilor în consiliul elevilor, accesul diferențiat la anumite activități educaționale, artistice, culturale, sportive, lipsa unor facilități specifice etc.).
- Documentarea unor surse legislative precum identificarea unor măsuri adoptate de Uniunea Europeană și la nivelul legislației naționale privind *egalitatea de șanse și de tratament între bărbați și femei*.

3. Realizarea unui produs

Dezvoltarea proiectului va fi sprijinită de următoarele instrumente de organizare:

- planificarea sarcinilor de lucru pe parcursul orelor alocate proiectului prin utilizarea diagramei Gantt
- distribuirea rolurilor în fiecare echipă în funcție de responsabilități: comunicare, logistică, resurse umane, monitorizare și evaluare
- crearea materialelor specifice tipului de proiect ales (de exemplu, ghiduri de bune practici, moțiuni pentru dezbatere, infografice sau agende pentru mesele rotunde, alte materiale de informare și promovare etc.).

4. Prezentarea produsului realizat

Finalizarea proiectului presupune:

- expunerea materialelor realizate în proiect în spațiul școlii sau pe platformele media ale instituției
- evaluarea proiectului prin formularea unor indicatori de succes (de exemplu, numărul de participanți, schimbarea de atitudine măsurată prin chestionare de tip „înainte și după")
- realizarea unor exerciții de reflecție asupra sustenabilității proiectului cu referire la identificarea unor măsuri pentru ca inițiativa să continue (de exemplu, înființarea unui club de dezbateri pe tema *egalității de șanse și de tratament între bărbați/băieți și femei/fete*, realizarea unei rubrici permanente la ziarul școlii/radioul școlii etc.).

Prin această activitate de învățare, elevii își vor dezvolta competențele de gândire critică, de lucru în echipă, civice, de comunicare asertivă, precum și competențe specifice cetățeniei active, responsabile.

5. Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare

Evaluarea se poate realiza prin multiple modalități, între care:

- **Autoevaluare:** fiecare elev poate completa o fișă de reflecție privind rolul său și competențele care au fost exersate în mod special (gândire critică, comunicare și colaborare ș.a.).

- **Evaluarea de către profesor a activității elevilor**, pe baza unor criterii (a se vedea secțiunea *Recomandări privind evaluarea*).

Recomandări privind evaluarea

Procesul de învățământ se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare, care este reflectată în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
GRUNBERG LAURA ROXANA	Prof. univ. dr.	Universitatea din București
IFTIMIEI ANDRA	Prof. univ. dr.	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
BĂRĂIAN ALINA MONICA	Doctor	Colegiul Național *George Bariţiu*, Cluj-Napoca
PETROȘEL ANDREEA ELENA	Doctor	Colegiul Național *Bogdan Pertriceicu Hasdeu*, Buzău
TONŢ SIMONA	Doctor	Inspectoratul Școlar Județean Ialomiţa
CREȚU LAURA NICOLETA	Consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 90

Programa școlară
pentru disciplina

Economie și educație antreprenorială

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Clasa a X-a
Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), disciplină opțională din oferta națională pentru
toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- 2026 –

Anexa nr. 090
Programa școlară pentru disciplina *Economie și educație antreprenorială*, Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS):

- *Filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

Clasa a X-a

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), disciplină opțională din oferta națională

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară stabilește oferta educațională care urmează să fie realizată la ***filiera tehnologică, profilul servicii*, *domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale***, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul și locul acestei discipline în planul-cadru de învățământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea **1 oră/săptămână, la clasa a XI-a, la nivelul curriculumului de specialitate fix (CS fix)** a disciplinei ***Economie și educație antreprenorială***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.*

Prin studierea disciplinei ***Economie și educație antreprenorială*** la ***filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale, la clasa a XI -a*** se urmărește:

- Dezvoltarea la elevi a capacității de înțelegere a domeniului economico-financiar și de formare a unor competențe antreprenoriale, în mod special prin:
  - identificarea caracteristicilor definitorii pentru o serie de categorii de activități, fenomene și procese economico-financiare;
  - formarea spiritului critic cu scopul evaluării obiective a unor categorii de fapte, evenimente și procese economico-financiare;
  - cunoașterea diferitelor contexte și oportunități economice și financiare, necesare pentru punerea în practică a ideilor antreprenoriale și managementul responsabil al vieții personale;
  - identificarea și gestionarea eficientă de resurse materiale, financiare, digitale și umane pentru a susține o idee sau un proiect.

- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru participarea activă și responsabilă la viața economică din cadrul societății, în mod special prin:
  - exersarea capacității de adoptare a unor decizii raționale în domeniul economico-financiar;
  - cooperarea cu ceilalți în vederea identificării unor posibile soluții la situații problematice ce se pot manifesta în viața economică a comunităților de apartenență;
  - exersarea unor comportamente financiare responsabile;
  - acceptarea abordărilor etice în domeniul economico-financiar și antreprenorial.

Notă:** Prevederile prezentei programe care vizează studiul disciplinei ***Economie și educație antreprenorială la clasa a XI, la nivelul curriculumului de specialitate fix (CS fix) la *filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale* sunt valabile și în situația în care studiul disciplinei se realizează în clasa a X-a, la nivelul curriculumului la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), pentru *toate filierele*,

profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale.

Programa disciplinei ***Economie și educație antreprenorială*** pentru *filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale,* pentru clasa a XI-a*,* continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă școlară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)];* această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor antreprenoriale, personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât și sensibilizarea cu privire la celelalte competențe.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa școlară este concepută pentru **curriculumul de specialitate fix (CS fix), la clasa a XI-a, 1 oră/săptămână, pentru *filiera tehnologică*, *profilul servicii*, *domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale***

Conținuturile și competențele specifice pentru curriculumul de specialitate fix (CS fix) sunt aceleași pentru toate clasele de la *filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale* specificate în

cadrul anexelor nr. 8 și nr. 9 la OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

Prezenta programă poate fi aplicată și la clasa a X-a, la nivelul curriculumului la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), reprezentând o disciplină opțională din oferta națională, pentru *toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale* (a se vedea Nota*).

Programa școlară se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale.

Lectura integrală și personalizată a programei școlare și înțelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiții indispensabile atât în vederea proiectării întregii activități didactice, cât și în procesul de elaborare a manualelor școlare alternative.

Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. În planul activității didactice, echilibrul între diferite abordări și moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce privește manualele școlare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare și susținere a învățării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa școlară este astfel concepută încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară

Clasa a XI-a
CS 1.1. Caracterizarea menajurilor ca agenți economici, prin analiza nevoilor și resurselor specifice*
- realizarea unei diagrame comparative între tipurile de menajuri (familiale, individuale) și caracteristicile lor specifice, utilizând date din mediul apropiat - elaborarea unui inventar al nevoilor personale și familiale, clasificate după piramida lui Maslow, cu identificarea resurselor disponibile pentru satisfacerea acestora - analiza unor studii de caz privind bugete de menaj din diferite contexte socio-economice, identificând tipare de alocare a resurselor

Clasa a XI-a
- dezbatere structurată pe tema "Trebuințe vs. dorințe în economia menajului modern", cu argumente bazate pe concepte economice
CS 1.2. Explicarea formelor de proprietate și a implicațiilor acestora în activitatea economică și în deciziile financiare personale*
- prezentarea diferitelor forme de proprietate (privată, publică, mixtă) prin exemple concrete din comunitatea locală - realizarea unei hărți conceptuale care ilustrează drepturile și obligațiile asociate diferitelor tipuri de proprietate - studiu de caz: analiza avantajelor și dezavantajelor achiziționării vs. închirierii unui bun (locuință, autovehicul etc.), cu calcule economice comparative - proiect de cercetare în echipă despre evoluția formelor de proprietate în România post-decembristă, cu prezentare multimedia

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală şi a diferitelor grupuri şi comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea surselor de venituri și a structurii cheltuielilor, în vederea fundamentării deciziilor financiare responsabile*
- elaborarea unui buget personal lunar, cu identificarea surselor de venituri și a tipurilor de cheltuieli, urmată de analiza critică a echilibrului financiar - simularea unei activități "Provocarea bugetului pe 3 luni" (elevii primesc scenarii cu venituri și cheltuieli variabile și trebuie să ia decizii de ajustare, justificând alegerile) - analiza comparativă a structurii cheltuielilor în diferite tipuri de gospodării (tineri, familie cu copii, pensionari), identificând prioritățile și constrângerile specifice - dezbatere pe tema "Economisirea vs. consumul imediat în contextul inflației", cu argumente economice și sociale
CS 2.2. Evaluarea critică a necesității și oportunității contractării de credite, analizând condițiile de creditare și implicațiile financiare*
- studiu de caz comparativ: analiza ofertelor de creditare de la diferite bănci, calculând costul total al creditului (DAE, dobânzi, comisioane) - realizarea unui exercițiu de calcul privind determinarea capacității de rambursare a unui credit în funcție de venituri, cheltuieli obligatorii și rata de îndatorare acceptabilă - simularea procesului de solicitare a unui credit, cu negocierea condițiilor și identificarea clauzelor importante prin jocul de rol "La ghișeul băncii" - realizarea unui material informativ destinat tinerilor (broșură/prezentare digitală) despre "Pericolele supraîndatorării și creditarea responsabilă"

CG 3 - Aplicarea cunoştinţelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice şi practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalţi

Clasa a XI-a
CS 3.1. Aplicarea principiilor de gestionare a riscurilor prin utilizarea adecvată a instrumentelor de asigurare*
- realizarea unei matrice de riscuri personale și familiale (referitoare la sănătate, proprietate, răspundere civilă etc.), evaluând probabilitatea și impactul fiecăruia

Clasa a XI-a
- cercetare în echipă privind compararea produselor de asigurare disponibile pe piață (RCA, CASCO, asigurări de viață, de sănătate etc.), cu prezentarea avantajelor și limitărilor - analizarea unor situații concrete de achiziție a unor bunuri sau de inițiere a unei afaceri (de exemplu, cumpărarea unei mașini, deschiderea unui cabinet medical) și propunerea unor soluții de asigurare adecvate - elaborarea, în cadrul unui proiect colaborativ, a unui "Ghid al asigurărilor pentru tineri", cu informații despre tipuri de asigurări, costuri, beneficii și proceduri de solicitare
CS 3.2. Proiectarea unui plan de economisire și investiție personală, utilizând instrumente de planificare financiară*
- elaborarea unui plan financiar personal pe termen mediu (2-3 ani), stabilind obiective SMART, surse de venituri, strategii de economisire și opțiuni de investiție - utilizarea unor programe de simulare pentru a compara diferite scenarii de economisire (cu/fără dobândă, cu contribuții regulate/variabile) - compararea instrumentelor de economisire și investiție disponibile pentru tineri (conturi de economii, depozite bancare, fonduri de investiții, acțiuni) - prezentarea în echipă pe tema "Strategia mea de independență financiară" (fiecare echipă dezvoltă și prezintă un plan personalizat pentru atingerea unui obiectiv financiar specific)

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic şi economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a XI-a
CS 4.1. Dezvoltarea calităților și competențelor antreprenoriale necesare pentru succesul în afaceri și în viața personală*
- completarea unui chestionar de identificare a trăsăturilor antreprenoriale personale (de exemplu, creativitate, asumarea riscului, perseverență, leadership etc.), urmată de elaborarea unui plan de dezvoltare personală - analiza profilurilor unor antreprenori români și internaționali identificând calitățile și competențele care au contribuit la succesul lor (studii de caz) - joc de rol "Antreprenorul zilei" (elevii prezintă o idee de afacere și primesc feedback constructiv de la colegi privind calitățile demonstrate) - realizarea unui proiect de cercetare: interviu cu un antreprenor local, prezentarea experienței acestuia și reflecție asupra competențelor antreprenoriale
CS 4.2. Evaluarea oportunităților și riscurilor legate de inițierea și gestionarea unei afaceri*
- realizarea unei analize SWOT complete pentru o idee de afacere propusă de elevi, identificând puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări - analiza SWOT a unei afaceri locale existente, cu recomandări pentru dezvoltare bazate pe concluziile analizei (studiu de caz) - realizarea unei analize SWOT pentru un domeniu diferit (de exemplu, HoReCa, IT, comerț online, servicii etc.), prezentând concluziile și strategiile propuse, în cadrul unei activități colaborative, în echipe - realizarea unui proiect "De la analiză la strategie" (pornind de la o analiză SWOT, elevii dezvoltă strategii concrete de valorificare a oportunităților și minimizare a riscurilor)

NOTĂ:
Competențele specifice notate cu * sunt aplicabile exclusiv clasei a XI-a, pentru curriculum de specialitate fix (CS fix)

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
	Curriculum de specialitate (CS fix)
Menajurile	Caracteristici ale menajurilor. Nevoi specifice menajurilor, resurse specifice menajurilor
	Proprietatea și tipurile de proprietate
	Surse de venituri și obiective de cheltuieli Economiile
	Credite pentru persoane fizice Condiții de creditare
	Riscuri și asigurarea persoanelor contra riscurilor. Tipuri de asigurări
Întreprinzătorul	Calități şi competențe ale întreprinzătorului de succes
	Oportunități și riscuri cu privire la înființarea și gestionarea unei firme - analiza SWOT
	Condițiile înființării unei firme (aspecte economice, juridice, fiscale)

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Economie și educație antreprenorială*** pentru **curriculumul de specialitate fix (CS fix), la clasa a XI-a, 1 oră/săptămână, pentru *filiera tehnologică*, *profilul servicii*, *domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la conținuturi, de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programa școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Economie și educație antreprenorială, curriculumul de specialitate fix (CS fix), la clasa a XI-a, 1 oră/săptămână, pentru filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice acestei discipline se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza logică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;
- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului, ca mijloc modern de învățare în activitatea didactică, care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice, utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;
- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate” sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de activitate didactică în care se utilizează sarcini de lucru și metode active, prin care se realizează simularea procesului de solicitare a unui credit, prin *jocul de rol* **„La ghișeul băncii".**

Simularea de către elevi a procesului de solicitare a unui credit, cu negocierea condițiilor și identificarea clauzelor importante, se poate organiza în sala de clasă, după cum urmează:

1. Se organizează sala de clasă în așa fel încât trei pupitre să reprezinte sediul a trei bănci (X, Y și Z).
2. Se aleg 6 voluntari. Trei dintre ei vor fi funcționari bancari, iar ceilalți trei vor fi clienți.
3. La fiecare bancă se va simula acordarea unui **credit ipotecar.**

Pentru fiecare operațiune se va exersa, prin **simulare**, încheierea unui contract între bancă și client, după consultarea fișei de analiză (un posibil model al fișei de analiză este prezentat mai jos). Simularea se va desfășura în fața întregii clase, iar rezultatul încheierii tranzacției între funcționarul bancar și client, materializat într-un contract, va fi înaintat juriului.

Juriul, format din 5 elevi, va evalua modul în care fiecare dintre cele trei cupluri *funcționar bancar–client* și-a îndeplinit rolul în mod corect și eficient.

Fișa de analiză (model)

Banca	Criterii				
	Moneda	Rata dobânzii	Suma împrumutată	DAE (dobânda activă efectivă)	Comision de rambursare anticipată
Banca X					
Banca Y					
Banca Z					

În cele ce urmează, exemplificăm o activitate de învățare bazată pe integrarea tehnologiei prin utilizarea unor instrumente digitale, având ca temă **întocmirea bugetului personal**. Acest tip de demers didactic, bazat pe interactivitate, contribuie la creșterea motivației elevilor, facilitează înțelegerea conceptelor specifice disciplinei, valorifică lucrul în echipă și stimulează reflecția asupra propriilor decizii financiare.

Elevii, organizați în echipe, primesc sarcina de a realiza un ***ghid digital pentru întocmirea bugetului personal,*** adresat tinerilor. Într-o primă etapă, profesorul împreună cu elevii stabilesc structura generală a ghidului.

Spre exemplu, aceasta poate include:

- **Pagina de titlu:** titlul și autorii
- **Introducerea:** scopul ghidului, se precizează cui i se adresează și ce probleme rezolvă
- **Conținutul reprezentat de secțiunile ghidului:** de la secțiunea 1 (S1) până la (Sn), ultima secțiune a ghidului (S1…Sn)
- **Elemente vizuale utilizate în cadrul secțiunilor:** capturi de ecran, diagrame, grafice, imagini exemplificatoare ș.a.
- **Rezumat:** o scurtă recapitulare a aspectelor incluse în cadrul ghidului ce poate fi însoțită de concluzii și recomandări
- **Resurse:** precizarea surselor de informare accesate și/sau indicarea unor surse de informare suplimentare

În continuare, elevii sub coordonarea profesorului, identifică și selectează informații relevante pentru elaborarea bugetului personal, analizând tipurile de **venituri** specifice unui tânăr (spre exemplu, bursă, salariu, alte surse de venit), identifică categoriile de **cheltuieli** (spre exemplu, fixe, variabile, neprevăzute) și **modalitățile de economisire**, elemente ce pot fi incluse în cadrul ghidului, ca secțiuni ale acestuia. O secțiune poate fi dedicată prezentării unui model de buget personal.

Activitatea presupune consultarea unor resurse educaționale diverse, în principal, în format digital, analizarea unor modele orientative de buget personal și completarea unor fișe de lucru în care sunt sintetizate informațiile esențiale. Profesorul consiliază activitatea echipelor prin formularea de întrebări, problematizare și clarificări conceptuale, stimulând gândirea critică și capacitatea elevilor de a selecta aspecte relevante, în vederea fundamentării corecte a informațiilor ce vor fi incluse în ***ghidul digital pentru întocmirea bugetului personal***.

După finalizarea ghidului, fiecare echipă își prezintă produsul realizat. Prezentarea poate include referiri la demersul de lucru și rezultatele obținute, argumente privind structura bugetului propus ca model, cu referire la deciziile luate privind repartizarea veniturilor și cheltuielilor, precum și recomandările și

concluziile formulate în cadrul ghidului realizat. Colegii din celelalte echipe pot adresa întrebări și formula observații iar profesorul moderează discuția, facilitează analiza comparativă, prin punerea în evidență a elementelor comune și a celor care diferențiază modalitățile de întocmire a bugetelor din cadrul ghidurilor digitale realizate.

La finalul activității se va realiza, de către profesor, o evaluare a activității iar elevii vor putea reflecta asupra experienței de învățare (a se vedea în cadrul sugestiilor metodologice secțiunea *Recomandări privind evaluarea,* în special elementele privind *Fișa de observație* realizată de profesor și elementele privind *autoevaluarea,* care se referă la elevi).

Având în vedere importanța acordată elementelor referitoare la realizarea proiectelor educaționale, în cadrul programei pentru disciplina *Educație socială*, de la nivelul ciclului gimnazial, se recomandă promovarea și asigurarea continuității ***învățării bazate pe proiect*** și la nivelul ciclului liceal, în cadrul disciplinei ***Economie și educație antreprenorială,*** inclusă la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Învățarea bazată pe proiect oferă multiple avantaje, inclusiv o mai mare implicare și motivație a elevilor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică, precum și oportunități de abordare/învățare interdisciplinară, transdisciplinară, integrată și colaborativă (în echipe, în grupuri mici).

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect se recomandă derularea următorilor pași în structurarea activităților:

1. alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat;
2. documentarea;
3. realizarea unui produs;
4. prezentarea produsului;
5. evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare.

Produsele proiectelor pot fi:

- o publicație (de exemplu, o revistă, un număr tematic în revista școlii, un mic dicționar de termeni, pliante sau diferite alte materiale informative);
- articole pe site-ul școlii;
- rapoarte ale unor proiecte/miniproiecte de cercetare;
- mape tematice, prezentări PowerPoint (PPT), prezentări multimedia;
- materiale video, filmulețe, jocuri;
- un website;
- softuri educaționale.

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de ***învățare bazată pe proiect/proiect educațional*** referitoare/referitor la ***„O idee de mini-afacere funcțională”*** care contribuie la consolidarea caracterului aplicativ al disciplinei ***Economie și educație antreprenorială.***

1. Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat

Învățarea bazată pe proiect poate include, însă nu în mod obligatoriu, și elaborarea unei *fișe de proiect.* Indiferent de prezența sau absența unei *fișe de proiect* elevii, sub coordonarea profesorului, este necesar să stabilească **scopul proiectului**. Spre exemplu, scopul proiectului ***„O idee de mini-afacere funcțională”*** este acela de formare a capacității elevilor de a **iniția o activitate economică,** de a utiliza concepte și termeni economici de bază, precum și de a exersa luarea unor decizii antreprenoriale elementare.

Într-o primă etapă se pot constitui 2 sau 3 echipe de elevi. Fiecare echipă decide asupra unei idei de afacere, căreia urmează să îi dedice o analiză de tip SWOT.

2. Documentarea

Elevii se documentează cu privire la domeniul de activitate ales, tipul de produs sau serviciu oferit, potențialii clienți și nevoi ale pieței, costuri necesare realizării produsului, prețuri practicate pentru

produse/servicii similare și identifică condițiile legislative de înființare a unei firme potrivit ideii de afacere pentru care au optat.

Documentarea se poate realiza prin analizarea unor exemple de firme reale, utilizarea resurselor online, discuții ghidate și fișe de lucru, studii de caz propuse de profesor etc.

3. Realizarea unui produs

În cadrul acestei etape, elevii realizează o analiză SWOT cu rol de instrument de planificare, care să ofere o viziune de ansamblu asupra afacerii, oportunitățile și riscurile înființării și gestionării unei firme potrivit ideii de afacere pentru care au optat.

4. Prezentarea produsului realizat

Elevii prezintă analiza SWOT, utilizând materiale vizuale (spre exemplu, prezentări în format digital, planșe ș.a.) însoțite de prezentare orală. Prezentarea evidențiază ideea de afacere, motivele alegerii acesteia, valorizarea punctelor tari, ameliorarea punctelor slabe și identificarea modalităților prin care amenințările pot fi transformate în oportunități.

5. Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare

Evaluarea se poate realiza prin multiple modalități, între care:

- **Autoevaluare:** fiecare elev poate completa o fișă de reflecție privind rolul său și competențele care au fost exersate în mod special (gândire critică, comunicare și colaborare etc.) în care analizează contribuția personală la proiect, competențele exersate, dificultățile întâmpinate și soluțiile identificate.

- **Evaluarea de către profesor a activității elevilor**, pe baza unor criterii specifice precum, capacitatea de utilizare a noțiunilor economice, implicarea în activitatea desfășurată, coerența și claritatea prezentării finale și a unor criterii generale de evaluare a elevilor care desfășoară activități de învățare bazate pe proiect (a se vedea secțiunea *Recomandări privind evaluarea*).

Recomandări privind evaluarea

Procesul de învățământ se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare, care este reflectată în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHĂESCU MIHAI VALENTIN	Grad didactic I	Colegiul Național Alexandru Odobescu, Pitești, Argeș
MOISE ORTANSA	Doctor	Colegiul Național Cantemir Vodă, București
ROMANESCU MIHAELA - ADINA	Doctor	Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” Iași
ALEXE NICOLAE ALIN	Grad didactic I	Colegiul Național Unirea Turnu Măgurele, Teleorman
MOICEANU GEANINA LIGIA	Grad didactic I	Liceul Tehnologic “I.C. Petrescu” Stâlpeni
DIMÉNY-VARGA LÁSZLÓ	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Tamási Áron”, Odorheiu Secuiesc, Harghita
TRANDAFIR NICOLETA	Grad didactic I	Colegiul Național Pedagogic Carmen Sylva, Timișoara

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 91

Programa școlară
pentru disciplina

Economie și educație antreprenorială

Clasa a XII-a

Trunchi comun (TC)

Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie
Filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- 2026 –

Anexa nr. 091
Programa școlară pentru disciplina *Economie și educație antreprenorială,* clasa a XII-a

Trunchi comun (TC):

- *Toate filierele, toate profilurile, toate specializările/calificările profesionale*

Curriculum de specialitate (CS):

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*
- *Filiera tehnologică, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară stabilește oferta educațională care urmează să fie realizată la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, în bugetul de timp alocat în conformitate cu statutul și locul acestei discipline în planul-cadru de învățământ în vigoare, respectiv OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi. Acesta prevede studierea la clasa a XII-a, la nivelul trunchiului comun (TC), a disciplinei ***Economie și educație antreprenorială***, inclusă în cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Disciplina ***Economie și educație antreprenorială*** este studiată, corespunzător alocărilor de timp din planurile-cadru de învățământ pentru liceu, 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun la toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale, cu excepția filierei teoretice, profilul umanist, specializarea *științe sociale* și specializarea *filologie* și filierei tehnologice, profilul servicii, domeniile de pregătire de bază economic, comerț, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale, la care disciplinei îi sunt alocate 2 ore/săptămână, din care 1 oră/săptămână în cadrul trunchiului comun (TC) și 1 oră/săptămână în cadrul curriculumului de specialitate fix (CS fix).

Prin studierea disciplinei ***Economie și educație antreprenorială*** se urmărește:

- Dezvoltarea la elevi a capacității de înțelegere a domeniului economico-financiar și de formare a unor competențe antreprenoriale, în mod special prin:
  - utilizarea de concepte/termeni economici în analiza unor activități, fenomene și procese economico-financiare;
  - dezvoltarea spiritului critic cu scopul evaluării obiective a unor categorii de fapte, evenimente și procese economico-financiare;
  - dobândirea competențelor necesare inițierii unor proiecte, inclusiv a celor referitoare la elaborarea unor proiecte antreprenoriale/ planuri de afaceri;
  - acceptarea abordărilor economice din perspectiva respectării principiilor de sustenabilitate.

- Dobândirea de către elevi a instrumentelor necesare pregătirii pentru participarea activă și responsabilă la viața economică din cadrul societății, în mod special prin:
  - dezvoltarea capacității de adoptare a unor decizii raționale în domeniul economico-financiar;
  - cooperarea cu ceilalți în vederea identificării unor posibile soluții la situații problematice ce se pot manifesta în viața economică a comunităților de apartenență;
  - exersarea unor comportamente financiare responsabile;
  - adoptarea unor comportamente responsabile și sustenabile de consum, evaluând impactul deciziilor asupra mediului și societății;
  - valorificarea oportunităților oferite de noile tehnologii în domeniul economico-financiar.

Programa disciplinei ***Economie și educație antreprenorială*** continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar și gimnazial. Modelul de proiectare curriculară corespunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a abilităților în situații noi. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Prezenta programă școlară vizează competențele din profilul de formare al absolventului învățământului liceal, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți formulate în cadrul *Recomandării Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării*

pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01) [Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)]; această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor antreprenoriale, personale, sociale și de a învăța să înveți, a celor civice, a competențelor de literație, cât și sensibilizarea cu privire la celelalte competențe.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studiul, pe întreg parcursul învățământului liceal, al grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, se formează pe parcursul unui an școlar, au configurări diferite și reprezintă etape în dobândirea competențelor generale. Competențele specifice sunt diferențiate în funcție de particularitățile epistemice și didactice ale fiecărei discipline de studiu din cadrul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor la elevi. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește formarea competențelor la elevi.

Sugestiile metodologice includ recomandări referitoare la proiectarea didactică, la strategiile didactice care contribuie predominant la realizarea competențelor, precum și elemente de evaluare. Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa școlară este concepută pentru trunchiul comun (TC), cât și, după caz, pentru trunchiul comun (TC) și curriculumul de specialitate fix (CS fix) și are în vedere:

- TC (pentru clasele cu 1 oră/săptămână);
- TC și CS fix (pentru clasele cu 2 ore/săptămână).

Conținuturile și competențele specifice pentru trunchiul comun (TC) sunt aceleași pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale specificate în cadrul OMEC nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi.

În cadrul programei, competențele specifice corespunzătoare curriculumului de specialitate fix (CS fix) sunt marcate cu (*), iar activitățile de învățare aferente acestora sunt marcate cu corp de literă italic.

Programa școlară se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale.

Lectura integrală și personalizată a programei școlare și înțelegerea logicii interne a acesteia reprezintă condiții indispensabile atât în vederea proiectării întregii activități didactice, cât și în procesul de elaborare a manualelor școlare alternative.

Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. În planul activității didactice, echilibrul între diferite abordări și moduri de lucru trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte. În ceea ce privește manualele școlare, echilibrul între diferite abordări, modul de structurare și susținere a învățării trebuie să se concretizeze în realizarea unui instrument de lucru util pentru fiecare elev. Programa școlară este astfel concepută încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară**
CG2	**Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social**
CG3	**Aplicarea cunoștințelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, atât în mod individual cât și prin cooperarea cu ceilalți**
CG4	**Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea conceptelor specifice disciplinelor socio-umane pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața personală și comunitară

Clasa a XII-a
CS 1.1. Caracterizarea consumatorului ca agent economic, analizând factorii care influențează comportamentul de consum
- elaborarea unei hărți conceptuale care ilustrează relația între trebuințe, dorințe, venituri, cheltuieli și decizii de consum - realizarea unei cercetări privind comportamentul de consum al tinerilor, utilizând chestionare și analizând factorii determinanți (de exemplu, venituri, tendințe sociale, influențe media etc.) - analizarea unor studii de caz despre decizii de consum în contexte diferite, identificând criterii raționale și emoționale - dezbatere structurată pe tema "Consumatorul rațional vs. consumatorul real - mit sau realitate în economia contemporană?"
CS 1.2. Explicarea conceptelor de cerere, ofertă, echilibru al pieței și a mecanismelor de formare a prețurilor
- simularea formării prețului de echilibru în timp real, prin jocul de rol "Piața în acțiune" în cadrul căruia elevii joacă roluri de consumatori și producători - construirea și interpretarea de grafice cerere-ofertă pentru diferite produse, analizând deplasările curbelor în urma schimbării factorilor determinanți - studiu de caz privind analiza unui dezechilibru de piață real (deficit sau surplus) și identificarea mecanismelor de revenire la echilibru - realizarea unei cercetări aplicate privind monitorizarea prețurilor unui produs pe parcursul unei luni, explicând modificările cererii și ofertei
CS 1.3.* (CS) Caracterizarea elasticității cererii și ofertei ca instrumente de analiză a reacției pieței la modificările prețului și ale venitului
- calcularea elasticității cererii pentru diferite categorii de bunuri (de primă necesitate, de lux, substituibile), interpretând rezultatele obținute *- analizarea elasticității cererii în raport cu modificarea venitului consumatorilor (bunuri normale, inferioare)* *- studiu de caz: estimarea impactului unei modificări de preț (de exemplu, taxe, accize, subvenții etc.) asupra veniturilor producătorilor, utilizând conceptul de elasticitate*

Clasa a XII-a
- realizarea unei cercetări care are drept obiectiv analiza elasticității cererii pentru produse locale, cu aplicații în strategii de preț pentru afaceri mici.

CG 2 - Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viaţa personală şi a diferitelor grupuri şi comunităţi, prin utilizarea unor achiziţii specifice domeniului social

Clasa a XII-a
CS 2.1. (TC) Evaluarea critică a deciziilor de consum proprii, pornind de la constrângerile bugetare de venit
- analiza deciziilor personale de consum recente, evaluând raportul utilitate/preț - simularea realizării unei liste de opțiuni de consum prin jocul de rol "Bugetul limitat" (elevii primesc un buget fix, trebuind să justifice alegerile prin analiza cost-beneficiu) - studiu de caz: compararea deciziilor de consum pentru produse cu impact pe termen lung (de exemplu, educație, tehnologie, sănătate etc.) vs. consum imediat utilizând date statistice publice - Barometru economic INS și BNR - dezbatere cu tema "Economisim și/sau investim?", analizând comportamentul individual responsabil - analizarea rolului Băncii Naționale în economie prin politici monetare și de credit
CS 2.2. (TC) Analizarea critică a formelor de piață și a impactului concurenței asupra consumatorilor și producătorilor
- compararea concurenței imperfecte (de exemplu, monopol, oligopol, monopolistică etc.) utilizând exemple din economia reală și modelul concurenței perfecte - investigarea unui caz de practică anticoncurențială, analizând impactul asupra prețurilor, calității și inovației - simularea comportamentului firmelor în diferite structuri de piață, observând strategiile de stabilire a prețurilor - cercetarea unei piețe locale (de exemplu, transport, telecomunicații, retail etc.), identificând tipul de concurență și efectele asupra consumatorilor
CS 2.3.* (CS) Evaluarea critică a fluctuațiilor activității economice și a rolului statului în economia de piață
- analizarea evoluției indicatorilor macroeconomici (de exemplu, PIB, inflație, șomaj etc.) pe ultimii 5-10 ani, identificând principalele tendințe în evoluția activității economice *- analizarea datelor statistice privind ciclurile economice în România (recesiune, boom economic), identificând cauzele și efectele acestora* *- studiu de caz: evaluarea politicilor economice implementate în context de criză (spre exemplu, perioada anilor 2008-2009, perioada pandemiei COVID), analizând eficiența intervențiilor statului și băncii centrale* *- dezbatere cu tema "Cât de mare să fie rolul statului în economie?" - intervenționism vs. laissez-faire*

CG 3 - Aplicarea cunoştinţelor specifice disciplinelor socio-umane în rezolvarea unor probleme teoretice şi practice, atât în mod individual cât şi prin cooperarea cu ceilalţi

Clasa a XII-a
CS 3.1. (TC) Aplicarea cunoștințelor despre factorii de producție în analiza eficienței utilizării resurselor
- calcularea și interpretarea indicatorilor de productivitate (a muncii, a capitalului, a pământului) pentru diferite activități economice, identificând oportunități de optimizare - analizarea combinării factorilor de producție într-o firmă mică, evaluând eficiența alocării resurselor - rezolvarea de probleme practice de maximizare a profitului, cu resurse limitate, utilizând raționamentul marginal - elaborarea unui plan de îmbunătățire a productivității pentru o afacere simulată (proiect economic)

Clasa a XII-a
CS 3.2. (TC) Elaborarea unui plan de afaceri simplificat, integrând cunoștințe despre costuri, venituri și profit
- realizarea unui plan de afaceri complet pentru o mini-companie școlară, incluzând analiza pieței, strategia de marketing, proiecții financiare și analiza riscurilor - calcularea pragului de rentabilitate pentru diferite scenarii de afaceri, identificând volumul minim de vânzări necesar pentru acoperirea costurilor - simularea gestionării unei afaceri, luând decizii de preț, cantitate, investiții și analizând rezultatele financiare (proiect economic) - prezentarea planului de afaceri în fața unui "juriu de investitori" (colegi, profesori, antreprenori invitați etc.), primind feedback constructiv
CS 3.3.* (CS) Combinarea eficientă a factorilor de producție vizând dezvoltarea spiritului antreprenorial prin soluții inovatoare
- identificarea unei probleme din comunitate și dezvoltarea unei soluții de tip antreprenorial, optimizând utilizarea resurselor disponibile *- analizarea unor modele antreprenoriale de succes care au combinat creativ factorii de producție (spre exemplu, startup-uri locale)* *- atelier creativ "Parcurgerea etapelor de dezvoltare a unui produs/serviciu inovator"* *- competiție între echipe pentru dezvoltarea celei mai inovatoare soluții la o provocare economică locală, cu prezentare finală și evaluare*

CG 4 - Manifestarea unui comportament social, civic și economic activ şi responsabil, adecvat unei lumi în schimbare

Clasa a XII-a
CS 4.1. (TC) Manifestarea unui comportament de consum responsabil și sustenabil, luând în considerare impactul economic, social și de mediu
- analizarea obținerii și consumului unui produs, evaluând impactul de mediu și costurile reale - realizarea unei campanii de conștientizare privind consumul responsabil, adresată colegilor sau comunității, utilizând instrumente digitale - calcularea amprentei ecologice personale și elaborarea unui plan de reducere a impactului de mediu prin decizii de consum - dezbatere cu tema "Creșterea economică vs. sustenabilitate - conflict sau complementaritate?", argumentând critic diferite perspective
CS 4.2. (TC) Asumarea unor decizii economice fundamentate privind economisirea, investiția și gestionarea finanțelor personale
- elaborarea unei strategii personale de independență financiară pe termen lung, incluzând obiective, metode de economisire și opțiuni de investiție - utilizarea platformelor de educație financiară pentru a înțelege mecanismele de investiție (de exemplu, acțiuni, obligațiuni, Exchange Traded Funds - ETF), criptomonede etc.) - evaluarea avantajelor/dezavantajelor și riscurilor diferitelor instrumente financiare, adaptate la diferite profile de investitor sub imperiul raționalității - proiect colaborativ: "Clubul investitorilor tineri"- elevii creează un portofoliu virtual de investiții, monitorizează performanța și ajustează strategia
CS 4.3.* (CS) Demonstrarea unui comportament economic proactiv prin identificarea și valorificarea oportunităților în economia verde și digitală

Clasa a XII-a
- identificarea tendințelor în economia verde (de exemplu, energie regenerabilă, economie circulară, agricultură durabilă etc.) și dezvoltarea de idei de afaceri în aceste domenii *- analizarea impactului tehnologiei viitorului în economie din perspectiva protejării mediului* *- analizarea impactului inteligenței artificiale și robotizării asupra pieței muncii, identificând oportunități și riscuri pentru cariera viitoare* *- dezvoltarea și implementarea unui micro-proiect economic cu impact pozitiv social sau de mediu (de exemplu, reciclare creativă, servicii digitale pentru comunitate, educație financiară pentru copii etc.)*

NOTA:
Competențele specifice notate cu * sunt aplicabile exclusiv clasei a XII-a, pentru curriculum de specialitate.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC)	**Curriculum de specialitate (CS fix)**
Consumatorul şi comportamentul său raţional	• Consumatorul şi comportamentul său (venituri, cheltuieli, economii, taxe și impozite, principii ale independenței financiare)	• Costul de oportunitate. Criterii de evaluare a deciziei de cumpărare, economisire • Protecția consumatorului (reguli, instituții)
Producătorul	• Factori de producţie • Productivitate și eficiență • Costuri • Profit și fiscalitate • Planul de afaceri	• Resursele necesare derulării unei afaceri (financiare, materiale, umane, informaționale) • Combinarea factorilor de producție și spiritul antreprenorial
Piaţa – locul de întâlnire a agenţilor economici	• Piața (cerere, ofertă, echilibrul și dezechilibrul pieței) • Concurența și libertatea economică • Piața financiară: piața monetară (masa monetară și creditarea, echilibrul și dezechilibrul pieței monetare, rolul băncii centrale), piața capitalurilor, investițiile și gestionarea riscurilor pe piața financiară • Piața muncii (echilibrul și dezechilibrul pieței muncii) • Piața mondială (comerțul internațional, eficiența comerțului internațional, piața valutară)	• Elasticitatea cererii și a ofertei • Fluctuaţii ale activităţii economice • Rolul statului în economia de piaţă
Economia viitorului și	• Economia sustenabilă • Impactul noilor tehnologii în domeniul economico-financiar	• Provocări în economia viitorului

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun (TC)	Curriculum de specialitate (CS fix)
dezvoltarea durabilă		

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ***Economie și educație antreprenorială*** reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește atât formarea competențelor specifice la elevi, cât și planificarea și proiectarea unui demers didactic adecvat vârstei elevilor și contextelor de învățare diferite.

Planificarea și proiectarea didactică

În elaborarea planificării calendaristice anuale și a proiectării didactice programa școlară reprezintă documentul de referință. În elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică este necesar să fie respectate prevederile legale în vigoare, inclusiv cele referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. asocierea competențelor specifice și a conținuturilor prezentate în programa școlară;
2. stabilirea unităților de învățare;
3. stabilirea succesiunii parcurgerii unităților de învățare;
4. stabilirea bugetului de timp necesar pentru fiecare unitate de învățare.

Proiectarea demersului didactic pentru o unitate de învățare începe cu lectura personalizată a programei școlare. Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la conținuturi, de la acestea din urmă la activități de învățare. Este necesar să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- *În ce scop voi face? (sunt identificate competențele specifice de format la elevi în cadrul respectivei unități de învățare);*
- *Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate conținuturi);*
- *Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare);*
- *Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resursele materiale, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);*
- *Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare).*

Strategii didactice

Programa școlară este astfel concepută încât să le permită profesorilor care predau disciplina ***Economie și educație antreprenorială:***

• să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care țin de cultivarea raționalității;

• să-și orienteze propria activitate înspre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;

• să-și manifeste creativitatea și să-și adecveze demersurile didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează;

• să-și asume rolul de facilitator al activităților de învățare, inclusiv de promotor al tehnicilor de muncă intelectuală (modalități de căutare a informației, investigație, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, tehnica citării corecte), astfel încât elevii să fie parte activă în procesul didactic.

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei ***Economie și educație antreprenorială*** se recomandă strategii, metode, procedee, mijloace și forme de organizare a activității prin utilizarea cărora elevii să devină participanți la propria formare, iar învățarea să dobândească un pronunțat caracter practic-aplicativ, participativ și creativ.

În acest scop, se pot folosi strategii didactice combinate:

- *strategii euristice* (bazate, de exemplu, pe conversație euristică, problematizare, brainstorming, raționamentul demonstrativ, studiul de caz, jocul de rol, schimbul liber de opinii, dezbatere);
- *strategii algoritmice* (bazate, de exemplu, pe exerciții de identificare a unor termeni/concepte cheie, utilizarea de hărți conceptuale sau diagrame, analiza logică a unor texte**,** instruirea programată, rezolvare de probleme);
- *strategii algoritmice combinate cu strategii euristice* (realizate, de exemplu, prin intermediul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional, folosirea modelelor).

Utilizarea acestor strategii pune accent pe:

- realizarea unor parcursuri diferențiate de învățare și pe construcția progresivă a achizițiilor (cunoștințe, abilități, atitudini) dobândite prin studiul disciplinei;
- utilizarea unor metode active, care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, a spiritului critic, la angajarea activă a elevului în procesul de formare a competențelor de participare în spațiul social;
- alternarea formelor de activitate (frontală, în echipe, pe grupe mici, în perechi, individuală);
- construirea unor exemple, exersarea achizițiilor specifice disciplinei, utilizarea acestora în contexte noi (de luare de decizii, de rezolvare de probleme, de rezolvare a unor situații dilematice);
- utilizarea calculatorului, ca mijloc modern de învățare în activitatea didactică, care să permită subordonarea utilizării tehnologiei informației și a comunicării, desfășurării unor lecții atractive, valorificarea dimensiunii interactive a activității de învățare, precum și a altor oportunități oferite de mediul electronic de învățare (filme didactice, prezentări cu ajutorul noilor tehnologii/prezentări multimedia);
- utilizarea metodei *flipped classroom,* care conduce la creșterea autonomiei în învățare, prin parcurgerea de către elevi a unor materiale în diverse formate acasă (text, video, audio, grafice, utilizarea manualelor școlare în format digital etc.) urmând ca, la școală, aceștia să formuleze întrebări, să discute, să colaboreze în echipe sau perechi, să rezolve aplicații practice sau să participe la realizarea unui proiect;
- abordare interdisciplinară (spre exemplu, la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană”), transdisciplinară, integrată (pe baza unei teme integratoare pentru aria curriculară „Om și societate” sau pentru mai multe arii curriculare);
- valorificarea, în procesul învățării, a experienței pe care elevii au dobândit-o în contexte informale și nonformale.

În cele ce urmează este oferit un exemplu de activitate didactică în care se utilizează sarcini de lucru și metode active, în cadrul formei de activitate în echipe.

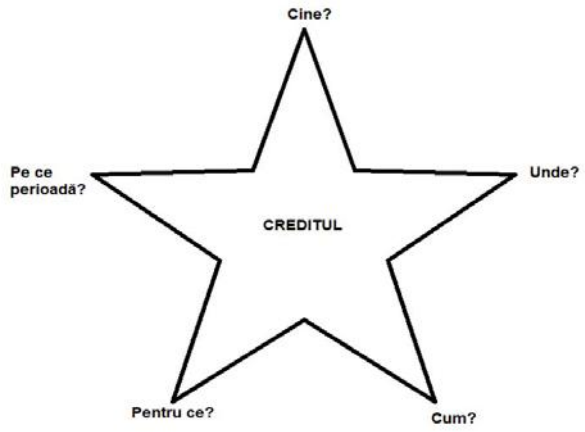
Explozia stelară

Pentru înțelegerea importanței și a utilității unui **credit bancar**, poate fi folosită metoda **„Explozia stelară”.**

La nivelul clasei se constituie 5 echipe de elevi (aproximativ 6 elevi/ echipă).

Fiecărei echipe îi este atribuit un colț al stelei.

Pe tablă/flipchart, un elev sau profesorul desenează o stea.

Fiecare echipă primește în plic problema (Cine?, Unde?, Cum?, De ce?, Pe ce perioadă?) pentru care trebuie să formuleze o întrebare adecvată referitoare la creditare și să găsească răspuns/răspunsuri.

Răspunsurile găsite vor fi prezentate de fiecare echipă și completate în spațiile de pe tablă/flipchart în dreptul întrebării.

Propunerile de întrebări ale elevilor pot fi, de exemplu:

- **Cine?** – Cine poate solicita un credit?
- **Unde?** – Unde poate fi contractat un credit? Unde pot afla mai multe informații despre credite?
- **Cum?** – Cum poate fi contractat creditul? Cum poate fi rambursat creditul?
- **Pentru ce?** – Pentru ce pot contracta un credit?
- **Pe ce perioadă?** – Pe ce perioadă se poate acorda un credit?

Pentru fiecare dintre întrebările formulate, echipele caută răspunsurile corecte și adecvate.

La finalul prezentărilor, profesorul poate supune discuției întrebări de tipul:

- Considerați că s-a răspuns corect și complet la toate problemele/întrebările?
- Ce completări doriți să faceți la una/mai multe întrebări?
- La care dintre întrebări ați fi dat un alt răspuns? Care ar fi fost acest răspuns?

Profesorul oferă la finalul activității un scurt feedback cu privire la modul în care sarcina a fost rezolvată.

Învățarea reciprocă constituie o altă activitate didactică în care se utilizează metode interactive, elevii lucrând pe grupe și individual. Activitatea propune elevilor să evalueze avantajele/dezavantajele și riscurile diferitelor instrumente financiare adaptate la diferite profile de investitor sub imperiul raționalității.

La debutul activității se formează grupe de elevi astfel încât întreaga clasă să fie împărțită în echipe. Fiecărei echipe îi revine, ca sarcină de lucru, analiza și documentarea unui instrument financiar, inscripționat pe un bilet numerotat. Pentru sporirea atractivității activității conținutul biletului poate rămâne secret, până la prezentarea realizată de fiecare echipă.

În ceea ce privește numărul echipelor, acesta este același cu numărul biletelor pe care este înscrisă sarcina de lucru, astfel încât fiecărei echipe îi revine un bilet.

Pe un bilet se înscrie un instrument financiar din următoarea listă posibilă:

1) investiții în depozite bancare cu dobândă simplă;
2) investiții în depozite bancare cu dobândă compusă;
3) titluri de stat;
4) obligațiuni;
5) acțiuni;
6) ETF (Exchange Traded Funds-ETF);
7) contracte la termen;
8)instrumente derivate (futures, options);
9) tranzacții în marjă;
10) criptomonede.

Se formulează sarcina de lucru, după cum urmează:

"Expuneți într-o prezentare succintă, de 3-5 minute, într-o manieră ușor de înțeles pentru ceilalți colegi, avantajele/dezavantajele și riscurile instrumentului financiar înscris pe biletul ales."

Lista instrumentelor financiare, propuse mai sus, pune în evidență diversitatea și complexitatea acestora, stimulează curiozitatea și poate contribui la dezvoltarea competențelor de documentare/cercetare ale elevilor, precum și la o înțelegere corespunzătoare a avantajelor/dezavantajelor și riscurilor asociate acestora.

Elevii din cadrul unei echipe vor alege un bilet din care vor afla cărui instrument financiar de investiție trebuie să-i evalueze avantajele/dezavantajele și riscurile. După o documentare prealabilă de două săptămâni, fiecare echipă va realiza, pentru întreaga clasă de elevi, o prezentare succintă a avantajelor/dezavantajelor și riscurilor instrumentului financiar care i-a revenit.

La finalul activității, pe baza informațiilor expuse, fiecare elev va putea să își construiască *o matrice de decizie* care să cuprindă următoarele etape:

- precizarea scopului: investirea unei sume de bani, cu scopul obținerii de profit;
- alternativele de investire: instrumentele financiare prezentate cu avantaje/ dezavantaje/risc aferent
- criteriile personale de investire: o anumită marjă de profit, o pierdere cât mai mică, un orizont temporal mai mare sau mai mic etc.;
- ierarhizarea acestor criterii personale în ordinea importanței lor din perspectiva proprie;
- evaluarea alternativelor din punctul de vedere al adecvării la criteriile stabilite anterior. Alternativele pot primi puncte de la 1 la 10 în baza adecvării, mai slabe sau mai tari, la criterii. Evaluarea alternativelor se face în baza acestor punctaje;
- luarea deciziei de investiție într-unul sau altul dintre instrumentele financiare prezentate pe echipe ca finalitate a matricei decizionale.

Concluzia va putea să arate și profilul de investitor (prudent, moderat, curajos etc.) al fiecărui elev în funcție de instrumentul financiar ales și riscul asumat prin decizie.

Această activitate ar putea servi ca fundament pentru proiectul "Clubul investitorilor tineri" unde elevii alcătuiesc un portofoliu virtual de investiții pe un orizont de timp mai mare, monitorizând performanța portofoliului și ajustând strategia pentru diminuarea riscurilor prin diversificarea portofoliului și prin ponderarea instrumentelor financiare în interiorul portofoliului, spre exemplu: pondere mai mică pentru cele cu risc mare și pondere mai mare pentru cele cu risc mic.

Având în vedere importanța acordată elementelor referitoare la realizarea proiectelor educaționale, în cadrul programei pentru disciplina *Educație socială*, de la nivelul ciclului gimnazial, se recomandă promovarea și asigurarea continuității ***învățării bazate pe proiect*** și la nivelul ciclului liceal, în cadrul disciplinei ***Economie și educație antreprenorială,*** inclusă la nivelul grupului disciplinar intitulat generic „Disciplină socio-umană".

Învățarea bazată pe proiect oferă multiple avantaje, inclusiv o mai mare implicare și motivație a elevilor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică, precum și oportunități de abordare/învățare interdisciplinară, transdisciplinară, integrată și colaborativă (în echipe, în grupuri mici).

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect se recomandă derularea următorilor pași în structurarea activităților:

1. alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat;
2. documentarea;
3. realizarea unui produs;
4. prezentarea produsului;
5. evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare.

Produsele proiectelor pot fi:

- o publicație (de exemplu, o revistă, un număr tematic în revista școlii, un mic dicționar de termeni, pliante sau diferite alte materiale informative);
- articole pe site-ul școlii;
- rapoarte ale unor proiecte/miniproiecte de cercetare;
- mape tematice, prezentări PowerPoint (PPT), prezentări multimedia;
- materiale video, filmulețe, jocuri;
- un website;
- softuri educaționale.

Exemplificăm mai jos, cu titlu orientativ, o activitate complexă de ***învățare bazată pe proiect/proiect educațional*** referitoare/referitor la ***Planul de afaceri.***

1. Alegerea temei și a tipului de produs care va fi realizat

Elevii, sub coordonarea profesorului, este necesar să stabilească **scopul proiectului**. Spre exemplu, scopul proiectului este reprezentat de realizarea unui ***Plan de afaceri*** care să contribuie la:

- dezvoltarea competențelor de planificare strategică;
- dezvoltarea capacității de analiză economică și manifestarea spiritului de inițiativă prin utilizarea unor concepte/termeni economici, precum *piață*, *costuri, profit*, *marketing* etc.

Domeniul de activitate și specificul afacerii sunt stabilite în urma unei sesiuni de asalt de idei în cadrul clasei. Elevii sunt încurajați să identifice nevoi neacoperite în localitatea lor și să propună soluții antreprenoriale viabile.

Discuția este stimulată de către profesorul coordonator prin întrebări care vizează oportunitățile de piață, de genul:

Care sunt sectoarele economice slab dezvoltate în localitatea noastră?

Ce resurse locale (naturale, umane sau culturale) pot fi valorificate pentru a crea un produs cu valoare adăugată?

Cum poate o afacere să rezolve o problemă socială sau de mediu, generând în același timp profit?

În urma acestor discuții, elevii pot decide asupra ramurii economice (de exemplu: servicii de ecoturism bazate pe patrimoniul local, producție artizanală cu design modern sau soluții de agricultură asistate de Inteligență Artificială etc.) și pot stabili forma de organizare a proiectului. În această etapă, se definește scopul central al proiectului și se stabilesc pilonii strategici ai afacerii prin stabilirea obiectivelor de piață și financiare, prin identificarea publicului țintă, sau prin selectarea canalelor de marketing și distribuție (de exemplu: rețele sociale, platforme de comerț electronic sau parteneriate locale).

Activitatea se poate realiza la nivelul întregii clase, împărțită în subgrupe, fiecărei subgrupe revenindu-i sarcini specifice convenite în această etapă, în final rezultând un singur plan de afaceri sau la nivelul mai multor echipe de elevi (3-4 echipe), fiecare echipă realizând propriul plan de afaceri.

2. Documentarea

Elevii colectează date din diferite surse pentru a-și fundamenta ideea de afaceri, utilizând instrumente specifice economiei.

Cercetarea de piață: identificarea segmentului de clienți și analiza concurenței

Analiza resurselor: identificarea necesarului de capital (uman, material, financiar)

Documentarea legislativă: identificarea formelor juridice potrivite și a taxelor aplicabile

Utilizarea instrumentelor economice: definirea fluxului de numerar (cash-flow), clasificarea costurilor (fixe și variabile) și calcularea pragului de rentabilitate

3. Realizarea unui produs

Planul de afaceri reprezintă produsul proiectului care este rezultatul muncii în echipă și poate să includă următoarele secțiuni:

Viziunea și misiunea afacerii.

Analiza strategică a mediului de afaceri: Pentru o înțelegere profundă a contextului, echipa va utiliza instrumente de diagnoză, putând alege cel puțin o metodă de analiză complexă dintre următoarele: analiza SWOT, analiza PESTEL, Matricea BCG și modelul celor 5 forțe ale lui Porter.

Planul Financiar: Elaborarea unui tabel detaliat care să cuprindă investiția inițială (capitalul necesar) și estimarea fluxurilor de venituri și cheltuieli pentru primul an de activitate.

Strategia de Marketing: Utilizarea mixului de marketing (4P sau 4C).

Analiza Riscurilor: Identificarea potențialelor obstacole (economice, tehnologice sau de piață) și propunerea unor măsuri de atenuare a acestora.

Modelul de afaceri: Utilizat ca secțiune de sinteză la finalul proiectului, oferind o viziune de ansamblu asupra modului în care afacerea creează, livrează și aduce valoare.

4. Prezentarea produsului realizat

Planul de afaceri realizat poate fi prezentat ulterior într-o formă sintetică, în diferite tipuri de formate, inclusiv în format digital. Dacă au fost organizate mai multe echipe, rezultând mai multe planuri de afaceri, prezentarea fiecărui grup poate fi urmată de o sesiune de întrebări adresate din partea celorlalte grupuri și răspunsurile oferite de grupul respectiv.Este important ca prezentările realizate să demonstreze viabilitatea economică a ideii de afaceri, să utilizeze un limbaj economic riguros, să formuleze, după caz, concluzii privind impactul afacerii asupra economiei locale.

5. Evaluarea activității și reflectarea asupra experienței de învățare

Evaluarea se poate realiza prin multiple modalități, între care:

- **Autoevaluare:** fiecare elev poate completa o fișă de reflecție privind rolul său și competențele care au fost exersate în mod special (gândire critică, comunicare și colaborare ș.a.).

- **Evaluarea de către profesor a activității elevilor**, pe baza unor criterii (a se vedea secțiunea *Recomandări privind evaluarea*).

Recomandări privind evaluarea

Procesul de învățământ se realizează ca proces de predare-învățare-evaluare, evaluarea reprezentând o componentă organică a procesului de învățare.

Potrivit modelului de proiectare didactică actual, procesul de învățare constă în dobândirea de competențe. În mod corespunzător, este necesar ca evaluarea să fie centrată pe competențe. De asemenea, este necesar ca procesul de evaluare să pună accent pe valorizarea rezultatelor învățării, prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev, precum și pe recunoașterea, la nivelul evaluării, a experiențelor de învățare și a competențelor dobândite în contexte nonformale sau informale. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative.

Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, prin intermediul probelor orale, scrise și practice, recomandăm utilizarea unor metode și instrumente complementare, cum sunt: proiectul (realizat ca activitate tip proiect sau ca proiect educațional), portofoliul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, interevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

În cazul activităților de învățare bazate pe proiect/proiect educațional este important ca elevii să distingă între procesul de evaluare a calității proiectului realizat și cel de evaluare a elevului care participă la proiect. În acest sens, cu referire la evaluarea activității elevilor care participă la proiect se recomandă profesorilor observarea sistematică a comportamentului fiecărui elev, pe baza unei fișe de observație (realizată de către profesor). În realizarea fișei de observație, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele criterii:

- gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;
- calitatea materialelor/activităților realizate;
- capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- spiritul de inițiativă.

Autoevaluarea reprezintă evaluarea pe care elevii o fac propriei învățări; avantajul acestei metode de evaluare este legat de raportarea elevilor la propria activitate de învățare, pe care o pot analiza din perspectiva progresului realizat și pe care o pot adapta, potrivit concluziilor la care au ajuns și dificultăților cu care se confruntă. Autoevaluarea poate fi realizată prin completarea unui set de enunțuri metacognitive, de genul:

- cea mai importantă lecție învățată a fost ...;
- mi-a plăcut ...;
- mi s-a părut mai puțin atractiv ...;
- voi ține cont de ...;
- nu am înțeles ... .

Evaluarea în perechi este o evaluare între egali și presupune ca un elev să ofere feedback unui coleg, să primească feedback de la colegul lui și să discute împreună acest feedback.

Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, manifestate în rezolvarea unor sarcini de lucru, este utilă din perspectiva observării modului efectiv de lucru, a gradului de implicare a elevilor, a sentimentelor și atitudinilor care le însoțesc activitatea. Exemplele de activități de învățare incluse în programă, care presupun lucru în perechi sau pe echipe, pot fi evaluate prin observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor. Recomandarea prezentei programe școlare pentru utilizarea evaluării formative prin metode complementare ține de prioritatea acordată învățării prin și pentru participare și pentru inițiativă antreprenorială care sunt reflectate în toate propunerile privind activitatea de predare-învățare-evaluare. Pentru cadrul didactic, aplicarea unor astfel de metode de evaluare, dar și reflecția critică asupra aplicării acestora sunt generatoare de noi idei pentru proiectarea unor activități atractive, care să răspundă cu adevărat nevoilor și intereselor elevilor.

Adaptarea la particularitățile/categoriile de elevi aflați în situații de risc

Școala trebuie privită ca o instituție a comunității și, de aceea, ea trebuie să ofere fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale, servicii educaționale. Pentru aceasta este necesară o diversificare a strategiilor educaționale, proiectarea unor servicii - suport pentru copiii aflați în situații de risc, astfel încât să fie asigurat accesul egal la oportunitățile de învățare.

Sub aspectul *conținuturilor*, cadrul didactic trebuie să le selecteze pe acelea care sunt aplicabile în diferite situații de învățare și care se corelează cu interesele elevilor.

Sub aspectul *activităților de învățare*, acestea trebuie să fie contextualizate și să stimuleze participarea elevilor la propria învățare; trebuie avute în vedere activități de învățare individualizată și activități de intervenție recuperatorie individualizată; diferențierea activităților de învățare presupune adaptarea conținuturilor, resurselor, sarcinilor de lucru, dar și a *evaluării* la nevoile, nivelul de dezvoltare și particularitățile de învățare ale elevilor.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
MIHĂESCU MIHAI VALENTIN	Grad didactic I	Colegiul Național Alexandru Odobescu, Pitești, Argeș
MOISE ORTANSA	Doctor	Colegiul Național Cantemir Vodă, București
ROMANESCU MIHAELA - ADINA	Doctor	Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” Iași
ALEXE NICOLAE ALIN	Grad didactic I	Colegiul Național Unirea Turnu Măgurele, Teleorman
MOICEANU GEANINA LIGIA	Grad didactic I	Liceul Tehnologic “I.C. Petrescu” Stâlpeni
DIMÉNY-VARGA LÁSZLÓ	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Tamási Áron”, Odorheiu Secuiesc, Harghita
TRANDAFIR NICOLETA	Grad didactic I	Colegiul Național Pedagogic Carmen Sylva, Timișoara

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**
DUMITRU MIRCEA	Coordonator științific Academician, Prof. univ. dr.	Universitatea din București
STOICA EUGEN	Responsabil MEC	Ministerul Educației și Cercetării
AVRAM MARIUS	Responsabil CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 92

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
CONSTRUCȚII, INSTALAȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE

2026

GRUPUL DE LUCRU:

AMARANDEI ANDREIA NICOLETA	**Prof. ing., grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași**
BOTEZ CARMEN	**Prof. dr. ing., grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași**
IRIMIA DELIA ELENA	**Prof. ing., grad didactic I, Colegiul Tehnic „Samuil Isopescu" Suceava**
LUPAȘ VIORICA	**Prof. ing., grad didactic I, Liceul Tehnologic „Mihai Viteazul" Zalău**
RAȚ IRINA	**Prof. ing., grad didactic I, Colegiul „Mihai Bravu" București**
TANASĂ ANDA	**Prof.dr.ing., grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași**
UCIU FELICIA LUMINIȚA	**Prof. dr.ing., grad didactic I, Liceul Tehnologic Drăgănești Olt**
UNGUR LAURA PARASCHIVA	**Prof. ing., grad didactic I, Colegiul Tehnic „Anghel Saligny" Cluj Napoca**
Coordonatori științifici:	
CONSTANTIN ANCA	**Conf. dr. Ing., Facultatea de Construcții, Universitatea Ovidius Constanța**
FILIP COSMIN	**Șef lucrări dr.ing., Facultatea de Construcții, Universitatea Ovidius Constanța**
NIȚESCU CLAUDIU	**Șef lucrări dr. ing., Facultatea de Construcții, Universitatea Ovidius Constanța**
ȚENEA DIANA	**Conf. dr.ing., Facultatea de Construcții, Universitatea Ovidius Constanța**

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Construcții, instalații și lucrări publice**, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională **Construcții, instalații și lucrări publice**

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul pentru domeniul **Construcții, instalații și lucrări publice** include 4 module:

- **Desen pentru construcții și lucrări publice** – asigură dobândirea de cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare unei bune pregătiri și abordarea unei ocupații specificate;
- **Desen pentru instalații** definitivează pregătirea elevilor ca viitori instalatori;
- **Măsurători în construcții și lucrări publice** – contribuie la formarea competențelor tehnice privind analiza, calculul, dimensionarea elementelor de construcții și lucrări publice ;
- **Măsurători în instalații** contribuie la formarea competențelor tehnice privind analiza, calculul, dimensionarea elementelor de instalații.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații și lucrări publice:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC
1. Tehnician în construcții și lucrări publice
2. Tehnician desenator pentru construcții și instalații
3. Tehnician instalator pentru construcții

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC
1. Constructor structuri monolite
2. Fierar betonist – montator prefabricate
3. Zidar – pietrar tencuitor
4. Dulgher – tâmplar parchetar
5. Mozaicar – montator placaje
6. Zugrav, ipsosar, vopsitor, tapetar
7. Instalator rețele de distribuție locale și magistrale de gaze
8. Instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze
9. Instalator instalații de încălzire centrală
10. Instalator instalații de ventilare și de condiționare

11. Izolator
12. Constructor căi ferate
13. Constructor drumuri şi poduri
14. Constructor lucrări hidrotehnice

Curriculumul a fost elaborat pe baza standardelor de pregătire profesională (SPP) aferente calificărilor sus menționate.

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării şi module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	**Denumire modul**
URÎ 3 Utilizarea reprezentărilor convenționale în scopul realizării lucrărilor de construcții, instalații şi lucrări publice	**MODUL I** **Desen pentru construcții şi lucrări publice**
URÎ 3 Utilizarea reprezentărilor convenționale în scopul realizării lucrărilor de construcții, instalații şi lucrări publice	**MODUL II** **Desen pentru instalații**
URÎ 4 Realizarea măsurătorilor specifice construcțiilor, instalațiilor şi lucrărilor publice	**MODUL III** **Măsurători în construcții şi lucrări publice**
URÎ 4 Realizarea măsurătorilor specifice construcțiilor, instalațiilor şi lucrărilor publice	**MODUL IV Măsurători în instalații**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: CONSTRUCȚII, INSTALAȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Desen pentru construcții și lucrări publice		
Total ore /an:		**104**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**78**
	instruire practică	**-**
Modul II. Desen pentru instalații		
Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**-**
Modul III. Măsurători în construcții și lucrări publice		
Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**-**
	instruire practică	**26**
Modul IV. Măsurători în instalații		
Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**-**
	instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)
Stagii de pregătire practică* _

Total ore /an = 9 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 270 ore/an

Curriculum pentru aprofundare şi inserţie profesională**

Total ore /an = 1săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 30 ore/an

TOTAL GENERAL: 560 ore/an

Notă:
În clasa a X-a, orele de pregătire practică incluse în CDEOŞ se desfăşoară în atelierele de la şcoală sau la operatorul economic/instituția publică parteneră. Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor de CDEOŞ pentru orele de pregătire

practică vor fi stabilite de către unitatea de învăţământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului şcolar.

*Curriculumul asociat SPP este parte a CDEOȘ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total de ore alocate anual stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr intre 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

**Curriculum-ul pentru aprofundare şi inserție profesionale reprezintă ore care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare insertiei pe piata muncii.

MODUL I - DESEN PENTRU CONSTRUCȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul I „Desen pentru construcții și lucrări publice", componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații şi lucrări publice, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**78 ore/an**
instruire practică	**-**

Modulul I „Desen pentru construcții și lucrări publice"" este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații și lucrări publice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3: UTILIZAREA REPREZENTĂRILOR CONVENȚIONALE ÎN SCOPUL REALIZĂRII LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII, INSTALAȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE			
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Conţinuturile învăţării**
3.1.2.	**3.2.2.** **3.2.11.**	**3.3.1.**	**Importanța** desenului de construcții şi lucrări publice **Standarde** utilizate pentru reprezentările convenţionale în scopul realizării lucrărilor specifice de construcţii şi lucrări publice
3.1.3.	**3.2.3.** **3.2.11.**	**3.3.1.**	**Tipuri de formate standardizate,** conform (SR EN 1990 şi în SR EN 1992-1-1, simboluri, scrierea standardizată, dimensiuni specifice realizării reprezentărilor convenţionale în domeniul construcţii şi lucrări publice.
3.1.1. **3.1.6.**	**3.2.1.** **3.2.5.** **3.2.11.** **3.2.11**	**3.3.1.** **3.3.2.**	**Tipuri de linii** utilizate pentru realizarea reprezentărilor convenţionale specifice domeniului construcţii şi lucrări publice, conform (SR ISO 128) **Construcţii geometrice:** -linii paralele;

			- linii perpendiculare; -împărţirea segmentelor de dreaptă într-un raport dat; -construcţia şi împartirea unghiurilor; - construcţia figurilor geometrice plane; -racordari, folosindu-se tipurile de linii utilizate în desenul de construcţii şi de lucrări publice.
3.1.7. **3.1.8.**	**3.2.6.** **3.2.11.**	**3.3.1.** **3.3.2.**	**Cotarea în desenul de construcţii şi lucrări publice**: - elemente cotarii: linia de cotă, linia ajutătoare, linia de indicaţie, cota; - reguli de cotare;
3.1.4.	**3.2.4.** **3.2.11.**	**3.3.1.**	**Chenarul şi indicatorul** utilizate în desenul tehnic de construcţii.
3.1.5.	**3.2.5.** **3.2.11.**	**3.3.1.** **3.3.2.**	**Semne convenţionale** pentru reprezentarea materialelor de construcţii şi lucrări publice, care conduc şi la eficienţe energetice şi la soluţii sustenabile a clădirilor**.** Culori convenţionale utilizate la planurile generale de arhitectură.
3.1.10	**3.2.4.** **3.2.8.** **3.2.9** **3.2.11.**	**3.3.1.** **3.3.3.**	**Reprezentări convenţionale** pentru: **-** elemente de construcţie din lemn; - elemente de zidări; - elemente de construcţie din beton şi beton armat; - elemente de construcţii metalice; - elemente de tâmplărie; - izolaţii în construcţii; - elemente de căi de comunicaţie.
3.1.9. **3.1.10**	**3.2.7.** **3.2.8.** **3.2.10** **3.2.11.**	**3.3.1.**	**Scări de reprezentare** specifice desenelor pentru lucrări de construcţii şi lucrări publice **Schița de proiect/ Schița de releveu -**definiții **Reprezentări la scară** Reprezentări la scară ale planurilor simple pentru construcţii parter (locuinţe, birouri, magazine): - plan parter; - secţiune transversală; - plan învelitoare; - faţade. Reprezentări la scară ale profilelor transversale pentru lucrări publice: - profile transversale de drumuri; - profile transversale de căi ferate.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- ***Instrumente si materiale de desen***: foi de hârtie, creion, radieră, cretă, liniare rigle gradate, echere, compas, raportor, planşetă;
- ***Materiale***: *:* Liniare, foi de hârtie albă, creion, radieră, cretă, computer, machete, planşe;
- ***Echipamente IT***: fotocopiator, sistem PC, videoproiector, CD-uri, tablă interactivă.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conţinuturile prevăzute pentru modulul **„Desen pentru construcții și lucrări publice"** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferențiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul inițial de pregătire.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta profesorul asupra modalităţilor de dezvoltare a rezultatelor învăţării, prin intermediul conţinuturilor recomandate şi având în vedere cunoştinţe, abilităţi şi atitudini pe care le presupun unitățile de rezultate ale învăţării aferente modulului, respectiv:
URÎ 3 Utilizarea reprezentărilor convenționale în scopul realizării lucrărilor de construcții, instalații și lucrări publice
Se vor parcurge conţinuturile învăţării în totalitatea lor în ordinea precizată în tabelul de mai sus.

Noţiunile teoretice necesare aplicațiilor practice vor fi incluse (în materialele de învăţare) în cadrul orelor de laborator.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Desen pentru construcții și lucrări publice"** poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice.

Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform recomandărilor precizate în unităţile de rezultate ale învăţării, menţionate mai sus.

Pregătirea practică în cabinete de desen/laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării/ competenţelor de specialitate.

Pregătirea practică în laboratorul tehnologic se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare (prin efectuarea unor lucrări de laborator) pentru care profesorul va pregăti materiale de învățare - îndrumări de laborator.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator: pregătirea planşetelor de desen, alegerea instrumentelor de desen, rezolvarea creativă eventualelor probleme de adaptare a echipamentelor/mijloacelor de învăţământ folosite la condițiile concrete din laborator şi/sau la specificul sarcinilor de lucru pe care le presupune efectuarea lucrării etc.

Astfel, elevii beneficiază de mai multe oportunități pentru a proba atitudinile conexe modulului **„Desen pentru construcții și lucrări publice"** iar profesorul are la dispoziție un context mai larg pentru a observa şi evalua aceste atitudini.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev.

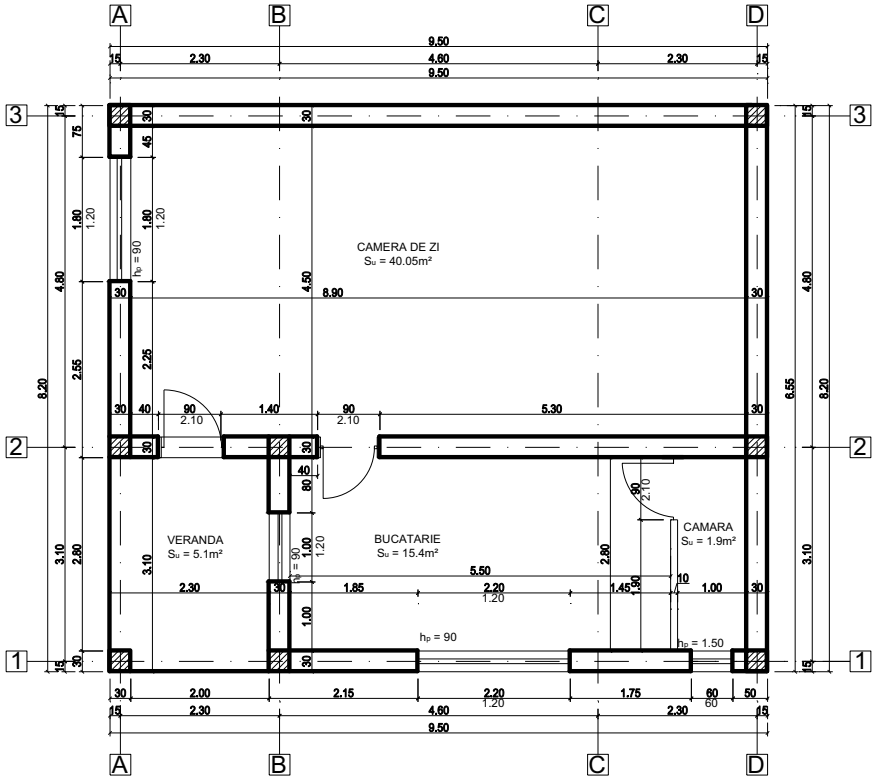
I. <u>Metodă de învățare la orele de laborator</u>

Tema lucrării de laborator:
Realizarea desenului la scară pentru planuri simple ale construcțiilor parter

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.9. Scări de reprezentare specifice desenelor pentru lucrări de construcții, instalaţi și lucrări publice	3.2.7. Alegerea scării de reprezentare adecvată pentru reprezentarea grafică pe care o execută.	3.3.1. Asumarea responsabilității pentru realizarea sarcinilor de lucru
3.1.10.Utilizarea reprezentărilor convenţionale	3.2.8. Transformarea la scară a diferitelor mărimi ale unor obiecte	

în scopul realizării planurilor simple pentru construcții, instalații şi lucrări publice	reale în scopul reprezentării grafice a acestora 3.2.10. Reprezentarea grafică la scară, a planurilor unor încăperi ale construcţiilor, a schemelor de instalaţii şi a schemelor de căi de comunicaţii, folosind tipurile de linii, semnele convenţionale şi regulile de cotare specifice 3.2.11. Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate specific domeniului construcții, instalații şi lucrări publice	

Se dă mai jos planul salvat de pe un site de specialitate.
Se cere să se realizeze la scara 1:50 planul respectând regulile desenului tehnic.

Activitate realizată prin metoda. "știu/vreau să știu/am învățat"

Scurtă descriere a metodei:

Aplicarea metodei „Știu / Vreau să știu / Am învățat” pornește de la premisa că informația dobândită anterior de către elevi trebuie valorificată atunci când se predau noile cunoștințe și presupune parcurgerea a trei pași: inventarierea a ceea ce știm (etapa „Știu’), determinarea a ceea ce dorim să învățăm (etapa „Vreau să știu”) și reactualizarea a ceea ce am învățat (etapa „Am învățat”).

Știu	Vreau să știu	Am învățat

Scopul activității:

- Realizarea la scara dată a planului, respectând regulile desenului tehnic de construcții

Organizarea activității și a clasei:

Etapa ”Știu ”: Se împarte clasa în grupe a câte 4 elevi și fiecare grupă își va alege un reprezentant care va nota pe fișă cele stabilite de membrii grupului.

Se prezintă pe tablă tabelul cu rubricile: „Știu / Vreau să știu / Am învățat“, iar elevii realizează tabelul pe fișa de lucru.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
Cum se trasează chenarul Care sunt distanțele între axe Grosimea pereților Dimensiunea ferestrelor și ușilor		

Etapa „Vreau să știu”: Elevii sunt solicitați să formuleze întrebări despre ce ar dori să mai afle legat de tema propusă, despre lucrurile de care nu sunt siguri sau lucrurile despre care ar vrea să cunoască ceva nou.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
Cum se trasează chenarul Care sunt distanțele între axe Grosimea pereților Dimensiunea ferestrelor și ușilor	Cu ce linie se trasează chenarul Ce fel de linii se folosesc la trasarea axelor Cum se reprezintă pereții Cum se reprezintă ferestrele și ușile Cum se realizează cotarea exterioară și interioară	

Etapa „Am învățat”: După predarea conținutului, se revine asupra întrebărilor pe care le-au formulat elevii în etapa anterioară și pe care le-au trecut la “Vreau să știu”. Se reia fiecare întrebare și se notează răspunsurile aflate în timpul predării noului conținut în coloana a treia.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
Cum se trasează chenarul Care sunt distanțele între axe Grosimea pereților Dimensiunea ferestrelor și ușilor	Cu ce linie se trasează chenarul Ce fel de linii se folosesc la trasarea axelor Cum se reprezintă pereții Cum se reprezintă ferestrele și ușile Cum se realizeaza cotarea exterioară și interioară	Să trasez chenarul Să trasez axele Să reprezint pereții exteriori și interiori Să reprezint ferestrele și ușile Să realizez cotarea exterioară și interioară a planului

Resurse materiale:

Fișă de lucru

Foaie de desen

Instrumente de desen

Planul salvat și listat de pe site –ul de specialitate folosit.

Durată: 2 ore

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

Etape de lucru:

1. La început, se cere elevilor să noteze în tabel tot ceea ce ştiu despre tema ce urmează a fi discutată, apoi fiecare grupă va citi de pe fişă ceea ce a notat. Împreună cu cadrul didactic, elevii vor stabili ce întrebări ar trebui să fie notate în tabel la rubrica „Ştiu" şi completează apoi pe tablă.
2. Se notează aceste întrebări în coloana din mijloc a tabelului, atât la tablă, cât şi pe fişe.
3. Se reia fiecare întrebare şi se notează răspunsurile aflate în timpul predării noului conţinut în coloana a treia.
   - Realizarea chenarului si poziționarea corectă în pagină
   - Trasarea axelor
   - Reprezentarea pereților exteriori
   - Reprezentarea pereților interiori
   - Reprezentarea ferestrelor
   - Reprezentarea ușilor
   - Realizarea cotării exterioare și interioare a planului

Se propune, cu titlu de exemplu, lista temelor ce se pot derula prin ore de laborator:

1. Exerciții de aplicare a reprezentărilor convenționale pentru elementele de construcție din lemn;
2. Exerciții de aplicare a reprezentărilor convenționale pentru elementele de construcție din zidărie;
3. Exerciții de aplicare a reprezentărilor convenționale pentru elementele de construcție din beton și beton armat;
4. Exerciții de aplicare a reprezentărilor convenționale pentru elementele de construcție din metal;
5. Cotarea unei scări interioare pentru o clădire P+1+M;
6. Utilizarea culorilor convenționale pentru desenele de arhitectură;
7. Desenarea elementelor unei șarpante din lemn;
8. Realizarea la scara 1:50 a unui plan simplu pentru o clădire parter;
9. Realizarea la o scară dată a secțiunii transversale a unei clădiri P+1;
10. Realizarea la scară a planului invelitorii pentru șarpanta în 4 ape a unei clădiri;
11. Realizarea la scară ale fațadelor unei clădiri P+M;
12. Realizarea unui profil transversal pentru un sector de drum;
13. Realizarea unui profil transversal pentru un sector de cale ferată;
14 Reprezentarea convențională a elementelor de infrastructură a unui sector de drum;
15. Reprezentarea convențională a elementelor suprastructurii unui sector de cale ferată.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea în cadrul modulului **„Desen pentru construcții și lucrări publice"** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de desen și de a finaliza tema dată astfel încât să poată fi folosită.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini cum ar fi:

- de recunoaștere a semnelor convenționale

- de realizare a reprezentărilor convenționale pentru elemente de construcții
- de calcul privind dimensiunile la scară a desenului
- de utilizare a diverselor tipuri de linii
- de realizare a cotării diverselor elemente de construcție
- de realizare a schițelor de proiect/de releveu

Aceste sarcini pot fi desene realizate pe formate specifice sau in caietele de desen sau teste teoretice pentru cunoștințele de bază din desenul de construcții, integrate în teste digitale aplicative, realizate cu ajutorul unor platforme cum ar fi:

- Google Forms – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale reprezentărilor convenționale a diverselor elemente de construcții realizate din lemn, beton, beton armat, metal, zidărie de cărămidă, zidărie din B.C.A. , zidărie din piatră naturală, etc;
- Microsoft Forms – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- Quizizz sau Kahoot! - pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și reprezentări simple simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital

Activitatea de laborator rămâne esențială, elevii vor desena respectând regulile invățate, însă, poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:

- corectitudinea desenului;
- acuratețea desenului;
- respectarea normelor de cotare;
- respectarea formatului, a grosimilor de linii, a semnelor și reprezențărilor convenționale.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:

- fișe de observație digitale realizate în Google Docs

3. Portofoliul elevului

Portofoliul poate fi fizic dar și digital. Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:

- diverse teste și chestionare privind cunoștințele necesare pentru realizarea unui desen;
- fișe de lucru pentru completarea reprezentărilor materialelor sau a semnelor convenționale;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:

- Google Classroom – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- Microsoft Teams – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- Padlet – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- Seesaw – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice

Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale.

Exemple de teme:

- Exerciții de aplicare a reprezentărilor convenționale pentru elementele de constucție din diverse materiale;
- Fișă de lucru cu recunoașterea elementelor unui profil transversal printr-un drum sau o cale ferată;
- Cotarea unui element de beton armat conform regulilor de cotare a desenului de construcții;
- Realizarea unor schițe pentru planșele unui proiect.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- rubrici digitale de evaluare create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în PowerPoint, Canva sau Google Slides;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie
Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:

- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- Google Forms – pentru fișe de autoevaluare;
- Mentimeter – pentru feedback rapid și anonim;
- Padlet sau Teams – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare
7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital
Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

1. Exemplu de instrument de evaluare pentru tema: Semne convenţionale pentru reprezentarea materialelor de construcţii şi lucrări publice

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.5. Semne convenţionale pentru reprezentarea materialelor de construcţii, instalaţii şi lucrări publice	**3.2.5.** Identificarea elementelor de construcţii, instalaţii şi lucrări publice din planuri, secţiuni şi vederi, pe baza tipurilor de linii cu care sunt reprezentate şi a semnelor convenţionale	**3.3.1.** Asumarea responsabilităţii pentru realizarea sarcinilor de lucru

TEST DE EVALUARE

NOTĂ: Timp de lucru 30 min. Se acordă 10 p din oficiu.

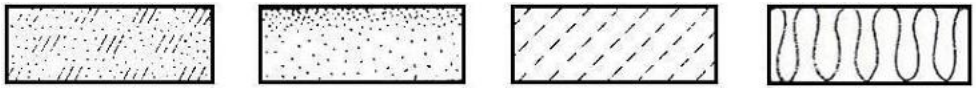
SUBIECTUL I 20 puncte
Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos încercuiţi, litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Semnul convenţional alăturat reprezintă:

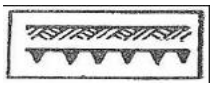

a. beton ciclopian;
b. beton simplu;
c. beton armat;
d. beton prefabricat.

2. Reprezentarea convenţională pentru izolaţie termică sau fonică este:

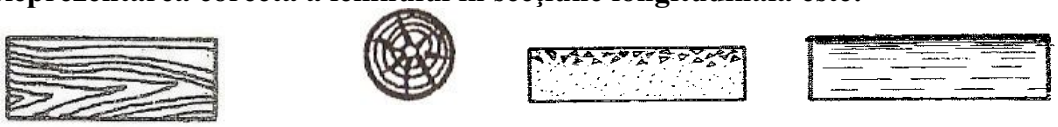

a. b. c. d.

3. Reprezentarea convenţională alăturată indică:

a. lichide;
b. lemn;
c. metale;
d. pământ.

4. Reprezentarea corectă a lemnului în secţiune longitudinală este:

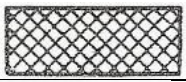
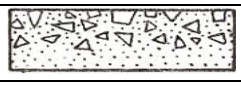

a. b. c. d.

SUBIECTUL II **25 puncte**

În coloana A sunt indicate diferite materiale de construcţii, iar în coloana B, semnele convenţionale corespunzătoare lor. Scrieţi asocierile corecte dintre fiecare cifră din coloana A şi litera corespunzătoare din coloana B.

.

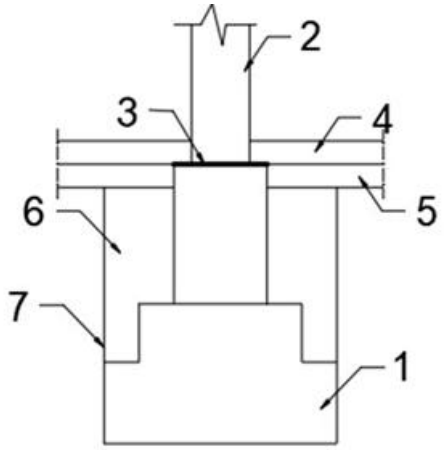
COLOANA A	COLOANA B
1. Lemn în secţiune logitudinală	**a.**
2. Rabiţ	**b.**
3. Mozaic	**c.**
4. Beton armat prefabricat	**d.**
5. Pământ natural	**e.**
	f.

SUBIECTUL III **45 puncte**

III.1. În schiţa de mai jos este reprezentat un detaliu pentru o fundaţie continuă sub ziduri în trepte realizată din beton simplu. **35 puncte**

Având corelările dintre elementele componente (1-7) şi materiale, completaţi detaliul cu semnele convenţionale specifice fiecărui material.

Elemente componente	Materiale
1. Bloc de fundaţie	Beton simplu
2. Perete din zidărie	Cărămidă
3. Hidroizolaţie	Bitum
4. Placa suport a pardoselii	Beton armat
5. Strat filtrant	Balast
6. Umplutură	Pământ pentru umplutură
7. Teren natural	Pământ natural

III.2. În tabelul de mai jos, desenaţi simbolul convenţional pentru materialele indicate.
10 puncte

Beton Simplu	Lemn rotund în secţiune transversală

BAREM DE CORECTARE ŞI NOTARE

SUBIECTUL I **20 de puncte**

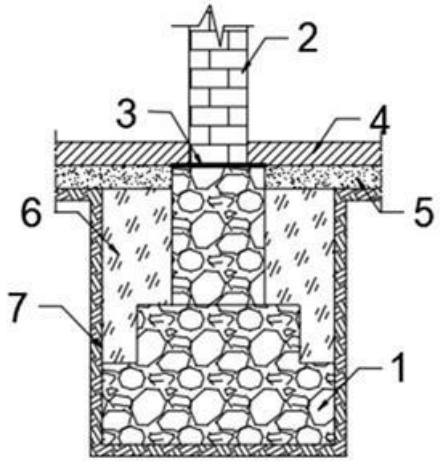
1-c; 2-d; 3-d; 4-a.
Pentru fiecare răspuns corect se acordă ***5p (4x5p=20p) ;***

SUBIECTUL II **25 de puncte**

1-c; 2-d; 3- f; 4-b; 5-a.
Pentru fiecare răspuns corect se acorda ***5p (5x5p=25p);***

SUBIECTUL III **45 de puncte**

III.1. 35 de puncte

Pentru fiecare reprezentare convenţională corectă a materialelor se acorda ***5p; (7x5p=35 p)***

III.2. 10 puncte

Beton Simplu	**Lemn rotund în secţiune transversală**
	

Pentru fiecare reprezentare convenţională corectă a materialelor se acorda ***5p;(2x5p=10p)***

BIBLIOGRAFIA:

1. Arendt M., Auxiliar curricular, ciclul superior al liceului, profil tehnic, Calificarea profesională: Tehnician desenator pentru construcţii şi instalaţii, Modulul I : Desen tehnic de construcţii şi lucrări publice - clasa a XI a, 2008;
2. Stana I.C., Zlătioanu I., Lascu G., Glonț A., Feher A. „Construcții, instalații și lucrări publice” - Manual pentru clasa a IX-a, filiera tehnologică – profil tehnic, Editura CD PRESS, ISBN 978-606-528-063-2,2010;
3. SR ISO 128: Reguli generale de prezentare (linii, vederi, secțiuni);
4. SR ISO 129-1: Principii generale pentru indicarea cotelor și toleranțelor;
5. SR EN ISO 5457: Formate și prezentarea elementelor grafice ale planșelor;
6. SR EN ISO 7200: Câmpurile de date din indicator (cartuș);
7. SR EN ISO 5455: Scări numerice utilizate (de exemplu, 1:50 sau 1:100 pentru planuri);
8. LEGEA nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare;
9. LEGEA nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificarile și completările ulterioare;
10. LEGEA nr. 114/11.10.1996 Legea locuinţei;
11. Colecţie de cataloage, reviste, pliante şi proiecte de profil;
12. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 şi 4 din domeniul de pregătire profesională CONSTRUCŢII, INSTALAŢII ŞI LUCRĂRI PUBLICE, 2016;

13. Corcheş, H., Filip, L., Iacob,A., şi colectiv, *Metode interactive de predare-învăţare,* suport de curs, Proiect ID 55336, Cluj-Napoca, 2010;
14. Site-uri Intenet de specialitate;
15. http://www.tvet.ro/index.php/ro/curriculum;
16. https://www.mdlpa.ro/pages/reglementăritehnice;
17. https://www.alegetidrumul.ro/;
18. https://www.edu.ro/repere_metodologice_IPT_XI_2023_2024;
19. https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_X_an_scolar_2022_2023.

MODUL II - DESEN PENTRU INSTALAȚII

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul II „ Desen pentru instalații ", componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații şi lucrări publice, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate		**26 ore/an**
laborator	**-**	**26 ore/an**

Modulul II „ Desen pentru instalații " este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații şi lucrări publice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 3: UTILIZAREA REPREZENTĂRILOR CONVENȚIONALE ÎN SCOPUL REALIZĂRII LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII, INSTALAȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE:			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1.	**3.2.1.**	**3.3.1.**	Fundamentele desenului tehnic aplicat instalațiilor Rolul desenului tehnic în activitatea instalatorului (proiectare–execuție–recepție) Instrumente clasice și digitale de desen: AutoCAD, 3DHome. Construcții geometrice aplicate în instalații: - unghiuri, pante, racordări - împărțirea segmentelor - reprezentarea pantelor pentru canalizare
3.1.2. **3.1.3.** **3.1.4.** **3.1.7.** **3.1.8.** **3.1.9.**	**3.2.2.** **3.2.3.** **3.2.4.** **3.2.7.** **3.2.8.**	**3.3.1.** **3.3.2.**	Standarde şi reguli generale de reprezentare Formate, scări de reprezentare a desenelor și plierea desenelor (SR EN ISO 5457) Alegerea scării potrivite pentru reprezentarea unui desen de instalații. Tipuri de linii și grosimi (SR ISO 128) Chenarul si indicatorul pentru desenul de construcții, Norme și reguli de cotare(SR ISO 129:2014). Cote de nivel și cotarea in plan. Cotarea conductelor- lungime , diametre , grosime

			Indicații tehnologice pe desen Noțiuni de legendă tehnică și note explicative Coduri de culoare, semne conventionale, simboluri si notatii commune pentru fluide transportate**.**
3.1.5. **3.1.6**	**3.2.5.** **3.2.6.** **3.2.9.** **3.2.11.**	**3.3.1.** **3.3.2.**	Reprezentarea convențională a instalațiilor A. Instalații sanitare: alimentare cu apă și canalizare Semene convenționale pentru obiecte sanitare - reprezentare în plan și în schemă B. Instalații gaze naturale Semne convenționale plan și schema izometrică Reguli de trasare și poziționare Marcaje de siguranță C. Instalații termice și HVAC Semne convenționale reprezentare în plan și schema: corpuri de încălzire , conducte de agent termic, canale de aer, armături de închidere și siguranță, distribuitoare, utilaje, centrale , pompe , filtre baterii de încălzire,/ răcire, ventilatoare, compresoare. Elemente de reglaj și echilibrare Interpretarea informațiilor tehnice dintr-un plan de instalații
3.1.10	**3.2.7.** **3.2.8.** **3.2.10.** **3.2.11.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.**	Intocmirea planurilor și schemelor de instalații Plan parter/ etaj Corelarea planului de instalații cu planul de arhitectură Schema coloanelor Schema axonometrică(izometrică) Releveul instalației existente Aplicații. Planul instalației de alimentare cu apă caldă și rece pentru o baie Schema coloanelor de canalizare Schema coloanelor de apă caldă și rece Releveu după o instalație reală din școală Citirea desenului Diferența dintre desenul de execuție și schiță de șantier
3.1.10.	**3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.**	Eficiență energetică și soluții sustenabile în desen Reprezentarea izolațiilor Reprezentarea contoarelor și armăturilor de reglaj Pompe de căldură – reprezentare schematică Organizarea traseelor pentru reducerea pierderilor

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- ***Instrumente si materiale de desen***: foi de hartie, creion, radiera, echer compas , teu, plansetă.
- ***Materiale didactice****:* proiecte tehnice de execuție, specificații tehnice utilaje, agremente tehnice, fișe tehnologice, colecții de standarde, cărți și reviste de instalații, resurse digitale.
- ***Echipamente IT***: laptop, tabla interactiva, utilitare pentru desenul digital AutoCAD versiune gratuită pentru elevi, 3DHome.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Sugestiile metodologice reprezintă alternative utile pentru abordarea strategiilor didactice oferite profesorului în scopul creşterii motivării elevilor pentru învăţarea eficientă şi conştientă a conţinuturilor predate, simultan cu dezvoltărea abilităţilor şi deprinderilor acestora necesare adaptării la viitorul loc muncă.

URÎ 3: UTILIZAREA REPREZENTĂRILOR CONVENŢIONALE ÎN SCOPUL REALIZĂRII LUCRĂRILOR DE CONSTRUCŢII, INSTALAŢII ŞI LUCRĂRI PUBLICE pune bazele teoretice ale desenului tehnic de instalaţii şi se recomandă a fi abordat în ordinea menţionată în tabel.

Se propune învăţarea experenţială ca proces ce transformă informaţia abstractă în competenţă reală. Dezvoltarea abilităţilor transversale conduc la o bună colaborare în cadrul unui mediu de lucru, în cadrul unei echipe, precum şi o bună adaptabilitate pentru generarea de soluţii inedite impuse de situaţii practice inedite. Învăţarea experenţială generează motivaţie şi satisfacţie imediată, menţinînd entuziasmul pentru studiu. La desenul tehnic de instalaţii, elevul trebuie să stăpânească un set de reguli precise pentru a putea citi şi crea planuri corecte.

Etapele procesului de învăţare în acest context presupun e**xperienţa concretă – elevul să facă efectiv activitatea,** de exemplu să măsoare o ţeavă, o**bservarea reflexivă - să se** gândescă la ce semne convenţionale utilizează pentru reprezentare, **conceptualizarea abstractă- să** tragă concluzii, e**xperimentarea activă- să aplice** ce a învăţat într-o situaţie inedită, complexă.

Pentru a parcurge la clasa a X-a, MODULUL II_Desen pentru instalaţii, este necesară învăţarea aplicată prin strategii de predare noi care să se adapteze mai bine stilului de învăţare al elevilor.
Conceptul Flipped Classroom /„clasă inversată” defineşte o metodă care încurajează elevii să participe proactiv şi să interacţioneze cu colegii lor şi cu profesorul.

Clasa inversată implică o schimbare a rolului elevului şi profesorului. Elevii trebuie să-şi cunoască stilul de învăţare, iar profesorul trebuie să devină facilitator. Parcurgerea conţinutului nu începe în modul obişnuit, prin explicaţiile profesorului, ci prin faptul că elevul primeşte, înainte de oră, materialul didactic digital, pregătit de profesor, necesar să-i directioneze şi antreneze gândirea, iar elevul îl studiază acasă, se informează despre tema respectivă şi se pregăteşte cu întrebări pentru oră.

Beneficiile unui „flipped classroom”
- elevii au acces online sau offline la materialul lecţiei, pot să-l reia în ritmul lor de câte ori este nevoie pentru a ajuta la înţelegerea acestuia, pot învăţa în ritmul lor;
- elevii îşi asumă responsabilitatea pentru învăţarea lor;
- elevii învaţă cum să exploreze un conţinut informaţional;
- profesorul îndrumă mai îndeaproape, oferind asistenţă individualizată
- elevii colaborează mai mult.

Exemplu de utilizare a metodei Flipped Classroom la tema Reprezentare schematică a instalatiilor- Pompe de căldură

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.10. Utilizarea reprezentărilor convenționale în scopul realizării planurilor simple pentru instalații	3.2.9. Citirea reprezentărilor grafice ale schemelor de instalații pe baza reprezentărilor convenționale 3.2.10.Reprezentarea grafică la scară, a schemelor de instalații folosind tipurile de linii, semnele convenționale și regulile de cotare specifice 3.2.11. Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate specific domeniului construcții, instalații și lucrări publice	3.3.1. Asumarea responsabilității pentru rezolvarea sarcinii de lucru. 3.3.2.Colaborarea cu membrii echipei pentru rezolvarea sarcinii de lucru. 3.3.3. Realizarea în mod autonom de schițe în scopul realizării de reprezentări grafice la scară

La finalul lecției, elevii vor fi capabili să:

- Recunoască principalele componente ale unei pompe de căldură pe baza reprezentărilor convenționale;
- Explice circuitul agentului termic;
- Realizeze o schemă simplificată a instalației;
- Integreze corect simbolurile tehnice în desen.

Etapele metodei *Flipped Classroom (Învățare inversată)*

ETAPA 1 – **acasă**
Profesorul trimite elevilor pe Classroom / WhatsApp / email înainte de oră
Elevii primesc:

- video explicativ despre funcționarea pompei de căldură https://www.youtube.com/watch?v=rxR5VdHgZ_s
- fișă digitală cu simboluri tehnice

Elevii trebuie să rețină pentru ora următoare:

- ordinea corectă a componentelor în circuit
- utilizarea simbolurilor în schemă
- diferența dintre agent frigorific și agent termic

ETAPA 2 – la clasă:
1. Mini-test online (5 întrebări) pentru fixarea materialului studiat individual
2. Profesorul prezintă **Situația-problemă reală** și scenariul:
„O familie dintr-o zonă rurală dorește să înlocuiască centrala pe gaz cu o pompă de căldură.
Noi(elevi_profesor) **Realizăm schema instalației propuse**.”

Elevii trebuie să:

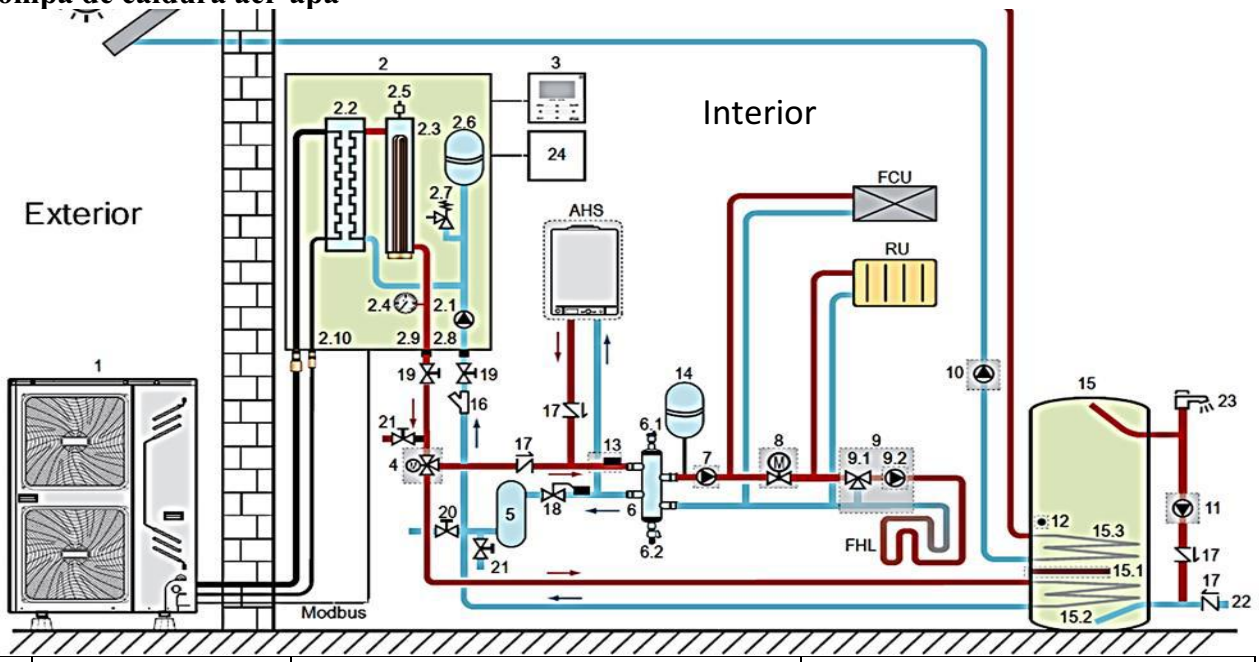
- aleagă tipul potrivit
- deseneze schema
- justifice alegerea

ETAPA 3 – Lucru pe echipe
Echipe de 3 elevi: Proiectant (realizează schema)
Tehnician (verifică traseele şi eficienţa)
Consultant energetic (argumentează soluţia)
Instrumente:
- hârtie A3/A4
- bibliotecă de simboluri
- plan al locuinţei propuse

ETAPA 4 – Simularea circuitului termic şi analiza logică pe plan

ETAPA 5 – Prezentare tip „mini-licitaţie”
Fiecare echipă îşi prezintă proiectul în 3 minute.
Se evaluează:
- corectitudinea tehnică
- eficienţa energetică
- claritatea reprezentării

FIŞĂ DIGITALĂ – Etapa 1 (pentru studiu individual acasă)
Pompă de căldură aer-apă

nr. crt	Element	Simbol simplificat:	Rol:
1.	Unitate exterioară		preia căldura din mediul exterior
2.	Unitate interioară		transferă căldura către instalaţia de încălzire.
3.	Compresor	cerc cu triunghi interior	comprimă agentul frigorific → creşte temperatura şi presiunea.
4.	Vaporizator	Schimbător de căldură reprezentat prin două linii paralele cu nervuri	absoarbe căldura din aer.
5.	Condensator	Schimbător de căldură (similar vaporizatorului)	cedează căldura către instalaţie.
6.	Ventil de expansiune	Două triunghiuri opuse (◁▷)	reduce presiunea agentului frigorific.

7.	Conductă agent frigorific	——— (linie continuă subțire)	transport
8.	Conductă agent termic (tur/retur)	==== (linie groasă sau dublă)	transport
9.	Sens de circulație	→ (săgeată)	

BIBLIOGRAFIE *pentru studiul individual acasă*
https://www.rombadconstruct.ro/semne-conventionale-instalatii-sanitare.html
https://pdfcoffee.com/qdownload/manual-desen-tehnic-de-instalatii-**pdf-free**.html
https://www.sibotherm.com/schema-montaj-pompa-de-caldura/
https://termocasa.ro/manual-tehnic-pompa-de-caldura-monobloc-aer-apa/

Interpretare rezultate la clasă
- 9–10 puncte → elev pregătit pentru activitatea practică
- 7–8 puncte → necesită clarificări minore
- sub 7 → recapitulare scurtă la începutul orei

MINI-TEST ONLINE_ GOOGLE FORMS/ cu feedback automat pentru răspuns corect/incorect

Tema: Pompa de căldură – principiu și reprezentare schematică
Clasa a X-a – Tehnician instalator
Durata: 7–10 minute
Total: 10 puncte/(2 puncte pentru fiecare raspuns corect)

1. Ce rol are compresorul într-o pompă de căldură?
a) Reduce presiunea agentului frigorific
b) Comprimă agentul și crește temperatura acestuia
c) Transferă căldura către radiatoare
d) Evacuează aerul din instalație

2. Unde are loc cedarea căldurii către instalația de încălzire?
a) Vaporizator
b) Ventil de expansiune
c) Condensator
d) Unitate exterioară

3. Selectează ordinea corectă a componentelor în circuitul frigorific:
a) Compresor – Vaporizator – Condensator – Ventil
b) Vaporizator – Compresor – Condensator – Ventil
c) Condensator – Ventil – Vaporizator – Compresor
d) Ventil – Compresor – Vaporizator – Condensator

4. Schema izometrică este……..

5. Un beneficiar dorește reducerea consumului de gaz. De ce este potrivită pompa de căldură?
a) Produce energie electrică
b) Utilizează căldura din mediul exterior
c) Nu consumă energie
d) Funcționează doar vara

Feedback automat recomandat
Pentru răspuns corect: *„Corect! Ai înțeles principiul de funcționare.”*
Pentru răspuns greșit: *„Revizuiește rolul componentelor din circuitul frigorific.”*

BAREM MINI-TEST ONLINE

item	1	2	3	4	5
Raspuns	b	c	b	O reprezentare tridimensională simplificată care ajută la înțelegerea cotelor de înălțime și a ramificațiilor	b

Interpretare rezultate la clasă
- 9–10 puncte → elev pregătit pentru activitatea practică
- 7–8 puncte → necesită clarificări minore
- sub 7 → recapitulare scurtă la începutul orei

Se propune, cu titlu de exemplu, LISTA TEMELOR ce se pot derula prin ore de laborator:

1. Observarea și analizarea planurilor de instalații ,identificarea tipurilor de reprezentări și simboluri.
2. Exercițiu de recunoaștere a formatelor de desen standard (A0, A1, A2) trasarea și identificarea liniilor utilizate în instalații : continue, întrerupte linii punct etc.
3. Realizarea chenarului și indicatorului pe un format de desen dat pentru planul unei instalații.
4. Aplicarea standardului de culori pentru conducte care transport fluide Conform STAS 185/89.
5. Exerciții de reprezentare în plan și schema specific racordării obiectelor sanitare.
6. Exerciții de reprezentare în plan și schema specific instalației de încălzire centrală
7. Exerciții de reprezentare în plan și schema specifice racordării obiectelor sanitare.
8. Exerciții de reprezentare în plan și schema specifice instalațiilor de ventilare-reprezentarea canalelor de aer.
9. Exerciții practice de identificare a elemetelor unei scheme izometrice la o instalație de gaze naturale.
10. Exercițiu practic de cotare a conductelor și a echipamentelor sanitare, termice și de gaze pe un plan existent.
11. Trasarea unghiurilor pentru confecționarea coturilor din tablă pentru instalațiile de ventilare.
12. Realizarea releveului unei încăperi, poziționarea punctelor de ardere aragaz și centrală termică și racordarea acestora în plan.
13. Condiții de siguranță versus condiții de optimizare a materialului - Compararea a două trasee posibile pentru o instalație de gaze naturale respective pentru o instalație de alimentare cu apă.
14. Exercițiu practic de măsurare a lungimilor, diametrelor, debitului, temperaturii și presiunii folosind aparatele de măsură specifice.Test practic.
15. Inspecția vizuală și dimensională a materialelor metalice și nemetalice (țevi, fitinguri, tuburi), identificarea defectelor de formă și mărime.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Procesul de evaluare are caracter formativ și sumativ și urmărește măsura în care elevii dobândesc capacitatea de a identifica, reprezenta și explica schematic instalații moderne care valorizează o clădire.

Metodele de evaluare includ:
- Observarea sistematică a activității elevilor în timpul lucrărilor practice;
- Proba practică, constând în realizarea unei scheme funcționale pentru o instalație(ex. cu pompă de căldură integrată într-o clădire);
- Test scris, pentru verificarea cunoștințelor teoretice și a identificării componentelor;
- Evaluare orală, prin explicarea soluției tehnice realizate;
- Portofoliul elevului, ca instrument de evaluare autentică și progresivă.

Prin utilizarea portofoliului, evaluarea devine un proces continuu, centrat pe dezvoltarea competențelor și pe responsabilizarea elevului față de propriul parcurs profesional.

Rolul portofoliului în evaluare

Portofoliul reprezintă un instrument complex de monitorizare a progresului elevului și de evidențiere a competențelor dobândite. Acesta include produse ale activității de învățare (scheme realizate, fișe de lucru, teste, grile de evaluare, reflecții personale) și permite:

- documentarea evoluției competențelor tehnice;
- integrarea micro-certificărilor interne;
- valorizarea performanțelor individuale;
- susținerea evaluării transparente și obiective;
- corelarea învățării teoretice cu aplicațiile practice.

Micro-certificatul privind competența „Utilizarea reprezentărilor convenționale pentru citirea și întocmirea planurilor” este inclus în portofoliul elevului ca document justificativ al atingerii rezultatelor învățării stabilite prin curriculum.

- certifică dobândirea competenței de realizare și interpretare a schemelor tehnice de instalații;
- reflectă atingerea rezultatelor învățării prevăzute în curriculum (utilizarea simbolurilor convenționale, respectarea normelor de reprezentare grafică, realizarea unei scheme funcționale);
- valorizează produsul concret al activității elevului (schema tehnică realizată);
- permite monitorizarea progresului în dezvoltarea competențelor grafice și tehnice;
- susține o evaluare transparentă, obiectivă și centrată pe competențe.
- Includerea acestui document în portofoliu contribuie la corelarea procesului de predare–învățare–evaluare și la consolidarea pregătirii profesionale inițiale a elevilor din clasa a X-a.

MICRO-CERTIFICAT *INTERN*

Competența profesională din Standarde Ocupationale **: UTILIZAREA REPREZENTĂRILOR CONVENȚIONALE pentru citirea și întocmirea planurilor**

Calificarea profesională: .....
Nivel: (clasa a X-a) An școlar: .....

Se certifică faptul că elevul/eleva:
a dobândit competența profesională de bază privind: ***Utilizarea reprezentărilor convenționale pentru citirea și întocmirea planurilor***
Competențe demonstrate
Elevul/eleva este capabil(ă) să:

1. **Identifice componentele principale** ale unei pompe de căldură: compresor, evaporator, condensator, ventil de expansiune, agent frigorific, elemente auxiliare
2. **Realizeze schema simplificată de principiu** a unei instalații cu pompă de căldură, utilizând:
   - simboluri tehnice standard
   - convenții grafice de bază
   - sensul de circulație al agentului termic/frigorific
3. **Explice succint principiul de funcționare**, pe baza schemei realizate.
4. **Respecte normele elementare de reprezentare tehnică** (claritate, legendă, notare corectă).

- **BIBLIOGRAFIE**

1. Standarde Generale (Aplicabile și Instalațiilor)
   SR ISO 128: Reguli generale de prezentare (linii, vederi, secțiuni).
   SR ISO 129-1: Principii generale pentru indicarea cotelor și toleranțelor.
   SR EN ISO 5457: Formate și prezentarea elementelor grafice ale planșelor.
   SR EN ISO 7200: Câmpurile de date din indicator (cartuș).
   SR EN ISO 5455: Scări numerice utilizate (de exemplu, 1:50 sau 1:100 pentru planuri de instalații).
2. LEGEA nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare;
3. LEGEA nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificarile și completările ulterioare;
4. LEGEA nr. 114/11.10.1996 Legea locuinţei;
5. https://www.mdlpa.ro/pages/reglementăritehnice
6. I 9-2022 Normativ privind proiectarea, execuţia şi exploatarea instalaţiilor sanitare aferente clădirilor. O.M.D.L.P.A. nr. 2960/15.11.2022 M.Of.,P I, nr. 1167 și nr. 1167bis din 06 decembrie 2022
7. I5-2022_Normativ pentru proiectarea, executarea și exploatarea instalațiilor de ventilare și climatizare. O.M.D.L.P.A. nr. 173/01.02.2023 M.Of., p I, nr. 108 și 108bis din 08.02.2023
8. Auxiliar curricular *Modulul: DESEN TEHNIC DE INSTALAŢII*_2008, autor: Prof. ing. grad I Doina Dumitrof - Colegiul Tehnic „Tomis” Constanta
9. XIII. Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea instalațiilor de apă și canalizare
10. XIV. Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea instalațiilor termice, condiționarea aerului, gaze
11. XV. Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de protecție a construcțiilor și instalațiilor contra agenților
    NP 084-2003 Normativ privind proiectarea, executarea şi exploatarea instalaţiilor sanitare şi a sistemelor de alimentare cu apă şi canalizare, utilizând conducte din mase plastice/O.M.T.C.T. nr. 905/25.11.2003 şi M.Of., p I, nr. 867/05.12.2003
    GP 106-2004 Ghid de proiectare, execuţie şi exploatare a lucrărilor de alimentare cu apă şi canalizare în mediul rural. O.M.T.C.T. nr. 161/15.02.2005 M.Of., p I, nr. 338 bis/21.04.2005
    Normativ privind proiectarea, execuția și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare ale localităților, Indicativ NP 133-2022
    GP 051-2000 Ghid de proiectare, execuţie şi exploatare a centralelor termice mici. O.M.L.P.A.T. nr. 50/N/30.06.2000
12. Canalizari de Ovidiu Ianculescu, Gheorghe-Constantin Ionescu, Raluca Racoviteanu Universitatea Tehnica de Construcții București ISBN: 973-685-325-X_https://www.matrixrom.ro/wp-content/uploads/2017/12/CA5.pdf
13. Evaluarea eficienței energetice a sistemelor de transport și distribuție a apei calde de consum de Theodor Mateescu, Radu Hudisteanu Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași ISBN: 978-973-755-095-8 https://www.matrixrom.ro/wp-content/uploads/2017/12/EE6.pdf
14. Alimentări cu apă de Ovidiu Ianculescu, Gheorghe-Constantin Ionescu Universitatea Tehnica de Construcții București ISBN: 973-685-345-4 www.matrixrom.ro/wp content/uploads/2017/12/AA5.pdf
15. Ghid pentru întocmirea documentațiilor tehnico-economice la proiectele de instalații în constructți de Nicolae Postăvaru, Dana Eremia, Dana Galan Universitatea Tehnică de

Construcții București ISBN: 978-973-755-128-3/https://www.matrixrom.ro/wp-content/uploads/2017/12/DT8.pdf
16. Proiecte _Piese desenate
7_Instalati sanitare PDF (municipiulturnumagurele.ro)
Instalații de încălzire PDF (comunabosanci.ro)
https://comunabosanci.ro/attachments/article/341/Instalatii%20de%20incalzire.pdf
17. O. Cucoș – « Pedagogie », Editura Polirom, ISBN 978-973-46-0647-8, 2014 (ediția a III-a).
18. C. Ulrich – « Învățarea prin cooperare », Editura Polirom, ISBN 978-973-46-0919-6, 2007.
19. Grossman, P., Herrmann, Z. Kavanagh, S. Schneider, et al. – « Core Practices for Project-Based Learning: A Guide for Teachers and Leaders », Harvard Education Press, ISBN 978-1682536421, 2021 — ghid practic pentru implementarea eficientă a PBL în clasă.
20. I.Cerghit – « Sisteme de instruire alternative și complementare », Editura Polirom, ISBN 978-973-46-1208-0, 2008.
21. E. Joița – « Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii », Editura Arves, ISBN 978-973-7942-73-3, 2006.
22. https://edict.ro/metodele-inovatoare-de-predare-metoda-flipped-classroom
23. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 şi 4 din domeniul de pregătire profesională CONSTRUCŢII, INSTALAŢII ŞI LUCRĂRI PUBLICE
24. Repere metodologice-Ministerul Educației - ROCNEE

MODUL III - MĂSURĂTORI ÎN CONSTRUCȚII ȘI LUCRĂRI PUBLICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul III „Măsurători în construcții și lucrări publice”, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații şi lucrări publice, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**-**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul III „Măsurători în construcții și lucrări publice” este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații și lucrări publice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4: REALIZAREA MĂSURĂTORILOR SPECIFICE CONSTRUCȚIILOR, INSTALAȚIILOR ȘI LUCRĂRILOR PUBLICE			
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Conţinuturile învăţării**
4.1.1	**4.2.1.** **4.2.2.**	**4.3.1.**	**Unităţi de măsură pentru mărimi fizice**: masă, volum, suprafață: -multipli, submultipli -transformări unități de măsură -corelări de unități de măsură din SI cu date din proiectele de construcții. **Calcule simple** pentru aflarea: lungimii, ariei, perimetrului, masei, volumului/ volumelor terasamentelor, ariei desfăşurate.
4.1.2 **4.1.3**	**4.2.3.** **4.2.4.**	**4.3.2.** **4.3.3.**	**Metode şi mijloace de măsurare** : **a) Metode directe** pentru măsurarea de: dimensiuni (lungimi, lățimi, grosimi, înălțimi), diametre, unghiuri, planeităţi, cotelor de nivel, maselor cu ajutorul instrumentelor de măsurat: metru, panglica, ruleta, riglă gradată flexibilă, colţare; echere; compas; şubler, micrometru, raportor, goniometru, nivela clasică, nivelă digitală, riglă pentru verificarea planeităţii, teodolit, nivela cu laser, cântar electronic.

			b) Metode indirecte pentru măsurare de perimetre, suprafeţe,volume, pante cu ajutorul formulelor de calcul corespunzatoare.
4.1.4. **4.1.5**	**4.2.4.** **4.2.5.** **4.2.6**	**4.3.4.** **4.3.5.** **4.3.6.**	**Abateri şi erori de măsurare:** -abateri admisibile conform standardelor în vigoare **Erori de masurare-**definiție Clasificare: -sistematice-definiție -întâmplătoare-definiție -grosolane-definiție **Evaluarea erorilor:** Eroarea absolută (Ea) - definiție Eroarea relativă (Er) - definiție Corecția - definiție **Cauze principale ale erorilor de măsurare:** -Imperfecțiunea instrumentelor de măsură (erori instrumentale); -Interacțiunea dintre aparat şi elementul măsurat; -Condiții de mediu instabile; -Factorul uman (eroare de citire, poziționare).
4.1.9	**4.2.12.**	**4.3.6.** **4.3.7.** **4.3.8.**	**Abateri admisibile a măsurătorilor din teren față de cele din proiect** a lucrărilor de construcţii şi lucrări publice. **Inregistrarea măsurătorilor în registru de intrări**
4.1.6.	**4.2.7.** **4.2.8.**	**4.3.2.** **4.3.6.**	**Eşantionarea elementelor de măsurat:** -elemente din beton, lemn, metal, zidărie -defecte calitative ale eşantioanelor.
4.1.7 **4.1.8.** **4.1.11**	**4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.5** **4.3.6** **4.3.7.** **4.3.8.**	**Măsurări a elementelor de construcții**: lungimi, diametre, unghiuri, cote de nivel, mase, număr de bucăţi etc./ calculul de perimetre, suprafeţe, volume, greutăți şi utilizarea corectă a unităților de măsură corespunzătoare. **Măsurători şi calcule pentru determinarea cantităților de lucrări, pentru cotarea şi executarea releveelor la:** **-** lucrări de terasamente; - lucrări de betoane; - lucrări de zidărie; - lucrări de finisaje; - lucrări de izolaţii; - lucrări pentru construcţii metalice; - lucrări de tâmplărie **Norme SSM şi PSI specifice activităţilor de măsurări** din domeniul lucrărilor de construcţii şi lucrări publice
4.1.10.	**4.2.12.**	**4.3.2.** **4.3.5.** **4.3.6.**	**Procesul verbal de recepţie calitativă şi cantitativă a măsurătorilor;** **Registrul de intrări**

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

-Echipamente de protecţia muncii: echipament de lucru (salopetă), ochelari de protecţie;
-Materiale*:* Liniare, foi de hârtie albă, creion, radieră, cretă, computer, machete, planşe;
-Verificatoare/ Dispozitive de lucru pentru măsurători: metru, ruletă, şubler, panglica, compas de exterior interior, cântar, raportor, goniometru, clinometru, nivelă cu bulă de aer, riglă gradată, fir cu plumb, colţare, echere, compas pentru construcţii sfoară, dreptar, riglă pentru verificarea planeităţii, teodolit, nivela cu laser, roata de măsură, cântar electronic.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conținuturile **Modulului III** - **„Măsurători în construcții și lucrări publice”** vor fi abordate în funcție de nivelul inițial de pregătire al elevilor și de particularitățile clasei respective.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta profesorul asupra modalităţilor de dezvoltare a rezultatelor învăţării, prin intermediul conţinuturilor recomandate şi având în vedere cunoştinţe, abilităţi şi atitudini pe care le presupun unităţile de rezultate ale învăţării aferente modulului, respectiv:
URÎ 4 Realizarea măsurătorilor specifice construcțiilor, instalațiilor și lucrărilor publice
Se vor parcurge conţinuturile învăţării în totalitatea lor în ordinea precizată în tabelul de mai sus.

În centrul activității instructiv educative este elevul. Activitatea este orientată spre formarea rezultatelor învăţării, precum şi spre accentuarea caracterului practic aplicativ al modulului **„Măsurători în construcții și lucrări publice”** Se vor proiecta activități de învățare variate care vor lua în considerare stilurile de învățare ale fiecărui elev, inclusiv a celor care au adaptare curriculară.

I. <u>Metodă didactică interactivă ce poate fi folosită în activitățile de învățare</u>

<u>Exemplu: Metodă de învățare la orele de instruire practică</u>

Tema:
Efectuaţi măsurătorile şi calculele necesare în vederea executării zugrăvelilor în atelierul şcoală.

Tip de activitate: Probă practică – Învățare prin metoda demonstrației

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.8. Măsurători şi calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru: - cotarea şi executarea releveelor - lucrări de terasamente; - lucrări de betoane; - lucrări de zidărie; - lucrări de finisaje; - lucrări de izolaţii; - lucrări pentru construcţii metalice;	**4.2.10**. Executarea măsurătorilor materialelor, la construcţiile existente şi pe categorii de lucrări specifice domeniului construcţii, instalaţii şi lucrări publice, cu instrumente adecvate **4.2.11.** Calcularea cantităţilor de materiale necesare pe baza măsurătorilor, din domeniul lucrărilor de construcţii, instalaţii şi lucrări publice **4.2.12**. Înregistrarea	**4.3.2**. Respectarea informaţiilor şi îndrumărilor primite de la persoanele abilitate pentru realizarea de operaţii de măsurare şi de calcul în determinarea mărimilor fizice **4.3.3**. Colaborarea cu membrii echipei în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă **4.3.5.** Asumarea iniţiativei în vederea realizării sarcinilor de lucru

- lucrări de tâmplărie - lucrări de instalaţii **4.1.11**. Norme SSM şi PSI specifice activităţilor de măsurări din domeniul lucrărilor de construcţii instalaţii şi lucrări publice	măsurătorilor şi a calculelor în registrul de intrare privind evidenţierea probelor de funcţionalitate, durabilitate, rezistenţă, stabilitate şi confort al construcţiilor, instalaţiilor şi lucrărilor publice	**4.3.6** Asumarea responsabilităţii în îndeplinirea sarcinilor de lucru specifice fiecărei categorii de lucrare şi autoevaluarea sarcinii realizate; **4.3.7.** Defalcarea în mod autonom, cu corectitudine şi responsabilitate a lucrărilor de construcţii pe categorii de lucrări, în vederea executării măsurătorilor; **4.3.8.**Respectarea normelor specifice pentru PSI, sănătatea şi securitatea muncii în activitatea de măsurări

Locul desfășurării: atelierul școlii

Timp de lucru: 50 minute

Forma de organizare: Pe grupe (2elevi/grupă)

Sarcini de lucru:
1. Efectuarea măsuratorilor specifice;
2. Utilizarea corectă a instrumentelor de măsură;
3. Efectuarea operaţiilor de calcul specifice;
4. Transformarea unităților de măsură;
5. Utilizează echipamentul de lucru şi de protecţia muncii;
6. Respectă normele de sănătatea şi securitatea muncii.

Materiale, echipamente necesare realizării temei propuse: Fișă de lucru, creion, radieră, instrumente de măsurare.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Metoda Demonstrației: Profesorul de instruire practică prezintă modul corect de utilizare a instrumentelor înainte ca elevii să înceapă lucrul propriu-zis.
Metoda demonstrației în instruirea practică pentru măsurători este esențială deoarece oferă elevului un **model corect de execuție**, minimizând erorile de citire şi riscul de accidentare.

1. **Etapele specifice pentru aplicarea acestei metode:**
   - Pregătirea instrumentelor de măsurat: Profesorul de instruire practică verifică şi aşază la vedere sculele necesare (ex: nivela laser, metru, ruleta metalică etc) şi explică rolul fiecăreia
   - Demonstrația propriu-zisă: profesorul de instruire practică execută măsurătoarea în fața elevilor.
   - Fixarea (Repetarea de către elev): Imediat după demonstrație, un elev este invitat să repete operația sub supravegherea profesorului de instruire practică, care face eventuale observații.

Profesorul de instruire practică arată cum se analizează încăperea. Demonstrează că nu măsurăm doar un perete, ci trebuie să identificăm:
- **Pereții plini** (fără goluri).
- **Golurile** (uși, ferestre).
- **Elementele de detaliu** (grinzi, stâlpi, glafuri/șpaleți) care adesea sunt uitate, deși necesită mult timp la zugrăvire.

2. Tehnica de măsurare propriu-zisă

- **Poziționarea ruletei/telemetrului:** Se demonstrează că măsurătoarea se face la nivelul pardoselii sau al tavanului pentru a păstra liniaritatea. Profesorul de instruire practică arată cum se menține ruleta perfect întinsă (fără „burtă") sau cum se așază baza telemetrului laser pe peretele opus.
- **Măsurarea „din colț în colț":** Se explică importanța includerii întregii lungimi a peretelui.
- **Scăderea golurilor:** Se demonstrează că ferestrele sau ușile sub o anumită suprafață (de regulă sub 0,50 mp sau conform normativului de deviz aplicat) nu se scad din suprafața totală, deoarece efortul pentru finisarea colțurilor compensează vopseaua economisită.
- **Calculul glafurilor:** Instructorul măsoară separat lățimea și lungimea „umerilor" ferestrei (șpaleții), explicând că aceștia se adună la suprafața totală.

4. Înregistrarea datelor în Fișa de lucru

Demonstrația se încheie cu completarea unui tabel simplu, pentru a învăța elevul să fie organizat:

1. **Denumire element** (ex: Perete Nord).
2. **Formulă de calcul** (L x H).
3. **Calculul pereților fără a scădea golurile**.
4. **Suprafață de scăzut** (goluri uși/ferestre).
5. **Suprafață de zugrăvit**

FIȘĂ DE LUCRU

Elevi: _____ **Data:** _____

I. Măsurători

Elevul va măsura dimensiunile camerei folosind ruleta sau telemetrul laser.

Element	Lungime (L)	Înălțime (H) / Lățime (l)	Observații
Perete 1 (N)			
Perete 2 (S)			
Perete 3 (E)			
Perete 4 (V)			
Tavan			
Glafuri (Șpaleți)			

II. Goluri - uși și ferestre

Se măsoară golurile care vor fi scăzute din suprafața totală conform normativelor.

Tip Gol	Lățime (l)	Înălțime (h)	Suprafață (mp)	Scădere? (DA/NU)*
Fereastră 1				
Ușă 1				

**Notă: Conform normelor, de regulă nu se scad golurile mai mici de 0.50 mp.*

III. Calculul cantităților

Se calculează suprafața de zugrăvit

1. Suprafață pereți : mp
2. Suprafață tavan: mp
3. Suprafață goluri (de scăzut): mp
4. Total suprafață de zugrăvit (1 + 2 - 3): mp

Observații profesor de instruire practică: _____

Se propune, cu titlu de exemplu, listă temelor ce se pot derula prin ore de instruire practică:

1. Exerciţii de transformări a unităţilor de măsură pentru lungimi;
2. Exerciţii de transformări a unităţilor de măsură pentru pentru suprafeţe;
3. Exerciţii de transformări a unităţilor de măsură pentru pentru volume;
4. Măsurarea aceleiaşi dimensiuni cu ajutorul a trei instrumente de măsurat: ruleta, panglica de otel telemetrul laser şi identificaţi erorile de măsurare;
5. Calcularea suprafeței de tencuială pentru un perete prevăzut cu goluri usă şi fereastră conform schitei date;
6. Calcularea volumului de pământ ce trebuie excavat pentru o fundație pe baza planului dat;
7. Măsurarea dimensiunilor unei cărămizi şi calculul volumului acesteia;
8. Calculul volumului de beton dintr-o grinda, conform schiţei date;
9. Calculul volumului de beton dintr –un stâlp, conform schiţei date;
10. Calculul necesarului de faianță pentru o baie, conform planului dat;
11. Calculul necesarului de gresie pentru o baie, conform planului dat;
12. Calculul necesarului de învelitoare , conform planului dat;
13. Măsurarea și calcularea necesarului de materiale utilizat la realizarea pardoselilor din parchet/gresie pentru un plan dat;
14. Măsurători în vederea calculării necesarului de materiale utilizat pentru realizarea zugrăvelilor/vopsitoriilor la pereții din cabinetul de construcții;
15. Măsurarea si calculul necesarului de materiale pentru un perete executat din zidărie plină;

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au format şi acumulat rezultatele învăţării propuse în standardele de pregătire profesională. Evaluarea şcolară este percepută astăzi ca fiind organic integrată în procesul de învăţământ, având rolul de reglare, optimizare, eficientizare a activităţilor de predare-învăţare, scopul nu mai este doar să vedem ce a reținut elevul, ci să identificăm cum îl putem ajuta să evolueze.

Utilizarea metodelor şi tehnicilor moderne de evaluare: evaluare digitală / platforme e-learning Moodle, Google Classroom, Kahoot – utile pentru evaluări rapide, chestionare interactive sau teme online, conduc la: formarea şi dezvoltarea unor competenţe funcţionale de tipul abilităţilor de prelucrare, sistematizare, restructurare şi utilizare în practică a cunoştinţelor; dezvoltarea capacităţilor de investigare a realităţii; dezvoltarea creativităţii, a gândirii critice; formarea şi dezvoltarea capacităţii de cooperare şi a spiritului de echipă; dezvoltarea capacităţii de autoorganizare şi autocontrol; dezvoltarea capacităţilor de interevaluare şi autoevaluare; dezvoltarea motivaţiei pentru învăţare şi formarea unui stil de învăţare eficient; evidenţierea, cu mai multă acurateţe, a progresului în învăţare al elevilor.

Instrumentele pentru evaluarea continuă pot fi: fişe de lucru; fişe de observaţie; fişe de documentare; fişe test; fişe de autoevaluare; eseul; proiectul; teste docimologice; probe de laborator; probe practice.
***Instrumentele pentru evaluarea finală pot fi*:** proiectul; studiul de caz; teste sumative; portofoliul, etc..

1. Exemplu de instrument de evaluare pentru tema: Unităţi de măsură pentru mărimi fizice şi calcule simple pentru aflarea: lungimii, ariei, perimetrului, masei, volumului.

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.1. Unităţi de măsură pentru mărimi fizice, pentru masă, volume, suprafeţe: -corelări de unităţi de măsură -multipli -submultipli	**4.2.1.** Realizarea transformărilor unităţilor de măsură utilizate în construcţii, instalaţii şi lucrări publice **4.2.2.** Întocmirea listei de corelare a unităţilor de măsură pentru diferite mărimi din sistemul SI cu datele din proiect pentru o construcţie sau o lucrare publică, comunicând în scris şi oral cu membrii echipei	**4.3.1.** Selectarea în mod autonom a documentelor referitoare la calculul necesarului de materiale din domeniul construcţii,instalţii şi lucrări publice comunicând în scris şi oral cu membrii echipei

TEST DE EVALUARE

Notă:
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru 30 min

SUBIECTUL I: 30 de puncte
I.1. Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos încercuiţi pe foaia de lucru, litera corespunzătoare răspunsului corect: 15 puncte

1. Unitatea de măsură utilizată pentru calcularea volumului de beton necesar unei fundații este:
   a. litrul (l);
   b. kilogram(kg);
   c. metru pătrat (m^2);
   d. metru cub (m^3).
2. O cameră are suprafaţa de 185000 cm^2. Necesarul de parchet în m^2 în vederea realizării pardoselii camerei, este:
   a. 1.85 m^2;
   b. 18.5 m^2;
   c. 185 m^2;
   d. 1850 m^2.
3. Dacă o cărămidă cântărește 2,5 kg, câte cărămizi pot fi transportate cu o roabă care are sarcina de 850 hg:
   a. 24 ;
   b. 30;
   c. 34;
   d. 40.

1.2. În dreptul fiecărui enunţ (1, 2, 3, 4) notaţi litera A, dacă apreciaţi că enunţul este adevărat, sau litera F, dacă apreciaţi că enunţul este fals. 15 puncte

_____1. Perimetrul unei încăperi în forma de pătrat cu latura de 5 m este 20 m.
_____2. Aria suprafeţei unei pardoseli se măsoară în mp.
_____3. Nivela laser este un instrument utilizat în principal pentru a măsura masa elementelor de beton.

SUBIECTUL II **30 de puncte**

În coloana A din tabelul de mai jos sunt enumerate cinci mărimi fizice esențiale. Completează tabelul folosind informațiile corespunzătoare pentru fiecare coloană:

- **B**: Simbolul mărimii fizice;
- **C**: Unitatea de măsură în Sistemul Internațional (SI);
- **D**: Un instrument de măsură utilizat pe șantier sau în laborator.

A. Mărimile fizice	**B. Simbolul mărimii fizice**	**C. Unitatea de măsură în Sistemul Internațional (SI).**	**D. Instrumentul de măsură utilizat pe șantier sau în laborator**
Lungime			
Masa			
Temperatură			
Volum			
Arie			

SUBIECTUL III **30 de puncte**

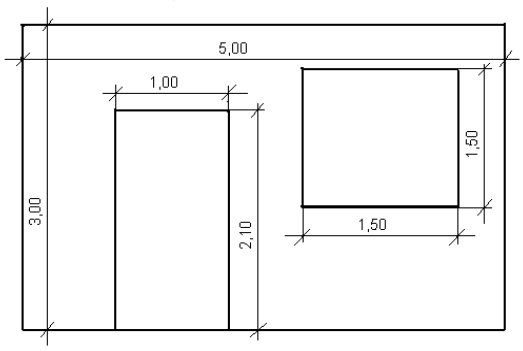
În desenul de mai jos este reprezentat un perete ce urmează a fi tencuit. Efectuaţi pe foaia de lucru calcule pentru:

a. Aria suprafeţei peretelui plin;

b. Aria suprafeţei golului de fereastră;

c. Aria suprafeţei golului de uşă;

d. Aria suprafeţei peretelui ce urmează a fi tencuit, având în vedere că uşa şi fereastra sunt goluri în perete.

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

Se acordă 10 puncte din oficiu.
Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.

SUBIECTUL I **30 de puncte**

I.1 **15 puncte**

1-d, 2-b,3-c.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă ***5p, (3x5p=15 p);***

I.2 **15 puncte**

1-A, 2-A, 3-F.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă **5p, (3x5p=15 p);***

SUBIECTUL II **30 de puncte**

A. Mărimile fizice	B. Simbolul mărimii fizice	C. Unitatea de măsură în Sistemul Internațional (SI).	D. Instrumentul de măsură utilizat pe șantier sau în laborator
Lungime	l	metru(m)	Ruleta/ metrul/telemetrul/roata de măsurare
Masa	m	kilogram(kg)	Cântare/ balanţa tehnică/
Temperatură	t	grade Celsius (°C)/ kelvin (K)	Termometre
Volum	V	metru cub (m^3)	Ruleta/ metrul/telemetrul
Arie	A	metru pătrat	Ruleta/ metrul/telemetrul/roata de măsurare

*Pentru fiecare element corespunzător notat corect în coloana B şi C se acordă **2p (10 elem x 2p= 20p);***

*Pentru oricare instrument notat corect în coloana D se acordă **2p (5 instrumente x 2p= 10p);***

Total 20 de puncte+10 puncte=30 de puncte

SUBIECTUL III **30 de puncte**

a. **8 puncte**

$\mathbf{A_{s\ perete\ plin}}$=5,00x3,00= 15,00 m^2

b. **8 puncte**

$\mathbf{A_{s\ gol\ fereastră}}$=1,50x1,50= 2,25 m^2

c. **8 puncte**

$\mathbf{A_{s\ gol\ uşă}}$= 1,00x 2,10= 2,10 m^2

d. **6 puncte**

$\mathbf{A_{s\ perete\ tencuit}}$=15,00-2,25-2,10=10,65 m^2

Pentru răspuns parțial corect – calcul corect și lipsa unității de măsură -se acordă 1/4 din punctajul alocat **.**

2. Exemplu de instrument de evaluare pentru tema: Măsurători şi calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru lucrări de finisaje

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.8. Măsurători şi calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru: - cotarea şi executarea releveelor - lucrări de terasamente;	**4.2.10**. Executarea măsurătorilor materialelor, la construcţiile existente şi pe categorii de lucrări specifice domeniului construcţii, instalaţii şi lucrări publice, cu instrumente adecvate	**4.3.2**. Respectarea informaţiilor şi îndrumărilor primite de la persoanele abilitate pentru realizarea de operaţii de măsurare şi de calcul în determinarea mărimilor fizice

- lucrări de betoane; - lucrări de zidărie; - lucrări de finisaje; - lucrări de izolaţii; - lucrări pentru construcţii metalice; - lucrări de tâmplărie - lucrări de instalaţii **4.1.11**. Norme SSM şi PSI specifice activităţilor de măsurări din domeniul lucrărilor de construcţii instalaţii şi lucrări publice	**4.2.12**. Înregistrarea măsurătorilor şi a calculelor în registrul de intrare privind evidenţierea probelor de funcţionalitate, durabilitate, rezistenţă, stabilitate şi confort al construcţiilor, instalaţiilor şi lucrărilor publice	**4.3.3**. Colaborarea cu membrii echipei în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă **4.3.5.** Asumarea iniţiativei în vederea realizării sarcinilor de lucru **4.3.6** Asumarea responsabilităţii în îndeplinirea sarcinilor de lucru specifice fiecărei categorii de lucrare şi autoevaluarea sarcinii realizate; **4.3.8.**Respectarea normelor specifice pentru PSI, sănătatea şi securitatea muncii în activitatea de măsurări

Tip de evaluare: PROBĂ PRACTICĂ
Obiective:

1. Să identifice elementele ce urmează a fi măsurate: pereți, gol de ușă, gol de fereastră, înălțime parapet;
2. Să măsoare lungimile celor patru pereți;
3. Să măsoare înălţimea pereţilor;
4. Să măsoare lățimea și înălțimea golului de usă;
5. Să măsoare lățimea și înălțimea golurilor de ferestre;
6. Să măsoare înălțimea parapetului;
7. Să utilizeze echipamentul de lucru şi de protecţia muncii
8. Să aplice normele de sănătate şi securitate în muncă.

Enunțul probei practice:
Executați măsurători folosind instrumente adecvate, în vederea realizării lucrărilor de zugrăveli la pereţi şi tavan, în sala de clasă.
Activitate pe grupe de 2 elevi.
Materiale, echipamente necesare realizarii temei propuse: Fişa de lucru, creion, radieră, metru, ruleta.
Timp de lucru: 50 min

FIŞĂ DE OBSERVARE A MODULUI DE REALIZARE A MĂSURĂTORILOR
Grupa nr:

Sarcini de lucru	**Corect**	**Parțial corect**	**Incorect**
Identificarea elementelor ce urmează a fi măsurate: pereți, gol de ușă, gol de fereastră, înălțimea parapet			
Măsurarea lungimilor celor patru pereți			
Măsurarea înălţimii pereţilor			
Măsurarea lățimii și înălțimii golului de ușă			
Măsurarea lățimii și înălțimii golurilor de ferestre			
Măsurarea înălțimii parapetului			
Aplicarea normelor de sănătate şi securitate în muncă			

FIŞA DE EVALUARE

Nume și prenume elev_____

Nr. crt.	A. Criterii de evaluare a elevului la proba practică	Indicatori de realizare	Punctaj maxim pe indicator	Punctaj acordat
1.	Realizarea sarcinilor de lucru. **(60 p)**	Identificarea elementelor ce urmează a fi măsurate: pereți, gol de ușă, gol de fereastră, înălțimea parapet	5	
		Măsurarea corectă a lungimilor celor patru pereți	20	
		Măsurarea corectă a înălţimii pereţilor	5	
		Măsurarea corectă a lățimii și înălțimii golului de usă	10	
		Măsurarea corectă a lățimii și înălțimii golurilor de ferestre	10	
		Măsurarea corectă a înălțimii parapetului	5	
		Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă	5	
TOTAL MAXIM PROBĂ PRACTICĂ			**60 p**	
Nr. crt.	B. Criterii de apreciere a performanţei elevului la proba orală	Indicatori de realizare	Punctaj maxim pe indicator	Punctaj acordat
1.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate **(30 p)**	Utilizarea corectă a limbajului tehnic de specialitate în comunicare cu privire la sarcinile de lucru realizate	10	
		Explicarea modului de realizarea a măsurătorilor elementelor de construcţii	20	
total maxim proba orală			30 p	
punctaj total probă practică şi proba orală			90 p	
din oficiu			10 p	
punctaj total			100p	

3. **Exemplu de instrument de evaluare pentru tema:** Metode indirecte pentru măsurarea suprafețelor

Rezultate ale învățării vizate		
CUNOȘTINTE	**ABILITĂȚI**	**ATITUDINI**
4.1.2 Metode de măsurare : directe, indirecte, absolute, relative, complexe diferențiate,cu contact sau fără contact **4.1.3.** Mijloace de măsurare, aparate de măsurare a mărimilor de: -lungimi, grosimi, diametre -suprafeţe, planeităţi -volume -unghiuri, pante	**4.2.3.** Executarea de măsurători prin aplicarea unor metode de măsurare specifice în vederea obţinerii mărimilor fizice ale obiectelor din domeniul lucrărilor de construcţii, instalaţii şi lucrări publice **4.2.4.** Selectarea mijloacelor de măsurare, aparate de măsurare utilizate în determinarea mărimilor fizice specifice domeniului lucrărilor de construcţii, instalaţii şi lucrări publice	**4.3.2.** Respectarea informaţiilor şi îndrumărilor primite de la persoanele abilitate pentru realizarea de operaţii de măsurare şi de calcul în determinarea mărimilor fizice **4.3.3**. Colaborarea cu membrii echipei în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă

Enunțul probei practice:
Executaţi măsurări şi calcule pentru aflarea suprafețelor în vederea stabilirii cantităților de materiale necesare realizării lucrărilor de finisaj din atelierul şcolii.
Activitate pe grupe de 4-5 elevi.
Materiale, echipamente necesare realizarii temei propuse: - ruletă, metru; fişe de lucru; creion, caiet; suprafețe reale (pereți, pardoseli, mese de lucru).
Locul de desfășurare: Atelierul școlii
Timp de lucru: 2 ore
1. Desfășurarea activității:

- Profesorul de instruire practică, anunță elevii că atelierul de practică intră în renovare iar lucrările de finisaj care urmează să fie făcute sunt cele existente în atelier și anume: zugrăveli, vopsitorii, placări, pardoseli, tencuieli.

2. Organizarea pe grupe de lucru

- Elevii sunt împărțiți în 5 echipe (4-5elevi/ grupă): 1-Zugrăveli, 2-Vopsitorii, 3-Tencuieli , 4-Placaje, 5-Pardoseli . Fiecare grupă va efectua măsurători (ale dimensiunilor suprafețelor aferente grupei) şi calcule în vederea stabilirii suprafețelor și a necesarului de materiale.

Grupa 1 „Zugrăveli" (Pereți și Tavan)
Această grupă calculează suprafața totală în vederea executării zugrăvelilor cu vopsea lavabilă.
Ce măsoară: Lungimea şi lățimea tavanului, lungimea şi înălţimea pereților.
Formula de calcul: Szugrăveală=Stavan+Spereți−Suși/ferestre. (Suși/ferestre o vor primi de la grupa vopsitorilor).

Grupa 2 „Vopsitorii"
Se ocupă de elementele care necesită vopsea pe bază de solvent (ulei sau email).
Ce măsoară: Suprafețele uşilor şi ferestrelor (partea de lemn/metal).
Formula de calcul: S uşă/fereastră=luşă/fereastră x huşă/fereastră .

Grupa 3 „Tencuieli"
Această grupă calculează suprafața totală în vederea executării tencuielilor.
Ce măsoară: Lungimea şi lățimea tavanului, lungimea şi înălţimea pereților.
Formula de calcul: S tencuieli=Stavan+Spereți−Suși/ferestre. (Suși/ferestre o vor primi de la grupa vopsitorilor).

Grupa 4 „Placaje cu Faianță”

De obicei, se regăsește în zonele cu chiuvete sau pe pereții care necesită igienizare frecventă.
Ce măsoară: Lungimea porțiunii placate și înălțimea montajului
Calcul: $S_{faianță}=L\times h$

Grupa 5 „Pardoseli”

Calculează suprafața pardoselii din atelierul.
Ce măsoară: Lungimea și lățimea încăperii.
Calcul: Spardoseală=L×l.

După organizarea pe grupe veți parcurge următorii pași:

Pasul 1: Organizarea spațiilelor de lucru;
Pasul 2: Alegerea corectă a instrumentelor de măsură (ruletă, metru);
Pasul 3: Realizarea schiței suprafeței ce urmează a fi măsurată;
Pasul 4: Efectuarea măsurătorilor utilizând corect instrumentele de măsură;
Pasul 5: Notarea cotelor pe schiță și în tabelul de mai jos;

Tabel de date:

Element	Lungime [m] |	Lățime/Înălțime (H) [m]	Calculul suprafețeia [mp]
			S_{totală} = S_{brută} - S_{goluri}

Pasul 6: Calcularea suprafeţelor.

Dacă pe suprafața voastră există goluri (uși/ferestre) sau alte finisaje (faianță), scădeți-le.

3. Evaluare și feedback: discuții, corectarea erorilor și concluzii.

Tabel Centralizator (Exemplu)

După terminarea măsurătorilor tuturor grupelor de elevii aceștia vor completa un tabel comun pe tabla interactivă pentru a vedea „Tabloul general a calculelor realizate”:

Lucrări	Unitate de măsură	Calcularea suprafeței
Zugrăveli		
Pardoseală		
Tencuieli		
Placări		
Vopsitorii		

FIȘA DE EVALUARE A PROBEI PRACTICE

Nume Elev: _____ **Grupa:** _____

Criteriu de evaluare	**Indicatori de performanță**	**Punctaj Maxim**	**Realizat**
Organizarea locului de muncă	Organizarea spațiilor de lucru și aprovizionarea cu SDV-uri	5 p	
Pregătirea lucrului	Alegerea corectă a instrumentelor de măsură (ruletă, metru).	5 p	

Schiţa suprafeţei	Realizarea corectă a schiței suprafeței ce urmează a fi măsurată	10 p	
Tehnica măsurării	Poziționarea corectă a ruletei (perfect orizontal/vertical).	10 p	
Acuratețea datelor	Citirea corectă a gradațiilor (fără erori de citire)și notarea rezultatelor pe schiță (L=…., l=…., h=…)	20 p	
Calcul matematic	Aplicarea corectă a formulei și scrierea unităților de măsură	30p	
Norme SSM	Respectarea normelor de protecția muncii la lucrările de măsurare	10p	
Oficiu		10p	
TOTAL		100p	

BIBLIOGRAFIE

1. C. Ionescu, Auxiliar curricular, ciclul superior al liceului, Domeniul Construcții, instalații și lucrări publice, Calificarea profesională: Tehnician în construcții și lucrări publice , Modulul Măsurători în construcții - 2008;
2. Tănăsescu M., Gheorghiu T., Ghețu C., Cepișcă C..- *Măsurări tehnice. Manual pentru clasa a X-a, liceu tehnologic,* filiera tehnologică – profil tehnic București: Editura AramisPrint, 2005, ISBN 973-679-233-1;
3. P.I.Dragomir, Măsurători geodezice inginerești în construcții, Universitatea Tehnică de Construcții, București, 2015;
4. C. Coșarcă, A.Sărăcin, T.S.Clinci, Măsurători geodezice inginerești în construcții și industrie, Îndrumător pentru lucrări practice , Universitatea Tehnică de Construcții, București, 2015;
5. Rapişca, P., Determinarea calităţii materialelor de construcţii, Ed. Matrixrom, Colecţia: Bazele construcţiilor, 2006;
6. Normative în construcţii - ediţia I – 2008, Editura: Best Publishing;
7. Reglementări tehnice privind cerinţele stabilite prin legea 10/1995 (8 volume), Editura : Matrixrom, Colecţia: Reglementări tehnice pentru proiectarea şi execuţia construcţiilor, 2009;
8. Regimul construcţiilor - ediţia a VI-a, Editura: Best Publishing, 2009;
9. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 şi 4 din domeniul de pregătire profesională CONSTRUCŢII, INSTALAŢII ŞI LUCRĂRI PUBLICE, 2016;
10. Site-uri Intenet de specialitate: http://www.scribd.com/doc/109177906/Metode-Interactive-de-Predare; http://www.didactic.ro; http://www.asociatia-profesorilor.ro/metode-de-predare-interactive.html; http://www.dppd.ro/pedagogie; http://www.tvet.ro/index.php/ro/curriculum.
11. Stoica, A., (coord.), Evaluarea curentă şi examenele, Ghid pentru profesori, Bucureşti, 2001.
12. http://www.tvet.ro/index.php/ro/curriculum;
13. https://www.mdlpa.ro/pages/reglementăritehnice;
14. https://www.alegetidrumul.ro/;
15. https://www.edu.ro/repere_metodologice_IPT_XI_2023_2024;
16. https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_X_an_scolar_2022_2023.

MODUL IV - MĂSURĂTORI ÎN INSTALAȚII

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul IV „Măsurători în instalații", componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații şi lucrări publice, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate 26 ore/an
instruire practică 26 ore/an

Modulul IV „Măsurători în instalații " este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Construcții, instalații și lucrări publice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 4: UTILIZAREA MASURATORILOR SPECIFICE CONSTRUCȚIILOR, INSTALAȚIILOR ȘI LUCRĂRILOR PUBLICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	**4.2.1.** **4.2.2.**	**4.4.1.** **4.4.2.** **4.4.5**	**Mărimi fizice si unități de măsură utilizate în instalații/ executie si exploatare:** - unități de măsură, multiplii, submultiplii şi transformări; - unități utilizate pentru temperatură, presiune, debit, volum, compresibilitate, vâscozitate.
4.1.2.	**4.2.4.**	**4.4.2.** **4.4.4.**	**Metode si mijloace de măsurare:** - metode de măsurare directe şi indirecte, - instrumente de măsură utilizate în instalații, - alegerea instrumentului potrivit în funcție de lucrarea la care se efectueaza masuratori.
4.1.3.	**4.2.4.** **4.2.5.**	**4.4.4.** **4.4.5.** **4.4.6.**	**Aparate de măsurare – verificarea parametrilor (Indicativ C56-02)** Manometru, debitmetru, contor, termocuplu, furtun de nivel Camera de termoviziune, Detector gaze, Termometrele non contact.
4.1.4. **4.1.5.**	**4.2.6.**	**4.4.6.** **4.4.7.**	**Precizia şi verificarea măsurătorilor** • clase de precizie ale aparatelor de masură şi control • erori de măsurare • documentarea rezultatelor

4.1.6.	**4.2.6.** **4.2.7.** **4.2.8.**	**4.4.7.** **4.4.8.**	**Verificarea parametrilor specifici instalațiilor** prin eşantionarea obiectelor de măsurat Defecte calitative de formă şi mărime pentru 1. materiale din oțel, fontă (fitinguri, țevi); documentație tehnică specifică; 2. materiale nemetalice - cupru, materiale plastice, materiale din fibră de sticlă (piese de legătură, tuburi); Documentație tehnică specifică.
4.1.7.	**4.2.9.**	**4.4.7.** **4.4.8.**	**Determinarea mărimilor specifice lucrărilor de instalații** **Măsurarea dimensiunilor**: lungimi, adâncimi, unghiuri, distanțe, cote de montaj, diametre, măsurarea rezistenței la izolație; **Parametri funcționali**: debit, presiune, temperatură, pierderilor de energie, viteze de circulație a fluidului, măsurarea vibratiilor, nivelului de zgomot. Probe hidraulice, debit ventilare
4.1.8 **4.1.11**	**4.2.10** **4.2.11**	**4.4.4** **4.4.5** **4.4.6** **4.4.8**	**Măsurători și calcule pentru rezultate finale** Măsurători și calcule pentru cantități de materiale specifice lucrărilor de: - alimentare cu apă (branşamente de apă, stații de pompare, rezervoare de hidrofor, instalații de combatere a incendiilor); - canalizare; - instalații de încălzire, instalații care utilizează surse regenerabile; - ventilare și condiționare a aerului;
4.1.9 **4.1.10**	**4.2.12**	**4.4.6** **4.4.7**	**Cerințe de calitate a lucrărilor de instalații** 1.Verificări de calitate: probe specifice de presiune, etanşeitate şi eficacitate, verificarea sudurilor; 2.Procese verbale de receptie a lucrărilor de instalații.
4.1.11.	**4.2.10**	**4.4.8**	Norme SSM şi PSI specifice lucrărilor; - canalizare; norme SSM şi PSI specifice; - instalații de încălzire, instalații care utilizează surse regenerabile; norme SSM şi PSI specifice; - ventilare și condiționare a aerului; norme SSM şi PSI specifice;
4.1.2.	**4.2.4.**	**4.4.2.** **4.4.4.**	**Metode si mijloace de măsurare:** - metode de măsurare directe și indirecte, - instrumente de măsură utilizate în instalații, - alegerea instrumentului potrivit în funcție de lucrarea la care se efectueaza masuratori.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

-Echipamente de protecţia muncii: echipament de lucru (salopetă), ochelari de protecţie;

-Materiale*:* liniare, foi de hârtie albă, creion, radieră, cretă, computer, machete, planşe;

-Verificatoare/ Dispozitive de lucru pentru măsurători: metru, ruletă, şubler, micrometre , lere, calibre, fir cu plumb, rigle de control, telemetru, densimetru, debitmetru, nivelă cu bulă de aer/nivelă cu laser, termometrele non contact, pirometru, anemometru: pentru măsurarea vitezei

și a debitului de aer, camera de termoviziune, detectoare de scurgeri de gaze și agenți frigorifici, pompă de testare la presiune manuală.
Kituri de Măsură și Diagnosticare(ex.Testo Smart Probes HVAC/R Kit), Sisteme și standuri de instruire cu senzori de măsură.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Educația centrată pe elev este considerată o necesitate în societatea contemporană, contribuind la formarea unei atitudini pozitive față de învățare și la dezvoltarea unei personalități armonioase. Profesorul are rolul de ghid care stimulează curiozitatea și facilitează învățarea elevilor.

În acest context s-au proiectat exemple de activități de învățare și evaluare care să constituie idei de implicare și personalizare active a demersului didactic în scopul dezvoltării competențelor, prin utilizarea tehnologiei integrate în lecții.Astfel se poate crea un proces de învățare dinamic și eficient conectat cu experiențele și realitățile vieții cotidiene a elevilor. Nu în ultimul rând încurajarea lucrului în echipă și colaborarea între elevi reprezintă paliere atitudinale necesare pentru o integrare armonioasă pe piața muncii .

Se recomandă integrarea în lecții a noțiunilor interdisciplinare, transdisciplinare în corelare cu practica, pentru ca elevul să identifice conexiunile între discipline și practică și să constate utilitatea acestora. Astfel la disciplina „Măsurători în instalații" elevul utilizează noțiunile studiate la „Desenul de instalații"- semnele convenționale și simbolurile materialelor - pe care le integrează la stabilirea cantităților de materiale.

Organizarea dinamică a lecțiilor prin aplicarea metodelor centrate pe elev, lucrul pe grupe, oferă libertatea de exprimare și gândire a elevilor și în egală măsură responsabilizarea în cadrul echipei.

ACTIVITATE DE INSTRUIRE PRACTICĂ
Verificarea calității prin eșantionare

Domeniul de pregătire profesională: Construcții instalații și lucrări publice
MODUL IV: MĂSURĂTORI ÎN INSTALAȚII
Clasa: a X-a
Rezultate vizate ale învățării

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.6.Eșantionarea obiectelor de măsurat	**4.2.6** Efectuarea de operații minime de calcul în determinarea erorilor de măsurare **4.2.7.** Eșantionarea obiectelor de măsurat selectând informații prin accesarea internetului privind alegerea elementelor de măsurare **4.2.8**. Selectarea eșantioanelor care reprezintă defecte calitative	**4.3.7**. Defalcarea în mod autonom cu corectitudine și responsabilitatea lucrărilor de construcții pe categorii de lucrări, în vederea executării măsurătorilor **4.3.8**. Respectarea normelor specifice pentru PSI sănătatea și securitatea muncii în activitatea de de măsurări

Scopul evaluării

Dezvoltarea competențelor specifice identificării materialelor de instalații, a defectelor de fabricație ale acestora sau a defectelor de execuție, clasificarea defectelor verificarea calitații unui lot de produse prin eșantionare precum și identificarea instrumentelor de măsură necesare în procesul de măsurare.

Obiectivele evaluării

- Verificarea cunoștințelor privind tipuri de elemente de instalații la care pot să apară defecte
- Identificarea aparatelor de măsură a defectelor de formă și mărime
- Identificarea consecințelor defectelor elementelor de instalații în procesele tehnologice.
- Dezvoltarea autonomiei și a respectării sarcinilor de lucru.

METODA "UNUL STĂ, CEILALŢI CIRCULĂ"

Metoda susține interactivitatea dintre elevi, prin generarea de idei, identifică potențialul de analiză și capacitatea de sinteză a elevilor .

Etape de lucru:

1. Împărțirea clasei în 4 grupe de elevi numerotate de la 1 la 4.
2. Profesorul de instruire practică împarte elevilor elemente de instalații la care trebuie să se identifice defectele, precum și o fișă de evaluare în care se vor nota constatările.
3. Fiecare grupă lucrează la o cerință din fișa de lucru
   - grupa 1 la cerinta 1, Ce tip de defect avem?"
   - grupa 2. Ce observăm?",
   - grupa 3. Cum măsurăm?",
   - grupa 4, Ce consecințe are defectul?
4. La semnalul profesorului elevii se rotesc astfel încât cei din grupa 1 trec la grupa 2, cei de la grupa 2 trec la 3 cei de la 3 trec la 4 și cei de la 4 trec la 1. Întotdeauna un elev din fiecare grupă inițială rămâne pe loc, fiind cel care argumentează colegilor decizia grupei sale. Rotirea se face până când toate grupele analizează toate cerințele și ajung în formula inițială.
5. Elevul care a rămas pe loc explică colegilor analiza și comentariile celor care au trecut prin grupa lor.
6. Fiecare grupă prezintă ceea ce a constatat la celelalte grupuri, identificând asemănările și deosebirile față de propriile constatări;
7. Profesorul punctează aspectele esențiale și corectează dacă este cazul.

Mod de organizare a activității/a clasei: 4 grupe de elevi

Resurse materiale:

- Elemente de instalații cu defecte , bucăți de țevi curbate, ovalizate , cu excentricități , sau cu filete rupte , cu pas diferit , sau teșit.
- Instrumente de măsură : șublere, micrometre , lere, calibre, fir cu plumb, rigle de control.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales

- Etape de lucru:

- Organizarea colectivului de elevi prin împărţirea acestora în 4 grupe de elevi;
- Prezentarea fișei de lucru și a fișei evaluare de către profesor . Acestea se pot trimite și pe platforma classroom sau adservio cea din urmă constituindu-se ca temă pentru acasă sau ca temă de autoevaluare.
- Numerotarea grupelor de elevi
- Prezentarea de către profesor a „Fişelor de lucru"
- Rezolvarea sarcinilor de lucru din cadrul Fişelor de lucru;
- Analizarea și comunicarea rezultatelor de către fiecare grupă;
- Evaluarea rezultatelor rezultatelor învățării de către profesorul de instruire practică.

Fișă de lucru

Verificarea calității prin eșantionare

1. **Defecte de formă și mărime la țevile și fitingurile pentru instalații**

Clasificare

Ovalizarea
Excentricitatea
Săgeata
Defecte de profil la filet

Standarde de calitate

- SR EN 10255 pentru țevi de oțel

- SR EN 10242 fitinguri din fontă
- SR EN 1057 pentru cupru
- Certificate de calitate
- Fișe tehnice

Defecte de forma și marime la materiale nemetalice

- Variația diametrului exterior
- Abateri de la perpendicularitatea tăieturii
- Grosime neuniformă a peretelui
- Rugozitatea excesivă

Standarde de calitate

- SR EN ISO 15874 pentru PPR
- Agrementul Tehnic
- Instrucțiuni de montaj ale producătorului

Metode de eșantionare

Elemente de care se ține seama la realizarea eșantioanelor:
Manualul calității cu procedure tehnice de calitate
Mărimea lotului de elemente de exemplu 500 bucăți
Mărimea eșantionului de exemplu 200 bucăți
Criteriul de acceptare/respingere de exemplu Criteriu de acceptare- „minim 180 fitinguri bune din 200 bucăți verificate”.

Instrumente de măsură pentru controlul calitativ

Instrument	Elementul măsurat	Defect
Șublerul	Diametrul exterior, grosimea peretelui, adâncimea mufelor.	Ovalizarea Excentricitatea.
Micrometrul	Grosimea peretelui cu precizie de 0,01 mm.	Excentricitatea
Lera pentru filete	Pasul filetului la fitingurile de oțel/fontă.	Profilul filetului
Vinclul de control	Unghiul de tăiere	**Neperpendicularitatea** tăieturii
Riglă de control / Fir cu plumb	Trasee rectilii	**Săgeata** țevilor
Calibre	Diametrul interior al fitingurilor.	**Abaterile de mărime**

Defectele pot fi generate de:

- **neomogenitatea culorii** la mase plastice,
- **sufluri** (bule de aer) la fitingurile de fontă
- **temperatura mediului când se efectuează măsurătoarea** . La materialele plastice (PPR, PVC), măsurătorile efectuate la o temperatură ambiantă de 20°C
- **depozitarea incorectă**

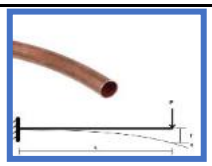
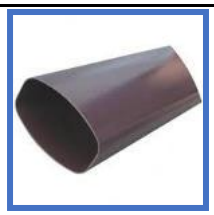
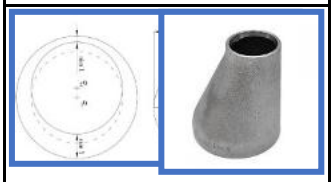
Reguli de depozitare

Factor de risc	Depozitare corectă	Depozitare incorectă
Așezare	Pe rastele sau traverse plane	Direct pe pământ sau pe obiecte ascuțite
Ordinea	Cele mai grele jos, cele ușoare sus	Amestecarea diametrelor mari peste cele mici

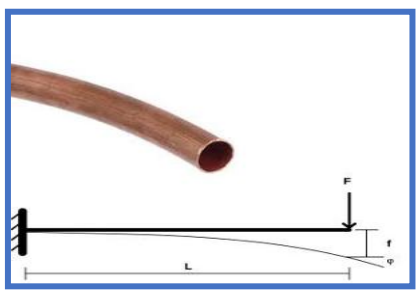
Protecție capete	Menținerea dopurilor de plastic (dacă există)	Lăsarea capetelor deschise (intră praf/rozătoare)
Temperatură	Locuri ventilate, ferite de soare	Lângă utilaje care degajă căldură sau în soare

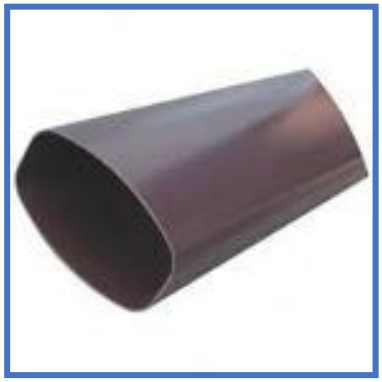
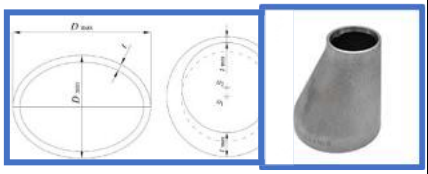
Fișă de evaluare

Studiați cu atenție elementele de instalații prezentate și enumerate în tabelul următor. Completați tabelul cu informațiile potrivite.

Imagine defect	Denumire defect	Ce observăm?	Cum măsurăm?	Consecințe ale defectului
				
				
				
				

Rezolvare- Fișă de evaluare

Imagine defect	Denumire defect	Ce observăm?	Cum măsurăm?	Consecințe ale defectului
	Săgeata	Țeava pare „încovoiată” atunci când este privită în lungime sau când este așezată pe o suprafață plană.	Se așază țeava pe un suport plan și se măsoară distanța maximă dintre suprafața suportului și generatoarea inferioară a țevii	Tensiuni mecanice în îmbinări, aspect inestetic al rețelei vizibile și dificultăți la trecerea prin

			în punctul cel mai curbat	brățări sau suporturi fixe.
	Excentricitatea	Centrul găurii interioare nu coincide cu centrul exterior al țevii. Rezultatul este un perete care este mai gros într-o parte și mai subțire în partea opusă.	Se folosește șublerul sau micrometrul pentru a măsura grosimea peretelui în puncte opuse.	Partea subțire a peretelui reprezintă o porțiune a țevii care poate ceda la presiune sau, locul unde sudura poate străpunge materialul prea subțire.
	Filet cu pas neregulat	Distanța dintre spirele filetului nu este constantă sau pieselor. flancuri „știrbe”	Șubler	Imposibilitatea etanșării îmbinării (curge chiar și cu mult câlți/teflon) și riscul de „gripare” (blocare) la montaj
	Ovalizarea	Secțiunea țevii nu este un cerc perfect, ci o elipsă	Se măsoară diametrul maxim (Dmax) și diametrul minim (Dmin) în aceeași secțiune. Diferența dintre ele indică gradul de ovalizare.	O țeavă ovalizată, nu va intra în mufă sau filetarea va fi incompletă pe anumite porțiuni

Activitate de evaluare teoretică

https://docs.google.com/document/d/1qHY4Q2tujht7c_T88GU0EPcURg_ghIrdmzOMtFEc_kk/edit?usp=sharing

Anul de studiu – Clasa a X-a

Domeniul de pregătire profesională Construcții instalații și lucrări publice

Modulul IV Măsurători în instalații

Determinarea diametrelor

Mod de aplicare : Frontal

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.8 Măsurători și calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru: - cotarea și executarea releveelor - lucrări de instalații	4.2.11 Calcularea cantităților de materiale necesare pe baza măsurătorilor, din domeniul lucrărilor de instalații	4.3.5 Asumarea inițativei în vederea realizării sarcinilor de lucru 4.3.6 Asumarea responsabilității în îndeplinirea sarcinilor de lucru specifice fiecărei categorii de lucrare și autoevaluarea sarcinii realizate;

Măsurarea directă
Măsurarea diametrelor țevilor

Subiectul I:……..5x 1p=5p

I. Citiți cu atenție și răspundeți la următoarele cerințe

1. 15 mm este indicația șublerului când măsori diametrul exterior. Ce diametru exterior va avea fitingul utilizat?
2. Dacă peretele țevii are are 1 mm și diametrul exterior este de 18mm care este diametrul interior?
3. Care este diametrul utilizat în mod convențional pentru standardizarea robineților și a flanșelor?
   a) Diametrul nominal Dn
   b) Grosimea peretelui s
   c) Diametrul exterior De
   d) Diametrul interior Di
4. Ce instrument de măsură oferă cea mai mare precizie pentru determinarea diametrului unei țevi de cupru?
   a)Ruleta
   b)Șublerul
   c) Echerul
   d)Metrul de tâmplărie
5. Dacă o țeavă are diametrul exterior de 20 mm și grosimea peretelui de 2 mm, care este diametrul interior?
   a) 18mm
   b)16mm
   c)22mm
   d)10mm

Subiectul II……..3x1p=3p
Precizati valoarea de adevăr pentru urmatoarele afirmații.:

a) Șublerul este un instrument de măsură care poate fi utilizat atât pentru determinarea diametrelor interioare, cât și a celor exterioare ale unei conducte.A
b) Micrometrul oferă o precizie de măsurare mai mică decât șublerul obișnuit.F
c) Diametrul nominal Dn al unei țevi reprezintă exact dimensiunea exterioară măsurată cu șublerul.F

Subiectul III…….1x 1p= 1p

Exercițiu de citire cu șublerul:

Zero-ul vernierului a depășit diviziunea de 14 mm pe rigla fixă. Linia de pe vernier care se aliniază perfect cu o linie de pe riglă este cea corespunzătoare valorii de 0,4 mm. Care este dimensiunea măsurată?

a) 18mm
b) 14,04mm
c) 14,4mm

Barem de evaluare și notare

Subiectul I:……5x 1p=5p

1. 15 mm , 2.17mm, 3. a) Diametrul nominal Dn, 4.b)Șublerul 5. a) 18mm,

Subiectul II…….3x 1p=3p

a-A,b-F, c-F

Subiectul III……..1x 1p= 1 p

14,4mm

1 punct din oficiu

Total 10 puncte

Activitate de învățare

Anul de studiu – clasa a X-a

Domeniul de pregătire profesională: Construcții instalații și lucrări publice

Modulul: IV Măsurători în instalații

Tema 1: Calcule pentru determinarea cantităților de materiale specifice lucrărilor de instalații sanitare

Tip de activitate: de teorie/ de instruire practică

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.8 Măsurători și calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru: - cotarea și executarea releveelor - lucrări de instalații	4.2.11 Calcularea cantităților de materiale necesare pe baza măsurătorilor, din domeniul lucrărilor de instalații	4.3.3 Colaborarea cu membrii echipei în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă 4.3.5 Asumarea inițativei în vederea realizării sarcinilor de lucru 4.3.6 Asumarea responsabilității în îndeplinirea sarcinilor de lucru specifice fiecărei categorii de lucrare și autoevaluarea sarcinii realizate;

Activitate realizată prin metoda Piramidei

Metoda piramidei îmbină activitatea individuală cu cea a grupurilor de elevi. Are rolul de a valoriza fiecare elev implicându-l într-un demers ce vizează rezolvarea unei probleme complexe. Prin utilizarea acestei metode, elevii dobândesc abilităţi practice prin experimentare individuală, dar şi prin lucrul în echipă. Metoda are avantajul că implică toţi elevii în activitate, fiecare dintre ei devenind responsabil, atât pentru propria învăţare, cât şi pentru învăţarea celorlalţi.

Mod de organizare a activității/a clasei:

Individual, pe grupe și frontal.

Resurse materiale:

Tablă, flipchart, fișe de lucru

Durată: 30 **minute**

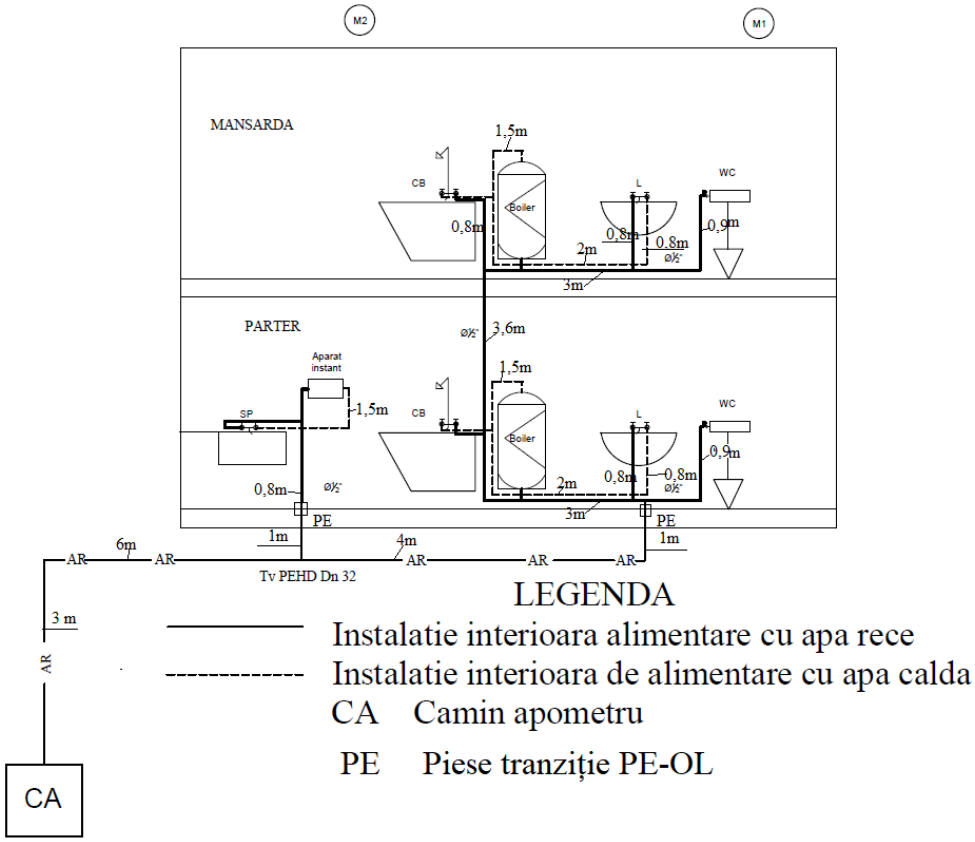
Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales:

- Etape de lucru:

- Etapa 1 -profesorul scrie pe tablă tema **„Calcule pentru determinarea cantităților de materiale specifice lucrărilor de instalații de alimentare cu apă”** și stabilește echipe de cîte 2, respectiv 4 elevi, pentru etapele viitoare ale lecției.
- Etapa 2 - Lucrul individual - elevii primesc o fișă de lucru cu o schemă a unei instalații de alimentare cu apă, de pe care trebuie să identifice materialele folosite, unitățile de măsură aferente și cantitățile de materiale pe care le vor înscrie într-un tabel.
- Etapa 3- Lucrul în perechi – colegii de bancă își verifică reciproc rezultatele învățării
- Etapa 4- Lucrul în echipe de câte 4 elevi - formate prin unirea perechilor două câte două. Elevii își confruntă rezultatele, contribuind toţi la concluziile finale ale echipei.
- Etapa 5-Lucrul frontal cu întreaga clasă - un reprezentant al fiecărei grupe scrie pe flipchart lista finală cu materialele pe care le-au identificat membrii grupei.
- Etapa 6 -Problematizarea -se vor compara listele finale cu materiale ale fiecărei echipe și se vor face corecțiile necesare astfel încât la final listele cu tuturor grupelor să conțină cantități identice.

Profesorul ghidează activitatea elevilor astfel încât să existe o implicare a tuturor elevilor din cadrul echipelor.

Fișă de lucru 1

Denumire material	Unitate de măsură	Cantitate
Spălător de bucătărie cu platformă sau picurător	bc	1
Țeavă PEHD Dn32	m	16

Rezolvare

Denumire material	Unitate de măsură	Cantitate
Spălător de bucătărie cu platformă sau picurător	bc	1
Lavoar	bc	2
Cadă de baie	bc	2
Vas de closet	bc	2
Boiler	bc	1
Aparat cu preparare instantanee a apei calde	bc	1
Țeavă PEHD Dn32	m	16
Țeavă oțel zincat ½”	m	24,7
Baterie spălător	bc	1
Baterie lavoar	bc	2
Baterie pentru cadă de baie cu duș flexibil	bc	2

Activitate de evaluare

Anul de studiu – Clasa a X-a

Domeniul de pregătire profesională: Construcții instalații și lucrări publice

Modulul IV Măsurători în instalații

Tema : Calcule pentru determinarea cantităților de materiale la o instalație interioară de canalizare menajeră

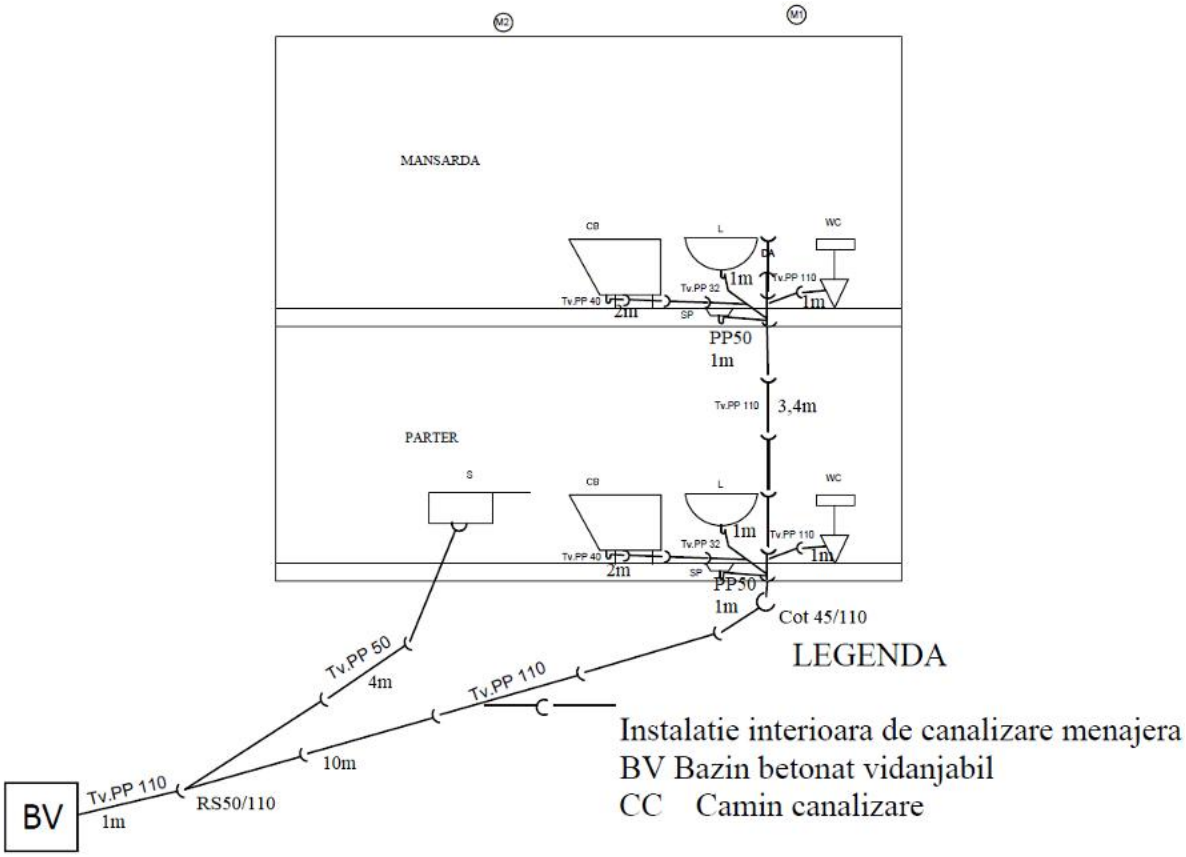
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.8 Măsurători și calcule pentru determinarea rezultatelor finale ale măsurătorilor pentru: - cotarea și executarea releveelor - lucrări de instalații	4.2.11 Calcularea cantităților de materiale necesare pe baza măsurătorilor, din domeniul lucrărilor de instalații	4.3.5 Asumarea inițativei în vederea realizării sarcinilor de lucru 4.3.6 Asumarea responsabilității în îndeplinirea sarcinilor de lucru specifice fiecărei categorii de lucrare și autoevaluarea sarcinii realizate;

Mod de organizare a activității/clasei:
Fișă aplicată frontal.
Resurse materiale:
Test conceput pentru evaluarea lecției „**Calcule pentru determinarea cantităților de materiale și lucrări specifice lucrărilor interioare de canalizare”.**
Fișă de evaluare
Studiați schema coloanelor și completați tabelul alăturat după modelul de pe primele doua linii. Clădirea are parter și mansardă iar evacuarea apelor uzare menajere se face într-un bazin betonat vidanjabil BV.

Pentru un mediu prietenos este necesar să se diminueze volumul deșeurilor care poluează. Identificați cel puțin doua măsuri care pot să conducă la diminuarea poluării apelor.

Denumire material	Punctaj	Unitate de măsură	Punctaj	Cantitate	Punctaj
Bazin betonat vidanjabil	0,5	bc	0,1	1	0,1
Ramificație simplă din PP 50/110	0,5	bc	0,1	1+1+1=3	0,3

Barem de corectare și notare
Durată: 40 minute

Pentru răspuns corect se acordă punctaj maxim. Pentru răspuns greșit se acordă 0 puncte. Pentru raspuns parțial corect se acordă jumătate din punctaj. Se acordă 1 punct din oficiu

Denumire material	Punctaj	Unitate de măsură	Punctaj	Cantitate	Punctaj
Bazin betonat vidanjabil	0,5	bc	0,1	1	0,1
Ramificație simplă din PP 50/110	0,5	bc	0,1	1+1+1=3	0,3
Țeavă PP 50	0,5	m	0,1	4+1+1=6	0,4
Țeavă PP110	0,5	m	0,1	10+1+1+3,4+1=16,4	0,4
Țeavă PP40	0,5	m	0,1	2+2=4	0,3
Țeavă PP 32	0,5	m	0,1	1+1=2	0,3
Sifoane de pardoseală	0,5	bc	0,1	2	0,2
Sifoane lavoar	0,5	bc	0,1	2	0,2
Sifon spălător	0,5	bc	0,1	1	0,1
Ramificație simplă	0,5	bc	0,1	1+1=2	0,

PP110/110					
Dispozitiv de aerisire PP 110	0,5	bc	0,1	1	0,1
TOTAL	5,5p		1,1p		2,4p

Măsuri care pot să conducă la diminuarea poluării apelor:
1 - reciclarea selectivă a resturilor de materiale din mase plastice
2- utilizarea neutralizatorilor în cazul evacuării apelor uzate la bazine betonate vidanjabile pentru ca apa ce ajunge în canalul de dren să nu polueze solul.

Se propune, cu titlu de exemplu, listă temelor ce se pot derula prin ore de instruire practică:

1. Utilizarea unităților de măsură în instalații
   - Transformări între multipli și submultipli (mm–cm–m, bar–Pa, l/s–m³/h)
   - Aplicații practice pentru temperatură, presiune, debit și volum
2. Alegerea și utilizarea instrumentelor de măsură în funcție de lucrare
   - Metode directe și indirecte de măsurare
   - Selectarea instrumentului potrivit pentru o lucrare de instalații
3. Măsurarea dimensiunilor specifice lucrărilor de instalații
   - Lungimi, adâncimi, diametre, cote de montaj
   - Utilizarea ruletei, șublerului, echerului, furtunului de nivel
4. Determinarea parametrilor de presiune
   - Utilizarea manometrului
   - Verificarea presiunii în instalații conform Indicativ C56-02
   - Interpretarea rezultatelor
5. Măsurarea debitului și verificarea funcționării instalațiilor
   - Utilizarea debitmetrului
   - Calcul debit prin metoda volum/timp
   - Determinarea debitului de ventilare
6. Măsurarea temperaturii în instalații
   - Termometru de contact
   - Termometru non-contact
   - Termocuplu
   - Interpretarea variațiilor de temperatură
7. Utilizarea camerei de termoviziune
   - Identificarea pierderilor de energie
   - Depistarea defectelor în instalațiile termice
8. Detectarea scăpărilor de gaze
   - Utilizarea detectorului de gaze
   - Norme SSM și PSI specifice
9. Verificarea rezistenței la izolație
   - Măsurarea rezistenței la izolație a echipamentelor
   - Interpretarea valorilor obținute
10. Precizia aparatelor de măsură și erorile de măsurare
    - Clase de precizie
    - Calculul erorii absolute și relative
    - Verificarea și documentarea măsurătorilor
11. Verificarea parametrilor prin eșantionare
    - Stabilirea eșantionului
    - Evaluarea conformității pieselor măsurate
12. Identificarea defectelor de formă și mărime
    - Țevi și fitinguri din oțel și fontă
    - Materiale plastice și cupru

Consultarea documentației tehnice
13. Probe hidraulice și verificări de etanșeitate
    Proba de presiune
    Verificarea sudurilor
    Întocmirea procesului verbal
14. Măsurători și calcule pentru cantități de materiale
    Alimentare cu apă
    Canalizare
    Încălzire
    Ventilare și climatizare
    Calcul necesar materiale
15. Verificarea calității lucrărilor și întocmirea documentației
    Procese verbale de recepție
    Cerințe de calitate
    Respectarea normelor SSM și PSI

Bibliografie:

1. https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a,%20a%20XII-a/Tehnici%20de%20masurare%20in%20domeniu/CD%20Press/A170.pdf
2. Carmen Ioana Iuhos, DIDACTICA DISCIPLINELOR TEHNICE_ U.T.PRESS, Cluj-Napoca, 2024, ISBN 978-606-737-733-0.
3. VINTILA Stefan_ Manualul-de-instalatii-editia-aIIa-Editura ARTENCO-2010, ISBN 978-973-85946-8-8.
4. VINTILA Stefan_ Manualul-de-instalatii de incalzire-editia-aIIa -Editura ARTENCO-2010, ISBN 978-973-85936-6-4
5. VINTILA Stefan_ Manualul-de-instalatii de ventilare-climatizare-editia-aIIa -Editura ARTENCO-2010, ISBN 978-973-85936-7-1
6. MDLPA, LISTA REGLEMENTĂRILOR TEHNICE ÎN CONSTRUCŢII, *Lista actualizată la data de 13.01.2016
7. Indicativ I 5 – 2010_NORMATIV pentru proiectarea, executarea si exploatarea instalatiilor de ventilare si climatizare
8. Indicativ C 56-2023_ NORMATIV pentru verificarea calității și recepția lucrărilor de construcții și instalații aferente
9. Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcţii/ Consolidarea din data de 30 ianuarie 2020
10. GHID de bună practică pentru proiectarea instalaţiilor de ventilare şi condiţionare în clădiri_URBAN INCERC_mai 2012
11. REVISTA ingineria instalațiilor_
12. https://www.aiiro.ro/revista-instlatiilor/
13. https://www.oaer.ro/arhiva/carti-tehnice/
14. Legea 319 din 2006 _Legea privind securitatea si sanatatea in munca/Actualizata prin Legea 208 din 2021
15. Legea privind Apărarea împotriva incendiilor -307/2006
16. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 şi 4 din domeniul de pregătire profesională CONSTRUCŢII, INSTALAŢII ŞI LUCRĂRI PUBLICE
17. Repere metodologice-Ministerul Educației - ROCNEE

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 93

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL- FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: ELECTRIC

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BĂLĂȘOIU DOINIȚA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul „Ștefan Odobleja” Craiova
BINIUC CARMEN	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iaşi
BLUJDEA ELENA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic Reşiţa
CIȘMAN AMELIA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Iaşi
COMĂNESCU GABRIELA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Henri Coandă” Târgu Jiu
DOGARU ILEANA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul „Ștefan Odobleja” Craiova
DAVID ALIN LAURENŢIU	ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Transporturi Braşov
MELNIC ALINA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Transporturi Auto Timişoara
NIȚU CLAUDIA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Energetic Constanţa
PLOȘNIȚĂ LĂCRĂMIOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Vasile Sav” Roman
POPA JANA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Transporturi Căi Ferate Craiova
RAFA MARIA ADRIANA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Comunicaţii ”Augustin Maior” Cluj Napoca
STĂNCULEANU LUCICA	dr. ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Dimitrie Filipescu” Buzău
ȘERBAN ANIȘOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza”, Slobozia
ȚÎRCOMNICU DANIELA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Metalurgic Slatina

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Electric**, cuprinde planul de învăţământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învăţământ cu frecvenţă zi şi programa şcolară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 4121/2016.

Organizarea conţinuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate, să fie susţinută dobândirea progresivă şi coerentă a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională **Electric**.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învăţământ a fost realizată astfel încât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieşiri: absolvenţi care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenţi care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC şi înscrierea la examenul naţional de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul pentru domeniul **Electric** include trei module:

- **Măsurări electrice în curent alternativ** - asigură dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini necesare pentru utilizarea aparatelor de măsură şi măsurarea mărimilor specifice curentului alternativ, interpretarea rezultatelor, studiul şi verificarea funcţionării circuitelor electrice de curent alternativ.
- **Aparate electrice** - vizează dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile, utilizarea, montarea şi întreţinerea aparatelor electrice utilizate în instalaţiile electrice de joasă tensiune.
- **Maşini electrice** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile şi utilizarea maşinilor electrice.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului naţional al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Electric:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. **Tehnician în instalaţii electrice**
2. **Tehnician energetician**
3. **Tehnician electrotehnist**
4. **Tehnician metrolog**
5. **Tehnician electrician electronist auto**

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. **Electrician constructor**
2. **Electrician exploatări miniere**
3. **Electrician nave**
4. **Electrician exploatare joasă tensiune**
5. **Electrician aparate şi echipamente electrice şi energetice**
6. **Electrician protecţii prin relee, automatizări şi măsurători în instalaţii energetice**

7. **Electrician exploatare centrale, staţii şi reţele electrice**
8. **Electrician echipamente pentru foraj-extracţie**
9. **Confecţioner produse electrotehnice**
10. **Electrician de întreţinere şi reparaţii aparatură electrocasnică**
11. **Electrician auto**
12. **Electrician sisteme fotovoltaice**

Corelarea dintre unităţile de rezultate ale învăţării şi module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	**Denumire modul**
URÎ 4. Măsurarea mărimilor electrice în curent alternativ	**MODUL I. Măsurări electrice în curent alternativ**
URÎ 5. Montarea şi întreţinerea aparatelor electrice de joasă tensiune	**MODUL II. Aparate electrice**
URÎ 6. Montarea şi întreţinerea maşinilor electrice	**MODUL III. Maşini electrice**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învăţământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: ELECTRIC

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Măsurări electrice în curent alternativ			
	Total ore /an:		**78**
	din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		laborator	**52**
		instruire practică	**-**
Modul II. Aparate electrice			
	Total ore /an:		**78**
	din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		laborator	**-**
		instruire practică	**52**
Modul III. Maşini electrice			
	Total ore /an:		**104**
	din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**52**
		laborator	**26**
		instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I. MĂSURĂRI ELECTRICE ÎN CURENT ALTERNATIV

• Notă introductivă

Modulul **„Măsurări electrice în curent alternativ”**, componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Electric*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**52 ore/an**
instruire practică	**–**

Modulul **„Măsurări electrice în curent alternativ”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învăţării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electric sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR ELECTRICE ÎN CURENT ALTERNATIV			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	4.2.1. 4.2.2. 4.2.3. 4.2.4. 4.2.20. 4.2.21.	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.6.	Curentul electric alternativ: - Inducţia electromagnetică (definire fenomen, montaje experimentale, legea inducţiei electromagnetice) - Generarea tensiunii electromotoare alternative sinusoidale (principiul generatorului de c.a. monofazat/trifazat) - Mărimi caracteristice curentului alternativ monofazat/trifazat (definire, relaţii matematice, unităţi de măsură): valoarea instantanee, valoarea efectivă, amplitudinea, perioada, frecvenţa, pulsaţia, faza, faza iniţială - Vizualizarea semnalelor alternative sinusoidale cu osciloscopul real/ virtual. - Reprezentarea convenţională a mărimilor alternative sinusoidale - Puteri electrice în curent alternativ: puterea aparentă, puterea activă, puterea reactivă Soft-uri educaţionale pentru simularea funcţionării generatorului de c.a. monofazat şi vizualizarea semnalelor alternative.

4.1.2.	4.2.5. 4.2.6. 4.2.7. 4.2.8. 4.2.9. 4.2.20. 4.2.21.	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.6.	Circuite electrice de c.a. monofazat (definire, unităţi de măsură şi relaţii de calcul pentru mărimile caracteristice; scheme electrice): - Elemente de circuit în curent alternativ: rezistoare, bobine, condensatoare - Circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate în serie şi/sau paralel Soft-uri educaţionale pentru simularea comportării elementelor de circuit în curent alternativ Soft-uri educaţionale pentru simularea funcţionării circuitelor de curent alternativ monofazat
4.1.3.	4.2.10. 4.2.11. 4.2.12. 4.2.13. 4.2.14. 4.2.15. 4.2.16. 4.2.20. 4.2.21.	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6.	Măsurarea mărimilor electrice în circuite de c.a. monofazat (aparate de măsurat utilizate, reglaje pregătitoare ale aparatelor, scheme de montaj, citirea indicaţiilor aparatelor, relaţii de calcul, prelucrarea şi interpretarea rezultatelor): - Măsurarea intensităţii curentului electric alternativ cu ampermetrul şi multimetrul - Măsurarea tensiunii electrice alternative cu voltmetrul şi multimetrul/ osciloscop - Măsurarea puterii electrice în circuite de c.a. monofazat: o Măsurarea puterii aparente cu montajul volt-ampermetric o Măsurarea puterii active cu wattmetrul o Măsurarea puterii reactive cu varmetrul o Măsurarea indirectă a puterii reactive - Măsurarea energiei electrice active cu contorul - Măsurarea impedanţelor: o Măsurarea impedanţelor prin metoda substituţiei o Punţi de c.a. pentru măsurarea capacităţii o Punţi de c.a. pentru măsurarea inductanţei Soft-uri educaţionale pentru simularea măsurării mărimilor electrice în circuitele de c.a. Norme SSM şi PSI specifice măsurării mărimilor electrice în curent alternativ
4.1.4.	4.2.17. 4.2.18. 4.2.19. 4.2.20. 4.2.21.	4.3.1. 4.3.2. 4.3.6.	Extinderea domeniului de măsurare al aparatelor analogice în c.a. monofazat (scheme de montaj, relaţii de calcul): - Extinderea domeniului de măsurare al ampermetrelor cu transformatoare de măsurat de curent - Extinderea domeniului de măsurare al voltmetrelor cu transformatoare de măsurat de tensiune

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**

- Mijloace de măsurare pentru mărimi electrice de c.a.: ampermetre, voltmetre, multimetre, wattmetre, varmetre, punţi de c.a., contoare
- Transformatoare de măsurat de tensiune şi de curent
- Surse de c.a., rezistoare, bobine, condensatoare, conductoare de legătură
- Softuri educaţionale/ Laboratoare virtuale - exemple
  - https://vascak.cz/data/android/physicsatschool/template.php?s=ele_ac_rlc&l=en
  - Electronics Workbench - https://electronicworkbenchewb.com/
  - LTspice- https://www.analog.com/en/resources/design-tools-and-calculators/ltspice-simulator.html
  - https://www.vlab.co.in/broad-area-electrical-engineering
  - Multisim- Multisim Live Online Circuit Simulator - https://www.multisim.com/
  - PhET Interactive Simulations- https://phet.colorado.edu/
  - Tinkercad Circuits- Circuits - https://www.tinkercad.com/circuits
  - https://elms-iitr.vlabs.ac.in/
- Echipament individual de securitatea muncii

• Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Măsurări electrice în curent alternativ”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Măsurări electrice în curent alternativ”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform recomandărilor precizate în unităţile de rezultate ale învăţării, menţionate mai sus.

Pregătirea practică în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării/ competenţelor de specialitate.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aceste activităţi de învăţare vizează:

– aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;

– îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, metoda simulării, metoda SCAMPER (Substituie, Combină, Adaptează, Modifică, Pune la o altă utilizare, Elimină), clasa inversată (Flipped Classroom), tehnologii moderne (realitatea virtuală şi inteligenţa artificială) etc.;

– folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;

– însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală, platforme e-learning).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:
- elaborarea de referate/ proiecte interdisciplinare;
- vizionări de materiale video
- problematizarea;
- demonstraţia interactivă;
- investigaţia ştiinţifică;
- învăţarea prin descoperire;
- activităţi practice;
- studii de caz;
- jocuri de rol;
- învăţarea bazată pe simulări inteligente (Simulation-Based Learning), realitatea virtuală (VR) / augmentată (AR);
- învăţare adaptivă personalizată (Adaptive Learning cu AI);
- învăţarea colaborativă (activităţi de lucru în grup/în echipă), colaborativă online cu suport AI
- învăţarea bazată pe rezolvarea de probleme (Problem-Based Learning – PBL);
- clasa inversată;
- învăţarea digitală şi colaborativă online;
- învăţarea prin gamificare digitală (Escape Room, Actionbound, Tarsia Maker);
- laborator virtual asistat de AI (Virtual Smart Lab);
- ateliere creative;
- învăţarea asistată de tehnologie;
- portofoliul de învăţare;
- activităţi practice interdisciplinare;
- învăţarea experienţială;
- învăţarea blended learning;
- utilizarea tehnologiei şi a platformelor digitale.

Pentru lucrările practice din laboratorul tehnologic se propune o listă orientativă de teme:

1. Interfaţa osciloscopului - butoane şi reglaje specifice
2. Utilizarea osciloscopului pentru vizualizarea semnalelor alternative sinusoidale
3. Experiment didactic pentru evidenţierea fenomenului de inducţie electromagnetică
4. Studiul funcţionării elementelor pasive de circuit în c.a
5. Determinarea parametrilor bobinei (R, X_L,L, Z, Q)
6. Studiul circuitului RL serie
7. Studiul circuitului RL paralel
8. Studiul circuitului RC serie
9. Studiul circuitului RC paralel
10. Studiul circuitului RLC serie şi al fenomenului de rezonanţă
11. Studiul circuitului RLC paralel şi al fenomenului de rezonanţă
12. Măsurarea intensităţii curentului electric în circuite de măsurare de mică putere
13. Măsurarea tensiunii electrice în circuite de măsurare de mică putere
14. Vizualizarea şi măsurarea tensiunilor cu osciloscopul
15. Măsurarea puterii aparente cu montajul volt-ampermetric
16. Măsurarea puterii active cu wattmetrul în circuite monofazate
17. Măsurarea puterii reactive cu varmetrul în circuite monofazate
18. Măsurarea indirectă a puterii reactive în circuite monofazate
19. Măsurarea energiei electrice active cu contorul în circuite monofazate
20. Măsurarea impedanţelor prin metoda substituţiei
21. Măsurarea capacităţilor cu ajutorul punţilor de c.a.
22. Măsurarea inductanţei cu ajutorul punţilor de c.a.

Un exemplu de metodă de învăţare, care presupune instruirea elevilor prin organizarea şi desfăşurarea unor ***activităţi practice de învăţare***, îl reprezintă ***lucrările de laborator***. Prin desfăşurarea de lucrări practice de laborator, elevii îşi formează priceperi şi deprinderi de lucru necesare pentru viaţă şi pentru activitatea profesională, îşi dezvoltă abilităţile de cooperare şi de lucru în echipă.

Lucrările de laborator se execută prin parcurgerea următoarelor etape:

1. Instructajul privind normele de protecţia muncii specifice lucrării, realizat de către profesor, la începutul orei. Instalaţiile şi aparatele din laborator trebuie să aibă instrucţiuni de folosire cu măsurile de protecţia muncii necesare. Nu se permite realizarea de lucrări cu aparate sau instalaţii defecte ori care au defecte de izolaţie a cablurilor sau a altor elemente de alimentare cu energie electrică.

2. Planificarea individuală a muncii, prin prezentarea de către profesor a obiectivelor lecţiei şi distribuirea sarcinilor şi a responsabilităţilor, respectiv cunoaşterea de către elevi a scopului lucrării, a produsului sau a instalaţiei ce urmează a fi realizată şi a paşilor ce urmează a fi parcurşi. În acest sens, se recomandă ca elevii să primească o fişă de lucru cu toate informaţiile necesare realizării lucrării de laborator.

3. Efectuarea propriu-zisă a lucrării de laborator. Elevii îşi aleg materialele şi mijloacele potrivite scopului propus şi ţinând cont de recomandările din fişa de lucru primită, realizează lucrarea practică. Pentru obţinerea unor rezultate corespunzătoare, în timpul desfăşurării lucrării de laborator, elevii trebuie să ţină cont de următoarele reguli:

- citirea aparatelor să se facă cu multă atenţie, pentru a se evita erorile de citire;
- datele obţinute să fie înregistrate corect şi notate într-un tabel de valori experimentale;
- variaţia anumitor parametri (curent, tensiune, rezistenţă etc.) să se facă încet şi cu atenţie asupra sensului de variaţie;
- compararea valorilor experimentale cu cele teoretice, calculul erorilor de măsură şi formularea observaţiilor privind comportamentul circuitului în curent alternativ;
- analizarea rezultatelor, interpretarea analitică şi grafică
- formularea concluziilor
- respectarea normelor SSM specifice lucrării de laborator realizate

4. Controlul şi autocontrolul execuţiei propriu-zise a lucrării de laborator, avându-se grijă să se corecteze eventualele greşeli.

O metodă care poate fi utilizată în vederea realizării lucrărilor de laborator o reprezintă **metoda simulării**, **cu ajutorul laboratorului virtual**, o alternativă modernă la experimentele clasice, permiţând elevilor să observe şi să analizeze fenomenele electrice într-un mediu digital controlat. Laboratorul virtual este un mediu informatic care reproduce funcţionarea reală a circuitelor şi aparatelor de măsură, oferind posibilitatea efectuării de experimente fără utilizarea fizică a echipamentelor.

Caracteristici:

- simulează comportarea circuitelor electrice reale;
- permite modificarea parametrilor (tensiune, rezistenţă, frecvenţă etc.);
- oferă afişarea instantanee a rezultatelor măsurătorilor;
- reduce riscurile legate de electrocutare sau defectarea aparaturii;
- poate fi utilizat repetat, fără costuri materiale.

Utilizarea laboratorului virtual facilitează înţelegerea fenomenelor din curent alternativ, dezvoltă competenţe de măsurare şi interpretare a rezultatelor, permite verificarea ipotezelor

teoretice prin experimentare, o vizualizare clară a fenomenelor, sprijină învăţarea prin explorare şi descoperire, oferă siguranţă în exploatare.

Lucrările de laborator realizate prin simulare în laboratorul virtual constituie un mijloc eficient de instruire, contribuind la formarea competenţelor tehnice şi digitale ale elevilor şi la consolidarea cunoştinţelor teoretice, fiind complementare lucrărilor practice desfăşurate în laboratorul real.

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE PREDARE - ÎNVĂȚARE DIGITALIZATĂ
Anul de studiu – clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Electric
Modulul 1: Măsurări electrice în curent alternativ
Tema Circuite electrice de curent alternativ – circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate serie şi/sau paralel – Studiul circuitului RLC serie şi al fenomenului de rezonanţă
Tipul de activitate: lucrare de laborator tehnologic
Durata: 100 minute

Rezultate ale învăţării vizate
Cunoştinţe
4.1.2. Circuite electrice de c.a. monofazat (mărimi caracteristice: definire, unităţi de măsură, relaţii matematice; scheme electrice; soft educaţional):
- Circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate serie şi/sau paralel

Abilităţi
4.2.5. Asocierea mărimilor caracteristice elementelor de circuit şi circuite electrice de c.a. cu unităţile de măsură corespunzătoare
4.2.6. Utilizarea soft-ului educaţional pentru simularea comportării elementelor de circuit în c.a.
4.2.7. Determinarea prin aplicarea relaţiilor matematice, a mărimilor caracteristice circuitelor electrice de c.a. monofazat
4.2.8. Realizarea unor circuite simple de c.a. cu rezistoare, bobine şi condensatoare
4.2.20. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate în procesul de comunicare la locul de muncă
4.2.21. Comunicarea rezultatelor activităţilor desfăşurate.
Atitudini
4.3.1. Cooperarea cu colegii de echipă în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.
4.3.2. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită.
4.3.3. Respectarea normelor de securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor
4.3.6. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme

Activitatea se realizează prin metoda ÎNVĂȚAREA PRIN SIMULARE FOLOSIND LABORATORUL VIRTUAL
Activitatea se poate desfăşura atât în sistem faţă – în – faţă, cât şi online.
Scopul experimentului - Studiul comportamentului circuitului RLC serie - determinarea mărimilor caracteristice circuitului: impedanţă, reactanţă inductivă, reactanţă capacitivă, defazaj, factor de putere, respectiv frecvenţa de rezonanţă.

Obiective specifice (operaţionale):
- Să utilizeze softul educaţional pentru simularea comportării elementelor de circuit în c.a.;
- Să identifice elementele componente (rezistor, bobină, condensator) şi aparatura de măsură necesară realizării circuitului conform aplicaţiei;

- Să definească mărimile caracteristice circuitului: impedanţă, reactanţă inductivă, reactanţă capacitivă şi defazaj;
- Să calculeze mărimile caracteristice circuitului: impedanţă, reactanţă inductivă, reactanţă capacitivă şi defazaj;
- Să determine frecvența de rezonanță și factorul de calitate în cazul circuitului RLC serie;
- Să comunice rezultatele activităţilor profesionale desfăşurate;
- Să colaboreze eficient în echipă, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă;
- Să utilizeze corect limbajul tehnic şi de specialitate în procesul de comunicare la locul de muncă;
- Să manifeste interes şi responsabilitate în respectarea normelor de protecţia muncii.

Realizarea lucrării de laborator prin metoda **Învățării prin simulare folosind laboratorul virtual** necesită accesul la următoarele **resurse educaționale deschise**:
Experimentul 1 – ”Pentru a studia şi măsura tensiunea, curentul, puterea şi factorul de putere în circuitul RLC serie” – disponibil pe platforma laboratorului virtual **VirtualLabs,** la adresa https://bes-iitr.vlabs.ac.in/exp/series-rlc-circuit/index.html
Experimentul 2 – ”Pentru a determina frecvența de rezonanță într-un circuit RLC serie” - disponibil pe platforma laboratorului virtual **VirtualLabs,** la adresa https://bes-iitr.vlabs.ac.in/exp/resonance-series-rlc/

Organizarea activităţii de laborator:
- se anunţă tema, scopul şi obiectivele activităţii;
- se prezintă strategia de lucru şi anume clasa se va împărţi pe echipe de elevi, în funcţie de numărul de elevi prezenţi, astfel încât să se asigure un număr minim de 4 elevi/echipă;
- profesorul prezintă laboratorul virtual cu ajutorul căruia se va simula comportarea unui circuit RLC serie, pentru a determina mărimile caracteristice circuitului: rezistența, reactanța inductivă, reactanța capacitivă, inductivitatea bobinei, capacitatea condensatorului, impedanța, factorul de putere, puterea aparentă, puterea reactivă, factorul de putere și frecvența de rezonanță;
- elevii se familiarizează cu aplicaţia laboratorului virtual **VirtualLabs**;

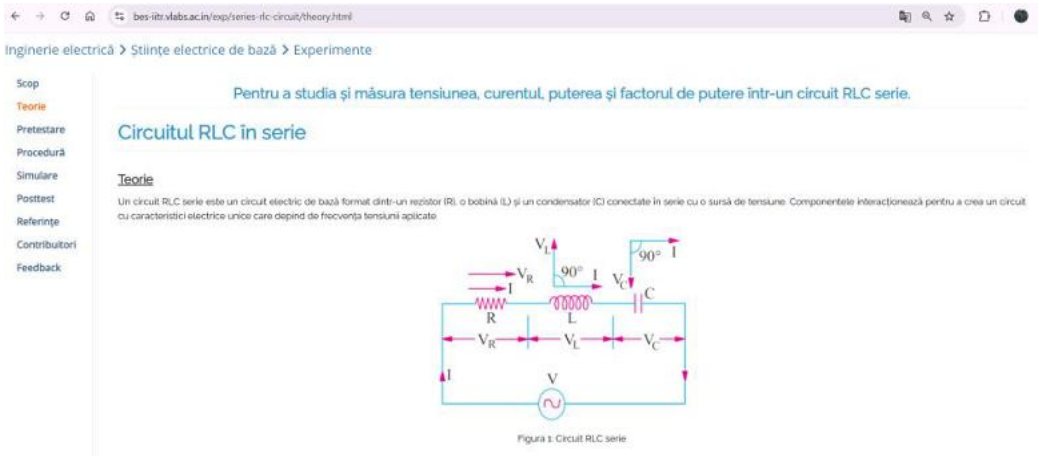

Figura 1. Circuit RLC serie

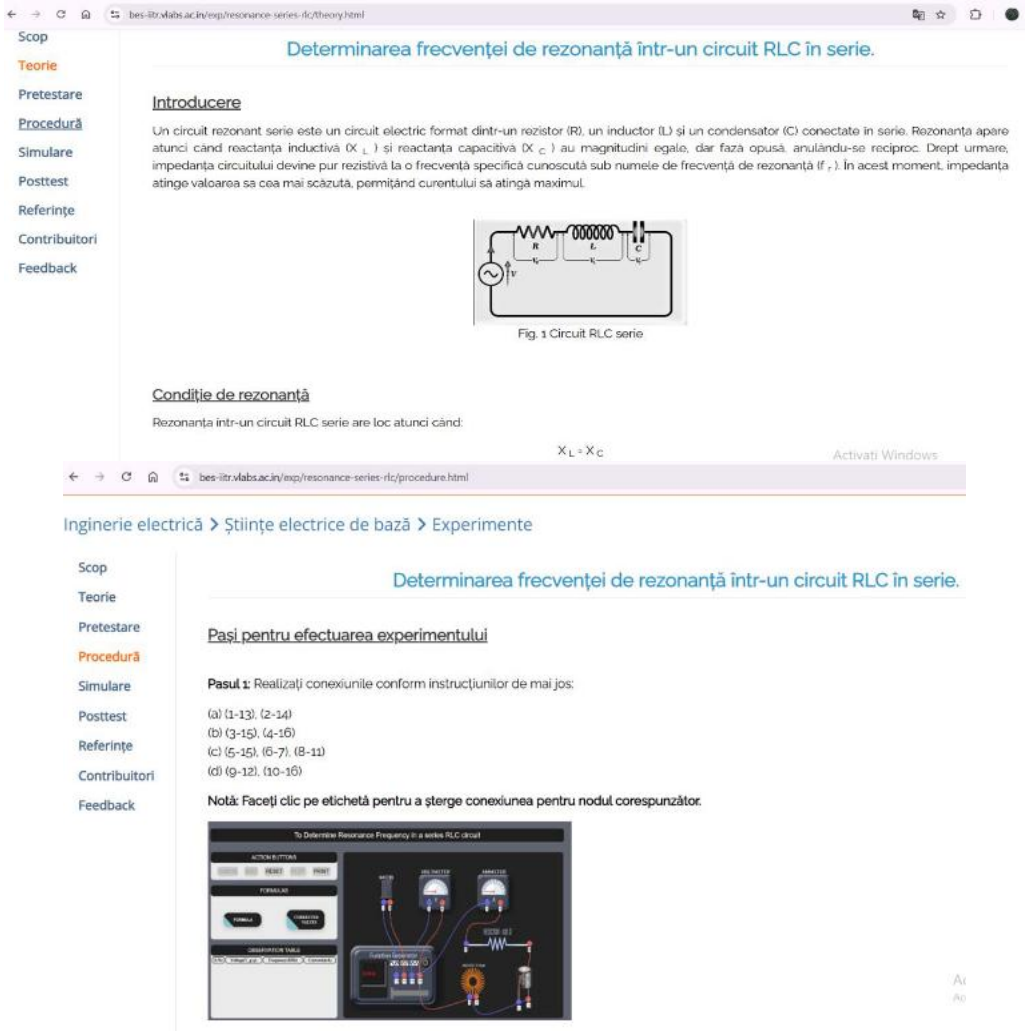
- profesorul prezintă procedura pentru efectuarea primului experiment şi indică elevilor să acceseze linkul https://bes-iitr.vlabs.ac.in/exp/series-rlc-circuit/index.html. Explică elevilor care sunt paşii de urmat şi anume:
  - ❖ se realizează conexiunile conform instrucțiunilor pasului 1;
  - ❖ se accesează butonul ”VERIFICARE”, dacă acestea sunt valide se va trece la pasul următor. În cazul în care există conexiuni greşite acestea se şterg dând clic pe nodurile corespunzătoare;

- ❖ se închide întrerupătorul automat MCB, se pornește variacul accesând butonul de pornire și se dă clic pe butonul variac pentru a seta tensiunea la 220V;
- ❖ se dă clic pe butonul ”ADAUGĂ” și datele experimentale, indicate de aparatele de măsură vor fi trecute în tabelul de observații automat de aplicație;
- ❖ cu aceste valori, se vor determina mărimile caracteristice circuitului R, X_L, X_C, L, C, Z, cosφ, S, Q, aplicând formulele date de aplicație;
- ❖ valorile obținute se trec în căsuțele corespunzătoare, după care se dă clic butonului ”VERIFICĂ”. Dacă există calcule greșite acestea se reiau;

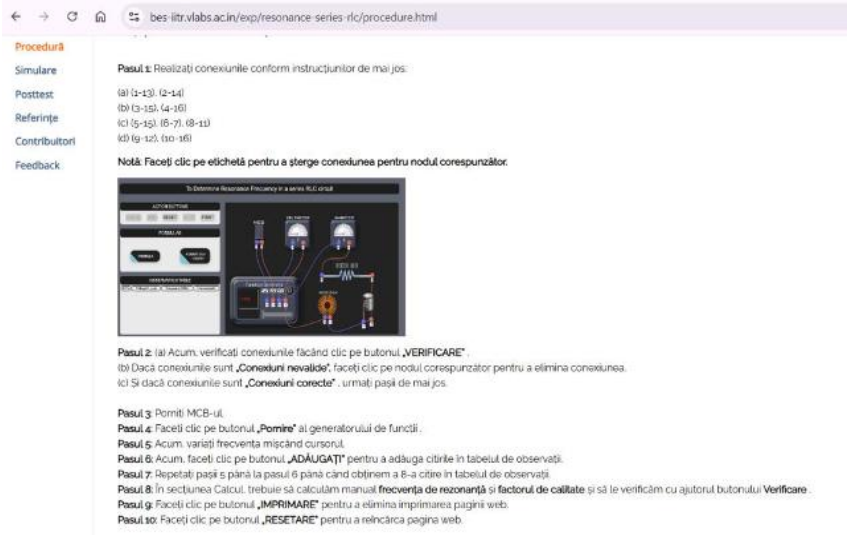

- elevii, sub îndrumarea profesorului, realizează conexiunile, apoi prin accesarea butonului ”VERIFICĂ”, aplicația le verifică automat. Dacă acestea sunt valide se va trece la pasul următor, se închide întrerupătorul și se alimentează circuitul;
- profesorul supraveghează activitatea elevilor, intervine acolo unde este cazul, corectează eventualele greşeli de execuţie, oferă informaţii suplimentare, oferă feedback de fiecare dată;
- elevii cer explicaţii acolo unde este cazul;
- după executarea corectă a conexiunilor, elevii accesează butonul ”ADAUGĂ” și aplicația adaugă în tabelul de observații valorile indicate de aparatelor de măsură;
- cu ajutorul datelor experimentale, elevii vor calcula mărimile: R, X_L, X_C, L, C, Z, cosφ, S, Q și vor verifica valorile cu ajutorul aplicaţiei, iar dacă au erori vor relua calculele;
- după executarea sarcinilor de lucru, elevii completează în fişa de lucru (care poate fi realizată şi în format digital);
- pentru determinarea frecvenţei de rezonanţă și a factorului de calitate, profesorul prezintă experimentul 2, indică elevilor să acceseze linkul https://bes-iitr.vlabs.ac.in/exp/resonance-series-rlc/ și explică pașii de urmat:
  - ❖ se realizează conexiunile conform instrucțiunilor pasului 1;
  - ❖ se accesează butonul ”VERIFICARE”, dacă acestea sunt valide se va trece la pasul următor. În cazul în care există conexiuni greșite acestea se șterg dând clic pe nodurile corespunzătoare;
  - ❖ se închide întrerupătorul automat MCB, se pornește generatorul de funcții și se variază frecvența prin mișcarea cursorului, între 1 și 8 kHz, realizând 8 citiri;
  - ❖ se dă clic pe butonul ”ADAUGĂ” pentru fiecare valoare a frecvenței și valorile măsurate de voltmetru și ampermetru vor fi trecute în tabelul de observații;
  - ❖ cu ajutorul formulelor de calcul afișate de aplicație se determină frecvența de rezonanță și factorul de calitate;

❖ accesând butonul ”COMPLOT” aplicația reprezintă graficul frecvență (kHz) în funcție de intensitatea curentului electric I (mA). Acesta poate fi printat, dacă se dă clic pe butonul ”IMPRIMARE” (dacă există conexiune la o imprimantă);

- elevii urmează pașii indicați de profesor, sub îndrumarea acestuia;

- profesorul supraveghează activitatea elevilor, intervine acolo unde este cazul, corectează eventualele greşeli de execuţie, oferă informaţii suplimentare, oferă feedback de fiecare dată, elevii cer explicaţii acolo unde este cazul;

- cu ajutorul valorilor experimentale ale elementelor de circuit, R=100Ω, L=12,47mH, C=0,22μF, elevii vor calcula frecvenţa de rezonanţă şi factorul de calitate, care pot fi verificate cu ajutorul aplicaţiei, accesând butonul ”VERIFICĂ”. Dacă rezultatul nu este corect, se reia calculul;
- pentru reprezentarea graficului frecvență (kHz) în funcție de intensitatea curentului electric I (mA), elevii accesează buton ”COMPLOT”. Acesta poate fi printat, dacă se dă clic pe butonul ”IMPRIMARE” (dacă există conexiune la o imprimantă);
- după executarea sarcinilor de lucru, elevii completează în fişa de lucru (care poate fi realizată şi în format digital);

FIȘA DE LUCRU

TABEL VALORI DETERMINATE

Mărimea	**Simbol**	**Valoarea obţinută**	**Unitatea de măsură**
Rezistenţa electrică	R		
Reactanţa inductivă	X_L		
Reactanţa capacitivă	X_C		
Inductanţa	L		
Capacitatea electrică	C		
Impedanţa	Z		
Defazaj	cosφ		
Puterea aparentă	S		
Puterea reactivă	Q		
Frecvenţa de rezonanţă	f_r		
Factorul de calitate	Q		

- la finalul lucrării elevii vor completa o fișă de autoevaluare.

AUTOEVALUARE

1. Am înțeles scopul lucrării de laborator:
   ☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
2. Am respectat instrucțiunile și pașii de lucru:
   ☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
3. Am colaborat eficient cu colegii mei de echipă:
   ☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
4. Am obținut rezultatele așteptate:
   ☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
5. Pot explica noțiunile studiate și altcuiva:
   ☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
6. Ce am învățat nou astăzi?

……..……

7. Ce aș putea îmbunătăți data viitoare?

……

Avantajele metodei:

- elevii pot realiza experimente în siguranţă şi într-un mod foarte realist;
- înţelegerea mai bună a circuitelor – elevii pot vedea mai uşor: sensul curentului, variaţia tensiunii, funcţionarea componentelor;

- oferă elevului posibilitatea de a efectua experimente cu echipamente şi materiale care nu sunt disponibile într-un laborator real;
- modificarea rapidă a parametrilor – se pot schimba: tensiunea sursei, valorile rezistenţelor, tipul conexiunii (serie/paralel) şi se observă imediat efectul asupra curentului;
- simularea situaţiilor periculoase sau greu realizabile – suprasarcină, scurtcircuit, defectarea componentelor;
- dezvoltarea gândirii logice şi a competenţelor tehnice – elevii pot proiecta singuri circuite şi le pot testa virtual;
- este facilitată înţelegerea fenomenului studiat de către elevii care au deficiente motorii şi nu pot realiza cu alt sprijin experimentul efectiv;
- promovează învăţarea interdisciplinară, interactivă, centrată pe elev;

Dezavantajele metodei:

- lipsa contactului direct cu aparatura reală – elevii nu învaţă să: monteze efectiv circuite, folosească instrumente reale (multimetru, sursă de tensiune), să gestioneze cabluri şi conexiuni fizice;
- motivaţia este mai scăzută pentru unii elevi – unii învaţă mai bine prin experienţă directă, nu prin ecran;
- costul ridicat al echipamentelor şi al sistemului de operare.

Câteva exemple de laboratoare virtuale disponibile gratuit:

– **PhET Interactive Simulations** (https://phet.colorado.edu/) - reprezintă o colecţie extinsă de simulări interactive pentru ştiinţe şi matematică, dezvoltată de Universitatea din Colorado Boulder.
– **Virtual Labs** (https://www.vlab.co.in/) - este o platformă care oferă laboratoare virtuale pentru o gamă largă de subiecte, inclusiv ştiinţele naturii, ingineria şi medicina.
– **OLABS** (https://www.olabs.edu.in/) - este o platformă care oferă laboratoare virtuale pentru o gamă largă de subiecte: fizică, chimie, biologie, matematică, ştiinţe etc.
– **ChemCollective Virtual Lab** (https://chemcollective.org/vlabs) - conţine un set de experimente virtuale pentru chimie, care acoperă o varietate de subiecte şi concepte din chimie generală şi organică.
– **Chemistry Lab Simulator (**https://chemcollective.org/vlabs) – este un simulator online care permite utilizatorilor să efectueze experimente de chimie şi să observe rezultatele într-un mediu virtual sigur.
– **Gizmos by Explore Learning** (https://gizmos.explorelearning.com/) – este o colecţie de peste 400 de simulări interactive pentru matematică şi ştiinţe.

O altă tehnică este **metoda cutiei negre** inspirată de practica economică. Termenul „**black box method**” (metoda cutiei negre) se referă la analiza unui sistem exclusiv prin prisma input-urilor (intrărilor) şi output-urilor (ieşirilor) sale, fără a cunoaşte structura sa internă.

Metoda are aplicaţii multiple în domenii precum:

– verificarea modului în care unele sisteme sau aplicaţii se comportă în raport cu cerinţele impuse;
– testarea valorilor de la limitele extreme ale intervalelor permise;
– anticiparea erorilor pe baza experienţei anterioare;
– crearea unor modele predictive bazate pe date istorice atunci când procesele fizice sunt prea complexe pentru a fi modelate prin ecuaţii fundamentale;
– analizarea modului în care stimulii de marketing influenţează comportamentul unui consumator şi duc la decizia de cumpărare etc.

Această metodă este utilizată şi în învăţământul tehnic, pentru a stimula gândirea logică, formularea de ipoteze, învăţarea prin descoperire, capacitatea de analiză, învăţarea activă şi autonomia în învăţare.

Cutia neagră este doar un capac extern al unui dispozitiv tehnic, al cărui interior urmează să fie descoperit de elevi.

O lecţie desfăşurată folosind această metodă poate consta din trei etape:

1. Se prezintă o problemă şi se stabilesc regulile de muncă.
2. Elevii primesc obiecte neidentificate (de exemplu circuite electrice/electronice, aparate, dispozitive, mecanisme etc.) şi sunt solicitaţi să observe modificările mărimilor de ieşire, în funcţie de modificările mărimilor de intrare. Analizând aceste modificări, ei trebuie să stabilească funcţia obiectului primit. După ce au observat şi analizat toate elementele, obiectului primit i se atribuie un nume şi i se definesc parametrii de intrare şi de ieşire.
3. Se prezintă rezultatele analizelor şi se realizează verificarea prin deschiderea cutiei.

Metoda oferă efecte bune în special pentru identificarea componentelor şi sistemelor electrice în funcţie de rolul îndeplinit sau de comportamentul lor la modificarea unor caracteristici ale mărimilor de intrare. Vom exemplifica utilizarea acestei metode pentru studiul comportamentului unor elemente de circuit în curent alternativ.

Tema: Elemente de circuit în curent alternativ
Tipul de activitate: lucrare de laborator tehnologic
Durata: 100 minute

Rezultatele vizate ale învăţării sunt următoarele:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
4.1.2. Circuite electrice de c.a. monofazat (mărimi caracteristice: definire, unităţi de măsură, relaţii matematice; scheme electrice; soft educaţional): - elemente de circuit în c.a.: rezistoare, bobine, condensatoare; - circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate în serie şi/sau paralel.	**4.2.6.** Utilizarea soft-ului educaţional pentru simularea comportării elementelor de circuit în c.a. **4.2.7.** Determinarea, prin aplicarea relaţiilor matematice, a mărimilor caracteristice circuitelor electrice de c.a. monofazat **4.2.8.** Realizarea unor circuite simple de c.a. cu rezistoare, bobine şi condensatoare	**4.3.1.** Colaborarea cu colegii de echipă în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă

Obiective operaţionale:

- Să utilizeze softul educaţional pentru simularea comportării elementelor de circuit în c.a.;
- Să construiască virtual un circuit de curent alternativ folosind aplicaţia digitală;
- să modifice parametrii (rezistenţă, inductanţă, capacitate, frecvenţă) şi să observe efectele;
- Să comunice rezultatele activităţilor profesionale desfăşurate;
- Să colaboreze eficient în echipă, în scopul îndeplinirii sarcinilor;
- Să utilizeze corect limbajul tehnic şi de specialitate în procesul de comunicare la locul de muncă;

Resurse: aplicaţia Solve elec (se poate descărca utilizând link-ul https://solve-elec.en.softonic.com/) sau folosind componente reale de circuit şi aparate de măsură

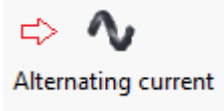
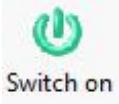
Organizarea activităţii:

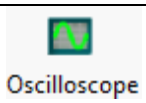
Activităţile experimentale se vor realiza utilizând circuite electrice de tip R-L şi R-C serie, reale sau simulate, alimentate de la surse reglabile de tensiune alternativă. Elevii nu pot vedea conţinutul circuitelor, dar au acces la bornele acestora şi pot regla frecvenţa sursei de alimentare. De asemenea, pot vizualiza şi analiza comparativ oscilogramele tensiunii de alimentare, respectiv a căderilor de tensiune pe componentele circuitului din „cutia neagră”, folosind un osciloscop real/virtual cu mai multe canale.

Elevii pot fi organizaţi pe grupe sau în perechi, astfel încât o parte dintre ei să aibă sarcini privind realizarea circuitelor şi obţinerea oscilogramelor mărimilor alternative din circuit, iar cealaltă parte au sarcina de a analiza oscilogramele, respectiv de a rezolva „ghicitorile” ascunse în cutia neagră, beneficiind şi de suportul oferit de un set de întrebări structurate.

Pentru exemplificare, vom considera clasa/grupa organizată pe perechi. Perechile vor primi aceleaşi set de sarcini, dar la nivelul fiecărei perechi sarcinile vor fi diferenţiate. În prima fază a activităţii, un elev din cadrul perechii va utiliza o aplicaţie de simulare pentru a construi un circuit R-L serie şi a vizualiza oscilogramele mărimilor alternative din circuitul virtual. Capturile oscilogramelor vor fi inserate într-un document colaborativ care este accesibil şi celuilalt membru al perechii. Acesta va putea vedea doar oscilogramele, nu şi circuitul propriu-zis, le va analiza şi va obţine astfel răspunsuri cu privire la tipul componentelor şi parametrii acestora, pe care le va completa, la rândul său, în documentul colaborativ.

În a doua fază a activităţii, rolurile se inversează, astfel că elevul care a analizat oscilogramele şi a rezolvat „ghicitoarea” în prima fază, va realiza de această dată un circuit virtual R-C serie. Sintetizând, un elev din pereche va realiza sarcinile prezentate în continuare sub codurile A1 şi B2, iar celălalt elev va realiza sarcinile prezentate sub codurile A2 şi B1.

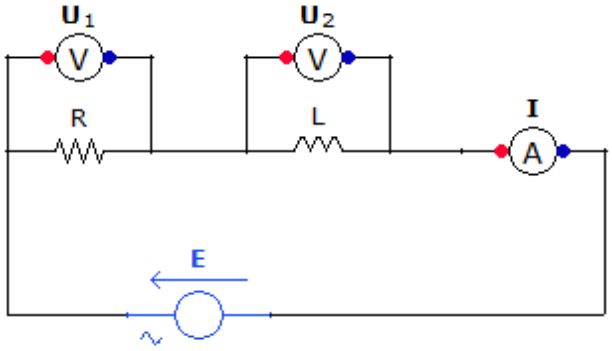
Cod	Sarcini primite / Rezultate aşteptate
A 1	*Sarcini de lucru:* 1. Deschide aplicaţia de simulare Solve Elec 2. Alege din meniul aplicaţiei modul de lucru „Alternating current” 3. Selectează din biblioteca aplicaţiei componentele necesare pentru realizarea unui circuit serie cu un rezistor, o bobină, un ampermetru şi o sursă de tensiune alternativă. Plasează cele patru componente în spaţiul de lucru al aplicaţiei. 4. Reglează parametrii componentelor după cum urmează: R = 500Ω, L = 1H, E = 4V şi f = 100Hz. 5. Realizează conexiunile dintre componente. 6. Conectează câte un voltmetru la bornele rezistorului şi bobinei. 7. Porneşte simularea prin click pe butonul ”Switch on” al aplicaţiei. 8. Pentru vizualizarea variaţiilor în timp a mărimilor din circuit, activează modul ”Oscilloscope” din meniul aplicaţiei.

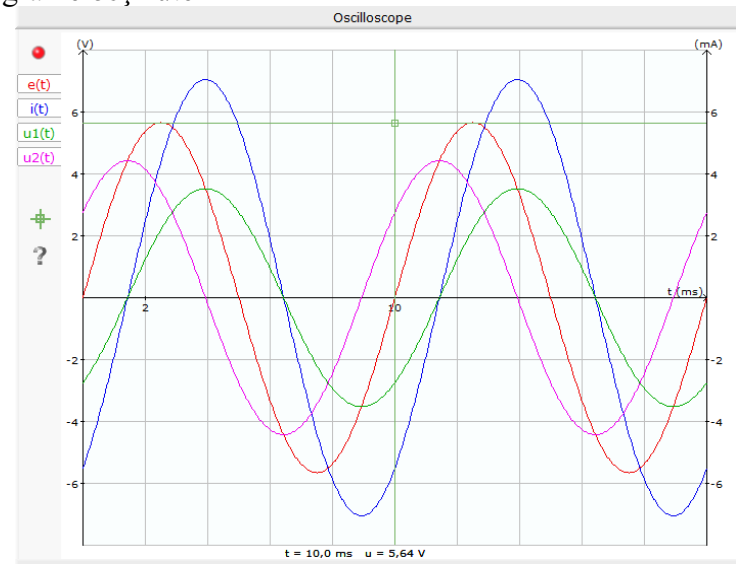
9. Utilizează cursorul aplicaţiei de simulare pentru a marca amplitudinile mărimilor alternative din circuit.
10. Capturează imagini cu oscilogramele obţinute şi inserează-le în documentul colaborativ pus la dispoziţie, în caseta A1.

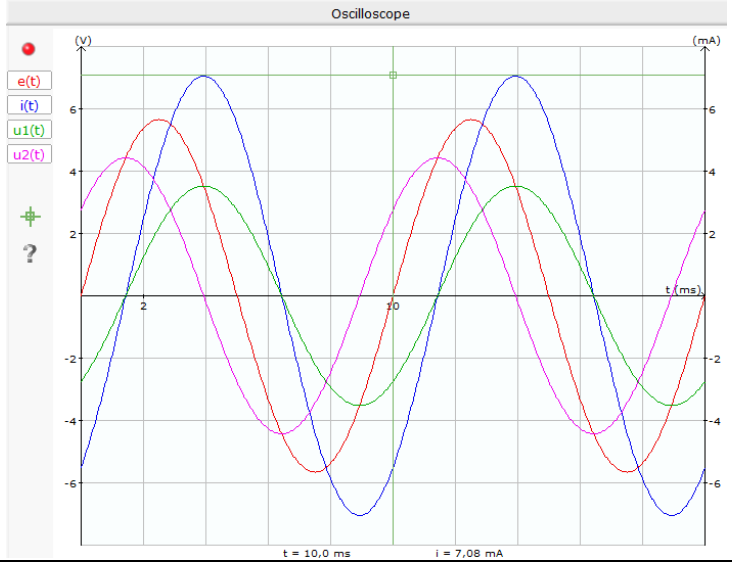
Rezultate aşteptate:

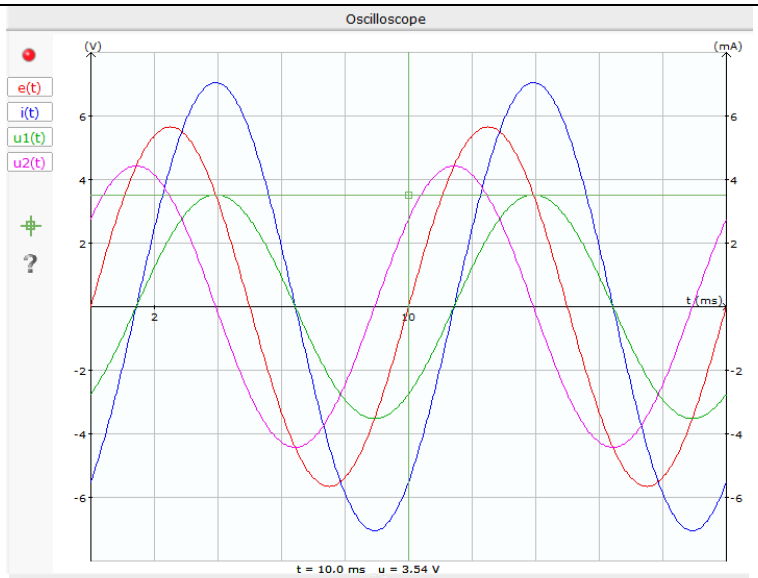
- Schema circuitului

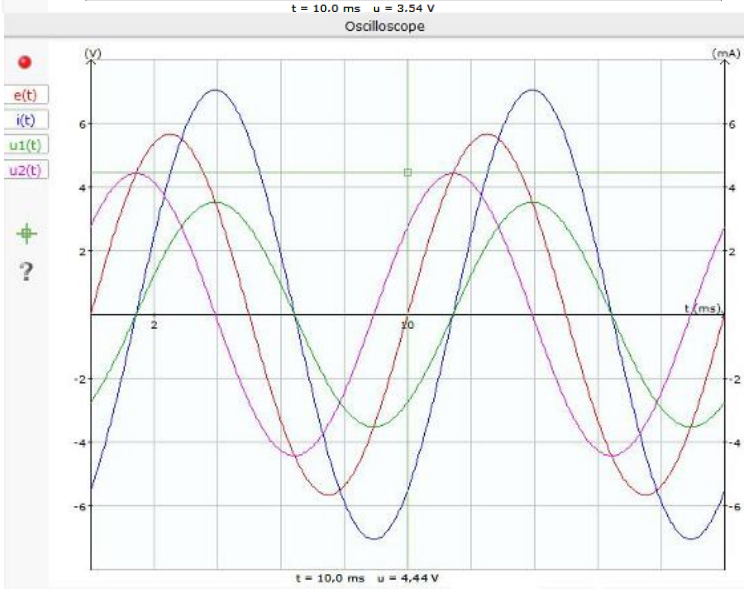

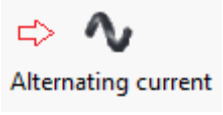
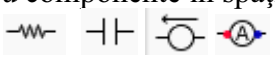
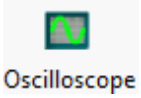
- Oscilograme obţinute

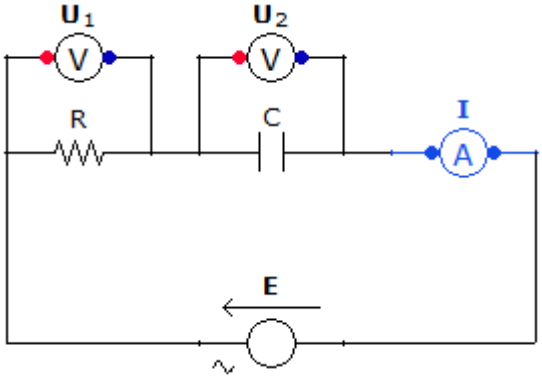

<table>
<tr><td></td><td>

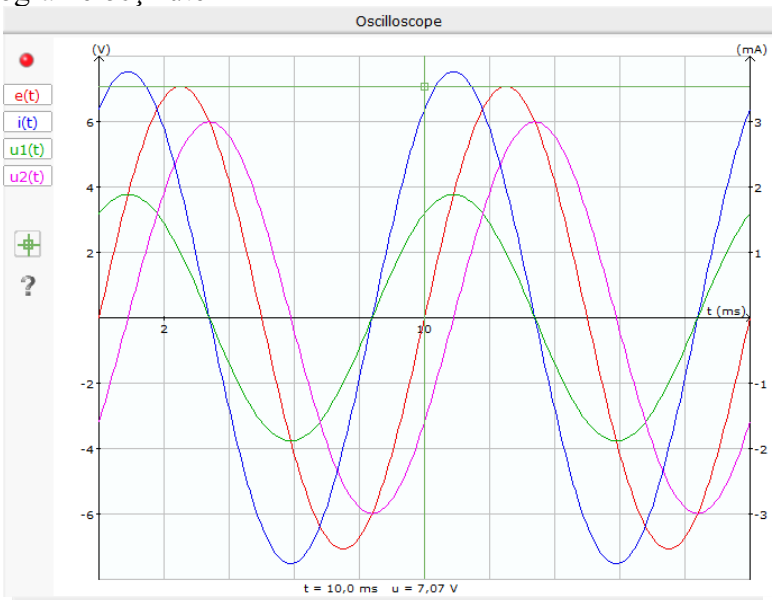

</td></tr>
<tr><td>A2</td><td>Sarcini de lucru:
1. Deschide documentul colaborativ pus la dispoziţie.
2. Analizează oscilogramele inserate în caseta cu codul A1 şi completează în caseta A2 următoarele propoziţii:
a. Elementele circuitului sunt conectate în .....
b. Amplitudinea tensiunii de alimentare este .....
c. Amplitudinea intensităţii curentului din circuit este .....
d. Valoarea efectivă a tensiunii de alimentare este .....
e. Valoarea efectivă a intensităţii curentului din circuit este .....
f. Frecvenţa mărimilor alternative din circuit este .....
g. Elementul având tensiunea la borne u_1 este .....
h. Elementul având tensiunea la borne u_2 este .....
i. Valoarea parametrului caracteristic elementului care are tensiunea la borne u_1 este .....
j. Valoarea parametrului caracteristic elementului care are tensiunea la borne u_2 este .....
3. Argumentează alegerea tipurilor de componente pentru elementele având tensiunile la borne u_1 şi u_2.
4. Sintetizaţi o concluzie cu privire la ce conţine circuitul analizat (fără a preciza şi</td></tr>
</table>

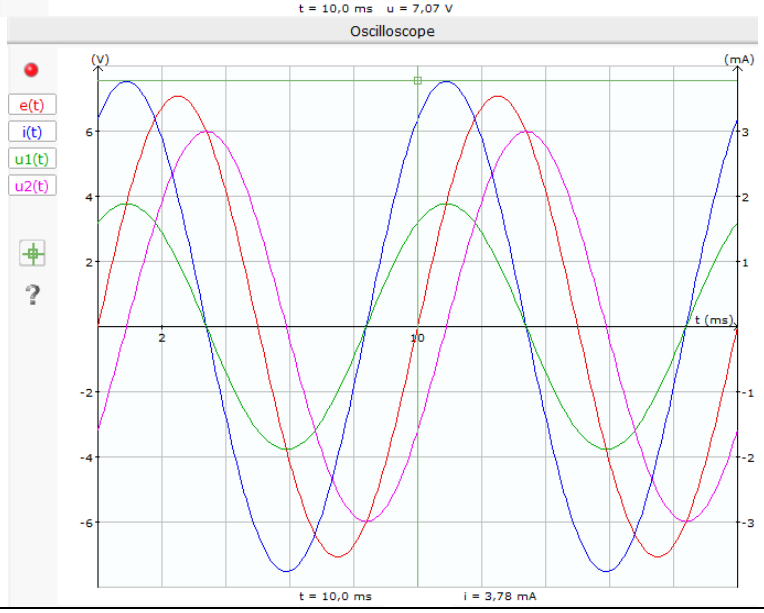
	aparatele de măsură).
	Rezultate aşteptate: • Cuvintele lipsă a. serie b. E_m = 5,64 V c. I_m = 7,08 mA d. E = 4 V e. I = 5 mA f. f = 1 / 10 ms = 100 Hz g. rezistor h. bobină i. R = U_{1m} / I_m = 3,54 V / 7,08 mA = 500 Ω j. L = U_{2m} / 2πf I_m = 4,44 V / 628 Hz □ 7,08 mA = 1 H • Argumentare: – u_1 este în fază cu i, deci elementul de circuit este un rezistor ideal – u_2 este defazat cu π/2 rad înainte faţă de i, deci elementul de circuit este o bobină. • Concluzie Circuitul conţine următoarele elemente înseriate: – sursă de tensiune alternativă de 4 V_{ef} şi 100 Hz; – un rezistor cu rezistenţa de 500 Ω; – o bobină cu inductivitatea de 1 H.
B1	*Sarcini de lucru:* 1. Deschide aplicaţia de simulare Solve Elec 2. Alege din meniul aplicaţiei modul de lucru „Alternating current” 3. Selectează din biblioteca aplicaţiei componentele necesare pentru realizarea unui circuit serie cu un rezistor, un condensator, un ampermetru şi o sursă de tensiune alternativă. Plasează cele patru componente în spaţiul de lucru al aplicaţiei. 4. Reglează parametrii componentelor după cum urmează: R = 1 kΩ, C = 1μF, E = 5V şi f = 100Hz. 5. Realizează conexiunile dintre componente. 6. Conectează câte un voltmetru la bornele rezistorului şi condensatorului. 7. Porneşte simularea prin click pe butonul ”Switch” al aplicaţiei. 8. Pentru vizualizarea variaţiilor în timp a mărimilor din circuit, activează modul „Oscilloscope” din meniul aplicaţiei. 9. Utilizează cursorul aplicaţiei de simulare pentru a marca amplitudinile mărimilor alternative din circuit. 10. Capturează imagini cu oscilogramele obţinute şi inserează-le în documentul colaborativ pus la dispoziţie, în caseta B1.
	Rezultate aşteptate:

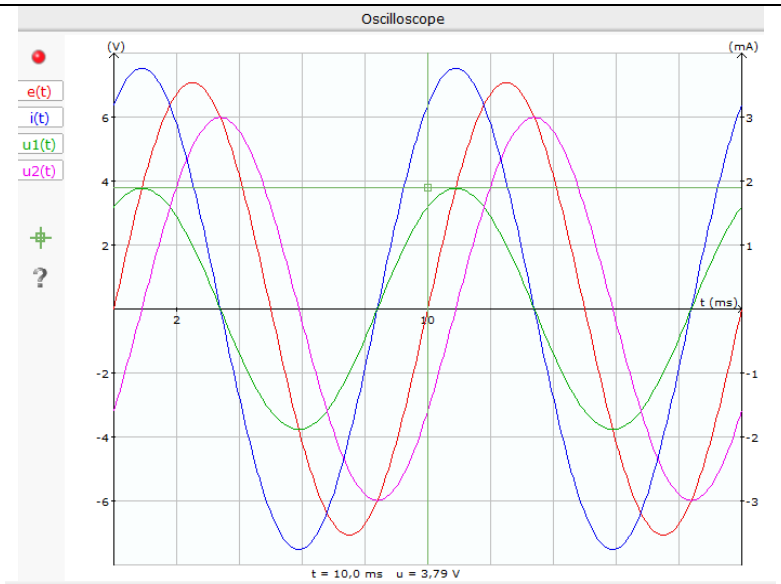
- Schema circuitului

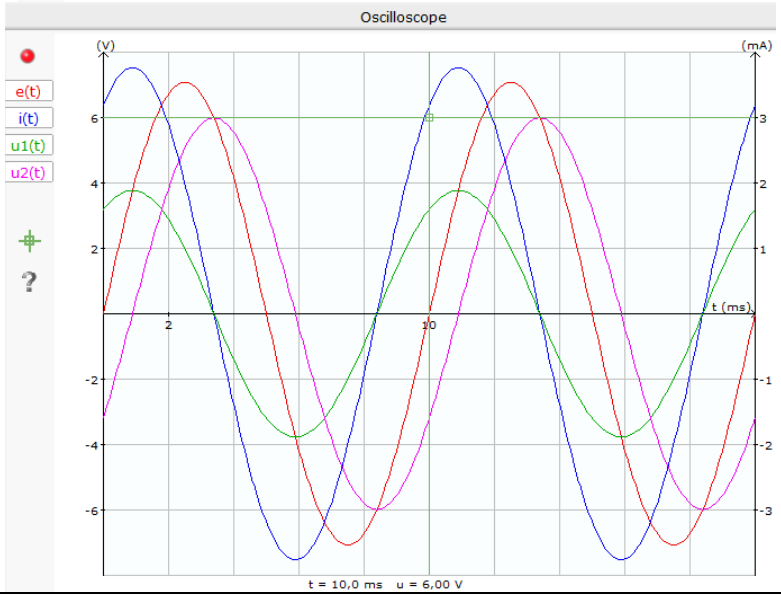

- Oscilograme obţinute

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

</td>
</tr>
<tr>
<td>B2</td>
<td>
Sarcini de lucru:
1. Deschide documentul colaborativ pus la dispoziţie.
2. Analizează oscilogramele inserate în caseta cu codul B1 şi completează următoarele propoziţii în caseta B2:
a. Elementele circuitului sunt conectate în .....
b. Amplitudinea tensiunii de alimentare este .....
c. Amplitudinea intensităţii curentului din circuit este .....
d. Valoarea efectivă a tensiunii de alimentare este .....
e. Valoarea efectivă a intensităţii curentului din circuit este .....
f. Frecvenţa mărimilor alternative din circuit este .....
g. Elementul având tensiunea la borne u_1 este .....
h. Elementul având tensiunea la borne u_2 este .....
i. Valoarea parametrului caracteristic elementului având tensiunea la borne u_1 este .....
j. Valoarea parametrului caracteristic elementului având tensiunea la borne u_2 este .....
3. Argumentează alegerea tipurilor de componente pentru elementele având tensiunile la borne u_1 şi u_2.
4. Sintetizaţi o concluzie cu privire la ce conţine circuitul analizaţi (fără a preciza şi aparatele de măsură).
</td>
</tr>
</table>

	Rezultate aşteptate: • Cuvinte lipsă a. serie b. E_m = 7,07 V c. I_m = 3,78 mA d. E = 5 V e. I = 2,68 mA f. f = 1 / 10 ms = 100 Hz g. rezistor h. condensator i. R = U_{1m} / I_m = 3,79 V / 3,78 mA ≈ 1000 Ω j. C = I_m / 2πf U_{2m} = 3,78 mA / 628 Hz □ 6 V = 1 μF • Argumentare: – u_1 este în fază cu i, deci elementul de circuit este un rezistor ideal – u_2 este defazat cu π/2 rad în urmă faţă de i, deci elementul de circuit este un condensator. • Concluzie Circuitul conţine următoarele elemente înseriate: – sursă de tensiune alternativă de 5 V_{ef} şi 100 Hz; – un rezistor cu rezistenţa de 1000 Ω; – un condensator cu capacitatea de 1 μF.

Metoda poate fi utilizată şi în alte contexte, de exemplu identificarea caracterului inductiv sau capacitiv al reactanţei unei componente, prin observarea modului în care acesta se va comporta la modificarea frecvenţei.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.

În era transformării digitale, educaţia se află la o răscruce istorică, integrand-se tehnologiile digitale ca elemente centrale ale unei noi ere educaţionale. Un aspect esenţial al acestei transformări îl reprezintă **evaluarea digitală**, care presupune utilizarea instrumentelor şi platformelor digitale pentru măsurarea progresului şcolar şi a competenţelor elevilor. Noile tehnologii permit activităţi de evaluare mai interactive şi personalizate, în care elevul devine un participant activ, iar profesorul îşi asumă rolul de facilitator şi mentor.

În **pedagogia tradiţională**, evaluarea punea accent mai ales pe reproducerea cunoştinţelor şi pe verificarea produsului final al învăţării, având adesea un caracter formal şi stimulând competiţia între elevi. Prin contrast, **pedagogia digitală** favorizează feedback-ul continuu şi personalizat, punând elevul în centrul procesului educaţional.

Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă (formativă)*:*

- instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în Standardul de Pregătire Profesională. Feedback-ul oferit în urma acestor evaluări are un rol formativ, ajutând elevii să îşi ajusteze procesul de învăţare şi profesorii să adapteze strategiile didactice.

b. Finală (sumativă):

▪ Realizată, **la final de unitate de învăţare sau modul**, printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare, pe baza criteriilor şi indicatorilor de realizare şi ponderea acestora, precizaţi în standardul de pregătire profesională al calificării şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Se propun următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

- fişe de observaţie;
- fişe test;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- eseul structurat/nestructurat;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- platforme de quizz-uri şi teste;
- teste docimologice.

Se propun următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proiectul,
- studiul de caz,
- portofoliul,
- testele sumative
- activităţi practice.

Evaluarea digitală se referă la totalitatea formelor de evaluare realizate cu ajutorul tehnologiei şi al internetului, fie în context de învăţare la distanţă, fie integrat în clasă (blended learning). Practic, orice activitate prin care un profesor măsoară nivelul cunoştinţelor, al competenţelor sau progresul unui elev, folosind un dispozitiv digital (calculator, tabletă) şi o platformă sau aplicaţie dedicată, poate fi considerată evaluare digitală. Aceasta poate îmbrăca forme variate – de la teste digitale cu corectare automată, la proiecte realizate în colaborare pe Google Docs, portofolii electronice sau prezentări video trimise de elevi.

Important de subliniat, **evaluarea digitală nu înseamnă doar transpunerea testelor clasice pe calculator**, ci şi valorificarea capacităţilor unice oferite de mediul digital, folosind diverse instrumente digitale.

Instrumente de evaluare digitală continuă:

- evaluare prin joc şi interactivitate, prin teste rapide în timp real folosind platformele educaţionale Kahoot, Quizziz, LearningApps, care oferă o atmosferă competitivă şi feedback imediat sau platforma de resurse educaţionale deschise Livresq;
- evaluare formativă şi feedback, prin platforma Mentimeter, folosind sondajele în timp real, care oferă o evaluare rapidă a înţelegerii şi feedback imediat;
- autoevaluare şi studiu folosind platforma Quizlet, care permite crearea de flashcards pentru autoevaluare şi aprofundarea noţiunilor;
- chestionare, realizate cu ajutorul platformelor educaţionale Moodle sau Google Classroom, care permit profesorilor să centralizeze notele şi progresul pe termen lung pentru evaluări detaliate şi eseuri şi să monitorizeze, respective, analizeze nivelul de înţelegere şi asimilare a cunoştinţelor.

Instrumente de evaluare digitală sumativă:

- evaluări sumative prin platformele educaţionale Moodle sau Google Classroom, folosind itemi de toate tipurile sau eseuri;
- proiecte digitale în care elevii îşi prezintă cunoştinţele prin materiale multimedia (prezentări power-point, prezentări video, site-uri web educaţionale etc.).

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluare de tip formativ şi la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul.

Se propune spre exemplificare

INSTRUMENT DE EVALUARE SUMATIVĂ

TEST DE EVALUARE SUMATIVĂ

Domeniul de pregătire profesională: ELECTRIC
Clasa: a X-a
Modulul I: MĂSURĂRI ELECTRICE ÎN CURENT ALTERNATIV
Unitatea de învăţare: Circuite electrice de curent alternativ monofazat
Rezultate ale învăţării vizate:

4.1.2. Circuite electrice de c.a. monofazat (mărimi caracteristice: definire, unităţi de măsură, relaţii matematice; scheme electrice; soft educaţional): elemente de circuit în c.a., circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate în serie şi/sau paralel

4.2.5. Asocierea mărimilor caracteristice elementelor de circuit şi circuitelor electrice de c.a. cu unităţile de măsură corespunzătoare

4.2.7. Determinarea, prin aplicarea relaţiilor matematice, a mărimilor caracteristice circuitelor electrice de c.a. monofazat

4.2.8. Realizarea unor circuite simple de c.a. cu rezistoare, bobine şi condensatoare

4.3.6. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme

- *Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.*
- *Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.*

Subiectul I **Total: 30 puncte**

I.1. Pentru fiecare din cerinţele de mai jos (1-10), scrieţi pe foaia de concurs litera corespunzătoare răspunsului corect: **10 puncte**

1. Pulsația curentului alternativ este:
   a) invers proporţională cu frecvenţa;
   b) direct proporţională cu frecvenţa;
   c) direct proporţională cu perioada;
   d) invers proporţională cu tensiunea.
2. Expresiile reactanţelor inductivă şi capacitivă sunt:
   a) $X_L = \omega L$ şi $X_C = \omega C$;
   b) $X_L = \omega L$ şi $X_C = 1/\omega C$;
   c) $X_L = 1/\omega L$ şi $X_C = \omega C$;
   d) $X_L = 1/\omega L$ şi $X_C = 1/\omega C$.
3. Valoarea efectivă a tensiunii U la bornele unui circuit RLC serie având impedanța Z este:
   a) $U = ZI$
   b) $U = Z/I$
   c) $U = RI$;
   d) $U = R/I$
4. Pentru un circuit RLC serie aflat la rezonanţă, defazajul dintre intensitatea curentului şi tensiunea la bornele circuitului este:
   a) funcţie de valorile R, L şi C;
   b) $\pi/2$ rad.
   c) π rad
   d) zero;

5. În circuitele de curent alternativ monofazat, puterea reactivă Q se calculează în funcţie de valorile efective ale tensiunii şi curentului U, respectiv I şi de defazajul tensiune-curent φ, cu relaţia:
   a) Q = UI;
   b) Q = UIcosφ;
   c) Q = UIsinφ;
   d) Q = $kI_1I_2\cos\varphi$.

I.2. Transcrieţi pe foaia de concurs litera corespunzătoare fiecărui enunţ şi notaţi în dreptul ei litera **A**, dacă apreciaţi că enunţul este **adevăra**t şi litera **F**, dacă apreciaţi că enunţul este **fals**:
10 puncte

1. Rezistorul este singurul element de circuit care se comportă identic în c.c. şi c.a.
2. La frecvenţe joase, condensatorul ideal reprezintă un scurtcircuit.
3. Defazajul dintre tensiune şi curent într-un circuit este o mărime pozitivă sau negativă.
4. Unghiul de defazaj, între curentul printr-o o bobină reală şi tensiunea la bornele sale este de π/2 radiani.
5. În cazul rezonanţei circuitului RLC serie, tensiunile la bornele bobinei şi condensatorului sunt egale.

I.3. În coloana **A** sunt enumerate mărimi electrice caracteristice circuitelor de curent alternativ, iar în coloana **B** unităţi de măsură din SI. Scrieţi pe foaia de lucru asocierile corecte dintre fiecare cifră din coloana **A** şi litera corespunzătoare din coloana **B**. **10 puncte**

A. Mărimi electrice	**B. Unităţi de măsură din S.I.**
1. Puterea aparentă	a. ohm
2. Puterea activă	b. farad
3. Putere reactivă	c. watt
4. Impedanţă	d. siemens
5. Admitanţă	e. volt-amper
	f. volt-amper-reactiv

Subiectul II **Total: 30 puncte**

II.1. Scrieţi pe foaie cifrele de la **(1)** la **(5)**, iar în dreptul fiecăreia treceţi noţiunea corectă care completează spaţiile libere corespunzătoare. **10 puncte**

a) Dacă dintr-o grupare paralel de rezistoare identice conectată la o sursă de tensiune alternativă se scoate un rezistor, rezistenţa echivalentă ....(1)…. şi intensitatea curentului ….(2)…..
b) În curent alternativ, un condensator ideal defazează curentul ….(3)…. tensiunii cu un unghi de 90 de grade;
c) La rezonanţă, intensitatea curentului prin circuitul RLC serie este ….(4)…., iar impedanţa este minimă.
d) Pentru un circuit RLC paralel la rezonanţă, curentul prin ….(5)…. este egal cu cel prin condensator.

II.2. Se consideră un circuit format dintr-un rezistor cu rezistenţa R, o bobină cu inductanţa L şi un condensator cu capacitatea C, legate în serie, la capetele căruia se aplică o tensiune alternativă.
20 puncte

a) Reprezentaţi schema circuitului marcând mărimile din circuit (tensiuni şi curent) şi trasaţi diagrama fazorială, în ipoteza că circuitul este inductiv ($U_L > U_C$) ;
b) Scrieţi relaţii de calcul pentru:
   - valorea efectivă a tensiunii de la bornele rezistenţei electrice;
   - valorea efectivă a tensiunii de la bornele bobinei;
   - valorea efectivă a tensiunii de la bornele condensatorului.
c) Pornind de la diagrama fazorială, determinaţi expresiile impedanţei circuitului şi defazajului dintre tensiune şi curent;

d) Pornind de la condiția de rezonanță, deduceţi expresia frecvenţei de rezonanţă.

Subiectul III **Total: 30 puncte**

III.1. Intensitatea unui curent alternativ printr-un rezistor $R = 100\ \Omega$ are expresia:

$i = 2\sqrt{2} \cdot sin\left(314t - \frac{\pi}{4}\right) A$.

Să se determine: **15 puncte**

a) valoarea efectivă şi amplitudinea curentului;
b) pulsaţia, frecvenţa şi perioada curentului;
c) faza şi faza iniţială;
d) valoarea efectivă a tensiunii la bornele rezistorului.

III.1. Un receptor inductiv de c.a. cu factorul de putere $cos\varphi = 0,8$ este alimentat la tensiunea sinusoidală cu valoarea efectivă $U= 220\ V$. Ştiind că valoarea efectivă a curentului prin receptor este $I= 5\ A$, calculaţi: **15 puncte**

a) puterea consumată de receptor;
b) impedanţa receptorului;
c) rezistenţa receptorului.

BAREM DE CORECTARE ŞI NOTARE

- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

Subiectul I **30 puncte**

I.1. (10 puncte)
1 – d; **2** – b; **3** – a; **4** – d; **5** – c.
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

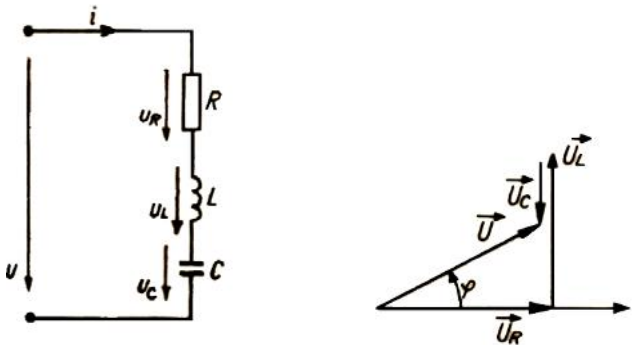
I.2. (10 puncte)
1 – A; **2** – F; **3** – A; **4** – F; **5** – A.
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I.3. (10 puncte)
1 – e; **2** – c; **3** – f; **4** – a; **5** – d.
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

Subiectul II **30 puncte**

II.1. (10 puncte)
1 – creşte; **2 –** scade; **3 –** înaintea; **4 –** maximă; **5 –** bobină.
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

II.2. (20 puncte)
a) 6 puncte
Schema circuitului RLC serie şi diagrama fazorială:

*Se acordă **2 puncte** pentru reprezentarea corectă şi completă a schemei circuitului RLC serie, **1 punct** pentru marcarea mărimilor (curent şi tensiuni) şi **3 puncte** pentru trasarea diagramei fazoriale.*

b) 6 puncte

Valorile efective ale tensiunilor la bornele *R, L* şi *C:*

$$U_R = RI; \quad U_L = X_L I = \omega L I; \quad U_C = X_C I = \frac{I}{\omega C}$$

*Se acordă **2 puncte** pentru relaţia de calcul a tensiunii U_R scrisă corect.*
*Se acordă **2 puncte** pentru oricare relaţie de calcul a tensiunii U_L scrisă corect.*
*Se acordă **2 puncte** pentru oricare relaţie de calcul a tensiunii U_C scrisă corect.*

c) 5 puncte

Impedanţa circuitul RLC serie:

$$Z = \frac{U}{I}$$

$$Z = \sqrt{R^2 + \left(\omega L - \frac{1}{\omega C}\right)^2}$$

$$Z = \sqrt{R^2 + (X_L - X_C)^2}$$

*Se acordă câte **1 punct** pentru fiecare relaţie de calcul scrisă corect.*

Defazajul între tensiune şi curent:

$$tg\varphi = \frac{\omega L - \frac{1}{\omega C}}{R}$$

$$\varphi = arctg\left(\frac{\omega L - \frac{1}{\omega C}}{R}\right)$$

*Se acordă câte **1 punct** pentru fiecare relaţie de calcul scrisă corect.*

d) 3 puncte

Frecvenţa de rezonanţă:

$$f_0 = \frac{\omega_0}{2\pi}$$

*Se acordă **1 punct** pentru răspuns corect.*

$$f_0 = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}}$$

*Se acordă **2 puncte** pentru răspuns corect.*

Subiectul III **30 puncte**

III.1. (15 puncte)

a) 3 puncte

Valoarea efectivă a curentului: *I = 2A*
*Se acordă **1 punct** pentru răspuns corect.*
Amplitudinea: $I_m = I\sqrt{2} = 2{,}82A$
*Se acordă **2 puncte** pentru răspuns corect.*

b) 7 puncte
Pulsaţia: *ω = 314 rad/s*
*Se acordă **1 punct** pentru răspuns corect.*

Frecvenţa:
$$f = \frac{\omega}{2\pi} = \frac{314}{2 \cdot 3{,}14} = 50Hz$$
Perioada:
$$T = \frac{1}{f} = \frac{1}{50} = 0{,}02s$$
*Se acordă câte **1 punct** pentru fiecare relaţie de calcul, **1 punct** pentru fiecare calcul efectuat şi câte **1 punct** pentru fiecare unitate de măsură precizată.*

c) 2 puncte
$$\varphi = -\frac{\pi}{4} rad$$
*Se acordă **2 puncte** pentru răspuns corect.*

d) 3 puncte
$$U = R \cdot I = 100 \cdot 2 = 200V$$
*Se acordă **1 punct** pentru relaţia de calcul, **1 punct** pentru înlocuiri şi efectuarea calculelor şi **1 punct** pentru precizarea unităţii de măsură.*

III.2. (15 puncte)
a) 5 puncte
$$P = U \cdot I \cdot cos\varphi = 220 \cdot 5 \cdot 0{,}8 = 880W$$
*Se acordă **2 puncte** pentru relaţia de calcul, **1 punct** pentru înlocuiri, **1 punct** pentru efectuarea calculelor şi **1 punct** pentru precizarea unităţii de măsură.*

b) 4 puncte
$$Z = \frac{U}{I} = \frac{220}{5} = 44\Omega$$
*Se acordă **1 punct** pentru relaţia de calcul, **1 punct** pentru înlocuiri, **1 punct** pentru efectuarea calculelor şi **1 punct** pentru precizarea unităţii de măsură.*

c) 6 puncte
$$U_R = U \cdot cos\varphi$$
$$U_R = I \cdot R$$
$$R = \frac{U \cdot cos\varphi}{I} = \frac{220 \cdot 0{,}8}{5} = 35{,}2\Omega$$
*Se acordă câte **1 punct** pentru fiecare relaţie de calcul, **1 punct** pentru înlocuiri, **1 punct** pentru efectuarea calculelor şi **1 punct** pentru precizarea unităţii de măsură.*

Testul poate fi transformat într-un instrument digital folosind diferite platforme, de exemplu, Google Classroom, Kahoot sau liveworksheet (https://www.liveworksheets.com/).

TIP DE EVALUARE: LUCRARE DE LABORATOR

Tema : MĂSURAREA PARAMETRILOR UNEI BOBINE
Tipul de evaluare: PROBĂ PRACTICĂ PENTRU ACTIVITATEA DE LABORATOR
Timp de lucru : 50 minute

1. REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII VIZATE

CUNOȘTINȚE

4.1.2. Circuite electrice de c.a. monofazat (mărimi caracteristice: definire, unităţi de măsură, relaţii matematice; scheme electrice; soft educaţional):
- elemente de circuit în c.a.: rezistoare, bobine, condensatoare;
- circuite electrice simple cu rezistoare, bobine şi condensatoare conectate serie şi/sau paralel;

ABILITĂȚI

4.2.5. Asocierea mărimilor caracteristice elementelor de circuit şi circuite electrice de c.a. cu unităţile de măsură corespunzătoare
4.2.6. Utilizarea soft-ului educaţional pentru simularea comportării elementelor de circuit în c.a.
4.2.7. Determinarea prin aplicarea relaţiilor matematice, a mărimilor caracteristice circuitelor electrice de c.a. monofazat
4.2.8. Realizarea unor circuite simple de c.a. cu rezistoare, bobine şi condensatoare
4.2.20. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate în procesul de comunicare la locul de muncă
4.2.21. Comunicarea rezultatelor activităţilor desfăşurate.

ATITUDINI

4.3.1. Cooperarea cu colegii de echipă în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.
4.3.2. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită.
4.3.3. Respectarea normelor de securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor
4.3.6. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme

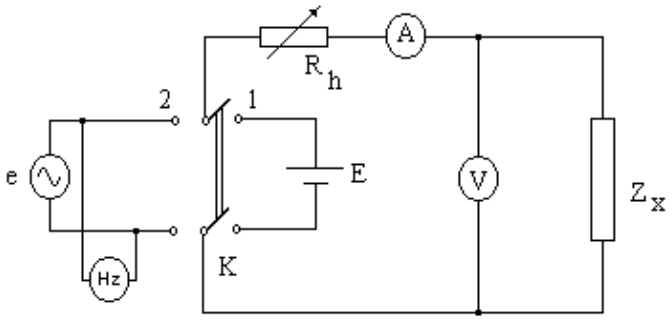
2. RESURSE MATERIALE

- ampermetre de c.c./c.a (A) - multimetre digitale
- voltmetre de c.c./c.a. (A) - multimetre digitale
- platformă de laborator cu bobine (Z_x)
- sursă de c.c. reglabilă (E): 30V/ 5 A
- sursă de c.a. reglabilă (e): 30V/ 5 A
- comutator cu 2 poziţii K
- potenţiometrul R_h
- conductoare legătură

3. SARCINA DE LUCRU

Să se determine parametrii unei bobine (R, Z, X_L, L) folosind montajul volt-ampermetric în varianta aval.

Montajul folosit :

4. MODUL DE LUCRU

Etapele de lucru:

1. Se verifică sursa de tensiune cotinuă şi se reglează pe valoarea zero

$$E = 0V$$

2. Se verifică sursa de tensiune alternativă şi se reglează pe valoarea zero

$$e = 0\ V$$

3. Se realizează practic montajul de măsurare

4. Se verifică montajul de măsurare

5. Se verifică domeniul de măsurare al ampermetrului : *DCA sau A* ---

6. Se verifică domeniul de măsurare al voltmetrului : *DCV sau V* ---

7. Se pune montajul sub tensiune **(! doar în prezenta profesorului !)**

8. Se închide comutatorul K pe poziţia 1, deci se alimentează schema cu tensiune continuă. Se măsoară intensitatea curentului I_1 cu ampermetrul şi tensiunea U_1 cu un voltmetrul. Valorile măsurate se înlocuiesc în relaţia legea lui Ohm pentru c.c.

$$R_X = \frac{U_1}{I_1}$$

9. Se trece comutatorul K pe poziţia 2 pentru ca montajul să fie alimentat cu tensiune alternativă. Se măsoară valorile efective I_2, U_2 ale intensităţii curentului şi tensiunii. Valorile măsurate se înlocuiesc în relaţia legii lui Ohm pentru c.a.:

$$Z_X = \frac{U_2}{I_2}$$

10. Se calculează reactanţa inductivă a bobinei cu relaţia:

$$X_L = \sqrt{Z_X^2 - R_X^2}$$

11. Se calculează inductanţa proprie a bobinei cu relaţia:

$$L_X = \frac{X_L}{2\pi f}$$

12. Se determină factorul de calitate Q al bobinei cu ajutorul relaţiei :

$$Q = \frac{X_L}{R_X}$$

5. INTERPRETAREA ANALITICĂ A REZULTATELOR EXPERIMENTALE

⇒ Formulaţi o observaţie referitoare la valorile mărimilor R_x şi Z_x

⇒ Justificaţi de ce a fost folosită varianta aval pentru măsurarea parametrilor unei bobine

6. FEEDBACK /CONCLUZII

Indicaţi:

- ***3 termeni (concepte)* învăţaţi în lecţia de astăzi**

……..…….
……..…….

Precizaţi:

- ***2 idei* despre care aţi dori să învăţaţi mai mult în continuare**

……..…….
……..…….

Descrieţi:

- ***1 capacitate, o pricepere* sau *o abilitate* pe care consideraţi că aţi dodândit-o în urma activităţilor realizate în lecţia de astăzi**

……..…….
……..…….

6. GRILĂ DE EVALUARE

CRITERII, INDICATORI DE REALIZARE ŞI PONDEREA ACESTORA

Criterii de evaluare şi punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj maxim pe indicator	Punctaj acordat
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru – 25 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă	**5 p**	
	1.2. Selectarea componentelor nece sare realizării circuitului măsurare	**5 p**	
	1.3. Pregătirea aparatelor de măsurare (verificarea integrităţii aparatelor de măsurare, reglaje la zero, conectarea cordoanelor de alimentare);	**10 p**	
	1.4. Citirea schemei electrice a circuitului de măsurare	**5 p**	
2. Realizarea sarcinii de lucru – 60 puncte	2.1. Selectarea domeniilor de măsurare ale aparatelor	**10 p**	
	2.2. Realizarea circuitului de măsurare	**20 p**	
	2.3. Citirea şi înregistrarea indicaţiilor aparatelor de măsurare	**5 p**	
	2.5. Prelucrarea numerică a rezultatelor – determinarea parametri lor unei bobine	**20 p**	
	2.6. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă	**5 p**	
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru – 15 puncte	3.1. Descrierea modului de lucru şi justificarea metodei de măsurare aleasă pentru realizarea sarcinii de lucru	**10 p**	
	3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru şi comunicarea rezultatelor activităţilor desfăşurate	**5 p**	

- **Bibliografie**

1. Standardele de pregătire profesională pentru calificările de *nivel 3*, domeniul de pregătire profesională *Electric*
2. Standarde de pregătire profesională, Nivel 4, Domeniul de pregătire profesională Electric, 2016
3. https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ELECTRIC_2022_2023.pdf
4. Cosma, D.I., Mareş, F., *Măsurări electrice în curent alternativ*, *Manual pentru clasa a X-a*, Editura C.D. Press, Bucureşti, 2005
5. *** Manualul Electricianului (Inginerie Electrică - ediţia a 2-a), Editura Xmeditor, 2025;
6. *** Inginerie electrică - Tabele, Standarde, Formule - Editura Xmeditor
7. Cosma, D.I., Mareş, F., *Electrotehnică şi măsurări electrice*, *Manual pentru clasa a X-a*, Editura CD Press, Bucureşti, 2010
8. Hilohi, S., ş.a., *Electrotehnică aplicată, Liceu tehnologic, profil tehnic, Manual pentru clasa a X-a,* Editura Didactică şi Pedagogică, R.A. Bucureşti, 2005
9. Isac, E., *Măsurări electrice şi electronice, Manual pentru clasele a X-a, a XI-a, a XII-a,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1999
10. Mareş, F., ş.a., *Domeniul electric, clasa a X-a, Electrotehnică şi măsurări electrice*, Editura ART GRUP EDITORIAL, Bucureşti, 2006
11. Tănăsescu, M., Gheorghiu, T., Gheţu, C., *Măsurări tehnice, Manual pentru clasa a X-a*, Editura Aramis, Bucureşti, 2005

MODUL II: APARATE ELECTRICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul **„Aparate electrice”,** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electric, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învăţământ liceal-filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **78 ore/an,** structurate constant, conform planului de învăţământ, din care:

- **pregătire teoretică de specialitate 26 ore/an**
- **laborator -**
- **instruire practică 52 ore/an**

Modulul **„Aparate electrice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învăţării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electric sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 5. MONTAREA ŞI ÎNTREŢINEREA APARATELOR ELECTRICE DE JOASĂ TENSIUNE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.1. 5.1.5.	5.2.1. 5.2.2. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.19. 5.2.23. 5.2.24.	5.3.5.	Aparate electrice de joasă tensiune (clasificare, rol funcţional, mărimi nominale, subansambluri constructive, notaţii şi semne convenţionale, utilizări): - aparate de conectare; - aparate de comandă; - aparate de reglare; - aparate de semnalizare; - aparate de protecţie; - aparate pentru automatizări; - aparate pentru instalaţii electrice de iluminat şi prize. Surse de informare şi documentare pentru aparate electrice de joasă tensiune
5.1.2. 5.1.5. 5.1.6. 5.1.7.	5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9. 5.2.10. 5.2.19.	5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7.	Lucrări de montare şi executare a conexiunilor aparatelor electrice de j.t., conform fişelor tehnologice: - operaţii de montare şi executare a conexiunilor; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - operaţii de verificare a funcţionării; - fişa tehnologică;

	5.2.20. 5.2.21. 5.2.22.	5.3.8. 5.3.9. 5.3.10.	- norme SSM şi PSI. Surse de informare şi documentare pentru aparate electrice de joasă tensiune
	5.2.23. 5.2.24.		Modalităţi de avertizare a pericolelor la locul de muncă (semnale de avertizare) Norme de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor
5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6. 5.1.7.	5.2.10. 5.2.11. 5.2.12. 5.2.13. 5.2.14. 5.2.15. 5.2.16. 5.2.17. 5.2.18. 5.2.19. 5.2.20. 5.2.21. 5.2.22. 5.2.23. 5.2.24.	5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9. 5.3.10.	Solicitările aparatelor electrice de j.t. (cauze, efecte, metode/măsuri de limitare): - electrice; - termice; - electrodinamice; - datorate mediului. Lucrări de întreţinere a aparatelor electrice de joasă tensiune, conform fişelor tehnologice: - operaţii de demontare/ montare a aparatelor electrice de joasă tensiune; - operaţii de verificare a funcţionării; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - fişa tehnologică; - norme SSM şi PSI. Surse de informare şi documentare pentru aparate electrice de joasă tensiune Modalităţi de avertizare a pericolelor la locul de muncă (semnale de avertizare) Norme de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, ohmmetre, wattmetre, multimetre);
- Platforme pentru măsurarea diferitelor mărimi electrice;
- Conductoare de legătură; Surse de curent continuu şi alternativ;
- Scule şi dispozitive pentru lucrări de montare şi întreţinere a aparatelor electrice de j.t. (trusa electricianului – cleşti de diferite tipuri: multifuncţional, sertizat, presă, cuţite);
- Cabluri şi conductoare, papuci de cablu, şuruburi şi piuliţe, cleme şi conectori de diferite tipuri, pistol de lipit, aliaj pentru lipit;
- Aparate de conectare: întreruptoare-separatoare, contactoare, prize şi fişe industriale, demaroare, întreruptoare automate, disjunctoare, contactoare cu disjunctoare;
- Aparate de comandă: comutatoare stea-triunghi, autotransformatoare de pornire, inversoare de sens, comutatoare de număr de poli, demaroare;
- Aparate de reglare: reostate de pornire şi de excitaţie, controlere, relee;
- Aparate de semnalizare: lămpi de semnalizare, butoane şi selectoare cu lampă de semnalizare integrată, manipulatoare, cutii suspendate cu butoane, balize luminoase, hupe, sonerii, buzere;
- Aparate de protecţie: siguranţe fuzibile, blocuri de relee termice, separatoare cu siguranţe, descărcătoare, relee de protecţie, declanşatoare;
- Aparate pentru automatizări: butoane de comandă, limitatoare, microîntreruptoare;

- Aparate pentru instalaţii electrice de iluminat şi prize: prize, întreruptoare;
- Panoplii cu componente şi subansambluri ale aparatelor electrice;
- Cataloage de: materii prime şi materiale, AMC-uri, utilaje specifice fiecărei categorii de lucrări aferente domeniului electric, auxiliare curriculare;
- Soft educaţional; softuri de simulare şi prelucrare, softuri de tip foaie de calcul; filme, prezentări PowerPoint;
- Surse de documentare; Normative; Documentaţii de lucru;
- Suporturi de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, reviste de specialitate;
- Echipamente de protecţie specifice domeniului.
- Platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- Aplicaţii de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de vizualizare aparate de măsură suprapuse peste spaţiul real, simularea montajelor;
- Containere/coşuri pentru colectarea selectivă a deşeurilor.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile programei modulului **„Aparate electrice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Aparate electrice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Procesul educaţional trebuie organizat astfel încât elevii să înveţe prin instruire directă, prin învăţare reciprocă, prin învăţare online.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe, utilizarea surselor de informare ca biblioteci, internet, bibliotecă virtuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv
- vizionări de materiale video (Youtube, Sketchfab);
- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor.
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
  - de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perechi;
  - de realizare a înţelesului: procedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu;
  - de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua , metoda horoscopului;

- de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
- de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor

- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:
  - tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă), metoda ciorchinelui;
- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică;
  - exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii.
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice; Studii de caz; Elaborare de proiecte.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învăţare, rezultând o multitudine de posibilităţi de accesare a resurselor educaţionale şi a aplicaţiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învăţarea on-line se pot accesa diferite siteuri:

- aplicaţii pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter şi PollEverywhere;
- aplicaţii pentru evaluarea cunoştinţelor: Kahoot, Educaplay, Quizziz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicaţii pentru gândire creativă/exerciţii de imaginaţie: Padlet şi Checkin;
- aplicaţii pentru organizarea/prezentarea informaţiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale: Software-urile ActivInspire, ClassFlow, IQboard etc.

Avantajele învăţării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunităţi de învăţare on-line;
- se pot gestiona timpul şi priorităţile mai uşor;
- contribuie la îmbunătăţirea concentrării şi memoriei;
- se pot evalua permanent progresul şi performanţa;
- utilizarea învăţării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală şi profesională.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru consolidarea-fixarea competenţelor dobândite sau pentru recuperarea competenţelor planificate, dar nedobândite adecvat, se vor propune activităţi remediale pe parcursul modulului astfel ca aceste deficienţe să fie recuperate în cel mai scurt timp.

Pentru modulul **„Aparate electrice”** autorii propun următoarea listă de teme care ar putea fi executate în cadrul orelor de instruire practică:

– Identificarea tipurilor de contacte electrice din diferite aparate electrice de comutaţie;
– Montarea/demontarea subansamblurilor aparatelor electrice;
– Verificarea aparatelor electrice de comutaţie manuală;

– Montarea şi verificarea aparatelor electrice de protecţie;
– Identificarea tipurilor de aparate de protecţie;
– Montarea şi verificare a aparatelor electrice de comandă automată;
– Montarea şi verificarea aparatelor electrice auxiliare;
– Executarea unui circuit electric simplu de iluminat, priză, sonerie;
– Verificarea unor circuite electrice de iluminat şi prize.

Pentru pregătirea teoretică la acest modul, se propune o activitate de învăţare care aplică modelul **Explorare-Experimentare-Evaluare**, ca fundament al metodei numite **Învăţare prin descoperire (IBL-Inquiry Based Learning)**, dar mai ales al variantei sale structurate pentru clasă: **Modelul celor 5E (The 5E Instructional Model,** adică **E**ngagement (implicare)-**E**xplorare-**E**xplicare-**E**laborare (sau **E**xtindere)-**E**valuare**)**. Sunt incluse elemente de **gamificare**, prin formularea adecvată a sarcinilor de lucru şi prin atribuirea de roluri elevilor, conform scenariului lecţiei.

Deşi pare o metodă practică, ea este atractivă pentru pregătirea teoretică, deoarece transformă o lecţie de „ascultare pasivă” într-o „investigaţie intelectuală”.

Metoda **Învăţării prin investigare/descoperire** este o strategie didactică modernă în care profesorul nu mai livrează informaţia „de-a gata”, ci creează un mediu (un scenariu) în care elevii descoperă conceptele prin explorare activă şi adresare de întrebări.
În contextul pregătirii profesionale tehnice, IBL transformă elevul dintr-un simplu executant într-un mic cercetător sau detectiv tehnic.
Spre deosebire de metodele tradiţionale, IBL se bazează pe procesul de **investigaţie**. Elevul primeşte o problemă (de ex., „De ce se declanşează întreruptorul automat imediat ce pornim motorul?”) şi trebuie să parcurgă un ciclu de învăţare:

1. **observare:** identificarea fenomenului.
2. **formularea ipotezelor:** „Cred că este o problemă legată de ...”
3. **investigare:** consultarea documentaţiei tehnice sau experimentarea.
4. **concluzionare:** validarea sau infirmarea ipotezei.

Avantajele metodei IBL
Pentru elev:

- **dezvoltă gândirea critică:** elevul nu memorează o definiţie, ci înţelege mecanismul de funcţionare. Dacă „descoperă” singur bimetalul, nu va uita niciodată ce rol are.
- **creşte motivaţia intrinsecă:** curiozitatea naturală este motorul învăţării. Rezolvarea unui „mister” tehnic oferă o satisfacţie mult mai mare decât simpla primirea unei note.
- **autonomie:** elevul învaţă *cum să înveţe*, folosind manuale, scheme şi cataloage de specialitate în mod independent.

Pentru procesul didactic:

- **conexiune cu realitatea:** problemele investigate pot fi extrase direct din situaţii de service sau mentenanţă reală.
- **personalizarea învăţării:** elevii pot investiga în ritmuri diferite, profesorul acţionând ca un mentor (antrenor), nu ca un supraveghetor rigid.

Provocări şi limitări
Deşi este extrem de eficientă, implementarea IBL în învăţământul tehnic vine cu anumite bariere (prezentate tabelar):

Provocare	Descriere	Soluţie
Timpul (consum ridicat**)**	Descoperirea durează mai mult decât predarea clasică.	Folosirea IBL pentru conceptele-cheie (de ex., protecţia magneto-termică).
Resursele	Necesită acces la cataloage, internet, software de simulare sau aparate reale.	Crearea unor „mape de investigaţie” bine structurate de către profesor.
Gestionarea clasei	Clasa devine mai „zgomotoasă” şi activă, ceea ce poate părea haotic.	Stabilirea unor reguli clare de lucru în echipă (rolurile experţilor).
Evaluarea	Notarea procesului de gândire este mai dificilă faţă de notarea unui răspuns fix.	Utilizarea fişelor de observare şi a grilelor de progres.

Limitări specifice la disciplinele tehnice

- **securitatea muncii (SSM):** în faza de „experimentare”, elevul nu poate face orice îi trece prin cap, din cauza pericolului de electrocutare. **Investigaţia trebuie să fie ghidată**.
- **baza de cunoştinţe:** IBL nu funcţionează de la zero absolut. Elevul are nevoie de un bagaj minim de termeni pentru a putea investiga ceva mai complex.

Integrarea elementelor de gamificare se concretizează prin denumirile date sarcinilor de lucru, cu scopul de a furniza elevilor motorul emoţional, prin atribuirea de roluri personajelor care desfăşoară activitatea. Într-o secvenţă **IBL**, gamificarea nu este doar „joacă”, ci îndeplineşte roluri strategice precise pentru a menţine elevul implicat în efortul intelectual.
Prin gamificare, o întrebare devine o misiune, iar elevii („Investigatorii”) nu mai rezolvă probleme de manual, ci „salvează” o situaţie, ceea ce creşte miza personală (cu efect direct asupra motivaţiei).

De exemplu, întrebarea
„De ce este dezavantajoasă folosirea siguranţelor fuzibile, judecând din punctul de vedere al costurilor de întreţinere?”
poate fi formulată ca o misiune, astfel:
„Avem o siguranţă arsă şi un întreruptor care a „sărit” (a acţionat).
Uitaţi-vă la ele!.
Care credeţi că este mai scump de întreţinut pe termen lung şi de ce?
Aveţi 10 minute să căutaţi în cataloagele de preţuri şi în cele cu date tehnice, aflate pe bănci.”

Pentru tema „*Aparate electrice de protecţie (la supracurenţi) – Întreruptoare automate*” aplicarea acestei metode vizează următoarele rezultate ale învăţării, exprimate prin cunoştinţe, abilităţi şi atitudini:

Cunoştinţe:

6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice)
...
- de protecţie
...

6.1.11. Noţiuni de Legislaţie pentru Protecţia mediului înconjurător în instalaţii electromecanice.

Abilităţi:

6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice (...), de protecţie (...)

6.2.6 Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentaţia tehnică.

Atitudini:
6.3.3. Comunicarea / raportarea rezultatelor activităţilor
6.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor/sarcinilor încredinţate
6.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate.

Abordarea temei precizate printr-o activitate bazată pe metoda **Învăţării prin investigare**, presupune accesul la următoarele resurse educaţionale deschise:
Videoclip 1: *„Întreruptorul automat. Principiul de funcţionare”* disponibil pe platforma de învăţare online **RealPars** şi pe **YouTube**, la adresa https://www.youtube.com/watch?v=SNBfppriDjc
Videoclip 2: „*Cum funcţionează un întrerupător automat miniatural*” disponibil pe canalul **Explorer** specializat în conţinut educaţional digital şi recunoscut pentru animaţiile 3D de înaltă fidelitate (prezent pe YouTube), la adresa https://www.youtube.com/watch?v=oYLIpN4RwEg
Videoclip 3: „*Întreruptoarele automate miniaturale: cum funcţionează*? disponibil pe canalul **Sabin Civil Engineering** la adresa https://www.youtube.com/watch?v=Unh99Qn7CmI
Videoclip 4: „*De ce sunt atât de importante întrerupătoarele automate miniaturale?/Animaţie 3D*” disponibil pe canalul **The Science Works** (muzeu interactiv de ştiinţă) al **YouTube**, la adresa https://www.youtube.com/watch?v=ZmTtdEDrCL0

Animaţie 1: *„Principiul de funcţionare al întreruptorului de circuit (mişcare lentă)”* animaţie disponibilă pe canalul **ErCanEverything** al **YouTube Shorts** la adresa https://www.youtube.com/shorts/1oVBHoSL_v4
Animaţie 2: *„Întrerupătoare automate miniaturale/Animaţie 3D”* animaţie 3D de pe canalul **The Science Works** (muzeu interactiv de ştiinţă) al **YouTube Shorts,** disponibilă la adresa https://www.youtube.com/shorts/mDGcff92bcE
De reţinut că videoclipurile şi animaţiile sunt subtitrate şi în limba română (se selectează din setări, limba română).

Fişa de lucru corespunzătoare activităţii de învăţare propuse este însoţită, după caz, de recomandări metodologice pentru profesor (numite „Caseta profesorului” cu caractere Italic), bineînţeles. Fişa distribuită elevilor la clasă, va conţine doar scenariile şi instrucţiunile de lucru (printr-o prelucrare minimă, „caseta profesorului” poate fi eliminată). Activitatea este proiectată pentru 100 minute.

FIŞĂ DE LUCRU
Detectivii circuitelor: misterele întreruptorului automat

Activităţile de învăţare cuprinse în această fişă, vă vor permite să înţelegeţi diferenţa dintre suprasarcină şi scurtcircuit şi cum funcţionează mecanismele de protecţie (termic şi magnetic) ale unui întreruptor automat.
Vă propun să vă deghizaţi în detectivi ai circuitelor şi să dezlegaţi misterele întreruptorului automat!
Pasul 1: Implicare vizuală (10 minute)

Vizionaţi cu atenţie Animaţiile **1** şi **2**. (în care se arată un scurtcircuit violent în „slow motion”; se văd scântei, plasmă şi forţa distructivă a curentului.)

Întrebare provocatoare:

Un scurtcircuit degajă o temperatură mai mare decât suprafaţa Soarelui (peste 5000°C). În pereţii caselor sunt kilometri de fire de cupru învelite în plastic inflamabil. Totuşi, dormim liniştiţi.

De ce nu ne iau foc casele în fiecare zi?

De ce nu ne iau foc casele când se produce un scurtcircuit?

Răspuns aşteptat: *Pentru că există „eroi” (aparate de protecţie) care întrerup rapid orice scurtcircuit.*

Caseta profesorului
Căutarea răspunsului face legătura cu celelalte secvenţe ale metodei IBL (explorare, experimentare, explicare).
Această secvenţă reprezintă „cârligul” lecţiei, un stimul puternic pentru creier, care astfel, este forţat să comute pe modul „curiozitate”. Un „cârlig” creează un disconfort intelectual plăcut: psihologic, întrebările fără răspuns nu sunt suportate cu uşurinţă, iar elevii vor fi atenţi toată ora pentru a găsi piesa lipsă din puzzle-ul lecţiei şi a scăpa de curiozitate. Pasul 1 este, în acelaşi timp, un element de gamificare, similar trailer-ului care creează emoţii pozitive, adevăraţi adezivi pentru memorie. Faptul că întrebarea are „miză” personală (propria casă, nu un spaţiu industrial!) amplifică potenţialul motivaţional al secvenţei. Această secvenţă (tradiţionala captare a atenţiei) este valoroasă şi datorită personificării (aparatele sunt transformate în „eroi”, elevii devin „detectivi” şi astfel, este mult mai uşor să înveţi ce şi cu ce face un erou, decât să înveţi „părţile componente ale dispozitivului de protecţie magneto-termic şi modul lor de funcţionare”. *Provocarea de la Pasul 1 reprezintă totodată contrastul între pericol/dezastru (focul) şi soluţie (aparatul de protecţie). Efectul poate fi maximizat prin convergenţa mai multor simţuri: dacă profesorul aduce în clasă, un cablu care a supravieţuit unui scurtcircuit (uşor prăjit, negru) şi elevii îl trec din mână în mână şi îl miros, senzaţia tactilă şi mirosul de plastic ars, vor face secvenţa imposibil de uitat.*

Pasul 2: Explorare (15 minute)

Caseta profesorului
După formularea răspunsului la Pasul 1, elevii primesc pe băncile lor, seturi cu „eroii” care previn apariţia incendiilor electrice: întreruptoare automate miniaturale, având parametri nominali diferiţi.). Profesorul predă noile cunoştinţe, despre parametrii nominali ai întreruptoarelor automate.

Pe carcasa întreruptoarelor automate primite sunt înscrise mai multe indicii care vă pot ajuta să aflaţi cât de puternici sunt „eroii” care opresc „furia” curentului de scurtcircuit.

Un întreruptor automat poate fi vizualizat şi 3D accesând linkul https://sketchfab.com/3d-models/modular-circuit-breaker-mcb-c55306284cae4a6281c796b516cbbd04 (modelul 3D poate fi rotit în orice poziţie şi mărit, pentru a putea vizualiza informaţiile înscrise pe carcasă)

Răspuns aşteptat: *un tabel (sau o listă) în care sunt înregistrate valorile numerice şi unitatea de măsură (kA) pentru curentul de rupere al fiecărui întreruptor primit.*

Caseta profesorului

Clasa poate fi transformată într-un laborator digital prin recurgerea la modele 3D şi Realitate Augmentată (AR)

*Pentru a aduce aparatele electrice complexe direct pe băncile elevilor, platformele **Sketchfab** şi **TraceParts** sunt resurse indispensabile. Acestea nu sunt simple baze de date, ci biblioteci interactive care găzduiesc mii de modele 3D gata de a fi explorate.*

***De ce AR (Realitate Augmentată)?** Spre deosebire de un monitor clasic de PC, unde obiectul rămâne „captiv" pe ecran, tehnologia AR proiectează modelul digital în mediul fizic al clasei. Folosind o tabletă sau un smartphone, elevii pot interacţiona cu structuri complexe, facilitând o învăţare experienţială profundă.*

***Notă importantă:** Vizualizarea 3D simplă este posibilă pe orice monitor, însă pentru experienţa de Realitate Augmentată (suprapunerea obiectului pe bancă) este obligatorie utilizarea unui dispozitiv mobil dotat cu cameră.*

Ghid rapid pentru utilizarea funcţiei AR în Sketchfab

Urmaţi aceşti patru paşi simpli pentru a „teleporta" modelele 3D în sala de curs:

1. **Accesarea resursei:** deschideţi linkul modelului 3D direct în browserul smartphone-ului sau al tabletei.
2. **Activarea modului AR:** căutaţi în colţul din dreapta-jos al modelului butonul marcat cu un simbol de cub sau inscripţia **„AR" / „View in AR"**.
3. **Calibrarea spaţiului:** permiteţi accesul la cameră şi îndreptaţi dispozitivul către o suprafaţă plană (banca sau podeaua). Mişcaţi uşor telefonul până când sistemul detectează planul de aşezare.
4. **Explorarea interactivă:** odată ce aparatul apare în realitate pe bancă, puteţi interacţiona cu el:
   - **Redimensionare:** micşoraţi sau măriţi obiectul cu două degete (*pinch-to-zoom*).
   - **Rotaţie:** glisaţi pe ecran pentru a vedea modelul din orice unghi.
   - **Perspectivă fizică:** deplasaţi-vă fizic în jurul băncii pentru a inspecta spatele sau partea superioară a aparatului, exact ca în realitate.

Sfaturi pentru o experienţă reuşită:

- ***Compatibilitate:** majoritatea telefoanelor lansate în ultimii 5 ani suportă nativ această tehnologie (prin **ARCore** pe Android sau **ARKit** pe iOS).*
- ***Conexiune:** asiguraţi-vă că aveţi acces la Internet şi că permisiunile pentru cameră sunt activate în browser.*
- ***Bonus VR:** dacă dispuneţi de ochelari VR, aceleaşi biblioteci (Sketchfab şi TraceParts) permit imersia totală în mediul virtual.*

Pasul 3: Explorare (15 minute)

Problematizare:

Scurtcircuitele nu sunt singura ameninţare. Incendiile pot apărea şi la suprasarcini, ca de exemplu, atunci când funcţionează în acelaşi timp şi sunt alimentate de la aceeaşi priză, şi maşina de spălat, şi aerul condiţionat. Însă, pentru fiecare, întreruptorul automat are o altă „armă".

Aflaţi care sunt aceste „arme", privind cu atenţie videoclipul **1** sau videoclipul **3**.

Ce „armă" foloseşte „eroul" pentru curenţii de scurtcircuit?

Dar pentru suprasarcini?

Şi pentru că sunteţi detectivi, aflaţi ce anume contează cel mai mult în „lupta eroului" cu supracurenţii!

Răspuns aşteptat:

- *pentru scurtcircuit, o bobină care reacţionează rapid, în mai puţin de 3 ms. În acest caz, contează VITEZA!*
- *pentru suprasarcini, „arma" este un bimetal care reacţionează (se curbează) lent, când sunt porniţi prea mulţi consumatori (de ex., un uscător de păr şi o maşină de spălat). În acest caz, RĂBDAREA este cheia!*

Pasul 4: Explicare (15 minute)

Un detectiv trebuie să explice ce a descoperit. Numai că nu toţi cei care îl ascultă, înţeleg exprimarea tehnică. Şi atunci, ca să se facă înţeleşi, folosesc analogii din viaţa reală.

Şi cum voi sunteţi detectivi cu renume, găsiţi analogii pentru modul în care funcţionează bimetalul, bobina şi camera de stingere a arcului din componenţa întreruptorului automat!

Răspuns aşteptat:

- *bimetalul (pentru protecţia termică) este ca o coadă la magazin, care creşte încet, încet, până când managerul mai deschide o casă (sau închide magazinul).*
- *bobina (pentru protecţia magnetică) este ca un airbag care declanşează instantaneu la un impact puternic.*
- *camera de stingere a arcului este ca un „labirint" care lungeşte şi fragmentează coloana de arc, pentru a o răci/stinge; este ilustrarea dictonului „divide et impera!"*

Pasul 5: Extindere (15 minute)

Renumele vostru de detectivi a depăşit sala de clasă: acum sunteţi solicitaţi să elucidaţi (să diagnosticaţi) diferite cazuri „grele" pe care le relatează colegii.

Ultima oară v-au relatat trei întâmplări, cu care credeau că vă pun în dificultate. Dar n-au reuşit pentru că aţi dat imediat diagnosticul. Iar acum, îl scrieţi, ca să ţină minte!

„Întreruptorul meu a sărit după 10 minute de când am pornit aerul condiţionat şi cuptorul electric." Ştii de ce?

Răspuns aşteptat: *pentru că ai creat o suprasarcină şi bimetalul s-a încălzit lent.*

„Am introdus în priză prăjitorul de pâine şi a sărit siguranţa automată instantaneu, cu o mică scânteie în priză." Ce s-o fi întâmplat?

Răspuns aşteptat: *s-a produs un scurtcircuit şi bobina întreruptorului automat (sau a siguranţei automate) a acţionat.*

„Am în tabloul electric un întreruptor care „sare" imediat ce-i ridic maneta, deşi am scos tot din prize" De ce oare?"

Răspuns aşteptat: *sau s-a produs un defect major în cablajul peretelui (ai dat găuri în perete pentru corpuri de mobilă suspendate??)sau întreruptorul s-a defectat.*

Pasul 6: Evaluare (15 minute)

Dispecerul sub presiune

Oraşul este în pragul unei pene de curent majore. Eşti în camera de control a unui spital regional. Eşti dispecer energetic şi ai în faţă **3 tablouri electrice diferite**, dar un singur set de întreruptoare automate în depozit.

Ai doar 5 minute să iei decizii corecte!

Dacă alegi greşit, echipamentele vitale se vor arde sau protecţia va declanşa inutil şi „Game Over"!.

Caseta profesorului
*Fiecare elev primeşte o mapă cu 3 scenarii şi un „kit de eroi” (întreruptoare reale sau imagini printate ale acestora). Miza de timp creşte atractivitatea jocului. Apoi, este proiectat videoclipul **2** sau **4** (sau ambele).*

Mapa ta conţine următoarele scenarii:
a. În bucătăria spitalului, avem un cuptor electric de mare putere (sarcină pur rezistivă). Ce curbă alegi: **B** sau **D**?
b. Liftul de urgenţă este pus în mişcare de un motor care, la pornire, absoarbe, pentru o secundă, un curent de 8 ori mai mare decât curentul nominal. Ce curbă de declanşare este necesară pentru ca liftul să nu se oprească la fiecare plecare?
c. La postul de transformare a fost detectat un scurtcircuit în reţea. Trebuie să alegi aparatul cu cea mai mare siguranţă în funcţionare (asigură protecţie fără să se defecteze). Ce alegi?

Răspuns aşteptat:
a. curba B, pentru că sarcina rezistivă (cuptorul) nu are vârfuri de curent la pornire. Curba B este cea mai sensibilă (declanşează rapid, magnetic, la un supracurent de 3 ... 5 x In. Este „eroul” perfect în acest caz, pentru că oferă cea mai rapidă protecţie pentru oameni şi cabluri într-un mediu unde nu sunt motoare.
b. curba D; dacă aş alege curba B sau C, liftul s-ar opri imediat ce apasă cineva pe buton, pentru că electromagnetul ar „crede” că este vorba despre un scurtcircuit. Însă curba D este concepută special pentru sarcini cu porniri grele, declanşând magnetic abia la valori de 10 ... 20 x In. Astfel, întreruptorul „are răbdare” ca motorul să pornească, dar protejează totuşi instalaţia dacă apare un defect real.
c. un întreruptor automat cu cea mai mare putere de rupere (Ir), de ex., 10 kA sau 15 kA.

Pasul 7: Elaborare (15 minute)

Eco-logica expertului (competenţe verzi vizate: **Gestionarea duratei de viaţă şi Economia circulară a echipamentelor**).

Context gamificat:
Resursele planetei sunt limitate. Un expert adevărat nu ştie doar să instaleze, ci ştie şi când să repare, când să recicleze şi cum să reducă risipa de materiale.
Ai pe bancă un întreruptor automat care a fost înlocuit într-un circuit pentru că nu-şi mai îndeplinea rolul funcţional (la rearmare, maneta revine, chiar dacă nu este conectat nici un consumator în circuitul în care este montat).

Trebuie să iei o decizie eco-responsabilă: ce faci cu el?
Ştii că trebuie să iei în calcul trei criterii:
(1) Diagnostic: reparare sau înlocuire?
Indiciu: Putem să desfacem aparatul şi să îl reparăm în interior?

(2) Gestionarea deşeurilor: identifică pe carcasă simbolul coşului de gunoi; este barat sau nu?
Indiciu: Putem să aruncăm acest aparat la gunoiul menajer (resturi alimentare)?

(3) Optimizarea resurselor (economie de materiale): întreruptorul era montat pe unul dintre cele trei circuite de iluminat dintr-o cameră; celelalte două funcţionează dar, s-ar putea defecta oricând, pentru că se încălzesc în timpul funcţionării.

Ce îţi „spun” întreruptoarele care se încălzesc?

Ai putea grupa circuitele într-unul singur, respectând curentul maxim?

Răspunsuri aşteptate (verzi):

(1) ***NU*** *putem repara aparatul!. Întreruptoarele automate miniaturale sunt capsulate. Desfacerea lor compromite siguranţa şi calibrarea. Încercarea de a „cârpi" un aparat de protecţie este un risc de incendiu.*

(2) ***NU*** *aruncăm aparatul la gunoiul menajer!. Conţine metale preţioase (contacte de argint/cupru) şi plastic tratat cu substanţe ignifuge care sunt toxice dacă ajung în sol. Aparatul trebuie predat la centrele de colectare DEEE (Deşeuri de Echipamente Electrice şi Electronice).*

(3) Un întreruptor care se încălzeşte în timpul funcţionării considerate „normală"transmite un mesaj de ineficienţă sau de pericol iminent: fie curentul este aproape de cel nominal, fie bornele sunt insuficient strânse, fie contactele interne s-au uzat. În oricare dintre aceste situaţii, aparatul este ca un „reşou" care consumă energie şi produce căldură.

DA*, se pot grupa circuitele respectând curentul maxim. Gruparea raţională a circuitelor reduce consumul de cupru (fire), plastic şi metal (aparate), scăzând amprenta de carbon a instalaţiei electrice, fără a sacrifica siguranţa în funcţionare.*

Caseta profesorului
Integrarea ***competenţelor verzi*** *(sustenabilitate şi responsabilitate faţă de mediu), nu numai că modernizează lecţia, dar adaugă aspecte de etică profesională valoroase. În domeniul electric, competenţele verzi cele mai potrivite sunt* ***Gestionarea duratei de viaţă*** *şi* ***Economia circulară a echipamentelor.*** *Răspunsul aşteptat la (1) dovedeşte înţelegerea faptului că siguranţa utilizatorului primează în faţa dorinţei de a refolosi un obiect periculos.* *Răspunsul la (3) dovedeşte înţelegerea faptului că un aparat de protecţie subdimensionat se încălzeşte inutil, pierzând energie prin căldură (Efect Joule). Este un răspuns prin care se realizează legătura dezirabilă dintre tehnică şi „verde", deoarece dovedeşte înţelegerea faptului că eficienţa energetică începe de la o bornă bine strânsă şi un aparat bine ales. De asemenea, răspunsul demonstrează gândirea critică a elevului: el iese din tiparul „funcţionează? este ok!" şi trece în rolul de administrator al energiei.* *Pentru un impact mai puternic, profesorul poate recurge la un exemplu wow!, cum ar fi următorul:* *„Dacă fiecare întreruptor din România ar pierde doar 1W sub formă de căldură inutilă, am avea nevoie de un generator uriaş care să lucreze doar pentru a încălzi pereţii, fără niciun folos!"* *Pasul 7 reprezintă o abordare centrată pe competenţe verzi pentru că face apel la:* *– gândire sistemică: înţelegerea ciclului de viaţă al produselor (producţie-utilizare-reciclare)* *– responsabilitate socială: previne poluarea prin depozitare neconformă.* *– eficienţă energetică: alegerea corectă a unui aparat (fără contacte imperfecte sau subdimensionat) reduce pierderile de energie în reţea.* *Pentru o acţiune fizică (nu doar o discuţie teoretică), profesorul poate cere elevilor, la finalul orei, să „depună" simbolic aparate vechi la un punct de colectare precizat (fie pe tablă – un cerc DEEE, unde elevii lipesc post-it-uri pe care scriu ce aparat vechi aruncă, fie într-o cutie de carton pentru DEEE, în care elevii pun bilete pe care scriu, la fel, ce aparat aruncă).*

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în Standardele de Pregătire Profesională.

Prin integrarea metodelor tradiţionale (teste) cu cele moderne (portofolii, autoevaluare, evaluare colegială, evaluare digitală), profesorul are în vedere punerea în evidenţă a competenţelor reale dobândite de către elevi.

Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:

Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul modulului şi de metoda de evaluare – probe orale, scrise, practice.

- Planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în Standardul de Pregătire Profesională.

Se propun următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

– Fişe test;
– Fişe de lucru;
– Fişe de autoevaluare / interevaluare;
– Eseul;
– Portofoliul;
– Referatul ştiinţific;
– Proiectul;
– Activităţi practice + Fişe de observaţie;

b. Finală:

Realizată printr-o lucrare cu caracter aplicativ şi integrat la sfârşitul procesului de predare/învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Se propun următoarele instrumente de evaluare finală (sumativă):

– proiectul;
– studiul de caz;
– portofoliul;
– testul sumativ.

Evaluarea digitală permite profesorilor să monitorizeze progresul elevilor, să identifice rapid dificultăţile întâmpinate de elevi şi să ofere intervenţii personalizate, folosind diverse instrumente digitale de evaluare:

– **teste rapide** - platformele educaţionale **Kahoot** sau **Quizziz,** care oferă feedback imediat;
– **activităţi interactive,** folosind platforma educaţională **Edpuzzle,** unde elevii primesc întrebări pe parcursul unei lecţii video, sau platforma de resurse educaţionale deschise **Livresq;**
– **chestionare,** realizate cu ajutorul platformei educaţionale **Google Forms**.

Ca şi instrumente de evaluare finală digitală, pot fi folosite:

– **evaluări online** prin platformele educaţionale **Moodle sau Google Classroom**, cu întrebări cu răspunsuri multiple sau eseuri.
– **proiecte digitale** în care elevii îşi prezintă cunoştinţele prin materiale multimedia (infografice, prezentări video, site-uri web educaţionale).
– **teste adaptive**, care ajustează dificultatea întrebărilor în funcţie de răspunsurile elevului.

Modulul: Aparate electrice
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice

Cunoştinţe:
5.1.1. Aparate electrice de joasă tensiune (clasificare, rol funcţional, mărimi nominale, subansambluri constructive, notaţii şi semne convenţionale, utilizări): aparate de conectare, de comandă, de reglare, de semnalizare, de protecţie, aparate pentru automatizări, pentru instalaţii electrice de iluminat şi prize;
5.1.3. Solicitările aparatelor electrice de j.t. (cauze, efecte, metode/măsuri de limitare).

Abilităţi:
5.2.1. Asocierea fiecărui tip de aparat electric de j.t. cu rolul funcţional şi domeniul de utilizare corespunzător;
5.2.3. Identificarea subansamblurilor constructive ale aparatelor electrice de joasă tensiune;
5.2.11. Corelarea cauzelor solicitărilor electrice de j.t. cu efectele corespunzătoare.
5.2.23. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate.

Atitudini:
5.3.5. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme.

Niveluri Cognitive / Rezultate ale învățării	a-şi aminti	a înţelege	a aplica	a analiza	Pondere %
Asocierea fiecărui tip de aparat electric de j.t. cu rolul funcţional şi domeniul de utilizare corespunzător;	**I.2., I.3., I.4. I.5. III.a.**	**I.1., II.2.1.d. II.2.1.e**	**II.2.1.b.**	**II.2.3. III.b.**	**35%**
Identificarea subansamblurilor constructive ale aparatelor electrice de joasă tensiune;		**II.2.1.a.**	**II.2.2.**	**III.c.**	**20%**
Corelarea cauzelor solicitărilor electrice de j.t. cu efectele corespunzătoare.	**-**	**II.2.1.c.**			**15%**
Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate.	**-**			**III.d.**	**15%**
Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme.	**-**			**III.e,**	**15%**
Pondere %	**20%**	**25%**	**25%**	**30%**	**100%**

TEST DE EVALUARE SUMATIVĂ

Modulul: Aparate electrice
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos scrieţi pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1.1. Circuitele magnetice sunt realizate din materiale feromagnetice la care permeabilitatea magnetică este:
a. mai mare decât permeabilitatea magnetică a aerului;
b. mai mică decât permeabilitatea magnetică a aerului;
c. egală cu permeabilitatea magnetică a aerului;
d. de două ori mai mare decât permeabilitatea magnetică a aerului.

1.2. Frecvenţa de conectare a unui aparat indică numărul de cicluri pe care le efectuează un aparat:
a. într-o zi;
b. într-o oră;
c. într-un an;
d. într-o lună.

1.3. Supracurentul de scurcircuit este mai mare decât curentul nominal:
a. de 2,2 ori;
b. de 10 ori;
c. de 15 de ori;
d. de 20 de ori.

1.4. Elementul din componența unui contactor cu rol în stingerea arcului electric format între contactele principale ale acestuia este
a. bobina de suflaj magnetic;
b. electromagnetul de acționare;
c. arcul antagonist;
d. spira în scurtcircuit.

1.5. Siguranţe automate fac parte din categoria aparatelor electrice de:
a. conectare;
b. reglare;
c. semnalizare;
d. protecție.

SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. Scrieţi pe foaie cifrele de la **(1)** la **(5)**, iar în dreptul fiecăreia treceţi informaţia corectă care completează spaţiile libere corespunzătoare: (10 puncte)

a. Demaroarele sunt aparate electrice utilizate pentru pornirea ……(1)…… a motoarelor electrice.
b. Supracurenţii sunt curenţi mai ……(2)…… decât curentul nominal.
c. Solicitarea ……(3)……este cea la care este supus un izolator electric atunci când două regiuni ale sale se află la potenţiale diferite.
d. Nisipul fin, care se regăseşte în corpul izolant (ceramic), al siguranţelor fuzibile cu mare putere de rupere are rolul de a stinge ……(4)…… electric ce se formează în urma topirii fuzibilului.
e. Comutatoarele stea-triunghi sunt aparate electrice folosite pentru ……(5)…… la tensiune redusă a motoarelor electrice asincrone cu rotorul în scurtcircuit.

2.2. În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate denumirile aparatelor electrice, iar în coloana **B** sunt ilustrații ale acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**. (10 puncte)

Coloana A **Denumiri ale aparatelor electrice**	**Coloana B** **Ilustrate ale aparatelor electrice**
1. releu termic	a.
2. lampă de semnalizare	b
3. limitatoare de cursă	c.
4. contactor	d.
5. comutator stea-triunghi	e.
	f.

2.3. Citiți cu atenție enunțurile următoare și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că enunțul este **adevărat** și litera **F**, dacă apreciați că enunțul este **fals**. (10 puncte)

1. Tensiunea nominală a unui aparat este valoarea standardizată de tensiune pentru care este construit aparatul.

2. Contactul unei persoane cu o parte activă (orice parte conductoare, destinată a fi sub tensiune în serviciul nominal) a unui circuit electric se numește contact indirect;

3. Bimetalele au proprietatea de a-și schimba forma sub acțiunea căldurii: încălzind un bimetal stratul cu coeficient mai mare tinde să se alungească iar cel cu coeficient de dilatare mai mic tinde să se opună acestei alungiri;

4. Miezul electromagneților de c.a. este confecționat din pachete de tablă silicioasă pentru a limita apariția curenților turbionari care sunt curenți periculoși în fier;

5. Camerele de stingere au rol în închiderea și deschiderea circuitelor electrice.

SUBIECTUL III **30 puncte**

Analizaţi figurile următoare rezolvând sarcinile prezentate mai jos:

Fig. **a** Vedere generală

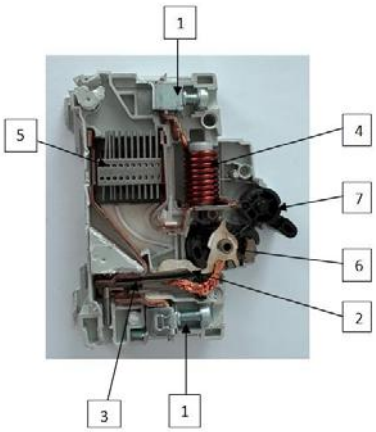

Fig. **b** Vedere în secțiune

a. Indicaţi denumirea aparatului din figura a;
b. Precizaţi rolul aparatului din figura **a** la conectarea în circuitele electrice;
c. Identificaţi elementele componente ale aparatului electric (notate de la 1-7), din figura ***b*** şi rolul lor funcţional;
d. Descrieți funcţionarea aparatului din figura b;
e. Precizaţi trei avantaje ale acestui tip de aparat de protecţie faţă de alt tip de aparat de protecție cunoscut.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1 – a; 2 – b; 3 – d; 4 – b; 5 – d.

*Se acordă câte **6 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (6 p × 5 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. (10 puncte)

a) directă
b) mari
c) electrică
d) arcul
e) porniri

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.2. (10 puncte)

1 – d; 2 – c; 3 – e; 4 – a; 5 – b.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.3. (10 puncte)

1. – A; 2. – F; 3. – A; 4. – A; 5. – A (2 p × 5 = 10 p)

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect.*

SUBIECTUL III **30 puncte**

III.a. siguranţă automată; (2 puncte)
III.b. are rol în protecţia circuitelor electrice la scurtcircuit şi suprasarcină; (2 puncte)
III.c. elementele componente:

	Elementele componente	Rolul elementelor componente
1.	borne de legătură	conectarea la circuit
2.	contact mobil	stabileşte sau întrerupe legătura între bornele siguranţei
3.	lamelă bimetalică	întrerupe circuitul în cazul unui supracurent
4.	declanşator electromagnetic	întrerupe circuitul în cazul unui scurtcircuit
5.	cameră de stingere	stinge arcul electric
6.	mecanism de acţionare a contactului mobil	acţionează asupra contactului mobil prin intermediul unor pârghii
7.	manetă de rearmare	are rol în închiderea/deschiderea manuală a circuitului

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 7 = 14 p)

III.d. Funcţionarea:
Când maneta de rearmare este în poziţia ON, siguranţa automată este armată, curentul electric parcurge siguranţa. (2 puncte)
La apariţia unui supracurent de sarcină, lamela bimetalică 3, se încălzeşte, se dilată curbându-se şi acţionează prin intermediul mecanismului de acţionare 6, asupra contactului mobil 2, care întrerupe circuitul dintre bornele siguranţei automate. (4 puncte)
La apariţia unui supracurent de scurtcircuit, bobina electromagnetului 4, determină deplasarea contactului mobil 2, care întrerupe circuitul dintre bornele siguranţei automate. (4 puncte)
Se acordă punctajul indicat mai sus pentru fiecare răspuns corect şi complet. Pentru răpunsurile parţiale se acordă ½ din punctajul indicat.

III.e. Avantajele siguranţelor automate: (2 puncte)

– sunt mai economice pe termen lung;
– spre deosebire de siguranţele fuzibile, care trebuie înlocuite după activare, siguranţele automate pot fi resetate.

Se acordă câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect.

În contextul prevederilor actuale, învățarea remedială are un rol important în sprijinirea elevilor care au nevoie de ajutor suplimentar pentru consolidarea și clarificarea cunoștințelor, cu scopul atingerii competențelor specifice calificării alese.
Planul remedial este instrumentul cu ajutorul căruia putem corecta deficiențele și îmbunătăți performanțele elevilor, având ca scop atingerea obiectivelor.
Pentru a concepe un plan remedial, în urma aplicării unui test sumativ la clasă, vom parcurge următorii pași:

1. **Identificarea deficiențelor** prin completarea tabelului „Rezultatele testului” cu scopul de a determina itemii la care elevii nu au răspuns corect.
2. **Stabilirea obiectivelor**. Odată ce deficiențele au fost identificate, vom stabili obiectivele SMART și modalitățile de remediere. În acest sens, se propune completarea tabelului „Interpretarea testului”.
3. **Elaborarea Planului remedial** pentru deficiențele constatate.
   Pentru realizarea planului, vom răspunde la câteva întrebări:
   • Care sunt urgențele?

- Ce trebuie făcut concret?
- Până când?
- De către cine?
- De ce avem nevoie?

Pentru o mai bună organizare a activităților în realizarea planului remedial, propunem completarea tabelului „Plan remedial”.

4. **Finalizarea și evaluarea întregului proces** pentru a stabili ce a funcționat și ce ar putea fi îmbunătățit pe viitor și dacă obiectivele au fost atinse conform așteptărilor sau sunt necesare eforturi suplimentare.

Rezultatele testului

Modulul: Aparate electrice
CLASA: a X-a A
Profesor: ……..
Anul şcolar : ……

Nr. crt.	Numele şi prenumele elevului	Subiectul I	Subiectul II			Subiectul III	puncte din oficiu	Total punctaj	Nota
Puunctajul acordat									
1.	E1								
2.	E2								
3.	E3								
22	E22								
Media punctelor acumulate									

INTERPRETAREA TESTULUI

Modulul: Aparate electrice
CLASA: a X-a A
Profesor: ……..
Anul şcolar : ……

Competenţe specifice vizate/Rezultate ale învăţării	Conţinuturi asociate competentelor	Evaluarea gradului de achiziţie a competenţelor (Procent de însuşire a conţinutului evaluat de către elev)	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Obiective/ Modalităţi de remediere/ orientare spre performanţă
1. Asocierea fiecărui tip de aparat electric de j.t. cu rolul funcţional şi	Aparate electrice de joasă tensiune (clasificare, rol funcţional, mărimi nominale, subansambluri				

domeniul de utilizare corespunzător	constructive, notaţii şi semne convenţio nale, utilizări): apara te de conectare, de comandă, de reglare, de semnalizare, de protecţie, aparate pentru automatizări, pentru instalaţii electrice de iluminat şi prize; Solicitările aparatelor electrice de j.t. (cauze, efecte, metode/măsuri de limitare).				
2.Identificarea subansambluril or constructive ale aparatelor electrice de joasă tensiune;					
3.Corelarea cau zelor solicitări lor electrice de j.t. cu efectele corespunzătoare.					
4.Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate.					
5.Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme.					

PLAN REMEDIAL

Modulul: Aparate electrice
CLASA: a X-a A
Profesor: ……..
Anul şcolar : ……

Nume elev	**Decalaje identificate**	**Prioritate** *(care sunt urgenţele?)*	**Activitatea remedială** *(ce trebuie făcut concret?)*	**Intervalul de timp** *(până când?)*	**Persoana responsabilă** *(de către cine?)*	**Resurse** *(de ce avem nevoie)*
E1,E2, E3						
E4, E5, E8						
E 6,E7,E9						
E 11, E22						
Colectivul clasei						

Având în vedere că prin lucrările de instruire practică, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi şi deprinderi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de instruire practică.

Structura materialelor de învăţare proiectate pentru lucrările de instruire practică ar trebui să includă, după caz, referiri la următoarele aspecte:

a. Tema abordată;
b. Cerinţa de lucru;
c. Schema electrică;
d. Sarcini/Instrucţiuni de lucru;
e. Criteriile de evaluare;
f. Concluzii şi observaţii personale.

Exemplul 1

Modul: Aparate electrice – Instruire practică

Tema: Aparate de comandă automată

Rezultatele învăţării vizate:

Cunoştinţe

5.1.1. Aparate electrice de joasă tensiune (clasificare, rol funcţional, mărimi nominale, subansambluri constructive, notaţii şi semne convenţionale, utilizări):

– aparate de conectare;
– aparate de comandă;
– aparate de protecţie;
– aparate pentru automatizări.

5.1.2. Lucrări de montare şi executare a conexiunilor aparatelor de j.t.:

– operaţii de montare şi executare a conexiunilor;
– materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare;
– operaţii de verificare a funcţionării;
– norme de SSM şi PSI.

Abilităţi

5.2.3. Identificarea subansamblurilor constructive ale aparatelor electrice de j.t.

5.2.4. Decodificarea notaţiilor şi semnelor convenţionale ale aparatelor electrice de j.t. din schemele electrice

5.2.6. Alegerea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor necesare realizării operaţiilor de montare a aparatelor electrice de j.t.;

5.2.8. Executarea conexiunilor electrice la bornele aparatelor electrice de j.t.;

5.2.9. Verificarea funcţionării aparatelor electrice de j.t. după finalizarea operaţiilor de montare;

5.2.10. Utilizarea echipamentului de lucru şi de protecţie specific locului de muncă.

5.2.23. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate

5.2.24. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor desfăşurate

Atitudini

5.3.2. Cooperarea cu colegii de echipă în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă;

5.3.5. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme;

5.3.6. Respectarea normelor de securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor;

5.3.8. Asumarea responsabilităţii pentru deciziile luate referitoare la lucrările executate.

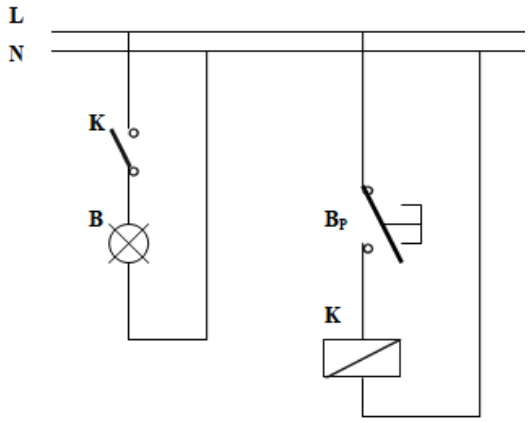
Nume elev: _____ Clasa: _____

Data: _____ Nota: _____

FIȘĂ DE LUCRU – EVALUARE

PARTEA I – PROBĂ PRACTICĂ

1. Realizaţi montajul electric conform schemei de mai jos;
2. Verificaţi continuitatea circuitului;
3. Verificaţi funcţionarea circuitului;
4. Respectaţi normele de securitate şi sănătate în muncă.

Sarcini de lucru:

– identificaţi componentele circuitului;
– realizaţi conexiunile conform schemei date;
– verificaţi continuitatea circuitului în lipsa sursei de alimentare cu ajutorul multimetrului;
– verificaţi circuitul electric sub tensiune;
– explicaţi funcţionarea circuitului.

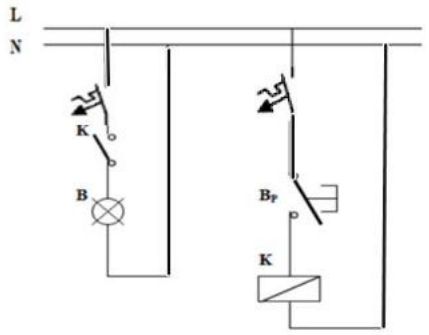
PARTEA II – Aspecte teoretice

1. Care este rolul contactorului în circuitul electric?
2. De ce este necesară verificarea continuităţii circuitului cu ajutorul ohmmetrului?
3. Completaţi schema dată cu elemente de protecţie din categoria aparatelor de comandă automată folosind simbolurile adecvate.
4. Enumeraţi trei norme de securitate în muncă ce ar putea corespunde executării montajului dat.
5. Explicaţi funcţionarea circuitului realizat.

Timp de lucru: 50 min.

Răspunsuri așteptate la partea a II-a

1. Contactorul are rol de aparat de manevră, închizând sau deschizând, sub sarcină, circuitul de alimentare al becului, la comanda voită a unui operator.
2. În special la contactoare, datorită uzurii contactelor, există posibilitatea apariției contactelor imperfecte atât pe circuitul principal de curent, cât şi pe circuitul de comandă. Se execută apăsând butonul de acționare manuală.

3.

4. Norme de securitate în muncă:
   a) Utilizarea de conductoare fără defecte de izolație;
   b) Executarea corectă a conexiunilor la borne evitând apariția contactului accidental între două puncte aflate la potențial diferit;
   c) Verificarea căilor de curent și a circuitului în ansamblu de către cadrul didactic;
   d) Punerea sub tensiune a circuitului DOAR în prezența cadrului didactic;
   e) Alegerea și utilizarea echipamentelor adecvate în funcție de tensiunea de alimentare;
   f) Utilizarea sculelor fără defecțiuni (clești pentru dezizolare, șurubelnițe drepte sau cruce, patent, elemente de conectare la sursa de tensiune adecvate);
   g) Utilizarea aparatelor de măsură pe domeniul adecvat cerinței (se va verifica de către cadrul didactic obligatoriu!)
5. Explicarea funcționării circuitului:
   Se acționează butonul de pornire B_P;
   Se alimentează bobina contactorului K. Se închide contactul normal deschis K de pe circuitul principal de curent;
   Se alimentează becul B la sursa de tensiune;
   Becul trebuie să rămână aprins atâta timp cât butonul este acționat verificându-se astfel funcționarea contactorului.

BAREM DE EVALUARE

Numele elevului_____

Nr. crt.	**Criterii de evaluare**	**Indicatori de realizare**	**Punctaj maxim**	**Punctaj acordat**
1.	Primirea sarcinilor de lucru şi organizarea locului de muncă	Analiza sarcinii de lucru şi identificarea soluţiei de rezolvare	**5 p**	
		Alegerea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor de măsură necesare executării lucrărilor de montare a aparatelor electrice de joasă tensiune	**10 p**	
2.	Realizarea sarcinii de lucru	1. Conectarea consumatorului la sursă prin contactele L1/T1 sau L2/T2 sau L3/T3, cu T spre consumator	**5 p**	
		2. Conectarea consumatorului pe circuitul de forţă	**3 p**	
		3. Conectarea butonului cu contact normal deschis conform schemei	**3 p**	
		4. Conectarea bobinei contactorului conform schemei cu bornele de conectare A1 spre sursă şi A2 spre nul	**5 p**	
		5. Verificarea continuităţii circuitului cu ajutorul multimetrului conectat pe domeniul de măsurare al rezistenţei.	**15 p**	

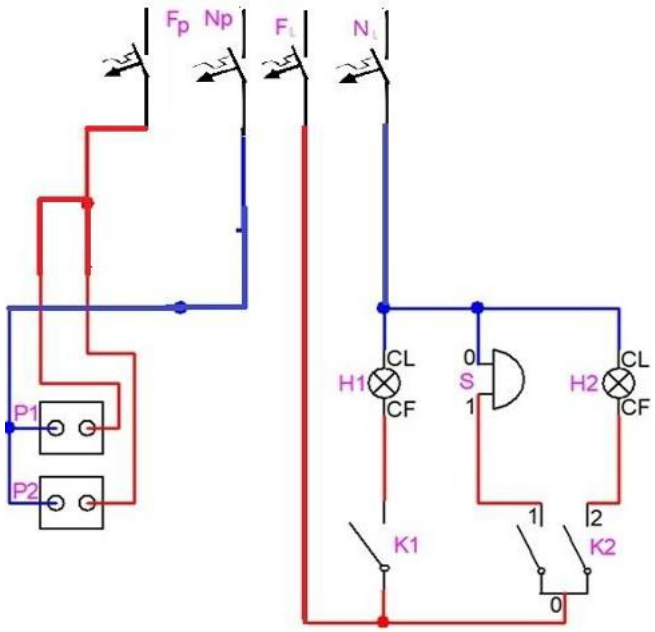
		6. Măsurarea căderii de tensiune pe consumator	**4 p**	
		Funcţionalitatea circuitului	**10 p**	
		Respectarea normelor cu privire la protecţia muncii şi protecţia mediului	**5 p**	
3.	Prezentarea lucrării	Completarea schemei: a. Siguranţă automată pe circuitul de forţă (pentru alimentarea becului); b. Siguranţă automată pe circuitul de comandă. Se va utiliza simbolul corect.	**5 p** **5 p**	
		Explicarea rolului contactorului în circuit.	**2 p**	
		Explicarea verificării continuităţii circuitului cu ajutorul ohmmetrului.	**2 p**	
		Descrierea principiului de funcţionare al circuitului.	**10**	
		Enumerarea a trei norme de tehnica securităţii muncii la realizarea şi verificarea funcţionării montajului	**6 p**	

Exemplul 2
Tema: Instalaţii de iluminat şi prize

Rezultatele învăţării vizate:
Cunoştinţe
5.1.2. Lucrări de montare şi executare a conexiunilor aparatelor de j.t.:
– operaţii de montare şi executare a conexiunilor;
– materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare;
– operaţii de verificare a funcţionării;
– norme de SSM şi PSI.
Abilităţi
5.2.6. Alegerea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor necesare realizării operaţiilor de montare a aparatelor electrice de j.t.;
5.2.8. Executarea conexiunilor electrice la bornele aparatelor electrice de j.t.;
5.2.9. Verificarea funcţionării aparatelor electrice de j.t. după finalizarea operaţiilor de montare;
5.2.10. Utilizarea echipamentului de lucru şi de protecţie specific locului de muncă.
Atitudini
5.3.5. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme;
5.3.6. Respectarea normelor de securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor;
5.3.8. Asumarea responsabilităţii pentru deciziile luate referitoare la lucrările executate.

FIŞĂ DE LUCRU
Modul: Aparate electrice – Instruire practică
Nume elev: _____ Clasa: _____
Data: _____ Nota: _____

Tema: Realizaţi o instalaţie electrică de iluminat şi prize formată din 2 lămpi electrice, o sonerie, un întrerupător bipolar, un întrerupător monopolar şi două prize, montaj aparent.
a. Schema electrică:

b. Sarcina de lucru:
– identificaţi componentele circuitului;
– realizaţi conexiunile electrice conform schemei date;
– verificaţi continuitatea circuitului în lipsa sursei de alimentare cu ajutorul multimetrului;
– verificaţi tensiunea cu aparatul de măsură;
– prezentaţi şi demonstraţi funcţionarea circuitului realizat.

Timp de lucru: 60 min.

Resurse materiale şi echipamente necesare:
➢ **Echipamente şi aparatură**
- Panou didactic pentru montaje electrice / placă de montaj
- Sursă de alimentare 230V c.a. (sau sursă didactică protejată)
- Multimetru digital (cu funcţie voltmetru şi ohmmetru)
- Şurubelniţe izolate (dreaptă şi în cruce)
- Cleşte pentru dezizolat conductoare

➢ **Componente electrice**
- Doze de ramificaţie
- Întreruptor monopolar
- Întreruptor bipolar
- Sonerie
- Consumator – 2 becuri electrice
- Siguranţe automate pentru circuitul de prize
- Siguranţe automate pentru circuitul de lumină
- Conductoare electrice izolate
- Canal de cablu
- Papuci / terminale pentru conexiuni

➢ **Materiale auxiliare**
- Fişă de lucru tipărită
- Pix / creion pentru completarea părţii scrise
- Marker pentru identificarea conductorilor (opţional)

➢ **Echipament individual de protecţie (SSM)**
- Salopetă de protecţie
- Mănuşi electroizolante
- Încălţăminte cu talpă izolantă
- Covor electroizolant (la lucrul sub tensiune controlată)

BAREM DE EVALUARE

Numele elevului.....

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1.	Primirea sarcinilor de lucru şi organizarea locului de muncă (max 20 p)	Analiza sarcinii de lucru şi identificarea soluţiei de rezolvare	**10 p**	
		Alegerea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor de măsură necesare executării lucrărilor de montare a aparatelor electrice de joasă tensiune	**10 p**	
		1.Conectarea siguranţelor pe circuitul de prize	**5 p**	
		2.Conectarea siguranţelor pe circuitul de	**5 p**	

2.	Realizarea sarcinii de lucru (max 50 p)	lumină 3.Conectarea soneriei 4.Conectarea prizelor pe circuitul de prize 5.Conectarea becurilor pe circuitul de lumină 6.Conectarea întreruptorului monopolar 7.Conectarea întreruptorului bipolar	**5 p** **5 p** **5 p** **5 p** **5 p**	
		Funcţionalitatea circuitului	**10 p**	
		Respectarea normelor cu privire la protecţia muncii şi protecţia mediului	**5 p**	
3.	Prezentarea lucrării (max 30 p)	Verificarea continuităţii circuitului cu ajutorul multimetrului conectat pe domeniul de măsurare al rezistenţei.	**10 p**	
		Explicarea verificării continuităţii circuitului cu ajutorul ohmmetrului.	**5 p**	
		Descrierea funcţionării circuitului.	**10**	
		Enumerarea a trei norme de tehnica securităţii muncii la realizarea şi verificarea funcţionării montajului	**5 p**	

BIBLIOGRAFIE

1. Mareş, F., Popa J. – Aparate electrice. Manual pentru clasa a X-a. Domeniul de pregătire profesională: Electric. Editura CD-PRESS, Bucureşti, 2019
2. Mareş, F. şi colectiv – Echipamente electrice – auxiliar curricular cl. a X-a, Ed. Pax Aura Mundi, Galaţi, 2011
3. M.E.C., C.N.P.E.E. – Repere metodologice pentru consolidarea achiziţiilor din anul şcolar 2019-2020, I.P.T. – Anexa Electric. Editura Didactică şi Pedagogică S.A., Bucureşti, 2020, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
4. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electric, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
5. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electric, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice

MODUL III. MAŞINI ELECTRICE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Maşini electrice”**, componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Electric*, face parte pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învăţământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, structurate constant, conform planului de învăţământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**52 ore/an**
laborator	**26 ore/an**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Maşini electrice”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională *Electric* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 6. MONTAREA ŞI ÎNTREŢINEREA MAŞINILOR ELECTRICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1. 6.1.4.	6.2.1. 6.2.2. 6.2.3. 6.2.4. 6.2.14. 6.2.18. 6.2.19.	6.3.1.	Maşini electrice: ▪ Noţiuni generale cu privire la maşinile electrice (transformatoare monofazate şi trifazate, maşini electrice de c.c., maşini electrice de c.a. asincrone şi sincrone): - definire, - clasificare, - semne convenţionale; - domenii de utilizare; - mărimi nominale. ▪ Construcţia maşinilor electrice: - transformatoare electrice (monofazate şi trifazate); - maşini electrice de curent continuu; - maşini electrice de curent alternativ (asincrone, sincrone). Surse de informare şi documentare pentru maşini electrice.
6.1.2. 6.1.4. 6.1.5.	6.2.5. 6.2.6. 6.2.7. 6.2.8. 6.2.9. 6.2.14. 6.2.18. 6.2.19.	6.3.1. 6.3.2. 6.3.3. 6.3.4. 6.3.5. 6.3.6. 6.3.7. 6.3.8.	Lucrări de montare şi executare a conexiunilor maşinilor electrice, conform fişelor tehnologice: - operaţii de montare şi executare a conexiunilor; - operaţii de verificare a funcţionării; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - fişe tehnologice; - norme SSM şi PSI.

			Operaţii de verificare la punerea în funcţiune a maşinilor electrice: - verificarea rezistenţei de izolaţie a înfăşurărilor - măsurarea parametrilor de funcţionare (intensitatea curentului electric, tensiunea electrică, frecvenţa tensiunii, turaţia etc.) Surse de informare şi documentare pentru maşini electrice. Modalităţi de avertizare a pericolelor la locul de muncă (semnale de avertizare)
6.1.3. 6.1.4. 6.1.5. 6.1.6.	6.2.10. 6.2.11. 6.2.12. 6.2.13. 6.2.14. 6.2.15. 6.2.16. 6.2.17. 6.2.18. 6.2.19.	6.3.1. 6.3.2. 6.3.3. 6.3.4. 6.3.5. 6.3.6. 6.3.7. 6.3.8. 6.3.9.	Lucrări de întreţinere a maşinilor electrice, conform fişelor tehnologice: - operaţii de demontare/montare a maşinilor electrice; - operaţii de verificare a funcţionării prin valorile măsurate ale mărimilor caracteristice; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - fişe tehnologice; - norme SSM şi PSI. Surse de informare şi documentare pentru maşini electrice. Modalităţi de avertizare a pericolelor la locul de muncă (semnale de avertizare) Norme de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor: modalităţi de recuperare şi refolosire a materialelor în cadrul lucrărilor de montare/întreţinere a maşinilor electrice.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic)

- Maşini electrice de curent continuu didactice (motor c.c. cu excitaţie separată, derivaţie, serie), inclusiv modele secţionate pentru vizualizarea părţilor componente;
- Maşini electrice de curent alternativ (motoare asincrone trifazate şi monofazate, eventual motor sincron), standuri de pornire şi comandă;
- Transformatoare monofazate şi trifazate didactice, cu miez vizibil sau secţionat;
- Surse de curent continuu şi alternativ, cu posibilitate de reglare a tensiunii;
- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, wattmetre, multimetre, cleşti ampermetrici, tahometru digital);
- Elemente de protecţie şi comandă: siguranţe, relee termice, contactoare, butoane de comandă, întrerupătoare;
- Elemente de semnalizare: lămpi de semnalizare, LED-uri, buzzere;
- Trusa lăcătuşului, trusa electricianului, trusa electronistului;
- Dispozitive de prindere şi fixare, instrumente de măsurare şi verificatoare;
- Documentaţii tehnice pentru maşini electrice (fişe tehnice, cataloage de motoare şi transformatoare, scheme de principiu şi funcţionale);
- Casete video, CD-uri, fişiere video şi animaţii 3D privind structura şi funcţionarea maşinilor electrice şi a transformatoarelor;
- Elemente de automatizare asociate maşinilor electrice: traductoare de turaţie, senzori de curent, regulatoare simple, elemente de execuţie (contactoare, relee);

– Acces la aplicaţii şi simulatoare digitale: Falstad Circuit Simulator, oPhysics DC Motor Simulation, PhET – Inducţie electromagnetică, EveryCircuit, platforme industriale (ABB, Siemens SCE);
– Acces la internet, videoproiector, tablă interactivă sau ecran pentru prezentarea simulărilor şi materialelor multimedia.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conţinuturile programei modulului „Maşini electrice”, în partea referitoare la maşini electrice de c.c., maşini electrice de c.a. şi transformatoare, trebuie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Parcurgerea cunoştinţelor se face în ordinea redată în „Conţinuturile învăţării”, cu posibilitatea adaptării în funcţie de ritmul de asimilare al elevilor şi de resursele disponibile.

Modulul se parcurge în paralel cu celelalte module din curriculum, cu un număr de ore constant pe întreaga durată a anului şcolar. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor.

Modulul are o structură elastică, putând încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice, în special digitale (simulatoare, aplicaţii interactive, platforme online). Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru tema maşinilor electrice şi a transformatoarelor, se vor îmbina explicaţiile teoretice cu demonstraţii practice, simulări digitale şi activităţi de explorare.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- elaborarea de referate interdisciplinare, recomandate a fi realizate la începutul unei unităţi de învăţare, pentru stabilirea nivelului de instruire şi a intereselor elevilor (ex.: „Aplicaţiile motoarelor de c.c. în robotică”, „Transformatoare în reţelele de distribuţie moderne”);
- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului lor, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire;
- utilizarea metodei chestionarului sau a unei fişe de lucru ce vizează, de exemplu, identificarea tipurilor de maşini electrice dintr-o schemă sau dintr-un simulator;
- rezolvarea de aritmogrife pe un conţinut tematic studiat (termeni: rotor, stator, comutator, alunecare, miez, inducţie, transformator, cuplu);
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual (documentare, observaţie, exerciţiu, simulare individuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (discuţii, asalt de idei, metoda Phillips 6–6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui);
- vizionări de materiale video (casete video, CD/DVD, clipuri online) care prezintă structura şi funcţionarea motoarelor de c.c., motoarelor asincrone şi transformatoarelor, inclusiv animaţii 3D şi simulări industriale;
- utilizarea metodelor de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor, în special pentru conţinuturile teoretice mai dificile (inducţie electromagnetică, alunecare, caracteristici mecanice);
- însuşirea unor metode de informare şi documentare independentă (studiul individual, investigaţia, referatul, proiectul), care oferă deschidere spre autoinstruire şi învăţare continuă, inclusiv prin utilizarea surselor online (biblioteci virtuale, platforme industriale, simulatoare);

- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor, recomandate în special orelor de laborator şi de instruire practică (fişe de lucru, probe practice, teste digitale);
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice: brainstorming, harta gândirii, lectura în perechi, jurnal dublu, tehnica lotus, ghiduri de studiu, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagrame Venn (ex.: compararea motorului de c.c. cu motorul asincron), cafeneaua, metoda horoscopului;
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare: tehnici de spargere a gheţii, jocuri de rol, activităţi de tip „expert” pe câte un tip de maşină (c.c., c.a., transformator);
- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6–6, metoda grafică, discuţii de grup care au ca finalitate elaborarea unei fişe tehnologice pentru alegerea unui motor sau transformator într-o aplicaţie dată;
- studii de caz pentru situaţii reale ce vizează, de exemplu, alegerea unui motor asincron pentru o bandă transportoare sau a unui transformator pentru alimentarea unui consumator;
- elaborarea de proiecte, recomandate la sfârşitul unei unităţi de învăţare, în care elevii să utilizeze informaţiile acumulate pentru realizarea unui portofoliu digital despre maşinile electrice şi transformatoare.

Autorii propun următoarele exemple de activităţi practice pentru tema „Maşini electrice de c.c., maşini electrice de c.a. şi transformatoare”:

- exerciţii practice de identificare a motoarelor electrice de c.c. şi a părţilor lor componente;
- exerciţii practice de identificare a motoarelor electrice de c.a. (asincrone) şi a părţilor lor componente;
- exerciţii practice de identificare a transformatoarelor şi a părţilor lor componente;
- exerciţii de simulare pe calculator a funcţionării motoarelor electrice de c.c.;
- exerciţii de simulare pe calculator a funcţionării motoarelor electrice de c.a.;
- exerciţii de simulare pe calculator a inducţiei electromagnetice în transformatoare;
- exerciţii practice de măsurare a turaţiei motorului de c.c.;
- exerciţii practice de măsurare a raportului de transformare la un transformator;
- exerciţii practice de selectare a tipului de motor sau transformator pentru o aplicaţie dată.
- exerciţii practice de demontare/montare a maşinilor electrice;
- exerciţii practice de conectare la reţea a maşinilor electrice;
- exerciţii practice de verificare a funcţionării maşinilor electrice după realizarea operaţiei de montare;

Se consideră că nivelul de pregătire este realizat corespunzător dacă poate fi demonstrat fiecare dintre rezultatele învăţării vizate.

EXEMPLU DE METODĂ DIDACTICĂ FOLOSITĂ ÎN ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE: METODA PIRAMIDEI (BULGĂRUL DE ZĂPADĂ)

TEMA: ***Părţi componente şi rol funcţional la motorul asincron trifazat – laborator tehnologic***
Rezultate ale învăţării vizate

RI:6.1.5 Maşini electrice utilizate în instalaţii electromecanice (semne convenţionale, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice) – motor asincron;
RI: 6.2.1 Selectarea subansamblurilor maşinilor electrice;
RI: 6.2.3 Montarea componentelor maşinilor electrice conform documentaţiei tehnice;
RI: 6.2.4 Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun şi de specialitate;
RI: 6.3.1 Colaborarea cu membrii echipei de lucru;
RI: 6.3.2 Grad de autonomie restrâns în executarea operaţiilor sub supraveghere.

Lucrarea practică se poate realiza în laboratorul şcolii dotat cu motoare asincrone, modele secţionate, documentaţie tehnică şi simulatoare digitale.

Resurse necesare:
- motor asincron trifazat real şi/sau secţionat;
- imagini şi modele 3D ale motorului asincron;
- cataloage de motoare electrice;
- scheme funcţionale ale motoarelor asincrone;
- simulatoare digitale (Falstad, EveryCircuit);
- trusa electricianului;
- documentaţie considerată necesară, consumabile aferente.

Pe toată durata lucrului elevilor, se va avea în vedere respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, a celor privind prevenirea şi stingerea incendiilor, precum şi legislaţia privind protecţia mediului şi gestionarea deşeurilor electrice.

Descrierea metodei piramidei:

Metoda piramidei are la bază împletirea activităţii individuale cu cea desfăşurată în mod cooperativ, în cadrul grupurilor. Ea constă în încorporarea activităţii fiecărui membru al colectivului într-un demers colectiv mai amplu, menit să ducă la soluţionarea unei sarcini sau a unei probleme date.

Fazele de desfăşurare:

1. Faza introductivă: profesorul expune tema: „Identificarea părţilor componente şi a rolului funcţional al motorului asincron trifazat”.
2. Faza lucrului individual: elevii studiază motorul (real, secţionat sau 3D) şi notează componentele pe care le observă (stator, rotor, carcasă, ventilator, lagăre, cutie de borne etc.).
3. Faza lucrului în perechi: elevii formează perechi şi compară rezultatele individuale, discută rolul componentelor şi formulează întrebări.
4. Faza reuniunii în grupuri mai mari: se alcătuiesc grupuri de 4–5 elevi, care reunesc toate componentele identificate, realizează o schemă completă şi stabilesc rolul fiecărei componente.
5. Faza raportării în colectiv: fiecare grup prezintă schema şi explicaţiile; întreaga clasă analizează şi compară rezultatele, profesorul clarifică neînţelegerile.
6. Faza decizională: se stabileşte lista finală a componentelor şi a rolurilor lor, se formulează concluzii privind structura şi funcţionarea motorului asincron.

Pentru a exemplifica aplicarea *Metodei piramidei* la modulul *Maşini electrice* în scop recapitulativ se alege tema: **Maşini electrice (clasificare, notaţii şi semne convenţionale, mărimi nominale, subansambluri constructive, domenii de utilizare): transformatoare electrice (monofazate şi trifazate); maşini electrice rotative de curent continuu; maşini electrice rotative de curent alternativ (asincrone, sincrone)**, pentru care se urmăreşte obţinerea următoarelor ***rezultate ale învăţării****, codificate conform SPP.*

Cunoştinţe

6.1.1. Maşini electrice (clasificare, notaţii şi semne convenţionale, mărimi nominale, subansambluri constructive, domenii de utilizare):
– transformatoare electrice (monofazate şi trifazate);
– maşini electrice rotative de curent continuu;
– maşini electrice rotative de curent alternativ (asincrone, sincrone).

6.1.4. Surse de informare şi documentare pentru maşini electrice

Abilităţi

6.2.1. Decodificarea notaţiilor şi semnelor convenţionale ale maşinilor din schemele electrice

6.2.2. Identificarea valorilor mărimilor nominale caracteristice maşinilor electrice

6.2.3. Identificarea subansamblurilor constructive ale fiecărei categorii de maşini electrice
6.2.4. Asocierea fiecărui tip de maşină electrică cu domeniul de utilizare corespunzător
6.2.14. Valorificarea surselor de informare şi documentare pentru maşini electrice, inclusiv a celor într-o limba de circulaţie internaţională.
6.2.18. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate
6.2.19. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor desfăşurate
Atitudini
6.3.1. Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită

Metoda piramidei are la bază împletirea activităţii individuale cu cea desfăşurată în mod colaborativ, în cadrul grupurilor. Ea constă în încorporarea activităţii fiecărui membru al colectivului într-un demers colectiv mai amplu, menit să ducă la soluţionarea unei sarcini sau a unei probleme date.

Tabel. Fazele de desfăşurare a metodei piramidei:

Fazele de desfăşurare a metodei piramidei	Descrierea fazei
1. Faza introductivă	Profesorul expune datele problemei în cauză
2. Faza lucrului individual	Cursanţii lucrează individual la soluţionarea problemei timp de cinci minute. În această etapă se notează întrebările legate de subiectul tratat.
3. Faza lucrului în perechi	Elevii formează grupe de doi elevi pentru a discuta rezultatele individuale la care au ajuns. Se solicită răspunsuri la întrebările individuale din partea colegilor şi, în acelaşi timp, se notează dacă apar altele noi.
4. Faza reuniunii în grupuri mai mari	Se alcătuiesc două grupe, aproximativ egale ca număr de participanţi, alcătuite din grupele mai mici existente anterior şi se discută despre soluţiile la care s-a ajuns. Se răspunde la întrebările rămase nesoluţionate.
5. Faza raportării soluţiilor în colectiv	Întreaga clasă, analizează şi concluzionează asupra ideilor emise. Acestea se trec pe tablă pentru a putea fi vizualizate de către toţi participanţii şi pentru a fi comparate. Se lămuresc şi răspunsurile la întrebările nerezolvate până în această fază, cu ajutorul profesorului.
6. Faza decizională	Se alege soluţia finală şi se stabilesc concluziile asupra demersurilor realizate şi asupra participării elevilor la activitate

Ca şi celelalte metode care se bazează pe lucrul în perechi şi în colectiv, metoda piramidei are avantajele stimulării învăţării prin cooperare, al sporirii încrederii în forţele proprii prin testarea ideilor emise individual, mai întâi în grupuri mici şi apoi în colectiv.

Avantajele metodei piramidei:

– dezvoltă capacitatea de a emite soluţii inedite la problemele şi sarcinile apărute;
– dezvoltă spiritul de echipă şi întrajutorare. Activitatea individuală urmată de activitatea în echipe, le oferă elevilor posibilitatea de a-şi formula opiniile personale şi de a le verifica, îmbunătăţii sau transforma în raport de răspunsurile altor membrii ai grupului;
– creşterea progresivă a dimensiunilor grupului implică o confruntare repetată cu idei şi consideraţii noi;
– creşterea graduală a complexităţii itemilor, fiecare fază fiind construită pe treptele anterioare, simplifică abordarea problemei, o sintetizează şi o reduce la esenţă.

Evaluarea activităţii elevilor se poate face ţinându-se seama de aportul fiecăruia la conceperea concluziilor finale. Pentru a implica elevii în actul evaluativ se poate distribui un chestionar de bilanţ al rolurilor în cadrul echipelor. Chestionarul poate cuprinde un set de enunţuri adaptate specificului sarcinii de rezolvat. Folosind o scală de la 1 la 10, elevii acordă puncte pentru propria activitate, răspunzând în acest mod enunţurilor formulate.

Fazele de desfăşurare a metodei piramidei:

1. Faza introductivă: profesorul expune datele problemei;

Maşinile electrice sunt sisteme tehnice care convertesc energia (mecanică în electrică, electrică în mecanică sau modifică parametrii energiei electrice) şi *au la baza funcţionării lor fenomenul de inducţie electromagnetică.*

Realizaţi o analiză comparativă a următoarelor tipuri de maşini electrice: maşina de curent continuu, maşina asincronă (de inducţie), maşina sincronă, transformator electric ţinând cont de următoarele criterii: aspectele constructive, parametrii de funcţionare, domeniul de utilizare, în contextul optimizării conversiei energiei.

Răspunsul aşteptat

Randamentul (η)) unei maşini electrice reprezintă eficienţa cu care aceasta converteşte energia de intrare în energie utilă, fiind definit prin raportul:

$$\eta = \frac{P_{utilă}}{P_{absorbită}} = \frac{P_{utilă}}{P_{utilă} + \Sigma Pierderi}$$

– Pierderi în fier (P_{Fe}): pierderi prin histerezis şi curenţi turbionari în miezul magnetic; sunt constante la tensiune şi frecvenţă nominală.

– Pierderi în cupru (P_{Cu}): Pierderi prin efect Joule în înfăşurări; sunt variabile, depinzând de pătratul curentului de sarcină.

Condiţia de randament maxim se atinge atunci când pierderile în fier sunt egale cu pierderile în cupru ($P_{Fe}=P_{Cu}$).

Tabel comparativ: Criterii de selecţie

Tip Maşină	**Alimentare**	**Avantaj Principal**	**Dezavantaj**	**Randamentul (η)**
Transformator	AC	Randament foarte mare	Nu produce mişcare	Este cea mai eficientă maşină electrică deoarece nu are piese în mişcare, eliminând pierderile mecanice. Randament 95% – 99%
Asincronă	AC	Construcţie simplă (fără perii)	Factor de putere variabil	Eficienţa depinde mult de sarcina motorului. Pierderi specifice: pe lângă cele electrice şi magnetice, apar pierderile mecanice (frecări în lagăre şi de ventilaţie) şi pierderile în rotor. Pierderile în rotor sunt în cupru (Cu), şi în fier (Fe), dar cele în Fe sunt neglijabile în regim stabilizat de funcţionare şi devin semnificative doar la pornire. Randament 75% – 95%
Sincronă	AC+DC	Viteză constantă,	Necesită excitaţie	Este superioară maşinii asincrone ca eficienţă, fiind ideală pentru

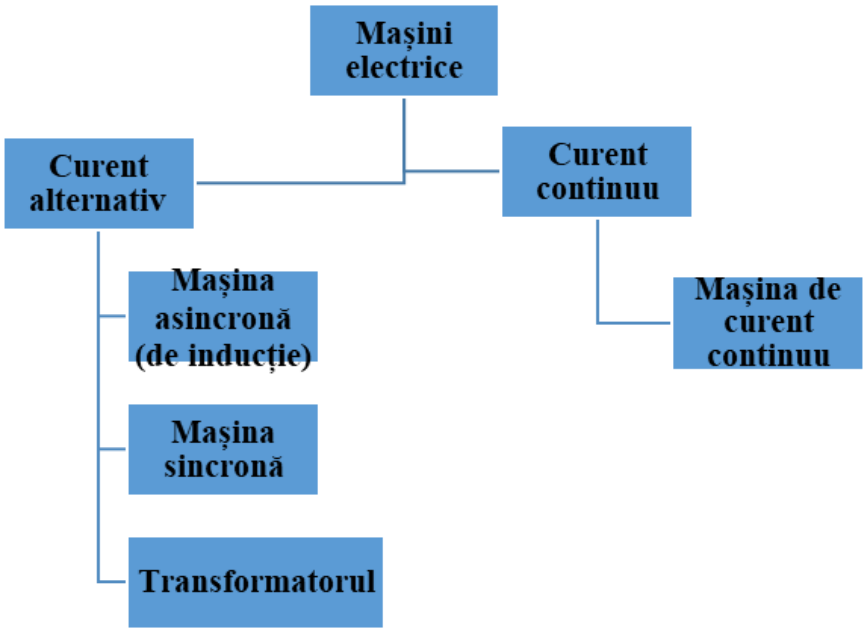
		randament mare	separată	generarea de energie la scară largă. Pierderi de excitaţie: Modelele clasice consumă energie pentru a alimenta înfăşurarea de excitaţie din rotor. Varianta cu magneţi permanenţi: Elimină complet pierderile de excitaţie, atingând densităţi de putere şi randamente record, fiind preferată în propulsia vehiculelor electrice moderne. Randament 90% – 98%
Curent Continuu	DC	Reglaj facil al vitezei	Mentenanţă costisitoare (perii)	Are, în general, cel mai scăzut randament dintre maşinile rotative din cauza sistemului mecanic de comutaţie. Pierderi la colector şi perii: Contactul electric dintre perii şi colector generează căderi de tensiune şi frecări mecanice care se disipă sub formă de căldură. Mentenanţă: Uzura periilor nu scade doar randamentul, ci necesită şi opriri periodice pentru întreţinere. Randament 50% – 85%)

2. Faza lucrului individual: elevii lucrează individual.

Fiecare elev studiază individual informaţii de bază şi răspunde la întrebări simple.

➢ Noţiuni generale cu privire la maşinile electrice: definire, clasificare, semne convenţionale; domenii de utilizare; mărimi nominale.

Clasificarea maşinilor electrice

Elemente constructive de bază ale maşinilor electrice.
Indiferent de tipul maşinii electrice, aceasta are două părţi principale:
- partea fixă numită stator
- partea mobilă numită rotor

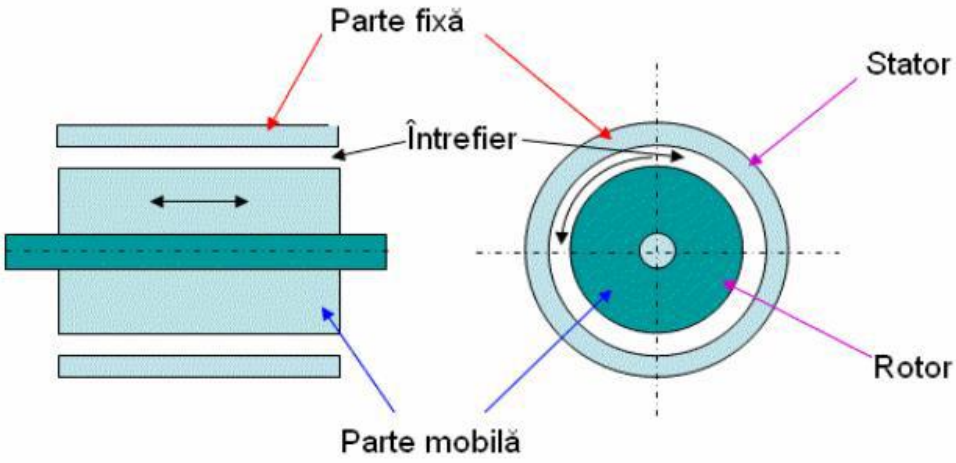

Figura. Elementele componente de bază ale maşinilor electrice:

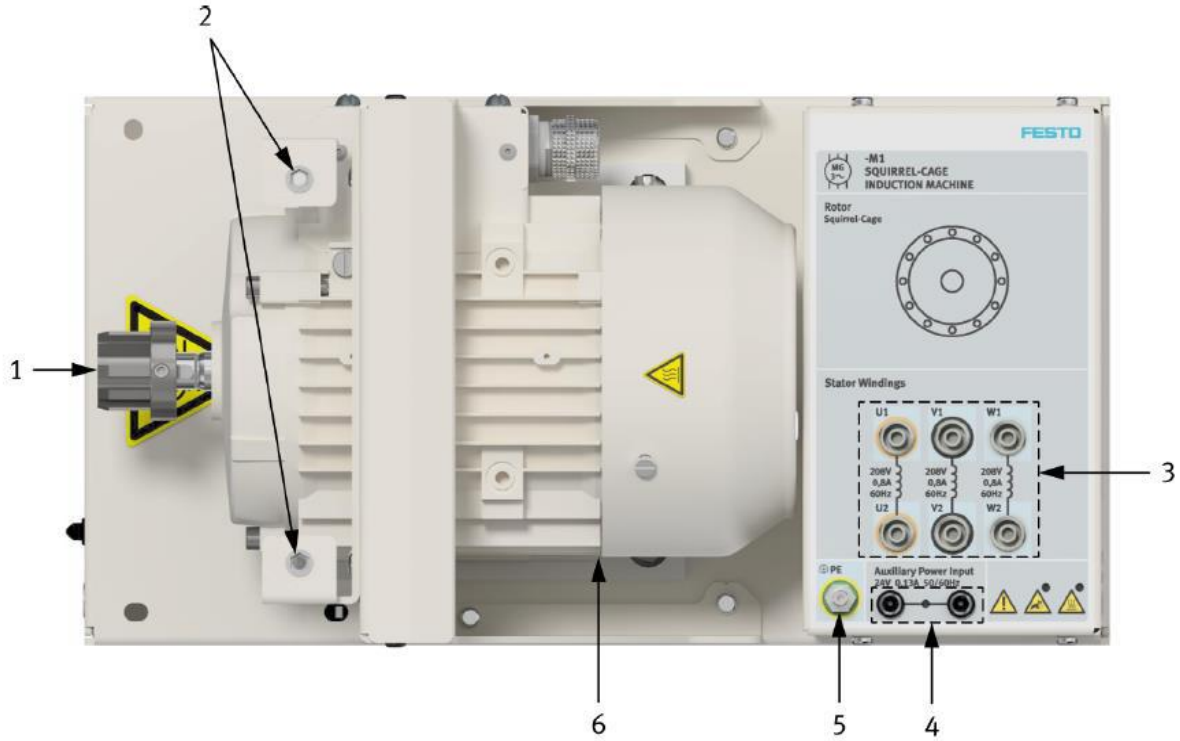

Figura. Motor asincron cu rotorul în colivie
(Motor cu inducţie cu colivie - Squirrel cage induction motor)
(Ghid Festo Didactic - https://www.festo.com/ro)

Tabel. Componente modul didactic Festo - Motor asincron cu rotorul în colivie

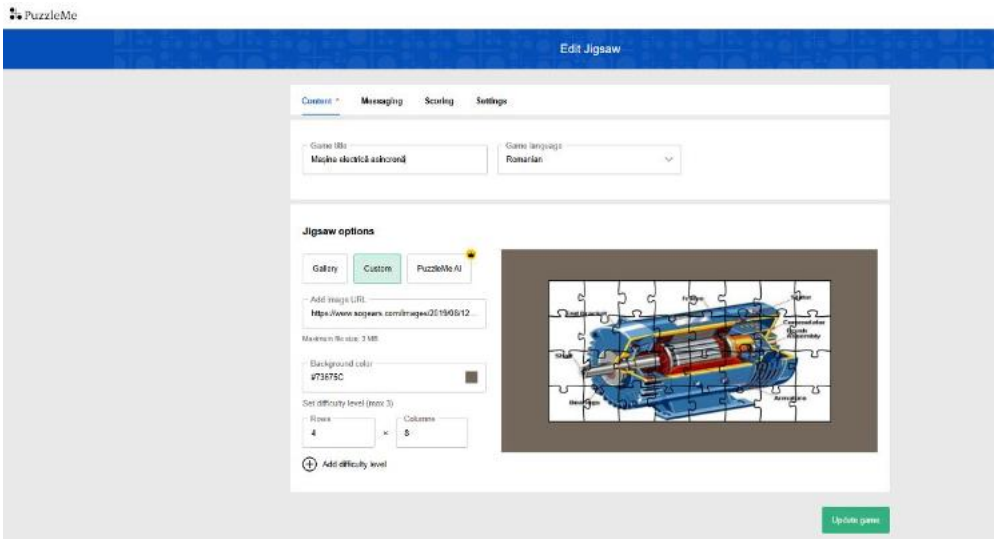
Număr	Componenta	Descriere
1.	Arborele motorului	Cuplajul flexibil furnizat poate fi instalat pe arborele motorului, permiţând cuplarea mecanică a motorului la o sarcină.
2.	Sistemul de fixare a apărătorii de protecție	Asamblare demontabilă prin şuruburi cu capăt filetat care permite fixarea apărătorii de protecţie pe motor. Apărătoarea de protecţie este monitorizată; aceasta poate fi îndepărtată doar atunci cînd motorul este oprit complet.
3.	Borne de înfăşurare a statorului	Borne de intrare şi ieşire pentru înfăşurările statorice ale motorului.
4.	Borne de intrare pentru alimentare auxiliară de 24 V c.a.	Borne de intrare pentru alimentarea circuitelor auxiliare de 24 V c.a. ale modulului didactic Festo. Este obligatoriu ca aceste borne să fie alimentate cu energie pentru a permite funcționarea motorului. Fără această tensiune auxiliară, motorul nu va porni, indiferent de prezența tensiunii pe bornele statorice. Intrarea de 24 V c.a. condiționează funcționarea motorului de starea sistemelor de protecție.
5.	Conector de împământare	Bornă care asigură protecția prin împământare a întregului sistem (inclusiv circuitul auxiliar) - modul didactic Festo - Motor asincron cu rotorul în colivie.
6.	Motorul de curent alternativ şi plăcuţa de identificare	Motor de curent alternativ (maşina electrică rotativă propriu-zisă, care transformă energia electrică în energie mecanică); plăcuţa de identificare fixată direct pe carcasa motorului, indică specificaţiile tehnice şi parametrii nominali necesari pentru exploatarea corectă şi sigură a motorului.

Tabel. Specificaţii principale ale Motorului asincron cu rotorul în colivie

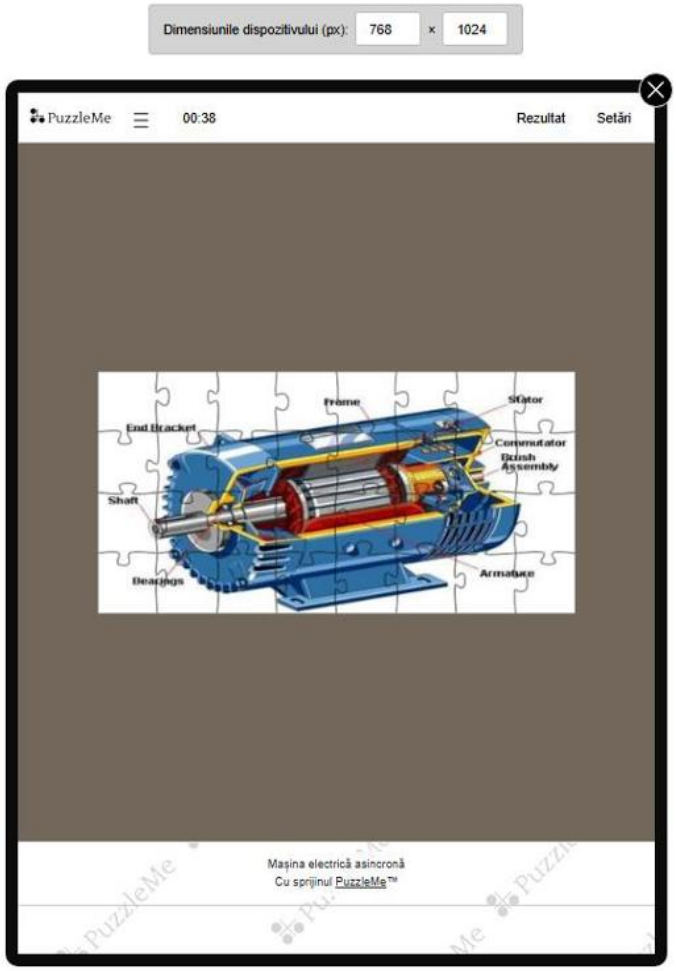
Componente şi parametri	**Specificaţii principale**
Turaţie nominală	• 1595 rot/min la 60 Hz • 1330 rot/min la 50 Hz
Putere nominală de ieşire	0.25 kW (0.33 hp), 3 AC 208 V, 60 Hz, 1.38 A
Randament nominal	• 68% la 60 Hz • 61% la 50 Hz
Conexiune	Δ - triunghi
Intrare alimentare auxiliară	24 V AC, 0.13 A (necesar pentru funcționarea motorului și protecții de siguranță)
Conectori	4 mm Socluri de siguranță
Dimensiuni (Î x L x A)	211 x 200 x 370 mm (8.31 x 7.87 x 14.57 in)

Elevii pot aprofunda cunoaşterea elementelor componente ale maşinilor electrice cu ajutorul aplicaţiei electronice ***Jigsaw puzzle with PuzzleMe*** prin transformarea unei imagini a maşinii electrice într-un puzzle.

JigSawedME este un program care vă permite să convertiţi imagini pe computer pentru a rezolva puzzle-uri. Puteţi deschide majoritatea formatelor de imagine şi redimensiona după cum este necesar. Numărul de bucăţi, precum şi de culoare pot fi schimbate.

Captură ecran – JigSawedME – elaborare Puzzle
(Maşina asincronă – elemente componente)

Captură ecran – JigSawedME – elaborare Puzzle
(Maşina asincronă – elemente componente)

Pentru crearea puzzle-urilor pe platforma PuzzleMe, utilizatorul trebuie să parcurgă următoarele etape:
- accesul și autentificarea - link AmuseLabs PuzzleMe
https://puzzleme.amuselabs.com/pmm/puzzle-create
- selectarea tipului de puzzle: Crossword, Jigsaw, Word Search
- pentru Jigsaw – se încarcă imaginea dorită
- se alege numărul de piese sau complexitatea grilei
- publicarea și partajarea: platforma generează un link nou, public, care se trimite elevilor pentru rezolvare.

Profesorul poate încărca orice imagine nouă cu o mașină electrică pentru a genera un puzzle de la zero. Prin accesarea link-ului de către elevi, se deschide o colecție de piese/fragmete ale imaginii. Elevii pot muta piesele pentru a reconstitui imaginea mașinii electrice. Pe măsură ce asamblează piesele puzzle-ului, vor identifica și denumi corect componentele esențiale ale mașinilor electrice studiate.

Utilizarea acestor aplicații în studiul mașinilor electrice (transformatoare, mașini rotative) oferă următoarele avantaje: aprofundarea elementelor componente ale mașinilor electrice; interactivitate prin transformarea unei scheme statice într-o provocare logică. Programul permite creșterea dificultății prin schimbarea numărului de piese, adaptându-se nivelului fiecărui elev.

Aceste resurse didactice digitale facilitează trecerea de la imaginea de ansamblu a motorului la înțelegerea fiecărui detaliu constructiv, folosind software-ul JigSawedME pentru a menține atenția sporită a elevilor prin învățare bazată pe joc (gamification).

Mărimi nominale:

➢ *Puterea nominală*, corespunde condiţiilor normale de funcţionare ale maşinii şi reprezintă:

– pentru generatoarele de curent continuu: puterea electrică la bornele maşinii exprimată în waţi [W], kilowaţi [kW] sau megawaţi [MW];

– pentru generatoarele de curent alternativ: puterea electrică aparentă la bornele maşinii, exprimată în **volt-amperi** [VA], **kilovolt-amperi** [kVA] sau **megavolt-amperi** [MVA];

– pentru motoare: puterea mecanică utilă la arbore, exprimată în waţi [W], kilowaţi [kW] sau megawaţi [MW];

– pentru compensatoarele sincrone şi asincrone: puterea reactivă la bornele compensatorului, exprimată în vari [VAR], kilovari [kVAR] sau megavari [MVAR].

➢ *Tensiunea nominală* a maşini reprezintă tensiunea sub care funcţionează maşina în regimul ei nominal de lucru.

– pentru sistemul monofazat se înţelege valoarea efectivă a tensiunii,

– pentru sistemul trifazat valoarea efectivă a tensiunii între două faze (tensiunea efectivă de linie).

➢ *Curentul nominal* al maşinii reprezintă curentul corespunzător regimului nominal de lucru al maşinii.

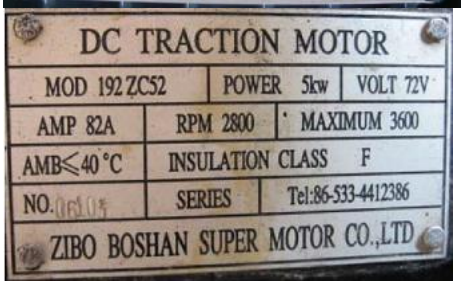
La maşinile de curent continuu, curentul nominal reprezintă curentul total absorbit inclusiv curentul de excitaţie (pentru motoare), sau valoarea curentului furnizat (pentru generatoare).

➢ *Tensiunea nominală de excitaţie* a unei maşini cu excitaţie independentă reprezintă valoarea tensiunii nominale a sursei de la care se obţine excitaţia.

– Tensiunea nominală de excitaţie a unei maşini sincrone reprezintă tensiunea la inelele colectoare, pentru curentul nominal de excitaţie a maşinii, la temperatura standard de lucru a înfăşurării de excitaţie.

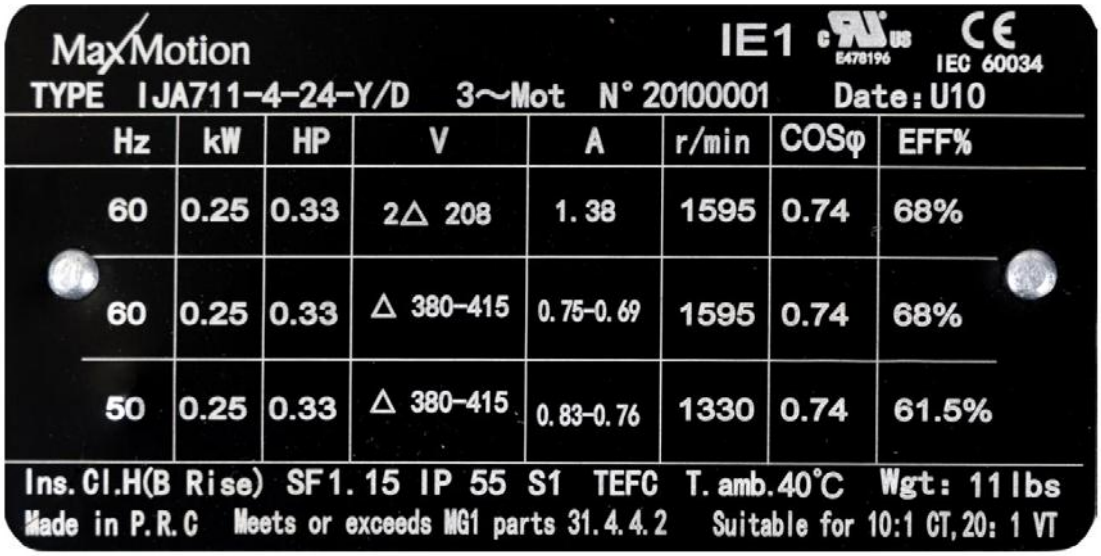
– Curentul de excitaţie nominal este curentul de excitaţie ce corespunde regimului nominal de funcţionare.

Tabel. Plăcuţa indicatoare a maşinii

Interpretarea datelor de pe plăcuţa indicatoare a maşinii	Plăcuţa indicatoare a maşinii
a) **maşina de curent continuu:** Pn [kW]; Un [V]; In [A]; n_n [rot/min]; η_n [%]; b) **maşina sincronă**: Sn [kVA]; Un [V]; In [A]; cosφ; fn [Hz]; n_n [ro/min]; η_n [%]; c) **maşina asincronă:** Pn [kW]; Un [V]; In [A]; cosφ; f_{ln} [Hz]; n_n [rot/min]; η_n [%]; d) **transformatoare:** Sn [kVA]; U_{ln} [V]; U_{2n} [V]; I_{ln} [A]; I_{2n} [A]; η_n [%]; f_n [Hz];	

Există mai multe caracteristici importante pe plăcuţa de identificare a unui motor. Multe sunt destinate proiectării sau selectării unui motor adecvat pentru o aplicaţie specifică. Trebuie să putem extrage informaţiile utile de pe plăcuţa de identificare a unui motor.

Un exemplu de plăcuţă de identificare tipică este prezentat în figura următoare.

Plăcuţă de identificare a motorului.

Tabel. Caracteristicile motorului de pe plăcuţa de identificare

Caracteristica motorului / Unitatea de măsură (u.m.)	**Descrierea Caracteristici motorului**
Hz.	Frecvenţa de funcţionare a motorului. Chiar dacă un motor poate funcţiona la diferite frecvenţe, trebuie să cunoaştem caracteristicile sale de funcţionare la frecvenţa reţelei din ţara noastră.
kW.	Puterea mecanică de ieşire a motorului. Toţi ceilalţi parametri sunt definiţi pe baza acestei valori.
HP.	La fel ca kW, dar în unităţi obişnuite din SUA. Factorul de conversie standard între kilowaţi (kW) şi cai putere (HP, în sistem imperial/britanic) este de aproximativ 1 kW ≈ 1.341 hp
V. - simbolul u.m. pentru tensiunea electrică	În această coloană sunt indicate modul de conectare a înfăşurărilor şi tensiuea de funcţionare a motorului: 2Δ - indică modul în care este construit intern motorul. Cablarea internă: este o notaţie care indică modul în care producătorul a conectat grupurile de bobine în interiorul motorului. Este o caracteristică constructivă fixă a acestui model specific de motor alternativ În toate cazurile din figură, utilizatorul trebuie să realizeze conexiunile externe la bornele de înfăşurare a statorului, astfel încât înfăşurările să fie conectate într-o configuraţie triunghi (Δ). Unele plăcuţe de identificare afişează un interval de tensiune de funcţionare, aşa cum se arată aici (380-415V). Acest lucru are implicaţii directe asupra exploatării motorului. Motorul este proiectat să funcţioneze în condiţii de siguranţă oriunde în acest interval de tensiune. Dacă tensiunea furnizată se modifică în cadrul acestui interval, curentul absorbit de motor se va modifica şi el pentru a menţine aceeaşi putere la arborele motorului.
A.	Curentul consumat de motor la valoarea tensiunii corespunzătoare definită anterior. Această valoare este denumită şi Amperi la Sarcină Maximă sau FLA (denumirea în limba engleză -Full Load Amps). În exemplul, din figura, motorul consumă un curent de 0,75A la 380V. Acelaşi motor ar consuma 0,69A la o tensiune de 415V.
rot/min.	Turaţia motorului, în rotaţii pe minut, atunci când funcţionează la putere maximă cu o tensiune de intrare în intervalul definit.
cosφ.	Factorul de putere (Power Factor - PF), este o caracteristica electrică a motorului, care arată eficienţa cu care motorul consumă energie electrică de la reţea, pentru a produce lucru mecanic util.
EFF%.	Randamentul (eficienţa) motorului, Ƞ, exprimat în procente. Indică procentul din puterea electrică de intrare disponibilă pentru a produce forţă mecanică.

Rebusurile pot fi folosite în sala de clasă pentru a susţine, extinde şi îmbogăţi obiectivele didactice prin utilizarea corectă a vocabularului de specialitate. Acestea îi ajută pe elevi să dezvolte abilităţi de analiză a cuvintelor, gândire critică şi să îşi îmbunătăţească vocabularul şi înţelegerea.

Un rebus tehnic axat pe mărimile nominale ale maşinilor electrice (parametrii înscrişi pe plăcuţa indicatoare).

Definiţii (Orizontal):

1. *Turaţie* – Numărul de rotaţii efectuate într-un minut de către arborele maşinii (n_n).

2. *Tensiune* – Diferenţa de potenţial pentru care a fost proiectată maşina să funcţioneze (Un), exprimată în Volţi.
3. *Curent* – Intensitatea fluxului de electroni care trece prin înfăşurări la sarcină maximă (I_n).
4. *Frecvenţă* – Parametru al reţelei de alimentare, în România fiind de 50 Hz (*f*).
5. *Putere* – Mărimea ce exprimă lucrul mecanic efectuat sau energia electrică transferată în unitatea de timp (P_n), măsurată în W sau VA.
6. *Randament* – Raportul dintre puterea utilă şi puterea absorbită de maşină (η).
7. *Cuplu* – Momentul forţei aplicat la axul motorului, capacitatea motorului de a genera o forţă de torsiune capabilă să învingă rezistenţa opusă de sarcină pentru a produce mişcare de rotaţie (M_n).
8. *Cosinus* – Funcție trigonometrică a unghiului de defazaj, folosită pentru a defini factorul de putere
9. *Izolaţie* – Clasa de rezistenţă termică a materialelor care separă părţile active (ex: Clasa F, H).

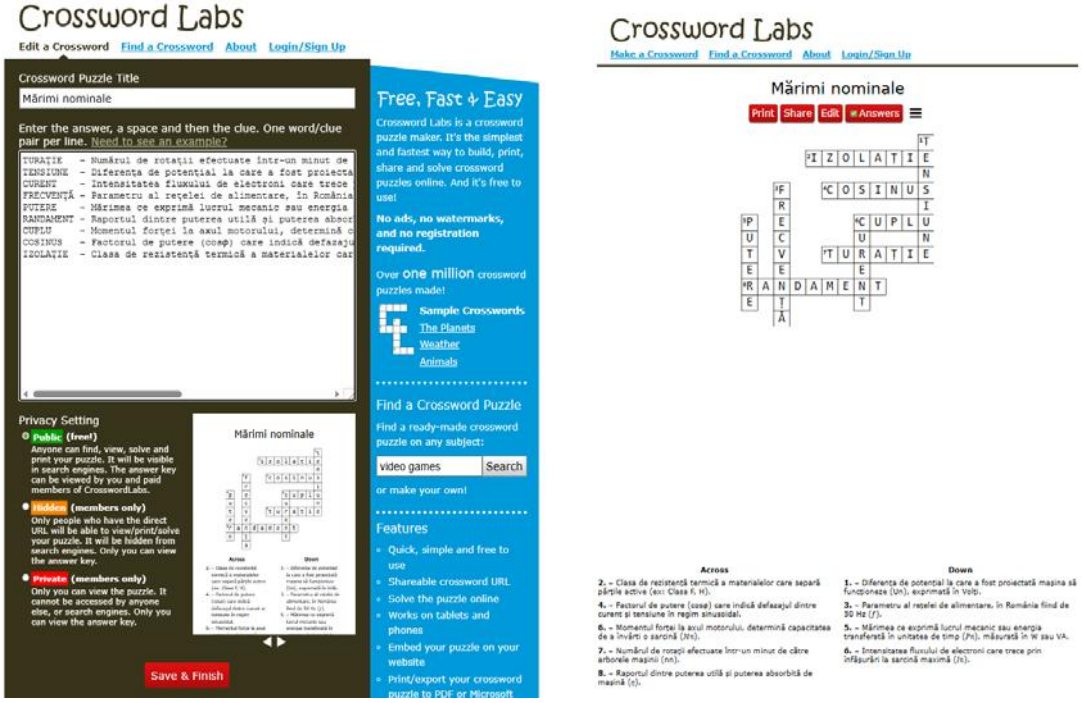

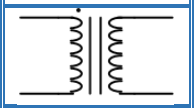
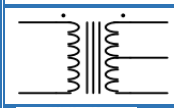
Figura. Captură ecran –Crossword – elaborare Rebus
https://crosswordlabs.com/edit/marimi-nominale

3. Faza lucrului în perechi: elevii formează grupe de doi elevi pentru a discuta rezultatele individuale la care a ajuns fiecare.

Activitatea pentru gruparea elevilor în perechi
Potrivirea definiţiilor

Elevii vor forma perechi potrivind elementele din cele două coloane: coloana A – denumire simbol; coloana B – simbol.

Elevii vor observa *Simbolul* și vor căuta persoana a cărei *Denumire simbol* se potrivește exact cu simbolul. Grupul este format doar dacă simbolul și denumirea coincid.

Coloana A		**Coloana B**	
Denumire simbol	Denumire simbol	Simbol	Simbol
Motor asincron trifazat cu rotorul bobinat	Motor de curent alternativ monofazat		
Motor de curent continuu cu excitaţie derivaţie	Transformator de tensiune		

Transformator de tensiune cu priză mediană	Motor asincron trifazat cu rotorul în scurtcircuit		

Cartoane cu simboluri pentru gruparea elevilor

4. Faza reuniunii în grupuri mai mari. Se alcătuiesc două grupe, aproximativ egale ca număr de participanţi, şi se discută despre soluţiile la care s-a ajuns.

Sarcini de lucru:
Definiţi tipul de maşină electrică (Asincronă, Sincronă, Curent continuu, Transformator) şi justificaţi alegerea pentru următoarele aplicaţii, explicând de ce celelalte tipuri sunt nepotrivite:
1. Aplicaţia A (Acţionare Industrială Generală): Pompă centrifugă de apă de putere medie (50 kW), funcţionare continuă, viteză constantă, necesită mentenanţă minimă şi fiabilitate ridicată.
2. Aplicaţia B (Producere/Compensare): Alternator într-o centrală hidroelectrică (putere mare), necesită viteză sincronă constantă şi capacitate de a regla factorul de putere (cosϕ) al motorului.
3. Aplicaţia C (Acţionare de Precizie/Tracţiune): Motor pentru un pod rulant de mare tonaj sau vehicul electric, necesită cuplu de pornire foarte mare, reglaj fin al vitezei într-o plajă largă şi frânare electrică eficientă.
4. Aplicaţia D (Transfer Energie): Echipament static pentru reducerea tensiunii de la 10 kV la 0.4 kV (380V) pentru pentru distribuţie, alimentarea unei hale industriale sau ridicarea tensiunii de la 0.4 kV la 10 kV pentru transportul la distanţă, asigurând pierderi minime în proces.

Grupa 1
Soluţie şi argumentare
1. Aplicaţia A
Motor Asincron (de inducţie) trifazat:
▪ Argumentare: Este cea mai robustă, ieftină şi simplă maşină (rotor în scurtcircuit - "colivie"), ideală pentru viteză constantă. Nu necesită perii colectoare.
2. Aplicaţia B
Motor/Generator Sincron:
▪ Argumentare: Rotorul se roteşte exact la viteza câmpului magnetic inductor (sincronism). Poate fi utilizat pentru compensarea puterii reactive (corecţia factorului de putere în reţea), fiind recomandat în aplicaţii de putere mare sau când se impune o turaţie constantă indiferent de sarcină.

Grupa 2
Soluţie şi argumentare
3. Aplicaţia C
Motor de curent continuu (sau AC cu convertizor, dar CC este clasic):
▪ Argumentare: Motorul de curent continuu oferă cuplu de pornire foarte mare şi control liniar al vitezei prin tensiunea rotorică. Cuplul este direct proporţional cu curentul de sarcină. (deşi sunt tot mai înlocuite de AC cu invertoare, rămân esenţiale în acţionări speciale).
▪ **4. Aplicaţia D** (Transformare/Transport): Ridicarea tensiunii de la 0.4 kV la 10 kV pentru transportul la distanţă sau coborârea ei pentru distribuţie, asigurând pierderi minime în proces.
Transformator de Putere:
▪ Argumentare: Este un aparat static (fără piese în mişcare) care modifică parametrii energiei (tensiune/curent) prin inducţie electromagnetică, asigurând eficienţă maximă (>98%) şi pierderi minime în reţelele de distribuţie.

5. Faza raportării soluţiilor în colectiv. Întreaga clasă, analizează şi concluzionează asupra ideilor emise.

Tabel. Sinteza cunoştinţelor pe tipuri de maşini electrice

Tip Maşină	**Caracteristică Principală**	**Domeniu Utilizare**
Asincronă	Robustă, ieftină, alunecare	Acţionarea unui ventilator industrial, a unei pompe centrifuge sau a unei benzi transportoare, care necesită simplitate constructivă, fiabilitate ridicată, cost redus şi o turaţie aproape constantă.
Sincronă	Viteză constantă, cos ϕ reglabil	Centrale, motoare puteri mari Funcţionarea unui compresor de mari dimensiuni sau a unui generator într-o centrală, necesitând turaţie absolut constantă (sincronă) sau reglaj al factorului de putere (compensator sincron).
Curent Continuu	Cuplu mare la pornire, reglaj viteză	Tracţiune, macarale, roboţi Acţionarea unui laminor, a unui ascensor sau a unui vehicul electric, necesitând un cuplu ridicat la pornire şi reglajul fin, continuu, al turaţiei într-un domeniu larg.
Transformator	Schimbă U/I, randament foarte mare	Transport/Distribuţie energie

6. Faza decizională. Se alege soluţia finală şi se stabilesc concluziile asupra demersurilor realizate şi asupra participării elevilor la activitate.
Concluziile se trec pe tablă / flip chart.

Prin prisma caracteristicilor constructive şi a regimurilor de exploatare, în scopul determinării domeniului optim de utilizare pentru fiecare tip de maşini electrice - transformatorul, maşina asincronă, maşina sincronă şi maşina de curent continuu, în contextul eficienţei energetice şi al controlului proceselor industriale, analiza comparativă arată:

1. Transformatorul Electric
Deşi nu are piese în mişcare, este considerat o maşină electrică deoarece converteşte parametrii energiei electromagnetice.
• *Funcţionare:* Bazată pe inducţia electromagnetică între două înfăşurări.
• *Domeniu de utilizare:*
Transportul energiei: Ridicarea tensiunii pentru reducerea pierderilor prin efect Joule $P_{Pierderi} = RI^2$
Distribuţie: Coborârea tensiunii pentru consumatorii casnici şi industriali.
Electronică: Izolare galvanică şi adaptare de impedanţă.
2. Maşina Asincronă (motorul de inducţie)
• *Funcţionare:* Viteza rotorului (n) este întotdeauna mai mică decât viteza câmpului magnetic învârtitor (n_1), fenomen definit prin alunecarea *s*:

$$s = \frac{n_1 - n}{n_1}$$

• *Domeniu de utilizare:*
Industrie: Pompe, ventilatoare, benzi transportoare, compresoare.
Electrocasnice: Maşini de spălat, frigidere (variantele monofazate).
• Avantaj: Mentenanţă redusă şi preţ scăzut.
3. Maşina Sincronă
Caracterizată prin rigoarea vitezei de rotaţie.

• *Funcţionare:* Rotorul se roteşte strict cu viteza câmpului magnetic ($n = n_1 = \frac{60 \cdot f}{p}$), unde *f* este frecvenţa şi *p* numărul de perechi de poli.
• *Domeniu de utilizare:*
Generare (Alternatoare): Aproape toată energia electrică din reţelele naţionale este produsă de generatoare sincrone (hidrocentrale, termocentrale).
Corecţia factorului de putere: Compensatoare sincrone.
Motoare de mare putere: Unde este necesară o viteză constantă indiferent de sarcină.

4. Maşina de curent continuu (c.c.)

Deşi utilizarea sa a scăzut în favoarea motoarelor asincrone cu convertizor de frecvenţă, rămâne esenţială în anumite nişe.
• *Funcţionare:* Interacţionează fluxul inductor cu curentul din indus prin intermediul sistemului perii-colector.
• *Domeniu de utilizare:*
Tracţiune electrică: Tramvaie, troleibuze, locomotive (datorită cuplului mare la pornire).
Automatizări fine: Servomotoare de precizie.
Sisteme portabile: Unelte cu acumulatori, industria auto (demaroare).

Tabel comparativ: Criterii de selecţie

Tip Maşină	Alimentare	Avantaj Principal	Dezavantaj	Randamentul (η)
Transformator	AC	Randament foarte mare	Nu produce mişcare	Este cea mai eficientă maşină electrică deoarece nu are piese în mişcare, eliminând pierderile mecanice. Randament 95% – 99%
Asincronă	AC	Construcţie simplă (fără perii)	Factor de putere variabil	Eficienţa depinde mult de sarcina motorului. Pierderi specifice: pe lângă cele electrice şi magnetice, apar pierderile mecanice (frecări în lagăre şi de ventilaţie) şi pierderile în rotor. Pierderile în rotor sunt în cupru (Cu), şi în fier (Fe), dar cele în Fe sunt neglijabile în regim stabilizat de funcţionare şi devin semnificative doar la pornire. Randament 75% – 95%
Sincronă	AC+DC	Viteză constantă, randament mare	Necesită excitaţie separată	Este superioară maşinii asincrone ca eficienţă, fiind ideală pentru generarea de energie la scară largă. Pierderi de excitaţie: Modelele clasice consumă energie pentru a alimenta înfăşurarea de excitaţie din rotor. Varianta cu magneţi permanenţi: Elimină complet pierderile de excitaţie, atingând densităţi de putere şi randamente record, fiind

				preferată în propulsia vehiculelor electrice moderne. Randament 90% – 98%
Curent Continuu	DC	Reglaj facil al vitezei	Mentenanţă costisitoare (perii)	Are, în general, cel mai scăzut randament dintre maşinile rotative din cauza sistemului mecanic de comutaţie. Pierderi la colector şi perii: Contactul electric dintre perii şi colector generează căderi de tensiune şi frecări mecanice care se disipă sub formă de căldură. Mentenanţă: Uzura periilor nu scade doar randamentul, ci necesită şi opriri periodice pentru întreţinere. Randament 50% – 85%)

Siguranţa în utilizarea maşinilor electrice este guvernată de norme stricte, deoarece riscurile (electrocutare, incendiu, explozie) sunt adesea invizibile până în momentul declanşării. Conform normativelor actuale, precum cele de pe platforma Inspecţia Muncii, măsurile de securitate şi sănătate în muncă (SSM) şi prevenirea şi stingerea incendiilor (PSI) sunt obligatorii.

Tabel. Simboluri specifice SSM:

Descriere Simboluri de avertizare	Simboluri de avertizare
PERICOL (DANGER) - Indică situaţiile în care există un pericol specific care va provoca o vătămare gravă sau chiar moarte, dacă oamenii nu o evită în mod activ. Cuvântul de semnal de pericol ar trebui să fie utilizat numai în situaţiile cele mai grave.	
AVERTIZARE (WARNING) - Indică o situaţie periculoasă care, dacă nu este evitată, ar putea duce la rănire gravă sau deces.	
ATENŢIE (CAUTION) - Indică o situaţie periculoasă care, dacă nu este evitată, ar putea duce la răniri minore sau moderate.	
NOTIFICARE (NOTICE) - Utilizat pentru a indica procedurile de siguranţă sau pentru a avertiza lucrătorii cu privire la locaţia echipamentelor de siguranţă.	

Fiecare tip de maşină necesită semnalizare specifică la locul de amplasare:

– *Transformatoare:* Marcaj obligatoriu "Înaltă Tensiune - Pericol de Moarte" şi simbolul de interzicere a utilizării apei în caz de incendiu.

– *Maşini rotative* (sincrone/asincrone): Simboluri de avertizare pentru organe în mişcare (pericol de prindere) şi obligativitatea purtării protecţiei auditive (dacă zgomotul depăşeşte 85dB).

– *Maşini de curent continuu*: Atenţie sporită la producerea de scântei (comutaţie), necesitând simbolul de interzicere a focului deschis în proximitate.

Conform legislaţiei actuale, maşinile electrice (motoare, transformatoare) scoase din uz intră în categoria DEEE (Deşeuri de Echipamente Electrice şi Electronice).

Simbol	Descriere Simbol
	Prezenţa acestui simbol pe echipament indică necesitatea colectării separate. Obiectele marcate cu acest simbol nu trebuie aruncate în coşul de gunoi

 Nu arunca	obişnuit. Ele trebuie eliminate conform unor reguli specifice, în funcţie de categoria din care fac parte. Acest marcaj apare frecvent pe becuri, baterii, dispozitive electronice şi electrocasnice, care trebuie predate în centrele specializate pentru reciclarea deşeurilor electrice şi electronice (DEEE).

Colectarea separată are următoarele consecinţe:

– *Recuperarea resurselor*: Maşinile electrice conţin cantităţi mari de cupru, aluminiu, oţel şi, în cazul maşinilor sincrone moderne, pământuri rare (neodim) din magneţi, care pot fi refolosite.

– *Substanţe periculoase*: Transformatoarele vechi pot conţine uleiuri dielectrice (cum ar fi PCB - bifenili policloruraţi), care sunt extrem de toxice şi persistente în mediu.

– *Impactul asupra mediului*: Depozitarea necontrolată duce la infiltrarea metalelor grele în sol şi pânza freatică.

EXEMPLU DE ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE: INSTRUIRE PRACTICĂ

Tema: Lucrări de verificare la transformatorul electric

Tip de activitate: instruire practică

Mod de organizare a activităţii/a clasei: Pe grupuri (4-5 elevi)

Durată: 50 minute

Rezultate ale învăţării vizate

URÎ 6: Montarea și întreținerea maşinilor electrice

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.1. Maşini electrice (clasificare, notaţii şi semne convenţionale, mărimi nominale, subansambluri constructive, domenii de utilizare) 6.1.3. Lucrări de întreţinere a maşinilor electrice, conform fişelor tehnologice: - operaţii de demontare/montare a maşinilor electrice; - operaţii de verificare a funcţionării prin valorile măsurate ale mărimilor caracteristice; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - fişe tehnologice; - norme SSM şi PSI.	6.2.2. Identificarea valorilor mărimilor nominale caracte ristice maşinilor electrice 6.2.3. Identificarea subansam blurilor constructive ale fiecă rei categorii de maşini electrice 6.2.10. Interpretarea cerinţelor precizate în fişele tehnologice. 6.2.11. Selectarea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor de măsură necesare lucrărilor de întreţinere a maşinilor electrice.	6.3.1. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită 6.3.2. Cooperarea cu colegii de echipă în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă 6.3.6. Respectarea normelor de Securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor 6.3.7. Purtarea permanentă şi cu responsabilitate a echipamentului de protecţie

Argument (motivaţia lucrării)

Lecţia propusă are rolul de a consolida competențele practice prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională (SPP), prin aplicarea cunoştinţelor teoretice în contexte reale de practică. Activitatea urmăreşte dezvoltarea gândirii tehnice, a responsabilităţii profesionale şi a respectării normelor SSM.

Scopul lucrării

Scopul lucrării este de a identifica elementele constructive ale unui transformator monofazat, de a verifica starea înfăşurărilor, de a determina raportul de transformare, de a măsura rezistenţa înfăşurărilor, respectând normele de protecţia muncii.

Obiective:

O1: Să identifice corect componentele unui transformator electric (miez, bobinaje, borne).
O2: Să execute măsurători de verificare a continuităţii înfăşurărilor.
O3: Să execute măsurători de verificare a izolaţiei înfăşurărilor.
O4: Să deosebească înfăşurarea primară de cea secundară.
O5: Să determine raportul de transformare prin măsurarea tensiunilor în gol.
O6: Să respecte normele de sănătate şi securitate în muncă specifice domeniului electric.

Metode şi procedee didactice

- demonstraţia practică
- exerciţiul practic
- învăţarea prin practică (learning by doing)
- conversaţia dirijată

Materiale şi aparatură utilizată

Transformatoare electrice monofazate, multimetru digital, megohmmetru, truse de scule adecvate lucrării, fişe de lucru, echipament individual de protecţie

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conţinutul ales:

1. Organizarea colectivului de elevi

- clasa este împărţită în grupuri de câte 4-5 elevi, pentru a stimula cooperarea şi asumarea responsabilităţilor în cadrul echipei.
- pentru fiecare grup se distribuie: un transformator electric monofazat, un multimetru digital, un megohmmetru, trusă de scule adecvată lucrării, fişa suport pentru activitatea practică (format A4).

2. Conversaţie introductivă privind importanţa verificării maşinilor electrice.

Activitatea debutează cu o conversaţie euristică privind importanţa verificării maşinilor electrice în exploatare şi întreţinere. Se adresează întrebări precum:

- Ce tipuri de maşini electrice cunoaşteţi?
- Ce este un transformator electric?
- Care este rolul miezului magnetic?
- Ce rol au înfăşurările?
- Ce mărimi nominale sunt inscripţionate pe plăcuţa tehnică a transformatorului?

Elevii identifică părţile componente ale transformatorului şi se reamintesc normele de securitate şi sănătate în muncă specifice domeniului electric.

3. Demonstraţia practică realizată de cadrul didactic

Cadrul didactic:

- prezintă transformatorul şi subansamblurile constructive;
- explică modul de utilizare corectă a multimetrului pe funcţia ohmmetru;
- demonstrează verificarea continuităţii înfăşurărilor;
- exemplifică măsurarea rezistenţei de izolaţie faţă de carcasă;
- explică modul de completare corectă a fişei de lucru şi interpretarea valorilor obţinute.

Se insistă asupra respectării normelor
SSM şi utilizării corecte a aparatelor de măsură.

4. Activitatea practică a elevilor

Sarcina 1: Identificarea părţilor componente ale transformatorului şi a stării acestora.

Ce spune profesorul:

- „Începeţi prin a observa transformatorul şi identificaţi miezul, bobinajele şi bornele.”
- „Verificaţi vizual dacă există fisuri, urme de supraîncălzire sau deteriorări ale firelor.”

- „Notați starea fiecărei componente în fișa de lucru.”

Ce fac elevii:

- Examinează transformatorul, identifi**că** elementele **co**mponente şi verifică vizual starea.
- Completează tabelul cu starea fiecărei componente (bun/defect) şi observaţii.

Metodă didactică: Jocul „Găseşte Defectul”

Pentru a face lecţia interactivă, poţi pregăti 3-4 transformatoare:

1. Unul în stare perfectă.
2. Unul cu o bornă oxidată intenţionat.
3. Unul cu tolele uşor desfăcute (dacă este posibil).
4. Unul cu plăcuţa indicatoare ştearsă/ilizibilă.

Sarcina elevilor: Să completeze un „Proces Verbal de Recepţie” în care să decidă care transformator poate fi pus sub tensiune şi care trebuie trimis la reparaţii.

Să explice verbal de ce un transformator cu bornele oxidate nu ar trebui alimentat.

- **Răspuns aşteptat:** „Oxidul creează rezistenţă mare, contactul se încălzeşte excesiv şi poate topi izolaţia sau produce un incendiu.”

Sarcina 2: Verificarea continuităţii înfăşurărilor

Ce spune profesorul:

- „Măsurați rezistența fiecărui bobinaj folosind multimetrul pe funcţia Ohmmetru.”
- „Bobinajul primar are rezistenţă mai mare (mai multe spire), iar bobinajul secundar are rezistenţă mai mică.”
- „Dacă multimetrul indică o valoare foarte mare sau infinită, înseamnă că bobinajul este întrerupt.”

Ce fac elevii:

- Setează funcția ohmmetru (Ω) a multimetrului;
- Măsoară rezistența între bornele U1–U2 (înfășurarea primară) și între bornele U3–U4 (înfășurarea secundară), utilizând multimetrul setat pe funcția ohmmetru.
- Apreciază continuitatea ca **bună** sau **defectă**.

Sarcina 3: Verificarea izolaţiei înfăşurărilor

Ce spune profesorul:

- „Folosiți megohmmetrul pentru a verifica izolația fiecărui bobinaj față de miez și între bobinaje (între înfășurarea primară și miezul feromagnetic; între înfășurarea secundară și miezul feromagnetic; între înfășurarea primară și înfășurarea secundară).”
- „Rezistența izolației trebuie să fie ≥ 1 MΩ pentru a fi considerată bună.”
- „Măsurarea se face fără tensiune aplicată şi cu echipament de protecţie.”

Ce fac elevii:

- Măsoară rezistența de izolație între bornele înfășurării primare (U1–U2) și miez; între bornele înfășurării secundare (U3–U4) și miez; între înfășurarea primară și înfășurarea secundară;
- Completează tabelul cu valori şi apreciază izolaţia ca bună sau defectă.

Sarcina 4 – Deosebirea primarului de secundar prin rezistenţa bobinajelor

Ce spune profesorul:

- „La transformatoarele coborâtoare, înfășurarea de înaltă tensiune (primarul) are, de regulă, rezistență mai mare decât înfășurarea de joasă tensiune, datorită numărului mai mare de spire și secțiunii mai reduse a conductorului.”
- „Această metodă simplă ne ajută să identificăm corect bobinajele înainte de a aplica tensiune.”

Ce fac elevii:

- Compară valorile rezistenţelor măsurate anterior.
- Notează care bobinaj este primar şi care secundar.

Sarcina 5 – Determinarea raportului de transformare

Ce spune profesorul:

- „Aplicați tensiunea nominală pe primar şi măsurăm tensiunea pe secundar cu voltmetrul.”
- „Raportul de transformare k se calculează astfel: $k = U_1 / U_2$.”
- „Dacă $U_2 < U_1 \rightarrow$ transformator coborâtor, dacă $U_2 > U_1 \rightarrow$ transformator ridicător.”

Ce fac elevii:

- Măsoară tensiunile U_1 şi U_2 în gol.
- Calculează raportul de transformare şi determină tipul transformatorului.

Sarcina 6 – Respectarea normelor SSM

Ce spune profesorul:

- „Folosiţi echipamentul de protecţie.”
- „Respectarea normelor este la fel de importantă ca orice măsurătoare.”

Ce fac elevii:

- Bifează acţiunile realizate: echipament protecţie, respectarea indicaţiilor profesorului.

5. Evaluarea şi concluziile

Ce spune profesorul:

- „După toate măsurătorile, discutăm rezultatele. Dacă toate valorile sunt în limitele admise, transformatorul este în stare bună de funcţionare.”

Ce fac elevii:

- Scriu concluzia finală în fişa de lucru, menţionând starea bobinajelor, izolaţia şi raportul de transformare.

Prezentare sarcini de lucru

Cadrul didactic:

- Prezintă materialele distribuite fiecărui grup: transformator, multimetrul, megohmmetrul, trusă de scule, fişa de lucru A4.
- Explică scopul lucrării: verificarea componentelor şi măsurarea caracteristicilor transformatorului.
- Reaminteşte regulile de Securitate şi Sănătate în Muncă (SSM) şi prevenire incendii.
- Solicită elevilor să verifice starea aparatelor de măsură.
- Solicită elevilor să poarte echipament individual de protecţie.
- Solicită elevilor să nu atingă părţile aflate sub tensiune.
- Supraveghează, îndrumă şi corectează greşelile.
- Monitorizează modul în care grupurile colaborează.
- Oferă îndrumări pentru interpretarea valorilor măsurate.
- Solicită fiecărui grup să prezinte valorile măsurate.
- Corectează eventualele greşeli şi explică diferenţele faţă de valorile nominale.

Concluzie finală a activităţii

Prin realizarea acestei lucrări practice, elevii îşi formează deprinderi de verificare a componentelor maşinilor electrice, utilizează corect aparatura specifică şi respectă normele de securitate şi sănătate în muncă.

FIȘĂ DE LUCRU

Lucrări de verificare la transformatorul electric

Situaţia problemă:

– Priviţi cu atenţie materialele şi aparatura distribuită: transformator electric, multimetru/ megohmmetru, trusă de scule, fişa suport (format A4);

– Respectaţi normele de SSM: întrerupeţi alimentarea cu energie electrică înainte de începerea lucrării, verificaţi starea aparatelor de măsură, purtaţi echipament individual de protecţie, nu atingeţi părţile aflate sub tensiune;

Sarcini de lucru:

1. identificaţi elementele componente ale transformatorului şi verificați vizual starea acestora;
2. verificaţi continuitatea înfăşurărilor;
3. verificaţi izolaţia înfăşurărilor;
4. determinaţi bobinajul primar şi secundar prin compararea valorilor rezistenţelor măsurate.
5. determinaţi raportului de transformare
6. rezolvaţi sarcinile de lucru pe fişa suport primită;
7. colaboraţi cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor primite;
8. delegaţi un ”ghid” pentru prezentarea ”produsului” în scopul asumării responsabilităţii a sarcinii primite.

Rezolvare sarcini de lucru

1. Identificarea părţilor componente ale transformatorului şi a stării acestora

Înainte de orice măsurătoare electrică, se verifică "starea de sănătate" exterioară a aparatului:

- identificați pe transformator: miezul magnetic, bobinajul primar, bobinajul secundar şi bornele de conexiune;
- notați mărimile nominale înscrise pe plăcuţa tehnică;
- verificați vizual starea componentelor şi notează eventuale defecte.

Integritatea carcasei: Să nu prezinte lovituri, fisuri sau rugină.

Starea bornelor de conexiune: Să nu fie oxidate, rupte sau slăbite.

Scurgeri de ulei: (Dacă este un transformator de putere) Se verifică etanşeitatea cuvei.

Plăcuţa indicatoare: Verificarea datelor nominale (U_1, U_2, Sn).

Tabel de verificare – verificare vizuală

Nr. crt.	Componenta	Stare constatată	Observaţii
1.	Integritatea carcasei		
2.	Borne primar		
3.	Borne secundar		
3.	Scurgeri de ulei		
4.	Izolaţie cabluri		
5.	Plăcuţa indicatoare		

Identificarea datelor nominale

Citiţi cu atenţie plăcuţa transformatorului şi completaţi:

Parametru	Simbol/Unitate	Valoare citită
Puterea nominală	Sn (VA sau kVA)	
Tensiunea primară	U_1n(V)	
Tensiunea secundară	U_2n (V)	
Curentul nominal	In (A)	
Frecvenţa	f(Hz)	
Gradul de protecţie	IP	

2. Verificarea continuităţii înfăşurărilor

Scopul verificării

Să verifice dacă înfăşurările transformatorului sunt continue şi neîntrerupte, pentru a asigura funcţionarea corectă a transformatorului.

Paşi de lucru

Pregătirea lucrării

- Deconectează transformatorul de la reţea.
- Verifică vizual că nu există tensiune în borne (foloseşte indicator de tensiune dacă este necesar).
- Asigură-te că foloseşti echipamentul individual de protecţie.

Setarea aparatului de măsură

- Porneşte multimetrul şi selectează funcţia Ohmmetru (Ω).
- Verifică funcţionarea multimetrului (poţi scurta bornele şi să vezi că indica 0 Ω).

Măsurarea rezistenţei

- Deschide cutia de borne a transformatorului.
- Conectează bornele multimetrului la capetele fiecărei înfăşurări:
- Primar: borne U_1–U_2;
- Secundar: borne U_3–U_4;
- Notează valorile rezistenţelor obţinute în tabelul de mai jos.

Interpretarea rezultatelor

- Compară valorile măsurate între bobinaje.
- Diferenţe mari faţă de valorile nominale sau valori infinite indică întreruperi sau defecte în înfăşurări.
- Notează concluzia: bun / defect.

Curăţenie şi siguranţă

- După măsurare, deconectează multimetrul.
- Închide cutia de borne şi pune transformatorul în poziţia iniţială.
- Respectă în continuare normele SSM.
- Completează tabelul.

Înfăşurare	**Rezistenţă măsurată (Ω)**	**Observaţii**	**Apreciere (bun/defect)**
Primară			
Secundară			

Observaţie:

• Rezistenţa fiecărei înfăşurări trebuie să fie apropiată de valorile nominale.
• Dacă apar valori neaşteptate, informează cadrul didactic şi notează observaţiile.

3. Verificarea izolaţiei înfăşurărilor

Scop: Să verifici starea izolaţiei transformatorului şi siguranţa în exploatare.

Paşi de lucru

Pregătirea lucrării

- Deconectează transformatorul de la reţea.
- Verifică vizual absenţa tensiunii.
- Poartă echipamentul individual de protecţie.

Setarea aparatelor

- Foloseşte megohmmetrul, setat la 500 V.
- Verifică funcţionarea megohmmetrului înainte de măsurători.

Măsurarea izolaţiei

- Măsoară rezistenţa între:
  - Primar şi miez;
  - Secundar şi miez;

– Primar şi secundar.

- Notează valorile în tabelul de mai jos.

Interpretarea rezultatelor

Rezistenţa ≥ 1 MΩ → izolaţie corespunzătoare (bună);

Rezistenţa < 1 MΩ → izolaţie defectuoasă, necesită atenţie.

Curăţenie şi siguranţă

Deconectează megohmmetrul şi închide cutia de borne.

Păstrează transformatorul în poziţia iniţială şi respectă SSM.

Măsurare	**Rezistenţă măsurată (MΩ)**	**Valoare minimă admisă (**> 1 MΩ)	**Apreciere (bun/defect)**	**Observaţii**
Primar - miez				
Secundar - miez				
Primar-secundar				

Observaţii

Rezistenţele de izolaţie trebuie să fie în concordanţă cu valorile nominale

Orice valoare neobişnuită se raportează cadrului didactic şi se notează în Observaţii.

4. Deosebirea înfăşurării primare de cea secundară prin rezistenţa electrică

Scop:

Să identifici care bobinaj este primar şi care este secundar, utilizând măsurători simple de rezistenţă. Aceasta permite verificarea corectă a transformatorului şi previne erorile de conectare.

Principiu teoretic

- Diferențierea înfășurărilor prin măsurarea rezistenței este o metodă orientativă, bazată pe relația dintre numărul de spire, secțiunea conductorului și rezistența electrică.
- În funcție de tipul transformatorului (coborâtor sau ridicător), înfășurarea cu tensiune nominală mai mare are, de regulă, un număr mai mare de spire; însă rezistența electrică rezultată este determinată atât de lungimea conductorului, cât și de secțiunea sa.
- Măsurarea rezistenței fiecărei înfășurări cu multimetrul, utilizat ca ohmmetru, permite formularea unei ipoteze privind identificarea înfășurării de înaltă tensiune și a celei de joasă tensiune.
- Identificarea certă a înfășurărilor se realizează prin determinarea raportului de transformare sau prin consultarea plăcuței tehnice a transformatorului.

Paşi de lucru

Pregătirea transformatorului

- Transformatorul trebuie să fie deconectat de la reţea.
- Verifică vizual că nu există tensiune.
- Poartă echipamentul de protecţie.

Setarea multimetrului

- Porneşte multimetrul şi selectează funcţia Ω (Ohmmetru).
- Testează aparatul atingând între ele cele două vârfuri de măsură (sondele roşie şi neagră**)** – aparatul trebuie să indice 0 Ω. (sau o valoare foarte mică, 0,1–0,3 Ω). Aceasta verifică buna funcționare a aparatului și continuitatea sondelor.

Măsurarea rezistenţei

- Conectează bornele multimetrului la capetele fiecărui bobinaj (Litera „U” indică bornele unei înfășurări; indicii numerici (1–2, 3–4) marchează începutul și sfârșitul fiecărei înfășurări).
  - Conectează sondele multimetrului la bornele U_1 și U_2 → înregistrează rezistenţa R_1
  - Conectează sondele multimetrului la bornele U_3 și U_4 → înregistrează rezistenţa R_2

Determinarea primar / secundar

- Compară valorile R1 și R2.

- În mod obișnuit, înfășurarea cu rezistență mai mare poate corespunde înfășurării cu tensiune nominală mai mare, datorită numărului mai mare de spire și secțiunii mai reduse a conductorului. (Această identificare este orientativă, nu reprezintă un criteriu absolut.)
- Identificarea certă se face prin: consultarea plăcuței tehnice a transformatorului; determinarea raportului de transformare; verificarea marcajelor constructive.

Notarea rezultatelor

- Completează tabelul de mai jos.
- Dacă valorile sunt foarte apropiate, verifică marcajele pe transformator (tensiunile nominale (ex: 230 V / 24 V); simboluri: HV (High Voltage), LV (Low Voltage); borne marcate diferit (ex: 1–2 / 3–4); eticheta tehnică aplicată de producător) sau întreabă profesorul.

Înfăşurare	Rezistenţă măsurată (Ω)	Primar/Secundar	Observaţii
U_1-U_2			
U_3–U_4			

Observaţii practice

- Această metodă este simplă, rapidă şi sigură pentru identificarea orientativă a înfăşurărilor..
- Nu se aplică tensiune în timpul măsurătorii. Se utilizează multimetrul pe funcția ohmmetru (Ω) pentru a măsura rezistența electrică a bobinajelor.
- Metoda permite și verificarea continuității bobinajelor**:**
  - dacă multimetrul indică o valoare foarte mare sau infinită**,** bobinajul este întrerupt;
  - dacă multimetrul indică o valoare mică, bobinajul este continuu.
- Rezistența măsurată este utilizată doar pentru identificare orientativă, nu pentru alimentare sau aplicarea unui curent extern.

5. Determinarea raportului de transformare a unui transformator electric

Scop:

Să calculezi raportul de transformare al transformatorului şi să identifici dacă acesta este coborâtor sau ridicător de tensiune. Această sarcină permite evaluarea corectitudinii bobinajelor şi siguranţei funcţionării transformatorului.

Paşi de lucru

Pregătirea transformatorului

- Transformatorul trebuie să fie deconectat de la orice sarcină.
- Asigură-te că ai respectat normele SSM (echipament de protecţie, distanţă de părţi sub tensiune).

Măsurarea tensiunilor

- Aplică tensiunea nominală pe bobinajul primar U_1.
- Măsoară tensiunea secundară U_2în gol (fără sarcină) cu voltmetrul.
- Notează valorile obţinute în tabel.

Calculul raportului de transformare

- Foloseşte formula: $k = \frac{U1}{U2}$

Determinarea tipului de transformator

- Dacă $U_2 < U_1$→ transformator **coborâtor**
- Dacă $U_2 > U_1$→ transformator **ridicător**

Notarea observaţiilor

- Completează tabelul şi notează dacă transformatorul este coborâtor sau ridicător.

Parametru	Valoare măsurată	Observaţii
U_1 (V)		
U_2 (V)		
Raport de transformare k		
Tip transformator	Coborâtor / Ridicător	

Observaţii practice

- Măsurarea se face **fără sarcină**, pentru a evita erorile datorate curentului de încărcare.
- Raportul măsurat trebuie să fie apropiat de cel indicat pe plăcuţa transformatorului.
- Orice diferenţă semnificativă poate indica un bobinaj defect sau probleme la conexiuni.

6. Respectarea normelor SSM

Bifează toate acţiunile efectuate corect:

☐ Transformatorul a fost deconectat

☐ S-a verificat absenţa tensiunii

☐ S-a utilizat echipamentul de protecţie

☐ S-au respectat instrucţiunile profesorului

CRITERII DE EVALUARE

Nr. crt.	Criteriul de evaluare	Punctaj Maxim	Punctaj Acordat	Observaţii
1.	**Pregătirea locului de muncă** (organizarea instrumentelor, alegerea corectă a multimetrului, megohmmetrului)	10p		
2.	**Respectarea normelor NTSM** (verificarea lipsei tensiunii, utilizarea sculelor izolate, purtarea echipamentului de protecţie)	20p		*Depunctare gravă la nerespectare!*
3.	**Identificarea corectă a părţilor componente** (borne primar/secundar, nucleu, carcasă)	15p		
4.	**Corectitudinea măsurătorilor electrice** (setarea multimetrului pe Ohmmetru, utilizarea corectă a megohmmetrului)	20p		
5.	**Interpretarea rezultatelor** (diferenţiere continuitate / întrerupere / scurtcircuit la masă)	15p		
6.	**Calculul raportului de transformare** (aplicarea corectă a formulei $k = U_1 / U_2$ şi interpretarea tipului de transformator)	10p		
7.	**Curăţenia şi ordinea la finalul lucrării** (deconectarea aparatelor, strângerea sculelor, masă curată)	10p		
	TOTAL	**100p**		**Nota Finală:**

Indicatori de performanţă (Niveluri de realizare)

- **Excelent (90-100p):** Elevul execută măsurătorile cu precizie, explică logic rezultatele şi respectă riguros normele de siguranţă.
- **Bine (70-89p):** Elevul execută corect lucrarea, dar necesită mici îndrumări la setarea aparatelor sau la calcule.
- **Suficient (50-69p):** Elevul identifică componentele, dar întâmpină dificultăţi la interpretarea măsurătorilor de izolaţie.
- **Insuficient (<50p):** Elevul nu reuşeşte să folosească multimetrul sau încalcă regulile de protecţie a muncii.

FIȘĂ DE CONTROL: Valori de referinţă şi interpretare

1. Identificarea părţilor componente şi a stării acestora

Nr. crt.	Componenta	Mărimi nominale / caracteristici	Stare vizuală (bun/defect)	Observaţii
1.	Miez magnetic		bun	Nu prezintă fisuri sau urme de supraîncălzire
2.	Bobinaj primar	230 V / 50 Hz	bun	Fire intacte, izolaţie bună
3.	Bobinaj secundar	24 V / 50 Hz	bun	Fire intacte, izolaţie bună
4.	Borne de conexiune		bun	Strânse, fără coroziune

2. Verificarea continuităţii înfăşurărilor şi a rezistenței

Înfăşurare	Rezistenţă măsurată (Ω)	Observaţii	Apreciere (bun/defect)
Primară	315 Ω	Rezistenţă mai mare, conform numărului de spire	bun
Secundară	2,6 Ω	Rezistenţă mai mică, conform numărului de spire	bun

Observaţie

Rezistența fiecărei înfășurări depinde de puterea transformatorului. Transformatoarele mai mari au conductori mai groși → rezistență mai mică, atât pentru primar, cât și pentru secundar.

3. Verificarea izolaţiei (cea mai importantă pentru SIGURANȚĂ)

Măsurare	Rezistenţă (MΩ)	Valoare minimă admisă (>1 MΩ)	Apreciere	Observaţii
Primar-miez	48 MΩ	>1 MΩ	bun	Izolaţie intactă
Secundar-miez	46 MΩ	>1 MΩ	bun	Izolaţie intactă
Primar-secundar	52 MΩ	>1 MΩ	bun	Izolaţie corespunzătoare

4. Deosebirea înfăşurării primare de cea secundară prin rezistenţa electrică

Înfăşurare	Rezistenţă măsurată (Ω)	Primar/Secundar	Observaţii
U1-U2	315 Ω	Primar	Rezistenţă mai mare, conform numărului de spire
U3–U4	2,6 Ω	Secundar	Rezistenţă mai mică, conform numărului de spire

5. Determinarea raportului de transformare

Parametru	Valoare măsurată	Observaţii
U_1 (V)	230	Tensiune aplicată pe primar
U_2 (V)	24	Tensiune măsurată pe secundar
Raport de transformare k	9,58	k ≈ 9,6
Tip transformator	Coborâtor	Rezultatele corespund specificațiilor

6. Respectarea normelor SSM

Acțiune	Realizat (✓/✗)
Transformator deconectat	✓
Verificarea absenței tensiunii	✓
Utilizarea echipamentului de protecție	✓
Respectarea indicațiilor profesorului	✓

Concluzie finală

Transformatorul verificat este în stare bună de funcționare. Rezistența înfășurărilor corespunde valorilor nominale, izolația este corespunzătoare, iar raportul de transformare calculat confirmă că transformatorul este coborâtor de tensiune. Nu au fost identificate defecte vizibile care să afecteze siguranța în exploatare.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă o parte integrantă a procesului de învăţământ, având ca scop măsurarea eficienţei procesului instructiv-educativ şi a nivelului de pregătire al elevilor în conformitate cu Standardele de Pregătire Profesională (SPP).

Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

1. Evaluarea continuă: se realizează pe parcursul procesului de învăţare şi are ca scop monitorizarea progresului elevilor în atingerea competenţelor şi cunoştinţelor prevăzute în SPP. Instrumentele de evaluare pot include:

o Fişe de lucru;
o Fişe de autoevaluare/interevaluare;
o Proiecte practice;
o Activităţi practice;
o Fişe de observaţie;
o Teste docimologice.

2. Evaluarea finală: se realizează la sfârşitul procesului de învăţare şi are ca scop evaluarea globală a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor elevilor în conformitate cu SPP. Instrumentele de evaluare pot include:

o Proiectul final;
o Studiul de caz;
o Portofoliul;
o Testele sumative.

Instrumentele de evaluare ar trebui să fie adaptate la specificul domeniului tehnic şi să includă:

o Proiecte practice care să demonstreze abilităţile şi cunoştinţele elevilor;
o Studii de caz care să evalueze capacitatea elevilor de a analiza şi rezolva probleme;
o Portofolii care să reflecte progresul elevilor pe parcursul procesului de învăţare;
o Teste sumative care să evalueze cunoştinţele şi abilităţile elevilor în conformitate cu SPP.

Scopul evaluării este de a oferi informaţii despre nivelul de pregătire al elevilor şi de a identifica direcţiile de intervenţie pentru ameliorarea şi/sau optimizarea demersurilor instructiv-educative, astfel încât elevii să poată atinge competenţele şi cunoştinţele prevăzute în SPP.

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în Standardele de Pregătire Profesională.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluarea de tip formativ şi, la final, de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul.

Evaluarea sumativă trebuie proiectată astfel încât să fie respectate criteriile şi indicatorii de realizare a acestora prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională.

Se propune un test de evaluare ce vizează verificarea nivelului de realizare pentru următoarele ***rezultate ale învăţării, conform standardului de pregătire profesională***:

R.Î. 6.1.1. Maşini electrice (clasificare, notaţii şi semne convenţionale, mărimi nominale, subansambluri constructive, domenii de utilizare)
R.Î. 6.2.1. Decodificarea notaţiilor şi semnelor convenţionale ale maşinilor din schemele electrice
R.Î. 6.2.18. Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate
R.Î. 6.3.5. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme.

Testul de evaluare are în vedere conţinuturile corespunzătoare temelor din „*Maşini electrice”*.

TEST DE EVALUARE

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerinţelor se acordă 90 de puncte.**
- **Din oficiu se acordă 10 puncte.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 50 minute.**

SUBIECTUL I **20 puncte**

I.1. Scrieţi, pe foaia de răspuns, litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre itemii numerotaţi cu cifre de la 1 la 5.
Este corectă o singură variantă de răspuns. **10puncte**

1. Motorul electric este o maşină care transformă energia:
a) mecanică în energie electrică;
b) energia electrică în energie mecanică;
c) energia termică în energie electrică;
d) energia electrică în energie termică.

2. Funcţia principală a unui transformator electric este:
a) să convertească energia mecanică în energie electrică;
b) să genereze curent electric alternativ;
c) să modifice tensiunea în c.a. la aceeaşi frecvenţă ;
d) să consume energie electrică în secundar.

3. O maşină de curent continuu se ambalează dacă:
a) Circuitul de excitaţie este derivaţie, iar maşina porneşte în sarcină ;
b) Circuitul de excitaţie este de tip separat, iar maşina porneşte în gol;
c) Circuitul de excitaţie este de tip compound, iar maşina porneşte în sarcină;
d) Circuitul de excitaţie este în serie, iar maşina porneşte în gol.

4. Înfăşurarea inductoare a maşinilor de curent continuu, se execută:
a) cu bobine concentrate;
b) cu bobine repartizate;
c) cu bare în scurtcircuit;
d) cu bobine în galeţi.

5. Puterea activă absorbită de motorul de curent continuu, este:
a) $P_1 = UI$;
b) $P_1 = \sqrt{3}\, UI \sin\varphi$;
c) $P_1 = \sqrt{3}\, UI \cos\varphi$;
d) $P_1 = 3U_f I_f \sin\varphi$.

I.2. Transcrieţi pe foaia de răspuns, litera corespunzătoare fiecărui enunţ şi notaţi în dreptul ei litera **A**, dacă apreciaţi că enunţul este adevărat sau litera **F,** dacă apreciaţi că enunţul este fals. **10 puncte.**

1. Transformatorul electric monofazat are un miez magnetic realizat din tole şi înfăşurări de aluminiu.
2. Alunecarea unui motor asincron este zero atunci când motorul funcționează în gol.
3. Motorul asincron are o viteză de rotaţie constantă.
4. Inversarea sensului de rotaţie la motoarele de curent continuu se poate face prin schimbarea polarităţii tensiunii de alimentare.
5. De obicei, la maşina sincronă rotorul este inductor.

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. **10 puncte**

Scrieţi pe foaia de răspuns, informaţia corectă care completează spaţiile libere.

a) Turaţia maşinii de curent continuu este .....(1).… cu tensiunea de alimentare.

b) Sensul de rotaţie al motorului de curent continuu se poate face schimbând sensul .....(2)..... absorbit de rotor.

c) Pornirea stea-triunghi la maşina asincronă se face la tensiune .....(3).....

d) La generatorul sincron, dacă rotorul este antrenat din exterior în mişcare de rotaţie, câmpul magnetic inductor devine .....(4)..... faţă de stator.

e) Raportul dintre tensiunea primară şi tensiunea secundară a unui transformator electric se numeşte .....(5)…. de transformare.

II.2. **10 puncte**

În coloana **A** sunt enumerate elementele constructive ale unui transformator electric iar în coloana **B** sunt prezentate, pentru fiecare parte constructivă, rolul pe care îl are în funcţionarea transformatorului, în regim de generator. Scrieţi, pe foaia de răspuns, asocierea dintre fiecare cifră din coloana **A** şi litera corespunzătoare din coloana **B.**

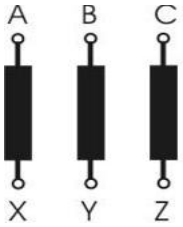
A. Elemente constructive ale transformatorului	**B.** Rolul funcţional la transformator
1. înfăşurare primară	**a.** asigură protecţia împotriva pătrunderii corpurilor străine
2. înfăşurare secundară	**b.** primeşte tensiunea de intrare
3. miez magnetic	**c.** conţine componentele transformatorului
4. izolaţie electrică	**d.** cedează tensiunea la ieşire
5. carcasă	**e.** protejează împotriva şocurilor electrice
	f. transferă energia magnetică între înfăşurări

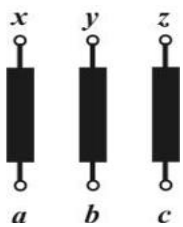
II.3. **10 puncte**

1. Urmăriţi cele două imagini alăturate ale cutiei de borne de la un motor asincron trifazat cu rotorul în scurtcircuit. Identificați cele două conexiuni.

a. **b.**

2 . Se dau înfăşurările primare şi secundare ale unui transformator trifazat. Să se reprezinte schema de conexiuni stea pentru primar şi triunghi pentru secundar.

3. Scrieţi relaţiile de legătură:

a. între tensiunea de linie şi tensiunea de fază pentru conexiunea triunghi;

b. între curentul de linie şi curentul de fază pentru conexiunea triunghi.

4. Enumeraţi maşinile asincrone trifazate în funcţie de tipurile înfăşurării rotorice.

SUBIECTUL III **40 puncte**

III.1. **20 puncte**

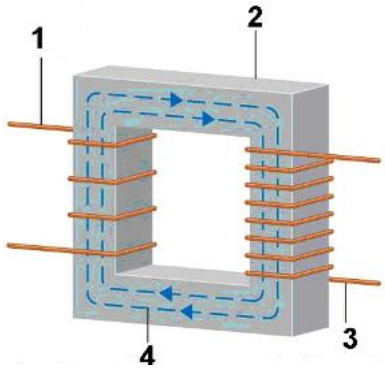
În desenul alăturat este reprezentat un transformator:

a. Identificaţi elementele constructive notate cu cifre de la 1 la 3.

b. Precizaţi semnificaţia liniilor punctate notate cu 4.

c. Dacă numărul de spire este cel din desen şi tensiunea de alimentate $U_1 = 24V$, calculaţi valoarea tensiunii obţinute în secundar.

d. Specificaţi materialele din care se confecţionează transformatorul electric

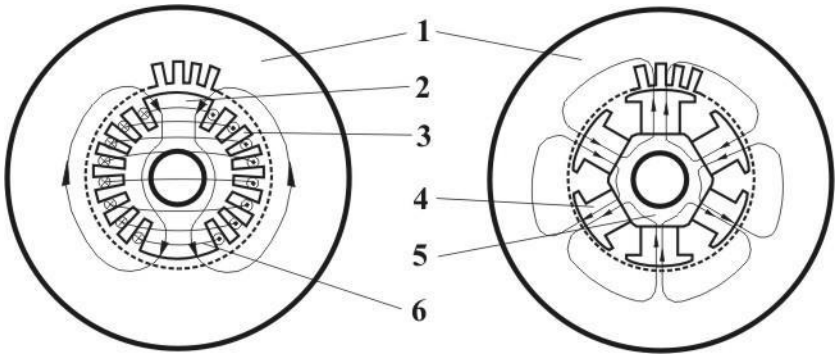
III.2.

În desenul alăturat sunt reprezentate două tipuri de miezuri feromagnetice ale maşinii sincrone.

a) Identificați elementele componente marcate prin cifre;

b) Enumerați regimurile de funcționare ale maşinii sincrone;

c) Precizați două utilizări ale maşinilor sincrone.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **20 puncte**

I.1. **10 puncte**

1-b, 2-c, 3-d, 4-a, 5-a.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I.2. **10 puncte**

1 – F, 2 – F, 3 – F, 4 – A, 5 – A.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. **10 puncte**

(1) – proporţională; (2) – curentului; (3) – redusă; (4) – învârtitor; (5) – raport.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

II.2. **10 puncte**

1 – b; 2 – d; 3 – f, 4 – c, 5 – a.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

II.3. **10 puncte**

1. Pentru fiecare conexiune identificată

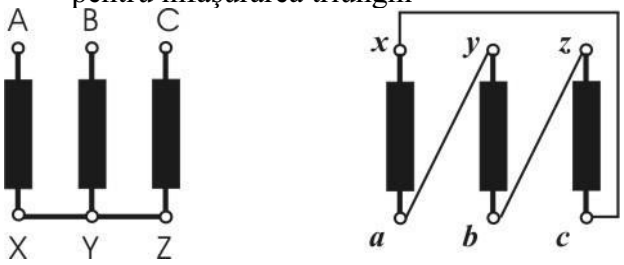
a. conexiune stea **2 puncte**;

b. conexiune triunghi **2 puncte**;

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

2. Pentru răspuns corect şi complet se acordă

- pentru înfăşurarea stea **1 punct**
- pentru înfăşurarea triunghi **1 punct**.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **1 punct**.*

3. *a.* $U_L = U_f$ 1*punct* *b.* $I_L = \sqrt{3} I_f$ 1*punct*

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **1 punct**.*

4. Maşina asincronă cu rotorul în scurtcircuit **1punct**

Maşina asincronă cu rotorul bobinat. **1punct**

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **1 punct**.*

SUBIECTUL III **40 puncte**

III.1. **20 puncte**

a) **6 puncte**

1 – înfăşurare (bobină) primară

2 – miez magnetic

3 – înfăşurare (bobină) secundară

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

b) **1 punct**

4 – reprezintă liniile de flux magnetic fascicular care se închid prin miez

*Pentru răspuns corect se acordă **1 punct**.*

c) **7 puncte**

N_1= 4 spire; N_2= 8 spire

$$\frac{U_1}{U_2} = \frac{N_1}{N_2} \Rightarrow U_2 = U_1 \frac{N_2}{N_1} = 24\frac{8}{4} = 48V$$

*Pentru identificarea corectă a numărului de spire din primar și secundar se acordă **2 puncte***

*Pentru formulă scrisă corect se acordă **2 puncte**.*

*Pentru calcul corect se acordă **2 puncte**.*

*Pentru precizarea corectă a unității de măsură se acordă **1 punct**.*

d) **6 puncte**

miezul magnetic – tole din oţel electrotehnic sub formă de tole izolate între ele

bobinajul – conductor de Cu izolat cu email, bumbac sau ţesătură de fibră de sticlă

izolaţii: hârtie electroizolantă, lacuri, materiale composite

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

III.2. **20 puncte**

a) **12 puncte**

1 – miez feromagnetic statoric;
2 – miez feromagnetic rotoric;
3 – crestături rotorice;
4 – poli aparenţi;
5 – butuc rotoric;
6 – înfăşurare rotorică

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă **2 puncte**.*

b) **6 puncte**

Regimuri de funcționare:

– Generator
– Motor
– Compensator sincron / de fază

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă **2 puncte**.*

c) Utilizări **2 puncte**

– Generator de curent alternativ
– Ventilatoare
– Compresoare
– Pompe

*Pentru oricare utilizare menționată corect se acordă câte **1 punct**.*

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul măsoară eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii şi-au format şi acumulat rezultatele învăţării propuse în standardul de pregătire profesională.

Evaluarea poate fi:

• în timpul parcurgerii modulului, prin forme de verificare continuă a rezultatelor învăţării (evaluare formativă);

• finală, printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/învăţare (evaluare sumativă).

Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare (orală, scrisă, practică), de stilurile de învăţare ale elevilor:

• fişe de observaţie;

• fişe test;

• fişe de lucru;
• fişe de autoevaluare;
• teste de verificare a cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, alegere dual㠄, completare, pereche, întrebări structurate, rezolvare de probleme;
• lucrări de laborator;
• lucrări practice;
• proiecte (inclusiv digitale);
• studii de caz;
• teste sumative.

Proiectarea modulului de realizare a evaluării va avea ca finalitate asigurarea unui feed-back de calitate atât pentru elevi, cât şi pentru cadrele didactice, care, pe baza informaţiilor obţinute, îşi vor regla demersul didactic.

EXEMPLU DE GRILĂ DE EVALUARE PRACTICĂ

Nr. crt	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru (max. 20 p)	Identificarea corectă a tipului de sistem electro-hidropneumatic;	10
		Alegerea SDV-urilor şi echipamentelor;	5
		Organizarea locului de muncă	5
2.	Realizarea sarcinii de lucru (max. 50 p)	Analiza funcţionării sistemului	10
		Realizarea conexiunilor pneumatice/ hidraulice;	10
		Realizarea conexiunilor electrice;	10
		Efectuarea măsurătorilor şi testelor;	10
		Respectarea SSM	10
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate (max. 30 p)	Enumerarea etapelor de lucru;	10
		Explicarea rolului componentelor;	10
		Utilizarea limbajului tehnic specific	10

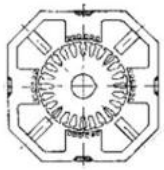
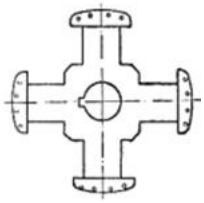
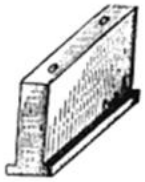
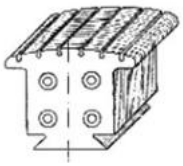
INSTRUMENT DE EVALUARE – TEST SUMATIV

Tema: ***Maşini electrice de c.c., maşini electrice de c.a. şi transformatoare***
Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă **10 puncte** din oficiu.
Timpul de lucru este de **50 minute.**

SUBIECTUL I (30 puncte)
I.1. Scrieţi litera corespunzătoare răspunsului corect: **(15 puncte)**
1. Comutatorul pentru schimbarea polarităţii tensiunii de alimentare a unui motor de curent continuu are rolul de:
a. a regla tensiunea de alimentare;
b. a inversa sensul curentului în înfăşurarea rotorului;
c. a reduce pierderile în miez;
d. a creşte randamentul motorului.
2. Rotorul în colivie este specific:
a. motorului de curent continuu;
b. transformatorului monofazat;

c. motorului asincron;
d. motorului sincron.
3. Miezul unui transformator este realizat, de regulă, din:
a. aluminiu masiv;
b. tole de oţel electrotehnic;
c. cupru masiv;
d. magnet permanent masiv.
4. Rezistenţa utilizată la pornirea maşinii de curent continuu
a. Este introdusă în circuit peste 20 de secunde;
b. Este liniar variabilă;
c. Determină funcţionarea maşinii pe caracteristici mecanice artificiale;
d. Este mai robustă decât rezistenţa de reglare a vitezei (turaţiei).
5. Periile colectoare se găsesc la:
a. motorul de curent continuu;
b. motorul asincron cu rotorul în colivie;
c. transformatorul trifazat;
d. transformatorul monofazat.

I.2. (15 puncte)
În coloana **A** sunt indicate diferite forme de miezuri ale maşinilor electrice, iar în coloana **B** denumirea acestora. Scrieţi, pe foaia de răspuns, asocierile considerate corecte dintre cifrele din coloana **A** şi literele corespunzătoare din coloana **B**.

A. Maşini / Elemente	**B. Rol / Funcţie**
1. 	a. rotor de maşină sincronă cu piese polare aplicate pe steaua polară
2. 	b. pol rotoric la maşina sincronă
3. 	c. pol principal lamelat
4. 	d. pol de comutaţie lamelat
5. 	e. pol de comutaţie masiv
	f. circuitul magnetic al maşini de c.c

SUBIECTUL II (30 puncte)

II.1. Completaţi spaţiile libere astfel încât să obţineţi un enunţ corect: (12 puncte)

1. În motorul de curent continuu, colectorul este realizat din lamele de ____1____ izolate între ele.
2. Rotorul în colivie al motorului asincron este, de regulă, turnat din ____2____ cu bare scurtcircuitate la capete.
3. Transformatorul funcţionează pe baza fenomenului de ____3____ electromagnetică.
4. Raportul de transformare reprezintă raportul dintre numărul de ____4____ ale înfăşurării primare şi secundare.

II.2. (18 puncte)

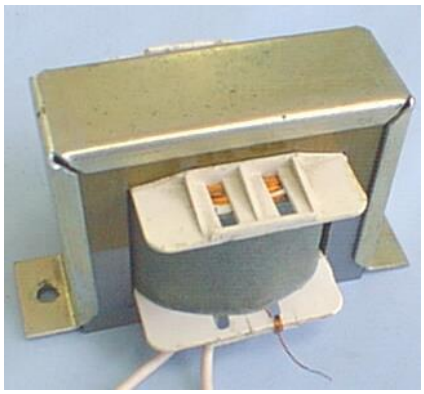
În figura alăturată este prezentată o maşină electrică

Se cere:

a) Specificaţi denumirea aparatului.

b) Denumiţi elementele componente ale aparatului

c) Enumeraţi cel puţin două utilizări ale transformatorului în instalaţiile electrice.

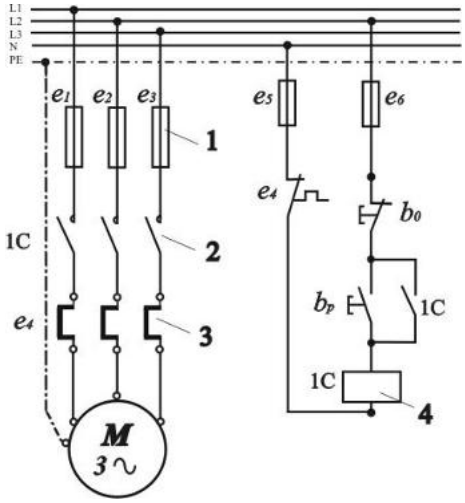
SUBIECTUL III (30 puncte)

Se consideră schema electrică de mai jos:

Se cere:

a) să se precizeze denumirea fiecărui element

b) să se precizeze rolul fiecărui element în circuit (protecţie, comandă, execuţie).

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

Subiectul I – TOTAL: **30 puncte**
I.1 – **15 puncte**
1-b; 2-c; 3-b; 4-c; 5-a
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.*

I.2 – **15 puncte**
1-f; 2-a; 3-e; 4-c; 5-b
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.*

Subiectul II – TOTAL: 30 puncte
II.1 – **12 puncte**
1-cupru; 2-aluminiu; 3-inducţie; 4-spire
*Pentru răspuns corect se acordă **3 puncte**.*
II.2 – 18 puncte
a) Transformator monofazat **3 puncte**
b) 1 – înfăşurare primară, 2 – înfăşurare secundară, 3 – miez – ***câte 3 puncte fiecare*** **9 puncte**
c) Utilizări:
- ✓ sudură;
- ✓ extinderea domeniului de măsurare la aparate de măsură în c.a.;
- ✓ separare galvanică;
- ✓ alimentarea echipamentelor electronice;
- ✓ transformarea tensiunii în reţele de distribuţie.

*Pentru oricare 2 răspunsuri corecte se acordă câte **3 p*** **6 puncte**

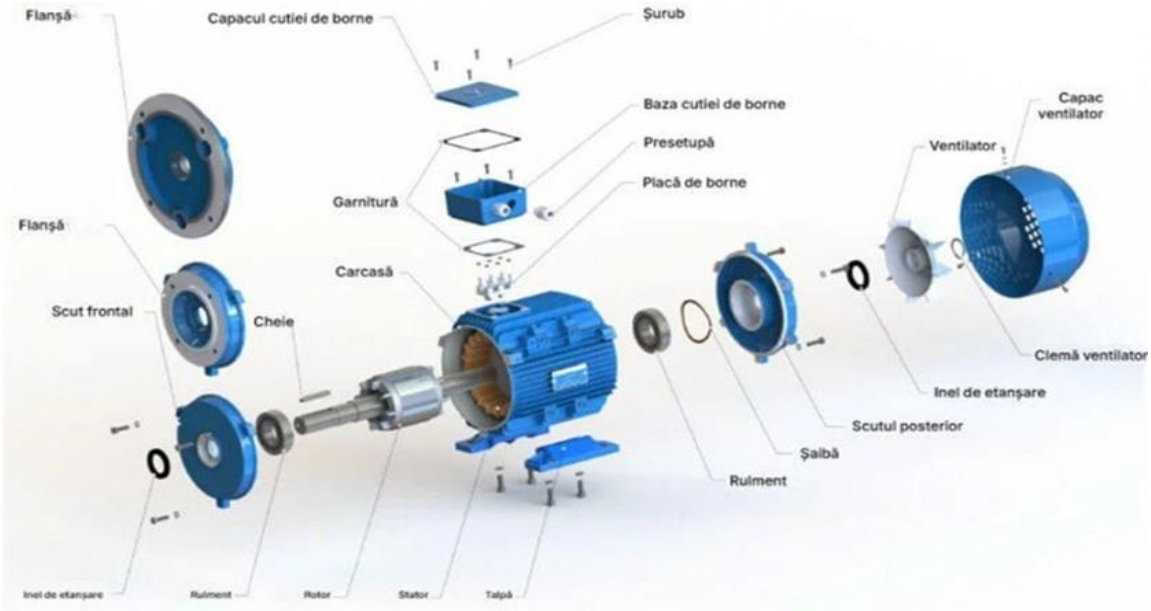
Subiectul III – TOTAL: **30 puncte**
a) **12 puncte**
e1 – siguranţă fuzibilă
b_P – buton de pornire
b_0 – buton de oprire
1C – contactor
e_4 – releu termic
M – motor asincron trifazat
*Pentru răspuns corect se acordă **2 puncte**.*
b) **18 puncte**
e1 – rol de protecţie la scurtcircuit şi supracurent
b_P – rol de comandă, închide circuitul bobinei contactorului
b_0 – rol de comandă, deschide circuitul bobinei contactorului
1C – rol de execuţie, conectează/deconectează motorul la reţea
e_4 – rol de protecţie termică a motorului (5 p)
M – element de execuţie, transformă energia electrică în energie mecanică
*Pentru răspuns corect se acordă **3 puncte**.*

PROBĂ PRACTICĂ DE EVALUARE

Tema probei practice: Montarea unui motor asincron monofazat
Rezultate ale învăţării vizate:

Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**
6.1.2. Lucrări de montare şi executare a conexiunilor maşinilor electrice, conform fişelor tehnologice: - operaţii de montare şi executare a conexiunilor; - operaţii de verificare a funcţionării; - materiale, SDV-uri, aparate de măsură şi control necesare; - fişe tehnologice; - norme SSM şi PSI.	**6.2.5.** Interpretarea cerinţelor preciza te în fişele tehnologice privind lucră rile de montare şi executare a conexiu nilor maşinilor electrice **6.2.6.**Selectarea materialelor, SDV-urilor şi aparatelor necesare lucrărilor de instalare/montare a maşinilor electrice **6.2.7.**Realizarea operaţiilor de monta re a maşinilor electrice, cu respectarea succesiunii etapelor, conform fişelor tehnologice **6.2.16.**Gestionarea deşeurilor în vederea protecţiei mediului **6.2.17.**Recuperarea şi refolosirea ma terialelor în cadrul lucrărilor de monta re / întreţinere a maşinilor electrice **6.2.18.**Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate	**6.3.4.** Încadrarea în normele de timp alocate pentru fiecare lucrare **6.3.5.**Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme **6.3.6.**Respectarea normelor de securitate la locul de muncă, precum şi a normelor de prevenire şi stingere a incendiilor **6.3.7.**Purtarea permanentă şi cu responsabilitate a echipamentului de protecţie **6.3.9.**Respectarea normelor de protecţie a mediului şi de colectare selectivă a deşeurilor

Enunţul probei practice:
Montaţi componentele unui motor asincron monofazat reprezentate în figura de mai jos

Sarcini de lucru:

1. Organizarea locului de muncă;
2. Identificarea componentelor motorului asincron monofazat cu ajutorul figurii de mai sus;
3. Alegerea sculelor şi materialelor necesare montării motorului asincron monofazat;
4. Verificarea statorului, rulmenţilor şi rotorului;
5. Montarea componentelor în ordine logică;
6. Verificări post-montaj;
7. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, PSI şi protecţia mediului;
8. Argumentarea succesiunii operaţiilor realizate în vederea montării motorului electric şi a importanţei respectării principiilor calităţii, utilizând termenii de specialitate;

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	**Punctaj**	**Indicatori de evaluare**	**Punctaj pe indicator**
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	**25 p**	Organizarea ergonomică a locului de muncă;	5 p
		Analiza sarcinii de lucru şi identificarea componentelor motorului de montat;	10 p
		Alegerea sculelor şi materialelor necesare montării motorului electric	10 p
2. Realizarea sarcinii de lucru	**50 p**	Verificarea interiorului statorului de praf, aşchii, resturi de lac, verificarea rulmenţilor şi a rotorului;	6 p
		Montarea rulmenţilor;	6 p
		Introducerea rotorului în stator şi verificarea centrării axului;	10 p
		Montarea scuturilor;	8 p
		Verificarea jocului rulmenţilor şi măsurarea rezistenţei de izolaţie a statorului;	10 p
		Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, PSI şi protecţia mediului	10 p
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	**25 p**	Justificarea alegerii sculelor şi materialelor utilizate pentru montajul motorului electric, astfel încât să fie respectate condiţiile de protejarea mediului;	10 p
		Argumentarea succesiunii operaţiilor realizate în vederea montării motorului electric cu respectarea principiilor calităţii;	10 p
		Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate;	5 p

Bibliografie

[1] * * * *Standardele de pregătire profesională pentru calificările din domeniul electric*
[2] http://eprofu.ro/tehnic/materiale-auxiliare/
[3] Bichir, N., Mihoc, D., Boţan, C., Hilohi, Sabina, *Maşini, aparate, acţionări şi automatizări, Manual pentru clasele a XI-a şi a XI-a, licee industriale şi şcoli profesionale*, Editura Didactică şi Pedagogică, R.A. Bucureşti, 1996
[4] Mareş Fl., Druţă, Iana*, Maşini electrice*. *Manual pentru clasa a XI –a* , Editura Didactică şi Pedagogică, R.A. Bucureşti, 2007
[5] http://www.gnm.ro/staticdocs/Ntic_cu_anexe.pdf
[6] http://www.mie.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/secVI/raport_mediu/faza2/vol2/anexa3.pdf

– Maşini electrice, şef lucr.dr.ing. Adrian Munteanu, http://www.eth.ieeia.tuiasi.ro/wp-content/uploads/2016/11/Curs-Masini-Electrice-II.pdf
– User Guide, Electric Power Technology, Basic Motor Control Technology - Festo Didactic Ltée/Ltd, Quebec, Canada 2022; www.festo-didactic.com;
– https://www.festo.com/ro/ro/p/masini-rotative-trifazate-id_PROD_DID_8223530/?page=0&tab=SUPPORT_PORTAL&documentTypeGroup=USER_DOCUMENTATION&documentTypes=&supportPortalQ=

Următoarele videoclipuri prezintă tutoriale rapide despre cum se utilizează electrodinamometrul Sarcina.
– Alimentarea electrodinamometrului Sarcina. https://lx.festo.com/media/cf84ea60cdc14afc9084b96ef47bb121
– Adăugarea cuplului. https://lx.festo.com/media/f05af2c8069344958ea830f6dd5e28b2
– Limitarea vitezei. https://lx.festo.com/media/42877a61ffe24a299b99f0fcde95d0a4
– Comutarea între funcţiile de viteză şi cuplu. https://lx.festo.com/media/19b9b86a2e84411980085ac9a2a49125

Jigsaw Puzzle Maker Online
– https://puzzleme.amuselabs.com/pmm/puzzle-create

Jocuri de puzzle-uri: Rebusuri
– https://crosswordlabs.com/edit/marimi-nominale
– https://www.readwritethink.org/sites/default/files/resources/interactives/crossword/play/9-12/comics/com_teacher.html

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 94

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
ELECTROMECANICĂ

Domeniul de pregătire generală:
FEROVIAR

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BĂLĂȘOIU DOINIȚA	prof. grad didactic I, Colegiul ”Ștefan Odobleja” Craiova
BANDI ANDREA MONICA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic”Anghel Saligny” Baia Mare
CARACOSTEA MUGUREL	prof. grad didactic II, Liceul Energetic Constanța
DACHE LILIANA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Ion D. Lăzărescu” Cugir
HRABAL ILEANA MARIA	prof. grad didactic I, Colegiul ”Ștefan Odobleja” Craiova
IFTODE LĂCRĂMIOARA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi şi de Construcții Iași
MÎNDRILĂ FLORINA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații ”Gheorghe Airinei” București
NIȚU CLAUDIA	prof. grad didactic I, Liceul Energetic Constanța
RAFA MARIA ADRIANA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Comunicații ”Augustin Maior” Cluj Napoca
ROZNOVAN ANCA EUGENTINA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi şi de Construcții Iași
SAVU ELENA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Mihai Băcescu” Fălticeni
SIMION PETRONELA GABRIELA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi şi de Construcții Iași
STOIAN DANIELA CLAUDIA	prof. grad didactic I, Liceul Energetic Craiova
ȚÎRCOMNICU DANIELA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Metalurgic Slatina
VIERIU GABRIELA ANA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Petru Mușat” Suceava

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Electromecanică**, subdomeniul **Feroviar,** cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Electromecanică.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul domeniul **Electromecanică,** subdomeniul **Feroviar,** include patru module:

- **Circuite și măsurări electrice** - asigură formarea competențelor tehnice privind analiza, măsurarea, interpretarea și verificarea funcționării circuitelor electrice de curent continuu și curent alternativ.
- **Maşini, aparate şi elemente de automatizare** - vizează dobândirea competențelor de identificare, alegere, montare și întreținere a aparatelor electrice utilizate în instalațiile de joasă tensiune și dezvoltarea competențelor tehnice privind construcția, funcționarea, caracteristicile și utilizarea aparatelor și mașinilor electrice.
- **Sisteme electro-hidropneumatice** – contribuie la formarea competențelor tehnice privind analiza, asamblarea, punerea în funcțiune și mentenanța sistemelor de acționare care combină energia fluidelor (hidraulică/pneumatică) cu comanda electrică.
- **Infrastructura feroviară și materialul rulant** - vizează dobândirea competențelor de înțelegere și aplicare a principiilor tehnice privind infrastructura feroviară și materialul rulant, în vederea desfășurării activităților specifice domeniului transporturilor feroviare.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Electromecanică:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician electromecanic
2. Tehnician aviație
3. Tehnician instalații de bord (avion)

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Lucrător trafic feroviar
2. Agent comercial feroviar

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 3. Realizarea circuitelor electrice **URÎ 4. Măsurarea mărimilor neelectrice și electrice**	**MODUL I. CIRCUITE ȘI MĂSURĂRI ELECTRICE**
URÎ 6. Utilizarea echipamentelor electrice și de automatizare în instalații electromecanice	**MODUL II. MAȘINI, APARATE ȘI ELEMENTE DE AUTOMATIZARE**
URÎ 7. Utilizarea și reglarea sistemelor electro-hidropneumatice în instalații	**MODUL III. SISTEME ELECTRO-HIDROPNEUMATICE**
URÎ 6p. Utilizarea infrastructurii feroviare **URÎ 7p. Utilizarea materialului rulant**	**MODUL IV. INFRASTRUCTURA FEROVIARĂ ȘI MATERIALUL RULANT**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: ELECTROMECANICĂ
Domeniul de pregătire generală: *FEROVIAR*

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Circuite și măsurări electrice

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Modul II. Mașini, aparate și elemente de automatizare

Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**-**
	instruire practică	**26**

Modul III. Sisteme electro-hidropneumatice

Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**-**

Modul IV. Infrastructura feroviară și materialul rulant

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)
Stagii de pregătire practică*
Total ore /an = 9 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 270 ore/an

Curriculum pentru aprofundare și inserție profesională**
Total ore /an = 1săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 30 ore/an

TOTAL GENERAL: 560 ore/an

Notă:
În clasa a X-a, orele de pregătire practică incluse în CDEOȘ se desfăşoară în atelierele de la școală sau la operatorul economic/instituția publică parteneră, în funcție de condițiile locale.
Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor de CDEOȘ pentru orele de pregătire practică vor fi stabilite de către unitatea de învățământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului școlar.
***Curriculumul asociat SPP este parte a CDEOȘ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total de ore alocate anual stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia

unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr intre 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

**Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesionale reprezintă ore care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare insertiei pe piata muncii.

MODUL I: CIRCUITE ŞI MĂSURĂRI ELECTRICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „Circuite și măsurări electrice”, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate		**26 ore/an**
laborator	**-**	**26 ore/an**
instruire practică		**26 ore/an**

Modulul **„Circuite și măsurări electrice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. REALIZAREA CIRCUITELOR ELECTRICE **URI 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR NEELECTRICE ȘI ELECTRICE**			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1.	**3.2.1.** **3.2.2.** **3.2.3.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.** **3.3.4.** **3.3.5.**	**1. Mărimi electrice din instalaţiile electromecanice** (definiţii, relaţii de calcul, unităţi de măsură, simboluri)**:** **1.1. Regimul electrostatic. Mărimile câmpului electrostatic:** - forţe electrostatice, - intensitatea câmpului electrostatic, - inducţia electrică, - fluxul electric, - tensiunea electrică, - potenţialul electrostatic, - capacitatea electrică. **1.2. Regimul electrocinetic:** - intensitatea curentului de conducţie, - efectele curentului electric, - rezistenţa electrică, - legea lui Ohm, - legea lui Joule, - legea conservării sarcinii electrice.

			1.3. Mărimile câmpului magnetic: - forţe magnetice, - intensitatea câmpului magnetic - tensiunea magnetică, - fluxul magnetic, - inductivitatea, - inducţia electromagnetică, energia magnetică.
3.1.2. **3.1.4.**	**3.2.4.** **3.2.5.** **3.2.6.** **3.2.7.** **3.2.8.** **3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.4.** **3.3.5.** **3.3.6.** **3.3.7.** **3.3.8.**	**2.Circuite simple de curent continuu:** **2.1.Elemente de circuit** 2.1.1. Rezistoare: - clasificarea rezistorilor, - parametrii rezistorilor, - simbolizarea rezistorilor, - codul de culori, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a rezistenţei totale. 2.1.2. Bobine: - simbolizarea bobinelor, - codul de culori, - tipuri de bobine, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a inductanţei totale. 2.1.3. Condensatoare: - rol şi caracteristici, - tipuri de condensatori, - simbolizarea condensatoarelor, - codul de culori, - factori care influenţează funcţionarea condensatorului, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a capacităţii totale. 2.1.4. Surse de tensiune 2.1.5. Conductoare de legătură, întrerupătoare; 2.1.6. Reţeaua electrică - laturi, noduri, ochiuri **2.2. Circuite electrice dipolare:** - reguli de asociere a sensurilor tensiunii şi curentului, - divizoare de tensiune şi curent, - asocierea surselor de tensiune şi curent. **2.3. Documente de lucru** (cataloage, fişe tehnologice, fişe de constatare, caiete de sarcini). **2.4.** Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare
3.1.3.	**3.2.11.** **3.2.12.** **3.2.13.**	**3.3.3** **3.3.4.** **3.3.7.** **3.3.8.**	**3.Analiza circuitelor electrice** **3.1.**Metode de rezolvare a circuitelor electrice de curent continuu cu ajutorul Teoremelor lui Kirchhoff
4.1.3.	**4.2.9.** **4.2.10.**	**4.3.2.** **4.3.3.**	**4. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice:**

	4.2.11. **4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.22.**	**4.3.4.** **4.3.6.**	**4.1.** Clasificarea aparatelor pentru măsurarea mărimilor electrice; criterii de clasificare; **4.2.** Aparate pentru măsurarea intensităţii curentului electric (ampermetre şi multimetre analogice şi digitale); **4.3.** Aparate pentru măsurarea tensiunii electrice (voltmetre şi multimetre analogice şi digitale); **4.4.** Aparate pentru măsurarea rezistenţei electrice (ohmmetre, montaje volt-ampermetrice şi multimetre analogice şi digitale); **4.5.** Aparate pentru măsurarea puterii electrice (wattmetre şi montaje volt-ampermetrice); **4.6.** Aparate pentru măsurarea energiei electrice (contoare electrice): **4.7**. Norme de sănătate şi securitate în muncă, norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare.
4.1.4.	**4.2.14.** **4.2.15.** **4.2.16.** **4.2.17.** **4.2.18.** **4.2.19.** **4.2.20.** **4.2.21.** **4.2.22.**	**4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.6.** **4.3.7.** **4.3.8.**	**5. Analiza metodelor de măsurare a mărimilor electrice în instalaţiile electromecanice.** **5.1.** Măsurarea intensităţii curentului **5.2.** Măsurarea tensiunilor **5.3.** Măsurarea rezistenţelor 5.3.1. Metoda ampermetrului şi voltmetrului 5.3.2. Metoda cu ohmmetru 5.3.3. Metoda cu puntea Wheatstone **5.4**. Măsurarea puterii electrice în curent continuu **5.5.** Măsurarea energiei electrice în circuitele de curent continuu **5.6.** Norme de sănătate şi securitate în muncă şi de protecţia mediului specifice. Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, ohmmetre, wattmetre, multimetre);
- Platforme pentru măsurarea diferitelor mărimi electrice;
- Conductoare de legătură; Surse de curent continuu;
- Trusa electricianului;
- Platforme pentru măsurarea diferitelor mărimi electrice;
- Cataloage de: materii prime şi materiale, AMC-uri, utilaje specifice fiecărei categorii de lucrări aferente domeniului electromecanic, auxiliare curriculare;
- Soft educational; softuri de simulare și prelucrare, softuri de tip foaie de calcul; filme, prezentări PowerPoint;
- Surse de documentare; Normative; Documentaţii de lucru;

- Manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoare, reviste de specialitate;
- Echipamente de protecţie specifice domeniului.
- Platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- Aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de vizualizare aparate de măsură suprapuse peste spațiul real, simularea montajelor;
- Containere/coșuri pentru colectarea selectivă a deșeurilor.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile programei modulului **„Circuite şi măsurări electrice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Circuite şi măsurări electrice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii să înveţe prin instruire directă, prin învățare reciprocă, prin învățare online.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe, utilizarea surselor de informare ca biblioteci, internet, bibliotecă virtuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor;
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor;
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
  - de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perech;
  - de realizare a înţelesului: procedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu;
  - de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua, metoda horoscopului;
  - de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
  - de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor.
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:

- tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă), metoda ciorchinelui;
- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică;
  - exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii.
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice; Studii de caz; Elaborare de proiecte.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învăţare, rezultând o multitudine de posibilităţi de accesare a resurselor educaţionale şi a aplicaţiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învăţarea on-line se pot accesa diferite site-uri:

- aplicaţii pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter şi PollEverywhere;
- aplicaţii pentru evaluarea cunoştinţelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicaţii pentru gândire creativă/exerciţii de imaginaţie: Padlet şi Checkin;
- aplicaţii pentru organizarea/prezentarea informaţiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale: Software-urile ActivInspire, ClassFlow, IQboard etc.

Avantajele învăţării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunităţi de învăţare on-line;
- se pot gestiona timpul şi priorităţile mai uşor;
- contribuie la îmbunătăţirea concentrării şi memoriei;
- se pot evalua permanent progresul şi performanţa;
- utilizarea învăţării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală şi profesională.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru consolidarea-fixarea competenţelor dobândite sau pentru recuperarea competenţelor planificate, dar dobândite neadecvat, se vor propune activităţi remediale pe parcursul modulului astfel ca aceste deficienţe să fie recuperate în cel mai scurt timp.

Pregătirea în laboratorul tehnologic se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări de laborator pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări de laborator.

Structura materialelor de învăţare proiectate pentru lucrările de laborator ar trebui să includă, după caz, referiri la următoarele aspecte:

a. Tema abordată;
b. Noţiuni teoretice;
c. Lista cu echipamentele şi instrumentele necesare realizării sarcinilor de lucru;

d. Sarcini/Instrucţiuni de lucru;
e. Criteriile de evaluare;
f. Concluzii şi observaţii personale.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator:

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Circuite și măsurări electrice**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

- Verificarea funcționalității elementelor pasive de circuit;
- Verificarea experimentală a Legii lui Ohm;
- Verificarea experimentală a Teoremei I a lui Kirchhoff;
- Verificarea experimentală a Teoremei a II-a a lui Kirchhoff;
- Verificarea experimentală a divizoarelor de curent și de tensiune;
- Măsurarea intensităţii curentului electric în circuite electrice după o schemă dată;
- Măsurarea tensiunii electrice în circuite electrice după o schemă dată;
- Măsurarea directă a rezistenţei electrice cu multimetre analogice şi digitale;
- Măsurarea rezistenţei electrice prin metoda ampermetrului şi voltmetrului;
- Măsurarea rezistențelor electrice cu puntea Wheatstone;
- Măsurarea puterii electrice prin metoda ampermetrului şi voltmetrului;
- Măsurarea puterii electrice cu wattmetrul;
- Măsurarea energiei electrice;
- Interpretarea analitică și grafică a datelor experimentale;
- Evaluarea erorilor în procesul de măsurare, calcul procentual;
- Simularea funcționării divizoarelor de curent și de tensiune cu softuri de simulare;
- Simularea funcționării circuitelor de curent continuu folosind mediul virtual.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Circuite și măsurări electrice**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

- Utilizarea aparatelor de măsură analogice și digitale pentru verificarea funcționalității elementelor pasive de circuit;
- Realizarea de circuite electrice simple cu elemente pasive de circuit;
- Realizarea montajelor pentru rețele de rezistoare;
- Realizarea montajelor pentru rețele de condensatoare;
- Realizarea montajelor cu divizoare de curent și de tensiune;
- Realizarea de montaje experimentale pentru măsurarea parametrilor electrici ai unor consumatori;
- Verificarea parametrilor electrici pentru componentele şi subansamblurile din instalaţiile electrice;
- Studiul extinderii domeniului de măsurare la ampermetre în curent continuu;
- Studiul extinderii domeniului de măsurare la voltmetre în curent continuu.

Exemplu de activitate de învățare: LABORATOR TEHNOLOGIC

Metoda stațiilor rotative (*station rotation*) este o strategie de învățare mixtă (*blended learning*) și o tehnică didactică interactivă, în care elevii se rotesc în cadrul unor stații de lucru prestabilite, după un scenariu fix.

Învățarea mixtă (blended-learning), reprezintă o abordare educațională care combină elemente de învățare tradițională față în față cu utilizarea tehnologiilor digitale, pentru a crea o experiență de

învățare flexibilă și personalizată. Această abordare este strâns legată de pedagogia digitală, care se concentrează pe utilizarea tehnologiilor digitale pentru a sprijini și îmbunătăți procesul de învățare.

Avantaje:

- *Creșterea implicării:* Elevii devin coparticipanți la propria lor instruire, fiind activi în grupuri mici.
- *Personalizarea învățării:* Permite abordarea subiectelor din mai multe perspective, satisfăcând diverse stiluri de învățare, profesorii putând adapta instruirea pentru a satisface nevoile diverse ale elevilor, oferind sprijin și îmbogățire direcționate pe baza datelor în timp real.
- *Dezvoltarea autonomiei:* Elevii lucrează independent sau colaborativ la stații, fără supravegherea continuă a profesorului. Profesorii trec de la a fi sursa principală de informații la facilitatori ai învățării, care ghidează elevii prin conținut, încurajează explorarea și susțin căile individuale de învățare.
- *Eficientizarea timpului:* Minimalizează timpul alocat predării tradiționale și maximizează interacțiunea directă cu elevii.
- *Instrumente și resurse digitale*: Profesorii încorporează diverse instrumente digitale, cum ar fi sisteme de management al învățării (LMS), aplicații educaționale și resurse online, pentru a îmbunătăți învățarea și pentru a oferi diverse oportunități de formare.
- *Instruire bazată pe date*: Tehnologia permite profesorilor să urmărească progresul elevilor mai eficient, folosind analiza datelor pentru a informa deciziile de instruire și pentru a oferi intervenții în timp util.
- *Activități de învățare variate*: Învățarea mixtă încurajează utilizarea diferitelor modalități de instruire, cum ar fi module online, proiecte practice, laboratoare tehnologice, lucru în grup și studiu independent, schimbând dinamica activităților educative.

Exemple de stații:

- Stația profesorului: predare directă sau discuții aprofundate.
- Stația de lucru individual: exerciții de fixare.
- Stația digitală: programe educative pe calculator/tabletă.
- Stația colaborativă: proiecte de grup sau jocuri didactice.

Exemple de instrumente și modalități de implementare:

a. *Platforme de gestionare a învățării (LMS):* Utilizarea unor LMS-uri precum Moodle, Canvas sau Google Classroom pentru a organiza și administra materialele de curs, sarcinile și evaluările online. Aceste platforme facilitează accesul elevilor la resurse și activități educaționale și permit profesorilor să monitorizeze și să evalueze progresul lor în mod efficient;
b. *Cursuri online și module de învățare:* Integrarea de cursuri online sau module de învățare pe platforme precum Coursera, Udemy sau Khan Academy pentru a oferi elevilor acces la resurse suplimentare și pentru a consolida cunoștințele dobândite în clasă;
c. *Instrumente de colaborare și comunicare:* Utilizarea aplicațiilor de chat, videoconferință sau colaborare online, precum Microsoft Teams, Zoom sau Slack, pentru a facilita comunicarea și colaborarea între elevi și cu profesorii, indiferent de locație sau program;
d. *Platforme pentru crearea de conținut educațional:* Folosirea unor instrumente precum Adobe Spark, Canva sau Book Creator pentru a crea și partaja materiale educaționale interactive și atrăgătoare, cum ar fi prezentări, infografice sau cărți digitale.
e. *Jocuri educaționale și simulări:* Integrarea de jocuri educaționale, simulări și activități interactive folosind instrumente precum Kahoot, Quizlet sau PhET Interactive Simulations.

Învățarea mixtă se poate realiza diversificat în funcție de resursele tehnice și modul de abordare didactică:

- metoda stațiilor rotative;
- laborator rotativ;
- modelul FLEX etc.

În cadrul învățării mixte, metoda stațiilor rotative este o strategie activă de predare care implică organizarea elevilor în grupuri mici care parcurg succesiv diferite stații de lucru, fiecare cu o sarcină specifică.

Caracteristici:

- *Structurarea pe stații:* Colectivul de elevi este împărțit în mai multe stații de lucru, fiecare dedicată unui tip diferit de activitate sau conținut legat de tema studiată.
- *Rotația grupurilor:* Elevii lucrează în grupuri mici şi se mută de la o stație la alta după un interval de timp prestabilit (ex: 10-15 minute), asigurându-se că fiecare grup parcurge toate activitățile.
- *Diversitatea sarcinilor:* Fiecare stație oferă o activitate diferită - exerciții practice, rezolvare de probleme, discuții, experiment, analiză etc. - pentru a acoperi variate stiluri de învățare.
- *Concluzii:* Metoda combină elemente de învățare față în față cu utilizarea tehnologiei sau resurselor digitale, oferind flexibilitate și implicare sporită.

Beneficii:

- crește implicarea activă a elevilor;
- permite diferențierea și adaptarea la nevoile diverse ale elevilor;
- favorizează colaborarea și dezvoltarea abilităților practice;
- oferă feedback rapid și posibilitatea de autoevaluare.

Exemplu de utilizare a metodei „rotirea stațiilor”

Tema: ***Măsurarea indirectă a puterii în curent continuu utilizând metoda volt-ampermetrică***
Tipul activităţii: lecție de formare de priceperi și deprinderi prin laborator tehnologic
Organizarea clasei: pe grupe
Durata: 100 minute

Rezultate ale învățării vizate:	
Cunoștințe	4.1.3. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice: (...) - puterea electrică (wattmetre şi montaje volt-ampermetrice) (...)
Abilități	4.2.9. Alegerea dispozitivelor de măsurare/aparatelor electrice şi a domeniului de măsurare în funcţie de valoarea prezumată 4.2.11. Montarea aparatelor în circuitul de măsurare 4.2.12. Monitorizarea indicaţiilor aparatelor pentru determinarea mărimilor electrice 4.2.13. Efectuarea reglajelor iniţiale ale aparatelor de măsură în funcţie de natura mărimii măsurate şi de domeniul de variaţie al acesteia 4.2.22. Aplicarea normelor de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate.
Atitudini	4.3.2. Grad de autonomie restrâns în executarea operaţiilor sub supraveghere 4.3.3. *Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate* 4.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 4.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate

Structura stațiilor de lucru

Pentru parcurgerea temei de laborator tehnologic în format hibrid, spațiul este organizat pe un nunăr de patru stații de lucru. Fiecare stație este dotată cu resurse specifice unei secvențe de învățare și va cuprinde un număr de 3-4 puncte de lucru.
Stațiile și punctele de lucru sunt structurate astfel:

- S1 cu punctele de lucru: 1A, 1B, 1C;
- S2 cu punctele de lucru: 2A, 2B, 2C.
- S3 cu punctele de lucru: 3A, 3B, 3C.
- S4 cu punctele de lucru: 4A, 4B, 4C.

Organizarea clasei:
Elevii sunt repartizați în echipe de câte 2 elevi (E1, E2, E3, …), care vor lucra, prin rotație, la fiecare stație de lucru

Rotația echipelor de elevi pe stații de lucru se poate realiza astfel:

Nr. stație de lucru	**ETAPA 1** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 2** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 3** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 4** *(echipe de elevi)*
S1 *(1A, 1B, 1C)*	E1, E2, E3	E10, E11, E12	E7, E8, E9	E4, E5, E6
S2 *(2A, 2B, 2C)*	E4, E5, E6	E1, E2, E3	E10, E11, E12	E7, E8, E9
S3 *(3A, 3B, 3C)*	E7, E8, E9	E4, E5, E6	E1, E2, E3	E10, E11, E12
S4 *(4A, 4B, 4C)*	E10, E11, E12	E7, E8, E9	E4, E5, E6	E1, E2, E3

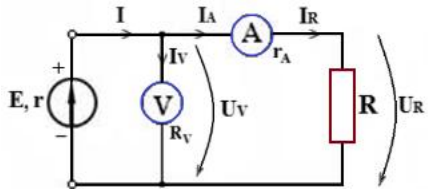
Echipele de elevi vor rezolva sarcinile de lucru corespunzătoare activităților specifice fiecărei stații, apoi se rotesc de la o stație la alta, astfel încât fiecare echipă va parcurge toate activitățile aferente celor patru stații de lucru.
Observație: În cazul în care colectivul de elevi este mai mare, se pot constitui și echipe de 3 elevi sau se pot suplimenta stațiile cu câte un punct de lucru.

Fișă de documentare
Expresia puterii consumate de sarcina rezistivă (R) alimentată în curent continuu de intensitate *I* și având la borne tensiunea U, este: $$P = U \cdot I = R \cdot I^2 = U^2/R,$$ unde: P - este puterea electrică consumată (W); R - este rezistența electrică a consumatorului (Ω); U - este tensiunea electrică la bornele consumatorului (V); I - este intensitatea curentului electric (A). Metoda volt-ampermetrică se utilizează atunci când rezistența de sarcină *R* este necunoscută.
Metoda constă în utilizarea simultană a unui voltmetru și a unui ampermetru și determinarea prin

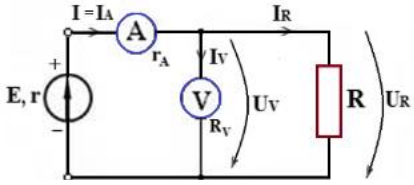
calcul a puterii electrice consumate, P = Uv/IA.

Există două variante de montaj, în funcție de poziția voltmetrului față de ampermetru, conform uneia din schemele de mai jos.

- ***Montajul amonte:*** Voltmetrul este conectat înaintea ampermetrului. Voltmetrul măsoară suma tensiunilor de pe receptor și ampermetru.

- ***Montajul aval:*** Voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.

Dacă U_V și I_A sunt indicațiile voltmetrului și ampermetrului, se poate determina puterea absorbită de receptor P_R, în ipoteza că se cunosc rezistențele interne ale aparatelor R_V și r_A.

Pentru montajul amonte avem:

$$I_R = I_A;$$

$$U_V = U_R + r_A \cdot I_A.$$

Puterea absorbită va fi:

$$\boldsymbol{P_R = U_R \cdot I_R = (U_V - r_A \cdot I) \cdot I_A = U_V \cdot I_A - r_A \cdot I_A^2}$$

Eroarea absolută este:

$$\Delta P_{amonte} = r_A \cdot I_A^2$$

Eroarea relativă va fi:

$$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{amonte}}{R I_A^2} = \frac{r_A}{R}$$

Pentru montajul aval avem:

$$U_R = U_V;$$

$$I_R = I - I_V.$$

Puterea absorbită va fi:

$$\boldsymbol{P_R = U_R \cdot I_R = U_V \cdot (I_A - I_V) = U_V \cdot I_A - U_V^2 / R_V}$$

Eroarea absolută este:

$$\Delta P_{aval} = U_V^2 / R_V$$

Eroarea relativă va fi:

$$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{aval}}{\frac{U_V^2}{R}} = \frac{R}{R_V}$$

Observație:

Dacă nu se pot face corecțiile necesare, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.

Activități specifice stațiilor de lucru

Stația de lucru 1: ***Simularea măsurării puterii electrice utilizând metoda volt-ampermetrică***	
Scop:	• Repezentarea corectă a circuitelor electrice pentru măsurarea puterii active în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval. • *Activitatea se poate realiza în aplicația Electronics Workbench (EWB) sau utilizând următoarele aplicații online:* https://dcaclab.com/

	https://funderstanding.com/learning-lab/circuit-simulator-for-kids/ https://www.circuitlab.com/editor/#?id=59s73f https://phet.colorado.edu/en/simulations/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab
Resurse necesare:	• trei stații de calcul (PC, laptop) pe care este instalată aplicația Electronics Workbench (EWB); • fișa de documentare – prezentare pe tabla interactivă; • fișa de lucru FL-1.

Fișă de lucru FL-1

Sarcini de lucru:	• Utilizând aplicația Electronics Workbench (sau alte aplicații de simulare a măsurărilor parametrilor electrici), reprezentați circuitele electrice pentru măsurarea puterii în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval; • Alegeți aparatele necesare reprezentării circuitelor pentru măsurarea puterii electrice în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval; • Conectați aparatele de măsură astfel încât să realizați circuitele electrice ale montajelor volt-ampermetrice; • Simulați măsurarea puterii electrice pentru cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului; • Notați indicațiile ampermetrului și voltmetrului în *Tabelul 1*; • Determinați valorile puterilor măsurate în ambele variante de montaj: amonte și aval; • Argumentați care este poziția de conectare a ampermetrului și voltmetrului în circuitul de măsurare.

Tabelul 1.

Date experimentale

R [Ω]	**Montaj amonte**			**Montaj aval**		
	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
R_1 = ...						
R_2 = ...						
R_3 = ...						
R_4 = ...						
R_5 = ...						

Precizați:

• Modul de conectare a aparatelor în circuit:

……..

• Argumentarea poziției corecte de conectare a ampermetrului și voltmetrului în circuitul de măsurare:

…….

• Alegerea domeniilor de măsurare ale aparatelor de măsură:

……

- Diferențele valorice dintre cele două seturi de puteri obținute. Recomandări.

……..

Concluzii

……

……

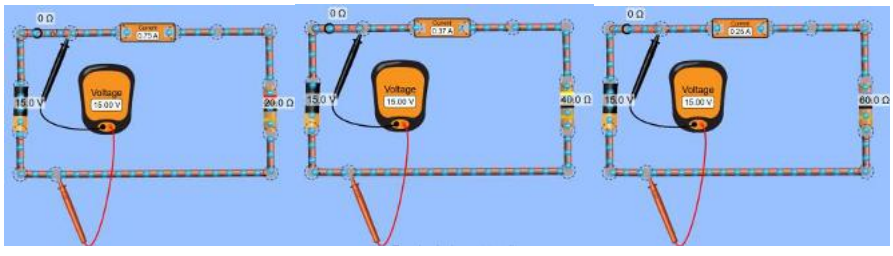
➢ ***Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 1***

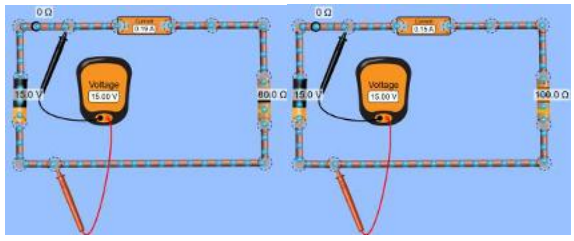
- *Ampermetrul se conectează în serie iar voltmetrul se conectează în paralel cu receptorul a cărui putere se măsoară.*
- *Ampermetrul va măsura valoarea intensității curentului electric prin receptor iar voltmetrul va măsura căderea de tensiune la bornele receptorului.*
- *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice se vor respecta polaritățile conexiunilor.*
- *Pentru ampermetre și voltmetre analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate. În cazul utilizării multimetrelor digitale, comutatoarele se poziționează pe domeniile aferente mărimilor de măsurat.*
- *În cazul utilizării softurilor care nu au opțiunea de a aloca valori proprii ale rezistențelor aparatelor de măsură, puterile obținute prin metodele volt-ampermetrice amonte și aval vor fi egale.*

Date experimentale

R [Ω]	*Montaj amonte*			*Montaj aval*		
	U_V [V]	*I_A [A]*	*P_R [W]*	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
R_1 = 20 Ω	*15*	*0.7500*	*11.250*	*15*	*0.7500*	*11.250*
R_2 = 40 Ω	*15*	*0.3750*	*5.625*	*15*	*0.3750*	*5.625*
R_3 = 60 Ω	*15*	*0.2500*	*3.750*	*15*	*0.2500*	*3.750*
R_4 = 80 Ω	*15*	*0.1875*	*2.813*	*15*	*0.1875*	*2.813*
R_5 = 100 Ω	*15*	*0.1500*	*2.250*	*15*	*0.1500*	*2.250*

- *Exemplu de realizare a sarcinii prin utilizarea aplicației online PhET Interactive Simulations pentru reprezentarea montajului amonte și simularea măsurării puterii electrice consumate de o sarcină rezistivă de: 20Ω, 40Ω, 60Ω, 80Ω, 100Ω.*

➢ *Dacă se presupune că valorile rezistențelor proprii ale aparatelor de măsură sunt: R_V = 2000Ω și r_A = 2Ω, se obțin seturi de date diferite pentru puterile electrice măsurate prin intermediul montajelor amonte și aval (pentru aceeași valoare a rezistenței receptorului).*

Stația 1 - amonte					
R (Ω)	**U (V)**	**I (A)**	**PR (W)**	**rA (Ω)**	rA•IA^2 (W)
20	15.05	0.7525	10.193	2	1.1325
40	15.04	0.3760	5.372	2	0.2828
60	15.03	0.2505	3.640	2	0.1255
80	15.00	0.1875	2.742	2	0.0703
100	14.95	0.1495	2.190	2	0.0447

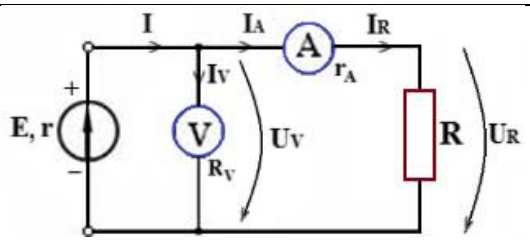
Stația 1 - aval					
R (Ω)	**U (V)**	**I (A)**	**PR (W)**	**RV (Ω)**	UV^2 / RV (W)
20	15.06	0.7530	11.227	2000	0.1134
40	15.04	0.3760	5.542	2000	0.1131
60	15.03	0.2505	3.652	2000	0.1130
80	15.01	0.1876	2.704	2000	0.1127
100	14.98	0.1498	2.132	2000	0.1122

- *În cazul în care se iau în calcul valorile rezistențelor proprii ale ampermetrului și voltmetrului, pentru aceiași consumatori (aceleași valori ale rezistențelor consumatorilor), se observă că valorile puterilor electrice obținute sunt mai mici în cazul montajului aval în comparație cu valorile puterilor obținute în cazul utilizării montajului amonte. Aceste diferențe sunt datorate erorilor introduse de rezistența proprie a ampermetrului în cazul montajului amonte și de rezistența proprie a voltmetrului pentru montajul aval.*
- *Astfel, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.*

Concluzie:

Montajele volt-ampermetrice pentru măsurarea puterii electrice a receptoarelor rezistive sunt utilizate în funcție de rezistența electrică a acestora.

Stația de lucru 2: ***Măsurarea puterii în curent continuu prin metoda volt-ampermetrică – montaj amonte***	
Scop:	• Realizarea practică a montajului conform schemei date pentru măsurarea puterii active cu ampermetrul și voltmetrul – în varianta amonte; • Determinarea, prin calcul, a puterii active măsurate indirect cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte.
Resurse necesare:	• surse de curent continuu; • rezistoare/reostate/receptoare de curent continuu; • aparate de măsură (analogice/digitale): ampermetre, voltmetre analogice/digitale; • conductoare de legătură; • fișa de documentare – prezentare pe tabla interactivă; • fișe de lucru FL-2.
Fișă de lucru FL-2	
Sarcini de lucru:	• Analizați schema dată; • Selectați sursele de alimentare necesare; • Analizați rezistoarele/receptoarele de curent continuu/reostatele puse la dispoziție; • Selectați aparatele de măsură necesare; • Observați domeniile de măsurare ale aparatelor de măsură; • Verificați funcționalitatea rezistoarelor/receptoarelor/reostatelor și a aparatelor de măsură; • Alegeți cinci rezistoare/receptoare de curent continuu de valori diferite sau fixați cursorul unui reostat pe cinci poziții diferite; • Realizați montajul după schema de mai jos:

- Explicați importanța respectării polarității în realizarea conexiunilor;
- Alimentați circuitul la o tensiune de 15V;
- Reluați alimentarea montajului pentru cinci valori diferite ale rezistoarelor/reostatelor/receptoarelor;
- Citiți valorile indicate de aparate pentru fiecare din cele cinci cazuri;
- Completați *Tabelul 2* cu valorile tensiunilor și intensităților măsurate și calculați puterile corespunzătoare.

Observație: Se pot utiliza reostate industriale, astfel încât cele cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului să fie obținute prin deplasarea cursorului.

Notă: Montajul va fi pus sub tensiune doar în prezența cadrului didactic.

Tabelul 2.

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj amonte

Nr. crt.	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Precizați:

- Modalitatea de alegere a aparatelor de măsură și a domeniilor de măsurare:
  ……
- Modul de conectare a ampermetrului și voltmetrului pentru realizarea montajului amonte:
  ……
- Modul de verificare a funcționalității receptoarelor și a aparatelor de măsurare*:*
  ……
- Relațiile de calcul caracteristice montajului amonte pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu:
  ……
- Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte*:*
  ……
- Domeniile recomandate pentru utilizarea montajului amonte:
  ……

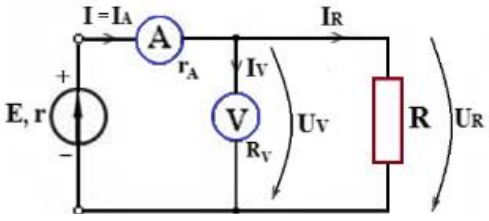
Concluzii
……
……

Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 2
• *Se vor alege ampermetre și voltmetre analogice de curent continuu. La conectarea aparatelor de măsură analogice în circuitul de măsurare se vor respecta polaritățile conexiunilor.* • *Aparatele de măsură se aleg astfel încât domeniile lor de măsurare să corespundă valorilor măsurare.* • *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate.* • *În cazul utilizării multimetrelor digitale, se selectează natura curentului (curent continuu) iar comutatoarele se poziționează pe domeniile aferente mărimilor de măsurat (de obicei, în condiții de laborator, comutatorul multimetrului utilizat ca ampermetru se va poziționa pe domeniul „mA”).* • *Verificarea continuității receptoarelor se verifică cu un ohmmetru.* • *Se verifică, vizual, bornele aparetelor de măsură și conductoarele aferente, astfel încât acestea să nu fie deteriorate. Acul indicator al aparatelor de măsurare analogice va fi reglat pe poziția „zero”. În cazul în care aparatele de măsurare nu funcționează, se verifică/schimbă bateria proprie sau se aleg alte aparate de măsurare.* • *În cazul montajului amonte, voltmetrul este conectat spre sursă, înaintea ampermetrului, astfel încât voltmetrul va măsura suma căderilor de tensiune de pe receptor și ampermetru.* • *Relațiile de calcul caracteristice montajului amonte pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu sunt:* $$I_R = I_A;$$ $$U_V = U_R + U_A = U_R + r_A \cdot I_A.$$ $$P_R = U_R \cdot I_R = (U_V - r_A \cdot I) \cdot I_A = U_V \cdot I_A - r_A \cdot I_A^2$$ • *Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte sunt datorate rezistenței proprii a ampermetrului.* • *Eroarea absolută este:* $\Delta P_{amonte} = r_A \cdot I_A^2$. • *Eroarea relativă va fi:* $$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{amonte}}{R I_A^2} = \frac{r_A}{R}$$ • *Montajul amonte pentru măsurarea puterii electrice este recomandat sarcinilor rezistive cu rezistențe mult mai mari decât rezistența proprie a ampermetrului,* $R >> r_A$.

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj amonte *Obs.: Setul de date corespunde pentru măsurarea puterii consumate la variația cursorului unui reostat de 2500 Ω (la 20, 40, 60, 80 și 100 diviziuni)*			
Nr. crt.	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
1.	*15.09*	*0.030*	*0.455*
2.	*15.07*	*0.015*	*0.227*
3.	*15.04*	*0.010*	*0.151*
4.	*14.98*	*0.007*	*0.112*
5.	*14.96*	*0.006*	*0.090*

Concluzii:

La măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu utilizând montajul volt-ampermetric în varianta amonte, sursele de erori sunt introduse de ampermetru. Astfel, dacă nu se pot face corecțiile necesare, montajul amonte se recomandă atunci când consumatorul a cărui putere se măsoară are rezistența mult mai mare decât rezistența proprie a ampermetrului.

Stația de lucru 3: ***Măsurarea puterii în curent continuu prin metoda volt-ampermetrică – montaj aval***	
Scop:	• Realizarea practică a montajului conform schemei date pentru măsurarea puterii în curent continuu cu ampermetrul și voltmetrul – în varianta aval; • Determinarea, prin calcul, a puterii măsurate indirect cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval.
Resurse necesare:	• surse de curent continuu; • rezistoare/reostate/receptoare de curent continuu; • aparate de măsură (analogice/digitale): ampermetre și voltmetre analogice/digitale; • conductoare de legătură; • fișe de lucru FL-3.
Fișă de lucru FL-3	
Sarcini de lucru:	• Analizați schema dată; • Selectați sursele de alimentare necesare; • Analizați rezistoarele/receptoarele de curent continuu/reostatele puse la dispoziție; • Selectați aparatele de măsură necesare; • Observați domeniile de măsurare ale aparatelor de măsură; • Verificați funcționalitatea rezistoarelor/receptoarelor/reostatelor și a aparatelor de măsură; • Alegeți cinci rezistoare/receptoare de curent continuu de valori diferite sau fixați cursorul unui reostat pe cinci poziții diferite; • Realizați montajul după schema de mai jos:

	• Explicați importanța respectării polarității în realizarea conexiunilor; • Alimentați circuitul cu o tensiune de 15V; • Reluați alimentarea montajului pentru cinci valori diferite ale rezistoarelor/reostatelor/receptoarelor; • Citiți valorile indicate de aparate pentru fiecare din cele cinci cazuri; • Completați *Tabelul 3* cu valorile tensiunilor și intensităților măsurate și calculați puterile corespunzătoare. *Observație:* Se pot utiliza reostate industriale, astfel încât cele cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului să fie obținute prin deplasarea cursorului. *Notă:* Montajul va fi pus sub tensiune doar în prezența cadrului didactic.

Tabelul 3.

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj aval

Nr. crt.	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Precizați:

• Modalitatea de alegere a aparatelor de măsură și a domeniilor de măsurare:
……

• Modul de conectare a ampermetrului și voltmetrului pentru realizarea montajului aval:
• Voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.
• Modul de verificare a funcționalității receptoarelor și a aparatelor de măsurare*:*
……

• Relațiile de calcul caracteristice montajului aval pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu:
……

• Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval*:*
……

• Domeniile recomandate pentru utilizarea montajului aval:
……

Concluzii

……

……

➢ ***Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 3***

- *Se vor alege ampermetre și voltmetre analogice de curent continuu. La conectarea aparatelor de măsură analogice în circuitul de măsurare se vor respecta polaritățile conexiunilor.*
- *Aparatele de măsură se aleg astfel încât domeniile lor de măsurare să corespundă valorilor măsurare.*
- *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate.*
- *Verificarea continuității receptoarelor se verifică cu un ohmmetru.*
- *Se verifică, vizual, bornele aparetelor de măsură și conductoarele aferente, astfel încât acestea să nu fie deteriorate. Acul indicator al aparatelor de măsurare analogice va fi reglat pe poziția „zero”. În cazul în care aparatele de măsurare nu funcționează, se verifică/schimbă bateria proprie sau se aleg alte aparate de măsurare.*
- *În cazul montajului aval, voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.*
- *Relațiile de calcul caracteristice montajului aval pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu sunt:*

$$U_R = U_V$$

$$I_A = I_V - I_R,$$

$$\text{deci: } I_R = I_A - I_V$$

$$P_R = U_R \cdot I_R = U_V \cdot (I_A - I_V) = U_V \cdot I_A - U_V^2/R_V$$

- *Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval sunt datorate rezistenței proprii a voltmetrului.*
- *Eroarea absolută este: $\Delta P_{aval} = U_V^2/R_V$*
- *Eroarea relativă va fi:*

$$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{aval}}{\frac{U_V^2}{R}} = \frac{R}{R_V}$$

- *Montajul aval pentru măsurarea puterii electrice este recomandat pentru sarcini rezistive cu rezistențe mult mai mici decât rezistența proprie a voltmetrului, $R << R_V$.*

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj aval

Obs.: Setul de date corespunde pentru măsurarea puterii consumate la variația cursorului unui reostat de 1000 Ω (la 20, 40, 60, 80 și 100 diviziuni)

Nr. crt.	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
1.	*15.05*	*0.075*	*1.133*
2.	*15.04*	*0.038*	*0.566*
3.	*15.03*	*0.025*	*0.377*
4.	*15.00*	*0.019*	*0.281*
5.	*14.95*	*0.015*	*0.224*

Concluzii:

La măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu utilizând montajul volt-ampermetric în varianta aval, sursele de erori sunt introduse de voltmetru. Astfel, dacă nu se pot face corecțiile

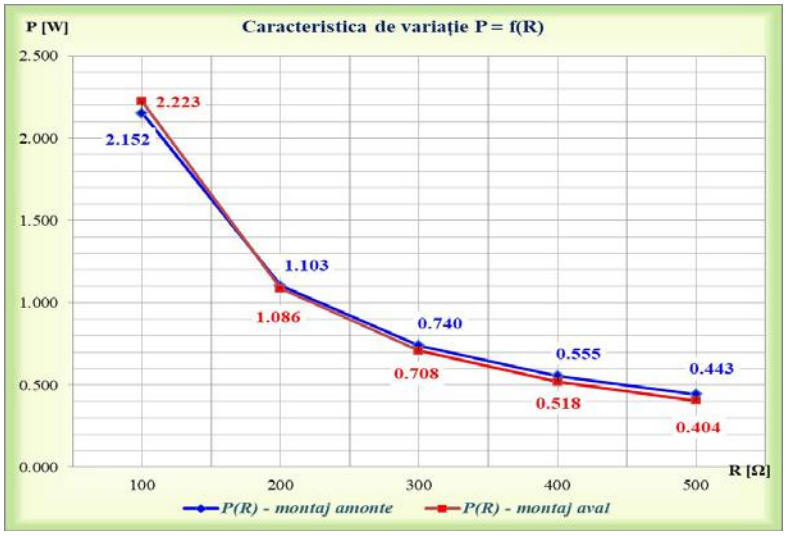
necesare, montajul aval se recomandă atunci când consumatorul a cărui putere se măsoară are rezistența mult mai mică decât rezistența proprie a voltmetrului.

Stația de lucru 4: ***Reprezentarea caracteristicii de variație a puterii în curent continuu în funcție de rezistența receptorului***	
Scop:	• Reprezentarea și interpretarea caracteristicii grafice a variației puterii în funcție de rezistența consumatorului/receptorului utilizat.
Resurse necesare:	• trei stații de calcul (PC, laptop); • aplicația pentru foi de calcul Microsoft Excel; • fișe de lucru FL-4.
Fișă de lucru FL-4	
Sarcini de lucru:	• Utilizați aplicația Excel și completați un tabel cu 5 valori crescătoare ale rezistenței electrice (de exemplu: 100Ω, 200Ω, 300Ω, 400Ω, 500Ω), menținând tensiunea constantă (de exemplu 15V); • Determinați valorile intensităților electrice, aplicând relația corespunzătoare Legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit și utilizând funcțiile de calcul corespunzătoare aplicației Excel; • Determinați valorile puterii electrice utilizând relația de calcul a puterii, conform relației P = U·I, utilizând funcțiile de calcul corespunzătoare aplicației Excel; • Utilizând aplicația Excel, ridicați caracteristicile de variație $P_R = f(R)$, pentru setul de date obținut; • Dacă se consideră că Rv = 5000Ω și r_A = 5Ω, calculați valorile puterilor măsurate cu ajutorul montajelor amonte și aval, ținând cont de erorile de măsurare introduse de aparatele de măsură; • Reprezentați caracteristicile de variație $P_R = f(R)$, pentru noile seturi de date obținute, aferente montajelor amonte și aval (pe același grafic/separat); • Explicați forma caracteristicilor grafice obținute și formulați concluzii!
Precizați:	
• Modul de variație a puterii electrice în funcție de rezistența consumatorului: …… • Opinii privind forma caracteristicilor $P_R = f(R)$: …… • Asemănări și deosebiri între formele celor două caracteristici $P_R = f(R)$, reprezentate pentru montajele amonte și aval: ……	
Concluzii	
…… ……	

➢ ***Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 4***

Stația 4 - montaj amonte						
R (Ω)	***U (V)***	***I (A)***	***P_R (W)***	***r_A (Ω)***	***$r_A \cdot I_A$^2 (W)***	***ε_r (%)***
100	*15.05*	*0.1505*	*2.152*	*5*	*0.1133*	5.00%
200	*15.04*	*0.0752*	*1.103*	*5*	*0.0283*	2.50%
300	*15.03*	*0.0501*	*0.740*	*5*	*0.0126*	1.67%
400	*15.00*	*0.0375*	*0.555*	*5*	*0.0070*	1.25%
500	*14.95*	*0.0299*	*0.443*	*5*	*0.0045*	1.00%

Stația 4 - montaj aval						
R (Ω)	***U (V)***	***I (A)***	***P_R (W)***	***R_V (Ω)***	***U_V^2 / R_V (W)***	***ε_r (%)***
100	*15.06*	*0.1506*	*2.223*	*5000*	*0.0454*	2.00%
200	*15.04*	*0.0752*	*1.086*	*5000*	*0.0452*	4.00%
300	*15.03*	*0.0501*	*0.708*	*5000*	*0.0452*	6.00%
400	*15.01*	*0.0375*	*0.518*	*5000*	*0.0451*	8.00%
500	*14.98*	*0.0300*	*0.404*	*5000*	*0.0449*	10.00%

- *Forma caracteristicilor $P_R = f(R)$ este parabolică, puterea putând fi exprimată astfel:*

$$P = U \cdot I = U^2/R = I^2 \cdot R$$

- *Ambele caracteristici grafice de variație $P_R = f(R)$, reprezentate pentru montajele amonte și aval, sunt neliniare și au formă parabolică.*
- *Pentru sarcini rezistive de valori mici, puterea măsurată cu montajul aval are valori mai mari decât în cazul utilizării montajului amonte. Cu cât crește rezistența sarcinii, valoarea puterii electrice măsurate cu montajul amonte este mai mare decât în cazul utilizării montajului aval.*

Concluzii:

- *Puterea electrică a unui receptor variază neliniar cu rezistența acestuia.*

Montajele volt-ampermetrice în montaj amonte sau aval pot fi utilizate pentru măsurarea puterii electrice în curent continuu în funcție de valoarea rezistenței receptorului. Astfel, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.

Concluzii finale:
• Fiecare echipă de lucru prezintă concluziile principale;
• Profesorul sintetizează informațiile și corectează eventualele greșeli;
• Pentru această activitate se poate folosi tabla interactivă, un padlet colaborativ sau Miro.

Observație: Concluziile se pot realiza printr-un feedback digital alocat fiecărei grupe, folosind un instrument de sondaj precum Mentimeter sau Canva: https://www.mentimeter.com; www.canva.com.

Criterii și indicatori de realizare:

Nr. crt.	Criterii de realizare	Punctaj	Indicatori de realizare	Punctaj propus
1.	Primirea și planificare a sarcinii de lucru	30 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
			Alegerea aparatelor de măsură în funcție de domeniile de utilizare	10 puncte
			Respectarea normelor de protecție a mediului, normativelor, regulilor de sănătate și securitate a muncii	10 puncte
2.	Realizarea sarcinii de lucru	55 puncte	Identificarea elementelor componente pentru realizarea montajului și simularea online și fizică a măsurărilor, conform sarcinilor de lucru	5 puncte
			Reprezentarea corectă a schemelor amonte și aval și realizarea simulării măsurării puterii electrice în aplicația online	5 puncte
			Verificarea funcționalității componentelor și aparatelor electrice puse la dispoziție	5 puncte
			Executarea conexiunilor pentru realizarea montajelor experimentale, conform schemelor electrice de măsurare	15 puncte
			Utilizarea corespunzătoare a aparatelor de măsură pentru rezolvarea sarcinilor de lucru	5 puncte
			Utilizarea relațiilor de calcul matematic și determinarea prin calcul a valorii puterii electrice	10 puncte
			Reprezentarea corectă a caracteristicii de variație a puterii în funcție de rezistența consumatorului – în aplicația Excel	10 puncte
3.	Prezentare a sarcinii de lucru	15 puncte	Argumentarea pertinentă a alegerilor operate pentru realizarea montajelor experimentale	10 puncte
			Utilizarea terminologiei de specialitate în precizarea și argumentarea concluziilor/opiniilor.	5 puncte

Fișa de observare a atitudinii elevului

Criterii de observare a atitudinii elevului		Da	Parțial	Nu
1.	A realizat în totalitate sarcina de lucru			
2.	Și-a asumat responsabilitatea în cadrul echipei de lucru			
3.	A solicitat informații/explicații suplimentare			
4.	A stăpânit etapele de realizare a sarcinii de lucru			

5.	A utilizat responsabil resursele materiale puse la dispoziție în scopul realizării sarcinii de lucru			
6.	S-a adaptat permanent condițiilor de lucru			
7.	Și-a asumat inițiativa în rezolvarea originală a unor probleme			
8.	A demonstrat spirit creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate			
9.	A demonstrat siguranță în realizarea montajelor experimentale			
10	A respectat normele de sănătate și securitate în muncă			

Exemple de activități de învățare: INSTRUIRE PRACTICĂ

TEMA: REALIZAREA MONTAJELOR PENTRU REȚELE DE REZISTOARE

1. METODA: Învățarea prin cooperare interdependentă sau Metoda Jigsaw (Mozaicul)

Rezultate ale învățării vizate:	
Cunoștințe	3.1.2. Circuite simple de curent continuu: - Elemente de circuit (rezistoare, …); (…) gruparea rezistoarelor; rezistenţa echivalentă ….. 3.1.4. Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de protecţia muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune
Abilități	3.2.4. Selectarea elementelor de circuit pentru realizarea circuitelor conform schemei 3.2.5. Verificarea elementelor de circuit 3.2.6. Identificarea traseelor conductoarelor de legătură 3.2.7. Construirea circuitelor simple cu elemente de curent continuu 3.2.8. Conectarea în circuit a rezistenţelor şi calcularea rezistenţei echivalente 3.2.9. Verificarea funcției/rolului circuitului de curent continuu 3.2.10. Completarea documentației de lucru
Atitudini	3.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 3.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor/sarcinilor încredinţate 3.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate 3.3.7. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită 3.3.8. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, a normelor de calitate şi de protecţia mediului specifice sarcinilor de lucru încredinţate

Scurtă descriere a metodei:

Această metodă este ideală pentru **rețelele de rezistoare** deoarece circuitele complexe sunt, de fapt, compuse din bucăți mai mici (serie, paralel, mixte). Metoda elimină problema clasică a lucrului în grup unde „unul muncește și trei se uită”.

Conceptul de bază: Clasa este împărțită în **grupe de experți** care învață perfect o singură bucată din materie, apoi se rearanjează în **grupe de casă (echipe mixte)** unde fiecare elev trebuie să-și învețe colegii partea lui pentru a construi un circuit final complex.

Mod de organizare a activității/a clasei: Grupe de câte 4 elevi.
Resurse materiale:

- Rezistoare (identice sau diferite);
- Aparate de măsură: ohmmetre, multimetre;
- Conductoare de legătură;
- Surse de tensiune de curent continuu;
- Calculator pentru prelucrarea datelor.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales
- Etape de lucru:
Faza 1: Grupele de experți (20 minute)
Clasa este împărțită în 4 zone distincte. Fiecare zonă primește o sarcină specifică și echipamentul necesar.

- **Grupa A (experții în SERIE):**
  - **Sarcina:** Se pun la dispoziție trei rezistoare.
  - Efectuați montajul în serie;
  - Măsurați tensiunile la bornele fiecărui rezistor;
  - Demonstrați că $U_{totală} = U_1 + U_2 + U_3$.
  - **Obiectiv:** Elevii vor deveni experți în divizarea tensiunii.

- **Grupa B (experții în PARALEL):**
  - **Sarcina:** Se pun la dispoziție trei rezistoare.
  - Efectuați montajul în paralel;
  - Măsurați intensitățile cutenților electrici prin fiecare rezistor;
  - Demonstrați că $I_{total} = I_1 + I_2 + I_3$.
  - **Obiectiv:** Elevii vor deveni experți în divizarea curentului.

- **Grupa C (experții în GRUPARE MIXTĂ 1):**
  - **Sarcina:** Realizați o grupare mixtă formată din trei rezistoare (R_1 și R_2 în serie, conectate în paralel cu R_3).
  - Determinați prin calcul rezistența echivalentă;
  - Verificați cu ohmmetrul rezistența echivalentă a grupării mixte;
  - Comparați valorile obținute.
  - **Obiectiv:** Să devină experți în simplificarea circuitelor.

- **Grupa D (experții în GRUPARE MIXTĂ 2):**
  - **Sarcina:** Realizați o grupare mixtă formată din trei rezistoare (R_1 și R_2 în paralel, conectate în serie cu R_3).
  - Determinați prin calcul rezistența echivalentă;
  - Verificați cu ohmmetrul rezistența echivalentă a grupării mixte;
  - Comparați valorile obținute.
  - **Obiectiv:** Să devină experți în simplificarea circuitelor.

Faza 2: Reorganizarea (5 minute)
Profesorul formează echipe noi de câte 4 elevi. Fiecare echipă **trebuie** să conțină:

1. Un elev din Grupa A.
2. Un elev din Grupa B.

3. Un elev din Grupa C.
4. Un elev din Grupa D.

Misiunea finală (Proiectul comun) (20 minute)
Fiecare echipă primește o schemă complexă care conține toate elementele studiate.
Desfășurare:

1. **Predarea:**
   - Elevul A explică celorlalți unde sunt părțile de serie în noua schemă.
   - Elevul B identifică nodurile și ramurile paralele.
   - Elevii C și D propun strategia de simplificare.
2. **Execuția:**
   - Construiesc circuitul fizic împreună.
3. **Măsurarea:**
   - Trebuie să completeze un tabel complex de date.
   - Dacă un elev nu știe să măsoare curentul în paralel, colegul „Expert B" este obligat să îl învețe, nu să facă el măsurătoarea.

De ce funcționează această metodă pentru montajele electrice?

1. **Responsabilizare maximă:**
   - Fiecare elev este o piesă vitală din puzzle.
   - Dacă „Expertul în Paralel" nu este atent în Faza 1, echipa lui nu va putea finaliza circuitul în Faza 2.
2. **Limbaj tehnic:**

- Elevii sunt forțați să folosească terminologia corectă (nod, ramură, buclă) pentru a se face înțeleși de colegi.

3. **Verificare reciprocă:**

- Greșelile de montaj (foarte frecvente la începători) sunt corectate mult mai repede de colegi decât de profesor, care nu poate fi peste tot simultan.

2. METODA: Discovery learning (Învățarea prin descoperire)

Metoda învățării prin descoperire (Discovery Learning) aplicată pentru **rețele de rezistoare** transformă laboratorul într-o zonă de investigație. Profesorul nu mai predă formulele de calcul pentru rezistența echivalentă (R_{serie} și $R_{paralel}$) la începutul orei, ci provoacă elevii să deducă singuri regulile matematice prin măsurători.
Prin utilizarea acestei metode elevii nu mai învață doar să măsoare, ci să gândească algoritmic și să vizualizeze curgerea curentului.

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales

- Etape de lucru:
Elevii vor primi o problemă care combină fizica cu combinatorica (enumerarea topologiilor distincte)**.**
Obiectiv: Înțelegerea faptului că modul de conectare schimbă radical rezistența echivalentă.

Mod de organizare a activității/a clasei:

- Pe grupe de câte 3-4 elevi.

Resurse materiale:

- 3 rezistoare identice (ex: 12Ω fiecare);
- 3 rezistoare diferite (ex: R_1=2Ω, R_2=3Ω, R_3=6Ω);

- Multimetru (setat pe ohmmetru);
- Conductoare de legătură.

Durată: 100 minute

Sarcini de lucru:

I. *Având la dispoziție cele trei rezistoare identice, găsiți și construiți toate combinațiile posibile pentru a obține valori diferite ale rezistenței echivalente (Re). Măsurați fiecare combinație. Justificați răspunsul.*

II. *Câte combinații posibile și câte valori distincte putem obține dacă rezistențele au valori diferite? Măsurați fiecare combinație. Justificați răspunsul.*

Desfășurare:

1. **Faza de gândire (fără fire):** Elevii reprezintă combinațiile posibile pentru cele trei rezistoare (serie, paralel, mixt).
2. **Faza de construcție:** Realizează montajele fizice.
3. **Faza de verificare:** Măsoară cu ohmmetrul rezistența totală a fiecărei grupări realizate.
4. **Reflecție:** În cazul utilizării rezistențelor egale, elevii vor preciza care dintre grupări are cea mai mică/mare rezistență echivalentă.
5. Datele obținute pentru cele două situații (rezistențe egale și rezistențe diferite) vor fi consemnate în Tabelele 1 și 2.

Tabel 1. Sinteza rezultatelor pentru rezistențe egale

Topologie	**Formula (în funcție de R)**	**Valoare (pentru R=12 Ω)**	**Reflecție**
serie	*R+R+R=3R*		
…	…		

Tabel 2. Sinteza rezultatelor pentru rezistențe diferite

Topologie	**Configurație**	**Valoare exactă (Ω)**	**Valoare aproximativă (Ω)**
serie	*R1 + R2 + R3*		
…	…		

Criterii şi indicatori de realizare:

Nr. crt.	Criterii de realizare	Punctaj	Indicatorii de realizare	Punctaj propus
1.	**Primirea şi planificare a sarcinii de lucru**	30 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
			Alegerea aparatelor de măsură în funcție de mărimea măsurată	10 puncte
			Respectarea normelor de protecție a mediului, normativelor, regulilor de sănătate şi securitate a muncii	10 puncte
2.	**Realizarea sarcinii de lucru**	55 puncte	Identificarea grupării pentru realizarea montajului fizic şi a măsurărilor, conform sarcinilor de lucru	5 puncte
			Reprezentarea corectă a schemelor serie, paralel, mixt	5 puncte
			Verificarea funcționalității componentelor și aparatelor electrice puse la dispoziție	5 puncte
			Executarea conexiunilor pentru realizarea circuitelor conform schemelor electrice de măsurare	15 puncte
			Utilizarea corespunzătoare a aparatelor de măsură pentru rezolvarea sarcinilor de lucru	5 puncte
			Utilizarea relațiilor de calcul și determinarea prin calcul a valorii tensiunii, curentului și rezistenței echivalente	10 puncte
			Completarea tabelului centralizator al grupului cu datele cerute în sarcinile de lucru	10 puncte
3.	**Prezentare a sarcinii de lucru**	15 puncte	Argumentarea răspunsurilor obținute pentru toate combinațiile posibile și valorile distincte obținute	10 puncte
			Utilizarea terminologiei de specialitate în precizarea și argumentarea concluziilor/opiniilor.	5 puncte

Profesorul poate folosi şi această grilă rapidă pentru a nota activitatea fiecărui grup:

Criteriu	10 puncte (Excelent)	7-8 puncte (Bine)	5-6 puncte (Suficient)
Corectitudine a datelor	Toate cele 4/8 valori sunt calculate corect și măsurate cu precizie.	1-2 erori de calcul sau măsurare, dar tabelul e complet.	Mai multe erori, tabel incomplet.
Colaborarea (Jigsaw)	Toți membrii explică activ. Se observă predarea reciprocă.	Experții își dictează rezultatele fără a explica „de ce”.	Lucrează individual, nu comunică.
Produsul final	Tabelul este ordonat perfect crescător.	Tabelul este complet, dar ordinea nu este strict crescătoare.	Tabelul este dezorganizat.

RĂSPUNSURI AȘTEPTATE:

I. *Se pot obține 4 combinații posibile și 4 valori distincte.*
Justificarea detaliată, bazată pe analiza circuitelor.

1. Gruparea serie:
Aceasta este configurația în care curentul trece secvențial prin fiecare rezistor.

- *Formula: $R_s = R_1 + R_2 + R_3$*
- *Calcul: $R_s = R + R + R = 3R$*
- *Valoare numerică: 3x12 = 36* **Ω**

2. Gruparea paralel:
Toate cele trei rezistoare sunt conectate la aceleași două noduri comune.

- *Formula: $1/R_p = 1/R_1 + 1/R_2 + 1/R_3$*
- *Calcul: $1/R_p = 3/R$*
- *Valoare numerică: 12/3 = 4* **Ω**

3. Gruparea mixtă 1:
Aceasta este o grupare mixtă formată din: o grupare serie de două rezistoare R_1 și R_2, care este conectată în paralel cu rezistorul R_3.

- *Formula: $R_e = (R + R) \parallel R = 2R \parallel R$*
- *Calcul: $R_e = R_s \cdot R/(R_s + R) = 2R \cdot R/(2R + R) = 2R^2/3R = 2R/3$*
- *Valoare numerică: 2 · 12/3 = 8* **Ω**

4. Gruparea mixtă 2:
Avem o grupare mixtă formată din: o grupare paralel de două rezistoare R_1 și R_2, care este conectată în serie cu rezistorul R_3.

- ***Formula:*** *$R_e = R \parallel R + R$*
- ***Calcul:*** *$R_e = R/2 + R = (R + 2R)/2 = 3R/2$*
- ***Valoare numerică:*** *2 · 12/2 =18* **Ω**

Tabel 1. *Sinteza rezultatelor:*

Configurație	***Formula (în funcție de R)***	***Valoare (pentru R=12 Ω)***	***Reflecție***
serie	*R+R+R=3R*	*36* **Ω**	*Cea mai mare rezistență se obține pentru gruparea serie*
2 serie - 1 paralel	*2R/3*	*8* **Ω**	
2 paralel - 1 serie	*3R/2*	*18* **Ω**	
paralel	*R/3*	*4* **Ω**	*Cea mai mică rezistență se obține pentru gruparea paralel*

II. Răspunsul scurt la întrebarea: *Câte combinații posibile și câte valori distincte putem obține dacă rezistențele au valori diferite? este:* ***8 combinații posibile*** *care duc la* ***8 valori distincte*** *ale rezistenței echivalente.*
Justificarea detaliată, bazată pe analiza simetriei circuitelor.

Analiza topologiilor și a permutărilor

- *Pentru a determina numărul de valori unice, trebuie să analizăm cele 4 „forme” (topologii) de bază în care pot fi legate 3 rezistențe și să vedem în câte moduri putem aranja rezistoarele R_1, R_2, R_3 în aceste forme.*

1. Gruparea serie:

- ***Formula:*** *$R_e = R_1 + R_2 + R_3 = 11$* **Ω**

- ***Justificare:*** *Adunarea este comutativă. Indiferent în ce ordine aşezăm rezistoarele (ex: R_1, R_2, R_3 sau R_3, R_1, R_2), suma este aceeaşi.*
- ***Număr valori: 1***

2. Gruparea paralel:

- ***Formula:*** *$1/R_p = 1/R_1 + 1/R_2 + 1/R_3 = 1$ Ω*
- ***Justificare:*** *Şi aici avem simetrie totală. Poziția fizică a rezistorului în montaj nu schimbă valoarea echivalentă.*
- ***Număr valori: 1***

3. Gruparea mixtă 1:

- ***Variante posibile:***
  1. *$(R_1 + R_2) \parallel R_3 = 2,72$ Ω*
  2. *$(R_1 + R_3) \parallel R_2 = 2,18$ Ω*
  3. *$(R_2 + R_3) \parallel R_1 = 1,63$ Ω*
- ***Număr valori: 3***

4. Gruparea mixtă 2:

- ***Variante posibile:***
  1. *$(R_1 \parallel R_2) + R_3 = 7,2$ Ω*
  2. *$(R_1 \parallel R_3) + R_2 = 4,5$ Ω*
  3. *$(R_2 \parallel R_3) + R_1 = 4$ Ω*
- ***Număr valori: 3***

Tabel 2*: Sinteza rezultatelor:*

Topologie	**Configurație**	**Valoare exactă (Ω*)***	**Valoare aproximativă (Ω*)***
serie	*$R_1 + R_2 + R_3$*	*11*	*1.00*
paralel	*$R_1 \parallel R_2 \parallel R_3$*	*1*	*11*
serie+paralel	*$(R_2 + R_3) \parallel R_1$*	*18/11*	*1,63*
serie+paralel	*$(R_1 + R_3) \parallel R_2$*	*24/11*	*2,18*
serie+paralel	*$(R_1 + R_2) \parallel R3$*	*30/11*	*2,72*
paralel+serie	*$(R_2 \parallel R3) + R_1$*	*4*	*4,00*
paralel+serie	*$(R_1 \parallel R_3) + R_2$*	*9/2*	*4,5*
paralel+serie	*$(R_1 \parallel R_2) + R_3$*	*36/5*	*7,2*

Concluzie:

- *Dacă avem 3 rezistoare cu valori diferite ($R_1 \neq R_2 \neq R_3$), putem construi circuite care să aibă exact* ***8 rezistențe echivalente distincte****.*
- *Cea mai mică valoare posibilă este întotdeauna mai mică decât cel mai mic rezistor (1 Ω < 2 Ω). Cea mai mare valoare posibilă este întotdeauna suma aritmetică (11 Ω).*
- *Acest tip de problemă este foarte util pentru a înțelege cum putem „ajusta” o rezistență echivalentă într-un circuit real atunci când nu avem la dispoziție valoarea exactă necesară, ci doar un set limitat de componente.*
-

Sfaturi pentru organizarea montajelor:

1. ***Folosiți „Breadboard-uri” (Plăci de test):***
   - *Renunțați la firele lungi și încâlcite. Breadboard-ul permite vizualizarea clară a nodurilor și a ramificațiilor (paralel vs serie).*
   - *Vizualizare: Rândurile conectate sunt „noduri”.*
2. ***Codul culorilor:***
   - *Înainte de a măsura cu ohmmetrul, faceți un concurs rapid: „Cine citește cel mai repede valoarea rezistorului folosind codul culorilor?”.*
   - *Aceasta validează măsurătoarea ulterioară.*

Resurse vizuale:

Pentru aceste lucrări practice, sunt utile următoarele materiale:

- *Schema teoretică (simboluri);*
- *Schema de montaj (desen realist cu fire);*
- *Formule de calcul;*
- *Schemele pot fi reprezentate cu ajutorul aplicațiilor online PhET Interactive Simulations pentru reprezentarea schemelor și* https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea în cadrul modulului **„Circuite și măsurări electrice”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:

- analiza funcționării unui circuit electric dat;
- identificarea cauzelor unei funcționări defectuoase;
- alegerea și utilizarea corectă a aparatelor de măsură;
- interpretarea rezultatelor și formularea de concluzii.

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:

- **Google Forms** – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale circuitelor și feedback automat;
- **Microsoft Forms** – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- **Quizizz** sau **Kahoot!** – pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și scheme electrice simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital

Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:

- corectitudinea montajului;
- utilizarea aparatelor de măsură;
- respectarea normelor de securitate;
- interpretarea datelor experimentale.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:

- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;

- **aplicații de simulare** precum **PhET Interactive Simulations**, **Tinkercad Circuits** sau **EveryCircuit**, care permit evaluarea elevilor și în situații în care lucrul fizic în laborator este limitat;
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital al elevului

Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:

- rapoarte de laborator;
- scheme și diagrame de circuite;
- rezultate ale măsurătorilor;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:

- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice

Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. Exemple de proiecte:

- realizarea unui circuit electric pentru o aplicație practică;
- analiza consumului de energie electrică al unor aparate casnice;
- compararea caracteristicilor diferitelor aparate de măsură.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:

- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare

Simulările digitale permit evaluarea competențelor chiar și în absența echipamentelor fizice. Aplicații recomandate:

- **PhET** – pentru simularea circuitelor electrice și a măsurărilor;
- **Tinkercad Circuits** – pentru realizarea și testarea circuitelor;
- **Multisim Live** – pentru elevii avansați, în scop demonstrativ.

Aceste aplicații permit evaluarea capacității elevilor de a proiecta circuite, de a efectua măsurători virtuale și de a interpreta rezultatele.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital

Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu şi constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

În continuare, prezentăm un exemplu de activitate de evaluare, pentru următorul set de cunoștințe, abilități, atitudini:

Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică
MODUL I: CIRCUITE ȘI MĂSURĂRI ELECTRICE
Clasa: a X-a

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
4.1.3. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice: - tensiunea electrică multimetre analogice şi digitale)	4.2.9. Alegerea dispozitivelor de măsurare/ aparatelor electrice şi a domeniului de măsurare în funcţie de valoarea prezumată 4.2.10. Decodificarea simbolurilor folosite pentru marcarea aparatelor de măsură 4.2.11. Montarea aparatelor în circuitul de măsurare	4.3.3. Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate 4.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 4.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate

Scopul evaluării

Însușirea cunoștințelor de bază, capacitatea elevilor de a selecta și utiliza corect aparatele de măsură, precum și de a argumenta soluții tehnice.

Obiectivele evaluării

- Verificarea cunoștințelor privind aparatele de măsurare a tensiunii electrice.
- Evaluarea capacității de utilizare corectă a voltmetrelor și multimetrului în situații practice.
- Aprecierea nivelului de formare a competențelor de analiză, rezolvare de probleme și argumentare tehnică.
- Dezvoltarea responsabilității și a comunicării rezultatelor activităților tehnice.

Matricea de specificații

Niveluri cognitive / Rezultate ale învățării	a-şi aminti	a înţelege	a aplica	a analiza	Pondere %
1. Alegerea aparatului și domeniului de măsurare	I (1,2,3)	II.1.b,c I.4	-	I.5	**20**
2. Decodificarea simbolurilor aparatelor	II.1.a II.2	II.1.d	-	-	**15**
3. Montarea aparatelor în circuit	I.1	III.2	-	II.1.e	**20**
4. Comunicarea/ raportarea rezultatelor	-	III.1	-	III.2	**20**
5. Asumarea inițiativei în rezolvarea problemelor	-	-	III.1	-	**15**
6. Creativitate și argumentare tehnică	-	-	II.3	III.2	**10**
Pondere %	**30**	**30**	**10**	**30**	**100%**

TEST DE EVALUARE

Modulul: Circuite și măsurări electrice
Clasa: a X-a
Tema: Aparate pentru măsurarea tensiunii electrice – voltmetre și multimetre analogice și digitale
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

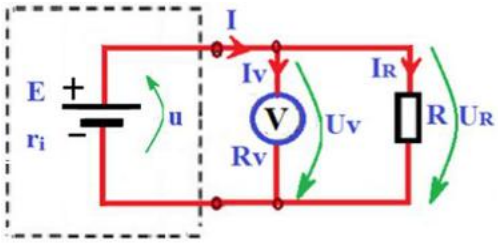
Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Ce se întâmplă dacă, din greșeală, conectezi un voltmetru în serie cu un bec într-un circuit alimentat la 230V?
   a. becul luminează foarte tare;
   b. voltmetrul explodează;
   c. becul nu se aprinde, iar voltmetrul indică aproape 230V;
   d. curentul în circuit crește foarte mult.
2. Un multimetru digital măsoară tensiunea:
   a. atât continuă, cât și alternativă;
   b. doar alternativă;
   c. doar continuă;
   d. numai tensiuni mari.
3. Pentru ca măsurarea tensiunii electrice să nu modifice regimul de funcționare al circuitului, rezistența internă a unui voltmetru ideal trebuie să fie:
   a. egală cu rezistența porțiunii de circuit măsurate;
   b. cât mai mare (teoretic infinită);
   c. cât mai mică;
   d. nulă
4. Scala unui voltmetru analogic este:
   a. directă și neuniformă;
   b. directă și uniformă;
   c. inversă și neuniformă;
   d. inversă și uniformă.
5. La măsurarea cu un voltmetru analogic, atunci când valoarea tensiunii este necunoscută, este corect să:
   a. se conecteze aparatul direct la sursă, fără selectarea domeniului;
   b. se înceapă măsurarea pe domeniul maxim, apoi să se reducă treptat domeniul;
   c. se regleze rezistența internă a voltmetrului înainte de conectare;
   d. se selecteze domeniul de măsurare minim, pentru o precizie mai mare.

SUBIECTUL II **30 puncte**

1. Scrieţi pe foaia de lucru informaţia corectă care completează spaţiile libere. (10 puncte)
   a. Voltmetrul măsoară ……(1)…… electrică.
   b. Aparatul care poate măsura ……(2)……, ……(3)…… și ……(4)…… se numește multimetru.
   c. Pentru a evita deteriorarea aparatului, se începe măsurarea pe domeniul ……(5)……. de măsură.

2. Precizați denumirile și unitățile de măsură ale mărimilor electrice care intervin în schema de măsurare a tensiunii electrice. (10 puncte)

Simbol	Denumire	Unitate de măsură
E		
r_i		
u		
I		
I_V		
I_R		
U_V		
U_R		
R_V		
R		

3. Enumerați două avantaje și trei dezavantaje ale voltmetrului analogic față de cel digital.
(10 puncte)

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. Un voltmetru analogic are domeniul de măsurare 0–15 V și scala gradată cu 150 diviziuni egale. Acul indicator se află la diviziunea 90. Determinați valoarea tensiunii măsurate.
(15 puncte)

2. Definiți rezistența internă a voltmetrului, explicați rolul ei și modul în care aceasta influențează măsurarea tensiunii. (15 puncte)

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-c; 2-a; 3-b; 4-b; 5-b.
Se acordă câte 6 puncte pentru fiecare răspuns corect (6 p × 5 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

1. Completări (10 puncte)

a) 1-tensiunea
b) 2- tensiunea, 3- curentul, 4-rezistența
c) 5-maxim

Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect (2 p × 5 = 10 p)

2. (10 puncte)

Simbol	Denumirea mărimii electrice	Unitatea de măsură
E	Tensiunea electromotoare a sursei/generatorului de curent continuu	V
r_i	Rezistența internă a sursei/generatorului de curent continuu	Ω
u	Căderea de tensiune pe sursă/generator	V
I	Intensitatea curentului electric prin voltmetru	A
I_V	Intensitatea curentului electric prin circuit	A
I_R	Intensitatea curentului electric prin rezistor/receptor	A
U_V	Tensiunea la bornele voltmetrului	V
U_R	Căderea de tensiune la bornele rezistorului/receptorului	V
R_V	Rezistența proprie a voltmetrului	Ω
R	Rezistența electrică a receptorului	Ω

Se acordă câte 0,5 puncte pentru fiecare denumire corectă (0,5p × 10 = 5 p)
Se acordă câte 0,5 puncte pentru fiecare unitate de măsură precizată corect (0,5p × 10 = 5 p)

3. Avantaje/dezavantaje (10 puncte)

Exemple:

- Avantaje analogic: observarea variației, construcție simplă.
- Dezavantaje: precizie mai mică, citire subiectivă, fragilitate

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect (2 p × 5 = 10 p)*

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. (15 puncte)

Valoarea unei diviziuni:
15 V / 150 diviziuni = 0,1 V/diviziune
Tensiunea măsurată:
90 × 0,1 V = 9 V
Pentru calcul corect se acordă câte 5 puncte (5p x 2=10 puncte)
Pentru specificarea unităților de măsură se acordă 5 puncte

2. (15 puncte)

Rezistența internă a voltmetrului reprezintă opoziția pe care aparatul o manifestă la trecerea curentului electric prin el în timpul măsurării.

Rolul acesteia este de a limita curentul absorbit din circuitul măsurat. Pentru ca măsurarea tensiunii să fie corectă, voltmetrul trebuie să aibă o rezistență internă foarte mare.

Dacă rezistența internă este mare, curentul care trece prin voltmetru este foarte mic, astfel încât acesta nu modifică semnificativ valorile din circuit (nu influențează tensiunea pe elementul măsurat).

Dacă rezistența internă ar fi mică, voltmetrul ar absorbi un curent mai mare, ar modifica funcționarea circuitului și ar conduce la erori de măsurare.

Prin urmare, un voltmetru ideal are rezistență internă infinită, pentru a nu influența circuitul în care este conectat.

Se acordă câte 5 puncte pentru precizarea: definiției, rolului și modului de a influența măsurarea (5p x 3 = 15p).

BIBLIOGRAFIE

1. Dragoș Ionel Cosma, Florin Mareș – *Circuite electrice. Manual pentru clasa a IX-a. Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică. Învățământ liceal și profesional.* Editura CD-PRESS, București, 2017

2. Florin Mareș, Viorica Zaharciuc, Lăcrămioara Ploșniță – *Măsurări neelectrice și electrice. Manual pentru clasa a IX-a. Filiera: Tehnologică, Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică*. Editura CD-PRESS, București, 2019
3. Florin Mareș, Dragoș Ionel Cosma – *Măsurări electrice în curent continuu. Manual pentru clasa a IX-a. Filiera: Tehnologică, Domeniul de pregătire profesională: Electric.* Editura CD-PRESS, București, 2017
4. Dragoș Ionel Cosma – *Electrotehnică și măsurări tehnice. Manual pentru clasa a IX-a*. Editura CD-PRESS, Bucureşti, 2017
5. Florin Mareș, Dragoș Ionel Cosma – *Măsurări electrice în curent alternativ. Manual pentru clasa a X-a*. Editura CD-PRESS, Bucureşti, 2019
6. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
7. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice

M.E.C., C.N.P.E.E. – *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020, I.P.T. – Anexa Electromecanică*. Editura Didactică și Pedagogică S.A., București, 2020, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice

MODUL II: MASINI, APARATE ŞI ELEMENTE DE AUTOMATIZARE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul **„Mașini, aparate și elemente de automatizare”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **52 ore/an,** structurate constant, conform planlui de învățământ, din care:

- **pregătire teoretică de specialitate 26 ore/an**
- **laborator -**
- **instruire practică 26 ore/an**

Modulul **„Mașini, aparate și elemente de automatizare”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6: UTILIZAREA ECHIPAMENTELOR ELECTRICE ȘI DE AUTOMATIZARE ÎN INSTALAȚII ELECTROMECANICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1 **6.1.2**	**6.2.1** **6.2.2** **6.2.3** **6.2.4**	**6.3.1** **6.3.2**	**1.1. Subansambluri/Componente ale aparatelor electrice** (clasificare, materiale din care se execută, caracteristici constructive, domenii de utilizare, reprezentări schematice): - conductori electrici - elemente de legătură conductori, aparate (cose, papuci, cuple) - contacte electrice - elemente arcuitoare - izolatoare şi piese izolante - mecanisme de acţionare - camere de stingere - miezuri magnetice - electromagneţi **1.2. Metode de montare a componentelor în subansambluri ale aparatelor electrice** - asamblări demontabile - asamblări nedemontabile

			1.3. Documentaţie tehnică pentru asamblarea aparatelor electrice: cataloage de specialitate, manuale de utilizare a aparatelor electrice, scheme funcționale, alte surse de documentare şi informare privind componentele aparatelor electrice **1.4. Norme de securitate şi sănătate în muncă şi de protecţia mediului** privind gestionarea deşeurilor electrice
6.1.3 **6.1.4** **6.1.10**	**6.2.5** **6.2.6** **6.2.7** **6.2.8**	**6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	**2.1. Aparate electrice** (simboluri, părți componente, domenii de utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): a. Aparate electrice de comutaţie -întrerupătoare,comutatoare, separatoare, prize şi fişe b. Aparate electrice de comandă - butoane de comandă, chei de comandă, relee, contactoare, întreruptoare automate, declanşatoare, controlere, inversoare de sens de rotație c. Aparate electrice de reglare - relee magnetoelectrice; electrodinamice; de inducţie; magnetice; electrotermice, rezistențe de pornire și de reglaj a vitezei motoarelor electrice, reostate, comutatoare stea-triunghi. d. Aparate electrice de protecţie - relee termice, electromagnetice; relee electronice, siguranțe fuzibile, siguranțe automate e. Aparate electrice auxiliare - lămpi și casete de semnalizare, limitatoare de cursă, microîntreruptoare, sonerii **2.2. Criterii de selecție a aparatelor electrice** - tehnice (caracteristici constructive, curent nominal) - economice (investiții, costuri pentru întreținere și reparații etc.) - criterii privind încadrarea in mediul ambient (masă, gabarit, aspect estetic, poluare etc.) **2.3. Tehnologia de montare a aparatelor electrice în circuite electrice** 2.3.1.Structura procesului de montare: - schema circuitului electric - nomenclatorul aparatelor circuitului electric, - documentele tehnologice necesare proiectării procesului de montare, - succesiunea etapelor procesului de montare - montarea și demontarea componentelor - fasciculare cablajelor electrice - alegerea traseului cablajului - fixarea cablajului - controlul montajului 2.3.2. Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice: cataloage, manuale de utilizare, scheme electrice **2.4. Norme specifice de sănătatea și securitatea în muncă și de PSI** la montarea aparatelor electrice în circuit **2.5. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deşeurilor electrice

6.1.5 **6.1.6** **6.1.10** **6.1.11**	**6.2.9** **6.2.10** **6.2.11** **6.2.12**	**6.3.3** **6.3.4** **6.3.5** **6.3.6**	**3.1. Maşini electrice utilizate în instalaţii electromecanice** (semne convenţionale, părţi componente, domeniul de utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice) A) Transformatorul electric - transformatorul monofazat - transformatorul trifazat - convertorul electric B) Maşini de curent continuu - generatoare de curent continuu - motoare de curent continuu C) Maşini de curent alternativ - maşini electrice asincrone - maşini electrice sincrone **3.2 Lucrări de verificare a componentelor maşinilor electrice:** - verificarea vizuală a elementelor maşinilor electrice: carcasă, rulmenţi, arbore, ventilator, colector, perii, cutie de borne - verificarea continuităţii circuitului electric - verificarea legăturii de împământare, legătura la masă - verificarea stării siguranțelor (patron, fuzibile, legături); - verificarea stării releelor de protecție (reglaj, borne, legături ale dispozitivelor automate); - verificarea stării conductoarelor (izolația conexiunilor); - curățarea fără demontare a inelelor colectorului, și înfășurărilor - verificarea fixării prin buloane, șuruburi și strângerea piuliţelor de la fundație, capace, scuturi, de la mecanismele portperiilor și de la instalațiile de legare la pământ; - verificarea portperiilor și periilor (reglarea presiunii periilor, înlocuirea coardelor uzate, șlefuirea lor, reglarea distanței dintre portperie și colector sau inel colector); - verificarea lagărelor (lipsa zgomotului și a supraîncălzirii lor). **3.3. Documentaţie tehnică specifică funcționării și întreținerii maşinilor electrice**: cataloage, manual de utilizare, scheme electrice **3.4. Norme de sănătatea și securitatea în muncă și PSI** specifice funcționării și întreținerii maşinilor electrice **3.5 Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deșeurilor electrice**.**
6.1.7 **6.1.8** **6.1.10** **6.1.11**	**6.2.13** **6.2.14** **6.2.15** **6.2.16**	**6.3.5** **6.3.6** **6.3.7**	**4.1. Elemente de automatizare din instalaţiile electromecanice** (simboluri standardizate, părţi componente, mărimi caracteristice, rol funcţional, domenii de utilizare) a. Traductoare: - parametrice (rezistive, capacitive, inductive) - generatoare - de mărimi neelectrice (temperatură, deplasare, viteză, debit, presiune) - de mărimi electrice (curent, frecvență, putere, fază) b. Elemente de comparaţie

			c. Regulatoare automate (electrice, hidraulice, pneumatice, mixte) d. Elemente de execuţie (electrice, hidraulice, pneumatice) **4.2. Documentaţie tehnică specifică elementelor de automatizare**: cataloage, reviste de specialitate, articole, studii, scheme de automatizare, manuale tehnice, Internet pentru selectarea şi utilizarea elementelor de automatizare în diverse aplicații **4.3. Instalații de automatizare a proceselor tehnologice** - tipuri de instalații de automatizare în funcție de parametrul reglat (debit, presiune, nivel de lichid, temperatură) - rol funcțional al elementelor în cadrul instalațiilor de automatizare **4.4. Norme de sănătatea și securitatea în muncă și PSI** specifice funcționării elementelor de automatizare **4.5. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deșeurilor electrice**.**
6.1.9 **6.1.10** **6.1.11**	**6.2.17** **6.2.18** **6.2.19** **6.2.20**	**6.3.5** **6.3.6** **6.3.7** **6.3.8**	**5.1. Scheme electrice de forţă** (conțin aparate electrice, maşini electrice şi elemente de automatizare) - Pornirea și inversarea sensului de rotație a motorului asincron: selectarea elementelor componente, descrierea montării acestora, desenarea schemei. - Comanda și protecția unui motor asincron cu pornire stea-triunghi: selectarea elementelor componente, descrierea montării acestora, desenarea schemei. **5.2. Documentaţie tehnică specifică schemelor electrice de forță**: cataloage aparate electrice, mașini electrice, elemente de automatizare; reviste de specialitate, articole; studii; manual de utilizare; programe informatice pentru desenarea şi simularea funcționării circuitelor electrice de forţă **5.3. NSSM și PSI** specifice funcționării schemelor electrice de forță **5.4. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind funcționarea schemelor electrice de forță.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- Conductori de diferite tipuri și secțiuni, plăci de montaj;
- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, ohmmetre, wattmetre, multimetre), cleşte ampermetric;
- Trusa lăcătușului, trusa electricianului;
- Surse de curent continuu;
- Elemente de legătură conductori, aparate: cose, papuci, cuple, șuruburi, piulițe, șaibe, borne, cleme;
- Aparate electrice de comutație: întrerupătoare, comutatoare, separatoare, prize şi fișe;

- Aparate electrice de comandă: butoane de comandă, chei de comandă, relee, contactoare, întreruptoare automate, declanşatoare, controlere, inversoare de sens de rotație;
- Aparate electrice de reglare: relee magnetoelectrice; electrodinamice; de inducție; magnetice; electrotermice, reostate, comutatoare stea-triunghi;
- Aparate electrice de protecție: relee termice, electromagnetice; relee electronice, siguranțe fuzibile, siguranțe automate;
- Aparate electrice auxiliare: lămpi de semnalizare (becuri, LED-uri), limitatoare de cursă, sonerii, etc.
- Mașini de c.c./c.a. și transformatoare electrice;
- Elemente de automatizare: traductoare, regulatoare automate, elemente de execuție;
- Cataloage tehnice cu aparate electrice (ex. Schneider, Siemens, Eaton, Lovato).
- Software educaționale (ex. Tinkercad, LabVolt, Matlab, Multisim);
- Platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- Aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de simularea montajelor;
- Recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor și economia circulară.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**” trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului de elevi cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Se recomandă parcurgerea cunoștințelor în ordinea redată în „Conținuturile învățării”.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale elevilor, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**” are o structură elastică, permițând integrarea de noi resurse didactice, inclusiv digitale (simulări, aplicații, platforme multimedia). Se recomandă instruirea centrată pe elev, prin activităţi variate, care să ia în considerare stilurile individuale de învăţare, inclusiv adaptate pentru elevii cu CES.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

- Identificarea conductorilor (plin, multifilar, liţat, cablu rigid/flexibil din cupru/ aluminiu) și a elementelor de legătură pentru conductori (cose, papuci, cuple).
- Decaparea și pregătirea conductorilor pentru montaj.
- Realizarea de conexiuni cu cosă pentru secțiuni diferite ale conductorilor (ex: 2.5 mm², 4 mm², 6 mm²) și verificarea rezistenței mecanice.
- Demontarea unui întrerupător, buton, releu pentru: observarea contactelor, curățarea și recondiționarea contactelor oxidate/neconforme, testarea elementelor arcuitoare, verificarea elementelor izolatoare și a mecanismului de acționare.
- Montarea unui subansamblu electric, conform unei documentații tehnice, folosind șuruburi, piulițe, șaibe.
- Lipirea conductorilor cu cositor (lipire moale).
- Identificarea aparatelor electrice dintr-un set de aparate reale (aparate electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecție și auxiliare) și asocierea lor cu simboluri dintr-o fișă cu simboluri dată.

- Demontarea și analiza unui contactor (părți componente și rol funcțional) / variantă de simulare în software (Tinkercad sau FluidSIM).
- Realizarea unui circuit de iluminat cu comutare simplă și dublă.
- Realizarea unui circuit de pornire/oprire cu auto-menținere, folosind contactor, butoane START/STOP, lampă semnalizare.
- Montarea/demontarea aparatelor electrice pentru localizarea şi remedierea subansamblelor defecte.
- Studiul unui releu electromagnetic (părți componente, măsurarea rezistenței bobinei).
- Analiza și gruparea aparatelor de protecție după rol.
- Realizarea unui circuit de semnalizare ON/OFF cu buton și lampă.
- Realizarea practică a unor machete cu circuite electrice de iluminat şi prize după scheme date, prin parcurgerea, în ordine, a tuturor etapelor procesului tehnologic.
- Citirea și interpretarea unei scheme electrice reale: identifică aparatele, traseul curentului, explică rolul aparatelor și asociază simbolurile aparatelor.
- Realizarea unei scheme electrice după un montaj practic din atelier/laborator.
- Elaborarea unui mini-dosar tehnic pentru un montaj practic – circuit electric care să conțină: listă de materiale, schema electrică, instrucțiuni de montaj, rolul aparatelor, caracteristici tehnice ale aparatelor electrice.
- Studiul unui transformator 230/12V (părți componente, măsurători cu multimetru, rol funcțional).
- Studiul unui redresor monofazat (părți componente, principiul de funcționare).
- Demontarea mașinilor electrice pentru identificarea subansamblurilor componente (stator, rotor, sistem perii-colector, sistem perii-inele colectoare, înfășurări).
- Citirea plăcuței de identificare la mașinile electrice și interpretarea mărimilor caracteristice (P, U, I, n, cosφ, IP, clasa de izolație).
- Realizarea unor montaje electrice pentru: Pornirea și variația turației unui motor de c.c., Pornirea directă a motorului asincron trifazat, Inversarea sensului de rotație a motorului asincron, Pornirea stea‑triunghi a motorului asincron.
- Studiul mașinii sincrone (generator sincron didactic) / simulare în software (LabVolt, Matlab, Multisim).
- Lucrări practice de verificare a componentelor mașinilor electrice: verificarea stării componentelor, a continuității circuitului electric, a legăturii de împământare și la masă.
- Elaborarea unui mini-dosar tehnic prin alegerea unei mașini electrice utilizate în instalații electromecanice care să conțină: descrierea mașinii, schema electrică, măsurători, concluzii.
- Căutarea unui traductor într-un catalog tehnic, pentru o aplicație precizată.
- Citirea și interpretarea unei scheme de automatizare.
- Exerciții aplicative și practice de identificare și verificare a funcționării elementelor de automatizare în instalații electromecanice (traductoare, regulatoare, elemente de execuție).
- Realizarea unui mini-dosar tehnic prin alegerea unui traductor, care să cuprindă: fișa tehnică a traductorului, schema de conectare, descrierea unei aplicații practice, concluzii.
- Simularea pe calculator a funcționării sistemelor de conducere automată a proceselor tehnologice.
- Căutarea și selectarea aparatelor din site‑uri tehnice / cataloage de tip Schneider, Siemens, Eaton, Lovato (ex. selectarea contactorului potrivit pentru un motor dat, justificarea alegerii - curent, putere, categoria și prezentarea concluziilor)

Exemple de activități de învățare

Pentru rezultatele învățării vizate prin parcurgerea modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**”, se recomandă câteva exemple de activități de învățare pentru fiecare componentă a pregătirii și anume, pentru pregătirea teoretică și pentru pregătirea practică prin instruire în atelier/la agentul economic partener.

Una dintre metodele activ-participative care poate fi aplicată pentru pregătirea teoretică la acest modul este metoda **Diagramei Venn**. Această metodă pune în aplicare o strategie pedagogică adecvată temelor din domeniul tehnic, cunoscut fiind faptul că, adesea, elevii întâmpină dificultăți în a diferenția aparate care par similare (de exemplu, un contactor și un releu electromagnetic sau siguranțele fuzibile și întreruptoarele automate), iar acest instrument vizual îi ghidează să analizeze riguros atât punctele comune, cât și diferențele specifice. Apelând percepția vizuală, Diagrama Venn îmbunătățește capacitatea de a reține noile cunoștințe.

Diagrama Venn este o metodă de învățare activ-participativă bazată pe reprezentarea grafică a relațiilor logice dintre două sau mai multe mulțimi de obiecte, concepte sau fenomene. În contextul disciplinelor tehnice, aceasta constă în utilizarea a două (sau mai multor) cercuri care se suprapun parțial. În zona de intersecție a cercurilor se notează trăsăturile comune ale aparatelor analizate, în timp ce în zonele exterioare intersecției se trec trăsăturile specifice, care diferențiază un aparat de celălalt.
Studiul aparatelor electrice implică adesea clasificări complexe și parametri tehnici care pot deveni confuzi. Diagrama Venn transformă o învățare bazată pe memorarea unor liste de date tehnice, într-un proces de **analiză critică**.

Sugestii de utilizare pentru teme din cuprinsul modulului „Mașini, aparate și elemente de automatizare”:

- **Aparate de protecție:** Compararea siguranței fuzibile cu întreruptorul automat (ambele protejează circuitul, dar unul este de unică folosință, celălalt este rearmabil).
- **Aparate de comandă:** Compararea contactorului cu releul intermediar (ambele folosesc electromagnetismul, dar diferă prin capacitatea de rupere și circuitele comandate).
- **Regimuri de funcționare:** Diferențierea între regimul de suprasarcină și cel de scurtcircuit.

Utilizarea Diagramei Venn la liceu aduce beneficii semnificative atât la nivel cognitiv, cât și la nivelul dinamicii clasei. Avantajele acestei metode sunt:

- **Sistematizarea cunoștințelor:** Elevii învață să organizeze informația tehnică nu ca pe o simplă înșiruire, ci ca pe o structură logică. Acest lucru ajută la fixarea durabilă a noțiunilor.
- **Dezvoltarea gândirii critice:** Pentru a completa diagrama, elevii nu trebuie doar să știe ce este un aparat, ci trebuie să îl raporteze la altul. Această „punere în oglindă” activează procese mentale superioare.
- **Învățare vizuală:** Pentru elevii de liceu tehnologic, care au adesea un stil de învățare vizual-spațial, reprezentarea grafică este mult mai eficientă decât un text descriptiv lung.
- **Eficiență în evaluare:** Profesorul poate verifica rapid, dintr-o singură privire asupra diagramei, dacă elevul a înțeles diferența conceptuală dintre categoriile comparate.
- **Colaborare:** Metoda se pretează excelent lucrului în echipă. Dezbaterea dintre elevi pentru a decide dacă un parametru (de exemplu, prezența camerei de stingere a arcului electric) este comun sau specific stimulează comunicarea profesională.

Ca orice metodă didactică, Diagrama Venn are dezavantaje și limitări de care profesorul trebuie să țină cont:

- **Simplificarea excesivă:** Există riscul ca elevii să ignore detalii tehnice fine care nu se încadrează ușor în schema „comun vs. specific”.
- **Dificultatea în analizarea mai multor concepte:** încercarea de a compara mai mult de trei aparate simultan, devine dificilă (diagrama devine extrem de greu de citit și de completat, pierzându-și claritatea).

- **Timpul necesar:** Deşi pare o metodă rapidă, o diagramă Venn corect argumentată necesită timp pentru dezbatere şi documentare în cataloagele tehnice.
- **Dependența de cunoștințele anterioare:** Dacă elevii nu stăpânesc bine noțiunile de bază despre ambele aparate comparate, diagrama va rămâne incompletă sau va conține erori științifice, uneori grave.

Pentru implementarea cu succes la clasă a acestei metode, sunt utile următoarele recomandări referitoare la etapele pe care trebuie să le parcurgă profesorul:

1. **Lansarea provocării:** simpla precizare a temei poate fi transformată într-o provocare (sau într-o problematizare). De ex. „Astăzi vom analiza două aparate care *par* să facă același lucru: releul termic și întreruptorul automat cu declanșator termic.”
2. **Documentarea:** Elevii consultă fișele tehnice și manualele/materialele de învățare proiectate de profesor.
3. **Construcția grafică:** Se desenează cele două cercuri (pe hârtie-dacă se lucrează pe grupe, sau pe tablă-dacă se lucrează frontal).
4. **Intersecția (ce au în comun?):** Se identifică și se înregistrează CE au în comun (de ex., ambele protejează împotriva suprasarcinilor, ambele au la bază bimetalul, ambele fac parte din categoria aparatelor de protecție).
5. **Diferențierea (ce este specific?):** Se identifică și se înregistrează CE le diferențiază (de ex., releul termic nu poate întrerupe singur curentul de forță (are nevoie de un contactor), în timp ce întreruptorul automat are putere de rupere proprie și protejează și la scurtcircuit).
6. **Concluzii:** Elevii prezintă diagramele (în cazul organizării pe grupe) și se realizează o schemă finală pe tablă.

Prin această metodă, elevii nu mai privesc aparatele electrice ca pe niște piese izolate, ci drept componente interdependente ale unui sistem, dezvoltând astfel **gândirea sistemică**.

Pentru tema Aparate electrice de protecție (la supracurenți) aplicarea metodei Diagrama Venn vizează următoarele rezultate ale învățării, exprimate prin cunoștințe, abilități și atitudini:

Cunoștințe:

6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice)
...
- de protecţie
...
6.1.11. Noțiuni de Legislație pentru Protecția mediului înconjurător în instalații electromecanice.

Abilități:

6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare
6.2.6 Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică.

Atitudini:

6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităților
6.3.4. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calității lucrărilor/sarcinilor încredințate
6.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate.

După parcurgerea temelor „Siguranțe fuzibile” și „Întreruptoare automate”, deci după ce elevii cunosc, conform curriculum-ului, simbolurile, părțile componente, utilizarea, rolurile funcţionale și mărimile caracteristice ale celor două categorii de aparate de protecție, se poate aplica metoda Diagramei Venn pentru sistematizarea cunoștințelor dobândite.

FIȘĂ DE LUCRU
Aparate de protecție la supracurenți: siguranțe fuzibile și întreruptoare automate

Durata activității: 100 min (2 ore)

Context:
Suntem într-o fabrică unde un motor electric pornește și se oprește de 50 de ori pe zi.
În ipoteza că ești electromecanicul de întreținere, trebuie să asiguri toate condițiile pentru ca timpul de oprire să fie cât mai mic, iar repornirile să nu impună costuri mari.

Sarcina de lucru 1
A. Precizează ce dispozitiv de protecție la supracurenți trebuie utilizat, judecând din punct de vedere economic (costuri) și operațional (durata pauzelor de funcționare).
B. Argumentează răspunsul, în urma unei analize critice comparative a aparatelor de protecție la supracurenți cunoscute, siguranțe fuzibile și întreruptoare automate.

Răspuns așteptat: Trebuie utilizate întreruptoare automate, deoarece sunt reutilizabile și nu necesită înlocuire constantă, reducând costurile și timpul de oprire.

Sarcina de lucru 2
A. Completează o Diagramă Venn pentru cele două categorii de aparate de protecție la supracurenți, sintetizând grafic procesul de gândire critică prin care ai răspuns la sarcina de lucru anterioară.
B. Pentru a ilustra (parțial) caracteristicile identificate, poți folosi simboluri sugestive (de ex., pentru reutilizare, vizibilitate, incendiu etc.)

Răspuns așteptat (informațiile regăsite în diagramă:
Doar pentru siguranțe fuzibile (deosebiri):
- *se bazează pe **topirea** unui fir (fuziune); firul (fuzibil) se topește fizic pentru a întrerupe curentul, fiind un element de „sacrificiu”.*
- *sunt **consumabile** (odată arse se aruncă și trebuie înlocuite cu altele noi)*
- ***capacitate de rupere foarte mare** în spații mici (pot întrerupe curenți de defect).*
- ***cost inițial scăzut**, dar este nevoie de **stoc de rezervă**.*
- ***simplitate constructivă**, neavând piese mobile, nu se pot bloca mecanic.*

Doar pentru întreruptoare automate (deosebiri):
- *sunt reutilizabile (se resetează prin ridicarea manetei după eliminarea defectului).*
- *mecanism dublu de protecție: bimetal (termic) + bobină (magnetic).*
- *pot fi folosite ca întreruptor manual (ON/OFF) pentru a opri/a porni tensiunea.*
- *asigură vizibilitatea stării (au indicator vizual de declanșare – fie poziția manetei, fie prin indicatori coloraț)*

Asemănări (zona centrală):
- *funcție: protejează împotriva scurtcircuitelor.*
- *previn incendiile*
- *efect termic: folosit pentru protecția împotriva suprasarcinilor.*
- *se montează întotdeauna în serie, pe circuitul de fază.*
- *parametru cheie: curentul nominal (I_n); de ex. 10 A, 16 A.*

O posibilă reprezentare grafică a Diagramei Venn este prezentată în figura următoare.

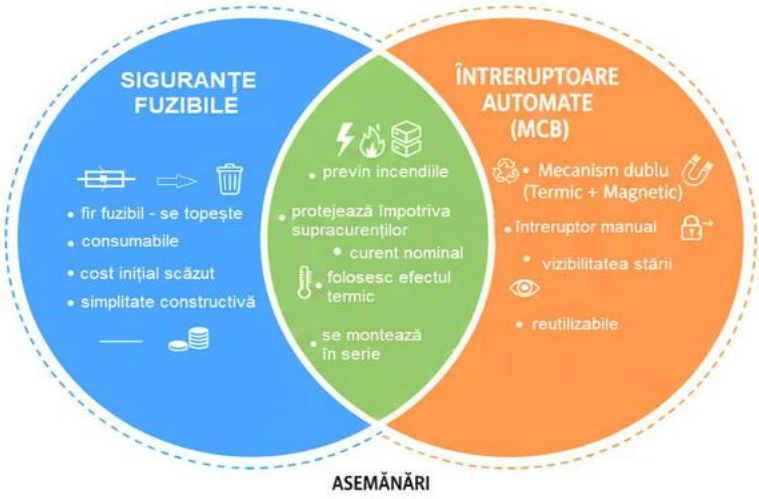
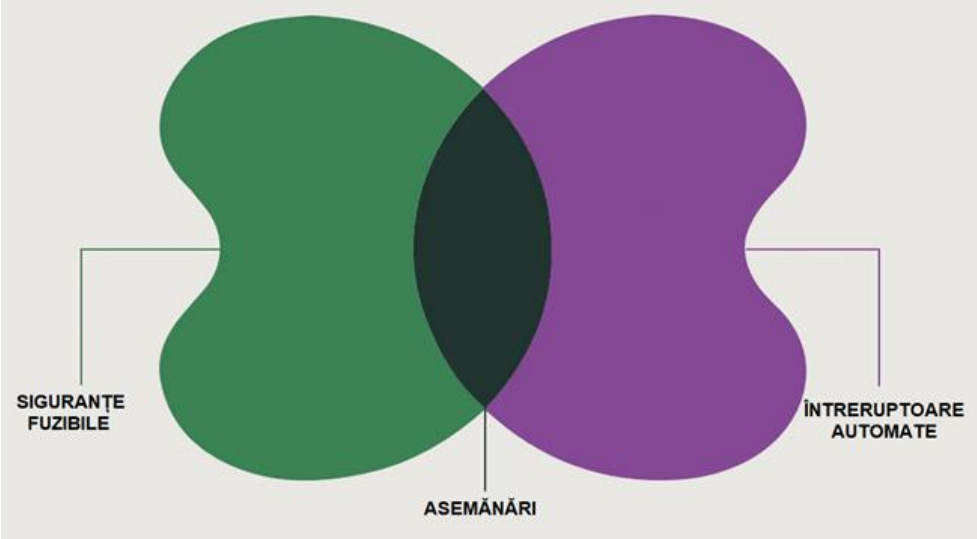

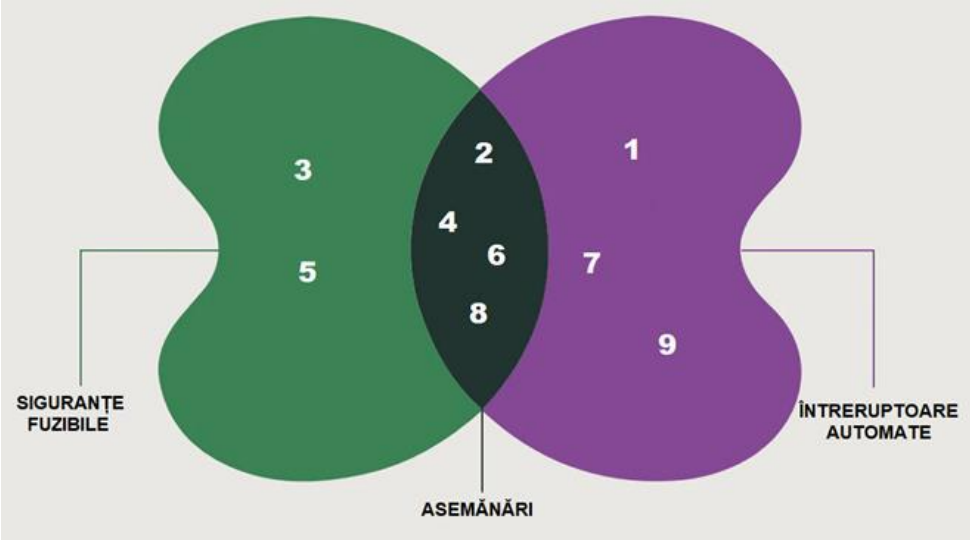
Diagrama Venn corepunzătoare analizei siguranțe fuzibile vs. întreruptoare automate
(obs: Diagrama Venn poate fi realizată cu diferite figuri geometrice, de ex., cercuri, triunghiuri etc.)

Sarcina de lucru 3 (variantă alternativă la Sarcina de lucru 2)
Plasează numărul corespunzător fiecărei caracteristici din lista următoare, în zona corectă a Diagramei Venn reprezentate în figură (A – Siguranțe fuzibile, B – Întreruptoare automate, C – Zona de intersecție/Asemănări).

1. Reutilizabil (se resetează o manetă).
2. Protejează împotriva scurtcircuitului.
3. Se arde/se topește firul interior.
4. Se montează în serie pe circuit.
5. Este un dispozitiv consumabil (se înlocuiește).
6. Are un curent nominal (ex: 16A).
7. Folosește un bimetal și o bobină.
8. Previne incendiile electrice.
9. Poate fi folosit ca întreruptor manual (ON/OFF).

Răspuns așteptat:

Sarcina de lucru 4

A. Completează spațiile libere folosind cuvintele cheie: **bimetal, nisip de cuarț, bobină, fuziune.**

a) În interiorul unei siguranțe fuzibile MPR, stingerea arcului electric este ajutată de ... (1) ....

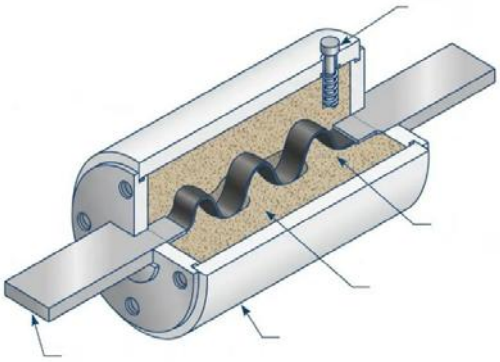
b) Protecția la scurtcircuit în întreruptorul automat este realizată de ... (2) ....

c) Întreruperea curentului prin topirea firului se numește proces de ... (3) ....

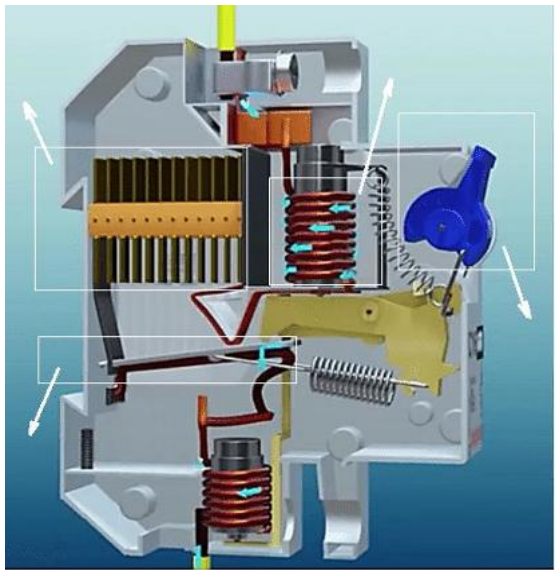
d) Deformarea lentă la căldură care asigură protecția la suprasarcină se face prin intermediul unui ... (4) ....

B. Privește, cu atenție, figura următoare pentru a marca, prin cifrele corespunzătoare, componentele pe care le regăsești reprezentate. Poți colora componentele respective, pentru a reține mai bine informațiile: folosește galben pentru căldură, roșu pentru foc/topire și albastru pentru magnetism.

C. Observând componentele celor două aparate de protecție, compară-le pentru a explica de ce o siguranți fuzibilă trebuie înlocuită după ce și-a îndeplinit rolul funcțional, iar un întreruptor automat, nu necesită înlocuirea.

Siguranță fuzibilă (secțiune)

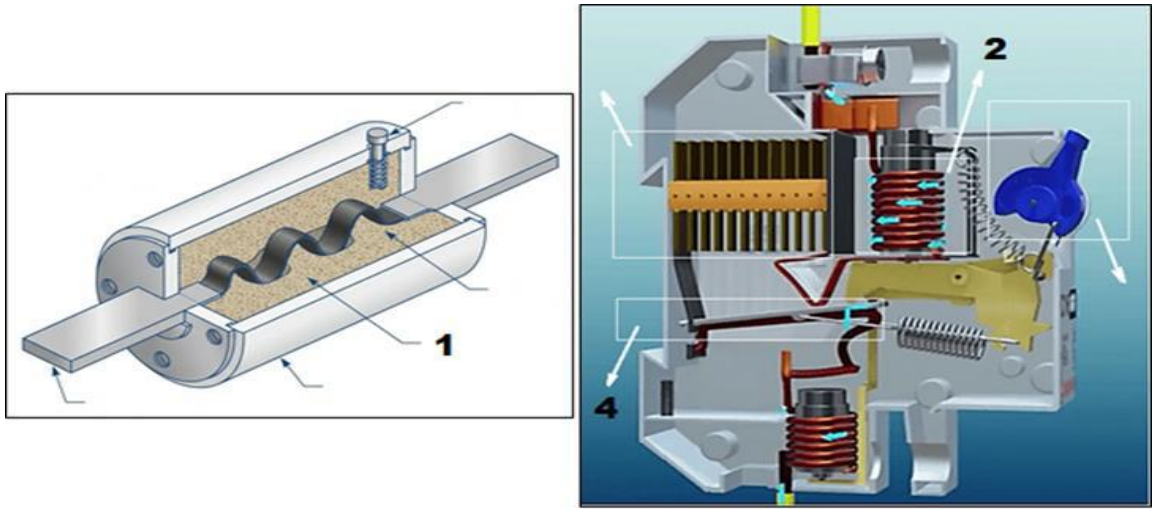

Întreruptor automat (secțiune)

Răspuns așteptat:

***A.** (1) nisip de cuarț; (2) bobină; (3) fuziune; (4) bimetal*

B. *componentele care trebuie marcate pe figuri sunt (1), (2) și (4), așa cum se observă din figura următoare:*

Colorare: bimetalul-galben; bobina-albastru; firul fuzibil-roșu
C. *Siguranța fuzibilă este mult mai simplă constructiv (nu are manete, arcuri, roți dințate etc.). Are doar un fir care, pentru protejarea circuitului, se topește și astfel, aparatul devine inutilizabil.*
Întreruptorul automat este mai complicat: are o bobină (pentru scurtcircuit), un bimetal (pentru suprasarcină), arcuri și alte elemente mobile care doar „împing" un declanșator (care întrerupe circuitul) dar nu se distrug și pot fi resetate după ce aparatul și-a îndeplinit rolul funcțional.

Sarcina de lucru 5 (Studiu de caz, gândire critică)
Context:
Într-un atelier de instruire practică, un coleg observă că siguranța unui circuit de iluminat s-a ars. Neavând o siguranță nouă, acesta dorește să facă un ștrap peste siguranță.

Întrebare:
a) Evident, nu ești de acord cu această soluție. De ce?
b) Explică-i colegului tău, folosind informațiile din diagrama Venn, ce risc apare dacă este aplicată soluția lui.
c) Ce propunere ai avea pentru a evita situațiile de acest fel? Argumentează această propunere.

Răspuns așteptat:
a) Prin ștraparea siguranței fuzibile este anulat rolul aparatului de protecție.
b) În lipsa protecției, apare riscul de incendiu electric (elementul (8) din lista de la Sarcina de lucru 3)
c) Propunere: înlocuirea siguranței fuzibile cu un întreruptor automat. Este mai scump, dar poate fi rearmat și nu se mai pierde timp cu înlocuirea.

Sarcina de lucru 6 (Analiză tehnică și de mediu: Siguranța fuzibilă vs. Improvizație)

Context:
În cadrul orelor de teorie, a fost studiată legislația de mediu (gestionarea deșeurilor, prevenirea poluării) și normele SSM. Această sarcină cere aplicarea acestor noțiuni teoretice pentru a justifica de ce anumite practici sunt interzise prin lege.

Cerințe:
A. Realizați o analiză teoretică comparativă între utilizarea unui **element fuzibil original (calibrat)** și utilizarea unei **improvizații (fir de cupru necalibrat)**, completând tabelul de mai jos (Matrice de impact) și răspunzând la întrebările de sinteză.

Criterul de analiză	**Element fuzibil original**	**Improvizație (fir de cupru)**
Comportament la scurtcircuit		
Impact Sănătate și Securitate în Muncă		
Impact asupra mediului		
Încadrare legislativă		

B. Răspundeți la următoarele cerințe:
a) Explicați de ce un incendiu provocat de o siguranță improvizată reprezintă o încălcare a legislației privind protecția mediului
(Indiciu: referiți-vă la substanțele periculoase rezultate din arderea conductoarelor).
b) Conform noțiunilor de legislație învățate, care este traseul corect al unei siguranțe MPR (Mare Putere de Rupere) după ce aceasta s-a ars? De ce nu poate fi aruncată la coșul de gunoi menajer?
c) Argumentați de ce verificarea prealabilă a tensiunii cu un aparat de măsură, înainte de înlocuirea siguranței, este o măsură de protecție colectivă, nu doar individuală.

Răspuns așteptat:

Matricea de impact

Criterul de analiză	***Element fuzibil original***	***Improvizație (fir de cupru)***
Comportament la scurtcircuit	*Întrerupere rapidă și sigură în camera de stingere*	*Pericol de explozie a soclului, arc electric prelungit.*
Impact Sănătate și Securitate în Muncă	*Risc minim de accidentare dacă se respectă distanțele*	*Risc major de incendiu și arsuri grave prin proiecție de metal topit.*
Impact asupra mediului	*Deșeul solid controlat (ceramică/metal), fără emisii în aer*	*Emisii de fum toxic (PVC ars), risc de incendiu cu impact asupra calității aerului.*
Încadrare legislativă	*Respectă normele de conformitate tehnică și de mediu.*	*Încălcare directă a Legii Protecției Mediului și a Normelor SSM.*

Răspunsurile la cerințele/întrebările formulate sunt doar o „cheie de verificare”: chiar dacă formulările elevilor nu reproduc cuvânt cu cuvânt textul prezentat, ele trebuie să demonstreze că s-a înțeles ***cauzalitatea*** *greșeală tehnică -> impact uman (SSM) -> impact asupra mediului*

a) Un incendiu provocat de o improvizație încalcă legislația de mediu deoarece generează o ***poluare accidentală severă****. În timpul arderii tabloului electric și a izolațiilor cablurilor (adesea realizate din PVC), sunt eliberate în atmosferă* ***dioxine, acid clorhidric****, substanțe extrem de toxice pentru sănătatea umană și pentru calitatea aerului. Legislația de mediu obligă operatorii economici și persoanele fizice să prevină orice formă de poluare; prin utilizarea unei improvizații, utilizatorul anulează protecția automată și acceptă riscul unui dezastru ecologic local prin degajări de gaze toxice și reziduuri de ardere care contaminează solul.*

*b) Traseul corect al unei siguranțe de mare putere (MPR) este **colectarea selectivă în containere dedicate deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)**. Aceasta nu poate fi aruncată la gunoiul menajer din două motive principale:*

- ***Compoziția materială:** Siguranța conține materiale valoroase (cupru, argint, aluminiu) care pot fi recuperate și reintroduse în circuitul economic (economie circulară), dar și materiale ceramice și nisip de cuarț care necesită tratare separată.*
- ***Impactul asupra mediului:** Aruncată la rampa de gunoi, componentele metalice se pot oxida, iar prin levigare (spălare de către ploi), pot contamina pânza freatică. Conform legislației (ex: OUG 5/2015), producătorii și utilizatorii au responsabilitatea extinsă de a asigura reciclarea acestor componente.*

*c) Verificarea absenței tensiunii este o măsură de **protecție colectivă** deoarece siguranța la locul de muncă depinde de starea întregii instalații. Dacă un electrician lucrează fără să verifice tensiunea și provoacă un scurtcircuit accidental (prin atingerea fazei la masă cu o sculă neizolată), arcul electric rezultat poate răni nu doar executantul, ci și colegii din apropiere. Mai mult, o manevră greșită poate declanșa incendii sau avarii în rețea care să scoată de sub tensiune sisteme vitale (iluminat de siguranță, ventilație, pompe de incendiu), punând în pericol viața tuturor persoanelor din clădire. Prevenția protejează, așadar, întregul ecosistem de lucru, nu doar persoana care efectuează manevra.*

OBSERVAȚIE:
Sarcina de lucru 6 abordează conținuturi care:

- **Dezvoltă limbajul tehnic:** elevul trebuie să utilizeze termeni precum „arc electric”, „DEEE”, „emisii toxice”.
- **Facilitează conexiuni transdisciplinare:** face legătura directă între fizică (efectul termic al curentului electric), legislație și ecologie.
- **Evaluează competențe verzi:** profesorul poate evalua dacă elevul a înțeles *spiritul* legii (de ce avem aceste reguli?), nu doar litera ei, în ceea ce privește protecția mediului.

Activitatea de învățare prin medoda Diagramei Venn, poate fi îmbogățită cu instrumente digitale care permit crearea rapidă și estetică a diagramelor: aceste instrumente digitale sunt esențiale pentru atractivitatea la clasă, mai ales că rezultatele pot fi ulterior inserate în prezentări, fișe de lucru sau proiectate direct la tablă. Instrumentele digitale permit elevilor nu doar să vizualizeze conceptele, ci și să-și construiască „ancore” într-un format care să poată fi arhivat într-un portofoliu electronic al elevului.
Se recomandă următoarele aplicații online, ordonate în funcție de ușurința în utilizare și funcționalități:
1. Canva (Cel mai intuitiv): https://www.canva.com/ro_ro/
Este preferata multor cadre didactice datorită interfeței extrem de prietenoase. Se utilizează foarte simplu: în bara de căutare se alege „Venn Diagram” și se pot accesa sute de șabloane predefinite, cu design modern. Pentru fiecare șablon ales, se pot schimba culorile, transparența cercurilor (esențial pentru a vedea intersecția) și rezultatul poate fi descărcat sub formă de imagine sau PDF de înaltă calitate.
2. Lucidchart (Cel mai profesional): https://www.lucidchart.com/pages
Este un instrument dedicat diagramelor și schemelor logice, fiind foarte precis pentru domeniul tehnic. Are o funcție specială de „drag-and-drop” pentru cercuri și forme geometrice care se aliniază automat. Avantaj foarte important pentru activitățile colaborative organizate în clasă: permite colaborarea în timp real. Elevii primesc un link și pot completa diagrama simultan de pe telefoane sau tablete în timpul orei.
3. Creately (specializat pe diagrame): https://creately.com/
Această platformă este similară cu Lucidchart, dar oferă șabloane specifice pentru educație, inclusiv pentru hărți mentale. Are o interfață simplă și un set bogat de pictograme tehnice care pot fi adăugate lângă text. Versiunea sa gratuită este suficient de generoasă și permite exportul rapid în site-uri sau bloguri.
4. Miro (pentru brainstorming la clasă): https://miro.com

Aplicația este ideală pentru activități de învățare la clasă, folosind o tablă interactivă: practic, este o tablă albă infinită pe care se poate desena Diagrama Venn și unde elevii pot „lipi" post-it-uri virtuale cu trăsăturile aparatelor electrice. Aplicația este foarte atractivă, fiind extrem de dinamică și vizuală.

5. Google Drawings (cea mai accesibilă variantă): https://docs.google.com/drawings

Profesorii care folosesc deja ecosistemul Google (Classroom, Docs), au la dispoziție și această variantă. Aplicația se selectează rapid: din Google Drive, se selectează *Nou -> Mai multe -> Desene Google*. Apoi, se desenează două cercuri pentru care se setează o umplere transparentă (pentru a vedea zona de suprapunere) și se adaugă casetele de text. Metoda este deosebit de avantajoasă pentru că facilitează integrarea perfectă cu documentele de curs pe care un profesor le are deja.

Pentru realizarea unei Diagrame Venn în Canva, poate fi util următorul **Ghid rapid în trei pași**. Acest Ghid oferă oricărui profesor încrederea că poate implementa metoda nu doar pe tablă, cu cretă, ci și într-un format digital atractiv pentru „generația Z".

ANEXĂ

Ghid rapid de realizare a Diagramei Venn utilizând instrumentul digital Canva

Pentru profesorii care doresc să modernizeze procesul de predare-învățare, utilizarea aplicației Canva (disponibilă gratuit pentru educație pe www.canva.com) reprezintă o soluție rapidă și estetică. Iată cum poate fi creată o diagramă profesională în doar trei pași:

Pasul 1: Selectarea unui șablon (Template)

După autentificare, scrieți în bara de căutare de pe pagina principală: **„Venn Diagram"**. Vi se va deschide o galerie cu sute de modele predefinite. Alegeți unul care să aibă culori contrastante (pentru a evidenția vizual intersecția) și un spațiu generos pentru text. Dacă doriți să începeți de la zero, alegeți „Creați un design gol" și căutați la secțiunea „Elemente" forma „Circle".

Pasul 2: Personalizarea conținutului tehnic

Faceți dublu-click pe casetele de text existente în șablon pentru a introduce datele specifice aparatelor electrice analizate:

- **în cercurile laterale:** introduceți trăsăturile care diferențiază cele două aparate (ex: *„rearmare manuală"* pentru întrerupător vs. *„topirea firului"* pentru siguranța fuzibilă).
- **în zona de intersecție:** introduceți elementele comune (ex: *„protecție la scurtcircuit"*, *„aparat de protecție"*).

  Sfat: Folosiți culori diferite pentru cele două cercuri și setați „Transparența" (din meniul de sus) la aproximativ 50-60% pentru ca zona centrală să fie clar definită.

Pasul 3: Exportarea și utilizarea la clasă

Odată finalizată diagrama, faceți click pe butonul **„Share" (Partajează)** din colțul dreapta sus:

- **pentru fișe de lucru:** Alegeți „Download" -> Format „PDF Print".
- **pentru prezentări PowerPoint:** Alegeți „Download" -> Format „PNG" sau „JPG".
- **pentru lucru colaborativ:** Trimiteți elevilor „Linkul de colaborare". Aceștia vor putea introduce propriile observații tehnice direct de pe dispozitivele lor, transformând ecranul clasei într-un spațiu de dezbatere activă.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Activitățile de învățare desfășurate în atelier au un puternic caracter practic. Pentru această componentă de pregătire se prezintă metoda **Laboratorului de investigație**: este una dintre cele mai valoroase metode pentru învățământul tehnologic, deoarece transformă elevul dintr-un simplu observator în „detectiv" al fenomenelor electrice.

Spre deosebire de *laboratorul tradițional* (unde elevul urmează pașii indicați de profesor, pentru a confirma o lege cunoscută), **laboratorul de investigație** pornește de la o întrebare sau o problemă nerezolvată. Elevul trebuie să exploreze, să experimenteze și să descopere singur relațiile dintre mărimile electrice.

În atelierul de instruire practică, această metodă este ideală deoarece procesele tehnice (cum ar fi arderea unui fuzibil) sunt rapide și adesea „invizibile” ca mecanism intern. Investigarea directă pe eșantioane sau montaje experimentale le permite elevilor să facă legătura între teorie și realitatea fizică.

Avantajele metodei:
- **dezvoltarea autonomiei:** elevul învață să utilizeze singur aparatele de măsură și sculele pentru a găsi răspunsuri.
- **gândire critică:** ghidează elevul să emită ipoteze (ex: „Cred că dacă pun acest fuzibil, motorul nu va porni”) și să le verifice.
- **memorare durabilă:** un fenomen „descoperit” prin efort propriu este reținut mult mai bine decât unul predat la tablă.
- **manualitate și precizie:** necesită coordonare fină pentru realizarea montajelor și reglarea parametrilor.

Provocările acestei metode pot fi:
- **consum de timp**: investigarea durează mult mai mult decât o demonstrație făcută de profesor.
- **riscuri de securitate:** necesită o supraveghere foarte atentă, deoarece elevii pot face greșeli în timpul explorării.
- **costuri**: există un risc ridicat de deteriorare a echipamentelor sau de creștere a consumului de materiale (siguranțe arse intenționat).

La componenta de pregătire prin instruire practică, se propune o activitate de învățare în atelierul școlii, pentru tema „Apatare electrice de protecție: siguranțe fuzibile”.

Rezultatele învățării vizate prin desfășurarea acestei activități, exprimate prin cunoștințe, abilități și atitudini (conform SPP) sunt:

Cunoștințe:

6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice) ... - de protecţie ...

6.1.11. Noțiuni de Legislație pentru Protecția mediului înconjurător în instalații electromecanice.

Abilități:

6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare

6.2.6 Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică.

6.2.7 Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple.

6.2.8 Utilizarea documentației tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.

Atitudini:

6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităților

6.3.4. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme

6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calității lucrărilor/sarcinilor încredințate

6.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate.

6.3.8. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă şi de protecția mediului specifice sarcinilor de lucru încredințate.

Pentru maximizarea eficienței, fișa de lucru proiectată pentru această activitate practică propune, o abordare de tip „**laborator de investigație**”: astfel, elevii pot înțelege de ce acest aparat de protecție, deși simplu, este încă vital în anumite aplicații. Mai mult, deși elevii constată că întreruptoarele automate au preluat controlul în tablourile electrice rezidențiale, ei vor înțelege că siguranțele fuzibile rămân de neînlocuit în multe domenii datorită capacității lor imense de rupere, vitezei de reacție și costului scăzut.

Fișa de lucru combină mai multe metode activ-participative (**studiu de caz**, **discuție ghidată**, **elemente de gamificare**) cu scopul de a păstra atenția elevilor și de a-i antrena în rezolvarea creativă a sarcinilor de lucru, schimbând complet dinamica orei și eliminând bariera dată de „trebuie să învățăm definiții”. Sarcinile de lucru propuse au denumiri captivante și memorabile, care înlocuiesc terminologia tehnică,

uneori aridă sau plictisitoare, cu elemente ale unui scenariu de investigație (scenariu de tip „mystery") în care elevul devine „detectiv": prin această schimbare de identitate crește implicarea emoțională și curiozitatea.

FIȘĂ DE LUCRU PENTRU INSTRUIRE PRACTICĂ
Siguranța fuzibilă – ultima linie de apărare

Durata: 100 minute (2 ore)
Materiale necesare:

- diverse tipuri de siguranțe: patroane fuzibile (tip LS) dintre care cel puțin unul să poată fi desfăcut, siguranțe de sticlă (pentru electronice), siguranțe auto, siguranțe cu mare putere de rupere (MPR), siguranțe cilindrice.
- socluri corespunzătoare.
- multimetru (pentru testarea continuității).
- lupă (pentru examinarea firului fuzibil).
- siguranță „arsă" (pregătită în prealabil).

Sarcina 1 (15 min.)
Recunoașterea suspecților
(Identificarea identității după amprenta tehnică)

Scenariu:
Siguranțele sunt „suspecții" dintr-o bază de date. Elevul trebuie să le identifice „numele" (tipul) și „cazierul" (parametrii nominali).

Instrucțiuni: Aveți pe masa de lucru mai mulți „suspecți" (un set mixt de siguranțe fuzibile/patroane). Folosind lupa și datele înscrise pe carcasă, completați fișa de identificare (un tabel) având următoarele coloane). Atenție la „amprenta" tensiunii maxime!

- Tipul siguranței (de exemplu: fuzibilă cu filet, tip lamă auto, de sticlă etc).
- Curentul nominal (I_n) în amperi – înscris pe corpul siguranței.
- Tensiunea maximă (U_{max}) în volți – înscris pe corpul siguranței.
- Capacitatea de rupere (Ir) în kiloamperi – înscris pe corpul siguranței.
- Domeniul de utilizare (general sau prin exemple concrete).

Realizați digital tabelul într-un format Excel.

Sarcina 2 (15 min.)
Interogatoriul multimetrului
(Verificarea alibiului de continuitate)

Scenariu:
Aparatul de măsură „forțează" siguranța să spună adevărul: este încă activă sau a „cedat" sub „presiune"?

Instrucțiuni:
Nu toți suspecții sunt ceea ce par a fi. Folosiți multimetrul pe post de „detector de minciuni". Dacă aparatul tace, înseamnă că siguranța „s-a ars". Dacă sună, înseamnă că are un alibi solid (continuitate).

Folosiți multimetrul setat pe funcția Continuitate (sau Rezistență/Ohm), pentru a grupa siguranțele date în două categorii: siguranțe fuzibile „bune" și siguranțe fuzibile „arse".
A. Precizați observațiile efectuate asupra multimetrului și folosite pentru a decide cărei categorii îi aparție fiecare siguranță din setul dat.

Răspuns așteptat:
La măsurarea unei siguranțe „bune", multimetrul emite un semnal sonor, indicând rezistență aproape de zero.

La măsurarea unei siguranțe „arse”, multimetrul nu va suna, indicând „Open Loop” sau rezistență infinită).

B. Explicați de ce o siguranță „arsă” nu mai permite trecerea curentului.

Răspuns așteptat:

Deoarece siguranțele se montează în circuit totdeauna în serie și fuzibilul fiind topit, rezistența electrică este infinită, ceea ce este echivalent cu o întrerupere de circuit.

Sarcina 3 (20 min.)
„Autopsia” siguranței
(Componentele siguranțelor fuzibile și rolul lor funcțional)

Scenariu:
Elevul devine un „*medic legist tehnic*” și efectuează o „*autopsie*” pentru a afla cauza „decesului” siguranței.

A. Observați (cu lupa) o siguranță de sticlă și firul fuzibil dintr-un patron demontat.
În lipsa lupei, puteți observa un model 3D al unei siguranțe de sticlă, accesând link-ul https://sketchfab.com/3d-models/electronic-axial-fuse-8be9fa6ef5c74503b8cef1609037f162 (modelul poate fi rotit și mărit pentru a vizualiza firul fuzibil).

B. Formulați, pe baza observațiilor efectuate, un răspuns la întrebarea: „De ce firul fuzibil este atât de subțire în comparație cu firele conectate la bornele aparatelor electrice?”

C. Explicați rolul nisipului de cuarț din interiorul patroanelor unor siguranțe mari.

D. Observați firul fuzibil și structura nisipului din patronul unei siguranțe fuzibile „arse”, pentru a investiga cauza care a provocat scoaterea din uz.

Răspuns așteptat:

B. *Firul fuzibil este mai subțire deoarece are rolul de a fi* ***cel mai slab punct din circuit****. Fiind mai subțire, el are o* ***rezistență electrică mai mare*** *decât conductoarele de legătură. Conform Legii lui Joule (*$Q = I^2 R t$*), o rezistență mai mare produce o cantitate de căldură mai mare la aceeași intensitate a curentului.*

Astfel, în cazul unei suprasarcini sau al unui scurtcircuit, firul fuzibil se va încălzi mult mai rapid și se va topi primul, întrerupând circuitul ***înainte*** *ca firele de legătură (care sunt mai groase și se încălzesc mai greu) să ajungă la o temperatură periculoasă care ar putea topi izolația sau provoca un incendiu.*

C. *Nisipul de cuarț are rol de stingere a arcului electric și de răcire.*

D. *Din observarea celor două componente indicate, se poate afirma dacă:*

- *firul s-a topit din cauza unui* ***scurtcircuit*** *(topire violentă), fapt indicat de urmele de arsură pe nisipul de cuarț).*
- *a fost o* ***suprasarcină*** *prelungită (topire mai lentă), pentru că firul este deformat, nu s-a topit*
- *a fost un* ***defect mecanic*** *sau contact imperfect la borne.*

OBSERVAȚII:
Profesorul poate ghida răspunsurile elevilor pentru a pune în evidență trei aspecte foarte importante referitoare la siguranțele fuzibile:

1. Siguranța fuzibilă este **„veriga slabă”** a circuitului: ea este proiectată să se distrugă prima pentru a salva restul instalației (care este mult mai scumpă și greu de înlocuit).

2. Firul fuzibil materializează relația fizică existentă între **secțiune și temperatură**: o secțiune mai mică (fir mai subțire) înseamnă o rezistență electrică mai mare și o acumulare de căldură mai rapidă.

3. Prin topirea fuzibilului, **siguranța previne incendiile**: dacă firul din siguranță ar fi la fel de gros ca acela de legătură, s-ar topi ambele în același timp sau, mai rău, s-ar topi firul de legătură, aflat deseori în perete, în interiorul tencuielii, unde nu poate fi înlocuit ușor și unde poate aprinde materiale combustibile.

Foarte sugestive și de impact sunt analogiile simple cu alte sisteme tehnice.
De exemplu, *siguranța fuzibilă este ca o supapă de presiune la o oală sub presiune.*
Sau, *siguranța fuzibilă este ca un punct de rupere controlată la o bară de protecție a unei mașini: trebuie să cedeze ea pentru a proteja restul structurii.*
Pentru a duce gamificarea până la capăt, profesorul poate propune elevilor o modalitate de organizare a răspunsului sub forma unui „Raport de autopsie tehnică" având următoarea structură:

- **Subiectul:** Siguranța MPR nr. 402 (scoasă din uz).
- **Procedura:** Dezasamblarea cu atenție a capacelor și examinarea fuzibilului și a mediului de stingere.
- **Verdictul:** Pe baza aspectului firului fuzibil și al nisipului, se stabilește „cauza decesului" (scurtcircuit/suprasarcină/uzură morală).

Prin această metodă de gamificare elevii reacționează mult mai bine la provocările sarcinilor de lucru deoarece inteligența lor este solicitată într-un joc de tip „detective game" pentru a întocmi un „dosar penal" al siguranțelor fuzibile.

Gamificarea sarcinilor de lucru proiectate pentru elevi are multe beneficii. Evidente, sunt următoarele:

- **motivația intrinsecă:** elevii sunt mult mai stimulați să efectueze o „autopsie tehnică" decât să „enumere elementele constructive".
- **memorarea contextuală:** vor reține mult mai ușor rolul nisipului de cuarț dacă îl văd „murdar" de metal topit în urma „autopsiei".
- **limbaj memorabil:** termenii folosiți sunt atrăgători și vor rămâne întipăriți în mintea lor, făcând legătura cu procedura tehnică.

4. Pentru a vizualiza, folosind **realitatea augmentată**, modele 3D ale aparatelor electrice, se recomandă utilizarea platformelor Sketchfab (https://sketchfab.com/3d-models) și TraceParts (https://www.traceparts.com/en) care funcționează ca biblioteci vaste de resurse tridimensionale.
Deși acestea sunt depozite de modele 3D, ele includ *funcții avansate de AR* care le permit elevilor să proiecteze obiectele digitale direct în spațiul clasei, folosind o tabletă sau un smartphone. Prin această abordare, este facilitată ***învățarea experiențială*** și o mai bună înțelegere a structurilor complexe.
Atenție! Realitatea augmentată nu funcționează pe un monitor clasic de PC! Pentru a depăși simpla vizualizare 3D, este necesar un smartphone (sau o tabletă). În **Anexa 1** se regăsesc pașii de urmat pentru a „vedea" modele 3D din Sketchfab, cu funcția AR.

Sarcina 4 (20 min.)
Urmele de la locul faptei
(Analiza erorilor grave-Studiu de caz-Așa NU!)

Scenariu:
Elevul devine „expertul criminalist" care analizează o greșeală („repararea" cu sârmă groasă) și explică de ce a dus la un „dezastru" (incendiu electric).

Instrucțiuni: Observați „arma crimei" (siguranța fuzibilă care a fost „reparată" cu o sârmă groasă din cupru) care a provocat incendiul și explicați cum a fost încălcată legea securității prin „repararea" neautorizată.

Se cere:
Explicarea consecințelor utilizării acestei siguranțe „reparate" într-un circuit electric dintr-o casă de locuit, pentru a conștientiza pericolul de incendiu.
Întrebare ajutătoare: Ce se va topi prima dată în cazul unui scurtcircuit: sârma groasă din siguranță sau cablajul din pereții casei?

Răspuns așteptat:
Utilizarea unei siguranțe „reparate" prin înlocuirea firului fuzibil calibrat cu o sârmă groasă reprezintă un pericol major de incendiu și electrocutare, deoarece anulează rolul de protecție al aparatului.

Din punct de vedere tehnic**, o sârmă groasă are o rezistență electrică foarte mică și o capacitate de a suporta curenți foarte mari fără să se topească. În cazul unui scurtcircuit sau al unei suprasarcini, curentul va crește excesiv, dar sârma din siguranță nu se va topi. În acest scenariu, **„veriga slabă" devine chiar cablajul din interiorul pereților.

Consecințele imediate sunt:

1. ***Supraîncălzirea conductoarelor:** Firele de cupru sau aluminiu din pereți se vor încinge până la incandescență, deoarece curentul depășește cu mult secțiunea lor admisă.*
2. ***Topirea izolației:** Învelișul de plastic (PVC) al cablurilor se va topi și va lua foc în interiorul tencuielii sau în dozele de ramificație.*
3. ***Propagarea incendiului:** Deoarece cablurile trec prin toată casa, adesea pe lângă materiale inflamabile (lemn, polistiren, rigips, perdele), focul se va extinde rapid în locuri greu accesibile, făcând stingerea lui aproape imposibilă în fază incipientă.*

Deci, prin utilizarea unei sârme groase, dispozitivul de siguranță s-a transformat într-un simplu conductor. Practic, a fost eliminată „supapa de siguranță" a casei, riscând nu doar distrugerea bunurilor materiale, ci și punerea în pericol a vieții membrilor familiei prin incendiu sau asfixiere cu gaze toxice rezultate din arderea plasticului.

OBSERVAȚIE:

Profesorul poate ghida răspunsurile elevilor pentru a considera corecte formulări echivalente prin care elevii demonstrează că au înțeles diferența dintre a „repara" ceva (a face ca acel ceva să funcționeze din nou) și a „repara în siguranță" (a menține parametrii de protecție).

În răspunsurile formulate de elevi ar trebui să regăsească:

- **terminologia corectă** de specialitate (de ex., „fuzibil calibrat", „suprasarcină", „conductoare", „incandescență")
- **explicarea procesului**, adică trecerea de la nivelul „nu este bine" la nivelul „*de ce* nu este bine" (sârma nu se topește, dar se topesc firele din perete).
- **conștientizarea pericolului**, prin evidențierea legăturii directe cu pierderea de vieți omenești și dificultatea stingerii focului.

Sarcina 5 (25 min.)
Anatomia și recondiționarea soclului-Restaurarea sistemului
(Diagnosticarea și întreținerea elementelor de contact ale unui suport de siguranță)

Scenariu:

Fiecare elev primește un tablou electric vechi sau un suport de siguranță (soclu) care prezintă urme de oxidare sau contacte slăbite.

Instrucțiuni:

Executați, în ordine, următoarele operații manuale:

1. Demontarea: desfacerea bornelor de legătură și extragerea elementelor conductoare din suportul ceramic folosind șurubelnițe adecvate (fără a ciobi ceramica).

2. Curățarea mecanică: utilizarea unei perii de sârmă mici sau a unei pânze abrazive fine pentru a îndepărta oxidul de pe clemele de contact.

3. Verificarea forței de apăsare: verificarea elasticității clemelor „mamă" care prind patronul fuzibil. Dacă sunt largi, ele trebuie strânse folosind un clește cu vârf lat, pentru a asigura un contact ferm (prevenirea arcului electric).

4. Montarea și cablarea: remontarea pieselor și realizarea unei conexiuni cu conductor multifilar (lițat), incluzând realizarea corectă a ochiului de prindere sau sertizarea unui terminal la capătul firului.

5. Verificarea finală: măsurarea continuității electrice după asamblare cu multimetrul.

OBSERVAȚII:

Această sarcină de lucru oferă manualitate sporită deoarece se concentrează pe elementele mecanice și de montaj, oferind elevului ocazia de a lucra cu scule specifice.

Astfel, efectuarea operațiilor indicate:
- necesită controlul forței (pentru a nu sparge ceramica sau a nu forfeca șuruburile);
- implică tehnici de curățare și ajustare mecanică;
- exersează sertizarea sau realizarea conexiunilor mecanice durabile.

În funcție de particularitățile colectivului instruit, profesorul poate ghida elevii să descopere singur, în cadrul laboratorului de investigație, de exemplu la Sarcina de lucru 3 („Autopsia" siguranței), că un șurub strâns insuficient duce la încălzirea excesivă a bornei, fapt vizibil prin schimbarea culorii metalului. Pentru acesta, poate fi formulată o cerință corespunzătoare, în corelare cu materialele date elevilor la începerea activității.

Pentru o activitate cu **manualitate sporită** este necesară o Fișă de observare pentru evaluarea formativă a elevilor, orientată pe proces (pe modul în care elevul mânuiește sculele și respectă etapele tehnologice), nu doar pe produsul final.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ACTIVITĂȚII PRACTICE

Tema: Anatomia și recondiționarea soclului (Misiunea: „Restaurarea sistemului")
Nume elev: _____ Data: _____

Instrucțiuni pentru profesor:
Această fișă se completează prin observare directă în timpul lucrului în atelier. Scopul este identificarea dificultăților de manipulare a sculelor și corectarea lor pe loc (evaluare formativă).

Etapele procesului/ Indicatori de performanță	Realizat (DA/NU)	Observații privind manualitatea (Dificultăți/Aprecieri)
1. Demontarea și identificarea		
Utilizează șurubelnița de mărime adecvată pentru a nu degrada capul șurubului.		
Manipulează soclul ceramic cu grijă (evită ciobirea sau forțarea).		
2. Curățarea și recondiționarea		
Aplică forță controlată în timpul curățării bornelor cu peria/pânza abrazivă.		
Ajustează corect elasticitatea clemelor de contact (folosind cleștele cu vârf lat).		
3. Realizarea conexiunilor (manualitate fină)		
Dezizolează conductorul fără a tăia lițele (firele subțiri) de cupru.		
Realizează corect „ochiul" de prindere sau sertizează terminalul (pini/papuci).		
4. Montarea și strângerea clemelor		
Strânge bornele ferm, dar fără a forța filetul (controlul forței de torsiune).		

Verifică mecanic soliditatea conexiunii (trage ușor de fir după strângere).		
5. SSM și ordinea la locul de muncă		
Utilizează sculele corect (nu folosește cleștele pe post de ciocan etc.).		
Menține bancul de lucru curat (colectează resturile de izolație/metal).		

După evaluarea prin observare sistematică, profesorul va furniza elevilor un feed-back formativ, individual sau prin sintetizarea informațiilor colectate; se recomandă ca acest feed-back să includă aprecieri referitoare la:

- puncte tari observate (de ex., precizie deosebită la realizarea conexiunilor);
- aspecte ce necesită exersare (de ex., controlul forței la strângerea bornelor în soclu ceramic);
- recomandare imediată (de ex., atenție la păstrarea curățeniei la locul de muncă).

Ca instrument de lucru al profesorului, Fișa de observare propusă este utilă în activitatea de instruire practică deoarece:

- **monitorizarea în timp real**: profesorul poate vedea imediat dacă un elev are probleme cu motricitatea fină (de exemplu, dacă tremură când dezizolează un fir sau dacă nu știe să țină corect un clește).
- **corecție imediată**: fiind o evaluare formativă, profesorul poate interveni, arătându-i elevului, de ex., cum să țină șurubelnița perpendicular pe șurub, pentru a avea forță maximă.
- **obiectivitate**: oferă dovezi clare pentru progresul elevului, dincolo de simpla corectitudine a lucrărilor efectuate.

Anexa 1

Patru pași în utilizarea funcției AR pentru vizualizarea modelelor 3D

1. **Accesarea link-ului:** deschideți modelul 3D dorit, direct în browser-ul telefonului/tabletei;
2. **Activarea modelului AR:** în colțul din dreapta jos al modelului, apăsați pe butonul AR; este un buton care seamănă cu un pătrat/cub și pe care, adesea, scrie „AR” sau „View in AR”
3. **Scanarea suprafeței:** aparatul vă va cere permisiunea de a folosi camera. Îndreptați camera spre o suprafață palnă (bancă, podea) și mișcați ușor dispozitivul pentru a „găsi” planul de așezare a modelului 3D.
4. **Interacțiunea:** odată apărut pe bancă, modelul poate fi:
    - *mărit/micșorat*: cu două degete (pinch-to-zoom)
    - *rotit*: prin glisarea pe ecran
    - *explorat*: elevul poate deplasa fizic în jurul băncii, pentru a vedea obiectul din spate/de sus.

Un sfat util: Asigurați-vă că aveți conexiune la Internet iar dispozitivele sunt de generație mai nouă (majoritatea telefoanelor din ultimii 4-5 ani, suportă nativ tehnologia AR prin ARCore-pe Android (se poate descărca din Play Store) sau ARKit-pe iOS și camera setată pe „Permite”.
Modelele 3D din bibliotecile Sketchfab și TraceParts pot fi vizualizate și în VR, bineînțeles cu dispozitivele digitale adecvate.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

Tema: Lucrări de verificare a componentelor mașinilor electrice
Tip de activitate: instruire practică
Mod de organizare a activității/a clasei: Pe grupuri (4-5 elevi)
Durată: 50 **minute**

Rezultate ale învățării vizate

URÎ 6: Utilizarea echipamentelor electrice și de automatizare în instalații electromecanice

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.5. Maşini electrice utilizate în instalaţii electromecanice (semne convenţionale, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): maşini de curent continuu, transformatorul electric, maşini de curent alternativ 6.1.10. Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice	6.2.10 Verificarea componentelor maşinilor electrice	6.3.3. Comunicarea / raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate; 6.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 6.3.5 Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate

Argument (motivația lucrării)
Mașinile electrice sunt utilizate pe scară largă în industrie și gospodărie. Pentru funcționarea corectă și sigură a acestora este necesară efectuarea periodică a lucrărilor de verificare și întreținere. Prezenta lucrare are rolul de a evidenția metodele de verificare a principalelor componente ale unui motor electric, contribuind la formarea deprinderilor practice ale elevului.

Scopul lucrării
Scopul lucrării este verificarea stării tehnice a componentelor electrice ale unui motor electric, în vederea exploatării acestuia în condiții de siguranță și eficiență.

Obiective:
- să identifice componentele principale ale unui motor electric asincron;
- să utilizeze corect multimetrul și megohmmetrul;
- să verifice continuitatea și izolația înfășurărilor;
- să respecte normele SSM în timpul lucrului;
- să completeze corect fișa de lucru și să comunice rezultatele.

Metode și procedee didactice
- demonstrația practică
- exercițiul practic
- învățarea prin practică (learning by doing)
- conversația dirijată

Materiale și aparatură utilizată
- motor electric asincron
- multimetru
- megohmmetru
- trusă de scule
- echipament individual de protecție

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales - Etape de lucru:
- Constituirea grupurilor
  - clasa este împărțită în grupuri de câte 4-5 elevi
  - pentru fiecare grup se distribuie: un motor electric asincron, multimetru, megohmmetru, trusă de scule, fișa suport pentru lucrarea practică pe coală albă format A4.
- Conversație introductivă privind importanța verificării mașinilor electrice;

- întrebări privind tipurile de mașini electrice;
- identificarea părților componente ale motorului electric;
- reamintirea normelor SSM.

• Demonstrația practică – cadru didactic
- prezintă motorul electric și părțile sale componente;
- demonstrează verificarea continuității înfășurărilor cu multimetrul;
- demonstrează verificarea izolației cu megohmmetrul;

• Elevii observă și notează etapele de lucru.

Prezentare sarcini de lucru

• Cadrul didactic prezintă materialele distribuite și le solicită elevilor:
- să respecte normele de SSM: să întrerupă alimentarea cu energie electrică înainte de începerea lucrării; să verifice starea aparatelor de măsură; să poarte echipament individual de protecție; să nu atingă părțile aflate sub tensiune;
- să facă o verificare vizuală a motorului electric asincron: starea carcasei, șuruburi, prinderi, urme de supraîncălzire, cabluri deteriorate, ventilație motor;
- să verifice continuitatea înfășurărilor;
- să verifice izolația față de carcasă;
- să noteze rezultatele obținute în fișa de lucru;
- să delege un membru al echipei în rolul de ”ghid”;

• Cadrul didactic supraveghează, îndrumă și corectează greșelile.

• Cooperarea pentru realizarea sarcinilor de lucru
- elevii analizează și interacționează în cadrul grupului pentru a realiza sarcina propusă;
- soluțiile se notează pe fișa suport primită;

• Dezbaterea/Reexaminarea (evaluarea) rezultatelor
- fiecare grup comunică rezultatele obținute;
- se formulează concluzii privind starea motorului;
- se subliniază importanța respectării normelor SSM;

• **Concluzie finală a activității**

Prin realizarea acestei lucrări practice, elevii își formează deprinderi de verificare a componentelor mașinilor electrice, utilizează corect aparatura specifică și respectă normele de securitate și sănătate în muncă.

FIȘĂ DE LUCRU
Lucrări de verificare a componentelor mașinilor electrice

Pregătirea lucrării practice:

- Priviți cu atenție materialele și aparatura distribuită: motor electric asincron, multimetru, megohmmetru, trusă de scule, fișa suport pentru lucrarea practică pe coală albă format A4;
- Respectați normele de SSM: întrerupeți alimentarea cu energie electrică înainte de începerea lucrării, verificați starea aparatelor de măsură, purtați echipament individual de protecție, nu atingeți părțile aflate sub tensiune;

Sarcini de lucru:

1. Verificați vizual motorul electric asincron: starea carcasei, șuruburi, prinderi, urme de supraîncălzire, cabluri deteriorate, ventilație motor;
2. Verificați continuitatea înfășurărilor;
3. Verificați izolația față de carcasă;
4. Rezolvați sarcinile de lucru pe fișa suport primită;
5. Colaborați cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor primite;
6. Delegați un ”ghid” pentru prezentarea ”produsului” în scopul asumării responsabilității a sarcinii primite.

Rezolvare sarcini de lucru

1. **Verificarea vizuală a motorului electric**

Scopul verificării

Verificarea vizuală are rolul de a identifica defecte evidente ale motorului electric, care pot influența funcționarea acestuia sau pot pune în pericol siguranța utilizatorului.

Mod de lucru

Motorul electric este scos de sub tensiune. Se inspectează vizual exteriorul motorului, fără demontare, urmărindu-se starea generală a componentelor.

Elemente verificate

- **Starea carcasei**

Se verifică dacă carcasa motorului este întreagă, fără fisuri, lovituri, deformări sau prezintă urme de lovituri și zone ușor deformate, care pot afecta ventilația.

- **Șuruburi și prinderi**

Se verifică dacă șuruburile sunt strânse corespunzător sau slăbite, existând riscul apariției vibrațiilor în timpul funcționării și dacă motorul este bine fixat pe suport

- **Urme de supraîncălzire**

Se urmărește existența decolorărilor, mirosului de ars sau urmelor de fum, care pot indica o supraîncălzire anterioară.

- **Cabluri deteriorate**

Se verifică starea cablurilor de alimentare și a izolației acestora, pentru a depista eventuale tăieturi, crăpături sau fire dezizolate. Dacă izolația cablurilor de alimentare este crăpată și uzată pe anumite porțiuni, există pericol de scurtcircuit sau electrocutare.

- **Ventilație motor**

Orificii curate, neobturate/ Orificii blocate de praf sau murdărie

Tabel de verificare – verificare vizuală

Nr. crt.	Element verificat	Stare constatată	Observații
1.	Carcasa motorului		
2.	Șuruburi și prinderi		
3.	Urme de supraîncălzire		
4.	Cabluri de alimentare		
5.	Ventilație motor		

2. **Verificarea continuității înfășurărilor**

Scopul verificării

Verificarea continuității înfășurărilor motorului electric, în vederea identificării eventualelor întreruperi sau defecte care pot afecta funcționarea corectă, siguranța în exploatare și calitatea lucrării.

Mod de lucru

1. Motorul electric se deconectează complet de la rețeaua de alimentare.
2. Se deschide cutia de borne a motorului.
3. Multimetrul se setează pe domeniul de măsurare al rezistenței electrice (Ω).
4. Se măsoară rezistența fiecărei înfășurări între bornele U1–U2, V1–V2 și W1–W2.
5. Valorile obținute se notează în tabelul de verificare.

Tabel de verificare – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare	Rezistență măsurată (Ω)	Apreciere (bun/defect)
1.	U1 – U2		
2.	V1 – V2		
3.	W1 – W2		

Observații
Valorile rezistențelor măsurate trebuie să fie apropiate între ele (diferența dintre faze trebuie să fie sub 10%). Acestea ne indică existența continuității înfășurărilor și absența defectelor de tip întrerupere.
Diferențe mari sau valori anormale pot indica:

- întrerupere într-o fază (rezistență foarte mare/infinită)
- scurtcircuit între spire (rezistență prea mică)
- scurtcircuit între faze (posibil blocaj sau supraîncălzire)
- deteriorarea izolației (rezistență mică față de normal).

3. Verificarea izolației înfășurărilor

Scopul verificării

Verificarea izolației înfășurărilor are rolul de a determina starea izolației electrice și gradul de siguranță în exploatare a motorului electric, prevenind apariția scurtcircuitelor sau a electrocutării.

Mod de lucru

1. Motorul electric se deconectează complet de la rețeaua de alimentare.
2. Se verifică absența tensiunii cu ajutorul aparatului de măsură.
3. Megohmmetrul se setează la tensiunea de test corespunzătoare (de regulă 500 V pentru motoare de joasă tensiune).
4. Se conectează un conductor al megohmmetrului la borna înfășurării (U, V sau W), iar celălalt la carcasa metalică a motorului.
5. Se efectuează măsurarea și se notează valoarea indicată.
6. Operația se repetă pentru toate înfășurările.

Tabel de verificare – izolația înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare – carcasă	Rezistență măsurată (MΩ)	Valoare admisă	Apreciere (bun/defect)
1.	U – carcasă		> 1 MΩ	
2.	V – carcasă		> 1 MΩ	
3.	W – carcasă		> 1 MΩ	

Observații
Izolația înfășurărilor este corespunzătoare dacă rezistența măsurată este mai mare de 1 MΩ.
Valorile sub 1 MΩ indică deteriorarea izolației și necesitatea recondiționării sau rebobinării motorului.

CRITERII DE EVALUARE – (corelate cu URÎ 6)

Nr. crt.	Criteriul de evaluare	URÎ corelat	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1.	Respectarea normelor SSM și PSI	6.1.10	20 p	
2.	Utilizarea corectă a aparaturii de măsură	URÎ 6	20 p	
3.	Realizarea corectă a verificărilor	6.2.10	20 p	
4.	Completarea corectă a fișei de lucru	6.3.3	20 p	
5.	Lucrul în echipă și asumarea responsabilității	6.3.4 / 6.3.5	20 p	
Total			**100 p**	

FIȘĂ DE LUCRU

Tabelele cu valori realiste, exact cum ar arăta la un motor asincron funcțional

1. Verificarea vizuală a motorului electric

Tabel de verificare – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Element verificat	Stare constatată	Observații
1.	Carcasa motorului	Fără fisuri, lovituri sau deformări	
2.	Șuruburi și prinderi	Strânse corespunzător, motor bine fixat	
3.	Urme de supraîncălzire	Absentă decolorare sau miros de ars	
4.	Cabluri de alimentare	Izolație intactă, fără tăieturi	
5.	Ventilație motor	Orificii curate, neobturate	

Concluzie comparativă

Un motor aflat în stare bună nu prezintă defecte vizibile și poate fi pus în funcțiune în condiții de siguranță. Un motor cu defecte vizuale necesită remedierea acestora înainte de exploatare.

Măsuri recomandate

- strângerea sau înlocuirea șuruburilor de prindere
- verificarea cauzelor supraîncălzirii
- înlocuirea cablurilor deteriorate
- interzicerea punerii în funcțiune până la remedierea defectelor

2. Verificarea continuității înfășurărilor

Tabel completat – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare	Rezistență măsurată (Ω)	Apreciere
1.	U1 – U2	5,2 Ω	bun
2.	V1 – V2	5,1 Ω	bun
3.	W1 – W2	5,3 Ω	bun

Observație

Valorile rezistențelor măsurate sunt apropiate între ele, diferența dintre faze fiind sub 10%, ceea ce indică existența continuității înfășurărilor și absența defectelor de tip întrerupere.

Concluzie parțială

În urma măsurătorilor efectuate, s-a constatat că înfășurările motorului electric prezintă continuitate corespunzătoare. Motorul poate fi utilizat în condiții normale de funcționare, fără a fi necesare intervenții de remediere.

3. Verificarea izolației înfășurărilor

Tabel completat – izolația înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare – carcasă	Rezistență (MΩ)	Valoare admisă	Apreciere
1.	U – carcasă	18 MΩ	> 1 MΩ	bun

2.	V – carcasă	20 MΩ	> 1 MΩ	bun
3.	W – carcasă	19 MΩ	> 1 MΩ	bun

Observație
Rezistențele de izolație măsurate sunt mult peste valoarea minim admisă.
Concluzie parțială
Izolația înfășurărilor este corespunzătoare și asigură funcționarea motorului în condiții de siguranță.
Concluzie generală
În urma verificărilor efectuate s-a constatat că motorul electric analizat este în stare bună de funcționare din punct de vedere electric.

Întrebări posibile ale cadrului didactic / răspunsuri scurte ale elevului

1. **De ce este importantă verificarea continuității înfășurărilor?**
Verificarea continuității înfășurărilor se face pentru a depista întreruperi sau defecte care pot împiedica funcționarea motorului.
2. **Cu ce aparat se verifică izolația?**
Izolația se verifică cu megohmmetrul.
3. **Care este valoarea minimă admisă a rezistenței de izolație?**
Mai mare de 1 MΩ.
4. **Ce se poate întâmpla dacă izolația este defectă?**
Dacă izolația este defectă, pot apărea scurtcircuite, electrocutări sau arderea motorului.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea face parte din procesul instructiv-educativ, având un rol important în diagnosticarea, reglarea și optimizarea procesului de predare-învățare. Aceasta oferă un feedback continuu privind posibilitatea îmbunătățirii rezultatelor elevilor și stimulează motivația pentru învățare, totodată oferind profesorilor posibilitatea să-și adapteze metodele didactice, rezultând un act educațional dinamic și eficient.

Prin integrarea metodelor tradiționale (teste) cu cele moderne (portofolii, autoevaluare, evaluare colegială, evaluare digitală), profesorul are în vedere punerea în evidență a competențelor reale dobândite de către elevi.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

Continuă (formativă): în acest caz, instrumentele de evaluare sunt diverse, în funcție de specificul temei, de modalitatea de evaluare (probe scrise, probe orale sau probe practice), de stilurile de învățare ale elevilor, desfășurându-se după un program prestabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeași perioadă de timp.

Se propun următoarele instrumente de evaluare continuă:
- fișe de observație;
- fișe test;
- fișe de lucru;
- fișe de autoevaluare/interevaluare;
- eseuri structurate/nestructurate;
- referate științifice;
- proiecte;
- activități practice;

- teste docimologice;
- platforme de quiz-uri și teste;
- lucrări de laborator/practice

Finală (sumativă): este o evaluare care se desfășoară la finalul unei unități de învățare sau la sfârșitul unui modul, având ca obiectiv verificarea dacă competențele au fost atinse și a vedea dacă elevii au dobândit cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în SPP, respectiv în CRR.

Se propun următoarele instrumente de evaluare finală (sumativă):

- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testul sumativ.

Evaluarea digitală permite profesorilor să monitorizeze progresul elevilor, să identifice rapid dificultățile întâmpinate de elevi și să ofere intervenții personalizate, folosind diverse instrumente digitale de evaluare:

- **teste rapide** - platformele educaționale **Kahoot** sau **Quizziz,** care oferă feedback imediat;
- **activități interactive,** folosind platforma educațională **Edpuzzle,** unde elevii primesc întrebări pe parcursul unei lecții video, sau platforma de resurse educaționale deschise **Livresq;**
- **chestionare,** realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**.

Ca și instrumente de evaluare finală digitală, pot fi folosite:

- **evaluări online** prin platformele educaționale **Moodle sau Google Classroom**, cu întrebări cu răspunsuri multiple sau eseuri.
- **proiecte digitale** în care elevii își prezintă cunoștințele prin materiale multimedia (infografice, prezentări video, site-uri web educaționale).
- **teste adaptive**, care ajustează dificultatea întrebărilor în funcție de răspunsurile elevului.

Maşini, aparate şi elemente de automatizare
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice

Cunoştinţe:
6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecţie, auxiliare
6.1.4. Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice
6.1.10. Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice

Abilităţi:
6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare
6.2.6. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentaţia tehnică
6.2.7. Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple
6.2.8. Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.

Atitudini:
6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate
6.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate.

Niveluri cognitive Rezultate ale învățării	a-şi aminti	a înţelege	a aplica	a analiza	Pondere %
1. Decodificarea simbolurilor sarcinilor electrice	I 1.1., I.1.2, I.1.3, I.1.4	II.2.2.			**20%**
2. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domenii de utilizare şi documentaţia tehnică	I.1.5.		II.2.1.d II.2.1.e		**15%**
3. Montarea aparatelor în circuite electrice simple	II.2.1.a III.a	II.2.b II.2.1.c.		III.c	**25%**
4. Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.		III.b			**10%**
5. Comunicarea/ raportarea rezultatelor în activitățile desfăşurate	-			III.e	**10%**
6. Asumarea inițiativei în rezolvarea problemelor	-		II.2.2		**10%**
7. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate	-			III.d	**10%**
Pondere %	**20%**	**25%**	**25%**	**30%**	**100%**

TEST DE EVALUARE SUMATIVĂ

Modulul: Maşini, aparate şi elemente de automatizare
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1.1. Întreruptoarele automate sunt aparate electrice de comutaţie utilizate la:
- a. închiderea circuitelor electrice;
- b. deschiderea circuitelor electrice;
- c. închiderea şi deschiderea circuitelor electrice;
- d. protecţia circuitelor electrice.

1.2. Lămpile de semnalizare fac parte din categoria aparatelor de:
- a. semnalizare optică;
- b. acţionare ;
- c. protecţie;
- d. semnalizare acustică.

1.3. Releele utilizate la protecţia instalaţiilor electrice pot fi:
- a. electrice, mecanice, termice;
- b. electrice, mecanice de nivel sau de presiune, termice;
- c. electrice şi termice;
- d. electrice, termice şi mecanice de nivel.

1.4. Simbolul din figura alăturată reprezintă:

- a. releul termic;
- b. contactorul;
- c. siguranţa fuzibilă;
- d. sigurana automată.

1.5. Aparatele electrice care fac posibilă comanda directă, comanda în două sensuri, comanda temporizată a motoarelor electrice asincrone trifazate se numesc:

a. relee;
b. separatoare;
c. demaroare;d. siguranţe automate.

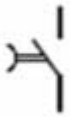
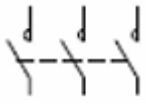
SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. Scrieţi pe foaie cifrele de la **(1)** la **(5)**, iar în dreptul fiecăreia treceţi noţiunea corectă care completează spaţiile libere corespunzătoare: (10 puncte)

a. Limitatoarele se mai numesc şi ……(1)…….. de sfărşit de cursă.
b. Siguranţele fuzibile sunt aparate care asigură protecţia instalaţiilor electrice împotriva curenţilor de ……(2)……. prin topirea unei părţi a căii de curent.
c. Solicitările……(3)……. ale aparatelor electrice sunt solicitări provocate de variaţiile de temperatură.
d. Siguranţele automate diferenţiale (disjunctoarele diferenţiale) decuplează în momentul când în circuit valoarea curentului ……(4)…….atinge valoarea critică.
e. La exploatarea aparatelor electrice este necesar să nu se intervină decât după ce au fost ……(5)……. de sub tensiune de la întreruptorul sau separatorul din amonte şi a fost montat un panou indicator ”Atenţie! Se lucrează pe linie”.

2.2. În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate denumirile unor tipuri de contacte ale aparatelor electrice, iar în coloana **B** sunt enumerate simbolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

(10 puncte)

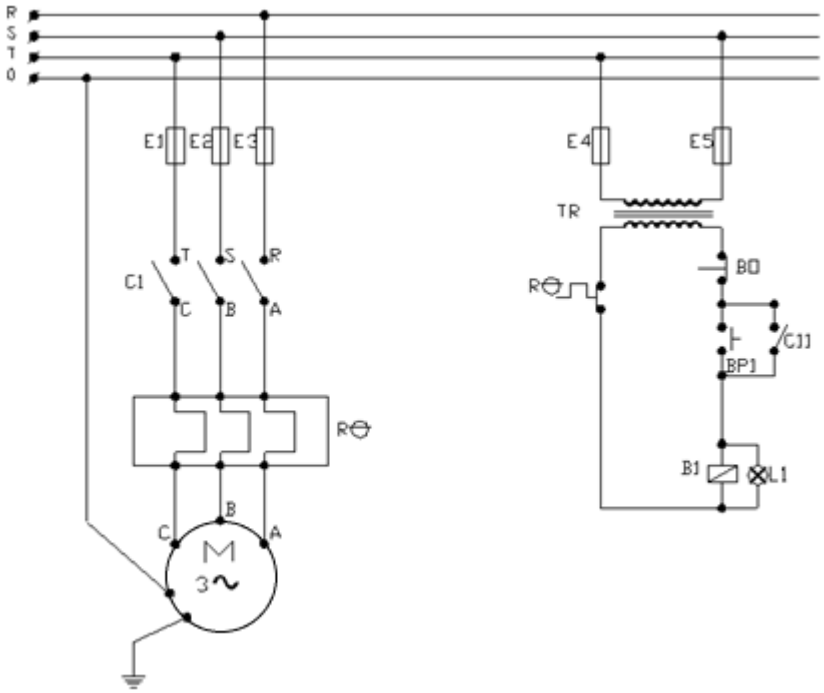
Coloana A	**Coloana B**
1. contact normal deschis acționat de releu termic	a.
2. contact normal deschis	b
3. contacte principale (de forţă) ale unui contactor tripolar	c.
4. contact normal deschis cu temporizare la declanşare (revenire)	d.
5. contact normal deschis cu zăvorâre	e.
	f.

2.3. Citiţi cu atenţie enunţurile următoare şi notaţi în dreptul lor litera **A**, dacă apreciaţi că enunţul este **adevărat** şi litera **F**, dacă apreciaţi că enunţul este **fals**. (10 puncte)

1. Solicitarea electrică apare, la un izolator electric, atunci când două regiuni ale sale se află la potenţiale diferite.
2. Întreruptoarele şi comutatoarele pentru instalaţii nu se utilizează la închiderea şi deschidera circuitelor de lumină.
3. Comutatorul stea-triunghi se utilizează la pornirea motoarelor electrice asincrone cu rotorul în scurcircuit având rolul de a reduce valoarea curentului absorbit la pornirea motorului.
4. Separatoarele se folosesc pentru întreruperea circuitelor sub tensiune, dar fără sarcină.
5. Siguranţele fuzibile şi siguranţele automate sunt aparate de semnalizare.

SUBIECTUL III **30 puncte**

3. Se dă schema electrică din figura următoare:

a. Identificaţi unde se utilizează schemă electrică prezentată în figura de mai sus;
b. Precizaţi rolul aparatelor electrice care alcătuiesc schema electrică din figura de mai sus, compusă din circuitul de comandă şi circuitul de forţă;
c. Identificaţi 5 defecte posibile şi remedierile acestora în schema electrică dată compusă din circuitul de comandă şi circuitul de forţă;
d. Precizaţi normele de sănătatea şi securitatea muncii la montarea aparatelor electrice în schema dată.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-c; 2-a; 3-b; 4-d; 5-c.

*Se acordă câte **6 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (6 p × 5 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. (10 puncte)

(1) - întreruptoare
(2) - scurcircuit
(3) - termice
(4) - rezidual
(5) - scoase

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.2. (10 puncte)

1-b; 2-d; 3-a; 4-e; 5-c.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.3. (10 puncte)

1 - A; 2 - F; 3 - A; 4 - A; 5 - F.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

SUBIECTUL III **30 puncte**

3.a. pornirea directă a motorului asincron **(1p)**

3.b.

Denumire aparat	***Rolul aparatului în circuit***	***Punctaj acordat***
Siguranţele fuzibile/automate	Protecţie la scurcircuit	**1p**
Contactorul electric	Alimentează sau întrerupe alimentarea cu tensiune a unui motor electric, la comanda unui operator	**1p**
Releul termic	Protecţie la suprasarcină	**1p**
Transformatorul electric	Coboară tensiunea electrică la valoarea cerută de aparatele din circuit de comandă	**1p**
Buton de oprire	Întrerupe alimentarea circuitului de comandă	**1p**
Buton de pornire	Alimentează cu tensiune	**1p**
Lampă de semnalizare	Rolul de a semnaliza prezenţa tensiunii în schema electrică	**1p**
Motor electric asincron	Are rolul de a furniza energia mecanică necesară unui sistem/pune în mişcare un sistem mecanic	**1p**

*Se acordă câte **1 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (1 p × 9 = 9 p)

3.c. Descrierea funcționării schemei electrice: (10 puncte)

La apăsarea butonului de pornire BP circuitul este alimentat, bobina B_1 a contactorului C este alimentată şi contactele normal deschise C_1 din circuitul de forţă al contactorului C se închid. Circuitul de comandă este alimentat între fazele S şi T prin intermediul transformatorului TR şi a siguranţelor automate E_1 şi E_2. Motorul electric este alimentat în circuitul de forţă prin siguranţele automate E_1, E_2, E_3, contactele C_1 care se închid şi contactele releului termic RΘ. Circuitul de comandă se închide prin siguranţele automate E_1 şi E_2, transformatorul TR, butonul de oprire BO (care este normal închis), butonul de pornire BP (care este apăsat), bobina contactorului B_1 şi contactul RΘ. Contactul de autoreţinere C_{11} al contactorului se închide şi menţine circuitul de comandă închis chiar dacă forţa de apăsare a butonului de pornire este eliminată.

*Se acordă câte **10 puncte** pentru descrierea funcţionării schemei de pornire directă a motorului asincron.*

3.d. Defecte și remedieri (10 puncte)

	Defectul aparatelor electice	***Remedierea defectelor aparatelor electice***
1.	bobina contactorului arsă	schimbarea contactorului
2.	contacte imperfecte ale aparatelor care intră în componenţa schemei electrice date: schema de comandă şi schema de forţă.	curătarea contactelor imperfecte strângerea contactelor
3.	curbarea lamelelor bimetalice ca urmare a curenţilor mari, periodici, care au parcurs înfăşurarea din jurul lamelelor bimetalice.	înlocuirea releului termic
4.	uzura, oxidarea sau înegrirea contactelor interne ale butonului de pornire din cauza arcurilor electrice repetate.	înlocuirea butonului de pornire
5.	blocarea butonului de oprire din cauza prafului, coroziunii sau uzurii mecanice.	înlocuirea butonului de oprire

*Se acordă câte **1 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (1 p × 10 = 10 p)

3.e. Normele de sănătatea şi securitatea muncii (10 puncte)

- utilizarea echipamentului individual de protecţia muncii;
- utilizarea instrumentelor de lucru specifice domeniului electric şi în bună stare de funcţionare;
- verificarea stării de funcţionare a aparatelor electrice înainte de a fi montate în circuit;
- nu se ating piesele aflate sub tensiune;
- legarea la pământ a instalaţiei de protecţie se realizează prin conductoare legate electric la priza de pământ;

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

În contextul prevederilor actuale, învățarea remedială are un rol important în sprijinirea elevilor care au nevoie de ajutor suplimentar pentru consolidarea și clarificarea cunoștințelor, cu scopul atingerii competențelor specifice calificării alese.

Planul remedial este instrumentul cu ajutorul căruia putem corecta deficiențele și îmbunătăți performanțele elevilor, având ca scop atingerea obiectivelor.

Pentru a concepe un plan remedial, în urma aplicării unui test sumativ la clasă, vom parcurge următorii pași:

1. **Identificarea deficiențelor** prin completarea tabelului „Rezultatele testului” cu scopul de a determina itemii la care elevii nu au răspuns corect.
2. **Stabilirea obiectivelor**. Odată ce deficiențele au fost identificate, vom stabili obiectivele SMART și modalitățile de remediere. În acest sens, se propune completarea tabelului „Interpretarea testului”.
3. **Elaborarea Planului remedial** pentru deficiențele constatate.

   Pentru realizarea planului, vom răspunde la câteva întrebări:

   - Care sunt urgențele?
   - Ce trebuie făcut concret?
   - Până când?
   - De către cine?
   - De ce avem nevoie?

   Pentru o mai bună organizare a activităților în realizarea planului remedial, propunem completarea tabelului „Plan remedial”.
4. **Finalizarea și evaluarea întregului proces** pentru a stabili ce a funcționat și ce ar putea fi îmbunătățit pe viitor și dacă obiectivele au fost atinse conform așteptărilor sau sunt necesare eforturi suplimentare.

REZULTATELE TESTULUI

Nr. crt.	Numele şi prenumele elevului	Subiectul I	Subiectul II			Subiectul III	Puncte din oficiu	Total punctaj	Nota
			2.1.	2.2.	2.3.				
1.	E1								
2.	E2								
3.	E3								
22	E22								
Media punctelor acumulate									

INTERPRETAREA TESTULUI

Modulul: Maşini, aparate şi elemente de automatizare
CLASA: a X-a
Profesor: ……..
Anul şcolar: ……

Competenţe specifice vizate/Rezultate ale învăţării	Conţinuturi asociate competențelor	Evaluarea gradului de achiziţie a competenţelor (Procent de însușire a conținutului evaluat de către elev)	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Modalități de remediere/ orientare spre performanță
1. Decodificarea simbolurilor sarcinilor electrice	Aparate electrice (simboluri, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecţie, auxiliare Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice				
2. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentaţie					
Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple					
Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.					
Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate					
Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme					
Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate.					

PLAN REMEDIAL

Modulul: Mașini, aparate și elemente de automatizare
CLASA: a X-a
Profesor: ……..
Anul şcolar: ……

Nume elev	**Decalaje identificate**	**Prioritate** *(care sunt urgenţele?)*	**Activitatea remedială** *(ce trebuie făcut concret?)*	**Intervalul de timp** *(până când?)*	**Persoana responsabilă** *(de către cine?)*	**Resurse** *(de ce avem nevoie)*
E1, E2, E3						
E4, E5, E8						
E6, E7, E9						
E11, E22						
Colectivul clasei						

Instrument de evaluare pentru proba de instruire practică

TEMA: **INVERSAREA SENSULUI DE ROTAȚIE PENTRU UN MOTOR ELECTRIC ASINCRON**

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII VIZATE

CUNOȘTINȚE
6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcțional, mărimi caracteristice): de comutație, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare;
6.1.9. Scheme electrice de forță conținând aparate electrice, mașini electrice și elemente de automatizare.
ABILITĂȚI
6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice: de comutație, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare;
6.2.6. Selectarea aparatelor electrice în funcție de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică;
6.2.7. Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple;
6.2.19. Executarea de scheme electrice de forță conținând aparate electrice, mașini electrice și elemente de automatizare.

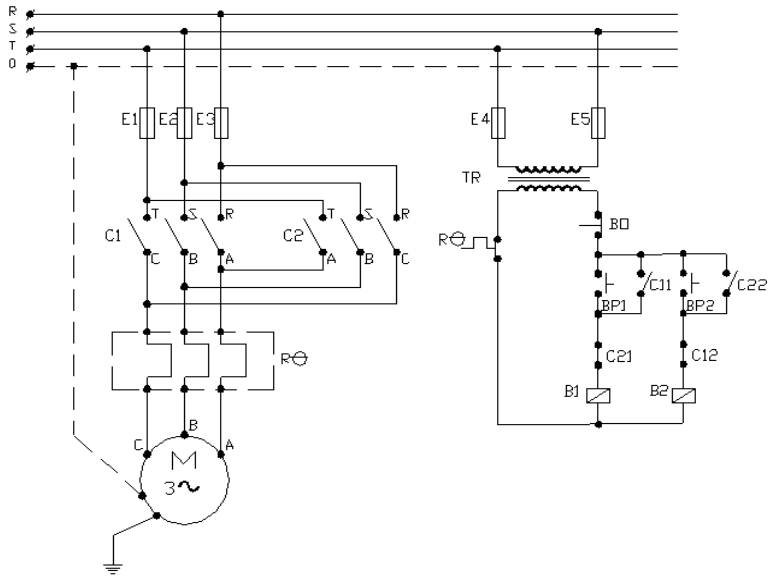
ATITUDINI
6.3.3. Comunicarea și raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate;
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calității lucrărilor/sarcinilor încredințate;
6.3.8. Respectarea normelor de sănătatea și securitatea în muncă și de protecția mediului specifice sarcinilor de lucru încredințate.

FIŞĂ DE LUCRU

ELEV:_____
CLASA:_____
DATA:_____

Tema: Pe baza schemei date în figura de mai jos, realizați instalația electrică de inversare a sensului de rotație pentru un motor electric asincron cu transformator coborâtor de tensiune în schema de comandă.

a. Schema electrică:

b. Sarcina de lucru:

- identificați elementele componente din schema electrică dată;
- selectați materialele, SDV-urile și aparatele necesare executării schemei electrice;
- realizați conexiunile electrice conform schemei date;
- verificaţi continuitatea circuitului în lipsa sursei de alimentare cu ajutorul multimetrului;
- analizați funcționarea schemei electrice pentru inversarea sensului de rotație;
- prezentați oral funcționarea circuitelor realizate: circuitul de forţă şi circuitul de comandă.

Timp de lucru: 120 min.

Resurse materiale și echipamente necesare:

- Echipamente și aparatură:
  - Panou didactic pentru montaje electrice / placă de montaj
  - Sursă de alimentare 230V c.a./380Vc.a. (sau sursă didactică protejată)
  - Multimetru digital (cu funcție voltmetru și ohmmetru)
  - Șurubelnițe izolate (dreaptă și în cruce)
  - Clește pentru dezizolat conductoare
- Componente electrice:
  - Siguranțe automate pentru circuitul de forță
  - Siguranțe automate pentru circuitul de comandă
  - Contactor
  - Releu termic
  - Buton de pornire
  - Buton de oprire

- Lampă de semnalizare
- Transformator coborâtor de tensiune
- Conductoare electrice izolate
- Canal de cablu
- Papuci / terminale pentru conexiuni

➢ Materiale auxiliare:
- Fișă de lucru tipărită
- Marker pentru identificarea conductorilor (opțional)

➢ Echipament individual de protecție (SSM):
- Salopetă de protecție
- Mănuși electroizolante
- Încălțăminte cu talpă izolantă
- Covor electroizolant (la lucrul sub tensiune controlată)

BAREM DE EVALUARE

FIȘĂ DE EVALUARE
Numele elevului.....

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1.	Primirea sarcinilor de lucru și organizarea locului de muncă (max. 20 p)	Analiza sarcinii de lucru și identificarea soluției de rezolvare.	**10 p**	
		Alegerea materialelor, a SDV-urilor și aparatelor de măsură necesare executării lucrărilor de montare a aparatelor electrice de joasă tensiune.	**10 p**	
2.	Realizarea sarcinii de lucru (max. 50 p)	1. Conectarea siguranțelor pe circuitul de forță. 2. Conectarea siguranțelor pe circuitul de comandă. 3. Conectarea contactorului. 4. Conectarea releului termic. 5. Conectarea butonului de pornire. 6. Conectarea butonului de oprire. 7. Conectarea lămpii de semnalizare. 8. Conectarea transformatorului coborâtor de tensiune.	**4 p** **4p** **4 p** **4 p** **4p** **4p** **4 p** **4p**	
		Funcţionalitatea circuitului	**18p**	
		Respectarea normelor cu privire la protecţia muncii şi protecţia mediului.	**5 p**	
3.	Prezentarea lucrării (max. 30 p)	Verificarea continuităţii circuitului cu ajutorul multimetrului conectat pe domeniul de măsurare al rezistenţei.	**10 p**	
		Descrierea funcționării circuitului.	**10p**	
		Enumerarea a trei norme de tehnica securităţii muncii la realizarea şi verificarea funcţionării montajului.	**5 p**	

BIBLIOGRAFIE

1. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 și 4, domeniul de pregătire profesională Electromecanică, 2016.
2. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
3. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
4. Florin Mareș, Nicoleta Ivan, Gabriel-Mihail Danielescu, *"Instalații electrice" – Auxiliar clasa a X-a*, Editura CD Press, 2018
5. Florin Mareș, Jana Popa, Ionel Ilie Conț, "*Aparate electrice" – Auxiliar clasa a X-a*, Editura CD Press, 2018
6. Florin Mareș, Iana Druță, *"Mașini electrice"- manual pentru clasa a XI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, 2016.
7. Burlacu, Paul; Bucur, C; Mateescu, L. *"Electrotehnică și mașini electrice. Vol.II. Mașini electrice"*, Editura MatrixRom, 2016
8. Sabina Hilohi, Doinița Ghinea, *"Elemente de comandă și control pentru acționări și sisteme de reglare automată"- manual pentru clasa a XI-a și a XII-a, licee tehnologice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2016.
9. https://www.canva.com/ro_ro
10. https://www.lucidchart.com/pages
11. https://creately.com
12. https://miro.com
13. https://docs.google.com/drawings
14. https://www.traceparts.com/en

MODUL III. SISTEME ELECTRO-HIDROPNEUMATICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „**Sisteme electro-hidropneumatice”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate		**26 ore/an**
laborator	**-**	**26 ore/an**
instruire practică		**-**

Modulul **„Sisteme electro-hidropneumatice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 7. UTILIZAREA ȘI REGLAREA SISTEMELOR ELECTRO-HIDROPNEUMATICE ÎN INSTALAȚII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1.	**7.2.1.** **7.2.2.** **7.2.3.** **7.2.4.** **7.2.5.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.3.** **7.3.4.**	**1. Fluide utilizate în industrie** (definitie, proprietăți): - lichide (uleiuri, lichid de frână, lichid hidraulic, apă, antigel); - gaze (aer, freon, oxigen, acetilenă, CO_2); - puritatea fluidelor; - parametrii fluidelor (debit, presiune, volum, temperatură, vascozitate); - etichetare și marcare fluide. **2. Părți componente ale instalațiilor pentru circulația fluidelor** (definire, rol funcțional): - generatoare de energie hidropneumatică (pompe, compresoare); - elemente pentru reținerea fluidelor (rezervoare, recipiente, cilindri sub presiune); - elemente pentru conducerea fluidelor – conductoare și tuburi (dilatarea conductelor, conducte rigide, flexibile); - elemente de comandă și reglare a circulației fluidelor: vane, robineți, diafragme, ventile, distribuitoare, supape, valve, electrorobineți, servovalve;

			- elemente de acționare: închidere, deschidere, comandă, reglarea debitului de curgere; - filtre (simple, cu undicatoare de colmatare); - transmițatoare de semnal (de presiune, de debit); - elemente de execuție (cilindri de actionare, motoare hidraulice, motoare pneumatice); - compactarea echipamentelor hidropneumatice; - circuite logice hidropneumatice. **3. Elemente de automatizare a instalațiilor** - citirea schemelor; - senzori (rol funcțional, clasificare, parametri, mod de utilizare); - reglarea circulației fluidelor - scheme de reglare **4. Modalitați de recuperare a fluidelor uzate** **5. Documentație tehnică:** cataloage de specialitate, manual de utilizare a elementelor de circuit, cărți tehnice, programe informatice pentru reprezentarea elementelor de circuit hidraulic și pneumatic **6.** Norme de sănătate și securitate a muncii, împotriva incendiilor, de protecție a mediului la transportul fluidelor.
7.1.2.	**7.2.6**. **7.2.7**. **7.2.8**.	**7.3.5**. **7.3.6**.	**7. Tehnici de măsurare a proceselor de comandă și control** (semnale, valori de măsurat) - Presiunea, debitul și temperatura în sistemele cu fluid - procedee de măsurare și de reglare Norme de sănătate şi securitate în muncă şi de protecţia mediului specifice privind procesele de măsurare, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electro-hidropneumatice, colectarea deșeurilor, principii ale economiei circulare.
7.1.3.	**7.2.9**. **7.2.10**. **7.2.11**.	**7.3.7**.	**8. Conexiunile sistemelor electro-hidropneumatice** (conectare, reglare, verificare, erori) - Sisteme hidropneumatice automatizate – generalități - Circuite electrice și de fluid - Interconexiunea dintre instalația hidraulică și instalația electrică de comandă și control - Sisteme de reglare automată a debitului, a presiunii - Sisteme de comandă a fazelor de lucru - Sisteme de semnalizare avarie
7.1.4.	**7.2.12**. **7.2.13**. **7.2.14**. **7.2.15**.	**7.3.8**	**9. Sisteme de acţionare electro-hidropneumatice conform documentaţiei tehnice** - Scheme de acţionare electro-hidropneumatică, ciclograme. - Programe informatice pentru desenarea schemelor de acţionare

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ✓ Elemente componente şi specifice ale acţionărilor hidropneumatice (cilindri pneumatici simplu/dublu efect, cilindri telescopici, motoare pneumatice, motoare hidraulice, pompe hidraulice, compresoare, distribuitoare, ventile, supape, servovalve, electrovane, presostate, senzori de poziţie şi presiune, filtre, regulatoare de presiune, lubrificatoare, conducte rigide şi flexibile, cuple rapide, racorduri, furtunuri).
- ✓ Materiale şi accesorii necesare realizării lucrărilor practice (cabluri, conductoare, conectori, cleme, coliere, materiale consumabile).
- ✓ Laborator cu echipamente specifice pentru acţionări electrice, hidropneumatice; platforme de laborator pentru simulare şi montaj.
- ✓ Documentaţie tehnică şi tehnologică (cataloage, specificaţii tehnice, standarde ISO – în special ISO 1219, scheme de acţionare electrice, hidraulice, pneumatice, fişe tehnologice).
- ✓ Trusa electricianului şi trusa mecanicului.
- ✓ Softuri educaţionale şi de simulare (FluidSIM Demo, PneumoSim, Draw.io, AutoDraw), platforme educaţionale (Google Classroom, Moodle), materiale video (YouTube – Festo Didactic, Hydraulics & Pneumatics).
- ✓ Resurse multimedia specializate: platforma LunchBox Sessions – lecţii interactive hidraulice şi pneumatice (ex.: Positive & Non-Positive Pumping).
- ✓ Norme specifice/ legislaţie de protecţia mediului în procesele de măsurare.
- ✓ Resurse „green”: containere pentru colectarea selectivă a deşeurilor, recipiente pentru colectarea uleiurilor uzate, materiale informative privind protecţia mediului şi utilizarea energiei regenerabile.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile programei modulului **„Sisteme electro-hidropneumatice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Parcurgerea cunoştinţelor se face în ordinea redată în „Conţinuturile învăţării”.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Sisteme electro-hidropneumatice”** are o structură elastică, permiţând integrarea de noi resurse didactice, inclusiv digitale (simulări, aplicaţii, platforme multimedia).

Se recomandă instruirea centrată pe elev, prin activităţi variate, care să ia în considerare stilurile individuale de învăţare.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării pot fi utilizate:

- metode centrate pe elev: documentarea, observaţia, exerciţiul, experimentul, lucrul individual, fişe de lucru;
- activităţi de grup: discuţii, asalt de idei, Turul galeriei, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (inclusiv resurse digitale precum LunchBox Sessions);
- metode interactive de predare, fixare şi formare de priceperi;
- metode de informare şi documentare independentă (studiu individual, investigaţie, studii de caz, referat, proiect);
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor;

- metode de dezvoltare a gândirii critice (brainstorming, harta gândirii, jurnalul dublu, tehnica lotus, diagrame Venn, șase pălării gânditoare);
- metode de învăţare prin colaborare (Bingo, Ecusonul, Graffiti, Piramida, Phillips 6-6);
- exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii;
- învăţarea prin descoperire;
- activităţi practice, studii de caz, proiecte.

Integrarea educației „green” se poate realiza prin:

- discuţii privind consumul responsabil de energie în sistemele hidropneumatice;
- analiza pierderilor de aer/ulei şi impactul asupra mediului;
- colectarea selectivă a materialelor utilizate în laborator;
- studii de caz privind reducerea consumului energetic.

Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

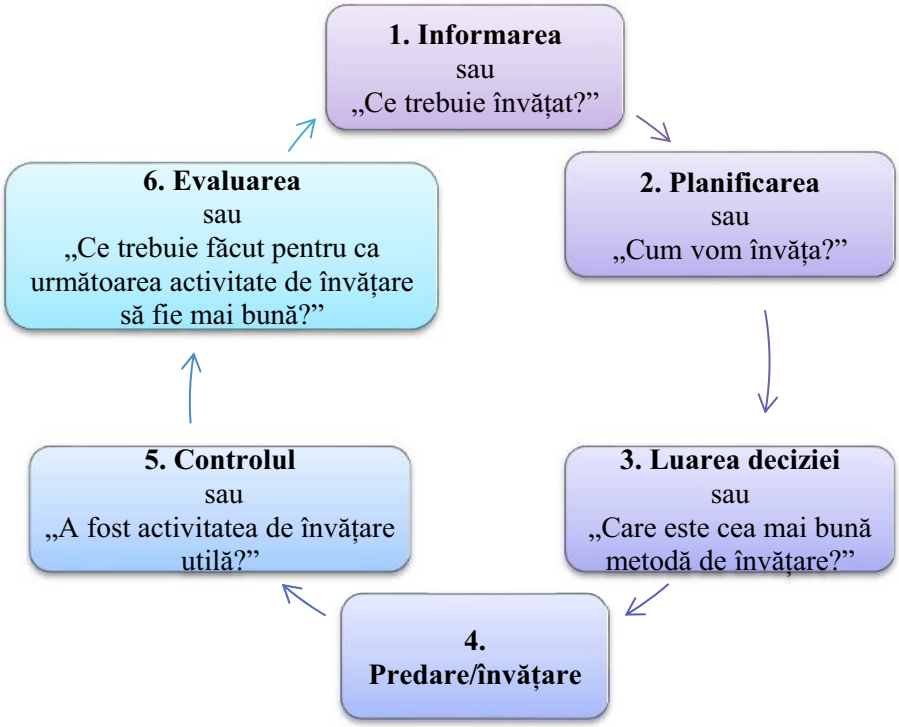
Pentru achiziţionarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului „**Sisteme electro-hidropneumatice**”, se recomandă câteva exemple de activităţi practice de învăţare la orele de laborator:

- exerciţii aplicative şi practice de identificare a elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice (motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, rezervor, drosel, cuplă, cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică);
- exerciţii practice de utilizare a simbolurilor elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice în diverse aplicaţii
- exerciţii practice de selectare a elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice conform documentaţiilor tehnice în diverse aplicaţii
- exerciţii practice de utilizare a programelor informatice pentru desenarea schemelor de acţionare.
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect”.*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect”*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect. Utilizarea funcţiei „SAU”.*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect. Utilizarea funcţiei „ŞI”.*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect utilizând circuite cu automenţinere având dominantă „OFF” (oprire).*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect utilizând circuite cu automenţinere având dominantă „ON” (pornire).*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Revenirea automată cu ajutorul limitatorului de cursă electric”.*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Reglarea timpului de staţionare a tijei cilindrului la capăt de cursă cu ajutorul temporizatorului electric”.*
- lucrare de laborator – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Sesizarea capătului de cursă cu ajutorul presostatului”.*
- lucrare de laborator – *„Analiza consumului energetic într-un circuit pneumatic și optimizarea acestuia folosind simulări digitale și principii de protecție a mediului”*
- lucrare de laborator – *„Distribuitoare, reglarea debitului, consumul energetic și utilizarea resurselor digitale în circuite pneumatice”*

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare - TEORIE

TEMA - ELEMENTE DE ACȚIONARE CU SIMPLĂ ACȚIUNE

Metoda celor 6 pași. Etape:
- **Informarea** sau „Ce vom învăța?”
- **Planificarea** sau „Cum vom învăța?”
- **Luarea deciziei** sau „Care este cea mai bună metodă de învățare?”
- **Predare/învățare**
- **Control** sau „A fost activitatea de învățare utilă?”
- **Evaluarea** sau „Ce trebuie făcut pentru ca următoarea activitate de învățare să fie mai bună?”

1. Informarea sau „Ce trebuie făcut?”
- Mai întâi, elevul trebuie să se informeze temeinic asupra sarcinii sale, asupra conținutului și a condițiilor concrete existente.
- Pentru informarea sa, elevul va găsi în suportul Fișei de documentare/ Fișa de lucru conținuturi corespunzătoare, care oferă sprijin specificațiilor cerute în cadrul acestei teme.
- Întrebările de îndrumare îl ghidează spre aprofundarea competențelor și cunoștințelor care urmează a fi aplicate.
- Instrucțiunile despre mediile de informare oferă indicații referitoare la locul în care se vor găsi informațiile de specialitate pentru elaborarea Fișelor și pentru răspunsul la întrebările cheie.
- În încheierea etapei de informare, elevilor li se vor pune la dispoziție toate datele și informațiile pentru elaborarea Fișei.

2. Planificarea sau „Cum vom proceda?”

- După etapa de informare, elevul planifică sistematic elaborarea Fișelor, modul de utilizare a informației și a materialelor auxiliare corespunzătoare, precum și ordinea completării individuale.
- Pentru aceasta se vor folosi informațiile acumulate la punctul 1.
- In suportul Fișei, pentru această etapă există un formular de planificare a etapelor de lucru.
- În această Fișă se vor trece pașii planificați, răspunsurile în parte.

3. Luarea deciziei sau „Care este cea mai bună metodă de rezolvare?”

- Pentru ducerea la îndeplinire a unei sarcini, adeseori există mai multe căi de rezolvare; se va alege acea cale care este cea mai bună din punct de vedere al elaborării conținutului, prezentării acestuia.
- Elevul, pe baza documentației prezente și a criteriilor din documentație, prezintă profesorului Fișa completată.

4. Predare/ Învățare

- Sarcinile din cadrul Fișei se vor executa corespunzător ordinii stabilite în cadrul planificării şi metodelor stabilite de profesor și elev.

5. Controlul sau „A fost sarcina rezolvată în mod profesionist?”

- După completarea Testului de evaluare, elevul se va autoevalua sau corespunde cerințelor stabilite.
- Pentru control se va utiliza Baremul de autoevaluare/evaluare, elevul primind feedback din partea profesorului.
- Prin această evaluare, respectiv autoevaluare, elevii își vor însuși competențe de aplicare a criteriilor de calitate.

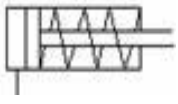
6. Evaluarea sau „Ce trebuie făcut pentru ca următoarea activitate de învățare să fie mai bună?”

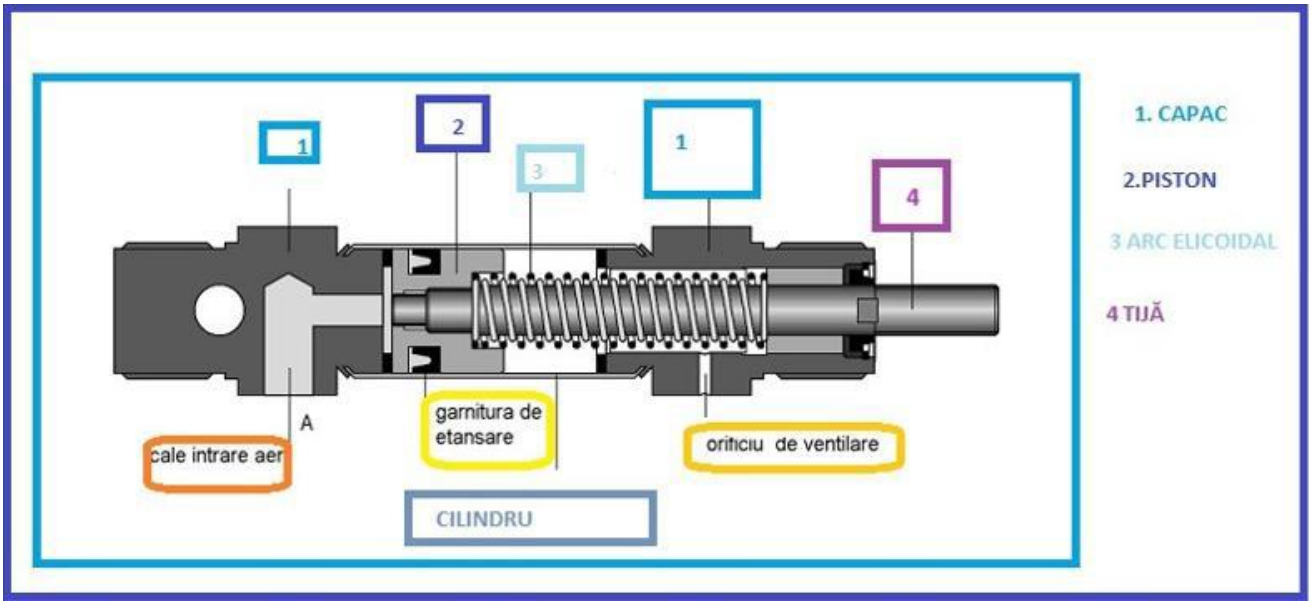
- La final, Fișele și Testele de evaluare se vor discuta de către elevi și profesor în scopul fixării experiențelor acumulate și al minimizării probabilității de a apărea viitoare greșeli.

FIŞĂ DE DOCUMENTARE - TEORIE
ELEMENTE DE ACȚIONARE CU SIMPLĂ ACȚIUNE

Într-o instalație acționată pneumatic, elementele de execuție ale respectivei instalații sunt motoarele pneumatice. Acestea transformă energia pneumatică în energie mecanică ce servește la antrenarea mecanismelor instalației. Alimentarea elementelor de execuție pneumatice se face cu energie de la regulatoarele pneumatice (0.2 ÷ 1 bar), sau electronice, prin intermediul convertorului electro-pneumatic. După tipul constructiv, se poate face o clasificare generala a cilindrilor:

- **cilindri cu simplă acțiune (simplu efect):**
  - ✓ cu revenire cu arc;
  - ✓ cu revenire sub acțiunea unei forțe rezistente.
- **cilindri cu dublă acțiune (dublu efect):**
  - ✓ cu tijă unilaterală;
  - ✓ cu tijă bilaterală.
- **cilindri în tandem:**
  - ✓ cu amplificare de forță;
  - ✓ având cursa în două trepte.

Cilindrul cu simplă acțiune sau cilindrii cu simplu efect se utilizează acolo unde doar pe cursa de avans (sau cea de retragere) este necesară dezvoltarea forței motoare: dispozitive de prindere și fixare, împingerea pieselor, opritoare, ștanțe, etc. Astfel, doar o cameră a cilindrului este alimentată cu aer comprimat, revenirea în poziția inițială realizându-se sub acțiunea resortului. Forța teoretică de avans (neglijând frecările interne) este dată de presiunea ce acționează pe suprafața pistonului din care se substrage forța de reacțiune a arcului. Forța arcului este calibrată de așa natură încât aduce înapoi pistonul fără sarcină până la poziția sa inițială. Se utilizează de regulă pentru curse de până la 100 mm.

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare - LABORATOR TEHNOLOGIC

TEMA: Sisteme de acționare electro-hidropneumatice – laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate (exemplu)

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.1. Elemente de circuit hidraulic și pneumatic (rol, funcționare, simboluri, selectare conform documentațiilor tehnice) - Motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, rezervor, drosel, cuplă, cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică, senzor, actuator	**7.2.1.** Selectarea elementelor componente și specifice ale circuitelor hidraulice și pneumatice în funcție de rol și funcționare **7.2.2.** Utilizarea documentației tehnice pentru selectarea elementelor de circuit pneumatic **7.2.3.** Utilizarea simbolurilor elementelor de circuit hidraulic și pneumatic în diverse aplicații **7.2.4.** Reprezentarea cu ajutorul calculatorului a diverselor elemente de circuit hidraulic și pneumatic **7.2.5.** Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate	**7.3.1.** Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă **7.3.2.** Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate **7.3.3.** Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităților pentru sarcina primită **7.3.4.** Asumarea la locul de muncă a calității lucrărilor /sarcinilor încredințate

Resurse necesare

- Stand didactic cu **sisteme hidraulice și pneumatice**.
- **Cilindri hidraulici/pneumatici**, motoare hidraulice, distribuitoare, supape, senzori.
- **Panou electric de comandă** cu butoane, relee, siguranțe, PLC (opțional).
- **Scheme funcționale** și **ciclograme** ale sistemelor de acționare.
- **Simulatoare digitale**: FluidSIM, Automation Studio, Draw.io pentru scheme.
- **Trusa electricianului** și trusa mecanicului.
- **Documentație tehnică**: cataloage, fișe tehnice, manuale de utilizare.
- **Consumabile:** furtunuri, racorduri, coliere, cabluri, etichete.
- **Resurse digitale suplimentare**: – LunchBox Sessions — FluidSIM Demo – PneumoSim – Draw.io – AutoDraw – YouTube – Festo Didactic.

Pe toată durata activității se respectă normele de **SSM**, **PSI**, precum și reglementările privind **protecția mediului** și gestionarea deșeurilor (uleiuri, furtunuri, componente electrice).

Descrierea metodei piramidei

Metoda piramidei îmbină activitatea individuală cu cea colaborativă, crescând treptat complexitatea și nivelul de integrare a informațiilor. Elevii pornesc de la observații individuale și ajung la o soluție colectivă, completă și argumentată.

Fazele de desfășurare

1. Faza introductivă

Profesorul prezintă tema:

„Analiza și realizarea unui sistem de acționare electro-hidropneumatică conform unei scheme date."

Se explică obiectivele, resursele și regulile de lucru.

2. Faza lucrului individual

Elevii studiază schema de acționare (hidraulică/pneumatică + electrică) și identifică:

- elementele de execuție (cilindri, motoare);
- elementele de comandă (distribuitoare, supape, senzori);
- elementele electrice (butoane, contacte, bobine, protecții);
- conexiunile dintre circuitele de fluid și cele electrice.

Fiecare elev notează observațiile și întrebările proprii.

3. Faza lucrului în perechi

Elevii compară rezultatele individuale și discută:

- rolul fiecărui element;
- modul de funcționare al sistemului;
- posibile erori de conectare sau interpretare.

Formulează împreună o listă comună de componente și funcții.

4. Faza reuniunii în grupuri mai mari

Se formează grupuri de 4–5 elevi care:

- reunesc toate componentele identificate;
- realizează **schema completă** (electrică + fluid);
- stabilesc **ciclograma** sistemului;
- explică succesiunea fazelor de lucru;
- identifică elementele de siguranță și control.

5. Faza raportării în colectiv

Fiecare grup prezintă:

- schema realizată;
- modul de funcționare;
- justificarea alegerii elementelor;
- eventualele probleme identificate.

Profesorul clarifică neînțelegerile și validează soluțiile corecte.

6. Faza decizională

Întreaga clasă stabilește:

- schema finală de acționare;
- rolul fiecărui element;
- succesiunea fazelor de lucru;
- concluzii privind funcționarea sistemului electro-hidropneumatic.

Sugestii privind evaluarea

Evaluarea urmărește măsura în care elevii au înțeles structura, funcționarea și realizarea sistemelor de acționare electro-hidropneumatice.

Tipuri de evaluare

- **Formativă** – pe parcursul activității: întrebări, observații, corectarea erorilor.
- **Sumativă** – probă practică sau test integrator la final.

Instrumente de evaluare

- fișe de observație;
- fișe de lucru;
- teste cu itemi obiectivi și semiobiectivi;
- lucrări practice pe stand;
- proiecte digitale (scheme în FluidSIM/Automation Studio);
- studii de caz privind erori de conectare;
- ciclograme și interpretarea lor.

Exemplu de grilă de evaluare practică

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru (max. 20 p)	Identificarea corectă a tipului de sistem electro-hidropneumatic;	10
		Alegerea SDV-urilor și echipamentelor;	5
		Organizarea locului de muncă	5
2.	Realizarea sarcinii de lucru (max. 50 p)	Analiza funcționării sistemului	10
		Realizarea conexiunilor pneumatice/ hidraulice;	10
		Realizarea conexiunilor electrice;	10
		Efectuarea măsurătorilor și testelor;	10
		Respectarea SSM	10
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate (max. 30 p)	Enumerarea etapelor de lucru;	10
		Explicarea rolului componentelor;	10
		Utilizarea limbajului tehnic specific	10

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare – LABORATOR TEHNOLOGIC

TEMA: ***COMANDA INDIRECTĂ A UNUI CILINDRU CU SIMPLU EFECT FOLOSIND FUNCȚIA „SAU”***

METODA „UNUL STĂ, CEILALŢI CIRCULĂ”
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.4. Sisteme de acţionare electro-hidropneumatice conform documentaţiei tehnice	7.2.12. Citirea schemelor structurale ale acţionărilor hidropneumatice 7.2.13. Realizarea schemelor pentru diverse sisteme de acţionare electro-hidropneumatice 7.2.14. Utilizarea programelor informatice de realizare a schemelor electrice, hidraulice, pneumatice 7.2.15. Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate	7.3.8. Grad de autonomie restrâns în executarea proceselor de măsurare şi în executarea schemelor pentru diverse sisteme de acţionare electro-hidropneumatice, cu ajutorul programelor informatice

Scurtă descriere a metodei:

Bazându-se pe schimbul de idei între elevi, metoda îşi propune să dezvolte atenţia, operaţiile de analiză şi sinteză ale elevilor şi capacitatea acestora de a evalua anumite idei.

Metoda se desfăşoară cu aplicarea următorilor paşi:
Întreaga clasă de elevi este împărţită în grupuri de câte 3- 4 elevi.

1. Fiecare grup, astfel constituit, are un număr, iar în cadrul grupului, toţi membrii au, de asemenea, un număr;
2. Lucrând în grup, elevii rezolvă o problemă sau o sarcină de lucru şi notează situaţia;
3. La semnalul profesorului elevii se rotesc astfel: cei cu numărul 1 se mută în grupul următor; cei cu numărul 2 se mută peste două grupuri ş.a.m.d. Întotdeauna însă, un elev din fiecare grup iniţial rămâne pe loc, fiind cel care explică vizitatorilor rezultatul muncii grupului său. Vizitatorii fac comentarii pe marginea celor prezentate de gazdă; Este bine să se facă atâtea rotaţii până ce elevii revin în grupurile lor iniţiale.
4. Reveniţi în grupurile iniţiale, elevii au următoarele sarcini:
   - Elevul care a rămas pe loc relatează celorlalţi coechipieri comentariile făcute de vizitatori;
   - Fiecare dintre elevii vizitatori prezintă ceea ce a constatat la celelalte grupuri, subliniind asemănările şi deosebirile faţă de propriul lor rezultat;
   - Elevii discută din nou despre problema pe care au trebuit să o rezolve

Mod de organizare a activității/a clasei:
Grupe de 3-4 elevi

Resurse materiale:

- Elemente componente și specifice acționărilor electro-hidropneumatice (motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, drosel, cuplă,

cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică):
- Materiale și accesorii necesare realizării lucrărilor practice (cabluri, conductoare, conectori etc.);
- Laborator/atelier cu echipamente specifice pentru acționări electro-hidropneumetice, platformă de laborator;
- Documentație tehnică și tehnologică (cataloage, specificații tehnice, standarde, scheme de acționare electro-hidropneumatice, fișe tehnologice);
- Trusa electricianului;
- Program informatic pentru desenarea schemelor electro-hidropneumatice FluidSIM, CD-uri, utilizarea Google Suite for Education Google Meet, Zoom, Whats App etc. pentru sesiunile video, videoproiector;
- Surse de documentare (Internet, platforme educaţionale); Normative; Documentații de lucru.

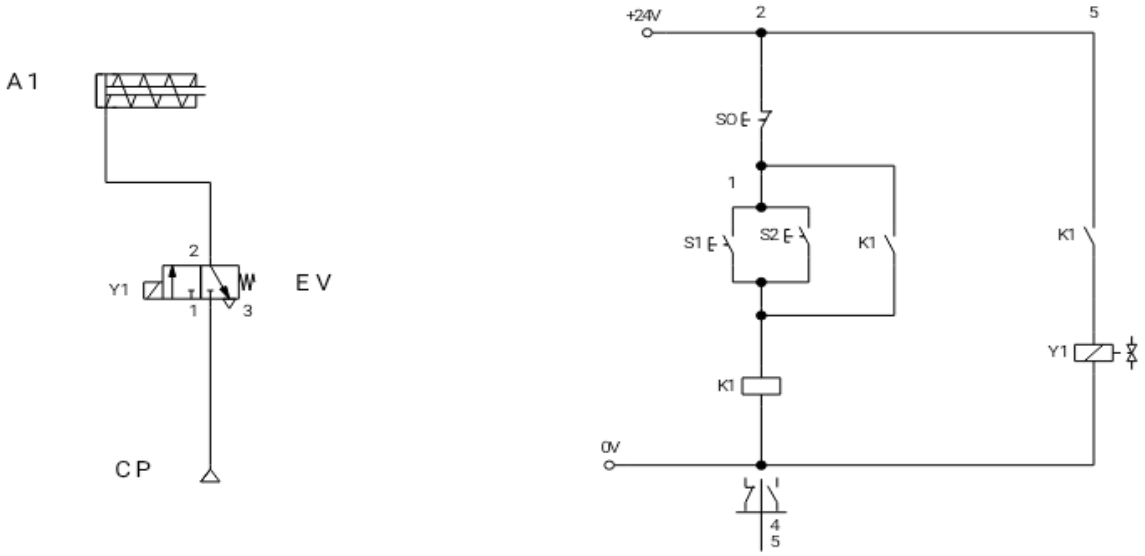
Durată: 100 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales
- Etape de lucru:
- Organizarea colectivului de elevi prin împărţirea acestora în grupuri de 3-4 elevi;
- Recapitularea cunoştinţelor anterioare prin aplicarea la clasă sau online a Activităţii de evaluare, pentru tema ***Cilindrul electro-pneumatic cu simplă acțiune***. Testul se poate aplica și online pe platform Wordwall.
  Testul se poate trimite prin email, pe rețele de socializare, pe platforma Google Classroom și poate să fie accesat de elevi fără creare de cont.
- Numerotarea grupurilor de elevi pentru aplicarea metodei „Unul stă, ceilalţi circulă”;
- Distribuirea Fişelor de lucru către grupurile de elevi;
- Rezolvarea sarcinilor de lucru din cadrul Fişelor de lucru;
- Interpretarea rezultatelor şi comunicarea acestora tuturor grupurilor de lucru;
- Evaluarea rezultatelor tuturor grupurilor de elevi de către cadrul didactic.

FIŞĂ DE LUCRU

COMANDA INDIRECTĂ A UNUI CILINDRU CU SIMPLU EFECT FOLOSIND FUNCȚIA „SAU”

Elevii primesc în cadrul grupului următoarea schemă pentru care au de rezolvat următoarele sarcini de lucru:
1. Creați pe desktop un folder cu denumirea Echipaj_număr.
2. Identificați și denumiți elementele componente ale schemei date într-un fișier Word cu denumirea schema.doc salvat în folderul creat.
3. Fiecare echipaj realizează schema dată utilizând programul FluidSIM (elevii pot folosi tipuri diferite de distribuitoare din biblioteca programului, în funcție de creativitatea fiecăruia).Salvați schema realizată într-un fișier cu denumirea schema1.ct.
4. Simulați cu ajutorul programului FluidSIM funcționalitatea schemei.
5. Inserați în schemă o rezistență reglabilă (drosel) pe cursa cilindrului cu simplu efect ce va limita debitul la 50 % și salvați schema realizată într-un fișier cu denumirea schema2.ct.
6. Simulați cu ajutorul programului FluidSIM funcționalitatea schemei realizate la punctul 5.

Comanda unui cilindru cu simplu efect – pentru rezolvarea sarcinilor de la 1-6.

Metoda ”Unul stă, ceilalți circulă” (cunoscută și sub numele *One Stays, the Others Stray*), este o strategie de învățare colaborativă excelentă pentru activitățile de laborator/instruire practică. Iată cum se poate aplica această metodă pentru ***Comanda unui cilindru cu simplu efect***, împărțind laboratorul/atelierul în 4 stații de lucru:

- Organizarea celor 4 grupuri de elevi;
  Fiecare grup de elevi va primi o Fișa cu o porțiune din schema extinsă de mai sus și o sarcină specifică astfel:

Grupul 1- (Fișă cu Sursa și Alimentarea)

- **Sarcină de lucru:** Identifică sursa de presiune CP și conexiunea către orificiul 1 al electrovalvei EV
  - Elevii trebuie să explice de ce presiunea de alimentare trebuie să fie constantă pentru ca droselul inserat să funcționeze corect.
  - Elementul cheie este simbolul triunghiului (sursa de aer) și linia principală de presiune.

Grupul 2: (Fișă cu Electrovalva/ Distribuitorul 3/2)

- **Sarcină de lucru:** Analizează funcționarea bobinei Y1 și al arcului de revenire al electrovalvei/distribuitorului.
  - Elevii trebuie să explice ce se întâmplă în interiorul electrovalvei/ distribuitorului când semnalul electric este activat (trecerea de la poziția de repaus la cea de lucru).
  - Elementul cheie este comutarea căilor 1 către 2 pentru avans și 2 către 3 pentru retragere.

Grupul 3: (Fișă cu Droselul – elementul nou introdus)

- **Sarcină de lucru:** Inserează simbolul droselului pe linia dintre electrovalvă/ distribuitor și cilindru.
  - Elevii trebuie să explice vizual cum reglajul la 50% reduce secțiunea de trecere a aerului. Elementul cheie este modificarea timpului de deplasare al tijei, în funcție de reglajul droselului - timpul crește, viteza scade.
  - Elevii vizitatori completează următoarea Fișă de observație atunci când ajung la acest Grup 3 astfel încât să-i ajute să se concentreze pe detalii și să obțină informațiile corecte.

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE- Stație Drosel (50%)

Nume vizitator.....
Grup de origine.....

1.Identificarea simbolului – desenează rapid simbolul droselului așa cum l-a reprezentat gazda.

2. Verificarea logicii – Întreabă gazda și bifează varianta corectă:

a. Droselul modifică presiunea aerului (forța cu care împinge tija);

b. Droselul modifică debitul aerului (viteza cu care se mișcă tija);

Răspuns așteptat – b.

2. **Experiment virtual** (întrebare pentru gazdă): ”Dacă reglăm droselul la 10% în loc de 50%, ce se va întâmpla cu timpul de umplere al cilindrului?

Răspuns așteptat – timpul de umplere va crește semnificativ, deoarece secțiunea prin care va trece aerul este mult mai mică, debitul scade, deci tija se va deplasa mult mai lent.

3. **Impactul asupra retragerii –** având în vedere că aerul de evacuare (împins de arc) trece prin același drosel la întoarcere, cum crezi că va fi retragerea tijei?

a. Rapidă (ca și cum droselul nu ar exista);

b. Lentă (frânată la fel ca la ieșire);

Răspuns așteptat- b.

Explicație tehnică- În schemă, droselul este montat pe singura linie ce duce la cilindru. Când se eliberează butonul electrovalvei, arcul cilindrului trebuie să împingă aerul înapoi prin aceeași ”strangulare” de 50% pentru a ajunge la evacuare. Prin urmare și retragerea va fi temporizată.

Grupul 4: (Fișă cu Cilindrul A1)

- **Sarcină de lucru:** Analizează cilindrul cu simplu efect și modul în care acesta primește aerul limitat
  - Elevii trebuie să explice de ce tija se deplasează ”lent” (datorită droselului), dar se retrage (sau nu) la fel de lent, în funcție de tipul de drosel ales (unidirecțional sau bidirecțional).
  - Elementul cheie este interacțiunea dintre forța aerului și forța arcului de revenire.

Mecanismul Rotației (Reamintire)

1. **Lucrul în grup (10minute):** Fiecare grup își definitivează schema și explicațiile pe Fișa de lucru.
2. **Rotația (5 minute/ stație)**
   Gazda (Elevul 4): Rămâne la masă. Dacă este la Grupul 3, va trebui să demonstreze vizitatorilor cum reducerea debitului de aer limitează debitul.
   Călătorii (1, 2, 3): Se rotesc pentru a înțelege întreg procesul, de la sursă la execuția temporizată.
3. **Reuniunea:** Elevii revin la baza lor și finalizează schema conform Fișei de lucru cu indicațiile de la 1-6.

Concluzia clară și structurată pe care elevii trebuie să o noteze la finalul lucrării de laborator pe Fișa de lucru- Comanda cilindrului cu simplu efect și controlul debitului:

- **Funcționarea sistemului-** Comanda cilindrului A1 este realizată prin activarea electrică a bobinei Y1, care permite trecerea aerului de la sursa 1 către consumatorul 2.
- **Rolul droselului-** Introducerea droselului pe linia de alimentare nu modifică forța cilindrului, ci limitează debitul de aer, permițând astfel reglarea vitezei de deplasare a tijei.
- **Efectul reglajului-** O setare de 50 % a droselului crește timpul de umplere /golire a camerei pistonului, rezultând o mișcare un uniformă și controlată.
- **Revenirea-** În absența semnalului electric, arcul cilindrului asigură retragerea tijei, forțând aerul să treacă înapoi prin drosel și să fie evacuat prin orificiul 3 al electrovalvei.

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	35 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
		1.2. Alegerea componentelor necesare realizării lucrării	15 puncte
		1.3. Utilizarea terminologiei de specialitate	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Identificarea elementelor componente ale stației de magazinare	10 puncte
		2.2. Instalarea componentelor pe stația de magazinare	15 puncte
		2.3 Programarea unor procese de deplasare şi funcţii de comandă şi control simple cu ajutorul programului FluidSIM®	20 puncte
		2.4. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, a condițiilor de mediu	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	15 puncte	3.1. Simularea funcționării stației cu ajutorul programului FluidSIM®	10 puncte
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	5 puncte

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea în cadrul modulului **„Sisteme electro-hidropneumatice”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

Evaluarea poate fi:

a. *în timpul parcurgerii modulului prin forme de verificare continuă a rezultatelor învățării.*

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice.
- Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. finală

- Realizată printr-o lucrare cu caracter practic şi integrat la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării(cunoştinţe, abilități şi atitudini). Aprecierea lucrării se va realiza pe baza criteriilor şi indicatorilor de realizare şi ponderea acestora, precizate în standardul de pregătire profesională al calificării.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de autoevaluare;
- Teste de verificarea cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi alegere dual, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate sau itemi de tip rezolvare de probleme;
- Lucrări de laborator;
- Lucrări practice.

Se recomandă utilizarea portofoliului digital, care poate include:

- scheme realizate în aplicații digitale;
- capturi din simulări;
- fișe de lucru;
- mini-proiect „green”;
- reflecție personală;
- raport după vizionarea lecției LunchBox Sessions.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluare de tip formativ şi la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte dobândirea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul. Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţării din Standardul de Pregătire Profesională.

EXEMPLE DE INSTRUMENTE DE EVALUARE

TEST DE EVALUARE - *Elemente de acționare cu simplă acțiune*

SUBIECTUL I **30 puncte**

A. 10 puncte

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 – 5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Elementele care servesc la transportarea aerului comprimat într-o instalație de acționare pneumatică sau electropneumatică sunt:
   a) distribuitoarele
   b) motoarele pneumatice
   c) compresoarele
   d) conductele

2. Reglarea debitului pe circuitele hidraulice se realizează cu:
   a) distribuitoare;
   b) drosele;
   c) motoare;
   d) pompe.

3. Regulatoarele de presiune se mai numesc şi:
   a) filtre

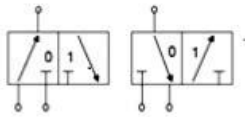
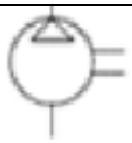
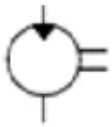
b) supape de siguranță
c) rezervoare
d) amortizoare

4. Compresorul face parte din categoria elementelor de:
a) procesare;
b) preparare aer comprimat;
c) execuție;
d) comandă.

5. Supapele de presiune normal închise au rolul de:
a) deversare;
b) reglare;
c) control;
d) siguranță;

B. 10 puncte

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate echipamente hidraulice şi pneumatice, iar în coloana **B** sunt enumerate simbolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

Coloana A **Echipamente hidraulice şi pneumatice**	**Coloana B** **Simbolurile echipamentelor hidraulice şi pneumatice**
1. Drosele reglabile	
2. Motor hidraulic cu un orificiu de ieşire	
3. Distribuitoare hidraulice şi pneumatice 3/2	
4. Supapă cu arc	
5. Compresor	
	

C. 10 puncte
Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **5**, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

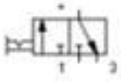
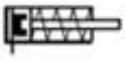
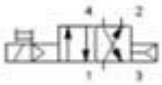
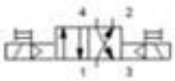
1. Elementele de acționare hidraulice folosesc ca agent motor lichide sub presiune.
2. Supapele de sens permit curgerea fluidului în ambele sensuri.
3. Motoarele hidraulice au rolul de a converti energia hidraulică de presiune a uleiului în energie electrică.
4. Cilindrul cu simplă acțiune efectuează cursa activă pe două direcții.
5. Cilindrul cu dublă acțiune are un singur orificiu dispus la un capăt.

SUBIECTUL II **24 puncte**

II.1 Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, informația corectă care completează spațiile libere:
10 puncte

1. Distribuitoarele sunt elemente pneumatice cu rol de a …(1)……. energia pneumatică pe anumite circuite, în concordanță cu comenzile pe care le primesc.
2. Supapele sunt elemente pneumatice care au diferite funcții de …(2)…….și control a parametrilor agentului de lucru din circuit.
3. Conductele asigură circulația ……(3)…. motor către diferitele elemente ale schemei.
4. Filtrele sunt elemente destinate …(4)……. agentului motor.
5. Simbolul distribuitorului este un ……(5)…. împărțit într-un număr de căsuțe egal cu numărul de poziții pe care poate comuta; în fiecare căsuță este reprezentată schema de conectare corespunzătoare

II.2 În figura de mai jos sunt reprezentate elemente ale sistemelor electro- hidropneumatice. Precizați denumirile elementelor **14 puncte**

		1
		2
		3
		4
		5
		6
		7

1.....; 2.....; 3.....; 4.....;
5.....; 6.....; 7.....;

SUBIECTUL III **36 puncte**

1. Realizați un eseu cu tema „Cilindrii pneumatici”, având în vedere următoarele:
a) Definiția cilindrilor pneumatici;
b) Părțile componente ale cilindrilor pneumatici;
c) Simbolizarea cilindrilor pneumatici;
d) Rolul acestora în ansamblul pneumatic

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

- Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.

SUBIECTUL I: 30 puncte

A. 10 puncte
1 – d; 2 –b ; 3 –b; 4-b; 5-d;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

B. 10 puncte
1 – f; 2 –d; 3 – a; 4 – e; 5 – c;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

C. 10 puncte
Identificarea valorii de adevăr a afirmaţiilor
1 – A; 2 – F; 3 – A; 4- F; 5- F.
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

SUBIECTUL II: 24 puncte

II.1. 10 puncte
1. dirija
2. reglare
3. agentului
4. purificării
5. dreptunghi
*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **1 punct**.*

II.2. 14 puncte
1- distribuitor 3/2 cu acţionare manuală normal închis
2- conector T (ramificaţie)
3- cilindru cu simplă acţiune
4- cilindru cu dublă acţiune
5- drosel de cale
6- distribuitor electro-pneumatic 4/2 monostabil cu revenire pneumatică
7- distribuitor electro-pneumatic 4/2 bistabil
*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **1 punct**.*

SUBIECTUL III: 36 puncte

a) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
a) Definiția cilindrilor pneumatici
Cilindrii pneumatici sunt dispozitive mecanice care folosesc aerul comprimat pentru a produce o mișcare liniară. Practic, aerul sub presiune pătrunde în interiorul cilindrului și împinge pistonul, determinând deplasarea acestuia. În funcție de modul în care sunt alimentați, cilindrii pot fi:

- **cu simplă acțiune**, unde aerul acționează într-un singur sens, iar revenirea se face cu ajutorul unui arc;
- **cu dublă acțiune**, unde aerul acționează alternativ în ambele camere ale cilindrului, permițând mișcarea înainte și înapoi.

Această transformare a energiei aerului în mișcare mecanică face ca cilindrii să fie foarte utili în procese repetitive și rapide.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

b) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
b) Părțile componente ale cilindrilor pneumatici
Deși pot exista diferențe între modele, majoritatea cilindrilor pneumatici sunt alcătuiți din:

- **Corpul cilindrului** – tubul în care se deplasează pistonul.
- **Pistonul** – elementul intern care este împins de aerul comprimat.
- **Tija pistonului** – transmite mișcarea pistonului către exterior.
- **Capacele cilindrului** – închid cilindrul la ambele capete și conțin orificiile de alimentare cu aer.
- **Garnituri de etanșare** – împiedică pierderile de aer și asigură funcționarea corectă.
- **Arcul de revenire** (doar la cilindrii cu simplă acțiune).
- **Amortizoare** – reduc șocurile la capătul cursei pistonului.

Fiecare componentă are un rol bine stabilit, contribuind la funcționarea eficientă și durabilă a cilindrului.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

c) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
c) Simbolizarea cilindrilor pneumatici
În schemele tehnice, cilindrii pneumatici sunt reprezentați prin simboluri standardizate, pentru a fi ușor de recunoscut. Cele mai întâlnite simboluri sunt:

- **Cilindru cu simplă acțiune** – reprezentat printr-un dreptunghi cu un arc desenat pe o parte.
- **Cilindru cu dublă acțiune** – reprezentat printr-un dreptunghi împărțit în două camere, fiecare cu câte un orificiu de alimentare.
- **Cilindru cu tijă dublă** – simbolizat printr-un piston cu tije pe ambele părți.
- **Cilindru telescopic** – reprezentat prin mai multe segmente concentrice.

Simbolurile sunt importante deoarece permit înțelegerea rapidă a funcționării unui sistem pneumatic fără a fi necesară demontarea sau observarea directă a componentelor.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

***d)* 9 puncte**

Exemplu de posibil răspuns:
d) Rolul cilindrilor pneumatici în ansamblul pneumatic
Într-un sistem pneumatic, cilindrii sunt **elementele de execuție**, adică acele componente care realizează efectiv mișcarea. Ei sunt responsabili pentru:

- **deplasarea pieselor** în procese de asamblare sau manipulare;
- **acționarea unor mecanisme** precum clești, prese sau dispozitive de blocare;
- **realizarea mișcărilor repetitive**, rapide și precise;
- **automatizarea proceselor industriale**, contribuind la creșterea productivității.

Datorită avantajelor lor – cost redus, întreținere simplă, funcționare curată – cilindrii pneumatici sunt indispensabili în multe domenii industriale.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

TEST DE EVALUARE - *Distribuitoare, reglarea debitului, consumul energetic și utilizarea resurselor digitale în circuite pneumatice*

SUBIECTUL I **10 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 – 5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Distribuitorul 3/2 are:
   a) 3 căi și 3 poziții
   b) 2 căi și 3 poziții
   c) 3 căi și 2 poziții
   d) 2 căi și 2 poziții

2. Reglarea vitezei unui cilindru pneumatic se realizează cu:
   a) presostatul
   b) filtrul
   c) droselul
   d) rezervorul

3. Un distribuitor acționat electric este:
   a) ventil manual
   b) supapă de sens
   c) electrovană
   d) filtru

4. Simbolurile elementelor pneumatice sunt standardizate conform:
   a) ISO 9001
   b) ISO 1219
   c) ISO 45001
   d) ISO 50001

5. Pierderile de aer într-un circuit pneumatic:
   a) reduc eficiența și cresc consumul energetic
   b) nu influențează funcționarea
   c) cresc presiunea în instalație
   d) reduc debitul pompei hidraulice

SUBIECTUL II **15 puncte**

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate echipamente hidraulice și pneumatice, iar în coloana **B** sunt enumerate rolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

A. Echipamente hidraulice și pneumatice	**B.** Rolul echipamentelor hidraulice și pneumatice
1. Drosel	a. Comandă electrică a unui distribuitor
2. Filtru	b. Reglarea debitului
3. Presostat	c. Măsurarea presiunii
4. Electrovana	d. Conducerea aerului
5. Conductă flexibilă	e. Reținerea impurităților
	f. Măsurarea debitului

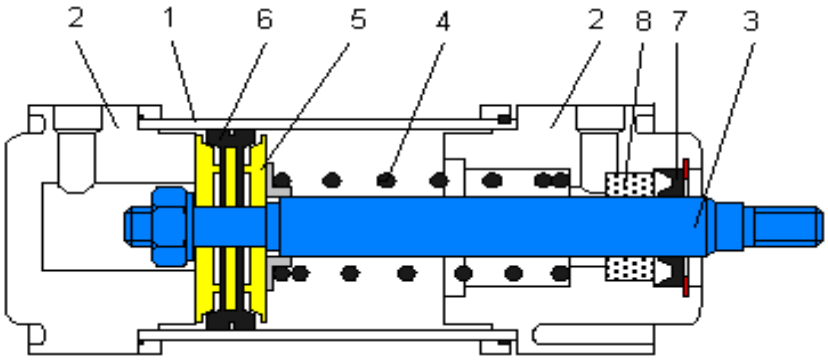
SUBIECTUL III **25 puncte**

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **5**, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1. Lecțiile digitale pot fi utilizate pentru simularea funcționării pompelor pozitive și non-pozitive.
2. Pierderile de aer nu influențează consumul energetic al instalației pneumatice.
3. FluidSIM și PneumoSim sunt aplicații utilizate pentru simularea circuitelor pneumatice.
4. Colectarea selectivă a materialelor utilizate în laborator contribuie la protecția mediului.
5. Cilindrii cu simplă acțiune pot realiza mișcare în ambele sensuri folosind doar aer comprimat.

SUBIECTUL IV **40 puncte**

În figura de mai jos se dă **sectiunea printr-un cilindru cu simplu efect cu revenire cu arc.**

a. Să se identifice elementele cilindrului dat.
b. Să se precizeze rolul elementelor 4, 6, 7 și 8.

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

Subiectul I: 10 puncte
1-c; 2-c; 3-c; 4-b; 5-a
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

Subiectul II: 15 puncte
1-b; 2-e; 3-f; 4-a; 5-d
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.*

Subiectul III: 25 puncte
1-A, 2-F, 3-A, 4-A, 5-F.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **5 puncte***

Subiectul IV: 40 puncte
a. (32 p)
1-cămaşa (corpul) cilindrului;
2-capacele cilindrului
3-tija
4-resortul de revenire;
5-pistonul;
6-etanşarea pistonului faţă de cămaşă;
7-etanşarea tijei cilindrului;

8-bucşă de ghidare a tijei.
*Pentru răspuns corect se acordă câte **4 puncte**.*

b.(8 p)
Elementul 4 - resortul de revenire, asigură cursa de retragere a pistonului.
Garnitura de etanșare 6 - nu permite pierderea aerului din camera activă.
Etanșarea tijei cilindrului 7 - nu permite pătrunderea corpurilor străine în interiorul cilindrului, acestea putând bloca pistonul.
Bucșa de ghidare a tijei 8 - asigură o mișcare liniară a acesteia.
*Pentru răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

BIBLIOGRAFIE

1. Standarde DIN ISO 1219 sau DIN EN 81346-2
2. Program cu licenţă FluidSIM®.
3. https://www.festo-didactic.com/
4. https://www.festo-didactic.com/int-en/learning-systems/software-e-learning/fluidsim
5. https://www.labvolt.com/solutions/1_mechatronics
6. https://www.festo-didactic.com/ov3/media/customers/1100/fluidsim5_enus_v1.pdf
7. https://www.lunchboxsessions.com
8. LunchBox Sessions – https://www.lunchboxsessions.com
9. Standarde de pregătire profesională, învățământ liceal, filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională Electromecanică, 2016

MODUL IV. INFRASTRUCTURA FEROVIARA ȘI MATERIALUL RULANT

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „**Infrastructura feroviara și materialul rulant”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **78 ore/an,** structurate constant, conform planlui de învățământ, din care:

- **pregătire teoretică de specialitate 26 ore/an**
- **laborator 26 ore/an**
- **instruire practică 26 ore/an**

Modulul **„Infrastructura feroviară și materialul rulant”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC** din domeniul de pregătire profesională ***Electromecanică,*** domeniul de pregătire generală ***Feroviar*** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6p: UTILIZAREA INFRASTRUCTURII FEROVIARE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1	**6.2.1.**	**6.3.1.**	**Gabarite la calea ferata** - Definitia gabaritului • Gabaritul international; • Gabaritul de incarcare; • Gabaritul pentru locomotive • Gabaritul de libera trecere • Gabaritul pentru constructii
6.1.2.	**6.2.2**	**6.3.1.**	**Elementele infrastructurii feroviare** - Elementele infrastructurii feroviare. • Aparate mecanice de cale; • Treceri la nivel cu liniile de cale ferata prevazute cu bariere mecanice • Traversări ale liniilor de cale ferată; - Operatii de manipulare a barierei mecanice, a macazurilor, a sabotilor de mana.
6.1.3. **6.1.6**	**6.2.3** **6.2.4** **6.2.5** **6.2.10**	**6.3.1.** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	**Indicatoare, instalatii feroviare de semnalizare, semnale vizuale si acustice, rechizite de semnalizare, viteze corespunzatoare** - Indicatoare si instalatii feroviare de semnalizare:

			(principii de funcționare, tipuri de semnalizare, rol funcțional, evenimente de cale ferată, vitezele corespunzătoare indicațiilor date de semnale; semnificația culorilor de bază folosite în semnalizare) • indicatoare de cale si indicatoare de semnalizare specifice liniei de contact; • semnale de circulatie si de manevra; • semnale de intrare si ramificatie; • semnale prevestitoare; • semnale repetitoare; • semnale de iesire; • semnale de manevra; • semnale luminoase de trecere ale blocului de linie automat, etc. - Semnale pentru circulatie si manevra date de agenti cu instrumente portative; -Semnale pentru proba franei; -Semnale aplicate la locomotive, vagoane si trenuri; -Semnale acustice; -Rechizite de semnalizare. **Norme de sanatatea si securitatea muncii, de aparare impotriva incendiilor si de protectia mediului, specifice activitatii feroviare de semnalizare**
6.1.4. **6.1.6**	**6.2.6.** **6.2.10** **6.2.11.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.5**	**Regulamentul de Exploatare Tehnica Feroviara** **Regulamentul de Transport** **Planul Tehnic de Exploatare a statiei** (prevederi generale privind organizarea activității tehnice curente în stațiile de cale ferată) **Norme de sanatatea si securitatea muncii, de aparare impotriva incendiilor si de protectia mediului, specifice activității feroviare de exploatare tehnică**
6.1.5.	**6.2.7.** **6.2.8.** **6.2.9.** **6.2.11.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.5**	**Regulamentul de Transport** **Regulamentul International pentru transportul marfurilor periculoase** **Prescripții Internaționale pentru transportul de mărfuri** -prevederi generale **-**conditii regulamentare de acceptare la transport -criterii de incadrare a marfurilor in categoria celor excluse de la transport si speciale -proceduri de instiintare privind impiedicarea la transport - proceduri de înștiințare a dispoziției ulterioare a expeditorului și/sau destinatarului
URÎ 7p. UTILIZAREA MATERIALULUI RULANT			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1	**7.2.1.** **7.2.2.**	**7.3.1.**	**Tipuri de vehicule de material rulant** (Caracteristici tehnice si constructive ale diferitelor tipuri de vehicule de material rulant)

			- Tipuri de locomotive • locomotive electrice; • locomotive diesel electrice; • locomotive diesel hidraulice; • automotoare; -Tipuri de vagoane • vagoane de calatori; • vagoane de marfa; • vagoane speciale;
7.1.2.	**7.2.3.** **7.2.4.**	**7.3.1.**	**Marcajul unificat si inscriptiile pe vehiculele de material rulant** - Identificarea regimului de schimb -Identificarea intreprinderii feroviare proprietare sau inmatriculatoare -Identificarea caracteristicilor de exploatare si numarul de serie • marcajul in litere; • marcajul in cifre; - Cifra de autocontrol
7.1.3.	**7.2.5.**	**7.3.1.** **7.3.2.**	**Elementele componente ale ansamblurilor principale ale vehiculelor de material rulant** **(definiție, rol funcțional, elemente componente)** - Aparatul de rulare: • osie montata; • cutii de osie; - Boghiul - Sasiul - Suspensia - Aparatul de ciocnire, tractiune si legare - Cutia vehiculelor.
7.1.4.	**7.2.6.** **7.2.7.**	**7.3.1.** **7.3.2.**	**Parametrii specifici frânării** **(definitie, relatii de calcul, unitatea de măsura)** - Masa frânată - Tonajul frânat real - Tonajul necesar de frânat al unui tren - Procentul de masă frânată - Drumul de frânare - Capacitatea de încărcare a vagoanelor
7.1.5.	**7.2.8.**	**7.3.1.** **7.3.2.**	**Elemente mecanice si pneumatice ale instalatiei de frana pneumatica, a vehiculelor de material rulant** **(definitie, rol funcțional, elemente componente, principiu de funcționare)** - Instalația de transport a aerului comprimat și de producere a frânării - Instalația de producere și înmagazinare a aerului comprimat - Robinetul de comandă - Distribuitorul de aer
7.1.6.	**7.2.9.** **7.2.10.**	**7.3.1.** **7.3.2.**	**Documentația tehnologică aferentă probării și manipulării frânei pneumatice** - Instrucțiuni de serviciu, manuale de utilizare, normele de sănătate și securitate a muncii, etc.

			(pentru: Cazurile in care se execută probele; Condiții de executare a probelor; Moduri de executare a probelor; Verificări realizate; Folosirea frânei la manevră și în cazul conducerii simplificate, etc.) - Completarea documentelor aferente: nota de frână
7.1.7.	**7.2.11.** **7.2.12.** **7.2.13.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.3.** **7.3.4.**	**Elementele verificate la interiorul si exteriorul vagoanelor din compunerea trenului și documentele de constatare** -Elemente verificate la vagoanele din compunerea trenului: • elemente fixe (pereți, podea, mobilier) • elemente mobile (ferestre, uși, trape) • utilități (instalații sanitare, întrerupătoare, prize, lămpi, extinctoare, etc.) -Moduri de asigurare a vagoanelor pe liniile stațiilor -Documente de constatare: • nota de predare – primire • notificarea vagoanelor defecte
7.1.8.	**7.2.14.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.3.** **7.3.4.**	**Instalațiile de încărcare-descărcare a vagoanelor de marfă și de asigurare a părților mobile** **(tipuri constructive, principiu de funcționare, elemente componente, rol)** -Instalațiile de încărcare-descărcare a vagoanelor de marfă - Instalațiile de asigurare a părților mobile ale vagoanelor
7.1.9.	**7.2.15.** **7.2.16.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.3.** **7.3.4.** **7.3.5.**	**Revizia comercială a trenului de marfă** - Regula respectării gabaritului de încărcare - Moduri de așezare, fixare și asigurare a mărfii - Documente de constatare – notificarea neconcordanțelor
7.1.10.	**7.2.17.** **7.2.18.** **7.2.19.** **7.2.20.** **7.2.21.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.4.** **7.3.5.**	**Documente de expeditie** -Scrisoarea de trăsură • scrisoarea de trăsură pentru vagon • scrisoarea de trăsură pentru grupuri de vagoane • scrisoarea de trăsură CIM în traficul internațional de mărfuri • completarea scrisorii de trăsură în regim electronic -Ruta de transport-modalități de alegere folosind indicatorul de rute -Costurile transportului de marfuri-modalități de determinare folosind tarifele locale, de import-export si tranzit -Metode/Reguli de predare-primire a vagoanelor între calea ferată și clienți -Durata transportului- metode de determinare -Condiții regulamentare de acceptare la transport de către client - Categorii de mărfuri supuse transportului - Criterii de încadrare a mărfurilor - Proceduri de înștiințare privind transportul mărfurilor
7.1.11.	**7.2.22.** **7.2.23.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.6.**	**Normele de sanatate si securitatea muncii, de aparare impotriva incendiilor si de protectia mediului, specifice activitatii feroviare** -Norme generale -Norme specifice

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- Indicatoare și instalații feroviare de semnalizare: indicatoare de cale și indicatoare de semnalizare specifice liniei de contact, semnale de circulație și de manevră, semnale de intrare și de ramificație, semnale prevestitoare, semnale repetitoare, semnale de ieșire, semnale de manevră, semnale luminoase de trecare ale blocului de linie automat.
- Rechizite de semnalizare
- Regulamentul de Exploatare Tehnică Feroviară, Regulamentul de Transport, Planul Tehnic de Exploatare a stației, Regulamentul Internaţional pentru transportul mărfurilor periculoase, Prescripţiile Internaţionale pentru transportul de mărfuri.
- Instalația de frână pneumatică
- Instalații de incărcare-descărcare a vagoanelor de marfă.
- Regulamentul de remorcare si frânare, documente de expedţtie, documente de constatare a verificării tehnice, Regulamentul de Exploatare Tehnică Feroviară, Regulamentul de Transport, Planul Tehnic de Exploatare a statiei, Regulamentul Internaţional pentru transportul mărfurilor periculoase, Prescripţiile Internaţionale pentru transportul de mărfuri, Instrucția de remorcare și frânare.
- Machete, planşe, materiale video referitoare la instalațiile de frână ale vehiculelor feroviare.
- Calculatoare cu soft corespunzator
- Echipamente de protecție specifice domeniului.
- Soft-uri educaţionale, filme, prezentări PPT;
- Manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoate, planşe didactice, machete, reviste de specialitate, documentaţie tehnică (cărţi tehnice, dicţionare de termeni tehnici, normative specifice, fişe individuale de instructaj de SSM şi PSI, standarde tehnice, standarde de calitate) etc.

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile modulului **„Infrastructura feroviară și materialul rulant”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularitățile și cu nivelul inițial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și de ritmul de asimilare a cunoștințelor de către colectivul instruit.

Se vor avea în considerare, de asemenea, recomandările agentului economic partener în ceea ce privește accentul care trebuie pus pe anumite teme, conținuturi, deprinderi sau atitudini.

Modulul **„Infrastructura feroviară și materialul rulant”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfășura în laboratoare sau/și în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la agentul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus.
Pregătirea în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic are importantă deosebită în atingerea rezultatelor învățării.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.
Pentru atingerea rezultatelor învățării și dezvoltarea competențelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele ***activități de învățare***:

- elaborarea de referate interdisciplinare;
- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile care solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) cum ar fi: asaltul de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- utilizarea instrumentelor de Realitate Augmentată (AR) pentru studiul şi înţelegerea măsurărilor neelectrice (vizualizare, interacţiune şi simulare) suplimentând manualele şi laboratoarele clasice;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (de exemplu: studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare, cum ar fi: biblioteci, internet, bibliotecă virtuală);
- metode de predare interactive a conţinuturilor, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor;
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
- *de evocare:* brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perechi;
- *de realizare a înţelesului:* jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu, unul stă, ceilalţi circulă, cubul;
- *de reflecţie:* tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua, metoda horoscopului;
- *de încheiere***:** eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
- *de extindere:* interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor;
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:
- *tehnici de spargere a gheţii:* Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffitti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă);
- învăţarea prin descoperire;
- învăţarea prin vizualizare spaţială (3D Overlay);
- învăţarea prin ghidare pas cu pas utilizând AR care oferă sarcini clare, direct în câmpul vizual al utilizatorului fiind ideală pentru sarcini practice şi întreţinere;
- învăţarea bazată pe marcaje (Marker – BasedLearning) - metodă ce foloseşte imagini sau coduri QR ca declanşatori pentru conţinutul AR;
- activităţi practice, simulări AR, laboratoare virtuale;
- studii de caz;
- elaborarea de proiecte.

Pentru achiziţionarea competenţelor vizate şi obţinerea rezultatelor învăţării după parcurgerea modulului „**Infrastructura feroviară şi materialul rulant**”, se recomandă câteva exemple de activităţi practice de învăţare la laborator/instruire practică:

- exerciţii aplicative şi practice de identificare a elementelor infrastructurii feroviare;
- exerciţii aplicative şi practice de identificare recunoaşterea tipurilor de linii ferate;
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a tipurilor de şine şi profile de şină;
- lucrare de laborator/instruire practică - Măsurarea ecartamentului şi a altor parametri ai căii ferate;
- lucrare de laborator/instruire practică - Identificare a componentelor aparatelor de cale;
- exerciţii aplicative şi practice de interpretare a schemelor şi desenelor tehnice ale infrastructurii;
- exerciţii de analiză a stării tehnice a căii ferate pe baza imaginilor sau studiilor de caz;

- exerciții aplicative și practice de identificare a defectelor specifice infrastructurii feroviare;
- exerciții aplicative și practice de completare a fișelor de observație și analiză tehnică;
- exerciții aplicative și practice de identificare a tipurilor de material rulant;
- exerciții aplicative și practice de recunoaștere a componentelor constructive ale materialului rulant;
- lucrare de laborator/instruire practică - Studiul roților, osiilor și boghiurilor;
- lucrare de laborator/instruire practică - Măsurarea elementelor constructive (diametru roată, ecartament etc.);
- lucrare de laborator/instruire practică - Demontarea și montarea subansamblelor simple;
- lucrare de laborator/instruire practică - Verificarea stării tehnice a materialului rulant;
- lucrare de laborator/instruire practică - Studiul sistemelor de frânare;
- exerciții aplicative și practice de interpretarea schemelor și desenelor tehnice.

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 1:

Modul: Infrastructura feroviară și materialul rulant
Clasa: a X-a
Tema: Elementele infrastructurii feroviare
Tipul activității: Laborator tehnologic – învățare colaborativă
Durata: 50 minute
Competențe vizate

- identificarea și descrierea elementelor infrastructurii feroviare;
- utilizarea limbajului tehnic specific domeniului feroviar;
- colaborarea în echipă pentru rezolvarea unei sarcini de învățare;
- dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză.

Obiective operaționale:
La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- recunoască principalele elemente ale infrastructurii feroviare;
- descrie rolul fiecărui element;
- facă diferența între suprastructură și infrastructură propriu-zisă.

Metode utilizate:

- învățarea prin descoperire
- învățarea colaborativă (lucru pe grupe)
- metoda Jigsaw (mozaic)
- problem-based learning (PBL)
- învățare vizuală și digitală

5. Resurse didactice

- planșe și machete ale infrastructurii feroviare;
- fișe de lucru corelate cu SPP;
- suport digital (imagini, prezentare);
- tablă interactivă / videoproiector.

Desfășurarea activității
1. Activarea cunoștințelor anterioare – Brainstorming (5 min)
Profesorul lansează întrebarea:
„Ce elemente sunt necesare pentru ca un tren să circule în siguranță?”
Răspunsurile elevilor sunt notate și grupate pe tablă.
2. Explorare – Metoda Jigsaw (20 min)
Clasa este împărțită în 4 grupe de experți, fiecare primind o temă:
Grupa 1: Terasamentul și rolul său
Grupa 2: Suprastructura căii ferate
Grupa 3: Aparatele de cale

Grupa 4: Lucrările de artă feroviară

Fiecare grup:

- analizează imagini și scheme;
- identifică elementele componente;
- completează fișa de lucru.

Ulterior, elevii se reorganizează în grupe mixte și își predau reciproc informațiile.

3. Aplicare – Problem Based Learning (15 min)

Elevii primesc o situație-problemă:

„Pe un sector de cale ferată apar deformări ale liniei. Care element al infrastructurii este responsabil și ce măsuri se impun?”

Elevii discută, analizează și formulează soluții.

4. Consolidare – Poster / Mini-prezentare (10 min)

Fiecare grup realizează un **poster** sau o **schemă conceptuală** cu:

- elementele infrastructurii;
- rolul acestora;
- impactul asupra siguranței circulației.

Evaluare

- evaluare formativă prin observarea activității;
- autoevaluare și feedback între colegi;
- evaluarea produsului realizat (poster / fișă).

Valorizarea competențelor transversale

- lucru în echipă;
- comunicare tehnică;
- responsabilitate și implicare activă.

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

Modul: Infrastructura feroviară și materialul rulant
Clasa: a X-a
Tema: Elementele infrastructurii feroviare
Tip activitate: Laborator tehnologic

1. Ce este infrastructura feroviară

Infrastructura feroviară reprezintă ansamblul construcțiilor, instalațiilor și echipamentelor care permit circulația trenurilor în condiții de siguranță, regularitate și eficiență.

2. Clasificarea elementelor infrastructurii feroviare

A. Terasamentul

Rol:
- susține suprastructura căii ferate;
- asigură stabilitatea liniei;
- preia și distribuie încărcările transmise de materialul rulant.

Componente:
- corpul terasamentului;
- șanțuri de scurgere;
- ramblee și deblee.

B. Suprastructura căii ferate

Rol: asigură ghidarea și rularea trenurilor.

Elemente componente:
- șinele – asigură suprafața de rulare;
- traversele (beton, lemn, metal);
- prinderile – fixează șinele pe traverse;
- balastul – asigură elasticitatea și drenajul.

C. Aparatele de cale

Rol:
- permit schimbarea direcției de circulație;
- realizează încrucișări și ramificații ale liniilor.

Exemple:
- macazuri;
- încrucișări simple și duble.

D. Lucrările de artă feroviară

Rol:
- permit traversarea obstacolelor naturale sau artificiale.

Tipuri:
- poduri;
- viaducte;
- tuneluri;
- podețe.

3. Importanța infrastructurii feroviare
- asigură siguranța circulației feroviare;
- influențează viteza și capacitatea de transport;
- contribuie la durabilitatea materialului rulant.

4. Corelare cu Standardul de Pregătire Profesională (SPP)

Cunoștințe:
- elementele infrastructurii feroviare;

- rolul fiecărui element.

Abilități:

- identificarea elementelor pe imagini, planșe, machete;
- utilizarea limbajului tehnic specific.

Atitudini:

- respectarea normelor SSM;
- colaborare și responsabilitate.

5. Sarcină de lucru pentru elevi

Identificați, pe imagini, elementele infrastructurii feroviare.
Completați tabelul:

Element	Rol	Importanță
Terasament		
Suprastructură		
Aparat de cale		
Lucrare de artă		

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 2:

Modul IV: Infrastructura feroviară și materialul rulant
Clasa: a X-a

Un exemplu de metodă modernă utilizată pentru lucrarile de laborator/aplicații practice este **Metoda STAR.**

Aceasta este o metodă activ-participativă care dezvoltă **gândirea logică și aplicativă**, elevii analizând o situație practică reală parcurgând anumite etape dinainte prestabilite.

Metoda este foarte potrivită pentru lecțiile de practică și pregătirea profesională prin care elevii dobândesc cunoștințe, abilități și atitudini prin explorare, experimentare și observație, în loc să primească informația direct de la professor.

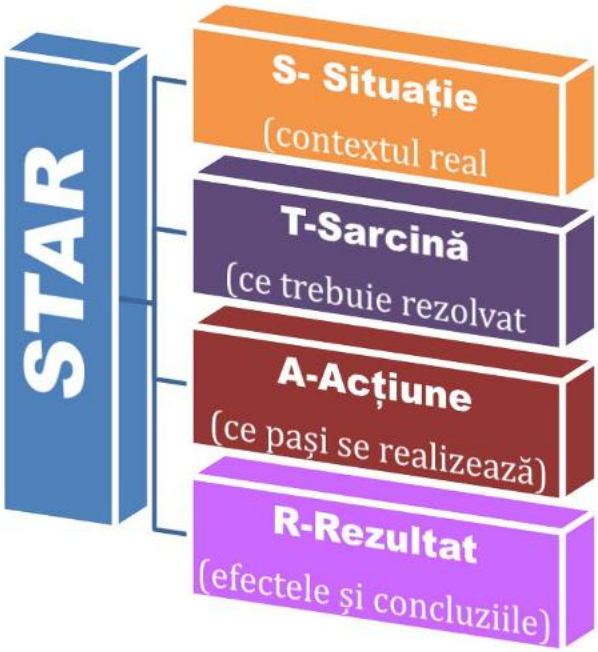
Metoda stimulează învățarea prin gîndire logică, aplicativă și reflecție și poate fi utilizată pentru a observa cunoștințele, abilitățile și atitudinile elevilor. Rolul profesorului este să creeze situații-problemă, să pună întrebări, să ofere materiale și să sprijine explorarea elevilor.

Metoda are la bază următoarele principii:

- Activitate centrată pe elev: elevul este actorul principal al procesului de învățare.
- Explorare și experimentare: elevii testează ipoteze, fac observații și încearcă soluții.
- Gândire logică și raționament: elevii analizează rezultatele și trag concluzii.
- Rolul profesorului: profesorul este ghid, pune întrebări orientative și sprijină elevul, fără a-i oferi direct soluția.

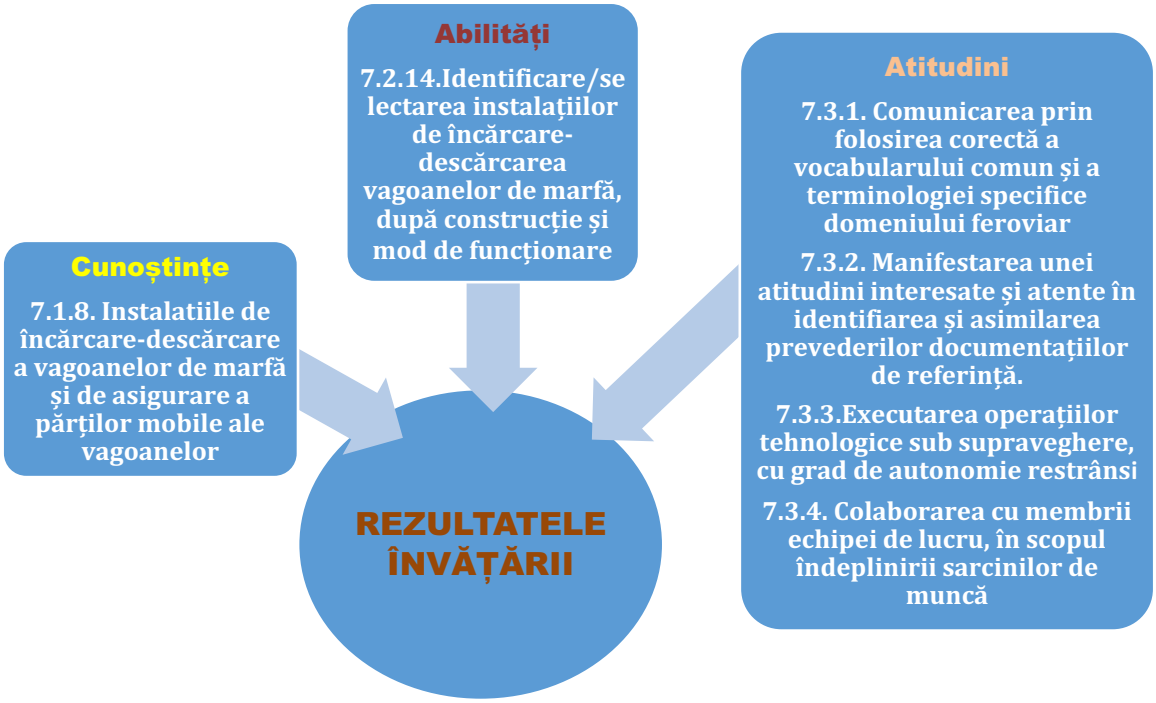
Metoda are următoarele etape:

- **S– Situație** (contextul real);
- **T – Sarcină** (ce trebuie rezolvat);
- **A – Acțiune** (ce pași se realizează);
- **R – Rezultat** (efectele și concluziile).

Exemplu de aplicare a metodei de **STAR**:

Tema: **Instalațiile de încărcare–descărcare ale vagoanelor de marfă**
Tipul temei: Formare de deprinderi și abilități practice
Locul de desfasurare: **Laborator electromecanic**
Resurse necesare: fișe de documentare, fișă de lucru echipă(pentru colectare de informații), proiector/ tablă interactivă, surse internet.

Competențe urmărite

- identificarea instalațiilor de încărcare–descărcare;
- explicarea principiului de funcționare;
- recunoașterea elementelor componente;

- stabilirea rolului instalațiilor;
- aplicarea procedurilor corecte de lucru;
- comunicarea tehnică.

Organizarea activității

- Activitate pe **echipe de 3–4 elevi**;
- Fiecare echipă primește **o fișă STAR** și materiale suport care constă în fisa de documentare și materiale on-line.
-

1. Situația practică propusă (S – Situație)

„Un vagon de marfă sosește într-o stație de încărcare. Este necesară efectuarea operațiilor de încărcare și descărcare în condiții de siguranță și eficiență.”
Elevii analizează tipul vagonului și instalațiile existente.

2. Sarcina de lucru (T – Sarcină)

Elevii trebuie să:
- identifice **tipurile de instalații de încărcare–descărcare**;
- precizeze **elementele componente**;
- explice **principiul de funcționare**;
- stabilească **rolul instalațiilor**;
- evidențieze riscurile utilizării incorecte.

3. Acțiunea elevilor (A – Acțiune)

Elevii, în echipă:
1. Analizează schițele / imaginile;
2. Identifică instalațiile: uși, trape, obloane, mecanisme de acționare;
3. Descriu modul de funcționare;
4. Notează pașii corecți de utilizare;
5. Completează fișa de lucru.

Profesorul monitorizează și oferă feedback.

4. Rezultatul așteptat (R – Rezultat)

La final, elevii vor:
- prezenta instalația analizată;
- explica funcționarea corectă;
- evidenția rolul acesteia;
- formula concluzii privind siguranța muncii.

FIŞĂ DE DOCUMENTARE
INSTALAȚIILE DE ÎNCĂRCARE–DESCĂRCARE A VAGOANELOR DE MARFĂ

Tipuri de instalații (fiecare tip pe slide separat)

- **Rampe de încărcare/descărcare**
  - Imagine: rampă industrială cu vagoane și paleți
- **Macarale**
  - Imagine: macarale portal și mobile ridicând containere
- **Benzi transportoare**
  - Imagine: conveyor pentru cereale / materiale vrac
- **Instalații gravitaționale**
  - Imagine: siloz cu descărcare gravitațională în vagon
- **Instalații pentru lichide (vagoane cisternă)**
  - Imagine: cisternă cu sistem de pompare
- **Terminale intermodale**
  - Imagine: transfer container tren-camion-navă

Definiție: Dispozitive care permit manipularea mărfurilor în/din vagon.

Tipuri constructive:

- instalații manuale;
- instalații mecanizate;
- instalații automatizate.

Elemente componente:

- uși glisante sau batante;
- trape și obloane;
- mecanisme de acționare;
- sisteme de blocare.

Rol:

- asigurarea manipulării rapide;
- protejarea mărfurilor;
- creșterea siguranței exploatării.

Descrierea operațiilor de încărcare /descărcare a unui vagon de marfă

1. Sosirea vagonului în stație

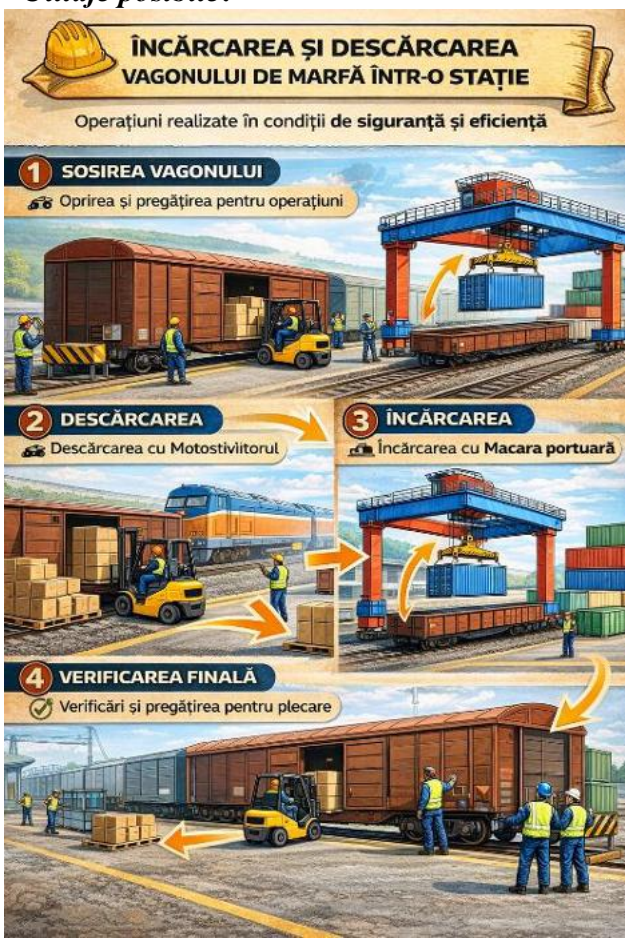
- Vagonul de marfă ajunge pe linia de încărcare sau descărcare a stației.
- Se asigură oprirea vagonului în poziția corectă, pe șinele marcate, pentru a permite accesul utilajelor.
- Se verifică starea vagonului: frâne, uși, încărcătura existentă, eventuale deteriorări.

2. Operațiunile de descărcare

***Utilaje posibile*:**

- **Motostivuitor (Forklift)** – pentru paleți, cutii sau încărcături unitare.
- **Macara portuară (Gantry Crane)** – pentru containere sau încărcături grele.
- **Excavator sau bandă transportoare** – pentru materiale vrac (cereale, cărbune, nisip).

***Proces standard cu motostivuitor*:**

1. Motostivuitorul se apropie de vagon.
2. Ridică încărcătura de pe vagon cu furcile.
3. Transportă marfa către zona de depozitare sau alt mijloc de transport.
4. Operațiunea se repetă până la golirea completă a vagonului.

Siguranță:

- Personalul poartă echipament de protecție (căști, vestă reflectorizantă, mănuși).
- Zona de operare este delimitată pentru a evita accidentele.
- Se respectă viteza și traiectoria utilajului pentru a preveni răsturnarea încărcăturii.

În imagini se observă un exemplu de încărcare/descărcare cu ajutorul unui motostivuitor care extrage paleți dintr-un vagon de marfă, cu săgeți care arată mișcarea încărcăturii.

3. Operațiunile de încărcare

Proces standard:

1. Marfa este pregătită pe platforma de depozitare.
2. Motostivuitorul sau macara ridică marfa și o poziționează în vagon.
3. Mărfurile se distribuie uniform, pentru a menține stabilitatea vagonului.
4. După completarea încărcării, se verifică fixarea încărcăturii (chingi, benzi, saci etc.).

Siguranță:

- Nu se încarcă mai mult decât permite greutatea maximă a vagonului.
- Marfa este stabilizată și securizată pentru transport.
- Operatorii respectă distanța de siguranță față de utilaj.

În imaginea de mai jos se poate observa o macara sau motostivuitor încărcând un container/paleți într-un vagon, cu săgeți de mișcare și zone delimitate.

4. Verificarea finală

- Se asigură că toate ușile sunt închise și încărcătura este fixată.
- Se verifică frânele și semnalizarea vagonului înainte de plecare.
- Se înregistrează operațiunile efectuate pentru documentație și urmărire.

Descărcarea cu macaraua a unui vagon de marfă

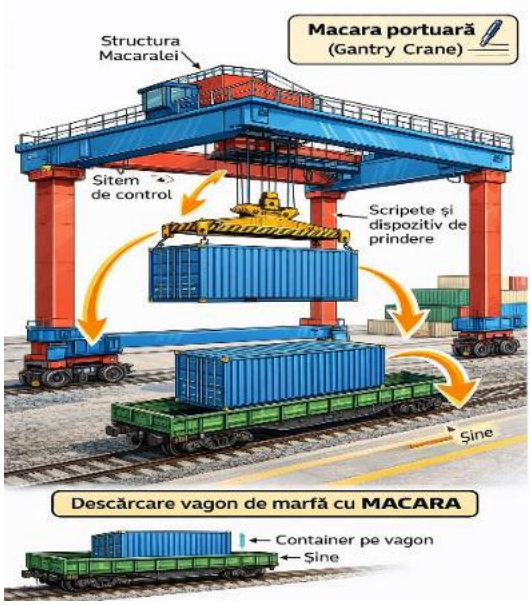
- Imaginea de mai sus arată o macara de tip gantry crane ridicând un container dintr-un vagon (sau intermodal) — un exemplu comun de descărcare feroviară.
- De asemenea vezi macarale mari folosite la terminale de marfă pentru a muta containere pe și din vagoane sau transport (cel puțin în concept).
- Terminal portuar cu macarale industriale (de exemplu între șinele de cale ferată și depozit).
- Un alt tip de macara „traveLift" ce poate descărca vagoane direct către camioane sau zona de depozitare.

1. Pregătirea zonei

- Zona trebuie să fie plană și stabilă pentru a susține greutatea macaralei și a vagonului.
- Se marchează zona de siguranță în jurul vagonului (pentru a împiedica accesul persoanelor neautorizate).
- Se verifică starea vagonului: ușile trebuie să fie accesibile și să funcționeze corect.

2. Legarea macaralei

- Se folosește o macara mobilă sau staționară, cu capacitate suficientă pentru greutatea încărcăturii.
- Macaraua trebuie să aibă **brațul suficient de lung** pentru a ajunge peste vagon și a descărca marfa.

3. Pregătirea încărcăturii

- Marfa trebuie securizată pentru a preveni alunecarea sau căderea accidentală.
- Dacă marfa este ambalată în paleți, containere sau saci, se poate folosi:
  - **Chingi** (curele de ridicare)
  - **Cârlige sau clești speciali**
- Se verifică greutatea fiecărui lot pentru a nu depăși capacitatea macaralei.

4. Ridicarea și descărcarea

- Operatorul macaralei ridică încărcătura lent și uniform.
- Se evită balansarea marfii.
- Marfa este mutată pe zona de depozitare sau transport (camion, platformă etc.).
- Se poate folosi ajutorul unui **semnalist** pentru a ghida macaraua.

5. Finalizarea operațiunii

- După descărcare, se verifică starea vagonului și a echipamentului.
- Se depozitează macaraua și chingile în siguranță.
- Se completează eventuale documente de transport sau recepție marfă.

Măsuri de siguranță esențiale:

- Nimeni nu trebuie să stea sub marfă în timpul ridicării.
- Macaraua trebuie să fie stabilă și corect nivelată.
- Toți operatorii trebuie să poarte echipament de protecție: cască, veste reflectorizante, mănuși

Material didactic on-line utilizat pentru rezolvarea fișei:

https://2cm.es/1oyUA

https://www.youtube.com/watch?v=_jQfrJiUkhA

FIȘĂ DE LUCRU

Echipa: ……

Metoda STAR (elevi)

S – Situație

Descrie situația de încărcare–descărcare analizată:

……

T – Sarcină

Ce trebuia realizat:

……

A – Acțiune

Pașii urmați și modul de funcționare:

……

R – Rezultat

Rezultatele obținute și concluzii:

……

FIȘĂ DE EVALUARE A LUCRĂRII

Criteriu	**Punctaj maxim**	**Punctaj acordat**
Identificarea instalațiilor	2 p	……
Explicarea principiului de funcționare	2 p	……
Enumerarea elementelor componente	2 p	……
Aplicarea metodei STAR	2 p	……
Claritate și colaborare	2 p	……
Total	**10 p**	……

Calificativ / Notă: ……

Observații profesor:.....……

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- Planificarea evaluării trebuie să se realizeze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţileşi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:

- Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Considerăm adecvate următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de documentare;
- Fişe de autoevaluare/interevaluare;
- Eseul;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul;
- Hărți conceptuale colaborative realizate digital sau pe flipchart(Structura infrastructurii feroviare)
- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Lucrări de laborator/practice însoțite de portofolii tehnice digitale (schițe tehnice, fișe descriptive pentru diferite tipuri de locomotive, vagoane, mini-proiecte privind modernizarea unei gări, etc.)
- Chestionare interactive digitale: Platforme: Kahoot, Quizizz, Wordwall.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** finală:

- Proiectul;
- Studiul de caz;
- Portofoliul;
- Testele sumative.

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului. Proiectarea modului de realizare a evaluarii va avea ca finalitate asigurarea unui feed-back de calitate atât pentru elevi, cât şi pentru cadrele didactice, care, pe baza prelucrarii informaţiilor obţinute, îsi vor regla modul de desfaşurare a demersului didactic. Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţării din Standardul de Pregătire Profesională.

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE EVALUARE

ACTIVITATE DE EVALUARE 1

Test de evaluare – clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică
Domeniul general: Feroviar
Modulul IV: INFRASTRUCTURA FEROVIARĂ ŞI MATERIALUL RULANT
Tema: Indicatoare şi instalaţii feroviare de semnalizare
Durata: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte

Rezultatele învăţării ce răspund la această temă:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.3. Indicatoare, instalaţii feroviare de semnalizare, semnale vizuale şi acustice, rechizite de semnalizare viteze corespunzătoare. **6.1.6** Normele de sănătatea şi securitatea muncii, de apărare împotriva incendiilor şi de protecţia mediului specifice activităţii feroviare	**6.2.3** Aplicarea pe teren a cunoştinţelor despre principiile şi tipurile de semnalizare, în scopul evitării producerii evenimentelor de cale ferată **6.2.4** Decodificarea indicaţiilor indicatoarelor şi instalaţiilor de semnalizare **6.2.5** Folosirea rechizitelor de semnalizare **6.2.10** Aplicarea normelor de securitate a muncii şi de protecţie a mediului specifice activităţii feroviare	**6.3.1.** Comunicarea prin folosirea corectă a vocabularului comun şi a terminologiei specifice domeniului feroviar **6.3.3** Executarea operaţiilor tehnologice sub supraveghere, cu grad de autonomie restrâns **6.3.4** Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor la locul de muncă. **6.3.5** Însuşirea şi aplicarea cu responsabilitate a comportamentelor compatibile cu disciplina muncii în domeniul transportului feroviar cu normele de sănătate şi securitate a muncii şi cu normele de protecţie a mediului.

Scopul evaluării

Însuşirea cunoştinţelor de bază în domeniul semnalizării feroviare, capacitatea elevilor de a aplica pe teren utilizarea semnalizării în scopul evitării producerii de evenimente nedorite pe calea ferată, precum şi de a utiliza rechizitele de semnalizare, respectând normele de sănătatea şi securitatea muncii în domeniul feroviar.

Obiectivele evaluării

- Verificarea cunoştinţelor privind identificarea şi interpretarea semnalelor feroviare utilizate în circulaţie şi manevră.
- Evaluarea capacităţii de utilizare corectă a rechizitelor de semnalizare viteze corespunzătoare.
- Verificarea deţinerii cunoştinţelor necesare aplicării regulilor de semnalizare în situaţii concrete de exploatare feroviară.
- Verificarea aplicării normelor de sănătate şi securitate a muncii specific activităţilor domeniului feroviar.
- Aprecierea nivelului de formare a competenţelor de analiză, rezolvare de probleme şi argumentare tehnică.
- Dezvoltarea responsabilităţii şi a comunicării rezultatelor activităţilor tehnice.

TEST DE EVALUARE

Modulul IV: INFRASTRUCTURA FEROVIARĂ ŞI MATERIALUL RULANT
Clasa: a X-a
Tema: Indicatoare şi instalaţii feroviare de semnalizare
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte
Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timpul efectiv de lucru este de 50 minute

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos scrieţi pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item este notat cu 3 puncte:

1. Semnalul luminos de **culoare roşie** indică, de regulă:
   a) oprire obligatorie
   b) liber cu restricţii
   c) reducerea vitezei
   d) avertizare
2. Rolul principal al **semnalelor prevestitoare** este:
   a) să permită manevrarea vehiculelor
   b) să indice viteza maximă admisă
   c) să anunţe indicaţia semnalului următor
   d) să marcheze limita de secţie
3. Care dintre următoarele este un **semnal acustic**?
   a) semnal luminos alb
   b) fluierul de locomotivă
   c) semnalul repetitor
   d) semnalul de intrare
4. Indicatoarele de cale au rolul de a:
   a) comanda instalaţiile de semnalizare
   b) permite alimentarea liniei de contact
   c) înlocui semnalele luminoase
   d) transmite informaţii vizuale personalului de circulaţie
5. Semnalele de **ieşire** permit:
   a) intrarea trenului în staţie
   b) ieşirea trenului din staţie pe linia curentă
   c) oprirea pentru manevră
   d) avertizarea personalului
6. Semnalul luminos verde indică:
   a) oprire
   b) liber cu restricţii
   c) liber cu viteza maximă admisă
   d) avarie
7. Semnalele de manevră sunt utilizate pentru:
   a) circulaţia trenurilor de călători
   b) manevrarea vehiculelor feroviare în staţii şi depouri
   c) semnalizarea defectelor
   d) avertizarea la treceri la nivel
8. Semnalele luminoase de trecere ale blocului de linie asigură:
   a) protecţia personalului

b) distanțarea trenurilor pe linia curentă
c) alimentarea electrică
d) manevrarea macazurilor

9. Culoarea **galbenă** în semnalizarea feroviară are, de regulă, semnificația de:
a) oprire
b) liber
c) avertizare / reducere de viteză
d) avarie

10. Rechizitele de semnalizare sunt utilizate pentru:
a) decorarea infrastructurii
b) semnalizare temporară sau de urgență
c) controlul traficului rutier
d) întreținerea liniei de contact

SUBIECTUL II **30 puncte**

1. Scrieți pe foaia de lucru răspunsul corect la cerințele de mai jos. Fiecare cerință este notată cu 2 puncte: (10 puncte)

a. Precizați două tipuri de semnalizare feroviară utilizate în exploatare.
b. Menționați rolul funcțional al semnalelor de intrare.
c. Enumerați două evenimente de cale ferată care impun modificarea vitezei.
d. Indicați două rechizite de semnalizare folosite în caz de avarie.
e. Precizați semnificația culorii albe în semnalizarea luminoasă.

2. **Asociați corect informațiile din coloana A, cu cele din coloana B:** (20 puncte)
Fiecare asociere corectă se va nota cu 5 puncte.

Coloana A-tipul de semnal	**Coloana B**- rolul semnalului
1. Semnal repetitor	a) Permite executarea manevrelor în siguranță
2. Semnal de ramificație	b) Repetă indicația unui semnal care nu este vizibil direct
3. Semnal de manevră	c) Indică direcția de circulație pe linii divergente
4. Indicator de cale	d) Oferă informații fixe privind infrastructura
	e) Nu permite deplasarea în siguranță

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. Un tren se apropie de un semnal prevestitor care indică „liber cu restricții”. Explicați ce trebuie să facă mecanicul și ce viteză trebuie să adopte. **(10 puncte)**

2. Descrieți principiul de funcționare al instalațiilor feroviare de semnalizare și importanța acestora pentru siguranța circulației. **(10 puncte)**

3. Analizați rolul semnalelor luminoase de trecere ale blocului de linie în prevenirea accidentelor feroviare. **(10 puncte)**

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1- a) ; 2-c); 3-b); 4-d); 5-b); 6-c); 7-b); 8-b); 9-c); 10-b).

*Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (3 p × 10 = 30 p). Pentru lipsa răspunsului sau răspuns incorect se acordă ***0 puncte.***

SUBIECTUL II **30 puncte**

1.5 Itemi cu răspuns scurt - **(10 puncte)**

a. Tipuri de semnalizare: luminoasă, mecanică, acustică (oricare două corecte – 2 p, pentru doar 1 răspuns corect se acordă 1 punct)
b. Semnalele de intrare permit accesul trenurilor în staţie în condiţii de siguranţă (idee corect formulată – 2 p), (OPREŞTE- fără a depăşi semnalul! Ziua şi noaptea - o unitate luminoasă de culoare roşie, spre tren; LIBER cu viteza stabilită. Semnalul următor este pe liber cu viteza stabilită. Ziua şi noaptea - o unitate luminoasă de culoare verde, spre tren.; LIBER cu viteza stabilită. ATENŁIE! Semnalul următor ordonă oprirea. Ziua şi noaptea - o unitate luminoasă de culoare galbenă, spre tren; LIBER cu viteza stabilită. Semnalul următor este pe liber cu viteză redusă. Ziua şi noaptea - o unitate luminoasă de culoare galben-clipitor, spre tren.; LIBER cu viteza redusă. Semnalul următor este pe liber cu viteza stabilită sau redusă. Ziua şi noaptea - o unitate luminoasă de culoare verde şi o unitate luminoasă de culoare galbenă, spre tren; LIBER cu viteza redusă. ATENŁIE! Semnalul următor ordonă oprirea. Ziua şi noaptea - două unităţi luminoase de culoare galbenă spre tren.)
c. Evenimente de cale ferată: lucrări la linie, defectarea instalaţiilor, accidente, obstacole (două exemple – 2 p, 1 exemplu corect- 1 punct)
d. Rechizite de semnalizare: fanion roşu, felinar, petarde, disc roşu (două exemple – 2 p, 1 exemplu corect - 1 punct)
e. Culoarea albă: semnal de manevră / indicaţie permisivă specifică (2 p)

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (**2 p × 5 = 10 p**)

1. (**20 puncte**)

1-b; 2-c; 3-a; 4-d.

*Se acordă câte **5 puncte** pentru fiecare răspuns/asociere corect/ă* (5 p × 4 = 20 p)

SUBIECTUL III **30 puncte**

Itemi tip problemă / aplicaţie **(30 puncte)**

1. Explicarea conduitei mecanicului la „liber cu restricţii” – **10 p**
   - menţionarea reducerii vitezei – 4 p
   - respectarea indicaţiei semnalului următor – 4 p
   - formulare clară – 2 p
2. Principiul de funcţionare al instalaţiilor de semnalizare – **10 p**
   - descriere generală – 4 p
   - rol în siguranţa circulaţiei – 4 p
   - utilizarea terminologiei feroviare – 2 p
3. Rolul semnalelor de bloc de linie – **10 p**

- distanțarea trenurilor – 4 p
- prevenirea coliziunilor – 4 p
- exprimare coerentă – 2 p

Puncte din oficiu: 10 puncte

ACTIVITATE DE EVALUARE 2-DIGITALĂ

Putem transforma testul de mai sus în ***evaluare digitală -Google Forms*** utilizând doar itemii obiectivi, cei cu răspuns scurt şi cei de asociere.Corectare se realizează automat, exportul notelor se poate face în Google Sheets şi se poate obține un feedback imediat pentru elevi, Testul poate fi accesat conectându-se la linkul de mai jos:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScWNzwHimt6XFykfwXDbDD4qMIaRy-j5HOlmQQ3pA6ENoTpiA/viewform?usp=dialog

Pentru evaluarea inițială sau finală putem folosi şi aplicația Kahoot. Se poate activa „Leaderbord" pentru motivarea elevilor. Se discută fiecare întrebare după răspuns petru fixarea cunoștințelor și feedback imediat.

BIBLIOGRAFIE

1. R.I.V-Regulamentul pentru utilizarea reciproca a vagoanelor in trafic internațional
2. Tariful intern de mărfuri al căii ferate (tim)
3. DIUM-Indicator kilometric internaţional
4. Tariful de import, export şi tranzit al CFR Marfa
5. Instructiuni privind marcajul unificat de identificare al vagoanelor
6. Catalogul vagoanelor de marfa
7. COTIF 1999 -Convenţia privind transporturile internationale
8. Legea nr 110 din 27 aprilie 2006 privind aprobarea Ordonanţei Guvernului nr.7/2005 pentru aprobarea Regulamentului de transport pe caile ferate din România
9. Regulament de semnalizare
10. Marinescu Stelian, Contractul de transport în traficul de mărfuri
11. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electromecanică, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
12. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electromecanică, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
13. M.E.C., C.N.P.E.E. – *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020, I.P.T. – Anexa Electromecanică*. Editura Didactică și Pedagogică S.A., București, 2020, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice.
14. https://www.fstf.ro/wp-content/uploads/2013/06/Regulamentul-004.pdf
15. http://www.afer.ro/legislatie_nationala/Ordin%20nr.%201482%20din%202006%20-%20include%20anexele.pdf

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 95

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
ELECTROMECANICĂ

Domeniul de pregătire generală:
ELECTROMECANICĂ MAȘINI, UTILAJE, INSTALAȚII

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BĂLĂȘOIU DOINIȚA	prof. grad didactic I, Colegiul ”Ștefan Odobleja” Craiova
BANDI ANDREA MONICA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic”Anghel Saligny” Baia Mare
CARACOSTEA MUGUREL	prof. grad didactic II, Liceul Energetic Constanța
DACHE LILIANA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Ion D. Lăzărescu” Cugir
HRABAL ILEANA MARIA	prof. grad didactic I, Colegiul ”Ștefan Odobleja” Craiova
IFTODE LĂCRĂMIOARA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași
MÎNDRILĂ FLORINA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații ”Gheorghe Airinei” București
NIȚU CLAUDIA	prof. grad didactic I, Liceul Energetic Constanța
RAFA MARIA ADRIANA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Comunicații ”Augustin Maior” Cluj Napoca
ROZNOVAN ANCA EUGENTINA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași
SAVU ELENA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Mihai Băcescu” Fălticeni
SIMION PETRONELA GABRIELA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași
STOIAN DANIELA CLAUDIA	prof. grad didactic I, Liceul Energetic Craiova
ȚÎRCOMNICU DANIELA	prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Metalurgic Slatina
VIERIU GABRIELA ANA	prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Petru Mușat” Suceava

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Electromecanică**, subdomeniul **mașini, utilaje, instalații,** cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională **Electromecanică.**

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul pentru domeniul **Electromecanică,** subdomeniul **mașini, utilaje, instalații,** include trei module:

- **Circuite și măsurări electrice** - asigură formarea competențelor tehnice privind analiza, măsurarea, interpretarea și verificarea funcționării circuitelor electrice de curent continuu și curent alternativ.
- **Maşini, aparate şi elemente de automatizare** - vizează dobândirea competențelor de identificare, alegere, montare și întreținere a aparatelor electrice utilizate în instalațiile de joasă tensiune și dezvoltarea competențelor tehnice privind construcția, funcționarea, caracteristicile și utilizarea aparatelor și mașinilor electrice.
- **Sisteme electro-hidropneumatice** – contribuie la formarea competențelor tehnice privind analiza, asamblarea, punerea în funcțiune și mentenanța sistemelor de acționare care combină energia fluidelor (hidraulică/pneumatică) cu comanda electrică.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Electromecanică:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician electromecanic
2. Tehnician aviație
3. Tehnician instalații de bord (avion)

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Operator cazane, turbine cu abur, instalații auxiliare și de termoficare
2. Operator în centrale hidroelectrice
3. Electromecanic instalații și aparatură de bord aeronave
4. Electromecanic utilaje și instalații industriale
5. Electromecanic nave
6. Electromecanic material rulant
7. Electromecanic centrale electrice
8. Electromecanic utilaje și instalații comerciale, electrocasnice și din industria alimentară
9. Frigotehnist

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 3. Realizarea circuitelor electrice **URÎ 4. Măsurarea mărimilor neelectrice și electrice**	**MODUL I. CIRCUITE ȘI MĂSURĂRI ELECTRICE**
URÎ 6. Utilizarea echipamentelor electrice și de automatizare în instalații electromecanice	**MODUL II. MAȘINI, APARATE ȘI ELEMENTE DE AUTOMATIZARE**
URÎ 7. Utilizarea și reglarea sistemelor electro-hidropneumatice în instalații	**MODUL III. SISTEME ELECTRO-HIDROPNEUMATICE**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: ELECTROMECANICĂ
Domeniul de pregătire generală: *ELECTROMECANICĂ, MAȘINI, UTILAJE, INSTALAȚII*

<u>Curriculum de specialitate (CS):</u>
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Circuite și măsurări electrice

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Modul II. Mașini, aparate și elemente de automatizare

Total ore /an:		**104**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	laborator	**-**
	instruire practică	**52**

Modul III. Sisteme electro-hidropneumatice

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)</u>
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I: CIRCUITE ȘI MĂSURĂRI ELECTRICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „Circuite și măsurări electrice”, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**26 ore/an**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Circuite și măsurări electrice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. REALIZAREA CIRCUITELOR ELECTRICE URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR NEELECTRICE ȘI ELECTRICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1.	**3.2.1.** **3.2.2.** **3.2.3.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.** **3.3.4.** **3.3.5.**	**1. Mărimi electrice din instalaţiile electromecanice** (definiţii, relaţii de calcul, unităţi de măsură, simboluri)**:** **1.1. Regimul electrostatic. Mărimile câmpului electrostatic:** - forţe electrostatice, - intensitatea câmpului electrostatic, - inducţia electrică, - fluxul electric, - tensiunea electrică, - potenţialul electrostatic, - capacitatea electrică. **1.2. Regimul electrocinetic:** - intensitatea curentului de conducţie, - efectele curentului electric, - rezistenţa electrică, - legea lui Ohm, - legea lui Joule, - legea conservării sarcinii electrice. **1.3. Mărimile câmpului magnetic:** - forţe magnetice,

			- intensitatea câmpului magnetic - tensiunea magnetică, - fluxul magnetic, - inductivitatea, - inducţia electromagnetică, - energia magnetică.
3.1.2. **3.1.4.**	**3.2.4.** **3.2.5.** **3.2.6.** **3.2.7.** **3.2.8.** **3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.4.** **3.3.5.** **3.3.6.** **3.3.7.** **3.3.8.**	**2. Circuite simple de curent continuu:** **2.1. Elemente de circuit** 2.1.1. Rezistoare: - clasificarea rezistoarelor, - parametrii rezistoarelor, - simbolizarea rezistoarelor, - codul de culori, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a rezistenţei totale. 2.1.2. Bobine: - simbolizarea bobinelor, - codul de culori, - tipuri de bobine, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a inductanţei totale. 2.1.3. Condensatoare: - rol şi caracteristici, - tipuri de condensatoare, - simbolizarea condensatoarelor, - codul de culori, - factori care influenţează funcţionarea condensatorului, - montarea în serie şi în paralel, - metode de calcul a capacităţii totale. 2.1.4. Surse de tensiune 2.1.5. Conductoare de legătură, întrerupătoare; 2.1.6. Reţeaua electrică - laturi, noduri, ochiuri **2.2. Circuite electrice dipolare:** - reguli de asociere a sensurilor tensiunii şi curentului, - divizoare de tensiune şi curent, - asocierea surselor de tensiune şi curent. **2.3. Documente de lucru** (cataloage, fişe tehnologice, fişe de constatare, caiete de sarcini). **2.4.** Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare
3.1.3.	**3.2.11.** **3.2.12.** **3.2.13.**	**3.3.3** **3.3.4.** **3.3.7.** **3.3.8.**	**3. Analiza circuitelor electrice** **3.1.** Metode de rezolvare a circuitelor electrice de curent continuu cu ajutorul Teoremelor lui Kirchhoff
4.1.3.	**4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12.** **4.2.13.**	**4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.6.**	**4. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice:** **4.1.** Clasificarea aparatelor pentru măsurarea mărimilor electrice; criterii de clasificare; **4.2.** Aparate pentru măsurarea intensităţii curentului electric

	4.2.22.		(ampermetre şi multimetre analogice şi digitale); **4.3.** Aparate pentru măsurarea tensiunii electrice (voltmetre şi multimetre analogice şi digitale); **4.4.** Aparate pentru măsurarea rezistenţei electrice (ohmmetre, montaje volt-ampermetrice şi multimetre analogice şi digitale); **4.5.** Aparate pentru măsurarea puterii electrice (wattmetre şi montaje volt-ampermetrice); **4.6.** Aparate pentru măsurarea energiei electrice (contoare electrice): **4.7**. Norme de sănătate şi securitate în muncă, norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare.
4.1.4.	**4.2.14.** **4.2.15.** **4.2.16.** **4.2.17.** **4.2.18.** **4.2.19.** **4.2.20.** **4.2.21.** **4.2.22.**	**4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.6.** **4.3.7.** **4.3.8.**	**5. Analiza metodelor de măsurare a mărimilor electrice în instalaţiile electromecanice** **5.1.** Măsurarea intensităţii curentului **5.2.** Măsurarea tensiunilor **5.3.** Măsurarea rezistenţelor 5.3.1. Metoda ampermetrului şi voltmetrului 5.3.2. Metoda cu ohmmetru 5.3.3. Metoda cu puntea Wheatstone **5.4**. Măsurarea puterii electrice în curent continuu **5.5.** Măsurarea energiei electrice în circuitele de curent continuu **5.6.** Norme de sănătate şi securitate în muncă şi de protecţia mediului specifice. Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune, colectarea deşeurilor electrice, principii ale economiei circulare.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, ohmmetre, wattmetre, multimetre analogice şi digitale);
- Platforme pentru măsurarea diferitelor mărimi electrice;
- Conductoare de legătură; Surse de curent continuu;
- Trusa electricianului;
- Platforme pentru măsurarea diferitelor mărimi electrice;
- Cataloage de: materii prime şi materiale, AMC-uri, utilaje specifice fiecărei categorii de lucrări aferente domeniului electromecanic, auxiliare curriculare;
- Soft educational; softuri de simulare şi prelucrare, softuri de tip foaie de calcul; filme, prezentări PowerPoint;
- Surse de documentare; Normative; Documentaţii de lucru;
- Manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoare, reviste de specialitate;
- Echipamente de protecţie specifice domeniului;

- Platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- Aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de vizualizare aparate de măsură suprapuse peste spațiul real, simularea montajelor;
- Containere/coșuri pentru colectarea selectivă a deșeurilor.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile programei modulului **„Circuite şi măsurări electrice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Circuite şi măsurări electrice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii să înveţe prin instruire directă, prin învățare reciprocă, prin învățare online.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe, utilizarea surselor de informare ca biblioteci, internet, bibliotecă virtuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor;
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor;
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
  - de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perech;
  - de realizare a înţelesului: procedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu;
  - de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua, metoda horoscopului;
  - de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
  - de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor.
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:
  - tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă), metoda ciorchinelui;
- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică;

- exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii.
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice; Studii de caz; Elaborare de proiecte.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învăţare, rezultând o multitudine de posibilităţi de accesare a resurselor educaţionale şi a aplicaţiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învăţarea on-line se pot accesa diferite site-uri:

- aplicaţii pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter şi PollEverywhere;
- aplicaţii pentru evaluarea cunoştinţelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicaţii pentru gândire creativă/exerciţii de imaginaţie: Padlet şi Checkin;
- aplicaţii pentru organizarea/prezentarea informaţiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale: Software-urile ActivInspire, ClassFlow, IQboard etc.

Avantajele învăţării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunităţi de învăţare on-line;
- se pot gestiona timpul şi prioritățile mai uşor;
- contribuie la îmbunătăţirea concentrării şi memoriei;
- se pot evalua permanent progresul şi performanţa;
- utilizarea învăţării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală şi profesională.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru consolidarea-fixarea competenţelor dobândite sau pentru recuperarea competenţelor planificate, dar dobândite neadecvat, se vor propune activităţi remediale pe parcursul modulului astfel ca aceste deficienţe să fie recuperate în cel mai scurt timp.

Pregătirea în laboratorul tehnologic se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări de laborator pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări de laborator.

Structura materialelor de învăţare proiectate pentru lucrările de laborator ar trebui să includă, după caz, referiri la următoarele aspecte:

a. Tema abordată;
b. Noţiuni teoretice;
c. Lista cu echipamentele şi instrumentele necesare realizării sarcinilor de lucru;
d. Sarcini/Instrucţiuni de lucru;
e. Criteriile de evaluare;
f. Concluzii şi observaţii personale.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator:

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Circuite și măsurări electrice**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

- Verificarea funcționalității elementelor pasive de circuit;
- Verificarea experimentală a Legii lui Ohm;
- Verificarea experimentală a Teoremei I a lui Kirchhoff;
- Verificarea experimentală a Teoremei a II-a a lui Kirchhoff;
- Verificarea experimentală a divizoarelor de curent și de tensiune;
- Măsurarea intensităţii curentului electric în circuite electrice după o schemă dată;
- Măsurarea tensiunii electrice în circuite electrice după o schemă dată;
- Măsurarea directă a rezistenţei electrice cu multimetre analogice şi digitale;
- Măsurarea rezistenţei electrice prin metoda ampermetrului şi voltmetrului;
- Măsurarea rezistențelor electrice cu puntea Wheatstone;
- Măsurarea puterii electrice prin metoda ampermetrului şi voltmetrului;
- Măsurarea puterii electrice cu wattmetrul;
- Măsurarea energiei electrice;
- Interpretarea analitică și grafică a datelor experimentale;
- Evaluarea erorilor în procesul de măsurare, calcul procentual;
- Simularea funcționării divizoarelor de curent și de tensiune cu softuri de simulare;
- Simularea funcționării circuitelor de curent continuu folosind mediul virtual.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Circuite și măsurări electrice**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

- Utilizarea aparatelor de măsură analogice și digitale pentru verificarea funcționalității elementelor pasive de circuit;
- Realizarea de circuite electrice simple cu elemente pasive de circuit;
- Realizarea montajelor pentru rețele de rezistoare;
- Realizarea montajelor pentru rețele de condensatoare;
- Realizarea montajelor cu divizoare de curent și de tensiune;
- Realizarea de montaje experimentale pentru măsurarea parametrilor electrici ai unor consumatori;
- Verificarea parametrilor electrici pentru componentele şi subansamblurile din instalaţiile electrice;
- Studiul extinderii domeniului de măsurare la ampermetre în curent continuu;
- Studiul extinderii domeniului de măsurare la voltmetre în curent continuu.

Exemplu de activitate de învățare: LABORATOR TEHNOLOGIC

Metoda stațiilor rotative (*station rotation*) este o strategie de învățare mixtă (*blended learning*) și o tehnică didactică interactivă, în care elevii se rotesc în cadrul unor stații de lucru prestabilite, după un scenariu fix.

Învățarea mixtă (blended-learning), reprezintă o abordare educațională care combină elemente de învățare tradițională față în față cu utilizarea tehnologiilor digitale, pentru a crea o experiență de învățare flexibilă și personalizată. Această abordare este strâns legată de pedagogia digitală, care se concentrează pe utilizarea tehnologiilor digitale pentru a sprijini și îmbunătăți procesul de învățare.

Avantaje:
- *Creșterea implicării:* Elevii devin coparticipanți la propria lor instruire, fiind activi în grupuri mici.
- *Personalizarea învățării:* Permite abordarea subiectelor din mai multe perspective, satisfăcând diverse stiluri de învățare, profesorii putând adapta instruirea pentru a satisface nevoile diverse ale elevilor, oferind sprijin și îmbogățire direcționate pe baza datelor în timp real.
- *Dezvoltarea autonomiei:* Elevii lucrează independent sau colaborativ la stații, fără supravegherea continuă a profesorului. Profesorii trec de la a fi sursa principală de informații la facilitatori ai învățării, care ghidează elevii prin conținut, încurajează explorarea și susțin căile individuale de învățare.
- *Eficientizarea timpului:* Minimalizează timpul alocat predării tradiționale și maximizează interacțiunea directă cu elevii.
- *Instrumente și resurse digitale*: Profesorii încorporează diverse instrumente digitale, cum ar fi sisteme de management al învățării (LMS), aplicații educaționale și resurse online, pentru a îmbunătăți învățarea și pentru a oferi diverse oportunități de formare.
- *Instruire bazată pe date*: Tehnologia permite profesorilor să urmărească progresul elevilor mai eficient, folosind analiza datelor pentru a informa deciziile de instruire și pentru a oferi intervenții în timp util.
- *Activități de învățare variate*: Învățarea mixtă încurajează utilizarea diferitelor modalități de instruire, cum ar fi module online, proiecte practice, laboratoare tehnologice, lucru în grup și studiu independent, schimbând dinamica activităților educative.

Exemple de stații:
- Stația profesorului: predare directă sau discuții aprofundate.
- Stația de lucru individual: exerciții de fixare.
- Stația digitală: programe educative pe calculator/tabletă.
- Stația colaborativă: proiecte de grup sau jocuri didactice.

Exemple de instrumente și modalități de implementare:
a. *Platforme de gestionare a învățării (LMS):* Utilizarea unor LMS-uri precum Moodle, Canvas sau Google Classroom pentru a organiza și administra materialele de curs, sarcinile și evaluările online. Aceste platforme facilitează accesul elevilor la resurse și activități educaționale și permit profesorilor să monitorizeze și să evalueze progresul lor în mod efficient;
b. *Cursuri online și module de învățare:* Integrarea de cursuri online sau module de învățare pe platforme precum Coursera, Udemy sau Khan Academy pentru a oferi elevilor acces la resurse suplimentare și pentru a consolida cunoștințele dobândite în clasă;
c. *Instrumente de colaborare și comunicare:* Utilizarea aplicațiilor de chat, videoconferință sau colaborare online, precum Microsoft Teams, Zoom sau Slack, pentru a facilita comunicarea și colaborarea între elevi și cu profesorii, indiferent de locație sau program;
d. *Platforme pentru crearea de conținut educațional:* Folosirea unor instrumente precum Adobe Spark, Canva sau Book Creator pentru a crea și partaja materiale educaționale interactive și atrăgătoare, cum ar fi prezentări, infografice sau cărți digitale.
e. *Jocuri educaționale și simulări:* Integrarea de jocuri educaționale, simulări și activități interactive folosind instrumente precum Kahoot, Quizlet sau PhET Interactive Simulations.

Învățarea mixtă se poate realiza diversificat în funcție de resursele tehnice și modul de abordare didactică:
- metoda stațiilor rotative;
- laborator rotativ;
- modelul FLEX etc.

În cadrul învățării mixte, metoda stațiilor rotative este o strategie activă de predare care implică organizarea elevilor în grupuri mici care parcurg succesiv diferite stații de lucru, fiecare cu o sarcină specifică.

Caracteristici:

- *Structurarea pe staţii:* Colectivul de elevi este împărţit în mai multe staţii de lucru, fiecare dedicată unui tip diferit de activitate sau conţinut legat de tema studiată.
- *Rotaţia grupurilor:* Elevii lucrează în grupuri mici şi se mută de la o staţie la alta după un interval de timp prestabilit (ex: 10-15 minute), asigurându-se că fiecare grup parcurge toate activităţile.
- *Diversitatea sarcinilor:* Fiecare staţie oferă o activitate diferită - exerciţii practice, rezolvare de probleme, discuţii, experiment, analiză etc. - pentru a acoperi variate stiluri de învăţare.
- *Concluzii:* Metoda combină elemente de învăţare faţă în faţă cu utilizarea tehnologiei sau resurselor digitale, oferind flexibilitate şi implicare sporită.

Beneficii:

- creşte implicarea activă a elevilor;
- permite diferenţierea şi adaptarea la nevoile diverse ale elevilor;
- favorizează colaborarea şi dezvoltarea abilităţilor practice;
- oferă feedback rapid şi posibilitatea de autoevaluare.

Exemplu de utilizare a metodei „rotirea staţiilor”

Tema: ***Măsurarea indirectă a puterii în curent continuu utilizând metoda volt-ampermetrică***
Tipul activităţii: lecţie de formare de priceperi şi deprinderi prin laborator tehnologic
Organizarea clasei: pe grupe
Durata: 100 minute

Rezultate ale învăţării vizate:	
Cunoştinţe	4.1.3. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice: (...) - puterea electrică (wattmetre şi montaje volt-ampermetrice) (...)
Abilităţi	4.2.9. Alegerea dispozitivelor de măsurare/aparatelor electrice şi a domeniului de măsurare în funcţie de valoarea prezumată 4.2.11. Montarea aparatelor în circuitul de măsurare 4.2.12. Monitorizarea indicaţiilor aparatelor pentru determinarea mărimilor electrice 4.2.13. Efectuarea reglajelor iniţiale ale aparatelor de măsură în funcţie de natura mărimii măsurate şi de domeniul de variaţie al acesteia 4.2.22. Aplicarea normelor de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate.
Atitudini	4.3.2. Grad de autonomie restrâns în executarea operaţiilor sub supraveghere 4.3.3. *Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate* 4.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 4.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate

Structura staţiilor de lucru

Pentru parcurgerea temei de laborator tehnologic în format hibrid, spaţiul este organizat pe un nunăr de patru staţii de lucru. Fiecare staţie este dotată cu resurse specifice unei secvenţe de învăţare şi va cuprinde un număr de 3-4 puncte de lucru.
Staţiile şi punctele de lucru sunt structurate astfel:

- S1 cu punctele de lucru: 1A, 1B, 1C;
- S2 cu punctele de lucru: 2A, 2B, 2C.
- S3 cu punctele de lucru: 3A, 3B, 3C.
- S4 cu punctele de lucru: 4A, 4B, 4C.

Organizarea clasei:

Elevii sunt repartizaţi în echipe de câte 2 elevi (E1, E2, E3, …), care vor lucra, prin rotaţie, la fiecare staţie de lucru

Rotația echipelor de elevi pe stații de lucru se poate realiza astfel:

Nr. stație de lucru	**ETAPA 1** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 2** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 3** *(echipe de elevi)*	**ETAPA 4** *(echipe de elevi)*
S1 *(1A, 1B, 1C)*	E1, E2, E3	E10, E11, E12	E7, E8, E9	E4, E5, E6
S2 *(2A, 2B, 2C)*	E4, E5, E6	E1, E2, E3	E10, E11, E12	E7, E8, E9
S3 *(3A, 3B, 3C)*	E7, E8, E9	E4, E5, E6	E1, E2, E3	E10, E11, E12
S4 *(4A, 4B, 4C)*	E10, E11, E12	E7, E8, E9	E4, E5, E6	E1, E2, E3

Echipele de elevi vor rezolva sarcinile de lucru corespunzătoare activităților specifice fiecărei stații, apoi se rotesc de la o stație la alta, astfel încât fiecare echipă va parcurge toate activitățile aferente celor patru stații de lucru.
Observație: În cazul în care colectivul de elevi este mai mare, se pot constitui și echipe de 3 elevi sau se pot suplimenta stațiile cu câte un punct de lucru.

Fișă de documentare

Expresia puterii consumate de sarcina rezistivă (R) alimentată în curent continuu de intensitate *I* și având la borne tensiunea U, este:

$$P = U \cdot I = R \cdot I^2 = U^2/R,$$

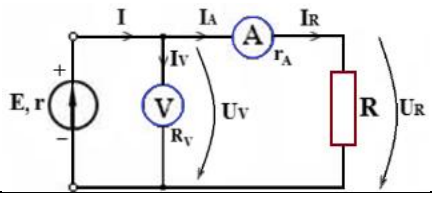
unde:

P - este puterea electrică consumată (W);
R - este rezistența electrică a consumatorului (Ω);
U - este tensiunea electrică la bornele consumatorului (V);
I - este intensitatea curentului electric (A).

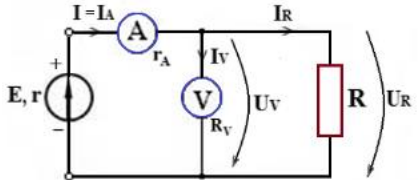
Metoda volt-ampermetrică se utilizează atunci când rezistența de sarcină *R* este necunoscută.

Metoda constă în utilizarea simultană a unui voltmetru și a unui ampermetru și determinarea prin calcul a puterii electrice consumate, $P = U_V/I_A$.
Există două variante de montaj, în funcție de poziția voltmetrului față de ampermetru, conform uneia din schemele de mai jos.

- ***Montajul amonte:*** Voltmetrul este conectat înaintea ampermetrului. Voltmetrul măsoară suma tensiunilor de pe receptor și ampermetru.

- ***Montajul aval:*** Voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.

Dacă U_V și I_A sunt indicațiile voltmetrului și ampermetrului, se poate determina puterea absorbită de receptor P_R, în ipoteza că se cunosc rezistențele interne ale aparatelor R_V și r_A.

Pentru montajul amonte avem:

$$I_R = I_A;$$
$$U_V = U_R + r_A \cdot I_A.$$

Puterea absorbită va fi:

$$P_R = U_R \cdot I_R = (U_V - r_A \cdot I) \cdot I_A = U_V \cdot I_A - r_A \cdot I_A^2$$

Eroarea absolută este:

$$\Delta P_{amonte} = r_A \cdot I_A^2$$

Eroarea relativă va fi:

Pentru montajul aval avem:

$$U_R = U_V;$$
$$I_R = I - I_V:$$

Puterea absorbită va fi:

$$P_R = U_R \cdot I_R = U_V \cdot (I_A - I_V) = U_V \cdot I_A - U_V^2/R_V$$

Eroarea absolută este:

$$\Delta P_{aval} = U_V^2/R_V$$

Eroarea relativă va fi:

$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{amonte}}{RI_A^2} = \frac{r_A}{R}$	$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{aval}}{\frac{U_V^2}{R}} = \frac{R}{R_V}$
Observație: Dacă nu se pot face corecțiile necesare, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.	

Activități specifice stațiilor de lucru

Stația de lucru 1: ***Simularea măsurării puterii electrice utilizând metoda volt-ampermetrică***	
Scop:	• Repezentarea corectă a circuitelor electrice pentru măsurarea puterii active în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval. • *Activitatea se poate realiza în aplicația Electronics Workbench (EWB) sau utilizând următoarele aplicații online:* https://dcaclab.com/ https://funderstanding.com/learning-lab/circuit-simulator-for-kids/ https://www.circuitlab.com/editor/#?id=59s73f https://phet.colorado.edu/en/simulations/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab
Resurse necesare:	• trei stații de calcul (PC, laptop) pe care este instalată aplicația Electronics Workbench (EWB); • fișa de documentare – prezentare pe tabla interactivă; • fișa de lucru FL-1.

Fișă de lucru FL-1

Sarcini de lucru:

- Utilizând aplicația Electronics Workbench (sau alte aplicații de simulare a măsurărilor parametrilor electrici), reprezentați circuitele electrice pentru măsurarea puterii în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval;
- Alegeți aparatele necesare reprezentării circuitelor pentru măsurarea puterii electrice în curent continuu utilizând metoda volt-ampremetrică în montaj amonte și aval;
- Conectați aparatele de măsură astfel încât să realizați circuitele electrice ale montajelor volt-ampermetrice;
- Simulați măsurarea puterii electrice pentru cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului;
- Notați indicațiile ampermetrului și voltmetrului în *Tabelul 1*;
- Determinați valorile puterilor măsurate în ambele variante de montaj: amonte și aval;
- Argumentați care este poziția de conectare a ampermetrului și voltmetrului în circuitul de măsurare.

Tabelul 1.
Date experimentale

R [Ω]	**Montaj amonte**			**Montaj aval**		
	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
R_1 = ...						
R_2 = ...						
R_3 = ...						
R_4 = ...						
R_5 = ...						

Precizați:

• Modul de conectare a aparatelor în circuit:
.....

• Argumentarea poziției corecte de conectare a ampermetrului și voltmetrului în circuitul de măsurare:
.....

- Alegerea domeniilor de măsurare ale aparatelor de măsură:
  ……
- Diferențele valorice dintre cele două seturi de puteri obținute. Recomandări.
  ……

Concluzii

……
……

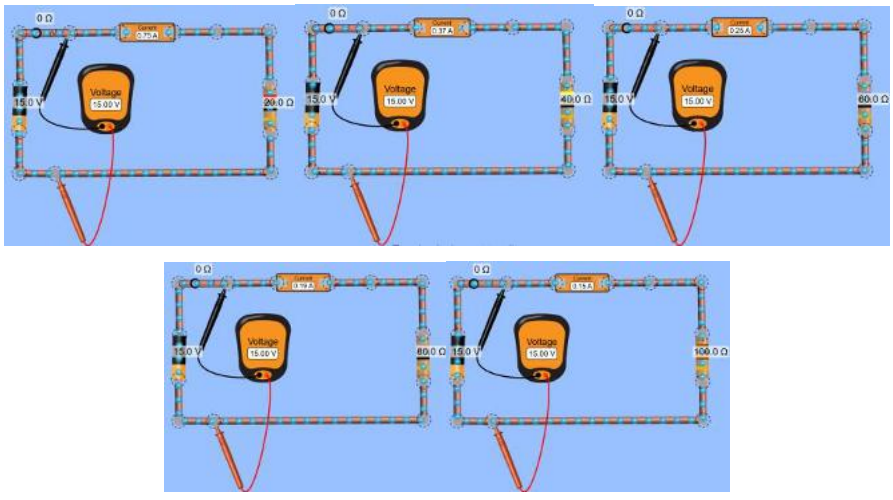
Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 1

- *Ampermetrul se conectează în serie iar voltmetrul se conectează în paralel cu receptorul a cărui putere se măsoară.*
- *Ampermetrul va măsura valoarea intensității curentului electric prin receptor iar voltmetrul va măsura căderea de tensiune la bornele receptorului.*
- *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice se vor respecta polaritățile conexiunilor.*
- *Pentru ampermetre și voltmetre analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate. În cazul utilizării multimetrelor digitale, comutatoarele se poziționează pe domeniile aferente mărimilor de măsurat.*
- *În cazul utilizării softurilor care nu au opțiunea de a aloca valori proprii ale rezistențelor aparatelor de măsură, puterile obținute prin metodele volt-ampermetrice amonte și aval vor fi egale.*

Date experimentale

R [Ω]	*Montaj amonte*			*Montaj aval*		
	U_V [V]	*I_A [A]*	*P_R [W]*	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
R_1 = 20 Ω	*15*	*0.7500*	*11.250*	*15*	*0.7500*	*11.250*
R_2 = 40 Ω	*15*	*0.3750*	*5.625*	*15*	*0.3750*	*5.625*
R_3 = 60 Ω	*15*	*0.2500*	*3.750*	*15*	*0.2500*	*3.750*
R_4 = 80 Ω	*15*	*0.1875*	*2.813*	*15*	*0.1875*	*2.813*
R_5 = 100 Ω	*15*	*0.1500*	*2.250*	*15*	*0.1500*	*2.250*

- *Exemplu de realizare a sarcinii prin utilizarea aplicației online PhET Interactive Simulations pentru reprezentarea montajului amonte și simularea măsurării puterii electrice consumate de o sarcină rezistivă de: 20Ω, 40Ω, 60Ω, 80Ω, 100Ω.*

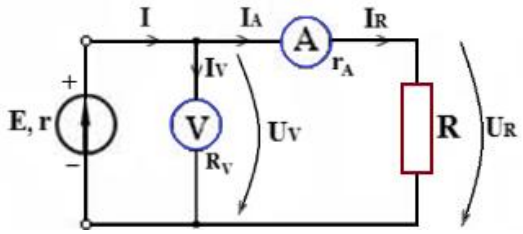

Dacă se presupune că valorile rezistențelor proprii ale aparatelor de măsură sunt: R_V = 2000Ω și r_A = 2Ω, se obțin seturi de date diferite pentru puterile electrice măsurate prin intermediul montajelor amonte și aval (pentru aceeași valoare a rezistenței receptorului).

Stația 1 - amonte						Stația 1 - aval					
R (Ω)	U (V)	I (A)	PR (W)	rA (Ω)	rA•IA^2 (W)	R (Ω)	U (V)	I (A)	PR (W)	RV (Ω)	UV^2 / RV (W)
20	15.05	0.7525	10.193	2	1.1325	20	15.06	0.7530	11.227	2000	0.1134
40	15.04	0.3760	5.372	2	0.2828	40	15.04	0.3760	5.542	2000	0.1131
60	15.03	0.2505	3.640	2	0.1255	60	15.03	0.2505	3.652	2000	0.1130
80	15.00	0.1875	2.742	2	0.0703	80	15.01	0.1876	2.704	2000	0.1127
100	14.95	0.1495	2.190	2	0.0447	100	14.98	0.1498	2.132	2000	0.1122

- *În cazul în care se iau în calcul valorile rezistențelor proprii ale ampermetrului și voltmetrului, pentru aceiași consumatori (aceleași valori ale rezistențelor consumatorilor), se observă că valorile puterilor electrice obținute sunt mai mici în cazul montajului aval în comparație cu valorile puterilor obținute în cazul utilizării montajului amonte. Aceste diferențe sunt datorate erorilor introduse de rezistența proprie a ampermetrului în cazul montajului amonte și de rezistența proprie a voltmetrului pentru montajul aval.*
- *Astfel, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.*

Concluzie:
Montajele volt-ampermetrice pentru măsurarea puterii electrice a receptoarelor rezistive sunt utilizate în funcție de rezistența electrică a acestora.

Stația de lucru 2: ***Măsurarea puterii în curent continuu prin metoda volt-ampermetrică – montaj amonte***	
Scop:	• Realizarea practică a montajului conform schemei date pentru măsurarea puterii active cu ampermetrul și voltmetrul – în varianta amonte; • Determinarea, prin calcul, a puterii active măsurate indirect cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte.
Resurse necesare:	• surse de curent continuu; • rezistoare/reostate/receptoare de curent continuu; • aparate de măsură (analogice/digitale): ampermetre, voltmetre analogice/digitale; • conductoare de legătură; • fișa de documentare – prezentare pe tabla interactivă; • fișe de lucru FL-2.
Fișă de lucru FL-2	
Sarcini de lucru:	• Analizați schema dată; • Selectați sursele de alimentare necesare; • Analizați rezistoarele/receptoarele de curent continuu/reostatele puse la dispoziție; • Selectați aparatele de măsură necesare; • Observați domeniile de măsurare ale aparatelor de măsură; • Verificați funcționalitatea rezistoarelor/receptoarelor/reostatelor și a aparatelor de măsură; • Alegeți cinci rezistoare/receptoare de curent continuu de valori diferite sau fixați cursorul unui reostat pe cinci poziții diferite; • Realizați montajul după schema de mai jos: • Explicați importanța respectării polarității în realizarea conexiunilor; • Alimentați circuitul la o tensiune de 15V;

	• Reluați alimentarea montajului pentru cinci valori diferite ale rezistoarelor/reostatelor/receptoarelor; • Citiți valorile indicate de aparate pentru fiecare din cele cinci cazuri; • Completați *Tabelul 2* cu valorile tensiunilor și intensităților măsurate și calculați puterile corespunzătoare. *Observație:* Se pot utiliza reostate industriale, astfel încât cele cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului să fie obținute prin deplasarea cursorului. *Notă:* Montajul va fi pus sub tensiune doar în prezența cadrului didactic.

Tabelul 2.

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj amonte

Nr. crt.	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Precizați:

- Modalitatea de alegere a aparatelor de măsură și a domeniilor de măsurare:
  ……
- Modul de conectare a ampermetrului și voltmetrului pentru realizarea montajului amonte:
  ……
- Modul de verificare a funcționalității receptoarelor și a aparatelor de măsurare*:*
  ……
- Relațiile de calcul caracteristice montajului amonte pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu:
  ……
- Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte*:*
  ……
- Domeniile recomandate pentru utilizarea montajului amonte:
  ……

Concluzii

……
……

Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 2

- *Se vor alege ampermetre și voltmetre analogice de curent continuu. La conectarea aparatelor de măsură analogice în circuitul de măsurare se vor respecta polaritățile conexiunilor.*
- *Aparatele de măsură se aleg astfel încât domeniile lor de măsurare să corespundă valorilor măsurare.*
- *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate.*
- *În cazul utilizării multimetrelor digitale, se selectează natura curentului (curent continuu) iar comutatoarele se poziționează pe domeniile aferente mărimilor de măsurat (de obicei, în condiții de laborator, comutatorul multimetrului utilizat ca ampermetru se va poziționa pe domeniul „mA”).*
- *Verificarea continuității receptoarelor se verifică cu un ohmmetru.*
- *Se verifică, vizual, bornele aparetelor de măsură și conductoarele aferente, astfel încât acestea să nu fie deteriorate. Acul indicator al aparatelor de măsurare analogice va fi reglat pe poziția „zero”. În cazul în care aparatele de măsurare nu funcționează, se verifică/schimbă bateria proprie sau se aleg alte aparate de măsurare.*

- *În cazul montajului amonte, voltmetrul este conectat spre sursă, înaintea ampermetrului, astfel încât voltmetrul va măsura suma căderilor de tensiune de pe receptor și ampermetru.*
- *Relațiile de calcul caracteristice montajului amonte pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu sunt:*

$$I_R = I_A;$$
$$U_V = U_R + U_A = U_R + r_A \cdot I_A.$$
$$P_R = U_R \cdot I_R = (U_V - r_A \cdot I) \cdot I_A = U_V \cdot I_A - r_A \cdot I_A^2$$

- *Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj amonte sunt datorate rezistenței proprii a ampermetrului.*
- *Eroarea absolută este: $\Delta P_{amonte} = r_A \cdot I_A^2$.*
- *Eroarea relativă va fi:*

$$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{amonte}}{R I_A^2} = \frac{r_A}{R}$$

- *Montajul amonte pentru măsurarea puterii electrice este recomandat sarcinilor rezistive cu rezistențe mult mai mari decât rezistența proprie a ampermetrului, $R >> r_A$.*

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj amonte

Obs.: Setul de date corespunde pentru măsurarea puterii consumate la variația cursorului unui reostat de 2500 Ω (la 20, 40, 60, 80 și 100 diviziuni)

Nr. crt.	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
1.	*15.09*	*0.030*	*0.455*
2.	*15.07*	*0.015*	*0.227*
3.	*15.04*	*0.010*	*0.151*
4.	*14.98*	*0.007*	*0.112*
5.	*14.96*	*0.006*	*0.090*

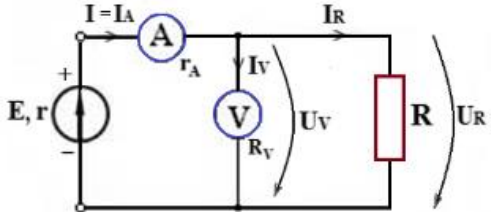
Concluzii:

La măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu utilizând montajul volt-ampermetric în varianta amonte, sursele de erori sunt introduse de ampermetru. Astfel, dacă nu se pot face corecțiile necesare, montajul amonte se recomandă atunci când consumatorul a cărui putere se măsoară are rezistența mult mai mare decât rezistența proprie a ampermetrului.

Stația de lucru 3:
Măsurarea puterii în curent continuu prin metoda volt-ampermetrică – montaj aval

Scop:	• Realizarea practică a montajului conform schemei date pentru măsurarea puterii în curent continuu cu ampermetrul și voltmetrul – în varianta aval; • Determinarea, prin calcul, a puterii măsurate indirect cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval.
Resurse necesare:	• surse de curent continuu; • rezistoare/reostate/receptoare de curent continuu; • aparate de măsură (analogice/digitale): ampermetre și voltmetre analogice/digitale; • conductoare de legătură; • fișe de lucru FL-3.
Fișă de lucru FL-3	
Sarcini de lucru:	• Analizați schema dată; • Selectați sursele de alimentare necesare; • Analizați rezistoarele/receptoarele de curent continuu/reostatele puse la dispoziție; • Selectați aparatele de măsură necesare; • Observați domeniile de măsurare ale aparatelor de măsură; • Verificați funcționalitatea rezistoarelor/receptoarelor/reostatelor și a aparatelor de măsură; • Alegeți cinci rezistoare/receptoare de curent continuu de valori diferite sau fixați cursorul unui reostat pe cinci poziții diferite;

- Realizați montajul după schema de mai jos:

- Explicați importanța respectării polarității în realizarea conexiunilor;
- Alimentați circuitul cu o tensiune de 15V;
- Reluați alimentarea montajului pentru cinci valori diferite ale rezistoarelor/reostatelor/receptoarelor;
- Citiți valorile indicate de aparate pentru fiecare din cele cinci cazuri;
- Completați *Tabelul 3* cu valorile tensiunilor și intensităților măsurate și calculați puterile corespunzătoare.

Observație: Se pot utiliza reostate industriale, astfel încât cele cinci valori diferite ale rezistenței consumatorului să fie obținute prin deplasarea cursorului.
Notă: Montajul va fi pus sub tensiune doar în prezența cadrului didactic.

Tabelul 3.

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj aval

Nr. crt.	U_V [V]	I_A [A]	P_R [W]
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Precizați:

- Modalitatea de alegere a aparatelor de măsură și a domeniilor de măsurare:
  ……
- Modul de conectare a ampermetrului și voltmetrului pentru realizarea montajului aval:
- Voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.
- Modul de verificare a funcționalității receptoarelor și a aparatelor de măsurare*:*
  ……
- Relațiile de calcul caracteristice montajului aval pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu:
  ……
- Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval*:*
  ……
- Domeniile recomandate pentru utilizarea montajului aval:
  ……

Concluzii

……
……

** *Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 3***

- *Se vor alege ampermetre și voltmetre analogice de curent continuu. La conectarea aparatelor de măsură analogice în circuitul de măsurare se vor respecta polaritățile conexiunilor.*
- *Aparatele de măsură se aleg astfel încât domeniile lor de măsurare să corespundă valorilor măsurare.*

- *În cazul utilizării ampermetrelor și voltmetrelor analogice cu mai multe domenii de măsurare, comutatoarele se fixează pe domenii superioare valorilor măsurate.*
- *Verificarea continuității receptoarelor se verifică cu un ohmmetru.*
- *Se verifică, vizual, bornele aparetelor de măsură și conductoarele aferente, astfel încât acestea să nu fie deteriorate. Acul indicator al aparatelor de măsurare analogice va fi reglat pe poziția „zero”. În cazul în care aparatele de măsurare nu funcționează, se verifică/schimbă bateria proprie sau se aleg alte aparate de măsurare.*
- *În cazul montajului aval, voltmetrul este conectat direct la bornele receptorului. Ampermetrul măsoară suma curenților prin receptor și voltmetru.*
- *Relațiile de calcul caracteristice montajului aval pentru măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu sunt:*

$$U_R = U_V$$
$$I_A = I_V - I_R,$$
$$\text{deci: } I_R = I_A - I_V$$
$$P_R = U_R \cdot I_R = U_V \cdot (I_A - I_V) = U_V \cdot I_A - U_V^2/R_V$$

- *Sursele de erori la măsurarea indirectă a puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul în montaj aval sunt datorate rezistenței proprii a voltmetrului.*
- *Eroarea absolută este: $\Delta P_{aval} = U_V^2/R_V$*
- *Eroarea relativă va fi:*

$$\varepsilon_r = \frac{\Delta P_{aval}}{\frac{U_V^2}{R}} = \frac{R}{R_V}$$

- *Montajul aval pentru măsurarea puterii electrice este recomandat pentru sarcini rezistive cu rezistențe mult mai mici decât rezistența proprie a voltmetrului, $R << R_V$.*

Date experimentale – Măsurarea puterii electrice cu ampermetrul și voltmetrul – montaj aval

Obs.: Setul de date corespunde pentru măsurarea puterii consumate la variația cursorului unui reostat de 1000 Ω (la 20, 40, 60, 80 și 100 diviziuni)

Nr. crt.	*U_V [V]*	*I_A [A]*	*P_R [W]*
1.	*15.05*	*0.075*	*1.133*
2.	*15.04*	*0.038*	*0.566*
3.	*15.03*	*0.025*	*0.377*
4.	*15.00*	*0.019*	*0.281*
5.	*14.95*	*0.015*	*0.224*

Concluzii:

La măsurarea indirectă a puterii electrice în curent continuu utilizând montajul volt-ampermetric în varianta aval, sursele de erori sunt introduse de voltmetru. Astfel, dacă nu se pot face corecțiile necesare, montajul aval se recomandă atunci când consumatorul a cărui putere se măsoară are rezistența mult mai mică decât rezistența proprie a voltmetrului.

Stația de lucru 4:

Reprezentarea caracteristicii de variație a puterii în curent continuu în funcție de rezistența receptorului

Scop:	• Reprezentarea și interpretarea caracteristicii grafice a variației puterii în funcție de rezistența consumatorului/receptorului utilizat.
Resurse necesare:	• trei stații de calcul (PC, laptop); • aplicația pentru foi de calcul Microsoft Excel; • fișe de lucru FL-4.

Fișă de lucru FL-4

Sarcini de lucru:	• Utilizați aplicația Excel și completați un tabel cu 5 valori crescătoare ale rezistenței electrice (de exemplu: 100Ω, 200Ω, 300Ω, 400Ω, 500Ω), menținând tensiunea constantă (de exemplu 15V); • Determinați valorile intensităților electrice, aplicând relația corespunzătoare Legii lui Ohm pentru o porțiune de circuit și utilizând funcțiile de calcul corespunzătoare aplicației Excel; • Determinați valorile puterii electrice utilizând relația de calcul a puterii, conform relației P = U·I, utilizând funcțiile de calcul corespunzătoare aplicației Excel; • Utilizând aplicația Excel, ridicați caracteristicile de variație $P_R = f(R)$, pentru setul de date obținut; • Dacă se consideră că Rv = 5000Ω și r_A = 5Ω, calculați valorile puterilor măsurate cu ajutorul montajelor amonte și aval, ținând cont de erorile de măsurare introduse de aparatele de măsură; • Reprezentați caracteristicile de variație $P_R = f(R)$, pentru noile seturi de date obținute, aferente montajelor amonte și aval (pe același grafic/separat); • Explicați forma caracteristicilor grafice obținute și formulați concluzii!

Precizați:

• Modul de variație a puterii electrice în funcție de rezistența consumatorului:
……
• Opinii privind forma caracteristicilor $P_R = f(R)$:
……
• Asemănări și deosebiri între formele celor două caracteristici $P_R = f(R)$, reprezentate pentru montajele amonte și aval:
……

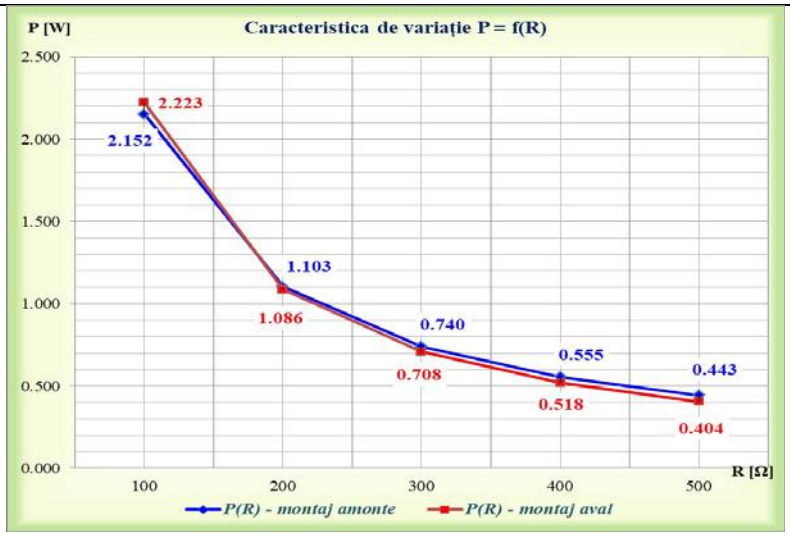
Concluzii

……
……

➢ ***Răspunsuri așteptate - Stația de lucru 4***

Stația 4 - montaj amonte						
R (Ω)	***U (V)***	***I (A)***	***P_R (W)***	***r_A (Ω)***	***$r_A \cdot I_A$^2 (W)***	***ε_r (%)***
100	*15.05*	*0.1505*	*2.152*	*5*	*0.1133*	5.00%
200	*15.04*	*0.0752*	*1.103*	*5*	*0.0283*	2.50%
300	*15.03*	*0.0501*	*0.740*	*5*	*0.0126*	1.67%
400	*15.00*	*0.0375*	*0.555*	*5*	*0.0070*	1.25%
500	*14.95*	*0.0299*	*0.443*	*5*	*0.0045*	1.00%

Stația 4 - montaj aval						
R (Ω)	***U (V)***	***I (A)***	***P_R (W)***	***R_V (Ω)***	***U_V^2 / R_V (W)***	***ε_r (%)***
100	*15.06*	*0.1506*	*2.223*	*5000*	*0.0454*	2.00%
200	*15.04*	*0.0752*	*1.086*	*5000*	*0.0452*	4.00%
300	*15.03*	*0.0501*	*0.708*	*5000*	*0.0452*	6.00%
400	*15.01*	*0.0375*	*0.518*	*5000*	*0.0451*	8.00%
500	*14.98*	*0.0300*	*0.404*	*5000*	*0.0449*	10.00%

- *Forma caracteristicilor $P_R = f(R)$ este parabolică, puterea putând fi exprimată astfel:*

$$P = U \cdot I = U^2/R = I^2 \cdot R$$

- *Ambele caracteristici grafice de variație $P_R = f(R)$, reprezentate pentru montajele amonte și aval, sunt neliniare și au formă parabolică.*
- *Pentru sarcini rezistive de valori mici, puterea măsurată cu montajul aval are valori mai mari decât în cazul utilizării montajului amonte. Cu cât crește rezistența sarcinii, valoarea puterii electrice măsurate cu montajul amonte este mai mare decât în cazul utilizării montajului aval.*

Concluzii:

- *Puterea electrică a unui receptor variază neliniar cu rezistența acestuia.*

Montajele volt-ampermetrice în montaj amonte sau aval pot fi utilizate pentru măsurarea puterii electrice în curent continuu în funcție de valoarea rezistenței receptorului. Astfel, montajul amonte se recomandă atunci când $R >> r_A$, iar montajul aval se recomandă atunci când $R << R_V$.

Concluzii finale:

• Fiecare echipă de lucru prezintă concluziile principale;
• Profesorul sintetizează informațiile și corectează eventualele greșeli;
• Pentru această activitate se poate folosi tabla interactivă, un padlet colaborativ sau Miro.

Observație: Concluziile se pot realiza printr-un feedback digital alocat fiecărei grupe, folosind un instrument de sondaj precum Mentimeter sau Canva: https://www.mentimeter.com; www.canva.com.

Criterii și indicatori de realizare:

Nr. crt.	Criterii de realizare	Punctaj	Indicatori de realizare	Punctaj propus
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	30 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
			Alegerea aparatelor de măsură în funcție de domeniile de utilizare	10 puncte
			Respectarea normelor de protecție a mediului, normativelor, regulilor de sănătate și securitate a muncii	10 puncte
2.	Realizarea sarcinii de lucru	55 puncte	Identificarea elementelor componente pentru realizarea montajului și simularea online și fizică a măsurărilor, conform sarcinilor de lucru	5 puncte
			Reprezentarea corectă a schemelor amonte și aval și realizarea simulării măsurării puterii electrice în aplicația online	5 puncte

			Verificarea funcționalității componentelor și aparatelor electrice puse la dispoziție	5 puncte
			Executarea conexiunilor pentru realizarea montajelor experimentale, conform schemelor electrice de măsurare	15 puncte
			Utilizarea corespunzătoare a aparatelor de măsură pentru rezolvarea sarcinilor de lucru	5 puncte
			Utilizarea relațiilor de calcul matematic și determinarea prin calcul a valorii puterii electrice	10 puncte
			Reprezentarea corectă a caracteristicii de variație a puterii în funcție de rezistența consumatorului – în aplicația Excel	10 puncte
3.	**Prezentarea sarcinii de lucru**	15 puncte	Argumentarea pertinentă a alegerilor operate pentru realizarea montajelor experimentale	10 puncte
			Utilizarea terminologiei de specialitate în precizarea și argumentarea concluziilor/opiniilor.	5 puncte

Fișa de observare a atitudinii elevului

Criterii de observare a atitudinii elevului		**Da**	**Parțial**	**Nu**
1.	A realizat în totalitate sarcina de lucru			
2.	Și-a asumat responsabilitatea în cadrul echipei de lucru			
3.	A solicitat informații/explicații suplimentare			
4.	A stăpânit etapele de realizare a sarcinii de lucru			
5.	A utilizat responsabil resursele materiale puse la dispoziție în scopul realizării sarcinii de lucru			
6.	S-a adaptat permanent condițiilor de lucru			
7.	Și-a asumat inițiativa în rezolvarea originală a unor probleme			
8.	A demonstrat spirit creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate			
9.	A demonstrat siguranță în realizarea montajelor experimentale			
10	A respectat normele de sănătate și securitate în muncă			

Exemple de activități de învățare: INSTRUIRE PRACTICĂ

TEMA: REALIZAREA MONTAJELOR PENTRU REȚELE DE REZISTOARE

1. METODA: Învățarea prin cooperare interdependentă sau Metoda Jigsaw (Mozaicul)

Rezultate ale învățării vizate:	
Cunoștințe	3.1.2. Circuite simple de curent continuu: - Elemente de circuit (rezistoare, …); (…) gruparea rezistoarelor; rezistenţa echivalentă ….. 3.1.4. Norme de protecţia mediului, norme de calitate, norme de protecţia muncii privind realizarea circuitelor electrice de joasă tensiune
Abilități	3.2.4. Selectarea elementelor de circuit pentru realizarea circuitelor conform schemei 3.2.5. Verificarea elementelor de circuit 3.2.6. Identificarea traseelor conductoarelor de legătură 3.2.7. Construirea circuitelor simple cu elemente de curent continuu 3.2.8. Conectarea în circuit a rezistenţelor şi calcularea rezistenţei echivalente

	3.2.9. Verificarea funcției/rolului circuitului de curent continuu 3.2.10. Completarea documentației de lucru
Atitudini	3.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 3.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor/sarcinilor încredinţate 3.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate 3.3.7. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită 3.3.8. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, a normelor de calitate şi de protecţia mediului specifice sarcinilor de lucru încredinţate

Scurtă descriere a metodei:

Această metodă este ideală pentru **rețelele de rezistoare** deoarece circuitele complexe sunt, de fapt, compuse din bucăți mai mici (serie, paralel, mixte). Metoda elimină problema clasică a lucrului în grup unde „unul muncește și trei se uită”.
Conceptul de bază: Clasa este împărțită în **grupe de experți** care învață perfect o singură bucată din materie, apoi se rearanjează în **grupe de casă (echipe mixte)** unde fiecare elev trebuie să-și învețe colegii partea lui pentru a construi un circuit final complex.

Mod de organizare a activității/a clasei: Grupe de câte 4 elevi.
Resurse materiale:
- Rezistoare (identice sau diferite);
- Aparate de măsură: ohmmetre, multimetre;
- Conductoare de legătură;
- Surse de tensiune de curent continuu;
- Calculator pentru prelucrarea datelor.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales
- Etape de lucru:
Faza 1: Grupele de experți (20 minute)
Clasa este împărțită în 4 zone distincte. Fiecare zonă primește o sarcină specifică și echipamentul necesar.

- **Grupa A (experții în SERIE):**
  - **Sarcina:** Se pun la dispoziție trei rezistoare.
  - Efectuați montajul în serie;
  - Măsurați tensiunile la bornele fiecărui rezistor;
  - Demonstrați că $U_{totală} = U_1 + U_2 + U_3$.
  - **Obiectiv:** Elevii vor deveni experți în divizarea tensiunii.

- **Grupa B (experții în PARALEL):**
  - **Sarcina:** Se pun la dispoziție trei rezistoare.
  - Efectuați montajul în paralel;
  - Măsurați intensitățile cutenților electrici prin fiecare rezistor;
  - Demonstrați că $I_{total} = I_1 + I_2 + I_3$.
  - **Obiectiv:** Elevii vor deveni experți în divizarea curentului.

- **Grupa C (experții în GRUPARE MIXTĂ 1):**
  - **Sarcina:** Realizați o grupare mixtă formată din trei rezistoare (R_1 și R_2 în serie, conectate în paralel cu R_3).

- Determinați prin calcul rezistența echivalentă;
- Verificați cu ohmmetrul rezistența echivalentă a grupării mixte;
- Comparați valorile obținute.
- **Obiectiv:** Să devină experți în simplificarea circuitelor.

- **Grupa D (experții în GRUPARE MIXTĂ 2):**
  - **Sarcina:** Realizați o grupare mixtă formată din trei rezistoare (R_1 și R_2 în paralel, conectate în serie cu R_3).
  - Determinați prin calcul rezistența echivalentă;
  - Verificați cu ohmmetrul rezistența echivalentă a grupării mixte;
  - Comparați valorile obținute.
  - **Obiectiv:** Să devină experți în simplificarea circuitelor.

Faza 2: Reorganizarea (5 minute)

Profesorul formează echipe noi de câte 4 elevi. Fiecare echipă **trebuie** să conțină:

1. Un elev din Grupa A.
2. Un elev din Grupa B.
3. Un elev din Grupa C.
4. Un elev din Grupa D.

Misiunea finală (Proiectul comun) (20 minute)

Fiecare echipă primește o schemă complexă care conține toate elementele studiate.

Desfășurare:

1. **Predarea:**
   - Elevul A explică celorlalți unde sunt părțile de serie în noua schemă.
   - Elevul B identifică nodurile și ramurile paralele.
   - Elevii C și D propun strategia de simplificare.
2. **Execuția:**
   - Construiesc circuitul fizic împreună.
3. **Măsurarea:**
   - Trebuie să completeze un tabel complex de date.
   - Dacă un elev nu știe să măsoare curentul în paralel, colegul „Expert B” este obligat să îl învețe, nu să facă el măsurătoarea.

De ce funcționează această metodă pentru montajele electrice?

1. **Responsabilizare maximă:**
   - Fiecare elev este o piesă vitală din puzzle.
   - Dacă „Expertul în Paralel” nu este atent în Faza 1, echipa lui nu va putea finaliza circuitul în Faza 2.
2. **Limbaj tehnic:**

- Elevii sunt forțați să folosească terminologia corectă (nod, ramură, buclă) pentru a se face înțeleși de colegi.

3. **Verificare reciprocă:**

- Greșelile de montaj (foarte frecvente la începători) sunt corectate mult mai repede de colegi decât de profesor, care nu poate fi peste tot simultan.

2. METODA: Discovery learning (Învățarea prin descoperire)

Metoda învățării prin descoperire (Discovery Learning) aplicată pentru **rețele de rezistoare** transformă laboratorul într-o zonă de investigație. Profesorul nu mai predă formulele de calcul pentru rezistența echivalentă (R_{serie} și $R_{paralel}$) la începutul orei, ci provoacă elevii să deducă singuri regulile matematice prin măsurători.
Prin utilizarea acestei metode elevii nu mai învață doar să măsoare, ci să gândească algoritmic și să vizualizeze curgerea curentului.

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales

- Etape de lucru:
Elevii vor primi o problemă care combină fizica cu combinatorica (enumerarea topologiilor distincte)**.**
Obiectiv: Înțelegerea faptului că modul de conectare schimbă radical rezistența echivalentă.

Mod de organizare a activității/a clasei:
- Pe grupe de câte 3-4 elevi.

Resurse materiale:
- 3 rezistoare identice (ex: 12Ω fiecare);
- 3 rezistoare diferite (ex: R_1=2Ω, R_2=3Ω, R_3=6Ω);
- Multimetru (setat pe ohmmetru);
- Conductoare de legătură.

Durată: 100 minute

Sarcini de lucru:
I. *Având la dispoziție cele trei rezistoare identice, găsiți și construiți toate combinațiile posibile pentru a obține valori diferite ale rezistenței echivalente (Re). Măsurați fiecare combinație. Justificați răspunsul.*
II. *Câte combinații posibile și câte valori distincte putem obține dacă rezistențele au valori diferite? Măsurați fiecare combinație. Justificați răspunsul.*

Desfășurare:
1. **Faza de gândire (fără fire):** Elevii reprezintă combinațiile posibile pentru cele trei rezistoare (serie, paralel, mixt).
2. **Faza de construcție:** Realizează montajele fizice.
3. **Faza de verificare:** Măsoară cu ohmmetrul rezistența totală a fiecărei grupări realizate.
4. **Reflecție:** În cazul utilizării rezistențelor egale, elevii vor preciza care dintre grupări are cea mai mică/mare rezistență echivalentă.
5. Datele obținute pentru cele două situații (rezistențe egale și rezistențe diferite) vor fi consemnate în Tabelele 1 și 2.

Tabel 1. Sinteza rezultatelor pentru rezistențe egale

Topologie	Formula (în funcție de R)	Valoare (pentru R=12 Ω)	Reflecție
serie	*R+R+R=3R*		
…	…		

Tabel 2. Sinteza rezultatelor pentru rezistențe diferite

Topologie	Configurație	Valoare exactă (Ω)	Valoare aproximativă (Ω)
serie	*R1 + R2 + R3*		
…	…		

Criterii și indicatori de realizare:

Nr. crt.	Criterii de realizare	Punctaj	Indicatorii de realizare	Punctaj propus
1.	**Primirea şi planificarea sarcinii de lucru**	30 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
			Alegerea aparatelor de măsură în funcție de mărimea măsurată	10 puncte
			Respectarea normelor de protecție a mediului, normativelor, regulilor de sănătate şi securitate a muncii	10 puncte
2.	**Realizarea sarcinii de lucru**	55 puncte	Identificarea grupării pentru realizarea montajului fizic și a măsurărilor, conform sarcinilor de lucru	5 puncte
			Reprezentarea corectă a schemelor serie, paralel, mixt	5 puncte
			Verificarea funcționalității componentelor și aparatelor electrice puse la dispoziție	5 puncte
			Executarea conexiunilor pentru realizarea circuitelor conform schemelor electrice de măsurare	15 puncte
			Utilizarea corespunzătoare a aparatelor de măsură pentru rezolvarea sarcinilor de lucru	5 puncte
			Utilizarea relațiilor de calcul și determinarea prin calcul a valorii tensiunii, curentului și rezistenței echivalente	10 puncte
			Completarea tabelului centralizator al grupului cu datele cerute în sarcinile de lucru	10 puncte
3.	**Prezentarea sarcinii de lucru**	15 puncte	Argumentarea răspunsurilor obținute pentru toate combinațiile posibile și valorile distincte obținute	10 puncte
			Utilizarea terminologiei de specialitate în precizarea și argumentarea concluziilor/opiniilor.	5 puncte

Profesorul poate folosi și această grilă rapidă pentru a nota activitatea fiecărui grup:

Criteriu	10 puncte (Excelent)	7-8 puncte (Bine)	5-6 puncte (Suficient)
Corectitudine a datelor	Toate cele 4/8 valori sunt calculate corect și măsurate cu precizie.	1-2 erori de calcul sau măsurare, dar tabelul e complet.	Mai multe erori, tabel incomplet.
Colaborarea (Jigsaw)	Toți membrii explică activ. Se observă predarea reciprocă.	Experții își dictează rezultatele fără a explica „de ce”.	Lucrează individual, nu comunică.
Produsul final	Tabelul este ordonat perfect crescător.	Tabelul este complet, dar ordinea nu este strict crescătoare.	Tabelul este dezorganizat.

RĂSPUNSURI AȘTEPTATE:

I. *Se pot obține 4 combinații posibile și 4 valori distincte.*
Justificarea detaliată, bazată pe analiza circuitelor.

1. Gruparea serie:
Aceasta este configurația în care curentul trece secvențial prin fiecare rezistor.

- *Formula:* $R_s = R_1 + R_2 + R_3$

- *Calcul: $R_s = R + R + R = 3R$*
- *Valoare numerică: 3x12 = 36* **Ω**

2. Gruparea paralel:
Toate cele trei rezistoare sunt conectate la aceleași două noduri comune.
- *Formula: $1/R_p = 1/R_1 + 1/R_2 + 1/R_3$*
- *Calcul: $1/R_p = 3/R$*
- *Valoare numerică: 12/3 = 4* **Ω**

3. Gruparea mixtă 1:
Aceasta este o grupare mixtă formată din: o grupare serie de două rezistoare R_1 și R_2, care este conectată în paralel cu rezistorul R_3.
- *Formula: $R_e = (R + R) \parallel R = 2R \parallel R$*
- *Calcul: $R_e = R_s \cdot R/(R_s + R) = 2R \cdot R/(2R + R) = 2R^2/3R = 2R/3$*
- *Valoare numerică: 2 · 12/3 = 8* **Ω**

4. Gruparea mixtă 2:
Avem o grupare mixtă formată din: o grupare paralel de două rezistoare R_1 și R_2, care este conectată în serie cu rezistorul R_3.
- ***Formula:*** *$R_e = R \parallel R + R$*
- ***Calcul:*** *$R_e = R/2 + R = (R + 2R)/2 = 3R/2$*
- ***Valoare numerică:*** *2 · 12/2 =18* **Ω**

Tabel 1. *Sinteza rezultatelor:*

Configurație	***Formula (în funcție de R)***	***Valoare (pentru R=12 Ω)***	***Reflecție***
serie	*R+R+R=3R*	*36* **Ω**	*Cea mai mare rezistență se obține pentru gruparea serie*
2 serie - 1 paralel	*2R/3*	*8* **Ω**	
2 paralel - 1 serie	*3R/2*	*18* **Ω**	
paralel	*R/3*	*4* **Ω**	*Cea mai mică rezistență se obține pentru gruparea paralel*

II. Răspunsul scurt la întrebarea: *Câte combinații posibile și câte valori distincte putem obține dacă rezistențele au valori diferite? este:* ***8 combinații posibile*** *care duc la* ***8 valori distincte*** *ale rezistenței echivalente.*
Justificarea detaliată, bazată pe analiza simetriei circuitelor.

Analiza topologiilor și a permutărilor
- *Pentru a determina numărul de valori unice, trebuie să analizăm cele 4 „forme” (topologii) de bază în care pot fi legate 3 rezistențe și să vedem în câte moduri putem aranja rezistoarele R_1, R_2, R_3 în aceste forme.*

1. Gruparea serie:
- ***Formula:*** *$R_e = R_1 + R_2 + R_3 = 11$* **Ω**
- ***Justificare:*** *Adunarea este comutativă. Indiferent în ce ordine așezăm rezistoarele (ex: R_1, R_2, R_3 sau R_3, R_1, R_2), suma este aceeași.*
- ***Număr valori: 1***

2. Gruparea paralel:
- ***Formula:*** *$1/R_p = 1/R_1 + 1/R_2 + 1/R_3 = 1$* **Ω**

- ***Justificare:*** *Și aici avem simetrie totală. Poziția fizică a rezistorului în montaj nu schimbă valoarea echivalentă.*
- ***Număr valori: 1***

3. Gruparea mixtă 1:

- ***Variante posibile:***
  1. $(R_1 + R_2) \parallel R_3 = 2{,}72\ \Omega$
  2. $(R_1 + R_3) \parallel R_2 = 2{,}18\ \Omega$
  3. $(R_2 + R_3) \parallel R_1 = 1{,}63\ \Omega$
- ***Număr valori: 3***

4. Gruparea mixtă 2:

- ***Variante posibile:***
  1. $(R_1 \parallel R_2) + R_3 = 7{,}2\ \Omega$
  2. $(R_1 \parallel R_3) + R_2 = 4{,}5\ \Omega$
  3. $(R_2 \parallel R_3) + R_1 = 4\ \Omega$
- ***Număr valori: 3***

Tabel 2*: Sinteza rezultatelor:*

Topologie	**Configurație**	**Valoare exactă (Ω*)***	**Valoare aproximativă (Ω*)***
serie	$R_1 + R_2 + R_3$	*11*	*1.00*
paralel	$R_1 \parallel R_2 \parallel R_3$	*1*	*11*
serie+paralel	$(R_2 + R_3) \parallel R_1$	*18/11*	*1,63*
serie+paralel	$(R_1 + R_3) \parallel R_2$	*24/11*	*2,18*
serie+paralel	$(R_1 + R_2) \parallel R3$	*30/11*	*2,72*
paralel+serie	$(R_2 \parallel R3) + R_1$	*4*	*4,00*
paralel+serie	$(R_1 \parallel R_3) + R_2$	*9/2*	*4,5*
paralel+serie	$(R_1 \parallel R_2) + R_3$	*36/5*	*7,2*

Concluzie:

- *Dacă avem 3 rezistoare cu valori diferite ($R_1 \neq R_2 \neq R_3$), putem construi circuite care să aibă exact* ***8 rezistențe echivalente distincte****.*
- *Cea mai mică valoare posibilă este întotdeauna mai mică decât cel mai mic rezistor (1 Ω < 2 Ω). Cea mai mare valoare posibilă este întotdeauna suma aritmetică (11 Ω).*
- *Acest tip de problemă este foarte util pentru a înțelege cum putem „ajusta” o rezistență echivalentă într-un circuit real atunci când nu avem la dispoziție valoarea exactă necesară, ci doar un set limitat de componente.*

Sfaturi pentru organizarea montajelor:

1. ***Folosiți „Breadboard-uri” (Plăci de test):***
   - *Renunțați la firele lungi și încâlcite. Breadboard-ul permite vizualizarea clară a nodurilor și a ramificațiilor (paralel vs serie).*
   - *Vizualizare: Rândurile conectate sunt „noduri”.*
2. ***Codul culorilor:***
   - *Înainte de a măsura cu ohmmetrul, faceți un concurs rapid: „Cine citește cel mai repede valoarea rezistorului folosind codul culorilor?”.*
   - *Aceasta validează măsurătoarea ulterioară.*

Resurse vizuale:

Pentru aceste lucrări practice, sunt utile următoarele materiale:

- *Schema teoretică (simboluri);*

- *Schema de montaj (desen realist cu fire);*
- *Formule de calcul;*
- *Schemele pot fi reprezentate cu ajutorul aplicațiilor online PhET Interactive Simulations pentru reprezentarea schemelor și* https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea în cadrul modulului **„Circuite și măsurări electrice”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice
O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:
- analiza funcționării unui circuit electric dat;
- identificarea cauzelor unei funcționări defectuoase;
- alegerea și utilizarea corectă a aparatelor de măsură;
- interpretarea rezultatelor și formularea de concluzii.

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:
- **Google Forms** – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale circuitelor și feedback automat;
- **Microsoft Forms** – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- **Quizizz** sau **Kahoot!** – pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și scheme electrice simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital
Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:
- corectitudinea montajului;
- utilizarea aparatelor de măsură;
- respectarea normelor de securitate;
- interpretarea datelor experimentale.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:
- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;
- **aplicații de simulare** precum **PhET Interactive Simulations**, **Tinkercad Circuits** sau **EveryCircuit**, care permit evaluarea elevilor și în situații în care lucrul fizic în laborator este limitat;
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital al elevului
Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:
- rapoarte de laborator;
- scheme și diagrame de circuite;
- rezultate ale măsurătorilor;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:
- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice
Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. Exemple de proiecte:
- realizarea unui circuit electric pentru o aplicație practică;
- analiza consumului de energie electrică al unor aparate casnice;
- compararea caracteristicilor diferitelor aparate de măsură.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:
- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie
Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:
- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:
- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare
Simulările digitale permit evaluarea competențelor chiar și în absența echipamentelor fizice. Aplicații recomandate:
- **PhET** – pentru simularea circuitelor electrice și a măsurărilor;
- **Tinkercad Circuits** – pentru realizarea și testarea circuitelor;
- **Multisim Live** – pentru elevii avansați, în scop demonstrativ.

Aceste aplicații permit evaluarea capacității elevilor de a proiecta circuite, de a efectua măsurători virtuale și de a interpreta rezultatele.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital
Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:
- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

În continuare, prezentăm un exemplu de activitate de evaluare, pentru următorul set de cunoștințe, abilități, atitudini:

Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică
MODUL I: CIRCUITE ȘI MĂSURĂRI ELECTRICE
Clasa: a X-a

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
4.1.3. Aparate electrice (analogice şi digitale) pentru măsurarea mărimilor electrice: - tensiunea electrică multimetre analogice şi digitale)	4.2.9. Alegerea dispozitivelor de măsurare/ aparatelor electrice şi a domeniului de măsurare în funcţie de valoarea prezumată 4.2.10. Decodificarea simbolurilor folosite pentru marcarea aparatelor de măsură 4.2.11. Montarea aparatelor în circuitul de măsurare	4.3.3. Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate 4.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 4.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluţiilor tehnice abordate

Scopul evaluării

Însușirea cunoștințelor de bază, capacitatea elevilor de a selecta și utiliza corect aparatele de măsură, precum și de a argumenta soluții tehnice.

Obiectivele evaluării

- Verificarea cunoștințelor privind aparatele de măsurare a tensiunii electrice.
- Evaluarea capacității de utilizare corectă a voltmetrelor și multimetrului în situații practice.
- Aprecierea nivelului de formare a competențelor de analiză, rezolvare de probleme și argumentare tehnică.
- Dezvoltarea responsabilității și a comunicării rezultatelor activităților tehnice.

Matricea de specificații

Niveluri cognitive Rezultate ale învățării	a-şi aminti	a înțelege	a aplica	a analiza	Pondere %
1. Alegerea aparatului și domeniului de măsurare	I (1,2,3)	II.1.b,c I.4	-	I.5	**20**
2. Decodificarea simbolurilor aparatelor	II.1.a II.2	II.1.d	-	-	**15**
3. Montarea aparatelor în circuit	I.1	III.2	-	II.1.e	**20**
4. Comunicarea/ raportarea rezultatelor	-	III.1	-	III.2	**20**
5. Asumarea inițiativei în rezolvarea problemelor	-	-	III.1	-	**15**
6. Creativitate și argumentare tehnică	-	-	II.3	III.2	**10**
Pondere %	**30**	**30**	**10**	**30**	**100%**

TEST DE EVALUARE

Modulul: Circuite și măsurări electrice
Clasa: a X-a
Tema: Aparate pentru măsurarea tensiunii electrice – voltmetre și multimetre analogice și digitale
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Ce se întâmplă dacă, din greșeală, conectezi un voltmetru în serie cu un bec într-un circuit alimentat la 230V?

a. becul luminează foarte tare;
b. voltmetrul explodează;
c. becul nu se aprinde, iar voltmetrul indică aproape 230V;
d. curentul în circuit creşte foarte mult.

2. Un multimetru digital măsoară tensiunea:
a. atât continuă, cât şi alternativă;
b. doar alternativă;
c. doar continuă;
d. numai tensiuni mari.

3. Pentru ca măsurarea tensiunii electrice să nu modifice regimul de funcționare al circuitului, rezistența internă a unui voltmetru ideal trebuie să fie:
a. egală cu rezistența porțiunii de circuit măsurate;
b. cât mai mare (teoretic infinită);
c. cât mai mică;
d. nulă

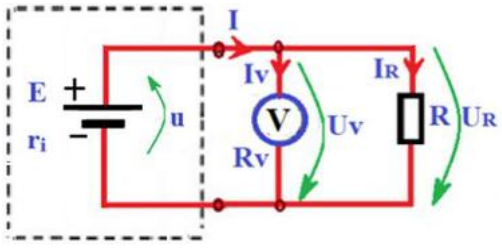
4. Scala unui voltmetru analogic este:
a. directă și neuniformă;
b. directă și uniformă;
c. inversă și neuniformă;
d. inversă și uniformă.

5. La măsurarea cu un voltmetru analogic, atunci când valoarea tensiunii este necunoscută, este corect să:
a. se conecteze aparatul direct la sursă, fără selectarea domeniului;
b. se înceapă măsurarea pe domeniul maxim, apoi să se reducă treptat domeniul;
c. se regleze rezistența internă a voltmetrului înainte de conectare;
d. se selecteze domeniul de măsurare minim, pentru o precizie mai mare.

SUBIECTUL II **30 puncte**

1. Scrieţi pe foaia de lucru informaţia corectă care completează spaţiile libere. (10 puncte)
a. Voltmetrul măsoară ……(1)…… electrică.
b. Aparatul care poate măsura ……(2)……, ……(3)…… şi ……(4)…… se numeşte multimetru.
c. Pentru a evita deteriorarea aparatului, se începe măsurarea pe domeniul ……(5)……. de măsură.

2. Precizați denumirile și unitățile de măsură ale mărimilor electrice care intervin în schema de măsurare a tensiunii electrice. (10 puncte)

Simbol	Denumire	Unitate de măsură
E		
r_i		
u		
I		
I_V		
I_R		

U_V		
U_R		
R_V		
R		

3. Enumerați două avantaje și trei dezavantaje ale voltmetrului analogic față de cel digital.

(10 puncte)

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. Un voltmetru analogic are domeniul de măsurare 0–15 V și scala gradată cu 150 diviziuni egale. Acul indicator se află la diviziunea 90. Determinați valoarea tensiunii măsurate.

(15 puncte)

2. Definiți rezistența internă a voltmetrului, explicați rolul ei și modul în care aceasta influențează măsurarea tensiunii. (15 puncte)

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-c; 2-a; 3-b; 4-b; 5-b.

Se acordă câte 6 puncte pentru fiecare răspuns corect (6 p × 5 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

1. Completări (10 puncte)

a) 1-tensiunea
b) 2- tensiunea, 3- curentul, 4-rezistența
c) 5-maxim

Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect (2 p × 5 = 10 p)

2. (10 puncte)

Simbol	Denumirea mărimii electrice	Unitatea de măsură
E	Tensiunea electromotoare a sursei/generatorului de curent continuu	V
r_i	Rezistența internă a sursei/generatorului de curent continuu	Ω
u	Căderea de tensiune pe sursă/generator	V
I	Intensitatea curentului electric prin voltmetru	A
I_V	Intensitatea curentului electric prin circuit	A
I_R	Intensitatea curentului electric prin rezistor/receptor	A
U_V	Tensiunea la bornele voltmetrului	V
U_R	Căderea de tensiune la bornele rezistorului/receptorului	V
R_V	Rezistența proprie a voltmetrului	Ω
R	Rezistența electrică a receptorului	Ω

Se acordă câte 0,5 puncte pentru fiecare denumire corectă (0,5p × 10 = 5 p)
Se acordă câte 0,5 puncte pentru fiecare unitate de măsură precizată corect (0,5p × 10 = 5 p)

3. Avantaje/dezavantaje (10 puncte)

Exemple:

- Avantaje analogic: observarea variației, construcție simplă.
- Dezavantaje: precizie mai mică, citire subiectivă, fragilitate

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect (2 p × 5 = 10 p)*

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. **(15 puncte)**

Valoarea unei diviziuni:
15 V / 150 diviziuni = 0,1 V/diviziune
Tensiunea măsurată:
90 × 0,1 V = 9 V
Pentru calcul corect se acordă câte 5 puncte (5p x 2=10 puncte)
Pentru specificarea unităților de măsură se acordă 5 puncte

2. **(15 puncte)**

Rezistența internă a voltmetrului reprezintă opoziția pe care aparatul o manifestă la trecerea curentului electric prin el în timpul măsurării.

Rolul acesteia este de a limita curentul absorbit din circuitul măsurat. Pentru ca măsurarea tensiunii să fie corectă, voltmetrul trebuie să aibă o rezistență internă foarte mare.

Dacă rezistența internă este mare, curentul care trece prin voltmetru este foarte mic, astfel încât acesta nu modifică semnificativ valorile din circuit (nu influențează tensiunea pe elementul măsurat).

Dacă rezistența internă ar fi mică, voltmetrul ar absorbi un curent mai mare, ar modifica funcționarea circuitului și ar conduce la erori de măsurare.

Prin urmare, un voltmetru ideal are rezistență internă infinită, pentru a nu influența circuitul în care este conectat.

Se acordă câte 5 puncte pentru precizarea: definiției, rolului și modului de a influența măsurarea (5p x 3 = 15p).

BIBLIOGRAFIE

1. Dragoș Ionel Cosma, Florin Mareș – *Circuite electrice. Manual pentru clasa a IX-a. Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică. Învățământ liceal și profesional.* Editura CD-PRESS, București, 2017
2. Florin Mareș, Viorica Zaharciuc, Lăcrămioara Ploșniță – *Măsurări neelectrice și electrice. Manual pentru clasa a IX-a. Filiera: Tehnologică, Domeniul de pregătire profesională: Electromecanică*. Editura CD-PRESS, București, 2019
3. Florin Mareș, Dragoș Ionel Cosma – *Măsurări electrice în curent continuu. Manual pentru clasa a IX-a. Filiera: Tehnologică, Domeniul de pregătire profesională: Electric.* Editura CD-PRESS, București, 2017
4. Dragoș Ionel Cosma – *Electrotehnică și măsurări tehnice. Manual pentru clasa a IX-a*. Editura CD-PRESS, Bucureşti, 2017
5. Florin Mareș, Dragoș Ionel Cosma – *Măsurări electrice în curent alternativ. Manual pentru clasa a X-a*. Editura CD-PRESS, Bucureşti, 2019
6. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
7. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
8. M.E.C., C.N.P.E.E. – *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020, I.P.T. – Anexa Electromecanică*. Editura Didactică și Pedagogică S.A., București, 2020, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice

MODUL II: MASINI, APARATE ŞI ELEMENTE DE AUTOMATIZARE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul **„Mașini, aparate și elemente de automatizare”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an,** structurate constant, conform planlui de învățământ, din care:

- **pregătire teoretică de specialitate 52 ore/an**
- **laborator -**
- **instruire practică 52 ore/an**

Modulul **„Mașini, aparate și elemente de automatizare”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6: UTILIZAREA ECHIPAMENTELOR ELECTRICE ȘI DE AUTOMATIZARE ÎN INSTALAȚII ELECTROMECANICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1 **6.1.2**	**6.2.1** **6.2.2** **6.2.3** **6.2.4**	**6.3.1** **6.3.2**	**1.1. Subansambluri/Componente ale aparatelor electrice** (clasificare, materiale din care se execută, caracteristici constructive, domenii de utilizare, reprezentări schematice): - conductori electrici - elemente de legătură conductori, aparate (cose, papuci, cuple) - contacte electrice - elemente arcuitoare - izolatoare şi piese izolante - mecanisme de acţionare - camere de stingere - miezuri magnetice - electromagneţi **1.2. Metode de montare a componentelor în subansambluri ale aparatelor electrice** - asamblări demontabile - asamblări nedemontabile **1.3. Documentaţie tehnică pentru asamblarea aparatelor electrice**: cataloage de specialitate, manuale de utilizare a

			aparatelor electrice, scheme funcționale, alte surse de documentare și informare privind componentele aparatelor electrice **1.4. Norme de securitate şi sănătate în muncă şi de protecţia mediului** privind gestionarea deșeurilor electrice
6.1.3 **6.1.4** **6.1.10**	**6.2.5** **6.2.6** **6.2.7** **6.2.8**	**6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	**2.1. Aparate electrice** (simboluri, părți componente, domenii de utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): a. Aparate electrice de comutaţie -întrerupătoare,comutatoare, separatoare, prize şi fişe b. Aparate electrice de comandă - butoane de comandă, chei de comandă, relee, contactoare, întreruptoare automate, declanșatoare, controlere, inversoare de sens de rotație c. Aparate electrice de reglare - relee magnetoelectrice; electrodinamice; de inducţie; magnetice; electrotermice, rezistențe de pornire și de reglaj a vitezei motoarelor electrice, reostate, comutatoare stea-triunghi. d. Aparate electrice de protecţie - relee termice, electromagnetice; relee electronice, siguranțe fuzibile, siguranțe automate e. Aparate electrice auxiliare - lămpi și casete de semnalizare, limitatoare de cursă, microîntreruptoare, sonerii **2.2. Criterii de selecție a aparatelor electrice** - tehnice (caracteristici constructive, curent nominal) - economice (investiții, costuri pentru întreținere și reparații etc.) - criterii privind încadrarea in mediul ambient (masă, gabarit, aspect estetic, poluare etc.) **2.3. Tehnologia de montare a aparatelor electrice în circuite electrice** 2.3.1.Structura procesului de montare: - schema circuitului electric - nomenclatorul aparatelor circuitului electric, - documentele tehnologice necesare proiectării procesului de montare, - succesiunea etapelor procesului de montare - montarea și demontarea componentelor - fasciculareа cablajelor electrice - alegerea traseului cablajului - fixarea cablajului - controlul montajului 2.3.2. Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice: cataloage, manuale de utilizare, scheme electrice **2.4. Norme specifice de sănătatea și securitatea în muncă și de PSI** la montarea aparatelor electrice în circuit **2.5. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deșeurilor electrice
6.1.5 **6.1.6** **6.1.10**	**6.2.9** **6.2.10** **6.2.11**	**6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	**3.1. Maşini electrice utilizate în instalaţii electromecanice** (semne convenţionale, părţi componente, domeniul de utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice)

6.1.11	**6.2.12**	**6.3.6**	A) Transformatorul electric - transformatorul monofazat - transformatorul trifazat - convertorul electric B) Maşini de curent continuu - generatoare de curent continuu - motoare de curent continuu C) Maşini de curent alternativ - maşini electrice asincrone - maşini electrice sincrone **3.2 Lucrări de verificare a componentelor maşinilor electrice:** - verificarea vizuală a elementelor maşinilor electrice: carcasă, rulmenţi, arbore, ventilator, colector, perii, cutie de borne - verificarea continuităţii circuitului electric - verificarea legăturii de împământare, legătura la masă - verificarea stării siguranțelor (patron, fuzibile, legături); - verificarea stării releelor de protecție (reglaj, borne, legături ale dispozitivelor automate); - verificarea stării conductoarelor (izolația conexiunilor); - curățarea fără demontare a inelelor colectorului, și înfășurărilor - verificarea fixării prin buloane, șuruburi și strângerea piulițelor de la fundație, capace, scuturi, de la mecanismele portperiilor și de la instalațiile de legare la pământ; - verificarea portperiilor și periilor (reglarea presiunii periilor, înlocuirea coardelor uzate, șlefuirea lor, reglarea distanței dintre portperie și colector sau inel colector); - verificarea lagărelor (lipsa zgomotului și a supraîncălzirii lor). **3.3. Documentaţie tehnică specifică funcționării și întreținerii mașinilor electrice**: cataloage, manual de utilizare, scheme electrice **3.4. Norme de sănătatea și securitatea în muncă și PSI** specifice funcționării și întreținerii mașinilor electrice **3.5 Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deșeurilor electrice**.**
6.1.7 **6.1.8** **6.1.10** **6.1.11**	**6.2.13** **6.2.14** **6.2.15** **6.2.16**	**6.3.5** **6.3.6** **6.3.7**	**4.1. Elemente de automatizare din instalaţiile electromecanice** (simboluri standardizate, părţi componente, mărimi caracteristice, rol funcţional, domenii de utilizare) a. Traductoare: - parametrice (rezistive, capacitive, inductive) - generatoare - de mărimi neelectrice (temperatură, deplasare, viteză, debit, presiune) - de mărimi electrice (curent, frecvență, putere, fază) b. Elemente de comparaţie c. Regulatoare automate (electrice, hidraulice, pneumatice, mixte) d. Elemente de execuţie (electrice, hidraulice, pneumatice)

			4.2. Documentaţie tehnică specifică elementelor de automatizare: cataloage, reviste de specialitate, articole, studii, scheme de automatizare, manuale tehnice, Internet pentru selectarea şi utilizarea elementelor de automatizare în diverse aplicaţii **4.3. Instalaţii de automatizare a proceselor tehnologice** - tipuri de instalaţii de automatizare în funcţie de parametrul reglat (debit, presiune, nivel de lichid, temperatură) - rol funcţional al elementelor în cadrul instalaţiilor de automatizare **4.4. Norme de sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI** specifice funcţionării elementelor de automatizare **4.5. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind gestionarea deşeurilor electrice**.**
6.1.9 **6.1.10** **6.1.11**	**6.2.17** **6.2.18** **6.2.19** **6.2.20**	**6.3.5** **6.3.6** **6.3.7** **6.3.8**	**5.1. Scheme electrice de forţă** (conţin aparate electrice, maşini electrice şi elemente de automatizare) - Pornirea şi inversarea sensului de rotaţie a motorului asincron: selectarea elementelor componente, descrierea montării acestora, desenarea schemei. - Comanda şi protecţia unui motor asincron cu pornire stea-triunghi: selectarea elementelor componente, descrierea montării acestora, desenarea schemei. **5.2. Documentaţie tehnică specifică schemelor electrice de forţă**: cataloage aparate electrice, maşini electrice, elemente de automatizare; reviste de specialitate, articole; studii; manual de utilizare; programe informatice pentru desenarea şi simularea funcţionării circuitelor electrice de forţă **5.3. NSSM şi PSI** specifice funcţionării schemelor electrice de forţă **5.4. Noţiuni de legislaţie pentru protecţia mediului înconjurător** privind funcţionarea schemelor electrice de forţă.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Conductori de diferite tipuri şi secţiuni, plăci de montaj;
- Aparate electrice de măsură, analogice şi digitale (ampermetre, voltmetre, ohmmetre, wattmetre, multimetre), cleşte ampermetric;
- Trusa lăcătuşului, trusa electricianului;
- Surse de curent continuu;
- Elemente de legătură conductori, aparate: cose, papuci, cuple, şuruburi, piuliţe, şaibe, borne, cleme;
- Aparate electrice de comutaţie: întrerupătoare, comutatoare, separatoare, prize şi fişe;
- Aparate electrice de comandă: butoane de comandă, chei de comandă, relee, contactoare, întreruptoare automate, declanşatoare, controlere, inversoare de sens de rotaţie;
- Aparate electrice de reglare: relee magnetoelectrice; electrodinamice; de inducţie; magnetice; electrotermice, reostate, comutatoare stea-triunghi;
- Aparate electrice de protecţie: relee termice, electromagnetice; relee electronice, siguranţe fuzibile, siguranţe automate;

- Aparate electrice auxiliare: lămpi de semnalizare (becuri, LED-uri), limitatoare de cursă, sonerii, etc.
- Mașini de c.c./c.a. și transformatoare electrice;
- Elemente de automatizare: traductoare, regulatoare automate, elemente de execuție;
- Cataloage tehnice cu aparate electrice (ex. Schneider, Siemens, Eaton, Lovato).
- Software educaționale (ex. Tinkercad, LabVolt, Matlab, Multisim);
- Platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- Aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de simularea montajelor;
- Recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor și economia circulară.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**” trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului de elevi cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Se recomandă parcurgerea cunoștințelor în ordinea redată în „Conținuturile învățării”.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale elevilor, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**” are o structură elastică, permițând integrarea de noi resurse didactice, inclusiv digitale (simulări, aplicații, platforme multimedia). Se recomandă instruirea centrată pe elev, prin activităţi variate, care să ia în considerare stilurile individuale de învăţare, inclusiv adaptate pentru elevii cu CES.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

- Identificarea conductorilor (plin, multifilar, lițat, cablu rigid/flexibil din cupru/ aluminiu) și a elementelor de legătură pentru conductori (cose, papuci, cuple).
- Decaparea și pregătirea conductorilor pentru montaj.
- Realizarea de conexiuni cu cosă pentru secțiuni diferite ale conductorilor (ex: 2.5 mm², 4 mm², 6 mm²) și verificarea rezistenței mecanice.
- Demontarea unui întrerupător, buton, releu pentru: observarea contactelor, curățarea și recondiționarea contactelor oxidate/neconforme, testarea elementelor arcuitoare, verificarea elementelor izolatoare și a mecanismului de acționare.
- Montarea unui subansamblu electric, conform unei documentații tehnice, folosind șuruburi, piulițe, șaibe.
- Lipirea conductorilor cu cositor (lipire moale).
- Identificarea aparatelor electrice dintr-un set de aparate reale (aparate electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecție și auxiliare) și asocierea lor cu simboluri dintr-o fișă cu simboluri dată.
- Demontarea și analiza unui contactor (părți componente și rol funcțional) / variantă de simulare în software (Tinkercad sau FluidSIM).
- Realizarea unui circuit de iluminat cu comutare simplă și dublă.
- Realizarea unui circuit de pornire/oprire cu auto-menținere, folosind contactor, butoane START/STOP, lampă semnalizare.
- Montarea/demontarea aparatelor electrice pentru localizarea și remedierea subansamblelor defecte.

- Studiul unui releu electromagnetic (părți componente, măsurarea rezistenței bobinei).
- Analiza și gruparea aparatelor de protecție după rol.
- Realizarea unui circuit de semnalizare ON/OFF cu buton și lampă.
- Realizarea practică a unor machete cu circuite electrice de iluminat şi prize după scheme date, prin parcurgerea, în ordine, a tuturor etapelor procesului tehnologic.
- Citirea și interpretarea unei scheme electrice reale: identifică aparatele, traseul curentului, explică rolul aparatelor și asociază simbolurile aparatelor.
- Realizarea unei scheme electrice după un montaj practic din atelier/laborator.
- Elaborarea unui mini-dosar tehnic pentru un montaj practic – circuit electric care să conțină: listă de materiale, schema electrică, instrucțiuni de montaj, rolul aparatelor, caracteristici tehnice ale aparatelor electrice.
- Studiul unui transformator 230/12V (părți componente, măsurători cu multimetru, rol funcțional).
- Studiul unui redresor monofazat (părți componente, principiul de funcționare).
- Demontarea mașinilor electrice pentru identificarea subansamblurilor componente (stator, rotor, sistem perii-colector, sistem perii-inele colectoare, înfășurări).
- Citirea plăcuței de identificare la mașinile electrice și interpretarea mărimilor caracteristice (P, U, I, n, cosφ, IP, clasa de izolație).
- Realizarea unor montaje electrice pentru: Pornirea și variația turației unui motor de c.c., Pornirea directă a motorului asincron trifazat, Inversarea sensului de rotație a motorului asincron, Pornirea stea‑triunghi a motorului asincron.
- Studiul mașinii sincrone (generator sincron didactic) / simulare în software (LabVolt, Matlab, Multisim).
- Lucrări practice de verificare a componentelor mașinilor electrice: verificarea stării componentelor, a continuității circuitului electric, a legăturii de împământare și la masă.
- Elaborarea unui mini-dosar tehnic prin alegerea unei mașini electrice utilizate în instalații electromecanice care să conțină: descrierea mașinii, schema electrică, măsurători, concluzii.
- Căutarea unui traductor într-un catalog tehnic, pentru o aplicație precizată.
- Citirea și interpretarea unei scheme de automatizare.
- Exerciții aplicative și practice de identificare și verificare a funcționării elementelor de automatizare în instalații electromecanice (traductoare, regulatoare, elemente de execuție).
- Realizarea unui mini-dosar tehnic prin alegerea unui traductor, care să cuprindă: fișa tehnică a traductorului, schema de conectare, descrierea unei aplicații practice, concluzii.
- Simularea pe calculator a funcționării sistemelor de conducere automată a proceselor tehnologice.
- Căutarea și selectarea aparatelor din site‑uri tehnice / cataloage de tip Schneider, Siemens, Eaton, Lovato (ex. selectarea contactorului potrivit pentru un motor dat, justificarea alegerii - curent, putere, categoria și prezentarea concluziilor)

Exemple de activități de învățare

Pentru rezultatele învățării vizate prin parcurgerea modulului „**Mașini, aparate și elemente de automatizare**”, se recomandă câteva exemple de activități de învățare pentru fiecare componentă a pregătirii și anume, pentru pregătirea teoretică și pentru pregătirea practică prin instruire în atelier/la agentul economic partener.

Una dintre metodele activ-participative care poate fi aplicată pentru pregătirea teoretică la acest modul este metoda **Diagramei Venn**. Această metodă pune în aplicare o strategie pedagogică adecvată temelor din domeniul tehnic, cunoscut fiind faptul că, adesea, elevii întâmpină dificultăți în a diferenția aparate care par similare (de exemplu, un contactor și un releu electromagnetic sau siguranțele fuzibile

și întreruptoarele automate), iar acest instrument vizual îi ghidează să analizeze riguros atât punctele comune, cât și diferențele specifice. Apelând percepția vizuală, Diagrama Venn îmbunătățește capacitatea de a reține noile cunoștințe.

Diagrama Venn este o metodă de învățare activ-participativă bazată pe reprezentarea grafică a relațiilor logice dintre două sau mai multe mulțimi de obiecte, concepte sau fenomene. În contextul disciplinelor tehnice, aceasta constă în utilizarea a două (sau mai multor) cercuri care se suprapun parțial. În zona de intersecție a cercurilor se notează trăsăturile comune ale aparatelor analizate, în timp ce în zonele exterioare intersecției se trec trăsăturile specifice, care diferențiază un aparat de celălalt.
Studiul aparatelor electrice implică adesea clasificări complexe și parametri tehnici care pot deveni confuzi. Diagrama Venn transformă o învățare bazată pe memorarea unor liste de date tehnice, într-un proces de **analiză critică**.

Sugestii de utilizare pentru teme din cuprinsul modulului „Mașini, aparate și elemente de automatizare”:

- **Aparate de protecție:** Compararea siguranței fuzibile cu întreruptorul automat (ambele protejează circuitul, dar unul este de unică folosință, celălalt este rearmabil).
- **Aparate de comandă:** Compararea contactorului cu releul intermediar (ambele folosesc electromagnetismul, dar diferă prin capacitatea de rupere și circuitele comandate).
- **Regimuri de funcționare:** Diferențierea între regimul de suprasarcină și cel de scurtcircuit.

Utilizarea Diagramei Venn la liceu aduce beneficii semnificative atât la nivel cognitiv, cât și la nivelul dinamicii clasei. Avantajele acestei metode sunt:

- **Sistematizarea cunoștințelor:** Elevii învață să organizeze informația tehnică nu ca pe o simplă înșiruire, ci ca pe o structură logică. Acest lucru ajută la fixarea durabilă a noțiunilor.
- **Dezvoltarea gândirii critice:** Pentru a completa diagrama, elevii nu trebuie doar să știe ce este un aparat, ci trebuie să îl raporteze la altul. Această „punere în oglindă” activează procese mentale superioare.
- **Învățare vizuală:** Pentru elevii de liceu tehnologic, care au adesea un stil de învățare vizual-spațial, reprezentarea grafică este mult mai eficientă decât un text descriptiv lung.
- **Eficiență în evaluare:** Profesorul poate verifica rapid, dintr-o singură privire asupra diagramei, dacă elevul a înțeles diferența conceptuală dintre categoriile comparate.
- **Colaborare:** Metoda se pretează excelent lucrului în echipă. Dezbaterea dintre elevi pentru a decide dacă un parametru (de exemplu, prezența camerei de stingere a arcului electric) este comun sau specific stimulează comunicarea profesională.

Ca orice metodă didactică, Diagrama Venn are dezavantaje și limitări de care profesorul trebuie să țină cont:

- **Simplificarea excesivă:** Există riscul ca elevii să ignore detalii tehnice fine care nu se încadrează ușor în schema „comun vs. specific”.
- **Dificultatea în analizarea mai multor concepte:** încercarea de a compara mai mult de trei aparate simultan, devine dificilă (diagrama devine extrem de greu de citit și de completat, pierzându-și claritatea).
- **Timpul necesar:** Deși pare o metodă rapidă, o diagramă Venn corect argumentată necesită timp pentru dezbatere și documentare în cataloagele tehnice.
- **Dependența de cunoștințele anterioare:** Dacă elevii nu stăpânesc bine noțiunile de bază despre ambele aparate comparate, diagrama va rămâne incompletă sau va conține erori științifice, uneori grave.

Pentru implementarea cu succes la clasă a acestei metode, sunt utile următoarele recomandări referitoare la etapele pe care trebuie să le parcurgă profesorul:

1. **Lansarea provocării:** simpla precizare a temei poate fi transformată într-o provocare (sau într-o problematizare). De ex. „Astăzi vom analiza două aparate care *par* să facă același lucru: releul termic și întreruptorul automat cu declanșator termic.”
2. **Documentarea:** Elevii consultă fișele tehnice și manualele/materialele de învățare proiectate de profesor.
3. **Construcția grafică:** Se desenează cele două cercuri (pe hârtie-dacă se lucrează pe grupe, sau pe tablă-dacă se lucrează frontal).
4. **Intersecția (ce au în comun?):** Se identifică și se înregistrează CE au în comun (de ex., ambele protejează împotriva suprasarcinilor, ambele au la bază bimetalul, ambele fac parte din categoria aparatelor de protecție).
5. **Diferențierea (ce este specific?):** Se identifică și se înregistrează CE le diferențiază (de ex., releul termic nu poate întrerupe singur curentul de forță (are nevoie de un contactor), în timp ce întreruptorul automat are putere de rupere proprie și protejează și la scurtcircuit).
6. **Concluzii:** Elevii prezintă diagramele (în cazul organizării pe grupe) și se realizează o schemă finală pe tablă.

Prin această metodă, elevii nu mai privesc aparatele electrice ca pe niște piese izolate, ci drept componente interdependente ale unui sistem, dezvoltând astfel **gândirea sistemică**.

Pentru tema Aparate electrice de protecție (la supracurenți) aplicarea metodei Diagrama Venn vizează următoarele rezultate ale învățării, exprimate prin cunoștințe, abilități și atitudini:

Cunoștințe:

6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice)
...
- de protecţie
...
6.1.11. Noțiuni de Legislație pentru Protecția mediului înconjurător în instalații electromecanice.

Abilități:

6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare
6.2.6 Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică.

Atitudini:

6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităților
6.3.4. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calității lucrărilor/sarcinilor încredințate
6.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate.

După parcurgerea temelor „Siguranțe fuzibile” și „Întreruptoare automate”, deci după ce elevii cunosc, conform curriculum-ului, simbolurile, părțile componente, utilizarea, rolurile funcționale și mărimile caracteristice ale celor două categorii de aparate de protecție, se poate aplica metoda Diagramei Venn pentru sistematizarea cunoștințelor dobândite.

FIȘĂ DE LUCRU
Aparate de protecție la supracurenți: siguranțe fuzibile și întreruptoare automate

Durata activității: 100 min (2 ore)

Context:

Suntem într-o fabrică unde un motor electric pornește și se oprește de 50 de ori pe zi.
În ipoteza că ești electromecanicul de întreținere, trebuie să asiguri toate condițiile pentru ca timpul de oprire să fie cât mai mic, iar repornirile să nu impună costuri mari.

Sarcina de lucru 1

A. Precizează ce dispozitiv de protecție la supracurenți trebuie utilizat, judecând din punct de vedere economic (costuri) și operațional (durata pauzelor de funcționare).

B. Argumentează răspunsul, în urma unei analize critice comparative a aparatelor de protecție la supracurenți cunoscute, siguranțe fuzibile și întreruptoare automate.

Răspuns așteptat: Trebuie utilizate întreruptoare automate, deoarece sunt reutilizabile și nu necesită înlocuire constantă, reducând costurile și timpul de oprire.

Sarcina de lucru 2

A. Completează o Diagramă Venn pentru cele două categorii de aparate de protecție la supracurenți, sintetizând grafic procesul de gândire critică prin care ai răspuns la sarcina de lucru anterioară.

B. Pentru a ilustra (parțial) caracteristicile identificate, poți folosi simboluri sugestive (de ex., pentru reutilizare, vizibilitate, incendiu etc.)

Răspuns așteptat (informațiile regăsite în diagramă:

Doar pentru siguranțe fuzibile (deosebiri):

- *se bazează pe **topirea** unui fir (fuziune); firul (fuzibil) se topește fizic pentru a întrerupe curentul, fiind un element de „sacrificiu”.*
- *sunt **consumabile** (odată arse se aruncă și trebuie înlocuite cu altele noi)*
- ***capacitate de rupere foarte mare** în spații mici (pot întrerupe curenți de defect).*
- ***cost inițial scăzut**, dar este nevoie de **stoc de rezervă**.*
- ***simplitate constructivă**, neavând piese mobile, nu se pot bloca mecanic.*

Doar pentru întreruptoare automate (deosebiri):

- *sunt reutilizabile (se resetează prin ridicarea manetei după eliminarea defectului).*
- *mecanism dublu de protecție: bimetal (termic) + bobină (magnetic).*
- *pot fi folosite ca întreruptor manual (ON/OFF) pentru a opri/a porni tensiunea.*
- *asigură vizibilitatea stării (au indicator vizual de declanșare – fie poziția manetei, fie prin indicatori colorați)*

Asemănări (zona centrală):

- *funcție: protejează împotriva scurtcircuitelor.*
- *previn incendiile*
- *efect termic: folosit pentru protecția împotriva suprasarcinilor.*
- *se montează întotdeauna în serie, pe circuitul de fază.*
- *parametru cheie: curentul nominal (I_n); de ex. 10 A, 16 A.*

O posibilă reprezentare grafică a Diagramei Venn este prezentată în figura următoare.

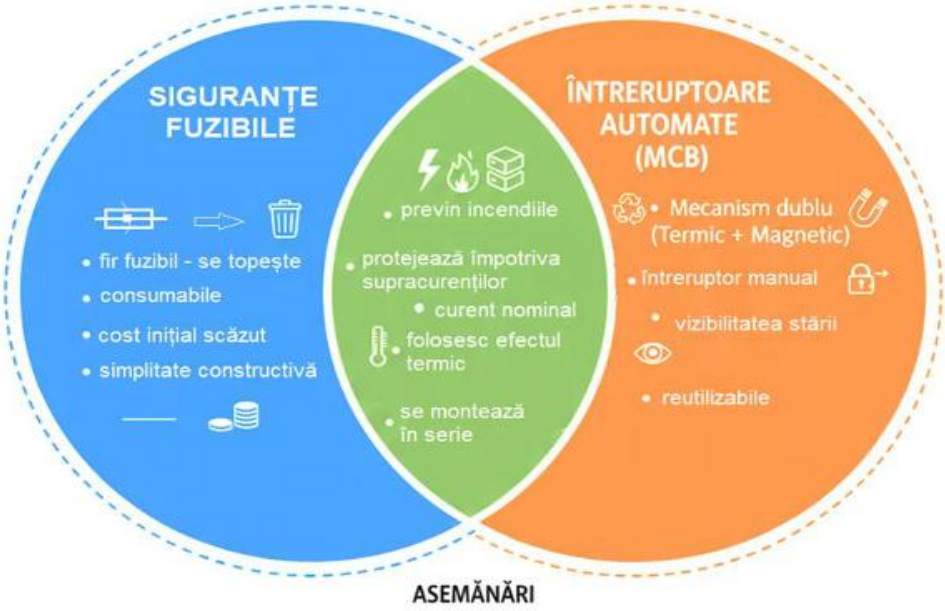

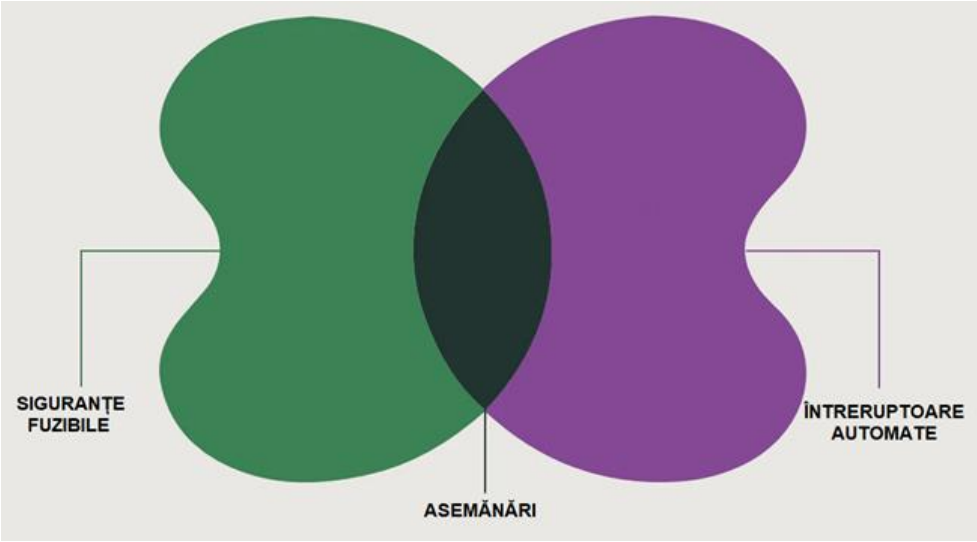
Diagrama Venn corepunzătoare analizei siguranțe fuzibile vs. întreruptoare automate

(obs: Diagrama Venn poate fi realizată cu diferite figuri geometrice, de ex., cercuri, triunghiuri etc.)

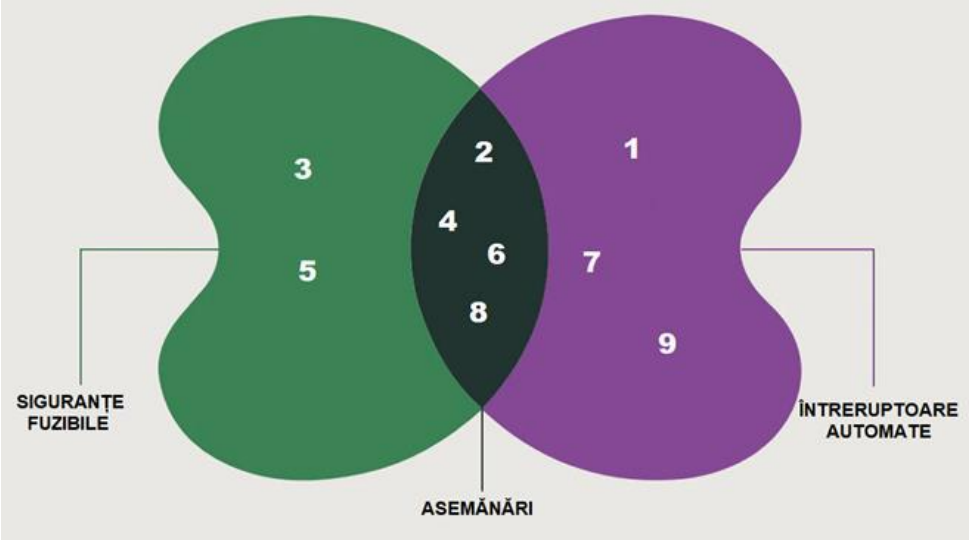
Sarcina de lucru 3 (variantă alternativă la Sarcina de lucru 2)

Plasează numărul corespunzător fiecărei caracteristici din lista următoare, în zona corectă a Diagramei Venn reprezentate în figură (A – Siguranțe fuzibile, B – Întreruptoare automate, C – Zona de intersecție/Asemănări).

1. Reutilizabil (se resetează o manetă).
2. Protejează împotriva scurtcircuitului.
3. Se arde/se topește firul interior.
4. Se montează în serie pe circuit.
5. Este un dispozitiv consumabil (se înlocuiește).
6. Are un curent nominal (ex: 16A).
7. Folosește un bimetal și o bobină.
8. Previne incendiile electrice.
9. Poate fi folosit ca întreruptor manual (ON/OFF).

Răspuns așteptat:

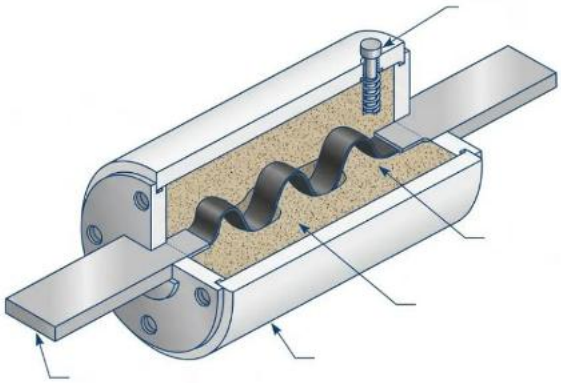
Sarcina de lucru 4

A. Completează spațiile libere folosind cuvintele cheie: **bimetal, nisip de cuarț, bobină, fuziune.**

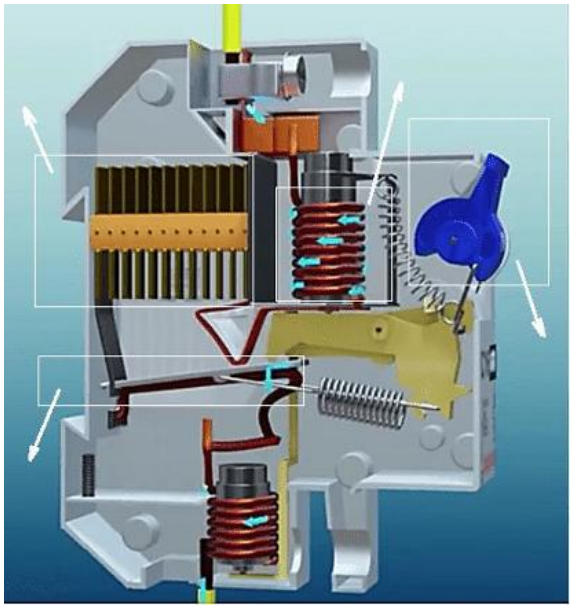
a) În interiorul unei siguranțe fuzibile MPR, stingerea arcului electric este ajutată de ... (1) ....

b) Protecția la scurtcircuit în întreruptorul automat este realizată de ... (2) ....

c) Întreruperea curentului prin topirea firului se numește proces de ... (3) ....
d) Deformarea lentă la căldură care asigură protecția la suprasarcină se face prin intermediul unui ... (4) ....
B. Privește, cu atenție, figura următoare pentru a marca, prin cifrele corespunzătoare, componentele pe care le regăsești reprezentate. Poți colora componentele respective, pentru a reține mai bine informațiile: folosește galben pentru căldură, roșu pentru foc/topire și albastru pentru magnetism.
C. Observând componentele celor două aparate de protecție, compară-le pentru a explica de ce o siguranți fuzibilă trebuie înlocuită după ce și-a îndeplinit rolul funcțional, iar un întreruptor automat, nu necesită înlocuirea.

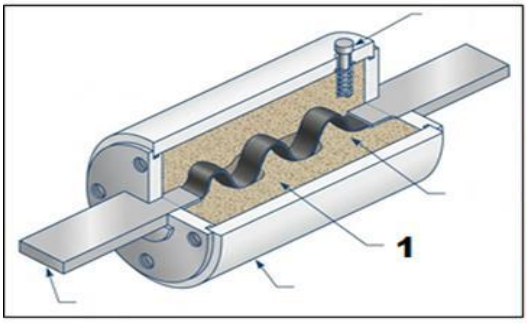

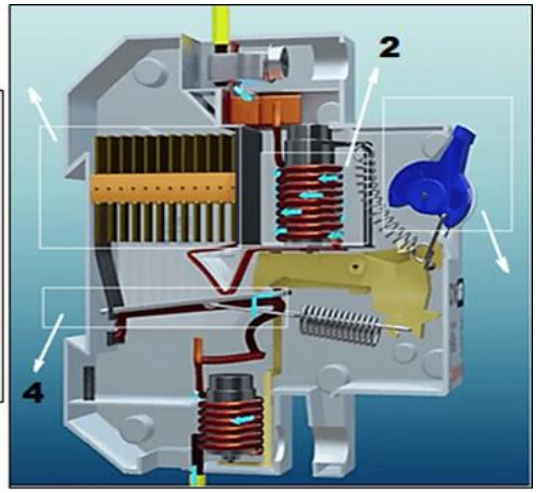
Siguranță fuzibilă (secțiune)

Întreruptor automat (secțiune)

Răspuns așteptat:
A. *(1) nisip de cuarț; (2) bobină; (3) fuziune; (4) bimetal*
B. *componentele care trebuie marcate pe figuri sunt (1), (2) și (4), așa cum se observă din figura următoare:*

Colorare: bimetalul-galben; bobina-albastru; firul fuzibil-roșu
C. *Siguranța fuzibilă este mult mai simplă constructiv (nu are manete, arcuri, roți dințate etc.). Are doar un fir care, pentru protejarea circuitului, se topește și astfel, aparatul devine inutilizabil.*

Întreruptorul automat este mai complicat: are o bobină (pentru scurtcircuit), un bimetal (pentru suprasarcină), arcuri și alte elemente mobile care doar „împing" un declanșator (care întrerupe circuitul) dar nu se distrug și pot fi resetate după ce aparatul și-a îndeplinit rolul funcțional.

Sarcina de lucru 5 (Studiu de caz, gândire critică)

Context:

Într-un atelier de instruire practică, un coleg observă că siguranța unui circuit de iluminat s-a ars. Neavând o siguranță nouă, acesta dorește să facă un ștrap peste siguranță.

Întrebare:

a) Evident, nu ești de acord cu această soluție. De ce?

b) Explică-i colegului tău, folosind informațiile din diagrama Venn, ce risc apare dacă este aplicată soluția lui.

c) Ce propunere ai avea pentru a evita situațiile de acest fel? Argumentează această propunere.

Răspuns așteptat:

a) Prin ștraparea siguranței fuzibile este anulat rolul aparatului de protecție.

b) În lipsa protecției, apare riscul de incendiu electric (elementul (8) din lista de la Sarcina de lucru 3)

c) Propunere: înlocuirea siguranței fuzibile cu un întreruptor automat. Este mai scump, dar poate fi rearmat și nu se mai pierde timp cu înlocuirea.

Sarcina de lucru 6 (Analiză tehnică și de mediu: Siguranța fuzibilă vs. Improvizație)

Context:

În cadrul orelor de teorie, a fost studiată legislația de mediu (gestionarea deșeurilor, prevenirea poluării) și normele SSM. Această sarcină cere aplicarea acestor noțiuni teoretice pentru a justifica de ce anumite practici sunt interzise prin lege.

Cerințe:

A. Realizați o analiză teoretică comparativă între utilizarea unui **element fuzibil original (calibrat)** și utilizarea unei **improvizații (fir de cupru necalibrat)**, completând tabelul de mai jos (Matrice de impact) și răspunzând la întrebările de sinteză.

Criterul de analiză	**Element fuzibil original**	**Improvizație (fir de cupru)**
Comportament la scurtcircuit		
Impact Sănătate și Securitate în Muncă		
Impact asupra mediului		
Încadrare legislativă		

B. Răspundeți la următoarele cerințe:

a) Explicați de ce un incendiu provocat de o siguranță improvizată reprezintă o încălcare a legislației privind protecția mediului

(Indiciu: referiți-vă la substanțele periculoase rezultate din arderea conductoarelor).

b) Conform noțiunilor de legislație învățate, care este traseul corect al unei siguranțe MPR (Mare Putere de Rupere) după ce aceasta s-a ars? De ce nu poate fi aruncată la coșul de gunoi menajer?

c) Argumentați de ce verificarea prealabilă a tensiunii cu un aparat de măsură, înainte de înlocuirea siguranței, este o măsură de protecție colectivă, nu doar individuală.

Răspuns așteptat:

Matricea de impact

Criterul de analiză	***Element fuzibil original***	***Improvizație (fir de cupru)***
Comportament la scurtcircuit	*Întrerupere rapidă și sigură în camera de stingere*	*Pericol de explozie a soclului, arc electric prelungit.*

Impact Sănătate și Securitate în Muncă	*Risc minim de accidentare dacă se respectă distanțele*	*Risc major de incendiu și arsuri grave prin proiecție de metal topit.*
Impact asupra mediului	*Deșeul solid controlat (ceramică/metal), fără emisii în aer*	*Emisii de fum toxic (PVC ars), risc de incendiu cu impact asupra calității aerului.*
Încadrare legislativă	*Respectă normele de conformitate tehnică și de mediu.*	*Încălcare directă a Legii Protecției Mediului și a Normelor SSM.*

Răspunsurile la cerințele/întrebările formulate sunt doar o „cheie de verificare": chiar dacă formulările elevilor nu reproduc cuvânt cu cuvânt textul prezentat, ele trebuie să demonstreze că s-a înțeles ***cauzalitatea*** *greșeală tehnică -> impact uman (SSM) -> impact asupra mediului*

a) Un incendiu provocat de o improvizație încalcă legislația de mediu deoarece generează o ***poluare accidentală severă****. În timpul arderii tabloului electric și a izolațiilor cablurilor (adesea realizate din PVC), sunt eliberate în atmosferă* ***dioxine, acid clorhidric****, substanțe extrem de toxice pentru sănătatea umană și pentru calitatea aerului. Legislația de mediu obligă operatorii economici și persoanele fizice să prevină orice formă de poluare; prin utilizarea unei improvizații, utilizatorul anulează protecția automată și acceptă riscul unui dezastru ecologic local prin degajări de gaze toxice și reziduuri de ardere care contaminează solul.*

b) Traseul corect al unei siguranțe de mare putere (MPR) este ***colectarea selectivă în containere dedicate deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)****. Aceasta nu poate fi aruncată la gunoiul menajer din două motive principale:*

- ***Compoziția materială:*** *Siguranța conține materiale valoroase (cupru, argint, aluminiu) care pot fi recuperate și reintroduse în circuitul economic (economie circulară), dar și materiale ceramice și nisip de cuarț care necesită tratare separată.*
- ***Impactul asupra mediului:*** *Aruncată la rampa de gunoi, componentele metalice se pot oxida, iar prin levigare (spălare de către ploi), pot contamina pânza freatică. Conform legislației (ex: OUG 5/2015), producătorii și utilizatorii au responsabilitatea extinsă de a asigura reciclarea acestor componente.*

c) Verificarea absenței tensiunii este o măsură de ***protecție colectivă*** *deoarece siguranța la locul de muncă depinde de starea întregii instalații. Dacă un electrician lucrează fără să verifice tensiunea și provoacă un scurtcircuit accidental (prin atingerea fazei la masă cu o sculă neizolată), arcul electric rezultat poate răni nu doar executantul, ci și colegii din apropiere. Mai mult, o manevră greșită poate declanșa incendii sau avarii în rețea care să scoată de sub tensiune sisteme vitale (iluminat de siguranță, ventilație, pompe de incendiu), punând în pericol viața tuturor persoanelor din clădire. Prevenția protejează, așadar, întregul ecosistem de lucru, nu doar persoana care efectuează manevra.*

OBSERVAȚIE:
Sarcina de lucru 6 abordează conținuturi care:

- **Dezvoltă limbajul tehnic:** elevul trebuie să utilizeze termeni precum „arc electric", „DEEE", „emisii toxice".
- **Facilitează conexiuni transdisciplinare:** face legătura directă între fizică (efectul termic al curentului electric), legislație și ecologie.
- **Evaluează competențe verzi:** profesorul poate evalua dacă elevul a înțeles *spiritul* legii (de ce avem aceste reguli?), nu doar litera ei, în ceea ce privește protecția mediului.

Activitatea de învățare prin medoda Diagramei Venn, poate fi îmbogățită cu instrumente digitale care permit crearea rapidă și estetică a diagramelor: aceste instrumente digitale sunt esențiale pentru atractivitatea la clasă, mai ales că rezultatele pot fi ulterior inserate în prezentări, fișe de lucru sau proiectate direct la tablă. Instrumentele digitale permit elevilor nu doar să vizualizeze conceptele, ci și să-și construiască „ancore" într-un format care să poată fi arhivat într-un portofoliu electronic al elevului.

Se recomandă următoarele aplicații online, ordonate în funcție de ușurința în utilizare și funcționalități:

1. Canva (Cel mai intuitiv): https://www.canva.com/ro_ro/

Este preferata multor cadre didactice datorită interfeței extrem de prietenoase. Se utilizează foarte simplu: în bara de căutare se alege „Venn Diagram" și se pot accesa sute de șabloane predefinite, cu design modern. Pentru fiecare șablon ales, se pot schimba culorile, transparența cercurilor (esențial pentru a vedea intersecția) și rezultatul poate fi descărcat sub formă de imagine sau PDF de înaltă calitate.

2. Lucidchart (Cel mai profesional): https://www.lucidchart.com/pages

Este un instrument dedicat diagramelor și schemelor logice, fiind foarte precis pentru domeniul tehnic. Are o funcție specială de „drag-and-drop" pentru cercuri și forme geometrice care se aliniază automat. Avantaj foarte important pentru activitățile colaborative organizate în clasă: permite colaborarea în timp real. Elevii primesc un link și pot completa diagrama simultan de pe telefoane sau tablete în timpul orei.

3. Creately (specializat pe diagrame): https://creately.com/

Această platformă este similară cu Lucidchart, dar oferă șabloane specifice pentru educație, inclusiv pentru hărți mentale. Are o interfață simplă și un set bogat de pictograme tehnice care pot fi adăugate lângă text. Versiunea sa gratuită este suficient de generoasă și permite exportul rapid în site-uri sau bloguri.

4. Miro (pentru brainstorming la clasă): https://miro.com

Aplicația este ideală pentru activități de învățare la clasă, folosind o tablă interactivă: practic, este o tablă albă infinită pe care se poate desena Diagrama Venn și unde elevii pot „lipi" post-it-uri virtuale cu trăsăturile aparatelor electrice. Aplicația este foarte atractivă, fiind extrem de dinamică și vizuală.

5. Google Drawings (cea mai accesibilă variantă): https://docs.google.com/drawings

Profesorii care folosesc deja ecosistemul Google (Classroom, Docs), au la dispoziție și această variantă. Aplicația se selectează rapid: din Google Drive, se selectează *Nou -> Mai multe -> Desene Google*. Apoi, se desenează două cercuri pentru care se setează o umplere transparentă (pentru a vedea zona de suprapunere) și se adaugă casetele de text. Metoda este deosebit de avantajoasă pentru că facilitează integrarea perfectă cu documentele de curs pe care un profesor le are deja.

Pentru realizarea unei Diagrame Venn în Canva, poate fi util următorul **Ghid rapid în trei pași**. Acest Ghid oferă oricărui profesor încrederea că poate implementa metoda nu doar pe tablă, cu cretă, ci și într-un format digital atractiv pentru „generația Z".

ANEXĂ

Ghid rapid de realizare a Diagramei Venn utilizând instrumentul digital Canva

Pentru profesorii care doresc să modernizeze procesul de predare-învățare, utilizarea aplicației Canva (disponibilă gratuit pentru educație pe www.canva.com) reprezintă o soluție rapidă și estetică. Iată cum poate fi creată o diagramă profesională în doar trei pași:

Pasul 1: Selectarea unui șablon (Template)

După autentificare, scrieți în bara de căutare de pe pagina principală: **„Venn Diagram"**. Vi se va deschide o galerie cu sute de modele predefinite. Alegeți unul care să aibă culori contrastante (pentru a evidenția vizual intersecția) și un spațiu generos pentru text. Dacă doriți să începeți de la zero, alegeți „Creați un design gol" și căutați la secțiunea „Elemente" forma „Circle".

Pasul 2: Personalizarea conținutului tehnic

Faceți dublu-click pe casetele de text existente în șablon pentru a introduce datele specifice aparatelor electrice analizate:

- **în cercurile laterale:** introduceți trăsăturile care diferențiază cele două aparate (ex: *„rearmare manuală"* pentru întrerupător vs. *„topirea firului"* pentru siguranța fuzibilă).
- **în zona de intersecție:** introduceți elementele comune (ex: *„protecție la scurtcircuit"*, *„aparat de protecție"*).

Sfat: Folosiți culori diferite pentru cele două cercuri și setați „Transparența” (din meniul de sus) la aproximativ 50-60% pentru ca zona centrală să fie clar definită.

Pasul 3: Exportarea și utilizarea la clasă

Odată finalizată diagrama, faceți click pe butonul **„Share” (Partajează)** din colțul dreapta sus:

- **pentru fișe de lucru:** Alegeți „Download” -> Format „PDF Print”.
- **pentru prezentări PowerPoint:** Alegeți „Download” -> Format „PNG” sau „JPG”.
- **pentru lucru colaborativ:** Trimiteți elevilor „Linkul de colaborare”. Aceștia vor putea introduce propriile observații tehnice direct de pe dispozitivele lor, transformând ecranul clasei într-un spațiu de dezbatere activă.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.
Activitățile de învățare desfășurate în atelier au un puternic caracter practic. Pentru această componentă de pregătire se prezintă metoda **Laboratorului de investigație**: este una dintre cele mai valoroase metode pentru învățământul tehnologic, deoarece transformă elevul dintr-un simplu observator în „detectiv” al fenomenelor electrice.
Spre deosebire de *laboratorul tradițional* (unde elevul urmează pașii indicați de profesor, pentru a confirma o lege cunoscută), **laboratorul de investigație** pornește de la o întrebare sau o problemă nerezolvată. Elevul trebuie să exploreze, să experimenteze și să descopere singur relațiile dintre mărimile electrice.

În atelierul de instruire practică, această metodă este ideală deoarece procesele tehnice (cum ar fi arderea unui fuzibil) sunt rapide și adesea „invizibile” ca mecanism intern. Investigarea directă pe eșantioane sau montaje experimentale le permite elevilor să facă legătura între teorie și realitatea fizică.

Avantajele metodei:

- **dezvoltarea autonomiei:** elevul învață să utilizeze singur aparatele de măsură și sculele pentru a găsi răspunsuri.
- **gândire critică:** ghidează elevul să emită ipoteze (ex: „Cred că dacă pun acest fuzibil, motorul nu va porni”) și să le verifice.
- **memorare durabilă:** un fenomen „descoperit” prin efort propriu este reținut mult mai bine decât unul predat la tablă.
- **manualitate și precizie:** necesită coordonare fină pentru realizarea montajelor și reglarea parametrilor.

Provocările acestei metode pot fi:

- **consum de timp**: investigarea durează mult mai mult decât o demonstrație făcută de profesor.
- **riscuri de securitate:** necesită o supraveghere foarte atentă, deoarece elevii pot face greșeli în timpul explorării.
- **costuri**: există un risc ridicat de deteriorare a echipamentelor sau de creștere a consumului de materiale (siguranțe arse intenționat).

La componenta de pregătire prin instruire practică, se propune o activitate de învățare în atelierul școlii, pentru tema „Apatare electrice de protecție: siguranțe fuzibile”.

Rezultatele învățării vizate prin desfășurarea acestei activități, exprimate prin cunoștințe, abilități și atitudini (conform SPP) sunt:

Cunoștințe:

6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice)
...
- de protecţie
...
6.1.11. Noțiuni de Legislație pentru Protecția mediului înconjurător în instalații electromecanice.

Abilități:

6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutație, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare

6.2.6 Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică.

6.2.7 Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple.

6.2.8 Utilizarea documentației tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.

Atitudini:

6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităților

6.3.4. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme

6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calității lucrărilor/sarcinilor încredințate

6.3.6. Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate.

6.3.8. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă şi de protecția mediului specifice sarcinilor de lucru încredințate.

Pentru maximizarea eficienței, fișa de lucru proiectată pentru această activitate practică propune, o abordare de tip „**laborator de investigație**”: astfel, elevii pot înțelege de ce acest aparat de protecție, deși simplu, este încă vital în anumite aplicații. Mai mult, deși elevii constată că întreruptoarele automate au preluat controlul în tablourile electrice rezidențiale, ei vor înțelege că siguranțele fuzibile rămân de neînlocuit în multe domenii datorită capacității lor imense de rupere, vitezei de reacție și costului scăzut.

Fișa de lucru combină mai multe metode activ-participative (**studiu de caz**, **discuție ghidată**, **elemente de gamificare**) cu scopul de a păstra atenția elevilor și de a-i antrena în rezolvarea creativă a sarcinilor de lucru, schimbând complet dinamica orei și eliminând bariera dată de „trebuie să învățăm definiții”. Sarcinile de lucru propuse au denumiri captivante și memorabile, care înlocuiesc terminologia tehnică, uneori aridă sau plictisitoare, cu elemente ale unui scenariu de investigație (scenariu de tip „mystery”) în care elevul devine „detectiv”: prin această schimbare de identitate crește implicarea emoțională și curiozitatea.

FIȘĂ DE LUCRU PENTRU INSTRUIRE PRACTICĂ
Siguranța fuzibilă – ultima linie de apărare

Durata: 100 minute (2 ore)

Materiale necesare:

- diverse tipuri de siguranțe: patroane fuzibile (tip LS) dintre care cel puțin unul să poată fi desfăcut, siguranțe de sticlă (pentru electronice), siguranțe auto, siguranțe cu mare putere de rupere (MPR), siguranțe cilindrice.
- socluri corespunzătoare.
- multimetru (pentru testarea continuității).
- lupă (pentru examinarea firului fuzibil).
- siguranță „arsă” (pregătită în prealabil).

Sarcina 1 (15 min.)
Recunoașterea suspecților
(Identificarea identității după amprenta tehnică)

Scenariu:

Siguranțele sunt „suspecții” dintr-o bază de date. Elevul trebuie să le identifice „numele” (tipul) și „cazierul” (parametrii nominali).

Instrucțiuni: Aveți pe masa de lucru mai mulți „suspecți” (un set mixt de siguranțe fuzibile/patroane). Folosind lupa și datele înscrise pe carcasă, completați fișa de identificare (un tabel) având următoarele coloane). Atenție la „amprenta” tensiunii maxime!

- Tipul siguranței (de exemplu: fuzibilă cu filet, tip lamă auto, de sticlă etc).

- Curentul nominal (I_n) în amperi – înscris pe corpul siguranței.
- Tensiunea maximă (U_{max}) în volți – înscris pe corpul siguranței.
- Capacitatea de rupere (Ir) în kiloamperi – înscris pe corpul siguranței.
- Domeniul de utilizare (general sau prin exemple concrete).

Realizați digital tabelul într-un format Excel.

Sarcina 2 (15 min.)
Interogatoriul multimetrului
(Verificarea alibiului de continuitate)

Scenariu:
Aparatul de măsură „forțează" siguranța să spună adevărul: este încă activă sau a „cedat" sub „presiune"?

Instrucțiuni:
Nu toți suspecții sunt ceea ce par a fi. Folosiți multimetrul pe post de „detector de minciuni". Dacă aparatul tace, înseamnă că siguranța „s-a ars". Dacă sună, înseamnă că are un alibi solid (continuitate).

Folosiți multimetrul setat pe funcția Continuitate (sau Rezistență/Ohm), pentru a grupa siguranțele date în două categorii: siguranțe fuzibile „bune" și siguranțe fuzibile „arse".

A. Precizați observațiile efectuate asupra multimetrului și folosite pentru a decide cărei categorii îi aparție fiecare siguranță din setul dat.

Răspuns așteptat:
La măsurarea unei siguranțe „bune", multimetrul emite un semnal sonor, indicând rezistență aproape de zero.
La măsurarea unei siguranțe „arse", multimetrul nu va suna, indicând „Open Loop" sau rezistență infinită).

B. Explicați de ce o siguranță „arsă" nu mai permite trecerea curentului.

Răspuns așteptat:
Deoarece siguranțele se montează în circuit totdeauna în serie și fuzibilul fiind topit, rezistența electrică este infinită, ceea ce este echivalent cu o întrerupere de circuit.

Sarcina 3 (20 min.)
„Autopsia" siguranței
(Componentele siguranțelor fuzibile și rolul lor funcțional)

Scenariu:
Elevul devine un „*medic legist tehnic*" și efectuează o „*autopsie*" pentru a afla cauza „decesului" siguranței.

A. Observați (cu lupa) o siguranță de sticlă și firul fuzibil dintr-un patron demontat.
În lipsa lupei, puteți observa un model 3D al unei siguranțe de sticlă, accesând link-ul https://sketchfab.com/3d-models/electronic-axial-fuse-8be9fa6ef5c74503b8cef1609037f162 (modelul poate fi rotit și mărit pentru a vizualiza firul fuzibil).

B. Formulați, pe baza observațiilor efectuate, un răspuns la întrebarea: „De ce firul fuzibil este atât de subțire în comparație cu firele conectate la bornele aparatelor electrice?"

C. Explicați rolul nisipului de cuarț din interiorul patroanelor unor siguranțe mari.

D. Observați firul fuzibil și structura nisipului din patronul unei siguranțe fuzibile „arse", pentru a investiga cauza care a provocat scoaterea din uz.

Răspuns așteptat:
***B.** Firul fuzibil este mai subțire deoarece are rolul de a fi **cel mai slab punct din circuit**. Fiind mai subțire, el are o **rezistență electrică mai mare** decât conductoarele de legătură. Conform Legii lui Joule ($Q = I^2 R t$), o rezistență mai mare produce o cantitate de căldură mai mare la aceeași intensitate a curentului.*

*Astfel, în cazul unei suprasarcini sau al unui scurtcircuit, firul fuzibil se va încălzi mult mai rapid și se va topi primul, întrerupând circuitul **înainte** ca firele de legătură (care sunt mai groase și se încălzesc mai greu) să ajungă la o temperatură periculoasă care ar putea topi izolația sau provoca un incendiu.*

***C.** Nisipul de cuarț are rol de stingere a arcului electric și de răcire.*

***D.** Din observarea celor două componente indicate, se poate afirma dacă:*

- *firul s-a topit din cauza unui **scurtcircuit** (topire violentă), fapt indicat de urmele de arsură pe nisipul de cuarț).*
- *a fost o **suprasarcină** prelungită (topire mai lentă), pentru că firul este deformat, nu s-a topit*
- *a fost un **defect mecanic** sau contact imperfect la borne.*

OBSERVAȚII:

Profesorul poate ghida răspunsurile elevilor pentru a pune în evidență trei aspecte foarte importante referitoare la siguranțele fuzibile:

1. Siguranța fuzibilă este **„veriga slabă”** a circuitului: ea este proiectată să se distrugă prima pentru a salva restul instalației (care este mult mai scumpă și greu de înlocuit).

2. Firul fuzibil materializează relația fizică existentă între **secțiune și temperatură**: o secțiune mai mică (fir mai subțire) înseamnă o rezistență electrică mai mare și o acumulare de căldură mai rapidă.

3. Prin topirea fuzibilului, **siguranța previne incendiile**: dacă firul din siguranță ar fi la fel de gros ca acela de legătură, s-ar topi ambele în același timp sau, mai rău, s-ar topi firul de legătură, aflat deseori în perete, în interiorul tencuielii, unde nu poate fi înlocuit ușor și unde poate aprinde materiale combustibile.

Foarte sugestive și de impact sunt analogiile simple cu alte sisteme tehnice.

De exemplu, *siguranța fuzibilă este ca o supapă de presiune la o oală sub presiune.*

Sau, *siguranța fuzibilă este ca un punct de rupere controlată la o bară de protecție a unei mașini: trebuie să cedeze ea pentru a proteja restul structurii.*

Pentru a duce gamificarea până la capăt, profesorul poate propune elevilor o modalitate de organizare a răspunsului sub forma unui „Raport de autopsie tehnică” având următoarea structură:

- **Subiectul:** Siguranța MPR nr. 402 (scoasă din uz).
- **Procedura:** Dezasamblarea cu atenție a capacelor și examinarea fuzibilului și a mediului de stingere.
- **Verdictul:** Pe baza aspectului firului fuzibil și al nisipului, se stabilește „cauza decesului” (scurtcircuit/suprasarcină/uzură morală).

Prin această metodă de gamificare elevii reacționează mult mai bine la provocările sarcinilor de lucru deoarece inteligența lor este solicitată într-un joc de tip „detective game” pentru a întocmi un „dosar penal” al siguranțelor fuzibile.

Gamificarea sarcinilor de lucru proiectate pentru elevi are multe beneficii. Evidente, sunt următoarele:

- **motivația intrinsecă:** elevii sunt mult mai stimulați să efectueze o „autopsie tehnică” decât să „enumere elementele constructive”.
- **memorarea contextuală:** vor reține mult mai ușor rolul nisipului de cuarț dacă îl văd „murdar” de metal topit în urma „autopsiei”.
- **limbaj memorabil:** termenii folosiți sunt atrăgători și vor rămâne întipăriți în mintea lor, făcând legătura cu procedura tehnică.

4. Pentru a vizualiza, folosind **realitatea augmentată**, modele 3D ale aparatelor electrice, se recomandă utilizarea platformelor Sketchfab (https://sketchfab.com/3d-models) și TraceParts (https://www.traceparts.com/en) care funcționează ca biblioteci vaste de resurse tridimensionale.

Deși acestea sunt depozite de modele 3D, ele includ *funcții avansate de AR* care le permit elevilor să proiecteze obiectele digitale direct în spațiul clasei, folosind o tabletă sau un smartphone. Prin

această abordare, este facilitată ***învățarea experiențială*** și o mai bună înțelegere a structurilor complexe. **Atenție!** Realitatea augmentată nu funcționează pe un monitor clasic de PC! Pentru a depăși simpla vizualizare 3D, este necesar un smartphone (sau o tabletă). În **Anexa 1** se regăsesc pașii de urmat pentru a „vedea" modele 3D din Sketchfab, cu funcția AR.

Sarcina 4 (20 min.)
Urmele de la locul faptei
(Analiza erorilor grave-Studiu de caz-Așa NU!)

Scenariu:
Elevul devine „expertul criminalist" care analizează o greșeală („repararea" cu sârmă groasă) și explică de ce a dus la un „dezastru" (incendiu electric).

Instrucțiuni: Observați „arma crimei" (siguranța fuzibilă care a fost „reparată" cu o sârmă groasă din cupru) care a provocat incendiul și explicați cum a fost încălcată legea securității prin „repararea" neautorizată.

Se cere:
Explicarea consecințelor utilizării acestei siguranțe „reparate" într-un circuit electric dintr-o casă de locuit, pentru a conștientiza pericolul de incendiu.
Întrebare ajutătoare: Ce se va topi prima dată în cazul unui scurtcircuit: sârma groasă din siguranță sau cablajul din pereții casei?

Răspuns așteptat:
Utilizarea unei siguranțe „reparate" prin înlocuirea firului fuzibil calibrat cu o sârmă groasă reprezintă un pericol major de incendiu și electrocutare, deoarece anulează rolul de protecție al aparatului.
Din punct de vedere tehnic**, o sârmă groasă are o rezistență electrică foarte mică și o capacitate de a suporta curenți foarte mari fără să se topească. În cazul unui scurtcircuit sau al unei suprasarcini, curentul va crește excesiv, dar sârma din siguranță nu se va topi. În acest scenariu, **„veriga slabă" devine chiar cablajul din interiorul pereților.

Consecințele imediate sunt:

1. ***Supraîncălzirea conductoarelor:** Firele de cupru sau aluminiu din pereți se vor încinge până la incandescență, deoarece curentul depășește cu mult secțiunea lor admisă.*
2. ***Topirea izolației:** Învelișul de plastic (PVC) al cablurilor se va topi și va lua foc în interiorul tencuielii sau în dozele de ramificație.*
3. ***Propagarea incendiului:** Deoarece cablurile trec prin toată casa, adesea pe lângă materiale inflamabile (lemn, polistiren, rigips, perdele), focul se va extinde rapid în locuri greu accesibile, făcând stingerea lui aproape imposibilă în fază incipientă.*

Deci, prin utilizarea unei sârme groase, dispozitivul de siguranță s-a transformat într-un simplu conductor. Practic, a fost eliminată „supapa de siguranță" a casei, riscând nu doar distrugerea bunurilor materiale, ci și punerea în pericol a vieții membrilor familiei prin incendiu sau asfixiere cu gaze toxice rezultate din arderea plasticului.

OBSERVAȚIE:
Profesorul poate ghida răspunsurile elevilor pentru a considera corecte formulări echivalente prin care elevii demonstrează că au înțeles diferența dintre a „repara" ceva (a face ca acel ceva să funcționeze din nou) și a „repara în siguranță" (a menține parametrii de protecție).
În răspunsurile formulate de elevi ar trebui să regăsească:

- **terminologia corectă** de specialitate (de ex., „fuzibil calibrat", „suprasarcină", „conductoare", „incandescență")
- **explicarea procesului**, adică trecerea de la nivelul „nu este bine" la nivelul „*de ce* nu este bine" (sârma nu se topește, dar se topesc firele din perete).

- **conștientizarea pericolului**, prin evidențierea legăturii directe cu pierderea de vieți omenești și dificultatea stingerii focului.

Sarcina 5 (25 min.)
Anatomia și recondiționarea soclului-Restaurarea sistemului
(Diagnosticarea și întreținerea elementelor de contact ale unui suport de siguranță)

Scenariu:
Fiecare elev primește un tablou electric vechi sau un suport de siguranță (soclu) care prezintă urme de oxidare sau contacte slăbite.

Instrucțiuni:
Executați, în ordine, următoarele operații manuale:
1. Demontarea: desfacerea bornelor de legătură și extragerea elementelor conductoare din suportul ceramic folosind șurubelnițe adecvate (fără a ciobi ceramica).
2. Curățarea mecanică: utilizarea unei perii de sârmă mici sau a unei pânze abrazive fine pentru a îndepărta oxidul de pe clemele de contact.
3. Verificarea forței de apăsare: verificarea elasticității clemelor „mamă" care prind patronul fuzibil. Dacă sunt largi, ele trebuie strânse folosind un clește cu vârf lat, pentru a asigura un contact ferm (prevenirea arcului electric).
4. Montarea și cablarea: remontarea pieselor și realizarea unei conexiuni cu conductor multifilar (lițat), incluzând realizarea corectă a ochiului de prindere sau sertizarea unui terminal la capătul firului.
5. Verificarea finală: măsurarea continuității electrice după asamblare cu multimetrul.

OBSERVAȚII:
Această sarcină de lucru oferă manualitate sporită deoarece se concentrează pe elementele mecanice și de montaj, oferind elevului ocazia de a lucra cu scule specifice.
Astfel, efectuarea operațiilor indicate:
- necesită controlul forței (pentru a nu sparge ceramica sau a nu forfeca șuruburile);
- implică tehnici de curățare și ajustare mecanică;
- exersează sertizarea sau realizarea conexiunilor mecanice durabile.

În funcție de particularitățile colectivului instruit, profesorul poate ghida elevii să descopere singur, în cadrul laboratorului de investigație, de exemplu la Sarcina de lucru 3 („Autopsia" siguranței), că un șurub strâns insuficient duce la încălzirea excesivă a bornei, fapt vizibil prin schimbarea culorii metalului. Pentru acesta, poate fi formulată o cerință corespunzătoare, în corelare cu materialele date elevilor la începerea activității.

Pentru o activitate cu **manualitate sporită** este necesară o Fișă de observare pentru evaluarea formativă a elevilor, orientată pe proces (pe modul în care elevul mânuiește sculele și respectă etapele tehnologice), nu doar pe produsul final.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ACTIVITĂȚII PRACTICE

Tema: Anatomia și recondiționarea soclului (Misiunea: „Restaurarea sistemului")
Nume elev: _____ Data: _____

Instrucțiuni pentru profesor:
Această fișă se completează prin observare directă în timpul lucrului în atelier. Scopul este identificarea dificultăților de manipulare a sculelor și corectarea lor pe loc (evaluare formativă).

Etapele procesului/ Indicatori de performanță	Realizat (DA/NU)	Observații privind manualitatea (Dificultăți/Aprecieri)
1. Demontarea și identificarea		

Utilizează șurubelnița de mărime adecvată pentru a nu degrada capul șurubului.		
Manipulează soclul ceramic cu grijă (evită ciobirea sau forțarea).		
2. Curățarea și recondiționarea		
Aplică forță controlată în timpul curățării bornelor cu peria/pânza abrazivă.		
Ajustează corect elasticitatea clemelor de contact (folosind cleștele cu vârf lat).		
3. Realizarea conexiunilor (manualitate fină)		
Dezizolează conductorul fără a tăia lițele (firele subțiri) de cupru.		
Realizează corect „ochiul” de prindere sau sertizează terminalul (pini/papuci).		
4. Montarea și strângerea clemelor		
Strânge bornele ferm, dar fără a forța filetul (controlul forței de torsiune).		
Verifică mecanic soliditatea conexiunii (trage ușor de fir după strângere).		
5. SSM și ordinea la locul de muncă		
Utilizează sculele corect (nu folosește cleștele pe post de ciocan etc.).		
Menține bancul de lucru curat (colectează resturile de izolație/metal).		

După evaluarea prin observare sistematică, profesorul va furniza elevilor un feed-back formativ, individual sau prin sintetizarea informațiilor colectate; se recomandă ca acest feed-back să includă aprecieri referitoare la:

- puncte tari observate (de ex., precizie deosebită la realizarea conexiunilor);
- aspecte ce necesită exersare (de ex., controlul forței la strângerea bornelor în soclu ceramic);
- recomandare imediată (de ex., atenție la păstrarea curățeniei la locul de muncă).

Ca instrument de lucru al profesorului, Fișa de observare propusă este utilă în activitatea de instruire practică deoarece:

- **monitorizarea în timp real**: profesorul poate vedea imediat dacă un elev are probleme cu motricitatea fină (de exemplu, dacă tremură când dezizolează un fir sau dacă nu știe să țină corect un clește).
- **corecție imediată**: fiind o evaluare formativă, profesorul poate interveni, arătându-i elevului, de ex., cum să țină șurubelnița perpendicular pe șurub, pentru a avea forță maximă.
- **obiectivitate**: oferă dovezi clare pentru progresul elevului, dincolo de simpla corectitudine a lucrărilor efectuate.

Anexa 1

Patru pași în utilizarea funcției AR pentru vizualizarea modelelor 3D

1. **Accesarea link-ului:** deschideți modelul 3D dorit, direct în browser-ul telefonului/tabletei;
2. **Activarea modelului AR:** în colțul din dreapta jos al modelului, apăsați pe butonul AR; este un buton care seamănă cu un pătrat/cub și pe care, adesea, scrie „AR” sau „View in AR”

3. **Scanarea suprafeței:** aparatul vă va cere permisiunea de a folosi camera. Îndreptați camera spre o suprafață palnă (bancă, podea) și mișcați ușor dispozitivul pentru a „găsi” planul de așezare a modelului 3D.
4. **Interacțiunea:** odată apărut pe bancă, modelul poate fi:
   - *mărit/micșorat*: cu două degete (pinch-to-zoom)
   - *rotit*: prin glisarea pe ecran
   - *explorat*: elevul poate deplasa fizic în jurul băncii, pentru a vedea obiectul din spate/de sus.

Un sfat util: Asigurați-vă că aveți conexiune la Internet iar dispozitivele sunt de generație mai nouă (majoritatea telefoanelor din ultimii 4-5 ani, suportă nativ tehnologia AR prin ARCore-pe Android (se poate descărca din Play Store) sau ARKit-pe iOS și camera setată pe „Permite”.
Modelele 3D din bibliotecile Sketchfab și TraceParts pot fi vizualizate și în VR, bineînțeles cu dispozitivele digitale adecvate.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

Tema: Lucrări de verificare a componentelor mașinilor electrice
Tip de activitate: instruire practică
Mod de organizare a activității/a clasei: Pe grupuri (4-5 elevi)
Durată: 50 **minute**
Rezultate ale învățării vizate

URÎ 6: Utilizarea echipamentelor electrice și de automatizare în instalații electromecanice

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.5. Maşini electrice utilizate în instalaţii electromecanice (semne convenţionale, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): maşini de curent continuu, transformatorul electric, maşini de curent alternativ 6.1.10. Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice	6.2.10 Verificarea componentelor maşinilor electrice	6.3.3. Comunicarea / raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate; 6.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme 6.3.5 Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate

Argument (motivația lucrării)
Mașinile electrice sunt utilizate pe scară largă în industrie și gospodărie. Pentru funcționarea corectă și sigură a acestora este necesară efectuarea periodică a lucrărilor de verificare și întreținere. Prezenta lucrare are rolul de a evidenția metodele de verificare a principalelor componente ale unui motor electric, contribuind la formarea deprinderilor practice ale elevului.

Scopul lucrării
Scopul lucrării este verificarea stării tehnice a componentelor electrice ale unui motor electric, în vederea exploatării acestuia în condiții de siguranță și eficiență.

Obiective:
- să identifice componentele principale ale unui motor electric asincron;
- să utilizeze corect multimetrul și megohmmetrul;
- să verifice continuitatea și izolația înfășurărilor;
- să respecte normele SSM în timpul lucrului;
- să completeze corect fișa de lucru și să comunice rezultatele.

Metode și procedee didactice

- demonstrația practică
- exercițiul practic
- învățarea prin practică (learning by doing)
- conversația dirijată

Materiale și aparatură utilizată

- motor electric asincron
- multimetru
- megohmmetru
- trusă de scule
- echipament individual de protecție

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales - Etape de lucru:

❿ Constituirea grupurilor
- clasa este împărțită în grupuri de câte 4-5 elevi
- pentru fiecare grup se distribuie: un motor electric asincron, multimetru, megohmmetru, trusă de scule, fișa suport pentru lucrarea practică pe coală albă format A4.

❿ Conversație introductivă privind importanța verificării mașinilor electrice;
- întrebări privind tipurile de mașini electrice;
- identificarea părților componente ale motorului electric;
- reamintirea normelor SSM.

❿ Demonstrația practică – cadru didactic
- prezintă motorul electric și părțile sale componente;
- demonstrează verificarea continuității înfășurărilor cu multimetrul;
- demonstrează verificarea izolației cu megohmmetrul;

• Elevii observă și notează etapele de lucru.

Prezentare sarcini de lucru

❿ Cadrul didactic prezintă materialele distribuite și le solicită elevilor:
- să respecte normele de SSM: să întrerupă alimentarea cu energie electrică înainte de începerea lucrării; să verifice starea aparatelor de măsură; să poarte echipament individual de protecție; să nu atingă părțile aflate sub tensiune;
- să facă o verificare vizuală a motorului electric asincron: starea carcasei, șuruburi, prinderi, urme de supraîncălzire, cabluri deteriorate, ventilație motor;
- să verifice continuitatea înfășurărilor;
- să verifice izolația față de carcasă;
- să noteze rezultatele obținute în fișa de lucru;
- să delege un membru al echipei în rolul de ”ghid”;

❿ Cadrul didactic supraveghează, îndrumă și corectează greșelile.

❿ Cooperarea pentru realizarea sarcinilor de lucru
- elevii analizează și interacționează în cadrul grupului pentru a realiza sarcina propusă;
- soluțiile se notează pe fișa suport primită;

❿ Dezbaterea/Reexaminarea (evaluarea) rezultatelor
- fiecare grup comunică rezultatele obținute;
- se formulează concluzii privind starea motorului;
- se subliniază importanța respectării normelor SSM;

❿ **Concluzie finală a activității**

Prin realizarea acestei lucrări practice, elevii își formează deprinderi de verificare a componentelor mașinilor electrice, utilizează corect aparatura specifică și respectă normele de securitate și sănătate în muncă.

FIȘĂ DE LUCRU
Lucrări de verificare a componentelor mașinilor electrice

Pregătirea lucrării practice:

- Priviți cu atenție materialele și aparatura distribuită: motor electric asincron, multimetru, megohmmetru, trusă de scule, fișa suport pentru lucrarea practică pe coală albă format A4;
- Respectați normele de SSM: întrerupeți alimentarea cu energie electrică înainte de începerea lucrării, verificați starea aparatelor de măsură, purtați echipament individual de protecție, nu atingeți părțile aflate sub tensiune;

Sarcini de lucru:

1. Verificați vizual motorul electric asincron: starea carcasei, șuruburi, prinderi, urme de supraîncălzire, cabluri deteriorate, ventilație motor;
2. Verificați continuitatea înfășurărilor;
3. Verificați izolația față de carcasă;
4. Rezolvați sarcinile de lucru pe fișa suport primită;
5. Colaborați cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor primite;
6. Delegați un ”ghid” pentru prezentarea ”produsului” în scopul asumării responsabilității a sarcinii primite.

Rezolvare sarcini de lucru

1. Verificarea vizuală a motorului electric

Scopul verificării

Verificarea vizuală are rolul de a identifica defecte evidente ale motorului electric, care pot influența funcționarea acestuia sau pot pune în pericol siguranța utilizatorului.

Mod de lucru

Motorul electric este scos de sub tensiune. Se inspectează vizual exteriorul motorului, fără demontare, urmărindu-se starea generală a componentelor.

Elemente verificate

- **Starea carcasei**

Se verifică dacă carcasa motorului este întreagă, fără fisuri, lovituri, deformări sau prezintă urme de lovituri și zone ușor deformate, care pot afecta ventilația.

- **Șuruburi și prinderi**

Se verifică dacă șuruburile sunt strânse corespunzător sau slăbite, existând riscul apariției vibrațiilor în timpul funcționării și dacă motorul este bine fixat pe suport

❿ Urme de supraîncălzire

Se urmărește existența decolorărilor, mirosului de ars sau urmelor de fum, care pot indica o supraîncălzire anterioară.

- **Cabluri deteriorate**

Se verifică starea cablurilor de alimentare și a izolației acestora, pentru a depista eventuale tăieturi, crăpături sau fire dezizolate. Dacă izolația cablurilor de alimentare este crăpată și uzată pe anumite porțiuni, există pericol de scurtcircuit sau electrocutare.

❿ Ventilație motor

Orificii curate, neobturate/ Orificii blocate de praf sau murdărie

Tabel de verificare – verificare vizuală

Nr. crt.	Element verificat	Stare constatată	Observații
1.	Carcasa motorului		
2.	Șuruburi și prinderi		
3.	Urme de supraîncălzire		
4.	Cabluri de alimentare		
5.	Ventilație motor		

2. Verificarea continuității înfășurărilor

Scopul verificării

Verificarea continuității înfășurărilor motorului electric, în vederea identificării eventualelor întreruperi sau defecte care pot afecta funcționarea corectă, siguranța în exploatare și calitatea lucrării.

Mod de lucru

1. Motorul electric se deconectează complet de la rețeaua de alimentare.
2. Se deschide cutia de borne a motorului.
3. Multimetrul se setează pe domeniul de măsurare al rezistenței electrice (Ω).
4. Se măsoară rezistența fiecărei înfășurări între bornele U1–U2, V1–V2 și W1–W2.
5. Valorile obținute se notează în tabelul de verificare.

Tabel de verificare – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare	Rezistență măsurată (Ω)	Apreciere (bun/defect)
1.	U1 – U2		
2.	V1 – V2		
3.	W1 – W2		

Observații

Valorile rezistențelor măsurate trebuie să fie apropiate între ele (diferența dintre faze trebuie să fie sub 10%). Acestea ne indică existența continuității înfășurărilor și absența defectelor de tip întrerupere. Diferențe mari sau valori anormale pot indica:

- întrerupere într-o fază (rezistență foarte mare/infinită)
- scurtcircuit între spire (rezistență prea mică)
- scurtcircuit între faze (posibil blocaj sau supraîncălzire)
- deteriorarea izolației (rezistență mică față de normal).

3. Verificarea izolației înfășurărilor

Scopul verificării

Verificarea izolației înfășurărilor are rolul de a determina starea izolației electrice și gradul de siguranță în exploatare a motorului electric, prevenind apariția scurtcircuitelor sau a electrocutării.

Mod de lucru

1. Motorul electric se deconectează complet de la rețeaua de alimentare.
2. Se verifică absența tensiunii cu ajutorul aparatului de măsură.
3. Megohmmetrul se setează la tensiunea de test corespunzătoare (de regulă 500 V pentru motoare de joasă tensiune).
4. Se conectează un conductor al megohmmetrului la borna înfășurării (U, V sau W), iar celălalt la carcasa metalică a motorului.
5. Se efectuează măsurarea și se notează valoarea indicată.
6. Operația se repetă pentru toate înfășurările.

Tabel de verificare – izolația înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare – carcasă	Rezistență măsurată (MΩ)	Valoare admisă	Apreciere (bun/defect)
1.	U – carcasă		> 1 MΩ	
2.	V – carcasă		> 1 MΩ	
3.	W – carcasă		> 1 MΩ	

Observații

Izolația înfășurărilor este corespunzătoare dacă rezistența măsurată este mai mare de 1 MΩ.

Valorile sub 1 MΩ indică deteriorarea izolației și necesitatea recondiționării sau rebobinării motorului.

CRITERII DE EVALUARE – (corelate cu URÎ 6)

Nr. crt.	Criteriul de evaluare	URÎ corelat	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1.	Respectarea normelor SSM și PSI	6.1.10	20 p	
2.	Utilizarea corectă a aparaturii de măsură	URÎ 6	20 p	
3.	Realizarea corectă a verificărilor	6.2.10	20 p	
4.	Completarea corectă a fișei de lucru	6.3.3	20 p	
5.	Lucrul în echipă și asumarea responsabilității	6.3.4 / 6.3.5	20 p	
Total			**100 p**	

FIȘĂ DE LUCRU

Tabelele cu valori realiste, exact cum ar arăta la un motor asincron funcțional

1. **Verificarea vizuală a motorului electric**

Tabel de verificare – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Element verificat	Stare constatată	Observații
1.	Carcasa motorului	Fără fisuri, lovituri sau deformări	
2.	Șuruburi și prinderi	Strânse corespunzător, motor bine fixat	
3.	Urme de supraîncălzire	Absentă decolorare sau miros de ars	
4.	Cabluri de alimentare	Izolație intactă, fără tăieturi	
5.	Ventilație motor	Orificii curate, neobturate	

Concluzie comparativă

Un motor aflat în stare bună nu prezintă defecte vizibile și poate fi pus în funcțiune în condiții de siguranță. Un motor cu defecte vizuale necesită remedierea acestora înainte de exploatare.

Măsuri recomandate

- strângerea sau înlocuirea șuruburilor de prindere
- verificarea cauzelor supraîncălzirii
- înlocuirea cablurilor deteriorate
- interzicerea punerii în funcțiune până la remedierea defectelor

2. **Verificarea continuității înfășurărilor**

Tabel completat – continuitatea înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare	Rezistență măsurată (Ω)	Apreciere
1.	U1 – U2	5,2 Ω	bun
2.	V1 – V2	5,1 Ω	bun
3.	W1 – W2	5,3 Ω	bun

Observație

Valorile rezistențelor măsurate sunt apropiate între ele, diferența dintre faze fiind sub 10%, ceea ce indică existența continuității înfășurărilor și absența defectelor de tip întrerupere.

Concluzie parțială

În urma măsurătorilor efectuate, s-a constatat că înfășurările motorului electric prezintă continuitate corespunzătoare. Motorul poate fi utilizat în condiții normale de funcționare, fără a fi necesare intervenții de remediere.

3. Verificarea izolației înfășurărilor

Tabel completat – izolația înfășurărilor

Nr. crt.	Înfășurare – carcasă	Rezistență (MΩ)	Valoare admisă	Apreciere
1.	U – carcasă	18 MΩ	> 1 MΩ	bun
2.	V – carcasă	20 MΩ	> 1 MΩ	bun
3.	W – carcasă	19 MΩ	> 1 MΩ	bun

Observație
Rezistențele de izolație măsurate sunt mult peste valoarea minim admisă.
Concluzie parțială
Izolația înfășurărilor este corespunzătoare și asigură funcționarea motorului în condiții de siguranță.
Concluzie generală
În urma verificărilor efectuate s-a constatat că motorul electric analizat este în stare bună de funcționare din punct de vedere electric.

Întrebări posibile ale cadrului didactic / răspunsuri scurte ale elevului

1. **De ce este importantă verificarea continuității înfășurărilor?**
Verificarea continuității înfășurărilor se face pentru a depista întreruperi sau defecte care pot împiedica funcționarea motorului.
2. **Cu ce aparat se verifică izolația?**
Izolația se verifică cu megohmmetrul.
3. **Care este valoarea minimă admisă a rezistenței de izolație?**
Mai mare de 1 MΩ.
4. **Ce se poate întâmpla dacă izolația este defectă?**
Dacă izolația este defectă, pot apărea scurtcircuite, electrocutări sau arderea motorului.

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea face parte din procesul instructiv-educativ, având un rol important în diagnosticarea, reglarea și optimizarea procesului de predare-învățare. Aceasta oferă un feedback continuu privind posibilitatea îmbunătățirii rezultatelor elevilor și stimulează motivația pentru învățare, totodată oferind profesorilor posibilitatea să-și adapteze metodele didactice, rezultând un act educațional dinamic și eficient.

Prin integrarea metodelor tradiționale (teste) cu cele moderne (portofolii, autoevaluare, evaluare colegială, evaluare digitală), profesorul are în vedere punerea în evidență a competențelor reale dobândite de către elevi.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

Continuă (formativă): în acest caz, instrumentele de evaluare sunt diverse, în funcție de specificul temei, de modalitatea de evaluare (probe scrise, probe orale sau probe practice), de stilurile de învățare ale elevilor, desfășurându-se după un program prestabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeași perioadă de timp.

Se propun următoarele instrumente de evaluare continuă:
- fișe de observație;
- fișe test;
- fișe de lucru;
- fișe de autoevaluare/interevaluare;
- eseuri structurate/nestructurate;
- referate științifice;

- proiecte;
- activități practice;
- teste docimologice;
- platforme de quiz-uri și teste;
- lucrări de laborator/practice

Finală (sumativă): este o evaluare care se desfășoară la finalul unei unități de învățare sau la sfârșitul unui modul, având ca obiectiv verificarea dacă competențele au fost atinse și a vedea dacă elevii au dobândit cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în SPP, respectiv în CRR.

Se propun următoarele instrumente de evaluare finală (sumativă):

- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testul sumativ.

Evaluarea digitală permite profesorilor să monitorizeze progresul elevilor, să identifice rapid dificultățile întâmpinate de elevi și să ofere intervenții personalizate, folosind diverse instrumente digitale de evaluare:

- **teste rapide** - platformele educaționale **Kahoot** sau **Quizziz,** care oferă feedback imediat;
- **activități interactive,** folosind platforma educațională **Edpuzzle,** unde elevii primesc întrebări pe parcursul unei lecții video, sau platforma de resurse educaționale deschise **Livresq;**
- **chestionare,** realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**.

Ca și instrumente de evaluare finală digitală, pot fi folosite:

- **evaluări online** prin platformele educaționale **Moodle sau Google Classroom**, cu întrebări cu răspunsuri multiple sau eseuri.
- **proiecte digitale** în care elevii își prezintă cunoștințele prin materiale multimedia (infografice, prezentări video, site-uri web educaționale).
- **teste adaptive**, care ajustează dificultatea întrebărilor în funcție de răspunsurile elevului.

Maşini, aparate și elemente de automatizare
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice

Cunoştinţe:
6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare
6.1.4. Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice
6.1.10. Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice

Abilităţi:
6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecţie şi auxiliare
6.2.6. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentaţia tehnică
6.2.7. Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple
6.2.8. Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.

Atitudini:
6.3.3. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate
6.3.4. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate.

Niveluri cognitive Rezultate ale învățării	a-şi aminti	a înţelege	a aplica	a analiza	Pondere %
1. Decodificarea simbolurilor sarcinilor electrice	I 1.1., I.1.2, I.1.3, I.1.4	II.2.2.			**20%**
2. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domenii de utilizare şi documentaţia tehnică	I.1.5.		II.2.1.d II.2.1.e		**15%**
3. Montarea aparatelor în circuite electrice simple	II.2.1.a III.a	II.2.b II.2.1.c.		III.c	**25%**
4. Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.		III.b			**10%**
5. Comunicarea/ raportarea rezultatelor în activitățile desfăşurate	-			III.e	**10%**
6. Asumarea inițiativei în rezolvarea problemelor	-		II.2.2		**10%**
7. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate	-			III.d	**10%**
Pondere %	**20%**	**25%**	**25%**	**30%**	**100%**

TEST DE EVALUARE SUMATIVĂ

Modulul: Maşini, aparate şi elemente de automatizare
Clasa: a X-a
Tema: Aparate electrice
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1.1. Întreruptoarele automate sunt aparate electrice de comutaţie utilizate la:
- a. închiderea circuitelor electrice;
- b. deschiderea circuitelor electrice;
- c. închiderea şi deschiderea circuitelor electrice;
- d. protecţia circuitelor electrice.

1.2. Lămpile de semnalizare fac parte din categoria aparatelor de:
- a. semnalizare optică;
- b. acţionare ;
- c. protecţie;
- d. semnalizare acustică.

1.3. Releele utilizate la protecţia instalaţiilor electrice pot fi:
- a. electrice, mecanice, termice;
- b. electrice, mecanice de nivel sau de presiune, termice;
- c. electrice şi termice;
- d. electrice, termice şi mecanice de nivel.

1.4. Simbolul din figura alăturată reprezintă:
- a. releul termic;
- b. contactorul;
- c. siguranţa fuzibilă;

d. sigurana automată.

1.5. Aparatele electrice care fac posibilă comanda directă, comanda în două sensuri, comanda temporizată a motoarelor electrice asincrone trifazate se numesc:

a. relee;
b. separatoare;
c. demaroare;d. siguranţe automate.

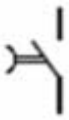
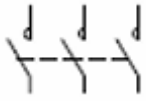
SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. Scrieţi pe foaie cifrele de la **(1)** la **(5)**, iar în dreptul fiecăreia treceţi noţiunea corectă care completează spaţiile libere corespunzătoare: (10 puncte)

a. Limitatoarele se mai numesc şi ……(1)…….. de sfărşit de cursă.
b. Siguranţele fuzibile sunt aparate care asigură protecția instalațiilor electrice împotriva curenţilor de ……(2)……. prin topirea unei părți a căii de curent.
c. Solicitările……(3)……. ale aparatelor electrice sunt solicitări provocate de variaţiile de temperatură.
d. Siguranţele automate diferențiale (disjunctoarele diferențiale) decuplează în momentul când în circuit valoarea curentului ……(4)…….atinge valoarea critică.
e. La exploatarea aparatelor electrice este necesar să nu se intervină decât după ce au fost ……(5)……. de sub tensiune de la întreruptorul sau separatorul din amonte şi a fost montat un panou indicator ”Atenție! Se lucrează pe linie”.

2.2. În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate denumirile unor tipuri de contacte ale aparatelor electrice, iar în coloana **B** sunt enumerate simbolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

(10 puncte)

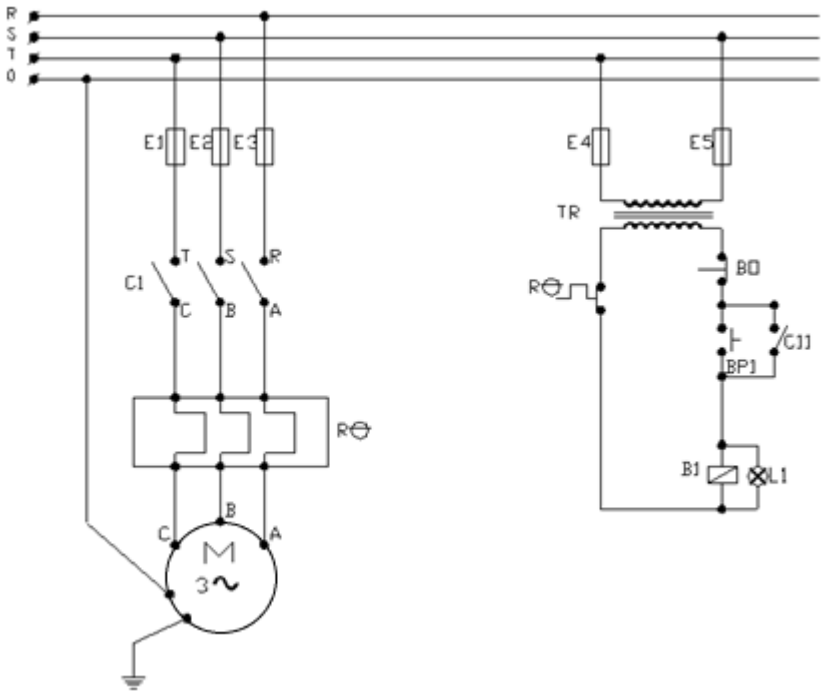
Coloana A	**Coloana B**
1. contact normal deschis acționat de releu termic	a.
2. contact normal deschis	b
3. contacte principale (de forţă) ale unui contactor tripolar	c.
4. contact normal deschis cu temporizare la declanşare (revenire)	d.
5. contact normal deschis cu zăvorâre	e.
	f.

2.3. Citiţi cu atenţie enunţurile următoare şi notaţi în dreptul lor litera **A**, dacă apreciaţi că enunţul este **adevăra**t şi litera **F**, dacă apreciaţi că enunţul este **fals**. (10 puncte)

1. Solicitarea electrică apare, la un izolator electric, atunci când două regiuni ale sale se află la potenţiale diferite.
2. Întreruptoarele şi comutatoarele pentru instalaţii nu se utilizează la închiderea şi deschidera circuitelor de lumină.
3. Comutatorul stea-triunghi se utilizează la pornirea motoarelor electrice asincrone cu rotorul în scurcircuit având rolul de a reduce valoarea curentului absorbit la pornirea motorului.
4. Separatoarele se folosesc pentru întreruperea circuitelor sub tensiune, dar fără sarcină.
5. Siguranţele fuzibile şi siguranţele automate sunt aparate de semnalizare.

SUBIECTUL III **30 puncte**

3. Se dă schema electrică din figura următoare:

a. Identificaţi unde se utilizează schemă electrică prezentată în figura de mai sus;
b. Precizaţi rolul aparatelor electrice care alcătuiesc schema electrică din figura de mai sus, compusă din circuitul de comandă şi circuitul de forţă;
c. Identificaţi 5 defecte posibile şi remedierile acestora în schema electrică dată compusă din circuitul de comandă şi circuitul de forţă;
d. Precizaţi normele de sănătatea şi securitatea muncii la montarea aparatelor electrice în schema dată.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-c; 2-a; 3-b; 4-d; 5-c.

*Se acordă câte **6 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (6 p × 5 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

2.1. (10 puncte)

(1) - întreruptoare
(2) - scurcircuit
(3) - termice
(4) - rezidual
(5) - scoase

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.2. (10 puncte)

1-b; 2-d; 3-a; 4-e; 5-c.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

2.3. (10 puncte)

1 - A; 2 - F; 3 - A; 4 - A; 5 - F.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

SUBIECTUL III **30 puncte**

3.a. pornirea directă a motorului asincron **(1p)**

3.b.

Denumire aparat	***Rolul aparatului în circuit***	***Punctaj acordat***
Siguranţele fuzibile/automate	Protecţie la scurcircuit	**1p**
Contactorul electric	Alimentează sau întrerupe alimentarea cu tensiune a unui motor electric, la comanda unui operator	**1p**
Releul termic	Protecţie la suprasarcină	**1p**
Transformatorul electric	Coboară tensiunea electrică la valoarea cerută de aparatele din circuit de comandă	**1p**
Buton de oprire	Întrerupe alimentarea circuitului de comandă	**1p**
Buton de pornire	Alimentează cu tensiune	**1p**
Lampă de semnalizare	Rolul de a semnaliza prezenţa tensiunii în schema electrică	**1p**
Motor electric asincron	Are rolul de a furniza energia mecanică necesară unui sistem/pune în mişcare un sistem mecanic	**1p**

*Se acordă câte **1 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (1 p × 9 = 9 p)

3.c. Descrierea funcționării schemei electrice: (10 puncte)

La apăsarea butonului de pornire BP circuitul este alimentat, bobina B_1 a contactorului C este alimentată şi contactele normal deschise C_1 din circuitul de forţă al contactorului C se închid. Circuitul de comandă este alimentat între fazele S şi T prin intermediul transformatorului TR şi a siguranţelor automate E_1 şi E_2. Motorul electric este alimentat în circuitul de forţă prin siguranţele automate E_1, E_2, E_3, contactele C_1 care se închid şi contactele releului termic RΘ. Circuitul de comandă se închide prin siguranţele automate E_1 şi E_2, transformatorul TR, butonul de oprire BO (care este normal închis), butonul de pornire BP (care este apăsat), bobina contactorului B_1 şi contactul RΘ. Contactul de autoreţinere C_{11} al contactorului se închide şi menţine circuitul de comandă închis chiar dacă forţa de apăsare a butonului de pornire este eliminată.

*Se acordă câte **10 puncte** pentru descrierea funcţionării schemei de pornire directă a motorului asincron.*

3.d. Defecte şi remedieri (10 puncte)

	Defectul aparatelor electice	***Remedierea defectelor aparatelor electice***
1.	bobina contactorului arsă	schimbarea contactorului
2.	contacte imperfecte ale aparatelor care intră în componenţa schemei electrice date: schema de comandă şi schema de forţă.	curătarea contactelor imperfecte strângerea contactelor
3.	curbarea lamelelor bimetalice ca urmare a curenţilor mari, periodici, care au parcurs înfăşurarea din jurul lamelelor bimetalice.	înlocuirea releului termic
4.	uzura, oxidarea sau înegrirea contactelor interne ale butonului de pornire din cauza arcurilor electrice repetate.	înlocuirea butonului de pornire
5.	blocarea butonului de oprire din cauza prafului, coroziunii sau uzurii mecanice.	înlocuirea butonului de oprire

*Se acordă câte **1 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (1 p × 10 = 10 p)

3.e. Normele de sănătatea şi securitatea muncii (10 puncte)

- utilizarea echipamentului individual de protecţia muncii;
- utilizarea instrumentelor de lucru specifice domeniului electric şi în bună stare de funcţionare;
- verificarea stării de funcţionare a aparatelor electrice înainte de a fi montate în circuit;
- nu se ating piesele aflate sub tensiune;
- legarea la pământ a instalaţiei de protecţie se realizează prin conductoare legate electric la priza de pământ;

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

În contextul prevederilor actuale, învățarea remedială are un rol important în sprijinirea elevilor care au nevoie de ajutor suplimentar pentru consolidarea și clarificarea cunoștințelor, cu scopul atingerii competențelor specifice calificării alese.

Planul remedial este instrumentul cu ajutorul căruia putem corecta deficiențele și îmbunătăți performanțele elevilor, având ca scop atingerea obiectivelor.

Pentru a concepe un plan remedial, în urma aplicării unui test sumativ la clasă, vom parcurge următorii pași:

1. **Identificarea deficiențelor** prin completarea tabelului „Rezultatele testului” cu scopul de a determina itemii la care elevii nu au răspuns corect.
2. **Stabilirea obiectivelor**. Odată ce deficiențele au fost identificate, vom stabili obiectivele SMART și modalitățile de remediere. În acest sens, se propune completarea tabelului „Interpretarea testului”.
3. **Elaborarea Planului remedial** pentru deficiențele constatate.

   Pentru realizarea planului, vom răspunde la câteva întrebări:

   • Care sunt urgențele?
   • Ce trebuie făcut concret?
   • Până când?
   • De către cine?
   • De ce avem nevoie?

   Pentru o mai bună organizare a activităților în realizarea planului remedial, propunem completarea tabelului „Plan remedial”.

4. Finalizarea și evaluarea întregului proces pentru a stabili ce a funcționat și ce ar putea fi îmbunătățit pe viitor și dacă obiectivele au fost atinse conform așteptărilor sau sunt necesare eforturi suplimentare.

REZULTATELE TESTULUI

Nr. crt.	Numele şi prenumele elevului	Subiectul I	Subiectul II			Subiectul III	Puncte din oficiu	Total punctaj	Nota
			2.1.	2.2.	2.3.				
1.	E1								
2.	E2								
3.	E3								
22	E22								
Media punctelor acumulate									

INTERPRETAREA TESTULUI

Modulul: Mașini, aparate și elemente de automatizare
CLASA: a X-a
Profesor: ……..
Anul şcolar: ……

Competenţe specifice vizate/Rezultate ale învăţării	Conținuturi asociate competențelor	Evaluarea gradului de achiziţie a competenţelor (Procent de însuşire a conținutului evaluat de către elev)	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Modalități de remediere/ orientare spre performanță
1. Decodificarea simbolurilor sarcinilor electrice	Aparate electrice (simboluri, părţi componente, utilizare, rol funcţional, mărimi caracteristice): de comutaţie, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare Documentaţie tehnică specifică montării aparatelor electrice				
2. Selectarea aparatelor electrice în funcţie de domeniile de utilizare şi de documentaţie					
Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple					
Utilizarea documentaţiei tehnice pentru executarea lucrărilor de montare a aparatelor electrice.					
Comunicarea/ raportarea rezultatelor					

activităţilor profesionale desfăşurate	Norme de Securitate şi Sănătate în Muncă şi Prevenirea şi stingerea incendiilor pentru lucrări în instalaţii electromecanice				
Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme					
Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor / sarcinilor încredinţate.					

PLAN REMEDIAL

Modulul: Mașini, aparate și elemente de automatizare
CLASA: a X-a
Profesor: ……..
Anul şcolar: ……

Nume elev	**Decalaje identificate**	**Prioritate** *(care sunt urgenţele?)*	**Activitatea remedială** *(ce trebuie făcut concret?)*	**Intervalul de timp** *(până când?)*	**Persoana responsabilă** *(de către cine?)*	**Resurse** *(de ce avem nevoie)*
E1, E2, E3						
E4, E5, E8						
E6, E7, E9						
E11, E22						
Colectivul clasei						

Instrument de evaluare pentru proba de instruire practică

TEMA: **INVERSAREA SENSULUI DE ROTAȚIE PENTRU UN MOTOR ELECTRIC ASINCRON**

REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII VIZATE

CUNOȘTINȚE
6.1.3. Aparate electrice (simboluri, părți componente, utilizare, rol funcțional, mărimi caracteristice): de comutație, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare;
6.1.9. Scheme electrice de forță conținând aparate electrice, mașini electrice și elemente de automatizare.
ABILITĂȚI
6.2.5. Decodificarea simbolurilor standardizate ale aparatelor electrice: de comutație, de comandă, de reglare, de protecție, auxiliare;
6.2.6. Selectarea aparatelor electrice în funcție de domeniile de utilizare şi de documentația tehnică;
6.2.7. Montarea aparatelor electrice în circuite electrice simple;
6.2.19. Executarea de scheme electrice de forță conținând aparate electrice, mașini electrice și elemente de automatizare.

ATITUDINI

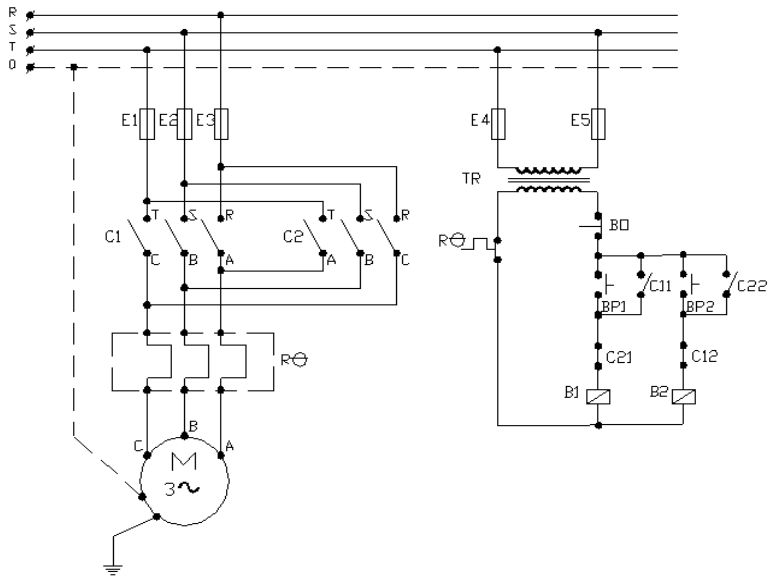
6.3.3. Comunicarea şi raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate;
6.3.5. Responsabilizarea în asigurarea calităţii lucrărilor/sarcinilor încredinţate;
6.3.8. Respectarea normelor de sănătatea şi securitatea în muncă şi de protecţia mediului specifice sarcinilor de lucru încredinţate.

FIŞĂ DE LUCRU

ELEV:_____
CLASA:_____
DATA:_____

Tema: Pe baza schemei date în figura de mai jos, realizaţi instalaţia electrică de inversare a sensului de rotaţie pentru un motor electric asincron cu transformator coborâtor de tensiune în schema de comandă.

a. Schema electrică:

b. Sarcina de lucru:

- identificaţi elementele componente din schema electrică dată;
- selectaţi materialele, SDV-urile şi aparatele necesare executării schemei electrice;
- realizaţi conexiunile electrice conform schemei date;
- verificaţi continuitatea circuitului în lipsa sursei de alimentare cu ajutorul multimetrului;
- analizaţi funcţionarea schemei electrice pentru inversarea sensului de rotaţie;
- prezentaţi oral funcţionarea circuitelor realizate: circuitul de forţă şi circuitul de comandă.

Timp de lucru: 120 min.

Resurse materiale şi echipamente necesare:

- Echipamente şi aparatură:
  - Panou didactic pentru montaje electrice / placă de montaj
  - Sursă de alimentare 230V c.a./380Vc.a. (sau sursă didactică protejată)
  - Multimetru digital (cu funcţie voltmetru şi ohmmetru)
  - Şurubelniţe izolate (dreaptă şi în cruce)
  - Cleşte pentru dezizolat conductoare

- Componente electrice:
  - Siguranțe automate pentru circuitul de forță
  - Siguranțe automate pentru circuitul de comandă
  - Contactor
  - Releu termic
  - Buton de pornire
  - Buton de oprire
  - Lampă de semnalizare
  - Transformator coborâtor de tensiune
  - Conductoare electrice izolate
  - Canal de cablu
  - Papuci / terminale pentru conexiuni
- Materiale auxiliare:
  - Fișă de lucru tipărită
  - Marker pentru identificarea conductorilor (opțional)
- Echipament individual de protecție (SSM):
  - Salopetă de protecție
  - Mănuși electroizolante
  - Încălțăminte cu talpă izolantă
  - Covor electroizolant (la lucrul sub tensiune controlată)

BAREM DE EVALUARE

FIȘĂ DE EVALUARE
Numele elevului.....

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1.	Primirea sarcinilor de lucru și organizarea locului de muncă (max. 20 p)	Analiza sarcinii de lucru și identificarea soluției de rezolvare.	**10 p**	
		Alegerea materialelor, a SDV-urilor și aparatelor de măsură necesare executării lucrărilor de montare a aparatelor electrice de joasă tensiune.	**10 p**	
2.	Realizarea sarcinii de lucru (max. 50 p)	1. Conectarea siguranțelor pe circuitul de forță. 2. Conectarea siguranțelor pe circuitul de comandă. 3. Conectarea contactorului. 4. Conectarea releului termic. 5. Conectarea butonului de pornire. 6. Conectarea butonului de oprire. 7. Conectarea lămpii de semnalizare. 8. Conectarea transformatorului coborâtor de tensiune.	**4 p** **4p** **4 p** **4 p** **4p** **4p** **4 p** **4p**	
		Funcționalitatea circuitului	**18p**	
		Respectarea normelor cu privire la protecţia muncii şi protecţia mediului.	**5 p**	
3.	Prezentarea lucrării (max. 30 p)	Verificarea continuităţii circuitului cu ajutorul multimetrului conectat pe domeniul de măsurare al rezistenţei.	**10 p**	
		Descrierea funcționării circuitului.	**10p**	
		Enumerarea a trei norme de tehnica securităţii muncii la realizarea şi verificarea funcţionării montajului.	**5 p**	

BIBLIOGRAFIE

1. Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 și 4, domeniul de pregătire profesională Electromecanică, 2016.
2. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a IX-a, 2021-2022, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
3. M.E., C.N.P.E.E., C.N.D.I.P.T. – *Repere metodologice pentru clasa a X-a, 2022-2023, I.P.T. Electromecanică*, https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice
4. Florin Mareș, Nicoleta Ivan, Gabriel-Mihail Danielescu, *"Instalații electrice" – Auxiliar clasa a X-a*, Editura CD Press, 2018
5. Florin Mareș, Jana Popa, Ionel Ilie Conț, "*Aparate electrice" – Auxiliar clasa a X-a*, Editura CD Press, 2018
6. Florin Mareș, Iana Druță, *"Mașini electrice"- manual pentru clasa a XI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, 2016.
7. Burlacu, Paul; Bucur, C; Mateescu, L. *"Electrotehnică și mașini electrice. Vol.II. Mașini electrice"*, Editura MatrixRom, 2016
8. Sabina Hilohi, Doinița Ghinea, *"Elemente de comandă și control pentru acționări și sisteme de reglare automată"- manual pentru clasa a XI-a și a XII-a, licee tehnologice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2016.
9. https://www.canva.com/ro_ro
10. https://www.lucidchart.com/pages
11. https://creately.com
12. https://miro.com
13. https://docs.google.com/drawings
14. https://www.traceparts.com/en

MODUL III. SISTEME ELECTRO-HIDROPNEUMATICE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „**Sisteme electro-hidropneumatice”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Electromecanică, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate		**26 ore/an**
laborator	**-**	**26 ore/an**
instruire practică		**26 ore/an**

Modulul **„Sisteme electro-hidropneumatice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Electromecanică sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 7. UTILIZAREA ŞI REGLAREA SISTEMELOR ELECTRO-HIDROPNEUMATICE ÎN INSTALAȚII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1.	**7.2.1.** **7.2.2.** **7.2.3.** **7.2.4.** **7.2.5.**	**7.3.1.** **7.3.2.** **7.3.3.** **7.3.4.**	**1. Fluide utilizate în industrie** (definitie, proprietăți): - lichide (uleiuri, lichid de frână, lichid hidraulic, apă, antigel); - gaze (aer, freon, oxigen, acetilenă, CO_2); - puritatea fluidelor; - parametrii fluidelor (debit, presiune, volum, temperatură, vascozitate); - etichetare şi marcare fluide. **2. Părți componente ale instalațiilor pentru circulația fluidelor** (definire, rol funcțional): - generatoare de energie hidropneumatică (pompe, compresoare); - elemente pentru reținerea fluidelor (rezervoare, recipiente, cilindri sub presiune); - elemente pentru conducerea fluidelor – conductoare şi tuburi (dilatarea conductelor, conducte rigide, flexibile); - elemente de comandă şi reglare a circulației fluidelor:

			vane, robineți, diafragme, ventile, distribuitoare, supape, valve, electrorobineți, servovalve; - elemente de acționare: închidere, deschidere, comandă, reglarea debitului de curgere; - filtre (simple, cu undicatoare de colmatare); - transmițatoare de semnal (de presiune, de debit); - elemente de execuție (cilindri de actionare, motoare hidraulice, motoare pneumatice); - compactarea echipamentelor hidropneumatice; - circuite logice hidropneumatice. **3. Elemente de automatizare a instalațiilor** - citirea schemelor; - senzori (rol funcțional, clasificare, parametri, mod de utilizare); - reglarea circulației fluidelor - scheme de reglare **4. Modalitați de recuperare a fluidelor uzate** **5. Documentație tehnică:** cataloage de specialitate, manual de utilizare a elementelor de circuit, cărți tehnice, programe informatice pentru reprezentarea elementelor de circuit hidraulic și pneumatic **6.** Norme de sănătate și securitate a muncii, împotriva incendiilor, de protecție a mediului la transportul fluidelor.
7.1.2.	**7.2.6**. **7.2.7**. **7.2.8**.	**7.3.5**. **7.3.6**.	**7. Tehnici de măsurare a proceselor de comandă și control** (semnale, valori de măsurat) - Presiunea, debitul și temperatura în sistemele cu fluid - procedee de măsurare și de reglare Norme de sănătate şi securitate în muncă şi de protecţia mediului specifice privind procesele de măsurare, norme de calitate, norme de sănătatea şi securitatea muncii privind realizarea circuitelor electro-hidropneumatice, colectarea deșeurilor, principii ale economiei circulare.
7.1.3.	**7.2.9**. **7.2.10**. **7.2.11**.	**7.3.7**.	**8. Conexiunile sistemelor electro-hidropneumatice** (conectare, reglare, verificare, erori) - Sisteme hidropneumatice automatizate – generalităţi - Circuite electrice și de fluid - Interconexiunea dintre instalația hidraulică și instalația electrică de comandă și control - Sisteme de reglare automată a debitului, a presiunii - Sisteme de comandă a fazelor de lucru - Sisteme de semnalizare avarie
7.1.4.	**7.2.12**. **7.2.13**. **7.2.14**. **7.2.15**.	**7.3.8**	**9. Sisteme de acţionare electro-hidropneumatice conform documentaţiei tehnice** - Scheme de acţionare electro-hidropneumatică, ciclograme. - Programe informatice pentru desenarea schemelor de acţionare

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ✓ Elemente componente şi specifice ale acţionărilor hidropneumatice (cilindri pneumatici simplu/dublu efect, cilindri telescopici, motoare pneumatice, motoare hidraulice, pompe hidraulice, compresoare, distribuitoare, ventile, supape, servovalve, electrovane, presostate, senzori de poziţie şi presiune, filtre, regulatoare de presiune, lubrificatoare, conducte rigide şi flexibile, cuple rapide, racorduri, furtunuri).
- ✓ Materiale şi accesorii necesare realizării lucrărilor practice (cabluri, conductoare, conectori, cleme, coliere, materiale consumabile).
- ✓ Laborator cu echipamente specifice pentru acţionări electrice, hidropneumatice; platforme de laborator pentru simulare şi montaj.
- ✓ Documentaţie tehnică şi tehnologică (cataloage, specificaţii tehnice, standarde ISO – în special ISO 1219, scheme de acţionare electrice, hidraulice, pneumatice, fişe tehnologice).
- ✓ Trusa electricianului şi trusa mecanicului.
- ✓ Softuri educaţionale şi de simulare (FluidSIM Demo, PneumoSim, Draw.io, AutoDraw), platforme educaţionale (Google Classroom, Moodle), materiale video (YouTube – Festo Didactic, Hydraulics & Pneumatics).
- ✓ Resurse multimedia specializate: platforma LunchBox Sessions – lecţii interactive hidraulice şi pneumatice (ex.: Positive & Non-Positive Pumping).
- ✓ Norme specifice/ legislaţie de protecţia mediului în procesele de măsurare.
- ✓ Resurse „green”: containere pentru colectarea selectivă a deşeurilor, recipiente pentru colectarea uleiurilor uzate, materiale informative privind protecţia mediului şi utilizarea energiei regenerabile.

SUGESTII METODOLOGICE

Conţinuturile programei modulului **„Sisteme electro-hidropneumatice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Parcurgerea cunoştinţelor se face în ordinea redată în „Conţinuturile învăţării”.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **„Sisteme electro-hidropneumatice”** are o structură elastică, permiţând integrarea de noi resurse didactice, inclusiv digitale (simulări, aplicaţii, platforme multimedia).
Se recomandă instruirea centrată pe elev, prin activităţi variate, care să ia în considerare stilurile individuale de învăţare.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării pot fi utilizate:

- metode centrate pe elev: documentarea, observaţia, exerciţiul, experimentul, lucrul individual, fişe de lucru;
- activităţi de grup: discuţii, asalt de idei, Turul galeriei, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (inclusiv resurse digitale precum LunchBox Sessions);
- metode interactive de predare, fixare şi formare de priceperi;
- metode de informare şi documentare independentă (studiu individual, investigaţie, studii de caz, referat, proiect);
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor;

- metode de dezvoltare a gândirii critice (brainstorming, harta gândirii, jurnalul dublu, tehnica lotus, diagrame Venn, șase pălării gânditoare);
- metode de învăţare prin colaborare (Bingo, Ecusonul, Graffiti, Piramida, Phillips 6-6);
- exerciţii pentru rezolvarea de probleme și discuţii;
- învăţarea prin descoperire;
- activităţi practice, studii de caz, proiecte.

Integrarea educației „green” se poate realiza prin:

- discuții privind consumul responsabil de energie în sistemele hidropneumatice;
- analiza pierderilor de aer/ulei și impactul asupra mediului;
- colectarea selectivă a materialelor utilizate în laborator;
- studii de caz privind reducerea consumului energetic.

Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Pentru achiziţionarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului „ **Sisteme electro-hidropneumatice**”, se recomandă câteva exemple de activităţi practice de învăţare la laborator/instruire practică:

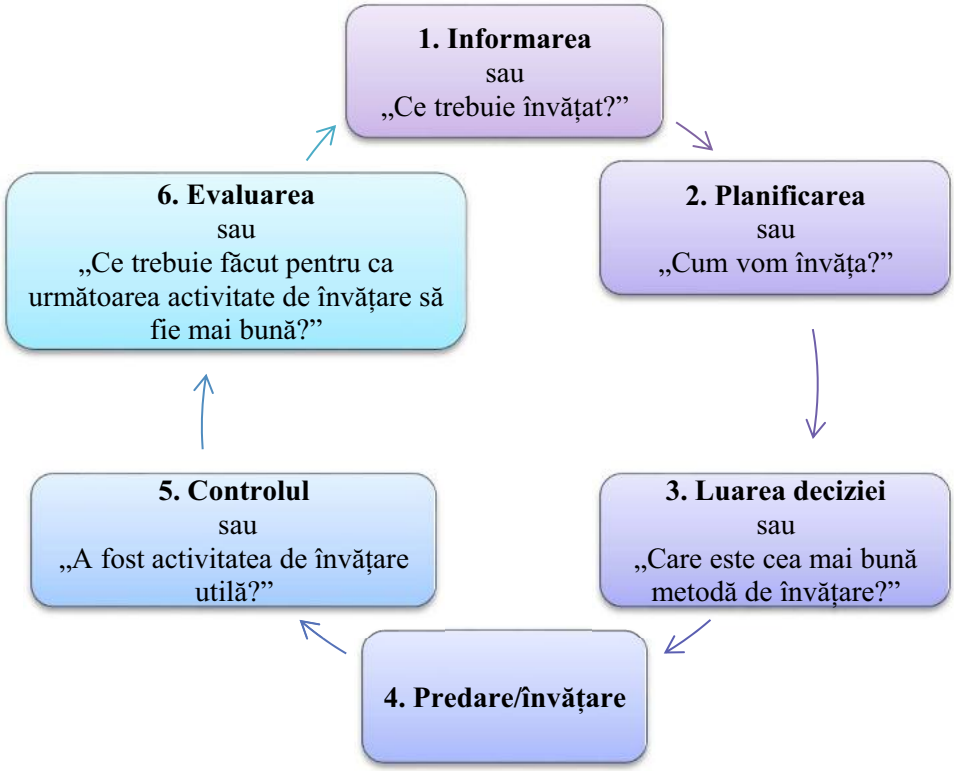
- ✓ exerciţii aplicative şi practice de identificare a elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice (motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, rezervor, drosel, cuplă, cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică);
- ✓ exerciţii practice de utilizare a simbolurilor elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice în diverse aplicaţii
- ✓ exerciţii practice de selectare a elementelor componente și specifice ale acționărilor hidropneumatice conform documentaţiilor tehnice în diverse aplicaţii
- ✓ exerciţii practice de utilizare a programelor informatice pentru desenarea schemelor de acţionare.
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect”*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect. Utilizarea funcţiei „SAU”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect. Utilizarea funcţiei „ŞI”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect utilizând circuite cu automenţinere având dominantă „OFF” (oprire).*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu simplu efect sau dublu efect utilizând circuite cu automenţinere având dominantă „ON” (pornire).*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Revenirea automată cu ajutorul limitatorului de cursă electric”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Reglarea timpului de staţionare a tijei cilindrului la capăt de cursă cu ajutorul temporizatorului electric”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Comanda unui cilindru cu dublu efect. Sesizarea capătului de cursă cu ajutorul presostatului”.*
- ✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Analiza consumului energetic într-un circuit pneumatic și optimizarea acestuia folosind simulări digitale și principii de protecție a mediului”*

✓ lucrare de laborator/instruire practică – *„Distribuitoare, reglarea debitului, consumul energetic și utilizarea resurselor digitale în circuite pneumatice”*

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare - TEORIE

TEMA - ELEMENTE DE ACȚIONARE CU SIMPLĂ ACȚIUNE

Metoda celor 6 pași. Etape:
- **Informarea** sau „Ce vom învăța?”
- **Planificarea** sau „Cum vom învăța?”
- **Luarea deciziei** sau „Care este cea mai bună metodă de învățare?”
- **Predare/învățare**
- **Control** sau „A fost activitatea de învățare utilă?”
- **Evaluarea** sau „Ce trebuie făcut pentru ca următoarea activitate de învățare să fie mai bună?”

1. Informarea sau „Ce trebuie făcut?”
- Mai întâi, elevul trebuie să se informeze temeinic asupra sarcinii sale, asupra conținutului și a condițiilor concrete existente.
- Pentru informarea sa, elevul va găsi în suportul Fișei de documentare/ Fișa de lucru conținuturi corespunzătoare, care oferă sprijin specificațiilor cerute în cadrul acestei teme.
- Întrebările de îndrumare îl ghidează spre aprofundarea competențelor și cunoștințelor care urmează a fi aplicate.
- Instrucțiunile despre mediile de informare oferă indicații referitoare la locul în care se vor găsi informațiile de specialitate pentru elaborarea Fișelor și pentru răspunsul la întrebările cheie.
- În încheierea etapei de informare, elevilor li se vor pune la dispoziție toate datele și informațiile pentru elaborarea Fișei.

2. Planificarea sau „Cum vom proceda?”

- După etapa de informare, elevul planifică sistematic elaborarea Fişelor, modul de utilizare a informaţiei şi a materialelor auxiliare corespunzătoare, precum şi ordinea completării individuale.
- Pentru aceasta se vor folosi informaţiile acumulate la punctul 1.
- In suportul Fişei, pentru această etapă există un formular de planificare a etapelor de lucru.
- În această Fişă se vor trece paşii planificaţi, răspunsurile în parte.

3. Luarea deciziei sau „Care este cea mai bună metodă de rezolvare?”

- Pentru ducerea la îndeplinire a unei sarcini, adeseori există mai multe căi de rezolvare; se va alege acea cale care este cea mai bună din punct de vedere al elaborării conţinutului, prezentării acestuia.
- Elevul, pe baza documentaţiei prezente şi a criteriilor din documentaţie, prezintă profesorului Fişa completată.

4. Predare/ Învăţare

- Sarcinile din cadrul Fişei se vor executa corespunzător ordinii stabilite în cadrul planificării şi metodelor stabilite de profesor şi elev.

5. Controlul sau „A fost sarcina rezolvată în mod profesionist?”

- După completarea Testului de evaluare, elevul se va autoevalua sau corespunde cerinţelor stabilite.
- Pentru control se va utiliza Baremul de autoevaluare/evaluare, elevul primind feedback din partea profesorului.
- Prin această evaluare, respectiv autoevaluare, elevii îşi vor însuşi competenţe de aplicare a criteriilor de calitate.

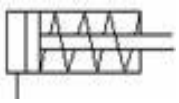
6. Evaluarea sau „Ce trebuie făcut pentru ca următoarea activitate de învăţare să fie mai bună?”

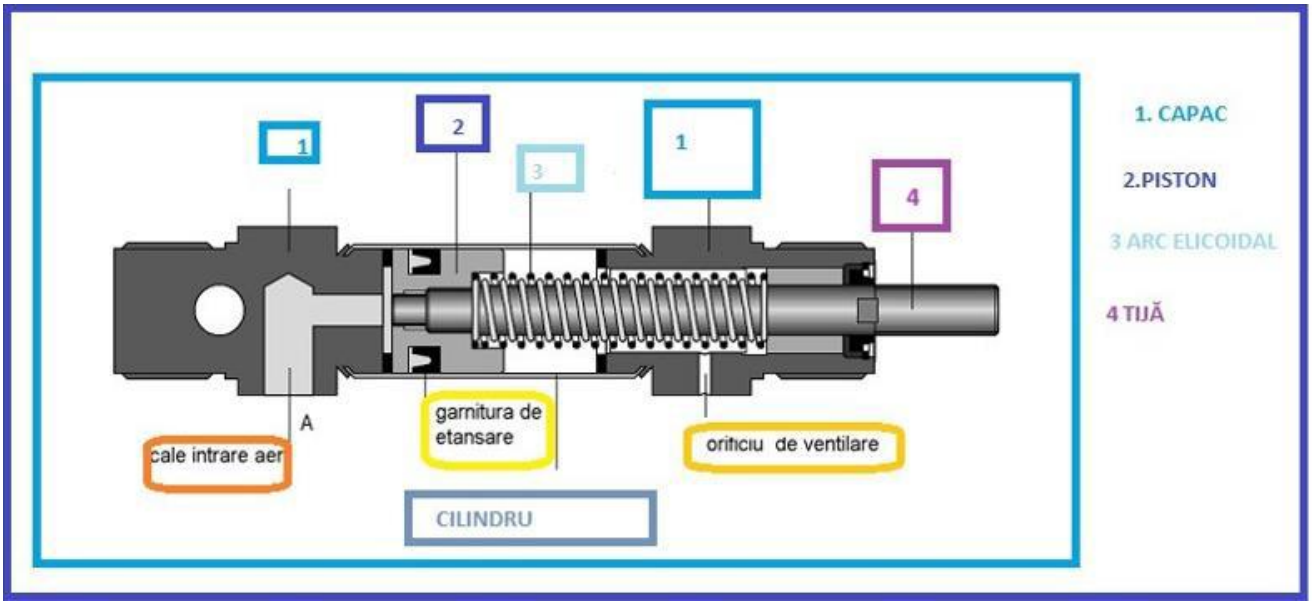
- La final, Fişele şi Testele de evaluare se vor discuta de către elevi şi profesor în scopul fixării experienţelor acumulate şi al minimizării probabilităţii de a apărea viitoare greşeli.

FIŞĂ DE DOCUMENTARE - TEORIE
ELEMENTE DE ACŢIONARE CU SIMPLĂ ACŢIUNE

Într-o instalaţie acţionată pneumatic, elementele de execuţie ale respectivei instalaţii sunt motoarele pneumatice. Acestea transformă energia pneumatică în energie mecanică ce serveşte la antrenarea mecanismelor instalaţiei. Alimentarea elementelor de execuţie pneumatice se face cu energie de la regulatoarele pneumatice (0.2 ÷ 1 bar), sau electronice, prin intermediul convertorului electro-pneumatic. După tipul constructiv, se poate face o clasificare generala a cilindrilor:

- **cilindri cu simplă acţiune (simplu efect):**
  - ✓ cu revenire cu arc;
  - ✓ cu revenire sub acţiunea unei forţe rezistente.
- **cilindri cu dublă acţiune (dublu efect):**
  - ✓ cu tijă unilaterală;
  - ✓ cu tijă bilaterală.
- **cilindri în tandem:**
  - ✓ cu amplificare de forţă;
  - ✓ având cursa în două trepte.

Cilindrul cu simplă acțiune sau cilindrii cu simplu efect se utilizează acolo unde doar pe cursa de avans (sau cea de retragere) este necesară dezvoltarea forței motoare: dispozitive de prindere și fixare, împingerea pieselor, opritoare, ștanțe, etc. Astfel, doar o cameră a cilindrului este alimentată cu aer comprimat, revenirea în poziția inițială realizându-se sub acțiunea resortului. Forța teoretică de avans (neglijând frecările interne) este dată de presiunea ce acționează pe suprafața pistonului din care se substrage forța de reacțiune a arcului. Forța arcului este calibrată de așa natură încât aduce înapoi pistonul fără sarcină până la poziția sa inițială. Se utilizează de regulă pentru curse de până la 100 mm.

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare - LABORATOR TEHNOLOGIC

TEMA: Sisteme de acționare electro-hidropneumatice – laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate (exemplu)

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.1. Elemente de circuit hidraulic și pneumatic (rol, funcționare, simboluri, selectare conform documentațiilor tehnice) - Motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, rezervor, drosel, cuplă, cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică, senzor, actuator	**7.2.1.** Selectarea elementelor componente și specifice ale circuitelor hidraulice și pneumatice în funcție de rol și funcționare **7.2.2.** Utilizarea documentației tehnice pentru selectarea elementelor de circuit pneumatic **7.2.3.** Utilizarea simbolurilor elementelor de circuit hidraulic și pneumatic în diverse aplicații **7.2.4.** Reprezentarea cu ajutorul calculatorului a diverselor elemente de circuit hidraulic și pneumatic **7.2.5.** Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate	**7.3.1.** Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă **7.3.2.** Demonstrarea spiritului creativ în argumentarea soluțiilor tehnice abordate **7.3.3.** Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităților pentru sarcina primită **7.3.4.** Asumarea la locul de muncă a calității lucrărilor /sarcinilor încredințate

Resurse necesare

- Stand didactic cu **sisteme hidraulice și pneumatice**.
- **Cilindri hidraulici/pneumatici**, motoare hidraulice, distribuitoare, supape, senzori.
- **Panou electric de comandă** cu butoane, relee, siguranțe, PLC (opțional).
- **Scheme funcționale** și **ciclograme** ale sistemelor de acționare.
- **Simulatoare digitale**: FluidSIM, Automation Studio, Draw.io pentru scheme.
- **Trusa electricianului** și trusa mecanicului.
- **Documentație tehnică**: cataloage, fișe tehnice, manuale de utilizare.
- **Consumabile:** furtunuri, racorduri, coliere, cabluri, etichete.
- **Resurse digitale suplimentare**: – LunchBox Sessions — FluidSIM Demo – PneumoSim – Draw.io – AutoDraw – YouTube – Festo Didactic.

Pe toată durata activității se respectă normele de **SSM**, **PSI**, precum și reglementările privind **protecția mediului** și gestionarea deșeurilor (uleiuri, furtunuri, componente electrice).

Descrierea metodei piramidei

Metoda piramidei îmbină activitatea individuală cu cea colaborativă, crescând treptat complexitatea și nivelul de integrare a informațiilor. Elevii pornesc de la observații individuale și ajung la o soluție colectivă, completă și argumentată.

Fazele de desfășurare

1. Faza introductivă

Profesorul prezintă tema:

„Analiza și realizarea unui sistem de acționare electro-hidropneumatică conform unei scheme date."

Se explică obiectivele, resursele și regulile de lucru.

2. Faza lucrului individual

Elevii studiază schema de acționare (hidraulică/pneumatică + electrică) și identifică:

- elementele de execuție (cilindri, motoare);
- elementele de comandă (distribuitoare, supape, senzori);
- elementele electrice (butoane, contacte, bobine, protecții);
- conexiunile dintre circuitele de fluid și cele electrice.

Fiecare elev notează observațiile și întrebările proprii.

3. Faza lucrului în perechi

Elevii compară rezultatele individuale și discută:

- rolul fiecărui element;
- modul de funcționare al sistemului;
- posibile erori de conectare sau interpretare.

Formulează împreună o listă comună de componente și funcții.

4. Faza reuniunii în grupuri mai mari

Se formează grupuri de 4–5 elevi care:

- reunesc toate componentele identificate;
- realizează **schema completă** (electrică + fluid);
- stabilesc **ciclograma** sistemului;
- explică succesiunea fazelor de lucru;
- identifică elementele de siguranță și control.

5. Faza raportării în colectiv
Fiecare grup prezintă:
- schema realizată;
- modul de funcționare;
- justificarea alegerii elementelor;
- eventualele probleme identificate.

Profesorul clarifică neînțelegerile și validează soluțiile corecte.

6. Faza decizională
Întreaga clasă stabilește:
- schema finală de acționare;
- rolul fiecărui element;
- succesiunea fazelor de lucru;
- concluzii privind funcționarea sistemului electro-hidropneumatic.

Sugestii privind evaluarea
Evaluarea urmărește măsura în care elevii au înțeles structura, funcționarea și realizarea sistemelor de acționare electro-hidropneumatice.

Tipuri de evaluare
- **Formativă** – pe parcursul activității: întrebări, observații, corectarea erorilor.
- **Sumativă** – probă practică sau test integrator la final.

Instrumente de evaluare
- fișe de observație;
- fișe de lucru;
- teste cu itemi obiectivi și semiobiectivi;
- lucrări practice pe stand;
- proiecte digitale (scheme în FluidSIM/Automation Studio);
- studii de caz privind erori de conectare;
- ciclograme și interpretarea lor.

Exemplu de grilă de evaluare practică

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Indicatori de realizare	Punctaj maxim
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru (max. 20 p)	Identificarea corectă a tipului de sistem electro-hidropneumatic;	10
		Alegerea SDV-urilor și echipamentelor;	5
		Organizarea locului de muncă	5
2.	Realizarea sarcinii de lucru (max. 50 p)	Analiza funcționării sistemului	10
		Realizarea conexiunilor pneumatice/ hidraulice;	10
		Realizarea conexiunilor electrice;	10
		Efectuarea măsurătorilor și testelor;	10
		Respectarea SSM	10
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate (max. 30 p)	Enumerarea etapelor de lucru;	10
		Explicarea rolului componentelor;	10
		Utilizarea limbajului tehnic specific	10

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare – INSTRUIRE PRACTICĂ

TEMA: ***COMANDA INDIRECTĂ A UNUI CILINDRU CU SIMPLU EFECT FOLOSIND FUNCȚIA „SAU”***

METODA „UNUL STĂ, CEILALŢI CIRCULĂ”
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.4. Sisteme de acţionare electro-hidropneumatice conform documentaţiei tehnice	7.2.12. Citirea schemelor structurale ale acţionărilor hidropneumatice 7.2.13. Realizarea schemelor pentru diverse sisteme de acţionare electro-hidropneumatice 7.2.14. Utilizarea programelor informatice de realizare a schemelor electrice, hidraulice, pneumatice 7.2.15. Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate	7.3.8. Grad de autonomie restrâns în executarea proceselor de măsurare și în executarea schemelor pentru diverse sisteme de acţionare electro-hidropneumatice, cu ajutorul programelor informatice

Scurtă descriere a metodei:

Bazându-se pe schimbul de idei între elevi, metoda îşi propune să dezvolte atenţia, operaţiile de analiză şi sinteză ale elevilor şi capacitatea acestora de a evalua anumite idei.

Metoda se desfăşoară cu aplicarea următorilor paşi:
Întreaga clasă de elevi este împărţită în grupuri de câte 3- 4 elevi.

1. Fiecare grup, astfel constituit, are un număr, iar în cadrul grupului, toţi membrii au, de asemenea, un număr;
2. Lucrând în grup, elevii rezolvă o problemă sau o sarcină de lucru şi notează situaţia;
3. La semnalul profesorului elevii se rotesc astfel: cei cu numărul 1 se mută în grupul următor; cei cu numărul 2 se mută peste două grupuri ş.a.m.d. Întotdeauna însă, un elev din fiecare grup iniţial rămâne pe loc, fiind cel care explică vizitatorilor rezultatul muncii grupului său. Vizitatorii fac comentarii pe marginea celor prezentate de gazdă; Este bine să se facă atâtea rotaţii până ce elevii revin în grupurile lor iniţiale.
4. Reveniţi în grupurile iniţiale, elevii au următoarele sarcini:
   - Elevul care a rămas pe loc relatează celorlalţi coechipieri comentariile făcute de vizitatori;
   - Fiecare dintre elevii vizitatori prezintă ceea ce a constatat la celelalte grupuri, subliniind asemănările şi deosebirile faţă de propriul lor rezultat;
   - Elevii discută din nou despre problema pe care au trebuit să o rezolve

Mod de organizare a activității/a clasei:
Grupe de 3-4 elevi

Resurse materiale:

- Elemente componente şi specifice acționărilor electro-hidropneumatice (motor hidraulic, pompă, compresor, distribuitor, ventil, rezistență hidraulică, supapă, filtru, drosel, cuplă, cilindru, burduf pneumatic, sursă de aer comprimat, mușchi pneumatic, generator de vid, ventuză pneumatică):

- Materiale şi accesorii necesare realizării lucrărilor practice (cabluri, conductoare, conectori etc.);
- Laborator/atelier cu echipamente specifice pentru acționări electro-hidropneumetice, platformă de laborator;
- Documentație tehnică și tehnologică (cataloage, specificații tehnice, standarde, scheme de acționare electro-hidropneumatice, fișe tehnologice);
- Trusa electricianului;
- Program informatic pentru desenarea schemelor electro-hidropneumatice FluidSIM, CD-uri, utilizarea Google Suite for Education Google Meet, Zoom, Whats App etc. pentru sesiunile video, videoproiector;
- Surse de documentare (Internet, platforme educaționale); Normative; Documentații de lucru.

Durată: 100 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales

- Etape de lucru:

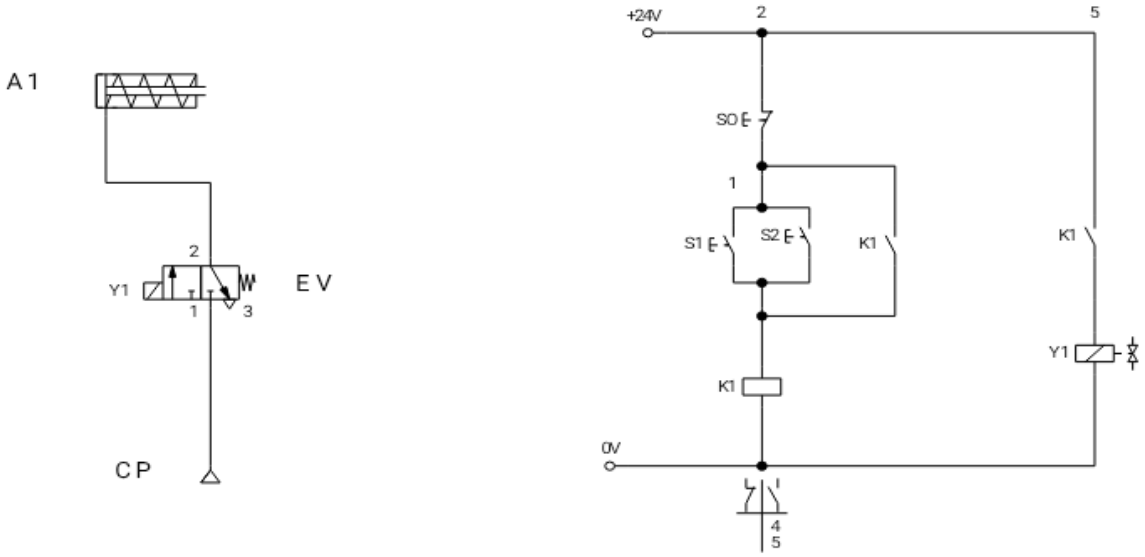
- Organizarea colectivului de elevi prin împărţirea acestora în grupuri de 3-4 elevi;
- Recapitularea cunoştinţelor anterioare prin aplicarea la clasă sau online a Activității de evaluare, pentru tema ***Cilindrul electro-pneumatic cu simplă acțiune***. Testul se poate aplica și online pe platforma Wordwall.
  Testul se poate trimite prin email, pe rețele de socializare, pe platforma Google Classroom și poate să fie accesat de elevi fără creare de cont.
- Numerotarea grupurilor de elevi pentru aplicarea metodei „Unul stă, ceilalți circulă”;
- Distribuirea Fișelor de lucru către grupurile de elevi;
- Rezolvarea sarcinilor de lucru din cadrul Fișelor de lucru;
- Interpretarea rezultatelor şi comunicarea acestora tuturor grupurilor de lucru;
- Evaluarea rezultatelor tuturor grupurilor de elevi de către cadrul didactic.

FIŞĂ DE LUCRU

COMANDA INDIRECTĂ A UNUI CILINDRU CU SIMPLU EFECT FOLOSIND FUNCȚIA „SAU”

Elevii primesc în cadrul grupului următoarea schemă pentru care au de rezolvat următoarele sarcini de lucru:

1. Creați pe desktop un folder cu denumirea Echipaj_număr.
2. Identificați și denumiți elementele componente ale schemei date într-un fișier Word cu denumirea schema.doc salvat în folderul creat.
3. Fiecare echipaj realizează schema dată utilizând programul FluidSIM (elevii pot folosi tipuri diferite de distribuitoare din biblioteca programului, în funcție de creativitatea fiecăruia).Salvați schema realizată într-un fișier cu denumirea schema1.ct.
4. Simulați cu ajutorul programului FluidSIM funcționalitatea schemei.
5. Inserați în schemă o rezistență reglabilă (drosel) pe cursa cilindrului cu simplu efect ce va limita debitul la 50 % și salvați schema realizată într-un fișier cu denumirea schema2.ct.
6. Simulați cu ajutorul programului FluidSIM funcționalitatea schemei realizate la punctul 5.

Comanda unui cilindru cu simplu efect

Metoda ”Unul stă, ceilalți circulă” (cunoscută și sub numele *One Stays, the Others Stray*), este o strategie de învățare colaborativă excelentă pentru activitățile de laborator/instruire practică. Iată cum se poate aplica această metodă pentru ***Comanda unui cilindru cu simplu efect***, împărțind laboratorul/atelierul în 4 stații de lucru:

- Organizarea celor 4 grupuri de elevi;
  Fiecare grup de elevi va primi o Fișa cu o porțiune din schema extinsă de mai sus și o sarcină specifică astfel:

Grupul 1- (Fișă cu Sursa și Alimentarea)

- **Sarcină de lucru:** Identifică sursa de presiune CP și conexiunea către orificiul 1 al electrovalvei EV
  - Elevii trebuie să explice de ce presiunea de alimentare trebuie să fie constantă pentru ca droselul inserat să funcționeze corect.
  - Elementul cheie este simbolul triunghiului (sursa de aer) și linia principală de presiune.

Grupul 2: (Fișă cu Electrovalva/ Distribuitorul 3/2)

- **Sarcină de lucru:** Analizează funcționarea bobinei Y1 și al arcului de revenire al electrovalvei/distribuitorului.
  - Elevii trebuie să explice ce se întâmplă în interiorul electrovalvei/ distribuitorului când semnalul electric este activat (trecerea de la poziția de repaus la cea de lucru).
  - Elementul cheie este comutarea căilor 1 către 2 pentru avans și 2 către 3 pentru retragere.

Grupul 3: (Fișă cu Droselul – elementul nou introdus)

- **Sarcină de lucru:** Inserează simbolul droselului pe linia dintre electrovalvă/ distribuitor și cilindru.
  - Elevii trebuie să explice vizual cum reglajul la 50% reduce secțiunea de trecere a aerului. Elementul cheie este modificarea timpului de deplasare al tijei, în funcție de reglajul droselului - timpul crește, viteza scade.
  - Elevii vizitatori completează următoarea Fișă de observație atunci când ajung la acest Grup 3 astfel încât să-i ajute să se concentreze pe detalii și să obțină informațiile corecte.

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE- Stație Drosel (50%)

Nume vizitator.....
Grup de origine.....

1.Identificarea simbolului – desenează rapid simbolul droselului așa cum l-a reprezentat gazda.

2. Verificarea logicii – Întreabă gazda și bifează varianta corectă:

a. Droselul modifică presiunea aerului (forța cu care împinge tija);

b. Droselul modifică debitul aerului (viteza cu care se mișcă tija);

Răspuns așteptat – b.

3. **Experiment virtual** (întrebare pentru gazdă): ”Dacă reglăm droselul la 10% în loc de 50%, ce se va întâmpla cu timpul de umplere al cilindrului?

Răspuns așteptat – timpul de umplere va crește semnificativ, deoarece secțiunea prin care va trece aerul este mult mai mică, debitul scade, deci tija se va deplasa mult mai lent.

4. **Impactul asupra retragerii –** având în vedere că aerul de evacuare (împins de arc) trece prin același drosel la întoarcere, cum crezi că va fi retragerea tijei?

a. Rapidă (ca și cum droselul nu ar exista);

b. Lentă (frânată la fel ca la ieșire);

Răspuns așteptat- b.

Explicație tehnică- În schemă, droselul este montat pe singura linie ce duce la cilindru. Când se eliberează butonul electrovalvei, arcul cilindrului trebuie să împingă aerul înapoi prin aceeași ”strangulare” de 50% pentru a ajunge la evacuare. Prin urmare și retragerea va fi temporizată.

Grupul 4: (Fișă cu Cilindrul A1)

- **Sarcină de lucru:** Analizează cilindrul cu simplu efect și modul în care acesta primește aerul limitat
  - Elevii trebuie să explice de ce tija se deplasează ”lent” (datorită droselului), dar se retrage (sau nu) la fel de lent, în funcție de tipul de drosel ales (unidirecțional sau bidirecțional).
  - Elementul cheie este interacțiunea dintre forța aerului și forța arcului de revenire.

Mecanismul Rotației (Reamintire)

1. **Lucrul în grup (10minute):** Fiecare grup își definitivează schema și explicațiile pe Fișa de lucru.
2. **Rotația (5 minute/ stație)**
   Gazda (Elevul 4): Rămâne la masă. Dacă este la Grupul 3, va trebui să demonstreze vizitatorilor cum reducerea debitului de aer limitează debitul.
   Călătorii (1, 2, 3): Se rotesc pentru a înțelege întreg procesul, de la sursă la execuția temporizată.
3. **Reuniunea:** Elevii revin la baza lor și finalizează schema conform Fișei de lucru cu indicațiile de la 1-6.

Concluzia clară și structurată pe care elevii trebuie să o noteze la finalul lucrării de laborator pe Fișa de lucru- Comanda cilindrului cu simplu efect și controlul debitului:

- **Funcționarea sistemului-** Comanda cilindrului A1 este realizată prin activarea electrică a bobinei Y1, care permite trecerea aerului de la sursa 1 către consumatorul 2.
- **Rolul droselului-** Introducerea droselului pe linia de alimentare nu modifică forța cilindrului, ci limitează debitul de aer, permițând astfel reglarea vitezei de deplasare a tijei.
- **Efectul reglajului-** O setare de 50 % a droselului crește timpul de umplere /golire a camerei pistonului, rezultând o mișcare un uniformă și controlată.
- **Revenirea-** În absența semnalului electric, arcul cilindrului asigură retragerea tijei, forțând aerul să treacă înapoi prin drosel și să fie evacuat prin orificiul 3 al electrovalvei.

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	35 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă.	10 puncte
		1.2. Alegerea componentelor necesare realizării lucrării.	15 puncte
		1.3. Utilizarea terminologiei de specialitate.	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Identificarea elementelor componente ale schemei.	10 puncte
		2.2. Inserarea droselului în cadrul sistemului.	15 puncte
		2.3 Programarea unor procese de deplasare şi funcţii de comandă şi control simple cu ajutorul programului FluidSIM®	20 puncte
		2.4. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, a condițiilor de mediu	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	15 puncte	3.1. Simularea funcționării schemei cu ajutorul programului FluidSIM®	10 puncte
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	5 puncte

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea în cadrul modulului **„Sisteme electro-hidropneumatice”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ şi centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

Evaluarea poate fi:

a. în timpul parcurgerii modulului prin forme de verificare continuă a rezultatelor învăţării.

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice.
- Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. finală

- Realizată printr-o lucrare cu caracter practic şi integrat la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării(cunoştinţe,

abilități și atitudini). Aprecierea lucrării se va realiza pe baza criteriilor şi indicatorilor de realizare şi ponderea acestora, precizate în standardul de pregătire profesională al calificării.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de autoevaluare;
- Teste de verificarea cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi alegere dual, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate sau itemi de tip rezolvare de probleme;
- Lucrări de laborator;
- Lucrări practice.

Se recomandă utilizarea portofoliului digital, care poate include:

- scheme realizate în aplicații digitale;
- capturi din simulări;
- fișe de lucru;
- mini-proiect „green”;
- reflecție personală;
- raport după vizionarea lecției LunchBox Sessions.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluare de tip formativ şi la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte dobândirea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul. Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţării din Standardul de Pregătire Profesională.

EXEMPLE DE INSTRUMENTE DE EVALUARE

TEST DE EVALUARE - *Elemente de acționare cu simplă acțiune*

SUBIECTUL I **30 puncte**

A. 10 puncte

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 – 5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Elementele care servesc la transportarea aerului comprimat într-o instalație de acționare pneumatică sau electropneumatică sunt:
   a) distribuitoarele
   b) motoarele pneumatice
   c) compresoarele
   d) conductele

2. Reglarea debitului pe circuitele hidraulice se realizează cu:
   a) distribuitoare;
   b) drosele;
   c) motoare;
   d) pompe.

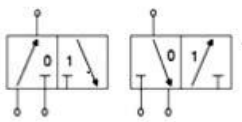
3. Regulatoarele de presiune se mai numesc și:
   a) filtre
   b) supape de siguranță
   c) rezervoare
   d) amortizoare

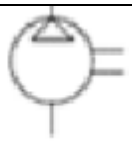
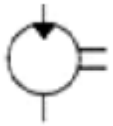
4. Compresorul face parte din categoria elementelor de:
   a) procesare;
   b) preparare aer comprimat;
   c) execuție;
   d) comandă.

5. Supapele de presiune normal închise au rolul de:
   a) deversare;
   b) reglare;
   c) control;
   d) siguranță;

B. 10 puncte

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate echipamente hidraulice şi pneumatice, iar în coloana **B** sunt enumerate simbolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

Coloana A **Echipamente hidraulice şi pneumatice**	**Coloana B** **Simbolurile echipamentelor hidraulice şi pneumatice**
1. Drosele reglabile	
2. Motor hidraulic cu un orificiu de ieşire	

3. Distribuitoare hidraulice şi pneumatice 3/2	
4. Supapă cu arc	
5. Compresor	
	

C. 10 puncte
Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **5**, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

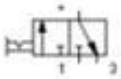
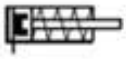
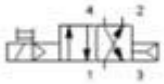
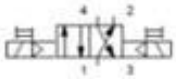
1. Elementele de acționare hidraulice folosesc ca agent motor lichide sub presiune.
2. Supapele de sens permit curgerea fluidului în ambele sensuri.
3. Motoarele hidraulice au rolul de a converti energia hidraulică de presiune a uleiului în energie electrică.
4. Cilindrul cu simplă acțiune efectuează cursa activă pe două direcții.
5. Cilindrul cu dublă acțiune are un singur orificiu dispus la un capăt.

SUBIECTUL II **24 puncte**

II.1 Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, informația corectă care completează spațiile libere:
10 puncte

1. Distribuitoarele sunt elemente pneumatice cu rol de a …(1)……. energia pneumatică pe anumite circuite, în concordanță cu comenzile pe care le primesc.
2. Supapele sunt elemente pneumatice care au diferite funcții de …(2)…….și control a parametrilor agentului de lucru din circuit.
3. Conductele asigură circulația ……(3)…. motor către diferitele elemente ale schemei.
4. Filtrele sunt elemente destinate …(4)……. agentului motor.
5. Simbolul distribuitorului este un ……(5)…. împărțit într-un număr de căsuțe egal cu numărul de poziții pe care poate comuta; în fiecare căsuță este reprezentată schema de conectare corespunzătoare

II.2 În figura de mai jos sunt reprezentate elemente ale sistemelor electro- hidropneumatice. Precizați denumirile elementelor **14 puncte**

		1
		2
		3
		4
		5
		6
		7

1.....; 2.....; 3.....; 4.....;
5.....; 6.....; 7.....;

SUBIECTUL III **36 puncte**

1. Realizați un eseu cu tema „Cilindrii pneumatici”, având în vedere următoarele:

a) Definiția cilindrilor pneumatici;
b) Părțile componente ale cilindrilor pneumatici;
c) Simbolizarea cilindrilor pneumatici;
d) Rolul acestora în ansamblul pneumatic

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

- Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.

SUBIECTUL I: 30 puncte

A. 10 puncte
1 – d; 2 –b ; 3 –b; 4-b; 5-d;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

B. 10 puncte
1 – f; 2 –d; 3 – a; 4 – e; 5 – c;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

C. 10 puncte
Identificarea valorii de adevăr a afirmaţiilor
1 – A; 2 – F; 3 – A; 4- F; 5- F.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

SUBIECTUL II: 24 puncte

II.1. 10 puncte
1. dirija
2. reglare
3. agentului
4. purificării
5. dreptunghi
*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **1 punct**.*

II.2. 14 puncte
1- distribuitor 3/2 cu acţionare manuală normal închis
2- conector T (ramificaţie)
3- cilindru cu simplă acţiune
4- cilindru cu dublă acţiune
5- drosel de cale
6- distribuitor electro-pneumatic 4/2 monostabil cu revenire pneumatică
7- distribuitor electro-pneumatic 4/2 bistabil
*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **1 punct**.*

SUBIECTUL III: 36 puncte

a) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
a) Definiția cilindrilor pneumatici
Cilindrii pneumatici sunt dispozitive mecanice care folosesc aerul comprimat pentru a produce o mișcare liniară. Practic, aerul sub presiune pătrunde în interiorul cilindrului și împinge pistonul, determinând deplasarea acestuia. În funcție de modul în care sunt alimentați, cilindrii pot fi:

- **cu simplă acțiune**, unde aerul acționează într-un singur sens, iar revenirea se face cu ajutorul unui arc;
- **cu dublă acțiune**, unde aerul acționează alternativ în ambele camere ale cilindrului, permițând mișcarea înainte și înapoi.

Această transformare a energiei aerului în mișcare mecanică face ca cilindrii să fie foarte utili în procese repetitive și rapide.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

b) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
b) Părțile componente ale cilindrilor pneumatici
Deși pot exista diferențe între modele, majoritatea cilindrilor pneumatici sunt alcătuiți din:

- **Corpul cilindrului** – tubul în care se deplasează pistonul.
- **Pistonul** – elementul intern care este împins de aerul comprimat.
- **Tija pistonului** – transmite mișcarea pistonului către exterior.
- **Capacele cilindrului** – închid cilindrul la ambele capete și conțin orificiile de alimentare cu aer.
- **Garnituri de etanșare** – împiedică pierderile de aer și asigură funcționarea corectă.

- **Arcul de revenire** (doar la cilindrii cu simplă acțiune).
- **Amortizoare** – reduc șocurile la capătul cursei pistonului.

Fiecare componentă are un rol bine stabilit, contribuind la funcționarea eficientă și durabilă a cilindrului.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

c) 9 puncte

Exemplu de posibil răspuns:
c) Simbolizarea cilindrilor pneumatici
În schemele tehnice, cilindrii pneumatici sunt reprezentați prin simboluri standardizate, pentru a fi ușor de recunoscut. Cele mai întâlnite simboluri sunt:

- **Cilindru cu simplă acțiune** – reprezentat printr-un dreptunghi cu un arc desenat pe o parte.
- **Cilindru cu dublă acțiune** – reprezentat printr-un dreptunghi împărțit în două camere, fiecare cu câte un orificiu de alimentare.
- **Cilindru cu tijă dublă** – simbolizat printr-un piston cu tije pe ambele părți.
- **Cilindru telescopic** – reprezentat prin mai multe segmente concentrice.

Simbolurile sunt importante deoarece permit înțelegerea rapidă a funcționării unui sistem pneumatic fără a fi necesară demontarea sau observarea directă a componentelor.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

***d)* 9 puncte**

Exemplu de posibil răspuns:
d) Rolul cilindrilor pneumatici în ansamblul pneumatic
Într-un sistem pneumatic, cilindrii sunt **elementele de execuție**, adică acele componente care realizează efectiv mișcarea. Ei sunt responsabili pentru:

- **deplasarea pieselor** în procese de asamblare sau manipulare;
- **acționarea unor mecanisme** precum clești, prese sau dispozitive de blocare;
- **realizarea mișcărilor repetitive**, rapide și precise;
- **automatizarea proceselor industriale**, contribuind la creșterea productivității.

Datorită avantajelor lor – cost redus, întreținere simplă, funcționare curată – cilindrii pneumatici sunt indispensabili în multe domenii industriale.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **8 puncte**.*
*Pentru fiecare răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru utilizarea corectă a limbajului de specialitate se acordă **1 punct***

TEST DE EVALUARE - *Distribuitoare, reglarea debitului, consumul energetic și utilizarea resurselor digitale în circuite pneumatice*

SUBIECTUL I **10 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 – 5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Distribuitorul 3/2 are:
   a) 3 căi și 3 poziții

b) 2 căi și 3 poziții
c) 3 căi și 2 poziții
d) 2 căi și 2 poziții

2. Reglarea vitezei unui cilindru pneumatic se realizează cu:
a) presostatul
b) filtrul
c) droselul
d) rezervorul

3. Un distribuitor acționat electric este:
a) ventil manual
b) supapă de sens
c) electrovană
d) filtru

4. Simbolurile elementelor pneumatice sunt standardizate conform:
a) ISO 9001
b) ISO 1219
c) ISO 45001
d) ISO 50001

5. Pierderile de aer într-un circuit pneumatic:
a) reduc eficiența și cresc consumul energetic
b) nu influențează funcționarea
c) cresc presiunea în instalație
d) reduc debitul pompei hidraulice

SUBIECTUL II **15 puncte**

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate echipamente hidraulice și pneumatice, iar în coloana **B** sunt enumerate rolurile acestora. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

A. Echipamente hidraulice și pneumatice	**B.** Rolul echipamentelor hidraulice și pneumatice
1. Drosel	a. Comandă electrică a unui distribuitor
2. Filtru	b. Reglarea debitului
3. Presostat	c. Măsurarea presiunii
4. Electrovana	d. Conducerea aerului
5. Conductă flexibilă	e. Reținerea impurităților
	f. Măsurarea debitului

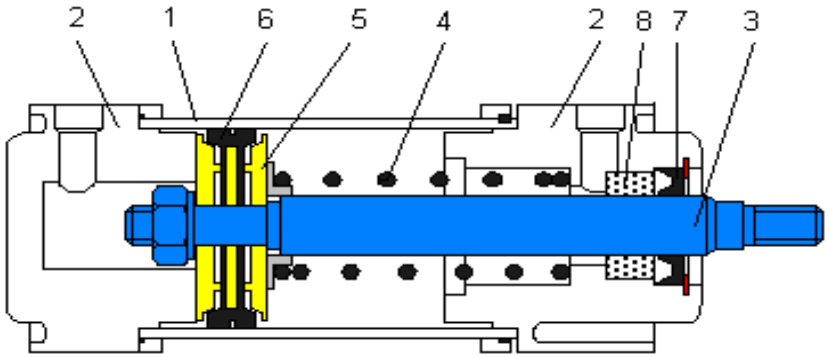
SUBIECTUL III **25 puncte**

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **5**, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1. Lecțiile digitale pot fi utilizate pentru simularea funcționării pompelor pozitive și non-pozitive.
2. Pierderile de aer nu influențează consumul energetic al instalației pneumatice.
3. FluidSIM și PneumoSim sunt aplicații utilizate pentru simularea circuitelor pneumatice.
4. Colectarea selectivă a materialelor utilizate în laborator contribuie la protecția mediului.
5. Cilindrii cu simplă acțiune pot realiza mișcare în ambele sensuri folosind doar aer comprimat.

SUBIECTUL IV **40 puncte**

În figura de mai jos se dă **sectiunea printr-un cilindru cu simplu efect cu revenire cu arc.**

a. Să se identifice elementele cilindrului dat.
b. Să se precizeze rolul elementelor 4, 6, 7 și 8.

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

Subiectul I: 10 puncte
1-c; 2-c; 3-c; 4-b; 5-a
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

Subiectul II: 15 puncte
1-b; 2-e; 3-f; 4-a; 5-d
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.*

Subiectul III: 25 puncte
1-A, 2-F, 3-A, 4-A, 5-F.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **5 puncte***

Subiectul IV: 40 puncte
a. (32 p)
1-cămaşa (corpul) cilindrului;
2-capacele cilindrului
3-tija
4-resortul de revenire;
5-pistonul;
6-etanşarea pistonului faţă de cămaşă;
7-etanşarea tijei cilindrului;
8-bucşă de ghidare a tijei.
*Pentru răspuns corect se acordă câte **4 puncte**.*

b.(8 p)
Elementul 4 - resortul de revenire, asigură cursa de retragere a pistonului.
Garnitura de etanșare 6 - nu permite pierderea aerului din camera activă.
Etanșarea tijei cilindrului 7 - nu permite pătrunderea corpurilor străine în interiorul cilindrului, acestea putând bloca pistonul.
Bucșa de ghidare a tijei 8 - asigură o mișcare liniară a acesteia.
*Pentru răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

BIBLIOGRAFIE

1. Standarde DIN ISO 1219 sau DIN EN 81346-2
2. Program cu licenţă FluidSIM®.
3. https://www.festo-didactic.com/
4. https://www.festo-didactic.com/int-en/learning-systems/software-e-learning/fluidsim
5. https://www.labvolt.com/solutions/1_mechatronics
6. https://www.festo-didactic.com/ov3/media/customers/1100/fluidsim5_enus_v1.pdf
7. https://www.lunchboxsessions.com
8. LunchBox Sessions – https://www.lunchboxsessions.com
9. Standarde de pregătire profesională, învățământ liceal, filiera tehnologică, domeniul de pregătire profesională Electromecanică, 2016

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 96

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
INDUSTRIE TEXTILĂ ȘI PIELĂRIE

2026

GRUPUL DE LUCRU:

PAULA - IOANA BOZDOG	**prof. ing. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Victor Ungureanu” Câmpia Turzii**
NICOLETA-LAVINIA BUTNARIU	**prof. ing. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Maria Baiulescu” Brașov**
ADRIANA CIOLOCA	**prof. ing. grad II, Școala Profesională Germană Kronstadt, Brașov**
CARMEN-IULIANA DOROFTEIU	**prof. ing. grad didactic I, Liceul „Alexandru cel Bun” Botoșani**
BEATRICE-HENRIETTE GIUGARU	**prof. ing. grad didactic I, Școala Profesională Specială „Sfânta Ecaterina” Huși**
IOANA-SIMONA LĂCĂTUȘU	**prof. ing. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Traian Vuia”, Oradea**
ANA - CRISTINA MANEA	**prof. ing. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Constantin Brâncuși” Craiova**
MONICA - ALEXANDRINA PRELIPCIANU	**prof. ing. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Maria Baiulescu” Brașov**
ELENA - DALINA RANCU	**prof. ing. grad didactic I, Colegiul Tehnic Reșița**
LĂCRIMIOARA VERDEȘ	**prof. ing. grad didactic I, Liceul Teoretic „Emil Racoviță” Baia Mare**

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE:

Curriculumul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Industrie textilă și pielărie**, cuprinde planul de învățământ elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi, precum și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de Pregătire Profesională (SPP) aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă, coerentă și aplicativă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională *Industrie textilă și pielărie*. Structura curriculară urmărește dezvoltarea competențelor tehnice specifice proceselor de realizare a produselor textile și din piele, a competențelor privind organizarea activităților la locul de muncă, precum și formarea unei conduite profesionale responsabile, orientate spre calitate, eficiență și respectarea normelor de securitate și protecția mediului.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare aferente modulelor din planul de învățământ, a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri educaționale: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea certificării calificărilor profesionale de nivel 3, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea certificării calificărilor profesionale de nivel 4 și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, domeniul Industrie textilă și pielărie include module care vizează dezvoltarea competențelor tehnice fundamentale pentru calificările din domeniu, precum:

● **Materii prime în industria textilă și pielărie** – asigură formarea competențelor privind identificarea, caracterizarea și utilizarea materiilor prime textile și a pieilor naturale și artificiale, precum și înțelegerea influenței acestora asupra calității produsului finit.

● **Operații tehnologice din industria textilă și pielărie** – contribuie la formarea competențelor privind analiza procesului tehnologic, pregătirea materialelor, executarea operațiilor specifice (croire, coasere, asamblare, finisare) și respectarea documentației tehnice.

● **Planificarea și organizarea activităților de producție**– vizează dobândirea competențelor privind organizarea locului de muncă, aplicarea principiilor ergonomice, întreținerea utilajelor, planificarea proceselor de producție, utilizarea documentelor tehnologice și integrarea principiilor dezvoltării sustenabile în activitatea productivă.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 ale Cadrului Național al Calificărilor (CNC), domeniul de pregătire profesională Industrie textilă și pielărie.

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician în industria textilă
2. Tehnician în industria pielăriei
3. Tehnician designer vestimentar

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Filator
2. Țesător
3. Finisor produse textile
4. Tricoter - confecționer
5. Confecționer produse textile
6. Croitor îmbrăcăminte după comandă
7. Cizmar
8. Confecționer articole din piele și înlocuitori
9. Confecționer îmbrăcăminte din piele și înlocuitori
10. Marochiner
11. Finisor piele

Curriculumul promovează abordări didactice centrate pe elev, metode active și experiențiale de învățare, utilizarea instrumentelor digitale și integrarea cerințelor pieței muncii, asigurând adaptabilitatea formării profesionale la dinamica sectorului textil și de pielărie.

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învățării – tehnice generale (URI)	**Denumire modul**
URÎ 2. Identificarea și selectarea materiilor prime din textile pielărie **URÎ 7:** Efectuarea analizelor de laborator pentru materii prime și materiale	**Modul I:** Materii prime în industria textilă și pielărie
URÎ 5: Efectuarea operațiilor tehnologice pentru realizarea unui produs specific domeniului textile pielărie	**Modul II:** Operații tehnologice din industria textilă și pielărie
URÎ 6: Planificarea activității proprii **URÎ 8:** Planificarea și organizarea producției	**Modulul II**: Panificarea și organizarea activităților de producție

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: INDUSTRIA TEXTILĂ ȘI PIELĂRIE

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Materii prime în industria textilă și pielărie

Total ore /an:		**104**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	laborator -	**52**
	instruire practică	**-**

Modul II. Operații tehnologice în industria textilă și pielărie

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Modul III. Planificarea și organizarea activităților de producție

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator tehnologic	**-**
	instruire practică	**52**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I: MATERII PRIME ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ ȘI PIELĂRIE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul **„Materii prime în industria textilă și pielărie”** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Industria textilă și pielărie, face parte din pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**52 ore/an**
laborator tehnologic	**52 ore/an**
instruire practică	**-**

Modulul „**Materii prime în industria textilă și pielărie**”, este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Industria textilă și pielărie sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

Modulul contribuie la formarea competențelor necesare continuării formării profesionale la un nivel avansat (postliceal sau universitar), prin dezvoltarea capacității de identificare, analizare și selectare a materiilor prime din industria textilă și pielărie în raport cu cerințele tehnologice și de calitate, precum și a utilizării responsabile a acestora, în acord cu principiile sustenabilității și economiei circulare.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 2. IDENTIFICAREA ȘI SELECTAREA MATERIILOR PRIME DIN TEXTILE PIELĂRIE URÎ 7: EFECTUAREA ANALIZELOR DE LABORATOR PENTRU MATERII PRIME ȘI MATERIALE			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
7.1.18	7.2.14. 7.2.15. 7.2.17. 7.2.18.	7.3.7. 7.3.8.	**I. Norme de Securitatea și sănătatea în muncă, Prevenirea și stingerea incendiilor** specifice laboratoarelor de analiză a materiilor prime din textile și pielărie.
7.1.2. 7.1.3. 7.1.18	7.2.2. 7.2.3. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.17. 7.2.18. 7.2.19	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**II. Metode de analiză specifice materiilor prime din textile și pielărie.** 1. Metoda organoleptică pentru determinarea următoarelor caracteristici: - fibre textile: culoare, luciul, ondulațiile - piei finite: culoarea, nuanța, tușeul, spicul, moliciunea, mirosul, aspectul.

			2. Proba arderii pentru identificarea fibrelor în funcție de comportarea la ardere (felul arderii, mirosul degajat și reziduul obținut) 3. Metoda microscopică în care se identifică aspectul diferitelor tipuri de fibre textile. 4. Metoda cântăririi pentru determinarea masei. **Principiul selectării eșantionului pentru analiză, responsabilități privind prelevarea probelor.**
2.1.1. 7.1.1. 7.1.4. 7.1.5. 7.1.6. 7.1.18	2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.15. 2.2.16. 2.2.17 7.2.1. 7.2.4. 7.2.5. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16. 7.2.17. 7.2.18. 7.2.19	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**III. Fibre textile. Fibre naturale și fibre chimice.** 1. Definiție, clasificare. 2. Noțiuni generale privind obținerea fibrelor textile (bumbac, in, cânepă, lână, mătase, fibre chimice). 3. Proprietăți ale fibrelor textile: - Proprietăți fizice: masa specifică, culoarea, luciul, lungimea, finețea, higroscopicitatea, comportarea la căldură, comportarea la ardere, ondulațiile, încărcarea electrostatică, stabilitatea față de lumina solară și starea atmosferică, rezistența față de microorganisme. - Proprietăți mecanice: rezistența și alungirea la rupere, comportarea la frecare. - Proprietăți chimice: comportarea la acțiunea substanțelor alcaline, comportarea la acțiunea substanțelor acide, comportarea la acțiunea substanțelor oxidante. 4. Domenii de întrebuințare ale fibrelor textile; selectarea materiilor prime specifice din filatură. 5. Analize de laborator specifice fibrelor textile: determinarea finețiifibrelor, masei fibrelor textile, aspectul la microscop. 6. Defecte ale fibrelor textile identificate organoleptic; instrumente utilizate pentru identificare/ observare organoleptică. 7. Documente justificative privind calitatea fibrelor, conform procedurilor de analiză: buletine de analiză, formulare tipizate, etichete, marcatoare. 8. Utilizarea informațiilor de pe Internet (ex. baze de date, cataloage de prezentare) pentru rezolvarea sarcinilor de lucru. 9. Practici sustenabile: colectarea, sortarea și reutilizarea deșeurilor din filaturi
2.1.2. 7.1.1. 7.1.7. 7.1.8. 7.1.9. 7.1.18.	2.2.4. 2.2.5. 2.2.6. *2.2.15.* *2.2.16.* *2.2.17* 7.2.1. 7.2.6. 7.2.7. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7.	**IV. Fire textile.** 1. Definiție, clasificare. 2. Proprietăți ale firelor textile: finețea, torsiunea, rezistența și alungirea la rupere, neuniformitatea, flexibilitatea. 3. Domenii de întrebuințare ale firelor textile; selectarea materiilor prime specifice din țesătorii și fabricile de tricotaje. 4. Analize de laborator specifice firelor textile: determinarea finețiii, determinarea torsiunii, determinarea rezistenței și alungirii la rupere.

	7.2.17. 7.2.18. 7.2.19	7.3.8.	5. Defecte ale firelor textile identificate organoleptic; instrumente utilizate pentru identificare/ observare organoleptică 6. Documente justificative privind calitatea firelor, conform procedurilor de analiză: buletine de analiză, formulare tipizate, etichete, marcatoare. 7. Utilizarea informațiilor de pe Internet (ex. baze de date, cataloage de prezentare) pentru rezolvarea sarcinilor de lucru 8. Practici sustenabile: colectarea, sortarea și reutilizarea deșeurilor din țesătorii și fabrici de tricotaje
2.1.3. 7.1.1. 7.1.10. 7.1.11. 7.1.12. 7.1.18.	2.2.7. 2.2.8. 2.2.9. *2.2.15.* *2.2.16.* *2.2.17* 7.2.1. 7.2.8. 7.2.9. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16. 7.2.17. 7.2.18.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**V. Țesături și tricoturi** 1. Definiții, clasificări. 2. Caracteristici ale țesăturilor si tricoturilor: - Caracteristici fizice și structural-dimensionale: lungimea, lățimea, masa specifică, grosimea, desimea. - Caracteristici mecanice generale: sarcina de rupere, alungirea la rupere, rezistența la uzură prin frecare. - Caracteristici mecanice specifice tricoturilor: elasticitatea, extensibilitatea, deșirabilitatea, rularea la margini. - Caracteristici mecanice specifice țesăturilor: contracția. - Caracteristici igienico-funcționale: capacitate de izolare termică, permeabilitatea la aer, permeabilitatea la apă, higroscopicitatea, hidrofilia. - Caracteristici de aspect: stabilitatea dimensională, capacitatea de revenire din șifonare, flexibilitatea, transparența. 3. Domenii de întrebuințare ale țesăturilor si tricoturilor; selectarea materiilor prime specifice din industria de confecții textile. 4. Analize de laborator specifice țesăturilor și tricoturilor: determinarea masei specifice, determinarea grosimii, determinarea desimii, determinarea naturii firelor de urzeală și de bătătură la țesături, determinarea înclinării șirurilor de tricot. 5. Defecte ale țesăturilor și tricoturilor identificate organoleptic; instrumente utilizate pentru identificare/ observare organoleptică. 6. Documente justificative privind calitatea țesăturilor și tricoturilor, conform procedurilor de analiză: buletine de analiză, formulare tipizate, etichete, marcatoare. 7. Utilizarea informațiilor de pe Internet (ex. baze de date, cataloage de prezentare) pentru rezolvarea sarcinilor de lucru 8. Aplicarea principiilor economiei circulare în colectarea și gestionarea deșeurilor în fabricile de confecții
2.1.4.	2.2.10. 2.2.11. 2.2.12. *2.2.15.* *2.2.16.*	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5.	**VI. Piei și înlocuitori de piele** 1. Definiție, clasificări. 2. Obținerea pieilor. 3. Caracteristici ale pieilor naturale și ale înlocuitorilor de piele.

7.1.1. 7.1.13. 7.1.14. 7.1.15. 7.1.18.	*2.2.17.* 7.2.1. 7.2.10. 7.2.11. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16. 7.2.17. 7.2.18.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	- Caracteristici fizice: grosimea, suprafața, masa, absorbția apei, conductibilitatea termică, conductibilitatea electrică, permeabilitatea la apă, la vapori, la aer. - Caracteristici mecanice: rezistența la tracțiune, la crăpare a feței, la uzură, la flexiune, alungirea, elasticitatea și plasticitatea. 4. Domenii de întrebuințare a pieilor naturale și înlocuitorilor de piele; selectarea materiilor prime specifice din industria pielăriei. 5. Analize de laborator specifice pieilor și înlocuitorilor de piele: determinarea grosimii pieilor și înlocuitorilor de piele, determinarea masei specifice, determinarea permeabilității la apă a pieii finite. 6. Defecte ale pieilor și înlocuitorilor de piele identificate organoleptic; instrumente utilizate pentru identificare/ observare organoleptică. 7. Documente justificative privind calitatea pieilor și înlocuitorilor de piele, conform procedurilor de analiză: buletine de analiză, formulare tipizate, etichete, marcatoare. 8. Utilizarea informațiilor de pe Internet (ex. baze de date, cataloage de prezentare) pentru rezolvarea sarcinilor de lucru. 9. Gestionarea responsabilă a deșeurilor și valorificarea materialelor în industria pielăriei.
2.1.5. 7.1.1. 7.1.16. 7.1.17. 7.1.18	2.2.13. 2.2.14. *2.2.15.* *2.2.16.* *2.2.17.* 7.2.1. 7.2.12. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16. 7.2.17. 7.2.18.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**VII. Materiale auxiliare** pentru industria textilă și pentru industria pielăriei 1. Definiții. 2. Clasificarea și rolul materialelor auxiliare în structura produselor textile. 3. Clasificarea și rolul materialelor auxiliare în structura produselor din piele și înlocuitorilor de piele. 4. Identificarea și selectarea materialelor auxiliare specifice confecțiilor textile și din piele. 5. Analize de laborator pentru căptușeli, întăriturI: determinarea masei specifice, determinarea grosimii, determinarea desimii. 6. Analize de laborator pentru ața de cusut: determinarea finețiI, determinarea sensului răsucirii și cablării. 7. Analize de laborator pentru adezivi: rezistența la desprindere. 8. Analize de laborator pentru tălpi și tocuri: rezistența la flexiuni repetate. 9. Utilizarea informațiilor de pe Internet (ex. baze de date, cataloage de prezentare) pentru rezolvarea sarcinilor de lucru. 10. Practici sustenabile: colectarea, sortarea și reutilizarea deșeurilor textile și de pielărie

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- **Materii prime**: fibre textile naturale și chimice; fire textile; țesături și tricoturi; piei crude, piei finite și înlocuitori de piele; materiale auxiliare (căptușeli, întăriturі, ațe de cusut, furnituri, accesorii).
- **Substanțe chimice** uzuale de laborator: acizi, baze, oxizi, glicerină, solvenți, adezivi.
- **Instrumente și dispozitive de lucru**: lupe, microscoape textile, rigle, rulete, centimetru de croitorie, foarfeci, ace de cusut, ace cu gămălie, pensete, creuzete, pahare Berzelius, cilindri gradați, pipete, plăcuțe de sticlă, plăcuțe cu catifea, cartele de culori, spirtieră.
- **Echipamente pentru determinări fizice și mecanice**: dinamometru textil, dinamometru pentru piele, torsiometru, vârtelniță pentru fire, balanțe electronice, micrometru textil și micrometru pentru piele.
- **Echipamente pentru determinări funcționale și de durabilitate**: aparate pentru determinarea permeabilității la apă, flexometru.
- **Echipamente pentru identificare și analiză compozițională**: microscoape.
- **Mijloace TIC și resurse educaționale**: computer, videoproiector/tablă interactivă, conexiune Internet, baze de date, cataloage digitale, fișe de lucru, buletine de analiză, formulare tipizate.
- **Echipamente de protecție și securitate**: halate, mănuși, ochelari de protecție, trusă de prim ajutor, stingător de incendiu.

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile modulului **„Materii prime în industria textilă și pielărie”** vor fi abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularitățile domeniului de pregătire profesională, cu nivelul inițial de pregătire al elevilor și cu cerințele Standardelor de Pregătire Profesională.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic, în funcție de complexitatea conținuturilor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale elevilor, de dotările existente și de ritmul de asimilare al colectivului.

Având în vedere caracterul preponderent aplicativ al modulului, se recomandă ca activitățile de învățare să se desfășoare cu prioritate în laboratoare/cabinete de specialitate și, după caz, în atelierele unității de învățământ sau la operatorul economic, dotate corespunzător.

Pentru eficientizarea procesului de predare–învățare–evaluare, cadrul didactic va proiecta din timp activitatea didactică prin elaborarea de fișe de lucru, fișe de documentare, fișe de observație, probe de evaluare și autoevaluare, precum și prin pregătirea materialelor, instrumentelor, echipamentelor și a spațiului de lucru.

Se recomandă utilizarea unei game variate de metode didactice, îmbinând metodele tradiționale (expunerea, explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, experimentul, problematizarea, studiul de caz, învățarea prin descoperire etc.) cu metode centrate pe elev și de stimulare a creativității (brainstorming, metoda cubului, mozaicul, turul galeriei, metoda Phillips 6-6, explozia solară, tehnica 6/3/5, pălăriile gânditoare, jocul de rol, lucrul în echipă, proiectul ș.a.).

Activitățile de învățare vor fi centrate pe elev și vor ține cont de stilurile individuale de învățare, inclusiv prin adaptări pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Totodată, pot fi organizate activități interdisciplinare integrate cu TIC, protecția mediului, SSM/PSI și educația antreprenorială prin: realizarea de prezentări și infografice, fișe digitale și portofolii electronice; studii de caz privind impactul asupra mediului; exerciții de aplicare a normelor de securitate și sănătate în muncă; proiecte privind valorificarea economică a deșeurilor; activități de comunicare și lucru în echipă.

Pentru dobândirea rezultatelor învățării, se recomandă, cu caracter orientativ, următoarele tipuri de activități:

- exerciții de aplicare a normelor de securitate și sănătate în muncă și de prevenire și stingere a incendiilor în laborator;

- exerciții de identificare organoleptică a fibrelor textile, firelor, țesăturilor, tricoturilor, pieilor și înlocuitorilor de piele;
- exerciții de identificare a fibrelor textile prin proba de ardere și metoda microscopică;
- exerciții de determinare a finețiii, masei și umidității fibrelor textile;
- exerciții de determinare a finețiii, torsiunii, rezistenței și alungirii firelor textile;
- exerciții de determinare a masei specifice, grosimii și desimii țesăturilor și tricoturilor;
- exerciții de determinare a sarcinii de rupere și alungirii la rupere pentru țesături, tricoturi, piei și înlocuitori de piele;
- exerciții de determinare a permeabilității la apă a pielii finite;
- exerciții de identificare și selectare a materialelor auxiliare pentru confecții textile și din piele;
- completarea buletinelor de analiză și a formularelor tipizate;
- realizarea de cataloage de prezentare a materiilor prime și materialelor auxiliare utilizând surse digitale;
- studii de caz, proiecte, activități de documentare și activități practice.

Se recomandă integrarea în activitățile didactice a principiilor economiei circulare și a practicilor sustenabile, prin:

- exerciții practice de identificare, colectare și sortare a deșeurilor textile și de pielărie;
- realizarea de proiecte de reutilizare și valorificare a materialelor;
- studii de caz privind aplicarea economiei circulare;
- activități de documentare, dezbateri și realizarea de materiale informative.

Exemple de activități:

- exerciții de identificare și analiză organoleptică și fizico-mecanică a deșeurilor textile și de piele;
- determinarea proprietăților materialelor recuperate, compararea cu materiale noi;
- interpretarea rezultatelor și stabilirea posibilităților de reutilizare și valorificare;
- completarea documentelor de laborator;
- realizarea de mini-proiecte aplicative (exemplu de proiect: „Deșeul devine resursă” – elevii testează un material recuperat, stabilesc posibilitatea de reutilizare și propun un produs).

Laboratorul reprezintă cadrul principal pentru formarea deprinderilor de analiză și evaluare a materiilor prime și materialelor, elevii fiind implicați direct în organizarea și desfășurarea experimentelor, în observarea fenomenelor, înregistrarea și interpretarea rezultatelor.

Mediul de lucru, atmosfera colaborativă și comunicarea deschisă contribuie la creșterea motivației elevilor și la dezvoltarea interesului pentru dobândirea rezultatelor învățării necesare în activitatea profesională.

Pentru realizarea activității sunt necesare documente specifice: fișa de documentare a lucrării de laborator (care conține sarcina de lucru, timpul de lucru, scopul lucrării, materialele și echipamentele necesare, modul de lucru) și fișa de lucru.

Evaluarea se realizează prin portofolii de laborator, proiecte aplicative, probe practice, studii de caz, teste scrise aplicative, autoevaluare și evaluare între colegi, având în vedere formarea și demonstrarea rezultatelor învățării specifice modulului.

Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale se vor realiza adaptări privind ritmul de lucru, gradul de complexitate al sarcinilor, suportul vizual și practic oferit, organizarea activităților de laborator și modalitățile de evaluare, astfel încât să fie asigurată participarea activă și atingerea rezultatelor învățării. Exemple de adaptare:

1. Adaptări pentru elevii cu dificultăți de învățare

- Fragmentarea sarcinilor de lucru în pași mici, clari și succesiuni logice.
- Utilizarea fișelor de lucru structurate, cu instrucțiuni explicite și exemple rezolvate.
- Folosirea suportului vizual (scheme, imagini, mostre concrete, coduri de culoare).
- Repetarea demonstrațiilor practice și modelarea explicită a procedurilor de laborator.

- Alocarea unui timp suplimentar pentru realizarea analizelor și completarea buletinelor de laborator.
- Evaluarea predominant practică, centrată pe competențe funcționale.

2. Adaptări pentru elevii cu dificultăți de atenție sau hiperactivitate

- Activități practice cu sarcini bine delimitate temporal.
- Alternarea activităților teoretice cu cele aplicative.
- Implicarea activă în manipularea materialelor și a echipamentelor.
- Stabilirea unor responsabilități clare în cadrul echipei (ex.: responsabil cu măsurarea, responsabil cu înregistrarea datelor).
- Utilizarea checklist-urilor pentru monitorizarea pașilor de lucru.

3. Adaptări pentru elevii cu deficiențe de vedere

- Utilizarea mostrelor tactile (fibre, țesături, piei) pentru identificare prin tușeu.
- Marcarea echipamentelor și instrumentelor cu etichete tactile sau contrast puternic.
- Citirea cu voce tare a instrucțiunilor și explicațiilor.
- Utilizarea fișelor cu caractere mărite sau suport digital adaptat.
- Lucrul în echipă, cu sprijin din partea colegilor în activitățile ce implică citirea scalelor gradate.

4. Adaptări pentru elevii cu deficiențe de auz

- Utilizarea explicațiilor scrise și a demonstrațiilor vizuale.
- Folosirea schemelor, pictogramelor și a etapizării grafice a procedurilor.
- Menținerea contactului vizual în timpul explicațiilor.
- Asigurarea unei poziționări favorabile în laborator pentru observarea demonstrațiilor.

5. Adaptări în activitățile de laborator

- Demonstrarea practică a procedurii înainte de executarea individuală.
- Realizarea experimentelor în echipe mixte, pentru sprijin reciproc.
- Utilizarea unor instrumente cu citire ușoară și scală clară.
- Reducerea numărului de parametri analizați simultan.
- Oferirea de modele de completare a buletinelor de analiză.

6. Adaptări în evaluare

- Evaluare practică prioritară față de testare teoretică exclusivă.
- Utilizarea probelor orale sau asistate pentru elevii cu dificultăți de exprimare scrisă.
- Acordarea de timp suplimentar.
- Evaluarea progresului individual, nu doar a performanței comparative.
  Folosirea rubricilor simplificate, cu criterii clare.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Materii prime în industria textilă și pielărie**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

1. Determinarea masei fibrelor textile;
2. Determinarea aspectului la microscop al fibrelor textile;
3. Determinarea finețiii firelor;
4. Determinarea torsiunii firelor;
5. Determinarea masei specifice pentru țesături și tricoturi;
6. Determinarea desimii țesăturilor;
7. Determinarea desimii tricoturilor;
8. Determinarea grosimii pieilor;
9. Determinarea masei specifice pentru întărituri

Exemplu de activitate de învățare:

LABORATOR TEHNOLOGIC
DETERMINAREA DESIMII TRICOTURILOR

Lucrarea de laborator se va desfășura după ce la orele de pregătire teoretică au fost parcurse conținuturile referitoare la proprietățile tricoturilor. Activitatea se va desfășura în laboratorul tehnologic care se recomandă să fie să fie dotat cu cel puțin un computer conectat la internet și videoproiector/ tablă interactivă.

Organizarea clasei: elevii vor fi împărțiți pe grupe de 3-4 și fiecare grupă va primi spre analiză câte 4 mostre de tricot de formă pătrată sau dreptunghiulară, cu dimensiuni care să permită efectuarea a câte 5 determinări pe fiecare direcție. Elevii își vor repartiza sarcinile astfel încât să afle desimea pentru fiecare mostră, să completeze tabelul și să discute rezultatele, să-și noteze observațiile și vor alege un reprezentant care va prezenta munca echipei.

Profesorul explică modul de lucru folosind videoproiectorul și urmărește modul de lucru intervenind unde este cazul.

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**
7.1.10. Caracteristici fizico-mecanice și structurale ale țesăturilor și tricoturilor 7.1.12. Analize de laborator specifice țesăturilor și tricoturilor	7.2.8.Realizarea analizelor de laborator specifice țesăturilor și tricoturilor 7.2.9.Utilizarea echipamentelor, aparatelor, instrumentelor, materialelor necesare analizelor specifice țesăturilor și tricoturilor *7.2.17. Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun și a celui de specialitate* *7.2.18. Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate*	7.3.1. Asumarea responsabilității pentru analiza materiilor prime 7.3.3. Selecatrea cu responsabilitate a eșantioanelor pentru realizarea analizelor, conform procedurii *7.3.7. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă* *7.3.8. Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită*

a. **Tema abordată: Desimea tricoturilor**

b. Noțiuni teoretice

Desimea tricoturilor se apreciază ca numărul de ochiuri corespunzătoare unei unități de lungime și se determină atât pe orizontală cât și pe verticală, Do și Dv. Desimea este influențată de structură, de materia primă și de finețea mașinii de tricotat utilizate:

- Desimea pe orizontală Do sau în direcția rândurilor de ochiuri, reprezintă numărul de șiruri de ochiuri cuprinse în unitatea de lungime de 50 mm. Do= nr. șiruri/5mm
- Desimea pe verticală Dv, sau în direcția șirurilor de ochiuri, reprezintă numărul de rânduri de ochiuri cuprinse în unitatea de lungime de 50 mm. Dv=nr. rânduri/5mm

Observație: 50 mm = 5 cm

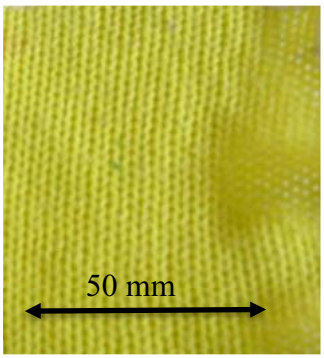
c. Lista cu echipamentele și instrumentele necesare realizării sarcinilor de lucru:

- lupă textilă;
- riglă și creion/pix;
- ac de structură sau ac de cusut mai gros.

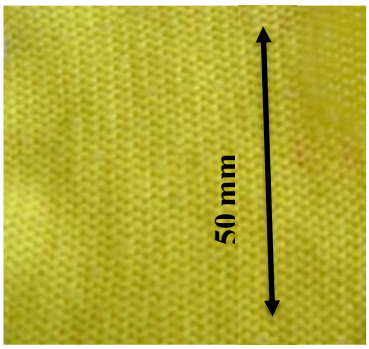
d. Sarcini/Instrucțiuni de lucru:

1. Analizați fiecare mostră în parte.
2. Identificați șirurile și rândurile de tricot.

3. Pe fiecare mostră măsurați cu rigla și marcați câte 5 segmente de 50 mm pe direcție orizontală și alte 5 segmente de 50 mm pe verticală.
4. Numărați șirurile și rândurile de pe fiecare segment.
5. Notați rezultatele într-un tabel de forma celui de mai jos.
6. Calculați Desimea ca medie aritmetică a celor 5 determinări pe fiecare direcție.
7. Discutați între voi cele observate.
8. Alegeți persoana care va prezenta munca echipei și stabiliți cum va face prezentarea.

Do = nr. șiruri/50mm

Dv = nr. rânduri/50mmm

Mostra	Desime pe orizontală, Do						Desime pe verticală, Dv					
	Do_1	Do_2	Do_3	Do_4	Do_5	Do_{med}	Dv_1	Dv_2	Dv_3	Dv_4	Dv_5	Dv_{med}
1.												
2.												
3.												
4.												

e. Criteriile de evaluare;

Criterii de evaluare	**Punctaj**	**Indicatori de evaluare**	**Punctaj pe indicator**
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	35 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
		Împărțirea sarcinilor între membrii echipei	15 puncte
		Colaborare pentru identificarea corectă a șirurilor și rândurilor	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	Analize mostra 1 Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Do Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Dv Notarea rezultatelor în tabel	10 puncte
		Analize mostra 2 Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Do Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Dv Notarea rezultatelor în tabel	10 puncte

		Analize mostra 3 Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Do Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Dv Notarea rezultatelor în tabel	10 puncte
		Analize mostra 4 Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Do Efectuarea a cinci determinări corecte pentru Dv Notarea rezultatelor în tabel	10 puncte
		Discutarea rezultatelor	10 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	15 puncte	Desemnarea în mod democratic a reprezentantului grupei	5 puncte
		Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	10 puncte

f. Concluzii și observații personale.

Evaluarea muncii în echipă

Autoevaluare privind participarea activă și contribuția la rezultatul echipei

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea în cadrul modulului **„Materii prime în industria textilă și pielărie”** trebuie concepută ca un demers sistematic, continuu și formativ, orientat spre aprecierea nivelului de formare a competențelor profesionale și transversale ale elevilor. Procesul de evaluare urmărește integrarea coerentă a metodelor tradiționale cu cele moderne, asistate de tehnologie, astfel încât să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea capacității elevilor de a identifica, analiza și selecta materiile prime și materialele, de a utiliza corect instrumentele de laborator și de a interpreta rezultatele obținute în cadrul activităților practice.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

În cadrul modulului, evaluarea se realizează cu prioritate prin sarcini de lucru contextualizate, inspirate din situații reale specifice domeniului industriei textile și pielăriei, care solicită elevilor mobilizarea integrată a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor dobândite. Astfel, elevii pot fi evaluați prin activități care vizează:

- identificarea tipurilor de fibre, fire, țesături, tricoturi și materiale din piele, pe baza caracteristicilor structurale și funcționale;
- selectarea materialelor adecvate în funcție de destinația produsului;
- analiza calității materialelor și identificarea defectelor;
- formularea unor soluții privind reutilizarea și valorificarea deșeurilor textile și de pielărie.

Pentru sprijinirea acestui tip de evaluare pot fi utilizate instrumente digitale precum Google Forms, Microsoft Forms, Quizizz sau Kahoot!, care permit elaborarea de itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi, precum și furnizarea rapidă a feedback-ului.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital

Având în vedere ponderea activităților de laborator în cadrul modulului, evaluarea practică ocupă un rol central și vizează atât procesul, cât și produsul activității. Se recomandă evaluarea:

- respectării succesiunii operațiilor de lucru;
- utilizării corecte a instrumentelor și echipamentelor de lucru;
- respectării normelor de securitate și sănătate în muncă;

- corectitudinii determinărilor și a interpretării rezultatelor din cadrul analizelor de laborator.

În acest scop, pot fi utilizate fișe de observație, grile de evaluare și portofolii digitale, realizate cu ajutorul unor aplicații precum Google Docs, Microsoft OneNote sau platforme educaționale dedicate.

3. Portofoliul digital al elevului

Portofoliul digital constituie un instrument complex de evaluare continuă, care oferă o imagine de ansamblu asupra progresului elevului pe parcursul modulului.

Acesta poate include:

- fișe de laborator;
- buletine de analiză;
- fotografii ale materialelor analizate;
- proiecte și studii de caz;
- reflecții personale.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:

- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice

Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă și aplicarea cunoștințelor în contexte reale, favorizând transferul cunoștințelor în situații autentice și dezvoltarea creativității.

Exemple de proiecte:

- realizarea unui catalog de materii prime;
- analiza comparativă a mai multor materiale;
- proiectul „**De la deșeu la produs nou**”.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- rubrici digitale de evaluare create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în PowerPoint, Canva sau Google Slides;
- materiale foto-video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei..

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea capacității de reflecție asupra propriei învățări și la asumarea responsabilității pentru progresul personal.

Elevii pot:

- completa fișe de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea aplicațiilor interactive în evaluare

Aplicațiile interactive pot fi integrate în evaluare pentru consolidarea și verificarea cunoștințelor. Acestea pot fi utilizate pentru:

- identificarea materialelor;
- recunoașterea proprietăților;
- simularea unor procese simple.

Aplicații recomandate:

- LearningApps - pentru elaborarea de exerciții interactive de tip asociere, completare sau ordonare; rezultatele obținute permit profesorului monitorizarea nivelului de înțelegere și identificarea dificultăților;

- Wordwall – pentru activități interactive precum chestionare, jocuri de tip „potrivire”, „roata norocului” sau „adevărat/fals”; se pretează pentru evaluări rapide de tip diagnostic sau formativ;
- Quizizz - pentru evaluări formative sau sumative cu itemi obiectivi și semiobiectivi; platforma oferă feedback automat și rapoarte de progres.
- Kahoot! - pentru evaluări rapide și motivante, prin jocuri de tip quiz; rezultatele pot fi utilizate pentru reglarea demersului didactic și pentru recapitulare.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital

Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Feedback-ul constant, furnizat sub formă scrisă, audio sau video, contribuie la optimizarea procesului de învățare și la creșterea motivației elevilor. Evaluarea formativă devine astfel un instrument de reglare a demersului didactic și de sprijin pentru dezvoltarea competențelor, în acord cu finalitățile modulului.

TEST DE EVALUARE – Țesături și tricoturi

SUBIECTUL I **30 puncte**

A. **10 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 – 5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Succesiunea ochiurilor pe direcția longitudinală a tricotului formează:
   a) bucla de platină;
   b) punctul de legare;
   c) șirul de ochiuri;
   d) rândul de ochiuri.
2. În criteriul de clasificarea țesăturilor după structură se încadrează:
   a) țesături din fire de bumbac și tip bumbac;
   b) țesături imprimate;
   c) țesături dublu late;
   d) țesături diagonal.
3. Distanța, în mm, dintre cele două fețe ale țesăturii/tricotului, măsurată sub o anumită presiune se numește:
   a) grosime;
   b) lungime;
   c) lățime;
   d) rezistență.
4. O proprietate igienico-funcțională a materialelor textile este:
   a) masa specifică;
   b) permeabilitatea la aer;
   c) rezistența la uzură prin frecare;
   d) stabilitatea dimensională.
5. O proprietate specifică tricoturilor este:
   a) deșirabilitatea;
   b) capacitatea de izolare termică;
   c) transparența;
   d) desimea.

B. **10 puncte**

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt proprietăți ale materialelor textile, iar în coloana **B** definiții ale acestor proprietăți. Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** și literele corespunzătoare din coloana **B**.

Coloana A	Coloana B
1. flexibilitate	a. proprietatea materialului textil de a-şi păstra forma şi dimensiunile în timpul purtării sau după tratamente de întreținere (spălat, călcat etc.)
2. rezistența la alungire și rupere	b. proprietatea materialelor textile de a permite circulația aerului între corp și mediu
3. permeabilitate la aer	c. proprietatea țesăturii/tricotului de a se îndoi, fără a se deforma permanent
4. stabilitate dimensională	d. capacitatea materialului textil de a reține vaporii de apă din atmosferă
5. capacitatea de izolare termică	e. capacitatea de preluare a eforturilor de întindere, ce se dezvoltă în procesul de utilizare a țesăturilor/tricoturilor
	f. proprietatea care arată măsura în care este reținută căldura în spațiul dintre țesătură și corpul omenesc

C. **10 puncte**

Pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos, scrieți pe foaia cu răspunsuri cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1. Lățimea tricotului reprezintă distanța între primul și ultimul fir de urzeală.
2. Țesăturile au o stabilitate dimensională mult mai bună decât tricoturile.
3. Pentru confecționarea produselor de lenjerie se preferă tricoturi din fire de bumbac și tip bumbac.
4. Elasticitatea tricoturilor este proprietatea acestora de a-și modifica dimensiunile sub acțiunea unei forțe de întindere.
5. Rezistența la uzură prin frecare este una dintre proprietățile semnificative, pentru aprecierea durabilității la exploatare..

SUBIECTUL II 30 puncte

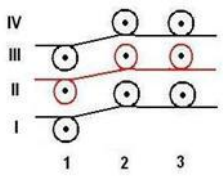
II.1. **10 puncte**

a) Definiți țesăturile.
b) Clasificați țesăturile după natura materiei prime.

II.2. **10 puncte**

Figura alăturată reflectă o reprezentare a unui tricot.
Rezolvați pe foaia cu răspunsuri următoarele cerințe legate de figură:

a) Numiți metoda de reprezentare
b) Precizați numărul de șiruri și de rânduri
c) Numiți legătura și precizați raportul.

II.3. **10 puncte**

Scrieți, pe foaia de concurs, informația corespunzătoare fiecărei cifre (1 - 5) astfel încât enunțul să fie corect din punct de vedere științific:

a) Permeabilitatea la vapori reprezintă capacitatea materialelor textile de a ...(1)... și antrena umiditatea determinând absorbția și evacuarea transpirației.

b) Firele de urzeală sunt așezate ...(2)... în cadrul țesăturii.
c) Desimea pe verticală a tricoturilor se află numărând ...(3)… de ochiuri aflate pe 50 mm.
d) Drapajul este proprietatea materialului textil de a forma ...(4)... sub acțiunea propriei greutăți.
e) Tricoturile din bătătură sunt mai ...(5)... decât cele din urzeală.

SUBIECTUL III **30 puncte**

Alcătuiți un eseu titlul **„Tricoturile, material esențial în industria textilă și de pielărie”** respectând următoarele cerințe:
a. definirea tricoturilor;
b. enumerarea criteriilor de clasificare a tricoturilor;
c. clasificarea tricoturilor după destinație;
d. enumerarea proprietăților specifice tricoturilor și explicarea a două dintre acestea;
e. prezentarea a minimum patru avantaje pe care le au tricoturile față de țesături.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

A. **10 puncte**
1 – c ; **2** – d; **3** – a; 4 – b; 5 – a;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

B. **10 puncte**
1 – c; 2 – e; 3 – b; 4 – a; 5 - f
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

C. **10 puncte**
Identificarea valorii de adevăr a afirmațiilor
1 – F; 2 – A; 3 – A; 4 – F; 5 – A;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. **10 puncte**
Răspunsuri așteptate
1. Țesăturile sunt materiale textile obținute prin încrucișarea în unghi drept (reciproc perpendicular) a două sisteme de fire, urzeala și bătătura.

*Pentru răspuns corect se acordă **5 puncte**.*
*Pentru răspuns parțial corect se acordă **2 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

2. Clasificarea țesăturilor după natura materiei prime:

-tesături din fire de bumbac și tip bumbac
-tesături din fire de in și tip in și cânepă
-tesături din fire de lână și tip lână
-tesături din fire de mătase naturală
-tesături din fire obținute pe cale chimică

*Se acordă câte 1 punct pentru fiecare categorie corectă **(1x5=5puncte)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

II.2. **10 puncte**

Răspunsuri așteptate

a) Metoda prin secțiunea rândului de ochiuri

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.*
*Pentru răspuns parțial corect se acordă câte **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

b) 3 șiruri și 3 rânduri

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte (2x2=4 puncte)**.*
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.

c) Patent 1:2

*Pentru răspuns corect se acordă câte **3 puncte.***
*Pentru răspuns parțial corect se acordă câte **2 puncte.***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.

II.3. Răspunsurile așteptate sunt:

1- absorbi
2- longitudinal
3- rândurile
4- falduri
5- elastice

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**. Se acceptă sinonime.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL III **30 puncte**

a. Definirea tricoturilor;
*Pentru răspuns corect și complet se acordă câte **5 puncte**.*
*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă câte **3 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

b. Criterii de clasificare a tricoturilor: materia primă, destinație, mod de tricotare, structură, formă.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă câte **1 punct** pentru fiecare fiecare criteriu corect **(5x1=5 puncte).** Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

c. După destinație
- tricoturi pentru îmbrăcăminte (lenjerie, îmbrăcăminte exterioară)
- tricoturi pentru alte articole: ciorapi,mânuși, fulare, bășți, etc
- tricoturi pentru activități sportive
- tricoturi pentru articole tehnice și medicale
- tricoturi pentru articole decorative și de uz casnic: perdele, cuverturi, prosoape
- tricoturi pentru blănuri sintetice

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **1 punct**. **(6x1=6puncte).***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte***

d. Enumerarea proprietăților specifice tricoturilor și explicarea a două dintre acestea;
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **10 puncte**.*
*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **5 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

e. Prezentarea a minim patru avantaje pe care le au tricoturile față de țesături
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 1 punct (4x1= **4 puncte)**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte***

Dimensiunea verde a modulului „Materii prime în industria textilă și pielărie”- PROIECT „De la deșeu la produs nou”

1. Introducere

În contextul actual al tranziției către economia circulară și al accentului pus pe sustenabilitate în toate domeniile industriale, industria textilă și a pielăriei se află într-un proces profund de transformare. Generarea unor cantități semnificative de deșeuri textile și din piele impune regândirea practicilor de producție și consum, precum și integrarea unor soluții inovatoare de reutilizare și valorificare a materialelor.

În acest cadru, modulul „Materii prime în industria textilă și pielărie” dobândește o importantă dimensiune educativă și formativă, prin integrarea componentei verzi în conținuturi și activități. Tema „De la deșeu la produs nou” constituie un exemplu relevant de abordare integrată, aplicativă și sustenabilă, realizată prin utilizarea **metodei proiectului**. Proiectul poate fi demarat oricând pe parcursul modulului, în funcție de tipul de deșeu abordat, completat pe parcurs și evaluat ca probă de evaluare finală a modulului.

2. Fundamentarea teoretică a metodei proiectului

Metoda proiectului reprezintă o strategie didactică activ-participativă, centrată pe elev, care presupune rezolvarea unei sarcini complexe, cu caracter practic, prin mobilizarea integrată a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor dobândite.

Caracteristicile esențiale ale metodei proiectului sunt:

- orientarea către o problemă reală;
- integrarea interdisciplinară a conținuturilor;
- realizarea unui produs final concret;
- dezvoltarea autonomiei și responsabilității;
- stimularea creativității și a gândirii critice.

În cazul temei „De la deșeu la produs nou”, proiectul devine un instrument pedagogic prin care elevii înțeleg concret principiile economiei circulare și ale dezvoltării durabile.

3. Descrierea proiectului:

Tema proiectului: „De la deșeu la produs nou – soluții sustenabile în industria textilă și pielărie”

Scop: Conștientizarea impactului deșeurilor textile și de pielărie asupra mediului și identificarea unor soluții de reutilizare și valorificare.

Obiective și corelarea cu standardele de pregătire profesională:

O1 – Identificarea tipurilor de deșeuri generate în industria textilă și a pielăriei

- *2.2.4. Identificarea materiilor prime specifice din țesături și tricotaje*
- *2.2.7. Identificarea materiilor prime specifice din industria pielăriei*
- *7.2.1. Selectarea materialelor necesare realizării analizelor*
- *7.2.3. Utilizarea corespunzătoare a instrumentelor de lucru*

O2 – Analiza proprietăților materialelor recuperate

- *2.1.3. Proprietățile țesăturilor și tricoturilor*
- *2.2.9. Identificarea organoleptică a defectelor țesăturilor și tricoturilor*
- *7.1. Descrierea materiilor prime și materialelor*
- *7.2.5. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor obținute*

O3 – Proiectarea unui produs nou realizat prin reutilizare

- *2.2.5. Selectarea materiilor prime specifice din țesături și tricoturi*

- *2.2.16. Comunicarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate*
- *7.2.4. Întocmirea documentației de execuție a analizei*
- *7.2.5. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor obținute*

O4 – Justificarea alegerii materialului din perspectiva sustenabilității

- *3.1.2. Procedee de lucru în vederea aplicării normelor de protecție a mediului*
- *3.2.2. Participarea la instruirea privind protecția mediului*
- *7.2.5. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor obținute*

O5 – Dezvoltarea capacității de lucru în echipă

- *2.3.4. Colaborarea cu membrii echipei de lucru*
- *2.3.5. Asumarea responsabilității pentru sarcina primită*
- *7.3.2. Manifestarea responsabilității față de calitatea lucrărilor executate*

4. Etapele derulării proiectului:

Etapa 1 – Identificarea problemei

Elevii discută despre cantitatea de deșeuri generate și despre impactul acestora asupra mediului.

Etapa 2 – Documentarea

Grupurile analizează tipuri de deșeuri textile și din piele (resturi de croit, materiale cu defecte minore, produse scoase din uz).

Etapa 3 – Analiza materialului

Se investighează proprietățile materialului recuperat: rezistență, flexibilitate, aspect, posibilități de reutilizare.

Etapa 4 – Proiectarea produsului nou

Elevii elaborează o schiță și o descriere a produsului propus (ex.: accesorii, obiecte decorative, materiale auxiliare).

Etapa 5 – Prezentarea și argumentarea

Fiecare grup prezintă produsul și justifică alegerea materialului din perspectiva principiilor 4R: Reducere, Reutilizare, Reciclare și Recuperare, care vizează diminuarea consumului de resurse, prelungirea duratei de viață a produselor și valorificarea eficientă a deșeurilor

5. Dimensiunea verde a activității

Tema „De la deșeu la produs nou” reflectă în mod direct componenta verde a programei prin:

- promovarea reutilizării materialelor;
- reducerea risipei;
- formarea unei atitudini responsabile față de mediu;
- înțelegerea impactului deciziilor tehnologice asupra mediului;
- cultivarea gândirii sustenabile.

Elevii nu doar discută despre sustenabilitate, ci o aplică efectiv în cadrul proiectului.

6. Modalități de evaluare

Evaluarea proiectului poate include:

- grilă de evaluare a produsului (funcționalitate, originalitate, argumentare ecologică);
- autoevaluare și evaluare colegială;
- prezentare orală susținută de suport vizual;
- includerea produsului în portofoliul digital.

7. Concluzii

Integrarea metodei proiectului pentru tema „De la deșeu la produs nou” transformă componenta verde a programei dintr-un concept teoretic într-o experiență educațională concretă. Elevii dobândesc nu doar cunoștințe tehnice despre materii prime și materiale, ci și competențe esențiale pentru viitorul profesional și civic: responsabilitate ecologică, capacitatea de inovare și adaptabilitate la noile cerințe ale pieței muncii. Prin această abordare, educația tehnologică devine un instrument activ de formare a unei generații conștiente de rolul său în protejarea mediului și în dezvoltarea sustenabilă a societății.

BIBLIOGRAFIE:

1. Țiglea-Lupașcu, R.; Ianc, G.-A.; Ilieșiu, F.; Mândru, V.; Verdeș, L.-C., *Materii prime în industria textilă și pielărie. Manual pentru clasa a IX-a*, Editura CD PRESS, București, ISBN 978-606-528-463-0.
2. A.G.I.R. – Societatea Inginerilor Textiliști, *Manualul inginerului textilist*, vol. III, Editura AGIR, București, 2004.
3. Gribincea, V. - *Fibre textile*, Ed. Performantica, Iaşi, 2008. ISBN 978-973-730-535-0
4. Iliescu, E.; Nagy, Gh.; Popescu, V., *Finisarea superioară a materialelor textile. Vol. 1 – Neșifonabilizarea*, Editura Tehnopress, Iași, 2004.
5. Merticaru,V.; Giugiu,D- *Materii prime textile*, Manual pentru clasa a- XI-a , Editura Economica Preuniversitarea , București, 2001
6. Gribincea, V., Bordeianu, L.,- *Fibre textile-proprietăţi generale*, Editura Performantica, Iaşi, 2002

MODUL II: OPERAȚII TEHNOLOGICE DIN INDUSTRIA TEXTILĂ ȘI PIELĂRIE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Operații tehnologice din industria textilă și pielărie”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Industrie textilă şi pielărie, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**26 ore/an**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Operații tehnologice din industria textilă și pielărie”** este conceput ca un parcurs de învățare aplicat, axat pe dezvoltarea profilului de competențe necesar accesului pe piața muncii în conformitate cu Standardele de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificările de nivel 3 și 4 CNC. Acesta integrează armonios cunoștințele teoretice, abilitățile practice și atitudinile profesionale, oferind o bază solidă atât pentru angajare imediată, cât și pentru continuarea formării într-o calificare de nivel superior.

Structura curriculară reflectă dinamica actuală a industriei, corelând tehnicile de execuție consacrate cu tehnologiile moderne. Între conținuturile propuse de actuala programă se regăsesc subiecte axate pe conceptele economiei circulare și sustenabilitate, esențiale pentru eficientizarea resurselor și reducerea impactului asupra mediului, conform Strategiei UE pentru textile sustenabile. Prin această abordare actualizată, modulul vizează creșterea competitivității elevilor, pregătindu-i să răspundă standardelor riguroase ale meseriilor secolului XXI și să devină specialiști capabili să inoveze într-un sector aflat în plină transformare digitală și ecologică.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 5: EFECTUAREA OPERAŢIILOR TEHNOLOGICE PENTRU REALIZAREA UNUI PRODUS SPECIFIC DOMENIULUI TEXTILE PIELĂRIE			
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Conținuturile învățării**
5.1.1	5.2.1	5.3.1	**Noțiuni generale privind procesele tehnologice din industria textilă și pielărie.** **-** Proces tehnologic. Definiție. Structură. **-** Procese tehnologice din industria textilă şi pielărie. Etape și operații specifice. Materii prime, semifabricate, produse finite – enumerare, definiții, caracteristici.
5.1.1. 5.1.2.	5.2.1. 5.2.2.	5.3.1. 5.3.2.	**Procese tehnologice de filare** - Fluxuri tehnologice în filatură.

5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	- Faze și operații fundamentale în filatură. Definiție. Scop. Semifabricate obținute în filaturi. - Utilaje folosite în filaturi (carda, laminor, flaier, mașina de filat - părți componente, principiul de funcționare, organe de lucru, deservirea). - Defecte de filare. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Filarea fibrelor reciclate – reciclarea în buclă închisă* - Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă și de prevenire și stingere a incendiilor specifice filaturilor. - Documentația tehnică industrială. Definiție. Rol. Elemente componente (fișa tehnică a produsului; fișa tehnică a operației; fișa tehnică a utilajului; fișă de lot / partidă; mostră / produs etalon). Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.1. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	**Procese tehnologice de țesere** - Etape de transformare a firelor în țesături (preparația firelor, țeserea firelor) - Fluxuri tehnologice de pregătire a firelor pentru țesere. Etape. - Operații de pregătire a firelor pentru țesere. Definiție. Scop. - Utilaje specifice secțiilor de preparație (mașină de bobinat, urzitor – părți componente, principiul de funcționare, mânuiri specifice operațiilor de deservire) - Țeserea firelor. Noțiuni de bază privind țesăturile. - Mașina de țesut (părți componente, funcționare, fazele formării țesăturii, schema tehnologică a mașinii de țesut, deservirea mașinii de țesut). - Defecte de țesere. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Tehnici de țesere "Zero waste" – mașini moderne de țesut care reduc lungimea capetelor de fire prin sisteme de prindere și tăiere de precizie, optimizarea lățimii țesăturii* - Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor de preparație și de țesere. - Documentația tehnică industrială specifică țesătoriilor. Termeni specifici exprimați în limba română şi într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.3. 5.1.4.	5.2.1. 5.2.3. 5.2.4.	5.3.3. 5.3.4. 5.3.5.	**Procese tehnologice în tricotaje** - Criterii de clasificare a tricoturilor.

5.1.5. 5.1.6.	5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	- Elemente generale privind structura și reprezentarea tricoturilor din bătătură cu legături de bază. - Procese tehnologice în tricotaje. Definiție. Etape. Operații. - Operații și utilaje folosite la pregătirea firelor pentru tricotare (scop, formate obținute). - Operația de tricotare. Clasificarea mașinilor de tricotat. - Mașina de tricotat rectilinie (părți componente, funcționare, deservirea mașinii de tricotat). - Defecte de tricotare. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Tehnologia "Wholegarment" sau "Seamles" mașini moderne de tricotat produs final dintr-o singură bucată, fără deșeuri* - Norme pentru sănătatea și securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor de tricotaje. - Documentația tehnică industrială specifică secțiilor de tricotaje. Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.1. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	**Procese tehnologice de finisare a produselor textile** - Principalele grupe de operații de finisare a produselor textile. - Operații de pregătire a materialelor textile. Definiție. Scop. Efecte obținute. - Operații de vopsire și imprimare a materialelor textile Definiție. Scop. Efecte obținute. Utilaje pentru vopsit și imprimat (părți componente, funcționare, deservirea). - Defecte de finisare a produselor textile. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Metode moderne de finisare: coloranți din deșeuri alimentare, sisteme de vopsire fără apă, imprimarea digitală etc*. - Norme pentru sănătatea și securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor de finisaj. - Documentația tehnică industrială specifică secțiilor de finisaj textil. Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.2. 5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.1. 5.2.2. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6.	5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6.	**Procese tehnologice de confecționare a îmbrăcămintei** - Noțiuni generale despre îmbrăcăminte. Clasificarea și funcțiile îmbrăcămintei. - Materiale de bază și auxiliare utilizate în confecții

	5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	- Proces de producție în confecții. Definiție, etape, operații, semifabricate, utilaje specifice. - Procesul tehnologic de confecționare – etape și tipuri de operații. - Mașina de secționat cu cuțit vertical, mașina de croit fixă, mașina simplă de cusut, mașina de cusut Triplock – părți componente, funcționare, deservirea mașinilor. - Defecte de confecționare/coasere. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Reciclarea deșeurilor rezultate la croit* - *Reparații și remanufacturarea confecțiilor textile* - Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor/fabricilor de confecții. - Documentația tehnică industrială specifică confecțiilor textile. Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.2. 5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.1. 5.2.2. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6. 5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6. 5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	**Procese tehnologice de prelucrare a pieilor** - Sortimente de piei. - Etapele procesului tehnologic de prelucrare a pieilor. - Operații fizico-chimice și mecanice de prelucrare a pieilor – enumerare, scop, semifabricate. - Operații de finisare a pieilor tăbăcite vegetal. - Utilaje folosite în procesul de prelucrare a pieilor: butoi, mașina de egalizat, pistol de pulverizat, mașina de șlefuit, mașina de știoluit – părți componente, funcționare, deservirea mașinilor. - Defecte ale pieilor finite. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Managementul deșeurilor și valorificarea subproduselor* - *Materiale alternative sustenabile la pielea naturală (bio-based, piele vegană)– proprietăți tehnologice și impact ecologic* - Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor de finisaj piele. - Documentația tehnică industrială specifică secțiilor de prelucrare a pieilor. Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.
5.1.1. 5.1.2. 5.1.3. 5.1.4. 5.1.5. 5.1.6.	5.2.1. 5.2.2. 5.2.3. 5.2.4. 5.2.5. 5.2.6.	5.3.1. 5.3.2. 5.3.3. 5.3.4. 5.3.5. 5.3.6.	**Procese tehnologice de confecționare a produselor din piele și înlocuitori de piele** - Materii prime şi materiale utilizate pentru confecțiile din piele și înlocuitori. - Procese tehnologice de confecționare specifice obținerii produselor de încălțăminte și

	5.2.7. 5.2.8. 5.2.9 5.2.10 5.2.11	5.3.7. 5.3.8. 5.3.9.	marochinărie. Definiție, etape, operații, semifabricate, utilaje specifice. - Ștanța de croit, mașina de cusut cu coloană, mașina de cusut cu braț – părți componente, funcționare, deservirea mașinilor. - Defecte de confecționare a reperelor produselor din piele și înlocuitori. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate. - *Economia circulară în confecționarea produselor din piele și înlocuitori (tipuri de deșeuri, strategii de reducere, valorificarea subproduselor, impact economic și de mediu)* - *Durabilitatea și extinderea ciclului de viață al produselor din piele și înlocuitori (factori de durabilitate, tehnici de confecționare, ciclul de viață, reparație și recondiționare)* - Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă și PSI specifice secțiilor de confecții ale produselor din piele și înlocuitori. - Documentația tehnică industrială specifică secțiilor de confecții ale produselor din piele și înlocuitori. Termeni specifici exprimați în limba română și într-o limbă de circulație internațională.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- Utilaje din filatură – laminor, flaier, mașina de filat
- Utilaje din țesătorie – mașina de bobinat, urzitor, mașina de țesut
- Utilaje din tricotaje – mașina de bobinat, mașina de tricotat rectilinie
- Utilaje din confecții textile – mașina de croit, mașina de cusut simplă, mașina de cusut Triplok
- Utilaje din confecții piele şi înlocuitori – ștanța de croit, mașini de cusut cu coloană, mașini de cusut cu braț
- Utilaje din finisaj textil – utilaj de vopsit / imprimat
- Utilaje din finisaj piele – butoi, mașina de egalizat, pistol de pulverizat, mașina de șlefuit, mașina de ștoluit
- *Materii prime şi materiale*: fibre, fire, țesături, tricoturi, piele, înlocuitori de piele, materiale auxiliare pentru confecții textile şi din piele
- *Instrumente de lucru*: foarfeci, centimetru de croitorie, ace cu gămălie, ace de cusut

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Structura curriculumului pentru modulul „**Operații tehnologice din industria textilă și pielărie**” este concepută pe un model de progresie logică, asigurând o interdependență directă între achizițiile vizate şi tematică abordată, în deplin acord cu Standardele de Pregătire Profesională (SPP) în vigoare.

Rezultatele învățării prevăzute e SPP se obțin prin îmbinarea orelor de pregătire teoretică cu activitățile de laborator și instruire practică. În spiritul autonomiei didactice, profesorul poate recurge

la diferențierea instruirii, ajutând volumul orar în funcție de complexitatea subiectelor, de cunoștințele anterioare acumulate și de ritmul de învățare al elevilor. Implementarea acestui curriculum pune accent pe personalizarea învățării și pe utilizarea unor strategii didactice active, menite să transforme elevul în arhitectul propriei formări. De asemenea se urmărește o abordare incluzivă, ce integrează elevii cu cerințe educative speciale (CES) prin adaptări curriculare și suport diferențiat.

Pentru optimizarea actului educativ, se recomandă utilizarea unor metode moderne precum:

- Instruire diferențiată și digitală prin trecerea de la metodele tradiționale la modele precum Blended Learning (învățare mixtă) și utilizarea platformelor de tip Google Classroom sau Microsoft Teams, care permit accesarea resurselor în ritm propriu.
- Tehnici de colaborare și microlearning prin alternarea studiului individual cu metode de învățare prin cooperare (ex. *metoda mozaicului*, *brainstorming* sau *gândiți-lucrați în perechi-comunicați*). Acestea sunt completate de metode moderne de stimulare a creativității, precum Hărțile Mentale (Mind Mapping) realizate prin instrumente ca MindMeister.
- Învățarea prin descoperire și simularea digitală prin utilizarea de software-uri de proiectare sau a resurselor educaționale deschise (RED) disponibile pe platforme precum Digitaliada, iTeach sau Livresq.
- Design Thinking în ateliere prin care elevii devin protagoniști în spații dotate modern (unități ale partenerilor economici sau chiar ateliere școlare dotate modern), utilizând fișe de lucru interactive și instrumente de autoevaluare digitală (ex: Kahoot, Quizizz, Learningapps etc.).
- Învățarea experiențială și gamificarea prin care elevul interacționează direct cu obiectul cunoașterii cu ajutorul investigației dirijate, simulării și jocului didactic, transformând laboratorul într-un spațiu de explorare, micro-certificări și badge-uri digitale — sistem de gamificare pe 3 niveluri, transversal pe tot modulul.
- Dezvoltarea autonomiei prin proiecte care presupune utilizarea metodei proiectului și a studiului de caz, astfel facilitându-se tranziția către *învățarea pe tot parcursul vieții* (Lifelong Learning), încurajând cercetarea independentă în biblioteci virtuale și baze de date tehnice.
- Gândirea critică prin prisma AI — prin care elevii primesc rezultate generate de inteligență artificială pentru sarcini specifice domeniului și le evaluează prin raportare la cunoștințele practice dobândite, dezvoltând capacitatea de a valida, corectă și adapta soluțiile automate la contexte reale de lucru.
- Amprentă ecologică prin care elevii realizează evaluări simplificate ale ciclului de viață al produselor(Life Cycle Assessment), calculând comparativ impactul ecologic al materialelor și proceselor, și se familiarizează cu conceptul de Pașaport Digital al Produsului ca instrument de trasabilitate și transparență.

Pentru atingerea rezultatelor învățării, la metodele enumerate mai sus se adaugă: demonstrația didactică, problematizarea, algoritmizarea și învățarea prin descoperire, toate putând fi sprijinite de materiale video și resurse multimedia care transformă conceptele abstracte în competențe practice concrete.

În concordanță cu evoluțiile actuale din sectorul industrial, modulul va integra elemente de digitalizare și concepte specifice Industrie 4.0, prin: utilizarea documentației tehnice în format digital; familiarizarea elevilor cu procese parțial automatizate; utilizarea aplicațiilor informatice pentru monitorizarea și optimizarea operațiilor; introducerea noțiunilor privind trasabilitatea și eficiența proceselor tehnologice. Această abordare contribuie la formarea unei perspective moderne asupra activităților tehnologice și la adaptarea pregătirii profesionale la cerințele actuale ale industriei.

Instrumentele digitale și aplicațiile bazate pe inteligență artificială pot fi utilizate ca suport didactic pentru simularea proceselor, analiza comparativă a variantelor tehnologice și optimizarea fluxurilor de lucru. Utilizarea acestora se va realiza sub coordonarea cadrului didactic, în mod responsabil și în conformitate cu normele etice și de protecție a datelor.

Parcurgerea modulului contribuie la dezvoltarea competențelor digitale prin utilizarea aplicațiilor informatice, gestionarea documentelor în format digital, colaborarea online și utilizarea responsabilă a tehnologiilor, în acord cu Cadrul European al Competențelor Digitale (DigComp).

Pentru exemplificare colectivul de autori propune un scenariu pentru o lecție de instruire practică cu tema:

1. **"Reciclarea deșeurilor rezultate de la croit"** prin folosirea metodei de învățare experiențială

Argument:

Lecția inițiază elevii în aplicarea conceptului de economie circulară și sustenabilitate, esențiale pentru eficientizarea resurselor și reducerea impactului asupra mediului.

Lecția propusă se bazează pe realizarea de activități practice, dar contribuie și la stimularea creativității, creșterii stimei de sine și încrederii în propriile abilități și competențe. De asemenea ajută la creșterea gradului de adaptabilitate al elevilor (învață să lucreze cu ceea ce au la dispoziție – deșeul pe care alții îl aruncă), dar și dezvoltarea spiritului de antreprenorial prin faptul că găsesc valoare economică în deșeuri. Pe lângă exercițiul practic, la desfășurarea lecției se folosesc metode moderne de predare – învățare ca: brainstorming, turul galeriei, colaborarea în cadrul grupului și asumarea răspunderii alături de toți membrii acestuia. Activitățile practice se pot realiza în perechi sau grupe de maxim 3 elevi. Lecția se va desfășura în atelierul agentului economic partener sau în atelierul școlii.

Scenariul lecției este următorul:

- Profesorul/maistrul instructor arată elevilor o grămadă mare de deșeuri rezultate din sala de croit
- Elevii sunt provocați să verifice bucățile din grămadă și să observe dimensiunea și forma acestora, culorile, modelele, tipul de material etc.
- După observarea bucăților de deșeu fiecare elev trebuie să se gândească la un produs pe care-l poate realiza folosind aceste deșeuri
- Se realizează apoi un Brainstorming în care elevii numesc produsele la care s-au gândit, iar profesorul notează pe tablă/flipchart toate ideile elevilor, indiferent de complexitatea produsului menționat – nu există răspunsuri greșite
- Se aleg dintre produsele enumerate un număr de 5-10 produse simple pe care elevii le pot realiza cu competențele și abilitățile dobândite
- Elevii sunt împărțiți în perechi sau grupe de cel mult 3 elevi și fiecare pereche/grupă va trebui să execute un produs (se poate alege același produs pentru mai multe perechi/grupe)
- Pentru confecționarea produselor elevii vor alege din grămada de deșeuri oricâte și oricare bucăți le consideră utile pentru realizarea sarcinii. De asemenea elevii pot folosi internetul/smartphone-ul/ chiar inteligența artificială pentru a se inspira în alegerea sau crearea modelului de realizat pentru produs
- După confecționarea produselor acestea sunt expuse și se face "turul galeriei", astfel încât fiecare pereche/grupă va acorda note celorlalte perechi/grupe
- La finalul activității se discută cu privire la produsele realizate, importanța refolosirii deșeurilor și dacă este importantă și viabilă refolosirea lor la confecționarea de noi produse

Pentru realizarea activităților practice elevii au nevoie de deșeuri textile din secția de croit, mașini de cusut simple, ață de cusut, foarfeci sau chiar instrumente de cusut manual (dacă ei preferă aceasta).

Resurse necesare:

- deșeuri textile din secția de croit

- mașini de cusut- simplă, triplok
- ață de cusut
- tablă/fipchart
- smartphone-uri sau PC/laptop-uri

Rezultatele învățării care sunt vizate în scenariul didactic propus sunt:

Cunoștințe:

5.1.3. Descrierea modului de funcționare a utilajelor în domeniul textile-pielărie

5.1.4. Descrierea operațiilor în cadrul proceselor tehnologice din domeniul textile-pielărie

Abilități:

5.2.3. Utilizarea utilajelor din domeniul textile și pielărie pentru realizarea operațiilor tehnologice;

5.2.4. Executarea de operații tehnologice simple din cadrul proceselor tehnologice din domeniul textile-pielărie;

5.2.8. Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun și a celui de specialitate;

5.2.9. Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate

Atitudini:

5.3.3. Utilizarea utilajelor în scopul executării operațiilor tehnologice sub supraveghere cu grad restrâns de autonomie

5.3.8. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă;

5.3.9. Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită.

2. **Procesul tehnologic de obținere a unui produs de marochinărie**
Lecție de laborator tehnologic

Argument

În industria pielăriei, înțelegerea procesului tehnologic nu presupune doar executarea operațiilor, ci și capacitatea de a analiza un produs finit și de a identifica succesiunea fazelor tehnologice care au condus la realizarea acestuia.

Metoda ingineriei inverse (reverse engineering) permite elevilor să reconstruiască procesul tehnologic prin demontarea controlată a produsului finit, identificarea reperelor componente și stabilirea ordinii operațiilor.

Demersul didactic integrează analiza practică, problematizarea și învățarea prin investigație, stimulând gândirea tehnologică, capacitatea de corelare a fazelor de fabricație și înțelegerea fluxului de producție. Utilizarea instrumentelor digitale bazate pe inteligență artificială are rol de suport în structurarea etapelor și validarea ipotezelor formulate, dezvoltând competențe digitale și spirit critic și analiza comparativă.

Desfășurarea activității (2 ore)

Prezentare a activității:

Profesorul prezintă elevilor o poșetă din piele, fără a oferi inițial informații despre procesul tehnologic utilizat.

Introduce tema activității: se utilizează metoda **ingineriei inverse** pentru a analiza produsul finit, a-l dezasambla controlat și a reconstitui succesiunea operațiilor tehnologice. De asemenea, se va utilizeaza un instrument digital bazat pe inteligență artificială pentru a compara și valida soluțiile identificate.

Profesorul subliniază că AI-ul va avea rol de instrument de sprijin, iar validarea finală va fi realizată pe baza cunoștințelor tehnologice și a observațiilor practice.

Etapa 1 – Observarea și analiza produsului finit (20 min)

Elevii primesc poșeta din piele.

Analizează: tipul materialului; grosimea pielii; tipul cusăturilor; zonele subțiate; elementele de îmbinare; eventualele operații de finisare.

Se completează o fișă de observație.

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE – ANALIZA PRODUSULUI FINIT

Modul: Procesul tehnologic de obținere a unui produs de marochinărie

Activitate: Observarea și analiza produsului finit (inginerie inversă)

Produs analizat: Poșetă din piele

Elev / Echipa: _____

1. Identificarea caracteristicilor generale

Element analizat	**Observații**
Tip material utilizat	
Grosimea aproximativă a pielii	
Tip cusătură (manuală / mecanică)	
Tip închidere (capsă, fermoar etc.)	
Număr repere componente identificate	

2. Analiza detaliată a reperelor

Aspect analizat	**Da**	**Nu**	**Observații**
Se observă zone subțiate			
Se observă elemente de rigidizare			
Se enumeră operații identificate			
Se observă accesorii aplicate înainte de coasere			

3. Observații privind defecte sau particularități

Etapa 2 – Dezasamblarea controlată (30 min)

Elevii dezasamblează produsul etapizat, identificând: reperele componente; operațiile aplicate fiecărui reper; tehnicile de îmbinare; eventualele defecte sau imperfecțiuni.

Se fotografiază etapele pentru documentare.

Etapa 3 – Reconstituirea procesului tehnologic (25 min)

În echipe, elevii stabilesc: ordinea logică a operațiilor; ce faze au fost realizate înainte de asamblare; ce operații au necesitat reglaje speciale; ce erori ar putea apărea dacă succesiunea este modificată.

Se elaborează un flux tehnologic simplificat.

Etapa 4 – Integrarea AI (20 min)

Elevii formulează un prompt tehnic în care descriu: tipul produsului; reperele identificate; operațiile observate; materialele utilizate.

Exemple de prompt:1. „Analizează următoarea descriere a unei poșete din piele cu clapetă și capsă magnetică, asamblare prin coasere mecanică, muchii vopsite, margini subțiate. Generează succesiunea logică a operațiilor tehnologice, în ordinea corectă de execuție, și explică de ce fiecare operație trebuie realizată în acel moment al procesului."

2."Compară două variante de flux tehnologic pentru realizarea unei poșete simple din piele. Identifică eventualele erori de succesiune și explică ce defecte pot apărea dacă ordinea operațiilor este modificată (de exemplu, coasere înainte de aplicarea accesoriilor sau finisare înainte de asamblare)."

AI generează o posibilă succesiune tehnologică.

Elevii compară: fluxul generat de AI; fluxul stabilit prin analiză practică; diferențele și eventualele omisiuni.

Se discută critic:

- ce informații reale nu poate „vedea" AI-ul (tensiune fir, comportament material, decizii artizanale);
- unde AI poate oferi suport util (structurarea etapelor, documentare).

Resurse necesare

- poșetă din piele;
- instrumente pentru dezasamblarea controlată;
- fișe de observație;
- dispozitive cu acces la internet;
- tablă / flipchart pentru flux tehnologic.

Rezultatele învățării vizate:

Cunoștințe:

5.1.4 – Descrierea operațiilor în cadrul proceselor tehnologice din domeniul textile pielărie

5.1.5 – Analizarea defectelor de execuție a operațiilor tehnologic

Abilități:

5.2.4 – Executarea de operații tehnologice simple din cadrul proceselor tehnologice din domeniul textile pielărie

5.2.8 – Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun şi a celui de specialitate

5.2.9 – Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate

Atitudini:

5.3.6. Respectarea legislației privind sănătatea şi securitatea în muncă în realizarea operațiilor

5.3.7. Asumarea inițiativei în aplicarea normelor privind sănătatea şi securitatea în muncă.

5.3.8. Colaborarea cи membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă

Se propun următoarele exemple de teme ce se pot derula prin probe practice de laborator:

- Defecte de filare. Cauze și modalități de remediere. Fișa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operațiilor tehnologice executate.

- Maşina de ţesut (părţi componente, funcţionare, fazele formării ţesăturii, schema tehnologică a maşinii de ţesut, mânuiri specifice operaţiilor de deservire a maşinii de ţesut, norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi de prevenire şi stingere a incendiilor specifice).
- Defecte de ţesere. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Tehnici de ţesere "Zero waste" – maşini moderne de ţesut care reduc lungimea capetelor de fire prin sisteme de prindere şi tăiere de precizie, optimizarea lăţimii ţesăturii.
- Maşina de tricotat rectilinie (părţi componente, funcţionare, mânuiri specifice operaţiilor de deservire, norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi de prevenire şi stingere a incendiilor specifice).
- Defecte de tricotare. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Tehnologia "Wholegarment" sau "Seamles" maşini moderne de tricotat produs final dintr-o singură bucată, fără deşeuri
- Operaţii de vopsire şi imprimare a materialelor textile Definiţie. Scop. Efecte obţinute. Utilaje pentru vopsit şi imprimat (părţi componente, funcţionare, mânuiri specifice operaţiilor de deservire, NSSM şi de PSI specifice).
- Defecte de finisare a produselor textile. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Metode moderne de finisare: coloranţi din deşeuri alimentare, sisteme de vopsire fără apă, imprimarea digitală etc.
- Maşina de secţionat cu cuţit vertical, maşina de croit fixă, maşina simplă de cusut, maşina de cusut Triplock – părţi componente, funcţionare, mânuiri specifice operaţiilor de deservire, NSSM şi de PSI specifice.
- Defecte de confecţionare/coasere. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Utilaje folosite în procesul de prelucrare a pieilor: maşina de egalizat, pistol de pulverizat, maşina de şlefuit, maşina de ştoluit – părţi componente, funcţionare, mânuiri specifice operaţiilor de deservire, NSSM şi de PSI specifice.
- Exerciţiu de diagnostic al defectelor: elevii primesc produse cu defecte reale (cusături strâmbe, montaj greşit de accesorii, deformări, zgârieturi) şi trebuie să identifice cauza (operaţie greşită, setare eronată, manipulare necorespunzătoare) şi soluţia (reparare, recondiţionare, casare).
- Defecte ale pieilor finite. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Ştanţa de croit, maşina de cusut cu coloană, maşina de cusut cu braţ – pârţi componente, funcţionare, mânuiri specifice operaţiilor de deservire, NSSM şi de PSI specifice.
- Defecte de confecţionare a reperelor produselor din piele şi înlocuitori. Cauze şi modalităţi de remediere. Fişa de autoevaluare pentru urmărirea corectitudinii operaţiilor tehnologice executate.
- Optimizarea aşezării tiparelor asistată de AI – compararea soluţiilor manuale cu cele generate digital.
- Design through Disassembly (DtD) – dezasamblarea unui produs din piele/înlocuitori şi reconstituirea tiparelor şi a procesului tehnologic.

Se propun următoarele exemple de teme ce se pot derula prin probe practice la instruire practică:

- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi de prevenire şi stingere a incendiilor specifice filaturilor.
- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor de preparaţie şi de ţesere.
- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor de tricotaje.

- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor de finisaj.
- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor/fabricilor de confecţii.
- Determinarea proprietăţilor fizico-mecanice ale pieilor: grosime, rezistenţă la rupere, alungire, (folosind mostre de piele diferite).
- Şablonarea materialelor materialelor textile;
- Croirea reperelor pe format real: amplasarea şabloanelor pe piele / înlocuitori pentru maximizarea utilizării, marcarea defectelor naturale, realizarea operaţiei de ştanţare (manuală sau cu presă).
- Utilizarea maşinii de cusut cu coloană / cu braţ în confecţionarea unei genţi simple, huse de telefon sau unui mic accesoriu (portchei, portcard): coasere pe contur, la muchie, la colţuri.
- Confecţionarea unui produs complet (de mică dimensiune): proiectarea şi realizarea, cap coadă, a unui portofel/breloc/etui, cu toate etapele: croit, subţiere, aplicat adeziv, coasere, montare accesorii metalice, finisarea marginilor.
- Identificarea sortimentelor de piei: observarea structurală (floră, carne, strat de fibre), recunoaşterea tăbăcirii (crom/vegetal), compararea proprietăţilor.
- Simularea etapelor procesului tehnologic pe mostre mici: înmuiere – piclare – tăbăcire – neutralizare – uns – uscare (demonstrativ, cu volume reduse şi soluţii sigure).
- Observarea efectului operaţiilor fizico-mecanice: egalizare la grosime, şlefuire, ştoluit – măsurarea grosimii înainte/după, examinarea suprafeţei la lupă.
- Finisarea unei mostre de piele tăbăcită vegetal: aplicare cu pistol de pulverizat sau burete a unui sistem simplu de finisare (grund + culoare + lac), urmărind schimbarea aspectului.
- Studiu de caz „defecte la piei finite”: analiză de mostre cu defecte (zbârcituri, pete, diferenţe de culoare), identificarea cauzelor probabile şi completarea unei fişe de autoevaluare a operaţiilor.
- Test comparativ piele naturală vs materiale alternative (piele vegană, bio-based): evaluare senzorială (aspect, miros, atingere) şi test simplu de comportare (rezistenţă la zgâriere, absorbţia apei).
- Analiză de flux şi management al deşeurilor: pe baza unui „mini proces” demonstrativ, identificarea tipurilor de deşeuri şi propuneri de colectare selectivă / reutilizare (colaje, brainstorming).
- Reciclarea deşeurilor rezultate la croit
- Reparaţii şi manufacturarea confecţiilor textile
- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor de finisaj piele.
- Norme pentru sănătatea şi securitatea în muncă şi PSI specifice secţiilor de confecţii ale produselor din piele şi înlocuitori.
- Paşaportul digital al produsului (DPP) – completarea unei fişe de trasabilitate pentru un produs textil sau din piele realizat în atelier

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă etapa finală a demersului de proiectare didactică prin care cadrul didactic apreciază eficienţa procesului instructiv-educativ şi măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Aceasta nu constituie doar o verificare, ci un instrument de optimizare continuă a procesului de predare-învăţare, oferind profesorului şi elevilor feedback relevant pentru reglarea activităţii viitoare.
Evaluarea rezultatelor învăţării se poate realiza sub două forme complementare:

a) Evaluarea continuă (formativă)

- Se desfăşoară pe tot parcursul procesului de instruire, având rol de sprijin şi orientare a elevului în propria învăţare.
- Instrumentele de evaluare pot fi variate: probe orale, scrise, practice, fişe de lucru, portofolii, teste online interactive, proiecte, observaţia sistematică a activităţii.

- Profesorul monitorizează progresul individual al fiecărui elev, valorificând rezultatele pentru adaptarea strategiilor de predare.
- Planificarea evaluării continue trebuie să fie echilibrată, evitând suprapunerea mai multor evaluări într-o perioadă scurtă de timp.
- Evaluarea continuă vizează explicit cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile prevăzute în standardele de pregătire profesională.

b) Evaluarea finală (sumativă)

- Se realizează la finalul unei unităţi de învăţare, al unui modul sau al unui semestru, având caracter integrator.
- Măsoară nivelul de atingere a competenţelor specifice şi capacitatea elevului de a utiliza cunoştinţele în contexte noi.
- Poate include probe scrise, practice, portofolii, proiecte individuale sau de grup, ori teste digitale complexe.
- Rezultatele evaluării finale oferă o imagine globală asupra performanţei elevilor şi contribuie la deciziile privind progresul şcolar, remedierea şi perfecţionarea activităţilor viitoare.

Sugerăm următoarele instrumente de evaluare continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de evaluare practică/ autoevaluare / interevaluare;
- Proiectul;
- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Interviul structurat şi semistructurat
- Harta conceptuală
- Fişe de lucru interactiv digitale
- Fişe de autoevaluare şi coevaluare
- Quiz-uri şi teste online formative

Propunem următoarele instrumente de evaluare sumativă:

- Proiectul,
- Portofoliul (electronic sau fizic)
- Testele sumative
- Jurnal reflexiv de învăţare

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

INSTRUMENTUL DE EVALUARE, propus de către autori, se aplică rezultatelor învăţării dezvoltate în urma parcurgerii lecţiei de instruire practică cu tema “Reciclarea deşeurilor rezultate de la croit”.

Evaluarea se realizează cu ajutorul fişei de evaluare a activităţii elevilor, care poate avea structura:

1.Fişă de evaluare a activităţii elevului

Criterii de evaluare	Indicatori de performanţă	Punctaj		Observaţii
		Acordat	Maxim	
Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Alegerea produsului de executat		50	
	Alegerea bucăţilor de deşeu necesare executării produsului		5	
	Alegerea maşinii de cusut sau a instrumentelor pentru coasere manuală		10	
Realizarea sarcinii de lucru	Îmbinarea şi potrivirea bucăţilor de deşeu pentru realizarea produsului		20	
	Folosirea corespunzătoare a maşinii de cusut sau instrumentelor pentru coasere manuală		20	
	Corectitudinea realizării cusăturilor de îmbinare a bucăţilor de deşeu		20	
	Încadrarea în timpul prestabilit		5	
Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	Prezentarea completă şi coerentă a produsului realizat		10	
	Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a terminologiei de specialitate		5	
	Total punctaj realizat		100	
	Nota propusă pentru evaluare		10	

Instrumentul de evaluare, propus de către autori, se aplică rezultatelor învăţării dezvoltate în urma parcurgerii lecţiei de laborator tehnologic cu tema: ”Procesul tehnologic de obţinere a unui produs de marochinărie”**.**

Evaluarea se realizează cu ajutorul fişei de evaluare a activităţii elevilor, care poate avea structura:
1.Fişă de evaluare a activităţii elevului

Criterii de evaluare	Indicatori de performanţă	Punctaj		Observaţii
		Acordat	Maxim	
Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Identificarea corectă a componentelor produsului finit		10	

	Formularea ipotezelor privind operațiile tehnologice aplicate		5	
	Formularea clară și completă a cerinței către instrumentul AI (descriere completă)		5	
Realizarea sarcinii de lucru	Analiza tehnologică a componentelor rezultate în urma dezasamblării		10	
	Identificarea corectă a operațiilor tehnologice pe baza analizei produsului		10	
	Corectitudinea ordonării operațiilor procesului tehnologic		20	
	Respectarea normelor SSM și protecția mediului		10	
Analiza și reflecția profesională	Compararea fluxului propriu cu cel generat de AI		10	
	Identificarea limitelor AI și a rolului factorului uman		5	
Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	Prezentarea coerentă a soluției tehnologice alese		5	
	Utilizarea vocabularului de specialitate		10	
	Total punctaj realizat		100	
	Nota propusă pentru evaluare		10	

- **BIBLIOGRAFIE**

1	icsas-project.eu	http://icsas-project.eu/ro/11-manuals-for-tutors-to-support-work-based-learning/ , 2017
2	dia-cvet.eu	https://dia-cvet.eu/11-manuals-for-tutors-to-support-work-based-learning/ , 2020
3	Cioară.I, Onofrei, E	Inginerie generală în textile-pielărie, Editura Performantica, Iași, 2007
4	Varga Camelia	Elemente de bază în confecţionarea încălţămintei, Editura Alma Mater Cluj Napoca 2010

5	iteach.ro	(DigitalEdu) Evaluarea în şcolile secolului XXI Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, Centrul pentru Inovare în Educaţie
6	Ţiglea Lupaşcu, R. Ilieşiu, F. Costache, D	Industrie textilă şi pielărie – Manual pentru clasa a X-a, Editura CD Press, Bucureşti, 2011
7	Revista “Industria textilă”	https://www.revistaindustriatextila.ro/
8	Revista “Dialog textil”	https://dialogtextil.ro/
9	UNESCO	Guidance for generative AI in education and research, 2023,
10	European Commission	Ethical Guidelines on the Use of Artificial telligence (AI) and Data in Teaching and Learning. russels: European Commission. (Ghid oficial UE privind integrarea AI în procesul dactic), 2022
11	Otto, K., & Wood, K.	*Product Design: Techniques in Reverse Engineering and New Product Development*. Upper Saddle River: Prentice Hall. (Lucrare clasică privind utilizarea reverse engineering în educație și design), 2016

MODUL II:
PLANIFICAREA ȘI ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Planificarea și organizarea activităților de producție”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Industrie textilă și pielărie, face parte din pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**-**
instruire practică	**52 ore/an**

Modulul este centrat pe rezultate ale învățării și urmărește dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini specifice necesare pentru înțelegerea, planificarea și organizarea activităților din cadrul proceselor de producție în industria textilă și de pielărie. Elevii vor învăța să își planifice activitatea proprie în cadrul fluxului tehnologic, să respecte normele de calitate, productivitate și securitate în muncă, precum și să utilizeze corect documentele de lucru specifice producției.

Modulul oferă o viziune unitară asupra procesului de producție, de la organizarea muncii individuale până la înțelegerea organizării la nivel de secție și unitate de producție. Activitățile de instruire practică, desfășurate în ateliere școlare sau unități economice partenere, urmăresc formarea de deprinderi practice specifice calificărilor de nivel 3 și 4 CNC și pregătirea elevilor pentru angajare pe piața muncii sau pentru continuarea studiilor într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6: PLANIFICAREA ȘI ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR PROPRII URÎ 8:PLANIFICAREA ȘI ORGANIZAREA PRODUCȚIEI			
Rezultate ale învățării codificate conform SPP			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Conţinuturile învăţării**
6.1.1.	6.2.1. 6.2.2. 6.2.10	6.3.6. 6.3.7. 6.3.8	**Planificarea activităţii proprii**. Acţiunile specifice pentru planificarea activităţii proprii desfăşurate individual şi în cadrul echipei de lucru
6.1.2. 6.1.3.	6.2.2 6.2.3.	6.3.2 6.3.4	**Ergonomia locului de muncă**: Principii ergonomice generale. -definirea locului de muncă -elemente componente ale locului de muncă -ergonomia locului de muncă; dimensiuni ergonomice; configurare ergonomică la locul de muncă; configurare ergonomică a spaţiului de lucru; poziţia corectă a corpului la locul de muncă.
6.1.4.	6.2.4. 6.2.10. 6.2.11.	6.3.6. 6.3.7 6.3.8	**Aprovizionarea locului de muncă**: - operaţii de aprovizionare a locului de muncă.

			-sarcini proprii în cadrul echipei pentru alimentarea locurilor de muncă cu materie primă, semifabricate şi materiale auxiliare din domeniul textile – pielărie
6.1.5. 6.1.6. 6.1.7. 6.1.8. 6.1.9.	6.2.5. 6.2.6. 6.2.7. 6.2.8. 6.2.9. 6.2.10. 6.2.11.	6.3.1. 6.3.3. 6.3.4 6.3.5. 6.3.6. 6.3.7. 6.3.8	**Curăţarea şi ungerea a utilajelor de la locul de muncă**: 1. Curăţarea utilajelor de la locul de muncă - materiale, unelte şi echipamente utilizate - grafice de curăţare şi normative de timp pentru execuţia operaţiilor (periodicitatea curăţării, ore de curăţare, intervalul dintre două intervenţii); 2. Ungerea utilajelor de la locul de muncă - lubrifianţi (definiţie, rol , efectele economice, clasificare); -sisteme de ungere (definiţie, clasificare); - grafice de ungere a utilajelor şi normative de timp pentru execuţia operaţiilor (periodicitatea ungerii, intervalul dintre două intervenţii); **- NSSM, PSI şi de protecţie a mediului la realizarea operaţiilor de curățare și ungere (zone cu risc de accidente şi măsuri de prevenire a accidentelor; depozitarea deșeurilor);** **Sarcini proprii în cadrul echipei pentru curățarea, ungerea utilajelor de la locul de muncă.**
8.1.1. 8.1.3 8.1.9.	8.2.15. 8.2.16. 8.2.17. 8.2.1. 8.2.2. 8.2.12. 8.2.14	8.3.6. 8.3.7. 8.3.1	**Conceptul de proces de producţie** - procese industriale - procese non-industriale **Componentele procesului de producţie** - mărimi de intrare - etape de realizare a procesului de producţie - mărimi de ieşire.
8.1.2.	8.2.15. 8.2.16. 8.2.17.	8.3.6. 8.3.7.	**Criterii de clasificare a proceselor de producţie** - după modul de participare la executarea produselor (procese de muncă de bază, procese auxiliare, procese de muncă de deservire) - după modul de execuţie (manuale, manual-mecanice, procese de aparatură) - după natura activităţii desfăşurate (procese de producţie propriu-zise, procese de depozitare sau magazinaj, procese de transport)
8.1.4.	8.2.3 8.2.15. 8.2.16. 8.2.17.	8.3.6. 8.3.7.	**Tipuri de producţie: individuală, de serie, de masă**. Caracterizare, factori determinanţi.
8.1.5. 8.1.6 8.1.8	8.2.4. 8.2.5. 8.2.6 8.2.10 8.2.11 8.2.15. 8.2.16. 8.2.17.	8.3.2. 8.3.3. 8.3.6. 8.3.7.	**Metode de organizare a producţiei** - Organizarea în flux, - Organizarea pe grupe omogene de maşini (pe principiul tehnologic), - Metoda programării liniare. Tendințe actuale și de perspectivă Structura unui ciclu de producție pentru fabricarea unui produs din textile - pielărie

			Organizarea producției cu impact redus asupra mediului - Reducerea consumului energetic în cadrul fluxurilor tehnologice - Utilizarea echipamentelor și tehnologiilor eficiente energetic - Digitalizarea proceselor de planificare pentru optimizarea resurselor
8.1.7.	8.2.7 8.2.8. 8.2.9. 8.2.15. 8.2.16. 8.2.17	8.3.4. 8.3.5. 8.3.6. 8.3.7.	**Planificarea producţiei** Modalităţi de planificare a necesarului de materiale (materii prime şi materiale, semifabricate, unelte de lucru) și forță de muncă - clasic - folosind software
8.1.10.	8.2.13 8.2.14. 8.2.15. 8.2.16. 8.2.17.	8.3.4. 8.3.5. 8.3.6. 8.3.7.	Documente necesare planificării, lansării în fabricaţie şi urmăririi producţiei. - fişa de lansare a produsului/serviciului - fişe tehnologice - grafice - diagrame - planuri **Integrarea principiilor dezvoltării sustenabile în planificarea și organizarea producției** - Utilizarea eficientă a materiilor prime și materialelor - Reducerea pierderilor tehnologice și valorificarea deșeurilor - Indicatori de utilizare a materialelor și de eficiență a consumului

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Maşina de filat cu inele
- Maşina de ţesut
- Utilaj de vopsit
- Maşina de tricotat rectilinie
- Maşina simplă de cusut
- Machete / module didactice care reprezintă fluxuri de producţie specifice industriei textile şi pielăriei
- Materii prime şi materiale: semitort, fire, ţesături, tricoturi, piele, înlocuitori de piele, aţă de cusut, adezivi, materiale auxiliare
- Ustensile şi materiale pentru curăţare: perii, lavete, mături, pistol pentru curăţat trenul de laminat, detergenţi, solvenţi, apă
- Ustensile şi materiale pentru ungere: pompă de ungere, uleiuri, unsori, recipiente de dozare
- Normative de timp, grafice de curăţenie, grafice de ungere
- Fişe tehnice ale produselor ce urmează a fi realizate
- Documentaţie tehnică: fişe de lansare a produsului/serviciului, fişe tehnologice, grafice, diagrame, planuri de producţie
- Organigrame şi proceduri de lucru ale unor operatori economici din domeniul textile–pielărie
- Documente economice relevante (exemple de comenzi, contracte, avize de însoţire a mărfii, situaţii de consum de materiale)
- Resurse digitale: prezentări, materiale video de specialitate, aplicaţii software simple pentru planificarea producţiei şi simularea fluxurilor de lucru.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conţinuturile modulului „Planificarea şi organizarea activităţilor de producţie” trebuie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor, precum şi cu cerinţele Standardului de Pregătire Profesională pentru domeniul Industrie textilă şi pielărie. Se vor parcurge conţinuturile învăţării în totalitatea lor, în ordinea precizată în tabelul de mai sus, asigurând o corelare permanentă între rezultatele învățării, conținuturi și modalitățile de evaluare.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către elevi, fără a depăşi numărul de ore alocat prin planul de învăţământ fiecărui tip de instruire. Profesorul are libertatea de a dezvolta anumite conţinuturi, punând accent pe metode cu caracter preponderent aplicativ şi creativ.

Modulul are o structură flexibilă, putând încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice, inclusiv resurse digitale şi materiale video relevante pentru industria textilă şi de pielărie. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare/ cabinete sau ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorii economici de profil, dotate corespunzător, astfel încât abordarea teoretică să fie urmată de aplicarea practică a cunoştinţelor.

Rezultatele învățării se dezvoltă prin ore de teorie şi ore de instruire practică. Activităţile de învăţare se realizează în laboratorul de specialitate şi în atelierul de specialitate din şcoală sau de la agentul economic; locul de desfăşurare, formele de activitate, metodele, materialele didactice, fişele de lucru şi de documentare vor fi corelate cu rezultatele învățării şi conţinuturile asociate.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, care iau în considerare stilurile individuale de învăţare ale elevilor, inclusiv adaptarea pentru elevii cu cerinţe educative speciale. Activităţile de învăţare vor urmări: aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire; îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual (documentare, observaţie, exerciţiu, studiu individual, instruire programată) cu activităţile de grup sau de echipă (discuţii, joc de rol, asalt de idei, metode cooperative etc.).

Se vor folosi metode care favorizează relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii: modelul experimental, activităţi de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată, simularea, experimentul, activităţi practice, studii de caz, jocuri de rol, proiecte, activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare, activităţi de lucru în grup/echipă/perechi. De asemenea, se va urmări însuşirea unor metode de informare şi documentare independentă (studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, proiectul), care deschid spre autoinstruire şi învăţare continuă, utilizând biblioteci, internet, biblioteci virtuale şi dicţionare tehnice de specialitate.

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate, în cadrul orelor de instruire practică, activităţi de învăţare precum: activităţi de documentare, vizionări de materiale video de specialitate, problematizarea, algoritmizarea, demonstraţia, investigaţia ştiinţifică, învăţarea prin descoperire, simularea, experimentul, activităţi practice, studii de caz, jocuri de rol, activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare, activităţi de lucru în grup/ în echipă/ în perechi.

Propuneri de activităţi de învăţare pentru orele de instruire practică:

- Identificarea etapelor unui proces de producție pentru realizarea unui produs simplu din domeniul textile-pielărie.
- Stabilirea succesiunii operațiilor tehnologice și reprezentarea grafică a fluxului de realizare a produsului.
- Identificarea mărimilor de intrare (materii prime, materiale, utilaje, forță de muncă, etc.) și a celor de ieșire (produsul finit) din cadrul unui proces de producție.
- Exerciții de clasificare a tipurilor de producție (individuală, de serie, de masă) pe baza unor exemple concrete din domeniu.
- Observarea și descrierea modului de organizare a producției într-o situație reală sau simulată.
- Exerciții de estimare orientativă a necesarului de materiale pentru realizarea unui produs sau a unui lot mic de produse.
- Completarea unor modele simple de documente utilizate în planificarea producției (fișe tehnologice, grafice de lucru, planuri simple de organizare).
- Simularea organizării unui loc de muncă în atelier, cu stabilirea responsabilităților și a regulilor de lucru.
- Analiza unor situații-problemă privind întârzieri sau erori în producție și formularea unor soluții de organizare.
- Utilizarea unor instrumente digitale simple (foi de calcul, diagrame de proces) pentru reprezentarea planificării unei activități.
- Activități ghidate de utilizare a unui instrument digital (inclusiv bazat pe inteligență artificială) pentru generarea unei variante de succesiune a operațiilor, urmată de analiză critică și corectare.

Activităţile de învăţare propuse au caracter orientativ şi urmăresc formarea competențelor fundamentale privind planificarea și organizarea proceselor de producție, prin dezvoltarea capacității de analiză a fluxurilor tehnologice, de structurare a etapelor de lucru și de utilizare a documentației specifice domeniului.

Parcurgerea modulului în clasa a X-a asigură baza conceptuală și aplicativă necesară pentru aprofundarea metodelor moderne de organizare și optimizare a producției în ciclul superior al liceului, facilitând tranziția către competențe cu grad mai ridicat de complexitate și autonomie profesională.Cadrul didactic poate adapta, diversifica și extinde activitățile în funcție de nivelul colectivului și de contextul de formare, cu respectarea rezultatelor învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională.

Colectivul de autori propune un exemplu de activitate practică, pentru instruire practică, cu tema – Principii ergonomice aplicabile la locul de muncă – Utilizarea materialelor recuperabile.

Scurtă descriere a metodei:

Metoda didactică de tip euristic ("odos" = cale, drum; "metha" = către, spre) este un mod de a acționa practic, planificat şi sistematic, calea de urmat în scopul atingerii unui obiectiv, o cale eficientă de organizare şi dirijare a învățării. Această metodă este condiționată de o serie de factori: orientarea ideologică, personalitatea celui care o aplică, nivelul dezvoltării științei şi tehnicii, gradul de dezvoltare al elevilor, scopul urmărit, condițiile în care este utilizată etc. Așa se explică faptul că aceeași metodă dă rezultate diferite aplicată în condiții sau de către persoane diferite şi invers, metode diferite pot duce la aceleași rezultate. Prin funcția lor cognitivă, instrumentală şi formativă metoda indică, exprimă volumul, calitatea, succesiunea operațiilor care vor duce la scop, sau care vor favoriza obținerea rezultatului dorit. Aceasta înseamnă că alegerea lor nu se va face la întâmplare, ci după criterii precise: scopul urmărit, conținutul activității, particularitățile de vârstă şi nivelul pregătirii elevilor etc. Mai mult, metoda trebuie să conțină indicații şi cu privire la condițiile în care să se desfășoare operațiile respective, înțelegând aici prin condiții tot ceea ce influențată favorabil sau nefavorabil mersul acțiunii.

Rezultate ale învățării vizate
URÎ: 6 Planificarea activității proprii – Ergonomia locului de muncă

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.1 Definirea acțiunilor specifice pentru planificarea activității proprii 6.1.2 Norme ergonomice la locul de muncă 6.1.3 Condiții de lucru specifice locului de muncă 6.1.7. Normative de timp pentru execuția operațiilor 6.1.9 Norme SSM, PSI şi de protecție a mediului în timpul operației	6.2.1Organizarea locului de muncă; 6.2.2 Pregătirea pentru lucru a utilajului; 6.2.3 Aplicarea codurilor de conduită referitoare la ergonomia locului de muncă în timpul activității; 6.2.9 Aplicarea NSSM, PSI şi de protecție a mediului în timpul activității 6.2.10 Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun și a celui de specialitate 6.2.11.Comunicarea/ Raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate	6.3.2 Aplicarea independentă a cerințelor ergonomice specifice locului de muncă; 6.3.4. Încadrarea în normele de timp stabilite 6.3.6 Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită; 6.3.7 Asumarea inițiativei în organizarea locului de muncă. 6.3.8 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul planificării activității.

Mod de organizare a activității/a clasei:

- Activitate individuală

Resurse materiale:

- Tablă interactivă (prezentare Livresq)
- Telefoane, tablete etc.
- Platforme educaționale (catalog electronic, livresq, coggle- it)
- Fișe de documentare
- Fișe de lucru
- Fișă/grilă de evaluare
- Mașina simplă de cusut
- Fier de călcat
- Materie primă (combinații deșeu țesătură bbc, vatelină, buzunare croite, ață de cusut)
- Unelte (foarfecă, centimetru, cretă de croitorie, riglă etc)

Durată: 50 **minute**

Designul lecției - Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

Etape de lucru:

- Profesorul încarcă pe tabla interactivă o prezentare Livresq în care prezintă noțiuni generale ale Planificării activității proprii. În timpul prezentării adresează întrebări elevilor cu scopul reactualizării cunoștințelor dobândite anterior .... link de acces https://library.livresq.com/details/6982f54d23666e00091d86f1 , SECȚIUNEA I
- se solicită elevilor să deschidă aplicația ***Wordwall.net,*** cu ajutorul telefoanelor/ tabletelor din dotare. (Comunicarea noilor cunoștințe) Se cere accesarea link-ului https://wordwall.net/ro/resource/106688885 pentru activarea unui joc electronic din care se obține titlul temei.
- Elevii accesează secțiunea **Anagramă** din aplicația ***Wordwall.net*** și glisează literele în pozițiile lor corecte pentru a decora cuvântul sau a fraza cu scopul atingerii unui obiectiv..
- Profesorul este atent la mișcările de accesare a elevilor, intervine atunci când este cazul.
- Elevii sunt atenți la prezentarea făcută de profesor, adresează întrebări dacă situația este neclară. Accesează link-ul și rezolvă jocul electronic. La finalul jocului descoperă titlul temei.
- Se fac precizări asupra temei, se adresează întrebări urmărind includerea noțiunilor teoretice/ fișelor de documentare cu scopul atingerii obiectivelor propuse (link în aplicația Coogle it); https://coggle.it/diagram/aYBrbAvS2lDq4i02/t/planificarea-activității-proprii
  Profesorul explică/ definește noțiunea de ergonomie. Enumeră principiile ergonomice generale. Prezintă, explică, conversează cu elevii asupra regulilor ergonomice specifice locului de muncă folosind schemele din aplicație.
- Elevii deschid link-ul din coogle –it, urmăresc explicațiile profesorului asupra schemelor. Comunică cu profesorul asupra materialelor. **https://coggle.it/diagram/aYB8RsMIM4zK0yG_/t/zonele-de-lucru**
- Conform prezentării Livresq link de acces https://library.livresq.com/details/6982f54d23666e00091d86f1 , SECȚIUNEA II, se fac referiri la organizarea și desfășurarea probei practice (Quilting – ul prevăzut cu buzunare - suport pentru depozitarea telefoanelor); Timp de lucru = 30 min.
- Sunt distribuite letric fișele de documentare, fișa de lucru pentru desfășurarea probei;
- Profesorul prezintă fișa de lucru nr.1, face precizări asupra sarcinilor de lucru.
- Se cere prelucrarea quiltingu – lui din deșeuri textile prevăzut cu buzunare aplicate simple rezultând ca produs final un - *Suport pentru depozitarea telefoanelor mobile*.
- Se precizează respectarea principiilor ergonomice, respectarea fișelor tehnice, se solicită pregătirea utilajului pentru lucru conform fișei de lucru.
- Se fac explicații/ demonstrații în vederea realizării sarcinilor de lucru;

- Elevii sunt atenți la explicațiile profesorului, pregătesc utilajul, realizează proba conform cerințelor.
- Se urmărește respectarea indicatorilor conform ergonomiei în timpul lucrului de către elevi;
- Se fac explicații, se comunică cu elevii pe parcursul desfășurării probei practice;
- Se rezolvă fișa de lucru;
- Se completează grila de evaluare;
- Profesorul prezintă fișa de lucru nr.2, face precizări asupra sarcinii. Timp de lucru 10 min.
- Elevii rezolvă fișa de lucru nr.2
- Se fac precizări asupra activității;
- Se notează elevii, se trec notele în fișa de progres a modulului.

Un alt exemplu de activitate practică propus:
Tema: *Integrarea principiilor dezvoltării sustenabile în planificarea producției*

Obiective vizate: Reducerea pierderilor tehnologice și valorificarea deșeurilor

Produs analizat: Șorț simplu pentru copii

Tipul activității: Instruire practică (2 ore)

ARGUMENT

La nivelul clasei a X-a, elevii își formează competențele de bază privind analiza proceselor de producție și organizarea activităților tehnologice. Introducerea principiilor dezvoltării sustenabile în această etapă contribuie la formarea unei atitudini responsabile față de utilizarea materiilor prime și la înțelegerea relației dintre planificarea producției și reducerea pierderilor.

Produsul ales – *șorț simplu pentru copii* – permite o analiză clară a încadrării tiparelor, a consumului de material și a posibilităților de reutilizare a resturilor textile, fără un grad ridicat de complexitate tehnologică, fiind adecvat nivelului de pregătire al elevilor.

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

1. Captarea atenției (10 min)

Profesorul prezintă:

- modelul de șorț pentru copii;
- tiparele aferente;
- materialul disponibil.

Se lansează întrebarea-problemă:

„Cum putem obține, din materialul disponibil, cât mai multe produse cu pierderi minime?”

2. Activitatea propriu-zisă (50 min)

Etapa 1 – Analiza încadrării (20 min)

Elevii:

- realizează încadrarea șabloanelor pe material;
- identifică spațiile neutilizate;
- estimează suprafața pierdută.

Etapa 2 – Optimizarea încadrării (15 min)

Elevii propun:

- o nouă variantă de încadrare;
- compară variantele propuse din punct de vedere al pierderilor de material.

Etapa 3 – Valorificarea deșeurilor (15 min)

Elevii identifică posibilități de utilizare a resturilor:

- buzunare suplimentare;
- elemente decorative;

- mostre pentru exerciții.

3. Fixarea cunoștințelor (10 min)

Discuție frontală:

- Care variantă este mai eficientă?
- Ce impact are reducerea deșeurilor asupra costurilor?
- Cum influențează planificarea corectă sustenabilitatea producției?

4. Evaluare (10 min)

Evaluarea se realizează prin:

- fișă de observație;
- aprecierea corectitudinii încadrării;
- argumentarea soluțiilor de optimizare;
- implicarea în activitate.

Rezultate urmărite

Cunoștințe

- **8.1.3** – Componentele procesului de producție
- **8.1.7** – Planificarea producției

Abilități

- **8.2.1** – Analizarea componentelor unui proces de producție specific domeniului textile pielărie
- **8.2.2** –Corelarea intrărilor/ resurselor procesului de producție cu etapele de realizare a unui produs şi cu ieșirile/rezultatele așteptate
- **8.2.8 -** Estimarea necesarului de resurse materiale şi de personal pentru o situație dată
- **8.2.15** – Utilizarea instrumentelor informatice pentru a prezenta şi înțelege informații complexe;
- **8.2.16-** Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun şi a celui de specialitate
- **8.2.17-** Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităților profesionale desfăşurate

Atitudini

- **8.3.4** – Utilizarea corectă, sub supraveghere, a documentelor necesare planificării, lansării şi urmăririi producției
- **8.3.6** – Respectarea disciplinei tehnologice şi a termenelor privind planificarea şi organizarea producției
- **8.3.7** – Asumarea rolului în echipă şi colaborarea cu ceilalți membri ai echipei

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea urmărește măsura în care elevii au dobândit rezultatele învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională pentru modulul „Planificarea şi organizarea activităților de producție”.

Evaluarea se realizează atât pe parcursul orelor de teorie, cât şi al orelor de instruire practică, prin metode formative şi sumative, vizând formarea integrată a cunoștințelor, abilităților şi atitudinilor.

Evaluarea continuă (formativă)

Se realizează sistematic, prin:

- întrebări orale şi verificări scrise la orele de teorie;
- fișe de lucru şi fișe test;
- liste de verificare pentru activitățile practice;
- grile de evaluare criterială;
- evaluarea documentelor întocmite (fișe tehnologice, grafice, planuri de producție);
- observarea modului de organizare a activității şi respectarea normelor SSM şi PSI;
- autoevaluare şi interevaluare.

Evaluarea finală (sumativă)
Se realizează prin probe cu caracter integrator, precum:

- test scris sumativ;
- lucrare practică privind planificarea și organizarea activității proprii de unui produs;
- portofoliu care să includă documente elaborate pe parcursul modulului.

Evaluarea va urmări capacitatea elevilor de a analiza un proces de producție, de a stabili succesiunea operațiilor, de a estima resursele necesare și de a utiliza documentația specifică domeniului, constituind bază pentru aprofundarea competențelor în ciclul superior al liceului.

Se propune instrumentul de evaluare: Fișa /Grilă de evaluare /Fișă de lucru pentru proba practică – Principii ergonomice aplicabile la locul de muncă – Utilizarea materialelor recuperabile.

Rezultate ale învățării vizate

URÎ: 6 Planificarea activității proprii – Ergonomia locului de muncă

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.1Definirea acțiunilor specifice pentru planificarea activității proprii 6.1.2 Norme ergonomice la locul de muncă 6.1.3 Condiții de lucru specifice locului de muncă 6.1.7. Normative de timp pentru execuția operațiilor 6.1.9 Norme SSM, PSI și de protecție a mediului în timpul operației	6.2.1 Organizarea locului de muncă; 6.2.2 Pregătirea pentru lucru a utilajului; 6.2.3 Aplicarea codurilor de conduită referitoare la ergonomia locului de muncă în timpul activității; 6.2.9 Aplicarea NSSM, PSI și de protecție a mediului în timpul activității 6.2.10 Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun și a celui de specialitate 6.2.11.Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate	6.3.2 Aplicarea independentă a cerințelor ergonomice specifice locului de muncă; 6.3.4. Încadrarea în normele de timp stabilite 6.3.6 Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită; 6.3.7 Asumarea inițiativei în organizarea locului de muncă. 6.3.8 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul planificării activității.

Mod de organizare a activității/a clasei:

- Activitate individuală

Resurse materiale:

- Tablă interactivă (prezentare Livresq)
- Telefoane, tablete etc.
- Platforme educaționale (catalog electronic, livresq, coggle- it)
- Fișe de documentare (platforma Livresq)
- Fișe de lucru
- Fișă/grilă de evaluare
- Mașina simplă de cusut
- Fier de călcat
- Materie primă (combinații deșeu țesătură bbc, vatelină, buzunare croite, ață de cusut)
- Unelte (foarfecă, centimetru, cretă de croitorie, riglă etc)

Durată: 40 minute

- Timp de lucru sarcina nr.1: 30 min
- Timp de lucru sarcina nr.2: 10 min.

Tip de evaluare: Probă Practică

FIȘĂ DE LUCRU – Probă practică

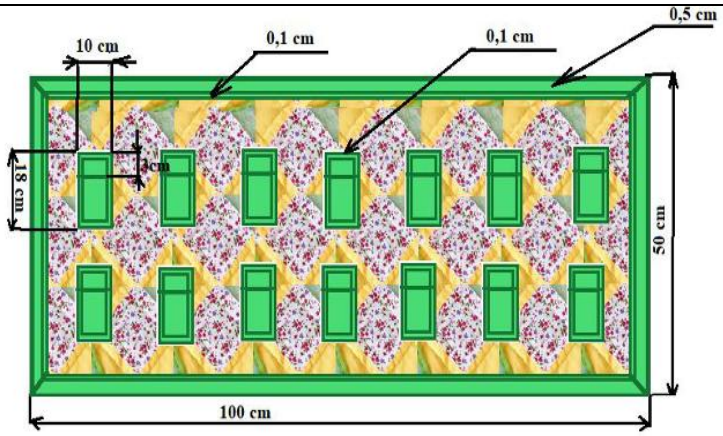
Principii ergonomice aplicabile la locul de muncă – Utilizarea materialelor recuperabile.
https://library.livresq.com/details/6982f54d23666e00091d86f1 SECȚIUNEA II & III

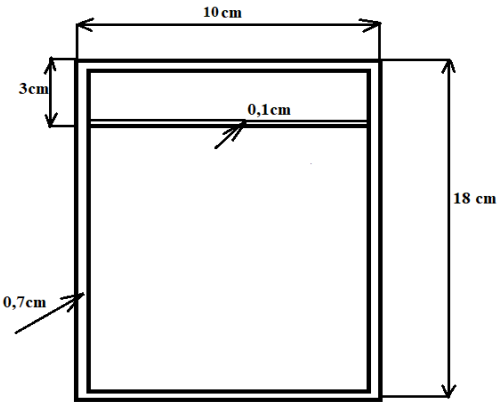
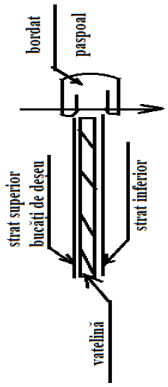
Sarcini de lucru:

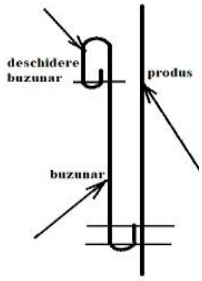
Sarcina1. Prelucrează Quilting-ul cu buzunare simple aplicate (suport pentru depozitarea telefoanelor) utilizând mașina simplă de cusut, urmărind fișa tehnică a reperului, respectând normele ergonomice specifice, normele de sănătate și securitate în muncă.

Timp de lucru sarcina nr.1: 30 min

FIȘA TEHNICĂ A PRODUSULUI

<table>
<tr>
<td>Denumirea produsului:
• Quilting-ul cu buzunare aplicate (suport pentru depozitarea telefoanelor)
Reprezentarea produsului
Reprezentarea reperului</td>
<td>Materii prime utilizate
• bucăți textile recuperabile
• vatelină
• ață cusut</td>
</tr>
<tr>
<td>

</td>
<td>Reprezentare prin semne convenționale
Quilting

Buzunar APLICAT

</td>
</tr>
<tr>
<td>Faze de lucru:
• Pregătește materialele pentru realizarea Quilting-ului / dimensionează, verifică după șablon piesele din deșeu textil 15 cm x15 cm;
• Realizează stratul superior din deșeuri textile; încheie prin tighel simplu la 0,7 cm;
• Descalcă cusăturile cu fierul de călcat;</td>
<td>Unelte și Utilaje folosite
• Mașina simplă de cusut
• Fier de călcat
• Foarfecă</td>
</tr>
</table>

• Introduce stratul 2, vatelina; fixează/punctează aleator; • Aplică stratul inferior al quilting-ului cu un tighel cu pas mare; • Aplică panglica de paspoal, bordează marginea quilting-ului. • Pregătește buzunarul croit /verifică după șablon ; • Preformează deschiderea buzunarului la 3cm; • Tighelește deschiderea buzunarului la 0,1 cm • Preformează pe trei laturi buzunarul la 0,5cm • Aplică buzunarul la produs executând un tighel la 0,1 cm • Tighelește ornamental buzunarul la 0,7cm • Finisează produsul final	• Centimetru • Cretă de croitorie

Sarcina 2. Privește cu atenție cele două desene și descrie fiecare poziție. Alege poziția corectă prin marcarea căsuței corespunzătoare.

Timp de lucru sarcina nr.2: 10 min.

	POZIȚIA I ....
.....	

	POZIȚIA II ....
.....	

SOLUȚIE

În perioada de instruire practică lucrezi la maşina de cusut. Priveşte cu atenţie cele două desene

a) descrie fiecare poziție

b) alege poziția corectă

		POZIȚIA I **Corpul este aplecat în faţă, coloana este încovoiată, capul este prea aproape de de maşină, scaunul este ridicat**
	poziție incorectă	

		POZIȚIA II **Corpul este drept, coloana este verticală şi dreaptă, capul este la distanţă corectă faţă de de maşină, scaunul este reglat la înălţime normală în funcţie de înălţimea**
x	**poziție corectă**	

Grila de evaluare fișă de lucru

https://library.livresq.com/details/6982f54d23666e00091d86f1 Secțiunea III

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj indicator	Punctaj realizat
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	**35 puncte**	1.1. Organizează fișele și obiectele muncii pe masa de lucru în zona minimă	**10p**	
		1.1.1 Pregătește materialele necesare pentru proba practică (bucăți de deșeu textil, paspoal, vatelină, buzunare croite /verifică după șablon, măsoară cu centimetrul etc)	**5p**	
		1.2. Reglează poziția scaunului corelând cu poziția utilajului și executant/elev;	**10p**	
		1.3. Pregătește utilajul pentru lucru: (înfilează ața, reglează pasul de cusătură, reglează tensiunea celor două fire etc)	**10p**	
2. Realizarea sarcinii de lucru	**50 puncte**	2.1. Respectă poziția corectă la mașina simplă în timpul coaserii	**2,5p**	
		2.1.1 Prelucrează Quilting-ul , stratul superior (îmbină bucățile de deșeu textil prin tighel simplu respectând dimensionarea si sensul firului);	**7,5p**	

		2.1.2 Aplică vatelina, stratul inferior, (execută matlasarea printr-un tighel simplu)	**5p**	
		2.1.3 Aplică paspoalul pe margine la un tighel 0,1 cm	**5p**	
		2.1.4 Prelucrează buzunarele pentru aplicare (tighelește deschiderea buzunarului la 0,1 cm	**2,5p**	
		2.1.5 Preformează buzunarul (deschiderea și cele trei laturi	**2,5p**	
		2.1.6 Aplică buzunarul la produs executând un tighel la 0,1 cm respectiv la 0,7cm	**5p**	
		2.2. Respectă poziția corectă la fierul de călcat în timpul manevrării	**2,5p**	
		2.2.1 Finisează produsul final	**2,5p**	
		2.2. 2. Identifică și descrie pozițiile prezentate în fișa de lucru/sarcina nr.2	**2,5p**	
		2.3 Sincronizarea mâinilor în timpul lucrului	**2,5p**	
		2.4. Mișcările brațelor să fie efectuate simultan, în sens opus și simetric	**2,5p**	
		2.5 Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	**2,5p**	
3. Prezentarea sarcinii de lucru	**15 puncte**	3.1. Prezentarea calității operațiilor de planificare și realizare activității la locul de muncă	**5p**	
		3.1.1 Argumentarea privind uneltele, echipamentele, materialele utilizate pentru realizarea lucrării practice.	**5p**	
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	**5p**	

Pentru activitatea practică numărul 2 evaluarea se realizează conform fișei de obsevație/ evaluare.

JOC DE ROL - FIȘĂ DE OBSERVAȚIE /EVALUARE

Modul: **PLANIFICAREA ȘI ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE PRODUCȚIE**
Tema lecției: Reducerea pierderilor tehnologice – Șorț simplu pentru copii
Clasa: a X-a

Metoda Joc de rol în perechi are ca scop dezvoltarea abilităților de comunicare și cooperare**,** exersarea empatiei și înțelegerii perspectivei celuilalt**,** stimularea creativității și gândirii critice**,** învățarea prin experiență practică și interactivă

Formarea perechilor: Elevii se împart în grupuri de câte doi
Alegerea rolurilor:
- **Executant:** joacă activ rolul stabilit în scenariu, conform cerinţelor stabilite
- **Observator:** urmărește comportamentul executantului și completează fișa de observație.

Pregătirea scenariului: Executantul citește sau i se explică cerinţele. Observatorul primește fișa de observare și criteriile de notat.
Interpretarea rolului:
- **Executant:** își joacă rolul prin comunicare verbală și non-verbală, implicare și creativitate.
- **Observator:** notează punctele forte și aspectele de îmbunătățit în fișa de observație.

La final, rolurile se inversează.....

Profesorul face aprecieri.....

Elev 1- executant

- Realizează încadrarea șabloanelor (Cel puțin 2 variante)
- Identifică pierderile tehnologice rezultate din încadrările realizate
- Compară variantele și stabilește varianta optimă
- Propune soluții de optimizare a șablonării
- Propune modalități de valorificare a deșeurilor
- Utilizează corect documentația tehnică
- Manifestă responsabilitate în utilizarea materialelor
- Respectă normele SSM și PSI din atelier
- Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor

Elev 2- observator

- verifică modul în care au fost realizate încadrările
- apreciază răspunsurile colegului executant
- urmăreşte modul de utilizare corectă a documentaţiei tehnice şi a materialelor
- urmăreşte respectarea normelor SSM şi PSI din atelier ş colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii
- notează în fişă observaţiile făcute

FIȘĂ DE OBESRVAȚIE

Criterii de observare	Calificative/ aprecieri		realizat	partial	nerealizat
	DA	NU	1p	0,5p	0p
Realizează încadrarea șabloanelor (Cel puțin 2 variante)					
Identifică pierderile tehnologice rezultate din încadrările realizate					
Compară variantele și stabilește varianta optimă					
Propune soluții de optimizare a șablonării					
Propune modalități de valorificare a deșeurilor					
Utilizează corect documentația tehnică					
Manifestă responsabilitate în utilizarea materialelor					
Respectă normele SSM și PSI din atelier					
Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor					
Alte comentarii Semnătura observator:_____ Data:_____					

Concluzie evaluare:

Se acordă un punct din oficiu.

Se consideră că rezultatele învățării au fost atinse în condițiile în care sunt obținute minim 6 puncte prevăzute în instrumentul de evaluare.

- 8–9 puncte → nivel foarte bun
- 6–7,5 puncte → nivel bun
- 4–5,5 puncte → nivel satisfăcător
- sub 4 puncte → activitate remedială

Realizat - Rezultatele învățării au fost atinse
Parțial - Rezultatele sunt în curs de formare
Nerealizat - Necesită sprijin suplimentar

- **BIBLIOGRAFIE:**

1.Prof.Georgeta Iliescu, Prof. Univ. Dr. Ing Natalia Stoica –Organizarea producţiei şi a muncii în intreprinderile industrial şi legislaţie economică, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti 1988;
2. Standarde de Pregătire Profesională, calificarea Confecționer produse textile, nivelul 3
3.Ciontea G., Utilajul şi tehnologia îmbrăcămintei din ţesături şi tricoturi, manual pentru licee industriale cu profil de industrie uşoară, Editura Preuniversitaria, 2000.
4. Metodologii didactice moderne – EDICT- „EDICT – Revista educației" (ISSN 1582 – 909X)
5. **European Commission**, Ethical Guidelines on the Use of Artificial Intelligence (AI) and Data in Teaching and Learning. Brussels: European Commission. (Ghid oficial UE privind integrarea AI în procesul didactic), 2022
6. UNESCO, Guidance for generative AI in education and research, 2023,

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 97

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
PRODUCȚIE MEDIA

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
DAN ADRIANA	profesor ing., gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
PÎRVULESCU CRENGUȚA MANUELA	profesor dr. ing. Colegiul Tehnic MEDIA, București
RAFA MARIA ADRIANA	Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca
OLTEAN IOANA	Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca
CIMPOEȘU ELENA NICOLETA	Școala Profesională Specială pentru Deficienți de Auz „Sfânta Maria”
LUSPENEC GRAȚIAN	profesor ing., gradul I Liceul Tehnologic Special „Gheorghe Atanasiu” Timișoara
ENĂCHESCU MIRCEA	profesor, gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
LUSPENEC TEODORA MARIA	profesor ing., def., Liceul Tehnologic Special „Gheorghe Atanasiu” Timișoara
URS MANUELA GEORGETA	Profesor, gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
FARCAȘ REMUS	Operator economic Grup Transilvae
MARICA MIRELA	Operator economic ATT - Asociația Tipografilor Transilvania
MOSTIS KAROLY	Operator economic GPO Graphics
MAZILU SIMONA FLORINA	Operator economic ALLMAZ
BRĂTFĂLEAN DANIELA ELENA	Operator economic DISZ TIPO

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Producție media,** cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Electromecanică.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul pentru domeniul **Producție media** include trei module:

- **Echipamente de filmare** - asigură formarea competențelor de a organiza, pregăti și utiliza în mod profesionist echipamentele de filmare și utilajele auxiliare, aplicând corect tehnologiile specifice, normele de securitate și protecția mediului, în cadrul procesului complet de realizare a unei producții cinematografice sau video.
- **Captarea și redarea sunetului** - vizează dobândirea competențelor de a înregistra, prelucra și reda sunetul în condiții tehnice optime, utilizând corect echipamentele audio, aplicând parametrii electroacustici specifici, realizând fazele tehnologice de sonorizare (dialog, muzică, zgomote) și respectând normele de securitate și cerințele funcționale ale producției audio-vizuale.
- **Materiale și produse multimedia** dezvoltă competențele de analiză, realizare și integrare a imaginilor fotografice, cine-TV și conținut audio în format analogic și digital, evaluând performanțele tehnice, calitatea estetică și compatibilitatea formatelor, în vederea producerii și utilizării eficiente a materialelor multimedia în diverse aplicații profesionale.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Producție media:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician producție film și televiziune
2. Tehnician audio/video
3. Tehnician multimedia
4. Tehnician operator procesare text/ imagine[1]

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Operator producție și exploatare film

[1]Calificarea *Tehnician operator procesare text/imagine* aparține atât domeniului de pregătire profesională *Producție media* cât și domeniului de pregătire profesională *Tehnici poligrafice.* Conform propunerilor operatorilor economici – membri ai Asociației Tipografilor din Transilvania, pregătirea generală specifică acestei calificări este cea corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Tehnici poligrafice.*

Curriculumul a fost elaborat pe baza standardelor de pregătire profesională (SPP) aferente calificărilor sus menționate.

Corelarea dintre unităţile de rezultate ale învăţării şi module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 2. Manevrarea echipamentelor de filmare	**MODUL 1. Echipamente de filmare**
URÎ 4. Captarea şi redarea sunetului la parametri optimi	**MODUL 2. Captarea si redarea sunetului**
URÎ 6 Selectarea informaţiilor audiovizuale pentru diferite aplicaţii media	**MODULUL 3 Materiale și produse multimedia**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: *PRODUCȚIE MEDIA*

<u>Curriculum de specialitate (CS):</u>
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Echipamente de filmare

Total ore /an:		**130**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	laborator	**52**
	instruire practică	**26**

Modul II. Captarea și redarea sunetului

Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**-**
	instruire practică	**26**

Modul III. Materiale și produse multimedia

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**26**
	instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)</u>
Stagii de pregătire practică* _ _ _

**Curriculum-ul pentru aprofundare şi inserţie profesionale reprezintă ore care se alocă de unitatea de învăţământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autorităţile administraţiei publice locale şi care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală în vederea dobândirii rezultatelor învăţării necesare insertiei pe piata muncii.

MODUL I. ECHIPAMENTE DE FILMARE

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul, „**Echipamente de filmare”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Producție media*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **130 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**52 ore/an**
laborator	**52 ore/an**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Echipamente de filmare”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Producție media sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 2. MANEVRAREA ECHIPAMENTELOR DE FILMARE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
2.1.1.	2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	2.3.1. 2.3.2. *2.3.3.*	Aparatul de filmat: - principiul de funcţionare - părţi componente - alegerea aparatului de filmat în funcţie de tipul de filmare şi formatul peliculei - schema de principiu a tehnologiei de înregistrare-redare a imaginii. - schema generală a procesului tehnologic de realizare a filmului Sisteme optice ale aparatelor de înregistrare video-film: - caracteristici - reglarea sistemelor optice Mişcări simple şi complexe de aparat Mecanisme de transport intermitent/continuu a filmului: - tipuri - efectuarea reglajelor Echipa de filmare: componență, roluri , responsabilități

			Manevrarea echipamentelor necesare filmării: transportarea, manipularea, depozitarea aparaturii
2.1.2.	2.2.5. 2.2.6. 2.2.7.	*2.3.4.* *2.3.5.* *2.3.6.*	Utilaje auxiliare: - clasificare - rol funcţional - alegerea utilajelor auxiliare funcţie de decupajul regizoral - pregătirea aparaturii auxiliare înaintea filmării Participarea la repetiţii şi filmare
2.1.3. 2.1.4. 2.1.5.	2.2.8. 2.2.9. 2.2.10. 2.2.11. 2.2.12. 2.2.13. 2.2.14.	2.3.7. 2.3.8. *2.3.9.* *2.3.10* *2.3.11.*	Operaţii de pregătire a echipamentelor de filmare: - pregătirea aparaturii pentru filmare - operaţii cu caracter tehnic din cadrul etapelor de filmare - reglarea aparaturii înaintea şi în timpul repetiţiilor Norme de protecţie şi securitate în muncă şi PSI privind deservirea echipamentelor de filmare: - norme de securitate si sănătate în muncă specifice - riscuri specifice activităţii de filmare Norme de protecţia mediului: - probleme de mediu specifice locului în care se desfăşoară activităţile de filmare - diminuarea riscurilor de mediu în conformitate cu legislaţia în vigoare şi cu procedurile de urgenţă specifice Pregătirea locului de muncă corespunzător cerinţelor specifice

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- aparate de filmat;
- echipamente auxiliare;
- echipamente de iluminare;
- peliculă cinematografică platouri de filmare,diferite locaţii de filmare;
- echipamente cine Tv;
- monitor TV- calculator şi echipamente periferice, software de sistem şi specific;
- manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fișe de lucru, fișe de documentare, fișe ajutătoare, reviste de specialitate;
- echipamente de protecție specifice domeniului;
- platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de vizualizare.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **„Echipamente de filmare”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **„Echipamente de filmare”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.
Pregătirea în cabinete / laboratoare tehnologice / ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Aceste activități de învățare vizează:
- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, etc;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:
- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe, utilizarea surselor de informare ca biblioteci, internet, bibliotecă virtuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);

- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor.
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, abilităților şi atitudinilor.
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
  - ✓ de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perech;
  - ✓ de realizare a înţelesului: proedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu;
  - ✓ de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua , metoda horoscpului;
  - ✓ de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
  - ✓ de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:
  - ✓ tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă), metoda ciorchinelui;
- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică;
  - ✓ exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii.
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice; Studii de caz; Elaborare de proiecte.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învățare, rezultând o multitudine de posibilități de accesare a resurselor educaționale şi a aplicațiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învățarea on-line se pot accesa diferite siteuri:

- aplicații pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter și PollEverywhere;
- aplicații pentru evaluarea cunoștințelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicații pentru gândire creativă/exerciții de imaginație: Padlet şi Checkin;
- aplicații pentru organizarea/prezentarea informațiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale: Design Grafic (Alternative Illustrator/ Photoshop): Inkscape (vectorial), GIMP sau Krita (editare foto şi artă digitală).; Editare Video și Audio: DaVinci Resolve (standard profesional cu versiune gratuită robustă), CapCut (pentru editare rapidă) și Audacity pentru procesare audio., Animație și 3D: Blender este resursa principală open-source utilizată pentru modelare 3D, animație și efecte vizuale

Avantajele învățării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunități de învățare on-line;
- se pot gestiona timpul și prioritățile mai ușor;
- contribuie la îmbunătățirea concentrării și memoriei;

- se pot evalua permanent progresul și performanța;
- utilizarea învățării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală și profesională.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru consolidarea-fixarea competenţelor dobândite sau pentru recuperarea competenţelor planificate, dar nedobândite adecvat, se vor propune activităţi remediale pe parcursul modulului astfel ca aceste deficienţe să fie recuperate în cel mai scurt timp.

Pregătirea în laboratorul tehnologic se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări de laborator pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări de laborator.

Structura materialelor de învăţare proiectate pentru lucrările de laborator ar trebui să includă, după caz, referiri la următoarele aspecte:

a. Tema abordată;
b. Noţiuni teoretice;
c. Lista cu echipamentele şi instrumentele necesare realizării sarcinilor de lucru;
d. Sarcini/Instrucţiuni de lucru;
e. Criteriile de evaluare;
f. Concluzii şi observaţii personale.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator:

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Echipamente de filmare**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

1. Studiul constructiv și funcțional al aparatului de filmat
2. Reglarea sistemului optic al camerei
3. Determinarea influenței diafragmei asupra expunerii
4. Studiul mecanismului de transport al filmului (intermitent/continuu)
5. Realizarea mișcărilor simple de aparat
6. Realizarea mișcărilor complexe de aparat
7. Montarea și pregătirea utilajelor auxiliare
8. Interconectarea echipamentelor de filmare
9. Probe tehnice înaintea filmării
10. Aplicarea normelor SSM și PSI în activitatea de filmare

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Echipamente de filmare**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

1. Pregătirea completă a camerei pentru filmare
2. Realizarea unui cadru fix corect expus
3. Exerciții de profunzime de camp
4. Executarea mișcărilor de bază ale camerei.
5. Filmarea unei secvențe cu mișcare complex
6. Organizarea și pregătirea locului de filmare
7. Montarea și reglarea echipamentelor auxiliare de iluminat
8. Realizarea probelor tehnice înainte de filmare

9. Simularea unei situații de filmare în echipă
10. Întreținerea și depozitarea echipamentelor

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare - LABORATOR TEHNOLOGIC

Rezultate ale învățării vizate (exemplu)

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
2.1.1. Aparatul de filmare: - principiul de funcționare - părți componente - reglaje	**2.2.1.** Reglarea sistemelor optice ale aparatelor de înregistrare video-film	**2.3.1.** Asumarea rolului în cadrul echipei de filmare **2.3.2.** Transportarea, manipularea și depozitarea cu responsabilitate a aparaturii **2.3.3.** Utilizarea limbajului de specialitate

Metoda experimentului (metoda practică – experimentală)
Este metoda principală, deoarece elevii verifică direct, prin experiment controlat, relația dintre diafragmă, timp de expunere și ISO.
✓ stimulează învățarea prin descoperire
✓ dezvoltă competențe tehnice și capacitatea de analiză

2. Învățarea prin descoperire (euristică)
Elevii formulează concluzii pe baza observațiilor proprii (modificarea luminozității și a profunzimii de câmp).
✓ dezvoltă gândirea critică
✓ consolidează înțelegerea conceptului de „triunghi al expunerii”

3. Demonstrația practică (etapa introductivă)
Profesorul prezintă inițial modul de realizare a setărilor corecte.
✓ asigură corectitudinea tehnică
✓ previne erorile de manipulare

4. Lucrul pe grupe (metodă colaborativă)
Elevii pot lucra în echipe (operator, asistent, observator).
✓ dezvoltă competențe de lucru în echipă
✓ simulează situații reale de producție

LUCRARE DE LABORATOR

Determinarea influenței diafragmei asupra expunerii

a. Tema abordată
Studierea influenței diafragmei asupra expunerii imaginii și analiza relației dintre diafragmă (f), timpul de expunere și sensibilitatea ISO în condiții controlate de iluminare.

b. Noţiuni teoretice

Expunerea reprezintă cantitatea de lumină care ajunge la senzorul camerei și este determinată de trei parametri principali (triunghiul expunerii):

- **Diafragma (f/stop)** – controlează cantitatea de lumină care pătrunde prin obiectiv. Valori mici (f/1.8, f/2.8) → mai multă lumină; valori mari (f/11, f/16) → mai puțină lumină.
- **Timpul de expunere (shutter speed)** – durata în care senzorul este expus la lumină.
- **ISO** – sensibilitatea senzorului la lumină.

Modificarea unuia dintre parametri impune ajustarea celorlalți pentru menținerea unei expuneri corecte.

Diafragma influențează și **profunzimea de câmp**:

- Diafragmă deschisă → fundal neclar.
- Diafragmă închisă → claritate extinsă pe mai multe planuri.

c. Lista echipamentelor şi instrumentelor necesare

- Cameră video digitală / DSLR / mirrorless
- Obiectiv cu diafragmă reglabilă
- Trepied
- Sursă de iluminare constantă (proiector / softbox)
- Subiect static (obiect de test)
- Card de memorie
- Fișă de observație pentru notarea valorilor

d. Forme de organizare

- frontal (explicații inițiale)
- pe grupe (3–4 elevi / echipament)
- individual (completarea fișei de lucru)

e. Distribuirea Fişelor de lucru către grupurile de elevi;

f. Rezolvarea sarcinilor de lucru din cadrul Fişelor de lucru;

g. Interpretarea rezultatelor şi comunicarea acestora tuturor grupurilor de lucru;

h. Evaluarea rezultatelor tuturor grupurilor de elevi de către cadrul didactic.

FIȘĂ DE LUCRU – LABORATOR

Modul: Echipamente de filmare
Unitatea de învățare: Sisteme optice ale aparatelor de înregistrare video-film
Tema: Determinarea influenței diafragmei asupra expunerii
Timp de lucru: 60 min
Date de identificare

- Nume și prenume: _____
- Clasa: _____
- Data: _____
- Grupa: _____

1. Scopul lucrării

Analiza relației dintre **diafragmă, timp de expunere și ISO** și observarea influenței diafragmei asupra luminozității și profunzimii de câmp.

2. Materiale necesare

- Cameră video / DSLR / Mirrorless
- Obiectiv reglabil
- Trepied
- Sursă de lumină constantă
- Subiect static
- Fișă de observație

3. Noțiuni teoretice (completați spațiile libere)

Expunerea reprezintă cantitatea de lumină care ajunge la senzorul camerei și este determinată de trei parametri principali (triunghiul expunerii):

- **Diafragma (f/stop)** – controlează cantitatea de lumină care pătrunde prin obiectiv. Valori mici (f/1.8, f/2.8) → mai multă lumină; valori mari (f/11, f/16) → mai puțină lumină.
- **Timpul de expunere (shutter speed)** – durata în care senzorul este expus la lumină.
- **ISO** – sensibilitatea senzorului la lumină.

Modificarea unuia dintre parametri impune ajustarea celorlalți pentru menținerea unei expuneri corecte.

Diafragma influențează și **profunzimea de câmp**:

- Diafragmă deschisă → fundal neclar.

4. Desfășurarea activității

Etapa I – Setări inițiale

- ISO setat la: _____
- Timp de expunere setat la: _____
- Iluminare: constantă / variabilă (încercuiți varianta corectă)

Etapa II – Filmări comparative

Completați tabelul:

Nr. crt.	Diafragmă (f/)	Luminozitate imagine (scăzută/medie/ridicată)	Profunzime de câmp (mică/medie/mare)	Observații
1	f/2.8			
2	f/4			
3	f/5.6			
4	f/8			
5	f/11			

Etapa III – Compensarea expunerii

1. Alegeți o valoare a diafragmei: _____
2. Ajustați timpul de expunere pentru a obține o imagine corect expusă.
3. Notați noile valori:
   - Diafragmă: _____
   - Timp expunere: _____
   - ISO: _____

5. Analiza rezultatelor

1. Ce se întâmplă cu luminozitatea imaginii când diafragma se închide (număr f mai mare)?

2. Ce modificări apar la nivelul profunzimii de câmp?

3. Cum se poate menține o expunere corectă când modificăm diafragma?

6. Respectarea normelor SSM

☐ Am utilizat corect echipamentele.

☐ Am manipulat cu atenție obiectivul și camera.

☐ Am menținut ordinea la locul de muncă.

7. Concluzii personale

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului **„Echipamente de filmare”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:

- pregătirea și manipularea echipamentelor de filmare;
- setarea corectă a parametrilor de expunere;
- realizarea mișcărilor simple și complexe de aparat;
- respectarea schemei de cablare, funcționarea corectă a echipamentului, respectarea normelor SSM

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:

- **Google Forms** – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale circuitelor și feedback automat;
- **Microsoft Forms** – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- **Quizizz** sau **Kahoot!** – pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și scheme electrice simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital

Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:

- corectitudinea montajului;
- utilizarea aparatelor de măsură;
- respectarea normelor de securitate;
- interpretarea datelor experimentale.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:

- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital al elevului

Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:

- rapoarte de laborator;
- scheme și diagrame de circuite;
- rezultate ale măsurătorilor;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;

- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:

- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice

Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice.

Elevii pot:

- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Evaluarea formativă și feedback-ul digital

Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

În continuare, prezentăm un exemplu de activitate de evaluare, pentru următorul set de cunoștințe, abilități, atitudini:

Vom exemplifica modalitățile de evaluare specificate anterior printr-o **grilă criterială asociată unei activități de laborator**

Modul: Echipamente de filmare
Unitatea de învățare: Sisteme optice ale aparatelor de înregistrare video-film
Tema: Determinarea influenței diafragmei asupra expunerii
Rezultatele învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
2.1.1. Aparatul de filmare: - principiul de funcționare - părți componente - reglaje	**2.2.1.** Reglarea sistemelor optice ale aparatelor de înregistrare video-film	**2.3.1.** Asumarea rolului în cadrul echipei de filmare **2.3.2.** Transportarea, manipularea și depozitarea cu responsabilitate a aparaturii

		2.3.3. Utilizarea limbajului de specialitate

GRILA DE EVALUARE ACTIVITATE LABORATOR

Numele şi prenumele elevului …….
Clasa .....
Data .....

Criterii de evaluare	**Punctaj**	**Indicatori de evaluare**	**Punctaj pe indicator**
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	25 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă	5 puncte
		1.2. Pregătirea echipamentelor necesare executării lucrării	15 puncte
		1.3. Setarea corectă a parametrilor de expunere	5 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Realizarea filmărilor comparative pentru cel puțin 5 valori de diafragmă, cu observații complete	10 puncte
		2.2. Identificarea corectă a modificărilor luminozității și profunzimii de câmp	15 puncte
		2.3 Ajustarea timpului de expunere sau ISO pentru menținerea expunerii corecte	15 puncte
		2.4. Completarea fișei de lucru cu observații și concluzii clare, corecte și complete	5 puncte
		2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, a condițiilor de mediu	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	25 puncte	3.1. Explicarea relației dintre diafragmă, timp de expunere și ISO; observarea efectului asupra imaginii	10 puncte
		3.2. Colaborare eficientă, respectarea rolurilor	10 puncte
		4.3. Identificarea subtilităților vizuale, exemple suplimentare în observații	5 puncte

TEST DE EVALUARE

Modulul: Echipamente de filmare
Clasa: a X-a
Unitatea de învățare: Aparate auxiliare de filmare
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Care este rolul principal al trepiedului în filmare?
   a) Ajustează luminozitatea
   b) Stabilizează camera și oferă suport pentru cadre fixe
   c) Crește rezoluția senzorului
   d) Înregistrează sunetul
2. Ce parametru al camerei influențează adâncimea de câmp?
   a) Timpul de expunere
   b) Diafragma
   c) ISO
   d) Obiectivul fix
3. Care dintre următoarele reprezintă un utilaj auxiliar de mișcare a camerei?
   a) Dolly
   b) Microfon
   c) Obiectiv zoom
   d) Monitor
4. La ce folosește un monitor de pe platou?
   a) Pentru vizualizarea în timp real a cadrului filmat
   b) Pentru măsurarea luminozității
   c) Pentru ajustarea diafragmei
   d) Pentru sincronizarea sunetului
5. Care dintre următoarele este o regulă de securitate la manipularea echipamentelor de filmare?
   a) Lăsarea cablurilor pe podea fără protecție
   b) Verificarea alimentării și fixarea echipamentelor înainte de utilizare
   c) Folosirea obiectivelor fără capac de protecție
   d) Curățarea obiectivelor cu materiale abrazive
6. Ce criteriu influențează alegerea utilajelor auxiliare pentru un cadru dinamic?
   a) Dimensiunea cardului de memorie
   b) Tipul decupajului regizoral și mobilitatea camerei
   c) Nivelul ISO
   d) Numărul bateriilor disponibile

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. Scrieţi pe foaia de lucru informaţia corectă care completează spaţiile libere. (10 puncte)

1. Un dolly este un utilaj auxiliar utilizat pentru _____ camerelor în timpul filmării.

2. Utilajele auxiliare de iluminat sunt folosite pentru a _____ scena și subiectul.

3. Înaintea filmării, toate utilajele auxiliare trebuie _____ și verificate pentru siguranță.

4. Macara este un utilaj auxiliar folosit pentru a obține _____ și cadre din unghiuri înalte.

5. Alegerea unui utilaj auxiliar depinde de _____ regizoral și tipul mișcării dorite.

II.2. Asociați corect informațiile din coloana A (Echipamente auxiliare), cu cele din coloana B (Rol) (10 puncte)

Coloana A	Coloana B
1. Suport pentru lumini	a. Cadru stabil static
2. Trepied	b. Mișcare liniară a camerei
3.Slider	c. Cadru din înălțime, panoramare complexă
4. Dolly	d. Mișcare controlată pe distanță scurtă
5. Macara	e. Stabilitate și poziționare a surselor de lumină
	f. Înregistrarea și stocarea materialului video

II.3. Explicați pe scurt rolul utilajelor auxiliare în realizarea cadrului cinematografic și dați două exemple concrete de astfel de utilaje. .(10 puncte)

SUBIECTUL III **30 puncte**

1. Alcătuiți un eseu cu titlul ”Echipamente auxiliare de filmare” după următoarea structură de idei: a. Clasificarea utilajelor auxiliare utilizate în filmare.
b. Rolul funcțional al fiecărui tip de utilaj auxiliar.
c. Alegerea utilajelor în funcție de decupajul regizoral și tipul cadrelor.
d. Pregătirea aparaturii auxiliare înaintea filmării (verificări, montaj, siguranță).
e. Exemplificarea unei situații practice în care alegerea corectă a unui utilaj auxiliar a influențat calitatea filmării.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-b; 2-b; 3-a; 4-a; 5-b; 6-b.
Se acordă câte 5 ***puncte*** *pentru fiecare răspuns corect* (5 p × 6 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. (10 puncte)

a) mișcarea lină
b) lumina
c) pregătite
d) panoramări complexe
e) decupajul

Se acordă câte ***2 puncte*** *pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

II.2. (10 puncte)

1-e; 2-a; 3-d; 4-b; 5-c.

*Se acordă câte **2 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (2 p × 5 = 10 p)

II.3. (10 puncte)

Rolul utilajelor auxiliare este să faciliteze realizarea cadrului dorit, asigurând stabilitate, mobilitate și control asupra mișcării camerei sau iluminării.

Exemple: dolly pentru mișcări line, macara pentru cadre din unghiuri înalte.

SUBIECTUL III **30 puncte**

Cerință	Punctaj maxim
1. Clasificare	6p
2. Rol funcțional	6p
3. Alegere în funcție de decupaj	6p
4. Pregătirea aparaturii	6p
5. Exemplu practic	6p

Bibliografie

- Bordwell, D., & Thompson, K. (2019). *Film art: An introduction* (12th ed.). McGraw-Hill.
- Brown, B. (2016). *Cinematography: Theory and practice*. Focal Press.
- Mascelli, J. V. (2017). *The five C's of cinematography*. Silman-James Press.
- Prăvălie, M. (2015). *Tehnici de film și televiziune*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Ciulei, D., & Stoica, R. (2018). *Echipamente cinematografice și video*. Editura Tehnică.
- American Society of Cinematographers. (n.d.). *Camera and lighting guides*. Retrieved February 16, 2026, from https://www.theasc.com
- B&H Explora. (n.d.). *Film & video gear tutorials*. Retrieved February 16, 2026, from https://www.bhphotovideo.com
- Arri. (2018). *Camera handbook*. Arri Publishing.
- Red Digital Cinema. (n.d.). *Camera user guides*. Retrieved February 16, 2026, from https://www.red.com
- Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările ulterioare. Monitorul Oficial al României.

MODUL II. CAPTAREA ȘI REDAREA SUNETULUI

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „**Captarea și redarea sunetului ”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Producție media*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**-**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Captarea și redarea sunetului”** "" este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Producție media sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. CAPTAREA SI REDAREA SUNETULUI LA PARAMERTI OPTIMI			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1. 4.1.2. 4.1.3.	*4.2.1.* 4.2.2. 4.2.3.	*4.3.1.* 4.3.2.	Unda sonoră: - mărimi caracteristice. Fenomene acustice Domeniul de audibilitate: - sensibilitatea organului auditiv; - parametri specifici; - particularităţile auzului; - procese fizice care stau la baza producerii; senzaţiei auditive. Echipamente audio utilizate: - valorile standardizate ale parametrilor acustici; - metode de testare a aparaturii audio din punct de vedere funcţional. Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice
4.1.4. 4.1.5. 4.1.6.	4.2.4. 4.2.5. 4.2.6. 4.2.7.	4.3.3. 4.3.4. *4.3.5.*	Echipamente de înregistrare-redare a sunetului - tipuri (amplificatoare, incinte acustice) – descriere, parametrii, rol funcțional, amplasare; - măsurarea parametrilor specifici;

	4.2.8. 4.2.9. 4.2.10. 4.2.11.		- interconectarea echipamentelor de înregistrare – redare audio respectând normele de SSM specifice şi scheme de cablare; - înregistrarea sunetului utilizând diverse echipamente. Fazele tehnologice de sonorizare: - dialogul (înregistrarea primară, copierea dublelor alese după banda primară, sincronizarea şi numerotarea în paralel a dublelor alese şi a copiilor de lucru, montajul dialogului în copia de lucru, montajul dialogului de mixaj); - muzica (înregistrarea de muzică, copierea dublelor, sincronizarea şi montarea pe imagine a muzicii, mixaj); - zgomotele (înregistrarea zgomotelor, alegerea şi copierea zgomotelor, sincronizarea şi montarea pe imagine). Posibilităţi de creştere a calităţii: -adăugarea de sunete reverberante artificial componentelor sonore; - realizarea efectului de ecou; - reglarea nivelului semnalului audio; - modificarea spectrului de frecvenţe. Probe tehnice: - de microfon ; - de înregistrare ; - de redare. Parametri ectroacustici de performanţă
4.1.7.	4.2.12. 4.2.13.	4.3.6. *4.3.7.*	Suporturi de stocare audio: - compact discul (CD) audio (structură, parametrii discului, formate particulare); -transpunerea înregistrărilor audio pe diverse sisteme şi suporturi de stocare; - recunoaşterea memoriilor/setărilor de mixaj; - pregătirea locului de muncă corespunzător cerinţelor specifice echipamentului/ emisiunii/filmului.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Surse de semnal preînregistrat: cititoare de disc optic (CD), cititoare de disc magneto–optic (MiniDisc sau MO), staţie de lucru digitală, etc.
- Surse de semnal audio captat: microfoane; staţie de lucru digitală, pupitru de mixaj
- Echipamente auxiliare: amplificatori separatori, distribuitori de semnal audio
- Aparatură de măsură şi control: generator de semnal audio, voltmetru electronic, osciloscop
- Tipuri de suport audio: disc optic (compact disc), disc magneto–optic (MiniDisc sau MO) hard disc, etc.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **„Captarea și redarea sunetului”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **„Captarea și redarea sunetului”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.
Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.
Aceste activităţi de învăţare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, etc;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Simulări;
- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învăţare, rezultând o multitudine de posibilităţi de accesare a resurselor educaţionale şi a aplicaţiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învăţarea on-line se pot accesa diferite siteuri:

- aplicaţii pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter şi PollEverywhere;
- aplicaţii pentru evaluarea cunoştinţelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicaţii pentru gândire creativă/exerciţii de imaginaţie: Padlet şi Checkin;
- aplicaţii pentru organizarea/prezentarea informaţiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale:

1. Editare şi Post-producţie Audio (Standarde Industriale & EDU)
    - Audacity: pentru învăţarea conceptelor de bază: tăiere, mixaj, eliminarea zgomotului de fond şi aplicarea efectelor (fades, EQ);
    - Adobe Audition: Parte din Adobe Creative Cloud for Education, este un instrument profesional de tip staţie de lucru audio digitală (DAW) pentru restaurare audio, mixaj multitrack şi design sonor complex;
    - DaVinci Resolve (Fairlight): elevii pot învăţa sincronizarea sunetului cu imaginea şi mixajul surround;

2. Staţii de Lucru Audio Digitale (DAW) pentru Creaţie
    - Soundtrap for Education: permite colaborarea în timp real între elevi; Funcţionează în browser, deci nu necesită instalare, fiind perfectă pentru proiecte de podcast sau compoziţie media.
    - BandLab for Schools: oferă instrumente nelimitate pentru creaţie muzicală şi captură de voce;
    - Ableton Live Lite: Adesea oferit gratuit cu echipamente de captură (interfeţe audio), este excelent pentru predarea conceptelor de loop-uri şi performanţă live;

3. Vizualizare şi Teorie (Softuri Didactice)
    - Chrome Music Lab: Instrumentul Spectrogram este genial pentru a le arăta elevilor, vizual, frecvenţele sunetelor captate în timp real prin microfon;
    - OcenAudio: Un editor audio simplu, mai intuitiv vizual decât Audacity, excelent pentru analiza rapidă a formelor de undă şi a spectrului sonor;
    - Avantajele învăţării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunităţi de învăţare on-line;
- se pot gestiona timpul şi priorităţile mai uşor;
- contribuie la îmbunătăţirea concentrării şi memoriei;
- se pot evalua permanent progresul şi performanţa;
- utilizarea învăţării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală şi profesională.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Captarea și redarea sunetului**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

1. **Analiza Vizuală a Undei Sonore (Fizica Sunetului)**
   - **Sarcina:** Utilizarea Chrome Music Lab (Spectrogram) pentru a vizualiza diferența dintre un sunet pur (sinusoidal) și unul complex (voce/instrument).
   - **Obiectiv:** Identificarea mărimilor caracteristice: amplitudine (volum), frecvență (înălțime) și timbru.
2. **Harta Audibilității și Sensibilitatea Urechii**
   - **Sarcina:** Realizarea unui test de audiometrie simplificat în clasă folosind un generator de tonuri online pentru a determina pragul de audibilitate (20Hz - 20kHz) și curbele de egală intensitate (Fletcher-Munson).
   - **Obiectiv:** Înțelegerea limitelor auzului uman și a modului în care percepem frecvențele joase vs. înalte.
3. **Configurarea unui Lanț de Înregistrare (Interconectare)**
   - **Sarcina:** Conectarea fizică a unui microfon la o interfață audio, apoi la calculator, respectând schemele de cablare (XLR, Jack, USB).
   - **Obiectiv:** Aplicarea normelor de SSM (evitarea buclelor de masă, ordinea pornirii echipamentelor) și verificarea nivelului semnalului (Gain staging).
4. **Proba de Microfon: Tipuri și Caracteristici**
   - **Sarcina:** Compararea captării sunetului folosind un microfon de tip *Dynamic* vs. *Condenser* și analizarea diagramelor polare (Omni, Cardioit, Shotgun).
   - **Obiectiv:** Alegerea microfonului potrivit în funcție de mediul de înregistrare și sursa sonoră.
5. **Simularea Fazelor Tehnologice (Dialog și Sincronizare)**
   - **Sarcina:** Înregistrarea unui dialog scurt, urmată de "curățarea" dublelor și sincronizarea cu o probă video în Audacity sau DaVinci Resolve Fairlight.
   - **Obiectiv:** Înțelegerea fluxului de lucru: înregistrare primară alegere duble, montaj.
6. **Crearea unei Coloane de Zgomote (Foley)**
   - **Sarcina:** Înregistrarea de zgomote ambientale sau specifice (pași, haine, obiecte) și montarea lor pe o secvență video mută.
   - **Obiectiv:** Dezvoltarea creativității în captarea sunetelor și stratificarea (layering) acestora în mixaj.
7. **Procesarea pentru Creșterea Calității (Efecte Audio)**
   - **Sarcina:** Aplicarea de reverberanță artificială, ecou și egalizare (EQ) pe o voce "uscată" pentru a simula diferite acustici (catedrală, cameră mică, telefon).
   - **Obiectiv:** Modificarea spectrului de frecvențe și crearea spațialității sonore.
8. **Testarea Incintelor Acustice și a Amplificării**
   - **Sarcina:** Amplasarea corectă a boxelor într-o încăpere (regula triunghiului echilateral) și măsurarea răspunsului în frecvență folosind un microfon de măsură și softul REW (Room EQ Wizard).
   - **Obiectiv:** Identificarea modurilor camerei și optimizarea redării audio.
9. **Stocarea și Transpunerea Suporturilor (CD vs. Digital)**
   - **Sarcina:** Extragerea (ripping) unei piese de pe un CD audio și transpunerea ei în diverse formate (WAV, MP3, FLAC) la rate de eșantionare diferite (44.1kHz vs 48kHz).
   - **Obiectiv:** Înțelegerea diferențelor între formatele cu pierdere și cele fără pierdere (lossy vs lossless).

10. **Pregătirea Locului de Muncă pentru Mixaj Final**
    - **Sarcina:** Organizarea proiectului în DAW (colorare track-uri, grupare bus-uri, setare master fader) și realizarea mixajului final pentru un scurtmetraj.
    - **Obiectiv:** Recunoașterea memoriilor de mixaj și finalizarea produsului audio conform standardelor de broadcast.

Exemplu de activitate practică:

Modul: CAPTAREA ȘI REDAREA SUNETULUI
Unitatea de învățare: CAPTAREA SI INREGISTRAREA SUNETULUI LA PARAMETRII OPTIMI
Tema: Probe tehnice: de microfon, înregistrare, redare;
Rezultatele învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.4. Echipamente de înregistrare-redare a sunetului 4.1.5. Probe tehnice: de microfon, de înregistrare, de redare ; 4.1.6. Parametri electroacustici de performanţă	4.2.5. Măsurarea parametrilor echipamentelor de sunet; 4.2.6. Înregistrarea sunetului utilizând diverse echipamente; 4.2.7. Amplasarea echipamentelor audio;	4.3.3. Subordonarea faţă de superiorul ierarhic (operatorul/inginerul de sunet); 4.3.4. Interconectarea echipamentelor audio respectând normele SSM specifice ;

Influența poziționării microfonului și a acusticii încăperii asupra calității înregistrării vocale.

Scopul Lucrării

- Familiarizarea cu echipamentele de captare (microfoane) și redare (căști/boxe).
- Înțelegerea modului în care distanța și unghiul microfonului față de sursă influențează semnalul.
- Analiza vizuală și auditivă a diferențelor dintre o înregistrare într-un mediu controlat și unul necontrolat.

Echipamente Necesar

- **Sursă de sunet:** Voce umană (narator).
  Microfoane: Microfon condensator (cu diafragmă mare) și un microfon dinamic (ex. Shure SM58 Beta sau Sennheiser EW 500 G4 945).
- **Interfață Audio:** (ex. Focusrite Scarlett).
- **Software (DAW):** Audacity, Adobe Audition sau Ableton Live.
- **Medii de înregistrare:** O cameră cu ecou (baie/bucătărie) și o cameră tratată acustic (sau un dulap cu haine).

Procedura Experimentală (Pași)

1. **Pregătirea:** Conectarea microfonului la interfață și setarea câștigului (gain) în software pentru a evita distorsiunile (clipping) la -6dB.
2. **Captarea 1 (Aproape - Proximitate):** Naratorul vorbește la 10 cm de microfon. Se înregistrează 15 secunde.
3. **Captarea 2 (Departe - Ambianță):** Naratorul vorbește la 1 metru de microfon. Se înregistrează 15 secunde.

4. **Captarea 3 (Mediu necontrolat):** Se mută microfonul într-o cameră cu ecou (baie) și se înregistrează la 30 cm.

Redarea și Analiza:

- Se redau înregistrările folosind aceleași căști sau boxe.
- Se analizează forma de undă (waveform) și spectrul de frecvență în software.

Rezultate așteptate

- **Captarea 1:** Sunet "cald", prezență mare a frecvențelor joase (efect de proximitate), zgomot de fond redus.
- **Captarea 2:** Sunet "subțire", se aude mai mult reverberația camerei decât vocea.
- **Captarea 3:** Sunet "metalic" sau cu ecou pronunțat, greu de înțeles.

Un exemplu clasic și extrem de eficient de metodă didactică centrată pe elev în cadrul **instruirii practice** este **Metoda Demonstrației (urmată de exercițiul practic individual)** sau **Învățarea prin Descoperire Dirijată**.

Această metodă transformă elevul din receptor pasiv în **agent activ** al propriei formări. În instruirea practică, accentul cade pe:

- **Acțiune directă:** Elevul nu doar observă, ci manipulează echipamente, unelte sau software.
- **Autonomie:** Profesorul devine un **facilitator** sau mentor care administrează procesul, oferind feedback în timp ce elevul execută sarcina.
- **Formarea de competențe:** Procesul este orientat spre rezultate palpabile și aplicabile în contexte profesionale reale.

Analiză și Concluzii

FIȘA DE EVALUARE ACTIVITATE PRACTICĂ

Numele şi prenumele elevului …….
Clasa .....
Data .....

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	25 puncte	Organizarea ergonomică a locului de muncă	5 puncte
		Pregătirea echipamentelor necesare executării lucrării	15 puncte
		Setarea corectă a parametrilor de captare/înregistrare	5 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	Realizarea înregistrărilor comparative pentru cel puțin 5 valori de frecvență, cu observații complete	10 puncte
		Identificarea corectă a modificărilor frecvențelor și a nivelului de înregistrare	15 puncte
		Cum a afectat distanța claritatea vocii	10 puncte
		Care este diferența dintre microfonul condensator și cel dinamic în aceste teste	10 puncte

		Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, a condițiilor de mediu	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	25 puncte	La ce frecvențe s-a observat cea mai mare diferență în spectru audio	10 puncte
		Colaborare eficientă, respectarea rolurilor	10 puncte
		Identificarea subtilităților, exemple suplimentare în observații	5 puncte

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului **„Captarea și redarea sunetului”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice
O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:
- analiza funcționării unui circuit electric dat;
- identificarea cauzelor unei funcționări defectuoase;
- alegerea și utilizarea corectă a aparatelor de măsură;
- interpretarea rezultatelor și formularea de concluzii.

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:
- **Google Forms** – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale circuitelor și feedback automat;
- **Microsoft Forms** – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- **Quizizz** sau **Kahoot!** – pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și scheme electrice simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital
Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:
- corectitudinea montajului;
- utilizarea aparatelor de măsură;
- respectarea normelor de securitate;
- interpretarea datelor experimentale.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:
- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;
- **aplicații de simulare** precum **PhET Interactive Simulations**, **Tinkercad Circuits** sau **EveryCircuit**, care permit evaluarea elevilor și în situații în care lucrul fizic în laborator este limitat;
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital al elevului
Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:

- rapoarte de laborator;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:

- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice

Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. Exemple de proiecte:

- realizarea unui circuit electric pentru o aplicație practică;
- analiza consumului de energie electrică al unor aparate casnice;
- compararea caracteristicilor diferitelor aparate de măsură.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:

- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare

Simulările digitale permit evaluarea competențelor chiar și în absența echipamentelor fizice.
Aceste aplicații permit evaluarea capacității elevilor de a proiecta circuite, de a efectua măsurători virtuale și de a interpreta rezultatele.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital

Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

- **BIBLIOGRAFIE**

- **Năstase, Cristian** – *Manualul Inginerului de Sunet* (Partea I și Partea II). Acesta este un ghid practic utilizat frecvent pentru învățarea mixajului și egalizării.
- **Arsinte, R.** – *Tehnici digitale audio-video*, curs universitar (UTCN) 2021

- **Sterne, Jonathan** – *Inventarea sunetului*, Editura Polirom, 2023.
- **Rumsey, Francis & McCormick, Tim** – *Sound and Recording: Applications and Theory*.
- **Huber, David Miles** – *Modern Recording Techniques*.
- **Toole, Floyd E.** – *Sound Reproduction: Loudspeakers and Rooms*.

MODUL III. MATERIALE ȘI PRODUSE MULTIMEDIA

- **NOTĂ INTRODUCTIVĂ**

Modulul „**Materiale și produse multimedia ”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Producție media*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**26 ore/an**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Materiale și produse multimedia”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Producție media sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6. SELECTAREA INFORMAŢIILOR AUDIOVIZUALE PENTRU DIFERITE APLICAŢII MEDIA			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1.	6.2.1. 6.2.2.	6.3.1.	**Imaginea fotografică** Tipuri de imagini obţinute prin fotografiere;
6.1.2. 4.1.5. 4.1.6.	6.2.5. 6.2.6. 6.2.7.	6.3.2. 6.3.3.	**Imaginea cine-Tv** **-**Înregistrarea imaginilor cine – TV (metode de înregistrare, caracterul imaginilor înregistrate, formatele imaginilor înregistrate, compatibilitatea formatelor); -Performanţele tehnice ale sistemelor cine – TV (rezoluţia temporală, rezoluţia spaţială, amplitudinea strălucirilor reproduse, redarea culorilor); calitatea şi estetica imaginilor fotografice obţinute - Fotografia profesională - Particularităţile imaginilor cine – TV - Performanţele tehnice ale sistemelor cine – TV - Condiţii optime de vizionare a imaginilor cine – TV - Calitatea a imaginii cinematografice / calitatea imaginii Tv - Secvenţe video pentru diferite aplicaţii practice

6.1.3.	6.2.10. 6.2.11. 6.2.12.	6.3.4.	**Sunetul în producţiile cine-Tv** - Caracteristici ale undei sonore: intensitate, frecvenţă, presiune acustică; - Condiţii de audiţie - domeniul de audibilitate; - Transmiterea sunetului – calitatea sunetului; distorsiuni; - Procese fizice care stau la baza producerii senzaţiei auditive .
6.1.4.	6.2.13. 6.2.14. 6.2.15. 6.2.16. 6.2.17.	6.3.5. 6.3.6. 6.3.7.	**Metode de înregistrare – redare a sunetului** - Parametrii specifici senzaţiei de sunet - Distorsiuni liniare de frecvenţă- - Modalităţi de diminuare a coeficientului distorsiunilor neliniare - Parametrii electroacustici de performanţă - Parametrii electroacustici pentru înregistrarea – redarea sunetului
6.1.5. 6.1.6.	6.2.18. 6.2.19. 6.2.20. 6.2.21. 6.2.22. 6.2.23.	6.3.8. 6.3.9. 6.3.10. 6.3.11.	**Informaţii audiovizuale în format digital** - Imaginea digitală - Sunetul digital - Formate de imagine digitală - Echipamente necesare captării imaginilor - Caracteristici tehnice ale camerelor video digitale - Calitatea şi estetica imaginilor digitale - Componenta audio analogic / digital - Integrarea secvenţelor audio în aplicaţii media

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Materiale audio- video;
- Seturi de fotografii
- Calculator
- Monitor
- Imprimanta
- Camere foto-video digitale

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **„Materiale și produse multimedia”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Materiale și produse multimedia”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.
Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării. Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.
Aceste activități de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, etc;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Simulări;
- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

Învăţarea on-line
În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învăţare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învățare, rezultând o multitudine de posibilități de accesare a resurselor educaționale şi a aplicațiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.
Pentru învățarea on-line se pot accesa diferite siteuri:

- aplicații pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter și PollEverywhere;
- aplicații pentru evaluarea cunoștințelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicații pentru gândire creativă/exerciții de imaginație: Padlet şi Checkin;
- aplicații pentru organizarea/prezentarea informațiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: lecţii virtuale pe diferite domenii de calificare;
- softuri educaţionale: **Software-urile ActivInspire, ClassFlow, IQboard etc.**

Avantajele învățării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunități de învățare on-line;
- se pot gestiona timpul și prioritățile mai ușor;
- contribuie la îmbunătățirea concentrării și memoriei;
- se pot evalua permanent progresul și performanța;
- utilizarea învățării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală și profesională.

Pregătirea în laboratorul tehnologic se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări de laborator pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări de laborator.

Structura materialelor de învăţare proiectate pentru lucrările de laborator ar trebui să includă, după caz, referiri la următoarele aspecte:

g. Tema abordată;
h. Noţiuni teoretice;
i. Lista cu echipamentele şi instrumentele necesare realizării sarcinilor de lucru;
j. Sarcini/Instrucţiuni de lucru;
k. Criteriile de evaluare;
l. Concluzii şi observaţii personale.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însuşirea cunoştinţelor teoretice, elevii îşi formează/dezvoltă abilităţi practice şi probează atitudini legate de activitatea desfăşurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator:

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Materiale și produse multimedia**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

1. Analiza Comparativă a Imaginilor (Fotografic vs. Cine-TV);
2. Rezoluția Temporală și "Motion Blur" în Video
3. Studiul Distorsiunilor și Calității Sunetului
4. Parametrii Imaginii Digitale: Compresie și Formate
5. Integrarea Audio-Video și Sincronizarea Digitală
6. Optimizarea Condițiilor de Vizionare și Redare

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Materiale și produse multimedia**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

1. Studiul Profunzimii de Câmp (DoF) în Fotografie și Video

- **Sarcina:** Realizarea unei serii de cadre cu același subiect, variind doar diafragma (vs) și distanța focală.
- **Scop:** Înțelegerea **esteticii imaginii profesionale** și a modului în care izolarea subiectului influențează calitatea compoziției.
- **Soft:** Adobe Lightroom pentru analiza metadatelor (EXIF).

2. Analiza Rezoluției: SD vs. HD vs. 4K

- **Sarcina:** Filmarea aceleiași scene la rezoluții diferite și mărirea (crop) imaginii cu 400% pe un monitor de control.
- **Scop:** Observarea **rezoluției spațiale** și a modului în care densitatea pixelilor afectează detaliile și texturile.

3. Testul de Expunere și Dynamic Range (Strălucire)

- **Sarcina:** Fotografierea unei scene cu contrast ridicat (subiect la fereastră) în format **JPEG vs. RAW**.
- **Scop:** Demonstrarea **amplitudinii strălucirilor** și posibilitatea de recuperare a detaliilor din zonele supraexpuse sau subexpuse.

4. Colorizarea și Balansul de Alb (Redarea Culorilor)

- **Sarcina:** Filmarea sub diferite surse de lumină (neon, incandescent, natural) cu setări greșite de balans de alb, urmată de corecție în post-producție.
- **Scop:** Înțelegerea **performanțelor tehnice de redare a culorilor** și utilizarea vectorscopului pentru calibrare.
- **Soft:** DaVinci Resolve (Color Page).

5. Motion Blur vs. Staccato (Rezoluție Temporală)

- **Sarcina:** Înregistrarea unui obiect care se rotește rapid la 24 fps cu shutter speed de 1/50 (regula 180 grade) și 1/1000.
- **Scop:** Analiza **particularităților imaginilor cine-TV** și a modului în care timpul de expunere afectează fluiditatea mișcării.

6. Captura Audio: Mono vs. Stereo vs. Dual-Mono

- **Sarcina:** Înregistrarea unui interviu folosind un microfon de cameră vs. un sistem lavalieră extern.
- **Scop:** Evaluarea **calității sunetului** și identificarea distorsiunilor ambientale (zgomot de fond vs. semnal util).

7. Verificarea Distorsiunilor Neliniare (Clipping)

- **Sarcina:** Creșterea progresivă a preamplificării (Gain) până la atingerea pragului de 0 dB digital.
- **Scop:** Vizualizarea „tăierii" undei sonore în Audacity și înțelegerea **proceselor fizice** care distrug fidelitatea sonoră.

8. Transcodarea și Compatibilitatea Formatelor

- **Sarcina:** Conversia unui fișier video master (.MOV ProRes) în formate pentru web (.MP4 H.264), TV (.MPEG-2) și arhivă.
- **Scop:** Analizarea **compatibilității formatelor** și a pierderii de calitate prin compresie succesivă.
- **Soft:** HandBrake sau Adobe Media Encoder.

9. Sincronizarea Multi-Sursă (Audio-Video Digital)

- **Sarcina:** Realizarea unei filmări cu două camere și un reportofon separat, urmată de alinierea lor automată și manuală.
- **Scop:** Stăpânirea **integrării secvențelor audio** în aplicații media complexe.

10. Design de Paginație Multimedia (Catalog Digital)

- **Sarcina:** Crearea unui document interactiv care să conțină fotografiile și clipurile realizate în laboratoarele anterioare.
- **Scop:** Sintetizarea cunoștințelor despre **imaginea digitală** și **suporturile de stocare**.

- **Platformă:** LIVRESQ sau Canva for Education.

Exemplu de lucrare de laborator:

Tema: Studiul și editarea proprietăților unei imagini digitale.

Aceasta poate fi realizată în orice editor foto (Photoshop, GIMP, Paint.NET, sau chiar aplicația Photos de pe Windows/Mac).

Titlul lucrării: Proprietățile și Editarea Imaginilor Digitale
Scopul lucrării: Însușirea noțiunilor de bază despre imaginea digitală (rezoluție, tip, culori) și ajustarea proprietăților vizuale (luminozitate, contrast, culoare).
Software utilizat: [Ex: Paint.NET / Photoshop / GIMP]

I. Proprietățile de bază ale imaginii (Analiză)

1. **Deschideți** o imagine foto (de preferat o fotografie făcută de voi, format .JPG).
2. Accesați meniul de informații despre imagine: Image -> Image Size sau File -> Properties.
3. **Identificați și notați:**
    - **Rezoluția (Dimensiunea):** (ex: 1920x1080 pixeli)
    - **Rezoluția la imprimare (DPI/PPI):** (ex: 72 sau 300 DPI)
    - **Adâncimea de culoare (Color Depth):** (ex: 24-bit, RGB)
    - **Formatul fișierului:** (ex: .JPG)
    - **Dimensiunea pe disc:** (ex: 2.5 MB)

II. Sarcini de Lucru (Editare)
Pentru fiecare sarcină, comparați rezultatul cu imaginea originală.

1. Ajustarea Luminozității (Brightness)

- Accesați Adjustments -> Brightness / Contrast.
- Creșteți luminozitatea (imaginea devine "spălată").
- Scădeți luminozitatea (imaginea devine întunecată).
- *Reveniți la setarea inițială.*

2. Ajustarea Contrastului (Contrast)

- Măriți contrastul (diferența dintre negru și alb devine mai mare, imaginea e mai intensă).
- Scădeți contrastul (imaginea devine cenușie/plată).

3. Saturarea Culorilor (Saturation)

- Accesați Adjustments -> Hue / Saturation.
- Creșteți saturația (culorile devin intense/neon).
- Scădeți saturația la -100 (imaginea devine alb-negru).

4. Modificarea Rezoluției și Dimensiunii (Resizing)

- Accesați Image -> Resize.

- Modificați dimensiunea la 50% din cea originală. Observați ce se întâmplă cu dimensiunea pe disc (MB).
- **Atenție:** Bifarea "Keep Aspect Ratio" (Păstrare proporții).

5. Rotirea și Decuparea (Rotate & Crop)

- Rotiți imaginea la 90 de grade.
- Folosiți instrumentul "Crop" (Decupare) pentru a selecta doar o parte din imagine.

III. Salvarea Fișierului

- Salvați o versiune nouă: File -> Save As.
- **Format JPG:** Setați calitatea la 100% și apoi la 20%. Observați diferența de dimensiune a fișierului.
- **Format PNG:** Salvați aceeași imagine și comparați dimensiunea cu cea JPG.

Concluzii (De completat de către elevi la finalul lecției)

- *Ce s-a întâmplat cu dimensiunea imaginii când am scăzut rezoluția?*
- *Cum a influențat contrastul vizibilitatea detaliilor?*
- *Care este diferența principală dintre formatul JPG și PNG în acest test?*

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului **„ Materiale și produse multimedia”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:

- analiza lanțului de achiziție imagine/sunet;
- identificarea cauzelor degradării semnalului digital;
- interpretarea diagramelor de tip Waveform, Vectorscope și Histogramă pentru a calibra balansul de alb și expunerea unei imagini;
- interpretarea rapoartelor de eroare și depanarea fluxului de lucru.

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:

- LIVRESQ: Ideală pentru simulări complexe, permițând crearea de ferestre interactive unde elevii pot face clic pe componentele unui echipament pentru a le identifica sau pentru a vizualiza diagrame Waveform și Vectorscope care trebuie interpretate.

- LearningApps: Excelentă pentru exerciții de tip „Perechi” (asocierea aparatului de măsură cu parametrul măsurat) sau „Ordonare” (etapele conectării unui lanț audio-video conform normelor SSM).

- Wordwall: Permite crearea de diagrame etichetate, unde elevii trebuie să identifice rapid cauzele unei funcționări defectuoase pe o schemă tehnică sau pe o imagine cu artefacte digitale.

- Quizizz: Utilă pentru teste asincrone care includ imagini de înaltă rezoluție (ex: histograme sau spectre sonore), unde elevul trebuie să aleagă setarea corectă a aparatului de măsură pentru a corecta semnalul.

- Google Forms cu File Upload: Permite elevilor să primească un fișier „defect” (video/audio), să îl analizeze și să încarce raportul de depanare sau varianta corectată în format digital.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital
Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor
Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:
- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital al elevului
Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:
- rapoarte de laborator;
- scheme și diagrame de circuite;
- rezultate ale măsurătorilor;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Platforme recomandate pentru realizarea portofoliului:
- **Google Classroom** – pentru organizarea și evaluarea materialelor elevilor;
- **Microsoft Teams** – permite încărcarea documentelor, feedback individual și colaborare;
- **Padlet** – util pentru prezentarea vizuală a portofoliilor și pentru feedback colegial;
- **Seesaw** – potrivit pentru documentarea procesului de învățare și autoevaluare.

4. Evaluarea prin proiecte și aplicații practice
Evaluarea prin proiecte stimulează gândirea creativă, colaborarea și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. Exemple de proiecte:
- realizarea unui circuit electric pentru o aplicație practică;
- analiza consumului de energie electrică al unor aparate casnice;
- compararea caracteristicilor diferitelor aparate de măsură.

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:
- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie
Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:
- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:
- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;

- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare
Simulările digitale permit evaluarea competențelor chiar și în absența echipamentelor fizice. Aplicații recomandate:

- **PhET** – pentru simularea circuitelor electrice și a măsurărilor;
- **Tinkercad Circuits** – pentru realizarea și testarea circuitelor;
- **Multisim Live** – pentru elevii avansați, în scop demonstrativ.

Aceste aplicații permit evaluarea capacității elevilor de a proiecta circuite, de a efectua măsurători virtuale și de a interpreta rezultatele.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital
Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:

- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

Pentru evaluare se propune o **activitate practică integrată**, concepută ca o situație-problemă reală, care acoperă atât imaginea, cât și sunetul digital:
Titlul activității: „Audit Tehnico-Estetic: De la Captură la Master”
Context: Elevul primește rolul de **Controlor de Calitate (QC)** într-o casă de producție media. El primește un „pachet brut” (un clip video scurt și o înregistrare audio separată) care conține intenționat erori tehnice.

1. Sarcini practice (Etapele activității)

- **Analiza și Identificarea (Diagnostic):**
  - Elevul deschide fișierele în DaVinci Resolve sau Premiere Pro.
  - **Sarcina:** Să identifice pe monitorul de control (Scopes) dacă imaginea are „albul ars” (peste 100 IRE) și dacă sunetul are *clipping* (trece de 0 dB).
- **Alegerea și utilizarea instrumentelor de măsură:**
  - Utilizarea **Histogramei** și a **Waveform-ului** pentru a aduce expunerea în limitele legale de broadcast.
  - Utilizarea **Egalizatorului (EQ)** în Audacity pentru a tăia frecvențele joase (zgomot de fundal/vânt) identificate pe spectrograf.
- **Integrarea și Sincronizarea:**
  - Sincronizarea manuală a sunetului digital cu imaginea (folosind vârful de undă al unui sunet de impact/clapetă).
- **Interpretarea rezultatelor și Exportul:**
  - Alegerea formatului de export optim (ex: .MP4 H.264 pentru Web vs. .MOV ProRes pentru Arhivă) în funcție de destinația produsului.

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
		1.2. Analiza corectă a situației propuse	10 puncte
		1.3. Utilizarea terminologiei de specialitate	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Identificarea defectelor (clipping-ul audio și balansul de alb incorrect)	10 puncte
		2.2. Reglarea corectă a expunerii astfel încât negrul să nu fie „strivit” (0 IRE).	15 puncte
		2.3 Sincronizarea corectă a imaginii cu sunetul astfel încât decalajul dintre imagine și sunet să fie de 0 cadre	15 puncte
		2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, a condițiilor de mediu	10 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	20 puncte	3.1. Formularea unui raport despre formatele utilizate.	10 puncte
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	10 puncte

- **Bibliografie**

Margaret Brown, Photo Editing Basics, Clontarf, Media Publishing Pty Ltd., 2011;
Robert Lancaster, Photo Editing: How to Edit Photos, & Become an Expert Photo Editor in Digital Photography, Lulu Press Inc., 2013;
Tutorial book – High Performance Photo Editing, Cyberlink PhotoDirector 7 User’s Guide, Cyberlink, 2015; http://www.webopedia.com/TERM/W/word_processing.html
https://support.office.com/en-us/article/Word-training-7bcd85e6-2c3d-4c3c-a2a5-5ed8847eae73?ui=en-US&rs=enUS&ad=US#ID0EABAAA=2013
Chris Solomon, Toby Breckon, Fundamentals of Digital Image Processing: A Practical Approach, John Wiley & Sons, 2011;
Graziella Tonfoni, Lakhmi Jain, Visualizing Document Processing. Inovations in Communicationa Patterns and Textual Forms, Berlin and New York, Mouton de Gruyter, 2004;
Stephen Wangh, The Heart of Teaching: Empowering Students in the Performing Arts, London and New York, Routledge, 2013
Chris Solomon, Toby Breckon, Fundamentals of Digital Image Processing: A Practical Approach, John Wiley & Sons, 2011;

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 98

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:
TEHNICI POLIGRAFICE

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
DAN ADRIANA	profesor ing., gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
PÎRVULESCU CRENGUȚA MANUELA	profesor dr. ing. Colegiul Tehnic MEDIA, București
RAFA MARIA ADRIANA	Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca
OLTEAN IOANA	Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca
CIMPOEȘU ELENA NICOLETA	Școala Profesională Specială pentru Deficienți de Auz „Sfânta Maria”
LUSPENEC GRAȚIAN	profesor ing., gradul I Liceul Tehnologic Special „Gheorghe Atanasiu” Timișoara
ENĂCHESCU MIRCEA	profesor, gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
LUSPENEC TEODORA MARIA	profesor ing., def., Liceul Tehnologic Special „Gheorghe Atanasiu” Timișoara
URS MANUELA GEORGETA	Profesor, gradul I, Colegiul Tehnic MEDIA, București
FARCAȘ REMUS	Operator economic Grup Transilvae
MARICA MIRELA	Operator economic ATT - Asociația Tipografilor Transilvania
MOSTIS KAROLY	Operator economic GPO Graphics
MAZILU SIMONA FLORINA	Operator economic ALLMAZ
BRĂTFĂLEAN DANIELA ELENA	Operator economic DISZ TIPO

COORDONARE CNDIPT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Carmen RĂILEANU – Responsabil GLC domeniul de pregătire

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Tehnici poligrafice,** cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Tehnici poligrafice.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

În clasa a X-a, curriculum-ul pentru domeniul **Tehnici poligrafice** include trei module:

- **Culoarea în poligrafie** - asigură formarea competențelor tehnice privind analiza fenomenelor cromatice, utilizarea modelelor și spațiilor de culoare, aplicarea metodelor de sinteză și reproducere tricromă, precum și competențe de control al calității prin densitometrie și colorimetrie. Elevii dobândesc capacitatea de a gestiona echilibrul cromatic, de a interpreta diferențele de culoare în vederea obținerii unei reproduceri corecte și stabile a imaginii tipărite.
- **Forme de tipar** - vizează dobândirea competențelor de identificare, realizare, analiză și control al formelor de tipar specifice principalelor procedee de imprimare (serigrafie, tampografie, flexografie, offset, gravură, tipar înalt), precum și competențe de depistare și remediere a defectelor, în vederea asigurării calității produsului tipărit.
- **Proiectarea produselor poligrafice** – dezvoltă competențe de elaborare a documentației tehnico-economice, de calcul al costurilor și de planificare a procesului pentru realizarea produselor poligrafice, în condiții de calitate, eficiență economică și respectare a normelor de protecție a muncii și a mediului.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Tehnici poligrafice:

A. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician poligraf
2. Tehnician producție poligrafică
3. Tehnician operator procesare text/ imagine[1]

[1]Calificarea *Tehnician operator procesare text/imagine* aparține atât domeniului de pregătire profesională *Producție media* cât și domeniului *Tehnici poligrafice.* Conform propunerilor operatorilor economici – membri ai Asociației Tipografilor din Transilvania, pregătirea generală specifică acestei calificări este cea corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Tehnici poligrafice.*

B. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Tipăritor offset
2. Legător
3. Operator montaj copiat tipar de probă

Curriculumul a fost elaborat pe baza standardelor de pregătire profesională (SPP) aferente calificărilor sus menționate.

Corelarea dintre unităţile de rezultate ale învăţării şi module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 2. Utilizarea culorii în poligrafie	**MODUL I. Culoarea în poligrafie**
URÎ 4. Pregătirea formelor de tipar	**MODUL II. Forme de tipar**
URÎ 6. Proiectarea produselor poligrafice	**MODUL III. Proiectarea produselor poligrafice**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: ***TEHNICI POLIGRAFICE***

<u>Curriculum de specialitate (CS):</u>
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I. Culoarea în poligrafie

Total ore /an:		**78**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**52**
	instruire practică	**-**

Modul II. Forme de tipar

Total ore /an:		**130**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	laborator	**26**
	instruire practică	**52**

Modul III. Proiectarea produselor poligrafice

Total ore /an:		**52**
din care:	**pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	laborator	**-**
	instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)</u>
Stagii de pregătire practică* _ _ _

**Curriculum-ul pentru aprofundare şi inserţie profesionale reprezintă ore care se alocă de unitatea de învăţământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autorităţile administraţiei publice locale şi care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală în vederea dobândirii rezultatelor învăţării necesare insertiei pe piata muncii.

MODUL I. CULOAREA ÎN POLIGRAFIE

- **Notă introductivă**

Modulul „**Culoarea în poligrafie”,** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Tehnici poligrafice*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**52 ore/an**
instruire practică	**-**

Modulul **„Culoarea în poligrafie”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Tehnici poligrafice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **STRUCTURĂ MODUL**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 2. UTILIZAREA CULORII ÎN POLIGRAFIE **Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)**			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
2.1.1.	2.2.1.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	**Noţiuni generale de teorie a culorii:** Compoziţia cromatică a luminii albe Perceperea culorilor Teoria tricromatică a vederii Culoarea corpurilor colorate Sinteza culorilor: Sinteza aditivă Sinteza substractivă Sinteza autotipiilor Reprezentarea culorilor: Cercul culorilor Triunghiul culorilor Conul culorilor
2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5.	2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.2.5. 2.2.6.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	**Tipuri de culori:** Culori de policromie Culori spot Culori speciale **Modele de culoare:** RGB

			CMY(K) Cubul color CIE HLS HSV YcbCr **Spaţii de culoare:** Spații de culoare dependente de dispozitiv Spații de culoare independente de dispozitiv Spații uniforme Spații neuniforme **Metamerismul** **Inconstanța cromatică** **Temperatura de culoare** **Temperatura de culoare corelată** **Sisteme de ordonare a culorilor:** Munsell NCS RAL DIN Coloroid Ostwald Pantone Trumatch **Densitometrie:** Tipuri de densitometre Principiul de măsurare al densitometrelor Utilizarea filtrelor în densitometrie: Filtre de culoare Filtre de luminozitate Filtre de polarizare Mărimi în densitometrie: Intensitatea luminii Reflectanța Densitatea optică în fontă plină Densitatea optică a suprafețelor în semiton Suprafața efectivă a punctului de raster (valoarea tonului) Modificarea valorii tonului (dot gain, dot loss) Suprafața fizică a punctului de raster Curbele de transfer ale tonurilor Acceptarea cernelii (trap) Contrastul tiparului Eroarea de nuanță (tonalitate) Nuanța de gri Evaluarea valorilor densitometrice Limitele masurării densitometrice **Colorimetrie:** Principiul măsurării culorii cu spectrofotometrul sau colorimetrul

			Valori tristimulus/Albul de referinţă Observatorul standard Funcţiile observatorului Surse de iluminare (iluminanţi standard) Diferenţe de culoare: CIELAB CIELUV CIELCH CMC Atribute cromatice Metoda tristimulus Măsurarea culorii spectrale Scale de control pentru culoare şi probă Controlul cerneluirii: Controlul colorimetric al zonelor de gri Controlul colorimetric al zonelor de fontă plină Avantajele colorimetriei pentru tipar
2.1.6.	2.2.7. 2.2.8. 2.2.9.	2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	**Aplicaţiile teoriei culorii în poligrafie:** Reproducerea tricromă Tiparul de negru Reproductibilitatea originalelor policrome Defectele selecţiilor de culoare Echilibrul culorilor: Compoziţia cromatică Compoziţia acromatică Compoziţia cromatică cu utilizarea procedeului UCA Compoziţia cromatică cu utilizarea procedeului UCR Compoziţia cromatică cu stabilizarea de gri Compoziţia cromatică cu utilizarea procedeului GCR Tiparul în mai mult de patru culori Ordinea de imprimare a culorilor Scale de control al tiparului: Zona de fontă plină Zona de supratipărire Zona pentru echilibrul culorilor Zona pentru raster Zona pentru dublare/ alungire Zona de control pentru expunerea plăcii

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

I. Echipamente IT și software specializat

- Calculatoare şi sisteme periferice
- Software grafic licențiat

II. Echipamente și instrumente de măsurare și control cromatic

- Densitometru

- Colorimetru
- Spectrofotometru
- Lupa tipografică
- Mostre culori / Scală de control
- Scală de control al tiparului
  Ghiduri Pantone (Physical Color Guide)

III. Materiale și consumabile

- Hârtie,diferite gramaje și formate
- Cerneluri poligrafice de diverse culori
- Probe tipărite pentru analiză comparativă
- Fișiere grafice în RGB și CMYK
- Fișe de lucru / fișe documentare

IV. Machete și materiale didactice

- Afișe realizate în RGB și CMYK
- Exemple de erori cromatice (dominantă, lipsă registru, conversie greșită)
- Fișe de laborator
- Studii de caz din industrie
- Prezentări PPT tematice

V. Resurse educaționale digitale

- Platformă LMS (Google Classroom / Moodle)
- Simulări interactive RGB
- Tutoriale video specializate
- Bibliografie digitală actualizată

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile programei modulului **„Culoarea în poligrafie”** trebuie să fie abordate într-o manieră ***flexibilă***, ***diferenţiată***, ţinând cont de ***particularităţile colectivului*** cu care se lucrează şi de ***nivelul iniţial de pregătire***.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului**,** în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev.

Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, abordarea tuturor tipurilor de învăţare (auditiv, vizual, practice) pentru transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, folosirea platformelor educaționale ,etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete, potrivite competenţelor din modul;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Platforme educaționale recomandate: Google Classroom, Canva Edu. Adobe Creative Cloud Express, Kahoot, Wordwall, Mentimeter, Moodle, Padlet, GeoGebra (simulări lumină), Physics Classroom (RGB simulation).

Se consideră că ***nivelul de pregătire este realizat corespunzător, dacă poate fi demonstrat fiecare dintre rezultatele învățării***.

Având în vedere că prin lucrările de laborator, în afară de însușirea cunoștințelor teoretice, elevii își formează/dezvoltă abilități practice și probează atitudini legate de activitatea desfășurată, se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator:

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Culoarea în poligrafie**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

- Descompunerea spectrului vizibil și recompunerea luminii albe prin sinteză aditivă
- Realizarea experimentelor de amestec RGB pentru demonstrarea teoriei tricromatice (Thomas Young – Hermann von Helmholtz)
- Amestecul pigmenților CMY și analiza sintezei aditive, substractive și a imaginii în raster (autotipie)
- Construirea și analiza cercului, triunghiului și conului culorilor
- Conversia și compararea modelelor de culoare (RGB – CMYK – CIE 1931 – HSV – HLS – YCbCr)
- Observarea metamerismului și a inconstanței cromatice sub iluminanți diferiți
- Identificarea și compararea culorilor în sistemele industriale (Munsell – NCS – RAL – Pantone)
- Măsurarea densității optice cu densitometrul pentru zone de fontă plină și semiton
- Determinarea parametrilor de control ai tiparului: dot gain, trap, contrast și eroare de nuanță
- Determinarea coordonatelor colorimetrice în spațiile CIELAB și CIELUV cu spectrofotometrul
- Evaluarea echilibrului de gri și a zonelor de control prin metode colorimetrice
- Generarea și analiza separațiilor de culoare în sistemul CMYK pentru reproducerea tricromă
- Aplicarea procedeelor UCR, GCR și UCA pentru optimizarea componentei de negru
- Analiza tiparului multicolor și utilizarea culorilor spot în imprimarea peste patru culori
- Verificarea calității imprimării prin analiza scalelor de control, rasterului și supratipăririi

Exemplu de activitate de învățare: LABORATOR TEHNOLOGIC

Recomandăm ca exemplu de activitate de învățare **Explorarea sintezei aditive (RGB) cu simularea interactivă**:

Sugestii: Elevii vor lucra individual, la calculatoarele din laborator.

Sarcina de lucru: Elevii vor explora adunarea celor trei culori primare RGB în intensități egale și inegale.

1. **Introducere (3 min)**
   Explicați pe scurt ce este sinteza aditivă și unde o întâlnim (monitoare, televizoare, telefoane).
2. **Explorare ghidată (10 min)**
   Elevii vor accesa linkul de mai jos:
   https://www.physicsclassroom.com/interactive/light-waves-and-colors/rgb-color-addition/launch
3. **Elevii vor interacționa cu simularea, observând:**
   a. ce se întâmplă când se adaugă lumina roșie + verde?
   b. ce se întâmplă când se adaugă toate trei culorile?
4. **Întrebări de reflecție (5 min)**
   – Care combinație produce alb?
   – Ce culoare apare când roșu și albastru se suprapun?
   – Cum se explică aceste efecte în teoria luminilor?
5. **Întrebări de verificare**: **(5 min)**
   - Ce înțelegi prin „sinteză aditivă a culorilor”?

- De ce LCD-urile folosesc modelul RGB?
- Cum explici apariția culorii „galben” în simulare?
- Ce diferență este între RGB și CMYK?

6. **Concluzie (3 min)**
   Profesorul sintetizează observațiile și le corelează cu aplicarea practică în poligrafie.
   Durata: 30 minute

Rezultatele învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

I. Din categoria CUNOȘTINȚE
2.1.5. – Sisteme de asortare a culorilor:
- Elevul înțelege modul în care culorile se combină în sisteme diferite (RGB).
2.1.6. – Caracteristicile culorii:
- Elevul recunoaște proprietăți precum: luminozitate, saturație, intensitate
2.1.7. – Aplicațiile teoriei culorii în poligrafie:
- Elevul identifică utilizarea modelului RGB în mediul digital.

II. Din categoria ABILITĂȚI
2.2.7. – Aplicarea sintezei culorilor în poligrafie:
- Elevul experimentează combinarea luminilor RGB.
- Aplică principiul sintezei aditive.
2.2.8. – Diferențierea modelelor de culori utilizate în poligrafie
- Elevul diferențiază RGB de CMYK în etapa de verificare.
2.2.9. – Utilizarea instrumentelor informatice pentru realizarea selecțiilor de culoare
- Elevul utilizează simularea digitală ca instrument informatic de explorare.

III. Din categoria ATITUDINI
2.3.2. – Respectarea normelor generale și specifice privind sănătatea și securitatea muncii
- Elevul utilizează corect echipamentele IT din laborator.
2.3.6. – Asumarea rolului în echipă și colaborarea cu ceilalți membri ai echipei
- Elevul participă la discuțiile de reflecție.
2.3.7. – Respectarea disciplinei tehnologice și a termenelor de execuție
- Elevul respectă timpul si sarcinile de lucru.

- **Sugestii privind evaluarea**

Sugestii privind evaluarea:
Evaluarea reprezintă componenta esențială a procesului de formare profesională și are rolul de a verifica atingerea, de către elevi, a rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională

Tipuri de evaluare

1. Evaluare pe parcurs (formativă)
Se realizează în timpul parcurgerii modulului și urmărește progresul elevului în atingerea rezultatelor învățării, în special: Aplicarea sintezei culorilor în poligrafie, diferențierea modelelor de culoare utilizate în poligrafie și utilizarea instrumentelor informatice pentru realizarea selecțiilor de culoare.

Instrumente recomandate:
- Fișe de observație structurate pe indicatorii din SPP
- Fișe de laborator (ex.: conversie RGB–CMYK, analiză gamut)
- Portofoliu digital profesional (lucrări realizate în software grafic)
- Teste digitale (itemi obiectivi și semi-structurați)

- Mini-proiecte aplicative (afiș web vs afiș tipar)
- Evaluare prin analiză de caz tehnologic

Evaluarea formativă trebuie să fie distribuită echilibrat pe parcursul modulului, să fie realizată în context real sau simulat (laborator tehnologic) și să respecte indicatorii de realizare din standardul de evaluare.

2. Evaluare finală (sumativă)

Evaluarea finală se realizează în baza **Standardului de evaluare asociat unității de rezultate ale învățării**, conform ponderilor prevăzute în SPP.

Instrumente recomandate:

- Fișe de lucru
- Fișe de autoevaluare
- Teste de verificarea cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi cu alegere dual㠄, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate, itemi de tip rezolvare de probleme, itemi de tip eseu, etc.
- Evaluare practică autentică. *Exemplu: Elevul primește un fișier RGB pentru tipar și trebuie să: identifice modelul de culoare, decidă conversia, aplice conversia corect și să justifice tehnic alegerea.*
- Evaluare pe bază de proiect; prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acurateţea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi. *Exemplu: Realizarea unui produs poligrafic cu: variantă digitală (RGB) și variantă tipar (CMYK). Se evaluează: corectitudinea tehnică, respectarea normelor, utilizarea terminologiei și documentarea procesului.*
- Evaluare prin studiu de caz tehnologic, care constă în descrierea unui produs, a unei imagini sau a unei înregistrări electronice care se referă la un anumit proces tehnologic. Exemplu: Analiza unei erori cromatice reale (dominantă, conversie greșită, lipsă profil ICC). Elevul identifică cauza, propune soluție și explică impactul asupra produsului.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluarea de tip formativ, iar la final de tip sumativ, pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte dobândirea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul. Un rezultat al învăţării se va evalua o singură dată.

Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţăriidin standardul de pregătire profesională.

Propunem ca exemplu de instrument de evaluare un test alcătuit pe bază de întrebări structurate prin care sunt vizate a fi evaluate următoarele rezultate ale învățării, conform standardului de pregătire profesională:

2.1.7. Aplicaţiile teoriei culorii în poligrafie

Cunoștințe

Elevul:

- explică rolul teoriei culorii în reproducerea imaginii în procesele poligrafice;
- identifică utilizarea modelelor de culoare (RGB, CMYK) în funcție de mediul de redare;

Abilități

Elevul este capabil să:

- identifice aplicații concrete ale modelelor de culoare în realizarea produselor poligrafice (afiș, revistă, ambalaj, material publicitar);
- selecteze modelul de culoare adecvat în funcție de destinația produsului (digital sau tipar);
- analizeze diferențele cromatice dintre afișarea pe monitor și imprimarea pe suport;

Atitudini

Elevul:

- respectă specificațiile tehnice și cerințele cromatice stabilite pentru produs;
- demonstrează rigoare profesională în verificarea calității culorii;

2.2.7. Aplicarea sintezei culorilor în poligrafie

Cunoștințe

Elevul:

- descrie principiile sintezelor și explică diferențele fundamentale dintre sinteza RGB și sinteza CMYK;
- recunoaște implicațiile utilizării incorecte a modelului de culoare asupra produsului tipărit.

Abilități

Elevul este capabil să:

- aplice practic sinteza aditivă și substractivă în cadrul aplicațiilor grafice utilizate în prepress;
- realizeze conversia corectă RGB–CMYK utilizând profiluri adecvate;
- identifice și corecteze erori generate de utilizarea incorectă a modelului de culoare;

Atitudini

Elevul:

- aplică cu responsabilitate principiile sintezei culorilor în realizarea produselor grafice;
- asumă decizii tehnice fundamentate în alegerea soluțiilor cromatice;

TEST DE EVALUARE:

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 1 punct din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 20 minute.
- Resurse: calculator, software grafic, fișă de lucru.

Conversia unui fișier realizat în RGB pentru tipărire offset. Culorile imprimate nu corespund cu cele vizualizate pe monitor.

a) Identifică modelul de culoare al fișierului. Argumentează dacă modelul este adecvat pentru tipar.– **2p**
b) Realizează conversia corectă în CMYK - **3p**
c) Explică diferențele dintre RGB și CMYK – **2p**
d) Prezintă soluțiile pentru evitarea erorilor cromatice? - **2p**

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE:

- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.
- Se punctează oricare alte formulări/ modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Se acordă 1 punct din oficiu.

a) **2p** – **1p** pentru analiza corectă a situației și **1p** pentru alegerea corectă a soluției tehnice. Conversia din RGB în CMYK în Adobe Photoshop este un proces esențial atunci când se pregătești o imagine pentru print, deoarece tiparul folosește modelul de culoare CMYK (Cyan, Magenta, Yellow, Black). Pentru răspuns incomplet sau incorect se acordă **(0p)**
b) **3p -** Urmează corect toti pașii de conversie:Deschiderea imaginii, verificarea profilului de culoare curent, Urmeaza conversia propriu zisă, Verifică schimbările de culoare, Salvează fisierul. Pentru conversie incopletă **(0p)**
c) **2p** - Argumentează necesitatea conversiei formatului din RGB în CMYK
Pentru răspuns incomplet sau incorect se acordă **(0p)**

d) **2p. -** Activează Proof Colors (View → Proof Colors, scurtătura) pentru a previzualiza cum vor arăta culorile tipărite fără să convertești fisierul. Nu se salvează în JPEG pentru print profesional, deoarece comprimă culorile și reduce calitatea. Pentru proiecte de tipărit (broșuri, postere, ambalaje), cere întotdeauna tipografiei profilul ICC preferat pentru conversie corectă. Pentru răspuns incomplet sau incorect se acordă **(0p)**

- **Bibliografie**

1. Colecţia REVISTA TIPOGRAFILOR, editura CIVIO – Reviste specializate, Bucureşti, 2000 – 2004
2. Constantin Ciurea, Maşini de imprimat în industria poligrafică, Editura Didactică şi pedagogică,
3. Dăescu, Constantin, Tehnoredactarea. Principii, norme, reguli, indicații, Artpress, 2004
4. Helmut Kipphan, „Handbook of Print Media" - Editura Springer-Verlag Berlin Heidelberg, ediţia 2001
5. Dorin Pițiogoi, Suport de curs – Culoarea în poligrafie – București – 2014
6. Dorin Pițiogoi, Suport de curs – STANDARDE SPECIFICE PROCESELOR TEHNOLOGICE POLIGRAFICE – București - 2014
7. Dorin Pițiogoi., How to print the eXpected training, X-Rite, Regensdorf, 2012.
8. Sharma, G. - Digital Color Imaging Handbook. *CRC* Press, 2017
9. Fairchild, M.- Color Appearance Models. Wiley, 2018
10. ISO 12647-2:2019 – Process control for offset printing.
11.Adobe - Color Management Guide, 2023

MODUL II. FORME DE TIPAR

- **Notă introductivă**

Modulul „**Forme de tipar”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Tehnici poligrafice*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **130 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**52 ore/an**
laborator	**26 ore/an**
instruire practică	**52 ore/an**

Modulul **„Forme de tipar”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Tehnici poligrafice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 4. PREGĂTIREA FORMELOR DE TIPAR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1. **4.1.2.** **4.1.3.** **4.1.4.** **4.1.5.** **4.1.6.** **4.1.7.**	**4.2.1.** **4.2.2.** **4.2.3.** **4.2.4.** ***4.2.5.*** ***4.2.6.*** ***4.2.7.***	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** ***4.3.5.*** ***4.3.6.*** ***4.3.7.***	**Forme de tipar serigrafice:** Principiile serigrafiei; Sitele serigrafice (ecranele); Ramele ecranului şi tensionarea ecranului; Forme serigrafice cu elemente liniare obţinute prin metode manuale; Metode fotochimice utilizate pentru obţinerea formelor serigrafice cu elemente liniare fine şi de raster; Gravarea electronică a sitelor serigrafice; Procedeul „Computer to screen’’; Maşini serigrafice; Defecțiuni ale formelor de imprimare pentru serigrafie; Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de imprimare pentru serigrafie; Metode pentru controlul formelor serigrafice.

4.1.8. **4.1.9.** **4.1.10.** **4.1.11.** **4.1.12.** **4.1.13.** **4.1.14.** **4.1.15.**	**4.2.8**. **4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.14.**		**Forme de tipar tampografice:** Noţiuni generale despre tampografie; Clişee din fotopolimer; Clişee din bandă de oţel; Clişee din oţel; Clişee cilindrice; Baghete de codificare; Procese tehnologice de realizare a clişeelor tampografice; Maşini tampografice; Defecțiuni ale formelor de imprimare tampografice; Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de imprimare tampografice; Metode pentru controlul formelor tampografice.
4.1.16. **4.1.17.** **4.1.18.** **4.1.19.** **4.1.20.** **4.1.21.**	**4.2.15.** **4.2.16.** **4.2.17.** **4.2.18.** **4.2.19.** **4.2.20.** **4.2.21.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** ***4.3.5.*** ***4.3.6.*** ***4.3.7.***	**Forme de tipar flexografice:** Procedeul de imprimare flexografic; Clişee din cauciuc; Clişee din fotopolimer; Tehnologia realizării clişeelor flexografice; Rasterul flexografic; Fixarea clişeelor flexografice pe cilindrul portformă; Defecțiuni ale formelor de imprimare flexografice; Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de imprimare flexografice; Metode pentru controlul formelor flexografice.
4.1.22. **4.1.23.** **4.1.24.** **4.1.25.** **4.1.26.** **4.1.27.** **4.1.28.**	**4.2.22.** **4.2.23.** **4.2.24.** **4.2.25.** **4.2.26.** **4.2.27.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** ***4.3.5.*** ***4.3.6.*** ***4.3.7.***	**Forme de tipar offset:** Generalităţi despre tiparul offset; Echipamente pentru prelucrarea plăcilor offset; Rastere; Scale de control; Forme de tipar offset obţinute prin metoda clasică (a fi abordat din punct de vedere istoric); Forme de tipar offset obţinute prin metoda digitală; Procese tehnologice de realizare şi prelucrare a plăcilor offset negative şi pozitive; Defecțiuni ale formelor de tipar offset; Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de tipar offset; Metode pentru controlul formelor de tipar offset.
4.1.29. **4.1.30.** **4.1.31**.	**4.2.28.** **4.2.29.** **4.2.30.** **4.2.31.** **4.2.32.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** ***4.3.5.*** ***4.3.6.*** ***4.3.7.***	**Forme de tipar pentru gravură/ rotogravură:** Noţiuni introductive despre gravură/ rotogravură; Schema procesului tehnologic de pregătire a formei pentru gravură/ rotogravură; Pregătirea formei pentru gravură/ rotogravură; Defecțiuni ale formelor de imprimare pentru gravură/ rotogravură;

			Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de imprimare pentru gravură/ rotogravură; Metode de control al formelor pentru gravură/ rotogravură.
4.1.32. **4.1.33.** **4.1.34.** **4.1.35.** **4.1.36.**	**4.2.33.** **4.2.34.** **4.2.35.** **4.2.36.** **4.2.37.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** ***4.3.5.*** ***4.3.6.*** ***4.3.7.***	**Forme pentru tiparul înalt:** Generalităţi despre tiparul înalt (Letterpress) (a fi abordat din punct de vedere istoric); Clasificarea formelor de tipar înalt(a fi abordat din punct de vedere istoric); Elementele formelor de tipar înalt (a fi abordat din punct de vedere istoric); Cerinţe tehnice pentru formele de tipar înalt (a fi abordat din punct de vedere istoric); Dispozitive şi instrumente pentru pregătirea formelor de tipar înalt(a fi abordat din punct de vedere istoric); Defecțiuni ale formelor de imprimare pentru tiparul înalt(a fi abordat din punct de vedere istoric); Metode de remediere ale defecțiunilor formelor de imprimare pentru tiparul înalt(a fi abordat din punct de vedere istoric); Metode pentru controlul formelor pentru tiparul înalt (a fi abordat din punct de vedere istoric).

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- calculator şi echipamente periferice;
- fişe de lucru;
- fişe documentare;
- masă de montaj;
- masă de retuș;
- ramă de copiat;
- instalație de prelucrat forme;
- papșer;
- instalație de uscat forme;
- maşină pentru tipar de probă;
- aparate și instrumente de măsură;
- sisteme şi echipamente de tensionare a sitelor;
- maşină de developat;
- maşină de gravat;
- maşini serigrafice;
- maşini tampografice;
- dispozitiv de fixare a clişeelor flexo pe cilindrii;
- maşină de ştanţat plăci;
- echipamente CTPlate;
- site şi rame serigrafice;
- tensiometru;
- filme fotografice;

- clişee;
- rastere;
- scale de control;
- plăci offset;
- maşină de ştanţat plăci;
- forme de tipar înalt;
- dispozitive şi instrumente pentru pregătirea formelor de tipar înalt.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile programei modulului **„Forme de tipar”** trebuie să fie abordate într-o manieră ***flexibilă***, ***diferenţiată***, ţinând cont de ***particularităţile colectivului*** cu care se lucrează şi de ***nivelul iniţial de pregătire***.

***Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului*,** în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Studierea formelor de tipar trebuie realizată sistematic (de la general la particular), comparativ (între tehnologii), aplicativ (corelat cu activități de laborator), contextualizat industrial (unde și cum se folosesc). Accentul trebuie pus pe principiul de funcționare, nu doar pe descriere.

Abordarea evolutivă a tehnologiilor (de la tiparul înalt la tehnologiile digitale) contribuie la dezvoltarea culturii tehnologice și la înțelegerea procesului de modernizare industrială.

Studiul comparativ al formelor de tipar dezvoltă competențe analitice și capacitatea de diagnosticare a defectelor de imprimare, competențe esențiale pentru viitorii tehnicieni.

Se recomandă corelarea conținuturilor cu realitățile industriale contemporane. În abordarea fiecărei tehnologii de tipar să fie evidențiate domeniile actuale de aplicabilitate, analizate avantajele și a limitările specifice, prezentarea evoluției tehnologice de la procesele analogice la soluțiile digitale (de exemplu: CTP, plăci fotopolimerice, utilizarea sistemelor RIP).

Demersul didactic trebuie să clarifice statutul actual al tehnologiilor studiate, evidențiind cele utilizate în industrie, pe cele cu valoare istorică și pe cele aflate în proces de modernizare.

Din perspectivă pedagogică, conținutul permite utilizarea metodelor activ-participative, a lucrărilor de laborator și a instruirii practice, facilitând învățarea aplicativă și formarea deprinderilor profesionale.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev.
Aceste activități de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, abordarea tuturor tipurilor de învăţare (auditiv, vizual, practic) pentru transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete, potrivite competenţelor din modul;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Integrarea conținuturilor specifice modulului, susține formarea următoarelor competențe cheie: competențe tehnice specifice domeniului poligrafic; competențe digitale (utilizarea RIP, flux CTP); competențe de analiză și rezolvare de probleme tehnologice; competențe de control al calității.

Modulul „Forme de tipar” asigură o pregătire profesională completă, corelată cu cerințele pieței muncii din domeniul producției grafice și al ambalajelor.

În cadrul studierii formelor de tipar se recomandă integrarea dimensiunii sustenabile și a elementelor de digitalizare avansată, în concordanță cu evoluțiile actuale ale industriei grafice.

Demersul curricular va urmări dezvoltarea competențelor verzi prin abordarea utilizării materialelor cu impact redus asupra mediului, optimizarea consumului de resurse, reducerea deșeurilor și promovarea soluțiilor tehnologice sustenabile.

Totodată, se va avea în vedere familiarizarea elevilor cu aplicațiile inteligenței artificiale și ale automatizării în procesele de prepress și imprimare, precum optimizarea fluxurilor digitale, controlul automat al calității și monitorizarea parametrilor tehnologici.

Această abordare contribuie la formarea unui profil profesional adaptat cerințelor actuale ale industriei, caracterizat prin responsabilitate ecologică, competență digitală și capacitate de adaptare la inovare tehnologică.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului “Forme de tipar”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

1. Analiza comparativă a formelor de tipar ale următoarelor Tehnologii: tipar offset (CTP), tipar flexografic, serigrafie, rotogravură, tipar înalt.
2. Studiul procesului CTP (Computer to Plate) specific tiparului offset.
3. Determinarea influenței presiunii racletei în serigrafie.
4. Analiza defectelor de imprimare pentru tehnologiile: offset, flexografie, serigrafie.
5. Determinarea influenței vâscozității cernelii în flexografie şi serigrafie.
6. Studiul procesului de expunere UV în serigrafie (emulsie fotosensibilă) şi flexografie.
7. Analiza funcției RIP (Raster Image Processor) în tehnologiile offset CTP, flexografie digitală. Conversia imaginii vectoriale în raster; compararea rezoluției (dPI, lpi); observarea structurii punctului raster.
8. Testarea rezistenței formei de tipar pentru serigrafie şi flexografie.
9. Studiul formei de tipar în adâncime pentru rotogravură.
10. Studiul formei de tipar în relief la tiparul înalt şi flexografie (Observarea zonelor în relief, Compararea transferului de cerneală).

Activitățile de laborator se vor desfașura cu accent pe experiment, observare, analiză tehnologică.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului “Forme de tipar”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

1. Realizarea unei forme de tipar serigrafice prin șablon manual.
2. Realizarea unei forme serigrafice cu emulsie fotosensibilă.
3. Simulare flux offset CTP.
4. Confecționarea unei forme flexografice (simulare didactică).
5. Realizarea unui mic tiraj serigrafic (10–20 exemplare).
6. Exercițiu de identificare a defectelor formelor de tipar.
7. Proiect practic integrat(design, realizare forma de tipar, imprimat produs final, evaluarea calității).

Activități de instruire practică se vor desfășura cu accent pe execuție, formare de deprinderi profesionale.

Exemplu de activitate de învățare: Lucrare practică

LUCRARE PRACTICĂ
Tema: Realizarea unei forme de tipar serigrafice fără utilizarea expunerii UV (Metoda șablonului manual).

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.2. Sitele serigrafice (ecranele); 4.1.2. Ramele ecranului și tensionarea ecranului; 4.1.3. Forme serigrafice cu elemente liniare obținute prin metode manuale.	4.2.1. Realizarea formelor de imprimare pentru serigrafie prin metode manuale şi pe echipamentele specializate; 4.2.2. Depistarea defecțiunilor formelor de imprimare pentru serigrafie; 4.2.3. Remedierea defectiunilor formelor de imprimare pentru serigrafie; 4.2.4. Controlul formelor de imprimare pentru serigrafie din punct de vedere cantitativ §i calitativ.	4.3.1. Respectarea normelor tehnice în vigoare, privind calitatea şi cantitatea formelor de imprimare pentru serigrafie; 4.3.2. Respectarea normelor generale și specifice privind sănătatea şi securitatea muncii, prevenirea și stingerea incendiilor, protecția mediului; 4.3.4. Recepționarea materialelor în vederea pregătirii formelor, conform fişei tehnologice; 4.3.5. Asumarea rolului în echipă și colaborarea cu ceilalți membri ai echipei. 4.3.6. Respectarea disciplinei tehnologice şi a termenelor de execuție.

Scopul lucrării
Realizarea unei forme de tipar serigrafice funcționale prin metoda șablonului decupat manual, fără utilizarea emulsiei fotosensibile și a expunerii UV.

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:
- identifice componentele unei site serigrafice;
- realizeze un șablon manual prin decupare;
- fixeze corect șablonul pe sită;
- execute o imprimare simplă;
- evalueze calitatea rezultatului obținut.

Forma de organizarea clasei: grupe de elevi

Noțiuni teoretice
Serigrafia este un procedeu de tipar permeografic în care cerneala trece printr-o sită tensionată pe un cadru.
În metoda clasică industrială se folosește emulsie fotosensibilă și expunere UV.
În această lucrare se utilizează metoda alternativă – șablon manual (stencil), în care:
- zonele neimprimabile sunt obturate printr-un material impermeabil;
- zonele decupate permit trecerea cernelii.

Metoda este potrivită pentru:
- exerciții didactice;
- lucrări artistice;
- tiraje mici.

Materiale și echipamente necesare:

- Cadru serigrafic cu sită;
- Folie autocolantă / hârtie cerată / vinil subțire;
- Cutter / foarfecă;
- Planșetă de tăiere;
- Racletă;
- Cerneală pentru serigrafie (textilă sau pe bază de apă);
- Suport de imprimare (hârtie, carton, textil);
- Bandă adezivă;
- Mănuși de protecție.

Desfășurarea activității

Etapa 1 – Pregătirea designului (20 minute).

a) Elevii aleg un model simplu (logo, simbol, literă).
b) Modelul se desenează pe partea neadezivă a foliei.
c) Se evită detalii foarte fine.

Se recomandă modele liniare, fără raster sau degradeuri.

Etapa 2 – Realizarea șablonului (30 minute).

a) Se decupează cu atenție zonele care trebuie să fie imprimabile.
b) Se îndepărtează porțiunile decupate.
c) Se verifică marginile pentru a fi curate și precise.

Marginile neregulate vor produce imprimare neclară.

Etapa 3 – Fixarea șablonului pe sită (15 minute).

a) Șablonul se aplică pe partea interioară a sitei.
b) Se presează uniform pentru a evita bulele de aer.
c) Marginile sitei se sigilează cu bandă adezivă.

Scop: prevenirea scurgerii cernelii în zone nedorite.

Etapa 4 – Imprimarea (30 minute).

a) Sita se poziționează pe suport.
b) Se aplică o cantitate mică de cerneală, se acoperă sita uniform cu cerneală.
c) Se imprimă pe suport prin presarea cernelii prin sită cu racleta care este mișcată uniform pe sită cu o apăsare constantă pe toată suprafața.
d) Se ridică sita vertical.

Elevii analizează rezultatul.

Etapa 5 – Curățarea și evaluarea (15 minute).

- Se curăță sita.
- Se compară rezultatele între echipe.
- Se discută eventualele defecte.

Controlul calității

Se urmăresc:

- Claritatea marginilor;
- Uniformitatea stratului de cerneală;
- Absența scurgerilor;
- Aderența șablonului.

Defecte posibile și cauze:

Defect	**Cauză**
Contur neclar	Decupare sau lipire imprecisă
Scurgere cerneală	Fixare insuficientă
Zone incomplete	Presiune inegală
Imprimare prea groasă	Exces de cerneală

Norme de protecţie a muncii

- Utilizarea cutterului cu atenție.
- Folosirea mănușilor.
- Menținerea spațiului curat.
- Manipularea corectă a cernelurilor.

Fişa de observare a activităţii elevului

Criteriu	**Activitate realizată de elev**	
	Da	**NU**
Corectitudinea șablonului.		
Fixarea pe sită.		
Tehnica imprimării.		
Calitatea rezultatului.		
Respectarea normelor SSM.		

FIȘĂ DE LUCRU

Tema: Realizarea formei de tipar serigrafice prin metoda șablonului manual (fără UV).

Nume și prenume: _____ Clasa: _____

NOȚIUNI TEORETICE

1. Completați enunțurile:

a) Serigrafia este un procedeu de tipar _____.

b) În serigrafie, cerneala trece printr-o _____ tensionată pe un cadru.

c) În metoda șablonului manual, zonele neimprimabile sunt acoperite cu un material _____.

d) Această metodă nu permite reproducerea imaginilor cu _____ fine.

2. Enumerați 3 avantaje ale metodei fără UV:

MATERIALE UTILIZATE ÎN LABORATOR

Bifați materialele folosite:

☐ Cadru serigrafic
☐ Emulsie fotosensibilă
☐ Folie autocolantă
☐ Lampă UV
☐ Racletă
☐ Cerneală serigrafică
☐ Placă offset

DESCRIEREA ETAPELOR DE LUCRU

Completați pașii de realizare:

a) Alegerea și realizarea _____.

b) _____ modelului din folie.
c) Aplicarea șablonului pe _____.
d) Aplicarea _____ cu racleta.
e) Ridicarea _____ și verificarea imprimării.

ACTIVITATE PRACTICĂ
Realizează o formă de tipar serigrafic funcțională prin metoda șablonului decupat manual respectând următoarele etape:

Etapa 1 – Pregătirea designului
Etapa 2 – Realizarea șablonului
Etapa 3 – Fixarea șablonului pe sită
Etapa 4 – Imprimarea
Etapa 5 – Curățarea și evaluarea

OBSERVAȚII PRACTICE
Descrieți rezultatul obținut:
Calitatea conturului: _____
Uniformitatea stratului de cerneală: _____
Probleme întâmpinate: _____

ANALIZA DEFECTELOR
Completați tabelul:

Defect observat	**Cauză posibilă**

ÎNTREBĂRI DE REFLECȚIE
a) De ce această metodă nu este potrivită pentru tiraje mari? _____
b) Care sunt diferențele principale față de metoda cu emulsie fotosensibilă? _____
c) În ce situații este recomandată metoda șablonului manual? _____

AUTOEVALUARE
Încercuiește varianta corectă:
1. Metoda șablonului manual permite:
   a) Detalii foarte fine
   b) Raster
   c) Tiraje industriale mari
   d) Lucrări didactice
   e)
2. Precizia imprimării depinde în principal de:
   a) Culoarea cernelii
   b) Calitatea decupării șablonului
   c) Mărimea cadrului
   d) Temperatura din atelier

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care cadrul didactic va măsura eficiență întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmărește măsura în care elevii şi-au format competențele propuse în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea poate fi:

a. *în timpul parcurgerii modulului prin forme de verificare continuă a rezultatelor învățării.*
   - Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcție de specificul modulului şi de metoda de evaluare – probe orale, scrise, practice.
   - Planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
   - Realizarea evaluării pe baza standardului de evaluare asociat unității de rezultate ale învățării din Standardul de pregătire profesională pentru fiecare rezultat al învățării.

b. *finală*
   - Realizată pe baza standardului de evaluare din Standardul de pregătire profesională ținând cont de criteriile, indicatorii de realizare şi ponderea acestora.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observație;
- Fişe de lucru;
- Fişe de autoevaluare;
- Teste de verificarea cunoştințelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi cu alegere dual㠇 itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate, itemi de tip rezolvare de probleme, itemi de tip eseu, etc.
- Proiectul, prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acuratețea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- Studiul de caz, care constă în descrierea unui produs, a unei imagini sau a unei înregistrări electronice care se referă la un anumit proces tehnologic.

Concomitent cu evaluarea clasică (probe scrise, orale şi practice), se propune integrarea evaluării realizate prin intermediul platformelor digitale, în vederea diversificării instrumentelor de apreciere şi a creşterii relevanței procesului evaluativ.

Utilizarea platformelor digitale permite realizarea unei evaluări interactive, obiective şi centrate pe competențe, oferind feedback imediat şi posibilitatea monitorizării progresului elevilor. Instrumente precum Google Forms, Kahoot! sau Quizizz pot fi utilizate pentru verificarea achizițiilor teoretice, prin itemi variați (alegere multiplă, asociere, răspuns scurt, itemi cu suport vizual).

De asemenea, platforme educaționale precum Google Classroom sau Microsoft Teams facilitează evaluarea proiectelor, a portofoliilor digitale şi a activităților aplicative specifice modulului „Forme de tipar”, permițând atașarea de fişiere grafice, prezentări sau materiale video realizate de elevi.

Evaluarea digitală poate viza:

- identificarea şi clasificarea formelor de tipar;
- analiza comparativă a procedeelor tehnologice;
- realizarea de machete digitale;
- elaborarea de prezentări tematice;
- autoevaluarea şi evaluarea între colegi, pe baza unor rubrici prestabilite.

Integrarea acestor instrumente contribuie la:

- dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor;
- creșterea motivației și implicării;
- diversificarea modalităților de exprimare a competențelor dobândite;
- asigurarea unei evaluări transparente și adaptate stilurilor diferite de învățare.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluarea de tip formativ iar la final de tip sumativ, pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii trebuie evaluați numai în ceea ce privește dobândirea rezultatelor învățării specificate în cadrul acestui modul. Un rezultat al învățării se va evalua o singură dată.

Evaluarea scoate în evidență măsura în care se formează rezultatele învățării din Standardul de pregătire profesională.

Propunem ca exemplu de instrument de evaluare un test pentru a evalua următoarele rezultate ale învățării, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.28. Procese tehnologice de realizare și prelucrare a plăcilor offset negative și pozitive.	4.2.22. Realizarea formelor de imprimare pentru tiparul offset pe echipamentele specializate.	4.3.3. Rezolvarea autonoma a problemelor legate de pregătirea formelor de imprimare conform instrucțiunilor de lucru ale echipamentelor.

Test de evaluare: Tehnologia CTP (Computer-to-Plate) pentru plăci offset pozitive

Unitatea de învățare: Realizarea formelor de imprimare prin metode digitale
Timp de lucru: 30 minute
Punctaj total: 10 puncte (1 punct din oficiu)

Subiectul I (3 puncte)
Identificați structura și caracteristicile suportului utilizat pentru plăcile offset pozitive digitale. Enumerați cele trei straturi/tratamente specifice.

Subiectul II (2 puncte)
Descrieți modul de expunere digitală a plăcilor offset pozitive, precizând:

- ce instrument de scriere (sursă de lumină/energie) înlocuiește filmul și rama de copiat (1p);
- parametrul principal (măsurat în dpi) care definește precizia scrierii pe placa offset în sistemul CTP (1p.

Subiectul III (3 puncte)
În procesul digital (CTP) pentru plăci pozitive, după expunere urmează etapa de prelucrare chimică. Enumerați patru operații succesive efectuate în mașina de developat.

Subiectul IV (1 punct)
Explicați ce se întâmplă cu stratul fotosensibil al unei plăci pozitive în zonele care au fost expuse la radiația laser.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- Nu se acordă punctaje intermediare sau fracțiuni de punct.
- Se acordă **1 punct din oficiu**.

Subiect	**Punctaj**	**Răspuns corect / Variante acceptate**
I	3p	1p – suport de aluminiu tratat electrochimic (granulat); 1p – strat de oxid de aluminiu (anodizare); 1p – strat fotosensibil (diazo) sau termosensibil.
II	2p	1p – fascicul laser (termic sau UV); 1p – rezoluția (sau densitatea punctelor de raster).
III	3p	Se acordă 3p pentru enumerarea a cel puțin 4 operații din: developare, spălare, gumare (protejare), uscare. (Dacă se menționează "ardere/coacere" ca opțiune, se acceptă).
IV	1p	Stratul fotosensibil din zonele expuse devine solubil și este îndepărtat la developare, lăsând zonele neimprimabile (hidrofile).

În continuare, prezentăm un exemplu de activitate de evaluare, pentru următorul set de cunoștințe, abilități, atitudini:

Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**
4.1.16. Procedeul de imprimare flexographic. 4.1.17. Clișee din cauciuc. 4.1.18. Clișee din fotopolimer. 4.1.19. Tehnologia realizării clișeelor flexografice. 4.1.20. Rasterul flexografic.	4.2.15. Realizarea formelor de imprimare pentru flexografie pe echipamentele specializate. 4.2.16. Depistarea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie. 4.2.17. Remedierea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie. 4.2.18. Controlul formelor de imprimare pentru flexografie din punct de vedere cantitativ.	4.3.3. Rezolvarea autonoma a problemelor legate de pregătirea formelor de imprimare conform instrucțiunilor de lucru ale echipamentelor.

Niveluri Cognitive / **Rezultate ale învățării**	**a-şi aminti**	**a înțelege**	**a aplica**	**a analiza**	**Pondere %**
1. Realizarea formelor de imprimare pentru flexografie pe echipamentele specializate	I.1..I.2., I.3., I.4., I.6, I.7.,I.9., I.10.	I.2.		II.3.	**25%**
2. Depistarea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie.	I.5.,			III.a.	**20%**
3. Remedierea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie.				III.b.	**15%**

4. Controlul formelor de imprimare pentru flexografie din punct de vedere cantitativ.	I.8.,			II.2.	**15%**
5. Rezolvarea autonoma a problemelor legate de pregătirea formelor de imprimare conform instrucțiunilor de lucru ale echipamentelor.		II.1.	III.c		**25%**
Pondere %	**20%**	**25%**	**25%**	**30%**	**100%**

TEST DE EVALUARE FORMATIVĂ

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 40 minute

SUBIECTUL I **30 puncte**

I.1.Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

(10 × 2p = 20p)

1. Forma de tipar flexografică este:
   a) plană
   b) în relief
   c) în adâncime
   d) perforată.
2. Materialul utilizat frecvent pentru realizarea clișeelor este:
   a) zinc
   b) aluminiu
   c) fotopolimer
   d) oțel.
3. Tehnologia digitală utilizată în realizarea clișeelor se numește:
   a) CTF
   b) LAMS
   c) RIP manual
   d) CTS.
4. În sistemul digital, laserul:
   a) gravează mecanic placa
   b) arde stratul protector negru
   c) încălzește placa complet
   d) aplică cerneală.
5. Expunerea principală UV determină:
   a) dizolvarea materialului
   b) polimerizarea zonelor imprimabile
   c) colorarea reliefului
   d) răcirea plăcii.
6. Developarea are rolul de a:
   a) întări placa
   b) elimina materialul nepolimerizat

c) monta placa pe cilindru
d) grava relieful.

7. Procesarea termică:
   a) utilizează solvent lichid
   b) nu necesită solvent
   c) este o metodă manuală
   d) nu este utilizată industrial.
8. Relieful insuficient poate fi cauzat de:
   a) supraexpunere
   b) subexpunere
   c) post-expunere excesivă
   d) uscare corectă.
9. Dot gain reprezintă:
   a) reducerea punctului de raster
   b) creșterea aparentă a punctului la imprimare
   c) eliminarea rasterului
   d) adâncirea reliefului.
10. După realizare, clișeul este montat pe:
    a) cilindrul portformă
    b) cilindrul anilox
    c) cilindrul de presiune
    d) tamburul de uscare.

I.2 Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 10

(10 × 1p = 10p)

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **10**, scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunţului şi notaţi în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.:

1. Flexografia este un procedeu de tipar înalt.
2. Fotopolimerul se întărește în zonele expuse la UV.
3. Metoda digitală elimină filmul fotografic.
4. Developarea îndepărtează zonele polimerizate.
5. Post-expunerea stabilizează structura polimerică.
6. Grosimea plăcii influențează presiunea de imprimare.
7. Dot gain afectează reproducerea tonurilor.
8. Procesarea termică este mai ecologică decât cea cu solvent.
9. Uscarea nu este necesară după developarea cu solvent.
10. Controlul calității se poate face prin test de imprimare.

SUBIECTUL II (30 puncte)

Întrebări cu răspuns structurat

II.1

(10 puncte)

Prezentați etapele realizării unui clișeu flexografic digital, în ordine cronologică, explicând rolul fiecărei etape.

II.2

(10 puncte)

Analizați influența timpului de expunere UV asupra:

- adâncimii reliefului,
- stabilității punctului de raster,
- calității imprimării.

II.3

(10 puncte)

Comparați developarea cu solvent și procesarea termică din punct de vedere:

- tehnologic,
- ecologic,
- al stabilității dimensionale.

SUBIECTUL III (30 puncte)

Citiți cu atenție textul:

O tipografie produce ambalaje pentru industria alimentară. La tiraj mare apar următoarele probleme:

- deformarea punctelor de raster,
- variații ale densității culorii,
- instabilitate dimensională a clișeului.

Cerințe:

a) Identificați trei cauze posibile din etapa de realizare a formei de tipar. (10p)

b) Explicați legătura dintre parametrii tehnologici ai realizării clișeului și comportamentul acestuia în timpul imprimării. (10p)

c) Propuneți un plan de măsuri pentru optimizarea procesului tehnologic. (10p)

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

Se punctează oricare alte modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat la 10.

Subiectul I 30p

I.1 (2p × 10 = 20p)

1.b, 2.c, 3.b, 4.b, 5.b, 6.b, 7.b, 8.b, 9.b, 10.a

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 **puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.

I.2 (1p × 10 = 10p)

1.A, 2.A, 3.A, 4.F, 5.A, 6.A, 7.A, 8.A, 9.F, 10.A

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 1 **punct**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.

Subiectul II 30p

II.1 (10p)

- pregătirea fișierului digital (2p)
- expunere laser LAMS (2p)
- expunere UV principală (2p)
- developare (2p)
- uscare + post-expunere + control (2p)
  Pentru răspuns corect şi complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

II.2 (10p)

- subexpunere → relief insuficient (3p)
- supraexpunere → pierdere detalii fine (3p)
- impact asupra stabilității rasterului (2p)
- legătura cu calitatea imprimării (2p)

Pentru răspuns corect si complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

II.3 (10p)

- diferențe tehnologice (4p)
- impact ecologic (3p)
- stabilitate dimensională (3p)

Pentru răspuns corect si complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

Subiectul III 30p

a) (10p)

Exemple:

- subexpunere / supraexpunere (2p)
- developare incorectă (2p)
- uscare insuficientă (2p)
- alegere greşită a grosimii plăcii (2p)
- parametri incorecți LAMS (2p)

Pentru răspuns corect şi complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

b) (10p)

- relația relief–presiune (3p)
- compresibilitate–dot gain (3p)
- stabilitate dimensională–tiraj lung (4p)

Pentru răspuns corect şi complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

c) (10p)

- calibrare echipamente (3p)
- control timp UV (2p)
- verificare microscopică (2p)
- alegerea corectă a plăcii și benzii (3p)

Pentru răspuns corect şi complet se acorda punctajul propus pentru răspuns incomplet sau incorect se acorda 0p

REZULTATELE TESTULUI

Nr crt.	Numele şi prenumele elevului	Subiectul I	Subiectul II			Subiectul III	puncte din oficiu	Total punctaj	Nota
			2.1.	2.2.	2.3.				
1.	E1								
2.	E2								
3.	E3								
22	E22								
Media punctelor acumulate									

INTERPRETAREA TESTULUI

Modulul: Forme de tipar
CLASA: a X-a A
Profesor: ……..
Anul şcolar: ……

Competenţe specifice vizate/Rezultate ale învăţării	Conținuturi asociate competențelor	Evaluarea gradului de achiziţie a competenţelor (Procent de însușire a conținutului evaluat de către elev)	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Modalități de remediere/ orientare spre performanță
1. Realizarea formelor de imprimare pentru flexografie pe echipamentele specializate	Procedeul de imprimare flexographic. Clișee din cauciuc. Clișee din fotopolimer. Tehnologia realizării clișeelor flexografice. Rasterul flexografic.				
Depistarea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie.					
Remedierea defecțiunilor formelor de imprimare pentru flexografie.					
Controlul formelor de imprimare pentru flexografie din punct de vedere cantitativ.					
Rezolvarea autonoma a problemelor legate de pregătirea formelor de imprimare conform instrucțiunilor de lucru ale echipamentelor.					

PLAN REMEDIAL

Modulul: Forme de tipar
CLASA: a X-a A
Profesor: ……..
Anul şcolar : ……

Nume elev	**Decalaje identificate**	**Prioritate** *(care sunt urgenţele?)*	**Activitatea remedială** *(ce trebuie făcut concret?)*	**Intervalul de timp** *(până când?)*	**Persoana responsabilă** *(de către cine?)*	**Resurse** *(de ce avem nevoie)*
E1,E2, E3						
E4, E5, E8						
E 6,E7,E9						
E 11, E22						
Colectivul clasei						

BIBLIOGRAFIE

ADASCALIŢA Lucia, Cazac Viorica- UTILAJ TIPOGRAFIC PRE-PRESS - Note de curs, 2015;
Cazac Viorica - Tampografia - Note de curs, 2022;
Cazac Viorica - Serigrafie - Note de curs, 2022;
Cișmăsiu Flaviu, Pitigoi Dorin - Tehnician operator procesare text imagine Modul Montajul și pregătirea formei pentru imprimare, Proiect POSDRU/164/2.3/S/137770 „Calificarea Ta - Un Viitor Mai Sigur!”, București 2014;
Cișmăsiu Flaviu, Dan Răcean - Lucrător poligraf Modul Montaj, Proiect POSDRU/164/2.3/S/137770 „Calificarea Ta - Un Viitor Mai Sigur!”, București 2014;
Pitigoi Dorin – Tehnician operator procesare text imagine Modul Elemente de imprimare, Proiect POSDRU/164/2.3/S/137770 „Calificarea Ta - Un Viitor Mai Sigur!”, București 2014;
Penciu Alina - Lucrător Poligraf Modul Tehnologii de imprimare, Proiect POSDRU/164/2.3/S/137770 „Calificarea Ta - Un Viitor Mai Sigur!”, București 2014;
Scobioală Viorica, Vitalie Lisnic - Tehnologii poligrafice-flexografia – Note de curs, 2010

MODUL III. PROIECTAREA PRODUSELOR POLIGRAFICE

- **Notă introductivă**

Modulul „**Proiectarea produselor poligrafice”,** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Tehnici poligrafice*, face parte din pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, structurate constant, conform planului de învățământ, din care:

pregătire teoretică de specialitate	**26 ore/an**
laborator	**-**
instruire practică	**26 ore/an**

Modulul **„Proiectarea produselor poligrafice”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării: cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4 CNC**, din domeniul de pregătire profesională Tehnici poligrafice sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 6. PROIECTAREA PRODUSELOR POLIGRAFICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1. **6.1.2.**	**6.2.1.** **6.2.2.** **6.2.3.** **6.2.4.** **6.2.5.** **6.2.6.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.4.** **6.3.5.** **6.3.6.** **6.3.7.** **6.3.8.** **6.3.9.** **6.3.10.**	**Caietul de sarcini pentru produsele poligrafice:** Tipul lucrării (carte, revistă, ziar, lucrare de accidenţă); Formate finite; Tiraje; Numărul de culori pentru interior și pentru copertă; Tipuri de copertă; Materiale; Costuri pentru materiale; Modalități de pregătire a formei, imprimare, asamblare, înnobilare și operații speciale; Operaţii efectuate la alte unităţi. **Pierderi tehnologice:** Prisoase de imprimare; Prisoase pentru legătorie.

6.1.3. **6.1.4.** **6.1.5.**	**6.2.7.** **6.2.8.** **6.2.9.** **6.2.10.** **6.2.11.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.4.** **6.3.5.** **6.3.6.** **6.3.7.** **6.3.8.** **6.3.9.** **6.3.10.**	**Unități de măsură și calcul pentru stabilirea prețului lucrărilor poligrafice:** Coala tipografică 1/1; Coala de hârtie 1/1; Coala de hârtie ½ (colița); Coala de hârtie tiraj – culoare (C.H.T.C.); Trecerea; Semnele. **Tarife:** Tarife pentru pregătirea formei; Tarife pentru imprimare; Tarife pentru legătorie și finisare. **Antecalcule şi calculaţii definitive de preţ.**
6.1.6. **6.1.7.** **6.1.8.**	**6.2.12.** **6.2.13.** **6.2.14.** **6.2.15.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.4.** **6.3.5.** **6.3.6.** **6.3.7.** **6.3.8.** **6.3.9.** **6.3.10.**	**Fișa tehnologică (punga de comandă) pentru:** - ziare – reviste - cărți broșate - cărți legate - lucrări de accidență - ambalaje **Condiţii de calitate pentru produsele poligrafice.** **Cerinţe privind protecţia sănătăţii şi a mediului.**

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- cărți tehnice;
- normative;
- standarde;
- fișe documentare;
- fișe de lucru;
- calculator și echipamente periferice, software de sistem și specific;
- manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fișe de lucru, fișe de documentare, fișe ajutătoare, reviste de specialitate;
- echipamente de protecție specifice domeniului;
- platforme de e-learning tehnic, platforme de dezvoltare AR pentru profesori;
- aplicații de Realitate Augmentată (AR): simulări interactive, modele 3D interactive de vizualizare.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile programei modulului **„Proiectarea produselor poligrafice”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Proiectarea produselor poligrafice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii să înveţe prin instruire directă, prin învățare reciprocă, prin învățare online.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe, utilizarea surselor de informare ca biblioteci, internet, bibliotecă virtuală) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;
- vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor.
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, abilităților şi atitudinilor.
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
    - de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perech;
    - de realizare a înţelesului: proedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu;
    - de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua , metoda horoscpului;
    - de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
    - de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor
- metode şi strategii de învăţare prin colaborare:
    - tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei (Bulgărele de zăpadă), metoda ciorchinelui;
    - metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică;
    - exerciţii pentru rezolvarea de probleme şi discuţii.
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice; Studii de caz; Elaborare de proiecte.

Învăţarea on-line

În contextul actual soluţiile de e-learning oferă trei modalităţi/posibilităţi de învățare:

- învăţarea on-line independentă;
- învăţarea on-line sincronă;
- învăţarea on-line asincronă.

Acest lucru este posibil datorită dezvoltării fulminante a internetului, a motoarelor de căutare precum şi a platformelor de învățare, rezultând o multitudine de posibilităţi de accesare a resurselor educaționale şi a aplicațiilor de tip Quiz, jocuri didactice etc.

Pentru învățarea on-line se pot accesa diferite siteuri:

- aplicații pentru chestionare/sondaje de opinie: Mentimeter și PollEverywhere;
- aplicații pentru evaluarea cunoștințelor: Kahoot, Educaplay, Quizizz sau LearningApps, Quizlet;
- aplicații pentru gândire creativă/exerciții de imaginație: Padlet şi Checkin;
- aplicații pentru organizarea/prezentarea informațiilor: Classroomscreen, Prezi, MindMup, Textfixe;
- aplicaţii specifice domeniului tehnic: iLEARNING+, Canva for Education, LIVRESQ;
- softuri educaţionale: Adobe Creative Cloud (InDesign, Illustrator, Photoshop), CorelDRAW Graphics Suite, QuarkXPress, Affinity Suite (Designer, Publisher, Photo), Soft EDU Magazin**,** etc.

Avantajele învățării on-line sunt:

- strategiile pentru a alege platformele potrivite sunt multiple;
- se poate crea un program personalizat;
- se pot utiliza resurse suplimentare;
- implicarea în comunități de învățare on-line;
- se pot gestiona timpul și prioritățile mai ușor;
- contribuie la îmbunătățirea concentrării și memoriei;
- se pot evalua permanent progresul și performanța;
- utilizarea învățării on-line poate fi valorificată ca instrument de dezvoltare personală și profesională.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Pentru consolidarea-fixarea competenţelor dobândite sau pentru recuperarea competenţelor planificate, dar nedobândite adecvat, se vor propune activităţi remediale pe parcursul modulului astfel ca aceste deficienţe să fie recuperate în cel mai scurt timp.

Pregătirea prin instruire practică se realizează respectând specificitatea activităţilor de învăţare, prin efectuarea unor lucrări practice pentru care profesorul va pregăti materiale de învăţare/îndrumări.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Proiectarea produselor poligrafice**”, se recomandă câteva exemple de lucrări practice:

1. **Întocmirea unui caiet de sarcini:** realizarea caietul de sarcini pentru tipărirea unei reviste A4, 32 pagini, policromie, tiraj 1.000 exemplare;
2. **Calculul necesarului de hârtie:** determinarea necesarului de hârtie (inclusiv prisoasele de imprimare și legătorie) pentru tipărirea unei cărți broșate, format A5, 200 pagini, tiraj 500 exemplare;
3. **Elaborarea antecalculului:** întocmirea antecalculului de preț pentru o lucrare de accidență (pliant A4, policromie, hârtie 150 g/mp), specificând tarifele pentru pregătirea formei și imprimare;;
4. **Completarea fișei tehnologice:** completarea fișei tehnologice (punga de comandă) pentru realizarea unui ziar în 16 pagini, indicând etapele tehnologice și operațiile externe;
5. **Stabilirea fluxului tehnologic:** stabilirea fluxului tehnologic complet pentru realizarea unui ambalaj tip cutie pliată, incluzând pregătirea formei, imprimarea, finisarea și înnobilarea;
6. **Analiza pierderilor tehnologice:** calcularea prisoaselor pentru imprimare și legătorie la o carte legată cu copertă cartonată, tiraj 800 exemplare;

7. **Determinarea unităților de măsură:** calcularea numărului de coli tipografice 1/1 și C.H.T.C. pentru o revistă de 48 pagini, policromie;
8. **Analiza costurilor materialelor:** realizarea unui deviz estimativ pentru materialele necesare tipăririi unei broșuri (hârtie interior, carton copertă, adeziv, folie plastifiere);
9. **Verificarea condițiilor de calitate:** identificarea criteriilor de calitate pentru o carte broșată și stabiliți metodele de verificare a acestora;
10. **Evaluarea cerințelor de protecție:** analizarea riscurilor privind protecția sănătății și a mediului într-un atelier de tipar și propuneți măsuri preventive.

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev și pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare – INSTRUIRE PRACTICĂ

CAIETUL DE SARCINI PENTRU PRODUSE POLIGRAFICE
TEMA : FORMATE FINITE ALE PRODUSELOR POLIGRAFICE

Rezultate ale învățării vizate

6.1.1. Caietul de sarcini pentru produse poligrafice	6.2.3. Determinarea formatelor lucrării poligrafice; 6.2.5. Determinarea cantităților de materiale în funcție de tirajul lucrării	6.3.1. Raportarea îndeplinirii sarcinilor conform unei fișe de lucru; 6.3.4. Încadrarea în pierserile tehnologice standard

Scurtă descriere a metodei:

METODA "PAS CU PAS"
Metoda practică „pas cu pas" este deosebit de eficientă în învățământul tehnologic deoarece:
- structurează învățarea;
- consolidează cunoștințele teoretice tehnice;
- dezvoltă responsabilitatea profesională;
- pregătește elevii pentru activitatea reală din domeniul poligrafiei.

Descrierea metodei:
1. **Etapa de organizare** (Fișa de lucru):
Fiecare elev primește o fișă care conține datele problemei și un tabel de calcul pentru ghidarea activității.

2**. Etapa de execuție** (Activitatea elevului):
Elevul trebuie să parcurgă singur următorul algoritm pe fișa de lucru:
- Pasul A: Calculul necesarului de coli de tipar (c.t.)
- Pasul B: Calculul consumului net
- Pasul C: Aplicarea prisoaselor (pierderilor tehnologice)
- Pasul D: Necesarul brut / Finit

1. **Etapa de verificare** (Feedback imediat): elevii compară rezultatele între ei.

Mod de organizare a activității/a clasei: individual (rezolvarea exercițiilor), pe grupe mici (verificare și corectare reciprocă).

Resurse materiale:

- fişe de lucru individuale;
- tablă / tablă interactivă;
- markere / cretă;
- calculator + videoproiector (pentru prezentarea etapelor);
- exemple de coli tipografice (mostre);
- calculator de buzunar;
- suport de curs.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales

- Etape de lucru:

Reactualizarea cunoştinţelor

- Întrebări privind noțiunile: tiraj, impoziție, pagini pe coală, maculatură.
- Discuție dirijată pentru activarea cunoştinţelor anterioare.

Distribuirea Fişelor de lucru;

Rezolvarea sarcinilor de lucru din cadrul Fişelor de lucru;

Interpretarea rezultatelor se compară rezultatele şi se discută eventualele erori şi etapa la care au apărut.

Evaluarea rezultatelor tuturor grupurilor de elevi de către cadrul didactic

FIŞA DE LUCRU

Tema: Determinarea consumului de**:** hârtie pentru o ediție de carte
Sarcina de lucru: Determinați necesarul total de hârtie (coli de tipar) pentru lucrarea de mai jos.
Durată: 50 minute

1. Datele problemei

- **Produs:** Carte broşată (copertă moale).
- **Format finit:** A5 (148x210 mm).
- **Număr de pagini:** 200 pagini.
- **Tiraj:** 500 exemplare.
- **Format coala de tipar (supoziție tehnică):** 70 x 100 cm (format standard care cuprinde 16 pagini A5 pe o față, deci **32 pagini A5** pe o coală de tipar față-verso).
- **Cota prisoaselor (standard):**
  - Prisoase tipar: 2%
  - Prisoase legătorie: 3%

2. Algoritm de calcul

Urmează paşii de mai jos pentru a completa tabelul de calcul:

Pas	Etapa calculului	Formula de calcul	Rezultat
1	**Număr de coli de tipar (ct) / exemplar**	Nr. pagini / 32 Formula:	

		Nc1=Np/pagini pe coală Nc_1 = număr coli pentru un exemplar	
2	**Necesar net (fără prisoase)**	Nctotal=Nc1×T	
3	**Prisoase tipar (2%)**	Ncfinal=Nctotal+(Nctotal×100%)	
4	**Prisoase legătorie (3%)**	Necesar net	
5	**NECESAR TOTAL**	Pas 2 + Pas 3 + Pas 4	

3. Concluzii practice

- **Rotunjire:** În practică, nu se pot comanda fracții de coală. Rotunjirea se face superior.
- **Comandă finală:** 3282 coli de tipar format 70X100

4. Întrebări de verificare (Autoevaluare)

1. De ce este necesară adăugarea prisoaselor în calculul tehnologic?
2. Cum s-ar modifica calculul dacă formatul cărții ar fi A4 în loc de A5, păstrând aceeași coală de tipar?

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 puncte
		1.2. Analiza corectă a situației propuse	10 puncte
		1.3. Utilizarea terminologiei de specialitate	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Identificarea elementelor componente ale ediției de carte	10 puncte
		2.2. Calcularea corectă a numărului de coli tipărite	15 puncte
		2.3 Determinarea corectă a consumului de hârtie	15 puncte
		2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, a condițiilor de mediu	10 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	20 puncte	3.1. Completarea corectă a fișei de lucru	10 puncte
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	10 puncte

Exemplu de metodă didactică recomandată, centrată pe elev şi pe activitatea acestuia, folosită în procesul didactic de predare/ învățare –TEORIE

Metoda Mozaic (Jigsaw)- scurtă descriere

Metoda Mozaic presupune împărțirea clasei în grupuri mici, fiecare grup fiind responsabil pentru **studierea și prezentarea unui subiect specific**, după care membrii se reunesc pentru a **îmbina informațiile** și a rezolva împreună problema.

Metoda presupune următoarele etape:

1.Pregătirea materialului de studiu: Profesorul împarte tema de studiu în sub-teme, apoi realizează o fişă-expert pentru fiecare sub-temă propusă.

2.Organizarea elevilor în echipe de învăţare: Se formează grupele de elevi. Este bine ca în fiecare grup să fie acelaşi număr de elevi, iar materialul care trebuie studiat să fie împărţit într-un număr de părţi egal cu numărul membrilor unui grup. Fiecare elev din echipă primeşte o fişă şi are ca sarcină să studieze sub-tema corespunzătoare. El trebuie să devină expert în problema dată.

3.Constituirea grupului de experţi: Elevii cu aceeaşi fişă se reunesc, constituind grupe de experţi pentru a dezbate problema împreună. Membrii grupului, prin cooperare, analizează şi sintetizează cunoştinţele despre tema dată. Au loc discuţii pe baza materialelor avute la dispoziţie, eventual se adaugă elemente noi şi se stabileşte modalitatea în care noile cunoştinţe în care sunt experţi vor fi transmise şi celorlaţi membri din echipa iniţială.

4.Reîntoarcerea în echipa iniţială: Experţii transmit cunoştinţele asimilate, reţinând la rândul lor cunoştinţele pe care le transmit colegii lor, experţi în alte sub-teme. Modalitatea de transmitere trebuie să fie scurtă, concisă, atractivă. Membrii grupului sunt încurajaţi să discute, să pună întrebări şi să-şi noteze, fiecare realizându-şi propriul plan de idei.

5.Evaluarea: se verifică asimilarea informaţiilor prin întrebări sau teste.

Dacă elevii întâmpină dificultăţi pe parcursul activităţii profesorul îi ajută să depăşească situaţia. El monitorizează activitatea din grupuri pentru a se asigura că informaţia este transmisă şi asimilată corect. La sfârşitul activităţii fiecare elev trebuie să fie capabil de a prezenta materialul predat, iar acest lucru nu este posibil decât dacă fiecare elev îşi ia sarcina de expert în serios şi îşi aduce contribuţia în activitatea comună de învăţare.

Aplicare pe tema prețurilor lucrărilor poligrafice

Scenariu: Calculul prețului unei lucrări de tipar cu mai multe componente (ex.: hârtie, imprimare, finisare).

Etape:

1. Elevii sunt împărțiți în grupuri „experți”:
   - Grup 1: unități de măsură pentru hârtie (kg, m²)
   - Grup 2: calcul cost imprimare (față-verso, tiraj)
   - Grup 3: costuri de finisare și legătorie
   - Grup 4: adaos comercial și TVA
2. Fiecare grup studiază și rezolvă **sub-problema atribuită**.
3. Elevii se reorganizează în grupuri mixte, astfel încât fiecare grup să aibă câte un „expert” din fiecare subiect.
4. În grupul mixt, elevii **își combină calculele** pentru a determina **prețul final al lucrării poligrafice**.

Avantaje:

- Toți elevii contribuie activ;
- Se dezvoltă competențe de comunicare și colaborare;
- Elevii înțeleg întreaga problemă prin integrarea tuturor componentelor.

FIȘĂ DE LUCRU – METODA MOZAIC (JIGSAW)

Tema: Unități de măsură și calcul pentru stabilirea prețului lucrărilor poligrafice
Produs: Carte broșată, format A5, 200 pagini, tiraj 500 exemplare
Domeniu: Tehnici poligrafice
Durata activității: 50 minute

1. Organizarea clasei

- Clasa se împarte în **grupuri „experți”**, fiecare responsabil pentru un subiect:

Grup	Subiect / responsabilitate
1	Unități de măsură pentru hârtie (kg, m²)
2	Calcul cost imprimare (tiraj, față-verso, pagini/coală)
3	Costuri de finisare și legătorie
4	Adaos comercial și TVA

2. Sarcina fiecărui grup – calcul și analiză

Grupa 1 – Hârtie

- Determinați **cantitatea de hârtie necesară** pentru tiraj:
  - Numar pagini carte: 200
  - Impunere: 32 pagini/coală față-verso
  - Tiraj: 500 exemplare
- Calculați **numărul de coli tipar**.
- Notați **unitățile de măsură** folosite.

Grupa 2 – Imprimare

- Calculați **costul tiparului** pentru tiraj, pe baza:
  - Cost pe coală sau pagină
  - Prisoase tipar: 2%
- Folosiți formulele, pas cu pas:
  Nc1=Np/ nr. pagini pe coală
  Nctotal=Nc1×Tiraj
  Nctipar cu prisoase=Nctotal+(Nctotal×2%)

Grupa 3 – Finisare și legătorie

- Calculați **costurile legătoriei și finisării** pentru tiraj:
  - Prisoase legătorie: 3%
  - Alte operațiuni (copertă moale, lipire, tăiere)
- Completați tabelul costurilor pentru această etapă.

Grupa 4 – Adaos comercial și TVA

- Calculați **prețul final al lucrării**:
  - Adăugați adaos comercial (%)
  - Calculați TVA
- Completați **prețul final pe exemplar și total tiraj**.

3. Reunirea grupurilor – integrarea informațiilor

1. Fiecare grup trimite un reprezentant în **grupul mixt** (un expert din fiecare subiect).
2. În grupul mixt, **combinați calculele** pentru a determina **prețul final al lucrării poligrafice complet**.

3. Completați tabelul final:

Etapă	**Cost/unitate**	**Cantitate**	**Total**
Hârtie			
Tipar			
Finisare / legătorie			
Adaos comercial			
TVA			
Preț final pe exemplar			
Preț total tiraj			

4. Discuție și concluzii

- Prezentați rezultatele la tablă.
- Comparați calculele și explicați eventualele diferențe.
- Răspundeți la întrebările:
    1. Cum afectează prisoasele costul final?
    2. Cum se modifică prețul dacă tirajul crește sau scade?
    3. Care este cea mai sensibilă componentă a costului (hârtie, tipar, legătorie)?

5. Observații pentru profesor

- Încurajați elevii să **explice raționamentele** și să folosească **unitățile de măsură corecte**.
- Asigurați-vă că toate grupurile contribuie la **calculul final integrat**.
- Evaluați activitatea **pe criterii de corectitudine, colaborare și aplicarea formulelor**.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului **„Proiectarea produselor poligrafice”** trebuie concepută ca un proces continuu, formativ și centrat pe elev, care să reflecte caracterul aplicativ al conținuturilor și să sprijine dezvoltarea competențelor tehnice, digitale și transversale. Metodele moderne de evaluare urmăresc nu doar verificarea cunoștințelor teoretice, ci și capacitatea elevilor de a aplica noțiunile în situații reale, de a utiliza corect instrumente de măsură și de a interpreta datele obținute experimental.

1. Evaluarea bazată pe competențe și situații-problemă autentice

O abordare inovativă a evaluării constă în utilizarea situațiilor-problemă inspirate din contexte reale de lucru. Elevii pot primi sarcini precum:

- realizarea unui caiet de sarcini pentru tipărirea unei produs tipografic;
- determinarea necesarului de hârtie;
- elaborarea antecalculului de preț pentru o lucrare de accidență;
- completarea fișei tehnologică (punga de comandă);
- stabilirea fluxului tehnologic complet pentru realizarea unui produs;
- analiza pierderilor tehnologice;
- analiza costurilor materialelor;

Aceste sarcini pot fi integrate în **teste digitale aplicative**, realizate cu ajutorul unor platforme precum:

- **Google Forms** – pentru evaluări structurate, cu itemi obiectivi și semiobiectivi, imagini ale circuitelor și feedback automat;
- **Microsoft Forms** – util pentru teste rapide, chestionare de diagnostic și evaluări formative;
- **Quizizz** sau **Kahoot!** – pentru evaluări interactive, atractive, care pot include întrebări aplicative și scheme electrice simple.

2. Evaluarea practică și experimentală asistată digital

Activitatea de laborator rămâne esențială, însă poate fi completată cu instrumente digitale care sprijină evaluarea procesului și a rezultatelor. Profesorul poate evalua:

- corectitudinea operațiilor executate;
- respectarea normelor de securitate;
- interpretarea datelor.

Pentru acest tip de evaluare pot fi utilizate:

- **fișe de observație digitale** realizate în Google Docs sau Microsoft OneNote;
- **aplicații de simulare** precum: **Sinapse Print Simulators:** standardul industrial pentru simularea operării mașinilor de tipar (offset, flexo, gravură). Permite evaluarea capacității elevului de a rezolva probleme (troubleshooting) fără a consuma hârtie sau cerneală reală;
- **ColorThink sau tool-uri online de colorimetrie:** pentru evaluarea interpretării datelor experimentale legate de spectrofotometrie și gestionarea culorii (CMS);
- capturi de ecran sau înregistrări video realizate de elevi în timpul simulărilor, încărcate pe platforme educaționale.

3. Portofoliul digital de proces (E-Portofoliu)

Portofoliul digital reprezintă o metodă modernă și eficientă de evaluare continuă, care reflectă progresul elevului pe parcursul unui modul. Acesta poate include:

- rapoarte de practică;
- reflecții personale asupra activităților desfășurate;
- proiecte sau studii de caz.

Înregistrările video sunt vitale. Elevii pot folosi:

- **Padlet:** pentru a crea un perete digital unde încarcă fotografii cu „bunul de tipar”, capturi de ecran din faza de prepress (ex. verificarea trap-ului în Adobe Acrobat) sau clipuri scurte cu reglarea presiunii la mașina de ștanțat;

- **Loom:** pentru ca elevii să înregistreze un „screencast” în care explică cum au realizat montajul digital (impoziția) în software-ul de specialitate

4. Evaluarea mentenanței și securității prin QR Codes

- **Se pot plasa coduri QR pe utilajele din laborator. Scanarea lor de către elevi poate deschide un chestionar de tip „Checklist de siguranță” înainte de pornirea mașinii, rezultatele fiind transmise instant profesorului pentru evaluare.**

Pentru evaluarea proiectelor se pot utiliza:

- **rubrici digitale de evaluare** create în Google Classroom sau Teams;
- prezentări realizate în **PowerPoint**, **Canva** sau **Google Slides**;
- materiale video sau demonstrații practice încărcate pe platforma clasei.

5. Autoevaluarea și evaluarea colegială asistată de tehnologie

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea responsabilității și a gândirii critice. Elevii pot:

- completa chestionare de autoevaluare online;
- oferi feedback colegilor pe baza unor criterii stabilite;
- reflecta asupra propriului progres.

Instrumente digitale utile:

- **Google Forms** – pentru fișe de autoevaluare;
- **Mentimeter** – pentru feedback rapid și anonim;
- **Padlet** sau **Teams** – pentru comentarii și evaluare colegială în cadrul proiectelor.

6. Utilizarea simulărilor și aplicațiilor interactive în evaluare
Simulările digitale permit evaluarea competențelor chiar și în absența echipamentelor fizice. Aplicații recomandate:

- **Module de "Problem Solving":** elevul este plasat într-o situație de producție cu o eroare predefinită (ex: defecte de cerneală sau registru) și trebuie să o diagnosticheze și să o corecteze. Sistemul înregistrează automat fiecare acțiune pentru a evalua logica intervenției;

- **Analiza Costurilor Virtuale: a**plicațiile calculează automat costul "pierderilor" simulate (hârtie, cerneală) cauzate de deciziile greșite ale elevului, oferind un indicator clar al eficienței economice în evaluare;

- **Urmărirea progresului (Learning Management**): profesorii pot vizualiza în timp real progresul grupurilor și pot acorda note/ calificative pe rezolvarea corectă a sutelor de exerciții pre-programate.

7. Evaluarea formativă și feedback-ul digital
Evaluarea inovatoare pune accent pe feedback continuu și constructiv. Feedback-ul poate fi:
- scris (comentarii în documente);
- audio sau video (în Teams sau Classroom);
- automat (în teste online).

Astfel, evaluarea devine un instrument de sprijin pentru învățare, contribuind la creșterea motivației și la îmbunătățirea performanțelor elevilor.

Propunem ca exemplu de instrument de evaluare **un test de evaluare** prin care sunt vizate a fi evaluate următoarele rezultate ale învățării, conform standardului de pregătire profesională.

Scopul testului de evaluare

Scopul testului este de a **verifica și evalua gradul de însușire a cunoștințelor teoretice și a competențelor practice** ale elevilor în domeniul **tehnicilor poligrafice**, legate de:
- unitățile de măsură utilizate în calculul consumului de hârtie;
- metodele de calcul ale numărului de coli tipar și aplicarea prisoaselor;
- determinarea costului și prețului final al lucrărilor poligrafice;
- aplicarea formulelor și raționamentului profesional corect în situații practice.

Obiectivele testului de evaluare

1. **Identificarea și utilizarea corectă a unităților de măsură** pentru materiale poligrafice (g/m², coli, exemplare).
2. **Aplicarea procentului prisoaselor de tipar și legătorie** pentru determinarea consumului final de hârtie.
3. **Demonstrarea capacitatății de analiză și sinteză**, precum și competențe de aplicare practică în situații reale din tipografie.

TEST DE EVALUARE

Modulul: Proiectarea produselor poligrafice
Tema: Unități de măsură și calcul pentru stabilirea prețului lucrărilor poligrafice
Timp de lucru: 50 minute
Punctaj total: 100 puncte (10 puncte din oficiu)

SUBIECTUL I **30 puncte**

Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Care este unitatea de măsură standard pentru greutatea hârtiei tipografice?
   a) kg/m²
   b) g/m²
   c) ton/m²
   d) g/l
2. O coală tipar A5 față-verso permite 32 pagini. Dacă o carte are 128 pagini, câte coli sunt necesare pentru un exemplar?
   a) 3
   b) 6
   c) 5
   d) 4
3. Ce procent de prisoase tipar se recomandă în mod standard?
   a) 2%
   b) 1%
   c) 5%
   d) 10%
4. În calculul prețului lucrărilor poligrafice, adaosul comercial se aplică:
   a) înainte de prisoase
   b) după prisoase și costuri materiale
   c) înainte de tipar
   d) numai la hârtie
5. TVA-ul în România se aplică la:
   a) Costul hârtiei
   b) Numărul de coli
   c) Costul total al lucrării
   d) Tirajul
6. Formula corectă pentru numărul total de coli pentru tiraj:
   a) Nc_total = Np × Tiraj
   b) Nc_total = Nc_1 ÷ Tiraj
   c) Nc_total = Nc_1 × Tiraj
   d) Nc_total = Np ÷ Nc_1

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1. Apreciați cu adevărat sau fals A/F următoarele afirmații: (15 puncte)

1. Prisoasele legătorie se aplică înainte de tipar.
2. Rotunjirea numărului de coli per exemplar se face întotdeauna în jos.
3. Costul final al lucrării poligrafice se calculează prin însumarea costurilor pentru hârtie, tipar, legătorie, adaos comercial și TVA.

II.2. Asociați elementele din coloana A cu explicațiile corecte din coloana B. Scrieți litera corespunzătoare lângă fiecare cifră.

Coloana A	Coloana B
1. Np	a) Procent suplimentar aplicat pentru pierderile din tipar
2. Nc_1	b) Numărul de coli necesare pentru un exemplar
3. Tiraj (T)	c) Numărul total de exemplare tipărite
4. Prisoase tipar	d) Număr total de coli pentru tiraj (fără prisoase)
5. Nc total	e) Numărul total de pagini ale cărții
	f) Formatul finit al paginii după tăiere

SUBIECTUL III **30 puncte**

Realizațiun eseu de 150–200 de cuvinte, explicând **pașii necesari pentru determinarea prețului unei lucrări poligrafice**, incluzând:

- unități de măsură pentru materiale;
- calculul consumului de hârtie;
- aplicarea prisoaselor tipar și legătorie;
- calculul costurilor materiale, tipar, finisare și legătorie;
- aplicarea adaosului comercial și TVA;
- argumentarea corectitudinii calculelor.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **Se punctează oricare alte formulări/modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

1-b; 2-d; 3-a; 4-b; 5-c; 6-c.

*Se acordă câte **5 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (5 p × 6 = 30 p)

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1.

1-F; 2-F; 3-A

*Se acordă câte **5 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (5 p × 3 =15 p)

II.2. 1-e; 2-c; 3-b; 4-c; 5-a

*Se acordă câte **5 puncte** pentru fiecare răspuns corect* (5 p × 3 = 15 p)

SUBIECTUL III **30 puncte**

- Explicarea etapelor: 10 puncte
- Corectitudinea formulelor și raționamentului: 10 puncte
- Structură, claritate și vocabular tehnic: 10 puncte

- **Bibliografie**

1. Avram Constantin, Automatizarea și digitalizarea proceselor în industria poligrafică modernă, Editura Matrix Rom, București, 2024
2. Bobst/ Gallus Group The Future of Label Printing: Combining Flexo and Digital, White Paper Edition, St. Gallen, 2023
3. Heidelberger Druckmaschinen, AG Hybrid Printing Systems and Digital Integration, Heidelberg Technical Press, Heidelberg, 2022
4. Heidelberger Druckmaschinen, AG Digitized Print Media Production: Connectivity and Automation, Heidelberg Press, Heidelberg, 2024
5. Helmut Kipphan, Handbook of Print Media: Technologies and Production Methods, Springer-Verlag, 2021
6. Gallus Group, Hybrid Printing: The Integration of Conventional and Digital Technologies, Gallus Technical Publications, St. Gallen, 2023
7. Marinescu Ioan, Proiectarea fluxurilor de lucru JDF/JMF în tipografiile inteligente, Editura AGIR, București, 2025
8. Ministerul Educației Standard de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificarea Tehnician Poligraf, Nivel 4, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, București, 2017
9. Popescu Marin, Calculul costurilor și devizul în industria poligrafică, Editura Economică, București, 2005
10. Stan Gheorghe, Managementul calității în industria poligrafică, Editura Polirom, Iași, 2015
www.artp.ro
Drupa Essentials – The State of Print: Trends in Hybrid and Digital Production, drupa.com,
FESPA World – Digital Embellishment: The New Frontier in Finishing, fespa.com
Label and Narrow Web – Smart Labels and the Role of Hybrid Presses, labelandnarrowweb.com

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 99

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: CHIMIE INDUSTRIALĂ

2026

GRUPUL DE LUCRU:

LAZĂR LILIANA	Conf. Univ. Dr. Ing. Universitatea Tehnică Gh. Asachi, Iaşi
POPESCU ANTOANELA	Conf. univ, Universitatea Ovidius, Facultatea de Farmacie, Constanța
TIRPAN ROXANA DOINIȚA	Șef lucări, Universitatea Ovidius, Facultatea de Ştiințe Aplicate și Inginerie, Constanța
CHIRIȚĂ CORINA VIOLETA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Lazăr Edeleanu”, Municipiul Ploiești
CREȚU CRISTIANA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Costin D. Neniţescu“, Pitești
IȘFAN LILIANA	Dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Costin D. Neniţescu“, Bucureşti
MANOLE LIVIA AURORA	ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Lazăr Edeleanu”, Municipiul Ploiești
RĂDULESCU AXENIA	Dr. ing., prof. grad didactic I, Palatul Copiilor Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Coordonator Ştiinţific:

SILAGHI DUMITRESCU RADU LUCIAN **prof. univ. dr. Univ. Babeș Bolyai- Facultatea de chimie și inginerie chimică Cluj Napoca, Cluj**

SILVESTRU CRISTIAN SORIN **prof. emerit, Univ. Babeș Bolyai- Facultatea de chimie și inginerie chimică, Cluj Napoca, Cluj**

Coordonare CNDIPT:

DANA CARMEN STROIE **Director adjunct**

CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT **Inspector de specialitate**

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculumul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Chimie industrială, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Chimie industrială.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională CHIMIE INDUSTRIALĂ:
NIVEL 4 CNC
1. Tehnician chimist de laborator
2. Tehnician în chimie industrială
NIVEL 3 CNC:
1. Operator fabricarea și prelucrarea celulozei și hârtiei
2. Operator fabricarea și prelucrarea polimerilor
3. Operator industria chimică anorganică
4. Operator industria chimică organică
5. Operator industria de medicamente și produse cosmetice
6. Operator industria de prelucrare a țițeiului și petrochimie

Nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor – 3 / 4
Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
3 și 4	**URÎ 3** Efectuarea analizelor materiilor prime, a materialelor auxiliare și a produselor din industria chimică	**MODUL I** Controlul calității compușilor chimici
3 și 4	**URÎ 4** Exploatarea utilajelor de transfer termic și de masă din industria chimică	**MODUL II** Operații și utilaje de transfer termic și de masă

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **CHIMIE INDUSTRIALĂ**

<u>Cultură de specialitate şi pregătire practică săptămânală</u>

Modul I. Controlul calității compușilor chimici

Total ore /an:		**156**
din care:	**Teorie -**	**52**
	Laborator tehnologic	**104**
	Instruire practică	**-**

Modul II. Operații și utilaje de transfer termic și de masă

Total ore /an:		**104**
din care:	**Teorie -**	**52**
	Laborator tehnologic	**-**
	Instruire practică	**52**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)</u>

Stagii de pregătire practică * _ _ _

MODUL I: CONTROLUL CALITĂȚII COMPUȘILOR CHIMICI

• Notă introductivă

Modulul, **„Controlul calității compușilor chimici”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Chimie industrială*, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un numărul de **156 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :
- **104 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Controlul calității compușilor chimici”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională *Chimie industrială* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 3. EFECTUAREA ANALIZELOR MATERIILOR PRIME, A MATERIALELOR AUXILIARE ȘI A PRODUSELOR DIN INDUSTRIA CHIMICĂ			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1.	**3.2.1.** **3.2.2.** **3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.**	**Măsurarea maselor și a volumelor** • Măsurarea maselor cu ajutorul balanțelor analitice • Măsurarea volumelor de lichide cu ajutorul ustensilelor de laborator (cu pipete cu bulă, pipete gradate, cilindru gradat, baloane cotate, biureta)
3.1.2.	**3.2.1.** **3.2.2.** **3.2.3.** **3.2.4.** **3.2.5.** **3.2.6.** **3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.1.** **3.3.2.** **3.3.3.**	**Soluții** • Definiție, tipuri de soluţii, concentrația. • Operații de bază în laborator necesare preparării soluțiilor - Mojararea probelor de materiale solide - Dizolvarea probelor de reactivi în vederea preparării soluțiilor - Separarea impurităților mecanice din soluție (sedimentare, decantare, filtrare) • Exprimarea concentraţiei soluţiilor (procentuală, molară, normală). • Calculul concentrațiilor procentuale, molare, normale. • Concentrarea (prin adăugare de solut sau prin evaporare de solvent) şi diluarea soluţiilor. • Prepararea soluţiilor de concentraţii procentuale, molare şi normale.
3.1.3.	**3.2.1.** **3.2.7.**	**3.3.1.** **3.3.2.**	**Analiza chimică cantitativă - volumetrie**.

	3.2.8. **3.2.9.** **3.2.10.**	**3.3.3.**	• Legea echivalenţei, titrul soluțiilor, factor de corecţie, soluții etalon, soluții de concentrație aproximativă • Clasificarea metodelor volumetrice de analiză • Volumetria bazată pe reacţii de neutralizare: - definiție, principiul metodei - indicatori acido-bazici - determinări efectuate prin titare cu soluție de acid clorhidric cu factor de corecție cunoscut - determinări efectuate prin titare cu soluție de hidroxid de sodiu cu factor de corecție cunoscut • Volumetria bazată pe reacții redox: - definiție - clasificare (permanganometrie, dicromatometrie, iodometrie) - principiul metodei • Volumetria bazată pe reacţii de precipitare - argentometria: - definiție, principiul metodei - determinări cu soluția de azotat de argint: determinarea anionului Cl^- • Volumetria bazată pe reacţii cu formare de complecși – complexonometria: - definiție, principiul metodei - determinări cu soluția de complexon III (determinarea magneziului și calciului) *La fiecare metodă volumetrică de analiză se va efectua calculul cantității de substanță de analizat utilizând legea echivalenței*

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- manuale şcolare;
- softuri educaţionale (programe de simulare a unor analize chimice);
- echipament individual de protecţie, echipament de lucru;
- aparatură de laborator tehnologic: balanţe, cilindri gradaţi, pahare de laborator, pâlnii, pipete, biurete, creuzete, pisete, baloane cotate, mojare cu pistil, cristalizoare, sticlă de ceas, exicator, hârtie de filtru, hârtie de pH, soluții reactiv, indicatori.
- laborator tehnologic dotat cu ustensile și aparatură funcţională specific domeniului chimie industrială;
- instalaţii de laborator necesare pentru efectuarea operaţiilor specifice din domeniul chimiei industriale.

• Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a sprijini profesorii în aplicarea programei, fără a impune metode unice sau rigide. Acestea explică intențiile modulului **„Controlul calității compușilor chimici”** în moduri concrete de lucru la clasă și oferă repere pentru organizarea învățării și evaluării rezultatelor învățării, pentru alegerea strategiilor didactice și pentru integrarea conținuturilor și competențelor în practica școlară. Această secțiune are caracter aplicativ, nu teoretic: nu inventariază metode, strategii sau instrumente, însoțindu-le cu definiții (acestea pot fi consultate în alte ghiduri/cursuri), ci oferă exemple minimale, relevante, mai ales acolo unde propunem elemente de noutate (învățare

diferențiată, proiecte scurte, evaluare colegială, utilizare responsabilă a digitalului/IA, interconexiuni disciplinare).
În cadrul exemplificărilor, este esențial a cuprinde și pe cele referitoare la exercițiul de descompunere a competențelor specifice în dimensiunile implicite (conținuturi, abilități, atitudini), încurajând și orientând cadrele didactice pentru a supune propriei reflecții acest aspect în contextul lecturii personalizate a programei școlare.
Importanța majoră a atingerii rezultatelor învățării este susținută de pregătirea practică desfășurată în laboratoarele școlare sau la operatorii economici. Este esențială adoptarea unei metodologii de instruire centrată pe elev, care să includă activități de învățare diverse. Aceasta trebuie să țină cont de stilurile unice de învățare ale fiecărui elev și să asigure adaptările necesare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).
Conţinuturile modulului **„Controlul calității compușilor chimici”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile de vârstă şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului.
Modulul **„Controlul calității compușilor chimici”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului instructiv-educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ, dotate conform recomandărilor din lista minimă de resurse materiale specificată în Standardul de Pregătire Profesională.
Activitățile centrate pe elev vizează creșterea implicării active și a autonomiei elevilor în propria învățare, promovând înțelegerea profundă, colaborarea și reflexia, sub ghidarea profesorului ca facilitator, nu doar ca educator. Accentul se pune pe adaptarea procesului de învățare la nevoile individuale ale elevului, favorizând un mediu de învățare cooperativ, suportiv și bazat pe respect reciproc.

Rezultatele învăţării pot fi dobândite prin realizarea mai multor activități de învăţare:
- Lucrări practice
- Exercițiul
- Învățarea cu simulatoare didactice
- Activități cu fișe (de documentare, de lucru)
- Problematizarea
- Demonstraţia
- Investigaţia ştiinţifică
- Observarea sistematică
- Învăţarea prin descoperire
- Studii de caz
- Elaborarea de proiecte
- Activităţi de lucru în grup/în echipă

Spre exemplificare, colectivul de autori propune un **exemplu de predare – învăţare** prin antrenarea elevilor în realizarea unei lucrări practice de laborator pentru tema care vizează următoarele ***rezultate ale învăţării:***

URI 3. Efectuarea analizelor materiilor prime, a materialelor auxiliare și a produselor din industria chimică
Tema: Determinarea concentrației normale necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluție de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut.
Cunoștințe:
3.1.3. Analiza chimică cantitativă – volumetrie
Abilități:
3.2.7. Executarea titrărilor volumetrice pentru determinarea cantității de substanță dintr-o probă.

3.2.8. Calculul cantității de substanță prin metode volumetrice având la bază legea echivalenței.
3.2.9. Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate.
3.2.10. Comunicarea/Raportarea rezultatelor analizelor de laborator efectuate cu ajutorul aplicațiilor IT.
Atitudini:
3.3.1. Pregătirea sub supraveghere și în mod responsabil a probelor de materii prime pentru determinări fizice, respectând normele de securitate și sănătate în muncă, apărare împotriva incendiilor și protecția mediului specifice laboratorului.
3.3.2. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.
3.3.3. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme care apar la locul de muncă.

Tipul activităţii: Activitate practică de laborator
Durată: 100 minute

Scurtă descriere a metodei:
- Activitatea se va desfășura în laboratorul tehnologic.
- Clasa va fi împărțită în grupe formate din 2 elevi, fiecare grupă desemnându-și un lider.

Fiecare grupă de elevi va fi repartizată la un post de lucru din laboratorul tehnologic, dotat cu ustensilele de laborator necesare determinării concentrației normale necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluții de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut.

Elevii vor fi informați cu privire la tema practică pe care o au de executat, iar profesorul va înmâna fiecărui elev fișa de lucru având ca temă ***Determinarea concentrației normale necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluție de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut.***

Profesorul va discuta cu elevii conținutul fișei de lucru.

Pe baza indicațiilor existente în fișa de lucru, fiecare elev va determina, prin analiză volumetrică (titrare), concentrația necunoscută a soluției de HCl, luată spre analiză.

La finalul lucrării, fiecare lider va completa pe tablă tabelul cu rezultatele experimentale finale ale grupei, iar elevii vor trage concluzii cu privire la concentrația normal a soluției de HCl luată spre analiză.

Resurse materiale:
- Biurete
- Stative, cleme
- pahare Erlenmayer de 50 -100 ml
- pahare Berzelius de 50 -100 ml
- pâlnii din sticlă
- pipete (gradate sau cu bulă) de 10 ml
- pisete
- sol. NaOH ~ 0,1N (F_{NaOH} = ……..)
- sol. HCl c_x
- indicator soluție alcoolică fenolftaleină
- apă distilată
- tablă
- fișe individuale de lucru

Sarcini de lucru:
- Clasa va fi împărțită în grupe formate din 2 elevi, fiecare grupă desemnându-și un lider.
- Fiecare grupă de elevi va lucra la câte un post de lucru din laboratorul tehnologic, post dotat cu: ustensilele de laborator necesare determinării concentrației necunoscute a unei sol. de HCl

(biuretă, stativ și clemă, pahar Berzelius de 50 -100 ml, pahare Erlenmayer de 50 -100 ml, pâlnie din sticlă, pisetă);

- Profesorul va înmâna fiecărui elev fișa de lucru având ca temă ***Determinarea concentrației normale necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluție de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut*** și va discuta cu ei conținutul acesteia: scopul lucrării, principiul metodei, ustensilele de laborator și reactivii utilizați, modul de lucru, normele de protecția muncii ce trebuiesc respectate;
- Pe baza indicațiilor existente în fișa de lucru, fiecare grupă va determina concentrației normală necunoscută a soluției de HCl luată spre analiză (fiecare elev din grupă va efectua propria determinare/titrare) și vor completa fișele de lucru, individual.
- Fiecare lider va completa pe tablă tabelul, întocmit de către profesor, cu rezultatul experimental final al grupei sale, rezultat calculat ca medie aritmetică a valorilor obținute de către fiecare membru al grupei.

	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	…… ….	Grupa n
Concentrația normală determinată a soluției HCl	c_1 = ……	c_2 = ……	c_3 = ……	c_4 = ……	…… ….	c_n = ……
Valoarea medie a concentrației necunoscute	**c_{mediu} = ……..**					

- La final elevii vor trage concluziile privind lucrarea de laborator.
- Fiecare grupă de lucru își vor face curat la postul de lucru, vor spăla sticlăria utilizată, vor depozita atât reactivii cât și sticlăria folosită în locul special amenajat.
- Elevii vor respecta normele de securitate și sănătate în muncă, și normele de protecția a mediului.

Domeniul: Chimie industrială
M1: Controlul calității compușilor chimici
Clasa a X -a

FIȘĂ DE LUCRU

Determinarea concentrației normale necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluție de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut.
- Lucrare practică de laborator -

1. Scopul lucrarii

Determinarea concentrației normale, necunoscute a unei soluții de HCl prin titrare cu o soluție de NaOH ~ 0,1N, cu factor de corecție cunoscut.

2. Principiul metodei

În volumetria de neutralizare reacţia care se utilizează este aceea dintre un acid şi o bază, în urma căreia rezultă o sare şi apă.

În cazul titrării unui acid tare cu o bază tare, punctul de echivalență coincide cu cel de neutralizare.

Pentru determinarea concentrației necunoscute a unei sol de HCl se va neutraliza un volum măsurat de acid HCl, prin titrarea cu o soluție de NaOH ~ 0,1N (cu factor de corecție cunoscut), în prezenţa fenolftaleinei, care serveşte ca indicator.

Reacţia care are loc este următoarea:

$$HCl + NaOH \rightarrow NaCl + H_2O$$

Sfârşitul reacţiei este indicat de apariţia unei culori roz-pal care persistă ~ 30 sec.

3. Ustensile și reactivi

- pahar Erlenmayer 50 -100 ml
- pahar Berzelius 50 -100 ml
- pâlnie din sticlă
- biuretă 25 – 50 ml
- stativ și cleme
- pisetă
- pipete (gradate sau cu bulă) de 10 ml
- sol. NaOH ~ 0,1N (F_{NaOH} = ...)
- sol. HCl c_x
- soluție alcoolică fenolftaleină
- apă distilată

4. Mod de lucru

Se măsoară cu precizie, cu pipeta, 10 ml soluție HCl c_x, care se trec cantitativ într-un pahar Erlenmayer și se diluează (cu ajutorul pisetei) cu 25 – 30 ml apă distilată. Se umple biureta cu soluție de NaOH ~ 0,1N și se citește/notează volumul initial (V_i). Se adaugă 2 – 3 picături soluție indicator fenolftaleină în paharul cu probă și se titrează cu soluția NaOH ~ 0,1N din biuretă, picătură cu picătură, până la virarea culorii de la incolor la roz pal persistent ~ 30 sec.

Punctul final

Se citește/notează volumul soluției de NaOH ~ 0,1N din biuretă la care s-a ajuns la finalul titrării (V_f).

Se calculează volumul de titrare (Vf – Vi) și valoarea concentrației necunoscute a sol. HCl.

5. Interpretarea rezultatelor

$V_{probă\ HCl} = V_p = 10$ ml = 0,01 l
Vi = …… ml
Vf = …….. ml
$V_r = V_f - V_i$ = ... ml
$M_{HCl} = M_H + M_{Cl} = 1 + 36,457 = 36,457$ g/mol

$$Eg_{HCl} = \frac{M_{HCl}}{Nr.de\ H^+} = \frac{36,457}{1} = 36,457$$

Conform legii echivalenței:

1000 ml sol. NaOH ~ 0,1N ..... 0,1 x 36,457g HCl
V_{rNaOH} x F_{NaOH} ..... m_{HCl}

$$m_{HCl} = \frac{V_{r\ NaOH} \times F_{NaOH} \times 0,1 \times 36,457}{1000} = \text{..... g HCl}$$

$$C_{xHCl} = \frac{m_{HCl}}{V_p \times Eg_{HCl}} = \frac{m_{HCl}}{0,01 \times 36,457} = \text{.....}$$

6. Normele de securitate și sănătate în muncă

❖ purtarea obligatorie a echipamentului de protecție.
❖ manipularea cu atenţie a ustensilelor şi reactivilor.
❖ folosirea cu atenție a instalațiilor cu alimentare de gaz, apă și curent electric.

7. Norme de protecția mediului

❖ Colectarea și eliminarea corectă a deșeurilor chimice: substanțele chimice nu se aruncă la chiuvetă sau la gunoiul obișnuit, ci se colectează în recipiente speciale, etichetate corespunzător.
❖ Reducerea consumului de substanțe și materiale: se folosesc doar cantitățile necesare de reactivi pentru a evita risipa și contaminarea mediului.
❖ Prevenirea poluării aerului și apei: experimentele care degajă vapori toxici se desfășoară sub nișă, iar scurgerile accidentale se curăță imediat, respectând procedurile de siguranță.

Concluzii:

Metoda practică de laborator facilitează *învățarea activă,* elevii fiind implicați direct în realizarea sarcinilor, ceea ce duce la o înțelegere mai profundă a noțiunilor teoretice. Prin activitățile practice, elevii își formează și consolidează *rezultatele învățării prin abilități practice și atitudini* esențiale pentru adaptarea la cerințele reale ale mediului tehnologic și profesional.

Lucrul în laborator dezvoltă *gândirea critică și capacitatea de rezolvare a problemelor,* deoarece elevii trebuie să observe, să analizeze și să ia decizii pe parcursul experimentelor.

Metoda practică stimulează *motivația și interesul pentru învățare*, transformând elevul din receptor pasiv de informații într-un participant activ la procesul educațional.

Activitățile de laborator contribuie la formarea *responsabilității, disciplinei și respectării normelor de securitate și sănatate în muncă precum și normelor de protecția mediului* aspecte esențiale în domeniul tehnologic.

Autorii propun următoarele ***activităţi de învăţare*****,** ce se pot utiliza în cadrul orelor de pregătire practică prin laborator tehnologic la modulul **„Controlul calității compușilor chimici”:**

1. Executarea operaţiilor de pregătire a probelor de materii prime în vederea efectuării de determinări fizico-chimice:
a. Executarea mojarării probelor solide
b. Prepararea de soluţii prin dizolvarea substanţelor în apă
c. Efectuarea de operaţii de separare a amestecurilor prin sedimentare urmată de decantare şi filtrare
d. Efectuarea de reacţii de precipitare
e. Efectuarea concentrării soluţiilor prin evaporarea parţială a solventului
f. Măsurarea maselor cu ajutorul balanţelor analitice
g. Măsurarea volumelor de lichide cu ajutorul ustensilelor de laborator
2. Calculul concentraţiei procentuale / molare / normale și a titrului unei soluţii
3. Diluarea/concentrarea unei soluţii
4. Calculul masei / volumului de componenţi în vederea diluării / concentrării unei soluţii
5. Prepararea soluţiilor apoase de diferite concentraţii
6. Executarea titrărilor volumetrice pentru determinarea cantităţii de substanţă dintr-o probă
7. Calculul cantităţii de substanţă prin metode volumetrice având la bază legea echivalenţei.

Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:
- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:
- Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de documentare;
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- Eseul;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul;
- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Lucrări de laborator/practice.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** finală:

- Proiectul,

- Studiul de caz,
- Portofoliul,
- Testele sumative.

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Evaluarea modului de însuşire a rezultatelor învăţării de către elevi se va face conform standardului de evaluare existent în Standardul de pregătire profesională corespunzător calificării.

Se prezintă în continuare un exemplu de *Test de evaluare*:

URI 3. Efectuarea analizelor materiilor prime, a materialelor auxiliare și a produselor din industria chimică

Rezultate ale învățării evaluate:

Cunoștințe:

3.1.2. Soluții. Concentrația soluțiilor. Prepararea soluțiilor procentuale, molare, normale

Abilități:

3.2.3.Calculul concentraţiei procentuale / molare / normale și a titrului unei soluţii

3.2.6.Prepararea soluţiilor apoase de diferite concentraţii

3.2.9.Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate

3.2.10.Comunicarea / Raportarea rezultatelor analizelor de laborator efectuate cu ajutorul aplicațiilor IT

Atitudini:

3.3.1. Pregătirea sub supraveghere şi în mod responsabil a probelor de materii prime pentru determinări fizico-chimice, respectând normele de securitate şi sănătate în muncă, apărare împotriva incendiilor şi protecţia mediului specifice laboratorului.

3.3.2. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă

Tip de evaluare: sumativă

Mod de organizare a activității/clasei:

- Individual

Resurse materiale:

- Test de evaluare sumativă
- Instrumente de scris

Durată: 40 minute

Domeniul: Chimie industrială

M1: Controlul calității compușilor chimici

Clasa a X -a

TEST DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 40 minute

SUBIECTUL I **30 de puncte**

A. **20 de puncte**

Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Există o singură variantă de răspuns corectă.

1.1. Cantitatea de substanţă dizolvată în 100g de soluţie reprezintă:

a. numărul de mol
b. numărul de echivalenți gram
c. concentraţia procentuală
d. concentraţia molară

1.2. Peste 200 g soluţie apoasă de zahăr, de concentrație 10% se adaugă 100g de apă, obținându-se:
a. o soluţie concentrată
b. o soluţie suprasaturată
c. o concentraţie neschimbată
d. o soluţie diluată

1.3. Masa substanţei dizolvate şi masa soluţiei sunt termeni ce se regăsec în formula matematică a:
a. concentraţiei procentuale
b. concentraţiei molare
c. concentraţiei normale
d. densităţii

1.4. Concentrația molară a soluției cu volumul 250 mL ce conține 4g NaOH are valoarea:
a. 0,4 mol/L
b. 4 mol/L
c. 0,2 mol/L
d. 0,25l L

B. 10 puncte

Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 2.
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 2, scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunţului şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1. Se obține o soluţie molară prin dizolvarea unui 1 mol de substanţă într-un litru de soluție.
2. Noţiunea de echivalent-gram se utilizează la calcularea concentraţiei molare.

SUBIECTUL al II-lea 20 de puncte

Scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, informaţia corectă care completează spaţiile libere:
a. Echivalentul gram este cantitatea în grame dintr-o substanţă care înlocuieşte sau se combină cu 1g hidrogen sau……(1)…. de oxigen.
b. Substanța care se dizolvă se numește ……(2)……
c. Soluțiile se obțin prin fenomenul de ……(3)……. a unei substanțe într-un solvent.
d. Concentrația ……(4)…….. indică numărul de echivalenţi gram de substanţă dizolvată într-un litru (dm3) de soluţie.
e. Diluarea acidului în apă se face adăugând….(5)..... în apă și nu invers**.**

SUBIECTUL al III-lea 40 de puncte

Se prepară în laborator o soluţie de acid clorhidric 36,5%, cu densitatea 1,19 g/cm^3. Se cere:
a. Calculați volum de soluție de acid clorhidric concentrat care este necesar pentru a prepara 500 cm^3 soluţie de acid clorhidric 1N. (A_H= 1; A_{Cl} = 35,5).
b. Enumeraţi etapele preparării soluţiei de la punctul a.

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I	**30 de puncte**
A. 20 de puncte	
1 – c;	**5 puncte**
2 – d;	**5 puncte**
3 – a;	**5 puncte**
4 – a;	**5 puncte**
B. 10 puncte	
1 – A;	**5 puncte**
2 – F;	**5 puncte**

SUBIECTUL al II-lea	**20 de puncte**
1 – 8 g	**4 puncte**
2 – dizolvat	**4 puncte**
3 – dizolvare	**4 puncte**
4 – normală	**4 puncte**
5 – acid	**4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea	**40 de puncte**
a. 20 de puncte	
$Cn = md / Vs \cdot Eg$	**5 puncte**
$Vs = 0,1$ L	**1 punct**
$Eg_{HCl} = 36,5$	
$md = 1 \cdot 0,5 \cdot 36,5 = 18,25$g HCl pur	**5 puncte**
$Cp = md \cdot 100/ms$	**1 punct**
$Ms = 18,25 \cdot 100 / 36,5 = 50$g	**1 punct**
$\rho s = ms/Vs$	**1 punct**
$Vs = ms/\rho s$, $Vs = 50/1,19 = 42$ cm^3 soluţie HCl concentrat	**5 puncte**

b. 20 de puncte (5 x 4 puncte)

Etapele preparării soluției sunt:

- se alege un balon cotat de 500 ml;
- se măsoară cu biureta sau pipeta 42 cm^3 soluţie de acid clorhidric 36,5% şi se introduc în balonul cotat;
- se adaugă apă distilată până aproape de semn şi se lasă un timp în repaus;
- se completează cu apă distilată până la semn, cu ajutorul unei pipete.

MODUL II: OPERAȚII ȘI UTILAJE DE TRANSFER TERMIC ȘI DE MASĂ

• Notă introductivă

Modulul **„Operații și utilaje de transfer termic și de masă”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Chimie industrială*, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un numărul de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Operații și utilaje de transfer termic și de masă”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională *Chimie industrială* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. EXPLOATAREA UTILAJELOR DE TRANSFER TERMIC ŞI DE MASĂ DIN INDUSTRIA CHIMICĂ			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	**4.2.1.** **4.2.2.** **4.2.3.** **4.2.4.** **4.2.5.** **4.2.6.** **4.2.7.** **4.2.8.** **4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.14.** **4.2.15.** **4.2.16.**	**4.3.1.** **4.3.2.**	**Utilaje şi operaţii de transfer termic din industria chimică** • Mărimi termice şi unităţile de măsură corespunzătoare • Transmiterea căldurii: convecție, conducție, radiație • Ecuația generală de transfer termic • Agenţi termici de încălzire, agenţi termici de răcire • Încălzirea-răcirea - utilaje: schimbătoare de căldură tubulare în construcţie rigidă • Evaporarea - utilaj: evaporator cu tub central de circulaţie • Condensarea - utilaj: condensator de suprafaţă tip schimbător de căldură *La fiecare utilaj/instalaţie se vor studia:* ➢ elemente componente ➢ circulaţia fluxurilor de materiale ➢ principiul de funcționare al utilajului ➢ exploatarea și întreținerea utilajelor specifice operațiilor de transfer termic (pornirea utilajelor, oprirea utilajelor-planificată, întreținerea utilajelor, lubrifierea, verificarea etanșeității, curățirea exterioară, incidente funcționale ce pot apărea în exploatarea utilajelor) - instrucțiuni de securitate și sănătate în muncă la

			exploatarea utilajelor specifice operațiilor termice
4.1.2.	**4.2.1.** **4.2.2.** **4.2.3.** **4.2.4.** **4.2.5.** **4.2.6.** **4.2.7.** **4.2.8.** **4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.14.** **4.2.15.** **4.2.16.**	**4.3.1.** **4.3.2.**	**Utilaje şi operaţii de difuziune din industria chimică** • Difuziunea – definiţie-mecanismul difuziunii – ecuația generală de transfer de masă – clasificarea operaţiilor de difuziune • Absorbţia – mecanismul și desfășurarea procesului, importanța tehnologică – utilaj: coloană de absorbţie cu umplutură • Distilarea și rectificarea – mecanismul și desfășurarea proceselor, importanța lor tehnologică – utilaj: coloana de distilare cu talere • Extracţia - mecanismul și desfășurarea procesului, importanța lui tehnologică – utilaj: extractor în contact unic • Cristalizarea – mecanismul și desfășurarea procesului, importanța lui tehnologică – metode de cristalizare – bilanț de materiale • Uscarea – mecanismul și desfășurarea procesului, importanța lui tehnologică – utilaj: uscătorul tip cameră *La fiecare utilaj/instalaţie se vor studia:* ➢ elemente componente ➢ circulaţia fluxurilor de materiale ➢ principiul de funcționare al utilajului ➢ exploatarea și întreținerea utilajelor specifice operațiilor de difuziune (pornirea utilajelor, oprirea utilajelor - planificată, întreținerea utilajelor (lubrifiere, verificare etanșeitate, curățire exterioară), incidente funcționale ce pot apărea în exploatarea utilajelor) ➢ instrucțiuni de securitate și sănătate în muncă la exploatarea utilajelor specifice operațiilor de difuziune

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- manuale şcolare;
- softuri educaţionale specifice domeniului chimie industrială (programe de simulare a funcţionării utilajelor);
- echipament individual de protecţie, echipament de lucru;
- laborator tehnologic dotat cu utilaje funcţionale specifice industriei chimice;
- utilaje/instalaţii de laborator necesare pentru efectuarea operaţiilor de exploatare specifice utilajelor de transfer termic și de masă;
- utilaje/instalaţii necesare pentru efectuarea operaţiilor de exploatare specifice utilajelor de transfer termic și de masă existente la agenţii economici;

- machete utilaje de transfer termic și de masă;

• Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a sprijini profesorii în aplicarea programei, fără a impune metode unice sau rigide. Acestea explică intențiile programei și a modulului **„Operații și utilaje de transfer termic și de masă”** în moduri concrete de lucru la clasă și oferă repere pentru organizarea învățării și evaluării rezultatelor învățării, pentru alegerea strategiilor didactice și pentru integrarea conținuturilor și competențelor în practica școlară. Această secțiune are caracter aplicativ, nu teoretic: nu inventariază metode, strategii sau instrumente, însoțindu-le cu definiții (acestea pot fi consultate în alte ghiduri/cursuri), ci oferă exemple minimale, relevante, mai ales acolo unde propunem elemente de noutate (învățare diferențiată, proiecte scurte, evaluare colegială, utilizare responsabilă a digitalului/IA, interconexiuni disciplinare).
În cadrul exemplificărilor, este esențial a cuprinde și pe cele referitoare la exercițiul de descompunere a competențelor specifice în dimensiunile implicite (conținuturi, abilități, atitudini), încurajând și orientând cadrele didactice pentru a supune propriei reflecții acest aspect în contextul lecturii personalizate a programei școlare.
Importanța majoră a atingerii rezultatelor învățării este susținută de pregătirea practică desfășurată în laboratoarele școlare sau la operatorii economici. Este esențială adoptarea unei metodologii de instruire centrată pe elev, care să includă activități de învățare diverse. Aceasta trebuie să țină cont de stilurile unice de învățare ale fiecărui elev și să asigure adaptările necesare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).
Conţinuturile modulului **„Operații și utilaje de transfer termic și de masă”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile de vârstă şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului.
Modulul **„Operații și utilaje de transfer termic și de masă”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului instructiv-educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ, dotate conform recomandărilor din lista minimă de resurse materiale specificată în Standardul de Pregătire Profesională.
Activitățile centrate pe elev vizează creșterea implicării active și a autonomiei elevilor în propria învățare, promovând înțelegerea profundă, colaborarea și reflexia, sub ghidarea profesorului ca facilitator, nu doar ca educator. Accentul se pune pe adaptarea procesului de învățare la nevoile individuale ale elevului, favorizând un mediu de învățare cooperativ, suportiv și bazat pe respect reciproc.
Rezultatele învăţării pot fi dobândite prin realizarea mai multor activităţi de învăţare:

- Exercițiul
- Lucrări practice
- Învățarea cu simulatoare didactice
- Activităţi cu fişe (de documentare, de lucru)
- Problematizarea
- Demonstraţia
- Investigaţia ştiinţifică
- Observarea sistematică
- Învăţarea prin descoperire
- Studii de caz
- Elaborarea de proiecte
- Activităţi de lucru în grup/în echipă

Spre exemplificare, colectivul de autori propune aplicarea brainstormingului. Definit ca o sesiune de creativitate grupală, brainstormingul vizează generarea rapidă a unei diversități de soluții pentru o

temă dată. La clasă, acesta reprezintă o abordare instructivă activ-participativă, pe care elevii o adoptă cu ușurință în procesul de învățare. Utilizarea brainstormingului în activitățile de grup oferă următoarele beneficii pedagogice: implicare totală și valorizare, fertilizare încrucișată, aplicabilitate practică. Pentru a eficientiza sesiunea, cadrul didactic trebuie să aibă în vedere și următoarele provocări: riscul de oboseală sau plafonare, orientarea spre teoretizare, caracterul superficial, dependența de lider.

URÎ 4. Exploatarea utilajelor de transfer termic şi de masă din industria chimică
Tema: Coloane de rectificare cu talere cu clopoței
Rezultate ale învăţării vizate:
Cunoștințe:
4.1.2. Utilaje şi operaţii de transfer de masă.
Abilități:
4.2.8. Identificarea utilajelor tip şi a părţilor lor componente, corespunzătoare operaţiilor de transfer termic şi de masă.
4.2.9. Prezentarea principiului de funcţionare a utilajelor de transfer termic şi de masă din instalaţiile existente în industria chimică.
4.2.13. Identificarea incidentelor funcţionale ce pot apărea în exploatarea utilajelor de transfer termic şi de masă din industria chimică.
4.2.15. Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate.
Atitudini:
4.3.1. Colaborarea, la locul de muncă, cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor, respectând normele de securitate şi sănătate în muncă, apărare împotriva incendiilor şi protecţia mediului specifice locului de muncă.

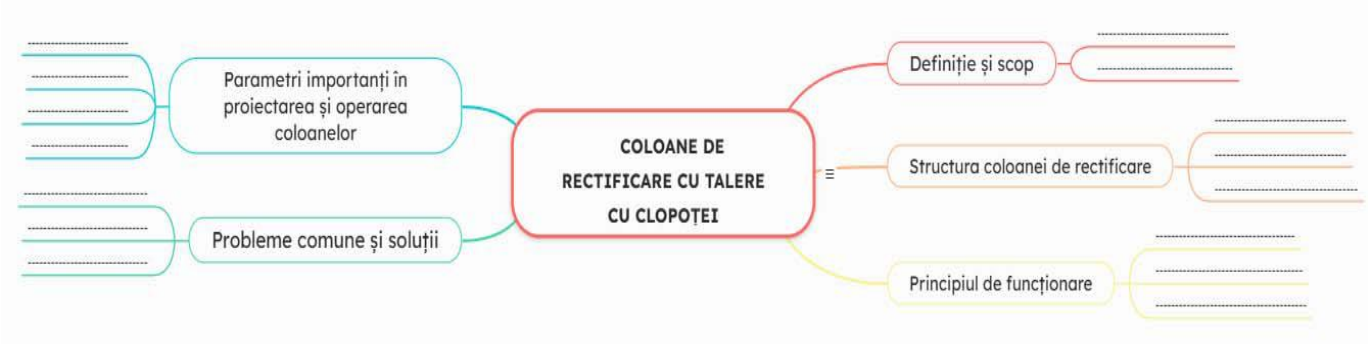
Organizarea și desfășurarea brainstormingului la clasă:

Pentru reușita unei sesiuni de brainstorming, cadrul didactic trebuie să acționeze ca un ghid, catalizator și stimulator al creativității, dar și ca un evaluator obiectiv al rezultatelor.

Înainte de începerea efectivă, profesorul va explica elevilor principiile, cerințele și etapele metodei.

Etapa 1 – Activare cunoștințe (Brainstorming liber – 5-7 minute)

- Profesorul afișează harta conceptuală pe table interactivă:

- Elevii spun idei rapid, fără a fi corectați sau evaluați.

Sarcini pentru elevi:

1. Spune primul lucru care îți vine în minte când auzi „coloană de rectificare”.
2. Ce crezi că înseamnă „talere cu clopoței”?
3. Unde ai putea întâlni astfel de instalații?
4. Ce rol crezi că au temperatura și presiunea?
5. Ce probleme pot apărea într-o instalație industrială de acest tip?

- Reguli brainstorming:

- Nu criticăm ideile.
- Notăm toate răspunsurile pe tablă.
- Orice idee este acceptată.

Etapa 2 – Brainstorming dirijat pe ramuri din hartă

Clasa se împarte în 5 grupe, primind o ramură din hartă.

- **Grupa 1 – Definiție și scop**

Generați cât mai multe idei despre:

- Ce este rectificarea?
- De ce este importantă în industrie?
- Ce se separă prin acest proces?

Sarcină finală: Formulați o definiție proprie.

- **Grupa 2 – Structura coloanei**

Brainstorming pe întrebarea:

- Ce componente sunt esențiale pentru funcționare?
- Ce s-ar întâmpla dacă lipsește o componentă?

Sarcină finală: Desenați rapid o schiță simplificată.

- **Grupa 3 – Principiul de funcționare**

Generați idei despre:

- Cum circulă vaporii?
- Cum circulă lichidul?
- Unde are loc separarea?

Sarcină finală: Explicați procesul în 5 pași simpli.

- **Grupa 4 – Parametri importanți**

Brainstorming:

- Ce influențează eficiența separării?
- Ce se întâmplă dacă temperatura este prea mare?
- Ce rol are numărul de talere?

Sarcină finală: Realizați o listă cu „Factori care influențează performanța”.

- **Grupa 5 – Probleme și soluții**

Generați idei despre:

- Ce defecțiuni pot apărea?
- Ce cauze pot avea?
- Ce soluții pot fi aplicate?

Sarcină finală: Completați tabelul:

Problemă	Cauză posibilă	Soluție

Etapa 3 – Brainstorming creativ (aplicativ)

Elevii răspund la provocări:

1. Cum ai descrie funcționarea coloanei unui elev de gimnaziu?
2. Cu ce ai compara coloana de rectificare din viața de zi cu zi?
3. Dacă ai proiecta o coloană mai eficientă, ce ai îmbunătăți?

Etapa 4 – Sinteză finală

Fiecare grup:

- prezintă 3 idei esențiale.
- profesorul completează schema inițială cu ideile elevilor.

- se formulează concluzia lecției.

▪ **Evaluare rapidă (exit ticket)**

Fiecare elev scrie pe un bilețel:

- un lucru nou învățat
- o întrebare rămasă neclară

Concluzie: Această activitate stimulează realizarea unor asociaţii între elementele componenete ale unei coloane şi permite cunoaşterea propriului mod de a înţelege funcţionarea unei coloane de rectificare cu talere cu clopoței.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea este faza finală a procesului instructive-educativ, prin care profesorul măsoară eficiența întregului proces educativ. Obiectivul său principal este de a determina în ce măsură elevii au dobândit rezultatele învățării stabilite în Standardele de Pregătire Profesională (SPP).
Pe parcursul modulului se va aplica o evaluare formativă continuă, urmând ca la final să se realizeze o evaluare sumativă.
Ca instrumente de evaluare şi autoevaluare, se pot utiliza: observarea sistematică a elevilor, proiectul şi portofoliul, teme de lucru în clasă, autoevaluarea.
Probele de evaluare (teste) şi autoevaluare vor fi concepute sub formă de fişe de observare/autoevaluare sau teste structurate, care includ itemi obiectivi, semiobiectivi şi subiectivi.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:

- Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

a. Fişe de observaţie
b. Fişe de lucru
c. Fişe de autoevaluare/ interevaluare
d. Eseul
e. Referatul ştiinţific
f. Proiectul
g. Activităţi practice
h. Teste docimologice
i. Lucrări de laborator/practice

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** finală:

- Proiectul
- Studiul de caz
- Portofoliul
- Testele sumative

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Ca exemplu de activitate de evaluare se prezintă un test de evaluare.

URI 4. Exploatarea utilajelor de transfer termic şi de masă din industria chimică
Tema: Schimbătoare de căldură multitubulare
Rezultate ale învățării vizate:
Cunoștințe:
4.1.1. Utilaje şi operaţii termice
Abilități:
4.2.3. Corelarea mărimilor fizice cu unităţile de măsură corespunzătoare.
4.2.8. Identificarea utilajelor tip și a părților lor componente, corespunzătoare operațiilor de transfer termic și de masă.
4.2.13. Identificarea incidentelor funcţionale ce pot apărea în exploatarea utilajelor de transfer termic şi de masă din industria chimică.

Tip de evaluare: sumativă
Obiective: Evaluarea rezultatelor învățării dobândite de elev cu privire la:
1. Corelarea mărimilor fizice
2. Recunoaşterea utilajelor
3. Identificarea părților componente ale utilajelor
4. Prezentarea incidentelor funcționale al utilajelor

Mod de organizare a activității/clasei:
- Individual

Resurse materiale:
- Test de evaluare sumativă

Domeniul: Chimie industrială
M2: Operații și utilaje de transfer termic și de masă
Clasa a X -a

TEST DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 50 minute

SUBIECTUL I **20 de puncte**

A. **8 puncte**
Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Există o singură variantă de răspuns corectă.

1.1. În ecuația generală de transfer termic apare o diferență de: **2 puncte**
- **a.** presiune
- **b.** temperatură
- **c.** concentrație
- **d.** debite

1.2. Unul dintre utilajele folosite la transferul termic este: **2 puncte**
- **b.** coloana cu talere
- **c.** schimbătorul de căldură

d. reactorul
e. hidrociclonul

B. **12 puncte**

Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 3.
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 3, scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunţului şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1. Aburul este un agent termic. **4 puncte**
2. Datorită depunerilor de calcar din interiorul țevilor, transferul termic crește. **4 puncte**
3. O defecțiune care poate apărea în funcționarea schimbătoarelor de căldură este menținerea temperaturii fluidului cald. **4 puncte**

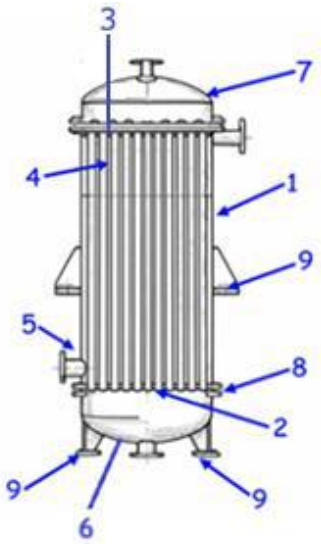
SUBIECTUL al II-lea **30 de puncte**

Scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, informaţia corectă care completează spaţiile libere:

f. Prin conducție, căldura se .....(1)..... din moleculă în moleculă, în interiorul unui corp sau între corpuri care se .....(2)....., fără deplasare aparentă de substanță.
g. Pentru răciri la temperaturi de până la -20°C se folosesc amestecuri de apă cu .....(3)....., aceste amestecuri se numesc .....(4).....
h. O medodă de îndepărtare a crustei care împiedică transferul .....(5)..... se execută și cu ajutorul unor soluții care dizolvă materialele depuse, aceasta este un procedeu .....(6).....

SUBIECTUL al III-lea **40 de puncte**

În figura de mai jos este reprezentat schematic un utilaj folosit în industria chimică:
a. Denumiți utilajul.
b. Precizați clasa de operații din care face parte acest utilaj.
c. Identificați părțile componente ale utilajului notate cu reperele **1÷9**.
d. Prezentați ce trebuie urmărit în timpul funcționării acestor utilaje.

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I	**20 de puncte**
A. (8 puncte)	
1 – b;	**4 puncte**
2 – b;	**4 puncte**
B. (12 puncte)	
1 – A;	**4 puncte**
2 – F;	**4 puncte**
3 – A;	**4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea	**30 de puncte**
a. 1 – transmite	**5 puncte**
2 – ating	**5 puncte**
b. 3 – sare	**5 puncte**
4 – sole	**5 puncte**
c. 5 – termic	**5 puncte**
6 – chimic	**5 puncte**

SUBIECTUL al III-lea	**40 de puncte**
a. Schimbătorul de căldură multitubular	**3 puncte**
b. Operații de transfer termic	**4 puncte**
c. (21 de puncte)	
1 – corp (manta)	**3 puncte**
2, 3 – placă tubulară	**3 puncte**
4 – fascicol de țevi	**3 puncte**
5 – racord	**3 puncte**
6, 7 – capace	**3 puncte**
8 – flanșe	**3 puncte**
9 – suport	**3 puncte**
d. (12 puncte)	
- Temperatura și presiunea de intrare și ieșire a fluidelor	**4 puncte**
- Etanșeitatea îmbinărilor demontabile	**4 puncte**
- Etanșeitatea compartimentelor prin verificarea calității produselor	**4 puncte**

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 100

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: ELECTRONICĂ AUTOMATIZĂRI

2026

GRUPUL DE LUCRU:

CIULEI MARIA	profesor, grad didactic I, Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui
DINICĂ MARIANA	profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic „George Bibescu” Craiova
OLTEAN IOANA	profesor, grad didactic I, Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj Napoca
MANOLACHE IRINA AURA	profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic „Radu Negru” Galați
MÎNDRILĂ FLORINA	profesor, grad didactic I, Colegiul Tehnic de Poștă şi Telecomunicații „Gh. Airinei” București
SAUCIUC GHEORGHE	profesor, grad didactic I, Liceul „Vasile Conta” Târgu Neamț
SĂLĂGEAN GABRIELA LAURA	profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic „George Barițiu” Baia Mare
TUTUNARU MARIANA	profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic Motru, Gorj
VOLOSCIUC SORIN DAN	profesor, grad didactic I, Colegiul Tehnic Energetic Sibiu

Coordonator Științific:

PRODAN GABRIEL CORNELIU	Univ. Constanța Facultatea de Inginerie Mecanică, Industrială și Maritimă, Constanța

Coordonare C.N.D.I.P.T.:

DANA CARMEN STROIE	Responsabil CNDIPT
CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT	Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări**, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Electronică automatizări*:

Nivel 4 CNC
1. Tehnician electronist
2. Tehnician operator telematică
3. Tehnician operator tehnică de calcul
4. Tehnician în automatizări
5. Tehnician operator roboţi industriali
6. Tehnician de telecomunicaţii

Nivel 3 CNC
1. Electronist aparate și echipamente
2. Electronist rețele de telecomunicații
3. Operator la roboți industriali

Nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor – 3 și 4

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
3 și 4	**URÎ 3.** Realizarea circuitelor electronice simple cu componente analogice discrete	**MODUL I. Electronică analogică**
3 și 4	**URÎ 4.** Realizarea circuitelor logice combinaționale cu circuite integrate digitale **URÎ 7.** Realizarea echipamentelor electronice analogice și digitale	**MODUL II. Electronică digitală**
3 și 4	**URÎ 8.** Evaluarea stării de funcționare a circuitelor și echipamentelor electronice	**MODUL III. Măsurări electronice**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal tehnologic – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **ELECTRONICĂ AUTOMATIZĂRI**

Curriculum de specialitate (CS): pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală

Modul I. Electronică analogică			
	Total ore/an:		**130**
	din care	**Pregătire teoretică**	**52**
		Laborator tehnologic	**78**
		Instruire practică	**-**
Modul II. Electronică digitală			
	Total ore/an:		**78**
	din care	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator tehnologic	**52**
		Instruire practică	**-**
Modul III. Măsurări electronice			
	Total ore/an:		**52**
	din care	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator tehnologic	**26**
		Instruire practică	**-**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOŞ)

Stagii de pregătire practică* _ _ _

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I. Electronică analogică

- **Notă introductivă**

Modulul, „**Electronică analogică”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un numărul de **130 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **78 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Electronică analogică”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. REALIZAREA CIRCUITELOR ELECTRONICE SIMPLE CU COMPONENTE ANALOGICE DISCRETE			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1 3.1.6 3.1.7	3.2.1 3.2.2 3.2.3 3.2.4 3.2.5 3.2.6 3.2.7 3.2.8 3.2.23 3.2.24 3.2.25 3.2.26 3.2.27 3.2.28	3.3.1 3.3.2 3.3.3 3.3.4 3.3.5 3.3.6 3.3.7	**Tehnologii de realizare a circuitelor electronice** • **Tehnologia de realizare a circuitelor electronice cablate cu fire (**wire wrapping**):** - SDV-uri și materiale specifice utilizate - Domenii de utilizare • **Tehnologia de realizare a circuitelor electronice în regim de prototip pe plăci de tip breadboard:** - Materiale specifice utilizate - Fazele tehnologice și regulile de realizare a circuitelor electronice pe plăci de tip breadboard • **Tehnologia de realizare a circuitelor electronice pe plăci cablaj imprimat – PCB** - Plăci de cablaj imprimat (structura, tipuri, domenii de utilizare) - Realizarea circuitelor electronice pe plăci de cablaj imprimat de test (prototip) - Fazele tehnologice de realizare a circuitelor electronice cu cablaje imprimate (imprimare, corodare, metalizare, asamblare componente discrete/SMD, lipire, protecție)

			- Realizarea manuală / industrială a circuitelor electronice pe plăci de cablaj imprimat (SDV-uri şi materiale specifice utilizate) • **Tehnologii de evacuare a căldurii în circuitele electronice** • **Norme de sănătate şi securitate în muncă specifice** • **Norme de protecţie a mediului specifice**
3.1.2 3.1.3	3.2.9 3.2.10 3.2.25 3.2.26 3.2.27 3.2.28		▪ **Materiale semiconductoare** - Definiție - Proprietăți - Tipuri (cu conductivitate intrinsecă şi extrinsecă) ▪ **Joncțiunea pn:** - Definiție - Comportare la polarizare directă / inversă - Comportare în regim dinamic - Circuite echivalente
3.1.4 3.1.7	3.2.11 3.2.12 3.2.13 3.2.14 3.2.15 3.2.24 3.2.25 3.2.26 3.2.27 3.2.28		▪ **Diode (redresoare, detectoare, stabilizatoare, varicap**) - Simbol, aspect fizic, clasificare - Date de catalog, parametri - Măsurarea parametrilor cu ajutorul aparatelor de măsură şi control - Caracteristica statică de funcționare - Polarizare - Tipuri de defecte - Verificarea funcționalității diodelor cu ajutorul aparatelor de măsură şi control - Utilizări, norme de protecție a mediului (reciclarea componentelor defecte) ▪ **Tranzistoare (bipolare, cu efect de câmp - TECJ/ TECMOS)** - Simbol, aspect fizic, clasificare - Structura fizică şi principiul de funcționare - Date de catalog - Conexiuni - Ecuațiile fundamentale ale tranzistorului - Regimuri de funcţionare - Caracteristici statice de funcționare - Punctul static de funcționare. Dreapta de sarcină - Măsurarea parametrilor cu ajutorul aparatelor de măsură şi control - Circuite de polarizare - Tipuri de defecte - Funcţionarea în regim dinamic - Verificarea funcționalității tranzistoarelor cu ajutorul aparatelor de măsură şi control - Utilizări, norme de protecție a mediului (reciclarea componentelor defecte)

			▪ **Dispozitive optoelectronice (fotorezistorul, fotodioda, fototranzistorul, dioda electroluminiscentă, optocuplorul)** - Simbol, aspect fizic, clasificare - Date de catalog - Caracteristica statică de funcționare - Măsurarea parametrilor cu ajutorul aparatelor de măsură și control - Circuite de polarizare - Tipuri de defecte - Verificarea funcționalității dispozitivelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură și control - Utilizări, norme de protecție a mediului (reciclarea componentelor defecte)
3.1.5 3.1.6 3.1.7	3.2.16 3.2.17 3.2.18 3.2.19 3.2.20 3.2.21 3.2.22 3.2.23 3.2.24 3.2.25 3.2.26 3.2.27 3.2.28		▪ **Circuite electronice simple realizate cu componente electronice analogice discrete** - **Surse de alimentare** (transformator, redresor monoalternanță și bialternanță, stabilizator parametric, filtru) - Schema bloc - Schema electronică - Funcționare - Parametri - Realizarea și verificarea circuitelor - Protecția circuitelor (electrostatică, la supraîncălzire, la șocuri mecanice) - Tipuri de defecte - Verificarea funcționalității circuitelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură și control - Remedierea defectelor constatate (înlocuire componente defecte, refacere conexiuni/trasee) - **Amplificatoare cu tranzistoare bipolare** - Scheme electronice - Funcționare - Parametri - Modelul cu parametrii hibrizi pentru calculul amplificării - Realizarea și verificarea circuitelor - Tipuri de defecte - Verificarea funcționalității circuitelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură și control - Remedierea defectelor constatate (înlocuire componente defecte, refacere conexiuni/trasee) - **Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului, specifice lucrărilor executate**

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**
  - module pentru studiul experimental al componentelor şi circuitelor / plăci de test, surse de alimentare, generatoare de semnal;
  - aparate de măsură şi control (multimetre);
  - trusa electronistului;
  - auxiliare curriculare, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoate, planşe didactice, reviste de specialitate, documentaţia lucrărilor practice (cărţi tehnice, dicţionare de termeni tehnici, normative specifice, fişe individuale de instructaj de SSM şi PSI, standarde tehnice, standarde de evaluare) etc.
  - tabla interactivă;
  - videoproiector, sistem de calcul conectat la internet, cu software utilizat pentru simularea funcţionării componentelor şi circuitelor electronice;
  - componente electronice analogice, cablaj imprimat;
  - multimetre;
  - staţie de lipire;
  - cataloage de componente electronice analogice;
  - surse de tensiune continuă şi alternativă;
  - echipament de protecţie;
  - SDV-uri specifice domeniului electronică automatizări;
  - surse de documentare specializate: prospecte, manuale, documentaţii tehnice diverse etc.

• Sugestii metodologice

Procesul de predare–învățare–evaluare în cadrul modulului **„Electronică analogică”** trebuie organizat astfel încât să asigure formarea progresivă a competențelor vizate, printr-o îmbinare echilibrată între cunoștințe teoretice, activități de laborator tehnologic și instruire practică. În acest sens, se recomandă următoarele direcții metodologice:

Domeniu	Recomandări metodologice
Abordare curriculară	Organizarea procesului de predare–învățare pe baza rezultatelor învățării prevăzute în SPP, cu accent pe rezultate concrete și aplicabile în contexte reale de muncă.
Relația teorie–practică	Corelarea permanentă a conținuturilor teoretice cu aplicații practice, desfășurate în laboratorul tehnologic și în cadrul instruirii practice la operatorii economici.
Strategii didactice	Utilizarea metodelor variate: explicația, conversația euristică, studiul de caz, problematizarea; învățarea prin descoperire și prin proiect; exercițiul practic și investigația.
Resurse educaționale	Integrarea mijloacelor moderne (simulatoare, software de proiectare, platforme educaționale online), utilizarea planșelor didactice, animațiilor și materialelor multimedia. Integrarea inteligenței artificiale pentru învățarea personalizată și interactivă adaptată nevoilor individule (de ex. DIFFIT este o

Domeniu	Recomandări metodologice
	platformă bazată pe inteligenţă artificială concepută pentru a facilita instruirea diferențiată).
Evaluarea rezultatelor învățării	Aplicarea unei evaluări formative, prin probe scrise, orale şi practice, portofolii, fişe de activitate, proiecte, ePortofoliu, instrumente digitale de evaluare utilizate atât pentru evaluări formative, cât şi sumative (de ex. Kahoot!, Quizizz, Quizlet, Wordwall, Google Forms, Google Classroom, Google Meet, Mentimeter, etc), respectând criteriile de performanţă din SPP.
Legătura cu mediul economic	Desfăşurarea instruirii practice în colaborare cu operatorii economici sau instituțiile partenere, pentru a asigura relevanța și actualitatea pregătirii.
Competențe transversale	Dezvoltarea responsabilității, a spiritului de echipă și a autonomiei, promovarea respectării normelor de SSM și PSI, precum și a unei conduite profesionale etice.
Asigurarea finalităţilor activităţilor didactice	*a)remediere* - corectarea lacunelor de bază; microsecvenţe explicite, exerciţii gradate, feedback imediat; instrumente formative scurte; *b)consolidare* - exersare variată, transfer între sarcini similare/diferite; interconectarea conţinuturilor; recapitulări strategice; *c)aprofundare* - probleme nonrutiniere, analiză, argumentare, studii de caz; conexiuni interdisciplinare controlate; extindere - proiecte aplicative, cercetare dirijată, utilizarea resurselor digitale/experimente; competenţe-cheie transversale (colaborare, comunicare, digital, cetăţenie); performanţă - pregătire diferenţiată pentru elevi cu potenţial ridicat (cercuri/miniproiecte/ateliere), *d)aplicarea competenţelor* formate/dezvoltate pentru rezolvarea situaţiilor-problemă întâlnite în viaţa de zi cu zi

Listă orientativă de teme pentru lucrările de laborator:

1. Identificarea tipurilor de componente electronice analogice discrete şi a terminalelor după diferite criterii specificate (simbol, marcaj, tip de capsulă, aspect fizic).
2. Identificarea tipului de conexiune în care funcționează componentele electronice analogice discrete.
3. Măsurarea parametrilor dispozitivelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură şi control
4. Trasarea caracteristicilor statice de funcționare a dispozitivelor electronice.
5. Verificarea funcționalității dispozitivelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură și control
6. Realizarea practică de circuite electronice simple cu componente electronice analogice discrete conform documentației tehnice prin tehnologiile de realizare a circuitelor electronice.
7. Simularea funcţionării circuitelor electronice utilizând programe specializate de simulare (de exemplu Multisim, LTspice, Proteus, etc.).
8. Verificarea funcționalității circuitelor electronice cu ajutorul aparatelor de măsură și control
9. Măsurarea unor mărimi electrice în diferite puncte a circuitelor electronice.
10. Identificarea defectelor componentelor și circuitelor electronice, prin inspecție vizuală și pe baza interpretarii valorilor parametrilor specifici măsurați.

11. Remedierea defectelor constatate la circuite electronice simple (înlocuire componente defecte, refacere conexiuni/trasee).

Exemplu de activitate de învățare:

Un exemplu de metodă de învăţare, care presupune instruirea elevilor prin organizarea şi desfăşurarea unor ***activităţi practice de învăţare***, îl reprezintă ***lucrările de laborator***. Prin desfăşurarea de lucrări practice de laborator, elevii îşi formează priceperi şi deprinderi de lucru necesare pentru viaţă şi pentru activitatea profesională, îşi dezvoltă abilităţile de cooperare şi de lucru în echipă.

Activitatea de învățare: Simularea funcționării unui amplificator cu tranzistor bipolar în conexiunea EC

Tip de activitate: Laborator tehnologic/ utilizarea programelor de simulare

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.5. Circuite electronice simple, realizate cu componente electronice analogice discrete (schema electronică, funcționare/parametri): - amplificatoare cu tranzistoare bipolare	**3.2.17**. Selectarea componentelor pentru realizarea circuitelor electronice simple în conformitate cu documentația tehnică **3.2.18.** Realizarea circuitelor electronice conform documentației tehnice. **3.2.20**. Verificarea funcționalității circuitelor electronice realizate. **3.2.21**. Interpretarea rezultatelor verificării parametrilor circuitelor realizate cu componente electronice analogice discrete. **3.2.25**. Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate. **3.2.27**. Comunicarea/raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate. **3.2.28.** Utilizarea documentaţiei de specialitate în actualizarea permanentă a cunoştinţelor şi abilităţilor.	**3.3.1.** Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă. **3.3.3**. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme. **3.3.4**. Adaptarea la cerințele și la dinamica evoluției tehnologice **3.3.5.** Adoptarea atitudinii critice și de reflectare și folosire responsabilă a mijloacelor de informare

Scurtă descriere a activității de învățare

Activitatea de învățare constă în realizarea unui circuit electronic utilizând ***programul MULTISIM*** şi simularea funcționării unui amplificator cu tranzistor bipolar în conexiunea EC.

Simulările interactive Multisim permit elevilor să experimenteze diferite circuite electronice, să vizualizeze comportamentul circuitelor folosind componente interactive și instrumente virtuale înainte de a trece la faza fizică (PCB). Acest mod de învățare cultivă curiozitatea, stimulează întrebările și îi îndeamnă pe elevi să caute explicații.

Obiective

- Realizarea de circuite de amplificare conform unei cerinţe date;
- Identificarea simbolurilor componentelor electronice şi a aparatelor de măsură din biblioteca virtuală;
- Amplasarea componentelor electronice și instrumentelor virtuale pe spațiul de lucru;
- Setarea generatorului de semnal şi a osciloscopului;
- Simularea funcționării schemei electrice realizate;
- Vizualizarea și trasarea oscilogramelor;
- Analizarea comportării circuitului de amplificare. Determinarea amplificării în tensiune.

Mod de organizare a activității/a clasei: individual sau grupe de 2 elevi

Resurse materiale: fişă de laborator, fişă de documentare, calculator, program de proiectare a circuitelor electronice, de ex. Multisim, LTspice, Proteus, etc.

Durată: 50 minute

Tema pentru lucrarea de laborator:
Simularea funcționării unui amplificator cu tranzistor bipolar în conexiunea emitor comun

Schema de montaj

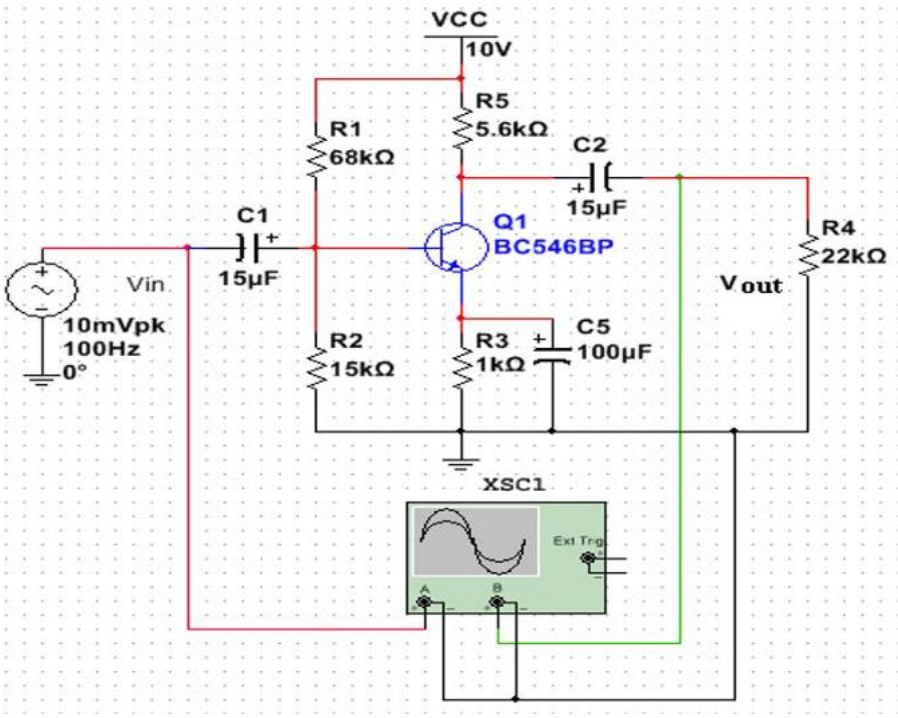

Fig. 1 Amplificator cu tranzistor bipolar în conexiunea emitor comun

Mod de lucru

Software-ul pe care îl vom folosi pentru a simula funcționarea circuitului în această activitate de laborator se numește MULTISIM, care utilizează informații despre un circuit sub forma unei scheme și analizează modul în care se va comporta.

Odată ce simularea este rulată, aceasta afișează o ieșire similară cu ceea ce ați vedea dacă ați conecta circuitul la un osciloscop.

- Realizaţi cu ajutorul calculatorului şi a programului de simulare MULTISIM circuitul din fig. 1.
- Alegeţi pentru semnalul de intrare un semnal sinusoidal cu frecvenţa de 100 Hz şi amplitudinea de 10 mV.
- Vizualizaţi pe osciloscopul virtual formele de undă obţinute pentru tensiunea de intrare şi tensiunea de ieşire.
- Reprezentaţi aceste forme de undă pe diagrama din figura 4.
- Determinați amplificarea în tensiune cu formula: $A_U = \frac{V_{OUT}}{V_{IN}}$

Reprezentarea grafică a semnalelor cu ajutorul osciloscopului virtual.

- *daca condensatorul de decuplare C5 este prezent*

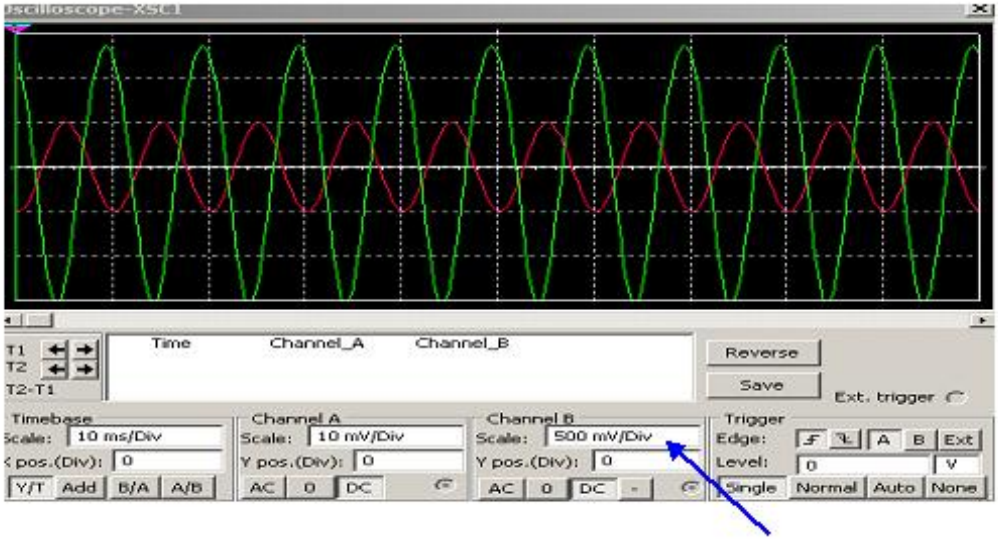

Fig. 2 Oscilograma cu condensatorul de decuplare C5 în schemă

- *fără condensatorul de decuplare C5*

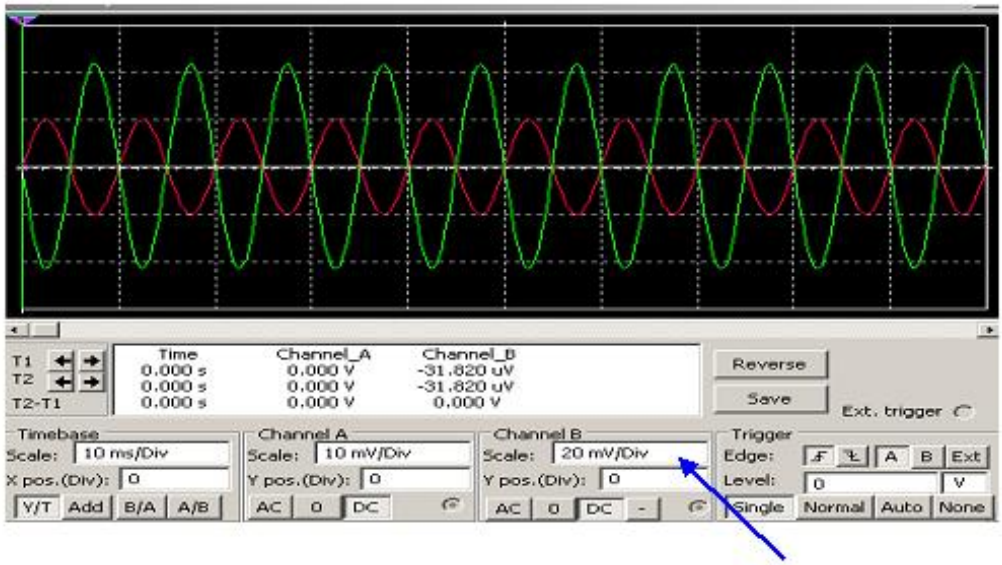

Fig. 3 Oscilograma fără condensatorul de decuplare C5 în schemă

Rezultate obținute

- Formele de undă ale semnalului de intrare şi de ieşire, obţinute cu programul de simulare computerizată (în exemplu dat programul Multisim) (figura 4).

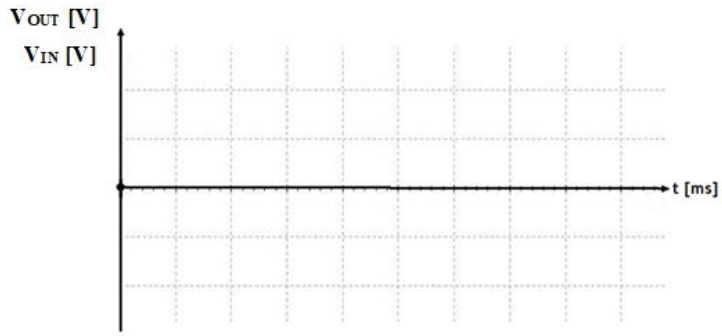

Fig. 4 Graficul de reprezentare a tensiunilor de intrare şi de ieşire pentru schema dată

Observații şi concluzii

- Comparaţi forma de undă a semnalului de intrare cu cea a semnalului de ieşire. Interpretaţi rezultatele obţinute.

• Sugestii privind evaluarea

Procesul de evaluare trebuie să fie conceput ca o activitate continuă şi integrată, care să sprijine atât monitorizarea progresului elevilor, cât şi atingerea rezultatelor învățării stabilite prin curriculum.

Categorie	Sugestii metodologice privind evaluarea
Metode de evaluare	Probe scrise (teste, chestionare), probe orale (conversații, explicații), probe practice (lucrări de laborator, execuții), proiecte individuale/de grup, portofolii cu fișe şi rapoarte.
Evaluare continuă	Monitorizarea progresului pe parcursul anului şcolar, feedback constructiv, valorizarea efortului individual şi a progresului personal.
Corelarea cu rezultatele învățării	Stabilirea criteriilor de performanță conform SPP, verificarea competențelor în contexte apropiate mediului de muncă real.
Instrumente de evaluare	Fișe de observație, grile de verificare, rubrici pentru proiecte, teste standardizate, autoevaluare şi evaluare între colegi.
Rol formativ	Evaluarea stimulează motivația pentru învățare, dezvoltă responsabilitatea şi pune accent pe aplicabilitatea cunoştințelor şi pe respectarea normelor de SSM şi PSI.

Exemplu:

Se propune următorul *test de evaluare* ce vizează verificarea nivelului de însuşire a următoarelor rezultate ale învăţării referitoare la unitatea de învățare *„Diode”*.

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.4. Componente electronice analogice discrete (simboluri, parametri, conexiuni, polarizare, funcţionare, utilizări, defecte): - diode (redresoare, detectoare, stabilizatoare, varicap)	3.2.12. Identificarea terminalelor componentelor electronice discrete folosind cataloagele de componente. 3.2.14. Măsurarea parametrilor componentelor electronice analogice discrete cu ajutorul aparatelor de măsură şi control. 3.2.15. Verificarea funcţionalităţii componentelor electronice analogice discrete cu ajutorul aparatelor de măsură şi control. 3.2.25. Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate.	3.3.3. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme. 3.3.4. Adaptarea la cerinţele şi la dinamica evoluţiei tehnologice. 3.3.5. Adoptarea atitudinii critice şi de reflectare şi folosirea responsabilă a mijloacelor de informare.

Obiectivele evaluării:

- Identificarea tipurilor de componente electronice analogice discrete;
- Precizarea parametrilor caracteristici fiecărui tip de componentă discretă;
- Descrierea funcţionării tipurilor de componente discrete studiate;
- Utilizarea formulelor de calcul şi calculul propriu-zis;
- Analizarea caracteristicii statice de funcționare a dispozitivelor electronice;
- Identificarea defectelor dispozitivelor electronice.

TEST DE EVALUARE

Unitatea de învățare: Diode

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 50 minute

SUBIECTUL I **30 puncte**

I.1 **10 puncte**

Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos (1– 5) scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. O diodă conectată în circuit este polarizată direct dacă:
   a) anodul este conectat atât la la borna pozitivă cât şi la borna negativă a sursei;
   b) anodul este conectat la borna pozitivă a sursei și catodul este conectat la borna negativă a sursei;
   c) catodul este conectat atât la borna pozitivă cât şi la borna negativă a sursei;
   d) anodul este conectat la borna negativă a sursei și catodul este conectat la borna pozitivă a sursei.
2. La polarizarea directă în curent continuu dioda stabilizatoare:
   a) intră în conducție și permite trecerea curentului electric;
   b) se blochează și nu permite trecerea curentului electric;
   c) se blochează și permite trecerea curentului electric;
   d) intră în conducție și nu permite trecerea curentului electric.

3. O diodă Zener marcată 4DZ10 are puterea disipată maximă:
   a) 4 W;
   b) 10 W;
   c) 4,1 W;
   d) 10,4 W.

4. Diodele cu contact punctiform se caracterizează prin:
   a) capacitate de barieră dependentă de tensiunea de polarizare inversă;
   b) rezistență inversă foarte mică;
   c) capacitate de difuzie mare de ordinul microfarazilor;
   d) capacitate echivalentă foarte mică de ordinul picofarazilor.

5. În figura alăturată este reprezentat simbolul unei:
   a) diode redresoare;
   b) fotodiode;
   c) diode stabilizatoare;
   d) diode varicap.

I.2 **10 puncte**

În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt trecuți parametrii caracteristici diodelor, iar în coloana B definițiile acestora.
Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A** şi literele corespunzătoare din coloana **B**.

Coloana A	**Coloana B**
1. Curentul direct continuu	a. tensiunea la bornele diodei în conducție directă, pentru un anumit curent precizat
2. Tensiunea continuă directă	b. valoarea maximă a puterii disipate, pe care dioda o poate suporta fără a se deteriora
3. Curentul direct de vârf	c. tensiunea inversă maximă de vârf pe care dioda o poate suporta în mod repetat fără distrugere
4. Tensiunea inversă maximă de vârf	d. valoarea maximă instantanee a curentului semisinusoidal în sens direct pe care dioda o poate suporta în regim repetitiv
5. Puterea disipată	e. valoarea minimă a tensiunii inverse la care are loc distrugerea diodei
	f. curentul continuu maxim admis în regim permanent prin diodă, în absența componentei alternative

I. 3 **10 puncte**

Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5.
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 5, scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunţului şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă.

1) Capacitatea de barieră a diodei varicap scade cu creşterea tensiunii de polarizare inversă.
2) Dioda Zener funcţionează în regim de polarizare inversă ca diodă stabilizatoare de tensiune.
3) Dioda varicap funcţionează în regim de polarizare directă.
4) Dioda redresoare permite trecerea curentului electric într-un singur sens.
5) Diodele redresoare se folosesc pentru transformarea tensiunii alternative în tensiune pulsatorie de aceeași polaritate.

SUBIECTUL II **30 puncte**

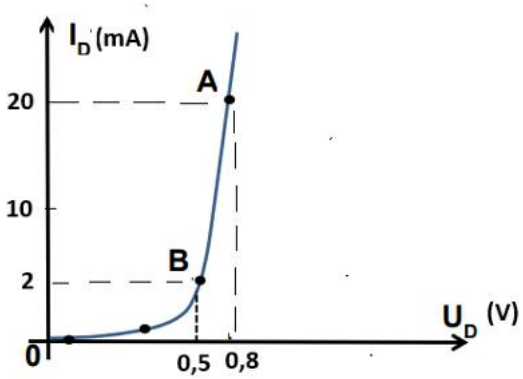
II.1 **18 puncte**

Scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, informaţia corectă care completează spaţiile libere:

a) Dioda varicap, numită şi .....(1)....., funcţionează în polarizare .....(2)..... şi are capacitatea de .....(3)..... , dependentă de tensiunea de polarizare inversă.
b) La aplicarea unei tensiuni ……(4)……., dioda conduce curentul numai când alternanţa ……(5)…….. a tensiunii se aplică pe anod.
c) Dioda Zener este o o diodă semiconductoare care are rolul de a menţine .....(6)..... tensiunea pe o rezistenţă de sarcină.
d) În regim de conducţie capacitatea de .....(7).....a diodei redresoare este mai ….....(8)..... decât capacitatea de barieră.
e) Pentru a îndeplini funcția de stabilizare dioda .....(9) ..... este polarizată invers.

II.2. **12 puncte**

O diodă semiconductoare are caracteristica statică de funcționare prezentată în figura de mai jos. Determinați valoarea rezistenței statice a diodei în curent continuu în cazul în care curentul continuu prin aceasta este egal cu 20 mA.

SUBIECTUL III **30 puncte**

III.1. **15 puncte**

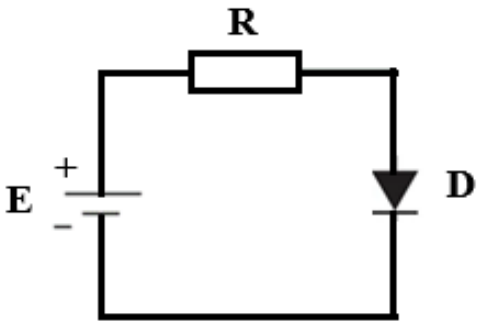
Cu ajutorul ohmmetrului a fost măsurată rezistența internă a diodei în regim de polarizare directă R_D și în regim de polarizare inversă R_I obținându-se următoarele valori înscrise în tabelul de mai jos.

Interpretați rezultatele obținute făcând referire la starea de funcționare a diodei și completați tabelul.

R_D (A +)	R_I (K +)	Starea diodei
mică	mare	
mică	mică	
mare	mare	

III.2. **15 puncte**

În circuitul reprezentat în figura de mai jos se cunosc E = 5V, R = 200 Ω şi căderea de tensiune pe diodă în conducţie directă U_D = 0,6 V.
Determinaţi valoarea intensităţii curentului electric prin diodă.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

I.1 **10 puncte**
1 – b; 2 – a; 3 - a; 4 - d; 5 - c
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I. 2 **10 puncte**
1 – f; 2 – a; 3 – d; 4 - c; 5 - b;
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I.3 **10 puncte**
1 – A; 2 – A; 3 – F; 4 - A; 5 - A
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 **puncte**.*

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1 **18 puncte**

a) 1 – varactor; 2 - inversă; 3 – barieră
b) 4 - alternative; 5 - pozitivă
c) 6 – constantă;
d) 7 – difuzie; 8 – mare
e) 9 - Zener
*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

II.2. **12 puncte**

Conform caracteristicii de funcționare, atunci când curentul continuu prin diodă este egal cu 20 mA, tensiunea pe aceasta este egală cu 0,8 V. *4 puncte*
Valoarea rezistenței statice a diodei în curent continuu este:
$R_D = U_D / I_D$ *4 puncte*
R_D = 0,8 V/ 20 mA =0,04 k□□ = □□□□ *4 puncte*
*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **4 puncte**.*

SUBIECTUL III **30 puncte**

III.1 **15 puncte**

Starea diodei	R_D (A +)	R_I (K +)
FUNCȚIONALĂ	**mică**	**mare**
SCURTCIRCUITATĂ	**mică**	**mică**
ÎNTRERUPTĂ	**mare**	**mare**

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 **puncte**.*

III.2 **15 puncte**

Aplicând Teorema a II-a a lui Kirchhoff:
$E = U_D + U_R$ *4 puncte*
$U_R = I \cdot R$ *2 puncte*
$I = (E – U_D) / R$ *4 puncte*
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **10 puncte.***
Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă punctajul precizat.

I = (5 V – 0,6 V) / 200 Ω
I = 0,022 A = 22 mA
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **5 puncte.***

- **Bibliografie**

1. **Gheaţă, Carmen-Liliana; Cosma, Dragoș-Ionel; Muşat, Carmen**. *Bazele electronice analogice. Clasa a X - a*. Bucureşti: Editura CD PRESS, 2019.
2. **Cărbuneanu, Constantin; Oaru, Gheorghe**. *Bazele electronicii analogice și digitale. Culegere de lucrări de laborator tehnologic. Clasa a X-a.* Bucureşti: Editura CD PRESS, 2012.
3. **Gheaţă, Carmen-Liliana; Cosma, Dragoș-Ionel; Chivu, Aurelian; Muşat, Carmen**. *Bazele electronice analogice. Manual pentru clasa a X - a*. Bucureşti: Editura CD PRESS, 2011.
4. **Rusu, Constantin**. *Electronică analogică. Componente electronice - auxiliar curricular.* Bistrița, 2015. Disponibil la: https://eprofu.ro/docs/electronica/carti/auxiliar-componente-electronice.pdf. Accesat la 10 februarie 2026.

5. **Rusu, Constantin**. *Electronică analogică. Circuite electronice - auxiliar curricular.* Bistrița, 2017. Disponibil la: https://eprofu.ro/docs/electronica/carti/auxiliar-circuite-electronice.pdf. Accesat la 10 februarie 2026.
6. **Rusu, Constantin**. *Bazele electronicii. Lucrări practice - auxiliar curricular*. Bistrița, 2017. Disponibil la: https://eprofu.ro/docs/electronica/carti/auxiliar-lucrari-practice.pdf. Accesat la 10 februarie 2026.
7. **Rusu, Constantin**. *Bazele electronicii. Lucrări de laborator - auxiliar curricular*. Bistrița, 2017. Disponibil la: https://eprofu.ro/docs/electronica/carti/auxiliar-lucrari-laborator.pdf. Accesat la 10 februarie 2026.
8. Ministerul Educației, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, Centrul Naţional de Dezvoltare a Învăţământului Profesional și Tehnic. *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a, în anul școlar 2022 - 2023, învățământ profesional și tehnic, domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări*. București, 2022. Disponibil la: https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ELECTRONICA_AUTOMATIZARI_2022_2023.pdf. Accesat la 10 februarie 2026.
9. Standarde de pregătire profesională pentru calificările profesionale de nivel 4, domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări, anexa nr. 4 la OMENCS nr. 4121 din 13.06.2016
10. Standarde de pregătire profesională pentru calificările profesionale Electronist aparate și echipamente și Electronist rețele de telecomunicații, nivel 3, domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări, anexa nr. 2 la OMENCS nr. 4121 din 13.06.2016
11. Standard de pregătire profesională, calificarea profesională Operator la roboți industriali, nivel 3, domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări, anexa nr. 1 la OME nr. 5419 din 04.07.2024

MODUL II. Electronică digitală

• Notă introductivă

Modulul **„Electronică digitală”** este o componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru domeniul de pregătire **Electronică automatizări** și face parte din curriculum de specialitate (pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală), aferent clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învățământ, din care :

- **52 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Electronică digitala”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. REALIZAREA CIRCUITELOR LOGICE COMBINAȚIONALE CU CIRCUITE INTEGRATE DIGITALE			**Conținuturile învățării**
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
4.1.1	4.2.1 4.2.2	4.3.2 4.3.3 4.3.4	**Bazele algebrei logice** ▪ Proprietățile algebrei logice ▪ Funcții logice ▪ Moduri de exprimare a funcțiilor logice (tabel de adevăr, forma canonică normal disjunctivă/ conjunctivă, forma elementară/ neelementară, diagrame Veitch-Karnaugh) ▪ Minimizarea funcțiilor logice (metoda algebrică sau diagramele Veitch-Karnaugh)
4.1.2 4.1.4 4.1.5	4.2.3 4.2.4 4.2.5 4.2.6 4.2.9 4.2.12 4.2.13 4.2.14 4.2.15 4.2.16 4.2.17	4.3.1 4.3.2 4.3.3 4.3.4	**Porți logice** ▪ Generalități o tipuri de circuite integrate logice - TTL, MOS, CMOS; o tipuri de capsule/ dispunere pini; o parametri (influența Inteligenței artificiale asupra parametrilor circuitelor integrate digitale); o domenii de utilizare; o utilizarea cataloagelor de circuite integrate digitale ▪ Tipuri de porți logice (ȘI, SAU, NU, ȘI-NU, SAU-NU, SAU-EXCLUSIV): - simbol - funcționare/tabel de adevăr - parametri - date de catalog (dispunere pini, tip capsulă)

			▪ Verificarea funcționalității porților logice și identificarea defectelor prin măsurarea parametrilor cu aparate de măsură și control și compararea rezultatelor cu tabelul de adevăr ▪ Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului (reciclarea componentelor defecte), specifice lucrărilor executate ▪ Implementarea funcțiilor logice cu porți logice (funcții de 3, 4 variabile date în forma canonică și elementară)
4.1.3 4.1.4 4.1.5	4.2.5 4.2.6 4.2.7 4.2.8 4.2.9 4.2.10 4.2.11 4.2.12 4.2.13		**Circuite logice combinaţionale** ▪ Tipuri de circuite logice combinaţionale: decodificatoare, codificatoare, demultiplexoare, multiplexoare - definiție - tabel de adevăr - parametri - funcționare - date de catalog (dispunere pini, tip capsulă) - utilizări - sinteza circuitelor logice combinaționale - realizarea circuitelor logice combinaționale cu circuite integrare digitale - verificarea montajelor realizate ▪ Tipuri de defecte – identificare cu ajutorul aparatelor de măsură și control și a tabelei de adevăr și remedierea lor ▪ Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului, specifice lucrărilor executate
7.1.2 7.1.3	7.2.7 7.2.8 7.2.9 7.2.10 7.2.11 7.2.12 7.2.14 7.2.15 7.2.16 7.2.17 7.2.18 7.2.19 7.2.20 7.2.21	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5.	**Circuite basculante** • Tipuri de circuite basculante: astabile, monostabile, bistabile (RS, RS - Master Slave, JK, JK – Master Slave, T, D) - scheme de principiu - tabele de adevăr, - date de catalog - utilizări • Realizarea circuitelor basculante • Verificarea funcționalității circuitelor cu ajutorul cu ajutorul sondelor logice

• Lista minimă de resurse materiale

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în scoală sau la operatorul economic):

- module pentru studiul experimental al componentelor şi circuitelor / plăci de test, surse de alimentare, generatoare de semnal;
- aparate de măsură şi control (multimetre);
- videoproiector, sistem de calcul conectat la internet, cu software utilizat pentru simularea funcționării circuitelor electronice logice

- Auxiliare curriculare, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoate, planşe didactice, reviste de specialitate, documentația lucrărilor practice (cărţi tehnice, dicționare de termeni tehnici, normative specifice, fişe individuale de instructaj de SSM şi PSI, standarde tehnice, standarde de evaluare) etc.
- tabla interactivă;
- componente electronice digitale (porți logice, multiplexoare, demultiplexoare, decodificatoare, codificatoare, circuite basculante astabile, circuite basculante monostabile,);
- cataloage de componente electronice digitale;
- trusa electronistului
- schema circuitului de realizat;
- surse de alimentare;
- echipament de protecţie;
- SDV-uri specifice domeniului electronică automatizări;
- sistem de calcul cu software adecvat pentru simulări.

• Sugestii metodologice

Prezentele sugestii metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în organizarea și desfășurarea activităților de predare–învățare–evaluare, în vederea formării la elevi a competențelor specifice disciplinei.

Predarea disciplinei „Electronică digitală” va avea un caracter aplicativ, centrat pe formarea competențelor tehnice şi pe dezvoltarea gândirii logice şi algoritmice.

Se recomandă corelarea permanentă a noțiunilor teoretice cu aplicații practice, abordarea graduală a conținuturilor, de la concepte fundamentale la aplicații complexe, utilizarea exemplelor din practică și din domeniul tehnologic actual.

Demersul didactic va urmări formarea capacității elevilor de a analiza, proiecta, realiza și testa circuite digitale, în contexte relevante pentru calificarea profesională.

Pentru atingerea competențelor prevăzute în programă, se recomandă utilizarea unor strategii didactice activ-participative, precum: problematizarea, învățarea prin descoperire, exercițiul aplicativ, studiul de caz, proiectul tehnic, lucrul individual și pe echipe.

Învățarea prin proiect este recomandată pentru integrarea cunoştinţelor și dezvoltarea competențelor practice. Proiectele pot viza realizarea unor aplicații precum: circuite combinaționale, afișaje digitale sau sisteme secvențiale simple.

Având în vedere specificul disciplinei, activitățile practice au un rol esențial. Se recomandă utilizarea truselor de laborator și a plăcilor de test, realizarea de montaje cu circuite integrate digitale, efectuarea de măsurători și verificarea funcționării circuitelor, simularea funcționării circuitelor prin intermediul aplicațiilor software dedicate. Ponderea activităților aplicative și practice va fi semnificativă, în concordanță cu profilul tehnologic al calificării.

Laboratorul se poate aprofunda și extinde prin platforme specifice clowd, aplicațiilor de simulare a circuitelor digitale:

- https://www.falstad.com/circuit/circuitjs.html ,
- https://www.tinkercad.com ,
- https://logic.ly/demo/samples ,
- https://everycircuit.com/app ,
- https://dcaclab.com/ro/lab .

Integrarea resurselor digitale facilitează procesul de învățare, contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și duce la creșterea motivației elevilor.

În vederea adaptării demersului didactic la particularitățile colectivului de elevi, se recomandă: elaborarea de sarcini diferențiate, cu grad progresiv de dificultate; acordarea de sprijin suplimentar elevilor cu dificultăți; propunerea unor activități de aprofundare pentru elevii cu performanțe ridicate.

Desfășurarea activităților practice va respecta normele de securitate și sănătate în muncă. Cadrul didactic va asigura utilizarea corectă a echipamentelor și verificarea parametrilor electrici înainte de punerea în funcțiune a montajelor.

În abordarea conținuturilor modulului „Electronică digitală”, se recomandă formarea competențelor verzi prin integrarea sistematică a aspectelor privind consumul energetic al familiilor de circuite digitale (ex. TTL și CMOS), optimizarea funcțiilor logice pentru reducerea consumului, analiza eficienței energetice a sistemelor digitale și aplicarea principiilor de proiectare ecologică (eco-design), astfel încât elevii să dezvolte capacitatea de a selecta soluții tehnice sustenabile și de a evalua impactul alegerii componentelor asupra consumului de energie și duratei de viață a echipamentelor.

Pentru achiziționarea competențelor vizate de parcurgerea modulului „**Electronică digitala**”, se recomandă câteva exemple de lucrări de laborator:

1. Studiul porților logice fundamentale ȘI (AND), SAU (OR), NI (NOT), ȘI-NU (NAND), SAU-NU (NOR), SAU-EXCLUSIV (XOR) folosind circuite integrate.
2. Implementarea funcțiilor logice din expresii booleene, implementare folosind doar porți ȘI-NU (NAND) sau doar SAU-NU (NOR)
3. Teoreme și legi ale algebrei booleene
4. Minimizarea funcțiilor logice prin metoda algebrică
5. Minimizarea funcțiilor logice prin diagrame Karnaugh (2–4 variabile)
6. Proiectarea și implementarea semisumatorului si a sumatorului binar
7. Studiul și implementarea codificatoarelor
8. Studiul și implementarea decodificatoarelor
9. Proiectarea unui circuit de comandă pentru un afișaj cu 7 segmente, utilizând un decodificator BCD-7 segmente
10. Studiul multiplexoarelor
11. Studiul demultiplexoarelor DEMUX 1:4.
12. Implementarea unei funcții logice folosind multiplexor, multiplexor și porți logice
13. Proiectarea unui comparator digital
14. Studiul circuitului basculant astabil realizat porți SI-NU
15. Generator de impulsuri cu trigger Schmitt (înțelegerea fenomenului de histerezis și utilizarea lui pentru generarea semnalelor dreptunghiulare stabile)
16. Studiul bistabilului RS și JK (Realizarea bistabilului RS cu porți ȘI-NU/SAU-NU)
17. Studiul bistabilului JK (ex. 74LS76))
18. Studiul bistabilului D (Implementare cu 74LS74)
19. Proiect final integrator. Proiectarea unui sistem combinațional. Realizarea schemei logice, minimizare, implementare și testare.

Exemplu de activitate de învățare: LABORATOR TEHNOLOGIC

Rezultate ale învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

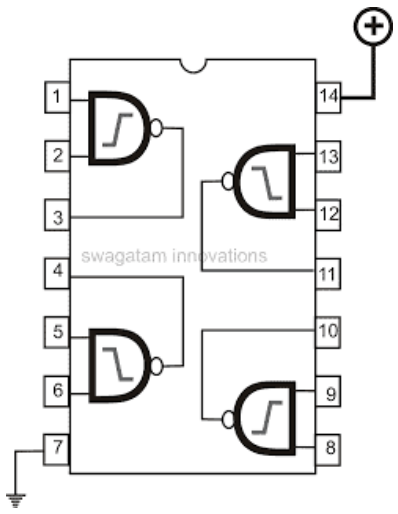
Cunoștințe	***Abilități***	***Atitudini***
4.1.2. *Porţi logice* **7.1.2.** *Circuite logice secvențiale (tabel de adevăr, parametri, clasificări, funcționare, sinteza, utilizări)*	**4.2.3** Identificarea porților logice pe baza tabelului de adevăr **4.2.2.**Selectarea circuitelor digitale din familiile logice TTL si CMOS în conformitate cu documentația tehnică **4.2.3** Identificarea pinilor circuitelor integrate digitale utilizând cataloagele de componente în vederea realizării circuitelor logice. **7.2.8** Realizarea circuitelor electronice secvențiale folosind circuite integrate digitale, conform schemei date ***4.2. 13.*** *Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate* ***4.2.15.*** *Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate*	**4.3.1.***Colaborarea cu membri echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă* ***4.3.2.*** *Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme*

<u>Generator de impulsuri cu trigger Schmitt (înțelegerea fenomenului de histerezis şi utilizarea lui pentru generarea semnalelor dreptunghiulare stabile)</u>

Noțiunii teoretice

Circuitul basculant cu CI MOS 4093

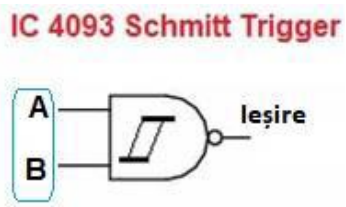
Circuitul 4093 este un circuit cu 14 pini care conține patru porți Schmitt trigger NAND cu logică pozitivă și 2 intrări, așa cum este prezentat în figura următoare. Este posibil să se folosească cele patru porți NAND separat sau împreună în funcție de complexitatea unei aplicții practice.

Porțile logice individuale ale circuitului integrat 4093 funcționează astfel:

Fiecare poartă are două intrări (A și B) și o ieșire. Ieșirea își schimbă starea de la nivelul maxim de alimentare (VDD) la 0V sau invers, în funcție de modul în care sunt alimentate bornele de intrare. Aceast răspuns al ieșirii poate fi înțeles din tabelul de adevăr al porții NAND 4093, așa cum este prezentat mai jos.

Din detaliile tabelului de adevăr alăturat putem interpreta operațiile logice ale porții “SI” astfel:

Intrări

A	B	Ieșire
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

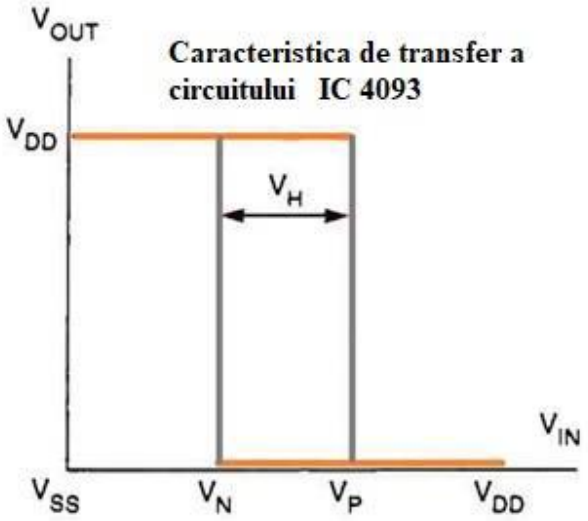
• Când ambele intrări sunt joase (0V), ieșirea devine înaltă sau egală cu nivelul DC de alimentare (VDD).

• Când intrarea A este joasă (0V) și intrarea B este înaltă (între 3 V și VDD), ieșirea devine înaltă sau egală cu nivelul DC de alimentare (VDD).

• Când intrarea B este joasă (0V) și intrarea A este înaltă (între 3 V și VDD), ieșirea devine înaltă sau egală cu nivelul DC de alimentare (VDD).

• Când ambele intrări A și B sunt înalte (între 3 V și VDD), ieșirea devine joasă (0V) Caracteristicile de transfer ale trigger-ului Schmitt quad NAND 4093 sunt prezentate în figura următoare. Pentru toate nivelurile pozitive ale tensiunii de alimentare (VDD), caracteristica de transfer a porților prezintă aceeași structură de bază a formei de undă.

O caracteristică distinctivă a porților NAND din IC 4093 este că toate sunt trigger-e Schmitt. Trigger-ele Schmitt din 4093 sunt o varietate unică de porți NAND.

Una dintre cele mai utile caracteristici ale acestora este cât de rapid reacționează la semnalele primite. Porțile cu trigger Schmitt se vor activa și vor comuta ieșirile la nivel logic înalt sau scăzut atunci când nivelul logic de intrare atinge un real. Aceasta este cunoscută sub numele de histerezis. Capacitatea trigger-ului Schmitt de a crea histerezis este o caracteristică crucială (în mod normal în jur volți folosind o alimentare de 10 V).

Pentru a înțelege mai bine histerezisul în figura A este reprezentată schema elementară a unui oscilator Trigger Smith, iar în figura B sunt ilustrate formele de undă de la intrarea și de la ieșirea circuitului oscilator.

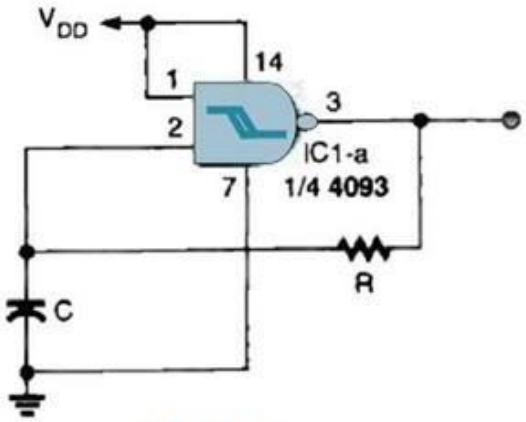

FIGURA A

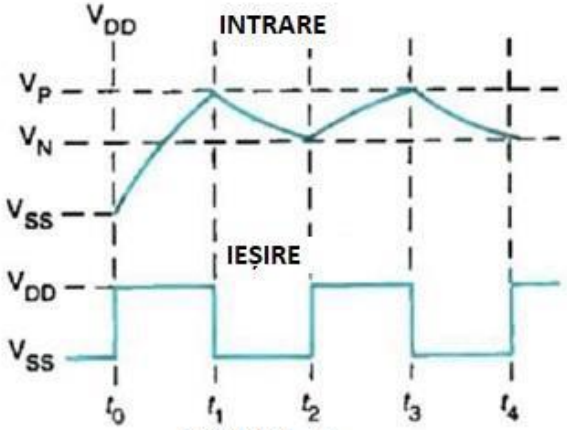

FIGURA B

În Fig. A intrarea pinului 1 al porții este legată la borna de tensiune pozitivă, în timp ce intrarea pinului 2 este atașată la joncțiunea dintre condensator (C) și rezistența de feedback (R).

Condensatorul rămâne descărcat iar intrările și ieșirile porții sunt ambele la tensiune zero (logic 0) până când alimentarea DC este comutată ON către circuit. De îndată ce alimentarea DC este comutată ON către circuitul oscilator, pinul 1 al porții trece instantaneu la nivel înalt, deși pinul 2 rămâne la nivel scăzut. Ieșirea porții NAND urcă la nivel înalt ca răspuns la situația intrărilor (verifică timpul t0 în Fig. B). Ca rezultat, rezistorul R și condensatorul C încep să se încarce până când atinge nivelul VN.

În continuare, pinul 2 devine instantaneu înalt în momentul în care sarcina condensatorului atinge nivelul VN și ,deoarece ambele intrări ale porții sunt la nivel înalt (vezi timpul t1), ieșirea porții trece la nivel scăzut.

Aceasta forțează C să se descarce prin R până când atinge nivelul VN. Când tensiunea pe pin#2 scade până la nivelul VN, ieșirea porții revine la nivel înalt.

Această succesiune de cicluri ON/OFF ale ieșirii continuă atât timp cât circuitul rămâne alimentat. Așa oscilează circuitul.

Dacă privim graficul de temporizare, observăm că ieșirea devine scăzută numai când intrarea atinge valoarea Vp, iar ieșirea urcă la nivel înalt numai după ce intrarea scade sub nivelul VN. Acest lucru este determinat de încărcarea și descărcarea condensatoarelor pe intervalele de timp t0, t1, t2, t3 etc.

Din discuția de mai sus putem vedea că ieșirea trigger-ului Schmitt comută numai când intrarea atinge un nivel scăzut bine definit VN și un nivel înalt Vp. Această acțiune a unui trigger Schmitt de a comuta ON/OFF ca răspuns la praguri de tensiune de intrare bine definite se numește **histerezis**.

Unul dintre principalele avantaje ale circuitului oscilator Schmitt este că pornește automat atunci când circuitul este alimentat. Tensiunea de alimentare controlează frecvența de funcționare a circuitului.

Fișa de lucru pentru laborator

Mod de organizare: grupe de 2 elevi

Rezolvați următoarele cerințe:

1. Accesați platforma online www.falstad.com . Se va deschide o fereastră ca în figura 1.

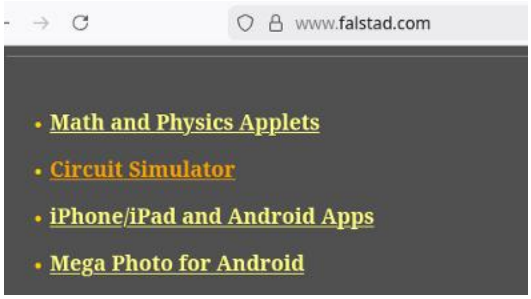

Fig.1 Interfață de selecție a programelor simulatoare

2. Selectați din meniu opțiunea: **Circuit Simulator**.

….se va deschide o fereastră ca în figura 2.

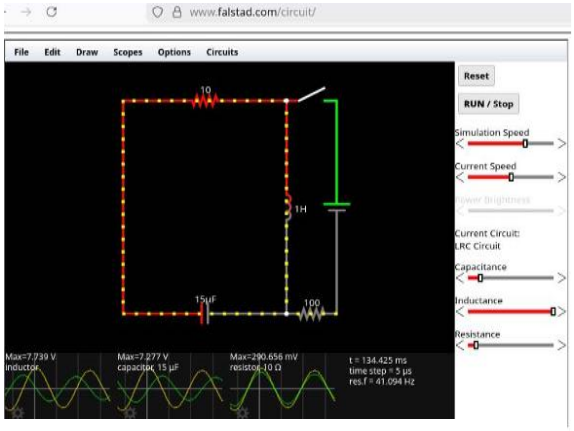

Fig.2 Interfață program simulator circuite electronice.

3. Salvați următoarea secvență de program într-un document cu numele **Trigger Smith** care să aibă extensia **.txt** .

secvență program:

$ 1 0.000005 0.529449005047003 33 5 50 5e-11

151 144 160 304 160 2 2 5 5

209 208 240 208 288 4 0.000001 1.9417768567223312 0.001 0 12

r 208 224 352 224 0 4700

w 208 240 208 224 0

w 304 160 352 160 0

g 208 288 208 336 0 0

R 112 128 112 208 0 0 40 12 0 0 0.5

w 208 224 144 176 0

w 112 128 144 144 0

w 352 160 352 224 3

o 9 4 0 4618 5 0.0001 0 1

4. În meniul **File** din imaginea din figura 2 selectați **Open File** și încărcați documentul **Trigger Smith.txt** creat. Se va obține imaginea din figura 3.

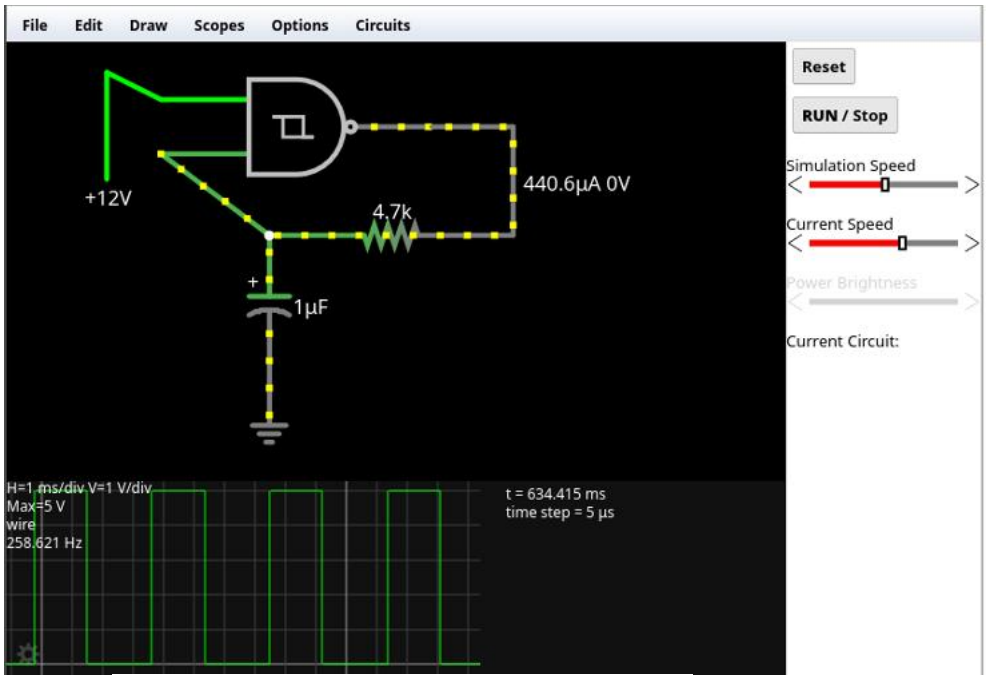

Fig.3 Generator de semnal **Trigger Smith**

Observații: Pentru alegerea unui rezistor R cu valoarea rezistenței de 4.7 kΩ și a unui condensator C cu valoarea capacității de 1µF se observă că frecvența obținută la ieșirea porții este de 258.621 Hz.

5. Completați valoarea frecvenței obținute la ieșirea porții triggerate dacă valorile pentru R și C se modifică conform tabelului de mai jos:

Nr.crt	R	C	f
1	2.2 K	1 µF	
2	4.7 K	100 nF	
3	2.2 K	100 nF	
4	4.7 K	560 nF	
5	2.2 K	560 nF	

Pentru obținerea frecvenței solicitate modificați valorile componentelor în platforma prin dublu click pe componenta selectată!

6. Observați din simulările realizate prin înlocuirea valorilor rezistive R și capacitive C cum variază frecvența.

Alegeți valoarea de adevăr (A – adevărat; F – fals) pentru următoarele afirmații:

a. Dacă valoarea rezistenței electrice rămâne constantă și valoarea capacității electrice scade atunci frecvența trigger-ului va crește;

b. Dacă valoarea rezistenței electrice scade și valoarea capacității electrice rămâne constantă atunci frecvența trigger-ului va scade ;

c. Dacă valoarea rezistenței electrice scade și valoarea capacității electrice scade atunci frecvența trigger-ului va crește;

d. Dacă valoarea rezistenței electrice crește și valoarea capacității electrice crește atunci frecvența trigger-ului va crește;

Barem de corectare și notare

5.

Nr.crt	R	C	f
1	2.2 K	1 uF	549.451 Hz
2	4.7 K	100 nF	2.083 kHz
3	2.2 K	100 nF	4.167 kHz
4	4.7 K	560 nF	561.798 Hz
5	2.2 K	560 nF	974.026 Hz

6. a. – A; b. – F; c. – A; d – F.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă 1p. Se acordă 1p in oficiu.

Fișa de observare a activității elevului

Criteriu	**Activitate realizată de elev**	
	Da	**NU**
Colaborează cu membrii echipei		
Își asumă inițiativă în rezolvarea problemelor		
Utilizează corect vocabularul comun și cel de specialitate		
Comunică rezultatul activității profesionale desfășurate		
Realizează toate cerințele din fișa de lucru		
Respectă normele SSM		

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului „Electronică digitală” va avea un caracter continuu, formativ și aplicativ, urmărind măsura în care elevii dobândesc atât cunoștințe teoretice, cât și competențe practice specifice domeniului tehnic. Procesul de evaluare va fi corelat cu competențele prevăzute în programă și va reflecta specificul tehnologic al modulului.

Procesul de evaluare va avea în vedere măsura în care elevii pot transpune cunoștințele teoretice în aplicații practice, pot analiza și proiecta circuite digitale, utilizează corect simbolurile și schemele electrice, respectă normele de securitate în laborator și folosesc eficient resursele și instrumentele digitale. Se recomandă menținerea unui echilibru între evaluarea teoretică și cea practică. Totodată, accentul va fi pus pe capacitatea elevului de a integra și aplica noțiunile dobândite în situații concrete de lucru, precum și pe dezvoltarea autonomiei și responsabilității în rezolvarea sarcinilor tehnice.

Forme de evaluare

Evaluarea inițială

Se realizează la începutul modulului pentru identificarea nivelului de pregătire al elevilor, în special în ceea ce privește:

- noțiunile de logică matematică;
- sistemele de numerație;
- elementele fundamentale de electricitate.

Evaluarea formativă (continuă)

Are rol de reglare a procesului de învățare și poate include:

- fișe de lucru cu exerciții de proiectare și analiză;

- rezolvarea tabelelor de adevăr și simplificarea funcțiilor logice;
- simularea circuitelor în aplicații software;
- observația sistematică a activității în laborator;
- autoevaluarea și evaluarea între colegi.

Feedback-ul va fi oferit constant, pentru corectarea erorilor și consolidarea competențelor.

Evaluarea sumativă

Se realizează la finalul unei unități de învățare sau al modulului și poate include:

- probe scrise (itemi obiectivi, semiobiectivi și probleme aplicative);
- probe practice (realizarea și testarea unui montaj digital);
- proiecte individuale sau de echipă;
- portofoliu tehnic (scheme, simulări, documentație).

În cazul probelor practice, se vor evalua corectitudinea conexiunilor, funcționarea circuitului, capacitatea de identificare și remediere a erorilor.

Se recomandă utilizarea de instrumente și criterii de evaluare:

- bareme și grile de evaluare;
- rubrici pentru proiecte;
- fișele de observație pentru activitatea practică;
- criterii clare privind corectitudinea tehnică, funcționalitatea și eficiența soluției propuse.

Evaluarea utilizând metodele digitale permite monitorizarea progresului elevilor, oferirea unui feedback rapid și personalizat.

Exemple de platforme pentru evaluare digitală:

- Google Forms – pentru teste online cu corectare automată.
- Microsoft Forms – evaluări rapide integrate în mediul educațional digital.
- Kahoot! – evaluare interactivă și verificare rapidă a cunoștințelor.
- Moodle – gestionarea testelor, rubricilor și portofoliilor digitale.
- Google Classroom – distribuirea și evaluarea proiectelor.
- Logisim sau Proteus – evaluarea practică prin simularea circuitelor digitale.
- Etcai.com - instrument digital de evaluare ce oferă activități interactive auto-corectate și simulări de circuite digitale, care permit evaluarea formativă și sumativă a competențelor practice și teoretice ale elevilor într-un mediu digital adaptiv

Evaluarea la modulul „Electronică digitală” trebuie să fie relevantă profesional, să stimuleze gândirea logică și tehnologică și să încurajeze responsabilitatea în utilizarea resurselor și a echipamentelor. Se recomandă utilizarea unor metode variate, adaptate nivelului de pregătire al elevilor și specificului calificării profesionale.

Elaborarea instrumentului de evaluare va porni de la o situație practică, concretă și relevantă pentru domeniul tehnic, iar în raport cu aceasta vor fi stabilite cunoștințele teoretice și competențele care urmează să fie evaluate.

Exemplu de activitate de evaluare *Se dorește evaluarea cunoștințelor referitoare la aplicarea bazelor algebrei booleene in implementarea circuitelor cu porți logice.*

Tema: Implementarea functiilor logice cu porți logice utilizând bazele algebrei booleene

Rezultate ale învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe	***Abilități***	***Atitudini***
4.1.1 *Bazele algebrei logice* ***4.1.2.*** *Porți logice*	***4.2.1.*** *Operarea cu proprietățile algebrei booleene în vederea minimizării funcțiilor logice*	***4.3.2.*** *Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme*

Cunoștințe	*Abilități*	*Atitudini*
	4.2.3 Identificarea porților logice pe baza tabelului de adevăr **4.2.4** Implementarea funcțiilor logice cu porți logice ***4.2. 13.*** *Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate* ***4.2.15.*** *Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate* ***4.2.17.*** *Formularea şi exprimarea argumentelor în vederea susținerii soluțiilor propuse*	

TEST DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 40 minute

SUBIECTUL I **20 puncte**

I.1.Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos scrieți pe foaia de lucru litera corespunzătoare răspunsului corect:

(5X 2p= 10p)

1. Relația $A + A \cdot B$ este egală cu:
   a) A
   b) A+B;
   c) B;
   d) $A \cdot B$.

2. Rezultatul operaţiei booleene $A \cdot A$ este:
   a) 0;
   b) 1;
   c) A;
   d) $\overline{A} \cdot$

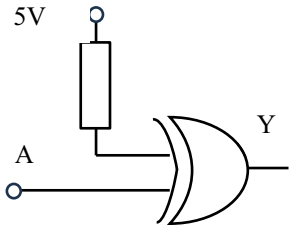
3. Expresia logică $\overline{A \oplus 0}$ are valoarea:
   a) 0;
   b) 1;
   c) A ;
   d) $\overline{A}$.

4. Expresia $Y = A \cdot B$, este utilizată pentru funcția logică:
   a) SAU;
   b) SI;
   c) SAU-EXCLUSIV;

d) SAU-NU.

5. La ieșirea circuitului din figura alăturată, funcția Y are valoarea:

a) 0;
b) 1;
c) A;
d) $\bar{A}$.

I.2 Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5

(5 × 2p = 10p)

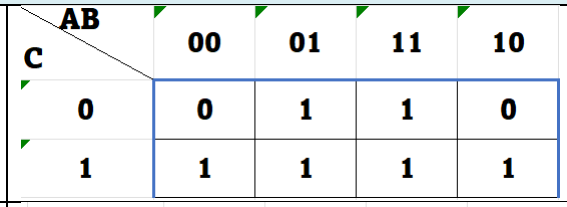
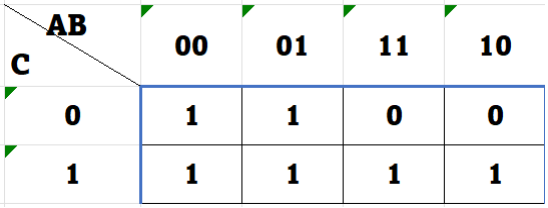
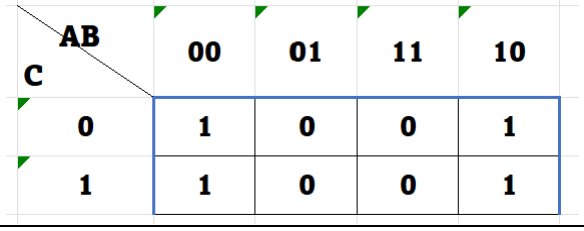
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 5 scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă:

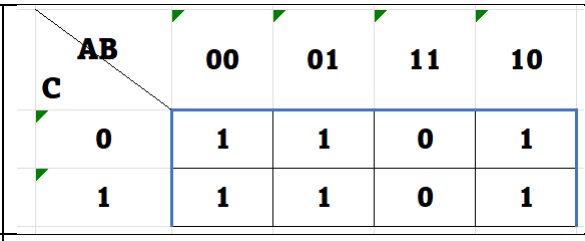
1. Ieșirea porții logice SAU are valoarea logica 1, dacă și numai dacă toate intrările ei au valoarea logică 1;
2. Nivelul acceptat al semnalului de ieșire, pentru un circuit TTL, pentru starea 0 logic, este de 1V;
3. În regim dinamic, puterea consumată crește odată cu creșterea frecvenței de funcționare a porții;
4. Poarta SI are la ieșire valoarea logica 1 doar când toate intrările sunt în 1 logic;
5. Intrarea neutilizată a unei porți TTL se conectează fie la alimentarea circuitului fie împreună cu o altă intrare

Subiectul II **30p**

II.1. În tabelul de mai jos sunt reprezentate, în coloana A, funcții logice prin diagrame Karnaugh, iar în coloana B, funcții exprimate cu variabile logice. Stabiliți corespondența dintre elementele coloanei A și cele ale coloanei B

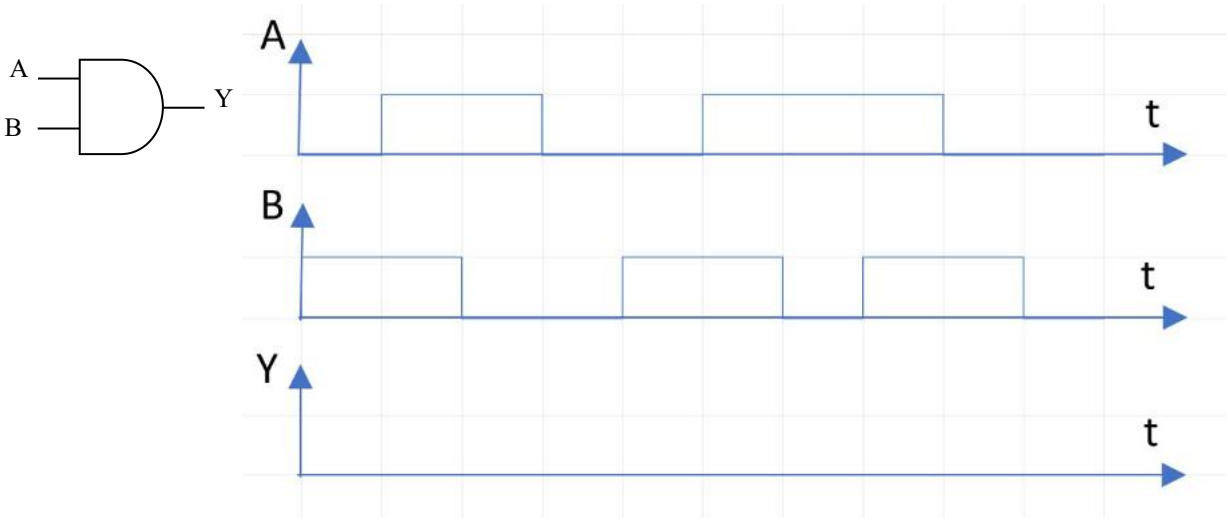
(4X5p=20p)

A		B	
a		1	$Y = B + C$
b		2	$Y = \bar{B}$
c		3	$Y = \bar{A} + \bar{B}$

d		4	$Y = A + \bar{B}$
		5	$Y = \bar{A} + C$

II. 2. Mai jos sunt reprezentate evoluțiile in timp la intrările A și B ale porți din figura următoare. Completează evoluția în timp a semnalului Y de la ieșirea porții logice.

10p

Subiectul III 40p

III.1. Se dorește realizarea unui sistem logic combinațional care comandă pornirea unui ventilator într-un laborator.
Ventilatorul trebuie să pornească automat în următoarele situații:

- temperatura din laborator este ridicată;
- SAU este detectată prezența aburului;
- dar numai dacă sistemul general este activat.

Se definesc următoarele variabile logice:
S – stare sistem (S = 1 sistem activ; S = 0 sistem oprit)
T – senzor de temperatură (T = 1 temperatură ridicată; T = 0 temperatură normală)
A – senzor de aburi (A = 1 Abur detectat; AF = 0 fără aburi)
Ieșirea sistemului este:
V – comandă ventilator (V = 1 ventilator pornit; V = 0 ventilator oprit)

Se cere:

a) Completați tabelul de adevăr al sistemului.
b) Scrieși expresia logică a ieșirii V utilizând termeni canonici.
c) Simplificați funcția logică.
d) Desenați circuitul logic folosind porți SI-NU (NAND).

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

SUBIECTUL I 20 puncte

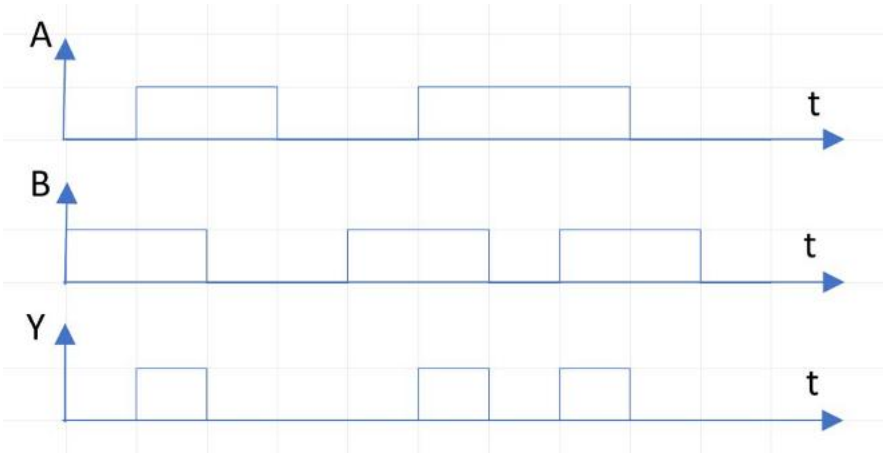
I.1 1 a); 2c); 3 a); 4 b); 5 d).
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 **puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.

I.2 1- F; 2- F; 3- A; 4- A; 5- A
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 **puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.

SUBIECTUL II 30 puncte

II.1 a-1; b-5; c-2; d-3.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 **puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.
II.2

Pentru răspuns corect se acorda **10 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.
Subiectul III 40p

a) Tabelul de adevăr

S	T	A	V
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

Pentru răspuns corect se acorda **8 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**

b) $V = P_5 + P_6 + P_7 = S \cdot \overline{T} \cdot A + S \cdot T \cdot \overline{A} + S \cdot T \cdot A$

Pentru răspuns corect se acorda **8 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**

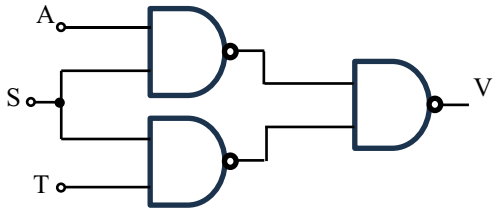
c) $V = S \cdot \overline{T} \cdot A + S \cdot T \cdot \overline{A} + S \cdot T \cdot A = S \cdot \overline{T} \cdot A + S \cdot T \cdot \overline{A} + S \cdot T \cdot A + S \cdot T \cdot A$

$V = S \cdot A(\overline{T} + T) + S \cdot T(\overline{A} + A) = S \cdot A + S \cdot T$

Pentru răspuns corect se acorda **8 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**

d) $V = S \cdot A + S \cdot T = \overline{\overline{S \cdot A} \cdot \overline{S \cdot T}}$ **-** aplicam teorema lui De Morgan

Pentru răspuns corect se acorda **8 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**

Pentru răspuns corect se acorda **8 puncte**. Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**

Model de evaluare pentru lucrarea de laborator: Implementarea unui circuit de comandă cu circuite integrate digitale

Rezultate ale învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe	***Abilități***	***Atitudini***
4.1.1 *Bazele algebrei logice* ***4.1.2.*** *Porţi logice*	**4.2.3** Identificarea porților logice pe baza tabelului de adevăr **4.2.4** Implementarea funcțiilor logice cu porţi logice **4.2.2.**Selectarea circuitelor digitale din familiile logice TTL si CMOS în conformitate cu documentația tehnică **4.2.3** Identificarea pinilor circuitelor integrate digitale utilizând cataloagele de componente în vederea realizării circuitelor logice. ***4.2. 13.*** *Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate* ***4.2.15.*** *Comunicarea/ raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate* ***4.2.17.*** *Formularea şi exprimarea argumentelor în vederea susținerii soluțiilor propuse*	**4.3.1.***Colaborarea cu membri echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă* ***4.3.2.*** *Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme*

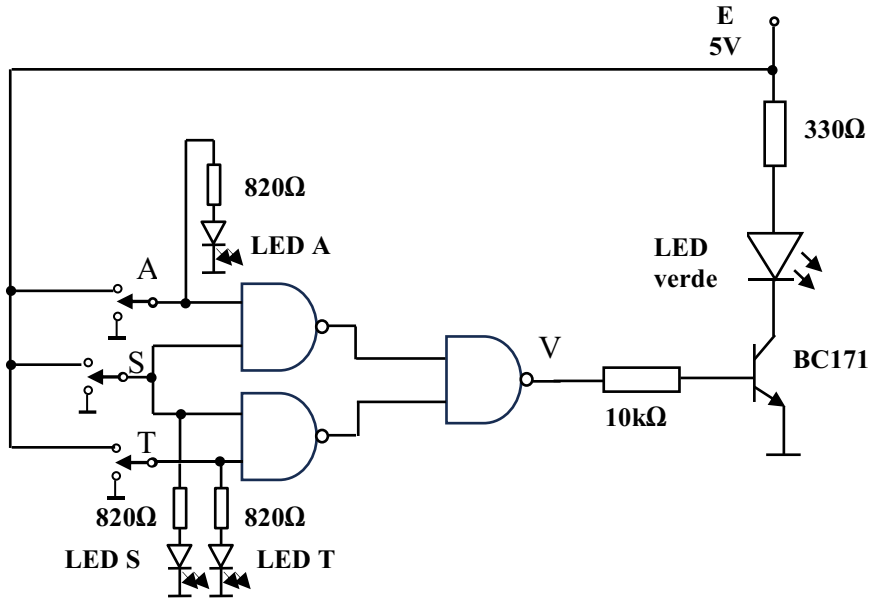
Fișa de evaluare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Mod de organizare: Grupe de 3 elevi
Materiale necesare:

- Sursa de alimentare;
- Componente electronice: circuit integrat MMC 4011, comutatoare logice, Tranzistor bipolar BC171, Rezistoare 330Ω, 10KΩ, 820Ω, Leduri MDE 1101 V diferite culori;
- Bradboard/ platforma laborator;
- Aparate de măsură (voltmetru)

Se dă schema din figura următoare**:**

Cerințe:

1. Organizați locul de muncă astfel încât să realizați montajul;
2. Identificați și alegeți componentele primite conform schemei electronice;
3. Verificați starea de funcționare a componentelor primite;
4. Realizați montajul conform schemei date;
5. Verificați funcționarea montajului
6. Completați tabelul următor cu valorile de tensiune măsurate, și determinați valorile logice:

S		T		A		V	
Stare logică	Valoare tensiune măsurată	Stare logică	Valoare tensiune măsurată	Stare logică	Valoare tensiune măsurată	Stare logică	Valoare tensiune măsurată
0		0		0			
0		0		1			
0		1		0			
0		1		1			
1		0		0			
1		0		1			
1		1		0			
1		1		1			

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora	
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	25%	Interpretarea schemei electronice în vederea realizării sarcinii de lucru.	13 p
			Identificarea si alegerea componentelor, sculelor, AMC-urilor, echipamentelor de protecţie adaptate sarcinii de lucru	10p
			Sunt respectate normele de protecţie a mediului, normativele, regulile de sănătate şi securitate a muncii	2p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	60%	Verificarea componentelor utilizate	12p
			Realizarea circuitului	12p
			Completarea tabelului de adevăr	15p
			Verificarea modului de funcționare a circuitului - Folosirea corespunzătoare a echipamentelor de lucru, a aparatelor de măsură şi control	15p
			Respectarea normelor NTSM şi PSI	6p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	15%	Argumentarea etapelor de realizare a sarcinii de lucru şi	10p
			Terminologia de specialitate e folosită corect	5p

- ## Bibliografie

1. **Chivu Aurelian, Muşat Carmen, Cosma Dragoş, Gheaţă Carmen**. Bazele electronice digitale. Manual clasa a X-a, Ed. CDPRESS, Bucureşti , 2011
2. **Muşat Carmen, Cosma Dragoş, Gheaţă Carmen**. Bazele electronice digitale. Manual clasa a X-a, Ed. CDPRESS, Bucureşti , 2017
3. **Chivu Aurelian, Cosma Dragoş, Bistriceanu Ionuț**. Circuite electronice digitale. Manual clasa a XI-a, Ed. CDPRESS, Bucureşti , 2018
4. **Rusu, Constantin**. *Electronică digitală - auxiliar curricular*. Bistrița, 2017. Disponibil la: https://eprofu.ro/tehnic/electronica-digitala/. Accesat la 17 februarie 2026.
5. Ministerul Educației, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, Centrul Naţional de Dezvoltare a Învăţământului Profesional şi Tehnic. *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a, în anul școlar 2022 - 2023, învățământ profesional și tehnic, domeniul de pregătire profesională Electronică automatizări*. București, 2022. Disponibil la: https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ELECTRONICA_AUTOMATIZARI_2022_2023.pdf. Accesat la 17 februarie 2026.

MODUL III. Măsurări electronice

• Notă introductivă

Modulul, **„Măsurări electronice”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **26 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Măsurări electronice”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Electronică automatizări** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 8 Evaluarea stării de funcționare a circuitelor și echipamentelor electronice			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Conţinuturile învăţării**
8.1.1 8.1.4 8.1.5	8.2.1 8.2.2 8.2.3 8.2.11 8.2.12 8.2.13 8.2.14 8.2.15 8.2.16 8.2.17 8.2.18 8.2.19	8.3.1 8.3.2 8.3.3 8.3.4 8.3.5 8.3.6 8.3.7 8.3.8 8.3.9	- **Aparate de măsură digitale** ▪ Schema bloc generală; ▪ Principiul de funcţionare; ▪ Tipuri: ampermetrul, voltmetrul, impedanţmetrul, capacimetrul, inductanţmetrul, frecvenţmetrul, multimetrul. - Verificarea stării de funcţionare a aparatelor de măsură digitale. - Măsurarea mărimilor electrice și a parametrilor circuitelor cu ajutorul aparatelor de măsură digitale (tensiunea electrică, intensitatea curentului electric, rezistența electrică și capacitatea electrică). - Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului, specifice operațiilor executate.
8.1.2 8.1.4 8.1.5	8.2.4 8.2.5 8.2.6 8.2.10 8.2.11 8.2.12 8.2.13		- **Generatoare de semnal** ▪ Definiție; ▪ Tipuri de generatoare: sinusoidale și dreptunghiulare; ▪ Schema bloc generală; ▪ Principiul de funcționare; ▪ Panoul frontal;

	8.2.14 8.2.15 8.2.16 8.2.17 8.2.18 8.2.19		▪ Funcții. - Utilizarea generatoarelor de semnal în evaluarea stării de funcţionare a echipamentelor. - Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului, specifice operațiilor executate.
8.1.3 8.1.4 8.1.5	8.2.7 8.2.8 8.2.9 8.2.10 8.2.11 8.2.12 8.2.13 8.2.14 8.2.15 8.2.16 8.2.17 8.2.18 8.2.19		- **Osciloscopul** ▪ Tipuri: analogice, digitale; ▪ Schema bloc generală; ▪ Principiul de funcționare; ▪ Panoul frontal; ▪ Sonde de măsură; ▪ Funcții. - Vizualizarea semnalelor electrice și a parametrilor circuitelor cu ajutorul osciloscopului în vederea evaluării stării de funcționare a echipamentelor. - Măsurarea mărimilor electrice și a parametrilor circuitelor cu ajutorul osciloscopului (amplitudine, defazaj, frecvență). - Interpretarea rezultatelor măsurătorilor. - Norme de sănătate și securitate în muncă, de protecția mediului, specifice operațiilor executate.

- **Lista resurselor materiale necesare formării competențelor**

Pentru atingerea rezultatelor învățării prevăzute în curriculum, unitatea de învățământ și/sau operatorul economic partener trebuie să asigure o dotare minimă care să includă:

- **Unelte și aparate specifice domeniului electronic**, de tipul: trusa electronistului, șurubelnițe, clești, testere de tensiune, pistoale de lipit, stripper pentru cabluri, echipament de protecție etc.
- **Module și plăci experimentale** pentru studiul măsurărilor electronice, împreună cu circuite, sisteme și surse de alimentare corespunzătoare.
- **Aparate de măsură și control (AMC)** ampermetrul, voltmetrul, impedanţmetrul, capacimetrul, inductanţmetrul, frecvenţmetrul osciloscop, generator de semnal, multimetrul.
- **Materiale didactice și auxiliare curriculare**, cum ar fi: fișe de lucru și de documentare, fișe suport pentru activități practice, reviste de specialitate, documentații tehnice aferente lucrărilor, bloguri sau site-uri de specialitate, resurse digitale, platforme educaționale online, dicționare de termeni tehnici, normative specifice, standarde tehnice și de evaluare, precum și fișe individuale pentru instruirea SSM și PSI.
- **Echipamente multimedia și TIC**, inclusiv tablă interactivă, videoproiector și sistem informatic conectat la internet, dotat cu aplicații software pentru proiectarea schemelor și simularea funcționării circuitelor electrice.

- **Sugestii metodologice**

Procesul de predare–învățare–evaluare în cadrul modulului ”**Măsurări electronice**” trebuie organizat astfel încât să asigure formarea progresivă a competențelor vizate, printr-o îmbinare echilibrată între cunoștințe teoretice și activități de laborator tehnologic.

În acest sens, se recomandă următoarele direcții metodologice:

Abordare curriculară. Organizarea procesului de predare–învățare pe baza competențelor prevăzute în SPP, cu accent pe rezultate aplicabile în contexte reale de muncă.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu cerințe educaționale speciale.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și de ritmul de asimilare a cunoștințelor de către colectivul instruit.

Relația teorie–practică. În cadrul procesului didactic, se asigură o corelare permanentă între conținuturile teoretice și aplicațiile practice, prin prezentarea și explicarea prealabilă a noțiunilor teoretice indispensabile desfășurării lucrărilor de laborator. Activitățile practice se desfășoară sub îndrumarea cadrului didactic, care, la începutul fiecărei lucrări de laborator, prezintă structura și obiectivele urmărite, modul de lucru, precum și criteriile și modalitățile de evaluare pentru aprecierea finală a performanței elevilor.

Strategii didactice. Modulul „**Măsurări electrice**” are o structură flexibilă, oferind posibilitatea de a încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Utilizarea metodelor activ participative: explicația, conversația euristică, studiul de caz, problematizarea; învățarea prin descoperire și prin proiect; asaltul de idei, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, joc de rol, metoda ciorchinelui, modelul experimental, activitățile de documentare, modelarea, observația/ investigația dirijată etc..

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu cerințe educaționale speciale.

Resurse educaționale. Integrarea mijloacelor moderne (simulatoare, software de proiectare, platforme, aplicații și jocuri online), animațiilor și a resurselor multimedia.

Competențe transversale. Dezvoltarea responsabilității, a spiritului de echipă și a autonomiei, promovarea respectării normelor de SSM și PSI, precum și a unei conduite profesionale etice.

Asigurarea finalităţilor activităţilor didactice

a) remediere - corectarea lacunelor de bază; microsecvenţe explicite, exerciții graduale, feedback imediat; instrumente formative scurte;

b) consolidare - exersare variată, transfer între sarcini similare/diferite; interconectarea conţinuturilor; recapitulări strategice;

c) aprofundare - probleme nonrutiniere, analiză, argumentare, studii de caz; conexiuni interdisciplinare controlate; extindere - proiecte aplicative, cercetare dirijată, utilizarea resurselor digitale/experimente; competenţe-cheie transversale (colaborare, comunicare, digital, cetăţenie); performanţă - pregătire diferenţiată pentru elevi cu potenţial ridicat (cercuri/miniproiecte/ateliere);

d) aplicarea competenţelor formate/dezvoltate pentru rezolvarea situaţiilor-problemă întâlnite în viaţa de zi cu zi.

Listă orientativă cu teme pentru lucrările de laborator:

1. Măsurarea tensiunii într-un circuit.
2. Măsurarea curentului într-un circuit.
3. Măsurarea rezistenței unui rezistor.
4. Măsurarea capacității unui condensator (cu capacimetru/multimetru).
5. Identificarea unei componente necunoscute (R sau C) prin măsurare.
6. Identificarea funcțiilor și a reglajelor generatorului de semnal.
7. Utilizarea generatorului - setarea amplitudinii și a frecvenței semnalului.
8. Setarea generatorului de semnal la o frecvență dată.
9. Generarea unui semnal sinusoidal/dreptunghiular cu generatorul.
10. Identificarea elementelor de comandă și a reglajelor osciloscopului-elementele panoului frontal.
11. Măsurarea amplitudinii și frecvenței cu osciloscopul.
12. Utilizarea osciloscopului pentru verificarea unui circuit electronic.
13. Măsurarea perioadei și frecvenței semnalului cu osciloscopul.
14. Compararea semnalului la intrare și la ieșire (montaj simplu).
15. Măsurarea amplitudinii semnalului (Vpp) cu osciloscopul.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este **“Metoda cubului”.**

Această metodă permite explorarea temei din șase perspective distincte, la fel cum un cub are șase fețe. Fiecare „față” corespunde unei operații mentale și propune o sarcină de lucru formulată, de regulă, prin verbe la imperativ. Astfel, elevii trec treptat de la observarea simplă a subiectului la înțelegerea profundă și la argumentarea critică.

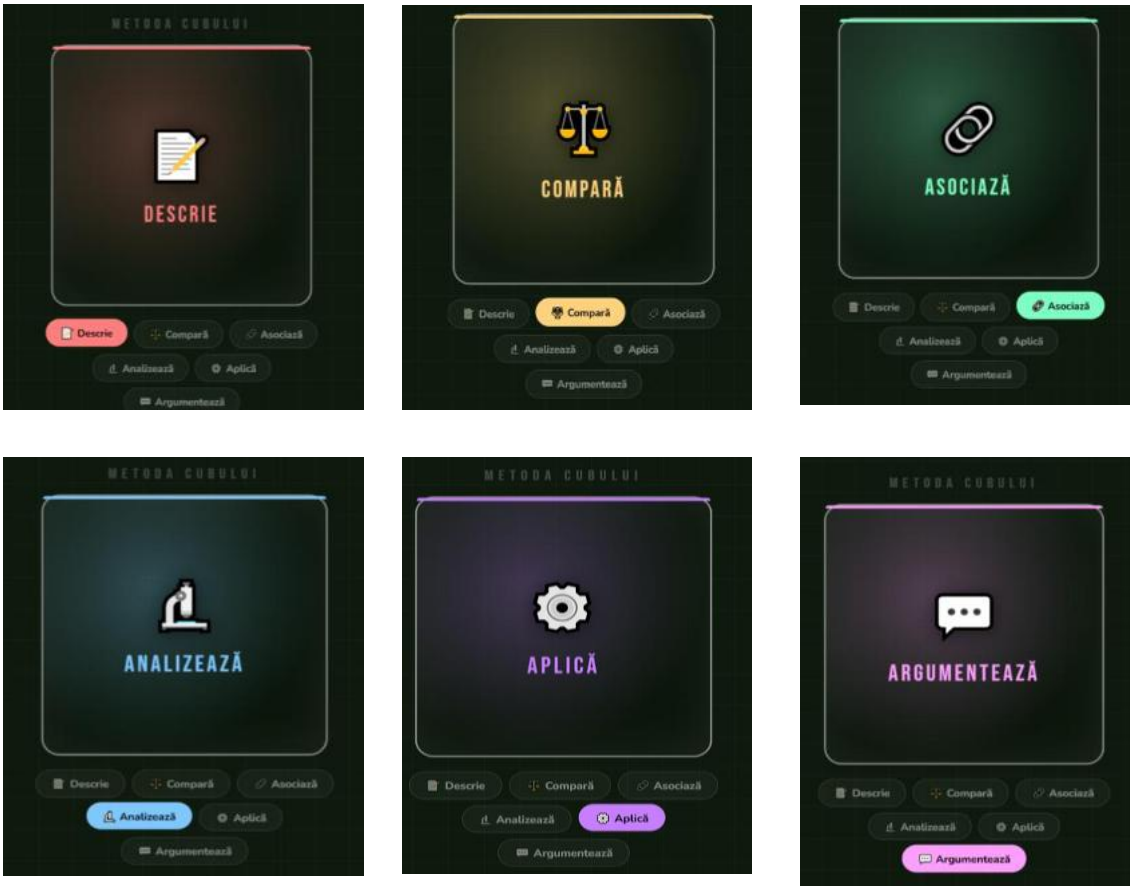
Cele 6 fețe (operații mentale) ale cubului:

- **Descrie**: prezintă aspectele observabile ale subiectului (formă, mărime, caracteristici generale).
- **Compară**: identifică asemănări și deosebiri față de alte obiecte / idei similare.
- **Asociază**: stabilește legături cu alte idei, experiențe sau situații („la ce te face să te gândești?”).
- **Analizează**: examinează structura subiectului, componentele și detaliile acestuia.
- **Aplică**: arată cum poate fi folosit subiectul în viața reală sau în contexte noi.
- **Argumentează**: formulează motive pro și/sau contra și susține o opinie despre subiect.

Pentru a face activitatea mai atractivă, cadrul didactic poate utiliza un asistent de inteligență artificială (de exemplu, Claude.ai) pentru a genera un cub interactiv. Pe fețele cubului vor apărea etichetele: **Descrie, Compară, Asociază, Analizează, Aplică, Argumentează**.

Exemplu de prompt:

„Generează un cub interactiv care să aibă următoarele fețe: Descrie, Compară, Asociază, Analizează, Aplică, Argumentează.”

Folosită la clasă alături de cubul interactiv 3D (proiectat pe ecran sau distribuit elevilor), metoda devine o experiență vizuală și colaborativă. Cubul se rotește interactiv la fiecare perspectivă activă, ancorându-le atenția elevilor mai eficient decât un simplu tabel sau listă pe tablă.

Exemplu de utilizare - Metoda cubului - Tema „Generatoare de semnal”
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
8.1.2 Generatoare de semnal (principiu de funcţionare, schemă bloc generală, funcţii, panou frontal).	8.2.4. Identificarea elementelor panoului frontal al generatorului de semnal. 8.2.6. Utilizarea generatorului de semnal în evaluarea stării de funcţionare a echipamentelor.	8.3.1. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă. 8.3.2. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme. 8.3.3. Îndeplinirea sarcinilor de lucru cu responsabilitate şi seriozitate. 8.3.4. Conştientizarea importanţei măsurărilor pentru domeniul tehnic. 8.3.6. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme. 8.3.9. Manifestarea gândirii critice şi creative în domeniul tehnic.

OBIECTIVE

1. Identificarea elementelor panoului frontal al generatorului de semnal.
2. Efectuarea reglajelor iniţiale în funcţie de parametrii semnalului dorit.
3. Utilizarea generatorului de semnal în evaluarea stării de funcţionare a echipamentelor.

Etape de lucru

- Se anunță tema: Generatoare de semnal.
- Se prezintă fețele cubului și fișele de lucru aferente.
- Se împarte clasa în 6 grupe a câte 3-4 elevi şi fiecare grupă îşi va alege un reprezentant care va nota pe fișa de lucru cele stabilite de membrii grupului.
- Se alocă un interval de lucru de 10 minute pentru rezolvarea sarcinilor. La finalul acestui interval, reprezentantul fiecărei grupe prezintă pe scurt rezultatele consemnate în fișa de lucru.
- Cadrul didactic intervine pentru clarificarea conceptelor și a terminologiei de specialitate, oferind explicații suplimentare atunci când este necesar și completează răspunsurile elevilor, astfel încât concluziile finale să fie corecte și coerente din punct de vedere științific.

Sarcini de lucru

DESCRIE - Descrieți elementele principale ale panoului frontal și specificați domeniul de frecvență al aparatului.

COMPARĂ - Comparați semnalul sinusoidal cu cel dreptunghiular - forma de undă, amplitudinea și aplicabilitatea.

ASOCIAZĂ - Asociază generatorul de semnal cu utilizări reale și cu alte aparate.

APLICĂ - Aplică cunoștințele — procedura de utilizare, conectarea la circuit și interpretarea rezultatelor.

ANALIZEAZĂ - Analizează structura internă și rolul fiecărui bloc din schema generatorului de semnal.

ARGUMENTEAZĂ - Argumentează pro și contra – avantajele și limitele generatoarelor de semnal.

Evaluarea:

- Profesorul va adresa întrebări și va antrena elevii să răspundă.
- Profesorul poate evalua pe baza unei fișe de observare atitudinea elevilor pe parcursul derulării activității conform unei scale de clasificare.

Fișa de observare a atitudinii elevului

Criteriul de observare	Calificativ			
	FB	B	S	Ns
1. Respectarea procedurilor de lucru.				
2. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.				
3. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme.				
4. Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită.				
5. Atitudinea față de colegi și cadrul didactic.				

- **Sugestii privind evaluarea**

Procesul de evaluare trebuie să fie conceput ca o activitate continuă și integrată, care să sprijine atât monitorizarea progresului elevilor, cât și atingerea rezultatelor învățării stabilite prin Standardul de Pregătire Profesională (SPP). În acest sens, se recomandă:

Evaluarea rezultatelor învățării. Aplicarea evaluărilor inițiale, formative și sumative, prin probe scrise, orale și lucrări de laborator, portofolii, fișe de lucru diferențiate, proiecte, respectând criteriile de performanță din SPP.

Metode de evaluare. Probe scrise (teste, chestionare), probe orale (conversații, explicații), probe practice (lucrări de laborator), proiecte individuale/de grup, portofolii.

Evaluare continuă. Monitorizarea progresului pe parcursul modulului, feedback constructiv, valorizarea efortului individual și a progresului personal.

Instrumente de evaluare. Fișe de observație, grile de verificare, teste standardizate, autoevaluare și interevaluare.

Rol formativ. Evaluarea stimulează motivația pentru învățare, dezvoltă responsabilitatea și pune accent pe aplicabilitatea cunoștințelor și pe respectarea normelor de SSM și PSI.

De exemplu, poate fi utilizat un exercițiu practic care implică utilizarea generatorului de funcții și a multimetrului în vederea verificării experimentale a Legii lui Ohm.

Tema lucrării de laborator: Utilizarea generatorului de funcții și a multimetrului pentru verificarea legii lui Ohm.

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
8.1.1. Aparate de măsură digitale -multimetrul. 8.1.2 Generatoare de semnal (principiu de funcţionare, schemă bloc generală, funcţii, panou frontal).	8.2.3. Realizarea măsurării mărimilor electrice și a parametrilor circuitelor utilizând aparate de măsură digitale. 8.2.4. Identificarea elementelor panoului frontal al generatorului de semnal. 8.2.5. Efectuarea reglajelor inițiale în funcţie de parametrii semnalului dorit. 8.2.6. Utilizarea generatorului de	8.3.1. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă. 8.3.2. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme . 8.3.3. Îndeplinirea sarcinilor de lucru cu responsabilitate şi seriozitate. 8.3.4. Conştientizarea importanţei măsurărilor pentru domeniul tehnic. 8.3.5. Executarea operaţiilor metrologice, sub supraveghere, cu grad de autonomie restrâns. 8.3.6. Asumarea iniţiativei în rezolvarea unor probleme. 8.3.7. Responsabilitate în respectarea întocmai a NTSM și PSI de către propria persoană și colegii din echipă. 8.3.8. Înţelegerea necesităţii respectării normelor de calitate.

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
	semnal în evaluarea stării de funcţionare a echipamentelor.	8.3.9. Manifestarea gândirii critice şi creative în domeniul tehnic.

Obiective:
• Utilizarea în siguranță a generatorului de funcții și a multimetrului.
• Realizarea corectă a conexiunilor: ampermetru în serie, voltmetru în paralel.
• Efectuarea măsurătorilor și înregistrarea datelor în tabel.
• Calculul rezistenței R = U/I.
• Reprezentarea grafică U = f(I) și formularea concluziilor.

Timp: 50 minute
Scopul activității: Această lucrare urmărește verificarea experimentală a Legii lui Ohm utilizând un generator de funcții ca sursă de tensiune reglabilă și un multimetru pentru măsurarea tensiunii și curentului printr-un rezistor de sarcină cu valoare cunoscută. La finalul lucrării, elevul va fi capabil să utilizeze corect generatorul de funcții și multimetrul, să efectueze măsurători de tensiune și curent și să verifice relația U = R · I.

Organizarea clasei: grupe de 2-3 elevi
Materiale și echipamente necesare:
- Generator de semnal
- Multimetru digital
- Fire de conexiune
- Rezistențe de sarcină
- Breadboard

Norme de sănătate și securitate în muncă (SSM)
- Respectarea normelor SSM este obligatorie pe toată durata lucrării.
- Nu atingeți bornele sub tensiune și nu modificați conexiunile cu aparatele pornite.
- Raportați imediat profesorului orice valoare anormală sau comportament neașteptat al aparatelor.

Fișa de evaluare
Proba de evaluare vizează realizarea unui circuit electric în serie, alcătuit dintr-un generator de funcții și un rezistor, efectuarea măsurătorilor pentru tensiunea U și intensitatea curentului I cu ajutorul a două multimetre, precum și validarea experimentală a relației exprimate de Legea lui Ohm: U = R · I.

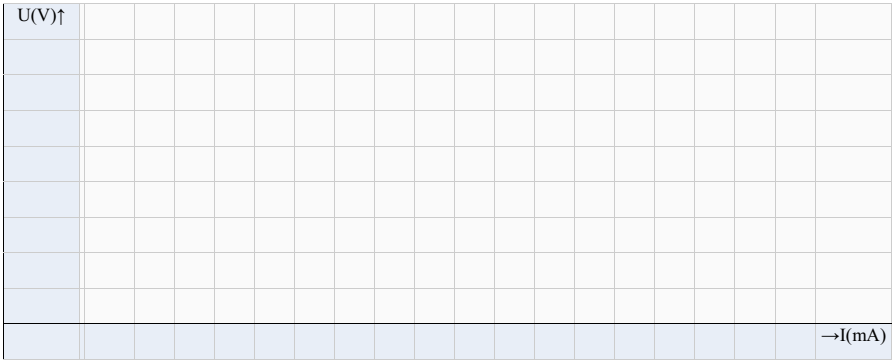
Pe bancul de lucru sunt disponibile următoarele materiale și aparate: generator de semnal, multimetru digital, fire de conexiune, rezistențe de sarcină și breadboard.

Realizați următoarele cerințe:
C1. Alegeți domeniile corecte de măsurare.
C2. Realizați montajul.

C3. Efectuați 3 seturi de măsurători pentru Ug ≈ 1V, 4V și 6 V. Notează măsurătorile în tabel.
C4. Calculați R = U_R / I pentru fiecare set și apoi valoarea medie R̄.

Masura nr.	Ug (V) setat	U_R (V) citit	I (mA) citit	R = U_R / I calculat (Ω)
1	1 V			
2	4 V			
3	6 V			
MEDIE				

C5. Trasați graficul caracteristicii rezistorului marcând pe axa Ox valorile curentului I (mA) și pe axa Oy valorile tensiunii U (V).

Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora:

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora	
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru.	20%	Realizarea unei analize pertinente asupra soluției propuse de rezolvare a sarcinii de lucru.	40%
			Alegerea materialelor, SDV-urilor, AMC -urilor a aparatelor și a echipamentelor de protecție adaptate sarcinii de lucru.	40%
			Respectarea normelor de protecție a mediului, normativelor, regulilor de sănătate şi securitate a muncii.	20%
2.	Realizarea sarcinii de lucru.	60%	Identificarea elementelor schemei electrice.	10%
			Identificarea domeniilor corecte de măsurare.	5 %
			Realizarea montajului.	10%
			Executarea conexiunilor.	5%
			Montarea corecta a aparatelor.	20%
			Efectuarea măsurătorilor.	20%
			Calcularea Rezistenței pentru fiecare set și apoi valoarea medie R̄.	10%
			Trasarea graficului.	10%

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora	
			Folosirea corespunzătoare a echipamentelor de lucru, a aparatelor de măsură şi control.	10%
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate.	20%	Argumentarea etapelor de realizare a sarcinii de lucru.	60%
			Utilizarea terminologiei de specialitate în descrierea procesului de realizare și verificare circuitelor electrice.	40%

Fișa de observare a atitudinii elevului

Criterii de observare		Da	Nu
A realizat sarcina de lucru în totalitate.			
Și-a asumat responsabilități în cadrul echipei.			
A cerut explicații suplimentare sau ajutorul profesorului.			
A înlăturat nesiguranța în timpul efectuării operațiilor.			
S-a adaptat condițiilor de lucru din laborator.			
A respectat normele de sănătate si securitate în muncă.			
A demonstrat deprinderi tehnice	Viteză de lucru.		
	Siguranță în realizarea măsurătorilor.		

- **Bibliografie**

1. I. Pîrnog, A. Rusu – „Măsurări electronice. Teorie și aplicații”, București, Politehnica Press, 2022.
2. Florin Mareș, Dragoș Ionel Cosma, Elena Gabriela Tătaru – „Măsurări electronice. Filiera tehnologică. Profil tehnic. Domeniu de pregătire profesională: Electronică automatizări. Clasa a XI-a”, București, Editura CD Press, 2020.
3. K. Ágoston – „Instrumentație și măsurări electrice”, București, Editura Matrix Rom, 2013.
4. M. Alexandru – „Măsurări electrice și electronice. Îndrumar de laborator”, București, Editura Matrix Rom, 2012.

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A

ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 101

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: FABRICAREA PRODUSELOR DIN LEMN

2026

GRUPUL DE LUCRU:

COSTINA MIHAELA GHEORGHE	profesor grad I, Liceul Tehnologic Silvic „Dr. Nicolae Rucăreanu”, Braşov
CAMELIA HENEGARIU	profesor grad I, Liceul Tehnologic Sebeș, Alba
TAMARA – VERONICA JAPALELA	profesor dr., grad I, Liceul „Gh. Ruset Roznovanu”, Roznov
LIVIU MARIN	profesor grad I, Liceul Tehnologic „Toma Socolescu”, Ploiești
PAUL MITUCĂ	profesor grad I, Liceu Tehnologic „Decebal”, Drobeta Turnu-Severin

Coordonator Științific:

COMAN MIRELA ANA– conf. univ. dr. ing. habil, Universitatea Tehnică Cluj Napoca, Centrul Universitar Nord, Baia Mare, Maramureș

Coordonare CNDIPT:

DANA CARMEN STROIE	**Director adjunct**
CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT	**Inspector de specialitate**

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Fabricarea produselor din lemn, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională Fabricarea produselor din lemn.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.
Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Fabricarea produselor din lemn*:
Nivel 4 CNC

1. Tehnician designer mobilă și amenajări interioare,
2. Tehnician proiectant produse finite din lemn,
3. Tehnician în prelucrarea lemnului.

Nivel 3 CNC

1. Tâmplar universal,
2. Tapițer-plăpumar-saltelar,
3. Sculptor-intarsier,
4. Operator la fabricarea cherestelei,
5. Operator la producerea semifabricatelor pe bază de lemn.
6. Lutier

Nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor: 3 și 4

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URÎ)	Denumire modul
3 și 4	URÎ 5. Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn	MODUL I. Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn
3 și 4	URÎ 6. Formarea structurilor pentru produse finite din lemn	MODUL II. Structuri pentru produse finite din lemn

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **FABRICAREA PRODUSELOR DIN LEMN**

Cultură de specialitate (CS) pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală

Modul I. Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn

Total ore/ an:		**104**	
din care:	Teorie		**52**
	Laborator tehnologic		**52**
	Instruire practică		-

Modul II. Structuri pentru produse finite din lemn

Total ore/ an:		**156**	
din care:	Teorie		**52**
	Laborator tehnologic		**52**
	Instruire practică		52

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)

Stagiu de pregătire practică *. _ _ _

locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I.REPREZENTAREA ÎN DESEN A PRODUSELOR FINITE DIN LEMN

- **Notă introductivă**

Modulul **„Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn”**, componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Fabricarea produselor din lemn* face parte din cultura de specialitate aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filieră tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:
52 ore/an – laborator tehnologic.
Modulul **„Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn”** este proiectat pe baza rezultatelor învățării şi urmărește formarea cunoștințelor, deprinderilor practice și a atitudinilor necesare integrării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Fabricarea produselor din lemn* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 5. REPREZENTAREA ÎN DESEN A PRODUSELOR FINITE DIN LEMN			**Conţinuturileînvăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.1.	**5.2.1.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.13.**	**5.3.1.**	**Elemente caracteristice desenului tehnic** • Formate utilizate în desenul tehnic • Linii folosite în desenul tehnic • Scări de reprezentare: de mărire, de micșorare, de mărire naturală • Scrierea tehnică • Indicatorul și tabelul de componență • Semne și reprezentări convenționale în industria lemnului - semne convenționale pentru materii prime utilizate lafabricarea produselor finite din lemn; - semne convenționale pentru accesorii metalice;

			- semne convenționale pentru reprezentarea tapițeriei; • Cotarea în desenul tehnic
5.1.2.	**5.2.2.** **5.2.3.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.**	**Sisteme de proiecții** • Proiecția pe un singur plan • Dubla proiecție • Proiecția ortogonală și multiplă • Reprezentarea vederilor; stabilirea numărului de vederi, amplasarea vederilor în desen • Reprezentarea secțiunilor: stabilirea numărului de secțiuni, reprezentarea planului de secțiune, amplasarea secțiunilor în desen
5.1.3. 2.1.7. 2.1.4. 2.1.2.	**5.2.4.** **5.2.5.** **5.2.6.** **5.2.7.** **5.2.8.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.** 2.2.9.	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** 2.3.3. 2.3.4.	**Întocmirea schiței și a desenului la scară pentru produse finite din lemn** • Executarea schiței: - etapele întocmirii schiței; identificarea piesei; analiza tehnologică; studiul formei; stabilirea numărului minim de proiecții; • Executarea desenului la scară - etapele executării desenului la scară; determinarea formatului hârtiei de desen; desenarea proiecțiilor; **Reprezentarea asamblărilor, a complexelor și a subansamblurilor specifice produselor finite din lemn** • Asamblări pentru repere din lemn - îmbinări: cu cep drept întreg, cu cep aplicat, cu cep deschis, ascuns, străpuns, la 90°, la 45°; - înnădiri: dreaptă, cu lambă şi uluc, în falţ, cu dinţi, în dinţi coadă de rândunică; - încheieturi: cu dinţidrepţi, cu dinţi coadă de rândunică, cu falţşi uluc, cu falţ dublu, cu cepuri cilindrice aplicate; • Reprezentarea în desen a complexelor: rame, cadre; • Reprezentarea în desen a subansamblurilor: corpul, sertarul. **Întocmirea schiței și a desenului la scară pentru mobilier din cadre - produse simple din lemn: rame** • Mobilier din cadre:taburet, scaun, măsuțe **Întocmirea schiței și a desenului la scară pentru mobilă corp** • Mobilă corp; noptieră; comodă; corpuri de mobilier pentru bucătărie; bibliotecă; etajere; dulap de haine etc. **Întocmirea schiței și a desenului la scară pentru mobilă multifuncțională** • Mobilier din corpuri și panouri modulate, canapea extensibilă.
5.1.4.	**5.2.9.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1.** **5.3.2.**	**Citirea desenelor** - standardizarea; - recomandări privind citirea și controlul desenelor.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):

- *Instrumente:* hârtie de desen, planşetă, liniar, compas, raportor, echer, metru, creion, radieră.
- *Mostre de materii prime:* lemnul masiv, PAL, PFL, placaj, panel, lemn lamelat, plăci celulare, rame, poliuretan, materiale de umplutură, arcuri.
-Machete de produse simple din lemn.
-Mostre de repere din lemn asamblate prin diferite soluții constructive de îmbinări, înnădiri și încheieturi.
- Documentații tehnice pentru produse simple din lemn.
-Manuale de specialitate, reviste, publicații, auxiliare curriculare.
- Fișe de documentare.
-Fise de lucru.
-Calculator, videoproiector, internet, soft-uri educaționale specifice.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **URÎ 5: „Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Prin parcurgerea conţinuturilor prevăzute în **URÎ 5** se asigură obţinerea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională pentru nivelul 3 și 4, respectiv dobândirea de către elevi a cunoştinţelor/abilităţilor/atitudinilor necesare utilizării eficiente a reprezentării în desen a produselor finite din lemn.
Modulul **„Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus pentru atingerea rezultatelor învăţării.
Parcurgerea conţinuturilor este obligatorie, iar pentru parcurgerea acestora, profesorul trebuie să studieze Standardul de Pregătire Profesională.
Profesorul are libertatea de a dezvolta anumite conţinuturi, numărul de ore alocat fiecărei teme rămânând la latitudinea sa, în funcţie de nivelul de cunoştinţele anterioare ale elevilor, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică, punând accentul pe metode cu caracter preponderent aplicativ și creativ pentru dobândirea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor specifice calificării de nivel 3 și 4.

Spre exemplificare, colectivul de autori propune un exemplu de aplicare a metodei Cutiei de Sticlă (Glass Box Method), pentru tema „Reprezentarea unei noptiere cu un sertar”, care vizează următoarele rezultate ale învățării:

URÎ 5. Reprezentare în desen a produselor finite din lemn
Rezultate ale învățării evaluate:

Cunoștințe:
5.1.3. Utilizarea schiței și a desenului la scară în reprezentarea produselor din lemn mobilier corp

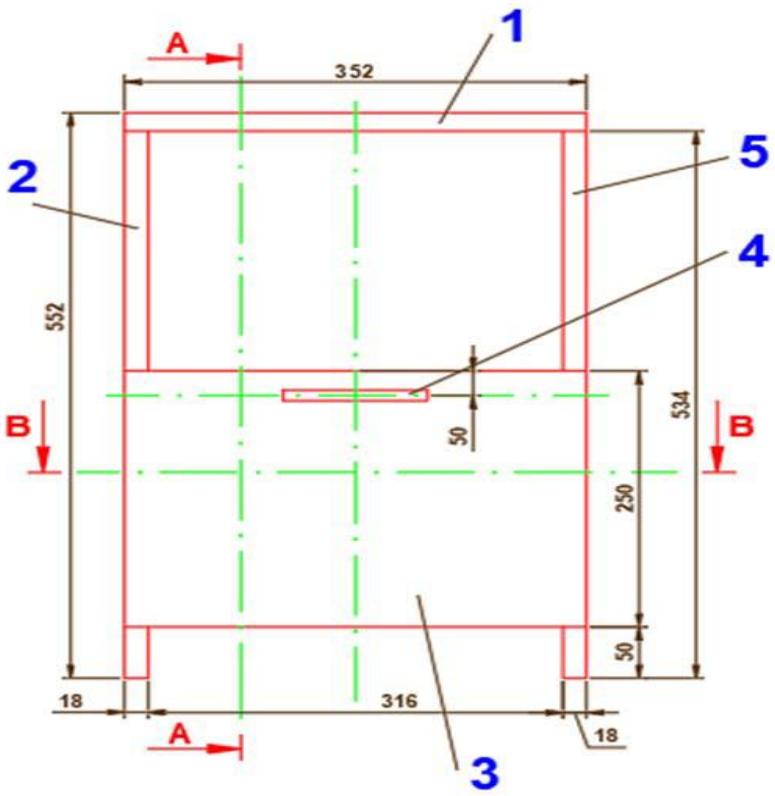
Abilități:
5.2.2. Reprezentarea în proiecție ortogonală a produselor din lemn.
5.2.4. Utilizarea instrucțiunilor date pentru reprezentarea schiței și a desenului la scară.

5.2.6. Întocmirea desenului la scară pentru un produs dat.
5.2.7. Alegerea soluțiilor constructive reprezentative pentru a fi reprezentate ca detalii pentru un produs dat.

Atitudini:
5.3.1. Asumarea responsabilității pentru sarcina de lucru primită.
5.3.4. Respectarea normelor și a condițiilor tehnice specifice realizării desenului la scară pentru produsele finite din lemn.

În desenul tehnic și proiectarea asistată de calculator (CAD), Metoda Cutiei de Sticlă este o tehnică de vizualizare utilizată pentru a înțelege și a crea proiecțiile ortogonale ale unui obiect 3D pe planuri 2D. Metoda Cutiei de Sticlă este o tehnică fundamentală în desenul tehnic proiectiv, utilizată pentru a obține vederile ortogonale ale unui obiect.
Imaginează-ți noptiera cu sertar plasată în interiorul unei cutii transparente; fețele obiectului sunt proiectate perpendicular pe pereții acestei cutii.

Iată cum se aplică această metodă pentru noptiera cu un sertar din imagine, luând în considerare materialul (PAL cașerat cu grosimea de 18 mm):

1. Conceptul proiecției

În sistemul european de proiecție (metoda primului diedru), piesa este desfășurată astfel:

- **Vederea din față** (Principală): Se obține privind noptiera perpendicular pe sertar.
- **Vederea de sus** (Planul): Se obține privind de deasupra plăcii superioare.
- **Vederea din lateral** (Profil): De obicei, vederea din stânga proiectată în dreapta vederii.

2. Reprezentarea vederilor (Cote exterioare)

Conform desenului de perspectivă a noptierei, dimensiunile de gabarit sunt:

- Lungime - 352 mm
- Adâncime -275 mm
- Înălțime -552 mm

3. Detalii de construcție (PAL cu grosimea de 18 mm):

La reprezentarea vederilor, grosimea de 18 mm va fi vizibilă sub formă de contur închis sau linii întrerupte (pentru părțile ascunse):

1. **Vederea de sus**: Vei vedea placă superioară cu dimensiunea 352x257 mm. Conturul lateralelor și al spatelui va fi reprezentat cu linii întrerupte sub placă superioară.
2. **Vederea din față**: Vei observa dispunerea verticală: placă superioară cu grosimea de 18 mm și lungimea de 352 mm, placă superioară este fixată deasupra pereților laterali, care aceștia au grosimea de 18 mm, iar peste pereți laterali este aplicat sertarul cu dimensiunea de 352x 250 mm.
3. **Vederea laterală**: Se va vedea grosimea plăcii superioare și lățimea și înălțimea peretelui lateral care va avea ca dimensiune 534x257 mm, spatele corp fiind asamblat în falț.

4. Dispunerea pe planșă

După ,,desfacerea" cutiei de sticlă, vederile trebuie să fie aliniate perfect:

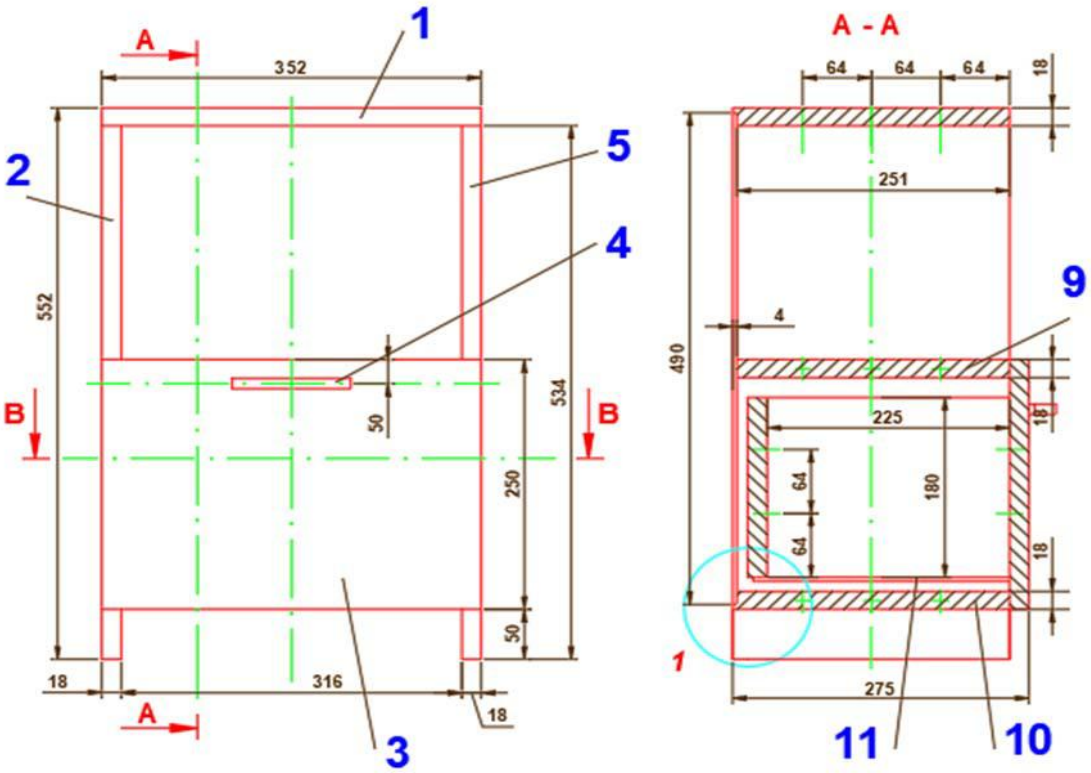
- Sus: Vederea de sus
- Mijloc: Vederea din față, centrată.
- Dreapta: Vederea din profil stânga lateral.

Tema: „Reprezentarea noptierei cu un sertar”

1. Vederi ortogonale (Metoda cutiei de sticlă)

Acestea transformă obiectul 3D din imagine în planuri 2D necesare execuției:

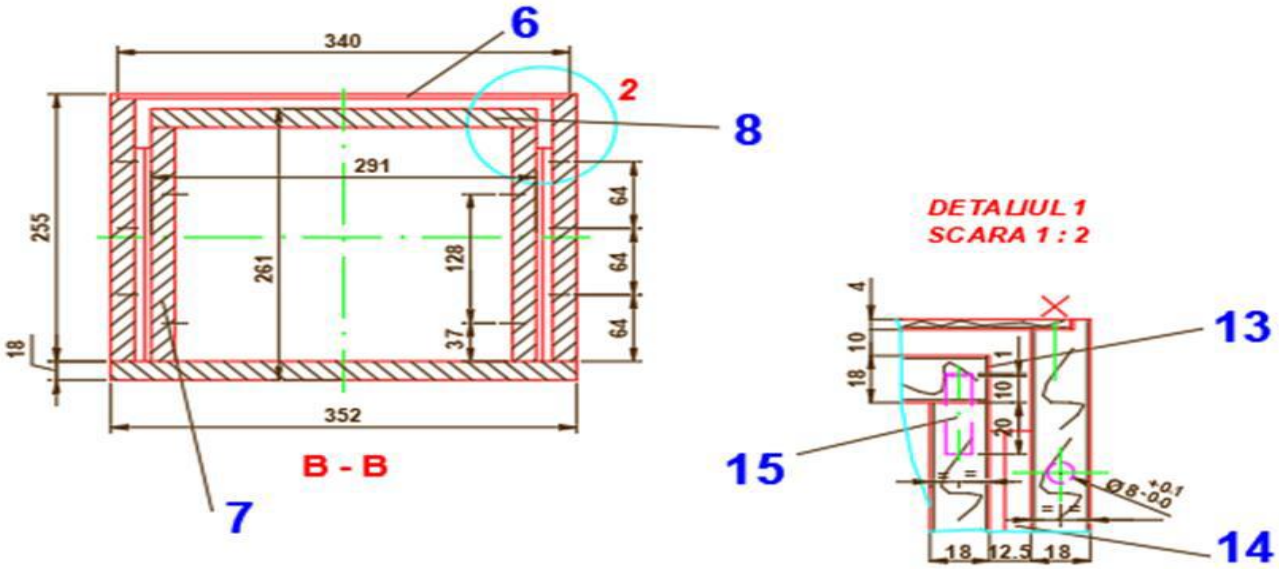
- **Vederea din față (Principală)**: Se reprezintă lungimea de 352 mm și înălțimea de 552 mm. Aceasta arată față de sertar cu mâner aplicat peste pereții laterali.
- **Vederea de sus**: Se desenează sub vederea frontală. Arată un dreptunghi de 352x275 mm, reprezentând placă superioară și grosimea sertarului aplicat al noptierei.
- **Vederea laterală:** Se poziționează în dreapta vederii frontale și indică adâncimea de 552x 275 mm.

2. Secțiuni specifice

Secțiunile „deschid” simbolic noptiera pentru a arăta interiorul:

- **Secțiunea verticală (A-A)**: Secționează noptiera pe înălțime pentru a arăta cum este fixat fundul sertarului și spatele corpului.
- **Secțiunea orizontală (B-B)**: Secționează corpul prin dreptul sertarului pentru a arăta glisierele și îmbinările dintre lateralele exterioare și cutia sertarului**.**

Plecând de la principiul includerii, acceptând că fiecare copil este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice care să ia în considerare stilurile individuale de învăţare ale

fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES, pentru dezvoltarea rezultatelor învățării propuse în Standardul de Pregătire Profesională.
Astfel propunem următoarele strategii de învățare eficiente pentru predarea **„Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn”.**

1. Strategii centrate pe abilități practice și aplicare deoarece desenul tehnic este, prin excelență, o disciplină practică, bazată pe deprinderi.

Strategie	Descriere	De ce funcționează
Învățarea prin Proiecte (Project-BasedLearning - PBL)	Elevii realizează un produs complet, de la schița inițială până la desenul de execuție la scară (pe planșetă sau CAD).	Oferă un scop clar, stimulează responsabilitatea și integrează logic toți pașii și regulile învățate.
Modelarea și demonstrația practică (Modelare/Exemplificare)	Profesorul demonstrează pe planșetă sau pe tabla digitală, pas cu pas, tehnica de trasare a liniilor, utilizarea instrumentelor, realizarea proiecțiilor sau a secțiunilor.	Stabilește standardul de precizie și acuratețe, oferind un model vizual direct.
Exerciții grafice repetitive (Algoritmizare)	Elevii practică în mod repetat elementele de bază: trasarea liniilor (tipuri, grosimi), haşurarea, cotarea simplă, realizarea construcțiilor geometrice de bază.	Asigură automatizarea deprinderilor și fixarea cunoștințelor de bază (limbajul grafic) înainte de a trece la piese complexe.
Exersarea schiței (Mână liberă)	Includerea frecventă a exercițiilor de schițare rapidă a pieselor, cu respectarea proporțiilor, dar fără instrumente, pentru a dezvolta simțul spațial.	Îmbunătățește viteza de gândire și de comunicare grafică și ajută la înțelegerea principiului proiecției ortogonale.

2. Strategii de dezvoltare a viziunii spațiale deoarece capacitatea de a vizualiza piese 3D din desene 2D (și invers) este crucială.

Strategie	Descriere	De ce funcționează
Corelarea 3D-2D (Utilizarea machetelor)	Utilizarea de modele fizice (machete, piese reale din lemn obiecte cotidiene) pe care elevii le rotesc și le analizează înainte de a le desena în proiecții ortogonale.	Face legătura între teorie și realitate, ajutând la înțelegerea principiilor de proiecție, vederi și secțiuni.
Vizualizarea prin Tehnologie - SmartLab	Utilizarea de aplicații pentru a modela o piesă 3D și a genera automat vederile și secțiunile.	Sprijină vizualizarea rapidă și le permite elevilor să verifice imediat corectitudinea proiecțiilor realizate manual.

Exercițiul de „Completare a vederii a treia"	Elevilor li se oferă două vederi (exemplu față și sus) ale unei piese și trebuie să deseneze vederea a treia (exemplu laterală) sau o secțiune.	Dezvoltă intens gândirea spațială și capacitatea de inferență logică.

3. Strategii active și interacțiunea pentru a menține elevii implicați și a facilita înțelegerea complexă.

Strategie	Descriere	De ce funcționează
Învățarea colaborativă/ Lucrul în echipă	Elevii lucrează în grupuri mici pentru a citi, analiza sau realiza desene.	Promovează comunicarea tehnică (citirea și interpretarea desenelor) și abilitățile de lucru în echipă, imitând mediul de lucru real.
Studiul de caz și analiza erorilor	Analiza în clasă a unor desene "greșite" sau a unor desene de execuție neclare, cerându-le elevilor să identifice și să corecteze erorile de cotare, reprezentare sau alegere a vederilor.	Fixează regulile prin contrast și dezvoltă spiritul critic și atenția la detalii.
Metode de tip euristic și problematizare	Punerea de întrebări care ghidează elevii către descoperirea regulilor (exemplu: „De ce crezi că linia de axă trebuie să fie mai subțire decât linia de contur?") sau prezentarea unor probleme tehnice de rezolvat grafic.	Asigură o înțelegere profundă a principiilor (nu doar memorarea lor) și dezvoltă raționamentul tehnic.

Drept activități de învățare propunem activități specifice fiecărei faze de învățare, adaptate la specificul de învățare al fiecărui copil, așa cum a fost identificat inițial.

1. Faza introductivă: Înțelegerea regulilor și instrumentelor

Aceste activități se concentrează pe familiarizarea cu standardele și precizia.

A. Jocul de identificare a liniilor: Elevii primesc planșe cu diferite tipuri de linii (continuă groasă, continuă subțire, linie-punct etc.) și trebuie să le asocieze rapid cu semnificația lor în desenul de execuție (contur vizibil, muchie ascunsă, axă, linie de cotă).

B. Exerciții de trasare a formatelor și indicatorului: Realizarea practică, la scară, a formatului standard (ex. A4 sau A3) și a chenarului, urmărind cu precizie dimensiunile din standarde. Scop: Obținerea preciziei și respectarea disciplinei muncii.

C. Exercițiul de cotare standardizată: Li se oferă elevilor un desen simplu (exemplu o piesă dreptunghiulară cu un gol) și trebuie să aplice corect regulile de cotare (poziționarea cotelor, evitarea cotării duble, utilizarea liniei de cotă).

2. Proiecții și vederi: Dezvoltarea viziunii spațiale

Aceste activități ajută elevii să facă trecerea de la obiectul 3D la reprezentarea 2D.

A. Desenarea din machetă (Modelul fizic):

1. Se prezintă un produs simplu de mobilier.

2. Elevii lucrează în perechi: unul ține modelul, iar celălalt schițează pe hârtie proiecțiile ortogonale (vedere de sus, vedere din față, vedere laterală), identificând vederile necesare pentru o descriere completă.

3. Apoi, schițele sunt verificate prin compararea cu desenul tehnic corect al piesei respective.

B. Completarea vederii lipsă: Elevii primesc un desen cu două vederi ale unei piese din lemn și sarcina de a desena cea de-a treia vedere (sau o secțiune) prin aplicarea regulilor de proiecție.

C. Analiza asamblărilor prin desene explodate: Elevii studiază desene de ansamblu (sau desene explodate) ale unor produse (ex. o îmbinare a panourilor cu cepuri cilindrice aplicate) pentru a înțelege cum se asamblează piesele și cum sunt reprezentate îmbinările specifice ale panourilor.

3. Activități de sinteză și aplicare specifică

Aceste activități simulează sarcini reale din domeniul tehnic.

A. Schița de la locul de muncă (Simulare): Elevii vizitează un atelier (sau un spațiu echivalent) și trebuie să realizeze o schiță a unei piese sau a unei asamblări a panoului placă superioară cu perete lateral, incluzând măsurători (luate cu metrul) și notând materialul (exemplu lemn masiv). Scop: Simulează sarcinile de reparații, inventariere sau proiectare rapidă**.**

B. Proiectul de execuție individual: Fiecare elev primește sarcina de a proiecta și desena un tip de îmbinare, incluzând:

a) Schița inițială.

b) Desenul de execuție la scară, cu proiecții, secțiuni.

C. Dezbaterea „Cel mai bun mod de reprezentare": Elevii analizează o piesă complexă (exemplu o înnădire) și dezbat care sunt cele mai eficiente vederi, secțiuni sau detalii care trebuie utilizate pentru a asigura o execuție corectă de către tâmplar. Scop: Dezvoltarea abilităților de citire și interpretare a desenelor.

D. Utilizarea șabloanelor specifice: Practicarea utilizării șabloanelor pentru reprezentarea semnelor convenționale specifice (exemplu reprezentarea materialelor lemnoase în secțiune). Scop: Asigurarea conformității cu standardele din industria lemnului.

Pentru predarea noţiunilor corespunzător unității de rezultate ale învățării 5 se poate aplica metoda de predare–învăţare **Corelarea 3D-2D (Utilizarea machetelor)**, pentru tema „**Întocmirea desenului la scară pentru mobilier-Reprezentarea măsuței de cafea”** care vizează următoarele rezultate ale învăţării:

Metoda **Corelarea 3D-2D (Utilizarea machetelor)** constă în utilizarea de modele fizice (machete, piese reale din lemn obiecte cotidiene) pe care elevii le rotesc și le analizează înainte de a le desena în proiecții ortogonale. Metoda face legătura între teorie și realitate, ajutând la înțelegerea principiilor de proiecție, vederi și secțiuni.

URÎ 5 Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn

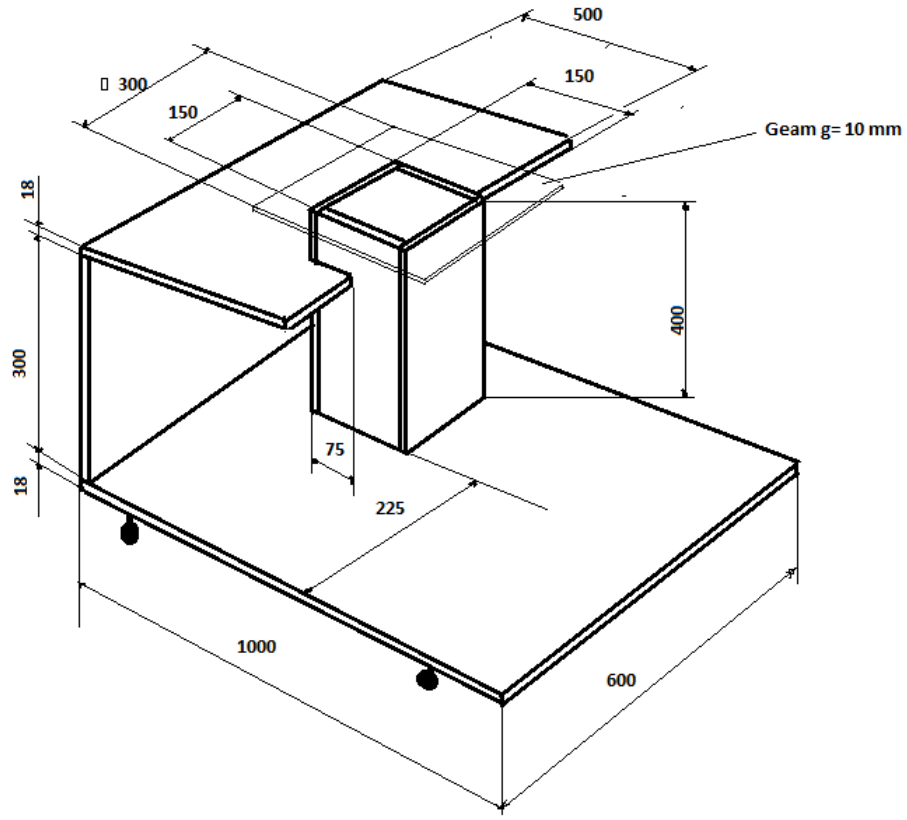
Cunoștințe:
5.1.3. Utilizarea schiței și a desenului la scară în reprezentarea produselor din lemn-mobilier

Abilități:
2.2.7. Întocmirea desenului la scară pentru un produs dat
5.2.2. Reprezentarea în proiecție ortogonală a produselor din lemn
5.2.3. Stabilirea numărului minim de proiecții și a modului de amplasare a lor
5.2.4. Utilizarea instrucțiunilor date pentru reprezentarea schiței și a desenului la scară
5.2.6. Întocmirea desenului la scară pentru un produs dat
5.2.7. Alegerea soluțiilor constructive reprezentative pentru a fi reprezentate ca detalii pentru un produs dat

Atitudini:
5.3.3. Respectarea regulilor generale de reprezentare a vederilor și secțiunilor pentru un produs din lemn

Tema: „Măsuță de cafea”

În figura de mai jos este prezentat produsul MĂSUŢĂ DE CAFEA executat din PAL cașerat, grosimea panourilor fiind de 18 mm. La partea superioară a plăcii este fixată prin lipire o placă de sticlă pătrată cu latura de 300 mm și grosimea de 10 mm.

Obiective operaționale:
La sfârșitul activității, elevii vor fi capabili:
Obiectiv 1 (Cognitiv): Să identifice reperele/părțile componente ale măsuței pe machetă și în desenul tehnic.
Obiectiv 2 (Aplicativ): Să selecteze vederile ortogonale necesare (față, sus, lateral) pentru a reprezenta complet îmbinarea.
Obiectiv 3 (Aplicativ): Să utilizeze corect tipurile de linii standardizate (contur vizibil, linii de cotă, linii întrerupte subțiri pentru muchiile ascunse) în reprezentarea vederilor.
Obiectiv 4 (Afectiv): Să lucreze cu precizie, respectând proporțiile și standardele de reprezentare.
Obiectiv 5 (Aplicativ): Să coteze corect vederile.
Obiectiv 6 (Aplicativ): Să reprezinte la scară detaliul ales.

Resurse didactice
Materiale: Planșe A3 cu desene model (corecte) ale îmbinărilor folosite la realizarea produsului finit, foi de desen (format A4 sau A3), tabla interactivă.
Instrumente: Creioane H, HB, B, creioane mecanice, rigle, echere, radieră, compas, raportor.
Machete 3D (Esențiale): O măsuță de cafea (demontabilă, dacă este posibil).
Digitale: Proiecții animate sau un model 3D al măsuței (pentru vizualizarea rotației)**.**

Durata: 100 min

Etapele activității didactice

Nr. crt.	Etapa lecției	Timp	Conținut și sarcină didactică	Mod de organizare a activității
1.	Moment organizatoric și captarea atenției	5 min	Prezentarea MĂSUȚEI DE CAFEA și formularea cerințelor pentru transformarea acestui obiect tridimensional într-un plan de execuție pe hârtie.	Frontal
2.	Actualizarea cunoștințelor	10 min	Verificarea cunoștințelor anterioare despre: regulile de proiecție ortogonală tipurile de linii și semnificația lor (în special linia întreruptă subțire).	Conversație euristică
3.	Prezentarea temei și dirijarea învățării (activitate centrală)	20 min	**Pasul A: Stabilirea scării de lucru.** Alegerea unei scări potrivite (de regulă 1:5 sau 1:10) pentru ca cele trei vederi să încapă armonios pe formatul A3/A4. **Pasul B: Trasarea axelor de simetrie**. **Pasul C: Desenarea vederii principale (din față)**. Definirea înălțimii totale și a grosimii plăcii de sticlă. **Pasul D: Proiecția vederii de sus și laterale.** Utilizarea liniilor de ordine pentru a asigura corespondență perfectă între vederi.	Profesorul explică pașii de execuție a desenului

4.	Identificarea componentelor și detalierea tehnică	15 min	**Analiza structurii:** Identificarea subansamblurilor. **Reprezentarea asamblărilor:** Explicarea modului în care se desenează o asamblare (folosind linii întrerupte) sau realizarea unui detaliu (placa inferioară cu perete lateral măsuță).	
5.	Obținerea performanțe (Lucru dirijat): Elevii încep trasarea celor trei vederi pe foaia de desen, respectând o anumită scară și proporțiile date de profesor.	40 min	**Desenul complet:** Finalizarea celor trei vederi ale piesei și a unui detaliu. Se urmărește respectarea regulilor de bază: - Poziționarea corectă a vederilor. - Utilizarea corectă a tipurilor de linii. - Cotarea vederilor -Reprezentarea detaliului prin alegerea corectă a scării de reprezentare.	Profesorul circulă prin clasă și oferă suport individual. Activitate practică a elevilor
6.	Feedback și fixare (Verificare finală)	10 min	Selecția a 2-3 desene (unul reușit, unul cu erori frecvente) pentru analiză. Se evidențiază în fața clasei ce și unde trebuie corectat. Se cere elevilor să facă o autoevaluare rapidă a propriei lucrări.	Analiză colectivă și autoevaluare

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea continuă/formativă este implicită demersului didactic, permiţând atât profesorului, cât şi elevului să cunoască nivelul de achiziţionare a rezultatelor învăţării, să identifice lacunele şi cauzele lor, să facă remedierile care se impun în vederea reglării procesului de predare/ învăţare.

Evaluarea finală/sumativă, având caracter aplicativ şi integrat, se realizează la sfârşitul procesului de învăţare şi informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Pentru a se realiza o evaluare cât mai completă a învăţării este necesar să se aibă în vedere mai ales evaluarea formativă continuă, evaluarea nu numai a produselor activităţii elevilor, ci şi a proceselor de învăţare, a abilităţilor şi atitudinilor dezvoltate.

În mod obligatoriu se va asigura corelarea instrumentelor de evaluare cu rezultatele învăţării şi standardul de evaluare asociat unităţii de rezultate ale învăţării, din Standardul de Pregătire Profesională corespunzătoare nivelului 3 şi 4 de calificare.

Vor fi evaluate doar rezultatele învățării evidenţiate în modul şi nu altele.
Instrumente de evaluare: fișă de evaluare și grilă de observare, fișă de citire a desenului, test sumativ, etc.

Exemplificare:

Tip de Evaluare	Instrument/Metodă	Criterii de Apreciere
Evaluare inițială (Etapa 2 din activitatea didactică)	Chestionare orală	Corectitudinea definițiilor şi regulilor de bază (tipuri de linii, metoda proiecției).
Evaluare formativă (Etapa 4 din activitatea didactică)	Observație sistematică	- Abilitatea de a transpune mental 3D-2D. - Manevrarea corectă a instrumentelor. - Ritmul de lucru.
Evaluare sumativă (Etapa 4/5 din activitatea didactică)	Fişă de evaluare/ Produsul finit	1. Corectitudinea Vederilor: Poziționarea vederilor conform regulilor (30% din notă). 2. Utilizarea Liniilor: Reprezentarea muchiilor ascunse cu linii întrerupte (esențial) (40% din notă). 3. Precizie şi Aspect Grafic: Acuratețea trasării și curățenia desenului (30% din notă).

Prezentăm în continuare două exemple de instrument de evaluare care vizează următoarele rezultate ale învățării:

URÎ 5 Reprezentarea în desen a produselor finite din lemn

Cunoștințe:
5.1.3. Utilizarea schiței și a desenului la scară în reprezentarea produselor din lemn-mobilier din cadre

Abilități:
5.2.2. Reprezentarea în proiecție ortogonală a produselor din lemn
5.2.3. Stabilirea numărului minim de proiecții și a modului de amplasare a lor
5.2.4. Utilizarea instrucțiunilor date pentru reprezentarea schiței și a desenului la scară
5.2.6. Întocmirea desenului la scară pentru un produs dat
5.2.7. Alegerea soluțiilor constructive reprezentative pentru a fi reprezentate ca detalii pentru un produs dat

Atitudini:
5.3.3. Respectarea regulilor generale de reprezentare a vederilor și secțiunilor pentru un produs din lemn

A. Fișă de autoevaluare și grilă de evaluare a activității elevului

I. Fişă de Autoevaluare/Evaluare Interactivă a Produsului Finit

Fișa este destinată elevilor pentru a-și verifica propria lucrare (desenul măsuței) sau pentru a evalua lucrarea unui coleg. Profesorul stabilește un punctaj maxim pentru fiecare criteriu.

Nr. crt.	Criteriu de Verificare	DA (Se îndeplinește)	NU (Necesită corectare)	Observații/ Punctaj Acordat
A. Respectarea Standardelor				
1.	S-a utilizat formatul (A3/A4) și chenarul corect?			
2.	Sunt corecte grosimea și tipul liniilor conform standardului (Contur vizibil, linii de proiecție, linii de cotă)?			
3.	Desenul este curat și fără pete sau ștersături excesive?			
B. Corectitudinea Proiecțiilor (3D 2D)				
4.	Sunt reprezentate corect vederea din față, de sus și laterală conform sistemului de proiecție?			
5.	Dimensiunile de pe schiță coincid cu cele ale produsului finit ?			
6.	S-a utilizat o scară standardizată (ex. 1:5 sau 1:10) în documentație?			
7.	Sunt marcate corect zonele de îmbinare în detaliile de secțiune?			
C. Cotarea (dimensionarea)				
8.	Există toate cotele necesare? (Lungime, lățime, înălțime, grosimi de material).			
9.	Sunt indicate dimensiunile maxime exterioare?			
10.	Cotele se intersecteze cu liniile de contur sau se repetă inutil?			
D. Detalierea îmbinărilor				
11.	Sunt identificare prin cercuri de detaliul zonele de îmbinare a reperelor?			

12.	Sunt reprezentate detaliile zonelor de îmbinare (asamblarea pereților laterali cu placa superioară și cu placa inferioară cu ajutorul cepurilor cilindrice aplicate) ?			

II. Grilă de Evaluare Sumativă (Rubrică)

Această grilă oferă o structură detaliată pentru evaluarea finală a desenului realizat de elev (Etapa 4/5 din Planul de Activitate).

Criteriu	Slab	Satisfăcător	Bine	Foarte Bine
1. Reprezentarea muchiilor ascunse (Ob. 3)	Liniile întrerupte lipsesc sau sunt confundate cu liniile de cotă.	Sunt reprezentate linii întrerupte, dar cu grosime sau spațiere incorectă.	Liniile întrerupte sunt folosite corect, dar cu mici erori de aliniere.	Toate muchiile ascunse sunt reprezentate corect, cu tipul și grosimea de linie standardizată.
2. Coerența proiecțiilor (Ob. 2)	Vederile nu sunt aliniate corespunzător (vertical/orizontal), iar proporțiile sunt distorsionate.	Vederile sunt aliniate în mare parte, dar există neconcordanțe între proiecții.	Vederile sunt aliniate și corecte din punct de vedere geometric, descriind piesa, dar există mici omisiuni.	Desenul este perfect coerent; fiecare muchie dintr-o vedere se proiectează corect în celelalte vederi.
3. Precizia și aspectul grafic (Ob. 4)	Desenul este murdar, ștersăturile sunt vizibile, iar instrumentele nu au fost folosite corect (linii neuniforme).	Desenul este acceptabil, dar lipsa de precizie în colțuri și intersecții afectează citirea.	Desen curat, cu linii trasate îngrijit și o bună utilizare a instrumentelor.	Desen exemplar, cu precizie milimetrică, linii uniforme și o prezentare estetică superioară.
4.Terminologie și cotare (Extindere)	Nu poate identifica componentele sau nu aplică nicio cotă.	Identifică piesele, dar cotele simple aplicate sunt incomplete sau greșit poziționate.	Cotele esențiale sunt corecte și nu există cotare dublă.	Cotarea este completă, corectă și optimizează procesul de execuție a piesei.

Punctajul se acordă astfel:

1-3 puncte Slab
4-6 puncte Satisfăcător
7-9 puncte Bine
9-10 Foarte bine

MODUL II. STRUCTURI PENTRU PRODUSE FINITE DIN LEMN

- **Notă introductivă**

Modulul **„Structuri pentru produse finite din lemn”**, componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Fabricarea produselor din lemn*, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică săptămânală aferente **clasei a X-a**, învățământ liceal, filieră tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **156 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- 52 ore/an – laborator tehnologic
- 52 ore/an – instruire practică

Modulul **„Structuri pentru produse finite din lemn”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Fabricarea produselor din lemn* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6. FORMAREA STRUCTURILOR PENTRU PRODUSE FINITE DIN LEMN			**Conţinuturileînvăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1	**6.2.1.** **6.2.10.**	**6.3.7.**	Clasificarea mobilei • Criterii de clasificare: construcție, ornamentare, finisare, destinație; • Mobilă din cadre (pe schelet din lemn masiv); • Mobilă corp (din panouri).
6.1.2.	**6.2.2.** **6.2.10.** **6.2.11.**	**6.3.7.**	**Componente de structură ale mobilei** • Reperul simplu - picior, baghetă, lonjeron, traversă, panou simplu • Reperul complex - soluții constructive: ramă simplă, cu tăblie, placată, cadrul,panoulfurniruit; • Subansamblul - soluții constructive; corpul, sertarul.
6.1.3.	**6.2.3.** **6.2.4.** **6.2.5.** **6.2.6.** **6.2.7.** **6.2.8.** **6.2.9.** **6.2.10.**	**6.3.1.** **6.3.2.** **6.3.3.** **6.3.4.** **6.3.5.** **6.3.6.** **6.3.7.** **6.3.8.**	**Asamblarea reperelor din structura mobilei** • Soluții constructive de asamblare pentru repere din lemn masiv și panouri - îmbinări: cu cep drept întreg, cu cepuri aplicate, la 90°, la 45° etc; - înnădiri: cu falț, cu lambă, cu dinți ș.a;

	6.2.11.	**6.3.9.**	- încheieturi: cu dinți, cu falț și uluc, cu falț dublu ș.a ; • Tehnologia de execuție a asamblărilor: faze de lucru, mod de lucru, unelte manuale; • Controlul reperelor prelucrate - tipuri de instrumente de măsurat și verificat; - tipuri de verificatoare limitative.
6.1.4.	**6.2.10.**	**6.3.8.** **6.3.9.**	**Măsuri de securitate și sănătate în muncă la prelucrarea lemnului**

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):

- *Instrumente: de măsurat: metrul, ruleta șublerul; de trasat și verificat: compasul, echerul la 90, și la 45, dreptar, însemnător, șablon;*
- *Scule pentru prelucrarea manuală a lemnului: ferăstraie manuale, dălți, burghie;*
- *Dispozitive: cutia de tăiat în unghi, cutia de îndreptat, dispozitivul de încleiere;*
- *Verificatoare limitative: tip potcoavă, tip tampon plat și cilindric, fixe și reglabile;*
- *Calculator, videoproiector, internet, soft-uri educaționale specifice.*
- *Elemente constructive de mobilier:*

- repere simple: lonjeron, traversă, picior, panou simplu, șipcă acoperire, bară de haine, legătură;

- repere complexe: rame, cadre de mobilier;
- subansambluri; sertare, cutii.

- Produse de mic mobilier și machete de produse de mobilier: taburet, scaun, masă, noptieră, comodă, etajeră, dulap de haine, vitrină etc.

- Repere din lemn asamblate în diferite soluții constructive: îmbinări, înnădiri, încheieturi; cu cep drept, cu cep rotund, cu cep întreg, cu cep aplicat; cu lambă și uluc, cu lambă aplicată; cu dinți drepți, cu dinți coadă de rândunică; la 90°, la 45°

- Manuale de specialitate, reviste de specialitate, publicații.

- Fișe de documentare

- Fișe de lucru.

• **Sugestii metodologice**

Modulul „**Structuri pentru produse finite din lemn**” se adresează elevilor care se pregătesc în domeniul industriei lemnului, având ca obiectiv principal formarea competențelor necesare utilizării eficiente a materiilor prime și materialelor tehnologice specifice.

Conținuturile modulului sunt concepute într-o manieră integrată, corelate cu nivelul inițial de pregătire al elevilor și cu particularitățile acestora, asigurând astfel atingerea rezultatelor învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională.

Structura modulului este flexibilă, ceea ce permite adaptarea continuă a conținuturilor și integrarea de noi resurse sau mijloace didactice.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea profesorului, în funcție de dificultatea și complexitatea subiectelor, de nivelul de cunoștințe anterioare al elevilor și de ritmul de asimilare al acestora.

Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare, cabinete de specialitate şi ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor metodologice.

Activitățile practice au un rol esențial în dezvoltarea abilităților elevilor şi în atingerea competențelor prevăzute de curriculum.

Procesul de predare-învățare va urmări principiul includerii și centrarea pe elev, prin utilizarea unor metode variate și adaptate stilurilor individuale de învățare, inclusiv pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

Profesorul are libertatea de a selecta și combina metode tradiționale și moderne, lucrul individual, activități de grup, studii de caz, proiecte, investigații, simulări, jocuri de rol sau metode interactive astfel încât elevii să fie implicați activ și creativ în procesul educativ.

Prin parcurgerea acestui modul, elevii îşi vor dezvolta cunoştinţele, deprinderile practice şi atitudinile necesare pentru o integrare eficientă în domeniul industriei lemnului, pregătindu-se pentru formarea continuă și pentru cerințele pieței muncii.

Exemple de activități de învățare

Activități practice
- realizarea de mini-machete de mobilă din lemn masiv și panouri, evidențiind reperele simple și complexe.
- aplicarea diferitelor tipuri de îmbinări și înnădiri (cep, falț, lambă, dinți) pe repere de test.
- verificarea reperelor prin măsurători exacte și utilizarea corectă a instrumentelor de control (ruletă, șubler, verificatoare limitative).
- respectarea normelor de securitate și sănătate în atelierul de prelucrare a lemnului.

Studii de caz și proiecte
- analiza unor situații concrete privind alegerea tipului de mobilă (cadru sau corp) și a materialelor potrivite pentru o comandă ipotetică.
- elaborarea unui proiect simplu de planificare a execuției și asamblări unui corp de mobilier (de exemplu, un sertar sau o masă).
- identificarea soluțiilor constructive pentru un reper complex sau subansamblu, cu argumentarea alegerii îmbinărilor și uneltelor.

Investigații și cercetare
- documentare din surse variate (manuale, cataloage de mobilă, internet) privind tipurile de mobilă, îmbinări și materiale.
- observarea și compararea diferențelor între îmbinările tradiționale și cele moderne, utilizate în mobilier.
- analiza funcționalității diferitelor repere structurale și modul de optimizare a spațiului sau stabilității.

Învățare prin descoperire și problematizare
- rezolvarea unor probleme practice: alegerea tipului de îmbinare în funcție de material și destinația mobilierului.
- discuții pe baza unor situații ipotetice din producție: cum corectăm un reper incorect prelucrat?
- testarea și justificarea soluțiilor constructive pentru un subansamblu înainte de asamblare.

Metode interactive

- jocuri de rol: elevii joacă rolul unui tehnician sau tâmplar care explică procesul de execuție unui client.
- lucrul în echipă pentru asamblarea unui mobilier modular, folosind metoda mozaicului sau împărțirea sarcinilor pe subansamble.
- simularea unei „liniei de producție” pentru verificarea reperelor și aplicarea normelor de protecție.

Resurse media și tehnologie

- Vizionarea unor materiale video cu simulări și jocuri de rol, prin care elevii exersează situații de lucru sau relaționarea profesională.
- Activități bazate pe comunicare și relaționare, desfășurate individual, pe grupe sau în echipă.
- Utilizarea metodelor interactive (metoda mozaicului, brainstorming, pălăriile gânditoare, turul galeriei, metoda cubului etc.).
- Utilizarea simulatoarelor digitale 3D pentru modelarea reperelor și testarea îmbinărilor.
- Realizarea unui tur virtual la un atelier de mobilă pentru observarea proceselor reale de fabricație.

Activități interdisciplinare

- realizarea unui referat care îmbină cunoștințe de tehnologie, desen tehnic și protecția mediului.
- corelarea cu matematică: calculul dimensiunilor, pierderilor tehnologice, toleranțe.
- integrarea TIC: realizarea de prezentări digitale, scheme interactive sau portofolii care reflectă progresul elevilor.

Activități practice de realizare a structurilor din lemn cu respectarea normelor de protecția muncii.

- **Studii de caz privind alegerea tipurilor de structuri în funcție de tipul îmbinărilor**
- **Elaborarea de proiecte și referate interdisciplinare** care valorifică cunoștințe de tehnologie, desen tehnic și protecția mediului.
- **Activități de documentare** din surse variate (manuale, cataloage tehnice, internet, biblioteci virtuale).
- **Vizionarea și analiza unor materiale video** care prezintă formarea structurilor pentru produse finite din lemn
- **Problematizarea** unor situații concrete din producția de mobilier sau alte ramuri ale industriei lemnului.
- **Investigații științifice și exerciții de observare directă** a realizare a structurilor din lemn.
- **Învățarea prin descoperire, prin rezolvarea unor sarcini practice și tehnice**.
- **Elaborarea de proiecte și portofolii** care reflectă progresul elevilor și aplicarea cunoștințelor dobândite.

Spre exemplificare, colectivul de autori propune un exemplu de aplicare a metodei mozaicului, pentru tema „Componente de structură ale mobilei”, care vizează următoarele rezultate ale învățării:

URÎ 6. Formarea structurilor pentru produse finite din lemn

Rezultate ale învățării evaluate:

Cunoștințe:

6.1.1. Clasificarea mobilei

6.1.2. Componentele de structură ale mobilei

6.1.3. Asamblarea reperelor din structura mobilei

Abilități:

6.2.2. Identificarea reperelor simple, reperelor complexe și subansamblurilor din structura unui produs de mobilă

6.2.3. Alegerea soluțiilor pentru realizarea unei structuri de produs finit dat

Atitudini:

6.3.1. Respectarea cerințelor ergonomice la locul de muncă

Tema: „Componente de structură ale mobilei”

Metoda **mozaic** (cunoscută și ca ***Jigsaw***) este o metodă de învățare colaborativă, folosită mai ales la clasă, care pune accent pe cooperare și responsabilitate individuală.

Elevii învață să recunoască și să explice componentele de structură ale mobilei, dezvoltând abilități practice și cognitive prin învățare colaborativă.

Durata totală: 50 minute

Etapa 1 – Formarea grupurilor inițiale - 5 minute

Clasa se împarte în grupuri de bază (4–5 elevi fiecare).

Grupuri formate:

- Grupul A
- Grupul B
- Grupul C

Abilități și atitudini dezvoltate:

- Cooperare și comunicare;
- Implicare activă în activități de grup;
- Respect pentru colegi și responsabilitate în muncă.

Etapa 2 – Formarea grupurilor de experți - 15 minute

Fiecare elev părăsește grupul inițial și se alătură grupului de experți, unde studiază tema în detaliu.

Grupuri de experți:

- Grup de experți 1 – Repere simple: picior, baghetă, lonjeron, traversă, panou simplu
- Grup de experți 2 – Repere complexe: ramă simplă, ramă cu tăblie, ramă placată, cadru, panou furniruit
- Grup de experți 3 – Subansambluri: corpul mobilierului, sertarul

Abilități și atitudini dezvoltate:

- Analiza și sinteza informațiilor;
- Lucru în echipă și negociere a ideilor;
- Asumarea responsabilității.

Etapa 3 – Reîntoarcerea în grupurile inițiale - 10 minute

Elevii revin în grupurile inițiale și transmit colegilor informațiile studiate.

Grupuri formate:
- Grupurile inițiale A, B, C

Abilități și atitudini dezvoltate:
- Exprimare clară și coerentă;
- Ascultare activă;
- Colaborare și responsabilitate.

Etapa 4 – Aplicare practică / consolidare - 15 minute

Elevii identifică componentele pe piese reale de mobilier sau machete și explică rolul acestora.

Grupuri formate:
- Grupurile inițiale;
- Echipe mixte (opțional).

Abilități și atitudini dezvoltate:
- Observație și atenție la detalii;
- Aplicarea cunoștințelor teoretice;
- Perseverență și responsabilitate.

Etapa 5 – Evaluare și reflecție finală - 5 minute

Prezentarea concluziilor și completarea fișelor de autoevaluare.

Grupuri formate:
- Întregul colectiv;
- Subgrupuri pentru prezentări.

Abilități și atitudini dezvoltate:
- Autoevaluare și reflecție;
- Exprimarea concluziilor;
- Spirit critic și atitudine pozitivă față de învățare.

- **Sugestii privind evaluarea**

În cadrul modulului **„Structuri pentru produse finite din lemn”**, evaluarea se realizează prin mai multe metode complementare, fiecare având un rol bine definit în procesul instructiv-educativ:

1. Evaluarea inițială (diagnostică)

Se desfășoară la începutul modulului pentru a identifica nivelul de pregătire al elevilor, cunoștințele anterioare despre structurile și componentele mobilei, repere simple și complexe, subansambluri și soluții constructive, precum și eventualele lacune.

Rezultatele permit profesorului să adapteze demersul didactic la particularitățile colectivului.

2. Evaluarea continuă / formativă

Este integrată în procesul de predare și urmărește progresul elevilor pe parcursul modulului. Permite identificarea greșelilor și corectarea acestora, asigurând reglarea procesului de învățare. Se poate realiza prin:
- Observarea sistematică a elevilor în timpul activităților practice și teoretice;
- Fișe de lucru individuale sau pe grup, cu identificarea componentelor și subansamblelor;

- Întrebări și răspunsuri pe parcursul discuțiilor;
- Activități practice de recunoaștere și asamblare a componentelor mobilierului;
- Jocuri didactice precum metoda cubului sau metoda mozaicului pentru consolidarea cunoștințelor.

3. Evaluarea finală / sumativă

Se realizează la sfârșitul modulului și verifică nivelul de atingere a competențelor prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională. Aceasta are caracter aplicativ și integrat, punând accent pe utilizarea practică a cunoștințelor dobândite:

- identificarea și clasificarea reperelor simple și complexe pe produse finite;
- recunoașterea și explicarea rolului subansamblelor;
- realizarea unor machete sau asamblări simple;
- prezentarea proiectelor individuale sau de grup.

4. Autoevaluarea

Elevul reflectă asupra propriilor achiziții, își conștientizează progresul și își asumă responsabilitatea pentru procesul propriu de învățare. Se poate realiza prin:

- Fișe de autoevaluare;
- Jurnale de învățare;
- Portofolii cu planuri, schițe și proiecte realizate pe parcursul modulului.

Instrumente recomandate pentru evaluare:

- Observarea elevilor în timpul activităților practice și teoretice, folosind **fișe de observație**;
- Aplicarea de **teme și exerciții practice** pentru verificarea nivelului de înțelegere și aplicare a cunoștințelor despre structurile și componentele mobilei;
- Proba practică de **identificare, măsurare și asamblare** a componentelor;
- Realizarea de **proiecte individuale sau pe grupuri**, care valorifică atât cunoștințele teoretice, cât și competențele practice;
- Constituirea unui **portofoliu individual** cu materiale realizate de elevi pe parcursul modulului;
- Fișe de **autoevaluare** pentru dezvoltarea capacității elevilor de a reflecta asupra progresului propriu;
- Teste de evaluare **orale, scrise sau practice,** pentru verificarea cunoștințelor și abilităților dobândite;
- Utilizarea aplicațiilor educaționale online (LearningApps, Kahoot, Quizizz, Wordwall) pentru **evaluare interactivă și consolidare**.

Aceste instrumente vor fi corelate cu rezultatele învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională, fiind orientate spre evaluarea competențelor practice, cognitive și atitudinale, și având rol atât de reglare a procesului didactic, cât și de motivare a elevilor pentru autoinstruire.

Îmbinarea acestor moduri de evaluare asigură o imagine completă asupra progresului elevilor și contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale și atitudinale necesare în domeniul industriei lemnului. În acest scop, pot fi utilizate și aplicații educaționale online (precum LearningApps, Kahoot, Quizizz sau Wordwall), care sprijină evaluarea formativă și autoevaluarea prin activități interactive și atractive pentru elevi.

În continuare, spre exemplificare, colectivul de autori propune un exemplu de instrument de evaluare **Probă practică** care vizează următoarele rezultate ale învăţării:

URÎ 6. Formarea structurilor pentru produse finite din lemn

Rezultate ale învățării evaluate:

Cunoștințe:

6.1.1. Clasificarea mobilei

6.1.2. Componentele de structură ale mobilei

6.1.3. Asamblarea reperelor din structura mobilei

Abilități:

6.2.2. Identificarea reperelor simple, reperelor complexe și subansamblurilor din structura unui produs de mobilă

6.2.3. Alegerea soluțiilor pentru realizarea unei structuri de produs finit dat

6.2.4. Executarea în desen a schiței asamblărilor uzuale ale reperelor din lemn

Atitudini:

6.3.1. Respectarea cerințelor ergonomice la locul de muncă

6.3.7. Asumarea inițiativei în rezolvarea unor probleme

Tema: „Componentele de structură ale mobilei”

PROBĂ PRACTICĂ

Timpul de lucru este de 50 minute.

În imaginea de mai jos se prezintă o piesă de mobilier

Sarcini de lucru:

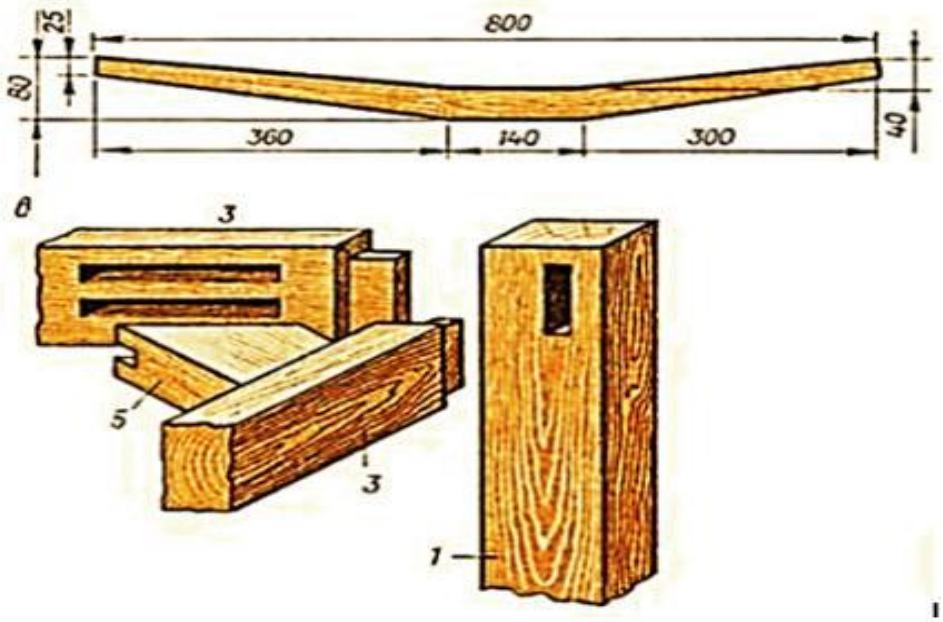
a. Denumiți produsul din imagine;
b. Precizați grupa de mobilier din care face parte;
c. Identificați elementele componente de pe desen (1-7);
d. Enumerați 3 (trei) materii prime din care se poate realiza cadrul;
e. Precizați rolul cadrului pentru produsului din imagine;
f. Realizați practic soluția de asamblare a reperului 1 cu reperul 3.
g. Enumerați uneltele sau utilajele folosite pentru realizarea reperului 3.

Completați tabelul de mai jos pentru reperul 1 și reperul 3:

Nr. crt.	Denumirea operației	Schița operației	Unelte/Utilaje	Instrumente de verificat

Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30p	Organizarea ergonomică a locului de muncă Denumirea produsului Precizarea grupei de mobilier Identificarea părților componente Enumerarea materiilor prime Precizarea rolului cadrului	5p 5p 3p 7p 6p 4p
2. Realizarea sarcinii de lucru	40p	Respectarea ordinii operațiilor de prelucrare a reperelor (1 și 3) Identificarea uneltelor/utilajelor folosite pentru prelucrare Enumerarea corectă a instrumentelor de verificat Realizarea corectă a asamblării Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, PSI și protecția mediului	5p 5p 5p 15p 10p
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	30p	Prezentarea rezultatelor Exprimarea concluziilor (completarea tabelului dat) Claritatea explicațiilor și siguranță manifestată pe timpul prezentării Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	5p 10p 5p 10p

Referințe web/bibliografie:

1. Repere metodologice 2023-2024 - Fabricarea produselor din lemn
2. https://www.alegetidrumul.ro/calificari/162

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 102

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: MATERIALE DE CONSTRUCŢII

2026

GRUPUL DE LUCRU:

CISMAŞ SILVIA MANUELA Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic nr. 1 Sighişoara

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

LAZĂR LILIANA Conf. univ. dr.ing. Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Facultatea de Inginerie Chimică și Protecția Mediului „Cristofor Simionescu”

COORDONARE C.N.D.Î.P.T.:

STROIE DANA CARMEN – Director adjunct

MUȘAT CARMEN GHEORGHIȚA – Inspector de specialitate

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Materiale de construcție, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Materiale de construcții.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională MATERIALE DE CONSTRUCŢII:
Nivel 4 CNC
1. Tehnician în industria materialelor de construcţii
2. Tehnician în industria sticlei şi ceramicii
Nivel 3 CNC
1. Operator ceramică fină
2. Operator în industria ceramicii brute
3. Sticlar
4. Operator lianți și prefabricate

Nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor – 3/4
Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării	
Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale	**Denumire modul**
URÎ 4. Aplicarea tratamentelor termice	**MODUL I. Tratamente termice**
URÎ 6. Exploatarea echipamentelor şi utilajelor	**MODUL II. Exploatarea echipamentelor şi utilajelor**
URÎ 7. Chimia sistemelor silicatice	**MODUL III. Chimia sistemelor silicatice**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **MATERIALE DE CONSTRUCŢII**

<u>Cultură de specialitate şi pregătire practică săptămânală</u>

Modul I. Tratamente termice
Total ore/an: 130
din care:
Teorie - 52
Laborator tehnologic - 26
Instruire practică - 52
Total ore/an = 5 ore (2T+1LT+2IP)/săpt. x 26 săptămâni = 130 ore

Modul II. Exploatarea echipamentelor şi utilajelor
Total ore/ an : 78
din care: Teorie: - 26
Laborator tehnologic - 0
Instruire practică - 52
Total ore/an = 3 ore (1T+2IP)/săpt. x 26 săptămâni = 78 ore

Modul III. Chimia sistemelor silicatice
Total ore/ an : 52
din care: Teorie - 26
Laborator tehnologic - 26
Instruire practică - 0
Total ore/an = 2 ore (1T+1LT)/săpt. x 26 săptămâni = 52 ore

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

<u>Curriculum în dezvoltare locală (CDEOŞ)</u>

<u>Stagii de pregătire practică</u>. * _

Total ore/an: **270 ore** *<u>din care **0-60 ore ore pentru: - acomodare, învățare remedială**</u>*
Total ore /an = 9 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 270 ore/an

<u>Curriculum pentru aprofundare şi inserţie profesională</u>**
Total ore pe an..... 30
Total ore /an = 1 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 30 ore/an
TOTAL GENERAL: 560 ore/an

În clasa a X-a, stagiul de pregătire practică se desfăşoară în atelierele de la şcoală/la operatorul economic/instituția publică parteneră. Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor vor fi stabilite de către unitatea de învăţământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului şcolar.
***** Curriculumul asociat stagiilor de pregătire practică este parte a CDEOŞ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din

numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I. TRATAMENTE TERMICE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Tratamente termice”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcţii,* face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învăţământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **130 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an (2 ore/săptămână) – teorie**
- **26 ore/an (1 oră/săptămână) – laborator tehnologic**
- **52 ore/an (2 ore/ săptămână) – instruire practică**

Modulul **„Tratamente termice”**, este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcții* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Rezultate ale învăţării/ competenţe (codificate conform SPP)

URÎ 4. APLICAREA TRATAMENTELOR TERMICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini	
4.1.1	**4.2.1** **4.2.2** **4.2.3** **4.2.4**	**4.3.1**	• **Operaţii termice din industria materialelor de construcţii** a. Uscarea b. Deshidratarea c. Topirea d. Recoacerea e. Arderea
4.1.2	**4.2.5** **4.2.6** **4.2.7** **4.2.8** **4.2.9** **4.2.10**	**4.3.2** **4.3.3**	• **Utilaje în care se desfăşoară operaţiile termice** a. Uscătoare b. Fierbătoare c. Cuptoare d. Tipare încălzitoare f. Autoclave
4.1.3 **4.1.4** **4.1.5** **4.1.6**	**4.2.11** **4.2.12** **4.2.13** **4.2.14** **4.2.15** **4.2.16** **4.2.17**	**4.3.4** **4.3.5** **4.3.6** **4.3.7** **4.3.8** **4.3.9**	• **Executarea operaţiilor termice** a. Selectarea mijloacelor de muncă conform sarcinii de lucru b. Efectuarea operaţiei termice conform procedurii de lucru c. Deservirea utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice d. Curăţirea utilajului

- **Lista minimă de resurse materiale materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice, etc.), necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**
  - ***Surse de documentare specializate:*** auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoate, planşe didactice, reviste de specialitate, documentaţie tehnică, fişe individuale de instructaj de SSM şi PSI, standarde de calitate
  - ***Utilaje (machete funcţionale, scheme tehnice*** pentru: uscătorul de nisip, uscătorul pentru produse ceramice (tip dulap, carusel), fierbător, cuptor rotativ, cuptoare de ardere (rotative, verticale), cuptoare de topit sticlă (tip vană, cu creuzete), cuptoare de recoacere tunel, cuptoare de ardere a produselor ceramice (tunel, cameră)
  - ***Echipamente:*** videoproiector, calculator.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **„Tratamente termice”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **„Tratamente termice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.
Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.
Aceste activităţi de învăţare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui etc;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;

- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Simulări;
- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este metoda **„Turul galeriei”**. Aceasta este o metodă de învăţare prin colaborare. Etapele acestei metode pot fi rezumate astfel:
1. Elevii lucrează în grupuri şi reprezintă munca lor pe foaie de format mare sub forma unui afiş. Produsul poate fi o diagramă, o schemă, o reprezentare simbolică /printr-un desen, etapele esenţiale surprinse în propoziţii scurte etc.
2. Elevii vor face o scurtă prezentare în faţa întregii clase a proiectului lor explicând semnificaţia afişului şi răspunzând la eventuale întrebări.
3. Apoi elevii vor expune afişele pe pereţi alegând locurile care li se par cele mai favorabile. Lângă fiecare afiş se va lipi o foaie goală pe care se poate scrie cu markere sau creioane colorate.
4. Profesorul va solicita grupurilor de elevi să se oprească în faţa fiecărui afiş, să-l discute şi să noteze pe foaia albă anexată, comentariile, sugestiile şi întrebările lor. Aceasta activitate poate fi comparată cu un tur al galeriei de afişe.
5. In final elevii revin la produsele lor, le compară cu celalalte şi citesc comentariile făcute de colegii lor în foile anexate. Se poate continua cu un răspuns al grupului la comentariile şi întrebările din foile anexate.

Autorii prezintă un exemplu de aplicare a metodei **„Turul galeriei”** la lecţia ***Utilaje în care se desfăşoară operaţiile termice - Cuptoare tip vană pentru topirea sticlei***

Rezultatele învăţării vizate, conform standardului de pregătire profesională:
Cunoştinţe :
4.1.2. Utilaje în care se desfăşoară operaţiile termice
- Cuptoare tip vană pentru topirea sticlei

Abilităţi
4.2.5. Identificarea utilajelor şi părţilor lor componente
4.2.6. Caracterizarea din punct de vedere constructiv şi funcţional a utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice din industria materialelor de construcţii
4.2.12. Efectuarea operaţiei termice conform procedurii de lucru
4.2.13. Deservirea utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice
4.2.4. *Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect*
Atitudini
4.3.2. Reprezentarea corectă a schemei utilajului asociindu-l cu operaţia termică specifică
4.3.4. *Respectarea cu rigurozitate a procedurii de lucru la deservirea utilajelor aplicând normele de securitatea muncii specifice*
4.3.5. *Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă, organizând ergonomic locul de muncă.*
4.3.6. *Asumarea responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită*

Lecţia ***Cuptoare tip vană pentru topirea sticlei*** este o lecţie de fixare şi sistematizare a cunoştinţelor şi se desfăşoară în laboratorul tehnologic dotat corespunzător.
Lecţia se organizează şi desfăşoară astfel:

- Se comunică, de către profesor, titlul noii lecţii şi se instruiesc elevii cu privire la noua metodă de abordare a lecţiei;
- Se împarte clasa în 3 grupuri de elevi, fiecare grup primind câte o fişă de lucru.

GRUPA 1. Construcţia cuptorului vană

Rezolvaţi următoarele sarcini de lucru:
1. Reprezentaţi schema cuptorului vană şi identificaţi elementele conexe ale acestuia.
2. Caracterizaţi elementele constructive ale cuptorului

GRUPA 2. Materiale refractare

Rezolvaţi următoarele sarcini de lucru:
1. Asociaţi elementele constructive cu tipurile de materiale refractare care se folosesc la construcţia cuptoarelor de topire.
2. Prezentaţi proprietăţile materialelor refractare

GRUPA 3. Procedura de lucru la deservirea cuptorului vană

Rezolvaţi următoarele sarcini de lucru:
1. Indicaţi în ordinea desfăşurării lor, fazele procesului de topire a sticlei
2. Prezentaţi procedura de lucru la deservirea cuptorului vană.

- Se explică sarcina de lucru şi modul în care se va desfăşura activitatea.
- Elevii rezolvă sarcinile de lucru pe o foaie de flipchart pe care o vor expune.
- Fiecare grup prezintă cerinţele fişei de lucru.
- Fiecare grup va analiza modul de rezolvare a sarcinilor de lucru de către celelalte grupuri, identificând punctele tari şi punctele slabe, pe care le vor nota pe foile anexate lângă fiecare afiş expus.
- Fiecare grup va analiza comentariile făcute de celelalte grupuri asupra produsului realizat

În timpul rezolvării sarcinii de către elevi, profesorul are rolul:
- să îndrume elevii / grupele care cer detalii sau lămuriri cu privire la rezolvarea sarcinilor;
- să coordoneze activitatea, astfel încât grupele să se încadreze în timpii de lucru;
- să asigure implicarea şi participarea tuturor elevilor la rezolvarea sarcinilor de lucru;

La finalul lecţiei, profesorul:
- prezintă soluţiile corecte;
- evidenţiază grupa sau grupele care au lucrat cel mai bine (s-au încadrat cel mai bine în timpii de lucru şi au avut cele mai multe soluţii corecte);

Concluzie: Această metodă stimulează interesul, dezvoltă comunicarea, colaborarea angajată şi spiritul de echipă. De asemenea dezvoltă capacitatea de reflecţie critică faţă de produsele celorlalte grupuri şi stimulează motivaţia pentru activitatea de învăţare.

Pentru achiziţionarea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului **„Tratamente termice”,** autorii propun următoarele ***activităţi de învăţare***, care se pot utiliza în cadrul orelor de pregătire practică prin laborator tehnologic şi de instruire practică:
1. Exerciții de identificare a elementelor constructive ale utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice, utilizând scheme bloc/machete/utilaje;
2. Observarea independentă a modului de funcționare a utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice;

3. Exerciții de efectuare a mânuirilor specifice operațiilor de încărcare/descărcare a uscătoarelor şi cuptoarelor de ardere pentru produse ceramice, a cuptoarelor de recoacere a articolelor din sticlă;
4. Exerciții de deservire a utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice, cu încadrarea în normele de timp stabilite și cu respectarea regulilor specifice de sănătate și securitate în muncă și de prevenire și stingere a incendiilor;
5. Exerciţii de reprezentare corectă a schemei utilajului
6. Exerciţii de urmărire a valorilor parametrilor de funcționare ai utilajelor şi reglare a acestora în acord cu prescripţiile din cartea tehnică a echipamentului/utilajului
7. Exerciții de autoevaluare a corectitudinii operațiilor tehnologice executate pe baza fișei de evaluare;
8. Exerciții de utilizare a dicționarului tehnic într-o limbă străină pentru identificarea termenilor de specialitate din documentația tehnică utilizată în industria materialelor de construcţii;
9. Exerciții de aplicare a normelor de sănătatea şi securitatea în muncă și PSI specifice domeniului, la executarea de operații tehnologice simple din cadrul procesului tehnologic de fabricare a produselor: sticlă, ceramică, lianţi.

Activitățile de învățare propuse au caracter orientativ, profesorii având libertatea de a le utiliza întocmai sau de a le modifica, multiplica și adapta fiecărei teme din programă.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică, prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- Evaluarea trebuie să se realizeze conform planificării, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:

- Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Recomandăm următoarele ***instrumente de evaluare continuă***:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de documentare;
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- Eseul;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul;
- Activităţi practice;
- Lucrări de laborator/practice.

Propunem următoarele ***instrumente de evaluare finală***:

- Proiectul,
- Studiul de caz,
- Portofoliul,
- Testele sumative.

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ, cât şi de tip sumativ, pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Pentru lecţia ***Cuptoare tip vană pentru topirea sticlei,*** evaluarea se recomandă a se realiza aplicând un test scris şi o probă practică.

Rezultatele învăţării vizate, conform standardului de pregătire profesională:
Cunoştinţe :
4.1.2. Utilaje în care se desfăşoară operaţiile termice
- Cuptoare tip vană pentru topirea sticlei

Abilităţi
4.2.5. Identificarea utilajelor şi părţilor lor componente
4.2.6. Caracterizarea din punct de vedere constructiv şi funcţional a utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice din industria materialelor de construcţii
4.2.12. Efectuarea operaţiei termice conform procedurii de lucru
4.2.13. Deservirea utilajelor în care se desfăşoară operaţiile termice
4.2.4. *Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect*
Atitudini
4.3.2. Reprezentarea corectă a schemei utilajului asociindu-l cu operaţia termică specifică
4.3.4. *Respectarea cu rigurozitate a procedurii de lucru la deservirea utilajelor aplicând normele de securitatea muncii specifice*
4.3.5. *Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă, organizând ergonomic locul de muncă.*
4.3.6. *Asumarea responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită*

TEST DE EVALUARE

I. Pentru fiecare din cerinţele de mai jos (1 – 5), scrieţi pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. 10 p

1. Refractarele silica conţin:
a) cel mult 91 % SiO_2
b) cel puţin 91 % SiO_2
c) 50 – 70 % SiO_2
d) 70 – 80 % SiO_2

2. În bazinul de topire are loc:
a) afinarea, omogenizarea, răcirea sticlei topite
b) încărcarea amestecului de materii prime, omogenizarea, răcirea sticlei topite
c) omogenizarea, răcirea sticlei topite, fasonarea sticlei topite
d) topirea, afinarea şi o parte din omogenizare

3. Pereţii bazinului de topire şi de lucru se confecţionează din:
a) blocuri de beton
b) blocuri de corhart
c) cărămizi de silica
d) cărămizi magnezitice

4. Punctele de control al temperaturilor într-un cuptor de topit sticlă cu pirometrul optic sunt:
a) bazinul de topire, bazinul de lucru, canalul arzătorului
b) bolta cuptorului
c) camera regeneratoare
d) vatra cuptorului

5. Refractaritatea blocurilor corhart:

a) depăşeşte 2000 ºC
b) este cuprinsă între 1580 – 1760 ºC
c) este cuprinsă între 1880 – 1960 ºC
d) este de 1730 ºC

II. În coloana A sunt indicate Partea constructivă a cuptorului, iar în coloana B, Materiale refractare din care se confecţionează. Scrieţi pe foaia de răspuns asocierile corecte dintre fiecare cifră din coloana A şi litera corespunzătoare din coloana B. 10 p

A. Partea constructivă a cuptorului	*B. Materiale refractare din care se confecţionează*
1. Bolta cuptorului	a. Blocuri de beton
2. Pereţii bazinului	b. Blocuri de corhart
3. Pereţii laterali ai cuptorului	c. Cărămizi de şamotă
4. Umplutura camerei regeneratoare	d. Cărămizi drepte de silică
5. Vatra cuptorului	e. Cărămizi drepte şi pene de silică
	f. Cărămizi magnezitice

III. Transcrieţi pe foaia de răspuns cifra corespunzătoare fiecărui enunţ 1 – 5) şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciaţi că enunţul este adevărat sau litera F, dacă apreciaţi că enunţul este fals. 10 p

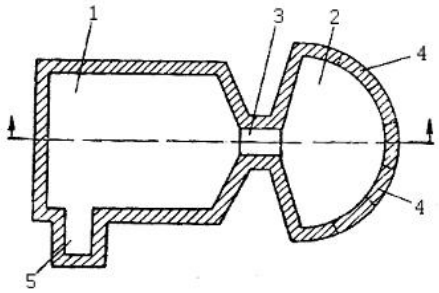
1. Regenatoarele se folosesc întotdeauna în perechi
2. Inversarea focului se face cu dispozitive numite arzătoare.
3. Cărămizile de silica se utilizează la construcţia pereţilor laterali.
4. Canalul de trecere face legătura dintre cele două bazine
5. Temperatura în bazinul de topire este de cel puţin 1800 ºC.

IV. La cuptorul de topit sticlă care foloseşte sistemul regenerativ de recuperare a căldurii. Explicaţi pe foaia de răspuns funcţionarea inversorului. 10 p

V. Scrieţi pe foaia de răspuns informaţia care completează spaţiile libere, astfel încât enunţul să fie corect 10 p

Cuptorul de topit sticla este o construcţie____(1)____ în care amestecul de____(2)____ este supus la temperaturi de aproximativ ____(3)____
În timpul topirii au loc o serie de transformări____(4)____ obţinându-se o ____(5)____ numită sticlă.

VI. În figura de mai jos este ilustrată schiţa cuptorului vană. Identificaţi pe foaia de răspuns elementele constructive ale utilajului (figurate cu numere de la 1 la 5) 10 p

PROBA PRACTICĂ

Sarcina de lucru: Exploataţi cuptorul de topit sticlă *30 p*

Cerințe:

1. Organizaţi locul de muncă corespunzător cu sarcina de lucru
2. Alimentaţi cu amestec de materii prime cuptorul de topit sticlă

3. Urmăriţi parametrii tehnologici de exploatare a cuptorului de topit sticlă
4. Respectaţi măsurile de sănătate şi securitate în muncă specifice exploatării cuptorului de topit sticlă
5. Prezentaţi construcţia şi a modul de funcţionare al cuptorului vană
6. Descrierea procedurii de lucru la deservirea cuptorului vană, utilizând terminologia de specialitate

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă din oficiu 10 puncte.
Timp de lucru: 50 minute pentru proba scrisă şi 50 minute pentru proba practică

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- Nu se acordă punctaje intermediare altele decât cele precizate explicit de barem.
- Se vor puncta orice alte formulări şi modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Se acordă 10 puncte din oficiu

I. ***10 p***

1- b, 2- d, 3- b, 4- a, 5- c

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

II. ***10 p***

1- c, 2- b, 3- d, 4- f, 5- c

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

III. ***10 p***

1- A, 2- F, 3- A, 4- A, 5- A

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

IV. ***10 p***

Inversorul asigură admisia aerului rece care pătrunde prin camera regeneratoare de jos în sus, preîncălzindu-se şi asigurând raportul optim aer-gaz în camera arzătorului.
La celălalt regenerator gazele arse cedează căldura umpluturii , evacuîndu-se prin canalul de fum spre coşul de evacuare. În acest fel inversorul asigură inversarea focului în bazinul de topire la un interval de 15 – 20 de minute.

Pentru răspuns corect şi complet se acordă 10 p, pentru răspuns parţial corect sau complet se acordă 5 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

V. ***10 p***

1- complexă, 2- materii prime, 3- 1450 ^{o}C, 4- fizico-chimice, 5- pastă vâscoasă

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

VI. ***10 p***

1- bazinul de topire, 2- bazinul de lucru, 3- canalul de trecere, 4- guri de lucru, 5- gura de încărcare

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia se acordă 0 p.

FIŞA DE EVALUARE PENTRU PROBA PRACTICĂ

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj	Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj maxim	Punctaj obţinut
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30 %	9 p	1. Organizarea locului de muncă corespunzător cu operaţia de efectuat	60 %	5 p	
				2. Asigurarea condiţiilor de aplicare a normelor cu privire la protecţia muncii	40 %	4 p	
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50 %	15 p	3. Efectuarea manevrelor de alimentarea utilajelui cu respectarea procedurii de lucru	20 %	3 p	
				4. Supravegherea funcţionării utilajului cu respectarea parametrilor tehnologici	40 %	6 p	
				5. Îndeplinirea sarcinilor care îi revin în cadrul echipei de lucru	20 %	3 p	
				6. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă specifice locului de muncă	20 %	3 p	
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	20 %	6 p	7. Prezentarea construcţiei şi a modului de funcţionare al cuptorului vană	15 %	1 p	
				8. Descrierea procedurii de lucru la deservirea cuptorului vană	70 %	4 p	
				9. Utilizarea terminologiei de specialitate în descrierea operaţiei executate	15 %	1 p	
	Total	100%	30 p			30 p	

- **Bibliografie**

1. Baltă, P., *Tehnologia sticlei* , Ed. Tehnică, Bucureşti, 1974;
2. Dinescu, A., Băjău, G., *Tehnologia materialelor de construcţii,* EDP, Bucureşti, 1990;
3. Preda, M., *Ceramica şi refractare,* Ed. Printech, Bucureşti, 2001;
***Standard de pregătire profesională pentru calificarea *Tehnician în industria sticlei şi ceramicii*
***Standard de pregătire profesională pentru calificarea *Tehnician în industria materialelor de construcţii*
*** www.materialedeconstructii.ro
*** http://www.tvet.ro/index.php/ro/curriculum/153.html
*** http://itemi.netedu.ro/

***https://bureau-industrial-transformation.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/GLS_Adopted_03_2012_0.pdf
***https://bureau-industrial-transformation.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/CLM_Published_def_0.pdf
***https://bureau-industrial-transformation.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/cer_bref_0807.pdf

MODULUL II: EXPLOATAREA ECHIPAMENTELOR ŞI UTILAJELOR

- **Notă introductivă**

Modulul **„Exploatarea echipamentelor şi utilajelor”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcţii,* face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul **„Exploatarea echipamentelor şi utilajelor”** are alocat un număr de **78 ore/an**, conform planului de învățământ, din care : **52 ore/an – instruire practică și 26 ore/an teorie.**
Modulul **„Exploatarea echipamentelor şi utilajelor”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcţii* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Rezultate ale învăţării/competenţe (codificate conform SPP)

URÎ 6. EXPLOATAREA ECHIPAMENTELOR ŞI UTILAJELOR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini	
6.1.1.	**6.2.1.** ***6.2.2.*** **6.2.3.** **6.2.4.** ***6.2.5.***	**6.3.1.**	**Evaluarea stării tehnice a utilajelor şi a instalaţiilor** a) Prescripţii tehnice privind construcţia, funcţionarea şi exploatarea utilajelor şi instalaţiilor din industria materialelor de construcţii b) Combaterea uzurii utilajelor: ~ alegerea de materiale rezistente la uzură ~ prelucrarea şi tratarea suprafeţelor
6.1.2	***6.2.5.*** **6.2.6.** **6.2.7.** ***6.2.8.*** ***6.2.9.*** ***6.2.10.***	**6.3.2.** ***6.3.3.*** ***6.3.4.*** ***6.3.5.*** ***6.3.6.***	**Lucrări de exploatare, întreţinere şi reparaţii a utilajelor şi instalaţiilor** a) Plan de întreţinere şi reparaţii (curente şi capitale) ale utilajelor şi instalaţiilor b) Necesarul de resurse umane, materiale şi de timp c) Executarea lucrărilor de exploatare, întreţinere şi reparaţii d) Măsuri de securitate şi sănătate în muncă, stingerea incendiilor şi de protecţia mediului
6.1.3.	**6.2.11.** **6.2.12.** **6.2.13.** **6.2.14.** **6.2.15.** ***6.2.16.*** **6.2.17.** **6.2.18.** ***6.2.19.***	**6.3.7.** ***6.3.8.***	**Măsurarea parametrilor tehnologici** a) Parametri tehnologici: presiune, temperatură, debit, nivel, umiditate, grad de umplere, compoziţia gazelor de ardere; unităţile de măsură în care se exprimă (conform Standardelor Internaţionale) b) Metode de măsurare c) Mijloace de măsurare ~ Alegerea mijloacelor de măsurare şi stabilirea domeniului de măsurare

			~ Principiul de funcţionare şi etalonarea mijloacelor de măsurare d) Măsurarea parametrilor tehnologici – măsurarea mărimilor fizico-chimice cu: ~ contoare pentru lichide şi gaze ~ debitmetre ~ termometre ~ manometre ~ pH-metre ~ analizoare de gaze e) Interpretarea rezultatelor masurarii
6.1.4	**6.2.20.** **6.2.21.** **6.2.22.** **6.2.23.** **6.2.24.** ***6.2.25.***	**6.3.9.** **6.3.10.**	**Sistemele de reglare automată (SRA) a proceselor din industria sticlei, ceramicii şi lianţilor** a) Mărimi ale procesului reglat: de intrare, de ieşire, de comandă, perturbatoare b) Metode de reglare - manuală, automată c) Schema bloc şi clasificarea SRA d) Legi de reglare: P, PI, PD, PID, realizarea legilor de reglare tipizate prin intermediul regulatoarelor electronice e) Elementele componente ale sistemului de reglare automată, conform schemei bloc (descriere şi utilizare): ~ traductoare (de temperatură, de presiune, de debit, de nivel, de umiditate, de grad de umplere, analizoare de gaze) ~ amplificatoare/ convertoare ~ regulatoare ~ elemente de execuţie f) Tipuri de SRA. ~ automată, cu program variabil, de urmărire ~ în funcţie de viteza de răspuns: pentru procese lente ~ după numărul mărimilor reglate: simple, multiple ~ după tipul acţiunii şi numărul de bucle: continuă, discontiunuă, singulară, multiplă ~ în funcţie de variaţia în timp: cu stabilizare
6.1.5.	**6.2.26.** **6.2.27.** **6.2.28.** ***6.2.29.***	**6.3.11.** ***6.3.12.***	**Modalităţi de conducere automată a unor procese din industria sticlei, ceramicii şi lianţilor** a) Descrierea sistemelor de urmărire şi reglare a parametrilor proceselor cu desfăşurare discontinuă b) Scheme bloc pentru reglarea automată a principalilor parametri tehnologici ai proceselor cu desfăşurare continuă c) Scheme bloc pentru reglarea automată a presiunii, debitului, nivelului, temperaturii d) Metode evoluate de conducere a proceselor tehnologice din industria materialelor de construcţii: reglare după perturbaţie, de raport, în cascadă, conducerea procesului cu calculator de proces

- **Resurse materiale minime, necesare parcurgerii modulului**
  - ***Documentaţia tehnică:*** metodologii, norme, normative, cărţi tehnice, cataloage, reglementări, instrucţiuni, documentaţie tehnică de firmă, fişe de evaluare a lucrărilor conform standardelor, scheme bloc ale SRA, diagrame, nomograme, sisteme de unităţi de măsură
  - **Echipamente, mijloace de învăţământ (minim cele din SPP):**

~ Videoproiector, calculator
~ Necesarul de resurse: S.D.V.–uri, A.M.C.–uri

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile programei modulului **Exploatarea echipamentelor şi utilajelor** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **Exploatarea echipamentelor şi utilajelor** are o structură elastică, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform recomandărilor precizate în unităţile de rezultate ale învăţării, menţionate mai sus.
Pregătirea practică în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării/ competenţelor de specialitate.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda 6/3/5, metoda cubului, metoda mozaicului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui;

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video ;
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi de lucru în echipă.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este metoda: **Explozia stelară**

Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativităţii,o modalitate de relaxare a cursanţilor şi se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme şi noi descoperiri.

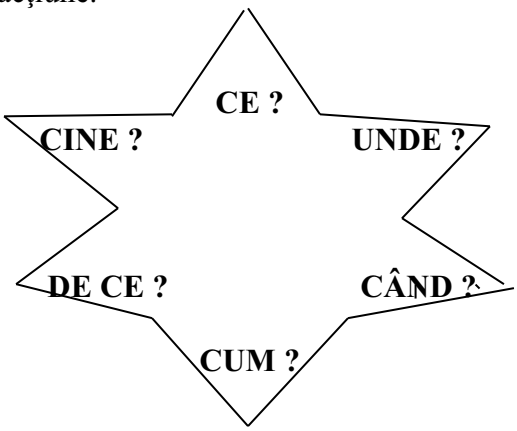
Starbursting (eng.”star”=stea; “burst”=a exploda), similară brainstormingului, începe din centrul conceptului şi se împrăştie în afară, cu întrebări, asemenea exploziei stelare.

• **OBIECTIVE**: Formularea de întrebări şi realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interactiune şi individual pentru rezolvarea unei probleme.

• **MATERIAL**: O stea mare șase stele mici, tablouri, ilustrații jetoane, siluete, tabloul “Explozia stelară”

DESCRIEREA METODEI:

1. Cursanţii aşezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau se desenează ideea centrală.
2. Pe cele 6 steluţe se scrie câte o întrebare de tipul: **CE? CINE? UNDE? DE CE? CÂND? CUM?** iar şase cursanţi din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare cursant din cei şase îşi alege câte trei-patru colegi organizându-se astfel în şase grupuri.
3. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor.
4. La expirarea timpului, cursanţii revin în semicerc în jurul steluţei mari şi comunică întrebările elaborate, fie un reprezentant al grupului, fie individual, în funcţie de potenţialul grupei/grupului. Cursanţii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.
5. Se apreciază întrebările cursanţilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte precum şi modul de cooperare şi interacţiune.

Spre exemplificare, se propune un exemplu de aplicare a metodei moderne de predare – învățare „**Explozia stelară**” la lecţia: **Măsurarea parametrilor tehnologici**

Rezultatele învățării vizate, conform standardului de pregătire profesională:

Cunoștințe:

6.1.3. Măsurarea parametrilor tehnologici

Abilități:

6.2.11. Enumerarea parametrilor proceselor tehnologice
6.2.12. Enumerarea unităţilor de măsură
6.2.13. Alegerea metodelor de măsurare
6.2.14. Alegerea mijloacelor de măsurare în funcţie de caracteristicile metrologice
6.2.15. Descrierea principiului de funcţionare a mijloacelor de măsurare
6.2.16. Executarea corectă a măsurării parametrilor tehnologici
6.2.17. Exprimarea şi interpretarea rezultatelor măsurării parametrilor tehnologici
6.2.18. Alegerea dispozitivelor de afişare şi înregistrare date
6.2.19. Reprezentarea grafică a evoluţiei parametrilor tehnologici utilizând aplicaţii software specializate

Atitudini:

6.3.7. Valorificarea selectivă a informaţiilor referitoare la alegerea mijloacelor de măsurare
6.3.8. *Studierea individuală şi respectarea procedurii de lucru la efectuarea măsurătorilor*

- ***Conținuturile învățării:*** Parametri tehnologici: presiune, temperatură, debit, nivel, umiditate, grad de umplere, compoziţia gazelor de ardere; Metode de măsurare; Mijloace de măsurare; Principiul de funcţionare a mijloacelor de măsurare.

Pentru achiziţionarea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului **„Exploatarea echipamentelor şi utilajelor”,** autorii propun următoarele *activităţi de învăţare*, care se pot utiliza în cadrul orelor de pregătire practică prin laborator tehnologic și de instruire practică:

1. Exerciţii de identificare a prescripţiilor tehnice privind construcţia, funcţionarea şi exploatarea utilajelor şi instalaţiilor din industria materialelor de construcţii
2. Exerciţii de identificare şi alegere a materialelor rezistente la uzură, de prelucrare şi tratare a suprafeţelor
3. Exerciţii de efectuare a lucrărilor de exploatare, întreţinere şi reparaţii ale utilajelor şi instalaţiilor
4. Identificarea şi descrierea parametrilor tehnologici şi a unităţilor de măsură în care se exprimă
5. Exerciţii de alegere a mijloacelor de măsurare şi stabilirea domeniului de măsurare
6. Descrierea principiului de funcţionare şi etalonare a mijloacelor de măsurare
7. Exerciţii de măsurare a parametrilor tehnologici, măsurare a mărimilor fizico-chimice cu: contoare pentru lichide şi gaze, debitmetre, termometre, manometre, pH-metre, analizoare de gaze cu respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă
8. Exerciţii de identificare a elementelor componente ale sistemului de reglare automată, conform schemei bloc (descriere şi utilizare): traductoare (de temperatură, de presiune, de debit, de nivel, de umiditate, de grad de umplere, analizoare de gaze), amplificatoare/ convertoare, regulatoare, elemente de execuţie
9. Identificarea sistemele de reglare automată (SRA) a proceselor din industria sticlei, ceramicii şi lianţilor: tipuri de SRA automată, cu program variabil, de urmărire
10. Exerciţii de descriere a modalităţilor de conducere automată a unor procese din industria sticlei, ceramicii şi lianţilor
11. Exerciţii de identificare a schemelor bloc pentru reglarea automată a principalilor parametri tehnologici ai proceselor cu desfăşurare continuă
12. Descrierea sistemelor de urmărire şi reglare a parametrilor proceselor cu desfăşurare discontinuă
13. Prezentarea metodelor evoluate de conducere a proceselor tehnologice din industria materialelor de construcţii: reglare după perturbaţie, de raport, în cascadă, conducerea procesului cu calculator de proces
14. Exerciţii de respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă, protecţia mediului şi PSI

Activitățile de învățare propuse au caracter orientativ, profesorii având libertatea de a le utiliza întocmai sau de a le modifica, multiplica și adapta fiecărei teme din programă.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul modulului şi de metoda de evaluare – probe orale, scrise, practice.
- Planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.

- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în Standardul de Pregătire Profesională.

b. Finală:

- Realizată printr-o lucrare cu caracter aplicativ şi integrat la sfârşitul procesului de predare/învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de documentare;
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- Eseul;
- Referatul ştiinţific;
- Activităţi practice;
- Teste docimologice.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** finală:

- ***Proiectul***, prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acurateţea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- ***Studiul de caz***, care constă în descrierea unui produs, a unei imagini sau a unei înregistrări electronice care se referă la un anumit proces tehnologic.
- ***Portofoliul***, care oferă informaţii despre rezultatele şcolare ale elevilor, activităţile extraşcolare;
- ***Testele sumative*** reprezintă un instrument de evaluare complex, format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea şi aprecierea nivelului de pregătire al elevului. Oferă informaţii cu privire la direcţiile de intervenţie pentru ameliorarea şi/ sau optimizarea demersurilor instructiv-educative.

INSTRUMENTUL DE EVALUARE propus se aplică rezultatelor învăţării dezvoltate în urma parcurgerii lecţiei ***Măsurarea parametrilor tehnologici.***

Rezultatele învăţării evaluate, conform SPP:

Cunoștințe:

6.1.3.Măsurarea parametrilor tehnologici

Abilități:

6.2.11. Enumerarea parametrilor proceselor tehnologice
6.2.12. Enumerarea unităţilor de măsură
6.2.13. Alegerea metodelor de măsurare
6.2.14. Alegerea mijloacelor de măsurare în funcţie de caracteristicile metrologice
6.2.15. Descrierea principiului de funcţionare a mijloacelor de măsurare
6.2.16. Executarea corectă a măsurării parametrilor tehnologici
6.2.17. Exprimarea şi interpretarea rezultatelor măsurării parametrilor tehnologici
6.2.18. Alegerea dispozitivelor de afişare şi înregistrare date
6.2.19. Reprezentarea grafică a evoluţiei parametrilor tehnologici utilizând aplicaţii software specializate

Atitudini:

6.3.7. Valorificarea selectivă a informaţiilor referitoare la alegerea mijloacelor de măsurare
6.3.8. Studierea individuală şi respectarea procedurii de lucru la efectuarea măsurătorilor.

PROBA PRACTICĂ

Tema: ***Măsurarea parametrilor tehnologici.***
Enunţul temei pentru proba practică: ***Verificaţi şi reglaţi parametrii regimului de uscare în acord cu diagrama de uscare***
Durata probei: 60 minute
Sarcini de lucru:
1. Identificarea aparatelor de măsură şi control pentru parametrii de uscare
2. Organizarea ergonomică a locului de muncă
3. Măsurarea temperaturii pe parcursul desfăşurării procesului de uscare
4. Măsurarea presiunii combustibilului pe parcursul desfăşurării procesului de uscare
5. Reglarea temperaturii de uscare în acord cu diagrama de uscare
6. Respectarea NSSM şi PSI specifice lucrării
7. Precizarea parametrilor regimului de uscare
8. Caracterizarea diagramei de uscare
9. Descrierea aparaturii utilizată pentru măsurarea parametrilor regimului de uscare

FIŞA DE EVALUARE PENTRU PROBA PRACTICĂ

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora	Punctaj	Indicatorii de realizare şi ponderea acestora	Punctaj maxim	Punctaj obţinut
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	20 p	Identificarea aparatelor de măsură şi control pentru parametrii de uscare	10 p	
			Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 p	
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50 p	Măsurarea temperaturii pe parcursul desfăşurării procesului de uscare	10 p	
			Măsurarea presiunii combustibilului pe parcursul desfăşurării procesului de uscare	10 p	
			Măsurarea umidităţii pe parcursul desfăşurării procesului de uscare	10 p	
			Reglarea temperaturii de uscare în acord cu diagrama de uscare	10 p	
			Respectarea NSSM şi PSI specifice lucrării	10 p	
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	30 p	Precizarea parametrilor regimului de uscare	5 p	
			Descrierea aparaturii utilizată pentru măsurarea parametrilor regimului de uscare	10 p	
			Caracterizarea diagramei de uscare	5 p	
			Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	5 p	
			Interpretarea corectă a rezultatelor măsurării parametrilor proceselor tehnologice	5 p	
	Total	100 p		100 p	

- **Bibliografie**

1.	Cioară, A. Căluşer,S.	Chimia silicaţilor şi analize tehnice	Editura Didactică şi Pedagogică, 1992
2.	Cerghit, I.	Metode de învăţământ	EDP 1998
3.	Jurcă, N., Bal, C.	Didactica disciplinelor tehnice	Editura UT Pres Cluj - Napoca, 2003
4.	Dinescu, A., Băjău, G.	Tehnologia materialelor de construcţii	EDP – 1990
5.	Preda, M.	Ceramica şi refractare	Editura Printech, 2001
6.	Mihăilescu A. F., Lupuţiu I., Bănăţeanu I.	Exploatarea şi întreţinerea utilajelor şi instalaţiilor din industria chimică (manual clasa a XI-a şi a XII-a şi şcoli profesionale)	EDP Bucureşti, 1995
7.	Neacşu, I.	Instruire şi învăţare	EDP, 1999
8.	Tertişco M, şi alţii	Aparate de măsură şi automatizări în industria chimică (manual clasa a XI-a şi a XII-a şi şcoli profesionale şi de maiştri)	EDP Bucureşti, 1995
9.	Planurile-cadru, standarde de pregătire profesională, programele şcolare în vigoare, auxiliare curriculare – www.edu.ro ; www.tvet.ro		
10.	***	Recomandări privind aplicarea metodei proiect	www.k-education.at
11.	***	Suport curs de formare – Elaborarea materialelor de învăţare	Proiectul de modernizare a Învăţământului Profesional şi tehnic – Programul Phare

MODULUL III. CHIMIA SISTEMELOR SILICATICE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Chimia sistemelor silicatice”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcţii,* face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.
Modulul **„Chimia sistemelor silicatice”** are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **26 ore/an (1 oră / săptămână) – teorie**
- **26 ore/an (1 oră / săptămână) – laborator tehnologic**

Modulul **„Chimia sistemelor silicatice”** este centrat pe rezultate ale învățării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Materiale de construcţii* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Rezultate ale învăţării/competenţe (codificate conform SPP)

URÎ 7. CHIMIA SISTEMELOR SILICATICE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini	
7.1.1.	**7.2.1** **7.2.2** **7.2.3** **7.2.3** **7.2.4** **7.2.5** ***7.2.6*** ***7.2.7*** ***7.2.8*** ***7.2.9***	***7.3.1*** ***7.3.2*** ***7.3.3*** ***7.3.4*** ***7.3.5*** ***7.3.6***	**Noţiuni de chimia silicaţilor** a. Structura silicaţilor b. Efecte termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor c. Legea fazelor – Aplicarea legii fazelor în sistemele de silicaţi d. Reprezentarea grafică a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi e. Interpretarea diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
7.1.2	**7.2.10** **7.2.11**	***7.3.7*** ***7.3.11*** ***7.3.12*** ***7.3.13*** ***7.3.14***	**Calcule tehnologice pentru pentru obţinerea sticlei** 1. Transformări fizico-chimice care au loc în timpul procesului de topire al amestecului de materii prime 2. Calculul compoziţiei amestecului de materii prime pentru obţinerea sticlei
7.1.3	**7.2.15** **7.2.16**	***7.3.8*** ***7.3.9*** ***7.3.10***	**Calcule tehnologice pentru pentru obţinerea maselor ceramice** 1. Transformări fizico-chimice care au loc în timpul procesului de ardere al maselor ceramice 2. Calculul compoziţiei amestecului de materii prime pentru obţinerea maselor ceramice

- **Lista minimă de resurse materiale materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice, etc.),**

necesare dobândirii rezultatelor învăţării(existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ***Surse de documentare specializate:*** auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, fişe ajutătoate, prezentări PPT, planşe didactice, reviste de specialitate, diagrame de stare specifice silicaţilor din industria sticlei şi ceramicii, reţete de fabricaţie specifice proceselor tehnologice din industria sticlei şi ceramicii, fişe tehnologice, fişe individuale de instructaj de SSM şi PSI pentru laboratorul tehnologic.
- ***Materii prime şi materiale:*** mostre de structuri cristaline specifice silicaţilor
- ***Utilaje/machete funcţionale, scheme tehnice:*** Calorimetre pentru determinarea cantitativă a efectelor termice: căldura specifică, căldura de formare, căldura de reacţie, căldura de topire, căldura de cristalizare, căldura de transformare polimorfă
- ***Echipamente:*** *videoproiector, calculator.*

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile modulului **„Chimia sistemelor silicatice”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Modulul **„Chimia sistemelor silicatice”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.
Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.
Aceste activităţi de învăţare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, etc;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia/ investigaţia dirijată etc.;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);

- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Simulări;
- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

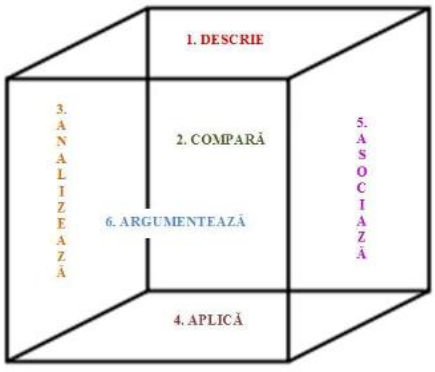
Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este **metoda cubului**.

Metoda cubului presupune analiza unui concept, a unei noţiuni sau a unei teme prin proiectarea ei pe cele şase faţete ale unui cub, fiecare dintre ele presupunând o abordare distinctă a subiectului respective. Intenţia acestei metode este de a evidenţia, prin aceste şase faţade ale cubului, cât mai multe tipuri de operaţii mentale, corespunzătoare următoarelor categorii de cunoştinţe implicate în demersul de învăţare:

- Faţeta 1 se referă la / stimulează cunoştinţele empirice, raportate la capacităţile de identificare, denumire, descriere şi memorizare;
- Faţeta 2 stimulează cunoştinţele raţionale, presupunând abilităţi analitice şi sintetice, raţionamente inductive şi deductive;
- Faţetele 3 şi 5 se referă la / antrenează cunoştinţele intelectuale, implicând operaţiile de înţelegere, cele de comparare, de ordonare, de clasificare şi relaţionare;
- Faţetele 4 şi 6 antrenează cunoştinţele decizionale, valorizând capacitatea de a emite judecăţi de valoare asupra subiectului propus, de a lua decizii, de a construi argumente.

Etapele metodei sunt următoarele:

- se formează grupuri de câte 6 elevi;
- se alege un lider care să controleze activităţile grupului;
- se împart activităţile între membrii grupului: fiecare elev din grup primeşte o coală de hârtie de formă pătrată care în final va constitui o „faţetă” a cubului ;
- pe foaia de hârtie primită va fi scrisă cerinţa de lucru şi anume: 1. descrie, 2. compară, 3. analizează, 4. aplică, 5. asociază şi 6. argumentează;
- la sfârşit se asamblează cubul cu fişele primite de la fiecare elev din grupă;

- liderii de grup împreună cu profesorul compară cuburile obținute

Avantaje:

- ✓ solicită gândirea elevului;
- ✓ dezvoltă abilităţi de comunicare;
- ✓ lărgeşte viziunea asupra temei;
- ✓ oferă elevilor posibilitatea de a-şi dezvolta competenţele necesare unei abordări complexe a temei, deoarece presupune abordarea temei din mai multe perspective;

- ✓ încurajează exprimarea punctelor de vedere individuale;
- ✓ stimulează creativitatea elevilor;
- ✓ favorizează colaborarea elevilor în găsirea răspunsurilor;
- ✓ stimulează dialogul între membrii grupului.

Autorii recomandă utilizarea metodei cubului atât în cadrul lecţiilor de comunicare de noi cunoştinţe, cât şi în cadrul lecţiilor recapitulative.

Se prezintă, în continuare, modul de utilizare a acestei metode în cadrul unei lecţii recapitulative în vederea evaluării sumative a unităţii de învăţare.

Rezultatele învăţării vizate conform SPP

Cunoştinţe:

7.1.1. Noţiuni de chimia silicaţilor

Abilităţi:

7.2.2. Prezentarea efectelor termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor

7.2.3. Aplicarea legii fazelor în sistemele de silicaţi

7.2.4. Reprezentarea grafică a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi

7.2.5. Interpretarea diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi

7.2.3. Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect

Atitudini:

7.3.1. Aplicarea autonomă şi corectă a legii fazelor în diferite sisteme de silicaţi

7.3.2. Reprezentarea grafică corectă a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi

7.3.3. Analizarea pertinentă a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi

7.3.4. Cunoaşterea fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc

Timp alocat: 75 minute

Resurse materiale:

Coli hârtie A4, instrumente de scris, markere, flip-chart, texte suport, fişe de lucru;

Desfăşurarea atelierului:

a. Evocarea: activizarea participanţilor, „brainstorming”.

b. Realizarea sensului:

- se formează 4 grupuri de câte 6 elevi;
- se alege un lider care să controleze activităţile grupului;

Fiecare grup va primi o fişă de lucru cu o temă.

Grupa 1 – Sisteme binare cu compus congruent

Sarcina de lucru: Considerăm un sistem binar cu compus congruent A_mB_n a cărui compoziţie este (40 % A, 60 % B). Eutecticele binare au compoziţiile: e_1 (60 % A, 40 % B) şi e_2 (20 % A, 80 % B). Reprezentaţi diagrama de stare pentru sistemul binar dat. Rezolvaţi sarcinile de lucru de pe feţele cubului. Amestecul M pentru care se va aplica legea fazelor are compoziţia (80 % A, 20 % B).

Grupa 2 – Sisteme binare cu compus incongruent în prezenţa fazei solide stabil deasupra unei limite de temperatură

Sarcina de lucru: Considerăm un sistem binar cu compus incongruent în prezenţa fazei solide stabil deasupra unei limite de temperatură. Compusul incongruent A_mB_n are compoziţia (50 % A, 50 % B). Eutecticele binare au compoziţiile: e_1 (70 % A, 30 % B) şi e_2 (20 % A, 80 % B). Reprezentaţi diagrama de stare pentru sistemul binar dat. Rezolvaţi sarcinile de lucru de pe feţele cubului. Amestecul M pentru care se va aplica legea fazelor are compoziţia (40 % A, 60 % B).

Grupa 3 – Sisteme binare cu compus incongruent în prezenţa fazei lichide

Sarcina de lucru: Considerăm un sistem binar cu compus incongruent în prezenţa fazei lichide. Compusul incongruent A_mB_n are compoziţia (30 % A, 70 % B). Eutecticul binar are

compoziţia e_1 (70 % A, 30 % B), iar peritecticul g (50 % A, 50 % B). Reprezentaţi diagrama de stare pentru sistemul binar dat. Rezolvaţi sarcinile de lucru de pe feţele cubului. Amestecul M pentru care se va aplica legea fazelor are compoziţia (20 % A, 80 % B).

Grupa 4 - Sisteme binare cu component polimorf

Sarcina de lucru : Considerăm un sistem binar cu component polimorf în prezenţa fazei solide. Componentul A prezintă 2 forme polimorfe: forma β – stabilă la temperatură joasă şi forma α – stabilă la temperatură ridicată. Eutecticul binar are compoziţia e (60 % A, 40 % B). Reprezentaţi diagrama de stare pentru sistemul binar dat. Rezolvaţi sarcinile de lucru de pe feţele cubului. Amestecul M pentru care se va aplica legea fazelor are compoziţia (90 % A, 10 % B).

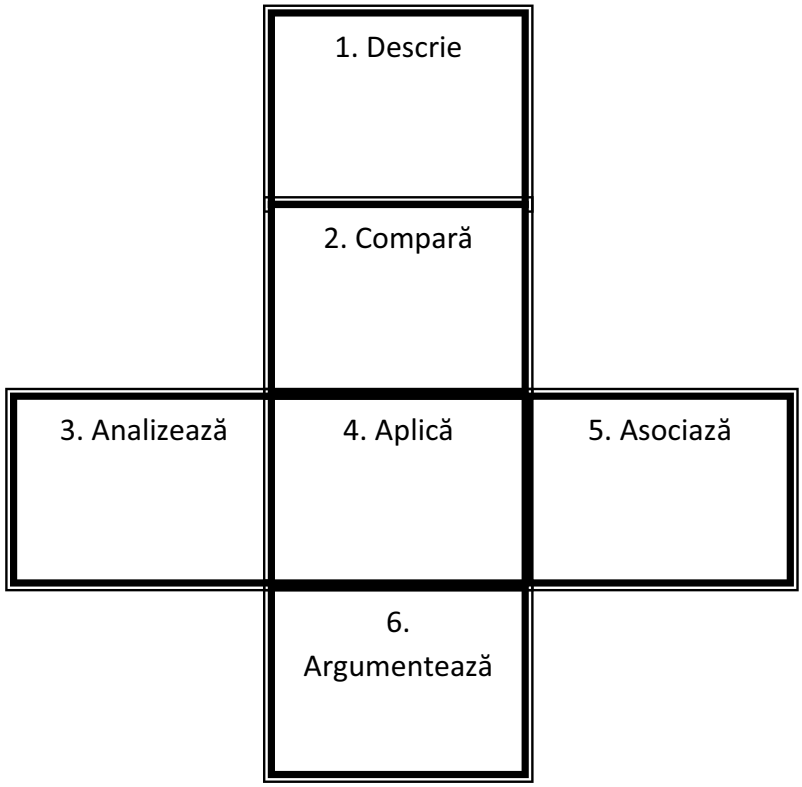
- se împart activităţile între membrii grupului: fiecare elev din grup primeşte o coală de hârtie de formă pătrată care în final va constitui o „faţă" a cubului;

Instrucţiunile de pe feţele cubului	Sarcina de lucru pe care o cere
1. Descrie	Descrie tipul de sistem binar indicat, pe baza diagramei de stare întocmite
2. Compară	Compară diagrama de stare cu cea a unui sistem binar cu eutectic
3. Analizează	Analizează componentul congruent/incongruent/polimorf dpdv al transformărilor suferite de acesta
4. Aplică	Aplică legea fazelor la solidificarea amestecului M de compoziţie dată
5. Asociază	Asociază componenţii din zonele întâlnite pe traseul de solidificare cu componenţii finali de cristalizare din fiecare zonă identificaţi în urma aplicării legii fazelor
6. Argumentează	Argumentează importanţa cunoaşterii transformărilor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc prin prisma influenţei acestora asupra caracteristicilor produsului din sticlă sau ceramică

- pe foaia de hârtie primită va fi scrisă cerinţa de lucru a fiecărui elev
- la sfârşit se asamblează cubul cu fişele primite de la fiecare elev din grupă;

c. Etapa de reflecţie: include exerciţii de valorizare, participanţii se gândesc asupra avantajelor şi dezavantajelor utilizării metodei cubului.

Cubul desfăşurat va avea forma:

La sfârşitul activităţii elevii vor completa o diagramă Venn în care vor compara sistemul studiat cu sistemul binar cu eutectic, sau sistemele binare analizate între ele.
Diagrama Venn are forma:

sau

sau

Timp de lucru : 20 min.

FIŞĂ DE OBSERVARE A ACTIVITĂŢII

NR. CRT	ELEMENTE DE OBSERVARE	GRUPELE							
		1		2		3		4	
		da	nu	da	nu	da	nu	da	nu
1	Au fost înţelese obiectivele activităţii efectuate?								
2	A fost înţeles scopul acestei metode?								
3	Au fost organizaţi bine elevii?								
4	S-au folosit corect resursele materiale?								
5	Elevii au cooperat pentru realizarea sarcinilor de lucru?								
6	Elevii au rezolvat sarcinile de lucru?								
7	S-au completat corect fişele de lucru?								
8	S-au transmis informaţii colegilor din grupă?								
9	S-a făcut evaluarea activităţii?								

Concluzie: Metoda oferă elevilor posibilitatea de a-şi dezvolta mai multe competenţe: gândire critică, capacitate de analiză şi sinteză, comunicare, lucru în echipă, capacitatea de a lua decizii şi de a formula argumente.

Pentru achiziţionarea rezultatelor învăţării vizate de parcurgerea modulului **„Chimia sistemelor silicatice”,** autorii propun următoarele *activităţi de învăţare*, care se pot utiliza în cadrul orelor de teorie şi de pregătire practică prin laborator tehnologic:

1. Exerciții de identificare a tipurilor de structuri cristaline, utilizând imagini/schiţe
2. Observarea independentă a structurii silicaţilor
3. Exerciţii de reprezentare şi descriere a structurii silicaţilor
4. Exerciții de căutare şi extragere a informaţiilor legate de silicaţi
5. Efectuarea de calcule a căldurii specifice pentru diverşi silicaţi
6. Efectuarea de lucrări de laborator: determinarea efectelor termice cu calorimetrul
7. Exerciţii de reprezentare grafică a diagramelor de stare pentru diferite sisteme de silicaţi
8. Exerciţii de aplicare a legii fazelor în diferite sisteme de silicaţi
9. Interpretarea diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
10. Exerciţii de identificare a fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicați şi a efectelor termice care le însoţesc
11. Efectuarea calculelor premergătoare preparării amestecurilor de materii prime pentru obținerea sticlei respectând algoritmul de calcul
12. Efectuarea calculelor premergătoare preparării amestecurilor de materii prime pentru obținerea maselor ceramice, respectând algoritmul de calcul
13. Identificarea transformărilor fizico-chimice care au loc în timpul procesului de topire
14. Analizarea transformărilor fizico-chimice care au loc în timpul procesului de topire a amestecului de materii prime pentru obținerea sticlei
15. Identificarea transformărilor fizico-chimice care au loc în timpul procesului de ardere al maselor ceramice
16. Analizarea transformărilor fizico-chimice care au loc în timpul procesului de ardere al maselor ceramice
17. Exerciții de autoevaluare a corectitudinii calculelor efectuate pe baza fișei de evaluare
18. Exerciții de utilizare a dicționarului tehnic într-o limbă străină pentru identificarea termenilor de specialitate din documentația tehnică utilizată în industria sticlei şi ceramicii.

Activitățile de învățare propuse au caracter orientativ, profesorii având libertatea de a le utiliza întocmai sau de a le modifica, multiplica și adapta fiecărei teme din programă.

Pentru achiziţionarea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului **„Chimia sistemelor silicatice”,** autorii curriculumului propun mai multe *activităţi de învăţare*, care se pot utiliza în cadrul orelor de teorie şi de pregătire practică prin laborator tehnologic, iar pentru tema aleasă se recomandă: *Efectuarea de lucrări de laborator: determinarea efectelor termice cu ajutorul calorimetrului.*

Suport teoretic

Căldura specifică este cantitatea de cădură necesară unui gram de substanţă pentru a-şi ridica temperatura cu 1 ºC. Se exprimă în calorii/g·grad sau J/kg·grad și variază cu temperatura. Se poate determina cu calorimetrul.

Calorimetrul - https://www.youtube.com/watch?v=EwnnHyZdijM

Calorimetrul este un dispozitiv experimental care izolează termic corpurile din interiorul său față de cele din exterior. El este compus dintr-un vas plasat în interiorul unui alt vas. Între cele două vase sunt montate suporturi din material izolator termiccare asigură un strat de aer (cu rol izolator termic) între cele două vase. Calorimetrul are un capac din material izolator termic prevăzut cu două orificii prin care se introduc un termometru și un agitator.

Determinarea căldurii specifice cu calorimetrul
https://www.youtube.com/watch?v=-CbMuZP8igA
https://www.youtube.com/watch?v=EwnnHyZdijM
https://www.youtube.com/watch?v=slXkt4X1H9Y&t=453s

Pentru determinarea căldurii specifice cu calorimetrul vom folosi metoda amestecurilor. Pentru aceasta vom pune în contact termic o cantitate de apă cu un corp solidconfecționat din substanța căreia dorim să-i măsurăm căldura specifică. După realizarea echilibrului termic măsurăm temperatura amestecului.
Dacă folosim următoarele notații (m_a - masa apei; m_c - masa corpului; t_a - temperatura inițială a apei; t_c – temperatura inițială a corpului; t_e – temperatura de echilibru; C – capacitatea calorică a vasului interior al calorimetrului; c_x – căldura specifică necunoscută; c_a – căldura specifică a apei) ecuația calorimetrică se scrie:
$Q_{cedat} = Q_{primit}$,
$m_c c_x(t_c - t_e) = m_a c_a(t_e - t_a) + c(t_e - t_a)$ de unde
$c_x = [m_a c_a(t_e - t_a)+C(t_e - t_a)]/m_c(t_c - t_e)$
Dacă se măsoară m_c, m_a, t_e, t_a, t_c se poate calcula c_x cu formula de mai sus.

LUCRARE DE LABORATOR NR. 1

Enunțul lucrării de laborator:
Determinați căldura specifică a silicatului dicalcic, respectiv a silicatului tricalcic cu ajutorul calorimetrului

Rezultatele învățării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.1. Noţiuni de chimia silicaţilor	7.2.2. Prezentarea efectelor termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor *7.2.6. Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect*	*7.3.4. Cunoaşterea fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc* *7.3.5. Asumarea responsabilităţii pentru calitatea lucrărilor efectuate* *7.3.6. Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor*

Elevii pot lucra în pereche: unul va efectua lucrarea experimentală pentru silicatul dicalcic, celălalt pentru silicatul tricalcic și vor compara rezultatele obținute.

Modul de lucru:
1. Determinarea masei corpurilor prin cântărire cu balanța, m_c;
2. Măsurarea a 150 ml apă cu cilindrul gradat și introducerea în calorimetru;
3. Măsurarea temperaturii apei din calorimetru, t_a;
4. Introducerea corpurilor într-un vas cu apă care fierbe și măsurarea temperaturii amestecului (după efectuarea schimbului de căldură) care este și temperatura inițială a corpurilor, t_c;
5. Introducerea corpurilor în apa din calorimetru și, după realizarea echilibrului termic (temperatura apei nu mai crește) citirea temperaturii de echilibru, t_e.
6. Prelucrarea datelor experimentale
   Rezultatele se trec în tabel și folosind formula de la „Suportul teoretic” se calculează căldura specifică a substanței din care sunt confecționate corpurile. Se realizeazăconversia rezultatului obținut din J/kg·grad în cal/g·grad, ținând cont de relația 1 cal/g·grad = 4186,8 J/kg·grad.
   Se cunosc: căldura specifică a apei (c_a= 4185 J/kg·K) și constanta calorimetrului (C = 150 J/K)
7. Interpretarea rezultatelor, prin compararea valorilor obținute experimental cu cele din literatura de specialitate/calculate pe baza căldurilor atomice. Se cunosc căldurile specifice ($C_{\text{silicat dicalcic}}$ = 0,1869 cal/g·grad, $C_{\text{silicat tricalcic}}$ = 0,1857 cal/g·grad)

Rezultate obținute:

Cerințe / Sarcini de lucru	***Determinați căldura specifică a silicatului dicalcic și a silicatului tricalcic cu ajutorul calorimetrului***		
	Răspuns elev		***Observații***
	Silicatul dicalcic $2CaO \cdot SiO_2$	***Silicatul tricalcic*** $3CaO \cdot SiO_2$	
Cântărirea corpului la balanță m_c (kg)			
Măsurarea volumului de apă introdus în calorimetru și determinarea masei apei cunoscând densitatea acesteia (1000 kg/m^3) m_a (kg)			
Măsurarea temperaturii apei din calorimetru t_a (°C)			
Introducerea corpului într-un vas cu apă care fierbe și măsurarea temperaturii inițiale a corpului t_c (°C)			
Introducerea corpului în apa din			

calorimetru și citirea temperaturii de echilibru t_e (°C)			
Efectuarea calculului căldurii specifice pe baza datelor experimentale, aplicând relația de calcul din suportul teoretic			
Exprimarea rezultatului obținut în J/kg·K			
Conversia rezultatului din J/kg·grad în cal/g·grad			
Compararea rezultatului obținut cu cel dat (din literatura de specialitate/calculat pe baza căldurilor atomice ale elementelor constitutive			
Interpretarea rezultatelor obținute			

Observații și concluzii:

Elevii pot formula concluzii referitor la faptul că pot exista ușoare diferențe între valorile căldurilor specifice obținute experimental față de cele obținute prin calcul, datorită erorilor care pot să apară la măsurarea temperaturilor.

LUCRARE DE LABORATOR NR.2

Tema lucrării de laborator: Determinarea căldurii specifice a silicaților de calciu prin calcul pe baza căldurilor atomice

Rezultatele învățării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.1. Noţiuni de chimia silicaţilor	7.2.2. Prezentarea efectelor termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor *7.2.6. Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect*	*7.3.4. Cunoaşterea fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc* *7.3.5. Asumarea responsabilităţii pentru calitatea lucrărilor efectuate* *7.3.6. Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor*

Pentru achiziţionarea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului **„Chimia sistemelor silicatice”,** autorii curriculumului propun mai multe *activităţi de învăţare*, care se pot utiliza în cadrul orelor de teorie şi de pregătire practică prin laborator tehnologic, iar pentru tema aleasă se recomandă: ***Efectuarea de calcule a căldurii specifice pentru diverşi silicaţi***

Suport teoretic

Termochimia se ocupă cu studiul căldurilor absorbite sau degajate în procesele fizico –chimice ale silicaţilor. *Căldura specifică* este cantitatea de cădură necesară unui gram de substanţă pentru a-şi ridica temperatura cu 1°C. Se exprimă în calorii/g ·grad sau J/kg·grad şi variază cu temperatura.

- Se poate determina cu calorimetrul
- Se poate calcula cunoscând căldurile atomice ale elementelor din silicatul respectiv

Căldura atomicăeste cantitatea de cădură necesară unui atom-gram dintr-o substanţă sau dintr-un element pentru a-şi ridica temperatura cu 1 °C

- Este constantă pentru majoritatea elementelor şi este egală cu 6,2 calorii.
- Excepţii: Si – 3,8 calorii, O – 4 calorii

Căldura specifică se calculează cu relaţia

$$C_{sp} = \frac{Ca_1 + Ca_2 + ... + Ca_n}{M}$$

unde $C_{a1, ...}$ C_{an} reprezintă căldurile atomice ale constituenţilor din moleculă, iar M – masa moleculară a silicatului.

Enunțul lucrării de laborator:
Determinați căldura specifică a silicatului dicalcic și a silicatului tricalcic prin calcul pe baza căldurilor atomice.

Elevii pot lucra în pereche: unul va efectua calculele pentru silicatul dicalcic, celălalt pentru silicatul tricalcic și vor compara rezultatele obținute.

Sarcini de lucru:

- Scrieți formulele silicatului dicalcic și a silicatului tricalcic
- Utilizați relația de calcul din suportul teoretic pentru calculul căldurii specifice.
- Înlocuiți în relația de calcul, căldurile atomice ale elementelor constitutive cu valorile din suportul teoretic, ținând cont de numărul atomilor de același fel din formula chimică a fiecărui silicat.
- Efectuați calculele.
- Se cunosc masele moleculare ($M_{silicat\ dicalcic}$ = 172,24, $M_{silicat\ tricalcic}$ = 228,3)
- Completați tabelul de rezultate primit.

Rezultate obținute:

Cerințe / Sarcini de lucru	***Determinați căldura specifică a silicatului dicalcic și a silicatului tricalcic prin calcul pe baza căldurilor atomice***	
	Răspuns elev	***Observații***
Scrierea formulei silicatului dicalcic		
Scrierea relației de calcul a căldurii specifice pentru silicatul dicalcic		
Introducerea în relația de calcul a căldurii specifice pentru silicatul dicalcic a valorilor căldurilor atomice ale elementelor constitutive		
Efectuarea calculelor		
Exprimarea rezulatului pentru căldura specifică a silicatului dicalcic în cal/g·grad		
Conversia rezulatului pentru căldura specifică a silicatului dicalcic în J/kg·grad		
Scrierea formulei silicatului tricalcic		
Scrierea relației de calcul a căldurii specifice pentru silicatul tricalcic		
Introducerea în relația de calcul a căldurii specifice pentru silicatul tricalcic a valorilor căldurilor atomice ale elementelor constitutive		
Efectuarea calculelor		
Exprimarea rezulatului pentru căldura specifică a silicatului tricalcic în cal/g·grad		

Observații și concluzii:

Elevii pot formula concluzii referitor la faptul că valorile obținute pentru căldurile specifice ale celor doi silicați sunt diferite, datorită compoziției chimice diferite a acestora. De asemenea elevii pot formula concluzii referitor la faptul că au utilizat în calcul, datorită prezenței în formulele silicaților de calciu a atomilor de Si și de O, valorile căldurilor atomice ale acestor elemente, care fac excepție de la regula generală, potrivit căreia majoritatea elementelor au căldura atomică de 6,2 calorii.

Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea determină măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

*c. **Continuă:***
- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- Evaluarea trebuie să se realizeze conform planificării, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

*d. **Finală:***
- Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Recomandăm următoarele ***instrumente de evaluare continuă***:
- Fişe de observaţie
- Fişe test
- Fişe de lucru
- Fişe de documentare
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare
- Eseul
- Referatul ştiinţific
- Proiectul
- Activităţi practice
- Lucrări de laborator/practice

Propunem următoarele ***instrumente de evaluare finală***:
- Proiectul
- Studiul de caz
- Portofoliul
- Testele sumative

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ, cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Instrumentul de evaluare, propus de către autori, se aplică rezultatelor învăţării dezvoltate în urma parcurgerii unităţii de învăţare ***Termochimia silicaţilor tehnici*** şi constă dintr-un test şi o probă de evaluare practică, ponderea lor în stabilirea notei finale fiind la latitudinea fiecărui cadru didactic.

Rezultatele învăţării evaluate, conform SPP:

Cunoştinţe:

7.1.1. Noţiuni de chimia silicaţilor

Abilităţi:

7.2.2. Prezentarea efectelor termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor
7.2.3. Aplicarea legii fazelor în sistemele de silicaţi
7.2.4. Reprezentarea grafică a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
7.2.5. Interpretarea diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
7.2.3. Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect

Atitudini:

7.3.1. Aplicarea autonomă şi corectă a legii fazelor în diferite sisteme de silicaţi

7.3.2. Reprezentarea grafică corectă a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
7.3.3. Analizarea pertinentă a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi
7.3.4. Cunoaşterea fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc

TEST DE EVALUARE

- Toate subiectele sunt obligatorii
- Pentru efectuarea corectă a tuturor cerinţelor se acordă 90 puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu
- Timpul efectiv de lucru este de 45 minute.

Subiectul I **30 puncte**

I.1. Pentru fiecare din cerinţele de mai jos (A, B, C, D, E), scrieţi pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. ***5x2 puncte***

A. Echilibrele termice se bazează pe legea echilibrului fazelor, formulată pentru prima dată de
   a) Gibbs
   b) Lavoisier
   c) Le Chatelier
   d) Zachariasen

B. Factorii fizici care stabilesc echilibrul unui sistem se numesc :
   a) componenţi
   b) constituenţi mineralogici
   c) faze
   d) grade de libertate

C. Cuarţul, tridimitul şi cristobalitul sunt forme polimorfe ale:
   a) Al_2O_3
   b) CaO
   c) MgO
   d) SiO_2

D. În următoarea ecuaţie termodinamică: β – cuarţ $\rightleftarrows$ α – cuarţ ± Q, Q reprezintă:
   a) căldura de formare
   b) căldura de reacţie
   c) căldura de transformare polimorfă
   d) căldura specifică

E. Compusul oxidic cu proprietăţi abrazive întâlnit în silicaţii tehnici este:
   a) alumina
   b) calcea
   c) magnezia
   d) silicea

I.2. Transcrieţi pe foaia de răspuns litera corespunzătoare fiecărui enunţ (A, B, C) şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciaţi că enunţul este adevărat sau litera F, dacă apreciaţi că enunţul este fals. In cazul în care consideraţi că enunţul este fals, reformulaţi astfel încât să devină adevărat. ***10 puncte***

A. Sistemul unar Al_2O_3 prezintă 8 forme polimorfe
B. Căldura de topire se determină cu calorimetrul
C. Într-un sistem binar cu compuşi incongruenţi în fază solidă, formarea şi descompunerea compusului incongruent are loc la o temperatură superioară temperaturii eutectice

I.3. În coloana A sunt indicate efectele termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor, iar in coloana B definiţiile acestora. Notaţi pe foaia de răspuns asocierea fiecărei cifre din coloana A cu litera corespunzătoare din coloana B. ***5x2puncte***

A. Efecte termice	B. definiţie
1. căldura de formare 2. căldura de reacţie 3. căldura de topire 4. căldura de transformare polimorfă 5. căldura specifică	a. cantitatea de căldură care însoţeşte fenomenul de topire b. cantitatea de căldură necesară unui gram de substanţă pentru a-şi ridica temperatura cu 1ºC c. cantitatea de căldură care însoţeşte fenomenul de cristalizare d. cantitatea de căldură de trecere de la o formă polimorfă la alta e. căldura care se absoarbe sau se degajă când 2 substanţe compuse reacţionează între ele f. căldura care se degajă la formarea unui compus din elementele sale

Subiectul II **30 puncte**

II.1. Scrieţi pe foaia de răspuns informaţia care completează spaţiile libere, astfel încât enunţul să fie corect ***2x2puncte***

Legea fazelor se aplică sub forma ____(1)____ pentru procesele tehnologice ale silicaţilor tehnici care au loc numai la presiune atmosferică, deoarece acest parametru rămâne practic constant. Compuşii____(2)____ sunt compuşii chimici care se descompun la încălzire; ei nu au puncte de topire.

II.2. Calculaţi căldura specifică a silicatului monocalcic (M = 120,15), cunoscând căldurile atomice pentru Si = 3,2 cal; O = 4 cal ***10 puncte***

Indicaţie: Se vor explica termenii care apar în formula de calcul utilizată la rezolvarea problemei.

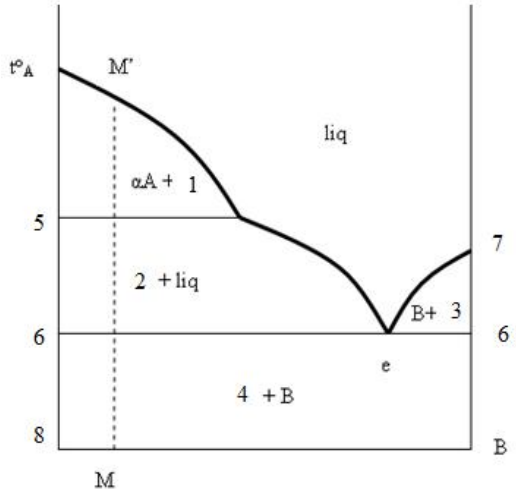
II.3. Legat de sistemul unar al cărui component suferă fenomene de topire-solidificare, rezolvaţi pe foaia de răspuns următoarele cerinţe: ***10 puncte***

A. Reprezentaţi diagrama de stare 2 puncte
B. Aplicaţi legea fazelor la încălzire. 6 puncte
C. Interpretaţi diagrama de stare 2 puncte

II.4. Unul dintre componenţii oxidici întâlniţi în sistemele de silicaţi este alumina. Precizaţi domeniile de utilizare şi justificaţi alegerea pe baza proprietăţilor Al_2O_3 ***6 puncte***

Subiectul III **30 puncte**

Considerăm diagrama unui sistem binar cu compus polimorf (componentul A prezintă 2 forme polimorfe) în prezenţa fazei lichide, ilustrată în figura de mai jos.

1. Transcrieţi pe foaia de răspuns şi completaţi diagrama sistemului binar cu elementele care lipsesc. (8 puncte)
2. Comparaţi temperatura de transformare polimorfă cu temperatura eutectică. Justificaţi răspunsul. (4 puncte)
3. Explicaţi fenomenele care au loc la încălzirea amestecului M în momentul atingerii temperaturii eutectice. Aplicaţi legea fazelor la această temperatură. (6 puncte)
4. Analizaţi fenomenele care au loc la temperatura de transformare polimorfă, atât la încălzirea cât şi la răcirea amestecului M. (12 puncte)

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- Nu se acordă punctaje intermediare altele decât cele precizate explicit de barem. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Se vor puncta orice alte formulări şi modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.

Subiectul I. 30 puncte

I.1. 10 puncte

A- a , B- d ,C- d, D- c, E- a

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns greşit se acordă 0 puncte.

I.2. 10 puncte

A- F

A. Reformularea: Sistemul unar SiO_2 prezintă 8 forme polimorfe

B- A

C- F

Reformularea: Într-un sistem binar cu compuşi incongruenţi în fază solidă, formarea şi descompunerea compusului incongruent are loc la o temperatură inferioară temperaturii eutectice

Se acordă câte 2 puncte pentru stabilirea valorii de adevăr şi 2 puncte pentru reformulare

I.3 10 puncte

1- f, 2- e, 3- a, 4- d,5- b

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2p, pentru răspuns greşit se acordă 0p.

Subiectul II. 30 puncte

II.1 2x2 puncte

1 - F + G = C + 1

2 - incongruent

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 p, pentru răspuns incomplet sau greşit se acordă 0p.

II.2 10 puncte

(2p) formula silicatului monocalcic este $CaO * SiO_2$

(2p) $\mathbf{C_{sp}= (xC_{a1} + yC_{a2} +...+zC_{an})/M}$

(3p) unde: $\mathbf{C_{a1}}$ **,** $\mathbf{C_{a2}}$ **, ...,** $\mathbf{C_{an}}$ reprezintă căldurile atomice ale atomilor substanţei respective
M reprezintă masa moleculară a substanţei respective
x, y, z reprezintă numărul atomilor de acelaşi fel

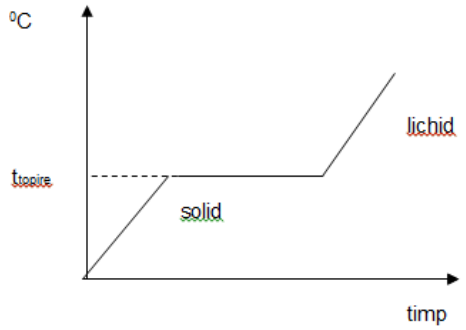
(1p) Ca are $C_a = 6,2$ cal

(2p) $C_{sp}= (6,2 + 3,8 +3x4)/120,15 =22/120,15=0,183$ cal/g·grad

Pentru fiecare răspuns corect se acordă punctajul indicat, pentru răspuns incomplet sau parţial corect se acordă jumătate din punctaj, iar pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

II.3 10 puncte

A. Diagrama sistemului unar **2 puncte**

Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat ; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctaj; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

B. **6 puncte**

(2p) La încălzirea la o temperatură inferioară temperaturii de topire sistemul unar prezintă o sungură fază, şi anume faza solidă. Aplicând legea fazelor F+G = C+1 şi înlocuind 1+G = 1+1 rezultă G = 1, sistemul este monovariant deci are libertatea de a-şi ridica temperatura.

(2p) La punctul de topire sistemul cu un singur component (C=1) are două faze F =2 o fază solidă şi una lichidă. Deci F+G = C+1 sau 2+G = 1+1 $\Rightarrow$G = 0, deci sistemul nu are nici un grad de libertate adică nu există decât o singură temperatură la care cele două faze pot coexista şi se spune ca sistemul este invariant.

(2p) Dacă una din faze dispare, de exemplu faza solidă (topire completă), $\Rightarrow$F = 1 – faza lichidă, atunciaplicînd legea fazelor F+G = C+1 sau 1+G = 1+1 rezultă G = 1. Dacă G = 1, sistemul este monovariant ceea ce înseamnă că după dispariţia fazei solide, topitura are libertatea de a-şi ridica temperatura.

Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat ; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctaj ; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

C. **2 puncte**

Pentru a trece un corp din stare solidă în stare lichidă trebuie să i se dea o anumită cantitate de caldură, iar când topitura se solidifică ea degajă căldura consumată la topire. Cât durează procesul de topire, temperatura sistemului rămâne constantă, apoi creşte din nou. La temperatura de topire coexistă faza solidă şi faza lichidă.

Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat ; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctaj ; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

II.4. 6 puncte

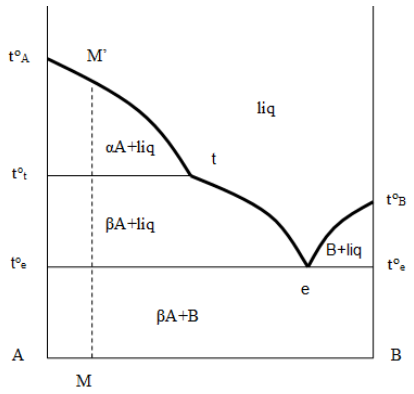
Utilizările aluminei:

- (2p) fabricarea materialelor abrazive, datorită durităţii sale ridicate (9 pe scara Mohs)
- (2p) fabricarea materialelor refractare şi superrefractare, datorită punctului de topire foarte ridicat – 2050 °C
- (1p) ca pietre preţioase (rubin, safir)
- (1p) la fabricarea lagărelor pentru ceasornice

Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat ; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctaj ; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

Subiectul III. 30 puncte

1. Diagrama sistemului binar cu compus polimorf în prezenţa fazei lichide – 8 puncte

1- Liq
2- βA
3- Liq
4- βA
5- temperatura de transformare polimorfă
6- temperatura eutectică
7- temperatura de topire a componentului B în stare pură
8- componentul A

Pentru fiecare răspuns corect şi complet se acordă câte 1 p; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0 p.

2. 4 puncte

(2 p) Temperatura de transformare polimorfă este mai mare decât temperatura eutectică.
(2 p) Transformarea polimorfă are loc în prezenţa fazei lichide; aceasta se formează la temperatura eutectică, care este cea mai joasă temperatură de topire din sistem.
Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctajul indicat; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

3. 6 puncte

(2 p) La încălzirea amestecului M la o temperatură inferioară temperaturii eutectice, amestecul este format din 2 faze solide: forma polimorfă β a componentului A şi componentul B.
(2 p) La temperatura eutectică t^o_e începe să se topească componentul B, iar sistemul prezintă 3 faze: βA + B + liq.
(2 p) Aplicând legea fazelor F+G = C+1 şi înlocuind: 3+G = 2+1, rezultă G = 0 , sistemul este invariant, deci temperatura va rămâne constantă până la completa topire a componentului B.
Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctajul indicat; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

4. 12 puncte

(2 p) La încălzirea amestecului M, la o temperatură superioară temperaturii eutectice, dar inferioară temperaturii de transformare polimorfă, sistemul este format din 2 faze: forma polimorfă βA stabilă la temperatură joasă şi liq.
(2 p) La temperatura de transformare polimorfă are loc transformarea polimorfă βA → αA, iar sistemul prezintă 3 faze: βA + αA + liq.
(2 p) Aplicând legea fazelor F+G = C+1 şi înlocuind: 3+G = 2+1, rezultă G = 0 , sistemul este invariant, deci temperatura va rămâne constantă până la completa transformare a formei polimorfe βA în forma polimorfă αA.
(2 p) La răcirea amestecului M, la o temperatură superioară temperaturii de transformare polimorfă, sistemul este format din 2 faze: forma polimorfă αA, stabilă la temperatură ridicată şi liq.
(2 p) La temperatura de transformare polimorfă are loc transformarea polimorfă αA → βA, iar sistemul prezintă 3 faze: αA + βA + liq.
(2 p) Aplicând legea fazelor F+G = C+1 şi înlocuind: 3+G = 2+1, rezultă G = 0 , sistemul este invariant, deci temperatura va rămâne constantă până la completa transformare a formei polimorfe αA în forma polimorfă βA.
Pentru răspuns corect şi complet se acordă punctajul indicat.; pentru răspuns parţial corect sau incomplet, se acordă jumătate din punctajul indicat.; pentru răspuns incorect sau lipsa acestuia 0p.

Autorii propun pentru aceeaşi unitate de învăţare modele de probă de evaluare practică ce se poate aplica în cadrul orelor de laborator tehnologic

1. PROBA PRACTICĂ

Enunţul temei pentru proba practică:

Analizaţi sistemul ternar cu eutectic. Eutectice binare au următoarele compoziţii: e_1(50 % A, 50 % B); e_2(40 % B, 60 % C); e_3 (40 % A, 60 % C), iar eutecticul ternar are compoziţia E (30 % A, 40 % B, 30 % C). Rezolvaţi următoarele sarcini de lucru:

1. Reprezentaţi amestecul ternar M (10 % A, 30 % B, 60 % C), în triunghiul compoziţiilor
2. Determinaţi temperatura de topire a amestecului ternar M
3. Figuraţi traseul de solidificare şi indicaţi ordinea de cristalizare a componenţilor amestecului
4. Reprezentaţi diagrama spaţială
5. Aplicaţi legea fazelor la răcire pe intervale de temperatură

FIŞA DE EVALUARE PENTRU PROBA PRACTICĂ

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora	Punctaj	Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj maxim	Punctaj realizat
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru (30 %)	30 p	Selectarea informaţiilor necesare rezolvării sarcinii de lucru	50 %	15 p	
			Alegerea instrumentelor de lucru necesare rezolvării sarcinii de lucru	50 %	15 p	
2.	Realizarea sarcinii de lucru (50 %)	50 p	Reprezentarea corectă a amestecului ternar în triunghiul compoziţiilor	20 %	10 p	
			Determinarea corectă din triunghiul compoziţiilor a temperaturii de topire a amestecului M	10 %	5 p	
			Figurarea corectă a traseului de solidificare cu precizarea ordinii de cristalizare a componenţilor	10 %	5 p	
			Reprezentarea corectă a diagramei de stare (diagrama spaţială)	20 %	10 p	
			Aplicarea corectă a legii fazelor cu respectarea etapelor/algoritmului de calcul	30 %	15 p	
			Utilizarea corectă a noţiunilor ştiinţifice	10 %	5 p	
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate (20 %)	20 p	Explicarea şi interpretarea corectă a diagramelor de stare a sistemelor de silicaţi	60 %	12 p	
			Prezentarea rezultatelor sarcinii de lucru utilizând mijloace TIC	20 %	4 p	
			Utilizarea corespunzătoare a terminologiei de specialitate	20 %	4 p	
	Total	100 %			100p	

2. PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema lucrării de laborator: Determinarea căldurii specifice a silicaților de calciu prin calcul pe baza căldurilor atomice

Rezultatele învățării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.1. Noţiuni de chimia silicaţilor	7.2.2. Prezentarea efectelor termice care însoţesc transformările fizico-chimice ale silicaţilor *7.2.6. Utilizarea vocabularului de specialitate în mod corect*	*7.3.4. Cunoaşterea fenomenelor fizico-chimice din sistemele de silicaţi şi a efectelor termice care le însoţesc* *7.3.5. Asumarea responsabilităţii pentru calitatea lucrărilor efectuate* *7.3.6. Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor*

Enunțul probei practice:
Determinați căldura specifică a feldspatului calcic (anortitului) – materie primă principală la fabricarea porțelanului. Utilizați atât metoda experimentală – cu ajutorul calorimetrului, cât și metoda aritmetică de calcul pe baza căldurilor atomice ale elementelor constitutive.
Se cunosc: Căldura atomică pentru majoritatea elementelor este egală cu 6,2 calorii
Excepţii: Si – 3,8 calorii, O – 4 calorii
Masa moleculară a feldspatului calcic ($CaO \cdot Al_2O_3 \cdot 2SiO_2$) = 278,2
Pentru compararea rezultatelor obținute experimental, respectiv prin calcul este necesară conversia, ținând cont de relația 1 cal/g·grad = 4186,8 J/kg·grad

Sarcini de lucru:

1. Organizarea locului de muncă.
2. Selectarea aparaturii și materialelor necesarepentru efectuarea determinării căldurii specifice.
3. Pregătirea aparaturii pentru realizarea lucrării.
4. Efectuarea determinăriicăldurii specifice a feldspatului calcic.
5. Efectuarea calculelor pe baza rezultatelor măsurătorilor.
6. Efectuarea calculelor pe baza căldurilor atomice date.
7. Compararea rezultatelor obținute în urma efectuării determinării cu cele obținute prin calcul pe baza căldurilor atomice.
8. Respectareanormelor de securitate și sănătate în muncă, PSI și protecția mediului la locul de muncă.

Grila de evaluare:

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	**30 p**	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 p
		Alegerea aparaturii necesare pentru determinarea căldurii specifice.	10 p
		Alegerea materialelor necesare determinării căldurii specifice.	10p
2. Realizarea sarcinii de lucru	**40 p**	Pregătirea aparaturii pentru realizarea lucrării.	6 p
		Executarea determinării căldurii specifice.	10 p
		Efectuarea calculelor pe baza rezultatelor măsurătorilor.	8 p
		Efectuarea calculelor pe baza căldurilor atomice date.	8 p
		Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, PSI și protecția mediului	8 p

3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	**30 p**	Precizarea metodei de analiză utilizată pentru determinarea căldurii specifice.	6 p
		Prezentarea etapelor de lucru la determinarea căldurii specifice.	10 p
		Interpretarea rezultatului lucrării prin compararea rezultatelor obţinute prin cele 2 metode aplicate	6 p
		Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	8 p

- **Bibliografie**

1 Planurile-cadru, standarde de pregătire profesională şi programele şcolare în vigoare – www.edu.ro

2 Cioară, A. Căluşer,S. — Chimia silicaţilor şi analize tehnice — Editura Didactică şi Pedagogică, 1992

3 Cioară, A. — Chimia silicaţilor — Editura Didactică şi Pedagogică, 1978

4 Jurcă, N. Bal, C. — Didactica disciplinelor tehnice — Editura UT Pres Cluj - Napoca, 2003

5 Preda, M. — Ceramica şi refractare — Editura Printech, 2001

6 — Suport curs de formare – Elaborarea materialelor de învăţare — Proiectul de modernizare a Învăţământului Profesional şi tehnic – Programul Phare

7 Marincaş, L. — Auxiliar curricular – Chimia sistemelor silicatice – clasa a XI-a — PROGRAMUL PHARE TVET RO 2005

8 www.itemi.netedu.ro

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 103

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională:

ESTETICA ȘI IGIENA CORPULUI OMENESC

2026

GRUPUL DE LUCRU:

OTULESCU VALENTINA	Colegiul UCECOM „Spiru Haret”, București
BERECZKI IOANA	Colegiul „N. V. Karpen”, Bacău
IRIMIA RODICA CARMEN	Liceul Economic „Virgil Madgearu”, Constanța
BARBU GEORGETA MIRELA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
Coordonator științific: **POPESCU ANTOANELA**	Universitatea „Ovidius” din Constanța
Coordonare CNDIPT:	
DANA CARMEN STROIE	Director adjunct
CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT	Inspector de specialitate

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Estetica şi igiena corpului omenesc, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Estetica și igiena corpului omenesc.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât să permită asigurarea celor două tipuri de ieşiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Estetica și igiena corpului omenesc*:
Nivel 4 CNC
1. Coafor stilist.

Nivel 3 CNC
1. Frizer- coafor- manichiurist- pedichiurist

Nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor – 3 și 4

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
4	**URI 10. Administrarea firmei** **URI 11. Aplicarea politicilor de marketing** **URI 12. Aplicarea tehnicilor de negociere și contractare**	**MODUL I. Managementul firmei**
3 și 4	**URI 7.Tunderea părului pentru femei**	**MODUL II. Tunsori pentru femei**
3 și 4	**URI 8. Realizarea de coafuri simple**	**MODUL III. Coafuri simple**
3 și 4	**URI 9. Pigmentarea și depigmentarea părului**	**MODUL IV. Vopsirea și decolorarea părului**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal și liceal tehnologic – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii
Domeniul de pregătire profesională: **ESTETICA ȘI IGIENA CORPULUI OMENESC**

Cultură de specialitate și pregătire practică săptămânală

Modul I. Managementul firmei			
Total ore /an:			**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**-**
Modul II. Tunsori pentru femei			
	Total ore /an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**-**
		Instruire practică	**52**
Modul III. Coafuri simple			
	Total ore /an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**-**
		Instruire practică	**52**
Modul IV. Vopsirea și decolorarea părului			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**-**
		Instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)

Stagii de pregătire practică * _ _ _

Notă:

În clasa a X-a, stagiul de pregătire practică se desfăşoarăîn atelierele de la şcoală/la operatorul economic/instituția publică parteneră.Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor vor fi stabilite de către unitatea de învăţământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului şcolar.

* Curriculumul asociat stagiilor de pregătire practică este parte a CDEOȘ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I: MANAGEMENTUL FIRMEI

- **Notă introductivă**

Modulul „**Managemetul firmei”**, componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire **Estetica şi igiena corpului omenesc**, face parte din cultura de specialitate aferentă clasei a X-a, învăţământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:
26 ore/an – laborator tehnologic.

Modulul **„Managementul firmei”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3, respectiv 4, din domeniul de pregătire profesională **Estetica şi igiena corpului omenesc** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 10. Administrarea firmei			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
10.1.1. 10.1.2. 10.1.3. 10.1.4. 10.1.5.	10.2.1. 10.2.2.	10.3.1.	**Întreprinderea veriga de bază a economiei:** • Trăsături caracteristice ale întreprinderii; • Clasificarea întreprinderilor; • Oportunităţi pentru activităţile personale, profesionale şi/sau de afaceri; • Oportunităţi de dezvoltare a întreprinderii determinate de patrimoniul cultural local, naţional, european şi mondial; • Etica în afaceri.
10.1.6. 10.1.7. 10.1.8. 10.1.9.	10.2.3. 10.2.4. 10.2.5.	10.3.2. 10.3.3. 10.3.4. 10.3.5.	**Procesul de înființare și funcționare al întreprinderii:** • Etapele înfiinţării întreprinderii; • Documente necesare înfiinţării unei întreprinderi; • Organizarea structurală a întreprinderii: - Definire; - tipologia structurilor organizatorice; - tendinţe contemporane în organizarea structurală a întreprinderii; - proiectarea şi elaborarea structurii organizatorice; - factori de influenţă privind realizarea structurii organizatorice. • Funcţiunile întreprinderii: - funcţiunea de cercetare-dezvoltare; - funcţiunea de producţie; - funcţiunea de marketing;

			- funcţiunea comercializare; - funcţiunea financiar-contabilă; - funcţiunea de personal. • Sistemul informaţional la nivelul întreprinderii - definire; - componentele sistemului informaţional; - fluxurile şi circuitele informaţionale la nivelul întreprinderii.
10.1.10. 10.1.11.	10.2.6. 10.2.7. 10.2.8. 10.2.9.	10.3.6. 10.3.7.	**Managementul resurselor umane:** • selecţia personalului; • salarizarea personalului; • categorii de personal; • drepturi şi obligaţii ale personalului; • motivarea şi evaluarea personalului; • managementului carierei.
10.1.12. 10.1.13.	10.2.10. 10.2.11. 10.2.12.	10.3.8. 10.3.9.	**Procesul de planificare și evaluare în întreprindere:** • Procesul de planificare a activităţii; • Procesul de evaluare a activităţii; • Elemente specifice statisticii în activitatea economică: mărimile medii, indicii statistici şi reprezentările grafice; • Planul de afacere – instrument al dezvoltării strategice.
10.1.14.	10.2.13.	10.3.10.	**Identitatea vizuală a întreprinderii:** • Elemente specifice identităţii vizuale: antet, siglă, slogan, misiune, viziune etc. • Modalităţi de promovare a identităţii vizuale la nivel de întreprindere.
URÎ 11. Aplicarea politicilor de marketing			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
11.1.1.	11.2.1.	11.3.1.	**Mixul de marketing** Scurt istoric; Componentele mixului de marketing - cei patru P (produs, preţ, distribuţie, promovare); Factori de influenţă ai mixului de marketing.
11.1.2. 11.1.3. 11.1.4. 11.1.5. 11.1.6.	11.2.2. 11.2.3. 11.2.4. 11.2.5. 11.2.6.	11.3.2. 11.3.3.	**Politica de produs** Obiective şi elemente componente ale politicii de produs; Produsul în optica de marketing – componente corporale, componente acorporale, comunicaţii cu privire la produs, imaginea produsului; Ciclul de viaţă al produsului- definiţie, etape, factori de influenţă; Lansarea unui produs nou pe piaţă- etape ale lansării, pătrunderea produsului în consum, urmărirea produsului în consum;

			Gama de produse şi servicii – definiţie, dimensiuni, dinamică; Strategii de produs.
11.1.7. 11.1.8. 11.1.9.	11.2.7. 11.2.8. 11.2.9.	11.3.4.	**Politica de distribuţie** Obiective ale politicii de distribuţie; Procesul distribuţiei mărfurilor; Circuite de distribuţie- dimensiuni, tipologie; Distribuţie fizică (logistica mărfurilor) – elemente component; Intermediarii şi rolul lor;
11.1.10. 11.1.11.	11.2.10.	11.3.5.	**Politica de preţ** Obiective ale politicii de preţ; Categorii de preţuri; Factori de influenţă ai preţurilor; Strategii de preţ. Strategii de distribuţie.
11.1.12. 11.1.13.	11.2.11. 11.2.12. 11.2.13. 11.2.14.	11.3.6. 11.3.7.	**Politica promoţională** Obiective ale politicii promoţionale; Tehnici de promovare- publicitate, promovarea vânzărilor, relaţii publice, vânzări personale, târguri şi expoziţii; Utilizarea Internetului în promovarea produselor; Strategii promoţionale.
URÎ 12. Aplicarea politicilor de negociere şi contractare **Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)**			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
12.1.1. 12.1.2.	12.2.1. 12.2.2. 12.2.3.	12.3.1.	**Aspecte definitorii ale negocierii** Etimologia termenului de negociere. Definirea termenului de negociere. Particularităţile negocierii în relaţie cu procesul de vânzare-cumpărare: - Criterii de evaluare a cumpărătorului. - Conţinutul procesului de vânzare. - Tehnici de vânzare utilizate în procesul de negociere. Tipuri de negociere.
12.1.3. 12.1.4.	12.2.4	12.3.2.	**Negociatorul** Profilul negociatorului: cunoştinţe, aptitudini, abilităţi, atitudini. Codurile de conduită şi maniere în relaţiile de negociere – Negociatorul ideal. Modalităţi de relaţionare cu partenerii de afaceri
12.1.5. 12.1.6. 12.1.7. 12.1.8.	12.2.5. 12.2.6. 12.2.7.	12.3.3. 12.3.4.	**Negocierea propriu - zisă** Etapele procesului de negociere: - Demararea procesului de negociere. - Identificarea poziţiilor de negociere. - Schimbul de valori.

			- Finalizarea procesului de negociere. **Tehnici şi tactici de negociere** Tehnici şi tactici de negociere bazate pe raţionamente, structuri logice şi abstracte. Tranzacţionarea în cadrul proceselor de vânzare-cumpărare. Stiluri de negociere ca rezultat al influenţelor culturale.
12.1.9. 12.1.10.	12.2.8. 12.2.9. 12.2.10.	12.3.5. 12.3.6.	Definire. Tipuri de contracte: - Contractul de vânzare cumpărare. - Contractul de prestare servicii. - Contractul de franciză. - Contractul de leasing. - Contractul de lohn. - Contractul de închiriere. - Contract de comodat. - Contract de concesiune. - Contractul individual de muncă. Convenţii sociale şi culturale în relaţiile contractuale. Prevederi contractuale în termeni favorabili agentului economic - Măsuri asiguratorii.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ✓ documentaţie privind înfiinţarea societăţilor comerciale (documente legislative privind înfiinţarea firmei, formulare necesare înfiinţării,legislaţie privind negocierea şi contractarea, tipuri de contracte etc.;
- ✓ formulare tipizate, dosare, bibliorafturi;
- ✓ echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare care facilitează activitatea cadrului didactic şi receptivitatea fiecărui elev: calculator, videoproiector, imprimantă, copiator, scanner, aparat foto, conexiune internet;
- ✓ tablă inteligentă/tablă/whiteboard, cretă,marker, flipchart.

Sugestii metodologice

Abordarea conținuturilor modulului **„Managementul firmei”** trebuie realizată într-o manieră integrată, coerentă și adaptată particularităţilor de vârstă, intereselor şi nivelului de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme se stabilește la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic utilizat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

*Orele de laborator tehnologic ale modulului se pot desfășura pe baza modelului de proiectare **”firma de exerciţiu”**, un concept didactic bazat pe învățarea prin practică. În cadrul firmei de exerciţiu, elevii vor putea lucra succesiv în compartimentele firmei înființate.*

Structura modulului este una flexibilă şi permite integrarea pe parcursul procesului educațional, în orice moment al acestuia, de noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, echipate corespunzător cerințelor curriculare. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării, permițând aplicarea practică a cunoştinţelor şi dezvoltarea competențelor profesionale. Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, care valorifică stilurile individuale de învăţare şi permit adaptarea pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Activităţile de învăţare vor umări:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, stimularea gândirii critice şi operative, valorificarea potențialului psihic şi fizic al elevilor, precum şi trasformarea acestora în participanți activi la propriul proces de instruire şi formare;
- combinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din surse diverse, observaţia personală, exerciţiul individual, instruirea programată, experimentul, lucrul individual, tehnica muncii cu fişe etc.) cu activităţile care implică efortul colectiv (în echipă sau în grup) precum: discuţiile, metoda asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui etc.;
- utilizarea unor metode care să favorizeze contactul direct al elevilor cu obiectele cunoaşterii, prin apel la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia sau investigaţia dirijată etc.;
- formarea deprinderilor de documentare şi informare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), oferind deschidere către autoinstruire şi învăţare continuă prin utilizarea diverselor surse de informare (ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).
- integrarea AI și a aplicațiilor software pentru saloaneîn procesul didactic poate transforma orele într-o experiență interactivă și practică, oferind elevilor posibilitatea de a exersa optimizarea activității într-un salon de înfrumusețare (ex. https://mero.ro/, https://zolmi.ro/, https://www.fresha.com/ro - programarea și managementul clienților,https://www.smartbill.ro/, E-factura - evidența produselor, contabilitate și vânzări, Instagram – platforma principală pentru hairstyliști,portofoliu vizual, Facebook Business Suite – gestionarea paginii salonului și programarea postărilor, Canva – pentru crearea de afișe, postări, liste de prețuri, bannere, TikTok – pentru conținut video scurt, foarte eficient în domeniul promovării serviciilor de beauty, Google Business Profile https://business.google.com/– pentru vizibilitate locală și recenzii, aplicația Style my hair Pro, https://www.lorealprofessionnel.ro/style-my-hair-pro - simulări și consultanță cu clientul). Profesorul va asigura un echilibru între digital și real: aplicațiile nu trebuie să înlocuiască practica în situații reale, ci să o completeze, elevii trebuie învățați să nu se bazeze exclusiv pe sugestiile AI, ci să dezvolte propriul simț estetic, și, nu în ultimul rând, profesorul trebuie să se asigure că toți elevii au acces la aceste instrumente, pentru a evita diferențele în pregătire.

Competenţele cheie integrate în modulul „Managementul firmei” sunt din categoria:

- Competența de a învăța să înveți;
- Competențe antreprenoriale;
- Competenţe sociale şi civice;
- Competențe de sensibilizare și de expresie culturală;
- Competenţe de bază de matematică, științe și tehnologie.

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare şi analiză de surse;
- Vizionarea şi interpretarea materialelor video educaționale;
- Problematizarea şi dezbaterea tematică;
- Învățarea prin descoperire şi investigaţia ştiinţifică;
- Activităţi practice aplicative;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol şi simulări educaționale;
- Elaborarea şi prezentarea de proiecte;
- Activităţi axate pe comunicare, relaţionare şi cooperare;
- Activităţi de echipă sau de grup interdisciplinar.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este metoda**Învățarea prin stații (Learning Stations / Rotirea pe centre de activitate)**,metodă didactică interactivă şi centrată pe elev, prin care clasa este organizată în mai multe centre de lucru (stații), fiecare având o sarcină de lucru specifică şi diferită referitoare la aceeaşi temă de studiu. Elevii lucrează în grupuri mici şi se rotesc prin aceste stații într-un interval de timp determinat, descoperind informațiile în mod activ, mai degrabă decât pasiv.

Metoda**Învățarea prin stații (Learning Stations / Rotirea pe centre de activitate)**stimulează autonomia, analiza şi învățarea prin descoperire.

Avantajele metodei:

- Învățare individualizată: permite diferențierea sarcinilor în funcție de ritmul şi stilul de învățare al elevilor (vizual, kinestezic etc.).
- Implicare activă: creşte motivația şi gradul de participare, eliminând monotonia; elevii nu mai sunt receptori pasivi, ci devin responsabili de propria învățare prin explorare.
- Dezvoltarea abilităților sociale: stimulează colaborarea, comunicarea şi lucrul în echipă.
- Dezvoltarea autonomiei: elevii sunt responsabili de gestionarea timpului şi a sarcinii la fiecare stație.
- Evaluare formativă: oferă profesorului posibilitatea de a evalua în timp real nivelul de înțelegere al elevilor pe parcursul rotației.

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales:Identitatea vizuală a salonului de înfrumusețare.

Rezultatele învăţării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
Identitatea vizuală a întreprinderii 10.1.14. Descrierea modalităților de promovare a identității vizuale la nivel de intreprindere	10.2.13. Identificarea elementelor specifice promovării identității vizuale a intreprinderii	10.3.10. Argumentarea într-un mod independent şi rațional, a elementelor de identitate vizuală.

Tema: Laboratorul de imagine - Identitatea vizuală a unui salon de înfrumusețare

Obiective:

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- ✓ identifice corect elementele de identitate vizuală ale unui salon de înfrumusețare (logo, slogan, cromatică, font, design interior, uniforme, materiale promoționale etc.).

- ✓ explice modalitățile prin care acestea sunt promovate (social media, website, afișaj, branding interior, ambalaje, cărți de vizită).
- ✓ elaboreze, în echipă, o propunere coerentă de identitate vizuală pentru un salon.
- ✓ argumenteze logic alegerile făcute, pe baza unor criterii raționale.

Forma de organizare: elevii lucrează pe echipe și parcurg succesiv cele 4 stații de lucru, prin rotație, la intervale fixe (15 minute).

Durata activității: 100 minute

Organizarea activității:

Profesorul:

- ✓ împarte colectivul de elevi în 4grupuri, repartizate la cele 4 stații de lucru amenajate în zone distincte ale sălii de clasă/laboratorului (centre de activitate).
- ✓ prezintă pe ecran 2–3 identități vizuale reale ale unor saloane și formulează întrebări pentru evocarea noțiunilor ancoră.
- ✓ explică regulile activității: fiecare echipă este repartizată la o stație de lucru unde, timp de 15 minute, va îndeplini o sarcină specifică, urmând ca, pe rând, timp de 15 minute, să treacă pe la toate celelalte stații de lucru.
- ✓ va afișa uncronometru vizibil pe ecranul clasei (ex. https://classroomscreen.com/ sau Google timer) și va semnaliza sonor schimbarea stațiilor după fiecare 15 minute.

La fiecare stație:

- ✓ va exista un set de resurse necesare îndeplinirii sarcinii de lucru.
- ✓ vor fi câte 4 fișe de lucru identice, câte una pentru fiecare echipă care se va succeda la stația respectivă.
- ✓ elevii își vor împărți sarcinile în funcție de nivelul de cunoștințe, creativitate, simț artistic, nivelul de literație, abilități de operare pe calculator.
- ✓ profesorul monitorizează progresul, pune întrebări de ghidare, oferă sprijin tehnic minimal, încurajează colaborarea și împărțirea sarcinilor în cadrul echipei.

Stația 1 – Arhiva de stil (Stația de analiză);

Sarcina: Identificarea și descrierea corectă a elementelor identității vizuale într-un salon de înfrumusețare.

Activitate: Elevii analizează comparativ două seturi de materiale de promovare pregătite de profesor (fotografii cu fațada saloanelor, cărți de vizită, flyere, oferte de servicii, imagini din saloane etc.) și identifică următoarele elemente de identitate vizuală: logo, cromatică, slogan, design interior, alte elemente vizuale.

Cerință: Completați un tabel comparativ care să cuprindă observațiile referitoare la elementele de identitate vizuală ale saloanelor analizate.

Resurse necesare: fișa de lucru, fotografii din saloane, cărți de vizită, flyere, oferte de servicii, reviste de specialitate.

Fișa de lucru
Stația 1 – Arhiva de stil

Cerință:

- *analizați comparativ cele două seturi de materiale de promovare pentru saloanele A și B.*
- *identificați următoarele elemente de identitate vizuală: nume salon, logo, fațadă, cromatică, slogan, design interior.*
- *completați în tabel observațiile referitoare la elementele de identitate vizuală ale saloanelor analizate.*

Element	Salon A	Salon B
Nume salon *(ex. semnificație, ce mesaj sugerează/ transmite, etimologie ș.a.)*		
Logo (descriere) *(stil, tip de font, simboluri utilizate)*		
Fațadă/Vitrină *(descriere, impact vizual, stil de amenajare)*		
Culori dominante *(tipul de culori folosite în amenajare, semnificație, mesajul transmis)*		
Slogan *(citare, descriere, mesaj transmis)*		
Design interior *stil de amenajare (minimalist, modern, industrial, art deco, shabby shic etc.), tip de mobilier, dotări, materiale folosite, elemente decorative)*		
Analiză suplimentară		
Ce elemente contribuie cel mai mult la imaginea fiecărui salon? *Salon A*..... *Salon B*.....		
Care salon are o identitate vizuală mai coerentă? Argumentați.		
Verificare rapidă Da Nu ✓ Am identificat toate elementele?□□ ✓ Am folosit corect termeniide specialitate (public-țintă, imagine, brand)?□□		

Stația 2 – Detectivii de brand (Stația de marketing și promovare)

Sarcina: Descrierea și selectarea modalităților eficiente de promovare a identității vizuale.

Activitate: Elevii primesc un scenariu: *„Un antreprenor dorește să promoveze cât mai eficient serviciile noului său salon de barbering și solicită consiliere în acest sens. Bugetul pe care îl are la dispoziție pentru marketing este unul mediu. Menționează că publicul căruia i se adresează are vârsta cuprinsă între 25 și 40 de ani”*.

Trebuie să:

- ✓ selecteze 4 modalități de promovare, din lista propusă de profesor, considerate de ei a fi cele mai eficiente;
- ✓ le clasifice în funcție de mediul de difuzare (online / offline);

✓ justifice alegerea. Se solicită argumentare economică (eficiență, cost, impact).
✓ completeze fișa de lucru pentru stația 2.

Cerință: Pentru un salon de barbering nou, public 25–40 ani, buget mediu, selectați din lista propusă 4 modalități de promovare potrivite, clasificați-le în funcție de spațiul adecvat (online/offline) și motivați alegerile făcute.

Resurse necesare: fișa de lucru, calculator/tabletă/telefon, conexiune la internet.

Fișa de lucru

Stația 2 – Detectivii de brand

Un antreprenor dorește să promoveze cât mai eficient serviciile noului său salon de barbering și solicită consiliere în acest sens. Bugetul pe care îl are la dispoziție pentru marketing este unul mediu. Menționează că publicul căruia i se adresează are vârsta cuprinsă între 25 și 40 de ani.

Cerințe:

✓ *Selectați 4 modalități de promovare potrivite pentru serviciile salonului. Aveți la dispoziție:*
□ *Instagram*
□ *Facebook*
□ *Website*
□ *Flyere*
□ *Panou exterior*
□ *Influencer local*
□ *Eveniment de lansare*
□ *Alte propuneri:* _____

✓ *Clasificați-le în funcție de mediul de promovare și argumentați fiecare alegere:*

Modalitatea de promovare	**Mediul de promovare**		**Argument**
	Online	**Offline**	
1.			
2.			
3.			
4.			
Analiză suplimentară			
Care considerați că are cel mai mare impact asupra publicului țintă? De ce?			
Verificare rapidă: Da Nu Am argumentat economic (cost/impact)? □□ Am corelat promovarea cu publicul-țintă? □□			

Stația 3 – Creatorii de imagine (Stația de design creativ)

Sarcina: Construirea unei identități vizuale coerente.

Activitate: Elevii, prin tragere la sorți, primesc câte o fișă client diferită:

1. Client A - Salon eco, public preocupat de sustenabilitate, design minimalist;
2. Client B – Salon glamour, public tânăr, exclusivist, design de lux;
3. Client C – Barber shop, public masculin, design industrial;
4. Client D – Salon de manichiură, public feminin, design elegant.

Trebuie să creeze rapid o identitate vizuală pentru salon, cu accent pe:

- ✓ nume;
- ✓ paletă cromatică ;
- ✓ slogan ;
- ✓ 2 modalități de promovare ;
- ✓ vor completa fișa de lucru pentru stația 3.

Cerință: Pentru clientul propus, concepeți un set minimal de elemente de identitate vizuală, corespunzătoare particularităților menționate, care să cuprindă: numele salonului, combinația de culori folosite în amenajare, un slogan cu impact asupra publicului țintă. Propuneți 2 modalități de promovare, una online și una offline și realizați în aplicația Canva, pentru una dintre ele, un mijloc de promovare (afiș, pliant, infografic, flyer).

Observație*: Canva https://www.canva.com/este o platformă online de design grafic și comunicare vizualăcare permite utilizatorilor să creeze materiale grafice profesionale folosind o interfață simplă de tip drag-and-drop. Este accesibilă gratuit (cu opțiuni Pro), oferind mii de șabloane pentru rețele sociale, prezentări, documente, videoclipuri și postere.*

Caracteristici principale:

Ușor de utilizat: Nu necesită abilități avansate de design grafic.

Versatilitate: Utilizată pentru crearea de prezentări, postări pentru social media, afișe, logo-uri, videoclipuri și site-uri web.

Bibliotecă imensă: Oferă acces la o gamă largă de fonturi, fotografii de stoc, ilustrații și elemente grafice.

Colaborare: Permite echipelor să lucreze împreună la proiecte.

Canva Docs: Un editor de documente vizuale care combină textul cu elemente grafice.

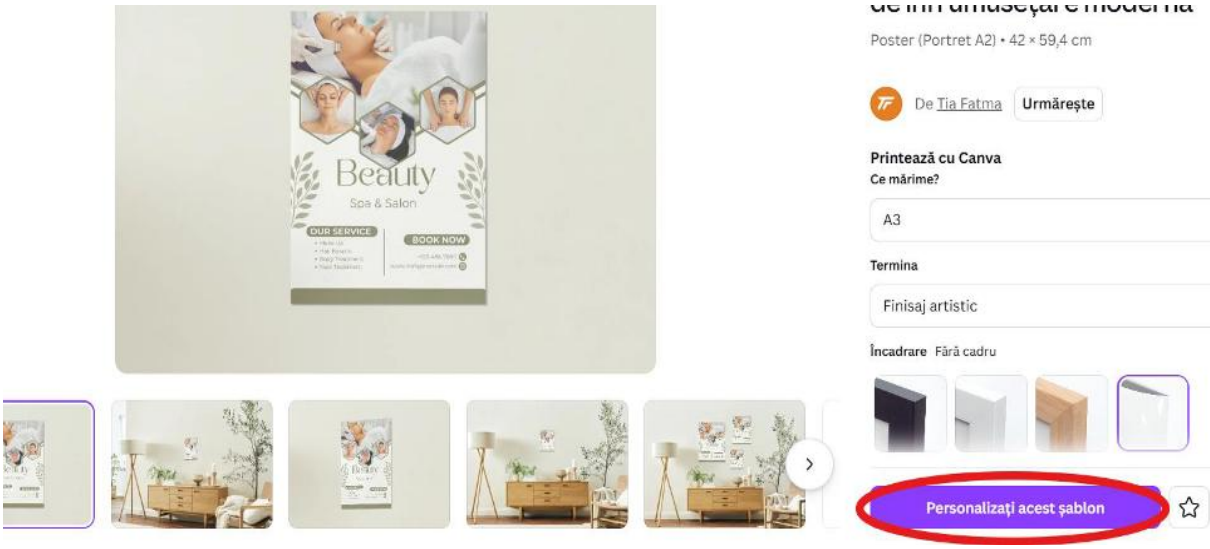
Utilizarea aplicației necesită cunoașterea modului de utilizare de către elevi și profesor, pregătirea template-urilor și sprijin pentru elevi în vederea construirii designului.

Elevii pot utiliza și alte instrumente pentru crearea de suport vizual: Google (Google Slides), Gamma AI, prezentări power point, Paint3D, tableta grafică etc. Acolo unde nu este posibilă utilizarea instrumentelor de design digital, elevii vor desena pe foi sau coli de carton elementul de identitate vizuală ales. În acest caz, suportul ales nu constituie criteriu de apreciere și evaluare. În funcție de timpul disponibil, activitatea la această stație poate fi de 20 minute.

Exemplu: Afiș de promovare (Canva)

Elevii pot crea materiale noi sau pot personaliza șabloanele oferite de platformă, pot utiliza imagini din biblioteca Canva sau pot crea imagini cu instrumentele AI puse la dispoziție de aplicație.

Sursă imagini: https://www.canva.com/s/templates?query=cosmetic+saloon

Resurse necesare: fișe client, calculator/tabletă, conexiune la internet, template-uri Canva sau foi A3/A4, coli de carton, carioci, creioane colorate, markere, mostre de materiale (textile, palete de culori, reviste).

Exemplificăm un model de fișă de lucru pentru unul dintre cei patru clienți detaliați în descrierea activității de la Stația 3, clientul A.

Fișa de lucru A
Stația 3 – Creatorii de imagine

Clientul A vă solicită să-i propuneți un set de elemente de identitate vizuală pentru noul salon eco, în vederea lansării și promovării cât mai atractive a serviciilor acestuia. Menționează că publicul căruia i se adresează este procupat de sustenabilitate, de utilizarea de produse organice și că nu dorește un design extravagant pentru salon.

Cerințe:
Pentru clientul propus:

- ✓ *concepeți un set minimal de elemente de identitate vizuală, corespunzătoareparticularităților menționate, care să cuprindă:*
  - ❋ *numele salonului,*
  - ❋ *combinația de culori și texturi folosită în amenajare,*
  - ❋ *un slogan cu impact asupra publicului țintă.*
  - ❋ *2 modalități de promovare, una online și una offline.*
- ✓ *Realizațiîn aplicația Canva, pentru una dintre modalitățile de promovare propuse, un mijloc de promovare (afiș, pliant, infografic, flyer, postare pe rețelele de socializare etc.) care să conțină cel puțin numele salonului, sloganul și serviciile oferite. Selectați culori, texturi și un stil grafic care să exprime identitatea vizuală conform solicitării clientului.*
- ✓ *Completați tabelul cu informațiile solicitate.*

Element de identitate vizuală	**Descriere**	**Argumentare**
Nume salon		
Slogan (descriere conceptuală)		
Culori și texturi dominante		
2 modalități de promovare		
Mijloc de promovare creat		
Verificare rapidă		*Da Nu*
Există coerență între public-țintă și identitate?□□		
Toate elementele transmit aceeași imagine?□□		

Stația 4 – Sfatul expertului (Argumentare profesională)

Sarcina: Argumentarea într-un mod independent și rațional, a elementelor de identitate vizuală.
Activitate: analiza unui ”brief de client”. Un brief de client (sau Creative Brief) este un document scurt și structurat prin care un beneficiar (clientul) transmite unei echipe (în cazul nostru, elevii)

cerințele, obiectivele și viziunea sa pentru un proiect.În contextul educațional, acesta servește ca un scenariu de lucru care simulează o situație reală din piața muncii. Iată elementele pe care le conține de obicei:

- Profilul Afacerii: Cine este clientul? (ex: Un salon care folosește doar produse organice).
- Obiectivul: Ce vrea să obțină? (ex: Crearea unui logo și a unei palete de culori care să transmită "prospețime").
- Publicul Țintă: Cui se adresează? (ex: Femei de 25-45 de ani, preocupate de sustenabilitate).
- Valorile Brandului: Ce sentimente trebuie să trezească identitatea vizuală? (ex: încredere, relaxare, lux accesibil).
- Restricții/Preferințe: Ce culori îi plac sau ce elemente vrea neapărat să evite?

Brief-ul transformă elevul dintr-un simplu executant într-un consultant, forțându-l să folosească argumente tehnice pentru a rezolva o problemă reală.

Elevii primesc un scenariu/brief de client pe care îl vor analiza și pe baza căruia vor concepe un text de 4-5 rânduri în care să argumenteze dacă elementele vizuale sunt potrivite.

Resurse necesare: fișe de lucru

Fișă de lucru
Stația 4 – Sfatul expertului

Citiți cu atenție următorul scenariu:

„Clientul nostru este Salonul Zen, un business nou de familie care folosește exclusiv produse organice, sustenabile și oferă tratamente de relaxare și meloterapie. Proprietarul dorește un logo de tip Neon (roz aprins și albastru electric), fonturi groase de tip „Graffiti" și muzică ambientală de tip Pop-Dance. El crede că așa va părea „modern".

Cerință:

✓ argumentați, într-un text de 4-5 rânduri, de ce elementele vizuale propuse de client intră în contradicție cu profilul „Eco-Zen" ;

✓ propuneți o paletă de culori și un stil grafic care să susțină identitatea organică a brandului.

Rezolvarea sarcinii :

Pasul 1 – Identificarea "erorilor de imagine"

Identificați două elemente cerute de client care credeți că vor dăuna afacerii și explicați de ce (folosind termeni de specialitate):

Element :

1……
……..
2……
……..

Pasul 2 – Alternative. Propuneți o paletă de culori și un stil grafic care să susțină identitatea organică a brandului. Argumentați alegerile făcute.

.....
.....
.....

.....
.....

Verificare rapidă:	*Da*	*Nu*
Am folosit cel puțin 3 termeni de specialitate (cromatică, contrast, public țintă, font, vizibilitate).	□□	
Argumentul nostru este bazat pe logică, nu pe gusturi personale (ex: „Nu ne place rozul”).	□□	
Am oferit o alternativă constructivă clientului.□□		

Finalizarea activității

Încheierea activității este momentul critic în care informațiile fragmentate de la stații secristalizează într-o viziune unitară.

Elevii își prezintă produsele realizate la stația 3 și fișele de argumentare propuse la stația 4. Observă diversitatea de soluții ale colegilor pentru aceeași problemă, dezvoltând toleranța față de ideile altora.

Profesorul adresează întrebări cheie: Care material de promovare credeți că are cel mai mare impact vizual?; care a fost cel mai greu element de identificat în imaginile sau scenariile analizate?; care sunt dificultățile întâmpinate pe parcursul conceperii elementelor de identitate vizuală?. Formulează aprecieri privind activitatea elevilor.

Tema de reflecție: „În drum spre casă, observați vitrina primului salon de înfrumusețare pe lângă care treceți. Identificați o greșeală de identitate vizuală pe care ați putea-o corecta folosind argumentele învățate azi.”

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă componenta finală și esențială a demersului de proiectare didactică, prin intermediul căreia cadrul didactic apreciază eficiența procesului instructiv-educativ și gradul de atingere a rezultatelor învățării stabilite în standardele de pregătire profesională. Procesul de evaluare are rol diagnostic, formativ și sumativ, permițând analiza progresului înregistrat de elevi în raport cu competențele specifice și cu descriptorii de performanță aferenți.

Tipologia evaluării rezultatelor învățării:

a. Evaluarea continuă (formativă):

Evaluarea continuă urmărește monitorizarea permanentă a progresului elevilor, oferind informații relevante pentru reglarea și ameliorarea actului educațional.

- Instrumentele de evaluare utilizate vor fi selectate în funcţie de specificul conținuturilor, de obiectivele operaționale și de stilurile de învățare ale elevilor incluzând probe orale, scrise și practice.
- Planificarea activităților de evaluare se va realiza conform unei scheme temporale echilibrate, evitând suprapunerea mai multor evaluări în aceeași perioadă pentru a nu afecta randamentul elevilor.

Evaluarea formativă se va fundamenta pe **probe corelate explicit cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile** definite în standardul de pregătire profesională.

b. Evaluarea finală (sumativă):

- Evaluarea finală se realizează prin **probe cu caracter integrator**, la finalul procesului de predare - învățare, având rolul de a determina nivelul de dobândire a rezultatelor învățării

vizate. Aceasta oferă o imagine globală asupra gradului de formare a competențelor profesionale şi a aplicabilității acestora în contexte reale de muncă.

Instrumente de evaluare recomandate:
Pentru evaluarea continuă (formativă);

- Fişe de observaţie sistematică,
- Fişe test,
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare,
- Eseul argumentativ,
- Referatul ştiinţific,
- Proiectul tematic,
- Activităţi practice,
- Teste docimologice,
- Lucrări de laborator şi activități aplicative.

Pentru evaluarea finală (sumativă);

- Proiectul aplicativ,
- Studiul de caz,
- Portofoliul individual sau pe grupe,
- Testele sumative standardizate.

Se recomandă utilizarea **complementară a evaluării formative şi sumative** pe parcursul modulului, pentru a asigura o apreciere holistică a progresului elevilor și a nivelului de competență profesională dobândit.

Evaluarea va viza atât dimensiunea cognitivă (cunoștințe), cât şi pe cea procedurală (abilități) şi atitudinală (comportamente profesionale), în corelație cu rezultatele învățării prevăzute în cadrul modulului.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Rezultatele învăţării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
Identitatea vizuală a întreprinderii 10.1.14. Descrierea modalităților de promovare a identității vizuale la nivel de intreprindere	10.2.13. Identificarea elementelor specifice promovării identității vizuale a intreprinderii	10.3.10. Argumentarea într-un mod independent şi rațional, a elementelor de identitate vizuală.

Pentru ***evaluarea*** acestor rezultate ale învăţării, profesorul va observa sistematic, pe tot parcursul defăşurării activității **Învățarea prin stații (Learning Stations / Rotirea pe centre de activitate)**propusă în secțiunea **Sugestii metodologice,** comportamentul elevilor.
Observațiile vor fi cuantificate grafic cu (+) şi (-), conform legendei anexate, şi consemnate în fişa de mai jos:

Identitatea vizuală a salonului de înfrumusețare

Fișă de observație sistematică a comportamentului elevilor

Data.....

Clasa.....

Numele și prenumele elevului	***Indicatori și descriptori de performanță***				***Observații punctuale***
	Identificarea elementelor de identitate vizuală *Recunoaște culori, fonturi, simboluri*	***Promovarea serviciilor*** *Explică rolul materialelor promoționale*	***Argumentarea independentă*** *Justifică rațional alegerile făcute*	***Cooperare și implicare*** *Lucrează activ în cadrul echipei*	
Elev 1	++	+	++	++	***Ex****. foarte bun pe argumentarea alegerii culorilor*
Elev 2					
Elev 3					
.....					

Legendă:

++ ***(Foarte bine):*** *Manifestă comportament proactiv constant, folosește terminologie corectă,argumentează logic.*

+ ***(Bine):*** *Manifestă optim comportamentul, dar are nevoie de mici sugestii sau ghidaj din partea profesorului.*

+/- ***(Suficient):*** *Identifică elementele, dar nu reușește să le argumenteze sau să le descrie funcționalitatea.*

- ***(Insuficient):*** *Nu se implică sau nu recunoaște elementele de identitate vizuală.*

La finalul activității, propunem ca evaluarea să fie făcută cu ajutorul **Metodei 3-2-1**.

Tehnica 3-2-1 esteun instrument al evaluării continue, formative, ale cărei funcţii principale sunt de constatare şi de sprijinire continuă a elevilor. Este o tehnică modernă de evaluare, care nu vizează sancţionarea prin notă a rezultatelor elevilor, ci constatarea şi aprecierea rezultatelor obţinute la finalul unei secvenţe de instruire sau al unei activităţi didactice, în scopul ameliorării/îmbunătăţirii acestora, precum şi a demersului care le-a generat.

Denumirea acestei tehnici se datorează solicitărilor pe care ea şi le subsumează. Astfel, elevii trebuie să noteze:

- trei concepte pe care le-au învăţat în secvenţa/activitatea didactică respectivă;
- două idei pe care ar dori să le dezvolte sau să le completeze cu noi informaţii;
- o capacitate, o pricepere sau o abilitate pe care şi-au format-o/au exersat-o în cadrul activităţii de predare-învăţare.

Exemplificare:

Elevii notează pe o foaie de hârtie:

- 3 elemente vizuale specifice pe care un salon trebuie să le folosească pentru a-și promova identitatea (ex: logo, paletă cromatică, stil de amenajare, uniformă etc.) și explică pe scurt rolul fiecăruia.
- 2 culori diferite folosite în saloane de înfrumusețare (ex: Alb vs. Negru sau Verde vs. Roz) și oferă câte un argument rațional pentru fiecare: ce tip de serviciu/clientelă sugerează acea culoare?
- Reflecție critică (Atitudine): Dacă ai fi consultant de imagine pentru un salon de lux, care este cel mai important sfat pe care l-ai oferi proprietarului pentru ca identitatea vizuală a salonului să inspire încredere maximă?

Bibliografie:

Repere metodologice pentru clasa a XI-a Economic- Comerț
https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/preuniversitar_root/repere_metodologice_XI/IPT_2023_2024/11_IPT_REPERE%20METODOLOGICE_2023-2024_ECONOMIC_COMERT_CLS_XI.pdf
Repere metodologice pentru clasa a XII-a Economic- Comerț
https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/repere_medotologice/2025/finale/IPT_2024_2025/10_IPT_REPERE_METODOLOGICE_2024-2025_ECONOMIC%20SI%20COMERT_CLS_XII.pdf

MODUL II: TUNSORI PENTRU FEMEI

- **Notă introductivă**

Modulul „**Tunsori pentru femei”,** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Estetica şi igiena corpului omenesc**, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învăţământ liceal tehnologic şi tehnologic dual, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:
52 ore/an – instruire practică.

Modulul **„Tunsori pentru femei”** estecentrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3, respectiv 4, din domeniul de pregătire **Estetica şi igiena corpului omenesc**sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 7 TUNSORI PENTRU FEMEI			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1. 7.1.2. 7.1.3. 7.1.4. 7.1.5. 7.1.6. 7.1.7. 7.1.8. 7.1.9. 7.1.10. 7.1.11.	7.2.1. 7.2.2. 7.2.3. 7.2.4. 7.2.5. 7.2.6. 7.2.7. 7.2.8. 7.2.9.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**Tunsori clasice pentru femei:** - scopul tunsorii - clasificare în funcţie de modul de execuţie: cu foarfeca sau cu briciul Norme de igienă specifice Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice Norme de protecţie a mediului specifice Tunsori pentru femei realizate cu foarfeca (tunsoarea garcon, tunsoarea demigarcon, tunsoarea în linie dreaptă, tunsoarea în scări): - caracterizarea fiecărui tip de tunsoare realizată cu foarfeca - resurse (instrumente, aparate, materiale şi produse) - pregătirea locului de muncă - consilierea clientei pentru alegerea tunsorii potrivite - pregătirea clientei (protejarea îmbrăcămintei, aşezarea clientei într-o poziţie comodă şi, în acelaşi timp, optimă pentru lucrător) - tehnica de lucru pentru fiecare dintre tunsorile realizate cu foarfeca - controlarea calităţii tunsorii prin: verificarea lungimii părului, observarea formei tunsorii, retuşarea imperfecţiunilor tunsorii

			- adaptarea tunsorilor clasice realizate cu foarfeca la caracteristicile clientei - realizarea pieptănăturii (resurse, tipuri, tehnica de lucru) Tunsori pentru femei realizate cu briciul sau lama de tuns (tunsoarea în unghi, tunsoarea ovală, tunsoarea în linie dreaptă): - caracterizarea fiecărui tip de tunsoare realizată cu briciul sau lama de tuns - resurse (instrumente, aparate, materiale şi produse) - pregătirea locului de muncă - consilierea clientei pentru alegerea tunsorii potrivite - pregătirea clientei (protejarea îmbrăcămintei, aşezarea clientei într-o poziţie comodă şi, în acelaşi timp, optimă pentru lucrător) - tehnica de lucru pentru fiecare dintre tunsorile realizate cu briciul sau lama de tuns - controlarea calităţii tunsorii prin: verificarea lungimii părului, observarea formei tunsorii, retuşarea imperfecţiunilor tunsorii - adaptarea tunsorilor clasice realizate cu briciul sau lama de tunsla caracteristicile clientei - realizarea pieptănăturii (resurse, tipuri, tehnica de lucru)
7.1.12. 7.1.13. 7.1.14. 7.1.15. 7.1.16. 7.1.17. 7.1.18. 7.1.19. 7.1.20.	7.2.10. 7.2.11. 7.2.12. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15. 7.2.16. 7.2.17. 7.2.18.	7.3.9. 7.3.10. 7.3.11. 7.3.12.	**Tunsori moderne pentru femei**: - surse de informare despre ultimele tendinţe în materie (cataloage de specialitate, internet, şcoli specializate, seminarii, gale de prezentare) - resurse (instrumente, aparate, materiale şi produse) - pregătirea locului de muncă - consilierea clientei pentru alegerea tunsorii potrivite - pregătirea clientei (protejarea îmbrăcămintei, aşezarea clientei într-o poziţie comodă şi, în acelaşi timp, optimă pentru lucrător) - etape de lucru - tehnici moderne (pivot-point, slice, free-hand, tehnici actuale) – descriere, executare - efectele tehnicilor moderne - tehnica de lucru pentru realizarea tunsorilor moderne specifice colecțiilor anuale - controlarea calităţii tunsorii - realizarea pieptănăturii (resurse, tipuri, tehnica de lucru).

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ✓ post de lucru pentru coafură;
- ✓ materiale și produse pentru tunsorile pentru femei: manta de tuns, guler de protecţie, prosop, vată, produse de styling, alcool, pudră;
- ✓ instrumente şi aparate: foarfece de tuns, foarfece de filat, brici, lamă de tuns, pulverizator, pieptene, perii pentru păr, foehn;

- ✓ soluţii dezinfectante;
- ✓ sterilizator;
- ✓ cataloage şi publicații de specialitate.
- ✓ soft de alegere a tunsorilor;
- ✓ echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare care facilitează activitatea cadrului didactic şi receptivitatea fiecărui elev: calculator, videoproiector, imprimantă;
- ✓ tablă inteligentă/tablă/whiteboard, cretă,marker, flipchart.

Sugestii metodologice

Abordarea conținuturilor modulului **„Tunsori pentru femei”** trebuie realizată într-o manieră integrată, coerentă și adaptată particularităţilor de vârstă, intereselor şi nivelului de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme se stabileşte la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic utilizat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Structura modulului este una flexibilă și permite integrarea pe parcursul procesului educațional, în orice moment al acestuia, de noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, echipate corespunzător cerințelor curriculare. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării, permițând aplicarea practică a cunoștințelor și dezvoltarea competențelor profesionale. Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, care valorifică stilurile individuale de învăţare și permit adaptarea pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Activităţile de învăţare vor umări:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, stimularea gândirii critice şi operative, valorificarea potențialului psihic și fizic al elevilor, precum și trasformarea acestora în participanți activi la propriul proces de instruire și formare;
- combinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din surse diverse, observaţia personală, exerciţiul individual, instruirea programată, experimentul, lucrul individual, tehnica muncii cu fişe etc.) cu activităţile care implică efortul colectiv (în echipă sau în grup) precum: discuţiile, metoda asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui etc.;
- utilizarea unor metode care să favorizeze contactul direct al elevilor cu obiectele cunoaşterii, prin apel la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia sau investigaţia dirijată etc.;
- formarea deprinderilor de documentare şi informare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), oferind deschidere către autoinstruire și învăţare continuă prin utilizarea diverselor surse de informare (ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).
- integrarea AI și a aplicațiilor de tip „virtual hair” în procesul didactic poate transforma orele într-o experiență interactivă și practică, oferind elevilor posibilitatea de a vizualiza și personaliza tunsorile pe tipologii diverse de forme de față, conformații craniene sau tipuri de păr înainte de aplicarea lor în realitate (ex. https://www.happyhair.ro/, Style my hair Pro, https://www.lorealprofessionnel.ro/style-my-hair-pro).Instrumentele AI pot fi utilizate

pentru documentare în vederea elaborării proiectelor, generării de imagini cu diferite tipuri de cliente, simularea tunsorilor etc. Profesorul va asigura un echilibru între digital și real: aplicațiile nu trebuie să înlocuiască practica pe modele reale, ci să o completeze, elevii trebuie învățați să nu se bazeze exclusiv pe sugestiile AI, ci să dezvolte propriul simț estetic, și, nu în ultimul rând, profesorul trebuie să se asigure că toți elevii au acces la aceste instrumente, pentru a evita diferențele în pregătire.

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare și analiză de surse;
- Vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
- Problematizarea și dezbaterea tematică;
- Demonstraţia și experimentul;
- Învățarea prin descoperire și investigaţia ştiinţifică;
- Activităţi practice aplicative;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol și simulări educaționale;
- Elaborarea și prezentarea de proiecte;
- Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
- Activităţi de echipă sau de grup interdisciplinar.

Un exemplu de metodă didacticăce poate fi folosită în activităţile de învăţare este metoda **metoda exercițiului - aplicarea diferențiată în cadrul învățării în echipe.**

***Tema**: Tunsoarea în scări*

Rezultatele învăţării

7.1.2. Prezentarea operaţiilor de pregătire a locului de muncă 7.1.3. Prezentarea operaţiilor de pregătire a clientei 7.1.4. Prezentarea normelor de securitate şi sănătate în muncă şi a celor de protecţie a mediului specifice 7.1.5. Prezentarea normelor de igienă specifice 7.1.6. Caracterizarea tunsorilor pentru femei realizate cu foarfeca (tunsoarea garcon, tunsoarea demigarcon, tunsoarea în linie dreaptă, tunsoarea în scări) 7.1.7. Descrierea tehnicii de lucru pentru tunsorile realizate cu foarfeca	7.2.3. Selectarea resurselor necesare executării tunsorilor 7.2.4. Pregătirea locului de muncă 7.2.5. Pregătirea clientei în vederea realizării tunsorii 7.2.6. Executarea tunsorilor clasice pentru femei 7.2.8. Verificarea tunsorii 7.2.9. Realizarea pieptănării părului în funcţie de tipul tunsorii	7.3.5. Realizarea tunsorilor clasice pentru femei conform tehnicii de lucru 7.3.6. Respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă şi a normelor de igienă specifice 7.3.7. Respectarea normelor de protecţie a mediului specifice 7.3.8. Asigurarea calităţii lucrării

Principiul metodei propuse, ca activitate integrată a exersării în cadrul unei echipe, constă în împărțirea colectivului de elevi în grupe omogene și atribuirea, fiecărui membru al echipei, de sarcini diferențiate,

adaptate. La orele de instruire practică se urmărește dobândirea de către fiecare elev a tuturor rezultatelor învățării, așadar, rolurile în cadrul echipei se vor schimba, astfel încât toți elevii să fie puși în aceeași situație de învățare.

Mod de organizare a activității/a clasei:

Activitatea va fi precedată de demonstrații ale profesorului de instruire practică și însoțită de fișe tehnologice care vor descrie etapele realizării tunsorii în scări.

Clasa/grupa se împarte de către profesor în echipe de câte trei elevi. Fiecare membru al echipei primește câte un rol. Rolurile vor fi inversate în cadrul grupei, pentru a pune toți elevii în situații de învățare similare.

Etapa 1 - constituirea grupurilor de lucru. Profesorul explică elevilor pașii de lucru, anunță durata de desfășurare a activității, clarifică rolurile care revin fiecărui elev, răspunde întrebărilor elevilor și îi atenționează în privința respectării normelor de igienă și securitate în muncă. Li se solicită elevilor să manifeste, pe tot parcursul activității, toleranță față de acțiunile și opiniile colegilor, asertivitate, spirit de echipă, deschidere către comunicare sinceră și colaborare constructivă. În acest caz, se vor forma grupe de câte 3 elevi, care vor avea următoarele roluri:

- ✂ **coafor stilist-** analizează fișa de documentare care prezintă Tunsoarea în scări împreună cu ceilalţi membri ai grupului, realizează lucrarea, cere expertului sfaturi când are probleme şi îi comunică soluţiile găsite pentru rezolvarea problemelor, dar şi aspectele interesante ale activităţii practice, observă activitatea auditorului şi a expertului şi completează fişa de notare reciprocă;
- ✂ **expert -** analizează fişa de documentare care prezintă Tunsoarea în scări împreună cu ceilalţi membri ai grupului, oferă prompt sfaturi stilistuluipe parcursul realizării tunsorii consultând fişa de documentare, notează în fişa de lucru problemele apărute pe parcursul realizării tunsorii, soluţiile acestora şi observaţiile stilistului, observă activitatea stilistului şi a auditorului şi completează fişa de notare reciprocă;
- ✂ **observator**- analizează fişa de documentare care prezintă Tunsoarea în scări împreună cu ceilalţi membri ai grupului, participă la oferirea de sfaturi stilistului, semnalează probemele apărute în activitatea echipei şi participă la soluţionarea acestora, observă activitatea stilistului şi a expertului şi completează fişa de notare reciprocă.

Profesorul va prezenta rolurile pe care elevii le vor avea în echipă şi se va asigura că aceştia au înţeles.

Etapa 2 – elevii se grupează la punctele de lucru, se confruntă cu sarcina de rezolvat şi sunt stimulaţi să lucreze împreună pentru a o rezolva.

Pentru fiecare grup, sarcina de lucru va fi: documentarea cu privire la realizarea tunsorii în scări şi realizarea tunsorii pe un cap de exerciţiu.

Profesorul va da fiecărui grup fişa de documentare care prezintă Tunsoarea în scări, fişa de lucru ce trebuie completată pe parcursul lucrării şi fişa de notare reciprocă.

Fişa de lucru va solicita completarea următoarelor:

- ✓ resurse utilizate pentru realizarea tunsorii(instrumente, aparate, materiale şi produse);
- ✓ pregătirea locului de muncă;
- ✓ pregătirea clientei;
- ✓ etapele realizării tunsorii;
- ✓ probleme apărute pe parcursul lucrării şi soluţionarea acestora.

Fişa de coevaluare va avea segmente pentru coafor stilist, expert şi observator cu criterii diferite de evaluarea în funcţie de rolul pe care fiecare l-a avut în echipă. Criteriile de apreciere vor viza atât competenţele tehnice, cât şi comportamentul şi atitudinile elevilor.

Etapa 3 - este destinată reflecţiilor, incubaţiei şi tatonărilor.Profesorul supraveghează și îndrumă activitatea elevilor pe tot parcursul lecției, corectează greșelile.

Se consideră obiectivele atinse dacă:

- ✓ Elevii respectă timpul de lucru acordat;
- ✓ Toți pașii de lucru au fost parcurși conform instrucțiunilor;

- ✓ Toți elevii au trecut prin situații similare de învățare ;
- ✓ În fișele de lucru și de interevaluare sunt consemnate observațiile corecte, pentru fiecare aspect vizat;
- ✓ Elevii și-au completat eventualele lacune și au învățat din propriile greșeli.

Etapa 4- dezbateri colective, în cadrul cărora sunt confruntate ideile, sunt analizate erorile şi punctele forte. În această etapă, elevii vor analiza fişa de documentare şi vor sintetiza operaţiile pregătitoare şi etapele de lucru.

Etapa 5 se referă la structurarea demersurilor către finalul dezbaterii cu obţinerea concluziilor şi cu soluţionarea problemei.Elevii vor realiza lucrarea practică şi vor completa fişa de lucru, iar la final, fişa de notare reciprocă.

După terminarea lucrărilor practice, acestea vor fi discutate şi apreciate cu întreaga clasă.

La finalul activității, elevii își vor reorganiza postul de lucru: dezinfecția instrumentarului, colectarea părului rezultat la tuns, igienizarea suprafețelor, ordonarea materialelor și produselor.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă componenta finală și esențială a demersului de proiectare didactică, prin intermediul căreia cadrul didactic apreciază eficiența procesului instructiv-educativ și gradul de atingere a rezultatelor învățării stabilite în standardele de pregătire profesională. Procesul de evaluare are rol diagnostic, formativ și sumativ, permițând analiza progresului înregistrat de elevi în raport cu competențele specifice și cu descriptorii de performanță aferenți.

Tipologia evaluării rezultatelor învățării:

***a. Evaluarea continuă (formativă)*;**

- Evaluarea continuă urmărește monitorizarea permanentă a progresului elevilor, oferind informații relevante pentru reglarea și ameliorarea actului educațional.
- Instrumentele de evaluare utilizate vor fi selectate, în funcţie de specificul conținuturilor, de obiectivele operaționale și de stilurile de învățare ale elevilor incluzând probele orale, scrise și practice.
- Planificarea activităților de evaluare se va realiza conform unei scheme temporale echilibrate, evitând suprapunerea mai multor evaluări în aceeași perioadă pentru a nu afecta randamentul elevilor.
- Evaluarea formativă se va fundamenta pe **probe corelate explicit cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile** definite în standardul de pregătire profesională.

***b. Evaluarea finală (sumativă)*;**

- Evaluarea finală se realizează prin **probe cu caracter integrator**, la finalul procesului de predare–învățare, având rolul de a determina nivelul de îndeplinire a rezultatelor învățării vizate. Aceasta oferă o imagine globală asupra gradului de formare a competențelor profesionale și a aplicabilității acestora în contexte reale de muncă.

Instrumente de evaluare recomandate.

Pentru evaluarea continuă (formativă):

- Fişe de observaţie sistematică;
- Fişe test;
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- Eseul argumentativ;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul tematic;

- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Lucrări de laborator și activități aplicative.

Pentru evaluarea finală (sumativă):

- Proiectul aplicativ;
- Studiul de caz;
- Portofoliul individual sau pe grupe;
- Testele sumative standardizate.

Se recomandă utilizarea **complementară a evaluării formative și sumative** pe parcursul modulului, pentru a asigura o apreciere holistică a progresului elevilor și a nivelului de competență profesională dobândit.

Evaluarea va viza atât dimensiunea cognitivă (cunoștințe), cât și pe cea procedurală (abilități) și atitudinală (comportamente profesionale), în corelație cu rezultatele învățării prevăzute în cadrul modulului.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

La finalul activităţii de învăţare prin metoda exercițiului - aplicarea diferențiată în cadrul învățării în echipe, prezentată în secţiunea Sugestii metodologice, poate fi aplicată ***metoda observării și notării reciproce,*** ca formă de interevaluare. Fiecare membru al grupului va nota activitatea colegilor pe baza unei fişe cu criterii de evaluare, indicatori de performanță şi punctaj maxim/ punctaj acordat. Fişa va fi pusă la dispoziţia elevilor de către profesor.

TUNSOAREA ÎN SCĂRI

Fișă de observație și notare reciprocă

Numele și prenumele elevului.....
Rolul în cadrul echipei.....

Cerință: *observați atent activitatea colegilor voștri de echipă. Evaluați-i atât din punct de vedere al competențelor tehnice cât și al comportamentului și atitudinii în cadrul echipei de lucru. Apreciați-le activitatea cu note, conform indicatorilor de performanță propuși.*

Rolul în echipă	Criterii de evaluare	Indicatori de performanță	Nota acordată	Observații/probleme apărute și modul lor de soluționare
	Selectarea resurselor necesare realizării lucrării	*Nota 1-5 – selectarea a 2-3 resurse necesare* *Nota 6-8 – selectarea tuturor produselor și instrumentelor necesare* *Nota 9-10 – selectarea tuturor resurselor necesare*		
	Aranjarea ergonomică a locului de muncă	*Nota 1-5 – poziționarea haotică a resurselor pe masa de lucru* *Nota 6-8 – poziționarea ordonată a resurselor la postul de lucru* *Nota 9-10 – aranjarea ergonomică, în ordinea utilizării lor, a tuturor resurselor utilizate*		
	Respectarea normelor de igienă, securitatea	*Nota 1-5 – instrumentele nu au fost sterilizate/dezinfectate, lucrarea s-a desfășurat în condiții de siguranță, dar modul de gestionare a resurselor de apă, energie și a deșeurilor rezultate a fost defectuos.*		

Coafor stilist	muncii și protecția mediului	*Nota 6-8 – instrumentele au fost dezinfectate, lucrarea s-a desfășurat în condiții de siguranță, dar modul de gestionare a resurselor de apă, energie și a deșeurilor rezultate a fost defectuos.* *Nota 9-10 – toate normele de igienă, securitate a muncii și protecția mediului au fost respectate*		
	Realizarea tunsorii în scări conform indicațiilor din fișa tehnologică	*Nota 1-5 – tunderea grosieră a părului* *Nota 6-8 – realizarea tunsorii în scări* *Nota 9-10 – realizarea corectă a tunsorii în scări, aranjarea în formă a părului și adaptarea formei la caracteristicile modelului*		
	Atitudinea în cadrul echipei de lucru	*Nota 1-5 – acționează individual, fără a solicita sprijinul sau opinia membrilor echipei* *Nota 6-8 – solicită sprijin membrilor echipei, dar nu ține cont de opiniile colegilor* *Nota 9-10 – atitudine deschisă, colaborativă, solicită și ține cont de propunerile colegilor de echipă, urmărește permanent obținerea performanței*		
Nota finală (suma notelor/5)				
Expert	Lectura atentă a fișei de documentare	*Nota 1-5 – lecturează fișa, dar nu este capabil să ofere informații* *Nota 6-8 – lecturează fișa și oferă informații ad litteram* *Nota 9-10 – lecturează fișa de documentare, manifestă gândire critică, identifică soluții proprii de eficientizare a activității*		
	Oferă consultanță membrilor echipei pe parcursul realizării lucrării	*Nota 1-5 – manifestă dezinteres sau interes minim față de activitatea membrilor echipei* *Nota 6-8 – sesizează problemele apărute, dar nu este capabil să ofere soluții de rezolvare* *Nota 9-10 – colaborează activ în cadrul echipei, oferă sprijin, identifică rapid eventualele probleme și oferă prompt soluții la acestea*		
	Atitudinea în cadrul echipei de lucru	*Nota 1-5 – acționează individual, fără a solicita sprijinul sau opinia membrilor echipei* *Nota 6-8 – solicită sprijin membrilor echipei, dar nu ține cont de opiniile colegilor* *Nota 9-10 – atitudine deschisă, colaborativă, solicită și ține cont de propunerile colegilor de echipă, urmărește permanent obținerea performanței*		
Nota finală (suma notelor/3)				
Observator	Lectura atentă a fișei de documentare	*Nota 1-5 – lecturează fișa, dar nu este capabil să ofere informații* *Nota 6-8 – lecturează fișa și oferă informații ad litteram* *Nota 9-10 – lecturează fișa de documentare, manifestă gândire critică, identifică soluții proprii de eficientizare a activității*		
	Observă atent activitatea lucrătorului și consultantului	*Nota 1-5 – manifestă dezinteres sau interes minim față de activitatea membrilor echipei* *Nota 6-8 – urmărește atent activitatea colegilor de echipă, dar nu intervine în sesizarea sau soluționarea problemelor* *Nota 9-10 – colaborează activ în cadrul echipei, oferă sprijin, identifică rapid eventualele probleme și oferă prompt soluții la acestea*		
	Oferă sprijin membrilor echipei pe parcursul realizării lucrării	*Nota 1-5 – manifestă dezinteres sau interes minim față de activitatea membrilor echipei* *Nota 6-8 – sesizează problemele apărute, dar nu este capabil să ofere soluții de rezolvare* *Nota 9-10 – colaborează activ în cadrul echipei, oferă sprijin, identifică rapid eventualele probleme și oferă prompt soluții la acestea*		
	Atitudinea în cadrul echipei de lucru	*Nota 1-5 – acționează individual, fără a solicita sprijinul sau opinia membrilor echipei* *Nota 6-8 – solicită sprijin membrilor echipei, dar nu ține cont de opiniile colegilor*		

		Nota 9-10 – atitudine deschisă, colaborativă, solicită și ține cont de propunerile colegilor de echipă, urmărește permanent obținerea performanței		
Nota finală (suma notelor/4)				

Verificat,

Profesor:.....

Evaluarea rezultatelor învățării trebuie să reflecte unitatea dintre formarea competențelor profesionale și dezvoltarea atitudinilor specifice domeniului, vizând nu doar reproducerea informațiilor, ci și capacitatea elevului de a aplica, integra și valorifica cunoștințele în contexte profesionale autentice.

Evaluarea finală va reflecta gradul de integrare și transfer al rezultatelor învățării în activități practice și situații reale de muncă.

Bibliografie și resurse web recomandate :

- **Recomandări privind resurse educaționale deschise specifice:**

Tunsori de damă – tehnici de tuns https://library.livresq.com/details/6861b1e098d16e000942b2c8

- **Referințe web/ Bibliografie**

Repere metodologice pentru clasa a X-a_Anexa 16 – Estetica și igiena corpului omenesc
https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ESTETICA%20SI%20IGIENA%20CORPULUI%20OMENESC_2022_2023.pdf

MODUL III: COAFURI SIMPLE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Coafuri simple”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Estetica și igiena corpului omenesc**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :
52 ore /an – instruire practică

Modulul **„Coafuri simple”** estecentrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Estetica și igiena corpului omenesc** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 8 COAFURI SIMPLE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
8.1.1. 8.1.2. 8.1.3. 8.1.4. 8.1.5. 8.1.6. 8.1.7. 8.1.8.	8.2.1. 8.2.2. 8.2.3. 8.2.4. 8.2.5. 8.2.6. 8.2.7.	8.3.1. 8.3.2. 8.3.3.	**Ondularea părului cu apă** Pregătirea pentru realizarea ondulării părului cu apă: - selectarea produselor, materialelor, lenjeriei, instrumentelor, aparatelor şi aranjarea lor ergonomică; - studierea prospectelor produselor şi echipamentelor noi. Ondularea părului cu apă: definiţie, procedee. Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice. Norme de igienă specifice. Norme de protecție a mediului specifice. Realizarea ondulelor directe: - resurse; - pregătirea locului de muncă; - pregătirea clientei; - tehnica de lucru. Realizarea melcilor: - resurse; - pregătirea locului de muncă; - pregătirea clientei; - tipuri de melci: aspect, efecte, zone adecvate de amplasare; - tehnica de lucru. Montarea părului pe bigudiuri: - resurse; - pregătirea locului de muncă;

			- pregătirea clientei; - reguli de montare a părului pe bigudiuri; - tehnica de lucru; - precauţii. Ondularea părului cu peria şi foehnul: - resurse; - pregătirea locului de muncă; - pregătirea clientei; - tehnica de lucru; - precauţii.
8.1.9. 8.1.10. 8.1.11. 8.1.12. 8.1.13. 8.1.14. 8.1.15. 8.1.16. 8.1.17. 8.1.18.	8.2.8. 8.2.9. 8.2.10. 8.2.11. 8.2.12. 8.2.13. 8.2.14. 8.2.15. 8.2.16.	8.3.4. 8.3.5. 8.3.6. 8.3.7. 8.3.8. 8.3.9.	**Ondulaţia permanentă**: - definiţie; - principiul şi acţiunile pe care se bazează ondulaţia permanentă; - norme de securitate şi sănătate în muncă specifice; - norme de igienă specifice; - norme de protecţie a mediului specifice; - resurse; - pregătirea locului de muncă; - consilierea clientei; - pregătirea clientei; - pregătirea lucrătorului; - tehnica de lucru; - precauţii; - cauzele unui permanent nereuşit; - asigurarea calităţii lucrării. Tratamente pre- şi postpermanent: - definiţie; - criterii de alegere a tipului de tratament; - produse pentru tratarea părului: tipuri de produse, efecte, Indicaţii; - executarea tratamentului: mod de aplicare a produselor, dozarea acestora; folosirea foliilor protectoare.
8.1.19. 8.1.20. 8.1.21. 8.1.22. 8.1.23. 8.1.24. 8.1.25. 8.1.26. 8.1.27. 8.1.28. 8.1.29. 8.1.30. 8.1.31. 8.1.32. 8.1.33.	8.2.17. 8.2.18. 8.2.19. 8.2.20. 8.2.21. 8.2.22. 8.2.23. 8.2.24. 8.2.25. 8.2.26. 8.2.27.	8.3.10. 8.3.11. 8.3.12. 8.3.13. 8.3.14. 8.3.15. 8.3.16. 8.3.17. 8.3.18. 8.3.19. 8.3.20. 8.3.21.	**Întinderea părului cu placa pentru păr** - norme de securitate şi sănătate în muncă specifice; - norme de igienă specifice; - resurse; - pregătirea locului de muncă; - consilierea clientei; - pregătirea clientei; - tehnica de lucru; - precauţii. **Întinderea permanentă a părului** - norme de securitate şi sănătate în muncă specifice; - norme de igienă specifice; - norme de protecţie a mediului specifice; - resurse; - pregătirea locului de muncă; - consilierea clientei;

			- pregătirea clientei; - pregătirea lucrătorului; - tehnica de lucru; - precauţii; - asigurarea calităţii lucrării; - tratarea părului.
8.1.34. 8.1.35. 8.1.36. 8.1.37. 8.1.38. 8.1.39. 8.1.40. 8.1.41.	8.2.28. 8.2.29. 8.2.30. 8.2.31. 8.2.32. 8.2.33.	8.3.22. 8.3.23. 8.3.24. 8.3.25. 8.3.26. 8.3.27. 8.3.28. 8.3.29.	**Coafarea părului** Tipuri de coafuri clasice şi moderne. Consilierea clientei. Resurse pentru realizarea coafurilor: - tipuri; - efecte; - recomandări; - mod de folosire. Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice. Norme de igienă specifice. Norme de protecție a mediului specifice. Coafarea părului: - pregătirea locului de muncă; - pregătirea clientei; - tehnica de lucru; - verificarea calităţii lucrării; - factori care influenţează durabilitatea coafurii. Coafuri realizate pe baza ondulării părului prin montarea pe bigudiuri. Coafuri realizate din melci. Coafuri realizate din ondule directe. Coafuri realizate cu foehnul şi peria rotativă.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):

- ✓ post de lucru pentru coafură;
- ✓ scafă;
- ✓ sterilizator;
- ✓ soluţii dezinfectante;
- ✓ echipament de protecție pentru client și lenjerie: manta pentru pieptănat, pelerină din silicon sau guler de cauciuc, prosop;
- ✓ resurse pentru ondularea cu apă a părului:
  - instrumente și aparate: piepteni, perii de cap, perii circulare, bigudiuri, clipsuri, clame, cască, foehn;
  - produse: spumă pentru fixare, produse de texturare;
- ✓ resurse pentru ondularea permanentă a părului:
  - instrumente și aparate: bigudiuri pentru permanent, piepteni, climazon;
  - produse și materiale: soluţie de permanent, soluţie de neutralizare, cremă protectoare, vată, burete, mănuşi de protecţie, elastic, folii protectoare pentru vârfuri;
  - produse pentru tratarea părului supus ondulaţiei permanente;
  - echipament de protecție pentru lucrător: șorț, mănuși;
- ✓ resurse pentru întinderea părului cu placa:
  - instrumente și aparate: placa pentru întinderea părului, piepteni;

- produse: soluţie protectoare;
- ✓ resurse pentru întinderea permanentă a părului:
  - produse, materiale: soluţie pentru întinderea părului, soluţie de neutralizare, cremă protectoare, vată, burete, mănuşi de protecţie;
  - echipament de protecție pentru lucrător: șorț, mănuși;
- ✓ resurse pentru coafarea părului:
  - instrumente: perii de păr, piepteni;
  - produse de styling (spumă fixatoare, fixativ, ceară, produse pentru luciu etc);
- ✓ produse şi materiale pentru acordarea primului- ajutor ;
- ✓ cataloage şi reviste de specialitate;
- ✓ materiale video- tehnica de lucru pentru ondularea părului cu apă, ondularea permanentă, întinderea părului şi realizarea diferitelor coafuri;
- ✓ echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare care facilitează activitatea cadrului didactic şi receptivitatea fiecărui elev: calculator/laptop, videoproiector, imprimantă;
- ✓ tablă, cretă, marker, flipchart.

- **Sugestii metodologice**

Abordarea conținuturilor modulului **„Coafuri simple”** trebuie realizată într-o manieră integrată, coerentă și adaptată particularităţilor de vârstă, intereselor şi nivelului de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme se stabileşte la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic utilizat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Structura modulului este una flexibilă și permite integrarea, pe parcursul procesului educațional, în orice moment al procesului educativ, de noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, echipate corespunzător cerințelor curriculare.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării, permițând aplicarea practică a cunoștințelor și dezvoltarea competențelor profesionale.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, care valorifică stilurile individuale de învăţare și permit adaptarea pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Activităţile de învăţare vor umări:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, stimularea gândirii critice şi operative, valorificarea potențialului psihic și fizic al elevilor, precum și trasformarea acestora în participanți activi la propriul proces de instruire și formare;
- combinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din surse diverse, observaţia personală, exerciţiul individual, instruirea programată, experimentul, lucrul individual, tehnica muncii cu fişe etc.) cu activităţile care implică efortul colectiv (în echipă sau în grup) precum: discuţiile, metoda asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui etc.;

- utilizarea unor metode care să favorizeze contactul direct al elevilor cu obiectele cunoaşterii, prin apel la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia sau investigaţia dirijată etc.;
- formarea deprinderilor dedocumentare şi informare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), oferind deschidere către autoinstruire şi învăţare continuă prin utilizarea diverselor surse de informare (ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare și analiză de surse;
- Vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
- Problematizarea și dezbaterea tematică;
- Demonstraţia și experimentul;
- Învățarea prin descoperire și investigaţia ştiinţifică;
- Activităţi practice aplicative;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol și simulări educaționale;
- Elaborarea și prezentarea de proiecte;
- Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
- Activităţi de echipă sau de grup interdisciplinar.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este cafeneaua.
Cafeneua este o metodă în care se realizează divizarea sarcinilor urmărindu-se realizarea unor produse sau formularea unor soluţii printr-un schimb reciproc de idei sau de informaţii.

Rezultatele învăţării:

Cunoștințe
8.1.35. Explicarea scopului folosirii diferitelor resurse în realizarea coafurilor.
8.1.36. Prezentarea operațiilor de pregătire a locului de muncă.
8.1.37. Prezentarea operațiilor de pregătire a clientei.
8.1.38. Prezentarea normelor de securitate și sănătate în muncă specifice.
8.1.39. Prezentarea normelor de igienă specifice.
8.1.41. Descrierea tehnicii de lucru pentru coafarea părului.

Elevii clasei vor fi împărţiţi în 5 grupe având, pe cât posibil, un număr egal de membri. Fiecare grupă primeşte anumite sarcini de realizat. Sarcinile pot fi toate aceleaşi sau pot fi diferite. Grupele pot primi fişe de lucru care să conţină sarcinile de lucru.
În acest caz, sarcina de lucru pentru toate grupele este: elaborarea fișei tehnologice pentru realizarea coafurii din fotografia dată de profesor.
Profesorul oferă elevilor: fișa de lucru, o foaie de filpchart și marker. Explică elevilor cerințele și modul de lucru, monitorizează activitatea, intervine ori de câte ori este necesar și susține implicarea tuturor elevilor în activități.

In prima etapă, fiecare grupă rezolvă sarcinile primite şi notează soluţiile găsite pe o foaie de flipchart.
După terminarea sarcinilor, fiecare grupă îşi deleagă reprezentanţi, numiţi vizitatori, care se vor deplasa în vizită, câte unul la câte o altă grupă.

Câte un membru din fiecare grupă, numit gazdă, va rămâne la masa grupei din care face parte şi va prezenta colegilor vizitatori soluţiile găsite. Vizitatorii reţin aspectele cele mai importante, pun întrebări lămuritoare şi îşi notează informaţiile pe care le consideră necesare.
Vizitatorii revin în grupele lor şi, cu ajutorul informaţiilor culese de la colegii din celelalte grupe, îşi perfecționează rezolvarea sarcinilor de lucru.
In final, fiecare grupă îşi va prezenta soluţiile pe o foaie de flipchart fie prin raportare în faţa întregii clase, fie utilizându-se metoda *Turul Galeriei.*

Exemplu de Fișă de lucru folosită în cadrul acestei activități:

FIȘĂ DE LUCRU

Elaborați fișa tehnologică pentru realizarea coafurii din fotografia de mai jos:

SARCINI DE LUCRU:
În cadrul grupei din care faceți parte:

1. Analizați cu atenție coafura din imagine.
2. Discutați în cadrul echipei și decideți asupra următoarelor aspecte:
   - procedeul de ondulație a părului folosit pentru realizarea coafurii;
   - resurse necesare realizării coafurii: instrumente, aparate, produse;
   - pregătirea locului de muncă;
   - pregătirea clientei: echipament de protecție, poziție pe scaun;
   - tehnica de lucru: etape de lucru, operații realizate în cadrul fiecărei etape, resurse folosite pentru fiecare operație;

- norme de securitate şi sănătate în muncă specifice;
- norme de igienă specifice.

3. Pe foaia de flipchart, notaţi concluziile discuţiilor pentru a obţine fişa tehnologică a lucrării de coafură.
   Respectaţi acest format al fişei tehnologice :

Procedeul de ondulaţie a părului folosit pentru realizarea coafurii:		
Resurse necesare realizării coafurii	Instrumente	
	Aparate	
	Produse	
Pregătirea locului de muncă		
Pregătirea clientei	Echipament de protecţie	
	Poziţie pe scaun	
Tehnica de lucru	Etapa 1[1]:	[3]
	Etapa 2[1]:	[3]
	Etapa 3[1]:	[3]
	Etapa ...[2]:	[3]
Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice		
Norme de igienă specifice		

[1] Scrieţi denumirea etapei.
[2] Adăugaţi atâtea etape câte consideraţi că sunt necesare şi scrieţi denumirea fiecăreia.
[3] Pentru fiecare etapă de lucru, precizaţi:
- operaţiile realizate,
- modul de lucru,
- resursefolosite pentru fiecare operaţie.

După terminarea fişei tehnologice:
- fiecare grupă îşi deleagă reprezentanţi- vizitatori- care se vor deplasa în vizită, câte unul la câte o altă grupă, astfel:
  - grupa 1 trimite câte un reprezentant la grupele 2, 3, 4 şi 5,
  - grupa 2 trimite câte un reprezentant la grupele 1, 3, 4 şi 5,
  - grupa 3 trimite câte un reprezentant la grupele 1, 2, 4 şi 5,
  - grupa 4 trimite câte un reprezentant la grupele 1, 2, 3 şi 5,
  - grupa 5 trimite câte un reprezentant la grupele 1, 2, 3 şi 4.
- câte un membru din fiecare grupă- gazda- va rămâne la masa grupei din care face parte şi va prezenta colegilor vizitatori soluţiile găsite.

Vizitatorii:
- reţin aspectele cele mai importante,
- pun întrebări lămuritoare,
- îşi notează informaţiile pe care le consideră necesare,
- revin în grupele lor şi, cu ajutorul informaţiilor culese de la colegii din celelalte grupe, perfecţionează fişa tehnologică.

Sfat pentru gazdă:

Fii cooperant și deschis cu colegii vizitatori!

Oferă-le toate informațiile de care au nevoie!

Nu uita : "Singuri putem face atât de puțin; împreună putem face atât de mult."

(Helen Keller)

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă componenta finală și esențială a demersului de proiectare didactică, prin intermediul căreia cadrul didactic apreciază eficiența procesului instructiv-educativ și gradul de atingere a rezultatelor învățării stabilite în standardele de pregătire profesională. Procesul de evaluare are rol diagnostic, formativ și sumativ, permițând analiza progresului înregistrat de elevi în raport cu competențele specifice și cu descriptorii de performanță aferenți.

Tipologia evaluării rezultatelor învățării:

***a. Evaluarea continuă (formativă)*;**

- Evaluarea continuă urmărește monitorizarea permanentă a progresului elevilor, oferind informații relevante pentru reglarea și ameliorarea actului educațional.
- Instrumentele de evaluare utilizate vor fi selectate, în funcţie de specificul conținuturilor, de obiectivele operaționale și de stilurile de învățare ale elevilor incluzând probele orale, scrise și practice.
- Planificarea activităților de evaluare se va realiza conform unei scheme temporale echilibrate, evitând suprapunerea mai multor evaluări în aceeași perioadă pentru a nu afecta randamentul elevilor.
- Evaluarea formativă se va fundamenta pe **probe corelate explicit cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile** definite în standardul de pregătire profesională.

***b. Evaluarea finală (sumativă)*;**

- Evaluarea finală se realizează prin **probe cu caracter integrator**, la finalul procesului de predare–învățare, având rolul de a determina nivelul de îndeplinire a rezultatelor învățării vizate. Aceasta oferă o imagine globală asupra gradului de formare a competențelor profesionale și a aplicabilității acestora în contexte reale de muncă.

Instrumente de evaluare recomandate.

Pentru evaluarea continuă (formativă):

- Fişe de observaţie sistematică;
- Fişe test;
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- Eseul argumentativ;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul tematic;
- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Lucrări de laborator și activități aplicative.

Pentru evaluarea finală (sumativă):

- Proiectul aplicativ;
- Studiul de caz;
- Portofoliul individual sau pe grupe;
- Testele sumative standardizate.

Se recomandă utilizarea **complementară a evaluării formative și sumative** pe parcursul modulului, pentru a asigura o apreciere holistică a progresului elevilor și a nivelului de competență profesională dobândit.

Evaluarea va viza atât dimensiunea cognitivă (cunoștințe), cât și pe cea procedurală (abilități) și atitudinală (comportamente profesionale), în corelație cu rezultatele învățării prevăzute în cadrul modulului.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Pe parcursul aplicării metodei de învăţare *Cafeneaua*, prezentată în secţiunea Sugestii metodologice, profesorul poate face evaluarea unor comportamente ale elevilor cu ajutorul scalei de clasificare.
Scala de clasificare însumează un set de caracteristici (comportamente) ce trebuie supuse evaluării pe baza unui tip de scală, de obicei în cinci trepte. Această scală îi indică profesorului gradul în care o anumită caracteristică este prezentă sau frecvența cu care apare un anumit comportament.

Comportamentul	Niciodată	Rar	Ocazional	Frecvent	Întotdeauna
elevul a participat la analizarea coafurii din fotografie					
elevul a participat la elaborarea fișei tehnologice					
elevul a participat la discuţii					
elevul a respectat opiniile colegilor					
elevul a respectat rolul de gazdă/ vizitator					
elevul a selectat informațiile potrivite pentru perfecționarea fișei tehnologice					
elevul a participat la realizarea materialului de prezentare					

- **Bibliografie**

Repere metodologice pentru clasa a X-a_Anexa 16 – Estetica și igiena corpului omenesc
https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ESTETICA%20SI%20IGIENA%20CORPULUI%20OMENESC_2022_2023.pdf

MODUL IV: VOPSIREA ȘI DECOLORAREA PĂRULUI

- **Notă introductivă**

Modulul „**Vopsirea și decolorarea părului”,** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Estetica şi igiena corpului omenesc,** face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:
26 ore/an – instruire practică.

Modulul **„Vopsirea și decolorarea părului”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Estetica și igiena corpului omenesc** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 9 PIGMENTAREA ŞI DEPIGMENTAREA PĂRULUI			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
9.1.1. 9.1.2. 9.1.3. 9.1.4. 9.1.5. 9.1.6. 9.1.7. 9.1.8. 9.1.9. 9.1.10. 9.1.11. 9.1.12.	9.2.1. 9.2.2. 9.2.3. 9.2.4. 9.2.5. 9.2.6. 9.2.7.	9.3.1. 9.3.2. 9.3.3. 9.3.4. 9.3.5. 9.3.6. 9.3.7.	**Decolorarea părului** • Principiul decolorării • Procedee de decolorare: efecte, recomandări, precauţii • Factori ce influenţează decolorarea • Forme de decolorare • Resurse pentru decolorarea părului • Selectarea produselor pentru decolorarea părului • Pregătirea produselor pentru decolorarea părului • Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice • Norme de igienă specifice • Realizarea decolorării la rădăcina firelor de păr - consilierea clientei - pregătirea locului de muncă - pregătirea clientei - tehnica de lucru - precauţii - asigurarea calităţii lucrării. • Realizarea decolorării pe toată lungimea firelor de păr - consilierea clientei - pregătirea locului de muncă

			- pregătirea clientei - tehnica de lucru - precauţii - asigurarea calităţii lucrării. • Tratarea părului decolorat: - produse pentru tratarea părului decolorat - efectele tratării părului decolorat - sfaturi pentru îngrijirea părului acasă.
9.1.13. 9.1.14. 9.1.15. 9.1.16. 9.1.17. 9.1.18. 9.1.19. 9.1.20. 9.1.21. 9.1.22. 9.1.23. 9.1.24. 9.1.25. 9.1.26. 9.1.27. 9.1.28.	9.2.8. 9.2.9. 9.2.10. 9.2.11. 9.2.12. 9.2.13. 9.2.14. 9.2.15. 9.2.16. 9.2.17.	9.3.8. 9.3.9. 9.3.10. 9.3.11. 9.3.12. 9.3.13. 9.3.14. 9.3.15.	**Vopsirea părului** • Definirea vopsirii părului • Locul vopsirii în succesiunea lucrărilor de coafură • Cheia culorilor • Testul de toleranţă la vopsea • Acordarea primului- ajutor în caz de reacţie alergică la vopsea • Reguli de alegere a vopselei • Reguli de vopsire a părului încărunţit • Timpul de acţiune al vopselei • Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice • Norme de igienă specifice • Consilierea clientei • Vopsirea totală: - resurse - pregătirea locului de muncă - pregătirea clientei - tehnica de lucru - precauţii - factori ce influenţează calitatea lucrării. • Vopsirea parţială: - resurse - pregătirea locului de muncă - pregătirea clientei - tehnica de lucru - precauţii - factori ce influenţează calitatea lucrării. • Tratarea părului înainte şi după vopsire: - produse pentru tratarea şi întreţinerea părului înainte şi după vopsire, efecte - mod de aplicare - frecvenţa aplicărilor - sfaturi pentru îngrijirea părului vopsit.
9.1.29. 9.1.30. 9.1.31. 9.1.32. 9.1.33. 9.1.34. 9.1.35. 9.1.36.	9.2.18. 9.2.19. 9.2.20. 9.2.21. 9.2.22. 9.2.23. 9.2.24. 9.2.25.	9.3.16. 9.3.17. 9.3.18. 9.3.19. 9.3.20.	**Decaparea** Definirea decapajului Norme de securitate şi sănătate în muncă specifice Norme de igienă specifice Consilierea clientei Metode de decapare (baia de ulei, pudră decolorantă amestecată cu apă oxigenată, pudră decapantă, aplicarea unei vopsele mai deschise fără adăugarea oxidantului)

9.1.37.	9.2.26.		- efecte obţinute - resurse - pregătirea locului de muncă - pregătirea clientului - tehnica de lucru - precauţii.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- ✓ post de lucru pentru coafură:
- ✓ scafă;
- ✓ sterilizator;
- ✓ soluţii dezinfectante;
- ✓ echipament de protecție pentru client și lenjerie: manta de protecție pentru vopsit, guler de protecție din hârtie, prosop;
- ✓ echipament de protecție pentru lucrător: mănuși de unică folosință, șorț pentru vopsit ;
- ✓ resurse pentru decolorarea părului;
- ✓ produse pentru tratarea părului decolorat;
- ✓ resurse pentru vopsirea părului;
- ✓ resurse pentru decapare;
- ✓ produse pentru tratarea părului vopsit;
- ✓ produse şi materiale pentru acordarea primului- ajutor;
- ✓ cataloage şi reviste de specialitate;
- ✓ echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare care facilitează activitatea cadrului didactic şi receptivitatea fiecărui elev: calculator/laptop, videoproiector, imprimantă;
- ✓ tablă, cretă, marker, flipchart.

- **Sugestii metodologice**

Noua orientare care a stat la baza elaborării curriculumului este formarea de abilităţi şi atitudini, pe lângă însuşirea unor conţinuturi ştiinţifice. Curriculumul se va utiliza împreună cu *Standardul de pregătire profesională (SPP) nivel 3 și 4.*

Abordarea conținuturilor modulului trebuie realizată într-o manieră integrată, coerentă și adaptată particularităților de vârstă, intereselor și nivelului de pregătire al elevilor. Structura modulului este una flexibilă și permite integrarea de noi mijloace și resurse didactice în orice etapă a procesului instructiv-educativ. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, echipate corespunzător cerințelor curriculare.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării, permițând aplicarea practică a cunoștințelor și dezvoltarea competențelor profesionale.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, care valorifică stilurile individuale de învăţare și permit adaptarea pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Activităţile de învăţare vor umări:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, stimularea gândirii critice şi operative, valorificarea potențialului psihic și fizic al elevilor, precum și trasformarea acestora în participanți activi la propriul proces de instruire și formare;
- combinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din surse diverse, observaţia personală, exerciţiul individual, instruirea programată, experimentul, lucrul individual, tehnica muncii cu fişe etc.) cu activităţile care implică efortul colectiv (în echipă sau în grup) precum: *discuţiile, asaltul de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, discuţia Panel, metoda cvintetului, jocul de rol, explozia stelară, metoda ciorchinelui, brainstorming, metoda „Think–Pair–Share", învățare bazată pe problemă (Problem-Based Learning), demonstrație practică, utilizarea materialelor video/imagini digitale, utilizarea aplicațiilor digitale AI, etc.,* care stimulează învăţarea eficientă prin descoperire şi prin dezvoltarea abilităţilor de comunicare, negociere, luarea deciziilor, asumarea responsabilităţii, sprijin reciproc, precum şi a spiritului de echipă, a creativităţii elevilor;
- utilizarea unor metode care să favorizeze contactul direct al elevilor cu obiectele cunoaşterii, prin apel la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activităţile de documentare, modelarea, observaţia sau investigaţia dirijată etc.;
- formarea deprinderilor de documentare şi informare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului, etc.), oferind deschidere către autoinstruire şi învăţare continuă prin utilizarea diverselor surse de informare (ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

În cazul orelor de instruire practică, elevii învaţă mai bine dacă vizualizează activităţile practice, discută informaţiile şi aplică sarcinile date. Vor fi promovate situaţiile din viaţa reală şi se va urmări aplicarea cunoştinţelor în situaţii reale, pentru a se ţine cont în măsură mai mare de nevoile elevilor, ale angajatorilor şi ale societăţii.

În procesul de predare- învățare- evaluare, se recomandă identificarea celor mai adecvate metode și activități activ- participative, adecvate stilurilor individuale de învățare și care să implice elevul în **formarea și dezvoltarea competențelor specifice vizate**. Astfel, elevul devine persoana care dobândește cunoștințe sau abilități printr-o cercetare activă în procesul de învățare, *înțelege cum se construiește, se validează și se reconfigurează cercetarea științifică*.

Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:
- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare şi analiză de surse;
- Vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
- Problematizarea și dezbaterea tematică;
- Demonstraţia şi experimentul;
- Învățarea prin descoperire și investigaţia ştiinţifică;
- Activităţi practice aplicative;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol și simulări educaționale;
- Elaborarea și prezentarea de proiecte;
- Activităţi axate pe comunicare, relaţionare şi cooperare;
- Activităţi de echipă sau de grup interdisciplinar.

Competenţele cheie integrate în modulul **„Vopsirea și decolorarea părului"** sunt din categoria:
- **Comunicare în limba română şi în limba maternă**

- Sintetizarea informaţiilor din prospecte cu privire la aplicarea produselor;

- **Competențe digitale** de utilizare a tehnologiei informaţiei ca instrument de învăţare şi cunoaştere;
- **Competențe de a învăța să înveți**

- Folosirea produselor conform indicaţiilor din prospecte.

Numărul de ore alocat fiecărei teme se stabilește la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului, de complexitatea materialului didactic utilizat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

În procesul educativ, se pot utiliza ca **instrumente de învățare**:

- *Fişe de documentare* (ajută elevii în procesul educativ prin organizarea și sintetizarea informațiilor teoretice, constituie un ghid metodologic atât pentru profesor cât și pentru elevi în realizarea unui proiect, referat sau prezentare);
- *Fişe de autoevaluare* (ajută elevii să-și monitorizeze propriul progres, punctele tari și punctele slabe mai ales în cadrul activităților practice);
- *Fişe de lucru* (se folosesc ca instrument de învățare în cadrul activității didactice pentru a sprijini învățarea și a oferi exerciții și sarcini care permit elevilor să aplice noțiuni teoretice);
- *Fişe tehnologice* (folosite pentru ghidarea elevilor în procesul de învățare la orele de instruire practică).

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi integrată în activităţile teoretice este ***Simularea virtuală și învățarea personalizată prin IA*****,** alternativă la **metoda jocurilor de simulare concepute ca metode de explorare și de formare** (I.Cerghit).

Metoda implică situații și exerciții simulate care determină obținerea de rezultate similare celor reale, dar fără ca prin aceasta să se producă și consecințele negative pe care experiența reală le poate avea. Simularea, ca metodă de învățare, se bazează pe testarea mai multor variante de răspuns la o situație dată, urmărindu-se, în principal, formarea de competențe profesionale, în cazul de față: alegerea culorii părului în funcție de profilul clientei. În felul acesta, elevilor le va fi mult mai ușor să propună variante de colorare și să identifice, atunci când vor lucra în cabinetul de estetică sau în salon, look-ul ideal pentru clientul lor.

Metoda permite învățarea diferențiată, o înțelegere vizuală mai clară prin simulări și imagini, creșterea motivației de a învăța prin crearea de material atractiv, actualizat în timp real, dezvoltarea gândirii critice prin scenarii interactive și un feedback imediat din partea elevilor. Acest model transformă lecția într-una **interactivă, vizuală și personalizată**, combinând teoria cu explorarea practică și instrumente IA.
În acest scop, lecția se poate desfășura în laboratorul de TIC sau în cel de tip SmartLab din școală. Resursele digitale pot fi integrate în orice moment al învățării, dar nu vor înlocui demonstrația profesorului și exersarea practică a consilierii clientei și vopsirii părului în cabinetul de estetică.

Exemplificare:

URÎ 9 Pigmentarea şi depigmentarea părului
Unitatea de conținuturi ale învățării : Vopsirea părului
Tema: Consilierea clientei în vederea alegerii vopselei

Rezultatele învățării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
Vopsirea părului 9.1.13. Prezentarea conţinutului consilierii clientei	9.2.8. Consilierea clientei pentru realizarea vopsirii părului	9.3.9. Luarea deciziei corecte cu privire la realizarea vopsirii părului

Organizarea activității:

1. **Evocarea noțiunilor ancoră**

   Elevii sunt solicitați, pe baza cunoștințelor dobândite în lecțiile anterioare, să răspundă următoarelor întrebări:

   a. Care sunt aspectele urmărite în etapa de consiliere și diagnosticare a clientei în vederea vopsirii părului?
   b. Care este rolul testului de toleranță și cum se realizează acesta?
   c. Care sunt regulile de alegere a vopselei?

2. **Crearea contextului de învățare. Utilizarea ghidată a resurselor video**

   a. Elevii au avut de vizionat, ca temă suplimentară de pregătire în vederea consolidării cunoștințelor însușite anterior, un tutorial video referitor la diagnoza corectă a părului înainte de vopsire (https://www.youtube.com/watch?v=zGERyz08Sfk).
   b. Profesorul proiectează frontal un tutorial nou: Cum alegem culoarea vopselei de păr (https://www.youtube.com/watch?v=uZhsjhXSnx8). Solicită elevilor atenție, astfel încât, la final, să poată completa fișa de observație din calculator.
   c. Elevii accesează fișa de observație postată pe desktop, urmăresc materialul și răspund următoarelor cerințe din fișă:

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE
Consilierea clientei în vederea alegerii culorii potrivite

Cerințe:

1. ***Urmăriți materialele video propuse de profesor și analizați atent informațiile prezentate.***
2. ***Consultați informațiile suplimentare referitoare la alegerea corectă a culorii, prezentate în paragraful următor:***

1. La evaluarea culorii naturale a părului clientei, pentru a vă uşura sarcina, serviţi-vă de catalogul culorilor şi comparaţi nuanţa naturală a părului clientei dumneavoastră cu probele de culoare din catalog. Procedaţi la fel când îi propuneţi clientei o culoare. Evitaţi în felul acesta eventualele neînţelegeri create de aprecierea diferită a culorilor.
2. Atunci când discutaţi cu clienta despre culoarea de păr pe care o propuneţi, folosiţi catalogul culorilor, deoarece pot exista mari diferenţe între viziunea dumneavoastră şi aşteptările clientei.
3. Stabiliţi care sunt preferinţele clientei dumneavoastră, observaţi ce stil vestimentar are şi ce personalitate.
4. Evitaţi schimbarea radicală a culorii părului. Uneori chiar şi o schimbare foarte mică poate produce un efect mai bun decât deschiderea sau închiderea drastică a culorii naturale.

3. Răspundeți următoarelor întrebări:

Întrebare	Răspuns
Ce înseamnă baza naturală a părului?	
Care este sistemul de codificare numerică a vopselelor de păr?	
Explicați modul în care veți aprecia culoarea existentă în părul clientei.	
Care sunt aspectele de care veți ține cont în alegerea culorii potrivite pentru clienta voastră?	

Fiecare elev, după completare, va salva documentul cu Nume_prenume_clasa.

3. Introducerea instrumentului de simulare virtuală

a. Profesorul prezintă elevilor următoarea situație:

”O clientă solicită modificarea culorii părului, dar nu știe ce culoare i s-ar potrivi. După examinarea părului și caracteristicilor clientei, deși îi propuneți câteva variante adaptate particularităților ei, clienta insistă că nu își poate da seama cum i s-ar potrivi culoarea respectivă. Pentru a crea reprezentarea clară a culorilor propuse, le testați în programul de simulare virtuală și îi solicitați să aleagă varianta preferată. Motivați alegerea făcută”.

b. Profesorul propune o imagine a clientei (creată cu AI- https://www.canva.com/ai/dream-lab)

c. Profesorul explică elevilor cum se utilizează un program de testare virtuală a culorii părului, fiind îndrumați cum să folosească un instrument digital pentru a previzualiza rezultatul colorării: cum se încarcă o fotografie, cum se selectează nuanțele, cum se compară rezultatele, ce limite are simularea (nu arată textura reală, porozitatea etc.).

d. Profesorul solicită elevilor să acceseze un program de testare virtuală a culorii părului (https://www.happyhair.ro/program/ , https://www.lorealparisusa.com/virtual-try-on-hair etc.)

4. Activitate practică

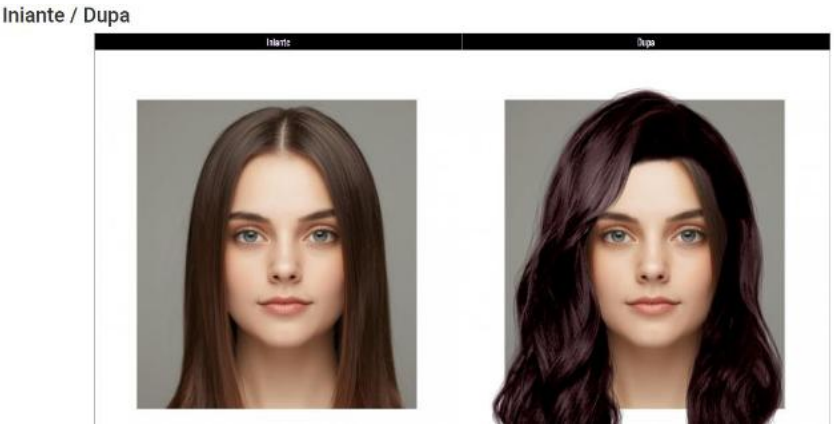
Elevii:

- accesează linkul programului de testare virtuală a culorii;
- își creează cont pentru a putea încarca fotografia propusă de profesor;
- testează, individual sau pe echipe, trei variante de culoare particularizate la caracteristicile clientei propuse;
- aleg culoarea cea mai potrivită pentru clienta din scenariu;
- justifică alegerea în funcție de regulile prezentate în materialele video.

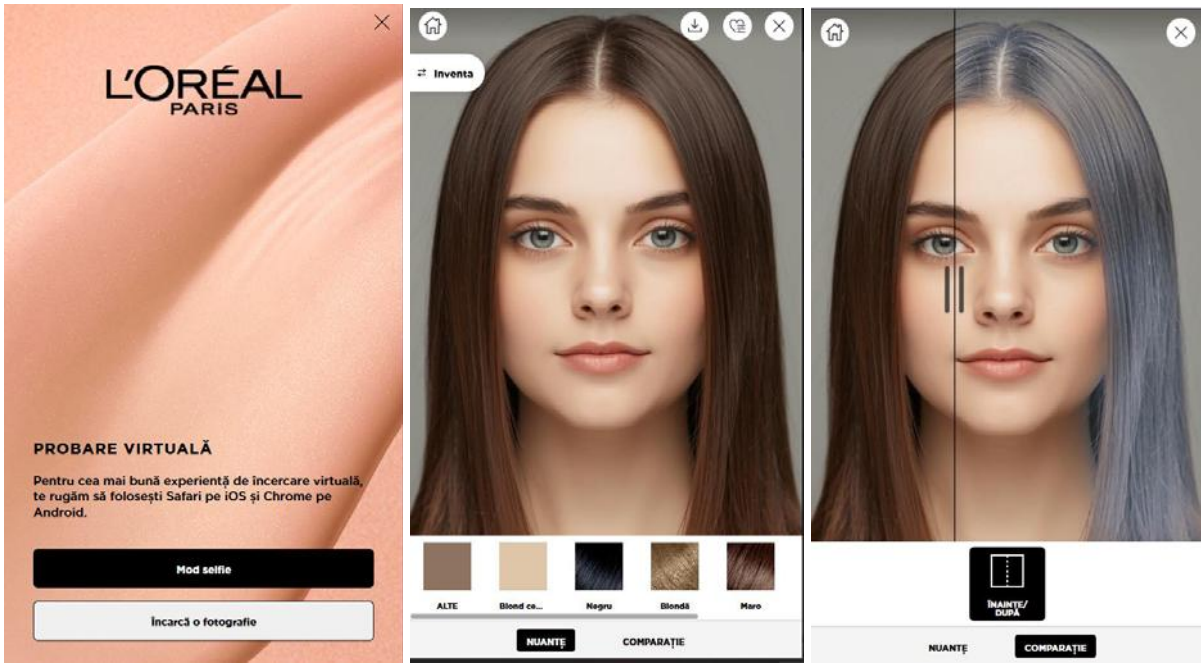
Exemplificare:

a. https://www.happyhair.ro/program/

b. https://www.lorealparisusa.com/virtual-try-on-hair

5. Evaluare

Fiecare elev sau echipă, în funcție de alegerea făcută pentru clienta sa, va pregăti un minighid de consiliere în care va argumenta: ce culoare recomandă, de ce o consideră potrivită, ce reguli a aplicat în alegerea culorii?

6. Feed-back

Profesorul cere elevilor să completeze:

- „Am înțeles că alegerea culorii depinde de…”
- „Simularea virtuală m-a ajutat să observ că…”
- „Regula de alegere a vopselei cea mai importantă pentru mine este…”

Resurse suplimentare:
Materiale video:
https://www.youtube.com/watch?v=fJhwCr6glLY (Cum alegi corect produsul de colorare?)
Platforme de simulare virtuală:

- **Ima Studio – AI Hair Color Changer**: un instrument online gratuit unde elevii pot încărca o fotografie și pot previzualiza diferite nuanțe de culoare aplicate părului cu realism AI. Ușor de utilizat și bun pentru comparații rapide între nuanțe: AI Hair Color Changer - Preview Hair Colors (imageaistudio.com)
- **Musely AI Hair Color Changer**: un tool web gratuit cu posibilitate de a selecta diferite nuanțe, ajustând intensitatea și stilul aplicării, oferind previzualizări realiste: Free AI Hair Color Changer | Instant Virtual Try-On - Musely
- **Pixelcut Hair Color Analyzer / Generator**: o variantă AI care permite încărcarea (upload-ul) unei fotografii și generarea rapidă a imaginilor cu alte nuanțe de păr: Free Hair Color Changer | Edit Hair Color with AI (pixa.com)
- **Dyelook (App mobil)**: o aplicație pentru dispozitive iOS care combină schimbarea de culoare cu sugestii de stil și simulări vizuale:AI Hair Color Changer: Dyelook - Apps on Google Play

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă componenta finală şi esenţială a demersului de proiectare didactică, prin intermediul căreia cadrul didactic apreciază eficienţa procesului instructiv- educativ şi gradul de atingere a rezultatelor învăţării stabilite în standardele de pregătire profesională nivel 3 şi 4. Procesul de evaluare are rol diagnostic, formativ şi sumativ, permiţând analiza progresului înregistrat de elevi în raport cu competenţele specifice şi cu descriptorii de performanţă aferenţi.
Calitatea evaluării beneficiarilor direcţi ai procesului educaţional reprezintă unul dintre factorii esenţiali, de aceea procesul de evaluare va avea în vedere gradul de însuşire a rezultatelor învăţării.

Tipologia evaluării rezultatelor învăţării :

a. Evaluarea continuă (formativă)

Evaluarea continuă urmărește monitorizarea permanentă a progresului elevilor, oferind informații relevante pentru reglarea și ameliorarea actului educațional.
Instrumentele de evaluare utilizate vor fi selectate în funcţie de specificul conţinuturilor, de obiectivele operaționale și de stilurile de învățare ale elevilor incluzând probele orale, scrise şi practice:

- ***Probe orale*** (de tip interviu sau discuţie liberă) prin care elevul demonstrează că este capabil să obţină informaţii necesare pentru rezolvarea sarcinilor de lucru şi să descrie caracteristicile sarcinilor de lucru, să identifice o alternativă de rezolvare a sarcinilor de lucru şi să aleagă soluţia optimă de rezolvare, să compare rezultatul obţinut cu rezultatul planificat şi să-l aprecieze;
- ***Probe scrise*** (de tip elaborare schematică) prin care elevul demonstrează că este capabil să întocmească un plan de rezolvare a sarcinii de lucru;
- ***Probe practice*** (de tip demonstraţie) prin care elevul demonstrează că este capabil să aplice planul de rezolvare a sarcinii de lucru şi rezultatul obţinut în situaţii similare.

Planificarea activităților de evaluare se va realiza conform unei scheme temporale echilibrate, evitând suprapunerea mai multor evaluări în aceeași perioadă pentru a nu afecta randamentul elevilor. Evaluarea formativă se va fundamenta pe **probe corelate explicit cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile** definite în standardele de pregătire profesională nivel 3 și 4.

b. Evaluarea finală (sumativă)

Evaluarea finală se realizează prin **probe cu caracter integrator**, la finalul procesului de predare-învățare, având rolul de a determina nivelul de îndeplinire a rezultatelor învățării vizate. Aceasta oferă o imagine globală asupra gradului de formare a competențelor profesionale și a aplicabilității acestora în contexte reale de muncă.

Instrumente de evaluare recomandate:

a) Pentru **evaluarea continuă (formativă):**

- Fişe de observaţie (*se utilizează pentru a urmări comportamentul, acțiunile sau progresul unui elev în cadrul activităților practice);*
- Fişe de lucru (*se utilizează ca instrument de evaluare când se folosesc pentru a măsura comportamentul, acțiunile sau progresul unui elev în cadrul activităților practice și cerințele sunt însoțite de barem de notare și corectare);*
- Fişe pentru evaluarea/ autoevaluarea abilităţilor cheie, fişă de autoevaluare a capacităţii colaborative;
- Fişe test;
- Eseul argumentativ;
- Referatul ştiinţific;
- Proiectul tematic;

- Activităţi practice;
- Teste docimologice;
- Lucrări de laborator şi activităţi aplicative.

b) Pentru **evaluarea finală (sumativă):**

- Proiectul aplicativ;
- Studiul de caz;
- Portofoliul individual (cuprinde totalitatea lucrărilor realizate de elevi pe parcursul fiecărui an şcolar, acesta reprezintă „Cartea de vizită” a elevului) sau pe grupe;
- Testele sumative standardizate.

Se recomandă utilizarea **complementară a evaluării formative şi sumative** pe parcursul modulului, pentru a asigura o apreciere holistică a progresului elevilor şi a nivelului de competenţă profesională dobândit.

Evaluarea va viza atât dimensiunea cognitivă (cunoştinţe), cât şi pe cea procedurală (abilităţi) şi atitudinală (comportamente profesionale), în corelaţie cu rezultatele învăţării prevăzute în cadrul modulului.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

URÎ 9 Pigmentarea şi depigmentarea părului

Tema lecţiei : Vopsirea totală a părului

Rezultatele învăţării:

Cunoştinţe
Vopsirea părului 9.1.22. Analizarea regulilor de alegere a vopselei 9.1.24. Explicarea regulilor de stabilirea a timpului de acţiune a vopselei 9.1.25. Descrierea tehnicii de lucru pentru vopsirea totală a părului

Pentru consolidarea şi verificarea înţelegerii noţiunilor teoretice privind pigmentarea şi vopsirea totală, profesorul utilizează în procesul de evaluare didactic un **Test de evaluare pe o platformă digitală.** Această modalitate de evaluare permite corectarea automată (prin platforma digitală), afişarea clasamentului (dacă profesorul şi/sau elevii doresc) şi o discuţie asupra răspunsurilor greşite.

Avantaje ale evaluării formative digitale: feedback imediat, implicarea activă a tuturor elevilor, identificarea rapidă a punctelor slabe (ceea ce permite profesorului să realizeze un plan remedial) şi dezvoltarea competenţelor digitale.

Platforme recomandate sunt:

- Kahoot!: Enter Game PIN - Kahoot!
- Google Forms: Formulare Google
- Quizizz: Quizizz | Free Online Quizzes, Lessons, Activities and Homework.

Elevii:

- se conectează la **platforma digitală** accesând linkul trimis de profesor pe calculator ;
- răspund la întrebări şi trimit testul în timpul de lucru precizat ;
- pot identifica individual şi la finalul testului punctele la care răspunsul/răspunsurile au fort greşite.

Un exemplu de **Test de evaluare digital**:

TEST DE EVALUARE FORMATIVĂ

Domeniul de pregătire profesională: Estetica și igiena corpului omenesc
Clasa: a X-a liceu tehnologic/ dual
Modulul IV: Vopsirea și decolorarea părului
Tema: Vopsirea totală a părului

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timp de lucru: 30 minute

SUBIECTUL I **60 de puncte**

A. **15 puncte**

Marcați răspunsul corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1 . ***Rezultatul testului de toleranță la vopseaua de păr se citește după:***
a. 20- 30 de minute;
b. 1- 2 ore;
c. 4- 8 ore;
d. 24- 48 de ore.

2. ***Aplicarea vopselei pentru vopsirea totală începe, de regulă, din zona:***
a. cefei;
b. bretonului;
c. tâmplelor;
d. vârfurilor.

3. ***Pentru aplicarea precisă a vopselei pe păr, se ia preparat pe pensulă astfel:***
a. numai pe partea opusă celei care vine în contact cu părul;
b. numai pe partea care vine în contact cu părul;
c. pe ambele părți ale pensulei;
d. pe prima treime a vârfului pensulei.

4. ***Timpul de acțiune al vopselei trebuie:***
a. prelungit pentru culoare intensă;
b. respectat conform indicațiilor tehnice;
c. scurtat pentru protecția părului;
d. stabilit prin verificare la intervale de 10 minute.

5. ***După finalizarea timpului de acțiune a vopselei, următorul pas este:***
a. aplicarea unui neutralizant;
b. aplicarea unui balsam pentru păr vopsit;
c. clătirea temeinică și aplicarea tratamentului post-colorare;
d. pieptănarea blândă a părului.

B. **20 de puncte**

În coloana A, sunt enumerate concentrațiile oxidanților utilizați la vopsirea părului, iar, în coloana B, sunt precizate utilizările acestora în procesul de vopsire totală.

Scrieți asocierile corecte dintre cifrele din coloana A şi literele corespunzătoare din coloana B.

Coloana A – concentrația oxidanților utilizați la vopsirea părului	**Coloana B– Utilizarea oxidanților în procesul de vopsire totală**
1. 10 volume (3%)	**a.** vopsirea părului cu până la trei tonuri mai deschise
2. 20 volume (6%)	**b.** vopsirea părului cu până la două tonuri mai deschise
3. 30 volume (9%)	**c.** vopsirea părului cu până la un ton mai deschis
4. 40 volume (12%)	**d.** vopsirea părului blond
	e. vopsirea părului ton pe ton sau în tonuri mai închise

C. **25 de puncte**

Citiți cu atenție afirmațiile următoare.

a. Scrieți în dreptul fiecărei afirmații litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă. **10 puncte**

1. Intensitatea culorii este determinată de numărul pigmenților și este stabilită cu ajutorul unei scale de la 1 la 10.

2. Cu cât părul supus vopsirii este mai curat, cu atât oxidarea este mai lentă.

3. Procesul de vopsire presupune trei etape: deschiderea scoarței firului de păr, oxidarea pigmenților și stabilizarea pigmenților coloranți.

4. În cazul vopsirii ton pe ton pe un păr natural, cu porozitate uniformă, vopseaua se aplică, într-o singură etapă, pe toată lungimea acestuia.

5. La vopsirea părului grizonant, vopseaua se aplică mai întâi pe zonele lipsite de fire albe.

b. Reformulați afirmațiile considerate false pentru a obține enunțuri adevărate. **15 puncte**

SUBIECTUL II **30 de puncte**

II.1. **15 puncte**

Scrieţi informaţia corectă care completează spaţiile libere:

a). Când procentul de fire albe este de până la 30%, se alege, pentru vopsirea părului, o vopsea cu o nuanță mai .....(1)..... decât nuanța dorită.

b). La vopsirea părului deteriorat, oxidarea vopselei se realizează într-un timp mai .....(2)..... decât timpul normal.

c). În vederea vopsirii părului scurt, se trasează o cărare .....(3)..... , pentru delimitarea zonelor de lucru.

d). Aplicarea produsului se realizează strict pe baza rădăcinii, pe o lungime de .....(4).....cm, conducând pensula în poziție .....(5)..... pe firele de păr.

II.2. Precizați câte o consecință pentru fiecare dintre următoarele greșeli la vopsirea părului: **15 puncte**

a. La aplicarea preparatului pe rădăcină, pensularea a fost realizată prin mișcări prea des repetate.

b. La aplicarea preparatului pe rădăcină, pensula a fost ținută perpendicular pe cap.

c. Preparatul a fost aplicat la rădăcină cu o presiune insuficient exercitată pe pensulă.

d. Preparatul nu a fost aplicat cu grijă pe lungimile și vârfurile părului.

e. Părul lung nu a fost împărțit printr-o cărare în cruce.

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **60 de puncte**

A. **15 puncte**

1 – d; 2 – a; 3 – b; 4 – b, 5-c.

*Pentru fiecare răspuns corect, se acordă câte **3 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

B. **20 de puncte**

1-e; 2- c; 3- b; 4- a.

*Pentru fiecare răspuns corect, se acordă câte **5 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

C. **25 de puncte**

a. 10 puncte

1 – A; 2 – F; 3 – F; 4 – A; 5 – F.

*Pentru fiecare răspuns corect, se acordă câte **2 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

b. 15 puncte- Reformularea enunțurilor false :

2. Cu cât părul supus vopsirii este mai murdar, cu atât oxidarea este mai lentă.

3. Procesul de vopsire presupune trei etape: deschiderea cuticulei firului de păr, oxidarea pigmenților și stabilizarea pigmenților coloranți.

5. La vopsirea părului grizonant, vopseaua se aplică mai întâi pe zonele cu fire albe.

*Pentru fiecare răspuns corect, se acordă câte **5 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

SUBIECTUL II **30 de puncte**

II.1. **15 puncte**

a) (1) deschisă;

b) (2) mic/scurt;

c) (3) transversală;

d) (4) 1,5;

(5) înclinată/ aplecată/ oblică.

*Pentru fiecare răspuns corect, se acordă câte **3 puncte**.*

Se consideră răspuns corect orice sinonim.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

II.2. **15 puncte**

a. Oricare dintre variantele:
   - preparatul nu va fi depus în cantitate suficientă pe rădăcină;
   - zona rădăcinii nu va fi vopsită suficient;

b. Oricare dintre variantele:
   - cantitate insuficientă de vopsea depusă pe rădăcină;
   - zona rădăcinii nu va fi vopsită suficient;
   - senzație neplăcută pentru clientă la aplicarea preparatului pe rădăcină.

c. Oricare dintre variantele:
   - preparatul nu este aplicat cu precizie pe rădăcină
   - rezultatul vopsirii este nesatisfăcător;

d. culoare obținută este neuniformă;

e. părul din partea din față/frontală acoperă fața clientei.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet, se acordă câte **3 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului, **0 puncte**.*

Dacă se folosește platforma Google Forms, testul prezentat va fi importat parcurgând etapele:

- accesare Google Forms;
- introducere fiecare întrebare;
- setare răspunsuri corecte și punctaj;
- trimitere link cu afișare pentru elevi;
- se publică formularul pentru a primi răspunsuri.

- **Bibliografie**

- ✓ „Manual pentru clasa a X-a“, Estetica şi igiena corpului omenesc, Liceu tehnologic şi învățământ profesional, Chira Elena Pruteanu, Editie revizuită 2019;
- ✓ „ Colorimetria de la A la Z”, Volumul 1, Elena Petrache, Editor Marius Rusescu, Bucureşti, 2023;
- ✓ „ Blond hair expert”, Volumul 2, Elena Petrache, Editor Marius Rusescu, Bucureşti, 2023;
- ✓ Repere metodologice pentru clasa a X-a_Anexa 16 – Estetica şi igiena corpului omenesc https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/curriculum/repere%20metodologice%2022-23/IPT_REPERE_METODOLOGICE_DOMENIUL_ESTETICA%20SI%20IGIENA%20CORPULUI%20OMENESC_2022_2023.pdf

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 104

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: TURISM ŞI ALIMENTAŢIE

Domeniul de pregătire generală: ALIMENTAȚIE

2026

GRUPUL DE LUCRU:

PĂDUREAN MIHAELA ANA	Profesor univ. dr., Academia de Studii Economice Bucureşti
BULAI MIHAI	Lector univ. dr., Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi
TOMESCU SIMONA	Profesor grad didactic I., Consilier la Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
APETREI MONA	Profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic Economic de Turism, Iași
BONAȚ IOAN GHEORGHE	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic ”Nicolae Titulescu”, Baia Mare
COSTACHE RODICA	Profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic „Voievodul Gelu” Zalău
DINCĂ FLORIN CRISTIAN	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic ”Dionisie Pop Marțian”, Alba Iulia
IORDACHE ELENA	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic ”Regele Mihai I”, Buzău
NĂSTĂȘEL MARIA	Profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic Special ”Beethoven”, Craiova
NICOLAE IULIANA	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic ”Virgil Madgearu”, Ploiești
RĂDULESCU AXENIA	Profesor, dr., Palatul Copiilor Râmnicu Vâlcea
VIȘAN CARMEN CORINA	Profesor, dr., Colegiul Economic ”Mihail Kogălniceanu”, Focșani
VOINEA OANA ALINA	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic ”Virgil Madgearu”, Târgu Jiu

Coordonator științific:

BUTNARU GINA IONELA	Profesor univ. dr. Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi

Coordonare CNDIPT:

DANA CARMEN STROIE	Coordonator CNDIPT
CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT	Coordonator GLC domeniu de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Turism şi alimentaţie, domeniul de pregătire de generală Alimentaţie, cuprinde planul de învăţământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învăţământ cu frecvenţă zi şi programa şcolară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 4121/2016.
Organizarea conţinuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate şi pregătirea practică de specialitate, să fie susţinută dobândirea progresivă şi coerentă a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională Turism şi alimentaţie.
Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învăţământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieşiri: absolvenţi care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenţi care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC şi înscrierea la examenul naţional de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Turism şi alimentaţie,* domeniul de pregătire de generală *Alimentaţie*:

Nivel CNC 4

1. Organizator banqueting
2. Tehnician în gastronomie

Nivel CNC 3

1. Bucătar
2. Cofetar – patiser
3. Ospătar (chelner), vânzător în unităţi de alimentaţie

Nivelul de calificare conform Cadrului naţional al calificărilor – 3 şi 4

Corelarea dintre unităţile de rezultate ale învăţării şi module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
3 şi 4	**URÎ 3.** Utilizarea metodelor, procedeelor şi principiilor contabilităţii	**MODUL I. Contablitate generală**
3 şi 4	**URÎ 9.** Administrarea firmei	**MODUL II. Administrarea firmei**
3 şi 4	**URÎ 7.** Pregătirea sortimentului de preparate şi băuturi	**MODUL III. Sortimentul de preparate şi băuturi**
3 şi 4	**URÎ 8:** Utilizarea sistemelor de servire în restauraţie	**MODUL IV. Sisteme de servire**

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **TURISM ȘI ALIMENTAȚIE**
Domeniul de pregătire de generală: **ALIMENTAȚIE**

<u>Curriculum de specialitate (CS): pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală</u>

Modul I. Contablitate generală			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**-**
Modul II. Administrarea firmei			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**-**
Modul III. Sortimentul de preparate şi băuturi			
	Total ore /an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**52**
Modul IV. Sisteme de servire			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**-**
		Instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni =260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)</u>

Stagii de pregătire practică* _ _ _

Notă:
În clasa a X-a, orele de pregătire practică incluse în CDEOȘ se desfăşoară în atelierele de la şcoală sau la operatorul economic/instituția publică parteneră. Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor de CDEOȘ pentru orele de pregătire practică vor fi stabilite de către unitatea de învăţământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului şcolar.

***** Curriculumul asociat stagiilor de pregătire practică este parte a CDEOȘ şi este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I. Contablitate generală

- **Notă introductivă**

Modulul „**Contabilitate generală”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație,** domeniul de pregătire de generală **Alimentație**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal - filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică
- **26 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Contabilitate generală”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație,** domeniul de pregătire de generală **Alimentație**, sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. UTILIZAREA METODELOR, PROCEDEELOR ȘI PRINCIPIILOR CONTABILITĂȚII			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
3.1.1	3.2.1	3.3.1	**Procedeele comune disciplinelor economice:** **a) Evaluarea** ➢ Definiție, importanță, componente; ➢ Metode de evaluare: • Evaluarea la data intrării în entitate; • Evaluarea la inventar și prezentarea elementelor în bilanț; • Evaluarea la data ieșirii din entitate; • Reevaluarea în contabilitate. **b) Calculația:** • Definiție, importanță; • Exemple de calculații; **c) Inventarierea:** • Definiție, importanță, scop, obiect; • Clasificarea inventarierii; • Principiile inventarierii; • Organizarea și desfășurarea inventarierii; • Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor.

URÎ 3. UTILIZAREA METODELOR, PROCEDEELOR ȘI PRINCIPIILOR CONTABILITĂȚII			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
3.1.2	3.2.2 3.2.3	3.3.2	**Principiile contabile generale;** **Procedeele specifice metodei contabilității:** **a) Bilanțul contabil (situația poziției financiare)** • Definiție, importanță, funcții, structură (active, datorii și capitaluri proprii); • Tipuri de modificări bilanțiere; • Situația performanței financiare (cheltuieli, venituri, rezultate). **b) Contul - instrument de înregistrare, calcul și control:** • Definiție, importanță, structură, formă; • Planul de conturi general; • Regulile de funcționare a conturilor; • Dubla înregistrare și corespondența conturilor; • Analiza contabilă; • Formula și articolul contabil. **c) Balanța de verificare:** • Definiție, importanță, funcții; • Clasificarea balanțelor de verificare; • Întocmirea balanțelor de verificare; • Tipuri de erori relevate și nerelevate de balanța de verificare.
3.1.3	3.2.4 3.2.5 3.2.6	3.3.3	**Prețurile mărfurilor, definiție, caracteristici, clasificare:** **a)** Prețurile en gros; **b)** Prețurile en detail; **c)** Reducerile de preț. **Documentele specifice operațiilor economice cu mărfuri:** **a) Documente de intrare/recepție mărfuri** • Factură (e-Factură) • Notă de recepție constatare de diferențe (NIR-CD) **b) Documente de livrare /vânzare** • Factura (e-Factură) • Aviz de însoțire a mărfii • Borderou de vânzare • Bon fiscal • Chitanță • Registrul de casă **c) Documente de evidență, mișcare internă și control al gestiunii** • Raport de gestiune zilnic • Fișa de magazie • Bon de predare–primire / transfer / restituire

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)**
  - ✓ Tablă, cretă, marker, flipchart.
  - ✓ Videoproiector, calculator, soft-uri educaționale, tablă SMART.
  - ✓ Plan de conturi general.
  - ✓ Literatura de specialitate.
  - ✓ Formulare tipizate.
  - ✓ Filme didactice, calculator, videoproiector.
  - ✓ Computer, conexiune Internet.
  - ✓ Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator.
  - ✓ Dosare, biblioraturi.
  - ✓ Documente specifice activității economice.

- ## Sugestii metodologice

Conținuturile modulului **„Contabilitate generală”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularitățile și cu nivelul inițial de pregătire a elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și de ritmul de asimilare a cunoștințelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Contabilitate generală”** are o **structură flexibilă**, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfășura în laboratoare sau/și în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic are importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Aceste activități de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor, pe exersarea potențialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire și educație;
- îmbinarea și alternanța sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgere la modele concrete;
- însușirea unor metode de informare și de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățare continuă.

Competențele cheie integrate în modulul **„Contabilitate generală”** sunt din categoria:

- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie:**
  - ✓ Aplicarea principiilor matematice de bază în calculație, evaluare;
  - ✓ Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice;
  - ✓ Calcularea prețurilor și a tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților.

- **Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățate și cunoaștere.**

✓ Utilizarea softurilor contabile pentru evidența documentelor.

Profesorul trebuie să promoveze experiențe de învățare prin conținuturi și activități cât mai variate, care să susțină dezvoltarea potențialului fiecărui elev.

Strategiile didactice adecvate modulului **Contabilitate generală** sunt cele **aplicative, centrate pe competențe și pe contexte reale de firmă,** exemplu:

- **învățarea prin situații-problemă și studiu de caz este strategie adecvată pentru că** reproduce fidel logica activității economice;
- alternarea secvențelor: **concept → exemplu → aplicație → reflecție/interpretare**;
- învățare colaborativă (ex: echipe cu roluri: gestionar, comisie, verificator).
- utilizarea instrumentelor digitale (tabele) pentru calculații repetitive și verificarea rapidă a rezultatelor;
- predare pe **cazuri scurte de firmă**: „cumpăr/vând/încasez/plătesc" → efect în bilanț → înregistrare în conturi → verificare în balanță;
- utilizarea F**işelor standard** (analiză contabilă, articol contabil, balanță), lucru în **tabele** (Excel/Sheets) pentru viteză și corectitudine;
  Exemple de metode moderne de învățare care pot fi utilizate în activitatea didactică:
  - Știu/vreau să știu/am învățat;
  - Jurnalul cu dublă intrare;
  - Cafeneaua;
  - Metoda diagramelor Venn;
  - Cubul;
  - „Urcușul pe munte";
  - Spune-mi mai mult;
  - Metoda puzzle;
  - Cine știe câștigă, etc.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este metoda **„Cafeneaua".**

Exemplificare metoda creativă CAFENEAUA

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

<u>Detaliile activității</u>
Activitatea: „Învăț conturile"
Obiective:

- Să identifice elementele contului
- Să reprezinte un cont cu elementele și valorile corecte
- Să lucreze în echipă pentru a înțelege reprezentarea și elementele unui cont

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- foi de hârtie, modele de reprezentare

Durată: 45 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** elevii se împart în grupe de 4 sau 5 elevi și li se distribuie la fiecare masă câte un model teoretic a unui element, de exemplu: masa 1 are despre titlul contului și rolul lui, masa 2 despre debitul și creditul contului, masa 3 despre rulaje și total sume, iar masa 4 despre solduri finale și un model complet de reprezentare a unui cont, cu explicații.
- **Realizare:** elevii studiază împreună, discută despre modelul primit până toți din grup sunt lămuriți, eventual profesorul intervine unde este cazul de explicații. Elevii notează ideile principale, iar unul rămâne la aceeași masă, ceilalți schimbă masa. Rolul elevului rămas este de a explica nou-veniților ceea ce și-a însușit, iar aceștia la rândul lor îi transmit acestuia ceea ce au învățat ei la masa anterioară. Acest proces se repetă până elevii au discutat la fiecare masă.
- **Evaluare și feedback:** fiecare masă prezintă concluziile, profesorul evaluează pe tot parcursul implicarea elevilor și rezultatul prezentat la final, putând interveni cu explicații suplimentare.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea este un proces continuu și esențial în proiectarea didactică, prin care profesorul monitorizează progresul elevilor, oferă feedback, identifică dificultățile și apreciază gradul de atingere a rezultatelor învățării, conform standardelor de pregătire profesională.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi: inițială, continuă și finală.

Metode și instrumente de evaluare în format fizic

1. Evaluarea inițială (la începutul modulului)

Scop: Identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de învățare, în raport cu standardele de pregătire profesională.

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale / clasice

- Probele orale (individuale sau frontale) pentru evaluarea rapidă a cunoștințelor și exprimării elevilor.
- Probele scrise: teste, lucrări de control, teste docimologice.

b) Complementare / alternative

- Conversații dirijate / discuții ghidate pentru evaluarea înțelegerii și experiențelor anterioare ale elevilor.

2. Evaluarea continuă (pe parcursul modulului)

Scop: Monitorizarea progresului individual al elevilor, identificarea eventualelor dificultăți de învățare și ajustarea procesului de predare–învățare, în concordanță cu **Standardele de Pregătire Profesională (SPP)** și cu **competențele vizate** de unitatea de învățare. Evaluarea continuă se planifică după un program stabilit, evitând aglomerarea evaluărilor.

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale

- Teste de evaluare formativă, scurte, aplicate la intervale regulate.
- Fișe de evaluare pentru exerciții aplicative.
- Probe practice pentru aplicarea noțiunilor teoretice.

b) Complementare / alternative

- Observarea sistematică a activităților și comportamentului elevilor.
- Portofoliul și proiectul (individual sau de grup).
- Autoevaluarea și studiul de caz.
- Jurnalul elevului.

3. Evaluarea finală / sumativă

Scop: Verificarea nivelului de atingere a rezultatelor învățării**, prin evaluarea** cunoștințelor, abilităților și atitudinilor dobândite **pe parcursul modulului, precum și determinarea** gradului de îndeplinire a criteriilor și indicatorilor de realizare**, în conformitate cu** Standardele de Pregătire Profesională (SPP)**.**

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale

- Probele scrise cu itemi variați (teste docimologice, grile)
- Probele orale.
- Probele practice.

b) Complementare / alternative

- Proiecte complexe individuale sau de grup, cu produs final prezentat
- Portofolii fizice sau digitale, reflectând progresul elevului.
- Investigații și studii de caz bazate pe materiale vizuale, produse sau înregistrări.
- Autoevaluare și observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor.

Metode și instrumente digitale de evaluare

Teste și chestionare online – Google Forms, Moodle, Canva sau alte LMS; tipuri: alegere multiplă, completare, asociere, grilă sau deschise; cu feedback automat și monitorizarea progresului.

Exerciții și quiz-uri digitale interactive – realizate pe platforme precum Kahoot!, Quizlet, Socrative, Gimkit, Padlet, Miro sau LearningApps, pentru consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea gândirii critice și monitorizarea progresului elevilor cu feedback instant.

Observarea sistematică a elevilor – aprecierea implicării, colaborării, comportamentului profesional și a calității ideilor, pe baza soluțiilor colectate prin brainstorming digital (Padlet, Miro).

Portofolii digitale (e-portofolii) – organizarea lucrărilor, proiectelor și reflecțiilor pe parcursul modulului; Evaluarea se face pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare.

Evaluare prin simulări digitale – scenarii practice care măsoară aplicarea cunoștințelor și abilităților în contexte apropiate de realitate, conform criteriilor și indicatorilor de realizare.

Evaluare formativă în timp real – instrumente precum Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative permit monitorizarea instantanee a progresului și ajustarea intervențiilor, fără a înlocui observarea directă a comportamentului și colaborării.

Jurnalul digital al elevului – auto-reflecție și monitorizare a progresului individual, integrabil în portofoliu și evaluat pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare pentru obiectivitate și consistență.

Principii generale de evaluare a rezultatelor învățării și competențelor cheie:

- Evaluarea trebuie să fie **integrată**, în cadrul activităților din unitățile de învățare.
- Evaluarea poate fi **individualizată**, atunci când se urmărește performanța separată a elevilor, în contexte profesionale sau aplicații practice.
- Evaluarea este un **proces continuu**, combinând metode tradiționale, alternative și digitale, pentru o imagine completă a progresului elevilor.
- Evaluarea reflectă **conformitatea cu standardele de pregătire profesională**, contribuind la fundamentarea deciziilor didactice și optimizarea procesului de învățare.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.1. Prezentarea elementelor definitorii ale procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.	3.2.1. Interpretarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice	3.3.1. Manifestarea receptivității în asimilarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.

Activitate: Procedeele comune disciplinelor economice – Evaluarea
Tip instrument de evaluare: test
Mod de organizare a activității/clasei: Frontal
Resurse materiale: Test de evaluare
Durată: 50 minute

1. Se cunosc următoarele informații cu privire la starea stocului de calculatoare existent în gestiunea unității patrimoniale:

- Stoc la 01.01.2025 15 buc. X 1500 lei/buc.
- Intrare pe 08.01.2025 9 buc. X 1600 lei/buc.
- Ieşire pe 14.01.2025 6 buc.
- Intrare pe 23.01.2025 12 buc. X 1800 lei/buc.
- Ieşire pe 28.01.2025 8 buc.

Să se stabilească valoarea totală a ieșirilor de produse înregistrate în cursul lunii ianuarie 2025 și valoarea stocului la 31.01.2025, având la dispoziție documentul de mai jos și folosind:

- metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieșit)
- metoda CMP (costul mediu ponderat)

Data	Explicație	Intrări			Ieşiri			Stoc		
		Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare

Barem de corectare și notare

- **metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieșit) – 50 puncte**
- Completarea tuturor rubricilor documentului

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două intrări
  9 buc. x 1600 lei/buc.= 14400 lei
  12 buc. x 1800 lei/buc.= 21600 lei

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două ieșiri
  6 buc. x 1600 lei/buc.= 9600 lei
  8 buc. x 1800 lei/buc.= 14400 lei

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Stabilirea stocului după fiecare intrare/ieşire

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **20 puncte (5x4p=20p)**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **10 puncte (5x2p=10p)**.*

- Stabilirea valorii totale a ieşirilor

9600 + 14400 = 24000 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Stabilirea valorii stocului final

22500 + 4800 + 7200 = 34500 lei *sau*
22500 + 36000 – 24000 = 34500 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

Data	Explicaţie	Intrări			Ieşiri			Stoc		
		Cantitate	Preţ	Valoare	Cantitate	Preţ	Valoare	Cantitate	Preţ	Valoare
1	Stoc iniţial							15	1500	22500
8	Intrare	9	1600	14400				15	1500	22500
								9	1600	14400
14	Ieşire				6	1600	9600	15	1500	22500
								3	1600	4800
23	Intrare	12	1800	21600				15	1500	22500
								3	1600	4800
								12	1800	21600
28	Ieşire				8	1800	14400	15	1500	22500
								3	1600	4800
								4	1800	7200
31	Stoc final			36000			**24000**			**34500**

- **metoda CMP (costul mediu ponderat) – 40 puncte**
- Completarea tuturor rubricilor documentului

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **5 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Calcularea costului mediu ponderat

CMP la sfârşitul lunii = (Val.stoc.int. + Val. Intrărilor)/(Cant. din stoc + Cant. Intrată) =
(22500+14400+21600)/(15+9+12) = 58500/36 = 1625 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două intrări

9 buc. x 1600 lei/buc.= 14400 lei
12 buc. x 1800 lei/buc.= 21600 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două ieşiri

6 buc. x 1625 lei/buc.= 9750 lei
8 buc. x 1625 lei/buc.= 13000 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Stabilirea stocului după fiecare intrare/ieşire

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **5 puncte (5x1p=5p)**.*

- Stabilirea valorii totale a ieşirilor

9750 + 13000 = 22750 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Stabilirea valorii stocului final

22 x 1625 = 35750 lei *sau*

22500 + 36000 – 22750 = 35750 lei

*Pentru răspuns corect şi complet se acordă **6 puncte**. Pentru răspuns parţial corect sau incomplet se acordă **3 puncte**.*

Data	Explicaţie	Intrări			Ieşiri			Stoc		
		Cantitate	Preţ	Valoare	Cantitate	Preţ	Valoare	Cantitate	Preţ	Valoare
1	Stoc iniţial							15	1500	22500
8	Intrare	9	1600	14400				24	1625	39000
14	Ieşire				6	1625	9750	18	1625	29250
23	Intrare	12	1800	21600				30	1625	48750
28	Ieşire				8	1625	13000	22	1625	35750
31	Stoc final			36000			**22750**			**35750**

- **Criterii şi indicatori de realizare şi ponderea acestora**

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	10%	Selectarea informaţiilor necesare pentru identificarea, aplicarea regulilor de evaluare a stocului	50%	5p
			Identificarea volumului stocului iniţial, al intrărilor şi al ieşirilor.	50%	5p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	55%	Calcularea valorii intrărilor de marfă	22%	12p
			Calcularea costului mediu ponderat	11%	6p
			Calcularea valorii ieşirilor de marfă	22%	12p
			Calcularea stocului după fiecare intrare/ieşire	45%	25p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	35%	Completarea tuturor rubricilor documentului	32%	11p
			Stabilirea valorii stocului final	34%	12p
			Stabilirea valorii totale a ieşirilor	34%	12p
Total punctaj					100

Fișă de evaluare a activității

Criterii de apreciere a performanței

1) Selectarea informațiilor necesare pentru identificarea, aplicarea regulilor de evaluare a stocului. ☐
2) Identificarea volumului stocului inițial, al intrărilor și al ieșirilor. ☐
3) Calcularea valorii intrărilor de marfă. ☐
4) Calcularea costului mediu ponderat. ☐
5) Calcularea valorii ieșirilor de marfă. ☐
6) Calcularea stocului după fiecare intrare/ieșire. ☐
7) Completarea tuturor rubricilor documentului. ☐
8) Stabilirea valorii stocului final. ☐
9) Stabilirea valorii totale a ieșirilor. ☐

- **Bibliografie**

1. Bădilă Iuliana, Contabilitate generală. Clasa a X-a. Filiera tehnologică. Domeniile de pregătire profesională: Comerț/Economic, Turism/Alimentație, Editura Universitatea Lucian Blaga Sibiu, 2017
2. Ionescu Cicilia, Floarea Georgescu - Bazele contabilității, Editura Fundației România de Mâine, 2014
3. Manea L, Nichita M.E., Irimia A., Rapceanu C. - Introducere în contabilitate. Aplicații, ASE, București, 2013
4. Manolescu Marin - Evaluarea în educație. Meritocrația si mediocritatea, Editura Universitară, 2019
5. Munteanu Victor (Coordonator) - Bazele contabilității. Ediția a VI-a revăzută și adăugită, Editura Universitară, 2020
6. Munteanu Victor (Coordonator) - Bazele contabilității. Lucrări practice (exerciții de logică contabilă și lucrare monografică). Ediția a VI-a revăzută și adăugită - Editura Universitară, 2020
7. Neacșu Ioan - Metode și tehnici de învățare eficientă, Editura Polirom, 2015
8. Popan Maria - Contabilitate generala, Modul II, clasa a X-a, Editura Oscar Print, 2017
9. *** Legea nr. 31/1990 - Legea societăților comerciale (cu modificările ulterioare)
10. *** Legea nr 82/1991 - Legea contabilității (cu modificările ulterioare)
11. *** Ordinul nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, cu modificările și completările ulterioare
12. *** ORDIN Nr. 2634/2015 din 5 noiembrie 2015 privind documentele financiar-contabile
13. *** ORDIN Nr. 107 din 20 ianuarie 2025 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la Agenția Națională de Administrare Fiscală
14. www.conta.ro
15. www.contabilitate.ro/
16. www.e-contabilitate.ro
17. contabilul.manager.ro/
18. www.portalcodulfiscal.ro/
19. www.smartbill.ro/produse/conta
20. https://static.anaf.ro/

MODUL II: Administrarea firmei

- **Notă introductivă**

Modulul, **„Administrarea firmei”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an,** conform planului de învățământ, din care :

- **26 ore/an** – pregătire teoretică
- **26 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Administrarea firmei”**, este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 9. ADMINISTRAREA FIRMEI			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
9.1.1. 9.1.2. 9.1.3. 9.1.4. 9.1.5.	9.2.1. 9.2.2.	9.3.1.	**Întreprinderea – veriga de bază a economiei:** • Trăsături caracteristice ale întreprinderii. • Clasificarea întreprinderilor. • Oportunităţi pentru activităţile personale, profesionale şi/sau de afaceri. • Oportunități de dezvoltare a întreprinderii determinate de patrimoniul cultural local, naţional, european şi mondial . • Etica în afaceri.
9.1.6. 9.1.7. 9.1.8. 9.1.9.	9.2.3. 9.2.4. 9.2.5.	9.3.2. 9.3.3. 9.3.4. 9.3.5.	**Procesul de înființare și funcționare al întreprinderii:** • Etapele înfiinţării întreprinderii. • Documente necesare înfiinţării unei întreprinderi. • Organizarea structurală a întreprinderii: - definire ; - tipologia structurilor organizatorice; - tendinţe contemporane în organizarea structurală a întreprinderii; - proiectarea şi elaborarea structurii organizatorice; - factori de influenţă privind realizarea structurii organizatorice; • Funcţiunile întreprinderii: - funcţiunea de cercetare-dezvoltare; - funcţiunea de producţie; - funcţiunea de marketing;

URÎ 9. ADMINISTRAREA FIRMEI Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			Conținuturile învățării
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
			- funcţiunea comercializare; - funcţiunea financiar-contabilă; - funcţiunea de personal. • Sistemul informaţional la nivelul întreprinderii - definire; - componentele sistemului informaţional; - fluxurile şi circuitele informaţionale la nivelul întreprinderii;
9.1.10. 9.1.11.	9.2.6. 9.2.7. 9.2.8. 9.2.9.	9.3.6. 9.3.7.	**Managementul resurselor umane:** • selecţia personalului; • salarizarea personalului; • categorii de personal; • drepturi şi obligaţii ale personalului; • motivarea şi evaluarea personalului; • managementului carierei.
9.1.12. 9.1.13.	9.2.10. 9.2.11. 9.2.12.	9.3.8. 9.3.9.	**Procesul de planificare și evaluare în întreprindere:** • Procesului de planificare a activităţii. • Procesului de evaluare a activităţii. • Elemente specifice statisticii în activitatea economică: mărimile medii, indicii statistici şi reprezentările grafice. • Planul de afacere – instrument al dezvoltării strategice.
9.1.14.	9.2.13.	9.3.10.	**Identitatea vizuală a întreprinderii:** • Elemente specifice identității vizuale: antet, siglă, slogan, misiune, viziune etc. • Modalități de promovare a identităţii vizuale la nivel de întreprindere.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)**
  - ✓ Echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare: calculator, echipamente multimedia şi conexiune internet, videoproiector, imprimantă, smartboard etc;
  - ✓ Documentaţie privind înfiinţarea societăţilor comerciale (documente legislative privind înfiinţarea firmei, formulare necesare înfiinţării etc).

- ## Sugestii metodologice

Conținuturile modulului **„Administrarea firmei”** trebuie abordate într-o manieră integrată și adaptată particularităților elevilor, ținând cont de nivelul lor inițial de pregătire, ritmul de învățare și experiența anterioară.

Numărul de ore alocat fiecărui conținut al învățării rămâne la latitudinea cadrului didactic, în funcție de gradul de dificultate al acestuia, nivelul de cunoștințe al colectivului, complexitatea materialului didactic și a resurselor utilizate și ritmul de asimilare a cunoștințelor și abilităților de către elevi.

Modulul **„Administrarea firmei”** are o structură flexibilă, permițând integrarea oricând a unor noi mijloace și resurse educaționale, inclusiv digitale.

Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pregătirea se recomandă a se desfășura în cabinete sau laboratoare de specialitate, dotate cu echipamente multimedia, laboratoare de informatică și ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus având importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Aceste activități de învățare vizează:

- ✓ aplicarea metodelor centrate pe elev, care să stimuleze structurile cognitive și abilitățile practice ale acestora, să exerseze potențialul psihofizic și să transforme elevul într-un coparticipant activ la propriul proces de instruire și educație;
- ✓ îmbinarea și alternanța sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;
- ✓ utilizarea metodelor care facilitează contactul direct al elevului cu obiectele cunoașterii, prin intermediul modelelor concrete și al exemplelor practice.
- ✓ integrarea tehnologiei informatice în toate etapele instruirii, prin folosirea platformelor educaționale, a instrumentelor de colaborare digitală, a aplicațiilor pentru redactare, prezentare și comunicare, simularea proceselor de comunicare profesională în medii virtuale.
- ✓ dezvoltarea capacității de informare și documentare independentă, promovând autoinstruirea și învățarea continuă pe tot parcursul formării.

Competențele cheie integrate în modulul „**Administrarea firmei”** sunt din categoria:

- **Competența de a învăța să înveți;**
- **Competențe antreprenoriale;**
- **Competențe sociale și civice;**
- **Competențe de sensibilizare și de expresie culturală;**
- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie.**

Profesorul utilizează metode moderne și experiențe de învățare variate, adaptate stilurilor individuale ale elevilor, pentru a susține dezvoltarea potențialului fiecăruia.

Exemple de metode moderne de învățare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Învățarea bazată pe proiecte în format fizic sau digital;
- Învățarea prin simulări și jocuri educaționale în format fizic și online;
- Învățarea colaborativă în format fizic și online (colaborare asincronă/sincronă);
- Învățarea asistată de inteligența artificială;
- Știu/vreau să știu/am învățat;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- R.A.I. (Răspunde, Aruncă, Interoghează);
- Cafeneaua;
- Metoda diagramelor Venn;
- Metoda cubului;
- Brainstorming;
- Harta minții/ Harta conceptuală digitală;
- Metoda bulgărelui de zăpadă;
- Metoda puzzle;
- Metoda piramidei;
- Cine știe câștigă;

- Turul galeriei;
- Pălăriile gânditoare;
- Harta scenariilor de viitor;
- Impulsul fotografic, etc.

Una dintre metodele didactice care pot fi utilizate în parcurgerea acestui modul este și **Firma de exerciţiu (FE)** care este o metodă didactică, modernă şi interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, o concepție modernă de integrare și de aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, abilităţilor şi atitudinilor, o abordare care asigură condiții pentru probarea și aprofundarea practică a rezultatelor învățării dobândite de elevi în pregătirea profesională. Metoda vizează înființarea de firme virtuale, după modelul firmelor reale. Înţelegerea şi aplicarea în mod optim a conceptului „firma de exerciţiu" îi va putea oferi elevului o învaţare activă, bazată pe practică, facilitându-i acestuia trecerea de la şcoala la viaţa activă.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este **învățarea colaborativă (în format fizic).**

Învățarea colaborativă este o metodă didactică activ-participativă bazată pe lucrul în grupuri mici, unde elevii interacționează pentru a atinge obiective comune, maximizându-și atât propria învățare, cât și a colegilor. Aceasta promovează interdependența pozitivă, responsabilitatea individuală și abilitățile interpersonale, transformând procesul educațional dinspre profesor către elevi.

Etapele activităților de învățare colaborativă sunt:

- Constituirea grupurilor și stabilirea sarcinilor.
- Familiarizarea și organizarea.
- Cercetarea și documentarea.
- Dezbaterea și integrarea.
- Finalizarea și prezentarea produsului.

Exemplificarea metodei "Învățarea colaborativă"

Rezultatele învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
9.1.6. Descrierea etapelor înfiinţării întreprinderii.	9.2.3. Completarea documentelor necesare înfiinţării unei intreprinderi, conform reglementărilor legale.	9.3.2. *Asumarea responsabilității privind completarea documentelor de înființare ale unei întreprinderi, cu respectarea normelor legislative.* *9.3.3. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.*

Activitate: ***Etapele înființării unei firme și documentele necesare.***

Obiective:

Elevii vor fi capabili:

- să colaboreze activ în grupurile de lucru constituite prin asumarea rolurilor atribuite în cadrul grupei;
- să valorifice resursele propuse de către profesor (video, site etc);
- să își organizeze corect informațiile obținute;
- să identifice etapele înființării unei firme;

- să enumere documentele necesare înființării unei firme.

Mod de organizare a activității:
- Activitate în grupe formate din câte 4 elevi

Resurse materiale:
- Foi de hârtie
- Fișe de flipchart
- Markere
- Calculator / laptop / tabletă / telefon
- Smartboard.

Durată: 50 minute

Desfășurare:

Pregătire:
- Prezentare temei/situației de lucru: „Un absolvent de liceu tehnologic dorește să-și deschidă o firmă. Acesta dispune de resursele financiare necesare, dar nu știe care sunt pașii pe care trebuie să-i parcurgă și care sunt documentele necesare pentru deschiderea / înmatricularea firmei”.
- Organizarea colectivului în grupuri de câte 4 elevi.

Realizare:
- Profesorul le solicită elevilor să-și imagineze că sunt în situația absolventului din situația prezentată.
- Profesorul solicită elevilor ca la nivelul fiecărei grupe să stabilească de comun acord un leader și apoi le propune să vizioneze un material video referitor la înființarea unei firme, accesând următorul link: https://www.youtube.com/watch?v=E32cML5lMAI .
- Elevii vizionează materialul propus folosind echipamentele multimedia pe care le au la dispoziție.
- Leaderul fiecărei echipe notează principalele idei legate de etapele înființării firmei și documentelor necesare, având la baza discuțiile și concluziile din cadrul grupei.
- Profesorul solicită leaderului fiecarei echipe să prezinte etapele înființării firmei și documentele necesare.
- Fiecare leader prezintă ideile notate.

Finalizare:
- Profesorul apreciază activitatea desfășurată și solicită fiecărei grupe să completeze o foaie de flipchart informațiile sintetizate, urmând ca acestea să fie folosite în următoarea activitate.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea este un proces continuu și esențial în proiectarea didactică, prin care profesorul monitorizează progresul elevilor, oferă feedback, identifică dificultățile și apreciază gradul de atingere a rezultatelor învățării, conform standardelor de pregătire profesională. Principalele funcții ale evaluării sunt de diagnoză și orientare a activității didactice; de stimulare și motivare a elevilor pentru studiu și performanță; de reglaj și autoreglaj al procesului didactic, din partea ambilor actori (profesor, elevi).

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

✓ **Evaluare inițială** (la începutul modulului) - are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de predare -învățare și se poate realiza prin:

- **Probe orale** (examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă), desfășurate cu ajutorul conversației dirijate / discuției ghidate; a jocurilor didactice /activităților interactive de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;

- **Probe scrise** de tipul testelor, lucrărilor de control şi alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informaţii şi de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie. Se poate utiliza, de asemenea, realizarea de hărți conceptuale / scheme logice - instrumente folosite pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

✓ **Evaluarea continuă** (formativă) - realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp. Evaluarea continuă se poate realiza prin:

❖ ***Metode tradiționale:***

- **Probe orale** (chestionarea orală);
- **Probe scrise** (utilizând, ca instrumente de evaluare, teste de evaluare formativă - scurte, aplicate la intervale de timp stabilite, precum şi fişe de evaluare a modului în care au fost realizate diferite sarcini de lucru din cadrul orelor de laborator tehnologic);
- **Probe practice** în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică.

❖ ***Metode complementare (alternative)***

- **Observarea sistematică;**
- **Portofoliul;**
- **Proiectul;**
- **Autoevaluarea;**

✓ **Evaluarea finală** cunoscută şi sub numele de evaluare sumativă, se realizează printr-o varietate de metode, atât tradiționale, cât şi complementare şi digitale. Scopul principal este de a verifica nivelul cunoştinţelor, abilităților şi atitudinilor acumulate de elevi la sfârşitul procesului de predare - învăţare. Evaluarea formativă poate fi realizată prin:

❖ ***Metode tradiționale:***

- **Probe scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;**
- **Probe orale;**
- **Probe practice.**

❖ ***Metode complementare (alternative)***

- **Proiectul –** elevii lucrează individual sau în grup la o temă complexă, pe o perioadă mai lungă, iar la final prezintă un produs finit;
- **Portofoliul –** reprezintă o colecție de lucrări, fişe de lucru, proiecte şi alte materiale realizate de elev pe parcursul unui modul sau an şcolar. Acesta reflectă progresul şi evoluția elevului.
- **Investigația –** este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect şi să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informaţii şi resurse.
- **Autoevaluarea –** elevii îşi analizează şi îşi evaluează propriile rezultate, dezvoltându-şi gândirea critică şi asumarea responsabilității pentru propria învățare.
- **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor –** profesorul urmăreşte şi înregistrează progresele şi dificultățile elevilor pe parcursul activităților didactice.

❖ ***Metode digitale de evaluare***

- **Teste şi chestionare online –** cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
- **Teste interactive –** folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet şi Socrative.
- **Portofolii digitale (e-portofolii) -** acestea permit elevilor să adune şi să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte şi reflecții.
- **Evaluări bazate pe simulări -** elevii îşi aplică cunoştinţele şi abilitățile în scenarii practice şi interactive.

- **Evaluare formativă în timp real –** folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative.

Utilizarea unor instrumente digitale poate transforma evaluarea cunoștințelor într-o activitate distractivă și interactivă. Aceste aplicații sunt utile și pentru pentru recapitularea conținuturilor.

Kahoot! este un instrument foarte util pentru testarea cunoștințelor tuturor elevilor, în timp real, la curs. Este nevoie de prezența profesorului pentru ca elevii să vadă întrebările.

Alte aplicații, precum **Educaplay**, **Quizizz** sau **LearningApps**, pot fi utilizate atât în sala de clasă/laborator, cât și în afara lui (de exemplu, ca temă de casă), deoarece pot fi accesate oricând printr-un link oferit de profesor. **Quizlet** permite crearea de *flashcards*, niște cartonașe foarte utile pentru procesul de învățare, deoarece elevii se pot autoevalua și pot decide ce informații necesită aprofundare.

Principii generale de evaluare a rezultatelor învățării și competențelor cheie:

Evaluarea trebuie să fie **integrată**, în cadrul activităților din unitățile de învățare.

Evaluarea poate fi **individualizată**, atunci când se urmărește performanța separată a elevilor, în contexte profesionale sau aplicații practice.

Evaluarea este un **proces continuu**, combinând metode tradiționale, alternative și digitale, pentru o imagine completă a progresului elevilor.

Evaluarea reflectă **conformitatea cu standardele de pregătire profesională**, contribuind la fundamentarea deciziilor didactice și optimizarea procesului de învățare.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării, privind etapele de selecție a personalului și documentele corespunzătoare, utilizând portofoliul digital:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
9.1.10. Descrierea resurselor umane ale întreprinderii (categorii de personal, drepturi şi obligaţii ale personalului, motivarea şi evaluarea personalului).	9.2.6. Identificarea categoriilor de personal. 9.2.7. Formularea drepturilor şi obligaţiilor personalului în cadrul unui loc de muncă.	9.3.6. Manifestă atitudine proactivă privind însuşirea drepturilor şi obligaţiilor angajaţilor.

Activitate: Stabilirea etapelor pentru selecția personalului

Durata: 4 săptămâni

Structura portofoliului elevului:

- **Introducere**
  - Scopul portofoliului și competențele urmărite

- **Conținut**
  - Anunțuri de angajare din ziare, reviste, de pe Internet etc; Anunț de angajare pentru un post din firmă; CV-ului personal (curriculum vitae europass) pentru un post vizat; Scrisoare de intenție pentru un post vizat; Lista cu minim 10 întrebări posibile la un interviu de angajare; Lista cu minim 10 recomandări în legătură cu ceea ce trebuie să facă candidatul în timpul desfășurării unui interviu; Listă cu greșeli frecvente întâlnite în cadrul interviurilor simulate în activitatea la clasă.
  - Fiecare document trebuie să fie însoțit de o scurtă descriere a acestuia.

- **Reflecție și autoevaluare**
  - Ce am învățat redactând aceste documente?
  - Care este piesa din portofoliu care mi s-a părut cel mai dificil de realizat?
  - Cum pot îmbunătăți piesele din portofoliu?
  - Toate piesele portofoliului vor fi redactate digital, cu excepția anunțurilor din ziare, reviste etc., care pot fi decupate și lipite pe o foaie format A4, fotografiate sau scanate.

- **Modalitatea și ritmicitatea cu care profesorul va îndruma realizarea portofoliului**:

- Profesorul stabilește termene de realizare pentru fiecare piesă din portofoliu:
  - **Săptămâna 1** - culegeți anunțuri de angajare și formulați un anunț de angajare;
  - **Săptămâna 2** - redactați CV-ul și scrisoarea de intenție pentru un post vizat;
  - **Săptămâna 3 -** întocmiți o listă cu minim 10 întrebări posibile și o listă cu minim 10 recomandări pentru un interviu de angajare;
  - **Săptămâna 4 –** întocmiți o listă cu greșeli întâlnite în cadrul interviurilor simulate în activitatea la clasă și predați portofoliul.
- Profesorul va verifica săptămânal piesele din portofoliu, oferind elevilor îndrumări suplimentare și exemple.
- Profesorul va comunica elevilor criteriile de evaluare a portofoliului digital, anterior demarării activității.

• Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare și ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	20%	Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	30%	6
			Planificarea activităților aferente realizării portofoliului.	30%	6
			Organizarea portofoliului în format digital.	40%	8
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Aplicarea normelor de redactare și formatare a documentelor.	30%	15
			Întocmirea tuturor documentelor din portofoliu.	50%	25
			Utilizarea competențelor digitale și de autoevaluare în realizarea sarcinilor.	20%	10
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	30%	Utilizarea corectă a termenilor și limbajului de specialitate.	30%	9
			Prezentarea portofoliului.	40%	12
			Argumentarea alegerilor făcute în realizarea documentelor din portofoliu.	20%	6
			Precizarea posibilelor căi de îmbunătățire.	10%	3
TOTAL PUNCTAJ				100%	100 p

Fișă de evaluare a realizării portofoliului digital

Criterii de apreciere a performanței

Indicatori de apreciere a performanței	Punctaj	
	Maxim	**Acordat**
Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	**6**	
Planificarea activităților aferente realizării portofoliului.	**6**	
Organizarea portofoliului în format digital.	**8**	
Aplicarea normelor de redactare și formatare a documentelor.	**15**	
Întocmirea tuturor documentelor din portofoliu.	**25**	
Utilizarea competențelor digitale și de autoevaluare în realizarea sarcinilor.	**10**	
Utilizarea corectă a termenilor și limbajului de specialitate.	**9**	
Prezentarea portofoliului.	**12**	
Argumentarea alegerilor făcute în realizarea documentelor din portofoliu.	**6**	
Precizarea posibilelor căi de îmbunătățire.	**3**	

- **Bibliografie**

21. Bădilă, Daniel (2016) – ***Economia întreprinderii***, Editura Universitatea Lucian Blaga, Sibiu
22. Bărbulescu, C., Gavrilă, T., (coord.), (2000), ***Economia şi gestiunea întreprinderii***, Editura Economică, Bucureşti.
23. Bărbulescu, C., Gavrilă, T., (coord.), (2002), ***Managementul general al firmei***, Editura Economică, Bucureşti.
24. Constantinescu, D., Tumbăr, C., Nistorescu, T., Meghişan, Gh., (2000), ***Economia întreprinderii***, Editura Economică, Bucureşti.
25. Dorin, Viorica–Bella (2020) – ***Administrarea firmei***, Auxiliar curricular, Editura CDPRESS
26. Dumitrașcu, R. A; Dumitrașcu, V. (2017) – ***Economia şi gestiunea întreprinderii***, Editura Universitară, București
27. Manolescu, A., (2003) – ***Managementul resurselor umane***, Editura Economică, Bucureşti
28. Pâinișoară, G; Pâinișoară, I.-O. (2016) – ***Managementul resurselor umane***, Editura Polirom, Bucureşti
29. https://www.alegetidrumul.ro/
30. https://www.edu.ro/repere_metodologice_2023_2024
31. https://www.edu.ro/standarde-de-pregatire-profesională

MODUL III: Sortimentul de preparate şi băuturi

- ## Notă introductivă

Modulul, **„Sortimentul de preparate şi băuturi”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație** face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică săptămânală, aferente clasei a X-a, învățământ liceal – filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **26 ore/an** – pregătire teoretică
- **26 ore/an** – laborator tehnologic
- **52 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Sortimentul de preparate şi băuturi”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și nivel 4, din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- ## Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 7. PREGĂTIREA SORTIMENTULUI DE PREPARATE ŞI BĂUTURI			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1. 7.1.2.	7.2.1. 7.2.2. 7.2.3.	7.3.1.	**Dozarea materiilor prime.** - Calcule specifice de determinare a cantităţilor de materii prime necesare conform reţetei şi numărului de porţii: adunări, scăderi, calcul procentual, împărţiri, înmulțiri. - Aparate şi ustensile pentru cântărirea şi măsurarea volumetrică a materiilor prime: cântare, balanţe, pahare şi căni gradate, cilindrii gradaţi etc .
7.1.3. 7.1.4. 7.1.5. 7.1.6. 7.1.7. 7.1.8. 7.1.9.	7.2.4. 7.2.5. 7.2.6. 7.2.7. 7.2.8.	7.3.2. 7.3.3. 7.3.4.	**Procese tehnologice de obținere a semipreparatelor culinare și de patiserie-cofetărie;** - Operații de prelucrare termică şi asezonare; - Metode de remediere a defectelor; - Metode de păstrare a semipreparatelor şi de conservare; - Verificarea organoleptică a semipreparatelor; **Sortimentul de semipreparate culinare şi de patiserie-cofetărie:** - Semipreparate culinare: fonduri, sosuri reci, sosuri calde, umpluturi, panade; - Aluaturi: aluat dospit, opărit, fraged, foietaj (franţuzesc);

URÎ 7. PREGĂTIREA SORTIMENTULUI DE PREPARATE ŞI BĂUTURI			Conţinuturile învăţării
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini	
			- Semipreparate de cofetărie: siropuri, blaturi, foi, creme simple (pe bază de lapte, pe bază de grăsimi), baroturi simple, fondant. **Procese tehnologice de obținere a preparatelor culinare şi a produselor de cofetărie-patiserie cu grad redus de complexitate:** - Operații de prelucrare termică şi asezonare; - Metode de remediere a defectelor; - Verificarea organoleptică a preparatelor. **Sortimentele de preparate culinare şi de produse de patiserie-cofetărie:** - Gustări reci: pe bază de umpluturi; - Gustări calde pe bază de aluaturi: aluat opărit, aluat foietaj, aluat fraged; - Preparate lichide: supe limpezi, îngroşate, ciorbe, borşuri; - Preparate din peşte; - Preparate servite ca prim fel: din legume, din crupe, paste făinoase şi brânză; - Preparate de bază din legume cu sos; - Preparate din carne de măcelărie cu legume şi sos; - Preparate din carne tocată: tocături în legume; - Preparate din carne de pasăre cu sos alb şi roşu; - Preparate simple din subproduse comestibile; - Dulciuri de bucătărie; - Produse simple din aluaturi; - Prăjituri şi torturi simple cu blat alb şi colorat, barotate şi acoperite cu cremă. **Calitatea semipreparatelor, preparatelor culinare, produselor de cofetărie-patiserie cu grad redus de complexitate şi a băuturilor** - Indici de calitate ai semipreparatelor, preparatelor culinare, produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor; - Valoarea nutritivă şi energetică a semipreparatelor, preparatelor culinare, produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor. **Norme şi reglementări specifice** - Norme de igienă în timpul prelucrării și păstrării semipreparatelor, preparatelor culinare, produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor; - Norme de siguranță și securitate a muncii în bucătărie şi laboratoarele de patiserie şi cofetărie. **Finisarea preparatelor culinare, produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor**

URÎ 7. PREGĂTIREA SORTIMENTULUI DE PREPARATE ŞI BĂUTURI			Conţinuturile învăţării
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
			- Tehnici de montare a preparatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor pe/în obiectele de inventar specifice; - Decorarea preparatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor.
7.1.10. 7.1.11. 7.1.12. 7.1.13.	7.2.9. 7.2.10.	7.3.5. 7.3.6.	**Criterii de clasificare a băuturilor**: concentraţia alcoolică, conţinut de zahăr, tehnologia de obţinere, locul şi rolul în de preparate şi băuturi; sortimentele de băuturi; **Caracteristici ale băuturilor** identificate prin analiza organoleptică: aspect – limpiditate, culoare, gust, aromă, miros, degajarea CO_2; **Reguli privind procesul de degustare a băuturilor**: ordinea de degustare a băuturilor, temperatura, tipuri de pahare folosite, modalităţi de degustare; **Reguli de asociere a băuturilor cu preparatele servite:** compoziţia preparatelor, locul în meniu, preferinţele consumatorilor, obiceiuri şi tradiţii de consum, tipul şi durata mesei.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)**
  - ✓ Dotările specifice sălilor de clasă;
  - ✓ Literatură de specialitate şi documente specifice: buletine de analiză, fişe tehnologice, albume şi cataloage, reviste de specialitate etc;
  - ✓ Aparatură multimedia: computere, multifucnționale, videoproiector;
  - ✓ Resurse digitale și suporturi educaționale;
  - ✓ Reţetare, fişe de documentare;
  - ✓ Aparatură pentru multiplicarea fişelor de lucru, de evaluare şi a altor materiale necesare activităţii la clasă;
  - ✓ Materii prime de origine vegetală, materii prime de origine animală, băuturi nealcoolice şi alcoolice;
  - ✓ Vase, ustensile, utilaje şi echipamente specifice bucătăriilor şi laboratoarelor de patiserie şi cofetărie;
  - ✓ Alte tipuri de dotări, identificate de cadrele didactice ca fiind necesare pentru activităţile planificate.

- ## Sugestii metodologice

Conținuturile modulului **„Sortimentul de preparate și băuturi”** trebuie abordate într-o manieră integrată, adaptată particularităților și nivelului inițial de pregătire al elevilor. Numărul de ore alocat fiecărei teme poate fi ajustat de cadrele didactice, în funcție de dificultatea subiectelor, nivelul de cunoștințe prealabile al elevilor, complexitatea materialului didactic și ritmul de învățare al colectivului.

Structura modulului este flexibilă, permițând includerea permanentă a unor noi resurse și mijloace educaționale, inclusiv digitale. Pentru atingerea rezultatelor învățării, activitățile practice se recomandă a fi desfășurate în laboratoare și cabinete de specialitate, precum și în ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau la operatorul economic, dotate conform standardelor prevăzute.

Se recomandă o abordare centrată pe elev, prin activități de învățare variate, adaptate stilurilor individuale de învățare și nevoilor elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Acestea vizează aplicarea metodelor active care dezvoltă competențele cognitive și practice, alternarea activităților individuale cu cele de grup, utilizarea modelelor concrete și a exemplelor practice, integrarea instrumentelor digitale (Google Classroom, Microsoft Teams) și dezvoltarea capacității de informare și autoinstruire continuă.

În cadrul activităților de instruire practică, desfășurate preferabil în ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, se recomandă să fie abordate ca activități de învățare:

- ✓ Calcularea cantităților de materii prime pentru diferite porții.
- ✓ Cântărirea și măsurarea volumetrică a materiilor prime.
- ✓ Prepararea sosurilor reci și calde, a fondurilor și panadelor.
- ✓ Prepararea aluaturilor: dospit, fraged, opărit, foietaj.
- ✓ Realizarea semipreparatelor de cofetărie: creme, blaturi, baroturi.
- ✓ Prepararea gustărilor reci și calde, supelor și ciorbelor.
- ✓ Prepararea preparatelor din legume, carne și pește.
- ✓ Realizarea dulciurilor simple, prăjiturilor și torturilor.
- ✓ Montarea și decorarea preparatelor și produselor de cofetărie.
- ✓ Evaluarea organoleptică a preparatelor și semipreparatelor.
- ✓ Analiza organoleptică și degustarea băuturilor.
- ✓ Asocierea preparatelor cu băuturile corespunzătoare.
- ✓ Respectarea normelor de igienă și securitate în bucătărie.
- ✓ Organizarea corectă a spațiului de lucru și a ustensilelor.
- ✓ Realizarea unui meniu complet și documentarea procesului într-un portofoliu digital.

Competenţele cheie integrate in modulul **„Sortimentul de preparate şi băuturi”** sunt din categoria:

- **Competenţe sociale şi civice:**
- **Competențe de sensibilizare la cultură şi de expresie culturală:**

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi, cât mai variate care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

Utilizarea unor strategii didactice personalizate are scopul de a facilita incluziunea și de a dezvolta elevului abilități, deprinderi și priceperi care să îi modifice comportamentul, în procesul de integrare a elevilor cu CES în învățământul de masă.

Exemple de metode moderne de învăţare adaptate modulului „Sortimentul de preparate și băuturi”:

Metode de învățare colaborativă și cooperativă

- **Învățarea prin cooperare** – elevii lucrează în echipe pentru prepararea unui meniu, împărțind sarcinile (dozare, prelucrare termică, asezonare, decorare).
- **Schimbă perechea** – schimbarea colegilor pentru evaluarea reciprocă a preparatelor și compararea tehnicilor de preparare.
- **Think-Pair-Share** – discuții în perechi despre remedierea defectelor, apoi prezentarea concluziilor grupului.
- **Peer Teaching** (Predarea colegială) – un elev explică și demonstrează modul corect de dozare sau montare unui alt grup.
- **Cafeneaua** – discuții ghidate în grupuri mici despre tehnici de remediere a defectelor.

- **Brainstorming** – metodă de generare a ideilor pentru identificarea unor noi asocieri de preparate și băuturi sau pentru găsirea unor soluții la problemele apărute în procesul de preparare.

Metode de evaluare și feedback

- **Cine știe câștigă”** – utilizarea unor quiz-uri rapide privind sortimentele de preparate, procedurile de lucru sau regulile de igienă.
- **Autoevaluarea și interevaluarea –** evaluarea propriei activități și a activității colegilor, pe baza unor criterii profesionale stabilite.
- **Turul galeriei –** prezentarea preparatelor sau a meniurilor pe panouri ori în format digital, urmată de oferirea de feedback din partea colegilor.
- **Cubul –** utilizarea unui cub cu fețe care indică aspectele supuse evaluării (gust, textură, culoare, montare, respectarea normelor de igienă).
- **Pălăriile gânditoare –** analizarea preparatelor din perspective diferite: tehnică, estetică, nutritivă și a siguranței alimentare.
- **Impulsul fotografic** – fotografierea preparatelor în vederea realizării unei evaluări vizuale obiective

Metode vizuale și conceptuale

- **Harta minții / Concept Mapping –** realizarea unui mind map pentru clasificarea semipreparatelor, aluaturilor sau băuturilor.
- **Metoda diagramelor Ve**nn **–** compararea tipurilor de aluaturi sau sosuri, evidențiind asemănările și diferențele.
- **Harta scenariilor de viitor –** planificarea meniurilor și asocierilor de băuturi în contexte diferite.
- **Jurnal cu dublă intrare –** notarea realizărilor și a posibilelor îmbunătățiri.

Metode bazate pe proiecte și probleme

- **Metoda proiectului –** realizarea unui meniu complet, planificarea cantităților, montare și decorare.
- **Studiul de caz –** analiza problemelor practice (ex.: defecte ale unui aluat sau sos) și identificarea soluțiilor.
- **Învățarea prin probleme (PBL) –** rezolvarea problemelor de dozare, calcul cantități, corectarea preparatelor.
- **Metoda bulgărelui de zăpadă / Piramida –** realizarea sarcinilor complexe pornind de la sarcini simple.
- **Metoda puzzle –** asamblarea corectă a unei rețete sau proceduri primite în părți.

Metode digitale și tehnologice

- **Quiz-uri interactive (Kahoot!, Google Forms) –** verificarea cunoștințelor despre sortimente și proceduri.
- **Portofoliu digital / e-portofoliu –** documentarea preparatelor, fotografiilor, rețetelor, evaluărilor organoleptice.
- **Flipped Classroom / Flipped Lab –** vizionarea de videoclipuri și aplicarea tehnicilor în laborator.
- **Microlearning –** sesiuni scurte online despre tehnici de prelucrare termică, asezonare sau decorare.

Metode de gândire creativă și generare de idei

- **Metoda Starbusting –** generarea de idei pentru îmbunătățirea gustului, aspectului și asocierea cu băuturi.
- **Jocuri didactice personalizate –** ex. carduri cu ingrediente, proceduri sau băuturi, pentru asociere corectă.
- **Metoda KWL –** Știu / Vreau să știu / Am învățat – planificarea obiectivelor de învățare și reflecția asupra progresului.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este metoda Ştiu / vreau să ştiu / am învăţat.

Tema: Determinarea valorii nutritive și energetice a semipreparatelor, preparatelor culinare, produselor de cofetărie – patiserie și băuturilor

Tip de activitate: de laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.7. Descrierea elementelor care caracterizează valoarea nutritivă a semipreparatelor culinare și de cofetărie-patiserie și a produselor cu grad redus de complexitate	7.2.5. Realizarea analizei calitative a semipreparatelor culinare și de cofetărie–patiserie și a produselor cu grad redus de complexitate 7.2.6. Determinarea valorii nutritive a semipreparatelor culinare și de cofetărie–patiserie și a produselor cu grad redus de complexitate	7.3.3. Asumarea responsabilă a interpretării valorii nutritive și a indicilor de calitate pentru diferite semipreparate culinare și de cofetărie–patiserie și produse cu grad redus de complexitate

Activitate realizată prin metoda **Ştiu/Vreau să ştiu/Am învăţat**

Scurtă descriere a metodei:

Această tehnică porneşte de la premisa că informaţia anterioară a elevului trebuie luată în considerare atunci când se predau noi informaţii.

Obiective:

- ✓ Citirea responsabilă a unei rețete
- ✓ Efectuarea calculelor simple pentru determinarea cantităților de materii prime utilizate în rețete, ținând cont de pierderile înregistrate în procesul tehnologic
- ✓ Determinarea valorii nutritive și energetice a produselor alimentare cu grad redus de complexitate
- ✓ Identificarea propriilor nelămuriri generate de solicitările din fișele de lucru
- ✓ Comunicarea optimă cu colegii și profesorul în vederea rezolvării sarcinilor din fișele de lucru

Mod de organizare a activității/a clasei: individual și pe grupe/perechi

Resurse materiale:

- ✓ Dotări specifice laboratorului tehnologic de alimentație publică
- ✓ Aparatură pentru multiplicarea fișelor de documentare / lucru
- ✓ Aparatură multimedia: computer, videoproiector
- ✓ Rețetare
- ✓ Fișe de documentare
- ✓ Fișe de lucru
- ✓ Foi pentru realizarea calculelor

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

- Etape de lucru:

✓ Prezentarea temei activităţii

✓ Împărţirea colectivului de elevi în grupe:

- cadrul didactic împarte clasa pe grupe/perechi, cerându-le elevilor să întocmească o listă cu tot ceea ce ştiu despre tema dată;

✓ Împărţirea fişelor-suport:

- elevii primesc fişe pe care este prezentat un tabel:

Cunoștințe necesare	Știu	Vreau să știu	Am invăţat
Calcularea pierderilor de materii prime în procesul tehnologic, atunci când se cunosc valorile procentuale ale acestora			
Calcularea cantităţilor nete de materii prime din rețetele preparatelor alimentare			
Substanțele nutritive din alimente cu rol energetic			
Coeficienții calorici ai substanțelor nutritive cu rol energetic			
Formula de calcul a valorii nutritive			
Unitatea de măsură a valorii energetice			

✓ Completarea coloanelor „Știu” şi „Vreau să ştiu” de pe fişele-suport:

- ➢ în coloana „Știu” elevii notează informaţiile pe care grupele/perechile le consideră cunoscute. Acest lucru presupune realizarea unui brainstorming în ceea ce priveşte cunoştinţele pe care elevii deja le posedă în legătură cu subiectul pus în discuţie. Tot în această etapă are loc o activitate de categorizare. Solicitându-i pe elevi să identifice lucrurile pe care le ştiu, îi ajutăm să-şi îndrepte atenţia şi asupra acelor lucruri pe care nu le ştiu.
- ➢ în coloana „Vreau să știu” elevii vor nota întrebările care apar în legătură cu tema abordată. Aceste întrebări au un rol semnificativ în orientarea şi personalizarea lecturii. În această etapă se poate implica şi cadrul didactic.

✓ Lectura individuală a textului:

- elevii vor citi individual textul din fișele de documentare și fișele de lucru

✓ Completarea coloanei „Am învăţat” de pe fişele-suport:

- în a treia coloană se trec răspunsurile găsite în text la întrebările formulate anterior;
- elevii vor bifa acele întrebări care şi-au găsit răspunsul în urma lecturii textului.

✓ Compararea cunoştinţelor anterioare cu întrebările si răspunsurile primite

✓ Etapa discuţiilor finale şi a concluziilor.

FIȘĂ DE LUCRU
individuală

Anul de studiu – clasa a X-a

Domeniul de pregătire profesională: Turism și alimentație

Domeniul de pregătire generală: Alimentație

Modulul 3: Sortimentul de preparate și băuturi

În tabelul de mai jos se află reţeta preparatului **Salată de ardei copţi**, dată pentru **10** porţii.

1. Precizaţi **unitatea de măsură** a valorii energetice
2. Precizaţi **formula de calcul a valorii energetice**
3. Calculaţi **pierderile** de materii prime
4. Calculaţi **cantităţile nete** de materii prime conform formulei din tabelul de mai jos
5. Calculaţi **cantitatea totală** de proteine
6. Calculaţi **cantitatea totală** de lipide
7. Calculaţi **cantitatea totală** de glucide
8. Calculaţi **valoarea energetică pentru 10 porţii** de Salată de ardei copţi
9. Calculaţi **valoarea energetică a unei porţii** de Salată de ardei copţi

Materii prime	**U/M**	**Cantitate brută pentru 10 porţii C_b**	**Pierderi tehnologice P_t**		**Cantitate netă C_n**	**Proteine**		**Lipide**		**Glucide**	
			%	**Calculat**	**$C_n=C_b-P_t$**	**%**	**Calculat**	**%**	**Calculat**	**%**	**Calculat**
Ardei	g	2000	45			1,1		0,2		2,5	
Ulei	g	150	0			0		100		0	
Oţet 9^0	g	100	0			0		0		0	
Sare	g	50	0			0		0		0	
					Total	x		x		x	

- Rezolvare:

Materii prime	**U/M**	**Cantitate brută pentru 10 porţii C_b**	**Pierderi tehnologice P_t**		**Cantitate netă C_n**	**Proteine**		**Lipide**		**Glucide**	
			%	**Calculat**	**$C_n=C_b-P_t$**	**%**	**Calculat**	**%**	**Calculat**	**%**	**Calculat**
Ardei	g	2000	45	900	1100	1,1	12,1	0,2	2,2	2,5	27,5
Ulei	g	150	0	0	150	0	0	100	150	0	0
Oţet 9^0	g	100	0	0	100	0	0	0	0	0	0
Sare	g	50	0	0	50	0	0	0	0	0	0
					Total	x	12,1	x	152,2	x	27,5

VE = 4,1xP+9,3xL+4,1xG=4,1x12,1+9,3x152,2+4,1x27,5=1577,82 kcal/10 porţii.

VE/porţie=157,782 kcal

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă o componentă esențială și continuă a actului didactic, prin care se monitorizează, se verifică și se apreciază nivelul de dobândire a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor specifice modulului „Sortimentul de preparate și băuturi”, în concordanță cu rezultatele învățării prevăzute în Standardele de Pregătire Profesională.

Evaluarea nu se limitează la acordarea unei note finale, ci este un proces complex, integrat predării și învățării, care oferă feedback permanent asupra progresului elevilor, permite identificarea dificultăților întâmpinate și fundamentează deciziile didactice necesare reglării și optimizării activităților instructiv-educative.

Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeași perioadă de timp.

În funcție de momentul aplicării, strategiile utilizate (metode, instrumente, tehnici) și tipul competențelor vizate, evaluarea rezultatelor învățării în cadrul modulului se realizează sub următoarele forme: **evaluare inițială, evaluare continuă (formativă) și evaluare finală (sumativă)**.

❖ **Evaluarea inițială (predictivă)**

Evaluarea inițială se realizează la începutul modulului „Sortimentul de preparate și băuturi” și are ca scop identificarea nivelului de pregătire al elevilor în raport cu noțiunile de bază privind semipreparatele culinare, preparatele culinare, produsele de patiserie-cofetărie și băuturile, precum și cu normele de igienă și securitate a muncii. Aceasta permite diagnosticarea lacunelor și a reprezentărilor incomplete și oferă profesorului reperele necesare adaptării demersului didactic.

Metode și instrumente recomandate:

✓ **Metode tradiționale:**

Probele orale – conversație dirijată, întrebări și răspunsuri privind experiența practică anterioară și cunoștințele de bază despre preparate și băuturi;

Probele scrise – teste scurte, chestionare cu itemi obiectivi (grilă, asociere, adevărat/fals) referitoare la clasificarea preparatelor, ustensilele de lucru și regulile de igienă, teste de tip rezolvare de probleme / exerciții de calcul al cantităților de materii prime

✓ **Metode moderne (alternative):**

Harta conceptuală (Mind Map) – realizată pornind de la concepte precum „Semipreparate culinare”, „Preparate culinare”, „Produse de patiserie-cofetărie”, „Băuturi”;

Întrebări-fulger – pentru verificarea rapidă a cunoștințelor elementare, fișe cu întrebări rapide, chestionare digitale (Google Forms, Kahoot!) pentru răspuns instant, fișe de notare a răspunsurilor pentru evidențierea nivelului de cunoștințe

Observarea sistematică – evaluarea implicării și modului de exprimare a elevilor în activitățile introductive, grile de observație privind implicarea, atenția și participarea în activități, fișe pentru evaluarea competențelor practice;

Adaptări CES: timp suplimentar pentru răspuns, itemi simplificați, suport vizual, explicații pas cu pas.

❖ **Evaluarea continuă (formativă)**

Evaluarea continuă se desfășoară pe parcursul întregului modul și are rolul de a monitoriza progresul elevilor în formarea competențelor specifice: dozarea materiilor prime, aplicarea proceselor tehnologice, realizarea și finisarea preparatelor și băuturilor, respectarea normelor de igienă și securitate a muncii, precum și manifestarea unui comportament profesional adecvat.

Metode și instrumente recomandate:

✓ **Metode tradiționale:**

Probele orale – verificarea înțelegerii etapelor tehnologice și a terminologiei de specialitate;

Probele scrise – teste formative, fișe de evaluare, exerciții de calcul al cantităților de materii prime;

Probele practice – lucrări de laborator și activități aplicative (obținerea de semipreparate, preparate culinare și produse de patiserie-cofetărie cu grad redus de complexitate, degustarea și asocierea băuturilor cu preparatele).

✓ **Metode moderne (alternative):**

Observarea sistematică a activității – pe baza unor fișe de observație, urmărind respectarea rețetelor,a procedurilor tehnologice, liste de verificare a normelor de igienă și securitate, fișe de monitorizare a organizării locului de muncă.

Portofoliul (fizic sau digital) – care include fișe tehnologicede elev, fotografii ale preparatelor și băuturilor realizate, evaluări organoleptice documentate, reflecții personale / jurnal de progres, e-portofoliu pe platforme digitale (Moodle, Google Classroom, Padlet)

Proiectul – (individual sau de grup) care poate cuprinde: realizarea unui meniu simplu și asocierea cu băuturi corespunzătoare, lista de verificare a etapelor proiectului, fișe de autoevaluare și interevaluare pentru fiecare membru, prezentare finală (PowerPoint, poster, raport scris), documentarea meniului realizat (descrierea preparatelor și a băuturilor)

Investigația – fișe de analiză a calității preparatelor și băuturilor, tabele de evaluare a valorii nutritive și energetice, fișe de comparare între produse similare;

Autoevaluarea și interevaluarea – Fișe de autoevaluare pe competențe specifice (dozare, preparare, prezentare, igienă), fișe de interevaluare a colegilor, chestionare de reflecție asupra performanței proprii

Quiz-uri interactive – utilizând platforme digitale:

Kahoot! – teste interactive cu feedback instant

Google Forms – teste cu itemi obiectivi și subiectivi

Wayground / Quizlet – exerciții digitale pentru consolidarea cunoștințelor

Poll Everywhere – întrebări rapide și sondaje formative

Simulări digitale – aplicații de tip „gamification” pentru aplicarea cunoștințelor

Adaptări CES: activități în grupuri mici, repetiții suplimentare, materiale vizuale și suport pentru consolidare, mentorat individual.

❖ **Evaluarea finală (sumativă)**

Evaluarea finală se realizează la încheierea modulului „Sortimentul de preparate și băuturi” și are ca scop verificarea gradului de atingere a rezultatelor învățării, prin evaluarea integrată a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor dobândite de elevi.

Metode și instrumente recomandate:

✓ **Metode tradiționale:**

Probe scrise complexe – teste docimologice cu: itemi cu alegere multiplă, itemi alegere dual, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate sau itemi de tip rezolvare de probleme;cu itemi variați privind sortimentele de preparate și băuturi, criteriile de calitate și normele specifice;

Probe practice – realizarea unui preparat culinar sau a unui produs de patiserie-cofetărie cu grad redus de complexitate și asocierea acestuia cu o băutură corespunzătoare, Jurnal de evaluare a prezentării și degustării preparatelor și băuturilor, fișe de evaluare organoleptică (gust, aspect, textură, culoare, aromă), fișe de autoevaluare pentru elev, completate după realizarea probei practice

✓ **Metode moderne (alternative):**

Portofoliul / e-portofoliul – sinteză a progresului elevului pe parcursul modulului: colecție de fișe tehnologice completate de elev, fotografii ale preparatelor și băuturilor realizate, evaluări organoleptice documentate, reflecții personale și note privind progresul individual, e-portofoliu digital (Google Classroom, Moodle, Padlet) pentru stocarea și partajarea materialelor.

Evaluarea bazată pe simulare – aplicarea competențelor în situații apropiate de realitatea profesională: Fise de evaluare a competențelor practice în scenarii simulate (preparare, prezentare, degustare), Liste de verificare a aplicării procedurilor tehnologice, Chestionare de feedback completate de profesor și colegi ;

Proiectul – elaborarea și prezentarea unui meniu final, fișe de planificare și organizare a proiectului raport scris / prezentare multimedia a meniului final, lista de verificare a realizării corecte a preparatelor și băuturilor incluse în meniu, fișe de autoevaluare și interevaluare a elevilor

Investigația: Fișe de analiză a calității preparatelor și băuturilor, tabele de evaluare a valorii nutritive și energetice, rapoarte scrise pe baza observațiilor;

Quiz-uri interactive: Kahoot!, Quizlet sau Socrative pentru verificarea rapidă a cunoștințelor, Chestionare digitale cu feedback instant, sondaje formative pentru autoevaluarea cunoștințelor la finalul modulului

Adaptări CES: prelungirea timpului pentru probe practice, utilizarea echipamentelor adaptate, evaluarea progresului individual.

Principii generale de evaluare în cadrul modulului

✓ **Integrarea evaluării în activități**

Evaluarea rezultatelor învățării și a competențelor cheie se realizează **atât în mod integrat**, în situații care implică agregarea acestora în unitățile de învățare, **cât și separat**, atunci când competențele pot fi individualizate în contexte profesionale specifice (preparare, prezentare, servire).

✓ **Diversitatea și complementaritatea metodelor**

Evaluarea combină **metode tradiționale, alternative și digitale**, pentru a asigura o apreciere obiectivă și completă a progresului elevilor, reflectând atât cunoștințele, cât și abilitățile și atitudinile dobândite.

✓ **Corelarea cu standardele și contextul profesional**

Evaluarea este **direct raportată la Standardele de Pregătire Profesională** și la cerințele reale ale activităților din domeniul alimentației publice, garantând relevanța competențelor dezvoltate.

✓ **Orientarea spre formarea competențelor și atitudinilor profesionale**

Evaluarea contribuie nu doar la măsurarea progresului, ci și la **consolidarea competențelor profesionale**, dezvoltarea gândirii critice, responsabilității și comportamentului adecvat în domeniul gastronomic și al serviciilor de alimentație publică.

✓ **Feedback continuu și reglaj al învățării**

Evaluarea oferă **feedback constant elevilor și profesorilor**, permițând ajustarea procesului de învățare și optimizarea activităților practice și teoretice pentru atingerea rezultatelor învățării propuse.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.1. Prezentarea modalităţilor de stabilire a necesarul de materii prime conform reţetarelor specifice de bucătărie, patiserie, cofetărie;	7.2.1. Efectuarea calculelor matematice simple pentru dozarea materiilor prime; 7.2.2. Stabilirea necesarului de materii prime, în funcţie de numărul porţiilor;	7.3.1. Implicarea responsabilă în utilizarea echipamentelor pentru dozarea materiilor prime conform reţetelor de obţinere a diferitelor preparate, sub supravegherea, în condiţii de igienă şi siguranţă.

Activitate: Autoevaluează-ți activitatea raportându-te la aceleași criterii utilizate de profesor în evaluare. Bifează nivelul care reflectă cel mai bine modul în care ai realizat fiecare cerință.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE A ELEVULUI

Modul: Sortimentul de preparate și băuturi
Activitate: Calculul necesarului de materii prime pentru 1 porție/ 3 porții de preparat *Tăiței din cartofi*
Numele și prenumele elevului: .....
Clasa: .....
Data: .....
Corelarea criteriilor de evaluare:

1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru – 20%		
Criterii din fișa profesorului	**Indicatori**	**Autoevaluare**
Analizarea rețetei pentru calculul necesarului de materii prime (25%)	Am citit atent rețeta și am înțeles datele inițiale	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Alegerea metodelor adecvate de calcul (45%)	Am ales corect modul de calcul pentru determinarea cantităților	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Respectarea regulilor de calcul simplu (30%)	Am respectat regulile matematice de bază	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
2. Realizarea sarcinii de lucru – 60%		
Calcularea necesarului de materii prime pentru 1 porții (40%)	Am calculat corect cantitățile pentru o porție	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Calcularea necesarului de materii prime pentru 3 porții (40%)	Am calculat corect cantitățile pentru 3 porții	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Folosirea corectă a datelor din fișa de lucru (20%)	Am utilizat corect toate datele oferite	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
3. **Prezentarea și promovarea sarcinii -20%**		
Întocmirea corectă a fișei de lucru (40%)	Am completat corect și lizibil fișa	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Utilizarea termenilor de specialitate (30%)	Am folosit corect terminologia de specialitate	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu
Evidențierea datelor conform cerințelor (30%)	Am evidențiat clar rezultatele obținute	☐ Da ☐ Parțial ☐ Nu

Reflecția elevului (corelată cu evaluarea profesorului)

Aspecte realizate corect:
.....
Aspecte care necesită îmbunătățire:
.....
Măsuri pentru îmbunătățirea performanței la activități similare:
.....,.....
Autoapreciere finală
Consider că nivelul meu de realizare a fost:
☐ Foarte bine
☐ Bine
☐ Satisfăcător
☐ Nesatisfăcător
Semnătura elevului: .....…

1. FIŞĂ DE EVALUARE PRACTICĂ

Tip evaluare: continuă / finală
Formă: evaluare practică

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.3. Clasificarea semipreparatelor culinare, de patiserie-cofetărie şi a produselor cu grad redus de complexitate, 7.1.4. Descrierea proceselor tehnologice de obţinere a semipreparatelor şi a produselor cu grad redus de complexitate; 7.1.5. Prezentarea normelor de siguranţă şi securitatea muncii şi de igienă în bucătărie și laboratoarele de patiserie și cofetărie;	7.2.4. Efectuarea operaţiilor tehnologice de obţinere a semipreparatelor culinare şi de patiserie-cofetărie şi a produselor cu grad redus de complexitate cu respectarea normelor de igienă, de siguranţă şi securitatea muncii.	7.3.2. *Respectarea principiilor dezvoltării durabile* la obţinerea semipreparatelor culinare şi de patiserie-cofetărie, a preparatelor culinare, de patiserie-cofetărie cu grad redus de complexitate, în condiţii de igienă, siguranţă şi securitate a muncii.
7.1.6. Caracterizarea indicilor de calitate ai semipreparatelor culinare și de patiserie-cofetărie şi a produselor cu grad redus de complexitate; 7.1.7. Descrierea elementelor care caracterizează valoarea nutritivă a semipreparatelor culinare și de patiserie-cofetărie, a produselor cu grad redus de complexitate;	7.2.5. Realizarea analizei calitative a semipreparatele culinare și de patiserie-cofetărie şi a produselor cu grad redus de complexitate; 7.2.6. Determinarea valorii nutritive a semipreparatelor culinare și de patiserie-cofetărie, a produselor cu grad redus de complexitate;	7.3.3. Asumarea responsabilă a interpretării valorii nutrtive şi a indicilor de calitate pentru diferite semipreparate culinare, de patiserie-cofetărie şi pentru preparatele culinare şi de patiserie-cofetărie cu grad redus de complexitate.
7.1.8. Identificarea obiectelor de inventar necesare aranjării produselor pentru servire; 7.1.9. Descrierea elementelor de decorare şi ornare a preperatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor și a defectelor care pot să apară.	7.2.7. Montarea preparatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor pe/în obiectele de inventar specifice în condiţii de igienă; 7.2.8. Decorarea preparatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor, pentru *prezentarea acestora manifestând creativitate şi simţ estetic*.	7.3.4. *Manifestarea responsabilă a simţului estetic şi creativ* în pregătirea, pentru servire, a preparatelor culinare, a produselor de cofetărie-patiserie şi a băuturilor, cu respectare regulilor de montare, decorare, ornare și a modalităţilor de remediere a defectelor.

Activitate: Aplicarea procesului tehnologic pentru semipreparate culinare / preparate de patiserie-cofetărie

Instrumente de evaluare utilizate:

- ✔ fișă de evaluare practică
- ✔ grilă de observație
- ✔ listă de verificare a criteriilor
- ✔ fișă de apreciere a atitudinilor profesionale

Activitate: Aplicarea procesului tehnologic pentru semipreparate culinare / preparate de patiserie-cofetărie

Cerință: Realizați semipreparatul/ preparatul respectând rețeta, aplicând corect operațiile tehnologice, metodele de asezonare și prelucrare termică și asigurând igiena și organizarea locului de muncă.

- **Criterii de realizare şi ponderea acestora**

Nr. crt.	**Criterii de realizare şi ponderea acestora**		**Indicatorii de realizare şi ponderea acestora**		**Punctaj**
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	20%	Analizarea reţetei pentru calculul necesarului de materii prime	25%	5 p
			Alegerea metodelor adecvate de prelucrare	45%	9 p
			Respectarea regulilor de igienă și calcul simplu	30%	6 p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	60%	Aplicarea corectă a operațiilor tehnologice	40%	24 p
			Prelucrare termică și asezonare corectă	40%	24 p
			Folosirea corectă a datelor din fișa de lucru.	20%	12 p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	20%	ÎÎntocmirea corectă a fișei de lucru / prezentarea produsului	40%	8 p
			Utilizarea corectă a termenilor de specialitate	30%	6 p
			Evidențierea corectă a datelor și respectarea cerințelor	30%	6 p
Total				100%	**100 p**

Numele și prenumele elevului: _____
Data: _____

Notă: _____
Observații profesor: _____

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE A ELEVULUI

Activitate: Aplicarea procesului tehnologic pentru semipreparate culinare / preparate de patiserie-cofetărie
Numele și prenumele elevului: _____
Data: _____

Activitate de evaluare:
Autoevaluează-ți activitatea raportându-te la criteriile utilizate de profesor. Bifează nivelul care reflectă cel mai bine modul în care ai realizat fiecare cerință:
A = Am realizat complet
P = Am realizat parțial
N = Nu am realizat

Criterii de realizare și autoevaluare

Nr. crt.	Criterii de realizare	Indicatori de realizare	Autoevaluare (A / P / N)
1.	**Primirea și planificarea sarcinii de lucru – 20%**	Analizarea rețetei și pregătirea materiilor prime	
		Alegerea metodelor adecvate de prelucrare	
		Respectarea regulilor de igienă și calcul simplu	
2.	**Realizarea sarcinii de lucru – 60%**	Aplicarea corectă a operațiilor tehnologice	
		Prelucrare termică și asezonare corectă	
		Folosirea corectă a datelor din fișa de lucru	
3.	**Prezentarea și promovarea sarcinii realizate – 20%**	Întocmirea corectă a fișei de lucru / prezentarea produsului	
		Utilizarea corectă a termenilor de specialitate	
		Evidențierea corectă a datelor și respectarea cerințelor	

Observații personale:

_____

_____

_____

2. GRILĂ DE OBSERVAȚIE

Numele elevului: _____
Activitatea observată: _____
Data: _____

Comportamente observate	Da	Parțial	Nu
Respectă normele de igienă	☐	☐	☐
Utilizează corect echipamentele	☐	☐	☐
Aplică etapele tehnologice	☐	☐	☐
Colaborează cu colegii	☐	☐	☐
Manifestă responsabilitate	☐	☐	☐
Respectă indicațiile profesorului	☐	☐	☐

Concluzii / recomandări:

_____

_____

_____

3. LISTĂ DE VERIFICARE A CRITERIILOR (CHECK-LIST)

Activitatea: _____
Produs realizat: _____
Elev: _____ **Data:** _____

Cerințe	Îndeplinit	Neîndeplinit
Rețeta a fost respectată	☐	☐
Materiile prime au fost dozate corect	☐	☐
Etapele tehnologice au fost parcurse corect	☐	☐
Prelucrarea termică a fost adecvată	☐	☐
Produsul corespunde indicilor de calitate	☐	☐
Normele de igienă au fost respectate	☐	☐
	☐	☐

Rezultat final: ☐ corespunzător ☐ parțial ☐ necorespunzător

4. FIȘĂ DE APRECIERE A ATITUDINILOR PROFESIONALE

Numele elevului: _____
Clasa: _____ **Data:** _____

Atitudini profesionale	Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Nesatisfăcător
Respectarea regulilor de igienă	☐	☐	☐	☐
Responsabilitate în muncă	☐	☐	☐	☐
Interes pentru calitatea produsului	☐	☐	☐	☐
Respectarea normelor de securitate	☐	☐	☐	☐
Colaborarea în echipă	☐	☐	☐	☐
Autocontrol și disciplină	☐	☐	☐	☐

Apreciere generală: _____

Recomandări: _____

• Bibliografie

1. Brumar, Constanţa (2006) – ***A B C – ul bucătarului***, Bucureşti: Ed. Diasfera;
2. Brumar, Constanţa şi colab. (2012) – ***Tehnician în gastronomie, manuale pentru clasele a XI – a și a XII – a***, Bucureşti: Editura CD Press
3. Brumar, Constanţa şi colab. (2012) – ***Organizator banqueting, manuale pentru clasele a XI – a și a XII – a***, Bucureşti: Editura CD Press
4. Brumar, Constanţa şi colab. (2006) – ***Tehnologia Culinară cls. X-XII*****,** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.;
5. Brumar, Constanţa şi colab. (2011) – ***Turism și alimentație, manual pentru clasa a X – a***, Bucureşti: Editura CD Press

6. Brumar, C, Pascali, E., Capotă, V., Petre, M., Şandru, A., Lixandru, F.(2019) – ***Sortimentul de preparate şi băuturi***, Ed. CD Press, Bucureşti
7. Dincă, Cristian şi colab. (2013) – ***Manual pentru calificarea Bucăta***r, Învățământ profesional Domeniul Turism și Alimentație, nivel 2, Bucureşti, Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.;
8. Dincă, Cristian şi colab. (2006) – ***Calificarea profesionala Bucătar, manualul pentru clasa XI an de completare,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
9. Viorica-Bella, DORIN,(2023) -**Sortimentul de preparate și băuturi,** Fișe de lucru. Clasa a X-a , Ed. CD Press, Bucureşti;
10. Florea, Constantin, ş.a. (2004) – ***Manualul directorului de restaurant***, Bucureşti: Editura THR-CG;
11. Lupu, Costică (2009) – ***Strategii didactice interactive,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A;
12. Nicolescu, Radu (1998) – ***Tehnologia restaurantelor***, Bucureşti: Editura Inter-Rebs;
13. Oprea, Crenguța Lăcrimioara (2009) – ***Strategii didactice interactive,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A;
14. Vizireanu, Camelia şi colab. (2006) – ***Gastronomie și gastrotehnie***, Galați: Ed. Fundației Universitare ”Dunărea de Jos”;
15. *** – www.rasfoiesc.com/sanatate/alimentatie/
16. *** – www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca
17. *** https://www.alegetidrumul.ro
18. ***https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_X_an_scolar_2022-2023
19. ***https://www.edu.ro/standarde-de-pregatire-profesională

MODUL IV. Sisteme de servire

• Notă introductivă

Modulul **„Sisteme de servire”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Sisteme de servire”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație, domeniul de pregătire de generală Alimentație** sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 8. Utilizarea sistemelor de servire în restaurație			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
8.1.1.	8.2.1. 8.2.2. 8.2.3.	8.3.1.	**Realizarea mise-en-place-ului** • Obiectele de inventar necesare efectuării mise-en-place-ului. • Operaţiile specifice realizării mise-en-place-ului: aerisirea sălii, ştergerea prafului, fixarea meselor, a moltonului, aducerea feţelor de masă şi aşezarea pe mese, aducerea şi aşezarea pe mese a farfuriilor, tacâmurilor, paharelor, aducerea şi aşezarea pe mese a şervetelor (şerveţelelor) şi a altor obiecte de servire. • Tipuri de mise-en-place: mise-en-place simplu de întâmpinare; mise-en-pace pentru micul dejun; mise-en-place pentru dejun/cina- meniu simplu/semicomplet/complet
8.1.2. 8.1.3. 8.1.4. 8.1.5.	8.2.4. 8.2.5. 8.2.6. 8.2.7.	8.3.2.	**Sisteme de servire** – caracteristici, avantaje şi dezavantaje, criterii de selectare a sistemului: • Sistemul de servire direct (englez) - cu cleştele de pe platou, cu luşul din supieră, la farfurie, la gheridon, cu căruciorul. • Sistemul de servire indirect (francez). • Sisteme de servire speciale: autoservirea; servirea la domiciliu (prin casele de comenzi); roomservice (servirea la cameră); servirea prin intermediul automatelor; servirea prin intermediul roboților; servirea în mijloace de transport (aeriene, navale, terestre).
8.1.6. 8.1.7.	8.2.8 8.2.9	8.3.3.	**Tehnici specifice de debarasare** pentru: farfurii, tacâmuri, pahare, olivieră etc. (în funcţie de meniul comandat). **Etapele şi modalităţile de transport** la oficiu a obiectelor debarasate: pe tavă, pe antebraţul stâng, pe cărucior.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)

- ✓ Dotările specifice sălilor de clasă;
- ✓ Literatură de specialitate şi documente specifice: normative, pliante, ghiduri cu specific de alimentaţie, fişe de lucru şi de documentare etc;
- ✓ Aparatură multimedia: computere conectate la internet, multifuncţionale, videoproiector;
- ✓ Aparatură pentru multiplicarea fişelor de lucru, de evaluare şi a altor materiale necesare activităţii la clasă;
- ✓ Mobilier, echipamente şi obiecte de inventar specifice spaţiilor de servire: mobilier specific şi aparatură specifică, inventarul textil, tăvi, farfurii, platouri, servicii specifice, obiecte de servire din sticlă, tacâmuri, obiecte de decor, etc.;
- ✓ Filme didactice;
- ✓ Alte tipuri de dotări, identificate de cadrele didactice ca fiind necesare pentru activităţile planificate (hârtie flipchart, hârtie xerox, markere, cretă colorată, etc.);
- ✓ Fișe de lucru și fișe de evaluare;
- ✓ Legislaţia privind calitatea produselor şi serviciilor din unităţile de cazare şi alimentaţie;
- ✓ Documentaţie specifică alimentaţiei publice şi unităţilor de cazare.

• Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Sisteme de servire”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului,în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Sisteme de servire”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aceste activități de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competenţele cheie integrate în modulul **„Sisteme de servire**” sunt din categoria:

1. **Competența de a învăța să înveți**
   - organizează activitatea de învățare în vederea realizării sarcinilor practice din laboratorul de alimentație;
   - selectează informații relevante despre sisteme de servire din surse diverse;
   - aplică cunoștințele teoretice în realizarea mise-en-place-ului și a servirii;
   - autoevaluează activitatea și identifică modalități de îmbunătățire;
   - respectă etapele de realizare a unei sarcini practice.
2. **Competențe antreprenoriale**
   - identifică tipuri de unități de alimentație și sisteme de servire utilizate;
   - analizează rolul calității servirii în satisfacția clientului;
   - propune soluții de organizare a servirii în diferite contexte;
   - manifestă responsabilitate și inițiativă în activitățile practice;
   - înțelege importanța comportamentului profesional în relația cu clientul.
3. **Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă**
   - utilizează corect terminologia de specialitate specifică servirii;
   - descrie obiectele de inventar și modul de utilizare a acestora;
   - comunică clar și politicos cu colegii și cu clientul;
   - prezintă oral modul de realizare a mise-en-place-ului;
   - redactează scurte texte (fișe de lucru, referate, rapoarte de activitate).
4. **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie**
   - aplică noțiuni de măsurare și proporție în aranjarea mesei;
   - respectă reguli de igienă și securitate alimentară;
   - utilizează corect obiectele de inventar și echipamentele;
   - stabilește ordinea operațiilor de servire;
   - analizează eficiența modului de organizare a servirii.
5. **Competențe digitale**
   - utilizează resurse digitale pentru documentare;
   - realizează prezentări digitale (PPT, afișe);
   - utilizează platforme educaționale pentru învățare;
   - selectează informații relevante din mediul online;
   - respectă regulile de utilizare responsabilă a tehnologiei.
6. **Competențe sociale și civice**
   - colaborează eficient în echipa de lucru;
   - respectă regulile de lucru din laborator;
   - își asumă roluri în realizarea mise-en-place-ului;
   - manifestă respect față de colegi și clienți;
   - adoptă un comportament profesional și responsabil.

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi cât mai variate, care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

I. Metode bazate pe interacțiunea de grup (învățarea prin cooperare):

1. **Brainstorming-ul (Asaltul de idei):**
   - **Ce presupune:** Generarea unui număr cât mai mare de idei spontane, oricât de neobișnuite, pe o temă dată, într-un timp scurt, fără critică sau judecată inițială.
   - **Scop:** Stimularea creativității și găsirea de soluții inovatoare.

2. **Metoda Pălăriilor Gânditoare (Six Thinking Hats):**
   - **Ce presupune:** Elevii (sau grupurile) preiau pe rând șase roluri, simbolizate de câte o pălărie de culoare diferită, fiecare rol reprezentând un tip de gândire (ex.: Alb - informații obiective; Roșu - emoții/intuiție; Negru - judecată critică/riscuri; Galben - optimism/beneficii; Verde - creativitate/idei noi; Albastru - organizare/control).
   - **Scop:** Analiza completă și structurată a unei probleme/teme din perspective multiple.
3. **Mozaicul (Jigsaw):**
   - **Ce presupune:** Clasa este împărțită în grupe de învățare (grupe de bază). Fiecare membru al grupei de bază studiază o secțiune diferită a materialului și devine "expert" pe acea secțiune, întâlnindu-se apoi cu ceilalți "experți" pe aceeași secțiune (grupe de experți). Ulterior, revin în grupele de bază pentru a-i învăța pe colegi.
   - **Scop:** Învățare prin predare (învățare reciprocă), asumarea responsabilității individuale și de grup, aprofundarea conținutului.
4. **Explozia Stelară (Starbursting):**
   - **Ce presupune:** Pornind de la o idee/temă centrală, se generează cât mai multe întrebări (Cine? Ce? Unde? Când? De ce?) pentru a explora subiectul din toate unghiurile.
   - **Scop:** Dezvoltarea capacității de formulare de întrebări, de explorare și investigare.
5. **Ciorchinele (Cluster):**
   - **Ce presupune:** Elevii scriu un cuvânt-cheie în centrul paginii, apoi notează în jurul acestuia, sub formă de raze sau cercuri, toate ideile sau asociațiile care le vin în minte pe tema respectivă.
   - **Scop:** Organizarea ideilor, stimularea gândirii asociative și evidențierea conexiunilor.

II. Metode bazate pe rezolvarea de probleme și investigație:

1. **Studiul de Caz:**
   - **Ce presupune:** Elevii analizează o situație reală sau ipotetică (cazul), identifică problemele, caută soluții și iau decizii argumentate.
   - **Scop:** Aplicarea cunoștințelor teoretice, dezvoltarea gândirii critice și a capacității de decizie.
2. **Problematizarea:**
   - **Ce presupune:** Crearea unei "situații-problemă" (un conflict cognitiv între cunoștințele vechi și cele noi), care declanșează nevoia de investigare și căutare a soluției.
   - **Scop:** Stimularea curiozității și a efortului propriu de cunoaștere.
3. **Metoda Cubului:**
   - **Ce presupune:** Elevii examinează o temă/un subiect din șase perspective diferite, corespunzătoare celor șase fețe ale unui cub (Descrie, Compară, Asociază, Analizează, Aplică, Argumentează/Evaluează).
   - **Scop:** Explorarea sistematică a subiectului și dezvoltarea abilităților de analiză și sinteză.

III. Metode și Tehnici de Învățare Asistată de Tehnologie:

1. **Instruirea Asistată de Calculator (IAC) și E-learning:**
   - **Ce presupune:** Utilizarea de platforme educaționale (ex: Google Classroom, Moodle), aplicații interactive, simulatoare, jocuri educaționale sau softuri specializate (ex: Kahoot!) în procesul didactic.
   - **Scop:** Individualizarea învățării, acces la resurse multimedia, feedback imediat, dezvoltarea competențelor digitale.
2. **Lecția în regim de Flipped Classroom (Clasa Răsturnată):**
   - **Ce presupune:** Elevii studiază materialul teoretic (ex. videoclipuri, lecturi) acasă, iar timpul din clasă este folosit pentru activități practice, discuții, rezolvare de probleme, proiecte și aplicarea cunoștințelor, sub îndrumarea profesorului.
   - **Scop:** Maximizarea timpului de interacțiune, încurajarea învățării active și aprofundate.

Un exemplu de metoda didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este **”Studiu de caz”**

Descrierea metodei:

Metoda „**Studiul de caz**” presupune analizarea unei situații reale sau ipotetice din domeniul profesional. Elevii identifică probleme, propun soluții și iau decizii argumentate.

Metoda dezvoltă **gândirea critică**, **capacitatea de decizie**, **lucrul în echipă** și aplicarea cunoștințelor teoretice în situații concrete din activitatea de servire.

Exemplificarea metodei *Studiul de caz* in vederea dobândirii următoarelor rezultate ale învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
8.1.1. Prezentarea rolului obiectelor de inventar în structura mise-en-place-ului	8.2.2.Realizarea mise-en-place-ului pe baza unei structuri de meniu comandat.	8.3.1. Implicarea activă în echipele de lucru pentru efectuarea succesiunii operațiilor necesare realizării mise-en-place-ului, pentru diferite situații.

Conținuturile învățării

Mise-en-place-ul în unitățile de alimentație:

- obiecte de inventar (veselă, tacâmuri, pahare, lenjerie de masă);
- rolul obiectelor de inventar;
- succesiunea operațiilor de realizare a mise-en-place-ului;
- adaptarea mise-en-place-ului la meniul comandat

Activitatea: *Realizarea mise-en-place-ului pentru un meniu comandat într-un restaurant*

Obiective

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- descrie rolul obiectelor de inventar în realizarea mise-en-place-ului;
- identifice obiectele de inventar necesare unui meniu comandat;
- realizeze corect mise-en-place-ul pentru situația dată;
- colaboreze eficient în echipă;
- ia decizii argumentate privind organizarea mesei

Mod de organizare a activității

- **Forma de organizare:** pe grupe de 3–4 elevi.
- **Locul desfășurării:** laborator de alimentație / sală de clasă organizată ca restaurant didactic.
- **Strategii de învățare:**
  - metoda studiului de caz;
  - învățare colaborativă;
  - problematizare;
  - exercițiu practic.
- **Resurse materiale**
  - mese de restaurant;
  - fețe de masă, șervete;
  - farfurii (suport, supă, fel principal, desert);
  - tacâmuri complete;
  - pahare (apă, suc);

- meniu tipărit;
- fișe de lucru;
- tablă / proiector.

- **Durata activității:** 50 minute

Mod de desfășurare

Etapa 1 – *Introducerea cazului*
Profesorul prezintă situația:
”Sunteți ospătar în cadrul restaurantului „Select”. La restaurant se primește o rezervare pentru 4 persoane cu următorul meniul comandat:

- *Supă cremă de legume*
- *Friptură de pui cu garnitură*
- *Desert*
- *Apă și suc*

Șeful de sală vă dă sarcina de a realiza mise-en-place-ul pentru meniul comandat.”
Elevii trebuie să stabilească mise-en-place-ul corect și să identifice eventuale probleme**.**

Etapa 2 – *Analiza cazului*
Elevii, organizați pe grupe:

- identifică obiectele de inventar necesare;
- stabilesc rolul fiecărui obiect;
- discută posibile greșeli;
- completează Fișa de lucru.

Profesorul ghidează discuția prin întrebări:

- Ce tacâmuri sunt necesare?
- Ce pahare se folosesc?
- În ce ordine se așază obiectele?

Etapa 3 – *Activitate practică*
Fiecare grup:

- organizează postul de lucru;
- realizează mise-en-place-ul pentru meniul dat;
- respectă succesiunea operațiilor;
- colaborează în echipă.

Profesorul observă și oferă feedback.

Etapa 4 – *Prezentare și argumentare*
Grupele explică:

- ce obiecte au folosit;
- de ce au ales acea aranjare;
- ce probleme au identificat;
- ce soluții propun.

Se realizează comparații între mese.

Etapa 5 – *Concluzii*
Profesorul evidențiază:

- rolul obiectelor de inventar;
- importanța colaborării;
- corectitudinea mise-en-place-ului.

Elevii completează reflecția finală.

FIȘĂ DE LUCRU – studiu de caz

Tema: Realizarea mise-en-place-ului pentru un meniu comandat
Modul: Sisteme de servire
Clasa: a X-a
Data: .....
Date de identificare
Grupa: .....
Nume și prenume elevi: .....

I. Analiza cazului

- Analizați în cadrul grupului de lucru următoarea situație:

”Sunteți ospătar în cadrul restaurantului „Select”. La restaurant se primește o rezervare pentru 4 persoane cu următorul meniul comandat:

- *Supă cremă de legume*
- *Friptură de pui cu garnitură*
- *Desert*
- *Apă și suc*

Șeful de sală vă dă sarcina de a realiza mise-en-place-ul pentru meniul comandat.”

- Pe baza analizei:
  a) completați tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Obiecte de inventar necesare realizării mise-en-place-ului	Poziția ocupată în cadrul mise-en-place-ului	Numărul necesar pentru realizarea mise-en-place-ului
1.			
2.			

b) Enumerați etapele realizării mise-en-place-ului în ordinea realizării lor:……
……

II. Activitate practică
Identificați obiectele de inventar necesare și realizați mise-en-place-ul.

III. Identificarea problemelor
Menționați două greșeli posibile:

1. .....
2. .....

Propuneți soluții:
.....

IV. Reflecție finală
Ce ai învățat despre realizarea mise-en-place-ului?
.....
Cum a funcționat echipa?
.....
Ce ai îmbunătăți data viitoare?
.....

Evaluare
Profesorul oferă feedback pe baza:

- completării fișei (30%);
- realizării practice (40%);
- colaborării în echipă (30%).

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă un proces continuu, esențial pentru monitorizarea progresului și optimizarea procesului de învățare. Principalele funcții ale evaluării sunt de diagnoză și orientare a activității didactice; de stimulare și motivare a elevilor pentru studiu și performanță; de reglaj și autoreglaj a procesului didactic, din partea ambilor actori (profesor, elevi).

Evaluarea, în cadrul modulului **„Sisteme de servire”** determină măsura în care elevii au atins rezultatele învățării stabilite în standardul de pregătire profesională și precizate în curriculum.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

Evaluare inițială (la începutul modulului) – are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înaintea începerii procesului de predare-învățare și se poate realiza prin:

- **Probe orale** (examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă), desfășurate cu ajutorul conversației dirijate / discuției ghidate; a jocurilor didactice /activităților interactive de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
- **Probe scrise** de tipul testelor, lucrărilor de control și alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informații și de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie. Se poate utiliza, de asemenea, realizarea de hărți conceptuale / scheme logice - instrumente folosite pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

Evaluarea continuă (formativă) - realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp. Evaluarea continuă se poate realiza prin:

❖ ***Metode tradiționale:***

- **Teste de evaluare formativă** (scurte, aplicate la intervale de timp stabilite);
- **Fișe de evaluare / exerciții aplicative;**
- **Evaluare** prin **probe practice** în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică.

❖ ***Metode complementare (alternative)***

- **Observarea sistematică;**
- **Portofoliul;**
- **Referatul**
- **Proiectul;**
- **Autoevaluarea;**
- **Studiul de caz;**
- **Observare sistematică** a modului de completare a unei **hărți conceptuale.**

Evaluarea finală cunoscută și sub numele de evaluare sumativă, se realizează printr-o varietate de metode, atât tradiționale, cât și complementare şi digitale. Scopul principal este de a verifica nivelul cunoștințelor, abilităților și atitudinilor acumulate de elevi la sfârșitul procesului de predare - învăţare.

Evaluarea formativă poate fi realizată prin:

❖ ***Metode și instrumente tradiționale:***

- **Probele scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;**
- **Probele orale;**
- **Probele practice.**

❖ ***Metode complementare (alternative)***

- **Proiectul –** elevii lucrează individual sau în grup la o temă complexă, pe o perioadă mai lungă, iar la final prezintă un produs finit;
- **Portofoliul –** reprezintă o colecție de lucrări, fișe de lucru, proiecte și alte materiale realizate de elev pe parcursul unui modul sau an școlar. Acesta reflectă progresul și evoluția elevului.

- **Referatul** – este o metodă cu caracter formativ, care permite evaluarea cunoştinţelor şi capacităţilor elevilor într-un mod aprofundat, dincolo de metodele tradiţionale. Aceasta implică documentarea, structurarea şi prezentarea originală a unor informaţii pe o temă dată, dezvoltând gândirea critică şi creativitatea.
- **Investigaţia –** este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect şi să formuleze un răspuns sau o soluţie, adunând informaţii şi resurse.
- **Autoevaluarea –** elevii îşi analizează şi îşi evaluează propriile rezultate, dezvoltându-şi gândirea critică şi asumarea responsabilităţii pentru propria învăţare.
- **Observarea sistematică a comportamentului şi activităţii elevilor –** profesorul urmăreşte şi înregistrează progresele şi dificultăţile elevilor pe parcursul activităţilor didactice.

❖ ***Metode şi instrumente digitale de evaluare***

- **Teste şi chestionare online –** cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcţiilor de testare din sistemele de management al învăţării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
- **Teste interactive –** folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet şi Socrative.
- **Portofolii digitale (e-portofolii) -** acestea permit elevilor să adune şi să organizeze într-un spaţiu virtual o colecţie de lucrări, proiecte şi reflecţii.
- **Evaluări bazate pe simulări -** elevii îşi aplică cunoştinţele şi abilităţile în scenarii practice şi interactive.
- **Evaluare formativă în timp real –** folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative.

Rezultatele învăţării/ competenţele cheie dobândite se evaluează **integrat** în situaţiile în care s-a realizat agregarea acestora în unităţile respective şi **separat** în situaţiile în care pot fi individualizate în contextul profesional.

Exemplificarea evaluării următoarelor rezultate ale învăţării şi competenţe cheie:

Rezultate ale învăţării

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
8.1.2. Prezentarea sistemelor de servire şi a criteriilor de alegere a acestora. **8.1.5.** Descrierea sistemelor de servire speciale	**8.2.6.** Alegerea tehnicilor de servire adaptate sistemelor de servire speciale	**8.3.2.** Manifestarea atitudinii proactive şi a *spiritului de echipă* în efectuarea operaţiilor specifice de servire a consumatorilor prin adaptarea tehnicilor de servire la condiţii şi situaţii particulare din unităţile de alimentaţie, cu respectarea regulilor de igienă, siguranţă şi securitate în muncă.

Competenţe cheie

- Competenţa de a învăţa să înveţi
- Competenţe de comunicare în limba română şi în limba maternă
- Competenţe digitale de utilizare a tehnologiei informaţiei ca instrument de învăţare şi cunoaştere

Activitate: ***Evaluare sumativă prin realizarea şi prezentarea unui referat cu tema „Servirea prin intermediul automatelor şi roboţilor”***

Evaluarea vizează următoarele:

Cunoştinţe

- Să prezinte caracteristicile servirii prin intermediul automatelor şi roboţilor, utilizând corect terminologia de specialitate.

- Să identifice avantajele și dezavantajele sistemelor de servire automatizate și robotizate în unitățile de alimentație.

Abilități

- Să selecteze și să organizeze informații relevante din surse diferite pentru realizarea unui referat structurat.
- Să elaboreze o prezentare PowerPoint de 10 slide-uri care sintetizează informațiile din referat.
- Să susțină oral prezentarea, utilizând un limbaj adecvat domeniului și respectând structura și timpul alocat.
- Să utilizeze instrumente digitale pentru redactarea și prezentarea informațiilor.

Atitudini

- Să manifeste interes pentru utilizarea tehnologiilor moderne în domeniul ospitalității.
- Să respecte cerințele sarcinii, termenele de predare și regulile de lucru.
- Să participe activ la prezentări și să formuleze opinii argumentate privind utilizarea sistemelor automatizate în servire.

Enunțul temei:

I. Realizați un referat cu tema „Servirea prin intermediul automatelor și roboților”. Referatul va avea 3-4 pagini și va respecta următoarea structură:

1. Introducere: Evoluția de-a lungul timpului

2. Cuprins:
- Echipamente necesare
- Descrierea servirii prin intermediul automatelor și roboților
- Avantaje și dezavantaje
- Tipuri de unități/contexte în care se utilizează
- Tipuri de preparate/băuturi servite prin automate și roboți
- Impactul actual pe glob

3. Concluzii personale

4. Bibliografie

II. Realizați o prezentare PowerPoint de 10-12 slide-uri care să sintetizeze referatul, respectând structura acestuia. Prezentarea va fi susținută oral (5–6 minute).

Criterii și indicatori de realizare

Nr. crt.	**Criterii de realizare şi ponderea acestora**		**Indicatorii de realizare şi ponderea acestora**		**Punctaj**
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	25%	Identificarea aspectelor specifice cerinței	20%	5 p
			Selectarea surselor de informare	40%	10 p
			Planificarea lucrării	20%	5 p
			Respectarea termenelor	20%	5 p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Respectarea structurii stabilite	10%	5 p
			Consistența și corectitudinea informațiilor	40%	20 p
			Utilizarea termenilor de specialitate	10%	5 p
			Realizarea prezentării și organizarea vizuală	30%	15 p
			Corectitudinea și claritatea exprimării	10%	5 p
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	25%	Claritatea prezentării materialului realizat	40%	10 p
			Coerența prezentării	20%	5 p
			Respectarea timpului stabilit	20%	5 p
			Atitudine și implicare în prezentarea sarcinii	20%	5 p
TOTAL PUNCTAJ				**100%**	**100 p**

Descriptori de performanță

Nr. crt	*Indicatori*		*Descriptori de performanță*			
			Foarte bine	***Bine***	***Satisfăcător***	***Insuficient***
I. Primirea și planificarea sarcinii (25 p)						
1.	Înțelegerea cerinței	5 p	*Înțelege integral sarcina și cerințele (5p)*	*Înțelege majoritatea cerințelor (4p)*	*Înțelege parțial (3p)*	*Nu înțelege sarcina (0p)*
2.	Selectarea surselor	10 p	*Surse variate și relevante (10p)*	*Surse suficiente (8p)*	*Puține surse (6p)*	*Nu utilizează surse (0p)*
3.	Planificarea lucrării	5 p	*Plan clar și logic (5p)*	*Plan parțial (4p)*	*Plan superficial (3p)*	*Fără plan (0p)*
4.	Respectarea termenelor	5 p	*Predare la timp (5p)*	*Întârziere mică (4p)*	*Întârziere mare (3p)*	*Nu predă (0p)*
II. Realizarea sarcinii (50 p)						
1.	Respectarea structurii	5 p	*Respectată integral (5p)*	*Aproape respectată (4p)*	*Parțial respectată (3p)*	*Nerespectată (0p)*
2.	Consistența și corectitudinea informațiilor	20 p	*Informații corecte, complete, sistematizate(20p)*	*Informații parțiale (16p)*	*Mici erori (12p)*	*Erori majore (0p)*
3.	Utilizarea termenilor de specialitate	5 p	*Utilizare corectă (5p)*	*Utilizare cu mici greșeli (4p)*	*Utilizare redusă (3p)*	*Nu utilizează limbaj de specialitate (0p)*
4.	Realizarea PPT	10 p	*10-12 slide-uri cu conținut concis și material ilustrativ relevant (10p)*	*PPT cu conținut neesențializat, corect ilustrat (8p)*	*PPT cu conținut neesențializat, ilustrat fără relevanță (6p)*	*PPT incomplet (0p)*
5.	Corectitudinea și claritatea exprimării	5 p	*Textul este corect din punct de vedere gramatical clar, fără greșeli de tehnoredactare (5p)*	*Textul este corect gramatical dar conține erori de tehnoredactare (4p)*	*Textul conține pasaje cu erori de exprimare și tehnoredactare (3p)*	*Textul neclar, exprimarea fiind defectuasă, are multiple erori de tehnoredactare (0p)*
6.	Organizare vizuală	5 p	*Design atractiv (4p)*	*Design corect (4p)*	*Design simplu (3p)*	*Dezorganizat (0p)*
III. Prezentarea și promovarea (25 p)						
1.	Claritatea prezentării	5 p	*Expunere fluentă (5p)*	*Expunere clară (4p)*	*Expunere ezitantă (3p)*	*Expunere neclară (0p)*
2.	Utilizarea PPT	5 p	*Integrare foarte bună (5p)*	*Utilizare corectă (4p)*	*Citire de pe slide (3p)*	*Nu utilizează (0p)*
3.	Coerența	5 p	*Prezentare logică (5p)*	*În mare parte logică (4p)*	*Idei fragmentate(3p)*	*Fără logică (0p)*
4.	Respectarea timpului	5 p	*5-6 min (5p)*	*Ușor depășit (4p)*	*Mult depășit (3p)*	*Nu respectă (0p)*
5.	Atitudine și implicare	5 p	*Siguranță și implicare (5p)*	*Implicare bună (4p)*	*Implicare redusă (3p)*	*Lipsă implicare (0p)*

Niveluri de performanță

Foarte bine (90–100 p): referat complet, PPT clar și atractiv, prezentare sigură
Bine (75–89 p): mici erori, structură corectă, prezentare bună
Satisfăcător (60–74 p): informații parțiale, PPT simplu, prezentare ezitantă
Insuficient (<60 p): sarcină incompletă, lipsă argumentare, prezentare necorespunzătoare

- **Bibliografie**

1. Brumar, Constanţa (2006) – ***A B C – ul ospătarului***, Bucureşti: Ed. Diasfera
2. Brumar, Constanţa şi colab. (2012) – ***Organizator banqueting, manuale pentru clasele a XI – a și a XII – a***, Bucureşti: Editura CD Press
3. Brumar, Constanţa şi colab. (2011) – ***Turism și alimentație, manual pentru clasa a X – a***, Bucureşti: Editura CD Press
4. Cerghit, Ioan (2002) – ***Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri şi strategii***, Bucureşti: Editura Aramis
5. Dincă, Cristian (2008) – ***Ospătar. Manual pentru calificarea ospătar (chelner), vânzator în unități de alimentație publică,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
6. Dobrescu, Emilian (2006) – ***Tehnica servirii consumatorilor****, cls. XI-XII*, Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
7. Florea, Constantin, ş.a. (2004) – ***Manualul directorului de restaurant***, Bucureşti: Editura THR-CG
8. Lupu, Costică (2009) – ***Strategii didactice interactive,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
9. Oprea, Crenguța Lăcrimioara (2009) – ***Strategii didactice interactive,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
10. Nicolescu, Radu (1998) – ***Tehnologia restaurantelor***, Bucureşti: Editura Inter-Rebs;
11. Nicolescu Radu (1998) – ***Serviciile în turism şi alimentaţie publică****,* Bucureşti: Editura Sport-turism
12. Stavrositu, Stere (2006) – ***Arta serviciilor în restaurante, baruri, gastronomie, hoteluri, pensiuni turistice***, Bucureşti: Fundaţia Arta serviciilor în turism
13. Vintilă, Iuliana şi colab. (2004) **–** ***Știință și artă în catering,*** Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică R.A.
14. Reinhold, Metz, Anton Beer, Hermann Gruner, Thomas Kessler, Konrad Krodel, (2021) – ***Hoteluri și restaurante***, Editura XMEDITOR
15. Şteţca, Gheorghe, Pop, Anamaria, Mocuţa, Nicolae, (2012) – ***Strategii de management privind calitatea alimentelor***. Editura Risoprint, Cluj Napoca
16. *** Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare
17. *** SR EN ISO 9000:2015 Sisteme de management al calității. Principii fundamentale şi vocabular
18. *** SR EN ISO 9001 :2015 Sisteme de management al calitatii. Cerințe
19. *** Legea nr. 321 din 15.10.2009 privind comercializarea produselor alimentare, republicată
20. *** H.G. nr. 106/2002 privind etichetarea alimentelor actualizată
21. *** H.G. nr. 1198/2002 privind aprobarea Normelor de igienă a produselor alimentare
22. *** https://anpc.ro/produse-alimentare/#345-legislatie-produse-alimentare

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

MONITORUL OFICIAL

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: https://www.monitoruloficial.ro, secțiunea Publicări.

5 948493 650768

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 bis (Vol. 2)/22.VII.2026 conține 1062 de pagini. Prețul: 1.593 lei

ISSN 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 598 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 22 iulie 2026

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1-176 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.106/2026 privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal 2104–3120

Volumul 3

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 105

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: TURISM ŞI ALIMENTAŢIE

Subdomeniu: TURISM

2026

GRUPUL DE LUCRU:

PĂDUREAN MIHAELA ANA	Profesor univ. dr., Academia de Studii Economice București
BULAI MIHAI	Lector univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi
TOMESCU SIMONA	Profesor, grad didactic I, Consilier la Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
CERNAT KATI	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic „Emanuil Gojdu”, Hunedoara
DINCĂ FLORIN CRISTIAN	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian”, Alba Iulia
NICOLAE IULIANA	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Ploiești
RAȘID NELIDA	Profesor, grad didactic I, Colegiul Economic Mangalia
SEVASTIAN NICOLETA	Profesor, grad didactic I, Liceul Tehnologic Administrativ și de Servicii „Victor Slăvescu”, Ploiești
Coordonator științific:	
BUTNARU GINA IONELA	Profesor univ. dr. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi
Coordonare CNDIPT:	
DANA CARMEN STROIE	**Director adjunct**
CARMEN GHEORGHIȚA MUȘAT	**Inspector de specialitate**

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Turism și alimentație/Turism, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională (SPP) aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională Turism și alimentație/Turism.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 în Cadrul Național al Calificărilor (CNC), respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Curriculumul a fost elaborat pe baza Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, Standardele de pregătire profesională aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016 și cu cerințele actuale ale pieței muncii din sectorul serviciilor turistice. Documentul curricular asigură formarea competențelor profesionale de nivel 3 CNC respectiv de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Curriculum-ul se aplică pentru calificările corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Turism și alimentație/Turism*:

Nivel CNC 4

- **Tehnician în turism**
- **Tehnician în hotelărie**

Nivel CNC 3

- **Lucrător hotelier**

Nivelul de calificare conform Cadrului Național al Calificărilor nivel 3 și nivel 4

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Nivelul CNC	Unitatea de rezultate ale învăţării tehnice generale (URI)	Denumire modul
3 și 4	**URÎ 3.** Utilizarea metodelor, procedeelor și principiilor contabilității	**MODUL I. Contabilitate generală**
3 și 4	**URÎ 8**. Administrarea firmei	**MODUL II. Administrarea firmei**
3 și 4	**URÎ 7.** Valorificarea patrimoniului turistic	**MODUL III. Patrimoniul turistic**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **TURISM ȘI ALIMENTAȚIE/TURISM**

<u>Curriculum de specialitate (CS): pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală</u>

Modul I. Contablitate generală			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**-**
Modul II. Administrarea firmei			
	Total ore /an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**-**
Modul III. Patrimoniul turistic			
	Total ore /an:		**156**
	din care:	**Pregătire teoretică**	**52**
		Laborator	**104**
		Instruire practică	**-**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni =260 ore

<u>Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)</u>

Stagii de pregătire practică* _ _ _

adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.

** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici / autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piața muncii.

MODUL I: CONTABILITATE GENERALĂ

• Notă introductivă

Modulul „**Contabilitate generală”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Turism și alimentație*, domeniul de pregătire generală *Turism*, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.
Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Contabilitate generală”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 CNC sau nivel 4 CNC, din domeniul de pregătire profesională ***Turism și alimentație,*** domeniul de pregătire generală ***Turism***, sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. UTILIZAREA METODELOR, PROCEDEELOR ȘI PRINCIPIILOR CONTABILITĂȚII			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
3.1.1	3.2.1	3.3.1 3.3.2	**Procedeele comune disciplinelor economice:** **a) Evaluarea** ➢ Definiție, importanță, componențe; ➢ Metode de evaluare: • Evaluarea la data intrării în entitate; • Evaluarea la inventar și prezentarea elementelor în bilanț; • Evaluarea la data ieșirii din entitate; • Reevaluarea în contabilitate. **b) Calculația:** • Definiție, importanță; • Exemple de calculații; **c) Inventarierea:** • Definiție, importanță, scop, obiect; • Clasificarea inventarierii; • Principiile inventarierii; • Organizarea și desfășurarea inventarierii; • Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor.
3.1.2	3.2.2 3.2.3		**Principiile contabile generale;** **Procedeele specifice metodei contabilității:** **a) Bilanțul contabil (situația poziției financiare)** • Definiție, importanță, funcții, structură (active,

			datorii și capitaluri proprii); • Tipuri de modificări bilanțiere; • Situația performanței financiare (cheltuieli, venituri, rezultate). **b) Contul - instrument de înregistrare, calcul și control:** • Definiție, importanță, structură, formă; • Planul de conturi general; • Regulile de funcționare a conturilor; • Dubla înregistrare și corespondența conturilor; • Analiza contabilă; • Formula și articolul contabil. **c) Balanța de verificare:** • Definiție, importanță, funcții; • Clasificarea balanțelor de verificare; • Întocmirea balanțelor de verificare; • Tipuri de erori relevate și nerelevate de balanța de verificare.
3.1.3	3.2.4 3.2.5 3.2.6	3.3.3	**Prețurile mărfurilor, definiție, caracteristici, clasificare:** **a)** Prețurile en gros; **b)** Prețurile en detail; **c)** Reducerile de preț. **Documentele specifice operațiilor economice cu mărfuri:** **a) Documente de intrare/recepție mărfuri** • Factură (e-Factură) • Notă de recepție constatare de diferențe (NIR-CD) **b) Documente de livrare/vânzare** • Factura (e-Factură) • Aviz de însoțire a mărfii • Borderou de vânzare • Bon fiscal • Chitanță • Registrul de casă **c) Documente de evidență, mișcare internă și control al gestiunii** • Raport de gestiune zilnic • Fișa de magazie • Bon de predare–primire / transfer / restituire

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)**
  - ✓ Tablă, cretă, marker, flipchart.
  - ✓ Videoproiector, calculator, soft-uri educaționale, tablă SMART.
  - ✓ Plan de conturi general.
  - ✓ Literatura de specialitate.
  - ✓ Formulare tipizate.

- ✓ Filme didactice, calculator, videoproiector.
- ✓ Computer, conexiune Internet.
- ✓ Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator.
- ✓ Dosare, bibliorafturi.
- ✓ Documente specifice activității economice.

- **Sugestii metodologice**

Conținuturile modulului **„Contabilitate generală”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularitățile și cu nivelul inițial de pregătire a elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și de ritmul de asimilare a cunoștințelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Contabilitate generală”** are o **structură flexibilă**, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfășura în laboratoare sau/și în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus.

Pregătirea în cabinete / laboratoare tehnologice / ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic are importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Aceste activități de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor, pe exersarea potențialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire și educație;
- îmbinarea și alternanța sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgere la modele concrete;
- însușirea unor metode de informare și de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățare continuă.

Competențele cheie integrate în modulul **„Contabilitate generală”** sunt din categoria:

- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie:**
- ✓ Aplicarea principiilor matematice de bază în calculație, evaluare;
- ✓ Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice;
- ✓ Calcularea prețurilor și a tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților.
- **Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățate și cunoaștere.**
- ✓ Utilizarea softurilor contabile pentru evidența documentelor.

Profesorul trebuie să promoveze experiențe de învățare prin conținuturi și activități cât mai variate, care să susțină dezvoltarea potențialului fiecărui elev.

Strategiile didactice adecvate modulului **Contabilitate generală** sunt cele **aplicative, centrate pe competențe și pe contexte reale de firmă,** exemplu:

- **învățarea prin situații-problemă și studiu de caz este o strategie adecvată pentru că** reproduce fidel logica activității economice;
- alternarea secvențelor: **concept → exemplu → aplicație → reflecție/interpretare**;

- învățare colaborativă (ex: echipe cu roluri: gestionar, comisie, verificator).
- utilizarea instrumentelor digitale (tabele) pentru calculații repetitive și verificarea rapidă a rezultatelor;
- predare pe **cazuri scurte de firmă**: „cumpăr/vând/încasez/plătesc” → efect în bilanț → înregistrare în conturi → verificare în balanță;
- utilizarea **Fișelor standard** (analiză contabilă, articol contabil, balanță), lucru în **tabele** (Excel/Sheets) pentru viteză și corectitudine;

Exemple de metode moderne de învățare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Știu/vreau să știu/am învățat;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- Cafeneaua;
- Metoda diagramelor Venn;
- Cubul;
- „Urcușul pe munte”;
- Spune-mi mai mult;
- Metoda puzzle;
- Cine știe câștigă, etc.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este metoda **„Cafeneaua”.**

Exemplificare metoda creativă *CAFENEAUA*

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

<u>Detaliile activității</u>

Activitatea: „Învăț conturile”

Obiective:

- Să identifice elementele contului
- Să reprezinte un cont cu elementele și valorile corecte
- Să lucreze în echipă pentru a înțelege reprezentarea și elementele unui cont

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- foi de hârtie, modele de reprezentare

Durată: 45 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** elevii se împart în grupe de 4 sau 5 elevi și li se distribuie la fiecare masă câte un model teoretic a unui element, de exemplu: masa 1 are despre titlul contului și rolul lui, masa 2 despre debitul și creditul contului, masa 3 despre rulaje și total sume, iar masa 4 despre solduri finale și un model complet de reprezentare a unui cont, cu explicații.
- **Realizare:** elevii studiază împreună, discută despre modelul primit până toți din grup sunt lămuriți, eventual profesorul intervine unde este cazul de explicații. Elevii notează ideile principale, iar unul rămâne la aceeași masă, ceilalți schimbă masa. Rolul elevului rămas este de a explica nou-veniților ceea ce și-a însușit, iar aceștia la rândul lor îi transmit acestuia ceea ce au învățat ei la masa anterioară. Acest proces se repetă până elevii au discutat la fiecare masă.
- **Evaluare și feedback:** fiecare masă prezintă concluziile, profesorul evaluează pe tot parcursul implicarea elevilor și rezultatul prezentat la final, putând interveni cu explicații suplimentare.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea este un proces continuu și esențial în proiectarea didactică, prin care profesorul monitorizează progresul elevilor, oferă feedback, identifică dificultățile și apreciază gradul de atingere a rezultatelor învățării, conform standardelor de pregătire profesională.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi: inițială, continuă și finală.

Metode și instrumente de evaluare în format fizic

1. Evaluarea inițială (la începutul modulului)

Scop: Identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de învățare, în raport cu standardele de pregătire profesională.

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale/clasice

- Probele orale (individuale sau frontale) pentru evaluarea rapidă a cunoștințelor și exprimării elevilor.
- Probele scrise: teste, lucrări de control, teste docimologice.

b) Complementare / alternative

- Conversații dirijate / discuții ghidate pentru evaluarea înțelegerii și experiențelor anterioare ale elevilor.

2. Evaluarea continuă (pe parcursul modulului)

Scop: Monitorizarea progresului individual al elevilor, identificarea eventualelor dificultăți de învățare și ajustarea procesului de predare–învățare, în concordanță cu **Standardele de Pregătire Profesională (SPP)** și cu **competențele vizate** de unitatea de învățare. Evaluarea continuă se planifică după un program stabilit, evitând aglomerarea evaluărilor.

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale

- Teste de evaluare formativă, scurte, aplicate la intervale regulate.
- Fișe de evaluare pentru exerciții aplicative.
- Probe practice pentru aplicarea noțiunilor teoretice.

b) Complementare/alternative

- Observarea sistematică a activităților și comportamentului elevilor.
- Portofoliul și proiectul (individual sau de grup).
- Autoevaluarea și studiul de caz.
- Jurnalul elevului.

3. Evaluarea finală/sumativă

Scop: Verificarea nivelului de atingere a rezultatelor învățării, prin evaluarea **cunoștințelor, abilităților și atitudinilor dobândite** pe parcursul modulului, precum și determinarea **gradului de îndeplinire a criteriilor și indicatorilor de realizare**, în conformitate cu **Standardele de Pregătire Profesională (SPP)**.

Metode și instrumente recomandate:

a) Tradiționale

- Probele scrise cu itemi variați (teste docimologice, grile)
- Probele orale.
- Probele practice.

b) Complementare/alternative

- Proiecte complexe individuale sau de grup, cu produs final prezentat
- Portofolii fizice sau digitale, reflectând progresul elevului.
- Investigații și studii de caz bazate pe materiale vizuale, produse sau înregistrări.
- Autoevaluare și observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor.

Metode și instrumente digitale de evaluare

Teste și chestionare online – Google Forms, Moodle, Canva sau alte LMS; tipuri: alegere multiplă, completare, asociere, grilă sau deschise; cu feedback automat și monitorizarea progresului.

Exerciții și quiz-uri digitale interactive – realizate pe platforme precum Kahoot!, Quizlet, Socrative, Gimkit, Padlet, Miro sau LearningApps, pentru consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea gândirii critice și monitorizarea progresului elevilor cu feedback instant.

Observarea sistematică a elevilor – aprecierea implicării, colaborării, comportamentului profesional și a calității ideilor, pe baza soluțiilor colectate prin brainstorming digital (Padlet, Miro).

Portofolii digitale (e-portofolii) – organizarea lucrărilor, proiectelor și reflecțiilor pe parcursul modulului; Evaluarea se face pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare.

Evaluare prin simulări digitale – scenarii practice care măsoară aplicarea cunoștințelor și abilităților în contexte apropiate de realitate, conform criteriilor și indicatorilor de realizare.

Evaluare formativă în timp real – instrumente precum Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative permit monitorizarea instantanee a progresului și ajustarea intervențiilor, fără a înlocui observarea directă a comportamentului și colaborării.

Jurnalul digital al elevului – auto-reflecție și monitorizare a progresului individual, integrabil în portofoliu și evaluat pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare pentru obiectivitate și consistență.

Principii generale de evaluare a rezultatelor învățării și competențelor cheie:

- Evaluarea trebuie să fie **integrată**, în cadrul activităților din unitățile de învățare.
- Evaluarea poate fi **individualizată**, atunci când se urmărește performanța separată a elevilor, în contexte profesionale sau aplicații practice.
- Evaluarea este un **proces continuu**, combinând metode tradiționale, alternative și digitale, pentru o imagine completă a progresului elevilor.
- Evaluarea reflectă **conformitatea cu standardele de pregătire profesională**, contribuind la fundamentarea deciziilor didactice și optimizarea procesului de învățare.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.1. Prezentarea elementelor definitorii ale procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.	3.2.1. Interpretarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice	3.3.1. Manifestarea receptivității în asimilarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.

Activitate: Procedeele comune disciplinelor economice – Evaluarea
Tip instrument de evaluare: test
Mod de organizare a activității/clasei: Frontal
Resurse materiale: Test de evaluare
Durată: 50 minute

1. Se cunosc următoarele informații cu privire la starea stocului de calculatoare existent în gestiunea unității patrimoniale:

- Stoc la 01.01.2025 15 buc. X 1500 lei/buc.
- Intrare pe 08.01.2025 9 buc. X 1600 lei/buc.
- Ieşire pe 14.01.2025 6 buc.
- Intrare pe 23.01.2025 12 buc. X 1800 lei/buc.
- Ieşire pe 28.01.2025 8 buc.

Să se stabilească valoarea totală a ieșirilor de produse înregistrate în cursul lunii ianuarie 2025 și valoarea stocului la 31.01.2025, având la dispoziție documentul de mai jos și folosind:

- metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieșit)
- metoda CMP (costul mediu ponderat)

Data	Explicație	Intrări			Ieșiri			Stoc		
		Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare

Barem de corectare și notare

- **metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieșit) – 50 puncte**
  - Completarea tuturor rubricilor documentului

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**.*
*Pentru răspuns corect dar incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două intrări

  9 buc. x 1600 lei/buc.= 14400 lei

  12 buc. x 1800 lei/buc.= 21600 lei

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **3 puncte (2x3p=6p)**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două ieșiri

  6 buc. x 1600 lei/buc.= 9600 lei

  8 buc. x 1800 lei/buc.= 14400 lei

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **3 puncte (2x3p=6p)**.*

- Stabilirea stocului după fiecare intrare/ieșire

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **4 puncte (5x4p=20p)**.*

- Stabilirea valorii totale a ieșirilor

  9600 + 14400 = 24000 lei

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**.*

- Stabilirea valorii stocului final

  22500 + 4800 + 7200 = 34500 lei *sau*

  22500 + 36000 – 24000 = 34500 lei

*Pentru oricare răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**.*

Data	Explicație	Intrări			Ieșiri			Stoc		
		Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare	Cantitate	Preț	Valoare
1	Stoc inițial							15	1500	22500
8	Intrare	9	1600	14400				15	1500	22500
								9	1600	14400
14	Ieșire				6	1600	9600	15	1500	22500
								3	1600	4800
23	Intrare	12	1800	21600				15	1500	22500
								3	1600	4800
								12	1800	21600
28	Ieșire				8	1800	14400	15	1500	22500
								3	1600	4800
								4	1800	7200
31	Stoc final			36000			**24000**			**34500**

- **metoda CMP (costul mediu ponderat) – 40 puncte**
  - Completarea tuturor rubricilor documentului

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **5 puncte**.*
*Pentru răspuns corect dar incomplet se acordă **3 puncte**.*

- Calcularea costului mediu ponderat

CMP la sfârșitul lunii = (Val.stoc.int. + Val. Intrărilor)/(Cant. din stoc + Cant. Intrată) =
(22500+14400+21600)/(15+9+12) = 58500/36 = 1625 lei

*Pentru formulă de calcul corectă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru înlocuire valori corecte în formulă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru calcul și rezultat corect se acordă **2 puncte**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două intrări

9 buc. x 1600 lei/buc.= 14400 lei
12 buc. x 1800 lei/buc.= 21600 lei

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **3 puncte (2x3p=6p)**.*

- Realizarea calculelor pentru cele două ieșiri

6 buc. x 1625 lei/buc.= 9750 lei
8 buc. x 1625 lei/buc.= 13000 lei

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **3 puncte (2x3p=6p)**.*

- Stabilirea stocului după fiecare intrare/ieșire

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **1 punct (5x1p=5p)**.*

- Stabilirea valorii totale a ieșirilor

9750 + 13000 = 22750 lei

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**.*

- Stabilirea valorii stocului final

22 x 1625 = 35750 lei *sau*
22500 + 36000 – 22750 = 35750 lei

*Pentru oricare răspuns corect și complet se acordă **6 puncte**.*

Data	Explicație	Intrări			Ieșiri			Stoc		
		Canti-tate	Preț	Valoare	Canti-tate	Preț	Valoare	Canti-tate	Preț	Valoare
1	Stoc inițial							15	1500	22500
8	Intrare	9	1600	14400				24	1625	39000
14	Ieșire				6	1625	9750	18	1625	29250
23	Intrare	12	1800	21600				30	1625	48750
28	Ieșire				8	1625	13000	22	1625	35750
31	Stoc final			36000			**22750**			**35750**

Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare și ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	10%	Selectarea informațiilor necesare pentru identificarea, aplicarea regulilor de evaluare a stocului	50%	5p
			Identificarea volumului stocului inițial, al intrărilor și al ieșirilor.	50%	5p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	55%	Calcularea valorii intrărilor de marfă	22%	12p
			Calcularea costului mediu ponderat	11%	6p
			Calcularea valorii ieșirilor de marfă	22%	12p
			Calcularea stocului după fiecare intrare/ieșire	45%	25p
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	35%	Completarea tuturor rubricilor documentului	32%	11p
			Stabilirea valorii stocului final	34%	12p
			Stabilirea valorii totale a ieșirilor	34%	12p
Total punctaj					100

Fișă de evaluare a activității

Criterii de apreciere a performanței

1) Selectarea informațiilor necesare pentru identificarea, aplicarea regulilor de evaluare a stocului. ☐
2) Identificarea volumului stocului inițial, al intrărilor și al ieșirilor. ☐
3) Calcularea valorii intrărilor de marfă. ☐
4) Calcularea costului mediu ponderat. ☐
5) Calcularea valorii ieșirilor de marfă. ☐
6) Calcularea stocului după fiecare intrare/ieșire. ☐
7) Completarea tuturor rubricilor documentului. ☐
8) Stabilirea valorii stocului final. ☐
9) Stabilirea valorii totale a ieșirilor. ☐

- ## Bibliografie

1. Bădilă, I. (2017), *Contabilitate generală. Clasa a X-a. Filiera tehnologică. Domeniile de pregătire profesională: Comerț/Economic, Turism/Alimentație,* Editura Universitatea Lucian Blaga, Sibiu
2. Ionescu, C., Georgescu, F. (2014), *Bazele contabilității*, Editura Fundației România de Mâine, București
3. Manea, C.L., Nichita, M.E., Irimescu, A.M., Rapceanu, C. (2014), *Introducere în contabilitate. Aplicații*, Ediția a II-a, Editura ASE, București
4. Manolescu, M. (2019), *Evaluarea în educație. Meritocrația și mediocritatea*, Editura Universitară, București
5. Munteanu, V. (Coordonator), (2020), *Bazele contabilității. Ediția a VI-a revăzută și adăugită*, Editura Universitară, București

6. Munteanu, V. (Coordonator), (2020), *Bazele contabilității. Lucrări practice (exerciții de logică contabilă și lucrare monografică)*. *Ediția a VI-a revăzută și adăugită,* Editura Universitară, București
7. Neacşu, I. (2015), *Metode și tehnici de învățare eficientă*. *Fundamente si practici de succes*, Editura Polirom, Iași
8. Popan, M. (2017), *Contabilitate generala, clasa a X-a*, *Modul II, Filiera tehnologică, profilul servicii, Ediția a II-a, conținut actualizat,* Editura Oscar Print, București
9. *** Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale (cu modificările ulterioare)
10. *** Legea nr 82/1991 - Legea contabilității (cu modificările ulterioare)
11. *** Ordinul nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate
12. *** Ordinul nr. 2634/2015 din 5 noiembrie 2015 privind documentele financiar-contabile
13. *** Ordinul nr. 107 din 20 ianuarie 2025 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la Agenția Națională de Administrare Fiscală
14. *** Standard de pregătire profesională pentru calificare de nivel 3 Lucrător hotelier, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/profesional/professional%20SPP/turism/127.SPP_niv%203_Lucrator%20hotelier.pdf
15. *** Standard de pregătire profesională pentru calificare de nivel 4 Tehnician în turism, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/liceal/standarde/1.SPP_niv%204_Tehnician%20in%20turism.pdf
16. *** Standard de pregătire profesională pentru calificare de nivel 4 Tehnician în hotelărie, https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/liceal/standarde/2.SPP_niv%204_Tehnician%20in%20hotelarie.pdf
17. https://www.contabilitate.ro/
18. https://contabilul.manager.ro/
19. https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Declaratii_R/descarcare_declaratii.htm
20. http://www.conta.ro/
21. https://www.edu.ro/standarde-de-preg%C4%83tire-profesional%C4%83-pentru-calific%C4%83ri-profesionale-de-nivel-3-si-4-al-cadrului
22. https://www.portalcodulfiscal.ro/
23. https://www.smartbill.ro/produse/conta

MODUL II: ADMINISTRAREA FIRMEI

• Notă introductivă

Modulul, **„Administrarea firmei”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație/Turism**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an,** conform planului de învățământ, din care:

- **26** ore /an – laborator tehnologic

Modulul **„Administrarea firmei”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 CNC sau nivel 4 CNC, din domeniul de pregătire profesională **Turism și alimentație/Turism**.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 9. ADMINISTRAREA FIRMEI			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
8.1.1. 8.1.2. 8.1.3. 8.1.4. 8.1.5.	8.2.1. 9.2.2.	8.3.1.	**Întreprinderea veriga de bază a economiei:** • Trăsături caracteristice ale întreprinderii. • Clasificarea întreprinderilor. • Oportunităţi pentru activităţile personale, profesionale şi/sau de afaceri. • Oportunități de dezvoltare a întreprinderii determinate de patrimoniul cultural local, naţional, european şi mondial . • Etica în afaceri.
8.1.6. 8.1.7. 8.1.8. 8.1.9.	8.2.3. 8.2.4. 8.2.5.	8.3.2. 8.3.3. 8.3.4. 8.3.5.	**Procesul de înființare și funcționare al întreprinderii:** • Etapele înfiinţării întreprinderii. • Documente necesare înfiinţării unei întreprinderi. • Organizarea structurală a întreprinderii: - definire; - tipologia structurilor organizatorice; - tendinţe contemporane în organizarea structurală a întreprinderii; - proiectarea şi elaborarea structurii organizatorice; - factori de influenţă privind realizarea structurii organizatorice; • Funcţiunile întreprinderii: - funcţiunea de cercetare-dezvoltare; - funcţiunea de producţie; - funcţiunea de marketing; - funcţiunea comercializare; - funcţiunea financiar-contabilă;

URÎ 9. ADMINISTRAREA FIRMEI Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			Conținuturile învățării
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
			- funcţiunea de personal. • Sistemul informaţional la nivelul întreprinderii: - definire; - componentele sistemului informaţional; -fluxurile şi circuitele informaţionale la nivelul întreprinderii;
8.1.10. 8.1.11.	8.2.6. 8.2.7. 8.2.8. 8.2.9.	8.3.6. 8.3.7.	**Managementul resurselor umane:** • selecţia personalului; • salarizarea personalului; • categorii de personal; • drepturi şi obligaţii ale personalului; • motivarea şi evaluarea personalului; • managementului carierei.
8.1.12. 8.1.13.	8.2.10. 8.2.11. 8.2.12.	8.3.8. 8.3.9.	**Procesul de planificare și evaluare în întreprindere:** • Procesul de planificare a activităţii. • Procesul de evaluare a activităţii. • Elemente specifice statisticii în activitatea economică: mărimile medii, indicii statistici şi reprezentările grafice. • Planul de afacere – instrument al dezvoltării strategice.
8.1.14.	9.2.13.	8.3.10.	**Identitatea vizuală a întreprinderii:** • Elemente specifice identității vizuale: antet, siglă, slogan, misiune, viziune etc. • Modalități de promovare a identităţii vizuale la nivel de întreprindere.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic)**
  - ✓ Echipamente tehnice de învăţare, predare şi comunicare: calculator, echipamente multimedia şi conexiune internet, videoproiector, imprimantă, smartboard etc;
  - ✓ Documentaţie privind înfiinţarea societăţilor comerciale (documente legislative privind înfiinţarea firmei, formulare necesare înfiinţării etc).

- ## Sugestii metodologice

Conținuturile modulului **„Administrarea firmei”** trebuie abordate într-o manieră integrată și adaptată particularităților elevilor, ținând cont de nivelul lor inițial de pregătire, ritmul de învățare și experiența anterioară.

Numărul de ore alocat fiecărui conținut al învățării rămâne la latitudinea cadrului didactic, în funcție de gradul de dificultate al acestuia, nivelul de cunoștințe al colectivului, complexitatea materialului didactic și a resurselor utilizate și ritmul de asimilare a cunoștințelor și abilităților de către elevi.

Modulul **„Administrarea firmei”** are o structură flexibilă, permițând integrarea oricând a unor noi mijloace și resurse educaționale, inclusiv digitale.

Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pregătirea se recomandă a se desfășura în cabinete sau laboratoare de specialitate, dotate cu echipamente multimedia, laboratoare de informatică și ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus având importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES).

Aceste activități de învățare vizează:

- ✓ aplicarea metodelor centrate pe elev, care să stimuleze structurile cognitive și abilitățile practice ale acestora, să exerseze potențialul psihofizic și să transforme elevul într-un coparticipant activ la propriul proces de instruire și educație;
- ✓ îmbinarea și alternanța sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea din diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;
- ✓ utilizarea metodelor care facilitează contactul direct al elevului cu obiectele cunoașterii, prin intermediul modelelor concrete și al exemplelor practice.
- ✓ integrarea tehnologiei informatice în toate etapele instruirii, prin folosirea platformelor educaționale, a instrumentelor de colaborare digitală, a aplicațiilor pentru redactare, prezentare și comunicare, simularea proceselor de comunicare profesională în medii virtuale.
- ✓ dezvoltarea capacității de informare și documentare independentă, promovând autoinstruirea și învățarea continuă pe tot parcursul formării.

Competențele cheie integrate în modulul „**Administrarea firmei”** sunt din categoria:

- **Competența de a învăța să înveți;**
- **Competențe antreprenoriale;**
- **Competențe sociale și civice;**
- **Competențe de sensibilizare și de expresie culturală;**
- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie.**

Profesorul utilizează metode moderne și experiențe de învățare variate, adaptate stilurilor individuale ale elevilor, pentru a susține dezvoltarea potențialului fiecăruia.

Exemple de metode moderne de învățare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Învățarea bazată pe proiecte în format fizic sau digital;
- Învățarea prin simulări și jocuri educaționale în format fizic și online;
- Învățarea colaborativă în format fizic și online (colaborare asincronă/sincronă);
- Învățarea asistată de inteligența artificială;
- Știu/vreau să știu/am învățat;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- R.A.I. (Răspunde, Aruncă, Interoghează);
- Cafeneaua;
- Metoda diagramelor Venn;
- Metoda cubului;
- Brainstorming;
- Harta minții/ Harta conceptuală digitală;
- Metoda bulgărelui de zăpadă;
- Metoda puzzle;
- Metoda piramidei;
- Cine știe câștigă;
- Turul galeriei;

- Pălăriile gânditoare;
- Harta scenariilor de viitor;
- Impulsul fotografic, etc.

Una dintre metodele didactice care pot fi utilizate în parcurgerea acestui modul este și **Firma de exerciţiu (FE)** care este o metodă didactică, modernă şi interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, o concepție modernă de integrare și de aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, abilităților şi atitudinilor, o abordare care asigură condiții pentru probarea și aprofundarea practică a rezultatelor învăţării dobândite de elevi în pregătirea profesională. Metoda vizează înființarea de firme virtuale, după modelul firmelor reale. Înţelegerea şi aplicarea în mod optim a conceptului „firma de exerciţiu" îi va putea oferi elevului o învaţare activă, bazată pe practică, facilitându-i acestuia trecerea de la şcoală la viaţa activă.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activitățile de învățare este **învățarea colaborativă (în format fizic).**

Învățarea colaborativă este o metodă didactică activ-participativă bazată pe lucrul în grupuri mici, unde elevii interacționează pentru a atinge obiective comune, maximizându-și atât propria învățare, cât și a colegilor. Aceasta promovează interdependența pozitivă, responsabilitatea individuală și abilitățile interpersonale, transformând procesul educațional dinspre profesor către elevi.

Etapele activităților de învățare colaborativă sunt:

- Constituirea grupurilor și stabilirea sarcinilor;
- Familiarizarea și organizarea;
- Cercetarea și documentarea;
- Dezbaterea și integrarea;
- Finalizarea și prezentarea produsului.

Exemplificarea metodei „Învățarea colaborativă"

Rezultatele învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
8.1.6. Descrierea etapelor înființării întreprinderii.	8.2.3. Completarea documentelor necesare înființării unei întreprinderi, conform reglementărilor legale.	8.3.2. *Asumarea responsabilității privind completarea documentelor de înființare ale unei întreprinderi, cu respectarea normelor legislative.* *8.3.3. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă.*

Activitate: ***Etapele înființării unei firme și documentele necesare.***

Obiective:

Elevii vor fi capabili:

- să colaboreze activ în grupurile de lucru constituite prin asumarea rolurilor atribuite în cadrul grupei;
- să valorifice resursele propuse de către profesor (video, site web etc.);
- să își organizeze corect informațiile obținute;
- să identifice etapele înființării unei firme;
- să enumere documentele necesare înființării unei firme.

Mod de organizare a activității:

- Activitate în grupe formate din câte 4 elevi

Resurse materiale:
- Foi de hârtie
- Fișe de flipchart
- Markere
- Calculator / laptop / tabletă / telefon
- Smartboard.

Durată: 50 minute

Desfășurare:
Pregătire:
- Prezentare temei / situației de lucru: „Un absolvent de liceu tehnologic dorește să-și deschidă o firmă. Acesta dispune de resursele financiare necesare, dar nu știe care sunt pașii pe care trebuie să-i parcurgă și care sunt documentele necesare pentru deschiderea/ înmatricularea firmei”.
- Organizarea colectivului în grupuri de câte 4 elevi.

Realizare:
- Profesorul le solicită elevilor să-și imagineze că sunt în situația absolventului din situația prezentată.
- Profesorul solicită elevilor ca la nivelul fiecărei grupe să stabilească de comun acord un lider și apoi le propune să vizioneze un material video referitor la înființarea unei firme, accesând link-ul: https://www.youtube.com/watch?v=E32cML5lMAI.
- Elevii vizionează materialul propus folosind echipamentele multimedia pe care le au la dispoziție.
- Liderul fiecărei echipe notează principalele idei legate de etapele înființării firmei și documentele necesare, având la baza discuțiile și concluziile din cadrul grupei.
- Profesorul solicită liderului fiecarei echipe să prezinte etapele înființării firmei și documentele necesare.
- Fiecare lider prezintă ideile notate.

Finalizare:
- Profesorul apreciază activitatea desfășurată și solicită fiecărei grupe să completeze o foaie de flipchart cu informațiile sintetizate, urmând ca acestea să fie folosite în următoarea activitate.

- ## Sugestii privind evaluarea

Evaluarea este un proces continuu și esențial în proiectarea didactică, prin care profesorul monitorizează progresul elevilor, oferă feedback, identifică dificultățile și apreciază gradul de atingere a rezultatelor învățării, conform standardelor de pregătire profesională. Principalele funcții ale evaluării sunt de diagnoză și orientare a activității didactice, de stimulare și motivare a elevilor pentru studiu și performanță, de reglaj și autoreglaj al procesului didactic, din partea ambilor actori (profesor, elevi).

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

✓ **Evaluare inițială** (la începutul modulului) - are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de predare - învățare și se poate realiza prin:

- **Probe orale** (examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă), desfășurate cu ajutorul conversației dirijate / discuției ghidate; a jocurilor didactice /activităților interactive de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;

- **Probe scrise** de tipul testelor, lucrărilor de control și alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informații și de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie. Se poate utiliza, de asemenea, realizarea de hărți conceptuale / scheme logice - instrumente folosite pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

✓ **Evaluarea continuă** (formativă) - realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeași perioadă de timp. Evaluarea continuă se poate realiza prin:

❖ ***Metode tradiționale:***

- **Probe orale** (chestionarea orală);
- **Probe scrise** (utilizând, ca instrumente de evaluare, teste de evaluare formativă - scurte, aplicate la intervale de timp stabilite, precum și fișe de evaluare a modului în care au fost realizate diferite sarcini de lucru din cadrul orelor de laborator tehnologic);
- **Probe practice** în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică.

❖ ***Metode complementare (alternative)***

- **Observarea sistematică;**
- **Portofoliul;**
- **Proiectul;**
- **Autoevaluarea;**

✓ **Evaluarea finală** cunoscută și sub numele de evaluare sumativă, se realizează printr-o varietate de metode, atât tradiționale, cât și complementare şi digitale. Scopul principal este de a verifica nivelul cunoștințelor, abilităților și atitudinilor acumulate de elevi la sfârșitul procesului de predare - învăţare. Evaluarea formativă poate fi realizată prin:

❖ ***Metode tradiționale:***

- **Probe scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;**
- **Probe orale;**
- **Probe practice.**

❖ ***Metode complementare (alternative):***

- **Proiectul –** elevii lucrează individual sau în grup la o temă complexă, pe o perioadă mai lungă, iar la final prezintă un produs finit;
- **Portofoliul** – reprezintă o colecție de lucrări, fișe de lucru, proiecte și alte materiale realizate de elev pe parcursul unui modul sau an școlar. Acesta reflectă progresul și evoluția elevului;
- **Investigația** – este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect și să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informații și resurse;
- **Autoevaluarea** – elevii își analizează și își evaluează propriile rezultate, dezvoltându-și gândirea critică și asumarea responsabilității pentru propria învățare;
- **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor** – profesorul urmărește și înregistrează progresele și dificultățile elevilor pe parcursul activităților didactice.

❖ ***Metode digitale de evaluare:***

- **Teste și chestionare online** – cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas;
- **Teste interactive** – folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet și Socrative;
- **Portofolii digitale (e-portofolii) -** acestea permit elevilor să adune și să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte și reflecții;

- **Evaluări bazate pe simulări -** elevii își aplică cunoștințele și abilitățile în scenarii practice și interactive;
- **Evaluare formativă în timp real –** folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative, etc**.**

Utilizarea unor instrumente digitale poate transforma evaluarea cunoștințelor într-o activitate distractivă și interactivă. Aceste aplicații sunt utile și pentru pentru recapitularea conținuturilor. **Kahoot!** este un instrument foarte util pentru testarea cunoștințelor tuturor elevilor, în timp real, la curs. Este nevoie de prezența profesorului pentru ca elevii să vadă întrebările. Alte aplicații, precum **Educaplay**, **Quizizz** sau **LearningApps**, pot fi utilizate atât în sala de clasă/laborator, cât și în afara lui (de exemplu, ca temă pentru acasă), deoarece pot fi accesate oricând printr-un link oferit de profesor. **Quizlet** permite crearea de *flashcards*, niște cartonașe foarte utile pentru procesul de învățare, deoarece elevii se pot autoevalua și pot decide ce informații necesită aprofundare.

Principii generale de evaluare a rezultatelor învățării și competențelor cheie:

Evaluarea trebuie să fie **integrată**, în cadrul activităților din unitățile de învățare.

Evaluarea poate fi **individualizată**, atunci când se urmărește performanța separată a elevilor, în contexte profesionale sau aplicații practice.

Evaluarea este un **proces continuu**, combinând metode tradiționale, alternative și digitale, pentru o imagine completă a progresului elevilor.

Evaluarea reflectă **conformitatea cu standardele de pregătire profesională**, contribuind la fundamentarea deciziilor didactice și optimizarea procesului de învățare.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării, privind etapele de selecție a personalului și documentele corespunzătoare, utilizând portofoliul digital:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
8.1.10. Descrierea resurselor umane ale întreprinderii (categorii de personal, drepturi şi obligaţii ale personalului, motivarea şi evaluarea personalului).	8.2.6. Identificarea categoriilor de personal. 8.2.7. Formularea drepturilor şi obligaţiilor personalului în cadrul unui loc de muncă.	8.3.6. Manifestă atitudine proactivă privind însuşirea drepturilor şi obligaţiilor angajaţilor.

Activitate: Stabilirea etapelor pentru selecția personalului

Durata: 4 săptămâni

Structura portofoliului elevului:

- **Introducere**
  - Scopul portofoliului și competențele urmărite
- **Conținut**
  - Anunțuri de angajare din ziare, reviste, de pe Internet etc.; Anunț de angajare pentru un post din firmă; CV-ului personal (curriculum vitae Europass) pentru un post vizat; Scrisoare de intenție pentru un post vizat; Lista cu minim 10 întrebări posibile la un interviu de angajare; Lista cu minim 10 recomandări în legătură cu ceea ce trebuie să facă candidatul în timpul desfășurării unui interviu; Listă cu greșeli frecvente întâlnite în cadrul interviurilor simulate în activitatea la clasă.

  Fiecare document trebuie să fie însoțit de o scurtă descriere a acestuia.
- **Reflecție și autoevaluare**
  - Ce am învățat redactând aceste documente?
  - Care este piesa din portofoliu care mi s-a părut cel mai dificil de realizat?

- Cum pot îmbunătăți piesele din portofoliu?

Toate piesele portofoliului vor fi redactate digital, cu excepția anunțurilor din ziare, reviste etc., care pot fi decupate și lipite pe o foaie format A4, fotografiate sau scanate.

- **Modalitatea și ritmicitatea cu care profesorul va îndruma realizarea portofoliului**:

- Profesorul stabilește termene de realizare pentru fiecare piesă din portofoliu:
  - **Săptămâna 1** - culegeți anunțuri de angajare și formulați un anunț de angajare;
  - **Săptămâna 2** - redactați CV-ul și scrisoarea de intenție pentru un post vizat;
  - **Săptămâna 3 -** întocmiți o listă cu minim 10 întrebări posibile și o listă cu minim 10 recomandări pentru un interviu de angajare;
  - **Săptămâna 4 –** întocmiți o listă cu greșeli întâlnite în cadrul interviurilor simulate în activitatea la clasă și predați portofoliul.
- Profesorul va verifica săptămânal piesele din portofoliu, oferind elevilor îndrumări suplimentare și exemple.
- Profesorul va comunica elevilor criteriile de evaluare a portofoliului digital, anterior demarării activității.

- **Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora**

Nr. crt.	Criterii de realizare și ponderea acestora		Indicatorii de realizare și ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea și planificarea sarcinii de lucru	20%	Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	30%	6
			Planificarea activităților aferente realizării portofoliului.	30%	6
			Organizarea portofoliului în format digital.	40%	8
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Aplicarea normelor de redactare și formatare a documentelor.	30%	15
			Întocmirea tuturor documentelor din portofoliu.	50%	25
			Utilizarea competențelor digitale și de autoevaluare în realizarea sarcinilor.	20%	10
3.	Prezentarea și promovarea sarcinii realizate	30%	Utilizarea corectă a termenilor și limbajului de specialitate.	30%	9
			Prezentarea portofoliului.	40%	12
			Argumentarea alegerilor făcute în realizarea documentelor din portofoliu.	20%	6
			Precizarea posibilelor căi de îmbunătățire.	10%	3
TOTAL PUNCTAJ				100%	100 p

Fișă de evaluare a realizării portofoliului digital

Criterii de apreciere a performanței

Indicatori de apreciere a performanței	Punctaj	
	Maxim	**Acordat**
Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	**6**	
Planificarea activităților aferente realizării portofoliului.	**6**	

Organizarea portofoliului în format digital.	**8**	
Aplicarea normelor de redactare şi formatare a documentelor.	**15**	
Întocmirea tuturor documentelor din portofoliu.	**25**	
Utilizarea competenţelor digitale şi de autoevaluare în realizarea sarcinilor.	**10**	
Utilizarea corectă a termenilor şi limbajului de specialitate.	**9**	
Prezentarea portofoliului.	**12**	
Argumentarea alegerilor făcute în realizarea documentelor din portofoliu.	**6**	
Precizarea posibilelor căi de îmbunătăţire.	**3**	

- **Bibliografie**

1. Bădilă, D. (2016), *Economia întreprinderii*, clasa a IX-a, Filiera tehnologică, profil servicii, Editura Universităţii Lucian Blaga, Sibiu
2. Constantinescu, D., Nistorescu, T., Tumbăr, C., Meghişan, G., (2000), *Economia întreprinderii*, Editura Economică, Bucureşti
3. Dorin, V.B. (2020), *Administrarea firmei*, Auxiliar curricular, Editura CD PRESS, Bucureşti
4. Dumitraşcu, R.A., Dumitraşcu, V. (2017), *Economia și gestiunea întreprinderii*. *Repere conceptuale și aplicații*, Editura Universitară, Bucureşti
5. Dumitraşcu, R.A., Dumitraşcu, V. (2017), *Economia și gestiunea întreprinderii*. *Lucrări practice*, Editura Universitară, Bucureşti
6. Gavrilă, T., (coord.), (2000), *Economia şi gestiunea întreprinderii*, Teste de verificare, probleme, studii, Editura Economică, Bucureşti
7. Gavrilă, T., (coord.), (2004), *Managementul general al firmei*, Teste de verificare, aplicaţii, studii de caz, Editura Economică, Bucureşti
8. Manolescu, A., (2003), *Managementul resurselor umane*, Ediția a IV-a, Editura Economică, Bucureşti
9. Pâinişoară, G., Pâinişoară, I.O. (2016), *Managementul resurselor umane*, Editura Polirom, Iaşi
10. https://www.alegetidrumul.ro/
11. https://www.edu.ro/repere_metodologice_2023_2024
12. https://www.edu.ro/standarde-de-preg%C4%83tire-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-liceal-tehnologic
13. https://www.edu.ro/standarde-de-preg%C4%83tire-profesional%C4%83-pentru-calific%C4%83ri-profesionale-de-nivel-3-si-4-al-cadrului

MODUL III: PATRIMONIUL TURISTIC

• Notă introductivă

Modulul **„Patrimoniul turistic”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Turism și alimentație*, domeniul de pregătire generală *Turism*, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală, aferente clasei a X-a, învățământ liceal tehnologic și tehnologic dual, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **156 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **104 ore/an** – laborator tehnologic

Modulul **„Patrimoniul turistic”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 CNC sau nivel 4 CNC, din domeniul de pregătire profesională ***Turism și alimentație,*** domeniul de pregătire generală ***Turism***, sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 7. VALORIFICAREA PATRIMONIULUI TURISTIC			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
7.1.1. 7.1.2.	7.2.1. 7.2.2.	7.3.1. 7.3.2.	**Patrimoniul turistic – noțiuni introductive** - conceptele de turism, turist, vizitator; - conceptele operaționale ale patrimoniului turistic: potențial turistic, ofertă turistică, resursă turistică, spațiu turistic; - oferta turistică a unei destinații turistice: resurse turistice, infrastructura/ baza materială generală și specifică, bunurile și serviciile destinate consumului turistic, forța de muncă, condițiile de comercializare.
7.1.3. 7.1.4.	7.2.3. 7.2.4. 7.2.5.	7.3.3. 7.3.4.	**Patrimoniul turistic natural** - definirea patrimoniului turistic natural; - elementele componente ale patrimoniului turistic natural: relief și geologie, climă, hidrografie, vegetație, faună, rezervații naturale.
7.1.5. 7.1.6.	7.2.6. 7.2.7. 7.2.8.	7.3.5. 7.3.6.	**Patrimoniul turistic antropic** - definirea patrimoniului turistic antropic; - elementele componente ale patrimoniului turistic antropic: potențial cultural-istoric, potențial tehnico-economic, potențial socio-demografic.
7.1.7. 7.1.8. 7.1.9. 7.1.10.	7.2.9. 7.2.10. 7.2.11. 7.2.12.	7.3.7. 7.3.8.	**Regiunile turistice ale României** - unitățile taxonomice teritoriale; - criteriile utilizate în delimitarea întinderii regiunilor turistice; - documente caracteristice zonelor turistice: harta, ghidul turistic; - zonele turistice ale României.

URÎ 7. VALORIFICAREA PATRIMONIULUI TURISTIC Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			Conţinuturile învăţării
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.11. 7.1.12.	7.2.13. 7.2.14. 7.2.15.	7.3.9. 7.3.10.	**Circulaţia turistică internaţională** - formele de turism (criterii: motivaţia călătoriei, locul de proveniență al turiștilor, modul şi momentul angajării prestației, gradul de mobilitate a turistului, sezonalitate, mijlocul de transport folosit, caracteristicile socio-economice ale cererii, caracteristicile prestației turistice principale, categoria de vârstă și ocupația turiștilor); - indicatorii circulaţiei turistice la nivelul hotelului: număr total de sosiri, număr mediu de sosiri, durata medie a sejurului, încasările din turismul intern şi internaţional, capacitatea de cazare; - principalele destinaţii turistice internaţionale: Franţa, Spania, SUA, China, Italia, etc.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în școală sau la operatorul economic)**

  - ✓ Tablă, flipchart, marker;
  - ✓ Aparatură multimedia & IT: tablete, sisteme audio, ochelari VR, laptop-uri, PC-uri, videoproiectoare și ecrane de proiecție, table interactive și smartboard-uri, Camere pentru documente, multifuncţionale, etc.;
  - ✓ Instrumente / materiale de învățare: cataloage, albume, pliante, e-broşuri, ghiduri interactive, hărți online, ş.a.;
  - ✓ Soft-uri: platforme de e-learning (aplicații interactive și jocuri educaționale: Wayground, Kahoot!, Wordwall etc.), instrumente de creare a conținutului digital (Canva, CapCut, InShot, etc.);
  - ✓ Alte echipamente şi mijloace de învăţământ, identificate de cadrele didactice ca fiind necesare pentru activităţile planificate.

- ## Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Patrimoniul turistic”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Patrimoniul turistic”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice.

Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pregătirea se recomandă a se desfășura în cabinete sau laboratoare de specialitate, dotate cu echipamente multimedia, laboratoare de informatică și ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menționate mai sus având importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Aceste activităţi de învăţare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competenţele cheie integrate în modulul **„Patrimoniul turistic”** sunt din categoria:

- **Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă.**
- **Competențe de matematică, științe și tehnologie.**
- **Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere.**
- **Competențe de sensibilizare și de expresie culturală.**

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi cât mai variate, care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Învățarea asistată de inteligența artificială (IA);
- Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning) - fizic sau digital;
- Învățarea prin descoperire (Inquiry-Based Learning);
- Învățarea mixtă (Blended Learning);
- Învățare prin jocuri interactive / paltforme (Gamification) - Kahoot!, Wayground, etc.;
- Învățarea colaborativă;
- Metoda VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic);
- Metoda Design Thinking;
- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- Cafeneaua;
- Cubul;
- Ciorchinele;
- Caruselul;
- Tehnica 6/3/5;
- Rețeaua de discuție;
- Metoda „Floarea de lotus”;
- Metoda puzzle;
- Turul galeriei etc.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este **Metoda VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic).**

Metoda se bazează pe modelul de învățare senzorială creat de Walter Burke Barbe și adaptat de Neil Fleming, clasificând modalitățile de recepție a informației în trei stiluri dominante: **Vizual (V), Auditiv (A) și Kinestezic (K).**

Scopul metodei:

Metoda urmărește ca elevul să nu fie doar un receptor de date, ci un „viitor specialist", optimizând procesul de învățare prin adaptarea informațiilor la stilul senzorial preferat al fiecărei persoane.

Etapele metodei:

Aplicarea metodei VAK în procesul de predare-învățare implică o abordare structurată care permite cadrului didactic să transforme transmiterea uniformă a informației într-o experiență de învățare adaptată diversității cognitive a elevilor.

Etapele esențiale pentru implementarea la clasă sunt:

1. **Diagnoza inițială (Identificarea stilurilor)**

Înainte de a adapta predarea, profesorul trebuie să cunoască profilul clasei.

- **Aplicarea testelor:** se utilizează instrumente precum un *Chestionar VAK* adaptat pentru a determina dacă elevii sunt predominant vizuali, auditivi sau kinestezici.
- **Observarea comportamentală:** profesorul analizează indiciile non-verbale (ex: în ce direcție privesc elevii când caută un răspuns) și limbajul folosit (expresii de tipul „văd ce spui" vs „sună bine").

2. **Designul instrucțional multimodal (Planificarea)**

Profesorul proiectează lecția astfel încât să includă elemente pentru toate cele trei canale senzoriale, asigurând o învățare centrată pe elev:

- **Elemente Vizuale:** pregătirea de hărți mentale, diagrame, prezentări video sau sublinierea cuvintelor-cheie pe tablă.
- **Elemente Auditive:** planificarea de dezbateri, explicații clare, înregistrări audio sau lucrul în perechi pentru verbalizarea conceptelor.
- **Elemente Kinestezice:** includerea de experimente practice, jocuri de rol, utilizarea obiectelor manipulabile sau activități care implică mișcare în clasă.

3. **Livrarea lecției (Predarea propriu-zisă)**

În timpul orei, profesorul alternează stimulii senzoriali pentru a menține angajamentul tuturor elevilor:

- **Secvențialitate:** începe cu o prezentare vizuală, continuă cu o discuție (auditiv) și finalizează cu o aplicație practică (kinestezic).
- **Sincronizare:** combină stimulii simultan (ex: desenează la tablă în timp ce explică o procedură).

4. **Evaluarea și feedback-ul adaptat**

Evaluarea nu trebuie să fie doar scrisă. Pentru a respecta modelul VAK, profesorul poate oferi alternative:

- **Vizual:** realizarea unui poster sau a unei scheme.
- **Auditiv:** prezentări orale sau examinare prin dialog.
- **Kinestezic:** demonstrații practice sau realizarea unor machete.

Exemplificarea Metodei VAK (Visual, Auditory, Kinesthetic)

Rezultatele învățării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.6.Caracterizarea elementelor componente ale patrimoniului turistic antropic: vestigii arheologice, elemente de artă și arhitectură, edificii culturale, amenajări pentru sport, construcții tehnice cu funcțiune turistică, manifestări științifice, elemente de etnografie și folclor	7.2.7. Asocierea diferitelor elemente de patrimoniu cu categoria de care aparține fiecare. 7.2.8. Selectarea elementelor de patrimoniu turistic antropic dintr-o enumerare	7.3.5.Asumarea responsabilității în selectarea elementelor componente ale patrimoniului turistic antropic 7.3.6. Utilizarea rațională a resurselor avute la dispoziție.

Activitate: „Amprentele timpului”- Identificarea și caracterizarea monumentelor istorice, de artă și arhitectură.

Obiective:

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- caracterizeze trăsăturile stilistice ale monumentelor selectate (materiale, epocă, stil).
- asocieze imagini de detaliu cu monumentul corespunzător și categoria de patrimoniu din care face parte.
- argumenteze alegerea unui monument pentru includerea într-un circuit turistic durabil.

Mod de organizare a activității / a clasei:

- Activitate pe grupe mici (4-5 elevi): elevii vor lucra în echipe pentru a încuraja învățarea colaborativă.
- Rotirea grupelor (Circuit): fiecare grupă va petrece câte 10-12 minute la fiecare **stație**, astfel încât toți elevii să treacă prin toate experiențele senzoriale (V, A și K).

Resurse materiale:

1. **Resurse VIZUALE (pentru cei care învață prin vedere)**
   - **Hărți istorice și hărți mentale:** utilizarea unor hărți care plasează monumentele în context geografic.
   - **Albume de artă și fotografii de înaltă rezoluție:** imagini de tip „înainte și după” (restaurări).
   - **Materiale video:** tururi virtuale 3D (ex: Google Arts & Culture) sau documentare scurte despre procesul de construcție.
   - **Infografice:** scheme care explică stilurile arhitecturale (gotic, baroc, brâncovenesc).
2. **Resurse AUDITIVE (pentru cei care învață prin auz)**
   - **Ghiduri audio și podcast-uri:** înregistrări cu legendele monumentelor sau interviuri cu istorici.
   - **Lecturi de texte istorice:** fragmente din cronici sau jurnale de epocă citite cu voce tare.
   - **Coloană sonoră de epocă:** muzică specifică perioadei în care a fost ridicat monumentul pentru a crea atmosferă.
   - **Dezbateri asistate:** microfon pentru „ora de istorie”, unde elevii argumentează importanța conservării.
3. **Resurse KINESTEZICE (pentru cei care învață prin acțiune)**
   - **Machete și puzzle-uri 3D:** asamblarea unor replici miniaturale ale monumentelor (ex: din lemn sau carton).
   - **Kit-uri de „arheolog”:** mostre de materiale de construcție (piatră, cărămidă, mozaic) pe care elevii să le atingă și să le compare.
   - **Fișe de lucru de tip „vânătoare de comori”:** dacă lecția are loc la monument, elevii trebuie să găsească detalii arhitecturale specifice.
   - **Realitate Augmentată (AR):** aplicații pe tabletă care permit „plasarea” monumentului în sala de clasă și explorarea lui prin mișcare.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales:

Etape de lucru:

- **Stația 1: ANALIZA VIZUALĂ (V) – „Detectivul de stiluri”**
  - **Sarcina:** identificarea elementelor de artă și arhitectură.
  - **Activitate:** elevii primesc un set de 5 fotografii de detaliu (ex: un *contrafort* gotic, o *cupolă* bizantină, o *frescă* exterioară, o *statuie* neoclasică și o *poartă* maramureșeană etc.).
  - **Procedură:** trebuie să asocieze aceste detalii cu imaginea de ansamblu a monumentului corect proiectată pe ecran (ex: Detaliul frescei - Mănăstirea Voroneț).

- **Finalitate:** completează în „Fișa de expediție” denumirea monumentului și trăsătura vizuală dominantă.

➢ **Stația 2: EXPLORAREA AUDITIVĂ (A) – „Vocea monumentelor”**
- **Sarcina:** caracterizarea monumentelor pe baza informațiilor audiate
- **Activitate:** elevii ascultă la căști sau din lectura unui coleg un fragment scurt despre un monument istoric și de artă (ex: Castelul Peleș, Ansamblul Sculptural al lui Brâncuși etc**)**, care pune accent pe materiale, stiluri și importanță/valoare istorică/artistică.
- **Procedură:** după audiție, membrii grupului trebuie să „reconstituie” oral caracterizarea monumentului; un elev începe o frază, următorul o continuă cu un detaliu tehnic auzit.
- **Finalitate:** notează pe fișă două elemente de „artă” și două de „istorie” menționate în textul audio.

➢ **Stația 3: EXPERIENȚA KINESTEZICĂ (K) – „Arhitectul de itinerarii”**
- **Sarcina:** asocierea și selectarea responsabilă a resurselor
- **Activitate:** pe o masă mare se află o „Harta mută” și un coș cu jetoane amestecate reprezentând elemente ale potențialului antropic (vestigii arheologice, mănăstiri, statui, edificii culturale, muzee și case memoriale, poduri, baraje etc.).
- **Procedură:** elevii trebuie să selecteze fizic doar jetoanele care se încadrează în categoria **„Monumente istorice, de artă și arhitectură”** și să le plaseze corect pe hartă (ex: *Mănăstirea Putna* în județul Suceava).
- **Finalitate:** trebuie să elimine jetoanele care nu sunt monumente istorice și de artă (ex: poduri, cetăți medievale, case memoriale etc.), argumentând selecția.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea elevilor reprezintă o componentă fundamentală a procesului educațional, fiind un proces sistematic de colectare și interpretare a informațiilor despre progresul și performanțele acestora. Dincolo de simpla acordare a notelor, aceasta are scopul de a optimiza învățarea și de a oferi feedback atât elevului, cât și profesorului.

Momentul aplicării, agenții implicați și strategiile folosite (instrumente/ metode/ tehnici) sunt criterii ce generează diverse forme de evaluare:

❖ **Evaluarea inițială (predictivă)** - este un moment-cheie în procesul instructiv-educativ, realizată la începutul unei etape de învățământ (an școlar, ciclu de învățământ, unitate de conținut). Scopul său principal este de a stabili nivelul de pregătire al elevilor, de a diagnostica lacunele sau cunoștințele, abilitățile și atitudinile incomplete și de a oferi profesorului o imagine de ansamblu pentru a-și adapta demersul didactic.

Aceasta se poate realiza prin *metode tradiționale și moderne*, care pot fi folosite complementar pentru a obține o imagine completă și relevantă asupra profilului fiecărui elev.

✓ *Metode tradiționale*
- *Probele orale:* întrebări și răspunsuri pe baza unui dialog între profesor și elevi, oferind profesorului posibilitatea de a clarifica nelămuriri și de a înțelege mai bine raționamentul elevului.
- *Probele scrise:* teste scurte, lucrări de control, chestionare cu itemi obiectivi (grilă, asociere) sau subiectivi (eseuri, întrebări cu răspuns scurt) pin care se măsoară nivelul de cunoștințe. Asigură uniformitate și permit evaluarea unui număr mare de elevi.

✓ *Metode moderne (alternative)*
- *Proiectul:* activitate de evaluare complexă, individuală sau de grup, care se desfășoară pe o perioadă mai lungă de timp și se finalizează cu un produs concret (de exemplu, o prezentare, un model, o lucrare scrisă). Exemplu: *„Tradiții și gastronomie”* - sarcina de a „proiecta” elementele de etnografie și folclor în atragerea turiștilor într-o anumită regiune.

- *Observare sistematică* a modului de realizare a *hărții conceptuale (Mind Map)* - verifică nivelul de organizare a informațiilor, înțelegerea conexiunilor dintre concepte și capacitatea de a structura logic cunoștințele; Exemplu: hartă conceptuală, pornind de la termenul central „Instituții și evenimente cultural-artistice”.
- *Întrebări-fulger*: măsoară cunoștințele de bază, creativitatea, gândirea laterală și capacitatea de a oferi soluții rapide.
- *Observare sistematică a modului de realizare a jocului de rol (simulare scurtă)*: permite testarea imediată a abilităților practice și a atitudinilor, a competențelor de comunicare, gestionare a situațiilor și orientare către client.

❖ **Evaluarea continuă (formativă) -** este un proces esențial, integrat organic în activitatea didactică, ce se desfășoară pe parcursul întregului modul, urmărind progresul elevului în timp real, oferind feedback constant și relevant.

✓ *Metode tradiționale:*
- *Probele orale*
- *Probele scrise:* testul docimologic - probă complexă, formată dintr-un ansamblu de sarcini de lucru (itemi), utilizată în procesul de evaluare pentru a măsura riguros gradul de achiziție a cunoștințelor și nivelul de dezvoltare a anumitor capacități, având un grad sporit de obiectivitate și fidelitate;
- *Probele practice:* lucrări de laborator, simulări (joc de rol), exerciții practice etc., prin care se evaluează capacitatea unui elev de a aplica cunoștințele teoretice și de a demonstra abilități și aptitudini specifice în contextul real al patrimoniului turistic.

✓ *Metode moderne (alternative):*
- *Observarea sistematică a activității:* monitorizarea continuă de către profesor a implicării, participării și interacțiunii elevilor în timpul orelor, prin folosirea unor grile de observație.
- *Portofoliul (digital sau fizic)*: reprezintă o colecție organizată de lucrări ale elevului (teme, proiecte, materiale creative, reflecții) care reflectă progresul și efortul depus pe parcursul unei perioade.
- *Investigația:* elevii primesc o sarcină de cercetare pe care o abordează pe cont propriu sau în grup, folosind resurse diverse.
- *Autoevaluarea și interevaluarea*: evaluarea propriilor performanțe (autoevaluare) sau pe cele ale colegilor (interevaluare) pe baza unor criterii prestabilite.
- Quiz-uri interactive: instrumente digitale care transformă testele și verificările de cunoștințe în experiențe interactive, adesea cu elemente de joc, utilizând platforme precum Kahoot!, Google Forms, Wayground, Wordwall etc. și oferind feedback instant.
- *Proiectul*

❖ **Evaluarea finală (sumativă)** – se realizează la sfârșitul unei etape de învățământ având ca scop stabilirea unui bilanț global, verificarea gradului în care au fost atinse obiectivele pe termen lung și certificarea rezultatelor învățării (cunoștințe, abilități, aptitudini) dobândite de elevi.

✓ *Metode tradiționale:*
- *Probe scrise complexe:* teste docimologice;
- *Probe practice.*

✓ *Metode moderne (alternative):*
- *Portofoliu (fizic / digital): E-portofoliu* - variantă modernă a portofoliului clasic, care utilizează platforme digitale pentru a stoca și organiza lucrările elevilor. Acest format facilitează partajarea și colaborarea, lucrările sunt ușor de accesat și gestionat, fiind salvate pe termen lung. Permite integrarea de conținut multimedia, precum prezentări PowerPoint, videoclipuri sau animații.

- *Evaluare bazată pe simulare:* măsoară competențele practice ale elevilor în situații cât mai apropiate de realitate, concentrându-se pe aplicarea cunoștințelor și luarea deciziilor. Exemplu: simularea unor tururi virtuale 3D (ex: Google Arts & Culture).
- *Proiectul*
- *Investigația*
- *Quiz interactiv (Kahoot!, Google Forms, Wordwall etc.).*

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
7.1.5 Cunoașterea structurii patrimoniului turistic antropic. 7.1.6. Caracterizarea elementelor componente ale patrimoniului turistic antropic: vestigii arheologice, elemente de artă și arhitectură, edificii culturale, amenajări pentru sport, construcții tehnice cu funcțiune turistică, manifestări științifice, elemente de etnografie și folclor.	7.2.6. Identificarea elementelor structurale ale patrimoniului turistic antropic. 7.2.7. Asocierea diferitelor elemente de patrimoniu cu categoria de care aparține fiecare. 7.2.8. Selectarea elementelor de patrimoniu turistic antropic dintr-o enumerare.	7.3.5. Asumarea responsabilității în selectarea elementelor componente ale patrimoniului turistic antropic. 7.3.6. Utilizarea rațională a resurselor avute la dispoziție.

Activitate: Identificarea, asocierea și selectarea diferitelor elemente de patrimoniu turistic antropic - activitate de laborator tehnologic.

Obiective:

- să identifice elementele structurale ale patrimoniului turistic antropic
- să asocieze elementele de patrimoniu cu categoria de care aparține fiecare
- să selecteze elementele de patrimoniu turistic antropic dintr-o enumerare

Metoda: ***Quiz interactiv - Platforma Wordwall***

Timp de lucru: 50 minute

Wordwall este o platformă online intuitivă, utilizată de profesori pentru a crea resurse educaționale interactive și imprimabile. Este extrem de populară deoarece permite transformarea rapidă a conținutului didactic în jocuri captivante, precum quiz-uri, roata norocului, anagrame etc.

Platforma Wordwall este un instrument excelent pentru evaluare, deoarece transformă verificarea cunoștințelor într-o experiență ludică, reducând anxietatea elevilor față de testare.

1. Tipuri de evaluare posibile

Evaluare formativă (pe parcurs): poți folosi șabloane precum „Roata norocului” sau „Deschide cutia” pentru a pune întrebări rapide în timpul lecției și a verifica înțelegerea conceptelor în timp real.

Evaluare sumativă (finală): Șabloanele de tip „Quiz” sau „Chestionar” permit crearea unor teste structurate care pot fi distribuite elevilor ca temă sau lucrare în clasă.

2. Funcționalități cheie pentru profesor

Monitorizarea rezultatelor: după ce elevii finalizează o activitate alocată ca „Assignment”, profesorul are acces la o secțiune detaliată de rezultate. Aici poți vedea scorul fiecărui elev, timpul de răspuns și întrebările la care s-a greșit cel mai frecvent.

Feedback imediat: elevii primesc confirmarea răspunsului corect sau greșit instantaneu, ceea ce facilitează auto-evaluarea și corectarea greșelilor pe loc.

Adaptabilitate: Poți schimba formatul evaluării cu un singur clic. De exemplu, un test de tip quiz poate fi transformat instantaneu într-un joc de tip „Urmărire în labirint” pentru a menține interesul elevilor.

3. Implementare practică

Creează testul: folosește interfața Wordwall.net pentru a introduce întrebările și variantele de răspuns.

Setează parametrii: Poți activa un cronometru, un clasament public (pentru competitivitate) sau poți permite mai multe încercări.

Distribuie link-ul: elevii accesează evaluarea prin scanarea unui cod QR sau accesarea unui link, fără a fi necesar să își creeze cont (dacă profesorul setează colectarea numelor).

QUIZ INTERACTIV- PATRIMONIUL TURISTIC ANTROPIC

I. Alegeți răspunsul corect: 10 puncte

1.Cetatea Sighișoara este un obiectiv turistic din categoria:
a) vestigii arheologice
b) monumente istorice, de artă și arhitectură
c) etnografie și folclor
d) instituții și evenimente cultural - artistice

2. În categoria „Instituții și evenimente cultural - artistice” se includ:
a) Palatul Mogoșoaia, Biserica Neagră, Palatul Parlamentului
b) Sărbătoarea Mărțișorului, Muzeul Brukental, Coloana Infinitului
c) Cetatea Râșnov, Serbările Mării, Porțile maramureșene
d) Palatul Culturii - Iași, Festivalul de teatru de la Sibiu, Muzeul Ceasului

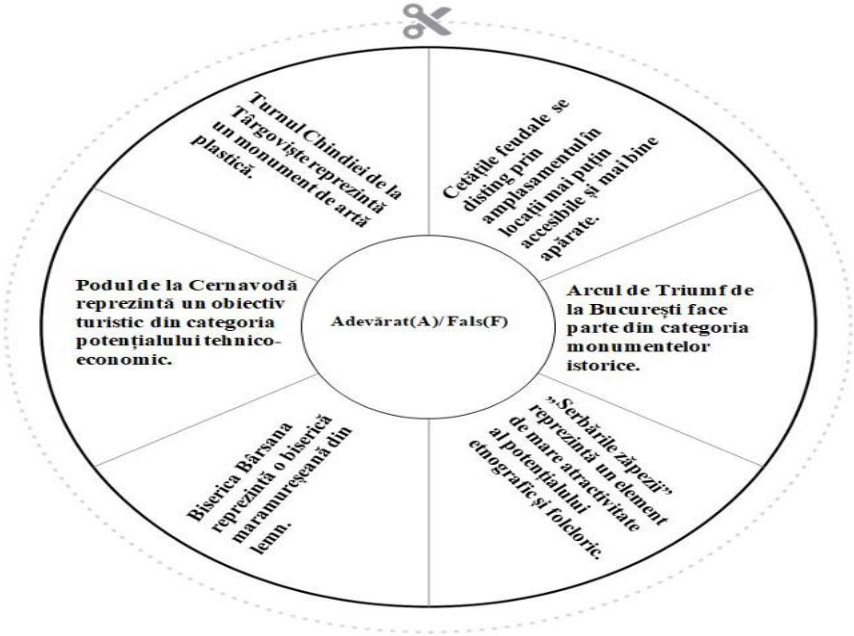
3. Ansamblul sculptural al lui Brâncuș de la Târgu Jiu este un obiectiv turistic inclus în categoria:
a) vestigii arheologice
b) monumente istorice, de artă și arhitectură
c) etnografie și folclor
d) instituții și evenimente cultural- artistice

4. În categoria obiectivelor turistice cu caracter etnografic și folcloric se includ:
a) Festivalul Cerbul de Aur, costumele populare din Țara Moților, Dansul Călușarii
b) Casa Sfatului din Brașov, Centrul de pictură de la Nicula, Mănăstirea Dealu
c) Centrul de ceramică de la Horezu, Târgul de fete de pe Muntele Găina, Sărbătoarea cireșelor
d) Turnul Chindiei de la Târgoviște, Serbările Zăpezii, costumele populare din Țara Zarandului

5. Satul agroturistic Bran reprezintă un obiectiv turistic cu caracter:
a) tehnico-economic
b) socio-demografic
c) cultural-istoric
d) etnografic și folcloric

Format digital: https://wordwall.net/ro/resource/107584789

II. Stabiliți valoarea de adevăr a următoarelor afirmații înscrise în cercul de mai jos, notând în dreptul fiecăreia A - adevărat/ F - fals. 12 puncte

Format digital: https://wordwall.net/ro/resource/107586866

III. Asociați fiecare obiectiv turistic prezentat în imaginile de mai jos (numerotat de la 1 la 8) cu categoria de potențial turistic antropic din care face parte (notată cu litere de la A la D).

24 puncte

A **Vestigii arheologice**
B **Monumente istorice, de artă și arhitectură**
C **Elemente etnografice și folclorice**
D **Instituții și evenimente cultural-artistice**

1
Festivalul „George Enescu”

2
Sarmisegetusa

3
Festivalul datinilor si obiceiurilor de iarna de la Sighetul Marmatiei

4
Cetatea Feldioara

5
Palatul Mogoșoaia

6
Monumentul eroilor de la Marasesti

7
Palatul Culturii- Iași

8
Targul de fete de pe muntele Gaina

Format digital: https://wordwall.net/ro/resource/107584124

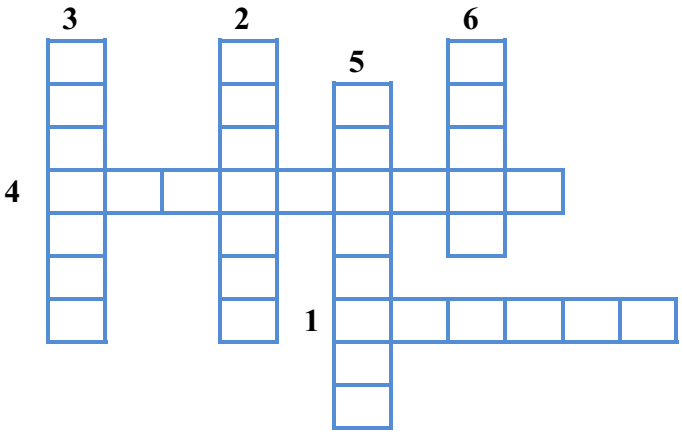
IV. Completați spațiile lacunare cu termenii cheie care lipsesc din definiția Monumentelor istorice, de artă și arhitectură **20 puncte**

Monumentele istorice, de artă și arhitectură sunt .....(1)..... turistice de mare interes, atât datorită valorii.....(2)..... date de stilul.....(3)..... (sculpturi, picturi, decorațiuni), cât și datorită valorii .....(4)..... pe care o au.

Format digital: https://wordwall.net/ro/resource/107588849

V. Rezolvați rebusul pentru a identifica elemente din structura potențialului turistic antropic.

24 puncte

1. Fortificații sub formă de ziduri, bastioane sau șanțuri periferice.
2. Locuințe fortificate ale împăraților, regilor.
3. Mănăstire din Dobrogea renumită pentru „Crucile de leac”.
4. Strămoșul mașinii de spălat automate
5. Realizări tehnico-inginerești
6. Instituții de cultură care adăpostesc colecții și exponate reprezentative pentru evoluția societății omenești.

Format digital: https://wordwall.net/ro/resource/107950354

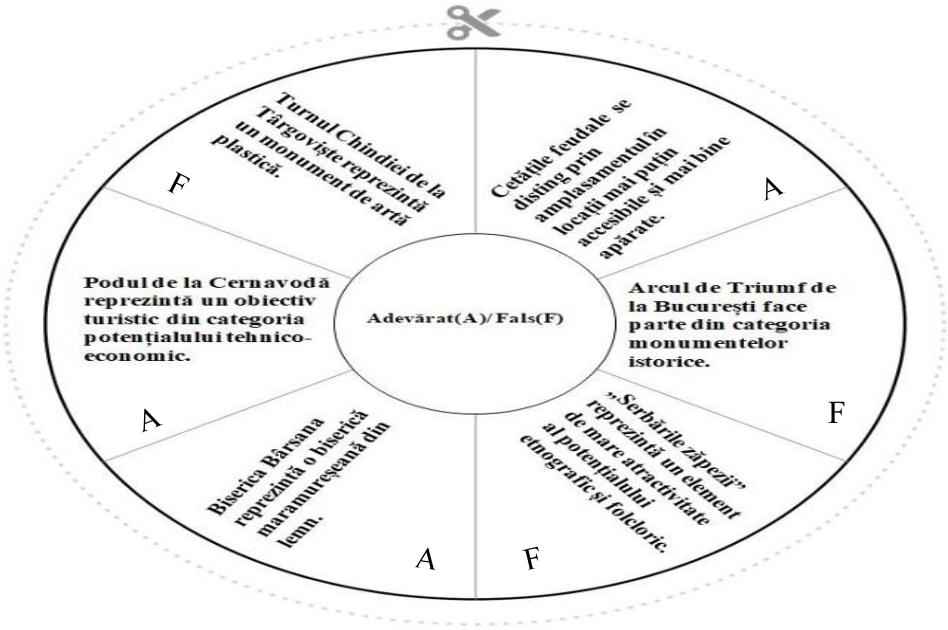
QUIZ INTERACTIV- PATRIMONIUL TURISTIC ANTROPIC
BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut.

I. 10 puncte

1–a; 2 – d; 3 - b; 4 - c; 5 - b
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.

II. 12 puncte

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.

III. 24 puncte

1-D; 2-A; 3-C; 4-A; 5-B; 6-B; 7-D; 8-C
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **3 puncte**.

IV. 20 puncte

1- obiective; 2- artistice; 3- arhitectonic; 4- istorice.
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **5 puncte**.

V. 24 puncte

1- cetăți; 2- castele; 3- Dervent; 4- vâltoarea; 5- viaducte; 6- muzee
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **4 puncte**.

- **Bibliografie:**

1. Bogan, E., Simon, T., Candea, M. (2021), *Patrimoniul turistic al Romaniei*, Editura Universitară, Bucureşti
2. Cosmescu, I. (1998), *Turismul. Fenomen complex contemporan*, Editura Economică, Bucureşti
3. Dinu, M. (2005), *Geografia turismului,* Editia a IV-a, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti
4. Glăvan, V. (2007), *Geografia turismului*, Fundației României de Mâine, Bucureşti
5. Mihai, Ş., Capotă, V., Ionești, C., Turcescu, A., Costea, F. (2010), *Turism și alimentație: manual pentru clasa a IX-a,* Editura CD PRESS, Bucureşti
6. Minciu, R. (2004), *Economia turismului*, Editura Uranus, Bucureşti
7. Neacşu, N., Băltăreţu, A., Neacşu, M., Drăghilă, M. (2011), *Resurse și destinații turistice: interne și internaționale*, Ediția a II-a, Editura Universitară, Bucureşti
8. Neguţ, S. (2004), *Geografia turismului*, Editura Meteor Press, Bucureşti
9. Snak, O., Baron, P., Neacşu, N. (2003), *Economia turismului*, Editura Expert, Bucureşti
10. Vişinescu, S. (2019), *Patrimoniul turistic, manual pentru clasa a X-a,* Editura CD PRESS, Bucureşti
11. https://wordwall.net/
12. https://patrimoniu.ro
13. https://romania.travel
14. https://locuridinromania.ro
15. https://whc.unesco.org/en/list/
16. https://www.cultura.ro/unesco/
17. https://patrimoniu100.ro/abc-ul-patrimoniului/patrimoniu-dezvoltare-locala-si-turism/

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 106

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BINIUC CARMEN	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iaşi
COSMA FLORIN CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Domșa”, Alba-Iulia
NICOLA LELIOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță”, Călărași
PARASCHIV REMUS	Ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani
PĂTULEANU LILIANA	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară, Suceava
PRELUCA CARMELUȘCA RICA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza", Slobozia
RĂDUȚI CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova
FELEGEAN ELENA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic „Transilvania”, Brașov
HÎNCU DOINA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MANEA ROMICĂ	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MAXIM IOANA MARINELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic ”Anghel Saligny”, Baia Mare
POPESCU ANCA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „General de Marină Nicolae Dumitrescu Maican”, Galați
ȚIȚEIU RAMONA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic de Transporturi, Brașov
MATEI MARILENA	ing., profesor, grad I, COLEGIUL ENERGETIC, RM. VÂLCEA
SALAI MARIA	ing., profesor grad I, COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
BOGDAN DOINA MARILENA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC” GRIGORE MOSIL”, BISTRIȚA
ROȘU DANIELA GIORGIANA	ing., profesor COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
MARCU MONA MARIANA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC „PANAIT ISTRATI”, BRĂILA
SIMION PETRONELA GABRIELA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ȘI DE CONSTRUCȚII, IAȘI
IFTODE LĂCRĂMIOARA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ȘI DE CONSTRUCȚII, IAȘI
RADU ALINA SIMONA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC ” CPT. NICOLAE PLEȘOIANU”, RM. VÂLCEA

Coordonare CNDPIT:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Camelia Carmen GHEȚU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Mecanică, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.
Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Mecanică.
Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.
Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificările profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Mecanică:*

I. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. **Tehnician mecatronist**
2. **Tehnician proiectant CAD**
3. **Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații**
4. **Tehnician prelucrări mecanice**
5. **Tehnician transporturi**
6. **Tehnician prelucrări pe mașini cu comandă numerică**
7. **Tehnician construcții navale**
8. **Tehnician prelucrări la cald**

II. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Confecţioner tâmplărie din aluminiu şi mase plastice	**14. Mecanic agregate rotative termoenergetice**	**25. Operator sonde**
2. Constructor cuptoare metalurgice	**15. Mecanic agricol**	**26. Operator montator subansamble**
3. Constructor montator de structurii metalice	**16. Mecanic de mecanică fină**	**27. Optician montator aparatură optico-mecanică**
4. Forjor-tratamentist	**17. Mecanic echipamente hidraulice şi pneumatic**	**28. Oţelar**
5. Frezor-rabotor-mortezor	**18. Mecanic echipamente pentru foraj extracţie**	**29. Rectificator**
6. Furnalist	**19. Mecanic forestier**	**30. Sculer-matriţer**
7. Lăcătuș mecanic prestări servicii	**20. Mecanic utilaje şi instalaţii în industrie**	**31. Strungar**
8. Lăcătuş construcţii metalice şi utilaj tehnologic	**21. Metalurgist neferoase**	**32. Sudor**
9. Lăcătuş construcţii navale	**22. Modelier**	**33. Trefilator trăgător**
10. Laminorist	**23. Motorist nave**	**34. Tubulator naval**
11. Marinar	**24. Operator la extracţia tratarea, transportul şi distribuţia gazelor**	**35. Turnător**
12. Maşinist utilaje cale şi terasamente		
13. Maşinist utilaje portuare		

În clasa a X-a, programa școlară include trei module:

- **Desen tehnic aplicat** – asigură dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini necesare pentru a reprezenta şi interpreta corect structura şi funcționarea unui sistem mecanic, citirea și interpretarea desenelor organelor de maşini, identificarea elementelor componente ale unui mecanism,
- **Măsurări tehnice** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile şi utilizarea instrumentelor și aparatelor de măsură utilizate în domeniul mecanic
- **Transmisii mecanice și mecanisme** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind modul în care mișcarea și forța sunt transmise și transformate în sistemele mecanice.

Împreună, aceste trei module asigură baza teoretică și practică necesară pentru formarea profesională în domeniul de pregătire profesională Mecanică și pentru integrarea ulterioară pe piața muncii.
Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului naţional al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Mecanică:

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 5. Realizarea desenului tehnic pentru organe de maşini	**MODUL I. Desen tehnic aplicat**
URÎ 8. Realizarea desenelor de ansamblu	
URÎ 4. Măsurarea mărimilor tehnice specifice proceselor industriale	**MODUL II. Măsurări tehnice**
URÎ 11. Montarea sistemelor mecanice pentru transmiterea și transformarea mișcării	**MODUL III. Transmisii mecanice și mecanisme**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I.	**Desen tehnic aplicat**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**52**
		Instruire practică	**0**
Modul II.	**Măsurări tehnice**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul III.	**Transmisii mecanice şi mecanisme**		
	Total ore/an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**78**

Total ore/an = 10 ore/săptămână x 26 săptămâni/an = 260 ore/an

Stagii de pregatire practica - Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)
Modul IV. * _ _ _

MODUL I. DESEN TEHNIC APLICAT

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Desen tehnic aplicat”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate şi cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate prin laborator.
Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator

Modulul **„Desen tehnic aplicat”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învăţării, cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii într-una din ocupaţiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC şi de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 5 – REALIZAREA DESENULUI TEHNIC PENTRU ORGANE DE MAŞINI URÎ 8 – REALIZAREA DESENELOR DE ANSAMBLU			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.5.	**5.2.8.** **5.2.9.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.** **5.3.6.** **5.3.7.** **5.3.8.**	**1. Reprezentarea şi cotarea organelor de asamblare şi a asamblărilor folosite în construcţia de maşini** 1.1. Reprezentarea asamblărilor nituite: 1.1.1. Reprezentarea şi cotarea principalelor tipuri de nituri; 1.1.2. Reprezentarea asamblărilor nituite. 1.2.Reprezentarea asamblărilor sudate: 1.2.1. Reprezentarea îmbinărilor sudate; 1.2.2. Metoda de reprezentare simplificată a îmbinărilor sudate; 1.2.3. Reguli de întocmire a desenelor pentru piesele sudate. 1.3. Reprezentarea asamblărilor filetate: 1.3.1. Reprezentarea, notarea şi cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate; 1.3.2. Reprezentarea obişnuită a asamblărilor cu piese filetate; 1.3.3. Reprezentarea simplificată şi prin simboluri a asamblărilor prin şuruburi. 1.4. Reprezentarea asamblărilor prin pene: 1.4.1. Reprezentarea şi cotarea penelor longitudinale; 1.4.2. Reprezentarea asamblărilor cu pene longitudinale;

			1.4.3. Reprezentarea şi cotarea penelor transversale; 1.4.4. Reprezentarea asamblărilor cu pene transversale. 1.5. Reprezentarea asamblărilor cu elemente elastice: 1.5.1. Reprezentarea arcurilor; 1.5.2. Desenul de execuţie al arcurilor elicoidale; 1.5.3. Reprezentarea asamblărilor cu arcuri elicoidale.
5.1.2.	**5.2.14.** **5.2.15.** **5.2.16.** **5.2.17.** **5.2.18.** **5.2.19.** **5.2.20.**		**2. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice** 2.1.Reprezentarea şi cotarea arborilor şi axelor: 2.1.1. Reprezentarea şi cotarea arborilor; 2.1.2. Reprezentarea şi cotarea axelor(osiilor); 2.2. Reprezentarea asamblărilor prin caneluri (arbori şi butuci canelaţi): 2.2.1. Reguli de reprezentare şi cotare a arborilor şi butucilor canelaţi; 2.2.2. Reprezentarea asamblărilor de arbori şi butuci canelaţi. 2.3. Reprezentarea lagărelor: 2.3.1. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu alunecare; 2.3.2. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu rostogolire; 2.3.3. Elemente şi dispozitive de ungere; 2.3.4. Elementeşi dispozitive de etanşare. 2.4. Reprezentarea roţilor dinţate şi roţilor pentru curea, cablu şi lanţ: 2.4.1. Elemente fundamentale ale roţilor dinţate; 2.4.2. Reguli generale de reprezentare a roţilor dinţate; 2.4.3. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate cilindrice; 2.4.4. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate conice; 2.4.5. Reprezentarea roţii melcate şi a şurubului melc; 2.4.6. Reprezentarea roţilor de transmisie cu elemente flexibile. 2.5. Reprezentarea angrenajelor: 2.5.1. Reprezentarea angrenajelor cilindrice; 2.5.2. Reprezentarea angrenajelor conice şi melcate; 2.5.3. Reprezentarea convenţională a angrenajelor. 2.6. Reprezentarea transmisiilor prin elemente flexibile: 2.6.1. Transmisie prin curele plate; 2.6.2. Transmisie prin curele trapezoidale; 2.6.3. Transmisie prin cablu; 2.6.4. Transmisie prin lanţ cu eclise.
8.1.1.	**8.2.1.** **8.2.2.**	**8.3.1.** **8.3.2.**	**3.Reguli de reprezentare pentru desenele de ansamblu**
8.1.2.	**8.2.3.**	**8.3.3.**	**4. Poziționarea pieselor componenente**
8.1.3.	**8.2.4.**	**8.3.4.**	**5. Cotarea desenelor de ansamblu**

	8.2.5. **8.2.6.** **8.2.7.** **8.2.8.** **8.2.9.**	**8.3.5**. **8.3.6**. **8.3.7**. **8.3.8**.	5.1. Cotarea dimensiunilor de gabarit; 5.2. Cotarea dimensiunilor de legătură; 5.3. Cotarea dimensiunilor nominale și câmpurile de toleranță; 5.4. Cotarea dimensiunilor realizate la montare; 5.5. Cotarea dimensiunilor pozițiilor extreme.
8.1.4.	**8.2.10.** **8.2.11.** **8.2.12.**		**6. Tabelul de componență, indicatorul redus și inscripționarea desenelor de ansamblu** 6.1.Tabelul de componență; 6.2. Indicatorul redus; 6.3. Inscripționarea desenelor de ansamblu.
8.1.5.	**8.2.13.** **8.2.14.** **8.2.15.** **8.2.16.** **8.2.17.** **8.2.18.** **8.2.20.** **8.2.21.**		**7. Intocmirea desenului de ansamblu după model(releveu)** 7.1. Identificarea unui ansamblu model; 7.2. Stabilirea poziției de reprezentare a unui ansamblu model; 7.3. Întocmirea schițelor pieselor componente; 7.4. Întocmirea schiței de ansamblu; 7.5. Întocmirea desenului de ansamblu la scară; 7.6. Întocmirea desenelor la scară pentru toate piesele componente; 7.7. Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente; 7.8. Extragerea de piese dintr-un desen de ansamblu.
8.1.2.	**8.2.19.**		**8. Notarea pe desen a materialelor pentru executarea pieselor componente dinr-un ansamblu**
8.1.7.	**8.2.22.** **8.2.23.** **8.2.24.** **8.2.25.**		**9. Citirea și interpretarea desenelor tehnice** 9.1. Citirea desenelor de execuție; 9.2. Citirea desenelor de ansamblu și de montaj.
8.1.8.	**8.2.26.** **8.2.27.** **8.2.28.**		**10. Desene speciale** 10.1. Desene de construcții metalice: 10.1.1. Reprezentarea și notarea pe desen a profilelor laminate; 10.1.2. Executarea desenelor de construcții metalice. 10.2. Desene de operații: 10.2.1. Desenul de semifabricat; 10.2.2. Desenul de operații pentru prelucrări mecanice. 10.3. Scheme cinematice: 10.3.1. Întocmirea schemelor cinematice; 10.3.2. Citirea schemelor cinematice. 10.4 Desene de instalații industriale: 10.4.1. Reprezentarea instalațiilor pentru fluide; 10.4.2. Reprezentarea instalațiilor electrice de utilizare; 10.4.3. Reprezentarea instalațiilor termoenergetice; 10.4.4. Reprezentarea instalațiilor de automatizare.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**
  - instrumente și materiale specifice reprezentării organelor de mașini: planșetă, riglă gradată, echere, compas, șabloane, creioane, gumă de șters, hârtie de desen format A3/A4;
  - seturi de corpuri geometrice, piese, machete;
  - videoproiector, calculator, soft-uri educaționale, instrumente digitale;
  - organe de mașini și diferite asamblări ale acestora;
  - fișe de documentare, planșe didactice, reviste de specialitate;
  - documentații tehnice și desene de ansamblu utilizate în producție;
  - manuale, desene de ansamblu, desene speciale, desene de execuție, fișe de lucru.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Modulul „**Desen tehnic aplicat**” asigură coerența în cadrul curriculumului de specialitate, având la baza cunoștințele, abilitățile și atitudinile dobândite la:

- ✓ Bazele desenului tehnic;
- ✓ Organe de mașini;
- ✓ Asamblări mecanice;

Conținuturile modulului trebuie adaptate pentru nivelul și nevoile fiecărui elev și vor fi parcurse integral. Se recomandă abordarea progresivă a conținuturilor, de la elemente simple la ansambluri mecanice complexe, urmărindu-se:

- înțelegerea rolului desenului de ansamblu în documentația tehnică;
- identificarea pieselor componente și a relațiilor funcționale dintre acestea;
- corelarea desenului de ansamblu cu desenele de execuție ale pieselor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, cu respectarea normelor în vigoare, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar, plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui copil, acceptând că fiecare copil este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților și atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mic progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

Pregătirea în cabinete/laboratoare din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în SPP, iar activităţile de învăţare – predare utilizate de cadrele didactice vor avea un caracter activ, interactiv, cu pondere sporită pe activităţile de învăţare şi nu pe cele de predare, pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.
Utilizarea tehnologiilor digitale pot îmbunătăți și perfecționa strategiile de predare și de învățare în diverse moduri. Proiectarea, planificarea și implementarea utilizării tehnologiilor digitale în diferite etape ale procesului de învățare completează competența de a preda a cadrului didactic contemporan.

Resursele educaționale digitale determină profesorul să facă apel la cadrul pedagogic pentru a proiecta și a desfășura secvențe de învățare semnificative, propunând elevilor parcursuri personalizate, mulate pe cunoștințele, capacitățile, experiența și interesele lor.
Lecțiile în variantă digitală, mai ales când au integrate elemente interactive, oferă un plus de atractivitate elevului, putând crește motivarea și implicarea acestuia în activitățile școlare.

Metode și forme de organizare
În activitatea didactică se vor utiliza metode și strategii adecvate nivelului de pregătire al elevilor, precum:
- ✓ expunerea și explicația;
- ✓ demonstrația cu ajutorul desenelor și modelelor reale;
- ✓ conversația euristică;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ învățarea prin problematizare;
- ✓ lucrul individual și pe grupe;
- ✓ învățarea prin gamificare;

Mijloace de învățământ
Pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ se recomandă utilizarea:
- ✓ planșelor și atlaselor de desen tehnic;
- ✓ modelelor și subansamblurilor mecanice;
- ✓ fișelor de lucru și fișelor de evaluare;
- ✓ materialelor multimedia și a mijloacelor TIC;
- ✓ resurse educaționale deschise;

Activități de învățare
Activitățile propuse vor urmări:
- ✓ citirea și interpretarea desenelor de ansamblu;
- ✓ identificarea pieselor componente și a rolului funcțional al acestora;
- ✓ interpretarea secțiunilor, cotelor și notelor tehnice;
- ✓ realizarea schițelor pieselor pe baza desenului de ansamblu si a desenelor speciale
- ✓ completarea tabelelor de componență.

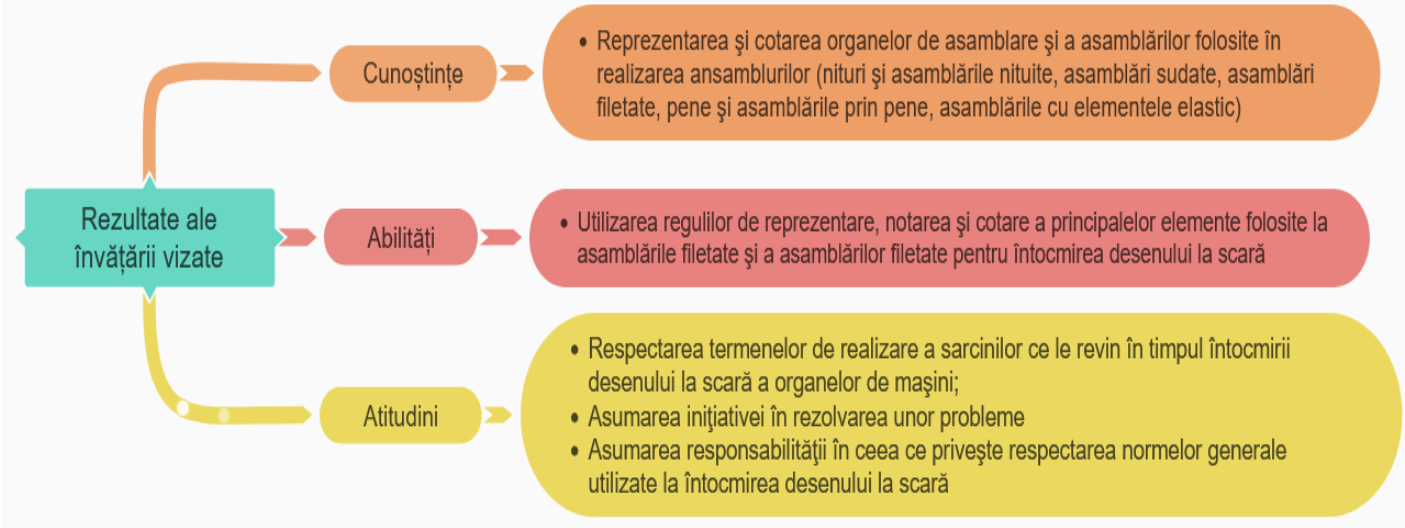
Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a desenului tehnic. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activități de învățare:
- ✓ învățarea bazată pe probleme;
- ✓ învățarea bazată pe proiecte;
- ✓ învățarea colaborativă;
- ✓ învățarea practică;
- ✓ descoperire ghidată;
- ✓ predarea între colegi;
- ✓ învățare reflexivă;
- ✓ activități de lucru în grup/ în echipă.

EXEMPLU DE INTEGRARE ÎN LECȚIE A UNEI RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

Platforma **LIVRESQ** dă posibilitatea creării, editării, publicării și/sau utilizării de lecții interactive. Platforma poate fi accesată cu linkul : https://livresq.com
Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la crearea unui mediu de învățare interactiv și atractiv. Prin utilizarea suportului multimedia, conținuturile pot fi prezentate într-o formă vizuală și dinamică, facilitând înțelegerea noțiunilor și stimulând interesul elevilor pentru activitățile de învățare. În acest mod, procesul de predare–învățare devine mai eficient, adaptat stilurilor variate de învățare și cerințelor educației digitale actuale.

Tema: ***Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate***

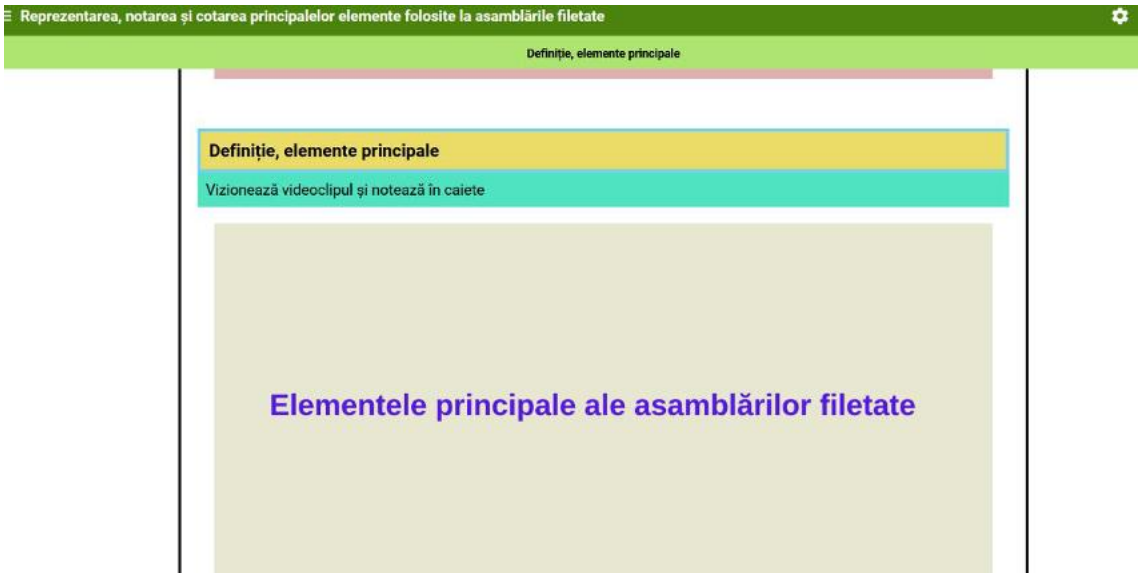
Rezultate ale învățării vizate

Denumire RED: Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate

Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** cu tema ***„Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”*** se poate realizează prin metoda **predării interactive cu suport multimedia**, având ca scop facilitarea înțelegerii conceptelor tehnice prin prezentare vizuală, exemple aplicative și activități interactive
Utilizarea resursei digitale **”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”** permite elevilor să observe clar modul de reprezentare grafică a elementelor filetate, regulile de notare și principiile de cotare conform standardelor tehnice, într-un mod dinamic și accesibil. Prin combinația dintre explicația profesorului, suportul vizual multimedia și implicarea activă a elevilor în explorarea conținutului, procesul de învățare devine mai atractiv, stimulează gândirea tehnică și contribuie la consolidarea competențelor de interpretare și realizare a desenelor tehnice specifice asamblărilor filetate.

Elevii accesează resursa RED ”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate” utilizând linkul din platforma ***LIVRESQ*****:** https://library.livresq.com/details/69a1792423666e00091e2b21 .

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE INTERACTIVĂ

O metodă interactivă care poate fi integrată în activitățile de învățare-predare-evaluare este numită „***Puzzle***”.
Puzzle este un joc – exercițiu ce constă în reconstituirea unor imagini, din forme, figuri/piese etc. Prin folosirea acestei metode se urmărește exersarea capacității de a reconstitui/ asambla o imagine/figură/piesă și stabilirea unei relații pozitive de comunicare între emițător și receptor.
Este o metodă-exercițiu care necesită munca în grup. Verbul definitoriu al metodei este a reconstitui. Imaginea reconstituită conține noțiuni cunoscute de elevi, studiate anterior. Devine interesant exercițiul, stimulând curiozitatea elevilor, atunci când imaginea reconstituită conține și detalii noi pentru ei. Imaginea este fragmentată/explodată în diferite forme care de altfel constituie piesele ”jocului Puzzle”.
Este metodă didactică interactivă, potrivită pentru învățământul liceal tehnologic.
Pentru abordarea temei **„Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente”**, propunem utilizarea acestei metode, care facilitează învățarea prin cooperare, responsabilizarea fiecărui elev în studierea unei componente a ansamblului și integrarea ulterioară a informațiilor într-o viziune tehnică unitară asupra întregului sistem.

Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)

Metoda: „Desenul de ansamblu – puzzle”

1. Scopul metodei

Dezvoltarea capacității elevilor de a:

- interpreta un desen de ansamblu;
- identifica piesele componente și rolul acestora;
- corela desenul tehnic cu ansamblul real;
- lucra colaborativ și comunica tehnic.

2. Descrierea metodei (caracter interactiv)

Etapa 1 – Activarea interesului

Profesorul prezintă o imagine proiectată fără explicații inițiale, și lansează provocarea:

- *„Din ce piese componente este alcătuit acest ansamblu și cum funcționează?”*

Etapa 2 – Lucrul pe grupe (Puzzle)

Clasa este împărțită în grupe de 3–4 elevi.

Fiecare grup primește o fișă de lucru cu *ANSAMBLU ARBORE -ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ (REPREZENTARE EXPLODATĂ).*

Sarcini pentru elevi:

- identifică piesele componente;
- realizează desenul de ansamblu(schiță) al ansamblului roată dințată cilindrică – arbore;
- notează denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

Etapa 3 – Reprezentarea ansamblului

Elevii colaborează între ei pentru:

- a realiza **desenul complet de ansamblu**;
- a completa **tabelul de componență**;
- a stabili funcționarea generală a ansamblului.

Această etapă stimulează comunicarea și gândirea logică.

Etapa 4 – Mini-provocare

Fiecare grup primește o cerință rapidă:

- Identificați piesa cea mai solicitată mecanic.
- Indicați o piesă standardizată.
- Ce piesă ar necesita desen de execuție detaliat?
- Identificați asamblările din cadrul ansamblului
- Propuneți o altă soluție constructivă pentru asamblarea roții dințate cu arborele.
- Explicați rolul piesei numărul 3 în funcționarea ansamblului.
- Ce material considerați că este cel mai potrivit pentru pana paralelă și de ce?

Răspunsurile sunt discutate frontal.

3. Rolul profesorului

- moderator și facilitator al activității;
- oferă sprijin tehnic și corectează terminologia;
- stimulează participarea tuturor elevilor.

4. Resurse utilizate

- desen de ansamblu (explodat);
- fișe de lucru;
- videoproiector/tablă interactivă;
- instrumente de desen tehnic.

5. Evaluare

Evaluarea se realizează prin:

- observarea activității în grup;
- verificarea fișelor de lucru;
- feedback oral imediat;
- autoevaluare scurtă („Ce am înțeles azi?”).

6. Avantaje ale metodei

- implicare activă a elevilor;
- învățare prin colaborare;
- dezvoltarea gândirii tehnice.

Pentru a reactualiza cunoștințele necesare (regulile de reprezentare a desenului de ansamblu, respectiv regulile de poziționare a componentelor), realizării sarcinii de lucru, se pot utiliza instrumente digitale interactive realizate pe platformele educaționale Wordwall și LearningApps, facilitând astfel o înțelegere mai profundă a noțiunilor ce urmează a fi aplicate în activitatea de învățare.

Descrierea platformelor educaționale și exemplificare

Wordwall este o platformă online populară utilizată de profesori pentru a crea rapid resurse didactice interactive și imprimabile, precum chestionare, jocuri de potrivire, labirinturi sau cuvinte încrucișate. Acesta permite personalizarea conținutului, facilitând învățarea prin joc pe computere, tablete sau table interactive, fiind totodată o resursă valoroasă pentru lecții captivante.

Platforma educațională oferă o varietate de șabloane, incluzând jocuri de cuvinte, chestionare, urmăriri în labirint și multe altele. Activitățile create pot fi jucate online pe diverse dispozitive (tablete, telefoane, calculatoare) sau pot fi descărcate și imprimate sub formă de fișiere PDF.

Utilizatorii pot alege un șablon, introduce conținutul dorit, iar apoi pot partaja resursa creată. Wordwall poate fi utilizat pentru a crea materiale educaționale atractive, fiind potrivit pentru diverse grupe de vârstă.

Acest instrument este util pentru profesori în crearea de materiale didactice, făcând învățarea mai plăcută și eficientă.

Platforma se găsește la adresa https://wordwall.net/ro .

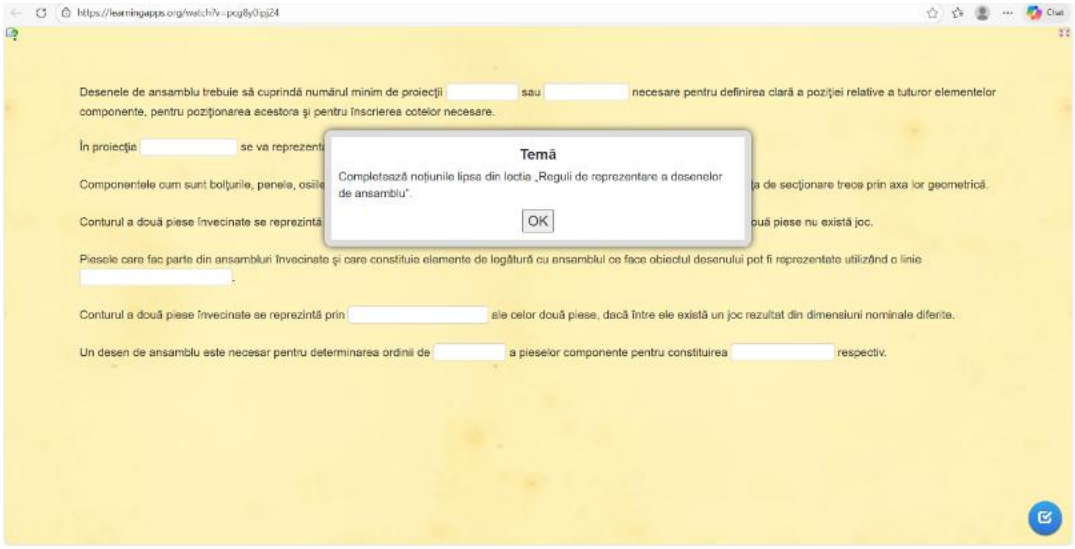
Accesând linkul https://wordwall.net/ro/resource/107464452, elevii au posibilitatea de a răspunde la provocările propuse verificându-și și consolidându-și cunoștințele într-un mod interactiv. Dacă nu reușesc să răspundă corect, ei au posibilitatea de a se corecta reluând activitatea.

LearningApps este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de module interactive și jocuri educative menite să sprijine procesele de învățare, predare cât și consolidarea cunoștințelor la discipline tehnice. Este foarte atractivă pentru elevi întrucât aceștia pot executa sarcinile atât singuri, cât și în competiție cu alți colegi. La final pot vedea rezultatul.

Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org. Pe platformă se creează un cont, iar în contul creat putem realiza atâtea resurse câte dorim, întrucât este o platformă gratuită.

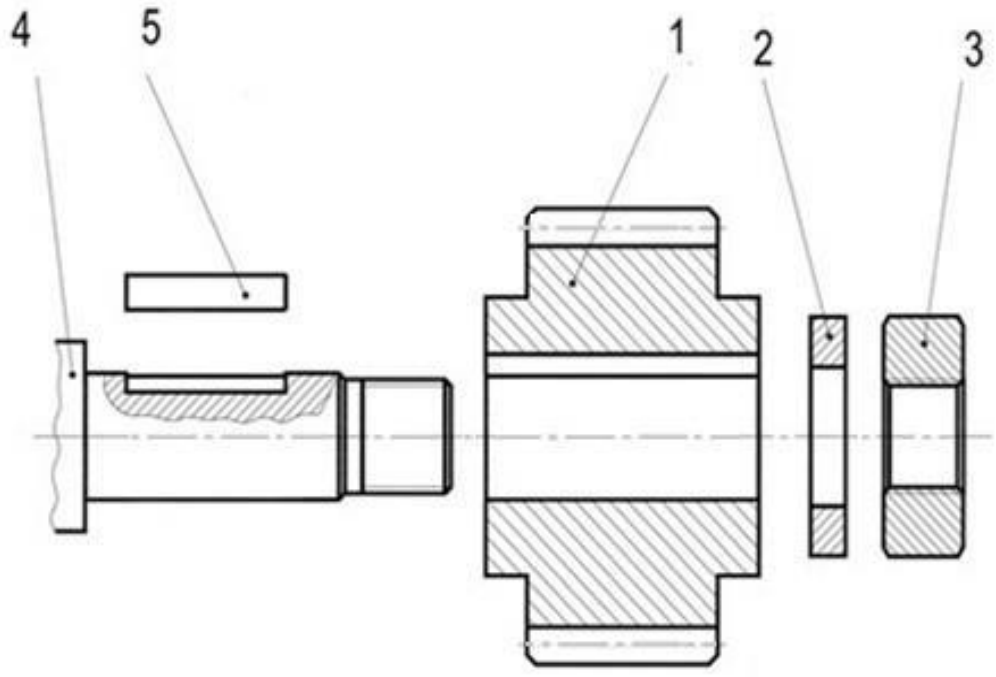
Accesând link-ului https://learningapps.org/view47043989, elevii vor completa spațiile libere din textul dat. După completarea celor 9 spații libere cu informația corectă, elevii primesc mesajul „Felicitări, regulile de reprezentare au fost rezolvate corect!”. Dacă nu se completează informațiile corect, elevii au posibilitatea de a corecta răspunsurile până ajung la mesaj.

FIȘĂ DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(REPREZENTARE EXPLODATĂ)

Enunțul probei practice:
Pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) format din piesele date în reprezentare explodată. Poziționați piesele componente și notați denumirea lor în tabelul de componență.

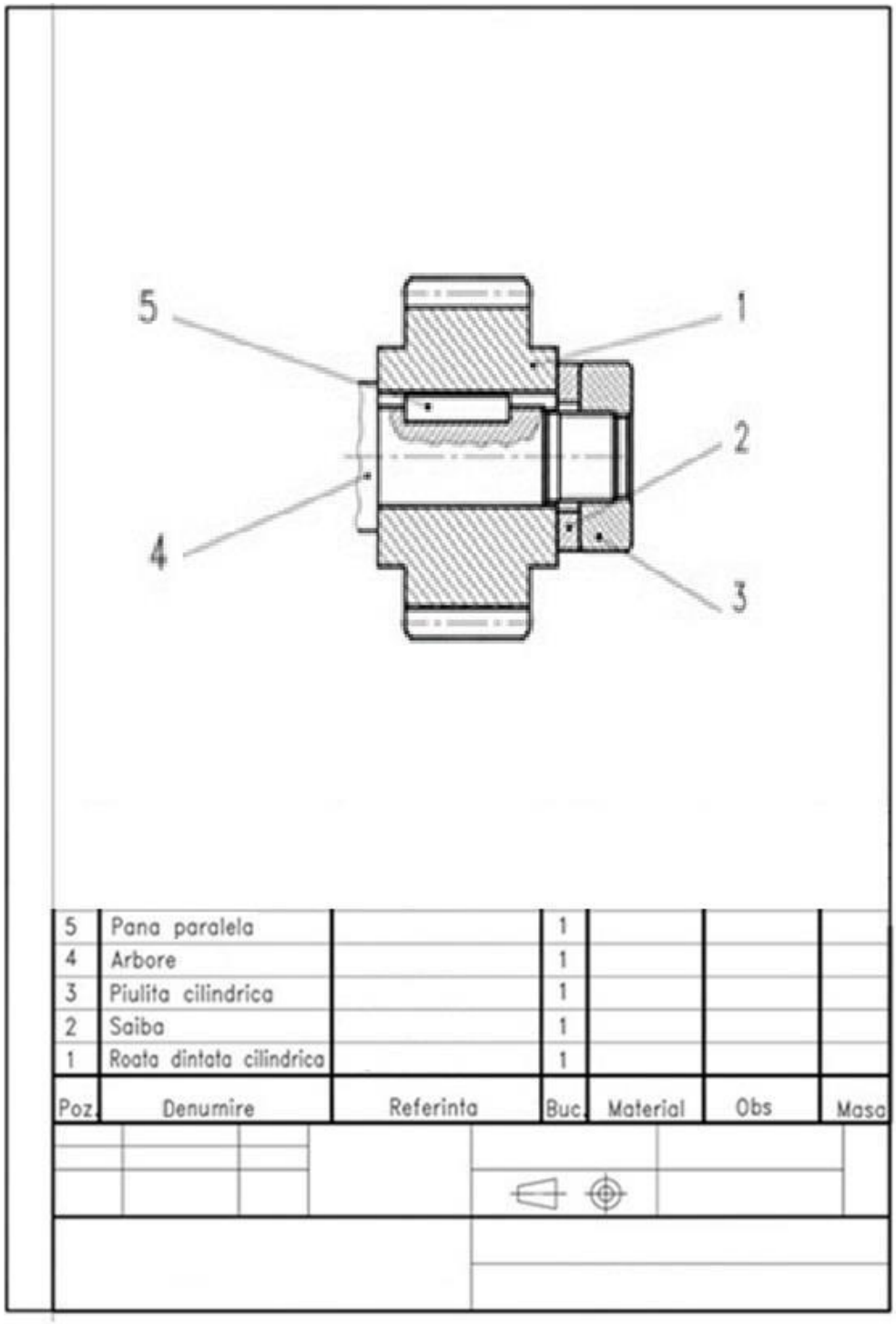

Sarcini pentru elevi:
- identificați piesele componente;
- pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) al ansamblului arbore – roată dințată cilindrică;
- notați denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

REZOLVAREA FIȘEI DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(DESEN DE ANSAMBLU)

- Identificarea și denumirea pieselor componente din fișa de lucru:
  1. Roată dințată cilindrică; 2. Șaibă; 3. Piuliță cilindrică; 4. Arbore; 5. Pană paralelă.
- Reprezentarea desenului de ansamblu pentru ansamblul arbore - roată dințată.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea rezultatelor învățării urmărește formarea și dezvoltarea competențelor elevilor de a interpreta, realiza și evalua desene de ansamblu, respectând standardele și normele de desen tehnic. Aceasta se realizează printr-o abordare integrată, care combină evaluarea formativă și evaluarea sumativă, cu accent pe metode tradiționale și moderne, adaptate nevoilor elevilor și domeniului tehnologic.

1. Evaluare formativă (pe parcursul activităților de învățare)

- Observarea sistematică a activității elevilor în realizarea desenelor de ansamblu;
- Analiza etapelor de lucru (întocmirea schiței, alegerea vederilor, cotare, haşurare, numerotare repere);
- Fișe de lucru și exerciții aplicative care vizează punctual anumite rezultate ale învățării;
- Corectarea progresivă a erorilor și oferirea de feedback individual orientat spre îmbunătățire;
- Monitorizarea portofoliilor de lucrări fizice și digitale.

2. Evaluare sumativă (la finalul unităților/modulului)

- Lucrări practice individuale (planșe de desen de ansamblu realizate manual);
- Probe scrise pentru verificarea cunoștințelor teoretice (standardizare, convenții grafice, cotare, secțiuni);
- Proiecte aplicative care combină desenul de ansamblu cu lista de componente și, eventual, cu extragerea unui desen de execuție;
- Evaluarea portofoliului final, care poate include și versiuni digitale ale lucrărilor.

3. Metode moderne de evaluare

Pentru integrarea competențelor digitale și a instrumentelor moderne, se recomandă:

- **Platforme de evaluare și colaborare digitală**: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle, Kahoot!, Quizizz, Socrative, Edmodo;
- **Portofolii digitale și proiecte multimedia**, care pot include imagini, fișiere CAD, documentație video;
- **Teste interactive online**, autoevaluări și evaluări între colegi asistate de platforme digitale;
- **Feedback în timp real** prin instrumente colaborative, cum ar fi Jamboard, Padlet, Wordwall.

4. Criterii de evaluare

- Evaluarea se va realiza pe baza unor criterii clare și transparente, incluzând:
- Corectitudinea și acuratețea reprezentării grafice;
- Respectarea convențiilor și standardelor de desen tehnic;
- Corectitudinea cotării și a notării reperelor;
- Claritatea, lizibilitatea și organizarea desenului;
- Capacitatea de corelare a componentelor unui ansamblu;
- Capacitatea de utilizare a instrumentelor digitale pentru realizarea desenelor;
- Gradul de implicare în autoevaluare și evaluarea colegilor.

5. Recomandări suplimentare

- Utilizarea grilelor și baremelor de evaluare, comunicate elevilor anterior desfășurării probelor;
- Încurajarea elevilor să dezvolte portofolii care să reflecte progresul și diversitatea competențelor dobândite;
- Valorificarea feedback-ului constructiv și a reflecției critice asupra propriei activități;
- Combinarea metodelor tradiționale cu cele digitale pentru a dezvolta atât competențele tehnice, cât și competențele digitale și colaborative.

Evaluarea prin probă practică este o metodă de evaluare prin care se verifică în mod direct capacitatea elevului de a aplica în practică rezultatele învățării dobândite.
Proba practică de desen tehnic este o evaluare care testează abilitățile practice ale elevilor de a crea reprezentări grafice tehnice precise și conforme cu normele de desen tehnic.
În cadrul acestei probe, elevii sunt solicitați să:

- reprezinte grafic o piesă, mecanism sau ansamblu;
- folosească tehnici de desen tehnic standardizate (linii, proiecții, secțiuni, etc.);
- aplice normele de cotare și notare a dimensiunilor;
- demonstreze înțelegerea formelor și relațiilor spațiale;
- prezinte un desen clar, precis și ușor de înțeles.

Scopul probei practice este de a evalua:

- abilitățile de reprezentare grafică tehnică;
- cunoașterea normelor și standardelor de desen tehnic;
- capacitatea de a interpreta și reprezenta informații tehnice;
- atenția la detalii și precizie.

Proba poate fi realizată pe hârtie, cu instrumente tradiționale (creion, riglă, etc.) sau cu ajutorul aplicațiilor digitale/software de desen tehnic.

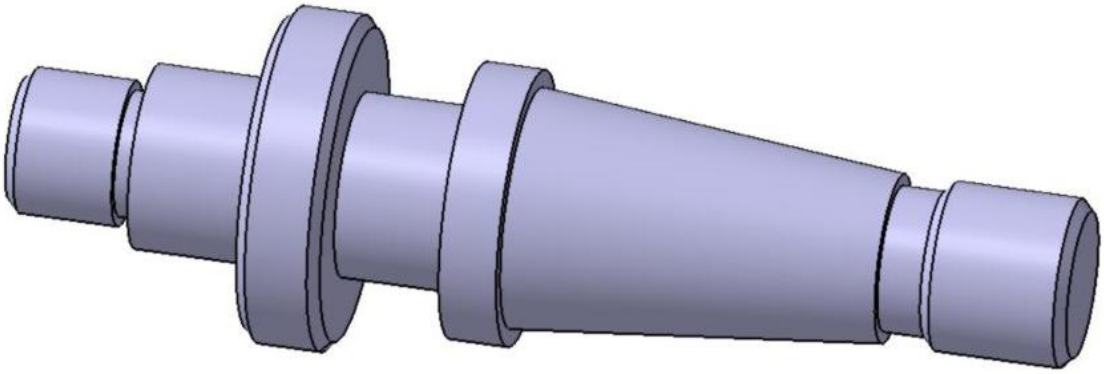
Exemplu 1

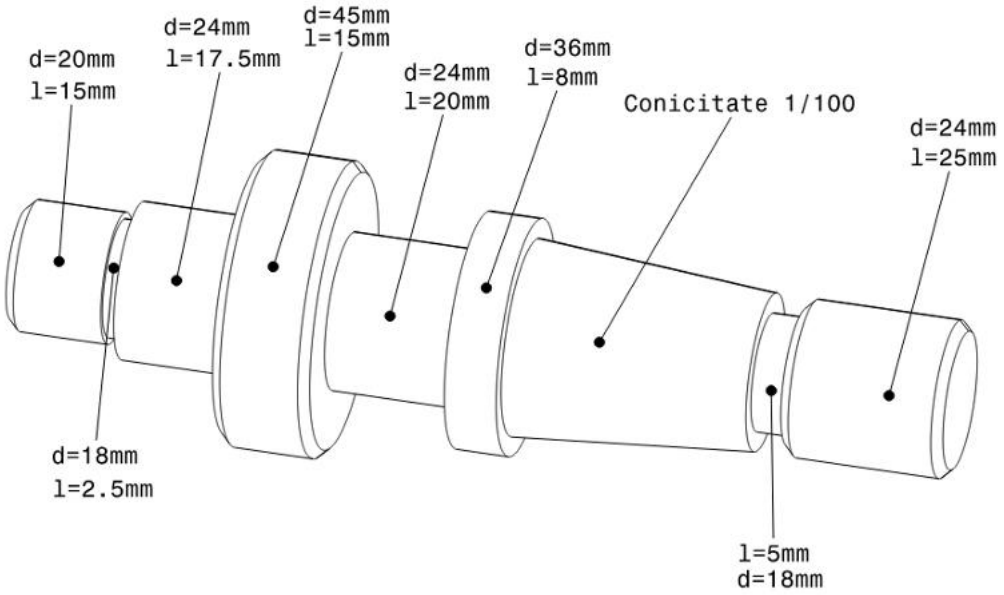
PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Reprezentarea și cotarea arborilor

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
5.1.6. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice (arbori şi axe, arbori şi butuci canelaţi, lagăre, roţi dinţate şi roţi pentru curea, cablu şi lanţ, angrenaje, elemente flexibile)	**5.2.14.** Utilizarea regulilor de reprezentare şi cotare a arborilor şi axelor pentru întocmirea desenului la scară **5.2.8**. Utilizarea vocabularului comun şi a celui de specialitate în limba română și în limba maternă	**5.3.2**. Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenului la scară **5.3.6**. Respectarea termenelor de realizare a sarcinilor ce le revin în timpul întocmirii desenului la scară a organelor de maşini **5.3.8**. Asumarea responsabilităţii în ceea ce priveşte respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenului la scară a organelor de maşini

Enunțul probei practice:
Să se reprezinte la scara 1:1 și să se coteze arborele din imaginea de mai jos, ținând cont de dimensiunile precizate. Toate teșiturile sunt de $2x45^0$.
Se va utiliza formatul A4 pus la dispoziție (care cuprinde elementele grafice standardizate: chenar și indicator).

Sarcini de lucru

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului;
- identificarea formelor geometrice simple care compun reperul;
- utilizarea regulilor de reprezentare a arborilor;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale;
- reprezentarea la scară a arborelui;
- cotarea arborelui conform metodelor de cotare;
- completarea indicatorului desenului tehnic cu datele necesare, conform normelor generale;
- curatețea desenului realizat;
- prezentarea modului de lucru și a desenului realizat.

Timp de lucru: 50 minute

GRILĂ DE EVALUARE

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	Organizarea ergonomică a locului de muncă	**8 p**
	Selectarea materialelor și a instrumentelor de lucru	**9 p**
	Analizarea formei și dimensiunilor arborelui în vederea reprezentării la scară	**18 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Reprezentarea la scară a arborelui	**15 p**
	Respectarea normelor și regulilor de reprezentare a arborelui (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Respectarea normelor și regulilor de cotare (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Completarea indicatorului desenului cu datele necesare	**5 p**
	Folosirea corespunzătoare a instrumentelor de desen tehnic în vederea întocmirii desenului la scară a arborelui	**5 p**
	Acuratețea execuției grafice	**5 p**
3. Prezentarea sarcinii de lucru	Argumentarea stabilirii tipurilor de linii, a modului de reprezentare și de cotare	**10 p**
	Utilizarea terminologiei de specialitate în prezentarea sarcinilor realizate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

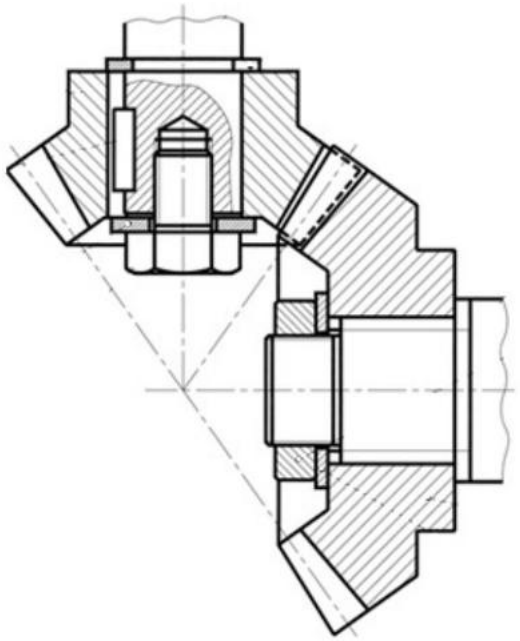
Exemplu 2

PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Poziționarea pieselor componente la un desenului de ansamblu

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
8.1.2. Poziționarea pieselor componente	**8.2.3**. Aplicarea regulilor de poziționare a pieselor componente în vederea întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor	**8.3.1.** Asumarea răspunderii în aplicarea regulilor de reprezentare pentru desenele de ansamblu. **8.3.2.** Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor **8.3.4.** Asumarea rolurilor care îi revin în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor. **8.3.7.** Asumarea inițiativei în realizarea unor probleme. **8.3.8.** Asumarea responsabilității în ceea ce privește respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenelor de ansamblu

Enunțul temei pentru proba practică: Pe o foaie de desen format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) din figură și poziționați piesele componente.

Sarcini de lucru:

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului
- realizarea schiței;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale
- identificarea pieselor componente din ansamblul dat;
- poziționarea pieselor pe desenul realizat;
- acuratețea desenului întocmit
- prezentarea argumentată a modului ales de poziționare a pieselor pe desen

Timp de lucru: 50 de minute

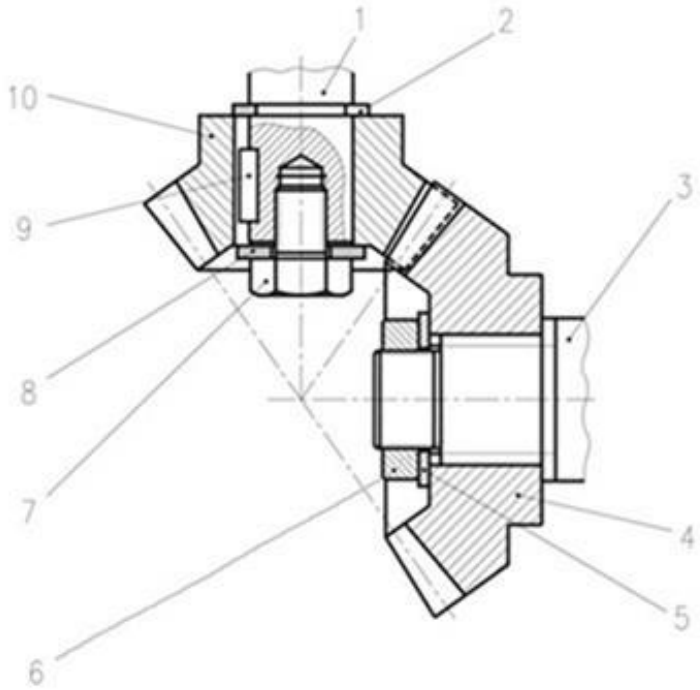
Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Alegerea materialelor și instrumentelor de desen necesare pentru realizarea schiței desenului de ansamblu	**15 p**
	Identificarea elementelor componente ale ansamblului ce urmează să fie reprezentat	**20 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Realizarea schiței desenului de ansamblu	**20 p**
	Respectarea normelor si regulilor întocmire a desenului de ansamblu	**15 p**
	Poziționarea pieselor componente din desenul de ansamblu dat	**10 p**
	Verificarea calității desenului de ansamblu	**5 p**
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	Prezentarea argumentată a modului de poziționare a pieselor pe desen	**10 p**
	Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

Posibilă poziționare a pieselor pe desen:

1. Arbore
2. Inel elastic
3. Arbore
4. Roată dințată conică
5. Șaibă
6. Piuliță
7. Șurub
8. Șaibă
9. Pană paralelă
10. Roată dințată conică

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Termeni generali

- **Desen de ansamblu** – *Assembly drawing*
- **Desen de execuție** – *Detail drawing / Manufacturing drawing*
- **Subansamblu** – *Subassembly*
- **Reper** – *Component / Part*
- **Piesă** – *Part*
- **Ansamblu** – *Assembly*
- **Număr de poziție** – *Item number / Position number*
- **Tabel de componență** – *Bill of Materials (BOM)*
- **Cartuș** – *Title block*
- **Scară** – *Scale*
- **Format** – *Sheet size*
- **Proiecție** – *Projection*
- **Vedere** – *View*
- **Secțiune** – *Section*
- **Detaliu mărit** – *Detail view*

Cotare și indicații

- **Cotă** – *Dimension*
- **Linie de cotă** – *Dimension line*
- **Linie ajutătoare (de cotă)** – *Extension line*
- **Toleranță** – *Tolerance*
- **Ajustaj** – *Fit*
- **Abatere** – *Deviation*
- **Rugozitate** – *Surface roughness*
- **Simbol de rugozitate** – *Surface finish symbol*
- **Indicații tehnice** – *Technical specifications / Notes*
- **Material** – *Material*
- **Tratament termic** – *Heat treatment*

Organe de asamblare

- **Șurub** – *Bolt / Screw*
- **Piuliță** – *Nut*
- **Șaibă** – *Washer*
- **Știft** – *Pin*
- **Pană** – *Key*
- **Arc** – *Spring*
- **Rulment** – *Bearing*
- **Ax** – *Shaft / Axle*
- **Butuc** – *Hub*
- **Carcasă** – *Housing*

Linii și reprezentări

- **Linie continuă groasă** – *Continuous thick line*
- **Linie continuă subțire** – *Continuous thin line*
- **Linie întreruptă** – *Dashed line*
- **Linie de axă** – *Center line*
- **Hașură** – *Hatching*
- **Plan de secțiune** – *Cutting plane*

BIBLIOGRAFIE:

1. Stela Ioniță, Ionuţ – Valentin Radu, Ana – Maria Avramescu **– Desen tehnic**, Editura BREN, 2012
2. Mariana Constantin, Olguța-Laura Spornic, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Reprezentarea organelor de mașini**, Editura CD Press, București, 2019
3. Mariana Constantin, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Desen de ansamblu**, Editura CD Press, București, 2020
4. Ana – Maria Nicolau, **Desen tehnic industrial**, Editura Printech, 2023
5. Andrei Király – Desen tehnic şi infografică 2, Editura UTPRESS Cluj - Napoca, 2022
6. Standarde de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor | Ministerul Educației și Cercetării
7. https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice/arhiva-repere-metodologice
8. https://wordwall.net/ro
9. https://livresq.com
10. https://coggle.it
11. www.learningapps.org
12. https://www.canva.com
13. *** Asociaţia de Standardizare din România, Bucureşti, Colecţia de Standarde Române, 2024

MODULUL II. MĂSURĂRI TEHNICE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Măsurări tehnice”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**

Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Măsurări tehnice**” este proiectat astfel incât să asigure dobândirea rezultator învăţării: cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	4.2.1. 4.2.2. 4.2.3. 4.2.4. 4.2.5. 4.2.22	4.3.1.	1. Noțiuni fundamentale din teoria măsurătorilor 1.1. Mărimi fizice 1.2. Unităţi de măsură 1.3. Sistemul Internaţional de Unităţi de măsură 1.4. Multiplii şi submultiplii 1.5. Procesul de măsurare: mijloace de măsurare, metode de măsurare 1.6. Erori de măsurare - tipuri, cauze, relaţii matematice de determinare.

4.1.2.	4.2.6. 4.2.7. 4.2.8. 4.2.9. 4.2.10. 4.2.11. 4.2.12. 4.2.13. 4.2.14. 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	2. Mijloace de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice (principii de funcţionare şi caracteristici tehnice) 2.1. Măsurarea şi controlul dimensiunilor liniare: unităţi de măsură; măsuri terminale, instrumente de măsurare a lungimilor: șublere, micrometre, comparatoare 2.2. Măsurarea şi controlul unghiurilor (noţiunea de unghi, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a unghiurilor, măsurarea și controlul unghiurilor cu raportoare și cu măsuri terminale 2.3. Măsurarea şi controlul suprafeţelor (noţiunea de suprafaţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a ariei suprafeţelor: planimetre 2.4. Măsurarea maselor (noţiunea de masă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a maselor: balanțe - 2.5. Măsurarea forţelor (noţiunea de forţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a forţelor: dinamometre - 2.6. Măsurarea presiunilor (noţiunea de presiune, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a presiunilor în funcție de valoarea presiunii: barometru, manometru, vaccumetru 2.7.Măsurarea debitului (noţiunea de debit, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a debitului: debitmetre, apometre 2.8. Măsurarea mărimilor cinematice 2.8.1. Măsurarea vitezei (noţiunea de viteză liniară şi unghiulară, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a vitezei liniare și unghiulare 2.8.2. Măsurarea turaţiei (noţiunea de turaţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a turaţiei: turometru, 2.8.3. Măsurarea acceleraţiei (noţiunea de acceleraţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a acceleraţiei: accelerometre 2.9. Măsurarea temperaturii (scări de temperatură, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a temperaturii: termometre 2.10 Măsurarea şi controlul filetelor: 2.10.1. Elementele filetelor 2.10.2. Instrumente folosite la măsurarea și controlul filetelor: calibre, micrometre, șublere, comparatoare, șabloane 2.11. Măsurarea şi controlul roţilor dinţate 2.11.1. Înstrumente de măsurare și control a roților dințate: șublere, micrometre, șabloane, calibre

			2.12. Mijloace de măsurat şi verificat mărimi electrice 2.12.1. Aparate analogice pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de functionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.2. Aparate digitale pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de funcţionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.3. Măsurarea intensităţii curentului electric: unităţi de măsură, metode de măsurare directe şi indirecte, aparate pentru măsurarea intensităţii: ampermetre de curent continuu, ampermetre de curent alternativ, multimetre analogice sau digitale, montarea ampermetrelor în circuit 2.12.4. Măsurarea tensiunii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea tensiunii: voltmetre de tensiune continuă, voltmetre de tensiune alternativă, multimetre analogice sau digitale, montarea voltmetrelor în circuit 2.12.5. Măsurarea rezistenţei electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare: directă, indirectă, aparate pentru măsurarea rezistenţei: ohmetre analogice sau digitale, megaohmetre, multimetre analogice şi digitale. 2.12.6. Măsurarea puterii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea puterii electrice: wattmetre 2.12.7. Măsurarea energiei active: unităţi de măsură, aparate pentru măsurarea energiei: contoare de energie electrică. 2.13. Norme de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice
4.1.3.	4.2.15 4.2.16 4.2.17 4.2.18 4.2.19 4.2.20 4.2.21 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	3. Precizia prelucrării şi a asamblării pieselor 3.1. Precizia dimensională 3.1.1. Dimensiuni, abateri, toleranţe 3.1.2. Ajustaje 3.2. Precizia formei geometrice a suprafeţelor. Abateri de formă 3.3. Precizia poziţiei suprafeţelor. Abateri de poziţie 3.4. Rugozitatea suprafeţelor

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**

- instrumente şi AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor: şubler, micrometru, comparator cu cadran, comparator de interior, comparator pentru verificarea circularităţii alezajelor, ortotest, pasametru, cale plan paralele, calibre, lere, cale unghiulare, echere, raportor universal, planimetru polar, termometre de sticlă cu lichid, termomanometre, termometre cu rezistenţă, termometre cu termoelemente, pirometre optice, pirometre de radiaţie totală, manometre cu elemente elastice, traductoare de presiune, dinamometre cu elemente elastice, dinamometre hidraulice, dinamometre pneumatice, traductoare

de forţă, tahometre, vitezometre, calibre filetate, micrometru de filete, microscopul universal, micrometrul optic de roţi dinţate, sublerul de roţi dinţate, ampermetre, voltmetre, ohmetre, wattmetre, contor electric, seturi de piese mecanice;

- mijloace didactice: videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, manual, documentaţia tehnică specifică;
- planşe, machete, materiale video cu AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor;
- *materiale*: seturi de piese mecanice, planşe, machete.

• SUGESTII METODOLOGICE

Parcurgerea conţinuturilor modulului ”Măsurări tehnice” este obligatorie, dar se impune abordarea flexibilă şi diferenţiată a acestora, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care se lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic.
Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor din SPP menţionate mai sus. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev, acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităţilor şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevi, etc). Astfel, se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Foarte importantă este corelarea teoriei cu activităţile de laborator, elevii trebuie să experimenteze în condiţii reale de lucru tehnica măsurării în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, sub îndrumarea cadrului didactic de specialitate.

Se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator: pregătirea pentru realizarea sarcinii de lucru, alegerea instrumentelor, a aparatelor de măsură, desfăşurarea activităţii practice, prelucrarea şi interpretararea rezultatelor, respectarea normelor de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor şi a celor de securitatea muncii.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să ţină cont de faptul că:

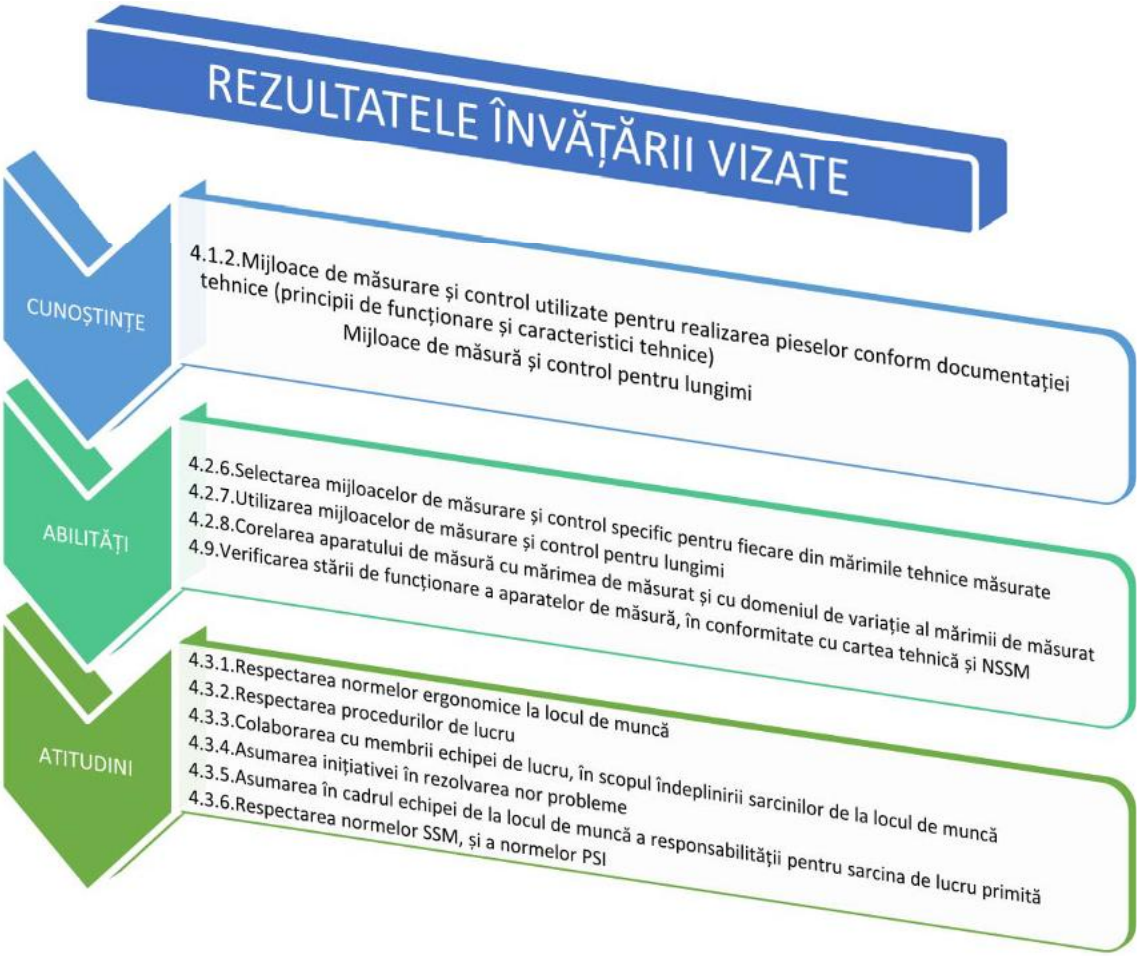
- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când execută practic şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii, viteze diferite şi experienţe diferite de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cunoştinţelor anterioare.

Pentru dobândirea de către elevi a rezultatelor învăţării prevăzute în SPP-uri, activităţile de învăţare – predare-evaluare vor avea un caracter interactiv, cu accent pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.

Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a măsurărilor tehnice. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

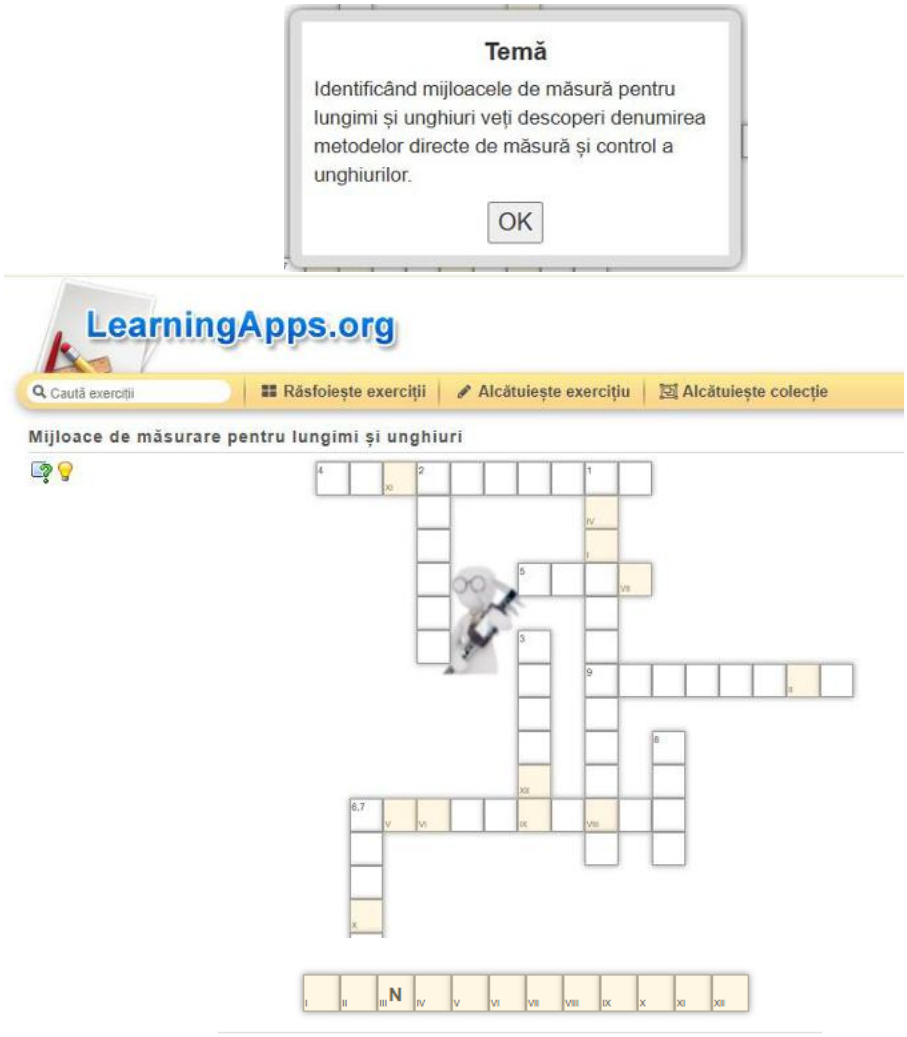
Activități de descoperire ghidată;
Activități aplicative/practice;
Activități de calcul și interpretare;
Activități aplicate pe situații reale;
Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
Activități de vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
Activități digitale/interactive
Activități de laborator specifice elevilor de clasa a X a, pot fi activități didactice referitoare la măsurarea/verificarea/controlul dimensiunilor geometrice și a abaterilor de formă sau de poziție ale unor piese simple date, utilizând șublere, micrometre, comparatoare, calibre, șabloane, rigle, echere, raportoare.

Exemplu de instrument didactic utilizat în consolidarea cunoștințelor elevilor:
Un instrument didactic folosit în consolidarea cunoștințelor elevilor îl reprezintă orice material sau resursă educațională utilizate de cadrul didactic pentru a ajuta elevii să fixeze, să aprofundeze și să aplice cunoștințele dobândite. Astfel pentru verificarea și consolidarea noțiunilor legate de mijloace de măsurare a lungimilor și unghiurilor se poate utiliza platforma https://learningapps.org/ .

Descrierea platformei

LearningApps.org este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de lecții interactive și jocuri educative menite să sprijine procesul de învățare, predare cât și consolidare a cunoștințelor la disciplinele tehnice. Platforma este foarte atractivă pentru elevi, întrucât aceștia pot realiza sarcinile de lucru singuri, sau în competiție cu alți colegi, iar la final pot vizualiza propriul rezultat. Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org . Pe platformă se creează un cont, iar cu acel cont se pot realiza numeroase resurse, nefiind restricționați de un număr limitat, aceasta fiind o platformă gratuită.
Pentru verificarea cunoștințelor legate de mijloacele de măsurare a lungimilor și unghiurilor, elevii pot accesa link-ul https://learningapps.org/47132126 și vor fi direcționați direct la rezolvarea unui rebus, fiind dată cerința următoare:

Elevii vor identifica tipul de mijloace de măsurare sau informații legate de acestea accesând pe rând fiecare linie din rebus. La completarea spațiilor, cu denumirile cerute, elevii primesc mesajul *„Super, ai găsit soluția corectă!”*. Dacă nu reușesc să răspundă corect, primesc mesajul *”Mai încearcă!”* și au posibilitatea de a se corecta, până ajung la răspunsul cerut. În urma completării corecte a rebusului va rezulta denumirea metodelor directe de măsurare și control a unghiurilor.
Pentru predarea conceptului de **precizie dimensională**, abordarea se poate realiza prin trecerea de la teoria abstractă (toleranțe, abateri) la realitatea din atelier/laborator (piese care se asamblează sau nu). Metode didactice specifice recomandate:

1. Metoda studiului de caz (Analiza rebutului)

- **Cum funcționează**: Prezentați elevilor două piese care ar trebui să se asambleze (un alezaj și un arbore), dar care nu se potrivesc deoarece una a depășit limitele de toleranță.
- **Obiectiv**: Înțelegerea faptului că precizia dimensională nu este un număr fix, ci un **interval admisibil**.

2. Învățarea prin experiment (Măsurarea repetată)

- **Cum funcționează**: Cereți mai multor elevi să măsoare aceeași piesă cu același instrument (șubler sau micrometru). Rezultatele vor fi ușor diferite.
- **Obiectiv**: Introducerea noțiunilor de **eroare de măsurare** și necesitatea preciziei în funcție de rolul funcțional al piesei.

3. Metoda comparativă (Ierarhia instrumentelor)

- **Cum funcționează**: Elevii măsoară aceeași cotă folosind, succesiv: rigla metalică, șublerul (0.1 mm) și micrometrul (0.01 mm).
- **Obiectiv**: Demonstrarea corelației dintre **precizia cerută** pe desenul tehnic și **alegerea instrumentului** adecvat.

4. Problematizarea (Calculul jocurilor și strângerilor)

- **Cum funcționează**: Se dau dimensiunile nominale și abaterile (ex: **Φ20H7/g6)**.Elevii trebuie să calculeze dimensiunile limită și să determine tipul de ajustaj.
- **Obiectiv**: Dezvoltarea gândirii logice pentru interpretarea **Sistemului de toleranțe și ajustaje**.

5. Utilizarea mijloacelor vizuale și software

- Utilizarea aplicațiilor care permit elevilor să vizualizeze funcționarea instrumentelor de măsură(ex: platforma YouTube SUBLERUL! Cum se masoara corect o dimensiune cu sublerul?, Micrometrul- Măsurarea cu micrometrul, măsurarea presiunii în tub în formă de U, utilizând aplicația GeoGebra: https://www.geogebra.org/m/SD6m3YHr), simulare masurare virtuală cu șublerul https://www.stefanelli.eng.br/en/virtual-vernier-caliper-simulator-05-millimeter/.
- Platforma Livresq permite realizarea de lecții atractive prin editorul drag-and-drop, utilizând suport SCORM și resurse diverse (audio, video, chestionare) fără instalare, direct în browser, fiind intuitivă și accesibilă pentru lecții interactive (ex: MĂSURAREA ȘI CONTROLUL DIMENSIUNILOR LINIARE -ȘUBLERUL,

https://library.livresq.com/details/69862a7023666e00091d9e6e)

Pentru fixarea cunoștințelor, se poate realiza un tutorial video, utilizând Inteligența Artificiala(AI), cu aplicația In Video AI, pornind de la un fișier word.

De exemplu, măsurarea presiunii cu ajutorul **manometrului cu tub Bourdon.** https://ai.invideo.io/watch/rfJsB26dNdP

https://ai.invideo.io/watch/f0aoXX3KHH7

Pașii necesari pentru realizarea unui videoclip cu aplicația **InVideo AI**, pornind de la un fișier Word (.doc sau .docx):

1. Pregătirea fișierului Word
Înainte de încărcare:
- Asigurați-vă că textul este **structurat clar** (titluri, subtitluri, paragrafe scurte).
- Corectați eventualele greșeli gramaticale.
- Eliminați informațiile redundante.
- Dacă doriți pauze sau schimbări de cadru, separă ideile în paragrafe distincte.

📌 Recomandare: Fiecare paragraf poate deveni o scenă în videoclip.

2. Crearea contului și autentificarea
1. Accesați platforma InVideo AI.
2. Creeați un cont sau autentificați-vă.
3. Alegeți opțiunea de generare video cu AI (Text-to-Video / Script to Video).

3. Încărcarea fișierului word se poate realiza in 2 variante
Varianta A – Copiere manuală
- Se deschide fișierul Word.
- Se copiază textul.
- Se lipește în câmpul dedicat scenariului din InVideo AI.

Varianta B – Încărcare directă (dacă opțiunea este disponibilă)
- Se selectează „Upload document”.
- Alege fișierul .doc/.docx.
- Platforma va extrage automat textul.

4. Alegerea stilului videoclipului
- Se selectează tipul de video: educațional, promoțional, social media etc.
- Alege formatul: 16:9 (YouTube), 9:16 (TikTok/Reels), 1:1 (Instagram).
- Selectează limba pentru voice-over (poți alege română, dacă este disponibilă).

5. Generarea automată a videoclipului
- Apăsați „Generate”.
- AI-ul va:
  - Împărți textul în scene.
  - Adăuga imagini/video relevante.
  - Include muzică de fundal.
  - Genera voice-over (dacă selectezi această opțiune).

6. Editarea manuală
După generare:
- Poți modifica imaginile sau clipurile video.
- Poți ajusta durata scenelor.
- Poți edita textul afișat.
- Poți schimba vocea naratorului.
- Poți adăuga logo, subtitrări sau animații.

7. Exportarea videoclipului
- Apasă „Export”.
- Alege rezoluția (HD / Full HD).
- Descarcă fișierul final.

PhET Interactive Simulations (Laborator virtual) este o platformă educațională online care oferă **simulări interactive** pentru învățarea științelor: fizică, chimie, matematică, biologie și științe ale Pământului. Este o aplicație gratuită și poate fi folosită direct în browser. Permite realizarea de experimente virtuale, fără echipamente reale de laborator vizualizând fenomene greu de observat în realitate. Se numește ”laborator virtual” pentru că reproduce pe calculator experimentele dintr-un laborator real, permițând:

- manipularea componentelor,
- modificarea parametrilor,
- observarea rezultatelor în timp real,
- învățarea prin experimentare.

Se pot crea **circuite electrice** (curent continuu sau alternative). Pentru măsurarea mărimilor electrice putem utiliza platforma online **PhET Interactive Simulations** (Laborator virtual), urmând pe scurt acești pași:

1. Accesarea aplicației

1. Intrăm pe site-ul oficial PhET.
2. Selectăm simularea **„Circuit Construction Kit (DC)”** sau **„Circuit Construction Kit (AC+DC)”**.
3. Apasăm pe **„Play”** pentru a deschide laboratorul virtual.

https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html?locale=ro

2. Crearea unui circuit electric

1. Se selectează componentele din meniul lateral:
   - baterie / sursă AC
   - rezistor
   - bec
   - întrerupător
   - fire de conexiune
2. Trage componentele în spațiul de lucru.
3. Leagă-le corect pentru a forma un circuit închis.

3. Măsurarea mărimilor electrice

◆ **Măsurarea intensității curentului (I)**

- Selectează **ampermetrul**.
- Conectează-l **în serie** în circuit.
- Citește valoarea afișată (în amperi – A).

◆ **Măsurarea tensiunii (U)**

- Selectează **voltmetrul**.
- Conectează-l **în paralel** la componenta dorită.
- Citește valoarea afișată (în volți – V).

◆ **Măsurarea rezistenței (R)**

- Selectează componenta (rezistorul).
- Modifică valoarea rezistenței din setări.
- Se poate verifica legea lui Ohm: U=RxI

4. Modificarea parametrilor

- Schimbă valoarea tensiunii sursei.
- Modifică rezistența.
- Observă cum se modifică intensitatea curentului.

5. Pentru curent alternativ (AC)

- Alege sursa AC.
- Observați variația tensiunii și a curentului în timp.
- Se poate activa afișarea graficelor (dacă opțiunea este disponibilă).

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea se realizează în mod sistematic și planificat, fiind adaptată la specificul modulului „Măsurări tehnice” și la particularitățile grupului de elevi, inclusiv elevilor cu cerințe speciale (CES), prin elaborarea unor planuri de intervenție personalizate (PIP).
Evaluarea finală a unității de rezultate ale învățării tehnice generale ”**MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE**” se va realiza în conformitate cu criteriile și indicatorii de realizare prevăzuți în Standardul de pregătire profesională, și **Planificarea evaluării** conform Reperelor Metodologice, prin specificarea **rezultatelor învățării** vizate de evaluare, respectiv a **metodelor/instrumentelor de evaluare** care vor fi utilizate.

Evaluarea eficientă a modulului „**Măsurări tehnice**” trebuie să fie:
- **Completă** – să evalueze atât cunoștințele, cât și abilitățile practice;
- **Transparentă** – elevii trebuie să cunoască criteriile de evaluare;
- **Adaptată** – nivelului de studiu și ritmului clasei;
- **Formativă** – să ofere constant feedback pentru progres.

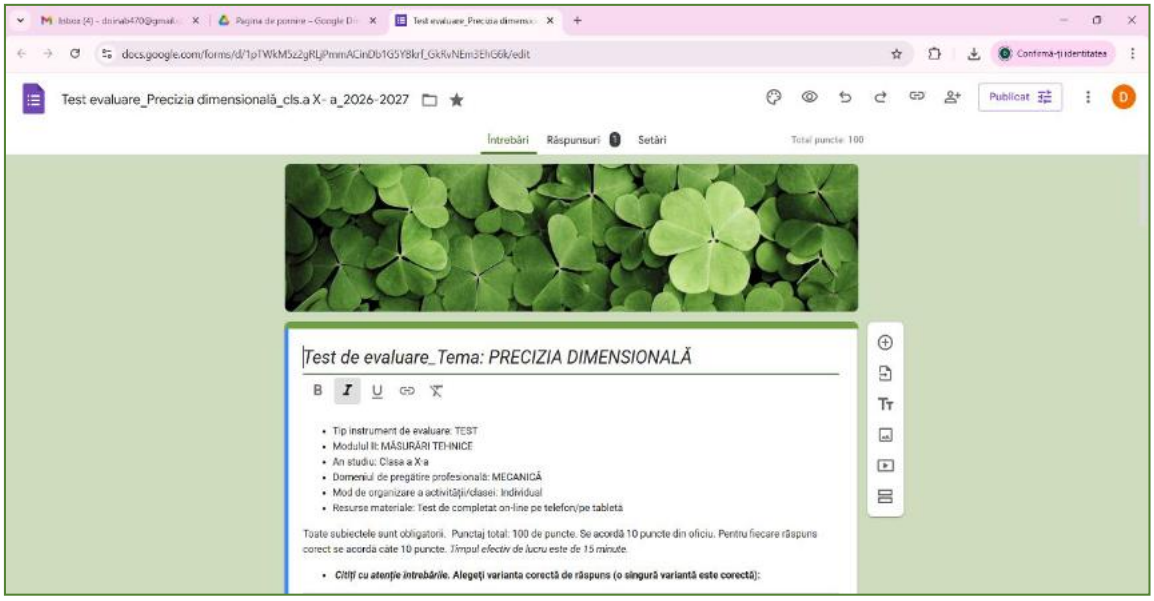
Evaluarea rezultatelor învățării poate fi **formativă (continuă)** sau **sumativă (la finalul modulului).** Pentru modulul „Măsurări tehnice”, **evaluarea formativă** poate include : teste inițiale, inclusiv in format online, fișe de lucru, discuții și activități practice în clasă, proiecte și lucrări de laborator/conținuturi(ex:”Măsurarea și controlul dimensiunilor liniare”, ”Măsurarea forței”, „Măsurarea și controlul filetelor”, „Măsurarea tensiunii electrice”).

Evaluarea sumativă poate include teste recapitulative, proiecte și lucrări de laborator, portofoliul, ca forme de evaluare a competențelor practice și teoretice ale elevilor după parcurgerea integrală a conținuturilor modulului „Măsurări tehnice”, având drept scop verificarea atingerii competențelor specificate în Standardul de pregătire profesională (SPP), exclusiv din cadrul acestui modul.
În contextul educațional actual, care tinde spre flexibilitate, accesibilitate și personalizare, **evaluarea digitală** nu mai este o opțiune, ci o necesitate, putând fi realizată prin diverse instrumente pentru evaluare digitală:
- teste de evaluare rapide, disponibile pe platforme educaționale dedicate, precum **worwall app, kahoot.it, Școala Intuitext (didactic.ro), LearningApps.org**, acoperind subiecte precum „Măsurarea cu șublerul” „Mărimile caracteristice regimurilor de curent alternativ”, etc.
- chestionare online, realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**, sau **Quizizz,** care permite crearea unor chestionare de evaluare cu itemi variați, cu punctaje sub diverse forme, și care oferă feed-back imediat;
- soft-uri educaționale „Măsurări tehnice” (ex.**softedu.ro**), conținând animații grafice, simulări 3D, modelări tridimensionale ale principalelor procese, fenomene și operații realizate la măsurarea mărimilor tehnice, ce permit măsurarea performanței și progresului elevilor cu ajutorul instrumentelor digitale, putând fi create in regie proprie cu ajutorul unor platforme digitale(ex.https://www.canva.com, https://filmora.wondershare.net),sau videoclipuri cu prezentare continut utilizând avatar(app. clipchamp.com/Office 360,app.heygen.com,InVideo AI);
- cursuri online, proiectate pe platforme educaționale interactive de **E-Learning**, cum ar fi **Moodle**, **eXeLearning**, **Teams** sau **Classroom**, care oferă instruire flexibilă și accesibilă**,** generare de conținut/teme centrate pe elev cu conținut interactiv, ce favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări ale cerințelor, și implicit a răspunsurilor obținute de la elevi;
- aplicații interactive, care pot fi utilizate de elevi pentru a trece prin procesele de măsurare a mărimilor tehnice pas cu pas, oferindu-le o experiență practică virtuală, și un feed-back rapid si precis, disponibile pe platforme educaționale precum **LearningApps.org**, **Livresq.ro, scoalaintuitext.ro și clasadigitala.ro**.

Implementarea tehnologiei digitale trebuie să urmeze un plan bine definit: utilizarea tablelor interactive pentru lecții colaborative, platforme educaționale verificate pentru teme, și sisteme de feedback digital pentru evaluări formative.

Exemple de instrumente de evaluare pentru rezultatele învățării:

A) Test de evaluare_Tema: PRECIZIA DIMENSIONALĂ
Linkul de conectare la test: https://forms.gle/nkB3PsBd3QLZarZU7

- Tip instrument de evaluare: TEST
- Modulul II: MĂSURĂRI TEHNICE
- Anul de studiu – Clasa a X-a
- Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
- Mod de organizare a activității/clasei: Individual
- Resurse materiale: Test de completat on-line pe telefon/pe tabletă

REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII VIZATE
https://www.canva.com/design/DAHBmdou2SY/hsFgKrcF35p3z0OkdzdA2A/view?utm_content=DAHBmdou2SY&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=uniquelinks&utlId=h1cdc5e4283

Obs *Avantajul testului online consta în faptul că răspunsurile / punctajul, sunt date pe loc în urma completării testului online.*

Barem de corectare și notare

1. b; Gradul de apropiere dintre dimensiunea efectivă (obținută în urma prelucrării unei piese) și dimensiunea nominală.
2. d; Dimensiunea stabilită prin calcul și are aceași valoare pentru arbore și alezaj în asamblarea considerată.
3. a; alezaj
4. c; $A_s - A_i$
5. b; $t = a_s - a_i = 0,2$ mm
6. a; Valoarea obținută prin prelucrare și pusă în evidență prin măsurare.
7. a; $d_{max} = N + a_s$; $a_s = d_{max} – N = 29,98$ mm - 30 mm = - 0,02 mm
8. b; Zona cuprinsă între cele două dimensiuni limită;
9. b; *Rezolvare:*

1. Dimensiunea maximă: $D_{max} = 50 + 0,1 = 50,1$ mm
2. Dimensiunea minimă: $D_{min} = 50 − 0,05 = 49,95$ mm
3. Dimensiunea optimă (medie): Dopt = $D_{max} + D_{min}/ 2 = 50,1 + 49,95 / 2 = 50,025$ mm.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 10 puncte.
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.
Nota finală se calculează prin adunarea punctelor obținute (maximum fiind de 90 puncte) cu punctele din oficiu (10 puncte) și împărțirea totalului la 10.

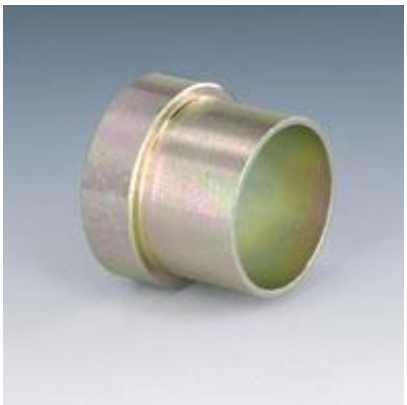
B) LUCRARE DE LABORATOR: Măsurarea și verificarea unei bucșe cilindrice

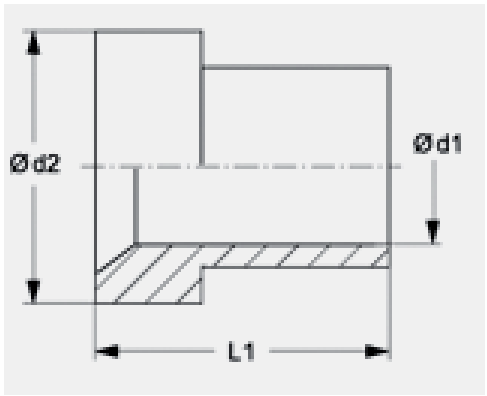
1. Scopul lucrării:

- Formarea deprinderilor practice de utilizare a șublerului universal pentru determinarea dimensiunilor exterioare, interioare și de adâncime/lungime.
- Însușirea algoritmului de citire a vernierului (metoda milimetrilor întregi și a fracțiunilor).
- Verificarea conformității piesei prin compararea valorilor măsurate cu cotele nominale din desenul tehnic.

2. Enunțul sarcinii de lucru:

Folosind un șubler cu precizia de **0,05 mm**, efectuați controlul dimensional al unei **bucșe cilindrice** cu următoarele cote nominale: **d2 = 45 mm** (diametru exterior), **d1 = 20 mm** (diametru interior) și **L_1 = 60 mm** (lungime). Determinați dacă piesa este conformă, având în vedere o toleranță admisă de **± 0,1 mm**.

4. Echipamente și materiale:

- **Șubler universal**
- **Bucșă etalon** sau piesă reală de atelier.

- **Fișă de laborator** pentru înregistrarea datelor.
- Materiale de curățare (bumbac, alcool tehnic).

5. Instrucțiuni de securitate (NTSM):

- Instrumentele de precizie se manipulează cu grijă, fără șocuri mecanice.
- Este interzisă măsurarea pieselor aflate în mișcare (ex: pe strung).
- După utilizare, șublerul se curăță și se depozitează în etui (cutia de protecție).

6. Sarcini de lucru

1. Organizarea locului de muncă;
2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului. Notarea existenței erorii de zero (pozitivă sau negativă).
3. Măsurarea diametrelor exterioare;
4. Măsurarea alezajului și adâncimii;
5. Calculul și interpretarea datelor;
6. Argumentarea dacă piesa este **Admisă** sau **Respinsă** pe baza toleranței de ± 0,1 mm
7. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator	Punctaj realizat elev
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru (35p)	1.1.Organizarea locului de muncă	5 p	
	1.2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului	15 p	
	1.3. Alegerea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării dimensiunilor piesei date.	15 p	
2. Realizarea sarcinii de lucru (50p)	2.1. Utilizarea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării diametrelor exterioare	15 p	
	2.2 Utilizarea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării alezajului și adâncimii	20 p	
	2.3. Calculul și Interpretarea Datelor	10 p	
	2.4. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă	5 p	
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru (15p)	3.1 Descrierea activității desfășurate.	7p	
	3.2 Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	8p	

La finalul probei practice, profesorul prezintă punctajul obținut elevului, stabilind zonele de îmbunătățire.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în execuția asamblării filetate			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- precizie în utilizarea SDV-urilor		
	- logică și coerență în exprimare		

Fișa de observare a atitudinii elevului poate fi completată și in format digital, rezultatele fiind prelucrate mai ușor decât în format letric:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd3I3K9Yqt1OdataxhldgcIdmZ6HMFapCwRKQtETjTjCMOdNw/viewform?usp=header

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

1. Measuring Instruments (Instrumente de măsură)

- **Vernier caliper:** Șubler cu vernier
- **Micrometer:** Micrometru
- **Dial Indicator / Dial Gauge:** Indicator cu cadran/comparator
- **Feeler Gauge:** Leră (pentru interstiții/jocuri)
- **Protractor:** Raportor
- **Manometer:** Manometru
- **Thermometer:** Termometru
- **Dynamometer:** Dinamometru
- **Ammeter :** Ampermetru
- **Voltmeter:** Voltmetru
- **Accuracy:** Exactitate / Acurateţe
- **Precision:** Precizie (repetabilitatea măsurătorilor)
- **Calibration:** Calibrare / Etalonare
- **Analog measuring devices:** aparate de măsură analogice
- **Digital measuring devices**: aparate de măsură digitale

2. Tolerances and Fits (Toleranțe și ajustaje)

- **Nominal Size:** Cotă nominală
- **Deviation:** Abatere
- **Tolerance:** Toleranță
- **Fit:** Ajustaj
- **Hole:** Alezaj
- **Spindle:** Arbore
- **Clearance:** Joc (spațiu liber)
- **Interference:** Strângere

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Ministerul Educației – *Planuri cadru și Programe școlare pentru aria curriculară Tehnologii*, 2017 (cu revizuiri metodologice în 2021-2022).
3. RO-CNEE – *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a și a X-a*, 2021-2022.
4. Ciocîrlea-Vasilescu, A., Constantin, M. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura CD PRESS, 2021. Disponibil digital pe Manuale.edu.ro.
5. Ion Neagu, Mariana Constantin, Aurel Ciocîrlea-Vasilescu, Măsurări tehnice. Manual pentru clasa a X-a, Filiera: Tehnologică, Profil: Tehnic, Domeniul de pregătire profesională: Mecanică, Editura CD PRESS, 2017
6. Tănăsescu, M., Gheorghiu, C., Ghinea, C. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura Aramis, 2022.
7. Lichiardopol, G., Stoican, M. – *Măsurări tehnice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
8. Ionescu, I., Ezeanu, I. – *Măsurări tehnice - Profil Tehnic*, Editura Economică Preuniversitaria, 2010 (reeditat 2019).

9. Gheorghe, C., Lipoveanu, M. – *Metrologie generală și aplicată*, Editura Matrix Rom, 2020.
10. Darie, M. – *Măsurări mecanice și electrice în tehnică*, Editura Tehnică, 2015.
11. Buruiană, D. – *Controlul calității și metrologie*, Editura Academica, 2017.
12. SR EN ISO 1:2022 – *Specificații geometrice pentru produse (GPS). Temperatură de referință standard*, ASRO, 2022.
13. Stefanelli, E. – *Virtual Instruments: Vernier Caliper & Micrometer Simulator*, stefanelli.eng.br, 2024 (Update constant).
14. EduMedia – *Interactive Simulations for Technical Measurements*, edumedia-sciences.com, 2023.
15. eProfu.ro – *Auxiliare Curriculare pentru profil Tehnic*, eprofu.ro, 2018-2023.
16. https://learningapps.org/
17. https://www.canva.com/
18. https://author.livresq.com/
19. https://phet.colorado.edu/
20. https://www.geogebra.org/

MODUL III. TRANSMISII MECANICE ŞI MECANISME

● NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Mecanică**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică aferente clasei a X-a, învăţământ profesional.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **pregătire teoretică de specialitate 26**
- **laborator –**
- **instruire practică 78**

Modulul **„Transmisii mecanice și mecanisme”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini specifice calificărilor profesionale ***din domeniul Mecanică*** în perspectiva folosirii tuturor achiziţiilor în practicarea acestor calificări, implicit în perspectiva angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

● STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 11. MONTAREA SISTEMELOR MECANICE PENTRU TRANSMITEREA ŞI TRANSFORMAREA MIŞCĂRII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
11.1.1.	**11.2.1.**	**11.3.1.** **11.3.2.**	**Transmisii mecanice:** **(**definiţie**,** clasificare, caracteristici principale ale transmisiilor mecanice**)**
11.1.2. **11.1.11**	**11.2.2.** **11.2.3.** **11.2.4.** **11.2.5.** **11.2.55.** **11.2.56.**	**11.3.3.** **11.3.4.** **11.3.5.** **11.3.6.** **11.3.7.** **11.3.8.**	**Transmisii prin curele şi cabluri:** **-** elemente componente: curele de transmisie şi cabluri (definiţie, clasificare, tipuri constructive, avantaje și dezavantaje, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin curea şi cablu, clasificare, domenii de utilizare, variatoare de turație cu curea); - montarea şi demontarea transmisiilor cu curele şi a transmisiilor prin cabluri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.

11.1.3. **11.1.11**	**11.2.6.** **11.2.7.** **11.2.8.** **11.2.9.** **11.2.10.** **11.2.55.** **11.2.56**	**11.3.9.** **11.3.10.** **11.3.11.**	**Transmisii prin lanţuri:** **-** elemente componente: lanţuri, roţile pentru lanţuri (definiţie, clasificarea lanţurilor, materiale de execuţie, avantaje); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin lanţuri, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare); - montarea şi demontarea transmisiilor prin lanţuri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.4. **11.1.11**	**11.2.11.** **11.2.12.** **11.2.13.** **11.2.55.** **11.2.56**		**Transmisii prin roţi de fricţiune:** **-** elemente componente: roţi de fricţiune (materiale de execuţie, tipuri constructive); - principiul de funcţionare (rol, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare, clasificare, elemente de calcul, variatoare şi inversoare de turaţie); - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi de fricţiune, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.5. **11.1.11**	**11.2.14.** **11.2.15**. **11.2.16.** **11.2.17.** **11.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Transmisii cu roţi dinţate:** **-** elemente componente: roţi dinţate (clasificare, elementele geometrice ale roţilor dinţate şi ale unui angrenaj, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, definiţia angrenajului, avantajele şi dezavantajele utilizării transmisiei prin angrenare, clasificarea angrenajelor danturate, domenii de utilizare); **- angrenaje cu roţi dinţate cilindrice**; - **angrenaje cu roţi dinţate conice**; - **angrenaje cu şurub - melc şi roată melcată**; - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi dinţate, defecte apărute la asamblarea roţilor dinţate), verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.6.	**11.2.18.** **11.2.19.**		**Mecanisme:** - definiţie, elemente componente ale unui mecanism, clasificarea mecanismelor, elemente cinematice, lanţuri cinematice.

11.1.7. **11.1.7.1.** **11.1.7.2.** **11.1.11**	 **11.2.20.** **11.2.21.** **11.2.22.** **11.2.23.** **11.2.24.** **11.2.25.** **11.2.26.** **11.2.27.** **1.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie continuă:** ▪ **Mecanismul şurub - piuliţă:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantaje si dezavantaje, schema de funcţionare, clasificare; - exemple de utilizare: cricul, menghina, presa manuală pentru îndreptat bare şi profile, micrometrul; - montarea şi demontarea mecanismelor şurub - piuliţă, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului. ▪ **Mecanismul pinion-cremalieră:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme; - domenii de utilizare; - montarea şi demontarea mecanismelor pinion - cremalieră, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.8. **11.1.8.1.**

	11.2.37.		**Mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă:**
11.1.9.	11.2.38.		▪ **Mecanismul cu clichet**
	11.2.39.		**-** schema mecanismului cu clichet, elemente componente,
11.1.9.1.	11.2.40.		materiale utilizate;
	11.2.41.		- tipuri de mecanisme cu clichet;
			- avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu clichet, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI şi protecţia
	11.2.42.		mediului.
	11.2.43.		▪ **Mecanismul cu cruce de Malta**
11.1.9.2.	11.2.44.		**-** schema mecanismului cu cruce de Malta, elemente
	11.2.45.		componente, materiale utilizate;
	11.2.46.		- tipuri de mecanisme cu cruce de Malta;
			- avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
	11.2.55.		- montarea şi demontarea mecanismelor cu cruce de
11.1.11	11.2.56		Malta, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI şi protecţia mediului.
			Mecanisme diverse:
			▪ **Mecanisme cu came**
11.1.10.	11.2.47.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.48.		mecanismelor cu came, elemente componente, materiale
11.1.10.1.	11.2.49.		utilizate;
	11.2.50.		- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu came, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI şi protecţia
	11.2.51.		mediului.
	11.2.52.		▪ **Mecanisme patrulatere**
11.1.10.2.	11.2.53.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.54.		mecanismelor patrulatere, elemente componente, materiale utilizate;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor patrulatere,
	11.2.55.		verificarea montajului, recomandări de exploatare;
11.1.11	11.2.56		- norme specifice referitoare la SSM, PSI şi protecţia
	11.2.57		mediului.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**:
  - Videoproiector, calculator, softuri educaţionale, tablă inteligentă, bază electronică de animaţii video, You Tube- Soft EDU
  - *Organe de transmitere a mişcării:* curele, lanţuri, cabluri, roţi dinţate, roţi de curea, roţi de fricţiune, lanţ cinematic

- *Mecanisme pentru transmiterea şi transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie* continuă, în mişcare rectilinie alternativă, mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă, mecanisme cu came şi mecanisme patrulatere
- *Sisteme tehnice* în construcţia cărora să se regăsească diferite tipuri de transmisii mecanice şi *mecanisme*
- *Banc de lucru, menghină*
- *Lubrifianţi:* uleiuri, unsori
- *Organe de asamblare*: şuruburi, piuliţe, şaibe, pene, ştifturi, bolţuri, nituri, flanşe, fitinguri, armături, inele elastice, brăţări elastice
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea transmisiilor mecanice: truse de chei, cleşti, şurubelniţe
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea mecanismelor de transmitere şi transformare a mişcării de rotaţie
- *Utilaje:* prese manuale, maşini de găurit stabile şi portabile
- *Mijloace de măsurat şi verificat*: şublere, micrometre, lere de filet, calibre - tampon, calibre inel, rigle, echere
- *Echipament de protecţie specific*

• SUGESTII METODOLOGICE

Prezentele sugestii metodologice reprezintă o componentă integrantă a programei școlare elaborate în cadrul grupului de lucru al Ministerului Educației și Cercetării, având ca scop asigurarea unei abordări didactice eficiente și adaptate pentru modulul "Transmisii Mecanice și Mecanisme". Sugestiile sunt concepute pentru a fi flexibile, permițând adaptarea la particularitățile fiecărei unități de învățământ și ale colectivelor de elevi**.**

1. Principii generale de abordare

Conținuturile modulului vor fi predate într-o manieră integrată și diferențiată, adaptată la caracteristicile specifice ale clasei și la nivelul inițial de pregătire al elevilor. Noțiunile teoretice esențiale pentru realizarea aplicațiilor practice vor fi introduse anterior executării lucrărilor practice, fiind integrate în:

- orele de teorie
- orele de instruire practică.

Alocarea numărului de ore pentru fiecare temă va fi stabilită de către cadrul didactic, luând în considerare:

- gradul de dificultate al temei;
- nivelul de cunoștințe anterioare al elevilor;
- complexitatea materialelor didactice disponibile;
- ritmul de asimilare specific colectivului a noțiunilor predate.

Această abordare asigură o planificare didactică personalizată, orientată spre optimizarea procesului de învățare.

2. Rolul central al pregătirii practice

Pregătirea practică, desfășurată la operatori economici parteneri sau în laboratoare tehnologice, cabinete de specialitate sau ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ, constituie elementul esențial pentru atingerea rezultatelor învățării și pentru formarea competențelor de specialitate. Activitățile practice vor fi organizate în funcție de specificul fiecărei teme, cu pregătirea prealabilă de către profesor a unor îndrumări clare și structurate.

Prin intermediul lucrărilor practice, elevii nu doar își însușesc cunoștințe teoretice, ci își dezvoltă și:

- Abilități practice;

- Atitudini profesionale, precum responsabilitatea, respectarea normelor de securitate în muncă și spiritul de echipă.
- Formarea și dezvoltarea competențelor de specialitate.

Această abordare oferă oportunități multiple pentru manifestarea atitudinilor profesionale și facilitează o evaluare formativă mai comprehensivă.

3. Activități practice recomandate

Pe baza resurselor materiale minime disponibile (echipamente, unelte, instrumente, machete, documentații tehnice etc.), se sugerează următoarele activități în laborator / instruire practică:

- Exerciții de **identificare** a tipurilor de transmisii mecanice (după construcție și după funcționare);
- Exerciții de **recunoaștere** a elementelor componente ale transmisiei mecanice și mecanismelor;
- Exerciții de identificare a mecanismelor care transformă:
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie continuă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie alternativă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare de rotație intermitentă;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a transmisiilor mecanice;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a mecanismelor;
- Exerciții de **verificare** a corectitudinii montajului efectuat;
- Activități de **documentare** pe o temă dată (din surse diverse).

4. Abordarea centrată pe elev și diversitatea metodelor

Structura modulului este flexibilă, permițând integrarea continuă a noilor resurse și mijloace didactice. Se promovează o instruire centrată pe elev, prin activități variate care țin cont de stilurile individuale de învățare și de nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Principalele direcții metodologice urmărite:

- activarea structurilor cognitive și practice ale elevilor;
- transformarea elevului în participant activ la propriul proces de învățare;
- alternanța sistematică între:
  - activități individuale (documentare, studiu individual, exercițiu personal, lucru cu fișe, instruire programată);
  - activități colective / de grup (discuții, asalt de idei, metoda Phillips 6-6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui, explozia stelară etc.);
- favorizarea contactului direct cu obiectele cunoașterii prin:
  - modele experimentale;
  - observație dirijată;
  - investigație științifică;
  - modelare;
- promovarea metodelor de învățare autonomă și continuă (studiu individual, investigație științifică, studiu de caz, proiect, referat etc.)

Competențe verzi în modulul Transmisii mecanice și mecanisme:

Competențele verzi în domeniul transmisiilor mecanice se concentrează pe reducerea impactului asupra mediului prin eficientizarea energetică, utilizarea materialelor sustenabile și adoptarea unor practici de întreținere ecologice. Acestea implică o trecere de la mentenanța tradițională la soluții digitale și mecatronice care minimizează risipa și optimizează funcționarea echipamentelor.

5. Exemple de activități de învățare recomandate

Pentru atingerea rezultatelor învățării prevăzute în programă, se pot organiza următoarele activități:

- elaborarea de **referate interdisciplinare**;

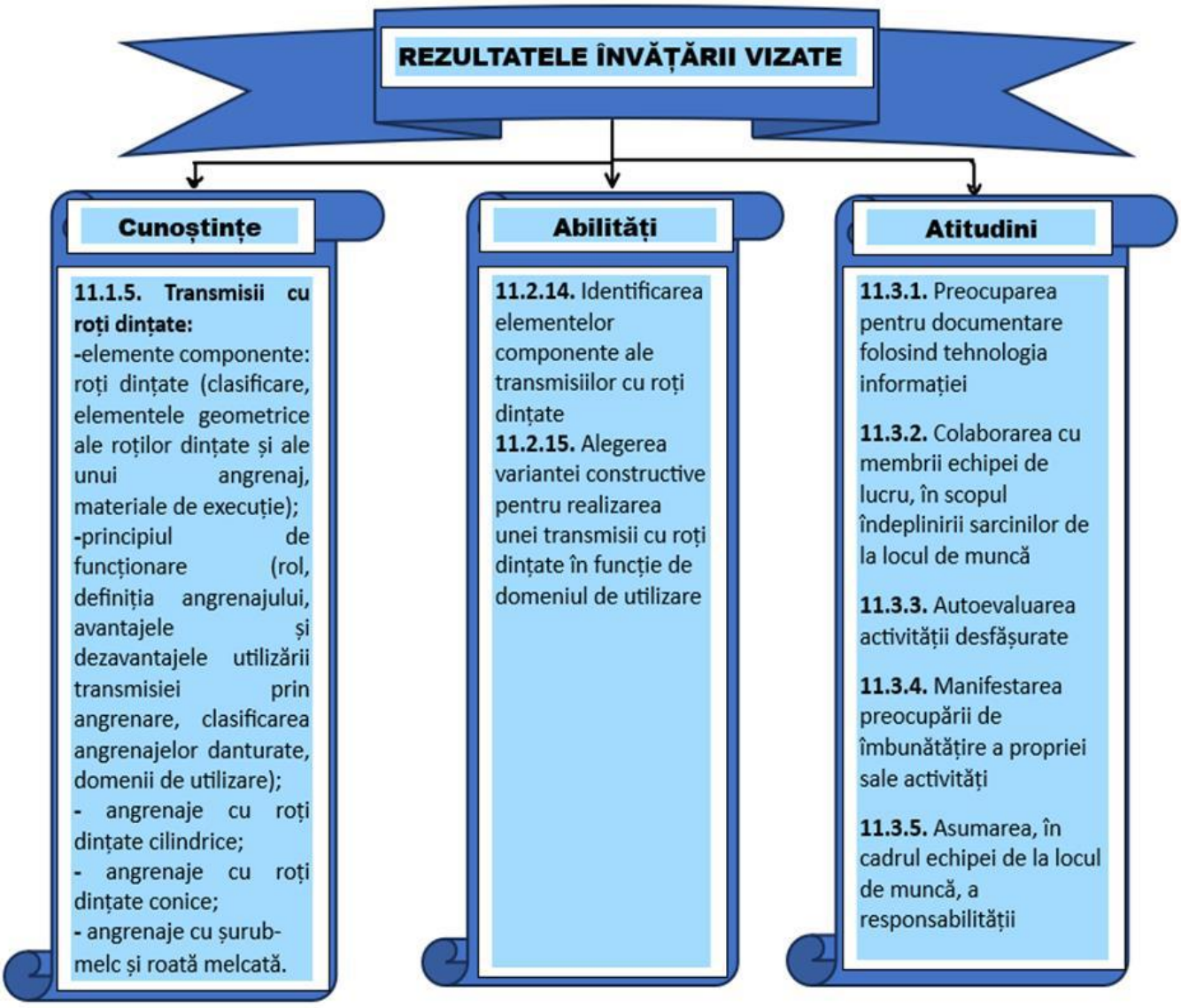
- activități de **documentare** (inclusiv pe internet, biblioteci virtuale, cataloage SKF, Gates, Renold, site-uri cu norme ISO pentru transmisii);
- vizionări de **materiale video didactice** (animații 3D ale angrenajelor, clipuri cu montaj/demontaj transmisii, defecte tipice – YouTube);
- **problematizare** (ex. „De ce cedează o curea trapezoidală după 300 de ore?" sau „Cum alegem numărul de dinți la un angrenaj pentru a evita rezonanța?");
- **învățare prin descoperire** (ex. elevii observă și deduc raportul de transmisie măsurând manual diametre/turații pe un stand simplu);
- **activități practice și experimentale** (montaj/demontaj angrenaje cilindrice/conice, reglare tensiune curea, măsurare joc flanc dinți, determinarea petei de contact);
- **studii de caz** (ex. analiza unei defecțiuni reale dintr-o bandă transportoare /presă excentrică / reductor industrial);
- elaborarea de **proiecte** (proiectare simplă a unei transmisii complete: motor → curea → reductor → lanț → utilaj);
- activități bazate pe **comunicare și relaționare** (dezbatere: curea vs. lanț vs. angrenaj – avantaje/dezavantaje în funcție de aplicație);
- **lucru în grup / în echipă** (ex. o echipă montează un angrenaj, alta verifică alinierea și jocul, a treia măsoară raportul real vs. teoretic);
- **simulări pe calculator;**
- **analiza și compararea cataloagelor** tehnice (alegerea unui tip de curea trapezoidală / lanț / cuplaj elastic pe baza datelor reale de putere și turație);
- **exerciții de calcul și dimensionare** (raport transmisie, forțe periferice, tensiuni în curele, durabilitate estimată);
- **montaj și demontaj dirijat pe standuri didactice** (folosind rulmenți, arbori, roți dințate, melc-roată melcată);
- **măsurători și control dimensional** (folosind micrometru pentru roți dințate, șubler pentru roți dințate, șabloane, verificarea concentricității arborilor);
- **identificarea defectelor și propuneri de remediere** (ex. uzură flanc dinți, alunecare curea, zgomot la angrenaj, întindere lanț);
- **realizarea de scheme cinematice și tabele comparative** (transmisii cu curea / lanț / roți dințate / melc – randament, gabarit, zgomot, cost, mentenanță);
- **joc de rol / simulare mentenanță** (ex. un elev este „mecanic de întreținere", altul „șef tură" – rezolvă o avarie simulată la o transmisie);
- **tururi virtuale / vizite la operatori economici**;
- **elaborarea unui mini-ghid de întreținere** pentru o transmisie aleasă (periodicitate ungere, verificări, semne de uzură);
- **activități de reverse engineering** (demontare unei transmisii existente → schițare piese → identificare norme / standarde).

Pregătirea practică, desfășurată la operatorul economic și în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ are importanţă deosebită în dobândirea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Activitatea de învațare cu tema "Angrenaje" utilizând “Harta conceptuală”.

Harta conceptuală este o metodă grafică de organizare și reprezentare a cunoștințelor, care vizualizează relațiile dintre concepte - cheie. În această lecție, harta servește simultan ca instrument de predare, fixare și evaluare.

Rol în lecție	Modalitate de utilizare	Beneficiu pedagogic
Instrument de predare	Proiectată pe ecran, parcursă pas cu pas	Oferă viziune de ansamblu, reduce supraîncărcarea
Instrument de fixare	Elevii completează versiunea tipărită	Consolidează conexiunile prin scriere activă
Instrument de evaluare	Harta completată = dovadă a înțelegerii	Feedback imediat, autoreglare, metacogniție

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

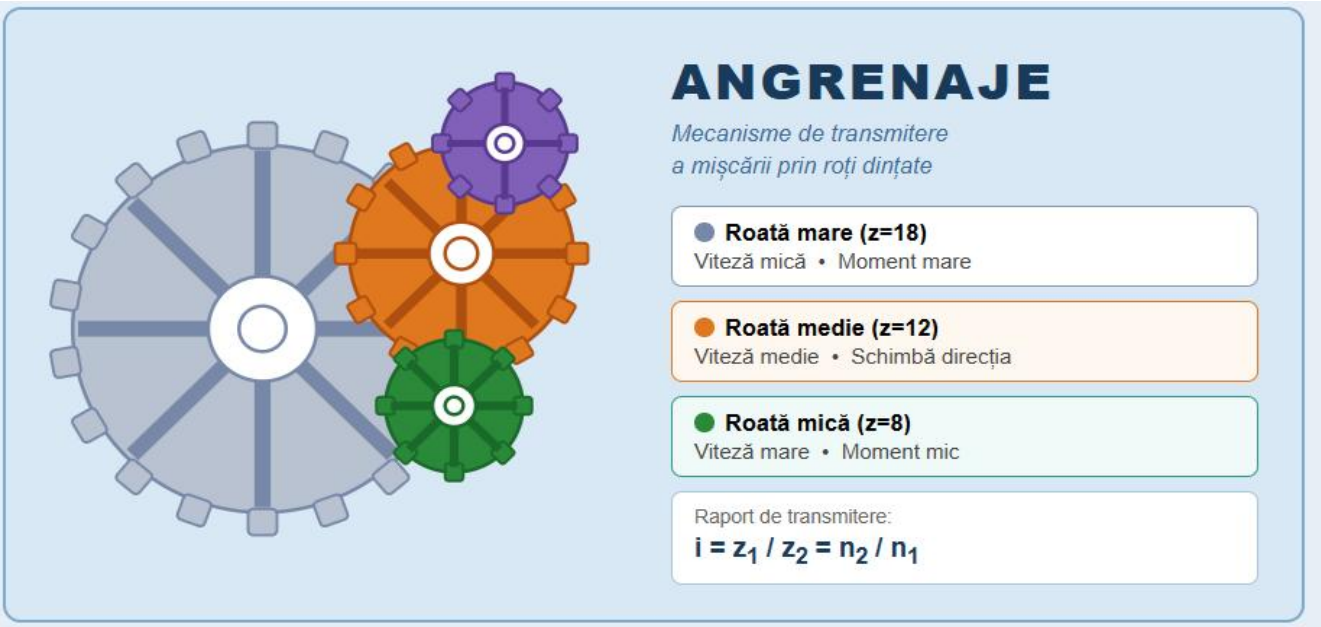
Etapa 1 Evocare – Activarea cunoștințelor anterioare

·· Activitatea profesorului

Profesorul proiectează pe ecran imaginea unui sistem de angrenaje și adresează elevilor întrebarea:

> Unde ați întâlnit angrenaje în viața de zi cu zi? Numiți cel puțin două exemple de angrenaje dintre obiectele pe care le cunoașteți.

Scopul acestei etape este de a activa cunoștințele anterioare ale elevilor și de a crea o legătură motivațională cu experiența lor cotidiană.

Activitatea elevilor

Elevii răspund liber, prin brainstorming oral. Exemple așteptate:

- Bicicletă – angrenaj pinion–coroană pentru transmiterea mișcării de pedalare la roata spate
- Ceas mecanic – angrenaje cilindrice cu dinți fini pentru divizarea precisă a timpului
- Cutie de viteze auto – angrenaje cilindrice și conice pentru modificarea raportului de transmitere
- Mașini-unelte – reductoare cu angrenaje pentru adaptarea turației motorului la necesitățile prelucrării

Se urmărește crearea curiozității și stabilirea conexiunii dintre conținutul lecției și aplicațiile reale.

Resursă video recomandată:

Cutie de viteze – Organe de Mașini și Mecanisme: https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

Fragment ilustrativ pentru motivarea importanței angrenajelor în mecanismele reale.

Etapa 2 Proiectare hartă conceptuală – Structurarea cunoștințelor

Activitatea profesorului

Profesorul proiectează harta conceptuală a angrenajelor și parcurge împreună cu elevii, în ordine, fiecare ramură principală. Elevii sunt invitați să completeze oral lacunele înaintea dezvăluirii răspunsului corect.

1. Definiție

- Angrenajele sunt mecanisme care transmit mișcarea de rotație prin contactul direct al dinților a două sau mai multe roți dințate.
- Roata care primește mișcarea de la motor se numește roată conducătoare (motoare); roata care transmite mișcarea mai departe se numește roată condusă.

2. Rol funcțional

- Transmiterea mișcării de rotație între doi arbori
- Modificarea turației (n) și a momentului de torsiune (M) în raport invers proporțional
- Schimbarea direcției de rotație (angrenaje conice, melcate)

3. Principiul de funcționare

- Transmiterea mișcării se realizează prin contactul succesiv al dinților celor două roți.
- În condiții ideale, contactul se desfășoară prin rostogolire fără alunecare pe cercurile primitive.
- Raportul de transmitere este constant dacă profilul dinților este evolventic – condiție esențială pentru funcționare uniformă.

4. Materiale utilizate

- Oțeluri de uz general, de calitate sau aliate – pentru angrenaje supuse la solicitări mari
- Fonte – pentru angrenaje cu funcționare lentă sau cu șocuri
- Bronzuri și aliaje neferoase – în special pentru roata melcată (rezistență la uzură prin frecare)
- Materiale sinterizate și materiale plastice – pentru angrenaje ușoare, silențioase, fără ungere (aparatură, electrotehnică)

5. Domenii de utilizare

- Industria auto: cutii de viteze, diferențiale, punți motoare
- Mașini-unelte: reductoare, capete de antrenare;
- Utilaje agricole și reductoare de turație
- Robotică industrială: articulații și sisteme de acționare
- Ceasuri mecanice: transmisii de precizie cu dinți fini

6. Avantaje și dezavantaje

- Avantaje: randament ridicat (η = 96–99% pentru angrenaje cilindrice), precizie, durabilitate, compactitate
- Dezavantaje: cost de fabricație ridicat (precizie necesară), zgomot la turații mari, necesită ungere continuă și întreținere periodică

Activitatea elevilor

Elevii urmăresc harta conceptuală proiectată pe ecran și notează în caiet noțiunile-cheie identificate în timpul discuției ghidate.

- Fiecare elev primește o versiune tipărită cu spații goale a hărții conceptuale pentru completare individuală. Completarea hărții tipărite poate constitui temă de pregătire pentru lecția următoare sau material de portofoliu.

HARTĂ CONCEPTUALĂ
Domenii de utilizare
automobile
mașini-unelte
roboți industriali
ceasuri mecanice
utilaje agricole
reductoare de turație
Rol
transmiterea mișcării
modificarea turației
modificarea momentului
schimbarea direcției
sincronizarea mecanismelor
Materiale
oteluri (standardizat, de calitate, aliat)
fonte
aliaje neferoase (bronzuri)
materiale sinterizate
materiale plastice
Tipuri constructive
— CILINDRICE —
dinți drepți / înclinați / V
— CONICE —
arbori la 90°
— MELCATE —
melc + roată
raport mare · autoblocare
ANGRENAJE
sunt mecanisme de roți dințate care transmit mișcarea și forța prin contactul dinților.
Principiu funcționare
contactul dinților
rostogolire fără alunecare
raport de transmitere constant
Clasificare
— DUPĂ ARBORI —
paraleli
concurenți
încrucișați
— DUPĂ ROȚI —
cilindrice
conice
melcate
Dezavantaje
cost de fabricație ridicat
necesită ungere
zgomot la viteze mari
sensibil la montaj incorect
Avantaje
randament ridicat
precizie mare
durată mare de viață
dimensiuni compacte
siguranță în funcționare
© Hartă Conceptuală - Angrenaje ©

Resursă multimedia recomandată:
Soft educațional Organe de Mașini – Modelări 3D și animații:
https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
Se recomandă vizionarea unui fragment ilustrativ și apoi se prezintă tipurile constructive:

Etapa 3 Clasificare și tipuri constructive – Prezentare detaliată

⚙ 1. Angrenaje Cilindrice – arbori paraleli, dinți drepți / înclinați / în V

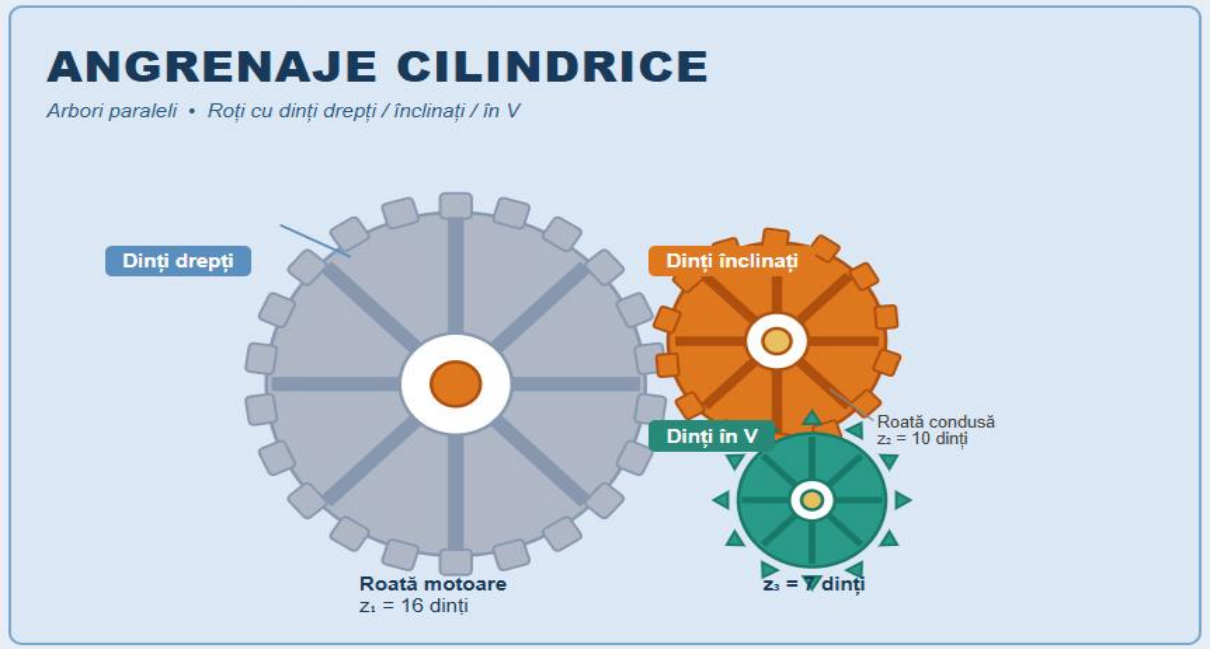

Fig. 1 – Angrenaje cilindrice: roată mare (z=16) antrenează roata mică (z=7) → turație dublă.

⚙ 2. Angrenaje Conice – arbori concurenți la 90°, schimbă direcția de rotație

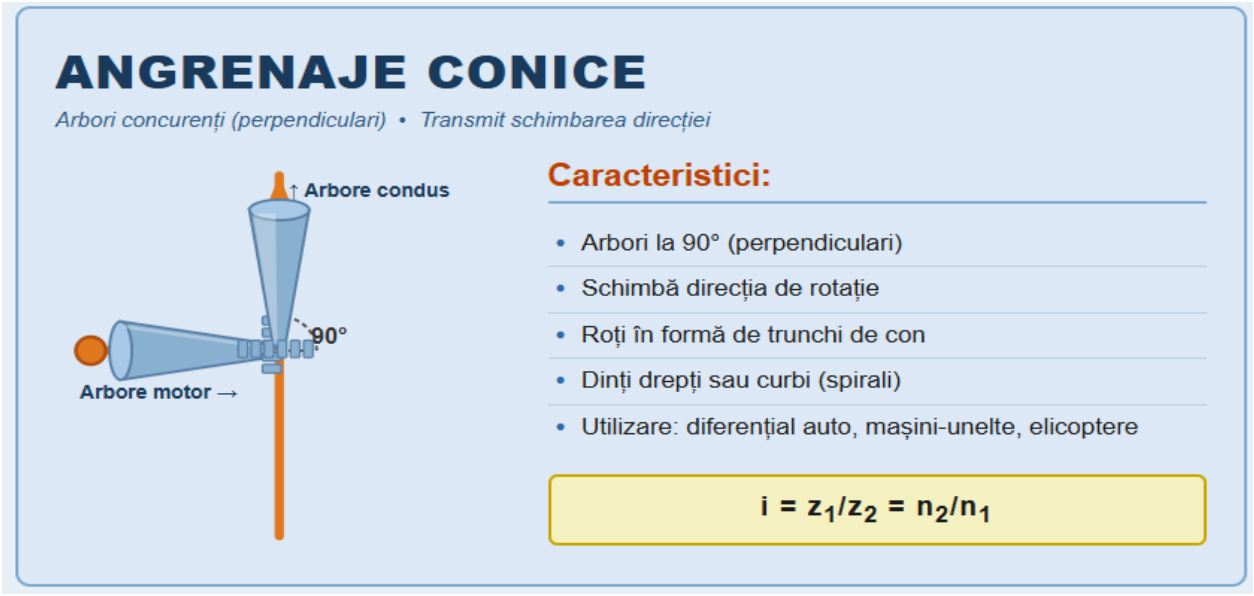

Fig. 2 – Angrenaj conic: transmite mișcarea cu schimbarea direcției de 90° (ex: diferențial auto).

⚙ 3. Angrenaje Melcate – șurub melc + roată melcată, raport mare, autoblocare

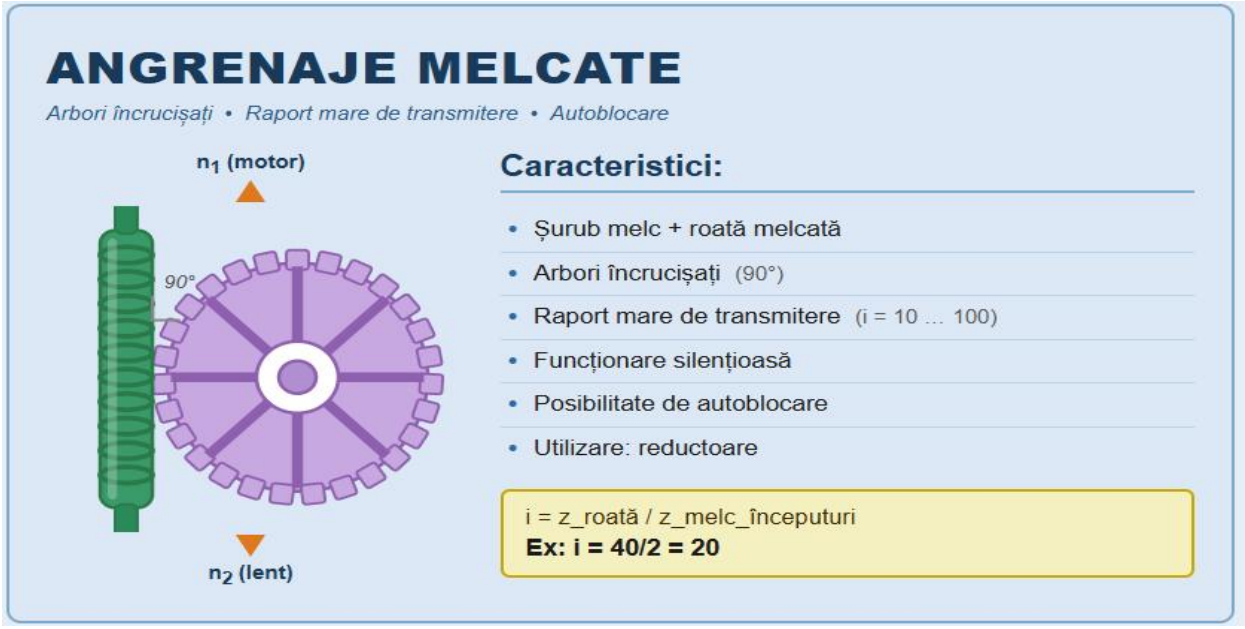

Fig. 3 – Angrenaj melcat: raport de transmitere i = 10–100, funcționare silențioasă.

Etapa 4 Demonstrație: Raportul de transmitere - exemple de calcul

·· Activitatea profesorului

Profesorul parcurge împreună cu elevii cele două exemple de mai jos, solicitându-le să calculeze valorile înainte de a spune rezultatele

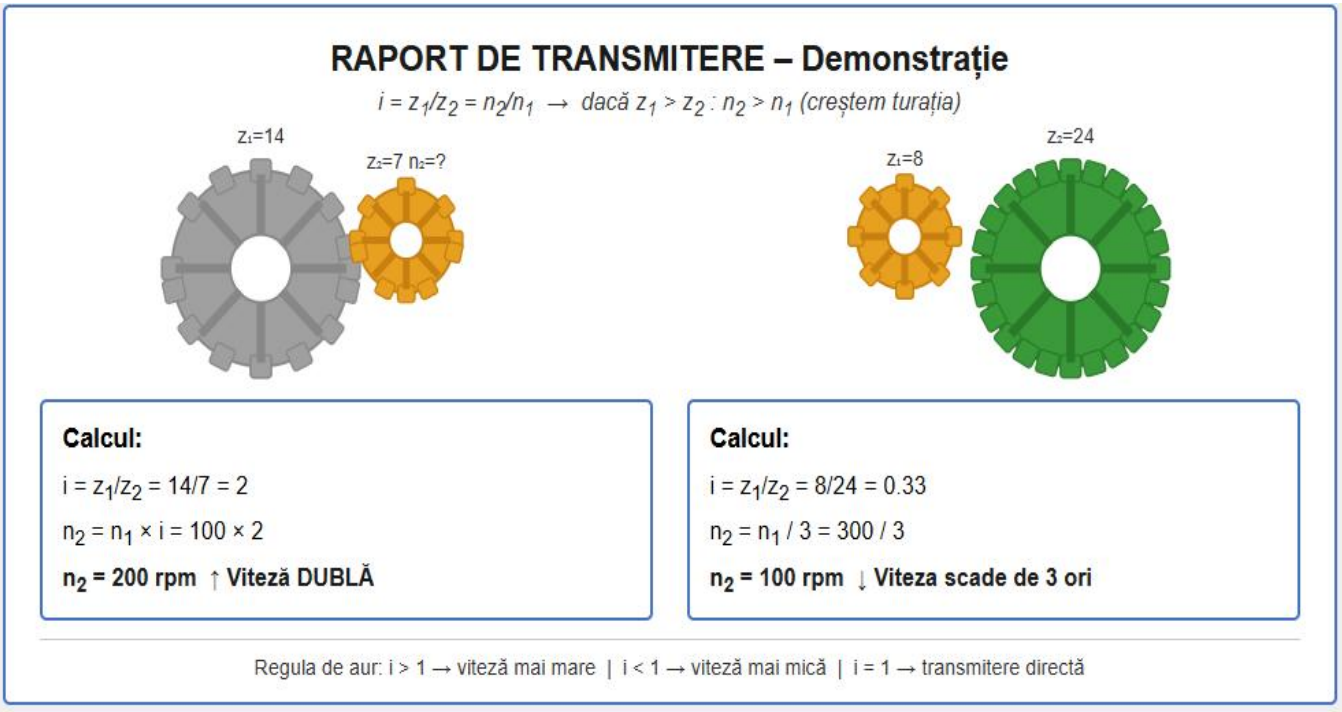

Fig. 4 – Raportul de transmitere: $i = z_1 / z_2 = n_2 / n_1 \rightarrow i > 1$: crește viteza | $i < 1$: scade viteza

FIȘE DE LUCRU – ANGRENAJE

Activitatea elevilor

Etapa I — Completarea fișei de lucru

Fiecare grupă primește o fișă de lucru tipărită cu spații goale (tabele cu câmpuri de completat). Elevii completează individual fișa, pe baza cunoștințelor dobândite în etapele anterioare.

Rolul profesorului în această etapă:

- Circulă printre grupe și monitorizează progresul.
- Oferă clarificări punctuale, fără a da răspunsurile.
- Reformulează întrebările elevilor astfel încât aceștia să descopere singuri răspunsul (întrebări - ghid).

De ce astfel? — Asigurăm transferul, nu memorarea:

- Elevul aplică o formulă pe date noi, nu reproduce un exemplu rezolvat.
- Completarea activă a tabelelor solicită înțelegerea relațiilor dintre mărimi (z_1 , z_2 , n_1 , n_2 , i), nu reproducerea lor mecanică.
- Fiecare grupă lucrează cu valori numerice diferite → concluzia (regula) este aceeași, dar drumul este parcurs independent.

FIȘA DE LUCRU – GRUPA A

Numele membrilor grupei: .....

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr. crt	Caz / Cerință	Spațiu pentru rezolvare
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 20 dinți conducătoare, z_2 = 10 dinți condusă)	.....
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 120 rpm)	.....
3	Caz 1: Concluzie – Turația se	.....
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 12 dinți conducătoare, z_2 = 36 dinți condusă)	.....
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 450 rpm)	.....
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de … ori	.....
7	Regula: Dacă i > 1 → viteză	.....
8	Regula: Dacă i < 1 → viteză	.....
9	Regula: Dacă i = 1 → transmisie	.....

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.crt	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA B

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă B
1	Caz 1: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 18 dinți conducătoare, z_2 = 6 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 200 rpm)	……
3	Caz 1: Când I > 1 înseamnă …… turației	……
4	Caz 2: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 15 dinți conducătoare, z_2 = 45 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 600 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …..…. ori	……
7	Regula: Dacă I > 1 → viteză ……	……
8	Regula: Dacă I < 1 → viteză ……	……
9	Regula: Dacă I = 1 → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA C

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă C
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 24 dinți conducătoare, z_2 = 8 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 150 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 10 dinți conducătoare, z_2 = 40 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 1200 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …….. ori	……
7	Regula generală: i = ……	……
8	Dacă i > 1, turația roții conduse este …… decât a roții conducătoare	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe ..... (paralele)	.....
2	Axe ..... la 90° (concurente)	.....
3	Axe ..... (încrucișate)	.....

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	.....	Dinți:	.....
2	Angrenaj conic	.....	.....	.....
3	Angrenaj melcat	.....	Raport:	.....

Etapa II — Prezentarea rezolvării

Un reprezentant al fiecărei grupe prezintă oral rezolvarea fișei. Dacă există un proiector sau un smart board, reprezentantul poate proiecta fișa completată pentru vizualizare rapidă de către întreaga clasă.

1. Grupa A prezintă prima: citește răspunsurile - cheie din tabele — calculul lui i și n_2 , clasificarea după poziția axelor, tipurile constructive și răspunsul la întrebarea finală.
2. Grupa B prezintă a doua: compară valorile numerice cu cele ale Grupei A, subliniază concluziile comune și prezintă răspunsul la întrebarea finală.
3. Grupa C prezintă a treia: completează clasificarea extinsă și răspunde la întrebarea finală.

Etapa III – Interevaluarea

Cum se desfășoară interevaluarea:

1. Reprezentantul grupei prezintă oral răspunsul la întrebarea finală primită (poate scrie pe tablă sau proiecta fișa completată).
2. Colegii din celelalte grupe ascultă cu atenție și pot interveni pentru a completa sau corecta răspunsul.
3. Profesorul:
   - confirmă răspunsurile corecte;
   - corectează eventualele greșeli;
   - face completări acolo unde răspunsul este parțial;
   - trage concluziile finale.

INTEREVALUARE ÎNTRE GRUPE

Grupa	Întrebare finală adresată	Cine adresează întrebarea	Cine răspunde	Apreciere profesor
A	Ce tip de angrenaj alegi pentru o transmisie care schimbă direcția de rotație cu 90° și realizează o reducere mare de turație (raport de transmitere mare într-o singură treaptă)?	Reprezentantul Grupei B	Reprezentantul Grupei A	.....
B	Compară randamentul unui angrenaj melcat cu cel al unui angrenaj conic. Care este preferabil dacă prioritatea este consumul redus de energie și încălzirea minimă?	Reprezentantul Grupei C	Reprezentantul Grupei B	.....
C	Identificați câte o aplicație din viața reală pentru angrenajul melcat și pentru cel conic și explicați de ce se folosește acel tip în aplicația respectivă.	Reprezentantul Grupei A	Reprezentantul Grupei C	.....

Etapa IV – Autoevaluarea

GRILĂ DE AUTOEVALUARE – COMPLETATĂ DE ELEV

Bifează sincer pentru fiecare criteriu de mai jos:

Criteriu	Da ✓	Parțial ∆	Nu ✗
Pot defini un angrenaj și pot explica rolul său	○	○	○
Știu să clasifice angrenajele după poziția arborilor	○	○	○
Recunosc tipurile constructive (cilindric, conic, melcat)	○	○	○
Pot enumera materiale utilizate pentru realizarea angrenajelor	○	○	○
Pot identifica utilizări specifice fiecărui tip de angrenaj	○	○	○
Știu să calculeze raportul de transmitere	○	○	○

La finalul orei, elevul predă fișa completată profesorului, sau o păstrează în portofoliu.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. ***Continuă:***

▪ Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.

▪ Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.

▪ Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. ***Finală:***

▪ Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

- fişe de observaţie;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- eseul;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- teste docimologice;
- lucrări de laborator/ practice.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proba practică;
- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testele sumative;

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât și de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Pentru activitățile desfășurate în **atelierele școală din unitatea de învățământ și/sau de la operatorul economic,** prevăzute la **instruirea practică**, conform planului de învățământ, propunem o **metodă modernă, interactivă și centrată pe elev** pentru **instruire practică**, cu tema: **„Angrenaje – principiul de funcționare”**.

Strategia didactică integrată în pregătirea practică
Angrenaje – principiul de funcționare

În cadrul modulului de pregătire practică, activitatea de învățare-evaluare este structurată pe secvența metodologică Explorare – Experimentare – Evaluare. Această organizare susține o strategie didactică integrată care combină:

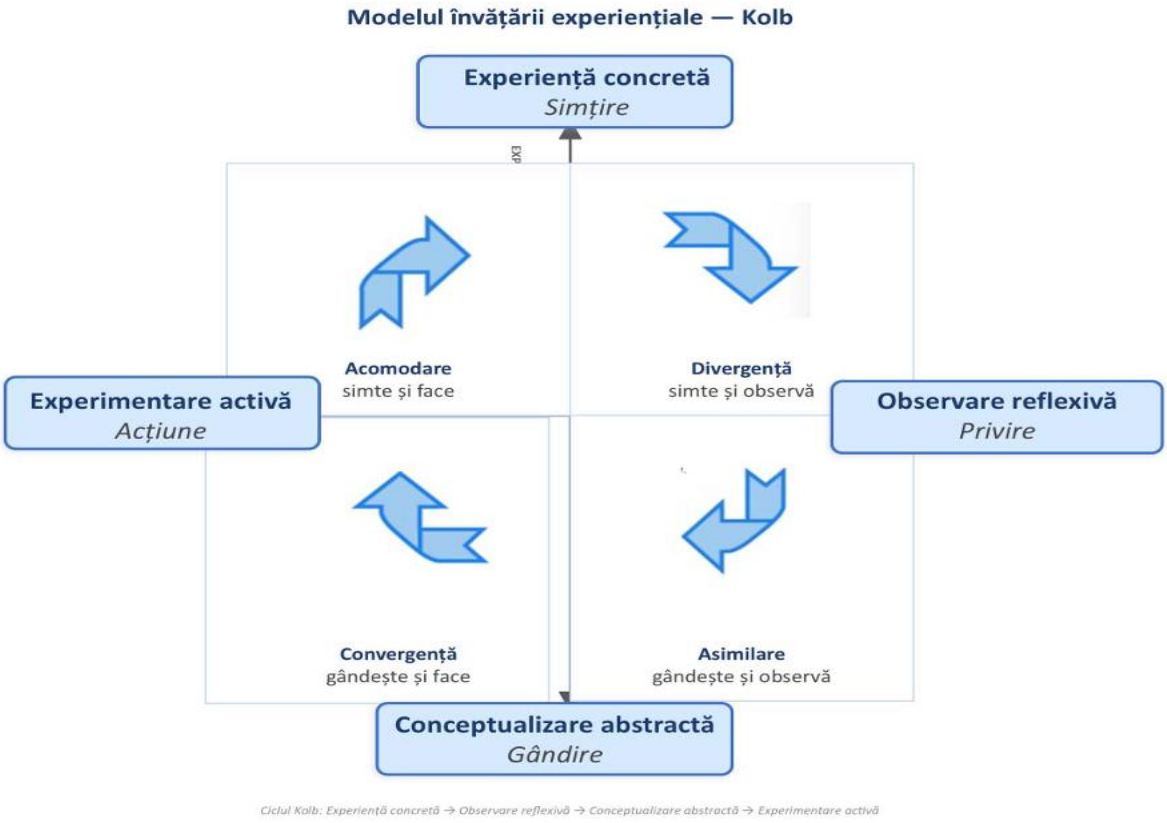
- Învățarea prin proiect (Project-Based Learning)
- Abordarea centrată pe rezolvarea de probleme (Problem-Based Learning – PBL)
- Utilizarea instrumentelor de simulare digitală (integrarea TIC)

Această metodă combinată se fundamentează pe principalele teorii ale învățării moderne.

I. Baze teoretice ale strategiei

1. **Teoria constructivistă** (Piaget, Bruner) Elevul construiește activ cunoașterea prin experiență directă. Învățarea devine eficientă atunci când elevul manipulează, testează și descoperă personal soluțiile.
2. **Învățarea experiențială** (David Kolb) Ciclul învățării parcurse de elev include patru etape succesive:

- Experiență concretă (ex. montaj fizic al angrenajului)
- Observație reflexivă (analiza fenomenelor observate)
- Conceptualizare abstractă (formularea formulelor și relațiilor teoretice)
- Experimentare activă (aplicare în simulare și optimizare)

3. **Problem-Based Learning (PBL)**
   - Stimulează gândirea critică
   - Dezvoltă autonomia în învățare
   - Reproduce situații reale din industrie
   - Favorizează transferul competențelor în contexte noi

4. **Integrarea tehnologiilor informației și comunicării (TIC)** Simularea digitală permite:
   - Vizualizarea fenomenelor invizibile (cuplu, viteză, sens de rotație)
   - Creșterea motivației elevilor
   - Dezvoltarea competențelor digitale
   - Reducerea riscului de erori practice și a pierderilor materiale

II. Demersul didactic – structura pe etape

Demersul începe cu investigarea unei situații tehnice concrete (Explorare), continuă cu testarea și aplicarea soluțiilor (Experimentare) și se încheie cu analiza rezultatelor și formularea concluziilor (Evaluare). Elevii descoperă cunoașterea prin rezolvarea activă a problemelor, nu prin recepționarea pasivă a informațiilor.

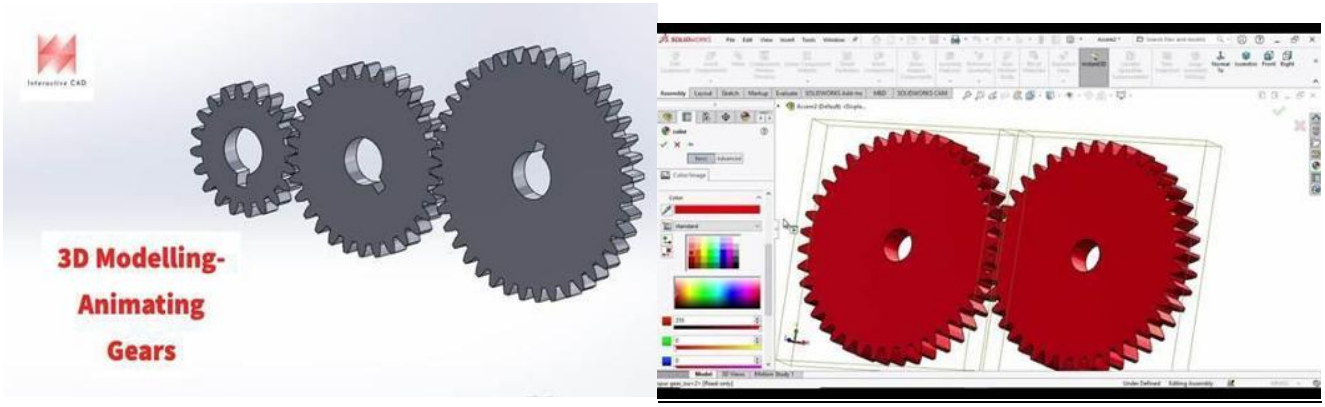
Etapa 1 – **Prezentarea situației-problemă (PBL)** Profesorul propune o problemă autentică, de exemplu: „Avem un motor electric care se rotește foarte repede, dar trebuie să ridicăm o greutate mare și lent. Ce soluție tehnică propuneți?” Problema este deschisă, permite multiple soluții și solicită gândirea tehnică.

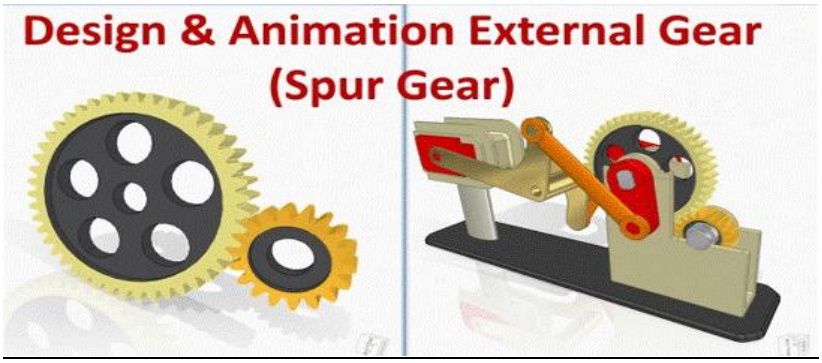
Etapa 2 – **Analiza și planificarea**. Elevii lucrează în echipe:
- Discută cunoștințele anterioare
- Formulează ipoteze
- Identifică informațiile necesare
- Își împart responsabilitățile

Etapa 3 – **Proiectarea soluției (Învățare prin proiect)** Elevii:
- Aleg tipul de angrenaj (ex. roți dințate cilindrice)
- Calculează raportul de transmitere
- Realizează schițe, modele sau mini-proiecte
- Construiesc un mecanism funcțional (machetă fizică, desen tehnic, prezentare argumentată)

Etapa 4 – **Simulare digitală** (integrare TIC) Utilizarea aplicațiilor CAD / simulatoare de angrenaje:
- Modelare 3D simplificată
- Animații interactive
- Verificarea raportului de transmitere
- Observarea modificării vitezei, cuplului și sensului de rotație
- Compararea rezultatelor practice cu cele virtuale

Simularea permite testarea rapidă a mai multor variante, optimizarea soluțiilor și eliminarea riscurilor materiale.

Etapa 5 – **Testare, analiză și optimizare** Elevii:

- Verifică funcționarea mecanismului fizic
- Compară rezultatele reale cu cele simulate
- Identifică erori / neconcordanțe
- Intervin pentru optimizarea soluției

Această etapă dezvoltă gândirea critică, autoevaluarea și autonomia.

Etapa 6 – **Prezentare și reflecție** Fiecare echipă:

- Prezintă soluția aleasă și justifică raportul de transmitere
- Explică ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit
- Discută aplicații industriale reale

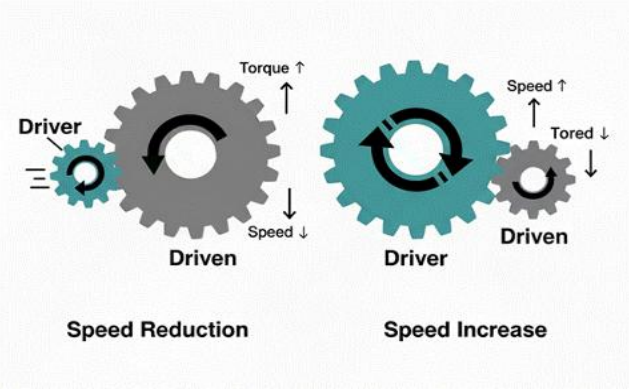
III. Comparație cu metoda tradițională

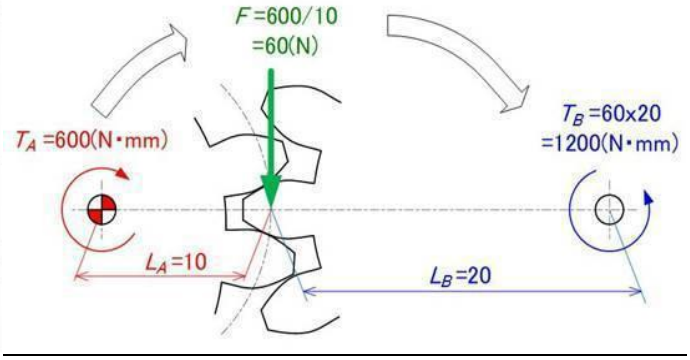
Aspect	**Metoda tradițională**	**Metoda combinată (Proiect + PBL + Simulare digitală)**
Rolul elevului	Receptor pasiv de informații	Constructor activ al cunoașterii
Sursa cunoașterii	Explicație directă a profesorului	Descoperire prin rezolvare de probleme reale
Soluții posibile	De obicei una singură (corectă)	Multiple soluții valide
Evaluare	Predominant finală și sumativă	Continuă, formativă, pe parcurs
Rolul profesorului	Transmițător principal de cunoștințe	Facilitator, ghid, furnizor de feedback

IV. Avantaje ale metodei combinate (aplicate la tema „Angrenaje – principiul de funcționare”)

Pentru elev:

- **Dezvoltarea gândirii tehnice și critice.** Elevul înțelege concret cum numărul de dinți influențează viteza și cuplul (nu doar memorează definiția raportului de transmitere).
- **Creșterea motivației intrinseci.** Rezolvarea unei probleme reale (ex. reducerea turației motorului) generează implicare și satisfacție.
- **Dezvoltarea autonomiei**. Elevul învață să utilizeze independent fișe tehnice, formule și instrumente digitale.

Pentru procesul didactic:

- Conectarea conținutului la realitatea profesională (reductoare, mecanisme de ridicare, transmisii industriale)
- Personalizarea și diferențierea învățării (ritm propriu, soluții variate)
- Integrarea competențelor digitale

FORMULE ESENȚIALE

$i = Z_2 / Z_1$	Raportul de transmitere = nr. dinți roată condusă / nr. dinți roată conducătoare
$n_2 = n_1 / i$	Turația roții conduse = turația roții conducătoare ÷ raportul de transmitere

Condiție	Efect asupra vitezei	Efect asupra forței
$Z_2 > Z_1$ (i > 1)	↓ Viteză SCADE	↑ Forță CREȘTE
$Z_2 < Z_1$ (i < 1)	↑ Viteză CREȘTE	↓ Forță SCADE
$Z_2 = Z_1$ (i = 1)	= Viteză egală	= Forță egală

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

PAS 1
5 min

Situația problemă (PBL)

Profesorul formulează provocarea:

„Un motor electric are 1500 rot /min. Vrem să obținem o mișcare mai lentă pentru a ridica un obiect greu. Ce soluție tehnică propuneți?"

Răspuns așteptat:

- Utilizarea unui angrenaj cu roți dințate cilindrice
- Roata condusă → mai mulți dinți decât roata conducătoare
- Rezultat: reductor de turație

Organizare: Grupe de 3–4 elevi · distribuire fișă de lucru

PAS 2
15 min

Explorarea și proiectarea soluției

Sarcini echipă:

- Alegeți două roți dințate din trusă
- Numărați dinții: Z_1 (conducătoare) și Z_2 (condusă)
- Calculați raportul de transmitere: $i = Z_2 / Z_1$
- Determinați turația: $n_2 = n_1 / i$ (cu $n_1 = 1500$ rot/min)

Întrebări ghid (profesor → elevi):

- Ce se întâmplă dacă $Z_2 > Z_1$?
- Ce se modifică: viteza sau forța transmisă?
- Unde ai mai întâlnit un reductor de turație?

PAS 3
10 min

Realizarea montajului practic

Sarcini practice:

- Montați angrenajul pe suportul trusei
- Verificați: alinierea arborilor, angrenarea corectă, sensul de rotație
- Acționați manual și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

✓ De verificat	Observații
Arborii sunt corect aliniați	
Roțile sunt fixate corespunzător	
Dinții angrenează corect	
Sensurile de rotație sunt opuse	
Mecanismul funcționează fără blocaje	

PAS 4 10 min	**Simulare digitală** **Aplicație recomandată:** Tinkercad (online, gratuit) · Onshape (browser) · Autodesk Fusion · SolidWorks Edu **Sarcini digitale:** ▸ Introduceți Z_1 și Z_2 în simulare ▸ Observați turația n_2 obținută în simulare ▸ Comparați rezultatul digital cu calculul manual ▸ Notați diferențele și discutați cauzele
PAS 5 10 min	**Prezentare, sinteză și feedback** **Fiecare echipă prezintă:** ▸ Soluția tehnică aleasă și raportul de transmitere calculat ▸ Comparația calcul practic vs. simulare digitală ▸ Concluzia proprie privind viteza și forța transmisă **Sinteză profesor:** *„Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paralели. Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."*

MIJLOACE DIDACTICE

□ Materiale	□ Digitale	□ Documente
Trusă angrenaje, roți dințate diverse, Suport montaj, SDV-uri	Tinkercad (gratuit), Onshape (browser), Autodesk Fusion, SolidWorks Edu.	Fișă de lucru, Barem evaluare, Plan de lecție.

FIȘĂ DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Modul 3: Transmisii mecanice și mecanisme – Instruire practică

Nume elevi:	Clasa:	Data: Nota:

FORMULE DE REFERINȚĂ	
$i = Z_2 / Z_1$ $\quad n_2 = n_1 / i$	▸ $i > 1 \rightarrow$ viteză ↓ / forță ↑ ▸ $i < 1 \rightarrow$ viteză ↑ / forță ↓ ▸ n_1 = 1500 rot/min (dat)

PARTEA I – ANALIZA SARCINII ȘI IDENTIFICAREA SOLUȚIEI

Situația problemă:

Având un motor electric care are turația n_1 = 1500 rot/min, propuneți un angrenaj cu roți dințate cilindrice pentru a obține o mișcare mai lentă în vederea ridicării unui obiect greu.

Soluția propusă de echipă:

.....

Argumentare (de ce această soluție?):

.....

PARTEA II – EXPLORAREA ȘI PROIECTAREA SOLUȚIEI (15 PUNCTE)

1. Alegerea și identificarea roților (4 puncte)

a) Roata conducătoare (Z_1): **Z_1** = _____ dinți **b) Roata condusă (Z_2):** **Z_2** = _____ dinți	**Identificare:** Roata conducătoare este cea care *primește mișcarea de la motor.* Roata condusă este cea care *transmite mișcarea mai departe.* **Cum recunoști?** ▸ Z_1 → arbore motor ▸ Z_2 → arbore de ieșire

2. Calculul raportului de transmitere (4 puncte)

$i = Z_2 / Z_1$ i = _____ / _____ = _____	***Exemplu orientativ:*** Z_1 = 20 dinți, Z_2 = 40 dinți **i = 40 / 20 = 2** → *Roata condusă se rotește de 2× mai lent*

3. Determinarea turației roții conduse (4 puncte)

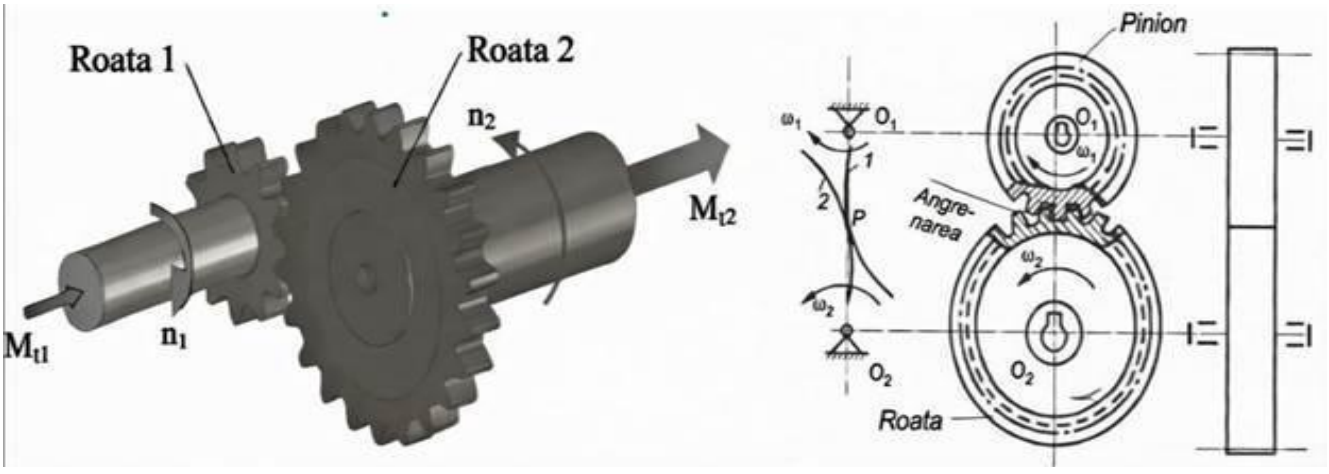
$n_2 = n_1 / i$ n_2 = 1500 / _____ = _____ rot/min	***Exemplu orientativ:*** i = 2, n_1 = 1500 rot/min **n_2 = 1500 / 2 = 750 rot/min**

4. Analiza rezultatelor (3 puncte)

a) Dacă $Z_2 > Z_1$, ce se întâmplă cu viteza?

b) Ce se modifică: viteza sau forța? Explicați:

PARTEA III – PROBĂ PRACTICĂ (60 PUNCTE)

Sarcini de lucru (în ordine):

- Realizați montajul cu roți dințate cilindrice conform schemei.
- Identificați roata conducătoare și roata condusă; notați sensul de rotație
- Verificați angrenarea corectă a dinților și fixarea arborilor
- Acționați manual mecanismul și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

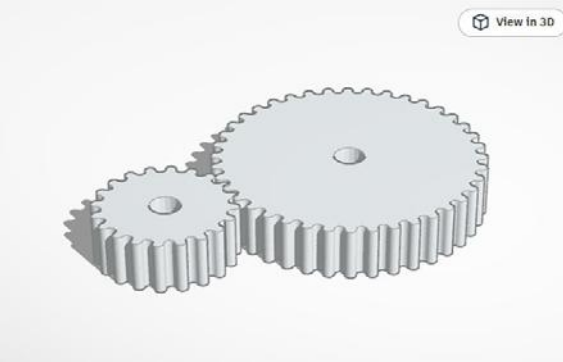
Listă de verificare (bifați după executare):

	Criteriu de verificare	Concluzia Da/nu	Observații
☐	Arborii sunt corect aliniați		
☐	Roțile sunt fixate corespunzător		
☐	Dinții angrenează corect		
☐	Sensurile de rotație sunt opuse		
☐	Mecanismul funcționează fără blocaje		

PARTEA IV – SIMULARE DIGITALĂ (10 PUNCTE)

Aplicație utilizată: *Tinkercad / Onshape / Autodesk Fusion*

Utilizaţi aplicația de simulare Tinkercad, cu ajutorul telefonului, pentru a verifica funcționarea angrenajului: https://www.tinkercad.com/dashboard

1. Introducerea datelor (3 puncte)

Z_1 (conducătoare) = _____ dinți **Z_2 (condusă) =** _____ dinți	**n_1 introdusă = 1500 rot/min**

2. Observarea rezultatelor (3 puncte)

n_2 (simulare) = _____ rot/min	**Sens rotație:** ☐ Roata conducătoare → _____ ☐ Roata condusă → _____

3. Compararea cu rezultatul practic (4 puncte)

Există diferențe față de calculul manual? ☐ Da ☐ Nu

Dacă da, explicați cauzele posibile: _____

PARTEA V – PREZENTARE ȘI REFLECȚIE (10 PUNCTE)

Concluzia echipei:

Formulați o concluzie privind influența raportului de transmitere asupra vitezei și forței:

Concluzie model: *Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă roata condusă are mai mulți dinți ($Z_2 > Z_1$), viteza scade, iar forța transmisă crește proporțional cu raportul de transmitere.*

BAREM DE EVALUARE
Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Numele elevului/echipei:	**Clasa:**	**Punctaj total:** / 100 p	
Criteriu de evaluare	**Indicatori de realizare / Soluție așteptată**	**Punctaj max**	**Punctaj acordat**
I. Analiza sarcinii și identificarea soluției	Identifică corect necesitatea unui angrenaj cilindric reductor ($Z_2 > Z_1$). Argumentare logică și completă.	5 p	
II.1 Alegerea și identificarea roților	Z_1 și Z_2 corect completate: 2p Corect identificată conducătoare / condusă: 2p Ex: Z_1 = 20 dinți (conducătoare), Z_2 = 40 dinți (condusă)	4 p	

II.2 Calculul raportului de transmitere	Aplică corect: $i = Z_2 / Z_1 \rightarrow$ 4p Ex: $i = 40 / 20 = 2$ (Se acceptă alte valori corecte)	4 p	
II.3 Determinarea turației roții conduse	Aplică corect: $n_2 = n_1 / i \rightarrow$ 4p Ex: $n_2 = 1500 / 2 = 750$ rot/min	4 p	
II.4 Analiza rezultatelor	Viteza scade dacă $Z_2 > Z_1 \rightarrow$ 1p Forța (cuplul) crește → 1p Explicație completă și corectă → 1p	3 p	
III. Realizarea montajului practic	Arborii aliniați corect: 10p Roți fixate corespunzător: 10p Dinți angrenează corect: 10p Sensuri de rotație opuse: 10p Mecanismul funcționează fără blocaje: 10p Respectarea normelor SSM: 10p	60 p	
IV. Simulare digitală	Introducere date corecte (Z_1 , Z_2 , n_1): 3p Obtinere n_2 și sens rotație corecte: 3p Comparare și explicare diferențe: 4p	10 p	
V. Prezentare și reflecție	Concluzie corectă și argumentată. Ex: „Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."	10 p	
TOTAL		**100 p**	

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Nr. crt.	Termen în română	Traducere în engleză	Definiție scurtă
1	alunecare	slip	Diferența relativă de viteză periferică în transmisii prin frecare
2	ambreiaj	clutch	Organ care cuplează/decuplează arborele motoare de cel condus
3	angrenaj	gear	Sistem de roți dințate care transmit mișcarea prin angrenare (îmbucare reciprocă a dinților)
4	angrenaj cilindric	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa, pentru arbori paraleli.
5	angrenaj conic	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși conic, pentru arbori care se intersectează.
6	ansamblu	ensemble / assembly	Grup de piese sau subansambluri unite pentru a forma o unitate funcțională.

7	arbore cardanic	cardan shaft / Universal joint shaft	Transmisie care permite transmiterea mișcării între arbori neparaleli.
8	arbore condus / condus	driven shaft / Output shaft	Arborele care primește mișcarea de la arborele motor.
9	arbore motor / conducător	driving shaft / Input shaft	Arborele care primește mișcarea de la sursa de energie.
10	cablu	cable	Element rotativ care transmite cuplu și/sau susține alte organe.
11	cilindric	cylindrical	Cu formă de cilindru (referitor la dinți sau arbori).
12	conic	conical	Cu formă de con (referitor la angrenaje sau arbori).
13	cuplaj elastic	flexible coupling	Cuplaj care permite mici deviații și abateri de aliniere.
14	cuplu	coupling / Shaft coupling	Organ care leagă două arbori pentru transmiterea cuplului (fix sau elastic).
15	curea	belt	Element flexibil, închis (bandă continuă), care transmite mișcarea prin frecare.
16	curea trapezoidală	V-belt	Curea cu secțiune trapezoidală.
17	element cinematic	kinematic element	Componentă de bază a unui mecanism care participă la transmiterea/transformarea mișcării.
18	frână	brake	Dispozitiv care oprește sau reduce viteza de rotație.
19	frecare la alunecare	sliding friction	Frecare care apare între suprafețe în mișcare relativă de alunecare.
20	frecare la rostogolire	rolling friction	Frecare redusă care apare la rostogolirea unui corp pe altul.
21	glisare / alunecare	sliding	Mișcare relativă de alunecare între suprafețe fără rostogolire.
22	inversor de turație	speed inverter	Mecanism care inversează sensul rotației arborilor.
23	lanț	chain	Element flexibil format din zale articulate, folosit pentru transmisie prin angrenare.
24	lanțuri cinematice	kinematic chains	Succesiuni de elemente cinematice care transmit mișcarea în mecanism.
25	mecanism	mechanism	Sistem de organe mobile care transformă sau transmite mișcarea.
26	mecanism șurub-piuliță	screw-nut mechanism	Mecanism care transformă mișcarea de rotație în mișcare rectilinie (sau invers).
27	mișcare de rotație	rotational movement	Mișcare în jurul unei axe fixe.
28	mișcare rectilinie	rectilinear motion	Mișcare în linie dreaptă.
29	pas de lanț	chain pitch	Distanța între două role consecutive ale lanțului.
30	pasul dintelui	pitch (gear)	Distanța între doi dinți consecutivi măsurați pe cercul primitiv.
31	pinion	pinion	Roata dințată mai mică dintr-un cuplu de angrenaj.

32	piuliță	nut	Element filetat interior care se înșurubează pe șurub.
33	randament	efficiency	Raportul dintre puterea utilă și puterea consumată (η = Putil / Pcons).
34	raport de multiplicare / reducere	speed ratio / Reduction ratio	Când i > 1 → reducere turație, creștere cuplu; când i < 1 → multiplicare.
35	raport de transmisie (i)	transmission ratio	Raportul dintre turațiile sau diametrele organelor de transmisie (i).
36	roată dințată	gear wheel	Roată echipată cu dinți pentru angrenare.
37	roată dințată cilindrică	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa.
38	roată dințată conică	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși pe o suprafață conică.
39	roată melcată	worm gear	Roată dințată antrenată de un șurub melc.
40	șurub melc	worm screw	Șurub cu filet elicoidal care angrenează cu roata melcată.
41	transmisie directă	direct transmission	Transmiterea mișcării fără organe intermediare
42	transmisie indirectă	indirect transmission	Transmiterea mișcării prin organe intermediare .
43	transmisie prin curele	belt drive / Belt transmission	Transmitere prin curea (plată, trapezoidală, dințată etc.) prin frecare.
44	transmisie prin lanț	chain drive	Transmitere prin lanț și roți dințate (lanț cu role, lanț cu bucșe etc.).
45	transmisie prin roți de fricțiune	friction wheel drive	Transmitere prin frecare între două roți netede sau cu role.
46	transmisie prin roți dințate	gear transmission / Gear drive	Transmitere prin angrenaje (roți dințate).
47	turație	rotational speed / rpm	Viteză unghiulară de rotație (exprimată în rotații pe minut – rpm).
48	ungere	Lubrication	Introducerea de lubrifiant pentru reducerea uzurii și a frecării.
49	variator de turație	speed variator	Variator care modifică turația de ieșire în mod continuu.

- **Bibliografie**

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Chișiu, G., Predescu, A. - *Mecanisme și Organe de mașini, Note de curs*, Editura PRINTECH, București, 2021.
3. Chișiu, G., - *Culegere de probleme - Organe de mașini. Probleme de sinteză*, Editura PRINTECH, București, 2021.
4. Chișiu, G., Stoica, A.M., - *Mecanisme și Organe de mașini, Aplicații pentru seminar*, Editura PRINTECH, București, 2021.

5. Deleanu, D. – *Bazele teoriei mecanismelor*, Editura Nautica, Constanța, 2018.
6. Noveanu, S. - *Mecanisme cu bare*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2020.
7. Rusu, C. - *Mecanisme*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2021.
8. Pop, D., Haragâș, S. – *Organe de mașini*. Volumul 1, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.
9. Pop, D., Haragâș, S., Buiga, O. – *Organe de mașini*. Volumul 2, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2021.
10. *Repere metodologice Anexa Mecanică* disponibil online la adresa https://www.alegetidrumul.ro/uploads/Repere_Metodologice_Anexa_Mecanica.pdf
11. Gogu, E., Vătavu, E., Voiculescu, M., - *Modul V: Transmisii mecanice și mecanisme – auxiliar curricular*, PROIECT ERASMUS+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000009296, ISBN 978-973-0-37599-2, Constanța, 2022.
12. Crîșmaru, I., *Modulul 1: "Sisteme de transmitere a mișcării"* Clasa a XI-a / a XII*-a Tehnic - 2011 - Fișe de documentare, online,
13. https://www.academia.edu/34634463/MODULUL_1_SISTEME_DE_TRANSMITERE_A_MI%C8%98C%C4%82RII_CLASA_a_XI_a_a_XII_a_Tehnic_2011_FI%C8%98E_DE_DOCUMENTARE
14. *Transmisii mecanice* – Universitatea Tehnică a Moldovei, disponibil online https://else.fcim.utm.md/pluginfile.php/108183/mod_resource/content/0/MF%20Tema%204.1%20BPM%20Transmisii%20mecanice.pdf
15. *Transmisii mecanice și mecanisme* (video online) –
16. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii+mecanice+si+mecanisme&mid=F188564478E5A459BBA6F188564478E5A459BBA6&FORM=VIRE
17. *Transmission par engrenage (video online) –*
18. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=309FCAA189BE0DB210D1309FCAA189BE0DB210D1&ajaxhist=0
19. *Cours de Transmission de mouvement (Engrenages) 2éme Partie "Darija" (video online)* https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=46D8BABB0144B1BF5B3B46D8BABB0144B1BF5B3B&ajaxhist=0
20. Vijoli, E., G., - *Montarea angrenajelor,* Lecție interactivă Livresq, 2025, https://library.livresq.com/details/693138b3507a550009c7d0c8
21. Ceobanu, C., Cucoș, C., Istrate, O., Pânișoară, I.O., *Educație digitală***,** Editura POLIROM, București, 2022
22. Grosseck, G., Crăciun, D., Holotescu, C., Bran, *Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online*, Editura Universității de Vest din Timișoara, ISBN: 978-973-125-790-7, februarie 2021, disponibil și online la adresa file:///C:/Users/Dobby/Desktop/MEC_2025/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline%20(1).pdf
23. *Soft educațional interactiv mecanică,* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
24. *Laborator virtual transmisii și angrenaje* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
25. *Soft educațional Organe de mașini, mecanisme*,
26. https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-organe-de-masini-mecanisme/
27. *Soft educațional Organe de mașini și mecanisme - Modelări 3D, animații* https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

28. *Cutie de Viteze, curs Organe de Mașini și Mecanisme*, organe pentru transmiterea mișcării https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
29. *Animație - Reductor cu roți dințate cilindrice cu dinți drepți,* https://www.youtube.com/watch?v=jkQOBspfEyo
30. *Presa mecanică cu excentric, presa cu mecanism cu camă - soft educațional* https://www.youtube.com/watch?v=zQpJvhttps://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/RQ_QMk

MINIGHID DE UTILIZARE A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

pentru profesori

SCOPUL ACESTUI GHID

- ✓ Familiarizarea profesorilor cu principalele instrumente AI disponibile gratuit
- ✓ Identificarea modalităților concrete de utilizare în procesul didactic
- ✓ Formarea abilității de a redacta prompturi eficiente (instrucțiuni pentru AI)
- ✓ Promovarea unui comportament etic și critic față de conținuturile generate de AI

1. Instrumente pentru generare de text și conținut

ChatGPT	Chatbot conversațional dezvoltat de OpenAI. Generează explicații, rezumate, planuri de lecție, fișe de lucru și răspunsuri la întrebări tehnice. **Utilizare:** Elaborarea planurilor de lecție, generarea de exerciții, explicarea principiilor mecanice (forță, moment, tensiune), crearea de teste grilă.
Claude AI	Asistent AI dezvoltat de Anthropic, remarcat prin răspunsuri lungi și coerente, excelent pentru documente structurate și analize tehnice detaliate. **Utilizare:** Redactarea fișelor de documentare, elaborarea referatelor, analiza comparativă a materialelor și proceselor mecanice.
✨ Gemini	Asistent AI Google, integrat cu Google Docs/Slides/Sheets. Ideal pentru profesorii care utilizează deja ecosistemul Google în activitatea didactică. **Utilizare:** Crearea prezentărilor pentru lecții, inserarea de explicații tehnice direct în Google Docs, generarea de scheme logice.
Microsoft Copilot	AI integrat în Microsoft 365 (Word, PowerPoint, Excel). Disponibil și gratuit prin Bing. Util pentru profesorii care lucrează cu suita Microsoft Office. **Utilizare:** Generarea automată de prezentări PowerPoint, completarea fișelor Word, rezumarea documentelor tehnice PDF.

2. Instrumente pentru imagini și vizualizare

DALL·E / Image Creator	Generator de imagini AI (Microsoft Image Creator este gratuit). Crează ilustrații tehnice, diagrame conceptuale și imagini pentru prezentări. **Utilizare:** Generarea de imagini ilustrative pentru piese mecanice, reprezentări ale proceselor industriale sau scheme conceptuale.
Canva AI	Platformă de design cu funcționalități AI. Permite generarea automată de prezentări, postere și materiale vizuale pe baza unui prompt text. **Utilizare:** Crearea de materiale didactice vizuale atractive, postere cu formule sau scheme pentru afișaj în atelierul școlar.

3. Instrumente pentru evaluare și feedback

Quizizz AI	Platformă de quiz-uri interactive cu generator AI de întrebări. Permite crearea rapidă a testelor pe baza unui subiect sau a unui text introdus. **Utilizare:** Generarea automată a testelor de evaluare formativă pe teme ca: organe de asamblare, mecanisme, rezistența materialelor.
Kahoot! + AI	Platformă gamificată de evaluare. Funcția AI sugerează întrebări pe baza temei introduse de profesor. **Utilizare:** Evaluare prin joc la recapitularea capitolelor de mecanică. Stimulează participarea activă a elevilor.
Eduaide.ai	Platformă educațională AI specializată pentru profesori. Generează rubrici de evaluare, planuri de lecție, diferențieri și feedback personalizat. **Utilizare:** Crearea rubricilor de evaluare pentru proiecte practice, generarea itemilor de evaluare pe niveluri de dificultate.

4. Instrumente pentru simulare și laborator virtual

PhET Simulations	Simulări interactive gratuite (Univ. Colorado). Deși nu este AI pur, se poate combina cu AI pentru a crea lecții îmbogățite cu simulări virtuale. **Utilizare:** Simularea forțelor, mișcării, echilibrului static — utile când nu există acces la laborator sau echipamente fizice.

5. Pregătirea lecțiilor

Inteligența artificială poate reduce semnificativ timpul de pregătire al profesorului. Câteva utilizări practice:

- Generarea planurilor de lecție structurate (competențe, conținuturi, activități, evaluare)
- Crearea fișelor de documentare tehnice pe teme specifice (ex: transmisii prin curele, angrenaje, rulmenți)
- Elaborarea prezentărilor PowerPoint sau Google Slides cu conținut tehnic
- Traducerea sau simplificarea textelor din manuale tehnice
- Căutarea și sintetizarea informațiilor actuale din industrie

➥ EXEMPLU PROMPT — Planificare lecție

Ești un profesor de mecanică la clasa a X-a, filiera tehnologică. Elaborează un plan de lecție pentru tema "Transmisii prin curele" cu durata de 50 de minute. Include: rezultate ale învățării vizate, conținut structurat pe etape, 3 activități pentru elevi și o metodă de evaluare formativă la final.

6. Diferențierea instruirii

AI poate ajuta profesorul să adapteze conținuturile pentru elevi cu niveluri diferite de pregătire:

- Reformularea explicațiilor pentru elevi cu dificultăți de înțelegere
- Generarea de sarcini suplimentare pentru elevii avansați
- Crearea de glosare tehnice bilingve (română–engleză tehnică)

➥ EXEMPLU PROMPT — Diferențiere

Am o clasă cu niveluri mixte de pregătire la Mecanică. Explică principiul de funcționare al unui rulment în trei variante: simplu (pentru elevi cu dificultăți), standard (nivel mediu) și aprofundat (pentru elevii avansați).

7. Crearea itemilor de evaluare

AI accelerează masiv procesul de creare a testelor și a itemilor de evaluare:

- Generare de itemi cu alegere multiplă (grilă) pentru orice temă din programa de Mecanică
- Crearea de probleme cu rezolvare pentru calcule mecanice (rezistența materialelor, cinematică)
- Elaborarea de subiecte pentru lucrări de laborator sau proiecte
- Generarea de rubrici de evaluare pentru competențe practice

➥ EXEMPLU PROMPT — Generare test grilă

Generează un test grilă cu 10 întrebări pentru clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Organe de asamblare demontabilă" (șuruburi, bolțuri, pene). Fiecare întrebare să aibă 4 variante de răspuns, cu un singur răspuns corect. Indică răspunsul corect la final.

➡ EXEMPLU PROMPT — Rubrică de evaluare

Creează o rubrică de evaluare pentru un proiect practic în care elevii de clasa a X-a trebuie să realizeze un desen tehnic al unui ansamblu mecanic simplu. Rubrica să cuprindă 5 criterii cu 4 niveluri de performanță fiecare (insuficient, suficient, bine, foarte bine).

8. Feedback personalizat

AI poate genera feedback detaliat pe baza răspunsurilor elevilor, economisind timp profesorului:

- Introducerea răspunsurilor elevilor în AI pentru generarea de feedback constructiv
- Identificarea greșelilor tipice și a conceptelor neînțelese la nivelul clasei
- Generarea de indicații de remediere pentru fiecare tip de eroare identificată

9. Scrierea prompturilor

Un prompt este instrucțiunea pe care o dați AI-ului. Calitatea răspunsului depinde direct de calitatea promptului. Urmați aceste reguli pentru rezultate optime:

ELEMENT	CE INCLUDE	EXEMPLU
ROL	Spuneți AI-ului ce rol să joace	*"Ești un profesor care predă ....."*
CONTEXT	Furnizați informații despre clasă și nivel	*"...la clasa a X-a, module de specialitate mecanică"*
SARCINA	Descrieți clar ce doriți să genereze	*"...elaborează o fișă de lucru cu 5 exerciții..."*
FORMAT	Specificați structura/lungimea/stilul	*"...structurată pe două coloane, cu imagini sugestive..."*
RESTRICȚII	Adăugați limitări sau cerințe speciale	*"...fără calcule complexe, accesibilă pentru elevi cu dificultăți."*

10. Reguli pentru prompturi eficiente

1. Fii specific, nu vag — in loc de "Explică din mecanică", scrie "Explică transmisia prin lanț pentru un utilaj industrial"
2. Menționază cui te adresezi — ex: pentru elevi de clasa a X-a fără cunoștințe anterioare despre...
3. Cere un format anume — ex: sub formă de tabel, in 5 puncte, ca un dialog profesor-elev
4. Iterează — daca raspunsul nu este satisfacator, rafineaza cererea: Rescrie mai simplu sau Adaugă un exemplu din industria auto
5. Verificați întotdeauna — AI poate face greșeli tehnice; validați răspunsurile cu manualul sau surse tehnice credibile

11. Prompturi gata de utilizat — Domeniul Mecanică

Adaptați aceste prompturi în funcție de nevoile dvs.:

➡ EXEMPLU PROMPT — Fișă de documentare

Ești profesor și predai module din domeniul Mecanică. Creează o fișă de documentare pentru clasa a X-a pe tema "Lubrifianți și lubrifierea lagărelor". Fișa să conțină: definiție, tipuri de lubrifianți, criterii de alegere, mod de aplicare și 3 reguli de siguranță în atelier. Nivel accesibil, limbaj tehnic adaptat vârstei de 16 ani.

➡ EXEMPLU PROMPT — Recapitulare capitol

Creează un material de recapitulare pentru capitolul "Mecanisme cu roți dințate". Include: definiții cheie (max. 5), schema de funcționare descrisă în cuvinte, 3 aplicații din industrie și 5 întrebări de autoevaluare cu răspunsuri.

➡ EXEMPLU PROMPT — Problemă rezolvată

Rezolvă detaliat următoarea problemă de mecanică pentru clasa a X-a: O roată dințată cu 30 de dinți se angrenează cu o roată cu 90 de dinți. Dacă roata motoare face 600 rot/min, calculează: a) raportul de transmitere, b) turația roții conduse, c) dacă este reductor sau multiplicator. Prezintă rezolvarea pas cu pas cu formule explicate.

➡ EXEMPLU PROMPT — Scenariul de evaluare orală

Generează 10 întrebări de evaluare orală pentru un elev de clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Asamblări sudate". Întrebările să fie progresive: primele 4 de nivel reproductiv, următoarele 3 de nivel aplicativ și ultimele 3 de nivel analitic/creativ.

12. Utilizarea etică a AI

✓ CE SE RECOMANDĂ	✗ CE SE EVITĂ
✓ Verificarea informațiilor generate de AI	✗ Prezentarea conținutului AI ca fiind propriu
✓ Utilizarea AI ca punct de start, nu ca produs final	✗ Copierea integrală a lecțiilor generate de AI
✓ Educarea elevilor despre limitele AI	✗ Acceptarea greșelilor tehnice fără verificare
✓ Raportarea greșelilor observate în răspunsuri AI	✗ Folosirea AI pentru a înlocui gândirea didactică proprie

13. Integrarea AI în programa școlară de clasa a X-a

Tabelul de mai jos propune modalități concrete de integrare a instrumentelor AI în principalele unități de învățare din programa de Mecanică pentru clasa a X-a:

UNITATE DE ÎNVĂȚARE	INSTRUMENT AI RECOMANDAT	MOD DE UTILIZARE
Organe de asamblare	ChatGPT / Claude AI	Generare fise tehnice, tabele comparative surub-piulita-bolt
Transmisii mecanice	Gemini + Canva AI	Creare prezentari vizuale, diagrame transmisii curele/lant

Mecanisme plane	PhET + ChatGPT	Simulare + explicatii AI pentru came si manivela
Calcule	ChatGPT / Copilot	Rezolvare pas cu pas probleme, generare variante de calcul
Evaluare	Quizizz AI / Eduaide	Generare teste grila si rubrici de evaluare automatizate

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 107

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ - AERONAVE

Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC din domeniul de pregătire Mecanică în pereche cu calificările de nivel 3 CNC: Lăcătuș construcții structuri aeronave și Mecanic aeronave

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BINIUC CARMEN	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iaşi
COSMA FLORIN CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Domșa”, Alba-Iulia
NICOLA LELIOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță”, Călărași
PARASCHIV REMUS	Ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani
PĂTULEANU LILIANA	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară, Suceava
PRELUCA CARMELUȘCA RICA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza", Slobozia
RĂDUȚI CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova
FELEGEAN ELENA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic ”Transilvania”, Brașov
HÎNCU DOINA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic ”Carol I”, Iași
MANEA ROMICĂ	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic ”Carol I”, Iași
MAXIM IOANA MARINELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic ”Anghel Saligny”, Baia Mare
POPESCU ANCA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic ”General de Marină Nicolae Dumitrescu Maican”, Galați
ȚIȚEIU RAMONA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic de Transporturi, Brașov
MATEI MARILENA	ing., profesor, grad I, COLEGIUL ENERGETIC, RM. VÂLCEA
SALAI MARIA	ing., profesor grad I, COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
BOGDAN DOINA MARILENA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC ”GRIGORE MOSIL”, BISTRIȚA
ROȘU DANIELA GIORGIANA	ing., profesor COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
MARCU MONA MARIANA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC „PANAIT ISTRATI”, BRĂILA
SIMION PETRONELA GABRIELA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ŞI DE CONSTRUCŢII, IAŞI
IFTODE LĂCRĂMIOARA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ŞI DE CONSTRUCŢII, IAŞI
RADU ALINA SIMONA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC ”CPT. NICOLAE PLEŞOIANU”, RM. VÂLCEA

Coordonare CNDPIT:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Camelia Carmen GHEȚU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Mecanică-aviație se adresează elevilor care se pregătesc pentru dobândirea calificărilor profesionale Mecanic aeronave și Lăcătuș construcții structuri aeronave. Curriculum-ul cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Mecanică.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificările profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Mecanică:*

I. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. **Tehnician mecatronist**
2. **Tehnician proiectant CAD**
3. **Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații**
4. **Tehnician prelucrări mecanice**
5. **Tehnician transporturi**
6. **Tehnician prelucrări pe mașini cu comandă numerică**
7. **Tehnician construcții navale**
8. **Tehnician prelucrări la cald**

II. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. **Lăcătuș construcții structuri aeronave**
2. **Mecanic aeronave**

În clasa a X-a, programa școlară include trei module:

- **Desen tehnic aplicat** – asigură dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini necesare pentru a reprezenta și interpreta corect structura și funcționarea unui sistem mecanic, citirea și interpretarea desenelor organelor de maşini, identificarea elementelor componente ale unui mecanism,
- **Măsurări tehnice** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile şi utilizarea instrumentelor și aparatelor de măsură utilizate în domeniul mecanic
- **Transmisii mecanice și mecanisme** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind modul în care mișcarea și forța sunt transmise și transformate în sistemele mecanice.
- **Aerodinamica –** asigură baza de cunoștințe fără de care elevul nu poate înțelege corect cum funcționează aeronava și de ce anumite componente, reglaje și intervenții tehnice sunt esențiale pentru exploatarea ei în siguranță.

Împreună, aceste patru module asigură baza teoretică și practică necesară pentru formarea profesională în domeniul de pregătire profesională Mecanică și pentru integrarea ulterioară pe piața muncii.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului naţional al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Mecanică:

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învățării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 5. Realizarea desenului tehnic pentru organe de maşini	**MODUL I. Desen tehnic aplicat**
URÎ 8. Realizarea desenelor de ansamblu	
URÎ 4. Măsurarea mărimilor tehnice specifice proceselor industriale	**MODUL II. Măsurări tehnice**
URÎ 11. Montarea sistemelor mecanice pentru transmiterea și transformarea mișcării	**MODUL III. Transmisii mecanice și mecanisme**
URI 7. Menținerea navigabilității structurii aeronavelor[1]	**MODULUL IV. Aerodinamica**
URI 7. Mentenanța structurii aeronavelor[2]	

[1] Calificarea profesională Mecanic aeronave
[2] Calificarea profesională Lăcătuş construcţii structuri aeronave

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC în pereche cu calificările profesionale de nivel 3 CNC: Lăcătuș construcții structuri aeronave și Mecanic aeronave

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I.	**Desen tehnic aplicat**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul II.	**Măsurări tehnice**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul III.	**Transmisii mecanice și mecanisme**		
	Total ore/an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**78**
Modul IV.	**Aerodinamica**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**

Total ore/an = 10 ore/săptămână x 26 săptămâni/an = 260 ore/an

Stagii de pregatire practica - Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)
Modul IV. * _ _ _

MODUL I. DESEN TEHNIC APLICAT

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Desen tehnic aplicat”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate prin laborator.
Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Desen tehnic aplicat”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică,* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 5 – REALIZAREA DESENULUI TEHNIC PENTRU ORGANE DE MAȘINI URÎ 8 – REALIZAREA DESENELOR DE ANSAMBLU			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
5.1.5.	**5.2.8.** **5.2.9.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.** **5.3.6.** **5.3.7.** **5.3.8.**	**1. Reprezentarea şi cotarea organelor de asamblare şi a asamblărilor folosite în construcția de maşini** 1.1. Reprezentarea asamblărilor nituite: 1.1.1. Reprezentarea şi cotarea principalelor tipuri de nituri; 1.1.2. Reprezentarea asamblărilor nituite. 1.2.Reprezentarea asamblărilor sudate: 1.2.1. Reprezentarea îmbinărilor sudate; 1.2.2. Metoda de reprezentare simplificată a îmbinărilor sudate; 1.2.3. Reguli de întocmire a desenelor pentru piesele sudate. 1.3. Reprezentarea asamblărilor filetate: 1.3.1. Reprezentarea, notarea şi cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate; 1.3.2. Reprezentarea obişnuită a asamblărilor cu piese filetate; 1.3.3. Reprezentarea simplificată şi prin simboluri a asamblărilor prin şuruburi. 1.4. Reprezentarea asamblărilor prin pene: 1.4.1. Reprezentarea şi cotarea penelor longitudinale; 1.4.2. Reprezentarea asamblărilor cu pene longitudinale;

			1.4.3. Reprezentarea şi cotarea penelor transversale; 1.4.4. Reprezentarea asamblărilor cu pene transversale. 1.5. Reprezentarea asamblărilor cu elemente elastice: 1.5.1. Reprezentarea arcurilor; 1.5.2. Desenul de execuţie al arcurilor elicoidale; 1.5.3. Reprezentarea asamblărilor cu arcuri elicoidale.
5.1.2.	**5.2.14. 5.2.15. 5.2.16. 5.2.17. 5.2.18. 5.2.19. 5.2.20.**		**2. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice** 2.1.Reprezentarea şi cotarea arborilor şi axelor: 2.1.1. Reprezentarea şi cotarea arborilor; 2.1.2. Reprezentarea şi cotarea axelor(osiilor); 2.2. Reprezentarea asamblărilor prin caneluri (arbori şi butuci canelaţi): 2.2.1. Reguli de reprezentare şi cotare a arborilor şi butucilor canelaţi; 2.2.2. Reprezentarea asamblărilor de arbori şi butuci canelaţi. 2.3. Reprezentarea lagărelor: 2.3.1. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu alunecare; 2.3.2. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu rostogolire; 2.3.3. Elemente şi dispozitive de ungere; 2.3.4. Elementeşi dispozitive de etanşare. 2.4. Reprezentarea roţilor dinţate şi roţilor pentru curea, cablu şi lanţ: 2.4.1. Elemente fundamentale ale roţilor dinţate; 2.4.2. Reguli generale de reprezentare a roţilor dinţate; 2.4.3. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate cilindrice; 2.4.4. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate conice; 2.4.5. Reprezentarea roţii melcate şi a şurubului melc; 2.4.6. Reprezentarea roţilor de transmisie cu elemente flexibile. 2.5. Reprezentarea angrenajelor: 2.5.1. Reprezentarea angrenajelor cilindrice; 2.5.2. Reprezentarea angrenajelor conice şi melcate; 2.5.3. Reprezentarea convenţională a angrenajelor. 2.6. Reprezentarea transmisiilor prin elemente flexibile: 2.6.1. Transmisie prin curele plate; 2.6.2. Transmisie prin curele trapezoidale; 2.6.3. Transmisie prin cablu; 2.6.4. Transmisie prin lanţ cu eclise.
8.1.1.	**8.2.1. 8.2.2.**	**8.3.1**. **8.3.2**.	**3.Reguli de reprezentare pentru desenele de ansamblu**
8.1.2.	**8.2.3.**		**4. Poziționarea pieselor componenente**

8.1.3.	**8.2.4.** **8.2.5.** **8.2.6.** **8.2.7.** **8.2.8.** **8.2.9.**	**8.3.3**. **8.3.4**. **8.3.5**. **8.3.6**. **8.3.7**. **8.3.8**.	**5. Cotarea desenelor de ansamblu** 5.1. Cotarea dimensiunilor de gabarit; 5.2. Cotarea dimensiunilor de legătură; 5.3. Cotarea dimensiunilor nominale și câmpurile de toleranță; 5.4. Cotarea dimensiunilor realizate la montare; 5.5. Cotarea dimensiunilor pozițiilor extreme.
8.1.4.	**8.2.10.** **8.2.11.** **8.2.12.**		**6. Tabelul de componență, indicatorul redus și inscripționarea desenelor de ansamblu** 6.1.Tabelul de componență; 6.2. Indicatorul redus; 6.3. Inscripționarea desenelor de ansamblu.
8.1.5.	**8.2.13.** **8.2.14.** **8.2.15.** **8.2.16.** **8.2.17.** **8.2.18.** **8.2.20.** **8.2.21.**		**7. Intocmirea desenului de ansamblu după model(releveu)** 7.1. Identificarea unui ansamblu model; 7.2. Stabilirea poziției de reprezentare a unui ansamblu model; 7.3. Întocmirea schițelor pieselor componente; 7.4. Întocmirea schiței de ansamblu; 7.5. Întocmirea desenului de ansamblu la scară; 7.6. Întocmirea desenelor la scară pentru toate piesele componente; 7.7. Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente; 7.8. Extragerea de piese dintr-un desen de ansamblu.
8.1.2.	**8.2.19.**		**8. Notarea pe desen a materialelor pentru executarea pieselor componente dinr-un ansamblu**
8.1.7.	**8.2.22.** **8.2.23.** **8.2.24.** **8.2.25.**		**9. Citirea și interpretarea desenelor tehnice** 9.1. Citirea desenelor de execuție; 9.2. Citirea desenelor de ansamblu și de montaj.
8.1.8.	**8.2.26.** **8.2.27.** **8.2.28.**		**10. Desene speciale** 10.1. Desene de construcții metalice: 10.1.1. Reprezentarea și notarea pe desen a profilelor laminate; 10.1.2. Executarea desenelor de construcții metalice. 10.2. Desene de operații: 10.2.1. Desenul de semifabricat; 10.2.2. Desenul de operații pentru prelucrări mecanice. 10.3. Scheme cinematice: 10.3.1. Întocmirea schemelor cinematice; 10.3.2. Citirea schemelor cinematice. 10.4 Desene de instalații industriale: 10.4.1. Reprezentarea instalațiilor pentru fluide; 10.4.2. Reprezentarea instalațiilor electrice de utilizare; 10.4.3. Reprezentarea instalațiilor termoenergetice; 10.4.4. Reprezentarea instalațiilor de automatizare.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**
  - instrumente şi materiale specifice reprezentării organelor de maşini: planşetă, riglă gradată, echere, compas, şabloane, creioane, gumă de şters, hârtie de desen format A3/A4;
  - seturi de corpuri geometrice, piese, machete;
  - videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, instrumente digitale;
  - organe de maşini şi diferite asamblări ale acestora;
  - fişe de documentare, planşe didactice, reviste de specialitate;
  - documentații tehnice și desene de ansamblu utilizate în producție;
  - manuale, desene de ansamblu, desene speciale, desene de execuție, fișe de lucru.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Modulul „**Desen tehnic aplicat**” asigură coerența în cadrul curriculumului de specialitate, având la baza cunoștințele, abilitățile și atitudinile dobândite la:

- ✓ Bazele desenului tehnic;
- ✓ Organe de mașini;
- ✓ Asamblări mecanice;

Conținuturile modulului trebuie adaptate pentru nivelul și nevoile fiecărui elev și vor fi parcurse integral. Se recomandă abordarea progresivă a conținuturilor, de la elemente simple la ansambluri mecanice complexe, urmărindu-se:

- înțelegerea rolului desenului de ansamblu în documentația tehnică;
- identificarea pieselor componente și a relațiilor funcționale dintre acestea;
- corelarea desenului de ansamblu cu desenele de execuție ale pieselor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, cu respectarea normelor în vigoare, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar, plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui copil, acceptând că fiecare copil este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților și atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mic progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

Pregătirea în cabinete/laboratoare din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în SPP, iar activităţile de învăţare – predare utilizate de cadrele didactice vor avea un caracter activ, interactiv, cu pondere sporită pe activităţile de învăţare şi nu pe cele de predare, pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.
Utilizarea tehnologiilor digitale pot îmbunătăți și perfecționa strategiile de predare și de învățare în diverse moduri. Proiectarea, planificarea și implementarea utilizării tehnologiilor digitale în diferite etape ale procesului de învățare completează competența de a preda a cadrului didactic contemporan.

Resursele educaționale digitale determină profesorul să facă apel la cadrul pedagogic pentru a proiecta și a desfășura secvențe de învățare semnificative, propunând elevilor parcursuri personalizate, mulate pe cunoștințele, capacitățile, experiența și interesele lor.
Lecțiile în variantă digitală, mai ales când au integrate elemente interactive, oferă un plus de atractivitate elevului, putând crește motivarea și implicarea acestuia în activitățile școlare.

Metode și forme de organizare
În activitatea didactică se vor utiliza metode și strategii adecvate nivelului de pregătire al elevilor, precum:
- ✓ expunerea și explicația;
- ✓ demonstrația cu ajutorul desenelor și modelelor reale;
- ✓ conversația euristică;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ învățarea prin problematizare;
- ✓ lucrul individual și pe grupe;
- ✓ învățarea prin gamificare;

Mijloace de învățământ
Pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ se recomandă utilizarea:
- ✓ planșelor și atlaselor de desen tehnic;
- ✓ modelelor și subansamblurilor mecanice;
- ✓ fișelor de lucru și fișelor de evaluare;
- ✓ materialelor multimedia și a mijloacelor TIC;
- ✓ resurse educaționale deschise;

Activități de învățare
Activitățile propuse vor urmări:
- ✓ citirea și interpretarea desenelor de ansamblu;
- ✓ identificarea pieselor componente și a rolului funcțional al acestora;
- ✓ interpretarea secțiunilor, cotelor și notelor tehnice;
- ✓ realizarea schițelor pieselor pe baza desenului de ansamblu si a desenelor speciale
- ✓ completarea tabelelor de componență.

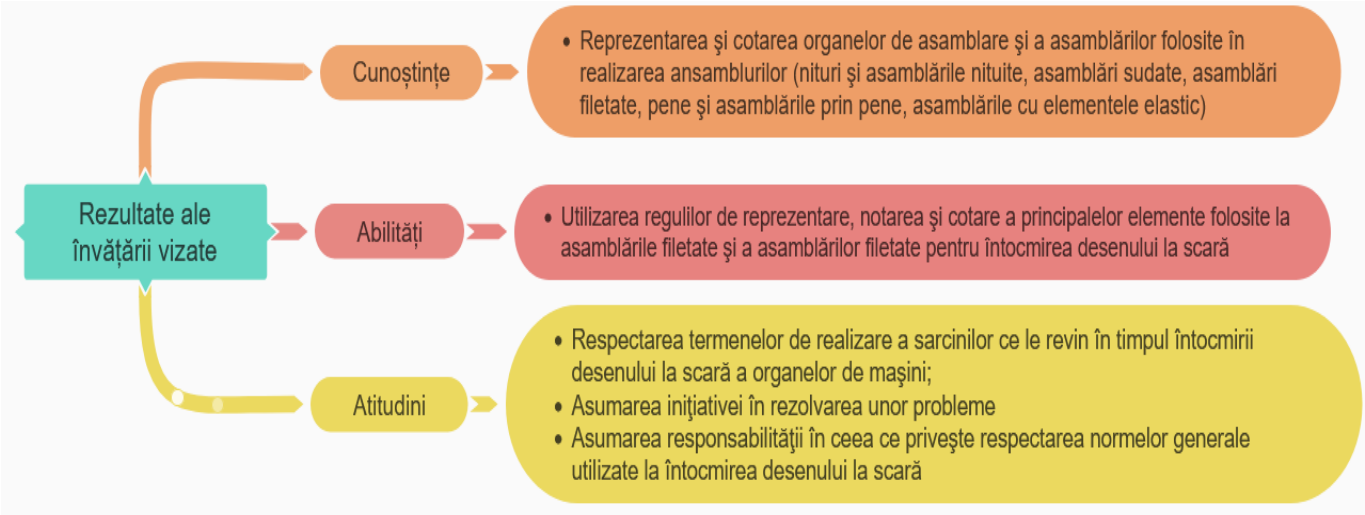
Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a desenului tehnic. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activități de învățare:
- ✓ învățarea bazată pe probleme;
- ✓ învățarea bazată pe proiecte;
- ✓ învățarea colaborativă;
- ✓ învățarea practică;
- ✓ descoperire ghidată;
- ✓ predarea între colegi;
- ✓ învățare reflexivă;
- ✓ activități de lucru în grup/ în echipă.

EXEMPLU DE INTEGRARE ÎN LECȚIE A UNEI RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

Platforma **LIVRESQ** dă posibilitatea creării, editării, publicării și/sau utilizării de lecții interactive. Platforma poate fi accesată cu linkul : https://livresq.com
Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la crearea unui mediu de învățare interactiv și atractiv. Prin utilizarea suportului multimedia, conținuturile pot fi prezentate într-o formă vizuală și dinamică, facilitând înțelegerea noțiunilor și stimulând interesul elevilor pentru activitățile de învățare. În acest mod, procesul de predare–învățare devine mai eficient, adaptat stilurilor variate de învățare și cerințelor educației digitale actuale.

Tema: ***Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate***

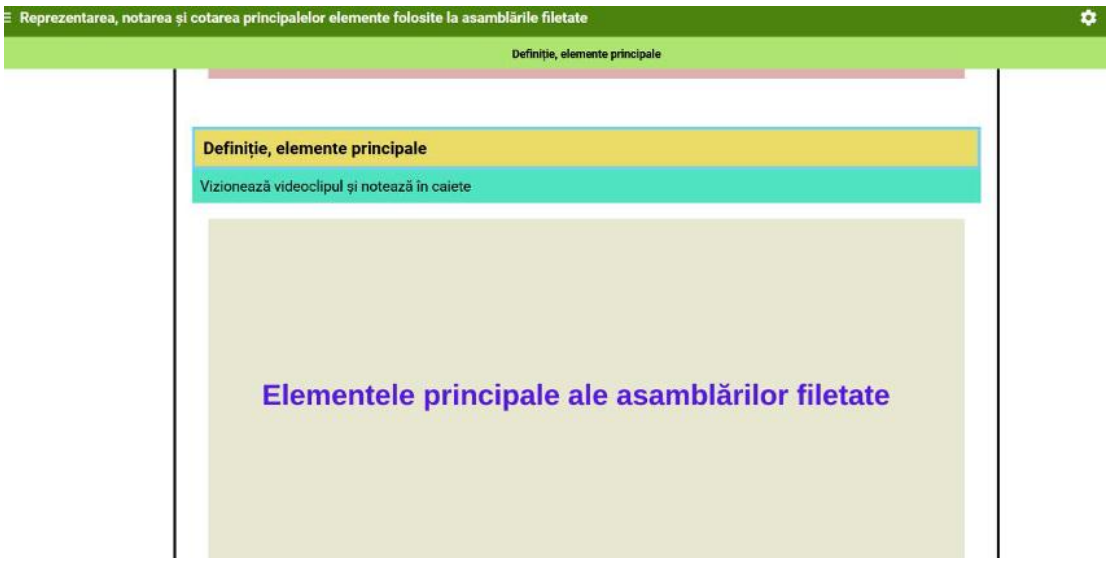
Rezultate ale învățării vizate

Denumire RED: Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate

Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** cu tema ***„Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”*** se poate realizează prin metoda **predării interactive cu suport multimedia**, având ca scop facilitarea înțelegerii conceptelor tehnice prin prezentare vizuală, exemple aplicative și activități interactive
Utilizarea resursei digitale **”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”** permite elevilor să observe clar modul de reprezentare grafică a elementelor filetate, regulile de notare și principiile de cotare conform standardelor tehnice, într-un mod dinamic și accesibil. Prin combinația dintre explicația profesorului, suportul vizual multimedia și implicarea activă a elevilor în explorarea conținutului, procesul de învățare devine mai atractiv, stimulează gândirea tehnică și contribuie la consolidarea competențelor de interpretare și realizare a desenelor tehnice specifice asamblărilor filetate.

Elevii accesează resursa RED ”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate” utilizând linkul din platforma ***LIVRESQ*****:** https://library.livresq.com/details/69a1792423666e00091e2b21 .

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE INTERACTIVĂ

O metodă interactivă care poate fi integrată în activitățile de învățare-predare-evaluare este numită „***Puzzle***”.

Puzzle este un joc – exercițiu ce constă în reconstituirea unor imagini, din forme, figuri/piese etc. Prin folosirea acestei metode se urmărește exersarea capacității de a reconstitui/ asambla o imagine/figură/piesă și stabilirea unei relații pozitive de comunicare între emițător și receptor.

Este o metodă-exercițiu care necesită munca în grup. Verbul definitoriu al metodei este a reconstitui. Imaginea reconstituită conține noțiuni cunoscute de elevi, studiate anterior. Devine interesant exercițiul, stimulând curiozitatea elevilor, atunci când imaginea reconstituită conține și detalii noi pentru ei. Imaginea este fragmentată/explodată în diferite forme care de altfel constituie piesele ”jocului Puzzle”.

Este metodă didactică interactivă, potrivită pentru învățământul liceal tehnologic.

Pentru abordarea temei **„Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente”**, propunem utilizarea acestei metode, care facilitează învățarea prin cooperare, responsabilizarea fiecărui elev în studierea unei componente a ansamblului și integrarea ulterioară a informațiilor într-o viziune tehnică unitară asupra întregului sistem.

Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)

Metoda: „Desenul de ansamblu – puzzle”

1. Scopul metodei

Dezvoltarea capacității elevilor de a:

- interpreta un desen de ansamblu;
- identifica piesele componente și rolul acestora;
- corela desenul tehnic cu ansamblul real;
- lucra colaborativ și comunica tehnic.

2. Descrierea metodei (caracter interactiv)

Etapa 1 – Activarea interesului

Profesorul prezintă o imagine proiectată fără explicații inițiale, și lansează provocarea:

- *„Din ce piese componente este alcătuit acest ansamblu și cum funcționează?”*

Etapa 2 – Lucrul pe grupe (Puzzle)

Clasa este împărțită în grupe de 3–4 elevi.

Fiecare grup primește o fișă de lucru cu *ANSAMBLU ARBORE -ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ (REPREZENTARE EXPLODATĂ).*

Sarcini pentru elevi:

- identifică piesele componente;
- realizează desenul de ansamblu(schiță) al ansamblului roată dințată cilindrică – arbore;
- notează denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

Etapa 3 – Reprezentarea ansamblului

Elevii colaborează între ei pentru:

- a realiza **desenul complet de ansamblu**;
- a completa **tabelul de componență**;
- a stabili funcționarea generală a ansamblului.

Această etapă stimulează comunicarea și gândirea logică.

Etapa 4 – Mini-provocare

Fiecare grup primește o cerință rapidă:

- Identificați piesa cea mai solicitată mecanic.
- Indicați o piesă standardizată.
- Ce piesă ar necesita desen de execuție detaliat?
- Identificați asamblările din cadrul ansamblului
- Propuneți o altă soluție constructivă pentru asamblarea roții dințate cu arborele.
- Explicați rolul piesei numărul 3 în funcționarea ansamblului.
- Ce material considerați că este cel mai potrivit pentru pana paralelă și de ce?

Răspunsurile sunt discutate frontal.

3. Rolul profesorului

- moderator și facilitator al activității;
- oferă sprijin tehnic și corectează terminologia;
- stimulează participarea tuturor elevilor.

4. Resurse utilizate

- desen de ansamblu (explodat);
- fișe de lucru;
- videoproiector/tablă interactivă;
- instrumente de desen tehnic.

5. Evaluare

Evaluarea se realizează prin:

- observarea activității în grup;
- verificarea fișelor de lucru;
- feedback oral imediat;
- autoevaluare scurtă („Ce am înțeles azi?”).

6. Avantaje ale metodei

- implicare activă a elevilor;

- învățare prin colaborare;
- dezvoltarea gândirii tehnice.

Pentru a reactualiza cunoștințele necesare (regulile de reprezentare a desenului de ansamblu, respectiv regulile de poziționare a componentelor), realizării sarcinii de lucru, se pot utiliza instrumente digitale interactive realizate pe platformele educaționale Wordwall și LearningApps, facilitând astfel o înțelegere mai profundă a noțiunilor ce urmează a fi aplicate în activitatea de învățare.

Descrierea platformelor educaționale și exemplificare

Wordwall este o platformă online populară utilizată de profesori pentru a crea rapid resurse didactice interactive și imprimabile, precum chestionare, jocuri de potrivire, labirinturi sau cuvinte încrucișate. Acesta permite personalizarea conținutului, facilitând învățarea prin joc pe computere, tablete sau table interactive, fiind totodată o resursă valoroasă pentru lecții captivante.

Platforma educațională oferă o varietate de șabloane, incluzând jocuri de cuvinte, chestionare, urmăriri în labirint și multe altele. Activitățile create pot fi jucate online pe diverse dispozitive (tablete, telefoane, calculatoare) sau pot fi descărcate și imprimate sub formă de fișiere PDF.

Utilizatorii pot alege un șablon, introduce conținutul dorit, iar apoi pot partaja resursa creată. Wordwall poate fi utilizat pentru a crea materiale educaționale atractive, fiind potrivit pentru diverse grupe de vârstă.

Acest instrument este util pentru profesori în crearea de materiale didactice, făcând învățarea mai plăcută și eficientă.

Platforma se găsește la adresa https://wordwall.net/ro .

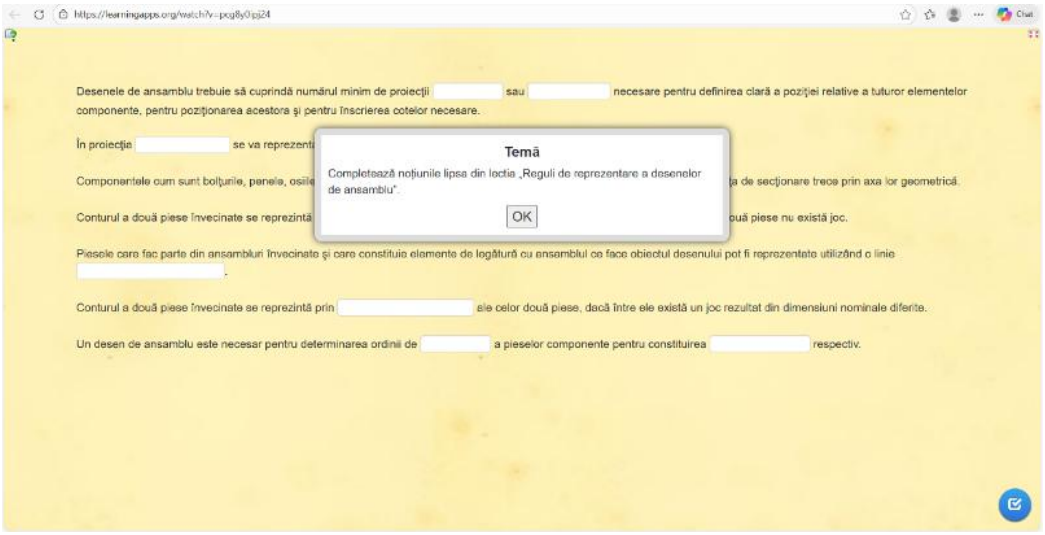
Accesând linkul https://wordwall.net/ro/resource/107464452, elevii au posibilitatea de a răspunde la provocările propuse verificându-și și consolidându-și cunoștințele într-un mod interactiv. Dacă nu reușesc să răspundă corect, ei au posibilitatea de a se corecta reluând activitatea.

LearningApps este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de module interactive și jocuri educative menite să sprijine procesele de învățare, predare. cât și consolidarea cunoștințelor la discipline tehnice. Este foarte atractivă pentru elevi întrucât aceștia pot executa sarcinile atât singuri, cât și în competiție cu alți colegi. La final pot vedea rezultatul.

Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org. Pe platformă se creează un cont, iar în contul creat putem realiza atâtea resurse câte dorim, întrucât este o platformă gratuită.

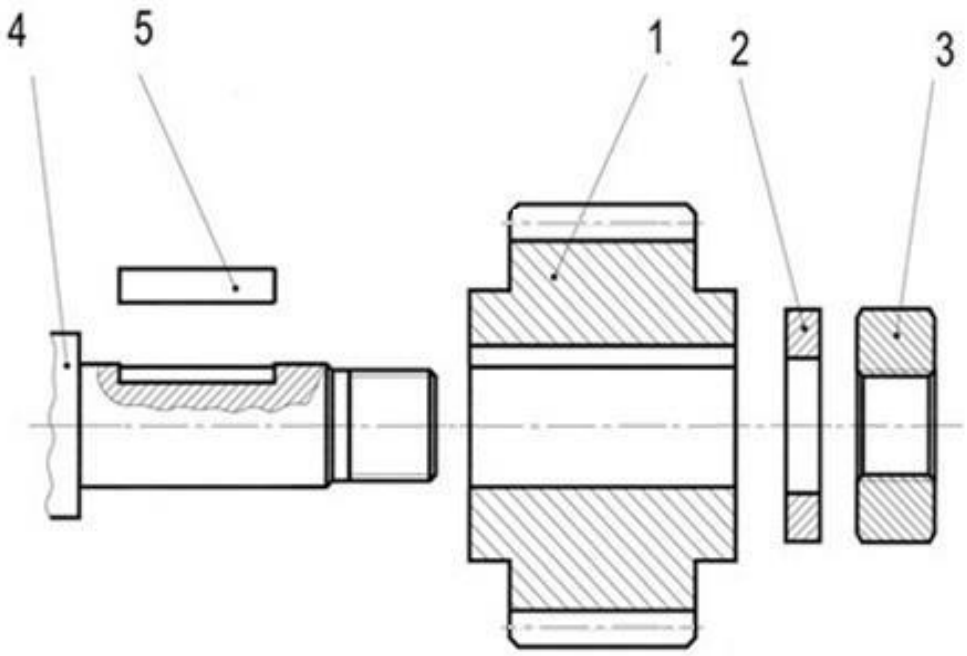
Accesând link-ului https://learningapps.org/view47043989, elevii vor completa spațiile libere din textul dat. După completarea celor 9 spații libere cu informația corectă, elevii primesc mesajul „Felicitări, regulile de reprezentare au fost rezolvate corect!”. Dacă nu se completează informațiile corect, elevii au posibilitatea de a corecta răspunsurile până ajung la mesaj.

FIȘĂ DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(REPREZENTARE EXPLODATĂ)

Enunțul probei practice:
Pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) format din piesele date în reprezentare explodată. Poziționați piesele componente și notați denumirea lor în tabelul de componență.

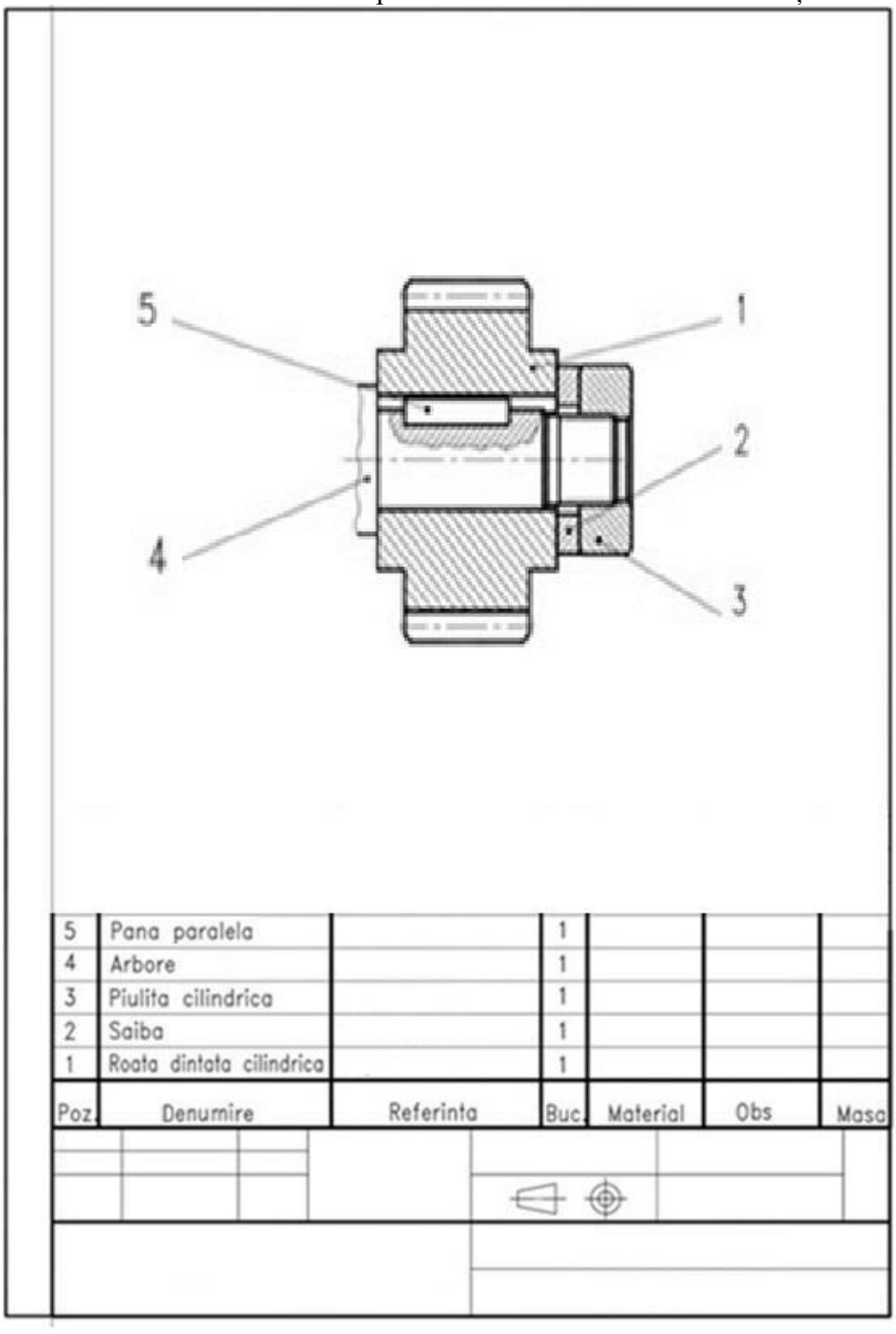
Sarcini pentru elevi:

- identificați piesele componente;
- pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) al ansamblului arbore – roată dințată cilindrică;
- notați denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

REZOLVAREA FIȘEI DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(DESEN DE ANSAMBLU)

- Identificarea şi denumirea pieselor componente din fişa de lucru:
  1. Roată dințată cilindrică; 2. Șaibă; 3. Piuliță cilindrică; 4. Arbore; 5. Pană paralelă.
- Reprezentarea desenului de ansamblu pentru ansamblul arbore - roată dințată .

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea rezultatelor învățării urmărește formarea și dezvoltarea competențelor elevilor de a interpreta, realiza și evalua desene de ansamblu, respectând standardele și normele de desen tehnic. Aceasta se realizează printr-o abordare integrată, care combină evaluarea formativă și evaluarea sumativă, cu accent pe metode tradiționale și moderne, adaptate nevoilor elevilor și domeniului tehnologic.

1. Evaluare formativă (pe parcursul activităților de învățare)

- Observarea sistematică a activității elevilor în realizarea desenelor de ansamblu;
- Analiza etapelor de lucru (întocmirea schiței, alegerea vederilor, cotare, haşurare, numerotare repere);
- Fișe de lucru și exerciții aplicative care vizează punctual anumite rezultate ale învățării;
- Corectarea progresivă a erorilor și oferirea de feedback individual orientat spre îmbunătățire;
- Monitorizarea portofoliilor de lucrări fizice și digitale.

2. Evaluare sumativă (la finalul unităților/modulului)

- Lucrări practice individuale (planșe de desen de ansamblu realizate manual);
- Probe scrise pentru verificarea cunoștințelor teoretice (standardizare, convenții grafice, cotare, secțiuni);
- Proiecte aplicative care combină desenul de ansamblu cu lista de componente și, eventual, cu extragerea unui desen de execuție;
- Evaluarea portofoliului final, care poate include și versiuni digitale ale lucrărilor.

3. Metode moderne de evaluare

Pentru integrarea competențelor digitale și a instrumentelor moderne, se recomandă:

- **Platforme de evaluare și colaborare digitală**: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle, Kahoot!, Quizizz, Socrative, Edmodo;
- **Portofolii digitale și proiecte multimedia**, care pot include imagini, fișiere CAD, documentație video;
- **Teste interactive online**, autoevaluări și evaluări între colegi asistate de platforme digitale;
- **Feedback în timp real** prin instrumente colaborative, cum ar fi Jamboard, Padlet, Wordwall.

4. Criterii de evaluare

- Evaluarea se va realiza pe baza unor criterii clare și transparente, incluzând:
- Corectitudinea și acuratețea reprezentării grafice;
- Respectarea convențiilor și standardelor de desen tehnic;
- Corectitudinea cotării și a notării reperelor;
- Claritatea, lizibilitatea și organizarea desenului;
- Capacitatea de corelare a componentelor unui ansamblu;
- Capacitatea de utilizare a instrumentelor digitale pentru realizarea desenelor;
- Gradul de implicare în autoevaluare și evaluarea colegilor.

5. Recomandări suplimentare

- Utilizarea grilelor și baremelor de evaluare, comunicate elevilor anterior desfășurării probelor;
- Încurajarea elevilor să dezvolte portofolii care să reflecte progresul și diversitatea competențelor dobândite;
- Valorificarea feedback-ului constructiv și a reflecției critice asupra propriei activități;
- Combinarea metodelor tradiționale cu cele digitale pentru a dezvolta atât competențele tehnice, cât și competențele digitale și colaborative.

Evaluarea prin probă practică este o metodă de evaluare prin care se verifică în mod direct capacitatea elevului de a aplica în practică rezultatele învățării dobândite.
Proba practică de desen tehnic este o evaluare care testează abilitățile practice ale elevilor de a crea reprezentări grafice tehnice precise și conforme cu normele de desen tehnic.
În cadrul acestei probe, elevii sunt solicitați să:

- reprezinte grafic o piesă, mecanism sau ansamblu;
- folosească tehnici de desen tehnic standardizate (linii, proiecții, secțiuni, etc.);
- aplice normele de cotare și notare a dimensiunilor;
- demonstreze înțelegerea formelor și relațiilor spațiale;
- prezinte un desen clar, precis și ușor de înțeles.

Scopul probei practice este de a evalua:

- abilitățile de reprezentare grafică tehnică;
- cunoașterea normelor și standardelor de desen tehnic;
- capacitatea de a interpreta și reprezenta informații tehnice;
- atenția la detalii și precizie.

Proba poate fi realizată pe hârtie, cu instrumente tradiționale (creion, riglă, etc.) sau cu ajutorul aplicațiilor digitale/software de desen tehnic.

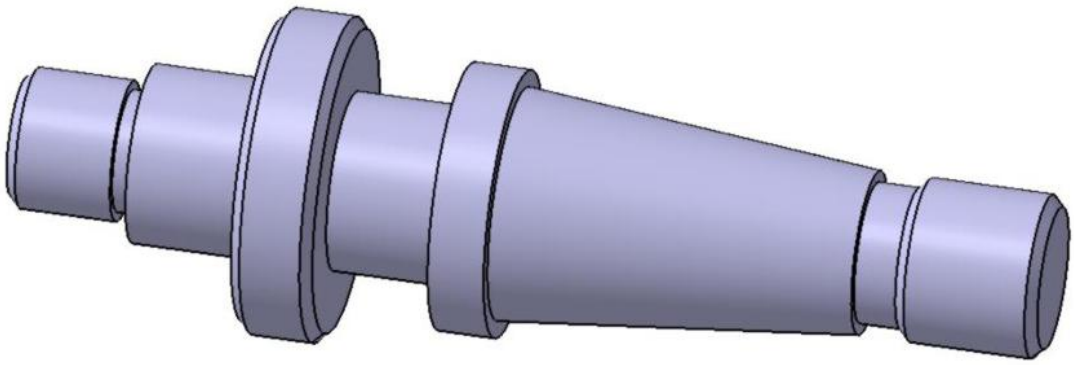
Exemplu 1

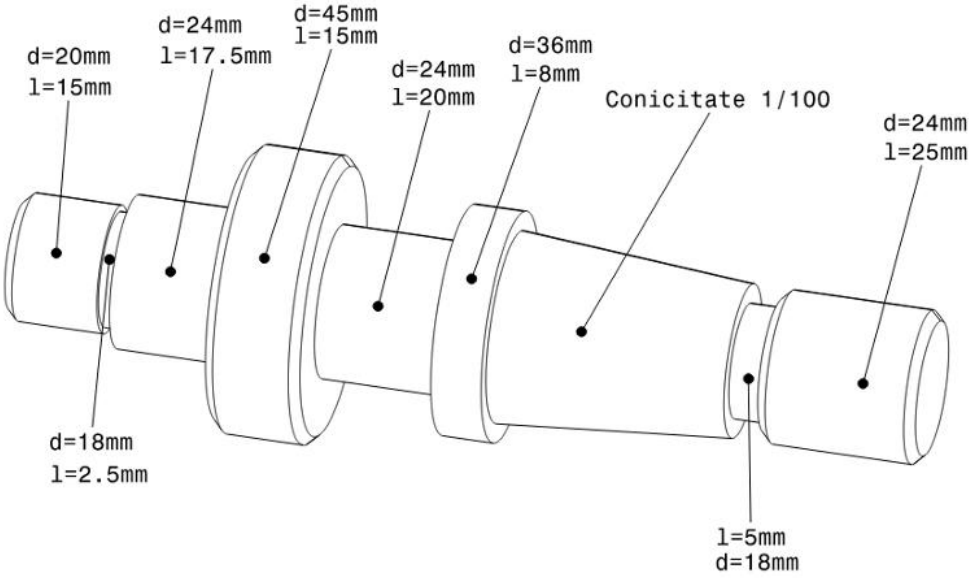
PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Reprezentarea și cotarea arborilor

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
5.1.6. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice (arbori şi axe, arbori şi butuci canelaţi, lagăre, roţi dinţate şi roţi pentru curea, cablu şi lanţ, angrenaje, elemente flexibile)	**5.2.14.** Utilizarea regulilor de reprezentare şi cotare a arborilor şi axelor pentru întocmirea desenului la scară **5.2.8**. Utilizarea vocabularului comun şi a celui de specialitate în limba română și în limba maternă	**5.3.2**. Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenului la scară **5.3.6**. Respectarea termenelor de realizare a sarcinilor ce le revin în timpul întocmirii desenului la scară a organelor de maşini **5.3.8**. Asumarea responsabilităţii în ceea ce priveşte respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenului la scară a organelor de maşini

Enunțul probei practice:
Să se reprezinte la scara 1:1 și să se coteze arborele din imaginea de mai jos, ținând cont de dimensiunile precizate. Toate teșiturile sunt de $2x45^0$.
Se va utiliza formatul A4 pus la dispoziție (care cuprinde elementele grafice standardizate: chenar și indicator).

Sarcini de lucru

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului;
- identificarea formelor geometrice simple care compun reperul;
- utilizarea regulilor de reprezentare a arborilor;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale;
- reprezentarea la scară a arborelui;
- cotarea arborelui conform metodelor de cotare;
- completarea indicatorului desenului tehnic cu datele necesare, conform normelor generale;
- curatețea desenului realizat;
- prezentarea modului de lucru și a desenului realizat.

Timp de lucru: 50 minute

GRILĂ DE EVALUARE

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	Organizarea ergonomică a locului de muncă	**8 p**
	Selectarea materialelor și a instrumentelor de lucru	**9 p**
	Analizarea formei și dimensiunilor arborelui în vederea reprezentării la scară	**18 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Reprezentarea la scară a arborelui	**15 p**
	Respectarea normelor și regulilor de reprezentare a arborelui (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Respectarea normelor și regulilor de cotare (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Completarea indicatorului desenului cu datele necesare	**5 p**
	Folosirea corespunzătoare a instrumentelor de desen tehnic în vederea întocmirii desenului la scară a arborelui	**5 p**
	Acuratețea execuției grafice	**5 p**
3. Prezentarea sarcinii de lucru	Argumentarea stabilirii tipurilor de linii, a modului de reprezentare și de cotare	**10 p**
	Utilizarea terminologiei de specialitate în prezentarea sarcinilor realizate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

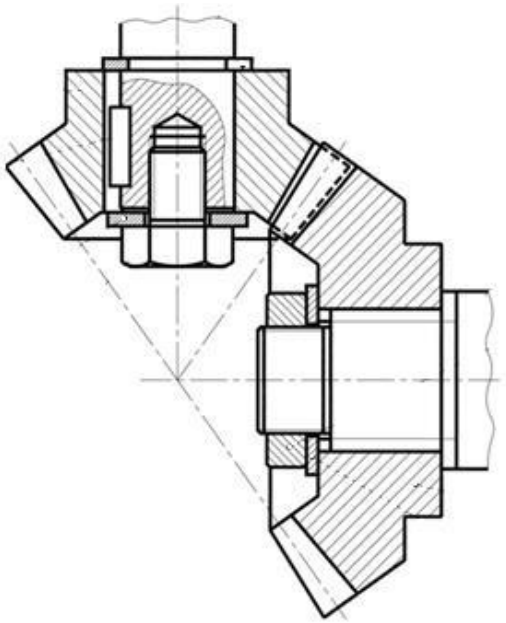
Exemplu 2

PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Poziționarea pieselor componente la un desenului de ansamblu

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
8.1.2. Poziționarea pieselor componente	**8.2.3**. Aplicarea regulilor de poziționare a pieselor componente în vederea întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor	**8.3.1.** Asumarea răspunderii în aplicarea regulilor de reprezentare pentru desenele de ansamblu. **8.3.2.** Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor **8.3.4.** Asumarea rolurilor care îi revin în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor. **8.3.7.** Asumarea inițiativei în realizarea unor probleme. **8.3.8.** Asumarea responsabilității în ceea ce privește respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenelor de ansamblu

Enunțul temei pentru proba practică: Pe o foaie de desen format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) din figură și poziționați piesele componente.

Sarcini de lucru:

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului
- realizarea schiței;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale
- identificarea pieselor componente din ansamblul dat;
- poziționarea pieselor pe desenul realizat;
- acuratețea desenului întocmit
- prezentarea argumentată a modului ales de poziționare a pieselor pe desen

Timp de lucru: 50 de minute

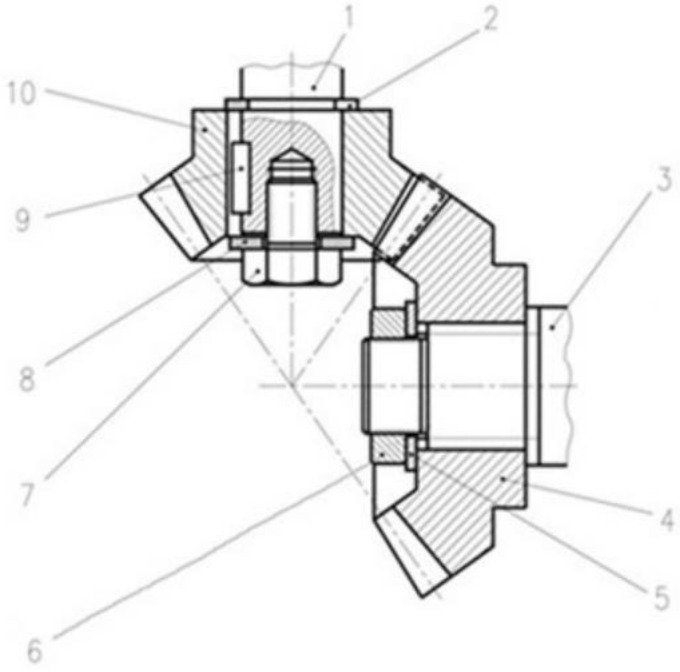
Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Alegerea materialelor și instrumentelor de desen necesare pentru realizarea schiței desenului de ansamblu	**15 p**
	Identificarea elementelor componente ale ansamblului ce urmează să fie reprezentat	**20 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Realizarea schiței desenului de ansamblu	**20 p**
	Respectarea normelor si regulilor întocmire a desenului de ansamblu	**15 p**
	Poziționarea pieselor componente din desenul de ansamblu dat	**10 p**
	Verificarea calității desenului de ansamblu	**5 p**
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	Prezentarea argumentată a modului de poziționare a pieselor pe desen	**10 p**
	Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

Posibilă poziționare a pieselor pe desen:

1. Arbore
2. Inel elastic
3. Arbore
4. Roată dințată conică
5. Șaibă
6. Piuliță
7. Șurub
8. Șaibă
9. Pană paralelă
10. Roată dințată conică

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Termeni generali

- **Desen de ansamblu** – *Assembly drawing*
- **Desen de execuție** – *Detail drawing / Manufacturing drawing*
- **Subansamblu** – *Subassembly*
- **Reper** – *Component / Part*
- **Piesă** – *Part*
- **Ansamblu** – *Assembly*
- **Număr de poziție** – *Item number / Position number*
- **Tabel de componență** – *Bill of Materials (BOM)*
- **Cartuș** – *Title block*
- **Scară** – *Scale*
- **Format** – *Sheet size*
- **Proiecție** – *Projection*
- **Vedere** – *View*
- **Secțiune** – *Section*
- **Detaliu mărit** – *Detail view*

Cotare și indicații

- **Cotă** – *Dimension*
- **Linie de cotă** – *Dimension line*
- **Linie ajutătoare (de cotă)** – *Extension line*
- **Toleranță** – *Tolerance*
- **Ajustaj** – *Fit*
- **Abatere** – *Deviation*
- **Rugozitate** – *Surface roughness*
- **Simbol de rugozitate** – *Surface finish symbol*
- **Indicații tehnice** – *Technical specifications / Notes*
- **Material** – *Material*
- **Tratament termic** – *Heat treatment*

Organe de asamblare

- **Șurub** – *Bolt / Screw*
- **Piuliță** – *Nut*
- **Șaibă** – *Washer*
- **Știft** – *Pin*
- **Pană** – *Key*
- **Arc** – *Spring*
- **Rulment** – *Bearing*
- **Ax** – *Shaft / Axle*
- **Butuc** – *Hub*
- **Carcasă** – *Housing*

Linii și reprezentări

- **Linie continuă groasă** – *Continuous thick line*
- **Linie continuă subțire** – *Continuous thin line*
- **Linie întreruptă** – *Dashed line*
- **Linie de axă** – *Center line*
- **Hașură** – *Hatching*
- **Plan de secțiune** – *Cutting plane*

BIBLIOGRAFIE:

1. Stela Ioniță, Ionuţ – Valentin Radu, Ana – Maria Avramescu **– Desen tehnic**, Editura BREN, 2012
2. Mariana Constantin, Olguța-Laura Spornic, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Reprezentarea organelor de mașini**, Editura CD Press, București, 2019
3. Mariana Constantin, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Desen de ansamblu**, Editura CD Press, București, 2020
4. Ana – Maria Nicolau, **Desen tehnic industrial**, Editura Printech, 2023
5. Andrei Király – Desen tehnic şi infografică 2*,* Editura UTPRESS Cluj - Napoca, 2022
6. Standarde de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 al Cadrului național al calificărilor | Ministerul Educației și Cercetării
7. https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice/arhiva-repere-metodologice
8. https://wordwall.net/ro
9. https://livresq.com
10. https://coggle.it
11. www.learningapps.org
12. https://www.canva.com
13. *** Asociaţia de Standardizare din România, Bucureşti, Colecţia de Standarde Române, 2024

MODULUL II. MĂSURĂRI TEHNICE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Măsurări tehnice”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Măsurări tehnice**” este proiectat astfel incât să asigure dobândirea rezultator învăţării: cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	4.2.1. 4.2.2. 4.2.3. 4.2.4. 4.2.5. 4.2.22	4.3.1.	1. Noțiuni fundamentale din teoria măsurătorilor 1.1. Mărimi fizice 1.2. Unităţi de măsură 1.3. Sistemul Internaţional de Unităţi de măsură 1.4. Multiplii şi submultiplii 1.5. Procesul de măsurare: mijloace de măsurare, metode de măsurare 1.6. Erori de măsurare - tipuri, cauze, relaţii matematice de determinare.

4.1.2.	4.2.6. 4.2.7. 4.2.8. 4.2.9. 4.2.10. 4.2.11. 4.2.12. 4.2.13. 4.2.14. 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	2. Mijloace de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice (principii de funcţionare şi caracteristici tehnice) 2.1. Măsurarea şi controlul dimensiunilor liniare: unităţi de măsură; măsuri terminale, instrumente de măsurare a lungimilor: şublere, micrometre, comparatoare 2.2. Măsurarea şi controlul unghiurilor (noţiunea de unghi, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a unghiurilor, măsurarea şi controlul unghiurilor cu raportoare şi cu măsuri terminale 2.3. Măsurarea şi controlul suprafeţelor (noţiunea de suprafaţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a ariei suprafeţelor: planimetre 2.4. Măsurarea maselor (noţiunea de masă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a maselor: balanţe - 2.5. Măsurarea forţelor (noţiunea de forţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a forţelor: dinamometre - 2.6. Măsurarea presiunilor (noţiunea de presiune, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a presiunilor în funcţie de valoarea presiunii: barometru, manometru, vaccumetru 2.7. Măsurarea debitului (noţiunea de debit, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a debitului: debitmetre, apometre 2.8. Măsurarea mărimilor cinematice 2.8.1. Măsurarea vitezei (noţiunea de viteză liniară şi unghiulară, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a vitezei liniare și unghiulare 2.8.2. Măsurarea turaţiei (noţiunea de turaţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a turaţiei: turometru, 2.8.3. Măsurarea acceleraţiei (noţiunea de acceleraţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a acceleraţiei: accelerometre 2.9. Măsurarea temperaturii (scări de temperatură, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a temperaturii: termometre 2.10 Măsurarea şi controlul filetelor: 2.10.1. Elementele filetelor 2.10.2. Instrumente folosite la măsurarea și controlul filetelor: calibre, micrometre, șublere, comparatoare, șabloane 2.11. Măsurarea şi controlul roţilor dinţate 2.11.1. Înstrumente de măsurare și control a roților dințate: șublere, micrometre, șabloane, calibre

			2.12. Mijloace de măsurat şi verificat mărimi electrice 2.12.1. Aparate analogice pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de functionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.2. Aparate digitale pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de funcţionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.3. Măsurarea intensităţii curentului electric: unităţi de măsură, metode de măsurare directe şi indirecte, aparate pentru măsurarea intensităţii: ampermetre de curent continuu, ampermetre de curent alternativ, multimetre analogice sau digitale, montarea ampermetrelor în circuit 2.12.4. Măsurarea tensiunii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea tensiunii: voltmetre de tensiune continuă, voltmetre de tensiune alternativă, multimetre analogice sau digitale, montarea voltmetrelor în circuit 2.12.5. Măsurarea rezistenţei electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare: directă, indirectă, aparate pentru măsurarea rezistenţei: ohmetre analogice sau digitale, megaohmetre, multimetre analogice și digitale. 2.12.6. Măsurarea puterii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea puterii electrice: wattmetre 2.12.7. Măsurarea energiei active: unităţi de măsură, aparate pentru măsurarea energiei: contoare de energie electrică. 2.13. Norme de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice
4.1.3.	4.2.15 4.2.16 4.2.17 4.2.18 4.2.19 4.2.20 4.2.21 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	3. Precizia prelucrării şi a asamblării pieselor 3.1. Precizia dimensională 3.1.1. Dimensiuni, abateri, toleranțe 3.1.2. Ajustaje 3.2. Precizia formei geometrice a suprafețelor. Abateri de formă 3.3. Precizia poziției suprafețelor. Abateri de poziție 3.4. Rugozitatea suprafețelor

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**

- instrumente şi AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor: şubler, micrometru, comparator cu cadran, comparator de interior, comparator pentru verificarea circularităţii alezajelor, ortotest, pasametru, cale plan paralele, calibre, lere, cale unghiulare, echere, raportor universal, planimetru polar, termometre de sticlă cu lichid, termomanometre, termometre cu rezistenţă, termometre cu termoelemente, pirometre optice, pirometre de radiaţie totală, manometre cu elemente elastice, traductoare de presiune,

dinamometre cu elemente elastice, dinamometre hidraulice, dinamometre pneumatice, traductoare de forţă, tahometre, vitezometre, calibre filetate, micrometru de filete, microscopul universal, micrometrul optic de roţi dinţate, sublerul de roţi dinţate, ampermetre, voltmetre, ohmetre, wattmetre, contor electric, seturi de piese mecanice;

- mijloace didactice: videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, manual, documentaţia tehnică specifică;
- planşe, machete, materiale video cu AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor;
- *materiale*: seturi de piese mecanice, planşe, machete.

• SUGESTII METODOLOGICE

Parcurgerea conţinuturilor modulului ”Măsurări tehnice” este obligatorie, dar se impune abordarea flexibilă şi diferenţiată a acestora, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care se lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic.
Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor din SPP menţionate mai sus. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev, acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților și atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevi, etc). Astfel, se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Foarte importantă este corelarea teoriei cu activitățile de laborator, elevii trebuie să experimenteze în condiții reale de lucru tehnica măsurării în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, sub îndrumarea cadrului didactic de specialitate.

Se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator: pregătirea pentru realizarea sarcinii de lucru, alegerea instrumentelor, a aparatelor de măsură, desfășurarea activității practice, prelucrarea și interpretarea rezultatelor, respectarea normelor de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor şi a celor de securitatea muncii.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să ţină cont de faptul că:

- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când execută practic şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii, viteze diferite şi experienţe diferite de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cunoştinţelor anterioare.

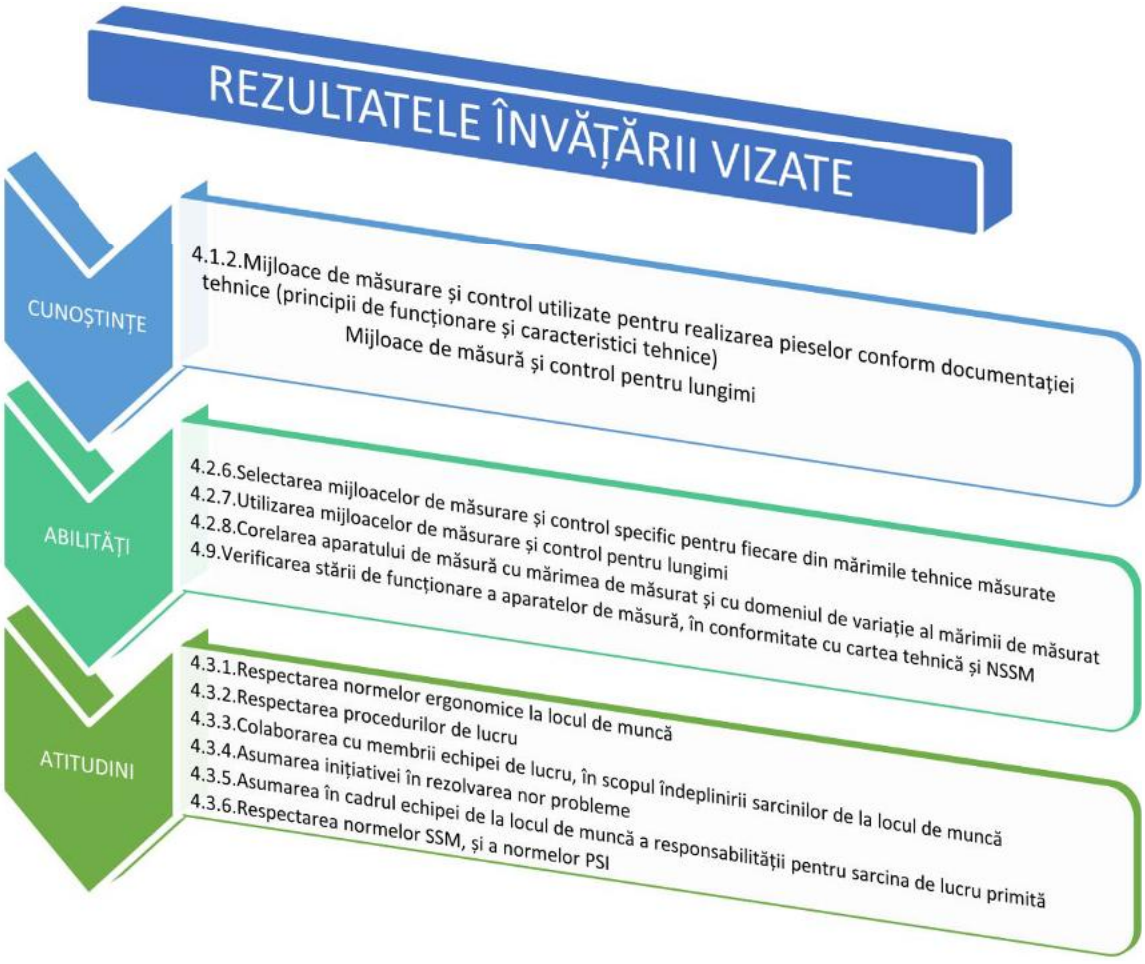
Pentru dobândirea de către elevi a rezultatelor învățării prevăzute în SPP-uri, activităţile de învăţare – predare-evaluare vor avea un caracter interactiv, cu accent pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.

Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a măsurărilor tehnice. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

Activități de descoperire ghidată;
Activități aplicative/practice;
Activități de calcul și interpretare;
Activități aplicate pe situații reale;
Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
Activități de vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
Activități digitale/interactive

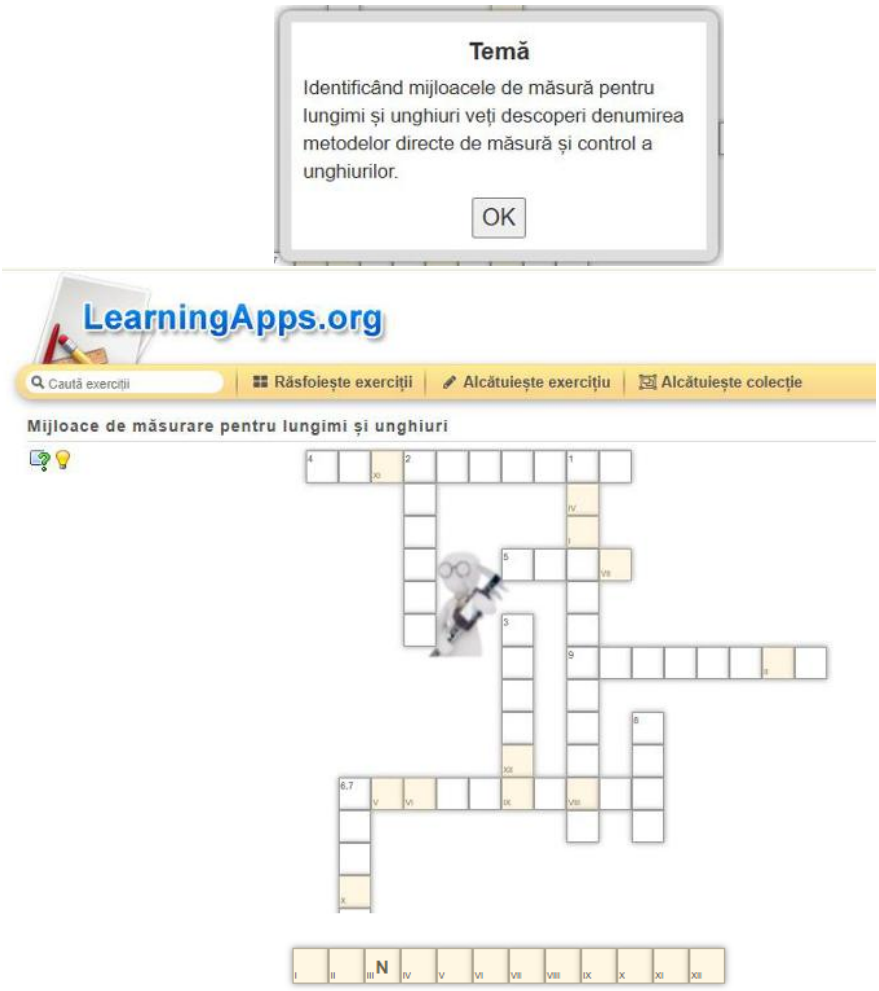
Activități de laborator specifice elevilor de clasa a X a, pot fi activități didactice referitoare la măsurarea/verificarea/controlul dimensiunilor geometrice și a abaterilor de formă sau de poziție ale unor piese simple date, utilizând șublere, micrometre, comparatoare, calibre, șabloane, rigle, echere, raportoare.

Exemplu de instrument didactic utilizat în consolidarea cunoștințelor elevilor:
Un instrument didactic folosit în consolidarea cunoștințelor elevilor îl reprezintă orice material sau resursă educațională utilizate de cadrul didactic pentru a ajuta elevii să fixeze, să aprofundeze și să aplice cunoștințele dobândite. Astfel pentru verificarea și consolidarea noțiunilor legate de mijloace de măsurare a lungimilor și unghiurilor se poate utiliza platforma https://learningapps.org/ .

Descrierea platformei

LearningApps.org este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de lecții interactive și jocuri educative menite să sprijine procesul de învățare, predare cât și consolidare a cunoștințelor la disciplinele tehnice. Platforma este foarte atractivă pentru elevi, întrucât aceştia pot realiza sarcinile de lucru singuri, sau în competiție cu alți colegi, iar la final pot vizualiza propriul rezultat. Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org . Pe platformă se creează un cont, iar cu acel cont se pot realiza numeroase resurse, nefiind restricționați de un număr limitat, aceasta fiind o platformă gratuită.
Pentru verificarea cunoștințelor legate de mijloacele de măsurare a lungimilor și unghiurilor, elevii pot accesa link-ul https://learningapps.org/47132126 și vor fi direcționați direct la rezolvarea unui rebus, fiind dată cerința următoare:

Elevii vor identifica tipul de mijloace de măsurare sau informații legate de acestea accesând pe rând fiecare linie din rebus. La completarea spațiilor, cu denumirile cerute, elevii primesc mesajul *„Super, ai găsit soluția corectă!”*. Dacă nu reușesc să răspundă corect, primesc mesajul *”Mai încearcă!”* și au posibilitatea de a se corecta, până ajung la răspunsul cerut. În urma completării corecte a rebusului va rezulta denumirea metodelor directe de măsurare și control a unghiurilor.
Pentru predarea conceptului de **precizie dimensională**, abordarea se poate realiza prin trecerea de la teoria abstractă (toleranțe, abateri) la realitatea din atelier/laborator (piese care se asamblează sau nu). Metode didactice specifice recomandate:

1. Metoda studiului de caz (Analiza rebutului)

- **Cum funcționează**: Prezentați elevilor două piese care ar trebui să se asambleze (un alezaj și un arbore), dar care nu se potrivesc deoarece una a depășit limitele de toleranță.
- **Obiectiv**: Înțelegerea faptului că precizia dimensională nu este un număr fix, ci un **interval admisibil**.

2. Învățarea prin experiment (Măsurarea repetată)

- **Cum funcționează**: Cereți mai multor elevi să măsoare aceeași piesă cu același instrument (șubler sau micrometru). Rezultatele vor fi ușor diferite.
- **Obiectiv**: Introducerea noțiunilor de **eroare de măsurare** și necesitatea preciziei în funcție de rolul funcțional al piesei.

3. Metoda comparativă (Ierarhia instrumentelor)

- **Cum funcționează**: Elevii măsoară aceeași cotă folosind, succesiv: rigla metalică, șublerul (0.1 mm) și micrometrul (0.01 mm).
- **Obiectiv**: Demonstrarea corelației dintre **precizia cerută** pe desenul tehnic și **alegerea instrumentului** adecvat.

4. Problematizarea (Calculul jocurilor și strângerilor)

- **Cum funcționează**: Se dau dimensiunile nominale și abaterile (ex: **Φ20H7/g6)**.Elevii trebuie să calculeze dimensiunile limită și să determine tipul de ajustaj.
- **Obiectiv**: Dezvoltarea gândirii logice pentru interpretarea **Sistemului de toleranțe și ajustaje**.

5. Utilizarea mijloacelor vizuale și software

- Utilizarea aplicațiilor care permit elevilor să vizualizeze funcționarea instrumentelor de măsură(ex: platforma YouTube SUBLERUL! Cum se masoara corect o dimensiune cu sublerul?, Micrometrul- Măsurarea cu micrometrul, măsurarea presiunii în tub în formă de U, utilizând aplicația GeoGebra: https://www.geogebra.org/m/SD6m3YHr), simulare masurare virtuală cu șublerul https://www.stefanelli.eng.br/en/virtual-vernier-caliper-simulator-05-millimeter/.
- Platforma Livresq permite realizarea de lecții atractive prin editorul drag-and-drop, utilizând suport SCORM și resurse diverse (audio, video, chestionare) fără instalare, direct în browser, fiind intuitivă și accesibilă pentru lecții interactive (ex: MĂSURAREA ȘI CONTROLUL DIMENSIUNILOR LINIARE -ȘUBLERUL,

https://library.livresq.com/details/69862a7023666e00091d9e6e)

Pentru fixarea cunoștințelor, se poate realiza un tutorial video, utilizând Inteligența Artificiala(AI), cu aplicația In Video AI, pornind de la un fișier word.

De exemplu, măsurarea presiunii cu ajutorul **manometrului cu tub Bourdon.** https://ai.invideo.io/watch/rfJsB26dNdP

https://ai.invideo.io/watch/f0aoXX3KHH7

Pașii necesari pentru realizarea unui videoclip cu aplicația **InVideo AI**, pornind de la un fișier Word (.doc sau .docx):

1. Pregătirea fișierului Word

Înainte de încărcare:

- Asigurați-vă că textul este **structurat clar** (titluri, subtitluri, paragrafe scurte).
- Corectați eventualele greșeli gramaticale.
- Eliminați informațiile redundante.
- Dacă doriți pauze sau schimbări de cadru, separă ideile în paragrafe distincte.

📌 Recomandare: Fiecare paragraf poate deveni o scenă în videoclip.

2. Crearea contului și autentificarea

1. Accesați platforma InVideo AI.
2. Creeați un cont sau autentificați-vă.
3. Alegeți opțiunea de generare video cu AI (Text-to-Video / Script to Video).

3. Încărcarea fișierului word se poate realiza in 2 variante

Varianta A – Copiere manuală

- Se deschide fișierul Word.
- Se copiază textul.
- Se lipește în câmpul dedicat scenariului din InVideo AI.

Varianta B – Încărcare directă (dacă opțiunea este disponibilă)

- Se selectează „Upload document”.
- Alege fișierul .doc/.docx.
- Platforma va extrage automat textul.

4. Alegerea stilului videoclipului

- Se selectează tipul de video: educațional, promoțional, social media etc.
- Alege formatul: 16:9 (YouTube), 9:16 (TikTok/Reels), 1:1 (Instagram).
- Selectează limba pentru voice-over (poți alege română, dacă este disponibilă).

5. Generarea automată a videoclipului

- Apăsați „Generate”.
- AI-ul va:
  - Împărți textul în scene.
  - Adăuga imagini/video relevante.
  - Include muzică de fundal.
  - Genera voice-over (dacă selectezi această opțiune).

6. Editarea manuală

După generare:

- Poți modifica imaginile sau clipurile video.
- Poți ajusta durata scenelor.
- Poți edita textul afișat.
- Poți schimba vocea naratorului.
- Poți adăuga logo, subtitrări sau animații.

7. Exportarea videoclipului

- Apasă „Export”.
- Alege rezoluția (HD / Full HD).
- Descarcă fișierul final.

PhET Interactive Simulations (Laborator virtual) este o platformă educațională online care oferă **simulări interactive** pentru învățarea științelor: fizică, chimie, matematică, biologie și științe ale Pământului. Este o aplicație gratuită și poate fi folosită direct în browser. Permite realizarea de experimente virtuale, fără echipamente reale de laborator vizualizând fenomene greu de observat în realitate. Se numește ”laborator virtual” pentru că reproduce pe calculator experimentele dintr-un laborator real, permițând:

- manipularea componentelor,
- modificarea parametrilor,
- observarea rezultatelor în timp real,
- învățarea prin experimentare.

Se pot crea **circuite electrice** (curent continuu sau alternative). Pentru măsurarea mărimilor electrice putem utiliza platforma online **PhET Interactive Simulations** (Laborator virtual), urmând pe scurt acești pași:

1. Accesarea aplicației

1. Intrăm pe site-ul oficial PhET.
2. Selectăm simularea **„Circuit Construction Kit (DC)”** sau **„Circuit Construction Kit (AC+DC)”**.
3. Apasăm pe **„Play”** pentru a deschide laboratorul virtual.

https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html?locale=ro

2. Crearea unui circuit electric

1. Se selectează componentele din meniul lateral:
   - baterie / sursă AC
   - rezistor
   - bec
   - întrerupător
   - fire de conexiune
2. Trage componentele în spațiul de lucru.
3. Leagă-le corect pentru a forma un circuit închis.

3. Măsurarea mărimilor electrice

◆ **Măsurarea intensității curentului (I)**

- Selectează **ampermetrul**.
- Conectează-l **în serie** în circuit.
- Citește valoarea afișată (în amperi – A).

◆ **Măsurarea tensiunii (U)**

- Selectează **voltmetrul**.
- Conectează-l **în paralel** la componenta dorită.
- Citește valoarea afișată (în volți – V).

◆ **Măsurarea rezistenței (R)**

- Selectează componenta (rezistorul).
- Modifică valoarea rezistenței din setări.
- Se poate verifica legea lui Ohm: U=RxI

4. Modificarea parametrilor

- Schimbă valoarea tensiunii sursei.
- Modifică rezistența.
- Observă cum se modifică intensitatea curentului.

5. Pentru curent alternativ (AC)

- Alege sursa AC.

- Observați variația tensiunii și a curentului în timp.
- Se poate activa afișarea graficelor (dacă opțiunea este disponibilă).

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea se realizează în mod sistematic și planificat, fiind adaptată la specificul modulului „Măsurări tehnice” și la particularitățile grupului de elevi, inclusiv elevilor cu cerințe speciale (CES), prin elaborarea unor planuri de intervenție personalizate (PIP).
Evaluarea finală a unității de rezultate ale învățării tehnice generale ”**MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE**” se va realiza în conformitate cu criteriile și indicatorii de realizare prevăzuți în Standardul de pregătire profesională, și **Planificarea evaluării** conform Reperelor Metodologice, prin specificarea **rezultatelor învățării** vizate de evaluare, respectiv a **metodelor/instrumentelor de evaluare** care vor fi utilizate.

Evaluarea eficientă a modulului „**Măsurări tehnice**” trebuie să fie:
- **Completă** – să evalueze atât cunoștințele, cât și abilitățile practice;
- **Transparentă** – elevii trebuie să cunoască criteriile de evaluare;
- **Adaptată** – nivelului de studiu și ritmului clasei;
- **Formativă** – să ofere constant feedback pentru progres.

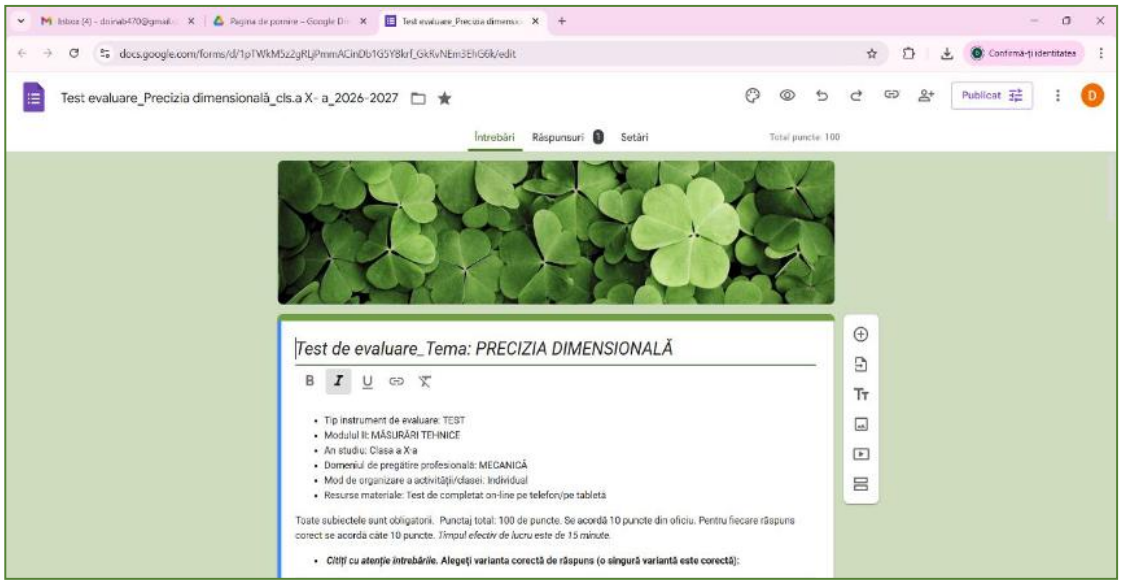
Evaluarea rezultatelor învățării poate fi **formativă (continuă)** sau **sumativă (la finalul modulului).**
Pentru modulul „Măsurări tehnice”, **evaluarea formativă** poate include : teste inițiale, inclusiv in format online, fișe de lucru, discuții și activități practice în clasă, proiecte și lucrări de laborator/conținuturi(ex:”Măsurarea și controlul dimensiunilor liniare”, ”Măsurarea forței”, „Măsurarea și controlul filetelor”, „Măsurarea tensiunii electrice”).

Evaluarea sumativă poate include teste recapitulative, proiecte și lucrări de laborator, portofoliul, ca forme de evaluare a competențelor practice și teoretice ale elevilor după parcurgerea integrală a conținuturilor modulului „Măsurări tehnice”, având drept scop verificarea atingerii competențelor specificate în Standardul de pregătire profesională (SPP), exclusiv din cadrul acestui modul.
În contextul educațional actual, care tinde spre flexibilitate, accesibilitate și personalizare, **evaluarea digitală** nu mai este o opțiune, ci o necesitate, putând fi realizată prin diverse instrumente pentru evaluare digitală:
- teste de evaluare rapide, disponibile pe platforme educaționale dedicate, precum **worwall app, kahoot.it, Școala Intuitext (didactic.ro), LearningApps.org**, acoperind subiecte precum „Măsurarea cu șublerul” „Mărimile caracteristice regimurilor de curent alternativ”, etc.
- chestionare online, realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**, sau **Quizizz,** care permite crearea unor chestionare de evaluare cu itemi variați, cu punctaje sub diverse forme, și care oferă feed-back imediat;
- soft-uri educaționale „Măsurări tehnice” (ex.**softedu.ro**), conținând animații grafice, simulări 3D, modelări tridimensionale ale principalelor procese, fenomene și operații realizate la măsurarea mărimilor tehnice, ce permit măsurarea performanței și progresului elevilor cu ajutorul instrumentelor digitale, putând fi create in regie proprie cu ajutorul unor platforme digitale(ex.https://www.canva.com, https://filmora.wondershare.net),sau videoclipuri cu prezentare continut utilizând avatar(app. clipchamp.com/Office 360,app.heygen.com,InVideo AI);
- cursuri online, proiectate pe platforme educaționale interactive de **E-Learning**, cum ar fi **Moodle**, **eXeLearning**, **Teams** sau **Classroom**, care oferă instruire flexibilă și accesibilă**,** generare de conținut/teme centrate pe elev cu conținut interactiv, ce favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări ale cerințelor, și implicit a răspunsurilor obținute de la elevi;
- aplicații interactive, care pot fi utilizate de elevi pentru a trece prin procesele de măsurare a mărimilor tehnice pas cu pas, oferindu-le o experiență practică virtuală, și un feed-back rapid si

precis, disponibile pe platforme educaționale precum **LearningApps.org**, **Livresq.ro, scoalaintuitext.ro și clasadigitala.ro**.
Implementarea tehnologiei digitale trebuie să urmeze un plan bine definit: utilizarea tablelor interactive pentru lecții colaborative, platforme educaționale verificate pentru teme, și sisteme de feedback digital pentru evaluări formative.

Exemple de instrumente de evaluare pentru rezultatele învățării:

A) Test de evaluare_Tema: PRECIZIA DIMENSIONALĂ
Linkul de conectare la test: https://forms.gle/nkB3PsBd3QLZarZU7

- Tip instrument de evaluare: TEST
- Modulul II: MĂSURĂRI TEHNICE
- Anul de studiu – Clasa a X-a
- Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
- Mod de organizare a activității/clasei: Individual
- Resurse materiale: Test de completat on-line pe telefon/pe tabletă

REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII VIZATE
https://www.canva.com/design/DAHBmdou2SY/hsFgKrcF35p3z0OkdzdA2A/view?utm_content=DAHBmdou2SY&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=uniquelinks&utlId=h1cdc5e4283

Obs *Avantajul testului online consta în faptul că răspunsurile / punctajul, sunt date pe loc în urma completării testului online.*

Barem de corectare și notare

1. b; Gradul de apropiere dintre dimensiunea efectivă (obținută în urma prelucrării unei piese) și dimensiunea nominală.
2. d; Dimensiunea stabilită prin calcul și are aceași valoare pentru arbore și alezaj în asamblarea considerată.
3. a; alezaj
4. c; $A_s - A_i$
5. b; $t = a_s - a_i = 0,2$ mm
6. a; Valoarea obținută prin prelucrare și pusă în evidență prin măsurare.
7. a; $d_{max} = N + a_s$; $a_s = d_{max} – N = 29,98$ mm - 30 mm = - 0,02 mm
8. b; Zona cuprinsă între cele două dimensiuni limită;
9. b; *Rezolvare:*

1. Dimensiunea maximă: $D_{max} = 50 + 0,1 = 50,1$ mm
2. Dimensiunea minimă: $D_{min} = 50 − 0,05 = 49,95$ mm
3. Dimensiunea optimă (medie): $Dopt = D_{max} + D_{min}/ 2 = 50,1 + 49,95 / 2 = 50,025$ mm.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 10 puncte.
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.
Nota finală se calculează prin adunarea punctelor obținute (maximum fiind de 90 puncte) cu punctele din oficiu (10 puncte) și împărțirea totalului la 10.

B) LUCRARE DE LABORATOR: Măsurarea și verificarea unei bucșe cilindrice

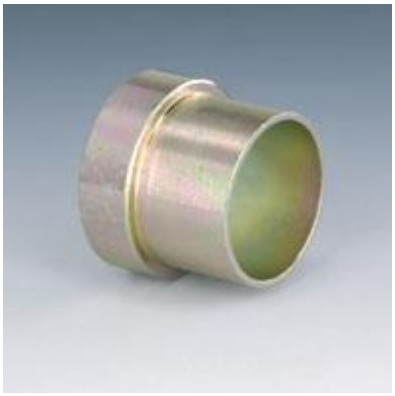
1. Scopul lucrării:

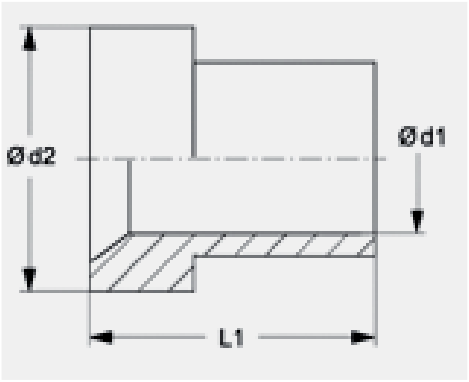
- Formarea deprinderilor practice de utilizare a șublerului universal pentru determinarea dimensiunilor exterioare, interioare și de adâncime/lungime.
- Însușirea algoritmului de citire a vernierului (metoda milimetrilor întregi și a fracțiunilor).
- Verificarea conformității piesei prin compararea valorilor măsurate cu cotele nominale din desenul tehnic.

2. Enunțul sarcinii de lucru:

Folosind un șubler cu precizia de **0,05 mm**, efectuați controlul dimensional al unei **bucșe cilindrice** cu următoarele cote nominale: **d2 = 45 mm** (diametru exterior), **d1 = 20 mm** (diametru

interior) și **L_1 = 60 mm** (lungime). Determinați dacă piesa este conformă, având în vedere o toleranță admisă de **± 0,1 mm**.

4. Echipamente și materiale:

- **Șubler universal**
- **Bucșă etalon** sau piesă reală de atelier.
- **Fișă de laborator** pentru înregistrarea datelor.
- Materiale de curățare (bumbac, alcool tehnic).

5. Instrucțiuni de securitate (NTSM):

- Instrumentele de precizie se manipulează cu grijă, fără șocuri mecanice.
- Este interzisă măsurarea pieselor aflate în mișcare (ex: pe strung).
- După utilizare, șublerul se curăță și se depozitează în etui (cutia de protecție).

6. Sarcini de lucru

1. Organizarea locului de muncă;
2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului. Notarea existenței erorii de zero (pozitivă sau negativă).
3. Măsurarea diametrelor exterioare;
4. Măsurarea alezajului și adâncimii;
5. Calculul și interpretarea datelor;
6. Argumentarea dacă piesa este **Admisă** sau **Respinsă** pe baza toleranței de ± 0,1 mm
7. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator	Punctaj realizat elev
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru (35p)	1.1.Organizarea locului de muncă	5 p	
	1.2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului	15 p	
	1.3. Alegerea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării dimensiunilor piesei date.	15 p	
2. Realizarea sarcinii de lucru (50p)	2.1. Utilizarea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării diametrelor exterioare	15 p	
	2.2 Utilizarea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării alezajului și adâncimii	20 p	
	2.3. Calculul și Interpretarea Datelor	10 p	
	2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	5 p	

3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru (15p)	3.1 Descrierea activității desfășurate.	7p	
	3.2 Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	8p	

La finalul probei practice, profesorul prezintă punctajul obținut elevului, stabilind zonele de îmbunătățire.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în execuția asamblării filetate			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- precizie în utilizarea SDV-urilor		
	- logică și coerență în exprimare		

Fișa de observare a atitudinii elevului poate fi completată și in format digital, rezultatele fiind prelucrate mai ușor decât în format letric:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd3I3K9Yqt1OdataxhldgcIdmZ6HMFapCwRKQtETjTjCMOdNw/viewform?usp=header

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

1. Measuring Instruments (Instrumente de măsură)

- **Vernier caliper:** Șubler cu vernier
- **Micrometer:** Micrometru
- **Dial Indicator / Dial Gauge:** Indicator cu cadran/comparator
- **Feeler Gauge:** Leră (pentru interstiții/jocuri)
- **Protractor:** Raportor
- **Manometer:** Manometru
- **Thermometer:** Termometru
- **Dynamometer:** Dinamometru
- **Ammeter :** Ampermetru
- **Voltmeter:** Voltmetru
- **Accuracy:** Exactitate / Acuratețe
- **Precision:** Precizie (repetabilitatea măsurătorilor)
- **Calibration:** Calibrare / Etalonare
- **Analog measuring devices:** aparate de măsură analogice
- **Digital measuring devices**: aparate de măsură digitale

2. Tolerances and Fits (Toleranțe și ajustaje)

- **Nominal Size:** Cotă nominală
- **Deviation:** Abatere
- **Tolerance:** Toleranță
- **Fit:** Ajustaj
- **Hole:** Alezaj
- **Spindle:** Arbore

- **Clearance:** Joc (spațiu liber)
- **Interference:** Strângere

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Ministerul Educației – *Planuri cadru și Programe școlare pentru aria curriculară Tehnologii*, 2017 (cu revizuiri metodologice în 2021-2022).
3. RO-CNEE – *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a și a X-a*, 2021-2022.
4. Ciocîrlea-Vasilescu, A., Constantin, M. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura CD PRESS, 2021. Disponibil digital pe Manuale.edu.ro.
5. Ion Neagu, Mariana Constantin, Aurel Ciocîrlea-Vasilescu, Măsurări tehnice. Manual pentru clasa a X-a, Filiera: Tehnologică, Profil: Tehnic, Domeniul de pregătire profesională: Mecanică, Editura CD PRESS, 2017
6. Tănăsescu, M., Gheorghiu, C., Ghinea, C. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura Aramis, 2022.
7. Lichiardopol, G., Stoican, M. – *Măsurări tehnice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
8. Ionescu, I., Ezeanu, I. – *Măsurări tehnice - Profil Tehnic*, Editura Economică Preuniversitaria, 2010 (reeditat 2019).
9. Gheorghe, C., Lipoveanu, M. – *Metrologie generală și aplicată*, Editura Matrix Rom, 2020.
10. Darie, M. – *Măsurări mecanice și electrice în tehnică*, Editura Tehnică, 2015.
11. Buruiană, D. – *Controlul calității și metrologie*, Editura Academica, 2017.
12. SR EN ISO 1:2022 – *Specificații geometrice pentru produse (GPS). Temperatură de referință standard*, ASRO, 2022.
13. Stefanelli, E. – *Virtual Instruments: Vernier Caliper & Micrometer Simulator*, stefanelli.eng.br, 2024 (Update constant).
14. EduMedia – *Interactive Simulations for Technical Measurements*, edumedia-sciences.com, 2023.
15. eProfu.ro – *Auxiliare Curriculare pentru profil Tehnic*, eprofu.ro, 2018-2023.
16. https://learningapps.org/
17. https://www.canva.com/
18. https://author.livresq.com/
19. https://phet.colorado.edu/
20. https://www.geogebra.org/

MODUL III. TRANSMISII MECANICE ŞI MECANISME

● NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Mecanică**, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică aferente clasei a X-a, învăţământ profesional.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **78 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini specifice calificărilor profesionale ***din domeniul Mecanică*** în perspectiva folosirii tuturor achiziţiilor în practicarea acestor calificări, implicit în perspectiva angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

● STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 11. MONTAREA SISTEMELOR MECANICE PENTRU TRANSMITEREA ŞI TRANSFORMAREA MIŞCĂRII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
11.1.1.	**11.2.1.**	**11.3.1.** **11.3.2.**	**Transmisii mecanice:** **(**definiţie**,** clasificare, caracteristici principale ale transmisiilor mecanice**)**
11.1.2. **11.1.11**	**11.2.2.** **11.2.3.** **11.2.4**. **11.2.5.** **11.2.55.** **11.2.56.**	**11.3.3**. **11.3.4**. **11.3.5.** **11.3.6.** **11.3.7.** **11.3.8.**	**Transmisii prin curele şi cabluri:** **-** elemente componente: curele de transmisie şi cabluri (definiţie, clasificare, tipuri constructive, avantaje şi dezavantaje, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin curea şi cablu, clasificare, domenii de utilizare, variatoare de turaţie cu curea); - montarea şi demontarea transmisiilor cu curele şi a transmisiilor prin cabluri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme referitoare la SSM, PSI şi protecţia mediului.

11.1.3. **11.1.11**	**11.2.6.** **11.2.7.** **11.2.8.** **11.2.9.** **11.2.10.** **11.2.55.** **11.2.56**	**11.3.9.** **11.3.10.** **11.3.11.**	**Transmisii prin lanţuri:** **-** elemente componente: lanţuri, roţile pentru lanţuri (definiţie, clasificarea lanţurilor, materiale de execuţie, avantaje); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin lanţuri, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare); - montarea şi demontarea transmisiilor prin lanţuri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.4. **11.1.11**	**11.2.11.** **11.2.12.** **11.2.13.** **11.2.55.** **11.2.56**		**Transmisii prin roţi de fricţiune:** **-** elemente componente: roţi de fricţiune (materiale de execuţie, tipuri constructive); - principiul de funcţionare (rol, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare, clasificare, elemente de calcul, variatoare şi inversoare de turație); - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi de fricţiune, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.5. **11.1.11**	**11.2.14.** **11.2.15**. **11.2.16.** **11.2.17.** **11.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Transmisii cu roţi dinţate:** **-** elemente componente: roţi dinţate (clasificare, elementele geometrice ale roţilor dinţate şi ale unui angrenaj, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, definiţia angrenajului, avantajele şi dezavantajele utilizării transmisiei prin angrenare, clasificarea angrenajelor danturate, domenii de utilizare); **- angrenaje cu roţi dinţate cilindrice**; - **angrenaje cu roţi dinţate conice**; - **angrenaje cu şurub - melc şi roată melcată**; - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi dinţate, defecte apărute la asamblarea roţilor dinţate), verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.6.	**11.2.18.** **11.2.19.**		**Mecanisme:** - definiţie, elemente componente ale unui mecanism, clasificarea mecanismelor, elemente cinematice, lanţuri cinematice.

11.1.7. **11.1.7.1.** **11.1.7.2.** **11.1.11**	 **11.2.20.** **11.2.21.** **11.2.22.** **11.2.23.** **11.2.24.** **11.2.25.** **11.2.26.** **11.2.27.** **1.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie continuă:** ▪ **Mecanismul şurub - piuliţă:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantaje si dezavantaje, schema de funcţionare, clasificare; - exemple de utilizare: cricul, menghina, presa manuală pentru îndreptat bare şi profile, micrometrul; - montarea şi demontarea mecanismelor şurub - piuliţă, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului. ▪ **Mecanismul pinion-cremalieră:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme; - domenii de utilizare; - montarea şi demontarea mecanismelor pinion - cremalieră, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.8. **11.1.8.1.** **11.1.8.2.** **11.1.11**	 **11.2.28.** **11.2.29.** **11.2.30.** **11.2.31.** **11.2.32.** **11.2.33.** **11.2.34.** **11.2.35.** **11.2.36.** **11.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie alternativă:** ▪ **Mecanismul bielă-manivelă:** - schema mecanismului bielă-manivelă, elemente componente, roluri funcţionale; - avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme - domenii de utilizare; - montarea şi demontarea mecanismelor bielă-manivelă (montarea pistoanelor, montarea bielei, montarea arborelui, montarea volanților), verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului. ▪ **Mecanismul cu culisă** - elemente componente; - tipuri de mecanisme cu culisă: cu culisă oscilantă, cu culisă rotativă, cu culisă de translaţie; - avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme; - domenii de utilizare; - montarea şi demontarea mecanismelor cu culisă, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.

	11.2.37.		**Mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă:**
11.1.9.	11.2.38.		▪ **Mecanismul cu clichet**
	11.2.39.		**-** schema mecanismului cu clichet, elemente componente,
11.1.9.1.	11.2.40.		materiale utilizate;
	11.2.41.		- tipuri de mecanisme cu clichet;
			- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu clichet, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția
	11.2.42.		mediului.
	11.2.43.		▪ **Mecanismul cu cruce de Malta**
11.1.9.2.	11.2.44.		**-** schema mecanismului cu cruce de Malta, elemente
	11.2.45.		componente, materiale utilizate;
	11.2.46.		- tipuri de mecanisme cu cruce de Malta;
			- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
	11.2.55.		- montarea şi demontarea mecanismelor cu cruce de
11.1.11	11.2.56		Malta, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
			Mecanisme diverse:
			▪ **Mecanisme cu came**
11.1.10.	11.2.47.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.48.		mecanismelor cu came, elemente componente, materiale
11.1.10.1.	11.2.49.		utilizate;
	11.2.50.		- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu came, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția
	11.2.51.		mediului.
	11.2.52.		▪ **Mecanisme patrulatere**
11.1.10.2.	11.2.53.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.54.		mecanismelor patrulatere, elemente componente, materiale utilizate;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor patrulatere,
	11.2.55.		verificarea montajului, recomandări de exploatare;
11.1.11	11.2.56		- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția
	11.2.57		mediului.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**:

- Videoproiector, calculator, softuri educaţionale, tablă inteligentă, bază electronică de animații video, You Tube- Soft EDU
- *Organe de transmitere a mişcării:* curele, lanţuri, cabluri, roţi dinţate, roţi de curea, roţi de fricţiune, lanț cinematic

- *Mecanisme pentru transmiterea şi transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie* continuă, în mişcare rectilinie alternativă, mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă, mecanisme cu came şi mecanisme patrulatere
- *Sisteme tehnice* în construcţia cărora să se regăsească diferite tipuri de transmisii mecanice şi *mecanisme*
- *Banc de lucru, menghină*
- *Lubrifianţi:* uleiuri, unsori
- *Organe de asamblare*: şuruburi, piuliţe, şaibe, pene, ştifturi, bolţuri, nituri, flanşe, fitinguri, armături, inele elastice, brăţări elastice
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea transmisiilor mecanice: truse de chei, cleşti, şurubelniţe
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea mecanismelor de transmitere şi transformare a mişcării de rotaţie
- *Utilaje:* prese manuale, maşini de găurit stabile şi portabile
- *Mijloace de măsurat şi verificat*: şublere, micrometre, lere de filet, calibre - tampon, calibre inel, rigle, echere
- *Echipament de protecţie specific*

• SUGESTII METODOLOGICE

Prezentele sugestii metodologice reprezintă o componentă integrantă a programei școlare elaborate în cadrul grupului de lucru al Ministerului Educației și Cercetării, având ca scop asigurarea unei abordări didactice eficiente și adaptate pentru modulul "Transmisii Mecanice și Mecanisme". Sugestiile sunt concepute pentru a fi flexibile, permițând adaptarea la particularitățile fiecărei unități de învățământ și ale colectivelor de elevi**.**

1. Principii generale de abordare

Conținuturile modulului vor fi predate într-o manieră integrată și diferențiată, adaptată la caracteristicile specifice ale clasei și la nivelul inițial de pregătire al elevilor. Noțiunile teoretice esențiale pentru realizarea aplicațiilor practice vor fi introduse anterior executării lucrărilor practice, fiind integrate în:

- orele de teorie
- orele de instruire practică.

Alocarea numărului de ore pentru fiecare temă va fi stabilită de către cadrul didactic, luând în considerare:

- gradul de dificultate al temei;
- nivelul de cunoștințe anterioare al elevilor;
- complexitatea materialelor didactice disponibile;
- ritmul de asimilare specific colectivului a noțiunilor predate.

Această abordare asigură o planificare didactică personalizată, orientată spre optimizarea procesului de învățare.

2. Rolul central al pregătirii practice

Pregătirea practică, desfășurată la operatori economici parteneri sau în laboratoare tehnologice, cabinete de specialitate sau ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ, constituie elementul esențial pentru atingerea rezultatelor învățării și pentru formarea competențelor de specialitate. Activitățile practice vor fi organizate în funcție de specificul fiecărei teme, cu pregătirea prealabilă de către profesor a unor îndrumări clare și structurate.

Prin intermediul lucrărilor practice, elevii nu doar își însușesc cunoștințe teoretice, ci își dezvoltă și:

- Abilități practice;
- Atitudini profesionale, precum responsabilitatea, respectarea normelor de securitate în muncă și spiritul de echipă.
- Formarea și dezvoltarea competențelor de specialitate.

Această abordare oferă oportunități multiple pentru manifestarea atitudinilor profesionale și facilitează o evaluare formativă mai comprehensivă.

3. Activități practice recomandate

Pe baza resurselor materiale minime disponibile (echipamente, unelte, instrumente, machete, documentații tehnice etc.), se sugerează următoarele activități în laborator / instruire practică:

- Exerciții de **identificare** a tipurilor de transmisii mecanice (după construcție și după funcționare);
- Exerciții de **recunoaștere** a elementelor componente ale transmisiei mecanice și mecanismelor;
- Exerciții de identificare a mecanismelor care transformă:
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie continuă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie alternativă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare de rotație intermitentă;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a transmisiilor mecanice;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a mecanismelor;
- Exerciții de **verificare** a corectitudinii montajului efectuat;
- Activități de **documentare** pe o temă dată (din surse diverse).

4. Abordarea centrată pe elev și diversitatea metodelor

Structura modulului este flexibilă, permițând integrarea continuă a noilor resurse și mijloace didactice. Se promovează o instruire centrată pe elev, prin activități variate care țin cont de stilurile individuale de învățare și de nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Principalele direcții metodologice urmărite:

- activarea structurilor cognitive și practice ale elevilor;
- transformarea elevului în participant activ la propriul proces de învățare;
- alternanța sistematică între:
  - activități individuale (documentare, studiu individual, exercițiu personal, lucru cu fișe, instruire programată);
  - activități colective / de grup (discuții, asalt de idei, metoda Phillips 6-6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui, explozia stelară etc.);
- favorizarea contactului direct cu obiectele cunoașterii prin:
  - modele experimentale;
  - observație dirijată;
  - investigație științifică;
  - modelare;
- promovarea metodelor de învățare autonomă și continuă (studiu individual, investigație științifică, studiu de caz, proiect, referat etc.)

Competențe verzi în modulul Transmisii mecanice și mecanisme:

Competențele verzi în domeniul transmisiilor mecanice se concentrează pe reducerea impactului asupra mediului prin eficientizarea energetică, utilizarea materialelor sustenabile și adoptarea unor practici de întreținere ecologice. Acestea implică o trecere de la mentenanța tradițională la soluții digitale și mecatronice care minimizează risipa și optimizează funcționarea echipamentelor.

5. Exemple de activități de învățare recomandate

Pentru atingerea rezultatelor învățării prevăzute în programă, se pot organiza următoarele activități:

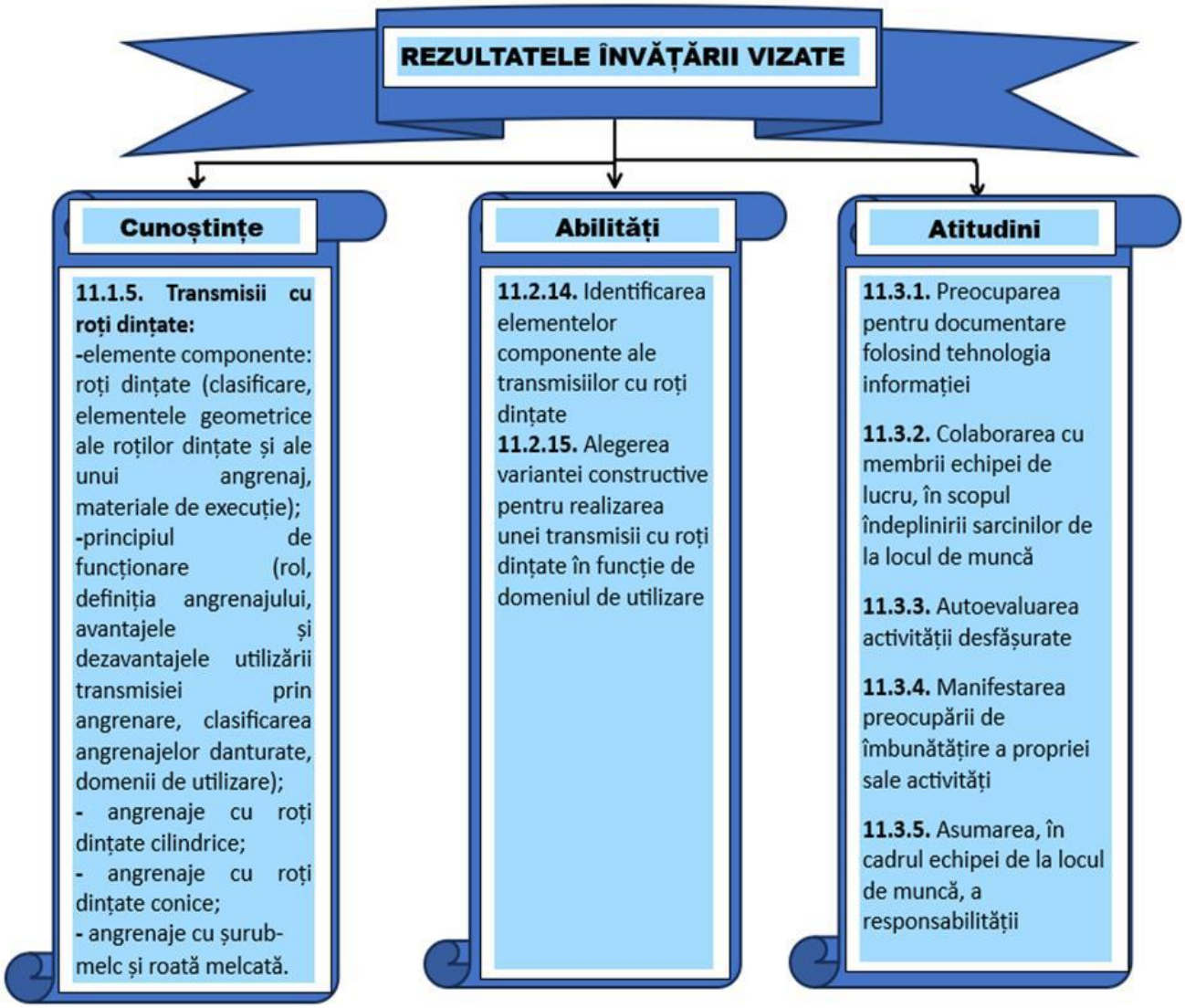
- elaborarea de **referate interdisciplinare**;
- activități de **documentare** (inclusiv pe internet, biblioteci virtuale, cataloage SKF, Gates, Renold, site-uri cu norme ISO pentru transmisii);
- vizionări de **materiale video didactice** (animații 3D ale angrenajelor, clipuri cu montaj/demontaj transmisii, defecte tipice – YouTube);
- **problematizare** (ex. „De ce cedează o curea trapezoidală după 300 de ore?” sau „Cum alegem numărul de dinți la un angrenaj pentru a evita rezonanța?”);
- **învățare prin descoperire** (ex. elevii observă și deduc raportul de transmisie măsurând manual diametre/turații pe un stand simplu);
- **activități practice și experimentale** (montaj/demontaj angrenaje cilindrice/conice, reglare tensiune curea, măsurare joc flanc dinți, determinarea petei de contact);
- **studii de caz** (ex. analiza unei defecțiuni reale dintr-o bandă transportoare /presă excentrică / reductor industrial);
- elaborarea de **proiecte** (proiectare simplă a unei transmisii complete: motor → curea → reductor → lanț → utilaj);
- activități bazate pe **comunicare și relaționare** (dezbatere: curea vs. lanț vs. angrenaj – avantaje/dezavantaje în funcție de aplicație);
- **lucru în grup / în echipă** (ex. o echipă montează un angrenaj, alta verifică alinierea și jocul, a treia măsoară raportul real vs. teoretic);
- **simulări pe calculator;**
- **analiza și compararea cataloagelor** tehnice (alegerea unui tip de curea trapezoidală / lanț / cuplaj elastic pe baza datelor reale de putere și turație);
- **exerciții de calcul și dimensionare** (raport transmisie, forțe periferice, tensiuni în curele, durabilitate estimată);
- **montaj și demontaj dirijat pe standuri didactice** (folosind rulmenți, arbori, roți dințate, melc-roată melcată);
- **măsurători și control dimensional** (folosind micrometru pentru roți dințate, șubler pentru roți dințate, șabloane, verificarea concentricității arborilor);
- **identificarea defectelor și propuneri de remediere** (ex. uzură flanc dinți, alunecare curea, zgomot la angrenaj, întindere lanț);
- **realizarea de scheme cinematice și tabele comparative** (transmisii cu curea / lanț / roți dințate / melc – randament, gabarit, zgomot, cost, mentenanță);
- **joc de rol / simulare mentenanță** (ex. un elev este „mecanic de întreținere”, altul „șef tură” – rezolvă o avarie simulată la o transmisie);
- **tururi virtuale / vizite la operatori economici**;
- **elaborarea unui mini-ghid de întreținere** pentru o transmisie aleasă (periodicitate ungere, verificări, semne de uzură);
- **activități de reverse engineering** (demontare unei transmisii existente → schițare piese → identificare norme / standarde).

Pregătirea practică, desfășurată la operatorul economic și în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ are importanță deosebită în dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Activitatea de învațare cu tema "Angrenaje" utilizând “Harta conceptuală”.

Harta conceptuală este o metodă grafică de organizare și reprezentare a cunoștințelor, care vizualizează relațiile dintre concepte - cheie. În această lecție, harta servește simultan ca instrument de predare, fixare și evaluare.

Rol în lecție	Modalitate de utilizare	Beneficiu pedagogic
Instrument de predare	Proiectată pe ecran, parcursă pas cu pas	Oferă viziune de ansamblu, reduce supraîncărcarea
Instrument de fixare	Elevii completează versiunea tipărită	Consolidează conexiunile prin scriere activă
Instrument de evaluare	Harta completată = dovadă a înțelegerii	Feedback imediat, autoreglare, metacogniție

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

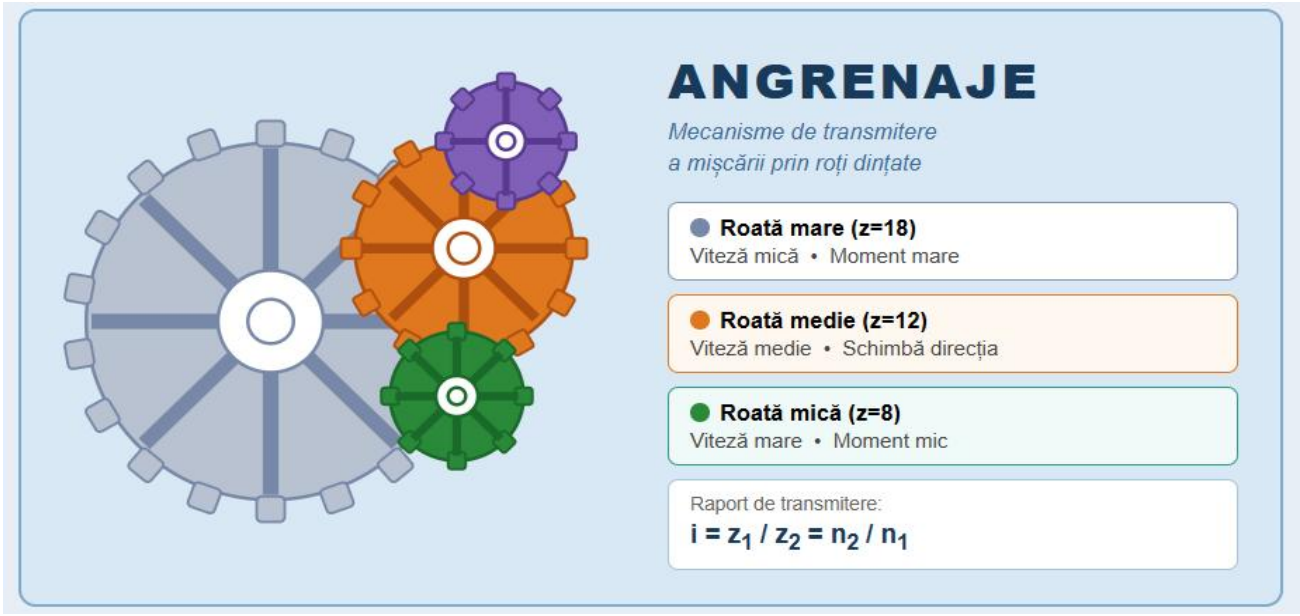
Etapa 1 Evocare – Activarea cunoștințelor anterioare

·· Activitatea profesorului

Profesorul proiectează pe ecran imaginea unui sistem de angrenaje și adresează elevilor întrebarea:

> Unde ați întâlnit angrenaje în viața de zi cu zi? Numiți cel puțin două exemple de angrenaje dintre obiectele pe care le cunoașteți.

Scopul acestei etape este de a activa cunoștințele anterioare ale elevilor și de a crea o legătură motivațională cu experiența lor cotidiană.

Activitatea elevilor

Elevii răspund liber, prin brainstorming oral. Exemple așteptate:

- Bicicletă – angrenaj pinion–coroană pentru transmiterea mișcării de pedalare la roata spate
- Ceas mecanic – angrenaje cilindrice cu dinți fini pentru divizarea precisă a timpului
- Cutie de viteze auto – angrenaje cilindrice și conice pentru modificarea raportului de transmitere
- Mașini-unelte – reductoare cu angrenaje pentru adaptarea turației motorului la necesitățile prelucrării

Se urmărește crearea curiozității și stabilirea conexiunii dintre conținutul lecției și aplicațiile reale.

Resursă video recomandată:

Cutie de viteze – Organe de Mașini și Mecanisme: https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

Fragment ilustrativ pentru motivarea importanței angrenajelor în mecanismele reale.

Etapa 2 Proiectare hartă conceptuală – Structurarea cunoștințelor

Activitatea profesorului

Profesorul proiectează harta conceptuală a angrenajelor și parcurge împreună cu elevii, în ordine, fiecare ramură principală. Elevii sunt invitați să completeze oral lacunele înaintea dezvăluirii răspunsului corect.

1. Definiție

- Angrenajele sunt mecanisme care transmit mișcarea de rotație prin contactul direct al dinților a două sau mai multe roți dințate.
- Roata care primește mișcarea de la motor se numește roată conducătoare (motoare); roata care transmite mișcarea mai departe se numește roată condusă.

2. Rol funcțional

- Transmiterea mișcării de rotație între doi arbori
- Modificarea turației (n) și a momentului de torsiune (M) în raport invers proporțional
- Schimbarea direcției de rotație (angrenaje conice, melcate)

3. Principiul de funcționare

- Transmiterea mișcării se realizează prin contactul succesiv al dinților celor două roți.
- În condiții ideale, contactul se desfășoară prin rostogolire fără alunecare pe cercurile primitive.
- Raportul de transmitere este constant dacă profilul dinților este evolventic – condiție esențială pentru funcționare uniformă.

4. Materiale utilizate

- Oțeluri de uz general, de calitate sau aliate – pentru angrenaje supuse la solicitări mari
- Fonte – pentru angrenaje cu funcționare lentă sau cu șocuri
- Bronzuri și aliaje neferoase – în special pentru roata melcată (rezistență la uzură prin frecare)
- Materiale sinterizate și materiale plastice – pentru angrenaje ușoare, silențioase, fără ungere (aparatură, electrotehnică)

5. Domenii de utilizare

- Industria auto: cutii de viteze, diferențiale, punți motoare
- Mașini-unelte: reductoare, capete de antrenare;
- Utilaje agricole și reductoare de turație
- Robotică industrială: articulații și sisteme de acționare
- Ceasuri mecanice: transmisii de precizie cu dinți fini

6. Avantaje și dezavantaje

- Avantaje: randament ridicat (η = 96–99% pentru angrenaje cilindrice), precizie, durabilitate, compactitate
- Dezavantaje: cost de fabricație ridicat (precizie necesară), zgomot la turații mari, necesită ungere continuă și întreținere periodică

Activitatea elevilor

Elevii urmăresc harta conceptuală proiectată pe ecran și notează în caiet noțiunile-cheie identificate în timpul discuției ghidate.

- Fiecare elev primește o versiune tipărită cu spații goale a hărții conceptuale pentru completare individuală. Completarea hărții tipărite poate constitui temă de pregătire pentru lecția următoare sau material de portofoliu.

HARTĂ CONCEPTUALĂ
Domenii de utilizare
automobile
mașini-unelte
roboți industriali
ceasuri mecanice
utilaje agricole
reductoare de turație
Rol
transmiterea mișcării
modificarea turației
modificarea momentului
schimbarea direcției
sincronizarea mecanismelor
Materiale
oteluri (standardizat, de calitate, aliat)
fonte
aliaje neferoase (bronzuri)
materiale sinterizate
materiale plastice
Tipuri constructive
— CILINDRICE —
dinți drepți / înclinați / V
— CONICE —
arbori la 90°
— MELCATE —
melc + roată
raport mare · autoblocare
ANGRENAJE
sunt mecanisme de roți dințate care transmit mișcarea și forța prin contactul dinților.
Principiu funcționare
contactul dinților
rostogolire fără alunecare
raport de transmitere constant
Clasificare
— DUPĂ ARBORI —
paraleli
concurenți
încrucișați
— DUPĂ ROȚI —
cilindrice
conice
melcate
Dezavantaje
cost de fabricație ridicat
necesită ungere
zgomot la viteze mari
sensibil la montaj incorect
Avantaje
randament ridicat
precizie mare
durată mare de viață
dimensiuni compacte
siguranță în funcționare
© Hartă Conceptuală · Angrenaje ©

Resursă multimedia recomandată:
Soft educațional Organe de Mașini – Modelări 3D și animații:
https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
Se recomandă vizionarea unui fragment ilustrativ și apoi se prezintă tipurile constructive:

Etapa 3 Clasificare și tipuri constructive – Prezentare detaliată

⚙ 1. Angrenaje Cilindrice – arbori paraleli, dinți drepți / înclinați / în V

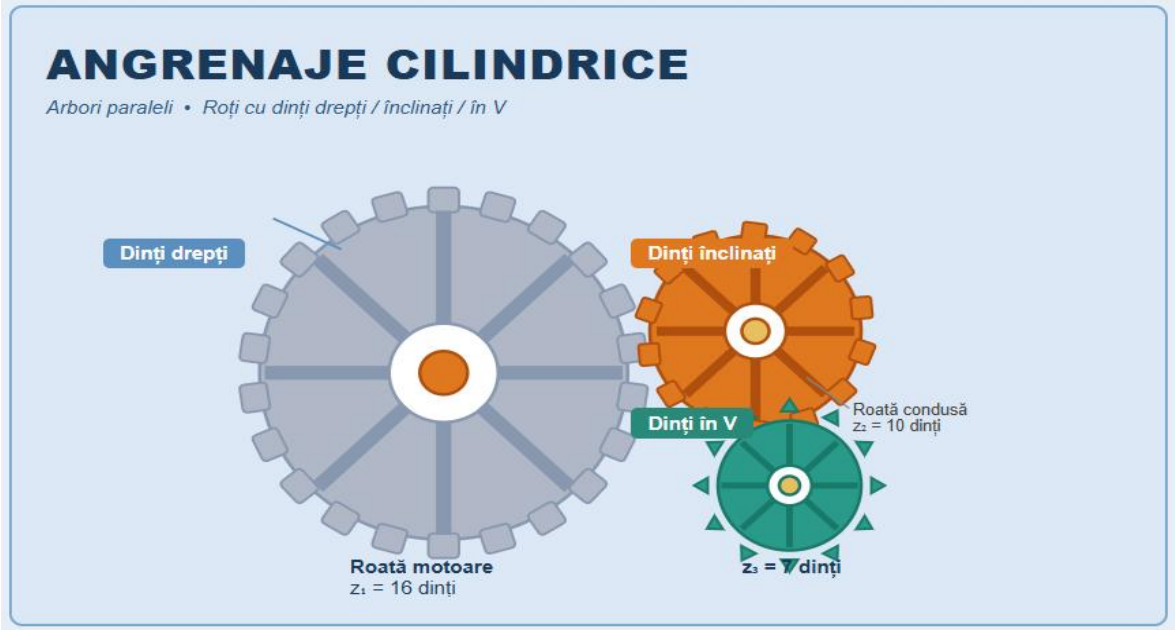

Fig. 1 – Angrenaje cilindrice: roată mare (z=16) antrenează roata mică (z=7) → turație dublă.

⚙ 2. Angrenaje Conice – arbori concurenți la 90°, schimbă direcția de rotație

Fig. 2 – Angrenaj conic: transmite mișcarea cu schimbarea direcției de 90° (ex: diferențial auto).

⚙ 3. Angrenaje Melcate – șurub melc + roată melcată, raport mare, autoblocare

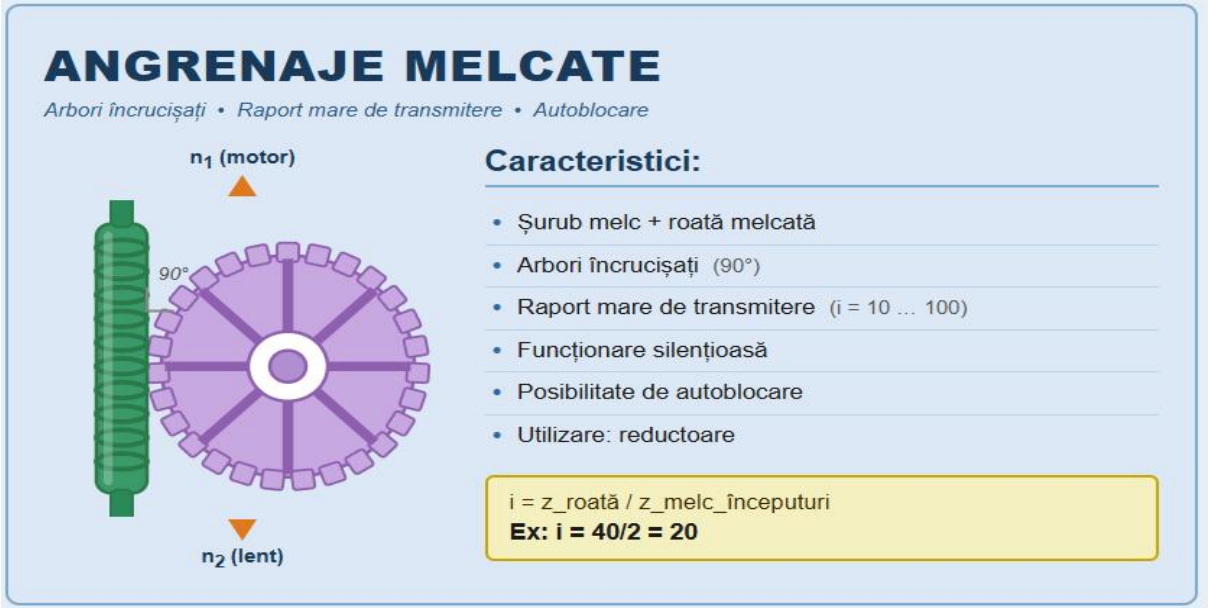

Fig. 3 – Angrenaj melcat: raport de transmitere i = 10–100, funcționare silențioasă.

Etapa 4 Demonstrație: Raportul de transmitere - exemple de calcul

·· Activitatea profesorului

Profesorul parcurge împreună cu elevii cele două exemple de mai jos, solicitându-le să calculeze valorile înainte de a spune rezultatele

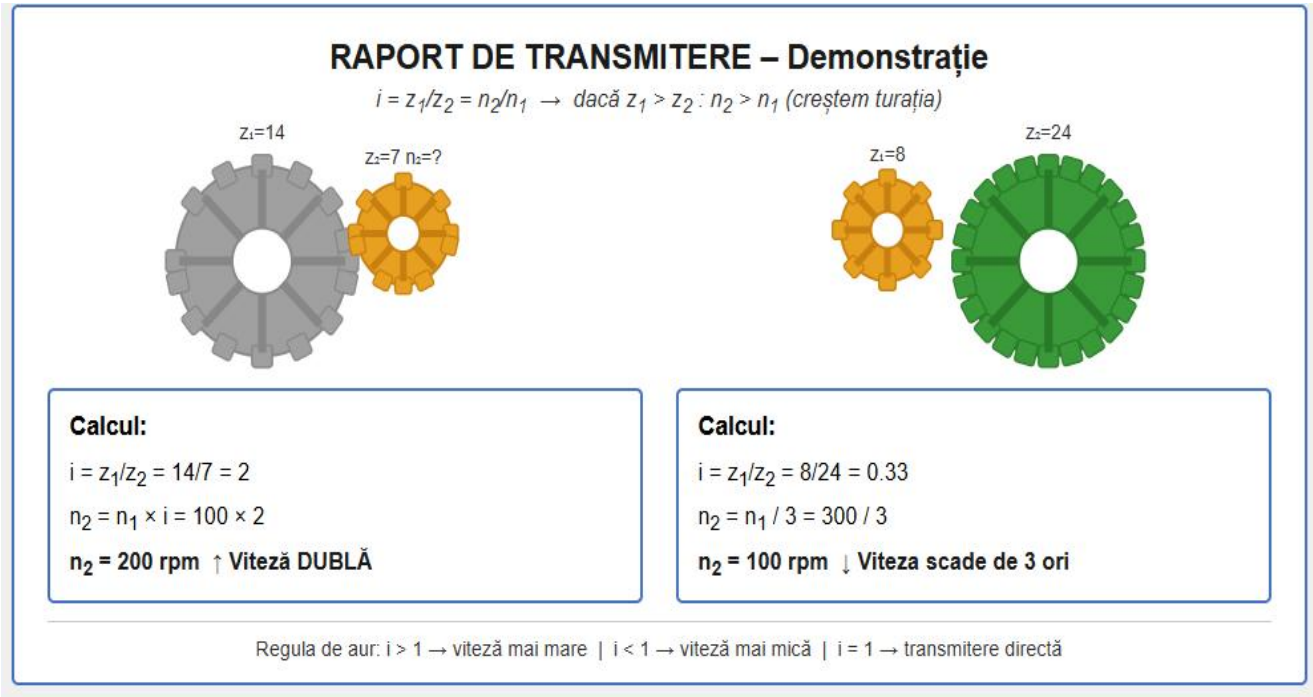

Fig. 4 – Raportul de transmitere: $i = z_1/z_2 = n_2/n_1 \rightarrow i > 1$: creștem viteza | $i < 1$: scade viteza

FIȘE DE LUCRU – ANGRENAJE

Activitatea elevilor

Etapa I — Completarea fișei de lucru

Fiecare grupă primește o fișă de lucru tipărită cu spații goale (tabele cu câmpuri de completat). Elevii completează individual fișa, pe baza cunoștințelor dobândite în etapele anterioare.

Rolul profesorului în această etapă:

- Circulă printre grupe și monitorizează progresul.
- Oferă clarificări punctuale, fără a da răspunsurile.
- Reformulează întrebările elevilor astfel încât aceștia să descopere singuri răspunsul (întrebări - ghid).

De ce astfel? — Asigurăm transferul, nu memorarea:

- Elevul aplică o formulă pe date noi, nu reproduce un exemplu rezolvat.
- Completarea activă a tabelelor solicită înțelegerea relațiilor dintre mărimi (z_1, z_2, n_1, n_2, i), nu reproducerea lor mecanică.
- Fiecare grupă lucrează cu valori numerice diferite → concluzia (regula) este aceeași, dar drumul este parcurs independent.

FIȘA DE LUCRU – GRUPA A

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr. crt	Caz / Cerință	Spațiu pentru rezolvare
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 20 dinți conducătoare, z_2 = 10 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 120 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 12 dinți conducătoare, z_2 = 36 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 450 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de … ori	……
7	Regula: Dacă i > 1 → viteză ……	……
8	Regula: Dacă i < 1 → viteză ……	……
9	Regula: Dacă i = 1 → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.crt	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA B

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă B
1	Caz 1: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 18 dinți conducătoare, z_2 = 6 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 200 rpm)	……
3	Caz 1: Când $I > 1$ înseamnă …… turației	……
4	Caz 2: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 15 dinți conducătoare, z_2 = 45 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 600 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …..…. ori	……
7	Regula: Dacă $I > 1$ → viteză ……	……
8	Regula: Dacă $I < 1$ → viteză ……	……
9	Regula: Dacă $I = 1$ → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA C

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă C
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 24 dinți conducătoare, z_2 = 8 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 150 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 10 dinți conducătoare, z_2 = 40 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 1200 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …….. ori	……
7	Regula generală: i = ……	……
8	Dacă i > 1, turația roții conduse este …… decât a roții conducătoare	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

Etapa II — Prezentarea rezolvării

Un reprezentant al fiecărei grupe prezintă oral rezolvarea fișei. Dacă există un proiector sau un smart board, reprezentantul poate proiecta fișa completată pentru vizualizare rapidă de către întreaga clasă.

1. Grupa A prezintă prima: citește răspunsurile - cheie din tabele — calculul lui i și n_2, clasificarea după poziția axelor, tipurile constructive și răspunsul la întrebarea finală.
2. Grupa B prezintă a doua: compară valorile numerice cu cele ale Grupei A, subliniază concluziile comune și prezintă răspunsul la întrebarea finală.
3. Grupa C prezintă a treia: completează clasificarea extinsă și răspunde la întrebarea finală.

Etapa III – Interevaluarea

Cum se desfășoară interevaluarea:

1. Reprezentantul grupei prezintă oral răspunsul la întrebarea finală primită (poate scrie pe tablă sau proiecta fișa completată).
2. Colegii din celelalte grupe ascultă cu atenție și pot interveni pentru a completa sau corecta răspunsul.
3. Profesorul:
   - confirmă răspunsurile corecte;
   - corectează eventualele greșeli;
   - face completări acolo unde răspunsul este parțial;
   - trage concluziile finale.

INTEREVALUARE ÎNTRE GRUPE

Grupa	Întrebare finală adresată	Cine adresează întrebarea	Cine răspunde	Apreciere profesor
A	Ce tip de angrenaj alegi pentru o transmisie care schimbă direcția de rotație cu 90° și realizează o reducere mare de turație (raport de transmitere mare într-o singură treaptă)?	Reprezentantul Grupei B	Reprezentantul Grupei A	.....
B	Compară randamentul unui angrenaj melcat cu cel al unui angrenaj conic. Care este preferabil dacă prioritatea este consumul redus de energie și încălzirea minimă?	Reprezentantul Grupei C	Reprezentantul Grupei B	.....
C	Identificați câte o aplicație din viața reală pentru angrenajul melcat și pentru cel conic și explicați de ce se folosește acel tip în aplicația respectivă.	Reprezentantul Grupei A	Reprezentantul Grupei C	.....

Etapa IV – Autoevaluarea

GRILĂ DE AUTOEVALUARE – COMPLETATĂ DE ELEV

Bifează sincer pentru fiecare criteriu de mai jos:

Criteriu	Da ✓	Parțial △	Nu ✗
Pot defini un angrenaj și pot explica rolul său	○	○	○
Știu să clasifice angrenajele după poziția arborilor	○	○	○
Recunosc tipurile constructive (cilindric, conic, melcat)	○	○	○
Pot enumera materiale utilizate pentru realizarea angrenajelor	○	○	○
Pot identifica utilizări specifice fiecărui tip de angrenaj	○	○	○
Știu să calculeze raportul de transmitere	○	○	○

La finalul orei, elevul predă fișa completată profesorului, sau o păstrează în portofoliu.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. ***Continuă:***

▪ Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.

▪ Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.

▪ Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. ***Finală:***

▪ Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

- fişe de observaţie;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- eseul;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- teste docimologice;
- lucrări de laborator/ practice.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proba practică;
- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testele sumative;

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât și de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Pentru activitățile desfășurate în **atelierele școală din unitatea de învățământ și/sau de la operatorul economic,** prevăzute la **instruirea practică**, conform planului de învățământ, propunem o **metodă modernă, interactivă și centrată pe elev** pentru **instruire practică**, cu tema: **„Angrenaje – principiul de funcționare”**.

Strategia didactică integrată în pregătirea practică
Angrenaje – principiul de funcționare

În cadrul modulului de pregătire practică, activitatea de învățare-evaluare este structurată pe secvența metodologică Explorare – Experimentare – Evaluare. Această organizare susține o strategie didactică integrată care combină:

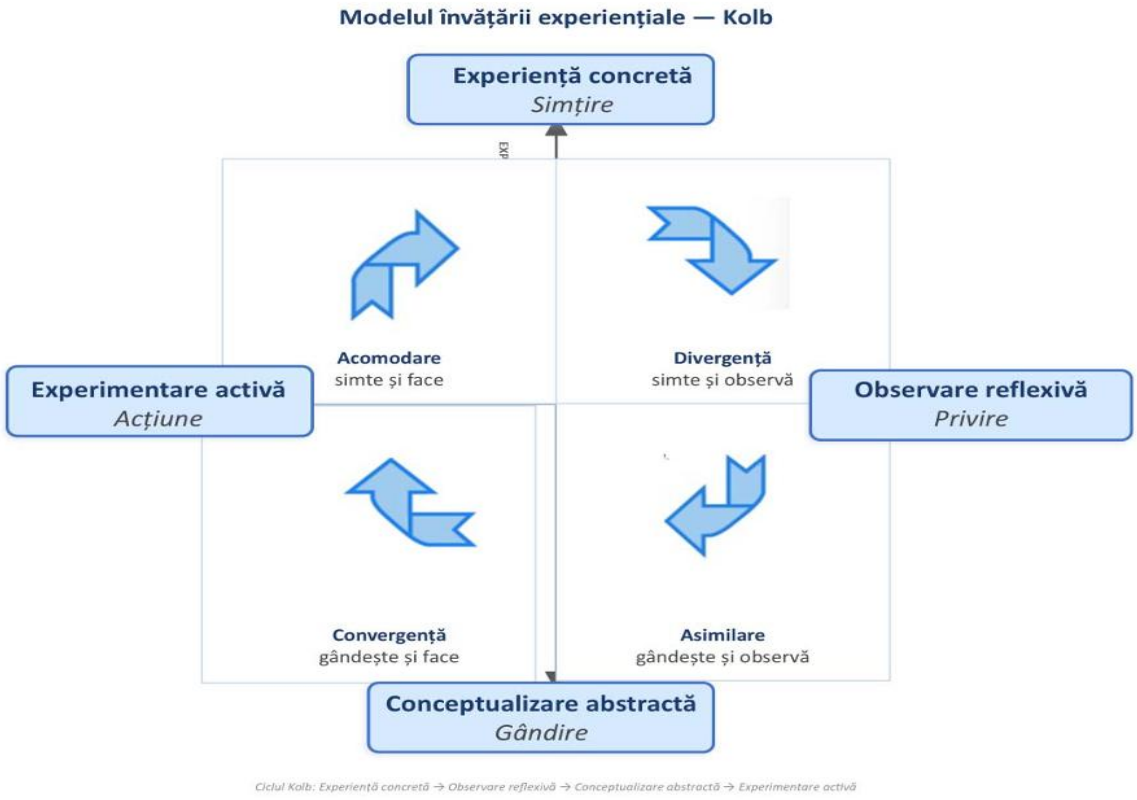
- Învățarea prin proiect (Project-Based Learning)
- Abordarea centrată pe rezolvarea de probleme (Problem-Based Learning – PBL)
- Utilizarea instrumentelor de simulare digitală (integrarea TIC)

Această metodă combinată se fundamentează pe principalele teorii ale învățării moderne.

I. Baze teoretice ale strategiei

1. **Teoria constructivistă** (Piaget, Bruner) Elevul construiește activ cunoașterea prin experiență directă. Învățarea devine eficientă atunci când elevul manipulează, testează și descoperă personal soluțiile.
2. **Învățarea experiențială** (David Kolb) Ciclul învățării parcurse de elev include patru etape succesive:

- Experiență concretă (ex. montaj fizic al angrenajului)
- Observație reflexivă (analiza fenomenelor observate)
- Conceptualizare abstractă (formularea formulelor și relațiilor teoretice)
- Experimentare activă (aplicare în simulare și optimizare)

Ciclul Kolb: Experiență concretă → Observare reflexivă → Conceptualizare abstractă → Experimentare activă

3. **Problem-Based Learning (PBL)**
   - Stimulează gândirea critică
   - Dezvoltă autonomia în învățare
   - Reproduce situații reale din industrie
   - Favorizează transferul competențelor în contexte noi

4. **Integrarea tehnologiilor informației și comunicării (TIC)** Simularea digitală permite:
   - Vizualizarea fenomenelor invizibile (cuplu, viteză, sens de rotație)
   - Creșterea motivației elevilor
   - Dezvoltarea competențelor digitale
   - Reducerea riscului de erori practice și a pierderilor materiale

II. Demersul didactic – structura pe etape

Demersul începe cu investigarea unei situații tehnice concrete (Explorare), continuă cu testarea și aplicarea soluțiilor (Experimentare) și se încheie cu analiza rezultatelor și formularea concluziilor (Evaluare). Elevii descoperă cunoașterea prin rezolvarea activă a problemelor, nu prin recepționarea pasivă a informațiilor.

Etapa 1 – **Prezentarea situației-problemă (PBL)** Profesorul propune o problemă autentică, de exemplu: „Avem un motor electric care se rotește foarte repede, dar trebuie să ridicăm o greutate mare și lent. Ce soluție tehnică propuneți?” Problema este deschisă, permite multiple soluții și solicită gândirea tehnică.

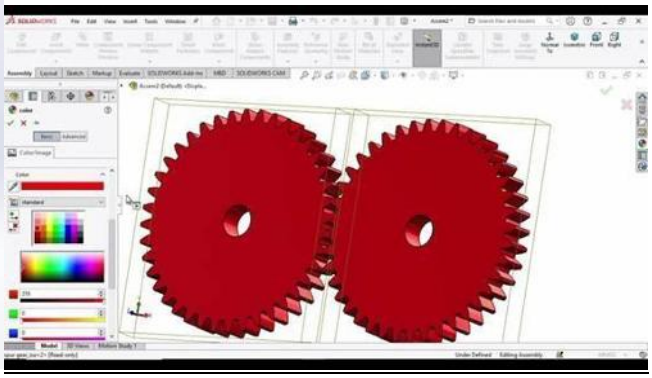
Etapa 2 – **Analiza și planificarea**. Elevii lucrează în echipe:
- Discută cunoștințele anterioare
- Formulează ipoteze
- Identifică informațiile necesare
- Își împart responsabilitățile

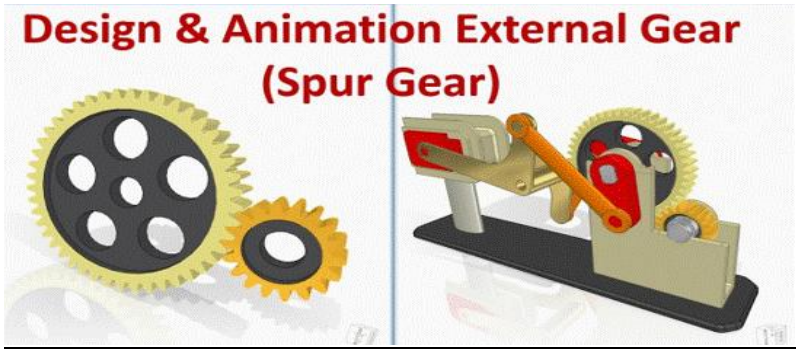
Etapa 3 – **Proiectarea soluției (Învățare prin proiect)** Elevii:
- Aleg tipul de angrenaj (ex. roți dințate cilindrice)
- Calculează raportul de transmitere
- Realizează schițe, modele sau mini-proiecte
- Construiesc un mecanism funcțional (machetă fizică, desen tehnic, prezentare argumentată)

Etapa 4 – **Simulare digitală** (integrare TIC) Utilizarea aplicațiilor CAD / simulatoare de angrenaje:
- Modelare 3D simplificată
- Animații interactive
- Verificarea raportului de transmitere
- Observarea modificării vitezei, cuplului și sensului de rotație
- Compararea rezultatelor practice cu cele virtuale

Simularea permite testarea rapidă a mai multor variante, optimizarea soluțiilor și eliminarea riscurilor materiale.

Etapa 5 – **Testare, analiză și optimizare** Elevii:

- Verifică funcționarea mecanismului fizic
- Compară rezultatele reale cu cele simulate
- Identifică erori / neconcordanțe
- Intervin pentru optimizarea soluției

Această etapă dezvoltă gândirea critică, autoevaluarea și autonomia.

Etapa 6 – **Prezentare și reflecție** Fiecare echipă:

- Prezintă soluția aleasă și justifică raportul de transmitere
- Explică ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit
- Discută aplicații industriale reale

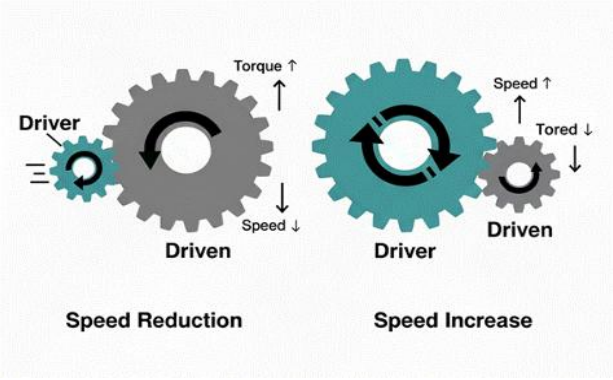
III. Comparație cu metoda tradițională

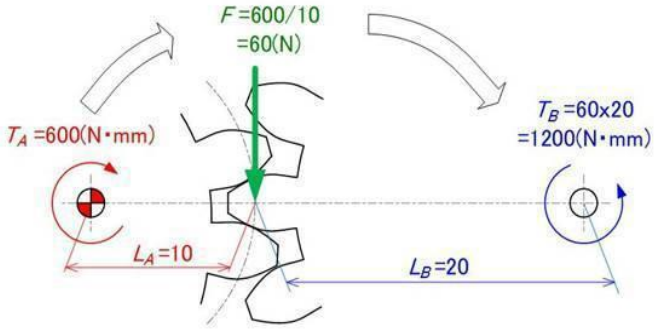
Aspect	**Metoda tradițională**	**Metoda combinată (Proiect + PBL + Simulare digitală)**
Rolul elevului	Receptor pasiv de informații	Constructor activ al cunoașterii
Sursa cunoașterii	Explicație directă a profesorului	Descoperire prin rezolvare de probleme reale
Soluții posibile	De obicei una singură (corectă)	Multiple soluții valide
Evaluare	Predominant finală și sumativă	Continuă, formativă, pe parcurs
Rolul profesorului	Transmițător principal de cunoștințe	Facilitator, ghid, furnizor de feedback

IV. Avantaje ale metodei combinate (aplicate la tema „Angrenaje – principiul de funcționare”)

Pentru elev:

- **Dezvoltarea gândirii tehnice și critice.** Elevul înțelege concret cum numărul de dinți influențează viteza și cuplul (nu doar memorează definiția raportului de transmitere).
- **Creșterea motivației intrinseci.** Rezolvarea unei probleme reale (ex. reducerea turației motorului) generează implicare și satisfacție.
- **Dezvoltarea autonomiei**. Elevul învață să utilizeze independent fișe tehnice, formule și instrumente digitale.

Pentru procesul didactic:

- Conectarea conținutului la realitatea profesională (reductoare, mecanisme de ridicare, transmisii industriale)
- Personalizarea și diferențierea învățării (ritm propriu, soluții variate)
- Integrarea competențelor digitale

FORMULE ESENȚIALE

$i = Z_2 / Z_1$	Raportul de transmitere = nr. dinți roată condusă / nr. dinți roată conducătoare
$n_2 = n_1 / i$	Turația roții conduse = turația roții conducătoare ÷ raportul de transmitere

Condiție	Efect asupra vitezei	Efect asupra forței
$Z_2 > Z_1$ (i > 1)	↓ Viteză SCADE	↑ Forță CREȘTE
$Z_2 < Z_1$ (i < 1)	↑ Viteză CREȘTE	↓ Forță SCADE
$Z_2 = Z_1$ (i = 1)	= Viteză egală	= Forță egală

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

PAS 1
5 min

Situația problemă (PBL)

Profesorul formulează provocarea:

„Un motor electric are 1500 rot /min. Vrem să obținem o mișcare mai lentă pentru a ridica un obiect greu. Ce soluție tehnică propuneți?"

Răspuns așteptat:

- Utilizarea unui angrenaj cu roți dințate cilindrice
- Roata condusă → mai mulți dinți decât roata conducătoare
- Rezultat: reductor de turație

Organizare: Grupe de 3–4 elevi · distribuire fișă de lucru

PAS 2
15 min

Explorarea și proiectarea soluției

Sarcini echipă:

- Alegeți două roți dințate din trusă
- Numărați dinții: Z_1 (conducătoare) și Z_2 (condusă)
- Calculați raportul de transmitere: $i = Z_2 / Z_1$
- Determinați turația: $n_2 = n_1 / i$ (cu $n_1 = 1500$ rot/min)

Întrebări ghid (profesor → elevi):

- Ce se întâmplă dacă $Z_2 > Z_1$?
- Ce se modifică: viteza sau forța transmisă?
- Unde ai mai întâlnit un reductor de turație?

PAS 3
10 min

Realizarea montajului practic

Sarcini practice:

- Montați angrenajul pe suportul trusei
- Verificați: alinierea arborilor, angrenarea corectă, sensul de rotație
- Acționați manual și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

✓ De verificat	Observații
Arborii sunt corect aliniați	
Roțile sunt fixate corespunzător	
Dinții angrenează corect	
Sensurile de rotație sunt opuse	
Mecanismul funcționează fără blocaje	

PAS 4 10 min	**Simulare digitală** **Aplicație recomandată:** Tinkercad (online, gratuit) · Onshape (browser) · Autodesk Fusion · SolidWorks Edu **Sarcini digitale:** ▸ Introduceți Z_1 și Z_2 în simulare ▸ Observați turația n_2 obținută în simulare ▸ Comparați rezultatul digital cu calculul manual ▸ Notați diferențele și discutați cauzele
PAS 5 10 min	**Prezentare, sinteză și feedback** **Fiecare echipă prezintă:** ▸ Soluția tehnică aleasă și raportul de transmitere calculat ▸ Comparația calcul practic vs. simulare digitală ▸ Concluzia proprie privind viteza și forța transmisă **Sinteză profesor:** *„Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."*

MIJLOACE DIDACTICE

□ Materiale	□ Digitale	□ Documente
Trusă angrenaje, roți dințate diverse, Suport montaj, SDV-uri	Tinkercad (gratuit), Onshape (browser), Autodesk Fusion, SolidWorks Edu.	Fișă de lucru, Barem evaluare, Plan de lecție.

FIȘĂ DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Modul 3: Transmisii mecanice și mecanisme – Instruire practică

Nume elevi:	**Clasa:**	**Data:** **Nota:**
FORMULE DE REFERINȚĂ $i = Z_2 / Z_1$ $n_2 = n_1 / i$	▸ $i > 1$ → viteză ↓ / forță ↑ ▸ $i < 1$ → viteză ↑ / forță ↓ ▸ $n_1 = 1500$ rot/min (dat)	

PARTEA I – ANALIZA SARCINII ȘI IDENTIFICAREA SOLUȚIEI

Situația problemă:

Având un motor electric care are turația $n_1 = 1500$ rot/min, propuneți un angrenaj cu roți dințate cilindrice pentru a obține o mișcare mai lentă în vederea ridicării unui obiect greu.

Soluția propusă de echipă:

.....

Argumentare (de ce această soluție?):

.....

PARTEA II – EXPLORAREA ȘI PROIECTAREA SOLUȚIEI (15 PUNCTE)

1. Alegerea și identificarea roților (4 puncte)

a) Roata conducătoare (Z_1): **Z_1 =** _____ dinți **b) Roata condusă (Z_2):** **Z_2 =** _____ dinți	**Identificare:** Roata conducătoare este cea care *primește mișcarea de la motor.* Roata condusă este cea care *transmite mișcarea mai departe.* **Cum recunoști?** ▸ Z_1 → arbore motor ▸ Z_2 → arbore de ieșire

2. Calculul raportului de transmitere (4 puncte)

$i = Z_2 / Z_1$ i = _____ / _____ = _____	***Exemplu orientativ:*** Z_1 = 20 dinți, Z_2 = 40 dinți **$i = 40 / 20 = 2$** *→ Roata condusă se rotește de 2× mai lent*

3. Determinarea turației roții conduse (4 puncte)

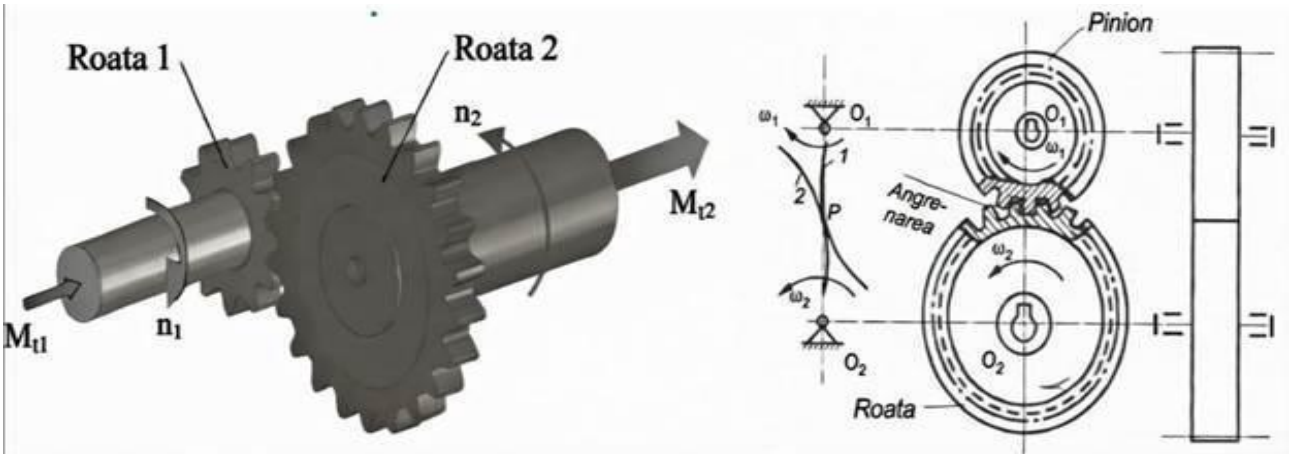
$n_2 = n_1 / i$ n_2 = 1500 / _____ = _____ rot/min	***Exemplu orientativ:*** i = 2, n_1 = 1500 rot/min **$n_2 = 1500 / 2 = 750$ rot/min**

4. Analiza rezultatelor (3 puncte)

a) Dacă $Z_2 > Z_1$, ce se întâmplă cu viteza?

b) Ce se modifică: viteza sau forța? Explicați:

PARTEA III – PROBĂ PRACTICĂ (60 PUNCTE)

Sarcini de lucru (în ordine):

- Realizați montajul cu roți dințate cilindrice conform schemei.
- Identificați roata conducătoare și roata condusă; notați sensul de rotație
- Verificați angrenarea corectă a dinților și fixarea arborilor
- Acționați manual mecanismul și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

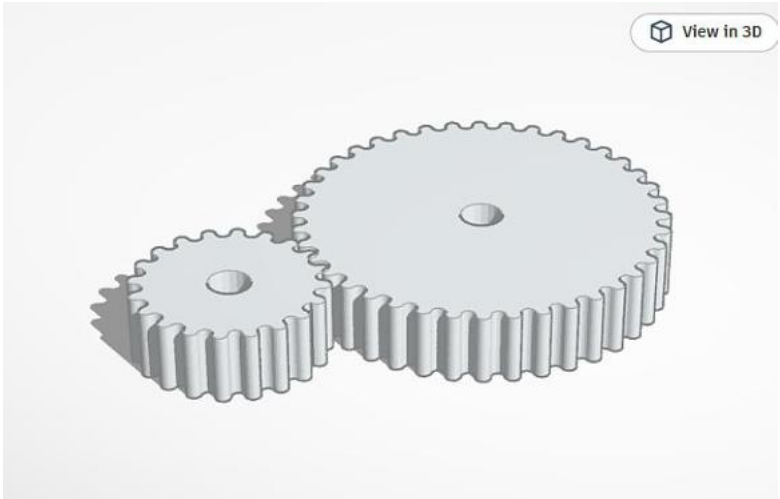
Listă de verificare (bifați după executare):

	Criteriu de verificare	Concluzia Da/nu	Observații
☐	Arborii sunt corect aliniați		
☐	Roțile sunt fixate corespunzător		
☐	Dinții angrenează corect		
☐	Sensurile de rotație sunt opuse		
☐	Mecanismul funcționează fără blocaje		

PARTEA IV – SIMULARE DIGITALĂ (10 PUNCTE)

Aplicație utilizată: *Tinkercad / Onshape / Autodesk Fusion*

Utilizaţi aplicația de simulare Tinkercad, cu ajutorul telefonului, pentru a verifica funcționarea angrenajului: https://www.tinkercad.com/dashboard

1. Introducerea datelor (3 puncte)

Z_1 (conducătoare) = _____ dinți **Z_2 (condusă) =** _____ dinți	**n_1 introdusă = 1500 rot/min**

2. Observarea rezultatelor (3 puncte)

n_2 (simulare) = _____ rot/min	**Sens rotație:** ☐ Roata conducătoare → _____ ☐ Roata condusă → _____

3. Compararea cu rezultatul practic (4 puncte)

Există diferențe față de calculul manual? ☐ Da ☐ Nu

Dacă da, explicați cauzele posibile: _____

PARTEA V – PREZENTARE ȘI REFLECȚIE (10 PUNCTE)

Concluzia echipei:

Formulați o concluzie privind influența raportului de transmitere asupra vitezei și forței:

Concluzie model: *Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă roata condusă are mai mulți dinți ($Z_2 > Z_1$), viteza scade, iar forța transmisă crește proporțional cu raportul de transmitere.*

BAREM DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Numele elevului/echipei:	**Clasa:**	**Punctaj total:** / 100 p	
Criteriu de evaluare	**Indicatori de realizare / Soluție așteptată**	**Punctaj max**	**Punctaj acordat**
I. Analiza sarcinii și identificarea soluției	Identifică corect necesitatea unui angrenaj cilindric reductor ($Z_2 > Z_1$). Argumentare logică și completă.	5 p	
II.1 Alegerea și identificarea roților	Z_1 și Z_2 corect completate: 2p Corect identificată conducătoare / condusă: 2p Ex: $Z_1 = 20$ dinți (conducătoare), $Z_2 = 40$ dinți (condusă)	4 p	
II.2 Calculul raportului de transmitere	Aplică corect: $i = Z_2 / Z_1 \rightarrow$ 4p Ex: $i = 40 / 20 = 2$ (Se acceptă alte valori corecte)	4 p	

II.3 Determinarea turației roții conduse	Aplică corect: $n_2 = n_1 / i \rightarrow$ 4p Ex: $n_2 = 1500 / 2 = 750$ rot/min	4 p	
II.4 Analiza rezultatelor	Viteza scade dacă $Z_2 > Z_1 \rightarrow$ 1p Forța (cuplul) crește → 1p Explicație completă și corectă → 1p	3 p	
III. Realizarea montajului practic	Arborii aliniați corect: 10p Roți fixate corespunzător: 10p Dinți angrenează corect: 10p Sensuri de rotație opuse: 10p Mecanismul funcționează fără blocaje: 10p Respectarea normelor SSM: 10p	60 p	
IV. Simulare digitală	Introducere date corecte (Z_1, Z_2, n_1): 3p Obtinere n_2 și sens rotație corecte: 3p Comparare și explicare diferențe: 4p	10 p	
V. Prezentare și reflecție	Concluzie corectă și argumentată. Ex: „Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."	10 p	
TOTAL		**100 p**	

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Nr. crt.	Termen în română	Traducere în engleză	Definiție scurtă
1	alunecare	slip	Diferența relativă de viteză periferică în transmisii prin frecare
2	ambreiaj	clutch	Organ care cuplează/decuplează arborele motoare de cel condus
3	angrenaj	gear	Sistem de roți dințate care transmit mișcarea prin angrenare (îmbucare reciprocă a dinților)
4	angrenaj cilindric	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa, pentru arbori paraleli.
5	angrenaj conic	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși conic, pentru arbori care se intersectează.
6	ansamblu	ensemble / assembly	Grup de piese sau subansambluri unite pentru a forma o unitate funcțională.
7	arbore cardanic	cardan shaft / Universal joint shaft	Transmisie care permite transmiterea mișcării între arbori neparaleli.
8	arbore condus / condus	driven shaft / Output shaft	Arborele care primește mișcarea de la arborele motor.

9	arbore motor / conducător	driving shaft / Input shaft	Arborele care primește mișcarea de la sursa de energie.
10	cablu	cable	Element rotativ care transmite cuplu și/sau susține alte organe.
11	cilindric	cylindrical	Cu formă de cilindru (referitor la dinți sau arbori).
12	conic	conical	Cu formă de con (referitor la angrenaje sau arbori).
13	cuplaj elastic	flexible coupling	Cuplaj care permite mici deviații și abateri de aliniere.
14	cuplu	coupling / Shaft coupling	Organ care leagă două arbori pentru transmiterea cuplului (fix sau elastic).
15	curea	belt	Element flexibil, închis (bandă continuă), care transmite mișcarea prin frecare.
16	curea trapezoidală	V-belt	Curea cu secțiune trapezoidală.
17	element cinematic	kinematic element	Componentă de bază a unui mecanism care participă la transmiterea/transformarea mișcării.
18	frână	brake	Dispozitiv care oprește sau reduce viteza de rotație.
19	frecare la alunecare	sliding friction	Frecare care apare între suprafețe în mișcare relativă de alunecare.
20	frecare la rostogolire	rolling friction	Frecare redusă care apare la rostogolirea unui corp pe altul.
21	glisare / alunecare	sliding	Mișcare relativă de alunecare între suprafețe fără rostogolire.
22	inversor de turație	speed inverter	Mecanism care inversează sensul rotației arborilor.
23	lanț	chain	Element flexibil format din zale articulate, folosit pentru transmisie prin angrenare.
24	lanțuri cinematice	kinematic chains	Succesiuni de elemente cinematice care transmit mișcarea în mecanism.
25	mecanism	mechanism	Sistem de organe mobile care transformă sau transmite mișcarea.
26	mecanism șurub-piuliță	screw-nut mechanism	Mecanism care transformă mișcarea de rotație în mișcare rectilinie (sau invers).
27	mișcare de rotație	rotational movement	Mișcare în jurul unei axe fixe.
28	mișcare rectilinie	rectilinear motion	Mișcare în linie dreaptă.
29	pas de lanț	chain pitch	Distanța între două role consecutive ale lanțului.
30	pasul dintelui	pitch (gear)	Distanța între doi dinți consecutivi măsurați pe cercul primitiv.
31	pinion	pinion	Roata dințată mai mică dintr-un cuplu de angrenaj.
32	piuliță	nut	Element filetat interior care se înșurubează pe șurub.
33	randament	efficiency	Raportul dintre puterea utilă și puterea consumată (η = Putil / Pcons).

34	raport de multiplicare / reducere	speed ratio / Reduction ratio	Când i > 1 → reducere turație, creștere cuplu; când i < 1 → multiplicare.
35	raport de transmisie (i)	transmission ratio	Raportul dintre turațiile sau diametrele organelor de transmisie (i).
36	roată dințată	gear wheel	Roată echipată cu dinți pentru angrenare.
37	roată dințată cilindrică	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa.
38	roată dințată conică	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși pe o suprafață conică.
39	roată melcată	worm gear	Roată dințată antrenată de un șurub melc.
40	șurub melc	worm screw	Șurub cu filet elicoidal care angrenează cu roata melcată.
41	transmisie directă	direct transmission	Transmiterea mișcării fără organe intermediare
42	transmisie indirectă	indirect transmission	Transmiterea mișcării prin organe intermediare .
43	transmisie prin curele	belt drive / Belt transmission	Transmitere prin curea (plată, trapezoidală, dințată etc.) prin frecare.
44	transmisie prin lanț	chain drive	Transmitere prin lanț și roți dințate (lanț cu role, lanț cu bucșe etc.).
45	transmisie prin roți de fricțiune	friction wheel drive	Transmitere prin frecare între două roți netede sau cu role.
46	transmisie prin roți dințate	gear transmission / Gear drive	Transmitere prin angrenaje (roți dințate).
47	turație	rotational speed / rpm	Viteză unghiulară de rotație (exprimată în rotații pe minut – rpm).
48	ungere	Lubrication	Introducerea de lubrifiant pentru reducerea uzurii și a frecării.
49	variator de turație	speed variator	Variator care modifică turația de ieșire în mod continuu.

- **Bibliografie**

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Chișiu, G., Predescu, A. - *Mecanisme și Organe de mașini, Note de curs*, Editura PRINTECH, București, 2021.
3. Chișiu, G., - *Culegere de probleme - Organe de mașini. Probleme de sinteză*, Editura PRINTECH, București, 2021.
4. Chișiu, G., Stoica, A.M., - *Mecanisme și Organe de mașini, Aplicații pentru seminar*, Editura PRINTECH, București, 2021.
5. Deleanu, D. – *Bazele teoriei mecanismelor*, Editura Nautica, Constanța, 2018.
6. Noveanu, S. - *Mecanisme cu bare*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2020.

7. Rusu, C. - *Mecanisme*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2021.
8. Pop, D., Haragâș, S. – *Organe de mașini*. Volumul 1, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.
9. Pop, D., Haragâș, S., Buiga, O. – *Organe de mașini*. Volumul 2, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2021.
10. *Repere metodologice Anexa Mecanică* disponibil online la adresa https://www.alegetidrumul.ro/uploads/Repere_Metodologice_Anexa_Mecanica.pdf
11. Gogu, E., Vătavu, E., Voiculescu, M., - *Modul V: Transmisii mecanice și mecanisme – auxiliar curricular*, PROIECT ERASMUS+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000009296, ISBN 978-973-0-37599-2, Constanța, 2022.
12. Crîșmaru, I., *Modulul 1: "Sisteme de transmitere a mișcării"* Clasa a XI-a / a XII*-a Tehnic - 2011 - Fișe de documentare, online,
13. https://www.academia.edu/34634463/MODULUL_1_SISTEME_DE_TRANSMITERE_A_MI%C8%98C%C4%82RII_CLASA_a_XI_a_a_XII_a_Tehnic_2011_FI%C8%98E_DE_DOCUMENTARE
14. *Transmisii mecanice* – Universitatea Tehnică a Moldovei, disponibil online https://else.fcim.utm.md/pluginfile.php/108183/mod_resource/content/0/MF%20Tema%204.1%20BPM%20Transmisii%20mecanice.pdf
15. *Transmisii mecanice și mecanisme* (video online) –
16. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii+mecanice+si+mecanisme&mid=F188564478E5A459BBA6F188564478E5A459BBA6&FORM=VIRE
17. *Transmission par engrenage (video online) –*
18. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=309FCAA189BE0DB210D1309FCAA189BE0DB210D1&ajaxhist=0
19. *Cours de Transmission de mouvement (Engrenages) 2éme Partie "Darija" (video online)* https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=46D8BABB0144B1BF5B3B46D8BABB0144B1BF5B3B&ajaxhist=0
20. Vijoli, E., G., - *Montarea angrenajelor,* Lecție interactivă Livresq, 2025, https://library.livresq.com/details/693138b3507a550009c7d0c8
21. Ceobanu, C., Cucoș, C., Istrate, O., Pânișoară, I.O., *Educație digitală***,** Editura POLIROM, București, 2022
22. Grosseck, G., Crăciun, D., Holotescu, C., Bran, *Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online*, Editura Universității de Vest din Timișoara, ISBN: 978-973-125-790-7, februarie 2021, disponibil și online la adresa file:///C:/Users/Dobby/Desktop/MEC_2025/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline%20(1).pdf
23. *Soft educațional interactiv mecanică,* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
24. *Laborator virtual transmisii și angrenaje* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
25. *Soft educațional Organe de mașini, mecanisme*,
26. https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-organe-de-masini-mecanisme/
27. *Soft educațional Organe de mașini și mecanisme - Modelări 3D, animații* https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

28. *Cutie de Viteze, curs Organe de Mașini și Mecanisme*, organe pentru transmiterea mișcării https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
29. *Animație - Reductor cu roți dințate cilindrice cu dinți drepți,* https://www.youtube.com/watch?v=jkQOBspfEyo
30. *Presa mecanică cu excentric, presa cu mecanism cu camă - soft educațional* https://www.youtube.com/watch?v=zQpJvhttps://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/RQ_QMk

MODUL IV. AERODINAMICA

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Aerodinamica”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificările profesionale *Lăcătuș construcții structuri aeronave* și *Mecanic aeronave* din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică aferente clasei a X-a.
Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Aerodinamica”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare obținerii calificărilor profesionale *Lăcătuș construcții structuri aeronave* și *Mecanic aeronave* și angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

În cadrul acestui modul vor fi dobândite, parțial, o serie de rezultate ale învățării specifice **URI 7 – Mentenanța structurii aeronavelor** pentru calificarea profesională *Lăcătuș construcții structuri aeronave* și rezultate ale învățării specifice **URI 7 – MENȚINEREA NAVIGABILITĂȚII STRUCTURII AERONAVELOR** pentru calificarea profesională *Mecanic aeronave,* urmând ca în clasa a XI-a să fie dobândite și celelalte rezultate ale învățării

Rolul modulului este să îi ajute pe elevi să înțeleagă: principiile zborului și legile de bază ale aerodinamicii, precum legea continuității**,** legea lui Bernoulli**,** forțele și coeficienții aerodinamici**,** profilurile aerodinamice și stratul limită; principiile de zbor ale aerostatelor și aerodinelor**,** clasificarea aeronavelor**,** parametrii fizici ai aerului**,** atmosfera standard, influența altitudinii și a vitezelor mari, inclusiv numărul Mach.

- **STRUCTURĂ MODUL - Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării**

Calificarea profesională Mecanic aeronave			**Calificarea profesională Lăcătuș construcții structuri aeronave**			**Conținuturile învățării**
URÎ 7. MENȚINEREA NAVIGABILITĂȚII STRUCTURII AERONAVELOR[3]			**URÎ 7. MENTENANȚA STRUCTURII AERONAVELOR[4]**			
Cunoștințe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Cunoștințe**	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Aerodinamica si teoria zborului**
7.1.1 **7.1.2**	**7.2.1** **7.2.2** **7.2.3** **7.2.4** **7.2.6**	**7.3.2**	**7.1.1** **7.1.2**	**7.2.1** **7.2.2** **7.2.3** **7.2.4** **7.2.5** **7.2.7**	**7.3.1** **7.3.2**	Legea continuității, legea lui Bernoulli. Profile aerodinamice. Forțe si coeficienți aerodinamici. Polara avionului. Finetea aerodinamică. Strat limită.
7.1.3	**7.2.5** **7.2.6**	**7.3.2**	**7.1.3**	**7.2.6** **7.2.7**		Principiile de zbor ale aerostatelor și aerodinelor.
7.1.4	**7.2.6**	**7.3.2**	**7.1.4**	**7.2.7**		Clasificarea aeronavelor după: destinație, viteză, tipul motorului, principiul de zbor.

[3] Rezultatele învățării din *URI 7. Menținerea navigabilității structurii aeronavelor* din standardul de pregătire profesională aferent calificării profesionale *Mecanic aeronave*, prevăzute a fi dobândite în clasa a X-a, sunt:7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.1.8, 7.1.9, 7.1.10, 7.1.11, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 7.2.4, 7.2.5, 7.2.6, 7.2.7, 7.2.8, 7.2.9, 7.2.10, 7.2.11, 7.2.12., 7.3.1, 7.3.2.

[4] Rezultatele învățării din *URI 7. Mentenanța structurii aeronavelor* din standardul de pregătire profesională aferent calificării profesionale *Lăcătuș construcții aeronave*, prevăzute a fi dobândite în clasa a X-a, sunt:7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.1.8, 7.1.9, 7.1.10, 7.1.11, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 7.2.4, 7.2.5, 7.2.6, 7.2.7, 7.2.8, 7.2.9, 7.2.10, 7.2.11, 7.2.12., 7.2.13, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3.

7.1.5	**7.2.6** **7.2.7**	**7.3.2**	**7.1.5**	**7.2.7** **7.2.8**		Parametrii fizici ai aerului. Atmosfera standard. Influența variației parametrilor aerului în altitudine.
7.1.6	**7.2.6** **7.2.8**	**7.3.2**	**7.1.6**	**7.2.7** **7.2.9**		Influența vitezelor mari de zbor asupra aeronavelor. Semnificatia și calcularea numarului MACH.
7.1.7	**7.2.6** **7.2.9**	**7.3.2**	**7.1.7**	**7.2.7** **7.2.10**	**7.3.1** **7.3.2**	Părțile componente ale avionului (rol, tipuri constructive): fuselajul, aripa, ampenajele, suprafețele de comandă, de hipersustentație si deportante, sisteme de propulsie, trenul de aterizare.
7.1.8	**7.2.6** **7.2.10**	**7.3.2**	**7.1.8**	**7.2.7** **7.2.11**		Particularități constructive și funcționale ale elicopterului; rolul și funcționarea rotorului si elicei de directie.
7.1.9	**7.2.6** **7.2.11**	**7.3.1**	**7.1.9**	**7.2.7** **7.2.12**	**7.3.2** **7.3.3**	Comenzile aeronavelor.
7.1.10 **7.1.11**	**7.2.6** **7.2.12**	**7.3.2**	**7.1.10** **7.1.11**	**7.2.7** **7.2.13**	**7.3.1** **7.3.2**	Forțele care acționează asupra aeronavei (portanță, greutate, tracțiune și rezistența la înaintare). Zboruri în regim staționar. Stabilitatea zborului și elemente de dinamică.

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ȘI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE, DOCUMENTAȚII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII (existente în școală sau la operatorul economic):

- **Planșe didactice** părțile componente ale aeronavelor, mijloace de masurare, sisteme de propulsie pentru aeronave, scheme ale componentelor de la bordul aeronavelor
- **Modele:** aeronave, organe ale aeronavelor, sisteme de propulsie pentru aeronave
- **Montaje funcționale** comenzi și organe mobile ale aeronavelor
- **PC, aparat de proiecție, ecran**
- **Soft educational:** Lucrări de lăcătușerie, Organe de mașini și mecanisme, Structura aeronavelor, Sisteme de propulsie pentru aeronave
- **Filme didactice** care prezintă istoria aviației, tipuri de aeronave, construcția aeronavelor, procese tehnologice specifice industriei aeronautice
- **Documentaţie tehnică:** cărţi tehnice, desene tehnice, manuale de reparații structurale, manuale de rmentenanță, manuale ale motoarelor, cataloage ilustrate pentru componente, repere, scule și echipamente, norme și reglementari specifice în aviație, documente de lucru
- **Truse:** trusa lăcătuşului
- **Materiale:** lubrefianți, diluanți, combustibili, fluide de răcire, etanșanți, materiale metalice feroase (oţeluri, fonte), aliaje ale cuprului, aliaje ale aluminiului, materiale nemetalice, aliaje de lipit
- **Semifabricate:** table, platbande, bare, profile, ţevi, sârme
- **Organe de asamblare:** nituri, şuruburi, piulițe, şaibe, pene, arcuri, ştifturi, arbori canelaţi
- **Mijloace de măsurare:** cale plan paralele, calibre-tampon, calibre-inel, lere**,** rigle, şubler, micrometru, comparator
- **SDV-uri specifice operațiilor de lăcătușărie și industriei aeronautice**: gabarite, șabloane, prese, maşini de îndoit, maşini de găurit, polizoare, etc
- **Aeronave diverse**
- **Echipament individual de protecție.**

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conţinuturile **programei modulului „Aerodinamica”,** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire. Parcurgerea cunoştinţelor se face în ordinea redată în „Conținuturile învățării”.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Aerodinamica”,** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform precizărilor de mai sus.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Pentru atingerea rezultatelor învăţării şi dezvoltarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- elaborarea de referate interdisciplinare recomandate a fi realizate la începutul unei unităţi de învăţare pentru stabilirea nivelului de instruire şi posibilităţile colectivului de elevi;
- aplicarea metodelor centrate pe elev, activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, exersarea potenţialului psiho-fizic al acestora, transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie. Se pot utiliza astfel:
  - metoda chestionarului sau a unei fişe de lucru ce vizează, de exemplu, identificarea mijloacele de muncă utilizate într-un proces tehnologic;
  - rezolvarea de aritmogrife pe un conţinut tematic studiat;
- îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui. În urma discuţiilor interactive şi pe baza unei fişe de documentare, elevul, poate fi pus în situaţia de a rezolva o sarcină de lucru, individual sau în grup, în funcţie de dificultatea conţinutului tematic. Fişele/ sarcinile de lucru trebuiesc diferenţiate în funcţie de posibilităţile elevului.
- vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri) care se pot obţine şi de la agentul economic partener. Se pot efectua vizite de documentare ce urmăresc înţelegera proceselor tehnologice şi etapele de transformare a semifabricatelor în produse finite.
- metode de predare interactive a materialului nou, de fixare a cunoştinţelor, de formare a priceperilor şi deprinderilor.Aceste metode sunt indicate pentru conţinuturile teoretice mai dificile, sau în cazul rezolvării de probleme.
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă (ex. studiul individual, investigaţia ştiinţifică, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).Sunt recomandate a fi utilizate la studierea conţinuturilor uşor accesibile elevilor. De exemplu în urma studiului individual elevul să:
  - identifice codurile aparatelor electrice dintr-o schemă electrică;
  - indice operaţii de măsură şi control pe care trebuie să le efectueze pentru verificarea unui aparat electric.
- metode de verificare şi apreciere a cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor. Aceste activităţi sunt recomandate în special orelor de laborator şi de instruire practică.
- metode şi strategii de dezvoltare a gândirii critice:
  - de evocare: brainstorming-ul, harta gândirii, lectura în perechi;
  - de realizare a înţelesului: procedeul recăutării, jurnalul dublu, tehnica lotus, ghidurile de studiu ;
  - de reflecţie: tehnici de conversaţie, tehnica celor şase pălării gânditoare, diagramele Venn, cafeneaua , metoda horoscopului;
  - de încheiere: eseul de cinci minute, fişele de evaluare;
  - de extindere: interviurile, investigaţiile independente, colectarea datelor;

Aceste metode sunt alese în funcţie de conţinutul tematic, de nivelul de pregătire şi înţelegere al elevilor.

- metode şi strategii de învăţare prin colaborare: tehnici de spargere a gheţii: Bingo, Ecusonul, Tehnica Graffiti, Colecţionarul deosebit, Tehnica căutării de comori, Metoda Piramidei(Bulgărele de zapada);

- metode şi strategii pentru rezolvarea de probleme şi dezbatere: Mozaic (Jigsaw), Reuniunea Phillips 6-6, Metoda grafică:
  - discuţii de grup care au ca finalitate elaborarea unei fişe tehnologice pentru obţinerea unui anumit produs finit.
  - conceperea unui aritmogrif simplu pornind de la un cuvânt cheie;
  - realizarea unui plan de operaţii pentru o anumită fază tehnologic.
- Studii de caz pentru o situaţie reală ce vizează, de exemplu, alegerea unui aparat electric pentru o instalaţie dată.
- Elaborarea de proiecte, metoda recomandată la sfârşitul unei unităţi de învăţare, după un algoritm dat. Elevul va utiliza astfel informaţiile primite pe întreg parcursul unităţii de învăţare cu o finalitate reală.

Pentru achiziţionarea competenţelor vizate de parcurgerea modulului **„Aerodinamica”**, se recomandă câteva exemple de activităţi practice de învăţare de realizat la laborator:

- exerciţii aplicative de calcul ale foţelor aerodinamice
- exerciţii aplicative de calcul a numărului Mach
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a tipurilor de aeronave
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a părţilor componente ale aeronavelor pe machete, avioane și elicoptere
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a dispozitivelor de hipersustentație pe machete și avioane
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a dispozitivelor deportante pe machete și avioane
- exerciţii aplicative şi practice de identificare a tipurilor de sisteme de propulsie pe avioane
- exerciţii practice de selectare a parametrilor atmosferei standard din tabele
- exerciţii practice de identificare a elementelelor principale ale profilului aerodinamic
- exerciţii practice de trasare a profilelor aerodinamice
- exerciţii practice de identificare a tipului constructiv al structurii aripii pe machete și avioane
- exerciţii practice de identificare a tipului constructiv al structurii fuselajului pe machete și avioane
- lucrare de laborator – „Legea continuității”.
- lucrare de laborator – „Legea lui Bernoulli”.
- lucrare de laborator – „Determinarea forțelor și coeficienților aerodinamici utilizând balanța aerodinamică”.
- ucrare de laborator – „Determinarea forței de portanță în tunel aerodinamic”.
- lucrare de laborator – „Influența formei avionului asupra distanței de zbor”.
- lucrare de laborator – „Influența dispozitivelor de hipersustentație asupra forțelor aerodinamice”.
- lucrare de laborator – „Influența dispozitivelor deportante asupra forțelor aerodinamice”.

Se consideră că ***nivelul de pregătire este realizat corespunzător, dacă poate fi demonstrat fiecare dintre rezultatele învăţării***.

Un exemplu de metodă didactică ce poate fi folosită în activităţile de învăţare este ***modelarea.***

Modelarea este o metodă de cercetare sau învăţare care constă în folosirea unui model construit pe baza proprietăţilor esenţiale ale originalului. Modelul (care facilitează învăţarea) este un mod de materializare a ansamblului de la care se pleacă în descoperirea elementelor particulare, reproducând simplificat trăsăturile şi caracteristicile obiectelor şi fenomenelor care sunt dificil de perceput şi cercetat, în mod direct. Metoda asigură accesibilitatea la ceea ce nu este accesibil, în mod direct, deoarece cu ajutorul modelului se studiază/explorează indirect proprietăţile / transformările unui

obiect / fenomen / proces original, cu care are anumite asemănări sau analogii esenţiale.
Instruirea cu ajutorul modelului asigură elevilor trecerea de la realitatea concretă la elaborarea unui model ideal şi asigură dezvoltarea gândirii creative. Elevii sunt solicitaţi să-şi exerseze deprinderile (motorii, senzoriale, intelectuale) şi să aplice cunoştinţele noi.
Exemplu de aplicare:

Tema: Comenzile aeronavelor

REZULTATELE ÎNVĂŢĂRII VIZATE:

- **7.2.6** *Utilizarea corectă în comunicare a vocabularului comun şi a celui de specialitate în limbile română*
- **7.2.9** Identificarea părţilor componente ale aeronavelor a tipurilor constructive şi a amplasamentelor acestora, in vederea efectuării lucrărilor de mentenanţă
- **7.2.11** Comandarea bracării suprafeţelor mobile, la sol, cu motorul oprit, pe durata lucrărilor de mentenanţă, atunci când sunt necesare
- **7.3.1** *Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă*

Etapele acestei metode sunt:

1. Prezentarea modelului/modelelor și a parților componente.

2. Acționarea comenzilor.
   a) Acționarea manșei stânga-dreapta.
   b) Acționarea manșei înainte-înapoi.
   c) Acționarea palonierului.

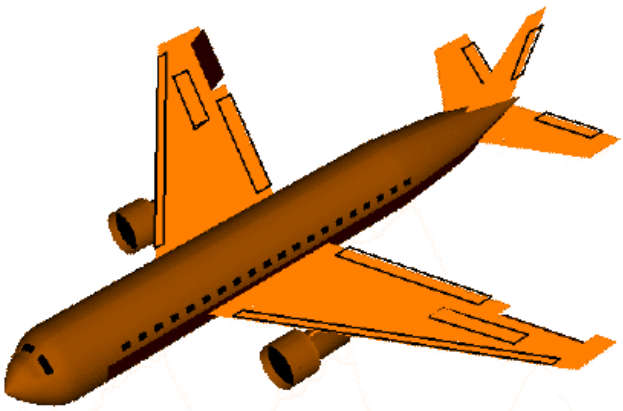
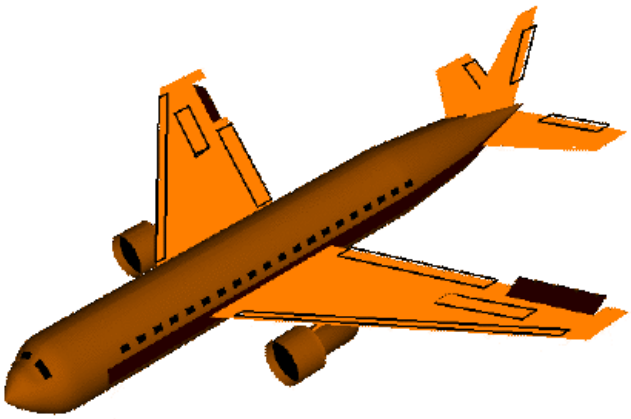
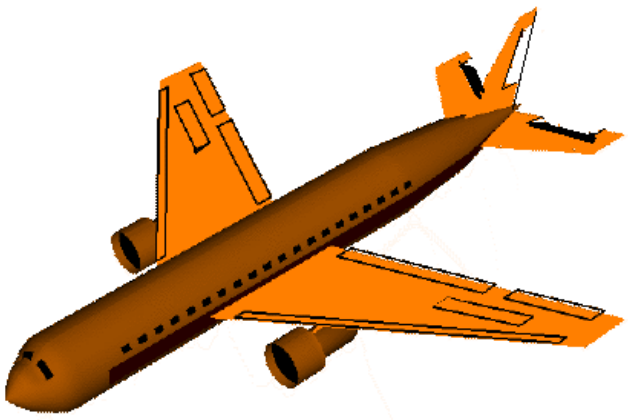
3. Elevii observă și notează suprafața de comandă care se brachează, pentru fiecare caz în parte, și sensul mișcării acesteia.

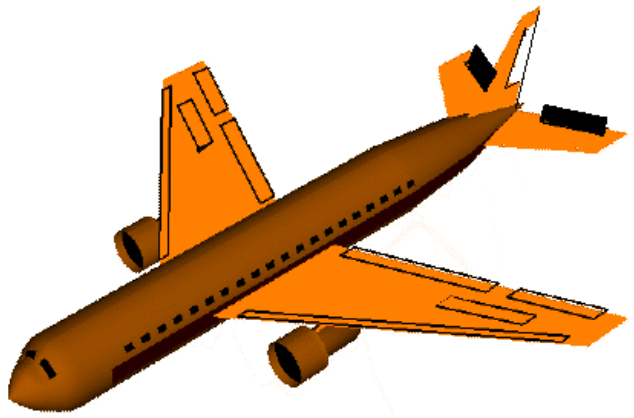
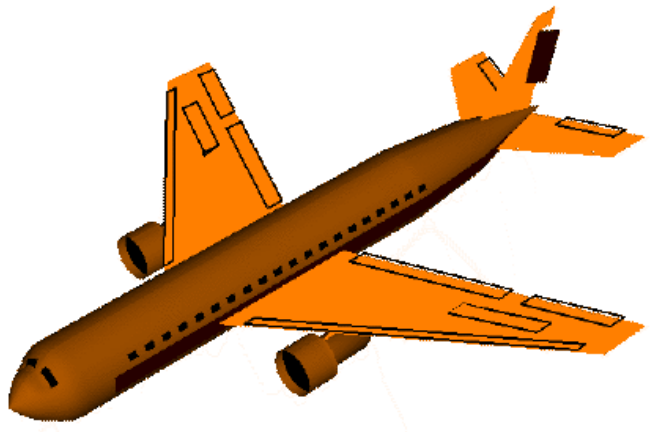
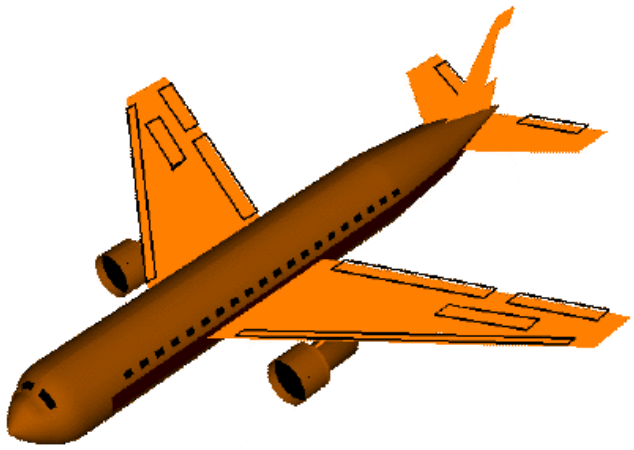
4. Profesorul cere elevilor să precizeze cum s-a modificat profilul aerodinamic prin bracarea suprafeței de comandă și să tragă concluzii în privința modificării forțelor aerodinamice în zona suprafeței de comandă.

5. Utilizând cunoștințele din fizică, elevii vor determina:
   - Efectul modificării forțelor aerodinamice în zona suprafeței de comandă, în funcție de sensul de bracare, asupra avionului.
   - Sensul, durata și viteza mișcării de rotație a avionului.

6. Elevii completează fișa de lucru.

FIȘA DE LUCRU

Figura	Concluzii	Obs.
	Comanda: ..... Suprafețe de comandă bracate: ..... Mișcarea avionului: ..... Explicația modului de obținere a mișcării:	**Pe figură se vor reprezenta forțele și momentele forțelor**
	Comanda: ..... Suprafețe de comandă bracate: ..... Mișcarea avionului: ..... Explicația modului de obținere a mișcării:	**Pe figură se vor reprezenta forțele și momentele forțelor**
	Comanda: ..... Suprafața de comandă bracată: ..... Mișcarea avionului: ..... Explicația modului de obținere a mișcării:	**Pe figură se vor reprezenta forțele și momentele forțelor**

	Comanda: ..... Suprafaţa de comandă bracată: ..... Mişcarea avionului: ..... Explicaţia modului de obţinere a mişcării:	**Pe figură se vor reprezenta forţele şi momentele forţelor**
	Comanda: ..... Suprafaţa de comandă bracată: ..... Mişcarea avionului: ..... Explicaţia modului de obţinere a mişcării:	**Pe figură se vor reprezenta forţele şi momentele forţelor**
	Comanda: ..... Suprafaţa de comandă bracată: ..... Mişcarea avionului: ..... Explicaţia modului de obţinere a mişcării:	**Pe figură se vor reprezenta forţele şi momentele forţelor**

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care cadrul didactic va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au format şi acumulat rezultatele învăţării propuse în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea poate fi :

a. în timpul parcurgerii modulului prin forme de verificare continuă a rezultatelor învăţării.

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice.

- Planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. finală

- Realizată printr-o lucrare cu caracter practic şi integrat, la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii nivelului de realizare a rezultatelor învățării (cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor). Aprecierea lucrării se va realiza pe baza criteriilor şi indicatorilor de realizare şi ponderea acestora , precizate în standardul de pregătire profesională al calificării.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de autoevaluare;
- Teste de verificarea cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi alegere dual, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate sau itemi de tip rezolvare de probleme;
- Lucrări de laborator;
- Lucrări practice.
- Proiectul, prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acurateţea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- Testele sumative reprezintă un instrument de evaluare complex, format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea şi aprecierea nivelului de pregătire al elevului. Oferă informaţii cu privire la direcţiile de intervenţie pentru ameliorarea şi/ sau optimizarea demersurilor instructiv-educative.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluare de tip formativ şi la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte dobândirea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul. Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţării din Standardul de Pregătire Profesională.

Exemplu de instrument de evaluare pentru rezultatele învăţării prezentate mai sus la **Sugestii metodologice, tema: Comenzile aeronavelor.**

INSTRUMENT DE EVALUARE/TEST DE EVALUARE SUMATIVĂ

Subiectul 1 **30 puncte**

Asociați elementele din coloanele tabelului următor:

Comanda	Efect
1) Deplasarea manşei înainte/înapoi 2) Deplasarea manşei spre stânga/dreapta 3) Călcarea palonierelor (pedalelor) spre	a) produce o mişcare de ruliu (rotaţie) în jurul axei longitudinale b) acţionează direcţia avionului în lateral

stânga/dreapta	c) implică bracarea profundoarelor în jos/ sus

Răspuns: 1- ; 2- ; 3- .

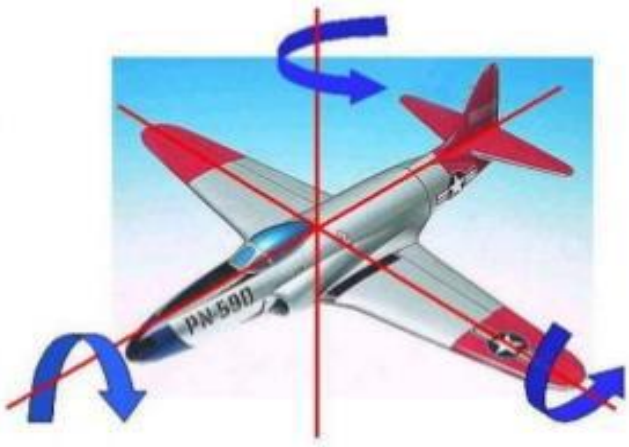
Subiectul 2 **10 puncte**

Acţionarea manşei înainte/înapoi produce:

a) o rotație în jurul axei transversale
b) o deplasare laterala
c) un viraj

Subiectul 3 **30 puncte**

Identificaţi şi scrieți pe desen cele trei miscari de rotatie ale avionului.

Subiectul 4 **20 puncte**

Completați coloana din stânga a tabelului următor cu A atunci când considerați adevărată afirmația din dreapta, sau cu F în caz contrar.

	Suprafețele principale de comandă sunt acționate din cabină printr-un sistem intern de cabluri şi tije
	Suprafețele principale de comandă sunt eleroane, profundor, direcție
	Suprafețele principale de comandă sunt amplasate pe aripă
	Pentru a evita bracarea excesivă a suprafețelor de comandă în zbor și pe sol, pe structură se fixează limitatoare de mișcare

Notă: Se acordă 10 puncte din oficiu.

BAREM DE CORECTARE ŞI NOTARE

Subiectul 1 **30 puncte**

Răspuns: 1-c; 2-a; 3-b.

Se acordă câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect.

Subiectul 2 **10 puncte**

Acţionarea manşei înainte/înapoi produce:
a) o rotație în jurul axei transversale

Subiectul 3 **30 puncte**

Se acordă câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect.

Subiectul 4 **20 puncte**

A	Suprafețele principale de comandă sunt acționate din cabină printr-un sistem intern de cabluri și tije
A	Suprafețele principale de comandă sunt eleroane, profundor, direcție
F	Suprafețele principale de comandă sunt amplasate pe aripă
A	Pentru a evita bracarea excesivă a suprafețelor de comandă în zbor și pe sol, pe structură se fixează limitatoare de mișcare

Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare răspuns corect.

Notă: Se acordă 10 puncte din oficiu.

MINIGHID DE UTILIZARE A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

pentru profesori

SCOPUL ACESTUI GHID

- ✓ Familiarizarea profesorilor cu principalele instrumente AI disponibile gratuit
- ✓ Identificarea modalităților concrete de utilizare în procesul didactic
- ✓ Formarea abilității de a redacta prompturi eficiente (instrucțiuni pentru AI)
- ✓ Promovarea unui comportament etic și critic față de conținuturile generate de AI

1. Instrumente pentru generare de text și conținut

ChatGPT	Chatbot conversațional dezvoltat de OpenAI. Generează explicații, rezumate, planuri de lecție, fișe de lucru și răspunsuri la întrebări tehnice. **Utilizare:** Elaborarea planurilor de lecție, generarea de exerciții, explicarea principiilor mecanice (forță, moment, tensiune), crearea de teste grilă.
Claude AI	Asistent AI dezvoltat de Anthropic, remarcat prin răspunsuri lungi și coerente, excelent pentru documente structurate și analize tehnice detaliate. **Utilizare:** Redactarea fișelor de documentare, elaborarea referatelor, analiza comparativă a materialelor și proceselor mecanice.
Gemini	Asistent AI Google, integrat cu Google Docs/Slides/Sheets. Ideal pentru profesorii care utilizează deja ecosistemul Google în activitatea didactică. **Utilizare:** Crearea prezentărilor pentru lecții, inserarea de explicații tehnice direct în Google Docs, generarea de scheme logice.
Microsoft Copilot	AI integrat în Microsoft 365 (Word, PowerPoint, Excel). Disponibil și gratuit prin Bing. Util pentru profesorii care lucrează cu suita Microsoft Office. **Utilizare:** Generarea automată de prezentări PowerPoint, completarea fișelor Word, rezumarea documentelor tehnice PDF.

2. Instrumente pentru imagini și vizualizare

DALL·E / Image Creator	Generator de imagini AI (Microsoft Image Creator este gratuit). Crează ilustrații tehnice, diagrame conceptuale și imagini pentru prezentări. **Utilizare:** Generarea de imagini ilustrative pentru piese mecanice, reprezentări ale proceselor industriale sau scheme conceptuale.
Canva AI	Platformă de design cu funcționalități AI. Permite generarea automată de prezentări, postere și materiale vizuale pe baza unui prompt text. **Utilizare:** Crearea de materiale didactice vizuale atractive, postere cu formule sau scheme pentru afișaj în atelierul școlar.

3. Instrumente pentru evaluare și feedback

Quizizz AI	Platformă de quiz-uri interactive cu generator AI de întrebări. Permite crearea rapidă a testelor pe baza unui subiect sau a unui text introdus. **Utilizare:** Generarea automată a testelor de evaluare formativă pe teme ca: organe de asamblare, mecanisme, rezistența materialelor.
Kahoot! + AI	Platformă gamificată de evaluare. Funcția AI sugerează întrebări pe baza temei introduse de profesor. **Utilizare:** Evaluare prin joc la recapitularea capitolelor de mecanică. Stimulează participarea activă a elevilor.
Eduaide.ai	Platformă educațională AI specializată pentru profesori. Generează rubrici de evaluare, planuri de lecție, diferențieri și feedback personalizat. **Utilizare:** Crearea rubricilor de evaluare pentru proiecte practice, generarea itemilor de evaluare pe niveluri de dificultate.

4. Instrumente pentru simulare și laborator virtual

PhET Simulations	Simulări interactive gratuite (Univ. Colorado). Deși nu este AI pur, se poate combina cu AI pentru a crea lecții îmbogățite cu simulări virtuale. **Utilizare:** Simularea forțelor, mișcării, echilibrului static — utile când nu există acces la laborator sau echipamente fizice.

5. Pregătirea lecțiilor

Inteligența artificială poate reduce semnificativ timpul de pregătire al profesorului. Câteva utilizări practice:

- Generarea planurilor de lecție structurate (competențe, conținuturi, activități, evaluare)
- Crearea fișelor de documentare tehnice pe teme specifice (ex: transmisii prin curele, angrenaje, rulmenți)
- Elaborarea prezentărilor PowerPoint sau Google Slides cu conținut tehnic
- Traducerea sau simplificarea textelor din manuale tehnice
- Căutarea și sintetizarea informațiilor actuale din industrie

➨ EXEMPLU PROMPT — Planificare lecție

Ești un profesor de mecanică la clasa a X-a, filiera tehnologică. Elaborează un plan de lecție pentru tema "Transmisii prin curele" cu durata de 50 de minute. Include: rezultate ale învățării vizate, conținut structurat pe etape, 3 activități pentru elevi și o evaluare formativă la final.

6. Diferențierea instruirii

AI poate ajuta profesorul să adapteze conținuturile pentru elevi cu niveluri diferite de pregătire:

- Reformularea explicațiilor pentru elevi cu dificultăți de înțelegere
- Generarea de sarcini suplimentare pentru elevii avansați
- Crearea de glosare tehnice bilingve (română–engleză tehnică)

➨ EXEMPLU PROMPT — Diferențiere

Am o clasă cu niveluri mixte de pregătire la Mecanică. Explică principiul de funcționare al unui rulment în trei variante: simplu (pentru elevi cu dificultăți), standard (nivel mediu) și aprofundat (pentru elevii avansați).

7. Crearea itemilor de evaluare

AI accelerează masiv procesul de creare a testelor și a itemilor de evaluare:

- Generare de itemi cu alegere multiplă (grilă) pentru orice temă din programa de Mecanică
- Crearea de probleme cu rezolvare pentru calcule mecanice (rezistența materialelor, cinematică)
- Elaborarea de subiecte pentru lucrări de laborator sau proiecte
- Generarea de rubrici de evaluare pentru competențe practice

➨ EXEMPLU PROMPT — Generare test grilă

Generează un test grilă cu 10 întrebări pentru clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Organe de asamblare demontabilă" (șuruburi, bolțuri, pene). Fiecare întrebare să aibă 4 variante de răspuns, cu un singur răspuns corect. Indică răspunsul corect la final.

➡ EXEMPLU PROMPT — Rubrică de evaluare

Creează o grilă de evaluare pentru un proiect în care elevii de clasa a X-a trebuie să realizeze un desen tehnic al unui ansamblu mecanic simplu. Rubrica să cuprindă 5 criterii cu 4 niveluri de performanță fiecare (insuficient, suficient, bine, foarte bine).

8. Feedback personalizat

AI poate genera feedback detaliat pe baza răspunsurilor elevilor, economisind timp profesorului:

- Introducerea răspunsurilor elevilor în AI pentru generarea de feedback constructiv
- Identificarea greșelilor tipice și a conceptelor neînțelese la nivelul clasei
- Generarea de indicații de remediere pentru fiecare tip de eroare identificată

9. Scrierea prompturilor

Un prompt este instrucțiunea pe care o dați AI-ului. Calitatea răspunsului depinde direct de calitatea promptului. Urmați aceste reguli pentru rezultate optime:

ELEMENT	CE INCLUDE	EXEMPLU
ROL	Spuneți AI-ului ce rol să joace	*"Ești un profesor care predă ....."*
CONTEXT	Furnizați informații despre clasă și nivel	*"...la clasa a X-a, module de specialitate mecanică"*
SARCINA	Descrieți clar ce doriți să genereze	*"...elaborează o fișă de lucru cu 5 exerciții..."*
FORMAT	Specificați structura/lungimea/stilul	*"...structurată pe două coloane, cu imagini sugestive..."*
RESTRICȚII	Adăugați limitări sau cerințe speciale	*"...fără calcule complexe, accesibilă pentru elevi cu dificultăți."*

10. Reguli pentru prompturi eficiente

1. Fii specific, nu vag — in loc de "Explică din mecanică", scrie "Explică transmisia prin lanț pentru un utilaj industrial"
2. Menționază cui te adresezi — ex: pentru elevi de clasa a X-a fără cunoștințe anterioare despre...
3. Cere un format anume — ex: sub formă de tabel, in 5 puncte, ca un dialog profesor-elev
4. Iterează — daca raspunsul nu este satisfacator, rafineaza cererea: Rescrie mai simplu sau Adaugă un exemplu din industria auto
5. Verificați întotdeauna — AI poate face greșeli tehnice; validați răspunsurile cu manualul sau surse tehnice credibile.

11. Prompturi gata de utilizat — Domeniul Mecanică

Adaptați aceste prompturi în funcție de nevoile dumneavoastră:

➡ EXEMPLU PROMPT — Fișă de documentare

Ești profesor și predai module din domeniul Mecanică. Creează o fișă de documentare pentru clasa a X-a pe tema "Lubrifianți și lubrifierea lagărelor". Fișa să conțină: definiție, tipuri de lubrifianți, criterii de alegere, mod de aplicare și 3 reguli de siguranță în atelier. Nivel accesibil, limbaj tehnic adaptat vârstei de 16 ani.

➡ EXEMPLU PROMPT — Recapitulare capitol

Creează un material de recapitulare pentru capitolul "Mecanisme cu roți dințate". Include: definiții cheie (max. 5), schema de funcționare descrisă în cuvinte, 3 aplicații din industrie și 5 întrebări de autoevaluare cu răspunsuri.

➡ EXEMPLU PROMPT — Problemă rezolvată

Rezolvă detaliat următoarea problemă de mecanică pentru clasa a X-a: O roată dințată cu 30 de dinți se angrenează cu o roată cu 90 de dinți. Dacă roata motoare face 600 rot/min, calculează: a) raportul de transmitere, b) turația roții conduse, c) dacă este reductor sau multiplicator. Prezintă rezolvarea pas cu pas cu formule explicate.

➡ EXEMPLU PROMPT — Scenariul de evaluare orală

Generează 10 întrebări de evaluare orală pentru un elev de clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Asamblări sudate". Întrebările să fie progresive: primele 4 de nivel reproductiv, următoarele 3 de nivel aplicativ și ultimele 3 de nivel analitic/creativ.

12. Utilizarea etică a AI

✓ CE SE RECOMANDĂ	✗ CE SE EVITĂ
✓ Verificarea informațiilor generate de AI	✗ Prezentarea conținutului AI ca fiind propriu
✓ Utilizarea AI ca punct de start, nu ca produs final	✗ Copierea integrală a lecțiilor generate de AI
✓ Educarea elevilor despre limitele AI	✗ Acceptarea greșelilor tehnice fără verificare
✓ Raportarea greșelilor observate în răspunsuri AI	✗ Folosirea AI pentru a înlocui gândirea didactică proprie

13. Integrarea AI în programa școlară de clasa a X-a

Tabelul de mai jos propune modalități concrete de integrare a instrumentelor AI în principalele unități de învățare din programa de Mecanică pentru clasa a X-a:

UNITATE DE ÎNVĂȚARE	INSTRUMENT AI RECOMANDAT	MOD DE UTILIZARE
Organe de asamblare	ChatGPT / Claude AI	Generare fise tehnice, tabele comparative surub-piulita-bolt
Transmisii mecanice	Gemini + Canva AI	Creare prezentari vizuale, diagrame transmisii curele/lant
Mecanisme plane	PhET + ChatGPT	Simulare + explicatii AI pentru came si manivela
Calcule	ChatGPT / Copilot	Rezolvare pas cu pas probleme, generare variante de calcul
Evaluare	Quizizz AI / Eduaide	Generare teste grila si rubrici de evaluare automatizate

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 108

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ – Operator la mașini cu comandă numerică

Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC din domeniul de pregătire Mecanică în pereche cu calificarea profesională de nivel 3 CNC: Operator la mașini cu comandă numerică

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BINIUC CARMEN	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iaşi
COSMA FLORIN CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Domșa”, Alba-Iulia
NICOLA LELIOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță”, Călărași
PARASCHIV REMUS	Ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani
PĂTULEANU LILIANA	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară, Suceava
PRELUCA CARMELUȘCA RICA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza", Slobozia
RĂDUȚI CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova
FELEGEAN ELENA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic „Transilvania”, Brașov
HÎNCU DOINA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MANEA ROMICĂ	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MAXIM IOANA MARINELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic ”Anghel Saligny”, Baia Mare
POPESCU ANCA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „General de Marină Nicolae Dumitrescu Maican”, Galați
ȚIȚEIU RAMONA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic de Transporturi, Brașov
MATEI MARILENA	ing., profesor, grad I, COLEGIUL ENERGETIC, RM. VÂLCEA
SALAI MARIA	ing., profesor grad I, COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
BOGDAN DOINA MARILENA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC” GRIGORE MOSIL”, BISTRIȚA
ROȘU DANIELA GIORGIANA	ing., profesor COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
MARCU MONA MARIANA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC „PANAIT ISTRATI”, BRĂILA
SIMION PETRONELA GABRIELA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ȘI DE CONSTRUCȚII, IAȘI
IFTODE LĂCRĂMIOARA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ȘI DE CONSTRUCȚII, IAȘI
RADU ALINA SIMONA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC ” CPT. NICOLAE PLEȘOIANU”, RM. VÂLCEA

Coordonare CNDPIT:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Camelia Carmen GHEȚU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Mecanică- Operator la mașini cu comandă numerică se adresează elevilor care se pregătesc pentru dobândirea calificării profesionale Operator la mașini cu comandă numerică. Curriculum-ul cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.
Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Mecanică.
Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.
Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificările profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Mecanică:*

I. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. **Tehnician mecatronist**
2. **Tehnician proiectant CAD**
3. **Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații**
4. **Tehnician prelucrări mecanice**
5. **Tehnician transporturi**
6. **Tehnician prelucrări pe mașini cu comandă numerică**
7. **Tehnician construcții navale**
8. **Tehnician prelucrări la cald**

II. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. **Operator la mașini cu comandă numerică**

În clasa a X-a, programa școlară include trei module:

- **Desen tehnic aplicat** – asigură dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini necesare pentru a reprezenta și interpreta corect structura și funcționarea unui sistem mecanic, citirea și interpretarea desenelor organelor de maşini, identificarea elementelor componente ale unui mecanism,
- **Măsurări tehnice** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile şi utilizarea instrumentelor și aparatelor de măsură utilizate în domeniul mecanic
- **Transmisii mecanice și mecanisme** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind modul în care mișcarea și forța sunt transmise și transformate în sistemele mecanice.
- **Tehnologia așchierii pe mașini unelte convenționale –** contribuie la dobândirea cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind procesul de așchiere ca bază a proceselor viitoare de automatizare**.** Elevul învață cum se obține o piesă prin prelucrare mecanică, cum se aleg sculele, cum se fixează semifabricatul, cum se urmăresc parametrii de lucru și cum se controlează rezultatul obținut.

Împreună, aceste patru module asigură baza teoretică și practică necesară pentru formarea profesională în domeniul de pregătire profesională Mecanică și pentru integrarea ulterioară pe piața muncii.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului naţional al calificărilor (CNC) corespunzătoare profilului TEHNIC, domeniul de pregătire profesională Mecanică:

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 5. Realizarea desenului tehnic pentru organe de maşini	**MODUL I. Desen tehnic aplicat**
URÎ 8. Realizarea desenelor de ansamblu	
URÎ 4. Măsurarea mărimilor tehnice specifice proceselor industriale	**MODUL II. Măsurări tehnice**
URÎ 11. Montarea sistemelor mecanice pentru transmiterea și transformarea mișcării	**MODUL III. Transmisii mecanice și mecanisme**
URI 7. Fabricarea reperelor pe mașini unelte convenționale	**MODULUL IV. Tehnologia așchierii pe mașini unelte convenționale**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC în pereche cu calificarea profesională de nivel 3 CNC: Operator la mașini cu comandă numerică

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I.	**Desen tehnic aplicat**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**52**
		Instruire practică	**0**
Modul II.	**Măsurări tehnice**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul III.	**Transmisii mecanice şi mecanisme**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**26**
Modul IV.	**Tehnologia aşchierii pe mașini unelte convenționale**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**52**

Total ore/an = 10 ore/săptămână x 26 săptămâni/an = 260 ore/an

Stagii de pregatire practica - Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ)
Modul IV. * _ _ _

MODUL I. DESEN TEHNIC APLICAT

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Desen tehnic aplicat”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate prin laborator.
Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator

Modulul **„Desen tehnic aplicat”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică,* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 5 – REALIZAREA DESENULUI TEHNIC PENTRU ORGANE DE MAȘINI URÎ 8 – REALIZAREA DESENELOR DE ANSAMBLU			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
5.1.5.	**5.2.8.** **5.2.9.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.** **5.3.6.** **5.3.7.** **5.3.8.**	**1. Reprezentarea şi cotarea organelor de asamblare şi a asamblărilor folosite în construcția de maşini** 1.1. Reprezentarea asamblărilor nituite: 1.1.1. Reprezentarea şi cotarea principalelor tipuri de nituri; 1.1.2. Reprezentarea asamblărilor nituite. 1.2.Reprezentarea asamblărilor sudate: 1.2.1. Reprezentarea îmbinărilor sudate; 1.2.2. Metoda de reprezentare simplificată a îmbinărilor sudate; 1.2.3. Reguli de întocmire a desenelor pentru piesele sudate. 1.3. Reprezentarea asamblărilor filetate: 1.3.1. Reprezentarea, notarea şi cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate; 1.3.2. Reprezentarea obişnuită a asamblărilor cu piese filetate; 1.3.3. Reprezentarea simplificată şi prin simboluri a asamblărilor prin şuruburi. 1.4. Reprezentarea asamblărilor prin pene: 1.4.1. Reprezentarea şi cotarea penelor longitudinale;

			1.4.2. Reprezentarea asamblărilor cu pene longitudinale; 1.4.3. Reprezentarea şi cotarea penelor transversale; 1.4.4. Reprezentarea asamblărilor cu pene transversale. 1.5. Reprezentarea asamblărilor cu elemente elastice: 1.5.1. Reprezentarea arcurilor; 1.5.2. Desenul de execuţie al arcurilor elicoidale; 1.5.3. Reprezentarea asamblărilor cu arcuri elicoidale.
5.1.2.	**5.2.14. 5.2.15. 5.2.16. 5.2.17. 5.2.18. 5.2.19. 5.2.20.**		**2. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice** 2.1.Reprezentarea şi cotarea arborilor şi axelor: 2.1.1. Reprezentarea şi cotarea arborilor; 2.1.2. Reprezentarea şi cotarea axelor(osiilor); 2.2. Reprezentarea asamblărilor prin caneluri (arbori şi butuci canelaţi): 2.2.1. Reguli de reprezentare şi cotare a arborilor şi butucilor canelaţi; 2.2.2. Reprezentarea asamblărilor de arbori şi butuci canelaţi. 2.3. Reprezentarea lagărelor: 2.3.1. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu alunecare; 2.3.2. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu rostogolire; 2.3.3. Elemente şi dispozitive de ungere; 2.3.4. Elementeşi dispozitive de etanşare. 2.4. Reprezentarea roţilor dinţate şi roţilor pentru curea, cablu şi lanţ: 2.4.1. Elemente fundamentale ale roţilor dinţate; 2.4.2. Reguli generale de reprezentare a roţilor dinţate; 2.4.3. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate cilindrice; 2.4.4. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate conice; 2.4.5. Reprezentarea roţii melcate şi a şurubului melc; 2.4.6. Reprezentarea roţilor de transmisie cu elemente flexibile. 2.5. Reprezentarea angrenajelor: 2.5.1. Reprezentarea angrenajelor cilindrice; 2.5.2. Reprezentarea angrenajelor conice şi melcate; 2.5.3. Reprezentarea convenţională a angrenajelor. 2.6. Reprezentarea transmisiilor prin elemente flexibile: 2.6.1. Transmisie prin curele plate; 2.6.2. Transmisie prin curele trapezoidale; 2.6.3. Transmisie prin cablu; 2.6.4. Transmisie prin lanţ cu eclise.

8.1.1.	**8.2.1.** **8.2.2.**	**8.3.1.** **8.3.2.**	**3.Reguli de reprezentare pentru desenele de ansamblu**
8.1.2.	**8.2.3.**	**8.3.3.**	**4. Poziționarea pieselor componenente**
8.1.3.	**8.2.4.** **8.2.5.** **8.2.6.** **8.2.7.** **8.2.8.** **8.2.9.**	**8.3.4.** **8.3.5.** **8.3.6.** **8.3.7.** **8.3.8.**	**5. Cotarea desenelor de ansamblu** 5.1. Cotarea dimensiunilor de gabarit; 5.2. Cotarea dimensiunilor de legătură; 5.3. Cotarea dimensiunilor nominale și câmpurile de toleranță; 5.4. Cotarea dimensiunilor realizate la montare; 5.5. Cotarea dimensiunilor pozițiilor extreme.
8.1.4.	**8.2.10.** **8.2.11.** **8.2.12.**		**6. Tabelul de componență, indicatorul redus și inscripționarea desenelor de ansamblu** 6.1.Tabelul de componență; 6.2. Indicatorul redus; 6.3. Inscripționarea desenelor de ansamblu.
8.1.5.	**8.2.13.** **8.2.14.** **8.2.15.** **8.2.16.** **8.2.17.** **8.2.18.** **8.2.20.** **8.2.21.**		**7. Intocmirea desenului de ansamblu după model(releveu)** 7.1. Identificarea unui ansamblu model; 7.2. Stabilirea poziției de reprezentare a unui ansamblu model; 7.3. Întocmirea schițelor pieselor componente; 7.4. Întocmirea schiței de ansamblu; 7.5. Întocmirea desenului de ansamblu la scară; 7.6. Întocmirea desenelor la scară pentru toate piesele componente; 7.7. Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente; 7.8. Extragerea de piese dintr-un desen de ansamblu.
8.1.2.	**8.2.19.**		**8. Notarea pe desen a materialelor pentru executarea pieselor componente dinr-un ansamblu**
8.1.7.	**8.2.22.** **8.2.23.** **8.2.24.** **8.2.25.**		**9. Citirea și interpretarea desenelor tehnice** 9.1. Citirea desenelor de execuție; 9.2. Citirea desenelor de ansamblu și de montaj.
8.1.8.	**8.2.26.** **8.2.27.** **8.2.28.**		**10. Desene speciale** 10.1. Desene de construcții metalice: 10.1.1. Reprezentarea și notarea pe desen a profilelor laminate; 10.1.2. Executarea desenelor de construcții metalice. 10.2. Desene de operații: 10.2.1. Desenul de semifabricat; 10.2.2. Desenul de operații pentru prelucrări mecanice. 10.3. Scheme cinematice: 10.3.1. Întocmirea schemelor cinematice; 10.3.2. Citirea schemelor cinematice. 10.4 Desene de instalații industriale: 10.4.1. Reprezentarea instalațiilor pentru fluide; 10.4.2. Reprezentarea instalațiilor electrice de utilizare;

			10.4.3. Reprezentarea instalațiilor termoenergetice; 10.4.4. Reprezentarea instalațiilor de automatizare.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**
  - instrumente şi materiale specifice reprezentării organelor de maşini: planşetă, riglă gradată, echere, compas, şabloane, creioane, gumă de şters, hârtie de desen format A3/A4;
  - seturi de corpuri geometrice, piese, machete;
  - videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, instrumente digitale;
  - organe de maşini şi diferite asamblări ale acestora;
  - fişe de documentare, planşe didactice, reviste de specialitate;
  - documentații tehnice și desene de ansamblu utilizate în producție;
  - manuale, desene de ansamblu, desene speciale, desene de execuție, fișe de lucru.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Modulul „**Desen tehnic aplicat**” asigură coerența în cadrul curriculumului de specialitate, având la baza cunoștințele, abilitățile și atitudinile dobândite la:

- ✓ Bazele desenului tehnic;
- ✓ Organe de mașini;
- ✓ Asamblări mecanice;

Conținuturile modulului trebuie adaptate pentru nivelul și nevoile fiecărui elev și vor fi parcurse integral. Se recomandă abordarea progresivă a conținuturilor, de la elemente simple la ansambluri mecanice complexe, urmărindu-se:

- înțelegerea rolului desenului de ansamblu în documentația tehnică;
- identificarea pieselor componente și a relațiilor funcționale dintre acestea;
- corelarea desenului de ansamblu cu desenele de execuție ale pieselor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, cu respectarea normelor în vigoare, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar, plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui copil, acceptând că fiecare copil este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mic progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

Pregătirea în cabinete/laboratoare din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în SPP, iar activităţile de învăţare – predare utilizate de cadrele didactice vor avea un caracter activ, interactiv, cu pondere sporită pe activităţile de învăţare şi nu pe cele de predare, pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.

Utilizarea tehnologiilor digitale pot îmbunătăți și perfecționa strategiile de predare și de învățare în diverse moduri. Proiectarea, planificarea și implementarea utilizării tehnologiilor digitale în diferite etape ale procesului de învățare completează competența de a preda a cadrului didactic contemporan.

Resursele educaționale digitale determină profesorul să facă apel la cadrul pedagogic pentru a proiecta și a desfășura secvențe de învățare semnificative, propunând elevilor parcursuri personalizate, mulate pe cunoștințele, capacitățile, experiența și interesele lor.
Lecțiile în variantă digitală, mai ales când au integrate elemente interactive, oferă un plus de atractivitate elevului, putând crește motivarea și implicarea acestuia în activitățile școlare.

Metode și forme de organizare
În activitatea didactică se vor utiliza metode și strategii adecvate nivelului de pregătire al elevilor, precum:
- ✓ expunerea și explicația;
- ✓ demonstrația cu ajutorul desenelor și modelelor reale;
- ✓ conversația euristică;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ învățarea prin problematizare;
- ✓ lucrul individual și pe grupe;
- ✓ învățarea prin gamificare;

Mijloace de învățământ
Pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ se recomandă utilizarea:
- ✓ planșelor și atlaselor de desen tehnic;
- ✓ modelelor și subansamblurilor mecanice;
- ✓ fișelor de lucru și fișelor de evaluare;
- ✓ materialelor multimedia și a mijloacelor TIC;
- ✓ resurse educaționale deschise;

Activități de învățare
Activitățile propuse vor urmări:
- ✓ citirea și interpretarea desenelor de ansamblu;
- ✓ identificarea pieselor componente și a rolului funcțional al acestora;
- ✓ interpretarea secțiunilor, cotelor și notelor tehnice;
- ✓ realizarea schițelor pieselor pe baza desenului de ansamblu si a desenelor speciale
- ✓ completarea tabelelor de componență.

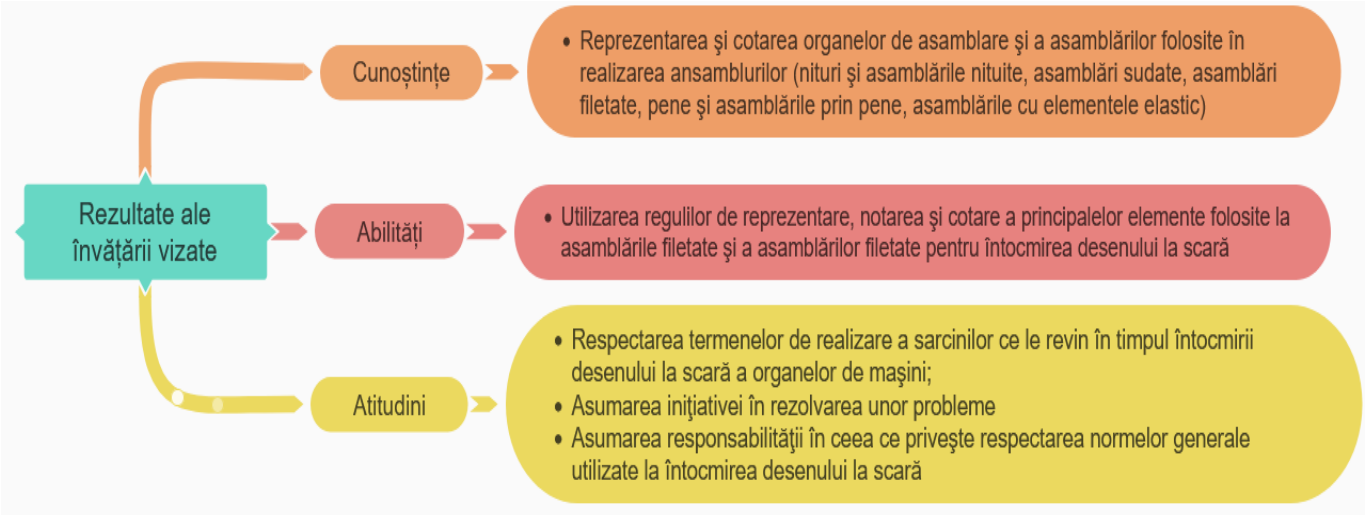
Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a desenului tehnic. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activități de învățare:
- ✓ învățarea bazată pe probleme;
- ✓ învățarea bazată pe proiecte;
- ✓ învățarea colaborativă;
- ✓ învățarea practică;
- ✓ descoperire ghidată;
- ✓ predarea între colegi;
- ✓ învățare reflexivă;
- ✓ activități de lucru în grup/ în echipă.

EXEMPLU DE INTEGRARE ÎN LECȚIE A UNEI RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

Platforma **LIVRESQ** dă posibilitatea creării, editării, publicării și/sau utilizării de lecții interactive. Platforma poate fi accesată cu linkul : https://livresq.com
Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la crearea unui mediu de învățare interactiv și atractiv. Prin utilizarea suportului multimedia, conținuturile pot fi prezentate într-o formă vizuală și dinamică, facilitând înțelegerea noțiunilor și stimulând interesul elevilor pentru activitățile de învățare. În acest mod, procesul de predare–învățare devine mai eficient, adaptat stilurilor variate de învățare și cerințelor educației digitale actuale.

Tema: ***Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate***

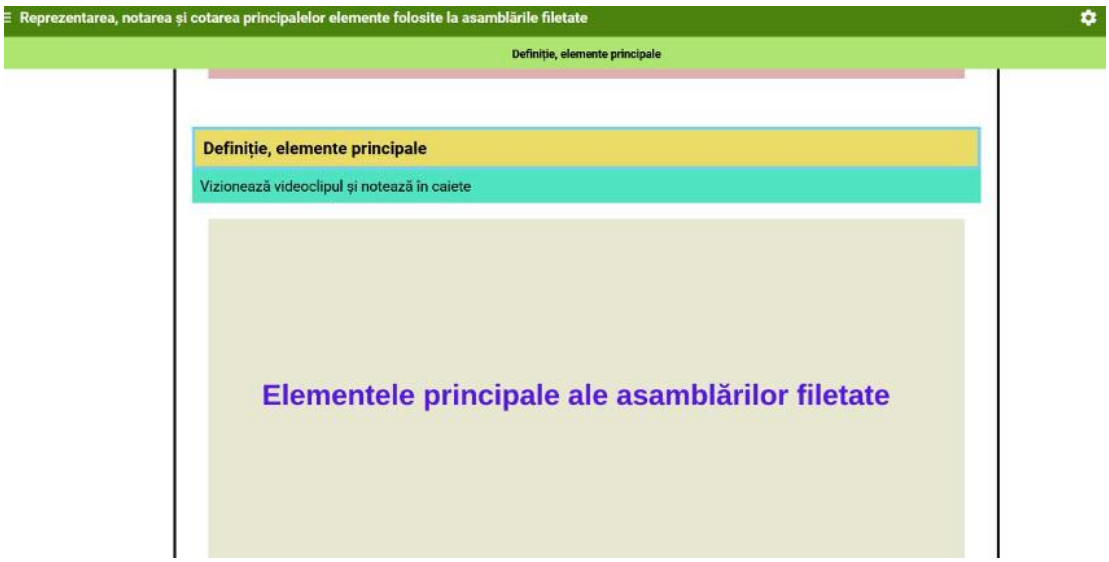
Rezultate ale învățării vizate

Denumire RED: Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate

Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** cu tema ***„Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”*** se poate realizează prin metoda **predării interactive cu suport multimedia**, având ca scop facilitarea înțelegerii conceptelor tehnice prin prezentare vizuală, exemple aplicative și activități interactive
Utilizarea resursei digitale **”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”** permite elevilor să observe clar modul de reprezentare grafică a elementelor filetate, regulile de notare și principiile de cotare conform standardelor tehnice, într-un mod dinamic și accesibil. Prin combinația dintre explicația profesorului, suportul vizual multimedia și implicarea activă a elevilor în explorarea conținutului, procesul de învățare devine mai atractiv, stimulează gândirea tehnică și contribuie la consolidarea competențelor de interpretare și realizare a desenelor tehnice specifice asamblărilor filetate.

Elevii accesează resursa RED ”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate” utilizând linkul din platforma ***LIVRESQ*****:** https://library.livresq.com/details/69a1792423666e00091e2b21 .

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE INTERACTIVĂ

O metodă interactivă care poate fi integrată în activitățile de învățare-predare-evaluare este numită „***Puzzle***”.
Puzzle este un joc – exercițiu ce constă în reconstituirea unor imagini, din forme, figuri/piese etc. Prin folosirea acestei metode se urmărește exersarea capacității de a reconstitui/ asambla o imagine/figură/piesă și stabilirea unei relații pozitive de comunicare între emițător și receptor.
Este o metodă-exercițiu care necesită munca în grup. Verbul definitoriu al metodei este a reconstitui. Imaginea reconstituită conține noțiuni cunoscute de elevi, studiate anterior. Devine interesant exercițiul, stimulând curiozitatea elevilor, atunci când imaginea reconstituită conține și detalii noi pentru ei. Imaginea este fragmentată/explodată în diferite forme care de altfel constituie piesele ”jocului Puzzle”.
Este metodă didactică interactivă, potrivită pentru învățământul liceal tehnologic.
Pentru abordarea temei **„Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente”**, propunem utilizarea acestei metode, care facilitează învățarea prin cooperare, responsabilizarea fiecărui elev în studierea unei componente a ansamblului și integrarea ulterioară a informațiilor într-o viziune tehnică unitară asupra întregului sistem.

Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)

Metoda: „Desenul de ansamblu – puzzle”

1. Scopul metodei

Dezvoltarea capacității elevilor de a:

- interpreta un desen de ansamblu;
- identifica piesele componente și rolul acestora;
- corela desenul tehnic cu ansamblul real;
- lucra colaborativ și comunica tehnic.

2. Descrierea metodei (caracter interactiv)

Etapa 1 – Activarea interesului

Profesorul prezintă o imagine proiectată fără explicații inițiale, și lansează provocarea:

- *„Din ce piese componente este alcătuit acest ansamblu și cum funcționează?”*

Etapa 2 – Lucrul pe grupe (Puzzle)

Clasa este împărțită în grupe de 3–4 elevi.

Fiecare grup primește o fișă de lucru cu *ANSAMBLU ARBORE -ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ (REPREZENTARE EXPLODATĂ).*

Sarcini pentru elevi:

- identifică piesele componente;
- realizează desenul de ansamblu(schiță) al ansamblului roată dințată cilindrică – arbore;
- notează denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

Etapa 3 – Reprezentarea ansamblului

Elevii colaborează între ei pentru:

- a realiza **desenul complet de ansamblu**;
- a completa **tabelul de componență**;
- a stabili funcționarea generală a ansamblului.

Această etapă stimulează comunicarea și gândirea logică.

Etapa 4 – Mini-provocare

Fiecare grup primește o cerință rapidă:

- Identificați piesa cea mai solicitată mecanic.
- Indicați o piesă standardizată.
- Ce piesă ar necesita desen de execuție detaliat?
- Identificați asamblările din cadrul ansamblului
- Propuneți o altă soluție constructivă pentru asamblarea roții dințate cu arborele.
- Explicați rolul piesei numărul 3 în funcționarea ansamblului.
- Ce material considerați că este cel mai potrivit pentru pana paralelă și de ce?

Răspunsurile sunt discutate frontal.

3. Rolul profesorului

- moderator și facilitator al activității;
- oferă sprijin tehnic și corectează terminologia;
- stimulează participarea tuturor elevilor.

4. Resurse utilizate

- desen de ansamblu (explodat);
- fișe de lucru;
- videoproiector/tablă interactivă;
- instrumente de desen tehnic.

5. Evaluare

Evaluarea se realizează prin:

- observarea activității în grup;
- verificarea fișelor de lucru;
- feedback oral imediat;
- autoevaluare scurtă („Ce am înțeles azi?”).

6. Avantaje ale metodei

- implicare activă a elevilor;
- învățare prin colaborare;
- dezvoltarea gândirii tehnice.

Pentru a reactualiza cunoștințele necesare (regulile de reprezentare a desenului de ansamblu, respectiv regulile de poziționare a componentelor), realizării sarcinii de lucru, se pot utiliza instrumente digitale interactive realizate pe platformele educaționale Wordwall și LearningApps, facilitând astfel o înțelegere mai profundă a noțiunilor ce urmează a fi aplicate în activitatea de învățare.

Descrierea platformelor educaționale și exemplificare

Wordwall este o platformă online populară utilizată de profesori pentru a crea rapid resurse didactice interactive și imprimabile, precum chestionare, jocuri de potrivire, labirinturi sau cuvinte încrucișate. Acesta permite personalizarea conținutului, facilitând învățarea prin joc pe computere, tablete sau table interactive, fiind totodată o resursă valoroasă pentru lecții captivante.

Platforma educațională oferă o varietate de șabloane, incluzând jocuri de cuvinte, chestionare, urmăriri în labirint și multe altele. Activitățile create pot fi jucate online pe diverse dispozitive (tablete, telefoane, calculatoare) sau pot fi descărcate și imprimate sub formă de fișiere PDF.

Utilizatorii pot alege un șablon, introduce conținutul dorit, iar apoi pot partaja resursa creată. Wordwall poate fi utilizat pentru a crea materiale educaționale atractive, fiind potrivit pentru diverse grupe de vârstă.

Acest instrument este util pentru profesori în crearea de materiale didactice, făcând învățarea mai plăcută și eficientă.

Platforma se găsește la adresa https://wordwall.net/ro .

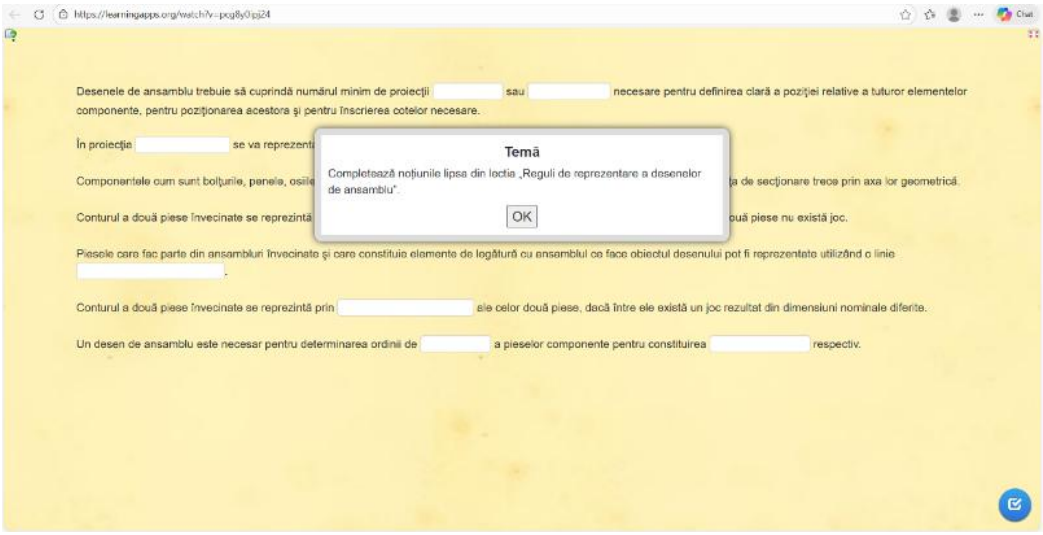
Accesând linkul https://wordwall.net/ro/resource/107464452, elevii au posibilitatea de a răspunde la provocările propuse verificându-și și consolidându-și cunoștințele într-un mod interactiv. Dacă nu reușesc să răspundă corect, ei au posibilitatea de a se corecta reluând activitatea.

LearningApps este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de module interactive și jocuri educative menite să sprijine procesele de învățare, predare. cât și consolidarea cunoștințelor la discipline tehnice. Este foarte atractivă pentru elevi întrucât aceștia pot executa sarcinile atât singuri, cât și în competiție cu alți colegi. La final pot vedea rezultatul.

Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org. Pe platformă se creează un cont, iar în contul creat putem realiza atâtea resurse câte dorim, întrucât este o platformă gratuită.

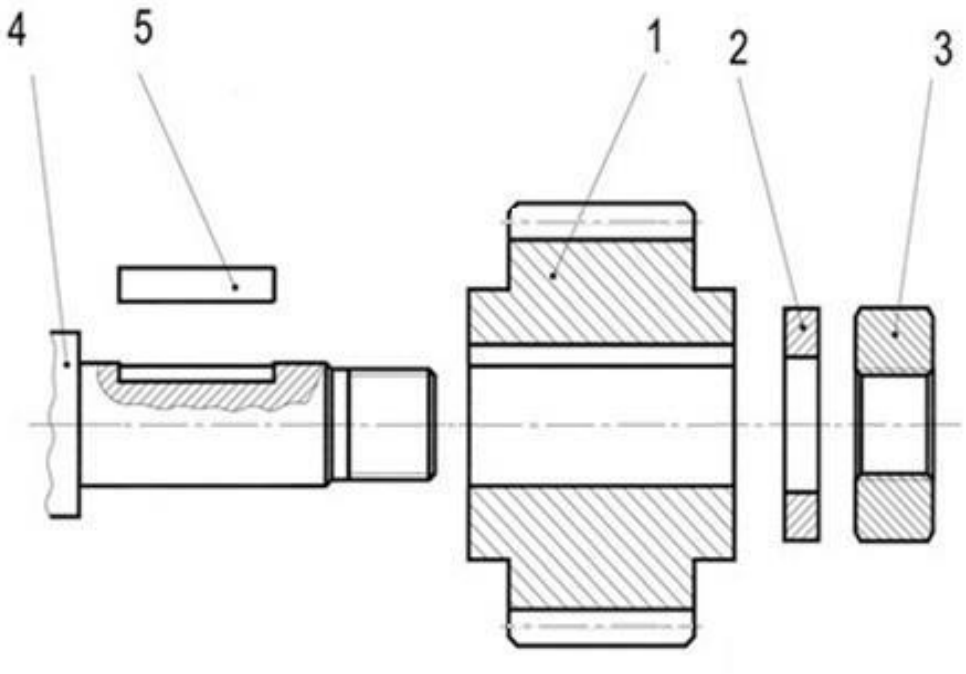
Accesând link-ului https://learningapps.org/view47043989, elevii vor completa spațiile libere din textul dat. După completarea celor 9 spații libere cu informația corectă, elevii primesc mesajul „Felicitări, regulile de reprezentare au fost rezolvate corect!”. Dacă nu se completează informațiile corect, elevii au posibilitatea de a corecta răspunsurile până ajung la mesaj.

FIȘĂ DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(REPREZENTARE EXPLODATĂ)

Enunțul probei practice:
Pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) format din piesele date în reprezentare explodată. Poziționați piesele componente și notați denumirea lor în tabelul de componență.

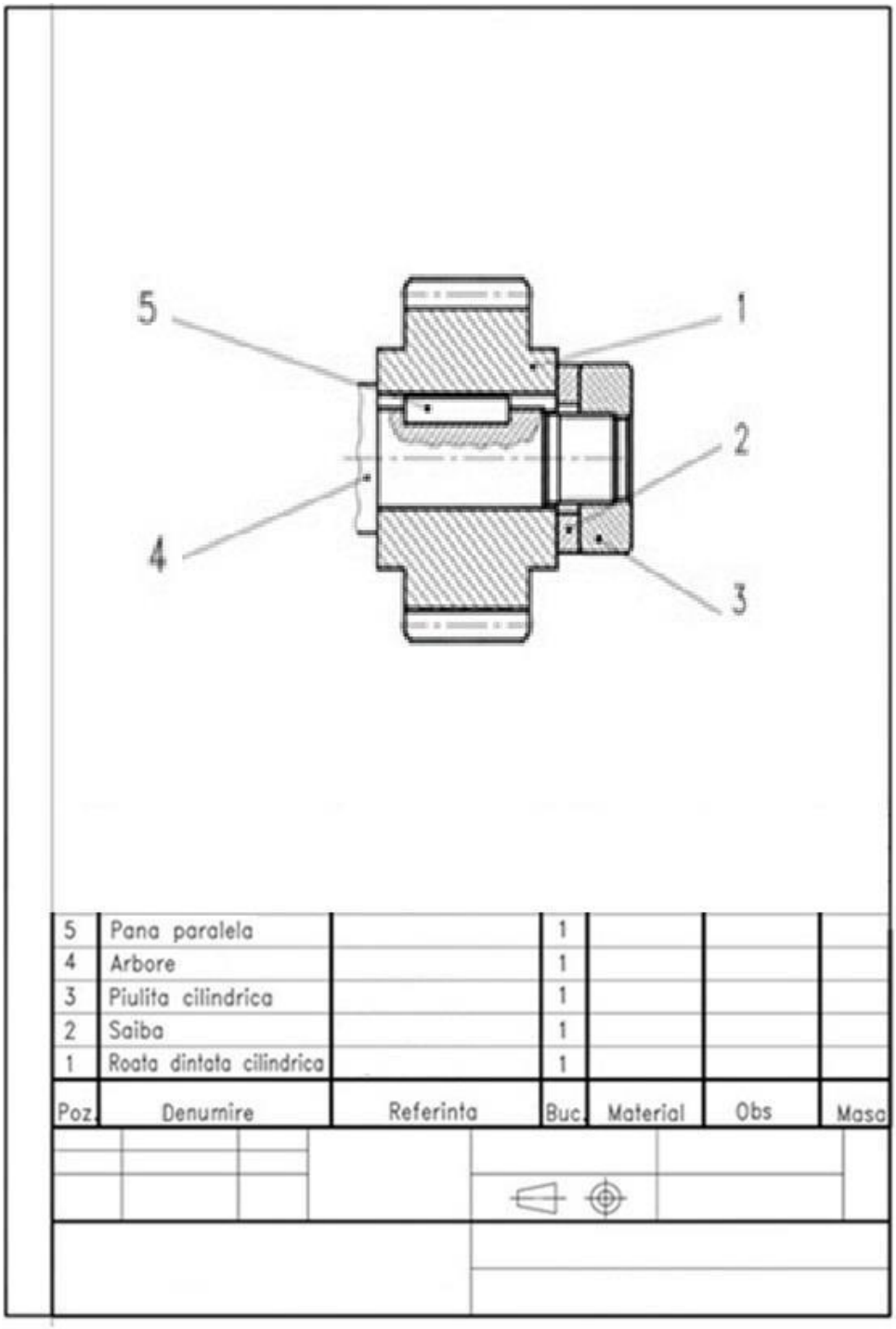

Sarcini pentru elevi:
- identificați piesele componente;
- pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) al ansamblului arbore – roată dințată cilindrică;
- notați denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

REZOLVAREA FIȘEI DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(DESEN DE ANSAMBLU)

- Identificarea și denumirea pieselor componente din fișa de lucru:
  1. Roată dințată cilindrică; 2. Șaibă; 3. Piuliță cilindrică; 4. Arbore; 5. Pană paralelă.
- Reprezentarea desenului de ansamblu pentru ansamblul arbore - roată dințată.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea rezultatelor învățării urmărește formarea și dezvoltarea competențelor elevilor de a interpreta, realiza și evalua desene de ansamblu, respectând standardele și normele de desen tehnic. Aceasta se realizează printr-o abordare integrată, care combină evaluarea formativă și evaluarea sumativă, cu accent pe metode tradiționale și moderne, adaptate nevoilor elevilor și domeniului tehnologic.

1. Evaluare formativă (pe parcursul activităților de învățare)

- Observarea sistematică a activității elevilor în realizarea desenelor de ansamblu;
- Analiza etapelor de lucru (întocmirea schiței, alegerea vederilor, cotare, haşurare, numerotare repere);
- Fișe de lucru și exerciții aplicative care vizează punctual anumite rezultate ale învățării;
- Corectarea progresivă a erorilor și oferirea de feedback individual orientat spre îmbunătățire;
- Monitorizarea portofoliilor de lucrări fizice și digitale.

2. Evaluare sumativă (la finalul unităților/modulului)

- Lucrări practice individuale (planșe de desen de ansamblu realizate manual);
- Probe scrise pentru verificarea cunoștințelor teoretice (standardizare, convenții grafice, cotare, secțiuni);
- Proiecte aplicative care combină desenul de ansamblu cu lista de componente și, eventual, cu extragerea unui desen de execuție;
- Evaluarea portofoliului final, care poate include și versiuni digitale ale lucrărilor.

3. Metode moderne de evaluare

Pentru integrarea competențelor digitale și a instrumentelor moderne, se recomandă:

- **Platforme de evaluare și colaborare digitală**: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle, Kahoot!, Quizizz, Socrative, Edmodo;
- **Portofolii digitale și proiecte multimedia**, care pot include imagini, fișiere CAD, documentație video;
- **Teste interactive online**, autoevaluări și evaluări între colegi asistate de platforme digitale;
- **Feedback în timp real** prin instrumente colaborative, cum ar fi Jamboard, Padlet, Wordwall.

4. Criterii de evaluare

- Evaluarea se va realiza pe baza unor criterii clare și transparente, incluzând:
- Corectitudinea și acuratețea reprezentării grafice;
- Respectarea convențiilor și standardelor de desen tehnic;
- Corectitudinea cotării și a notării reperelor;
- Claritatea, lizibilitatea și organizarea desenului;
- Capacitatea de corelare a componentelor unui ansamblu;
- Capacitatea de utilizare a instrumentelor digitale pentru realizarea desenelor;
- Gradul de implicare în autoevaluare și evaluarea colegilor.

5. Recomandări suplimentare

- Utilizarea grilelor și baremelor de evaluare, comunicate elevilor anterior desfășurării probelor;
- Încurajarea elevilor să dezvolte portofolii care să reflecte progresul și diversitatea competențelor dobândite;
- Valorificarea feedback-ului constructiv și a reflecției critice asupra propriei activități;
- Combinarea metodelor tradiționale cu cele digitale pentru a dezvolta atât competențele tehnice, cât și competențele digitale și colaborative.

Evaluarea prin probă practică este o metodă de evaluare prin care se verifică în mod direct capacitatea elevului de a aplica în practică rezultatele învățării dobândite.
Proba practică de desen tehnic este o evaluare care testează abilitățile practice ale elevilor de a crea reprezentări grafice tehnice precise și conforme cu normele de desen tehnic.
În cadrul acestei probe, elevii sunt solicitați să:

- reprezinte grafic o piesă, mecanism sau ansamblu;
- folosească tehnici de desen tehnic standardizate (linii, proiecții, secțiuni, etc.);
- aplice normele de cotare și notare a dimensiunilor;
- demonstreze înțelegerea formelor și relațiilor spațiale;
- prezinte un desen clar, precis și ușor de înțeles.

Scopul probei practice este de a evalua:

- abilitățile de reprezentare grafică tehnică;
- cunoașterea normelor și standardelor de desen tehnic;
- capacitatea de a interpreta și reprezenta informații tehnice;
- atenția la detalii și precizie.

Proba poate fi realizată pe hârtie, cu instrumente tradiționale (creion, riglă, etc.) sau cu ajutorul aplicațiilor digitale/software de desen tehnic.

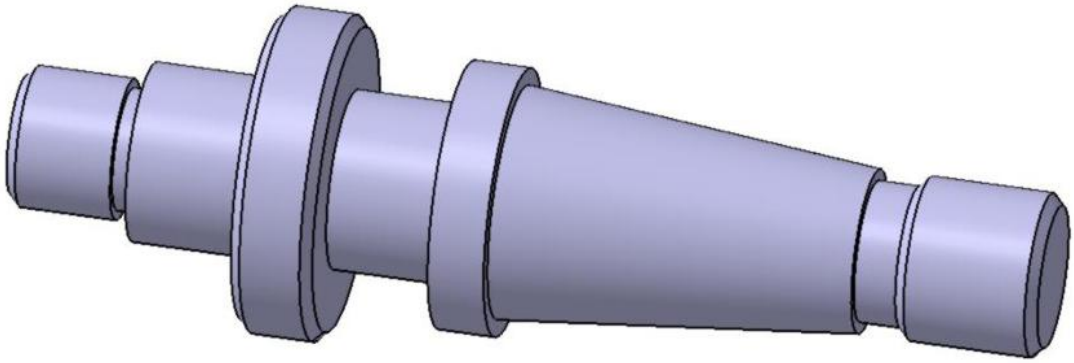
Exemplu 1

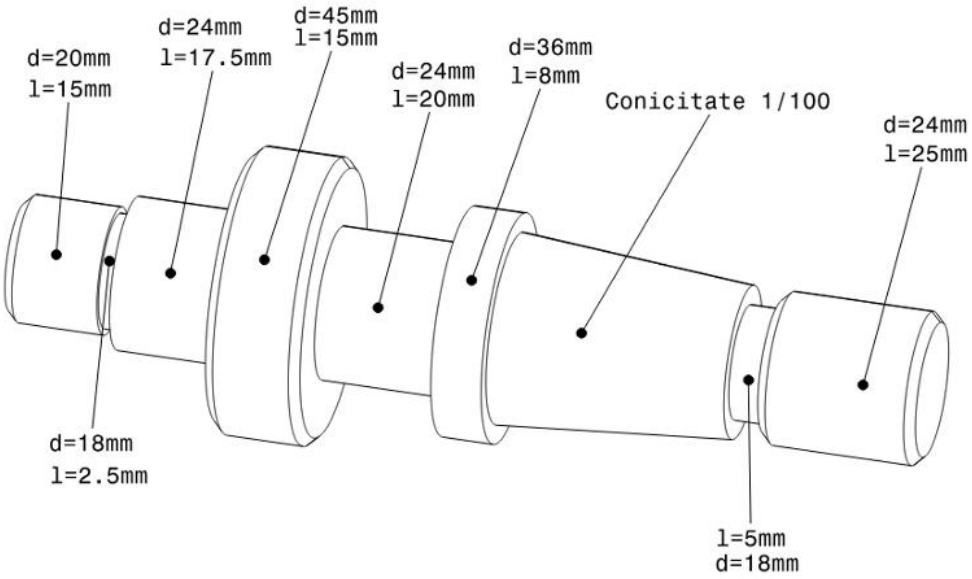
PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Reprezentarea și cotarea arborilor

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
5.1.6. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice (arbori şi axe, arbori şi butuci canelaţi, lagăre, roţi dinţate şi roţi pentru curea, cablu şi lanţ, angrenaje, elemente flexibile)	**5.2.14.** Utilizarea regulilor de reprezentare și cotare a arborilor și axelor pentru întocmirea desenului la scară **5.2.8**. Utilizarea vocabularului comun și a celui de specialitate în limba română și în limba maternă	**5.3.2**. Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenului la scară **5.3.6**. Respectarea termenelor de realizare a sarcinilor ce le revin în timpul întocmirii desenului la scară a organelor de maşini **5.3.8**. Asumarea responsabilităţii în ceea ce priveşte respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenului la scară a organelor de maşini

Enunțul probei practice:
Să se reprezinte la scara 1:1 și să se coteze arborele din imaginea de mai jos, ținând cont de dimensiunile precizate. Toate teșiturile sunt de $2x45^0$.
Se va utiliza formatul A4 pus la dispoziție (care cuprinde elementele grafice standardizate: chenar și indicator).

Sarcini de lucru

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului;
- identificarea formelor geometrice simple care compun reperul;
- utilizarea regulilor de reprezentare a arborilor;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale;
- reprezentarea la scară a arborelui;
- cotarea arborelui conform metodelor de cotare;
- completarea indicatorului desenului tehnic cu datele necesare, conform normelor generale;
- curatețea desenului realizat;
- prezentarea modului de lucru și a desenului realizat.

Timp de lucru: 50 minute

GRILĂ DE EVALUARE

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	Organizarea ergonomică a locului de muncă	**8 p**
	Selectarea materialelor și a instrumentelor de lucru	**9 p**
	Analizarea formei și dimensiunilor arborelui în vederea reprezentării la scară	**18 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Reprezentarea la scară a arborelui	**15 p**
	Respectarea normelor și regulilor de reprezentare a arborelui (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Respectarea normelor și regulilor de cotare (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Completarea indicatorului desenului cu datele necesare	**5 p**
	Folosirea corespunzătoare a instrumentelor de desen tehnic în vederea întocmirii desenului la scară a arborelui	**5 p**
	Acuratețea execuției grafice	**5 p**
3. Prezentarea sarcinii de lucru	Argumentarea stabilirii tipurilor de linii, a modului de reprezentare și de cotare	**10 p**
	Utilizarea terminologiei de specialitate în prezentarea sarcinilor realizate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

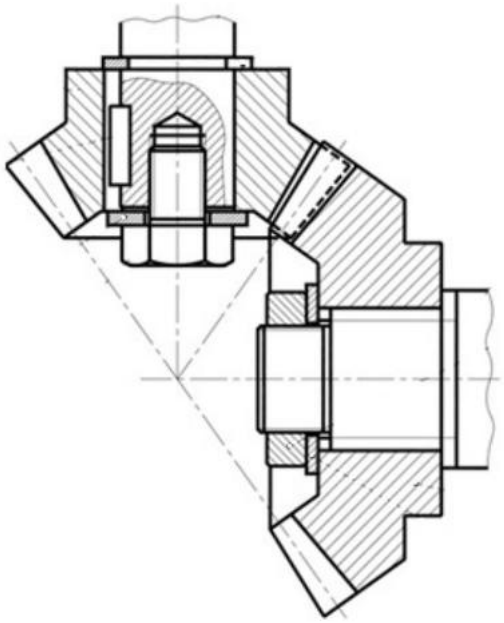
Exemplu 2

PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Poziționarea pieselor componente la un desenului de ansamblu

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
8.1.2. Poziționarea pieselor componente	**8.2.3**. Aplicarea regulilor de poziționare a pieselor componente în vederea întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor	**8.3.1.** Asumarea răspunderii în aplicarea regulilor de reprezentare pentru desenele de ansamblu. **8.3.2.** Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor **8.3.4.** Asumarea rolurilor care îi revin în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor. **8.3.7.** Asumarea inițiativei în realizarea unor probleme. **8.3.8.** Asumarea responsabilității în ceea ce privește respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenelor de ansamblu

Enunțul temei pentru proba practică: Pe o foaie de desen format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) din figură și poziționați piesele componente.

Sarcini de lucru:

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului
- realizarea schiței;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale
- identificarea pieselor componente din ansamblul dat;
- poziționarea pieselor pe desenul realizat;
- acuratețea desenului întocmit
- prezentarea argumentată a modului ales de poziționare a pieselor pe desen

Timp de lucru: 50 de minute

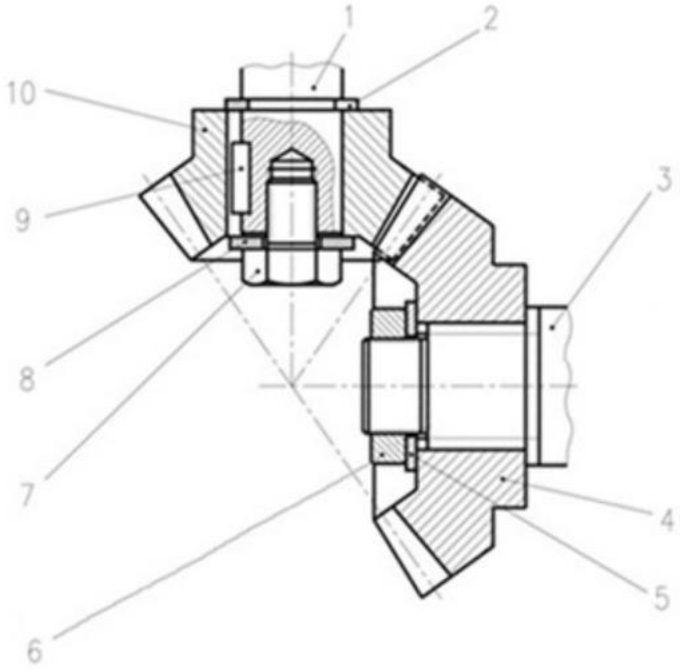
Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Alegerea materialelor și instrumentelor de desen necesare pentru realizarea schiței desenului de ansamblu	**15 p**
	Identificarea elementelor componente ale ansamblului ce urmează să fie reprezentat	**20 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Realizarea schiței desenului de ansamblu	**20 p**
	Respectarea normelor si regulilor întocmire a desenului de ansamblu	**15 p**
	Poziționarea pieselor componente din desenul de ansamblu dat	**10 p**
	Verificarea calității desenului de ansamblu	**5 p**
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	Prezentarea argumentată a modului de poziționare a pieselor pe desen	**10 p**
	Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

Posibilă poziționare a pieselor pe desen:

1. Arbore
2. Inel elastic
3. Arbore
4. Roată dințată conică
5. Șaibă
6. Piuliță
7. Șurub
8. Șaibă
9. Pană paralelă
10. Roată dințată conică

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Termeni generali

- **Desen de ansamblu** – *Assembly drawing*
- **Desen de execuție** – *Detail drawing / Manufacturing drawing*
- **Subansamblu** – *Subassembly*
- **Reper** – *Component / Part*
- **Piesă** – *Part*
- **Ansamblu** – *Assembly*
- **Număr de poziție** – *Item number / Position number*
- **Tabel de componență** – *Bill of Materials (BOM)*
- **Cartuș** – *Title block*
- **Scară** – *Scale*
- **Format** – *Sheet size*
- **Proiecție** – *Projection*
- **Vedere** – *View*
- **Secțiune** – *Section*
- **Detaliu mărit** – *Detail view*

Cotare și indicații

- **Cotă** – *Dimension*
- **Linie de cotă** – *Dimension line*
- **Linie ajutătoare (de cotă)** – *Extension line*
- **Toleranță** – *Tolerance*
- **Ajustaj** – *Fit*
- **Abatere** – *Deviation*
- **Rugozitate** – *Surface roughness*
- **Simbol de rugozitate** – *Surface finish symbol*
- **Indicații tehnice** – *Technical specifications / Notes*
- **Material** – *Material*
- **Tratament termic** – *Heat treatment*

Organe de asamblare

- **Șurub** – *Bolt / Screw*
- **Piuliță** – *Nut*
- **Șaibă** – *Washer*
- **Știft** – *Pin*
- **Pană** – *Key*
- **Arc** – *Spring*
- **Rulment** – *Bearing*
- **Ax** – *Shaft / Axle*
- **Butuc** – *Hub*
- **Carcasă** – *Housing*

Linii și reprezentări

- **Linie continuă groasă** – *Continuous thick line*
- **Linie continuă subțire** – *Continuous thin line*
- **Linie întreruptă** – *Dashed line*
- **Linie de axă** – *Center line*
- **Hașură** – *Hatching*
- **Plan de secțiune** – *Cutting plane*

BIBLIOGRAFIE:

1. Stela Ioniță, Ionuţ – Valentin Radu, Ana – Maria Avramescu **– Desen tehnic**, Editura BREN, 2012
2. Mariana Constantin, Olguța-Laura Spornic, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Reprezentarea organelor de mașini**, Editura CD Press, Bucureşti, 2019
3. Mariana Constantin, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Desen de ansamblu**, Editura CD Press, Bucureşti, 2020
4. Ana – Maria Nicolau, **Desen tehnic industrial**, Editura Printech, 2023
5. Andrei Király – Desen tehnic şi infografică 2*,* Editura UTPRESS Cluj - Napoca, 2022
6. Standarde de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului național al calificărilor | Ministerul Educației și Cercetării
7. https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice/arhiva-repere-metodologice
8. https://wordwall.net/ro
9. https://livresq.com
10. https://coggle.it
11. www.learningapps.org
12. https://www.canva.com
13. *** Asociaţia de Standardizare din România, Bucureşti, Colecţia de Standarde Române, 2024

MODULUL II. MĂSURĂRI TEHNICE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Măsurări tehnice”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**

Modulul are alocat un numărul de 52 **ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Măsurări tehnice**” este proiectat astfel incât să asigure dobândirea rezultator învăţării: cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	4.2.1. 4.2.2. 4.2.3. 4.2.4. 4.2.5. 4.2.22	4.3.1.	1. Noțiuni fundamentale din teoria măsurătorilor 1.1. Mărimi fizice 1.2. Unităţi de măsură 1.3. Sistemul Internaţional de Unităţi de măsură 1.4. Multiplii şi submultiplii 1.5. Procesul de măsurare: mijloace de măsurare, metode de măsurare 1.6. Erori de măsurare - tipuri, cauze, relaţii matematice de determinare.

4.1.2.	4.2.6. 4.2.7. 4.2.8. 4.2.9. 4.2.10. 4.2.11. 4.2.12. 4.2.13. 4.2.14. 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	2. Mijloace de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice (principii de funcţionare şi caracteristici tehnice) 2.1. Măsurarea şi controlul dimensiunilor liniare: unităţi de măsură; măsuri terminale, instrumente de măsurare a lungimilor: şublere, micrometre, comparatoare 2.2. Măsurarea şi controlul unghiurilor (noţiunea de unghi, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a unghiurilor, măsurarea şi controlul unghiurilor cu raportoare şi cu măsuri terminale 2.3. Măsurarea şi controlul suprafeţelor (noţiunea de suprafaţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a ariei suprafeţelor: planimetre 2.4. Măsurarea maselor (noţiunea de masă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a maselor: balanţe - 2.5. Măsurarea forţelor (noţiunea de forţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a forţelor: dinamometre - 2.6. Măsurarea presiunilor (noţiunea de presiune, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a presiunilor în funcţie de valoarea presiunii: barometru, manometru, vaccumetru 2.7.Măsurarea debitului (noţiunea de debit, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a debitului: debitmetre, apometre 2.8. Măsurarea mărimilor cinematice 2.8.1. Măsurarea vitezei (noţiunea de viteză liniară şi unghiulară, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a vitezei liniare și unghiulare 2.8.2. Măsurarea turaţiei (noţiunea de turaţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a turaţiei: turometru, 2.8.3. Măsurarea acceleraţiei (noţiunea de acceleraţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a acceleraţiei: accelerometre 2.9. Măsurarea temperaturii (scări de temperatură, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a temperaturii: termometre 2.10 Măsurarea şi controlul filetelor: 2.10.1. Elementele filetelor 2.10.2. Instrumente folosite la măsurarea și controlul filetelor: calibre, micrometre, șublere, comparatoare, șabloane 2.11. Măsurarea şi controlul roţilor dinţate 2.11.1. Înstrumente de măsurare și control a roților dințate: șublere, micrometre, șabloane, calibre

			2.12. Mijloace de măsurat şi verificat mărimi electrice 2.12.1. Aparate analogice pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de functionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.2. Aparate digitale pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de funcţionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.3. Măsurarea intensităţii curentului electric: unităţi de măsură, metode de măsurare directe şi indirecte, aparate pentru măsurarea intensităţii: ampermetre de curent continuu, ampermetre de curent alternativ, multimetre analogice sau digitale, montarea ampermetrelor în circuit 2.12.4. Măsurarea tensiunii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea tensiunii: voltmetre de tensiune continuă, voltmetre de tensiune alternativă, multimetre analogice sau digitale, montarea voltmetrelor în circuit 2.12.5. Măsurarea rezistenţei electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare: directă, indirectă, aparate pentru măsurarea rezistenţei: ohmetre analogice sau digitale, megaohmetre, multimetre analogice și digitale. 2.12.6. Măsurarea puterii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea puterii electrice: wattmetre 2.12.7. Măsurarea energiei active: unităţi de măsură, aparate pentru măsurarea energiei: contoare de energie electrică. 2.13. Norme de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice
4.1.3.	4.2.15 4.2.16 4.2.17 4.2.18 4.2.19 4.2.20 4.2.21 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	3. Precizia prelucrării şi a asamblării pieselor 3.1. Precizia dimensională 3.1.1. Dimensiuni, abateri, toleranțe 3.1.2. Ajustaje 3.2. Precizia formei geometrice a suprafețelor. Abateri de formă 3.3. Precizia poziției suprafețelor. Abateri de poziție 3.4. Rugozitatea suprafețelor

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**

- instrumente şi AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor: şubler, micrometru, comparator cu cadran, comparator de interior, comparator pentru verificarea circularităţii alezajelor, ortotest, pasametru, cale plan paralele, calibre, lere, cale unghiulare, echere, raportor universal, planimetru polar, termometre de sticlă cu lichid, termomanometre, termometre cu rezistenţă, termometre cu termoelemente, pirometre

optice, pirometre de radiaţie totală, manometre cu elemente elastice, traductoare de presiune, dinamometre cu elemente elastice, dinamometre hidraulice, dinamometre pneumatice, traductoare de forţă, tahometre, vitezometre, calibre filetate, micrometru de filete, microscopul universal, micrometrul optic de roţi dinţate, sublerul de roţi dinţate, ampermetre, voltmetre, ohmetre, wattmetre, contor electric, seturi de piese mecanice;

- mijloace didactice: videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, manual, documentaţia tehnică specifică;
- planşe, machete, materiale video cu AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor;
- *materiale*: seturi de piese mecanice, planşe, machete.

• SUGESTII METODOLOGICE

Parcurgerea conţinuturilor modulului ”Măsurări tehnice” este obligatorie, dar se impune abordarea flexibilă şi diferenţiată a acestora, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care se lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic.
Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor din SPP menţionate mai sus. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev, acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităţilor şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevi, etc). Astfel, se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Foarte importantă este corelarea teoriei cu activităţile de laborator, elevii trebuie să experimenteze în condiţii reale de lucru tehnica măsurării în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, sub îndrumarea cadrului didactic de specialitate.

Se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator: pregătirea pentru realizarea sarcinii de lucru, alegerea instrumentelor, a aparatelor de măsură, desfăşurarea activităţii practice, prelucrarea şi interpretararea rezultatelor, respectarea normelor de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor şi a celor de securitatea muncii.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să ţină cont de faptul că:

- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când execută practic şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii, viteze diferite şi experienţe diferite de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cunoştinţelor anterioare.

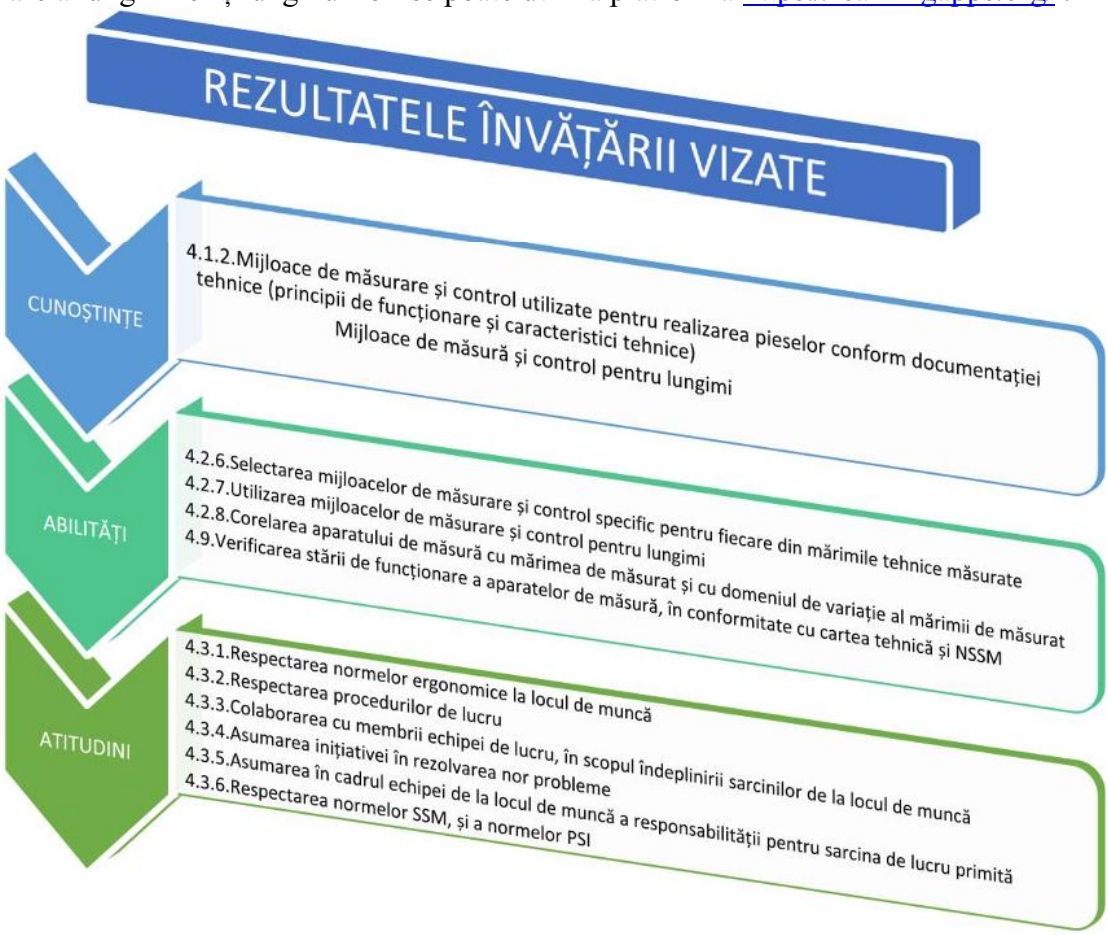
Pentru dobândirea de către elevi a rezultatelor învățării prevăzute în SPP-uri, activităţile de învăţare – predare-evaluare vor avea un caracter interactiv, cu accent pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.

Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a măsurărilor tehnice. Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Activități de descoperire ghidată;
- Activități aplicative/practice;
- Activități de calcul și interpretare;
- Activități aplicate pe situații reale;
- Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
- Activități de vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
- Activități digitale/interactive

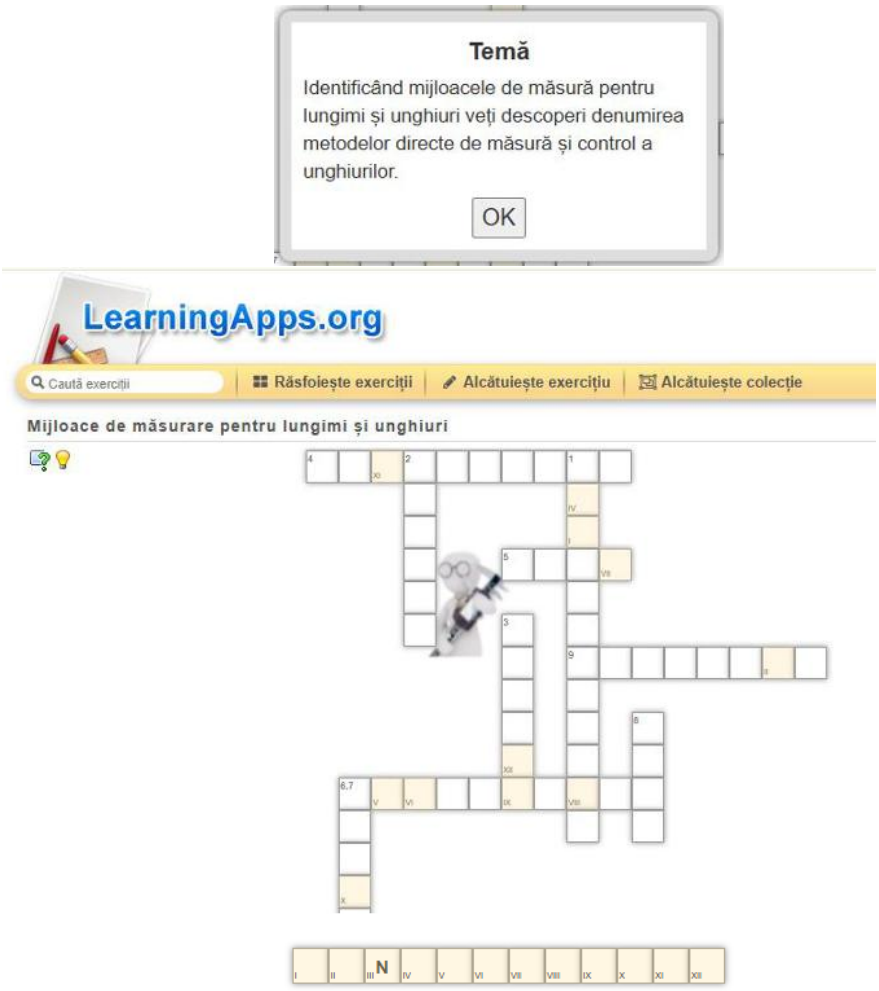
Activități de laborator specifice elevilor de clasa a X a, pot fi activități didactice referitoare la măsurarea/verificarea/controlul dimensiunilor geometrice și a abaterilor de formă sau de poziție ale unor piese simple date, utilizând șublere, micrometre, comparatoare, calibre, șabloane, rigle, echere, raportoare.

Exemplu de instrument didactic utilizat în consolidarea cunoștințelor elevilor:
Un instrument didactic folosit în consolidarea cunoștințelor elevilor îl reprezintă orice material sau resursă educațională utilizate de cadrul didactic pentru a ajuta elevii să fixeze, să aprofundeze și să aplice cunoștințele dobândite. Astfel pentru verificarea și consolidarea noțiunilor legate de mijloace de măsurare a lungimilor și unghiurilor se poate utiliza platforma https://learningapps.org/ .

Descrierea platformei

LearningApps.org este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de lecții interactive și jocuri educative menite să sprijine procesul de învățare, predare cât și consolidare a cunoștințelor la disciplinele tehnice. Platforma este foarte atractivă pentru elevi, întrucât aceştia pot realiza sarcinile de lucru singuri, sau în competiție cu alți colegi, iar la final pot vizualiza propriul rezultat. Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org . Pe platformă se creează un cont, iar cu acel cont se pot realiza numeroase resurse, nefiind restricționați de un număr limitat, aceasta fiind o platformă gratuită.
Pentru verificarea cunoștințelor legate de mijloacele de măsurare a lungimilor și unghiurilor, elevii pot accesa link-ul https://learningapps.org/47132126 și vor fi direcționați direct la rezolvarea unui rebus, fiind dată cerința următoare:

Elevii vor identifica tipul de mijloace de măsurare sau informații legate de acestea accesând pe rând fiecare linie din rebus. La completarea spațiilor, cu denumirile cerute, elevii primesc mesajul *„Super, ai găsit soluția corectă!”*. Dacă nu reușesc să răspundă corect, primesc mesajul *”Mai încearcă!”* și au posibilitatea de a se corecta, până ajung la răspunsul cerut. În urma completării corecte a rebusului va rezulta denumirea metodelor directe de măsurare și control a unghiurilor.
Pentru predarea conceptului de **precizie dimensională**, abordarea se poate realiza prin trecerea de la teoria abstractă (toleranțe, abateri) la realitatea din atelier/laborator (piese care se asamblează sau nu).

Metode didactice specifice recomandate:

1. Metoda studiului de caz (Analiza rebutului)

- **Cum funcționează**: Prezentați elevilor două piese care ar trebui să se asambleze (un alezaj și un arbore), dar care nu se potrivesc deoarece una a depășit limitele de toleranță.
- **Obiectiv**: Înțelegerea faptului că precizia dimensională nu este un număr fix, ci un **interval admisibil**.

2. Învățarea prin experiment (Măsurarea repetată)

- **Cum funcționează**: Cereți mai multor elevi să măsoare aceeași piesă cu același instrument (șubler sau micrometru). Rezultatele vor fi ușor diferite.
- **Obiectiv**: Introducerea noțiunilor de **eroare de măsurare** și necesitatea preciziei în funcție de rolul funcțional al piesei.

3. Metoda comparativă (Ierarhia instrumentelor)

- **Cum funcționează**: Elevii măsoară aceeași cotă folosind, succesiv: rigla metalică, șublerul (0.1 mm) și micrometrul (0.01 mm).
- **Obiectiv**: Demonstrarea corelației dintre **precizia cerută** pe desenul tehnic și **alegerea instrumentului** adecvat.

4. Problematizarea (Calculul jocurilor și strângerilor)

- **Cum funcționează**: Se dau dimensiunile nominale și abaterile (ex: **Φ20H7/g6)**.Elevii trebuie să calculeze dimensiunile limită și să determine tipul de ajustaj.
- **Obiectiv**: Dezvoltarea gândirii logice pentru interpretarea **Sistemului de toleranțe și ajustaje**.

5. Utilizarea mijloacelor vizuale și software

- Utilizarea aplicațiilor care permit elevilor să vizualizeze funcționarea instrumentelor de măsură(ex: platforma YouTube SUBLERUL! Cum se masoara corect o dimensiune cu sublerul?, Micrometrul- Măsurarea cu micrometrul, măsurarea presiunii în tub în formă de U, utilizând aplicația GeoGebra: https://www.geogebra.org/m/SD6m3YHr), simulare masurare virtuală cu șublerul https://www.stefanelli.eng.br/en/virtual-vernier-caliper-simulator-05-millimeter/.
- Platforma Livresq permite realizarea de lecții atractive prin editorul drag-and-drop, utilizând suport SCORM și resurse diverse (audio, video, chestionare) fără instalare, direct în browser, fiind intuitivă și accesibilă pentru lecții interactive (ex: MĂSURAREA ȘI CONTROLUL DIMENSIUNILOR LINIARE -ȘUBLERUL,

https://library.livresq.com/details/69862a7023666e00091d9e6e)

Pentru fixarea cunoștințelor, se poate realiza un tutorial video, utilizând Inteligența Artificiala(AI), cu aplicația In Video AI, pornind de la un fișier word.

De exemplu, măsurarea presiunii cu ajutorul **manometrului cu tub Bourdon.** https://ai.invideo.io/watch/rfJsB26dNdP

https://ai.invideo.io/watch/f0aoXX3KHH7

Pașii necesari pentru realizarea unui videoclip cu aplicația **InVideo AI**, pornind de la un fișier Word (.doc sau .docx):

1. Pregătirea fișierului Word

Înainte de încărcare:

- Asigurați-vă că textul este **structurat clar** (titluri, subtitluri, paragrafe scurte).
- Corectați eventualele greșeli gramaticale.
- Eliminați informațiile redundante.
- Dacă doriți pauze sau schimbări de cadru, separă ideile în paragrafe distincte.

📌 Recomandare: Fiecare paragraf poate deveni o scenă în videoclip.

2. Crearea contului și autentificarea

1. Accesați platforma InVideo AI.
2. Creeați un cont sau autentificați-vă.
3. Alegeți opțiunea de generare video cu AI (Text-to-Video / Script to Video).

3. Încărcarea fișierului word se poate realiza in 2 variante

Varianta A – Copiere manuală

- Se deschide fișierul Word.
- Se copiază textul.
- Se lipește în câmpul dedicat scenariului din InVideo AI.

Varianta B – Încărcare directă (dacă opțiunea este disponibilă)

- Se selectează „Upload document”.
- Alege fișierul .doc/.docx.
- Platforma va extrage automat textul.

4. Alegerea stilului videoclipului

- Se selectează tipul de video: educațional, promoțional, social media etc.
- Alege formatul: 16:9 (YouTube), 9:16 (TikTok/Reels), 1:1 (Instagram).
- Selectează limba pentru voice-over (poți alege română, dacă este disponibilă).

5. Generarea automată a videoclipului

- Apăsați „Generate”.
- AI-ul va:
  - Împărți textul în scene.
  - Adăuga imagini/video relevante.
  - Include muzică de fundal.
  - Genera voice-over (dacă selectezi această opțiune).

6. Editarea manuală

După generare:

- Poți modifica imaginile sau clipurile video.
- Poți ajusta durata scenelor.
- Poți edita textul afișat.
- Poți schimba vocea naratorului.
- Poți adăuga logo, subtitrări sau animații.

7. Exportarea videoclipului

- Apasă „Export”.
- Alege rezoluția (HD / Full HD).
- Descarcă fișierul final.

PhET Interactive Simulations (Laborator virtual) este o platformă educațională online care oferă **simulări interactive** pentru învățarea științelor: fizică, chimie, matematică, biologie și științe ale Pământului. Este o aplicație gratuită și poate fi folosită direct în browser. Permite realizarea de experimente virtuale, fără echipamente reale de laborator vizualizând fenomene greu de observat în realitate. Se numește ”laborator virtual” pentru că reproduce pe calculator experimentele dintr-un laborator real, permițând:

- manipularea componentelor,
- modificarea parametrilor,
- observarea rezultatelor în timp real,
- învățarea prin experimentare.

Se pot crea **circuite electrice** (curent continuu sau alternative). Pentru măsurarea mărimilor electrice putem utiliza platforma online **PhET Interactive Simulations** (Laborator virtual), urmând pe scurt acești pași:

1. Accesarea aplicației

1. Intrăm pe site-ul oficial PhET.
2. Selectăm simularea **„Circuit Construction Kit (DC)”** sau **„Circuit Construction Kit (AC+DC)”**.
3. Apasăm pe **„Play”** pentru a deschide laboratorul virtual.

https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html?locale=ro

2. Crearea unui circuit electric

1. Se selectează componentele din meniul lateral:
   - baterie / sursă AC
   - rezistor
   - bec
   - întrerupător
   - fire de conexiune
2. Trage componentele în spațiul de lucru.
3. Leagă-le corect pentru a forma un circuit închis.

3. Măsurarea mărimilor electrice

◆ **Măsurarea intensității curentului (I)**

- Selectează **ampermetrul**.
- Conectează-l **în serie** în circuit.
- Citește valoarea afișată (în amperi – A).

◆ **Măsurarea tensiunii (U)**

- Selectează **voltmetrul**.
- Conectează-l **în paralel** la componenta dorită.
- Citește valoarea afișată (în volți – V).

◆ **Măsurarea rezistenței (R)**

- Selectează componenta (rezistorul).
- Modifică valoarea rezistenței din setări.
- Se poate verifica legea lui Ohm: U=RxI

4. Modificarea parametrilor

- Schimbă valoarea tensiunii sursei.
- Modifică rezistența.
- Observă cum se modifică intensitatea curentului.

5. Pentru curent alternativ (AC)

- Alege sursa AC.
- Observați variația tensiunii și a curentului în timp.
- Se poate activa afișarea graficelor (dacă opțiunea este disponibilă).

• SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea se realizează în mod sistematic și planificat, fiind adaptată la specificul modulului „Măsurări tehnice" și la particularitățile grupului de elevi, inclusiv elevilor cu cerințe speciale (CES), prin elaborarea unor planuri de intervenție personalizate (PIP).
Evaluarea finală a unității de rezultate ale învățării tehnice generale "**MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE**" se va realiza în conformitate cu criteriile și indicatorii de realizare prevăzuți în Standardul de pregătire profesională, și **Planificarea evaluării** conform Reperelor Metodologice, prin specificarea **rezultatelor învățării** vizate de evaluare, respectiv a **metodelor/instrumentelor de evaluare** care vor fi utilizate.

Evaluarea eficientă a modulului „**Măsurări tehnice**" trebuie să fie:

- **Completă** – să evalueze atât cunoștințele, cât și abilitățile practice;
- **Transparentă** – elevii trebuie să cunoască criteriile de evaluare;
- **Adaptată** – nivelului de studiu și ritmului clasei;
- **Formativă** – să ofere constant feedback pentru progres.

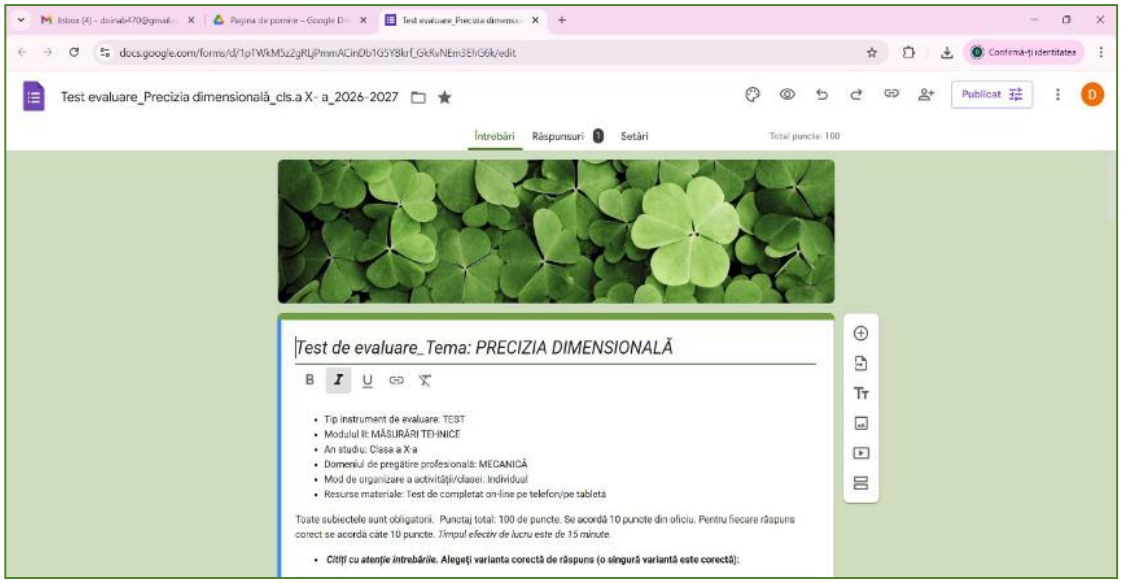
Evaluarea rezultatelor învățării poate fi **formativă (continuă)** sau **sumativă (la finalul modulului).**
Pentru modulul „Măsurări tehnice", **evaluarea formativă** poate include : teste inițiale, inclusiv in format online, fișe de lucru, discuții și activități practice în clasă, proiecte și lucrări de laborator/conținuturi(ex:"Măsurarea și controlul dimensiunilor liniare", "Măsurarea forței", „Măsurarea și controlul filetelor", „Măsurarea tensiunii electrice").

Evaluarea sumativă poate include teste recapitulative, proiecte și lucrări de laborator, portofoliul, ca forme de evaluare a competențelor practice și teoretice ale elevilor după parcurgerea integrală a conținuturilor modulului „Măsurări tehnice", având drept scop verificarea atingerii competențelor specificate în Standardul de pregătire profesională (SPP), exclusiv din cadrul acestui modul.
În contextul educațional actual, care tinde spre flexibilitate, accesibilitate și personalizare, **evaluarea digitală** nu mai este o opțiune, ci o necesitate, putând fi realizată prin diverse instrumente pentru evaluare digitală:
- teste de evaluare rapide, disponibile pe platforme educaționale dedicate, precum **worwall app, kahoot.it, Școala Intuitext (didactic.ro), LearningApps.org**, acoperind subiecte precum „Măsurarea cu șublerul" „Mărimile caracteristice regimurilor de curent alternativ", etc.
- chestionare online, realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**, sau **Quizizz,** care permite crearea unor chestionare de evaluare cu itemi variați, cu punctaje sub diverse forme, și care oferă feed-back imediat;
- soft-uri educaționale „Măsurări tehnice" (ex.**softedu.ro**), conținând animații grafice, simulări 3D, modelări tridimensionale ale principalelor procese, fenomene și operații realizate la măsurarea mărimilor tehnice, ce permit măsurarea performanței și progresului elevilor cu ajutorul instrumentelor digitale, putând fi create in regie proprie cu ajutorul unor platforme digitale(ex.https://www.canva.com, https://filmora.wondershare.net),sau videoclipuri cu prezentare continut utilizând avatar(app. clipchamp.com/Office 360,app.heygen.com,InVideo AI);
- cursuri online, proiectate pe platforme educaționale interactive de **E-Learning**, cum ar fi **Moodle**, **eXeLearning**, **Teams** sau **Classroom**, care oferă instruire flexibilă și accesibilă**,** generare de

conținut/teme centrate pe elev cu conținut interactiv, ce favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări ale cerințelor, și implicit a răspunsurilor obținute de la elevi;
- aplicații interactive, care pot fi utilizate de elevi pentru a trece prin procesele de măsurare a mărimilor tehnice pas cu pas, oferindu-le o experiență practică virtuală, și un feed-back rapid si precis, disponibile pe platforme educaționale precum **LearningApps.org**, **Livresq.ro, scoalaintuitext.ro și clasadigitala.ro**.
Implementarea tehnologiei digitale trebuie să urmeze un plan bine definit: utilizarea tablelor interactive pentru lecții colaborative, platforme educaționale verificate pentru teme, și sisteme de feedback digital pentru evaluări formative.

Exemple de instrumente de evaluare pentru rezultatele învățării:

A) Test de evaluare_Tema: PRECIZIA DIMENSIONALĂ
Linkul de conectare la test: https://forms.gle/nkB3PsBd3QLZarZU7

- Tip instrument de evaluare: TEST
- Modulul II: MĂSURĂRI TEHNICE
- Anul de studiu – Clasa a X-a
- Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
- Mod de organizare a activității/clasei: Individual
- Resurse materiale: Test de completat on-line pe telefon/pe tabletă

REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII VIZATE
https://www.canva.com/design/DAHBmdou2SY/hsFgKrcF35p3z0OkdzdA2A/view?utm_content=DAHBmdou2SY&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=uniquelinks&utlId=h1cdc5e4283

Obs *Avantajul testului online consta în faptul că răspunsurile / punctajul, sunt date pe loc în urma completării testului online.*

Barem de corectare și notare

1. b; Gradul de apropiere dintre dimensiunea efectivă (obținută în urma prelucrării unei piese) și dimensiunea nominală.
2. d; Dimensiunea stabilită prin calcul și are aceași valoare pentru arbore și alezaj în asamblarea considerată.
3. a; alezaj
4. c; $A_s - A_i$
5. b; $t = a_s - a_i = 0,2$ mm
6. a; Valoarea obținută prin prelucrare și pusă în evidență prin măsurare.
7. a; $d_{max} = N + a_s$; $a_s = d_{max} – N = 29,98$ mm - 30 mm = - 0,02 mm
8. b; Zona cuprinsă între cele două dimensiuni limită;
9. b; *Rezolvare:*

1. Dimensiunea maximă: $D_{max} = 50 + 0,1 = 50,1$ mm
2. Dimensiunea minimă: $D_{min} = 50 − 0,05 = 49,95$ mm
3. Dimensiunea optimă (medie): $Dopt = D_{max} + D_{min}/ 2 = 50,1 + 49,95 / 2 = 50,025$ mm.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 10 puncte.
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.
Nota finală se calculează prin adunarea punctelor obținute (maximum fiind de 90 puncte) cu punctele din oficiu (10 puncte) și împărțirea totalului la 10.

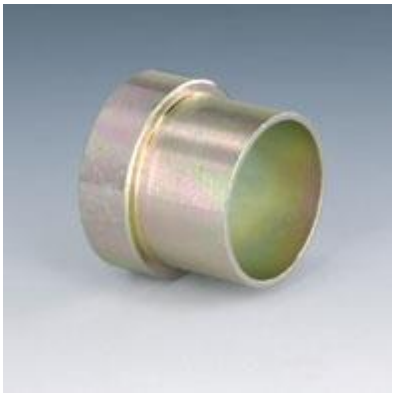
B) LUCRARE DE LABORATOR: Măsurarea și verificarea unei bucșe cilindrice

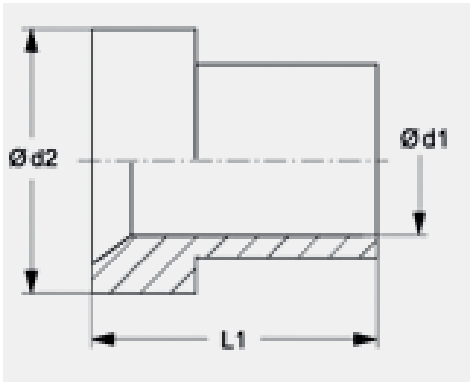
1. Scopul lucrării:

- Formarea deprinderilor practice de utilizare a șublerului universal pentru determinarea dimensiunilor exterioare, interioare și de adâncime/lungime.
- Însușirea algoritmului de citire a vernierului (metoda milimetrilor întregi și a fracțiunilor).
- Verificarea conformității piesei prin compararea valorilor măsurate cu cotele nominale din desenul tehnic.

2. Enunțul sarcinii de lucru:

Folosind un șubler cu precizia de **0,05 mm**, efectuați controlul dimensional al unei **bucșe cilindrice** cu următoarele cote nominale: **d2 = 45 mm** (diametru exterior), **d1 = 20 mm** (diametru interior) și **L_1 = 60 mm** (lungime). Determinați dacă piesa este conformă, având în vedere o toleranță admisă de **± 0,1 mm**.

4. Echipamente și materiale:

- **Șubler universal**
- **Bucșă etalon** sau piesă reală de atelier.
- **Fișă de laborator** pentru înregistrarea datelor.
- Materiale de curățare (bumbac, alcool tehnic).

5. Instrucțiuni de securitate (NTSM):

- Instrumentele de precizie se manipulează cu grijă, fără șocuri mecanice.
- Este interzisă măsurarea pieselor aflate în mișcare (ex: pe strung).
- După utilizare, șublerul se curăță și se depozitează în etui (cutia de protecție).

6. Sarcini de lucru

1. Organizarea locului de muncă;
2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului. Notarea existenței erorii de zero (pozitivă sau negativă).
3. Măsurarea diametrelor exterioare;
4. Măsurarea alezajului și adâncimii;
5. Calculul și interpretarea datelor;
6. Argumentarea dacă piesa este **Admisă** sau **Respinsă** pe baza toleranței de ± 0,1 mm
7. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator	Punctaj realizat elev
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru (35p)	1.1.Organizarea locului de muncă	5 p	
	1.2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului	15 p	
	1.3. Alegerea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării dimensiunilor piesei date.	15 p	
2. Realizarea sarcinii de lucru (50p)	2.1. Utilizarea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării diametrelor exterioare	15 p	
	2.2 Utilizarea mijloacelor de măsurare şi control în vederea determinării alezajului și adâncimii	20 p	
	2.3. Calculul și Interpretarea Datelor	10 p	
	2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	5 p	
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru (15p)	3.1 Descrierea activității desfășurate.	7p	
	3.2 Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	8p	

La finalul probei practice, profesorul prezintă punctajul obținut elevului, stabilind zonele de îmbunătățire.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în execuția asamblării filetate			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- precizie în utilizarea SDV-urilor		
	- logică și coerență în exprimare		

Fișa de observare a atitudinii elevului poate fi completată și in format digital, rezultatele fiind prelucrate mai ușor decât în format letric:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd3I3K9Yqt1OdataxhldgcIdmZ6HMFapCwRKQtETjTjCMOdNw/viewform?usp=header

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

1. Measuring Instruments (Instrumente de măsură)

- **Vernier caliper:** Șubler cu vernier
- **Micrometer:** Micrometru
- **Dial Indicator / Dial Gauge:** Indicator cu cadran/comparator
- **Feeler Gauge:** Leră (pentru interstiții/jocuri)
- **Protractor:** Raportor
- **Manometer:** Manometru
- **Thermometer:** Termometru
- **Dynamometer:** Dinamometru
- **Ammeter :** Ampermetru
- **Voltmeter:** Voltmetru
- **Accuracy:** Exactitate / Acurateţe
- **Precision:** Precizie (repetabilitatea măsurătorilor)
- **Calibration:** Calibrare / Etalonare
- **Analog measuring devices:** aparate de măsură analogice
- **Digital measuring devices**: aparate de măsură digitale

2. Tolerances and Fits (Toleranțe și ajustaje)

- **Nominal Size:** Cotă nominală
- **Deviation:** Abatere
- **Tolerance:** Toleranță
- **Fit:** Ajustaj
- **Hole:** Alezaj
- **Spindle:** Arbore
- **Clearance:** Joc (spațiu liber)
- **Interference:** Strângere

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Ministerul Educației – *Planuri cadru și Programe școlare pentru aria curriculară Tehnologii*, 2017 (cu revizuiri metodologice în 2021-2022).
3. RO-CNEE – *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a și a X-a*, 2021-2022.
4. Ciocîrlea-Vasilescu, A., Constantin, M. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura CD PRESS, 2021. Disponibil digital pe Manuale.edu.ro.
5. Ion Neagu, Mariana Constantin, Aurel Ciocîrlea-Vasilescu, Măsurări tehnice. Manual pentru clasa a X-a, Filiera: Tehnologică, Profil: Tehnic, Domeniul de pregătire profesională: Mecanică, Editura CD PRESS, 2017
6. Tănăsescu, M., Gheorghiu, C., Ghinea, C. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura Aramis, 2022.
7. Lichiardopol, G., Stoican, M. – *Măsurări tehnice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
8. Ionescu, I., Ezeanu, I. – *Măsurări tehnice - Profil Tehnic*, Editura Economică Preuniversitaria, 2010 (reeditat 2019).
9. Gheorghe, C., Lipoveanu, M. – *Metrologie generală și aplicată*, Editura Matrix Rom, 2020.
10. Darie, M. – *Măsurări mecanice și electrice în tehnică*, Editura Tehnică, 2015.

11. Buruiană, D. – *Controlul calității și metrologie*, Editura Academica, 2017.
12. SR EN ISO 1:2022 – *Specificații geometrice pentru produse (GPS). Temperatură de referință standard*, ASRO, 2022.
13. Stefanelli, E. – *Virtual Instruments: Vernier Caliper & Micrometer Simulator*, stefanelli.eng.br, 2024 (Update constant).
14. EduMedia – *Interactive Simulations for Technical Measurements*, edumedia-sciences.com, 2023.
15. eProfu.ro – *Auxiliare Curriculare pentru profil Tehnic*, eprofu.ro, 2018-2023.
16. https://learningapps.org/
17. https://www.canva.com/
18. https://author.livresq.com/
19. https://phet.colorado.edu/
20. https://www.geogebra.org/

MODUL III. TRANSMISII MECANICE ŞI MECANISME

● NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Mecanică**, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică aferente clasei a X-a, învățământ profesional.
Modulul are alocat un număr de **52 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini specifice calificărilor profesionale ***din domeniul Mecanică*** în perspectiva folosirii tuturor achiziţiilor în practicarea acestor calificări, implicit în perspectiva angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

● STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 11. MONTAREA SISTEMELOR MECANICE PENTRU TRANSMITEREA ŞI TRANSFORMAREA MIŞCĂRII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
11.1.1.	**11.2.1.**	**11.3.1.** **11.3.2.**	**Transmisii mecanice:** **(**definiţie**,** clasificare, caracteristici principale ale transmisiilor mecanice**)**
11.1.2. **11.1.11**	**11.2.2.** **11.2.3.** **11.2.4**. **11.2.5.** **11.2.55.** **11.2.56.**	**11.3.3**. **11.3.4**. **11.3.5.** **11.3.6.** **11.3.7.** **11.3.8.**	**Transmisii prin curele şi cabluri:** **-** elemente componente: curele de transmisie şi cabluri (definiţie, clasificare, tipuri constructive, avantaje şi dezavantaje, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin curea şi cablu, clasificare, domenii de utilizare, variatoare de turație cu curea); - montarea şi demontarea transmisiilor cu curele şi a transmisiilor prin cabluri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.

11.1.3. **11.1.11**	**11.2.6.** **11.2.7.** **11.2.8.** **11.2.9.** **11.2.10.** **11.2.55.** **11.2.56**	**11.3.9.** **11.3.10.** **11.3.11.**	**Transmisii prin lanţuri:** **-** elemente componente: lanţuri, roţile pentru lanţuri (definiţie, clasificarea lanţurilor, materiale de execuţie, avantaje); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin lanţuri, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare); - montarea şi demontarea transmisiilor prin lanţuri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.4. **11.1.11**	**11.2.11.** **11.2.12.** **11.2.13.** **11.2.55.** **11.2.56**		**Transmisii prin roţi de fricţiune:** **-** elemente componente: roţi de fricţiune (materiale de execuţie, tipuri constructive); - principiul de funcţionare (rol, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare, clasificare, elemente de calcul, variatoare şi inversoare de turație); - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi de fricţiune, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.5. **11.1.11**	**11.2.14.** **11.2.15**. **11.2.16.** **11.2.17.** **11.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Transmisii cu roţi dinţate:** **-** elemente componente: roţi dinţate (clasificare, elementele geometrice ale roţilor dinţate şi ale unui angrenaj, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, definiţia angrenajului, avantajele şi dezavantajele utilizării transmisiei prin angrenare, clasificarea angrenajelor danturate, domenii de utilizare); **- angrenaje cu roţi dinţate cilindrice**; - **angrenaje cu roţi dinţate conice**; - **angrenaje cu şurub - melc şi roată melcată**; - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi dinţate, defecte apărute la asamblarea roţilor dinţate), verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.6.	**11.2.18.** **11.2.19.**		**Mecanisme:** - definiţie, elemente componente ale unui mecanism, clasificarea mecanismelor, elemente cinematice, lanţuri cinematice.

11.1.7.			**Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie continuă:**
			▪ **Mecanismul şurub - piuliţă:**
11.1.7.1.	**11.2.20.**		- elemente componente, materiale utilizate;
	11.2.21.		- avantaje si dezavantaje, schema de funcţionare,
	11.2.22.		clasificare;
	11.2.23.		- exemple de utilizare: cricul, menghina, presa manuală pentru îndreptat bare şi profile, micrometrul;
			- montarea şi demontarea mecanismelor şurub - piuliţă, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
	11.2.24.		- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția
11.1.7.2.	**11.2.25.**		mediului.
	11.2.26.		▪ **Mecanismul pinion-cremalieră:**
	11.2.27.		- elemente componente, materiale utilizate;
			- avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
	1.2.55.		- domenii de utilizare;
11.1.11	**11.2.56**		- montarea şi demontarea mecanismelor pinion -
	11.2.57		cremalieră, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
			Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie alternativă:
11.1.8.	**11.2.28.**		▪ **Mecanismul bielă-manivelă:**
	11.2.29.		- schema mecanismului bielă-manivelă, elemente
11.1.8.1.	**11.2.30.**		componente, roluri funcţionale;
	11.2.31.		- avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme
	11.2.32.		- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor bielă-manivelă (montarea pistoanelor, montarea bielei, montarea arborelui, montarea volanților), verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.33.		▪ **Mecanismul cu culisă**
11.1.8.2.	**11.2.34.**		- elemente componente;
	11.2.35.		- tipuri de mecanisme cu culisă: cu culisă oscilantă, cu
	11.2.36.		culisă rotativă, cu culisă de translaţie;
			- avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
	11.2.55.		- domenii de utilizare;
11.1.11	**11.2.56**		- montarea şi demontarea mecanismelor cu culisă,
	11.2.57		verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.

	11.2.37.		**Mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă:**
11.1.9.	11.2.38.		▪ **Mecanismul cu clichet**
	11.2.39.		**-** schema mecanismului cu clichet, elemente componente, materiale utilizate;
11.1.9.1.	11.2.40.		- tipuri de mecanisme cu clichet;
	11.2.41.		- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu clichet, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.42.		
	11.2.43.		▪ **Mecanismul cu cruce de Malta**
11.1.9.2.	11.2.44.		**-** schema mecanismului cu cruce de Malta, elemente componente, materiale utilizate;
	11.2.45.		- tipuri de mecanisme cu cruce de Malta;
	11.2.46.		- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
	11.2.55.		- montarea şi demontarea mecanismelor cu cruce de
11.1.11	11.2.56		Malta, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
			Mecanisme diverse:
			▪ **Mecanisme cu came**
11.1.10.	11.2.47.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele mecanismelor cu came, elemente componente, materiale utilizate;
	11.2.48.		
11.1.10.1.	11.2.49.		
	11.2.50.		- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu came, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.51.		
	11.2.52.		▪ **Mecanisme patrulatere**
11.1.10.2.	11.2.53.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele mecanismelor patrulatere, elemente componente, materiale utilizate;
	11.2.54.		
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor patrulatere, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
	11.2.55.		
11.1.11	11.2.56		- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.57		

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**:

- Videoproiector, calculator, softuri educaţionale, tablă inteligentă, bază electronică de animații video, You Tube- Soft EDU
- *Organe de transmitere a mişcării:* curele, lanţuri, cabluri, roţi dinţate, roţi de curea, roţi de fricţiune, lanț cinematic

- *Mecanisme pentru transmiterea şi transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie* continuă, în mişcare rectilinie alternativă, mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă, mecanisme cu came şi mecanisme patrulatere
- *Sisteme tehnice* în construcţia cărora să se regăsească diferite tipuri de transmisii mecanice şi *mecanisme*
- *Banc de lucru, menghină*
- *Lubrifianţi:* uleiuri, unsori
- *Organe de asamblare*: şuruburi, piuliţe, şaibe, pene, ştifturi, bolţuri, nituri, flanşe, fitinguri, armături, inele elastice, brăţări elastice
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea transmisiilor mecanice: truse de chei, cleşti, şurubelniţe
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea mecanismelor de transmitere şi transformare a mişcării de rotaţie
- *Utilaje:* prese manuale, maşini de găurit stabile şi portabile
- *Mijloace de măsurat şi verificat*: şublere, micrometre, lere de filet, calibre - tampon, calibre inel, rigle, echere
- *Echipament de protecţie specific*

• SUGESTII METODOLOGICE

Prezentele sugestii metodologice reprezintă o componentă integrantă a programei școlare elaborate în cadrul grupului de lucru al Ministerului Educației și Cercetării, având ca scop asigurarea unei abordări didactice eficiente și adaptate pentru modulul "Transmisii Mecanice și Mecanisme". Sugestiile sunt concepute pentru a fi flexibile, permițând adaptarea la particularitățile fiecărei unități de învățământ și ale colectivelor de elevi**.**

1. Principii generale de abordare

Conținuturile modulului vor fi predate într-o manieră integrată și diferențiată, adaptată la caracteristicile specifice ale clasei și la nivelul inițial de pregătire al elevilor. Noțiunile teoretice esențiale pentru realizarea aplicațiilor practice vor fi introduse anterior executării lucrărilor practice, fiind integrate în:

- orele de teorie
- orele de instruire practică.

Alocarea numărului de ore pentru fiecare temă va fi stabilită de către cadrul didactic, luând în considerare:

- gradul de dificultate al temei;
- nivelul de cunoștințe anterioare al elevilor;
- complexitatea materialelor didactice disponibile;
- ritmul de asimilare specific colectivului a noțiunilor predate.

Această abordare asigură o planificare didactică personalizată, orientată spre optimizarea procesului de învățare.

2. Rolul central al pregătirii practice

Pregătirea practică, desfășurată la operatori economici parteneri sau în laboratoare tehnologice, cabinete de specialitate sau ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ, constituie elementul esențial pentru atingerea rezultatelor învățării și pentru formarea competențelor de specialitate. Activitățile practice vor fi organizate în funcție de specificul fiecărei teme, cu pregătirea prealabilă de către profesor a unor îndrumări clare și structurate.

Prin intermediul lucrărilor practice, elevii nu doar își însușesc cunoștințe teoretice, ci își dezvoltă și:
- Abilități practice;
- Atitudini profesionale, precum responsabilitatea, respectarea normelor de securitate în muncă și spiritul de echipă.
- Formarea și dezvoltarea competențelor de specialitate.

Această abordare oferă oportunități multiple pentru manifestarea atitudinilor profesionale și facilitează o evaluare formativă mai comprehensivă.

3. Activități practice recomandate

Pe baza resurselor materiale minime disponibile (echipamente, unelte, instrumente, machete, documentații tehnice etc.), se sugerează următoarele activități în laborator / instruire practică:

- Exerciții de **identificare** a tipurilor de transmisii mecanice (după construcție și după funcționare);
- Exerciții de **recunoaștere** a elementelor componente ale transmisiei mecanice și mecanismelor;
- Exerciții de identificare a mecanismelor care transformă:
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie continuă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie alternativă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare de rotație intermitentă;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a transmisiilor mecanice;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a mecanismelor;
- Exerciții de **verificare** a corectitudinii montajului efectuat;
- Activități de **documentare** pe o temă dată (din surse diverse).

4. Abordarea centrată pe elev și diversitatea metodelor

Structura modulului este flexibilă, permițând integrarea continuă a noilor resurse și mijloace didactice. Se promovează o instruire centrată pe elev, prin activități variate care țin cont de stilurile individuale de învățare și de nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Principalele direcții metodologice urmărite:

- activarea structurilor cognitive și practice ale elevilor;
- transformarea elevului în participant activ la propriul proces de învățare;
- alternanța sistematică între:
  - activități individuale (documentare, studiu individual, exercițiu personal, lucru cu fișe, instruire programată);
  - activități colective / de grup (discuții, asalt de idei, metoda Phillips 6-6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui, explozia stelară etc.);
- favorizarea contactului direct cu obiectele cunoașterii prin:
  - modele experimentale;
  - observație dirijată;
  - investigație științifică;
  - modelare;
- promovarea metodelor de învățare autonomă și continuă (studiu individual, investigație științifică, studiu de caz, proiect, referat etc.)

Competențe verzi în modulul Transmisii mecanice și mecanisme:

Competențele verzi în domeniul transmisiilor mecanice se concentrează pe reducerea impactului asupra mediului prin eficientizarea energetică, utilizarea materialelor sustenabile și adoptarea unor practici de întreținere ecologice. Acestea implică o trecere de la mentenanța tradițională la soluții digitale și mecatronice care minimizează risipa și optimizează funcționarea echipamentelor.

5. Exemple de activități de învățare recomandate

Pentru atingerea rezultatelor învățării prevăzute în programă, se pot organiza următoarele activități:

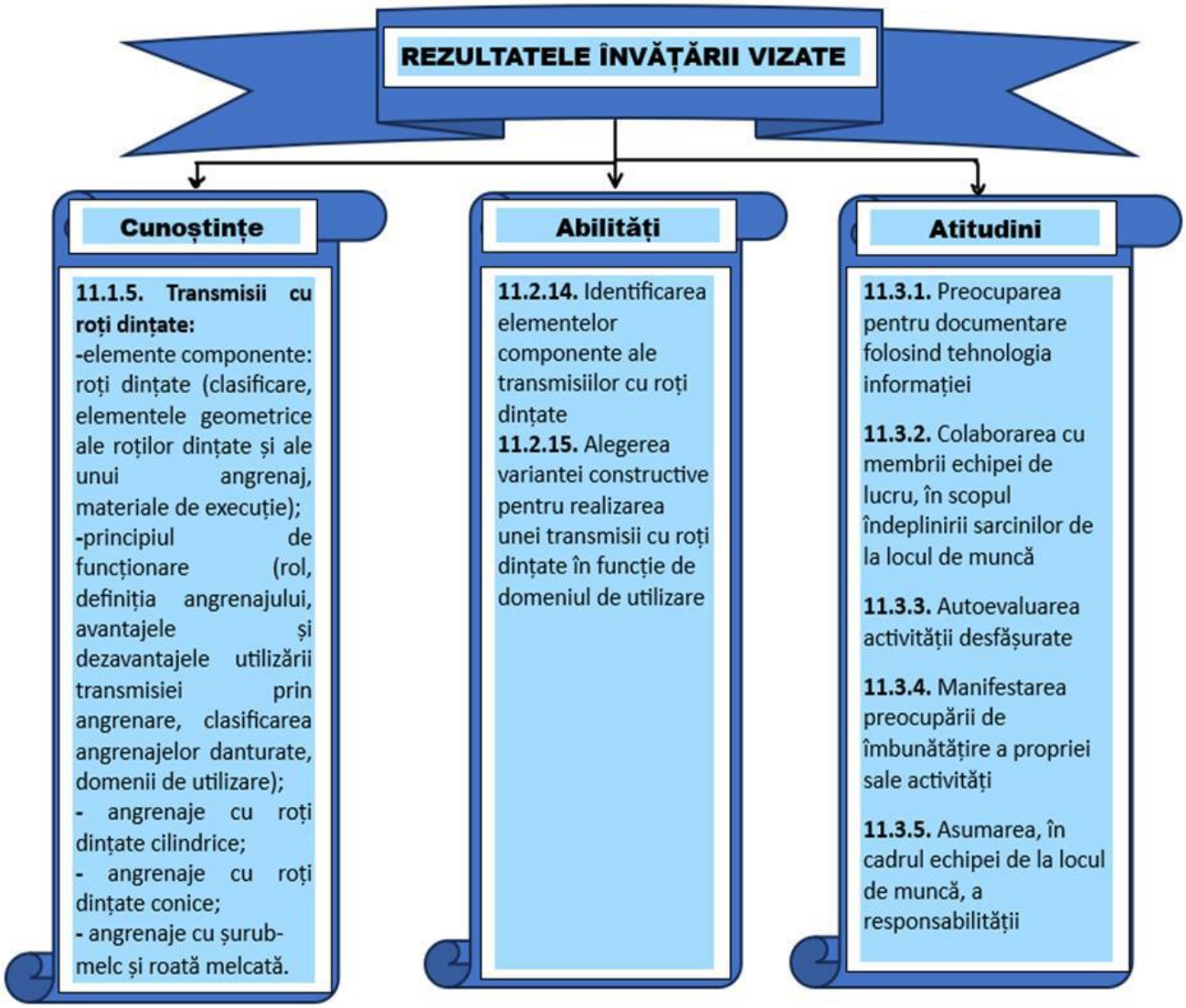
- elaborarea de **referate interdisciplinare**;
- activități de **documentare** (inclusiv pe internet, biblioteci virtuale, cataloage SKF, Gates, Renold, site-uri cu norme ISO pentru transmisii);
- vizionări de **materiale video didactice** (animații 3D ale angrenajelor, clipuri cu montaj/demontaj transmisii, defecte tipice – YouTube)~~;~~
- **problematizare** (ex. „De ce cedează o curea trapezoidală după 300 de ore?” sau „Cum alegem numărul de dinți la un angrenaj pentru a evita rezonanța?”);
- **învățare prin descoperire** (ex. elevii observă și deduc raportul de transmisie măsurând manual diametre/turații pe un stand simplu);
- **activități practice și experimentale** (montaj/demontaj angrenaje cilindrice/conice, reglare tensiune curea, măsurare joc flanc dinți, determinarea petei de contact);
- **studii de caz** (ex. analiza unei defecțiuni reale dintr-o bandă transportoare /presă excentrică / reductor industrial);
- elaborarea de **proiecte** (proiectare simplă a unei transmisii complete: motor → curea → reductor → lanț → utilaj);
- activități bazate pe **comunicare și relaționare** (dezbatere: curea vs. lanț vs. angrenaj – avantaje/dezavantaje în funcție de aplicație);
- **lucru în grup / în echipă** (ex. o echipă montează un angrenaj, alta verifică alinierea și jocul, a treia măsoară raportul real vs. teoretic);
- **simulări pe calculator;**
- **analiza și compararea cataloagelor** tehnice (alegerea unui tip de curea trapezoidală / lanț / cuplaj elastic pe baza datelor reale de putere și turație);
- **exerciții de calcul și dimensionare** (raport transmisie, forțe periferice, tensiuni în curele, durabilitate estimată);
- **montaj și demontaj dirijat pe standuri didactice** (folosind rulmenți, arbori, roți dințate, melc-roată melcată);
- **măsurători și control dimensional** (folosind micrometru pentru roți dințate, șubler pentru roți dințate, șabloane, verificarea concentricității arborilor);
- **identificarea defectelor și propuneri de remediere** (ex. uzură flanc dinți, alunecare curea, zgomot la angrenaj, întindere lanț);
- **realizarea de scheme cinematice și tabele comparative** (transmisii cu curea / lanț / roți dințate / melc – randament, gabarit, zgomot, cost, mentenanță);
- **joc de rol / simulare mentenanță** (ex. un elev este „mecanic de întreținere”, altul „șef tură” – rezolvă o avarie simulată la o transmisie);
- **tururi virtuale / vizite la operatori economici**;
- **elaborarea unui mini-ghid de întreținere** pentru o transmisie aleasă (periodicitate ungere, verificări, semne de uzură);
- **activități de reverse engineering** (demontare unei transmisii existente → schițare piese → identificare norme / standarde).

Pregătirea practică, desfășurată la operatorul economic și în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ are importanţă deosebită în dobândirea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Activitatea de învațare cu tema "Angrenaje" utilizând “Harta conceptuală”.

Harta conceptuală este o metodă grafică de organizare și reprezentare a cunoștințelor, care vizualizează relațiile dintre concepte - cheie. În această lecție, harta servește simultan ca instrument de predare, fixare și evaluare.

Rol în lecție	Modalitate de utilizare	Beneficiu pedagogic
Instrument de predare	Proiectată pe ecran, parcursă pas cu pas	Oferă viziune de ansamblu, reduce supraîncărcarea
Instrument de fixare	Elevii completează versiunea tipărită	Consolidează conexiunile prin scriere activă
Instrument de evaluare	Harta completată = dovadă a înțelegerii	Feedback imediat, autoreglare, metacogniție

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

Profil: Tehnic
Domeniul de pregătire profesională: Mecanică-Operator la mașini cu comandă numerică
Clasa a X a

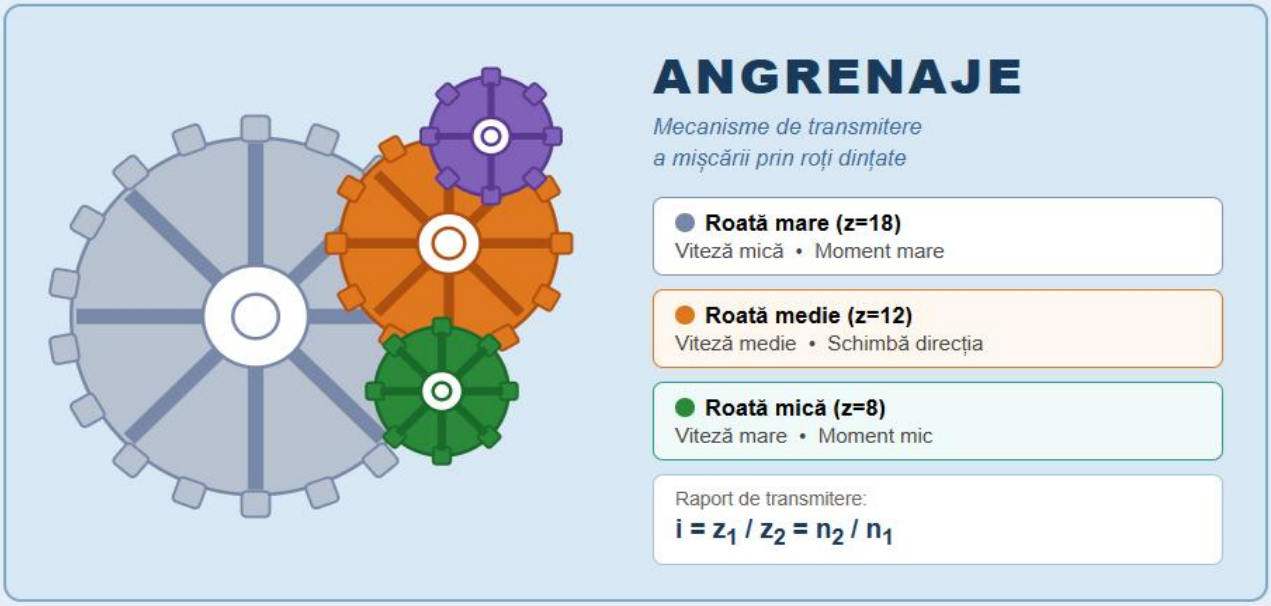
Etapa 1 Evocare – Activarea cunoștințelor anterioare

·· Activitatea profesorului

Profesorul proiectează pe ecran imaginea unui sistem de angrenaje și adresează elevilor întrebarea:

> Unde ați întâlnit angrenaje în viața de zi cu zi? Numiți cel puțin două exemple de angrenaje dintre obiectele pe care le cunoașteți.

Scopul acestei etape este de a activa cunoștințele anterioare ale elevilor și de a crea o legătură motivațională cu experiența lor cotidiană.

Activitatea elevilor

Elevii răspund liber, prin brainstorming oral. Exemple așteptate:

- Bicicletă – angrenaj pinion–coroană pentru transmiterea mișcării de pedalare la roata spate
- Ceas mecanic – angrenaje cilindrice cu dinți fini pentru divizarea precisă a timpului
- Cutie de viteze auto – angrenaje cilindrice și conice pentru modificarea raportului de transmitere
- Mașini-unelte – reductoare cu angrenaje pentru adaptarea turației motorului la necesitățile prelucrării

Se urmărește crearea curiozității și stabilirea conexiunii dintre conținutul lecției și aplicațiile reale.

Resursă video recomandată:

Cutie de viteze – Organe de Mașini și Mecanisme: https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

Fragment ilustrativ pentru motivarea importanței angrenajelor în mecanismele reale.

Etapa 2 Proiectare hartă conceptuală – Structurarea cunoștințelor

Activitatea profesorului

Profesorul proiectează harta conceptuală a angrenajelor și parcurge împreună cu elevii, în ordine, fiecare ramură principală. Elevii sunt invitați să completeze oral lacunele înaintea dezvăluirii răspunsului corect.

1. Definiție

- Angrenajele sunt mecanisme care transmit mișcarea de rotație prin contactul direct al dinților a două sau mai multe roți dințate.
- Roata care primește mișcarea de la motor se numește roată conducătoare (motoare); roata care transmite mișcarea mai departe se numește roată condusă.

2. Rol funcțional

- Transmiterea mișcării de rotație între doi arbori
- Modificarea turației (n) și a momentului de torsiune (M) în raport invers proporțional
- Schimbarea direcției de rotație (angrenaje conice, melcate)

3. Principiul de funcționare

- Transmiterea mișcării se realizează prin contactul succesiv al dinților celor două roți.
- În condiții ideale, contactul se desfășoară prin rostogolire fără alunecare pe cercurile primitive.
- Raportul de transmitere este constant dacă profilul dinților este evolventic – condiție esențială pentru funcționare uniformă.

4. Materiale utilizate

- Oțeluri de uz general, de calitate sau aliate – pentru angrenaje supuse la solicitări mari
- Fonte – pentru angrenaje cu funcționare lentă sau cu șocuri
- Bronzuri și aliaje neferoase – în special pentru roata melcată (rezistență la uzură prin frecare)
- Materiale sinterizate și materiale plastice – pentru angrenaje ușoare, silențioase, fără ungere (aparatură, electrotehnică)

5. Domenii de utilizare

- Industria auto: cutii de viteze, diferențiale, punți motoare
- Mașini-unelte: reductoare, capete de antrenare;
- Utilaje agricole și reductoare de turație
- Robotică industrială: articulații și sisteme de acționare
- Ceasuri mecanice: transmisii de precizie cu dinți fini

6. Avantaje și dezavantaje

- Avantaje: randament ridicat (η = 96–99% pentru angrenaje cilindrice), precizie, durabilitate, compactitate
- Dezavantaje: cost de fabricație ridicat (precizie necesară), zgomot la turații mari, necesită ungere continuă și întreținere periodică

Activitatea elevilor

Elevii urmăresc harta conceptuală proiectată pe ecran și notează în caiet noțiunile-cheie identificate în timpul discuției ghidate.

- Fiecare elev primește o versiune tipărită cu spații goale a hărții conceptuale pentru completare individuală. Completarea hărții tipărite poate constitui temă de pregătire pentru lecția următoare sau material de portofoliu.

Profil: Tehnic
Domeniul de pregătire profesională: Mecanică-Operator la mașini cu comandă numerică
Clasa a X a

Resursă multimedia recomandată:
Soft educațional Organe de Mașini – Modelări 3D și animații:
https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
Se recomandă vizionarea unui fragment ilustrativ și apoi se prezintă tipurile constructive:

Etapa 3 Clasificare și tipuri constructive – Prezentare detaliată

⚙ 1. Angrenaje Cilindrice – arbori paraleli, dinți drepți / înclinați / în V

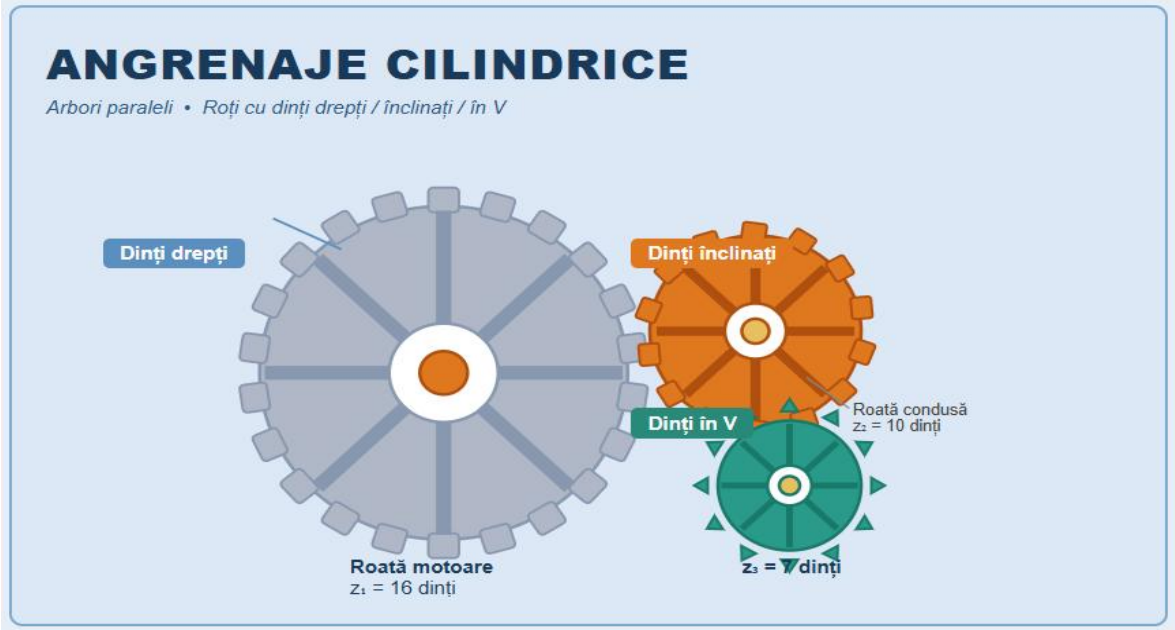

Fig. 1 – Angrenaje cilindrice: roată mare (z=16) antrenează roata mică (z=7) → turație dublă.

⚙ 2. Angrenaje Conice – arbori concurenți la 90°, schimbă direcția de rotație

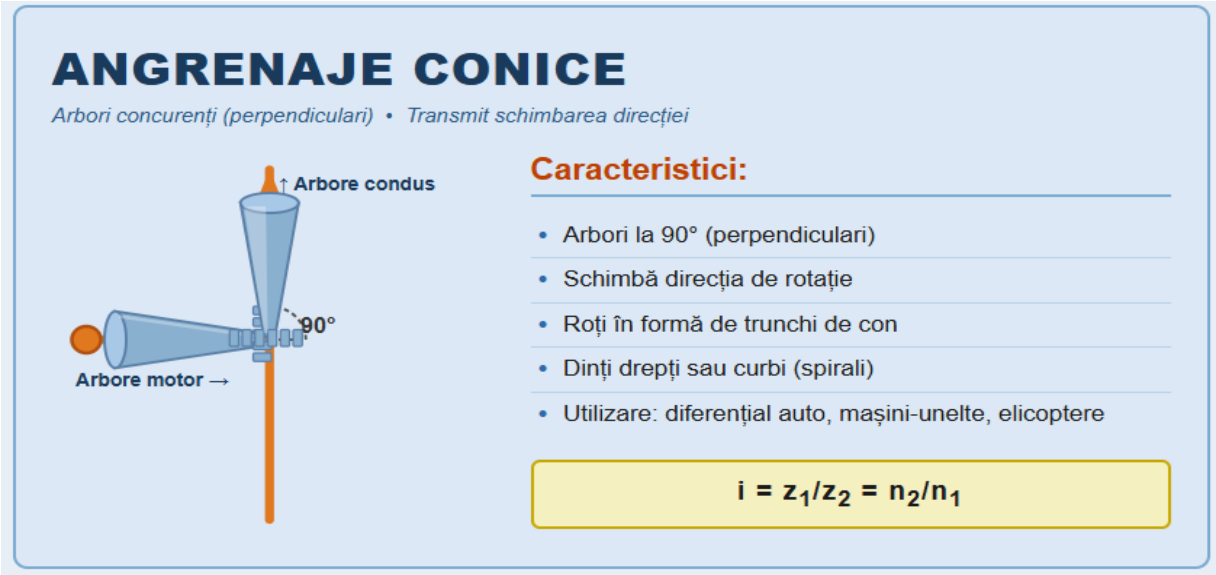

Fig. 2 – Angrenaj conic: transmite mișcarea cu schimbarea direcției de 90° (ex: diferențial auto).

⚙ 3. Angrenaje Melcate – șurub melc + roată melcată, raport mare, autoblocare

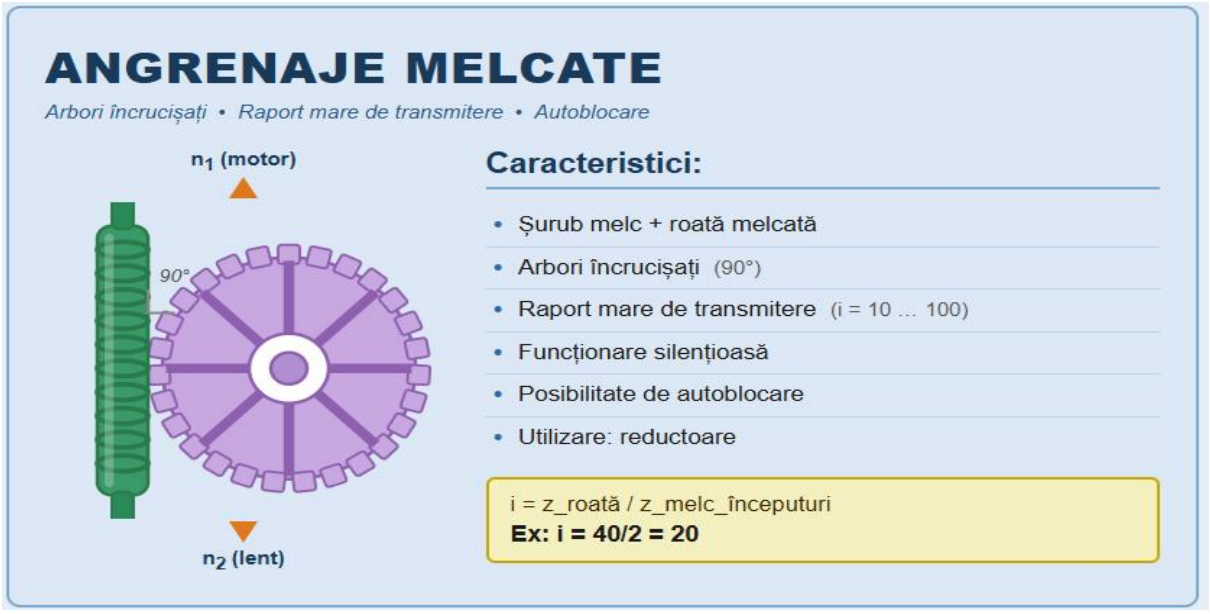

Fig. 3 – Angrenaj melcat: raport de transmitere i = 10–100, funcționare silențioasă.

Etapa 4 Demonstrație: Raportul de transmitere - exemple de calcul

·· Activitatea profesorului

Profesorul parcurge împreună cu elevii cele două exemple de mai jos, solicitându-le să calculeze valorile înainte de a spune rezultatele

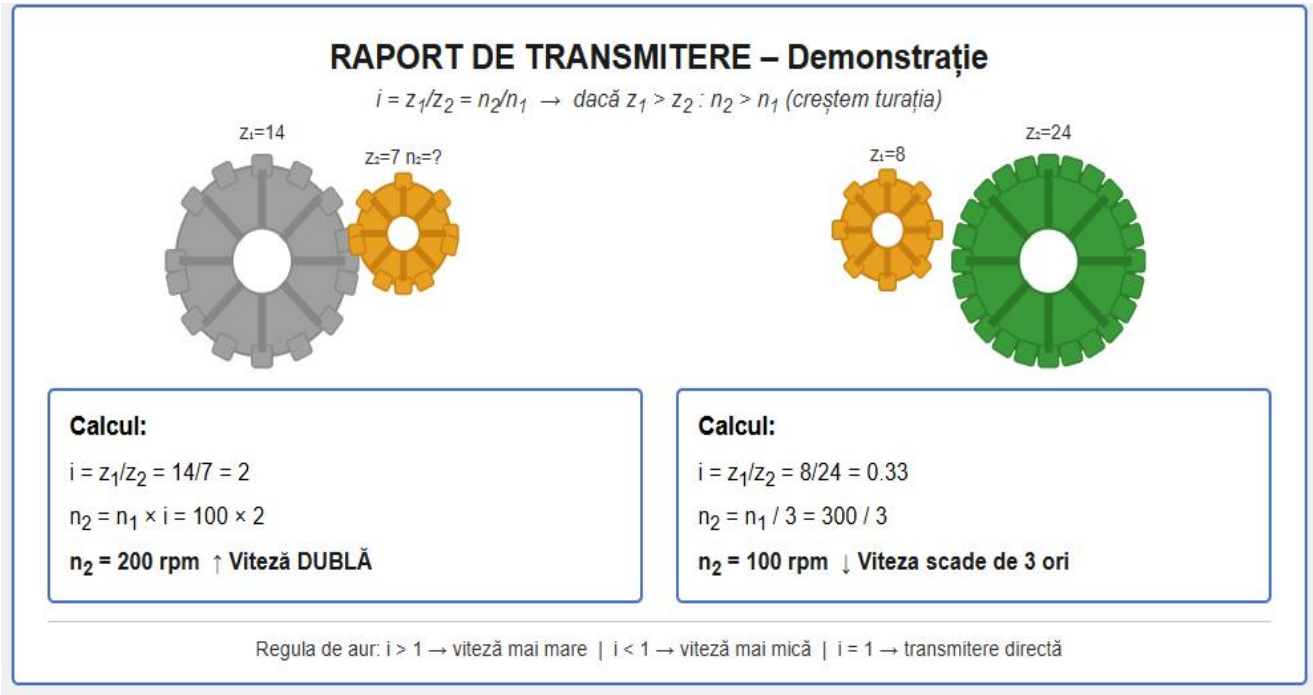

Fig. 4 – Raportul de transmitere: $i = z_1/z_2 = n_2/n_1 \rightarrow i > 1$: creștem viteza | $i < 1$: scade viteza

FIȘE DE LUCRU – ANGRENAJE

Activitatea elevilor

Etapa I — Completarea fișei de lucru

Fiecare grupă primește o fișă de lucru tipărită cu spații goale (tabele cu câmpuri de completat). Elevii completează individual fișa, pe baza cunoștințelor dobândite în etapele anterioare.

Rolul profesorului în această etapă:

- Circulă printre grupe și monitorizează progresul.
- Oferă clarificări punctuale, fără a da răspunsurile.
- Reformulează întrebările elevilor astfel încât aceștia să descopere singuri răspunsul (întrebări - ghid).

De ce astfel? — Asigurăm transferul, nu memorarea:

- Elevul aplică o formulă pe date noi, nu reproduce un exemplu rezolvat.
- Completarea activă a tabelelor solicită înțelegerea relațiilor dintre mărimi (z_1, z_2, n_1, n_2, i), nu reproducerea lor mecanică.
- Fiecare grupă lucrează cu valori numerice diferite → concluzia (regula) este aceeași, dar drumul este parcurs independent.

FIȘA DE LUCRU – GRUPA A

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr. crt	Caz / Cerință	Spațiu pentru rezolvare
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 20 dinți conducătoare, z_2 = 10 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 120 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 12 dinți conducătoare, z_2 = 36 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 450 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de … ori	……
7	Regula: Dacă i > 1 → viteză ……	……
8	Regula: Dacă i < 1 → viteză ……	……
9	Regula: Dacă i = 1 → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.crt	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA B

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă B
1	Caz 1: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 18 dinți conducătoare, z_2 = 6 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 200 rpm)	……
3	Caz 1: Când $I > 1$ înseamnă …… turației	……
4	Caz 2: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 15 dinți conducătoare, z_2 = 45 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 600 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …..….. ori	……
7	Regula: Dacă $I > 1$ → viteză ……	……
8	Regula: Dacă $I < 1$ → viteză ……	……
9	Regula: Dacă $I = 1$ → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA C

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă C
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 24 dinți conducătoare, z_2 = 8 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 150 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 10 dinți conducătoare, z_2 = 40 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 1200 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …….. ori	……
7	Regula generală: i = ……	……
8	Dacă i > 1, turația roții conduse este …… decât a roții conducătoare	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe ..... (paralele)	.....
2	Axe ..... la 90° (concurente)	.....
3	Axe ..... (încrucișate)	.....

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	.....	Dinți:	.....
2	Angrenaj conic	.....	.....	.....
3	Angrenaj melcat	.....	Raport:	.....

Etapa II — Prezentarea rezolvării

Un reprezentant al fiecărei grupe prezintă oral rezolvarea fișei. Dacă există un proiector sau un smart board, reprezentantul poate proiecta fișa completată pentru vizualizare rapidă de către întreaga clasă.

1. Grupa A prezintă prima: citește răspunsurile - cheie din tabele — calculul lui i și n_2, clasificarea după poziția axelor, tipurile constructive și răspunsul la întrebarea finală.
2. Grupa B prezintă a doua: compară valorile numerice cu cele ale Grupei A, subliniază concluziile comune și prezintă răspunsul la întrebarea finală.
3. Grupa C prezintă a treia: completează clasificarea extinsă și răspunde la întrebarea finală.

Etapa III – Interevaluarea

Cum se desfășoară interevaluarea:

1. Reprezentantul grupei prezintă oral răspunsul la întrebarea finală primită (poate scrie pe tablă sau proiecta fișa completată).
2. Colegii din celelalte grupe ascultă cu atenție și pot interveni pentru a completa sau corecta răspunsul.
3. Profesorul:
   - confirmă răspunsurile corecte;
   - corectează eventualele greșeli;
   - face completări acolo unde răspunsul este parțial;
   - trage concluziile finale.

INTEREVALUARE ÎNTRE GRUPE

Grupa	Întrebare finală adresată	Cine adresează întrebarea	Cine răspunde	Apreciere profesor
A	Ce tip de angrenaj alegi pentru o transmisie care schimbă direcția de rotație cu 90° și realizează o reducere mare de turație (raport de transmitere mare într-o singură treaptă)?	Reprezentantul Grupei B	Reprezentantul Grupei A	.....
B	Compară randamentul unui angrenaj melcat cu cel al unui angrenaj conic. Care este preferabil dacă prioritatea este consumul redus de energie și încălzirea minimă?	Reprezentantul Grupei C	Reprezentantul Grupei B	.....
C	Identificați câte o aplicație din viața reală pentru angrenajul melcat și pentru cel conic și explicați de ce se folosește acel tip în aplicația respectivă.	Reprezentantul Grupei A	Reprezentantul Grupei C	.....

Etapa IV – Autoevaluarea

GRILĂ DE AUTOEVALUARE – COMPLETATĂ DE ELEV

Bifează sincer pentru fiecare criteriu de mai jos:

Criteriu	Da ✓	Parțial △	Nu ✗
Pot defini un angrenaj și pot explica rolul său	○	○	○
Știu să clasifice angrenajele după poziția arborilor	○	○	○
Recunosc tipurile constructive (cilindric, conic, melcat)	○	○	○
Pot enumera materiale utilizate pentru realizarea angrenajelor	○	○	○
Pot identifica utilizări specifice fiecărui tip de angrenaj	○	○	○
Știu să calculeze raportul de transmitere	○	○	○

La finalul orei, elevul predă fișa completată profesorului, sau o păstrează în portofoliu.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. ***Continuă:***

▪ Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.

▪ Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.

▪ Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. ***Finală:***

▪ Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

- fişe de observaţie;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- eseul;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- teste docimologice;
- lucrări de laborator/ practice.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proba practică;
- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testele sumative;

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Pentru activitățile desfășurate în **atelierele școală din unitatea de învățământ și/sau de la operatorul economic,** prevăzute la **instruirea practică**, conform planului de învățământ, propunem o **metodă modernă, interactivă și centrată pe elev** pentru **instruire practică**, cu tema: **„Angrenaje – principiul de funcționare”**.

Strategia didactică integrată în pregătirea practică
Angrenaje – principiul de funcționare

În cadrul modulului de pregătire practică, activitatea de învățare-evaluare este structurată pe secvența metodologică Explorare – Experimentare – Evaluare. Această organizare susține o strategie didactică integrată care combină:

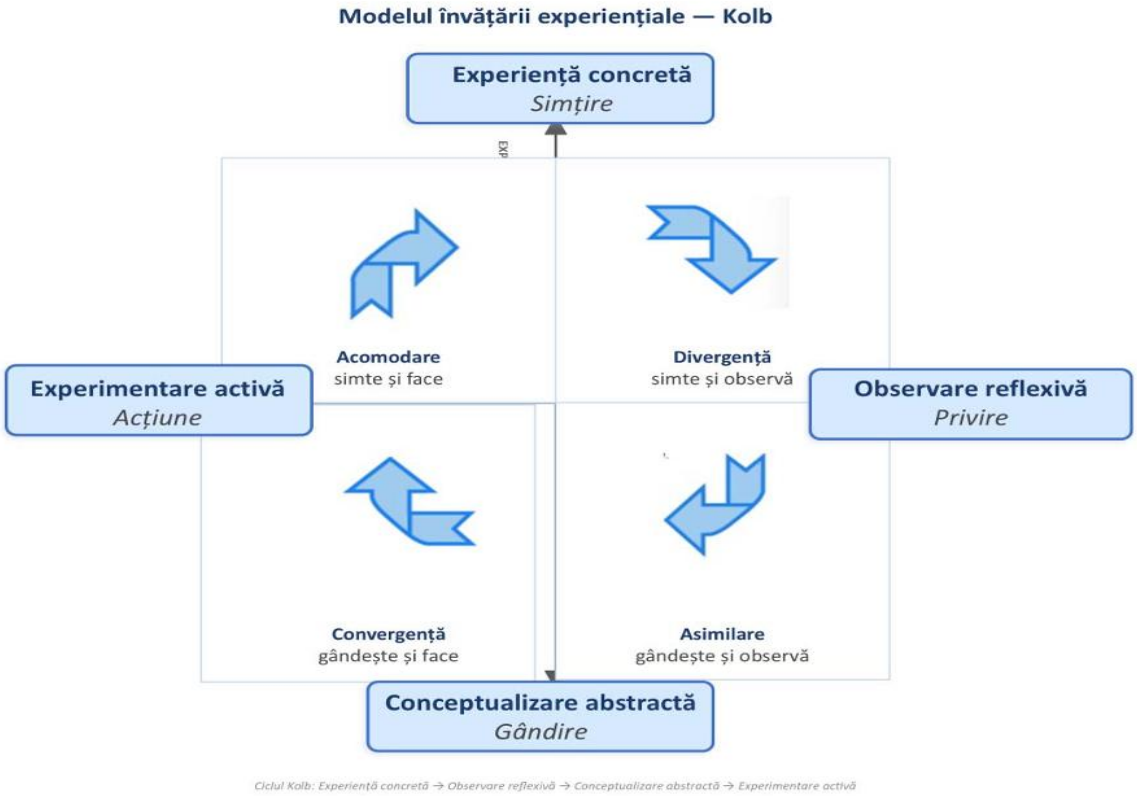
- Învățarea prin proiect (Project-Based Learning)
- Abordarea centrată pe rezolvarea de probleme (Problem-Based Learning – PBL)
- Utilizarea instrumentelor de simulare digitală (integrarea TIC)

Această metodă combinată se fundamentează pe principalele teorii ale învățării moderne.

I. Baze teoretice ale strategiei

1. **Teoria constructivistă** (Piaget, Bruner) Elevul construiește activ cunoașterea prin experiență directă. Învățarea devine eficientă atunci când elevul manipulează, testează și descoperă personal soluțiile.
2. **Învățarea experiențială** (David Kolb) Ciclul învățării parcurse de elev include patru etape succesive:

- Experiență concretă (ex. montaj fizic al angrenajului)
- Observație reflexivă (analiza fenomenelor observate)
- Conceptualizare abstractă (formularea formulelor și relațiilor teoretice)
- Experimentare activă (aplicare în simulare și optimizare)

Ciclul Kolb: Experiență concretă → Observare reflexivă → Conceptualizare abstractă → Experimentare activă

3. **Problem-Based Learning (PBL)**
   - Stimulează gândirea critică
   - Dezvoltă autonomia în învățare
   - Reproduce situații reale din industrie
   - Favorizează transferul competențelor în contexte noi

4. **Integrarea tehnologiilor informației și comunicării (TIC)** Simularea digitală permite:
   - Vizualizarea fenomenelor invizibile (cuplu, viteză, sens de rotație)
   - Creșterea motivației elevilor
   - Dezvoltarea competențelor digitale
   - Reducerea riscului de erori practice și a pierderilor materiale

II. Demersul didactic – structura pe etape

Demersul începe cu investigarea unei situații tehnice concrete (Explorare), continuă cu testarea și aplicarea soluțiilor (Experimentare) și se încheie cu analiza rezultatelor și formularea concluziilor (Evaluare). Elevii descoperă cunoașterea prin rezolvarea activă a problemelor, nu prin recepționarea pasivă a informațiilor.

Etapa 1 – **Prezentarea situației-problemă (PBL)** Profesorul propune o problemă autentică, de exemplu: „Avem un motor electric care se rotește foarte repede, dar trebuie să ridicăm o greutate mare și lent. Ce soluție tehnică propuneți?” Problema este deschisă, permite multiple soluții și solicită gândirea tehnică.

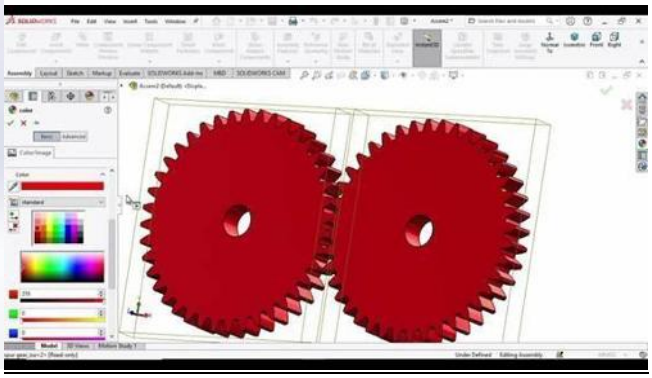
Etapa 2 – **Analiza și planificarea**. Elevii lucrează în echipe:
- Discută cunoștințele anterioare
- Formulează ipoteze
- Identifică informațiile necesare
- Își împart responsabilitățile

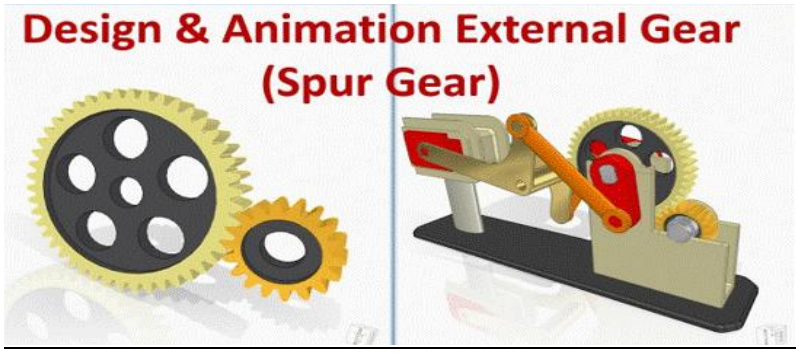
Etapa 3 – **Proiectarea soluției (Învățare prin proiect)** Elevii:
- Aleg tipul de angrenaj (ex. roți dințate cilindrice)
- Calculează raportul de transmitere
- Realizează schițe, modele sau mini-proiecte
- Construiesc un mecanism funcțional (machetă fizică, desen tehnic, prezentare argumentată)

Etapa 4 – **Simulare digitală** (integrare TIC) Utilizarea aplicațiilor CAD / simulatoare de angrenaje:
- Modelare 3D simplificată
- Animații interactive
- Verificarea raportului de transmitere
- Observarea modificării vitezei, cuplului și sensului de rotație
- Compararea rezultatelor practice cu cele virtuale

Simularea permite testarea rapidă a mai multor variante, optimizarea soluțiilor și eliminarea riscurilor materiale.

Etapa 5 – **Testare, analiză și optimizare** Elevii:

- Verifică funcționarea mecanismului fizic
- Compară rezultatele reale cu cele simulate
- Identifică erori / neconcordanțe
- Intervin pentru optimizarea soluției

Această etapă dezvoltă gândirea critică, autoevaluarea și autonomia.

Etapa 6 – **Prezentare și reflecție** Fiecare echipă:

- Prezintă soluția aleasă și justifică raportul de transmitere
- Explică ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit
- Discută aplicații industriale reale

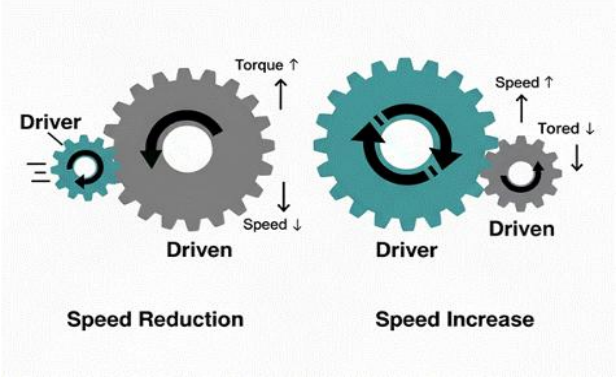
III. Comparație cu metoda tradițională

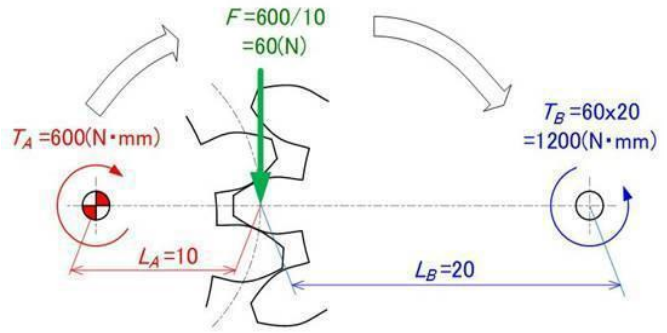
Aspect	**Metoda tradițională**	**Metoda combinată (Proiect + PBL + Simulare digitală)**
Rolul elevului	Receptor pasiv de informații	Constructor activ al cunoașterii
Sursa cunoașterii	Explicație directă a profesorului	Descoperire prin rezolvare de probleme reale
Soluții posibile	De obicei una singură (corectă)	Multiple soluții valide
Evaluare	Predominant finală și sumativă	Continuă, formativă, pe parcurs
Rolul profesorului	Transmițător principal de cunoștințe	Facilitator, ghid, furnizor de feedback

IV. Avantaje ale metodei combinate (aplicate la tema „Angrenaje – principiul de funcționare”)

Pentru elev:

- **Dezvoltarea gândirii tehnice și critice.** Elevul înțelege concret cum numărul de dinți influențează viteza și cuplul (nu doar memorează definiția raportului de transmitere).
- **Creșterea motivației intrinseci.** Rezolvarea unei probleme reale (ex. reducerea turației motorului) generează implicare și satisfacție.
- **Dezvoltarea autonomiei**. Elevul învață să utilizeze independent fișe tehnice, formule și instrumente digitale.

Pentru procesul didactic:

- Conectarea conținutului la realitatea profesională (reductoare, mecanisme de ridicare, transmisii industriale)
- Personalizarea și diferențierea învățării (ritm propriu, soluții variate)
- Integrarea competențelor digitale

FORMULE ESENȚIALE

$i = Z_2 / Z_1$	Raportul de transmitere = nr. dinți roată condusă / nr. dinți roată conducătoare
$n_2 = n_1 / i$	Turația roții conduse = turația roții conducătoare ÷ raportul de transmitere

Condiție	Efect asupra vitezei	Efect asupra forței
$Z_2 > Z_1$ (i > 1)	↓ Viteză SCADE	↑ Forță CREȘTE
$Z_2 < Z_1$ (i < 1)	↑ Viteză CREȘTE	↓ Forță SCADE
$Z_2 = Z_1$ (i = 1)	= Viteză egală	= Forță egală

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

PAS 1
5 min

Situația problemă (PBL)

Profesorul formulează provocarea:

„Un motor electric are 1500 rot /min. Vrem să obținem o mișcare mai lentă pentru a ridica un obiect greu. Ce soluție tehnică propuneți?"

Răspuns așteptat:

- Utilizarea unui angrenaj cu roți dințate cilindrice
- Roata condusă → mai mulți dinți decât roata conducătoare
- Rezultat: reductor de turație

Organizare: Grupe de 3–4 elevi · distribuire fișă de lucru

PAS 2
15 min

Explorarea și proiectarea soluției

Sarcini echipă:

- Alegeți două roți dințate din trusă
- Numărați dinții: Z_1 (conducătoare) și Z_2 (condusă)
- Calculați raportul de transmitere: $i = Z_2 / Z_1$
- Determinați turația: $n_2 = n_1 / i$ (cu $n_1 = 1500$ rot/min)

Întrebări ghid (profesor → elevi):

- Ce se întâmplă dacă $Z_2 > Z_1$?
- Ce se modifică: viteza sau forța transmisă?
- Unde ai mai întâlnit un reductor de turație?

PAS 3
10 min

Realizarea montajului practic

Sarcini practice:

- Montați angrenajul pe suportul trusei
- Verificați: alinierea arborilor, angrenarea corectă, sensul de rotație
- Acționați manual și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

✓ De verificat	Observații
Arborii sunt corect aliniați	
Roțile sunt fixate corespunzător	
Dinții angrenează corect	
Sensurile de rotație sunt opuse	
Mecanismul funcționează fără blocaje	

PAS 4 10 min	**Simulare digitală** **Aplicație recomandată:** Tinkercad (online, gratuit) · Onshape (browser) · Autodesk Fusion · SolidWorks Edu **Sarcini digitale:** ▸ Introduceți Z_1 și Z_2 în simulare ▸ Observați turația n_2 obținută în simulare ▸ Comparați rezultatul digital cu calculul manual ▸ Notați diferențele și discutați cauzele
PAS 5 10 min	**Prezentare, sinteză și feedback** **Fiecare echipă prezintă:** ▸ Soluția tehnică aleasă și raportul de transmitere calculat ▸ Comparația calcul practic vs. simulare digitală ▸ Concluzia proprie privind viteza și forța transmisă **Sinteză profesor:** *„Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."*

MIJLOACE DIDACTICE

Materiale	Digitale	Documente
Trusă angrenaje, roți dințate diverse, Suport montaj, SDV-uri	Tinkercad (gratuit), Onshape (browser), Autodesk Fusion, SolidWorks Edu.	Fișă de lucru, Barem evaluare, Plan de lecție.

FIȘĂ DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Modul 3: Transmisii mecanice și mecanisme – Instruire practică

Nume elevi:	Clasa:	Data: Nota:

FORMULE DE REFERINȚĂ $i = Z_2 / Z_1$ $n_2 = n_1 / i$	▸ $i > 1 \rightarrow$ viteză ↓ / forță ↑ ▸ $i < 1 \rightarrow$ viteză ↑ / forță ↓ ▸ $n_1 = 1500$ rot/min (dat)

PARTEA I – ANALIZA SARCINII ȘI IDENTIFICAREA SOLUȚIEI

Situația problemă:

Având un motor electric care are turația $n_1 = 1500$ rot/min, propuneți un angrenaj cu roți dințate cilindrice pentru a obține o mișcare mai lentă în vederea ridicării unui obiect greu.

Soluția propusă de echipă:

.....

Argumentare (de ce această soluție?):

.....

PARTEA II – EXPLORAREA ȘI PROIECTAREA SOLUȚIEI (15 PUNCTE)

1. Alegerea și identificarea roților (4 puncte)

a) Roata conducătoare (Z_1): **Z_1 = _____ dinți** **b) Roata condusă (Z_2):** **Z_2 = _____ dinți**	**Identificare:** Roata conducătoare este cea care *primește mișcarea de la motor.* Roata condusă este cea care *transmite mișcarea mai departe.* **Cum recunoști?** ▸ Z_1 → arbore motor ▸ Z_2 → arbore de ieșire

2. Calculul raportului de transmitere (4 puncte)

$i = Z_2 / Z_1$ i = _____ / _____ = _____	***Exemplu orientativ:*** Z_1 = 20 dinți, Z_2 = 40 dinți **i = 40 / 20 = 2** *→ Roata condusă se rotește de 2× mai lent*

3. Determinarea turației roții conduse (4 puncte)

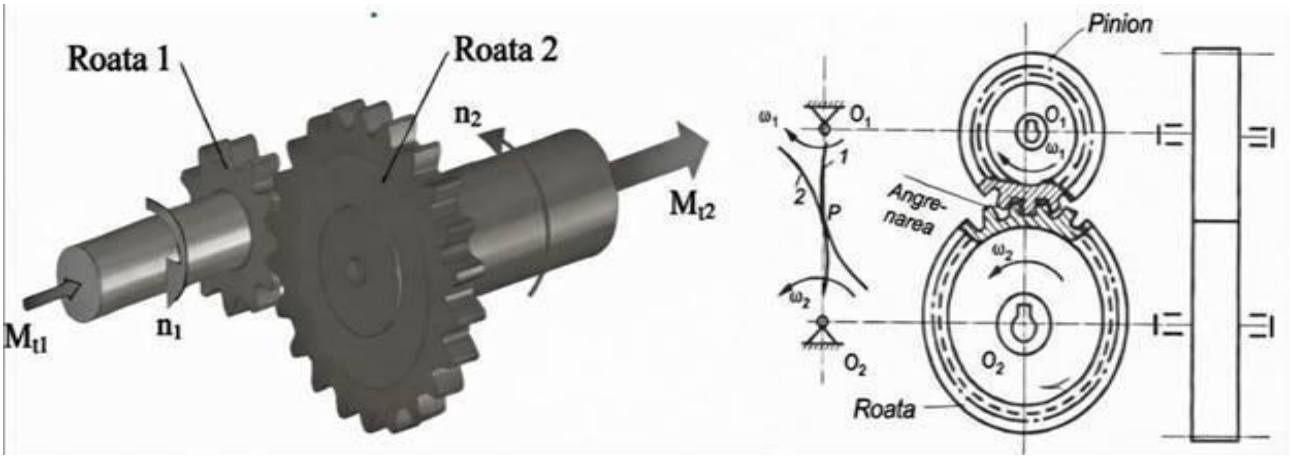
$n_2 = n_1 / i$ n_2 = 1500 / _____ = _____ rot/min	***Exemplu orientativ:*** i = 2, n_1 = 1500 rot/min **n_2 = 1500 / 2 = 750 rot/min**

4. Analiza rezultatelor (3 puncte)

a) Dacă $Z_2 > Z_1$, ce se întâmplă cu viteza?

b) Ce se modifică: viteza sau forța? Explicați:

PARTEA III – PROBĂ PRACTICĂ (60 PUNCTE)

Sarcini de lucru (în ordine):

- Realizați montajul cu roți dințate cilindrice conform schemei.
- Identificați roata conducătoare și roata condusă; notați sensul de rotație
- Verificați angrenarea corectă a dinților și fixarea arborilor
- Acționați manual mecanismul și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

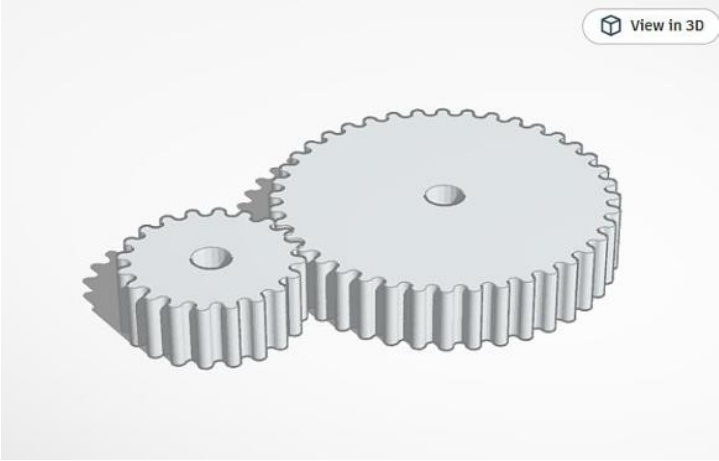
Listă de verificare (bifați după executare):

	Criteriu de verificare	Concluzia Da/nu	Observații
☐	Arborii sunt corect aliniați		
☐	Roțile sunt fixate corespunzător		
☐	Dinții angrenează corect		
☐	Sensurile de rotație sunt opuse		
☐	Mecanismul funcționează fără blocaje		

PARTEA IV – SIMULARE DIGITALĂ (10 PUNCTE)

Aplicație utilizată: *Tinkercad / Onshape / Autodesk Fusion*

Utilizaţi aplicația de simulare Tinkercad, cu ajutorul telefonului, pentru a verifica funcționarea angrenajului: https://www.tinkercad.com/dashboard

1. Introducerea datelor (3 puncte)

Z_1 (conducătoare) = _____ dinți **Z_2 (condusă) =** _____ dinți	**n_1 introdusă = 1500 rot/min**

2. Observarea rezultatelor (3 puncte)

n_2 (simulare) = _____ rot/min	**Sens rotație:** ☐ Roata conducătoare → _____ ☐ Roata condusă → _____

3. Compararea cu rezultatul practic (4 puncte)

Există diferențe față de calculul manual? ☐ Da ☐ Nu

Dacă da, explicați cauzele posibile: _____

PARTEA V – PREZENTARE ȘI REFLECȚIE (10 PUNCTE)

Concluzia echipei:

Formulați o concluzie privind influența raportului de transmitere asupra vitezei și forței:

Concluzie model: *Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă roata condusă are mai mulți dinți ($Z_2 > Z_1$), viteza scade, iar forța transmisă crește proporțional cu raportul de transmitere.*

BAREM DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Numele elevului/echipei:	**Clasa:**	**Punctaj total:** / 100 p	
Criteriu de evaluare	**Indicatori de realizare / Soluție așteptată**	**Punctaj max**	**Punctaj acordat**
I. Analiza sarcinii și identificarea soluției	Identifică corect necesitatea unui angrenaj cilindric reductor ($Z_2 > Z_1$). Argumentare logică și completă.	5 p	
II.1 Alegerea și identificarea roților	Z_1 și Z_2 corect completate: 2p Corect identificată conducătoare / condusă: 2p Ex: $Z_1 = 20$ dinți (conducătoare), $Z_2 = 40$ dinți (condusă)	4 p	

II.2 Calculul raportului de transmitere	Aplică corect: $i = Z_2 / Z_1 \rightarrow$ 4p Ex: $i = 40 / 20 = 2$ (Se acceptă alte valori corecte)	4 p	
II.3 Determinarea turației roții conduse	Aplică corect: $n_2 = n_1 / i \rightarrow$ 4p Ex: $n_2 = 1500 / 2 = 750$ rot/min	4 p	
II.4 Analiza rezultatelor	Viteza scade dacă $Z_2 > Z_1 \rightarrow$ 1p Forța (cuplul) crește → 1p Explicație completă și corectă → 1p	3 p	
III. Realizarea montajului practic	Arborii aliniați corect: 10p Roți fixate corespunzător: 10p Dinți angrenează corect: 10p Sensuri de rotație opuse: 10p Mecanismul funcționează fără blocaje: 10p Respectarea normelor SSM: 10p	60 p	
IV. Simulare digitală	Introducere date corecte (Z_1, Z_2, n_1): 3p Obtinere n_2 și sens rotație corecte: 3p Comparare și explicare diferențe: 4p	10 p	
V. Prezentare și reflecție	Concluzie corectă și argumentată. Ex: „Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."	10 p	
TOTAL		**100 p**	

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Nr. crt.	Termen în română	Traducere în engleză	Definiție scurtă
1	alunecare	slip	Diferența relativă de viteză periferică în transmisii prin frecare
2	ambreiaj	clutch	Organ care cuplează/decuplează arborele motoare de cel condus
3	angrenaj	gear	Sistem de roți dințate care transmit mișcarea prin angrenare (îmbucare reciprocă a dinților)
4	angrenaj cilindric	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa, pentru arbori paraleli.
5	angrenaj conic	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși conic, pentru arbori care se intersectează.
6	ansamblu	ensemble / assembly	Grup de piese sau subansambluri unite pentru a forma o unitate funcțională.
7	arbore cardanic	cardan shaft / Universal joint shaft	Transmisie care permite transmiterea mișcării între arbori neparaleli.
8	arbore condus / condus	driven shaft / Output shaft	Arborele care primește mișcarea de la arborele motor.

9	arbore motor / conducător	driving shaft / Input shaft	Arborele care primește mișcarea de la sursa de energie.
10	cablu	cable	Element rotativ care transmite cuplu și/sau susține alte organe.
11	cilindric	cylindrical	Cu formă de cilindru (referitor la dinți sau arbori).
12	conic	conical	Cu formă de con (referitor la angrenaje sau arbori).
13	cuplaj elastic	flexible coupling	Cuplaj care permite mici deviații și abateri de aliniere.
14	cuplu	coupling / Shaft coupling	Organ care leagă două arbori pentru transmiterea cuplului (fix sau elastic).
15	curea	belt	Element flexibil, închis (bandă continuă), care transmite mișcarea prin frecare.
16	curea trapezoidală	V-belt	Curea cu secțiune trapezoidală.
17	element cinematic	kinematic element	Componentă de bază a unui mecanism care participă la transmiterea/transformarea mișcării.
18	frână	brake	Dispozitiv care oprește sau reduce viteza de rotație.
19	frecare la alunecare	sliding friction	Frecare care apare între suprafețe în mișcare relativă de alunecare.
20	frecare la rostogolire	rolling friction	Frecare redusă care apare la rostogolirea unui corp pe altul.
21	glisare / alunecare	sliding	Mișcare relativă de alunecare între suprafețe fără rostogolire.
22	inversor de turație	speed inverter	Mecanism care inversează sensul rotației arborilor.
23	lanț	chain	Element flexibil format din zale articulate, folosit pentru transmisie prin angrenare.
24	lanțuri cinematice	kinematic chains	Succesiuni de elemente cinematice care transmit mișcarea în mecanism.
25	mecanism	mechanism	Sistem de organe mobile care transformă sau transmite mișcarea.
26	mecanism șurub-piuliță	screw-nut mechanism	Mecanism care transformă mișcarea de rotație în mișcare rectilinie (sau invers).
27	mișcare de rotație	rotational movement	Mișcare în jurul unei axe fixe.
28	mișcare rectilinie	rectilinear motion	Mișcare în linie dreaptă.
29	pas de lanț	chain pitch	Distanța între două role consecutive ale lanțului.
30	pasul dintelui	pitch (gear)	Distanța între doi dinți consecutivi măsurați pe cercul primitiv.
31	pinion	pinion	Roata dințată mai mică dintr-un cuplu de angrenaj.
32	piuliță	nut	Element filetat interior care se înșurubează pe șurub.
33	randament	efficiency	Raportul dintre puterea utilă și puterea consumată (η = Putil / Pcons).
34	raport de multiplicare / reducere	speed ratio / Reduction ratio	Când $i > 1 \rightarrow$ reducere turație, creștere cuplu; când $i < 1 \rightarrow$ multiplicare.
35	raport de transmisie (i)	transmission ratio	Raportul dintre turațiile sau diametrele organelor de transmisie (i).
36	roată dințată	gear wheel	Roată echipată cu dinți pentru angrenare.

37	roată dințată cilindrică	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa.
38	roată dințată conică	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși pe o suprafață conică.
39	roată melcată	worm gear	Roată dințată antrenată de un șurub melc.
40	șurub melc	worm screw	Șurub cu filet elicoidal care angrenează cu roata melcată.
41	transmisie directă	direct transmission	Transmiterea mișcării fără organe intermediare
42	transmisie indirectă	indirect transmission	Transmiterea mișcării prin organe intermediare .
43	transmisie prin curele	belt drive / Belt transmission	Transmitere prin curea (plată, trapezoidală, dințată etc.) prin frecare.
44	transmisie prin lanț	chain drive	Transmitere prin lanț și roți dințate (lanț cu role, lanț cu bucșe etc.).
45	transmisie prin roți de fricțiune	friction wheel drive	Transmitere prin frecare între două roți netede sau cu role.
46	transmisie prin roți dințate	gear transmission / Gear drive	Transmitere prin angrenaje (roți dințate).
47	turație	rotational speed / rpm	Viteză unghiulară de rotație (exprimată în rotații pe minut – rpm).
48	ungere	Lubrication	Introducerea de lubrifiant pentru reducerea uzurii și a frecării.
49	variator de turație	speed variator	Variator care modifică turația de ieșire în mod continuu.

- **Bibliografie**

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Chișiu, G., Predescu, A. - *Mecanisme și Organe de mașini, Note de curs*, Editura PRINTECH, București, 2021.
3. Chișiu, G., - *Culegere de probleme - Organe de mașini. Probleme de sinteză*, Editura PRINTECH, București, 2021.
4. Chișiu, G., Stoica, A.M., - *Mecanisme și Organe de mașini, Aplicații pentru seminar*, Editura PRINTECH, București, 2021.
5. Deleanu, D. – *Bazele teoriei mecanismelor*, Editura Nautica, Constanța, 2018.
6. Noveanu, S. - *Mecanisme cu bare*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2020.
7. Rusu, C. - *Mecanisme*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2021.
8. Pop, D., Haragâș, S. – *Organe de mașini*. Volumul 1, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.
9. Pop, D., Haragâș, S., Buiga, O. – *Organe de mașini*. Volumul 2, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2021.
10. *Repere metodologice Anexa Mecanică* disponibil online la adresa https://www.alegetidrumul.ro/uploads/Repere_Metodologice_Anexa_Mecanica.pdf
11. Gogu, E., Vătavu, E., Voiculescu, M., - *Modul V: Transmisii mecanice și mecanisme – auxiliar curricular*, PROIECT ERASMUS+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000009296, ISBN 978-973-0-37599-2, Constanța, 2022.

12. Crîşmaru, I., *Modulul 1: "Sisteme de transmitere a mişcării"* Clasa a XI-a / a XII*-a Tehnic - 2011 - Fişe de documentare, online,
13. https://www.academia.edu/34634463/MODULUL_1_SISTEME_DE_TRANSMITERE_A_MI%C8%98C%C4%82RII_CLASA_a_XI_a_a_XII_a_Tehnic_2011_FI%C8%98E_DE_DOCUMENTARE
14. *Transmisii mecanice* – Universitatea Tehnică a Moldovei, disponibil online https://else.fcim.utm.md/pluginfile.php/108183/mod_resource/content/0/MF%20Tema%204.1%20BPM%20Transmisii%20mecanice.pdf
15. *Transmisii mecanice și mecanisme* (video online) –
16. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii+mecanice+si+mecanisme&mid=F188564478E5A459BBA6F188564478E5A459BBA6&FORM=VIRE
17. *Transmission par engrenage (video online) –*
18. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=309FCAA189BE0DB210D1309FCAA189BE0DB210D1&ajaxhist=0
19. *Cours de Transmission de mouvement (Engrenages) 2éme Partie "Darija" (video online)* https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=46D8BABB0144B1BF5B3B46D8BABB0144B1BF5B3B&ajaxhist=0
20. Vijoli, E., G., - *Montarea angrenajelor,* Lecție interactivă Livresq, 2025, https://library.livresq.com/details/693138b3507a550009c7d0c8
21. Ceobanu, C., Cucoș, C., Istrate, O., Pânișoară, I.O., *Educație digitală***,** Editura POLIROM, București, 2022
22. Grosseck, G., Crăciun, D., Holotescu, C., Bran, *Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online*, Editura Universității de Vest din Timișoara, ISBN: 978-973-125-790-7, februarie 2021, disponibil și online la adresa file:///C:/Users/Dobby/Desktop/MEC_2025/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline%20(1).pdf
23. *Soft educațional interactiv mecanică,* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
24. *Laborator virtual transmisii și angrenaje* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
25. *Soft educațional Organe de mașini, mecanisme*,
26. https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-organe-de-masini-mecanisme/
27. *Soft educațional Organe de mașini și mecanisme - Modelări 3D, animații* https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
28. *Cutie de Viteze, curs Organe de Mașini și Mecanisme*, organe pentru transmiterea mișcării https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
29. *Animație - Reductor cu roți dințate cilindrice cu dinți drepți,* https://www.youtube.com/watch?v=jkQOBspfEyo
30. *Presa mecanică cu excentric, presa cu mecanism cu camă - soft educațional* https://www.youtube.com/watch?v=zQpJvhttps://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/RQ_QMk

MODUL IV. TEHNOLOGIA AȘCHIERII PE MAȘINI UNELTE CONVENȚIONALE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Tehnologia aşchierii pe maşini unelte convenţionale”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificarea profesională *Operator la mașini cu comandă numerică* din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică aferente clasei a X-a din domeniul de pregătire profesională *Mecanică.*
Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Tehnologia aşchierii pe maşini unelte convenţionale”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare obținerii calificării profesionale Operator la mașini cu comandă numerică și angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și a SPP-ului corespunzător calificării de nivel 3 CNC, Operator la mașini cu comandă numerică, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică,* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

În cadrul acestui modul vor fi dobândite rezultate ale învățării specifice **URI 7 – Fabricarea reperelor pe mașini unelte convenționale** pentru calificarea profesională *Operator la mașini cu comandă numerică* urmând ca în clasa a XI-a să fie dobândite și celelalte rezultate ale învățării corespunzătoare unităților de rezultate ale învățării corespunzătoare calificării *Operator la mașini cu comandă numerică.*

Rolul modulului este de a asigura fundamentul tehnologic şi practic al formării calificării „Operator la maşini cu comandă numerică”, prin dezvoltarea competenţelor de bază privind realizarea reperelor prin aşchiere, înţelegerea proceselor de prelucrare, utilizarea corectă a sculelor şi dispozitivelor, respectarea documentaţiei tehnice, a cerinţelor de precizie şi a normelor de securitate, competenţe care susţin ulterior operarea eficientă a maşinilor cu comandă numerică.

• STRUCTURA MODULULUI

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 7: Fabricarea reperelor pe maşini unelte convenţionale			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1	7.2.1.	7.3.3.	**1. Maşini specifice prelucrării prin strunjire, frezare, rectificare** Parametrii de fabricaţie: - datele tehnologice; - geometria tăietoare; - forţa de aşchiere; - productivitatea aşchierii şi cea a maşinilor şi utilajelor;

			- volumul de aşchii în unitatea de timp; - timp de bază; - costuri de fabricaţie.
7.1.2.	7.2.2. 7.2.3.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8. 7.3.9. 7.3.10.	**2. Scule aşchietoare utilizate la strunjire, frezare, rectificare** 2.1. Părţi componente, mărimi caracteristice 2.2. Materiale folosite pentru confecţionarea sculelor 2.3. Construcţia sculelor aşchietoare
7.1.5.	7.2.7. 7.2.14. 7.2.15.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8. 7.3.9. 7.3.10.	**3. Procesul de aşchiere** 3.1. Tipuri de aşchii 3.2. Mişcări executate în procesul de aşchiere 3.3. Parametrii regimului de aşchiere. Alegerea parametrilor regimului de aşchiere 3.4. Adaosuri de prelucrare 3.5. Tipuri de suprafeţe prelucrate prin aşchiere
7.1.4.	7.2.6. 7.2.14. 7.2.15.	7.3.2. 7.3.10.	**4. Documentaţia tehnică** 4.1. Fişa tehnologică de execuţie a piesei 4.2. Schema cinematică 4.3. Cărţi tehnice
7.1.3.	7.2.4. 7.2.5. 7.2.14. 7.2.15.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8. 7.3.9. 7.3.10.	**5. Dispozitive şi verificatoare utilizate la prelucrarea prin strunjire, frezare, rectificare** 5.1. Schemele aşezării pieselor în dispositive 5.2. Baze (baze iniţiale, baze de aşezare, baze de măsurare, baze tehnologice, baze constructive). Erori de bazare. Stabilirea bazelor necesare prelucrării. 5.3. Clasificarea dispozitivelor 5.4. Elementele component ale dispozitivelor: - elemente de aşezare - elemente de strangere - elemente de indexare - corpul dispozitivului 5.5. Dispozitive universale: menghine, mese rotative, capete divizoare, universalul, altele 5.6. Sisteme de prindere a sculei pe maşini de strunjit, frezat, rectificat 5.7. Sisteme de prindere a piesei pe maşini de strunjit, frezat, rectificat

7.1.6. 7.1.7. 7.1.9.	7.2.4. 7.2.5. 7.2.6. 7.2.7 7.2.8. 7.2. 9. 7.2.10. 7.2.12. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15.		**6. Tehnologia de realizare a pieselor pe maşini de strunjit, frezat, rectificat** **6.1. Tehnologia prelucrării prin aşchiere pe maşini de strunjit** - Prelucrarea suprafeţelor plane prin strunjire (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul suprafeţelor prelucrate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) - Prelucrarea suprafeţelor de rotaţie exterioare prin strunjire (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul suprafeţelor prelucrate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) - Prelucrarea suprafeţelor de rotaţie interioare prin strunjire (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul suprafeţelor prelucrate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) - Prelucrarea filetelor prin strunjire (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul filetelor executate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) **6.2. Tehnologia prelucrării prin aşchiere pe maşini de frezat** - Prelucrarea suprafeţelor plane prin frezare (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul suprafeţelor prelucrate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) - Prelucrarea canalelor de pană prin frezare (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul suprafeţelor prelucrate, norme de sănătate şi securitate în muncă, protecţia mediului, PSI) **6.3. Tehnologia prelucrării prin aşchiere pe maşini de rectificat** - Prelucrarea suprafeţelor plane prin rectificare (scheme tehnologice utilizate, maşini unelte folosite, scule şi dispozitive, alegerea parametrilor regimului de aşchiere, verificarea şi controlul

			suprafețelor prelucrate, norme de sănătate și securitate în muncă, protecția mediului, PSI) - Prelucrarea suprafețelor de rotație exterioare prin rectificare (scheme tehnologice utilizate, mașini unelte folosite, scule și dispozitive, alegerea parametrilor regimului de așchiere, verificarea și controlul suprafețelor prelucrate, norme de sănătate și securitate în muncă, protecția mediului, PSI) - Prelucrarea suprafețelor de rotație interioare prin rectificare (scheme tehnologice utilizate, mașini unelte folosite, scule și dispozitive, alegerea parametrilor regimului de așchiere, verificarea și controlul suprafețelor prelucrate, norme de sănătate și securitate în muncă, protecția mediului, PSI)
7.1.8.	7.2.4. 7.2.5. 7.2.6. 7.2.7 7.2.8. 7.2. 9. 7.2.10. 7.2.11. 7.2.12. 7.2.13. 7.2.14. 7.2.15.		**7. Prelucrări artistice: bijuterii, obiecte decorative prin operații de strunjire, frezare, rectificare** (piese prelucrate, mașini unelte folosite, scule și dispozitive, parametrii regimului de așchiere, verificarea și controlul pieselor prelucrate, norme de sănătate și securitate în muncă, protecția mediului, PSI)

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- tipuri de materiale/ materii prime folosite: materiale metalice feroase şi neferoase;
- documentație tehnică: desene de execuție, fișe tehnologice, standarde de specialitate, cartea mașinii unelte
- utilaje specifice tipului de prelucrare: mașini-unelte (strunguri, freze, mașini de rectificat)
- dispozitive specifice: dispozitive de prindere, dispozitive de fixare: universalul cu trei bacuri, platoul cu fălci independente, platoul cu colţar, vârfuri, vârfuri şi susţinere cu lunetă, dornuri, dispozitive speciale proiectate,
- instrumente şi mijloace de verificare specifice: șubler, micrometru, comparator, calibre, dornuri de control

• SUGESTII METODOLOGICE

Modulul **„Tehnologia așchierii pe mașini unelte convenționale”** are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.

Pregătirea practică în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării. Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev.
Pentru atingerea rezultatelor învăţării vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studii de caz;
- Jocuri de rol;
- Simulări;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

Prin metodele interactive introduse în diferite momente ale lecţiei, se realizează o învăţare activă, acordând un rol dinamic intuiţiei şi imaginaţiei. Rolul profesorului este nu de a preda cunoştinţele sau de a prezenta de-a gata soluţiile, ci de a provoca anumite situaţii, probleme, elevii găsind calea cea mai bună şi mai uşoară spre rezolvare.
Activitatea de predare-învăţare devine creativă în măsura în care profesorul ştie şi reuşeşte să medieze între elev şi lumea înconjurătoare. În acest context, el poate asigura elevilor săi o învăţare creativă, care presupune: iniţiativă proprie, muncă independentă, încredere în forţele proprii.
Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacţiunea dintre minţile participanţilor, dintre personalităţile lor, ducând la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină "identificarea subiectului cu situaţia de învăţare în care acesta este antrenat" (Ioan Cerghit), ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei transformări şi formări.
Se recomandă utilizarea metodelor de stimulare a creativităţii: Brainstorming, Explozia stelară, Metoda pălăriilor gânditoare, Caruselul, Multi-voting, Masa rotundă, Interviul de grup, Studiul de caz, Incidentul critic, Phillips 4/4, Tehnica 6/3/5, Controversa creativă, Tehnica acvariului, Tehnica focus-grup, "Patru colţuri", Metoda Frisco, Matricea conceptuală, "Sinectica", "Buzz-groups", metoda "Delphi", Metoda ciorchinelui, Discuţia panel.

Pentru exemplificare vă prezentăm METODA CUBULUI

Scopul activităţii:
Formarea unei imagini de ansamblu, comparative asupra temei: ***"Scule aşchietoare utilizate la operaţia de strunjire"***

Cunoştinţe	*Abilităţi*	*Atitudini*
7.1.2. Scule aşchietoare utilizate la strunjire, frezare, rectificare	**7.2.2.** Alegerea corectă a sculelor utilizate pe maşinile de strunjit, frezat, rectificat; **7.2.3.** *Utilizarea sculelor aşchietoare în vederea*	**7.3.1.** *Interrelaţionarea la locul de muncă*; **7.3.2.** *Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită*;

	executării prelucrării prin strunjire, frezare, rectificare	**7.3.3.** *Respectarea disciplinei la locul de muncă;* **7.3.4.** *Colaborarea cu membri echipei pentru îndeplinirea riguroasă a sarcinilor;*

Timp: 50 minute

Organizarea clasei*: 6 grupe*

Enunţ:

Folosiţi un cub care semnifică, în mod simbolic, tema ce urmează a fi explorată: ***Scule aşchietoare utilizate la operaţia de strunjire.*** Cubul are înscrise pe fiecare dintre feţele sale *Descrie, Compară, Explică, Asociază, Aplică, Argumentează.* Pe tablă, profesorul detaliază cerinţele de pe feţele cubului cu următoarele:

Descrie: Elementele constructive şi geometrice ale frezelor.

Compară: Compară tipurile de cuțite de strung.

Explică: Explică utilizarea fiecărui tip de cuțit de strung.

Asociază: Fiecărui tip de cuțit îi asociază un material metalic.

Aplică: Ce destinaţie are fiecare tip decuțit de strung?

Argumentează: Cum se aleg unghiurile de formă şi poziţie pentru fiecare tip de cuțit în scopul obţinerii preciziei geometrice cerute de desenul de execuţe?

Reprezentantul fiecărei echipe va rostogoli cubul. Echipa sa va explora tema din perspectiva cerinţei care a căzut pe faţa cubului şi va înregistra totul pe o foaie de flip-chart.

După *35 minute*, grupurile se reunesc în plen şi vor împărtăşi clasei rezultatul analizei

FIŞĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare	**Calificativ**			
	FB	**B**	**S**	**Ns**
1. Respectarea procedurilor de lucru				
2. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de lucru				
3. Asumarea iniţiativei în rezolvarea sarcinii date				
4. Asumarea, în cadrul echipei a responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită				
5. Adecvarea răspunsului elaborat la cerințele sarcinii de lucru				
6. Atitudinea faţă de colegi şi cadrul didactic				

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care cadrul didactic măsoară eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au format competenţele propuse în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea poate fi:

a. Continuă

- instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul modulului şi de metoda de evaluare – probe orale, scrise, practice.
- planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
- va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la criteriile de performanţă şi la condiţiile de aplicabilitate ale acestora, corelate cu tipul de evaluare specificat în Standardul de Pregătire Profesională pentru fiecare rezultat al învăţării.

b. Finală

- realizată printr-o lucrare cu caracter practic şi integrat la sfârşitul procesului de predare/învăţare şi care informează asupra îndeplinirii nivelului de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor/competenţelor. Aprecierea lucrării se va realiza pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare şi ponderea acestora, precizate în standardul de pregătire profesională al calificării.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- fişe de observaţie;
- fişe test;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/interevaluare;
- eseul;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- teste docimologice;
- lucrări de laborator/practice

Propunem următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testele sumative.

Se recomandă, ca în parcurgerea modulului, să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ, cât şi de tip sumativ, pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.
Pentru derularea activităților în cadrul orelor de laborator sugeram următoarea listă de lucrări de laborator.

Nr. crt.	Tema lucrării de laborator
1.	Analiza gradului de calitate a suprafețelor prelucrate prin așchiere pe diferite eșantioane (macroneregularități, ondulații, microneregularități)
2.	Influența sculei așchietoare asupra rugozității suprafeței. Calculul înălțimii asperităților Rmax(strunjire, frezare, rectificare)
3.	Calcularea parametrilor regimului de așchiere
4.	Influența lichidului de răcire și ungere asupra calității suprafeței prelucrată.
5.	Verificarea bătăii radiale a varfului de centrare
6.	Simulare a funcționării MU in funcție de regimul de așchiere ales
7.	Aplicații de calcul matematic pentru determinarea timpului de bază al diferitelor faze ale operației de strunjire
8.	Analiza privind prinderea semifabricatelor pe MU la strunjire
9.	Analiza privind fixarea frezelor pe mașinile de frezat
10.	Analiza schemelor de prelucrare la rectificare in funcție de suprafața prelucrată și dimensiunea piesei
11.	Mijloace și metode pentru măsurarea pieselor prelucrate

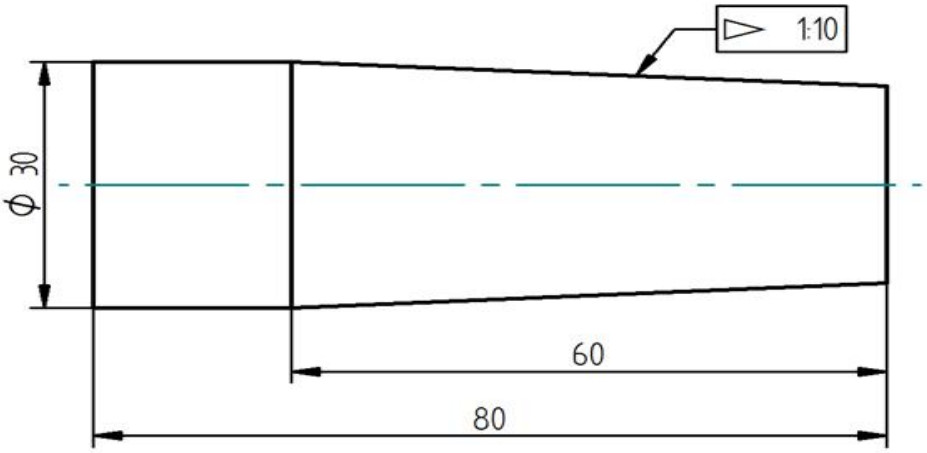
Pentru derularea activităților în cadrul orelor de instruire practică sugeram următoarea listă de lucrări practice

Nr. crt.	Tema lucrării
STRUNJIRE	
1.	Strunjirea reperului bucșă cilindrică
2.	Strunjirea reperului arbore drept
3.	Strunjirea reperului arbore in trepte
4.	Strunjirea flanșă cu 6 găuri
5.	Strunjirea reperului piesă cilindrică cu gaură in trepte
6.	Strunjirea reperului semifabricat conic
7.	Strunjirea reperului bolț cilindric
8.	Filetarea exterioară prin strunjire a reperului conform schiței
9.	Filetarea interioară prin strunjire a reperului conform schiței
10.	Filetarea unui reper cu o gaură M6 prin strunjire
11.	Prelucrarea suprafeței 1(găurire) și a suprafeței 2(filetare) pe strung
FREZARE	
12.	Frezarea unui reper canal de pană
13.	Frezarea unei suprafețe inclinate
14.	Frezarea unui reper cu canal rectangular
15.	Frezarea unui reper cu suprafețe interioare
16	Frezarea unor repere diferite cu freze cilindrice cu dinți drepți, inclinați
17.	Frezarea unor repere cu diferite tipuri de freze:cilindro-frontale, disc, deget, unghiulare, profilate
RECTIFICARE	
18.	Rectificarea unor repere cu diferite forme de pietre abrazive
19.	Rectificarea rotundă a unui reper
20.	Rectificarea plană a unui reper

Evaluarea finală a unității de rezultate ale învățării tehnice generale ” **Tehnologia aşchierii pe maşini unelte convenționale**” se va realiza în conformitate cu criteriile şi indicatorii de realizare prevăzuți în Standardul de pregătire profesională.

PROBĂ PRACTICĂ

Realizați strunjirea suprafeței conice pentru reperul din bară Ø30, material OLC45, respectând prescripțiile tehnice conform schiței:

Sarcini de lucru:

1. Citirea desenelui de execuție al piesei;
2. Alegerea S.D.V.- urilor și utilajelor necesare executării piesei;
3. Realizarea operațiilor de prelucrare pentru strunjirea suprafeței conice conform schiței
4. Măsurarea dimensiunilor intermediare ale semifabricatului/ piesei
5. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă
6. Argumentarea alegerii regimului de aşchiere**,** S.D.V - urilor necesare executării piesei care urmează a fi prelucrată utilizând vocabularul de specialitate

NOTĂ

Timp de lucru: 90 de minute.

GRILĂ DE EVALUARE

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	1.1. Citirea desenelor de execuție ale pieselor;	5 puncte
	1.2. Alegerea S.D.V.- urilor și utilajelor necesare executării pieselor	10 puncte
	1.3. Alegerea parametrilor regimului de aşchiere	10 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	2.1. Realizarea operațiilor de prelucrare pentru strunjirea suprafeței conice conform schiței	25 puncte
	2.2. Măsurarea dimensiunilor intermediare ale semifabricatului/ piesei	15 puncte
	2.3. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	15 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru	3.1. Argumentarea alegerii S.D.V - urilor și utilajelor necesare executării pieselor care urmează a fi nituite	10 puncte
	3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	10 puncte

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A înlăturat nesiguranţa în alegerea SDV-urilor necesare			
5. S-a adaptat condiţiilor de lucru din atelier			
6. A demonstrat deprinderi tehnice:	- viteză de lucru		
	- siguranța în mânuirea S.D.V.- urilor și utilajelor necesare executării pieselor		

MINIGHID DE UTILIZARE A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

pentru profesori

SCOPUL ACESTUI GHID

- ✓ Familiarizarea profesorilor cu principalele instrumente AI disponibile gratuit
- ✓ Identificarea modalităților concrete de utilizare în procesul didactic
- ✓ Formarea abilității de a redacta prompturi eficiente (instrucțiuni pentru AI)
- ✓ Promovarea unui comportament etic și critic față de conținuturile generate de AI

1. Instrumente pentru generare de text și conținut

ChatGPT	Chatbot conversațional dezvoltat de OpenAI. Generează explicații, rezumate, planuri de lecție, fișe de lucru și răspunsuri la întrebări tehnice. **Utilizare:** Elaborarea planurilor de lecție, generarea de exerciții, explicarea principiilor mecanice (forță, moment, tensiune), crearea de teste grilă.
Claude AI	Asistent AI dezvoltat de Anthropic, remarcat prin răspunsuri lungi și coerente, excelent pentru documente structurate și analize tehnice detaliate. **Utilizare:** Redactarea fișelor de documentare, elaborarea referatelor, analiza comparativă a materialelor și proceselor mecanice.
Gemini	Asistent AI Google, integrat cu Google Docs/Slides/Sheets. Ideal pentru profesorii care utilizează deja ecosistemul Google în activitatea didactică. **Utilizare:** Crearea prezentărilor pentru lecții, inserarea de explicații tehnice direct în Google Docs, generarea de scheme logice.
Microsoft Copilot	AI integrat în Microsoft 365 (Word, PowerPoint, Excel). Disponibil și gratuit prin Bing. Util pentru profesorii care lucrează cu suita Microsoft Office. **Utilizare:** Generarea automată de prezentări PowerPoint, completarea fișelor Word, rezumarea documentelor tehnice PDF.

2. Instrumente pentru imagini și vizualizare

DALL·E / Image Creator	Generator de imagini AI (Microsoft Image Creator este gratuit). Crează ilustrații tehnice, diagrame conceptuale și imagini pentru prezentări. **Utilizare:** Generarea de imagini ilustrative pentru piese mecanice, reprezentări ale proceselor industriale sau scheme conceptuale.
Canva AI	Platformă de design cu funcționalități AI. Permite generarea automată de prezentări, postere și materiale vizuale pe baza unui prompt text. **Utilizare:** Crearea de materiale didactice vizuale atractive, postere cu formule sau scheme pentru afișaj în atelierul școlar.

3. Instrumente pentru evaluare și feedback

Quizizz AI	Platformă de quiz-uri interactive cu generator AI de întrebări. Permite crearea rapidă a testelor pe baza unui subiect sau a unui text introdus. **Utilizare:** Generarea automată a testelor de evaluare formativă pe teme ca: organe de asamblare, mecanisme, rezistența materialelor.
Kahoot! + AI	Platformă gamificată de evaluare. Funcția AI sugerează întrebări pe baza temei introduse de profesor. **Utilizare:** Evaluare prin joc la recapitularea capitolelor de mecanică. Stimulează participarea activă a elevilor.
Eduaide.ai	Platformă educațională AI specializată pentru profesori. Generează rubrici de evaluare, planuri de lecție, diferențieri și feedback personalizat. **Utilizare:** Crearea rubricilor de evaluare pentru proiecte practice, generarea itemilor de evaluare pe niveluri de dificultate.

4. Instrumente pentru simulare și laborator virtual

PhET Simulations	Simulări interactive gratuite (Univ. Colorado). Deși nu este AI pur, se poate combina cu AI pentru a crea lecții îmbogățite cu simulări virtuale. **Utilizare:** Simularea forțelor, mișcării, echilibrului static — utile când nu există acces la laborator sau echipamente fizice.

5. Pregătirea lecțiilor

Inteligența artificială poate reduce semnificativ timpul de pregătire al profesorului. Câteva utilizări practice:

- Generarea planurilor de lecție structurate (competențe, conținuturi, activități, evaluare)
- Crearea fișelor de documentare tehnice pe teme specifice (ex: transmisii prin curele, angrenaje, rulmenți)
- Elaborarea prezentărilor PowerPoint sau Google Slides cu conținut tehnic
- Traducerea sau simplificarea textelor din manuale tehnice
- Căutarea și sintetizarea informațiilor actuale din industrie

➥ EXEMPLU PROMPT — Planificare lecție

Ești un profesor de mecanică la clasa a X-a, filiera tehnologică. Elaborează un plan de lecție pentru tema "Transmisii prin curele" cu durata de 50 de minute. Include: rezultate ale învățării vizate, conținut structurat pe etape, 3 activități pentru elevi și o metodă de evaluare formativă la final.

6. Diferențierea instruirii

AI poate ajuta profesorul să adapteze conținuturile pentru elevi cu niveluri diferite de pregătire:

- Reformularea explicațiilor pentru elevi cu dificultăți de înțelegere
- Generarea de sarcini suplimentare pentru elevii avansați
- Crearea de glosare tehnice bilingve (română–engleză tehnică)

➥ EXEMPLU PROMPT — Diferențiere

Am o clasă cu niveluri mixte de pregătire la Mecanică. Explică principiul de funcționare al unui rulment în trei variante: simplu (pentru elevi cu dificultăți), standard (nivel mediu) și aprofundat (pentru elevii avansați).

7. Crearea itemilor de evaluare

AI accelerează masiv procesul de creare a testelor și a itemilor de evaluare:

- Generare de itemi cu alegere multiplă (grilă) pentru orice temă din programa de Mecanică
- Crearea de probleme cu rezolvare pentru calcule mecanice (rezistența materialelor, cinematică)
- Elaborarea de subiecte pentru lucrări de laborator sau proiecte
- Generarea de rubrici de evaluare pentru competențe practice

➥ EXEMPLU PROMPT — Generare test grilă

Generează un test grilă cu 10 întrebări pentru clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Organe de asamblare demontabilă" (șuruburi, bolțuri, pene). Fiecare întrebare să aibă 4 variante de răspuns, cu un singur răspuns corect. Indică răspunsul corect la final.

➥ EXEMPLU PROMPT — Rubrică de evaluare

Creează o rubrică de evaluare pentru un proiect practic în care elevii de clasa a X-a trebuie să realizeze un desen tehnic al unui ansamblu mecanic simplu. Rubrica să cuprindă 5 criterii cu 4 niveluri de performanță fiecare (insuficient, suficient, bine, foarte bine).

8. Feedback personalizat

AI poate genera feedback detaliat pe baza răspunsurilor elevilor, economisind timp profesorului:

- Introducerea răspunsurilor elevilor în AI pentru generarea de feedback constructiv
- Identificarea greșelilor tipice și a conceptelor neînțelese la nivelul clasei
- Generarea de indicații de remediere pentru fiecare tip de eroare identificată

9. Scrierea prompturilor

Un prompt este instrucțiunea pe care o dați AI-ului. Calitatea răspunsului depinde direct de calitatea promptului. Urmați aceste reguli pentru rezultate optime:

ELEMENT	CE INCLUDE	EXEMPLU
🎭 ROL	Spuneți AI-ului ce rol să joace	*"Ești un profesor care predă ....."*
📋 CONTEXT	Furnizați informații despre clasă și nivel	*"...la clasa a X-a, module de specialitate mecanică"*
🎯 SARCINA	Descrieți clar ce doriți să genereze	*"...elaborează o fișă de lucru cu 5 exerciții..."*
📐 FORMAT	Specificați structura/lungimea/stilul	*"...structurată pe două coloane, cu imagini sugestive..."*
🔧 RESTRICȚII	Adăugați limitări sau cerințe speciale	*"...fără calcule complexe, accesibilă pentru elevi cu dificultăți."*

10. Reguli pentru prompturi eficiente

1. Fii specific, nu vag — in loc de "Explică din mecanică", scrie "Explică transmisia prin lanț pentru un utilaj industrial"
2. Menționază cui te adresezi — ex: pentru elevi de clasa a X-a fără cunoștințe anterioare despre...
3. Cere un format anume — ex: sub formă de tabel, in 5 puncte, ca un dialog profesor-elev
4. Iterează — daca raspunsul nu este satisfacator, rafineaza cererea: Rescrie mai simplu sau Adaugă un exemplu din industria auto
5. Verificați întotdeauna — AI poate face greșeli tehnice; validați răspunsurile cu manualul sau surse tehnice credibile

11. Prompturi gata de utilizat — Domeniul Mecanică

Adaptați aceste prompturi în funcție de nevoile dvs.:

➖ EXEMPLU PROMPT — Fișă de documentare

Ești profesor și predai module din domeniul Mecanică. Creează o fișă de documentare pentru clasa a X-a pe tema "Lubrifianți și lubrifierea lagărelor". Fișa să conțină: definiție, tipuri de lubrifianți, criterii de alegere, mod de aplicare și 3 reguli de siguranță în atelier. Nivel accesibil, limbaj tehnic adaptat vârstei de 16 ani.

➖ EXEMPLU PROMPT — Recapitulare capitol

Creează un material de recapitulare pentru capitolul "Mecanisme cu roți dințate". Include: definiții cheie (max. 5), schema de funcționare descrisă în cuvinte, 3 aplicații din industrie și 5 întrebări de autoevaluare cu răspunsuri.

➖ EXEMPLU PROMPT — Problemă rezolvată

Rezolvă detaliat următoarea problemă de mecanică pentru clasa a X-a: O roată dințată cu 30 de dinți se angrenează cu o roată cu 90 de dinți. Dacă roata motoare face 600 rot/min, calculează: a) raportul de transmitere, b) turația roții conduse, c) dacă este reductor sau multiplicator. Prezintă rezolvarea pas cu pas cu formule explicate.

➡ EXEMPLU PROMPT — Scenariul de evaluare orală
Generează 10 întrebări de evaluare orală pentru un elev de clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Asamblări sudate". Întrebările să fie progresive: primele 4 de nivel reproductiv, următoarele 3 de nivel aplicativ și ultimele 3 de nivel analitic/creativ.

12. Utilizarea etică a AI

✓ CE SE RECOMANDĂ	✗ CE SE EVITĂ
✓ Verificarea informațiilor generate de AI	✗ Prezentarea conținutului AI ca fiind propriu
✓ Utilizarea AI ca punct de start, nu ca produs final	✗ Copierea integrală a lecțiilor generate de AI
✓ Educarea elevilor despre limitele AI ✓ Raportarea greșelilor observate în răspunsuri AI	✗ Acceptarea greșelilor tehnice fără verificare ✗ Folosirea AI pentru a înlocui gândirea didactică proprie

13. Integrarea AI în programa școlară de clasa a X-a

Tabelul de mai jos propune modalități concrete de integrare a instrumentelor AI în principalele unități de învățare din programa de Mecanică pentru clasa a X-a:

UNITATE DE ÎNVĂȚARE	INSTRUMENT AI RECOMANDAT	MOD DE UTILIZARE
Organe de asamblare	ChatGPT / Claude AI	Generare fise tehnice, tabele comparative surub-piulita-bolt
Transmisii mecanice	Gemini + Canva AI	Creare prezentari vizuale, diagrame transmisii curele/lant
Mecanisme plane	PhET + ChatGPT	Simulare + explicatii AI pentru came si manivela
Calcule	ChatGPT / Copilot	Rezolvare pas cu pas probleme, generare variante de calcul
Evaluare	Quizizz AI / Eduaide	Generare teste grila si rubrici de evaluare automatizate

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 109

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ – AUTO

Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC din domeniul de pregătire Mecanică în pereche cu calificările de nivel 3 CNC: Mecanic auto și Tinichigiu-vopsitor auto

2026

GRUPUL DE LUCRU:	
BINIUC CARMEN	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iaşi
COSMA FLORIN CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Domşa”, Alba-Iulia
NICOLA LELIOARA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță”, Călărași
PARASCHIV REMUS	Ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani
PĂTULEANU LILIANA	dr. ing., prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară, Suceava
PRELUCA CARMELUȘCA RICA	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza", Slobozia
RĂDUȚI CRISTIAN	ing., prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova
FELEGEAN ELENA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic „Transilvania”, Brașov
HÎNCU DOINA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MANEA ROMICĂ	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „Carol I”, Iași
MAXIM IOANA MARINELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic ”Anghel Saligny”, Baia Mare
POPESCU ANCA	ing., profesor, grad I, Liceul Tehnologic „General de Marină Nicolae Dumitrescu Maican”, Galați
ȚIȚEIU RAMONA DANIELA	ing., profesor, grad I, Colegiul Tehnic de Transporturi, Brașov
MATEI MARILENA	ing., profesor, grad I, COLEGIUL ENERGETIC, RM. VÂLCEA
SALAI MARIA	ing., profesor grad I, COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
BOGDAN DOINA MARILENA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC” GRIGORE MOSIL”, BISTRIȚA
ROȘU DANIELA GIORGIANA	ing., profesor COLEGIUL TEHNIC RESIȚA
MARCU MONA MARIANA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC „PANAIT ISTRATI”, BRĂILA
SIMION PETRONELA GABRIELA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ŞI DE CONSTRUCŢII, IAŞI
IFTODE LĂCRĂMIOARA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORTURI ŞI DE CONSTRUCŢII, IAŞI
RADU ALINA SIMONA	ing., profesor, grad I, LICEUL TEHNOLOGIC ” CPT. NICOLAE PLEŞOIANU”, RM. VÂLCEA

Coordonare CNDPIT:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Camelia Carmen GHEȚU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesional

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Mecanică - Auto se adresează elevilor care se pregătesc pentru dobândirea calificărilor profesionale Mecanic auto și Tinichigiu-vopsitor auto. Curriculum-ul cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel incât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională Mecanică.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificările profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională *Mecanică:*

I. Calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. **Tehnician mecatronist**
2. **Tehnician proiectant CAD**
3. **Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații**
4. **Tehnician prelucrări mecanice**
5. **Tehnician transporturi**
6. **Tehnician prelucrări pe mașini cu comandă numerică**
7. **Tehnician construcții navale**
8. **Tehnician prelucrări la cald**

II. Calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. **Mecanic auto**
2. **Tinichigiu-vopsitor auto**
3.
4. În clasa a X-a, programa școlară include trei module:

- **Desen tehnic aplicat** – asigură dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini necesare pentru a reprezenta și interpreta corect structura și funcționarea unui sistem mecanic, citirea și interpretarea desenelor organelor de maşini, identificarea elementelor componente ale unui mecanism,
- **Măsurări tehnice** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind construcţia, funcţionarea, caracteristicile şi utilizarea instrumentelor și aparatelor de măsură utilizate în domeniul mecanic
- **Transmisii mecanice și mecanisme** – contribuie la dobândirea de cunoştinţe, respectiv formarea de abilităţi şi atitudini privind modul în care mișcarea și forța sunt transmise și transformate în sistemele mecanice.

- **Automobile –** asigură pregătirea necesară înțelegerii construcției și funcționării autovehiculului, constituind fundamentul pentru modulele din clasa a XI-a orientate spre întreținerea, diagnosticarea și repararea automobilelor.

Împreună, aceste patru module asigură baza teoretică și practică necesară pentru formarea profesională în domeniul de pregătire profesională Mecanică și pentru integrarea ulterioară pe piața muncii.

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 5. Realizarea desenului tehnic pentru organe de maşini	**MODUL I. Desen tehnic aplicat**
URÎ 8. Realizarea desenelor de ansamblu	
URÎ 4. Măsurarea mărimilor tehnice specifice proceselor industriale	**MODUL II. Măsurări tehnice**
URÎ 11. Montarea sistemelor mecanice pentru transmiterea și transformarea mișcării	**MODUL III. Transmisii mecanice și mecanisme**
URI 7. Pregătirea automobilului pentru exploatare [1]	**MODULUL IV. Automobile**
URI 7. Construcția și funcționarea automobilului	

[1] Rezultatele învățării din *URI 7. Pregătirea automobilului pentru exploatare* din standardul de pregătire profesională aferent calificării profesionale *Mecanic auto*, prevăzute a fi dobândite în clasa a X-a, sunt: 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.2.1, 7.2.2, 7.3.2.

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
Toate calificările profesionale de nivel 4 CNC în pereche cu calificările profesionale de nivel 3 CNC: Mecanic auto și Tinichigiu-vopsitor auto

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul I.	**Desen tehnic aplicat**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul II.	**Măsurări tehnice**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modul III.	**Transmisii mecanice și mecanisme**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**52**
Modul IV.	**Automobile**		
	Total ore/an:		**78**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**0**
		Instruire practică	**52**

Total ore/an = 10 ore/săptămână x 26 săptămâni/an = 260 ore/an

Stagii de pregatire practica - Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)
Modul IV. * _ _ _

MODUL I. DESEN TEHNIC APLICAT

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Desen tehnic aplicat”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate prin laborator.
Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Desen tehnic aplicat”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică,* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 5 – REALIZAREA DESENULUI TEHNIC PENTRU ORGANE DE MAȘINI URÎ 8 – REALIZAREA DESENELOR DE ANSAMBLU			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.5.	**5.2.8.** **5.2.9.** **5.2.10.** **5.2.11.** **5.2.12.** **5.2.13.**	**5.3.1**. **5.3.2**. **5.3.3**. **5.3.4**. **5.3.5**. **5.3.6.** **5.3.7**. **5.3.8.**	**1. Reprezentarea şi cotarea organelor de asamblare şi a asamblărilor folosite în construcţia de maşini** 1.1. Reprezentarea asamblărilor nituite: 1.1.1. Reprezentarea şi cotarea principalelor tipuri de nituri; 1.1.2. Reprezentarea asamblărilor nituite. 1.2.Reprezentarea asamblărilor sudate: 1.2.1. Reprezentarea îmbinărilor sudate; 1.2.2. Metoda de reprezentare simplificată a îmbinărilor sudate; 1.2.3. Reguli de întocmire a desenelor pentru piesele sudate. 1.3. Reprezentarea asamblărilor filetate: 1.3.1. Reprezentarea, notarea şi cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate; 1.3.2. Reprezentarea obişnuită a asamblărilor cu piese filetate; 1.3.3. Reprezentarea simplificată şi prin simboluri a asamblărilor prin şuruburi. 1.4. Reprezentarea asamblărilor prin pene: 1.4.1. Reprezentarea şi cotarea penelor longitudinale;

			1.4.2. Reprezentarea asamblărilor cu pene longitudinale; 1.4.3. Reprezentarea şi cotarea penelor transversale; 1.4.4. Reprezentarea asamblărilor cu pene transversale. 1.5. Reprezentarea asamblărilor cu elemente elastice: 1.5.1. Reprezentarea arcurilor; 1.5.2. Desenul de execuţie al arcurilor elicoidale; 1.5.3. Reprezentarea asamblărilor cu arcuri elicoidale.
5.1.2.	**5.2.14.** **5.2.15.** **5.2.16.** **5.2.17.** **5.2.18.** **5.2.19.** **5.2.20.**		**2. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice** 2.1.Reprezentarea şi cotarea arborilor şi axelor: 2.1.1. Reprezentarea şi cotarea arborilor; 2.1.2. Reprezentarea şi cotarea axelor(osiilor); 2.2. Reprezentarea asamblărilor prin caneluri (arbori şi butuci canelaţi): 2.2.1. Reguli de reprezentare şi cotare a arborilor şi butucilor canelaţi; 2.2.2. Reprezentarea asamblărilor de arbori şi butuci canelaţi. 2.3. Reprezentarea lagărelor: 2.3.1. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu alunecare; 2.3.2. Reprezentarea şi cotarea lagărelor cu rostogolire; 2.3.3. Elemente şi dispozitive de ungere; 2.3.4. Elementeşi dispozitive de etanşare. 2.4. Reprezentarea roţilor dinţate şi roţilor pentru curea, cablu şi lanţ: 2.4.1. Elemente fundamentale ale roţilor dinţate; 2.4.2. Reguli generale de reprezentare a roţilor dinţate; 2.4.3. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate cilindrice; 2.4.4. Reprezentarea şi cotarea roţilor dinţate conice; 2.4.5. Reprezentarea roţii melcate şi a şurubului melc; 2.4.6. Reprezentarea roţilor de transmisie cu elemente flexibile. 2.5. Reprezentarea angrenajelor: 2.5.1. Reprezentarea angrenajelor cilindrice; 2.5.2. Reprezentarea angrenajelor conice şi melcate; 2.5.3. Reprezentarea convenţională a angrenajelor. 2.6. Reprezentarea transmisiilor prin elemente flexibile: 2.6.1. Transmisie prin curele plate; 2.6.2. Transmisie prin curele trapezoidale; 2.6.3. Transmisie prin cablu; 2.6.4. Transmisie prin lanţ cu eclise.
8.1.1.	**8.2.1.** **8.2.2.**	**8.3.1**. **8.3.2**.	**3. Reguli de reprezentare pentru desenele de ansamblu**

8.1.2.	**8.2.3.**	**8.3.3**.	**4. Poziționarea pieselor componenente**
8.1.3.	**8.2.4.** **8.2.5.** **8.2.6.** **8.2.7.** **8.2.8.** **8.2.9.**	**8.3.4**. **8.3.5**. **8.3.6**. **8.3.7**. **8.3.8**.	**5. Cotarea desenelor de ansamblu** 5.1. Cotarea dimensiunilor de gabarit; 5.2. Cotarea dimensiunilor de legătură; 5.3. Cotarea dimensiunilor nominale și câmpurile de toleranță; 5.4. Cotarea dimensiunilor realizate la montare; 5.5. Cotarea dimensiunilor pozițiilor extreme.
8.1.4.	**8.2.10.** **8.2.11.** **8.2.12.**		**6. Tabelul de componență, indicatorul redus și inscripționarea desenelor de ansamblu** 6.1.Tabelul de componență; 6.2. Indicatorul redus; 6.3. Inscripționarea desenelor de ansamblu.
8.1.5.	**8.2.13.** **8.2.14.** **8.2.15.** **8.2.16.** **8.2.17.** **8.2.18.** **8.2.20.** **8.2.21.**		**7. Intocmirea desenului de ansamblu după model(releveu)** 7.1. Identificarea unui ansamblu model; 7.2. Stabilirea poziției de reprezentare a unui ansamblu model; 7.3. Întocmirea schițelor pieselor componente; 7.4. Întocmirea schiței de ansamblu; 7.5. Întocmirea desenului de ansamblu la scară; 7.6. Întocmirea desenelor la scară pentru toate piesele componente; 7.7. Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente; 7.8. Extragerea de piese dintr-un desen de ansamblu.
8.1.2.	**8.2.19.**		**8. Notarea pe desen a materialelor pentru executarea pieselor componente dinr-un ansamblu**
8.1.7.	**8.2.22.** **8.2.23.** **8.2.24.** **8.2.25.**		**9. Citirea și interpretarea desenelor tehnice** 9.1. Citirea desenelor de execuție; 9.2. Citirea desenelor de ansamblu și de montaj.
8.1.8.	**8.2.26.** **8.2.27.** **8.2.28.**		**10. Desene speciale** 10.1. Desene de construcții metalice: 10.1.1. Reprezentarea și notarea pe desen a profilelor laminate; 10.1.2. Executarea desenelor de construcții metalice. 10.2. Desene de operații: 10.2.1. Desenul de semifabricat; 10.2.2. Desenul de operații pentru prelucrări mecanice. 10.3. Scheme cinematice: 10.3.1. Întocmirea schemelor cinematice; 10.3.2. Citirea schemelor cinematice. 10.4 Desene de instalații industriale: 10.4.1. Reprezentarea instalațiilor pentru fluide; 10.4.2. Reprezentarea instalațiilor electrice de utilizare; 10.4.3. Reprezentarea instalațiilor termoenergetice; 10.4.4. Reprezentarea instalațiilor de automatizare.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**
  - instrumente şi materiale specifice reprezentării organelor de maşini: planşetă, riglă gradată, echere, compas, şabloane, creioane, gumă de şters, hârtie de desen format A3/A4;
  - seturi de corpuri geometrice, piese, machete;
  - videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, instrumente digitale;
  - organe de maşini şi diferite asamblări ale acestora;
  - fişe de documentare, planşe didactice, reviste de specialitate;
  - documentații tehnice și desene de ansamblu utilizate în producție;
  - manuale, desene de ansamblu, desene speciale, desene de execuție, fișe de lucru.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Modulul „**Desen tehnic aplicat**” asigură coerența în cadrul curriculumului de specialitate, având la baza cunoștințele, abilitățile și atitudinile dobândite la:

- ✓ Bazele desenului tehnic;
- ✓ Organe de mașini;
- ✓ Asamblări mecanice;

Conținuturile modulului trebuie adaptate pentru nivelul și nevoile fiecărui elev și vor fi parcurse integral. Se recomandă abordarea progresivă a conținuturilor, de la elemente simple la ansambluri mecanice complexe, urmărindu-se:

- înțelegerea rolului desenului de ansamblu în documentația tehnică;
- identificarea pieselor componente și a relațiilor funcționale dintre acestea;
- corelarea desenului de ansamblu cu desenele de execuție ale pieselor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, cu respectarea normelor în vigoare, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar, plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui copil, acceptând că fiecare copil este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mic progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

Pregătirea în cabinete/laboratoare din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în SPP, iar activităţile de învăţare – predare utilizate de cadrele didactice vor avea un caracter activ, interactiv, cu pondere sporită pe activităţile de învăţare şi nu pe cele de predare, pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.
Utilizarea tehnologiilor digitale pot îmbunătăți și perfecționa strategiile de predare și de învățare în diverse moduri. Proiectarea, planificarea și implementarea utilizării tehnologiilor digitale în diferite etape ale procesului de învățare completează competența de a preda a cadrului didactic contemporan.

Resursele educaționale digitale determină profesorul să facă apel la cadrul pedagogic pentru a proiecta și a desfășura secvențe de învățare semnificative, propunând elevilor parcursuri personalizate, mulate pe cunoștințele, capacitățile, experiența și interesele lor.
Lecțiile în variantă digitală, mai ales când au integrate elemente interactive, oferă un plus de atractivitate elevului, putând crește motivarea și implicarea acestuia în activitățile școlare.

Metode și forme de organizare
În activitatea didactică se vor utiliza metode și strategii adecvate nivelului de pregătire al elevilor, precum:
- ✓ expunerea și explicația;
- ✓ demonstrația cu ajutorul desenelor și modelelor reale;
- ✓ conversația euristică;
- ✓ studiul de caz;
- ✓ învățarea prin problematizare;
- ✓ lucrul individual și pe grupe;
- ✓ învățarea prin gamificare;

Mijloace de învățământ
Pentru desfășurarea eficientă a procesului instructiv-educativ se recomandă utilizarea:
- ✓ planșelor și atlaselor de desen tehnic;
- ✓ modelelor și subansamblurilor mecanice;
- ✓ fișelor de lucru și fișelor de evaluare;
- ✓ materialelor multimedia și a mijloacelor TIC;
- ✓ resurse educaționale deschise;

Activități de învățare
Activitățile propuse vor urmări:
- ✓ citirea și interpretarea desenelor de ansamblu;
- ✓ identificarea pieselor componente și a rolului funcțional al acestora;
- ✓ interpretarea secțiunilor, cotelor și notelor tehnice;
- ✓ realizarea schițelor pieselor pe baza desenului de ansamblu si a desenelor speciale
- ✓ completarea tabelelor de componență.

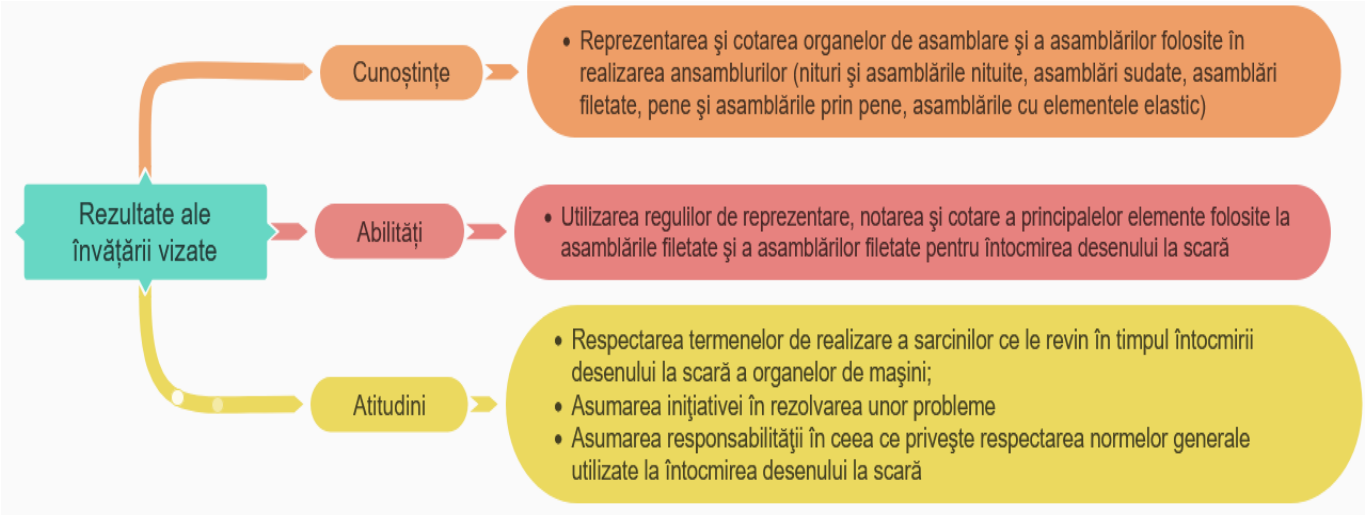
Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a desenului tehnic. Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activități de învățare:
- ✓ învățarea bazată pe probleme;
- ✓ învățarea bazată pe proiecte;
- ✓ învățarea colaborativă;
- ✓ învățarea practică;
- ✓ descoperire ghidată;
- ✓ predarea între colegi;
- ✓ învățare reflexivă;
- ✓ activități de lucru în grup/ în echipă.

EXEMPLU DE INTEGRARE ÎN LECȚIE A UNEI RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

Platforma **LIVRESQ** dă posibilitatea creării, editării, publicării și/sau utilizării de lecții interactive. Platforma poate fi accesată cu linkul : https://livresq.com
Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la crearea unui mediu de învățare interactiv și atractiv. Prin utilizarea suportului multimedia, conținuturile pot fi prezentate într-o formă vizuală și dinamică, facilitând înțelegerea noțiunilor și stimulând interesul elevilor pentru activitățile de învățare. În acest mod, procesul de predare–învățare devine mai eficient, adaptat stilurilor variate de învățare și cerințelor educației digitale actuale.

Tema: ***Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate***

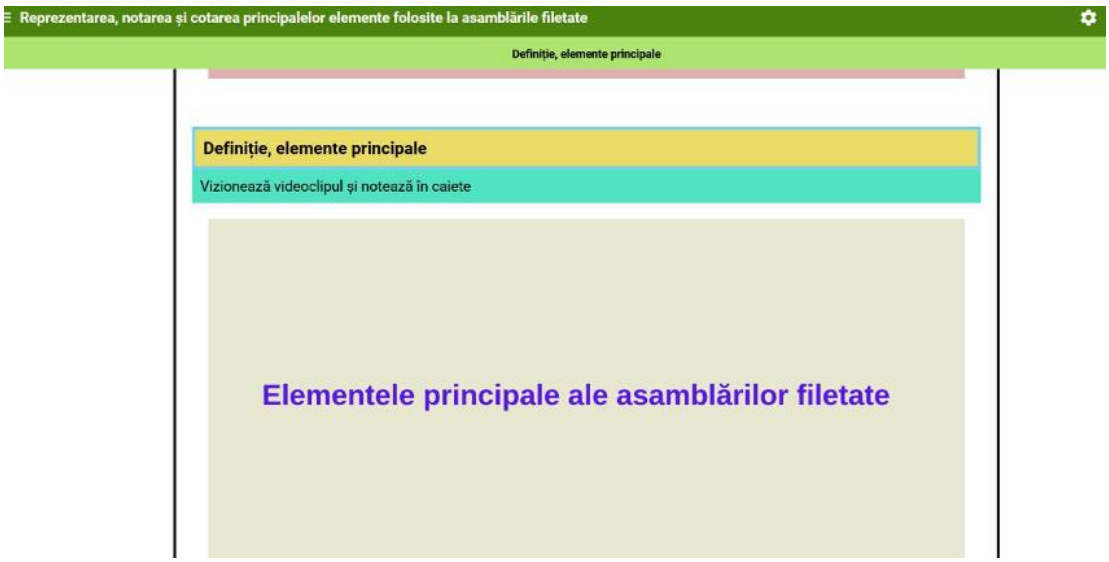
Rezultate ale învățării vizate

Denumire RED: Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate

Integrarea în lecție a unei resurse educaționale deschise de tip **Livresq** cu tema ***„Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”*** se poate realizează prin metoda **predării interactive cu suport multimedia**, având ca scop facilitarea înțelegerii conceptelor tehnice prin prezentare vizuală, exemple aplicative și activități interactive
Utilizarea resursei digitale **”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate”** permite elevilor să observe clar modul de reprezentare grafică a elementelor filetate, regulile de notare și principiile de cotare conform standardelor tehnice, într-un mod dinamic și accesibil. Prin combinația dintre explicația profesorului, suportul vizual multimedia și implicarea activă a elevilor în explorarea conținutului, procesul de învățare devine mai atractiv, stimulează gândirea tehnică și contribuie la consolidarea competențelor de interpretare și realizare a desenelor tehnice specifice asamblărilor filetate.

Elevii accesează resursa RED ”Reprezentarea, notarea și cotarea principalelor elemente folosite la asamblările filetate” utilizând linkul din platforma ***LIVRESQ*****:** https://library.livresq.com/details/69a1792423666e00091e2b21 .

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE INTERACTIVĂ

O metodă interactivă care poate fi integrată în activitățile de învățare-predare-evaluare este numită „***Puzzle***”.
Puzzle este un joc – exercițiu ce constă în reconstituirea unor imagini, din forme, figuri/piese etc. Prin folosirea acestei metode se urmărește exersarea capacității de a reconstitui/ asambla o imagine/figură/piesă și stabilirea unei relații pozitive de comunicare între emițător și receptor.
Este o metodă-exercițiu care necesită munca în grup. Verbul definitoriu al metodei este a reconstitui. Imaginea reconstituită conține noțiuni cunoscute de elevi, studiate anterior. Devine interesant exercițiul, stimulând curiozitatea elevilor, atunci când imaginea reconstituită conține și detalii noi pentru ei. Imaginea este fragmentată/explodată în diferite forme care de altfel constituie piesele ”jocului Puzzle”.
Este metodă didactică interactivă, potrivită pentru învățământul liceal tehnologic.
Pentru abordarea temei **„Reprezentarea unor ansambluri și a pieselor componente”**, propunem utilizarea acestei metode, care facilitează învățarea prin cooperare, responsabilizarea fiecărui elev în studierea unei componente a ansamblului și integrarea ulterioară a informațiilor într-o viziune tehnică unitară asupra întregului sistem.

Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)

Metoda: „Desenul de ansamblu – puzzle”

1. Scopul metodei

Dezvoltarea capacității elevilor de a:

- interpreta un desen de ansamblu;
- identifica piesele componente și rolul acestora;
- corela desenul tehnic cu ansamblul real;
- lucra colaborativ și comunica tehnic.

2. Descrierea metodei (caracter interactiv)

Etapa 1 – Activarea interesului

Profesorul prezintă o imagine proiectată fără explicații inițiale, și lansează provocarea:

- *„Din ce piese componente este alcătuit acest ansamblu și cum funcționează?”*

Etapa 2 – Lucrul pe grupe (Puzzle)

Clasa este împărțită în grupe de 3–4 elevi.

Fiecare grup primește o fișă de lucru cu *ANSAMBLU ARBORE -ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ (REPREZENTARE EXPLODATĂ).*

Sarcini pentru elevi:

- identifică piesele componente;
- realizează desenul de ansamblu(schiță) al ansamblului roată dințată cilindrică – arbore;
- notează denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

Etapa 3 – Reprezentarea ansamblului

Elevii colaborează între ei pentru:

- a realiza **desenul complet de ansamblu**;
- a completa **tabelul de componență**;
- a stabili funcționarea generală a ansamblului.

Această etapă stimulează comunicarea și gândirea logică.

Etapa 4 – Mini-provocare

Fiecare grup primește o cerință rapidă:

- Identificați piesa cea mai solicitată mecanic.
- Indicați o piesă standardizată.
- Ce piesă ar necesita desen de execuție detaliat?
- Identificați asamblările din cadrul ansamblului
- Propuneți o altă soluție constructivă pentru asamblarea roții dințate cu arborele.
- Explicați rolul piesei numărul 3 în funcționarea ansamblului.
- Ce material considerați că este cel mai potrivit pentru pana paralelă și de ce?

Răspunsurile sunt discutate frontal.

3. Rolul profesorului

- moderator și facilitator al activității;
- oferă sprijin tehnic și corectează terminologia;
- stimulează participarea tuturor elevilor.

4. Resurse utilizate

- desen de ansamblu (explodat);
- fișe de lucru;
- videoproiector/tablă interactivă;
- instrumente de desen tehnic.

5. Evaluare

Evaluarea se realizează prin:

- observarea activității în grup;
- verificarea fișelor de lucru;
- feedback oral imediat;
- autoevaluare scurtă („Ce am înțeles azi?”).

6. Avantaje ale metodei

- implicare activă a elevilor;
- învățare prin colaborare;
- dezvoltarea gândirii tehnice.

Pentru a reactualiza cunoștințele necesare (regulile de reprezentare a desenului de ansamblu, respectiv regulile de poziționare a componentelor), realizării sarcinii de lucru, se pot utiliza instrumente digitale interactive realizate pe platformele educaționale Wordwall și LearningApps, facilitând astfel o înțelegere mai profundă a noțiunilor ce urmează a fi aplicate în activitatea de învățare.

Descrierea platformelor educaționale și exemplificare

Wordwall este o platformă online populară utilizată de profesori pentru a crea rapid resurse didactice interactive și imprimabile, precum chestionare, jocuri de potrivire, labirinturi sau cuvinte încrucișate. Acesta permite personalizarea conținutului, facilitând învățarea prin joc pe computere, tablete sau table interactive, fiind totodată o resursă valoroasă pentru lecții captivante.

Platforma educațională oferă o varietate de șabloane, incluzând jocuri de cuvinte, chestionare, urmăriri în labirint și multe altele. Activitățile create pot fi jucate online pe diverse dispozitive (tablete, telefoane, calculatoare) sau pot fi descărcate și imprimate sub formă de fișiere PDF.

Utilizatorii pot alege un șablon, introduce conținutul dorit, iar apoi pot partaja resursa creată. Wordwall poate fi utilizat pentru a crea materiale educaționale atractive, fiind potrivit pentru diverse grupe de vârstă.

Acest instrument este util pentru profesori în crearea de materiale didactice, făcând învățarea mai plăcută și eficientă.

Platforma se găsește la adresa https://wordwall.net/ro .

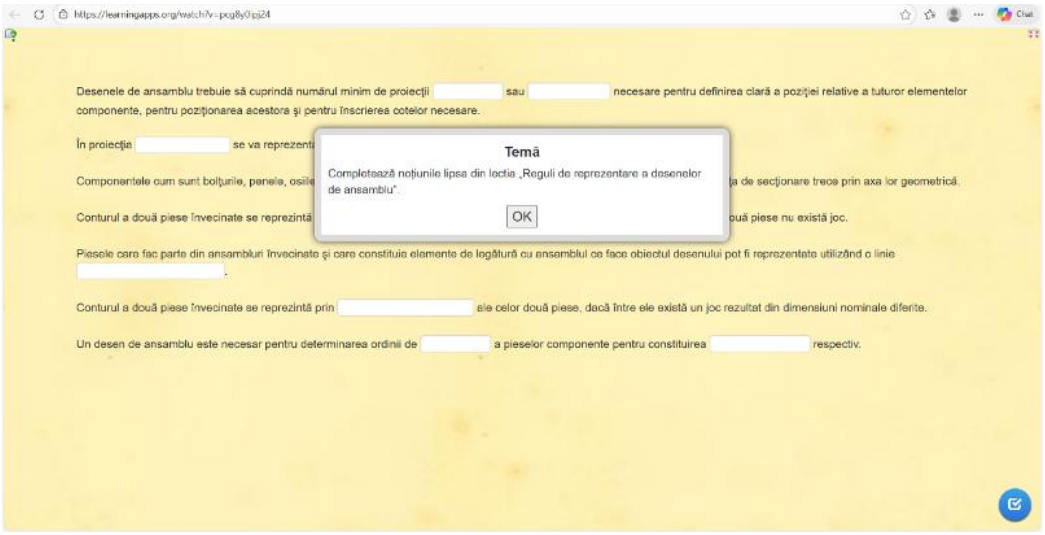
Accesând linkul https://wordwall.net/ro/resource/107464452, elevii au posibilitatea de a răspunde la provocările propuse verificându-și și consolidându-și cunoștințele într-un mod interactiv. Dacă nu reușesc să răspundă corect, ei au posibilitatea de a se corecta reluând activitatea.

LearningApps este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de module interactive și jocuri educative menite să sprijine procesele de învățare, predare. cât și consolidarea cunoștințelor la discipline tehnice. Este foarte atractivă pentru elevi întrucât aceștia pot executa sarcinile atât singuri, cât și în competiție cu alți colegi. La final pot vedea rezultatul.

Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org. Pe platformă se creează un cont, iar în contul creat putem realiza atâtea resurse câte dorim, întrucât este o platformă gratuită.

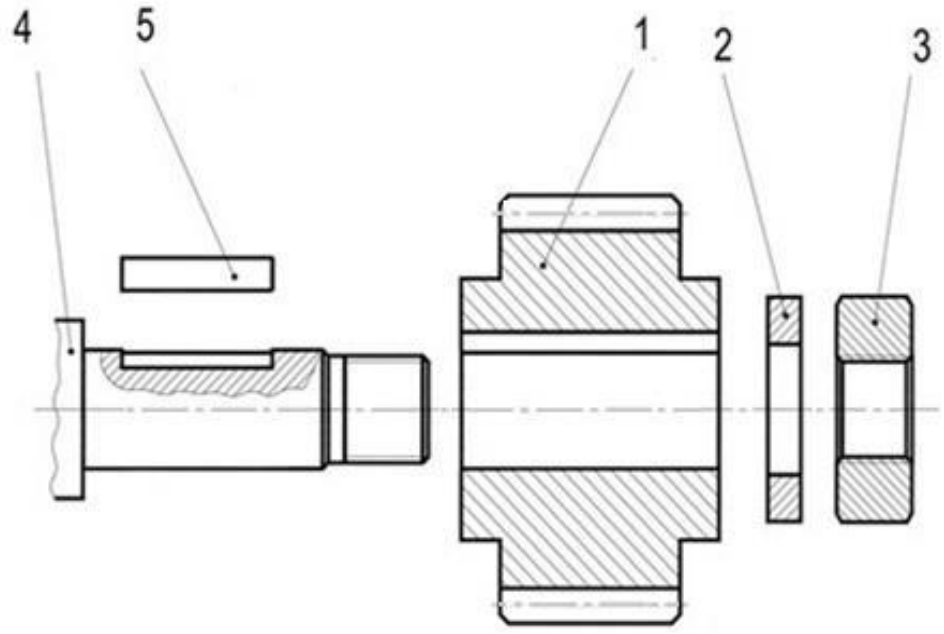
Accesând link-ului https://learningapps.org/view47043989, elevii vor completa spațiile libere din textul dat. După completarea celor 9 spații libere cu informația corectă, elevii primesc mesajul „Felicitări, regulile de reprezentare au fost rezolvate corect!”. Dacă nu se completează informațiile corect, elevii au posibilitatea de a corecta răspunsurile până ajung la mesaj.

FIȘĂ DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(REPREZENTARE EXPLODATĂ)

Enunțul probei practice:
Pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) format din piesele date în reprezentare explodată. Poziționați piesele componente și notați denumirea lor în tabelul de componență.

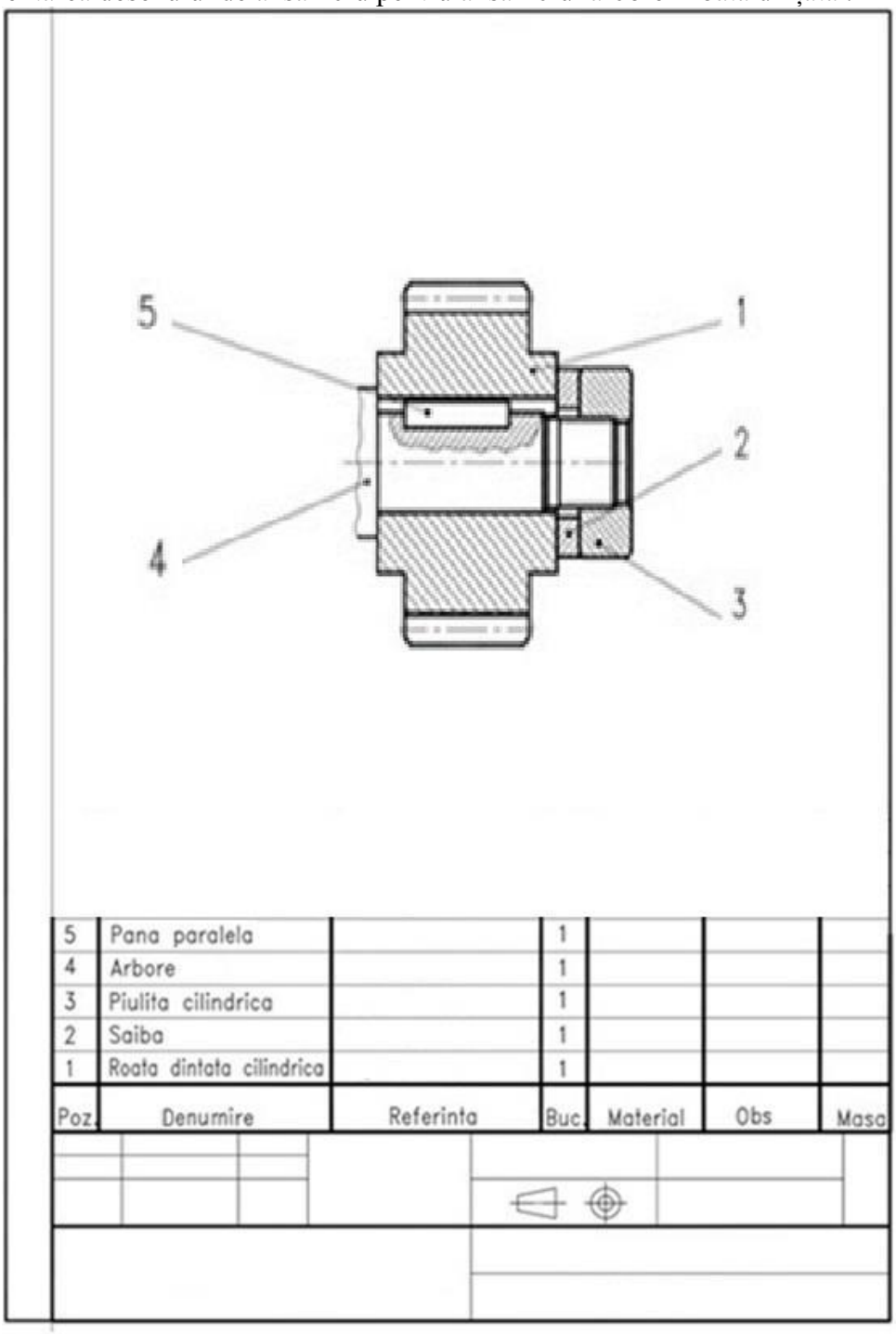

Sarcini pentru elevi:
- identificați piesele componente;
- pe un format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) al ansamblului arbore – roată dințată cilindrică;
- notați denumirea pieselor componente în tabelul de componență.

REZOLVAREA FIȘEI DE LUCRU

ANSAMBLU ARBORE - ROATĂ DINȚATĂ CILINDRICĂ
(DESEN DE ANSAMBLU)

- Identificarea și denumirea pieselor componente din fișa de lucru:
  1. Roată dințată cilindrică; 2. Șaibă; 3. Piuliță cilindrică; 4. Arbore; 5. Pană paralelă.
- Reprezentarea desenului de ansamblu pentru ansamblul arbore - roată dințată .

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea rezultatelor învățării urmărește formarea și dezvoltarea competențelor elevilor de a interpreta, realiza și evalua desene de ansamblu, respectând standardele și normele de desen tehnic. Aceasta se realizează printr-o abordare integrată, care combină evaluarea formativă și evaluarea sumativă, cu accent pe metode tradiționale și moderne, adaptate nevoilor elevilor și domeniului tehnologic.

1. Evaluare formativă (pe parcursul activităților de învățare)

- Observarea sistematică a activității elevilor în realizarea desenelor de ansamblu;
- Analiza etapelor de lucru (întocmirea schiței, alegerea vederilor, cotare, haşurare, numerotare repere);
- Fișe de lucru și exerciții aplicative care vizează punctual anumite rezultate ale învățării;
- Corectarea progresivă a erorilor și oferirea de feedback individual orientat spre îmbunătățire;
- Monitorizarea portofoliilor de lucrări fizice și digitale.

2. Evaluare sumativă (la finalul unităților/modulului)

- Lucrări practice individuale (planșe de desen de ansamblu realizate manual);
- Probe scrise pentru verificarea cunoștințelor teoretice (standardizare, convenții grafice, cotare, secțiuni);
- Proiecte aplicative care combină desenul de ansamblu cu lista de componente și, eventual, cu extragerea unui desen de execuție;
- Evaluarea portofoliului final, care poate include și versiuni digitale ale lucrărilor.

3. Metode moderne de evaluare

Pentru integrarea competențelor digitale și a instrumentelor moderne, se recomandă:

- **Platforme de evaluare și colaborare digitală**: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle, Kahoot!, Quizizz, Socrative, Edmodo;
- **Portofolii digitale și proiecte multimedia**, care pot include imagini, fișiere CAD, documentație video;
- **Teste interactive online**, autoevaluări și evaluări între colegi asistate de platforme digitale;
- **Feedback în timp real** prin instrumente colaborative, cum ar fi Jamboard, Padlet, Wordwall.

4. Criterii de evaluare

- Evaluarea se va realiza pe baza unor criterii clare și transparente, incluzând:
- Corectitudinea și acuratețea reprezentării grafice;
- Respectarea convențiilor și standardelor de desen tehnic;
- Corectitudinea cotării și a notării reperelor;
- Claritatea, lizibilitatea și organizarea desenului;
- Capacitatea de corelare a componentelor unui ansamblu;
- Capacitatea de utilizare a instrumentelor digitale pentru realizarea desenelor;
- Gradul de implicare în autoevaluare și evaluarea colegilor.

5. Recomandări suplimentare

- Utilizarea grilelor și baremelor de evaluare, comunicate elevilor anterior desfășurării probelor;
- Încurajarea elevilor să dezvolte portofolii care să reflecte progresul și diversitatea competențelor dobândite;
- Valorificarea feedback-ului constructiv și a reflecției critice asupra propriei activități;
- Combinarea metodelor tradiționale cu cele digitale pentru a dezvolta atât competențele tehnice, cât și competențele digitale și colaborative.

Evaluarea prin probă practică este o metodă de evaluare prin care se verifică în mod direct capacitatea elevului de a aplica în practică rezultatele învățării dobândite.
Proba practică de desen tehnic este o evaluare care testează abilitățile practice ale elevilor de a crea reprezentări grafice tehnice precise și conforme cu normele de desen tehnic.
În cadrul acestei probe, elevii sunt solicitați să:

- reprezinte grafic o piesă, mecanism sau ansamblu;
- folosească tehnici de desen tehnic standardizate (linii, proiecții, secțiuni, etc.);
- aplice normele de cotare și notare a dimensiunilor;
- demonstreze înțelegerea formelor și relațiilor spațiale;
- prezinte un desen clar, precis și ușor de înțeles.

Scopul probei practice este de a evalua:

- abilitățile de reprezentare grafică tehnică;
- cunoașterea normelor și standardelor de desen tehnic;
- capacitatea de a interpreta și reprezenta informații tehnice;
- atenția la detalii și precizie.

Proba poate fi realizată pe hârtie, cu instrumente tradiționale (creion, riglă, etc.) sau cu ajutorul aplicațiilor digitale/software de desen tehnic.

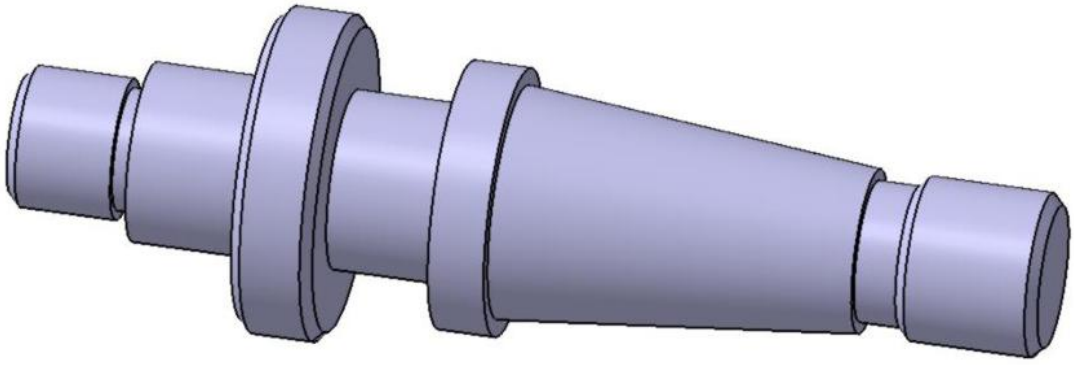
Exemplu 1

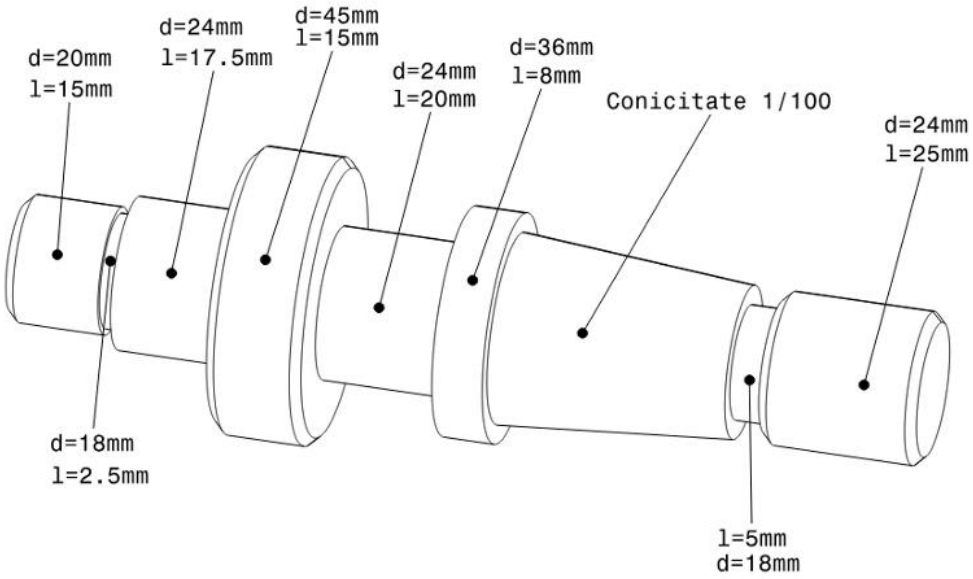
PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Reprezentarea și cotarea arborilor

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
5.1.6. Reprezentarea şi cotarea organelor de transmitere a mişcării de rotaţie şi a puterii mecanice (arbori şi axe, arbori şi butuci canelaţi, lagăre, roţi dinţate şi roţi pentru curea, cablu şi lanţ, angrenaje, elemente flexibile)	**5.2.14.** Utilizarea regulilor de reprezentare și cotare a arborilor și axelor pentru întocmirea desenului la scară **5.2.8**. Utilizarea vocabularului comun și a celui de specialitate în limba română și în limba maternă	**5.3.2**. Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenului la scară **5.3.6**. Respectarea termenelor de realizare a sarcinilor ce le revin în timpul întocmirii desenului la scară a organelor de maşini **5.3.8**. Asumarea responsabilităţii în ceea ce priveşte respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenului la scară a organelor de maşini

Enunțul probei practice:
Să se reprezinte la scara 1:1 și să se coteze arborele din imaginea de mai jos, ținând cont de dimensiunile precizate. Toate teșiturile sunt de $2x45^0$.
Se va utiliza formatul A4 pus la dispoziție (care cuprinde elementele grafice standardizate: chenar și indicator).

Sarcini de lucru

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului;
- identificarea formelor geometrice simple care compun reperul;
- utilizarea regulilor de reprezentare a arborilor;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale;
- reprezentarea la scară a arborelui;
- cotarea arborelui conform metodelor de cotare;
- completarea indicatorului desenului tehnic cu datele necesare, conform normelor generale;
- curateţea desenului realizat;
- prezentarea modului de lucru și a desenului realizat.

Timp de lucru: 50 minute

RILĂ DE EVALUARE

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	Organizarea ergonomică a locului de muncă	**8 p**
	Selectarea materialelor și a instrumentelor de lucru	**9 p**
	Analizarea formei și dimensiunilor arborelui în vederea reprezentării la scară	**18 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Reprezentarea la scară a arborelui	**15 p**
	Respectarea normelor și regulilor de reprezentare a arborelui (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Respectarea normelor și regulilor de cotare (poziționare, simboluri, claritate)	**10 p**
	Completarea indicatorului desenului cu datele necesare	**5 p**
	Folosirea corespunzătoare a instrumentelor de desen tehnic în vederea întocmirii desenului la scară a arborelui	**5 p**
	Acuratețea execuției grafice	**5 p**
3. Prezentarea sarcinii de lucru	Argumentarea stabilirii tipurilor de linii, a modului de reprezentare și de cotare	**10 p**
	Utilizarea terminologiei de specialitate în prezentarea sarcinilor realizate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

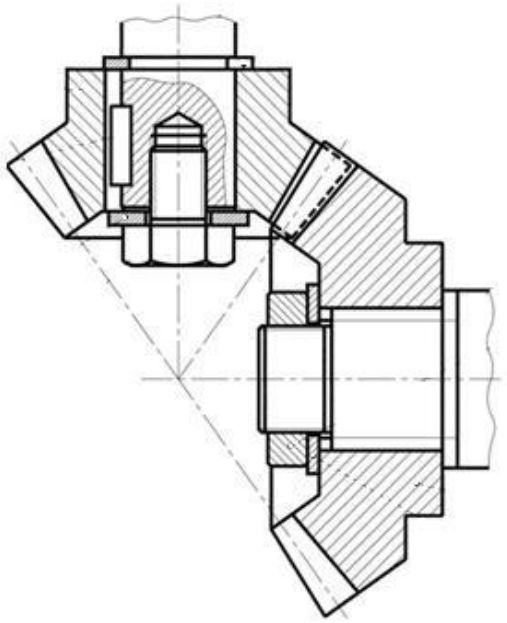
Exemplu 2

PROBĂ PRACTICĂ DE LABORATOR

Tema probei practice: Poziționarea pieselor componente la un desenului de ansamblu

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
8.1.2. Poziționarea pieselor componente	**8.2.3**. Aplicarea regulilor de poziționare a pieselor componente în vederea întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor	**8.3.1.** Asumarea răspunderii în aplicarea regulilor de reprezentare pentru desenele de ansamblu. **8.3.2.** Respectarea conduitei în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor **8.3.4.** Asumarea rolurilor care îi revin în timpul întocmirii desenelor de ansamblu necesare executării ansamblurilor. **8.3.7.** Asumarea inițiativei în realizarea unor probleme. **8.3.8.** Asumarea responsabilității în ceea ce privește respectarea normelor generale utilizate la întocmirea desenelor de ansamblu

Enunțul temei pentru proba practică: Pe o foaie de desen format A4, realizați desenul de ansamblu (schiță) din figură și poziționați piesele componente.

Sarcini de lucru:

- pregătirea materialelor și instrumentelor necesare pentru realizarea desenului
- realizarea schiței;
- folosirea corectă a tipurilor de linii conform normelor generale
- identificarea pieselor componente din ansamblul dat;
- poziționarea pieselor pe desenul realizat;
- acuratețea desenului întocmit
- prezentarea argumentată a modului ales de poziționare a pieselor pe desen

Timp de lucru: 50 de minute

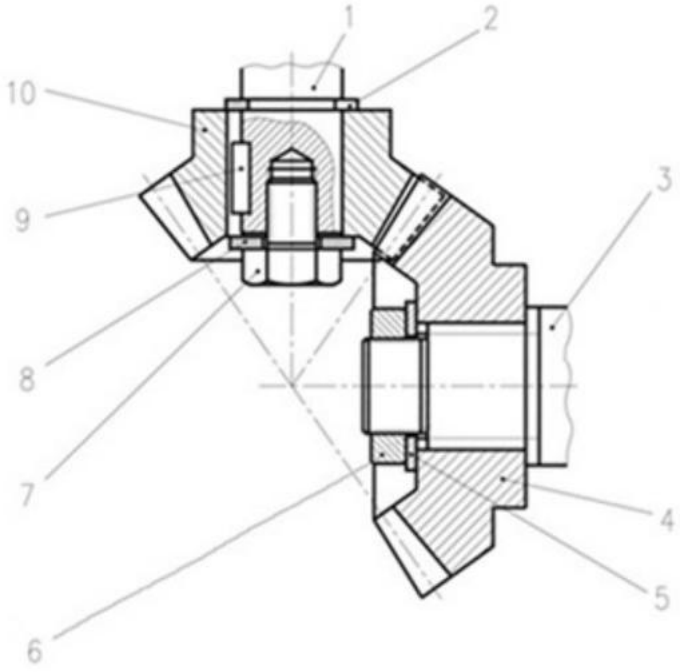
Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	Alegerea materialelor și instrumentelor de desen necesare pentru realizarea schiței desenului de ansamblu	**15 p**
	Identificarea elementelor componente ale ansamblului ce urmează să fie reprezentat	**20 p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	Realizarea schiței desenului de ansamblu	**20 p**
	Respectarea normelor si regulilor întocmire a desenului de ansamblu	**15 p**
	Poziționarea pieselor componente din desenul de ansamblu dat	**10 p**
	Verificarea calității desenului de ansamblu	**5 p**
3. Prezentarea şi promovarea sarcinii de lucru	Prezentarea argumentată a modului de poziționare a pieselor pe desen	**10 p**
	Utilizarea corectă a vocabularului de specialitate	**5 p**

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în utilizarea regulilor de reprezentare			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- siguranța în utilizarea instrumentelor de lucru		
	- logică și coerență în exprimare		

Posibilă poziționare a pieselor pe desen:

1. Arbore
2. Inel elastic
3. Arbore
4. Roată dințată conică
5. Șaibă
6. Piuliță
7. Șurub
8. Șaibă
9. Pană paralelă
10. Roată dințată conică

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Termeni generali

- **Desen de ansamblu** – *Assembly drawing*
- **Desen de execuție** – *Detail drawing / Manufacturing drawing*
- **Subansamblu** – *Subassembly*
- **Reper** – *Component / Part*
- **Piesă** – *Part*
- **Ansamblu** – *Assembly*
- **Număr de poziție** – *Item number / Position number*
- **Tabel de componență** – *Bill of Materials (BOM)*
- **Cartuș** – *Title block*
- **Scară** – *Scale*
- **Format** – *Sheet size*
- **Proiecție** – *Projection*
- **Vedere** – *View*
- **Secțiune** – *Section*
- **Detaliu mărit** – *Detail view*

Cotare și indicații

- **Cotă** – *Dimension*
- **Linie de cotă** – *Dimension line*
- **Linie ajutătoare (de cotă)** – *Extension line*
- **Toleranță** – *Tolerance*
- **Ajustaj** – *Fit*
- **Abatere** – *Deviation*
- **Rugozitate** – *Surface roughness*
- **Simbol de rugozitate** – *Surface finish symbol*
- **Indicații tehnice** – *Technical specifications / Notes*
- **Material** – *Material*
- **Tratament termic** – *Heat treatment*

Organe de asamblare

- **Șurub** – *Bolt / Screw*
- **Piuliță** – *Nut*
- **Șaibă** – *Washer*
- **Știft** – *Pin*
- **Pană** – *Key*
- **Arc** – *Spring*
- **Rulment** – *Bearing*
- **Ax** – *Shaft / Axle*
- **Butuc** – *Hub*
- **Carcasă** – *Housing*

Linii și reprezentări

- **Linie continuă groasă** – *Continuous thick line*
- **Linie continuă subțire** – *Continuous thin line*
- **Linie întreruptă** – *Dashed line*
- **Linie de axă** – *Center line*
- **Hașură** – *Hatching*
- **Plan de secțiune** – *Cutting plane*

BIBLIOGRAFIE:

1. Stela Ioniță, Ionuţ – Valentin Radu, Ana – Maria Avramescu **– Desen tehnic**, Editura BREN, 2012
2. Mariana Constantin, Olguța-Laura Spornic, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Reprezentarea organelor de mașini**, Editura CD Press, Bucureşti, 2019
3. Mariana Constantin, Aurel Ciocirlea Vasilescu, **Desen de ansamblu**, Editura CD Press, Bucureşti, 2020
4. Ana – Maria Nicolau, **Desen tehnic industrial**, Editura Printech, 2023
5. Andrei Király – Desen tehnic şi infografică 2*,* Editura UTPRESS Cluj - Napoca, 2022
6. Standarde de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 şi 4 al Cadrului național al calificărilor | Ministerul Educației și Cercetării
7. https://rocnee.eu/index.php/dcee-oriz/curriculum-oriz/repere-metodologice/arhiva-repere-metodologice
8. https://wordwall.net/ro
9. https://livresq.com
10. https://coggle.it
11. www.learningapps.org
12. https://www.canva.com
13. *** Asociaţia de Standardizare din România, Bucureşti, Colecţia de Standarde Române, 2024

MODULUL II. MĂSURĂRI TEHNICE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Măsurări tehnice”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Măsurări tehnice**” este proiectat astfel incât să asigure dobândirea rezultator învăţării: cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	4.2.1. 4.2.2. 4.2.3. 4.2.4. 4.2.5. 4.2.22	4.3.1.	1. Noțiuni fundamentale din teoria măsurătorilor 1.1. Mărimi fizice 1.2. Unităţi de măsură 1.3. Sistemul Internaţional de Unităţi de măsură 1.4. Multiplii şi submultiplii 1.5. Procesul de măsurare: mijloace de măsurare, metode de măsurare 1.6. Erori de măsurare - tipuri, cauze, relaţii matematice de determinare.

4.1.2.	4.2.6. 4.2.7. 4.2.8. 4.2.9. 4.2.10. 4.2.11. 4.2.12. 4.2.13. 4.2.14. 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	2. Mijloace de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice (principii de funcţionare şi caracteristici tehnice) 2.1. Măsurarea şi controlul dimensiunilor liniare: unităţi de măsură; măsuri terminale, instrumente de măsurare a lungimilor: şublere, micrometre, comparatoare 2.2. Măsurarea şi controlul unghiurilor (noţiunea de unghi, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a unghiurilor, măsurarea şi controlul unghiurilor cu raportoare şi cu măsuri terminale 2.3. Măsurarea şi controlul suprafeţelor (noţiunea de suprafaţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a ariei suprafeţelor: planimetre 2.4. Măsurarea maselor (noţiunea de masă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a maselor: balanţe - 2.5. Măsurarea forţelor (noţiunea de forţă, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a forţelor: dinamometre - 2.6. Măsurarea presiunilor (noţiunea de presiune, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a presiunilor în funcţie de valoarea presiunii: barometru, manometru, vaccumetru 2.7.Măsurarea debitului (noţiunea de debit, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a debitului: debitmetre, apometre 2.8. Măsurarea mărimilor cinematice 2.8.1. Măsurarea vitezei (noţiunea de viteză liniară şi unghiulară, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a vitezei liniare și unghiulare 2.8.2. Măsurarea turaţiei (noţiunea de turaţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a turaţiei: turometru, 2.8.3. Măsurarea acceleraţiei (noţiunea de acceleraţie, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a acceleraţiei: accelerometre 2.9. Măsurarea temperaturii (scări de temperatură, unităţi de măsură, mijloace de măsurare şi control a temperaturii: termometre 2.10 Măsurarea şi controlul filetelor: 2.10.1. Elementele filetelor 2.10.2. Instrumente folosite la măsurarea și controlul filetelor: calibre, micrometre, șublere, comparatoare, șabloane 2.11. Măsurarea şi controlul roţilor dinţate 2.11.1. Înstrumente de măsurare și control a roților dințate: șublere, micrometre, șabloane, calibre

			2.12. Mijloace de măsurat şi verificat mărimi electrice 2.12.1. Aparate analogice pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de functionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.2. Aparate digitale pentru măsurarea mărimilor electrice (principiul general de funcţionare, tipuri constructive, simboluri folosite pentru marcare, caracteristici tehnice şi metrologice, domenii de măsurare); 2.12.3. Măsurarea intensităţii curentului electric: unităţi de măsură, metode de măsurare directe şi indirecte, aparate pentru măsurarea intensităţii: ampermetre de curent continuu, ampermetre de curent alternativ, multimetre analogice sau digitale, montarea ampermetrelor în circuit 2.12.4. Măsurarea tensiunii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea tensiunii: voltmetre de tensiune continuă, voltmetre de tensiune alternativă, multimetre analogice sau digitale, montarea voltmetrelor în circuit 2.12.5. Măsurarea rezistenţei electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare: directă, indirectă, aparate pentru măsurarea rezistenţei: ohmetre analogice sau digitale, megaohmetre, multimetre analogice şi digitale. 2.12.6. Măsurarea puterii electrice: unităţi de măsură, metode de măsurare, aparate pentru măsurarea puterii electrice: wattmetre 2.12.7. Măsurarea energiei active: unităţi de măsură, aparate pentru măsurarea energiei: contoare de energie electrică. 2.13. Norme de SSM, de protecţia mediului şi PSI specifice operaţiilor de măsurare şi control utilizate pentru realizarea pieselor conform documentaţiei tehnice
4.1.3.	4.2.15 4.2.16 4.2.17 4.2.18 4.2.19 4.2.20 4.2.21 4.2.22 4.2.23	4.3.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.3.4. 4.3.5. 4.3.6. 4.3.7. 4.3.8.	3. Precizia prelucrării şi a asamblării pieselor 3.1. Precizia dimensională 3.1.1. Dimensiuni, abateri, toleranțe 3.1.2. Ajustaje 3.2. Precizia formei geometrice a suprafețelor. Abateri de formă 3.3. Precizia poziției suprafețelor. Abateri de poziție 3.4. Rugozitatea suprafețelor

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**

- instrumente şi AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor: şubler, micrometru, comparator cu cadran, comparator de interior, comparator pentru verificarea circularităţii alezajelor, ortotest, pasametru, cale plan paralele, calibre, lere, cale unghiulare, echere, raportor universal, planimetru polar, termometre de sticlă cu lichid, termomanometre, termometre cu rezistenţă, termometre cu termoelemente, pirometre optice, pirometre de radiaţie totală, manometre cu elemente elastice, traductoare de presiune,

dinamometre cu elemente elastice, dinamometre hidraulice, dinamometre pneumatice, traductoare de forţă, tahometre, vitezometre, calibre filetate, micrometru de filete, microscopul universal, micrometrul optic de roţi dinţate, sublerul de roţi dinţate, ampermetre, voltmetre, ohmetre, wattmetre, contor electric, seturi de piese mecanice;

- mijloace didactice: videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, manual, documentaţia tehnică specifică;
- planşe, machete, materiale video cu AMC-uri folosite pentru măsurarea parametrilor specifici ai maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor;
- *materiale*: seturi de piese mecanice, planşe, machete.

• SUGESTII METODOLOGICE

Parcurgerea conţinuturilor modulului ”Măsurări tehnice” este obligatorie, dar se impune abordarea flexibilă şi diferenţiată a acestora, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care se lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit. Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrului didactic.
Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor din SPP menţionate mai sus. Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev, acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților și atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevi, etc). Astfel, se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Foarte importantă este corelarea teoriei cu activitățile de laborator, elevii trebuie să experimenteze în condiții reale de lucru tehnica măsurării în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, sub îndrumarea cadrului didactic de specialitate.

Se recomandă antrenarea elevilor în toate etapele pe care le presupune efectuarea unei lucrări de laborator: pregătirea pentru realizarea sarcinii de lucru, alegerea instrumentelor, a aparatelor de măsură, desfășurarea activității practice, prelucrarea și interpretararea rezultatelor, respectarea normelor de protecţia mediului şi de gestionare a deşeurilor și a celor de securitatea muncii.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să ţină cont de faptul că:

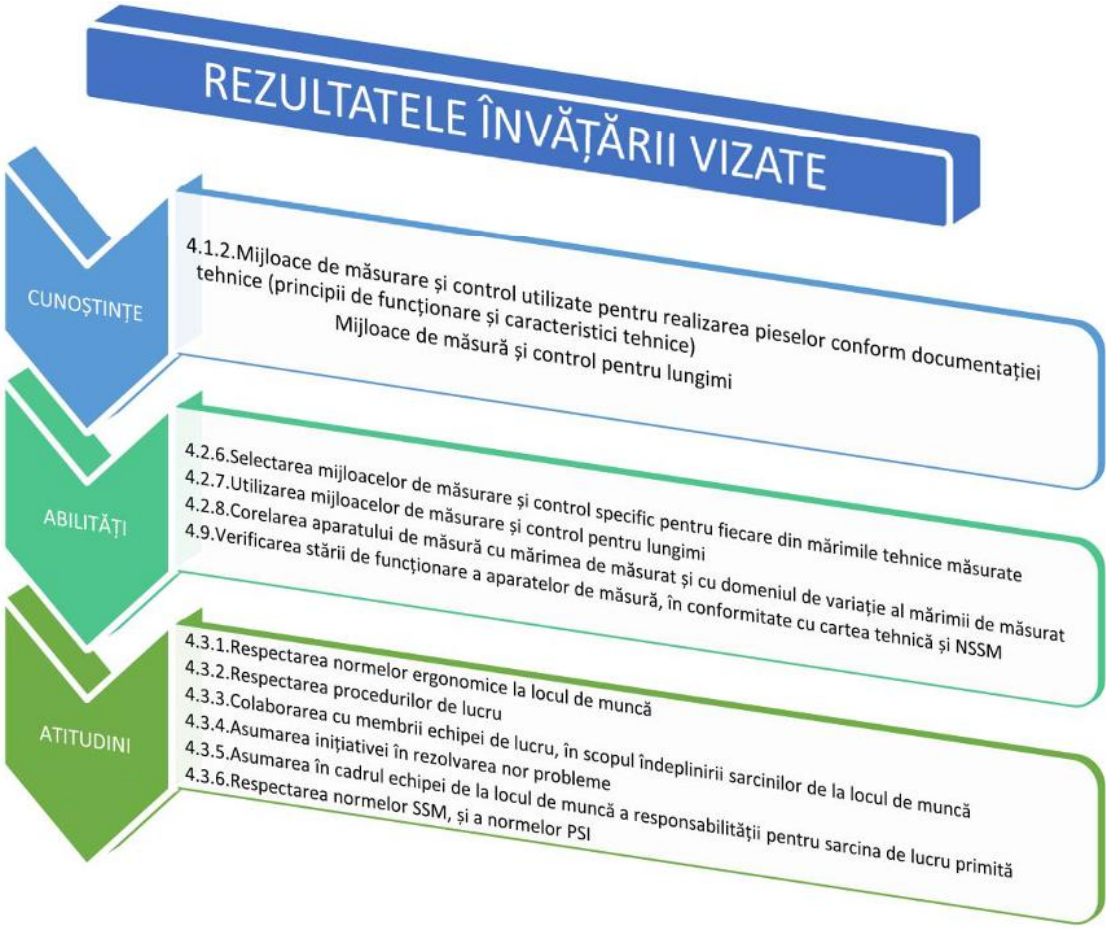
- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când execută practic şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii, viteze diferite şi experienţe diferite de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cunoştinţelor anterioare.

Pentru dobândirea de către elevi a rezultatelor învățării prevăzute în SPP-uri, activităţile de învăţare – predare-evaluare vor avea un caracter interactiv, cu accent pe activităţile practice şi mai puţin pe cele teoretice.

Se recomandă abordarea unor activități de învățare activă a măsurărilor tehnice. Pentru dobândirea rezultatelor învăţării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

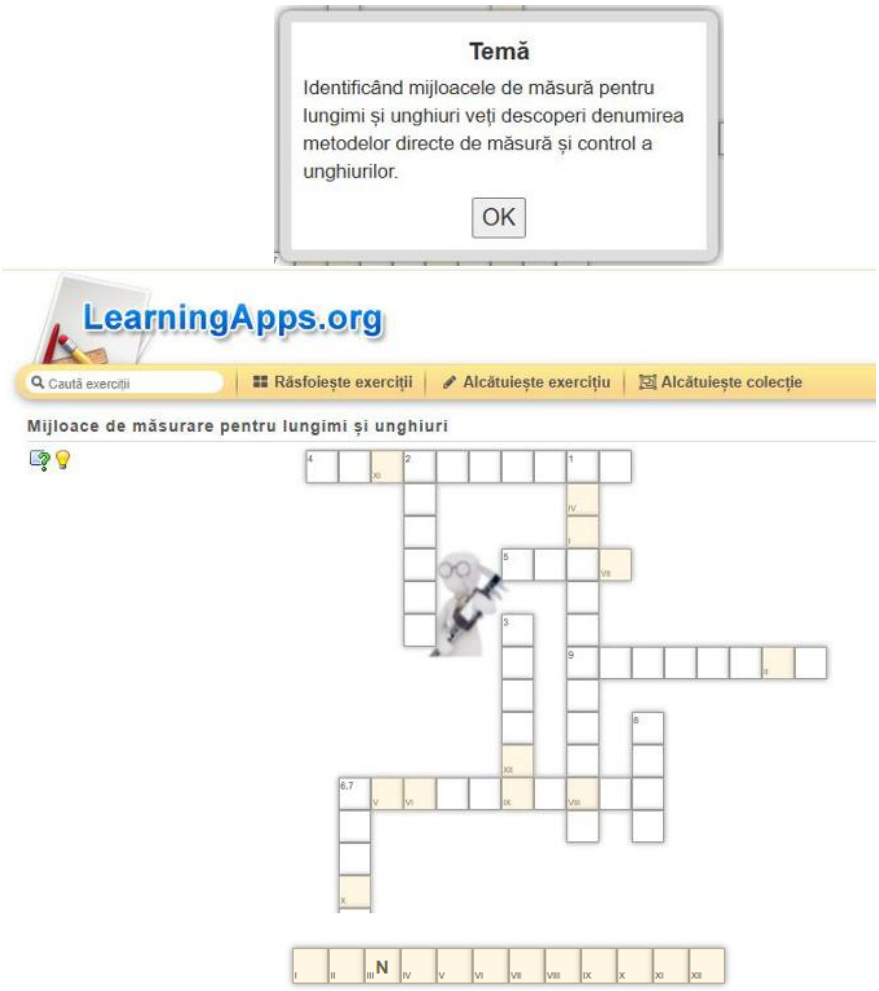
Activități de descoperire ghidată;
Activități aplicative/practice;
Activități de calcul și interpretare;
Activități aplicate pe situații reale;
Activităţi axate pe comunicare, relaţionare și cooperare;
Activități de vizionarea și interpretarea materialelor video educaționale;
Activități digitale/interactive
Activități de laborator specifice elevilor de clasa a X a, pot fi activități didactice referitoare la măsurarea/verificarea/controlul dimensiunilor geometrice și a abaterilor de formă sau de poziție ale unor piese simple date, utilizând șublere, micrometre, comparatoare, calibre, șabloane, rigle, echere, raportoare.

Exemplu de instrument didactic utilizat în consolidarea cunoștințelor elevilor:
Un instrument didactic folosit în consolidarea cunoștințelor elevilor îl reprezintă orice material sau resursă educațională utilizate de cadrul didactic pentru a ajuta elevii să fixeze, să aprofundeze și să aplice cunoștințele dobândite. Astfel pentru verificarea și consolidarea noțiunilor legate de mijloace de măsurare a lungimilor și unghiurilor se poate utiliza platforma https://learningapps.org/ .

Descrierea platformei

LearningApps.org este o platformă online ce oferă instrumente pentru crearea de lecții interactive și jocuri educative menite să sprijine procesul de învățare, predare cât și consolidare a cunoștințelor la disciplinele tehnice. Platforma este foarte atractivă pentru elevi, întrucât aceştia pot realiza sarcinile de lucru singuri, sau în competiție cu alți colegi, iar la final pot vizualiza propriul rezultat. Platforma se găsește la adresa www.learningapps.org . Pe platformă se creează un cont, iar cu acel cont se pot realiza numeroase resurse, nefiind restricționați de un număr limitat, aceasta fiind o platformă gratuită.
Pentru verificarea cunoștințelor legate de mijloacele de măsurare a lungimilor și unghiurilor, elevii pot accesa link-ul https://learningapps.org/47132126 și vor fi direcționați direct la rezolvarea unui rebus, fiind dată cerința următoare:

Elevii vor identifica tipul de mijloace de măsurare sau informații legate de acestea accesând pe rând fiecare linie din rebus. La completarea spațiilor, cu denumirile cerute, elevii primesc mesajul *„Super, ai găsit soluția corectă!”*. Dacă nu reușesc să răspundă corect, primesc mesajul *”Mai încearcă!”* și au posibilitatea de a se corecta, până ajung la răspunsul cerut. În urma completării corecte a rebusului va rezulta denumirea metodelor directe de măsurare și control a unghiurilor.
Pentru predarea conceptului de **precizie dimensională**, abordarea se poate realiza prin trecerea de la teoria abstractă (toleranțe, abateri) la realitatea din atelier/laborator (piese care se asamblează sau nu). Metode didactice specifice recomandate:

1. Metoda studiului de caz (Analiza rebutului)

- **Cum funcționează**: Prezentați elevilor două piese care ar trebui să se asambleze (un alezaj și un arbore), dar care nu se potrivesc deoarece una a depășit limitele de toleranță.
- **Obiectiv**: Înțelegerea faptului că precizia dimensională nu este un număr fix, ci un **interval admisibil**.

2. Învățarea prin experiment (Măsurarea repetată)

- **Cum funcționează**: Cereți mai multor elevi să măsoare aceeași piesă cu același instrument (șubler sau micrometru). Rezultatele vor fi ușor diferite.
- **Obiectiv**: Introducerea noțiunilor de **eroare de măsurare** și necesitatea preciziei în funcție de rolul funcțional al piesei.

3. Metoda comparativă (Ierarhia instrumentelor)

- **Cum funcționează**: Elevii măsoară aceeași cotă folosind, succesiv: rigla metalică, șublerul (0.1 mm) și micrometrul (0.01 mm).
- **Obiectiv**: Demonstrarea corelației dintre **precizia cerută** pe desenul tehnic și **alegerea instrumentului** adecvat.

4. Problematizarea (Calculul jocurilor și strângerilor)

- **Cum funcționează**: Se dau dimensiunile nominale și abaterile (ex: **Φ20H7/g6)**.Elevii trebuie să calculeze dimensiunile limită și să determine tipul de ajustaj.
- **Obiectiv**: Dezvoltarea gândirii logice pentru interpretarea **Sistemului de toleranțe și ajustaje**.

5. Utilizarea mijloacelor vizuale și software

- Utilizarea aplicațiilor care permit elevilor să vizualizeze funcționarea instrumentelor de măsură(ex: platforma YouTube SUBLERUL! Cum se masoara corect o dimensiune cu sublerul?, Micrometrul- Măsurarea cu micrometrul, măsurarea presiunii în tub în formă de U, utilizând aplicația GeoGebra: https://www.geogebra.org/m/SD6m3YHr), simulare masurare virtuală cu șublerul https://www.stefanelli.eng.br/en/virtual-vernier-caliper-simulator-05-millimeter/.
- Platforma Livresq permite realizarea de lecții atractive prin editorul drag-and-drop, utilizând suport SCORM și resurse diverse (audio, video, chestionare) fără instalare, direct în browser, fiind intuitivă și accesibilă pentru lecții interactive (ex: MĂSURAREA ȘI CONTROLUL DIMENSIUNILOR LINIARE -ȘUBLERUL,

https://library.livresq.com/details/69862a7023666e00091d9e6e)

Pentru fixarea cunoștințelor, se poate realiza un tutorial video, utilizând Inteligența Artificiala(AI), cu aplicația In Video AI, pornind de la un fișier word.

De exemplu, măsurarea presiunii cu ajutorul **manometrului cu tub Bourdon.** https://ai.invideo.io/watch/rfJsB26dNdP

https://ai.invideo.io/watch/f0aoXX3KHH7

Pașii necesari pentru realizarea unui videoclip cu aplicația **InVideo AI**, pornind de la un fișier Word (.doc sau .docx):

1. Pregătirea fișierului Word

Înainte de încărcare:

- Asigurați-vă că textul este **structurat clar** (titluri, subtitluri, paragrafe scurte).
- Corectați eventualele greșeli gramaticale.
- Eliminați informațiile redundante.
- Dacă doriți pauze sau schimbări de cadru, separă ideile în paragrafe distincte.

📌 Recomandare: Fiecare paragraf poate deveni o scenă în videoclip.

2. Crearea contului și autentificarea

1. Accesați platforma InVideo AI.
2. Creeați un cont sau autentificați-vă.
3. Alegeți opțiunea de generare video cu AI (Text-to-Video / Script to Video).

3. Încărcarea fișierului word se poate realiza in 2 variante

Varianta A – Copiere manuală

- Se deschide fișierul Word.
- Se copiază textul.
- Se lipește în câmpul dedicat scenariului din InVideo AI.

Varianta B – Încărcare directă (dacă opțiunea este disponibilă)

- Se selectează „Upload document”.
- Alege fișierul .doc/.docx.
- Platforma va extrage automat textul.

4. Alegerea stilului videoclipului

- Se selectează tipul de video: educațional, promoțional, social media etc.
- Alege formatul: 16:9 (YouTube), 9:16 (TikTok/Reels), 1:1 (Instagram).
- Selectează limba pentru voice-over (poți alege română, dacă este disponibilă).

5. Generarea automată a videoclipului

- Apăsați „Generate”.
- AI-ul va:
  - Împărți textul în scene.
  - Adăuga imagini/video relevante.
  - Include muzică de fundal.
  - Genera voice-over (dacă selectezi această opțiune).

6. Editarea manuală

După generare:

- Poți modifica imaginile sau clipurile video.
- Poți ajusta durata scenelor.
- Poți edita textul afișat.
- Poți schimba vocea naratorului.
- Poți adăuga logo, subtitrări sau animații.

7. Exportarea videoclipului

- Apasă „Export”.
- Alege rezoluția (HD / Full HD).
- Descarcă fișierul final.

PhET Interactive Simulations (Laborator virtual) este o platformă educațională online care oferă **simulări interactive** pentru învățarea științelor: fizică, chimie, matematică, biologie și științe ale Pământului. Este o aplicație gratuită și poate fi folosită direct în browser. Permite realizarea de experimente virtuale, fără echipamente reale de laborator vizualizând fenomene greu de observat în realitate. Se numește ”laborator virtual” pentru că reproduce pe calculator experimentele dintr-un laborator real, permițând:

- manipularea componentelor,
- modificarea parametrilor,
- observarea rezultatelor în timp real,
- învățarea prin experimentare.

Se pot crea **circuite electrice** (curent continuu sau alternative). Pentru măsurarea mărimilor electrice putem utiliza platforma online **PhET Interactive Simulations** (Laborator virtual), urmând pe scurt acești pași:

1. Accesarea aplicației

1. Intrăm pe site-ul oficial PhET.
2. Selectăm simularea **„Circuit Construction Kit (DC)”** sau **„Circuit Construction Kit (AC+DC)”**.
3. Apasăm pe **„Play”** pentru a deschide laboratorul virtual.

https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-ac-virtual-lab_all.html?locale=ro

2. Crearea unui circuit electric

1. Se selectează componentele din meniul lateral:
   - baterie / sursă AC
   - rezistor
   - bec
   - întrerupător
   - fire de conexiune
2. Trage componentele în spațiul de lucru.
3. Leagă-le corect pentru a forma un circuit închis.

3. Măsurarea mărimilor electrice

◆ **Măsurarea intensității curentului (I)**

- Selectează **ampermetrul**.
- Conectează-l **în serie** în circuit.
- Citește valoarea afișată (în amperi – A).

◆ **Măsurarea tensiunii (U)**

- Selectează **voltmetrul**.
- Conectează-l **în paralel** la componenta dorită.
- Citește valoarea afișată (în volți – V).

◆ **Măsurarea rezistenței (R)**

- Selectează componenta (rezistorul).
- Modifică valoarea rezistenței din setări.
- Se poate verifica legea lui Ohm: U=RxI

4. Modificarea parametrilor

- Schimbă valoarea tensiunii sursei.
- Modifică rezistența.
- Observă cum se modifică intensitatea curentului.

5. Pentru curent alternativ (AC)

- Alege sursa AC.
- Observați variația tensiunii și a curentului în timp.
- Se poate activa afișarea graficelor (dacă opțiunea este disponibilă).

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea se realizează în mod sistematic și planificat, fiind adaptată la specificul modulului „Măsurări tehnice” și la particularitățile grupului de elevi, inclusiv elevilor cu cerințe speciale (CES), prin elaborarea unor planuri de intervenție personalizate (PIP).
Evaluarea finală a unității de rezultate ale învățării tehnice generale ”**MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE SPECIFICE PROCESELOR INDUSTRIALE**” se va realiza în conformitate cu criteriile și indicatorii de realizare prevăzuți în Standardul de pregătire profesională, și **Planificarea evaluării** conform Reperelor Metodologice, prin specificarea **rezultatelor învățării** vizate de evaluare, respectiv a **metodelor/instrumentelor de evaluare** care vor fi utilizate.

Evaluarea eficientă a modulului „**Măsurări tehnice**” trebuie să fie:
- **Completă** – să evalueze atât cunoștințele, cât și abilitățile practice;
- **Transparentă** – elevii trebuie să cunoască criteriile de evaluare;
- **Adaptată** – nivelului de studiu și ritmului clasei;
- **Formativă** – să ofere constant feedback pentru progres.

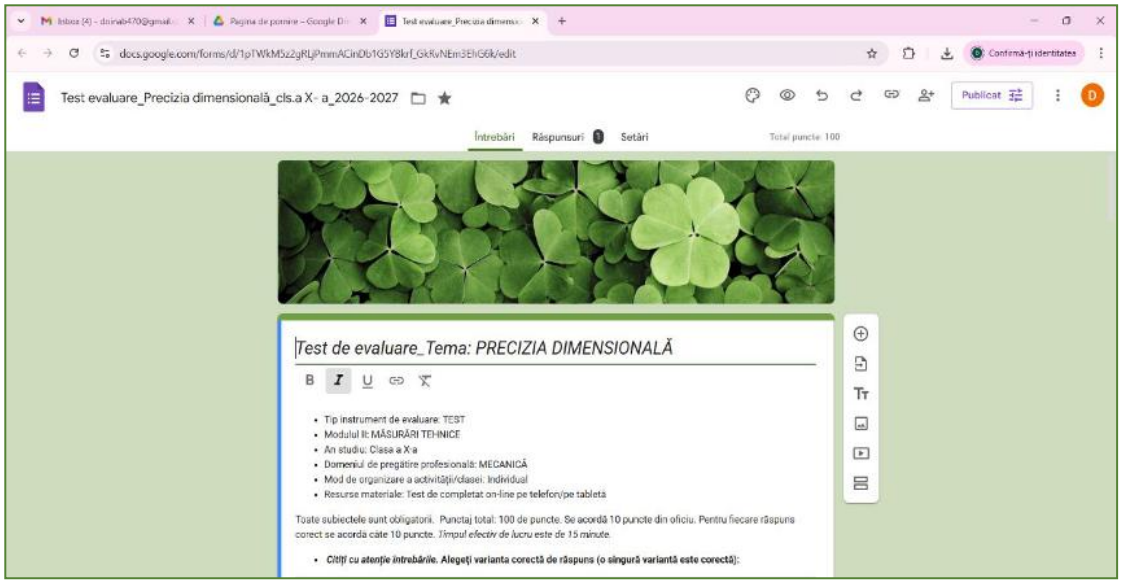
Evaluarea rezultatelor învățării poate fi **formativă (continuă)** sau **sumativă (la finalul modulului).** Pentru modulul „Măsurări tehnice”, **evaluarea formativă** poate include : teste inițiale, inclusiv in format online, fișe de lucru, discuții și activități practice în clasă, proiecte și lucrări de laborator/conținuturi(ex:”Măsurarea și controlul dimensiunilor liniare”, ”Măsurarea forței”, „Măsurarea și controlul filetelor”, „Măsurarea tensiunii electrice”).

Evaluarea sumativă poate include teste recapitulative, proiecte și lucrări de laborator, portofoliul, ca forme de evaluare a competențelor practice și teoretice ale elevilor după parcurgerea integrală a conținuturilor modulului „Măsurări tehnice”, având drept scop verificarea atingerii competențelor specificate în Standardul de pregătire profesională (SPP), exclusiv din cadrul acestui modul.
În contextul educațional actual, care tinde spre flexibilitate, accesibilitate și personalizare, **evaluarea digitală** nu mai este o opțiune, ci o necesitate, putând fi realizată prin diverse instrumente pentru evaluare digitală:
- teste de evaluare rapide, disponibile pe platforme educaționale dedicate, precum **worwall app, kahoot.it, Școala Intuitext (didactic.ro), LearningApps.org**, acoperind subiecte precum „Măsurarea cu șublerul” „Mărimile caracteristice regimurilor de curent alternativ”, etc.
- chestionare online, realizate cu ajutorul platformei educaționale **Google Forms**, sau **Quizizz,** care permite crearea unor chestionare de evaluare cu itemi variați, cu punctaje sub diverse forme, și care oferă feed-back imediat;
- soft-uri educaționale „Măsurări tehnice” (ex.**softedu.ro**), conținând animații grafice, simulări 3D, modelări tridimensionale ale principalelor procese, fenomene și operații realizate la măsurarea mărimilor tehnice, ce permit măsurarea performanței și progresului elevilor cu ajutorul instrumentelor digitale, putând fi create in regie proprie cu ajutorul unor platforme digitale(ex.https://www.canva.com, https://filmora.wondershare.net),sau videoclipuri cu prezentare continut utilizând avatar(app. clipchamp.com/Office 360,app.heygen.com,InVideo AI);
- cursuri online, proiectate pe platforme educaționale interactive de **E-Learning**, cum ar fi **Moodle**, **eXeLearning**, **Teams** sau **Classroom**, care oferă instruire flexibilă și accesibilă**,** generare de conținut/teme centrate pe elev cu conținut interactiv, ce favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări ale cerințelor, și implicit a răspunsurilor obținute de la elevi;
- aplicații interactive, care pot fi utilizate de elevi pentru a trece prin procesele de măsurare a mărimilor tehnice pas cu pas, oferindu-le o experiență practică virtuală, și un feed-back rapid si precis, disponibile pe platforme educaționale precum **LearningApps.org**, **Livresq.ro, scoalaintuitext.ro și clasadigitala.ro**.

Implementarea tehnologiei digitale trebuie să urmeze un plan bine definit: utilizarea tablelor interactive pentru lecții colaborative, platforme educaționale verificate pentru teme, și sisteme de feedback digital pentru evaluări formative.

Exemple de instrumente de evaluare pentru rezultatele învățării:

A) Test de evaluare_Tema: PRECIZIA DIMENSIONALĂ
Linkul de conectare la test: https://forms.gle/nkB3PsBd3QLZarZU7

- Tip instrument de evaluare: TEST
- Modulul II: MĂSURĂRI TEHNICE
- Anul de studiu – Clasa a X-a
- Domeniul de pregătire profesională: MECANICĂ
- Mod de organizare a activității/clasei: Individual
- Resurse materiale: Test de completat on-line pe telefon/pe tabletă

REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII VIZATE
https://www.canva.com/design/DAHBmdou2SY/hsFgKrcF35p3z0OkdzdA2A/view?utm_content=DAHBmdou2SY&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=uniquelinks&utlId=h1cdc5e4283

Obs *Avantajul testului online consta în faptul că răspunsurile / punctajul, sunt date pe loc în urma completării testului online.*

Barem de corectare și notare

1. b; Gradul de apropiere dintre dimensiunea efectivă (obținută în urma prelucrării unei piese) și dimensiunea nominală.
2. d; Dimensiunea stabilită prin calcul și are aceași valoare pentru arbore și alezaj în asamblarea considerată.
3. a; alezaj
4. c; $A_s - A_i$
5. b; $t = a_s - a_i = 0,2$ mm
6. a; Valoarea obținută prin prelucrare și pusă în evidență prin măsurare.
7. a; $d_{max} = N + a_s$; $a_s = d_{max} – N = 29,98$ mm - 30 mm = - 0,02 mm
8. b; Zona cuprinsă între cele două dimensiuni limită;
9. b; *Rezolvare:*

1. Dimensiunea maximă: $D_{max} = 50 + 0,1 = 50,1$ mm
2. Dimensiunea minimă: $D_{min} = 50 − 0,05 = 49,95$ mm
3. Dimensiunea optimă (medie): $Dopt = D_{max} + D_{min}/ 2 = 50,1 + 49,95 / 2 = 50,025$ mm.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 10 puncte.
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte.
Nota finală se calculează prin adunarea punctelor obținute (maximum fiind de 90 puncte) cu punctele din oficiu (10 puncte) și împărțirea totalului la 10.

B) LUCRARE DE LABORATOR: Măsurarea și verificarea unei bucșe cilindrice

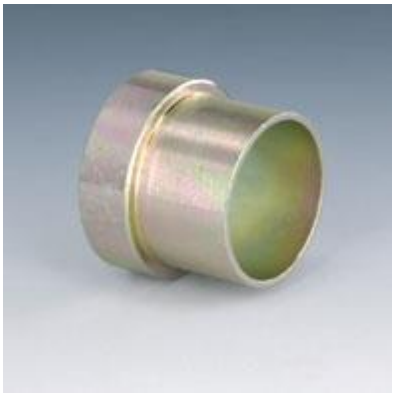
1. Scopul lucrării:

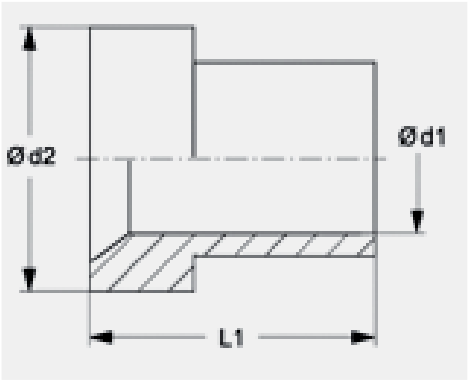
- Formarea deprinderilor practice de utilizare a șublerului universal pentru determinarea dimensiunilor exterioare, interioare și de adâncime/lungime.
- Însușirea algoritmului de citire a vernierului (metoda milimetrilor întregi și a fracțiunilor).
- Verificarea conformității piesei prin compararea valorilor măsurate cu cotele nominale din desenul tehnic.

2. Enunțul sarcinii de lucru:

Folosind un șubler cu precizia de **0,05 mm**, efectuați controlul dimensional al unei **bucșe cilindrice** cu următoarele cote nominale: **d2 = 45 mm** (diametru exterior), **d1 = 20 mm** (diametru

interior) și **L_1 = 60 mm** (lungime). Determinați dacă piesa este conformă, având în vedere o toleranță admisă de **± 0,1 mm**.

4. Echipamente și materiale:

- **Șubler universal**
- **Bucșă etalon** sau piesă reală de atelier.
- **Fișă de laborator** pentru înregistrarea datelor.
- Materiale de curățare (bumbac, alcool tehnic).

5. Instrucțiuni de securitate (NTSM):

- Instrumentele de precizie se manipulează cu grijă, fără șocuri mecanice.
- Este interzisă măsurarea pieselor aflate în mișcare (ex: pe strung).
- După utilizare, șublerul se curăță și se depozitează în etui (cutia de protecție).

6. Sarcini de lucru

1. Organizarea locului de muncă;
2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului. Notarea existenței erorii de zero (pozitivă sau negativă).
3. Măsurarea diametrelor exterioare;
4. Măsurarea alezajului și adâncimii;
5. Calculul și interpretarea datelor;
6. Argumentarea dacă piesa este **Admisă** sau **Respinsă** pe baza toleranței de ± 0,1 mm
7. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator	Punctaj realizat elev
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru (35p)	1.1.Organizarea locului de muncă	5 p	
	1.2. Verificarea coincidenței reperelor de „zero” ale riglei și vernierului	15 p	
	1.3. Alegerea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării dimensiunilor piesei date.	15 p	
2. Realizarea sarcinii de lucru (50p)	2.1. Utilizarea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării diametrelor exterioare	15 p	
	2.2 Utilizarea mijloacelor de măsurare și control în vederea determinării alezajului și adâncimii	20 p	
	2.3. Calculul și Interpretarea Datelor	10 p	

	2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	5 p	
3. Prezentarea și promovarea sarcinii de lucru (15p)	3.1 Descrierea activității desfășurate.	7p	
	3.2 Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	8p	

La finalul probei practice, profesorul prezintă punctajul obținut elevului, stabilind zonele de îmbunătățire.

FIȘĂ DE OBSERVARE A ATITUDINII ELEVULUI

Criteriul de observare		DA	NU
1. A realizat sarcina de lucru în totalitate			
2. A lucrat în mod independent			
3. A cerut explicații suplimentare sau ajutor profesorului			
4. A dovedit siguranță în execuția asamblării filetate			
5. A demonstrat abilități:	- viteză de lucru		
	- precizie în utilizarea SDV-urilor		
	- logică și coerență în exprimare		

Fișa de observare a atitudinii elevului poate fi completată și in format digital, rezultatele fiind prelucrate mai ușor decât în format letric:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd3I3K9Yqt1OdataxhldgcIdmZ6HMFapCwRKQtETjTjCMOdNw/viewform?usp=header

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

1. Measuring Instruments (Instrumente de măsură)

- **Vernier caliper:** Șubler cu vernier
- **Micrometer:** Micrometru
- **Dial Indicator / Dial Gauge:** Indicator cu cadran/comparator
- **Feeler Gauge:** Leră (pentru interstiții/jocuri)
- **Protractor:** Raportor
- **Manometer:** Manometru
- **Thermometer:** Termometru
- **Dynamometer:** Dinamometru
- **Ammeter :** Ampermetru
- **Voltmeter:** Voltmetru
- **Accuracy:** Exactitate / Acurateţe
- **Precision:** Precizie (repetabilitatea măsurătorilor)
- **Calibration:** Calibrare / Etalonare
- **Analog measuring devices:** aparate de măsură analogice
- **Digital measuring devices**: aparate de măsură digitale

2. Tolerances and Fits (Toleranțe și ajustaje)

- **Nominal Size:** Cotă nominală
- **Deviation:** Abatere
- **Tolerance:** Toleranță

- **Fit:** Ajustaj
- **Hole:** Alezaj
- **Spindle:** Arbore
- **Clearance:** Joc (spațiu liber)
- **Interference:** Strângere

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Ministerul Educației – *Planuri cadru și Programe școlare pentru aria curriculară Tehnologii*, 2017 (cu revizuiri metodologice în 2021-2022).
3. RO-CNEE – *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a și a X-a*, 2021-2022.
4. Ciocîrlea-Vasilescu, A., Constantin, M. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura CD PRESS, 2021. Disponibil digital pe Manuale.edu.ro.
5. Ion Neagu, Mariana Constantin, Aurel Ciocîrlea-Vasilescu, Măsurări tehnice. Manual pentru clasa a X-a, Filiera: Tehnologică, Profil: Tehnic, Domeniul de pregătire profesională: Mecanică, Editura CD PRESS, 2017
6. Tănăsescu, M., Gheorghiu, C., Ghinea, C. – *Măsurări tehnice*, Manual pentru clasa a X-a, Editura Aramis, 2022.
7. Lichiardopol, G., Stoican, M. – *Măsurări tehnice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
8. Ionescu, I., Ezeanu, I. – *Măsurări tehnice - Profil Tehnic*, Editura Economică Preuniversitaria, 2010 (reeditat 2019).
9. Gheorghe, C., Lipoveanu, M. – *Metrologie generală și aplicată*, Editura Matrix Rom, 2020.
10. Darie, M. – *Măsurări mecanice și electrice în tehnică*, Editura Tehnică, 2015.
11. Buruiană, D. – *Controlul calității și metrologie*, Editura Academica, 2017.
12. SR EN ISO 1:2022 – *Specificații geometrice pentru produse (GPS). Temperatură de referință standard*, ASRO, 2022.
13. Stefanelli, E. – *Virtual Instruments: Vernier Caliper & Micrometer Simulator*, stefanelli.eng.br, 2024 (Update constant).
14. EduMedia – *Interactive Simulations for Technical Measurements*, edumedia-sciences.com, 2023.
15. eProfu.ro – *Auxiliare Curriculare pentru profil Tehnic*, eprofu.ro, 2018-2023.
16. https://learningapps.org/
17. https://www.canva.com/
18. https://author.livresq.com/
19. https://phet.colorado.edu/
20. https://www.geogebra.org/

MODUL III. TRANSMISII MECANICE ŞI MECANISME

● NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională **Mecanică**, face parte din cultura de specialitate şi pregătirea practică aferente clasei a X-a, învăţământ profesional.
Modulul are alocat un număr de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Transmisii mecanice şi mecanisme”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități şi atitudini specifice calificărilor profesionale ***din domeniul Mecanică*** în perspectiva folosirii tuturor achiziţiilor în practicarea acestor calificări, implicit în perspectiva angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile **corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi 4 CNC**, sau pentru continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

● STRUCTURĂ MODUL

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 11. MONTAREA SISTEMELOR MECANICE PENTRU TRANSMITEREA ŞI TRANSFORMAREA MIŞCĂRII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
11.1.1.	**11.2.1.**	**11.3.1.** **11.3.2.**	**Transmisii mecanice:** **(**definiţie**,** clasificare, caracteristici principale ale transmisiilor mecanice**)**
11.1.2. **11.1.11**	**11.2.2.** **11.2.3.** **11.2.4**. **11.2.5.** **11.2.55.** **11.2.56.**	**11.3.3**. **11.3.4**. **11.3.5.** **11.3.6.** **11.3.7.** **11.3.8.**	**Transmisii prin curele şi cabluri:** **-** elemente componente: curele de transmisie şi cabluri (definiţie, clasificare, tipuri constructive, avantaje şi dezavantaje, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin curea şi cablu, clasificare, domenii de utilizare, variatoare de turație cu curea); - montarea şi demontarea transmisiilor cu curele şi a transmisiilor prin cabluri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.

11.1.3. **11.1.11**	**11.2.6.** **11.2.7.** **11.2.8.** **11.2.9.** **11.2.10.** **11.2.55.** **11.2.56**	**11.3.9.** **11.3.10.** **11.3.11.**	**Transmisii prin lanţuri:** **-** elemente componente: lanţuri, roţile pentru lanţuri (definiţie, clasificarea lanţurilor, materiale de execuţie, avantaje); - principiul de funcţionare (rol, exemple de transmisii prin lanţuri, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare); - montarea şi demontarea transmisiilor prin lanţuri, verificarea montajului, recomandări de exploatare; **-** norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.4. **11.1.11**	**11.2.11.** **11.2.12.** **11.2.13.** **11.2.55.** **11.2.56**		**Transmisii prin roţi de fricţiune:** **-** elemente componente: roţi de fricţiune (materiale de execuţie, tipuri constructive); - principiul de funcţionare (rol, avantajele şi dezavantajele utilizării acestor transmisii, domenii de utilizare, clasificare, elemente de calcul, variatoare şi inversoare de turație); - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi de fricţiune, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.5. **11.1.11**	**11.2.14.** **11.2.15**. **11.2.16.** **11.2.17.** **11.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Transmisii cu roţi dinţate:** **-** elemente componente: roţi dinţate (clasificare, elementele geometrice ale roţilor dinţate şi ale unui angrenaj, materiale de execuţie); - principiul de funcţionare (rol, definiţia angrenajului, avantajele şi dezavantajele utilizării transmisiei prin angrenare, clasificarea angrenajelor danturate, domenii de utilizare); **- angrenaje cu roţi dinţate cilindrice**; - **angrenaje cu roţi dinţate conice**; - **angrenaje cu şurub - melc şi roată melcată**; - montarea şi demontarea transmisiilor cu roţi dinţate, defecte apărute la asamblarea roţilor dinţate), verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.6.	**11.2.18.** **11.2.19.**		**Mecanisme:** - definiţie, elemente componente ale unui mecanism, clasificarea mecanismelor, elemente cinematice, lanţuri cinematice.

11.1.7. **11.1.7.1.** **11.1.7.2.** **11.1.11**	 **11.2.20.** **11.2.21.** **11.2.22.** **11.2.23.** **11.2.24.** **11.2.25.** **11.2.26.** **11.2.27.** **1.2.55.** **11.2.56** **11.2.57**		**Mecanisme pentru transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie continuă:** ▪ **Mecanismul şurub - piuliţă:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantaje si dezavantaje, schema de funcţionare, clasificare; - exemple de utilizare: cricul, menghina, presa manuală pentru îndreptat bare şi profile, micrometrul; - montarea şi demontarea mecanismelor şurub - piuliţă, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului. ▪ **Mecanismul pinion-cremalieră:** - elemente componente, materiale utilizate; - avantajele şi dezavantajele utilizării acestor mecanisme; - domenii de utilizare; - montarea şi demontarea mecanismelor pinion - cremalieră, verificarea montajului, recomandări de exploatare; - norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
11.1.8. **11.1.8.1.**

	11.2.37.		**Mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă:**
11.1.9.	**11.2.38.**		▪ **Mecanismul cu clichet**
	11.2.39.		**-** schema mecanismului cu clichet, elemente componente, materiale utilizate;
11.1.9.1.	**11.2.40.**		- tipuri de mecanisme cu clichet;
	11.2.41.		- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu clichet, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.42.		
	11.2.43.		▪ **Mecanismul cu cruce de Malta**
11.1.9.2.	**11.2.44.**		**-** schema mecanismului cu cruce de Malta, elemente componente, materiale utilizate;
	11.2.45.		- tipuri de mecanisme cu cruce de Malta;
	11.2.46.		- avantajele și dezavantajele utilizării acestor mecanisme;
			- domenii de utilizare;
	11.2.55.		- montarea şi demontarea mecanismelor cu cruce de
11.1.11	**11.2.56**		Malta, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
			Mecanisme diverse:
			▪ **Mecanisme cu came**
11.1.10.	**11.2.47**.		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.48.		mecanismelor cu came, elemente componente, materiale
11.1.10.1.	**11.2.49.**		utilizate;
	11.2.50.		- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor cu came, verificarea montajului, recomandări de exploatare;
			- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția mediului.
	11.2.51.		
	11.2.52.		▪ **Mecanisme patrulatere**
11.1.10.2.	**11.2.53.**		- variante constructive, avantajele şi dezavantajele
	11.2.54.		mecanismelor patrulatere, elemente componente, materiale utilizate;
			- domenii de utilizare;
			- montarea şi demontarea mecanismelor patrulatere,
	11.2.55.		verificarea montajului, recomandări de exploatare;
11.1.11	**11.2.56**		- norme specifice referitoare la SSM, PSI și protecția
	11.2.57		mediului.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)**:

- Videoproiector, calculator, softuri educaţionale, tablă inteligentă, bază electronică de animații video, You Tube- Soft EDU
- *Organe de transmitere a mişcării:* curele, lanţuri, cabluri, roţi dinţate, roţi de curea, roţi de fricţiune, lanț cinematic

- *Mecanisme pentru transmiterea şi transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie* continuă, în mişcare rectilinie alternativă, mecanisme de transformare a mişcării de rotaţie continuă în mişcare de rotaţie intermitentă, mecanisme cu came şi mecanisme patrulatere
- *Sisteme tehnice* în construcţia cărora să se regăsească diferite tipuri de transmisii mecanice şi *mecanisme*
- *Banc de lucru, menghină*
- *Lubrifianţi:* uleiuri, unsori
- *Organe de asamblare*: şuruburi, piuliţe, şaibe, pene, ştifturi, bolţuri, nituri, flanşe, fitinguri, armături, inele elastice, brăţări elastice
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea transmisiilor mecanice: truse de chei, cleşti, şurubelniţe
- SDV-uri pentru montarea şi demontarea mecanismelor de transmitere şi transformare a mişcării de rotaţie
- *Utilaje:* prese manuale, maşini de găurit stabile şi portabile
- *Mijloace de măsurat şi verificat*: şublere, micrometre, lere de filet, calibre - tampon, calibre inel, rigle, echere
- *Echipament de protecţie specific*

• SUGESTII METODOLOGICE

Prezentele sugestii metodologice reprezintă o componentă integrantă a programei școlare elaborate în cadrul grupului de lucru al Ministerului Educației și Cercetării, având ca scop asigurarea unei abordări didactice eficiente și adaptate pentru modulul "Transmisii Mecanice și Mecanisme". Sugestiile sunt concepute pentru a fi flexibile, permițând adaptarea la particularitățile fiecărei unități de învățământ și ale colectivelor de elevi**.**

1. Principii generale de abordare

Conținuturile modulului vor fi predate într-o manieră integrată și diferențiată, adaptată la caracteristicile specifice ale clasei și la nivelul inițial de pregătire al elevilor. Noțiunile teoretice esențiale pentru realizarea aplicațiilor practice vor fi introduse anterior executării lucrărilor practice, fiind integrate în:

- orele de teorie
- orele de instruire practică.

Alocarea numărului de ore pentru fiecare temă va fi stabilită de către cadrul didactic, luând în considerare:

- gradul de dificultate al temei;
- nivelul de cunoștințe anterioare al elevilor;
- complexitatea materialelor didactice disponibile;
- ritmul de asimilare specific colectivului a noțiunilor predate.

Această abordare asigură o planificare didactică personalizată, orientată spre optimizarea procesului de învățare.

2. Rolul central al pregătirii practice

Pregătirea practică, desfășurată la operatori economici parteneri sau în laboratoare tehnologice, cabinete de specialitate sau ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ, constituie elementul esențial pentru atingerea rezultatelor învățării și pentru formarea competențelor de specialitate. Activitățile practice vor fi organizate în funcție de specificul fiecărei teme, cu pregătirea prealabilă de către profesor a unor îndrumări clare și structurate.

Prin intermediul lucrărilor practice, elevii nu doar își însușesc cunoștințe teoretice, ci își dezvoltă și:

- Abilități practice;

- Atitudini profesionale, precum responsabilitatea, respectarea normelor de securitate în muncă și spiritul de echipă.
- Formarea și dezvoltarea competențelor de specialitate.

Această abordare oferă oportunități multiple pentru manifestarea atitudinilor profesionale și facilitează o evaluare formativă mai comprehensivă.

3. Activități practice recomandate

Pe baza resurselor materiale minime disponibile (echipamente, unelte, instrumente, machete, documentații tehnice etc.), se sugerează următoarele activități în laborator / instruire practică:

- Exerciții de **identificare** a tipurilor de transmisii mecanice (după construcție și după funcționare);
- Exerciții de **recunoaștere** a elementelor componente ale transmisiei mecanice și mecanismelor;
- Exerciții de identificare a mecanismelor care transformă:
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie continuă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare rectilinie alternativă;
  - mișcarea de rotație continuă în mișcare de rotație intermitentă;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a transmisiilor mecanice;
- Exerciții practice de **montare și demontare** a mecanismelor;
- Exerciții de **verificare** a corectitudinii montajului efectuat;
- Activități de **documentare** pe o temă dată (din surse diverse).

4. Abordarea centrată pe elev și diversitatea metodelor

Structura modulului este flexibilă, permițând integrarea continuă a noilor resurse și mijloace didactice. Se promovează o instruire centrată pe elev, prin activități variate care țin cont de stilurile individuale de învățare și de nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Principalele direcții metodologice urmărite:

- activarea structurilor cognitive și practice ale elevilor;
- transformarea elevului în participant activ la propriul proces de învățare;
- alternanța sistematică între:
  - activități individuale (documentare, studiu individual, exercițiu personal, lucru cu fișe, instruire programată);
  - activități colective / de grup (discuții, asalt de idei, metoda Phillips 6-6, metoda 6/3/5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, metoda ciorchinelui, explozia stelară etc.);
- favorizarea contactului direct cu obiectele cunoașterii prin:
  - modele experimentale;
  - observație dirijată;
  - investigație științifică;
  - modelare;
- promovarea metodelor de învățare autonomă și continuă (studiu individual, investigație științifică, studiu de caz, proiect, referat etc.)

Competențe verzi în modulul Transmisii mecanice și mecanisme:

Competențele verzi în domeniul transmisiilor mecanice se concentrează pe reducerea impactului asupra mediului prin eficientizarea energetică, utilizarea materialelor sustenabile și adoptarea unor practici de întreținere ecologice. Acestea implică o trecere de la mentenanța tradițională la soluții digitale și mecatronice care minimizează risipa și optimizează funcționarea echipamentelor.

5. Exemple de activități de învățare recomandate

Pentru atingerea rezultatelor învățării prevăzute în programă, se pot organiza următoarele activități:

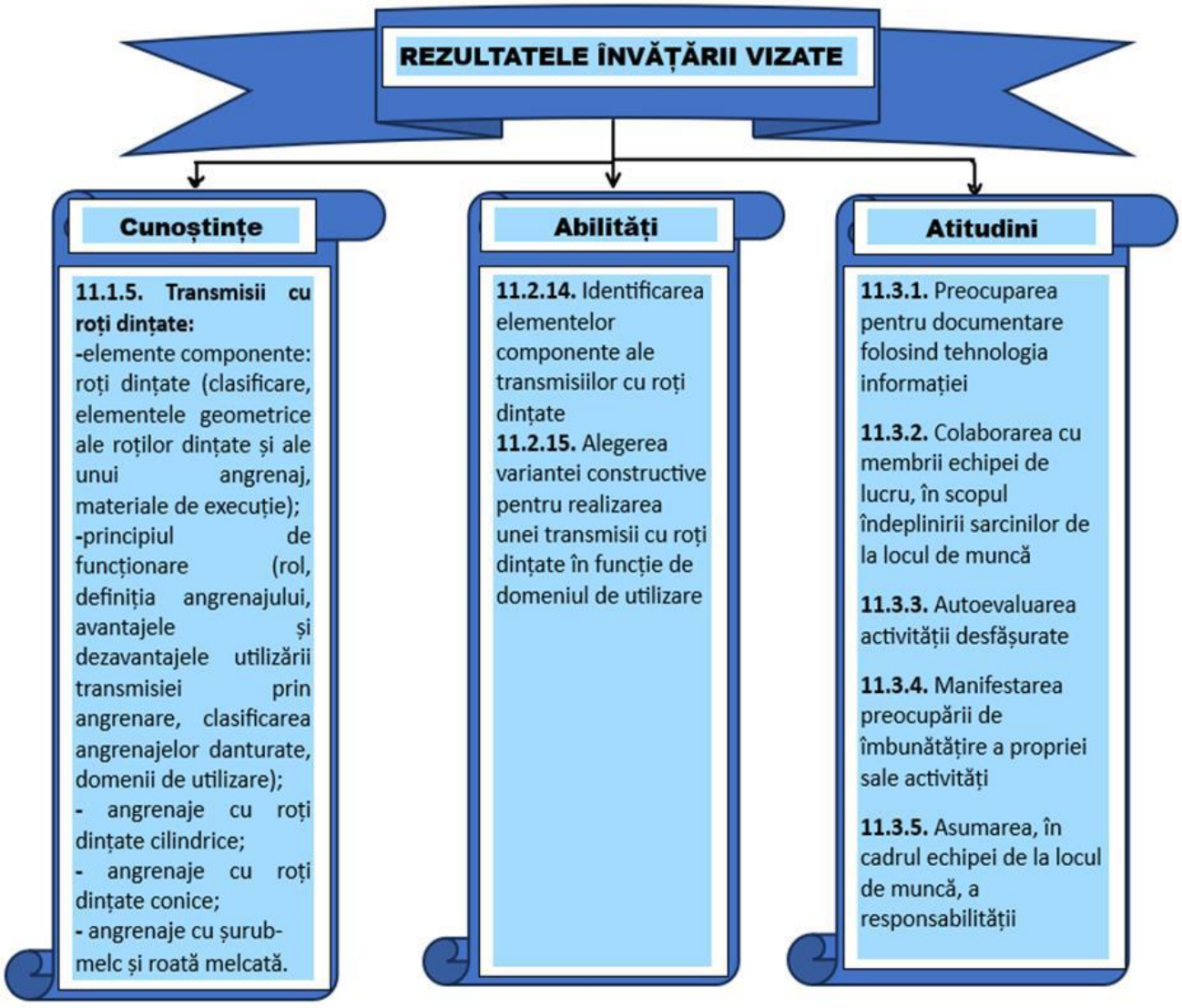
- elaborarea de **referate interdisciplinare**;
- activități de **documentare** (inclusiv pe internet, biblioteci virtuale, cataloage SKF, Gates, Renold, site-uri cu norme ISO pentru transmisii);
- vizionări de **materiale video didactice** (animații 3D ale angrenajelor, clipuri cu montaj/demontaj transmisii, defecte tipice – YouTube);
- **problematizare** (ex. „De ce cedează o curea trapezoidală după 300 de ore?" sau „Cum alegem numărul de dinți la un angrenaj pentru a evita rezonanța?");
- **învățare prin descoperire** (ex. elevii observă și deduc raportul de transmisie măsurând manual diametre/turații pe un stand simplu);
- **activități practice și experimentale** (montaj/demontaj angrenaje cilindrice/conice, reglare tensiune curea, măsurare joc flanc dinți, determinarea petei de contact);
- **studii de caz** (ex. analiza unei defecțiuni reale dintr-o bandă transportoare /presă excentrică / reductor industrial);
- elaborarea de **proiecte** (proiectare simplă a unei transmisii complete: motor → curea → reductor → lanț → utilaj);
- activități bazate pe **comunicare și relaționare** (dezbatere: curea vs. lanț vs. angrenaj – avantaje/dezavantaje în funcție de aplicație);
- **lucru în grup / în echipă** (ex. o echipă montează un angrenaj, alta verifică alinierea și jocul, a treia măsoară raportul real vs. teoretic);
- **simulări pe calculator;**
- **analiza și compararea cataloagelor** tehnice (alegerea unui tip de curea trapezoidală / lanț / cuplaj elastic pe baza datelor reale de putere și turație);
- **exerciții de calcul și dimensionare** (raport transmisie, forțe periferice, tensiuni în curele, durabilitate estimată);
- **montaj și demontaj dirijat pe standuri didactice** (folosind rulmenți, arbori, roți dințate, melc-roată melcată);
- **măsurători și control dimensional** (folosind micrometru pentru roți dințate, șubler pentru roți dințate, șabloane, verificarea concentricității arborilor);
- **identificarea defectelor și propuneri de remediere** (ex. uzură flanc dinți, alunecare curea, zgomot la angrenaj, întindere lanț);
- **realizarea de scheme cinematice și tabele comparative** (transmisii cu curea / lanț / roți dințate / melc – randament, gabarit, zgomot, cost, mentenanță);
- **joc de rol / simulare mentenanță** (ex. un elev este „mecanic de întreținere", altul „șef tură" – rezolvă o avarie simulată la o transmisie);
- **tururi virtuale / vizite la operatori economici**;
- **elaborarea unui mini-ghid de întreținere** pentru o transmisie aleasă (periodicitate ungere, verificări, semne de uzură);
- **activități de reverse engineering** (demontare unei transmisii existente → schițare piese → identificare norme / standarde).

Pregătirea practică, desfăşurată la operatorul economic şi în cabinete/laboratoare tehnologice/ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ are importanţă deosebită în dobândirea rezultatelor învăţării prevăzute în Standardul de pregătire profesională al calificării.

Activitatea de învațare cu tema "Angrenaje" utilizând “Harta conceptuală”.

Harta conceptuală este o metodă grafică de organizare și reprezentare a cunoștințelor, care vizualizează relațiile dintre concepte - cheie. În această lecție, harta servește simultan ca instrument de predare, fixare și evaluare.

Rol în lecție	Modalitate de utilizare	Beneficiu pedagogic
Instrument de predare	Proiectată pe ecran, parcursă pas cu pas	Oferă viziune de ansamblu, reduce supraîncărcarea
Instrument de fixare	Elevii completează versiunea tipărită	Consolidează conexiunile prin scriere activă
Instrument de evaluare	Harta completată = dovadă a înțelegerii	Feedback imediat, autoreglare, metacogniție

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

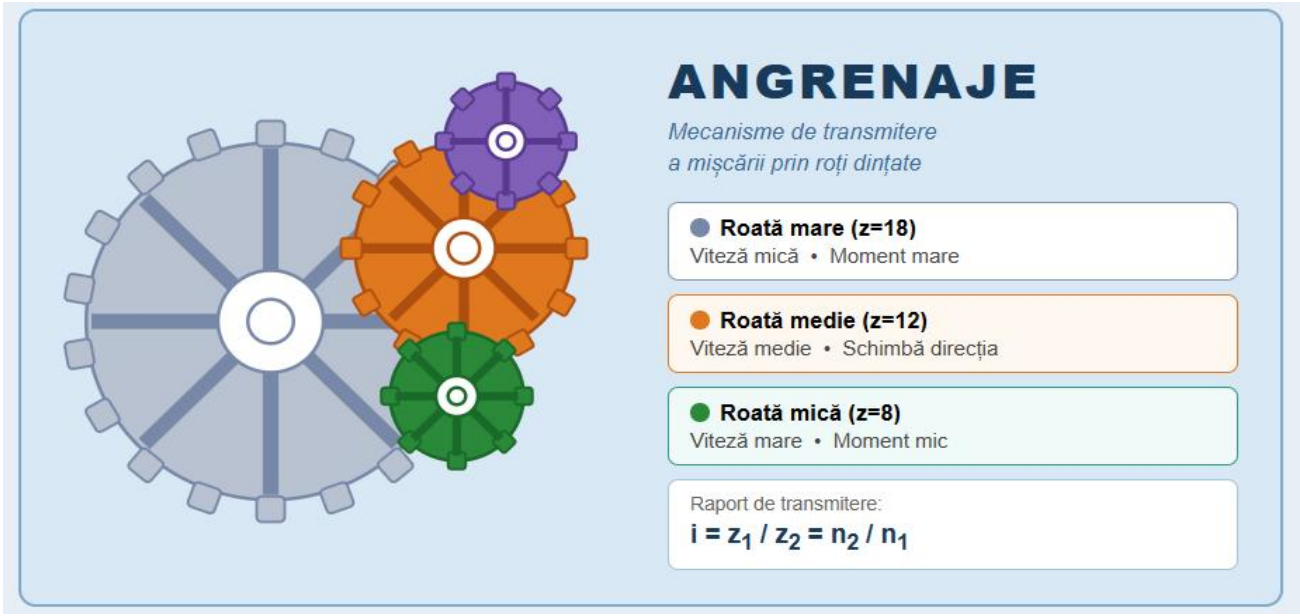
Etapa 1 Evocare – Activarea cunoștințelor anterioare

·· Activitatea profesorului

Profesorul proiectează pe ecran imaginea unui sistem de angrenaje și adresează elevilor întrebarea:

> Unde ați întâlnit angrenaje în viața de zi cu zi? Numiți cel puțin două exemple de angrenaje dintre obiectele pe care le cunoașteți.

Scopul acestei etape este de a activa cunoștințele anterioare ale elevilor și de a crea o legătură motivațională cu experiența lor cotidiană.

Activitatea elevilor

Elevii răspund liber, prin brainstorming oral. Exemple așteptate:

- Bicicletă – angrenaj pinion–coroană pentru transmiterea mișcării de pedalare la roata spate
- Ceas mecanic – angrenaje cilindrice cu dinți fini pentru divizarea precisă a timpului
- Cutie de viteze auto – angrenaje cilindrice și conice pentru modificarea raportului de transmitere
- Mașini-unelte – reductoare cu angrenaje pentru adaptarea turației motorului la necesitățile prelucrării

Se urmărește crearea curiozității și stabilirea conexiunii dintre conținutul lecției și aplicațiile reale.

Resursă video recomandată:

Cutie de viteze – Organe de Mașini și Mecanisme: https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

Fragment ilustrativ pentru motivarea importanței angrenajelor în mecanismele reale.

Etapa 2 Proiectare hartă conceptuală – Structurarea cunoștințelor

Activitatea profesorului

Profesorul proiectează harta conceptuală a angrenajelor și parcurge împreună cu elevii, în ordine, fiecare ramură principală. Elevii sunt invitați să completeze oral lacunele înaintea dezvăluirii răspunsului corect.

1. Definiție

- Angrenajele sunt mecanisme care transmit mișcarea de rotație prin contactul direct al dinților a două sau mai multe roți dințate.
- Roata care primește mișcarea de la motor se numește roată conducătoare (motoare); roata care transmite mișcarea mai departe se numește roată condusă.

2. Rol funcțional

- Transmiterea mișcării de rotație între doi arbori
- Modificarea turației (n) și a momentului de torsiune (M) în raport invers proporțional
- Schimbarea direcției de rotație (angrenaje conice, melcate)

3. Principiul de funcționare

- Transmiterea mișcării se realizează prin contactul succesiv al dinților celor două roți.
- În condiții ideale, contactul se desfășoară prin rostogolire fără alunecare pe cercurile primitive.
- Raportul de transmitere este constant dacă profilul dinților este evolventic – condiție esențială pentru funcționare uniformă.

4. Materiale utilizate

- Oțeluri de uz general, de calitate sau aliate – pentru angrenaje supuse la solicitări mari
- Fonte – pentru angrenaje cu funcționare lentă sau cu șocuri
- Bronzuri și aliaje neferoase – în special pentru roata melcată (rezistență la uzură prin frecare)
- Materiale sinterizate și materiale plastice – pentru angrenaje ușoare, silențioase, fără ungere (aparatură, electrotehnică)

5. Domenii de utilizare

- Industria auto: cutii de viteze, diferențiale, punți motoare
- Mașini-unelte: reductoare, capete de antrenare;
- Utilaje agricole și reductoare de turație
- Robotică industrială: articulații și sisteme de acționare
- Ceasuri mecanice: transmisii de precizie cu dinți fini

6. Avantaje și dezavantaje

- Avantaje: randament ridicat (η = 96–99% pentru angrenaje cilindrice), precizie, durabilitate, compactitate
- Dezavantaje: cost de fabricație ridicat (precizie necesară), zgomot la turații mari, necesită ungere continuă și întreținere periodică

Activitatea elevilor

Elevii urmăresc harta conceptuală proiectată pe ecran și notează în caiet noțiunile-cheie identificate în timpul discuției ghidate.

▸ Fiecare elev primește o versiune tipărită cu spații goale a hărții conceptuale pentru completare individuală. Completarea hărții tipărite poate constitui temă de pregătire pentru lecția următoare sau material de portofoliu.

Profil: Tehnic
Domeniul de pregătire profesională: Mecanică_Auto
Clasa a X a

Resursă multimedia recomandată:
Soft educațional Organe de Mașini – Modelări 3D și animații:
https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
Se recomandă vizionarea unui fragment ilustrativ și apoi se prezintă tipurile constructive:

Etapa 3 Clasificare și tipuri constructive – Prezentare detaliată

⚙ 1. Angrenaje Cilindrice – arbori paraleli, dinți drepți / înclinați / în V

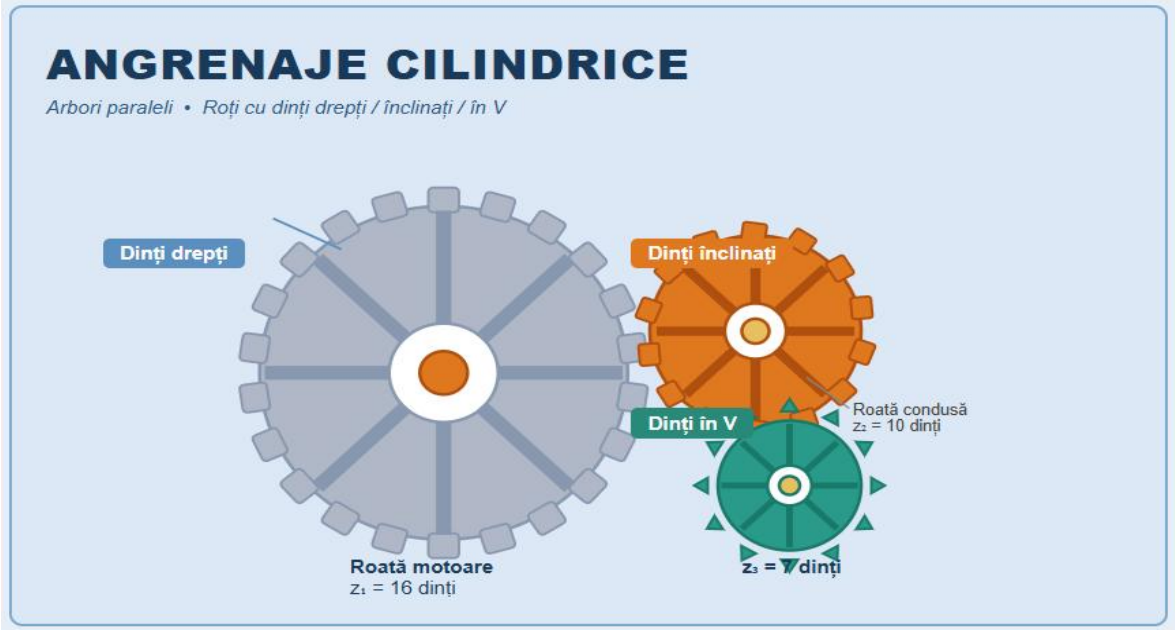

Fig. 1 – Angrenaje cilindrice: roată mare (z=16) antrenează roata mică (z=7) → turație dublă.

⚙ 2. Angrenaje Conice – arbori concurenți la 90°, schimbă direcția de rotație

Fig. 2 – Angrenaj conic: transmite mișcarea cu schimbarea direcției de 90° (ex: diferențial auto).

⚙ 3. Angrenaje Melcate – șurub melc + roată melcată, raport mare, autoblocare

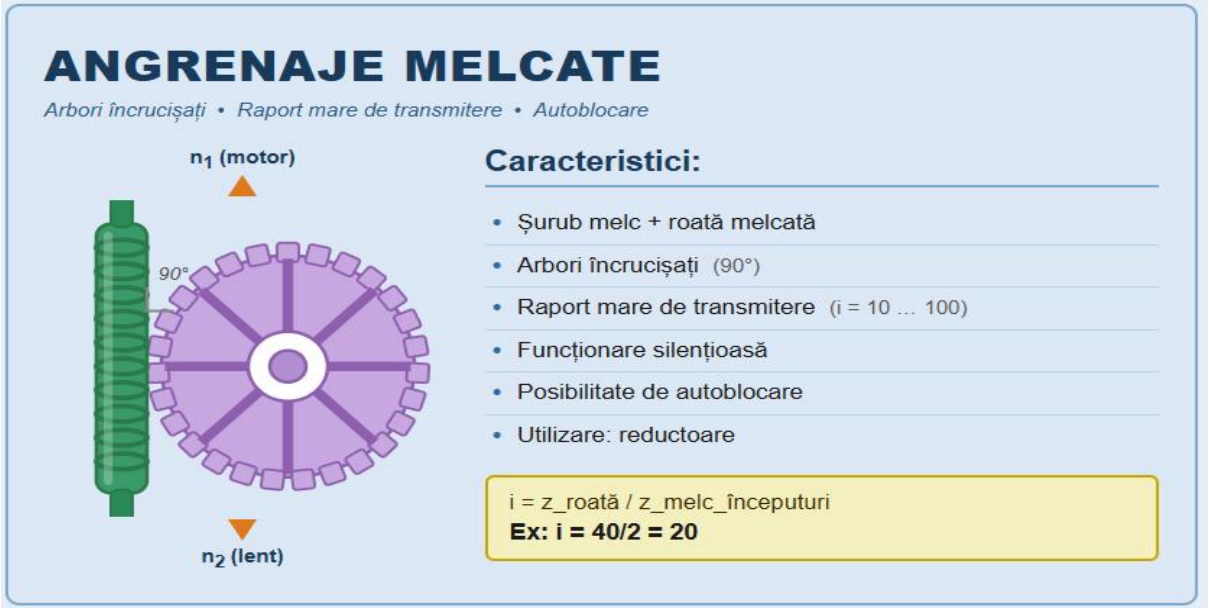

Fig. 3 – Angrenaj melcat: raport de transmitere i = 10–100, funcționare silențioasă.

Etapa 4 Demonstrație: Raportul de transmitere - exemple de calcul

·· Activitatea profesorului

Profesorul parcurge împreună cu elevii cele două exemple de mai jos, solicitându-le să calculeze valorile înainte de a spune rezultatele

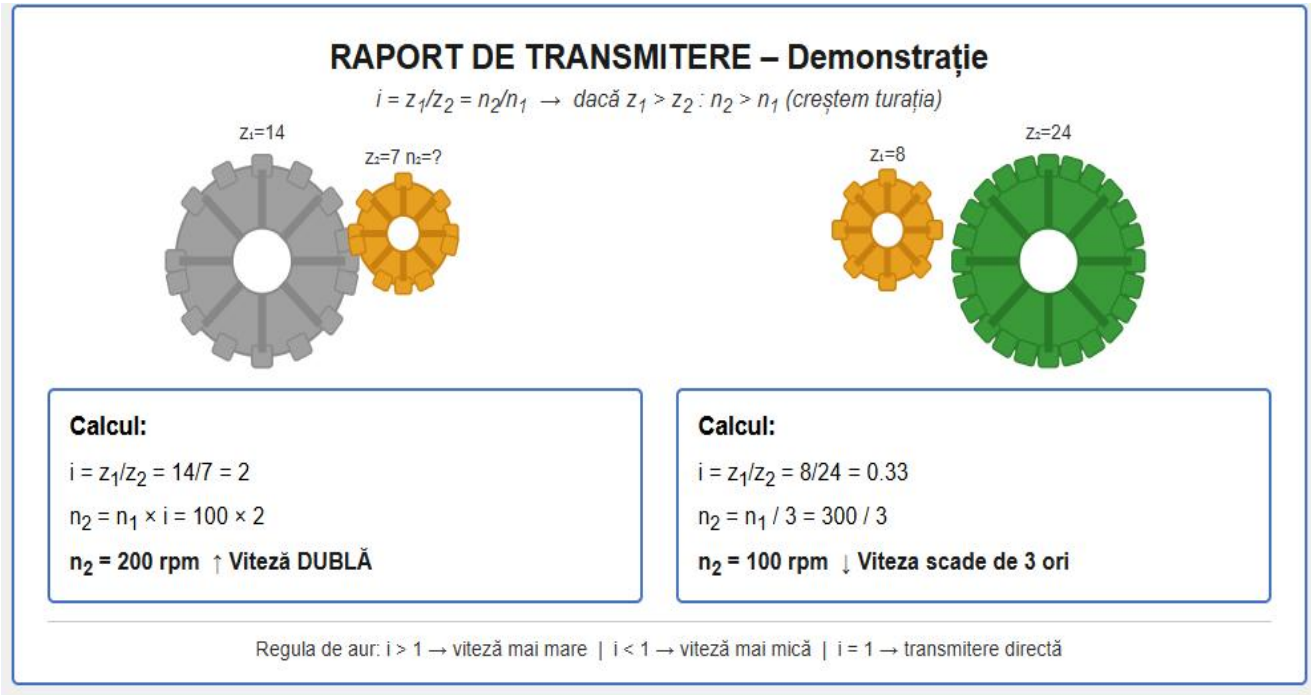

Fig. 4 – Raportul de transmitere: $i = z_1/z_2 = n_2/n_1 \rightarrow i > 1$: creștem viteza | $i < 1$: scade viteza

FIȘE DE LUCRU – ANGRENAJE

Activitatea elevilor

Etapa I — Completarea fișei de lucru

Fiecare grupă primește o fișă de lucru tipărită cu spații goale (tabele cu câmpuri de completat). Elevii completează individual fișa, pe baza cunoștințelor dobândite în etapele anterioare.

Rolul profesorului în această etapă:

- Circulă printre grupe și monitorizează progresul.
- Oferă clarificări punctuale, fără a da răspunsurile.
- Reformulează întrebările elevilor astfel încât aceștia să descopere singuri răspunsul (întrebări - ghid).

De ce astfel? — Asigurăm transferul, nu memorarea:

- Elevul aplică o formulă pe date noi, nu reproduce un exemplu rezolvat.
- Completarea activă a tabelelor solicită înțelegerea relațiilor dintre mărimi (z_1, z_2, n_1, n_2, i), nu reproducerea lor mecanică.
- Fiecare grupă lucrează cu valori numerice diferite → concluzia (regula) este aceeași, dar drumul este parcurs independent.

FIȘA DE LUCRU – GRUPA A

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr. crt	Caz / Cerință	Spațiu pentru rezolvare
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 20 dinți conducătoare, z_2 = 10 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 120 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 12 dinți conducătoare, z_2 = 36 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 450 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de … ori	……
7	Regula: Dacă i > 1 → viteză ……	……
8	Regula: Dacă i < 1 → viteză ……	……
9	Regula: Dacă i = 1 → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.crt	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA B

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă B
1	Caz 1: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 18 dinți conducătoare, z_2 = 6 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 200 rpm)	……
3	Caz 1: Când $I > 1$ înseamnă …… turației	……
4	Caz 2: $I = z_1 / z_2$ (z_1 = 15 dinți conducătoare, z_2 = 45 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times I$ (n_1 = 600 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …..…. ori	……
7	Regula: Dacă $I > 1$ → viteză ……	……
8	Regula: Dacă $I < 1$ → viteză ……	……
9	Regula: Dacă $I = 1$ → transmisie ……	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe …… (paralele)	……
2	Axe …… la 90° (concurente)	……
3	Axe …… (încrucișate)	……

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	……	Dinți: ……	……
2	Angrenaj conic	……	……	……
3	Angrenaj melcat	……	Raport: ……	……

FIȘA DE LUCRU – GRUPA C

Numele membrilor grupei: ……

Tabel 1: Calcul raport de transmitere

Nr.crt.	Caz / Cerință	Răspuns Grupă C
1	Caz 1: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 24 dinți conducătoare, z_2 = 8 dinți condusă)	……
2	Caz 1: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 150 rpm)	……
3	Caz 1: Concluzie – Turația se ……	……
4	Caz 2: $i = z_1 / z_2$ (z_1 = 10 dinți conducătoare, z_2 = 40 dinți condusă)	……
5	Caz 2: $n_2 = n_1 \times i$ (n_1 = 1200 rpm)	……
6	Caz 2: Concluzie – Turația se reduce de …….. ori	……
7	Regula generală: i = ……	……
8	Dacă i > 1, turația roții conduse este …… decât a roții conducătoare	……

Tabel 2: Clasificare după poziția axelor

Nr.crt.	Poziția axelor	Tip de angrenaj
1	Axe ..... (paralele)	.....
2	Axe ..... la 90° (concurente)	.....
3	Axe ..... (încrucișate)	.....

Tabel 3: Tipuri constructive principale

Nr.	Tip angrenaj	Axe / Unghi	Caracteristică esențială	Exemplu utilizare
1	Angrenaj cilindric	.....	Dinți:	.....
2	Angrenaj conic	.....	.....	.....
3	Angrenaj melcat	.....	Raport:	.....

Etapa II — Prezentarea rezolvării

Un reprezentant al fiecărei grupe prezintă oral rezolvarea fișei. Dacă există un proiector sau un smart board, reprezentantul poate proiecta fișa completată pentru vizualizare rapidă de către întreaga clasă.

1. Grupa A prezintă prima: citește răspunsurile - cheie din tabele — calculul lui i și n_2, clasificarea după poziția axelor, tipurile constructive și răspunsul la întrebarea finală.
2. Grupa B prezintă a doua: compară valorile numerice cu cele ale Grupei A, subliniază concluziile comune și prezintă răspunsul la întrebarea finală.
3. Grupa C prezintă a treia: completează clasificarea extinsă și răspunde la întrebarea finală.

Etapa III – Interevaluarea

Cum se desfășoară interevaluarea:

1. Reprezentantul grupei prezintă oral răspunsul la întrebarea finală primită (poate scrie pe tablă sau proiecta fișa completată).
2. Colegii din celelalte grupe ascultă cu atenție și pot interveni pentru a completa sau corecta răspunsul.
3. Profesorul:
   - confirmă răspunsurile corecte;
   - corectează eventualele greșeli;
   - face completări acolo unde răspunsul este parțial;
   - trage concluziile finale.

INTEREVALUARE ÎNTRE GRUPE

Grupa	Întrebare finală adresată	Cine adresează întrebarea	Cine răspunde	Apreciere profesor
A	Ce tip de angrenaj alegi pentru o transmisie care schimbă direcția de rotație cu 90° și realizează o reducere mare de turație (raport de transmitere mare într-o singură treaptă)?	Reprezentantul Grupei B	Reprezentantul Grupei A	.....
B	Compară randamentul unui angrenaj melcat cu cel al unui angrenaj conic. Care este preferabil dacă prioritatea este consumul redus de energie și încălzirea minimă?	Reprezentantul Grupei C	Reprezentantul Grupei B	.....
C	Identificați câte o aplicație din viața reală pentru angrenajul melcat și pentru cel conic și explicați de ce se folosește acel tip în aplicația respectivă.	Reprezentantul Grupei A	Reprezentantul Grupei C	.....

Etapa IV – Autoevaluarea

GRILĂ DE AUTOEVALUARE – COMPLETATĂ DE ELEV

Bifează sincer pentru fiecare criteriu de mai jos:

Criteriu	Da ✓	Parțial △	Nu ✗
Pot defini un angrenaj și pot explica rolul său	○	○	○
Știu să clasifice angrenajele după poziția arborilor	○	○	○
Recunosc tipurile constructive (cilindric, conic, melcat)	○	○	○
Pot enumera materiale utilizate pentru realizarea angrenajelor	○	○	○
Pot identifica utilizări specifice fiecărui tip de angrenaj	○	○	○
Știu să calculeze raportul de transmitere	○	○	○

La finalul orei, elevul predă fișa completată profesorului, sau o păstrează în portofoliu.

- **SUGESTII PRIVIND EVALUAREA**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii au atins rezultatele învăţării şi şi-au format competenţele stabilite în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. ***Continuă:***

▪ Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.

▪ Planificarea evaluării trebuie să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeaşi perioadă de timp.

▪ Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. ***Finală:***

▪ Realizată printr-o probă cu caracter integrator la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare continuă**:

- fişe de observaţie;
- fişe de lucru;
- fişe de documentare;
- fişe de autoevaluare/ interevaluare;
- eseul;
- referatul ştiinţific;
- proiectul;
- activităţi practice;
- teste docimologice;
- lucrări de laborator/ practice.

Sugerăm următoarele **instrumente de evaluare finală**:

- proba practică;
- proiectul;
- studiul de caz;
- portofoliul;
- testele sumative;

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât și de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Pentru activitățile desfășurate în **atelierele școală din unitatea de învățământ și/sau de la operatorul economic,** prevăzute la **instruirea practică**, conform planului de învățământ, propunem o **metodă modernă, interactivă și centrată pe elev** pentru **instruire practică**, cu tema: **„Angrenaje – principiul de funcționare”**.

Strategia didactică integrată în pregătirea practică
Angrenaje – principiul de funcționare

În cadrul modulului de pregătire practică, activitatea de învățare-evaluare este structurată pe secvența metodologică Explorare – Experimentare – Evaluare. Această organizare susține o strategie didactică integrată care combină:

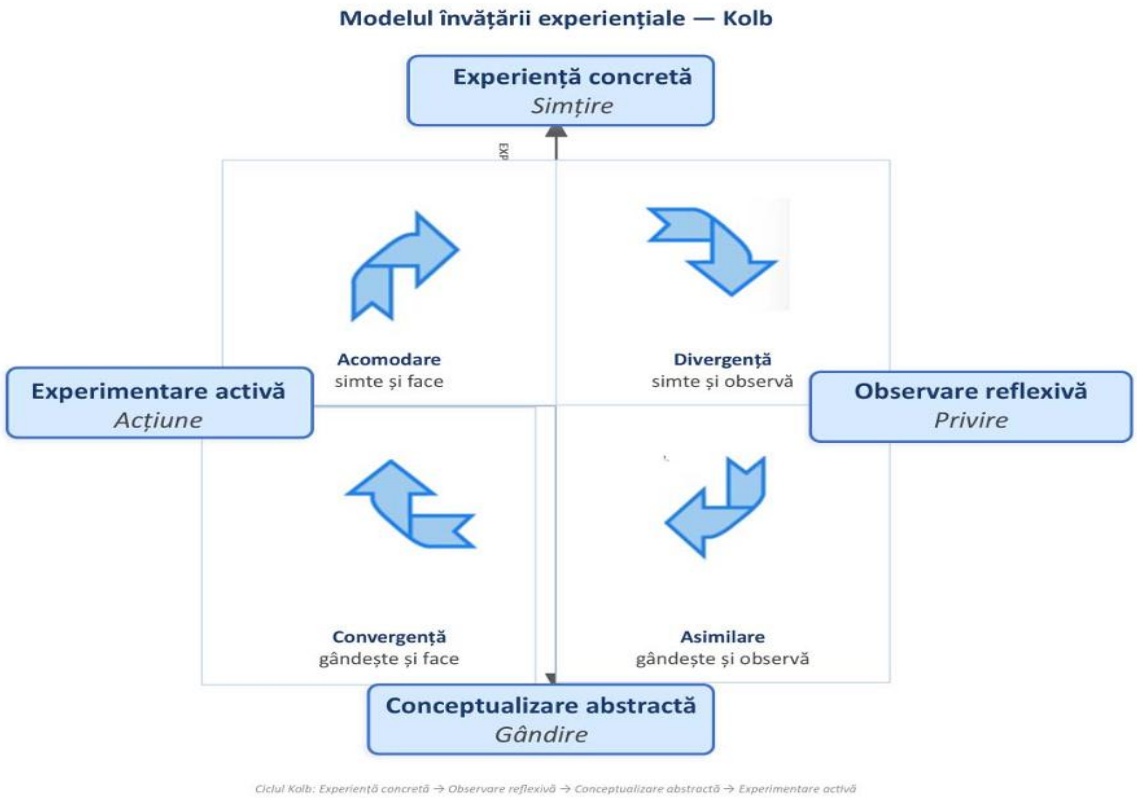
- Învățarea prin proiect (Project-Based Learning)
- Abordarea centrată pe rezolvarea de probleme (Problem-Based Learning – PBL)
- Utilizarea instrumentelor de simulare digitală (integrarea TIC)

Această metodă combinată se fundamentează pe principalele teorii ale învățării moderne.

I. Baze teoretice ale strategiei

1. **Teoria constructivistă** (Piaget, Bruner) Elevul construiește activ cunoașterea prin experiență directă. Învățarea devine eficientă atunci când elevul manipulează, testează și descoperă personal soluțiile.
2. **Învățarea experiențială** (David Kolb) Ciclul învățării parcurse de elev include patru etape succesive:

- Experiență concretă (ex. montaj fizic al angrenajului)
- Observație reflexivă (analiza fenomenelor observate)
- Conceptualizare abstractă (formularea formulelor și relațiilor teoretice)
- Experimentare activă (aplicare în simulare și optimizare)

Ciclul Kolb: Experiență concretă → Observare reflexivă → Conceptualizare abstractă → Experimentare activă

3. **Problem-Based Learning (PBL)**
   - Stimulează gândirea critică
   - Dezvoltă autonomia în învățare
   - Reproduce situații reale din industrie
   - Favorizează transferul competențelor în contexte noi

4. **Integrarea tehnologiilor informației și comunicării (TIC)** Simularea digitală permite:
   - Vizualizarea fenomenelor invizibile (cuplu, viteză, sens de rotație)
   - Creșterea motivației elevilor
   - Dezvoltarea competențelor digitale
   - Reducerea riscului de erori practice și a pierderilor materiale

II. Demersul didactic – structura pe etape

Demersul începe cu investigarea unei situații tehnice concrete (Explorare), continuă cu testarea și aplicarea soluțiilor (Experimentare) și se încheie cu analiza rezultatelor și formularea concluziilor (Evaluare). Elevii descoperă cunoașterea prin rezolvarea activă a problemelor, nu prin recepționarea pasivă a informațiilor.

Etapa 1 – **Prezentarea situației-problemă (PBL)** Profesorul propune o problemă autentică, de exemplu: „Avem un motor electric care se rotește foarte repede, dar trebuie să ridicăm o greutate mare și lent. Ce soluție tehnică propuneți?” Problema este deschisă, permite multiple soluții și solicită gândirea tehnică.

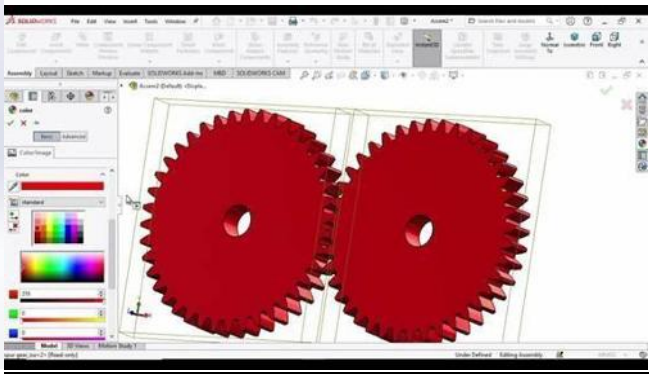
Etapa 2 – **Analiza și planificarea**. Elevii lucrează în echipe:
- Discută cunoștințele anterioare
- Formulează ipoteze
- Identifică informațiile necesare
- Își împart responsabilitățile

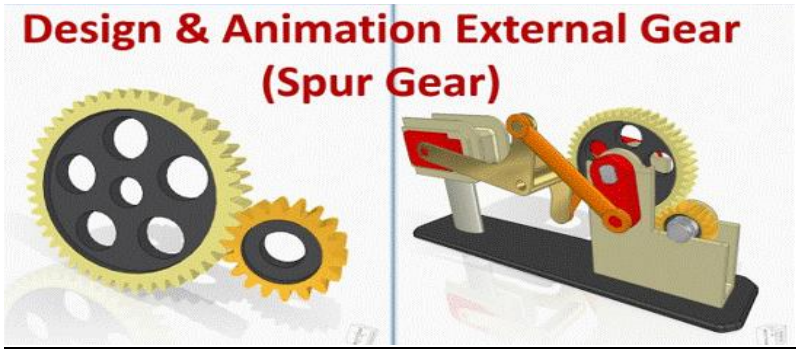
Etapa 3 – **Proiectarea soluției (Învățare prin proiect)** Elevii:
- Aleg tipul de angrenaj (ex. roți dințate cilindrice)
- Calculează raportul de transmitere
- Realizează schițe, modele sau mini-proiecte
- Construiesc un mecanism funcțional (machetă fizică, desen tehnic, prezentare argumentată)

Etapa 4 – **Simulare digitală** (integrare TIC) Utilizarea aplicațiilor CAD / simulatoare de angrenaje:
- Modelare 3D simplificată
- Animații interactive
- Verificarea raportului de transmitere
- Observarea modificării vitezei, cuplului și sensului de rotație
- Compararea rezultatelor practice cu cele virtuale

Simularea permite testarea rapidă a mai multor variante, optimizarea soluțiilor și eliminarea riscurilor materiale.

Etapa 5 – **Testare, analiză și optimizare** Elevii:

- Verifică funcționarea mecanismului fizic
- Compară rezultatele reale cu cele simulate
- Identifică erori / neconcordanțe
- Intervin pentru optimizarea soluției

Această etapă dezvoltă gândirea critică, autoevaluarea și autonomia.

Etapa 6 – **Prezentare și reflecție** Fiecare echipă:

- Prezintă soluția aleasă și justifică raportul de transmitere
- Explică ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit
- Discută aplicații industriale reale

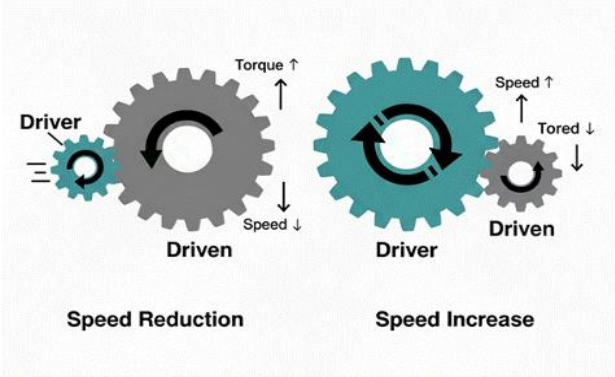
III. Comparație cu metoda tradițională

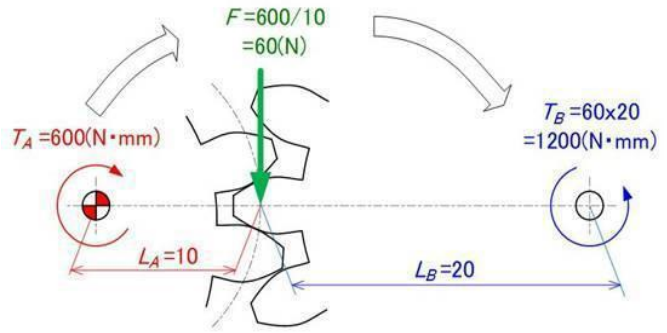
Aspect	**Metoda tradițională**	**Metoda combinată (Proiect + PBL + Simulare digitală)**
Rolul elevului	Receptor pasiv de informații	Constructor activ al cunoașterii
Sursa cunoașterii	Explicație directă a profesorului	Descoperire prin rezolvare de probleme reale
Soluții posibile	De obicei una singură (corectă)	Multiple soluții valide
Evaluare	Predominant finală și sumativă	Continuă, formativă, pe parcurs
Rolul profesorului	Transmițător principal de cunoștințe	Facilitator, ghid, furnizor de feedback

IV. Avantaje ale metodei combinate (aplicate la tema „Angrenaje – principiul de funcționare”)

Pentru elev:

- **Dezvoltarea gândirii tehnice și critice.** Elevul înțelege concret cum numărul de dinți influențează viteza și cuplul (nu doar memorează definiția raportului de transmitere).
- **Creșterea motivației intrinseci.** Rezolvarea unei probleme reale (ex. reducerea turației motorului) generează implicare și satisfacție.
- **Dezvoltarea autonomiei**. Elevul învață să utilizeze independent fișe tehnice, formule și instrumente digitale.

Pentru procesul didactic:

- Conectarea conținutului la realitatea profesională (reductoare, mecanisme de ridicare, transmisii industriale)
- Personalizarea și diferențierea învățării (ritm propriu, soluții variate)
- Integrarea competențelor digitale

FORMULE ESENȚIALE

$i = Z_2 / Z_1$	Raportul de transmitere = nr. dinți roată condusă / nr. dinți roată conducătoare
$n_2 = n_1 / i$	Turația roții conduse = turația roții conducătoare ÷ raportul de transmitere

Condiție	Efect asupra vitezei	Efect asupra forței
$Z_2 > Z_1$ (i > 1)	↓ Viteză SCADE	↑ Forță CREȘTE
$Z_2 < Z_1$ (i < 1)	↑ Viteză CREȘTE	↓ Forță SCADE
$Z_2 = Z_1$ (i = 1)	= Viteză egală	= Forță egală

DESFĂȘURAREA LECȚIEI – 50 MINUTE

PAS 1
5 min

Situația problemă (PBL)

Profesorul formulează provocarea:

„Un motor electric are 1500 rot /min. Vrem să obținem o mișcare mai lentă pentru a ridica un obiect greu. Ce soluție tehnică propuneți?"

Răspuns așteptat:

- Utilizarea unui angrenaj cu roți dințate cilindrice
- Roata condusă → mai mulți dinți decât roata conducătoare
- Rezultat: reductor de turație

Organizare: Grupe de 3–4 elevi · distribuire fișă de lucru

PAS 2
15 min

Explorarea și proiectarea soluției

Sarcini echipă:

- Alegeți două roți dințate din trusă
- Numărați dinții: Z_1 (conducătoare) și Z_2 (condusă)
- Calculați raportul de transmitere: $i = Z_2 / Z_1$
- Determinați turația: $n_2 = n_1 / i$ (cu $n_1 = 1500$ rot/min)

Întrebări ghid (profesor → elevi):

- Ce se întâmplă dacă $Z_2 > Z_1$?
- Ce se modifică: viteza sau forța transmisă?
- Unde ai mai întâlnit un reductor de turație?

PAS 3
10 min

Realizarea montajului practic

Sarcini practice:

- Montați angrenajul pe suportul trusei
- Verificați: alinierea arborilor, angrenarea corectă, sensul de rotație
- Acționați manual și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

✓ De verificat	Observații
Arborii sunt corect aliniați	
Roțile sunt fixate corespunzător	
Dinții angrenează corect	
Sensurile de rotație sunt opuse	
Mecanismul funcționează fără blocaje	

PAS 4 10 min	**Simulare digitală** **Aplicație recomandată:** Tinkercad (online, gratuit) · Onshape (browser) · Autodesk Fusion · SolidWorks Edu **Sarcini digitale:** ▸ Introduceți Z_1 și Z_2 în simulare ▸ Observați turația n_2 obținută în simulare ▸ Comparați rezultatul digital cu calculul manual ▸ Notați diferențele și discutați cauzele
PAS 5 10 min	**Prezentare, sinteză și feedback** **Fiecare echipă prezintă:** ▸ Soluția tehnică aleasă și raportul de transmitere calculat ▸ Comparația calcul practic vs. simulare digitală ▸ Concluzia proprie privind viteza și forța transmisă **Sinteză profesor:** *„Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."*

MIJLOACE DIDACTICE

□ Materiale	□ Digitale	□ Documente
Trusă angrenaje, roți dințate diverse, Suport montaj, SDV-uri	Tinkercad (gratuit), Onshape (browser), Autodesk Fusion, SolidWorks Edu.	Fișă de lucru, Barem evaluare, Plan de lecție.

FIȘĂ DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Modul 3: Transmisii mecanice și mecanisme – Instruire practică

Nume elevi:	Clasa:	Data: Nota:

FORMULE DE REFERINȚĂ $i = Z_2 / Z_1$ $n_2 = n_1 / i$	▸ $i > 1$ → viteză ↓ / forță ↑ ▸ $i < 1$ → viteză ↑ / forță ↓ ▸ $n_1 = 1500$ rot/min (dat)

PARTEA I – ANALIZA SARCINII ȘI IDENTIFICAREA SOLUȚIEI

Situația problemă:

Având un motor electric care are turația $n_1 = 1500$ rot/min, propuneți un angrenaj cu roți dințate cilindrice pentru a obține o mișcare mai lentă în vederea ridicării unui obiect greu.

Soluția propusă de echipă:

.....

Argumentare (de ce această soluție?):

.....

PARTEA II – EXPLORAREA ȘI PROIECTAREA SOLUȚIEI (15 PUNCTE)

1. Alegerea și identificarea roților (4 puncte)

a) Roata conducătoare (Z_1): **Z_1 =** _____ dinți **b) Roata condusă (Z_2):** **Z_2 =** _____ dinți	**Identificare:** Roata conducătoare este cea care *primește mișcarea de la motor.* Roata condusă este cea care *transmite mișcarea mai departe.* **Cum recunoști?** ▸ Z_1 → arbore motor ▸ Z_2 → arbore de ieșire

2. Calculul raportului de transmitere (4 puncte)

$i = Z_2 / Z_1$ i = _____ / _____ = _____	***Exemplu orientativ:*** Z_1 = 20 dinți, Z_2 = 40 dinți **i = 40 / 20 = 2** *→ Roata condusă se rotește de 2× mai lent*

3. Determinarea turației roții conduse (4 puncte)

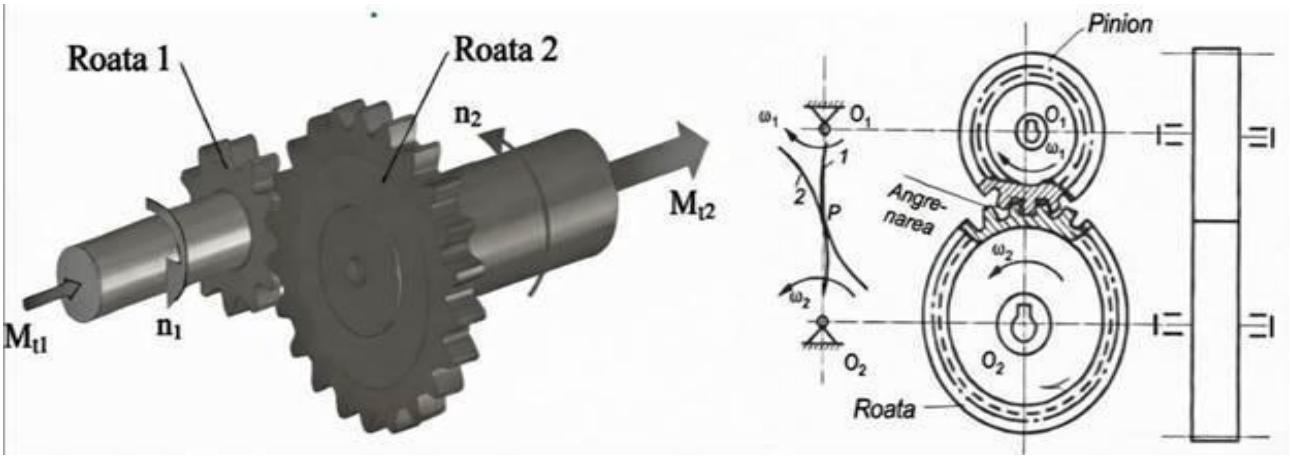
$n_2 = n_1 / i$ n_2 = 1500 / _____ = _____ rot/min	***Exemplu orientativ:*** i = 2, n_1 = 1500 rot/min **n_2 = 1500 / 2 = 750 rot/min**

4. Analiza rezultatelor (3 puncte)

a) Dacă $Z_2 > Z_1$, ce se întâmplă cu viteza?

b) Ce se modifică: viteza sau forța? Explicați:

PARTEA III – PROBĂ PRACTICĂ (60 PUNCTE)

Sarcini de lucru (în ordine):

- Realizați montajul cu roți dințate cilindrice conform schemei.
- Identificați roata conducătoare și roata condusă; notați sensul de rotație
- Verificați angrenarea corectă a dinților și fixarea arborilor
- Acționați manual mecanismul și observați transmiterea mișcării
- Respectați normele de securitate și sănătate în muncă

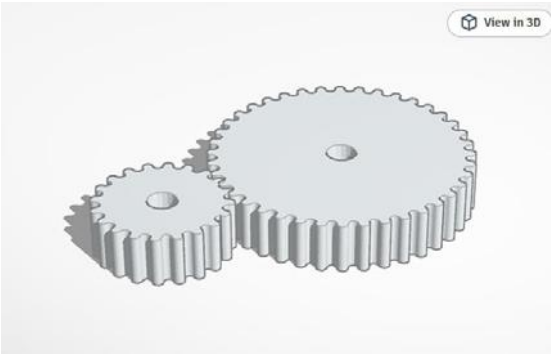
Listă de verificare (bifați după executare):

	Criteriu de verificare	Concluzia Da/nu	Observații
☐	Arborii sunt corect aliniați		
☐	Roțile sunt fixate corespunzător		
☐	Dinții angrenează corect		
☐	Sensurile de rotație sunt opuse		
☐	Mecanismul funcționează fără blocaje		

PARTEA IV – SIMULARE DIGITALĂ (10 PUNCTE)

Aplicație utilizată: *Tinkercad / Onshape / Autodesk Fusion*

Utilizaţi aplicația de simulare Tinkercad, cu ajutorul telefonului, pentru a verifica funcționarea angrenajului: https://www.tinkercad.com/dashboard

1. Introducerea datelor (3 puncte)

Z_1 (conducătoare) = _____ dinți **Z_2 (condusă) =** _____ dinți	**n_1 introdusă = 1500 rot/min**

2. Observarea rezultatelor (3 puncte)

n_2 (simulare) = _____ rot/min	**Sens rotație:** ☐ Roata conducătoare → _____ ☐ Roata condusă → _____

3. Compararea cu rezultatul practic (4 puncte)

Există diferențe față de calculul manual? ☐ Da ☐ Nu

Dacă da, explicați cauzele posibile: _____

PARTEA V – PREZENTARE ȘI REFLECȚIE (10 PUNCTE)

Concluzia echipei:

Formulați o concluzie privind influența raportului de transmitere asupra vitezei și forței:

Concluzie model: *Angrenajele cilindrice transmit mișcarea între arbori paraleli. Dacă roata condusă are mai mulți dinți ($Z_2 > Z_1$), viteza scade, iar forța transmisă crește proporțional cu raportul de transmitere.*

BAREM DE EVALUARE

Angrenaje cu roți dințate cilindrice – principiul de funcționare

Numele elevului/echipei:	**Clasa:**	**Punctaj total:** / 100 p	
Criteriu de evaluare	**Indicatori de realizare / Soluție așteptată**	**Punctaj max**	**Punctaj acordat**
I. Analiza sarcinii și identificarea soluției	Identifică corect necesitatea unui angrenaj cilindric reductor ($Z_2 > Z_1$). Argumentare logică și completă.	5 p	
II.1 Alegerea și identificarea roților	Z_1 și Z_2 corect completate: 2p Corect identificată conducătoare / condusă: 2p Ex: $Z_1 = 20$ dinți (conducătoare), $Z_2 = 40$ dinți (condusă)	4 p	
II.2 Calculul raportului de transmitere	Aplică corect: $i = Z_2 / Z_1 \rightarrow$ 4p Ex: $i = 40 / 20 = 2$ (Se acceptă alte valori corecte)	4 p	

II.3 Determinarea turației roții conduse	Aplică corect: $n_2 = n_1 / i \rightarrow$ 4p Ex: $n_2 = 1500 / 2 = 750$ rot/min	4 p	
II.4 Analiza rezultatelor	Viteza scade dacă $Z_2 > Z_1 \rightarrow$ 1p Forța (cuplul) crește → 1p Explicație completă și corectă → 1p	3 p	
III. Realizarea montajului practic	Arborii aliniați corect: 10p Roți fixate corespunzător: 10p Dinți angrenează corect: 10p Sensuri de rotație opuse: 10p Mecanismul funcționează fără blocaje: 10p Respectarea normelor SSM: 10p	60 p	
IV. Simulare digitală	Introducere date corecte (Z_1, Z_2, n_1): 3p Obtinere n_2 și sens rotație corecte: 3p Comparare și explicare diferențe: 4p	10 p	
V. Prezentare și reflecție	Concluzie corectă și argumentată. Ex: „Dacă $Z_2 > Z_1$, viteza scade și forța crește proporțional cu raportul de transmitere."	10 p	
TOTAL		**100 p**	

GLOSAR DE TERMENI SPECIFICI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Nr. crt.	Termen în română	Traducere în engleză	Definiție scurtă
1	alunecare	slip	Diferența relativă de viteză periferică în transmisii prin frecare
2	ambreiaj	clutch	Organ care cuplează/decuplează arborele motoare de cel condus
3	angrenaj	gear	Sistem de roți dințate care transmit mișcarea prin angrenare (îmbucare reciprocă a dinților)
4	angrenaj cilindric	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa, pentru arbori paraleli.
5	angrenaj conic	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși conic, pentru arbori care se intersectează.
6	ansamblu	ensemble / assembly	Grup de piese sau subansambluri unite pentru a forma o unitate funcțională.
7	arbore cardanic	cardan shaft / Universal joint shaft	Transmisie care permite transmiterea mișcării între arbori neparaleli.
8	arbore condus / condus	driven shaft / Output shaft	Arborele care primește mișcarea de la arborele motor.

9	arbore motor / conducător	driving shaft / Input shaft	Arborele care primește mișcarea de la sursa de energie.
10	cablu	cable	Element rotativ care transmite cuplu și/sau susține alte organe.
11	cilindric	cylindrical	Cu formă de cilindru (referitor la dinți sau arbori).
12	conic	conical	Cu formă de con (referitor la angrenaje sau arbori).
13	cuplaj elastic	flexible coupling	Cuplaj care permite mici deviații și abateri de aliniere.
14	cuplu	coupling / Shaft coupling	Organ care leagă două arbori pentru transmiterea cuplului (fix sau elastic).
15	curea	belt	Element flexibil, închis (bandă continuă), care transmite mișcarea prin frecare.
16	curea trapezoidală	V-belt	Curea cu secțiune trapezoidală.
17	element cinematic	kinematic element	Componentă de bază a unui mecanism care participă la transmiterea/transformarea mișcării.
18	frână	brake	Dispozitiv care oprește sau reduce viteza de rotație.
19	frecare la alunecare	sliding friction	Frecare care apare între suprafețe în mișcare relativă de alunecare.
20	frecare la rostogolire	rolling friction	Frecare redusă care apare la rostogolirea unui corp pe altul.
21	glisare / alunecare	sliding	Mișcare relativă de alunecare între suprafețe fără rostogolire.
22	inversor de turație	speed inverter	Mecanism care inversează sensul rotației arborilor.
23	lanț	chain	Element flexibil format din zale articulate, folosit pentru transmisie prin angrenare.
24	lanțuri cinematice	kinematic chains	Succesiuni de elemente cinematice care transmit mișcarea în mecanism.
25	mecanism	mechanism	Sistem de organe mobile care transformă sau transmite mișcarea.
26	mecanism șurub-piuliță	screw-nut mechanism	Mecanism care transformă mișcarea de rotație în mișcare rectilinie (sau invers).
27	mișcare de rotație	rotational movement	Mișcare în jurul unei axe fixe.
28	mișcare rectilinie	rectilinear motion	Mișcare în linie dreaptă.
29	pas de lanț	chain pitch	Distanța între două role consecutive ale lanțului.
30	pasul dintelui	pitch (gear)	Distanța între doi dinți consecutivi măsurați pe cercul primitiv.
31	pinion	pinion	Roata dințată mai mică dintr-un cuplu de angrenaj.
32	piuliță	nut	Element filetat interior care se înșurubează pe șurub.
33	randament	efficiency	Raportul dintre puterea utilă și puterea consumată ($\eta = P_{util} / P_{cons}$).

34	raport de multiplicare / reducere	speed ratio / Reduction ratio	Când i > 1 → reducere turație, creștere cuplu; când i < 1 → multiplicare.
35	raport de transmisie (i)	transmission ratio	Raportul dintre turațiile sau diametrele organelor de transmisie (i).
36	roată dințată	gear wheel	Roată echipată cu dinți pentru angrenare.
37	roată dințată cilindrică	cylindrical gear	Roată dințată cu dinți paraleli cu axa.
38	roată dințată conică	bevel gear	Roată dințată cu dinți dispuși pe o suprafață conică.
39	roată melcată	worm gear	Roată dințată antrenată de un șurub melc.
40	șurub melc	worm screw	Șurub cu filet elicoidal care angrenează cu roata melcată.
41	transmisie directă	direct transmission	Transmiterea mișcării fără organe intermediare
42	transmisie indirectă	indirect transmission	Transmiterea mișcării prin organe intermediare .
43	transmisie prin curele	belt drive / Belt transmission	Transmitere prin curea (plată, trapezoidală, dințată etc.) prin frecare.
44	transmisie prin lanț	chain drive	Transmitere prin lanț și roți dințate (lanț cu role, lanț cu bucșe etc.).
45	transmisie prin roți de fricțiune	friction wheel drive	Transmitere prin frecare între două roți netede sau cu role.
46	transmisie prin roți dințate	gear transmission / Gear drive	Transmitere prin angrenaje (roți dințate).
47	turație	rotational speed / rpm	Viteză unghiulară de rotație (exprimată în rotații pe minut – rpm).
48	ungere	Lubrication	Introducerea de lubrifiant pentru reducerea uzurii și a frecării.
49	variator de turație	speed variator	Variator care modifică turația de ieșire în mod continuu.

- **Bibliografie**

1. Ministerul Educației – *Standarde de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificări de nivel 3 și 4*, 2016-2022 (actualizate periodic conform CNDIPT).
2. Chișiu, G., Predescu, A. - *Mecanisme și Organe de mașini, Note de curs*, Editura PRINTECH, București, 2021.
3. Chișiu, G., - *Culegere de probleme - Organe de mașini. Probleme de sinteză*, Editura PRINTECH, București, 2021.
4. Chișiu, G., Stoica, A.M., - *Mecanisme și Organe de mașini, Aplicații pentru seminar*, Editura PRINTECH, București, 2021.
5. Deleanu, D. – *Bazele teoriei mecanismelor*, Editura Nautica, Constanța, 2018.
6. Noveanu, S. - *Mecanisme cu bare*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2020.

7. Rusu, C. - *Mecanisme*, Editura UTPRESS, Cluj-Napoca, 2021.
8. Pop, D., Haragâș, S. – *Organe de mașini*. Volumul 1, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.
9. Pop, D., Haragâș, S., Buiga, O. – *Organe de mașini*. Volumul 2, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2021.
10. *Repere metodologice Anexa Mecanică* disponibil online la adresa https://www.alegetidrumul.ro/uploads/Repere_Metodologice_Anexa_Mecanica.pdf
11. Gogu, E., Vătavu, E., Voiculescu, M., - *Modul V: Transmisii mecanice și mecanisme – auxiliar curricular*, PROIECT ERASMUS+ 2021-1-RO01-KA121-VET-000009296, ISBN 978-973-0-37599-2, Constanța, 2022.
12. Crîșmaru, I., *Modulul 1: "Sisteme de transmitere a mișcării"* Clasa a XI-a / a XII*-a Tehnic - 2011 - Fișe de documentare, online,
13. https://www.academia.edu/34634463/MODULUL_1_SISTEME_DE_TRANSMITERE_A_MI%C8%98C%C4%82RII_CLASA_a_XI_a_a_XII_a_Tehnic_2011_FI%C8%98E_DE_DOCUMENTARE
14. *Transmisii mecanice* – Universitatea Tehnică a Moldovei, disponibil online https://else.fcim.utm.md/pluginfile.php/108183/mod_resource/content/0/MF%20Tema%204.1%20BPM%20Transmisii%20mecanice.pdf
15. *Transmisii mecanice și mecanisme* (video online) –
16. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii+mecanice+si+mecanisme&mid=F188564478E5A459BBA6F188564478E5A459BBA6&FORM=VIRE
17. *Transmission par engrenage (video online) –*
18. https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=309FCAA189BE0DB210D1309FCAA189BE0DB210D1&ajaxhist=0
19. *Cours de Transmission de mouvement (Engrenages) 2éme Partie "Darija" (video online)* https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=transmisii%20mecanice%20si%20mecanisme&mid=46D8BABB0144B1BF5B3B46D8BABB0144B1BF5B3B&ajaxhist=0
20. Vijoli, E., G., - *Montarea angrenajelor,* Lecție interactivă Livresq, 2025, https://library.livresq.com/details/693138b3507a550009c7d0c8
21. Ceobanu, C., Cucoș, C., Istrate, O., Pânișoară, I.O., *Educație digitală***,** Editura POLIROM, București, 2022
22. Grosseck, G., Crăciun, D., Holotescu, C., Bran, *Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online*, Editura Universității de Vest din Timișoara, ISBN: 978-973-125-790-7, februarie 2021, disponibil și online la adresa file:///C:/Users/Dobby/Desktop/MEC_2025/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline%20(1).pdf
23. *Soft educațional interactiv mecanică,* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
24. *Laborator virtual transmisii și angrenaje* https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/
25. *Soft educațional Organe de mașini, mecanisme*,
26. https://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-organe-de-masini-mecanisme/
27. *Soft educațional Organe de mașini și mecanisme - Modelări 3D, animații* https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html

28. *Cutie de Viteze, curs Organe de Mașini și Mecanisme*, organe pentru transmiterea mișcării https://www.softedu.eu/organe-de-masini.html
29. *Animație - Reductor cu roți dințate cilindrice cu dinți drepți,* https://www.youtube.com/watch?v=jkQOBspfEyo
30. *Presa mecanică cu excentric, presa cu mecanism cu camă - soft educațional* https://www.youtube.com/watch?v=zQpJvhttps://www.softedu-magazin.ro/shop/soft-educational-interactiv-mecanica/RQ_QMk

MODUL IV. AUTOMOBILE

• NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Modulul **„Automobile”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificările profesionale *Mecanic auto* și *Tinichigiu vopsitor auto* din domeniul de pregătire profesională *Mecanică*, face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică aferente clasei a X-a.
Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Automobile”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării, cunoștințe, abilități și atitudini necesare obținerii calificărilor profesionale *Mecanic auto* și *Tinichigiu vopsitor auto* și angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC din domeniul de pregătire profesională *Mecanică* sau continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

În cadrul acestui modul vor fi dobândite, parțial, o serie de rezultate ale învățării specifice URI 7 – Pregătirea automobilului pentru exploatare pentru calificarea profesională *Mecanic auto* și rezultate ale învățării specifice URI 7 – Construcția și funcționarea automobilului pentru calificarea profesională Tinichigiu-vopsitor auto*,* urmând ca în clasa a XI-a să fie dobândite și celelalte rezultate ale învățării specifice calificărilor profesionale de nivel 3 CNC.

Rolul modulului este să formeze elevilor baza teoretică și practică de cunoaștere a automobilului: construcția, funcționarea și interacțiunea dintre principalele sisteme.

- **STRUCTURĂ MODUL - Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării**

Calificarea profesională Mecanic aeronave			**Calificarea profesională Lăcătuș construcții structuri aeronave**			**Conținuturile învățării**
URÎ 7. Pregătirea automobilului pentru exploatare [2]			**URÎ 7. Construcția și funcționarea automobilului**			
Cunoștinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	**Cunoștinţe**	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1. 7.1.2. 7.1.3.	7.2.1. 7.2.2.	7.3.2.	7.1.1. 7.1.2. 7.1.3.	7.2.1. 7.2.2. 7.2.3. 7.2.4. 7.2.5. 7.2.6. 7.2.7. 7.2.8. 7.2.9. 7.2.10 7.2.11. 7.2.12.	7.3.1. 7.3.2. 7.3.3. 7.3.4. 7.3.5. 7.3.6. 7.3.7. 7.3.8.	**1. Noțiuni generale despre automobile** 1.1. Compunerea generală a automobilelor 1.2. Parametrii caracteristici generali ai mijloacelor de transport rutier 1.3. Clasificarea automobilelor 1.4. Documentaţia tehnică a automobilului: cartea tehnică, instrucţiuni, manuale **2. Variante de motorizare pentru autovehicule** 2.1. Motoare cu ardere internă pentru automobile 2.1.1. Clasificare 2.1.2. Principii constructive şi funcţionale - Motoare cu aprindere prin scânteie - Motoare cu aprindere prin compresie - Parametrii caracteristici - Analiza comparativă a funcţionării motoarelor cu ardere internă 2.1.3.Componentele motoarelor cu ardere internă (rol, principii constructive şi de funcţionare) - mecanismul motor - instalaţia de alimentare - mecanismul de distribuţie - instalaţia de aprindere

[2] Rezultatele învățării din *URI 7. Pregătirea automobilului pentru exploatare* din standardul de pregătire profesională aferent calificării profesionale *Mecanic auto*, prevăzute a fi dobândite în clasa a X-a, sunt:7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.2.1, 7.2.2, 7.3.2.

						- instalaţia de răcire - instalaţia de ungere 2.2. Motoare electrice și hibride 2.3. Montarea și pornirea motoarelor. 2.4. Parametrii caracteristici și regimuri de funcționare. Aplicații practice
7.1.4	7.2.1. 7.2.2	7.3.2				**3. Transmisia automobilului** 3.1. Ambreiajul 3.2. Cutia de viteze 3.3. Reductor-distribuitorul 3.4. Transmisia longitudinală (cardanică) 3.5. Transmisia principală 3.6. Diferenţialul 3.7. Arborii planetari 3.8. Transmisia finală
7.1.5						**4. Sistemele de conducere ale automobilelor** 4.1. Sistemul de direcție 4.2. Sistemul de frânare
7.1.6						**5. Componentele de susținere și propulsie** 5.1. Cadrul și caroseria 5.2. Sistemul de propulsie 5.3. Suspensia automobilului
7.1.7						**6. Echipamentul electric al automobilului** 6.1. Instalații de iluminare și de semnalizare optică şi acustică 6.2. Sisteme de măsurare, informare și semnalizare de la bordul automobilelor 6.3. Instalaţii electrice auxiliare (climatizare și confort, recepţie radio-tv, siguranţa circulaţiei, antifurt)
						7. Lucrări specifice de verificare, măsurare și control pentru determinarea stării tehnice a componentelor automobilului. 8. Norme de sănătatea și securitatea muncii, de prevenire și stingere a incendiilor și de protecţie a mediului care trebuie respectate în timpul exploatării automobilelor

LISTA MINIMĂ DE RESURSE MATERIALE (ECHIPAMENTE, UNELTE ŞI INSTRUMENTE, MACHETE, MATERII PRIME ŞI MATERIALE, DOCUMENTAŢII TEHNICE, ECONOMICE, JURIDICE ETC.) NECESARE DOBÂNDIRII REZULTATELOR ÎNVĂŢĂRII (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- computer, videoproiector, suporturi de curs / aplicative (audio-video), softuri educaţionale
- repere, subansambluri şi ansambluri, machete funcţionale ale unor mecanisme, sisteme şi instalaţii ale automobilului;
- truse de scule, dispozitive, verificatoare, echipamente de ridicare şi suspendare a automobilului, pentru montarea / demontarea componentelor auto.

- **SUGESTII METODOLOGICE**

Conţinuturile programei trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile elevilor cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire.
Repartizarea numărul de ore alocat modulului pe fiecăre temă rămâne la latitudinea profesorului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale elevilor cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Alegerea tehnicilor de instruire revine profesorului, care are sarcina de a individualiza şi de a adapta procesul didactic la particularităţile elevilor, de a centra procesului de învăţare, pe nevoile şi disponibilităţile acestora, în scopul unei valorificări optime ale acestora, individualizării învăţării, lărgirii orizontului şi perspectivelor educaţionale.
Modulul **„Automobile”** poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Orele se recomandă a se desfăşura în cabinete, în laboratoare şi în ateliere din unitatea de învăţământ sau de la agentul economic, dotate conform specificațiilor din standardul de pregătire profesională.
Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare caracteristicile de învăţare ale fiecărui elev.

Pentru obținerea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare: elaborarea de referate interdisciplinare, exerciţii de documentare din diferite surse (reviste de specialitate, cataloage de produse, Internet, documentaţia tehnică furnizată de producatori, reprezentanţe sau unităţi de service auto), exerciții de demontare / montare a componentelor automobilului, studii de caz asupra unor soluţii constructive pentru componentele automobilului, vizionări de materiale video.

Pentru obținerea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului **„Automobile”**, se recomandă următoarele activităţi practice de învăţare:

- exerciţii aplicative şi practice de identificare, de analiză constructivă şi funcţională a mecanismelor, sistemelor, instalaţiilor şi echipamentelor electrice / electronice ale automobilului, în cadrul orelor de laborator tehnologic.
- exerciţii aplicative de comparare a principiilor constructive şi funcţionale ale unor componente auto, în cadrul orelor de laborator tehnologic
- exerciţii de extragere din documentaţia tehnică a valorilor parametrilor generali ai automobilului şi a parametrilor caracteristici regimurilor de funcţionare a componentelor automobilului, în cadrul orelor de laborator tehnologic.

Lucrul în grup, simularea, practica în laborator/la unităţi economice, discuţiile de grup, prezentările video, multimedia şi electronice, temele şi proiectele integrate, vizitele etc. contribuie la învăţarea eficientă, prin dezvoltarea abilităţilor de comunicare, de negociere, de luare a deciziilor, de

asumare a responsabilităţii, de sprijin reciproc, precum şi a spiritului de echipă, competiţional şi a creativităţii elevilor.

Se recomandă:

- transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- învățarea interactiv-creativă;
- îmbinarea şi o alternanţă sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor strategii care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu mediul de afaceri în care va putea valorifica rezultatele dobândite ale învățări şi își va construi o carieră ;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Având în vedere volumul mare de cunoștințe noi vizate de acest modul și necesitatea de a le organiza și sistematiza, recomandăm utilizarea unor metode de predare și învățare care să susțină acest demers, ca de exemplu: „Organizatorul grafic”, „Harta conceptelor”, tehnica „Lotus”, „Ciorchinele”, „Cubul”, metoda învățării reciproce, metoda „Mozaic”, metoda „piramidei” etc.
Modulul „Automobile” poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, metode, mijloace sau resurse didactice care să faciliteze tranziția de la școală la viața activă.
Vizita de studiu la agenţii economici din domeniu şi saloane auto poate oferi posibilitatea ca datele informaţional-aplicative obţinute în cadrul obiectivelor vizitate să aibă un rol instructiv, demonstrativ sau aplicativ.
Recomandăm și strategiile didactice inspirate de practica industrială prin utilizarea următoarelor metode și tehnici: „Brainstorming”, „Explozia stelară”, „Pălăriile gânditoare”, „Caruselul” (Metoda Graffiti), Metoda „Multi-voting”, masa rotundă, interviul de grup, „Incidentul critic”, Phillips 6-6, tehnica 6-3-5, „Controversa creativă”, tehnica acvariului, tehnica focus – grupului, metoda Frisco, sinectica, Buzz-groups, metoda Delphi, discuţia panel etc.
Aplicarea acestor metode va consolida caracterul interactiv al învățării, contribuind la formarea elevilor ca persoane active, cababile să ia decizii, să rezolve problemele vieții prin acțiune.

Vom exemplifica utilizarea acestora în formarea integrata a competențelor specifice și a competenţelor cheie prin **„Tehnica 6-3-5 ”.**

Rezultate ale învățării avute în vedere sunt**:**

1. Cunoștințe

7.1.1. Noţiuni generale despre automobile

2. Abilități

7.2.1. Folosirea terminologiei de specialitate pentru a comunica despre construcţia şi funcţionarea automobilului

3. Atitudini

7.3.2. Menţinerea unui interes continuu faţă de evoluțiile tehnologice din industria auto

Prezentarea sintetică a metodei:

Metoda se numeşte „6-3-5 ”, pentru că grupele sunt compuse din 6 membrii, se enunţă 3 idei timp de 5 minute.
După formularea subiectului pentru care se cer soluţii, clasa este împărţită în grupe de 6 elevi. Se distribuie foi pe care s-a realizat un tabel cu 3 coloane. Fiecare elev formulează trei idei pe care le scrie în coloana tabelului, apoi transmite foaia sa colegului din dreapta şi o primeşte pe a celui din stânga. Elevul citeşte ideile şi încearcă prin formulări noi să le modifice în sens creative. Foile sunt transmise de la un elev la altul, până când ideile iniţiale sunt îmbunătăţite

de toţi membrii grupului. Profesorul primeşte foile, centralizează ideile, le clasifică în funcţie de importanţa lor şi le cuantifică.

Pentru realizarea feed-back-ului şi stimularea autoevaluării, ulterior vor fi discutate şi analizate ideile formulate.

S-a demonstrat că metoda are o serie de avantaje:

- oferă elevilor mai puţin comunicativi posibilitatea de a se exprima;
- dezvoltă spiritul critic;
- încurajează competiţia între grupuri;
- încurajează solidaritatea membrilor echipei;

Această metodă a fost aplicată la ”Noțiuni generale despre automobile”.

Cerinţele:

Grupa 1 - 6 elevi - 3 idei - 5 minute		
Cum se clasifică automobilele?	Din ce sunt compuse automobilele?	De unde putem lua informații despre automobile și funcționarea acestora?
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.
Grupa 2 - 6 elevi - 3 idei - 5 minute		
Cum se clasifică automobilele?	Din ce sunt compuse automobilele?	De unde putem lua informații despre automobile și funcționarea acestora?
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

Grupa 3 - 6 elevi - 3 idei - 5 minute		
Cum se clasifică automobilele?	Din ce sunt compuse automobilele?	De unde putem lua informații despre automobile și funcționarea acestora?
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

În funcție de dinamica procesului de predare-învațare, conversația, dialogul și discuția pot avea și următoarele forme (tipuri): introductive, care au un rol de a pregăti elevii pentru conversație în legatură cu o anumită temă (problemă); de fixare și consolidare a cunoștintelor, în cadrul cărora dialogul și discuția au un caracter repetitiv, de argumentare, aprofundare și stocare a cunoștintelor; de sistematizare și sinteză, în cadrul cărora dialogul și discuția au un rol de restructurare în noi ansambluri de cunoștințe esentiale; de aplicare, în cadrul cărora dialogul și discuția asigură fundamentarea teoretică a acțiunilor și abilităților practice și de evaluare, în care dialogul/ discuția urmăresc să evidențieze nivelul, calitatea și aplicabilitatea pregătirii elevilor.

Numai printr-un dialog în ambele sensuri (cadrul didactic – elevi) se ajunge la valoarea formativă a metodei conversației, numai printr-o asemenea conducere a dialogului se depășește transmiterea, înțelegerea, fixarea și repetarea cunoștințelor realizându-se concomitent antrenarea gândirii elevilor, activizarea memoriei lor și stimularea intereselor lor cognitive și practice.
Pentru a concepe condițiile întrebărilor ar fi necesar ca profesorul să aibă în vedere aprecierea că întrebarea „poate încânta" și să aibă farmec, dacă ea poartă „scânteia neliniștii" intelectuale pozitive și ca o întrebare bine formulată determină o bună parte din răspunsul ce trebuie dat, desigur, cu condiția că cel întrebat să fie corespunzător pregătit.
Pentru obținerea rezultatelor învățării vizate de parcurgerea modulului, se recomandă următoarele **activităţi practice** de învăţare:

Pentru **instruirea practică**:

- exerciții de utilizare a documentației tehnice puse la dispoziție pentru localizarea unor componente auto pentru diferite categorii și mărci de vehicule rutiere, identificarea legăturilor funcționale cu alte componente, stabilirea tipului constructiv și a principalelor caracteristici
- lucrări complexe de demontare / montare și înlocuire a unor componente auto pentru diferite categorii și mărci de vehicule rutiere.

• SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care cadrul didactic va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au format și acumulat rezultatele învățării propuse în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea poate fi :

a. în timpul parcurgerii modulului prin forme de verificare continuă a rezultatelor învăţării.

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice.
- Planificarea evaluării trebuie să aibă loc într-un mediu real, să se deruleze după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
- Va fi realizată de către cadrul didactic pe baza unor probe care se referă explicit la cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în standardul de pregătire profesională.

b. finală

- Realizată printr-o lucrare cu caracter practic şi integrat, la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii nivelului de realizare a rezultatelor învățării (cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor). Aprecierea lucrării se va realiza pe baza criteriilor şi indicatorilor de realizare şi ponderea acestora , precizate în standardul de pregătire profesională al calificării.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

- Fişe de observaţie;
- Fişe test;
- Fişe de lucru;
- Fişe de autoevaluare;
- Teste de verificarea cunoştinţelor cu itemi cu alegere multiplă, itemi alegere dual㠄, itemi de completare, itemi de tip pereche, itemi de tip întrebări structurate sau itemi de tip rezolvare de probleme;
- Lucrări de laborator;
- Lucrări practice.

- Proiectul, prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acurateţea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- Testele sumative reprezintă un instrument de evaluare complex, format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea şi aprecierea nivelului de pregătire al elevului. Oferă informaţii cu privire la direcţiile de intervenţie pentru ameliorarea şi/ sau optimizarea demersurilor instructiv-educative.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluare de tip formativ şi la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii trebuie evaluaţi numai în ceea ce priveşte dobândirea rezultatelor învăţării specificate în cadrul acestui modul. Evaluarea scoate în evidenţă măsura în care se formează rezultatele învăţării din Standardul de Pregătire Profesională.

Evaluare prin proba practică

TEMA: Înlocuirea segmenților pe piston la un automobil în condiții optime de muncă și de securitate.

Sarcini de lucru:

1. Alegeți materialele și mijloacele de lucru necesare pentru executarea lucrării.
2. Fixați pistonul cu prinderea bielei în menghină.
3. Demontați segmenții uzați de pe piston.
4. Curățați canalele segmenților și pistonul de calamină.
5. Montați segmenții noi pe piston în ordinea poziției canalelor.
6. Verificați calitatea lucrării.
7. Utilizați echipamentul de protecție și respectați normele de securitate și sănătate la locul de muncă, normele de prevenire şi stingere a incendiilor, principiile ergonomice în organizarea locului de muncă.

Grilă de evaluare:

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare	Punctaj acordat
Primirea sarcinilor de lucru și organizarea locului de muncă	Alegerea materialelor necesare executării lucrării	10 p
	Alegerea S.D.V.- urilor necesare executării lucrării	10 p
	Amenajarea ergonomică a locului de muncă	10 p
Realizarea sarcinii de lucru	Respectarea succesiunii logice a operațiilor: fixarea pistonului cu prinderea bielei în menghină; demontarea segmenților uzați de pe piston; curățarea canalelor segmenților și pistonul de calamină; montarea segmenților noi pe piston în ordinea poziției canalelor.	10 p
	Realizarea corectă a operațiilor: fixarea pistonului cu prinderea bielei în menghină; demontarea segmenților uzați de pe piston; curățarea canalelor segmenților și pistonul de calamină; montarea segmenților noi pe piston în ordinea poziției canalelor.	25 P
	Utilizarea corespunzătoare a mijloacelor de lucru și materialelor necesare executării lucrării	15 p
	Verificarea calității lucrării	10 P
	Aplicarea legislaţiei şi reglementărilor privind S.S.M. și P.S.I. la locul de muncă	10 P

MINIGHID DE UTILIZARE A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE

pentru profesori

SCOPUL ACESTUI GHID

- ✓ Familiarizarea profesorilor cu principalele instrumente AI disponibile gratuit
- ✓ Identificarea modalităților concrete de utilizare în procesul didactic
- ✓ Formarea abilității de a redacta prompturi eficiente (instrucțiuni pentru AI)
- ✓ Promovarea unui comportament etic și critic față de conținuturile generate de AI

1. Instrumente pentru generare de text și conținut

ChatGPT	Chatbot conversațional dezvoltat de OpenAI. Generează explicații, rezumate, planuri de lecție, fișe de lucru și răspunsuri la întrebări tehnice. **Utilizare:** Elaborarea planurilor de lecție, generarea de exerciții, explicarea principiilor mecanice (forță, moment, tensiune), crearea de teste grilă.
Claude AI	Asistent AI dezvoltat de Anthropic, remarcat prin răspunsuri lungi și coerente, excelent pentru documente structurate și analize tehnice detaliate. **Utilizare:** Redactarea fișelor de documentare, elaborarea referatelor, analiza comparativă a materialelor și proceselor mecanice.
Gemini	Asistent AI Google, integrat cu Google Docs/Slides/Sheets. Ideal pentru profesorii care utilizează deja ecosistemul Google în activitatea didactică. **Utilizare:** Crearea prezentărilor pentru lecții, inserarea de explicații tehnice direct în Google Docs, generarea de scheme logice.
Microsoft Copilot	AI integrat în Microsoft 365 (Word, PowerPoint, Excel). Disponibil și gratuit prin Bing. Util pentru profesorii care lucrează cu suita Microsoft Office. **Utilizare:** Generarea automată de prezentări PowerPoint, completarea fișelor Word, rezumarea documentelor tehnice PDF.

2. Instrumente pentru imagini și vizualizare

DALL·E / Image Creator	Generator de imagini AI (Microsoft Image Creator este gratuit). Crează ilustrații tehnice, diagrame conceptuale și imagini pentru prezentări. **Utilizare:** Generarea de imagini ilustrative pentru piese mecanice, reprezentări ale proceselor industriale sau scheme conceptuale.
Canva AI	Platformă de design cu funcționalități AI. Permite generarea automată de prezentări, postere și materiale vizuale pe baza unui prompt text. **Utilizare:** Crearea de materiale didactice vizuale atractive, postere cu formule sau scheme pentru afișaj în atelierul școlar.

3. Instrumente pentru evaluare și feedback

Quizizz AI	Platformă de quiz-uri interactive cu generator AI de întrebări. Permite crearea rapidă a testelor pe baza unui subiect sau a unui text introdus. **Utilizare:** Generarea automată a testelor de evaluare formativă pe teme ca: organe de asamblare, mecanisme, rezistența materialelor.
Kahoot! + AI	Platformă gamificată de evaluare. Funcția AI sugerează întrebări pe baza temei introduse de profesor. **Utilizare:** Evaluare prin joc la recapitularea capitolelor de mecanică. Stimulează participarea activă a elevilor.
Eduaide.ai	Platformă educațională AI specializată pentru profesori. Generează rubrici de evaluare, planuri de lecție, diferențieri și feedback personalizat. **Utilizare:** Crearea rubricilor de evaluare pentru proiecte practice, generarea itemilor de evaluare pe niveluri de dificultate.

4. Instrumente pentru simulare și laborator virtual

PhET Simulations	Simulări interactive gratuite (Univ. Colorado). Deși nu este AI pur, se poate combina cu AI pentru a crea lecții îmbogățite cu simulări virtuale. **Utilizare:** Simularea forțelor, mișcării, echilibrului static — utile când nu există acces la laborator sau echipamente fizice.

5. Pregătirea lecţiilor

Inteligența artificială poate reduce semnificativ timpul de pregătire al profesorului. Câteva utilizări practice:

- Generarea planurilor de lecție structurate (competențe, conținuturi, activități, evaluare)
- Crearea fișelor de documentare tehnice pe teme specifice (ex: transmisii prin curele, angrenaje, rulmenți)
- Elaborarea prezentărilor PowerPoint sau Google Slides cu conținut tehnic
- Traducerea sau simplificarea textelor din manuale tehnice
- Căutarea și sintetizarea informațiilor actuale din industrie

➥ EXEMPLU PROMPT — Planificare lecție

Ești un profesor de mecanică la clasa a X-a, filiera tehnologică. Elaborează un plan de lecție pentru tema "Transmisii prin curele" cu durata de 50 de minute. Include: rezultate ale învățării vizate, conținut structurat pe etape, 3 activități pentru elevi și o metodă de evaluare formativă la final.

6. Diferențierea instruirii

AI poate ajuta profesorul să adapteze conținuturile pentru elevi cu niveluri diferite de pregătire:

- Reformularea explicațiilor pentru elevi cu dificultăți de înțelegere
- Generarea de sarcini suplimentare pentru elevii avansați
- Crearea de glosare tehnice bilingve (română–engleză tehnică)

➥ EXEMPLU PROMPT — Diferențiere

Am o clasă cu niveluri mixte de pregătire la Mecanică. Explică principiul de funcționare al unui rulment în trei variante: simplu (pentru elevi cu dificultăți), standard (nivel mediu) și aprofundat (pentru elevii avansați).

7. Crearea itemilor de evaluare

AI accelerează masiv procesul de creare a testelor și a itemilor de evaluare:

- Generare de itemi cu alegere multiplă (grilă) pentru orice temă din programa de Mecanică
- Crearea de probleme cu rezolvare pentru calcule mecanice (rezistența materialelor, cinematică)
- Elaborarea de subiecte pentru lucrări de laborator sau proiecte
- Generarea de rubrici de evaluare pentru competențe practice

➥ EXEMPLU PROMPT — Generare test grilă

Generează un test grilă cu 10 întrebări pentru clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Organe de asamblare demontabilă" (șuruburi, bolțuri, pene). Fiecare întrebare să aibă 4 variante de răspuns, cu un singur răspuns corect. Indică răspunsul corect la final.

➖ EXEMPLU PROMPT — Rubrică de evaluare

Creează o rubrică de evaluare pentru un proiect practic în care elevii de clasa a X-a trebuie să realizeze un desen tehnic al unui ansamblu mecanic simplu. Rubrica să cuprindă 5 criterii cu 4 niveluri de performanță fiecare (insuficient, suficient, bine, foarte bine).

8. Feedback personalizat

AI poate genera feedback detaliat pe baza răspunsurilor elevilor, economisind timp profesorului:

- Introducerea răspunsurilor elevilor în AI pentru generarea de feedback constructiv
- Identificarea greșelilor tipice și a conceptelor neînțelese la nivelul clasei
- Generarea de indicații de remediere pentru fiecare tip de eroare identificată

9. Scrierea prompturilor

Un prompt este instrucțiunea pe care o dați AI-ului. Calitatea răspunsului depinde direct de calitatea promptului. Urmați aceste reguli pentru rezultate optime:

ELEMENT	CE INCLUDE	EXEMPLU
ROL	Spuneți AI-ului ce rol să joace	*"Ești un profesor care predă ....."*
CONTEXT	Furnizați informații despre clasă și nivel	*"...la clasa a X-a, module de specialitate mecanică"*
SARCINA	Descrieți clar ce doriți să genereze	*"...elaborează o fișă de lucru cu 5 exerciții..."*
FORMAT	Specificați structura/lungimea/stilul	*"...structurată pe două coloane, cu imagini sugestive..."*
RESTRICȚII	Adăugați limitări sau cerințe speciale	*"...fără calcule complexe, accesibilă pentru elevi cu dificultăți."*

10. Reguli pentru prompturi eficiente

1. Fii specific, nu vag — in loc de "Explică din mecanică", scrie "Explică transmisia prin lanț pentru un utilaj industrial"
2. Menționază cui te adresezi — ex: pentru elevi de clasa a X-a fără cunoștințe anterioare despre...
3. Cere un format anume — ex: sub formă de tabel, in 5 puncte, ca un dialog profesor-elev
4. Iterează — daca raspunsul nu este satisfacator, rafineaza cererea: Rescrie mai simplu sau Adaugă un exemplu din industria auto
5. Verificați întotdeauna — AI poate face greșeli tehnice; validați răspunsurile cu manualul sau surse tehnice credibile

11. Prompturi gata de utilizat — Domeniul Mecanică

Adaptați aceste prompturi în funcție de nevoile dvs.:

➡ EXEMPLU PROMPT — Fișă de documentare

Ești profesor și predai module din domeniul Mecanică. Creează o fișă de documentare pentru clasa a X-a pe tema "Lubrifianți și lubrifierea lagărelor". Fișa să conțină: definiție, tipuri de lubrifianți, criterii de alegere, mod de aplicare și 3 reguli de siguranță în atelier. Nivel accesibil, limbaj tehnic adaptat vârstei de 16 ani.

➡ EXEMPLU PROMPT — Recapitulare capitol
Creează un material de recapitulare pentru capitolul "Mecanisme cu roți dințate". Include: definiții cheie (max. 5), schema de funcționare descrisă în cuvinte, 3 aplicații din industrie și 5 întrebări de autoevaluare cu răspunsuri.
➡ EXEMPLU PROMPT — Problemă rezolvată
Rezolvă detaliat următoarea problemă de mecanică pentru clasa a X-a: O roată dințată cu 30 de dinți se angrenează cu o roată cu 90 de dinți. Dacă roata motoare face 600 rot/min, calculează: a) raportul de transmitere, b) turația roții conduse, c) dacă este reductor sau multiplicator. Prezintă rezolvarea pas cu pas cu formule explicate.
➡ EXEMPLU PROMPT — Scenariul de evaluare orală
Generează 10 întrebări de evaluare orală pentru un elev de clasa a X-a, domeniul Mecanică, pe tema "Asamblări sudate". Întrebările să fie progresive: primele 4 de nivel reproductiv, următoarele 3 de nivel aplicativ și ultimele 3 de nivel analitic/creativ.

12. Utilizarea etică a AI

✓ CE SE RECOMANDĂ	✗ CE SE EVITĂ
✓ Verificarea informațiilor generate de AI	✗ Prezentarea conținutului AI ca fiind propriu
✓ Utilizarea AI ca punct de start, nu ca produs final	✗ Copierea integrală a lecțiilor generate de AI
✓ Educarea elevilor despre limitele AI	✗ Acceptarea greșelilor tehnice fără verificare
✓ Raportarea greșelilor observate în răspunsuri AI	✗ Folosirea AI pentru a înlocui gândirea didactică proprie

13. Integrarea AI în programa școlară de clasa a X-a

Tabelul de mai jos propune modalități concrete de integrare a instrumentelor AI în principalele unități de învățare din programa de Mecanică pentru clasa a X-a:

UNITATE DE ÎNVĂȚARE	INSTRUMENT AI RECOMANDAT	MOD DE UTILIZARE
Organe de asamblare	ChatGPT / Claude AI	Generare fise tehnice, tabele comparative surub-piulita-bolt
Transmisii mecanice	Gemini + Canva AI	Creare prezentari vizuale, diagrame transmisii curele/lant
Mecanisme plane	PhET + ChatGPT	Simulare + explicatii AI pentru came si manivela
Calcule	ChatGPT / Copilot	Rezolvare pas cu pas probleme, generare variante de calcul

Evaluare	Quizizz AI / Eduaide	Generare teste grila si rubrici de evaluare automatizate

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 110

CURRICULUM

pentru

clasa a X - a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERĂ TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: AGRICULTURĂ

2026

GRUPUL DE LUCRU:

Rozalia BRAICU	Profesor grad didactic I, Şcoala Profesională Specială „SAMUS", Cluj Napoca, Cluj
Alin Florin DINU	Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță", Călărași, Dolj
Corina GAVĂȚ	Cercetător științific grad I, Facultatea de Științe ale Naturii și Științe Agricole-Universitatea „Ovidius", Constanța
Nicoleta MÎNZATU	Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic „Constantin Dobrescu", Curtea de Argeș, Argeș
Irina MOISE	Conferențiar universitar, Facultatea de Științe ale Naturii și Științe Agricole-Universitatea „Ovidius", Constanța
Delia OPREA	Profesor grad didactic I, doctor în domeniul finanțe, Colegiul pentru Agricultură și Industrie Alimentară „Ţara Bârsei" Prejmer, Braşov
Elena POPA	Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic „Gh. Ionescu-Siseşti", Valea Călugărească, Prahova
Mariana POPA	Profesor grad didactic I, doctor în științe agricole, Liceul Tehnologic „Pontica", Constanța
Aurelia SEMENESCU	Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic „Gh. Ionescu-Siseşti", Valea Călugărească, Prahova
Florentina TUDOSAN	Profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic „Petre Baniță", Călărași, Dolj

COORDONARE C.N.D.Î.P.T.:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Andreea Daniela MUȘOIU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională ***Agricultură***, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.
Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională *Agricultură*.
Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.
Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională **AGRICULTURĂ**:

I. calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician agronom
2. Tehnician horticultor
3. Tehnician zootehnist
4. Tehnician în agricultură ecologică
5. Tehnician în agroturism
6. Tehnician agromontan
7. Tehnician veterinar
8. Tehnician pentru animale de companie
9. Tehnician în agricultură

II. calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Agricultor culturi de câmp
2. Lucrător în agroturism
3. Lucrător în agricultura ecologică
4. Piscicultor și prelucrător de pește
5. Horticultor
6. Fermier montan
7. Zootehnist
8. Apicultor-Sericicultor
9. Grădinar urban

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării	
Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale	**Denumire modul**
URÎ 1. Utilizarea elementelor de agropedologie	**MODUL I. Agropedologie**
URÎ 2. Creşterea animalelor	**MODUL II. Creşterea animalelor**
URÎ 6. Conservarea mediului înconjurător	**MODUL III. Conservarea mediului înconjurător**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X–a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **AGRICULTURĂ**

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator+ Instruire practică)

Modul I. Agropedologie

Total ore /an:		**104**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	Laborator	**52**
	Instruire practică	**0**

Modul II. Creşterea animalelor

Total ore /an:		**104**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	Laborator	**26**
	Instruire practică	**26**

Modul III. Conservarea mediului înconjurător

Total ore /an:		**52**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**0**
	Laborator	**26**
	Instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore/an

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ):
Stagii de pregătire practică* _ _ _

economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.
**Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare inserției pe piata muncii.

MODUL I. AGROPEDOLOGIE

- **Notă introductivă**

Modulul **„Agropedologie”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Agricultură*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator.
Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an**- pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator
- **0 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Agropedologie”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini necesare angajării pe piaţa muncii în una din ocupaţiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 şi nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Agricultură* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.
Elevii studiază modulul **Agropedologie** deoarece acest domeniu îi ajută să înțeleagă baza producției agricole: **solul**. Fără cunoașterea solului, nu se poate face agricultură eficientă și durabilă. Elevii învață despre formarea, structura, compoziția și proprietățile solului, învață cum să analizeze fertilitatea solului și cum să aplice rațional îngrășămintele pentru a evita poluarea, studiază eroziunea, salinizarea, compactarea și metodele de protecție a solului. Modulul de Agropedologie îi ajută pe elevi să înțeleagă cum funcționează solul și cum poate fi folosit corect pentru a obține producții agricole bune, fără a afecta mediul**.**

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 1. UTILIZAREA ELEMENTELOR DE AGROPEDOLOGIE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
1.1.1 **1.1.2** **1.1.3**	***1.2.1*** ***1.2.2*** **1.2.3** **1.2.4**	***1.3.1*** ***1.3.2*** ***1.3.3*** ***1.3.4***	• **Factorii de vegetație ai plantelor și factorii de mediu** - Factorii de vegetație: lumina, aerul, căldura, apa, hrana. - Factorii de mediu cu rol în pedogeneză: rolul reliefului, rolui climei, rolul organismelor vegetale și animale, rolul

			rocii şi a materialului parental, rolul apelor freatice, timpul ca factor de solificare, rolul factorului antropic. - Aparatură şi materiale necesare: termometre pentru aer şi sol, pluviometru, probe de roci şi materialele parentale, hărţi tematice fizice şi/sau digitale, termometru de maximă, termometru de minimă, termometru ordinar, termometre pentru sol, pluviometru, higrometru cu fir de păr. - Norme de igienă şi securitatea muncii specifice lucrărilor de îmbunătăţire a factorilor de mediu.
1.1.4 **1.1.5** **1.1.6** **1.1.7** **1.1.8**	**1.2.5** **1.2.6** **1.2.7** **1.2.8** **1.2.9**	***1.3.5*** ***1.3.6*** ***1.3.7*** ***1.3.8***	● **Procesele de formare a orizonturilor de sol. Tipuri de soluri - Procese de formare a solului, proprietăţile solurilor, orizonturile pedogenetice, clasele şi tipurile de sol** - Solul, fertilitatea solului şi procesele de formare a solului - Proprietăţile solurilor: chimice (reacţia soluţiei solului) şi fizico-mecanice (textura, structura, consistenţa, plasticitatea, porozitatea). - Principalele orizonturi şi caracterizarea lor. - Etapele cartării solurilor şi conţinutul studiului pedologic - Clase şi tipuri de soluri specifice arealului de studiu - Norme de igienă şi securitatea muncii specifice lucrărilor pedologice.
1.1.9 **1.1.10** **1.1.11** **1.1.12**	**1.2.10** **1.2.11** **1.2.12** ***1.2.13*** **1.2.14**	***1.3.9*** ***1.3.10*** ***1.3.11***	● **Rotaţia culturilor. Lucrările solului** *Rotaţia culturilor* - Noţiuni de: solă, amplasarea culturilor, plantă premergătoare, plantă postmergătoare, monocultură, cultură repetată, cultură succesivă, structura culturilor rotaţie, asolament. - Criterii de întocmire a asolamentelor. *Lucrările solului* - Lucrarea cu plugul, lucrarea cu grapa, lucrarea cu nivelatorul, lucrarea cu tăvălugul, lucrarea cu cultivatorul, lucrarea cu freza, lucrarea cu agregate complexe. - Indicii de calitate ai lucrărilor solului (arătura, grăpatul, nivelatul, tăvălugitul). - Norme de igienă şi securitatea muncii specifice executării lucrărilor solului.
1.1.13 **1.1.14.** **1.1.15** **1.1.16** **1.1.17** **1.1.18**	**1.2.15** **1.2.16** ***1.2.17*** ***1.2.18*** **1.2.19** **1.2.20** **1.2.21** **1.2.22** ***1.2.23*** **1.2.24**	***1.3.12*** ***1.3.13*** ***1.3.14*** ***1.3.15*** ***1.3.16***	● **Înfiinţarea culturilor agricole prin semănat/plantat** *Înfiinţarea culturilor agricole prin semănat* - Indicii de calitate ai seminţelor: autenticitatea, puritatea, germinaţia, MMB, masa hectolitrică, starea fitosanitară, umiditatea. - Tehnica înfiinţării culturilor agricole prin semănat: (epoca de semănat, densitatea de semănat, adâncimea de semănat, metode de semănat). - Calculul cantităţii de sămânţă la ha. *Înfiinţarea culturilor agricole prin plantat* - Tehnica înfiinţării culturilor agricole prin plantat:

			(epoca de plantare, adâncimea de plantare, distanţele de plantare, metodele de plantare, verificarea calităţii lucrării de plantare). *Obţinerea răsadurilor de legume în răsadniţe* **-** Tehnica lucrărilor de semănat în răsadnițe - Îngrijirea răsadurilor în răsadnițe *Calitatea lucrărilor de semănat/plantat* - Calitatea lucrărilor de semănat: distanţa între rânduri, distanţa între boabe pe rând, densitatea la semănat în b.g./m^2, adâncimea de semănat, epoca de semănat. - Calitatea lucrărilor de plantat: distanţa între rânduri, distanţa între plante pe rând, adâncimea de plantare, verificarea tasării solului pe rădăcinile de viţă de vie, pomi plantaţi sau răsad plantat. - Norme de igienă şi securitatea muncii, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole.
1.1.19 **1.1.20** **1.1. 21** **1.1.22** **1.1.23** **1.1.24** **1.1.25** **1.1.26** **1.1.27** **1.1.28** **1.1.29** **1.1.30**	**1.2.25** **1.2.26** **1.2.27** **1.2.28** **1.2.29** **1.2.30** **1.2.31**	***1.3.17*** ***1.3.18*** ***1.3.19*** ***1.3.20*** ***1.3.21***	● **Factorii tehnologici pentru menținerea și creșterea fertilității terenurilor şi reglarea lor la nivelul optim pentru plante** *A. Buruienile din culturile agricole* - Clasificarea buruienilor după modul de hrănire şi perioada de vegetaţie. - Metode şi mijloace de prevenire a îmburuienării şi combatere a buruienilor: - metode de prevenire a îmburuienării. - combaterea buruienilor prin metode (agrotehnice, chimice). *B. Dăunătorii culturilor agricole* - Principalele grupe de dăunători (viermi cilindrici – nematozi, moluşte, acarieni, insecte, păsări sălbatice şi rozătoare). - Modul de dăunare în culturi sau în depozite. - Prevenirea atacului de dăunători (măsuri de igienă culturală şi de carantină). - Combaterea dăunătorilor culturilor agricole vegetale: agrotehnice, mecanice, chimice, biologice, lupta integrată). *C. Bolile plantelor cultivate* - Noţiunea de boală, simptom, clasificarea bolilor după natura agentului patogen. - Modificările produse de agenţii patogeni la plantele atacate. - Măsuri de prevenire şi combatere a agenţilor patogeni: măsuri fitotehnice, fizico-mecanice, biologice, chimice, lupta integrată împotriva bolilor. *D. Nutriția plantelor şi aprovizionarea cu elemente nutritive* - Tipuri de îngrăşăminte (îngrăşăminte organice, minerale, îngrăşăminte verzi) şi folosirea lor (metode de aplicare, epoca de administrare). *E. Apa în viaţa plantelor; aprovizionarea plantelor cu apă*

			- Elementele regimului de irigare (norma de irigare, norma de udare, momentul aplicării udării, numărul de udări, intervalul dintre udări, schema udărilor, norma de aprovizionare). - Metode de irigare: irigarea prin scurgere la suprafaţă, irigarea prin aspersiune, irigarea prin picurare. - Tipuri de echipamente şi instalaţii pentru irigat. - Norme de igienă şi securitatea muncii, specifice lucrărilor de reglare a factorilor de vegetaţie.
1.1.31 **1.1.32** **1.1.33** **1.1.34** **1.1.35** **1.1.36**	**1.2.32** **1.2.33** **1.2.34** **1.2.35**	***1.3.22*** ***1.3.23*** ***1.3.24***	● **Lucrările de îngrijire** - Lucrările de îngrijire pentru culturile agricole de toamnă (lucrări care se efectuează până la venirea iernii, lucrări care se efectuează în timpul iernii, lucrări care se efectuează primăvara). - Lucrările de îngrijire aplicate culturilor agricole de primăvară (prăşitoare şi neprăşitoare). - Lucrările de îngrijire pentru culturile legumicole (lucrări comune şi speciale). - Lucrările de îngrijire în culturile pomicole (lucrări de îngrijire pentru plante şi lucrări de îngrijire a solului). - Lucrările de îngrijire în culturile viticole (lucrări de îngrijire pentru plante şi lucrări de îngrijire a solului). - Norme de igienă şi securitatea muncii specifice lucrărilor de întreţinere a culturilor.
1.1.37 **1.1. 38** **1.1.39** **1.1.40** **1.1.41** **1.1.42** **1.1.43**	**1.2.36** **1.2.37** **1.2.38** **1.2.39** **1.2.40** **1.2.41** **1.2.42** **1.2.43** ***1.2.44*** ***1.2.45*** ***1.2.46***	***1.3.25*** ***1.3.26***	● **Recoltarea şi depozitarea produselor** *Recoltarea produselor* - Produse care se recoltează de la culturile agricole (rădăcini, tulpini, frunze, flori, fructe, seminţe). - Momentul începerii recoltării (maturitatea biologică, maturitatea tehnică). - Intervalul optim de recoltare. - Evaluarea producţiei de boabe şi tuberculi/ha. - Metode de recoltare a produselor vegetale (recoltarea manuală, recoltarea semimecanizată, recoltarea mecanizată într-o singură trecere, divizată şi eşalonată). *Depozitarea produselor* - Tipuri de spaţii de depozitare. - Produse folosite pentru igienizarea spaţiilor de depozitare. - Norme de igienă şi securitatea muncii specifice lucrărilor de recoltare şi depozitare a produselor agricole.

● Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):

- Materiale pentru mulcirea solului, îngrăşăminte, găleţi, unelte agricole (cazma, hârleţ, lopată).
- termometre pentru aerul atmosferic şi pentru aerul din sol, higrometru cu fir de păr, pluviometru.
- Ph-metre, probe de sol, sonde, truse de sol.
- Atlasul Munsell (culorile solului).

- Probe pentru fiecare orizont de sol, brazdometru, riglă gradată, cazma, sapă, greblă.
- *Materiale utilizate pentru determinarea indicilor de calitate ai materialului folosit pentru semănat/plantat:* balanţa tehnică, balanţa hectolitrică, umidometru electronic, vase, material pentru semănat, material pentru plantat, fişe de lucru.
- Materiale: cântar, sămânţă, sămânţa certificată ecologic, ruletă, fişă de lucru, material de plantat (bulbi, tuberculi, răsad, puieţi, butaşi), plantator, casma, îngrăşăminte organice, găleţi, fişă de lucru.
- Materiale: erbicide, prospecte de erbicide, vase, fişă de lucru, erbare, sape, coase.
- Materiale: insecticide, fungicide, prospecte, fişă de lucru, insectare, albume, plante şi organe ale plantelor cu atac de boli şi dăunători, produse pentru tratamente ecologice, aparate portabile.
- Unelte şi materiale: seceră, coasă, foarfecă de vie, găleţi, coşuri, furci speciale, ramă metrică, fişă de lucru.
- Materiale: produse chimice, var, pompe, găleţi.
- Tractor, maşini agricole, echipamente, instalaţii pentru lucrările de înfiinţare, îngrijire şi recoltare a culturilor.
- Materiale: brazdometru, riglă gradată, cântar, ruletă, sămânţă, insecticide, fungicide, îngrăşăminte, buletine de analiză a seminţei, prospecte cu pesticide.

- **Sugestii metodologice**

La baza elaborării curriculum-ului „Agropedologie” a stat Standardul de Pregătire Profesională, care definește clar competențele necesare pentru pregătirea specialiștilor în domeniu. În cadrul acestui standard, o importanță deosebită revine unității de rezultate ale învățării „Utilizarea elementelor de agropedologie”, care stabilește obiective concrete de dobândire a cunoștințelor, dezvoltare a abilităților practice și formare a atitudinilor profesionale specifice.
Standardul de Pregătire Profesională a fost conceput conform unui model modern, centrat pe rezultate ale învățării, ceea ce înseamnă că procesul educațional se concentrează pe ceea ce elevii sau studenții pot să cunoască, să realizeze și să aplice după finalizarea studiului, și nu doar pe transmiterea de informații teoretice. Astfel, curriculum-ul promovează o abordare integrată, orientată către aplicarea practică a agropedologiei, consolidarea competențelor tehnice și dezvoltarea gândirii critice în analiza solului și a factorilor pedologici care influențează producția agricolă.
Această metodologie permite:

✓ Evaluarea eficientă a progresului elevilor prin indicatori concreți de performanță;

✓ Alinierea pregătirii profesionale la cerințele pieței muncii;

✓ Flexibilitate în proiectarea activităților didactice, combinând teoria cu practica.

Metodele activ-participative (cum ar fi discuțiile, studiile de caz, proiectele, exercițiile practice sau învățarea prin colaborare) se concentrează pe implicarea directă a elevilor în procesul de învățare. Spre deosebire de metodele expozitive, care transmit informația pasiv, aceste metode transformă elevul într-un actor activ, responsabil de propria învățare. Elevul dobândește informația nu doar prin ascultare, ci prin explorare, analiză și aplicare practică, ceea ce facilitează memorarea și înțelegerea profundă.
Activitățile practice și interactive dezvoltă competențe cognitive și tehnice, dar și abilități de comunicare, cooperare și rezolvare de probleme. Participarea activă stimulează gândirea critică, atenția, creativitatea, memoria și raționamentul logic, contribuind la formarea unei gândiri complexe și integrate. Elevii devin mai motivați deoarece învățarea este relevantă și aplicabilă, iar succesul obținut prin activități practice generează satisfacție și autonomie. În procesul activ-participativ, elevii învață să lucreze în echipă, să își exprime ideile și să respecte punctele de vedere ale celorlalți.

Resursele materiale – precum echipamentele de laborator, instrumentele de măsurare, hărțile pedologice, materialele didactice digitale și tipărite sau mediile interactive de învățare – oferă elevilor posibilitatea de a experimenta, analiza și aplica cunoștințele teoretice**.**

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 1
Anul de studiu – clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul: I Agropedologie
Tema 1: *Lucrarea cu plugul-arătura mijloace pentru efectuarea arăturii, efecte tehnologice ale arăturii, deplasarea agregatului, perioada de efectuare a arăturii, adâncimea de arat*
Tip de activitate: de laborator tehnologic
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.10. Lucrările solului	1.2.11. Identificarea mașinilor agricole folosite pentru lucrările solului 1.2.12. Executarea lucrărilor solului în vederea înființării culturilor agricole 1.2.13. Efectuarea de măsurători, aprecieri vizuale pentru stabilirea calității lucrărilor solului, executate mecanizat 1.2.14. Aplicarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului	1.3.10. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătățirea calității lucrărilor de pregătire a terenului 1.3.11. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului 1.3.12. Alegerea metodelor de lucru care să reducă poluarea aerului și solului, reducerea eroziunii solului- (sistemul no till)

Activitate realizată prin **metoda Învățarea prin documentare/descoperire**
Descoperirea sau aflarea unui lucru necunoscut sau ascuns se poate realiza în mod spontan sau pe baza unei căutări sau cercetări speciale în condițiile ce favorizează descoperirea. Această metodă cuprinde un sistem de operații privind organizarea activității didactice astfel încât elevii să descopere cu propriile forțe noile caracteristici. Învățarea prin descoperire sporește contribuția elevului la procesul de învățare prin îndeplinirea sarcinilor didactice trasate de profesor, ei descoperă soluții, cazuri de aplicare, relații, asemănări și deosebiri, formulează definiții, emit ipoteze dar cunosc și satisfacția succesului.
Metoda este aplicată atunci când nu sunt manuale de specialitate, sursa principală de documentare fiind cărțile de specialitate sau fișa de documentare.
Strategii didactice:

- ✓ Se distribuie elevilor fișa de documentare, ei pot studia individual sau în perechi. Timpul de studiu va fi de câteva minute;
- ✓ Se discută cu elevii informațiile din fișa de documentare;
- ✓ Se distribuie elevilor fișa de lucru care este elaborată pe baza informațiilor primite în fișa de documentare;
- ✓ Se citește sarcina de lucru de către un elev,
- ✓ Se rezolvă fișa de lucru;

✓ Se discută soluțiile găsite.

Mod de organizare a activității/a clasei: grupe de 2-3 elevi
Resurse materiale: fișe de documentare, fișe de lucru, planșe, machete, filmulețe
Durată: 30 **minute**
Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales:
- Etape de lucru:

- Organizarea grupelor de elevi;
- Alegerea liderului pentru fiecare grupă;
- Distribuirea resurselor materiale pentru fiecare grupă;
- Explicarea modului de desfășurare a activității;
- Rezolvarea fișei de lucru;
- Evaluarea activității

Recomandări privind resurse educaționale deschise specifice temei:
https://youtu.be/i2cfnyPnh_4
https://youtu.be/CVNTul_IwEs
https://youtu.be/sG0Szbxv1To
https://agrobiznes.ro/articole/sistemul-no-till-cum-utilizam-corect-resturile-de-plante

FIȘA DE DOCUMENTARE

MODULUL I: AGROPEDOLOGIE
TEMA: Lucrarea cu plugul: arătura, mijloace pentru efectuarea arăturii, efecte tehnologice ale arăturii, deplasarea agregatului, perioada de efectuare a arăturii, adâncimea de arat
Tip de activitate: laborator tehnologic
Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.10. Lucrările solului	1.2.11. Identificarea mașinilor agricole folosite pentru lucrările solului 1.2.12. Executarea lucrărilor solului în vederea înființării culturilor agricole 1.2.13. Efectuarea de măsurători, aprecieri vizuale pentru stabilirea calității lucrărilor solului, executate mecanizat 1.2.14. Aplicarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului	1.3.10. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătățirea calității lucrărilor de pregătire a terenului 1.3.11. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului 1.3.12. Alegerea metodelor de lucru care să reducă poluarea aerului și solului, reducerea eroziunii solului- (sistemul no till)

a. Lucrarea cu plugul-arătura, numită și lucrarea de bază, este cea mai importanță lucrare a solului. În anumite condiții speciale se renunță la arătura (solul este prea uscat sau neefectuarea arăturii în toamnă).

b. Mijloace pentru efectuarea arăturii

Arătura se face cu agregate agricole formate din plug și o forța de tracțiune: tractor, motocultor sau animale de tracțiune.

După felul cum răstoarnă brazda plugurile pot fi :

✓ Cu răsturnarea brazdei într-o singură parte:

a. cu 2 trupițe

b. cu 3 trupițe

c. cu 5 trupițe

■Cu răsturanarea brazdei în ambele părți- pluguri reversibile:

a. cu o trupiță

b. cu 3 trupițe

c. cu 5 trupițe

c. Efecte tehnologice ale arăturii

Pe terenul care va fi arat, se vor realiza următoarele efecte tehnologice:

✓ tăierea unor fâșii de sol, numite brazde;

✓ întoarcerea brazdei;

✓ mărunțirea și amestecarea solului întors;

✓ încorporarea în sol a resturilor de plante, a buruienilor, a îngrășămintelor administrate, a insectelor și agenților patogeni

✓ răsturnarea pe fundul brazdei a stratului superficial de sol, cu însușiri fizice deteriorate și aducerea la suprafață a stratului de sol cu înșușiri fizice mai bune;

✓ afânarea solului pe adâncimea de lucru.

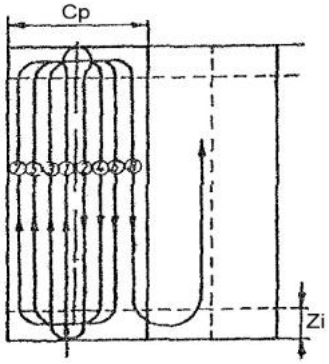
d. Deplasarea agregatului

În timpul efectuării arăturii, agregatul folosit la arat trebuie să se deplaseze pe anumite trasee. După efectuarea arăturii terenul arat va avea diferite aspecte, cu rigole și coame formate pe parcelă: la mijloc sau la margine. Din acest punct de vedere arătura se clasifică astfel:

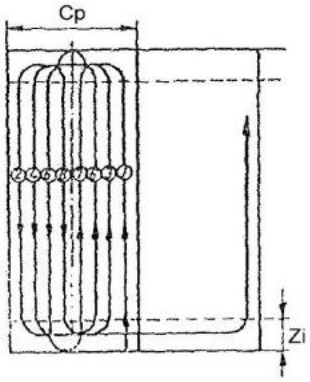
Arătura în lături (a)- Agregatul începe lucrarea la marginea din dreapta parcelei: la capătul parcelei iese din brazdă, se deplasează la marginea din stânga parcelei și se deplasează spre capătul parcelei de unde a început prima brazdă; în acest caz plugul răstoarnă brazda spre marginea parcelei, la sfârșitul lucrării, parcela va avea o rigolă pe mijloc și două coame la cele două margini.

Arătura la cormană (b)- agregatul începe lucrarea la mijlocul parcelei, când ajunge la capătul parcelei, face întoarcerea spre dreapta și se deplasează pe lângă prima brazdă, apoi reintră pe rigola lăsată la prima trecere; brazda tăiată este răsturnată spre interiorul parcelei iar la terminarea lucrării, în parcelă se formează o coamă la mijlocul parcelei și două rigole pe margini.

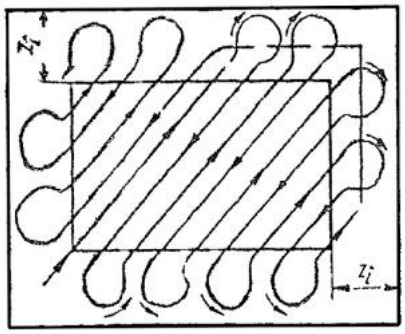
Arătura într-o singură parte (în suveică) (c)- se foloseşte plugul reversibil sau plugul de desfundat, care răstoarnă brazda numai spre o singură latură a parcelei. În acest fel nu se fac rigole sau coame în interiorul parcelei.
Această metodă de executare a arăturii se foloseşte în special pe terenurile în pantă, supuse eroziunii, unde arătura se execută de-a lungul curbelor de nivel.

a. arătura în lături

b. arătura la cormană

c. arătura în suveică

e. Perioada de efectuare a arăturii
Perioada de efectuare a arăturii este cuprinsă între momentul eliberării terenului de cultura premergătoare şi timpul când se poate încheia lucrarea.
După epoca executării arăturile pot fi:

- de vară,
- de toamnă,
- de primăvară.

f. Adâncimea de arat
După adâncimea la care se efectuează, arătura se clasifică astfel :
- Arătura superficială- se efectuează la adâncimea de 15-18 cm, vara pentru culturile succesive. Se mai face pe solurile nisipoase şi sărăturate ;
- Arătura normală- se efectuează la adâncimea de 18-20 cm pentru însămânţarea unor culturi cu înrădăcinare superficiala (grâu, orz, rapită, etc) ;
- Arătura adâncă- se efectuează la 21-30 cm, pentru culturile cu înrădăcinare mai adâncă (porumb, cartof, floarea soarelui) ;
- Arătura foarte adâncă- se efectuează la 31-40 cm, pentru culturi care se menţin mai mulţi ani pe aceeaşi solă- căpşuni, lucernă, pepiniere vitivole sau pomicole;
- Desfundarea- se efectuează la adâncimea de 40-60 cm, pentru culturile viticole sau pomicole, înainte de înfiinţarea culturii.

FIŞA DE LUCRU

MODULUL I AGROPEDOLOGIE
TEMA: Lucrarea cu plugul: arătura, mijloace pentru efectuarea arăturii, efecte tehnologice ale arăturii, deplasarea agregatului, perioada de efectuare a arăturii, adâncimea de arat.
Rezultate ale învăţării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
1.1.10. Lucrările solului	1.2.11. Identificarea maşinilor agricole folosite pentru lucrările solului	1.3.10. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătăţirea calităţii lucrărilor de pregătire a terenului

	1.2.12. Executarea lucrărilor solului în vederea înființării culturilor agricole 1.2.13. Efectuarea de măsurători, aprecieri vizuale pentru stabilirea calității lucrărilor solului, executate mecanizat 1.2.14. Aplicarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului	1.3.11. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, specifice lucrărilor solului 1.3.12. Alegerea metodelor de lucru care să reducă poluarea aerului și solului, reducerea eroziunii solului- (sistemul no till)

Tip de evaluare: fișa de lucru

Competențe:

- Indentificarea tipurilor de mașini agricole folosite pentru lucrările solului
- Identificarea tipurilor de arături după metoda de deplasare a agregatului
- Dezvoltarea abilităților de comunicare și lucru în echipă

Sarcini de lucru:

1. Analizați imaginile și identificați mașinile prezentate în coloana 1 denumindu-le după modul cum răstoarnă brazda și numărul de trupițe.
2. Enumerați care sunt efectele tehnologice ale arăturii.

Mașina agricolă	Denumire mașină după modul cum răstoarnă brazda și număr de trupițe
	
	

Timp de lucru: 15 minute

FIŞA DE LUCRU – soluție

MODULUL I AGROPEDOLOGIE

TEMA: Lucrarea cu plugul: arătura, mijloace pentru efectuarea arăturii, efecte tehnologice ale arăturii, deplasarea agregatului, perioada de efectuare a arăturii, adâncimea de arat.

1.

Mașina agricolă	Denumire mașină după modul cum răstoarnă brazda și număr de trupițe
	Plug cu două trupițe, răstoarnă brazda într-o singură parte
	Plug cu cinci trupițe, răstoarnă brazda într-o singură parte
	Plug reversibil cu trei trupițe, răstoarnă brazda în ambele părți

2. Efecte tehnologice ale arăturii

✓ tăierea unor fâșii de sol, numite brazde;

✓ întoarcerea brazdei;

✓ mărunțirea și amestecarea solului întors;

✓ încorporarea în sol a resturilor de plante, a buruienilor, a îngrășămintelor administrate, a insectelor și agenților patogeni

✓ răsturnarea pe fundul brazdei a stratului superficial de sol, cu însușiri fizice deteriorate și aducerea la suprafață a stratului de sol cu însușiri fizice mai bune;

✓ afânarea solului pe adâncimea de lucru.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 2
LUCRARE PRACTICĂ

Domeniul de pregătire profesională	**Agricultură**
Unitatea de rezultate ale învățării	**URÎ 1. Utilizarea elementelor de agropedologie**
Modul I	**Agropedologie**
Clasa	**a X-a**
Tema lucrării practice	**Înființarea culturilor agricole prin plantare**

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**
1.1.15. Înființarea culturilor agricole prin plantat	1.2.20. Înființarea culturilor agricole, prin semănat/ plantat, în câmp	1.3.14. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul înființării culturilor prin semănat plantat şi obţinerea de răsaduri în răsadnițe 1.3.15. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătățirea calității lucrărilor de înființare a culturilor prin semănat/plantat
1.1.18. Norme de igienă şi securitatea muncii, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole	1.2.24. Aplicarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole	1.3.16. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole prin semănat/plantat

Suport teoretic:

Lucrări pregătitoare pentru plantare

Plantarea pomilor şi arbuştilor este precedată de pregătirea solului, stabilirea distanţei de plantare, pichetarea terenului, procurarea şi pregătirea materialului de plantat.

Pregătirea terenului presupune:

❖ fertilizarea de aprovizionare cu gunoi de grajd 40-60 t/ha şi îngrăşăminte chimice în doze corespunzătoare cu rezervele de elemente nutritive din sol şi cu sistemul de cultură.

❖ amendarea solurilor cu aciditate ridicată prin aplicarea a 2-8 t/ha de amendamente calcaroase.

❖ desfundarea se face la 60-70 cm adâncime cu plugul de desfundat, concomitent încorporându-se în sol îngrăşămintele şi amendamentele.

Distanţele de plantare stabilesc spaţiul de nutriţie al pomilor şi gradul de utilizare a terenului. Ele se corelează cu caracteristicile biologice ale pomilor, condiţiile de relief şi cele pedoclimatice, sistemul de plantaţie şi tehnologia folosită.

❖ pichetarea este lucrarea ce fixează pe teren locul de săpare a gropilor şi punctul de plantare a pomilor la distanţele proiectate. Marcarea punctelor unde se vor planta pomii se face cu picheţi. Lucrarea se încheie prin fixarea a încă doi picheţi de control, alături de cel iniţial, utilizând în acest scop scândura de plantare.

❖ **Distanța de plantare**

Iată care sunt distanțele de respectat, în funcție de soiul pe care îl plantezi:

➢ Măr, păr, piersic, vișin, cais, prun: distanță minimă: 4 metri distanță între rânduri, 3 metri distanță între pomi, distanță obligatorie: 4 metri distanță între rânduri, 4 metri distanță între pomi;

➢ Cireș: distanță minimă: 5 metri distanță între rânduri, 4 metri distanță între pomi, distanță recomandată: 5 metri distanță între rânduri, 5 metri distanță între pomi;

➢ Nuc: distanță optimă este de 5 metri distanță între rânduri și minimum 5 metri distanță între pomi. Nucul are o coroana bogată, care umbrește mult în jur, motiv pentru care este recomandat să lași cât mai mult spațiu între pomi.

La plantare se foloseşte numai material biologic garantat în ce priveşte autenticitatea, calitatea şi sănătatea, produs în unităţi pepinieristice autorizate.

Condiţii de calitate:

- să aibă 1-2 ani, și o înălțime de peste 1m;
- rădăcinile principale să fie sănătoase, de peste 20-30 cm, iar în cazul pomilor altoiți pe portaltoi vegetativi să fie cu un smoc de rădăcini subțiri;
- tulpina și rădăcina nu trebuie să fie deshidratate sau cu răni; la pomii de 2-3 ani, coroana trebuie să fie deja formată.

Epoca de plantare. Pomii se plantează în perioada de repaus, toamna după căderea frunzelor, în octombrie–noiembrie, sau primăvara cât mai devreme, înainte de dezmugurire.

Materiale și unelte necesare: puieți altoiți, lopată, cazma, furcă, mocirlă, sapă, foarfece, scândură, pichet, apă

Modul de lucru:

● **Executarea gropilor**

Gropile de plantare se execută manual cu cazmaua.

Dimensiunile gropilor: 40-50 cm/35-40 cm.

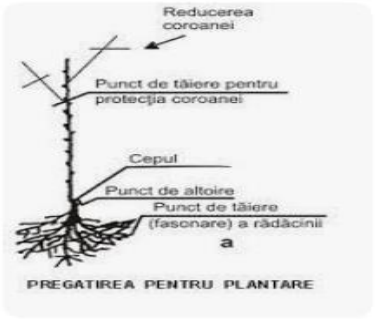
Locul gropilor este indicat de picheţi.

La săparea gropilor, pichetul care marchează mijlocul gropii se scoate şi se păstrează cei 2 picheţi laterali, de control, fixaţi cu ajutorul scândurii de plantare pe direcţia rândurilor.

● **Pregătirea puieților pentru plantare** (fasonarea și mocirlirea).

- în vederea plantării, rădăcinile pomilor se scurtează prin suprimarea părţilor vătămate sau deshidratate şi împrospătarea tăieturilor vechi.

● Mocirlirea constă în introducerea rădăcinilor într-un amestec format în părţi egale din pământ argilos, gunoi proaspăt de bovine şi apă.

		
Fasonarea	**Mocirlirea**	**Aşezarea puietului în sol**

Plantarea propriu-zisă

-se formează o echipă din câte doi elevi,

-unul dintre elevi ţine pomul la adâncimea stabilită, în dreptul tutorelui fixat în crestătura mijlocie a scândurii de plantare.

- al doilea elev pune pământul fertil mărunţit şi mraniță peste rădăcini în jurul acestora. De regulă, pomii se plantează la adâncimea la care au fost crescuţi în pepinieră. Ca urmare, punctul de altoire

după tasarea pământului trebuie să ajungă la nivelul solului. Pământul se calcă bine de la marginea gropii spre pom.
-restul pământului rezultat din groapă se aşează la suprafaţă, fără a se se mai călca. După plantare pomul se leagă de tutore, se udă, şi se protejează tulpina împotriva rozătoarelor cu diferite materiale (stuf, tulpini de floarea soarelui, coceni de porumb sau fâşii de material plastic).

● Verificarea calității lucrării practice: Un pom bine plantat nu trebuie să se smulgă, dacă se trage de el cu o oarecare putere.

https://youtu.be/SU08pJXTHBg?si=moJP5gmBmFqBSB_f
https://youtu.be/iHU4ZPrm9Sw?si=2nbYx0w-yMlWYFIQ

Fişa tehnologică a lucrării de plantat

Nr. crt	Denumire operațiune	U.M	Material	Unelte	Perioada
1.	Săpatul gropilor	cm		cazma	La două săptămâni după căderea frunzelor (X-XI) sau primăvara după zvântarea solului (in mustul zăpezii)
2.	Fasonarea rădăcinilor;	cm	puieți	foarfecă	
3.	Mocirlirea rădăcinilor		apă, pământ galben, gunoi proaspăt de bovine	găleată	
4.	Executarea unui mușuroi pe fundul gropii		pământ afânat	lopată	
5.	Aşezarea puietului în groapă cu rădăcinile răsfirate	buc.	Puieți, picheți	forță de muncă	
6.	Adăugarea unui strat de pământ afânat și a mraniței	kg		forță de muncă	
7.	Tasarea pământului în jurul puietului			forță de muncă	
8.	Udarea	litri	apă	găleată	
9.	Completarea gropii cu pământ și executarea mușuroiului, legarea de tutore și protejarea împotriva rozătoarelor	buc.	strat de pământ, rafie, sfoară, tutori, stuf, coceni de porumb sau fâşii de material plastic	lopată	

Observații și concluzii

● Plantarea pomilor fructiferi toamna favorizează prinderea rădăcinilor pomilor, care își încep creșterea primăvara sau în zilele mai calde de iarnă, când temperaturile depășesc pragul de îngheț.

Astfel, pomii sunt hrăniți încă de la începutul primăverii, iar puieții intră în faza de vegetație cu tot necesarul de nutrienți care îi ajută să se dezvolte.
Plantarea se poate face şi iarna, însă doar în acele perioade în care temperaturile se mențin în jurul valorii de 5°C şi nu există riscul de îngheț la nivelul solului.
Nivelul pomilor la plantare trebuie să fie stabilit astfel încât punctul de altoire al acestora să se afle cu câțiva centimetri deasupra solului sau chiar la același nivel cu acesta.
Pomii trebuie așezați în gropi cu punctul de altoire în direcția nord.

FIŞĂ DE OBSERVARE

CRITERII DE OBSERVARE ŞI EVALUARE	DA	NU	Punctaj maxim acordat	Punctaj realizat
Comunicarea şi cooperarea elevilor în grupă			1	
Participarea elevilor la rezolvarea sarcinilor de lucru			1	
Independenţa şi răspunderea în cadrul grupei			1	
Comportamentul elevilor în grupă			1	
Nivelul cunoştinţelor teoretice			1	
Organizarea grupei la locul de muncă			1	
Respectarea etapelor în rezolvarea sarcinilor de lucru			1	
Îndeplinirea sarcinii de lucru în timp optim			2	
Respectarea normelor de protecţie muncii			1	
PUNCTAJ TOTAL			10	
PUNCTAJ OBŢINUT				

FIȘĂ DE LUCRU

Tema: Înființarea culturilor prin plantare (pomi fructiferi)
Nume elev: _____
Data: _____
Timp de lucru: 30 minute

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**
1.1.15. Înființarea culturilor agricole prin plantat	1.2.20. Înființarea culturilor agricole, prin semănat/ plantat, în câmp	1.3.14. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul înființării culturilor prin semănat plantat şi obţinerea de răsaduri în răsadnițe 1.3.15. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătățirea calității lucrărilor de înființare a culturilor prin semănat/plantat
1.1.18. Norme de igienă şi securitatea muncii,	1.2.24. Aplicarea normelor de sănătate şi securitate în	1.3.16. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă,

specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole	muncă, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole	specifice lucrărilor de înfiinţare a culturilor agricole prin semănat/plantat

I. Identificarea materialului și a distanțelor de plantare

1. **Analiza calității:** Verifică puietul primit și bifează dacă îndeplinește condițiile:

- ✓ Înălțime peste 1m.
- ✓ Rădăcini principale sănătoase (20-30 cm).
- ✓ Lipsa deshidratării sau a rănilor pe tulpină.

2. **Calculul distanței:** Dacă plantăm un rând de cireși, care este distanța minimă pe care trebuie să o lași între pomi?

○ *Răspuns:* _____ metri.

II. Etapele execuției

Numerotează etapele următoare în ordinea corectă a execuției lor tehnologice:

- Mocirlirea rădăcinilor într-un amestec de pământ, gunoi și apă.
- Executarea gropii (dimensiuni 40-50 cm / 35-40 cm).
- Fasonarea (scurtarea rădăcinilor vătămate).
- Așezarea puietului în groapă (punctul de altoire spre nord).

III. Aplicare practică

Sarcina: Realizați amestecul pentru mocirlire folosind părți egale din ingredientele precizate în suportul teoretic.

Atenție: După tasarea pământului, unde trebuie să se afle punctul de altoire față de nivelul solului?

Răspuns: _____

FIȘĂ DE EVALUARE (PROBĂ PRACTICĂ)

Modul I: Agropedologie

Tema: Înființarea culturilor prin plantare (pomi fructiferi)

Nume elev: _____

Data: _____

Rezultate ale învățării

Cunoștințe

1.1.15. Înființarea culturilor agricole prin plantat

1.1.18. Norme de igienă şi securitatea muncii, specifice lucrărilor de înființare a culturilor agricole

Abilități

1.2.20. Înființarea culturilor agricole, prin semănat/plantat, în câmp

Atitudini

1.3.14. Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul înființării culturilor prin semănat plantat şi obţinerea de răsaduri în răsadnițe

1.3.15. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătățirea calității lucrărilor de înființare a culturilor prin semănat/plantat

1.3.16. Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă, specifice lucrărilor de înfiinţare a culturilor agricole prin semănat/plantat

Grila de evaluare a lucrării practice	**Punctaj Maxim**	**Realizat**
1.Organizarea locului de muncă: Alegerea uneltelor (cazma, foarfecă, găleată).	1p	
2.Pregătirea puietului: Executarea corectă a fasonării și a mocirlirii.	2p	
3.Tehnica plantării: Poziționarea puietului (punct de altoire la nivelul solului/nord).	2p	
4. Finnalizarea lucrării: Tasarea corectă, udarea și protejarea tulpinii.	2p	
5. Cooperare și SSM: Colaborarea în echipă și respectarea normelor de protecție.	2p	
6. Verificarea calității: Pomul nu se smulge la o tragere moderată.	1p	
TOTAL	**10p**	

Observații tehnice importante din material:

- Orientare: Pomii se așază cu punctul de altoire orientat spre nord.
- Mocirlirea: Se folosește un amestec de pământ argilos, apă și gunoi proaspăt de bovine.
- Epoca: Toamna (octombrie-noiembrie) este preferată deoarece favorizează prinderea rădăcinilor înainte de primăvară.

FIŞĂ DE APRECIERE INDIVIDUALĂ A LUCRĂRII PRACTICE

Numele şi prenumele.....
Data.....
Evaluator.....

Dimensiuni profesionale	NIVELURI DE PERFORMANŢĂ				
	1	2	3	4	5
Calitatea lucrărilor					
Randamentul in muncă					
Pregătirea profesională					
Adaptarea					
Disciplina					
Integrarea în colectiv					
Protecţia muncii şi PSI					
Comportamentul etic şi moral					

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea rezultatelor activității școlare reprezintă o componentă esențială și definitorie a procesului de învățământ, situată pe același plan cu dobândirea cunoștințelor, formarea abilităților și dezvoltarea aptitudinilor.
Evaluarea însoțește permanent activitatea instructiv-educativă, integrându-se organic în aceasta și constituind atât un punct de plecare, cât și o premisă a autoreglării și ameliorării continue a demersului didactic și a sistemului de învățământ în ansamblu.
Formele de evaluare utilizate în activitatea didactică sunt: observarea sistematică, probele orale, probele scrise, probele practice, referatele, portofoliile, precum și testele de cunoștințe și deprinderi.

În funcție de momentul realizării și de modul de integrare în procesul didactic, se disting trei tipuri de evaluare: **evaluarea inițială, evaluarea continuă (formativă) și evaluarea sumativă**, fiecare îndeplinind funcții specifice.

Evaluarea inițială reprezintă forma de evaluare realizată la începutul unui program de instruire, al unui an școlar sau al unei unități de învățare, având rolul de a determina nivelul de pregătire al elevilor înaintea parcurgerii noilor conținuturi.

Scopul principal al evaluării inițiale este identificarea cunoștințelor, competențelor și deprinderilor dobândite anterior, care constituie baza pentru înțelegerea și asimilarea noilor achiziții. De asemenea, aceasta permite cunoașterea potențialului intelectual al elevilor, a ritmului de învățare și a motivației pentru studiu.

Pe baza rezultatelor obținute, cadrul didactic poate:

- adapta conținuturile și strategiile didactice la nivelul real al clasei;
- organiza activități de recapitulare sau consolidare;
- stabili măsuri de sprijin și recuperare pentru elevii care întâmpină dificultăți;
- diferenția și individualiza procesul de instruire.

Evaluarea inițială are, prin urmare, un rol diagnostic și prognostic, contribuind la eficientizarea demersului didactic și la prevenirea acumulării lacunelor în învățare. Evaluarea continuă presupune verificarea și aprecierea rezultatelor pe tot parcursul procesului didactic.

Evaluarea formativă, denumită și evaluare continuă, se realizează pe tot parcursul procesului de predare-învățare și are ca scop monitorizarea progresului elevilor și reglarea permanentă a demersului didactic.

Această formă de evaluare permite verificarea sistematică a modului în care elevii își însușesc conținuturile, își formează competențele și își dezvoltă deprinderile. Prin intermediul evaluării formative se identifică atât progresele realizate, cât și eventualele lacune sau dificultăți de învățare.

Instrumentele utilizate pot include: observarea sistematică, întrebările orale, fișele de lucru, exercițiile aplicative, portofoliile, autoevaluarea și interevaluarea.

Pe baza informațiilor obținute, cadrul didactic adaptează strategiile de predare, propune activități de consolidare sau recuperare și sprijină progresul individual al fiecărui elev.

Astfel, evaluarea formativă contribuie în mod esențial la eficientizarea procesului instructiv-educativ și la creșterea performanțelor elevilor și a calității învățării**.**

Evaluarea sumativă se realizează la finalul unei unități de învățare sau al unui an școlar și are ca scop aprecierea nivelului de realizare a obiectivelor educaționale stabilite.

Prin intermediul evaluării sumative se măsoară și se apreciază performanțele elevilor în raport cu competențele și conținuturile parcurse, oferind o imagine de ansamblu asupra progresului înregistrat.

Instrumentele utilizate în evaluarea sumativă pot include teste scrise, proiecte, portofolii sau probe practice, în funcție de specificul disciplinei.

Evaluarea sumativă integrează atât componentele teoretice, cât și cele practice, permițând aprecierea globală a competențelor dobândite și oferind feedback pentru planificarea activităților viitoare.

Prin corelarea evaluării inițiale, formative și sumative se asigură coerența procesului instructiv-educativ și se creează premisele optimizării continue a activității didactice.

ACTIVITATE DE EVALUARE

INSTRUMENT DE EVALUARE
Anul de studiu – Clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul I: Agropedologie

Tema 1: Principalele lucrări ale solului. Lucrarea solului cu plugul - arătura
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.10. Lucrările solului Lucrarea solului cu plugul: definirea arăturii; precizarea efectelor tehnologice; cunoașterea metodelor de deplasare a agregatului și perioada efectuării arăturilor; clasificarea arăturilor după adâncime.	1.2.11. Identificarea maşinilor agricole pentru lucrările solului: plugul.	1.3.10. Exprimarea opiniei cu privire la îmbunătăţirea calităţii lucrărilor de pregătire a terenului

Tip instrument de evaluare: test
Mod de organizare a activității/clasei:
Individual
Resurse materiale:
Fișe de evaluare, pix, creion, riglă
Durată: 50 minute

TEST DE EVALUARE

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timp de lucru 50 minute.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)
I.1 Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos (1 – 5) scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns. 10 puncte

1. Lucrarea solului cu plugul se numește:
a. arătură
b. cultivație
c. grăpare
d. tăvălugire.

2. Adâncimea de arat se măsoară pe peretele brazdei cu:
a. barometru
b. brazdometru
c. higrometru
d. pluviometru.

3. Adâncimea de arat depinde de:
a. gradul de aerație
b. particularitățile plantelor cultivate
c. reacția solului
d. temperatura solului.

4. Pentru arătura la cormană agregatul începe lucrarea:
a. după împărțirea terenului în postate
b. la marginea din dreapta parcelei
c. la marginea din stânga parcelei
d. la mijlocul parcelei.

5. Arătura se face cu agregate agricole formate din :
   a. cultivator și tractor
   b. grapă și tractor
   c. plug și tractor
   d. tăvălug și tractor.

I.2 În tabelul de mai jos, în coloana A sunt enumerate tipurile de arături în funcție de adâncime, iar în coloana B sunt enumerate adâncimile la care se efectuează.
Scrieți, pe foaia cu răsunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana A şi literele corespunzătoare din coloana B. 10 puncte

A-Tipurile de arături	B-Adâncimile arăturilor
1. arătura normală	a. 15-18cm
2. arătură adâncă	b. 40-60cm
3. arătură foarte adâncă	c. 18-20cm
4. desfundarea	d. 21-30cm
5. arătura superficială	e. 31-40cm
	f. 41-50cm

I.3 Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5.
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 5, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunţului şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă. 10 puncte
1. Arătura într-o singură parte (în suveică) se face doar cu pluguri reversibile.
2. La arătura în lături agregatul începe lucrarea la mijlocul parcelei.
3. Lucrarea cu plugul-arătura, mai este numită şi lucrarea de bază a solului.
4. Adâncimea de arat nu depinde de tipul de sol.
5. Gradul de acoperire a solului cu resturi vegetale și buruieni influențează adâncimea de arat.

SUBIECTUL II (30 de puncte)

II.1 Scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, informaţia corectă care completează spaţiile libere: 10 puncte
1. Pe suprafețe mai **……..a……** se pot folosi pluguri cu tracțiune …….**b**…… sau o **…….c**…….. montată pe un motocultor.
2. Adâncimea de arat de poate măsura cu**……d……**sau cu o **……e……**gradată.

II.2 Pe solurile din România, arătura este necesară întotdeauna pentru înființarea culturilor. 20 de puncte
Cerințe:
   a. Definiți perioada de efectuare a arăturilor.
   b. Precizați când se poate amâna arătura.
   c. Clasificați arăturile după perioada efectuării lor.

SUBIECTUL III (30 de puncte)

III.1. Alcătuiți un scurt eseu cu titlul ”Efectele tehnologice ale arăturii” respectând următoarele cerințe: 10 puncte

a. Definiți lucrarea de arat.
b. Prezentați patru efecte tehnologice la lucrarea de arat.

III.2. Să se calculeze suprafața totală (aria) de arat, pentru un teren în formă de dreptunghi cunoscând: L= 250 m și l=100m. **20 de puncte**

a. Scrierea formulei de calcul. **4 puncte**
b. Precizarea simbolurilor din formula. **6 puncte**
c. Calculul suprafeței (ariei) de arat. **10 puncte**

Barem de corectare și notare

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)

I.1 (10 puncte)

1.a 2.b 3.b 4.d 5.c

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**. **(2px5=10puncte)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

I.2. (10 puncte)

1.c 2.d 3.e 4.d 5.a

*Pentru fiecare asociere corectă se acordă câte **2 puncte**. **(2px5=10puncte)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

I.3 (10 puncte)

1.A 2.F 3.A 4.F 5.A

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**. **(2px5=10puncte)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL II (30 de puncte)

II.1 (10 puncte)

1. a. mici b. animală c. trupiță
2. d. brazdometrul e. riglă

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.**(2px5=10puncte)***
*Pentru formulare echivalentă se acordă câte **1 punct**. **(1px5=5puncte)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

II .2 (20 de puncte)

a. Definiți perioada de efectuare a arăturilor**.** **4 puncte**

Perioada de efectuare a arăturii este cuprinsă între momentul eliberării terenului de cultura premergătoare și timpul când se poate încheia lucrarea.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **4 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

b. Precizați când se poate amâna arătura. **4 puncte**
În situații deosebite (pe terenuri nisipoase) se poate amâna arătura până în primăvară.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **4 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

c. Clasificați arăturile după perioada efectuării lor. **12 puncte**

- **Arătura de vară -** se efectuează vara după culturile care se recoltează timpuriu: grâu, cartof timpuriu etc. Este cea mai bună pentru că permite înmagazinarea apei din precipitații, distruge buruienile și favorizează procesele microbiologice din sol.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **4 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

- **Arătura de toamnă –** se efectuează după culturi care se recoltează toamna: porumb, floarea soarelui, legume târzii, cartof de toamnă, etc., permite înmagazinarea apei în sol din perioada de toamnă-iarnă și creează condiții bune de pregătire a terenului pentru culturile care se seamănă primăvara.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **4 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

- **Arătura de primăvară** – se face primăvara, când solul are o umiditate favorabilă, în situații deosebite. Prezintă numeroase dezavantaje;se face numai pe terenurile nisipoase sau în situația în care nu s-a putut ara până la venirea iernii.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **4 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **2 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL III (30 de puncte)

III.1. Alcătuiți un scurt eseu cu titlul *Efectele tehnologice ale arăturii* respectând următoarele cerințe:

a. Definiți lucrarea de arat.
Arătura, numită și lucrarea de bază, este cea mai importantă lucrare a solului.
*Pentru răspuns corect și complet se acordă **2 puncte**.*
*Pentru formulare echivalentă se acordă **1 punct**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

b. Prezentați patru efecte tehnologice la lucrarea de arat. **8 puncte**
Pe un teren care va fi arat, se vor realiza următoarele efecte tehnologice:
- Tăierea unor fâșiii de sol, numite brazde;
- Întoarcerea brazdelor;
- Mărunțirea și amestecarea solului întors;
- Încorporarea în sol a resturilor de plante, a buruienilor, a îngrășămintelor administrate, a insectelor și a agenților patogeni aflați pe sol;
- Răsturnarea pe fundul brazdei a stratului superficial de sol, cu însușiri fizice deteriorate și aducerea la suprafață a stratului de sol cu însușiri fizice mai bune;
- Afânarea solului pe adâncimea de lucru.

*Pentru oricare patru răspunsuri corecte se acordă câte **2 puncte.(4x2p=8p)***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

III.2. ***20 de puncte***

a. Scrierea formulei de calcul. **4 puncte**

A= L x l

*Pentru răspuns corect se acordă **4 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

b. Precizarea simbolurilor din formulă **6 puncte**

A=aria sau suprafața; m²

L= lungimea; m

l= lățimea;m

*Pentru răspuns corect se acordă câte **2 puncte**. (3x2p)*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

c. Calculul suprafeței de arat. **10 puncte**

A= L x l

A=250m x 100m=25000 m²

*Pentru răspuns corect se acordă **10 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

- **Recomandări privind resurse educaționale deschise:**

https://youtu.be/i2cfnyPnh_4
https://youtu.be/CVNTul_IwEs
https://youtu.be/sG0Szbxv1To
https://agrobiznes.ro/articole/sistemul-no-till-cum-utilizam-corect-resturile-de-plante

MODUL II: CREŞTEREA ANIMALELOR

- **Notă introductivă**

Modulul **„Creşterea animalelor”** componentă a ofertei educaţionale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Agricultură*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator și instruire practică.

Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an** - pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Creşterea animalelor”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Agricultură* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

Elevii studiază modulul **„Creșterea animalelor”** pentru a dobândi cunoștințe și competențe necesare lucrului în zootehnie. Prin acest modul, ei învață:

✓ Importanța creșterii animalelor în agricultură și rolul ei în obținerea produselor alimentare (lapte, carne, ouă, lână).

✓ Rasele și caracteristicile speciilor de interes economic, precum bovinele, porcinele, ovinele și păsările.
✓ Hrănirea și întreținerea animalelor, pentru a asigura sănătatea și productivitatea lor.
✓ Condițiile de adăpostire și igienă, pentru prevenirea bolilor.
✓ Noțiuni de reproducție și ameliorare, pentru îmbunătățirea performanțelor productive.
Astfel, modulul contribuie la formarea unor viitori lucrători sau tehnicieni capabili să gestioneze eficient exploatațiile zootehnice și să obțină producții de calitate, respectând normele de protecție a mediului și bunăstare animală.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 2. CREŞTEREA ANIMALELOR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
2.1.1	**2.2.1** **2.2.2** **2.2.3**	**2.3.1** **2.3.2**	● **Animalul, mijloc de producţie** - Importanţa creşterii animalelor; - Domesticirea animalelor; - Sistematica zootehnică: specia, rasa, linia; - Principalele specii de animale (taurine, bubaline, ovine, caprine, suine, cabaline, păsări): caracterele generale, de exterior şi productive.
2.1.2	**2.2.4** **2.2.5** **2.2.6** **2.2.7** **2.2.8**	**2.3.3** **2.3.4**	● **Exteriorul animalelor şi păsărilor** - Abordarea şi contenţia animalelor şi păsărilor; - Examenul analitic: elementele examenului analitic; examenul regiunilor corporale; aprecierea aplomburilor; - Conformaţia şi constituţia corporală; - Culorile şi particularităţile de culoare; - Tipuri morfoproductive; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de apreciere a exteriorului animalelor şi păsărilor.
2.1.3	**2.2.9** **2.2.10** **2.2.11**	**2.3.5** **2.3.6** **2.3.7**	● **Igiena corporală a animalelor domestice** - Funcţiile şi rolul igienic al pielii; - Îngrijirea pielii şi părului: pansajul, tunsul, îmbăierea, codinirea, ecornarea şi decornuţarea; - Îngrijirea ongloanelor copitelor: scurtarea, curăţarea, potcovitul; - Semne de boală la animale şi păsări; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de îngrijire a animalelor.
2.1.4	**2.2.12** **2.2.13** **2.2.14**	**2.3.8** **2.3.9** **2.3.10**	● **Igienizarea adăposturilor** - Tipuri de igienizare: curentă, periodică; - Metode de igienizare a adăposturilor: mecanică şi chimică; - Microclimatul din adăposturi: factori fizici (temperatura, umiditatea, curenţii de aer, luminozitate), factori chimici (gazele nocive), factori biologici (microorganisme, pulberi);

			- Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de igienizare a adăposturilor.
2.1.5	**2.2.15** **2.2.16** **2.2.17**	**2.3.11** **2.3.12**	● **Sisteme de întreţinere a animalelor şi păsărilor domestice** - Tipuri de adăposturi: grajduri, saivane, hale, puierniţe; - Caracteristici constructive ale adăposturilor: amplasare, orientare, componentele adăpostului, amenajare interioară şi exterioară; - Sisteme de întreţinere a animalelor: gospodăresc, semiintensiv, intensiv.
2.1.6	**2.2.18** **2.2.19** **2.2.20** **2.2.21** **2.2.22**	**2.3.13** **2.3.14** **2.3.15**	● **Hrănirea animalelor şi păsărilor domestice** *Aparatul digestiv* - Rolul şi sistematizarea aparatului digestiv: criterii anatomice şi criterii funcţionale; - Aparatul digestiv la mamifere – componente; - Aparatul digestiv la păsări – componente; - Glandele anexe; - Digestia. *Sortimente de furaje (nutreţuri)* - Rolul furajelor în organismul animal: definiţie, valoare nutritivă; - Compoziţia chimică a furajelor: schema, rolul substanţelor nutritive în organismul animal; - Grupe de nutreţuri folosite în hrana animalelor şi păsărilor domestice: clasificare, apreciere; - Caracteristici organoleptice ale furajelor. *Prelucrarea şi conservarea nutreţurilor* - Tehnici de obţinere a fânului: uscare naturală (pe sol, pe suporţi); - Procedee fizice şi biologice de prepararea nutreţurilor în condiţii gospodăreşti; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de prelucrare şi conservare a nutreţurilor. *Hrănirea pe specii şi categorii de animale* - Furaje recomandate pe specii (taurine, bubaline, ovine, caprine, cabaline, suine, păsări) în funcţie de sezon: lista de furaje, cantităţi recomandate; - Necesarul de hrană pentru animale şi păsări domestice pe perioade determinate; - Tehnica administrării hranei în condiţii igienice pe specii şi categorii de animale (de vârstă, de greutate, de producţie); - Program de hrănire pe specii: stabulaţie, păşune; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de hrănire a animalelor.
2.1.7	**2.2.23** **2.2.24** **2.2.25** **2.2.26** **2.2.27** **2.2.28** **2.2.29**	**2.3.16** **2.3.17** **2.3.18**	● **Înmulțirea animalelor și păsărilor domestice** *Aparatul genital la animale şi păsări* - Rolul aparatului genital în organismul animal: elaborare de celule sexuale, copulaţie; - Aparatul genital mascul – componente: testicule, epididim, uretră, penis;

	2.2.30		- Aparat genital femel – componente: ovare, oviducte, uter, gât uterin, vagin, vulvă. *Tehnica folosirii animalelor la reproducţie* - Perioadele aparatului genital: pregenitală, genitală, postgenitală; - Criterii de introducere a animalelor la reproducţie: varstă, greutate, stare de întreţinere; - Ciclului sexual: proestru, estru, metestru, diestru, particularităţi pe specii; - Semnele de exterior ale animalelor în călduri. *Monta* - Sisteme de montă: liberă, dirijată; - Particularităţile montei pe specii: gonit, vierit, bătaie, mârlit, cocoşit; - Supravegherea montei: împerecherea, însemnarea şi notarea animalelor; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările de înmulţire a animalelor şi păsărilor. *Gestaţia* - Durata gestaţiei pe specii de mamifere: taurine, bubaline, ovine, caprine, suine, iepuri, animale de blană, carnivore; - Perioada de incubaţie la speciile de păsări: găină, curcă, gâscă, raţă, struţ; - Incubaţia naturală şi artificială: avantaje, dezavantaje, controlul biologic al incubaţiei; - Semnele gestaţiei; - Comportamentul animalelor gestante pentru prevenirea avorturilor: agitaţie, scurgeri vaginale, atitudini forţate. *Fătarea şi asistenţa la fătare* - Semnele fătării şi eclozării; - Stadiile fătării: deschiderea gâtului uterin, expulzarea fătului, eliminarea învelitorilor fetale; - Materiale şi instrumente necesare asistenţei la fătare; - Tehnica acordării îngrijirilor nou-născuţilor; - Tehnica îngrijirii puilor după ecloziune; - Tehnica îngrijirii mamelor după fătare; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă la lucrările privind asistenţa la fătare.
2.1.8	**2.2.31** **2.2.32** **2.2.33** **2.2.34** **2.2.35** **2.2.36**	**2.3.19** **2.3.20** **2.3.21** **2.3.22**	● **Producţiile animaliere** *Producţii furnizate de animale şi păsări domestice:* - Noţiuni de produs şi producţie animală - Importanţa producţiei animale; - Producţiile animale principale şi secundare. *Producţia de lapte:* - Factorii care influenţează producţia de lapte; - Mulsul manual - Caracteristicile organoleptice şi fizice ale laptelui; - Compoziţia chimică a laptelui; - Controlul producţiei de lapte: controlul cantitativ pe zi, pe perioadă de control, pe lactaţie normală; controlul calitativ-metoda Gerber;

			- Produse lactate. *Producţia de carne:* - Factorii care influenţează producţia de carne; - Caracteristicile organoleptice ale cărnii; - Compoziţia chimică a cărnii la diferite specii de animale; - Sacrificarea animalelor; - Controlul producţiei de carne: detreminarea greutăţii vii, determinarea sporului total şi mediu zilnic, controlul pe carcasă; - Produse din carne. *Producţia de lână, pielicele, piei şi blănuri* - Factorii care influenţează producţia de lână, pielicele, piei şi blănuri; - Însuşirile calitative ale fibrelor de lână şi pielicelelor; - Însuşirile calitative ale pieilor şi blănurilor; - Recoltarea producţiei de lână, pielicele, piei şi blănuri. *Producţia de ouă:* - Factorii care influenţează producţia de ouă; - Caracteristicile merceologice ale ouălor; - Compoziţa chimică a ouălor la diferite specii de păsări domestice; - Recoltarea ouălor; -Controlul şi evidenţa producţiei de ouă: producţie individuală şi totală; - Norme specifice de securitate şi sănătate în muncă.
2.1.9	**2.2.37**	**2.3.23**	● **Măsuri de protecția mediului în sectorul zootehnic** - Aerul, factor ce influenţează sănătatea şi producţia animală: aerul din adăposturi, radiaţiile solare, vremea şi clima, aclimatizarea animalelor; - Solul, factor ce influenţează sănătatea şi producţia animală: solul şi circuitul materiei în natură, transmiterea bolilor prin intermediul solului, măsuri pentru menţinerea salubrităţii solului; - Apa, factor ce influenţează sănătatea şi producţa animală: sursele de apă din natură, normele de apreciere a apei potabile, purificarea şi dezinfecţia apelor, sistemele şi instalaţiile de aprovizionare cu apă, necesarul de apă şi adăparea animalelor; - Apa, mijloc de răspândire a bolilor la animale; - Evacuarea dejecţiilor şi protecţia mediului înconjurător.
2.1.10	**2.2.38** **2.2.39** **2.2.40** **2.2.41** **2.2.42** **2.2.43** **2.2.44** **2.2.45** **2.2.46** **2.2.47**	**2.3.24** **2.3.25** **2.3.26** **2.3.27** **2.3.28** **2.3.29** **2.3.30** **2.3.31** **2.3.32** **2.3.33**	● **Valorificarea producțiilor animaliere** - Formele de valorificare a produselor animaliere: piaţa liberă, piaţa agenţilor economici, piaţa unităţilor integrate, piaţă specializată; - Transformarea, distribuirea, transportul şi comercializarea produselor animaliere; - Valorificarea directă a produselor animaliere: formele individuale de vânzare directă, formele colective de vânzare directă; - Valorificarea animalelor pentru carne;

		2.3.34 **2.3.35** **2.3.36** **2.3.37**	- Valorificarea laptelui şi a produselor lactate; - Valorificarea lânii; - Valorificarea producţiei de ouă.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- *Materii prime şi materiale*: soluţii medicamentoase, var stins, formol, sodă caustică, clorură de var, organe digestive proaspete sau consevate, furaje, vaselină neutră; organe genitale proaspete sau conservate, mulaje, postere, animale vii, vopsea alimentară, găleţi, furaje, registru de evidenţă a montelor şi fătărilor, planşe, lapte, carne, ouă, şuviţe de lână, colecţie de pielicele, piei, blănuri, pahare, farfurii, eprubete, baghete, foarfecă, cuţite, reactivi chimici, cofraje, fişe pentru evidenţa producţiei, standarde de calitate pentru producţiile animaliere, imagini foto, albume, filme video.
- *Aparate, instrumente şi unelte de lucru*: iavaşă, mucarniţă, frânghii, gâtar, căpăstru, cleşte, inel nazal, foarfecă, maşina de tuns, ţesală, perie, pieptene, raz, mătură, roabă, cărucior, lopată, furcă, pompă de văruit, bidinea, trafalet, frânghii, bisturie, felinar, lanternă, alcool, tinctură de iod, prelată, cârpe, Trusa Gerber, Analizor lapte şi produse lactate, termolactodensimetru, instrumente de laborator, Analizor carne şi produse din carne, Trichineloscop, computer, videoproiector, imprimantă, aplicaţii informatice.
- *Utilaje şi instalaţii din zootehnie*: mori, amestecător, tocătoare, instalaţii de hrănire, instalaţii de adăpare, transportoare, remorca amestecătoare, instalaţii de ventilare, încălzire şi iluminat, instalaţii cu racleţi batanţi, instalaţii cu lopeţi mecanice, instalaţii cu lamă racloare transversal, instalaţii cu bandă colectoare, boxe pentru montă, boxe pentru fătare, răcitoare, instalaţie de recoltat ouă; instalaţie de sortat, clasat şi ambalat ouă, computer, videoproiector, aplicaţii informatice.
- Echipamente: computer, videoproiector, aplicaţii informatice, echipament de protecţie.

- **Sugestii metodologice**

La baza elaborării curriculum-ului **„Creşterea animalelor”** a stat Standardul de Pregătire Profesională, respectiv unitatea de rezultate ale învăţării **„Creşterea animalelor”**.

Standardul de Pregătire Profesională s-a proiectat după un model nou, centrat pe rezultate ale învăţării (cunoştinţe, abilităţi, atitudini).

Conţinuturile modulului trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor, prin folosirea metodelor şi procedeelor didactice perfect adaptate scopurilor propuse.

Metode precum studiul de caz, descoperirea, problematizarea, brainstormingul, turul galeriilor, exercițiul, mozaicul, lucrul pe stațiuni, portofoliul de grup, cadranele, explozia solară, metoda Frisco și altele, în care activitatea didactică este centrată pe elev, asigură o eficiență maximă în procesul de predare–învățare.

Aceste metode permit elevilor să participe activ, să analizeze informațiile, să coopereze și să aplice cunoștințele în situații concrete, ceea ce crește înțelegerea, reținerea și dezvoltarea competențelor practice și cognitive.

Utilizarea metodelor activ-participative în procesul instructiv-educativ accelerează însușirea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și aptitudinilor, contribuind în același timp la formarea tuturor proceselor psihice ale elevilor.

Alegerea acestor metode nu este un scop în sine, ci trebuie să țină cont de:

- ✓ conținutul de învățare;
- ✓ obiectivele urmărite;

- ✓ caracteristicile elevilor;
- ✓ modul de integrare în strategia generală a lecției.

Este recomandat ca metodele activ-participative să fie folosite în combinație cu metodele tradiționale, deoarece delimitarea clară între cele două tipuri de metode este dificilă. După cum se precizează, „în funcție de abordarea profesorului, bariera dintre ele se atenuează sau chiar poate să dispară."
Deşi învățarea este, în esență, un proces individual, implicând efortul propriu al elevului de a înțelege și de a conștientiza semnificațiile informațiilor, relațiile interpersonale și munca în grup sunt factori indispensabili pentru construirea învățării personale și colective.
Se recomandă ca orele să se desfășoare în laboratoare, cabinete de specialitate sau ateliere practice, fie în unitățile de învățământ, fie la agenții economici, dotate conform cerințelor unităților de rezultate ale învățării. Pregătirea practică în aceste spații este esențială pentru atingerea obiectivelor educative.
Pentru a eficientiza procesul de predare-învățare, profesorul trebuie să-și proiecteze activitatea didactică în avans, prin:

- ✓ elaborarea de fișe de documentare, fișe de lucru și fișe de observație;
- ✓ pregătirea probelor de evaluare și autoevaluare;
- ✓ asigurarea materialelor necesare și a spațiului de lucru adecvat.

Doar astfel elevii pot dobândi cunoștințele, abilitățile și atitudinile prevăzute în unitățile de rezultate ale învăță

Exemplificare metodă didactică:

Exemplul 1
ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE
Anul de studiu – clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul II: Creșterea animalelor
Tema: *Îngrijirea pielii și a părului. Pansajul*
Tip de activitate: *Lucrare practică*
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
2.1.3. Lucrări de îngrijire a animalelor și păsărilor domestice;	2.2.9. Executarea lucrărilor de îngijire a animalelor și păsărilor domestice 2.2.11. Aplicarea normelor specifice de sănătate și securitate în muncă din sectorul zootehnic	2.3.5. Colaborarea cu membrii echipei în executarea, sub supraveghere directă, a lucrărilor de îngrijire a animalelor domestice 2.3.7. Respectarea normelor specifice de igienă și securitatea muncii

Activitate realizată prin **metoda Exercițiului**
Exercițiul reprezintă o metodă de învățământ, în care predomină acțiunea practică/ operațională reală. Această metodă implică automatizarea acțiunii didactice prin consolidarea și perfecționarea operațiilor de bază care asigură realizarea unei sarcini didactice la niveluri de performanță prescrise și repetabile, eficiente în condiții de organizare pedagogică relativ identice. Ea susține însușirea cunoștințelor și capacităților specifice fiecarei trepte și discipline de învățământ prin formarea unor deprinderi care pot fi integrate permanent la nivelul diferitelor activități de predare-învatare-evaluare.
Exercițiile sunt acțiuni efectuate în mod conștient și repetat de către elev cu scopul dobândirii unor priceperi, deprinderi și cunoștinte noi, pentru a ușura alte activități și a contribui la dezvoltarea altor aptitudini.

Proiectarea și realizarea exercițiului, ca metodă didactică aplicabilă la toate nivelurile sistemului de învățământ, presupune valorificarea pedagogicăa etapelor angajate psihologic în procesul de formare și consolidare a deprinderilor.

Mod de organizare a activității/a clasei: pe grupe
Resurse materiale: Fișe de documentare, țesală, perie, pieptene, burete, cârpă, șomoiog, fân, mascote din pluș (cal, oaie), mulaje (vaci)
Durată: 30 **minute**
Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:
Etape de lucru:
1. Lecturarea fișei de documentare**:** *Îngrijirea pielii și a părului. Pansajul*
2. Extragerea biletelor cu lucrarea care urmează a fi executată: Biletul nr.1; Țesălatul; Biletul nr.2 Periatul; Biletul nr. 3 Pieptănatul; Biletul nr. 4 Bușumatul; Biletul nr.5 Ștergerea
3. Pregătirea materialelor și ustensilelor necesare efectuării lucrărilor
4. Executarea lucrărilor conform fișei și biletului extras (mimează lucrările de îngrijire a pielii și părului animalelor domestice, pe mulaje și mascote)
5. Aprecierea corectitudinii și a calității executării lucrării de către ceilalți membrii ai echipei
6. Consolidarea rezultatelor învățării prin rezolvarea fișei de lucru online

FIȘA DE DOCUMENTARE – *Îngrijirea pielii și a părului. Pansajul*

1. Țesălatul- se realizează cu țesala, pe regiunile corporale acoperite cu mușchi.
Se începe de la gât și se continuă până la crupă, pe laturile corpului ținând țesala în mâna dreaptă. Pe membre, țesala se folosește până la genunchi și jaret.
Mișcările țesalei în timpul curățirii se face mai întâi în răspăr (în sensul invers creșterii firului de păr) și apoi în lungul firelor de păr.
2. Periatul– se folosește pentru îndepărtarea resurilor întărite de pe suprafața corpului animalelor, acolo unde nu se poate țesăla; poate fi executat pe toate regiunile corporale, în special capul și membrele, folosind peria. Se execută prin mișcări ale periei în direcția firului de păr sau în răspăr.
3. Pieptănatul – se folosesc piepteni de lemn sau plastic, cu dinți mari și rari pentru a descâlci coada și coama animalelor. Pieptănatul se începe de la capete, spre rădăcina firului de păr.
4. Bușumatul– se face pe părțile laterale ale corpului, având rol în activitatea circulației sângelui. Se folosește șomoiogul de paie sau fân.
5. Ștergerea- cu buretele se șterg regiunile sensibile: ochi, nări, ugere

FIȘA DE LUCRU

Enunțul temei: Executați lucrările de igienă a pielii și părului animalelor, folosind mascotele și mulajele din laborator.
Sarcini de lucru:
- Selectarea ustensilelor necesare executării lucrărilor de îngrijire a pielii / părului animalelor.
- Organizarea locului de muncă
- Executarea propriu – zisă a lucrării
- Verificarea efectuării corecte a lucrărilor și a zonelor supuse igienizării
- Respectarea normelor de sănătate și securitate a muncii
- Folosirea limbajului de specialitate
- Rezolvarea fișei de lucru online

Pe platforma Wordwall se concepe o fișă de lucru. La terminarea sarcinii de lucru, elevii sunt invitați pe platformă, să acceseze și să completeze fișa de lucru.
Timp de lucru: 25 minute

https://wordwall.net/ro/resource/12170225/igiena-pielii-%c8%99i-p%c4%83rului-animalelor-domestice
Linkul se accesează din Google, platforma Wordwall
Referințe web/bibliografie:
Wordwall.ro

Exemplul nr. 2
ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE
Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul II: **Creşterea animalelor**

Rezultate ale învăţării vizate: 2.1.2. Exteriorul animalelor şi păsărilor
TEMA: Tehnica contenției animalelor domestic: instrumente de contenție

Tip de activitate: Laborator tehnologic

Rezultate ale învăţării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
2.1.2. Aspecte de exterior ale animalelor şi păsărilor domestice - identificare	***2.2.4.*** *Executarea abordării şi contenţiei speciilor de animale*	**2.3.3.** *Pregătirea cu responsabilitate a locului de muncă* conform fişei de lucru, sub supraveghere directă

Mod de organizare a activității/clasei: pe grupe de 2-4 elevi
Resurse materiale: manual de specialitate, fișe de documentare, fișe de lucru, instrumente de contenție, planșe
Durata: 40 minute
Activitate de învățare prin metoda: învățarea prin documentare/descoperire
Scurtă descriere a metodei:
Învățarea prin documentare/ descoperire, implică elevii să descopere singuri conceptele noi, refăcând procesul de cunoaștere prin activitate proprie și independentă. Această metodă, centrată pe elev, stimulează curiozitatea și implicarea activă, spre deosebire de învățarea tradițională bazată pe transmiterea directă a informațiilor de către profesor.
Modelul de învățare prin documentare/descoperire presupune ca elevii să nu memoreze un șir nesfârșit de informații, ci să rezolve probleme, să construiască și să își dezvolte apetitul pentru învățare prin intermediul unor activități antrenante și interactive. Elevii învață cel mai bine atunci când sunt implicați în experiențe de învățare și nu atunci când primesc pasiv informații.
Strategia didactică:
• Se distribuie elevilor fișa de documentare, pot studia individual sau în perechi
• Se stabilește timpul de studiu individual sau în echipă;
• Profesorul precizează clar obiectivele educaționale ale documentării (ce se urmărește prin documentare)
• După perioada de documentare se lansează o dezbatere a informațiilor obținute din fișa de documentare;
• Se distribuie elevilor fișa de lucru care este elaborată pe baza informațiilor primite în fișa de documentare;
• Elevii completează fișa de lucru
• Se prezintă și se dezbat soluțiile găsite.

Etape de lucru:
➢ Organizarea grupelor de elevi;
➢ Alegerea liderului pentru fiecare grupă;
➢ Distribuirea resurselor materiale pentru fiecare grupă;
➢ Explicarea modului de desfășurare a activității;
➢ Documentarea și clarificarea elementelor/noțiunilor nou întâlnite;
➢ Fixarea rezultatelor învățării prin completarea fișei de lucru

Fișă de lucru

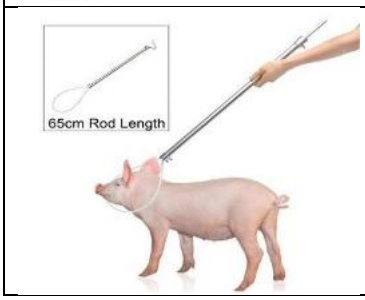
Modulul II: Creșterea animalelor
Data : .....
Clasa : .....
Elevul/Grupa : .....

Tema: ***Tehnica contenției animalelor domestic: instrumente de contenție***

Competențe:
- Clasificarea instrumentelor de contenție pe grupe de animale
- Identificarea instrumentelor de contenție
- Dezvoltarea abilităților de comunicare și lucru în echipă

Sarcini de lucru:
1. Documentați-vă, împreună cu colegii de echipă, cu privire la modalitățile la tehnica contenției și la instrumentele de contenție folosite la diferitele specii de animale. Timp de lucru: 5 minute
2. Întocmiți pe caiet o listă cu noțiuni descoperite în activitatea de documentare pe care nu le-ați înțeles. Timp de lucru: 15 minute
3. Împreună cu colegii din alte grupuri de lucru și sub îndrumarea profesorului, clarificați aceste noțiuni.Timp de lucru: 15 minute
4. Analizați și identificați instrumentele de contenție prezentate în coloana *1*.Timp de lucru 5 minute

Specia	Instrumentul de contenție identificat/scopul folosirii
	
	

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul II: **Creşterea animalelor**

TEMA: Tehnica contenției animalelor domestice:
Instrumente de contenție la animalele domestice

Contenția reprezintă totalitatea metodelor și instrumentelor utilizate pentru imobilizarea temporară a animalelor, în scopul efectuării examinării clinice, tratamentelor, intervențiilor sau manipulării în siguranță.
Tehnica contenției diferă în funcție de specie și în funcție de scop.
În funcție de modalitățile de realizare, contenția poate fi:

- **Contenție fizică (mecanică),** care se realizează prin forță manuală sau cu ajutorul unor instrumente.

● **Contenție chimică** care constă în administrarea de sedative sau anestezice (numai de către medicul veterinar).

Instrumentele utilizate pentru contenția animalelor domestice, pe specii de animale sunt:

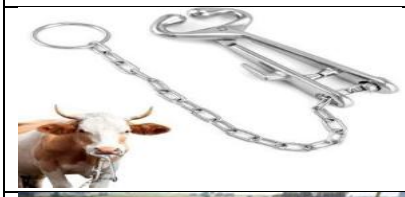
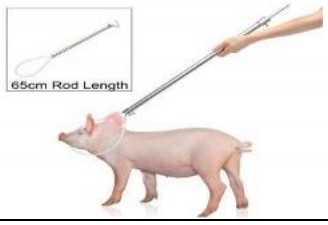
Nr. crt.	Specia	Instrumente de contenție	Scop
1	Taurine 	Căpăstru (halter) Inel nazal (mai ales la tauri) Clește nazal (narighier) Frânghii pentru trântire Cadru de contenție (travadă / squeeze chute) Panouri de ghidare	- recoltare sânge, - tratamente, -intervenții chirurgicale, - examinări.
2	Cabaline 	Căpăstru + lonjă Lanț de contenție (chain shank) Twitch (morsă nazală) Boxă de contenție (stocks) Ridicarea unui membru Sedare (xilazină, detomidină – doar veterinar)	- potcovit - examinări dentare - tratamente.
3	Suine 	Hog snare (buclă de prindere) Panouri de ghidare (hog boards) Sling / suport textil Boxe individuale de contenție	- vaccinări - recoltări - tratamente
4	Ovine 	Prindere manuală Întoarcerea în poziție șezândă (pentru tuns) Stand / clamp pentru oi Culoare și panouri de manipulare	- tuns, - tratamente, - examinare copite.

Fișă de lucru - soluție de rezolvare pentru punctual 4

Modulul II: **Creșterea animalelor**

Tema: ***Tehnica contenției animalelor domestic: instrumente de contenție***

Specia	Instrumentul de contenție identificat/scopul folosirii

	Căpăstru (halter) Scop: recoltare sânge, tratamente, intervenţii chirurgicale, examinări.
	Inel nazal (mai ales la tauri) Cleşte nazal (narighier) Scop: recoltare sânge, tratamente, intervenţii chirurgicale, examinări.
	Stand / clamp pentru oi Scop –tuns, tratamente, examinare copite
	Lanţ de contenţie (chain shank) Twitch (morsă nazală) Scop: potcovit, examinări dentare, tratamente.
	Căpăstru + lonjă Lanţ de contenţie (chain shank) Twitch (morsă nazală) Scop: potcovit, examinări dentare, tratamente.
	Hog snare (buclă de prindere) Scop: vaccinări, recoltări, tratamente

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea rezultatelor activităţii şcolare reprezintă o componentă esenţială şi definitorie a procesului de învăţământ, situată pe acelaşi plan cu dobândirea cunoştinţelor, formarea abilităţilor şi dezvoltarea aptitudinilor.

Evaluarea însoţeşte permanent activitatea instructiv-educativă, integrându-se organic în aceasta şi constituind atât un punct de plecare, cât şi o premisă a autoreglării şi ameliorării continue a demersului didactic şi a sistemului de învăţământ în ansamblu.

Formele de evaluare utilizate în activitatea didactică sunt: observarea sistematică, probele orale, probele scrise, probele practice, referatele, portofoliile, precum şi testele de cunoştinţe şi deprinderi.

În funcţie de momentul realizării şi de modul de integrare în procesul didactic, se disting trei tipuri de evaluare: **evaluarea iniţială, evaluarea continuă (formativă) şi evaluarea sumativă**, fiecare îndeplinind funcţii specifice.

Evaluarea inițială reprezintă forma de evaluare realizată la începutul unui program de instruire, al unui an școlar sau al unei unități de învățare, având rolul de a determina nivelul de pregătire al elevilor înaintea parcurgerii noilor conținuturi.
Scopul principal al evaluării inițiale este identificarea cunoștințelor, competențelor și deprinderilor dobândite anterior, care constituie baza pentru înțelegerea și asimilarea noilor achiziții. De asemenea, aceasta permite cunoașterea potențialului intelectual al elevilor, a ritmului de învățare și a motivației pentru studiu.
Pe baza rezultatelor obținute, cadrul didactic poate:

- ✓ adapta conținuturile și strategiile didactice la nivelul real al clasei;
- ✓ organiza activități de recapitulare sau consolidare;
- ✓ stabili măsuri de sprijin și recuperare pentru elevii care întâmpină dificultăți;
- ✓ diferenția și individualiza procesul de instruire.

Evaluarea inițială are, prin urmare, un rol diagnostic și prognostic, contribuind la eficientizarea demersului didactic și la prevenirea acumulării lacunelor în învățare. Evaluarea continuă presupune verificarea și aprecierea rezultatelor pe tot parcursul procesului didactic.
Evaluarea formativă, denumită și evaluare continuă, se realizează pe tot parcursul procesului de predare-învățare și are ca scop monitorizarea progresului elevilor și reglarea permanentă a demersului didactic.
Această formă de evaluare permite verificarea sistematică a modului în care elevii își însușesc conținuturile, își formează competențele și își dezvoltă deprinderile. Prin intermediul evaluării formative se identifică atât progresele realizate, cât și eventualele lacune sau dificultăți de învățare.
Instrumentele utilizate pot include: observarea sistematică, întrebările orale, fișele de lucru, exercițiile aplicative, portofoliile, autoevaluarea și interevaluarea.
Pe baza informațiilor obținute, cadrul didactic adaptează strategiile de predare, propune activități de consolidare sau recuperare și sprijină progresul individual al fiecărui elev.
Astfel, evaluarea formativă contribuie în mod esențial la eficientizarea procesului instructiv-educativ și la creșterea performanțelor elevilor și a calității învățării.
Evaluarea sumativă se realizează la finalul unei unități de învățare sau al unui an școlar și are ca scop aprecierea nivelului de realizare a obiectivelor educaționale stabilite.
Prin intermediul evaluării sumative se măsoară și se apreciază performanțele elevilor în raport cu competențele și conținuturile parcurse, oferind o imagine de ansamblu asupra progresului înregistrat.
Instrumentele utilizate în evaluarea sumativă pot include teste scrise, proiecte, portofolii sau probe practice, în funcție de specificul disciplinei.
Evaluarea sumativă integrează atât componentele teoretice, cât și cele practice, permițând aprecierea globală a competențelor dobândite și oferind feedback pentru planificarea activităților viitoare.
Prin corelarea evaluării inițiale, formative și sumative se asigură coerența procesului instructiv-educativ și se creează premisele optimizării continue a activității didactice.

Exemplul de instrument de evaluare:

TEST DE EVALUARE

Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
Modulul II: **Creşterea animalelor**

Rezultate ale învăţării vizate: 2.1.8. Producțiile animaliere
TEMA: **Producții furnizate de animale și păsări domestice**

Rezultate ale învăţării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini

2.1.8. Producțiile animaliere	**2.2.31.** Identificarea producţiilor obţinute de la specii de animale şi păsări **2.2.32.** Identificarea factorilor care influenţează producţiile animaliere	-

Tip de instrument de evaluare: test
Mod de organizare a activității/clasei: individual
Resurse materiale: fișe de evaluare, pix, creion
Durata: 50 minute

TEST DE EVALUARE

- Toate subiectele sunt obligatorii
- Se acordă 10 puncte din oficiu

Subiectul I **30 puncte**

I.1. Pentru fiecare din cerințele de mai jos, notați pe foaia de răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. **10 puncte**

1. Compoziția în grăsime a laptelui de vacă este de:
   a. 1,4%
   b. 3,8%
   c. 4,5%
   d. 7,2%
2. Cantitatea de proteină la porcii grași este de :
   a. 15,0%
   b. 18,6%
   c. 20,2%
   d. 22,2%
3. Valoarea pielicelelor este data de:
   a. buclaj
   b. culoare
   c. culoare și buclaj
   d. culoare, mărime, aspect
4. Coeficientul de digestibilitate al oului este de:
   a. 30-40%
   b. 50-55%
   c. 75-78%
   d. 80-95%
5. Calitatea cărnii depinde de:
   a. compoziţia chimică,
   b. compoziția chimică, însuşirile fizice, organoleptice și valoarea nutritivă
   c. însuşirile fizice
   d. valoarea nutritivă

I.2. Notați pe foaia cu răspunsuri cu A (adevărat), respectiv cu F (fals) pentru fiecare din afirmațiile de mai jos. **10 puncte**

1. Factorii care influențează producția individuală de lapte sunt: baza ereditară, mediul intern și mediul extern.

2. Alimentația rațională influențează negativ producția de ouă.
3. Aspectul, consistența, culoarea și mirosul sunt caracteristici chimice ale laptelui.
4. Controlul calitativ al laptelui constă în determinarea procentului de grăsime și proteină din lapte.
5. Elasticitatea este o însușire calitativă a fibrei de lână.

I.3. Scrieţi pe foaia de răspunsuri, asocierile corecte dintre fiecare cifră din coloana A şi litera corespunzătoare din coloan B. 10 puncte

A. Producții animaliere	B.Caracteristici
1. lână	a. marmorare
2. grăsime	b. albuș 58-60%
3. lapte	c. 4-7 zile după fătare
4. ou	d. finețe
5. pielicele	e. greutate
	f. 87-88% apă

Subiectul II 30 puncte

II.1. Scrieți pe foaia cu răspunsuri, informațiile corecte care completează spațiile libere. 10 puncte

a. Pielea este produsul obținut prin……..(1)....., care apoi prin depilare și ……(2)..... duce la obținerea unui produs …….(3)..... folosit în industria de ……..(4)….

b. Intensitatea ouatului reprezintă ……(5).... relativă de ouă ……..(6)..... într-o perioadă de timp……..(7) ..... arbitrar.

c. Controlul pe carcasă se face la …….(8).... de la sacrificare, după ce ……(9)....., prin raciere, a atins …….(10)..... necesară pentru executarea măsurătorilor.

II.2. Laptele, prin compoziţia lui complex, constituie unul din cele mai importante produse de origine animală. 20 puncte

a. Precizați conținutul în proteină al laptelui la următoarele specii de animale: vacă, bivoliță, oaie, capră, măgăriță.
b. Menționați factorii care determină producția individuală de lapte.
c. Precizați în ce constă controlul calitativ al laptelui prin metoda Gerber.

Subiectul III 30 puncte

Realizați un eseu cu tema **„Factorii care influenţează producţia de ouă”**, după următoarea structură:

a. Baza ereditară
b. Mediul intern
c. Mediul extern

Recomandări bibliografice:

- https://conspecte.com/merceologia-marfurilor-alimentare/caracteristica-merceologica-a-oualor.html
- https://editura.bioflux.com.ro/docs/zootehnie-si-nutritie-animala.pdf

BAREM DE EVALUARE

- Toate subiectele sunt obligatorii
- Se acordă 10 puncte din oficiu

Subiectul I **30 puncte**

I.1. -10 puncte
1-b; 2-a; 3-c; 4-d; 5-b
Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte.

I.2. -10 puncte
1-A; 2-F; 3-F; 4-A; 5-A
Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte

I.3. 10 puncte
1-d; 2-a; 3-f; 4-b; 5-c
Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte.

Subiectul II **30 puncte**

II.1. 10 puncte
a) 1- jupuire; 2- prelucrare; 3- valoros; 4- pielărie
b) 5- producția; 6- obținută; 7- stabilită
c) 8- 24 ore; 9- carcasa; 10- rigiditatea
Pentru fiecare răspuns correct se acordă 1 punct.

II.2. 20 puncte
a. vacă- 3,6%; bivoliță- 4,3%; oaie- 5,4%; capră- 3,7%; măgăriță- 1,8% **10 puncte**
Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte

b. baza ereditară, mediul intern, mediul extern **6 puncte**
Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte

c. în determinarea procentului de grăsime din lapte. **4 puncte**
Pentru răspuns corect se acordă 4 puncte

Subiectul III **30 puncte**

Factorii care influenţează producţia de ouă se grupează în: baza ereditară, mediul intern, mediul extern
a. Baza ereditară cuprinde: specia, rasa și tipul morfo-productiv. **12 puncte**
- Specia. Producția de ouă diferă la diferite specii, atât din punct de vedere al numărului, cât şi al greutății ouălor: găinile produc 250-270 ouă pe an, cu o greutate medie de 55-60 grame, iar gâștele numai 20-60 ouă pe an, cu o greutate de 80-90 grame.
- Rasa. Găinile din rasa Leghorn și hibrizii ei produc până la 270 ouă pe an cu o greutate medie de 60 grame, rațelele Khaky până lșa 200-220 ouă pe an cu o greutate medie de 60-70 grame.
- Tipul morfo-productiv. Cea mai mare producție de ouă se obține la tipul de ouă, o producție mijlocie la tipul mixt, o producție mică la cele de carne.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă 4 puncte

b. Mediul intern influențează producția de ouă prin vârstă, precocitatea ouatului, năpârlirea și starea de sănătate. **12 puncte**
- Vârsta păsărilor influenţează atât sub raport cantitativ cât şi calitativ producţia de ouă. Producţia cea mai mare se realizează la găină în primul an de ouat după care scade anual cu 10-30%. La raţe în

schimb producţia este mai mare în al doilea an şi scade sub limitele rentabilităţii în al patrulea an de exploatare.
- Precocitatea ouatului are o mare importanţă pentru producţia de ouă deoarece influenţează atât durata perioadei neproductive a păsării cât şi nivelul producţiei. Ea diferă mult în funcţie de tipul productiv, iar în cadrul acestuia de la o rasă la alta.
- Năpârlirea produce scăderea sau chiar sistarea ouatului.
- Starea de sănătate influenţează producţia de ouă.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă 3 puncte

c. Mediul extern influențează producția de ouă prin: alimentația rațională, condițiile de microclimat și intensitatea luminii. **6 puncte**
- Alimentația rațională determină creșterea producției de ouă, comparative cu subalimentația și supraalimentația.
- Condițiile de microclimat trebuie să asigure o temperature de 13-20 ^{0} C, 10 m^3/kg corp volum de aer și 65-75% umiditate.
- Intensitatea luminii trebuie să fie de 2-4 w/ m^2.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă 2 puncte

MODUL III. CONSERVAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

● Notă introductivă

Modulul **Conservarea mediului înconjurător**, este o componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Agricultură*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de laborator și pregătire practică de specialitate săptămânală.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **0 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator
- **26 ore/an**- instruire practică

Modulul **Conservarea mediului înconjurător** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare practicării/angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-ul corespunzător calificării profesionale de nivel 3 și nivel 4, din domeniul de pregătire profesională **Agricultură.**

Elevii studiază modulul „Conservarea mediului înconjurător” pentru a înțelege cum funcționează natura și cum pot desfășura activități agricole fără a afecta echilibrul natural.

În cadrul acestui modul, ei învață despre:

- Ecosisteme – totalitatea organismelor vii (plante, animale, microorganisme) și mediul lor de viață. Elevii studiază structura ecosistemelor, lanțurile trofice și relațiile dintre organisme, precum și diferența dintre ecosisteme naturale și agroecosisteme.
- Factorii de mediu (aer, apă, sol) și rolul lor în menținerea vieții.
- Poluarea și degradarea mediului, cauzele și efectele acestora asupra ecosistemelor.
- Măsuri de protecție a solului și apei, pentru prevenirea eroziunii și contaminării.
- Protejarea biodiversității, inclusiv exemple de ecosisteme valoroase din România, cum este Delta Dunării.

Prin acest modul, elevii își formează competențe și atitudini responsabile, necesare practicării unei agriculturi durabile, care menține echilibrul ecosistemelor și protejează mediul pentru viitor.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6. CONSERVAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1.	**6.2.1.**	**6.3.1.** **6.3.2.**	● **Caracteristicile sistemelor biologice:** sisteme izolate, sisteme închise, sisteme deschise - Evoluţia sistemelor biologice - Caracterul informaţional al sistemelor biologice - Integritatea sistemelor biologice - Echilibrul dinamic al sistemelor biologice - Programul sistemelor biologice - Autoreglarea sistemelor biologice
6.1.2.	**6.2.2.** **6.2.3.**	**6.3.1.** **6.3.2.**	● **Componentele ecosistemului** - Componenta anorganică - habitat - Componenta biologică - biocenoza
6.1.3.	**6.2.4**	**6.3.3** **6.3.4**	● **Tipuri de relaţii între componentele ecosistemului** - Acțiunile – generate de factorii abiotici ai mediului - Reacțiunile – răspunsurile corespunzătoare ale ființelor vii - Coacțiunile – relații între organismele de aceeași specie sau de specii diferite
6.1.4.	**6.2.5.**	**6.3.5.**	● **Tipuri de ecosisteme şi descrierea relaţiilor intra şi inter specifice ale acestora:** - Ecosistemul: trăsături ecologice ale ecosistemului; sistemele biologice şi mediul lor; clasificarea principalilor factori de influenţă a mediului, configuraţia ecosistemelor, organizarea ecosistemelor; dinamica ecosistemelor; evoluţia ecosistemelor; clasificarea ecosistemelor; relatii intre componentele ecosistemelor; - Biotop: structuri şi caracteristici; - Biocenoza: structuri şi caracteristici; relaţii interspecifice; relaţii interspecifice stabilite pe criteriul efectului direct; relaţii interspecifice stabilite pe criteriul rolului în viata populaţiilor; relaţii trofice; relaţii complexe;

			- Tipuri de ecosisteme: ecosisteme acvatice, ecosisteme terestre, ecosisteme urbane, ecosisteme rurale, agroecosisteme.
6.1.5. **6.1.6.** **6.1.7.** **6.1.8.** **6.1.9**	**6.2.6.** **6.2.7.** **6.2.8.** **6.2.9.** **6.2.10.** **6.2.11.** **6.2.12.** **6.2.13.** **6.2.14.** **6.2.15.** **6.2.16.** **6.2.17.** **6.2.18.** **6.2.19.** **6.2.20.**	**6.3.6.** **6.3.7.** **6.3.8.** **6.3.9.** **6.3.10.** **6.3.11.** **6.3.12.**	● **Factori care influenţează echilibrul ecologic** ● **Poluarea apei**: apa - generalităţi; poluanţii apei; surse de poluare a apei; influenţa poluanţilor apelor asupra mediului; modul de dispersie a apelor poluante. ● **Poluarea aerului**: aerul - generalităţi, poluanţii aerului; surse de poluare a aerului; influenţa poluanţilor aerului asupra mediului; modul de dispersie al poluanţilor aerului. ● **Poluarea solului**: solul - generalităţi; poluanţii solului; surse de poluare a solului; influenţa poluanţilor solului asupra mediului; modul de dispersie a poluanţilor solului. ● **Efectele factorilor poluanţi asupra productivităţii solului**
6.1.10

	6.2.35.		- epurarea chimică
		6.3.18.	- epurarea avansată
		6.3.19.	- staţii de epurare
		6.3.20.	- Purificarea emisiilor gazoase
		6.3.21.	- Combaterea vibraţiilor şi zgomotelor
	6.2.36.	**6.3.22**	- Descărcarea, drenarea, fixarea, şi stabilizarea terenurilor
	6.2.37.		- Folosirea raţională a îngrăşămintelor şi pesticidelor în agricultură şi silvicultură
	6.2.38.		
6.1.13.	**6.2.39.**		● **Norme de sănătate şi securitatea muncii**
	6.2.40.		

● **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- Produse folosite pentru efectuarea analizelor fizice şi chimice
- Lista pesticidelor şi a altor produse de uz fitosanitar în România
- Sortimente de insectofungicide cu ambalaje originale
- Platin- cobalt sau bicromat cobalt
- Casete video, albume, atlase biologice, microscop, lupe, echipamente de protecţia muncii
- termometre, eprubete colorimetrice, scară colorimetrică, colorimetru, refractometru, planșe,
- filtre, fişe de lucru

● Sugestii metodologice

Rezultatele învățării reprezintă totalitatea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor pe care o persoană le dobândește și le poate demonstra la finalizarea unui proces de învățare. Acestea reflectă ceea ce elevul înțelege, cunoaște și este capabil să facă, fiind formate prin experiențe de învățare formală, nonformală și informală.

Conținuturile modulului „Conservarea mediului înconjurător” trebuie abordate într-o manieră integrată, adaptată particularităților colectivului de elevi și nivelului lor inițial de pregătire menite să contribuie la dezvoltarea competențelor specifice privind protecția și gestionarea responsabilă a mediului.

Numărul de ore alocat fiecărei teme este stabilit de cadrul didactic, în funcție de gradul de dificultate al conținuturilor, de nivelul cunoștințelor anterioare ale elevilor, de complexitatea materialelor didactice utilizate și de ritmul de asimilare al acestora.

Modulul are o structură flexibilă, care permite integrarea, pe parcursul procesului educativ, a unor noi mijloace și resurse didactice. Activitățile de pregătire se recomandă a fi desfășurate în laboratoare și/sau cabinete de specialitate, precum și în ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate corespunzător. Instruirea în laboratoarele tehnologice are un rol esențial în atingerea rezultatelor învățării.

Se recomandă promovarea unei instruiri centrate pe elev, prin proiectarea unor activități variate, adaptate stilurilor individuale de învățare, inclusiv pentru elevii cu CES. În acest sens, sunt vizate următoarele direcții:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, care stimulează activizarea structurilor cognitive și operatorii, valorifică potențialul psihofizic al elevilor și îi transformă în participanți activi la propria formare;
- îmbinarea și alternarea activităților individuale (documentare din surse diverse, observație, exercițiu personal, instruire programată, experiment, lucru cu fișe) cu activități de grup sau de echipă (discuții, asalt de idei etc.);
- utilizarea unor metode care facilitează contactul direct al elevului cu obiectele cunoașterii, prin apel la modele și situații concrete;

- formarea competențelor de informare și documentare independentă, în vederea dezvoltării capacității de autoinstruire și învățare continuă.

Metodele de predare–învățare centrate pe elev sunt strategii didactice care pun accent pe implicarea activă a elevului în procesul de formare, stimulând gândirea critică, autonomia și colaborarea.

Exemple de metode centrate pe elev:

✓ **Învățarea prin descoperire** - Elevii investighează, observă și formulează singuri concluzii, sub îndrumarea profesorului.

✓ **Învățarea prin problematizare** - Profesorul propune o situație-problemă, iar elevii caută soluții argumentate.

✓ **Învățarea prin proiecte** - Elevii realizează proiecte individuale sau în echipă, aplicând cunoștințele în situații practice.

✓ **Studiul de caz** - Analiza unei situații reale pentru identificarea cauzelor și soluțiilor.

✓ **Învățarea prin cooperare**- Activități desfășurate în grupuri mici, unde fiecare elev are un rol clar.

✓ **Brainstorming (asalt de idei)**- Generarea rapidă de idei pe o temă dată, încurajând creativitatea.

✓ **Jocul de rol** - Elevii interpretează diferite personaje pentru a înțelege diverse perspective.

✓ **Portofoliul** - Colectarea și organizarea lucrărilor realizate de elev pentru a evidenția progresul.

Aceste metode transformă elevul din simplu receptor de informații în participant activ la propria învățare, crescând motivația și eficiența procesului educativ.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 1 : Învățarea prin descoperire
Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
URÎ 6: Modulul III. Conservarea mediului înconjurător
Tema: Poluanții și sursele de poluare a apei
Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**
6.1.5. Factori care influenţează echilibrul ecologic 6.1.6. Poluanți şi surse de poluare a apei și a influența poluanților asupra mediului	6.2.8. Identificarea poluanților apei 6.2.9. Identificarea surselor de poluare a apei 6.2.10. Identificarea influenței poluanţilor asupra mediului. 6.2.11. Identificarea modului de dispersie al apelor poluante	6.3.6. Asumarea în cadrul echipei de la locul de muncă a responsabilitaţii unei sarcini de lucru primită 6.3.7. Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul utilizării unei tehnici de identificare a poluanţilor şi a surselor de poluare a apei 6.3.8. Asumarea în cadrul echipei de lucru a responsabilitații unei sarcini primite cu privire la identificarea influenței poluanților apei asupra mediului

1. Situația premisă (provocarea)
Profesorul așază pe catedră 4 pahare cu apă curată și mai multe substanțe (detergent, ulei ars, azotat/gunoi, resturi de plastic).
Sarcina elevilor: „Descoperiți ce se întâmplă cu proprietățile apei (miros, culoare, limpezime) atunci când intră în contact cu aceste substanțe și identificați de unde provin ele în localitatea noastră."
2. Etapa de explorare (investigația)
Elevii lucrează în grupuri mici și primesc „kit-ul de poluanți". Ei trebuie să observe singuri:

- **Grupul 1:** Amestecă apa cu detergent. Descoperă că apa face spumă și rămâne tulbure (poluare chimică).
- **Grupul 2:** Amestecă apa cu ulei. Descoperă că uleiul nu se dizolvă și formează o peliculă la suprafață (oprește oxigenul).
- **Grupul 3:** Amestecă apa cu gunoi de grajd. Descoperă schimbarea bruscă de miros și culoare (poluare organică/bacteriologică).
- **Grupul 4:** Pune plastic în apă. Descoperă că apa nu îl poate distruge/modifica în niciun fel (deșeu persistent).

3. Etapa de cristalizare (concluziile elevilor)
Fiecare grup își prezintă „descoperirea" și completează fișa:

Ce am observat la apă?	**Ce poluant am folosit?**	**De unde vine el în sat/oraș?**
Ex: S-a înnegrit și miroase urât	*Deșeuri de grajd*	*Gropi de gunoi de grajd neamenajate*

FIȘĂ DE LUCRU
URÎ 6 Modulul III: Conservarea mediului înconjurător
Nume elev: _____
Clasa:_____
Timp de lucru: 20 minute

1. Experimentul meu:
Substanța testată: _____
Efectul observat asupra apei: _____
2. Descoperă sursa:
Privește în jurul tău (acasă, în drum spre școală). Notează o sursă de poluare a apei pe care ai observat-o și explică ce poluant a fost aruncat în mediu:
Sursa identificată: _____
Poluantul: _____
3. Concluzie de conservare:
Pe baza celor descoperite azi, care este cea mai simplă metodă prin care poți tu să oprești poluarea apei din fântâna ta?
Răspuns: _____

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE 2
Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
URÎ 6: Modulul III. Conservarea mediului înconjurător

Studiu de caz –descrierea metodei
Studiul de caz este o metodă didactică activ-participativă care constă în analiza unei situații reale, autentice, luate drept exemplu tipic, pentru a dezvolta abilități decizionale și de rezolvare a problemelor. Această metodă implică prezentarea cazului, înțelegerea aspectelor sale, studiul individual și dezbaterea în grup, facilitând învățarea inductivă.
Etapele aplicării metodei studiului de caz:
Prezentarea cazului: Profesorul introduce o situație problematică, reală sau simulată, sub formă de text, video sau descriere orală.
Înțelegerea cazului: Participanții analizează informațiile, clarifică termenii și identifică problemele principale.
Studiul individual: Elevii analizează situația individual, formulând ipoteze și soluții posibile.
Dezbaterea în grup: Participanții discută soluțiile propuse în grupuri mici sau în plen, argumentând punctele de vedere.
Identificarea soluției optime: Se decide cea mai eficientă soluție și se generalizează experiența învățată.
Această metodă este utilizată pentru a consolida cunoștințele și a antrena elevii în rezolvarea unor probleme complexe, fiind foarte eficientă în diverse domenii de studiu

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

Anul de studiu: clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională: Agricultură
URÎ 6: Modulul III : **Conservarea mediului înconjurător**

TEMA: **HABITATUL (BIOTOPUL)**

1. Schema componentelor ecosistemului
Un ecosistem este ca un puzzle format din două piese mari care se potrivesc perfect:
ECOSISTEM = BIOTOP (habitat) + BIOCENOZĂ (viață)

Ce este habitatul?
În natură, nimic nu trăiește izolat. Habitatul (sau biotopul) reprezintă "casa" sau cadrul lipsit de viață în care trăiesc plantele și animalele. Este format din elemente anorganice (fără viață).

2. Structura habitatului (Componenta anorganică)
Habitatul este format din tot ce nu are viață, dar este esențial pentru supraviețuire. Putem grupa aceste elemente astfel:

Categoria	Exemple de factori	Rolul lor pe scurt
Factori geografici	Altitudinea (înălțimea), latitudinea.	Determină cât de frig sau cald este într-o zonă.
Factori climatici	Lumina, temperatura, apa, vântul.	"Motorul" vieții; dictează perioadele de activitate.
Factori edafici	Solul (nisipos, argilos, fertil).	Oferă suport plantelor și mineralele necesare.
Factori chimici	Oxigenul, Salinitatea apei.	Influențează respirația și echilibrul intern al corpului.

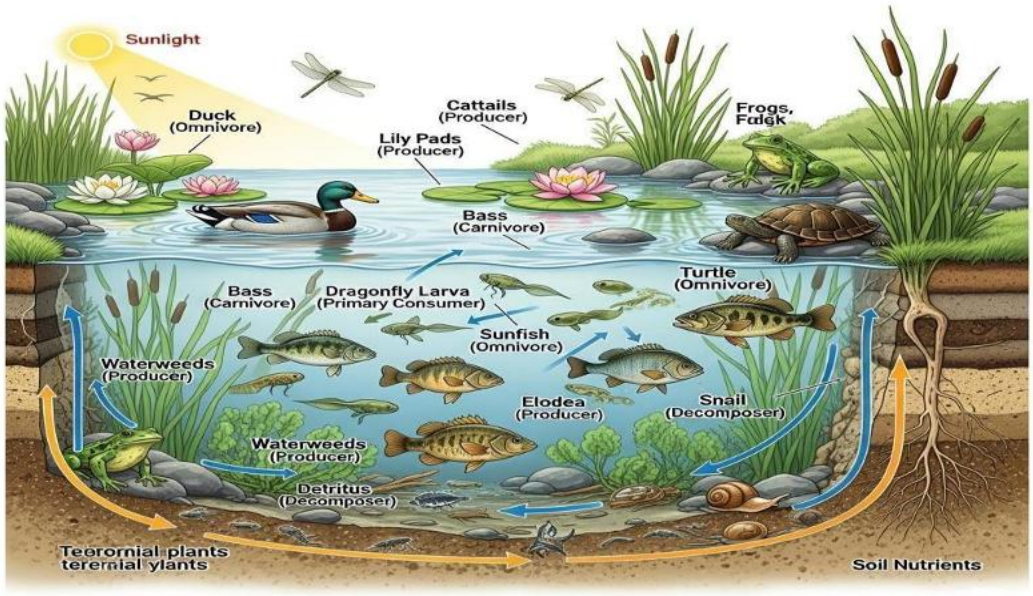
3. De ce trebuie să protejăm habitatul?
Dacă stricăm componenta anorganică (poluăm apa, tăiem pădurea și stricăm solul), plantele și animalele nu mai au unde să trăiască și dispar. Conservarea mediului înseamnă, în primul rând, să păstrăm apa, aerul și solul curate.

FIȘĂ DE LUCRU: HABITATUL ȘI COMPONENTA ANORGANICĂ

Modulul III: **Conservarea mediului înconjurător**
Data : .....
Clasa : .....
Elevul/Grupa : .....
Timp de lucru: 20 minute

1. Identificarea elementelor

Priviți imaginea de mai jos care reprezintă un ecosistem de lac. Clasificați elementele numerotate în tabelul de sub imagine, separând biotopul de biocenoză.

ELEMENT (din imagine)	BIOTOP (Anorganic)	BIOCENOZĂ (Organic)
Ex: Peștele		X
1. Lumina Soarelui		
2. Apa lacului		
3. Nuferii		
4. Oxigenul dizolvat		
5. Broasca		
6. Nisipul de pe fund		

2. Problema de conservare

Un râu este poluat cu substanțe chimice de la o fabrică. Această modificare a componentei anorganice (chimia apei) duce la moartea algelor.
Gândiți logic și răspundeți:
- Ce se va întâmpla cu peștii care se hrăneau cu acele alge?

- Cum este afectată calitatea aerului (oxigenul din apă) dacă algele dispar.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea rezultatelor activității școlare reprezintă o componentă esențială și definitorie a procesului de învățământ, situată pe același plan cu dobândirea cunoștințelor, formarea abilităților și dezvoltarea aptitudinilor.
Evaluarea însoțește permanent activitatea instructiv-educativă, integrându-se organic în aceasta și constituind atât un punct de plecare, cât și o premisă a autoreglării și ameliorării continue a demersului didactic și a sistemului de învățământ în ansamblu.
Formele de evaluare utilizate în activitatea didactică sunt: observarea sistematică, probele orale, probele scrise, probele practice, referatele, portofoliile, precum și testele de cunoștințe și deprinderi.
În funcție de momentul realizării și de modul de integrare în procesul didactic, se disting trei tipuri de evaluare: **evaluarea inițială, evaluarea continuă (formativă) și evaluarea sumativă**, fiecare îndeplinind funcții specifice.
Evaluarea inițială reprezintă forma de evaluare realizată la începutul unui program de instruire, al unui an școlar sau al unei unități de învățare, având rolul de a determina nivelul de pregătire al elevilor înaintea parcurgerii noilor conținuturi.
Scopul principal al evaluării inițiale este identificarea cunoștințelor, competențelor și deprinderilor dobândite anterior, care constituie baza pentru înțelegerea și asimilarea noilor achiziții. De asemenea, aceasta permite cunoașterea potențialului intelectual al elevilor, a ritmului de învățare și a motivației pentru studiu.
Evaluarea inițială se poate realiza folosind următoarele instrumente:

- Chestionar privind sursele de poluare în agricultură
- Discuție dirijată despre impactul pesticidelor și îngrășămintelor asupra solului și apei
- Test scurt de verificare a noțiunilor de bază (ecosistem agricol, eroziune, biodiversitate)

Evaluarea inițială are, prin urmare, un rol diagnostic și prognostic, contribuind la eficientizarea demersului didactic și la prevenirea acumulării lacunelor în învățare. Evaluarea continuă presupune verificarea și aprecierea rezultatelor pe tot parcursul procesului didactic.
Evaluarea formativă, denumită și evaluare continuă, se realizează pe tot parcursul procesului de predare-învățare și are ca scop monitorizarea progresului elevilor și reglarea permanentă a demersului didactic.
Această formă de evaluare permite verificarea sistematică a modului în care elevii își însușesc conținuturile, își formează competențele și își dezvoltă deprinderile. Prin intermediul evaluării formative se identifică atât progresele realizate, cât și eventualele lacune sau dificultăți de învățare.
Instrumentele utilizate pot include: observarea sistematică, întrebările orale, fișele de lucru, exercițiile aplicative, portofoliile, autoevaluarea și interevaluarea.
Pe baza informațiilor obținute, cadrul didactic adaptează strategiile de predare, propune activități de consolidare sau recuperare și sprijină progresul individual al fiecărui elev.
Evaluare formativă (pe parcursul modulului) se poate realize prin:
a) Activități practice
- Observarea directă a elevilor în timpul lucrărilor practice (respectarea normelor de protecție a mediului)
- Fișe de observație completate în timpul activităților de teren
- Aplicarea corectă a metodelor de prevenire a degradării solului

b) Activități aplicative
- Realizarea unui proiect privind gestionarea durabilă a unei ferme
- Studiu de caz: identificarea riscurilor de poluare într-o exploatație agricolă
- Elaborarea unui plan de reducere a consumului de apă în irigații

c) Instrumente alternative
- Portofoliu individual (fișe de lucru, fotografii din activități, concluzii personale)

- Jurnal de practică
- Autoevaluare și evaluare între colegi

Evaluarea sumativă se realizează la finalul unei unități de învățare, al unui semestru sau al unui an școlar și are ca scop aprecierea nivelului de realizare a obiectivelor educaționale stabilite.
Prin intermediul evaluării sumative se măsoară și se apreciază performanțele elevilor în raport cu competențele și conținuturile parcurse, oferind o imagine de ansamblu asupra progresului înregistrat.
Instrumentele utilizate în evaluarea sumativă pot include:
- Test scris (itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi)
- Probă practică (identificarea factorilor de risc pentru mediu într-un scenariu dat)
- Prezentarea unui proiect privind măsuri de conservare a mediului în agricultură
- Susținerea orală a unei soluții pentru reducerea impactului negativ al activităților agricole

Evaluarea sumativă integrează atât componentele teoretice, cât și cele practice, permițând aprecierea globală a competențelor dobândite și oferind feedback pentru planificarea activităților viitoare.
Prin corelarea evaluării inițiale, formative și sumative se asigură coerența procesului instructiv-educativ și se creează premisele optimizării continue a activității didactice.
Evaluarea trebuie să fie centrată pe competențe, să combine metode tradiționale cu metode alternative și să pună accent pe aplicabilitatea practică în context agricol real.

INSTRUMENT DE EVALUARE
Anul de studiu – Clasa a X-a
Domeniul de pregătire profesională:Agricultură
URÎ 6: Modulul 3: Conservarea mediului înconjurător

Tema : Factori care influențează echilibrul ecologic. Poluarea apei.

TEST DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru 50 minute.
SUBIECTUL I (30 de puncte)

I.1 Pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos (1 – 5) scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns. 10 puncte

1.Poluanții fizici ai apei sunt:
a. detergenți
b. hidrocarburi
c. microorganisme
d. substanțe radioactive.

2. Poluanți care modifică proprietățile fizice și/sau organoleptice sunt:
a. ape termale
b. cianuri
c. metale grele
d. uleiuri, coloranți.

3. Poluanții biologici ai apei sunt:
a. coloranți
b. microorganismele
c. substanțe fertilizatoare
d. suspensii.

4. Agenții poluanți prezenți în apele uzate menajere sunt:
a. cianuri
b. detergenți

c. fenoli
d. sulfați.

5. Surse continue de poluare a apei pot fi :
a. autovehicule
b. avarii de instalații
c. industrii
d. nave.

I.2 În tabelul de mai jos, în coloana A sunt enumerate categorii de poluanți după proveniența și caracterele comune, iar în coloana B sunt exemplificate aceste categorii de poluanți.
Scrieți, pe foaia cu răsunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana A şi literele corespunzătoare din coloana B. 10 puncte

A – Categorii de poluanți după proveniența și caracterele comune	B - Exemplu de poluanți
1. substanțe organice	a. viruși, paraziți
2. substanțe anorganice	b. izotopi radiactivi
3. suspensii	c. hidrocarburi
4. microorganisme patogene	d. fibre de lemn și celuloză
5. substanțe radioactive	e. azot, fosfor
	f. ape fierbinți din industrie

I.3 Citiţi, cu atenţie, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 5.
Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 5, scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului şi notaţi în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă. 10 puncte

1. Sursele de poluare neorganizate sunt reprezentate de apele meteorice.
2. Poluanții chimici ai apei sunt reprezentați de steril de la exploatări miniere, deșeuri de carne.
3. Apele uzate agrozootehnice sunt surse de poluare organizate.
4. Necesarul mediu de apă pentru metabolism al unui om normal este 3,5 litri în 24 de ore.
5. Apa este un vector important al agenților poluanți.

SUBIECTUL II (30 de puncte)

II.1 Scrieţi, pe foaia cu răspunsuri, informaţia corectă care completează spaţiile libere: 10 puncte
1. Poluanții …….a……, lichizi sau…….b…….ajung în ……..c… naturale……..d… sau, în cele mai multe cazuri, prin intermediul……..e……. uzate.

II.2 Apa este un vector important al agenților poluanți. 20 de puncte
a. Precizați rolul apei pentru echilibrele ecologice.
b. Prezentați caracteristicile apei ca agent poluant.

SUBIECTUL III (30 de puncte)
III.1. Alcătuiți un scurt eseu cu titlul ”Influența poluanților apelor asupra mediului” respectând următoarele cerințe: 30 de puncte

a. Definiți poluanții apei.
b. Influența substanțelor organice asupra mediului.
c. Suspensiile-influența lor asupra mediului.
d. Apele calde.

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

I.1 10 puncte
1.-d 2.-d 3.-b 4.-b 5.-c
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 ***puncte****. **(2px5=10puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

I.2. 10 puncte
1.c 2.e 3.d 4.a 5.b
Pentru fiecare asociere corectă se acordă câte 2 ***puncte****. **(2px5=10puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

I.3. 10 puncte
1.A 2.F 3.A 4.F 5.A
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 ***puncte****. **(2px5=10puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

SUBIECTUL II (30 de puncte)

II.1 10 puncte
1. a. solizi b. gazoși c. apele d.direct e. apelor

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 2 ***puncte****.**(2px5=10puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

II .2 20 de puncte
Apa este un vector important al agenților poluanți.Prezentați caracteristicile apei ca agent poluant. 20 de puncte
a. 4 puncte
Apa este foarte important pentru echilibrele ecologice și perturbarea circuitului ei ,aduce prejudicii imediate în comunitățile ecologice.

Pentru răspuns corect se acordă 4 ***puncte****.*
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

b. 16 puncte
Caracteristicile apei ca agent poluant sunt:
- Poate dizolva multe substanțe nocive, mobilizându-le în loc să le lase pe locul de producere;
- Poate vehicula și materiale mai dense, care în atmosferă s-ar depune ușor;
- Prezintă condiții favorabile pentru concentrări fizice, chimice și biologice ale agenților poluanți;

- Fiind cea mai important substanță pentru procesele biochimice, poluarea ei, poate influența în cel mai înalt grad întreaga textură a lanțurilor alimentare**.**

Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte 4 ***puncte****.* ***(4px4= 16puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

SUBIECTUL III (30 de puncte)

a. 4 puncte
Se consideră poluanți acele substanțe care în concentrație suficientă pot produce un efect măsurabil asupra omului, animalelor, plantelor și materialelor.
Pentru răspuns corect și complet se acordă 4 ***puncte****.*
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

b. 16 puncte

Substanțele organice
Substanțele organice de origine natural (vegetală) consumă oxigenul din apă atât pentru dezvoltare, cât și după moarte. Lipsa oxigenului din apă are ca efect oprirea proceselor aerobe printre care și autoepurarea**.**
Fenolul este pentru pești un toxic nervos, el imprimă gust și miros neplăcut cărnii peștilor.
Detergenții se plasează la suprafața apei sub formă de spumă și împiedică autoepurarea apei și folosirea ei pentru irigații
Pesticidele pot constitui cauza unor boli grave(cancer),tulburări neurologice, afecțiuni ale glandelor endocrine.

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte ***4 puncte.(4x4p=16puncte)***
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

c. 5 puncte
Suspensiile organice, cât și cele anorganice se depun și formează bancuri care împiedică navigația, consumă oxigenul din apă. Dacă substanțele în suspensie sunt numai de natură organică, ele conduc la formarea de gaze rău mirositoare.

Pentru răspuns corect se acordă ***5 puncte****.*
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

d. 5 puncte
Apele calde împiedică dezvoltarea normală a peștilor, pentru că apa caldă stă deasupra, peștele se retrage la fund, zonă în care nu se produce dezvoltarea lui normal. O dată cu mărirea temperaturii, concentrația de oxigen devine mai mică și viața organismelor este mai dificilă.

Pentru răspuns corect se acordă ***5 puncte****.*
Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă ***0 puncte****.*

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 111

CURRICULUM

pentru

Clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERĂ TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: INDUSTRIE ALIMENTARĂ

2026

GRUPUL DE LUCRU:

Viviana Monica BUJENIȚĂ	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul de Industrie Alimentară ”Elena Doamna”, Galați
Marian Viorel CASIAN	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Gheorghe Cartianu”, Piatra-Neamț
Cristina Ștefania CHELBEA	Doctor Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară, Fetești
Angelica CIOATĂ	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul ”Andronic Motrescu”, Rădăuți
Monica Anca CREȚU	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul ”Vasile Lovinescu”, Fălticeni
Marinela Lidia FILIP	Doctor Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul Tehnic ”Mihai Viteazul” Oradea
Violeta ICHIM	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul de Industrie Alimentară ”Elena Doamna”, Galați
Iuliana ANDONE	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul de Industrie Alimentară ”Elena Doamna”, Galați
Florentina MIMIȘ	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul Tehnologic ”Tudor Vladimirescu”, Simian
Carmen Liliana MIROIU	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea
Aurelia Cristina MOISESCU	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Constantin Dobrescu”, Curtea de Argeș
Aida Corina MOLDOVEANU	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Brad Segal”, Tulcea
Lucica Cristina MOLOCI	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul ”Andronic Motrescu”, Rădăuți
Ioana NEDELEA	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Lazăr Edeleanu”, Ploiești
Cornelia POPA	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară ”Terezianum”, Sibiu
Nicoleta Adriana SCHIPOR	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul ”Andronic Motrescu”, Rădăuți
Daniela Ramona VÎJĂ	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Nicolae Bălcescu”, Alexandria
Carmen Rodica VULPE	Inginer, profesor grad didactic I, Colegiul Tehnic ”General Gheorghe Magheru”, Târgu Jiu
Silvia ZĂINESCU	Inginer, profesor grad didactic I, Liceul Tehnologic ”Gheorghe K. Constantinescu”, Brăila

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
S. l. univ. dr. ing. Anișoara-Arleziana NEAGU

COORDONARE C.N.D.Î.P.T.:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Andreea Daniela MUȘOIU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară*, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară*.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională ***INDUSTRIE ALIMENTARĂ**:*

I. calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician în industria alimentară
2. Tehnician analize produse alimentare
3. Tehnician în morărit și panificație și produse făinoase
4. Tehnician în prelucrarea produselor de origine animală
5. Tehnician în industria alimentară fermentativă și în prelucrarea legumelor și fructelor
6. Tehnician în industria alimentară extractivă

II. calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Morar-silozar
2. Brutar-patiser-preparator produse făinoase
3. Preparator produse din carne şi peşte
4. Preparator produse din lapte
5. Operator în prelucrarea legumelor şi fructelor
6. Operator în industria malţului şi a berii
7. Operator în industria vinului şi a băuturilor spirtoase
8. Operator în industria uleiului
9. Operator în industria zahărului şi produselor zaharoase

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării	
Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale	**Denumire modul**
URÎ 3. Exploatarea utilajelor şi echipamentelor utilizate în industria alimentară	**MODUL I.** OPERAŢII ŞI UTILAJE ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ
URÎ 7. Executarea analizelor specifice de laborator în industria alimentară	**MODUL II.** TEHNICI DE LABORATOR ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ
URÎ 5. Asigurarea calităţii produselor alimentare	**MODUL III.** ASIGURAREA CALITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
Clasa a X-a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **INDUSTRIE ALIMENTARĂ**

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator+ Instruire practică)

Modulul I. Operații și utilaje în industria alimentară

Total ore/an:		**104**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	Laborator	**0**
	Instruire practică	**52**

Modulul II. Tehnici de laborator în industria alimentară

Total ore/an:		**104**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	Laborator	**78**
	Instruire practică	**0**

Modulul III. Asigurarea calității produselor alimentare

Total ore/an:		**52**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	Laborator	**26**
	Instruire practică	**0**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore/an

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ):
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I. OPERAȚII ȘI UTILAJE ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

● Notă introductivă

Modulul „**Operații și utilaje în industria alimentară”,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin instruire practică, aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un număr de **104 ore / an**, conform planului de învățământ, din care:
- **52 ore / an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore / an** – instruire practică

Modulul **„Operații și utilaje în industria alimentară”** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.
Modulul se parcurge în paralel cu celelalte module din curriculum, cu un număr de ore constant pe întreaga durată a anului școlar.

● Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. EXPLOATAREA UTILAJELOR ȘI ECHIPAMENTELOR UTILIZATE ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ			**Conținuturile învățării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilități**	**Atitudini**	
3.1.1.	**3.2.1** **3.2.2** **3.2.9**		● **Termeni specifici unui proces tehnologic**: - Operații unitare - Materii prime - Subproduse - Produse finite - Deșeuri - Proces tehnologic - Schemă de fabricație
3.1.2	**3.2.3** **3.2.9**	**3.3.7**	● **Bilanț de materiale**: - Bilanț de materiale total
3.1.3	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Transportul materialelor**: - Clasificarea mijloacelor de transport *1. Transportul materialelor lichide și gazoase*: - Caracterizarea stării fluide - Proprietăți fizice ale fluidelor ● Tipuri de pompe pentru transportul fluidelor (construcție, funcționare): - Pompa centrifugă - Pompa cu roți dințate - Pompa cu pistoane rotative *2. Transportul materialelor solide:*

			- Caracterizarea transportoarelor pentru materiale solide - Clasificarea transportoarelor pentru materiale solide ● Tipuri de transportoare pentru materiale solide (construcție, funcționare): - Transportoare gravitaționale (toboganul, jgheabul, planul înclinat) - Banda transportoare - Elevatorul - Transportorul elicoidal
3.1.4	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Transport pneumatic**: - Principiul de realizare a transportului pneumatic ● Instalații de transport pneumatic (construcție, funcționare): - Transport pneumatic prin aspirație
3.1.5	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Mărunțirea materialelor**: - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) - Metode și procedee de mărunțire - Clasificarea utilajelor pentru mărunțire ● Utilaje pentru mărunțire (construcție, funcționare): - Utilaje pentru mărunțirea materialelor cu duritate mare: concasorul cilindric, moara cu ciocane - Utilaje pentru mărunțirea materialelor cu duritate medie: valțul automat - Utilaje pentru mărunțirea materialelor cu consistență mare: volful
3.1.6	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Separarea amestecurilor:** *1. Separarea materialelor solide prin sortare:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, generalități, factori de influență) ● Aparate pentru cernere (grătare, site și ciururi) ● Utilaje folosite pentru sortarea materialelor solide (construcție, funcționare): - Sita plană - Triorul alveolar - Tararul *2. Separarea amestecurilor eterogene:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Utilaje folosite pentru separarea amestecurilor eterogene (construcție, funcționare): - Camera de desprăfuire cu șicane - Decantorul orizontal - Vasul florentin simplu - Filtrul cu saci - Filtrul deschis cu agitator - Centrifuga filtrantă orizontală
3.1.7	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6**	● **Amestecarea materialelor solide, păstoase și lichide**: - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Utilaje folosite pentru amestecare (construcție, funcționare):

	3.2.9 **3.2.10**	**3.3.7** **3.3.8**	- Malaxorul - Amestecătorul cu cuvă dublă - Amestecătoare cu brațe și cu elice - Amestecător pneumatic cu barbotare
3.1.8	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Operații bazate pe transfer de căldură**: - Moduri de transfer de căldură: conducție, convecție, radiație, mixt - Agenți termici: de încălzire, de răcire *1. Încălzirea și răcirea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, generalități, factori de influență) ● Utilaje folosite pentru încălzire - răcire (construcție, funcționare): - Schimbătorul de căldură cu manta - Schimbătorul de căldură cu serpentină - Schimbătorul de căldură multitubular *2. Pasteurizarea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Aparate folosite pentru pasteurizare (construcție, funcționare): - Schimbătorul de căldură cu plăci *3. Sterilizarea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Aparate folosite pentru sterilizare (construcție, funcționare): - Autoclava *4. Refrigerarea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) - Metode de refrigerare *5. Congelarea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, generalități, factori de influență) - Metode de congelare
3.1.9	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Operații care asigură conservarea prin reducerea umidității:** - Clasificarea operațiilor în funcție de scopurile operației de conservare prin reducerea umidității *1. Concentrarea prin vaporizare:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Utilaje folosite pentru concentrare (construcție, funcționare): - Instalația de concentrare cu simplu efect *2. Uscarea:* - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Utilaje folosite pentru uscare (construcție, funcționare): - Uscătorul turn
3.1.10	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7**	● **Condensarea:** - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Aparate folosite pentru condensare (construcție, funcționare): - Condensatorul barometric cu talere

	3.2.10	**3.3.8**	
3.1.11	**3.2.2** **3.2.4** **3.2.5** **3.2.6** **3.2.7** **3.2.8** **3.2.9** **3.2.10**	**3.3.1** **3.3.2** **3.3.3** **3.3.4** **3.3.5** **3.3.6** **3.3.7** **3.3.8**	● **Distilarea:** - Principii care stau la baza desfășurării operației (definiție, scop, factori de influență) ● Instalații folosite pentru distilare (construcție, funcționare): - Instalația de distilare cu funcționare discontinuă

● Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):

Mijloace didactice:

- cărți tehnice, pliante, cataloage, reviste de specialitate
- mijloace audio-vizuale
- calculator
- planșe
- seturi de fișe de lucru
- soft-uri educaționale specifice
- resurse educaţionale deschise (RED, LIVRESQ etc.)

Resurse materiale

Echipamente, mijloace de învățământ (minim cele din SPP):

- echipament individual de protecție, echipament de lucru;
- aparate, utilaje și instalații pentru efectuarea operațiilor din industria alimentară;
- machete, planșe, fotografii ale aparatelor, utilajelor și instalațiilor folosite la realizarea operațiilor unitare în industria alimentară.

● Sugestii metodologice

Conținuturile programei modulului „**Operații și utilaje în industria alimentară”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferențiată, ținând cont de particularitățile colectivului de elevi cu care se lucrează și de nivelul inițial de pregătire.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conținutul modulului, în funcție de dificultatea temelor, de nivelul de cunoștințe anterioare ale elevilor, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și de ritmul de asimilare a cunoștințelor de către elevi.

Modulul „**Operații și utilaje în industria alimentară”** are o structură elastică, deci poate încorpora în orice moment al procesului educativ noi mijloace sau resurse didactice. Activitatea didactică se recomandă a se desfășura în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor precizate în unitățile de rezultate ale învățării, menționate mai sus.

Pregătirea practică în ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ sau de la operatorul economic are importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării / competențelor de specialitate.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilul de învățare al fiecărui elev, tipul de inteligență predominant, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor, pe exersarea potențialului psiho-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire și educație;
- îmbinarea și alternarea sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, metoda Phillips 6 – 6, metoda 6 / 3 / 5, metoda expertului, metoda cubului, metoda mozaicului, diagrama Venn, discuția Panel, metoda cvintetului,

jocul de rol, explozia stelară, harta conceptuală, metoda ciorchinelui, gândește-lucrează în perechi-comunică, quizz-uri interactive (Kahoot, Quizizz, Mentimeter), jurnalul de învățare / jurnal reflexiv, rezolvarea de probleme, etc;

- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii prin recurgere la modele concrete cum ar fi modelul experimental, activitățile de documentare, modelarea, observația / investigația dirijată etc.;
- însușirea unor metode de informare și de documentare independentă (ex. studiul individual, investigația științifică, studiul de caz, metoda referatului, metoda proiectului etc.), care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățare continuă (utilizarea surselor de informare: ex. biblioteci, internet, bibliotecă virtuală).

Pentru dobândirea rezultatelor învățării pot fi derulate diverse **activități de învățare**. Acestea trebuie să fie variate, progresive și centrate pe formarea competențelor practice, astfel încât elevii să poată înțelege, utiliza și întreține utilajele specifice industriei alimentare, respectând normele tehnologice și de securitate.

Autorii propun următoarele *activități de învățare* care se pot utiliza în cadrul orelor de pregătire teoretică sau de instruire practică pentru modulul **„Operații și utilaje în industria alimentară”**:

1. Activități de predare – învățare teoretică

- Explicarea principiilor de funcționare ale utilajelor specifice industriei alimentare
- Analiza unor scheme tehnologice sau a fluxurilor de producție
- Studiul fișelor tehnice ale utilajelor
- Identificarea părților componente ale utilajelor
- Dezbateri privind normele de securitate și igienă în exploatarea utilajelor

2. Activități practice în laborator / atelier

- Identificarea componentelor unui utilaj pe echipamente reale sau machete
- Pregătirea aparatului / utilajului / instalației pentru realizarea operațiilor
- Executarea manevrelor de pornire / oprire a aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
- Supravegherea funcționării aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
- Executarea operațiilor de montare și demontare a unor subansamble
- Reglarea parametrilor de funcționare (temperatură, presiune, turație)
- Simularea fluxului tehnologic utilizând echipamente didactice

3. Activități aplicative și de consolidare

- Elaborarea unei scheme tehnologice pentru un produs alimentar
- Compararea diferitelor tipuri de utilaje utilizate pentru aceeași operație
- Calcularea cantităților de materii prime, semifabricate și produse finite prin bilanț de materiale
- Rezolvarea de studii de caz privind defecte sau disfuncționalități
- Realizarea de fișe tehnologice pentru o operație specifică

4. Activități interactive

- Lucrul pe grupe pentru analizarea unui flux tehnologic complet
- Proiecte tematice privind modernizarea unei linii de producție
- Vizite de documentare în unități din industria alimentară
- Utilizarea materialelor video demonstrative privind funcționarea utilajelor

5. Activități de evaluare formativă

- Probe practice de deservire a unui utilaj
- Teste de identificare a componentelor
- Portofoliu tehnic individual
- Observarea sistematică a respectării normelor de sănătate și securitate în muncă și de protecție a mediului, aplicabile la deservirea aparatelor / utilajelor / instalațiilor pentru realizarea operațiilor în industria alimentară

Fiecare dintre temele propuse mai sus se particularizează pentru următoarele operații:

- Transportul materialelor
- Mărunțirea materialelor
- Separarea amestecurilor
- Amestecarea materialelor
- Operații bazate pe transfer de căldură
- Operații care asigură conservarea prin reducerea umidității
- Operația de condensare
- Operația de distilare

Exemplu de activitate de învățare

Spre exemplificare, colectivul de autori propune un exemplu de lecție de sistematizare, consolidare și fixare a cunoștințelor cu tema „**Mărunțirea materialelor în industria alimentară**” care vizează rezultate ale învățării prezentate mai jos.

URI 3. Exploatarea utilajelor și echipamentelor utilizate în industria alimentară

Rezultate ale învățării vizate:

- ***Cunoștințe***

3.1.5. Mărunțirea materialelor

- ***Abilități***

3.2.2 Identificarea tipului de operație
3.2.4 Identificarea aparatului / utilajului / instalației folosite în industria alimentară
3.2.9 Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate
3.2.10 Comunicarea / raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate

- ***Atitudini***

3.3.6 Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită
3.3.7 Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor situații problemă
3.3.8 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă

Metoda ciorchinelui

Deși este o variantă mai simplă a brainstorming-ului, ciorchinele este o metodă care presupune stabilirea unor conexiuni între elementele studiate și poate fi folosită cu succes și în etapa de reactualizare a structurilor învățate anterior. De asemenea poate fi folosită în cadrul lecțiilor de sinteză, de recapitulare, de sistematizare a cunoștințelor. Ciorchinele este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe evidențiind modul de a înțelege o anumită temă, un anumit conținut. Ciorchinele reprezintă o tehnică eficientă de predare-învățare care încurajează elevii să gândească liber și deschis.

Metoda ciorchinelui presupune următoarele etape:

1. Se scrie un cuvânt / temă (care urmează a fi cercetat) în mijlocul tablei sau a unei foi de hârtie.
2. Elevii vor fi solicitați să-și noteze toate ideile, sintagmele sau cunoștințele pe care le au în minte în legătură cu tema respectivă, în jurul cuvântului din centru, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial.
3. În timp ce le vin în minte idei noi și le notează prin cuvintele respective, elevii vor trage linii între toate ideile care par a fi conectate.
4. Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

Utilizarea acestei metode antrenează elevii într-o continuă participare și colaborare, crește motivarea intrinsecă deoarece li se solicită să descopere fapte, să aducă argumente pro și contra, iar munca în echipă dezvoltă atitudinea de toleranță față de ceilalți și sunt eliminate motivele de stres, iar emoțiile se atenuează.

Activități:

1. Se anunță tema „**Mărunțirea materialelor în industria alimentară**” și se prezintă schița unui utilaj la videoproiector / tablă interactivă / planșă și pe fișa de lucru; pentru exemplificare vom alege ca utilaj de măcinare - moara cu ciocane.
2. Se formează grupe de câte 4-5 elevi.
3. Fiecare grupă de elevi va primi o fișă de lucru pe care va nota în centru denumirea utilajului prezentat. În jurul schiței vor fi precizate în 3 direcții diferite aspectele urmărite a se consolida:
   - operația pe care o execută utilajul,
   - părți componente,
   - principiul de funcționare.
4. Li se solicită elevilor, în cadrul fiecărei grupe, pe măsură ce descoperă soluțiile să le noteze în jurul denumirii utilajului și să facă conexiuni între ele. Astfel toate soluțiile identificate vor fi prinse ca într-un ciorchine în jurul temei.

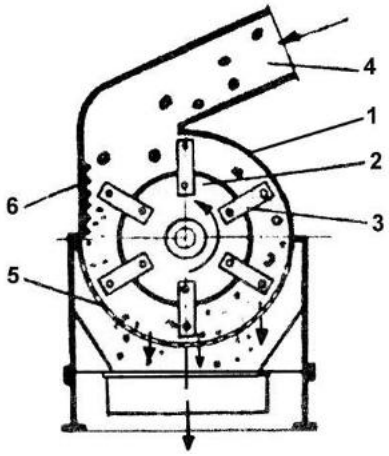
Fiecare elev, în cadrul grupei, își aduce contribuția prin notarea, completarea, îmbunătățirea și realizarea conexiunilor între ideile găsite pe măsura scrierii lor pe fișa de lucru.

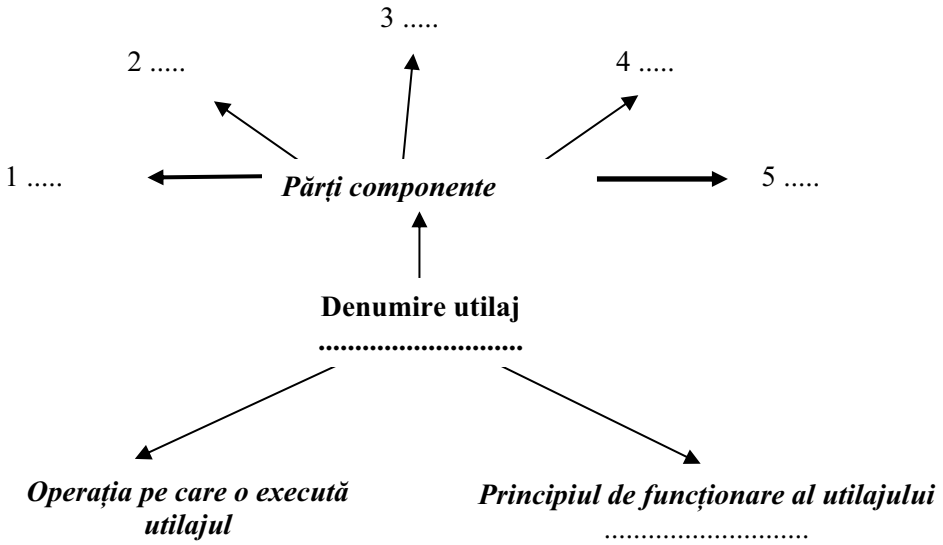
Soluțiile identificate se prezintă în fața colegilor de către un reprezentant al fiecărei grupe și se poartă discuții libere, se trag concluziile finale.

FIȘĂ DE LUCRU
„Mărunțirea materialelor în industria alimentară”

Sarcină de lucru:

- Observați schița utilajului de mărunțire prezentată în fișa de lucru și identificați utilajul.
- În centrul fișei de lucru scrieți denumirea utilajului identificat.
- Din jurul elementului central trasați săgeți către următoarele direcții principale:
  - operația pe care o execută utilajul,
  - părțile componente și rolul lor,
  - principiul de funcționare (etape de lucru).
- Formulați în 4-5 propoziții modul de funcționare și prezentați-l oral.

Răspunsuri așteptate (orientativ):

Denumire utilaj	Operația pe care o execută utilajul	Părți componente	Rol	Principiul de funcționare (etape)
Moara cu ciocane	mărunțirea	1 – carcasă	- susține elementele componente - protecție exterioară	- alimentarea materialului supus mărunțirii - rotația rotorului - lovirea materialului cu ciocanele - mărunțirea prin impact - sortarea prin sită - evacuarea produsului măcinat
		2 – rotor	- antrenează ciocanele în mișcare de rotație	
		3 – ciocane	- lovesc materialul	
		4 – gură de alimentare	- dirijează materialul prin tubul de alimentare spre ciocanele aflate în mișcare	
		5 – sită	- sortare	

● Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficiența întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmărește măsura în care elevii au atins rezultatele învățării stabilite în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

Continuă:

- Instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcție de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învățare ale elevilor.
- Planificarea evaluării trebuie să asigure desfășurarea acesteia într-un mediu real, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea mai multor evaluări în aceeași perioadă de timp.
- Va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la cunoștințele, abilitățile și atitudinile specificate în Standardul de Pregătire Profesională.

Sumativă:

- Realizată printr-o lucrare cu caracter integrator la sfârșitul procesului de predare / învățare și care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor.

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** continuă:

● Fișe de observație; ● Fișe test; ● Fișe de lucru; ● Fișe de documentare; ● Fișe de autoevaluare / interevaluare; ● Eseul;	● Portofoliul; ● Referatul științific; ● Proiectul; ● Activități practice; ● Teste docimologice; ● Instrumente digitale de evaluare (Kahoot, Quizizz, Wordwall, LearningApps etc.).

Propunem următoarele **instrumente de evaluare** sumativă:

- Proiectul – prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor și echipamentelor, acuratețea tehnică, modul de organizare a ideilor și materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- Studiul de caz – care constă în descrierea unui produs, a unei imagini sau a unei înregistrări electronice care se referă la un anumit proces tehnologic.
- Portofoliul – care oferă informații despre rezultatele școlare ale elevilor, activitățile extrașcolare.
- Testele sumative – reprezintă un instrument de evaluare complex, format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea și aprecierea nivelului de pregătire a elevului; oferă informații cu privire la direcțiile de intervenție pentru ameliorarea și / sau optimizarea demersurilor instructiv-educative.

În parcurgerea modulului se va utiliza evaluarea de tip formativ și la final de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii trebuie evaluați numai în ceea ce privește atingerea rezultatelor învățării specificate în cadrul acestui modul.

Exemple de instrumente de evaluare

1. Tip instrument de evaluare: Test de evaluare

Tema: Utilaje folosite pentru amestecarea materialelor păstoase: Malaxorul

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe:

3.1.7 Amestecarea materialelor solide, păstoase și lichide

Abilități:

3.2.2 Identificarea tipului de operație

3.2.4 Identificarea aparatului / utilajului / instalației folosite în industria alimentară

3.2.5 Pregătirea aparatului / utilajului / instalației pentru pornire / oprire instalației folosite în industria alimentară

3.2.8 Accesarea, căutarea și folosirea serviciilor prin internet pentru documentarea privind aparate, utilaje și echipamente utilizate în industria alimentară

3.2.9 Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate
Atitudini:
3.3.2 Respectarea cu strictețe a succesiunii operațiilor tehnologice
3.3.3 Raportarea imediată a incidentelor funcționale ce apar în timpul exploatării aparatului / utilajului / instalației
3.3.7 Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor situații problemă

TEST DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu
Durată: 50 minute

SUBIECTUL I **20 puncte**

A. **6 puncte**
Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 –3) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.
1. Operația de amestecare pentru materialele păstoase se numește:
   a) agitare;
   b) filtrare;
   c) malaxare;
   d) omogenizare.
2. Dispozitivul de amestecare al malaxorului cu cuvă transportabilă este format din:
   a) paletă sau ancoră;
   b) un ax oblic cu palete și un braț de răzuire;
   c) două brațe sub forma literei Z;
   d) roți dințate.
3. Amestecarea când este folosită la obținerea unor produse finite constituie o operație:
   a) independentă;
   b) auxiliară;
   c) intermediară;
   d) primară.

B. **10 puncte**
În tabelul de mai jos, în coloana **A** sunt enumerate diverse utilaje folosite la amestecare, iar în coloana **B** sunt enumerate domeniile de utilizare a lor.
Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, asocierile corecte dintre cifrele din coloana **A,** reprezentând utilaje folosite la amestecare și literele corespunzătoare din coloana **B**, reprezentând domeniile de utilizare.
NOTĂ: În coloana B veți avea cel puțin un element mai mult decât în coloana A.

Coloana A Utilaje folosite la amestecare	**Coloana B** Domenii de utilizare
1. malaxorul cu cuvă rabatabilă	**a.** în patiserie, la prepararea cremelor
2. amestecătorul elicoidal	**b.** în industria pastelor făinoase, pentru prepararea aluatului cu consistență tare
3. malaxorul cu cuvă transportabilă	**c.** în industria legumelor
4. amestecător elicoidal vertical	**d.** în industria panificației, pentru pregătirea amestecurilor de făină
5. malaxorul cu cuvă dublă	**e.** în industria brânzeturilor
	f. la amestecarea făinii de diferite calități

C. **4 puncte**

Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la **1** la **4**.

1. Malaxoarele pot fi cu funcționare continuă și discontinuă.
2. Malaxorul cu cuvă rabatabilă este prevăzut cu o cuvă de formă sferică care are posibilitatea de a se transporta.
3. Operația de amestecare este caracterizată doar de consumul de energie.
4. Eficiența amestecării arată dacă amestecul este uniform.

Pentru fiecare dintre afirmațiile de la **1** la **4**, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului și notați în dreptul ei litera **A**, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera **F**, dacă apreciați că afirmația este falsă.

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1 Scrieți, pe foaia cu răspunsuri, informația corectă care completează spațiile libere: **12 puncte**

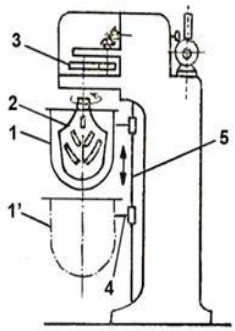
1. Cu cât operația de amestecare realizează un amestec mai uniform, cu un consum .....(a)..... de energie, într-un timp cât mai scurt, cu atât este mai .....(b)..... .
2. Dispozitivul de amestecare al malaxorului cu cuvă rabatabilă este format dintr-o .....(c)..... sau ancoră.
3. În unele cazuri, amestecarea se realizează concomitent cu .....(d)....., într-un transportor elicoidal.

II.2 Definiți operația de amestecare: **8 puncte**

.....

.....

II.3 În imaginea de mai jos este malaxorul cu cuvă rabatabilă. **10 puncte**

	Se cere: a) Precizați tipul de funcționare. **2 puncte** b) Identificați reperele 1, 2, 3 și 4. **8 puncte**

SUBIECTUL III **40 puncte**

1. Realizați un eseu cu titlul ”**Amestecarea materialelor păstoase”,** după următorul plan: **40 puncte**
   a) prezentați informații despre dispozitivul de amestecare
   b) precizați cum se realizează amestecul
   c) prezentați modul de funcționare al malaxorului cu cuvă transportabilă.

Barem de corectare și notare

- **Se punctează oricare alte modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **20 puncte**

A. **6 puncte**

1 – c; **2** – b; **3** – a;

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

B. **10 puncte**

1 – a; **2 –** d; **3 –** e; **4 –** f; **5 –** b;

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

C. **4 puncte**

Identificarea valorii de adevăr a afirmațiilor

1 – A; 2 – F; **3** – F; **4** – A;

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 1 **punct**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL II **30 puncte**

II.1 **12 puncte**

a) redus; **b)** eficientă; **c)** paletă; **d)** transportul;

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **3 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

II.2 **8 puncte**

Operația prin care se realizează repartizarea cât mai uniformă a unor bucăți sau particule de materiale, unele printre altele, se numește amestecare.

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **8 puncte.***

*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **4 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte.***

II.3. **10 puncte**

a) 2 puncte

Malaxorul are funcționare discontinuă.

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **2 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte.***

b) 8 puncte

1 – cuvă rabatabilă; **2 –** dispozitiv de amestecare; **3 –** roți dințate; **4 –** cadru metalic.

*Pentru fiecare răspuns corect și complet se acordă câte **2 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

SUBIECTUL III **40 puncte**

1. **40 puncte**

a) 10 puncte

Dispozitivul de amestecare a materialelor păstoase are o construcție robustă și asigură o energie de amestecare mai mare.

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **10 puncte.***

*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **5 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte.***

b) 10 puncte

Realizează concomitent frământarea amestecului și înglobarea în el a unei cantități de aer.

*Pentru răspuns corect și complet se acordă 1**0 puncte.***

*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **5 puncte**.*

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte.***

c) 20 puncte

Este compus din cuva montată pe căruciorul mobil care se deplasează pe roți. Între cărucior și cuvă este

montată roata dințată care face corp comun cu cuva, asigurând angrenarea prin piciorul cu transmisia cu curele și motorul electric montat în interiorul carcasei. Dispozitivul de amestecare este format dintr-un ax oblic cu palete și un braț de răzuire, ambele fiind antrenate de la același electromotor ce acționează cuva. Brațul de amestecare poate avea diferite forme: furcă, cuțite, palete. Dispozitivul de amestecare funcționează numai în cazul când cuva este blocată pe postamentul de fixare prin piesa. În timpul malaxării, brațul execută o mișcare pendulară, iar cuva se rotește. La terminarea operației de amestecare, brațul este ridicat deasupra cuvei, iar aceasta este transportată în sala de fermentare.

*Pentru răspuns corect și complet se acordă **20 puncte.***
*Pentru răspuns parțial corect sau incomplet se acordă **10 puncte**.*
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte.***

2. **Tip instrument de evaluare: probă practică pentru activitatea de laborator și / sau instruire practică**

Tema: Utilaje folosite pentru amestecarea materialelor păstoase: Malaxorul

Rezultate ale învățării vizate:
Cunoștințe:
3.1.7 Amestecarea materialelor solide, păstoase și lichide
Abilități:
3.2.2 Identificarea tipului de operație
3.2.4 Identificarea aparatului / utilajului / instalației folosite în industria alimentară
3.2.5 Pregătirea aparatului / utilajului / instalației pentru pornire / oprire instalației folosite în industria alimentară
3.2.6 Executarea manevrelor de pornire / oprire a aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
3.2.7 Supravegherea funcționării aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
3.2.9 Utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate
3.2.10 Comunicarea / raportarea rezultatelor activităților profesionale desfășurate
Atitudini:
3.3.1 Exploatarea aparatelor / utilajelor / instalațiilor conform indicațiilor din fișa tehnologică
3.3.2 Respectarea cu strictețe a succesiunii operațiilor tehnologice
3.3.3 Raportarea imediată a incidentelor funcționale ce apar în timpul exploatării aparatului / utilajului / instalației
3.3.4 Executarea pornirii utilajelor în condiții de siguranță
3.3.5 Conștientizarea importanței respectării normelor de sănătate și securitate în muncă și de protecție a mediului
3.3.6 Asumarea, în cadrul echipei de la locul de muncă, a responsabilității pentru sarcina de lucru primită
3.3.7 Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor situații problemă

Tema probei practice: Executați operațiile de deservire a malaxorului cu cuvă transportabilă

Cerințe / Sarcini de lucru
- ✓ Executarea operațiilor de umplere și cuplare a cuvei malaxorului
- ✓ Deservirea malaxorului cu cuvă transportabilă
- ✓ Realizarea operațiilor de oprire a malaxorului și scoaterea cuvei
- ✓ Respectarea normelor de protecția muncii identificate la deservirea malaxorului cu cuvă transportabilă

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	35 puncte	1.1. Identificarea utilajului folosit la malaxare	5
		1.2. Pregătirea malaxorului: umplerea cuvei – cărucior	15
		1.3. Cuplarea cuvei – cărucior la sistemul de acționare și asigurarea cu piedica	15

2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Executarea manevrelor de pornire: se coboară brațul de malaxare prin acționarea manetei	10
		2.2. Punerea în mișcare a cuvei	15
		2.3. Supravegherea malaxării și funcționării utilajului	15
		2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	10
3. Prezentarea sarcinii de lucru	15 puncte	3.1. Prezentarea succesiunii operațiilor de deservire a malaxorului	10
		3.2. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	5

3. Tip instrument de evaluare: Evaluare a lucrării de instruire practică

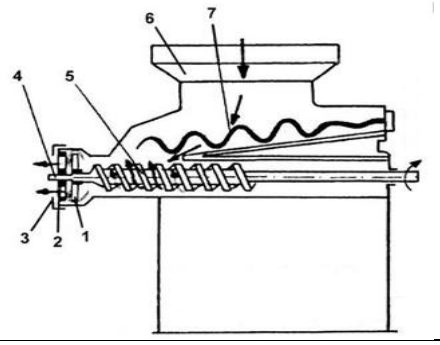
Domeniul de pregătire profesională	**Industrie alimentară**
Unitatea de rezultate ale învățării	URÎ 3: Exploatarea utilajelor și echipamentelor utilizate în industria alimentară
Modul	Modul I: Operații și utilaje în industria alimentară
Clasa	**a X-a**
Tema probei practice	Mărunțirea materialelor cu ajutorul volfului

Rezultate ale învățării vizate:
Cunoștințe*:*
3.1.5 Mărunțirea materialelor
Abilități:
3.2.4. Identificarea aparatului / utilajului / instalației folosite în industria alimentară
3.2.5. Pregătirea aparatului / utilajului / instalației pentru pornire / oprire
3.2.6. Executarea manevrelor de pornire / oprire a aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
3.2.7. Supravegherea funcționării aparatelor / utilajelor / instalațiilor folosite în industria alimentară
Atitudini*:*
3.3.1. Exploatarea aparatelor / utilajelor / instalațiilor conform indicațiilor din fișa tehnică
3.3.2. Respectarea cu strictețe a succesiunii operațiilor tehnologice indicate în fișele tehnologice
3.3.3. Raportarea imediata a incidentelor funcționale ce apar în timpul exploatării aparatului / utilajului / instalației
3.3.4. Executarea pornirii utilajelor în condiții de siguranță
3.3.5. Conștientizarea importanței respectării normelor de sănătate și securitate în muncă și de protecție a mediului.

Tema probei practice: Asigurați deservirea volfului la operația de mărunțire a cărnii
Sarcini de lucru:
- ✓ identificați părțile componente ale volfului;
- ✓ deserviți volful, în vederea mărunțirii cărnii, respectând etapele de lucru;
- ✓ respectați normele de sănătate și securitate în muncă și protecția mediului.

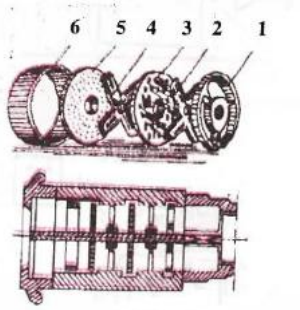
FIȘĂ DE DOCUMENTARE
Deservirea volfului

Volful este utilajul destinat mărunțirii cărnii în bucăți de dimensiuni medii sau mici, mărunțirea realizându-se sub efectul forțelor de tăiere ce apar între lama ascuțită a cuțitului și sită.
Părțile componente ale volfului sunt prezentate în figura de mai jos:

	Volful: 1 - cuțit; 2 - sita; 3 – piuliță; 4 - arbore; 5 - melc; 6 – pâlnie de alimentare; 7 – spirală;

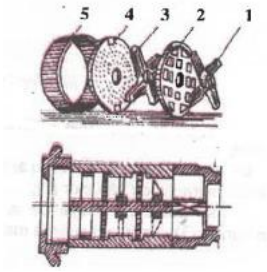
Faze de lucru în exploatarea volfului:

I. Compunerea și montarea sistemului de tăiere

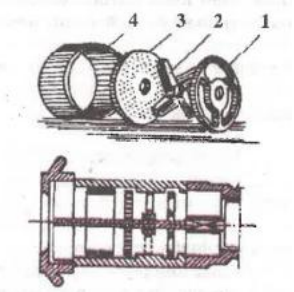
Sistemul de tăiere pentru tocarea cea mai fină

1-forșnaider
2- cuțit dublu
3- sită cu ochiuri mari
4 – cuțit dublu
5 – sită cu ochiuri mici
6 - șaibă

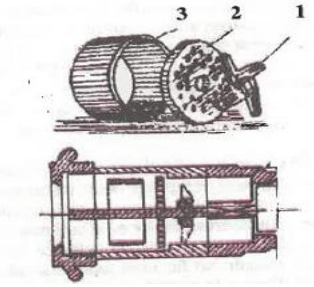
Sistemul de tăiere pentru tocarea fină

1 – cuțit simplu
2 – sită cu ochiuri mari
3 – cutit dublu
4 – sită cu ochiuri mici
5 - șaibă

Sistemul de tăiere pentru tocare mai grosieră

1 – forșnaider
2 – cuțit dublu
3 – sită cu diametru mijlociu al ochiurilor
4 - șaibă

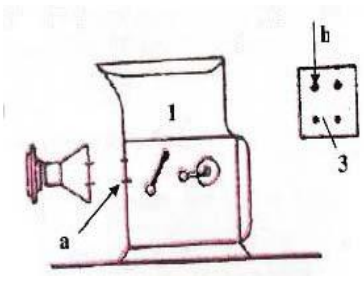

Sistemul de tăiere pentru tocare grosieră

1 – cuțit simplu
2 – sită cu ochiuri mari
3 - șaibă

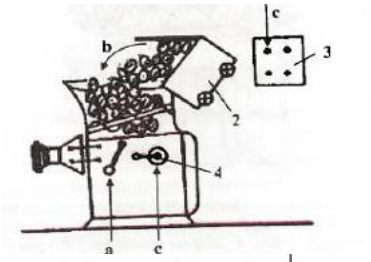
II. Cuplarea sistemului de tăiere

a – se cuplează sistemul de tăiere la utilajul 1;
b – se verifică în gol funcționarea utilajului prin pornirea acestuia.

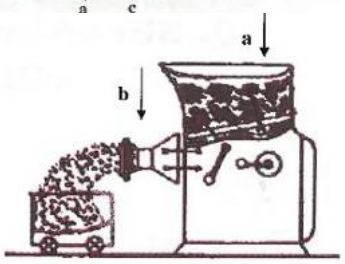
III. Alimentarea și pornirea utilajului

a - se stabilește poziția schimbătorului de viteze;
b - se alimentează utilajul cu ajutorul ridicătorului hidraulic cu cărucior (2);
c - se pornește utilajul de la panoul de comandă (3) prin acționarea manetei (4).

IV. Supravegherea utilajului
a – se continuă alimentarea utilajului
b – se supraveghează funcționarea

V. Igienizarea utilajului
a – se oprește funcționarea utilajului;
b – se demontează sistemul de tăiere;
c – se curăță și se igienizează utilajul.

Reguli de protecție a muncii:

- transportarea cărnii la volf se va face cu ajutorul grandurilor din oțel inoxidabil;
- alimentarea volfului se va face de regulă, prin răsturnarea cărucioarelor cu carne cu ajutorul ridicătoarelor hidraulice;
- presarea cărnii spre șnecuri se va face cu un mai de lemn sau oțel inoxidabil;
- se interzice introducerea mâinii în cuva de alimentare;
- înainte de pornirea volfului se va controla dacă dispozitivele sistemului de tăiere sunt bine fixate în locașul lor și strânse pe axa de acționare;
- se interzice întreținerea utilajului în timpul funcționarii acestuia.

Grila de evaluare:

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	30 p	Organizarea ergonomică a locului de muncă	10 p
		Identificarea utilajului (volf)	10 p
		Asigurarea condițiilor de desfășurare a lucrării cu respectarea normelor de securitate și sănătate în muncă și protecția mediului	10 p
2. Realizarea sarcinii de lucru	40 p	Identificarea părților componente ale volfului	5 p
		Efectuarea operațiilor de deservire specifice fiecărei etape de lucru: compunerea si montarea sistemului de tăiere; cuplarea sistemului de tăiere; alimentarea și pornirea utilajului; supravegherea utilajului; igienizarea utilajului.	 5 p 5 p 5 p 5 p 5 p
		Raportarea activităților desfășurate	5p
		Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, PSI și protecția mediului	5 p
3. Prezentarea și promovarea sarcinii de lucru	30 p	Justificarea succesiunii etapelor și operațiilor la mărunțirea cărnii	10 p
		Formularea concluziilor referitoare la activitatea desfășurată	10 p
		Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate	10 p

- **Bibliografie:**

1. Capotă. V., Coza A., ș.a., *Pregătire de bază în industria alimentară*, Manual clasa a IX-a, Editura CD Press, București 2012;

***Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a, an școlar 2022-2023, Învățământ profesional și tehnic, Domeniul de pregătire de bază *Industrie Alimentară*, discipline de cultură tehnică, București, 2022;

***Standard de Pregătire Profesională, domeniul *Industrie Alimentară*, calificări de nivel 3 și nivel 4.

MODUL II. TEHNICI DE LABORATOR ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

- **Notă introductivă**

Modulul **„Tehnici de laborator în industria alimentară”,** este o componentă a ofertei educaţionale (curriculare) din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară*, face parte din cultura de specialitate şi cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator, aferente clasei a X-a, învățământ liceal, filiera tehnologică.

Modulul are alocat un numărul de **104 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **78 ore/an** – laborator

Modulul **„Tehnici de laborator în industria alimentară”,** este centrat pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 sau 4, din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 7. EXECUTAREA ANALIZELOR SPECIFICE DE LABORATOR ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
7.1.1.	**7.2.1** **7.2.2** **7.2.8** **7.2.9**	**7.3.1** **7.3.2** **7.3.3** **7.3.4** **7.3.5** **7.3.6** **7.3.7** **7.3.8** **7.3.9**	• **Soluţii folosite în volumetrie** - Soluţii procentuale - Soluţii normale - Soluţii molare - Prepararea soluţiilor folosite în volumetrie: titru, titrarea, factor de corecţie. - Acidimetrie - Alcalimetrie
7.1.2	**7.2.3** **7.2.4** **7.2.5** **7.2.7** **7.2.8** **7.2.9**	**7.3.1** **7.3.2** **7.3.3** **7.3.4** **7.3.5** **7.3.6**	• **Metode de determinare a caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/semifabricatelor/ produselor finite din industria alimentară** - Determinarea acidităţii - Determinarea pH-ului - Determinarea umidităţii: prin uscare, prin antrenare cu solvenţi, conductometric

		7.3.7 **7.3.8** **7.3.9**	- Determinarea substanţei uscate: prin cântărire, refractometric, densimetric - Determinarea conţinutului de substanţe grase - Determinarea conţinutului de zaharuri - Determinarea conţinutului de amoniac, azotaţi şi azotiţi.
7.1.3	**7.2.6** **7.2.7** **7.2.8** **7.2.9**	**7.3.1** **7.3.2** **7.3.3** **7.3.4** **7.3.5** **7.3.6** **7.3.7** **7.3.8** **7.3.9**	• **Metode de analize biochimice şi microbiologice ale materiilor prime/semifabricatelor/produselor finite din industria alimentară** - Analize biochimice: analiza glucidelor, lipidelor, protidelor, enzimelor şi vitaminelor. - Analize microbiologice

• **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice, etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**

Mijloace didactice:

Pentru asigurarea cadrului optim de formare a competențelor specifice domeniului analizelor de laborator în industria alimentară, sunt necesare următoarele resurse didactice:

- materiale video demonstrative privind tehnici și metode de analiză;
- manuale și auxiliare curriculare;
- suporturi de curs, fișe de lucru, fișe de documentare;
- reviste și publicații de specialitate;
- cărți tehnice și dicționare de termeni tehnici;
- documentație tehnologică (fișe tehnologice, proceduri operaționale standard);
- normative și reglementări specifice domeniului alimentar;
- standarde tehnice și standarde de calitate aplicabile analizelor fizico-chimice;
- colecții de standarde naționale (SR, SR EN sau SR ISO) din industria alimentară;
- fișe individuale de instruire privind securitatea și sănătatea în muncă (SSM) și prevenirea și stingerea incendiilor (PSI);
- mijloace audio-vizuale (videoproiector, retroproiector, sisteme video, suporturi digitale);
- echipamente informatice (calculator, acces la internet, baze de date tehnice).

Resurse materiale:

Echipamente, mijloace de învăţământ (minim cele din SPP);

Vase și ustensile de laborator

- vase din sticlă (pahare Berzelius, baloane cotate, eprubete, biurete etc.);
- vase din porțelan (capsule, creuzete);
- ustensile metalice și din lemn (spatule, clești, suporturi, agitatoare).

Aparatură pentru încălzire și control termic

- becuri de gaz;
- băi de apă;
- etuve electrice;
- termostate;
- cuptoare electrice.

Echipamente pentru măsurare și analiză

- balanțe tehnice și analitice;
- areometre, densimetre, termodensimetre;
- picnometre;
- termometre de laborator;
- centrifugă de laborator;
- refractometru;
- polarimetru.

Reactivi chimici

- acizi, baze, săruri;
- indicatori utilizați în analize volumetrice și alte determinări.

Materialele, aparatele și instalațiile utilizate pentru analizele fizico-chimice din industria alimentară vor fi exploatate în conformitate cu prevederile standardelor de analiză și ale procedurilor operaționale specifice, asigurând acuratețea și trasabilitatea rezultatelor.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile programei modulului „**Tehnici de laborator în industria alimentară”** trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă și diferențiată, adaptată particularităților colectivului de elevi, nivelului inițial de pregătire și ritmului de învățare.

Numărul de ore alocat fiecărei teme este stabilit de cadrul didactic, în funcție de:

- gradul de dificultate al conținuturilor;
- nivelul de cunoștințe anterioare ale elevilor;
- complexitatea activităților practice;
- resursele materiale disponibile;
- ritmul de asimilare a cunoștințelor

Modulul „Tehnici de laborator în industria alimentară” are o structură flexibilă și deschisă, care permite integrarea permanentă a unor noi resurse didactice, tehnologii educaționale și strategii metodologice, în acord cu evoluția domeniului și cu nevoile de formare profesională. Activitățile didactice se recomandă a fi organizate în laboratoare de specialitate și/sau ateliere de instruire practică din unitatea de învățământ ori de la operatorul economic partener, dotate conform cerințelor prevăzute în unitățile de rezultate ale învățării.

Pregătirea practică desfășurată în aceste contexte are un rol determinant în dezvoltarea competențelor de specialitate, întrucât facilitează aplicarea cunoștințelor teoretice în situații reale sau simulate, consolidând rigoarea științifică, precizia tehnică și responsabilitatea profesională.

Se recomandă implementarea unor **metode active, centrate pe elev**, care să asigure implicarea directă a acestuia în procesul de învățare și formare profesională, precum și promovarea principiilor educației incluzive. Demersul didactic trebuie să valorifice diversitatea stilurilor de învățare, ritmurile individuale de lucru și particularitățile fiecărui elev, inclusiv prin adaptări curriculare și metodologice pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

În acest sens, se vor avea în vedere următoarele direcții metodologice:

- **Activizarea structurilor cognitive și operaționale ale elevilor**, prin utilizarea învățării prin descoperire, a investigației științifice, a rezolvării de probleme și a experimentului de laborator, astfel încât elevul să devină coautor al propriei formări.
- **Învățarea colaborativă și cooperativă**, prin organizarea activităților de tip brainstorming, dezbatere, metoda mozaicului, metoda expertului, joc de rol, studiu de caz sau proiect de echipă, care dezvoltă competențele sociale, comunicative și de lucru în echipă.
- **Alternarea activităților individuale cu cele de grup**, pentru a asigura echilibrul între autonomia în învățare și responsabilitatea colectivă. Activitățile individuale pot include documentarea din surse variate, realizarea de fișe de lucru, experimente individuale sau reflecție critică, iar cele de grup pot presupune rezolvarea colaborativă a unor situații-problemă sau simularea unor proceduri de analiză de laborator.
- **Relaționarea directă cu obiectul cunoașterii**, prin utilizarea modelului experimental, a observației sistematice și a investigației dirijate, care facilitează învățarea contextualizată și aplicativă.
- **Dezvoltarea competențelor de autoînvățare și documentare independentă**, prin elaborarea de referate, proiecte tematice, studii de caz și activități de cercetare, utilizând surse diverse (bibliotecă, baze de date, resurse digitale), în vederea formării unei atitudini orientate spre învățare continuă.

În perspectiva incluziunii educaționale, cadrul didactic va adapta strategiile de predare–învățare–evaluare prin diferențierea sarcinilor de lucru, utilizarea suporturilor vizuale și practice, oferirea de feedback individualizat și asigurarea unui climat educațional bazat pe respect, cooperare și valorizarea diversității

Pentru dobândirea rezultatelor învățării, pot fi derulate următoarele activităţi de învăţare:

- Elaborarea de referate interdisciplinare;
- Activităţi de documentare;
- Vizionări de materiale video (casete video, CD/ DVD – uri);
- Problematizarea;
- Demonstraţia;
- Investigaţia ştiinţifică;
- Învăţarea prin descoperire;
- Activităţi practice;
- Studiu de caz;
- Joc de rol;
- Simulări;

- Elaborarea de proiecte;
- Activităţi bazate pe comunicare şi relaţionare;
- Activităţi de lucru în grup/ în echipă.

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Obiectivul său principal este de a determina în ce măsură elevii au dobândit rezultatele învăţării stabilite în Standardele de Pregătire Profesională (SPP). Pe parcursul modulului se va aplica o evaluare formativă continuă, urmând ca la final să se realizeze o evaluare sumativă.

Ca instrumente de evaluare şi autoevaluare, se pot utiliza: teste, probe practice, observarea sistematică a elevilor, proiectul şi portofoliul, teme de lucru în clasă, autoevaluarea. Testele vor include itemi obiectivi, semiobiectivi şi subiectivi.

Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă

- instrumentele de evaluare pot fi diverse, în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare – probe orale, scrise, practice – de stilurile de învăţare ale elevilor.
- planificarea evaluării trebuie să se deruleze, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.
- va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la rezultatele învățării specificate (cunoştinţele, abilităţile şi atitudinile) specificate în standardul de pregătire profesională.

b. ***Finală:***

- realizată printr-o probă de evaluare sumativă la sfârşitul procesului instructiv-educativ şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării.

Sugerăm următoarele ***instrumente*** **de evaluare continuă**:

- Fişe de observaţie
- Fişe de lucru
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare
- Eseul
- Referatul ştiinţific
- Proiectul
- Activităţi practice
- Teste docimologice
- Lucrări de laborator/practice

Propunem următoarele ***instrumente*** **de evaluare finală**:

- Proiectul, prin care se evaluează metodele de lucru, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor şi echipamentelor, acurateţea tehnică, modul de organizare a ideilor şi materialelor într-un raport. Poate fi abordat individual sau de către un grup de elevi.
- Studiu de caz, care constă în descrierea unui produs, a unei imagini sau a unei înregistrări electronice care se referă la un anumit proces tehnologic.
- Portofoliu, care oferă informaţii despre rezultatele şcolare ale elevilor, activităţile extraşcolare;
- Testele sumative reprezintă un instrument de evaluare complex, format dintr-un ansamblu de itemi care permit măsurarea şi aprecierea nivelului de pregătire al elevului. Oferă informaţii cu privire la direcţiile de intervenţie pentru ameliorarea şi/sau optimizarea demersurilor instructiv-educative.

Se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învăţării. Elevii vor fi evaluaţi în ceea ce priveşte atingerea rezultatelor învăţării specificate în cadrul modulului.

Spre exemplificare, colectivul de autori propune două **exemple de predare – învăţare – evaluare.**

ACTIVITATEA 1

Tema: **Prepararea soluţiilor folosite în volumetrie**

Stabilirea factorului de corecție al soluției de NaOH aproximativ 0,1N utilizându-se soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut

URÎ 7. Executarea analizelor specifice de laborator în industria alimentară

Rezultate ale învățării vizate

Cunoştinţe:
7.1.1 Soluţii folosite în volumetrie
Abilităţi:
7.2.1 Efectuarea calculelor pentru prepararea soluţiilor procentuale, normale şi molare
7.2.2 Prepararea soluţiilor procentuale, normale şi molare
7.2.7 Comunicarea/Raportarea rezultatelor activităţii profesionale desfăşurate
7.2.8 Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate în descrierea analizelor de laborator
7.2.9 Utilizarea documentaţiei de specialitate în executarea analizelor de laborator
Atitudini:
7.3.1 Comunicarea, în cadrul echipei de lucru, în scopul realizării sarcinilor de lucru primite
7.3.2 Asumarea răspunderii în efectuarea calculelor specifice la efectuarea analizelor de laborator
7.3.3 Respectarea cerinţelor prevăzute în fişele de lucru la efectuarea lucrărilor de laborator
7.3.4 Asumarea răspunderii în cadrul echipei de lucru, pentru sarcina de lucru primită
7.3.6 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de desfăşurare a activităţii
7.3.8 Asumarea răspunderii în aplicarea normelor de securitate şi sănătate în muncă, specifice laboratorului de analiză
7.3.9 Aplicarea responsabilă a normelor de protecţie a mediului

Metode didactice: experimentul, brainstorming
Scurtă descriere: Activitatea se va desfășura în laboratorul de analize chimice, clasa va fi împărțită în grupe formate din 3 elevi, fiecare grupă desemnându-și un lider.
Resurse materiale: Biurete, stative + cleme, pahare Erlenmayer de 50 -100 ml, pahare Berzelius de 50 -100 ml, pâlnii din sticlă, pipete (gradate sau cu bulă) de 10 ml, pisete, sol. NaOH ~ 0,1N, soluție HCl 0,1N (factor cunoscut), tablă interactivă, fișe individuale de lucru
Scenariul didactic:

1. Deschiderea sesiunii de brainstorming (5 minute)

Fiecare grupă de elevi va fi repartizată la un post de lucru din laboratorul chimic, dotat cu ustensilele de laborator necesare determinării factorului de corecție al unei soluții de NaOH ~ 0,1N. Elevii vor fi informați cu privire la tema practică pe care o au de executat, iar profesorul va înmâna fiecărui elev fișa de lucru având ca temă stabilirea factorului de corecție a soluției de NaOH aproximativ 0,1N utilizându-se soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut.

2. Perioada de acomodare (5 minute)

Profesorul va discuta cu elevii conținutul fișei de lucru: scopul lucrării, principiul metodei, ustensilele de laborator și reactivii utilizați, modul de lucru, normele de protecția muncii ce trebuiesc respectate.

3. Partea creativă a brainstormingului (20 minute)

Pe baza indicațiilor existente în fișa de lucru, fiecare grupă va determina factorul de corecție al soluție de NaOH ~ 0,1N luată spre analiză (fiecare elev din grupă va efectua propria determinare/titrare) și vor complete fișele individuale de lucru.

Fiecare lider va completa pe tablă tabelul, întocmit de către profesor, cu rezultatul experimental final al grupei sale, rezultat calculat ca medie aritmetică a valorilor obținute de către fiecare membru al grupei.

	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	…….	Grupa n
Factorul de corecție al sol. NaOH ~ 0,1N	F1 = ……	F2 = ……	F3 = ……	F4 = ……	…….	Fn = ……
Valoarea medie a factorului de corecție	**Fmediu = ……..**					

Elevii vor trage concluziile cu privire la concentrația soluției de NaOH luată spre analiză (mai diluată sau mai concentrate decât o soluție de etalon)

4. Concluzii (15 minute)

Profesorul lansează întrebarea: care sunt factorii care au influențat experimentul, respectiv au generat erori la unele rezultate?

Urmează generarea liberă de idei, care se notează pe tablă. (posibile exemple: eroare la citirea biuretei, indicatorul a fost adăugat în exces, punctul final de echivalență a fost depășit, HCl nu a fost omogenizat, temperatura a influențat volumul, sticlăria nu a fost perfect uscată, au existat pierderi la transfer).

Ideile se grupează în categorii:

A. Factori chimici: Higroscopicitatea NaOH, absorbția CO_2 , stabilitatea soluției în timp,

B. Factori tehnici: Citirea meniscului, reglarea biuretei, spălarea pereților balonului,

C. Factori umani: Depășirea punctului de viraj, aprecierea subiectivă a culorii, graba în titrare,

D. Factori de mediu: Temperatură, expunere la aer.

Concluzii formulate prin brainstorming

Elevii pot ajunge la concluzii precum:

- Soluția de NaOH necesită standardizare frecventă.
- Factorul de corecție este esențial pentru calcule exacte.
- Cele mai probabile erori sunt legate de absorbția CO_2 și aprecierea punctului final.
- Repetarea titrării crește precizia.
- Standardizarea este obligatorie înaintea utilizării în analize cantitative.

Concluzia finală: Determinarea factorului soluției de NaOH este necesară deoarece concentrația reală diferă de cea teoretică. Prin titrare cu HCl standard s-a calculat factorul de corecție, iar analiza prin brainstorming a evidențiat principalele surse de eroare și importanța controlului condițiilor experimentale.

Metode activ-participative utilizate

- Învățarea prin cooperare: elevii lucrează în echipă pentru realizarea sarcinii.
- Metoda investigației: elevii descoperă experimental factorul soluției.
- Învățarea prin descoperire ghidată: profesorul adresează întrebări pentru a conduce elevii spre formulă și concluzii.
- Turul galeriei (la final): fiecare grup prezintă rezultatele pe tablă.

Strategii de incluziune

- Sarcini diferențiate (calcule mai simple pentru elevii cu dificultăți)
- Explicații vizuale (schemă de titrare pe tablă)
- Fișe suport cu formula de calcul
- Elevii timizi pot fi secretari sau responsabili cu materialele
- Profesorul oferă sprijin individual

FIȘĂ DE LUCRU

1. Generalități

Hidroxidul de sodiu (NaOH) nu este o substanță etalon deoarece acesta reține apă și se poate carbonata (cristalele de NaOH se pot acoperi cu o pojghiță protectoare de carbonat de sodiu (Na_2CO_3) în urma reacției cu dioxidul de carbon (CO_2) din aer. Din acest motiv nu se poate prepara soluție de hidroxid de sodiu de concentrație exact 0,1N, ci doar de concentrație aproximativ 0,1N.

Pentru a putea fi utilizată această soluție ca titrant, este necesar să se cunoască concentrația, iar din acest motiv, cel mai simplu procedeu este acela de a determina factorul de corecție al soluției.

Pentru stabilirea factorului de corecție al soluției de NaOH trebuie utilizate substanțe sau soluții cu caracter acid. Acestea pot fi:

- etalon (soluție de acid oxalic sau acid oxalic solid ($H_2C_2O_4 \cdot 2H_2O$)
- cu caracter acid (soluție de acid clorhidric (HCl) aproximativ 0,1N cu factor de corecție cunoscut

2. Scopul lucrării

Stabilirea factorului de corecție al soluției de hidroxid de sodiu (NaOH) aproximativ 0,1N, prin titrare cu o sol. de HCl 0,1N aproximativ 0,1N cu factor de corecție cunoscut.

3. Principiul metodei

Determinarea se bazează pe reacția de neutralizare dintre hidroxidul de sodiu și acidul clorhidric:

$$NaOH + HCl \rightarrow NaCl + H_2O$$

Reacția are loc în raport molar 1:1. La punctul de echivalență sunt egale numerele de echivalenți ai celor două substanțe.

Conform legii echivalenței:

$$V_{t,HCl} \cdot C_{Nt,HCl} = V_{t,NaOH} \cdot C_{Nt,NaOH}$$

$$F_{HCl} = \frac{V_{t,HCl}}{V_{r,HCl}} \quad \rightarrow \quad V_{t,HCl} = F_{HCl} \cdot V_{r,HCl}$$

$$F_{NaOH} = \frac{V_{t,NaOH}}{V_{r,NaOH}} \quad \rightarrow \quad V_{t,NaOH} = F_{NaOH} \cdot V_{r,NaOH}$$

$$C_{Nt,HCl} = C_{Nt,NaOH} = 0{,}1$$

$$F_{HCl} \cdot V_{r,HCl} \cdot 0{,}1 = F_{NaOH} \cdot V_{r,NaOH} \cdot 0{,}1$$

$$F_{NaOH} = \frac{F_{HCl} \cdot V_{r,HCl}}{V_{r,NaOH}}$$

unde:

- F_{NaOH} - factorul de corecție al soluției de NaOH aproximativ 0,1N
- $V_{r,HCl}$ – volumul soluției de HCl aproximativ 0,1N luat în lucru (ml)
- $V_{t,HCl}$ - volumul soluției de HCl aproximativ 0,1N care trebuie folosit la titrare (ml) (rezultat în urma efectuării calculelor) (mL)
- $C_{Nt,HCl}$ – concentrația normală teoretică a soluției de HCl
- $C_{Nt,NaOH}$ – concentrația normală teoretică a soluției de NaOH
- F_{HCl} - factorul de corecție al soluției de NaOH aproximativ 0,1N
- $V_{r,NaOH}$ - volumul soluției de NaOH aproximativ 0,1N folosit real la titrare (ml)
- $V_{t,NaOH}$ - volumul soluției de NaOH aproximativ 0,1N care trebuie folosit la titrare (ml) (rezultat în urma efectuării calculelor) (ml)

4. Ustensile și reactivi

Ustensile	Reactivi
pahar Erlenmayer 50 -100 ml	Soluție NaOH aproximativ 0,1N
pahar Berzelius 50 -100 ml	Soluție HCl aproximativ 0,1N, cu factor cunoscut
pâlnie din sticlă	Apă distilată
biuretă 25 – 50 ml	Fenolftaleină (indicator)
pipete 10 ml	
stativ + clemă	

5. Mod de lucru:

- Se măsoară cu precizie (cu pipeta) 10 ml soluție de acid clorhidric (HCl) aproximativ 0,1N cu factor de corecție cunoscut, care se trec cantitativ într-un pahar Erlenmeyer;
- Se diluează soluția (cu ajutorul pisetei) cu 25 – 30 cm^3 apă distilată;
- Se adaugă 2-3 picături soluție alcoolică de indicator (FENOLFTALEINĂ);
- Se umple biureta cu sol. de NaOH ~ 0,1N și se citește/notează volumul initial (Vi)
- Se titrează proba cu soluție de NaOH aproximativ 0,1N, picătură cu picătură, sub agitare continuă, până la virajul culorii de la incolor la roz (pal) persistent timp de aproximativ 30 secunde;
- Se notează volumul soluției de NaOH folosit la titrare (V1);
- Se realizează trei (3) determinări, pentru fiecare determinare în parte notându-se volumul soluției de NaOH utilizat;

Punctul final al titrării

6. Calcul și interpretarea rezultatelor

Se calculează valoarea factorului de corecție, știind că valoarea acestuia trebuie să se încadreze în următorul interval: 0,9000 ≤ FNaOH ≤ 1,1000

Vi = …… ml

Vf = ... ml

Vr NaOH = Vf – Vi = ml

$$F_{NaOH} = \frac{V_{r,HCl} \cdot F_{HCl.}}{V_{r,NaOH}} = \ldots\ldots\ldots\ldots$$

F > 1 → soluția este mai concentrată decât valoarea nominală

F < 1 → soluția este mai diluată
F ≈ 1 → soluție corespunzătoare

7. Controlul calității

- efectuarea a minimum două titrări concordante
- diferența între volume ≤ 0,1 ml
- utilizarea mediei aritmetice

8. Respectarea normelor privind securitatea și sănătatea în muncă și regulile de protecție a mediului:

- Purtarea obligatorie a echipamentului de protecție;
- Manipularea cu atenție a ustensilelor si reactivilor;
- Evitarea contactului soluțiilor cu pielea și ochii;
- Evitarea pipetării cu gura;
- Se utilizează cantități minime necesare pentru analiză;
- Se evită prepararea inutilă de soluții;
- Deșeurile NU se aruncă la chiuvetă decât dacă sunt neutre și permise prin regulament;
- Nu se aruncă hârtie contaminată în coșul menajer;
- Ambalajele contaminate se tratează ca deșeuri chimice.

INSTRUMENT DE EVALUARE: PROBĂ PRACTICĂ

Tema: Prepararea soluţiilor folosite în volumetrie: Stabilirea factorului de corecție a soluției de NaOH aproximativ 0,1N utilizându-se soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut

Tip de evaluare: probă practică pentru activitatea de laborator
Durată: 50 minute

URÎ 7. Executarea analizelor specifice de laborator în industria alimentară

Rezultate ale învățării vizate
Cunoştinţe:
7.1.1 Soluţii folosite în volumetrie
Abilităţi:
7.2.1 Efectuarea calculelor pentru prepararea soluţiilor procentuale, normale şi molare
7.2.2 Prepararea soluţiilor procentuale, normale şi molare
7.2.7 Comunicarea/Raportarea rezultatelor activităţii profesionale desfăşurate
7.2.8 Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate în descrierea analizelor de laborator
7.2.9 Utilizarea documentaţiei de specialitate în executarea analizelor de laborator
Atitudini:
7.3.1 Comunicarea, în cadrul echipei de lucru, în scopul realizării sarcinilor de lucru primite
7.3.2 Asumarea răspunderii în efectuarea calculelor specifice la efectuarea analizelor de laborator
7.3.3 Respectarea cerinţelor prevăzute în fişele de lucru la efectuarea lucrărilor de laborator
7.3.4 Asumarea răspunderii în cadrul echipei de lucru, pentru sarcina de lucru primită
7.3.6 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de desfăşurare a activităţii
7.3.8 Asumarea răspunderii în aplicarea normelor de securitate şi sănătate în muncă, specifice laboratorului de analiză
7.3.9 Aplicarea responsabilă a normelor de protecţie a mediului

Tema probei practice
Determinați factorul de corecție al unei soluții de NaOH aproximativ 0,1N utilizându-se soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut.

Cerințe/Sarcini de lucru:
1. Determinarea factorului de corecție al unei soluții de NaOH ~ 0,1N, prin titrarea cu o soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut.

2. Completarea fişei de evaluare, respectându-se următoarele cerinţe:
- scopul lucrării
- ustensile şi reactivi
- interpretarea rezultatelor
- norme de tehnica securității muncii specifice lucrării

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	**35 puncte**	1.1. Alegerea corectă a ustensilelor de laborator necesare desfășurării lucrării	**15p**
		1.2. Identificarea reactivilor necesari	**15p**
		1.3. Asigurarea condițiilor de desfășurare a lucrării și menținerea curățeniei la locul de muncă	**5p**
2. Realizarea sarcinii de lucru	**50 puncte**	2.1. Aplicarea instrucțiunilor de lucru	**15p**
		2.2. Efectuarea, în succesiune logică, a etapelor de lucru precizate prin sarcina de lucru	**15p**
		2.3. Completarea fișei de lucru corespunzătoare lucrării efectuate	**10p**
		2.4. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	**10p**
3. Prezentarea sarcinii de lucru	**15 puncte**	3.1. Prezentarea ustensilelor de laborator și a reactivilor utilizați în analiză	**5p**
		3.2. Prezentarea rezultatelor lucrării de laborator	**5p**
		3.3. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	**5p**

FIŞĂ DE EVALUARE

Domeniul de pregătire profesională: Industrie alimentară
Clasa: a X-a
Modul 2: Tehnici de laborator în industria alimentară
Tema: Determinarea factorul de corecție al unei soluții de NaOH ~ 0,1N

Numele şi prenumele elevului: ……

Sarcini de lucru:
1. Determinați factorul de corecție al unei soluții de NaOH ~ 0,1N, prin titrarea cu o soluție de HCl aproximativ 0,1N cu factor cunoscut.
2. Completați fișei de evaluare, respectând următoarele cerinţe:
-scopul lucrării
-ustensile şi reactivi
-interpretarea rezultatelor
-norme de tehnica securității muncii specifice lucrării

Lucrați individual !!!

Timp de lucru: 50 minute

ACTIVITATEA 2

URÎ 7. EXECUTAREA ANALIZELOR SPECIFICE DE LABORATOR ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ
Tema: Determinarea pH-ului apei

RÎ 7.1.2 Metode de determinare a caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/semifabricatelor/ produselor finite din industria alimentară

Rezultate ale învățării vizate
Cunoștințe
7.1.2 Metode de determinare a caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/semifabricatelor/ produselor finite din industria alimentarä
Abilități
7.2.3 Determinarea caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/ semifabricatelor/produselor finite din industria alimentarä
7.2.5 Interpretarea rezultatelor analizelor efectuate.
7.2.7 Comunicarea/Raportarea rezultatelor activitãlii profesionale desfãsurate
7.2.8 Utilizarea corectå a vocabularului comun a celui de specialitate în descrierea analizelor de laborator
7.2.9 Utilizarea documentafiei de specialitate în executarea analizelor de laborator
Atitudini
7.3.1 Comunicarea, în cadrul echipei de lucru, în scopul realizării sarcinilor de lucru primite
7.3.2 Asumarea răspunderii în efectuarea calculelor specifice la efectuarea analizelor de laborator
7.3.3 Respectarea cerințelor prevăzute în fișele de lucru la efectuarea lucrărilor de laborator
7.3.4 Asumarea răspunderii în cadrul echipei de lucru, pentru sarcina de lucru primită
7.3.6 Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de desfășurare a activității
7.3.8 Asumarea răspunderii în aplicarea normelor de securitate și sănătate în muncă, specifice laboratorului de analiză
7.3.9 Aplicarea responsabilă a normelor de protecție a mediului

Tipul activității: Activitate practică bazată pe investigație (Inquiry-Based Learning)
Durată: 50 minute

Metoda didactică: Investigația prin „stații de descoperire”

Investigația este o modernă, bazată pe descoperire și o strategie activ-participativă prin care elevii rezolvă probleme, formulează ipoteze, analizează date și comunică rezultate. Aceasta stimulează gândirea critică, creativitatea și motivația, implicând elevul în construcția propriei cunoașteri și asigurând o învățare solidă și aplicată. Elevii sunt organizați în echipe mici (6 echipe), care se rotesc la intervale fixe (de exemplu, 10-12 minute) pe la fiecare stație. Se transformă învățarea pasivă într-una activă. Elevii nu mai sunt doar spectatori la o demonstrație, ci devin operatori de laborator care trebuie să colecteze date din surse diferite pentru a rezolva un „caz”. Profesorul devine un facilitator (mentor) care circulă între stații, monitorizează siguranța și pune întrebări care să stimuleze gândirea, fără a oferi răspunsuri directe.

Această activitate permite abordarea temei prin diferite stiluri de învățare în cadrul aceleiași ore:

- **Vizat (vizual):** Stația cu hârtia de pH (observarea culorilor).
- **Practic (kinestezic):** Stația cu pH-metrul (manipularea aparatului).
- **Logico-matematic (analitic):** Stația de decizie (compararea cifrelor cu standardele).

Investigația prin „stații de descoperire” presupune divizarea spațiului de lucru în zone distincte (stații), fiecare oferind o perspectivă diferită asupra temei.

Obiectivele învățării:

La finalul lecției, elevii vor fi capabili să:

- identifice aparatura și materialele necesare determinării pH-ului.
- efectueze calibrarea pH-metrului folosind soluții tampon.
- execute corect determinarea pH-ului pentru diferite probe de apă (apă de la robinet, apă minerală, apă distilată).
- interpreteze rezultatele conform normativelor în vigoare.

Resurse materiale:

- hârtie indicatoare de pH;
- pH-metru;
- sticlă de ceas;
- baghetă de sticlă;
- soluții de indicatori acido-bazici;
- pahare Berzelius;
- eprubete;
- scară de comparare.

Organizarea și desfășurarea investigației prin „stații de descoperire" la clasă:

- Clasa va fi împărțită în echipe formate din 4 elevi, fiecare echipă desemnându-și un lider.
- Fiecare echipă de elevi va lucra la câte un post de lucru din laboratorul tehnologic și după 10-12 min se face rotația fizică între mesele de lucru.
- Profesorul va înmâna fiecărei echipe sarcinile de lucru și fișa de lucru.
- Fiecare echipă va determina pH -ul celor 3 probe de apă (A, B, C).
- Elevii la final trag concluziile privind investigația de laborator.
- Fiecare echipă de lucru își va face curat la stația de lucru, va spăla sticlăria utilizată, va depozita atât reactivii cât și sticlăria folosită în locul special amenajat.
- Elevii respecta normele de securitate și sănătate în muncă și normele de protecția a mediului.

Structurarea sarcinilor pentru elevi:

Fiecare echipă primește un „Pașaport de Laborator" pe care trebuie să primească „viza" (completarea sarcinii) la fiecare stație de lucru.

Stația de lucru 1 : „Senzorul vizual" (metoda cu indicatori)
Resurse: Hârtie indicatoare de pH, soluție de fenolftaleină/turnesol, 3 probe de apă (A, B, C).
Sarcini:

1. Testați fiecare probă cu banda de pH.
2. Comparați culoarea obținută cu scara etalon de pe cutie.
3. Adăugați 2 picături de indicator lichid în fiecare probă și observați virajul culorii.
4. **Întrebare cheie:** Puteți distinge o diferență de 0,5 unități de pH folosind doar această metodă?

Stația de lucru 2: „Inginerul de precizie" (metoda electrometrică)
Resurse: pH-metru digital, soluții tampon pentru calibrare, apă distilată.
Sarcini:

1. Efectuați calibrarea aparatului conform ghidului rapid (pașii învățați anterior).
2. Măsurați pH-ul celor 3 probe (A, B, C).
3. Notați valorile cu exactitate de două zecimale.
4. **Întrebare cheie:** Care probă este cea mai apropiată de neutralitate (pH = 7,00)?

Stația de lucru1 3: „Managerul de calitate" (analiză și decizie)
Resurse: Fișa cu normativele din industria alimentară (ex: limitele pH-ului pentru apa potabilă, apa pentru cazane, apa pentru procesarea laptelui).
Sarcini:

1. Comparați datele obținute la Stația 1 și Stația 2.
2. Identificați erorile de citire și explicați de ce apar (subiectivitatea culorii vs. precizia aparatului).
3. Comparați datele obținute cu STAS-ul

4. **Decizie:** Stabiliți care dintre cele 3 probe (A, B sau C) poate fi folosită în fabrica voastră ipotetică fără a afecta utilajele sau produsul.

Normele de securitate și sănătate în muncă:
- purtarea obligatorie a echipamentului individual de protecție;
- manipularea cu atenţie a aparaturii, ustensilelor și reactivilor de laborator;
- folosirea cu atenție a instalațiilor cu alimentare de curent electric, gaz și apă.

Norme de protecția mediului
- colectarea și eliminarea corectă a deșeurilor chimice în recipiente speciale, etichetate corespunzător, substanțele chimice nu se aruncă la chiuvetă sau la gunoiul menajer;
- prevenirea risipei de substanțe și materiale prin utilizarea cantităților necesare de reactivi și contaminării mediului;
- prevenirea poluării aerului și apei respectând procedurile de siguranță.

Evaluarea Rapidă (Tip „exit ticket”) prin tehnica **„3-2-1”** pe un bilet de ieșire:
3 Lucruri noi învățate: (ex: importanța calibrării, diferența de precizie, limitele admise).
2 Abilități exersate: (ex: folosirea pH-metrului, interpretarea scării de culori).
1 Întrebare care a rămas: (Ceva ce elevul nu a înțeles complet sau vrea să exploreze).

Concluzie: Această activitate stimulează:
- gândirea critică prin compararea directă a celor două metode (cea vizuală, subiectivă, și cea digitală, de precizie);
- învățarea diferențiată și colaborativă: prin rotația pe echipe permite fiecărui elev să treacă prin roluri diferite (operator, analist, manager);
- evaluare continuă și transparentă: „pașaportul de laborator” servește drept instrument de evaluare formativă instantanee**;**
- dezvoltarea autonomiei și responsabilității, elevul nu mai este un simplu executant al unei rețete dictate de profesor, acesta devine responsabil de propriul parcurs, învățând să gestioneze singur aparatura și timpul.

URÎ 7. EXECUTAREA ANALIZELOR SPECIFICE DE LABORATOR ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

Echipa de experți: _____ **Data:** _____

FIȘĂ DE LUCRU „Pașaport de laborator”

- **Mod de organizare a activității/clasei:** pe echipe
- **Timpul efectiv de lucru:** 15 minute.

Sarcini de lucru:
- Completați fișa de lucru!
- Lucrați pe echipe!

STAȚIA DE LUCRU 1: „Senzorul vizual” (hârtia de pH & indicatori)

Sarcina: Estimați pH-ul folosind scara de culori.
Instrucțiune: Nu introduceți hârtia direct în flaconul principal! Folosiți paharul Berzelius.

Proba	Culoarea observată	pH estimat	Caracter (Acid/Neutru/Bazic)
Proba A			
Proba B			
Proba C			

Viza de control (observație): Este culoarea clară sau greu de descifrat? _____

STAȚIA DE LUCRU 2: „Inginerul de Precizie” (pH-metrul Digital)

Sarcina: Măsurarea valorii exacte după calibrare.
Instrucțiune: Clătiți electrodul cu apă distilată după fiecare probă!

Proba	Valoare pH Exactă (ex: 7.24)	Temperatura (°C)
Proba A		
Proba B		
Proba C		

Viza de control (verificare): Ați calibrat aparatul cu soluția tampon?
□ DA □ NU

STAȚIA DE LUCRU 3: „Managerul de calitate” (verdictul industrial)

Sarcina: Comparați datele și luați decizia de producție.
*Standard industrial: Apa admisă trebuie să aibă pH-ul între **6.5 și 8.5**.*

1. **Cea mai precisă metodă a fost:** _____
2. **Identificați proba neconformă:** Proba _____ are pH-ul _____ (prea mic/prea mare).
3. **Decizie finală:**
   □ **ADMITEM** Proba _____ pentru utilizarea în fabrica de alimente.
   □ **RESPINGEM** Proba _____ deoarece poate provoca: _____

(Evaluare rapidă) EXIT TICKET

Completați înainte de a preda pașaportul:

- **3** Lucruri noi: _____
- **2** Abilități exersate: _____
- **1** Întrebare rămasă: _____

FIȘĂ DE REFERINȚĂ: Standarde de pH în industria alimentară

— Document pentru uzul Departamentului de controlul calității —

În industria alimentară, pH-ul apei nu este doar un indicator chimic, ci o condiție de **siguranță alimentară** și de **protecție a utilajelor**. Consultați tabelele de mai jos pentru a valida probele analizate.

1. Standarde pentru apa potabilă și tehnologică

Conform legislației (Legea 458/2002 privind calitatea apei), valorile admise sunt:

Tipul de apă	Interval pH Admis	Observații Tehnice
Apă potabilă (robinet)	**6.5 – 9.5**	Sub 6.5: Apa devine corozivă pentru țevi.
Apă minerală plată	**6.0 – 8.5**	Depinde de zăcământ; trebuie să fie constantă.
Apă pentru cazane/ abur	**8.0 – 9.5**	Trebuie să fie ușor bazică pentru a preveni rugina.
Apă Distilată	**5.5 – 7.0**	Absența sărurilor o face ușor acidă prin contact cu aerul.

2. Impactul pH-ului asupra produselor alimentare

Fiecare ramură a industriei are „puncte critice” de pH:

Produs/Proces	pH optim	Ce se întâmplă dacă pH-ul este incorect?
Lapte proaspăt	**6.6 – 6.8**	Dacă pH < 6.5, laptele este „vechi” și se va închega la fierbere.
Fabricarea berii	**5.2 – 5.5**	Dacă pH-ul este mai mare, enzimele nu funcționează corect.
Conserve (legume)	**< 4.6**	**CRITIC:** pH-ul sub 4.6 previne dezvoltarea bacteriei *Botulism*.
Produse de panificație	**5.0 – 6.0**	Influențează elasticitatea aluatului și activitatea drojdiei.

3. Ghid de interpretare rapidă pentru manageri

pH < 4.5 (Puternic acid): Periculos pentru utilajele din metal (coroziune rapidă). Poate indica prezența unor reziduuri de detergenți acizi.
pH 6.5 – 7.5 (Neutru): Ideal pentru majoritatea proceselor de spălare și ca materie primă universală.
pH > 9.0 (Bazic): Poate da un gust săpunos apei și indică o duritate mare sau resturi de detergenți alcalini (sodă).

Se prezintă în continuare un exemplu de activitate de evaluare:

Tema: Determinarea pH-ului apei

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
7.1.2 Metode de determinare a caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/semifabricatelor/ produselor finite din industria alimentară	**7.2.3** Determinarea caracteristicilor fizico-chimice a materiilor prime/ semifabricatelor/ produselor finite din industria alimentară **7.2.5** Interpretarea rezultatelor analizelor efectuate. **7.2.7** Comunicarea/ Raportarea rezultatelor activității profesionale desfășurate **7.2.8** Utilizarea corectă a vocabularului comun a celui de specialitate în descrierea analizelor de laborator **7.2.9** Utilizarea documentației de specialitate în executarea analizelor de laborator	**7.3.1** Comunicarea, în cadrul echipei de lucru, în scopul realizării sarcinilor de lucru primite **7.3.2** Asumarea răspunderii în efectuarea calculelor specifice la efectuarea analizelor de laborator **7.3.3** Respectarea cerințelor prevăzute în fișele de lucru la efectuarea lucrărilor de laborator **7.3.4** Asumarea răspunderii în cadrul echipei de lucru, pentru sarcina de lucru primită **7.3.6** Colaborarea cu membrii echipei de lucru, în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de desfășurare a activității **7.3.8** Asumarea răspunderii în aplicarea normelor de securitate și sănătate în muncă, specifice laboratorului de analiză **7.3.9** Aplicarea responsabilă a normelor de protecție a mediului

Modulul: II. **Tehnici de laborator în industria alimentară** Clasa/ a X-a
Numele și prenumele elevului: Data:

FIȘĂ DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 40 de minute

I. Pentru fiecare dintre cerințele de mai jos (1 –5) scrieți, pe foaia cu răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns **5 puncte**

1. Care este „apa ideală” pentru clătirea electrodului?
a) apa distilată;
b) apa minerală;
c) apa de la robinet.

2. Dacă pH-metrul indică 8.5, apa este:
a) acidă;
b) neutră;
c) bazică.

3. Ce trebuie să facem OBLIGATORIU înainte de prima măsurătoare a zilei?
a) să calibrăm aparatul cu soluții tampon;
b) să fierbem apa;
c) să spălăm electrodul cu săpun.

4. În industria alimentară, o apă cu pH 3.0 este periculoasă pentru utilaje deoarece:
a) produce coroziune (rugină/atac acid);
b) produce depuneri de calcar;
c) nu are nicio influență.

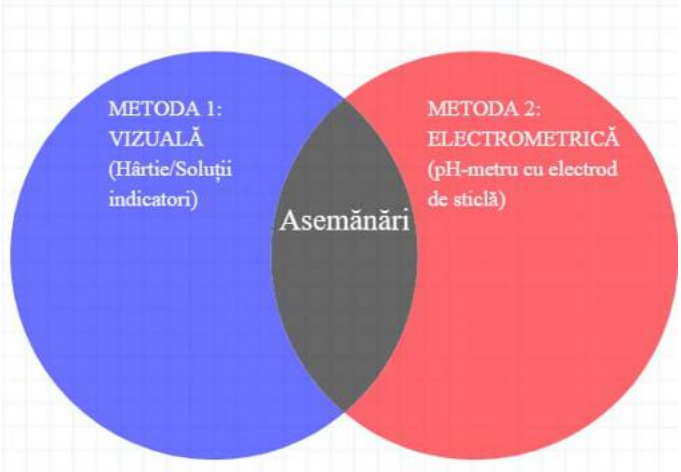
5. Cum se numește piesa sensibilă a pH-metrului care stă în lichid?
a) baterie;
b) electrod;
c) termometru.

II. Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare, numerotate cu cifre de la 1 la 3. Pentru fiecare dintre afirmațiile de la 1 la 3, scrieți, pe foaia cu răspunsuri, cifra corespunzătoare enunțului şi notați în dreptul ei litera A, dacă apreciați că afirmația este adevărată, sau litera F, dacă apreciați că afirmația este falsă**.** **3 puncte**

1. A / F Valoarea pH-ului influențează procesele biochimice din apă.
2. A / F Variațiile mari de pH perturbă echilibrul ecologic al apelor de suprafață.
3. A / F pH-ul apei trebuie determinat la locul de recoltare, nu la 72 de ore, deoarece valoarea lui variază în timp.

III. Definiți noțiunea de pH. **2 puncte**

IV. Completați diagrama Venn comparând pH-ul apei. În cercul din stânga, scrieți caracteristicile specifice Metodei 1 (Hârtia indicatoare). În cercul din dreapta, scrieți caracteristicile specifice Metodei 2 (pH-metrul digital). În zona de intersecție, scrieți asemănările dintre cele două metode. **30 de puncte**

V. Prezentați **„*Calibrarea pH-metrului*** respectând ordinea operațiilor pentru a -i asigura precizia. **50 de puncte**

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

I. 5 puncte
1-a; 2-c; 3-a; 4-a; 5-b. **5 X 1punct = 5 puncte**
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 1 punct.

II. 1-A; 2-A; 3-F. **3 X 1punct = 3 puncte**
Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 1 punct.

III. 2 puncte
pH-ul reprezintă logaritmul cu semn schimbat al concentrației ionilor de hidrogen [H+]. **2 puncte**
*Pentru răspuns incomplet dar corect se acordă **1 punct.***
*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

IV. 30 de puncte
A. Specifice metodei 1 (Hârtie indicatoare & indicatori lichizi): 10 puncte
- Determinare aproximativă (precizie scăzută, de obicei unități întregi).
- Metodă subiectivă (depinde de percepția vizuală a culorii de către operator).
- Cost foarte scăzut și portabilitate maximă (nu necesită curent/baterii).
- Nu necesită calibrare prealabilă.
- Dificil de utilizat pentru probe colorate sau tulburi (care maschează culoarea indicatorului).

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte
B. Asemănări (intersecția): 10 puncte
- Ambele măsoară concentrația ionilor de hidrogen [H+] din soluție.
- Ambele sunt utilizate pentru controlul calității în industria alimentară.
- Ambele necesită prelevarea unei probe reprezentative de apă.
- Ambele clasifică soluția în: acidă, neutră sau bazică.

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

C. Specifice metodei 2 (Electrometrică - pH-metru): 10 puncte

- Precizie ridicată (oferă 1-2 zecimale).
- Metodă obiectivă (valoarea este afișată digital pe ecran).
- Necesită obligatoriu procesul de calibrare cu soluții tampon.
- Necesită întreținere riguroasă a electrodului (păstrare în soluție specială, spălare atentă).
- Cost ridicat al aparaturii și dependență de o sursă de energie.

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

V. 50 de puncte
Calibrarea pH-metrului respectând ordinea operațiilor:
A. Curățarea (Regula de aur) 10 puncte

- Scoatere electrodul din soluția de păstrare.
- Clătirea abundentă cu **apă distilată** deasupra unui pahar de colectare.
- **Atenție!** Tamponează ușor cu un șervețel fin electrodul. Nu șterge electrodul prin frecare (este sensibil!).

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

B. Punctul neutru (pH 7.00) 10 puncte

- Introducerea electrodului în paharul cu **Soluție Tampon 7.00**.
- Apăsarea butonul **CAL** sau **CAL/MODE** până când pe ecran apare simbolul de calibrare.
- Așteaptă până când valoarea de pe ecran nu se mai modifică (apare mesajul „READY” sau „STABLE”).

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

C. Ajustarea (Confirmarea) 10 puncte

- Apasă din nou butonul **CAL** (sau ENTER) pentru a salva valoarea.
- Aparatul va recunoaște acum „punctul zero”.
- Scoate electrodul și clătește-l din nou cu apă distilată.

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

B. Panta de măsurare (pH 4.01 sau 10.00) 10 puncte

- Introducerea electrodului în a doua soluție (de regulă **pH 4.01** pentru probe acide).
- Așteaptă stabilizarea. Aparatul trebuie să recunoască automat valoarea soluției tampon.
- Confirmă din nou. Pe ecran ar trebui să apară un simbol care confirmă că aparatul este calibrat în 2 puncte.

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

E. Gata de acțiune! 10 puncte

- Clătirea electrodului pentru ultima oară.
- Acum se poate introduce electrodul în **Proba de apă** pentru analiză.
- **Nu uita:** După ce termini toate probele, pune electrodul înapoi în capacul cu soluție de păstrare!

Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte 5 puncte.
Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă 0 puncte

• Bibliografie

1. Stănescu Daniela, Pătrulescu Constanța, ș.a. – Instrumente și tehnici de laborator, clasa a X-a, liceu tehnologic, profilul resurse naturale și protecția mediului, editura LVS Crepuscul, Ploiești, 2005;
2. Dinu Coca, Bereșoaie Simona, Material de învățare - Modulul: Tehnica analizelor de laborator, clasa a XI-a, 2008;

***Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a, an școlar 2023-2024, Învățământ profesional și tehnic, Domeniul de pregătire de bază: *Industrie Alimentară*, Discipline de cultură tehnică, București, 2023;
*** Standard de Pregătire Profesională, calificarea: Tehnician analize produse alimentare, nivelul 4;
*** Culegere de standarde profesionale în industria alimentară SR și SR EN ISO.

MODUL III: ASIGURAREA CALITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE

• Notă introductivă

Modulul **„Asigurarea calității produselor alimentare”,** componentă a curriculumului pentru calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator.

Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Asigurarea calității produselor alimentare”,** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în Standardele de Pregătire Profesională (SPP) corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Industrie alimentară* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 5: ASIGURAREA CALITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoștințe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.1	**5.2.12 5.2.13**	**5.3.9**	**Evoluția noțiunii de calitate** - contribuții la dezvoltarea noțiunii de calitate
5.1.2	**5.2.12 5.2.13**	**5.3.9**	**Noțiuni privind conceptul de calitate** - managementul calității - caracteristici ale calității produselor - sistemul calității
5.1.3	**5.2.1**	**5.3.1**	**Politica privind calitatea** - definiții ale politicii calității - elaborarea politicii calității - principii de bază și obiective referitoare la calitate
5.1.4	**5.2.2**	**5.3.2**	**Funcțiile managementului calității la fabricarea produselor alimentare** - planificarea calității - organizarea activităților referitoare la calitate - coordonarea activităților referitoare la calitate - antrenarea personalului pentru realizarea obiectivelor calității

			- menținerea sub control a calității - asigurarea calității - îmbunătățirea calității
5.1.5	**5.2.5** **5.2.6.**	**5.3.6** **5.3.7**	**Standardele ISO 9000** - asigurarea internă a calității - asigurarea externă a calității
5.1.6	**5.2.5** **5.2.6**	**5.3.3** **5.3.4** **5.3.5** **5.3.6** **5.3.7**	**Standardele ISO 22000, Sistem de management al siguranței alimentului** - principiile HACCP - măsuri preventive și corective la fabricarea produselor alimentare
5.1.7	**5.2.8**	**5.3.8**	**Elementele sistemului calității la fabricarea produselor alimentare (terminologie, standarde românești, europene și internaționale)** - elemente privind conducerea sistemului calității - elemente de desfășurare a sistemului calității
5.1.8	**5.2.8**	**5.3.8**	**Documentația sistemului calității specifice locului de muncă** - manualul calității - procedurile sistemului calității - proceduri de lucru - instrucțiuni de lucru - fișe tehnologice
5.1.9	**5.2.8** **5.2.11** **5.2.12**	**5.3.9** **5.3.10** **5.3.11**	**Auditul calității (terminologie tipuri de audit/documente de audit)** - tipuri de audit - instrumentele calității (diagrame: Pareto, Ishikawa, histograma defectelor, fișa de inspecție)
5.1.10.	**5.2.8** **5.2.9** **5.2.13**	**5.3.12** **5.3.13**	**Costuri referitoare la calitatea produselor alimentare** - tipuri de costuri referitoare la calitate - determinarea costurilor referitoare la calitate
5.1.11	**5.2.10** **5.2.11** **5.2.13**	**5.3.14**	**Legislația în vigoare privind protecția consumatorului**

● **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

Mijloace didactice:

- Legislație specifică domeniului calității și siguranței alimentare (reglementări naționale și europene, standarde ISO, ghiduri HACCP, norme sanitar-veterinare).
- Manuale școlare de specialitate privind managementul calității și siguranța alimentelor.
- Standarde actualizate: ISO 9000, ISO 22000, documente privind sistemele de management al calității.
- Proceduri, instrucțiuni de lucru, manuale ale calității utilizate în unități de industrie alimentară.
- Softuri educaționale, prezentări PowerPoint, platforme interactive (Kahoot, Quizizz, Wordwall) pentru verificarea cunoștințelor.
- Platforme digitale pentru documentare și accesarea legislației și standardelor.
- Filme și materiale video educaționale privind implementarea HACCP, auditul calității, gestionarea neconformităților.
- Studii de caz din industria alimentară privind aplicarea sistemelor de management al calității.
- Seturi de fișe de lucru, fișe de evaluare, chestionare de autoevaluare.
- Modele de documente specifice sistemului calității (manual al calității, proceduri, fișe tehnologice, formulare de audit).
- Instrumente grafice pentru analiza calității.

Echipamente:

Pentru desfășurarea activităților de instruire și aplicare practică în domeniul managementului calității produselor alimentare sunt necesare următoarele resurse materiale și tehnice:

- Calculator/laptop cu acces la internet, utilizat pentru documentare, elaborarea și redactarea documentelor sistemului calității, precum și pentru procesarea datelor.
- Software specializat pentru prelucrarea datelor (Microsoft Office/Google Workspace), necesar întocmirii procedurilor, rapoartelor și analizelor specifice.
- Imprimantă și scanner, pentru gestionarea, multiplicarea și arhivarea documentației sistemului calității.
- Videoproiector, tablă interactivă sau flipchart, utilizate pentru prezentarea procedurilor, analizelor de caz și a fluxurilor tehnologice.
- Fișe de lucru, fișe de evaluare, studii de caz și materiale suport, necesare activităților aplicative și procesului de evaluare.
- Documente reale sau simulate (proceduri, instrucțiuni, rapoarte de audit), utilizate în cadrul exercițiilor de audit intern al calității.
- Instrumente de măsurare specifice (termometre, cântare, pH-metru) utilizate pentru verificarea parametrilor de calitate.

• Sugestii metodologice

Conținuturile modulului „Asigurarea calității produselor alimentare” vor fi abordate într-o manieră flexibilă, adaptată nivelului de pregătire al elevilor, experienței anterioare și specificului calificării profesionale. Stabilirea numărului de ore alocate fiecărei teme revine cadrului didactic, care va decide în funcție de complexitatea conținuturilor, de resursele disponibile și de ritmul de progres al colectivului.

Modulul **„Asigurarea calității produselor alimentare”** este conceput astfel încât să faciliteze integrarea permanentă a resurselor digitale moderne, a studiilor de caz actuale și a documentației specifice utilizate în industria alimentară, asigurând o corelare autentică între pregătirea teoretică și cerințele reale ale mediului economic. Structura modulului permite dezvoltarea competențelor profesionale prin aplicarea directă a conceptelor de management al calității, siguranță alimentară, trasabilitate și audit intern, în contexte cât mai apropiate de realitatea profesională.

Integrarea resurselor digitale (platforme educaționale, baze de date legislative, modele de proceduri, aplicații pentru prelucrarea datelor) sprijină formarea competențelor de analiză, documentare și utilizare a instrumentelor specifice sistemelor de management al calității.

Activitățile de instruire se recomandă a fi desfășurate în laboratorul tehnologic al unității de învățământ sau, atunci când este posibil, la operatorul economic partener, în condiții care să permită simularea proceselor de management al calității: recepția materiilor prime, monitorizarea parametrilor tehnologici, controlul produsului finit, întocmirea documentației și realizarea auditului intern. Această organizare asigură caracterul aplicativ al învățării și facilitează familiarizarea elevilor cu fluxurile reale de producție și cu cerințele standardelor de calitate.

Se recomandă adoptarea unei abordări didactice centrate pe elev, care să valorifice metode activ-participative (învățarea prin descoperire, studiul de caz, lucrul pe echipe, simularea auditului, metoda „Știu – Vreau să știu – Am învățat”). Activitățile vor fi diferențiate în funcție de nivelul de pregătire și ritmul de învățare al elevilor, oferindu-se sarcini gradate ca nivel de complexitate.

Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), se vor adapta strategiile didactice prin:

- utilizarea unor materiale vizuale și scheme explicative simplificate;
- fragmentarea sarcinilor de lucru în etape clare și concise;
- oferirea de suport individualizat și timp suplimentar pentru rezolvarea activităților;
- evaluare adaptată, centrată pe progresul individual și pe competențele formate.

Prin această structurare, modulul contribuie nu doar la formarea competențelor tehnice specifice domeniului alimentar, ci și la dezvoltarea responsabilității profesionale, a capacității de lucru în echipă și a atitudinii orientate spre respectarea standardelor de calitate și siguranță alimentară.

Activitățile didactice din cadrul modulului vizează:

• dezvoltarea integrată a competențelor cognitive, practice și atitudinale prin aplicarea metodelor active și participative, care stimulează implicarea directă a elevilor în analiza și rezolvarea situațiilor specifice domeniului calității alimentare;

• stimularea gândirii critice, a capacității de analiză și sinteză prin interpretarea standardelor ISO, a documentației HACCP și a rapoartelor de audit, precum și prin evaluarea neconformităților și formularea măsurilor corective;

• alternanța între activități individuale (documentare, studiu de caz, elaborarea documentelor sistemului calității, completarea fișelor de control) și activități colective (lucru în echipă pentru elaborarea politicii calității, simularea unui audit intern, realizarea organigramei și a matricei responsabilităților);

• dezvoltarea competențelor digitale prin utilizarea aplicațiilor pentru redactarea și prelucrarea documentelor sistemului calității, introducerea și interpretarea datelor privind indicatorii de calitate;

• formarea unei atitudini responsabile și reflexive privind aplicarea principiilor HACCP, respectarea standardelor și asumarea corectitudinii documentelor elaborate;

• cultivarea inițiativei și a colaborării în echipă prin proiecte aplicative care simulează implementarea unui sistem de management al calității într-o unitate alimentară.

Pentru dobândirea rezultatelor învățării pot fi derulate următoarele activități:

- Elaborarea de referate interdisciplinare privind evoluția noțiunii de calitate
- Analiza comparativă a standardelor ISO 9000 și ISO 22000
- Studiu de caz privind aplicarea principiilor HACCP
- Simularea unui audit intern al calității
- Elaborarea politicii calității pentru o unitate de industrie alimentar
- Realizarea organigramei și a matricei responsabilităților
- Întocmirea unui manual al calității (model simplificat)
- Redactarea procedurilor și instrucțiunilor de lucru
- Aplicarea instrumentelor calității (diagrama Ishikawa, Pareto, histogramă)
- Activități practice de completare a documentelor și formularelor specifice
- Introducerea și prelucrarea datelor în format digital
- Dezbateri privind importanța auditului și a îmbunătățirii continue
- Învățarea prin proiecte colaborative digitale
- Gamificarea procesului de evaluare prin platforme interactive
- Micro-proiecte aplicative pentru evaluarea rapidă a competențelor
- Activități de autoevaluare și reflecție asupra responsabilității profesionale

Exemplu de metodă didactică

ȘTIU/VREAU SĂ ȘTIU/AM ÎNVĂȚAT

Rezultate ale învățării:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
5.1.7 Elementele sistemului calității la fabricarea produselor alimentare	5.2.7 Elaborarea documentelor sistemului calității 5.2.8 Înregistrarea în calculator a datelor referitoare la calitatea produselor alimentare	5.3.5 Aplicarea cu responsabilitate a măsurilor preventive sau corective la fabricarea produselor alimentare 5.3.8 Asumarea corectitudinii elaborării documentelor sistemului calității în cadrul echipei

Activitate realizată prin metoda: Ştiu/Vreau să ştiu/Am învăţat

Scurtă descriere a metodei: Cu grupuri mici sau cu întreaga clasă, se trece în revistă ceea ce elevii ştiu deja despre o anumită temă şi apoi se formulează întrebări la care se aşteaptă găsirea răspunsului în lecție.

Pentru a folosi această metodă profesorul poate parcurge următoarele etape:

➢ Cere la început elevilor să formeze perechi şi să facă o listă cu tot ce ştiu despre tema ce urmează a fi discutată. În acest timp, construieşte pe tablă un tabel cu următoarele coloane:

ȘTIU Ce credem că știm?	**VREAU SĂ ȘTIU** Ce vrem să știm?	**AM ÎNVĂȚAT** Ce am învățat?

Cere apoi câtorva perechi să spună celorlalți ce au scris pe liste şi notează lucrurile cu care toată lumea este de acord în coloana din stânga. Poate fi util să se grupeze informaţiile pe categorii.

➢ În continuare îi ajută pe elevi să formuleze întrebări despre lucrurile de care nu sunt siguri. Aceste întrebări pot apărea în urma dezacordului privind unele detalii sau pot fi produse de curiozitatea elevilor.

Notează aceste întrebări în coloana din mijloc.

➢ Cere apoi elevilor să citească textul.

➢ După lectura textului, revine asupra întrebărilor pe care le-au formulat înainte de a citi textul şi pe care le-au trecut în coloana „Vreau să ştiu“. Vede la care întrebări s-au găsit răspunsuri în text şi trece aceste răspunsuri în coloana „Am învăţat“.

➢ În continuare, întrebă elevii ce alte informaţii au găsit în text, în legătură cu care nu au pus întrebări la început şi le trece şi pe acestea în ultima coloană.

➢ Se întoarce apoi la întrebările care au rămas fără răspuns şi discută cu elevii unde ar putea căuta ei aceste informaţii.

➢ În încheierea lecţiei elevii revin la schema S/V/I şi decid ce au învăţat din lecţie. Unele dintre întrebările lor s-ar putea să rămână fără răspuns şi s-ar putea să apară întrebări noi. În acest caz întrebările pot fi folosite ca punct de plecare pentru investigaţii ulterioare.

Obiective operaționale:

- să definească terminologia specifică sistemului calității în industria alimentară;
- să identifice standardele românești, europene și internaționale aplicabile domeniului alimentar;
- să descrie elementele privind conducerea sistemului calității;
- să prezinte etapele de desfășurare a sistemului calității în unitățile de producție alimentară;
- să utilizeze corect limbajul de specialitate în formularea răspunsurilor.

Mod de organizare a activității/clasei:

- activitate desfășurată în perechi

Resurse materiale:

- Fișă de lucru
- Fișă de documentare
- Videoproiector / tablă interactivă (pentru prezentarea schemelor și a tabelului)
- Tablă / flipchart

Durata: 50 minute

Modalitatea de aplicare a metodei „Știu /Vreau să știu/Am învățat”

Etape de lucru:

➢ Se explică elevilor modul de desfășurare a lecției conform metodei „Știu/Vreau să știu/Am învățat”, evidențiindu-se rolul activ al elevilor în construirea cunoștințelor.

➢ Se formează perechile de elevi și se distribuie fișele de lucru și fișele de documentare.

➢ Fiecare pereche întocmește o listă cu tot ceea ce știe despre tema ce urmează a fi discutată (sistemul calității în industria alimentară, standardele românești, europene și internaționale, rolul conducerii în managementul calității, etapele de implementare și desfășurare a sistemului calității).

➢ Profesorul trasează pe tablă tabelul, care se regăsește și pe fișele de lucru:

ȘTIU Ce credem că știm?	VREAU SĂ ȘTIU Ce vrem să știm?	AM ÎNVĂȚAT Ce am învățat?

➢ Fiecare pereche expune informațiile consemnate.

➢ În coloana „ȘTIU” se trec doar acele informații asupra cărora toți elevii sunt de acord că sunt corecte.

➢ În coloana „VREAU SĂ ȘTIU” se trec întrebările pe care elevii vor să le afle. Aceste întrebări pot veni ca şi clarificări la probleme care nu le-au fost clare elevilor, care au stârnit curiozitatea elevilor sau care au apărut pe baza altor întrebări (de exemplu: Ce înseamnă sistem de management al calității? Care sunt standardele aplicabile industriei alimentare? Ce responsabilități are conducerea în implementarea sistemului? Ce documente sunt necesare pentru desfășurarea sistemului calității? Cum se monitorizează și se îmbunătățește continuu calitatea?).

➢ Elevii citesc textul din fișa de documentare referitor la tema abordată. Profesorul poate proiecta pe tablă o schemă sinteză a structurii sistemului calității.

➢ După lectură, elevii revin la întrebările din coloana „VREAU SĂ ȘTIU”.

➢ Se identifică răspunsurile găsite și se completează coloana „AM ÎNVĂȚAT”.

➢ Se notează în coloana „AM ÎNVĂȚAT” și informații noi descoperite, chiar dacă nu au fost formulate anterior sub formă de întrebare.

➢ Dacă există întrebări fără răspuns, profesorul indică surse suplimentare (manuale, standarde, documente tehnice, legislație specifică).

➢ În etapa de feed-back, elevii revin la table și formulează concluzii cu privire la noțiunile învățate

Exemplu de metodă didactică:

Studiul de caz este o metodă de cercetare și de învățare activă, ce constă în analiza unor situații tipice, reale sau imaginare, cu scopul deprinderii unor concluzii.

Cazul ales va avea următoarele **caracteristici**:

- centrat pe obiective clare;
- reprezentativ pentru tema, fenomenul sau dispozitivul ales;
- gradul de dificultate adecvat vârstei grupului de elevi cu care se lucrează;
- să aibă valoare instructivă și caracter stimulator.

Etapele pe care le parcurge un studiu de caz sunt:

1. *prezentarea cazului* în fața elevilor;
2. *culegerea informațiilor* în legătură cu cazul;
3. *discutarea, analiza și sistematizarea materialului* pentru cazul ales (acțiune desfășurată sub îndrumarea profesorului);
4. *dezbateri asupra informațiilor culese și stabilirea variantelor de soluționare a cazului* (se pot desfășura activități de grup, brainstorming, Phillips 6. 6., etc.;
5. *alegerea soluției optime și argumentarea ei*;

Cazul poate fi studiat și soluționat în trei modalități

1. **individual** când, în prima fază, fiecare membru al grupului analizează și încearcă să soluționeze cazul în mod independent, fără a se consulta cu ceilalți; în faza a doua, profesorul sintetizează soluțiile propuse și le prezint colectivului spre examinare și evaluare;
2. **pe subgrupe** când o subgrup discută, analizează și soluționează cazul iar alt subgrup examinează critic și evaluează soluțiile propuse;
3. **în colectiv** cu participarea tuturor elevilor la discutarea, analiza și soluționarea cazului, cu confruntarea opiniilor, sugestiilor, punctelor de vedere și soluțiilor propuse.

Studiul de caz are importante valențe formative:

- constituie o modalitate de apropiere a școlii de problemele vieții și pe care viitorii adulți vor trebui să le rezolve;
- elevii își formează capacități de sesizare în viața real a unor cazuri tipice, de analiză a acestora; dezvoltă gândirea de tip convergent în vederea găsirii mai multor alternative de rezolvare a unei anumite situații;
- sunt puși în situația de a lua decizii, cântărind avantajele și dezavantajele fiecărei variante de soluționare a unui anumit caz;
- permite promovarea unui învățământ de tip activ-participativ prin implicarea elevilor în discutarea și rezolvarea situației respective;
- contribuie la dezvoltarea gândirii critice la elevi;
- favorizează dezvoltarea capacității de anticipare a evoluției fenomenelor, și pe această bază, de luare de decizii în cunoștință de cauză, inclusiv implicându-se în rezolvarea acestor situații.

Exemplu de predare – învățare prin antrenarea elevilor pentru tema care vizează următoarele ***rezultate ale învățării***:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
5.1.9. Tipuri de audit	**5.2.8.** Înregistrarea în calculator a datelor referitoare la calitatea produselor alimentare **5.2.11.** Utilizarea unui vocabular adecvat și de specialitate în managementul calității **5.2.12.** Accesarea, căutarea și folosirea serviciilor prin Internet	**5.3.9.** Atitudine critică și de reflectare și o folosire responsabilă a mijloacelor de informare **5.3.10** Înregistrarea cu responsabilitate a datelor referitoare la calitatea produselor alimentare **5.3.11** Aprecierea importanței realizării auditului la evaluarea rezultatelor activităților de management

Studiul de caz: Suntem auditori interni la o fabrică de conserve de legume și fructe ”Conserva bunicii”. În ultima lună, am găsit 1000 de produse cu defecte. Dacă vrem să salvăm fabrica de la faliment, cum acționăm?

1. Colectăm datele

Mai întâi, trebuie să definim defectele comune întâlnite la conservele de legume și fructe. Dintre cele 1000 de produse defecte constatăm că în funcție de tipul de defect avem următoarele date (le afișăm pe tablă)

1. **Etichete strâmbe:** 450 bucăți
2. **Cutii lovite:** 250 bucăți
3. **Capace neetanșe:** 150 bucăți
4. **Conținut oxidat:** 80 bucăți
5. **Greutate mică:** 50 bucăți
6. **Altele:** 20 bucăți

Explicăm elevilor că Diagrama Pareto este unul dintre cele 7 instrumente de bază ale calității, folosit pentru a clasifica defectele de la cel mai frecvent la cel mai puțin frecvent.

2. Instrumentul: Diagrama Pareto (Regula 80/20)

Prin aplicarea regulii 80/20, cunoscută și ca Principiul Pareto (80% din probleme sunt cauzate de 20% din tipurile de defecte) se pot identifica astfel defectele care produc cele mai multe probleme de calitate. Prin realizarea unei diagrame Pareto pentru o fabrică de conserve de legume și fructe vom afla unde trebuie intervenit pentru a diminua pierderile.

Enumerăm pașii necesari pentru realizarea diagramei:

- **Pasul 1:** Ordonăm defectele de la cel mai mare la cel mai mic într-un tabel
- **Pasul 2:** Calculăm procentele individuale și procentul cumulat. Procentul cumulat se obține prin adunarea procentului individual cu procentele defectelor anterioare.

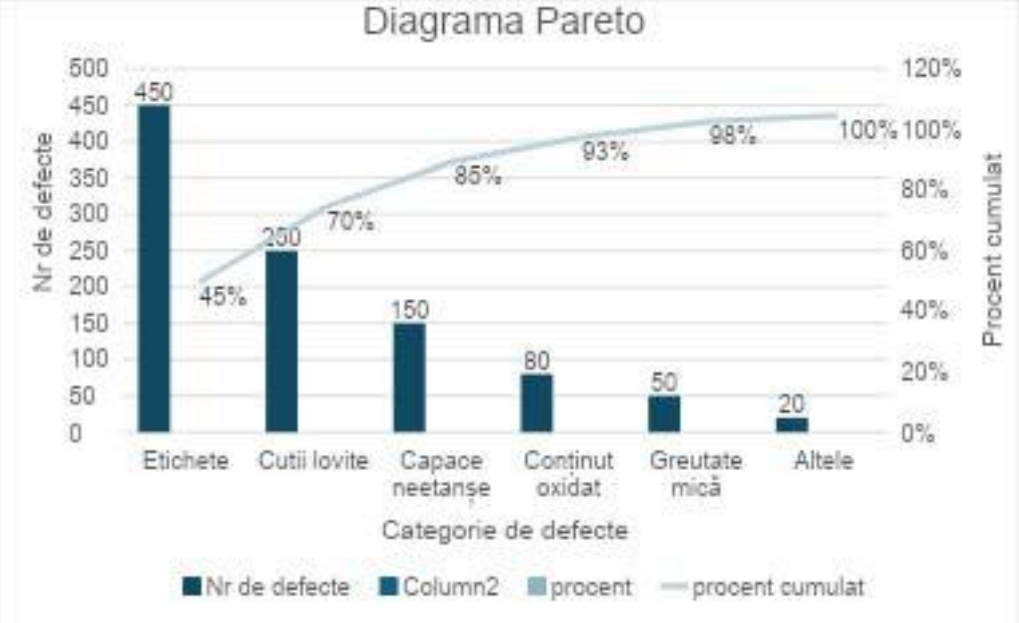
Defect	Nr. de defecte	Procent	Procent cumulat
Etichetele	450	45%	45%
Cutii lovite	250	25%	70%
Capace neetanșe	150	15%	**85%**
Conținut oxidat	80	8%	93%
Greutate mică	50	5%	98%
Altele	20	2%	100%

Privind tabelul de mai sus, observăm că primele trei tipuri de defecte (***etichetele, cutiile lovite și capacele neetanșe***) reprezintă ***85%*** din totalul problemelor de calitate.

- **Pasul 3:** Desenăm diagrama

Elevii organizați în grupe deschid documente Excel si cu ajutorul datelor din tabelul de pe tablă realizează diagrama Pareto urmărind pașii:

- Introducem datele din tabel (sortate descrescător după Nr de defecte).
- Selectăm coloanele "Defect", "Nr de defecte" și "Procent Cumulat".
- Inserăm o diagramă din bara de meniu
- Setăm ***Nr de defecte*** ca grafic cu bare (axa principală) și ***Procentul Cumulat*** ca grafic cu linii (axa secundară), iar pe axa orizontală ***Categorie de defecte***.

***Cum citim această diagramă*?**

- *Barele albastre* reprezintă câte conserve au fost găsite cu acel defect. Ele sunt așezate în ordine descrescătoare.
- *Linia bleu* arată procentul cumulat. Observăm cum linia crește rapid la primele categorii și se aplatizează spre final.

3. Concluzia pentru elevi:

„Uitați-vă la grafic! Defectele de etichetare și manipulare a conservelor reprezintă 70% din total. Dacă reparăm doar mașina de etichetat și modul în care manipulăm cutiile, am rezolvat deja 70% din toate problemele noastre."

4. Activitate practică: „Fii auditor pentru 15 minute!"

Se împarte clasa în grupe și li se dau sarcini bazate pe rezultatele diagramei Pareto:

- ***Grupa 1 (Detectivii de Proces*):** De ce sunt etichetele strâmbe? (Li se recomandă să folosească Diagrama Ishikawa).
- ***Grupa 2 (Inspectorii de Siguranța alimentelor*):** Capacele neetanșe sunt puține (15%), dar de ce sunt cele mai periculoase? (brainstorming despre botulism/alterare).
- ***Grupa 3 (Managerii de Cost*):** Cât ne costă să aruncăm 250 de cutii lovite față de a cumpăra un cărucior nou de transport?

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului „Asigurarea calității produselor alimentare" are rolul de a monitoriza evoluția elevilor în dobândirea competențelor necesare pentru controlul, menținerea și îmbunătățirea calității produselor alimentare, conform Standardelor de Pregătire Profesională (SPP) din domeniul Industria alimentară.

Procesul de evaluare urmărește dezvoltarea competențelor profesionale, a abilităților practice și a atitudinilor corespunzătoare unui comportament responsabil și profesionist în activitățile de asigurare a calității alimentare.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi: inițială, continuă și finală.

1. Evaluarea inițială (la începutul modulului)

Scop: Identificarea nivelului de pregătire privind concepte precum: determinarea calității produselor alimentare, standarde ISO, HACCP.

Metode și instrumente selectate

a) Tradiționale

- **Test scris docimologic** (itemi grilă, asociere, răspuns scurt, eseu structurat) – pentru conținuturi precum:
  - concepte de bază (5.1.1; 5.1.2)
  - noțiuni despre standardele ISO 9000 și ISO 22000

- **Probe orale frontale** – verificarea vocabularului specific managementului calității.

b) Complementare

- **Conversație dirijată** privind experiențele elevilor legate de calitatea produselor alimentare și protecția consumatorului (raportare la activitatea Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor).

c) Digitale

- **Chestionar Google Forms** cu feedback automat pentru diagnoză rapidă.

2. Evaluarea continuă (formativă)

Scop: Monitorizarea progresului, dezvoltarea competențelor practice și a atitudinilor profesionale.
Se planifică ritmic, corelat cu unitățile de învățare.

Metode și instrumente selectate

a) Tradiționale

- **Teste formative scurte** (după temele: politica calității, audit, costuri ale calității).
- **Fișe de lucru aplicative**:
  - elaborarea politicii calității (5.1.3)
  - realizarea organigramei (5.1.4)
  - calculul costurilor calității (5.1.10)
- **Probe practice**:
  - aplicarea principiilor HACCP
  - completarea documentelor sistemului calității

b) Complementare/alternative

- **Observarea sistematică** (implicare, colaborare, responsabilitate în aplicarea măsurilor preventive).
- **Proiecte individuale sau de grup**:
  - simulare audit intern (5.1.9)
  - elaborare documente ale sistemului calității (5.1.7; 5.1.8)
- **Studiu de caz**:
  - reclamație privind protecția consumatorului
  - identificarea punctelor critice de control (HACCP)
- **Autoevaluare și jurnal al elevului** (reflectarea progresului și a atitudinii profesionale).

c) Digitale

- **Quiz-uri interactive** (Kahoot, Quizizz) pentru consolidarea terminologiei ISO.
- **Padlet/Miro** pentru brainstorming privind măsuri corective.
- **E-portofoliu digital** (documente, proiecte, reflecții).
- **Evaluare formativă în timp real** prin Google Forms sau Socrative.

3. Evaluarea finală (sumativă)

Scop: Verificarea atingerii rezultatelor învățării conform SPP (cunoștințe, abilități, atitudini).

Metode și instrumente selectate

a) Tradiționale

- **Probă scrisă complexă**:
  - itemi obiectivi (definire concepte)
  - itemi semiobiectivi (analiză situații)
  - studiu de caz privind aplicarea ISO 22000
- **Probă practică**:
  - elaborarea unui plan simplificat HACCP
  - completarea unui raport de audit
- **Probă orală**:
  - susținerea unui proiect privind politica calității.

b) Complementare / alternative

- **Proiect final integrator (de grup)**:
  „Implementarea unui sistem de management al calității într-o unitate de industrie alimentară” (include: politică, organigramă, documente, analiză costuri, măsuri preventive).
- **Portofoliu fizic sau digital** – reflectă progresul elevului.
- **Autoevaluare argumentată** privind contribuția în echipă și asumarea responsabilităților.

c) Digitale

- Simulare digitală de audit sau control al calității.
- Portofoliu digital evaluat pe rubrică standardizată.

Principii aplicate în selecție

- Evaluarea este **integrată în activitățile de învățare**.
- Se combină metode tradiționale, alternative și digitale.
- Se evaluează echilibrat:

- **Cunoștințe** (teste, probe orale)
- **Abilități** (probe practice, proiecte, studii de caz)
- **Atitudini** (observare sistematică, autoevaluare, jurnal).

Se asigură corelarea permanentă cu **Standardele de Pregătire Profesională (SPP)**.

Se evită supraîncărcarea prin planificare ritmică.

Evaluarea se realizează integrat, ca parte firească a activităților desfășurate în cadrul unităților de învățare și poate fi adaptată la nivel individual atunci când se urmărește aprecierea performanței fiecărui elev în contexte profesionale sau în activități aplicative.

Evaluarea reprezintă un demers permanent, care îmbină metode tradiționale, alternative și digitale, pentru a oferi o perspectivă completă asupra progresului elevilor.

Un exemplu de evaluare a rezultatelor învățării, concretizate în cunoștințe, abilități și atitudini este realizat printr-un test de evaluare prezentat mai jos:

Instrument de evaluare: Test de evaluare

Domeniul de pregătire profesională	**INDUSTRIE ALIMENTARĂ**
Unitatea de rezultate ale învățării	**URI 5 ASIGURAREA CALITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE**
Modul	**III. Asigurarea calității produselor alimentare**
Clasa	**a X-a**
Tema	**Politica privind calitatea. Funcțiile managementului**

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe

5.1.2 Noțiuni de management al calității, politica calității
5.1.3 Prezentarea politicii calității
5.1.4 Funcțiile managementului calității la fabricarea produselor alimentare

Abilități

5.2.1 Elaborarea politicii calității la fabricarea produselor alimentare
5.2.2. Elaborarea organigramei în întreprinderea de industrie alimentară
5.2.3. Elaborarea matricei responsabilităților în întreprinderea de industrie alimentară
5.2.11 Utilizarea unui vocabular adecvat și de specialitate în managementul calității

Atitudini

5.3.1 Asumarea inițiativei în elaborarea politicii calității
5.3.2 Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul eleborării organigramei și a matricei responsabilităților
5.3.8 Asumarea corectitudinii elaborării documentelor sistemului calității în cadrul echipei

TEST DE EVALUARE

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor se acordă 90 de puncte.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 50 minute.**

Subiectul. I. **30 puncte**

I.1. Scrie, pe foaia de test, în tabelul de răspunsuri, litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre afirmațiile numerotate cu cifre de la 1 la 5. Este corectă o singură variantă de răspuns. **6 puncte**

1. Politica în domeniul calității se revizuiește:
   a. semestrial;
   b. anual;
   c. lunar;
   d. o dată la doi ani.
2. Ansamblul proceselor prin intermediul cărora se determină principalele obiective ale organizației în domeniul calității precum și resursele și mijloacele necesare realizării lor, reprezintă:
   a. planificarea calității;
   b. asigurarea calității;
   c. ținerea sub control a calității;
   d. îmbunătățirea calității.
3. Documentul care prevede practicile, resursele, activitățile și responsabilitățile stabilite pentru realizarea obiectivelor calității este:
   a. manualul calității;
   b. organigrama;
   c. planul calității;
   d. matricea responsabilităților.
4. Obiectivele fundamentale ale întreprinderii în domeniul calității se stabilesc pe baza:
   a. compartimentelor din cadrul organigramei;
   b. relațiilor cu furnizorii;
   c. cerințelor menționate de clienți;
   d. principiilor enunțate în politica calității.
5. Examinarea metodică a tuturor proceselor întrprinderii cu implicații asupra calității produselor realizate reprezintă:
   a. diagnosticul calității;
   b. supravegherea calității;
   c. planificarea calității;
   d. evaluarea calității.

Tabel de răspunsuri	1	2	3	4	5

I.2. Citește cu atenție afirmațiile de mai jos. Pentru fiecare din afirmațiile de la 1 la 7, scrie pe foaia de test, în tabelul cu răspunsuri, litera A, dacă apreciezi că afirmația este adevărată sau litera F, dacă apreciezi că afirmația este falsă. **14 puncte**

1. Structura organizatorică formală a întreprinderii se reprezintă grafic printr-o matrice a responsabilităţilor.
2. Asigurarea calității este o funcție a managementului calității.
3. Analiza previzională este una dintre etapele planificării calității.
4. Un dezavantaj al centralizării funcțiunii calitate constă în facilitarea comunicării.
5. Compartimentul de asigurare a calității are ca și atribuție implementarea politicii calității.
6. Politica calității este aprobată de conducerea de vârf a acesteia.
7. Asigurarea externă a calității dă încredere conducerii întreprinderii că va fi obținută calitatea propusă.

Tabel de răspunsuri	1	2	3	4	5	6	7

I.3. În colana A sunt indicate componentele politicii calității și în coloana B, fraze corespunzătoare acestora. Scrie, pe foaia de test, în tabelul de răspunsuri, asocierea dintre fiecare cifră din coloana A și litera corespunzătoare din coloana B. **6 puncte**

A **Componentele politicii din domeniul calității**	**B** **Fraze**
1. politica principală	a. îmbunătățirea proceselor de proiectare și producție vor asigura calitatea produselor noaste
2. subpolitici	b. calitatea este elementul fundamental în afaceri
3.principii de bază referitoare la calitate	c. implicarea angajaților în îmbunătățirea calității
	d. implicarea managementului în elaborarea structurii organizatorice a firmei

Tabel de răspunsuri	1	2	3

Subiectul. II. **30 puncte**

II.1. Scrie pe foaia de test, în tabelul de răspunsuri, informația corectă care completează spațiile libere: 20 puncte

1. Activitățile de asigurarea externă a calității pot fi efectuate de .....(1)..... în cauză, de către.....(2).....sau o terță parte.
2. Prin motivare se înțelege corelarea satisfacerii necesităților și intereselor.....(3).....cu realizarea .....(4).....și sarcinilor atribuite.
3. Organizarea activităților referitoare la calitate presupune determinarea .....(5) ....., definirea responsabilităților, alocarea.....(6).....și aplicarea metodelor care vor permite realizarea .....(7).....stabilite.
4. Planificarea calității reprezintă ansamblul proceselor prin intermediul cărora se determină principalele.....(8).....ale organizației în domeniul calității precum și .....(9).....și.....(10) .....necesare realizării lor.

Tabel de răspunsuri	
1 -	6 -
2 -	7 -
3 -	8 -
4 -	9 -
5 -	10-

II.2. În toate documentele de formalizare a structurii organizatorice a întreprinderii, se pot găsi atribuțiile, sarcinile și responsabilitățile stabilite în domeniul calității: **10 puncte**

a. Definește organigrama.

b. Precizează rolul persoanelor din matricea responsabilităților .

Subiectul. III. **30 puncte**

Realizează un eseu cu titlul „**Politica calității ”,** după următoarea structură:

a. definește politica calității;
b. enumeră componentele politicii calității;
c. indică cinci caracteristici pe care trebuie să le îndeplinească politica referitoare la calitate;
d. precizează care sunt întrebările la care trebuie să răspundă politica calității.

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

- **Se punctează orice formulare/modalitate de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare , altele decât cele precizate în barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

SUBIECTUL I **30 puncte**

I.1. (5 x 2 p = 10 puncte)

1 - b ; 2 -a ; 3 -c ; 4 -d ; 5 –a.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I.2. (7 x 2 p = 14 puncte)

1 - F , 2 -A , 3 -A , 4 - F, 5 - A , 6 - A ; 7 - F.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

I.3. (3 x 2 p = 6 puncte)

1 - b ; 2 - c ; 3 - a

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

SUBIECTUL al II-lea **30 puncte**

II.1. (10 x 2p = 20 puncte)

1-]ntreprinderile; 2- client; 3- personalului; 4-obiectivelor; 5- structurii organizatorice; 6- resurselor; 7- obiectivelor; 8- obiective; 9 – resursele; 10 - mijloacele.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

II.2 (2 x 4p = 10 puncte)

a. 6 puncte

Organigrama este reprezentarea grafică a structurii organizatorice formale a întreprinderii. În această reprezentare sunt evidenţiate şi compartimentele cu atribuţii în domeniul calităţii.

*Pentru răspuns corect se acordă **6 puncte**.*

b. (4 x 1p = 4 puncte)

D- persoana care răspunde de luarea deciziilor;
P- persoana care participă;
C- persoana care este consultată;
I- persoana care este informată.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **1 punct**.*

SUBIECTUL al III-lea **30 puncte**

a. 6 puncte

Politica în domeniul calităţii reprezintă direcţia şi intenţiile generale ale unei organizaţii , în ceea ce priveşte calitatea, exprimate oficial de conducerea de vârf a acesteia.

*Pentru răspuns corect se acordă **6 puncte**.*

b. (3 x2p = 6 puncte)

- politica principală, exprimată printr-o frază implicită
- subpolitici, exprimate prin fraze explicite
- principiile de bază referitoare la calitate

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

c. (5x2p = 10 puncte)

- să fie concisă,
- uşor de memorat,
- să poată fi înţeleasă de orice lucrător,
- să definească ce se aşteaptă de la salariaţi,
- să fie globală referindu-se la toate aspectele importante ale calităţii.

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

d. (4x2p = 8 puncte)

- ce reprezintă calitatea pentru organizație?
- de ce este importantă calitatea pentru organizație?
- care este răspunderea conducerii pentru calitate?
- care sunt principiile de bază ale organizației referitoare la calitate?

*Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte **2 puncte**.*

• Bibliografie

1. ***SR EN ISO 9000:2015**. Sisteme de management al calității. Principii fundamentale și vocabular. București: ASRO, 2015;
2. ***SR EN ISO 9001:2015**. Sisteme de management al calității. Cerințe. București: ASRO, 2015;
3. ***SR EN ISO 19011:2018**. Linii directoare pentru auditarea sistemelor de management. București: ASRO, 2018;
4. ***SR EN ISO 22000:2019**. Sisteme de management al siguranței alimentului. Cerințe pentru orice organizație din lanțul alimentar. București: ASRO, 2019;

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 112

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL -FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: PROTECŢIA MEDIULUI

2026

GRUPUL DE LUCRU:

Mirela Ana COMAN	Conf. dr., Universitatea Tehnică Cluj Napoca - Centrul Universitar Nord, Baia Mare
Ersilia Daniela COȘBUC	Prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic "Petru Poni", Iași
Livia Aurora MANOLE	Prof. grad didactic I, Colegiul Tehnic „Lazăr Edeleanu”,Ploiești
Ana Maria MARINESCU-PĂLĂDUȘ	REPER 21
Lucian SFÎCĂ	Conf. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași-Facultatea de Geografie și Geologie
Lavinia Georgeta STANCIU	Prof. grad didactic I, Colegiul Agricol "Daniil Popovici Barcianu", Sibiu
Coordonator Științific: **Ciprian Claudiu MÂNZU**	Șef lucr. dr., Univ. „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – Facultatea de Biologie

COORDONARE C.N.D.Î.P.T.:

Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT

Andreea Daniela MUȘOIU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională *Protecţia mediului*, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute in SPP pentru domeniul de pregătire profesională *Protecţia mediului*.

Acest curriculum se aplică pentru pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională **PROTECŢIA MEDIULUI**:

1. Tehnician ecolog şi protecţia calităţii mediului
2. Tehnician hidrometeorolog

Corelarea dintre unităţile de rezultate ale învăţării şi module:

Unitatea de rezultate ale învăţării	
Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URÎ)	**Denumire modul**
URÎ 4. Protejarea mediului înconjurător împotriva poluării	**MODUL I. POLUAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI**
URÎ 5. Gospodărirea apelor	**MODUL II. ELEMENTE DE GOSPODĂRIRE A APELOR**
URÎ 6. Măsurarea mărimilor tehnice în domeniul protecției mediului	**MODUL III. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X –a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **PROTECȚIA MEDIULUI**

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator+ Instruire practică)

Modulul I.	**Poluarea și protecția mediului**		
	Total ore/an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
		Laborator	**52**
		Instruire practică	**0**
Modulul II.	**Elemente de gospodărire a apelor**		
	Total ore/an:		**52**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**26**
		Instruire practică	**0**
Modulul III.	**Măsurarea mărimilor tehnice**		
	Total ore/an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**78**
		Instruire practică	**0**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta şcolii (CDEOŞ):
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I: POLUAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

• Notă introductivă

Modulul **„Poluarea și protecția mediului”,** componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Protecția mediului*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**
Modulul are alocat un numărul de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **52 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator

Modulul **„Poluarea și protecția mediului”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Protecția mediului* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

La baza elaborării modulului „ **Poluarea și protecția mediului**” a stat Standardul de Pregătire Profesională, respectiv unitatea de rezultate ale învățării „ **Protejarea mediului înconjurător împotriva poluării**”, ale cărei cunoștințe, abilități și atitudini definesc ceea ce trebuie să știe și să poată face un absolvent după finalizarea, evaluarea și promovarea modulului: identificarea factorilor care duc la degadarea mediului, caracterizarea impactului poluării asupra mediului, reducerea gradului de degradare a factorilor de mediu, efectele majore ale poluării mediului, etc.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 4. PROTEJAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ÎMPOTRIVA POLUĂRII			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	**4.2.1.** **4.2.2.** **4.2.3.** **4.2.4.** **4.2.5.**	**4.3.1.** **4.3.2.**	**Degradarea mediului înconjurător:** • Supraexpolatarea resurselor biologice • Defrişarea pădurilor • Suprapăşunarea • Introducerea de noi specii în ecosistem • Lucrări de gospodărire a apelor • Poluarea
4.1.2.	**4.2.6.** **4.2.7.** **4.2.8.**	**4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.5.** **4.3.6.**	**Fenomenul de poluare a apelor naturale:** • Surse de poluare a apelor naturale: - naturale, artificiale, continue, discontinue, accidentale, organizate, neorganizate - pe ramuri industriale: agricultură, zootehnie, transporturi, activităţi menajere • Agenţi poluanţi ai apelor naturale: fizici, chimici (organici şi anorganici), biologici, termici, solizi, lichizi, gazoşi

			• Modul de dispersie a poluanţilor apelor: evacuare în emisar, curenţi transversali, turbulenţă, scurgeri în sol • Impactul poluării apelor asupra mediului: - asupra organismelor - eutrofizarea apelor
4.1.3. **4.1.4.** **4.1.5.**	**4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.**	**4.3.7.** **4.3.8.** **4.3.9.**	**Fenomenul de poluare a solului:** • Surse de poluare a solului: - interioare, exterioare - reziduri menajere, industriale, agrozootehnice, radioactive • Agenţi poluanţi ai solului: - reziduuri solide, lichide, - substanţe radioactive - microorganisme patogene • Modul de dispersie a poluanţilor solului: direct, indirect • Impactul poluării solului asupra mediului: - contaminarea om – sol - om - efecte asupra mediului eroziunea, sărăturarea
4.1.6. **4.1.7.** **4.1.8.** **4.1.9.**	**4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.14.**	**4.3.10.** **4.3.11.** **4.3.12.**	**Fenomenul de poluare a aerului:** • Compoziţia naturală a aerului • Surse de poluare a aerului: - naturale şi artificiale - fixe şi mobile - procese industriale, de combustie, agricultură, mijloace de transport • Agenţi poluanţi ai aerului: - în funcţie de starea de agregare - în funcţie de acţiunea acestora asupra organismului • Modul de dispersie a poluanţilor aerului: vântul, calmul atmosferic, turbulenţa, umiditatea aerului, temperatura. • Impactul poluării aerului asupra mediului: - asupra organismului : boli profesionale, intoxicaţii, alergii, boli cancerigene - asupra vegetaţiei, apei, solului
4.1.10. **4.1.11.** **4.1.12.** **4.1.13.** **4.1.14.** **4.1.15.** **4.1.16.** **4.1.17.** **4.1.18.** **4.1.19.** **4.1.20.** **4.1.21.** **4.1.22.** **4.1.23.**	**4.2.15.** **4.2.16.** **4.2.17.** **4.2.18.** **4.2.19.** **4.2.20.** **4.2.21.** **4.2.22.** **4.2.23.** **4.2.24.** **4.2.25.** **4.2.26.** **4.2.27.** **4.2.28.**	**4.3.13.** **4.3.14.** **4.3.15.** **4.3.16.** **4.3.17.** **4.3.18.** **4.3.19.** **4.3.20.** **4.3.21.** **4.3.22.** **4.3.23.** **4.3.24.** **4.3.25.** **4.3.26.**	**Reducerea gradului de degradare a factorilor de mediu:** *1. Epurarea mecanică:* • Descrierea şi analiza procesului de epurare mecanică a apelor uzate • Componentele instalaţiei de epurare mecanică a apelor uzate: grătare, site, deznisipatoare, separatoare, decantoare • Funcţionarea instalaţiei de epurare mecanică a apelor uzate • Parametri de lucru în instalația de epurare mecanică a apelor uzate *2. Epurarea chimică:* • Descrierea şi analiza procesului de epurare

	4.2.29.		chimică a apelor uzate • Reactivi folosiţi în epurare chimică a apelor uzate • Componentele instalaţiei de epurare chimică a apelor uzate: camera de amestec, camera de reacţie, bazinele de decantare • Parametri de lucru în instalația de epurare chimică a apelor uzate *3. Epurarea biologică:* • Descrierea şi analiza procesului de epurare biologică a apelor uzate • Componentele instalaţiei de epurare biologică a apelor uzate: - peliculă biologică din biofiltre - biofiltre cu funcţionare continuă şi discontinuă - bazine de aerare pneumatice, mecanice şi mixte • Parametri de lucru în instalația de epurare biologică a apelor uzate • Funcţionarea instalaţiei de epurare biologică a apelor uzate *4. Distrugeri provocate solului de ape şi vânt şi de procese biochimice:* eroziune de suprafaţă, alunecări, prăbuşiri, acidifierea, sărăturarea, excesul de umiditate 5. *Lucrări aplicate solului în vederea prevenirii distrugerii acestuia***:** arătura în spinări, parcele cu gropi *6. Desecarea, drenarea, fixarea şi stabilizarea terenurilor* *7. Prevederi legislative în vigoare legate de protecţia calităţii solului, subsolului şi ecosistemelor terestre* *8. Folosirea raţională a îngrăşămintelor şi pesticidelor în agricultură* *9. Prevederi legislative în vigoare legate de regimul îngrăşămintelor chimice şi al pesticidelor* *10. Metode şi mijloace de purificare a aerului:* • Instalaţii şi utilaje folosite pentru reţinerea suspensiilor din gazele de ardere • Instalaţii şi utilaje folosite pentru reducerea concentraţiei oxizilor de azot din gazele de ardere • Metode şi instalaţii de desulfurare a gazelor de ardere • Legi şi normative în vigoare care se referă la protecţia calităţii aerului *11. Combaterea vibraţiilor şi a zgomotelor*
4.1.24.	**4.2.30.** **4.2.31.** **4.2.32.** **4.2.33.** **4.2.31.** **4.2.32.**	**4.3.27.** **4.3.27.** **4.3.28.** **4.3.29.** **4.3.30.** **4.3.31.**	**Efecte majore ale poluării:** *1. Efectul de seră:* • Explicarea fenomenului „efect de seră” • Gazele de seră • Consecinţele fenomenului „efect de seră” (modificări climatice, creşterea nivelului

	4.2.33. **4.2.34.** **4.2.35.** **4.2.36.** **4.2.37.** **4.2.38.** **4.2.39.**	**4.3.32.**	oceanului planetar, modificări în circuitul apei şi distribuirea vegetaţiei la nivel planetar) 2. *Ploile acide:* • Cauzele şi mecanismele care duc la apariţia ploilor acide • Efectele negative ale ploilor acide asupra mediului (modificarea compoziţiei chimice a solului şi a apelor, modificarea circuitelor biogeochimice, degradarea florei şi faunei, degradarea sănătăţii populaţiei, degradarea clădirilor, construcţiilor, monumentelor etc.) 3. *Degradarea stratului de ozon:* • Formarea stratului de ozon stratosferic • Importanţa stratului de ozon stratosferic • Cauzele care au dus la diminuarea stratului de ozon • Consecinţele diminuării stratului de ozon stratosferic (creşterea nivelului radiaţiilor ultraviolete care duce la arsuri, diferite forme de cancer de piele, cataracte, scăderea imunităţii, etc), influenţarea negativă a plantelor care conduce la dezechilibre ecologice etc. • Cauzele şi efectele negative ale creşterii concentraţiei de ozon la nivelul solului (ozon troposferic)
4.1.26. **4.1.27.** **4.1.28.** **4.1.29.** **4.1.30.**	**4.2.40.** **4.2.41.** **4.2.42.**	**4.3.33.** **4.3.34.** **4.3.35.**	**1. Reguli privind securitatea şi sănătatea în muncă specifice activităţilor realizate** **2. Reguli privind apărarea împotriva incendiilor specifice** **3.Tipuri de accidente posibile** **4.Măsuri de prim ajutor specifice** **5.Identificarea riscurilor în muncă**

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- Calculator, videoproiector, Internet,
- Manuale, auxiliare curriculare, atlase,
- Soft-uri educaționale specifice
- Legislaţie de protecţie a mediului,
- Flacoane pentru prelevarea probelor.

- ## Sugestii metodologice

Predarea conținuturilor din modulul **„Poluarea și protecția mediului”** necesită o abordare integrată și flexibilă. Metodele didactice alese trebuie să fie adaptate atât obiectivelor specifice ale modulului, cât și particularităților individuale și nivelului de cunoștințe al fiecărui elev.
Structura flexibilă a modulului permite integrarea facilă a noilor mijloace și resurse didactice pe tot parcursul procesului educativ. Pregătirea este recomandat să se desfășoare în laboratoare, cabinete de

specialitate (din școală sau de la partenerul economic), cu dotări conforme specificațiilor minime. Pregătirea practică are o importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.
Cadrul didactic are libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme. Această decizie trebuie luată pe baza unei evaluări atente, ținând cont de resursele materiale disponibile, de nivelul inițial de cunoștințe al elevilor, de ritmul lor de asimilare a informațiilor și de relevanța temei în cadrul specializării.
Activitățile de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev pentru a-i activa structurile cognitive și a-i exersa potențialul psiho-fizic. Scopul este transformarea elevului în coparticipant activ la propria instruire și educație.
- alternarea sistematică a activităților care solicită efortul individual (documentare din diverse surse, observație proprie, exerciții, fișe, experiment) cu cele care necesită efortul colectiv/de echipă (de exemplu: asalt de idei, mozaicul, jocul de rol, discuțiile Panel, explozia stelară, etc.).
- utilizarea metodelor care favorizează contactul nemijlocit cu realitatea (modele experimentale, observație/investigație dirijată, modelare).
- dezvoltarea competențelor de autoinstruire și documentare independentă (studiu de caz, metoda proiectului, referatul, utilizarea surselor digitale/biblioteci) pentru a asigura învățarea continuă.

Cadrul didactic are libertatea de a alege metodele, tehnicile și activitățile de învățare cele mai eficiente. Acestea trebuie să asigure o pregătire de bază solidă pentru dobândirea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor specifice calificărilor.
În selecția strategiilor didactice, este obligatoriu să se țină cont de diversitatea elevilor. Metodele de învățare vor fi adaptate pentru a răspunde celor trei stiluri principale de învățare:

- vizual;
- auditiv;
- practic (kinestezic).

Pentru a avea o eficiență maximă şi a acoperi cele 3 tipuri de învăţare propunem utilizarea următoarelor metode și mijloace de învățare de învățare:

- secvențe video și film;
- multimedia;
- brainstorming; lucrari/activități practice, joc de rol;
- teme şi proiecte integrate, studiu de caz, dezbateri
- vizite de documentare;
- vizite de studiu.

Pentru a asigura o învățare eficientă, care centrează elevul și ține cont de stilurile individuale (inclusiv adaptarea pentru elevii cu CES), și pentru a garanta dobândirea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor cerute de SPP, se recomandă următoarele strategii:

- implementarea unor tehnici de predare-învățare active, cum ar fi învățarea prin descoperire, problematizarea și învățarea prin cooperare.
- realizarea de proiecte și portofolii pentru a stimula aplicarea cunoștințelor și autoevaluarea.
- integrarea tehnologiei: utilizarea frecventă a calculatorului (TIC) în procesul didactic.
- parteneriat cu mediul de specialitate: organizarea de activități cu participarea directă a reprezentanților din domeniul protectiei mediului (operatori economici).

Orele de teorie vor avea un caracter activ-participativ. Pentru a susține demersul didactic și a aplica metodele menționate anterior, se vor utiliza fișe de lucru și fișe de observație pe tot parcursul orelor. În cadrul orelor de laborator, elevii sunt încurajați să execute individual fiecare determinare experimentală. Această abordare asigură condițiile optime pentru formarea abilităților practice specifice calificării. După finalizarea activităților practice, fiecare elev va întocmi un referat propriu al lucrării. Acest referat poate fi utilizat de profesor ca instrument de evaluare curentă.
După finalizarea activităților practice, fiecare elev va întocmi un referat propriu al lucrării. Acest referat poate fi utilizat de profesor ca instrument de evaluare curentă.

Propunem un exemplu de activitate prin antrenarea elevilor într-o probă practică pentru activitatea de laborator**.**

Tema: Efectele majore ale poluării. Ploile acide
Tip de activitate: de laborator tehnologic/ lucru pe echipe
Rezultate ale învățării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
4.1.24. Efecte majore ale poluării. - Ploile acide	4.2.33. Identificarea cauzelor și mecanismelor care duc la apariția ploilor acide. 4.2.34. Prezentarea efectelor negative ale ploilor acide asupra mediului (modificarea compoziției chimice a solului și a apelor, modificarea circuitelor biogeochimice, degradarea florei și faunei, degradarea sănătații populației, degradarea clădirilor, construcțiilor, monumentelor, etc.)	4.3.28. Autonomie în prezentarea efectelor negativeale ploilor acide asupra mediului 4.3.30. Autonomie în completarea fișelor de lucru.

- **Obiectivele activității:**

La finalul activității practice, elevii vor fi capabili:

- Să identifice principalii agenți poluanți (SO_x, NO_x) și mecanismul de formare a precipitațiilor acide.
- Să utilizeze corect echipamentul de laborator.
- Să observe și să înregistreze reacțiile chimice dintre acizi și diferite substraturi (calcar, metale, țesut vegetal).

Activitate realizată pe grupe combinată cu experimentul practic

- **Scurtă descriere a metodei:**

Etapele:
1. Constituirea grupurilor de câte 6 elevi;
2. Înmânarea temei/sarcinii de lucru ce urmează a fi dezbătută în particular, de către fiecare grup;
3. Desfășurarea discuțiilor pe baza temei, în cadrul grupului, timp de 5 minute;
4. Efectuarea lucrărilor practice și colectarea soluțiilor elaborate;
5. Discuția colectivă este urmată de decizia colectivă în ceea ce privește soluția finală;
6. Încheierea discuției se face în urma prezentării din partea profesorului a concluziilor.

- **Mod de organizare a activității/a clasei: lucrul pe grupe**

Durată: 40 minute
Modalitatea de aplicare a metodei pentru conținutul ales:
1. Constituirea grupelor de câte 6 elevi. Conducătorul grupei va împărți responsabilități fiecărui elev și va coordona echipa pentru realizarea sarcinilor cerute;
2. Prezentarea de către profesor a sarcinii de lucru la videoproiector, urmată de distribuirea fișelor de documentare și de lucru pentru fiecare grupă. Fișa de documentare conține informații privind identificarea cauzelor și mecanismelor care duc la apariția ploilor acide, prezentarea efectelor negative ale ploilor acide asupra mediului astfel încât elevii vor identifica practic, modificările materialelor, puse la dispoziție, sub influența ploilor acide.
3. Realizarea practică a experimentelor cu respectarea normelor de SSM, urmată de discuții în grup pentru rezolvarea sarcinii de lucru;
4. Centralizarea rezultatelor obținute prin completarea tabelului din fișa de lucru proiectată la tablă;

5. La finalul discuțiilor profesorul prezintă concluziile făcând totodată aprecieri referitoare la modul de realizare a experimentelor.

- **Resurse materiale:**

• Bucăți de calcar/marmură, fir de magneziu sau fier, frunze verzi (ex. mușcată).
• Reactivi: Acid sulfuric (H_2SO_4) sau acid azotic (HNO_3) diluat (soluție 0.1M pentru simularea ploii acide), apă distilată (martor).
• Cutii Petri, eprubete, hârtie indicatoare de pH sau pH-metru digital, microscop.

- **Recomandări privind resurse educaționale deschise specifice temei:**

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev: activităţi de documentare, vizionări de materiale video, problematizarea, învăţarea prin descoperire, investigaţia ştiinţifică, studii de scaz, elaborarea de proiecte,prezentări multimedia, instrumente e-learning etc.

- **Sarcini de lucru - prezentate la videoproiector:**

1. Studiați fișa de documentare pusă la dispoziție
2. Alegeți materialele și reactivii necesari desfășurării experimentelor propuse
3. Realizați experimentele propuse:

I. Pregătirea mediului poluant – conform fișei de lucru primite: Prepararea „Ploii acide" artificiale

Elevii prepară o soluție cu un pH de aproximativ 3.5 - 4.0, similar cu cel al unei ploi acide severe, și măsoară valoarea cu pH-metrul.

II. Expunerea probelor la poluare

Se așază în 3 cutii Petri diferite:

- O bucată de marmură (carbonat de calciu – $CaCO_3$).
- O fâșie de metal (Mg sau Fe).
- O frunză proaspătă.

III. Observarea fenomenului

- Se picură "ploaia acidă" peste probe.
- Pentru marmură: Elevii vor observa efervescența (eliberarea de CO_2) și degradarea suprafeței.
- Pentru vegetație: Se observă decolorarea zonelor atinse (distrugerea clorofilei).

4. Completați următorul tabel cu observațiile nî urma experimentelor efectuate:

Material testat	Observații imediate	Reacția chimică	Un exemplu de impact asupra mediului
Marmură/ Calcar			
Metal			
Frunză			

Fișă de documentare: Fenomenul ploilor acide

1. Definiția fenomenului

Ploaia acidă reprezintă orice formă de precipitație (ploaie, zăpadă, ceață) care prezintă un pH sub valoarea de 5,6. pH-ul apei de ploaie naturale este ușor acid (aprox. 5,6) din cauza dizolvării dioxidului de carbon atmosferic, formând acid carbonic, dar poluarea industrială coboară acest pH la valori mult mai scăzute (chiar sub 4,0).

2. Agenții poluanți (Precursorii)

Principalele substanțe responsabile pentru acidifierea atmosferei sunt:

• Dioxidul de sulf (SO_2): Rezultă în principal din arderea combustibililor fosili cu conținut de sulf (cărbune, păcură) în termocentrale și procese metalurgice.
• Oxizii de azot (NOx): Rezultă în principal din motoarele cu ardere internă (autovehicule) și procesele de ardere la temperaturi înalte.

3. Mecanismul de formare (Reacții chimice)
Poluanții reacționează cu vaporii de apă și oxigenul din atmosferă, transformându-se în acizi tari:
- Formarea acidului sulfuric:
  $2SO_2 + O_2 \rightarrow 2SO_3$
  $SO_3 + H_2O \rightarrow H_2SO_4$ (Acid sulfuric)
- Formarea acidului azotic:
  $2NO_2 + H_2O \rightarrow HNO_3$ (Acid azotic) + HNO_2 (Acid azotos)

4. Cauzele apariției ploilor acide:
- Antropice: Termocentralele pe cărbune, transportul rutier, rafinăriile de petrol și topitoriile de metale.
- Naturale (factori minori): Erupțiile vulcanice și descărcările electrice (fulgerele pot oxida azotul atmosferic).

5. Impactul asupra mediului
- Ecosisteme acvatice: Acidifierea lacurilor duce la dispariția speciilor de pești și a microorganismelor sensibile la pH.
- Soluri: Acidul reacționează cu nutrienții solului (calciu, magneziu), spălându-i și eliberând aluminiu toxic pentru rădăcinile plantelor.
- Vegetație – pete maronii pe frunze, etiolarea frunzelor, arsuri, moartea pădurilor.
- Clădiri și monumente: Atacă materialele de construcție bazate pe carbonat de calciu (marmură, calcar, beton).

FIȘĂ DE LUCRU: Prepararea „Ploii acide" artificiale

Tema: Obținerea unei soluții cu aciditate controlată (pH = 3,5 - 4,0)
Pentru a simula ploaia acidă, se va utiliza o soluție diluată de Acid sulfuric (H_2SO_4).
Aciditatea unei soluții este determinată de concentrația ionilor de hidrogen (H^+).
Pentru un pH = 4, concentrația molară de ioni H^+ trebuie să fie de 10^{-4} mol/L.
Materiale necesare:
- Acid sulfuric (H2SO4) concentrație 0,1 M, apă distilată.
- Balon cotat (100 mL), pipetă gradată, pară de aspirare, pahar Berzelius, baghetă de sticlă.
- pH-metru digital (etalonat în prealabil) sau hârtie indicatoare de pH de domeniu îngust.

Modul de lucru:
1. Umpleți balonul cotat pe jumătate cu apă distilată.
2. Adăugați treptat acidul sulfuric (conform indicațiilor profesorului).
3. Completați cu apă distilată până la semn (menisc).
4. Omogenizați soluția prin răsturnări repetate ale balonului (cu dopul pus).
5. Turnați o parte din soluție într-un pahar Berzelius.
6. Introduceți electrodul pH-metrului în pahar.
7. Ajustarea:

- Dacă pH > 4 (prea bazic): Mai adăugați o picătură de acid.
- Dacă pH < 3,5 (prea acid): Mai adăugați apă distilată.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea este faza finală a procesului didactic, prin care profesorul măsoară eficiența întregului proces instructiv-educativ. Obiectivul său principal este de a determina în ce măsură elevii au dobândit rezultatele învățării stabilite în Standardele de Pregătire Profesională (SPP).
Pe parcursul modulului se va aplica o evaluare formativă continuă, urmând ca la final să se realizeze o evaluare sumativă.
Ca instrumente de evaluare și autoevaluare, se pot utiliza: teste, probe practice, observarea sistematică a elevilor, proiectul și portofoliul, teme de lucru în clasă, autoevaluarea. Testele vor include itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi.
Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

a. Continuă:

- instrumentele de evaluare pot fi în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare si de stilurile individuale de învăţare ale elevilor.
- va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la rezultatele învățării specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:

- realizată printr-o probă de evaluare sumativă la sfârşitul procesului instructiv-educativ şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării.

Sugerăm următoarele ***instrumente*** **de evaluare continuă**:

- Fişe de observaţie
- Fişe de lucru
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare
- Eseul
- Referatul ştiinţific
- Proiectul
- Activităţi practice
- Teste docimologice
- Lucrări de laborator/ practice

Propunem următoarele ***instrumente*** **de evaluare finală**:

- Proiectul
- Studiul de caz
- Portofoliul
- Testele sumative

Se recomandă ca, la parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi evaluarea de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluați în ceea ce privește atingerea rezultatelor învățării specifice în cadrul modulului.
Propunem câteva exemple de itemi pentru un test de evaluare.

Tema: Agenți poluanți ai apelor naturale

Rezultate ale învățării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
4.1.2.Fenomenul de poluare a apelor naturale: - Agenți poluanți ai apelor naturale	4.2.8. Identificarea agenților poluanți ai apelor naturale	4.3.4. Responsabilitate în identificarea surselor și agenților de poluare a apelor naturale 4.3.5. Respectarea timpului de lucru prevăzut în fișele de lucru 4.3.6. Autonomie la completarea fișelor de lucru

Tip instrument de evaluare: Test
Mod de organizare a activității/clasei: Activitate individuală
Resurse materiale: Test de evaluare
Durată: 40 minute

Agenți poluanți ai apelor naturale
Test

I. Scrieți, pe foaie, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns. **(20 de puncte)**

1. Principalii agenți poluanți din apa uzată ce rezultă din industria termoenergetică sunt:
a. pesticide
b. fertilizanți
c. ape calde
d. rășini
2. Alegeți poluanții apelor naturale care produc intoxicații grave ale organismului uman:
a. suspensiile
b. metalele grele
c. detergenții
d. sărurile de azot și fosfor
3. Este un toxic nervos pentru pești:
a. fenolul
b. hidrogenul
c. oxigenul
d. petrolul
4. Formează o peliculă la suprafața apei împiedicând oxigenarea acesteia:
a. plumbul
b. produsele petroliere
c. microorganismele
d. metalele grele
5. Alegeti poluanții naturali ai apelor:
a. detergenți
b. steril
c. spori
d. uleiuri.

II. Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare. Dacă apreciați că informația este adevărată, scrieți pe foaie, în dreptul cifrei corespunzătoare afirmației, litera A. Dacă apreciați că informația este falsă, scrieți pe foaie, în dreptul cifrei corespunzătoare afirmației, litera F și modificați parțial afirmația pentru ca aceasta să devină adevărată. Folosiți, în acest scop, informația științifică adecvată. Nu se acceptă folosirea negației. **(10 puncte)**

2.1 Detergenții se plasează la suprafața apei sub formă de spumă și împiedică autoepurarea ei.
2.2 Sărurile anorganice determină scăderea durității apei.
2.3 Substanțele radioactive se depun și împiedică navigația.

III. Scrieți, pe foaie, noțiunile cu care trebuie să completați spațiile libere din afirmația următoare, astfel încât aceasta să fie corectă. **(10 puncte)**

1. ..... se plaseaza la suprafata apei sub forma de spuma.
2. Două exemple de metale grele, agenți poluanți ai apei, sunt:..... și.....
3. Agenții poluanți naturali ai apelor naturale sunt:.....și.....

IV. Dați două exemple de poluanți care modifică proprietățile fizice si organoleptice ale apei.
(10 puncte)

V. Apele industriale uzate conțin un număr mare de agenți poluanți. **(10 puncte)**
a) Indicați doi agenți poluanți ce provin din industria chimică.
b) Indicați doi agenți poluanți ce provin din industria celulozei și hârtiei.

VI. Realizați un eseu cu titlul: ”Agenții poluanți ai apelor”, folosind informația științifică adecvată. **(30 de puncte)**

În acest scop, respectați următoarea structură de idei:

a. Definiți poluanții apei;
b. Clasificați poluanții apei după natura lor, indicând câte un exemplu din fiecare categorie;
c. Indicați doi poluanți fizici, doi poluanți chimici și doi poluanți biologici;
d. Clasificati poluanții după modificările chimice și biologice pe care le produc apei;
e. Indicați trei exemple de agenți poluanți din apele uzate agrozootehnice.

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Barem de corectare și de notare

I. (20 de puncte)
1-c, 2 – b, 3 – a, 4 – b, 5 – c.
*Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns **corect 5 x 4 puncte = 20 puncte.***

II. (10 puncte)
1 – A **2 puncte**
2 – F **2 puncte**
Sărurile anorganice determină creşterea durităţii apei**. 2 puncte**
3 – F **2 puncte**
Suspensiile se depun și împiedică navigația. **2 puncte**
III. (10 puncte)
1. – detergenții **2 puncte**
2. – plumb **2 puncte**
- mercur **2 puncte**
3. – cenușă vulcanică **2 puncte**
- spori **2 puncte**
IV. (10 puncte)
*Pentru fiecare exemplu corect precizat se acordă câte **5 puncte, 2x5 puncte=10 puncte**.*
V. (10 puncte)
a. 5 puncte
Pentru fiecare agent poluant corect precizat se acordă câte 2,5 puncte, 2x2,5 puncte=5 puncte
b. 5 puncte
Pentru fiecare agent poluant corect precizat se acordă câte 2,5 puncte, 2x2,5 puncte=5 Puncte
VI. (30 de puncte)
a. 3 puncte
Poluanții sunt acele substanțe care în concentrație suficientă pot produce un efect măsurabil asupra omului, animalelor, plantelor și materialelor.
Pentru răspuns corect și complet se acordă **3 puncte**. Pentru răspuns corect dar incomplet se acordă **1 punct.**
b. Clasificarea: 14 puncte
- naturali **2 puncte**
- artificiali **2 puncte**
- praf **2 puncte**
- cenușă vulcanică **2 puncte**
- spori **2 puncte**
- polen **2 puncte**
- fizici/ chimici/ biologici **2 punct** pentru precizarea unui poluant
Pentru un exemplu corect precizat, din fiecare categorie, se acordă câte 2 puncte, 7x2 puncte=14 puncte.

c. 6 puncte

Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare poluant corect precizat 6 x 1 punct = 6 puncte

d. Clasificarea 4 puncte

Poluanti care modifica proprietatile chimice si biologice ale apei:

- Compusi toxici anorganici: Pb, Hg, Cu, Zn, Cr, CN^{-1}; **1 punct**
- Compusi organici care se degradeaza greu: pesticide, detergenti; **1 punct**
- Fertilizanti: N, P **1 punct**
- Microorganisme **1 punct**

e. 3 puncte

*Pentru fiecare exemplu corect precizat se acordă câte **1 punct, 3x1 punct=3 puncte.***

Se acordă 10 puncte din oficiu.

MODUL II: ELEMENTE DE GOSPODĂRIRE A APELOR

• Notă introductivă

Modulul **„Elemente de gospodărire a apelor”,** componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Protecția mediului*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**
Modulul are alocat un numărul de **52 ore/an**, conform planului de învățământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator

Modulul **„Elemente de gospodărire a apelor”** este centrat pe rezultate ale învățării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Protecțua mediului* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

La baza elaborării modulului **„Elemente de gospodărire a apelor”** a stat Standardul de Pregătire Profesională, respectiv unitatea de rezultate ale învățării **„Gospodărirea apelor”,** ale cărei cunoștințe, abilități și atitudini definesc ceea ce trebuie să știe și să poată face un absolvent după finalizarea, evaluarea și promovarea modulului: recunoașterea efectelor dăunătoare ale apelor, studierea lucrărilor de gospodărire a apelor, responsabilizarea pentru mediul înconjurător, etc.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 5. GOSPODĂRIREA APELOR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
5.1.1.	**5.2.1.** **5.2.2.** **5.2.3.** **5.2.4.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.**	• **Resurse de apă** *1. Gospodărirea apelor* – Definiție. Scop – Gospodărirea durabilă a apelor – Gospodărirea calitativă și cantitativă a apelor *2. Resurse de apă* – Definiție – Resurse de apă atmosferice – godpodărirea apelor atmosferice – Resurse de apă ale uscatului: o Gospodărirea apelor de suprafață: gospodărirea apelor de pe versanți, apelor curgătoare de suprafață, apelor stătătoare de suprafață, debitelor de solide o Gospodărirea apelor subterane: gospodărirea apelor freatice, apelor subterane de profunzime o Gospodărirea apelor ghețarilor și zăpezilor – Resurse de apă oceanice
5.1.2.	**5.2.5.** **5.2.6.**	**5.3.1.** **5.3.2.**	• **Folosințe de apă** – Definiție. Clasificare

		5.3.3. **5.3.4.** **5.3.5.**	− Caracteristici principale ale folosințelor consumatoare și neconsumatoare
5.1.3.	**5.2.7.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.**	• **Efectele dăunătoare ale apelor** 1. *Inundațiile:* definiție, riscul de inundații, efectele inundațiilor 2. *Excesul de umiditate:* definiție stare de exces de umiditate, cauze, factori favorizanți, efecte ale excesului de umiditate 3. *Eroziunea solului cauzată de apă:* definiție, factori favorizanți (precipitații, relief, sol, vegetație, factori antropici), consecințe ale eroziunii solului
5.1.4.	**5.2.8.** **5.2.9.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.**	• **Lucrări de gospodărire a apelor** 1. *Definiție și rol* 2. *Lacurile de acumulare:* definiție, clasificare 3. *Derivațiile:* definiție, scheme de derivații 4. *Îndiguirile:* digurile-definiție, rol, traseu 5. *Încintele de atenuare:* definiție 6. *Stații de epurare:* -schema de gospodărire bazată pe epurarea apelor uzate
5.1.5.	**5.2.10.** **5.2.11.**	**5.3.1.** **5.3.2.** **5.3.3.** **5.3.4.** **5.3.5.**	• **Scheme de gospodărire a apelor** 1. *Scheme de gospodărire a apelor pentru satisfacerea cerințelor de apă:* scheme cu acumulări în trepte, acumulări în paralel, acumulări în sistem mix 2. *Scheme de gospodărire a apelor mari* 3. *Scheme de gospodărire a calității apelor* – scheme bazate pe împiedicarea pătrunderii impurificatorilor în apă

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- Calculator, internet, videoproiector
- Manuale, auxiliare curriculare
- Hărți, planuri
- Legislație de protecție a mediului

• Sugestii metodologice

Predarea conținuturilor din modulul **„Elemente de gospodărire a apelor”** necesită o abordare integrată și flexibilă. Metodele didactice alese trebuie să fie adaptate atât obiectivelor specifice ale modulului, cât și particularităților individuale și nivelului de cunoștințe al fiecărui elev.
Structura flexibilă a modulului permite integrarea facilă a noilor mijloace și resurse didactice pe tot parcursul procesului educativ. Pregătirea este recomandat să se desfășoare în laboratoare, cabinete de specialitate (din școală sau de la partenerul economic), cu dotări conforme specificațiilor minime. Pregătirea practică are o importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.
Cadrul didactic are libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme. Această decizie trebuie luată pe baza unei evaluări atente, ținând cont de resursele materiale disponibile, de nivelul inițial de cunoștințe al elevilor, de ritmul lor de asimilare a informațiilor și de relevanța temei în cadrul specializării.
Activitățile de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev pentru a-i activa structurile cognitive şi a-i exersa potențialul psiho-fizic. Scopul este transformarea elevului în coparticipant activ la propria instruire şi educație.
- alternarea sistematică a activităților care solicită efortul individual (documentare din diverse surse, observație proprie, exerciții, fișe, experiment) cu cele care necesită efortul colectiv/de echipă (de exemplu: asalt de idei, mozaicul, jocul de rol, discuțiile Panel, explozia stelară, etc.).
- utilizarea metodelor care favorizează contactul nemijlocit cu realitatea (modele experimentale, observație/investigație dirijată, modelare).
- dezvoltarea competențelor de autoinstruire şi documentare independentă (studiu de caz, metoda proiectului, referatul, utilizarea surselor digitale/biblioteci) pentru a asigura învățarea continuă.

Cadrul didactic are libertatea de a alege metodele, tehnicile şi activitățile de învățare cele mai eficiente. Acestea trebuie să asigure o pregătire de bază solidă pentru dobândirea cunoştințelor, abilităților şi atitudinilor specifice calificării de Nivel 4.

În selecția strategiilor didactice, este obligatoriu să se țină cont de diversitatea elevilor. Metodele de învățare vor fi adaptate pentru a răspunde celor trei stiluri principale de învățare:

- vizual;
- auditiv;
- practic (kinestezic).

Pentru a avea o eficienţă maximă şi a acoperi cele 3 tipuri de învăţare propunem utilizarea următoarelor metode şi mijloace de învățare:

- secvențe video şi film;
- multimedia;
- brainstorming; lucrări/activităţi practice, joc de rol;
- teme şi proiecte integrate, studiu de caz, dezbateri
- vizite de documentare;
- vizite de studiu.

Pentru a asigura o învățare eficientă, care centrează elevul şi ține cont de stilurile individuale (inclusiv adaptarea pentru elevii cu CES), şi pentru a garanta dobândirea cunoştințelor, abilităților şi atitudinilor cerute de SPP, se recomandă următoarele strategii:

- implementarea unor tehnici de predare-învățare active, cum ar fi învățarea prin descoperire, problematizarea şi învățarea prin cooperare.
- realizarea de proiecte şi portofolii pentru a stimula aplicarea cunoştințelor şi autoevaluarea.
- integrarea tehnologiei: utilizarea frecventă a calculatorului (TIC) în procesul didactic.
- parteneriat cu mediul de specialitate: organizarea de activități cu participarea directă a reprezentanților din domeniul protectiei mediului (operatori economici).

Orele de teorie vor avea un caracter activ-participativ. Pentru a susține demersul didactic şi a aplica metodele menționate anterior, se vor utiliza fișe de lucru şi fișe de observație pe tot parcursul orelor. În cadrul orelor de laborator, elevii sunt încurajați să execute individual fiecare determinare experimentală. Această abordare asigură condițiile optime pentru formarea abilităților practice specifice calificării. După finalizarea activităților practice, fiecare elev va întocmi un referat propriu al lucrării. Acest referat poate fi utilizat de profesor ca instrument de evaluare curentă.

Propunem un exemplu de aplicare a brainstormingului. Brainstormingul vizează generarea rapidă a unei diversități de soluții pentru o temă dată. La clasă, acesta reprezintă o abordare instructivă activ-participativă, pe care elevii o adoptă cu uşurință în procesul de învățare. Utilizarea brainstormingului în activitățile de grup oferă următoarele beneficii pedagogice: implicare totală şi valorizare, fertilizare încrucişată, aplicabilitate practică. Pentru a eficientiza sesiunea, cadrul didactic trebuie să aibă în vedere şi următoarele provocări: riscul de oboseală sau plafonare, orientarea spre teoretizare, caracterul superficial, dependența de lider.

Tema: Scheme de gospodărire a apelor pentru satisfacerea cerințelor de apă
Rezultate ale învățării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
5.1.5. Scheme de gospodărirea apelor - pentru satisfacerea cerințelor de apă - scheme de gospodărire a calității apelor - scheme de gospodărire a debitelor solide - scheme de gospodărire a apelor în scopuri multiple	**5.2.10.** Prezentarea modalităților de execuție a schemelor de gospodărirea apelor cu diferite utilizări **5.2.11.** Formularea concluziilor referitoare la gospodărirea apelor	**5.3.3.** Implicarea conştientă, alături de întregul colectiv, în vederea realizării sarcinilor de serviciu

Mod de organizare a activității/a clasei: activitate pe grupe
Resurse materiale:
- tablă, markere/cretă;
- tablă interactivă.

Durată: 20 de minute
1. Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:
A.Pregătirea și lansarea temei (Problema)
Profesorul împarte elevii în grupe și prezintă o problemă concretă, limitată în timp și spațiu.
Problemă: "Suntem în anul 2030. Orașul nostru s-a dublat ca populație, iar râul din apropiere a secat parțial din cauza schimbărilor climatice. Avem nevoie de apă pentru populație și pentru noua zonă industrială. **Ce idei aveți pentru a satisface cerințele de apă?**"
Regulă de aur: Nu există idei proaste! Orice idee este notată.
B. Asaltul de idei (Producerea ideilor)
Elevii aruncă idei rapid, profesorul (sau un elev secretar) le notează pe tablă sau pe o foaie mare.
- *Idei elevilor:* "Foraje adânci", "Desalinizarea apei de mare" (dacă e cazul), "Colectarea apei de ploaie", "Baraj în amonte", "Refolosirea apei uzate industrial", "Reducerea consumului prin amenzi", "Transportul apei cu cisterne", "Stații de epurare moderne".

C. Analiza și gruparea ideilor (Sinteza)
Elevii, ghidați de profesor, analizează ideile scrise și le grupează pe categorii funcționale.
- *Sursă de apă***:** Foraje, Baraj, Ploaie.
- *Gestionarea cererii***:** Reducere consum, Reutilizare.
- *Tratare/Epurare***:** Stații noi.

D. Selecția și dezvoltarea schemei (Evaluarea)
Grupele aleg cele mai fezabile 3-4 idei și schițează o **schemă de gospodărire a apelor** care integrează aceste soluții.
- Elevii desenează fluxul: *Colectare ploaie/Foraj →Tratare →Consumator →Epurare →Reutilizare în industrie*.

2. Rezultatul așteptat: Structurarea ideilor în schemă
Această metodă ajută elevii să înțeleagă vizual că o schemă de gospodărire nu este statică, ci un răspuns la probleme specifice.

Categorie	Idei rezultate din brainstorming	Aplicație în Schema de Gospodărire
Aport	Baraje, puțuri, captări noi	Lucrări de captare și acumulare.
Procesare	Stații de osmoză, filtre UV	Stații de tratare/potabilizare.
Utilizare	Rețele inteligente, apă industrială tratată	Rețele de distribuție și refolosire.
Evacuare	Stații de epurare, epurare naturală	Stații de epurare și emisar.
Categorie	**Idei rezultate din brainstorming**	**Aplicație în Schema de Gospodărire**

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea este faza finală a procesului didactic, prin care profesorul măsoară eficiența întregului proces instructiv-educativ. Obiectivul său principal este de a determina în ce măsură elevii au dobândit rezultatele învățării stabilite în Standardele de Pregătire Profesională (SPP).
Pe parcursul modulului se va aplica o evaluare formativă continuă, urmând ca la final să se realizeze o evaluare sumativă.
Ca instrumente de evaluare şi autoevaluare, se pot utiliza: teste, probe practice, observarea sistematică a elevilor, proiectul şi portofoliul, teme de lucru în clasă, autoevaluarea. Testele vor include itemi obiectivi, semiobiectivi şi subiectivi.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:
- instrumentele de evaluare pot fi în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare si de stilurile individuale de învăţare ale elevilor.
- va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la rezultatele învățării specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:
- realizată printr-o probă de evaluare sumativă la sfârşitul procesului instructiv-educativ şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării.

Sugerăm următoarele ***instrumente*** **de evaluare continuă**:
- Fişe de observaţie
- Fişe de lucru
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare
- Eseul
- Referatul ştiinţific
- Proiectul
- Activităţi practice
- Teste docimologice
- Lucrări de laborator/ practice

Propunem următoarele ***instrumente*** **de evaluare finală**:
- Proiectul
- Studiul de caz
- Portofoliul
- Testele sumative

Se recomandă ca, la parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi evaluarea de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluați în ceea ce privește atingerea rezultatelor învățării specifice în cadrul modulului.

Exemplu de activitate de evaluare:
Tema: Inundațiile
Rezultate ale învățării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
5.1.3. Efectele dăunătoare ale apelor: - Inundațiile - Excesul de umiditate - Eroziunea solului prin apă - Alunecările de teren	**5.2.7.**Prezentarea modului de manifestare a efectelor dăunătoare ale apelor **5.2.8.** Prezentarea modului de manifestare a efectelor dăunătoare ale apelor	**5.3.5.**Aprecierea valorii estetice, recreative a apelor

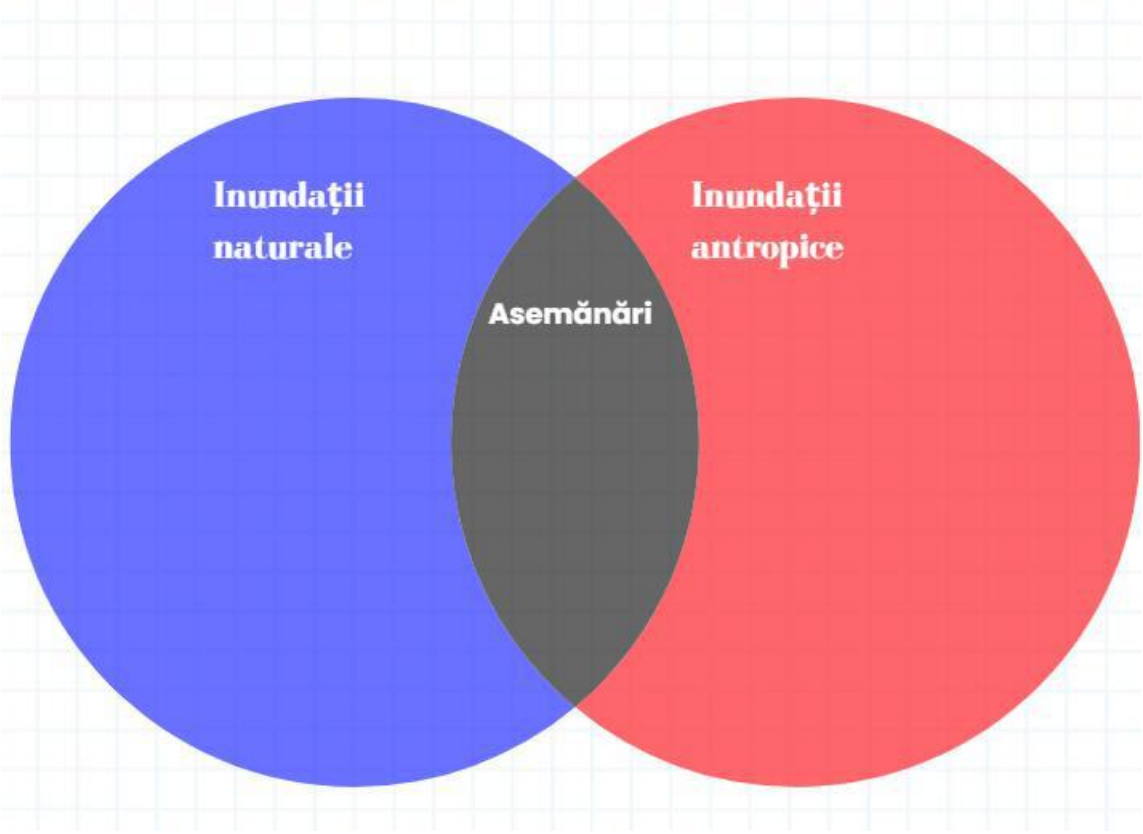
Numele şi prenumele elevului:
Data:

FIȘĂ DE EVALUARE

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timp de lucru: 40 de minute

1. Definiți noțiunea de inundație. **10 puncte**

2. Completați diagrama Venn comparând cauzele și efectele inundațiilor naturale cu cele ale inundațiilor antropice. **30 de puncte**

1. Completează tabelul de mai jos corelând măsurile de prevenire a inundațiilor cu rolul pe care acestea îl îndeplinesc. **20 de puncte**

Măsuri de prevenire a inundațiilor	**Rolul măsurilor**

2. Analizează un exemplu real de inundații din România având în vedere cauzele apariției lor, efectele produse și măsurile de prevenire a acestora. **30 de puncte**

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- **Se punctează oricare alte modalităţi de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.**

– **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea punctajului total acordat la 10.**

1. 10 puncte

Inundația este acoperirea temporară cu apă a unei porțiuni de teren ca urmare a creşterii nivelului apei unui râu, lac sau altă masă de apă.

*Pentru răspuns incomplet dar corect se acordă **5 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

2. 30 de puncte

Cauzele inundațiilor naturale	**5 puncte**
Efectele inundațiilor naturale	**5 puncte**
Cauzele inundațiilor antropice	**5 puncte**
Efectele inundațiilor antropice	**5 puncte**

*Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte **2 puncte.***

*Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

Asemănări ale inundațiilor naturale cu cele antropice **10 puncte**

*Pentru răspuns incomplet dar corect se acordă **5 puncte.***

*Pentru răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

3. 20 de puncte

Măsuri de prevenire a inundațiilor	**10 puncte**
Rolul măsurilor	**10 puncte**

*Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte **5 puncte.***

*Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

4. 30 de puncte

Analizarea unui exemplu real de inundații din România:

- cauzele apariției lor **10 puncte**
- efectele produse **10 puncte**
- măsurile de prevenire a acestora **10 puncte**

*Pentru fiecare răspuns incomplet dar corect se acordă câte **5 puncte.***

*Pentru fiecare răspuns incorect sau lipsa răspunsului se acordă **0 puncte**.*

MODUL III. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE

• Notă introductivă

Modulul **„Măsurarea mărimilor tehnice”,** componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Protecția mediului*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator**.**
Modulul are alocat un numărul de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **78 ore/an** – laborator

▪

Modulul **„Măsurarea mărimilor tehnice”,** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4, din domeniul de pregătire profesională *Protecția mediului* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

La baza elaborării curriculum-ului pentru modulul **„ Măsurarea mărimilor tehnice”** stă unitatea de rezultate ale învăţării **„Măsurarea mărimilor tehnice în domeniul protecției mediului”,** ale cărei cunoștințe, abilități și atitudini definesc ceea ce trebuie să știe și să poată face un absolvent după finalizarea, evaluarea și promovarea modulului: definirea mărimilor fizice, identificarea multiplilor și submultiplilor unităților de măsură, deducerea ecuațiilor dimensionale ale mărimilor fizice și unităților de măsură, clasificarea mărimilor fizice, descrierea metodelor de măsure, definirea erorilor, măsurarea mărimilor geometrice, măsurarea timpului, măsurarea temperaturii, măsurarea masei, măsurarea densității, etc.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conţinuturile învăţării

URÎ 6. MĂSURAREA MĂRIMILOR TEHNICE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1 **6.1.2**	**6.2.1** **6.2.2** **6.2.3** **6.2.4** **6.2.5**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Mărimi fizice și unități de măsură** **-** Definirea noțiunilor de mărimi fizice și unități de măsură - Clasificarea mărimilor fizice. Sisteme de mărimi **-** Unități de măsură. Multiplii și submultiplii unităților de măsură **-** Sisteme de unități de măsură • **Ecuații dimensionale** - Ecuațiile dimensionale ale mărimilor fizice **-** Ecuațiile dimensionale ale unităților de măsură
6.1.3 **6.1.4**	**6.2.6** **6.2.7** **6.2.8** **6.2.9**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4**	• **Metode și mijloace de măsurare** - Definirea noțiunii de măsurare - Metode de măsurare - Mijloace de măsurare. Clasificarea aparatelor de

	6.2.10 **6.2.11**	**6.3.5**	măsurat - Ansambluri, instalații și sisteme de măsurare
6.1.5	**6.2.12** **6.2.13**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Erori** **-** Eroarea absolută **-** Eroarea relativă
6.1.6	**6.2.14** **6.2.15** **6.2.16** **6.2.17** **6.2.18** **6.2.19** **6.2.20** **6.2.21** **6.2.22** **6.2.23** **6.2.25** **6.2.26** **6.2.27** **6.2.28**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea mărimilor geometrice** *1. Măsurarea lungimilor.* Instrumente de măsurat lungimi *2. Măsurarea suprafețelor* **-** Măsurarea suprafețelor regulate. Relațiile matematice de calcul pentru suprafețele regulate. **-** Aparate de măsurat suprafețe *3. Măsurarea volumelor* **-** Relații matematice de calcul pentru volumele corpurilor geometrice regulate **-** Măsurarea volumelor substanțelor lichide **-** Măsurarea volumelor substanțelor gazoase
6.1.7	**6.2.29** **6.2.30** **6.2.31** **6.2.32**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea timpului** **-** Unități de măsură pentru timp. **-** Instrumente de măsurare a timpului.
6.1.8 **6.1.9**	**6.2.33** **6.2.34** **6.2.35** **6.2.36**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea temperaturii** *1. Scări de temperatură*. Unități de măsură pentru temperatură. *2. Instrumente pentru măsurarea temperaturii* **-** Termometre bazate pe dilatația termică **-** Termometre cu rezistență. **-** Termometre cu termocuplu.
6.1.10 **6.1.11**	**6.2.37** **6.2.38** **6.2.39** **6.2.40** **6.2.41** **6.2.42**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea masei** *1. Unități de măsură pentru masă* *2. Balanțe* **-** Clasificarea balanțelor **-** Reguli de întreținere și utilizare a balanței tehnice **-** Reguli de întreținere și utilizare a balanței analitice *3. Cântărirea substanțelor*
6.1.12	**6.2.43** **6.2.44** **6.2.45** **6.2.46** **6.2.47** **6.2.48** **6.2.49**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea densității** **-** Definiție, exprimare (relativă, absolută), relații de calcul, unități de măsură **-** Determinarea densității lichidelor cu ajutorul densimetrelor **-** Determinarea densității lichidelor cu ajutorul picnometrelor **-** Determinarea densității substanțelor solide **-** Calcularea densității gazelor cu ajutorul legii gazelor pe baza determinării volumului și temperaturii și cunoașterii presiunii gazelor
6.1.13	**6.2.50**	**6.3.1**	• **Măsurarea nivelului apelor de suprafață**

	6.2.51 **6.2.52**	**6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	*1. Nivelul apelor de suprafață* **-** Definiție, unități de măsură **-** Importanța cunoașterii nivelului apelor de suprafață *2. Dispozitive pentru determinarea nivelului apelor de suprafață*: mirele hidrometrice, limnigrafele, telelimnimetrele și telelimnigrafele *3. Măsurarea nivelului apei*
6.1.14	**6.2.53** **6.2.54** **6.2.55**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea vitezei apei râurilor** *1. Viteza apei râurilor:* **-** Definiția vitezei, unități de măsură. **-** Factorii care influențează viteza de deplasare a apei râurilor. **-** Reprezentarea distrubuției vitezelor în secțiunea activă a râurilor. *2. Dispozitive pentru măsurarea vitezei apelor curgătoare*: - morișca hidrometrică, flotorii, tuburile hidrometrice.
6.1.15	**6.2.56** **6.2.57** **6.2.58**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Debitul apei curgătoare** **-** Definiție, unități de măsură. - Identificarea instrumentelor necesare pentru determinarea debitului apei curgătoare.
6.1.16	**6.2.59** **6.2.60** **6.2.61**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Debitul solid (scurgerea solidă):** **-** Definiție, unități de măsură. **-** Tipuri (aluviuni în suspensie, târâte, sedimentate). - Formarea aluviunilor. - Factorii care influențează formarea aluviunilor. **-** Identificarea instrumentelor necesare pentru măsurarea debitului solid.
6.1.17	**6.2.62** **6.2.63** **6.2.64** **6.2.65**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea presiunii** *1. Definiție, unități de măsură* *2. Aparate pentru măsurarea presiunii* **-** Aparate cu lichid: manometre, barometre **-** Aparate cu element elastic **-** Manometrul cu tub elastic în formă de arc (Bourbon)
6.1.18	**6.2.66** **6.2.67** **6.2.68** **6.2.69**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Măsurarea umidității** **-** Definiția umidității - Instrumente de măsurare a umidității aerului: psihometre, higrometre, higrografe
6.1.19 **6.1.20** **6.1.21**	**6.2.70** **6.2.71** **6.2.72** **6.2.73** **6.2.74**	**6.3.1** **6.3.2** **6.3.3** **6.3.4** **6.3.5**	• **Calcule tehnice:** *1. Elemente de calcul numeric* *2. Organizarea datelor în tabele* *3. Diagrame* **-** Reprezentarea grafică a datelor obținute în urma determinărilor experimentale. **-** Citirea diagramelor.
6.1.22 **6.1.23** **6.1.24** **6.1.25**	**6.2.75** **6.2.76** **6.2.77** **6.2.78**	**6.3.6** **6.3.7** **6.3.8**	• **Instrucțiuni de securitate și sănătate în muncă și de apărare împotriva incediilor.** **-** Mijloace de informare asupra riscurilor specifice locului de muncă (instruiri inițiale, curente, periodice, fișe, afișe, filme, pliante, instrucțiuni de lucru, fișa individuală de

			instruire). - Factori de risc la locul de muncă. Prezentarea situațiilor de risc deosebite care pot să apară la locul de muncă. - Accidente de muncă, măsuri de prim–ajutor specifice, în caz de accident. - Echipamentul individual de protecție specific. - Utilizarea materialelor și mijloacelor pentru stingerea incendiilor.

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**
- Rigle, planimetre, cilindri gradați, baloane cotate, biurete, pipete, contoare pentru fluide, dinamometre, balanțe tehnice și analitice, manometre, barometre, densimetre, higrometru chimic, cronometre, morișcă hidrometrică, flotori, tuburi hidrometrice, anemometre, mirele hidrometrice, termometre cu lichid, termometre cu lamelă bimetalică, termometre cu rezistență, termometre cu termocuplu, ceasornice, cronometre, picnometre, densimetre.
- Calculator, videoproiector, Internet.
- Soft-uri educaționale, filme, prezentări PowerPoint;
- Manuale, auxiliare curriculare, suport de curs, fişe de lucru, fişe de documentare, planşe didactice, reviste de specialitate, documentaţie tehnică (fișe de lucru, cărţi tehnice, fişe individuale de instruire de sănatate și securitate în muncă, apărare împotriva incendiilor), echipament individual de protecție.

- ## Sugestii metodologice

Predarea conținuturilor din modulul **„Măsurarea mărimilor tehnice”** necesită o abordare integrată și flexibilă. Metodele didactice alese trebuie să fie adaptate atât obiectivelor specifice ale modulului, cât și particularităților individuale și nivelului de cunoștințe al fiecărui elev.
Structura flexibilă a modulului permite integrarea facilă a noilor mijloace și resurse didactice pe tot parcursul procesului educativ. Pregătirea este recomandat să se desfăşoare în laboratoare, cabinete de specialitate sau ateliere de instruire practică (din școală sau de la partenerul economic), cu dotări conforme specificațiilor minime. Pregătirea practică are o importanță deosebită în atingerea rezultatelor învățării.
Cadrul didactic are libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme. Această decizie trebuie luată pe baza unei evaluări atente, ținând cont de resursele materiale disponibile, de nivelul inițial de cunoștințe al elevilor, de ritmul lor de asimilare a informațiilor și de relevanța temei în cadrul specializării.
Activitățile de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev pentru a-i activa structurile cognitive și a-i exersa potențialul psiho-fizic. Scopul este transformarea elevului în coparticipant activ la propria instruire și educație.
- alternarea sistematică a activităților care solicită efortul individual (documentare din diverse surse, observație proprie, exerciții, fișe, experiment) cu cele care necesită efortul colectiv/de echipă (de exemplu: asalt de idei, mozaicul, jocul de rol, discuțiile Panel, explozia stelară, etc.).
- utilizarea metodelor care favorizează contactul nemijlocit cu realitatea (modele experimentale, observație/investigație dirijată, modelare).
- dezvoltarea competențelor de autoinstruire și documentare independentă (studiu de caz, metoda proiectului, referatul, utilizarea surselor digitale/biblioteci) pentru a asigura învățarea continuă.

Cadrul didactic are libertatea de a alege metodele, tehnicile şi activităţile de învăţare cele mai eficiente. Acestea trebuie să asigure o pregătire de bază solidă pentru dobândirea cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor specifice calificării de Nivel 4.
În selecţia strategiilor didactice, este obligatoriu să se ţină cont de diversitatea elevilor. Metodele de învăţare vor fi adaptate pentru a răspunde celor trei stiluri principale de învăţare:

- vizual;
- auditiv;
- practic (kinestezic).

Pentru a avea o eficienţă maximă şi a acoperi cele 3 tipuri de învăţare propunem utilizarea următoarelor activităţi de învăţare:

- video şi film;
- multimedia;
- brainstorming; lucrări/activităţi practice, joc de rol;
- teme şi proiecte integrate, studiu de caz, dezbateri
- vizite de documentare;
- vizite de studiu.

Pentru a asigura o învăţare eficientă, care centrează elevul şi ţine cont de stilurile individuale (inclusiv adaptarea pentru elevii cu CES), şi pentru a garanta dobândirea cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor cerute de SPP, se recomandă următoarele strategii:

- implementarea unor tehnici de predare-învăţare active, cum ar fi învăţarea prin descoperire, problematizarea şi învăţarea prin cooperare.
- realizarea de proiecte şi portofolii pentru a stimula aplicarea cunoştinţelor şi autoevaluarea.
- integrarea tehnologiei: utilizarea frecventă a calculatorului (TIC) în procesul didactic.
- parteneriat cu mediul de specialitate: organizarea de activităţi cu participarea directă a reprezentanţilor din domeniul protectiei mediului (operatori economici).

Orele de teorie vor avea un caracter activ-participativ. Pentru a susţine demersul didactic şi a aplica metodele menţionate anterior, se vor utiliza fişe de lucru şi fişe de observaţie pe tot parcursul orelor. În cadrul orelor de laborator, elevii sunt încurajaţi să execute individual fiecare determinare experimentală. Această abordare asigură condiţiile optime pentru formarea abilităţilor practice specifice calificării. După finalizarea activităţilor practice, fiecare elev va întocmi un referat propriu al lucrării. Acest referat poate fi utilizat de profesor ca instrument de evaluare curentă. După finalizarea activităţilor practice, fiecare elev va întocmi un referat propriu al lucrării. Acest referat poate fi utilizat de profesor ca instrument de evaluare curentă.
În alegerea metodelor şi tehnicilor de predare, profesorul are libertatea de a le adapta în funcţie de caracteristicile clasei şi de nevoile individuale ale elevilor, pe baza cunoaşterii acestora.

Exemplu de activitate de învăţare folosind *Metoda de învăţare prin Investigaţie şi Experiment*
Tema: Măsurarea presiunii
Rezultate ale învăţării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
6.1.17 Măsurarea presiunii	**6.2.62.** Identificarea unităţilor de măsură pentru presiune **6.2.63.** Efectuarea transformărilor unităţilor de măsură pentru presiune **6.2.64.** Identificarea instrumentelor pentru măsurarea presiunii **6.2.65.** Utilizarea instrumentelor pentru măsurarea presiunii	**6.3.1.** Respectarea instrucţiunilor de lucru în efectuarea măsurătorilor **6.3.2.** Respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă şi de apărare împotriva incendiilor în timpul operaţiilor de măsurare **6.3.3**. Colaborarea cu membrii echipei de lucru pentru îndeplinirea sarcinilor la locul de muncă **6.3.4**. Manifestarea de iniţiativă şi creativitate în rezolvarea problemelor apărute la locul de muncă **6.3.5**. Asumarea responsabilităţii pentru calitatea activităţilor realizate

Cu ajutorul acestei metode, elevii descoperă activ conceptele (nu doar le memorează).

Această metodă:

- Se bazează pe problematizare și experiment;
- Dezvoltă gândirea critică și aplicativă;

Etapele metodei:

a) Formularea unor situații-problemă:

Profesorul adresează clasei întrebări:

„De ce explodează o doză dacă o comprimăm prea mult?”

„Cum știm ce presiune avem în pneurile unei mașini?”

Elevii formulează ipoteze.

b) Se impart elevii în 4 grupe, primesc o fișă de documentare tipărită sau primită pe o platformă educațională utilizată în mod obișnuit la clasă și rezolvă următoarele sarcini:

Grupa 1. Explică relația p = F/A și oferă exemple practice

Grupa 2. Analizează funcționarea manometrului cu tub U

Grupa 3. Explică funcționarea manometrului Bourdon

Grupa 4. Identifică utilizări practice ale aparatelor de măsurat presiunea

Elevii:

- folosesc fișa de documentare
- realizează o schemă explicativă
- pregătesc o mini-prezentare (3 minute)

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

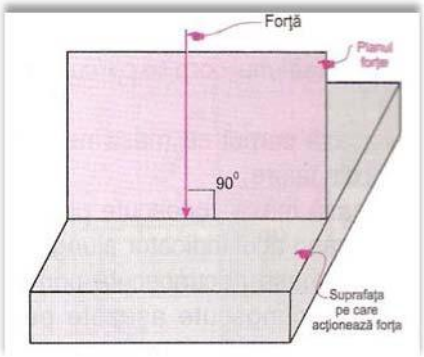
Presiunea este o mărime fizică egală cu raportul dintre forţa şi aria suprafeţei pe care aceasta se exercită.

Relație de calcul**: p=F/A,**

unde:

F – forţa care se exercită perpendicular pe suprafaţă, măsurată în N;

A – aria măsurată în m^2.

Se cunosc următoarele tipuri de presiuni:

- **Presiunea atmosferică** sau **barometrică,** care se simbolizează $\mathbf{p_b}$ şi care este presiunea exercitată de atmosferă.
- **Suprapresiunea $\mathbf{p_s}$** care este o presiune mai mare ca presiunea atmosferică.
- **Depresiunea $\mathbf{p_d}$** care este o presiune mai mică ca presiunea atmosferică.

Unităţi de măsură

În Sistemul Internaţional de Unităţi de Măsură, presiunea (mărime derivată) se măsoară în pascali, simbolizaţi Pa.

$$[p]_{SI} = \frac{[F]_{SI}}{[S]_{SI}} = \frac{N}{m^2} = Pa$$

Unități de măsură pentru presiune

Unitate de măsură în Sistemul Internațional		Alte unități de măsură		
Denumire	Simbol	Denumire	Simbol	Relație de echivalență
pascal	Pa	kilogram forță pe metru pătrat	Kgf/m^2	9,806 Pa
		bar	bar	0,1 Pa
		atmosferă tehnică	at	$9,8*10^4$ Pa
		atmosferă fizică	atm	101325 Pa
		milimetri coloană de apă	mmH_2O	9,806 Pa
		milimetri coloană de mercur (torr	mmHg	133,322 Pa

Clasificarea mijloace de măsurare a presiunii

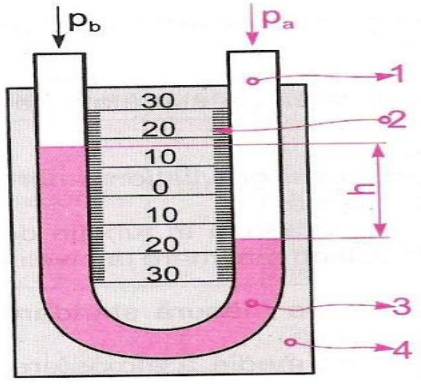
Utilizare	**Mijloace de măsurare a presiunii**	
Măsurarea presiunii atmosferice	Barometru	După valoarea presiunii
Măsurarea suprapresiunii	Manometru	
Măsurarea depresiunilor	Vacuumetru	
Măsurarea suprapresiunilor și depresiunilor	Manovacuumetru	
Măsurarea pierderilor de presiune	Aparat cu lichid	După principiul de funcționare
Măsurarea suprapresiunilor și depresiunilor	Aparat cu element elastic	
Etaloane	Aparat cu piston și greutăți	
Măsurarea presiunilor de lucru	Aparat electric	
	Aparat cu radiații radioactive	
Toate tipurile de presiuni	Aparat indicator	După modul de înregistrare
Presiunea atmosferică	Aparat înregistrator	
Toate tipurile de presiuni	Aparat analogic	

Exemple de mijloace de măsurare a presiunii

Aparatele cu lichid

Se bazează pe echilibrarea presiunii de măsurat cu ajutorul presiunii unei coloane de lichid manometrice (apă, mercur, alcool, glicerină sau derivate ale acestuia).

Aparatul de măsurat presiunea cu tub U

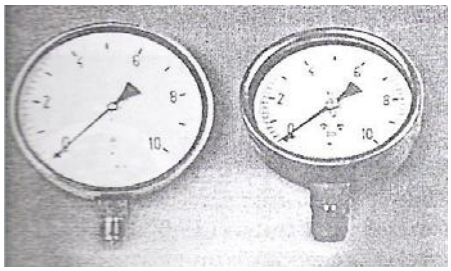

Părţi componente:
1-tub de sticlă în U;
2-scară gradată în mm;
3-lichid;
4-suport.
Presiunea p_a fiind mai mare ca presiunea p_b lichidul coboară în braţul din dreapta şi se ridică în braţul din stânga.
Pentru echilibru se scrie relaţia:

$$p_a=p_b+gh$$

unde:
p_a – presiunea absolută a lichidului exprimată în Pa care se calculează;
p_b – presiunea atmosferică sau barometrică în Pa, cunoscută;
g-greutatea specifică a lichidului din tubul U în N/m^3;
h- diferenţa de nivel a lichidului în m, citită pe scara gradată a aparatului.

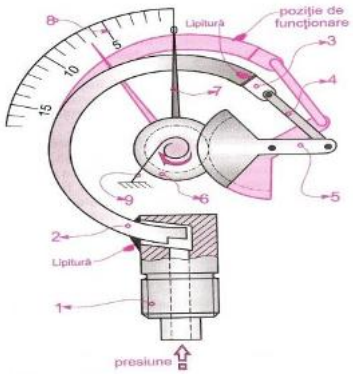
Aparate cu element elastic

Principiul de funcţionare

Aceste aparate conţin un element elastic care se deformează proporţional cu valoarea presiunii de măsurat. Măsurând deformaţia elastică a tubului manometric, care se transformă în rotirea unui ac indicator, se determină valoarea presiunii.

Aparatul cu tub simplu curbat tip Bourdon

Părţi componente:

1-cep racord;
2-tub elastic;
3-bridă;
4-pârghie;
5-sector dinţat;
6-pinion;
7-ac indicator;
8-scară gradată;
9-arc spiral.

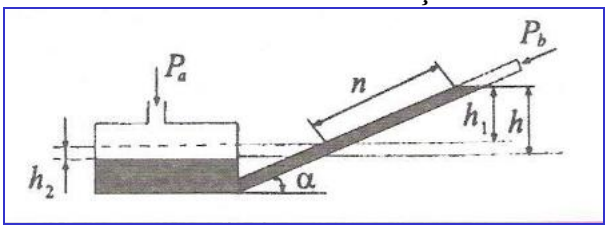
Elementul de măsurare este ***tubul cu pereţi subţiri 2***, confecţionat din alamă, bronz sau oţel, curbat sub formă de arc de 200-270^0. Fluidul pătrunde în tubul manometric şi îl deformează proporţional cu valoarea presiunii (la suprapresiune-creşte şi la depresiune-scade). Capătul liber al tubului modifică poziţia pârghiei 4, care acţionează asupra sectorului dinţat 5 şi a pinionului 6. Cu pinionul se roteşte şi acul indicator 7 pe cadranul 8. Arcul spiral 9 are rolul de a aduce acul indicator în poziţia iniţială după măsurare.

Citirea manometrului

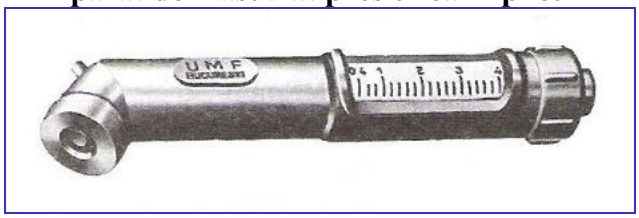
- se determină valoarea unei diviziuni pe cadranul aparatului prin împărţirea domeniului de măsurare la numărul de diviziuni;
- valoarea citită în dreptul acului indicator se determină înmulţind numărul de diviziuni cu valoarea unei diviziuni.

Alte mijloace de măsurare a presiunilor

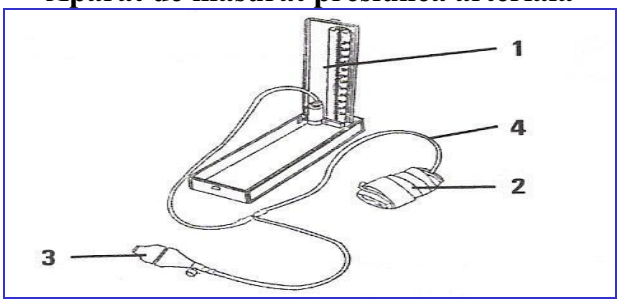
Micromanometru cu rezervor şi tub înclinat

Aparat de măsutrat presiunea în pneuri

Aparat de măsurat presiunea arterială

MĂSURAREA PRESIUNII ATMOSFERICE

Presiunea atmosferică este forţa cu care aerul apasă pe unitatea de suprafaţă.

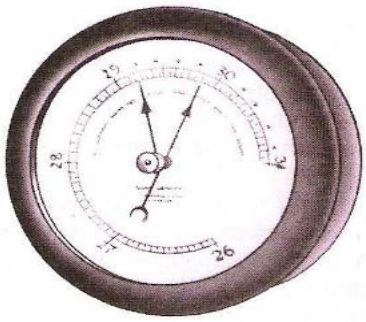
- se datorează efectului gravitaţional al pământului;
- variază funcţie de temperatură şi altitudine (este mai mare la nivelul mării);
- are ca unitate de măsură ***milibarul;***
- presiunea medie a atmosferei este de 1013 mbar;
- mijlocul de măsurare a presiunii atmosferice este ***barometrul***.

Barometrul cu mercur – este alcătuit dintr-un tub de sticlă aşezat deasupra unui vas deschis cu Hg. Datorită presiunii exercitate de aer, Hg urcă în tub la o înălţime proporţională cu presiunea, iar nivelul Hg se citeşte pe o scară gradată. Datorită faptului că este greu de manevrat şi că Hg este toxic, se foloseşte numai la etalonarea altor tipuri de barometre.

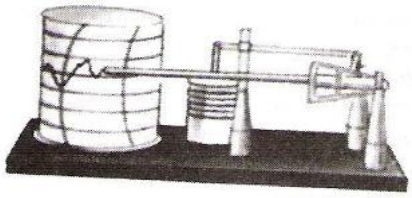
Alte mijloace de măsurare a presiunii atmosferice

Barometrul aneroid

Este alcătuit dintr-o capsulă metalică vidată şi etanşă. Cresterea presiunii duce la turtirea capsulei iar scăderea presiunii la bombarea acesteia. Deformaţiile capsulei determină deplasarea unui ac indicator pe cadranul gradat.

Barograful-în meteorologie - înregistrează variaţiile presiunii atmosferice

Barometrul portabil

c) Realizarea a 1-2 experimente didactice simple:

- demonstrație cu seringă (observarea presiunii)
- experiment simplu cu apă într-un tub transparent (simulare tub U)

La finalul experimentelor elevii formulează concluzii.

d) Pentru fixarea cunoștințelor, profesorul :

- clarifică noțiunile
- sintetizează pe tablă:
  - tipuri de presiuni
  - unitatea de măsură pentru presiune în sistemul internațional de unități, Pa
  - relația de echilibru la măsurarea presiunii cu tub în formă de U: $p_a=p_b+gh$
  - principiul de funcționare al manometrelor

e) Pentru realizarea feedback-ului, profesorul aplică:

- un Kahoot / Quiz online
- Exit ticket: „Scrie în 3 rânduri cum funcționează un manometru Bourdon.”

Avantajele metodei

- Elevii sunt activi
- Se dezvoltă lucrul în echipă
- Se consolidează învățarea prin aplicare
- Crește motivația

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea este faza finală a procesului didactic, prin care profesorul măsoară eficiența întregului proces instructiv-educativ. Obiectivul său principal este de a determina în ce măsură elevii au dobândit rezultatele învățării stabilite în Standardele de Pregătire Profesională (SPP).
Pe parcursul modulului se va aplica o evaluare formativă continuă, urmând ca la final să se realizeze o evaluare sumativă.
Ca instrumente de evaluare şi autoevaluare, se pot utiliza: teste, probe practice, observarea sistematică a elevilor, proiectul şi portofoliul, teme de lucru în clasă, autoevaluarea. Testele vor include itemi obiectivi, semiobiectivi şi subiectivi.
Evaluarea rezultatelor învăţării poate fi:

a. Continuă:
- instrumentele de evaluare pot fi în funcţie de specificul temei, de modalitatea de evaluare si de stilurile individuale de învăţare ale elevilor.
- va fi realizată de către profesor pe baza unor probe care se referă explicit la rezultatele învățării specificate în standardul de pregătire profesională.

b. Finală:
- realizată printr-o probă de evaluare sumativă la sfârşitul procesului instructiv-educativ şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a rezultatelor învățării.

Sugerăm următoarele ***instrumente*** **de evaluare continuă**:
- Fişe de observaţie
- Fişe de lucru
- Fişe de autoevaluare/ interevaluare
- Eseul
- Referatul ştiinţific

- Proiectul
- Activităţi practice
- Teste docimologice
- Lucrări de laborator/ practice

Propunem următoarele ***instrumente*** **de evaluare finală**:

- Proiectul
- Studiul de caz
- Portofoliul
- Testele sumative

Se recomandă ca, la parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât şi evaluarea de tip sumativ pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluați în ceea ce privește atingerea rezultatelor învățării specifice în cadrul modulului.

Exemplu de activitate de evaluare: lucrare practică
Tema: Determinarea densității cu picnometrul
Timp de lucru: 50 de minute

Rezultate ale învățării vizate:

Cunostinte	Abilitati	Atitudini
6.1.12. Măsurarea densității	**6.2.46** Identificarea instrumentelor pentru măsurarea densității **6.2.48** Determinarea densității lichidelor	**6.3.1.** Respectarea instrucțiunilor de lucru în efectuarea măsurătorilor **6.3.2.** Respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă şi de apărare împotriva incendiilor în timpul operațiilor de măsurare **6.3.3**. Colaborarea cu membrii echipei de lucru pentru îndeplinirea sarcinilor la locul de muncă **6.3.4**. Manifestarea de inițiativă şi creativitate în rezolvarea problemelor apărute la locul de muncă **6.3.5**. Asumarea responsabilității pentru calitatea activităților realizate

Fişă de documentare. Determinarea densităţii cu picnometrul

Pentru determinarea densităţii lichidelor se cântăreşte întâi picnometrul gol împreună cu dopul său, cu o precizie de 0,0002 grame, apoi picnometrul umplut cu apă distilată şi în final cu lichidul considerat.

După umplere şi astupare excesul de lichid ieşit prin tubul capilar, deasupra dopului se şterge cu hârtie de filtru.

Densitatea absolută a lichidului ρ_a se calculează la temperatura de lucru, cu relaţia:

$$\rho_a = m_3 - m_1/m_2 - m_1$$

în care :

m_1 - masa picnometrului gol, în grame
m_2 - masa picnometrului cu apa distilată, în grame
m_3 - masa picnometrului cu lichidul considerat, în grame

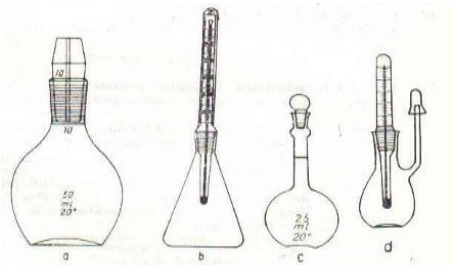
Densitatea relativă se calculează şi cu formula:

$$\rho_r = m_3 - m_1/V + \rho_{aer}\ (g/cm^3)$$

în care :

V - volumul picnometrului, în cm^3

ρ_{aer} - 0,0012 g/cm^3 pentru temperaturi de lucru cuprinse între 15 şi 30^0C şi presiunea atmosferică între 750 – 770 mmHg.

Picnometre :
a – fără termometru, cu dop capilar ;
b – cu termometru ;
c - fără termometru, cu reper pentru capacitate ;
d - cu termometru, cu tub capilar lateral.

Atenţie!

- Înainte de întrebuinţare picnometrul se curăţă perfect prin spălare cu amestec sulfocromic, apoi cu apă distilată şi în final cu alcool etilic, după care se uscă în curent de aer sau în etuvă.
- Picnometrul se umple cu pipeta, pentru a se evita formarea bulelor de aer la suprafaţa sau în masa lichidului.

Enunțul lucrării practice:
Măsurați cu ajutorul picnometrului densitatea absolută și densitatea relativă pentru 3 soluții din laborator

Sarcini de lucru:

1. Identificarea materialelor necesare efectuării lucrării practice.
2. Pregătirea aparaturii necesare realizării lucrării practice.
3. Executarea lucrării practice: determinarea densității absolute şi a densității relative pentru 3 soluții din laborator, cu ajutorul picnometrului
4. Completarea tabelul cu datele experimentale de mai jos:

Proba	m_1(g)	m_2(g)	m_3(g)	ρ_a	V (cm^3)	ρ_r (g/cm^3)
Soluția 1						
Soluția 2						
Soluția 3						

5. Respectarea normelor de securitate şi sănătate în muncă, apărare împotriva incendiilor şi protecția mediului la locul de muncă
6. Prezentarea sarcinii de lucru și interpretarea rezultatelor

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	**Punctaj**	**Indicatori de evaluare**	**Punctaj pe indicator**
1.Primirea și planificarea	**35 de puncte**	1.1. Identificarea materialelor necesare efectuării lucrării practice	15 puncte

sarcinii de lucru		1.2. Organizarea locului de muncă	15 puncte
		1.3. Colaborarea cu membrii echipei de lucru pentru îndeplinirea sarcinilor la locul de muncă (împărțirea sarcinilor de lucru)	5 puncte
2. Realizarea sarcinii de lucru	**50 de puncte**	2.1. Pregătirea aparaturii de laborator	5 puncte
		2.2. Determinarea densității relative pentru 3 soluții	5x3=15 puncte
		2.3. Determinarea densității absolute pentru 3 soluții	5x3=15 puncte
		2.4. Completarea tabelului cu datele experimentale	10 puncte
		2.5. Respectarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă și protecția mediului specifice lucrării	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru și interpretarea rezultatelor	**15 puncte**	3.1. Prezentarea modului de lucru și a rezultatelor obținute	5 puncte
3. Prezentarea sarcinii de lucru și interpretarea rezultatelor	**15 puncte**	3.2. Interpretarea rezultatelor obținute	5 puncte
		3.3. Utilizarea limbajului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru.	5 puncte

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 113

CURRICULUM

pentru

Clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERĂ TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: SILVICULTURĂ

2026

GRUPUL DE LUCRU:

Ionela APETROAIE prof. ing., grad didactic I, Colegiul “Vasile Lovinescu”, Fălticeni, Suceava

Ovidiu APARASCHIVEI prof. dr. ing., grad didactic I, Liceul Tehnologic Silvic "Dr. Nicolae Rucăreanu, Brașov

COORDONARE C.N.D.Î.P.T.:
Dana Carmen STROIE – Responsabil CNDIPT
Andreea Daniela MUȘOIU – Responsabil GLC domeniul de pregătire profesională

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională ***Silvicultură,*** cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională SPP aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP pentru domeniul de pregătire profesională *Silvicultură*.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel încât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC, respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 și 3 CNC corespunzătoare domeniului de pregătire profesională SILVICULTURĂ:

I. calificări profesionale de nivel 4 CNC

1. Tehnician în silvicultură și exploatări forestiere

II. calificări profesionale de nivel 3 CNC

1. Pădurar

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale (URI)	Denumire modul
URÎ 2. Aplicarea lucrărilor de regenerare a arboretelor	**MODUL I.** Regenerarea arboretelor
URÎ 4. Aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase	**MODUL II.** Măsurarea și exploatarea lemnului

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **SILVICULTURĂ**

Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator+ Instruire practică)

Modul I.	**Regenerarea arboretelor**		
	Total ore/an:		**156**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**78**
		Laborator	**52**
		Instruire practică	**26**
Modul II.	**Măsurarea şi exploatarea lemnului**		
	Total ore/an:		**104**
	din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
		Laborator	**52**
		Instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOŞ):
Stagii de pregătire practică* _ _ _

MODUL I: REGENERAREA ARBORETELOR

• Notă introductivă

Modulul **„Regenerarea arboretelor”,** componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Silvicultură*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator și instruire practică**.**

Modulul are alocat un numărul de **156 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **78 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Regenerarea arboretelor”** este centrat pe rezultate ale învățării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale atât de nivel 4 CNC cât şi 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Silvicultură* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 2. APLICAREA LUCRĂRILOR DE REGENERARE A ARBORETELOR			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
2.1.1	**2.2.1.** **2.2.2.** **2.2.3.** **2.2.4.** **2.2.5.** **2.2.6.** **2.2.7.** **2.2.8.**	**2.3.1.** ***2.3.2.*** ***2.3.3.*** ***2.3.4.*** **2.3.5.**	**Semințe forestiere** 1. Fructificația speciilor lemnoase de interes forestier 2. Surse de seminţe forestiere 3. Evaluarea recoltei de seminţe forestiere 4. Recoltarea conurilor, fructelor şi seminţelor provenite de la speciile forestiere lemnoase 5. Operații de prelucrare a conurilor, fructelor şi seminţelor speciilor forestiere lemnoase 6. Procedee de păstrare şi depozitare a seminţelor forestiere 7. Lucrări de pregătire a seminţelor speciilor forestiere lemnoase pentru semănat 8. Procedee de ambalare şi transport a seminţelor forestiere 9. Norme de sănătate şi securitate a muncii la lucrările de obţinere a seminţelor forestiere
2.1.2.	**2.2.9.** **2.2.10.** **2.2.11.** **2.2.12.** **2.2.13.** **2.2.14.** **2.2.15.** ***2.2.16.*** ***2.2.17.***	**2.3.1.** ***2.3.2.*** ***2.3.3.*** ***2.3.4.*** **2.3.5.**	**Pepiniere forestiere** 1. Clasificarea pepinierelor forestiere 2. Înfiinţarea unei pepiniere forestiere 3. Organizarea suprafeţei de teren în pepiniera forestieră 4. Lucrări de pregătire a terenului 5. Lucrări de pregătire şi fertilizare a solului în pepinierele forestiere 6. Lucrări de semănare şi butăşire în câmp, în spaţii adăpostite şi în recipiente

	2.2.18. **2.2.19.** **2.2.20.**		7. Lucrări de repicare a puieţilor în pepinierele forestiere 8. Scheme de semănare, repicare şi butăşire 9. Îngrijirea culturilor în pepiniera forestieră 10. Inventarierea puieţilor în pepinieră - pieţe de probă 11. Lucrări de scos şi de sortare a puieţilor 12. Lucrări de depozitare şi păstrare a puieţilor 13. Lucrări de ambalare şi transport a puieţilor
2.1.3.	**2.2.21.**	**2.3.1.** ***2.3.2.*** ***2.3.3.*** ***2.3.4.*** **2.3.5.**	**Lucrări de ajutorare a regenerării naturale a arboretelor**
2.1.4.	**2.2.22.** **2.2.23.** **2.2.24.** **2.2.25.** ***2.2.26.*** **2.2.27.** **2.2.28.** **2.2.29.** ***2.2.30.*** ***2.2.31.*** ***2.2.32.*** ***2.2.33.***	**2.3.1.** ***2.3.2.*** ***2.3.3.*** ***2.3.4.*** **2.3.5.**	**Lucrări de împădurire** 1. Clasificarea împăduririlor 2. Lucrări de pregătire a terenului în vederea împăduririi 3. Lucrări de pregătire a solului în vederea împăduririi 4. Împăduriri prin semănare directă: procedee de semănare, epoca de semnare, norma (desimea) de semănare, adâncimea de semănare, mijloace folosite la semănare 5. Împăduriri prin plantare: procedee de plantare, epoca de plantare, scheme şi dispozitive de plantare, adâncimea de plantare, mijloace folosite la plantare 6. Butăşiri directe: tipuri de butaşi, tehnica de butăşire, epoca de butăşire, adâncimea de butăşire, schema de butăşire, mijloace folosite la butăşire 7. Recepţia tehnico – financiară: amplasarea pieţelor de control 8. Controlul anual al împăduririlor 9. Lucrări de întreţinere a culturilor forestiere: lucrări de întreţinere a solului, descopleşirea, revizuirea culturilor, receparea puieţilor, lucrări de completare a culturilor, rărirea semănăturilor 10. Mijloace folosite la lucrările de întreţinere a culturilor forestiere 11. Norme de sănătate şi securitate în muncă la lucrările de împădurire 12. Documentaţia necesară pentru organizarea şi aplicarea lucrărilor de împădurire

• Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte şi instrumente, machete, materii prime şi materiale, documentaţii tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învăţării (existente în şcoală sau la operatorul economic):

- Materii prime şi materiale: teren pregătit pentru semănat/ repicat/ butăşit, seminţe/ puieţi/ butaşi, fişă de răspuns
- Instrumente de lucru: cazma, sapă, plantator, sfoară, ţăruşi
- Materiale necesare pentru obţinerea seminţelor forestiere: seminometre, foarfeci, cosoare, piepteni, cârlige, scări pentru urcat în arbore, gheare, mănuşi, uscătorie solară, vase de sticlă, saci, substanţe pentru stimularea germinaţiei şi răsăririi, cântar electronic, săculeţi de pânză, sondă pentru recoltare probă de seminţe, probe de seminţe,
- Materiale necesare pentru pregătirea şi fertilizarea manuală şi/ sau mecanizată a solului: sape, cazmale, săpăligi, greble, tractor, plug, disc, tăvălug, cultivator

- Materiale necesare pentru instalarea și/îngrijirea culturilor forestiere: ţăruşi, sfoară, scândură de repicat, sapă, săpăligă, cazma, sapă forestieră, greblă, cultivator, instalaţii de udat, umbrare, vopsea roşie, foarfeci, aparate de stropit, substanţe pentru stropit, puieţi, seminţe, butaşi
- Materiale necesare pentru lucrările de scoatere, sortare, păstrare, ambalare şi transport a puieţilor: cazma, plug de scos puieţi, dispozitiv de sortat, coş de nuiele

• Sugestii metodologice

Modulul „Regenerarea arboretelor” are un rol esențial în formarea competențelor profesionale specifice domeniului Silvicultură, contribuind în mod direct la pregătirea elevilor pentru executarea lucrărilor de producere a materialului forestier de reproducere și pentru realizarea lucrărilor de regenerare artificială a pădurilor.
Prin conținuturile sale, modulul asigură fundamentarea științifică și tehnologică a proceselor de regenerare, punând accent atât pe înțelegerea mecanismelor biologice implicate, cât și pe aplicarea tehnologiilor specifice în condiții reale de muncă.
Abordarea metodologică trebuie să fie una integrată, sistemică și progresivă, având în vedere corelarea permanentă cu rezultatele învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională (SPP) pentru calificările profesionale de nivel 4 din domeniul de pregătire profesională Silvicultură.

Fundamentarea demersului metodologic
Proiectarea demersului didactic se realizează pornind de la necesitatea formării competențelor profesionale complete, care presupun nu doar acumularea de cunoștințe teoretice, ci mai ales dezvoltarea abilităților practice și a atitudinilor profesionale specifice lucrărilor silvotehnice.
Caracterul tehnologic al domeniului impune utilizarea unor strategii didactice care să faciliteze trecerea graduală de la cunoașterea teoretică la aplicarea practică. În acest sens, instruirea va fi orientată spre activități concrete, desfășurate în pepiniere forestiere, terenuri didactice sau unități silvice partenere.
Elevii vor fi implicați direct în executarea lucrărilor, fiind puși în situația de a planifica, organiza și realiza sarcini profesionale reale, sub îndrumarea cadrului didactic.
Această abordare permite dezvoltarea gândirii tehnologice, a spiritului de observație și a capacității de rezolvare a problemelor practice.

Corelarea cu Standardul de Pregătire Profesională (SPP)
Întregul demers metodologic va fi construit în strânsă legătură cu rezultatele învățării prevăzute în SPP, asigurând coerența dintre curriculum și cerințele pieței muncii.
Activitățile de învățare vor fi proiectate astfel încât să contribuie la dezvoltarea competențelor referitoare la:

- identificarea și recunoașterea semințelor forestiere;
- analiza calității materialului forestier de reproducere;
- aplicarea tehnologiilor de pregătire și păstrare a semințelor;
- organizarea și funcționarea pepinierelor forestiere;
- executarea lucrărilor de semănare manuală și mecanizată;
- repicarea puieților forestieri;
- realizarea lucrărilor de întreținere;
- inventarierea și evaluarea culturilor;
- pregătirea materialului pentru împădurire;
- respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă;
- aplicarea principiilor de protecție a mediului.

Corelarea permanentă cu SPP permite evidențierea relevanței profesionale a fiecărei activități didactice.

Organizarea procesului instructiv-educativ
Procesul instructiv-educativ va fi organizat în contexte variate, care să permită formarea competențelor profesionale în condiții cât mai apropiate de realitatea ocupațională.
Activitățile se vor desfășura în:

- cabinete de specialitate;
- laboratoare tehnologice;
- ateliere de instruire practică;
- pepiniere forestiere școlare;
- terenuri didactice;
- ocoale silvice;
- operatori economici parteneri.

Această diversificare a contextelor de învățare permite elevilor să înțeleagă complexitatea proceselor tehnologice și să se adapteze la condiții variate de lucru.
Se va urmări alternarea activităților teoretice cu cele practice, astfel încât fiecare noțiune predată să fie consolidată prin aplicații concrete.

Principii metodologice aplicate
Procesul de învățare va fi orientat spre implicarea activă a elevului în realizarea sarcinilor didactice. Elevul nu este un simplu receptor de informații, ci participant direct la procesul de formare profesională.
Aplicarea principiului „learning by doing" este esențială în domeniul silvic, unde deprinderile practice se formează prin exercițiu repetat și aplicare concretă.
Noțiunile teoretice vor fi permanent corelate cu aplicațiile practice, facilitând înțelegerea și fixarea cunoștințelor.
Se vor utiliza sarcini diferențiate, adaptate nivelului de pregătire al elevilor, asigurând progresul fiecăruia.
Activitățile vor fi adaptate pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, prin suport suplimentar și sarcini accesibile.

Strategii și metode didactice utilizate
Procesul instructiv va integra metode variate, menite să stimuleze participarea activă și formarea competențelor.
Metodele activ-participative, precum studiul de caz, problematizarea sau metoda mozaicului, contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la formarea capacității de analiză.
Metodele practice — demonstrația tehnologică, exercițiul practic dirijat, lucrul pe echipe — permit formarea deprinderilor profesionale.
Metodele de investigare, precum observația dirijată în pepinieră sau experimentul, dezvoltă spiritul de cercetare și capacitatea de analiză.

Integrarea tehnologiilor moderne
Integrarea resurselor digitale contribuie la modernizarea procesului instructiv-educativ și la creșterea atractivității acestuia.
Se recomandă utilizarea:

- prezentărilor multimedia;
- filmelor didactice;
- aplicațiilor interactive;
- platformelor educaționale;
- hărților digitale forestiere;
- imaginilor satelitare;
- softurilor de planificare silvică.

Aceste resurse facilitează înțelegerea proceselor complexe și dezvoltă competențele digitale ale elevilor.

Activități practice recomandate
Activitățile practice reprezintă componenta centrală a modulului şi vor include:
- recoltarea semințelor forestiere;
- condiționarea şi păstrarea acestora;
- stabilirea normelor de semănare;
- pregătirea terenului;
- semănarea;
- repicarea puieților;
- lucrări de întreținere;
- inventarierea culturilor;
- evaluarea calității materialului săditor;
- pregătirea pentru împădurire.

Prin aceste activități se formează deprinderi esențiale pentru exercitarea profesiei.

Dimensiunea formativă şi educativă
Activitățile contribuie la dezvoltarea:
- responsabilității profesionale;
- disciplinei muncii;
- spiritului de echipă;
- autonomiei;
- respectului față de mediul forestier.

Dezvoltarea competențelor transversale
Modulul contribuie la formarea:
- competențelor de comunicare profesională;
- competențelor de colaborare;
- competențelor digitale;
- competențelor antreprenoriale;
- competențelor ecologice.

În cele ce urmează se va prezenta un exemplu de predare-învățare aplicând metoda ***Cubul*** pentru lecția cu tema: *Operații de prelucrare a conurilor, fructelor şi seminţelor speciilor forestiere lemnoase*.

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştințe	Abilități	Atitudini
2.1.1. Etapele de lucru pentru obținerea semințelor forestiere;	2.2.3. Recoltarea conurilor, fructelor şi semințelor provenite de la speciile forestiere lemnoase; 2.2.4. Executarea operațiilor de prelucrare a conurilor, fructelor şi semințelor speciilor forestiere lemnoase; 2.2.5. Aplicarea procedeelor de păstrare şi depozitare a semințelor forestiere, pe diferite perioade de timp;	2.3.1. Respectarea cerințelor sarcinilor de lucru la executarea lucrărilor de regenerare a arboretelor; 2.3.2. Asumarea responsabilității pentru sarcina de lucru primită la executarea lucrărilor de regenerarea a arboretelor; 2.3.3. Asumarea inițiativei în rezolvarea sarcinii de lucru specifice lucrărilor de regenerare a arboretelor; 2.2.4. Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor primite la lucrările de regenerare a arboretelor;

Scurtă descriere a metodei:
Este o metodă didactică modernă, inovativă care promovează învățarea centrată pe elev.
Se propune utilizarea metodei cubului, în cadrul laboratorului tehnologic deoarece valorizează activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea conținuturilor propuse.
Se folosește în scopul explorării unui subiect din mai multe perspective, astfel că elevii sunt motivați să-și formeze păreri proprii, conducând la dezvoltarea gândirii critice. Oferă o abordare complexă și integratoare.
Metoda cubului reprezintă o modalitate de predare - învățare ce urmărește valorificarea resursele elevilor prin participarea conștientă la descoperirea cunoștințelor și a relațiilor dintre acestea. Este una dintre metodele care contribuie la dezvoltarea gândirii critice.
Metoda se aplică astfel:

- Profesorul pregătește un cub din carton pe ale cărui fețe înscrie cele șase sarcini: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează;
- Anunțarea temei puse în discuție;
- Împărțirea elevilor în 6 grupe;
- Prezentarea formei finale tuturor echipelor;
- Afișarea formei finale pe tablă sau flipchart.

Mod de organizare a activității/clasei:
Clasa se împarte în 6 grupe de lucru.

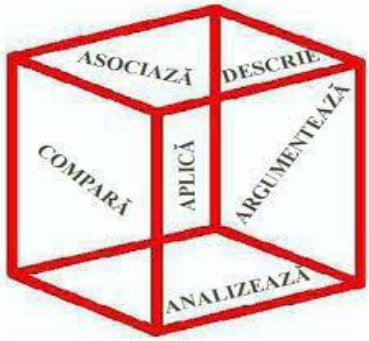
Resurse materiale:
Cub din carton, foi A4, flipchart, instrumente de scris, conuri, fructe, semințe.
Echipamente IT: Calculator, videoproiector, Internet, softuri educaționale specifice.
Tablă, cretă colorată/markere.

Durată: 50 **minute**
Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:
Se urmărește integrarea componentei verzi a activității de predare - învățare, prin valorificarea conurilor, a resturilor vegetale și a altor produse de natură vegetală rezultate în urma activității de prelucrare a conurilor, fructelor și semințelor forestiere sub formă de compost, în gropi de compost special amenajate.
La lucrările de colectare a fructelor, conurilor și semințelor forestiere, pentru a include componenta verde, se elimină metodele de recoltare și prelucrare care contribuie la poluarea solului și a mediului.

Etape de lucru:

- Profesorul grupează elevii în 6 echipe;
- Se prezintă de către profesor tema și etapele de lucru;
- Pe fiecare latură a unui cub profesorul a notat sarcina de lucru;
- Reprezentantul fiecărei echipe dă cu zarul și anunță ce sarcină trebuie rezolvată de echipa sa;
- Se notează pe tablă timpul de lucru (20 minute rezolvarea sarcinilor de lucru, 5 minute/grupă pentru prezentarea rezultatelor);
- La sfârșitul timpului de lucru se notează pe tablă sau flipchart fișele de lucru ale fiecărei echipe;
- Fiecare echipă prezintă în 2 - 3 minute sarcina de lucru;
- Fișele de lucru se discută și apoi notate.

Fiecare grupă va primi aceleași tipuri de fructe, conuri și semințe forestiere și va răspunde aleatoriu la una din întrebările de pe fața cubului după rostogolirea acestuia pe catedră.

Grupa 1: Descrie

Descrierea tipurilor de fructe, conuri și semințe forestiere;
Descrierea fructelor și conurilor (formă, mărime, consistență);
Descrierea semințelor (formă, mărime);

Grupa 2: Compară

Compararea tipurilor de conuri din punct de vedere a formei, a mărimii, al utilizărilor;
Compararea conurilor cu alte tipuri de fructe ale speciilor de foioase;
Compararea procedeelor de păstrare și depozitare a semințelor forestiere.

Grupa 3: Asociază

Asocierea fructelor și semințelor cu speciile de arbori cărora le aparțin: analizați fructele și semințele primite și asociați-le cu speciile de arbori
Asocierea operațiilor de prelucrare a conurilor, fructelor și semințelor speciilor forestiere lemnoase cu produsul obținut și cu gradul de poluare a solului și mediului.

Tipuri de fructe și semințe	Specii de arbori
Jir	Anin negru
Ghindă	Glădiță
Rânze	Fag
Fructe cărnoase	Molid
Păstăi	Mere pădurețe
Conuri	Stejar

Grupa 4: Analizează

Analizarea părților componente ale fructelor, conurilor și semințelor forestiere primite: consistența fructelor, mărimea fructelor și conurilor
Analizarea metodelor de recoltare utilizate în silvicultură în vederea alegerii metodei potrivite.
Analizarea modului de extragere a semințelor, a modalității de valorificare.

Grupa 5: Aplică:

Precizați cum pot fi prelucrate fructele în vederea extragerii semințelor.
Prezentați activitățile practice de forțare termică și mecanică a semințelor cu tegument gros.
Prezentați utilizări ale conurilor rămase după operația de extragere a semințelor.
Precizați utilizări ale masei cărnoase rezultate în urma procesului de descărnare.

Grupa 6: Argumentează:

Argumentați importanța regenerării generative (din sămânță).
Prezentați avantajele regenerării din sămânță comparativ cu regenerarea vegetativă.
Argumentați importanța activității de dezaripare a semințelor de rășinoase.

Indicații pentru elevi:
Semințele forestiere sunt folosite ca *material de reproducere pentru înmulțirea generative.*
Reușita culturilor forestiere, vigoarea de creștere și rezistenta lor față de boli și dăunători depind în foarte mare măsură, pe lângă condițiile mediului de viață în care ele cresc și se dezvoltă, de ***calitatea semințelor***.
Valoarea semințelor depinde atât de însușirile lor ereditare cât și de calitatea fizică (puritate, mărime, greutate) și biologică (capacitatea de germinare).

Pentru rezolvarea sarcinii de lucru puteți studia și materialele:
- Notițele de curs, Auxiliar curricular – Semințe și pepiniere forestiere;
- Materialul de documentare (Fișa de documentare cu informații din FLORESCU, GH. și ABRUDAN, I.V.: Împăduriri, semințe, pepiniere forestiere. Editura Universității Transilvania din Brașov, 2003)
- Materialele on-line de la adresele:
  https://learningapps.org/22187663
  https://view.livresq.com/view/6024a8761cf6ae00070b968c/

Indicații pentru profesori:
Puteți utiliza orice fișă de documentare elaborată de dumneavoastră utilizând materiale de specialitate sau puteți indica alte surse de informare on-line.

Recomandări privind resurse educaționale deschise specifice temei:
https://learningapps.org/22187663
https://view.livresq.com/view/6024a8761cf6ae00070b968c/
https://view.livresq.com/view/5f4cd747582a68bcf615d5bd/

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea în cadrul modulului trebuie să fie un proces continuu, sistematic și formativ, integrat în procesul de predare și învățare. Aceasta are rolul nu doar de a măsura nivelul de cunoștințe, ci și de a orienta activitatea elevilor spre îmbunătățirea propriului proces de formare profesională.
Tipuri de evaluare
- **Evaluarea inițială** – utilizată la începutul modulului, pentru a identifica nivelul de cunoștințe și experiențe anterioare ale elevilor. Poate fi realizată prin discuții, chestionare, hărți conceptuale sau activități de brainstorming.
- **Evaluarea formativă (continuă)** – urmărește progresul elevilor în timpul derulării activităților; este integrată în procesul de predare și are rol diagnostic și de reglare.
- **Evaluarea sumativă (finală)** – se realizează la sfârșitul unei unități de învățare sau a modulului și are scopul de a constata nivelul final de atingere a competențelor.

Principii ale evaluării
- **Obiectivitate** – utilizarea criteriilor și descriptorilor de performanță clari, comuni pentru toți elevii.
- **Transparență** – comunicarea criteriilor de evaluare înainte de desfășurarea activităților.
- **Validitate** – evaluarea să măsoare exact competențele vizate.
- **Feedback constructiv** – elevul primește recomandări concrete privind progresul și direcțiile de îmbunătățire.
- **Autoevaluarea și interevaluarea** – dezvoltarea capacității elevului de a-și aprecia realist performanțele și de a evalua activitatea colegilor.

Instrumente de evaluare recomandate
- Fișe-test cu itemi obiectivi și semi-obiectivi;
- Portofolii individuale și de grup;
- Proiecte tematice interdisciplinare;

- Jurnale de învățare și reflecție;
- Prezentări orale, postere și expoziții de materiale realizate de elevi;
- Teste docimologice de sinteză;
- Lucrări de laborator și observații în teren.

Evaluarea competențelor

Fiecare activitate de evaluare trebuie să vizeze formarea și măsurarea cunoștințelor/abilităților/ atitudinilor specifice rezultatelor învățării. Ex:

- Capacitatea de a identifica, descrie și clasifica conurile/fructele/semințele plantelor lemnoase forestiere;
- Aplicarea lucrărilor de obținere semințelor forestiere;
- Aplicarea lucrărilor de obținere a materialului vegetal în pepinierele forestiere: puieți, butași;
- Aplicarea lucrărilor de împădurire.
- Manifestarea atitudinilor pozitive față de protecția mediului înconjurător.

Modalități de notare

- Ponderea evaluării formative: 50% (activități, portofoliu, fișe, proiecte).
- Ponderea evaluării sumative: 50% (teste, evaluări finale, proiecte integratoare).
  Evaluarea se va realiza prin grile de apreciere, scale de performanță și descriptorii de nivel, care asigură o apreciere echitabilă și predictibilă.

Se prezintă în cele ce urmează un model de fișă de evaluare construită pe baza de itemi, corespunzătoare unității de rezultate ale învățării: *Aplicarea lucrărilor de regenerare a arboretelor.*

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
2.1.1. Etapele de lucru pentru obținerea semințelor forestiere;	2.2.3. Recoltarea conurilor, fructelor și semințelor provenite de la speciile forestiere lemnoase; 2.2.4. Executarea operațiilor de prelucrare a conurilor, fructelor și semințelor speciilor forestiere lemnoase; 2.2.5. Aplicarea procedeelor de păstrare și depozitare a semințelor forestiere, pe diferite perioade de timp;	2.3.1. Respectarea cerințelor sarcinilor de lucru la executarea lucrărilor de regenerare a arboretelor; 2.3.2. Asumarea responsabilității pentru sarcina de lucru primită la executarea lucrărilor de regenerarea a arboretelor; 2.3.3. Asumarea inițiativei în rezolvarea sarcinii de lucru specifice lucrărilor de regenerare a arboretelor;

TEST DE EVALUARE

Durată: 45 minute
Domeniul: Silvicultură
Modulul: Regenerarea arboretelor
Clasa: a X-a
Tema: Semințe forestiere
Se acordă 10 p din oficiu.

I. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect: 4 x 2 p=8 p

1. Semințele de anin se recoltează:

a. de pe sol;
b. de pe suprafața apei;
c. din arbori pe picior;
d. din coroanele arborilor doborâți.

2. Se supun dezaripării semințele de:
a. fag;
b. stejar;
c. molid;
d. castan.

3. Fructele cărnoase se prelucrează prin:
a. descărnare;
b. uscare;
c. zvântare;
d. uscare - zvântare.

4. Se recoltează în pârgă fructele de:
a. cireș;
b. acerinee;
c. salcâm;
d. scoruș.

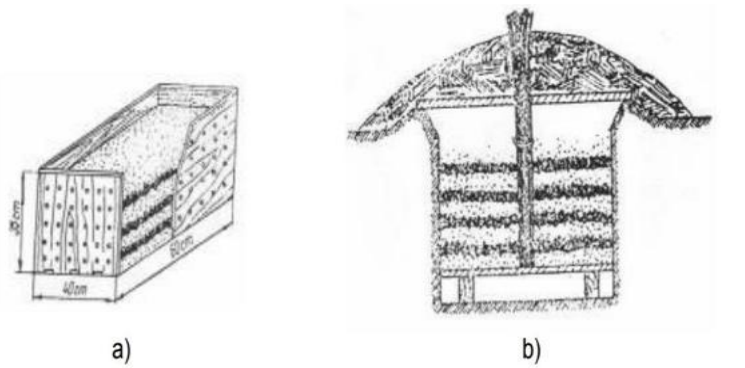
II. Notează în dreptul fiecărui enunț litera „A” dacă acesta este adevărat sau „F” dacă acesta este fals: 4 x 3 p=12p

1. Fructele și semințele mari și grele se recoltează de pe suprafața solului.
2. Plantele lemnoase încep să fructifice când ajung în etapa bătrâneții.
3. Semințele forestiere reprezintă principalul material de reproducere pentru înmulțirea vegetativă.
4. Maturația este procesul prin care semințele devin apte pentru germinat.

III. Completează spațiile libere pentru a obține enunțuri adevărate: 6 x 5 p=30p

1. Recoltarea fructelor și semințelor se face numai după ce ....**1**....devin apte pentru ....**2**...., respectiv după maturația acestora.
2. Diseminarea naturală este procesul prin care ....**3**.... cad sau semințele sunt ....**4**.....
3. Curățirea semințelor constă în îndepărtarea ....**5**....din masa acestora.
4. Calitatea loturilor de semințe este dată de însușirile fizice și .....**6**....ale semințelor.

IV. Analizând figura de mai jos răspundeți la următoarele cerințe: 40p

a) b)

A. Cum se numesc cele două metode de stratificare? 10p
B. Ce materiale se folosesc la stratificare în alternanță cu straturile de semințe? 10p
C. Când se recurge la stratificare în cele două situații prezentate mai sus? 10p
D. Care este lățimea șanțurilor în care se realizează stratificarea? 5p
E. Precizați adâncimea șanțului atunci când se stratifică semințele de toamna până primăvara. 5p

Barem de corectare și notare

Se acordă 10 p din oficiu.

I. 4 x 2 p= 8p
1. – b; 2. – c; 3. – a; 4. – b.

II. 4 x 3 p= 12p
1. – A; 2. – F; 3. – F; 4. – A.

III.6 x 5 p = 30p
1- semințele; 2 – germinare; 3 – fructele; 4 – eliberate și împrăștiate; 5 – componentelor străine; 6 – germinative.

IV. 40 p

10p

A. Stratificarea semințelor în lăzi și la șanț;
B. Nisip sau turbă mărunțită; 10p
C. Șanțurile se folosesc în cazul cantităților mari de semințe; Lăzile în cazul unor cantități mici de semințe și atunci când se dispune de încăperi corespunzătoare pentru depozitarea lăzilor; 10p
D. 1 m; 5p
E. Mai mare de 80 cm . 5p

- **Bibliografie:**

1. Budeanu, M., Regenerarea pădurilor, Editura Silvică, 2017;
2. Dincă, L., Achim, G., Pepiniere forestiere, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2014;
3. Enescu, V., Dincă, L., Silvicultură – lucrări practice, Editura Silvică, 2016;
4. Stănescu, V., Popa, I., Tehnologii de regenerare a arboretelor, Editura Silvică, 2012;
5. Șofletea, N., Curtu, L., Dendrologie aplicată, Editura Universității Transilvania, 2018.

MODUL II: MĂSURAREA ȘI EXPLOATAREA LEMNULUI

• Notă introductivă

Modulul „**Măsurarea și exploatarea lemnului”,** componentă a curriculumului pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Silvicultură*, face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală prin laborator și instruire practică**.**

Modulul are alocat un numărul de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care :

- **26 ore/an** – pregătire teoretică de specialitate
- **52 ore/an** – laborator
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Măsurarea și exploatarea lemnului”** este proiectat astfel încât să asigure dobândirea rezultator învăţării: cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii într-una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și de nivel 3 CNC, din domeniul de pregătire profesională *Silvicultură* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 4. Aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învăţării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
4.1.1.	**4.2.1.** **4.2.2.** **4.2.3.** **4.2.4.** **4.2.5.** **4.2.6.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.5.** **4.3.6.**	**Cubarea arborilor doborâți și a arborilor pe picior** **1. Lungimea arborilor doborâţi** - Instrumente pentru măsurarea lungimii arborilor doborâţi - Tehnica de măsurare a lungimii arborilor doborâţi - Reguli de măsurare a lungimii arborilor doborâţi **2. Grosimea arborilor** - Instrumente pentru măsurarea grosimii arborilor - Tehnica de măsurare a grosimii arborilor - Reguli de măsurare a grosimii arborilor doborâţi şi pe picior **3. Înălţimea arborilor** - Instrumente pentru măsurarea înălţimii arborilor - Tehnica de măsurare a înălţimii arborilor - Reguli de măsurare a înălţimii arborilor **4. Volumul arborelui doborât:** - Formula lui Huber simplă şi compusă - Tabele de cubaj **5. Volumul lemnului aşezat în figuri şi prelucrat:** - Factori de cubaj, factori de aşezare, formule, - Tabele de cubaj **6. Volumul arborelui pe picior:** - Coeficienţi şi indici de formă,

			- Tabele de cubaj
4.1.2.	**4.2.7.** **4.2.8.** **4.2.9.** **4.2.10.** **4.2.11.** **4.2.12.** **4.2.13.** **4.2.14.**	**4.3.1.** **4.3.2.** **4.3.3.** **4.3.4.** **4.3.5.** **4.3.6.**	**Procesul tehnologic de exploatare a masei lemnoase** **1. Structura procesului de producţie al exploatării lemnului** - Procesul tehnologic de recoltare - Procesul tehnologic de colectare - Procesul tehnologic al lucrărilor din platforma primară **2. Recoltarea lemnului** 2.1. Lucrări pregătitoare doborârii - Amenajarea locului de muncă - Alegerea direcţiei de doborâre - Stabilirea şi amenajarea potecilor de refugiu - Înlăturarea lăbărţării 2.2. Doborârea arborilor - Doborârea cu lăsare de cioate - Doborârea în scaun - Căzănirea - Doborârea cu scoaterea rădăcinilor 2.3. Fasonarea arborilor doborâţi - Curăţatul de crăci la răşinoase - Curăţatul de crăci la foioase - Secţionarea arborilor doborâţi 2.4. Dezaninarea arborilor 2.5. Unelte şi utilaje folosite la recoltarea lemnului 2.6. Norme de securitate şi sănătate în muncă la recoltarea lemnului **3. Colectarea masei lemnoase** 3.1. Adunatul, scosul şi apropiatul lemnului 3.2. Colectarea cu mijloace mecanice a lemnului 3.3. Colectarea nemecanizată a lemnului 3.4. Prejudicii la exploatare 3.5. Norme de securitate şi sănătate în muncă la colectarea lemnului 3.6. Curăţirea resturilor de exploatare 3.7. Documentaţia specifică lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase **4. Platforma primară** 4.1. Dotare, amplasare, mărime, compartimentare, organizare, 4.2. Operaţii care se execută în platforma primară 4.3. Norme de securitate şi sănătate în muncă la lucrări din platforma primară

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în școală sau la operatorul economic):**

- Instrumente necesare pentru măsurarea dimensiunilor arborilor: ruletă obişnuită, ruletă forestieră, metru forestier, compas forestier, clupă, clupă înregistratoare, ruletă dendrometrică, sfoară dendrometrică, dendrometru, hipsometru, clinometru, aparat pentru măsurători

combinate ale dimensiunilor arborilor, tabele de cubaj, biometria arborilor şi arboretelor, fişă de lucru
- Mijloace pentru informare, stocare şi prelucrare a datelor folosite la cubarea arborilor, programe informatice specifice
- Accesorii pentru recoltarea şi prelucrarea produselor forestiere lemnoase: cuţit pentru curăţire, topor pentru curăţire, cuţit pentru decojit, cârlig pentru ridicare, cîrlig pentru buştean, cîrlig pentru ridicare Fiskars, pârghie de doborâre Viktor, pene de doborâre, pană de despicat de 18 cm, pârghie de doborâre cu cârlig de răsucire, pârghie lungă de doborâre, pârghie de impact, curea cu vinci de siguranţă, topoare cu lama pentru despicat topor cu lama rotundă, topor cu lama de despicat mică, topor pentru tâmplărie, topor pentru cioplire, centură pentru unelte forestiere, cutie cu scule forestiere, rulete pentru măsurare de diferite mărimi
- Trailer
- Dispozitiv pentru legat încărcătura (buşteanul) de trailer
- Ferăstrău cu lanţ pentru lucrări de capacitate mică
- Motoferăstraie
- Maşina pentru tăiat tufişuri/trimere
- Troliu si cablu pentru troliu
- Set unelte pentru întreţinere utilaje forestiere
- Scule pentru ascuţire şi reparare lanţuri ferăstrae mecanice
- Mijloace folosite la colectare: tractoare universale şi articulate forestiere, dispozitiv de asigurare a încărcăturii, tractor cu încărcare frontală
- Echipamente de protecţie a muncii folosite la recoltarea şi colectarea produselor lemnoase ale pădurii
- Fişe de instructaj

• Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Măsurarea şi exploatarea lemnului”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.
Predarea modulului **„Măsurarea și exploatarea lemnului”** trebuie să fie orientată spre formarea capacității elevilor de **observare, măsurare, calcul și analiză** a elementelor dendrometrice și de exploatare a masei lemnoase din mediul forestier. Prin urmare, se recomandă utilizarea unei **metodologii active**, care să valorifice experiența directă și să încurajeze învățarea prin descoperire și exercițiu.
Principii metodologice de bază

- Corelarea teoriei cu practica – fiecare unitate de conținut trebuie completată prin activități experimentale, demonstrații sau aplicații practice în teren, astfel încât elevii să perceapă relația directă dintre cunoștințele teoretice și activitatea profesională din silvicultură.
- Individualizarea instruirii – adaptarea ritmului de predare la nivelul de pregătire, stilul cognitiv și motivația fiecărui elev, prin activități diferențiate și sarcini personalizate.
- Integrarea competențelor-cheie – dezvoltarea competențelor de comunicare științifică, competențelor digitale (Ex: utilizarea aplicațiilor online pentru cubarea arborelui), a spiritului critic și a capacității de rezolvare a problemelor.
- Învățarea prin cooperare și colaborare – organizarea de activități pe grupe sau echipe, în cadrul cărora elevii își asumă roluri diferite și colaborează pentru atingerea obiectivelor comune.

- Promovarea educației pentru mediu și dezvoltare durabilă – toate activitățile didactice trebuie să dezvolte o atitudine de respect față de resursele naturale și un comportament responsabil în raport cu ecosistemul forestier.

Strategii de predare și învățare

Se recomandă utilizarea unor **strategii combinate** care îmbină metodele clasice (explicația, demonstrația, conversația euristică) cu cele moderne, interactive, centrate pe elev. Exemple de metode eficiente:

- **Învățarea prin exercițiu practic și demonstrația** – elevii învață prin exercițiu practic să măsoare elementele dendrometrice ale arborelui doborât și pe picior, în urma demonstrațiilor făcute de către maistrul instructor sau profesor.
- **Metoda proiectului** – elevii elaborează mini-proiecte interdisciplinare (ex. „Cubarea arborilor", „Cubarea buștenilor", „Cubarea lemnului prelucrat", etc), care integrează cunoștințe de matematică împreună cu cele referitoare la măsurarea și determinarea elementelor dendrometrice.
- **Studiul de caz** – analiza unor situații reale, precum prejudiciile ce pot să apară în procesul tehnologic de exploatare.
- **Învățarea colaborativă** – folosirea metodelor moderne de grup (Phillips 6/6, mozaicul, cubul, metoda ciorchinelui), prin care elevii construiesc împreună cunoașterea, exersând abilități sociale și de comunicare.
- **Metoda „Știu – Vreau să știu – Am învățat"** – utilizată la începutul și sfârșitul fiecărei teme pentru activarea cunoștințelor anterioare și verificarea progresului cognitiv.
- **Învățarea experiențială** – prin vizite în teren (fond forestier, parchete de exploatare), unde elevii observă și notează etapele și caracteristicile specifice procesului tehnologic de exploatare masei lemnoase.

Medii de învățare și resurse

Activitățile didactice trebuie desfășurate într-un mediu variat și stimulativ, care combină:

- **Cabinete și laboratoare tehnologice**, dotate cu material didactic de specialitate: rondele, tabele de cubaj, instrumente dendrometrice, calculator, internet, programe digitale specializate etc.
- **Terenuri experimentale**, parcuri dendrologice, fond forestier pentru activități de observare directă, măsurători dendrometrice, respectiv lucrări de exploatare.
- **Resurse digitale** – platforme educaționale, aplicații specifice domeniului, resurse video.
- **Biblioteci și centre de documentare** – utilizarea surselor științifice actualizate (manuale, articole, cărți de specialitate).

Exemple de activități aplicative

- Măsurarea lungimii arborelui doborât, grosimii, înălțimii arborelui;
- Determinarea volumului bușteanului, lemnului așezat în figuri, arborelui pe picior.
- Doborârea arborilor de dimensiuni mici, strângerea resturilor de exploatare,
- Observații asupra prejudiciilor de la exploatare, asupra lucrărilor din platforma primară, etc.,

Prin aceste activități, elevii își dezvoltă autonomia în învățare, spiritul de observație, precizia în lucrul științific și respectul față de natură.

O metodă cu succes garantat în predarea disciplinelor tehnice, învățarea noțiunilor de specialitate și formarea abilităților este metoda de învățare prin ***exercițiul practic***.

Exercițiul practic constă în executarea de către elevi sub îndrumarea profesorului, a unor sarcini de lucru, în vederea utilizării cunoștințelor teoretice pentru soluționarea unor probleme practice, tehnice, productive pentru formarea unor deprinderi motorii necesare pentru viață, pentru activitatea profesională.

Exercițiile practice se desfășoară într-un spațiu școlar specific (atelier, laborator, spațiu deschis) dotat cu mijloace și echipamente tehnice adecvate în care elevii pot efectua lucrări practice individual sau în grup/echipe.
În general, lucrările practice se execută prin parcurgerea următoarelor etape:
1. *Instructajul privind NTSM și PSI,* realizat de către profesor la începutul fiecărei activități de instruire practică.
2. *Planificarea activității:* presupune prezentarea obiectivelor lecției și distribuirea sarcinilor și responsabilităților. În această etapă elevii vor cunoaște scopul lucrării, a rezultatul final și etapele ce urmează a fi parcurse.
3. *Efectuarea propriu-zisă a lucrării*. În mod conștient și independent, în această etapă elevii își aleg materialele și mijloacele potrivite scopului propus, în condițiile corespunzătoare locului de muncă și desfășoară efectiv exercițiul practic.
4. *Controlul și autocontrolul execuției propriu-zise a lucrării,* etapă în care se verifică rezultatele obținute și simultan, dacă este posibil se corectează eventualele greșeli.

În cele ce urmează se va prezenta un exemplu de aplicare a metodei de învățare prin *exercițiu practic* pentru lecția cu tema: ***Grosimea arborilor*** – *Măsurarea diametrului arborelui*.

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.1.Metode de cubare a arborilor doborâți și a arborilor pe picior	4.2.2.Măsurarea grosimii arborilor pe picior sau doborâți cu instrumente specifice	4.3.1.Respectarea cerinţelor şi sarcinilor de lucru la lucrările de exploatare a produselor lemnoase 4.3.2.Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor primite la lucrările de exploatare a produselor lemnoase 4.3.3.Asumarea responsabilității pentru sarcina de lucru primită la aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.4.Asumarea inițiativei în rezolvarea sarcinii de lucru specifice lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.5.Respectarea normelor de protecție a mediului la aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.6.Respectarea normelor de securitate şi sănătate a muncii la executarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase

Tema: ***Grosimea arborilor -*** *Măsurarea diametrului arborelui*
Tip de activitate: *exercițiu practic*
Mod de organizare a activității: *frontal, individual, echipe de câte doi elevi.*
Resurse materiale: *fișă de documentare, fișă de lucru, clupă forestieră*
Locul de desfășurare*: parcul didactic al școlii/fondul forestier*
Durata: 100 minute
Descrierea activității:
Profesorul prezintă elevilor etapele și sarcinile de lucru.
Etapa 1
- Profesorul va prezenta NTSM la măsurarea dimensiunilor arborilor.

Etapa 2:
Profesorul:
- va planifica etapele de lucru;
- va prezenta scopul lucrării practice: *măsurarea diametrului de bază al arborelui cu clupa forestieră*;
- va organiza elevii în echipe de câte doi (poate fi folosită oricare metodă de asociere).

Etapa 3: efectuarea propriu-zisă a lucrării.
Profesorul:
- va indica arborii ce trebuie măsurați: fiecare arbore va avea un număr de identificare și va fi preluat de către o echipă;
- va prezenta instrumentul de lucru;
- va explica/demonstra tehnica de măsurare a diametrului de bază al arborelui cu clupa forestieră;
- va preciza regulile ce trebuie respectate pentru executarea corectă a lucrării și pentru obținerea unor rezultate cât mai precise;
- va coordona elevii în realizarea sarcinilor de lucru și va monitoriza respectarea regulilor precizate.

Elevii:
- se vor asocia în echipe de câte doi și vor prelua câte un arbore indicat de către profesor;
- vor respecta sarcinile de lucru menționate în fișa de lucru, vor urmării indicațiile din fișa de documentare (prezentată la orele de teorie) și explicațiile profesorului;
- vor măsura fiecare diametru de bază al arborelui (în cadrul aceleiași echipe), folosind clupa forestieră.

Etapa 4:
Elevii:
- prezintă și compară rezultatele obținute (în cadrul aceleiași echipe);

Profesorul:
- face aprecieri verbale privind corectitudinea măsurătorilor efectuate și a rezultatelor obținute.

Lucrarea practică va avea ca suport teoretic o fișă de documentare prezentată în cele ce urmează:

Fișa de documentare

Modulul 2: Măsurarea și exploatarea lemnului
Tema: ***Grosimea arborilor***
Lecția: Diametrul arborelui

Informații generale pentru determinarea diametrului arborelui
- Diametrul este una dintre cele mai importante caracteristici dendrometrice ale unui arbore și este utilizat, împreună cu lungimea arborelui doborât, respectiv înălțimea arborelui, la determinarea volumului arborelui doborât, volumul arborelui pe picior, volumului total și pe sortimente, în cazul arboretelor;

- în practica forestieră, măsurarea diametrului se face la înălțimea de **1,30m** față de sol, diametrul respectiv având denumirea de **diametru de bază**.

Instrumente folosite la măsurarea diametrului arborelui

Diametrul unui arbore poate fi măsurat cu:

- **clupa forestieră**: *în cele mai multe cazuri*,
- **clupa electronică**: *pentru măsurători expeditive; poate transfera automat măsuratorile către un PC cu software ușor de utilizat; cubează automat materialul lemnos*,
- **ruleta dendrometrică**: *în cazul arborilor cu diametre mari, folosind raportarea valorii circumferinței arborelui la înălțimea de 1,30m, la numărul π.*

În cele ce urmează se va descrie măsurarea diametrului unui arbore pe picior cu ***clupa forestieră***

- material: *este confecționată din metal ușor (aluminiu);*
- componente: *riglă gradată, două brațe perpendiculare pe riglă, dintre care unul este mobil, iar celalalt este fix.*

Fig.1 Componentele clupei forestiere

Gradarea clupei forestiere

- diviziunile clupei pe rigla gradată pot fi: *din centrimetru în centimetru* sau pe clase de diametre, *din 2 în 2 centimetri* sau *din 4 în 4 centimetri*.

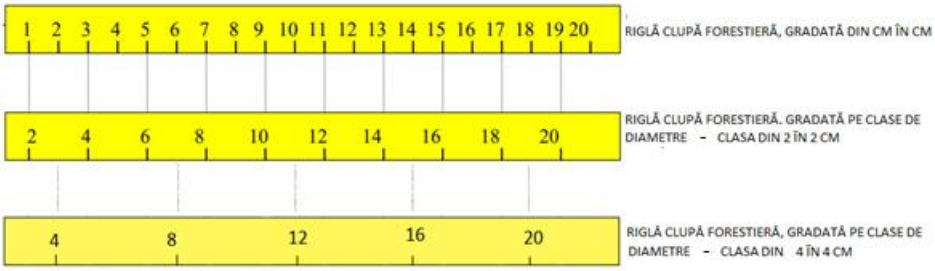

Fig.2 Gradarea clupei forestiere

Tehnica de măsurare a diametrului arborelui cu clupa forestieră, presupune:

- se așează clupa *perpendicular pe axul arborelui, tangentă în trei puncte pe arbore*, fără a forța strângerea brațelor;
- se citește *ultima diviziune din stânga brațului mobil* în cm, pentru arborii doborâți sau clasa de diametre pentru arborii pe picior;

Fig.3 Măsurarea diametrului arborelui cu clupa forestieră

Reguli ce trebuie respectate pentru măsurarea corectă a diametrului unui arbore:

- clupa forestieră trebuie să fie într-o stare tehnică, foarte bună: brațele trebuie să fie perfect paralele și perpendiculare pe rigla gradată. Acest aspect se verifică periodic, înainte de începerea măsurătorilor;
- pe terenurile în pantă măsurarea diametrului se face în partea de amonte a arborelui, iar dacă diametrul se măsoară la 1,30m, operatorul va avea un semn distinctiv la această înălțime (de obicei este înălțimea pieptului);

- clupa se așează perpendicular pe axul arborelui, astfel încât să aibă trei puncte de contact cu arborele, la acelaşi nivel;
- nu se ridică instrumentul de pe arbore decât după efectuarea citirii;
- locul de măsurare se curăță de mușchi și licheni dar fără a deteriora coaja arborelui;
- în cazul arborilor cu ovalitate în secţiune transversală, se măsoară două diametre perpendiculare, după care se face media aritmetică a celor două citiri;
- în cazul arborilor bifurcaţi la o înălțime sub 1,30m, se consideră două exemplare separate și se măsoară două diametre; în caz contrar se măsoară un singur diametru;
- dacă la locul de măsurarea a diametrului, arborele prezintă gâlme, noduri sau deformări, diametrul se măsoară deasupra și sub această neregularitate și se face media aritmetică a celor două măsurători;
- în cazul arborilor înclinaţi, diametrul se măsoară la o distanță de 1,30 m față de sol;

Fișă de lucru

Sarcini de lucru:

1. Identificați arborele cu numărul echipei.
2. Măsurați individual, diametrul arborelui în cm și faceți încadrarea pe clase de diametre.
3. Notați rezultatele obținute în tabelul următor:
4. La final comparați rezultatele obținute.

Nr. crt.	Rezultatul diametrului în cm.	Rezultatul obținut prin încadrarea în clase din 2 în 2 cm	Rezultatul obținut prin încadrarea în clase din 4 în 4 cm
1.			
2.			

Exemple de aplicații:

Această metodă poate fi folosită pentru aplicarea cunoștințelor și formarea atitudinilor și aptitudinilor legate de orice activitate de măsurare a dimensiunilor arborelui doborât sau pe picior din conținutul tematic ce revine acestui modul.

• Sugestii privind evaluarea

Evaluarea în cadrul modulului trebuie să fie un proces continuu, sistematic și formativ, integrat în procesul de predare și învățare. Aceasta are rolul nu doar de a măsura nivelul de cunoștințe, ci și de a orienta activitatea elevilor spre îmbunătățirea propriului proces de formare profesională.

Tipuri de evaluare

- **Evaluarea inițială** – utilizată la începutul modulului, pentru a identifica nivelul de cunoștințe și experiențe anterioare ale elevilor. Poate fi realizată prin discuții, chestionare, hărți conceptuale sau activități de brainstorming.
- **Evaluarea formativă (continuă)** – urmărește progresul elevilor în timpul derulării activităților; este integrată în procesul de predare și are rol diagnostic și de reglare.
- **Evaluarea sumativă (finală)** – se realizează la sfârșitul unei unități de învățare sau a modulului și are scopul de a constata nivelul final de atingere a competențelor.

Principii ale evaluării

- **Obiectivitate** – utilizarea criteriilor și descriptorilor de performanță clari, comuni pentru toți elevii.

- **Transparență** – comunicarea criteriilor de evaluare înainte de desfășurarea activităților.
- **Validitate** – evaluarea să măsoare exact competențele vizate.
- **Feedback constructiv** – elevul primește recomandări concrete privind progresul și direcțiile de îmbunătățire.
- **Autoevaluarea și interevaluarea** – dezvoltarea capacității elevului de a-și aprecia realist performanțele și de a evalua activitatea colegilor.

Instrumente de evaluare recomandate
- Fișe-test cu itemi obiectivi și semi-obiectivi;
- Portofolii individuale și de grup;
- Proiecte tematice interdisciplinare;
- Jurnale de învățare și reflecție;
- Prezentări orale, postere și expoziții de materiale realizate de elevi;
- Teste docimologice de sinteză;
- Grile de evaluare pentru lucrări de laborator, lucrări și observații în teren.

Evaluarea competențelor
Fiecare activitate de evaluare trebuie să vizeze formarea și măsurarea cunoștințelor/abilităților/ atitudinilor specifice rezultatelor învățării. Ex:
- Capacitatea de a identifica, măsura, calcula, determina elemente dendrometrice;
- Respectarea etapelor de lucru, regulilor și normelor de protecție la măsurătorile/determinările dendrometrice și la lucrările de exploatare;
- Utilizarea corectă a mijloacelor folosite la măsurătorile și determinările dendrometrice și la lucrările de exploatare;
- Manifestarea atitudinilor pozitive față de protecția mediului forestier.

Modalități de notare
Pentru verificarea atingerii rezultatelor învățări se recomandă ca în parcurgerea modulului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ cât și de tip sumativ.
- Ponderea evaluării formative: 50% (activități, portofoliu, fișe, proiecte).
- Ponderea evaluării sumative: 50% (teste, evaluări finale, proiecte integratoare).

Evaluarea se va realiza prin grile de apreciere, scale de performanță și descriptorii de nivel, care asigură o apreciere echitabilă și predictibilă.
Exemplificăm în acest sens aplicarea unei metode de evaluare bazată pe *probă practică* pentru unitatea de rezultate ale învățării 4: *Aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase,* ca **evaluare formativă (continuă).**

Descrierea metodei:
Proba practică în evaluare se aplică pentru măsurarea atingerii rezultatelor învățării la un nivel mai complex, prin aceeași probă putând fi evaluate cunoștințele, abilitățile și atitudinile specifice.
Astfel, evaluarea prin probă practică, alături de evaluarea teoretică, oferă o imagine mai completă asupra rezultatelor învățării dobândite.
În cazul exemplului propus se recomandă ca evaluarea prin proba practică să se desfășoare *în teren,* parcul didactic al școlii sau fondul forestier, asigurând astfel spațiul și materialele necesare pentru o evaluarea cât mai obiectivă.

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
4.1.1.Metode de cubare a arborilor doborâți și a arborilor pe picior	4.2.2.Măsurarea grosimii arborilor pe picior sau doborâţi cu instrumente specifice	4.3.1.Respectarea cerinţelor şi sarcinilor de lucru la lucrările de exploatare a produselor lemnoase

		4.3.2.Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor primite la lucrările de exploatare a produselor lemnoase 4.3.3.Asumarea responsabilităţii pentru sarcina de lucru primită la aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.4.Asumarea iniţiativei în rezolvarea sarcinii de lucru specifice lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.5.Respectarea normelor de protecţie a mediului la aplicarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase 4.3.6.Respectarea normelor de securitate şi sănătate a muncii la executarea lucrărilor de exploatare a produselor lemnoase

Mod de lucru:

Înainte de începerea evaluării profesorul va identifica spațiul de lucru și va numerota fiecare arbore în parte.
Prin tragere la sorți fiecărui elev îi va reveni un arbore pentru care va determina diametrul de bază.
Elevii vor primi fișa cu sarcinile de lucru de la cadrul didactic, vor alege instrumentul adecvat pentru determinarea diametrului arborelui și se vor deplasa spre arborele selectat unde vor efecuta măsurătoarea.
Pe baza grilei de evaluare profesorul va monitoriza îndeplinirea corectă a sarcinilor de lucru și va nota corespunzător fiecare elev.
Înainte de începerea evaluării vor fi prelucrate normele de sănătate și securitate a muncii, iar elevii vor semna fișele/procesele verbale de protecție a muncii.
De asemenea, pentru fiecare elev va fi asigurat echipamentul de protecție necesar: cască și vestă reflectorizantă.
Timpul alocat pentru activitate se recomandă a fi de *15 de minute*/*elev*.
Materiale necesare: grila de evaluare, fișa cu sarcinile de lucru, clupa forestieră.

Tip de evaluare – Probă practică
Clasa : a X-a
Modulul II: Măsurarea și exploatarea lemnului
Tema lucrării: ***Grosimea arborilor –*** *Diametru arborelui*
Timp de lucru efectiv: 50 minute

Enunțul probei practice:

Determinați diametrul de bază al arborelui pe picior marcat cu nr „N” folosind clupa forestieră și respectând regulile specifice acestei operațiuni.

Sarcini de lucru

1. Identificarea arborelui cu nr „N”.
2. Identificarea speciei lemnoase forestiere.
3. Selectarea instrumentului folosit pentru măsurarea diametrului arborelui.
4. Prezentarea instrumentului de lucru.
5. Măsurarea diametrului arborelui în cm și încadrarea pe cele două categorii de clase de diametre.
6. Aplicarea regulilor de măsurare a diametrului arborelui pe picior.
7. Prezentarea rezultatelor obținute în cm și pe clase de diametre.
8. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă și de protecție a mediului la măsurarea elementelor dendrometrice ale arborelui.
9. Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru

Grila de evaluare

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
1. Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	35 puncte	Identificarea arborelui cu numărul „N”	5
		Identificarea speciei lemnoase forestiere	15
		Selectarea instrumentului folosit la măsurarea diametrului arborelui	15
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	Măsurarea corectă a diametrului arborelui și încadrarea acestuia pe clase de diametre	20
		Aplicarea regulilor de măsurare a diametrului arborelui pe picior	20
		Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă și de protecție a mediului la măsurarea elementelor dendrometrice ale arborelui	10
3. Prezentarea sarcinii de lucru	15 puncte	Prezentarea instrumentului de lucru	5
		Prezentarea rezultatelor corecte, obținute în urma măsurătorii	5
		Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	5

- **Bibliografie**

1. Drăghiciu, D. – *Măsurarea și sortarea lemnului*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2012
2. Stănescu, V.; Florescu, I. – Exploatarea lemnului, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2014
3. Enescu, V. – *Tehnologia exploatării lemnului*, Editura Ceres, 2011
4. Prof. drd. ing. Gherghel, M. -*Cartea pădurarului – Ghid practic al silvicultorului*, Editura Petru Maior, 2016

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 114

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: COMERŢ

2026

GRUPUL DE LUCRU:

BUTUŞINĂ Marian Ionel	Prof. grad didactic I, Colegiul Național Economic „Theodor Costescu”, Drobeta Turnu Severin, Mehedinți
CHIOSA Ion	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic al Banatului Montan, Reșița, Caraș Severin
CIOARĂ Dana-Luiza	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Emanuil Gojdu”, Hunedoara, Hunedoara
DORIN Viorica Bella	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Viilor”, București
GEORGESCU Antoaneta Roxana	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște, Dâmbovița
NEGOIANU Nicoleta	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Costin C. Kirițescu”, București
NEGOIȚA Iolanda Magdalena	Dr. ec. prof. grad didactic I, Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu”, București
POPESCU Melania Maria	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Virgil Madgearu”,Târgu Jiu, Gorj
POȘTOVEI Cătălina Ileana	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic, Buzău
STANCIU Mihail Alin	Dr. ec. prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Administrativ și de Servicii „Victor Slăvescu”, Ploiești, Prahova
STAREȚU Camelia Mariana	Prof. grad didactic I, Colegiul Național Economic „Andrei Bârseanu”, Brașov
TANISLAV Maria Cristina	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște, Dâmbovița
ȚUGUI Iuliana	Dr. ec. prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Economic de Turism, Iași
VLAD Emilia Cristina	Prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Grigore Moisil”, Deva, Hunedoara

COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

AGHEORGHIESEI Daniela Tatiana	Prof. univ. dr. Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea din Iași
GHEORGHE Maria	Asist. univ. dr. Academia de Studii Economice, București
SĂSEANU Andreea -Simona	Prof. univ. dr. Academia de Studii Economice, București
SÎRGHI Nicoleta	Prof. univ. dr. Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, Universitatea din Timișoara
STAMATE Andreas-Ștefan	Conf. univ. dr. Academia de Studii Economice, București

COORDONATORI CNDIPT:

STROIE Carmen - Dana	Responsabil CNDIPT
CERKEZ Elena - Beatrice	Responsabil GLC, Domeniu de pregătire profesională COMERȚ

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Comerț, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională (SPP) aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP, pentru domeniul de pregătire profesională Comerț.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât să permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC (Cadul Național al Calificărilor), respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 și 3 CNC, corespunzătoare profilului Servicii, domeniul de pregătire profesională Comerț:

I. Calificări profesionale de Nivel 4 CNC:

1. Tehnician în activităţi de comerţ.

2. Tehnician în achiziții și contractări.

II. Valificări profesionale de Nivel 3 CNC:

1. **Comerciant – vânzător.**
2. **Recepționer – distribuitor.**

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învăţării – tehnice generale	Denumire modul
URÎ 1. Etică și comunicare profesională	**MODUL 1. Comunicare și etică profesională**
URÎ 3. Utilizarea metodelor, procedeelor şi principiilor contabilităţii	**MODUL 2. Bazele contabilității**
URÎ 6. Protecția consumatorului, angajatului și a mediului	**MODUL 3. Eco-Consumator și Protecția mediului**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a

Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: COMERŢ
Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul 1. Comunicare și etică profesională

Total ore /an:		**78**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	Laborator	**26**
	Instruire practică	**26**

Modul 2. Bazele contabilității

Total ore /an:		**78**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**26**
	Laborator	**52**
	Instruire practică	**-**

Modul 3. Eco-Consumator și Protecția mediului

Total ore /an:		**104**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**52**
	Laborator	**26**
	Instruire practică	**26**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 26 săptămâni = 260 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOŞ)

Stagii de pregătire practică*

Total ore/an: 270

Total ore/an = 9 săpt. x 5 zile x 6 ore/zi = 270 ore/an

Curriculum pentru aprofundare și inserție profesională**

Total ore/an: 30

Total ore /an = 1 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 30 ore/an

TOTAL GENERAL: 560 ore/an

Notă:
În clasa a X-a, stagiul de pregătire practică se desfăşoară în atelierele de la şcoală sau la operatorul economic/instituția publică parteneră. Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor de CDEOŞ vor fi stabilite de către unitatea de învăţământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului şcolar.
***** Curriculumul asociat stagiilor de pregătire practică este parte a CDEOŞ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.
** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare insertiei pe piața muncii.

MODUL I. COMUNICARE ŞI ETICĂ PROFESIONALĂ

• Notă introductivă

Modulul **"Comunicare și etică profesională"**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Comerț* face parte din cultura de specialitate și cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică săptămânală prin laborator și instruire practică.

Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **26 ore/an -** pregătire teoretică de specialitate
- **26 ore/an** – laborator tehnologic
- **26 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Comunicare și etică profesională"** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3, din domeniul de pregătire profesională *Comerț* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 1 Etică și comunicare profesională			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.	1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.	**Procesul comunicării** a) Elemetele procesului de comunicare și poziționarea acestora într-o schemă de comunicare b) Obiectivele și funcțiile comunicării c) Nivelurile comunicării d) Structura procesului de comunicare în domeniul comerț
1.1.4.	1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.2.7.	1.3.5. 1.3.6. 1.3.7.	**Forme de comunicare** a) Comunicarea verbală b) Comunicarea nonverbală c) Comunicarea scrisă d) Alte forme de comunicare e) Aplicarea formelor de comunicare în diferite contexte
1.1.5.	1.2.8.	1.3.8. 1.3.9. 1.3.10. 1.3.11. 1.3.12.	**Mijloace și canale de comunicare** a) Definirea și clasificarea mijloacelor de comunicare b) Canale de comunicare tradiționale și moderne c) Criterii de selectare a mijloacelor și canalelor de comunicare în context profesional d) Comunicare responsabilă în interacțiunile verbale din spațiul fizic și virtual
1.1.6.	1.2.9. 1.2.10.	1.3.13. 1.3.14. 1.3.15.	**Comunicarea scrisă** a) Caracteristicile mesajului scris b) Tipuri de texte utilizate în context profesional c) Reguli de redactare a mesajului scris d) Formele comunicării scrise funcționale – proces verbal, minută, memoriu, referat, raport, dare de

		1.3.16.	seamă,invitație, scrisoare. e) Corespondenţa comercială - cerere de ofertă, ofertă, comandă
1.1.7.	1.2.11.	1.3.17.	**Comunicarea nonverbală** a) Definiție, importanța și funcțiile comunicării nonverbale b) Formele și canalele comunicării nonverbale c) Limbajul tăcerii d) Limbajul timpului e) Limbajul corpului f) Gestica g) Tonalitatea vocii h) Aspectul fizic/ prezenţa personală i) Limbajul spaţiului j) Limbajul culorilor
1.1.8 1.1.9.	1.2.12. 1.2.13. 1.2.14.		**Comunicarea eficientă** a) Actori ce influenţează comunicarea b) Tehnici de ascultare c) Barierele comunicării şi îndepărtarea lor d) Conflicte şi soluţionarea lor e) Dezvoltarea de abilități pentru o comunicare eficientă f) Comunicare în contexte specific g) Strategii de comunicare eficientă
1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.	1.2.15. 1.2.16. 1.2.17. 1.2.18.		**Agenda electronică** a) Definiție, importanța și funcțiile unei agende electronice b) Principalele tipuri de agende electronice c) Avantajele și dezavantajele utilizării agendei electronice d) Validitatea informaţiilor oferite de agenda electronică e) Organizarea unei agende electronice
1.1.13.	1.2.19. 1.2.20. 1.2.21. 1.2.22.		**Administrarea corespondenţei** a) Tipuri de corespondență b) Etapele administrării corespondenței c) Suporturi fizice și instrumente de birotică utilizate în administrarea corespondenţei d) Instrumente şi suporturi digitale folosite în administrarea corespondenţei **e)** Principii de administrare eficientă a corespondenței
1.1.14. 1.1.15.	1.2.23. 1.2.24. 1.2.25.		**Etica profesională** a) Climatul optim la locul de muncă b) Normele etice și profesionale – necesitatea respectării lor c) Codul de conduită și maniere la locul de muncă și în societate d) Principiile eticii profesionale e) Disciplina în muncă și secretul de serviciu

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**
  - Tabla, cretă, marker, flipchart;
  - Literatura de specialitate;
  - Formulare tipizate;
  - Filme didactice, pliante, cataloage, reviste şi ziare pentru exerciții de comunicare prin imagine;
  - Computer, conexiune Internet,videoproiector, tablă interactivă;
  - Software și platforme digitale;
  - Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator;
  - Dosare, bibliorafturi;
  - Documente specifice activităţii economice;
  - Norme şi normative etice.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile ***programei modulului „Comunicare și etică profesională”*** trebuie să fie abordate într-o manieră ***flexibilă***, ***diferenţiată***, ţinând cont de ***particularităţile colectivului*** cu care se lucrează şi de ***nivelul iniţial de pregătire*** al elevilor.

Cadrele didactice au libertatea de a distribui orele modulului pe teme, astfel încât să formeze elevilor rezultatele învățării prevăzute în standard, fără a depăşi, însă, numărul de ore alocat, prin planul de învăţământ, fiecărui tip de instruire. Numărul de ore alocat fiecărei teme se realizează în funcţie de dificultatea acestora, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului de elevi cu care se lucrează, de complexitatea și varietatea materialului didactic implicat în strategia didactică, dar și de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul de elevi instruit.

Instruirea se realizează în sala de clasă/cabinetele de specialitate, în laboratorul de specialitate sau la operatorii economici de profil. Locul de desfăşurare a activității didactice, formele de activitate, metodele, materialele didactice, fişele de lucru şi de documentare trebuie să se coreleze cu rezultatele învățării şi conţinuturile asociate lor. Pregătirea în cabinete / laboratoare de specialitate / ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are o importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.

Pentru eficientizarea procesului de predare – învăţare, profesorul trebuie să-şi proiecteze din timp activitatea didactică prin elaborarea de fişe de lucru, fişe de documentare, fişe de observaţie, fişe de evaluare şi autoevaluare, prin pregătirea materialelor, instrumentelor, uneltelor, maşinilor şi utilajelor necesare, precum şi a spaţiului de lucru.

Modulul **„*Comunicare și etică profesională*”** are o ***structură flexibilă***, deci poate încorpora, în orice moment al procesului instructiv-educativ, noi mijloace sau resurse didactice.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev.

Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competenţele cheie integrate în modulul „***Comunicare și etică profesională”,*** conform standardului de pregătire profesională, sunt:

- **Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă:**
  - utilizarea corectă a vocabularului comun și a celui de specialitate;
  - folosirea vocabularului specific normelor şi normativelor eticii profesionale în vedrea unei comunicări eficiente;
  - comunicarea responsabilă în interactiunile scrise şi verbale din spațiul fizic şi virtual.
- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie:**
  - identificarea diferitelor tipuri de echipamente, softuri și documente specifice care facilitează atât schimbul intern de informații, cât și comunicarea externă;
  - rezolvarea de probleme prin dialog pentru a găsi soluții la dileme tehnice sau logice, trecând de la o idee abstractă la o explicație concretă, verbalizată.
- **Competenţe sociale și civice:**
  - **lucru în echipă și colaborare prin** abilitatea de a comunica eficient într-un grup pentru atingerea unui scop comun, împărțirea sarcinilor și sprijin reciproc;
  - capacitatea de a media situații tensionate, de a găsi compromisuri și de a comunica soluții win-win;
  - **comunicare responsabilă prin** transmiterea de informații corecte, verificate, evitarea dezinformării și respectarea confidențialității.
- **Competențe digitale** – utilizarea instrumentelor informatice pentru a interacționa, colabora şi partaja informații în mediul virtual, folosind diverse tehnologii și platforme.
- **Competențe de a învăța să înveți** – dobândirea unor strategii de învățare autonomă, prin documentare, reflecție și autoevaluare, în vederea formării continue.
- **Competențe antreprenoriale:**
  - Ajustarea stilului de comunicare (ton, ritm, canal) în funcție de audiență, fie că este vorba de un pitch formal sau o discuție informală de networking;
  - Utilizarea limbajului corporal (contact vizual, postură) pentru a transmite încredere, onestitate și autoritate;
  - Capacitatea de a transmite informații complexe într-un mod concis, atât verbal, cât și în scris, facilitând derularea operațiunilor zilnice;
  - Abilitatea de a utiliza platforme digitale și instrumente de comunicare asincronă pentru a gestiona afaceri la distanță.

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi, cât mai variate care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

Într-un context global complex, **educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile**. Atunci când este conectată cu spiritul antreprenorial și cu principiile economiei circulare, ea poate genera o schimbare de paradigmă reală. Nu mai este suficient să formăm doar angajați sau consumatori – trebuie să formăm **cetățeni activi, inovatori și responsabili**, capabili să modeleze un viitor echilibrat pentru generațiile care urmează.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică pentru dobândirea rezultatelor învățării:

- Învățarea bazată pe proiecte în format fizic sau digital
- Învățarea prin simulări și jocuri educaționale în format fizic și online
- Învățarea colaborativă în format fizic și online (colaborare asincronă/sincronă)
- Învățarea asistată de inteligență artificială
- Studiul de caz
- Jocuri didactice
- R.A.I. (Răspunde, Aruncă, Interoghează)
- Brainstorming
- Interogarea autorului
- Problematizarea

- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat
- Metoda diagramelor Venn
- Pălăriile gânditoare
- Metoda cubului
- Completarea de rebusuri, diagrame, rezolvarea unui frazifon.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

Tema 1: Procesul comunicării

- Ce este comunicarea?
- Elementele procesului de comunicare

Tip de activitate: de laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.1. Enumerarea elementelor procesului comunicării.	1.2.1. Poziţionarea interlocutorului într-o schemă de comunicare.	1.3.1. Manifestarea interesului cu privire la nevoile interlocutorului. Conştientizarea nevoii de a înţelege şi utiliza limbajul într-un mod responsabil şi pozitiv social.

Activitate realizată prin **metoda TURUL GALERIEI**

Scurtă descriere a metodei:

Obiective:

- Să enumere elementele procesului comunicării
- Să poziţioneze interlocutorul într-o schemă de comunicare

Mod de organizare a activității/a clasei:

Se comunică sarcina de lucru.
Se formează grupurile de lucru şi se lucrează pe o foaie de format mare (afiş).
Produsul va fi un desen, o schemă, o organigramă etc.
Elevii prezintă în faţa clasei produsul, explicând semnificaţiile ideilor reprezentate şi răspund întrebărilor puse de colegi.
Se expun afişele într-o miniexpoziţie etc.
Lângă fiecare afiş se lipeşte o foaie goală.
Li se cere grupurilor să facă un tur, cu oprire în faţa fiecărui afiş şi să noteze pe foaia albă anexată comentariile, sugestiile, întrebările lor.

Resurse materiale:

Coli de hârtie de format mare, culori, carioci.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

Etape de lucru:

Pregătire:

- Se organizează elevii în grupe de câte 4-5, pe criteriul ales de profesor.

Realizare:

Profesorul prezintă modul de lucru, etapele ce vor fi urmate: clasa este împărțită pe grupe. Fiecare grupă va primi o situație de comunicare. Sarcina este aceea de a identifica elementele procesului de comunicare și de a le reprezenta schematic.
Se comunică sarcina de lucru: *Realizați schema comunicării pentru situația prezentată.*
Fiecare grupă va primi o situație din cele de mai jos.

Situația 1: Ilinca primeşte un mesaj pe telefonul mobil: „Bună Ilinca, sunt Ana, am o noutate pentru tine, sună-mă, te rog!”. Ilinca o sună pe Ana ca să afle noutățile.
Situația 2: Mihai este profesor și a primit pe contul de e mail un mesaj de la firma Webdesign, care organizează cursul online ”Metode și tehnici de învățare on line”. Mesajul se referă la perioada derulării cursului și la temele abordate. Este dat un link de înscriere la curs. Mihai accesează linkul și se înscrie la curs.
Situația 3: Cosmin urmăreşte un film la televizor. Filmul este întrerupt de o reclamă la Coca-Cola. Cosmin reține din reclamă: ”Always Coca-Cola”. A doua zi își cumpără o Coca-Cola de la magazinul școlii.
Situația 4: Ioana, lucrător în comerţ, a fost promovată pe post de vânzător la raionul de produse alimentare. Sosită la serviciu a doua zi, după ce şi-a admirat noul loc de muncă, s-a hotărât să meargă la vechiul loc de muncă pentru a discuta cu vechii colegi. După o jumătate de oră, când s-a întors, a găsit un mesaj scris de şeful de magazin: „Ioana, când te întorci, să treci pe la mine”. Ioana s-a îndreptat spre biroul şefului de magazin.
Situația 5: Popescu Alin, vânzător la raionul de produse de panificație, a fost promovat pe postul de șef la raionul de legume și fructe. A doua zi, când a sosit la serviciu, a găsit pe birou un mesaj de la șeful de magazin cu următorul conținut: ”Alin, mergi urgent la biroul Personal!”. Alin pleacă către ținta destinată.

Se formează grupurile de lucru şi se lucrează pe o foaie de format mare (A3).
Elevii prezintă în faţa clasei schema realizată şi răspund întrebărilor puse de colegi.
Se expun afişele realizate într-o miniexpoziţie.
Fiecare grupă vizitează expoziţia şi notează pe foaia anexată fiecărui afiș comentariile, sugestiile, întrebările lor.
La final se votează schema cea mai reprezentativă.

- ## Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă un proces continuu, esențial pentru monitorizarea progresului și optimizarea procesului de învățare. Principalele funcții ale evaluării sunt de diagnoză și orientare a activității didactice; de stimulare și motivare a elevilor pentru studiu și performanță; de reglaj și autoreglaj a procesului didactic, din partea ambilor actori (profesor, elevi).

Evaluarea, în cadrul modului **„Comunicare şi etică profesională”** determină măsura în care elevii au atins rezultatele învățării stabilite în standardul de pregătire profesională și precizate în curriculum.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

- ✓ **Evaluare inițială** (la începutul modulului) - are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de predare - învățare și se poate realiza prin:
  - **Probe orale** (examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă), desfășurate cu ajutorul conversației dirijate / discuției ghidate; a jocurilor didactice /activităților interactive de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
  - **Probele scrise** de tipul testelor, lucrărilor de control și alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informații și de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie. Se poate utiliza, de asemenea, realizarea de hărți conceptuale / scheme logice - instrumente folosite pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

- ✓ **Evaluarea continuă** (formativă) - realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp. Evaluarea continuă se poate realiza prin:
  - ➢ ***Metode tradiționale:***
  - **Probe orale** (chestionarea orală);
  - **Probe scrise** (utilizând, ca instrumente de evaluare, teste de evaluare formativă - scurte, aplicate la intervale de timp stabilite, precum și fișe de evaluare a modului în care au fost realizate diferite sarcini de lucru din cadrul orelor de laborator tehnologic);
  - **Probe practice** în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică.
  - ➢ ***Metode complementare (alternative)***
  - **Observarea sistematică;**
  - **Portofoliul;**
  - **Proiectul;**
  - **Autoevaluarea.**

- ✓ **Evaluarea finală** cunoscută și sub numele de evaluare sumativă, se realizează printr-o varietate de metode, atât tradiționale, complementare și digitale. Scopul principal este de a verifica nivelul cunoștințelor abilităților și atitudinilor acumulate de elevi la sfârșitul procesului de predare - învăţare. Evaluarea formativă poate fi realizată prin:
  - ➢ ***Metode tradiționale:***
  - **Probe scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;**
  - **Probe orale;**
  - **Probe practice.**
  - ➢ ***Metode complementare (alternative)***
  - **Proiectul –** elevii lucrează individual sau în grup la o temă complexă, pe o perioadă mai lungă, iar la final prezintă un produs finit;
  - **Portofoliul –** reprezintă o colecție de lucrări, fișe de lucru, proiecte și alte materiale realizate de elev pe parcursul unui modul sau an școlar. Acesta reflectă progresul și evoluția elevului.
  - **Investigația –** este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect și să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informații și resurse.
  - **Autoevaluarea –** elevii își analizează și își evaluează propriile rezultate, dezvoltându-și gândirea critică și asumarea responsabilității pentru propria învățare.
  - **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor –** profesorul urmărește și înregistrează progresele și dificultățile elevilor pe parcursul activităților didactice.
  - ➢ ***Metode digitale de evaluare***
  - **Teste și chestionare online –** cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
  - **Teste interactive –** folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet și Socrative
  - **Portofolii digitale (e-portofolii) -** acestea permit elevilor să adune și să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte și reflecții
  - **Evaluări bazate pe simulări -** elevii își aplică cunoștințele și abilitățile în scenarii practice și interactive
  - **Evaluare formativă în timp real –** folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Tip instrument de evaluare: probă practică pentru activitatea de laborator

Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.1.Enumerarea elementelor procesului comunicării. 1.1.2.Precizarea obiectivelor şi funcţiilor comunicării. 1.1.3.Descrierea nivelurilor comunicării.	1.2.1.Poziţionarea interlocutorului într-o schemă de comunicare. 1.2.2.Evaluarea obiectivelor şi funcţiilor comunicării. 1.2.3.Analizarea nivelurilor comunicării.	1.3.1.Manifestarea interesului cu privire la nevoile interlocutorului.1.3.2.Adoptarea unui ton discret şi politicos conştientizând impactul vorbirii asupra altora. 1.3.3.Conştientizarea nevoii de a înţelege şi utiliza limbajul într-un mod responsabil şi pozitiv social. 1.3.4.Manifestarea capacităţii de concentrare într-o situaţie de comunicare dată. 1.3.5.Manifestarea unei atitudini deschise şi de respect pentru diversitatea expresiilor culturale. 1.3.6.Argumentarea clară şi concisă a propriilor puncte de vedere manifestând dispoziţia spre un dialog critic şi constructiv.

Tema probei practice

Realizați o prezentare pe care să o susțineți în fața colegilor ”Comunic, deci exist!”

Sarcini de lucru – Comunic deci exist!

Pași pentru o învățare bazată pe anchetă/ cercetare:
Puneți-vă întrebarea: De ce? De ce? De ce? De ce vreau să știu/ să povestesc/să împărtășesc?
Care este tema de cercetat?
Ce hobby am/ ce aș vrea să știu/ care este interesul meu?
Alegeți o temă care vă este familiară, care chiar vă interesează. Poate fi hobbyul vostru, un actor, un scriitor, un cântăreț, un sportiv, un om de afaceri, un brand….orice vă interesează și vă pasionează.
Identificați resurse: Internet, cărți, interviuri, articole din ziare și reviste, filme documentare.
Verificați credibilitatea resurselor și relevanța lor.
Găsiți răspunsul la întrebarea voastră.
Prezentați-l colegilor: prezentare electronică, afiș, podcast, blog, video etc.
Pe parcursul demersului respectați normele de sănătate şi securitate în muncă și protecția mediului.

Criterii de realizare şi ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora	Punctaj	
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	35%	Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	14%	5 p
			Alegerea instrumentelor specifice unei prezentări cât mai eficiente.	43%	15 p
			Planificarea activităților aferente realizării prezentării.	43%	15 p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Respectarea etapelor de realizare a prezentării.	20%	10 p
			Rezolvarea sarcinii de lucru este în conformitate cu obiectivele stabilite.	40%	20 p
			Folosirea corespunzătoare a instrumentelor pentru realizarea prezentării	30%	15 p
			Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă	10%	5 p
3.	Prezentarea sarcinii de lucru	15%	Argumentarea alegerii metodelor de prezentare a temei abordate.	33%	5 p
			Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	67%	10 p
TOTAL PUNCTAJ				100%	100 p

- **Bibliografie**

1. Dorin, Viorica-Bella, *Etică și comunicare profesională*, Bucureşti, Editura CD Press, 2018
2. Dorin, Viorica-Bella, *Comunicare profesională, Clasa a 10-a - Caiet de lucru*, Bucureşti, Editura CD Press, 2013
3. Dorin, Viorica-Bella, *Etică și comunicare profesională*, Fişe de lucru, Bucureşti, Editura CD Press, 2024
4. Ferréol, Gilles şi Flageul, Noël, *Metode și tehnici de exprimare scrisă și orală*, Bucureşti, Editura Polirom, 2007
5. James M Blackford, C*omunicare Asertivă - Abilități Esențiale - Tehnici Eficiente de Comunicare*, Draft2digital, 2022
6. Manolescu Marin, *Teoria şi metodologia evaluării*, Editura Universitară, 2010
7. Manolescu Marin, *Evaluarea în educație. Meritocrația si mediocritatea*, Bucureşti: Editura Universitară, 2019
8. Neacşu Ioan, *Metode şi tehnici de învăţare eficientă*, Editura Polirom, 2015
9. Poştovei, Cătălina Ileana; Tanislav, Cristina; Ilie, Suzana, *Comunicare profesională, Manual pentru instruire practică, a IX-a*, Şcoala de arte şi meserii, Bucureşti: Editura OscarPrint, 2005
10. Poştovei, Cătălina Ileana; Tanislav, Cristina; Ilie, Suzana, *Relaţii profesionale, Manual pentru clasa a X-a*, Şcoala de arte şi meserii, Bucureşti, Editura OscarPrint, 2006
11. Potincu Laura și Potincu Cristian-Romeo, *Etica în afaceri și responsabilitate socială corporatistă*, Editura Ch.Beck, 2019
12. Prutianu, Ştefan, *Manual de comunicare și negociere în afaceri (vol. I și II),* Editura Polirom, 2000
13. Sandu, Antonio, *Etică și deontologie profesională*, Iaşi, Editura Lumen, 2022
14. Vogler Jean (coordonator), *Evaluarea în învăţământul preuniversitar*, Iaşi, Editura Polirom, 2000

Platforme cu resurse interactive și lecții digitale:

- **LIVRESQ**: Oferă pachete de lecții digitale interactive specifice acestui modul (ex. „Comunicarea eficientă”), care includ elemente multimedia și teste de verificare.
- **Wordwall**: O resursă excelentă pentru activități de consolidare (jocuri tip quiz, potrivire, labirint) create de profesori special pe temele de etică și comunicare.
- **Digitaledu**: Găzduiește resurse educaționale deschise, precum fișe de evaluare digitală pentru procesul comunicării.
- **Didactic.ro**: Conține o bază de date cu proiecte de lecție, rebusuri și teste interactive încărcate de cadre didactice.
- **Platforma Alegeti Drumul**: Material didactic pentru Modulul: Etică și comunicare profesională, realizat de prof. Aureliana Vasile (Colegiul Economic „Maria Teiuleanu”).
- **Scribd**: Auxiliar curricular pentru Etică și comunicare profesională – util pentru exerciții practice și studii de caz.
- **Clasa Digitală**: Versiuni digitale ale manualelor și resurse interactive pentru clasa a X-a.

MODUL II: BAZELE CONTABILITĂȚII

• Notă introductivă

Modulul **Bazele contabilității,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Comerț cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală prin laborator.

Modulul are alocat un numărul de **78 ore/an, conform planului de învăţământ, din care:**

- **26 ore/an - pregătire teoretică de specialitate,**
- **52 ore/an – laborator.**

Modulul **Bazele contabilității** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoştințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4CNC și 3CNC, din domeniul de pregătire profesională Comerț sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

• Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 3. Utilizarea metodelor, procedeelor şi principiilor contabilităţii			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1	3.2.1	3.3.1	**Procedeele comune disciplinelor economice:** **a) Evaluarea** • Definiţie, importanţă, componente. • Metode de evaluare: ✓ Evaluarea la data intrării în entitate. ✓ Evaluarea la inventar şi prezentarea elementelor în bilanţ. ✓ Evaluarea la data ieşirii din entitate. ✓ Reevaluarea în contabilitate. **b) Calculaţia:** • Definiţie, importanţă. • Exemple de calculaţii. **c) Inventarierea:** • Definiţie, importanţă, scop, obiect. • Clasificarea inventarierii. • Principiile inventarierii. • Organizarea şi desfăşurarea inventarierii. • Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor.
3.1.2	3.2.2 3.2.3	3.3.2	**Principiile contabile generale** **Procedeele specifice metodei contabilităţii:** **a) Bilanţul contabil (situația poziției financiare)** • Definiţie, importanţă, funcţii, structură (active, datorii și capitaluri proprii). • Tipuri de modificări bilanțiere. • Situația performanței financiare (cheltuieli, venituri, rezultate). **b) Contul - instrument de înregistrare, calcul şi control:** • Definiţie, importanţă, structură, formă. • Planul de conturi general.

			• Regulile de funcționare a conturilor. • Dubla înregistrare și corespondența conturilor. • Analiza contabilă. • Formula și articolul contabil. **c) Balanţa de verificare:** • Definiţie, importanţa, funcţii. • Clasificarea balanţelor de verificare. • Întocmirea balanţelor de verificare. • Tipuri de erori relevate şi nerelevate de balanţa de verificare.
3.1.3	3.2.4 3.2.5 3.2.6	3.3.3	**Preţurile mărfurilor: definiţie, caracteristici, clasificare:** **a)** Preţurile en gros. **b)** Preţurile en detail. **c)** Reducerile de preţ. **Documentele specifice operaţiilor economice cu mărfuri pe fluxuri operaționale:** **a) Documente de intrare/recepție mărfuri** • Factură (e-Factură). • Notă de recepție constatare de diferențe (NIR-CD). **b) Documente de livrare /vânzare** • Factura (e-Factură). • Aviz de însoțire a mărfii. • Borderou de vânzare. • Bon fiscal. • Chitanță. • Registrul de casă. **c) Documente de evidență, mișcare internă și control al gestiunii** • Raport de gestiune zilnic. • Fișa de magazie. • Bon de predare–primire / transfer / restituire.

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)

- Tabla, cretă, marker, flipchart.
- Videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, tablă SMART.
- Plan de conturi general.
- Literatura de specialitate.
- Formulare tipizate.
- Computer, conexiune Internet.
- Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator.
- Dosare, bibliorafturi.

- ## Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Bazele contabilității”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Bazele contabilității”** are o structură elastică, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev şi acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, stabilirea împreună a paşilor următori).

Activitățile de învățare vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psio-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare pe tot parcursul vieții.

Competenţele cheie integrate spre a fi dobândite de elevi iau în considerare abordarea la nivel european a competențelor-cheie şi a competențelor de bază pentru toți, de la o vârstă fragedă şi ulterior pe tot parcursul vieții.

Competențele cheie integrate în modulul **„Bazele contabilității”** sunt:

- **Compentenţe de bază de matematică, ştiinţe şi tehnologii:**
  - ✓ Aplicarea principiilor matematice de bază în calculație, evaluare.
  - ✓ Stabilirea regulilor de funcționare a aconturilor pe baza raționametelor matematice.
  - ✓ Calcularea prețurilor și a tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților.
- **Competenţe digitale de utilizare a tehnologiei informaţiei ca instrument de învăţare şi cunoaştere.**
  - ✓ Utilizarea softurilor contabile pentru evidența documentelor.

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi, cât mai variate care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

În contextul actual, educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile. Formarea elevilor activi, inovatori și responsabili este un obiectiv central al educației moderne, menit să-i pregătească pentru o societate în continuă schimbare. Acest proces implică adoptarea unor strategii didactice și pedagogice care să le dezvolte nu doar cunoștințele, ci și abilitățile și atitudinile necesare pentru a deveni cetățeni implicați și creativi.

Strategiile didactice adecvate modulului **Bazele contabilității** sunt cele **aplicative, centrate pe competențe și pe contexte reale de firmă,** exemplu:

- învățarea prin situații-problemă și studiu de caz este strategie adecvată pentru că reproduce fidel logica activității economice;
- alternarea secvențelor: concept → exemplu → aplicație → reflecție/interpretare;
- învățare colaborativă (ex: echipe cu roluri: gestionar, comisie, verificator);
- utilizarea instrumentelor digitale (tabele) pentru calculații repetitive și verificarea rapidă a rezultatelor;

- predare pe cazuri scurte de firmă: „cumpăr/vând/încasez/plătesc” → efect în bilanț → înregistrare în conturi → verificare în balanță;
- utilizarea Fișelor standard (analiză contabilă, articol contabil, balanță), lucru în tabele (excel/Sheets) pentru viteză și corectitudine;

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat.
- Jurnalul cu dublă intrare.
- Cafeneaua.
- Metoda diagramelor Venn.
- Cubul.
- „Urcuşul pe munte”.
- Spune-mi mai mult.
- Metoda puzzle.
- Cine știe câștigă.
- Învățarea digitală (e-learning).
- Metoda gamificării (învățarea prin joc).

Exemple de activitate de învățare:
***Exemplificare metoda creativă* CAFENEAUA**
Modulul **„Bazele contabilității”**
Tema: Elementele contului

- Elevii sunt împărțiți în **grupuri mici (4–5 elevi)**.
- Fiecare grup stă la o „masă” (simbolic – ca într-o cafenea).
- Fiecare masă primește o **temă diferită** legată de elementele contului.

Exemplu de repartizare:

- Masa 1 – Titlul contului și rolul lui
- Masa 2 – Debit și Credit
- Masa 3 – Rulajele
- Masa 4 – Soldul inițial și soldul final

DISCUȚIA LA MASĂ

- Elevii discută între ei tema primită.
- Notează ideile principale pe o foaie mare.
- Dau exemple practice (ex: contul „Casa”, contul „Mărfuri”).

ROTIREA GRUPURILOR

- La un semnal, elevii se mută la altă „masă”.
- Un reprezentant rămâne și explică noilor veniți ce s-a discutat.
- Noii membri completează informațiile.

CONCLUZIA FINALĂ

- La final, fiecare masă prezintă concluziile.
- Profesorul clarifică eventualele neînțelegeri.
- Se poate realiza o schemă finală a contului pe tablă.

Exemplificare metoda creativă CAFENEAUA

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile activității

Activitatea: „Învăț conturile”

Obiective:

- Să identifice elementele contului
- Să reprezinte un cont cu elementele și valorile corecte
- Să lucreze în echipă pentru a înțelege reprezentarea și elementele unui cont

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- foi de hârtie, modele de reprezentare

Durată: 50 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** elevii se împart pe grupe de 4 sau 5 elevi și li se distribuie la fiecare masă câte un model teoretic a unui element, de exemplu: masa 1 are depre titlul contului , masa 2 despre debitul și creditul contului, masa 3 despre rulaje și total sume, iar masa 4 despre solduri finale și un model complet de reprezentare a unui cont, cu explicații.
- **Realizare:** elevii studiază împreună, discută despre modelul primit până când toți din grup sunt lămuriți, eventual profesorul intervine unde este cazul de explicații. Elevii notează ideile principale, iar unul rămâne la aceeași masă, ceilalți schimbă masa. Rolul elevului rămas este de a explica nou-veniților ceea ce și-a însușit, iar aceștia la rândul lor îi transmit acestuia ceea ce au învățat ei la masa anterioară. Acest proces se repetă până elevii au discutat la fiecare masă.
- **Evaluare și feedback:** fiecare masă prezintă concluziile, profesorul evaluează pe tot parcursul implicarea elevilor și rezultatul prezentat la final, putând interveni cu explicații suplimentare.

ÎNVĂȚAREA DIGITALĂ (E-LEARNING)

***Exemplificare metoda creativă* E-LEARNING**

Exemplu de activitate de învățare:

Modulul **„Bazele contabilității”**

Tema: Analiza contabilă

Elevii lucrează la tablă interactivă quizz-uri despre etapele analizei contabile pentru mai multe operații economice sau se pot folosi aplicații de tip flashcard, asociate cu videoclipuri explicative sau simularea unei firme și completare în excel. Elevii se pot și evalua/autoevalua prin aceste instrumente.

***Exemplificare metoda creativă* E-LEARNING**

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile activității

Activitatea: „Click pe analiza contabilă”

Obiective:

- Să identifice etapele analizei contabile
- Să aplice regulile de funcționare a conturilor
- Să întocmească formule contabile
- Să coopereze și să lucreze digital

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe sau frontal, individual

Resurse materiale:

- Material video, quizz interactiv, platforme de învățare, calculatoare, tablă interactivă

Durată: 50 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** profesorul caută materialele digitale sau le creează pentru a fi prezentate elevilor în formă atractivă, dar și inteligibilă, iar elevii se așează în funcție de specificul ales, pe echipe sau individual.
- **Realizare:** Elevii urmăresc materialele prezentate, iar apoi urmează o pauză activă de discuții, premergătoare quizz-urilor lansate, eventual aplicațiilor flash-card, bazată pe **întrebare – răspuns scurt**, folosită pentru memorare rapidă și repetare eficientă. Acesta este este un cartonaș (fizic sau digital) care are pe o parte → o întrebare / noțiune, iar pe cealaltă parte → răspunsul. Exemplu: Față: „Conturile de activ cresc în…?" Spate: „debit".
- **Evaluare și feedback:** pe tot parcursul elevii sunt implicați activ, iar profesorul la fel. Există posibilitatea aplicării acestor teste online și în scop de evaluare, nu doar de formare.

METODA GAMIFICĂRII (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)

***Exemplificare metoda creativă* GAMIFICAREA (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)**

Exemplu de activitate de învățare:

Modulul **„Bazele contabilității"**

Tema: „Balanța de verificare"

Se lansează elevilor jocuri precum „Contabilul detectiv" prin care se dă o balanță contabilă cu greșeli, iar elevii trebuie să le descopere, competiția Echilibrul perfect în care pe echipe se întocmește o balanță cu date inițiale, provocări contratimp sau pe niveluri de joc, începând cu balanța cu calcul, balanța cu o eroare, cu mai multe și ultimul nivel cu blanck-uri.

***Exemplificare metoda creativă* GAMIFICAREA (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)**

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.3 Prezentarea caracteristicilor prețurilor, tarifelor și reducerilor de preț, a documentelor specifice operațiilor economice	3.2.5 Aplicarea principiilor matematice de baza în calculație și evaluare	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile activității

Activitatea: „Maestru al balanței"

Obiective:

- Să identifice elementele balanței de verificare
- Să completeze balanța de verificare
- Să colaboreze cu membrii echipei și să învețe prin joc

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- Coli de hârtie
- Fișe de documentare

Durată: 50 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** Profesorul concepe un joc sau două în funcție de durata acestuia. Elevii se împart în grupe de maxim 4 elevi. Primesc fișele de documentare și balanțele de verificare, în vederea jocului.
- **Realizare:** Elevii încep să joace pe cronometru, existând competiție între echipe, indiferent de jocul ales. Spre exemplu, activitatea propusă prin jocul pe niveluri necesită mai mult timp. În primul nivel, elevii au de făcut câteva calcule în balanța dată, în al doilea nivel de

identificat o eroare, în al treilea nivel mai multe erori, iar în cel mai avansat nivel trebuie să completeze elementele lipsă pe baza unor informații.

- **Evaluare și feedback:** pe tot parcursul jocului, elevii sunt implicați activ, iar profesorul îi supravegează în vederea corectitudinii jocului.

PUZZLE (JIGSAW)

***Exemplificare metoda creativă* PUZZLE (JIGSAW)**

Exemplu de activitate de învățare*:*

Modulul: **„Bazele contabilității"**

Tema: Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor

- Elevii sunt împărţiţi în **4 grupe de origine** (echipele de bază).
- Fiecare membru din cele 4 grupe primeşte un număr de la 1 la 4, corespunzător unei „piese" din procesul de inventariere:
    1. **Expertul 1 – PREGĂTIREA:** Constituirea comisiei, sistarea operațiilor, declarația gestionarului.
    2. **Expertul 2 – ETAPA FAPTICĂ:** Identificarea bunurilor, măsurare, numărare și înscrierea în Listele de inventariere.
    3. **Expertul 3 – ETAPA SCRIPTICĂ ȘI STABILIREA REZULTATELOR:** Compararea stocului faptic cu cel scriptic (plusuri și minusuri).
    4. **Expertul 4 – VALORIFICAREA:** Întocmirea Procesului-verbal de inventariere și înregistrarea în contabilitate.
- Toate aceste operaţiuni elevii le vor efectua prin cooperare: mai întâi aprofundează tema în **grupa de experți**, apoi predau informația în **grupa de origine**.
- După asamblarea tuturor explicațiilor, un reprezentant al fiecărei grupe de origine va prezenta o scurtă sinteză a fluxului complet al inventarierii.

***Exemplificare metoda creativă* PUZZLE (JIGSAW)**

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.1. Prezentarea elementelor definitorii ale procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.	3.2.1. Interpretarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice.	3.3.1. Manifestarea receptivității în asimilarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea

Detaliile Activității

Activitatea: „Circuitul Inventarierii – de la Decizie la Proces-verbal"

Obiective:

- Să identifice etapele obligatorii ale procesului de inventariere;
- Să asocieze documentele specifice fiecărei etape (Listă de inventariere, Decizie, P.V.);
- Să colaboreze pentru a înțelege cum se transformă constatarea faptică în înregistrare contabilă.

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe grupe (Origine și Experți).

Resurse materiale:

- Fragmente de text teoretic despre etapele inventarierii.
- Modele de documente: *Decizie de inventariere, Listă de inventariere, Declarație gestionar*.
- Foi de hârtie/flipchart.

Durată: 50 minute

Desfăşurare:

- **Pregătire:** Se organizează elevii în 4 grupe de origine.
    - Fiecare elev primește numărul expertizei sale (1, 2, 3 sau 4).

- **Realizare: Faza Experţilor:** Elevii cu acelaşi număr se grupează pentru a învăța bucata lor de proces. Se asigură că toți știu să explice etapa respectivă.
    - **Faza Predării:** Elevii revin în grupele de origine. Expertul 1 explică pregătirea, Expertul 2 descrie numărătoarea, și tot așa, până când „puzzle-ul" este gata.
    - **Coordonare:** Profesorul monitorizează discuțiile pentru a preveni transmiterea de informații eronate.
- **Evaluare şi feed-back:**
    - Fiecare grupă primește un studiu de caz scurt (un plus sau un minus la inventar) și trebuie să spună rapid prin ce etape trece pentru a-l rezolva.
    - Se validează corectitudinea explicațiilor oferite de experți.

Metodă creativă: „URCUŞUL PE MUNTE"
Exemplu de activitate de învăţare:
Modulul: „Bazele contabilității"
Tema: Modificările bilanțiere

- Elevii sunt împărţiţi în **4 grupe** (echipe de alpiniști).
- Profesorul desenează pe tablă sau pe un flipchart un munte cu **4 popasuri (stații)**, fiecare corespunzând unui tip de modificare bilanțieră:
    1. **Stația 1 (Baza):** Modificări doar în Activ (A + X - X = P).
    2. **Stația 2:** Modificări doar în Pasiv (A = P + X - X).
    3. **Stația 3:** Modificări în sensul creșterii ambelor părți (A + X = P + X).
    4. **Stația 4 (Vârful):** Modificări în sensul scăderii ambelor părți (A - X = P - X).
- Fiecare echipă trebuie să rezolve corect exercițiile de la fiecare „popas" pentru a primi permisiunea de a urca la nivelul următor.
- Toate operaţiunile elevii le vor efectua pe fişe de lucru, iar prima echipă care ajunge în vârf (rezolvând corect toate cele 4 tipuri) este declarată câștigătoare.

Exemplificare metoda creativă URCUŞUL PE MUNTE

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.2. Prezentarea principiilor și a procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul, balanța de verificare.	3.2.3. Aplicarea reglementărilor contabile privind înregistrarea operațiilor în contabilitate cu ajutorul procedeelor contabile specifice metodei contabilității	3.3.2. Asumarea responsabilității în calcularea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile Activității
Activitatea: „Expediția echilibrului bilanțier"
Obiective:

- Să identifice elementele patrimoniale care se modifică în urma unei operații economice.
- Să aplice formulele modificărilor bilanțiere pentru a verifica menținerea egalității A = P.
- Să stabilească corect tipul de modificare (volumul bilanțului rămâne constant sau se modifică).

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe grupe (concurs).

Resurse materiale:

- O planșă mare cu desenul unui munte și cele 4 stații marcate.
- Fișe de lucru cu operații economice (ex: *„Se încasează o creanță de la clienți în contul de la bancă"*).
- Jetoane colorate pentru a marca progresul fiecărei echipe pe munte.

Durată: 50 minute
Desfăşurare:

- **Pregătire:** Profesorul organizează clasa în echipe și explică regulile „urcușului".

- Fiecare grupă își alege un nume de „echipă de expediție”.
- **Realizare: Ascensiunea:** Grupele primesc prima sarcină (Modificări de tip A). După ce o rezolvă, vin la profesor pentru validare. Dacă e corect, mută jetonul la Stația 2.
  - **Dificultatea:** Pe măsură ce urcă, operațiile devin mai complexe (implică modificări de capitaluri sau datorii).
  - **Asistența:** Profesorul acționează ca un „ghid montan”, oferind indicii doar dacă o echipă rămâne blocată la un popas mai mult de 5 minute.
- **Evaluare şi feed-back:**
  - Echipa care ajunge prima în vârf prezintă soluțiile pentru stația cea mai grea (Stația 4).
  - Se discută concluzia fundamentală: indiferent de modificare, egalitatea bilanțieră nu se rupe niciodată.

CUBUL

Exemplificare metoda creativă CUBUL

Exemplu de activitate de învăţare*:*

Modulul: **„Bazele contabilității”**

Activitatea: Articolul contabil – aplicarea reglementărilor contabile

Obiective:

- identificarea formei şi structurii contului;
- aplicarea regulilor de funcţionare a conturilor;
- stabilirea articolului contabil.

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe grupe.

Resurse materiale:

- Foi de hârtie.
- Foi de flipchart.

Durată: 50 minute

Desfăşurare:

Pregătire:

- Se organizează elevii în 6 grupe pe criteriul ales de profesor.

Realizare:

- Profesorul prezintă modul de lucru;
- Fiecare echipă va primi o fişă conform simbolului ales;
- Profesorul prezintă grupa câştigătoare;
- Fiecare grupă desemnează câte un reprezentant care va argumenta activitatea desfăşurată de grupa sa.

Evaluare şi feed-back:

- Activitatea se va evalua pe baza unei fişe de evaluare (detaliată la capitolul *Sugestii privind evaluarea)*

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

- Etape de lucru:

Se prezintă cubul pe ale cărui laturi se regăsesc activitățile:

1. DESCRIE.
2. COMPARĂ.
3. ANALIZEAZĂ.
4. ASOCIAZĂ.
5. APLICĂ.
6. ARGUMENTEAZĂ.

Se împart elevii clasei în şase grupe după un criteriu ales de Articolul contabil al unei operaţiuni economico-financiare, din perspectiva cerinţei de pe una din feţele cubului:

Descrie: Prezentaţi importanţa şi rolul analizei contabile şi al articolului contabil.
Articolul contabil reprezintă înregistrarea unei operaţiuni economico-financiare în contabilitate, bazată pe principiul dublei înregistrări (debit=credit) şi susţinută de un document justificativ. Acesta include data, formula contabilă, documentul şi explicaţia. Orice tranzacţie este necesar a fi supusă analizei contabile. Prin aceasta din urmă, practic, se parcurg etape însoţite de raţionamente logice pe o axă de la general la particular pentru ca în final să se obţină formula contabilă.

Compară: Stabiliţi asemănările şi deosebirile dintre articolul contabil a unei tranzacţii economico - financiare şi observarea tranzacţiei respective.
Ambele presupun o observare şi chiar cercetare a tranzacţiei economice ceee ce aduce un plus de cunoaşte din perspectiva diferitelor aspecte. Articolul contabil presupune parcurgerea a patru etape aferente analizei contabile aplicate asupra tranzacţiei economice urmate de evidenţierea documentului de evidenţă specific şi a naturii operaţiei respective. Practic, a avut loc descompunerea tranzacţiei în elementele componente evenimentului supus cercetării, pentru a se stabili corespondenţa conturilor şi a se realiza înregistrarea în contabilitate.

Observarea este un mod examinare şi de expunere prin care se pot surprinde aspecte şi trăsături ale unui fenomen economic dintr-o mulţime de laturi care însă să nu atingă o finalitate contabilă conform reglementărilor în vigoare şi să să nu fie decisivă pentru înregistrarea contabilă.

Analizează: Analizaţi o serie de tranzacţii economice şi stabiliţi dacă doar printr-o descriere a acestora se pot stabili articololele contabile.

Achiziţia de utilaje de la furnizori având la bază o factură.

Plata datoriei faţă de furnizorii de imobilizări printr-un ordin de plată.

Asociază: Care din etapele următoare consideraţi a fi decisive pentru realizarea articolelor contabile, celelalte fiind doar caracterisitice unei observări generale a tranzacţiilor?

Stabilirea momentului când are loc tranzacţia.

Stabilirea tipului modificărilor pe care le produce tranzacţia în bilanţ.

Care sunt elementele de activ şi/sau de pasiv care se modifică, precum şi care este sensul modificărilor.

Aplicarea regulilor de funcţionare a conturilor, pentru a realiza corespondenţa conturilor.

Identificarea funcţiei persoanei care a realizat tranzacţia

Identificarea documentelor

Aplică: Să se aplice regulile de funcţionare a conturilor pentru modificări patrimoniale şi să se identifice simbolurile conturilor aferente, cu ajutorul planului de conturi.

Majorarea valorii utilalelor.

Majorarea datoriilor faţă de un furnizor de imobilizări, apărută în urma unei achiziţii.

Reducere disponibilului din contul bancar ca urmare a unei plăţi.

Reducerea datoriei faţă de furnizorul de imobilizări ca urmare a achitării acesteia.

Argumentează: Reflectaţi identificaţi şi motivaţi asupra modificărilor patrimoniale ce apar în urma mai multor tranzacţii economice

Achiziţia de utilaje de la furnizori având la bază o factură.

Plata datoriei faţă de furnizorii de imobilizări printr-un ordin de plată.

Elevii rezolvă cerinţele primite, scriind rezolvarea pe foi de flipchart.
Se prezintă forma finală şi grupelor celelalte, printr-un reprezentant. Fiecare echipă va prezenta, în faţa celorlalte modul de rezolvare a sarcinilor.

„SPUNE-MI MAI MULT”
Exemplificare metodă creativă: „SPUNE-MI MAI MULT”
Exemplu de activitate de învăţare:
Modulul: *„Bazele contabilității”*
Tema: Documente specifice operațiilor cu mărfuri

- Profesorul prezintă un document „declanșator” (de exemplu, o **Factură fiscală** de achiziție mărfuri).
- Elevii sunt organizați în perechi sau grupe mici.
- Metoda presupune un dialog structurat:
  1. Primul elev face o afirmație simplă despre document.
  2. Al doilea elev folosește solicitarea **„Spune-mi mai mult”**, obligându-l pe primul să detalieze importanța, elementele obligatorii sau circuitul acelui document.
- Activitatea continuă până când toate informațiile esențiale despre document sunt epuizate.

Exemplificare metoda creativă „SPUNE-MI MAI MULT”

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.3. Prezentarea caracteristicilor prețurilor, tarifelor și reducerilor de preț, a documentelor specifice operațiilor economice	3.2.4. Calcularea prețurilor, tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților	3.3.3. Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a prețurilor, tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților

Activitatea: „Anatomia documentului contabil”
Obiective:

- Să recunoască documentele specifice în funcție de operația economică (intrare/ieșire marfă)
- Să explice utilitatea fiecărei rubrici dintr-un document (ex: de ce avem nevoie de codul fiscal?).
- Să stabilească circuitul documentului (cine îl întocmește, cine îl semnează, unde ajunge).

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe perechi (Metoda „Think-Pair-Share”).

Resurse materiale:

- Set de documente reale sau specimene (Factură, Nota de Recepție și Constatare de Diferențe - NIR, Bon de consum).
- Fișă-ghid cu întrebări ajutătoare.

Durată: 50 minute
Desfăşurare:

- **Pregătire:** Profesorul distribuie fiecărei perechi câte un document diferit (Perechea A are o Factură, Perechea B are un NIR etc.).
- **Realizare: Pasul 1:** Elevul 1 spune: „Aceasta este o Factură fiscală.”
  - **Pasul 2:** Elevul 2 spune: „Spune-mi mai mult despre utilitatea ei.”
  - **Pasul 3:** Elevul 1: „Ea justifică livrarea mărfurilor de la furnizor la client și servește la decontare.”
  - **Pasul 4:** Elevul 2: „Spune-mi mai mult despre ce trebuie să verificăm pe ea.”
  - **Pasul 5:** Elevul 1: „Trebuie să verificăm prețul unitar, cota de TVA și dacă datele delegatului sunt completate.”
  - Rolurile se inversează pentru următorul document.
- **Evaluare şi feed-back:**
  - Profesorul alege un document și „provoacă” o grupă în fața clasei. Dacă elevii se blochează, colegii din celelalte grupe pot completa informațiile.
  - Se pune accent pe consecințele completării greșite (ex: „Ce se întâmplă dacă semnătura de primire lipsește de pe factură?”).
- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă **ansamblul de activități prin care se măsoară, apreciază și interpretează rezultatele învățării**, raportându-le la obiectivele educaționale stabilite, cu scopul de a **ameliora și optimiza procesul de predare–învățare**.

După momentul evaluării rezultatelor învățării identificăm cele 3 forme aplicate pe parcursul procesului instructiv-educativ:

a) **Evaluarea inițială (diagnostică)** – efectuată la începutul modulului: verifică ce știe deja elevul. Se realizează prin:
   - Metode tradiționale:

- Probele orale: Examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă.
- Probele scrise: Teste, chestionare, lucrări de control și alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informațiile și de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie.
   - Metode complementare (alternative)
- Conversația dirijată / discuția ghidată care permite obținerea de informații despre nivelul de înțelegere și experiențele anterioare ale elevilor.
- Jocuri didactice /activități interactive - activități de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.
- Hărți conceptuale /scheme logice - instrument folosit pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

b) **Evaluarea formativă (continuă)** – efectuată pe parcursul modulului: ajută la reglarea învățării. Se realizează prin:
   - Metode tradiționale: prin verificari periodice, aplicate la intervale de timp stabilite, prin instrumente de evaluare precum:

- Teste de evaluare formativă;
- Fișe de lucru / exerciții aplicative;
- Probe practice în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică;
   - Metode complementare (alternative):
- **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor**: urmărirea modului de participare, a strategiilor de lucru, a colaborării.
- **Portofoliul educational**: colecție organizată de lucrări (teste, fișe, proiecte, reflecții), care evidențiază progresul în timp și stilul de învățare al elevului.
- **Proiectul** realizat individual sau de grup, care evaluează aplicarea cunoștințelor, creativitatea, gândirea critică și include etape și feedback pe parcurs (esențial pentru evaluarea formativă).
- **Autoevaluarea**: elevii își analizează propriul progres și dificultățile și dezvoltă metacogniția și responsabilitatea pentru învățare.
- **Evaluarea între colegi (interevaluarea)**: elevii oferă feedback colegilor pe baza unor criterii clare, stimulând gândirea critică și comunicarea.
- **Jurnalul de învățare / jurnalul reflexive**: elevii notează ce au învățat, ce nu au înțeles, ce strategii au folosit și oferă profesorului informații valoroase pentru reglarea predării
- **Studiul de caz**: analizarea unor situații reale sau simulate, care evaluează capacitatea de analiză, argumentare și luare a deciziilor.
- **Harta conceptuală**: reprezentare grafică a relațiilor dintre concept, evidențiind nivelul de înțelegere și organizare a cunoștințelor.
- **Fișele de lucru cu feedback imediat**: permit corectarea rapidă a erorilor și sprijină învățarea pas cu pas.

c) **Evaluarea sumativă (finală)** – efectuată la final: arată nivelul atins (concursuri).

Evaluarea sumativă poate fi realizată prin:
   - Metode tradiționale:

- Probele scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi.
- Probele orale.
- Probele practice.
  - Metode complementare (alternative)
- Proiectul – realizat pe o temă complexă, care cumulează cunoștințe dobandite pe o perioada mai mare de timp.
- Portofoliul - reflectă progresul și evoluția elevului.
- Investigația - este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect și să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informații și resurse.
  - Metode digitale de evaluare
- Teste și chestionare online – cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
- Teste interactive și jocuri educaționale – folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet și Socrative
- Portofolii digitale (e-portofolii) - acestea permit elevilor să adune și să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte și reflecții
- Evaluări bazate pe simulări - elevii își aplică cunoștințele și abilitățile în scenarii practice și interactive
- Evaluare formativă în timp real – folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.2. Prezentarea principiilor şi procedeelor specifice metodei contabilităţii: bilanţul contabil, contul, balanța de verificare.	3.2.2. Aplicarea reglementărilor contabile privind înregistrarea operaţiilor în contabilitate cu ajutorul procedeelor contabile specifice metodei contabilităţii.	3.3.2 Asumarea responsabilităţii în înregistrarea corectă a operaţiilor economice în contabilitate, aplicând principiile şi procedeele contabilităţii.

Activitate: **Bilanțul contabil**

Obiective:

- analizarea structurii bilanțului contabil;
- identificarea elementelor patrimoniale pe structura bilantului contabil;
- construirea bilantului contabil.

d) Criterii de realizare şi ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30%	Selectarea informaţiilor necesare pentru rezolvarea sarcinii de lucru.	60%	18p
			Alegerea instrumentelor de lucru: foi de flipchart, marker.	40%	12p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	40%	Respectarea etapelor prezentate de cadrul didactic.	25%	10p
			Construirea bilantului contabil pe baza elementelor patrimoniale enunțate.	50%	20p
			Utilizarea corectă a noţiunilor ştiinţifice.	25%	10p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	30%	Folosirea corectă a terminologiei de specialitate.	20%	6p
			Prezentarea unei aprecieri globale a muncii realizate.	20%	6p
			Argumentarea activităţii realizate.	40%	12p
			Intocmirea bilanțului contabil	20%	6p
Total punctaj					100p

Bibliografie:

1. Anghelache, Valerica, *Managementul Schimbării Educaţionale*, Editura Institutul European, 2012
2. Cristea, Sorin, *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învăţământ*, Editura Didactică Publishing House, 2019
3. Ionescu Cicilia; Georgescu, Floarea, *Bazele contabilităţii*, Editura Fundaţiei România de Mâine, 2014
4. Lisievici, Petru, *Evaluarea în învăţământ. Teorie, practică, instrumente*, Bucureşti, Editura Aramis, 2002
5. Manea L, Nichita M.E.; Irimia A., Rapceanu C., *Introducere în contabilitate.Aplicaţii*, ASE, Bucureşti, 2013
6. Manolescu, Marin, *Evaluarea în educaţie. Meritocraţia si mediocritatea*, Editura Universitară, 2019
7. Munteanu, Victor (Coordonator), *Bazele contabilităţii*. Ediția a VI-a revăzută și adaugită, Editura Universitară, 2020
8. Munteanu, Victor (Coordonator), *Bazele contabilităţii. Lucrări practice (exerciţii de logică contabilă şi lucrare monografică)*. Editia a VI-a revăzută şi adaugită - Editura Universitară, 2020
9. Neacşu, Ioan, *Metode şi tehnici de învăţare eficientă*, Editura Polirom, 2015
10. Popan, Maria, *Contabilitate generala, Modul II, clasa a X-a*, Editura Oscar Print, 2017
11. *** Legea nr. 31/1990 - Legea societăţilor comerciale (cu modificările ulterioare)
12. *** Legea nr 82/1991 - Legea contabilităţii (cu modificările ulterioare)
13. *** Ordinul nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situaţiile financiare anuale individuale şi situaţiile financiare anuale consolidate, cu modificările și completările ulterioare
14. *** ORDIN Nr. 2634/2015 din 5 noiembrie 2015 privind documentele financiar-contabile
15. *** ORDIN Nr. 107 din 20 ianuarie 2025 privind principalele aspecte legate de întocmirea şi depunerea situaţiilor financiare anuale şi a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la Agenţia Naţională de Administrare Fiscală
16. **www.conta.ro**
17. **www.contabilitate.ro/**
18. **www.e-contabilitate.ro**
19. **contabilul.manager.ro/**
20. **www.portalcodulfiscal.ro/**
21. **www.smartbill.ro/produse/conta**
22. **https://static.anaf.ro/**
23. **https://www.edu.ro/standarde-de-preg%C4%83tire-profesional%C4%83-pentru-calific%C4%83ri-profesionale-de-nivel-3-si-4-al-cadrului Standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 și 4, Economic**

MODUL III – ECO-CONSUMATOR ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

- **Notă introductivă**

Modulul "**Eco-Consumator și Protecția mediului",** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru toate calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Comerț* face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică, aferente clasei a X – a, învățământ profesional.

Modulul are alocat un număr de **104 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **52 ore/an -** pregătire teoretică de specialitate,
- **26 ore/an** – laborator tehnologic,
- **26 ore/an –** pregătire practică.

Modulul "**Eco-Consumator și protecția mediului"** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Comerț* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6. Protecția consumatorului, angajatului și a mediului			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1 6.1.2. 6.1.3.	6.2.1 6.2.2 6. 2.3.	6.3.1	**Consumatorul în economia de piață** • Locul și rolul consumatorului în economia de piață • Conceptul de consumator: definirea conceptului de consumator, tipuri de consumatori, comportamentul consumatorului • Drepturile consumatorului în Romania • Drepturile consumatorilor la nivel internațional și european • Drepturile consumatorilor în mediul digital
6.1.4 6.1.5. 6.1.6. 6.1.7.	6.2.4.	6.3.2.	**Etichetarea și ambalarea ecologică** • Sisteme de marcare ecologică a produselor • Reglementări și norme privind etichetarea ecologică, diferențiate pe tipuri și categorii de produse • Ambalarea mărfurilor în raport cu protecția consumatorilor și a mediului • Ambalaje biodegradabile: rol, tipuri • Impactul ambalajelor asupra mediului înconjurător și promovarea soluțiilor sustenabile
6.1.8. 6.1.9.	6.2.5. 6.2.6. 6.2.7.	6.3.3.	**Nemulțumirile consumatorilor de produse și servicii** • Principii și reguli privind formularea reclamațiilor de către consumatorii de produsele și servicii • Norme și reglementări privind informarea și educarea consumatorilor în domeniul protecției acestora, cu privire la modalitatea de înlocuire, remediere sau restituire a contravalorii pentru produsele cu defecte • Modalități de soluționare a reclamațiilor consumatorilor

			de produse și servicii • Sancțiuni pe tipuri de abateri aplicabile în cazul încălcării drepturilor consumatorilor de către agentul economic
6.1.10.	6.2.8.	6.3.4.	**Protecția salariatului** • Drepturile salariatului în conformitate cu legislația muncii și cu normele de prevenire și stingere a incendiilor (PSI): definire, identificare și aplicare • Obligația respectării legislației muncii și a normelor PSI în desfășurarea activităților specifice salariatului • Corelarea legislației muncii cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului în exercitarea profesiei
6.1.11. 6.1.12. 6.1.13.	6.2.9. 6.2.10. 6.2.11.	6.3.5. 6.3.6	**Protecția mediului** • Obligațiile agenților economici în ceea ce privește respectarea legislației și a reglementărilor din domeniul protecției mediului • Norme și măsuri de prevenire, protecție și conservare a mediului, aplicabile la locul de muncă • Riscurile generate de încălcarea legislației în vigoare în domeniul protecției mediului • Sancțiunile aplicabile agenților economici în cazul nerespectării normelor privind protecția mediului

Lista minimă de resurse materiale:
(Echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc. necesare dobândirii rezultatelor învățării)

1. Echipamente IT și Multimedia
- **Sisteme de calcul:** PC-uri sau laptopuri conectate la Internet pentru documentare legislativă și realizarea proiectelor.
- **Echipamente de prezentare:** Videoproiector și tablă interactivă pentru susținerea prezentărilor de grup și vizionarea filmelor didactice.
- **Periferice:** Imprimantă și copiator pentru realizarea fișelor de lucru și de evaluare.

2. Resurse Digitale și Software
- **Platforme de învățare:** G Suite for Education (Google Classroom, Google Meet) pentru organizarea cursurilor în format hibrid sau digital.
- **Aplicații colaborative:** Canva sau Google Slides pentru crearea dosarelor digitale și a prezentărilor.
- **Instrumente de evaluare interactivă:** Google Forms sau Kahoot pentru realizarea de mini-quiz-uri digitale.
- **Resurse educaționale deschise (RED):** Filme didactice tematice și resurse online puse la dispoziție de profesor.

3. Materiale Didactice și Mostre
- **Mostre de ambalaje:** Diversitate de materiale de ambalare (reciclabile, biodegradabile, compozite) pentru analiza caracteristicilor ecologice.
- **Mostre de mărfuri:** Produse alimentare și nealimentare necesare pentru exersarea abilităților de identificare a etichetelor și mărcilor ecologice.
- **Materiale pentru activități creative:** Foi de flipchart, foi de hârtie și markere colorate necesare pentru metodele „Turul Galeriei” sau „Mozaic”.

4. Documentație și Suport Legislativ
- **Legislație de specialitate:** Codul Muncii, Codul Consumului și reglementările privind protecția mediului în format fizic sau online (site-ul Inspecției Muncii).
- **Standarde și documentație tehnică:** Colecții de standarde de calitate și materiale bibliografice specifice domeniului Comerț.

- **Instrumente de lucru:** Fişe de lucru individuale şi fişe de evaluare structurate pe competenţe (cunoştinţe, abilităţi, atitudini).

Sugestii metodologice:

Conţinuturile modulului *„***Eco-Consumator și Protecția mediului***”* trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul „**Eco-Consumator și Protecția mediului**” are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev și acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților și atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mici progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va ţine seama de următoarele principii ale educaţiei:

- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când fac ceva şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii de învăţare, cu viteze diferite şi din experienţe diferite;
- Participanţii contribuie cu cunoştinţe semnificative şi importante la procesul de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cu “cunoştinţele vechi”.

Astfel, activitățile de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competențele cheie integrate spre a fi dobândite de elevi iau în considerare abordarea la nivel european a competențelor-cheie și a competențelor de bază pentru toți, de la o vârstă fragedă

și ulterior pe tot parcursul vieții. Printre competențele-cheie se numără cunoștințele, aptitudinile și atitudinile de care au nevoie toți cetățenii pentru împlinirea și dezvoltarea personală, inserția profesională, incluziunea socială și cetățenia active. Prin parcurgerea integrate în modulul „Eco-Consumator și Protecția mediului" elevii vor dobândi competențe precum:

- Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă
- Competenţe de bază de matematică, ştiinţe şi tehnologie.
- Competenţe sociale și civice.

Profesorul trebuie să promoveze experiențe de învățare prin conținuturi și activități cât mai variate care să susțină dezvoltarea potențialului fiecărui elev.

Într-un context global complex, educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile. Atunci când este conectată cu spiritul antreprenorial și cu principiile economiei circulare, ea poate genera o schimbare de paradigmă reală. Nu mai este suficient să formăm doar angajați sau consumatori – trebuie să formăm cetățeni activi, inovatori și responsabili, capabili să modeleze un viitor echilibrat pentru generațiile care urmează.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Problematizarea;
- Schimbă perechea;
- Studiul de caz;
- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat;
- Floarea de lotus;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- Cafeneaua;
- Diagramele Venn;
- Cubul;
- Brainstorming;
- Harta minții;
- Bulgărele de zăpadă;
- Cine ştie câştigă;
- Turul galeriei;
- Pălăriile gânditoare;
- Harta scenariilor de viitor;
- Instruirea asistată pe calculator.

Exemplificarea unei metode creative în vederea formării unui rezultat al învăţării

Clasa: a X-a

Domeniul: Comerț

Calificarea: Tehnician în achiziții și contractări

Tema: Etichetarea și ambalarea ecologică

Tip de activitate: laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştinţe:	Abilităţi:	Atitudini:
6.1.4. Prezentarea sistemelor de marcare ecologică a produselor în raport cu normele de protecție a consumatorilor	6.2.4. Identificarea normelor privind marcarea, etichetarea și ambalarea produselor alimentare și nealimentare în raport cu normele de protecție a consumatorilor	6.3.2. Asumarea responsabilității în aplicarea normelor privind marcarea, etichetarea și ambalarea mărfurilor

Obiective:

- Să identifice semnificația marcajelor ecologice (Eco-label, simbolul reciclării, simbolul compostabilității).
- Să clasifice ambalajele în funcție de impactul lor asupra mediului (biodegradabile, reciclabile, reutilizabile).
- Să argumenteze alegerea unui anumit tip de ambalaj din perspectiva protecției consumatorului și a ecosistemului.

Descrierea metodei: Mozaicul (Jigsaw)

Metoda Mozaicului este o strategie de învățare bazată pe colaborare, unde fiecare elev devine responsabil pentru o anumită parte a materialului de studiu. Succesul grupului depinde de participarea fiecărui membru, metoda stimulând ascultarea activă, cooperarea și responsabilitatea individuală.

Activitatea: „Expert în soluții verzi”

Elevii vor explora în profunzime diferite aspecte ale ambalării și etichetării ecologice, transferând ulterior aceste cunoștințe colegilor lor pentru a forma o viziune unitară asupra temei.

Mod de organizare a activității/clasei:

- Grupuri de origine (initiale): 4 grupuri de câte 4 elevi (numiți „A”, „B”, „C”, „D”).
- Grupuri de experți: Formate din toți elevii care au primit aceeași literă/subtemă.

Resurse materiale:

- Mostre reale de ambalaje (carton reciclat, plastic degradabil, bioplastic din amidon, ambalaje compozite);
- Fișe de documentare despre legislația etichetării verzi;
- PC/Tablete cu acces la catalogul european „EU Ecolabel”;
- Hârtie de flipchart și markere.

Durată: 50 minute (o oră de laborator).

Etape de lucru:

1. Formarea grupurilor de origine și distribuirea sarcinilor (5 min): Profesorul împarte clasa în grupuri. Fiecare membru primește un număr/literă corespunzător unei subteme:
    - Expertul A: Etichetarea ecologică oficială (EU Ecolabel și marcaje naționale);
    - Expertul B: Ambalaje biodegradabile și compostabile (norme și materiale);
    - Expertul C: Sistemul de gestionare a ambalajelor reciclabile (simboluri și codificări materiale);
    - Expertul D: Strategii de reducere a ambalajelor în comerț (vânzarea vrac, reîncărcarea);
2. Activitatea în grupurile de experți (15 min): Elevii cu aceeași temă se reunesc. Aceștia studiază materialele puse la dispoziție, analizează mostrele de ambalaje și decid împreună care este cel mai bun mod de a preda aceste informații colegilor din grupul lor de origine.
3. Revenirea în grupurile de origine și predarea (20 min): Experții revin în grupurile inițiale. Fiecare, pe rând, predă celorlalți 3 colegi secțiunea sa. Ceilalți elevi iau notițe și pun întrebări.
4. Evaluarea și consolidarea (10 min): Profesorul adresează întrebări întregii clase sau un scurt test rapid prin care verifică dacă toți elevii au înțeles toate cele 4 subteme. Se concluzionează prin evidențierea legăturii dintre etichetă (informare) și ambalaj (protecție/impact).

Tema: Drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online

Tip de activitate: Laborator tehnologic

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.2 Recunoașterea drepturilor consumatorilor în conformitate cu legislația în vigoare	6.2.2 Diferențierea drepturilor consumatorilor conform legislației în vigoare	6.3.1 Respectarea deontologiei profesionale privind drepturile consumatorilor

Descrierea metodei: Clasa inversată sau Flipped Classroom

Clasa inversată sau Flipped Classroom se referă de fapt la inversarea secvențelor de predare. Dacă în scenariul clasic, activitatea de predare ocupă cea mai mare parte a lecției, urmată de o fixare sau aplicare a cunoștințelor predate și atribuirea unei teme pentru acasă pe care elevii ar trebui să o rezolve până la următoarea întâlnire, în scenariul de predare al **Flipped Classroom** această organizare este inversată. Astfel, elevii primesc înainte de ora de predare un material de studiu *(film, Power Point, lecție în format letric ș.a.)*. Elevii studiază materialul de predat independent, acasă, în ritm propriu, parcurgându-l ori de câte ori este necesar pentru a-l înțelege. Ei fac cunoştinţă cu noul material într-un mediu prietenos, în afara sălii de curs, urmând ca activităţile practice, care necesită o mai mare atenţie, să aibă loc în ***activitatea colaborativă*** din sala de clasă sub îndrumarea profesorului.

La întâlnirea cu elevii se face o scurtă trecere în revistă a materialului parcurs acasă, după care, pe întreg parcursul orei, în loc de a derula predarea unui material nou, se fac aplicații, se aprofundează învățarea, fiind mult mai eficient față de alternativa clasică.

Obiective:

- Să recunoască drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online.
- Să diferențieze drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online conform legislației în vigoare.
- Să respecte deontologia profesională privind drepturile consumatorilor.

Mod de organizare a activității online/a clasei: frontal şi pe grupe (la învățarea online se folosesc camere de întâlnire, Breakout Rooms, pentru a împărţi elevii pe grupe în timpul apelurilor video).

Resurse materiale: calculator conectat la Internet, videoproiector, film didactic, fișe de lucru, fișe de evaluare ș.a.

Durată: 50 minute

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

Etape de lucru:

- Profesorul încarcă pe Classroom filmul: "**Cumpărăturile online în UE. Cunoașteti-vă drepturile!**" (https://www.youtube.com/shorts/3YA7wxYOMpM) şi filmul "**Garantarea drepturilor consumatorilor din Uniunea Europeană**" (https://www.youtube.com/watch?v=tHVvxrA3eIA) pentru a fi studiate de elevi înainte de desfășurarea lecției;
- Elevii studiază filmele încărcate pe Classroom și îndeplinesc sarcina de lucru prezentată de către profesor și anume recunoașterea drepturilor consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online.
- La întâlnirea cu elevii, profesorul face o analiză a materialului parcurs acasă. După ce se trec în revistă aspectele esențiale despre drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online, întâlnite în filmele vizionate acasă, pe întreaga durată a orei de laborator tehnologic se fac aplicații practice pentru aprofundarea aspectelor legate de drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online și se completează fișele de lucru.

- Cadrul didactic invită elevii să recunoască drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online pe care le-au întâlnit în filmele încărcate pe Classroom pe care le-au vizionat acasă *(Cumpărăturile online în UE. Cunoașteti-vă drepturile! și Garantarea drepturilor consumatorilor din Uniunea Europeană)* și să alcătuiască o listă cu aceste drepturi, completând fișa de lucru nr. 1.

Fișa de lucru nr. 1

Listă

Drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online

- Munca independentă: Elevii completează drepturile consumatorilor din UE în cazul Cumpărăturilor online pe care le-au recunoscut din filmele vizionate acasă în lista prevăzută în fișa de lucru nr. 1. Rezolvarea fișei, indicată mai jos, este prezentată întregii clase. Elevii urmăresc dacă au recunoascut toate cele 6 drepturi ale consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online care reies din filmele vizionate.

Fișa de lucru nr. 1

Listă

Drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online

Drepturile consumatorului în UE în cazul cumpărăturilor online
Rambursarea sau reparația produsului
Returnarea produselor cumpărate online
Garanția acordată pentru produse
Livrarea produselor
Reclame înșelătoare
Dreptul de a te răzgândi când faci cumpărăturile online

- Profesorul împarte elevii în grupe de 4-5 elevi. Fiecare grupă primește ca sarcină de lucru să diferențieze aspectele legate de drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online și să completeze fișa de lucru nr. 2.

Fișa de lucru nr. 2

Drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online

Nr. crt.	DREPTUL consumatorului în UE	Prevederi legislative legate de respectarea dreptului/Obligațiile vânzătorului legate de drept	Exemple de încălcări ale acestui drept, dacă există

- Munca independentă- Elevii lucrează pe grupe, (folosind camere de întâlnire, Breakout Rooms, la învățarea online) și completează fișa de lucru nr. 2.

Fișa de lucru nr. 2

Drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online

Nr. crt.	Dreptul consumatorului în UE	Prevederi legislative legate de respectarea dreptului/ Obligațiile vânzătorului legate de drept	Exemple de încălcări ale acestui drept, dacă există
1.	Rambursarea sau reparația produsului	Vânzătorul are obligația de a repara sau de a înlocui gratuit, ori de a oferi o reducere de preț/rambursarea completă a prețului	
2.	Returnarea produselor cumpărate online	14 zile pentru a anula achizițiile și a returna produsele achiziționate online, indiferent de motiv	
3.	Garanția acordată pentru produse	Dreptul la garanția minimă, gratuită de 2 ani, indiferent cum achiziționăm produsele: online, de la magazin sau prin poștă	
4.	Livrarea produselor	Să se comunice în mod clar prețul total de achiziție, costurile de livrare și alte costuri conexe	
5.	Reclame înșelătoare	Atenție la reclamele înșelătoare, mascate care includ: publicitatea înșelătoare, afirmații false cu privire la vindecarea unor boli, manipularea copiilor, reclamele mascate în mass-media, schemele piramidale, oferte nedorite persistente	
6	Dreptul de a te răzgândi când faci cumpărăturile online	Dacă produsele nu corespund așteptărilor, nu ni se potrivesc sau pur și simplu ne răzgândim, comercianții sunt obligați să vă ramburseze nu numai prețul bunurilor în sine, ci și costul livrării	

- Reprezentanții fiecărei grupe prezintă fișa de lucru în fața întregii clase, argumentând dacă este cazul, rezolvările făcute. Ceilalți colegi completează sau corectează informațiile din fișele lor.
- Pentru fixarea cunoștințelor, elevii sunt invitați să realizeze un afiș/desen/poster sugestiv despre unul din drepturile consumatorilor din UE în cazul cumpărăturilor online, evidențiind aspectele care îl diferențiază de celelalte drepturi și respectând deontologia profesională privind drepturile consumatorilor. Afișele/desenele/posterele voi fi postate într-o oră viitoare într-o expoziție realizată online și/sau fizic. Acestea vor fi expuse în sala de clasă sau pe holurile școlii pentru informarea colegilor lor. Profesorul postează elevilor exemple de postere preluate de pe site-ul UE, legare de drepturile consumatorilor în cazul cumpărăturilor online, prezentate mai jos, care îi pot orienta în efectuarea sarcinii de lucru.

Sugestii privind evaluarea:

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică, prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au achiziționat rezultatele învățării propuse în standardele de pregătire profesională.
Evaluarea poate fi:

a. **Evaluarea inițială** de la începutul modulului are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini al elevilor înainte de a începe procesul de învățare. Ajută atât profesorul, cât și elevii să:

- stabilească un punct de plecare;
- identifice lacunele de învățare;
- personalizeze activitățile de învățare;
- stabilească obiective realiste și adaptate nivelului elevilor.

Evaluarea inițială se poate realiza prin:

- teste de evaluare inițială - teste grilă, întrebări deschise, exerciții sau probleme;
- chestionare diagnostic pentru identificarea reprezentărilor, atitudinilor și intereselor elevilor față de conținutul modulului ce pot fi applicate în scris sau oral;
- fișe de lucru cu sarcini introductive care vizează aplicarea cunoștințelor de bază necesare pentru noul conținut;
- conversația dirijată / discuția ghidată care permite obținerea de informații despre nivelul de înțelegere și experiențele anterioare ale elevilor;
- jocuri didactice / activități interactive - activități de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
- hărți conceptuale / scheme logice - instrument folosit pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

b. **Evaluarea continuă** este realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.

Evaluarea continuă a rezultatelor învățării în timpul parcurgerii modului se realizează prin**:**

- teste de evaluare formativă (scurte, aplicate la intervale de timp stabilite);
- fișe de lucru / exerciții aplicative;
- observarea sistematică a comportamentului și performanței elevilor;
- autoevaluare și reflecție;
- evaluare colegială (peer-assessment);
- proiecte sau teme pe termen scurt;
- discuții și dezbateri ghidate;
- simulări / studii de caz.

c. Evaluarea finală - realizată printr-o metodă cu caracter aplicativ şi integrat la sfârşitul procesului de predare/ învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Forme de evaluare finală a rezultatelor învățării:

- Test scris sumativ - cu itemi variați (grilă, întrebări deschise, exerciții aplicative).
- Proiect individual sau pe echipe - pe baza unor criterii clare și a unei grile de notare.
- Portofoliu educational – cu lucrările realizate pe parcursul modulului (fișe, teme, reflecții, proiecte etc.).
- Prezentare orală/susținere - susținerea proiectului sau a temei finale în fața clasei/ profesorului.
- Studii de caz/situații-problemă - analiza și rezolvarea unei situații complexe, cu aplicarea cunoștințelor din modul.
- Test practic/probă practică - executarea unei sarcini concrete (ex: realizarea unei fișe de post, etc.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:
Tema probei practice: Drepturile consumatorilor din Uniunea Europeană
Rezultate ale învățării

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
6.1.2 Recunoașterea drepturilor consumatorilor în conformitate cu legislația în vigoare	6.2.2 Diferențierea drepturilor consumatorilor conform legislației în vigoare	6.3.1 Respectarea deontologiei profesionale privind drepturile consumatorilor

Obiective:

- Să identifice drepturile consumatorilor din UE.
- Să analizeze îndeplinirea acestor drepturi pentru consumatorii din România, argumentând răspunsul.
- Să precizeze eventualele încălcări ale drepturilor consumatorilor din UE pe teritoriul României.

Mod de organizare a activității clasei: frontal, individual

Resurse materiale: fișe de evaluare, laptop conectat la Internet, videoproiector

Durată: 50 minute

Cerințe/Sarcini de lucru: Precizați 4 drepturi ale consumatorilor din Uniunea Europeană (UE) și analizați dacă sunt îndeplinite pentru consumatorii din România, țară membră a UE, argumentând răspunsurile și precizând eventualele încălcări.

FIȘĂ DE EVALUARE
Analiza respectării drepturilor consumatorilor din UE în România

Nr. crt.	Dreptul consumatorilor din UE	Este îndeplinit acest drept pe teritoriul României?		Exemple de încălcări
		DA	NU (Argumentați)	
1				
2				
3				

Evaluarea elevilor se va realiza pe baza fișei de evaluare a abilităților și atitudinilor, conform standardul de evaluare asociat URI din SPP.

Criterii și indicatori de realizare și ponderea acestora:

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj indicator
1. Primirea și planificarea sarcinii de lucru	30 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă;	10 p
		1.2. Alegerea materialelor/resurselor necesare;	10p
		1.3. Studierea cerințelor fișei de evaluare;	10p
2. Realizarea sarcinii de lucru	50 puncte	2.1. Identificarea celor 4 drepturi ale consumatorilor din UE;	10p
		2.2. Analizarea îndeplinirii acestor drepturi pentru consumatorii din România;	10p
		2.3. Argumentarea răspunsurilor atunci când nu sunt îndeplinite aceste drepturi ale consumatorilor în România;	10p
		2.4. Precizarea eventualelor încălcări ale drepturilor consumatorilor din UE pe teritoriul României;	10p

		2.5. Completarea fișelor de evaluare;	5p
		2.6. Respectarea normelor de sănătate, securitate în muncă și de protecție a mediului;	5p
3. Prezentarea sarcinii de lucru	**20 puncte**	3.1. Prezentarea modului de lucru, a succesiunii operațiilor și a concluziilor argumentate;	10p
		3.2. Utilizarea terminologiei de specialitate.	10p
TOTAL			100p

Criterii de apreciere a performanţei:

- Alegerea materialelor/resurselor necesare.
- Respectarea etapelor prezentate de cadrul didactic.
- Identificarea celor 4 drepturi ale consumatorilor din UE.
- Analizarea îndeplinirii acestor drepturi pentru consumatorii din România.
- Argumentarea răspunsurilor atunci când nu sunt îndeplinite aceste drepturi ale consumatorilor pe teritoriul României.
- Precizarea eventualelor încălcări ale drepturilor consumatorilor din UE pe teritoriul României;
- Rezolvarea sarcinii de lucru în conformitate cu procedura stabilită.
- Folosirea corectă a terminologiei de specialitate.
- Prezentarea unei aprecieri globale asupra muncii realizate individual.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:

Tema probei practice: Audierea ecologică a unui produs comercial și propunerea unor soluții de ambalare sustenabilă

Rezultate ale învățării vizate:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.4. Prezentarea sistemelor de marcare ecologică a produselor în raport cu normele de protecție a consumatorilor	6.2.4. Identificarea normelor privind marcarea, etichetarea și ambalarea produselor alimentare și nealimentare în raport cu normele de protecție a consumatorilor	6.3.2. Asumarea responsabilității în aplicarea normelor privind marcarea, etichetarea şi ambalarea mărfurilor

Tip instrument de evaluare: probă practică pentru activitatea de laborator tehnologic

Obiectivele sarcinii de evaluare

Prin rezolvarea sarcinii de lucru propuse, elevul va demonstra că este capabil:

1. Obiective cognitive (Cunoștințe):
   - O1: Să recunoască simbolurile grafice specifice etichetării ecologice (EU Ecolabel, FSC, PEFC, Energy Star) prezente pe ambalajele produselor analizate.
   - O2: Să descrie funcțiile ambalajelor în contextul protecției mediului (protecție, conservare, minimizarea deșeurilor).
   - O3: Să specifice cerințele legale privind informarea consumatorului cu privire la caracterul reciclabil sau biodegradabil al materialelor de ambalare.
2. Obiective procedurale (Abilități):
   - O4: Să clasifice corect materialele din care sunt realizate ambalajele (polimeri, celulozice, metalice, compozite) folosind codurile de reciclare.

- O5: Să examineze integritatea și conformitatea etichetei „verzi” în raport cu standardele de calitate studiate.
- O6: Să propună o soluție alternativă de ambalare sustenabilă pentru un produs cu impact negativ ridicat (ex: înlocuirea plasticului de unică folosință cu materiale compostabile).

3. Obiective atitudinale (Atitudini):

- O7: Să manifeste responsabilitate în manipularea mostrelor și în organizarea ergonomică a locului de muncă.
- O8: Să adopte o atitudine critică și vigilentă față de fenomenul de „greenwashing” (publicitate ecologică falsă).
- O9: Să argumenteze importanța consultanței oferite clientului privind debarasarea selectivă a ambalajelor post-consum.

Sarcini de lucru: Prezentați orientările existente în definirea calității produselor și serviciilor și precizați caracterului complet sau incomplete al acestora și argumentați decizia luată

Cerințe:

1. Identifică cel puțin trei marcaje ecologice prezente pe mostrele de produse oferite (ex: EU Ecolabel, FSC, simbolul reciclării).
2. Clasifică ambalajul produsului analizat în funcție de material (biodegradabil, reciclabil sau poluant).
3. Evaluează conformitatea etichetării în raport cu cerințele de informare a eco-consumatorului.
4. Propune o variantă alternativă de ambalare pentru un produs existent, motivând alegerea din perspectiva protecției mediului.

Grila de evaluare:

Criterii de evaluare	**Punctaj**	**Indicatori de evaluare**	**Punctaj pe indicator**
1. Pregătirea evaluării	20 puncte	1.1. Organizarea ergonomică a locului de muncă;	10p
		1.2. Identificarea corectă a tipului de produs și a categoriei din care face parte;	10p
2. Identificarea elementelor eco	50 puncte	2.1. Identificarea corectă a simbolurilor de marcare ecologică (ex. Eco-label, reciclabil, punctul verde);	15p
		2.2. Derterminarea compoziției materiale de ambalare și a gradului de biodegradabilitate;	15p
		2.3. Verificarea prezenței informațiilor obligatorii pentru eco-consumatori conform legislației;	10p
		2.4. Completarea integrală și lizibilă a fișei de analiză/audit;	10p
3. Capacitatea de analiză și propunere	20 puncte	3.1. Formularea unei concluzii privind impactul produsului analizat asupra mediului;	10p
		3.2. Propunerea unei soluții de optimizare a ambalajului (ex. înlocuirea ambalajului cu materiale compostabile) ;	**10p**

Criterii de evaluare	Punctaj	Indicatori de evaluare	Punctaj pe indicator
4. Atitudini și norme de siguranță	**10 puncte**	**4.1. Respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă (SSM) și de protecție a mediului ;**	**5p**
		4.2. Utilizarea terminologiei de specialitate și cooperarea în cadrul echipei (dacă este cazul)	**5p**
TOTAL			**100p**

Interpretarea punctajului pe domenii de evaluare:

1. CUNOȘTINȚE (30 puncte)

Vizează: Identificarea corectă a simbolurilor, terminologia de specialitate și legislația de mediu.

- 25 – 30 puncte (Nivel Excelent): Elevul definește impecabil conceptele (biodegradabil, sustenabil, amprentă de carbon) și recunoaște fără eroare toate marcajele ecologice de pe mostre.
- 15 – 24 puncte (Nivel Bun): Elevul identifică principalele simboluri eco (ex: Eco-label), dar prezintă mici confuzii între termeni apropiați (ex: reciclabil vs. biodegradabil).
- 0 – 14 puncte (Nivel în Formare): Elevul are dificultăți în recunoașterea marcajelor și utilizează un limbaj cotidian în loc de cel tehnic/profesional.

2. ABILITĂȚI (40 puncte)

Vizează: Analiza practică a ambalajelor, completarea fișei de laborator și propunerea de soluții.

- 34 – 40 puncte (Nivel Excelent): Elevul analizează cu rigoare mostrele, completează fișa de lucru fără omisiuni și propune soluții de ambalare inovatoare, argumentate tehnic.
- 20 – 33 puncte (Nivel Bun): Elevul realizează analiza produsului, dar are nevoie de îndrumare pentru a corela tipul de material cu normele de reciclare specifice. Fișa este completată parțial sau prezintă erori minore.
- 0 – 19 puncte (Nivel în Formare): Elevul nu reușește să clasifice corect ambalajele și nu poate formula o propunere logică de optimizare a ambalării din punct de vedere ecologic.

3. ATITUDINI (30 puncte)

Vizează: Responsabilitatea față de mediu, colaborarea în echipă și respectarea normelor SSM/PM.

- 26 – 30 puncte (Nivel Excelent): Elevul manifestă o atitudine pro-activă, demonstrează grijă deosebită pentru resurse în timpul laboratorului și colaborează eficient cu colegii.
- 16 – 25 puncte (Nivel Bun): Elevul respectă instrucțiunile și normele de protecție a mediului, dar are o implicare pasivă în activitățile de grup.
- 0 – 15 puncte (Nivel în Formare): Elevul manifestă dezinteres față de impactul ecologic al activității și nu respectă regulile de organizare a locului de muncă sau de manipulare a mostrelor.

- **Bibliografie:**

Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
Cristea, S., *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*, Editura DPH, București, 2019
Dinu, M. (coord.), *Fundamentele științei mărfurilor. Calitate și siguranță*, Editura ASE, București, 2018
Jitaru, O., *Metode interactive pentru stimularea învățării eficiente*, Editura Performantica, Iași, 2018
Kotler, P., & Keller, K. L. *Marketing management* (15th ed.), Pearson, 2016
Negrea, M. T., *Protecția consumatorului și a mediului - abordări sustenabile*, Editura Universitară, București, 2020
Pamfilie, R., Procopie, R., *Designul și estetica ambalajelor*, Editura ASE, București, 2014
Piperea, G., *Dreptul consumului*, Editura C.H. Beck, 2021

Legislație:
Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată.
Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.
Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă.
Ordonanța de urgență nr. 34/2014 privind drepturile consumatorilor în cadrul contractelor încheiate cu profesioniștii.

Site-uri:
https://anpc.ro
https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/unfair-commercial-practices-law/unfair-commercial-practices-directive_en
https://www.portalcontabilitate.ro/oug-nr-582022-reguli-si-sanctiuni-in-relatia-dintre-comercianti-si-consumatori-152528.htm

MINISTERUL EDUCAŢIEI ȘI CERCETĂRII

CENTRUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL ŞI TEHNIC

Anexa nr. 115

CURRICULUM

pentru

clasa a X-a

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEHNOLOGICĂ

Domeniul de pregătire profesională: ECONOMIC

2026

GRUPUL DE LUCRU:

BUTUŞINĂ Marian Ionel	Prof. grad didactic I, Colegiul Național Economic „Theodor Costescu”, Drobeta Turnu Severin, Mehedinți
CHIOSA Ion	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic al Banatului Montan, Reșița, Caraș Severin
CIOARĂ Dana-Luiza	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Emanuil Gojdu”, Hunedoara,, Hunedoara
DORIN Viorica Bella	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Viilor”, București
GEORGESCU Antoaneta Roxana	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște, Dâmbovița
NEGOIANU Nicoleta	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Costin C. Kirițescu”, București
NEGOIȚA Iolanda Magdalena	Dr. ec. prof. grad didactic I, Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu”, București
POPESCU Melania Maria	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Virgil Madgearu”,Târgu Jiu, Gorj
POȘTOVEI Cătălina Ileana	Prof. grad didactic I, Colegiul Economic, Buzău
STANCIU Mihail Alin	Dr. ec. prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Administrativ și de Servicii „Victor Slăvescu”, Ploiești, Prahova
STAREȚU Camelia Mariana	Prof. grad didactic I, Colegiul Național Economic „Andrei Bârseanu”, Brașov
TANISLAV Maria Cristina	Dr. ec. prof. grad didactic I, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște, Dâmbovița
ȚUGUI Iuliana	Dr. ec. prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic Economic de Turism, Iași
VLAD Emilia Cristina	Prof. grad didactic I, Liceul Tehnologic „Grigore Moisil”, Deva, Hunedoara

COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

AGHEORGHIESEI Daniela Tatiana	Prof. univ. dr. Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea din Iași
GHEORGHE Maria	Asist. univ. dr. Academia de Studii Economice, București
SĂSEANU Andreea -Simona	Prof. univ. dr. Academia de Studii Economice, București
SÎRGHI Nicoleta	Prof. univ. dr. Facultatea de Economie și Administrare a Afacerilor, Universitatea din Timișoara
STAMATE Andreas-Ștefan	Conf. univ. dr. Academia de Studii Economice, București

COORDONATORI CNDIPT:

STROIE Carmen - Dana	Responsabil CNDIPT
CERKEZ Elena - Beatrice	Responsabil GLC, Domeniu de pregătire profesională Economic

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru clasa a X-a, domeniul de pregătire profesională Economic, cuprinde planul de învățământ, elaborat în conformitate cu prevederile OMEC nr. 4350/2025 care aprobă planurile-cadru pentru ciclul liceal – învățământ cu frecvență zi și programa școlară proiectată astfel încât să asigure dobândirea rezultatelor învățării prevăzute în Standardele de pregătire profesională (SPP) aprobate prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4121/2016.

Organizarea conținuturilor a fost concepută astfel încât, prin corelarea dintre pregătirea teoretică de specialitate și pregătirea practică de specialitate, să fie susținută dobândirea progresivă și coerentă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prevăzute în SPP, pentru domeniul de pregătire profesională Economic.

Proiectarea curriculumului pentru clasa a X-a, împreună cu alocările orare pentru modulele din planul de învățământ a fost realizată astfel incât sa permită asigurarea celor două tipuri de ieșiri: absolvenți care finalizează trei ani de studiu, cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 3 CNC (Cadul Național al Calificărilor), respectiv absolvenți care finalizează întreg parcursul liceal (4 ani de studiu), cu posibilitatea de certificare a calificărilor profesionale de nivel 4 CNC și înscrierea la examenul național de bacalaureat.

Acest curriculum se aplică pentru dobândirea următoarelor calificări profesionale de nivel 4 și 3 CNC, corespunzătoare profilului Servicii, domeniul de pregătire profesională **Economic**:

I. Nivel CNC 4:

1. **Tehnician în activităţi economice;**
2. **Tehnician în administraţie;**
3. **Tehnician în activități de poștă.**

II. Nivel CNC 3:

4. **Recepționer distribuitor;**
5. **Comerciant vânzător.**

Corelarea dintre unitățile de rezultate ale învățării și module:

Unitatea de rezultate ale învățării – tehnice generale	Denumire modul
URÎ 1. Etică și comunicare profesională	**MODUL 1. Comunicare și etică profesională**
URÎ 3. Utilizarea metodelor, procedeelor şi principiilor contabilităţii	**MODUL 2. Bazele contabilității**
URÎ 6. Protecția consumatorului, angajatului și a mediului”	**MODUL 3. Eco-Consumator și Protecția mediului**

PLAN DE ÎNVĂŢĂMÂNT
Clasa a X-a
Învățământ liceal – filiera tehnologică
Aria curriculară Tehnologii

Domeniul de pregătire profesională: **ECONOMIC**
Curriculum de specialitate (CS):
Pregătire teoretică de specialitate și pregătire practică de specialitate săptămânală (Laborator + Instruire practică)

Modul 1. Comunicare și etică profesională

Total ore /an:		**84**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**28**
	Laborator tehnologic	**28**
	Instruire practică	**28**

Modul 2. Bazele contabilității

Total ore /an:		**84**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**28**
	Laborator tehnologic	**56**
	Instruire practică	**-**

Modul 3. Eco-Consumator și Protecția mediului

Total ore /an:		**112**
din care:	**Pregătire teoretică de specialitate**	**56**
	Laborator tehnologic	**28**
	Instruire practică	**28**

Total ore/an = 10 ore/săpt. x 28 săptămâni = 280 ore

Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ)
Stagii de pregătire practică*

Total ore/an: 210
Total ore/an = 7 săpt. x 5 zile x 6 ore/zi = 210 ore/an

Curriculum pentru aprofundare și inserție profesională**

Total ore/an: 30
Total ore /an = 1 săpt. x 5 zile x 6 ore /zi = 30 ore/an

TOTAL GENERAL: 520 ore/an

Notă:
În clasa a X-a, stagiul de pregătire practică se desfășoară în atelierele de la școală sau la operatorul economic/instituția publică parteneră. Denumirea şi conţinutul modulului/modulelor de CDEOŞ desfășurate sunt stabilite de către unitatea de învățământ în parteneriat cu operatorul economic/instituția publică parteneră, cu avizul inspectoratului școlar.
***** Curriculumul asociat stagiilor de pregătire practică este parte a CDEOȘ și este elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii. Din numărul total anual de ore ale stagiilor de pregătire practică se poate aloca, după caz, la decizia unității de învățământ, în consultare cu operatorii economici parteneri, un număr de 0 – 60 ore pentru discipline de cultură generală și/sau module de specialitate, pentru activități de acomodare/învățare remedială/pregătirea examenului de bacalaureat.
** Curriculum-ul pentru aprofundare și inserție profesională reprezintă 30 de ore/an de studiu care se alocă de unitatea de învățământ, cu consultarea elevilor, din oferta dezvoltată în parteneriat cu operatorii economici /autoritățile administrației publice locale și care pot fi utilizate pentru stagii de pregătire practică sau pentru disciplinele de cultură generală, în vederea dobândirii rezultatelor învățării necesare insertiei pe piața muncii.

MODUL I. COMUNICARE ȘI ETICĂ PROFESIONALĂ

- **Notă introductivă**

Modulul **”Comunicare și etică profesională”**, componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională *Economic* face parte din cultura de specialitate şi cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală prin laborator şi instruire practică.

Modulul are alocat un număr de **84 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **28 ore/an –** pregătire teoretică de specialitate
- **28 ore/an** – laborator tehnologic
- **28 ore/an** – instruire practică

Modulul **„Comunicare și etică profesională”** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3, din domeniul de pregătire profesională *Economic* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învăţării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 1 Etică și comunicare profesională			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.	1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	1.3.1. 1.3.2. 1.3.3.	**Procesul comunicării** a) Elemetele procesului de comunicare și poziționarea acestora într-o schemă de comunicare b) Obiectivele și funcțiile comunicării c) Nivelurile comunicării d) Structura procesului de comunicare în domeniul economic
1.1.4.	1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.2.7.	1.3.4. 1.3.5. 1.3.6. 1.3.7.	**Forme de comunicare** a) Comunicarea verbală b) Comunicarea nonverbală c) Comunicarea scrisă d) Alte forme de comunicare e) Aplicarea formelor de comunicare în diferite contexte
1.1.5.	1.2.8.	1.3.8. 1.3.9. 1.3.10. 1.3.11.	**Mijloace și canale de comunicare** a) Definirea și clasificarea mijloacelor de comunicare b) Canale de comunicare tradiționale și moderne c) Criterii de selectare a mijloacelor și canalelor de comunicare în context profesional d) Comunicare responsabilă în interacțiunile verbale din spațiul fizic și virtual
1.1.6.	1.2.9. 1.2.10.	1.3.12. 1.3.13.	**Comunicarea scrisă** a) Caracteristicile mesajului scris b) Tipuri de texte utilizate în context profesional c) Reguli de redactare a mesajului scris d) Formele comunicării scrise funcționale – proces verbal, minută, memoriu, referat, raport, dare de seamă, invitație, scrisoare.

URÎ 1 Etică și comunicare profesională Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			Conţinuturile învăţării
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
			e) Corespondenţa comercială - cerere de ofertă, ofertă, comandă
1.1.7.	1.2.11.	1.3.14. 1.3.15. 1.3.16. 1.3.17.	**Comunicarea nonverbală** a) Definiție, importanța și funcțiile comunicării nonverbale b) Formele și canalele comunicării nonverbale c) Limbajul tăcerii d) Limbajul timpului e) Limbajul corpului f) Gestica g) Tonalitatea vocii h) Aspectul fizic/ prezența personală i) Limbajul spaţiului j) Limbajul culorilor
1.1.8 1.1.9.	1.2.12. 1.2.13. 1.2.14.		**Comunicarea eficientă** a) Factori ce influenţează comunicarea b) Tehnici de ascultare c) Barierele comunicării şi îndepărtarea lor d) Conflicte şi soluţionarea lor e) Dezvoltarea de abilități pentru o comunicare eficientă f) Comunicare în contexte specifice **g)** Strategii de comunicare eficientă
1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.	1.2.15. 1.2.16. 1.2.17. 1.2.18.		**Agenda electronică** a) Definiție, importanța și funcțiile unei agende electronice b) Principalele tipuri de agende electronice c) Avantajele și dezavantajele utilizării agendei electronice d) Validitatea informaţiilor oferite de agenda electronică **e)** Organizarea unei agende electronice
1.1.13.	1.2.19. 1.2.20. 1.2.21. 1.2.22.		**Administrarea corespondenţei** a) Tipuri de corespondență b) Etapele administrării corespondenței c) Suporturi fizice și instrumente de birotică utilizate în administrarea corespondenţei d) Instrumente şi suporturi digitale folosite în administrarea corespondenţei e) Principii de administrare eficientă a corespondenței
1.1.14. 1.1.15.	1.2.23. 1.2.24. 1.2.25.		**Etica profesională** a) Climatul optim la locul de muncă b) Normele etice și profesionale – necesitatea respectării lor. c) Codul de conduită și maniere la locul de muncă și în societate d) Principiile eticii profesionale **e)** Disciplina în muncă și secretul de serviciu

- **Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic):**

- Tabla, cretă, marker, flipchart;
- Literatura de specialitate;
- Formulare tipizate;
- Filme didactice, pliante, cataloage, reviste şi ziare pentru exerciţii de comunicare prin imagine;
- Computer, conexiune Internet,videoproiector, tablă interactivă;
- Software şi platforme digitale;
- Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator;
- Dosare, bibliorafturi;
- Documente specifice activităţii economice;
- Norme şi normative etice.

- **Sugestii metodologice**

Conţinuturile ***programei modulului „Comunicare și etică profesională”*** trebuie să fie abordate într-o manieră ***flexibilă***, ***diferenţiată***, ţinând cont de ***particularităţile colectivului*** cu care se lucrează şi de ***nivelul iniţial de pregătire*** al elevilor.

Cadrele didactice au libertatea de a distribui orele modulului pe teme, astfel încât să formeze elevilor rezultatele învățării prevăzute în standard, fără a depăşi, însă, numărul de ore alocat, prin planul de învăţământ, fiecărui tip de instruire. Numărul de ore alocat fiecărei teme se realizează în funcţie de dificultatea acestora, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului de elevi cu care se lucrează, de complexitatea și varietatea materialului didactic implicat în strategia didactică, dar și de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul de elevi instruit.

Instruirea se realizează în sala de clasă/cabinetele de specialitate, în laboratorul de specialitate sau la operatorii economici de profil. Locul de desfăşurare a activităţii didactice, formele de activitate, metodele, materialele didactice, fişele de lucru şi de documentare trebuie să se coreleze cu rezultatele învățării şi conţinuturile asociate lor. Pregătirea în cabinete / laboratoare de specialitate / ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are o importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învățării.

Pentru eficientizarea procesului de predare – învăţare, profesorul trebuie să-şi proiecteze din timp activitatea didactică prin elaborarea de fişe de lucru, fişe de documentare, fişe de observaţie, fişe de evaluare şi autoevaluare, prin pregătirea materialelor, instrumentelor, uneltelor, maşinilor şi utilajelor necesare, precum şi a spaţiului de lucru.

Modulul ***„Comunicare și etică profesională”*** are o ***structură flexibilă***, deci poate încorpora, în orice moment al procesului instructiv-educativ, noi mijloace sau resurse didactice.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev.

Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competenţele cheie integrate în modulul „***Comunicare și etică profesională”,*** conform standardului de pregătire profesională, sunt:

- **Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă:**

- utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate;
- folosirea vocabularului specific normelor şi normativelor eticii profesionale în vedrea unei comunicări eficiente;
- comunicarea responsabilă în interactiunile scrise şi verbale din spațiul fizic și virtual.

- **Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie:**
  - identificarea diferitelor tipuri de echipamente, softuri și documente specifice care facilitează atât schimbul intern de informații, cât și comunicarea externă;
  - rezolvarea de probleme prin dialog pentru a găsi soluții la dileme tehnice sau logice, trecând de la o idee abstractă la o explicație concretă, verbalizată.
- **Competenţe sociale și civice:**
  - lucru în echipă și colaborare prin abilitatea de a comunica eficient într-un grup pentru atingerea unui scop comun, împărțirea sarcinilor și sprijin reciproc;
  - capacitatea de a media situații tensionate, de a găsi compromisuri și de a comunica soluții win-win;
  - comunicare responsabilă prin transmiterea de informații corecte, verificate, evitarea dezinformării și respectarea confidențialității.
- **Competențe digitale** – utilizarea instrumentelor informatice pentru a interacționa, colabora și partaja informații în mediul virtual, folosind diverse tehnologii și platforme.
- **Competențe de a învăța să înveți** – dobândirea unor strategii de învățare autonomă, prin documentare, reflecție și autoevaluare, în vederea formării continue.
- **Competențe antreprenoriale:**
  - Ajustarea stilului de comunicare (ton, ritm, canal) în funcție de audiență, fie că este vorba de un pitch formal sau o discuție informală de networking;
  - Utilizarea limbajului corporal (contact vizual, postură) pentru a transmite încredere, onestitate și autoritate;
  - Capacitatea de a transmite informații complexe într-un mod concis, atât verbal, cât și în scris, facilitând derularea operațiunilor zilnice;
  - Abilitatea de a utiliza platforme digitale și instrumente de comunicare asincronă pentru a gestiona afaceri la distanță.

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi, cât mai variate care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

Într-un context global complex, **educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile**. Atunci când este conectată cu spiritul antreprenorial și cu principiile economiei circulare, ea poate genera o schimbare de paradigmă reală. Nu mai este suficient să formăm doar angajați sau consumatori – trebuie să formăm **cetățeni activi, inovatori și responsabili**, capabili să modeleze un viitor echilibrat pentru generațiile care urmează.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică pentru dobândirea rezultatelor învățării:

- Învățarea bazată pe proiecte în format fizic sau digital;
- Învățarea prin simulări și jocuri educaționale în format fizic și online;
- Învățarea colaborativă în format fizic și online (colaborare asincronă/sincronă);
- Învățarea asistată de inteligență artificială;
- Studiul de caz;
- Jocuri didactice;
- R.A.I. (Răspunde, Aruncă, Interoghează);
- Brainstorming;
- Interogarea autorului;
- Problematizarea;
- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat;
- Metoda diagramelor Venn;
- Pălăriile gânditoare;

- Metoda cubului;
- Completarea de rebusuri, diagrame, rezolvarea unui frazifon.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE
Tema: Comunicarea scrisă Activitate realizată prin metoda **învățării colaborative online**
Tema: Activitate de învățare: „Manualul Digital de bune practici în Corespondența Comercială”
Tip de activitate: de laborator tehnologic
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.6.Enumerarea regulilor unei comunicări scrise.	1.2.9. Redactarea unui mesaj scris cu respectarea regulilor și folosirea diferitelor tipuri de texte.	1.3.11. Asumarea responsabilă a utilizării mijloacelor media interactive și adoptarea unui ton discret și politicos.

Resurse digitale necesare:
- **Platformă de colaborare:** Google Docs sau Microsoft Teams (pentru scriere sincronă și asincronă).
- **Spațiu de feedback:** Padlet sau Jamboard (pentru colectarea ideilor și „Turul Galeriei” digital).
- **Instrumente de suport:** ChatGPT sau Grammarly pentru corectură și sugestii de stil.

Durată: 100 **minute**

Desfășurarea activității (Etape):
- **Etapa 1: Organizarea și Brainstorming (Sincron - 15 min):** Elevii sunt împărțiți în grupuri de 4-5 persoane pe **Microsoft Teams**. Folosind un tabel tip **„Știu/Vreau să știu/Am învățat”**, elevii notează pe un **Padlet** comun ce caracteristici ale mesajului scris cunosc deja și ce diferențe identifică între comunicarea orală și cea scrisă.
- **Etapa 2: Redactarea colaborativă (Sincron/Asincron - 40 min):** Fiecare grup primește sarcina de a redacta pe un **Google Doc** partajat două tipuri de texte funcționale: o **ofertă comercială** și o **scrisoare de reclamație**.
  - Elevii trebuie să respecte **regulile de redactare a mesajului scris** (claritate, concizie, politețe).
  - Membrii grupului colaborează în timp real, adăugând comentarii și editând textul reciproc.
- **Etapa 3: Refinarea cu AI (Asincron - 10 min):** Grupurile folosesc **ChatGPT** pentru a solicita sugestii de îmbunătățire a tonului profesional sau **Grammarly** pentru verificarea acurateții gramaticale, dezvoltându-și astfel competența digitală.
- **Etapa 4: Turul Galeriei Digital (Asincron - 15 min):** Link-urile documentelor sunt postate pe un spațiu centralizat. Fiecare grup „vizitează” documentele colegilor și adaugă comentarii, sugestii sau întrebări direct în fișierele partajate, respectând principiile eticii și ale dialogului constructiv.

Evaluarea activității: Se va utiliza o **listă de verificare (checklist)** care să urmărească:
- Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.
- Utilizarea vocabularului de specialitate și a regulilor de etică profesională (integritate, respect).
- Acuratețea tehnică a documentului final (formatare, ortografie).

Această activitate transformă elevul în **coparticipant la propria instruire**, îmbinând efortul individual cu cel de echipă într-un mediu digital modern.

- ## Sugestii privind evaluarea

Evaluarea reprezintă un proces continuu, esențial pentru monitorizarea progresului și optimizarea procesului de învățare. Principalele funcții ale evaluării sunt de diagnoză și orientare a

activității didactice; de stimulare şi motivare a elevilor pentru studiu şi performanță; de reglaj şi autoreglaj a procesului didactic, din partea ambilor actori (profesor, elevi).

Evaluarea, în cadrul modului **„Comunicare şi etică profesională”** determină măsura în care elevii au atins rezultatele învățării stabilite în standardul de pregătire profesională şi precizate în curriculum.

Evaluarea rezultatelor învățării poate fi:

- ✓ **Evaluare inițială** (la începutul modulului) - are ca scop identificarea nivelului de cunoştințe, abilități şi atitudini ale elevilor înainte de începerea procesului de predare - învățare şi se poate realiza prin:
  - **Probe orale** (examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoştințele elevilor şi să observe modul în care aceştia se exprimă), desfăşurate cu ajutorul conversației dirijate / discuției ghidate; a jocurilor didactice /activităților interactive de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
  - **Probele scrise** de tipul testelor, lucrărilor de control şi alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informații şi de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie. Se poate utiliza, de asemenea, realizarea de hărți conceptuale / scheme logice - instrumente folosite pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoştințelor.
- ✓ **Evaluarea continuă** (formativă) - realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp. Evaluarea continuă se poate realiza prin:
  - ➢ ***Metode tradiționale:***
  - **Probe orale** (chestionarea orală);
  - **Probe scrise** (utilizând, ca instrumente de evaluare, teste de evaluare formativă - scurte, aplicate la intervale de timp stabilite, precum şi fişe de evaluare a modului în care au fost realizate diferite sarcini de lucru din cadrul orelor de laborator tehnologic);
  - **Probe practice** în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică.
  - ➢ ***Metode complementare (alternative)***
  - **Observarea sistematică;**
  - **Portofoliul;**
  - **Proiectul;**
  - **Autoevaluarea.**

- ✓ **Evaluarea finală** cunoscută şi sub numele de evaluare sumativă, se realizează printr-o varietate de metode, atât tradiționale, complementare şi digitale. Scopul principal este de a verifica nivelul cunoştințelor abilităților şi atitudinilor acumulate de elevi la sfârşitul procesului de predare - învățare. Evaluarea formativă poate fi realizată prin:
  - ➢ ***Metode tradiționale:***
  - **Probe scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;**
  - **Probe orale;**
  - **Probe practice.**
  - ➢ ***Metode complementare (alternative)***
  - **Proiectul –** elevii lucrează individual sau în grup la o temă complexă, pe o perioadă mai lungă, iar la final prezintă un produs finit;
  - **Portofoliul –** reprezintă o colecție de lucrări, fişe de lucru, proiecte şi alte materiale realizate de elev pe parcursul unui modul sau an şcolar. Acesta reflectă progresul şi evoluția elevului.
  - **Investigația –** este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect şi să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informații şi resurse.

- **Autoevaluarea –** elevii își analizează și își evaluează propriile rezultate, dezvoltându-și gândirea critică și asumarea responsabilității pentru propria învățare.
- **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor –** profesorul urmărește și înregistrează progresele și dificultățile elevilor pe parcursul activităților didactice.
    - ***Metode digitale de evaluare***
- **Teste și chestionare online –** cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
- **Teste interactive –** folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet și Socrative
- **Portofolii digitale (e-portofolii) -** acestea permit elevilor să adune și să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte și reflecții
- **Evaluări bazate pe simulări -** elevii își aplică cunoștințele și abilitățile în scenarii practice și interactive
- **Evaluare formativă în timp real –** folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:
Pentru activitatea de laborator la conținutul învățării „Forme de comunicare” (verbală, nonverbală, scrisă), un exemplu de evaluare modernă și eficientă îmbină verificarea cunoștințelor teoretice cu aplicarea lor practică prin instrumente digitale. Această abordare transformă elevul în coparticipant la propria instruire.
Rezultate ale învățării vizate

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
1.1.4.Caracterizarea formelor de comunicare: verbală, nonverbală, scrisă.	1.2.4.Aplicarea diferitelor forme de comunicare în diferite contexte. 1.2.5.Monitorizarea şi adaptarea propriei comunicări la cerinţele situaţionale. 1.2.6.Căutarea, colectarea, prelucrarea de informaţii din surse diferite. 1.2.7.Realizarea comunicării în contexte diferite.	1.3.5.Manifestarea unei atitudini deschise şi de respect pentru diversitatea expresiilor culturale. 1.3.6.Argumentarea clară şi concisă a propriilor puncte de vedere manifestând dispoziţia spre un dialog critic şi constructiv. 1.3.11. Asumarea responsabilă a utilizării mijloacelor media interactive şi adoptarea unui ton discret şi politicos

Această metodă de evaluare este flexibilă și centrată pe elev, permițând monitorizarea progresului într-o manieră care susține dezvoltarea competențelor digitale și antreprenoriale.

Evaluare folosind instrumente digitale de lucru structurat în două etape:
1. Etapa de evaluare continuă: Chestionar interactiv (Gamification)
Această etapă vizează verificarea rapidă a cunoștințelor privind caracterizarea formelor de comunicare.

- Instrument digital: Kahoot! sau Quizizz.
- Sarcina de lucru: Elevii răspund la un set de 10 itemi cu alegere multiplă sau alegere dual (Adevărat/Fals).
- Exemple de itemi:
    - Identificarea unei forme de comunicare dintr-o imagine (ex: un gest de salut – comunicare nonverbală).
    - Diferențierea între un mesaj oral și unul scris într-un context profesional dat.
    - Selectarea avantajelor comunicării în scris față de cea verbală.

- Beneficii: Crește motivația, participarea și oferă feedback instantaneu atât elevului, cât și profesorului.

2. Etapa de evaluare practică: Proiect digital „Sinergia Comunicării”

Această etapă vizează abilitatea de a aplica formele de comunicare în contexte diferite și adaptarea la cerințele situaționale.

- Instrument digital: Canva (pentru prezentări/afișe) sau Google Slides.
- Tema probei practice: Realizarea unei mini-prezentări digitale (3-4 slide-uri) care să ilustreze un scenariu profesional specific (ex: un vânzător-comerciant care interacționează cu un client).
- Cerințe (Sarcini de lucru):
    1. Slide 1: Descrierea situației de comunicare alese.
    2. Slide 2: Exemplificarea elementelor de comunicare verbală (dialogul specific) și scrisă (ex: o etichetă de preț sau o factură) folosite în scenariu.
    3. Slide 3: Ilustrarea elementelor de comunicare nonverbală necesare (mimica feței, gesturi, postura corporală, îmbrăcămintea) pentru a asigura o comunicare eficientă.
    4. Slide 4: Argumentarea modului în care respectarea eticii profesionale (integritate, respect) influențează succesul acestei interacțiuni.

- Criterii de realizare şi ponderea acestora

Nr. crt.	**Criterii de realizare şi ponderea acestora**		**Indicatorii de realizare şi ponderea acestora**		**Punctaj**
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30%	Analizarea pertinentă a sarcinii de lucru.	17%	5 p
			Alegerea instrumentului digital adecvat (Canva/Slides)	50%	15 p
			Planificarea activităţilor aferente realizării prezentării.	33%	10 p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	50%	Respectarea etapelor de realizare a prezentării.	20%	10 p
			Rezolvarea sarcinii de lucru este în conformitate cu obiectivele stabilite.	40%	20 p
			Folosirea corespunzătoare a instrumentelor digitale pentru realizarea prezentării	30%	15 p
			Integrarea corectă a celor trei forme de comunicare; utilizarea vocabularului de specialitate; acuratețea tehnică a prezentării.	10%	5 p
3.	Prezentarea sarcinii de lucru	20%	Respectarea principiilor etice în mesajul creat.	25%	5 p
			Utilizarea vocabularului de specialitate în prezentarea sarcinii de lucru	25%	5 p
			Demonstrarea înțelegerii impactului vorbirii și al limbajului nonverbal asupra interlocutorului	50%	10 p
TOTAL PUNCTAJ				**100%**	**100 p**

- **Bibliografie**

1. Dorin, Viorica-Bella, *Etică şi comunicare profesională*, Bucureşti, Editura CD Press, 2018
2. Dorin, Viorica-Bella, *Comunicare profesională, Clasa a 10-a - Caiet de lucru*, Bucureşti, Editura CD Press, 2013
3. Dorin, Viorica-Bella, *Etică și comunicare profesională, Fişe de lucru*, Bucureşti, Editura CD Press, 2024
4. Ferréol, Gilles şi Flageul, Noël, *Metode și tehnici de exprimare scrisă și orală*, Editura Polirom, 2007
5. James M Blackford, *Comunicare Asertivă - Abilități Esențiale - Tehnici Eficiente de Comunicare*, Draft2digital, 2022
6. Manolescu Marin, *Teoria şi metodologia evaluării*, Editura Universitară, 2010
7. Manolescu Marin, *Evaluarea în educație. Meritocrația si mediocritatea*, Editura Universitară, 2019
8. Neacşu Ioan, *Metode şi tehnici de învăţare eficientă*, Editura Polirom, 2015
9. Poştovei, Cătălina Ileana; Tanislav, Cristina; Ilie, Suzana, *Comunicare profesională, Manual pentru instruire practică, a IX-a* , Şcoala de arte şi meserii, București: Editura OscarPrint, 2005
10. Poştovei, Cătălina Ileana; Tanislav, Cristina; Ilie, Suzana, *Relaţii profesionale, Manual pentru clasa a X-a*, Şcoala de arte şi meserii, București: Editura OscarPrint, 2006
11. Potincu Laura și Potincu Cristian-Romeo, *Etica în afaceri și responsabilitate socială corporatistă*, Editura Ch.Beck, 2019
12. Prutianu, Ştefan, *Manual de comunicare și negociere în afaceri (vol. I și II)*, Editura Polirom, 2000
13. Sandu, Antonio, *Etică și deontologie profesională*, Iaşi, Editura Lumen, 2022
14. Vogler Jean (coordonator), *Evaluarea în învăţământul preuniversitar*, Iaşi, Editura Polirom, 2000

Platforme cu resurse interactive și lecții digitale:

- **LIVRESQ**: Oferă pachete de lecții digitale interactive specifice acestui modul (ex. „Comunicarea eficientă”), care includ elemente multimedia și teste de verificare.
- **Wordwall**: O resursă excelentă pentru activități de consolidare (jocuri tip quiz, potrivire, labirint) create de profesori special pe temele de etică și comunicare.
- **Digitaledu**: Găzduiește resurse educaționale deschise, precum fișe de evaluare digitală pentru procesul comunicării.
- **Didactic.ro**: Conține o bază de date cu proiecte de lecție, rebusuri și teste interactive încărcate de cadre didactice.
- **Platforma *Alege-ti Drumul* (www.alegetidrumul.ro)**: Material didactic pentru Modulul: Etică și comunicare profesională, realizat de prof. Aureliana Vasile (Colegiul Economic „Maria Teiuleanu”).
- **Scribd**: Auxiliar curricular pentru Etică și comunicare profesională – util pentru exerciții practice și studii de caz.
- **Clasa Digitală**: Versiuni digitale ale manualelor și resurse interactive pentru clasa a X-a.

MODUL II: BAZELE CONTABILITĂȚII

- ## Notă introductivă

Modulul **Bazele contabilității,** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru calificări profesionale din domeniul de pregătire profesională Economic, face parte din cultura de specialitate aferentă clasei a X-a, învățământ liceal-filiera tehnologică şi cuprinde ore de pregătire teoretică de specialitate şi pregătire practică săptămânală prin laborator tehnologic.

Modulul are alocat un numărul de **84 ore/an, conform planului de învăţământ, din care:**

- **28 ore/an - pregătire teoretică de specialitate,**
- **56 ore/an – laborator.**

Modulul **Bazele contabilității** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități şi atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 4CNC şi 3CNC, din domeniul de pregătire profesională Economic sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- ## Structură modul

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP şi conținuturile învățării

URÎ 3. Utilizarea metodelor, procedeelor şi principiilor contabilităţii			**Conţinuturile învăţării**
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
3.1.1	3.2.1	3.3.1	**Procedeele comune disciplinelor economice:** **a) Evaluarea** • Definiţie, importanţă, componente; • Metode de evaluare: ✓ Evaluarea la data intrării în entitate; ✓ Evaluarea la inventar şi prezentarea elementelor în bilanţ; ✓ Evaluarea la data ieşirii din entitate; ✓ Reevaluarea în contabilitate. **b) Calculaţia:** • Definiţie, importanţă; • Exemple de calculaţii; **c) Inventarierea:** • Definiţie, importanţă, scop, obiect; • Clasificarea inventarierii; • Principiile inventarierii; • Organizarea şi desfăşurarea inventarierii; • Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor;
3.1.2	3.2.2 3.2.3	3.3.2	**Principiile contabile generale;** **Procedeele specifice metodei contabilităţii:** **a) Bilanţul contabil (situația poziției financiare)** • Definiţie, importanţă, funcţii, structură (active, datorii și capitaluri proprii); • Tipuri de modificări bilanțiere; • Situația performanței financiare (cheltuieli, venituri, rezultate). **b) Contul - instrument de înregistrare, calcul şi control:** • Definiţie, importanţă, structură, formă; • Planul de conturi general;

			• Regulile de funcționare a conturilor; • Dubla înregistrare și corespondența conturilor; • Analiza contabilă; • Formula și articolul contabil. **c) Balanţa de verificare:** • Definiţie, importanţa, funcţii; • Clasificarea balanţelor de verificare; • Întocmirea balanţelor de verificare; • Tipuri de erori relevate şi nerelevate de balanţa de verificare.
3.1.3	3.2.4 3.2.5 3.2.6	3.3.3	**Preţurile mărfurilor: definiţie, caracteristici, clasificare:** **a)** Preţurile en gros; **b)** Preţurile en detail; **c)** Reducerile de preţ. **Documentele specifice operaţiilor economice cu mărfuri** pe fluxuri operaționale: **a) Documente de intrare/recepție mărfuri** • Factură (e-Factură) • Notă de recepție constatare de diferențe (NIR-CD) **b) Documente de livrare /vânzare** • Factura (e-Factură) • Aviz de însoțire a mărfii • Borderou de vânzare • Bon fiscal • Chitanță • Registrul de casă **c) Documente de evidență, mișcare internă și control al gestiunii** • Raport de gestiune zilnic • Fișa de magazie • Bon de predare–primire / transfer / restituire

Lista minimă de resurse materiale (echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc.) necesare dobândirii rezultatelor învățării (existente în şcoală sau la operatorul economic)

- Tabla, cretă, marker, flipchart.
- Videoproiector, calculator, soft-uri educaţionale, tablă SMART.
- Plan de conturi general.
- Literatura de specialitate.
- Formulare tipizate.
- Computer, conexiune Internet.
- Scanner, fax, telefon, imprimantă, copiator.
- Dosare, bibliorafturi.

• Sugestii metodologice

Conţinuturile modulului **„Bazele contabilității”** trebuie să fie abordate într-o manieră integrată, corelată cu particularităţile şi cu nivelul iniţial de pregătire al elevilor.
Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu

care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul **„Bazele contabilității”** are o structură elastică, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES.

Plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev şi acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităților şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, stabilirea împreună a paşilor următori).

Activitățile de învățare vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psio-fizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare pe tot parcursul vieții.

Competenţele cheie integrate spre a fi dobândite de elevi iau în considerare abordarea la nivel european a competențelor-cheie și a competențelor de bază pentru toți, de la o vârstă fragedă și ulterior pe tot parcursul vieții.

Competențele cheie integrate în modulul **„Bazele contabilității”** sunt:

- **Compentenţe de bază de matematică, ştiinţe şi tehnologii:**
  - ✓ Aplicarea principiilor matematice de bază în calculație, evaluare
  - ✓ Stabilirea regulilor de funcționare a aconturilor pe baza raționametelor matematice
  - ✓ Calcularea prețurilor și a tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților.
- **Competenţe digitale de utilizare a tehnologiei informaţiei ca instrument de învăţare şi cunoaştere.**
  - ✓ Utilizarea softurilor contabile pentru evidența documentelor.

Profesorul trebuie să promoveze experienţe de învăţare prin conţinuturi şi activităţi, cât mai variate care să susţină dezvoltarea potenţialului fiecărui elev.

În contextul actual, educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile. Formarea elevilor activi, inovatori și responsabili este un obiectiv central al educației moderne, menit să-i pregătească pentru o societate în continuă schimbare. Acest proces implică adoptarea unor strategii didactice și pedagogice care să le dezvolte nu doar cunoștințele, ci și abilitățile și atitudinile necesare pentru a deveni cetățeni implicați și creativi.

Strategiile didactice adecvate modulului **Bazele contabilității** sunt cele **aplicative, centrate pe competențe și pe contexte reale de firmă,** exemplu:

- învățarea prin situații-problemă și studiu de caz este strategie adecvată pentru că reproduce fidel logica activității economice;
- alternarea secvențelor: concept → exemplu → aplicație → reflecție/interpretare;
- învățare colaborativă (ex: echipe cu roluri: gestionar, comisie, verificator).
- utilizarea instrumentelor digitale (tabele) pentru calculații repetitive și verificarea rapidă a rezultatelor;

- predare pe cazuri scurte de firmă: „cumpăr/vând/încasez/plătesc” → efect în bilanț → înregistrare în conturi → verificare în balanță;
- utilizarea Fișelor standard (analiză contabilă, articol contabil, balanță), lucru în tabele (excel/Sheets) pentru viteză și corectitudine;

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- Cafeneaua;
- Metoda diagramelor Venn;
- Cubul;
- „Urcuşul pe munte”;
- Spune-mi mai mult;
- Metoda puzzle;
- Cine știe câștigă;
- Învățarea digitală (e-learning);
- Metoda gamificării (învățarea prin joc).

Exemple de activitate de învățare:
***Exemplificare metoda creativă* CAFENEAUA**
Modulul **„Bazele contabilității”**
Tema: Elementele contului

- Elevii sunt împărțiți în **grupuri mici (4–5 elevi)**.
- Fiecare grup stă la o „masă” (simbolic – ca într-o cafenea).
- Fiecare masă primește o **temă diferită** legată de elementele contului.

Exemplu de repartizare:

- Masa 1 – Titlul contului și rolul lui
- Masa 2 – Debit și Credit
- Masa 3 – Rulajele
- Masa 4 – Soldul inițial și soldul final

DISCUȚIA LA MASĂ

- Elevii discută între ei tema primită.
- Notează ideile principale pe o foaie mare.
- Dau exemple practice (ex: contul „Casa”, contul „Mărfuri”).

ROTIREA GRUPURILOR

- La un semnal, elevii se mută la altă „masă”.
- Un reprezentant rămâne și explică noilor veniți ce s-a discutat.
- Noii membri completează informațiile.

CONCLUZIA FINALĂ

- La final, fiecare masă prezintă concluziile.
- Profesorul clarifică eventualele neînțelegeri.
- Se poate realiza o schemă finală a contului pe tablă.

Exemplificare metoda creativă CAFENEAUA

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității : bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile activității
Activitatea: „Învăț conturile”

Obiective:

- Să identifice elementele contului
- Să reprezinte un cont cu elementele și valorile corecte
- Să lucreze în echipă pentru a înțelege reprezentarea și elementele unui cont

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- foi de hârtie, modele de reprezentare

Durată: 50 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire:** elevii se împart pe grupe de 4 sau 5 elevi și li se distribuie la fiecare masă câte un model teoretic a unui element, de exemplu: masa 1 are depre titlul contului , masa 2 despre debitul și creditul contului, masa 3 despre rulaje și total sume, iar masa 4 despre solduri finale și un model complet de reprezentare a unui cont, cu explicații.
- **Realizare:** elevii studiază împreună, discută despre modelul primit până toți din grup sunt lămuriți, eventual profesorul intervine unde este cazul de explicații. Elevii notează ideile principale, iar unul rămâne la aceeași masă, ceilalți schimbă masa. Rolul elevului rămas este de a explica nou-veniților ceea ce și-a însușit, iar aceștia la rândul lor îi transmit acestuia ceea ce au învățat ei la masa anterioară. Acest proces se repetă până elevii au discutat la fiecare masă.
- **Evaluare și feedback:** fiecare masă prezintă concluziile, profesorul evaluează pe tot parcursul implicarea elevilor și rezultatul prezentat la final, putând interveni cu explicații suplimentare.

ÎNVĂȚAREA DIGITALĂ (E-LEARNING)

***Exemplificare metoda creativă* E-LEARNING**

Exemplu de activitate de învățare:

Modulul **„Bazele contabilității”**

Tema: Analiza contabilă

Elevii lucrează la tablă interactivă quizz-uri despre etapele analizei contabile pentru mai multe operații economice sau se pot folosi aplicații de tip flashcard, asociate cu videoclipuri explicative sau simularea unei firme și completare în excel. Elevii se pot și evalua/autoevalua prin aceste instrumente.

***Exemplificare metoda creativă* E-LEARNING**

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.2 Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul și balanța de verificare	3.2.3 Stabilirea regulilor de funcționare a conturilor pe baza raționamentelor matematice	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

<u>Detaliile activității</u>

Activitatea: „Click pe analiza contabilă”

Obiective:

- Să identifice etapele analizei contabile
- Să aplice regulile de funcționare a conturilor
- Să întocmească formule contabile
- Să coopereze și să lucreze digital

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe sau frontal, individual

Resurse materiale:

- Material video, quizz interactiv, platforme de învățare, calculatoare, tablă interactivă

Durată: 50 minute

Desfășurarea:

- **Pregătire: profesorul caută materialele digitale sau le creează pentru a fi prezentate elevilor în formă atractivă, dar și inteligibilă, iar elevii se așează în funcție de specificul ales, pe echipe sau individual.**
- **Realizare:** Elevii urmăresc materialele prezentate, iar apoi urmează o pauză activă de discuții, premergătoare quizz-urilor lansate, eventual aplicațiilor flash-card, bazată pe **întrebare – răspuns scurt**, folosită pentru memorare rapidă și repetare eficientă. Acesta este este un cartonaș (fizic sau digital) care are pe o parte → o întrebare / noțiune, iar pe cealaltă parte → răspunsul. Exemplu: Față: „Conturile de activ cresc în…?" Spate: „debit".
- **Evaluare și feedback:** pe tot parcursul elevii sunt implicați activ, iar profesorul la fel. Există posibilitatea aplicării acestor teste online și în scop de evaluare, nu doar de formare.

METODA GAMIFICĂRII (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)
***Exemplificare metoda creativă* GAMIFICAREA (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)**
Exemplu de activitate de învățare:
Modulul **„Bazele contabilității"**
Tema: „Balanța de verificare"
Se lansează elevilor jocuri precum „Contabilul detectiv" prin care se dă o balanță contabilă cu greșeli, iar elevii trebuie să le descopere, competiția Echilibrul perfect în care pe echipe se întocmește o balanță cu date inițiale, provocări contratimp sau pe niveluri de joc, începând cu balanța cu calcul, balanța cu o eroare, cu mai multe și ultimul nivel cu blanck-uri.

***Exemplificare metoda creativă* GAMIFICAREA (ÎNVĂȚAREA PRIN JOC)**

Cunoștințe	Abilități	Atitudini
3.1.3 Prezentarea caracteristicilor preturilor, tarifelor si reducerilor de preț, a documentelor specifice operațiilor economice	3.2.5 Aplicarea principiilor matematice de baza în calculație și evaluare	3.3.2 Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

<u>Detaliile activității</u>
Activitatea: „Maestru al balanței"
Obiective:

- Să identifice elementele balanței de verificare
- Să completeze balanța de verificare
- Să colaboreze cu membrii echipei și să învețe prin joc

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe

Resurse materiale:

- Coli de hârtie
- Fișe de documentare

Durată: 50 minute
Desfășurarea:

- **Pregătire:** Profesorul concepe un joc sau două în funcție de durata acestuia. Elevii se împart în grupe de maxim 4 elevi. Primesc fișele de documentare și balanțele de verificare, în vederea jocului.
- **Realizare:** Elevii încep să joace pe cronometru, existând competiție între echipe, indiferent de jocul ales. Spre exemplu, activitatea propusă prin jocul pe niveluri necesită mai mult timp. În primul nivel, elevii au de făcut câteva calcule în balanța dată, în al doilea nivel de identificat o eroare, în al treilea nivel mai multe erori, iar în cel mai avansat nivel trebuie să completeze elementele lipsă pe baza unor informații.

- **Evaluare și feedback:** pe tot parcursul jocului, elevii sunt implicați activ, iar profesorul îi supravegează în vederea corectitudinii jocului.

PUZZLE (JIGSAW)

***Exemplificare metoda creativă* PUZZLE (JIGSAW)**

Exemplu de activitate de învăţare*:*

Modulul: **„Bazele contabilității"**

Tema: Documentele utilizate în inventarierea gestiunilor

- Elevii sunt împărţiţi în **4 grupe de origine** (echipele de bază).
- Fiecare membru din cele 4 grupe primeşte un număr de la 1 la 4, corespunzător unei „piese" din procesul de inventariere:
    1. **Expertul 1 – PREGĂTIREA:** Constituirea comisiei, sistarea operațiilor, declarația gestionarului.
    2. **Expertul 2 – ETAPA FAPTICĂ:** Identificarea bunurilor, măsurare, numărare și înscrierea în Listele de inventariere.
    3. **Expertul 3 – ETAPA SCRIPTICĂ ȘI STABILIREA REZULTATELOR:** Compararea stocului faptic cu cel scriptic (plusuri și minusuri).
    4. **Expertul 4 – VALORIFICAREA:** Întocmirea Procesului-verbal de inventariere și înregistrarea în contabilitate.
- Toate aceste operaţiuni elevii le vor efectua prin cooperare: mai întâi aprofundează tema în **grupa de experți**, apoi predau informația în **grupa de origine**.
- După asamblarea tuturor explicațiilor, un reprezentant al fiecărei grupe de origine va prezenta o scurtă sinteză a fluxului complet al inventarierii.

***Exemplificare metoda creativă* PUZZLE (JIGSAW)**

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.1. Prezentarea elementelor definitorii ale procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea.	3.2.1. Interpretarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice.	3.3.1. Manifestarea receptivității în asimilarea conceptelor și trăsăturilor specifice procedeelor comune disciplinelor economice: evaluarea, calculația, inventarierea

Detaliile Activității

Activitatea: „Circuitul Inventarierii – de la Decizie la Proces-verbal"

Obiective:

- Să identifice etapele obligatorii ale procesului de inventariere;
- Să asocieze documentele specifice fiecărei etape (Listă de inventariere, Decizie, P.V.);
- Să colaboreze pentru a înțelege cum se transformă constatarea faptică în înregistrare contabilă.

Mod de organizare a activității:

- Activitate pe grupe (Origine și Experți).

Resurse materiale:

- Fragmente de text teoretic despre etapele inventarierii.
- Modele de documente: *Decizie de inventariere, Listă de inventariere, Declarație gestionar*.
- Foi de hârtie/flipchart.

Durată: 50 minute

Desfăşurare:

- **Pregătire:** Se organizează elevii în 4 grupe de origine.
  Fiecare elev primește numărul expertizei sale (1, 2, 3 sau 4).
- **Realizare:**

✓ **Faza Experților:** Elevii cu același număr se grupează pentru a învăța bucata lor de proces. Se asigură că toți știu să explice etapa respectivă.

- ✓ **Faza Predării:** Elevii revin în grupele de origine. Expertul 1 explică pregătirea, Expertul 2 descrie numărătoarea, și tot așa, până când „puzzle-ul” este gata.
- **Coordonare:** Profesorul monitorizează discuțiile pentru a preveni transmiterea de informații eronate.
- **Evaluare şi feed-back:**
- ✓ Fiecare grupă primește un studiu de caz scurt (un plus sau un minus la inventar) și trebuie să spună rapid prin ce etape trece pentru a-l rezolva.
- ✓ Se validează corectitudinea explicațiilor oferite de experți.

Metodă creativă: „URCUŞUL PE MUNTE”
Exemplu de activitate de învăţare:
Modulul: „Bazele contabilității”
Tema: Modificările bilanțiere

- Elevii sunt împărţiţi în **4 grupe** (echipe de alpiniști).
- Profesorul desenează pe tablă sau pe un flipchart un munte cu **4 popasuri (stații)**, fiecare corespunzând unui tip de modificare bilanțieră:
  1. **Stația 1 (Baza):** Modificări doar în Activ (A + X - X = P).
  2. **Stația 2:** Modificări doar în Pasiv (A = P + X - X).
  3. **Stația 3:** Modificări în sensul creșterii ambelor părți (A + X = P + X).
  4. **Stația 4 (Vârful):** Modificări în sensul scăderii ambelor părți (A - X = P - X).
- Fiecare echipă trebuie să rezolve corect exercițiile de la fiecare „popas” pentru a primi permisiunea de a urca la nivelul următor.
- Toate operaţiunile elevii le vor efectua pe fişe de lucru, iar prima echipă care ajunge în vârf (rezolvând corect toate cele 4 tipuri) este declarată câștigătoare.

Exemplificare metoda creativă URCUŞUL PE MUNTE

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.2. Prezentarea principiilor și a procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul, balanța de verificare.	3.2.3. Aplicarea reglementărilor contabile privind înregistrarea operațiilor în contabilitate cu ajutorul procedeelor contabile specifice metodei contabilității	3.3.2. Asumarea responsabilității în calcularea corectă a operațiilor economice în contabilitate, aplicând principiile și procedeele contabilității

Detaliile Activității
Activitatea: „Expediția echilibrului bilanțier”
Obiective:

- Să identifice elementele patrimoniale care se modifică în urma unei operații economice;
- Să aplice formulele modificărilor bilanțiere pentru a verifica menținerea egalității A = P;
- Să stabilească corect tipul de modificare (volumul bilanțului rămâne constant sau se modifică).

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe grupe (concurs).

Resurse materiale:

- O planșă mare cu desenul unui munte și cele 4 stații marcate.
- Fișe de lucru cu operații economice (ex: *„Se încasează o creanță de la clienți în contul de la bancă”*).
- Jetoane colorate pentru a marca progresul fiecărei echipe pe munte.

Durată: 50 minute
Desfăşurare:

- **Pregătire:** Profesorul organizează clasa în echipe și explică regulile „urcușului”.
  - Fiecare grupă își alege un nume de „echipă de expediție”.

- **Realizare: Ascensiunea:** Grupele primesc prima sarcină (Modificări de tip A). După ce o rezolvă, vin la profesor pentru validare. Dacă e corect, mută jetonul la Stația 2.
- ✓ **Dificultatea:** Pe măsură ce urcă, operațiile devin mai complexe (implică modificări de capitaluri sau datorii).
- ✓ **Asistența:** Profesorul acționează ca un „ghid montan", oferind indicii doar dacă o echipă rămâne blocată la un popas mai mult de 5 minute.
- **Evaluare şi feed-back:**
- ✓ Echipa care ajunge prima în vârf prezintă soluțiile pentru stația cea mai grea (Stația 4).
- ✓ Se discută concluzia fundamentală: indiferent de modificare, egalitatea bilanțieră nu se rupe niciodată.

CUBUL

Exemplificare metoda creativă CUBUL

Exemplu de activitate de învăţare*:*

Modulul: **„Bazele contabilității"**

Activitatea: Articolul contabil – aplicarea reglementărilor contabile

Obiective:

- identificarea formei şi structurii contului;
- aplicarea regulilor de funcţionare a conturilor;
- stabilirea articolului contabil.

Mod de organizare a activităţii:

Activitate pe grupe.

Resurse materiale:

Foi de hârtie.

Foi de flipchart.

Durată: 50 minute

Desfăşurare:

Pregătire:

Se organizează elevii în 6 grupe pe criteriul ales de profesor.

Realizare:

- ✓ Profesorul prezintă modul de lucru;
- ✓ Fiecare echipă va primi o fişă conform simbolului ales;
- ✓ Profesorul prezintă grupa câştigătoare;
- ✓ Fiecare grupă desemnează câte un reprezentant care va argumenta activitatea desfăşurată de grupa sa.

Evaluare şi feed-back:

Activitatea se va evalua pe baza unei fişe de evaluare (detaliată la capitolul *Sugestii privind evaluarea)*

Modalitatea de aplicarea metodei pentru conținutul ales:

- Etape de lucru:

Se prezintă cubul pe ale cărui laturi se regăsesc activitățile:

1. DESCRIE;
2. COMPARĂ;
3. ANALIZEAZĂ;
4. ASOCIAZĂ;
5. APLICĂ;
6. ARGUMENTEAZĂ.

Se împart elevii clasei în şase grupe după un criteriu ales de *Articolul contabil al unei operațiuni economico-financiare*, din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului:

Descrie: Prezentați importanța şi rolul analizei contabile şi al articolului contabil.

Articolul contabil reprezintă înregistrarea unei operațiuni economico-financiare în contabilitate, bazată pe principiul dublei înregistrări (debit=credit) și susținută de un document justificativ. Acesta include data, formula contabilă, documentul și explicația. Orice tranzacție este necesar a fi supusă analizei contabile. Prin aceasta din urmă, practic, se parcurg etape însoțite de raționamente logice pe o axă de la general la particular pentru ca în final să se obțină formula contabilă.

Compară: Stabiliți asemănările și deosebirile dintre articolul contabil a unei tranzacții economico - financiare și observarea tranzacției respective.

Ambele presupun o observare și chiar cercetare a tranzacției economice ceea ce aduce un plus de cunoaşte din perspectiva diferitelor aspecte. Articolul contabil presupune parcurgerea a patru etape aferente analizei contabile aplicate asupra tranzacției economice urmate de evidențierea documentului de evidență specific și a naturii operației respective. Practic, a avut loc descompunerea tranzacției în elementele componente evenimentului supus cercetării, pentru a se stabili corespondența conturilor și a se realiza înregistrarea în contabilitate.

Observarea este un mod examinare și de expunere prin care se pot surprinde aspecte și trăsături ale unui fenomen economic dintr-o mulțime de laturi care însă să nu atingă o finalitate contabilă conform reglementărilor în vigoare și să să nu fie decisivă pentru înregistrarea contabilă.

Analizează: Analizați o serie de tranzacții economice și stabiliți dacă doar printr-o descriere a acestora se pot stabili articololele contabile.

Achiziția de utilaje de la furnizori având la bază o factură.

Plata datoriei față de furnizorii de imobilizări printr-un ordin de plată.

Asociază: Care din etapele următoare considerați a fi decisive pentru realizarea articolelor contabile, celelalte fiind doar caracterisitice unei observări generale a tranzacțiilor?

Stabilirea momentului când are loc tranzacția.

Stabilirea tipului modificărilor pe care le produce tranzacția în bilanţ.

Care sunt elementele de activ şi/sau de pasiv care se modifică, precum şi care este sensul modificărilor.

Aplicarea regulilor de funcţionare a conturilor, pentru a realiza corespondența conturilor.

Identificarea funcției persoanei care a realizat tranzacțian

Identificarea documentelor

Aplică: Să se aplice regulile de funcționare a conturilor pentru modificări patrimoniale și să se identifice simbolurile conturilor aferente, cu ajutorul planului de conturi.

Majorarea valorii utilalelor.

Majorarea datoriilor față de un furnizor de imobilizări, apărută în urma unei achiziții.

Reducere disponibilului din contul bancar ca urmare a unei plati.

Reducerea datoriei față de furnizorul de imobilizări ca urmare a achitării acesteia.

Argumentează: Reflectați identificați și motivați asupra modificărilor patrimoniale ce apar în urma mai multor tranzacții economice

Achiziția de utilaje de la furnizori având la bază o factură.

Plata datoriei față de furnizorii de imobilizări printr-un ordin de plată.

Elevii rezolvă cerințele primite, scriind rezolvarea pe foi de flipchart.

Se prezintă forma finală și grupelor celelalte, printr-un reprezentant. Fiecare echipă va prezenta, în fața celorlalte modul de rezolvare a sarcinilor.

„SPUNE-MI MAI MULT”

Exemplificare metodă creativă: „SPUNE-MI MAI MULT”

Exemplu de activitate de învăţare:

Modulul: *„Bazele contabilității”*

Tema: Documente specifice operațiilor cu mărfuri

- Profesorul prezintă un document „declanșator” (de exemplu, o **Factură fiscală** de achiziție mărfuri).
- Elevii sunt organizați în perechi sau grupe mici.
- Metoda presupune un dialog structurat:
  1. Primul elev face o afirmație simplă despre document.
  2. Al doilea elev folosește solicitarea **„Spune-mi mai mult”**, obligându-l pe primul să detalieze importanța, elementele obligatorii sau circuitul acelui document.
- Activitatea continuă până când toate informațiile esențiale despre document sunt epuizate.

Exemplificare metoda creativă „SPUNE-MI MAI MULT”

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.3. Prezentarea caracteristicilor prețurilor, tarifelor și reducerilor de preț, a documentelor specifice operațiilor economice	3.2.4. Calcularea prețurilor, tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților	3.3.3. Asumarea responsabilității în înregistrarea corectă a prețurilor, tarifelor precum și a reducerilor de preț oferite clienților

Activitatea: *„Anatomia documentului contabil”*

Obiective:

- Să recunoască documentele specifice în funcție de operația economică (intrare/ieșire marfă);
- Să explice utilitatea fiecărei rubrici dintr-un document (ex: de ce avem nevoie de codul fiscal?);
- Să stabilească circuitul documentului (cine îl întocmește, cine îl semnează, unde ajunge).

Mod de organizare a activităţii:

- Activitate pe perechi (Metoda „Think-Pair-Share”).

Resurse materiale:

- Set de documente reale sau specimene (Factură, Nota de Recepție și Constatare de Diferențe - NIR, Bon de consum).
- Fișă-ghid cu întrebări ajutătoare.

Durată: 50 minute

Desfăşurare:

- **Pregătire:** Profesorul distribuie fiecărei perechi câte un document diferit (Perechea A are o Factură, Perechea B are un NIR etc.).
- **Realizare:**

✓ **Pasul 1:** Elevul 1 spune: „Aceasta este o Factură fiscală.”

✓ **Pasul 2:** Elevul 2 spune: „Spune-mi mai mult despre utilitatea ei.”

✓ **Pasul 3:** Elevul 1: „Ea justifică livrarea mărfurilor de la furnizor la client și servește la decontare.”

✓ **Pasul 4:** Elevul 2: „Spune-mi mai mult despre ce trebuie să verificăm pe ea.”

✓ **Pasul 5:** Elevul 1: „Trebuie să verificăm prețul unitar, cota de TVA și dacă datele delegatului sunt completate.”

Rolurile se inversează pentru următorul document.

- **Evaluare şi feed-back:**
  - Profesorul alege un document și „provoacă” o grupă în fața clasei. Dacă elevii se blochează, colegii din celelalte grupe pot completa informațiile.
  - Se pune accent pe consecințele completării greșite (ex: „Ce se întâmplă dacă semnătura de primire lipsește de pe factură?”).

- **Sugestii privind evaluarea**

Evaluarea reprezintă **ansamblul de activități prin care se măsoară, apreciază și interpretează rezultatele învățării**, raportându-le la obiectivele educaționale stabilite, cu scopul de a **ameliora și optimiza procesul de predare–învățare**.

După momentul evaluării rezultatelor învățării identificăm cele 3 forme aplicate pe parcursul procesului instructiv-educativ:

a) **Evaluarea inițială (diagnostică)** – efectuată la începutul modulului: verifică ce ştie deja elevul. Se realizează prin:

➢ *Metode tradiționale:*

- Probele orale: Examinări individuale sau frontale, care permit profesorului să verifice rapid cunoștințele elevilor și să observe modul în care aceștia se exprimă.
- Probele scrise: Teste, chestionare, lucrări de control și alte sarcini scrise care evaluează capacitatea elevilor de a aplica informațiile și de a rezolva probleme. Testele docimologice sunt un exemplu comun în această categorie.

➢ *Metode complementare (alternative):*

- Conversația dirijată / discuția ghidată care permite obținerea de informații despre nivelul de înțelegere și experiențele anterioare ale elevilor;
- Jocuri didactice / activități interactive - activități de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
- Hărți conceptuale / scheme logice - instrument folosit pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

b) **Evaluarea formativă (continuă)** – efectuată pe parcursul modulului: ajută la reglarea învățării. Se realizează prin:

➢ *Metode tradiționale: prin verificari periodice, aplicate la intervale de timp stabilite, prin instrumente de evaluare precum:*

- Teste de evaluare formativă;
- Fișe de lucru / exerciții aplicative;
- Probe practice în care se evaluează capacitatea elevilor de a aplica noțiuni teoretice în practică;

➢ *Metode complementare (alternative):*

- **Observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor**: urmărirea modului de participare, a strategiilor de lucru, a colaborării.
- **Portofoliul educational**: colecție organizată de lucrări (teste, fișe, proiecte, reflecții), care evidențiază progresul în timp și stilul de învățare al elevului.
- **Proiectul** realizat individual sau de grup, care evaluează aplicarea cunoștințelor, creativitatea, gândirea critică și include etape și feedback pe parcurs (esențial pentru evaluarea formativă).
- **Autoevaluarea**: elevii își analizează propriul progres și dificultățile și dezvoltă metacogniția și responsabilitatea pentru învățare.
- **Evaluarea între colegi (interevaluarea)**: elevii oferă feedback colegilor pe baza unor criterii clare, stimulând gândirea critică și comunicarea.
- **Jurnalul de învățare / jurnalul reflexive**: elevii notează ce au învățat, ce nu au înțeles, ce strategii au folosit și oferă profesorului informații valoroase pentru reglarea predării
- **Studiul de caz**: analizarea unor situații reale sau simulate, care evaluează capacitatea de analiză, argumentare și luare a deciziilor.
- **Harta conceptuală**: reprezentare grafică a relațiilor dintre concept, evidențiind nivelul de înțelegere și organizare a cunoștințelor.
- **Fișele de lucru cu feedback imediat**: permit corectarea rapidă a erorilor și sprijină învățarea pas cu pas.

c) **Evaluarea sumativă (finală)** – efectuată la final: arată nivelul atins (concursuri).

Evaluarea sumativă poate fi realizată prin:

➢ *Metode tradiționale:*

- Probele scrise (teste docimologice) cu diverse tipuri de itemi;
- Probele orale;
- Probele practice.

➢ *Metode complementare (alternative)*

- Proiectul – realizat pe o temă complexă, care cumulează cunoștințe dobandite pe o perioada mai mare de timp.
- Portofoliul - reflectă progresul și evoluția elevului.
- Investigația - este o metodă care presupune ca elevul să exploreze un subiect și să formuleze un răspuns sau o soluție, adunând informații și resurse.

➢ *Metode digitale de evaluare*

- Teste și chestionare online – cu ajutorul instrumentelor Google Forms sau funcțiilor de testare din sistemele de management al învățării (LMS) precum Moodle sau Canvas.
- Teste interactive și jocuri educaționale – folosind platformele de gamificare precum Kahoot!, Quizlet și Socrative
- Portofolii digitale (e-portofolii) - acestea permit elevilor să adune și să organizeze într-un spațiu virtual o colecție de lucrări, proiecte și reflecții
- Evaluări bazate pe simulări - elevii își aplică cunoștințele și abilitățile în scenarii practice și interactive
- Evaluare formativă în timp real – folosind instrumente ca Google Forms, Poll Everywhere sau Socrative

Exemplificarea evaluării rezultatelor învăţării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
3.1.2. Prezentarea principiilor și procedeelor specifice metodei contabilității: bilanțul contabil, contul, balanța de verificare.	3.2.2. Aplicarea reglementărilor contabile privind înregistrarea operaţiilor în contabilitate cu ajutorul procedeelor contabile specifice metodei contabilităţii.	3.3.2 Asumarea responsabilităţii în înregistrarea corectă a operaţiilor economice în contabilitate, aplicând principiile şi procedeele contabilităţii.

Activitate: **Bilanțul contabil**

Obiective:

- analizarea structurii bilanțului contabil;
- identificarea elementelor patrimoniale pe structura bilantului contabil;
- construirea bilantului contabil.

d) Criterii de realizare şi ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30%	Selectarea informaţiilor necesare pentru rezolvarea sarcinii de lucru.	60%	18p
			Alegerea instrumentelor de lucru: foi de flipchart, marker.	40%	12p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	40%	Respectarea etapelor prezentate de cadrul didactic.	25%	10p
			Construirea bilantului contabil pe baza elementelor patrimoniale enunțate.	50%	20p
			Utilizarea corectă a noţiunilor ştiinţifice.	25%	10p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	30%	Folosirea corectă a terminologiei de specialitate.	20%	6p
			Prezentarea unei aprecieri globale a muncii realizate.	20%	6p
			Argumentarea activităţii realizate.	40%	12p
			Intocmirea bilantului contabil	20%	6p
Total punctaj					100p

Bibliografie:

1. Anghelache, Valerica, *Managementul Schimbării Educaţionale*, Editura Institutul European, 2012
2. Cristea, Sorin, *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învăţământ*, Editura Didactică Publishing House, 2019
3. Ionescu Cicilia; Georgescu, Floarea, *Bazele contabilităţii*, Editura Fundaţiei România de Mâine, 2014
4. Lisievici, Petru, *Evaluarea în învăţământ. Teorie, practică, instrumente*, Bucureşti, Editura Aramis, 2002
5. Manea L, Nichita M.E.; Irimia A., Rapceanu C., *Introducere în contabilitate.Aplicații*, ASE, București, 2013
6. Manolescu, Marin, *Evaluarea în educație. Meritocrația si mediocritatea*, Editura Universitară, 2019
7. Munteanu, Victor (Coordonator), *Bazele contabilității*. Ediția a VI-a revăzută și adaugită, Editura Universitară, 2020
8. Munteanu, Victor (Coordonator), *Bazele contabilităţii. Lucrări practice (exerciţii de logică contabilă şi lucrare monografică)*. Editia a VI-a revăzută şi adaugită - Editura Universitară, 2020
9. Neacşu, Ioan, *Metode şi tehnici de învăţare eficientă*, Editura Polirom, 2015
10. Popan, Maria, *Contabilitate generala, Modul II, clasa a X-a*, Editura Oscar Print, 2017
11. *** Legea nr. 31/1990 - Legea societăţilor comerciale (cu modificările ulterioare)
12. *** Legea nr 82/1991 - Legea contabilităţii (cu modificările ulterioare)
13. *** Ordinul nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situaţiile financiare anuale individuale şi situaţiile financiare anuale consolidate, cu modificările şi completările ulterioare
14. *** ORDIN Nr. 2634/2015 din 5 noiembrie 2015 privind documentele financiar-contabile
15. *** ORDIN Nr. 107 din 20 ianuarie 2025 privind principalele aspecte legate de întocmirea şi depunerea situaţiilor financiare anuale şi a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la Agenţia Naţională de Administrare Fiscală
16. **www.conta.ro**
17. **www.contabilitate.ro/**
18. **www.e-contabilitate.ro**
19. **contabilul.manager.ro/**
20. **www.portalcodulfiscal.ro/**
21. **www.smartbill.ro/produse/conta**
22. **https://static.anaf.ro/**
23. **https://www.alegetidrumul.ro/calificari**

MODUL III – ECO-CONSUMATOR ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

- **Notă introductivă**

Modulul "**Eco-Consumator și Protecția mediului",** componentă a ofertei educaționale (curriculare) pentru toate calificările profesionale din domeniul de pregătire profesională *Economic* face parte din cultura de specialitate și pregătirea practică, aferente clasei a X – a, învățământ profesional.

Modulul are alocat un număr de **112 ore/an**, conform planului de învăţământ, din care:

- **56 ore/an** - pregătire teoretică de specialitate,
- **28 ore/an** – laborator tehnologic,
- **28 ore/an –** pregătire practică.

Modulul "**Eco-Consumator și protecția mediului"** este centrat pe rezultate ale învăţării şi vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini necesare angajării pe piața muncii în una din ocupațiile specificate în SPP-urile corespunzătoare calificărilor profesionale de nivel 3 și 4, din domeniul de pregătire profesională *Economic* sau în continuarea pregătirii într-o calificare de nivel superior.

- **Structură modul**

Corelarea dintre rezultatele învățării din SPP și conținuturile învățării

URÎ 6. Protecția consumatorului, angajatului și a mediului			**Conţinuturile învăţării**
Rezultate ale învățării (codificate conform SPP)			
Cunoştinţe	**Abilităţi**	**Atitudini**	
6.1.1 6.1.2. 6.1.3.	6.2.1 6.2.2 6. 2.3.	6.3.1	**Consumatorul în economia de piață** • Locul și rolul consumatorului în economia de piață • Conceptul de consumator: definirea conceptului de consumator, tipuri de consumatori, comportamentul consumatorului • Drepturile consumatorului în Romania • Drepturile consumatorilor la nivel internațional și european • Drepturile consumatorilor în mediul digital
6.1.4 6.1.5. 6.1.6. 6.1.7.	6.2.4.	6.3.2.	**Etichetarea și ambalarea ecologică** • Sisteme de marcare ecologică a produselor • Reglementări și norme privind etichetarea ecologică, diferențiate pe tipuri și categorii de produse • Ambalarea mărfurilor în raport cu protecția consumatorilor și a mediului • Ambalaje biodegradabile: rol, tipuri • Impactul ambalajelor asupra mediului înconjurător și promovarea soluțiilor sustenabile
6.1.8. 6.1.9.	6.2.5. 6.2.6. 6.2.7.	6.3.3.	**Nemulțumirile consumatorilor de produse și servicii** • Principii și reguli privind formularea reclamațiilor de către consumatorii de produsele și servicii • Norme și reglementări privind informarea și educarea consumatorilor în domeniul protecției acestora, cu privire la modalitatea de înlocuire, remediere sau restituire a contravalorii pentru produsele cu defecte • Modalități de soluționare a reclamațiilor consumatorilor de produse și servicii

			• Sancțiuni pe tipuri de abateri aplicabile în cazul încălcării drepturilor consumatorilor de către agentul economic
6.1.10.	6.2.8.	6.3.4.	**Protecția salariatului** • Drepturile salariatului în conformitate cu legislația muncii și cu normele de prevenire și stingere a incendiilor (PSI): definire, identificare și aplicare • Obligația respectării legislației muncii și a normelor PSI în desfășurarea activităților specifice salariatului • Corelarea legislației muncii cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului în exercitarea profesiei
6.1.11. 6.1.12. 6.1.13.	6.2.9. 6.2.10. 6.2.11.	6.3.5. 6.3.6	**Protecția mediului** • Obligațiile agenților economici în ceea ce privește respectarea legislației și a reglementărilor din domeniul protecției mediului • Norme și măsuri de prevenire, protecție și conservare a mediului, aplicabile la locul de muncă • Riscurile generate de încălcarea legislației în vigoare în domeniul protecției mediului • Sancțiunile aplicabile agenților economici în cazul nerespectării normelor privind protecția mediului

Lista minimă de resurse materiale:
(Echipamente, unelte și instrumente, machete, materii prime și materiale, documentații tehnice, economice, juridice etc. necesare dobândirii rezultatelor învățării)

1. Echipamente IT și Multimedia

- **Sisteme de calcul:** PC-uri sau laptopuri conectate la Internet pentru documentare legislativă și realizarea proiectelor.
- **Echipamente de prezentare:** Videoproiector și tablă interactivă pentru susținerea prezentărilor de grup și vizionarea filmelor didactice.
- **Periferice:** Imprimantă și copiator pentru realizarea fișelor de lucru și de evaluare.

2. Resurse Digitale și Software

- **Platforme de învățare:** G Suite for Education (Google Classroom, Google Meet) pentru organizarea cursurilor în format hibrid sau digital.
- **Aplicații colaborative:** Canva sau Google Slides pentru crearea dosarelor digitale și a prezentărilor.
- **Instrumente de evaluare interactivă:** Google Forms sau Kahoot pentru realizarea de mini-quiz-uri digitale.
- **Resurse educaționale deschise (RED):** Filme didactice tematice și resurse online puse la dispoziție de profesor.

3. Materiale Didactice și Mostre

- **Mostre de ambalaje:** Diversitate de materiale de ambalare (reciclabile, biodegradabile, compozite) pentru analiza caracteristicilor ecologice.
- **Mostre de mărfuri:** Produse alimentare și nealimentare necesare pentru exersarea abilităților de identificare a etichetelor și mărcilor ecologice.
- **Materiale pentru activități creative:** Foi de flipchart, foi de hârtie și markere colorate necesare pentru metodele „Turul Galeriei” sau „Mozaic”.

4. Documentație și Suport Legislativ

- **Legislație de specialitate:** Codul Muncii, Codul Consumului și reglementările privind protecția mediului în format fizic sau online (site-ul Inspecției Muncii).
- **Standarde și documentație tehnică:** Colecții de standarde de calitate și materiale bibliografice specifice domeniului Economic

- **Instrumente de lucru:** Fişe de lucru individuale şi fişe de evaluare structurate pe competenţe (cunoştinţe, abilităţi, atitudini).

Sugestii metodologice:

Conţinuturile modulului *„***Eco-Consumator şi Protecţia mediului***”* trebuie să fie abordate într-o manieră flexibilă, diferenţiată, ţinând cont de particularităţile colectivului cu care se lucrează şi de nivelul iniţial de pregătire.

Numărul de ore alocat fiecărei teme rămâne la latitudinea cadrelor didactice care predau conţinutul modulului, în funcţie de dificultatea temelor, de nivelul de cunoştinţe anterioare ale colectivului cu care lucrează, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică şi de ritmul de asimilare a cunoştinţelor de către colectivul instruit.

Modulul „**Eco-Consumator şi Protecţia mediului**” are o structură flexibilă, deci poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice. Pregătirea se recomandă a se desfăşura în laboratoare sau/şi în cabinete de specialitate, ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic, dotate conform recomandărilor menţionate mai sus.

Pregătirea în cabinete/ laboratoare tehnologice/ ateliere de instruire practică din unitatea de învăţământ sau de la operatorul economic are importanţă deosebită în atingerea rezultatelor învăţării.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activităţi de învăţare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învăţare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu CES. Aşadar plecând de la principiul integrării, care asigură accesul în şcoală a oricărui elev şi acceptând că fiecare elev este diferit, se va avea în vedere utilizarea de metode specifice pentru dezvoltarea abilităţilor şi atitudinilor pentru acei elevi care prezintă deficienţe integrabile, adaptându-le la specificul condiţiilor de învăţare şi comportament (utilizarea de programe individualizate, pregătirea de fişe individuale pentru elevii care au nevoie şi care le cer, utilizarea instrumentelor ajutătoare de învăţare, aducerea de laude chiar şi pentru cele mai mici progrese şi stabilirea împreună a paşilor următori).

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va ţine seama de următoarele principii ale educaţiei:

- Elevii învaţă cel mai bine atunci când consideră că învăţarea răspunde nevoilor lor;
- Elevii învaţă când fac ceva şi când sunt implicaţi activ în procesul de învăţare;
- Elevii au stiluri proprii de învăţare, cu viteze diferite şi din experienţe diferite;
- Participanţii contribuie cu cunoştinţe semnificative şi importante la procesul de învăţare;
- Elevii învaţă mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informaţiile noi şi a le asocia cu “cunoştinţele vechi”.

Astfel, activitățile de învățare vizează:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive şi operatorii ale elevilor, pe exersarea potenţialului psihofizic al acestora, pe transformarea elevului în coparticipant la propria instruire şi educaţie;
- îmbinarea şi alternanţa sistematică a activităţilor bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observaţia proprie, exerciţiul personal, instruirea programată, experimentul şi lucrul individual, tehnica muncii cu fişe) cu activităţile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuţiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relaţia nemijlocită a elevului cu obiectele cunoaşterii, prin recurgere la modele concrete;
- însuşirea unor metode de informare şi de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învăţare continuă.

Competențele cheie integrate spre a fi dobândite de elevi iau în considerare abordarea la nivel european a competențelor-cheie și a competențelor de bază pentru toți, de la o vârstă fragedă și ulterior pe tot parcursul vieții. Printre competențele-cheie se numără cunoștințele, aptitudinile și

atitudinile de care au nevoie toți cetățenii pentru împlinirea și dezvoltarea personală, inserția profesională, incluziunea socială și cetățenia active. Prin parcurgerea integrate în modulul „Eco-Consumator și Protecția mediului" elevii vor dobândi competențe precum:

- Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă
- Competenţe de bază de matematică, ştiinţe şi tehnologie.
- Competenţe sociale și civice.

Profesorul trebuie să promoveze experiențe de învățare prin conținuturi și activități cât mai variate care să susțină dezvoltarea potențialului fiecărui elev.

Într-un context global complex, educația trebuie să devină baza tuturor inițiativelor durabile. Atunci când este conectată cu spiritul antreprenorial și cu principiile economiei circulare, ea poate genera o schimbare de paradigmă reală. Nu mai este suficient să formăm doar angajați sau consumatori – trebuie să formăm cetățeni activi, inovatori și responsabili, capabili să modeleze un viitor echilibrat pentru generațiile care urmează.

Exemple de metode moderne de învăţare care pot fi utilizate în activitatea didactică:

- Problematizarea;
- Schimbă perechea;
- Studiul de caz;
- Ştiu/vreau să ştiu/am învăţat;
- Floarea de lotus;
- Jurnalul cu dublă intrare;
- Cafeneaua;
- Diagramele Venn:
- Cubul;
- Brainstorming;
- Harta minţii;
- Bulgărele de zăpadă;
- Cine ştie câştigă;
- Turul galeriei;
- Pălăriile gânditoare;
- Harta scenariilor de viitor;
- Instruirea asistată pe calculator.

Exemplificarea unei metode creative în vederea formării unui rezultat al învăţării
Clasa: a X-a
Domeniul: Economic
Calificare vizată: Tehnician în activități economice
Tematica: Protecția salariatului
Mod de lucru: pe grupe
Timp de lucru: 120 de minute
Rezultat al învățării vizat

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.10. Precizarea drepturilor salariatului în raport cu profesia de comerciant, legislația muncii în vigoare și normele PSI	6.2.8. Identificarea drepturilor salariatului în raport legislația muncii şi normele PSI	6.3.4. Respectarea legislației muncii în raport cu profesia de comerciant şi normele PSI

Obiective ale activității vizate:

- Să precizeze drepturile salariatului în raport cu profesia
- Să identifice dreturile salariatului și prevederile legislației muncii și ale normelor de securitate și sănătate în muncă (SSM/PSI) specifice profesiei de contabil, utilizând instrumente digitale pentru documentare și prezentare.
- Să dezvolte competențe digitale;

- Să exerseze capacitatea de luare a deciziilor etice;
- Să exerseze gândirea critică aplicată în situații reale de muncă.

Metoda creativă: Studiu de caz digital – „Contabilul informat”
Contextul activității
Elevii primesc următorul scenariu:
Ana este angajată ca și contabil într-o firmă de distribuție. Lucrează zilnic peste program fără plată suplimentară, nu a beneficiat de instructaj SSM/PSI, iar biroul ei nu respectă normele ergonomice (scaun neadecvat, iluminare slabă, cabluri neprotejate). În plus, angajatorul îi solicită să modifice anumite documente contabile.
Etapele activității

Pasul 1. Documentare digital: elevii, organizați în echipe, folosesc: site-ul Inspecției Muncii; Codul Muncii (format online); materiale digitale privind normele SSM pentru munca de birou; resurse educaționale digitale puse la dispoziție de profesor.

Pasul 2. Realizarea produsului digital: fiecare echipă creează un **dosar digital al cazului**, utilizând Canva / Google Slides care trebuie să conțină:identificarea drepturilor încălcate (program de lucru, salarizare, etică profesională); obligațiile angajatorului; riscurile pentru contabil (juridice și profesionale); măsuri legale de soluționare; recomandări pentru prevenirea situației.

Pasul 3. Componenta interactivă: fiecare echipă elaborează un mini-quiz digital (Google Forms / Kahoot) cu 5 întrebări privind: drepturile contabilului; normele SSM pentru munca la birou; consecințele falsificării documentelor contabile; sancțiuni aplicabile angajatorului.

Exemplificare aplicare metodă de învățare: „Turul galeriei”
Se bazează pe învăţarea prin colaborare. Elevii, divizaţi în grupuri de câte 4-5 elevi, lucrează la rezolvarea unei sarcini de lucru date, sarcină care poate avea mai multe soluţii. Fiecare grup îşi afişează rezultatul obţinut, la fel ca într-o galerie de artă. Elevii cu rol de „ghid” se plasează în locul unde este expus produsul grupului din care fac parte. Ceilalți „vizitează”, compară, examinează fiecare produs, adresează întrebări de clarificare ghidului, fac comentarii, compară ideile, propun alte soluţii, dacă este cazul. Se reexaminează soluții propuse, prin comparație cu cele ale grupurilor din galerie, se adaugă completări, în cazul în care este cazul.
Rezultatele învățării

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.9. Prezentarea sancțiunilor aplicate pe tipuri de abateri pentru nerespectarea drepturilor consumatorilor	6.2.7. Diferențierea sancțiunilor aplicate pe tipuri de abateri în cazul nerespectării drepturilor consumatorilor	6.3.3.Asumarea responsabilităţii în aplicarea normelor privind comercializarea mărfurilor alimentare şi nealimentare cu respectarea legislației în vigoare privind drepturile consumatorilor

Activitate: Practici comerciale incorecte
Obiective:
O1. să identifice practici comerciale incorecte în comercializarea de mărfuri/prestarea de servicii
O2. să diferențieze practicile comerciale incorecte și să coreleze sanțiunile pe tipuri de abateri
Mod de organizare a activităţii: activitate pe grupe, utilizând metoda „Turul galeriei”
Resurse:
- Foi de hârtie
- Foi de flipchart, marker
- Laptop, Internet, accesare site ANPC (www.anpc.gov.ro)

Durată: 50 minute
Desfăşurare:
- Pregătire:

- Se organizează elevii în grupe de câte 4-5, pentru rezolvarea sarcinii de lucru date: "Identificarea unei practici comerciale incorecte și a sancțiunii aplicate în cazul abaterii prezentate"

- Realizare:

- Profesorul prezintă conceptele cheie: definirea practicilor comerciale incorecte, prezentarea detaliată a acestora cu exemplificare pe tipuri de abateri și sancțiunile care se aplică conform legii.
- Li se cere elevilor să identifice o practică comercială încorectă, studiind site-ului ANPC (www.anpc.gov.ro), să descrie contextul pe baza caracteristicilor și circumstanțelor acesteia.
- Elevul desemnat „ghid" argumentează alegerea făcută în cadrul echipei și precizează sancțiunea ANPC conform Legii 363/2007, aplicată pentru practica comercială identificată. Ceilalți fac „turul" rezultatelor prezentate de către celelalte grupe, cer lămuriri, examinează, compară, aduc completări, dacă este cazul.
- Profesorul verifică corectitudinea răspunsurilor fiecărei grupe. Rezolvarea corectă a sarcinii de lucru duce la identificarea unor practici comerciale incorecte și a sancțiunilor care se aplică pe tipuri de abateri.

Evaluare şi feed-back:

- Activitatea se va evalua pe baza unei fişe de evaluare (detaliată la capitolul *Sugestii privind evaluarea).*

Sugestii privind evaluarea:

Evaluarea reprezintă partea finală a demersului de proiectare didactică, prin care profesorul va măsura eficienţa întregului proces instructiv-educativ. Evaluarea urmăreşte măsura în care elevii şi-au achiziționat rezultatele învățării propuse în standardele de pregătire profesională.

Evaluarea poate fi:

a. **Evaluarea inițială** de la începutul modulului are ca scop identificarea nivelului de cunoștințe, abilități și atitudini al elevilor înainte de a începe procesul de învățare. Ajută atât profesorul, cât și elevii să:

- stabilească un punct de plecare;
- identifice lacunele de învățare;
- personalizeze activitățile de învățare;
- stabilească obiective realiste și adaptate nivelului elevilor.

Evaluarea inițială se poate realiza prin:

- teste de evaluare inițială - teste grilă, întrebări deschise, exerciții sau probleme;
- chestionare diagnostic pentru identificarea reprezentărilor, atitudinilor și intereselor elevilor față de conținutul modulului ce pot fi applicate în scris sau oral;
- fișe de lucru cu sarcini introductive care vizează aplicarea cunoștințelor de bază necesare pentru noul conținut;
- conversația dirijată / discuția ghidată care permite obținerea de informații despre nivelul de înțelegere și experiențele anterioare ale elevilor;
- jocuri didactice / activități interactive - activități de tip brainstorming, quiz-uri, jocuri de asociere etc.;
- hărți conceptuale / scheme logice - instrument folosit pentru vizualizarea nivelului de organizare a cunoștințelor.

b. **Evaluarea continuă** este realizată în timpul parcurgerii modulului, pe baza unei planificări a evaluării, după un program stabilit, evitându-se aglomerarea evaluărilor în aceeaşi perioadă de timp.

Evaluarea continuă a rezultatelor învățării în timpul parcurgerii modului se realizează prin**:**

- teste de evaluare formativă (scurte, aplicate la intervale de timp stabilite);
- fișe de lucru / exerciții aplicative;
- observarea sistematică a comportamentului și performanței elevilor;

- autoevaluare şi reflecție;
- evaluare colegială (peer-assessment);
- proiecte sau teme pe termen scurt;
- discuții şi dezbateri ghidate;
- simulări / studii de caz.

c. Evaluarea finală - realizată printr-o metodă cu caracter aplicativ şi integrat la sfârşitul procesului de predare / învăţare şi care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoştinţelor, abilităţilor şi atitudinilor.

Forme de evaluare finală a rezultatelor învățării:

- Test scris sumativ - cu itemi variați (grilă, întrebări deschise, exerciții aplicative);
- Proiect individual sau pe echipe - pe baza unor criterii clare și a unei grile de notare;
- Portofoliu educational – cu lucrările realizate pe parcursul modulului (fișe, teme, reflecții, proiecte etc.);
- Prezentare orală/susținere - susținerea proiectului sau a temei finale în fața clasei/ profesorului;
- Studii de caz/situații-problemă - analiza și rezolvarea unei situații complexe, cu aplicarea cunoștințelor din modul;
- Test practic/probă practică - executarea unei sarcini concrete (ex: realizarea unei fișe de post, etc.

Exemplificarea evaluării rezultatelor învățării:

Exemplificarea evaluării metodei – Studiu de caz digital – „Contabilul informat”

Clasa: a X-a

Domeniul: Economic

Rezultat al învățării evaluat

- Elevii analizează și aplică prevederile legislației muncii și ale normelor de securitate și sănătate în muncă (SSM/PSI) specifice profesiei de contabil, utilizând instrumente digitale pentru documentare și prezentare.
- Dezvoltarea competențelor digitale;
- Dezvoltarea capacității de luare a deciziilor etice;
- Gândirea critică aplicată în situații reale de muncă.

Fișă de evaluare : (100 puncte)

CUNOȘTINȚE (30 puncte)

Criteriu	Descriptor	Punctaj
Identificarea drepturilor salariatului	Recunoaște corect drepturile contabilului (program de lucru, salarizare, condiții SSM, etică profesională)	10 p
Identificarea obligațiilor angajatorului	Precizează clar responsabilitățile legale ale angajatorului	10 p
Corectitudinea informației legislative	Utilizează corect concepte din Codul Muncii și normele SSM/PSI	10 p

Niveluri de performanță:

- 26–30 p – cunoștințe foarte bine consolidate
- 16–25 p – cunoștințe bune
- 0–15 p – cunoștințe insuficient consolidate

ABILITĂȚI (40 puncte)

Criteriu	Descriptor	Punctaj
Analiza studiului de caz	Identifică problemele juridice și profesionale din situație	15 p
Propunerea soluțiilor	Oferă soluții legale, argumentate	10 p
Utilizarea instrumentelor digitale	Creează un material digital clar, organizat și funcțional	10 p
Structurarea informației	Prezintă logic şi coerent conținutul	5 p

Niveluri de performanță:

- 34–40 p – abilități foarte bine dezvoltate
- 20–33 p – abilități bune
- 0–19 p – abilități în formare

ATITUDINI (30 puncte)

Criteriu	Descriptor	Punctaj
Responsabilitate profesională	Demonstrează înțelegerea importanței respectării legislației	10 p
Etică profesională	Manifestă atitudine corectă față de situația de falsificare a documentelor	10 p
Colaborare și implicare	Participă activ și constructiv în echipă	10 p

Niveluri de performanță:

- 26–30 p – atitudine responsabilă și matură
- 16–25 p – atitudine adecvată
- 0–15 p – implicare redusă

Modalitatea de transformare în notă

Total: 100 puncte

- 90–100 p → Nota 10
- 80–89 p → Nota 9
- 70–79 p → Nota 8
- 60–69 p → Nota 7
- 50–59 p → Nota 6
- sub 50 p → sub nota 6

Exemple de evaluare a rezultatelor învățării:

Cunoştinţe	Abilităţi	Atitudini
6.1.9. Prezentarea sancțiunilor aplicate pe tipuri de abateri pentru nerespectarea drepturilor consumatorilor	6.2.7.Diferențierea sancțiunilor aplicate pe tipuri de abateri în cazul nerespectării drepturilor consumatorilor	6.3.3. Asumarea responsabilității în aplicarea normelor privind comercializarea mărfurilor alimentare și nealimentare cu respectarea legislației în vigoare privind drepturile consumatorilor

Activitate: Practici comerciale înșelătoare vs Practici comerciale agresive

Obiective:

O1. să identifice practici comerciale incorecte în comercializarea de mărfuri/prestarea de servicii

O2. să diferențieze practicile comerciale incorecte și să coreleze sanțiunile pe tipuri de abateri

Sarcina de lucru: Practici comerciale incorecte și sancțiunile care se aplică pe tipuri de abateri

Pornind de la practicile comerciale incorecte perzentate la activitatea de învățare cu ajutorul metodei Turul galeriei, fiecare elev indentifică câte 3 practici comerciale incorecte în comercializarea de mărfuri/prestarea de servicii, studiind site-ului ANPC (www.anpc.gov.ro) și completează fișa de lucru de mai jos:

Fișă de lucru elev:

Practici comerciale incorecte (Tipologie)	Sursa	Descriere	Efecte asupra consumatorului	Sancțiuni aplicate
1…..				
2…..				
3……				

Concluziile elevului:

.....

Feed- back -ul profesorului:

.....

Criterii de realizare şi ponderea acestora

Nr. crt.	Criterii de realizare şi ponderea acestora		Indicatorii de realizare şi ponderea acestora		Punctaj
1.	Primirea şi planificarea sarcinii de lucru	30%	Înțelegerea temei și a cerințelor sarcinii de lucru	60%	18 p
			Alegerea instrumentelor de lucru şi a strategiei de rezolvare a sarcinii de lucru	40%	12 p
2.	Realizarea sarcinii de lucru	40%	Respectarea etapelor de rezolvare a sarcinii de lucru prezentate de cadrul didactic	25%	10 p
			Asocierea corectă a practicilor comerciale înşelătoare/practicilor comerciale abuzive cu sancțiunile pe tipuri de abateri	50%	20 p
			Utilizarea corectă a noţiunilor de ştiinţifice	25%	10 p
3.	Prezentarea şi promovarea sarcinii realizate	30%	Folosirea corectă a terminologiei de specialitate	20%	6 p
			Prezentarea unei aprecieri globale a muncii realizate.	20%	6 p
			Argumentarea activităţii realizate.	40%	12 p
			Indicarea corectă a practicilor comerciale înşelătoare vs Practicilor comerciale agresive	20%	6 p
TOTAL PUNCTAJ				100%	100 p

- **Bibliografie:**

Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
Cristea, S., *Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ*, Editura DPH, București, 2019.
Dinu, M. (coord.), *Fundamentele științei mărfurilor. Calitate și siguranță*, Editura ASE, București, 2018.
Jitaru, O., *Metode interactive pentru stimularea învățării eficiente*, Editura Performantica, Iași, 2018.
Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.), Pearson
Negrea, M. T., *Protecția consumatorului și a mediului - abordări sustenabile*, Editura Universitară, București, 2020.
Pamfilie, R., Procopie, R., *Designul și estetica ambalajelor*, Editura ASE, București, 2014.
Piperea, G. (2021). *Dreptul consumului*. Editura C.H. Beck

Legislație:

Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată.
Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.
Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă.
Ordonanța de urgență nr. 34/2014 privind drepturile consumatorilor în cadrul contractelor încheiate cu profesioniștii.

Site-uri

https://anpc.ro
https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/unfair-commercial-practices-law/unfair-commercial-practices-directive_en
https://www.portalcontabilitate.ro/oug-nr-582022-reguli-si-sanctiuni-in-relatia-dintre-comercianti-si-consumatori-152528.htm

Platforme cu resurse interactive și lecții digitale:

- **LIVRESQ**: Oferă pachete de lecții digitale interactive specifice acestui modul (ex. „Comunicarea eficientă”), care includ elemente multimedia și teste de verificare.
- **Wordwall**: O resursă excelentă pentru activități de consolidare (jocuri tip quiz, potrivire, labirint) create de profesori special pe temele de etică și comunicare.
- **Digitaledu**: Găzduiește resurse educaționale deschise, precum fișe de evaluare digitală pentru procesul comunicării.
- **Didactic.ro**: Conține o bază de date cu proiecte de lecție, rebusuri și teste interactive încărcate de cadre didactice.

Anexa nr. 116A

Programa școlară
pentru disciplina
Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)
Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie
traducere în limba română

− 2026 −

Anexa nr. 116A
Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)*, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie, traducere în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)* reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) pentru clasa a X-a a liceelor cu profil pedagogic, specializarea educație timpurie, având alocate 2 ore/săptămână.

Conform principiilor de bază ale programei școlare, organizarea activităților didactice acordă un rol esențial jocului, ca formă fundamentală a învățării în educația timpurie, a învățării experiențiale și integrate, precum și a abordării diferențiate. Programa școlară subliniază, de asemenea, importanța diversității situațiilor de învățare și a formelor de activitate, precum și necesitatea cooperării bazate pe parteneriat cu familia și comunitatea locală.

În această perspectivă, rolul cadrului didactic este de a crea un mediu educațional care să favorizeze participarea activă a copiilor, explorarea autonomă și exprimarea creativă, contribuind totodată la fundamentarea competențelor-cheie – în special a competențelor de comunicare, sociale, emoționale și creative. Pe baza acestor principii, programa școlară definește clar structura conținuturilor și a cadrului metodologic al acestei discipline.

Studiul disciplinei *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)* urmărește formarea și dezvoltarea unei personalități didactice autonome, creative și reflexive, capabile să aplice metode moderne, să răspundă flexibil nevoilor individuale ale copiilor și să organizeze procesul de învățare dintr-o perspectivă interdisciplinară. Elevii claselor cu specializarea educație timpurie dobândesc cunoștințe despre metodele, procedeele de învățare și strategiile educaționale aplicabile, care sprijină dezvoltarea limbii materne, a imaginației și a creativității copiilor. Totodată, disciplina îi încurajează să își analizeze în mod reflexiv propria practică pedagogică, să fie deschiși la autodezvoltare și învățare pe tot parcursul vieții și să își construiască în mod conștient identitatea profesională.

Conținuturile sunt corelate cu competențele specifice și oferă un cadru flexibil pentru organizarea activităților de învățare. Scopul final al programei școlare este formarea unor educatori și puericultori capabili să creeze un mediu centrat pe copil, bazat pe experiență și dezvoltare, și să aplice în mod conștient viziunea programei școlare pentru educația timpurie în practica pedagogică de zi cu zi.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio). Programa școlară se bazează pe prevederile planurilor-cadru pentru învățământul liceal în limbile minorităților naționale, aprobate prin Ordinul OMEC nr. 6.932/2025, în concordanță cu *Curriculumul pentru educația timpurie*, aprobat prin Ordinul ministrului nr. 5596 / 16.12.2019, document care definește educația timpurie ca un proces didactic bazat pe caracterul complex al dezvoltării copilului.

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

TC = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curriculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Înțelege rolul programei școlare pentru educația timpurie în planificarea și organizarea activităților de nivel antepreșcolar și preșcolar, ținând cont de principiile pedagogice ale educației integrate și ale diferențierii**
(CS) CG2	**Aplică metode didactice și forme de organizare a activităților care susțin dezvoltarea copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară, facilitând progresul comunicării, înțelegerii vorbirii, exprimării de sine, a creativității și a învățării**
(CS) CG3	**Observă și evaluează dezvoltarea și activitățile copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară**
(CS) CG4	**Evaluează în mod reflexiv propria activitate pedagogică și pe cea a colegilor**

Clasa a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG1. Înțelege rolul programei școlare pentru educația timpurie în planificarea și organizarea activităților de nivel antepreșcolar și preșcolar, ținând cont de principiile pedagogice ale educației integrate și ale diferențierii

Clasa a X-a
(CS) 1.1. Interpretează structura și noțiunile de bază ale programei școlare pentru educația timpurie
- analizarea în echipă a elementelor structurale ale programei școlare *- identificarea noțiunilor-cheie din introducerea programei școlare (de ex. centrarea pe copil, dezvoltarea integrată, rolul jocului)* *- interpretarea unor afirmații pe baza principiilor fundamentale ale programei școlare* *- clasificarea domeniilor de dezvoltare*
(CS) 1.2. Analizează formele de organizare și funcțiile pedagogice ale activităților din educația timpurie
- clasificarea tipurilor de activități didactice de nivel antepreșcolar și preșcolar (de ex. activități tematice, activități bazate pe experiență) cu ajutorul unui organizator grafic *- analiza unor situații educaționale concrete pentru a identifica modul de organizare a activității (de ex. joc liber, activitate dirijată, activitate pe grupuri) și funcția didactică a acestora* *- analiza în echipă a funcțiilor didactice ale programului zilnic* *- observarea momentelor structurale ale întâlnirilor de dimineață (de ex. salutul, verificarea prezenței, calendarul naturii etc.)*
(CS) 1.3. Proiectează activități pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar corelate cu domeniile de experiență
- brainstorming pentru elaborarea unor situații de învățare bazate pe activități

Clasa a X-a
- studierea planurilor de activități de nivel antepreșcolar și preșcolar *- realizarea în echipă a unui plan de activitate pentru un domeniu de experiență* *- proiectarea unei activități integrate incluzând mai multe domenii de dezvoltare*
(CS) 1.4. Integrează diferite domenii de dezvoltare în procesul de proiectare a activităților
- realizarea unui arbore conceptual privind integrarea domeniilor de dezvoltare (de ex. înțelegerea de sine și a celorlalți, comunicarea, descoperirea lumii, mișcarea, creativitatea) pe baza unei teme (de ex. pâinea) *- elaborarea unor modele de activități integrate prin activitate pe echipe* *- prezentare în echipă a planurilor de activități integrate* *- proiectarea unei activități tematice care include povești, poezii/ritmuri și jocuri de mișcare* *- îmbinarea activităților de comunicare cu cele creative* *- integrarea citirii imaginilor în povestire*
(CS) 1.5. Aplică principiile pedagogice ale diferențierii și ale abordării individualizate
- analizarea în echipă a situațiilor pedagogice (de ex. proceduri disciplinare) și elaborarea unor propuneri de soluționare *- elaborarea unor variante diferențiate de sarcini pentru o activitate* *- joc de rol pentru explorarea și înțelegerea situațiilor pedagogice*

(CS) CG2. Aplică metode didactice și forme de organizare a activităților care susțin dezvoltarea copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară, facilitând progresul comunicării, înțelegerii vorbirii, exprimării de sine, a creativității și a învățării

Clasa a X-a
(CS) 2.1. Dezvoltă comunicarea verbală și nonverbală a copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară în situații de comunicare familiare
- povestirea sau lectura unor basme scurte, cu structură repetitivă, folosind cărți ilustrate *- prezentarea imaginilor de mari dimensiuni și a cărților pliante, precum și identificarea personajelor* *- răsfoirea comună a cărților* *- integrarea sau solicitarea integrării elementelor onomatopeice în poveste (de ex. sunete de animale, sunete din natură)* *- rostirea în comun a elementelor onomatopeice, ritmice sau repetitive* *- povestirea însoțită de mișcări și gesturi* *- repetarea în comun a unor fragmente simple din poveste (de ex. sunete, cuvinte, propoziții scurte)* *- adresarea unor întrebări simple pe baza poveștii (de ex. „Unde este câinele?”, „Cine a venit aici?”)* *- reproducerea în comun a unor fragmente ale poveștii pe baza imaginilor* *- recunoașterea personajelor și a obiectelor pe baza imaginilor sau a jocurilor în urma audierii poveștii* *- joc dramatic simplu cu personajele poveștii (de ex. imitarea mișcării animalelor)* *- interpretarea unor povești scurte cu ajutorul păpușilor (de ex. păpuși de deget, păpuși-mănușă etc.)* *- imitarea mișcărilor personajelor din poveste (de ex. sărit, mers, zbor)* *- exersarea unor rime și poezii scurte în legătură cu povestea citită* *- identificarea obiectelor sau personajelor din poveste în mediul înconjurător sau printre jucării* *- discuții despre personajele, locurile și întâmplările din poveste* *- reproducerea unor fragmente din poveste pe baza unor întrebări* *- ordonarea imaginilor în funcție de succesiunea cronologică a evenimentelor din poveste* *- joc de rol pentru reprezentarea personajelor poveștii* *- discutarea trăsăturilor personajelor (de ex. bun–rău, curajos–fricos etc.)* *- reprezentarea prin desen a personajelor sau scenelor din poveste* *- exersarea povestirii individuale pe baza imaginilor sau obiectelor*
(CS) 2.2. Dezvoltă comunicarea verbală și nonverbală a copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară în diverse situații de comunicare
- denumirea caractericticilor diferitelor obiecte, fructe și plante (de ex. culoare, formă, miros, gust) *- discuții de tipul „Ce este? Cum este?” în timpul observării obiectelor sau imaginilor* *- jocuri tactile (de ex. recunoașterea obiectelor dintr-un săculeț prin pipăit) prin denumirea caracteristicilor acestora* *- recunoașterea și denumirea gusturilor și mirosurilor prin jocuri de degustare* *- discuții despre experiențele trăite în natură (de ex. observarea frunzelor, pietrelor, florilor)* *- exersarea descrierii imaginilor sau obiectelor folosind adjective simple (de ex. mare–mic, moale–tare, dulce–acru)* *- jocul „Pune și tu o întrebare” (de ex. copiii formulează întrebări despre obiecte sau fenomene)*

Clasa a X-a
- *utilizarea cuvintelor noi în activitățile cotidiene (de ex. masă, îmbrăcare, joc)* - *învățarea cuvintelor noi cu ajutorul ilustrațiilor* - *discuții despre trăirile și experiențele copiilor (de ex. „Ce ai văzut?”, „Ce ai simțit?”, „Cum a fost?”)*
(CS) 2.3. Formează deprinderile de citire și scriere în situații de comunicare familiare
- *răsfoirea în comun a cărților de povești (denumirea părților componente ale cărții, de ex. copertă, pagină, imagine)* - *discuții despre rolul și utilizarea cărților în viața de zi cu zi* - *povestirea sau continuarea unei întâmplări pe baza imaginilor* - *jocuri de imitație și recunoaștere a sunetelor (de ex. sunete de animale, recunoașterea sunetului inițial)* - *jocuri de ritm și silabizare (silabizare însoțită de aplauze și pași)* - *observarea ludică a sunetelor din cuvinte (de ex. „Cu ce sunet începe?”)* - *desen cu vopsea pe degete sau cu rolă de pictat* - *trasarea de linii și puncte cu diverse instrumente de desen* - *observarea literelor și a altor semne grafice din mediul înconjurător (de ex. inscripții, panouri)* - *realizarea unor semne grafice simple cu diferite instrumente (de ex. desen, mâzgălire)* - *jocuri „de scris” (scrierea „scrisorilor”, listelor, mesajelor prin desene sau semne)* - *povestirea propriilor desene și formularea conținutului „scrierilor” realizate* - *asocierea imaginilor cu forme de litere și simboluri* - *utilizarea colțului de lectură*
(CS) 2.4. Proiectează și organizează activitățile grupei, utilizând diferite forme de organizare
- *exersarea diferitelor forme de organizare a activității (de ex. frontal, de grup, în perechi și individual) în cadrul unor activități simulate de nivel antepreșcolar și preșcolar* - *cooperarea în rezolvarea sarcinilor în diverse forme de organizare a activității* - *planificarea dispunerii locurilor și a spațiului pentru diferite activități*
(CS) 2.5. Creează un mediu educațional care favorizează învățarea activă a copiilor și sprijină siguranța emoțională
- *realizarea unui plan de amenajare a sălii pentru diferite tipuri de activități* - *amenajarea centrelor de activitate pentru joacă și activități libere (de ex. știință, colț de lectură, arte, jocuri de masă, joc de rol, colț de construcții)* - *analizarea mediului de învățare, de joc și de odihnă în cadrul activității în echipă* - *analizarea exemplelor de bună practică privind organizarea mediului educațional*
(CS) 2.6. Aplică diferitele forme de joc pentru a sprijini dezvoltarea copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară
- *analizarea formelor de joc (de ex. joc funcțional, joc de construcție, joc de rol, joc cu reguli)* - *proiectarea situațiilor de joc în funcție de diferite obiective de dezvoltare* - *experimentarea activităților dramatice sau de joc de rol*
(CS) 2.7. Selectează și aplică metode didactice adecvate particularităților de vârstă ale copiilor
- *elaborarea unui plan de activitate folosind metode variate* - *experimentarea metodei proiectului sau a unor elemente de artă dramatică* - *proiectarea activităților de învățare organizate prin metode cooperative*
(CS) 2.8. Ține cont de diferențele individuale și aplică principiile pedagogice ale diferențierii și incluziunii
- *analizarea cazurilor pedagogice a unor copii cu diferite nevoi de dezvoltare* - *elaborarea unor variante diferențiate ale activităților* - *soluționarea situațiilor pedagogice incluzive prin muncă de grup (de ex. implicarea copiilor cu abilități diferite în jocuri comune; sprijinirea participării unui copil retras; susținerea comunicării unui copil cu alt background lingvistic)*
(CS) 2.9. Sprijină dezvoltarea creativității și a gândirii orientate spre rezolvarea problemelor la copii
- *încurajarea participării la jocuri de rol (de ex. roluri familiale și cotidiene: mamă, tată, medic, vânzător)* - *organizarea jocului „Ce ar putea fi?”, în care copiii ghicesc utilitatea posibilă ale unor obiecte sau forme* - *utilizarea jocului imaginar „Eu văd…” pentru dezvoltarea capacității de observare și exprimare* - *organizarea unui joc de tip vânătoare de comori pentru găsirea unui obiect ascuns în spațiu* - *crearea unei povești comune pe baza imaginilor* - *utilizarea jocului „Ghicește!” pe baza descrierii caracteristicilor obiectelor* - *folosirea jocurilor de construcție creativă (de ex. construirea unui pod pentru ursuleț, realizarea unei*

Clasa a X-a
case pentru animale) *- organizarea unei vânători de comori cu sarcini simple de rezolvare de probleme* *- exersarea jocului cu obiecte transformabile, imaginând utilizări noi pentru obiecte obișnuite* *- brainstorming despre metode de dezvoltare a creativității (de ex. „Cum putem interpreta o poveste în mai multe moduri?”)* *- elaborarea unor sarcini cu final deschis pentru activitățile din grădiniță (de ex. „Imaginează un final nou pentru poveste!”)*

(CS) CG3. Observă și evaluează dezvoltarea și activitățile copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară

Clasa a X-a
(CS) 3.1. Observă comportamentul, activitățile și caracteristicile de dezvoltare ale copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară în diverse situații didactice
- aplicarea unui set structurat de criterii de observare în timpul jocului liber *- realizarea de note de observare privind activitatea de comunicare a unui copil pe baza criteriilor de dezvoltare* *- analiza unui fragment video despre jocul copiilor pe baza criteriilor de observare* *- analiza indicatorilor de dezvoltare pentru identificarea caracteristicilor de vârstă ale dezvoltării lingvistice și comunicative* *- compararea indicatorilor de dezvoltare de vârstă cu comportamentele observate la copii*
(CS) 3.2. Înregistrează și interpretează datele observate cu privire la dezvoltarea copilului
- completarea unui jurnal de observație pentru monitorizarea activităților de comunicare ale copiilor *- elaborarea unui profil de dezvoltare pe baza datelor obținute* *- analizarea unui studiu de caz pentru identificarea punctelor forte și a domeniilor care necesită dezvoltare*
(CS) 3.3. Formulează concluzii privind dezvoltarea copilului de vârstă antepreșcolară și preșcolară pe baza rezultatelor observațiilor
- interpretarea datelor în cadrul unei discuții în echipă *- identificarea domeniului de dezvoltare prin analiza unei activități* *- formularea unei recomandări didactice pentru sprijinirea în continuare a copilului*

(CS) CG4 Evaluează în mod reflexiv propria activitate pedagogică și pe cea a colegilor

Clasa a X-a
(CS) 4.1. Observă și analizează propria activitate pedagogică pe baza unor criterii reflexive
- redactarea unui jurnal reflexiv în urma unei activități didactice *- autoevaluarea unei microactivități pe baza unor criterii prestabilite* *- analiza reflexivă a unei situații didactice (de ex. analiza SWOT)*
(CS) 4.2. Analizează și evaluează activitatea pedagogică a colegilor pe baza unor criterii profesionale
- observarea colegială în timpul prezentării unei microactivități *- oferirea unui feedback structurat pe baza unui set de criterii de observație* *- analizarea unei înregistrări video din perspectiva interacțiunilor pedagogice* *- evaluarea unei situații pedagogice în cadrul unei discuții reflexive în echipă*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Crearea unei atmosfere educaționale adecvate la nivel antepreșcolar și preșcolar	1.1. Mediile educaționale și pregătirea acestora 1.2. Relația dintre copil, grup și mediul material (de ex. mediul de învățare, de joc și de odihnă) 1.3. Teorii și bune practici privind spațiul educațional (de ex. mediul material) din creșă/grădiniță 1.4. Caracteristicile climatului educațional din creșă/grădiniță
2. Rolul jocului în educația timpurie	2.1. Tipurile principale de jocuri: jocul de exercițiu sau funcțional, jocul de construcție, jocul de rol (de ex. joc de familie, jocuri de meserii, jocuri de circulație, „joc de grădiniță”, jocul cu reguli) 2.2. Jocul didactic: jocuri didactice motrice, jocuri didactice intelectuale (de ex. jocuri de limbaj pentru dezvoltarea expresivității) 2.3.Tipurile jocului didactic: jocuri de exersare-dezvoltare a deprinderilor, jocuri de repetare-sistematizare, jocuri pentru descoperirea unor cunoștințe și relații noi 2.4. Jocurile populare pentru copii: jocuri cu obiecte, jocuri motrice (de ex. jocuri pentru copiii mici ținuți în brațe, jocuri de îndemânare intelectuală), jocuri de alegere a perechii, strigături, formule de alegere, rime tradiționale 2.5. Materialele utilizate în timpul jocului. Importanța pedagogică a materialelor de joc. 2.6. Particularitățile desfășurării jocurilor: jocuri spontane și jocuri inițiate. Etapele predării jocului: pregătirea jocului, denumirea jocului, prezentarea conținutului, explicarea regulilor, demonstrarea, jocul de probă, jocul propriu-zis, complicarea jocului, evaluarea, discutarea trăirilor și a experiențelor din timpul jocului 2.7. Jocul în cadrul diferitelor tipuri de activități: jocul și activitățile liber alese, activități pe domenii experiențiale, activități orientate spre dezvoltarea personală. Relația dintre joc și educație/învățare
3. Dezvoltarea creativității în educația timpurie	3.1. Definiția creativității 3.2. Factorii care influențează și care pot împiedica creativitatea 3.3. Particularitățile creativității în perioada timpurie a copilăriei 3.4. Dezvoltarea creativității în educația timpurie (crearea situațiilor pentru jocuri creative, metode care susțin descoperirea independentă, imaginația și dorința de a crea)
4. Programa școlară pentru educație timpurie	4.1. Concepția educației timpurii 4.2. Structura programei școlare pentru educația timpurie 4.2.1. Principiile și valorile care stau la baza elaborării programei școlare 4.2.2. Impactul așteptat a programei școlare 4.2.3. Planul-cadru al educației timpurii (de ex. grupe de vârstă, tipuri și categorii de activități de învățare) 4.2.4. Metodologia de aplicare a programei școlare pentru educația timpurie 4.2.5. Programul educației timpurii (de ex. domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, modele de comportament) 4.3. Inter-, trans- și multidisciplinaritate 4.3.1. Posibilitățile de realizare a integrării în contextul programei școlare 4.3.2. Diferențierea și tratamentul individualizat în grădiniță
5. Formele și modalitățile specifice de organizare a activităților la nivel antepreșcolar și preșcolar	5.1. Jocuri și activități liber alese (centre de activitate) 5.2. Activități orientate spre dezvoltarea personală (de ex. formarea și dezvoltarea obiceiurilor, a rutinelor, tranziții, activități opționale, alese, activități de după-amiază) 5.3. Activități tematice în creșă

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.4. Activități pe domenii experiențiale în grădiniță 5.5. Cele șase teme principale: – Cine sunt eu? Cine suntem noi? – Când, cum și de ce se întâmplă lucrurile? – Cum era, cum este și cum va fi viața aici, pe Pământ? – Cum ne planificăm și organizăm activitățile cotidiene? – Cum ne exprimăm sentimentele și emoțiile? – Ce vreau să devin? Ce fel de persoană vreau să fiu?
6. Dezvoltarea lingvistică și comunicativă, activitățile de învățare și modalitățile de realizare a acestora	6.1. Particularitățile percepției și înțelegerii vorbirii. Dezvoltarea vorbirii. Etapele achiziției limbajului (de ex. particularități fonetice, caracteristicile formării cuvintelor, formarea propozițiilor și a textelor la copiii mici). Etapele tranzițiilor și relația acestora cu limba maternă. 6.2. Modelul de vorbire al educatoarei și rolul său în dezvoltarea vorbirii copilului de vârstă preșcolară 6.3. Activități pentru prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire 6.4. Dezvoltarea comunicării orale în situații de comunicare cunoscute *În creșă*: – Activități comunicativ-creative: rime, cântece ritmice, legănări – Povestire și ascultare de povești (povestea educatoarei, re-povestire, valiză de poveste, teatru de păpuși, teatru de hârtie) – Memorare (legănări, rime, povești scurte) – Răsfoirea cărților (cărți moi pentru copii) – Lectură de imagini (denumirea obiectelor, ființelor) – Jocuri de cuvinte (imitare, repetare, enumerare) – Jocuri de imitație a sunetelor (sunete de animale, obiecte, instrumente) – Exerciții de vorbire (exerciții de respirație, buze, mușchi faciali, exerciții de pronunție) – Comunicarea verbală și nonverbală (intonare, gesturi, limbaj corporal) *În grădiniță*: – Educația vorbirii: lectură de imagini (denumire, exprimarea stărilor, emoțiilor, gândurilor, formularea unui titlu), povestea educatoarei, re-povestire, poveste creată de copii, joc didactic, lectură literară, povestire liberă, conversație, predarea poeziei (de ex. învățarea unei poezii noi, fixarea și repetarea poeziilor învățate, verificarea poeziilor învățate), dramatizare – Dezvoltarea înțelegerii vorbirii: ascultarea atentă a mesajelor și înțelegerea comunicărilor verbale (gânduri, emoții, semnificații) 6.5. Dezvoltarea comunicării orale în diferite situații de comunicare 6.5.1. Dezvoltarea vocabularului copiilor legat de experiențele senzoriale, jocuri pentru rafinarea simțurilor (de ex. culori, sunete, texturi), observare (de ex. animale, plante, obiecte din mediul înconjurător, alimente, materii prime, acțiuni). Întrebări, îmbogățirea vocabularului. 6.5.2. Jocuri pentru dezvoltarea exprimării verbale a gândurilor, nevoilor, emoțiilor și experiențelor; activități care sprijină aplicarea regulilor de comunicare (de ex. joc didactic) 6.6. Fundamentarea citirii și scrierii în situații de comunicare cunoscute 6.6.1. Cărțile și imaginile, ilustrațiile (funcționalitate, estetică) 6.6.2. Activități pentru formarea unei atitudini pozitive față de utilizarea cărților și față de citire 6.6.3. Povestirea pe baza imaginilor 6.6.4. Deosebirea sunetelor, silabelor și cuvintelor 6.6.5. Scrierea și desenul, semne și forme grafice

Domenii de conținut	Conținuturi
7. Metodele de dezvoltare în educația timpurie	7.1. Metode legate de acțiune (de ex. joc didactic, activitate cu fișe de lucru, activități practice, experimente) 7.2. Metode legate de ilustrare și de cunoașterea intuitiv-vizuală (de ex. prezentare, observare) 7.3. Metode ale dobândirii verbale (orale) a cunoștințelor (de ex. povestire/relatare, explicație, conversație) 7.4. Metoda proiectului 7.5. Aplicarea pedagogiei dramatice în educația timpurie (de ex. rafinarea simțurilor, concentrarea atenției, dezvoltarea imaginației, recunoașterea emoțiilor, exerciții de improvizație, exerciții de autocunoaștere și cunoaștere a celorlalți) 7.6. Metode cooperative în dezvoltarea timpurie (de ex. metode de formare a grupurilor, găsește-ți perechea, cartonașe numerotate, discuri vorbitoare, pălăriile gânditoare)
8. Etapele planificării activităților, organizarea, realizarea și evaluarea acestora	8.1. Formularea întrebărilor înaintea activității 8.1.1. De ce este valoroasă această activitate?, Cum se integrează în ceea ce au învățat anterior și în ceea ce vor învăța ulterior? (de ex. tema săptămânii), Ce particularități de vârstă trebuie respectate?, Ce oportunități oferă activitatea pentru dezvoltarea gândirii critice, educația morală și estetică? 8.1.2. Ce cunoștințe (de ex. informații, deprinderi și competențe) trebuie să dețin pentru ca copilul să se dezvolte în timpul activității pe care o conduc? 8.1.3.Consultarea bibliografiei de specialitate, colectarea materialelor legate de temă, indicarea corectă a surselor în cadrul planului de activitate 8.2. Studierea programei școlare pentru educația timpurie. Formularea obiectivelor activității în funcție de axele curriculumului: domenii de dezvoltare – dimensiuni ale dezvoltării – forme de comportament 8.3. Întrebări privind desfășurarea activității și momentele didactice 8.3.1. Cum pregătim copilul, cum îl orientăm și motivăm pentru participarea activă, pentru activarea și evaluarea cunoștințelor sale anterioare? Moment de captare a atenției: focalizarea atenției, reactivarea cunoștințelor/experiențelor anterioare (de ex. pregătire emoțională, explicarea cuvintelor) 8.3.2. Cum procesează, înțelege și trăiește copilul informația sau experiența nouă și cum o integrează în cunoștințele și trăirile sale existente? Crearea sensului: anunțarea temei și a obiectivelor, comunicarea titlului, stabilirea criteriilor de observare, prezentarea poveștii/poeziei de către educatoare, prelucrarea temei, ghidarea învățării, aplicare 8.3.3. De unde știu că mi-am atins obiectivele?, Cum poate copilul utiliza ceea ce a învățat?, Ce impact are asupra comportamentului, dezvoltării cognitive și emoționale?, Cum se integrează în cunoștințele și personalitatea sa? Reflecție: asigurarea feedback-ului, realizarea unei sinteze generale, formularea și fixarea concluziilor, evaluarea activității și implicării copiilor. 8.4. Alegerea strategiilor, metodelor și procedurilor în funcție de obiectivele educaționale/de dezvoltare, sarcinile didactice, conținut și particularitățile de vârstă 8.5. Proiectarea formelor de organizare (de ex. frontal, pe grup, în perechi, individual), amenajarea sălii (de ex. cerc, semicerc) 8.6. Selectarea și realizarea materialelor didactice (de ex. materiale ilustrativ-informative, materiale pentru formarea deprinderilor, instrumente pentru evaluarea rezultatelor învățării)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8.7. Elaborarea formelor de evaluare (de ex. evaluarea formativă) 8.8. Redactarea planului de activitate 8.9. Întrebări după desfășurarea activității (de ex. Ce direcții de dezvoltare și învățare se conturează pentru perioada următoare?, Cum au funcționat metodele?, În ce măsură au sprijinit sau au îngreunat materialele procesul de dezvoltare?, De ce a fost activitatea una plină de trăiri pozitive?)
9. Observarea și evaluarea pedagogică	9.1. Definiția și rolul observației pedagogice în educația timpurie (de ex. scopul și importanța observației, rolul observației în sprijinirea dezvoltării copilului) 9.2. Metodele și formele observației copilului (de ex. observație spontană și structurată, observație participativă și neparticipativă, observație continuă și observație focalizată) 9.3. Domeniile de observare a dezvoltării copilului (de ex. dezvoltarea lingvistică și comunicativă) 9.4. Înregistrarea și documentarea datelor observaționale (de ex. notițe de observație și/sau jurnal) 9.5. Evaluarea pedagogică a dezvoltării copilului: • evaluare diagnostică și formativă în educația timpurie • feedback orientat spre sprijinirea dezvoltării • luarea în considerare a particularităților individuale ale dezvoltării copilului 9.6. Practica pedagogică reflexivă: • autoevaluarea activității pedagogice • observare reciprocă și feedback profesional • utilizarea rezultatelor observației în planificarea pedagogică
10. Utilizarea mass-mediei și a instrumentelor digitale în educația timpurie	10.1. Rolul mass-mediei în viața antepreșcolarilor și preșcolarilor 10.2. Impactul mass-mediei asupra dezvoltării copilului 10.3. Riscurile și oportunitățile utilizării mass-mediei 10.4. Media și jocul. Activități media creative 10.5. Rolul cadrului didactic în formarea utilizării mass-mediei

SUGESTII METODOLOGICE

1. Principii metodologice generale:

Structura conținuturilor de învățare din programa școlară urmează o logică pedagogică bine gândită. Nu este întâmplător faptul că formarea începe cu temele legate din mediul educațional, joc și creativitate. Conform perspectivei programei școlare pentru educația timpurie, dezvoltarea copilului este corelat cu mediul fizic, social și emoțional în care are loc procesul de învățare. Un mediu educațional adecvat creează condițiile necesare unei atmosfere sigure și primitoare, în care copiii pot acționa liber, pot dobândi experiențe și pot construi relații.

În acest mediu, jocul reprezintă forma fundamentală a învățării în educația timpurie, deoarece permite învățarea pe baza trăirilor, dezvoltării relațiilor sociale și manifestarea diferitelor capacități. Prin joc, copilul dobândește experiențe prin imitație și cooperare, dezvoltându-și în același timp gândirea reflexivă și creativitatea.

Rolul cadrului didactic este de a crea un mediu sensibil la probleme și favorabil creativității, în care copiii pot experimenta ideile și strategiile lor de rezolvare în situații variate. În centrul dezvoltării nu se află doar soluția găsită, ci procesul de rezolvare a problemei, care sprijină dezvoltarea operațiilor gândirii și a reflecției.

Procesul de învățare realizează o dezvoltare bidirecțională: pe de o parte, pune bazele înțelegerii perspectivei pedagogice specifice educației timpurii, iar pe de altă parte, prin propriile experiențe, studenții reinterpretează rolul jocului, al creativității și al învățării prin experiență.

Elevii redescoperă importanța jocului și îl privesc ca pe un instrument pedagogic care facilitează procesul de învățare, sprijină gândirea autonomă și dezvoltarea creativă a rezolvării de probleme. Fundamentarea acestei perspective creează cadrul pedagogic pe care se construiesc conținuturile ulterioare de învățare – interpretarea programei școlare, organizarea activităților, dezvoltarea comunicării și metodologia observației pedagogice.

Programa școlară pentru educația timpurie oferă cadrul teoretic și conceptual care definește obiectivele procesului educațional, domeniile de dezvoltare și principiile activităților de învățare. Pe această bază se construiește cunoașterea și observarea formelor specifice de organizare a activităților de nivel antepreșcolar și preșcolar, ajutând elevii să interpreteze principiile programei școlare în contextul concret al practicii pedagogice.

Dezvoltarea lingvistică și comunicativă reprezintă una dintre ariile esențiale ale educației timpurii, realizându-se în cadrul diferitelor activități de învățare și situații pedagogice. Metodele de dezvoltare sunt legate de sprijinirea eficientă a acestui proces, prezentând acele instrumente și strategii pedagogice prin care cadrul didactic poate facilita progresul copiilor.

Procesul de planificare, organizare și evaluare a activităților conectează principiile programei școlare, formele de organizare și soluțiile metodologice, permițând o proiectare pedagogică conștientă și coerentă. Observarea și evaluarea reprezintă părți esențiale ale procesului pedagogic, servind la monitorizarea dezvoltării copilului și la fundamentarea deciziilor educaționale.

Aplicarea pedagogică a mijloacelor media și a instrumentelor digitale răspunde provocărilor contemporane ale educației timpurii și evidențiază modalitățile prin care aceste resurse pot fi integrate în procesul educațional pentru a sprijini dezvoltarea copiilor.

2. Strategii și metode recomandate:

În procesul de prelucrare a conținuturilor de învățare se recomandă utilizarea următoarelor strategii și metode pedagogice:

Mediul educațional și climatul pedagogic

Strategii, metode: studiu de caz, analiză vizuală, sarcini de proiectare în cooperare

Activități realizate de elev:

– observă și analizează imagini ale sălilor de grupă din creșă și grădiniță din perspectivă pedagogică;

– identifică și compară caracteristicile mediului de învățare, joc și odihnă în raport cu nevoile și activitățile copilului;

– proiectează, în lucru în echipă, amenajarea colțurilor de învățare și joc;

– prezintă și argumentează importanța pedagogică a mediului proiectat;

– discută impactul mediului educațional asupra dezvoltării copilului.

Rolul jocului în educația timpurie

Strategii, metode: experimentare practică, sarcini de sistematizare, discuție reflexivă

Activități realizate de elev:

– recunoaște și categorizează diferitele tipuri de joc (de ex. joc funcțional, joc de construcție, joc de rol, joc cu reguli);

– experimentează și analizează din perspectivă pedagogică jocurile populare pentru copii;

– proiectează aplicarea unui joc didactic pentru atingerea unui obiectiv de dezvoltare specific

Dezvoltarea creativității

Strategii, metode: sarcini de rezolvare creativă a problemelor, metode dramatice și ludice, discuție reflexivă

Activități realizate de elev:

– proiectează, în lucru de echipă, o situație de joc care sprijină creativitatea;

– analizează situații pedagogice care pot împiedica dezvoltarea creativității;

– experimentează jocuri de creare de povești și jocuri dramatice.

Curriculumul pentru educația timpurie

Strategii, metode: învățare în cooperare, analiză de documente, prelucrare comparativă

Activități realizate de elev:

– cartografiază structura programei școlare în lucru de echipă;

– analizează și compară domeniile de dezvoltare, dimensiunile și formele de comportament;

– compară activitățile tematice din creșă și activitățile experiențiale din grădiniță pe baza unui tabel de criterii;

– elaborează un plan individual de activitate pe baza obiectivelor programei școlare.

Formele de organizare a activităților din creșă și grădiniță

Strategii, metode: observație, analiză comparativă, discuție reflexivă

Activități realizate de elev:

– analizează o activitate tematică sau o activitate aleasă individual;

– compară organizarea activităților din creșă și grădiniță;
– elaborează un plan individual de activitate utilizând diferite forme de organizare.

Dezvoltarea lingvistică și comunicativă
Strategii, metode: experimentare practică, microactivități, învățare în cooperare
Activități realizate de elev:
– experimentează împreună cu colegii jocuri de comunicare și exerciții de dezvoltare a vorbirii;
– exersează metodele de prelucrare a poveștilor și poeziilor.

Exemplu de proiect:
Pe baza antologiei contemporane de poezie pentru copii din Transilvania „Ragyog a mindenség”, elevii explorează posibilitățile pedagogice ale liricii pentru copii.
În cadrul proiectului elevii:
– interpretează titlurile capitolelor (de ex. Kérdezgetők, Kinek talál a neve?, Szóvarázs, Családi fészek) și temele poeziilor din volum;
– colectează informații despre autori;
– compară motivele, ritmul și particularitățile lingvistice ale poeziilor;
– aleg și învață o poezie;
– analizează valoarea pedagogică a poeziei (de ex. dezvoltarea personalității, dezvoltarea vorbirii);
– stabilesc ritmul și schema de rimă a poeziei;
– interpretează relația dintre ilustrații și text;
– elaborează un plan de activitate pentru prelucrarea poeziei în creșă/grădiniță pe baza modelului „Activare – Construirea sensului – Reflecție”;
– realizează un material didactic pentru prelucrarea poeziei;
– prezintă rezultatele proiectului într-un portofoliu și o prezentare.

Scopul proiectului este ca elevii să experimenteze posibilitățile pedagogice de utilizare a operelor literare pentru copii și să recunoască rolul poeziei și al basmului în educația lingvistică timpurie și în formarea viitorilor cititori.

Prelucrarea regulată și trăită ca experiență a textelor literare pentru copii contribuie la dezvoltarea interesului celor mici pentru literatură, la formarea competențelor lingvistice și de comunicare, precum și la fundamentarea motivației pentru citit în etapele ulterioare.

Observație pedagogică
Strategii, metode: observație structurată, studiu de caz, discuție reflexivă
Activități realizate de elevi:
- redactarea notițelor de observație despre situații pedagogice
- analizarea situațiilor descrise sau video
- elaborarea criteriilor de observare

Media și instrumente digitale
Strategii, metode: analiză critică, proiecte, discuții de grup
Activități realizate de elevi:
- analiza pedagogică a conținuturilor media
- investigarea modului în care personajele media apar în jocul copiilor
- proiectarea unor sarcini creative cu suport media

3. Particularități metodologice în funcție de specificul formării

O caracteristică esențială a didacticii pentru educatorii de creșă și grădiniță este integrarea strânsă a elementelor teoretice și practice, care le permite elevilor să analizeze situații pedagogice, să experimenteze soluții metodologice și să proceseze în mod reflexiv experiențele pedagogice. În cadrul formării, elevii se familiarizează cu particularitățile dezvoltării timpurii și au posibilitatea de a urmări evoluția copilului de la naștere până la vârsta de șase ani, acordând o atenție specială continuității pedagogice dintre educația din creșă (0–3 ani) și cea din grădiniță (3–6 ani).

Pe parcursul procesului de învățare, elevii dobândesc bazele metodologice ale educației timpurii prin analiza diferitelor situații pedagogice, prin exerciții de observare și prin proiectarea microactivităților. În acest cadru, ei pot experimenta diverse metode pedagogice și procedee de învățare, pot observa activitățile copiilor și pot acumula experiență în organizarea pedagogică a mediului de dezvoltare, a jocului și a situațiilor de comunicare.

Disciplina oferă, printr-o oră săptămânală (36 de ore anual), cadrul teoretic necesar pentru abordarea metodologică a educației timpurii, în strânsă legătură cu practica pedagogică săptămânală de

patru ore. Practica oferă oportunitatea aplicării cunoștințelor dobândite, observării conștiente a dezvoltării copiilor și evaluării reflexive a deciziilor și metodelor pedagogice.

Această legătură continuă între teorie și practică contribuie la formarea unei perspective pedagogice conștiente, reflexive și creative, care, în concordanță cu principiile curriculumului pentru educația timpurie, sprijină dezvoltarea complexă a copiilor.

4. Literatura recomandată și utilizarea lucrărilor de specialitate

Scopul lucrărilor și materialelor recomandate în cadrul programei școlare este de a sprijini extinderea culturii literare a elevilor și aprofundarea cunoștințelor metodologice legate de educația timpurie.

Pe parcursul modulelor I–V, elevii aleg și citesc cel puțin 10–12 opere din literatura pentru copii (din diferite genuri: poezie lirică, basme populare, povești culte, romane pentru copii). Prelucrarea acestor opere nu servește doar acumulării de cunoștințe literare, ci susține și practica pedagogică.

Operele citite pot fi utilizate de către elevi pentru:

– proiectarea activităților de prelucrare a poveștilor și a poeziilor;

– aplicarea lor în microactivități sau în cadrul practicii pedagogice;

– analiza lor din perspectiva dezvoltării competențelor lingvistice și comunicative;

– reflecția asupra valorii pedagogice și aplicabilității lor.

Pentru selectarea operelor se recomandă luarea în considerare a particularităților de vârstă ale copiilor din creșă (0–3 ani) și grădiniță (3–6 ani), precum și diversitatea genurilor literare.

Utilizarea literaturii recomandate oferă elevilor posibilitatea de a:

– cunoaște opere fundamentale ale literaturii clasice și contemporane pentru copii;

– experimenta relația dintre poveste, poezie și joc în educația timpurie;

– exersa selecția și prelucrarea pedagogică a operelor literare;

– dezvolta competențe de comunicare și competențe pedagogice creative.

Prelucrarea pedagogică a operelor literare îi sprijină pe elevi să utilizeze povestea, poezia și rima nu doar ca elemente de conținut, ci ca instrumente pedagogice care contribuie la dezvoltarea copilului în practica educațională de zi cu zi.

5. Evaluare

Scopul evaluării este monitorizarea dezvoltării competențelor pedagogice ale elevilor, consolidarea gândirii reflexive și aplicarea conștientă a metodelor educației timpurii.

Se utilizează următoarele forme de evaluare:

Evaluare diagnostică, care urmărește identificarea cunoștințelor și experiențelor anterioare ale elevilor (de ex. discuții, sarcini scurte la începutul temelor).

Evaluare formativă, care oferă feedback continuu pe parcursul procesului de învățare (de ex. activități la clasă, lucru în grup, microactivități, sarcini reflexive).

Evaluare sumativă, care reprezintă aprecierea finală a performanței elevilor.

Instrumente și activități de evaluare:

– elaborarea și evaluarea planurilor didactice și a planurilor de activitate;

– prezentarea și analiza profesională a microactivităților;

– realizarea unui jurnal de observație sau a unui portofoliu reflexiv;

– utilizarea „fișelor de reflecție” în timpul procesului de învățare;

– analiza situațiilor pedagogice;

– autoevaluare și evaluare între colegi.

Portofoliul de lectură/jurnalul literar

Una dintre formele de prelucrare a operelor literare recomandate este realizarea unui portofoliu de lectură sau jurnal literar. În cadrul modulului V, elevii aleg cel puțin 10–12 opere din lista recomandată și le prelucrează din perspectivă pedagogică.

Jurnalul literar poate include:

– o scurtă prezentare a operei selectate (sub formă de piramidă narativă sau poezie în cinci versuri);

– justificarea adecvării operei pentru o anumită grupă de vârstă (creșă sau grădiniță);

– analiza rolului operei în dezvoltarea lingvistică, comunicativă și a personalității;

– propuneri pentru prelucrarea pedagogică a operei (de ex. rime, joc dramatic, discuție, activitate creativă);

– realizarea unei sarcini creative legate de o operă.

LISTA OPERELOR RECOMANDATE

1. <u>Pentru nivelul antepreşcolar</u>
LITERATURĂ CLASICĂ PENTRU COPII ÎN LIMBA MAGHIARĂ:
Genul liric:
Copii de folclor pentru copii
(rimă de leagăn, rime legate de măsurarea timpului, rime care reflectă observații despre vreme, rime despre lumea animalelor și plantelor, onomatopee, formule magice, rime narative, strigături, ghicitori-joc, rime pentru jocuri, rime de alegere sau de numărare)
Lirică din literatura cultă clasică pentru copii
Gazdag Erzsi: *Hipp-hopp, itt vagyok!, Ringató*; József Attila: *Altató*; Kányádi Sándor: *Kerekítő, Jön az ősz*; Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*; Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*; Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*; Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*; *Bóbita*; *Galagonya*; *Sehallselát Dömötör*; Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember; Este jó, este jó…*

Genul epic:
Basmul popular:
A kismalac és a farkasok; *A kisgömböc*; *A nyulacska harangocskája*; *Farkas-barkas*
Poveste în versuri:
Csukás István: *A legkisebb Ugrifüles*; Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*; Hervay Gizella: *Spenótos mese*; Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*
Romanul pentru copii și romanul fantastic / de basm
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; Berg Judit: *Hisztimesék*; Fekete István: *Vuk*; Fodor Sándor: *Csipike*; Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*

Literatură universală:
Patrice Karst: *A láthatatlan fonál*; Oliver Jeffers: *Fent és lent; A pingvin és a kisfiú*; Julia Donaldson: *A majom mamája*

LITERATURĂ PENTRU COPII CONTEMPORANĂ MAGHIARĂ:
Lirică contemporană pentru copii:
Kovács András Ferenc: *Manóka*; Lackfi János: *Kakaós csiga*; László Noémi: *Kérdezgető*; Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*; Varró Dániel: *Mászogató*

Basmul cult contemporan:
Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok!*; *Mesék az összetartozásról*; *Mesék a boldogságról*; *Mesék az élet örömeiről*; Berg Judit: *Hisztimesék*; Farkas Nóra: *Összeköt a szeretet*; Gyöngyösi Katalin: *Bölcsődés vagyok! Vár a bölcsőde!*; J. Kovács Judit – Lapozók: *Kerekítő Manó altatói*; *Kerekítő Manó számolóka*; *Kerekítő Manó a part alatt*; *Kerekítő Manó a tanyán*; *Kerekítő Manó vigasztalói*; *Kerekítő Kacagtató – Naphívogató*; *Kerekítő Kacagtató – Jönnek az égi halászok*; Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*

Romanul clasic și contemporan pentru copii și romanul de basm
Bálint Ágnes: *Mazsola*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*; Fekete István: *Vuk*; Fodor Sándor: *Csipike*

2. <u>Pentru nivelul preşcolar</u>
LITERATURA CLASICĂ MAGHIARĂ PENTRU COPII
Genul liric
Rime folclorice pentru copii: strigături, rime batjocoritoare legate de nume, ghicitori
Lirica clasică pentru copii:
Áprily Lajos: *Tavaszodik*; Gazdag Erzsi: *Mesebolt*; Kányádi Sándor: *Ha a napnak lába volna*; Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben, Szorgalom*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*; Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas, A nagy természet, Dombon*; Weöres Sándor: *Bóbita, Csiribiri, Galagonya, Haragosi, Ha a világ rigó lenne, Kacsa-úsztató, Kocsi és vonat, Száncsengő, Paripám csodaszép pejkó, Tarka forgó, Tavaszköszöntő*; Zelk Zoltán: *Párácska*

Genul epic:
Népmesék: *Furulyás Palkó*; *Az égig érő paszuly*; *A kóró és kismadár*; *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*; *Pityke és a kökény*; *A falánk tyúkocska*; *Az aranyszőrű bárány*; *A só*; *A házi és a mezei egér*; *Az óriásretek*;

Az egér firkim-farkincája; *A macska és az egér*; *Az aranytulipán*; *A kőleves*; *A szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack*; *Borsószem királykisasszony*; *A szegény ember szőlője*; *A tyúkocska, az egérke, meg a kakaska*; *A kicsi dió*; *A király kenyere*; *Terülj, terülj asztalkám*; *A három szerencsefia*; *A vitéz szabócska*; *A tyúkocska, az egérke meg a kakaska*; *Kacor király*; *A szegény ember meg a szürke ló*; *A szegény ember kilenc tyúkja meg egy kakasa*; *A két koma*; *A három kívánság*; *A fiatal pár meg a kotlós*; *Fazék házikó*; *A három kismalac*; *A csillagszemű juhász*

Legende: *Maros és Olt*; *Szent Anna-tó legendája*

Basmul clasic în versuri / romanul de basm clasic

Benedek Elek: *Jégország királya*; Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*; Kormos István: *Mese Vackorról, a pisze kölyökmackóról*; Móra Ferenc: *A cinege cipője*; *A didergő király*; *A kíváncsi hópelyhek*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*

LITERATURĂ PENTRU COPII CONTEMPORANĂ MAGHIARĂ:

Lirică contemporană pentru copii:

Balázs Imre József: *Hanna és kiflik*; *A csigaház-labirintus*; Fekete Vince: *Én a Vackor*; *Falun azért jó…*; Jónás Tamás: *A varázsló*; Kiss Ottó: *A játékban az az igazságos*; Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*; Lackfi János: *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*; László Noémi: *Itt a vége, fuss el véle*; *Kérdezgető*; Markó Béla: *Miért lassú a csiga?; Tavaszi nap*; Nyulász Péter: *Durabele, Deré*; Oravecz Imre: *Óvónéni otthona*; Orbán Ottó: *Kikiáltó*; *Nyár*; Szabó T. Anna: *A vörös mozdony*; *Kézmosó-vers*; *Pitypang*; Tóth Krisztina: *Marci öltözik*; *Altató*; Varró Dániel: *Lovasok*; *Andris beszélget az állatokkal*; *Badar madárhatározó – Tizenhárom szép madár*

Basmul cult contemporan:

Bálint Ágnes: *Valaki fürdene*; Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról; Mesék az elfogadásról; Mesék a nyitott szívről; Mesék a szárnyalásról; Így megyek iskolába*; Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*; Borsodi L. László: *Anya és apa ma; Kiderült minden*; Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*; Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*; Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*; Marék Veronika: *Kippkopp- és Tipptopp-mesék*; Máté Angi*: Volt egyszer egy utca*; *Volt egyszer egy béka*; Mészöly Miklós: *A pipiske és a fűszál*; *Állatok beszélgetése*; *Tréfás mese*

Romanul clasic și contemporan pentru copii și romanul de basm

Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti*; *Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő*; *Lenka-sorozat*; Berg Judit: *Lengemesék*; *Maszat* (kiscsoport) ; *Rumini-sorozat* (nagycsoport); Boldizsár Ildikó: *Az Elveszett Tárgyak Napja*; Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*; Böszörményi Gyula: *Betemetett a nagy hó; Tudom én már, mit csinálok*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Civakodó cipőikrek*; Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*; Fodor Sándor: *Csipike*; Hervay Gizella: *Kobak könyve*; Janikovszky Éva: *Már óvodás vagyok*; *Kire ütött ez a gyerek?* ; *Ha én felnőtt volnék; A porszívó-fűnyíró-helikopter*; Lackfi János – J. Kovács Judit: *Kerekítő*; *Százérintő*; J. Kovács Judit: *Kerekítő*; *Évkerék*; *Manó adventi mondókára*; *Kerekítő Manó utazásai*; *Kerekítő Manó és az évszakok*; *Kerekítő Manó és a hullócsillagok*; Kiss Judit Ágnes: *Babaróka ajándéka*; Lázár Ervin: *Szegény Dzsoni és Árnika*; *A Hétfejű Tündér*; *Négyszögletű Kerek Erdő*; Szepes Mária: *Pöttyös Panni az óvodában*; Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*; Tamáz Zsuzsa: *Kicsi Mimi és a Kökény ovi*; Vadadi Adrienn: *Ákos óvodába megy*; *Leszel a barátom?*; Varga Katalin: *Mosó Masa mosodája*; *Gőgös Gúnár Gedeon*; *A kesztyű*; *Téli lakoma*; Weöres Sándor: *Bóbita*; Zágoni Balázs: *Barni könyve*

OPERE DE LITERATURĂ UNIVERSALĂ PENTRU COPII

Doris Rübel: *Óvodás lettem!*; Fèlix Salten: *Bambi*; Gianni Rodari: *A nap és a felhő*; *Rengeteg kérdés*; *Egyetemes világtörténet*; La Fontaine: *A tücsök és a hangya*; Liane Schneider: *Bori az óvodában*; Monika Ehrenreich: *Óvodába járok*; Szutyejev: *Az alma*; *A gomba alatt*; *A három kiscica*

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

VOLUME RECOMANDATE

Arany László: *Hol volt, hol nem volt*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1995.

Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0–4 évig.* Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.

Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.

Bajzáth Mária (vál.): *Kerek élet fája*. Lampion Kiadó, Budapest 2022.

Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok*. Lampion Kiadó, Budapest 2022.

Bajzáth Mária: *Az állatok karácsonya*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2022.

Bajzáth Mária: *Erdők, mezők népmeséi*. Lampion Kiadó, Budapest 2024.

Bajzáth Mária: *Karácsony és újévváró történetek*. Lampion Kiadó, Budapest 2024.

Bajzáth Mária: *Pont, pont, vesszőcske*. Lampion Kiadó, Budapest 2025.

Benedek Elek: *Magyar népmesék és mondák*. Athenaeum Kiadó, Budapest. 1914.

Benedek Elek: *Többsincs királyfi és más mesék*. https://mek.oszk.hu/00200/00232/html/

Benedek Elek: *Világszép Nádszál kisasszony*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.

Benedek Elek: *Arany mesekönyv - A világ legszebb meséiből*. Scolar Kiadó, Budapest. 2023.

Borsodi L. László: *Balázsolás.* Illusztrálta Tomos Tünde. Pállas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2016.

Burus János Botond – Makkai Kinga (szerk.): *Ragyog a mindenség. Erdélyi gyermekvers-antológia*. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda, 2013.

Dávid Ildikó (szerk.): *Kicsi vagyok én – Népi gyermekmondókák*. Vida Kata rajzaival. Szalay Könyvek Kiadó, 2021.

Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai. Versek gyermekeknek és felnőtteknek*. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.

Gáll Viktória Emese: *Ringató-mesék: Borsi-mesék*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.

Ignácz Rózsa (szerk.): *A hegyen-völgyön szánkázó diófa*. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1974.

Illyés Gyula: *Hét meg hét magyar népmese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.

J. Kovács Judit: *Kerekítő évkerék. Dalok – mondókák – jeles napok – játékok*. Móra Könyvkiadó, 2019.

Kolozsvári Grandpierre Emil: *A lóvá tett sárkány*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.

Kovács Ágnes (szerk.): *Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Móra Ferenc: *A hatrongyosi kakasok*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Nagyapó mesefája – sorozat. Ion Creangă, majd Pallas-Akadémia Kiadó. 1970–2009.

Napsugár gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/napsugar/

Nyakasné Túri Klára (szerk.): *Ákom bákom, berkenye – Magyar népi gyermekköltészet*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1985.

Sipos Bella: *A három csángó… Hétfalusi mesék*. Disz Tipo Kiadó. Négyfalu, 2007.

Szele Ágnes (szerk.): *Ha majd hatéves leszek. Versek kicsiknek*. Sziget Kiadó. Budapest, 1995.

Szivárvány gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/szivarvany/

T. Aszódi Éva (szerk.): *Kisgyermekek nagy mesekönyve*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1972.

T. Aszódi Éva (szerk.): *Minden napra egy mese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.

T. Aszódi Éva (szerk.): *Cini-cini muzsika*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1997.

BIBLIOGRAFIE

Barabási Tünde – Stark Gabriella: *Óvodamódszertani alapismeretek. A 2019-es koragyermekkori nevelés curriculumával összhangban átdolgozott és aktualizált kiadás*. Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.

Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó Debrecen, 2006.

Benkő Éva – Prezsmer Boglárka: *Nép játékok. Oktatási segédjegyzet 3*. ARTprinterStudio, Sepsiszentgyörgy, 2015.

Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.

Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2005.

Demény Piroska: *Pedagógiai gyakorlat. Útmutató óvodapedagógus- és tanítóképzős hallgatók számára*. BBTE – Pszichológia és Neveléstudományok Kar. Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet Óvodapedagógia- és elemi oktatás pedagógiája szak, Kolozsvár, 2021.

Előry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.) : *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.

Fechete Erika – Nagy Réka: *Módszertani útmutató a bölcsődei neveléshez*. Europrint, Nagyvárad, 2024.

Fóris-Ferenczi Rita (szerk): *Együtt olvasni jó!.* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.

Gósy Mária: *Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol GMK. Kiadó, Budapest, 1996.

Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.

Huszár Judit: *A korai anyanyelv-elsajátítás elősegítése intézményes keretek között*. Szakdolgozat. ELTE PPK, 2018.

Iker János (koord.): *Hét aranyalma: Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak.* Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Budapest, 2012.

Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.

Kovács Mónika (szerk.): *OVIS PROJEKTEK. Módszerkocka és Lapbook használata az óvodai foglalkozásokon*. Grafokom Oktató és Szolgáltató Bt., 2014. https://modszerkocka.hu/wp-content/uploads/2015/02/Ovis-projektek_MKLB.pdf

Labáth Ferencné: *Az anyanyelvi nevelés alapjai*. Educatio Kft, Budapest,2009.

Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.

Neuberger Tilda: *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014.

Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében*. Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.

Sugárné Kádár Júlia: *A hangos kommunikáció fejlődése és szerepe a korai szocializációban*. Scientia Humna Kiadó, Budapest, 2001.

Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.

Szántó Bíborka: *Az óvodai és elemi tagozatos anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája*. Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Szejke Ottilia (szerk): *Tervezés a bölcsődében (0–3 év). Módszertani segédanyag bölcsődei oktatók számára*. Europrint, Nagyvárad, 2024.

Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Médiapedagógiai kisokos óvodapedagógusoknak*. Líceum Kiadó, Eger, 2025.

Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Óvodások és a média*. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Budapest, 2025.

Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai: Székelyföld 2016/5, Székelyföld 2018/6

Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.

Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.

Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.

Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998.

Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *I. Elmélet és módszertan*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *IV. Tavasz: Virágzik a barack*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *V. Nyár: Fészkére jár a madár*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *II. Ősz: Legelget az őz*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *III: Tél: Erős már a szél*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zóka Katalin: *Kóstolgató*. *A világ befogadásának elérhetősége 8*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2009

MATERIALE DIGITALE

https://digital.educred.ro/educatie-timpurie

https://www.tka.hu/index.php?page=tudastar_kereso&temakor=&celcsoport=10&eszkozok=&kompetencia=&idotartam=&munkaforma=&str

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 116B

A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve

X. osztály

Szakspecifikus curriculum koragyermekkori nevelés szak magyar nyelvű változat

− 2026 –

Anexa nr. 116B
A *Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának* tanterve
X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

A *Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájá*nak tanterve a koragyermekkori nevelés szakos középiskolák X. osztálya számára készült a középiskolai tantervi kínálat részeként. A tantárgy a szakspecifikus curriculumhoz tartozik, a nappali tagozatos, vokacionális líceumok pedagógiai osztályainak, koragyermekkori szakos tanulói X. osztályban heti két órában tanulják.

A tanterv alapelvei szerint a pedagógiai tevékenységek megszervezésében meghatározó szerepet kap a játék mint a kisgyermekkori tanulás alapvető formája, a tapasztalati és integrált tanulás, valamint a differenciált pedagógiai megközelítés. A normatív dokumentum hangsúlyozza továbbá a tanulási helyzetek és tevékenységi formák változatosságának biztosítását, valamint a családdal és a helyi közösséggel való partnerségen alapuló együttműködés fontosságát. E szemlélet értelmében a pedagógus feladata olyan nevelési környezet kialakítása, amely elősegíti a gyermekek aktív részvételét, önálló felfedezését és kreatív önkifejezését, miközben hozzájárul a kulcskompetenciák – különösen a kommunikációs, szociális, érzelmi és kreatív kompetenciák – megalapozásához. A tanterv e pedagógiai alapelvekre építve alakítja ki e tantárgy tartalmait és módszertani kereteit.

A *Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájá*nak tanulása olyan autonóm, kreatív és reflektív pedagógusi személyiség kialakítását és fejlesztését célozza, amely képes korszerű pedagógiai módszereket alkalmazni, rugalmasan reagálni a gyermekek egyéni szükségleteire, valamint interdiszciplináris szemlélettel szervezni a tanulási folyamatot. A bölcsőde- és óvodapedagógus osztályban tanuló diákok megismerik a koragyermekkori nevelésben alkalmazható módszereket, tanulási eljárásokat és nevelési stratégiákat, amelyek támogatják a gyermekek anyanyelvi fejlődését, képzeletének és kreativitásának kibontakozását. Ugyanakkor arra is ösztönzi őket, hogy saját pedagógiai gyakorlatukat folyamatosan reflektív módon vizsgálják, nyitottak legyenek az önfejlesztésre és az élethosszig tartó tanulásra, valamint tudatosan alakítsák szakmai identitásukat.

A tartalmak a specifikus kompetenciákhoz igazodnak, és rugalmas keretet biztosítanak a tanulási tevékenységek megszervezéséhez. A tanterv végső célja olyan bölcsőde- és óvodapedagógusok képzése, akik képesek gyermekközpontú, élményszerű és fejlesztő pedagógiai környezetet teremteni, és a koragyermekkori nevelés curriculumának alapelveit tudatosan alkalmazni a mindennapi pedagógiai gyakorlatban.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio). A tanterv az OMEC 6.932/2025. számú rendelettel jóváhagyott, a nemzeti kisebbségek nyelvén folyó középiskolai oktatás kerettanterveinek előírásaira épül, és az OMEN 5596 / 16.12.2019 számú miniszteri rendelet által jóváhagyott *Koragyermekkori nevelés curriculumá*val összhangban készült, amely a koragyermekkori nevelést a gyermek fejlődésének komplex jellegére épülő pedagógiai folyamatként értelmezi.

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák:

3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek:
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, koragyermekkori nevelés szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:
ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK (ÁK)

(SZC) ÁK1	**Megérti a koragyermekkori nevelés curriculumának szerepét a bölcsődei és az óvodai tevékenységek tervezésében és szervezésében, figyelembe véve az integrált nevelés és a differenciálás pedagógiai elveit**
(SZC) ÁK2	**Alkalmazza a kisgyermekek fejlődését támogató pedagógiai módszereket és tevékenységszervezési formákat, elősegítve a kommunikáció, a beszédértés, az önkifejezés, a kreativitás és a tanulás fejlődését**
(SZC) ÁK3	**Megfigyeli és értékeli a bölcsődei és óvodáskorú gyermek fejlődését és tevékenységeit**
(SZC) ÁK4	**Reflektív módon elemzi saját és társai pedagógiai tevékenységét**

X. osztály

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SK) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK1. Megérti a koragyermekkori nevelés curriculumának szerepét a bölcsődei és az óvodai tevékenységek tervezésében és szervezésében, figyelembe véve az integrált nevelés és a differenciálás pedagógiai elveit

X. osztály
(SZC) 1.1. Értelmezi a koragyermekkori nevelés curriculumának szerkezetét és alapfogalmait
- a curriculum szerkezeti elemeinek közös feldolgozása kooperatív csoportmunkában *- kulcsfogalmak azonosítása a curriculum bevezetőjében (pl. gyermekközpontúság, integrált fejlesztés, játék szerepe)* *- állítások értelmezése a curriculum alapelvei alapján* *- a fejlesztési területek rendszerezése*
(SZC) 1.2. Elemzi a koragyermekkori tevékenységek szervezési formáit és pedagógiai funkcióit
- bölcsődei és óvodai pedagógiai tevékenységtípusok (pl. tematikus és tapasztalati tevékenységek) rendszerezése fogalomtáblázat segítségével *- konkrét nevelési helyzetek elemzése a tevékenység szervezési módja (pl. szabad játék, irányított tevékenység, csoportmunka) és pedagógiai funkciója megfogalmazása érdekében* *- a napirend pedagógiai funkcióinak közös elemzése* *- a reggeli találkozók szerkezeti mozzanatainak (pl. köszöntés – köszönés, jelenlét számbavétele, a természet kalendáriuma stb.) megfigyelése*
(SZC) 1.3. Megtervezi a tapasztalati területekhez kapcsolódó bölcsődei/óvodai tevékenységeket
- ötletbörze tevékenységalapú tanulási helyzetek kidolgozására *- bölcsődei és óvodai tevékenységi tervek tanulmányozása*

X. osztály
- tevékenységterv készítése egy választott tapasztalati területhez csoportmunkában *- integrált tevékenység tervezése több fejlődési terület bevonásával*
(SZC) 1.4. Integrálja a különböző fejlődési területeket a tevékenységek tervezése során
- fürtábra készítése a fejlődési területek (pl. önmagunk és mások megértése, kommunikáció, a világ felfedezése, mozgás, kreativitás) integrációjáról egy téma alapján (pl. a kenyér) *- integrált tevékenységmodellek kidolgozása kooperatív csoportmunkában* *- csoportos prezentáció integrált tevékenységtervekről* *- tematikus tevékenység tervezése mesével, mondókával és mozgásos játékkal* *- kommunikációs és kreatív tevékenységek összekapcsolása* *- képolvasás és történetalkotás integrálása*
(SZC) 1.5. Alkalmazza a differenciálás és az egyéni bánásmód pedagógiai elveit
- pedagógiai helyzetek (pl. fegyelmezési eljárások) elemzése és megoldási javaslatok kidolgozása csoportmunkában *- differenciált feladatváltozatok kidolgozása egy tevékenységhez* *- szerepjáték pedagógiai szituációk feldolgozására*

(SZC) ÁK2. Alkalmazza a kisgyermekek fejlődését támogató pedagógiai módszereket és tevékenységszervezési formákat, elősegítve a kommunikáció, a beszédértés, az önkifejezés, a kreativitás és a tanulás fejlődését

X. osztály
(SZC) 2.1. Fejleszti a bölcsődei és az óvodáskorú gyermek szóbeli és nonverbális kommunikációját ismert beszédhelyzetekben
- rövid, ismétlődő szerkezetű mesék elmondása, felolvasása képeskönyvből *- nagyméretű képek, leporellók bemutatása és a szereplők megneveztetése* *- könyvek, mesekönyvek közös nézegetése* *- hangutánzó elemek beépítése/beépíttetése a mesébe (pl. állathangok, természeti hangok)* *- hangutánzó, ritmikus vagy ismétlődő elemek közös mondása* *- mozdulatokkal, gesztusokkal kísért mesélés* *- a mese egyszerű részleteinek közös ismétlése (hangok, szavak, rövid mondatok)* *- egyszerű kérdések a mese alapján (pl. „Hol a kutya?”, „Ki jött ide?”)* *- a történet egy-egy részletének közös felidézése képek alapján* *- szereplők, tárgyak felismertetése képek vagy játékok segítségével mesehallgatást követően* *- egyszerű dramatikus játék a mese szereplőivel (pl. állatok mozgásának közös utánzása)* *- bábokkal (pl. ujjbáb, kesztyűbáb stb.) kísért rövid történetek eljátszása* *- a meseszereplők mozgásának utánzása (pl. ugrás, járás, repülés)* *- meséhez kapcsolódó mondókák és rövid versek gyakorlása* *- a mese tárgyainak, szereplőinek kerestetése a környezetben vagy játékok között* *- beszélgetés a mese szereplőiről, helyszíneiről és eseményeiről* *- a történet egyes részeinek felidéztetése kérdések segítségével* *- képek sorba rendeztetése a történet eseményei szerint* *- szerepjáték a mese szereplőinek megjelenítésével* *- a szereplők tulajdonságainak megbeszélése (pl. jó–rossz, bátor–félős stb.)* *- a mese szereplőinek vagy jeleneteinek rajzos megjelenítése* *- önálló „mesélés” gyakoroltatása képek, tárgyak alapján*
(SZC) 2.2. Fejleszti a gyermek szóbeli és nonverbális kommunikációját különböző beszédhelyzetekben
- különböző tárgyak, gyümölcsök, növények sajátosságainak megneveztetése (pl. szín, forma, illat, íz alapján) *- „Mi ez? Milyen?” típusú beszélgetések tárgyak vagy képek megfigyeltetése során* *- tapintásos játékok (pl. tárgy felismerése zsákból tapintás alapján) a tulajdonságaik megneveztetésével* *- ízek és illatok felismertetése, megneveztetése játékos kóstolás során* *- természetben szerzett élmények megbeszélése (pl. levelek, kövek, virágok megfigyelése)* *- képek vagy tárgyak leírásának gyakoroltatása egyszerű jelzőkkel (pl. nagy–kicsi, puha–kemény, édes–savanyú)* *- „Kérdezz te is!” játék (pl. a gyermekek kérdéseket tesznek fel tárgyakról vagy jelenségekről)* *- új szavak használata mindennapi tevékenységek során (pl. étkezés, öltözés, játék)*

X. osztály
- új szavak tanulása képeskönyvek vagy képkártyák segítségével *- élményekről való beszélgetés (pl. „Mit láttál?”, „Mit éreztél?”, „Milyen volt?”)*
(SZC) 2.3. Megalapozza az olvasás és az írás készségeit ismert kommunikációs helyzetekben
- mesekönyvek közös nézegetése (a könyv részeinek megneveztetése, pl. borító, lap, kép) *- beszélgetés a könyvek szerepéről és használatáról a mindennapokban* *- történetmeséltetés vagy történet folytattatása képek alapján* *- hangutánzó és hangfelismerő játékok (állathangok, kezdőhang felismertetése)* *- ritmus- és szótagolási játékok (tapsolással, lépéssel kísért szótagolás)* *- szavak hangjainak játékos megfigyeltetése (pl. „Milyen hanggal kezdődik?”)* *- rajzolás ujjfestékkel vagy festékhengerrel* *- vonalak, pöttyök rajzoltatása különböző rajzeszközökkel* *- betűk és más grafikai jelek megfigyeltetése a környezetben (pl. feliratok, táblák)* *- egyszerű grafikai jelek készíttetése különböző eszközökkel (pl. rajzolás, firkálás)* *- „írásos” játékok (pl. levelek, listák, üzenetek „írása” rajzzal vagy jelekkel)* *- saját rajzok „elmeséltetése”, a rajz vagy „írás” tartalmának megfogalmaztatása* *- képkártyák, betűformák és jelképek párosíttatása* *- könyvsarok használata*
(SZC) 2.4. Megtervezi és megszervezi a gyermekcsoport tevékenységeit különböző csoportszervezési formák alkalmazásával
- csoportszervezési formák (pl. frontális, kiscsoportos, páros és egyéni munka) kipróbálása szimulált bölcsődei/óvodai tevékenységekben *- kooperatív feladatmegoldás különböző munkaszervezési formákban* *- az ülésrend és térszervezés megtervezése különböző tevékenységekhez*
(SZC) 2.5. Olyan nevelési környezetet alakít ki, amely támogatja a gyermekek aktív tanulását és érzelmi biztonságát
- csoportszoba berendezési terv készítése különböző tevékenységekhez *- tevékenységi sarkok berendezése a szabad tevékenységhez és játékhoz (pl. tudományos, könyvtárkuckó, művészetek, asztali játékok, szerepjáték, építősarok)* *- tanulási, játék- és pihenési környezetek elemzése csoportmunkában* *- jógyakorlatok elemzése a tevékenységi környezet kialakításáról*
(SZC) 2.6. Alkalmazza a játék különböző formáit a kisgyermekek fejlődésének támogatására
- játékformák (pl. funkciójáték, konstrukciós játék, szerepjáték, szabályjáték) elemzése *- játékhelyzetek tervezése különböző fejlesztési célokhoz* *- dramatikus vagy szerepjátékos tevékenységek kipróbálása*
(SZC) 2.7. Kiválasztja és alkalmazza a kisgyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő pedagógiai módszereket
- tevékenységterv készítése különböző módszerek alkalmazásával *- projektmódszer vagy drámapedagógiai elem kipróbálása* *- kooperatív módszerekkel szervezett tanulási tevékenységek tervezése*
(SZC) 2.8. Figyelembe veszi az egyéni különbségeket és alkalmazza a differenciálás és az inklúzió pedagógiai elveit
- pedagógiai esetek elemzése különböző fejlődési szükségletekkel rendelkező gyermekekről *- differenciált tevékenységváltozatok kidolgozása* *- inkluzív pedagógiai helyzetek megoldása csoportmunkában (pl. különböző képességű gyermekek bevonása közös játékba; visszahúzódó gyermek részvételének segítése; eltérő nyelvi háttérrel rendelkező gyermek kommunikációjának támogatása)*
(SZC) 2.9. Támogatja a gyermekek kreativitásának és problémamegoldó gondolkodásának fejlődését
- szerepjátékokban (pl. családi, hétköznapi szerepek: anya, apa, orvos, eladó) való részvétel ösztönzése *- „Mi lehet ez?” játék szervezése, amelyben a gyermekek különböző tárgyak vagy formák többféle lehetséges funkciója kitalálása érdekében* *- „Én azt látom…” képzeletbeli játék alkalmazása a gyermekek megfigyelőképességének és kifejezőkészségének fejlesztésére* *- kincskereső játék szervezése a térben elrejtett tárgy megtalálásához* *- közös történet alkotása képek alapján* *- „Találd ki!” játék alkalmazása a tárgyak jellemzőinek leírása alapján*

A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, Szakspecifikus curriculum (SZC), koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat

X. osztály
- kreatív építőjáték alkalmazása (pl. híd építése a macinak, ház készítése az állatoknak) *- kincskereső játék szervezése egyszerű problémamegoldó feladatokkal* *- átalakuló tárgyak játékának alkalmazása hétköznapi tárgyak új funkcióinak kitalálásával* *- ötletbörze kreativitásfejlesztő módszerekről (pl. „Hogyan lehet egy mesét többféleképpen feldolgozni?”)* *- nyílt végű feladatok kidolgozása óvodai tevékenységekhez (pl. Találj ki egy új befejezést a mesének!)*

(SZC) ÁK3. Megfigyeli és értékeli a bölcsődei és óvodáskorú gyermek fejlődését és tevékenységeit, valamint reflektív módon elemzi saját és társai pedagógiai tevékenységét

X. osztály
(SZC) 3.1. Megfigyeli a kisgyermekek viselkedését, tevékenységeit és fejlődési jellemzőit különböző pedagógiai helyzetekben
- strukturált megfigyelési szempontsor alkalmazása szabad játék során *- megfigyelési jegyzet készítése egy gyermek kommunikációs tevékenységéről a fejlődési táblázat szempontjai alapján* *- videórészlet elemzése gyermekek játékáról megfigyelési szempontok alapján* *- fejlődési mutatókat tartalmazó táblázat elemzése a nyelvi-kommunikációs fejlődés életkori jellemzőinek azonosítására* *- életkori fejlődési mutatók összevetése megfigyelt gyermekviselkedésekkel*
(SZC) 3.2. Rögzíti és értelmezi a gyermek fejlődésére vonatkozó megfigyelési adatokat
- megfigyelési napló vezetése a gyermekek kommunikációs tevékenységeinek megfigyelésére *- fejlődési profil összeállítása egy gyermek megfigyelési adatai alapján* *- esetleírás elemzése a gyermek erősségeinek és fejlesztendő területeinek azonosítására*
(SZC) 3.3. A megfigyelési eredmények alapján következtetéseket fogalmaz meg a gyermek fejlődéséről
- megfigyelési adatok értelmezése csoportos megbeszélésben *- fejlődési terület azonosítása egy adott tevékenység elemzése során* *- pedagógiai javaslat megfogalmazása a gyermek további támogatására*

(SZC) ÁK4. Reflektív módon elemzi saját és társai pedagógiai tevékenységét

(SZC) 4.1. Megfigyeli és elemzi saját pedagógiai tevékenységét reflektív szempontok alapján
- reflektív napló készítése egy pedagógiai tevékenység után *- mikrotevékenység önértékelése előre megadott szempontok alapján* *- pedagógiai helyzet reflektív elemzése (pl. SWOT-elemzés)*
(SZC) 4.2. Elemzi és értékeli társai pedagógiai tevékenységét szakmai szempontok alapján
- társmegfigyelés hallgatói mikrotevékenység bemutatása során *- strukturált visszajelzés adása megfigyelési szempontsor alapján* *- videófelvétel elemzése pedagógiai interakciók szempontjából* *- egy pedagógiai helyzet értékelése csoportos reflektív megbeszélésben*

TANULÁSI TARTALMAK

X. osztály

Tartalmi területek	Tartalmak
1. A nevelői légkör megteremtése bölcsődében/óvodában	1.1. Nevelési környezetek és előkészítésük 1.2. A gyermek, a csoport és a tárgyi környezet kapcsolata (tanulási, játék- és pihenési környezet) 1.3. A bölcsőde/óvoda nevelési terére (tárgyi környezetére) vonatkozó elméletek és jó gyakorlatok 1.4. A bölcsődei/óvodai nevelési légkör jellemzői
2. A játék szerepe a koragyermekkori nevelésben	2.1. A játékok főbb típusai: a gyakorló- vagy funkciójáték, a konstrukciós játék, a szerepjáték (pl. családjáték, mesterségek játékai, közlekedési játékok, óvodásdi; szabályjáték) 2.2. A didaktikai játék: mozgásos oktatójátékok, intellektuális oktatójátékok (pl. nyelvi játékok: kifejezőképesség fejlesztése); 2.3. A didaktikai játékok típusai: gyakorló-készségfejlesztő, ismétlő-rendszerező, új ismereteket, összefüggéseket felfedeztető 2.4. A népi gyermekjátékok: eszközös játékok, mozgásos játékok (pl. ölbeli gyermek játékai, szellemi ügyességi játékok), párválasztó játékok, mondókák, kisorsolók, olvasók 2.5. A játék során felhasznált eszközök. A játékeszközök pedagógiai jelentősége 2.6. A játékok megvalósulásának sajátos jegyei: spontán és kezdeményezett játékok. A játék tanításának menete: a játék előkészítése, megnevezése, tartalmának ismertetése, játékszabályok megmagyarázása, bemutatása, próbajáték, tulajdonképpeni játék, a játék bonyolítása, értékelése, játékélmények megbeszélése 2.7. A játék a különböző tevékenységek keretében: játék és szabadon választott tevékenység; tapasztalati területek szerinti tevékenység, személyes fejlődést célzó tevékenység. A játék és nevelés/tanulás kapcsolata
3. A kreativitás fejlesztése a koragyermekkori nevelésben	3.1. A kreativitás fogalma 3.2. A kreativitást befolyásoló és akadályozó tényezők 3.3. A koragyermekkori kreativitás sajátosságai 3.4. A koragyermekkori kreativitás fejlesztése (kreatív játékhelyzetek kialakítása, önálló felfedezést, a képzeletet és alkotókedvet támogató módszerek)
4. A koragyermekkori nevelés curriculuma	4.1. A koragyermekkori nevelés koncepciója 4.2. A koragyermekkori nevelés curriculumának felépítése 4.2.1. A curriculum kidolgozásának alapelvei, értékei 4.2.2. A curriculum várható hatása 4.2.3. A koragyermekkori nevelés keretterve (korcsoport, tanulási tevékenységfajták és -típusok) 4.2.4. Koragyermekkori nevelés curriculuma alkalmazásának módszertana 4.2.5. Koragyermekkori nevelés programja (pl. fejlődési területek, fejlődés dimenziói, viselkedésminták) 4.3. Inter-, transz- és multidiszciplinaritás 4.3.1. Az integrálás megvalósítási lehetőségei a curriculum tükrében 4.3.2. Differenciálás és egyéni bánásmód az óvodában
5. A bölcsődei és óvodai tevékenységek sajátos szervezési formái és módjai	5.1. Szabadon választott játékok és tevékenységek (tevékenységi sarkok) 5.2. Személyes fejlődést célzó tevékenységek (pl. szokások, rutinok fejlesztése, áthajlások, átmenetek, választott, opcionális tevékenységek, délutáni tevékenységek 5.3. Tematikus tevékenységek bölcsődében 5.4. Tapasztalati területek szerinti tevékenységek óvodában 5.5. A hat fő téma: Ki vagyok? Kik vagyunk? – Mikor, hogyan és miért történik? – Milyen volt, milyen most, milyen lesz az élet itt, a Földön? –

A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, Szakspecifikus curriculum (SZC), koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat

Tartalmi területek	Tartalmak
	Hogyan tervezzük, hogyan szervezzük mindennapi tevékenységeinket? – Hogyan fejezzük ki érzéseinket, érzelmeinket? – Mi szeretnék lenni? Milyenné szeretnék válni?
6. Nyelvi-kommunikációs fejlesztés, tanulási tevékenységek és megvalósítási módozatai	6.1. **A beszédészlelés és beszédmegértés sajátosságai**. A beszédfejlődés. A nyelvelsajátítás fázisai (pl. hangtani sajátosságok, a szóalkotás jellemzői, a kisgyermek mondat- és szövegalkotása). Az átmenetek állomásai és az anyanyelv kapcsolata. 6.2. Az óvodapedagógus beszédmintája, szerepe az óvodás beszédfejlődésében 6.3. A beszédhibák megelőzését és javítását szolgáló tevékenységek: 6.4. Szóbeli kommunikáció fejlesztése ismert kommunikációs helyzetekben: *Bölcsődében:* - Kommunikációs-kreatív tevékenységek: mondókák, ringatók, Mesélés, mesehallgatás (az óvónő meséje, mesekötény, mesebőrönd, bábszínház, papírszínház), memorizálás (ringatók, mondókák, rövid mesék), könyvnézegetés (puha mesekönyvek), képolvasás (tárgyak, élőlények megnevezése), szójátékok (utánzás, ismétlés, felsorolás), hangutánzó játékok (állathangok, tárgyak, hangszerek), beszédgyakorlatok (légző-, ajak-, arcizomgyakorlatok, kiejtésgyakorlatok) - A szóbeli és nonverbális kommunikáció (intonáció, gesztus, testbeszéd) *Óvodában:* - Beszédnevelés: képolvasás (megnevezés, hangulatok, érzelmek, gondolatok kifejtése, címadás), az óvónő meséje, újramesélés, a gyermekek által alkotott mese, didaktikai játék, irodalmi felolvasás, szabad mesélés, megbeszélés, verstanítás (pl. új vers tanítása, a tanult versek rögzítése, ismétlése, a tanult versek ellenőrzése), dramatizálás - A beszédértés fejlesztése: a közlések figyelmes meghallgatása és a szóbeli üzenetek (gondolatok, érzelmek, jelentések) 6.5. Szóbeli kommunikáció fejlesztése különböző kommunikációs helyzetekben 6.5.1. a gyermekek érzékszervi tapasztalatokhoz kapcsolódó szókincsének fejlesztése, érzékszervi finomítás játékai (pl. színek, hangok, tapintás); megfigyelés (pl. állat, növény, a környező világ tárgyai, élelmiszerek, nyersanyagok, cselekvések) Kérdezés, szókincsgyűjtés. 6.5.2. A gondolatok, szükségletek, érzelmek és tapasztalatok szóbeli kifejezése fejlesztésének játékai, a kommunikációs szabályok alkalmazását segítő tevékenységek (pl. didaktikai játék) 6.6. Az olvasás és az írás megalapozása ismert kommunikációs helyzetekben: 6.6.1. A könyvek és képek, illusztrációk (funkcionalitás, esztétikum) 6.6.2. A könyvhasználat és az olvasás iránti pozitív attitűd kialakítására szolgáló tevékenységek 6.6.3. A képek alapján történő mesélés 6.6.4. A hangok, szótagok és szavak megkülönböztetése 6.6.5. Az írás és rajzolás, grafikai jelek és formák
7. A koragyermekkori nevelés fejlesztési módszerei	7.1.Cselekvéssel kapcsolatos módszerek (pl. didaktikai játék, feladatlapokkal végzett tevékenység, gyakorlati munkák, kísérletek) 7.2. A szemléltetéssel és a képszerű megismeréssel kapcsolatos módszerek (pl. bemutatás, megfigyelés) 7.3. A szóbeli (verbális) ismeretszerzés módszerei (pl. elbeszélés/elmesélés, magyarázat, beszélgetés) 7.4. A projektmódszer 7.5. A drámapedagógia kisgyermekkori nevelésben való alkalmazása (pl. érzékszervi finomítás, figyelemösszpontosítás, fantázia fejlesztése,

A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, Szakspecifikus curriculum (SZC), koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat

Tartalmi területek	Tartalmak
	érzelmek felismerése, improvizációs gyakorlatok, ön- és társismereti gyakorlatok) 7.6. Kooperatív módszerek a kisgyermekkori fejlesztésben (pl. a csoportalakítás módszerei, keresd a párját, számozott kártyák, beszélő korongok, gondolkodó kalap)
8. A tevékenységek tervezésének szakaszai, szervezése, kivitelezése és értékelése	8.1. A tevékenység előtti kérdések megfogalmazása: 8.1.1. Miért értékes ez a tevékenység? Hogyan illeszkedik abba, amit korábban tanultak, és amit ezt követően fognak tanulni? (pl. a hét témaköre) Milyen életkori sajátosságnak kell megfelelni? Milyen lehetőségeket rejt az óra a kritikai gondolkodás, erkölcsi és esztétikai nevelés szempontjából? 8.1.2. Milyen tudásanyaggal (pl. ismeretekkel, készségekkel és képességekkel) kell rendelkeznem ahhoz, hogy a gyermek fejlődjék az általam irányított tevékenység alatt? 8.1.3. Szakirodalom olvasása, a témával kapcsolatos anyaggyűjtés, forráshasználat és feltüntetése a tevékenységi terven 8.2. A koragyermekkori curriculum tanulmányozása. A tevékenység céljainak megfogalmazása a curriculum célkitűzési tengelye mentén: fejlődési területek – a fejlődés dimenziói – viselkedésformák 8.3. A tevékenység menetére, didaktikai mozzanataira vonatkozó kérdések 8.3.1. Hogyan hangoljuk rá, vezetjük rá, motiváljuk a gyereket a tevékenységben való aktív részvételre, saját előzetes tudásának előhívására, megvizsgálására? ***Ráhangolódás**:* figyelem felkeltése, előzetes tudás/ismeretek felelevenítése (pl. hangulati-érzelmi felkészítés, szómagyarázat); 8.3.2. Hogyan dolgozza fel, érti és éli meg az új információt, élményt, s építi be a meglévő tudásába, élményeibe? ***Jelentésteremtés**:* téma és célok bejelentése, a cím közlése, megfigyelési szempont kijelölése, a mese/vers óvodapedagógus általi bemutatása, a téma feldolgozása, a tanulás irányítása, alkalmazás 8.3.3. Honnan tudom, hogy elértem a céljaim? Mire tudja használni a gyerek a tanultakat? Milyen hatással van viselkedésére, kognitív és érzelmi fejlődésére? Hogyan épül be tudásába, személyiségébe? ***Reflektálás**:* a visszacsatolás biztosítása, általános összefoglalás, következtetés megfogalmazása, rögzítése; értékelés a gyerekek aktivitására, tevékenységére vonatkozóan 8.4. Stratégiák, módszerek, eljárások választása a nevelési/fejlesztési célok, didaktikai feladatok, tartalom, életkori sajátosság függvényében 8.5. Szervezési formák megtervezése (pl. frontális, kiscsoportos, pár, egyéni), a csoportszoba berendezése (pl. kör, félkör) 8.6. A didaktikai eszközök kiválasztása, elkészítése (pl. informatív szemléltető eszközök, a készségek kialakításának eszközei, a tanulás eredményeit felmérő eszközök) 8.7. Az értékelés formáinak kidolgozása (pl. a formatív értékelés) 8.8. A tevékenységi terv megírása 8.9. A tevékenység megtartása után feltett kérdések (pl. Milyen fejlesztési, tanulási irányok körvonalazódnak a továbbiakban?, Hogyan működtek a módszerek?, Mennyiben segítettek vagy akadályoztak az eszközök a fejlesztési folyamatban?, Miért volt élményteli az óra?)
9. A pedagógiai megfigyelés és értékelés	9.1. A pedagógiai megfigyelés fogalma és szerepe a koragyermekkori nevelésben (pl. a megfigyelés célja és jelentősége, a megfigyelés szerepe a gyermek fejlődésének támogatásában) 9.2. A gyermekmegfigyelés módszerei és formái (pl. spontán és strukturált megfigyelés, résztvevő és nem résztvevő megfigyelés, folyamatos és célzott megfigyelés) 9.3. A gyermek fejlődésének megfigyelési területei (pl. nyelvi-kommunikációs fejlődés)

A Koragyermekkori magyar anyanyelvi kommunikáció és beszédfejlesztés tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, Szakspecifikus curriculum (SZC), koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat

Tartalmi területek	Tartalmak
	9.4. A megfigyelési adatok rögzítése és dokumentálása (pl. megfigyelési jegyzet és/vagy napló) 9.5. A gyermek fejlődésének pedagógiai értékelése • diagnosztikus, formatív értékelés a koragyermekkori nevelésben • a fejlődés támogatását szolgáló visszajelzés • a gyermek egyéni fejlődési sajátosságainak figyelembevétele 9.6. Reflektív pedagógiai gyakorlat • a pedagógiai tevékenység önértékelése • társmegfigyelés és szakmai visszajelzés • a megfigyelési eredmények felhasználása a pedagógiai tervezésben
10. A média, a digitáliseszközök használata a koragyermekkori nevelésben	10.1. A média szerepe a kisgyermekek életében 10.2. A média hatása a gyermek fejlődésére 10.3. A médiahasználat kockázatai és lehetőségei 10. 4. Média és játék. Kreatív médiafeladatok 10. 5. A pedagógus szerepe a médiahasználat alakításában

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

1. Általános módszertani elvek:

A tanterv tanulási tartalmainak felépítése tudatos pedagógiai logikát követ. Nem véletlen, hogy a képzés a nevelési környezet, a játék és a kreativitás kérdéskörével kezdődik. A koragyermekkori nevelés curriculumának szemlélete szerint a gyermek fejlődése szoros kapcsolatban áll azzal a fizikai, szociális és érzelmi környezettel, amelyben a tanulási folyamat zajlik. A megfelelően kialakított nevelési környezet teremti meg a feltételeit annak a biztonságos, elfogadó légkörnek, amelyben a gyermekek szabadon tevékenykedhetnek, tapasztalatokat szerezhetnek és kapcsolatokat alakíthatnak ki.

Ebben a környezetben a játék a kisgyermekkori tanulás alapvető formája, amely lehetővé teszi az élményszerű tanulást, a társas kapcsolatok fejlődését és a különböző képességek kibontakozását. A játék során a gyermek utánzás és együttműködés révén szerez tapasztalatokat, miközben fejlődik problémamegoldó gondolkodása és kreativitása. A pedagógus feladata olyan kreativitást támogató, problémaérzékeny környezet kialakítása, amelyben a gyermekek változatos helyzetekben próbálhatják ki ötleteiket és megoldási stratégiáikat. A fejlesztés középpontjában nem csupán a megtalált megoldás, hanem a problémamegoldás folyamata áll, amely a gondolkodási műveletek és a reflektív gondolkodás fejlődését támogatja.

A tanulási folyamat kétirányú fejlesztést valósít meg: egyrészt megalapozza a koragyermekkori nevelés pedagógiai szemléletének megértését, másrészt a tanulók saját tapasztalatain keresztül újraértelmezik a játék, a kreativitás és az élményszerű tanulás szerepét. A tanulók újra felfedezik a játék jelentőségét, és pedagógiai eszközként tekintenek rá, amely megkönnyíti a tanulási folyamatot, támogatja az önálló gondolkodást és a kreatív problémamegoldást.

E szemlélet megalapozása teremti meg azt a pedagógiai keretet, amelyre a további tanulási tartalmak – a curriculum értelmezése, a tevékenységek szervezése, a kommunikáció fejlesztése és a pedagógiai megfigyelés módszertana – épülnek.

A koragyermekkori nevelés curriculuma adja azt az elméleti és koncepcionális keretet, amely meghatározza a nevelési folyamat céljait, fejlődési területeit és a tanulási tevékenységek alapelveit. Erre épül a bölcsődei és óvodai tevékenységek *sajátos szervezési formáinak megismerése és megfigyelése* (5.), amely segíti a diákokat abban, hogy a curriculum elveit a pedagógiai gyakorlat konkrét szervezési kereteiben értelmezzék.

A nyelvi-kommunikációs fejlesztés a koragyermekkori nevelés egyik kiemelt fejlődési területe, amely a különböző tanulási tevékenységekben és pedagógiai helyzetekben valósul meg. Ennek hatékony támogatásához kapcsolódnak a *fejlesztési módszerek*, amelyek bemutatják azokat a pedagógiai eszközöket és stratégiákat, amelyekkel a pedagógus a gyermekek fejlődését elősegítheti.

A tevékenységek tervezésének, szervezésének és értékelésének folyamata összekapcsolja a curriculum elveit, a szervezési formákat és a módszertani megoldásokat, lehetővé téve a tudatos pedagógiai tervezést. A pedagógiai folyamat fontos része *a megfigyelés és értékelés*, amely a gyermek fejlődésének nyomon követését és a pedagógiai döntések megalapozását szolgálja.

A média és digitális eszközök pedagógiai alkalmazása a koragyermekkori nevelés kortárs kihívásaira reflektál, és bemutatja, hogyan integrálhatók ezek az eszközök a pedagógiai folyamatba a gyermekek fejlődésének támogatása érdekében.

2. Ajánlott stratégiák és módszerek:

A tanulási tartalmak feldolgozása során az alábbi pedagógiai stratégiák és módszerek alkalmazása javasolt:

A nevelési környezet és a nevelői légkör

Stratégiák, módszerek: esetelemzés, vizuális elemzés, kooperatív tervezési feladatok

A diák által végzett műveletek:

- megfigyeli és elemzi a bölcsődei és óvodai csoportszobákat ábrázoló képeket pedagógiai szempontok alapján
- azonosítja és összehasonlítja a tanulási, játék- és pihenőkörnyezet jellemzőit a gyermek szükségletei és tevékenységei szempontjából
- megtervezi a tanulási és játéksarkok kialakítását csoportmunkában
- bemutatja és indokolja a tervezett környezet pedagógiai jelentőségét
- megvitatja a nevelési környezet gyermek fejlődésére gyakorolt hatását

A játék szerepe a koragyermekkori nevelésben

Stratégiák, módszerek: gyakorlati kipróbálás, rendszerező feladatok, reflektív megbeszélés

A diák által végzett műveletek:

- felismeri és rendszerezi a különböző játéktípusokat (pl. funkciójáték, konstrukciós játék, szerepjáték, szabályjáték)
- kipróbálja és pedagógiai szempontból elemzi a népi gyermekjátékokat
- megtervezi egy didaktikai játék alkalmazását meghatározott fejlesztési cél eléréséhez

A kreativitás fejlesztése

Stratégiák, módszerek: kreatív problémamegoldó feladatok, dramatikus és játékos módszerek, reflektív megbeszélés

A diák által végzett műveletek:

- megtervez egy kreativitást támogató játékhelyzetet csoportmunkában
- elemzi a kreativitást akadályozó pedagógiai helyzeteket
- kipróbálja a történetalkotó és dramatikus játékokat

A Koragyermekkori nevelés curriculuma

Stratégiák, módszerek: kooperatív tanulás, dokumentumelemzés, összehasonlító feldolgozás

A diák által végzett műveletek:

- feltérképezi a curriculum szerkezetét csoportmunkában
- elemzi és összehasonlítja a fejlődési területeket, dimenziókat és viselkedésformákat
- összehasonlítja a bölcsődei tematikus és az óvodai tapasztalati tevékenységeket egy szempontáblázatban
- egyéni tevékenységtervet készít a curriculum célkitűzései alapján

A bölcsődei és óvodai tevékenységek szervezési formái

Stratégiák, módszerek: megfigyelés, összehasonlító elemzés, reflektív megbeszélés

A diák által végzett műveletek:

- elemez egy szabadon választott és tematikus tevékenységet
- összehasonlítja a bölcsődei és óvodai tevékenységszervezést
- egyéni tevékenységi tervet készít különböző szervezési formák alkalmazásával

Nyelvi-kommunikációs fejlesztés

Stratégiák, módszerek: gyakorlati kipróbálás, mikrotevékenységek, kooperatív tanulás

A diák által végzett műveletek:

- kipróbálja osztálytársaival a kommunikációs játékokat és a beszédfejlesztő gyakorlatokat
- gyakorolja a mese- és versfeldolgozási módszereket

Pl. A tanulók egy gyermekvers-antológia alapján projektfeladat keretében dolgozzák fel a gyermeklíra pedagógiai alkalmazásának lehetőségeit. A projekt során:
- értelmezik a fejezetek címét és a kötetben szereplő versek témáját;
- információkat gyűjtenek a költőkről;
- összehasonlítják a versek motívumait, ritmusát és nyelvi sajátosságait;
- kiválasztanak és megtanulnak egy verset;
- elemzik a vers pedagógiai értékét (pl. személyiségfejlesztés, beszédfejlesztés);
- meghatározzák a vers ritmus- és rímképletét;
- értelmezik az illusztrációk és a szöveg kapcsolatát;
- tevékenységi tervet készítenek a vers bölcsődei/óvodai feldolgozására az RJR-modell alapján;
- szemléltető eszközt készítenek a vers feldolgozásához;
- portfólióban és prezentációban mutatják be a projekt eredményeit.

A projekt célja, hogy a tanulók megtapasztalják a gyermekirodalmi művek pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, valamint felismerjék a vers és a mese szerepét az anyanyelvi nevelésben és az olvasóvá nevelés megalapozásában. A gyermekirodalmi művek rendszeres és élményszerű feldolgozása hozzájárul a kisgyermekek irodalom iránti érdeklődésének kialakításához, nyelvi-kommunikációs készségeik fejlődéséhez és a későbbi olvasási motiváció megalapozásához.

Pedagógiai megfigyelés

Stratégiák, módszerek: strukturált megfigyelés, esetelemzés, reflektív megbeszélés

A diák által végzett műveletek:
- megfigyelési jegyzetek készítése pedagógiai helyzetekről
- videós vagy leírt helyzetek elemzése
- megfigyelési szempontok kidolgozása

Média és digitális eszközök

Stratégiák, módszerek: kritikai elemzés, projektfeladatok, csoportos megbeszélés

A diák által végzett műveletek:
- médiatartalmak pedagógiai elemzése
- médiakarakterek játékban való megjelenésének vizsgálata
- kreatív médiafeladatok tervezése

3. Módszertani sajátosságok a szakképzés jellegétől függően

A bölcsőde- és óvodapedagógusok tantárgypedagógiájának sajátossága az elméleti és gyakorlati tanulási elemek szoros integrációja, amely lehetővé teszi a tanulók számára a pedagógiai helyzetek elemzését, a módszertani megoldások kipróbálását és a pedagógiai tapasztalatok reflektív feldolgozását. A képzés során a tanulók megismerik a koragyermekkori fejlődés sajátosságait, és lehetőséget kapnak arra, hogy nyomon kövessék a gyermek fejlődésének alakulását a születéstől hatéves korig, különös tekintettel a bölcsődei (0–3 év) és az óvodai (3–6 év) nevelés közötti pedagógiai folytonosságra.

A tanulási folyamat során a tanulók különböző pedagógiai helyzetek elemzésén, megfigyelési gyakorlatokon és mikrotevékenységek tervezésén keresztül sajátítják el a koragyermekkori nevelés módszertani alapjait. Ennek keretében kipróbálhatják a különböző pedagógiai módszereket és tanulási eljárásokat, megfigyelhetik a gyermekek tevékenységeit, valamint tapasztalatot szerezhetnek a fejlesztő környezet, a játék és a kommunikációs helyzetek pedagógiai szervezésében.

A tantárgy heti 1 órában (évi 36 óra) biztosítja a koragyermekkori nevelés módszertani kérdéseinek elméleti feldolgozását, amely szorosan kapcsolódik a heti 4 órás pedagógiai gyakorlathoz. A gyakorlat lehetőséget teremt a tanult ismeretek alkalmazására, a gyermekek fejlődésének tudatos megfigyelésére, valamint a pedagógiai döntések és módszerek reflektív értékelésére. Ez az elmélet és gyakorlat közötti folyamatos kapcsolat hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók tudatos, reflektív és kreatív pedagógiai szemléletet alakítsanak ki, amely a koragyermekkori nevelés curriculumának alapelveivel összhangban támogatja a gyermekek sokoldalú fejlődését.

4. Ajánlott irodalom és szakirodalom használata:

A tantervhez kapcsolódó ajánlott művek és szakirodalom célja, hogy támogassa a tanulók irodalmi műveltségének bővítését, valamint a koragyermekkori neveléshez kapcsolódó módszertani ismeretek elmélyítését.

Az I–V. modul során a tanulók az ajánlott gyermekirodalmi művek közül legalább 10–12 művet választanak és olvasnak el (különböző műfajokból: lírai művek, népmesék, műmesék, meseregények). A kiválasztott művek feldolgozása nemcsak az irodalmi ismeretszerzés célját szolgálja, hanem a pedagógiai gyakorlatot is támogatja.

Az elolvasott műveket a tanulók:

- felhasználhatják mese- és versfeldolgozó tevékenységek tervezésében,
- alkalmazhatják mikrotevékenységek vagy pedagógiai gyakorlat során,
- elemezhetik nyelvi-kommunikációs fejlesztési szempontból,
- és reflektálhatnak azok pedagógiai értékére és alkalmazhatóságára.

A művek kiválasztásakor ajánlott figyelembe venni a bölcsődei (0–3 év) és az óvodai (3–6 év) korosztály életkori sajátosságait, valamint a műfaji sokszínűséget.

Az ajánlott irodalom használata lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók:

- megismerjék a klasszikus és kortárs magyar gyermekirodalom alapvető műveit,
- megtapasztalják a mese, a vers és a játék kapcsolatát a koragyermekkori nevelésben,
- gyakorolják az irodalmi művek pedagógiai célú kiválasztását és feldolgozását,
- valamint fejlesszék kommunikációs és kreatív pedagógiai kompetenciáikat.

Az irodalmi művek pedagógiai feldolgozása segíti a tanulókat abban, hogy a mesét, a verset és a mondókát nem csupán tartalmi elemekként, hanem a gyermek fejlődését támogató pedagógiai eszközként alkalmazzák a mindennapi nevelési gyakorlatban.

5. Értékelés

Az értékelés célja a tanulók pedagógiai kompetenciái fejlődésének nyomon követése, a reflektív gondolkodás erősítése és a koragyermekkori nevelés módszereinek tudatos alkalmazása.

Diagnosztikus értékelés, amely a tanulók előzetes ismereteinek és tapasztalatainak feltárását szolgálja (pl. beszélgetés, rövid feladatok a témák bevezetésekor).

Formatív értékelés, amely a tanulási folyamat során nyújt folyamatos visszajelzést (pl. órai tevékenységek, csoportmunka, mikrotevékenységek, reflexiós feladatok).

Szummatív értékelés, amely a tanulók teljesítményének összegző értékelését jelenti.

Az értékelés eszközei és tevékenységei:

- pedagógiai tervek és tevékenységi tervek készítése és értékelése;
- mikrotevékenységek bemutatása és szakmai elemzése;
- megfigyelési napló vagy reflexiós portfólió készítése;
- kilépőkártyák alkalmazása a tanulási folyamat során;
- pedagógiai helyzetek elemzése;
- önértékelés és társértékelés.

Az ajánlott gyermekirodalmi művek feldolgozásának egyik formája az **olvasási portfólió, irodalmi napló** készítése. A tanulók az V modul során az ajánlott művek közül **legalább 10–12 művet választanak**, és azokat pedagógiai szempontból feldolgozzák.

Az irodalmi napló tartalmazhatja:

- a kiválasztott mű rövid bemutatását (történetpiramis, ötsoros formájában);
- a mű életkori megfelelőségének indoklását (bölcsőde vagy óvoda);
- a mű nyelvi, kommunikációs és személyiségfejlesztésben betöltött szerepének elemzését;
- javaslatot a mű pedagógiai feldolgozására (pl. mondóka, dramatikus játék, beszélgetés, kreatív tevékenység)
- egy kreatív feladat készítése a művel kapcsolatban

AJÁNLOTT MŰVEK LISTÁJA

1. A bölcsődei korosztály számára
KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:
Lírai műfajok:
Népi gyermekmondókák (dajkarímek, időszámításhoz tartozó, időjárás megfigyeléseit tükröző, állat-, növényvilág, hangutánzók, varázsmondókák, mesemondókák, csúfolók, beugratók, játékmondókák, kiolvasók vagy kiszámolók)
A klasszikus műköltészeti gyermeklíra:
Gazdag Erzsi: *Hipp-hopp, itt vagyok!*; *Ringató*; József Attila: *Altató*; Kányádi Sándor: *Kerekítő*; *Jön az ősz*; Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*; Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*; Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*; Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*; *Bóbita*; *Galagonya*; *Sehallselát Dömötör*; Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember; Este jó, este jó…*

Epikus műfajok:
Népmesék:
A kismalac és a farkasok; *A kisgömböc*; *A nyulacska harangocskája*; *Farkas-barkas*
Verses mese:
Csukás István: *A legkisebb Ugrifüles*; Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*; Hervay Gizella: *Spenótos mese*; Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*
A gyermek- és meseregény:
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; Berg Judit: *Hisztimesék*; Fekete István: *Vuk*; Fodor Sándor: *Csipike*; Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*

Világirodalom:
Patrice Karst: *A láthatatlan fonál*; Oliver Jeffers: *Fent és lent*; *A pingvin és a kisfiú*; Julia Donaldson: *A majom mamája*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:
A kortárs gyermeklíra:
Kovács András Ferenc: *Manóka*; Lackfi János: *Kakaós csiga*; László Noémi: *Kérdezgető*; Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*; Varró Dániel: *Mászogató*

A kortárs műmese:
Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok!*; *Mesék az összetartozásról*; *Mesék a boldogságról*; *Mesék az élet örömeiről*; Berg Judit: *Hisztimesék*; Farkas Nóra: *Összeköt a szeretet*; Gyöngyösi Katalin: *Bölcsődés vagyok! Vár a bölcsőde!*; J. Kovács Judit – Lapozók: *Kerekítő Manó altatói*; *Kerekítő Manó számolóka*; *Kerekítő Manó a part alatt*; *Kerekítő Manó a tanyán*; *Kerekítő Manó vigasztalói*; *Kerekítő Kacagtató – Naphívogató*; *Kerekítő Kacagtató – Jönnek az égi halászok*; Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*

A klasszikus és kortárs gyermek- és meseregény:
Bálint Ágnes: *Mazsola*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*; Fekete István: *Vuk*; Fodor Sándor: *Csipike*

2. Az óvodás korosztály számára
KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:
Lírai műfajok:
Népi gyermekmondókák: csujogatók, névcsúfolók, találós kérdések
A klasszikus gyermeklíra:
Áprily Lajos: *Tavaszodik*; Gazdag Erzsi: *Mesebolt*; Kányádi Sándor: *Ha a napnak lába volna*; Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben*; *Szorgalom*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*; Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas*; *A nagy természet*; *Dombon*; Weöres Sándor: *Bóbita*; *Csiribiri*; *Galagonya*; *Haragosi*; *Ha a világ rigó lenne*; *Kacsa-úsztató*; *Kocsi és vonat*; *Száncsengő*; *Paripám csodaszép pejkó*; *Tarka forgó*; *Tavaszköszöntő*; Zelk Zoltán: *Párácska*

Epikus műfajok:
Népmesék: *Furulyás Palkó*; *Az égig érő paszuly*; *A kóró és kismadár*; *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*; *Pityke és a kökény*; *A falánk tyúkocska*; *Az aranyszőrű bárány*; *A só*; *A házi és a mezei egér*; *Az óriásretek*; *Az egér firkim-farkincája*; *A macska és az egér*; *Az aranytulipán*; *A kőleves*; *A szóló szőlő, mosolygó alma,*

csengő barack; *Borsószem királykisasszony*; *A szegény ember szőlője*; *A tyúkocska, az egérke, meg a kakaska*; *A kicsi dió*; *A király kenyere*; *Terülj, terülj asztalkám*; *A három szerencsefia*; *A vitéz szabócska*; *A tyúkocska, az egérke meg a kakaska*; *Kacor király*; *A szegény ember meg a szürke ló*; *A szegény ember kilenc tyúkja meg egy kakasa*; *A két koma*; *A három kívánság*; *A fiatal pár meg a kotlós*; *Fazék házikó*; *A három kismalac*; *A csillagszemű juhász*

Népmondák: *Maros és Olt*; *Szent Anna-tó legendája*

A klasszikus (verses) mese/meseregény:

Benedek Elek: *Jégország királya*; Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*; Kormos István: *Mese Vackorról, a pisze kölyökmackóról*; Móra Ferenc: *A cinege cipője*; *A didergő király*; *A kíváncsi hópelyhek*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

A kortárs gyermeklíra:

Balázs Imre József: *Hanna és kiflik*; *A csigaház-labirintus*; Fekete Vince: *Én a Vackor*; *Falun azért jó…*; Jónás Tamás: *A varázsló*; Kiss Ottó: *A játékban az az igazságos*; Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*; Lackfi János: *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*; László Noémi: *Itt a vége, fuss el véle*; *Kérdezgető*; Markó Béla: *Miért lassú a csiga?*; *Tavaszi nap*; Nyulász Péter: *Durabele, Deré*; Oravecz Imre: *Óvónéni otthona*; Orbán Ottó: *Kikiáltó*; *Nyár*; Szabó T. Anna: *A vörös mozdony*; *Kézmosó-vers*; *Pitypang*; Tóth Krisztina: *Marci öltözik*; *Altató*; Varró Dániel: *Lovasok*; *Andris beszélget az állatokkal*; *Badar madárhatározó – Tizenhárom szép madár*

A kortárs műmese:

Bálint Ágnes: *Valaki fürdene*; Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról; Mesék az elfogadásról*; *Mesék a nyitott szívről*; *Mesék a szárnyalásról*; *Így megyek iskolába*; Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*; Borsodi L. László: *Anya és apa ma*; *Kiderült minden*; Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*; Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*; Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*; Marék Veronika: *Kippkopp- és Tipptopp-mesék*; Máté Angi*: Volt egyszer egy utca*; *Volt egyszer egy béka*; Mészöly Miklós: *A pipiske és a fűszál, Állatok beszélgetése*; *Tréfás mese*

A klasszikus és a kortárs gyermek- és meseregény:

Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti*; *Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő*; *Lenka-sorozat*; Berg Judit: *Lengemesék*; *Maszat* (kiscsoport), *Rumini-sorozat* (nagycsoport); Boldizsár Ildikó: *Az Elveszett Tárgyak Napja*; Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*; Böszörményi Gyula: *Betemetett a nagy hó; Tudom én már, mit csinálok*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Civakodó cipőikrek*; Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*; Fodor Sándor: *Csipike*; Hervay Gizella: *Kobak könyve*; Janikovszky Éva: *Már óvodás vagyok*; *Kire ütött ez a gyerek?*; *Ha én felnőtt volnék*; *A porszívó-fűnyíró-helikopter*; Lackfi János – J. Kovács Judit: *Kerekítő*; *Százérintő*; J. Kovács Judit: *Kerekítő*; *Évkerék*; *Manó adventi mondókára*; *Kerekítő Manó utazásai*; *Kerekítő Manó és az évszakok*; *Kerekítő Manó és a hullócsillagok*; Kiss Judit Ágnes: *Babaróka ajándéka*; Lázár Ervin: *Szegény Dzsoni és Árnika*; *A Hétfejű Tündér*; *Négyszögletű Kerek Erdő*; Szepes Mária: *Pöttyös Panni az óvodában*; Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*; Tamáz Zsuzsa: *Kicsi Mimi és a Kökény ovi*; Vadadi Adrienn: *Ákos óvodába megy*; *Leszel a barátom?*; Varga Katalin: *Mosó Masa mosodája*; *Gőgös Gúnár Gedeon; A kesztyű*; *Téli lakoma*; Weöres Sándor: *Bóbita*; Zágoni Balázs: *Barni könyve*

VILÁGIRODALMI GYERMEKIRODALMI MŰVEK:

Doris Rübel: *Óvodás lettem!*; Fèlix Salten: *Bambi*; Gianni Rodari: *A nap és a felhő*; *Rengeteg kérdés*; *Egyetemes világtörténet*; La Fontaine: *A tücsök és a hangya*; Liane Schneider: *Bori az óvodában*; Monika Ehrenreich: *Óvodába járok*; Szutyejev: *Az alma*; *A gomba alatt*; *A három kiscica*

SZAKIRODALOM

AJÁNLOTT KÖTETCÍMEK

Arany László: *Hol volt, hol nem volt*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1995.

Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0–4 évig.* Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.

Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.

Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok*. Lampion Kiadó, Budapest 2022.

Bajzáth Mária (vál.): *Kerek élet fája*. Lampion Kiadó, Budapest 2022.

Bajzáth Mária: *Az állatok karácsonya*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2022.

Bajzáth Mária: *Erdők, mezők népmeséi*. Lampion Kiadó, Budapest 2024.

Bajzáth Mária: *Karácsony és újévváró történetek*. Lampion Kiadó, Budapest 2024.

Bajzáth Mária: *Pont, pont, vesszőcske*. Lampion Kiadó, Budapest 2025.

Benedek Elek: *Magyar népmesék és mondák*. Athenaeum Kiadó, Budapest. 1914.

Benedek Elek: *Többsincs királyfi és más mesék*. https://mek.oszk.hu/00200/00232/html/

Benedek Elek: *Világszép Nádszál kisasszony*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.

Benedek Elek: *Arany mesekönyv - A világ legszebb meséiből*. Scolar Kiadó, Budapest. 2023.

Borsodi L. László: *Balázsolás.* Illusztrálta Tomos Tünde. Pállas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2016.

Burus János Botond – Makkai Kinga (szerk.): *Ragyog a mindenség. Erdélyi gyermekvers-antológia*. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda, 2013.

Dávid Ildikó (szerk.): *Kicsi vagyok én – Népi gyermekmondókák*. Vida Kata rajzaival. Szalay Könyvek Kiadó, 2021.

Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai. Versek gyermekeknek és felnőtteknek*. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.

Gáll Viktória Emese: *Ringató-mesék: Borsi-mesék*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.

Ignácz Rózsa (szerk.): *A hegyen-völgyön szánkázó diófa*. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1974.

Illyés Gyula: *Hét meg hét magyar népmese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.

J. Kovács Judit: *Kerekítő évkerék. Dalok – mondókák – jeles napok – játékok*. Móra Könyvkiadó, 2019.

Kolozsvári Grandpierre Emil: *A lóvá tett sárkány*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.

Kovács Ágnes (szerk.): *Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Móra Ferenc: *A hatrongyosi kakasok*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Nagyapó mesefája – sorozat. Ion Creangă, majd Pallas-Akadémia Kiadó. 1970–2009.

Napsugár gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/napsugar/

Nyakasné Túri Klára (szerk.): *Ákom bákom, berkenye – Magyar népi gyermekköltészet*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1985.

Sipos Bella: *A három csángó… Hétfalusi mesék*. Disz Tipo Kiadó. Négyfalu, 2007.

Szele Ágnes (szerk.): *Ha majd hatéves leszek. Versek kicsiknek*. Sziget Kiadó. Budapest, 1995.

Szivárvány gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/szivarvany/

T. Aszódi Éva (szerk.): *Kisgyermekek nagy mesekönyve*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1972.

T. Aszódi Éva (szerk.): *Minden napra egy mese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.

T. Aszódi Éva (szerk.): *Cini-cini muzsika*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1997.

SZAKIRODALOM

Barabási Tünde – Stark Gabriella: *Óvodamódszertani alapismeretek. A 2019-es koragyermekkori nevelés curriculumával összhangban átdolgozott és aktualizált kiadás*. Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.

Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó Debrecen, 2006.

Benkő Éva – Prezsmer Boglárka: *Nép játékok. Oktatási segédjegyzet 3*. ARTprinterStudio, Sepsiszentgyörgy, 2015.

Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.

Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2005.

Demény Piroska: *Pedagógiai gyakorlat. Útmutató óvodapedagógus- és tanítóképzős hallgatók számára*. BBTE – Pszichológia és Neveléstudományok Kar. Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet Óvodapedagógia- és elemi oktatás pedagógiája szak, Kolozsvár, 2021.

Előry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.): *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.

Fechete Erika – Nagy Réka: *Módszertani útmutató a bölcsődei neveléshez*. Europrint, Nagyvárad, 2024.

Fóris-Ferenczi Rita (szerk): *Együtt olvasni jó!.* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.

Gósy Mária: *Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol GMK. Kiadó, Budapest, 1996.

Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.

Huszár Judit: *A korai anyanyelv-elsajátítás elősegítése intézményes keretek között*. Szakdolgozat. ELTE PPK, 2018.

Iker János (koord.): *Hét aranyalma: Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak.* Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Budapest, 2012.

Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.

Kovács Mónika (szerk.): *OVIS PROJEKTEK. Módszerkocka és Lapbook használata az óvodai foglalkozásokon*. Grafokom Oktató és Szolgáltató Bt., 2014. https://modszerkocka.hu/wp-content/uploads/2015/02/Ovis-projektek_MKLB.pdf

Labáth Ferencné: *Az anyanyelvi nevelés alapjai*. Educatio Kft, Budapest,2009.

Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.

Neuberger Tilda: *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014.

Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében*. Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.

Sugárné Kádár Júlia: *A hangos kommunikáció fejlődése és szerepe a korai szocializációban*. Scientia Humna Kiadó, Budapest, 2001.

Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.

Szántó Bíborka: *Az óvodai és elemi tagozatos anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája*. Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Szejke Ottilia (szerk): *Tervezés a bölcsődében (0–3 év). Módszertani segédanyag bölcsődei oktatók számára*. Europrint, Nagyvárad, 2024.

Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Médiapedagógiai kisokos óvodapedagógusoknak*. Líceum Kiadó, Eger, 2025.

Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Óvodások és a média*. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Budapest, 2025.

Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai: Székelyföld 2016/5, Székelyföld 2018/6

Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.

Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.

Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.

Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998.

Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *I. Elmélet és módszertan*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *IV. Tavasz: Virágzik a barack*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *V. Nyár: Fészkére jár a madár*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *II. Ősz: Legelget az őz*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. *III: Tél: Erős már a szél*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Zóka Katalin: *Kóstolgató*. *A világ befogadásának elérhetősége 8*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2009

DIGITÁLIS FORRÁS

https://digital.educred.ro/educatie-timpurie

https://www.tka.hu/index.php?page=tudastar_kereso&temakor=&celcsoport=10&eszkozok=&kompetencia=&idotartam=&munkaforma=&str

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település /megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Gimnázium, Szatmárnémeti, Szatmár megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 117A

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS) Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar

− 2026 –

Anexa nr. 117A
Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)*, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, traducere în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă)* face parte din curriculumul specific specializării. Elevii care frecventează învățământul cu forma de zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar studiază această disciplină în clasa a X-a, având alocate 1 oră/săptămână, ca parte a ofertei curriculare liceale.

Prezentul document este în concordanță cu Programa școlară de *Comunicare în limba maternă pentru clasele pregătitoare–a II-a*, aprobată prin Ordinul ministrului nr. 3418/19.03.2013, precum și cu programa școlară de *Limba și literatura maghiară pentru clasele a III-a și a IV-a*, aprobat prin Ordinul ministrului nr. 5003/02.12.2014. Viziunea acestora evidențiază educația centrată pe copil și bazată pe competențe, perspectiva funcțională asupra limbii, echilibrul dintre comunicarea orală și cea scrisă, învățarea prin experiență, precum și sprijinirea conștientă a dezvoltării comunicative și a evoluției personalității elevilor.

Abordarea acestei programe școlare se bazează pe principiile formării profesorilor orientate spre practică. În centrul procesului de învățare se află participarea activă a elevilor, gândirea reflexivă, precum și proiectarea, implementarea și evaluarea conștientă a procesului de predare–învățare. Programa școlară acordă o atenție deosebită utilizării variate a formelor de organizare a învățării, creării situațiilor de învățare cooperativă, aplicării metodelor ludice și creative, precum și integrării instrumentelor digitale în procesul educativ.

Elevii din clasele cu specializarea pedagogia învățământului primar se familiarizează cu metodele, procedurile de organizare a învățării și strategiile pedagogice aplicabile în educația în limba maternă, care susțin dezvoltarea competențelor de comunicare ale copiilor din ciclul primar, îmbunătățirea înțelegerii și redactării textelor, precum și dezvoltarea imaginației și a creativității acestora. În același timp, programa îi încurajează pe elevi să-și analizeze în mod reflexiv propria activitate pedagogică, să fie deschiși către dezvoltarea personală și învățarea pe tot parcursul vieții, precum și să-și formeze în mod conștient identitatea profesională.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

TC = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curriculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Înțelege principiile și rolul programei școlare pentru educația în limba maternă în planificarea și organizarea procesului de predare-învățare**
(CS) CG2	**Aplică metodele, procedurile și tehnicile pedagogice de organizare și coordonare a procesului de învățare în planificarea și gestionarea procesului de predare-învățare**
(CS) CG3	**Observă dezvoltarea și activitățile elevului de ciclul primar**
(CS) CG4	**Evaluează în mod reflexiv propria activitate pedagogică și pe cea a colegilor**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG1 – Înțelege principiile și rolul programei școlare pentru educația în limba maternă în planificarea și organizarea procesului de predare-învățare

Clasa a X-a
(CS) CS 1.1. Analizează competențele de bază formulate în programa școlară pentru educația în limba maternă cu accent pe rolul dezvoltării comunicării orale și scrise și importanța utilizării funcționale a limbii
- *analiza prin activitate de grup cooperativă a elementelor structurale ale programei școlare de limba maternă (introducere, competențe de bază, competențe specifice, exemple de activități de învățare, conținuturi)* - *clasificarea noțiunilor din introducerea programei școlare (de ex. educație bazată pe competențe, orientare spre comunicare, structură concentrică, utilizarea funcțională a limbii) prin realizarea unei hărți conceptuale sau a unei diagrame tip „cluster”* - *analiza noțiunilor curriculumului prin discuții în echipe și prin metoda „turul galeriei” și „turul cuvintelor” (în funcție de echivalentul metodologic preferat)* - *identificarea exemplelor din programa școlară privind modalitățile de dezvoltare a comunicării orale și scrise, urmată de prezentarea rezultatelor în echipă și printr-o discuție frontală* - *analiza sarcinilor asociate situațiilor de comunicare prevăzute în programa școlară, în activitate pe perechi sau în echipe*
(CS) CS 1.2. Recunoaște structura concentrică a programei școlare și procesul de dezvoltare adaptat particularităților de vârstă
- *analiza comparativă a cerințelor pentru fiecare nivel de clasă, în activitate pe perechi sau în echipă, cu ajutorul unui organizator grafic* - *analizarea etapelor de dezvoltare a comunicării orale și scrise prin compararea diferitelor niveluri de clasă ale programei școlare pentru clasele I–IV, utilizând metoda mozaic sau „turul cuvântului”* - *compararea competențelor fiecărui nivel de clasă cu ajutorul unei diagrame Venn sau unei hărți conceptuale* - *ilustrarea extinderii progresive a cerințelor prin realizarea unui tabel comun, unei diagrame de*

Clasa a X-a
dezvoltare sau unui organizator cronologic - *prezentarea rezultatelor grupurilor prin tehnica „trei rămân, unul circulă” sau prin metoda grupurilor itinerante*
(CS) CS 1.3. Analizează relația dintre competențele specifice și activitățile de învățare în cadrul educației în limba maternă bazate pe competențe
- *analiza unor fragmente ale programei școlare prin activitate de grup cooperativă* - *asocierea competențelor cu activitățile de învățare prin metoda cartonașelor* - *proiectarea în echipă a unor tipuri de sarcini de lectură corespunzătoare diferitelor niveluri de înțelegere a textului (de ex. literal, interpretativ, critic, creativ)* - *discutarea scopului activităților de învățare prin tehnica mesei rotunde* - *realizarea unei hărți conceptuale pentru reprezentarea relațiilor dintre exemple curriculare (competență–activitate)* - *analiza scopului pedagogic a diferitelor tipuri de sarcini cu ajutorul unui tabel (sarcină – competența dezvoltată)* - *analiza în echipă a unei sarcini din manual din perspectiva dezvoltării competențelor*
(CS) CS 1.4. Proiectează activitățile de învățare care sprijină dezvoltarea competențelor prevăzute în programa școlară
- *proiectarea în echipă a sarcinilor de învățare și a situațiilor de comunicare* - *proiectarea activităților prin jocuri de rol și exerciții de artă dramatică* - *analiza documentelor de planificare ale cadrului didactic* - *analiza în echipă a coerenței dintre programa școlară și planificările individuale ale cadrului didactic* - *elaborarea planificărilor calendaristice, a planurilor unităților de învățare (planificări tematice) și a proiectelor de lecție / proiectelor de activitate* - *compararea planurilor disciplinelor opționale cu cerințele curriculare*
(CS) CS 1.5. Analizează rolul activităților de învățare și al materialelor didactice în dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă
- *analiza în echipă a textelor de referință și a tipurilor de sarcini din manualele pentru clasele I–IV* - *clasificarea textelor din manual în funcție de tipurile de text* - *evaluarea reflexivă a tipurilor de sarcini pentru interpretarea textelor literare* - *realizarea unui interviu și a unui chestionar pentru cadrele didactice privind metodele de abordare a textelor literare* - *analiza sarcinilor din manualele și caietele de lucru pentru clasele I–IV din perspectiva modului în care introduc, pe cale experiențială și fără definire formală, principalele părți de vorbire (substantiv, verb, adjectiv, pronume personal), precum și formele de expresie literară și figurile de stil (comparație, metaforă, proză, lirică)* - *identificarea în echipă a tipurilor de sarcini care dezvoltă scrierea creativă* - *analiza sarcinilor de ortografie asociate utilizării funcționale a limbii* - *analiza activităților de învățare din manuale care dezvoltă eticheta lingvistică și comportamentele comunicative* - *discutarea în echipă a rolului sarcinilor din materialele didactice în dezvoltarea competențelor* - *prezentarea rezultatelor în cadrul unui miniproiect*

(CS) CG2 – Aplică metodele, procedurile și tehnicile pedagogice de organizare și coordonare a procesului de învățare în planificarea și gestionarea procesului de predare-învățare

Clasa a X-a
(CS) CS 2.1. Compară diferitele modalități de organizare a învățării (frontală, diferențiată și cooperativă) în vederea identificării rolului acestora în procesul de predare-învățare a limbii materne
- *compararea caracteristicilor și efectelor învățării frontale, diferențiate și cooperative, cu ajutorul unui tabel sau al unei diagrame Venn* - *analizarea diferitelor forme de organizare a învățării pe baza unor exemple de la clasă* - *discutarea avantajelor și limitelor unor forme de organizare a învățării prin tehnica mesei rotunde sau prin metoda „turul cuvintelor”* - *identificarea modalităților de utilizare a instrumentelor TIC în diferitele forme de organizare a învățării*

Clasa a X-a
- *experimentarea unor structuri de învățare cooperativă (de ex. brainstorming, „turul cuvintelor”, diagramă Venn, tabel)* - *compararea formelor de evaluare (evaluare frontală, autoevaluare și evaluare între colegi) în funcție de modalitatea de organizare a învățării* - *analiza modalităților de evaluare diferențiată*
(CS) CS 2.2. Interpretează rolul spațiului educațional și al viziunii pedagogice în organizarea procesului de învățare
- *identificarea caracteristicilor unui spațiu educațional ideal prin realizarea unei hărți conceptuale* - *proiectarea în echipă a unei săli de clasă și a unor spații de învățare centrate pe elev*
(CS) CS 2.3. Analizează metodele și activitățile ludice de dezvoltare a înțelegerii mesajului oral în diferite situații de comunicare
- *analiza exercițiilor ludice de dezvoltare a percepției vorbirii, a recepției mesajului oral și a comunicării verbale, în echipă* - *exersarea unor activități de articulație și respirație în vorbire (de ex. exerciții de imitație a sunetelor, activități pentru mobilitatea buzelor și a limbii)* - *analiza sarcinilor care dezvoltă conștiința fonologică (de ex. recunoașterea sunetelor, identificarea poziției sunetelor, despărțirea în silabe, diferențierea fonemelor)* - *analiza sarcinilor de dezvoltare a vocabularului și a construcției propozițiilor, pe baza exemplelor din manuale* - *compararea exercițiilor de vorbire reproductivă și productivă (de ex. reproducere orală, creare de povești, joc de rol)* - *reprezentarea diferitelor situații de comunicare prin jocuri de rol (de ex. întrebare–răspuns, dialog, inițierea unei conversații)* - *observarea rolului mijloacelor metacomunicative în cadrul jocurilor dramatice* - *exersarea ritmului vorbirii, intonației, volumului și a tonalității prin poezii, versuri ritmate și jocuri de rol*
(CS) CS 2.4. Analizează metodele de dezvoltare a competenței de citire și scriere, precum și principalele etape ale procesului de predare a cititului și scrisului în procesul de predare-învățare a limbii materne
– analizarea celor trei etape ale predării citirii (pregătire, însușirea sistemului de semne, dezvoltarea deprinderii de lectură) cu ajutorul unei hărți conceptuale sau al unui tabel *– identificarea exercițiilor ludice de pregătire pentru citire (de ex. percepția fonemică, recunoașterea cuvintelor și silabelor, percepția vizuală), pe baza exemplelor din manuale* *– exersarea activităților grafomotorii care pregătesc învățarea scrierii (de ex. trasarea liniilor, coordonarea ochi–mână, motricitatea fină)* *– analizarea etapelor predării sunet–literă (de ex. recunoașterea sunetului, analiză–sinteză, predarea literei, citirea cu voce tare)* *– observarea etapelor învățării scrierii (de ex. exerciții cu elemente de literă, formarea literelor, copiere, dictare, scriere din memorie)* *– compararea diferitelor forme de tehnici de lectură (de ex. lectura cu voce tare, lectura în șoaptă, lectura în perechi, lectura în grup) cu ajutorul unei diagrame Venn sau al unui tabel)* *– discutarea rolului lecturii-model realizate de învățător în dezvoltarea înțelegerii textului* *– analiza principiilor metodologice ale predării ortografiei, pe baza unor exemple* *– identificarea tipurilor de exerciții care dezvoltă competențele ortografice (de ex. copiere, dictare, analiză lexicală, jocuri lingvistice)* *– discutarea modalităților de verificare și evaluare a activităților de ortografie* *– realizarea unui jurnal al greșelilor ortografice ale elevilor pentru conștientizarea regulilor*
(CS) CS 2.5. Analizează metodele, strategiile de lectură și procedeele de prelucrare a textului care sprijină dezvoltarea înțelegerii și interpretării textului scris în procesul de predare-învățare a limbii materne
– identificarea diferitelor niveluri de înțelegere a textului (de ex. lectură literală, interpretativă, critică, creativă) cu ajutorul unui tabel sau al unei hărți conceptuale *– analizarea posibilităților de predare a tehnicilor de adresare a întrebărilor și de explicare a vocabularului, pe baza unor exemple din ore* *– experimentarea procedurilor de explicare a cuvintelor și expresiilor cu ajutorul unei diagrame tip „cluster”, unei hărți semantice sau prin identificarea unor sinonime*

Clasa a X-a
– analiza activităților menite să dezvolte înțelegerea propozițiilor (de ex. ordinea cuvintelor, intonația, succesiunea temporală și tipurile de propoziții) prin lucru în echipă *– compararea etapelor prelucrării globale și pe fragmente a textului, cu ajutorul unei diagrame Venn sau al unui tabel conceptual* *– identificarea criteriilor de analiză pentru diferite tipuri de texte (epice, lirice, descriptive/argumentative, documentare)* *– discutarea posibilităților de predare a tehnicilor de evidențiere a ideilor esențiale, de realizare a rezumatului și de formulare a titlului, utilizând metoda mesei rotunde sau „turul cuvintelor”* *– analizarea sarcinilor care sprijină recunoașterea elementelor de limbaj și de stilistică ale textului (precum dialogul, descrierea, mijloacele poetice), pe baza exemplelor din manual* *– proiectarea prelucrării globale sau pe fragmente a unui text scurt, prin activitate pe perechi sau în echipă*
(CS) CS 2.6. Analizează metodele de abordare a textelor nonliterare (texte informative, documentare) și particularitățile diferitelor situații de comunicare în procesul de predare-învățare a limbii materne
– analizarea diferitelor tipuri de texte nonliterare (texte informative, documentare, explicative) cu ajutorul diagramei Venn *– sistematizarea etapelor de prelucrare a unui text informativ scurt cu ajutorul unei hărți conceptuale sau al unui tabel conceptual* *– evidențierea cuvintelor-cheie, informațiilor și datelor în echipă* *– compararea scopului comunicativ și a situației de comunicare în textele literare și nonliterare, cu ajutorul unui tabel* *– extragerea ideilor esențiale din texte nonliterare (de ex. afiș, program, text informativ scurt)* *– descoperirea caracteristicilor textelor descriptive și narative (de ex. descrierea peisajului de la depărtare spre apropiere sau invers, descrierea mediului, unei persoane, unui animal, unei plante; povestire, relatare de experiențe) prin exerciții variate*
(CS) CS 2.7. Analizează metodele de dezvoltare a receptării și înțelegerii textelor literare în procesul de predare-învățare a limbii materne
– identificarea caracteristicilor diferitelor specii literare în literatura pentru copii (de ex. formule ritmice, poezii pentru copii, basme populare, legende, povestiri pentru copii, romane-pentru-copii) cu ajutorul unei hărți conceptuale sau unei diagrame tip „cluster” *– observarea efectului emoțional și atmosferei textelor literare* *– proiectarea activităților dramatice și de conversație (de ex. discuții în grupuri mici, joc de rol, dramatizare) care dezvoltă empatia și capacitatea de identificare cu personajele* *– identificarea activităților care dezvoltă imaginația vizuală și receptarea estetică (de ex. desen, ilustrație, dramatizare)* *– identificarea activităților și metodelor de prelucrare a textelor literare, pe baza exemplelor din manual cu ajutorul metodei brainstorming sau metoda „turul cuvintelor”* *– analizarea personajelor, evenimentelor și motivelor din basme pe baza unor citate, fragmente, asocieri personaj–trăsătură, afirmații adevărat–fals* *– aplicarea unor tehnici ludice de înțelegere a textului (de ex. grilă de litere, căutare de cuvinte, completarea cuvintelor lacunare, asocieri) în lucru în perechi sau în echipă* *– proiectarea prelucrării la clasă a unei opere literare*
(CS) CS 2.8. Aplică metodele și sarcinile care sprijină dezvoltarea redactării și a scrierii creative, în vederea îmbogățirii vocabularului elevilor, a exprimării lingvistice și a capacității lor de creație
– exersarea redactării unor texte funcționale simple (de ex. mesaj scurt, invitație, notiță) pe baza unor criterii *– proiectarea redactării unor texte descriptive și narative scurte, a relatărilor de experiențe și a exprimărilor de opinie, în diferite situații de învățare* *– aplicarea tehnicilor de scriere creativă (de ex. scriere colectivă, scriere liberă, scriere de cinci/zece minute, scriere din perspective diferite)* *– aplicarea unor exerciții ludice de creație poetică (de ex. poezie din trei cuvinte, jocuri de aliterație, poezie fără rimă)* *– prezentarea creațiilor elevilor (de ex. realizarea unei reviste de clasă sau a unui jurnal colectiv, „jurnalul mascotei”)* *– aplicarea exercițiilor la nivel lexical care pregătesc redactarea unor texte scurte (de ex. colectarea de*

Clasa a X-a
cuvinte pe baza unor imagini, sinonime și antonime, familii lexicale)
(CS) CS 2.9. Proiectează ora de curs ținând cont de cerințele curriculare, obiectivele didactice și particularitățile de vârstă ale elevilor
– formularea întrebărilor care fundamentează proiectarea lecției, studierea programei școlare, definirea obiectivelor și tipului lecției *– proiectarea etapelor didactice ale lecției (de ex. activarea cunoștințelor anterioare, construirea sensului, reflecția)* *– selectarea strategiilor, metodelor și procedurilor adecvate* *– proiectarea formelor de organizare a învățării și a instrumentelor didactice* *– elaborarea planului de lecție* *– evaluarea reflexivă a desfășurării lecției, în vederea stabilirii direcțiilor ulterioare de dezvoltare*
(CS) CS 2.10. Valorifică rolul pedagogic al mass-mediei și al instrumentelor digitale în educația elevilor de ciclul primar, ținând cont de efectele lor formative, de riscuri și de particularitățile de vârstă
– discutarea rolului și impactului mass-mediei pe baza experiențelor cotidiene ale elevilor (de ex. analiza comună unei povești preferate, unui desen animat sau a jocurilor digitale) *– conștientizarea avantajelor și riscurilor utilizării mass-mediei prin discuții, exemple și formularea unor reguli* *– utilizarea instrumentelor digitale în activitățile de la clasă (de ex. sarcini interactive, imagini sau videoclipuri scurte pentru prelucrarea unei povești)* *– organizarea unor activități creative cu instrumente digitale (de ex. realizarea unui desen digital despre personajele unei povești, înregistrarea unui scurt material audio cu redarea unei istorii, crearea unei povești digitale comune cu ajutorul imaginilor)* *– integrarea instrumentelor digitale și a jocului în situații de învățare (de ex. jocuri-quiz online, prelucrarea interactivă unei povești)* *– elaborarea regulilor pentru o utilizare conștientă și responsabilă a mass-mediei în comunitatea clasei*

(CS) CG3 – Observă dezvoltarea și activitățile elevului de ciclul primar

Clasa a X-a
(CS) CS 3.1. Observă comportamentul, activitățile și caracteristicile dezvoltării lingvistice ale elevilor din ciclul primar în diferite situații pedagogice
– aplicarea unei grile structurate de observație în timpul practicii pedagogice *– redactarea unei note de observație privind activitatea de comunicare a unui copil* *– analizarea unui fragment video despre aptitudinile lingvistice și vocabularul copiilor, pe baza unor criterii prestabilite*
(CS) CS 3.2. Analizează datele de observare referitoare la dezvoltarea lingvistică a copilului
– completarea unui jurnal de observație privind activitățile de comunicare ale copiilor *– elaborarea unui profil de dezvoltare pe baza datelor obținute prin observație asupra unui copil*

(CS) CG4 − Evaluează în mod reflexiv propria activitate pedagogică și pe cea a colegilor

Clasa a X-a
(CS) CS 3.3. Analizează propria activitate pedagogică pe baza unor criterii reflexive
– observarea etapelor diferitelor tipuri de lecții *– consemnarea evenimentelor și metodelor observate în timpul lecției* *– redactarea unui jurnal reflexiv după o activitate pedagogică* *– autoevaluarea unei microactivități pe baza unor criterii prestabilite* *– analiza reflexivă a unei situații pedagogice (de ex. analiză SWOT)*
(CS) CS 3.4. Evaluează activitatea pedagogică a colegilor săi pe baza unor criterii profesionale
– observarea colegială în timpul prezentării unei microactivități realizate de un elev *– oferirea unui feedback structurat pe baza unei grile de observație* *– analizarea unei înregistrări video din perspectiva interacțiunilor pedagogice* *– evaluarea unei situații pedagogice în cadrul unei discuții reflexive în echipă*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Programa școlară de limba și literatura maghiară pentru predarea limbii materne în învățământul preșcolar și în clasele I–IV	1.1. Concepția bazată pe competențe a programei școlare pentru educația limbii materne la clasele pregătitoare și I–IV 1.2. Structura programei școlare 1.2.1. Principiile și valorile care stau la baza elaborării programei școlare 1.2.2. Competențele generale și specifice, exemple de activități de învățare 1.3. Ghidul metodologic
2. Principiile educației lingvistice în învățământul primar	2.1. Rolul esențial al comunicării orale (dezvoltarea continuă a înțelegerii vorbirii, a expresivității și a competențelor de comunicare) 2.2. Diversitatea tipurilor de texte (texte informative, documentare și funcționale, texte apropiate de universul copiilor) 2.3. Receptarea expresivă și implicată a textelor literare (de ex. trăire emoțională, empatie, implicare activă). 2.4. Abordarea funcțională a ortografiei (de ex. bazată pe utilizare practică, modele, analogii) 2.5. Conștientizarea etichetei lingvistice și a varietăților limbii. Utilizarea adecvată a limbajului în funcție de situația de comunicare 2.6. Dezvoltarea simțului lingvistic (de ex. ordinea cuvintelor, sens, intonație, redactare) 2.7. Terminologie consecventă și centrată pe copil (de ex. noțiuni simple și ușor de înțeles) 2.8. Predarea limbii bazată pe învățarea prin experiență 2.9. Organizarea învățării adaptată particularităților de vârstă 2.10. Viziune funcțională asupra limbii
3. Forme de organizare a procesului de învățare la orele de limba maternă	3.1. Organizarea frontală a învățării (motive, caracteristici, impact asupra elevilor și cadrelor didactice) 3.1.1. Tipuri de organizare a muncii frontale la clasă: prelucrarea inductivă a cunoștințelor, problematizarea, prelucrarea cunoștințelor pe baza unor activități, respectiv prelucrarea aplicativă (deductivă) a cunoștințelor 3.1.2. Utilizarea instrumentelo TIC în cadrul orelor frontale: prezentări, povestire digitală, posibilități de utilizare a tablei interactive, rețele de socializare, platforme de management al învățării (de ex. Google Classroom), sisteme online de testare, aplicații pentru crearea reprezentărilor vizuale ale cuvintelor, hărți conceptuale și mentale online, programare ludică 3.1.3. Evaluarea elevilor în organizarea frontală a învățării 3.2. Diferențierea în organizarea învățării 3.2.1. Definiția și formele de diferențiere în procesul de învățare 3.2.3. Cunoașterea elevilor 3.2.4. Particularități ale învățării: strategii, stiluri, metode 3.2.5. Domeniile diferențierii (de ex. motivație, conținut, forme de lucru, ritm de lucru etc.) 3.2.6. Proiectarea și organizarea predării–învățării diferențiate 3.2.7. Modalități / posibilități de diferențiere în procesul de învățare (de ex. muncă individuală, muncă pe niveluri, activitate în perechi, învățare în echipă) 3.2.8. Caracteristicile evaluării în procesul de dezvoltare diferențiată 3.3. Conceptul învățării în echipă și noțiunile sale-cheie (grupuri, metode, organizarea și coordonarea învățării, competențe sociale, dezvoltarea comunității clasei, principii de bază)

Programa școlară pentru disciplina Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba maghiară (maternă), clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, traducere în limba română

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.3.1. Tipuri de grupuri (de ex. eterogene, omogene, bazate pe preferințe, afinități) 3.3.2. Metode de formare a echipelor (de ex. aleatorii, deliberate, conștiente) 3.3.3. Reguli de grup, reglarea nivelului de zgomot, semnalul de liniște 3.3.4. Principiile învățării prin cooperare (de ex. interdependență pozitivă, responsabilitate individuală, participare egală, interacțiuni paralele) 3.3.5. Metode și structuri cooperative (de ex. predarea reciprocă, metoda TTM, metoda INSERT, brainstorming, diagrama-ciorchine, tehnica „aruncarea cu zarul”/extragerea de carduri, anticiparea, jurnalul în două coloane, piramida narativă, tabelul, diagrama Venn, „turul cuvintelor”, cvartetul elevilor) 3.3.6. Evaluare și feedback în activitatea cooperativă (de ex. evaluare formativă, autoevaluare și evaluare între colegi)
4. Viziune pedagogică și mediu de învățare	4.1. Mediul ideal de învățare. Principii, așteptări 4.2. Mediu educațional centrat pe elev și amenajări specifice (de ex. spațiu comunitar, spațiu de învățare, centre de activitate)
5. Metode de dezvoltare a înțelegerii comunicării orale în diferite situații de interacțiune (percepția vorbirii, înțelegerea vorbirii)	5.1. Exerciții lingvistice ludice pentru dezvoltarea percepției și înțelegerii vorbirii, precum și a comunicării orale. Predarea pronunției, dezvoltarea componentelor acustice ale vorbirii (auzul fonematic, ritmul și memoria auditivă, pronunția și corectitudinea lingvistică, recunoașterea structurilor propozițiilor și a formelor lexicale, înțelegerea orală a textelor, exerciții de comunicare în situații diverse) 5.2. Dezvoltarea articulației și a funcționării organelor vorbirii (de ex. respirație pentru vorbire și exerciții de imitare a sunetelor, exerciții articulatorii pentru mobilitatea buzelor și limbii) 5.3. Dezvoltarea abilităților fonologice și a percepției sunetelor vorbirii (de ex. diferențierea vocalelor și consoanelor, exerciții de segmentare și identificare a poziției sunetelor, despărțirea în silabe, pronunțare, diferențiere fonematică, perceperea duratei și ritmului sunetelor) 5.4. Dezvoltarea vorbirii la nivelul lexemelor și a propoziției (de ex. utilizarea cuvintelor noi în contexte adecvate, combinarea cuvintelor în propoziții, formarea propozițiilor, fundamentarea vorbirii adecvate și a regulilor comunicării, utilizarea sinonimelor și antonimelor, exersarea ludică a cuvintelor relaționale, a cuvintelor interogative, a flexiunilor și variațiilor de rădăcină, conectarea propozițiilor) 5.5. Dezvoltarea vorbirii la nivelul textului: vorbire reproductivă (redare orală), vorbire productivă/creativă (de ex. jocuri de rol) 5.6. Exersarea competențelor de comunicare și a situațiilor de vorbire (de. ex. situații de comunicare și jocuri de rol, exersarea dialogului, a întrebărilor și răspunsurilor, inițierea și menținerea conversației, formule de salut, prezentare și politețe, utilizarea ritmului vorbirii, intonației, volumului și înălțimii vocii, exprimarea emoțiilor și a intențiilor vorbitorului prin mijloace verbale și metacomunicative)
6. Metode de dezvoltare a competențelor de citire și scriere	6.1. Cele trei etape ale predării citirii: etapa pregătitoare (dezvoltarea auzului fonematic), însușirea sistemului de semne (recunoașterea sunetelor și învățarea literelor), dezvoltarea deprinderilor și competențelor de citire (analiza textului, înțelegerea textului, citirea cu voce tare) 6.2. Pregătirea pentru înțelegerea textului scris (de ex. exerciții ludice care sprijină recunoașterea simbolurilor propoziției, cuvântului, silabei și literei, dezvoltarea recunoașterii globale a cuvintelor și a percepției vizuale, a atenției și memoriei vizuale, dezvoltarea abilităților fonologice: separarea sunetelor, identificarea poziției sunetelor, silabisire, manipularea sunetelor și silabelor, rolul de purtător de sens al

Domenii de conținut	Conținuturi
	textului tipărit, direcția de citire) 6.3. Pregătirea pentru învățarea scrierii (de ex. recunoașterea și combinarea schemelor grafice, a elementelor de literă și a formelor; exersarea diferențierii figură–fond, a constanței formei și a recunoașterii configurațiilor; dezvoltarea orientării spațiale și a simțului proporțiilor în spațiul grafic; dezvoltarea coordonării oculo-motorii, a motricității fine și a abilităților grafomotorii; armonizarea mișcărilor mari și mici pentru pregătirea mișcării de scriere; conștientizarea utilizării instrumentelor de scris, a posturii corecte și a direcției mișcării, de la stânga la dreapta; exersarea imitării modelelor, a trasării liniilor și formelor, precum și a mișcărilor ritmice de scriere) 6.4. Etapele predării sunet–literă a) Conversația b) Exerciții de recunoaștere a sunetelor (de ex. analiză: propoziție – cuvânt – sunet, pronunțare: exerciții de identificare a sunetelor: la începutul cuvântului, la sfârșitul cuvântului, în interiorul cuvântului, combinarea sunetelor, articularea independentă a sunetului și a fonemului) c) Exerciții pentru predarea literelor (de ex. asocierea sunet–literă; prezentarea formei tipărite a literei și explicațiile necesare pentru recunoașterea noii litere; analiză pentru identificarea și pronunțarea literei; combinarea literelor, citirea cu voce tare) 6.5. Etapele învățării scrierii: derivarea elementelor de literă dintr-un obiect sau model, derivarea literei scrise din litera tipărită, analiza formei literei scrise, prezentarea modului de formare a literei și observarea mișcării de scriere, elevii scriu litera în aer – mai întâi mare, apoi din ce în ce mai mică –, elevii desenează literele pe foaie, transcrierea literelor în sistemul de linii, legarea literelor între ele, copierea cuvintelor și propozițiilor, scriere independentă după dictare, scriere din memorie 6.6. Tipurile tehnicii de citire: lectura conștientă și expresivă; lectura cu voce tare: individuală (de ex. citire-ștafetă, citire în lanț, citire-concurs, citire „înghițitoare de silabe”, citire cu omisiuni, citire transformativă, citire selectivă, citire pe roluri), în perechi, în cor sau în grup (de ex. tehnica de citire alternantă între accelerare și încetinire, citire ritmată, citire „radiofonică”); lectura în șoaptă/lectura silențioasă (de ex. citire urmărită, citire „izvor ascuns” sau „tunel”) 6.7. Citirea demonstrativă a învățătorului 6.8. Principiile metodologice ale predării ortografiei: cunoașterea principiilor ortografice, necesitatea bazei gramaticale, analogia și predarea regulilor 6.9. Tipuri de exerciții pentru dezvoltarea competenței ortografice (de ex. analiză ortografică prin rezolvare de probleme, descompunerea formei cuvântului, despărțirea în silabe, copiere, dictare, scriere din memorie, jocuri lingvistice) 6.10. Verificarea și evaluarea activității ortografice (de ex. utilizarea jurnalelor de erori pentru urmărirea progresului elevilor)
7. Înțelegerea și interpretarea textului scris, metodele de dezvoltare a lecturii conștiente și strategiile de lectură	7.1. Predarea nivelurilor de înțelegere a textului (de ex. înțelegerea literală, lectura interpretativă, lectura critică, lectura creativă) 7.2. Predarea formulării întrebărilor 7.3. Dezvoltarea abilității de explicare a cuvintelor (de ex. integrarea în situații de comunicare și propoziții, explicarea prin sinonime sau antonime, explicarea cuvintelor compuse pornind de la sensul elementelor, harta semantică, diagrama-ciorchine) 7.4. Înțelegerea expresiilor și a locuțiunilor 7.5. Dezvoltarea capacității de a înțelege propozițiile (de ex. ordinea

Domenii de conținut	Conținuturi
	cuvintelor; intonația propozițiilor enunțiative, interogative și exclamative și legătura lor cu situația de comunicare; succesiunea temporală) 7.6. Dezvoltarea capacității de a înțelege un text 7.6.1. Etapele prelucrării globale a textului: 7.6.1.1. Pregătire (exerciții de tehnică vocală, activarea cunoștințelor anterioare, stabilirea obiectivelor, anticiparea titlului); 7.6.1.2. Familiarizarea cu textul (de ex. în cazul textelor trăite/emoționale – în principal prin prezentarea învățătorului; în cazul textelor nonliterare informative – prin prezentarea învățătorului sau prin lectură silențioasă; iar în cazul textelor informative – prin lectură silențioasă) 7.6.1.3. Ascultarea reacțiilor spontane 7.6.1.4. Verificarea ulterioară a titlului, atribuirea unui titlu nou 7.6.1.5. Verificarea înțelegerii primare 7.6.1.6. Analizarea și interpretarea textului pe baza unor criterii date (de ex. în cazul textelor epice: spațiul, timpul, personajele, trăsăturile, obiectele, valorile, motivele, acțiunea; în cazul textelor lirice: ritmul, rima, imaginile artistice, conținuturile afective și emoționale, jocurile de cuvinte; iar în cazul textelor explicative și documentare: informațiile, datele, faptele, relațiile logice și identificarea cuvintelor-cheie) 7.6.1.7. Structura textului: introducere, cuprins, încheiere, precum și valoarea informațională a acestor părți și modalitățile de tranziție (referințe, legături între secțiuni). 7.6.1.8. Limbajul și stilul textului: de ex. părți descriptive și narative (stil nominal și stil verbal); evidențierea dialogurilor; utilizarea mijloacelor artistice (de ex. personificare, comparație, metaforă, epitete poetice); cuvinte și expresii speciale (de ex. cuvinte onomatopeice și expresive). 7.6.1.9. Evidențierea ideilor esențiale și interpretarea semnificației complexe a textului 7.6.1.10. Rezumatul textului 7.6.2. Etapele procesării textului pe fragmente sunt următoarele: pregătirea, familiarizarea cu textul (de ex. ascultarea reacțiilor spontane și verificarea înțelegerii primare), împărțirea textului în unități de macrostructură (de ex. introducere, cuprins, încheiere) și unități de microstructură (de ex. paragrafe sau blocuri de propoziții), interpretarea părților textului: a) stabilirea obiectivului parțial, b) recitirea, c) discuția (de ex. interpretarea cuvintelor și expresiilor, interpretarea textului, analiza lingvistică și stilistică, evidențierea ideilor esențiale și realizarea rezumatelor parțiale), iar în final sinteza textului și recitirea acestuia
8. Metode de dezvoltare a competenței de înțelegere a textelor nonliterare	Etapele de prelucrare a textului informativ (de ex. istoric, științific, ecologic) Perceperea particularităților situațiilor de comunicare literare și nonliterare
9. Metode de dezvoltare a competenței de înțelegere a textelor literare	9.1. Situații și exerciții pentru dezvoltarea capacității de empatie și de identificare afectivă. Activități care stimulează exprimarea manifestărilor emoționale precum bucuria, tristețea, surprinderea etc. Exerciții care sprijină manifestarea unei atitudini receptiv-participative. Activități ludice destinate dezvoltării capacității de a crea imagini interioare. 9.2. Rime, numărători, frământări de limbă, ghicitori 9.3. Poeziile pentru copii 9.4. Basmele populare și basmele culte (modul lor de apariție și răspândire în trecut și în prezent) 9.4.1. Tipurile de basme: basmul fantastic (basmul cu zâne), basmul cu animale, basmul înșelător (basmul-capcană), basmul hazliu (basmul glumeț), povestea în lanț, povestea realistă 9.5. Legenda populară

Domenii de conținut	Conținuturi
	9.5.2. Tipuri de legende: legenda etiologică, legenda de credință (superstiție), legenda istorică 9.6. Povești pentru copii, narațiuni, lecturi cu tematică istorică 9.7. Romanul-basm, romanul pentru copii 9.8. Piesă de teatru pentru copii
10. Dezvoltarea competenței de redactare și a creativității în producerea textelor scrise	10.1. Tipuri de texte: redactarea unui text funcțional simplu; redactarea unei descrieri scurte sau a unui text narativ. Relatare de experiențe trăite. Exprimarea opiniei 10.2. Scriere creativă: scriere în colaborare; scriere liberă; exerciții de cinci/zece minute; scriere pe aceeași temă din roluri diferite; jurnalul mascotei; poezie din trei cuvinte; joc de aliterații; poezie fără rimă; ziarul clasei 10.3. Activități introductive pentru scrierea unui text scurt: exerciții la nivel de cuvânt, precum selectarea cuvintelor după imagini, identificarea sinonimelor și antonimelor și formarea familiilor de cuvinte
11. Etapele planificării lecțiilor, organizarea, desfășurarea și evaluarea acestora	11.1. Formularea întrebărilor premergătoare lecției: 11.1.1. De ce este valoroasă această lecție? Cum se integrează în ceea ce au învățat anterior elevii și în ceea ce vor studia ulterior? Ce particularități de vârstă trebuie avute în vedere? Ce oportunități oferă lecția pentru dezvoltarea gândirii critice, precum și pentru educația morală și estetică? 11.1.2. De ce cunoștințe, abilități și competențe trebuie să dispun pentru ca competențele copilului să se dezvolte pe parcursul activității pe care o conduc? 11.1.3. Lectura literaturii de specialitate, identificarea materialelor legate de temă, utilizarea surselor și menționarea acestora în planul de activitate 11.2. Studierea programei de limba maternă. Formularea obiectivelor lecției. Stabilirea tipului de lecție. 11.3. Întrebări referitoare la momentele lecției și la etapele didactice*:* 11.3.1. Cum pregătim, orientăm și motivăm copilul pentru a participa activ la procesul educativ și pentru a-și reactiva și examina cunoștințele anterioare? ***Moment de pregătire***: captarea atenției, motivarea elevilor, activarea cunoștințelor anterioare, pregătirea afectivă, explicarea vocabularului și formularea întrebărilor; 11.3.2. Cum procesează, înțelege și trăiește copilul informația sau experiența nouă și cum o integrează în cunoștințele și trăirile sale anterioare? ***Construirea sensului***: anunțarea temei și a obiectivelor, prezentarea titlului, stabilirea criteriilor de observare, prezentarea poveștii/poeziei de către pedagog, explorarea și prelucrarea noilor conținuturi, formularea răspunsurilor, ghidarea procesului de învățare, aplicarea cunoștințelor și conectarea celor noi cu cele anterioare; 11.3.3. Cum pot ști dacă mi-am atins obiectivele? În ce mod poate copilul să utilizeze ceea ce a învățat? Ce impact are învățarea asupra comportamentului său, asupra dezvoltării cognitive și emoționale? Cum se integrează noile cunoștințe în bagajul său de cunoștințe și în formarea personalității? ***Reflecție***: asigurarea feedbackului, realizarea unei sinteze generale, formularea concluziilor, fixarea noilor cunoștințe și evaluarea activității și implicării copiilor. 11.4. Selectarea strategiilor, metodelor și procedurilor în funcție de obiectivele educaționale/de dezvoltare, sarcinile didactice, conținut și particularitățile de vârstă 11.5. Planificarea formelor de organizare: frontală, în echipă, în

Domenii de conținut	Conținuturi
	perechi, individuală; amenajarea sălii de clasă (cerc, semicerc) 11.6. Selectarea și realizarea materialelor didactice (de ex. mijloace de ilustrare informativă, instrumente pentru formarea deprinderilor, instrumente de evaluare a rezultatelor învățării) 11.7. Elaborarea planului de evaluare 11.8. Elaborarea planului de lecție 11.9. Întrebări adresate după desfășurarea lecției (de ex. ce direcții de dezvoltare și învățare se conturează în continuare?, cum au funcționat metodele utilizate? în ce măsură au sprijinit sau au îngreunat instrumentele procesul de dezvoltare? de ce a fost lecția una plină de experiențe pozitive?)
12. Observația pedagogică	12.1. Conceptul și rolul observației pedagogice: scopul și importanța observației, precum și rolul acesteia în sprijinirea dezvoltării copilului 12.2. Metode și forme ale observației copilului: observație spontană și structurată, observație participativă și neparticipativă, observație continuă și orientată (țintită) 12.3. Domeniile de observare ale dezvoltării copilului (de ex. dezvoltarea competenței de comunicare) 12.4. Înregistrarea și documentarea datelor de observație: fișă de observație și/sau jurnal de observație. 12.5. Evaluarea pedagogică a dezvoltării copilului (de ex. evaluare diagnostică și formativă, feedback orientat spre sprijinirea dezvoltării, luarea în considerare a particularităților individuale ale copilului) 12.6. Practica pedagogică reflexivă (de ex. autoevaluarea activității pedagogice, observarea colegială și feedbackul profesional, utilizarea rezultatelor observației în planificarea pedagogică)
13. Evaluarea pedagogică	13.1. Nivelurile evaluării (macro-, mezo- și microsistemic) 13.2. Tipurile evaluării: orientată spre individ, orientată pe criterii, raportată la normă, raportată la standarde 13.3. Funcțiile evaluării: de consolidare, de corectare, de sprijin, de motivare, de informare, de feedback, de selecție și de clasificare 13.4. Tipurile de evaluare în funcție de momentul aplicării în procesul educațional: evaluare diagnostică, evaluare formativă/de dezvoltare și evaluare sumativă/de încheiere. 13.5. Metodele și instrumentele evaluării: notarea, evaluarea descriptivă (orală și scrisă), examinarea 13. 6. Planificarea evaluării 13. 7. Climatul și cultura clasei 13. 8. Jurnal de învățare, contract de învățare, portofoliu, autoevaluare 13.9. Instrumente de evaluare online (de ex. Socrative, Quizlet, Kahoot!) 13.10. Impactul evaluării asupra elevilor, cadrelor didactice și părinților
14. Utilizarea mass-mediei și a instrumentelor digitale în educație	14.1. Rolul mass-mediei în viața școlarilor din învățământul primar 14.2. Impactul mass-mediei asupra dezvoltării copilului 14.3. Riscurile și oportunitățile utilizării mass-mediei 14. 4. Media și jocul. Activități media creative 14. 5. Rolul cadrului didactic în modelarea utilizării mass-mediei

SUGESTII METODOLOGICE

1. Principii metodologice generale:

Structurarea conținuturilor de învățare în didactica limbii materne urmează principiile progresivității, sistematizării și orientării spre practică. Organizarea conținuturilor permite elevilor să dobândească cunoștințele și metodele pedagogice într-o succesiune logică și coerentă, creând în permanență legături între cunoștințele teoretice și aplicarea lor practică.

În concordanță cu această perspectivă, ordonarea conținuturilor de învățare urmează o logică pedagogică bine fundamentată. Documentul abordează în primul rând programa școlară pentru educația lingvistică în limba maternă, respectiv studiul programei de comunicare în limba maternă pentru clasa pregătitoare și pentru clasele I–IV. Această succesiune nu este întâmplătoare, deoarece cunoașterea documentelor curriculare determină în mod esențial pașii metodologici ulteriori: stabilește obiectivele de dezvoltare, competențele, conținuturile de învățare și cadrul de organizare a procesului educațional. Astfel, elevii din clasele de formare a învățătorilor dobândesc, încă înainte de abordarea aspectelor metodologice propriu-zise, o imagine de ansamblu asupra așteptărilor și direcțiilor de dezvoltare care definesc educația în limba maternă la ciclul primar.

Cele două programe școlare pentru ciclul primar dedicate educației în limba maternă sunt deosebit de valoroase și prin faptul că, prin exemplele de activități și în ghidul metodologic, includ numeroase descrieri concrete de exerciții. Acestea facilitează pregătirea cadrelor didactice și sprijină implementarea practică a procesului de predare–învățare. Exemplele oferă repere clare pentru proiectarea activităților de învățare, pentru selectarea metodelor și pentru organizarea lecțiilor.

În continuare, programa școlară abordează principiile educației în limba maternă, apoi modalitățile de organizare a învățării și perspectiva pedagogică, care constituie cadrul teoretic al organizării procesului educațional. Pe această bază se construiesc domeniile metodologice concrete ale dezvoltării competenței lingvistice: dezvoltarea comunicării orale, metodele de predare a cititului și scrisului, precum și dezvoltarea competențelor de înțelegere și producere a textelor prin activități bazate pe texte literare și nonliterare.

O altă unitate a conținuturilor de învățare include teme legate de realizarea practicii pedagogice: proiectarea și organizarea lecțiilor, observarea și evaluarea pedagogică, precum și utilizarea didactică a mijloacelor media și a instrumentelor digitale. Această structurare le permite elevilor să parcurgă un traseu coerent, de la cunoașterea cadrului curricular până la identificarea soluțiilor metodologice concrete, ajungând în final la planificarea conștientă și evaluarea reflexivă a activității pedagogice.

În procesul de parcurgere a conținuturilor de învățare se aplică următoarele principii metodologice:

– principiul progresivității, care asigură construirea treptată a cunoștințelor și abilităților, de la conceptele mai simple către probleme pedagogice mai complexe

– principiul integrării, care corelează conținuturile lingvistice, literare, comunicaționale și pedagogice

– principiul aplicabilității practice, care vizează utilizarea cunoștințelor metodologice în situații pedagogice concrete

– principiul activității elevului și al învățării prin experiență, care se bazează pe situații de învățare cooperativă, de rezolvare de probleme și de reflecție

– dezvoltarea gândirii pedagogice reflexive, care stimulează analiza conștientă a planificării, desfășurării și evaluării activităților pedagogice.

În organizarea conținuturilor de învățare, programa urmărește să îi încurajeze pe elevi să analizeze fenomenele pedagogice din multiple perspective și să fie capabili să aplice metodele educației în limba maternă în acord cu particularitățile de vârstă ale copiilor din ciclul primar.

2. Strategii și metode recomandate:

În predarea didacticii limbii materne se recomandă utilizarea unor strategii și metode de organizare a învățării care facilitează integrarea cunoștințelor teoretice cu activitatea pedagogică practică. În procesul de învățare, un rol esențial îl au învățarea cooperativă, metoda proiectului, dezvoltarea gândirii reflexive, precum și învățarea activă și experiențială.

În predarea acestei discipline este recomandată utilizarea următoarelor forme de organizare a învățării și metode didactice:

– *miniproiect,* în cadrul căruia elevii analizează textele și tipurile de exerciții din manualele de limba maternă pentru clasele I–IV

– *munca în grup cooperativ,* care permite analizarea în comun a textelor, tipurilor de texte și exercițiilor din manuale

– *activități de tip investigativ,* precum realizarea unui interviu sau a unui chestionar privind practica metodologică a cadrelor didactice

– *prezentare, poster sau dezbatere,* care sprijină prezentarea și interpretarea rezultatelor activității de proiect

– *scriere reflexivă,* în care elevii analizează și evaluează sarcinile asociate unui text literar ales, din perspectiva impactului lor formativ.

Recomandări metodologice pentru abordarea textelor literare*:*

Abordarea textelor literare în predarea literaturii se poate realiza în două direcții fundamentale: printr-o abordare centrată pe operă și printr-o abordare orientată spre cititor.

În cadrul analizei centrate pe operă, accentul se pune, de exemplu, pe investigarea structurii și a particularităților artistice ale basmului ca operă literară. În acest demers, elevii acordă atenție:

– titlului operei, temei, mesajului și viziunii asupra lumii,

– structurii acțiunii și unităților sale compoziționale (introducerea, intriga, desfășurarea acțiunii, deznodământul),

– motivelor recurente și formularelor specifice basmului,

– sistemului personajelor și funcțiilor acestora.

În analiza structurală poate fi utilizat modelul morfologic al basmului elaborat de Vladimir Propp, care interpretează desfășurarea acțiunii pe baza acțiunilor caracteristice ale personajelor. Povestea pornește, de regulă, dintr-o stare de lipsă, iar parcursul eroului prin probe conduce la înlăturarea acestei lipse și la un final fericit. Principalele etape ale acțiunii sunt: plecarea, asumarea sarcinii, probele, întoarcerea, precum și răsplata sau pedeapsa. În basm apar rolurile tipice ale personajelor (cel care trimite în călătorie, eroul, falsul erou, persoana căutată, adversarul, ajutorul, donatorul).

În cadrul abordării centrate pe operă, se acordă atenție analizei atributelor personajelor din basm (vârsta, genul, statutul social, trăsăturile fizice, locul de trai), precum și observării particularităților lingvistice și stilistice ale textului. Elevii pot analiza modul de vorbire al personajelor, expresiile sugestive, imaginile artistice (comparația, metafora, personificarea), precum și elementele caracteristice stilului basmului. Bogăția limbajului din basmele populare contribuie la dezvoltarea vocabularului și a capacității de exprimare.

În schimb, abordarea centrată pe cititor se bazează pe experiențele personale ale elevilor, pe trăirile lor și pe participarea lor activă. În acest demers pot fi utilizate următoarele metode:

– lectură în proces și anticipare

– prelucrare etapizată a textului

– continuarea basmului, finalizarea basmului, povestirea în lanț

– exerciții ludice de înțelegere a textului (recunoașterea fragmentelor de basm, afirmații adevărat–fals)

– exerciții creative de producere a textului (descrierea personajelor, anunț în stil de basm, telegramă)

– dramatizare, joc de rol, teatru de păpuși

– prelucrare vizuală (desen, ilustrație)

Aplicarea acestor metode le permite elevilor nu doar să interpreteze operele literare, ci și să participe ca receptori activi la procesarea textelor, dezvoltându-și în același timp înțelegerea textului, creativitatea și competențele de comunicare.

În discutarea aspectelor metodologice ale predării ***poeziei***, este recomandat ca profesorul și elevii de clasa a X-a să analizeze împreună caracteristicile unei bune poezii pentru copii. În cadrul orelor metodologice, inclusiv ca temă pentru acasă, este important ca elevii să cunoască textele literare și poeziile incluse în manualele pentru clasele primare, ceea ce presupune lectură regulată și familiarizare cu aceste texte. Elevii pot planifica în mod conștient activitățile de predare a poeziilor doar dacă ei înșiși au citit și au analizat acele creații poetice cu care se întâlnesc elevii din învățământul primar la orele de limba maternă.

În cadrul orei metodologice, profesorul și elevii analizează, de asemenea, criteriile pe baza cărora o poezie poate fi considerată o bună poezie pentru copii, acordând o atenție specială aspectelor tematice, de viziune asupra lumii și celor formale. Cu ajutorul exemplelor, elevii pot observa că tematica poeziilor pentru copii include adesea situații concrete și realiste, personaje copil, elemente ale naturii și ale lumii animalelor, precum și umorul și jocurile imaginației. Din punct de vedere al viziunii asupra lumii, sunt caracteristice antropomorfismul și animismul, adică fenomenul prin care natura, animalele sau obiectele sunt înzestrate

cu trăsături umane. Din perspectivă formală, un rol esențial îl au ritmul, muzicalitatea, repetiția, paralelismul, jocurile de limbaj și structura frazei simple și ușor de urmărit, care facilitează receptarea și rostirea poeziei de către copii.

În cadrul activităților metodologice pot fi utilizate și metode interactive. De exemplu, elevii pot analiza în grup câte o poezie pentru copii, pe baza criteriilor menționate anterior (tematică, viziune asupra lumii, formă), iar apoi își pot prezenta pe scurt observațiile. O altă sarcină poate consta în selectarea, dintre mai multe poezii, a celor care, în opinia lor, corespund criteriilor unei bune poezii pentru copii, justificându-și alegerea.

În studiul metodologiei predării poeziei este important să se acorde atenție și ilustrațiilor artistice ale volumelor de versuri. Profesorul și elevii pot observa împreună modul în care universul vizual se corelează cu atmosfera, motivele sau sensul poeziei. Ca activitate interactivă, elevii pot compara diferite ilustrații ale aceleiași poezii sau pot realiza propria ilustrație pentru o poezie pentru copii aleasă de ei. Astfel de activități îi ajută să înțeleagă că reprezentarea vizuală nu doar sprijină înțelegerea textului, ci joacă și un rol important în dezvoltarea sensibilității estetice și a culturii vizuale a copiilor.

3. Particularități metodologice în funcție de specificul formării profesionale

Una dintre caracteristicile esențiale ale disciplinei Metodica educației limbii materne, destinată claselor de formare a profesorilor pentru învățământul primar, este integrarea strânsă a elementelor teoretice și practice ale învățării. Disciplina oferă, timp de 1 oră pe săptămână (36 de ore anual), cadrul pentru abordarea teoretică a problemelor metodologice, completată de practica pedagogică desfășurată 4 ore pe săptămână. Această structură le permite elevilor să cunoască aspectele pedagogice ale educației limbii materne nu doar la nivel teoretic, ci și prin analizarea situațiilor pedagogice, proiectarea sarcinilor metodice și modelarea unor situații de predare. În cadrul practicii pedagogice, elevii se familiarizează cu particularitățile de dezvoltare ale elevului din învățământul primar, acordând o atenție specială evoluției competențelor lingvistice, comunicative și de citire-scriere, de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a.

În procesul de învățare, elevii își însușesc bazele didacticii educației limbii materne prin analizarea situațiilor pedagogice, proiectarea activităților de la clasă, examinarea textelor din manuale și experimentarea diferitelor sarcini metodice. În acest cadru, ei se familiarizează cu metodele de predare a cititului și scrisului, cu strategiile de dezvoltare a înțelegerii textului și cu modalitățile de abordare a textelor literare, dobândind totodată experiență în organizarea situațiilor de învățare, în aplicarea metodelor care stimulează activitatea elevilor și în gestionarea conștientă a comunicării la clasă.

Disciplina asigură abordarea teoretică a problemelor metodologice ale educației limbii materne, într-o strânsă legătură cu practica pedagogică. Practica oferă posibilitatea aplicării metodelor studiate, observării activității elevilor și evaluării reflexive a deciziilor pedagogice și a soluțiilor metodice. Conexiunea permanentă dintre teorie și practică contribuie la formarea unei perspective pedagogice conștiente, reflexive și creative, pregătindu-i pe elevi pentru implementarea modernă și centrată pe copil a educației limbii materne la ciclul primar.

4. Bibliografie recomandată și lucrări de specialitate:

Scopul lucrărilor și al bibliografiei recomandate în legătură cu programa este de a sprijini extinderea culturii literare a elevilor și de a aprofunda cunoștințele metodologice necesare educației copiilor din ciclul primar.

Pe parcursul modulelor I–V, elevii selectează și citesc cel puțin 10–12 opere din literatura pentru copii recomandată, acoperind diferite genuri și specii literare: opere lirice (poezii scurte, versuri), opere epice (basme populare, basme culte, legende, povestiri, lecturi cu tematică istorică, romane pentru copii), precum și opere dramatice (piese de teatru pentru copii). Prelucrarea operelor selectate nu are doar rolul de a îmbogăți cunoștințele literare ale elevilor, ci sprijină și activitatea lor din cadrul practicii pedagogice.

Operele citite pot fi utilizate de către elevi:

- în proiectarea activităților de prelucrare a basmelor și poeziilor,
- în cadrul microactivităților sau al practicii pedagogice,
- din perspectiva dezvoltării competențelor lingvistice și comunicative,
- și pentru a reflecta asupra valorii pedagogice și aplicabilității acestora.

Utilizarea bibliografiei recomandate le oferă elevilor posibilitatea să:

- cunoască operele fundamentale ale literaturii maghiare pentru copii, clasice și contemporane,
- experimenteze relația dintre basm, poezie și joc în educația timpurie,
- exerseze selecția și prelucrarea didactică a textelor literare,
- și să își dezvolte competențele comunicative și pedagogice creative..

Prelucrarea pedagogică a operelor literare îi ajută pe elevi să utilizeze basmul, poezia și rima nu doar ca elemente de conținut, ci ca instrumente educaționale care sprijină dezvoltarea copilului în practica pedagogică de zi cu zi.

5. Evaluare

Scopul evaluării este de a urmări dezvoltarea competențelor pedagogice și metodice ale elevilor, de a consolida gândirea reflexivă și de a sprijini aplicarea conștientă a metodelor de educație a limbii materne la ciclul primar.

Evaluarea se realizează pe mai multe niveluri:

Evaluare diagnostică, care are rolul de a identifica cunoștințele și experiențele anterioare ale elevilor (de ex. prin discuții, sarcini scurte la introducerea temelor, respectiv în etapa de pregătire a analizei programei sau a manualelor).

Evaluare formativă, care oferă feedback continuu pe parcursul procesului de învățare (activități la clasă, lucru în grup, analiză de manuale, sarcini metodice, proiectarea microactivităților, exerciții de reflecție).

Evaluare sumativă, care reprezintă aprecierea finală a performanțelor elevilor la încheierea diferitelor etape ale procesului de învățare.

Instrumentele și activitățile de evaluare pot include, printre altele, următoarele:

– elaborarea și analiza planurilor didactice și pedagogice;

– proiectarea unor activități didactice de prelucrare a textelor literare sau lingvistice (de ex. analiză de basme, povești sau poezii; lecturarea și prezentarea în cadrul unui proiect a unor romane pentru copii);

– prezentarea și analiza reflexivă a situațiilor de predare

– analiza pedagogică a textelor și tipurilor de exerciții din manuale;

– utilizarea fișelor de reflecție pe parcursul procesului de învățare;

– analiza situațiilor pedagogice și a soluțiilor metodice;

– autoevaluare și evaluare între colegi.

Una dintre formele de abordare a operelor literare recomandate pentru copii este realizarea unui portofoliu de lectură sau a unui jurnal literar. Pe parcursul unui an, elevii aleg cel puțin 10–12 dintre operele recomandate și le prelucrează din perspectivă pedagogică.

Jurnalul literar poate include, de exemplu, următoarele elemente:

– o prezentare succintă a operei alese (de ex. sub forma unei piramide narative sau în cinci rânduri);

– justificarea adecvării operei la vârsta elevilor (clasa pregătitoare, clasele I–IV);

– o analiză succintă a operei cu privire la rolul lingvistic, comunicativ și de dezvoltare a personalității;

– o propunere pentru valorificarea operei în cadrul orei (de ex. discuție, dramatizare, scriere creativă, desen sau activități ludice de înțelegere a textului);

– proiectarea unei activități creative sau de prelucrare a textului, în legătură cu opera analizată.

Astfel de sarcini contribuie la faptul că elevii corelează în mod conștient cunoașterea operelor literare pentru copii cu planificarea pedagogică și metodică și își dezvoltă gândirea pedagogică reflexivă.

LISTA OPERELOR RECOMANDATE

LITERATURA CLASICĂ MAGHIARĂ PENTRU COPII

Genuri lirice:

Zicători populare pentru copii, strigături, porecle rimate, ghicitori, frământări de limbă

Lirică clasică pentru copii:

Áprily Lajos: *Tavaszodik, Március*; Csanádi Imre: *Négy testvér, Hónapsoroló*; Dsida Jenő: *Itt van a szép karácsony*; Gazdag Erzsi: *Mesebolt*; József Attila: *Altató, Mama*; Juhász Gyula: *Mese*; Kányádi Sándor: *Az okos kos, Bandukol az őszi nap, Elment Péter, Évkezdő vers, Faragott versike, Három bárány, Jó két ló szolgája, Jön az ősz, Költögető, Nyergestető, Világgá ment a nyár*; Karinthy Frigyes: *Hogy hívják?*; Kiss Dénes: *Kerékpár*; Majtényi Erik: *Fiók*; Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben, Szorgalom, A titkos út, Róka mondóka*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak, Itt van az Ősz, itt van újra*; Osvát Erzsébet: *Három cimbora, Nyújtózik a hóvirág, Versike a számok tanulásához*; Szabó Lőrinc: *Lóci óriás lesz*; Szilágyi Domokos: *Olvadás*; Tamkó Sirató Károly: *Apróhirdetés, Tengerecki Pál*; Weöres Sándor: *A birka-iskola, Bóbita, Buba éneke, Csiribiri, Galagonya, Haragosi, Ha a világ rigó lenne, Kacsa-úsztató, Kocsi és vonat, Száncsengő, Paripám, csodaszép pejkó, Pletykázó asszonyok, Tarka forgó, Tavaszköszöntő, Ujjé!-vi mese*; Zelk Zoltán: *Párácska, Október*

Genuri epice:

Basme populare: *Az alma, A csillagszemű juhász, A farkas és a gólya, A három együgyű leány, A hazug pásztorfiú, A két bors ökröcske, A legfinomabb falat, A légy és a hangya, A mezei egér, A nyuszi és a sün, A parázs, A róka meg a pacsirta, A Szél és a Nap, A szúnyog meg a ló, A tulipánná változott királyfi, Bolond asszony a vásáron, Égig érő mesefa, Furulyavásár, Gergő juhász kanala, Kutya-macska barátság, Nap, Hold és Csillag megszabadítása, Ugorjunk árkot, Vár és forrás*

Legende populare: *A kolozsvári bíró, A Gyilkos-tó meséje, A Szent Anna-tó legendája, A tordai hasadék, Egyszer volt Budán kutyavásár, Maros és Olt*

Kóka Rozália: *Mesék és mondák Mátyás királyról – Hogyan került a holló Mátyás címerébe?*

Basme clasice (în versuri) / povestiri / poeme epice / romane-basm:

Arany László: *A macska és az egér*; Benedek Elek: *A nagyotmondó legény, A dicsekedők, Igazság és hamisság*; Bajor Andor: *Bálványos vár meséje, Kolozsvár kincsei*; Fazekas István: *Lúdas Matyi*; Fekete István: *A bagoly*; Fodor Sándor: *Fülöpke beszámolói*; Gárdonyi Géza: *A komédiás disznó*; Gimesi Dóra: *Emma Csöndje*; Kányádi Sándor: *A békási báránypörkölt, Néma tulipán, Mesemorzsa, Mesék meséje, Mogyorókirály meséje*; Kormos István: *A kevély kiskakas*; Lászlóffy Aladár: *Fogkefe-vers, Tavaszváró, Olvasás*; Méhes György: *Hogyan kell megszelídíteni egy ceruzát?*; Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*; Móra Ferenc: *A két Forintos, A körtemuzsika, A mindentudó, A szánkó, A századik könyv, Csengő barack, A kis bicebóca, Kevély Kereki, Levelek hullása, Mindennapi kenyerünk, Nagyapó, Szóló szőlő, Zsombor deák*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri, A török és a tehenek*; Nemes Nagy Ágnes: *A zöldkezű, Mi van a szobában?*; Petőfi Sándor: *János vitéz*; Szabó Magda: *Tündér Lala*; Zelk Zoltán: *Az állatok iskolája, Új mese a négy vándorról*

LITERATURA MAGHIARĂ CONTEMPORANĂ PENTRU COPII

Lirică contemporană pentru copii:

Ágai Ágnes: *NEMzedék*; Apostagi Bolvári Judit: *A kamrában*; Balázs Imre József: *A mese, A nyári napról; A téli napról, Bedobozolt nyár, Tavaszi tündérek*; Bartos Erika: *Állatzsivaj*; Csanádi Imre: *Első hó köszöntő*; Cseh Katalin: *Baba néni mondókája, Furfangos vers*; Czilli Aranka: *Ter(e)m(t)és; Anya-ballada, Fényért könyörgő kisfiú balladája*; Demény Péter: *Pszt!, A jó tündér dala*; Egyed Emese: *Játszótársunk születik, Kérvény, Mi a fontos, Születésnapra, Tavaszvarázslás*; Fecske Csaba: *Jó leszek*; Fekete Vince: *Az osztálytársam, Boldog vagyok, A legelső fogalmazásom, Az első versem, Autónk lábnyomai*; Gryllus Vilmos: *Kicsi út, Őszi falevél*; Gyurkovics Tibor: *Tónió a póniló*; Havasi Attila: *A szilvásgombóc*; Kiss Lehel: *Városunk*; Kiss Ottó: *Alma, Csillagszedő Márió, Bárányok, Nagypapa nem ért a számítógéphez*; Kovács András Ferenc: *Csillagcsengő, Erdélyi hajdútánc, Hajnali csillag peremén, Kulimász, Tavaszi szél, Téli éjszakák, Vásárhelyi vásár*; Kukorelly Endre: *Samunadrág*; Lackfi János: *Kézmosó vers, Habfürdő, Dorottya legyőzi a hisztit, Téli ringatózás*; László Gyula: *Tavaszköszöntő*; László Noémi: *Ajándék-féle, A mi szobánk, A paradicsomleves ma, Anya és apa színházba megy, Apa valahogy kocsit, A tanító néni, Egyesek tanulnak, Esti mondóka, Itt a vége, fuss el véle, Jóságok, Kérdezgető, Miért nincs egy normális?, Szerelem, Pizsamaparti*; Lászlóffy Csaba: *Név-ábécé*; Markó Béla: *Milyen állat kell nekünk?, Tavaszi nap*; Mezei András: *Apja és fia*; M. Simon Katalin: *Tavaszi dal*; Nagyálmos Ildikó: *Bizsereg*; Nagy Bandó András:

Vakondok; Nyulász Péter: *Durabele*; Osvát Erzsébet: *Jött őszanyó hideg széllel*; Romhányi József: *A bűnbánó elefánt*; Szabó T. Anna: *Pitypang, A vörös mozdony*; Szabó T. Anna- Tóth Krisztina-Varró Dániel: *Kerge ABC*; Szalay Borbála: *Helyesírás versben*; Szinetár György: *Szeptemberi csengetés*; Tamkó Sirató Károly: *Világos ez?*; Tandori Dezső: *Nehéz dolgok, Általános mackók*; Tolna Éva: *Kinek talál a neve?*; Tóth Ágnes: *Farsang, Hónapok*; Tóth Krisztina: *Kobra, A repülő hal*; Varga Domokos: *Oda a nyár*; Varró Dániel: *Maszat-hegyi naptár*

Basme moderne / povești contemporane:

Bálint Ágnes: *Szeleburdi család*; Bálint Tibor: *Piskóta igazgató úr*; Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi, Farsang*; Bódai-Soós Judit: *Január*; Boldizsár Ildikó: *A Nap és Hold találkozása*; Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*; Csukás István: *A téli tücsök meséi*; Darvasi László: *Trapiti*; Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék, Húsvéti mese*; Fehér Klára: *A haszontalan cipők*; Fésüs Éva: *A palacsintás király*; Fóris-Ferenczi Rita: *A mi barátaink, Amikor dédmama még kislány volt, Családi forgatag farsang idején, Egész nap csak csipszet enni, Ha végre már kamasz lennék!, Ha felnőtt lennék, Karácsony – a szeretet ünnepe, Korszakok és vágyak, Tele a pince, tele a kamra*; G. Szabó Judit: *Mandulaműtét*; Gergely Edó: *A karácsonyi Angyal és a Hold meséje*; Gyurkovics Tibor: *Rád nem lehet számítani*; Hervay Gizella: *Elfelejtős mese*; Janikovszky Éva: *A bizonyítvány, Kire ütött ez a gyerek?, Már iskolás vagyok, Velem mindig történik valami*; Juhász Magda: *Hova lett az ellenőrző?*; Lázár Ervin: *A fába szorult hernyó, A hétfejű tündér, A sóványító palacsinta, Ödönke és a tízemeletes*; Majoros Nóra: *Bruni és a szerelem*; Marék Veronika: *Kippkopp karácsonya*; Máté Angi: *Volt egyszer egy nyár*; Máthé László: *Mátyás király macskája*; Miklya Luzsányi Mónika: *Kukák és ágak*; Osvát Erzsébet: *A fecskerepülőtéren*; Nógrádi Gábor: *Alattunk a kincs, A legjobb dolgok az életben nem dolgok, Hogyan neveljünk? Legyél a tesóm!, Segítség, ember!, Tengerimalac*; Páskándi Géza: *Asztal bátyó, Szék úrfi*; Szép Ernő: *Mátyás napja*; Tar Károly: *A bűnös bárány*; T. Ágoston László: *A Mikulás csizmája*; Tóth Anna: *A titokzatos hóember*; Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*; Víg Balázs: *A rettegő fogorvos*; Zágoni Balázs: *Az alternatív hóember, Az Angyal tanítványa, Barni és a forradalom, Gipszes mese, Kütyüs mese, Tortás mese*

Romanul-basm clasic și contemporan:

Bajzáth Mária: *Járom az új váramat*, *Mesék a bátorságról*, *Mesék az elfogadásról*, *Mesék a nyitott szívről*, *Mesék a szárnyalásról*, *Így megyek iskolába*; Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*, *Anna és Peti – Irány az óvoda!*, *Anna, Peti és Gergő*, *Lenka-sorozat*; Berg Judit: *Lengemesék*, *Maszat*, *Rumini-sorozat*; Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*; Bosnyák Viktória: *A sirály a király?*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*, *A mű-Süsü*, *A bűvös virág*, *Pom-Pom meséi*; Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*; Darvasi László: *Trapiti*; Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?*; Fodor Sándor: *Csipike*; Hervay Gizella: *Kobak könyve*; Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?*, *Ha én felnőtt volnék…*; Kádár Annamária: *Lilla és Tündérbogyó*; Lázár Ervin: *Négyszögletű Kerek Erdő*, *A kisfiú meg az oroszlánok*; Lackfi János: *Kövér Lajos színre lép*; Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön*; Szegedi Katalin: *Álomcirkusz*, *Lenka*, *Palkó*; Szepes Mária: *Pöttyös Panni az iskolában*; Vadadi Adrienn: *Kockacukor lovassuli*; Varga Katalin: *Barátom, Bonca*; Takács Viktória: *Luca mese*, *Pünkösdi mese*, *Regölős mese*, *Szüreti mese*; Tasi Kata: *A homoklakó*; Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*; Wéber Anikó: *Az osztály vesztese*; Zágoni Balázs: *Barni Berlinben*

OPERE DE LITERATURĂ UNIVERSALĂ PENTRU COPII

Iepurele șiret, Micul elefant încăpățânat (basm african), *Pana indianului* (basm amerindian), *Povestea cucului și a ceasului* (basm german), *Țânțarul și calul* (basm fino-ugric), *Leul și șacalul* (basm chinezesc), *Ursul și abecedarul* (basm românesc), A. A. Milne: *Ursulețul Winnie-the-Pooh*, Esop: *Vulpea și corbul*, Antoine de Saint-Exupéry: *Micul prinț,* Annie M. G. Schmidt: *Titi în blocul-turn*, Astrid Lindgren: *Pippi Șosețica – simbol al libertății și al atotputerniciei copilărești*, Erich Kästner: *Emil și detectivii, Lottie și Lisa*, Gianni Rodari: *Vulpea și strugurii*, Jean de La Fontaine: *Vulpea și strugurii*, Jerzy Kern: *Girafa la fotograf*, Michael Engler: *Noi doi – Povești despre prietenie*, Roald Dahl: *Charlie și fabrica de ciocolată, Uriașul prietenos – Lumea umorului surprinzător și a fanteziei*, Thomas C. Brezina: *Cea mai grozavă bicicletă din lume*, Valentina Oseaeva: *Cuvântul fermecat*

TITLURI DE VOLUM RECOMANDATE

Balázs Imre József: *Hanna-hinta. Gyermekversek.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.

Bajzáth Mária: *Kerek élet fája. Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó. 2024.

Banyó Péter – Csányi Dóra – Edinger Katalin – Kovács Eszter: *Friss tinta! – Mai gyerekversek.* Pozsonyi Pagony Kft. 2012.

Berszán István: *Angyalok meséi.* Fazakas Ildikó rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2023.

Boldizsár Ildikó: *Esti tündérmesék.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2016.
Boldizsár Ildikó: *Esti mesék a szeretetről.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2018.
Cseh Katalin: *Baba néni és Márk.* Gutenberg Kiadó, Csíkszereda (Kürti Andrea rajzaival). 2015.
Cseh Katalin: *A pocsolya mosolya.* Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2025. (Orosz Annabella rajzaival).
Czilli Aranka: *A varázslatos szekrény. Versek és mesék gyerekeknek és felnőtteknek.* Széphalom Könyvműhely, Budapest. 2020.
Demény Péter: *Ágóbágó naplója.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai. Versek gyermekeknek és felnőtteknek.* Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Fóris-Ferenczi Johanna: *Teszetosza Matati.* Juhász Szilárd rajzaival. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2020.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2017.
Fóris-Ferenczi Rita: *Bezzeg.* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2018.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mi lenne, ha...* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2019.
Fóris-Ferenczi Rita: *Kalárisok.* Pápai Barna rajzaival. Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2020.
Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén.* Takács Mari illusztrálta. Magvető Kiadó, Budapest. 2007.
László Noémi: *Bodzabél.* Kürti Andrea rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2017.
László Noémi: *Keljfeljancsi. Mesék hívőknek és hitetleneknek.* Tomos Tünde rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2023.
Máthé László: *Cigánytáltosok. Zágoni roma mesék.* Kaláka Könyvek, Sepsiszentgyörgy, 2022.
Móra Ferenc: *A kóchuszár.* Heinzelmann Emma rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 1970.
Nagyapó mesefája. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bajzáth Mária: *Kerek élet fája. Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó, 2024.
Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1. – Pedagógusoknak.* Lampion Könyvek Kiadó, Budapest, 2022.
Bálint Péter–Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
Bettelheim, Bruno: *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek.* Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
Fazekasné Fenyvesi Margit: *A beszédhanghallás fejlesztése óvodában, iskolában.* Mozaik Kiadó, Budapest, 2021.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
Fóris-Ferenczi Rita: *A tervezéstől az értékelésig. Tanterv- és értékeléselmélet.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2008.
Fóris-Ferenczi Rita: Szövegsémák, olvasási szokások és motiváció. *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2015.
Hansági Ágnes – Hermann Zoltán – Mészáros Márton – Szekeres Nikoletta (szerk.): *Mesebeszéd. A gyerek és ifjúsági irodalom kézikönyve.* Fiatal Írók Szövetsége, Budapest, 2017.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia, Csíkszereda, 2006.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia 2. Útravaló kényes nevelési helyzetekhez.* Kulcslyuk Kiadó, Szekszárd, 2014.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban.* Kulcslyuk Kiadó, Szekszárd, 2012.
Kádár Edit: Kell-e helyesírási szabály az elemiben? *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.
Kádár Edit: Nyelv és esély. *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.
Kádár Edit: Ráközelítés a mintázatokra III. *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2015.
Karp Á., Kerekes I., Kocsis A., Makai E-M., Mátyás E-É, Porsche É.: *Magyar nyelv és irodalom tanterv az anyanyelv kompetencia alapú oktatásához a III. és IV. osztály számára.* Tanügyminisztérium, Bukarest, 2014.
Kernya Róza (szerk.): *Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános Iskola 1–4. osztály.* Trezor Kiadó, Budapest, 2008.
Kocsis A., Füleki K., Kerekes I., Vollancs Sz.: *Magyar anyanyelvi kommunikáció, II. osztály. I–II. kötet,* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.

Kocsis Annamária: *Verskóstoló.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2019.

Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest. 2001.

Komáromi Gabriella: *Lázár Ervin élete és munkássága.* Osiris Kiadó, Budapest, 2011.

Lovász Andrea (szerk.): *Navigátor. Kortárs gyerekirodalmi lexikon. Böngésző és olvasókönyv.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2010.

Lovász Andrea: *Dödölle. Gyerekirodalmi és hagyományőrző kalendárium.* Keszeg Ágnes rajzaival. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2024.

Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2015.

Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.

N. Császi Ildikó, Cs. Nagy Lajos, Jegesi Krisztina, Kóródi Bence: *Szövegértés-szövegalkotás. Tanítói kézikönyv.* Műszaki Kiadó, Budapest, 2012. https://muszakikiado.hu/wp-content/uploads/2016/06/muszaki_kiado_KOMP_2_tanitoi_kezikonyv.pdf

Sántha Attila: *Fodor úr, a boldog óriás.* Zelegor Kiadó, Kézdivásárhely, 2018.

Szántó Bíborka: *Az óvodai és elemi tagozatos anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája.* Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.

Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai*: Székelyföld* 2016/5, *Székelyföld* 2018/6

Tóth László: *Az írásbeli szövegalkotás pszichológiai alapjai, módszerek a fejlesztéshez.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

Tóth László: *Megtanulok fogalmazni. Gyakorlati útmutató a fogalmazásíráshoz nem csak diákoknak.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Marosvásárhely, 2007.

Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.

Zágon Bertalanné: *Gyermekközpontú osztályterem. Innovatív módszerek az oktatásban.* Tea Kiadó, Budapest, 2025.

RESURSE DIGITALE

https://amappa.hu/feladatok

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 117B

Az alsó tagozatos anyanyelvi kommunikáció/ magyar nyelv és irodalom tantárgypedagógiájának tanterve

X. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)

Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat,
tanítóképző szak
magyar nyelvű változat

− 2026 −

Anexa nr. 117B
Az alsó tagozatos anyanyelvi kommunikáció/magyar nyelv és irodalom tantárgypedagógiájának tanterve, X. osztály, szakspecifikus curriculum

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, tanítóképző szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

*Az alsó tagozatos anyanyelvi kommunikáció/magyar nyelv és irodalom tantárgypedagógiájá*nak tanterve szakspecifikus curriculumhoz tartozik, a nappali tagozatos, vokacionális líceumok pedagógiai osztályainak, tanítóképző szakos tanulói X. osztályban heti egy órában tanulják a középiskolai tantervi kínálat részeként.

E tanterv szemlélete a gyakorlatorientált pedagógusképzés elveire épül. A tanulási folyamat középpontjában a tanulók aktív részvétele, a reflektív gondolkodás, valamint a tanítási–tanulási folyamat tudatos tervezése, megvalósítása és értékelése áll. A tanterv kiemelt figyelmet fordít a tanulásszervezési formák sokszínű alkalmazására, a kooperatív tanulási helyzetek kialakítására, a játékos és kreatív módszerek használatára, valamint a digitális eszközök pedagógiai integrálására.

A tanítóképző osztályban tanuló diákok megismerik az anyanyelvi nevelésben alkalmazható módszereket, tanulásszervezési eljárásokat és pedagógiai stratégiákat, amelyek támogatják a kisiskolás gyermekek kommunikációs kompetenciájának fejlődését, szövegértésének és szövegalkotásának fejlesztését, valamint képzeletének és kreativitásának kibontakozását. A tanterv ugyanakkor arra is ösztönzi a tanulókat, hogy saját pedagógiai tevékenységüket reflektív módon vizsgálják, nyitottak legyenek az önfejlesztésre és az élethosszig tartó tanulásra, valamint tudatosan alakítsák szakmai identitásukat.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio). A tanterv az OMEC 6.932/2025. számú rendelettel jóváhagyott, a nemzeti kisebbségek nyelvén folyó középiskolai oktatás kerettanterveinek előírásaira épül, és a 3418/19.03.2013-as számú miniszteri rendelettel jóváhagyott, az előkészítő osztálytól a II. osztályig érvényes *Anyanyelvi kommunikáció* tantervvel összhangban készült, valamint az 5003/02.12.2014-es számú miniszteri rendelettel jóváhagyott, a III–IV. osztályosok számára kidolgozott *Magyar nyelv és irodalom tanterv*vel. Ezek szemléletének alapja a gyermekközpontú, kompetenciaalapú oktatás, a funkcionális nyelvszemlélet érvényesítése, a szóbeli és írásbeli kommunikáció egyensúlya, a tapasztalati tanulás, valamint a tanulók kommunikációs és személyiségfejlődésének tudatos támogatása.

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák:
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek:
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, tanítóképző szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:
ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

(SZC) ÁK 1.	**Megérti az anyanyelvi nevelés tantervének elveit és szerepét a tanítási-tanulási folyamat tervezésében és szervezésében**
(SZC) ÁK 2.	**Alkalmazza a tanulásszervezés és tanulásirányítás pedagógiai módszereit, eljárásait és technikáit a tanítási-tanulási folyamat tervezésében és irányításában**
(SZC) ÁK 3.	**Megfigyeli és értékeli a kisiskolás gyermek fejlődését és tevékenységeit**
(SZC) ÁK 4.	**Reflektív módon értékeli saját és társai pedagógiai tevékenységét**

X. osztály

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SK) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK 1. – Megérti az anyanyelvi nevelés tantervének elveit és szerepét a tanítási-tanulási folyamat tervezésében és szervezésében

X. osztály
(SZC) SK 1.1. Elemzi az anyanyelvi nevelés tantervében megfogalmazott alapkompetenciákat, főként a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztésének szerepét és a funkcionális nyelvhasználat jelentőségét
- *az anyanyelvi curriculum szerkezeti elemeinek (bevezető, alapkompetenciák, specifikus kompetenciák, tanulási tevékenységek, tartalmak) feldolgozása kooperatív csoportmunkában* - *a tanterv bevezetőjében szereplő kulcsfogalmak (pl. kompetenciaalapú oktatás, kommunikáció-központúság, koncentrikus felépítés, funkcionális nyelvhasználat) rendszerezése gondolattérkép vagy fürtábra készítésével* - *a tanterv kulcsfogalmainak elemzése kiscsoportos megbeszélés és szóforgó módszer segítségével* - *példák gyűjtése a tantervből arra, hogyan jelenik meg a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, majd az eredmények csoportos bemutatása és közös megbeszélése* - *a tantervben szereplő kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó feladatok elemzése páros vagy kiscsoportos munkában*
(SZC) SK 1.2. Felismeri a tanterv koncentrikus felépítését és az életkori sajátosságokhoz igazodó fejlesztési folyamatot
- *az egyes évfolyamok követelményeinek összehasonlító elemzése páros vagy kiscsoportos munkában, fogalomtáblázat készítésével* - *a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztési lépcsőinek elemzése az I–IV. osztályos tanterv egyes osztályainak mozaikmódszerrel vagy szóforgó technikával végzett összehasonlító feldolgozásával* - *az egyes évfolyamok kompetenciáinak összevetése Venn-diagram vagy gondolattérkép segítségével* - *a tantervi követelmények fokozatos bővülésének szemléltetése közös táblázat, fejlődési diagram vagy idővonal készítésével* - *a csoportok munkájának bemutatása „három megy, egy marad” vagy vándorló csoportok technikával*
(SZC) SK 1.3. Elemzi a sajátos kompetenciák és a tanulási tevékenységek kapcsolatát a kompetenciaalapú anyanyelvi nevelésben
- *tantervi részletek feldolgozása kooperatív csoportmunkában* - *kompetenciák és tanulási tevékenységek párosítása kártyamódszerrel* - *a szövegértés különböző szintjeihez (pl. szó szerinti, értelmező, kritikai, kreatív) kapcsolódó olvasási feladattípusok tervezése kooperatív csoportmunkában* - *a tanulási tevékenységek pedagógiai céljának megvitatása kerekasztal (körforgó) vitatechnikával*

X. osztály
- *kapcsolati térkép készítése gondolattérkép segítségével tantervi példák alapján (kompetencia–tevékenység)* - *különböző feladattípusok pedagógiai céljának elemzése T-táblázat segítségével (feladat – fejlesztett kompetencia)* - *egy tankönyvi feladat kompetenciafejlesztő szempontú elemzése kiscsoportos munkában*
(SZC) SK 1.4. Megtervezi a tantervi kompetenciák fejlesztését szolgáló tanulási tevékenységeket
- *tanórai feladatok és kommunikációs helyzetek tervezése kooperatív csoportmunkában* - *tantervi tevékenységek tervezése szerepjátékok és drámapedagógiai gyakorlatok segítségével* - *a pedagógus tervezési dokumentumainak elemzése* - *a tanterv és a pedagógus egyéni tervei közötti megfelelés vizsgálata csoportos megbeszélésben* - *kalendarisztikus tervek, tanulási egységek tervei (tematikus tervek), valamint óratervek/ tevékenységi tervezetek készítése* - *választható tantárgyak terveinek összehasonlítása a tantervi követelményekkel*
(SZC) SK 1.5. Elemzi a tanulási tevékenységek és taneszközök szerepét az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésében
- *az I–IV. osztályos tankönyvek szöveganyagának és feladattípusainak elemzése kooperatív csoportmunkában* - *a tankönyvben szereplő művek szövegtípusok szerinti csoportosítása* - *a szépirodalmi művek feldolgozásához kapcsolódó feladattípusok reflektív értékelése* - *interjú és kérdőív készítése pedagógusok számára a szépirodalmi művek feldolgozásának módszereiről* - *az I–IV. osztályos tankönyvek és munkafüzetek feladatainak elemzése abból a szempontból, hogyan vezetik be a főbb szóosztályokat (főnév, ige, melléknév, személyes névmás), valamint az irodalmi kifejezésformákat és stilisztikai eszközöket (hasonlat, metafora, próza, líra) tapasztalati úton, fogalomalkotás nélkül* - *a tankönyvekben található kreatív írást fejlesztő feladattípusok azonosítása kiscsoportos munkában* - *a funkcionális nyelvhasználathoz kapcsolódó helyesírás-fejlesztő feladatok elemzése* - *a nyelvi illemtant és kommunikációs viselkedésformákat fejlesztő tanulási tevékenységek értelmezése a taneszközökben* - *a taneszközök kompetenciafejlesztő szerepének közös megbeszélése* - *az eredmények bemutatása miniprojekt keretében*

(SZC) ÁK 2. – Alkalmazza a tanulásszervezés és tanulásirányítás pedagógiai módszereit, eljárásait és technikáit a tanítási-tanulási folyamat tervezésében és irányításában

X. osztály
(SZC) SK 2.1. Összehasonlítja a különböző tanulásszervezési módokat (frontális, differenciált és kooperatív tanulásszervezés), és értelmezi azok szerepét az anyanyelvi tanítási-tanulási folyamatban
- *a frontális, differenciált és kooperatív tanulás jellemzőinek és hatásainak összehasonlítása T-táblázat vagy Venn-diagram segítségével* - *különböző tanulásszervezési helyzetek elemzése tanórai példák alapján* - *a tanulásszervezési formák előnyeinek és korlátainak megvitatása kerekasztal vagy szóforgó módszerrel* - *IKT-eszközök alkalmazási lehetőségeinek feltérképezése különböző tanulásszervezési formákban* - *kooperatív tanulási struktúrák kipróbálása (pl. ötletbörze, szóforgó, Venn-diagram, T-táblázat)* - *a tanulói értékelés formáinak összehasonlítása a különböző tanulásszervezési módokban (frontális értékelés, ön- és társértékelés)* - *a differenciált értékelés lehetőségeinek elemzése*
(SZC) SK 2.2. Értelmezi a tanulási környezet és a pedagógiai szemlélet szerepét a tanulásszervezésben
- *az ideális tanulási környezet jellemzőinek azonosítása gondolattérkép készítésével* - *gyermekközpontú osztályterem és tanulási terek megtervezése csoportmunkában*
(SZC) SK 2.3. Elemzi a szóbeli közlés megértésének fejlesztését szolgáló módszereket és játékos nyelvi tevékenységeket különböző kommunikációs helyzetekben
- *a beszédészlelést, beszédértést és szóbeli kommunikációt fejlesztő játékos nyelvi gyakorlatok elemzése kooperatív csoportmunkában* - *artikulációs és beszédlégzési gyakorlatok kipróbálása (pl. hangutánzó, ajak- és nyelvmozgást*

X. osztály
fejlesztő feladatok) *- fonológiai tudatosságot fejlesztő feladatok elemzése (pl. hangfelismerés, hanghelyzet-meghatározás, szótagolás, hangdifferenciálás)* *- a szókincs- és mondatalkotást fejlesztő feladatok elemzése tankönyvi példák alapján* *- reproduktív és produktív beszédgyakorlatok összehasonlítása (pl. utánmondás, történetalkotás, szerepjáték)* *- különböző kommunikációs helyzetek megjelenítése szituációs játékokban (pl. kérdés–felelet, párbeszéd, beszélgetéskezdeményezés)* *- a metakommunikációs eszközök szerepének megfigyelése dramatikus játékok során* *- beszédritmus, hanglejtés, hangerő és hangmagasság gyakorlása mondókák, versek és szerepjátékok segítségével*
(SZC) SK 2.4. Elemzi az olvasási és íráskészség fejlesztésének módszereit, valamint az olvasás- és írástanítás folyamatának fő szakaszait az anyanyelvi nevelésben
- az olvasástanítás három szakaszának (előkészítés, jelrendszer megtanulása, olvasási készségfejlesztés) elemzése gondolattérkép vagy T-táblázat segítségével *- az olvasásra való felkészítés játékos gyakorlatainak (pl. fonémahallás, szó- és szótagfelismerés, vizuális észlelés) azonosítása tankönyvi példák alapján* *- az írástanulás előkészítését szolgáló grafomotoros gyakorlatok (pl. vonalvezetés, szem-kéz koordináció, finommotorika) kipróbálása* *- a hang–betű tanítás lépéseinek elemzése (pl. hangfelismerés, analízis–szintézis, betűtanítás, hangos olvasás)* *- az írástanulás lépéseinek megfigyelése (pl. betűelem-gyakorlatok, betűalakítás, másolás, tollbamondás, emlékezetből írás)* *- különböző olvasástechnikai formák összehasonlítása (pl. hangos, néma, páros, csoportos olvasás) Venn-diagram vagy táblázat segítségével* *- a tanítói bemutató olvasás szerepének megvitatása a szövegértés fejlesztésében* *- a helyesírás-tanítás módszertani elveinek elemzése példák alapján* *- a helyesírási készség fejlesztését szolgáló gyakorlattípusok gyűjtése (pl. másolás, tollbamondás, szóelemzés, nyelvi játékok)* *- a helyesírási tevékenységek ellenőrzési és értékelési módjainak megbeszélése* *- tanulói helyesírási hibanapló készítése a szabályok tudatosításával*
(SZC) SK 2.5. Elemzi az írott szöveg értését és értelmezését fejlesztő módszereket, olvasási stratégiákat és szövegfeldolgozási eljárásokat az anyanyelvi nevelésben
- a szövegértés fokozatainak (pl. szó szerinti, értelmező, kritikai, kreatív olvasás) azonosítása T-táblázat vagy gondolattérkép segítségével; *- a kérdezés és a szómagyarázat tanítási lehetőségeinek elemzése tanórai példák alapján* *- szó- és kifejezésértelmezési eljárások kipróbálása fürtábra, jelentéstérkép vagy rokon értelmű szavak gyűjtése segítségével* *- a mondatértést fejlesztő feladatok elemzése (pl. szórend, intonáció, időrendiség, mondatfajták) kiscsoportos munkában* *- a globális és részenkénti szövegfeldolgozás menetének összehasonlítása Venn-diagrammal vagy fogalomtáblázattal* *- különböző szövegtípusokhoz (pl. epikus, lírai, magyarázó, dokumentum) kapcsolódó szövegfeldolgozási szempontok gyűjtése* *- a lényegkiemelés, összefoglalás és címadás tanítási lehetőségeinek megvitatása kerekasztal vagy szóforgó technikával* *- a szövegnyelvi és stilisztikai elemek (pl. párbeszéd, leírás, költői eszközök) felismerését segítő feladatok elemzése tankönyvi példák alapján* *- egy rövid szöveg globális vagy részenkénti feldolgozásának megtervezése páros vagy kooperatív csoportmunkában*
(SZC) SK 2.6. Elemzi a nem irodalmi szövegek (ismeretterjesztő, dokumentum típusú szövegek) feldolgozásának módszereit és a különböző beszédhelyzetek sajátosságait az anyanyelvi nevelésben
- különböző nem irodalmi szövegtípusok (ismeretterjesztő, dokumentum, információközlő szövegek) azonosítása Venn-diagram segítségével *- egy rövid ismeretterjesztő szöveg feldolgozására irányuló lépéseinek rendszerezése gondolattérkép vagy fogalomtáblázat készítésével*

X. osztály
- *kulcsszavak, információk és adatok kiemelése kiscsoportos munkában* - *az irodalmi és nem irodalmi szövegek kommunikációs céljának és beszédhelyzetének összehasonlítása T-táblázat segítségével* - *lényegkiemelés nem irodalmi szövegekben (pl. plakát, program, rövid ismeretterjesztő szöveg)* - *a leíró és elbeszélő szövegek (pl. tájleírás távolról közelre, közelről távolra, környezet-, személy-, állat-, növényleírás; történetmondás, élménybeszámoló) jellemzőinek felfedeztetése változatos gyakorlatokkal*
(SZC) SK 2.7. Elemzi az irodalmi szövegek befogadását és szövegértését fejlesztő módszereket az anyanyelvi nevelésben
- *különböző gyermekirodalmi műfajok jellemzőinek azonosítása (pl. mondókák, gyermekversek, népmesék, mondák, gyermektörténetek, meseregények) gondolattérkép vagy fürtábra segítségével* - *az irodalmi szövegek érzelmi hatásának és hangulatának megfigyelése* - *az empátia és beleélés fejlesztését szolgáló dramatikus és beszélgetéses tevékenységek tervezése (pl. kiscsoportos beszélgetés, szerepjáték, dramatizálás)* - *a belső képteremtést és az esztétikai befogadást fejlesztő tevékenységek gyűjtése (pl. rajz, illusztráció, dramatizálás)* - *irodalmi művek feldolgozásához kapcsolódó tanulási tevékenységek és módszerek azonosítása, tankönyvi példák alapján, ötletbörze vagy szóforgó módszerrel* - *mesék szereplőinek, eseményeinek és motívumainak értelmezése idézetek, szövegrészletek, szereplő–tulajdonság párosítások, igaz–hamis állítások alapján* - *játékos szövegértési technikák alkalmazása (pl. betűrács, szókereső, hiányos szavak kiegészítése, párosítások) páros vagy kooperatív csoportmunka által* - *egy irodalmi mű tanórai feldolgozásának megtervezése*
(SZC) SK 2.8. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotás és a kreatív írás fejlesztését szolgáló módszereket és feladatokat a tanulók szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének és alkotókészségének fejlesztése érdekében
- *egyszerű funkcionális szövegek (pl. rövid üzenet, meghívó, jegyzet) alkotásának gyakorlása tanulói feladatok alapján* - *rövid leíró és elbeszélő szövegek, élménybeszámolók és véleménykifejtések készítésének tervezése különböző tanórai helyzetekben* - *kreatív írási technikák alkalmazása (pl. közös írás, kötetlen írás, öt-/tízperces írás, különböző szerepekből történő írás)* - *játékos költői szövegalkotó gyakorlatok szervezése (pl. háromszavas vers, alliterációs játék, rímtelen vers)* - *tanulói alkotások bemutatása (pl. osztályújság vagy közös napló készítése, „a kabala naplója”)* - *rövid szövegalkotást előkészítő szószintű gyakorlatok alkalmazása (pl. szógyűjtések képek alapján, rokon és ellentétes értelmű szavak, szócsaládok gyűjtése)*
(SZC) SK 2.9. Megtervezi a tanórát a tantervi követelmények, a didaktikai célok és a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével
- *az óra tervezését megalapozó kérdések megfogalmazása, a tanterv tanulmányozása és az óra céljainak, típusának meghatározása* - *az óra didaktikai szakaszainak megtervezése (pl. ráhangolódás, jelentésteremtés, reflektálás)* - *a kompetenciákhoz illeszkedő stratégiák, módszerek és eljárások kiválasztása* - *a tanulásszervezési formák és didaktikai eszközök megtervezése* - *óraterv készítése* - *az óra megvalósításának reflektív értékelése a további fejlesztési irányok meghatározása érdekében*
(SZC) SK 2.10. Alkalmazza a média és a digitális eszközök pedagógiai lehetőségeit a kisiskolás gyermek nevelésében és tanulásában, figyelembe véve azok fejlesztő hatásait, kockázatait és a tanulók életkori sajátosságait
- *a média szerepének és hatásának megbeszélése a tanulók mindennapi tapasztalatai alapján (pl. kedvenc mese, rajzfilm vagy digitális játékok közös elemzése)* - *a médiahasználat előnyeinek és kockázatainak tudatosítása beszélgetések, példák és szabályalkotás segítségével* - *digitális eszközök alkalmazása tanórai tevékenységekben (pl. interaktív feladatok, képek vagy rövid videók használata egy történet feldolgozásához)* - *kreatív médiafeladatok szervezése (pl. digitális rajz készítése egy mese szereplőiről, rövid hangfelvétel készítése egy történet elmondásával, közös digitális történetalkotás képek segítségével)*

X. osztály
- média és játék összekapcsolása tanulási helyzetekben (pl. online kvízjátékok, interaktív mesefeldolgozás) *- a tudatos és felelős médiahasználat szabályainak kialakítása az osztályközösségben*

(SZC) ÁK3. – Megfigyeli és értékeli a kisiskolás gyermek fejlődését és tevékenységeit

X. osztály
(SZC) SK 3.1. Megfigyeli a kisiskolások viselkedését, tevékenységeit és nyelvi fejlődési jellemzőit különböző pedagógiai helyzetekben
- strukturált megfigyelési szempontsor alkalmazása a pedagógiai gyakorlat során *- megfigyelési jegyzet készítése egy gyermek kommunikációs tevékenységéről* *- videórészlet elemzése gyermekek nyelvi adottságairól, szókincséről szempontok alapján*
(SZC) SK 3.2. Elemzi a gyermek nyelvi fejlődésére vonatkozó megfigyelési adatokat
- megfigyelési napló vezetése a gyermekek kommunikációs tevékenységeiről *- fejlődési profil összeállítása egy gyermek megfigyelési adatai alapján*

(SZC) ÁK4. − Reflektív módon értékeli saját és társai pedagógiai tevékenységét

X. osztály
(SZC) SK 3.3. Elemzi saját pedagógiai tevékenységét reflektív szempontok alapján
- a különböző óratípusok mozzanatainak megfigyelése *- a tanórán megfigyelt események, módszerek rögzítése* *- reflektív napló készítése egy pedagógiai tevékenység után* *- mikrotevékenység önértékelése előre megadott szempontok alapján* *- pedagógiai helyzet reflektív elemzése (pl. SWOT-elemzés)*
(SZC) SK 3.4. Értékeli társai pedagógiai tevékenységét szakmai szempontok alapján
- társmegfigyelés hallgatói mikrotevékenység bemutatása során *- strukturált visszajelzés adása megfigyelési szempontsor alapján* *- videófelvétel elemzése pedagógiai interakciók szempontjából* *- egy pedagógiai helyzet értékelése csoportos reflektív megbeszélésben*

X. osztály

TANULÁSI TARTALMAK

Tartalmi területek	Tartalmak
1. A magyar nyelv és irodalom tantervek az anyanyelv oktatásához előkészítő és I–IV. osztály számára	1.1. Az anyanyelvi nevelés Előkészítő, I–IV. osztályos tantervének kompetenciaalapú koncepciója 1.2. A tanterv felépítése 1.2.1. A curriculum kidolgozásának alapelvei, értékei 1.2.2. Alap- és speciális kompetenciák, tevékenységpéldák 1.3. Módszertani útmutató
2. Az anyanyelvi nevelés alapelvei az alsó tagozatos oktatásban	2.1. A szóbeli kommunikáció kiemelt szerepe (pl. a beszédértés, kifejezőképesség és kommunikációs készségek folyamatos fejlesztése) 2.2. A szövegtípusok sokszínűsége (pl. ismeretterjesztő, dokumentum- és funkcionális szövegek, a tanulók életvilágához közel álló szövegek) 2.3. Az irodalmi szövegek élményszerű befogadása (pl. érzelmi hatás, beleélés, élményszerű befogadás) 2.4. A helyesírás funkcionális megközelítése (gyakorlati nyelvhasználat, minták, analógiák) 2.5. A nyelvi illemtan és a nyelvváltozatok tudatosítása. A kommunikációs helyzethez illő nyelvhasználatot 2.6. A nyelvérzék fejlesztése (szórend, jelentés, intonáció, szövegalkotás) 2.7. Következetes és gyermekközpontú terminológia (egyszerű, érthető fogalmak) 2.8. Tapasztalati tanulásra épülő nyelvtanítás 2.9. Életkori sajátosságokhoz igazodó tanulásszervezés 2.10. Funkcionális nyelvszemlélet
3. Tanulásszervezési módok anyanyelv órákon	3.1. Frontális tanulásszervezés (okai, jellegzetességei, hatása a tanulókra, pedagógusokra) 3.1.1. A frontális osztálymunka változatai: induktív ismeretfeldolgozás, problémaalapú ismeretfeldolgozás, cselekvésre, tevékenységre épülő ismeretfeldolgozás, alkalmazó jellegű (deduktív) ismeretfeldolgozás 3.1.2. IKT-eszközök a frontális órákon: prezentációk, digitális történetmesélés, interaktív tábla alkalmazási lehetőségei, közösségi oldalak, tanulásmenedzselő rendszerek (pl. Google Classroom), online tesztrendszerek, szófelhőkészítő alkalmazások, online gondolattérképek, fogalomtérképek, játékos programozás 3.1.3. Tanulói értékelés a frontális tanulásszervezésben 3.2. Differenciálás a tanulásszervezésben 3.2.1. A differenciálás meghatározása és változatai 3.2.3. A tanulók megismerése 3.2.4. Tanulási sajátosságok: stratégiák, stílusok, módszerek 3.2.5. A differenciálás területei (pl. motiváltság, tartalom területei, munkaformák, munkatempó stb.) 3.2.6. A differenciált tanítás-tanulás tervezése, szervezése 3.2.7. A differenciálás módozatai/lehetőségei (pl. egyéni munka, rétegmunka, párban folyó munka, kooperatív csoportmunka) 3.2.8. Az értékelés jellemzői a differenciált fejlesztési folyamatban 3.3. A kooperatív tanulás fogalma, kulcsfogalmai (csoportok, módszerek, tanulásszervezés-irányítás, szociális készségek, osztály- és közösségépítés, alapelvek) 3.3.1. Csoportok típusai (pl. heterogén, homogén, rokonszenvi) 3.3.2. Csoportalakítási módszerek (pl. véletlenszerű, tudatos) 3.3.3. Csoportszabályok, a zajszint szabályozása, a csendjel 3.3.4. A kooperatív tanulás alapelvei (pl. építő egymásrautaltság,

Tartalmi területek	Tartalmak
	egyéni felelősség, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók) 3.3.5. Kooperatív módszerek, struktúrák (pl. a reciprok tanítás, a TTM-módszer, az INSERT-módszer, ötletbörze, fürtábra, kockázás/kártyahúzás, jóslás, kettéosztott napló, történetpiramis, T-táblázat, Venn-diagram, szóforgó, diákkvartett) 3.3.6. Értékelés, visszajelzés a kooperatív munkában (pl. fejlesztő értékelés, ön- és társértékelés)
4. Pedagógiai szemlélet és tanulási környezet	4.1. Az ideális tanulási környezet. Elvek, elvárások 4.2. Gyermekközpontú osztályterem és eszközök (pl. közösségi tér, tanulási tér, tevékenységközpontok)
5. A szóbeli közlés megértésének fejlesztési módszerei különböző kommunikációs helyzetekben (beszédészlelés, beszédértés)	5.1. A beszédészlelés, beszédértés és a szóbeli kommunikáció fejlesztését szolgáló játékos nyelvi gyakorlatok. Kiejtéstanítás, a beszéd akusztikai összetevőinek fejlesztése (beszédhanghallás, auditív ritmus és emlékezet, kiejtés és nyelvhelyesség, mondatszerkezet és szóalakok felismerése, szóbeli szövegértés, kommunikációs helyzetgyakorlatok) 5.2. Az artikuláció és a beszédszervek működésének fejlesztése (pl. beszédlégzés és hangutánzó, ajak- és nyelvmozgást fejlesztő artikulációs gyakorlatok) 5.3. Fonológiai tudatosság és a beszédhangészlelés fejlesztése (pl. magánhangzók és mássalhangzók megkülönböztetése, hangleválasztási és hanghelyzet-felismerési gyakorlatok, szótagolás, hangoztatás, hangdifferenciálás, a hangok időtartamának és ritmusának érzékelése) 5.4. Beszédfejlesztés a lexémák és mondat szintjén (pl. új szavak használata megfelelő szövegkörnyezetben; szavak mondatokká fűzése, mondatalkotás, kommunikációs szabályokhoz igazodó beszéd megalapozása; rokon és ellentétes jelentésű szavak használata; relációszavak, kérdőszavak, toldalékolás és szótőváltozások játékos gyakorlása; mondatkapcsolások) 5.5. Beszédfejlesztés a szöveg szintjén: reproduktív beszéd (utánmondás), produktív/ alkotó beszéd (pl. szerepjátékokkal) 5.6. Kommunikációs készségek és beszédhelyzetek gyakorlása (pl. kommunikációs helyzetek és szituációs játékok, párbeszéd, kérdés–felelet gyakorlása, beszélgetés kezdeményezése és fenntartása, köszönés, bemutatkozás, udvariassági formulák, beszédritmus, hanglejtés, hangerő és hangmagasság alkalmazása, érzelmek és beszélői szándék kifejezése verbális és metakommunikációs eszközökkel)
6. Az olvasási és íráskészség fejlesztésének módszerei	6.1. Az olvasástanítás három szakasza: előkészítő szakasz (a fonémahallás fejlesztése)**,** a jelrendszer megtanulása (hangfelismerés és betűtanulás)**,** olvasási készség és képességfejlesztés (szövegelemzés, szövegértés, hangos olvasás) 6.2. Az írott szöveg megértésének előkészítése (pl. a mondat, szó, szótag és betű szimbólumainak felismerését segítő játékos gyakorlatok, szóképfelismerés és vizuális észlelés, figyelem, az emlékezet fejlesztése, a fonológiai tudatosság fejlesztése: hangleválasztás, hanghelyzet felismerése, szótagolás, hang- és szótagmanipuláció, a nyomtatott szöveg jelentéshordozó szerepe, az olvasás iránya) 6.3. Az írás tanulásának előkészítése (vonalábrák, betűelemek, formák felismerése és összeállítása; alak–háttér megkülönböztetés, alakállandóság és formafelismerés gyakorlása; térbeli orientáció és arányérzék fejlesztése a grafikai térben; szem–kéz koordináció, finommotorika és grafomotoros készségek fejlesztése; nagymozgások és kismozgások összehangolása az írásmozgás előkészítésére; az íráshoz szükséges eszközhasználat, testtartás és mozgásirány (balról jobbra) tudatosítása; mintakövetés, vonal- és formautánzás, ritmusos

Tartalmi területek	Tartalmak
	írásmozgások gyakorlása) 6.4. A hang-betű tanításának lépései a) Beszélgetés b) Hangfelismerési gyakorlatok: analízis: mondat – szó – hang hangoztatás: hangfelismerési gyakorlatok (szó elején, szó végén, szó belsejében), hangösszevonás, a hang és a fonéma önálló artikulációja c) Betűtanítási gyakorlatok (pl. hang – betű megfeleltetés a nyomtatott betűalak szemléltetése és a hozzá fűzött magyarázat, az új betű felismerése, analízis: a betű felismerése, hangoztatása, betűkapcsolás, hangos olvasás) 6.5. Az írástanulás lépései: betűelemek levezetése valamilyen tárgyból, az írott betű levezetése a nyomtatott betűből, az írott betű alakjának az elemzése, az írott betű alakításának bemutatása és az írásmozgás megfigyeltetése, a tanulók a levegőbe írják az írott betűt, előbb nagyban, majd fokozatosan mind kisebb méretűre, a tanulók lapra rajzolják a betűket, átírják a vonalrendszerbe, kapcsolják más betűkkel, szavak, mondatok másolása, tollbamondás után önálló írás, írás emlékezetből 6.6. Az olvasástechnika típusai: az értelmes és kifejező olvasás; a hangos olvasás: egyéni (pl. staféta-, lánc-, verseny-, szótagnyelő, kihagyásos, transzformáló, válogató, szerepek szerinti olvasás), páros, kórusban történő vagy csoportos olvasás (pl. apasztó-dagasztó, ütemezett, rádiózó olvasás); a néma olvasás (pl. követő, búvópatak- vagy alagútolvasás) 6.7. A tanító bemutató olvasása 6.8. A helyesírás-tanítás módszertani elvei: a helyesírási alapelvek ismerete; a nyelvtani alap szükségességének az elve; az analógia és a szabálytanítás 6.9. A helyesírási készségfejlesztés gyakorlattípusai (pl. problémamegoldó helyesírási elemzés, szóalak felbontása, szótagolás, másolás, tollbamondás, emlékezetből való írás, nyelvi játékok) 6.10. A helyesírási tevékenység ellenőrzése és értékelése (pl. tanulói hibanaplók vezetése)
7. Az írott szöveg értése és értelmezése, az értő olvasás fejlesztésének módszerei, olvasási stratégiái	7.1. A szövegértés fokozatainak tanítása (pl. szó szerinti megértés, értelmező olvasás, kritikai olvasás, alkotó/kreatív olvasás) 7.2. A kérdezés tanítása 7.3. A szómagyarázat tanítása (pl. beszédhelyzetbe, mondatba illesztés, rokon vagy ellentétes értelmű szóval való magyarázat, összetett szavak esetén az előtag és utótag jelentéséből kiindulva, jelentéstérkép, fürtábra) 7.4. Kifejezések, állandó szókapcsolatok megértése 7.5. A mondatok megértésének tanítása (pl. szórend; kijelentő, kérdő, felkiáltó mondatok intonációja és a kommunikációs helyzettel való kapcsolata; időrendiség) 7.6. A szöveg megértésének tanítása 7.6.1. A globális szövegfeldolgozás menete: 7.6.1.1. Előkészítés (beszédtechnikai gyakorlatok, előzetes tudás aktiválása, célkitűzés, címjóslás); 7.6.1.2. Ismerkedés a szöveggel (pl. élményszerű szövegeknél elsősorban tanítói bemutatással, tudáskínáló szövegeknél tanítói bemutatással vagy néma olvasással, információkínáló szövegeknél néma olvasással) 7.6.1.3. Spontán reakciók meghallgatása 7.6.1.4. Utólagos címvizsgálat, új cím adása 7.6.1.5. Az elsődleges megértés ellenőrzése 7.6.1.6. A szöveg vizsgálata és értelmezése adott szempontok mentén (pl. epikus műveknél: tér, idő, szereplők, jellemek, tárgyak, értékek,

Tartalmi területek	Tartalmak
	motívumok, cselekmény stb., lírai műveknél: a versek ritmusa, ríme, képek, hangulati-érzelmi tartalmak, szójátékok stb., magyarázó és dokumentumszövegeknél: információk, adatok, tények, összefüggések, kulcsszavak keresése) 7.6.1.7. A szöveg szerkezete: bevezetés, tárgyalás, befejezés – e részek információértéke, átvezetések (utalások) 7.6.1.8. A szöveg nyelve és stílusa: pl. leíró és elbeszélő részek (nominális és verbális stílus); párbeszédek kiemelése, költői eszközök (pl. megszemélyesítés, hasonlat, metafora, költői jelzők), különleges szavak és szókapcsolatok (pl. hangutánzó és hangulatfestő szavak) 7.6.1.9. Lényegkiemelés, a szöveg komplex jelentése 7.6.1.10. A szöveg összefoglalása 7.6.2. A részenkénti szövegfeldolgozás menete: előkészítés; ismerkedés a szöveggel (pl. a spontán reakciók meghallgatása, az elsődleges megértés ellenőrzése); a szöveg részekre bontása: makroszerkezeti egységek (pl. bevezetés, tárgyalás, befejezés); mikroszerkezeti egységek (pl. bekezdések vagy mondattömbök); a szövegrészek értelmezése: a) részcélkitűzés; b) újraolvasás; c) megbeszélés (pl. szó- és kifejezésértelmezés, szövegértelmezés, nyelvi, stilisztikai elemzés, lényegkiemelés, részösszefoglalás); a szöveg szintetizálása, újraolvasása
8. Szövegértési készség fejlesztésének módszerei nem irodalmi szövegekkel	Az ismeretterjesztő (történelmi, természettudományos, környezetvédelmi) szöveg feldolgozásának lépései Az irodalmi és nem irodalmi beszédhelyzet sajátosságainak érzékelése
9. Szövegértési készség fejlesztésének módszerei irodalmi szövegekkel	9.1. A beleélést, és az empatikus magatartást fejlesztő helyzetek, gyakorlatok. Az érzelmi megnyilvánulásokra való késztetés: öröm, szomorúság, meglepődöttség stb. kifejezése. A befogadói magatartás megnyilvánulását segítő gyakorlatok. A belső képteremtés képességének fejlesztésére szolgáló játékos tevékenységek 9.2. Mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, találós kérdések 9.3. Gyermekversek 9.4. A népmese és műköltészeti (irodalmi) mesék (keletkezésük, terjedésük régen és ma) 9.4.1. Mesefajták: tündérmese, állatmese, csalimese, tréfás mese, láncmese, valós mese 9.5. Népmonda 9.5.2. Mondafajták: eredetmonda, hiedelemmonda, történeti monda 9.6. Gyermektörténetek, elbeszélések, történelmi témájú olvasmányok 9.7. Meseregény, gyermekregény 9.8. Mesejáték
10. Írásbeli szövegalkotási készség és a kreativitás fejlesztése	10.1. Szövegtípusok: egyszerű funkcionális szöveg alkotása; rövid leírás, elbeszélő szöveg alkotása. Élménybeszámoló. Véleménykifejtés. 10.2. Kreatív írás: közös írás; kötetlen írás; öt-/tízperces; egy témáról különböző szerepben; a kabala naplója; háromszavas vers; alliterációs játék; rímtelen vers, osztályújság 10.3. Rövid szövegalkotást előkészítő gyakorlatok, szószintű feladatok, szógyűjtések (kép alapján, rokon és ellentétes értelmű szavak, szócsaládok gyűjtése)
11. A tanórák tervezésének szakaszai, szervezése, kivitelezése és értékelése	11.1. Az óra előtti kérdések megfogalmazása: 11.1.1. Miért értékes ez az óra? Hogyan illeszkedik abba, amit korábban tanultak, és amit ezt követően fognak tanulni? Milyen életkori sajátosságnak kell megfelelni? Milyen lehetőségeket rejt az óra a kritikai gondolkodás, erkölcsi és esztétikai nevelés szempontjából? 11.1.2. Milyen tudásanyaggal (ismeretekkel, készségekkel és képességekkel) kell rendelkeznem ahhoz, hogy a gyermek fejlődjék az általam irányított tevékenység alatt?

Tartalmi területek	Tartalmak
	11.1.3. Szakirodalom olvasása, a témával kapcsolatos anyaggyűjtés, forráshasználat és feltüntetése a tevékenységi terven 11.2. Az anyanyelvi nevelés tantervének tanulmányozása. Az óra céljainak megfogalmazása. Az óratípus megnevezése 11.3. Az óra menetére, didaktikai mozzanataira vonatkozó kérdések 11.3.1. Hogyan hangoljuk rá, vezetjük rá, motiváljuk a gyereket a tevékenységben való aktív részvételre, saját előzetes tudásának előhívására, megvizsgálására? ***Ráhangolódás**:* figyelem felkeltése, motiváció, előzetes tudás/ismeretek felelevenítése, hangulati-érzelmi felkészítés, szómagyarázat, kérdések megfogalmazása; 11.3.2. Hogyan dolgozza fel, érti és éli meg az új információt, élményt, s építi be a meglévő tudásába, élményeibe? ***Jelentésteremtés**:* téma és célok bejelentése, a cím közlése, megfigyelési szempont kijelölése, a mese/vers pedagógus általi bemutatása, az új ismeret, téma feldolgozása, válaszok megfogalmazása, a tanulás irányítása, alkalmazás, az új és régi ismeretek összekapcsolása; 11.3.3. Honnan tudom, hogy elértem a céljaim? Mire tudja használni a gyerek a tanultakat? Milyen hatással van viselkedésére, kognitív és érzelmi fejlődésére? Hogyan épül be tudásába, személyiségébe? ***Reflektálás**:* a visszacsatolás biztosítása, általános összefoglalás, következtetés megfogalmazása, az új ismeret rögzítése; értékelés a gyerekek aktivitására, tevékenységére vonatkozóan. 11.4. Stratégiák, módszerek, eljárások választása a nevelési/ fejlesztési célok, didaktikai feladatok, tartalom, életkori sajátosság függvényében 11.5. Szervezési formák megtervezése: frontális, kiscsoportos, pár, egyéni; az osztályterem berendezése (kör, félkör) 11.6. A didaktikai eszközök kiválasztása, elkészítése (pl. informatív szemléltető eszközök, a készségek kialakításának eszközei, a tanulás eredményeit felmérő eszközök) 11.7. Értékelési terv készítése 11.8. Az óraterv megírása 11.9. Az óra megtartása után feltett kérdések (pl. Milyen fejlesztési, tanulási irányok körvonalazódnak a továbbiakban? Hogyan működtek a módszerek? Mennyiben segítettek vagy akadályoztak az eszközök a fejlesztési folyamatban? Miért volt élményteli az óra?)
12. A pedagógiai megfigyelés	12.1. A pedagógiai megfigyelés fogalma és szerepe: a megfigyelés célja és jelentősége, a megfigyelés szerepe a gyermek fejlődésének támogatásában 12.2. A gyermekmegfigyelés módszerei és formái: spontán és strukturált megfigyelés, résztvevő és nem résztvevő megfigyelés, folyamatos és célzott megfigyelés 12.3. A gyermek fejlődésének megfigyelési területei (pl. a kommunikációs kompetencia fejlődése) 12.4. A megfigyelési adatok rögzítése és dokumentálása: megfigyelési jegyzet és/vagy napló 12.5. A gyermek fejlődésének pedagógiai értékelése (pl. diagnosztikus, formatív értékelés, a fejlődés támogatását szolgáló visszajelzés, a gyermek egyéni fejlődési sajátosságainak figyelembevétele) 12.6. Reflektív pedagógiai gyakorlat (pl. a pedagógiai tevékenység önértékelése, társmegfigyelés és szakmai visszajelzés, a megfigyelési eredmények felhasználása a pedagógiai tervezésben)

Tartalmi területek	Tartalmak
13. A pedagógiai értékelés	13.1. Az értékelés szintjei (makro-, mezo-, mikroszint) 13.2. Az értékelés típusai: individuumra orientált, kritériumorientált, normához viszonyított, standardhoz viszonyított 13.3. Az értékelés funkciói: megerősítő, korrigáló, segítő, motiváló, tájékoztató, visszajelző, szelektáló, minősítő 13.4. Az értékelés az oktatási folyamatban elfoglalt helye szerint: diagnosztikus, formatív/fejlesztő, szummatív/lezáró 13.5. Az értékelés módszerei, eszköze: osztályozás, szöveges (szóbeli, írásbeli), vizsgáztatás 13. 6. Az értékelés tervezése 13. 7. Az osztálytermi légkör, kultúra 13. 8. Tanulási napló, tanulási szerződés, portfólió, önértékelés 13.9. Online értékelés eszközök (pl. Socrative, Quizlet, Kahoot!) 13.10. Az értékelés hatása a tanulókra, pedagógusokra, szülőkre
14. A média, a digitális eszközök használata a nevelésben	14.1. A média szerepe a kisiskolások életében 14.2. A média hatása a gyermek fejlődésére 14.3. A médiahasználat kockázatai és lehetőségei 14. 4. Média és játék. Kreatív médiafeladatok 14. 5. A pedagógus szerepe a médiahasználat alakításában

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

1. Általános módszertani elvek:

A tanulási tartalmak elrendezése az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiájában a fokozatosság, a rendszeresség és a gyakorlatorientáltság elvét követi. A tananyag felépítése lehetővé teszi, hogy a tanulók a pedagógiai ismereteket és módszereket egymásra épülő, logikus szerkezetben sajátítsák el, miközben folyamatosan kapcsolatot teremtenek az elméleti tudás és a gyakorlati alkalmazás között.

E szemléletnek megfelelően a tanulási tartalmak sorrendje tudatos pedagógiai logikát követ. A tanterv első helyen tárgyalja az anyanyelvi nevelés curriculuma, vagyis az előkészítő, valamint az I–IV. osztályos anyanyelvi kommunikációs tanterv tanulmányozását. Ez nem véletlen sorrend, hiszen a tantervi dokumentumok ismerete alapvetően meghatározza a további módszertani lépéseket: kijelöli a fejlesztési célokat, a kompetenciákat, a tanulási tartalmakat, valamint az oktatási folyamat szervezésének kereteit. A tanítóképző osztály tanulói így már a módszertani kérdések tárgyalása előtt átfogó képet kapnak arról, hogy milyen elvárások és fejlesztési irányok határozzák meg az anyanyelvi nevelést az alsó tagozaton.

A két kisiskolás anyanyelvi tanterv különösen értékes abból a szempontból is, hogy tevékenységpéldáiban és módszertani útmutatójában számos konkrét gyakorlatleírás található, amelyek megkönnyítik a pedagógusok felkészülését, valamint segítik a tanítási–tanulási folyamat gyakorlati megvalósítását. Ezek a példák irányt nyújtanak a tanulási tevékenységek megtervezéséhez, a módszerek kiválasztásához és az óraszervezéshez.

A tanterv ezt követően az anyanyelvi nevelés alapelveit, majd a tanulásszervezési módokat és a pedagógiai szemléletet tárgyalja, amelyek az oktatási folyamat szervezésének elméleti kereteit adják. Erre az alapra épülnek az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének konkrét módszertani területei: a szóbeli kommunikáció fejlesztése, az olvasás és írás tanításának módszerei, valamint a szövegértés és szövegalkotás fejlesztése irodalmi és nem irodalmi szövegek feldolgozásán keresztül.

A tanulási tartalmak további egysége a pedagógiai gyakorlat megvalósításához kapcsolódó témákat foglalja magában: a tanórák tervezését és szervezését, a pedagógiai megfigyelést és értékelést, valamint a média és a digitális eszközök pedagógiai alkalmazását. Ez a felépítés lehetővé teszi, hogy a tanulók a tantervi keretek megismerésétől eljussanak a konkrét módszertani megoldásokig, majd a pedagógiai tevékenység tudatos tervezéséig és reflektív értékeléséig.

A tanulási tartalmak feldolgozása során érvényesülnek a következő módszertani elvek:

– a fokozatosság elve, amely biztosítja az ismeretek és készségek lépésről lépésre történő építését az egyszerűbb fogalmaktól az összetettebb pedagógiai problémák felé

– az integráció elve, amely összekapcsolja a nyelvi, irodalmi, kommunikációs és pedagógiai tartalmakat

– a gyakorlati alkalmazhatóság elve, amely a módszertani ismeretek pedagógiai helyzetekben való felhasználására irányul

– a tanulói aktivitás és tapasztalati tanulás elve, amely a kooperatív, problémamegoldó és reflektív tanulási helyzetekre épít

– a reflektív pedagógiai gondolkodás fejlesztése, amely a pedagógiai tevékenységek tervezésének, megvalósításának és értékelésének tudatos elemzését ösztönzi.

A tanterv a tanulási tartalmak szervezése során törekszik arra, hogy a tanulók a pedagógiai jelenségeket több nézőpontból vizsgálják, és képesek legyenek az anyanyelvi nevelés módszereit a kisiskolás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva alkalmazni.

2. Ajánlott stratégiák és módszerek:

Az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiájának oktatása során olyan tanulásszervezési stratégiák és módszerek alkalmazása javasolt, amelyek elősegítik az elméleti ismeretek és a gyakorlati pedagógiai tevékenység összekapcsolását. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kap a kooperatív tanulás, a projektmódszer, a reflektív gondolkodás fejlesztése, valamint az aktív, tapasztalati tanulás.

A tantárgy tanítása során célszerű alkalmazni a következő tanulásszervezési formákat és módszereket:

– *miniprojekt*, amelynek során a tanulók az I–IV. osztályos anyanyelvi tankönyvek szöveganyagát és feladattípusait vizsgálják

– *kooperatív csoportmunka*, amely lehetővé teszi a tankönyvek szövegeinek, szövegtípusainak és feladatainak közös elemzését

– *kutató jellegű feladatok*, például interjú vagy kérdőív készítése pedagógusok módszertani gyakorlatáról

– *prezentáció, poszter* vagy *vita*, amelyek a projektmunka eredményeinek bemutatását és értelmezését segítik

– *reflektív írás*, amelyben a tanulók egy választott szépirodalmi szöveg feladatait elemzik és értékelik fejlesztő hatásuk szempontjából.

Módszertani javaslat a *szépirodalmi szövegek feldolgozásához:*

A *szépirodalmi szövegek* feldolgozása az irodalomtanításban két alapvető megközelítésben valósulhat meg: *műközpontú és olvasóközpontú* feldolgozás keretében.

A műközpontú elemzés során például ***a mese*** mint műalkotás szerkezeti és művészi sajátosságainak vizsgálata kerül előtérbe. Ennek során a tanulók figyelmet fordítanak

– a mű címére, témájára, mondanivalójára és világképére,

– a cselekmény felépítésére és a szerkezeti egységekre (bevezetés, bonyodalom, megoldás, befejezés),

– a visszatérő motívumokra és mesei formulákra,

– a szereplők rendszerére és funkcióira.

A szerkezeti elemzés során alkalmazható Vlagyimir Propp mesemorfológiai modellje, amely a mese cselekményét a szereplők jellegzetes cselekvései alapján értelmezi. A történet rendszerint hiányállapotból indul, amely a hős próbáin keresztül vezet a hiány megszüntetéséhez és a szerencsés befejezéshez. A cselekmény főbb állomásai az elindulás, a feladat vállalása, a próbák, a visszatérés, valamint a jutalom vagy büntetés. A mesében jellegzetes szerepkörök jelennek meg (útnak indító, hős, álhős, keresett személy, ellenfél, segítőtárs, adományozó).

A műközpontú feldolgozás során figyelmet kap a meseszereplők attribútumainak vizsgálata (kor, nem, társadalmi helyzet, külső jegyek, lakhely), valamint a mese nyelvi és stilisztikai sajátosságainak megfigyelése. A tanulók megfigyelhetik a szereplők beszédmódját, a kifejező szófordulatokat, a költői képeket (hasonlat, metafora, megszemélyesítés), valamint a mesei stílus jellegzetes elemeit. A népmesék gazdag nyelvi világa hozzájárul a szókincs és a nyelvi kifejezőkészség fejlesztéséhez.

Az *olvasóközpontú feldolgozás* ezzel szemben a tanulók személyes élményeire, tapasztalataira és aktív részvételére épít. Ennek során a következő módszerek alkalmazhatók:

– folyamatolvasás és jóslás

– szakaszos szövegfeldolgozás

– mesefolytatás, mesebefejezés, láncmesélés

– játékos szövegértési feladatok (meserészletek felismerése, igaz–hamis állítások)

– kreatív szövegalkotó gyakorlatok (szereplőleírás, mesei hirdetés, távirat)

– dramatizálás, szerepjáték, bábjáték

– vizuális feldolgozás (rajz, illusztráció).

E módszerek alkalmazása lehetővé teszi, hogy a tanulók ne csupán értelmezzék az irodalmi műveket, hanem aktív befogadóként vegyenek részt a szövegek feldolgozásában, miközben fejlődik szövegértésük, kreativitásuk és kommunikációs kompetenciájuk.

A **vers**tanítás módszertani kérdéseinek tárgyalása során ajánlott, hogy a tanár és a X. osztályos tanulók közösen tanulmányozzák a jó gyermekvers sajátosságait. A módszertani órák során, akár otthoni feladatként, fontos, hogy a tanulók megismerjék az alsó tagozatos tankönyvekben szereplő szépirodalmi szövegeket és verseket, ezért rendszeres olvasás és szövegismeret szükséges. A tanulók csak akkor tudják tudatosan megtervezni a versek tanórai feldolgozását, ha maguk is olvasták és elemezték azokat a költeményeket, amelyekkel a kisiskolások az anyanyelvi órákon találkoznak.

A módszertani órán a tanár és a tanulók azt is vizsgálják, hogy milyen jellemzők alapján tekinthető egy vers jó gyermekversnek, különös tekintettel a tematikus, világképi és formai sajátosságokra. A tanulók példák segítségével elemezhetik, hogy a gyermekversek tematikájában gyakran jelennek meg konkrét, életszerű helyzetek, gyermekalakok, a természeti világ és az állatok, valamint a humor és a képzeleti játékok. Világképi szempontból jellemző az antropomorfizmus és az animizmus, vagyis az a jelenség, amikor a természet, az állatok vagy a tárgyak emberi tulajdonságokkal ruházódnak fel. Formai szempontból kiemelkedő szerepet kap a ritmus, a zeneiség, az ismétlés, a párhuzamosság, a nyelvi játékok és az egyszerű, jól követhető mondatszerkezet, amelyek megkönnyítik a gyermekek számára a vers befogadását és megszólaltatását.

A módszertani feldolgozás során interaktív tevékenységek is alkalmazhatók. Például a tanulók csoportmunkában vizsgálhatnak meg egy-egy gyermekverset a fenti szempontok szerint (tematika, világkép, forma), majd röviden bemutathatják megfigyeléseiket. Egy másik feladat lehet, hogy a tanulók

több vers közül kiválasztják azokat, amelyek szerintük megfelelnek a jó gyermekvers kritériumainak, és indokolják választásukat.

A verstanítás módszertanának tanulmányozásakor fontos figyelmet fordítani a verseskötetek művészi illusztrációira is. A tanár és a tanulók közösen megfigyelhetik, hogyan kapcsolódik a képi világ a vers hangulatához, motívumaihoz vagy jelentéséhez. Interaktív feladatként a tanulók összehasonlíthatják ugyanazon vers különböző illusztrációit, vagy megtervezhetik egy választott gyermekvers saját illusztrációját. Az ilyen tevékenységek segítik annak felismerését, hogy a képi megjelenítés nemcsak a szöveg megértését támogatja, hanem a gyermekek esztétikai érzékenységének és vizuális kultúrájának fejlesztésében is fontos szerepet játszik.

3. Módszertani sajátosságok a szakképzés jellegétől függően

A tanítóképző osztályok számára kidolgozott anyanyelvi nevelés szakmódszertana tantárgy egyik alapvető sajátossága az elméleti és gyakorlati tanulási elemek szoros integrációja. A tantárgy heti 1 órában (évi 36 órában) biztosítja a módszertani kérdések elméleti feldolgozását, amelyet a heti 4 órás pedagógiai gyakorlat egészít ki. Ez lehetővé teszi a tanulók számára, hogy az anyanyelvi nevelés pedagógiai kérdéseit ne csupán elméleti szinten ismerjék meg, hanem pedagógiai helyzetek elemzésén, módszertani feladatok tervezésén és tanórai szituációk modellezésén keresztül gyakorlati tapasztalatot is szerezzenek. A pedagógiai gyakorlat során a tanulók megismerik a kisiskolás korosztály fejlődési sajátosságait, különös tekintettel a nyelvi, kommunikációs és olvasási-írási készségek alakulására az előkészítő osztálytól a IV. osztályig.

A tanulási folyamat során a tanulók pedagógiai helyzetek elemzésével, tanórai tevékenységek tervezésével, tankönyvi szövegek vizsgálatával és módszertani feladatok kipróbálásával sajátítják el az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiai alapjait. Ennek keretében megismerik az olvasás- és írástanítás, a szövegértés fejlesztésének, valamint az irodalmi szövegek feldolgozásának módszereit, miközben tapasztalatot szereznek a tanulási helyzetek pedagógiai szervezésében, a tanulói aktivitást támogató módszerek alkalmazásában és a tanórai kommunikáció tudatos irányításában.

A tantárgy ugyanakkor biztosítja az anyanyelvi nevelés módszertani kérdéseinek elméleti feldolgozását, amely szorosan kapcsolódik a pedagógiai gyakorlathoz. A gyakorlat lehetőséget teremt a tanult módszerek alkalmazására, a tanulók tevékenységének megfigyelésére, valamint a pedagógiai döntések és módszertani megoldások reflektív értékelésére. Az elmélet és a gyakorlat közötti folyamatos kapcsolat hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók tudatos, reflektív és kreatív pedagógiai szemléletet alakítsanak ki, és felkészüljenek az alsó tagozatos anyanyelvi nevelés korszerű, gyermekközpontú megvalósítására.

4. Ajánlott irodalom és szakirodalom:

A tantervhez kapcsolódó ajánlott művek és szakirodalom célja, hogy támogassa a tanulók irodalmi műveltségének bővítését, valamint az alsó tagozatos gyerekek neveléséhez kapcsolódó módszertani ismeretek elmélyítését.

Az I–V. modul során a tanulók az ajánlott gyermekirodalmi művek közül legalább 10–12 művet választanak és olvasnak el (különböző *műnemekből és műfajokból*: lírai művek: mondóka, vers; *epikus művek*: népmesék, műköltészeti mesék, mondák, elbeszélések, történelmi témájú olvasmányok, mese- és gyermekregények; *drámai művek*: mesejáték). A kiválasztott művek feldolgozása nemcsak az irodalmi ismeretszerzés célját szolgálja, hanem a pedagógiai gyakorlatot is támogatja.

Az elolvasott műveket a tanulók:

- felhasználhatják mese- és versfeldolgozó tevékenységek tervezésében,
- alkalmazhatják mikrotevékenységek vagy pedagógiai gyakorlat során,
- elemezhetik nyelvi-kommunikációs fejlesztési szempontból,
- és reflektálhatnak azok pedagógiai értékére és alkalmazhatóságára.

Az ajánlott irodalom használata lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók:

- megismerjék a klasszikus és kortárs magyar gyermekirodalom alapvető műveit,
- megtapasztalják a mese, a vers és a játék kapcsolatát a koragyermekkori nevelésben,
- gyakorolják az irodalmi művek pedagógiai célú kiválasztását és feldolgozását,
- valamint fejlesszék kommunikációs és kreatív pedagógiai kompetenciáikat.

Az irodalmi művek pedagógiai feldolgozása segíti a tanulókat abban, hogy a mesét, a verset és a mondókát ne csupán tartalmi elemekként, hanem a gyermek fejlődését támogató pedagógiai eszközként alkalmazzák a mindennapi nevelési gyakorlatban.

5. Értékelés

Az értékelés célja a tanulók pedagógiai és módszertani kompetenciái fejlődésének nyomon követése, a reflektív gondolkodás erősítése, valamint az alsó tagozatos anyanyelvi nevelés módszereinek tudatos alkalmazása.

Az értékelés több szinten valósul meg:

Diagnosztikus értékelés, amely a tanulók előzetes ismereteinek és tapasztalatainak feltárását szolgálja (pl. beszélgetés, rövid feladatok a témák bevezetésekor, a tanterv vagy a tankönyvek elemzésének előkészítésekor).

Formatív értékelés, amely a tanulási folyamat során folyamatos visszajelzést biztosít (órai tevékenységek, csoportmunka, tankönyvelemzés, módszertani feladatok, mikrotevékenységek tervezése, reflexiós feladatok).

Szummatív értékelés, amely a tanulók teljesítményének összegző értékelését jelenti a tanulási folyamat egy-egy szakaszának lezárásakor.

Az értékelés eszközei és tevékenységei többek között a következők lehetnek:

– tanórai és pedagógiai tervek készítése és elemzése;

– irodalmi vagy nyelvi tanórai feldolgozás (pl. mese-, történet- vagy versfeldolgozás, gyermekregények projektmunkában való közös elolvasása, bemutatása) megtervezése;

– tanítási szituációk bemutatása és reflektív feldolgozása;

– tankönyvi szövegek és feladattípusok pedagógiai elemzése;

– kilépőkártyák alkalmazása a tanulási folyamat során;

– pedagógiai helyzetek és módszertani megoldások elemzése;

– önértékelés és társértékelés.

Az ajánlott gyermekirodalmi művek feldolgozásának egyik formája az olvasási portfólió vagy irodalmi napló készítése. A tanulók egy év alatt az ajánlott művek közül legalább 10–12 művet választanak, és azokat pedagógiai szempontból feldolgozzák.

Az irodalmi napló például tartalmazhatja:

– a kiválasztott mű rövid bemutatását (pl. történetpiramis vagy ötsoros formában);

– a mű életkori megfelelőségének indoklását (előkészítő, I–IV. osztály);

– a mű nyelvi, kommunikációs és személyiségfejlesztő szerepének rövid elemzését;

– javaslatot a mű tanórai feldolgozására (pl. beszélgetés, dramatizálás, kreatív írás, rajz vagy játékos szövegértési feladat);

– egy kreatív vagy szövegfeldolgozó feladat megtervezését a műhöz kapcsolódva.

Az ilyen jellegű feladatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók tudatosan kapcsolják össze a gyermekirodalmi művek ismeretét a pedagógiai és módszertani tervezéssel, valamint fejlesszék reflektív pedagógiai gondolkodásukat.

AJÁNLOTT MŰVEK LISTÁJA ÉS SZAKIRODALOM

KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM

Lírai műfajok:

Népi gyermekmondókák, csujogatók, névcsúfolók, találós kérdések, nyelvtörők

A klasszikus gyermeklíra:

Áprily Lajos: *Tavaszodik, Március*; Csanádi Imre: *Négy testvér, Hónapsoroló*; Dsida Jenő: *Itt van a szép karácsony*; Gazdag Erzsi: *Mesebolt*; József Attila: *Altató, Mama*; Juhász Gyula: *Mese*; Kányádi Sándor: *Az okos kos, Bandukol az őszi nap, Elment Péter, Évkezdő vers, Faragott versike, Három bárány, Jó két ló szolgája, Jön az ősz, Költögető, Nyergestető, Világgá ment a nyár*; Karinthy Frigyes: *Hogy hívják?*; Kiss Dénes: *Kerékpár*; Majtényi Erik: *Fiók*; Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben, Szorgalom, A titkos út, Róka mondóka*; Petőfi Sándor: *Arany Lacinak, Itt van az Ősz, itt van újra*; Osvát Erzsébet: *Három cimbora, Nyújtózik a hóvirág, Versike a számok tanulásához*; Szabó Lőrinc: *Lóci óriás lesz*; Szilágyi Domokos: *Olvadás*; Tamkó Sirató Károly: *Apróhirdetés, Tengerecki Pál*; Weöres Sándor: *A birka-iskola, Bóbita, Buba éneke, Csiribiri, Galagonya, Haragosi, Ha a világ rigó lenne, Kacsa-úsztató, Kocsi és vonat, Száncsengő, Paripám, csodaszép pejkó, Pletykázó asszonyok, Tarka forgó, Tavaszköszöntő, Ujjé!-vi mese*; Zelk Zoltán: *Párácska, Október*

Epikus műfajok:

Népmesék: *Az alma, A csillagszemű juhász, A farkas és a gólya, A három együgyű leány, A hazug pásztorfiú, A két bors ökröcske, A legfinomabb falat, A légy és a hangya, A mezei egér, A nyuszi és a sün, A parázs, A róka meg a pacsirta, A Szél és a Nap, A szúnyog meg a ló, A tulipánná változott királyfi, Bolond asszony a vásáron, Égig érő mesefa, Furulyavásár, Gergő juhász kanala, Kutya-macska barátság, Nap, Hold és Csillag megszabadítása, Ugorjunk árkot, Vár és forrás*

Népmondák: *A kolozsvári bíró, A Gyilkos-tó meséje, A Szent Anna-tó legendája, A tordai hasadék, Egyszer volt Budán kutyavásár, Maros és Olt*

Kóka Rozália: *Mesék és mondák Mátyás királyról – Hogyan került a holló Mátyás címerébe?*

A klasszikus (verses) mese/elbeszélés/elbeszélő költemény/(mese)regény:

Arany László: *A macska és az egér*; Benedek Elek: *A nagyotmondó legény, A dicsekedők, Igazság és hamisság*; Bajor Andor: *Bálványos vár meséje, Kolozsvár kincsei*; Fazekas István: *Lúdas Matyi*; Fekete István: *A bagoly*; Fodor Sándor: *Fülöpke beszámolói*; Gárdonyi Géza: *A komédiás disznó*; Gimesi Dóra: *Emma Csöndje*; Kányádi Sándor: *A békási báránypörkölt, Néma tulipán, Mesemorzsa, Mesék meséje, Mogyorókirály meséje*; Kormos István: *A kevély kiskakas*; Lászlóffy Aladár: *Fogkefe-vers, Tavaszváró, Olvasás*; Méhes György: *Hogyan kell megszelídíteni egy ceruzát?*; Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*; Móra Ferenc: *A két Forintos, A körtemuzsika, A mindentudó, A szánkó, A századik könyv, Csengő barack, A kis bicebóca, Kevély Kereki, Levelek hullása, Mindennapi kenyerünk, Nagyapó, Szóló szőlő, Zsombor deák*; Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri, A török és a tehenek*; Nemes Nagy Ágnes: *A zöldkezű, Mi van a szobában?*; Petőfi Sándor: *János vitéz*; Szabó Magda: *Tündér Lala*; Zelk Zoltán: *Az állatok iskolája, Új mese a négy vándorról*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM

A kortárs gyermeklíra:

Ágai Ágnes: *NEMzedék*; Apostagi Bolvári Judit: *A kamrában*; Balázs Imre József: *A mese, A nyári napról; A téli napról, Bedobozolt nyár, Tavaszi tündérek*; Bartos Erika: *Állatzsivaj*; Csanádi Imre: *Első hó köszöntő*; Cseh Katalin: *Baba néni mondókája, Furfangos vers*; Czilli Aranka: *Ter(e)m(t)és; Anya-ballada, Fényért könyörgő kisfiú balladája*; Demény Péter: *Pszt!, A jó tündér dala*; Egyed Emese: *Játszótársunk születik, Kérvény, Mi a fontos, Születésnapra, Tavaszvarázslás*; Fecske Csaba: *Jó leszek*; Fekete Vince: *Az osztálytársam, Boldog vagyok, A legelső fogalmazásom, Az első versem, Autónk lábnyomai*; Gryllus Vilmos: *Kicsi út, Őszi falevél*; Gyurkovics Tibor: *Tónió a póniló*; Havasi Attila: *A szilvásgombóc*; Kiss Lehel: *Városunk*; Kiss Ottó: *Alma, Csillagszedő Márió, Bárányok, Nagypapa nem ért a számítógéphez*; Kovács András Ferenc: *Csillagcsengő, Erdélyi hajdútánc, Hajnali csillag peremén, Kulimász, Tavaszi szél, Téli éjszakák, Vásárhelyi vásár*; Kukorelly Endre: *Samunadrág*; Lackfi János: *Kézmosó vers, Habfürdő, Dorottya legyőzi a hisztit, Téli ringatózás*; László Gyula: *Tavaszköszöntő*; László Noémi: *Ajándék-féle, A mi szobánk, A paradicsomleves ma, Anya és apa színházba megy, Apa valahogy kocsit, A tanító néni, Egyesek tanulnak, Esti mondóka, Itt a vége, fuss el véle, Jóságok, Kérdezgető, Miért nincs egy normális?, Szerelem, Pizsamaparti*; Lászlóffy Csaba: *Név-ábécé*; Markó Béla: *Milyen állat kell nekünk?, Tavaszi nap*; Mezei András: *Apja és fia*; M. Simon Katalin: *Tavaszi dal*; Nagyálmos Ildikó: *Bizsereg*; Nagy Bandó András: *Vakondok*; Nyulász Péter: *Durabele*; Osvát Erzsébet: *Jött őszanyó hideg széllel*; Romhányi József: *A*

bűnbánó elefánt; Szabó T. Anna: *Pitypang, A vörös mozdony*; Szabó T. Anna- Tóth Krisztina-Varró Dániel: *Kerge ABC*; Szalay Borbála: *Helyesírás versben*; Szinetár György: *Szeptemberi csengetés*; Tamkó Sirató Károly: *Világos ez?*; Tandori Dezső: *Nehéz dolgok, Általános mackók*; Tolna Éva: *Kinek talál a neve?*; Tóth Ágnes: *Farsang, Hónapok*; Tóth Krisztina: *Kobra, A repülő hal*; Varga Domokos: *Oda a nyár*; Varró Dániel: *Maszat-hegyi naptár*

A kortárs műmese/történet:

Bálint Ágnes: *Szeleburdi család*; Bálint Tibor: *Piskóta igazgató úr*; Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi, Farsang*; Bódai-Soós Judit: *Január*; Boldizsár Ildikó: *A Nap és Hold találkozása*; Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*; Csukás István: *A téli tücsök meséi*; Darvasi László: *Trapiti*; Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék, Húsvéti mese*; Fehér Klára: *A haszontalan cipők*; Fésüs Éva: *A palacsintás király*; Fóris-Ferenczi Rita: *A mi barátaink, Amikor dédmama még kislány volt, Családi forgatag farsang idején, Egész nap csak csipszet enni, Ha végre már kamasz lennék!, Ha felnőtt lennék, Karácsony – a szeretet ünnepe, Korszakok és vágyak, Tele a pince, tele a kamra*; G. Szabó Judit: *Mandulaműtét*; Gergely Edó: *A karácsonyi Angyal és a Hold meséje*; Gyurkovics Tibor: *Rád nem lehet számítani*; Hervay Gizella: *Elfelejtős mese*; Janikovszky Éva: *A bizonyítvány, Kire ütött ez a gyerek?, Már iskolás vagyok, Velem mindig történik valami*; Juhász Magda: *Hova lett az ellenőrző?*; Lázár Ervin: *A fába szorult hernyó, A hétfejű tündér, A sóványító palacsinta, Ödönke és a tízemeletes*; Majoros Nóra: *Bruni és a szerelem*; Marék Veronika: *Kippkopp karácsonya*; Máté Angi: *Volt egyszer egy nyár*; Máthé László: *Mátyás király macskája*; Miklya Luzsányi Mónika: *Kukák és ágak*; Osvát Erzsébet: *A fecskerepülőtéren*; Nógrádi Gábor: *Alattunk a kincs, A legjobb dolgok az életben nem dolgok, Hogyan neveljünk? Legyél a tesóm!, Segítség, ember!, Tengerimalac*; Páskándi Géza: *Asztal bátyó, Szék úrfi*; Szép Ernő: *Mátyás napja*; Tar Károly: *A bűnös bárány*; T. Ágoston László: *A Mikulás csizmája*; Tóth Anna: *A titokzatos hóember*; Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*; Víg Balázs: *A rettegő fogorvos*; Zágoni Balázs: *Az alternatív hóember, Az Angyal tanítványa, Barni és a forradalom, Gipszes mese, Kütyüs mese, Tortás mese*

A klasszikus és a kortárs (mese)regény:

Bajzáth Mária: *Járom az új váramat*, *Mesék a bátorságról*, *Mesék az elfogadásról*, *Mesék a nyitott szívről*, *Mesék a szárnyalásról*, *Így megyek iskolába*; Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*, *Anna és Peti – Irány az óvoda!*, *Anna, Peti és Gergő*, *Lenka-sorozat*; Berg Judit: *Lengemesék*, *Maszat*, *Rumini-sorozat*; Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*; Bosnyák Viktória: *A sirály a király?*; Csukás István: *Süsü, a sárkány*, *A mű-Süsü*, *A bűvös virág*, *Pom-Pom meséi*; Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*; Darvasi László: *Trapiti*; Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?*; Fodor Sándor: *Csipike*; Hervay Gizella: *Kobak könyve*; Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?*, *Ha én felnőtt volnék…*; Kádár Annamária: *Lilla és Tündérbogyó*; Lázár Ervin: *Négyszögletű Kerek Erdő*, *A kisfiú meg az oroszlánok*; Lackfi János: *Kövér Lajos színre lép*; Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön*; Szegedi Katalin: *Álomcirkusz*, *Lenka*, *Palkó*; Szepes Mária: *Pöttyös Panni az iskolában*; Vadadi Adrienn: *Kockacukor lovassuli*; Varga Katalin: *Barátom, Bonca*; Takács Viktória: *Luca mese*, *Pünkösdi mese*, *Regölős mese*, *Szüreti mese*; Tasi Kata: *A homoklakó*; Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*; Wéber Anikó: *Az osztály vesztese*; Zágoni Balázs: *Barni Berlinben*

VILÁGIRODALMI GYERMEKIRODALMI MŰVEK

A csalfa nyúl, *A csökönyös kis elefánt* (afrikai népmese), *Az indián tolla* (indián népmese), *Mese a kakukkról és az óráról* (német népmese), *A szúnyog meg a ló* (finnugor népmese), *Az oroszlán és a sakál* (kínai népmese), *A medve és az ábécé* (román népmese)

A. A. Milne: *Micimackó*; Aesopus: *A róka meg a holló*; Anton de Saint-Exupéry: *A kis herceg*; Annie M. G. Schmidt: *Titi a toronyházban*; Astrid Lindgren: *Harisnyás Pippi* – A szabadság és a gyermeki mindenhatóság jelképe; Erich Kästner: *Emil és a detektívek*, *A két Lotti*; Gianni Rodari: *A róka és a szőlő*; Jean de La Fontaine: *A róka és a szőlő*; Jerzy Kern: *A zsiráf a fényképésznél*; Michael Engler: *Mi ketten – Mesék a barátságról*; Roald Dahl: *Karcsi és a csokigyár*, *A barátságos óriás* – A meghökkentő humor és a fantázia világa; Thomas C. Brezina: *A világ legklasszabb biciklije*; Valentina Oszejeva: *A varázsszó*.

AJÁNLOTT KÖTETCÍMEK

Balázs Imre József: *Hanna-hinta. Gyermekversek.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.

Bajzáth Mária: *Kerek élet fája. Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó. 2024.

Banyó Péter – Csányi Dóra – Edinger Katalin – Kovács Eszter: *Friss tinta! – Mai gyerekversek.* Pozsonyi Pagony Kft. 2012.

Berszán István: *Angyalok meséi.* Fazakas Ildikó rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2023.

Boldizsár Ildikó: *Esti tündérmesék.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2016.

Boldizsár Ildikó: *Esti mesék a szeretetről.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2018.

Cseh Katalin: *Baba néni és Márk.* Gutenberg Kiadó, Csíkszereda (Kürti Andrea rajzaival). 2015.
Cseh Katalin: *A pocsolya mosolya.* Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2025. (Orosz Annabella rajzaival).
Czilli Aranka: *A varázslatos szekrény. Versek és mesék gyerekeknek és felnőtteknek.* Széphalom Könyvműhely, Budapest. 2020.
Demény Péter: *Ágóbágó naplója.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai. Versek gyermekeknek és felnőtteknek.* Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Fóris-Ferenczi Johanna: *Teszetosza Matati.* Juhász Szilárd rajzaival. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2020.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2017.
Fóris-Ferenczi Rita: *Bezzeg.* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2018.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mi lenne, ha...* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2019.
Fóris-Ferenczi Rita: *Kalárisok.* Pápai Barna rajzaival. Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2020.
Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén.* Takács Mari illusztrálta. Magvető Kiadó, Budapest. 2007.
László Noémi: *Bodzabél.* Kürti Andrea rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2017.
László Noémi: *Keljfeljancsi. Mesék hívőknek és hitetleneknek.* Tomos Tünde rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2023.
Máthé László: *Cigánytáltosok. Zágoni roma mesék.* Kaláka Könyvek, Sepsiszentgyörgy, 2022.
Móra Ferenc: *A kóchuszár.* Heinzelmann Emma rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 1970.
Nagyapó mesefája. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

Bajzáth Mária: *Kerek élet fája. Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó, 2024.
Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1. – Pedagógusoknak.* Lampion Könyvek Kiadó, Budapest, 2022.
Bálint Péter–Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
Bettelheim, Bruno: *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek.* Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
Fazekasné Fenyvesi Margit: *A beszédhanghallás fejlesztése óvodában, iskolában.* Mozaik Kiadó, Budapest, 2021.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
Fóris-Ferenczi Rita: *A tervezéstől az értékelésig. Tanterv- és értékeléselmélet.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2008.
Fóris-Ferenczi Rita: Szövegsémák, olvasási szokások és motiváció*. Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2015.
Hansági Ágnes – Hermann Zoltán – Mészáros Márton – Szekeres Nikoletta (szerk.): *Mesebeszéd. A gyerek és ifjúsági irodalom kézikönyve.* Fiatal Írók Szövetsége, Budapest, 2017.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia, Csíkszereda, 2006.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia 2. Útravaló kényes nevelési helyzetekhez.* Kulcslyuk Kiadó, Szekszárd, 2014.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban.* Kulcslyuk Kiadó, Szekszárd, 2012.
Kádár Edit: Kell-e helyesírási szabály az elemiben? *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.
Kádár Edit: Nyelv és esély. *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.
Kádár Edit: Ráközelítés a mintázatokra III. *Tanítók Lapja.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2015.
Karp Á., Kerekes I., Kocsis A., Makai E-M., Mátyás E-É, Porsche É.: *Magyar nyelv és irodalom tanterv az anyanyelv kompetencia alapú oktatásához a III. és IV. osztály számára.* Tanügyminisztérium, Bukarest, 2014.
Kernya Róza (szerk.): *Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános Iskola 1–4. osztály.* Trezor Kiadó, Budapest, 2008.
Kocsis A., Füleki K., Kerekes I., Vollancs Sz.: *Magyar anyanyelvi kommunikáció, II. osztály. I–II. kötet,* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2016.
Kocsis Annamária: *Verskóstoló.* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2019.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest. 2001.
Komáromi Gabriella: *Lázár Ervin élete és munkássága.* Osiris Kiadó, Budapest, 2011.

Lovász Andrea (szerk.): *Navigátor. Kortárs gyerekirodalmi lexikon. Böngésző és olvasókönyv.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2010.

Lovász Andrea: *Dödölle. Gyerekirodalmi és hagyományőrző kalendárium.* Keszeg Ágnes rajzaival. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2024.

Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2015.

Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.

N. Császi Ildikó, Cs. Nagy Lajos, Jegesi Krisztina, Kóródi Bence: *Szövegértés-szövegalkotás. Tanítói kézikönyv.* Műszaki Kiadó, Budapest, 2012. https://muszakikiado.hu/wp-content/uploads/2016/06/muszaki_kiado_KOMP_2_tanitoi_kezikonyv.pdf

Sántha Attila: *Fodor úr, a boldog óriás.* Zelegor Kiadó, Kézdivásárhely, 2018.

Szántó Bíborka: *Az óvodai és elemi tagozatos anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája.* Press Universitară Clujeană/Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2020.

Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.

Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai*: Székelyföld* 2016/5, *Székelyföld* 2018/6

Tóth László: *Az írásbeli szövegalkotás pszichológiai alapjai, módszerek a fejlesztéshez.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

Tóth László: *Megtanulok fogalmazni. Gyakorlati útmutató a fogalmazásíráshoz nem csak diákoknak.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Marosvásárhely, 2007.

Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.

Zágon Bertalanné: *Gyermekközpontú osztályterem. Innovatív módszerek az oktatásban.* Tea Kiadó, Budapest, 2025.

DIGITÁLIS FORRÁSOK

https://amappa.hu/feladatok

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település /megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Líceum, Szatmárnémeti, Szatmár Megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 118A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Artă dramatică (limba maghiară)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

– 2026 –

Anexa nr. 118A
Programa școlară pentru Limba și literatura maghiară (maternă), *Artă dramatică (limba maghiară)* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale, traducere în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Artă dramatică* – clasa a X-a – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) din învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale. Curriculumul este structurat astfel încât activitățile de predare – învățare să se desfășoare cu o frecvență de o oră pe săptămână. Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Arta dramatică*, având în vedere specificul limbii maghiare.

Programa vizează dezvoltarea expresiei creative, a competențelor scenice și a colaborării în contexte educațional - teatrale, punându-se accent pe profilul de formare al elevului din învățământul liceal. Competențele cheie ce trebuie urmărite/dezvoltate sunt: comunicare în limba maternă, a învăța să înveți, sensibilizare și exprimare culturală, socială și civică și spirit de inițiativă și antreprenoriat.

Disciplina *Artă dramatică* poate contribui la îmbogățirea culturii elevilor, la dezvoltarea gustului pentru aspecte ale autenticității, la educarea posibilității de a înțelege și de a analiza frumusețea și profunzimea operelor dramatice.

Prin realizarea de spectacol elevul va avea capacitatea de a se exprima creativ, empatic și responsabil prin mijloace specifice artei dramatice, de a colabora eficient în contexte de grup și de a valorifica experiența artistică în procesul de formare personală și socială.

Predarea disciplinei se bazează pe metode interactive și experiențiale: exerciții de improvizație, jocuri de rol, dramatizări, ateliere de cărți, dezbateri și reflecții individuale. Profesorul are rolul de facilitator al procesului de învățare, încurajând exprimarea liberă, colaborarea și feedback-ul constructiv.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

(TC) = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curiculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**CG1. Utilizarea elementelor de expresie creativă în contexte educațional-teatrale, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor**
(CS) CG2	**CG2. Aplicarea rolurilor și responsabilităților scenice în situații reale de învățare, pentru formarea autonomiei și dezvoltării abilităților de viață**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG 1 - Utilizarea elementelor de expresie creativă în contexte educațional - teatrale, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor

Clasa a X-a
(CS) CS 1.1. Experimentarea jocului de rol și a exercițiilor de improvizație, mișcare și expresie corporală pentru cultivarea atenției, spontaneității și a dezvoltării spiritului de observație și a încrederii
- ***Descoperirea posibilităților de expresie prin mișcare, gest și postură**, prin exerciții simple de coordonare, echilibru și relaționare cu spațiul, pentru dezvoltarea atenției și a prezenței corporale* - ***Implicarea activă în exerciții de improvizație individuală sau colectivă**, pornind de la stimuli vizuali, sonori sau emoționali, pentru stimularea spontaneității și a reacției creative în timp real* - ***Experimentarea unor jocuri de rol inspirate** din viața cotidiană, din povești sau contexte familiare (reale sau imaginare), cu scopul de a-și exersa atenția proprie sau a partenerului/partenerei, de a reacționa spontan și de a-și adapta comportamentul la situații date*
(CS) CS 1.2. Generarea de idei adaptate unor ritmuri, intensități și spații diferite
- ***Explorarea relației cu spațiul** prin exerciții de mișcare liberă, orientare și schimbare de nivel (sus - jos, aproape - departe, centru - margine), pentru conștientizarea dimensiunii, limitelor și posibilităților de expresie ale propriului corp în raport cu elementele înconjurătoare (obiecte și persoane)* - ***Explorarea ritmurilor și intensităților diferite ale mișcării** prin activități care implică variații de viteză, energie și direcție, adaptate la stimuli sonori, muzicali sau vizuali, în scopul dezvoltării flexibilității expresive și a capacității de a genera idei în contexte dinamice* - ***Crearea unor scurte secvențe de mișcare sau improvizație (corporală, verbală)**, individuale sau colective, în care participanții adaptează intenționat ritmul, intensitatea și utilizarea spațiului, construind în spații diferite compoziții variate ca energie, tempo și formă scenică*
(CS) CS 1.3. Analiza personajelor și a relațiilor scenice în textele simple studiate (fabule, poezii, monologuri din texte literare sau dramatice)
- ***Identificarea trăsăturilor personajelor și a relațiilor dintre ele** prin lectura unor texte scurte (fabule, fragmente de dialog, și monolog), urmată de discuții colective și brainstorming despre intențiile, emoțiile și comportamentele observate (fișa personajului)* - ***Utilizarea gândirii critice și a logicii narative** prin exerciții de comparare, deducție și asociere cu experiențe reale sau cunoscute, pentru formularea de ipoteze privind comportamentul și înțelegerea motivațiilor personajelor și a relațiilor dintre ele* - ***Jocul de rol** (analiza unor momente cheie din text, a psihologiei, atitudinii și evoluției personajelor), experimentarea unor variante diferite de interpretare*

(CS) CG 2 - Aplicarea rolurilor și responsabilităților scenice în situații reale de învățare, pentru formarea autonomiei și a implicării active în procesele educaționale

Clasa a X-a
(CS) CS 2.1. Crearea unor scurte momente dramatice pe bază de text, însoțite de materiale audio și/sau video
- ***Identificarea unor texte*** *care includ elemente care pot fi valorificate scenic (replici, ritm, atmosferă, conflict) și realizarea unui portofoliu individual* - ***Adaptarea pentru prezentare scenică a textelor colectate (dramatizare)****, prin rescriere, condensare sau reinterpretare unde este cazul integrând elemente audio, video sau mișcare* - ***Realizarea unui moment scenic complet****, cu unul sau două personaje, prin combinarea interpretării textului cu elemente sonore și/sau vizuale, identificate sau create cu ajutorul unor aplicații simple sau AI, pentru susținerea atmosferei și a intenției artistice*
(CS) CS 2.2. Comunicarea eficientă în echipă din perspectiva unor roluri diferite (actor, regizor, scenograf, tehnic, scenarist, manager cultural)
- ***Descoperirea funcțiilor și responsabilităților dintr-o echipă de creație teatrală****, prin discuții, studii de caz și simulări de rol (actor, regizor, scenograf, personal tehnic cu responsabilități diferite, marketing, logistică)* - ***Implicarea în activități de grup care solicită cooperarea între roluri****, pentru luarea deciziilor comune legate de conceptul scenic, decor, ritm, atmosferă, dar și a rolurilor conexe: lumini, sunet, recuzită, costume, coordonare tehnică documentare, marketing, promovare, relații publice, fotografie și critică de spectacol, în vederea înțelegerii procesului complet de realizare și prezentare a unui produs teatral* - ***Aplicarea abilităților de comunicare, gândire critică și colaborare în crearea unei secvențe dramatice colective****, prin asumarea rolului propriu și cu respectarea contribuțiilor celorlalți membri ai echipei*
(CS) CS 2.3. Punerea în scenă a unui spectacol scurt cu integrarea expresiei verbale, nonverbale și vizuale: alegerea decorului, iluminării și a costumelor; poziționarea coerentă a actorilor în spațiul scenic și controlul modului în care aceștia își interpretează rolurile (intrări - ieșiri, mișcare, gesturi, tonul vocii)
- ***Explorarea elementelor vizuale și spațiale ale scenei*** *(decor, lumină, costume, mișcare), prin exerciții de compoziție și orientare în spațiul scenic* - ***Înțelegerea și aprofundarea rolului repetiției în construirea unui moment dramatic****, cu accent pe comunicare, ascultare și coordonare verbală și corporală, precum și pe coerența și sincronizarea mișcărilor, tonului și a ritmului* - ***Prezentarea publică a spectacolului*** *(creației colective), cu integrarea elementelor tehnice (lumini, sunet, multimedia) și realizarea unei sesiuni de reflecție și feedback (autoanaliză, evaluare colegială, discuție despre coerența expresiei scenice) la finalul reprezentației*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Cultivarea spontaneității și încrederii	1.1. Tehnici de reacție rapidă la stimuli imprevizibili 1.2. Acceptarea și integrarea propunerilor partenerului („Da, și…”) 1.3. Antrenarea creativității în situații limitate (obiect, cuvânt, emoție impusă) 1.4. Relaxarea controlului și încrederea în proces
2. Dezvoltarea atenției și a observației	2.1. Exerciții de focalizare (vizuală, auditivă, corporală) 2.2. Ascultarea activă și observarea detaliilor în parteneriate de scenă 2.3 Identificarea schimbărilor de atitudine, ritm, expresie 2.4. Analizarea comportamentelor corporale și emoționale
3. Lucrul cu emoția și expresia	3.1. Recunoașterea emoțiilor de bază prin gest și postură 3.2. Expresia corporală a emoțiilor complexe (teamă, curaj, rușine, curiozitate) 3.3. Transformarea emoției în acțiune scenică (observare și reflectare)
4. Exerciții de mișcare și expresie corporală	4.1. Încălzirea corporală și expresivitatea gestului și a mișcării 4.2. Coordonarea corporală și utilizarea spațiului scenic 4.3. Ritm, intensitate, direcție și energie în mișcare (ca mijloc de comunicare nonverbală)
5. Spațiul și relația scenică	5.1. Orientarea și deplasarea în spațiu în raport cu partenerul 5.2. Relația privirii, a distanței și a contactului corporal 5.3. Utilizarea spațiului pentru a sugera relații, emoții, putere sau vulnerabilitate
6. Jocul de rol și improvizația	6.1. Concepte de bază: rol, personaj, situație, context 6.2. Exerciții de improvizație individuală și colectivă și de reacție spontană la stimuli verbali și nonverbali 6.3. Jocuri de rol inspirate din viața cotidiană, din basme sau situații școlare Explorarea „rolurilor multiple” (actor, observator, partener, lider)
7. Reflecția și feedback-ul	7.1. Auto-observarea și conștientizarea propriului corp și a comportamentului scenic 7.2. Acordarea de feedback constructiv între participanți (metoda sandwich – o apreciere pozitivă, un lucru care ar putea fi îmbunătățit, se încheie cu o altă apreciere pozitiv) 7.3. Descrierea și analiza procesului (ce am observat, ce am simțit, ce am învățat)

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Artă dramatică* la nivelul clasei a X-a are ca finalitate dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute în programă, printr-un demers metodologic riguros care îmbină dimensiunea practic-performativă cu cea reflexiv-analitică. Această abordare sprijină formarea gândirii critice și a sensibilității artistice, esențiale pentru dezvoltarea competențelor-cheie la acest nivel. Formarea competențelor se realizează prin alternanța dintre experimentarea directă a mijloacelor expresive și conceptualizarea progresivă a noțiunilor din domeniul dramatic.

1. Principii metodologice generale

Procesul de promovare a autonomiei creative a elevilor privilegiază dezvoltarea capacității de a formula intenții artistice proprii, de a lua decizii estetice informate și de a-și asuma responsabilități în realizarea unui produs scenic. Analiza textelor dramatice urmărește identificarea semnificațiilor tematice, a relațiilor interpersonale și a structurii tipurilor de conflicte, prin raportare la contexte culturale, etice și sociale relevante.

Integrarea temelor actuale și relevante pentru elevi și comunitate – identitate, etică, relații sociale, fenomenul mediatic sau securitatea online – transformă arta dramatică într-un spațiu de reflecție critică asupra realității contemporane.

Se utilizează evaluarea formativă, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și construirea unor portofolii (digitale sau letrice), în scopul consolidării alfabetizării media și al diversificării formelor de expresie scenică.

Aplicarea acestor principii urmărește echilibrul între învățarea prin acțiune și reflecția asupra procesului artistic, susținând trecerea treptată de la jocul expresiv la înțelegerea conștientă a demersului creativ. Acest demers asigură coerența între competențele vizate și experiențele de învățare propuse, oferind elevilor contexte autentice de explorare, expresie și analiză.

2. Strategii și metode recomandate

Studierea disciplinei *Artă dramatică* presupune integrarea unor **strategii activ-participative, creative și reflexive**, care susțin dezvoltarea competențelor expresive, interpretative și colaborative ale elevilor. Acestea includ conversația euristică și catehetică, povestirea, descrierea, exemplul, explicarea, situația - problemă, lectura explicativă, interpretarea, recitarea, improvizația, teatralizarea, dramatizarea și proiectul de grup. Aceste metode valorifică principiile didactice clasice – activizarea, accesibilitatea, individualizarea și creativitatea – adaptate specificului practic - performativ al disciplinei și orientate spre formarea competențelor prevăzute în programă.

Se recomandă ca desfășurarea orei de *Artă dramatică* și punerea în scenă a unui spectacol scurt să aibă loc într-un spațiu adecvat jocului teatral (sală de spectacole/festivități etc.).

3. Resurse recomandate

Se recomandă utilizarea unei varietăți de resurse educaționale, care să susțină atât activitatea practică, cât și reflecția critică:

– colecții de texte educaționale și antologii de texte dramatice;
– texte literare și nonliterare (articole de opinie, interviuri, discursuri, texte media);
– resurse vizuale și audio (videoclipuri, podcasturi, ilustrații).

Alegerea resurselor urmărește stimularea interesului elevilor, conexiunea cu realitatea contemporană și asigurarea relevanței tematice a activităților scenice.

4. Sugestii de activități de învățare aferente fiecărei competențe:

CS 1.1 – Experimentarea jocului de rol și a exercițiilor de improvizație, mișcare și expresie corporală

Scop: dezvoltarea atenției, spontaneității și spiritului de observație.

1. Descoperirea posibilităților de expresie prin mișcare, gest și postură

- **Exercițiul „Oglinda”** − Lucru în perechi: un elev face mișcări lente, celălalt le copiază ca o oglindă. Dezvoltă atenția și concentrarea.
- **Exercițiul „Statuile”** − Pe muzică, elevii se mișcă liber; când muzica se oprește, îngheață într-o postură expresivă. Antrenează reacția rapidă și expresivitatea corporală.
- **Improvizații fără vorbe** − Elevii creează o poveste pe o temă dată (singuri sau în grup) fără a folosi cuvinte și doar cu ajutorul expresivității corporale și a mimicii.
- **Improvizații teatrale A+B** − Implică doi parteneri care construiesc spontan o scenă, bazându-se pe ascultare activă, acceptarea ideilor (regula "Da, și...") și colaborare. Fiecare dintre ei primește câte o replică iar situațiile construite trebuie să reprezinte o platformă pe care replica impusă devine necesară. Aceste exerciții dezvoltă spontaneitatea, creativitatea și comunicarea, transformând interacțiunea dintre A și B într-o poveste coerentă, adesea evaluată prin feedback despre claritatea mesajului transmis.

- **De unde vii – unde te duci** − Elevii intră pe ușă și din comportamentul lor publicul deduce de unde vin și în ce spațiu au intrat (cu ce intenții)
- **Exercițiul „Obiectul viu”** − Fiecare primește un obiect banal (creion, eșarfă) și îl transformă imaginar într-un alt obiect. Dezvoltă imaginația și flexibilitatea gestuală.

2. Implicarea activă în exerciții de improvizație individuală sau colectivă

- **Exercițiul „Cuvântul declanșator”** − Elevii improvizează scurte acțiuni pornind de la un cuvânt dat (ex: „vânt”, „curaj”). Dezvoltă spontaneitatea și reacția creativă.
- **Exercițiul „Lanțul de gesturi”** − Fiecare adaugă un gest nou într-o secvență comună; grupul repetă tot lanțul. Îmbunătățește memoria corporală și cooperarea.
- **Exercițiul „Dialogul fără cuvinte”** − Două persoane poartă un dialog doar prin gesturi, fără vorbire. Antrenează comunicarea nonverbală

3. Experimentarea jocurilor de rol inspirate din viața cotidiană

- **Exercițiul „Schimb de roluri”** − Elevii joacă scene din viața de zi cu zi (școală, familie, magazin), apoi schimbă rolurile. Exersează empatia și adaptarea la situații.
- **Exercițiul „Trei tonuri”** − Aceeași scenă este jucată pe rând în ton serios, comic și exagerat. Ajută la controlul expresiei și la înțelegerea intenției. Exercițiul „Surpriza partenerului” Un elev pregătește o reacție neașteptată în scenă, celălalt trebuie să răspundă spontan.
- **Varianta „Acceptă cu bucurie“** − Pe cerc, se începe de la un elev care dăruiește „ceva“ celui din dreapta sa, fără să numească obiectul. Cel care primește se bucură și mulțumește numind obiectul. Intenția trebuie să fie clară, nu se urmărește împiedicarea partenerului să înțeleagă. Stimulează prezența de spirit și ascultarea activă.

CS 1.2 – Generarea de idei adaptate unor ritmuri, intensități și spații diferite

Scop: dezvoltarea flexibilității, a conștientizării corpului în spațiu și a adaptării la diferite ritmuri și energii.

1. Explorarea relației cu spațiul

- **Exercițiul „Centrul și marginile”** − Elevii se deplasează în încăpere. Când profesorul spune „centru”, toți se adună; la „margine”, se risipesc. Îi ajută să devină conștienți de poziția lor și de distanța față de ceilalți.
- **Exercițiul „Umbra mea”** − În perechi: unul conduce mișcarea, celălalt îl urmează ca o umbră. Antrenează atenția, sincronizarea și relația spațială.

2. Explorarea ritmurilor și intensităților diferite ale mișcării

- **Exercițiul „Ritmul inimii”** − Fiecare își mișcă corpul în ritmul propriei respirații, apoi schimbă ritmul după o muzică impusă. Ajută la reglarea energiei și perceperea ritmului intern.
- **Exercițiul „Accelerează și încetinește”** − Elevii repetă aceeași mișcare (ex: mers, întindere) în trei variante: lent, moderat, rapid. Dezvoltă controlul mișcării și conștientizarea intensității.
- **Exercițiul „Valuri și impulsuri”** − Grupul se mișcă ca un val (curgere lentă) sau ca o serie de impulsuri (mișcări scurte și precise). Exersează expresivitatea colectivă și variația energiei.

3. Crearea unor scurte secvențe de mișcare sau improvizație

- **Exercițiul „O poveste în trei ritmuri”** − Elevii aleg o acțiune simplă (ex: salut, dans, căutare) și o interpretează în trei ritmuri diferite. Stimulează creativitatea și adaptarea corporală.
- **Exercițiul „Corpul compune”** − În grupuri mici, se creează o secvență de mișcare cu început, mijloc și sfârșit. Încurajează gândirea compozițională și colaborarea.
- **Exercițiul „Spațiul vorbește”** − Fiecare grup își alege un loc (colț, ușă, podea) și creează o acțiune scurtă care să folosească acel spațiu. Dezvoltă sensibilitatea la mediu și adaptarea expresiei la context.

CS 1.3 – Analiza personajelor și a relațiilor scenice

Scop: înțelegerea personajelor, a motivațiilor lor și a relațiilor dintre ele; dezvoltarea gândirii critice și a empatiei.

1. Identificarea trăsăturilor personajelor și a relațiilor dintre ele

- **Exercițiul „Cine sunt eu?”** − Elevii aleg un personaj dintr-un text scurt și completează o fișă cu: ce face, ce spune, ce simte. Îi ajută să observe comportamentul și trăirile personajului.
- **Exercițiul „Harta personajului”** − Pe o foaie, elevii scriu numele personajului în centru și desenează ramuri cu gânduri, emoții, acțiuni. Dezvoltă gândirea vizuală și capacitatea de sinteză.
- **Exercițiul „Discuție la cafenea”** − Elevii se așază ca personajele unui text și discută liber, ca și cum s-ar întâlni într-un loc comun. Le clarifică relațiile dintre personaje într-un mod ludic.

2. Utilizarea gândirii critice și a logicii narative

- **Exercițiul „Ce s-ar fi întâmplat dacă…?”** − Elevii propun finaluri alternative pentru un text cunoscut. Exersează anticiparea și analiza motivațiilor.

- **Exercițiul „Detectivul din poveste”** − În grupuri, identifică „probe” din text care arată intențiile sau trăsăturile personajului. Stimulează lectura activă și atenția la detalii.
- **Exercițiul „De ce a făcut asta?”** − Elevii discută posibilele motive din spatele unei acțiuni controversate a personajului. Încurajează argumentarea și empatia critică.

3. Jocul de rol și transpunerea în tipologia personajelor

- **Exercițiul „Monologul interior”** − Fiecare elev spune cu voce tare ce gândește personajul în acel moment al scenei. Îi ajută să între în profunzimea emoțională a rolului.
- **Exercițiul „Aceeași scenă, alte intenții”** −Două persoane joacă aceeași scenă de două ori: o dată cu intenție serioasă, o dată comică. Evidențiază importanța tonului și a intenției scenice.
- **Exercițiul „Trei perspective”** −Trei elevi interpretează același personaj din trei puncte de vedere diferite (ex: timid, arogant, glumeț, curios, autoritar etc.).
- **Varianta 1: 3 niveluri** − Dialogul are loc între 3 elevi în timp ce fiecare dintre ei este fie cât mai aproape de sol, fie aplecat, fie în poziție verticală. Nu trebuie să fie doi în aceeași poziție.
- **Varianta a 2-a: statut** − Exercițiul are loc între 2 elevi care joacă roluri cu statut cât mai diferit (de la cea mai umilă creatură până la stăpânul universului; atenție - rolurile sociale obișnuite nu afectează statutul. De exemplu: un cerșetor poate statut mare sau un președinte poate face statut mic.) Dezvoltă flexibilitatea expresivă, atenția, colaborarea și înțelegerea complexității umane.

CS 2.1 – Crearea unor scurte momente dramatice pe bază de text, însoțite de materiale audio și/sau video

Scop: dezvoltarea creativității, a exprimării integrate (text – sunet – imagine) și a competențelor digitale simple.

1. Identificarea unor texte potrivite pentru scenă

- **Exercițiul „Textul care prinde viață”** − Elevii citesc mai multe texte scurte (fabule, dialoguri, poezii) și aleg fragmentul care li se pare cel mai ușor de pus în scenă. Dezvoltă sensibilitatea pentru limbajul expresiv și pentru dinamica replicilor.
- **Exercițiul „Tăietura de scenă”** − Dintr-un text mai lung, elevii selectează un moment semnificativ (conflict, emoție, tensiune) care ar funcționa ca o scenă scurtă. Exersează analiza și selecția conținutului esențial.
- **Exercițiul „Textul cu atmosferă”** − Elevii asociază fiecărui fragment o imagine, o culoare sau un sunet care exprimă starea transmisă de text. Antrenează gândirea vizuală și auditivă.

2. Adaptarea textelor pentru prezentare scenică

- **Exercițiul „Dramatizarea rapidă”** − Elevii transformă un paragraf narativ într-un scurt dialog (ex: povestitorul devine două voci care vorbesc). Învață cum se construiește acțiunea prin replici.
- **Exercițiul „Sunetul potrivit”** − Elevii aleg o coloană sonoră simplă (zgomote, muzică ambientală, bătăi de inimă) care să însoțească un fragment de text. Exersează simțul ritmului și integrarea auditivă.
- **Exercițiul „Imaginea în spatele cuvintelor”** − Elevii caută sau creează o imagine statică (fotografie, desen, proiecție) care completează scena. Învață relația dintre cuvânt și imagine.

3. Realizarea unui moment scenic complet

- **Exercițiul „Scena în doi”** − Două persoane interpretează un scurt dialog cu fundal sonor sau vizual (proiecție, lumini). Integrează textul cu elemente tehnice simple.
- **Exercițiul „Video-moment”** − Elevii filmează scena jucată și o revăd împreună, discutând ce funcționează și ce ar putea fi îmbunătățit. Dezvoltă spiritul critic și capacitatea de autoevaluare.
- **Exercițiul „Atmosfera completă”** − Grupurile aleg text, muzică și imagine, apoi le combină într-o prezentare de 1–2 minute. Rezultatul este o mini-producție integrată, expresivă și ușor de prezentat public.

CS 2.2 – Comunicarea eficientă în echipă din perspectiva unor roluri diferite

Scop: dezvoltarea colaborării, înțelegerii rolurilor și responsabilităților dintr-un proiect artistic comun.

1. Descoperirea funcțiilor și responsabilităților dintr-o echipă de creație teatrală

- **Exercițiul „Roluri pe bilețele”** − Se extrag bilețele cu roluri (actor, regizor, scenograf, tehnic, marketing etc.). Fiecare descrie, din imaginație, ce crede că face acel rol. Îi ajută să înțeleagă diversitatea sarcinilor într-un proiect scenic.
- **Exercițiul „Echipa ideală”** − Grupurile discută ce ar trebui să facă fiecare membru pentru ca un spectacol să iasă bine. Dezvoltă respectul pentru munca celorlalți, colaborarea și gândirea colectivă.
- **Exercițiul „Adevăr sau provocare profesională”** − Fiecare rol primește o situație amuzantă („Regizorul nu se înțelege cu actorii!”) și trebuie să găsească o soluție rapidă. Exersează comunicarea calmă și constructivă.

2. Implicarea în activități de grup care solicită cooperarea între roluri

- **Exercițiul „Mini-producția”** − Grupurile primesc o temă (ex: „O seară de furtună”). Fiecare are un rol diferit: regizor, actor, decor, sunet, promovare. Creează o scenă de 1 minut. Antrenează colaborarea și planificarea.
  Exercițiul „Ședința de regie” − Grupul decide împreună decorul, tonul scenei și modul de prezentare. Profesorul observă cum se ascultă unii pe alții. Dezvoltă ascultarea activă și negocierea.
- **Exercițiul „Promovarea spectacolului”** − După o scenă creată, elevii concep un afiș, o descriere scurtă și o postare imaginară pentru rețele sociale. Învață importanța comunicării și a prezentării publice.

3. Aplicarea abilităților de comunicare și colaborare într-un produs comun

- **Exercițiul „Scena în echipă”** Fiecare elev își păstrează rolul din grup (actor, regizor, decor etc.) și realizează împreună o scenă de 2–3 minute. Îi învață să lucreze coordonat spre un scop comun.
- **Exercițiul „Feedback prin rotație”** − După prezentare, fiecare echipă oferă altora feedback: ce a funcționat, ce se poate îmbunătăți. Exersează comunicarea respectuoasă și analiza constructivă.
- **Exercițiul „Reflecția finală”** − Elevii discută ce rol le-a plăcut, ce au descoperit despre ei și cum pot colabora mai bine în viitor. Consolidează învățarea prin experiență directă.

CS 2.3 – Punerea în scenă a unui spectacol scurt cu integrarea expresiei verbale, nonverbale și vizuale

Scop: coordonarea expresiei vorbirii, mișcării și imaginii într-o formă scenică unitară; învățarea etapelor simple ale unui proces de montare teatrală.

1. Explorarea elementelor vizuale și spațiale ale scenei

- **Exercițiul „Decor din nimic”** − Grupurile primesc câteva obiecte simple (scaun, eșarfă, cutie) și trebuie să le transforme într-un decor simbolic. Dezvoltă creativitatea și gândirea vizuală.
- **Exercițiul „Lumini și umbre”** − Se experimentează jocuri de lumină (lanternă, telefon, lampă) pentru a crea atmosferă. Îi ajută să înțeleagă cum influențează lumina emoția scenei.
- **Exercițiul „Costumul care vorbește”** − Elevii aleg un obiect vestimentar sau o culoare care exprimă trăsătura principală a personajului. Stimulează expresivitatea vizuală și simbolică.

2. Repetarea momentelor dramatice și coordonarea echipei

- **Exercițiul „Scena în 360°”** − O scenă scurtă este jucată din perspective diferite (publicul se mută sau actorii schimbă pozițiile). Îi învață să gândească spațiul scenic complet.
- **Exercițiul „Regizorul invizibil”** − Un coleg conduce repetiția prin gesturi și semne, fără a vorbi. Actorii trebuie să se adapteze. Antrenează atenția și sincronizarea.
- **Exercițiul „Scena în tăcere”** − Elevii joacă momentul doar prin mișcare și privire, fără cuvinte. Îi ajută să înțeleagă puterea comunicării nonverbale.

3. Prezentarea spectacolului scurt și reflecția asupra procesului

- **Exercițiul „Spectacol de 5 minute”** − Grupurile prezintă o scenă completă, cu text, mișcare, decor și sunet. Integrează toate elementele învățate anterior.
- **Exercițiul „Feedback de la public”** − Ceilalți elevi (publicul) scriu câte o apreciere și o propunere de îmbunătățire. Încurajează gândirea critică pozitivă.
- **Exercițiul „Jurnalul de scenă”** − Fiecare notează ce a simțit în timpul repetițiilor și al prezentării. Consolidează reflecția personală și învățarea din experiență.

5. Evaluarea

Evaluarea competențelor dobândite se realizează printr-o combinație de metode calitative și practice: observarea sistematică a comportamentului și activității elevilor, proiectul (realizarea unei scenete sau a unui mini-spectacol), autoevaluarea și feedback-ul colegial, probă practică (improvizația sau interpretarea de rol).

Evaluarea are caracter formativ și continuu, urmărind progresul elevilor în raport cu competențele specifice și capacitatea lor de a-și transfera învățarea în contexte diverse. Ea vizează nu doar produsul artistic final, ci și procesul de colaborare, reflecție și auto-reglare, reflectând specificul non-formal al disciplinei și contribuind la dezvoltarea unei învățări conștiente și responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Literatură de specialitate în limba maghiară

Baji-Gál Ferencné: *Drámapedagógia alkalmazása. Foglalkozásminták alsó tagozatosok számára*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2005.

Bethlenfalvy Ádám: *Dráma a tanteremben. Történetek cselekvő feldolgozása*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2020.

Bolton, Gavin: *A tanítási dráma elmélete*. Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1994.

Debreczeni Tibor: *Drámapedagógiai órák, alsóban, felsőben és főiskolán*. Magyar Drámapedagógiai Társaság és a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, 1994.

Eck Júlia – Kaposi József – Trencsényi László: *Dráma – Pedagógia – Színház – Nevelés. Szöveggyűjtemény középhaladóknak.* Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016.

Eck Júlia: *Drámajáték a középiskolai irodalomórán*. Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Budapest, 2000.

Előd Nóra: *Drámajátékok – Multikultúra*. Másképp Alapítvány, Budapest, 1997

Gabnai Katalin: Drámajáték gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek. *Színházi Füzetek III*.

Gabnai Katalin: *Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába*. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.

Kaposi László (szerk.): *Drámapedagógiai olvasókönyv*. Budapest, II. Kerületi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft., 2013.

Kaposi László (szerk.): *Színház és dráma a tanításban* (TIE). Magyar Drámapedagógiai Társaság és kiadótársak, Budapest, 1995.

Neelands, Jonothan: *Dráma a tanulás szolgálatában*. Magyar Drámapedagógiai Társaság Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1994.

Pinczésné Palásthy Ildikó: *Dráma – pedagógia – pszichológia*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2003.

Szauder Erik (szerk.): *Dráma – Oktatás – Nevelés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.

Tolnai Mária: *Dráma és nevelés*, Korona Kiadó, Budapest, 1993.

Tölgyessy Zsuzsanna: *A drámapedagógia elmélete és gyakorlata*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018.

Tölgyessy Zsuzsanna: A drámapedagógia használhatósága: elmélet és gyakorlat. *Fordulópont*, Budapest, 12. 2. 2010. 51-57.

Tölgyessy Zsuzsanna: Mi is az a drámapedagógia? *Taní-tani*, Budapest, 14. 4. 2009. 36-39.

A *Drámapedagógiai Magazin* számai. https://dpm.drama.hu

Literatură de specialitate universală

Dewey, J. , *Experience and education*. Kappa Delta Pi, 1938.

Ricoeur, P., *From text to action: Essays in hermeneutics II* (K. Blamey & J. B. Thompson, Trans.). Northwestern University Press, 1991.

Varela, F. J., Thompson, E., & Rosch, E., *The embodied mind: Cognitive science and human experience.* MIT Press, 1991.

Montessori, M., *The Montessori method. Schocken Books*. (Original work published 1912), 1964.

Steiner, R., *The education of the child: And early lectures on education*. Anthroposophic Press. (Original work published 1909), 1997.

Boal, A., *Games for actors and non-actors* (2nd ed., A. Jackson, Trans.). Routledge, 2002.

Bolton, G., *Drama as education: An argument for placing drama at the centre of the curriculum*. Longman, 1984.

Fogel, A., *The psychophysiology of self-awareness: Rediscovering the lost art of body sense*. W.W. Norton, 2009.

Immordino -Yang, M. H., & Damasio, A., *We feel, therefore we learn: The relevance of affective and social neuroscience to education*. Mind, Brain, and Education, 1(1), 3–10. https://doi.org/10.1111 /j.1751-228X.2007.00004.x, 2007.

OECD, *Future of education and skills: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030, 2019.

UNESCO, *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707, 2021.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 118B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve
Drámapedagógia

X. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)
Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat,
nonformális pedagógia szak
magyar nyelvű változat

– 2026 –

Anexa nr. 118B
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Drámapedagógia X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC),

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, nonformális pedagógia szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

A *Drámapedagógia* tantárgy X. osztályos tanterve szakmai (SZK) tantervi kínálatot jelent a vokacionális szakirány pedagógiai tagozatának a nonformális pedagógia szakán. A tanterv a *Drámapedagógia* tantárgy román nyelvű tanterve alapján íródott, a magyar nyelvű oktatás sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a X. osztály tantervében.

A tanterv célja a kreatív kifejezés, a színpadi kompetenciák és az oktatási–színházi kontextusban történő együttműködés fejlesztése, hangsúlyt fektetve a középiskolai tanuló képzési profiljára. A fejlesztendő kulcskompetenciák: anyanyelvi kommunikáció, a tanulás tanulása, kulturális, szociális és állampolgári tudatosság, kezdeményezőkészség és vállalkozói kompetencia.

A *Drámapedagógia* hozzájárulhat a tanulók műveltségének gazdagításához, az eredetiség és hitelesség különböző aspektusai iránti ízlés fejlesztéséhez, valamint a drámai művek szépségének és mélységének megértésére és elemzésére való képesség kialakításához.

Egy előadás létrehozása révén a tanuló képessé válik arra, hogy kreatívan, empatikusan és felelősségteljesen fejezze ki magát a drámapedagógia sajátos eszközeivel, hatékonyan működjön együtt csoportfeladatokban, és a művészi tapasztalatot személyes és társadalmi fejlődési folyamatában hasznosítsa.

A tantárgy oktatása interaktív és élményalapú módszerekre épül: improvizációs gyakorlatok, szerepjátékok, dramatizálás, könyvműhelyek, viták és egyéni reflexiók. A pedagógus a tanulási folyamat facilitátora, aki ösztönzi a szabad önkifejezést, az együttműködést és az építő visszajelzést.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, nonformális pedagógia szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:
ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

(SZC) ÁK 1.	**Oktatási–színházi kontextusban alkalmazza a kreatív kifejezés elemeit a szocio-emocionális készségek fejlesztése érdekében**
(SZC) ÁK 2.	**Valós tanulási helyzetekben alkalmazza a színpadi szerepeket és felelősségeket az az oktatási folyamatokban megnyilvánuló autonómia és aktív részvétel kialakítása céljából**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK

(SZC) ÁK 1 – Oktatási–színházi kontextusban alkalmazza a kreatív kifejezés elemeit a szocio-emocionális készségek fejlesztése érdekében

X. osztály
(SZC) SK 1.1. Alkalmazza a szerepjáték, valamint az improvizációs, mozgás- és testkifejezési gyakorlatokat a figyelem, a spontaneitás és a megfigyelőképesség fejlesztése érdekében
- *A kifejezési lehetőségek felfedezése mozgás, gesztus és testtartás révén, egyszerű koordinációs, egyensúlyi és térrel való kapcsolat – gyakorlatok segítségével, a figyelem és a testi jelenlét fejlesztése érdekében* - *Aktív részvétel egyéni vagy csoportos improvizációs gyakorlatokban vizuális, hang- vagy érzelmi ingerekből kiindulva, a spontaneitás és a valós idejű kreatív reakció ösztönzése céljából* - *A mindennapi életből, mesékből vagy ismerős (valós vagy képzeletbeli) kontextusokból inspirált szerepjátékok kipróbálása azzal a céllal, hogy a tanuló ösztönözze saját vagy partnere figyelmét, spontán reagáljon, és adott helyzetekhez igazítsa viselkedését*
(SZC) SK 1.2. Különböző ritmusokhoz, intenzitásokhoz és terekhez igazított ötleteket generál
- *A térrel való kapcsolat felfedezése szabad mozgásgyakorlatok, tájékozódás és szintváltás (fent – lent, közel – távol, közép – szél) révén, a saját test dimenzióinak, határainak és kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében a környező elemekhez (tárgyakhoz és személyekhez) viszonyítva* - *A mozgás különböző ritmusainak és intenzitásainak felfedezése olyan tevékenységek révén, amelyek sebesség-, energia- és irányváltoztatásokat tartalmaznak, hang-, zenei vagy vizuális ingerekhez igazítva, az expresszív rugalmasság és a dinamikus kontextusokban történő ötletgenerálás képességének fejlesztése érdekében* - *Rövid mozgás- vagy improvizációs (testi, verbális) szekvenciák létrehozása egyéni vagy csoportos formában, amelyekben a résztvevők tudatosan alkalmazzák a ritmus, az intenzitás és a térhasználat változtatását, különböző terekben eltérő energiájú, tempójú és színpadi formájú kompozíciókat hozva létre*
(SZC) SK 1.3. Elemzi a szereplőket és a színpadi kapcsolatokat az egyszerű tanulmányozott szövegekben (mesék, versek, irodalmi vagy drámai szövegek monológjai)
- *A szereplők jellemzőinek és egymás közötti kapcsolatainak azonosítása rövid szövegek (mesék, dialógusrészletek és monológok) olvasása révén, amelyet közös megbeszélés és ötletbörze követ a megfigyelt szándékokról, érzelmekről és viselkedésekről* - *A kritikai gondolkodás és a narratív logika alkalmazása összehasonlító, következtető és valós vagy ismert tapasztalatokkal történő társítási gyakorlatok révén, a szereplők viselkedésére vonatkozó hipotézisek megfogalmazása és motivációik, valamint kapcsolataik megértése érdekében*

X. osztály
- *Szerepjáték és az egyes szereptípusokba való belehelyezkedés (a szöveg kulcspillanatainak, a szereplők pszichológiájának, attitűdjének és fejlődésének elemzése), különböző értelmezési változatok kipróbálása*

(SZC) ÁK 2 – Valós tanulási helyzetekben alkalmazza a színpadi szerepeket és felelősségeket az az oktatási folyamatokban megnyilvánuló autonómia és aktív részvétel kialakítása céljából

X. osztály
(SZC) SK 2.1. Rövid dramatikus jeleneteket hoz létre megadott szöveg alapján, audio- és/vagy videóanyagokkal kísérve
- *Olyan szövegek azonosítása, amelyek színpadon hasznosítható elemeket tartalmaznak (párbeszéd, ritmus, légkör, konfliktus), valamint egyéni portfólió készítése* - *Az összegyűjtött szövegek színpadi bemutatásra történő adaptálása (dramatizálás) átírás, sűrítés vagy újraértelmezés révén, szükség esetén audio-, videó- vagy mozgáselemek beépítésével* - *Teljes színpadi jelenet létrehozása egy vagy két szereplővel a szövegértelmezés és hang- és/vagy vizuális elemek kombinálásával, digitális alkalmazások vagy mesterséges intelligencia segítségével, a hangulat és a művészi szándék alátámasztása érdekében*
(SZC) SK 2.2. Hatékony kommunikációt folytat csapatban különböző szerepek (színész, rendező, díszlettervező, technikus) perspektívájából
- *A színházi alkotócsapat feladatainak és felelősségeinek felfedezése megbeszélések, esettanulmányok és szerepszimulációk révén (színész, rendező, díszlettervező, különböző felelősségi körrel rendelkező technikai személyzet, marketing, logisztika)* - *Részvétel olyan csoporttevékenységekben, amelyek szerepek közötti együttműködést igényelnek a színpadi koncepcióra, díszletre, ritmusra, légkörre vonatkozó közös döntések meghozatalához, valamint a kapcsolódó szerepek – világítás, hang, kellék, jelmez, technikai koordináció, dokumentáció, marketing, promóció, közkapcsolatok, fotózás és előadáskritika – megértéséhez a színházi produkció létrehozásának és bemutatásának teljes folyamatában* - *A kommunikációs, kritikai gondolkodási és együttműködési készségek alkalmazása egy kollektív dramatikus szekvencia létrehozásában a saját szerep felvállalásával és a csapattagok hozzájárulásának tiszteletben tartásával*
(SZC) SK 2.3. Rövid előadást állít színpadra a verbális, nonverbális és vizuális kifejezés integrálásával: díszlet, világítás és jelmez kiválasztása; a színészek koherens elhelyezése a színpadi térben és szerepértelmezésük kontrollja (belépések – kilépések, mozgás, gesztusok, hangszín) [Színházi játékra alkalmas térben zajlik: előadóterem stb.]
- *A színpad vizuális és térbeli elemeinek (díszlet, fény, jelmez, mozgás) felfedezése kompozíciós és térbeli tájékozódási gyakorlatok révén* - *A próba szerepének megértése és elmélyítése egy dramatikus jelenet felépítésében, különös tekintettel a kommunikációra, a hallgatásra, a verbális és testi koordinációra, valamint a mozgás, hangszín és ritmus koherenciájára és szinkronizálására* - *Az előadás (kollektív alkotás) nyilvános bemutatása a technikai elemek (világítás, hang, multimédia) integrálásával, majd a bemutató végén reflexiós és visszajelzési szakasz lebonyolítása (önértékelés, társértékelés, a színpadi kifejezés koherenciájáról szóló megbeszélés)*

TARTALMAK

X. osztály

Tartalmi egységek	Tartalmak
1. Szerepjáték és improvizáció	1.1. Alapfogalmak: szerep, karakter, szituáció, kontextus 1.2. Egyéni és csoportos improvizációs technikák 1.3. Gyakorlatok spontán reagálásra, verbális és nonverbális ingerekre 1.4. Szerepjátékok a mindennapi életből, mesékből vagy iskolai helyzetekből 1.5. „Többszörös szerepek” felfedezése (színész, megfigyelő, partner, vezető)
2. Mozgás- és testkifejezési gyakorlatok	2.1. Bemelegítés és testtartás-tudatosság 2.2. A gesztusok és a mozgás kifejezőereje 2.3. Testkoordináció és a színpadi tér használata 2.4. Ritmus, intenzitás, irány és energia a mozgásban 2.5. A mozgás mint a nonverbális kommunikáció eszköze
3. A figyelem és megfigyelés fejlesztése	3.1. Fókuszáló gyakorlatok (vizuális, hallási, testi) 3.2. Aktív hallgatás és részletek megfigyelése színpadi partnerkapcsolatokban 3.3. Hozzáállás, ritmus és kifejezésváltozások azonosítása 3.4. Testi és érzelmi viselkedések elemzése
4. A spontaneitás fejlesztése	4.1. A váratlan ingerekre adott gyors reakció technikái 4.2. A partner javaslatainak elfogadása és beépítése („Igen, és…”) 4.3. Kreativitás fejlesztése korlátozott helyzetekben (tárgy, szó, előírt érzelem) 4.4. A kontroll lazítása és bizalom a folyamatban
5. Érzelem és kifejezés feldolgozása	5.1. Alapérzelmek felismerése gesztus és testtartás alapján 5.2. Összetett érzelmek testi kifejezése (félelem, bátorság, szégyen, kíváncsiság) 5.3. Az érzelem átalakítása színpadi cselekvéssé 5.4. Saját és mások élményeinek megfigyelése és visszatükrözése
6. Színpadi tér és kapcsolat	6.1. Tájékozódás és mozgás a térben a partnerhez viszonyítva 6.2. Tekintet, távolság és testi kontaktus kapcsolata 6.3. A tér használata a kapcsolatok, érzelmek, hatalom vagy sebezhetőség kifejezésére
7. Reflexió és visszajelzés	7.1. Saját test és színpadi viselkedés önmegfigyelése és tudatosítása 7.2. Építő jellegű visszajelzés adása a résztvevők között (szendvics módszer: pozitív észrevétel, javítható elem, zárásként újabb pozitív megjegyzés) 7.3. A folyamat leírása és elemzése (mit figyeltem meg, mit éreztem, mit tanultam)

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A *Drámapedagógia* tantárgy oktatása a 10. osztályban a tantervben előírt általános és speciális kompetenciák fejlesztését célozza, egy olyan módszertani megközelítésen keresztül, amely ötvözi a gyakorlati–előadói dimenziót a reflexív–analitikus dimenzióval. Ez a megközelítés támogatja a kritikai gondolkodás és a művészi érzékenység kialakulását, amelyek ezen a szinten alapvetőek a kulcskompetenciák fejlesztéséhez. A kompetenciák fejlesztése a kifejező eszközök közvetlen kipróbálása és a drámai fogalmak fokozatos elmélyítése közötti váltakozáson keresztül valósul meg.

1. Általános módszertani elvek

A diákok kreatív autonómiájának elősegítése a saját művészi szándékok megfogalmazásának képességét, az esztétikai döntések megalapozott meghozatalát, valamint a színpadi produktum elkészítésében vállalt felelősségvállalást részesíti előnyben. A drámai szövegek elemzése a tematikus jelentések, az interperszonális kapcsolatok és a konfliktustípusok struktúrájának azonosítását célozza, figyelembe véve a releváns kulturális, etikai és társadalmi kontextusokat.

A diákokra és a közösségre releváns, aktuális témák integrálása – identitás, etika, társadalmi kapcsolatok, mediális jelenségek vagy online biztonság – a *Drámapedagógiá*t a kortárs valóság kritikai vizsgálatának terepévé teszi.

Fejlesztő jelleggel alkalmazott értékelési eszközök közé tartozik az önértékelés, a társak általi visszajelzés és portfóliók (digitális vagy nyomtatott) készítése, a médiatudatosság erősítése és a színpadi kifejezésformák sokszínűségének elősegítése érdekében.

Ezeknek az elveknek az alkalmazása a tevékenységalapú tanulás és a művészeti folyamat reflexiója közötti egyensúlyt célozza, támogatva a fokozatos átmenetet az expresszív játékból a kreatív folyamat tudatos megértésébe. Ez a megközelítés biztosítja az összhangot a kitűzött kompetenciák és a javasolt tanulási élmények között, autentikus kontextust kínálva a diákok számára a felfedezéshez, kifejezéshez és elemzéshez.

2. Ajánlott stratégiák és módszerek

A *Drámapedagógia* tantárgy tanulmányozása aktív-részvételi, kreatív és reflexív stratégiák integrálását igényli, amelyek támogatják a diákok kifejező, interpretatív és együttműködő kompetenciáinak fejlesztését. Ezek közé tartozik a heurisztikus beszélgetés, a mesélés, a leírás, a példaadás, a magyarázat, a problémahelyzet, a magyarázó olvasás, az interpretáció, a felolvasás, az improvizáció, a teatralizálás, a dramatizálás és a csoportos projekt.

Ezek a módszerek a klasszikus didaktikai elveket – aktivizálás, hozzáférhetőség, individualizálás és kreativitás – hasznosítják, a tantárgy gyakorlati–előadói jellegéhez igazítva, és a programban előírt kompetenciák fejlesztésére irányulnak.

3. Ajánlott források

Ajánlott különféle oktatási források használata, amelyek támogatják a gyakorlati tevékenységet és a kritikai reflexiót egyaránt:

– Oktatási szöveggyűjtemények és drámai szövegek antológiái
– Irodalmi és nem irodalmi szövegek (véleménycikkek, interjúk, beszédek, médiaanyagok)
– Vizuális és audiovizuális források (videók, podcastok, illusztrációk).

A források kiválasztása a diákok érdeklődésének ösztönzését, a kortárs valósággal való kapcsolatot, valamint a színpadi tevékenységek tematikai relevanciájának biztosítását célozza.

4. Tanulási tevékenységek javaslatai az egyes kompetenciákhoz

SK 1.1. – Alkalmazza a szerepjáték, valamint az improvizációs, mozgás- és testkifejezési gyakorlatokat

Cél: *Figyelem, spontaneitás és megfigyelőképesség fejlesztése.*

1. A mozgáson, gesztuson és testtartáson keresztüli kifejezés lehetőségeinek felfedezése

- **Tükör** − Párban: az egyik diák lassú mozgásokat végez, a másik tükrözi azokat. *Fejleszti a figyelmet és a koncentrációt.*
- **Szobrok** − Zenehallgatás közben a diákok szabadon mozognak; amikor a zene megáll, „megfagynak” egy kifejező testtartásban. *Fejleszti a gyors reakciót és a testi kifejezőkészséget.*
- **Élő tárgy** − Mindenki kap egy hétköznapi tárgyat (ceruza, sál) és képzeletben átalakítja valami mássá. *Fejleszti a képzelőerőt és a gesztusok rugalmasságát.*

2. Aktív részvétel egyéni vagy csoportos improvizációs gyakorlatokban

- **Indító szó** − A diákok rövid jeleneteket improvizálnak egy adott szó (pl. „szél”, „bátorság”) alapján. *Fejleszti a spontaneitást és a kreatív reagálást.*
- **Gesztuslánc** − Mindenki hozzáad egy új gesztust a közös sorozathoz; a csoport ismétli az egész láncot. *Javítja a testi memóriát és az együttműködést.*

- **Szó nélküli párbeszéd** − Két személy csak gesztusokkal kommunikál. *Fejleszti a nonverbális kommunikációt.*

3. Mindennapi életből inspirált szerepjátékok kipróbálása

- **Szerepcsere**
  A diákok jeleneteket játszanak el a mindennapi életből (iskola, család, bolt), majd szerepet cserélnek. *Gyakorolja az empátiát és a helyzetekhez való alkalmazkodást.*
- **Három hangnem** − Ugyanazt a jelenetet sorban komoly, komikus és túlzó módon játsszák el. *Segít a kifejezés kontrollálásában és a szándék megértésében.*
- **Partner meglepése** − Egy diák váratlan reakciót készít elő, a másiknak spontán kell reagálnia.
- **Örömmel elfogadom** − A körben egy diák „átad valamit” a jobb oldali diáknak, név nélkül. Aki kapja, örül és köszönetet mond az objektum megnevezésével. A szándék egyértelmű legyen, nem a partner megzavarása a cél. *Fejleszti a jelenlétet és az aktív figyelést.*

SK 1.2. – Különböző ritmusokhoz, intenzitásokhoz és terekhez igazított ötleteket generál

Cél: *Rugalmasság, a test térbeli tudatossága és az alkalmazkodás különböző ritmusokhoz és energiákhoz.*

1. Kapcsolat felfedezése a térrel

- **Közép és szél** − A diákok mozognak a teremben. „Közép” szó esetén mindenki összetömörül; „szél” esetén szétoszlanak. *Tudatosítja a helyzetüket és a távolságot másoktól.*
- **Szintek** − Mozgás csak egy kiválasztott szinten: alacsony (görnyedve), közép (egyenes testtartás), magas (lábujjon, karok a magasban). *Bátorítja a testtartás és a perspektíva felfedezését.*
- **Az árnyékom** − Párban: az egyik vezet, a másik követ árnyékként. *Fejleszti a figyelmet, a szinkronizációt és a térbeli kapcsolatot.*

2. Különböző ritmusok és intenzitások felfedezése

- **Szívritmus** − Mindenki a saját légzése vagy szívritmusa szerint mozog, majd a zenéhez igazítja. *Segíti az energia szabályozását és a belső ritmus érzékelését.*
- **Gyorsítás és lassítás** − Ugyanazt a mozgást három variációban ismétlik: lassú, közepes, gyors. *Fejleszti a mozgáskontrollt és az intenzitás tudatosságát.*
- **Hullámok és impulzusok** − A csoport lassú hullámként vagy rövid, precíz impulzusokként mozog. *Gyakorolja a kollektív kifejezőkészséget és az energia variálását.*

3. Rövid mozgás- vagy improvizációs jelenetek létrehozása

- **Háromritmusos történet** − A diákok egyszerű cselekvést választanak (pl. köszönés, tánc, keresés), háromféle ritmusban adják elő. *Serkenti a kreativitást és a testtudatosságot.*
- **A test komponál** − Kis csoportokban egy mozgásos jelenetet alkotnak kezdettel, középpel és befejezéssel. *Ösztönzi a kompozíciós gondolkodást és az együttműködést.*
- **A tér beszél** − Minden csoport kiválaszt egy helyet (sarok, ajtó, padló), és rövid jelenetet hoz létre, amely az adott teret használja. *Fejleszti a környezet érzékenységét és a kifejezés adaptálását a kontextushoz.*

SK 1.3 – Elemzi a szereplőket és a színpadi kapcsolatokat

Cél: *A karakterek, motivációik és a közöttük lévő kapcsolatok megértése; kritikai gondolkodás és empátia fejlesztése.*

1. A szereplők jellemzőinek és kapcsolataik azonosítása

- **Ki vagyok én?** − A diákok kiválasztanak egy szereplőt egy rövid szövegből, majd kitöltenek egy lapot: mit tesz, mit mond, mit érez. *Segíti a szereplő viselkedésének és érzelmeinek megfigyelését.*
- **Karaktertérkép** − Egy lapon a diákok a karakter nevét középre írják, majd ágakat rajzolnak gondolatokkal, érzelmekkel és cselekedetekkel. *Fejleszti a vizuális gondolkodást és a szintetizáló képességet.*
- **Kávézói beszélgetés** − A diákok úgy ülnek le, mintha a szöveg karakterei lennének, és szabadon beszélgetnek, mintha egy közös helyen találkoznának. *Játékos módon tisztázza a karakterek közötti kapcsolatokat.*

2. Kritikai gondolkodás és narratív logika alkalmazása

- **Mi lett volna, ha…?** − Alternatív befejezéseket javasolnak egy ismert szöveghez. *Gyakorolja a motivációk előrejelzését és elemzését.*
- **A történet detektívje** − Csoportban „nyomokat” keresnek a szövegben, amelyek a karakter szándékaira vagy jellemzőire utalnak. *Fejleszti az aktív olvasást és a részletekre való figyelmet.*
- **Miért tette ezt?** − Megvitatják a karakter egy vitatott cselekedetének lehetséges okait. *Bátorítja az érvelést és a kritikai empátiát.*

3. Szerepjáték és karaktertípusok megjelenítése

- **Belső monológ** − Minden diák hangosan elmondja, mit gondol a karakter a jelenet adott pillanatában. *Segít a szerep érzelmi mélységébe való belépésben.*

- **Ugyanaz a jelenet, más szándékokkal** − Két diák kétszer játssza el ugyanazt a jelenetet: egyszer komoly, egyszer komikus szándékkal. *Kiemeli a hangnem és a színpadi szándék jelentőségét.*
- **Három nézőpont** − Három diák ugyanazt a karaktert három különböző nézőpontból (pl. félénk, arrogáns, vicces, kíváncsi, autoriter) játssza el.
  - **1. változat: 3 szint** A párbeszéd három diák között zajlik, mindegyik különböző testhelyzetben: a földhöz közel, lehajolva, vagy egyenesen állva. Két diák nem lehet egyszerre ugyanabban a pozícióban.
  - **2. változat: státusz** Két diák eltérő státuszú szerepet játszik (a legalacsonyabbtól a legmagasabb hatalomig). Megjegyzés: a társadalmi szokásos szerepek nem befolyásolják a státuszt (pl. egy koldus lehet magas státuszú, vagy egy elnök alacsony státuszú).

Fejleszti a kifejező rugalmasságot, a figyelmet, az együttműködést és az emberi komplexitás megértését.

SK 2.1 – Rövid dramatikus jeleneteket hoz létre megadott szöveg alapján, audio- és/vagy videóanyagokkal kísérve

***Cél*:** *Kreativitás fejlesztése, integrált kifejezés (szöveg – hang – kép) és egyszerű digitális kompetenciák elsajátítása*.

1. Színpadra alkalmas szövegek kiválasztása

- **Élettel telő szöveg** − A diákok rövid szövegeket olvasnak (mesék, párbeszédek, versek), és kiválasztják a legkönnyebben színpadra állíthatót. *Fejleszti a nyelv kifejező erejére és a dialógusok dinamikájára való érzékenységet.*
- **Jelenet kivágása** − Hosszabb szövegből kiválasztanak egy jelentős pillanatot (konfliktus, érzelem, feszültség), ami rövid jelenetként is működhet. *Fejleszti a lényeges tartalom kiválasztását és elemzését.*
- **Hangulatos szöveg** − A diákok minden részhez társítanak egy képet, színt vagy hangot, ami kifejezi a szöveg hangulatát. *Fejleszti a vizuális és auditív intelligenciát.*

2. A szövegek adaptálása színpadi előadásra

- **Gyors dramatizálás** − A diákok egy narratív bekezdést rövid dialógussá alakítanak (pl. a mesélő két hanggá válik). *Megtanulják a jelenet építését a dialógusokon keresztül.*
- **Megfelelő hang** − Egyszerű hanganyagot választanak (zajok, háttérzene, szívverés) a szövegrészhez. *Fejleszti a ritmusérzéket és a hallási integrációt.*
- **Kép a szavak mögött** − Statikus képet keresnek vagy készítenek (fotó, rajz, vetítés), amely kiegészíti a jelenetet. *Megtanulják a szó és a kép kapcsolatát.*

3. Teljes jelenet létrehozása

- **Kétszemélyes jelenet** − Két diák rövid dialógust ad elő vizuális vagy hangos háttérrel (vetítés, világítás). *Egyszerű technikai elemekkel integrálja a szöveget.*
- **Videó-jelenet** − A diákok felveszik a jelenetet, majd együtt nézik vissza, megbeszélve a működő és javítandó részeket. *Fejleszti a kritikai érzéket és az önértékelést.*
- **Teljes hangulat** − A csoportok szöveget, zenét és képet választanak, majd 1−2 perces előadássá kombinálják. *Mini-produkciót hoznak létre, kifejező és könnyen bemutatható formában.*

SK 2.2. – Hatékony kommunikációt folytat csapatban különböző szerepek perspektívájából

Cél: *Együttműködés, a szerepek és felelősségek megértése egy közös művészeti projektben.*

1. A színházi alkotócsoport funkcióinak és felelősségeinek felfedezése

- **Szerep a cetlin** − Kihúznak szerepecetliket (színész, rendező, díszlettervező, technikus, marketing stb.). Mindenki beleéli magát az adott szerepbe. *Segít megérteni a színpadi projekt feladatainak sokszínűségét.*
- **Az ideális csapat** − A csoport megbeszéli, mit kell tennie minden tagjának, hogy az előadás sikeres legyen. *Fejleszti a tiszteletet mások munkája iránt, az együttműködést és a kollektív gondolkodást.*
- **Szakmai igazság vagy kihívás** − Minden szerep kap egy vicces helyzetet (pl. a rendező nem ért egyet a színészekkel), és gyors megoldást kell találniuk. *Gyakorolja a nyugodt és konstruktív kommunikációt.*

2. Részvétel olyan csoportos tevékenységekben, amelyek a szerepek közötti együttműködést igénylik

- **Mini-produkció** − A csoportok kapnak egy témát (pl. egy viharos este). Mindenki más szerepet tölt be: rendező, színész, díszlet, hang, promóció. Egyperces jelenetet hoznak létre. *Fejleszti az együttműködést és a tervezést.*
- **Rendezői ülés** − A csoport közösen dönt a díszletről, a jelenet hangulatáról és a bemutatás módjáról. A tanár figyeli, hogyan hallgatják meg egymást. *Fejleszti az aktív hallgatást és a kompromisszumkészséget.*

- **Az előadás népszerűsítése** − Az elkészített jelenet után a diákok plakátot, rövid leírást és képzeletbeli közösségimédia-posztot készítenek. *Megtanulják a kommunikáció és a nyilvános bemutatás fontosságát.*

3. A kommunikációs és együttműködési készségek alkalmazása közös produktumban

- **Csapatjelenet** − Minden diák megtartja szerepét (színész, rendező, díszlet stb.), és együtt hoznak létre egy 2–3 perces jelenetet. *A koordinált munkát tanulják a közös cél elérése érdekében.*
- **Visszajelzés körben** − A bemutató után minden csapat visszajelzést ad a többieknek: mi működött, mi javítható. *Fejleszti a tiszteletteljes kommunikációt és az építő jellegű elemzést.*
- **Záró reflexió** − A diákok megbeszélik, melyik szerep tetszett nekik a legjobban, mit fedeztek fel magukról, és hogyan tudnak jobban együttműködni a jövőben. *Erősíti a közvetlen tapasztalaton alapuló tanulást.*

SK 2.3 – Rövid előadást állít színpadra a verbális, nonverbális és vizuális kifejezés integrálásával

Cél: *A beszéd, a mozgás és a kép kifejezésének koordinálása egységes színpadi formában; az egyszerű színházi előadás szervezésének elsajátítása.*

1. A színpad vizuális és térbeli elemeinek felfedezése

- **Díszlet semmiből** − A csoportok néhány egyszerű tárgyat (szék, sál, doboz) kapnak, és szimbolikus díszletté alakítják. *Fejleszti a kreativitást és a vizuális gondolkodást.*
- **Fények és árnyékok** − Fényjátékokkal (zseblámpa, telefon, lámpa) kísérleteznek a hangulat megteremtésére. *Segíti a fény hatásának megértését a jelenet érzelmi hangulatára.*
- **A beszélő jelmez** − A diákok egy ruhadarabot vagy színt választanak, ami kifejezi a karakter fő tulajdonságát. *Fejleszti a vizuális és szimbolikus kifejezőképességet.*

2. A dramatikus pillanatok ismétlése és a csapat koordinációja

- **Jelenet 360°-ban** − Különböző nézőpontokból adnak elő egy rövid jelenetet (a közönség mozog, vagy a színészek változtatják a helyzetüket). *Tanulják a teljes színpadi tér átgondolását.*
- **Láthatatlan rendező** − Egy társ gesztusokkal és jelekkel vezeti a próbát, szó nélkül. A színészek alkalmazkodnak. *Fejleszti a figyelmet és a szinkronizációt.*
- **Jelenet csendben** − A diákok csak mozgással és tekintettel adják elő a jelenetet, szó nélkül. *Segíti a nonverbális kommunikáció erejének megértését.*

3. Rövid előadás bemutatása és a folyamat reflexiója

- **5 perces előadás** − A csoportok teljes jelenetet mutatnak be: szöveg, mozgás, díszlet és hang. *Integrálja az előzőleg tanult elemeket.*
- **Közönség visszajelzése** − A többi diák (közönség) mindenkinek ír egy pozitív megjegyzést és egy javítási javaslatot. *Ösztönzi a konstruktív kritikai gondolkodást.*
- **Jelenetnapló** − Mindenki feljegyzi, mit érzett a próbák és a bemutató során. *Erősíti a személyes reflexiót és a tapasztalati tanulást.*

5. Értékelés

A megszerzett kompetenciák értékelése kvalitatív és gyakorlati módszerek kombinációjával történik: a diákok viselkedésének és tevékenységének szisztematikus megfigyelése, a portfólió elemzése, projekt (jelenet vagy mini-előadás létrehozása), önértékelés és társak általi visszajelzés, valamint gyakorlati feladatok (improvizáció vagy szerepjáték).

Az értékelés fejlesztő és folyamatos jellegű, a diákok fejlődését követi a specifikus kompetenciák és a tanultak különböző kontextusokban való alkalmazása alapján. Nemcsak a végső művészeti produktumra irányul, hanem az együttműködés folyamatára, a reflexióra és az önszabályozásra is, tükrözve a tantárgy nonformális jellegét, és hozzájárulva a tudatos és felelős tanulás fejlesztéséhez.

SZAKIRODALOM

Magyar nyelvű szakirodalom

Baji-Gál Ferencné: *Drámapedagógia alkalmazása. Foglalkozásminták alsó tagozatosok számára*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2005.

Bethlenfalvy Ádám: *Dráma a tanteremben. Történetek cselekvő feldolgozása*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2020.

Bolton, Gavin: *A tanítási dráma elmélete*. Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1994.

Debreczeni Tibor: *Drámapedagógiai órák, alsóban, felsőben és főiskolán*. Magyar Drámapedagógiai Társaság és a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, 1994.

Eck Júlia – Kaposi József – Trencsényi László: *Dráma – Pedagógia – Színház – Nevelés. Szöveggyűjtemény középhaladóknak.* Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016.

Eck Júlia: *Drámajáték a középiskolai irodalomórán*. Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, Budapest, 2000.

Előd Nóra: *Drámajátékok – Multikultúra*. Másképp Alapítvány, Budapest, 1997

Gabnai Katalin: Drámajáték gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek. *Színházi Füzetek III*.

Gabnai Katalin: *Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába*. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.

Kaposi László (szerk.): *Drámapedagógiai olvasókönyv*. Budapest, II. Kerületi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft., 2013.

Kaposi László (szerk.): *Színház és dráma a tanításban* (TIE). Magyar Drámapedagógiai Társaság és kiadótársak, Budapest, 1995.

Neelands, Jonothan: *Dráma a tanulás szolgálatában*. Magyar Drámapedagógiai Társaság Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1994.

Pinczésné Palásthy Ildikó: *Dráma – pedagógia – pszichológia*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2003.

Szauder Erik (szerk.): *Dráma – Oktatás – Nevelés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.

Tolnai Mária: *Dráma és nevelés*, Korona Kiadó, Budapest, 1993.

Tölgyessy Zsuzsanna: *A drámapedagógia elmélete és gyakorlata*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018.

Tölgyessy Zsuzsanna: A drámapedagógia használhatósága: elmélet és gyakorlat. *Fordulópont*, Budapest, 12. 2. 2010. 51-57.

Tölgyessy Zsuzsanna: Mi is az a drámapedagógia? *Taní-tani*, Budapest, 14. 4. 2009. 36-39.

A *Drámapedagógiai Magazin* számai. https://dpm.drama.hu

Nemzetközi szakirodalom

Dewey, J. , *Experience and education*. Kappa Delta Pi, 1938.

Ricoeur, P., *From text to action: Essays in hermeneutics II* (K. Blamey & J. B. Thompson, Trans.). Northwestern University Press, 1991.

Varela, F. J., Thompson, E., & Rosch, E., *The embodied mind: Cognitive science and human experience.* MIT Press, 1991.

Montessori, M., *The Montessori method. Schocken Books*. (Original work published 1912), 1964.

Steiner, R., *The education of the child: And early lectures on education*. Anthroposophic Press. (Original work published 1909), 1997.

Boal, A., *Games for actors and non-actors* (2nd ed., A. Jackson, Trans.). Routledge, 2002.

Bolton, G., *Drama as education: An argument for placing drama at the centre of the curriculum*. Longman, 1984.

Fogel, A., *The psychophysiology of self-awareness: Rediscovering the lost art of body sense*. W.W. Norton, 2009.

Immordino -Yang, M. H., & Damasio, A., *We feel, therefore we learn: The relevance of affective and social neuroscience to education*. Mind, Brain, and Education, 1(1), 3–10. https://doi.org/10.1111 /j.1751-228X.2007.00004.x, 2007.

OECD, *Future of education and skills: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030, 2019.

UNESCO, *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707, 2021.

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település /megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Gimnázium, Szatmárnémeti, Szatmár megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 119A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Literatură comparată

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale

– 2026 –

Anexa nr. 119A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură comparată,* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale, varianta în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Literatură comparată* – clasa a X-a – reprezintă o ofertă de curriculum de specialitate (CS) pentru învățământul liceal vocațional, profil pedagogic, specializarea pedagogia educației nonformale. Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Literatură comparată*, având în vedere specificul limbii maghiare.

Disciplina *Literatură comparată* are ca scop fundamental analiza sistematică a relațiilor dintre texte, tradiții și fenomene literare aparținând unor culturi, limbi sau epoci diferite, în vederea identificării structurilor comune, a diferențelor semnificative și a mecanismelor de influență și transfer cultural. Această disciplină vizează dezvoltarea gândirii critice, a empatiei culturale și a capacității de a formula interpretări proprii asupra textului literar în contexte globale și urmărește depășirea limitelor literare naționale**,** propunând o viziune transnațională, interculturală și interdisciplinară asupra literaturii, oferind elevilor ocazia de a compara opere, teme, motive și tipologii din culturi diferite, în corelație cu alte forme de expresie artistică și mediatică.

Aplicată în contextul didactic liceal, literatura comparată oferă un cadru metodologic prin care elevii pot dobândi competențe de analiză, interpretare și contextualizare a textului literar, dezvoltând simultan o perspectivă trans-culturală asupra fenomenului literar. Activitățile de lectură și interpretare devin contexte de învățare activă, centrată pe elev, care stimulează creativitatea, exprimarea liberă și colaborarea.

În același timp, programa oferă un cadru pentru integrarea resurselor multimodale și digitale (cărți în format audio, teatru educațional), facilitând adaptarea la contextul educațional contemporan.

Rolul profesorului este de facilitator al dialogului cultural și al descoperirii sensurilor multiple ale textelor literare.

Predarea disciplinei se bazează pe metode interactive și reflexive: lectura comparativă, cercetarea, dezbaterea, proiectul interdisciplinar, reflecția critică și integrarea resurselor media.

În ansamblu, literatura comparată contribuie la reconfigurarea canonului literar, la înțelegerea dinamică a identităților culturale și la consolidarea unei abordări critice capabile să interpreteze literatura ca pe un spațiu al interacțiunii și interdependenței dintre culturi.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:
(TC) = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curiculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Analizează comparativ textele literare și nonliterare din culturi, epoci și curente diferite, pentru construirea de semnificații diverse asupra aceleiași teme**
(CS) CG2	**Aplică gândirea critică și reflexivă în interpretarea temelor, motivelor și tipologiilor universale, pentru a dezvolta capacitatea de analiză și evaluare a mesajelor textelor**
(CS) CG3	**Realizează conexiuni între literatură și alte arte sau medii culturale, prin proiecte interdisciplinare, pentru a stabili legături culturale între opere, contexte istorice, medii digitale și fenomene contemporane**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG 1 - Analizează comparativ textele literare și nonliterare din culturi, epoci și curente diferite, pentru construirea de semnificații diverse asupra aceleiași teme

Clasa a X-a
(CS) CS 1.1. Identifică elementele comune și distincte între texte literare aparținând unor culturi și epoci diferite
− *Analizarea a două texte lirice cu aceeași temă (iubirea, libertatea, moartea) provenind din spații culturale diferite* − *Realizarea unei hărți conceptuale a motivelor recurente (eroul, călătoria, conflictul, inițierea)*
(CS) CS 1.2. Interpretează relațiile dintre text, context și autor
− *Analizarea unui text prin raportare la contextul social și cultural al autorului* − *Construirea unui jurnal reflexiv privind similitudinile și diferențele dintre un autor român și unul european sau universal*

(CS) CG 2 - Aplică gândirea critică și reflexivă în interpretarea temelor, motivelor și tipologiilor universale, pentru a dezvolta capacitatea de analiză și evaluare a mesajelor textelor

Clasa a X-a
(CS) CS 2.1. Formulează interpretări personale argumentate asupra temelor și simbolurilor
− *Elaborarea de eseuri comparative pe teme universale, inspirate din epoci și/sau contexte culturale diferite* − *Organizarea de dezbateri pe teme universale (iubire, vină, merit, sacrificiu etc.)*
(CS) CS 2.2. Analizează critic limbajul, structurile narative și viziunea asupra lumii
− *Identificarea prin exerciții a tehnicilor narative și poetice (simbol, ironie, monolog interior)* − *Discuții despre valorile estetice și etice reflectate în texte din perioade diferite*

(CS) CG 3 - Realizează conexiuni între literatură și alte arte sau medii culturale, prin proiecte interdisciplinare, pentru a stabili legături culturale între opere, contexte istorice, medii digitale și fenomene contemporane

Clasa a X-a
(CS) CS 3.1. Corelează textul literar cu alte forme de artă (film, muzică, pictură, teatru. Sinergii)
− *Compararea unei adaptări cinematografice cu textul literar de la care a pornit ecranizarea* − *Analiza vizuală: reprezentarea aceleiași teme în literatură și pictură (de ex. imaginea erosului sau a eroului)*
(CS) CS 3.2. Creează un produs cultural original, inspirat dintr-un text literar contemporan (în limba română sau într-o limbă străină)
− *Crearea unui portofoliu (digital sau letric) cu reflecții, colaje, citate ilustrate și interpretări personale* − *Colaborarea într-un mini - proiect colectiv: realizarea unui podcast literar sau a unei expoziții virtuale de teme comparate (într-o tehnică la alegere)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Introducere în literatura comparată	1.1. Definirea domeniului și a metodelor comparatiste 1.2. Relația dintre text, context și intertext 1.3. Noțiuni de analogie, influență, paralelism, receptare și traducere culturală 1.4. Literatura comparată ca instrument de cunoaștere interculturală și reflexivă
2. Arhetipuri și teme universale	2.1. Mituri și modele culturale recurente (eroul, labirintul, călătoria, moartea, iubirea) 2.2. Arhetipuri literare în tradiții diferite: Prometeu, Antigona, Don Quijote, Faust 2.3. Reprezentări ale conflictului universal: individ – societate, libertate – autoritate, rațiune – sentiment 2.4. Transformarea temelor clasice în literatura modernă și contemporană
3. Curente și dialoguri culturale	3.1. Clasicismul, romantismul, realismul, modernismul și postmodernismul din perspectivă comparată 3.2. Modele culturale europene și non-europene: influențe reciproce și diferențe de viziune 3.3. Exemple de corespondențe tematice și stilistice între autori din culturi diferite 3.4. Literatură și context istoric: reflecția epocii în textul literar.
4. Literatura și celelalte arte	4.1. Relația dintre literatură și teatru: textul dramatic ca formă de comunicare artistică 4.2. Relația literatură – film: adaptare, transpunere și reinterpretare 4.3. Relația literatură – muzică: structuri poetice, ritm, tematică 4.4. Literatura vizuală: de la cartea ilustrată la banda desenată și romanul grafic 4.5. Textul literar în dialog cu artele vizuale contemporane
5. Texte și contexte contemporane	5.1. Literatura globalizată și diversitatea culturală: autori, voci și spații emergente 5.2. Literatura digitală și noile forme narative (hypertext, storytelling interactiv) 5.3. Lectura participativă și cultura colaborativă (fanfiction, bloguri literare, spoken word) 5.4. Reprezentări ale identității, genului și alterității în literatura contemporană

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.5. Ecocritica și literatura: natura, orașul și mediul în imaginarul comparat
6. Reflecția și evaluarea comparativă	6.1. Observarea procesului de interpretare și formularea propriilor ipoteze critice 6.2. Elaborarea jurnalului de lectură și a fișei comparate de analiză 6.3. Feedback colegial și reflecție comună asupra modului de abordare a textelor 6.4. Redactarea eseului critic și a portofoliului comparativ 6.5. Prezentarea publică a rezultatelor în formate variate (oral, digital, vizual)
7. Atelier de interpretare textuală	**7. ECOUL MITURILOR FUNDAMENTALE ÎN LITERATURĂ** (Cerință minimă: 6 narațiuni fundamentale din mitologie, 4 opere literare asociabile) **1.1.1. 1. Opere literare din epocile studiate în clasa a IX-a:** **1.1.1.1.1. Mitologia greco-romană – narațiuni fundamentale:** Nașterea zeilor, Prometeu și crearea omului, Povestea Minotaurului, Eros și Psyche, Orfeu și Euridice, Războiul troian (povestea lui Paris, răpirea Elenei), Povestea Pandorei, Povestea muzelor, Daphne și Apollo, Arachne, metamorfoza lui Narcis **1.1.1.1.2. Mitologia fino-ugrică – narațiuni fundamentale:** Visul lui Emese, pasărea turul și cucerirea patriei, legenda Calului Alb, tradiția tăltoșilor și șamanilor, cerbul miraculos, Kalevala (fragment, povestea lui Aino), cântece ale ursului din tradiția vogulă și ostiacă **1.1.2. Opere asociabile:** **1.1.2.1. Opere literare:** Lázár Ervin: *Tűz*; Kosztolányi Dezső: *A kulcs*; Arany János: *Rege a csodaszarvasról*; *Fehérlófia*; *Az égig érő paszuly* (basm popular); *Jelképtár* (Hoppál Mihály, Szemadám György, Nagy András, Jankovics Marcell); Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem* (fragmente, figura lui Mars, Minerva); Márai Sándor: *Béke Ithakában;* Karinthy Frigyes: *A cirkusz* **1.1.2.2. Opere din domenii artistice conexe:** Akseli Gallen Kallela: *Făurirea Sampo-ului*; *Väinämöinen părăsește Finlanda*; *Apărătorii Sampo-ului*; *Fratricidul*; *Mama lui Lemminkäinen; Blestemul lui Kullervo*; *Tripticul Aino*; *Kullervo pleacă la război* (picturi 1893−1901); Gustave Moreau: *Jupiter și Semele* (pictură în ulei, 1895); José de Ribera: *Prometeu înlănțiut* (pictură în ulei, 1637); George Frederic Watts: *Minotaurul* (pictură în ulei, 1885); Pablo Picasso: *Minotauromahia* (gravură în cupru, 1935); William-Adolphe Bouguereau: *Răpirea lui Psyche* (pictură în ulei, 1895); François Gérard: *Eros și Psyche* (pictură în ulei, 1798); Jean-Baptiste-Camille Corot: *Orfeu o conduce pe Euridice din lumea de jos* (pictură în ulei, 1861); Peter Paul Rubens: *Orfeu și Euridice* (pictură în ulei, 1636–1637); Jacques-Louis David: *Judecata lui Paris* (pictură în ulei, 1788); Gavin Hamilton: *Salvarea Elenei de către Venus* (pictură în ulei, 1785 körül); John William Waterhouse: *Pandora* (pictură în ulei, 1896); Lawrence Alma-Tadema: *Pandora* (pictură în ulei, 1889); Gustave Moreau: *Hesiod și Muza* (pictură în ulei, 1891); Anton Raphael Mengs: *Parnassus* (frescă, 1761), Gian Lorenzo Bernini: *Apollo și Daphne* (statuie din marmură, 1622–1625); Diego Velázquez: *Țesătoarele* (pictură în ulei, 1657); Caravaggio: *Narcis* (pictură în ulei, 1597–1599); Jean Sibelius: *Finlandia* (poem simfonic); *Troia* (dramă cinematografică istorică, Wolfgang Petersen, 2004); *Firul*

Domenii de conținut	Conținuturi
	Ariadnei (animație, Bertóti Attila, 2009); Ludwig van Beethoven: *Uvertura Prometeu* (uverturnă simfonică, 1801); Christoph Willibald Gluck: *Orfeu și Euridice* (operă, 1762); Kodály Zoltán: *Galathea tánca* (fragment din suită, 1907); Wolfgang Amadeus Mozart: *Simfonia Jupiter*– Simfonia nr. 41 în Do major, KV 551 (simfonie, 1788); Maurice Ravel: *Daphnis și Chloe* (balet, 1912) **1.1.3. Perspective asupra literaturii universale:** Sofocle: *Oedip rege*; Ovidiu: *Metamorfoze*, Franz Kafka: Metamorfoza; Oscar Wilde: *Portretul lui Dorian Gray*; Mihail Bulgakov: *Maestrul și Margareta* (fragmente); Jorge Luis Borges: *Grădina potecilor ce se bifurcă*; J. K. Rowling: *Harry Potter* **1.1.4. Retrospectivă:** legende etiologice, basme populare **1.1.5. Noțiuni** (valori, teme, motive reprezentate): creația lumii, ordine și haos, ierarhia divină, totemism, tăltoș, șaman, pasărea turul, dorința de cunoaștere, răzvrătire, progresul uman, sacrificiu de sine, labirint, labirintul ca parcurs existențial, rătăcirile sufletului omenesc, monstru, iubire, încercare, inițiere, puterea artei, frumusețe, pasiune, destin, curiozitate, inspirație, grație divină, evadare, metamorfoză, narcisism, pedeapsă, origine, vis, misiune divină, jertfă, cunoaștere supranaturală, rol de mediator, călătoria sufletului, renaștere, întoarcerea la natură, respect pentru natură, ciclicitate, transformare

SUGESTII METODOLOGICE

Literatura comparată s-a afirmat, în ultimele decenii, ca un domeniu indispensabil pentru înțelegerea fenomenului literar într-o lume marcată de mobilitate culturală, globalizare și interdependențe disciplinare. Ca arie de studiu, ea depășește granițele tradiționale ale istoriilor literare naționale și propune un tip de lectură care situează textul în rețele largi de influență, dialog și circulație culturală. Predarea acestei discipline presupune, în mod necesar, o repoziționare a instrumentelor analitice, dar și o restructurare a modului în care literatura este pusă în relație cu alte forme de expresie culturală..

Programa de *Literatura comparată* presupune o abordare interdisciplinară, întrucât operele literare se constituie în noduri ale unor procese culturale complexe. Analiza comparativă solicită integrări din domenii precum istoria ideilor, filosofia limbajului, antropologia, studiile vizuale sau teoria traducerii. Acest cadru metodologic extins permite înțelegerea textului nu doar ca obiect estetic autonom, ci ca produs al unei dinamici culturale plurale. În acest sens, predarea literaturii comparate devine un exercițiu de cartografiere a relațiilor dintre literatură și context, dintre estetici diferite și dintre paradigme teoretice interconectate.

Un element central al pedagogiei comparatiste îl constituie lectura paralelă. Prin alăturarea unor texte provenite din spații culturale distincte, elevii pot identifica atât convergențe tematice sau formale, cât și diferențe semnificative la nivelul imaginarului literar. Lectura paralelă nu operează simplu prin contrast sau similitudine, ci produce o înțelegere nuanțată a modului în care diverse tradiții literare modelează teme universale precum identitatea, iubirea, puterea sau condiția umană. Mai mult, acest tip de lectură stimulează gândirea critică, întrucât presupune formularea unor ipoteze interpretative argumentate, susținute de analiza minuțioasă a textelor.

Pe lângă metodele tradiționale - analiza influenței, tipologia motivelor sau intertextualitatea - predarea contemporană a literaturii comparate integrează și elemente ale umanisticii digitale. Instrumentele de vizualizare a datelor sau metodele de acces la texte virtuale extind posibilitățile de investigare și facilitează observarea unor fenomene de lungă durată în circulația ideilor și a formelor literare. Această dimensiune tehnologică nu substituie analiza interpretativă, ci o completează, oferind un cadru metodologic flexibil și adaptat exigențelor cercetării actuale.

Un alt aspect esențial al predării *Literaturii comparate* îl reprezintă dezvoltarea sensibilității interculturale. Studiul literaturii dintr-o perspectivă transnațională presupune înțelegerea diferențelor culturale nu ca bariere, ci ca oportunități de dialog. În acest cadru, elevii sunt încurajați să reflecteze asupra modului în care literatura reprezintă și negociază identități,

valori și stereotipuri, contribuind la o viziune critică asupra alterității. *Literatura comparată* devine astfel un instrument formativ care depășește limitele competențelor strict literare și contribuie la dezvoltarea unei atitudini reflexive, etice și deschise față de diversitatea culturală.

Rolul profesorului devine unul esențial pentru orientarea procesului de învățare, pentru facilitarea dialogului intercultural și pentru formarea unei competențe interpretative adecvate complexității fenomenelor literare contemporane. Profesorul ajută la stimularea gândirii critice și a autonomiei intelectuale a elevilor. Predarea literaturii comparate se bazează pe dezbatere, dialog și analiză argumentativă. Cadrul didactic încurajează formularea de ipoteze comparative, susținerea lor cu dovezi textuale și evaluarea critică a surselor teoretice. Acest cadru formativ îi invită pe elevi să depășească interpretările canonice și să adopte perspective inovatoare, construite pe baza unui demers reflexiv și interdisciplinar. Profesorul, în predarea *Literaturii comparate,* are multiple valențe: mediator cultural, formator al gândirii critice, promotor al sensibilității interculturale și integrator al resurselor digitale. Prin îmbinarea acestor funcții, profesorul contribuie decisiv la formarea unei perspective literare globale și la dezvoltarea unor competențe interpretative adecvate lumii contemporane, marcate de mobilitate, diversitate și interconectare.

Evaluarea în literatura comparată reprezintă un demers complex, întrucât disciplina însăși se caracterizează prin pluralitatea metodelor, interdisciplinaritate și orientarea către interpretare critică. Prin natura sa, *Literatura comparată* depășește granițele tradiționale ale unei singure culturi literare și implică analiza relațiilor dintre texte, contexte și paradigme estetice diverse. În acest cadru, evaluarea nu poate fi redusă la verificarea cunoștințelor factuale, ci trebuie să urmărească formarea și manifestarea unor competențe avansate de gândire critică, sinteză, comparație și argumentare.

Evaluarea are o dimensiune formativă, întrucât procesul interpretativ este, prin excelență, unul evolutiv. Elevii trebuie ghidați să dezvolte o capacitate reflexivă asupra relațiilor intertextuale și interculturale. Evaluarea formativă se poate manifesta prin dezbateri, feedback continuu, exerciții de lectură comparativă și portofolii. Aceste practici permit observarea progresului, clarificarea conceptelor metodologice și încurajarea exprimării propriilor ipoteze interpretative. În acest sens, profesorul devine un partener de dialog, oferind repere metodologice și comentarii orientate spre consolidarea competențelor de lectură. Eseurile analitice, studiile de caz și prezentările tematice sunt modalități de evaluare care permit verificarea capacității de a utiliza concepte precum influența, intertextualitatea, receptarea sau studiile tematice. Accentul nu cade pe reproducerea unor definiții, ci pe modul în care elevul poate aplica aceste instrumente în analiza unor texte diferite, identificând convergențe, divergențe și dinamici culturale. Evaluarea devine astfel un spațiu de manifestare a creativității intelectuale, dar și un test al rigorii metodologice. Ca forme de evaluare se pot folosi: portofoliu individual sau colectiv, eseu comparativ, prezentare multimedia, dezbatere tematică și jurnal de lectură reflexiv.

Un aspect esențial al evaluării în literatura comparată este dimensiunea interdisciplinară. Deoarece disciplina integrează elemente din istorie, filosofie, arte vizuale, studii culturale și teoria traducerii, evaluarea trebuie să reflecte această diversitate. Temele de cercetare, proiectele individuale sau de grup, precum și prezentările multimedia pot fi utilizate pentru a încuraja explorarea conexiunilor dintre literatură și alte forme de expresie culturală. Astfel, evaluarea nu doar verifică nivelul de înțelegere, ci stimulează capacitatea de a articula perspective multiple asupra fenomenului literar.

Procesul de evaluare trebuie să evidențieze abilitățile de lectură critică și argumentare. *Literatura comparată* presupune formularea unor ipoteze interpretative bine fundamentate, susținute de dovezi textuale și de referințe teoretice relevante.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Literatură de specialitate în limba maghiară

Domokos Péter (szerk.): *Medveének. A keleti finnugor népek irodalmának kistükre*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Ďurišin, Dionýz: *Összehasonlító irodalomkutatás*. Budapest: Gondolat, 1977.

Fried István: *Bevezetés az összehasonlító irodalomtudományba*. Lucidus, Budapest, 2012.

Goretity József (szerk.): *Komparatisztikai szöveggyűjtemény.* Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.

Graves, Robert: *A görög mítoszok 1–2*. Európa Könykiadó, Budapest, 1981.

Hoppál Mihály (szerk.): *A Tejút fiai. Tanulmányok a finnugor népek hitvilágáról*. Budapest, 1980.

Hoppál Mihály, Szemadám György, Nagy András, Jankovics Marcell (szerk.): *Jelképtár.* Helikon, Budapest, 2010.

Klima László: Az uráli népek hitvilága. In: Klima László (szerk.): *Finnugrisztikai alapismeretek*. Budapest, 2006.

Kovács Flóra – Tóth Ákos (szerk.): Komparatisztika, irodalom- és kultúratudomány. *Szövegek között XII.* Szeged, 2008. https://acta.bibl.u-szeged.hu/39828/1/szovegek_012.pdf

Nagy Pál: *Az irodalom új műfajai.* Budapest, 1995.

Lengyel Béla (szerk.): *Az összehasonlító irodalomtörténet klasszikusai*. Budapest, 1995.

Tokarev, Sz. A. (szerk.): Mitológiai enciklopédia I–II. Gondolat Kiadó, Budapest, 1988.

Trencsényi-Waldapfel Imre: *Mitológia.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.

Literatură de specialitate internațională

Bassnett, S., *Comparative literature: A critical introduction* (3rd ed.). Wiley-Blackwell, 2019.

Damrosch, D., *Comparing the literatures: Literary studies in a global age.* Princeton University Press, 2021.

Guillén, C.,. *The challenge of comparative literature.* Harvard University Press, 2019.

Pizer, J., *Comparative literature: Theory, method, application.* Routledge, 2022.

Saussy, H. (Ed.), *Comparative literature in an age of globalization* (2nd ed.). Johns Hopkins University Press, 2022.

D'haen, T., Damrosch, D., & Kadir, D. (Eds.), *The Routledge companion to world literature.* Routledge, 2021.

Bloom, H., *The anxiety of influence.* Oxford University Press, 2017.

Spivak, G. C., *An aesthetic education in the era of globalization.* Harvard University Press, 2012.

Casanova, P., *The world republic of letters.* Harvard University Press., 2021.

Moretti, F., *Distant reading.* Verso, 2013.

Wellek, R., & Warren, A., *Theory of literature* (Updated ed.). Penguin, 2017.

Damrosch, D., & Melas, N. (Eds.), *The Princeton sourcebook in comparative literature.* Princeton University Press, 2019.

Bessière, J., *The singularity of literature and the comparative perspective.* De Gruyter., 2019.

Apter, E. *Against world literature: On the politics of untranslatability.* Verso, 2013.

Tötösy de Zepetnek, S., *New perspectives on comparative literature.* Brill, 2016.

Cornis-Pope, M., & Neubauer, J., *History of the literary cultures of East-Central Europe.* John Benjamins, 2016.

Hutcheon, L., *A theory of adaptation* (3rd ed.). Routledge, 2019.

OECD., *Future of education and skills: OECD learning compass 2030.* OECD Publishing, 2019.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 119B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve

Összehasonlító irodalom
X. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)
Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat,
nonformális pedagógia szak
magyar nyelvű változat

− 2026 −

Anexa nr. 119B
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Összehasonlító irodalom, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, nonformális pedagógia szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

Az *Összehasonlító irodalom* tantárgy X. osztályos tanterve szakmai (SZK) tantervi kínálatot jelent a vokacionális szakirány pedagógiai tagozatának a nonformális pedagógia szakán. A tanterv az *Összehasonlító irodalom* tantárgy román nyelvű tanterve alapján íródott, a magyar irodalom sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a X. osztály tantervében.

Az *Összehasonlító irodalom* alapvető célja a különböző kultúrákhoz, nyelvekhez vagy korszakokhoz tartozó szövegek, hagyományok és irodalmi jelenségek közötti kapcsolatok rendszerszintű elemzése, a közös struktúrák, a jelentős különbségek, valamint a kulturális hatás és transzfer mechanizmusainak azonosítása érdekében. A tantárgy célja a kritikai gondolkodás, a kulturális empátia és az irodalmi szöveg önálló, globális kontextusban történő értelmezésének fejlesztése, valamint a nemzeti irodalmi keretek meghaladása egy transznacionális, interkulturális és interdiszciplináris szemlélet révén. Lehetőséget kínál a tanulók számára különböző kultúrák alkotásainak, témáinak, motívumainak és toposzainak összevetésére, más művészeti és médiumbeli kifejezési formákkal összefüggésben.

A középiskolai oktatási környezetben alkalmazva az összehasonlító irodalom olyan módszertani keretet biztosít, amelyen keresztül a tanulók fejleszthetik az irodalmi szöveg elemzéséhez, értelmezéséhez és kontextualizálásához szükséges kompetenciáikat, miközben transzkulturális perspektívát alakítanak ki az irodalmi jelenségekről. Az olvasási és értelmezési tevékenységek aktív, tanulóközpontú tanulási helyzetekké válnak, amelyek ösztönzik a kreativitást, a szabad önkifejezést és az együttműködést.

Ugyanakkor a tanterv keretet biztosít multimodális és digitális források (hangoskönyvek, tanítási célú színház stb.) integrálására is, elősegítve az alkalmazkodást a kortárs oktatási környezethez.

A tanár szerepe a kulturális párbeszéd és az irodalmi szövegek többrétegű jelentéseinek feltárásában betöltött facilitátori szerep.

A tantárgy oktatása interaktív és reflektív módszereken alapul: összehasonlító olvasás, kutatás, vita, interdiszciplináris projekt, kritikai reflexió és médiatartalmak integrálása.

Összességében az összehasonlító irodalom hozzájárul az irodalmi kánon újragondolásához, a kulturális identitások dinamikus megértéséhez, valamint egy olyan kritikai megközelítés megerősítéséhez, amely az irodalmat a kultúrák közötti kölcsönhatás és egymásrautaltság területeként értelmezi.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés

2. Általános kompetenciák: a kommunikációs és kognitív kompetencia részrendszerei, amelyek a szóbeli kommunikáció, az írott szövegek megértése és értelmezése, az írásbeli szövegalkotás, valamint a nyelvi megformálás iránti érzékenység és igényesség fejlesztését szolgálják

3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek: az alapkompetenciák komponensei, részrendszerei (a tanulás eredményeként kialakuló képesség- és készségterületek, motiváció- és

attitűdkészletek); a tanulási tevékenységek ajánlott tevékenységpéldák, amelyek a tartalmak beépülésével hozzájárulnak a specifikus kompetenciák fejlődéséhez

4. Tanulási tartalmak, amelyek a képességrendszerekbe épülve hozzájárulnak a kompetenciák fejlődéséhez.

5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, nonformális pedagógia szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:
ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK (ÁK)

(SZC) ÁK 1.	**Különböző kultúrákból, korszakokból és irányzatokból származó irodalmi és nem irodalmi szövegeket elemez összehasonlítva, ugyanazon téma eltérő jelentéseinek kialakítása érdekében**
(SZC) ÁK 2.	**A kritikai és reflektív gondolkodást alkalmazza egyetemes témák, motívumok és típusok értelmezésében, a szövegek üzeneteinek elemzési és értékelési képességének fejlesztése céljából**
(SZC) ÁK 3.	**Kapcsolatot teremt az irodalom és más művészetek vagy kulturális médiumok között interdiszciplináris projektek révén, kulturális összefüggések megteremtése érdekében művek, történelmi kontextusok, digitális médiumok és kortárs jelenségek között**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SZC) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK 1 – Különböző kultúrákból, korszakokból és irányzatokból származó irodalmi és nem irodalmi szövegeket elemez összehasonlítva, ugyanazon téma eltérő jelentéseinek kialakítása érdekében

X. osztály
(SZC) SK 1.1. Azonosítja a különböző kultúrákhoz és korszakokhoz tartozó irodalmi szövegek közös és eltérő elemeit
- *Különböző kulturális terekből származó, azonos témájú (szerelem, szabadság, halál) lírai szövegek elemzése* - *Visszatérő motívumok (a hős, az utazás, a konfliktus, a beavatás) fogalomtérképének elkészítése*
(SZC) SK 1.2. Értelmezi a szöveg, a kontextus és a szerző közötti kapcsolatokat
- *Egy szöveg elemzése a szerző társadalmi és kulturális kontextusára vonatkoztatva* - *Kettéosztott napló készítése egy magyar és egy vele kortárs világirodalmi szerző közötti hasonlóságokról és különbségekről*

(SZC) ÁK 2 – A kritikai és reflektív gondolkodást alkalmazza egyetemes témák, motívumok és típusok értelmezésében, a szövegek üzeneteinek elemzési és értékelési képességének fejlesztése céljából

X. osztály
(SZC) SK 2.1. Személyes, érvekkel alátámasztott értelmezést alkot adott témákról és szimbólumokról
- *Összehasonlító esszé készítése egyetemes témákról, különböző korszakokból és/vagy kulturális kontextusokból merítve* - *Vitázás egyetemes témákról (szerelem, bűn, érdem, áldozat stb.)*
(SZC) SK 2.2. Kritikailag elemzi a nyelvezetet, a narratív struktúrákat és a világszemléletet a különböző szépirodalmi szövegekben
- *Elbeszélői és poétikai eljárások (szimbólum, irónia, belső monológ) azonosítása* - *Esztétikai és etikai értékek megbeszélése különböző korszakok szövegeiben*

(SZC) ÁK 3 − Kapcsolatot teremt az irodalom és más művészetek vagy kulturális médiumok között interdiszciplináris projektek révén, kulturális összefüggések megteremtése érdekében művek, történelmi kontextusok, digitális médiumok és kortárs jelenségek között

X. osztály
(SZC) SK 3.1. Összekapcsolja az irodalmi szöveget más művészeti formákkal (film, zene, festészet, színház. Szinergiák)
- *Egy filmadaptáció összehasonlítása az alapjául szolgáló irodalmi szöveggel* - *Vizuális elemzés: ugyanazon téma megjelenítése az irodalomban és a festészetben (pl. az erósz vagy a hős képe)*
(SZC) SK 3.2. Irodalmi szövegek által ihletett eredeti kulturális terméket hoz létre
- *Portfólió (digitális vagy nyomtatott) készítése reflexiókkal, kollázsokkal, illusztrált idézetekkel és személyes értelmezésekkel* - *Együttműködés egy kollektív miniprojektben: irodalmi podcast vagy virtuális kiállítás létrehozása összehasonlított témákból (szabadon választott technikával)*

TARTALMAK

X. osztály

Tartalmi egységek	Tartalmak
1. Bevezetés az összehasonlító irodalomba	**1.1.** A tudományterület és az összehasonlító módszerek meghatározása **1.2.** A szöveg, a kontextus és az intertextus kapcsolata **1.3.** Az analógia, hatás, párhuzamosság, recepció és kulturális fordítás fogalmai **1.4.** Az összehasonlító irodalom mint az interkulturális és reflektív megismerés eszköze
2. Archetípusok és egyetemes témák	**2.1.** Visszatérő mítoszok és kulturális modellek (a hős, a labirintus, az utazás, a halál, a szerelem) **2.2.** Irodalmi archetípusok különböző hagyományokban: Prométheusz, Antigoné, Don Quijote, Faust **2.3.** Az egyetemes konfliktus megjelenítése: egyén – társadalom, szabadság – tekintély, értelem – érzelem **2.4.** Klasszikus témák átalakulása a modern és kortárs irodalomban
3. Irányzatok és kulturális párbeszédek	**3.1.** Klasszicizmus, romantika, realizmus, modern és posztmodern összehasonlító perspektívában **3.2.** Európai és nem európai kulturális modellek: kölcsönhatások és szemléletbeli különbségek **3.3.** Tematikus és stilisztikai megfelelések példái különböző kultúrák szerzői között **3.4.** Irodalom és történelmi kontextus: a korszak tükröződése az irodalmi szövegben
4. Irodalom és más művészetek	**4.1.** Irodalom és színház kapcsolata: a drámai szöveg mint művészi kommunikációs forma **4.2.** Irodalom – film kapcsolata: adaptáció, átültetés és újraértelmezés **4.3.** Irodalom – zene kapcsolata: poétikai struktúrák, ritmus, tematika **4.4.** Vizuális irodalom: az illusztrált könyvtől a képregényig és a grafikus regényig **4.5.** Az irodalmi szöveg párbeszéde a kortárs vizuális művészetekkel

Tartalmi egységek	Tartalmak
5. Kortárs szövegek és kontextusok	**5.1.** Globalizált irodalom és kulturális sokszínűség: szerzők, hangok és feltörekvő terek **5.2.** Digitális irodalom és új narratív formák (hipertextus, interaktív történetmesélés/storytelling) **5.3.** Részvételi olvasás és kollaboratív kultúra (fanfiction, irodalmi blogok, spoken word) **5.4.** Az identitás és a másság reprezentációi a kortárs irodalomban **5.5.** Ökokritika és irodalom: természet, város és környezet az összehasonlító képzeletben
6. Reflexió és összehasonlító értékelés	**6.1.** Az értelmezési folyamat megfigyelése és saját kritikai hipotézisek megfogalmazása **6.2.** Olvasónapló és összehasonlító elemzési lap készítése **6.3.** Társas visszajelzés és közös reflexió a szövegmegközelítés módjáról **6.4.** Kritikai esszé és összehasonlító portfólió írása **6.5.** Az eredmények nyilvános bemutatása különböző formátumokban (szóbeli, digitális, vizuális)
7. Műértelmező műhely	**7.1. MITOLÓGIAI ALAPTÖRTÉNETEK TOVÁBBÉLÉSE AZ IRODALOMBAN** (Minimális követelmény: 6 mitológiai történet, 4 társítható irodalmi alkotás a magyar- és világirodalomból) **7.1.1.1. Mitológiai alaptörténetek:** **7.1.1.1.1. Görög-római mitológia:** Az istenek születése; Prométheusz és az ember teremtése; A Minótaurusz története; Érosz és Pszükhé; Orpheus és Eurydiké; A trójai háború (Párisz története, Heléna elrablása); Pandóra története; A múzsák története; Daphné és Apollón; Arachne, Narcissus átváltozása **7.1.1.1.2. Finnugor mitológia:** *Emese álma*; a turulmadár és a honfoglalás; Fehérló-monda; táltos- és sámánhagyomány; *A csodaszarvas*; *Kalevala* (részlet, Aino története); vogul és osztják medveénekek **7.1.2. Társítható művek:** **7.1.2.1. Magyar irodalmi alkotások:** Lázár Ervin: *Tűz*; Kosztolányi Dezső: *A kulcs*; Arany János: *Rege a csodaszarvasról*; *Fehérlófia*; *Az égig érő paszuly* (népmese); *Jelképtár* (Hoppál Mihály, Szemadám György, Nagy András, Jankovics Marcell); Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem* (részletek, Mars, Minerva alakja); Márai Sándor: *Béke Ithakában*; Karinthy Frigyes: *A cirkusz* **7.1.2.2 Világirodalom:** Szophoklész: *Oidipusz király*; Ovidius: *Átváltozások*, Franz Kafka: *Átváltozás*; Oscar Wilde: *Dorian Gray arcképe*; Mihail Bulgakov: *Mester és Margarita* (részletek); Jorge Luis Borges: *Az elágazó ösvények kertje*; J. K. Rowling: *Harry Potter* **7.1.3. Társművészeti alkotások:** Akseli Gallen Kallela: *A szampó kovácsolása*; *Vejnemöjnen elhagyja Finnországot*; *A szampó védői*; *A testvérgyilkos*; *Lemminkejnen anyja*; *Kullervó átka*; *Aino triptichon*; *Kullervó háborúba indul* (festmények 1893−1901); Gustave Moreau: *Jupiter és Szemelé* (festmény, 1895); José de Ribera: *Prométheusz megkötözve* (festmény, 1637); George Frederic Watts: *A Minótaurosz* (festmény, 1885); Pablo Picasso: *Minótauromachia* (rézkarc, 1935); William-Adolphe Bouguereau: *Pszükhé elrablása* (festmény, 1895); François Gérard: *Érosz és Pszükhé* (festmény, 1798); Jean-Baptiste-Camille Corot: *Orpheusz vezeti Eurüdikét az alvilágból* (festmény, 1861); Peter Paul Rubens: *Orpheusz és Eurüdiké* (festmény, 1636–1637); Jacques-Louis David: *Párisz ítélete* (festmény, 1788); Gavin Hamilton: *Heléna megmentése Vénusz által* (festmény, 1785 körül); John William Waterhouse: *Pandóra* (festmény, 1896); Lawrence Alma-Tadema: *Pandóra* (festmény, 1889), Gustave Moreau: *Hésziodosz és a múzsa* (festmény, 1891); Anton Raphael Mengs: *Parnasszus* (freskó,

Tartalmi egységek	Tartalmak
	1761), Gian Lorenzo Bernini: *Apollón és Daphné* (márványszobor, 1622–1625); Diego Velázquez: *Az orsósok* (festmény, 1657); Caravaggio: *Narkisszosz* (festmény, 1597–1599); Jean Sibelius: *Finlandia* (szimfonikus költemény); *Trója* (történelmi filmdráma, Wolfgang Petersen, 2004); *Ariadne fonala* (animáció, Bertóti Attila, 2009); Ludwig van Beethoven: *Prométheusz nyitány* (szimfonikus nyitány, 1801); Christoph Willibald Gluck: *Orpheus és Euridiké* (opera, 1762); Kodály Zoltán: *Galathea tánca* (szvit részlet, 1907); Wolfgang Amadeus Mozart: *Jupiter szimfónia* – Szimfónia No. 41 C-dúr, KV 551 (szimfónia, 1788); Maurice Ravel: *Daphnis és Chloé* (balett, 1912) **7.1.4. Fogalmak (megjelenített értékek, témák, motívumok):** világteremtés, rend és káosz, isteni hierarchia, totemizmus, táltos, sámán, turulmadár, tudásvágy, lázadás, emberi haladás, önfeláldozás, labirintus, labirintus mint életút, emberi lélek útvesztője, szörnyeteg, szerelem, próbatétel, beavatás, művészet ereje, szépség, szenvedély, végzet, kíváncsiság, ihlet, isteni kegy, menekülés, átváltozás (metamorfózis), önimádat, nárcizmus, bűnhődés, eredet, álom, isteni küldetés, áldozat, természetfeletti tudás, közvetítő szerep, lélekutazás, újjászületés, természethez való visszatérés, természet tisztelete, körforgás **7.2. AZ UTAZÁS TOPOSZA AZ IRODALOMBAN** (Minimális követelmény: 3 epikus alkotás, 2 lírai alkotás a magyar- és világirodalomból) **7.2.1.1. Magyar irodalmi alkotások:** Berzsenyi Dániel: *Osztályrészem*; Petőfi Sándor: *Úti levelek Kerényi Frigyeshez*; *Úti dal*; *Utazás az Alföldön*; *Tündérálom*; Madách Imre: *Az ember tragédiája* (részletek); Jókai Mór: *A jövő század regénye*; *Az arany ember* (részlet, *A dunai hajós*); *A kőszívű ember fiai* (részlet, Ödön és Leonin utazása); *Egy magyar nábob*; *Fekete gyémántok*; Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*; *Zalán futása*; Arany János: *Epilógus*; *Bolond Istók*; *Rege a csodaszarvasról*; *Az örök zsidó*; *A lejtőn*; Mikszáth Kálmán: *A Noszty fiú esete Tóth Marival*; *Különös házasság,* Janus Pannonius: *Búcsú Váradtól*; Bessenyei György: *Tariménes utazása*; Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*; *Esti Kornél utazásai*; Krúdy Gyula: *Szindbád*; Pilinszky János: *Senkiföldjén*; Babits Mihály: *Messze, messze*; *Jónás könyve*; Korda István: *A nagy út*; Ady Endre: *Az eltévedt lovas*; *Kocsi-út az éjszakában*; Karinthy Frigyes: *Utazás a koponyám körül*; Szerb Antal: *Utas és holdvilág;* Esterházy Péter: *Hahn-hahn grófnő pillantása;* Takács Zsuzsa: *Üdvözlégy utazás*; *A kivezető úton*; Oravecz Imre: *Kedves John – Levelek Kaliforniába* **7.2.1.2. Világirodalmi alkotások:** Homérosz: *Odüsszeia*; Publius Vergilius Maro: *Aeneis*; Dante Alighieri: *Isteni színjáték*; Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*; Jonathan Swift: *Gulliver utazásai*; Miguel de Cervantes: *Don Quijote*; Voltaire: *Candide*; Morus Tamás: *Utopia*; Johann Wolfgang Goethe: *Faust*; Franz Kafka*: Amerika*; James Joyce: *Ulysses*; Jules Verne: *Nyolcvan nap alatt a Föld körül*; *Utazás a Föld középpontja felé*; Mark Twain: *Egy jenki Artúr király udvarában*; *Utazás a Mississippin*; Thomas Stearns Eliot*: A háromkirályok utazása* (*The Journey of the Magi*); Charles Baudelaire: *Az utazás;* Jack Kerouac: *Úton* (*On the Road*) **7.2.2. Társművészeti alkotások:** Giotto di Bondone: *A háromkirályok utazása (festmény, 14. század)*; Caspar David Friedrich: *Vándor a ködtenger felett (festmény, 1818)*; *Julianus barát* (történelmi kalandfilm, Kodolányi János regénye alapján, Koltay Gábor, 1991); *Sose halunk meg* (filmvígjáték, *Koltai Róbert,* 1993); *Szelíd motorosok* (Road movie, Easy Rider, Dennis Hopper, 1969); *Út a vadonba* (életrajzi dráma, Into the Wild, Sean Penn, 2007); *Ízek, imák, szerelmek* (romantikus dráma,

Tartalmi egységek	Tartalmak
	Eat Pray Love, Ryan Murphy, 2010); *Nyomok* (életrajzi kalandfilm, Tracks, John Curran, 2013); *Elveszett jelentés* (romantikus dráma, Lost in Translation, Sofia Coppola, 2003); Presser Gábor: *Nagy utazás (popdal, 1993);* Fonográf: *Utazás* (country rock, 1973) **7.2.3. Fogalmak (megjelenített értékek, témák, motívumok):** utazás, életút, sors/végzet, az élet értelmének/céljának keresése, belső/spirituális utazás, fizikai utazás, történelmi utazás, az úton levés jelentősége, tapasztalatszerzés, személyiségfejlődés, jellemváltozás, döntés, bizonytalanság, önismeret, önreflexió, identitáskeresés, lelki fejlődés, otthonkeresés, beavatás, fejlődés, lelki érés, menekülés/elvágyódás, útkeresés

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Az *Összehasonlító irodalom* az elmúlt évtizedekben nélkülözhetetlen területté vált az irodalmi jelenségek megértésében egy olyan világban, amelyet kulturális mobilitás, globalizáció és diszciplináris kölcsönhatások jellemeznek. Tanulmányi területként meghaladja a nemzeti irodalomtörténetek hagyományos határait, és olyan olvasási módot javasol, amely a szöveget a hatás, párbeszéd és kulturális áramlás tág hálózataiban helyezi el. A tantárgy oktatása szükségszerűen az elemző eszköztár újrapozicionálását, valamint annak újragondolását feltételezi, miként kerül kapcsolatba az irodalom más kulturális kifejezési formákkal.

Az *Összehasonlító irodalom* tanterve interdiszciplináris megközelítést feltételez, mivel az irodalmi művek összetett kulturális folyamatok csomópontjaiként értelmezhetők. Az összehasonlító elemzés olyan területek integrációját igényli, mint az eszmetörténet, a nyelvfilozófia, az antropológia, a vizuális tanulmányok vagy a fordításelmélet. Ez a kibővített módszertani keret lehetővé teszi a szöveg nem pusztán autonóm esztétikai objektumként, hanem plurális kulturális dinamika termékeként való értelmezését. Ebben az értelemben az összehasonlító irodalom tanítása az irodalom és kontextus, különböző esztétikák és egymással összefüggő elméleti paradigmák közötti kapcsolatok feltérképezésének gyakorlatává válik.

Az *Összehasonlító irodalom* tanításának központi eleme a párhuzamos olvasás. A különböző kulturális terekből származó szövegek egymás mellé helyezésével a tanulók azonosíthatják a tematikus vagy formai konvergenciákat, valamint a jelentős különbségeket az irodalmi képzelet szintjén. A párhuzamos olvasás nem csupán kontraszt vagy hasonlóság alapján működik, hanem árnyalt megértést eredményez arról, miként formálják a különböző irodalmi hagyományok az olyan egyetemes témákat, mint az identitás, a szerelem, a hatalom vagy az emberi lét. Emellett ez az olvasási mód ösztönzi a kritikai gondolkodást is, mivel érvekkel alátámasztott értelmező hipotézisek megfogalmazását és a szövegek alapos elemzését feltételezi.

A hagyományos módszerek – a hatásvizsgálat, a motívumtípusok elemzése vagy az intertextualitás – mellett az összehasonlító irodalom kortárs oktatása a digitális bölcsészet elemeit is integrálja. Az adatvizualizációs eszközök vagy a virtuális szövegkorpuszokhoz való hozzáférés kiterjesztik a vizsgálati lehetőségeket, és elősegítik az eszmék és irodalmi formák hosszú távú áramlásának megfigyelését. Ez a technológiai dimenzió nem helyettesíti az értelmező elemzést, hanem kiegészíti azt, rugalmas és a jelenkori kutatási elvárásokhoz igazodó módszertani keretet kínálva.

Az *Összehasonlító irodalom* oktatásának másik lényeges aspektusa az interkulturális érzékenység fejlesztése. A transznacionális perspektívájú irodalomtanulmány a kulturális különbségeket nem akadályként, hanem a párbeszéd lehetőségeként értelmezi. Ebben a keretben a tanulókat arra ösztönözzük, hogy reflektáljanak arra, miként jeleníti meg és tárgyalja az irodalom az identitásokat, értékeket és sztereotípiákat, hozzájárulva a másság kritikai szemléletéhez. Az összehasonlító irodalom így olyan formáló eszközzé válik, amely túlmutat a szűken vett irodalmi kompetenciákon, és hozzájárul egy reflektív, etikus és a kulturális sokszínűség iránt nyitott attitűd kialakításához.

A tanár szerepe meghatározó a tanulási folyamat irányításában, az interkulturális párbeszéd elősegítésében és a kortárs irodalmi jelenségek összetettségéhez igazodó értelmező kompetencia kialakításában. A pedagógus segíti a kritikai gondolkodás és a tanulók intellektuális autonómiájának fejlődését. Az összehasonlító irodalom oktatása vitára, párbeszédre és érvelő elemzésre épül. A tanár ösztönzi az összehasonlító hipotézisek megfogalmazását, azok szöveges bizonyítékokkal való alátámasztását és az elméleti források kritikai értékelését. Ez a képzési keret arra hívja a tanulókat, hogy lépjenek túl a kanonikus értelmezéseken, és reflexív, interdiszciplináris megközelítésre épülő innovatív perspektívákat alakítsanak ki. Az összehasonlító irodalom tanításában a tanár több szerepet tölt be: kulturális közvetítő, a kritikai gondolkodás fejlesztője, az interkulturális érzékenység előmozdítója és a digitális

erőforrások integrátora. E funkciók ötvözésével a pedagógus döntően hozzájárul egy globális irodalmi perspektíva kialakításához és a kortárs világ – amelyet mobilitás, sokszínűség és összekapcsoltság jellemez – értelmezéséhez szükséges kompetenciák fejlesztéséhez.

Az értékelés az *Összehasonlító irodalom*ban összetett folyamat, mivel maga a tantárgy a módszerek pluralitásával, interdiszciplinaritással és a kritikai értelmezés irányultságával jellemezhető. Az összehasonlító irodalom természeténél fogva túllép az egyetlen irodalmi kultúra hagyományos határain, és magába foglalja a különféle szövegek, kontextusok és esztétikai paradigmák közötti kapcsolatok elemzését. Ebben a keretben az értékelés nem korlátozódhat a tényszerű ismeretek ellenőrzésére, hanem a kritikai gondolkodás, a szintézis, az összehasonlítás és az érvelés fejlett kompetenciáinak kialakítását és megnyilvánulását kell céloznia.

Az értékelés formatív dimenzióval is rendelkezik, mivel az értelmezési folyamat alapvetően fejlődő jellegű. A tanulókat abban kell támogatni, hogy reflektív képességet alakítsanak ki az intertextuális és interkulturális kapcsolatok tekintetében. A formatív értékelés megvalósulhat viták, folyamatos visszajelzés, összehasonlító olvasási gyakorlatok és portfóliók révén. Ezek a gyakorlatok lehetővé teszik a fejlődés nyomon követését, a módszertani fogalmak tisztázását és a saját értelmező hipotézisek megfogalmazásának ösztönzését. Ebben az értelemben a tanár párbeszédpartnerként jelenik meg, módszertani támpontokat és a szövegértési kompetenciák megerősítését szolgáló visszajelzéseket nyújtva. Az elemző esszék, esettanulmányok és tematikus prezentációk olyan értékelési formák, amelyek lehetővé teszik annak ellenőrzését, hogy a tanuló képes-e alkalmazni az olyan fogalmakat, mint a hatás, az intertextualitás, a recepció vagy a tematikus vizsgálat. A hangsúly nem a definíciók reprodukálásán, hanem azon van, miként alkalmazza a tanuló ezeket az eszközöket különböző szövegek elemzésében. Értékelési formaként alkalmazható: egyéni vagy csoportos portfólió, összehasonlító esszé, multimédiás prezentáció, tematikus vita és reflektív olvasónapló.

Az értékelés lényeges aspektusa az interdiszciplináris dimenzió. Mivel a tantárgy integrálja a történelem, filozófia, vizuális művészetek, kulturális tanulmányok és fordításelmélet elemeit, az értékelésnek is tükröznie kell ezt a sokszínűséget. A kutatási témák, egyéni vagy csoportos projektek, valamint a multimédiás prezentációk ösztönözhetik az irodalom és más kulturális kifejezési formák közötti kapcsolatok feltárását. Így az értékelés nemcsak a megértés szintjét ellenőrzi, hanem serkenti a többféle perspektíva megfogalmazásának képességét az irodalmi jelenség kapcsán.

Az értékelési folyamatnak ki kell emelnie a kritikai olvasás és az érvelés készségeit. Az összehasonlító irodalom megalapozott, szöveges bizonyítékokkal és releváns elméleti hivatkozásokkal alátámasztott értelmező hipotézisek megfogalmazását feltételezi.

SZAKIRODALOM

Magyar nyelvű szakirodalom

Domokos Péter (szerk.): *Medveének. A keleti finnugor népek irodalmának kistükre*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Ďurišin, Dionýz: *Összehasonlító irodalomkutatás*. Budapest: Gondolat, 1977.

Fried István: *Bevezetés az összehasonlító irodalomtudományba*. Lucidus, Budapest, 2012.

Goretity József (szerk.): *Komparatisztikai szöveggyűjtemény.* Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.

Graves, Robert: *A görög mítoszok 1–2*. Európa Könykiadó, Budapest, 1981.

Hoppál Mihály (szerk.): *A Tejút fiai. Tanulmányok a finnugor népek hitvilágáról*. Budapest, 1980.

Hoppál Mihály, Szemadám György, Nagy András, Jankovics Marcell (szerk.): *Jelképtár.* Helikon, Budapest, 2010.

Klima László: Az uráli népek hitvilága. In: Klima László (szerk.): *Finnugrisztikai alapismeretek*. Budapest, 2006.

Kovács Flóra – Tóth Ákos (szerk.): Komparatisztika, irodalom- és kultúratudomány. *Szövegek között XII.* Szeged, 2008. https://acta.bibl.u-szeged.hu/39828/1/szovegek_012.pdf

Nagy Pál: *Az irodalom új műfajai.* Budapest, 1995.

Lengyel Béla (szerk.): *Az összehasonlító irodalomtörténet klasszikusai*. Budapest, 1995.

Tokarev, Sz. A. (szerk.): Mitológiai enciklopédia I–II. Gondolat Kiadó, Budapest, 1988.

Trencsényi-Waldapfel Imre: *Mitológia.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.

Nemzetközi szakirodalom

Bassnett, S., *Comparative literature: A critical introduction* (3rd ed.). Wiley-Blackwell, 2019.

Damrosch, D., *Comparing the literatures: Literary studies in a global age.* Princeton University Press, 2021.
Guillén, C.,. *The challenge of comparative literature.* Harvard University Press, 2019.
Pizer, J., *Comparative literature: Theory, method, application.* Routledge, 2022.
Saussy, H. (Ed.), *Comparative literature in an age of globalization* (2nd ed.). Johns Hopkins University Press, 2022.
D'haen, T., Damrosch, D., & Kadir, D. (Eds.), *The Routledge companion to world literature.* Routledge, 2021.
Bloom, H., *The anxiety of influence.* Oxford University Press, 2017.
Spivak, G. C., *An aesthetic education in the era of globalization.* Harvard University Press, 2012.
Casanova, P., *The world republic of letters.* Harvard University Press., 2021.
Moretti, F., *Distant reading.* Verso, 2013.
Wellek, R., & Warren, A., *Theory of literature* (Updated ed.). Penguin, 2017.
Damrosch, D., & Melas, N. (Eds.), *The Princeton sourcebook in comparative literature.* Princeton University Press, 2019.
Bessière, J., *The singularity of literature and the comparative perspective.* De Gruyter., 2019.
Apter, E. *Against world literature: On the politics of untranslatability.* Verso, 2013.
Tötösy de Zepetnek, S., *New perspectives on comparative literature.* Brill, 2016.
Cornis-Pope, M., & Neubauer, J., *History of the literary cultures of East-Central Europe.* John Benjamins, 2016.
Hutcheon, L., *A theory of adaptation* (3rd ed.). Routledge, 2019.
OECD., *Future of education and skills: OECD learning compass 2030.* OECD Publishing, 2019.

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település/megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Gimnázium, Szatmárnémeti, Szatmár megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 120A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Literatură pentru copii

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii varianta în limba română

– 2026 –

Anexa nr. 120A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii,* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, varianta în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Literatură pentru copii* face parte din curriculumul de specialitate destinat filierei vocaționale, profilului pedagogic, și are ca finalitate formarea viitorilor educatori și învățători capabili să valorifice lectura și creația literară în activitatea didactică, dar și să medieze contactul copiilor cu lumea textelor și a imaginației. Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Literatură pentru copii*, având în vedere specificul limbii și literaturii maghiare.

Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina susține dezvoltarea competențelor de receptare, interpretare, exprimare și reflecție critică, contribuind totodată la formarea gustului estetic și la interiorizarea valorilor morale și culturale.

Studiul literaturii pentru copii are o dublă miză: una formativă, prin cultivarea sensibilității, a empatiei și a gândirii simbolice, și una profesională, prin formarea abilităților necesare viitorilor profesori pentru ciclurile preșcolar și primar.

Activitățile de lectură și interpretare devin contexte de învățare activă, centrată pe elev, care stimulează creativitatea, exprimarea liberă și colaborarea.

În același timp, programa oferă un cadru pentru integrarea resurselor multimodale și digitale (audiobookuri, povești interactive, ilustrație, teatru educațional, film de animație), facilitând adaptarea la contextul educațional contemporan.

Abordarea interdisciplinară și transdisciplinară este esențială: literatura pentru copii este pusă în relație cu psihologia dezvoltării, cu pedagogia jocului, cu artele vizuale și cu muzica, pentru a construi o experiență de învățare completă și relevantă.

Prin lectura expresivă, dramatizare, ilustrare și creație literară, elevii dobândesc deprinderi de comunicare empatică și de valorizare a emoției estetice ca instrument educațional.

Prin studiul textelor literare, elevii învață să interpreteze lumea prin intermediul poveștilor, să identifice modele culturale și morale, și să devină mediatori ai lecturii pentru viitorii lor elevi.

Disciplina are, de asemenea, un rol de formare a identității culturale și profesionale. Familiarizarea cu texte din literatura maghiară și universală pentru copii consolidează sentimentul apartenenței la o tradiție culturală și oferă repere pentru construirea propriei identități ca viitor cadru didactic. În același timp, activitățile de creație, reflecție și dialog stimulează conștiința profesională, învățarea autonomă și participarea activă la viața culturală a comunității școlare.

Astfel că *Literatura pentru copii* nu este doar o disciplină de studiu, ci un spațiu de formare integrală – cognitivă, afectivă și etică –, în care elevii sunt încurajați să redescopere literatura ca mijloc de învățare, comunicare și educație a copilului, în spiritul valorilor democratice, culturale și umaniste promovate de școala contemporană.

În redactarea programei *Literatură pentru copii*, autorii s-au raportat la surse tradiționale consacrate, precum și la instrumente digitale moderne.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat

prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

TC = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curriculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Receptează texte literare pentru copii, inclusiv în format digital și multimodal, în scopul evidențierii valorilor educative, a temelor și a particularităților stilistice**
(CS) CG2	**Elaborează texte diverse, originale și adaptate, prin utilizarea resurselor tradiționale și digitale, pentru dezvoltarea expresivității și a creativității**
(CS) CG3	**Exersează gândirea critică și reflexivă în interpretarea textelor literare pentru copii, în procesul dezvoltării personale și sociale prin lectură**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG1. Receptează texte literare pentru copii, inclusiv în format digital și multimodal, în scopul evidențierii valorilor educative, a temelor și a particularităților stilistice

(CS) CS 1.1. Identifică particularitățile de gen, specie și structură ale textelor literare pentru copii, pentru înțelegerea specificului estetic și tematic al acestora
− *lectura ghidată cu identificarea elementelor specifice genului literar (de exemplu: epic – acțiune, personaje, narator; liric – atmosferă emoțională, imagini poetice, muzicalitate; dramatic – dialog, conflict, joc scenic) și speciei literare (de exemplu: roluri specifice basmului popular – cel care pornește eroul la drum, rolul eroului, rolul falsului erou, personajul căutat și tatăl acestuia, adversarul/forța dăunătoare, ajutorul, donatorul/înzestrătorul; formulele de început și de încheiere ale basmului, numerele magice, obiectele magice etc.)* − *analiza elementelor de construcție a textului narativ, liric, dramatic pentru copii (de ex. elemente structurale ale basmului popular: plecarea la drum, asumarea sarcinii/misiunii, probele, întoarcerea, răsplata, pedeapsa)* − *observarea particularităților estetice ale textelor literare pentru copii (de exemplu: recunoașterea rolului ritmului, al repetiției sau al cuvintelor onomatopeice într-o poezie pentru copii)* − *lectură comparată între texte din aceeași specie literară (de exemplu: un basm din literatura maghiară și unul universal, Benedek Elek și H. C. Andersen etc.)* − *compararea textelor literare pentru copii pe criteriul tematic (de exemplu: natură, lumea plantelor și a animalelor, personaje copil, familie, grădiniță, școală, aventură, călătorie, sărbători, jocuri)* − *asocierea tematică și structurală a textelor literare pentru copii, în hărți conceptuale, proiecte de grup, colaje din texte citite etc.* − *identificarea particularităților de transpunere a textelor literare pentru copii în format digital și multimodal sau în limbaje artistice diferite (de exemplu: compararea versiunii în carte și a celei de desen animat a unui basm, observarea relației dintre text și ilustrație, analiza unei adaptări a unei povești sub formă de teatru de păpuși sau dramatizare)*
(CS) CS 1.2. Analizează mesajul educativ, etic și valoric al textelor literare pentru copii, pentru formarea unei receptări critice și reflexive
− *jurnal de lectură cu notarea unor teme, cuvinte-cheie, valori etice și morale identificate* − *interpretarea textelor literare pentru copii din perspectiva realizării artistice a mesajului educativ și a capacității de receptare și exprimare orală a copilului mic* − *analiza comparativă a valorilor educative din două texte din literatura maghiară sau din literatura maghiară și universală (de exemplu, Benedek Elek: Vulpea și coțofana și Jean de La Fontaine: Vulpea și strugurii)* − *dezbatere privind mesajul unui text literar: „De ce este importantă prietenia în povești?”, „Ce putem învăța din deciziile eroilor din povești?”, „De ce se ajută personajele din povești între ele?”, „De ce învinge binele în povești?”)* − *discursuri orale: Ce admir la personajul meu preferat?*
(CS) CS 1.3. Corelează textele literare pentru copii cu domenii conexe (psihologie, pedagogie, arte etc.), pentru dezvoltarea exprimării artistice, a creativității și a competențelor de comunicare
− *lectura pentru copii cu pronunţarea nuanţată (ton, pauză, intonaţie etc.) și realizarea unor legături dintre text, imagine, muzică, mișcare corporală etc.* − *strategii de învăţare şi exersare a ascultării active (pe parcusul unei dezbateri, elevii ascultă activ, manifestând atenție față de intervențiile colegilor și capacitatea de a da feedback adecvat la ideile exprimate)*

− *aplicarea unor strategii didactice specifice activităţilor de educare a limbajului la clasă (observaţia, jocul didactic, dramatizarea, conversaţia, exerciţiul, povestirea etc.) și în educația nonformală (organizarea activităților de lectură extracurriculare)* − *dramatizarea, jocul de rol, storytelling etc. (modalități de valorificare a lecturii în dezvoltarea personală)* − *proiecte interdisciplinare, de exemplu: literatura pentru copii și muzica – ,,Povești cântate”* − *asocierea* fragmentelor literare cu lucrări de artă plastică sau secvențe de film

(CS) CG2. Elaborează texte diverse, originale și adaptate, prin utilizarea resurselor tradiționale și digitale, pentru dezvoltarea expresivității și a creativității

(CS) CS 2.1. Analizează critic poveștile digitale și produsele media destinate copiilor, pentru înțelegerea relației dintre textul literar și adaptările sale multimodale
− *analiza comparativă între o carte ilustrată și adaptarea sa digitală (audiobook/film de animație)* − *podcast de grup: „Care este rolul poveștilor pentru copii în era digitală?”* − *elaborarea unor produse individuale și în grup, precum proiecte, eseuri, afișe etc., pe teme precum „Filmul și literatura”, „Structuri narative în jocurile online”, „Dacă aș fi ...”, cu utilizarea* unor platforme și aplicații online
(CS) CS 2.2. Argumentează rolul literaturii pentru copii în formarea valorilor morale și culturale, precum și a identității personale
− *crearea unei povești originale (scrisă sau digitală) inspirate din teme culturale maghiare* − *realizarea unei antologii de texte pentru copii potrivite pentru formarea valorilor și a identității culturale* − *eseu reflexiv: „De ce sunt importante poveștile pentru formarea copiilor?”*
(CS) CS 2.3. Utilizează strategii adecvate de creare și adaptare a textelor literare pentru copii, pentru producerea unor texte originale, expresive și adecvate contextului educațional
− *exerciții de redactare a unor texte originale sau adaptări din literatura pentru copii, cu utilizarea diferitelor tipare textuale* − *exerciții de scriere creativă a unor texte literare, nonliterare, multimodale pentru copii, cu context impus (de exemplu: pe o temă dată, cu un obiect/ personaj dat, după imagine/șir de imagini, în versuri, proză, benzi desenate, pornind de la un text dat etc.), individual și în echipă, inclusiv prin folosirea unor aplicații digitale și documente colaborative*

(CS) CG3 Exersează gândirea critică și reflexivă în interpretarea textelor literare pentru copii, în procesul dezvoltării personale și sociale prin lectură

(CS) CS 3.1. Utilizează lectura literară pentru copii ca instrument de reflecție personală, pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a capacității de raportare a experiențelor proprii la textele studiate
− *lectura ghidată cu identificarea emoțiilor, atitudinilor și relațiilor dintre personajele unui text literar* − *jurnal de lectură cu elemente de reflecție personală (impresii, trăiri, semnificații ale textului)* − *exerciții de corelare a situațiilor și comportamentelor personajelor cu experiențe de viață personale sau cu situații specifice mediului școlar*
(CS) CS 3.2. Analizează mesajele din textele literare pentru copii, pentru dezvoltarea competențelor de învățare colaborativă
− *activități de lucru în perechi sau în grup cu evidențierea mesajului etic al textelor literare pentru copii*

− *exerciții de identificare și discutare a valorilor morale și a dilemelor etice, în contexte de comunicare și colaborare diferite* − *dezbatere sau discuție dirijată, pe baza mesajelor și valorilor identificate în textele literare*
(CS) CS 3.3. Evaluează critic și argumentat textele literare pentru copii, pentru asumarea responsabilității etice în actul lecturii și pentru adecvarea mesajului la particularitățile de vârstă ale copiilor
− *analiza comparativă a diferitelor interpretări ale aceluiași text literar, din perspectiva mesajului și a valorilor etice transmise* − *exerciții de evaluare a impactului interpretărilor textelor literare asupra formării copilului* − *redactarea unor opinii argumentate privind adecvarea interpretării textului literar la vârsta și nevoile copilului*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Conceptul de literatură pentru copii	1.1. Specificul literaturii pentru copii 1.2. Genuri si specii literare accesibile copiilor 1.3. Teme literare accesible copiilor 1.4. Valori morale și culturale în literatura pentru copii 1.5. Literatura pentru copii în mediul online
2. Literatură maghiară clasică pentru copii	2.1. creația populară (folclorul literar: basmul popular, legenda, poezia obiceiurilor; folclorul copiilor: recitative, numărători etc.) 2.2. texte lirice – trăsăturile tematice ale poeziilor pentru copii: caracter situațional; prezența frecventă a sărbătorilor, a familiei și a personajelor copil; caracter narativ; evitarea ideilor abstracte; utilizarea diminutivelor și adaptarea la dimensiunile lumii copilului; prezența naturii și a animalelor; umor; jocuri ale imaginației și jocuri de rol; atitudine reflexivă. – trăsăturile de viziune asupra lumii în poezia pentru copii: antropomorfism, animism; presupunerea unei legături între lumea naturii și lumea oamenilor; valorizarea lucrurilor mici; deschidere, curiozitate, vigilență. – trăsăturile formale ale poeziilor pentru copii: muzicalitate, valorificarea accentuării regulate a limbii maghiare în structura versului; construcții sintactice relativ simple; structuri figurative precum repetițiile și paralelismele; vocabular copilăresc, relativ redus și concret; jocuri de limbaj și jocuri de cuvinte; utilizarea formelor, genurilor și expresiilor oferite de tradiția populară; caracter imagistic. 2.3. texte narative (în versuri sau în proză: (în versuri sau în proză: de exemplu: basm popular – basm fantastic/basm cu elemente magice, basm cu animale, basm glumeț, basm nuvelistic, basm cu formule: basm-capcană, basm dialogat, basm în lanț, basm cumulativ, basm onomatopeic; basm al minciunilor; basm cult, basm în versuri, povești despre regele Matia, povestea dracului prost; fabula, legendă, roman de basm sau roman pentru copii etc.) 2.4. teatrul pentru copii (scene teatrale, povești dramatizate, teatru de păpuși, teatru de umbre, teatru de hârtie)

	Notă. Se vor studia: un text din creația populară, două texte lirice pe teme diferite, trei texte narative și dramatice (integral sau fragmente).
3. Literatură maghiară contemporană pentru copii	3.1. texte lirice pe teme diferite (copilărie, natură, viețuitoare, de inspirație istorică etc.) 3.2. texte narative (în versuri sau în proză) **Notă.** Se vor studia două texte lirice pe teme diferite și două texte narative (integral sau fragmente).
4. Literatură universală clasică pentru copii	4.1. textul narativ (teme, valori, specii narative, elemente de structură și limbaj etc.) **Notă.** Se vor studia două texte narative (integral sau fragmente).
5. Literatură universală modernă și contemporană pentru copii	5.1. texte lirice (elemente ludice în poezie: limbaj, versificație, lumi imaginate etc.) 5.2. texte narative (în versuri sau în proză): valori morale și grupări tematice **Notă.** Se vor studia trei texte (lirice, narative, în versuri sau în proză, integral sau fragmente).
6. Texte destinate educației timpurii și școlarilor mici	6.1. povestiri, texte suport pentru memorare/memorizare, lucrul cu cartea, citire de imagini 6.2. jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopeice
7. Texte media și multimodale	7.1. Audiobookuri, filme de animație, povești digitale interactive. 7.2. Povești digitale, benzi desenate educative, aplicații de lectură interactivă.
8. Elemente interdisciplinare și transdisciplinare	8.1. Literatura pentru copii și pedagogia jocului. 8.2. Literatura pentru copii și artele vizuale – ilustrație, afiș, poster etc. 8.3. Literatura pentru copii și artele spectacolului – dramatizare, joc de rol, storytelling, storyboard, desen animat, booktrailer, film, teatru de păpuşi, teatru de umbre etc. 8.4. Literatura pentru copii și muzica – cântece inspirate din basme. 8.5. Presa pentru copii (de ex. Szivárvány, Napsugár, Cimbora).

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare pentru disciplina *Literatură pentru copii* se bazează pe o abordare integrată, centrată pe dezvoltarea competențelor de lectură, interpretare, exprimare și creație.
Activitățile propuse urmăresc stimularea sensibilității estetice, a empatiei, a gândirii critice și a creativității elevilor, prin raportare la literatura adresată copilăriei și la contextul educațional specific profilului pedagogic.

1. Abordări metodologice recomandate:

Utilizarea metodelor activ-participative (lectura interactivă, joc de rol, dezbatere, dramatizare, rescriere creativă).
Promovarea învățării prin descoperire și a reflecției asupra actului lecturii.
Aplicarea metodelor de învățare bazate pe proiecte și pe cooperare în studiul operelor de literatură pentru copii.
Selecția textelor literare din lista propusă se realizează flexibil, de către profesor, în funcție de specificul specializării – *educație timpurie* sau *pedagogia învățământului primar;* cadrul didactic poate opta pentru texte adecvate specializărilor menționate, având în vedere particularitățile de vârstă ale copiilor, finalitățile formative specifice și competențele vizate.
Organizarea de ateliere de lectură și scriere pentru copii, în care elevii să experimenteze rolul de povestitor, ilustrator, moderator sau educator.
Corelarea activităților de lectură cu domenii conexe: psihologie, pedagogie, artă vizuală, muzică, educație media.

2. Resurse și instrumente didactice:

Integrarea resurselor digitale (audiobookuri, aplicații de lectură interactivă, platforme de povești digitale precum StoryJumper, Pixton, BookCreator).
Folosirea materialelor vizuale și multimedia (ilustrații, film de animație, teatru pentru copii, podcasturi literare).
Promovarea utilizării resurselor educaționale deschise (OER) și a platformelor de biblioteci digitale (de ex. StoryWeaver, Europeana).

3. Activități recomandate:

Exersarea diferitelor forme de lectură: lectura expresivă (cu voce tare), lectura dramatizată, lectura pe roluri, lectura colectivă și alternativă, lectura în perechi, precum și lectura individuală (în gând);
Adaptarea poveștilor pentru scenete de teatru de păpuși;
Crearea unui jurnal de lectură ilustrat (fizic sau digital);
Realizarea unui portofoliu creativ de texte, ilustrații și reflecții personale;
Organizarea Zilei comemorative Benedek Elek (de ex. lectură de povești, activități de interpretare a poveștilor);
Organizarea unor proiecte de lectură (de ex. lectura romanelor pentru copii ale lui Berg Judit, analiza unor fragmente; corespondență despre operele citite);
Cunoașterea unui volum de poezii în cadrul unui proiect (de ex. Ragyog a mindenség. Antologie de poezie pentru copii din Transilvania);
Studierea revistelor pentru copii cu ajutorul unui tabel de analiză (de ex. Szivárvány, Napsugár);
Studierea și discutarea unor texte de specialitate (de ex. parcurgerea în comun a volumului Mesepszichológia de Kádár Annamária: citirea în perechi a câte unui capitol și prezentarea acestuia).

4. Criterii pentru selectarea operelor

Din lista operelor propuse în programă se recomandă studierea a cel puțin 15 opere din literatura pentru copii, dintre care:
– 5 opere clasice din literatura maghiară,
– 5 opere contemporane din literatura maghiară,

– 5 opere din literatura universală.
Selectarea operelor se realizează pe baza deciziei profesionale a cadrului didactic, având în vedere particularitățile de vârstă ale grupului de elevi, interesele acestora, precum și obiectivele de formare ale profilului pedagogic. Lista operelor propuse în programă oferă un cadru flexibil pentru alegerea textelor, permițând adaptarea deciziilor pedagogice la specificul grupului de elevi.
În procesul de selecție a operelor este recomandat să se aibă în vedere valorificarea valorilor literaturii maghiare și universale, precum și reflectarea diversității culturale în textele literare pentru copii.
Pentru aprofundarea temelor și a problemelor propuse în programă, pe lângă cerințele minime, pot fi incluse și alte opere sau fragmente de texte în activitățile didactice, în cadrul orelor de curs sau în cadrul unor activități de proiect individuale ori de grup.

5. Strategii de evaluare:
Evaluare continuă, formativă, centrată pe progresul elevului;
Portofoliu creativ (texte, fișe de lectură, produse media, reflecții);
Autoevaluare și evaluare între colegi (feedback constructiv asupra interpretărilor textelor);
Prezentări publice, expoziții sau momente literare realizate în cadrul clasei sau al școlii;
Proiecte interdisciplinare (literatură + arte / literatură + pedagogie).
6. Direcții transversale:
Promovarea valorilor educației interculturale și a diversității prin selecția textelor (povești din culturi diferite).
Formarea unei atitudini critice față de stereotipurile prezente în literatura pentru copii și în produsele media actuale.
Încurajarea empatiei, cooperării și reflecției asupra rolului povestirii în educația timpurie.
7. Rolul profesorului:
Profesorul devine facilitator al învățării, mediator cultural și formator al gustului estetic.
El ghidează elevii spre înțelegerea valorilor transmise prin literatură, cultivând atât plăcerea lecturii, cât și înțelegerea mecanismelor narative, simbolice și etice ale textului.

LISTA OPERELOR RECOMANDATE ȘI REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru copiii de vârstă antepreșcolară)

LITERATURA CLASICĂ MAGHIARĂ PENTRU COPII
Genul liric:
Rimuri și formule folclorice pentru copii (cântece de leagăn, rime pentru numărat timpul, rime despre fenomene meteorologice, rime despre lumea animală și vegetală, onomatopee, formule magice, formule de povestire, strigături batjocoritoare, ghicitori înșelătoare, rime de joc, formule de alegere sau de numărare)

Lirica clasică pentru copii din literatura cultă
Gazdag Erzsi: *Hipp-hopp, itt vagyok!*; *Ringató*
József Attila: *Altató*
Kányádi Sándor: *Kerekítő*; *Jön az ősz*
Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*
Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*
Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*; *Bóbita*; *Galagonya*; *Sehallselát Dömötör*
Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember*; *Este jó, este jó…*

Genul epic:

Basme populare:
A kis malac és a farkasok; *A kisgömböc*; *A nyulacska harangocskája*; *Farkas-barkas*

Povești în versuri:
Csukás István: *A legkisebb Ugrifüles*
Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*
Hervay Gizella: *Spenótos mese*
Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*

Romanul pentru copii și romanul fantastic (de tip basm)
Csukás István: *Süsü, a sárkány*
Berg Judit: *Hisztimesék*
Fekete István: *Vuk*
Fodor Sándor: *Csipike*
Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*

Literatură universală:
Patrice Karst: *A láthatatlan fonál*
Oliver Jeffers: *Fent és lent*; *A pingvin és a kisfiú*
Julia Donaldson: *A majom mamája*

LITERATURA MAGHIARĂ CONTEMPORANĂ PENTRU COPII

Lirica contemporană pentru copii
Kovács András Ferenc: *Manóka*
Lackfi János: *Kakaós csiga*
László Noémi: *Kérdezgető*

Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*
Varró Dániel: *Mászogató*

Basmul cult contemporan:
Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok!*; *Mesék az összetartozásról*; *Mesék a boldogságról*; *Mesék az élet örömeiről*
Berg Judit: *Hisztimesék*
Farkas Nóra: *Összeköt a szeretet*
Gyöngyösi Katalin: *Bölcsődés vagyok!*; *Vár a bölcsőde!*
J. Kovács Judit – Lapozók: *Kerekítő Manó altatói*; *Kerekítő Manó számolóka*; *Kerekítő Manó a part alatt*; *Kerekítő Manó a tanyán*; *Kerekítő Manó vigasztalói*; *Kerekítő Kacagtató – Naphívogató*; *Kerekítő Kacagtató – Jönnek az égi halászok* (lapozó)
Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*

Romanul clasic și contemporan pentru copii și romanul de tip basm:
Bálint Ágnes: *Mazsola*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*
Fekete István: *Vuk*
Fodor Sándor: *Csipike*

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru copiii de vârstă preșcolară)
LITERATURA MAGHIARĂ CLASICĂ PENTRU COPII

Genul liric:
Strigături și jocuri verbale populare pentru copii: strigături ritmate, porecle glumețe, ghicitori

Lirica clasică pentru copii
Áprily Lajos: *Tavaszodik*
Gazdag Erzsi: *Mesebolt*
József Attila: *Kertész leszek…*
Kányádi Sándor: *Ha a napnak lába volna*
Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben*; *Szorgalom*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas*; *A nagy természet*; *Dombon*
Weöres Sándor: *Bóbita*; *Csiribiri*; *Galagonya*; *Haragosi*; *Ha a világ rigó lenne*; *Kacsa-úsztató*; *Kocsi és vonat*; *Száncsengő*; *Paripám csodaszép pejkó*; *Tarka forgó*; *Tavaszköszöntő*
Zelk Zoltán: Párácska

Genul epic:

Basme populare: *Furulyás Palkó*; *Az égig érő paszuly*; *A kóró és kismadár*; *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*; *Pityke és a kökény*; *A falánk tyúkocska*; *Az aranyszőrű bárány*; *A só*; *A házi és a mezei egér*; *Az óriásretek*; *Az egér firkim-farkincája*; *A macska és az egér*; *Az aranytulipán*; *A kőleves*; *A szóló szőlő*, *mosolygó alma, csengő barack*; *Borsószem királykisasszony*; *A szegény ember szőlője*; *A tyúkocska, az egérke, meg a kakaska*; *A kicsi dió*; *A király kenyere*; *Terülj, terülj asztalkám*; *A három szerencsefia*; *A vitéz szabócska*; *Kacor király*; *A szegény ember meg a szürke ló*; *A szegény ember kilenc tyúkja meg egy kakasa*; *A két koma*; *A három kívánság*; *A fiatal pár meg a kotlós*; *Fazék házikó*; *A három kismalac*; *A csillagszemű juhász*

Legende populare: *Maros és Olt*; *Szent Anna-tó legendája*

Basmul clasic în versuri / romanul de tip basm clasic
Benedek Elek: *Jégország királya*
Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*
Kormos István: *Mese Vackorról, a pisze kölyökmackóról*
Móra Ferenc: *A cinege cipője*; *A didergő király*; *A kíváncsi hópelyhek*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*

LITERATURA MAGHIARĂ CONTEMPORANĂ PENTRU COPII:

Lirica contemporană pentru copii:
Balázs Imre József: *Hanna és kiflik*; *A csigaház-labirintus*
Fekete Vince: *Én a Vackor*; *Falun azért jó…*
Jónás Tamás: *A varázsló*
Kiss Ottó: *A játékban az az igazságos*
Kovács András Ferenc*: Hajnali csillag peremén*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*
Lackfi János: *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*
László Noémi: *Itt a vége, fuss el véle*; *Kérdezgető*
Markó Béla: *Miért lassú a csiga?*; *Tavaszi nap*
Nyulász Péter: *Durabele, Deré*
Oravecz Imre: *Óvónéni otthona*
Orbán Ottó: *Kikiáltó*; *Nyár*
Szabó T. Anna: *A vörös mozdony*; *Kézmosó-vers*; *Pitypang*
Tóth Krisztina: *Marci öltözik*; *Altató*
Varró Dániel: *Lovasok*; *Andris beszélget az állatokkal*; *Badar madárhatározó −Tizenhárom szép madár*

Basmul cult contemporan:
Bálint Ágnes: *Valaki fürdene*
Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról Tizenhárom szép madár*
Mesék az elfogadásról; Mesék a nyitott szívről; Mesék a szárnyalásról; Így megyek iskolába
Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*
Borsodi L. László: *Anya és apa ma*; *Kiderült minden*
Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*
Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*
Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*
Marék Veronika: *Kippkopp- és Tipptopp-mesék*
Máté Angi: *Volt egyszer egy utca*; *Volt egyszer egy béka*
Mészöly Miklós: *A pipiske és a fűszál*; *Állatok beszélgetése*; *Tréfás mese*

Romanul pentru copii și romanul de tip basm: clasic și contemporan
Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti – Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő; Lenka-sorozat*
Berg Judit: *Lengemesék*; *Maszat* (kiscsoport), *Rumini-sorozat* (nagycsoport)
Boldizsár Ildikó: *Az Elveszett Tárgyak Napja*
Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*
Böszörményi Gyula: *Betemetett a nagy hó*; *Tudom én már, mit csinálok*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Civakodó cipőikrek*
Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*
Fodor Sándor: *Csipike*
Hervay Gizella: *Kobak könyve*
Janikovszky Éva: *Már óvodás vagyok*; *Kire ütött ez a gyerek?*; *Ha én felnőtt volnék*; *A porszívó-fűnyíró-helikopter*
Lackfi János – J. Kovács Judit: *Kerekítő – Százérintő*

J. Kovács Judit: *Kerekítő – Évkerék*; *Manó adventi mondókára*; *Kerekítő Manó utazásai*; *Kerekítő Manó és az évszakok*; *Kerekítő Manó és a hullócsillagok*
Kiss Judit Ágnes: *Babaróka ajándéka*
Lázár Ervin: *Szegény Dzsoni és Árnika*; *A Hétfejű Tündér*; *Négyszögletű Kerek Erdő*
Szepes Mária: *Pöttyös Panni az óvodában*
Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*
Tamáz Zsuzsa: *Kicsi Mimi és a Kökény ovi*
Vadadi Adrienn: *Ákos óvodába megy*; *Leszel a barátom?*
Varga Katalin: *Mosó, Masa, mosodája*; *Gőgös Gúnár Gedeon*; *A kesztyű*, *Téli lakoma*
Weöres Sándor: *Bóbita*
Zágoni Balázs: *Barni könyve*

OPERE DE LITERATURĂ UNIVERSALĂ PENTRU COPII
Doris Rübel: *Óvodás lettem!*
Fèlix Salten: *Bambi*
Gianni Rodari: *A nap és a felhő*; *Rengeteg kérdés*; *Egyetemes világtörténet*
La Fontaine: *A tücsök és a hangya*
Liane Schneider: *Bori az óvodában*
Monika Ehrenreich: *Óvodába járok*
Szutyejev: *Az alma*; *A gomba alatt*; *A három kiscica*

VOLUME RECOMANDATE (pentru specializarea pedagogia educației timpurie):

A hegyen-völgyön szánkázó diófa. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1974.
A lóvá tett sárkány. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.
Arany László: *Hol volt, hol nem volt.* Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1995.
Ákom bákom, berkenye – Magyar népi gyermekköltészet. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1985.
Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0−4 évig.* Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok,* Lampion Kiadó, Budapest 2022
Bajzáth Mária: *Pont, pont, vesszőcske*, Lampion Kiadó, Budapest 2025
Bajzáth Mária: *Erdők, mezők népmeséi,* Lampion Kiadó, Budapest 2024
Bajzáth Mária: *Karácsony és újévváró történetek*, Lampion Kiadó, Budapest 2024
Bajzáth Mária: *Az állatok karácsonya*, Kolibri Kiadó, Budapest, 2022
Bajzáth Mária válogatása: *Kerek élet fája*, Lampion Kiadó, Budapest 2022
Benedek Elek: *Arany mesekönyv − A világ legszebb meséiből*. Scolar Kiadó, Budapest. 2023.
Benedek Elek: *Magyar népmesék és mondák*. Athenaeum Kiadó, Budapest. 1914,
Benedek Elek: *Többsincs királyfi és más mesék*. https://mek.oszk.hu/00200/00232/html/
Benedek Elek: *Világszép nádszál kisasszony*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.
Borsodi L. László: *Balázsolás*. Illusztrálta Tomos Tünde. Pállas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2016.
Cini-cini muzsika. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1997.
Dávid Ildikó (szerk.): *Kicsi vagyok én* - Népi gyermekmondókák. Vida Kata rajzaival. Szalay Könyvek K., 2021.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai*. Versek gyermekeknek és felnőtteknek. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Gáll Viktória Emese: *Ringató-mesék*: Borsi-mesék. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.
Ha majd hatéves leszek. Versek kicsiknek. Sziget Kiadó. Budapest, 1995.
Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Illyés Gyula: *Hét meg hét magyar népmese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.
J. Kovács Judit: *Kerekítő évkerék.* Dalok - mondókák - jeles napok – játékok. Móra Könyvkiadó, 20219.

Kisgyermekek nagy mesekönyve. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, é. n.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
Móra Ferenc: *A hatrongyosi kakasok.* Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.
Minden napra egy mese. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.
30. *Nagyapó mesefája*. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.
31. *Napsugár* gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/napsugar/
32. **Ragyog a mindenség*. Erdélyi gyermekvers-antológia. Gutenberg K., Csíkszereda, 2013.
33. Sipos Bella: *A három csángó…* Hétfalusi mesék. Disz Tipo Kiadó. Négyfalu, 2007.
34. *Szivárvány* gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/szivarvany/

BIBLIOGRAFIE (pentru specializarea pedagogia educației timpurie):

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.
Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó Debrecen, 2006.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
Előry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.): *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!.* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.
*Hét aranyalma: *Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak.* Kiadja a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Budapest, 2012.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.
Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében.* Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.
Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Médiapedagógiai kisokos óvodapedagógusoknak*. Líceum Kiadó, Eger, 2025.
Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Óvodások és a média*. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Budapest, 2025.
Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai: Székelyföld 2016/5, Székelyföld 2018/6
Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.
Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.
Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.
Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998.
Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. I. Elmélet és módszertan. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. IV. Tavasz: Virágzik a barack. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. V. Nyár: Fészkére jár a madár. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. II. Ősz: Legelget az őz. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével.* III: Tél: Erős már a szél. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zóka Katalin: *Kóstolgató*. A világ befogadásának elérhetősége 8. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2009

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru copiii de vârstă antepreșcolară)

LITERATURA CLASICĂ MAGHIARĂ PENTRU COPII
Genul liric:
Népi gyermekmondókák, csujjogatók, névcsúfolók, találós kérdések, nyelvtörők

Lirica clasică pentru copii din literatura cultă
Áprily Lajos: *Tavaszodik*; *Március*
Csanádi Imre: *Négy testvér, Hónapsoroló*
Dsida Jenő: *Itt van a szép karácsony*
Gazdag Erzsi: *Mesebolt*
József Attila: *Altató*
Juhász Gyula: *Mese*
Kányádi Sándor: *Az okos kos*; *Bandukol az őszi nap*; *Elment Péter*; *Évkezdő vers*; *Faragott versike*; *Három bárány*; *Jó két ló szolgája*; *Jön az ősz*; *Költögető*; *Nyergestető*; *Világgá ment a nyár*
Karinthy Frigyes: *Hogy hívják?*
Kiss Dénes: *Kerékpár*
Majtényi Erik: *Fiók*
Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben*; *Szorgalom*; *A titkos út*; *Róka mondóka*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Osvát Erzsébet: *Három cimbora*; *Nyújtózik a hóvirág*; *Versike a számok tanulásához*
Szabó Lőrinc: *Lóci óriás lesz*
Szilágyi Domokos: *Olvadás*
Tamkó Sirató Károly*: Apróhirdetés*; *Tengerecki Pál*
Weöres Sándor: *A birka-iskola*; *Bóbita*; *Buba éneke*; *Csiribiri*; *Galagonya*; *Haragosi*; *Ha a világ rigó lenne*; *Kacsa-úsztató*; *Kocsi és vonat*; *Száncsengő*; *Paripám, csodaszép pejkó*; *Pletykázó asszonyok*; *Tarka forgó*; *Tavaszköszöntő*; *Ujjé!-vi mese*
Zelk Zoltán: *Párácska*; *Október*

Genul epic:

Basme populare: *Az alma*; *A csillagszemű juhász*; *A farkas és a gólya*; *A három együgyű leány*; *A hazug pásztorfiú*; *A két bors ökröcske*; *A legfinomabb falat*; *A légy és a hangya*; *A mezei egér*; *A nyuszi és a sün*; *A parázs*; *A róka meg a pacsirta*; *A Szél és a Nap*; *A szúnyog meg a ló*; *A tulipánná változott királyfi*; *Bolond asszony a vásáron*; *Égig érő mesefa*; *Furulyavásár*; *Gergő juhász kanala*; *Kutya-macska barátság*; *Nap, Hold és Csillag megszabadítása*; *Ugorjunk árkot*; *Vár és forrás*

Legende: *A kolozsvári bíró*; *A Gyilkos-tó meséje*; *A Szent Anna-tó legendája*; *A tordai hasadék*; *Egyszer volt Budán kutyavásár*; *Maros és Olt*
Kóka Rozália: Mesék és mondák Mátyás királyról – Hogyan került a holló Mátyás címerébe?

Basmul clasic în versuri / povestirea clasică / poemul epic clasic / romanul de tip basm clasic
Arany László: *A macska és az egér*
Benedek Elek: *A nagyotmondó legény*; *A dicsekedők*; *Igazság és hamisság*
Bajor Andor: *Bálványos vár meséje*; *Kolozsvár kincsei*
Fazekas István: *Lúdas Matyi*
Fekete István: *A bagoly*
Fodor Sándor: *Fülöpke beszámolói*
Gárdonyi Géza: *A komédiás disznó*

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, varianta în limba română

Gimesi Dóra: *Emma Csöndje*
Kányádi Sándor: *A békási báránypörkölt*; *Néma tulipán*; *Mesemorzsa*; *Mesék meséje*; *Mogyorókirály meséje*
Kormos István: *A kevély kiskakas*
Lászlóffy Aladár: *Fogkefe-vers*; *Tavaszváró*; *Olvasás*
Méhes György: *Hogyan kell megszelídíteni egy ceruzát?*
Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*
Móra Ferenc: *A két Forintos*; *A körtemuzsika*; *A mindentudó*; *A szánkó*; *A századik könyv*; *Csengő barack*; *A kis bicebóca*; *Kevély Kereki*; *Levelek hullása*; *Mindennapi kenyerünk*; *Nagyapó*; *Szóló szőlő*; *Zsombor deák*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*
Nemes Nagy Ágnes: *A zöldkezű*; *Mi van a szobában?*
Petőfi Sándor: *János vitéz*
Szabó Magda: *Tündér Lala*
Zelk Zoltán: *Az állatok iskolája*; *Új mese a négy vándorról*

LITERATURA MAGHIARĂ CONTEMPORANĂ PENTRU COPII:

Lirica contemporană pentru copii:
Ágai Ágnes: *NEMzedék*
Apostagi Bolvári Judit: *A kamrában*
Balázs Imre József: *A mese*; *A nyári napról*; *A téli napról*; *Bedobozolt nyár*; *Tavaszi tündérek*
Bartos Erika: *Állatzsivaj*
Csanádi Imre: *Első hó köszöntő*
Cseh Katalin: *Baba néni mondókája*; *Furfangos vers*
Czilli Aranka: *Ter(e)m(t)és*; *Anya-ballada*; *Fényért könyörgő kisfiú balladája*
Demény Péter: *Pszt!*; *A jó tündér dala*
Egyed Emese: *Játszótársunk születik*; *Kérvény*; *Mi a fontos*; *Születésnapra*; *Tavaszvarázslás*
Fecske Csaba: *Jó leszek*
Fekete Vince: *Az osztálytársam*; *Boldog vagyok*; *A legelső fogalmazásom*; *Az első versem*; *Autónk lábnyomai*
Gryllus Vilmos: *Kicsi út*; *Őszi falevél*
Gyurkovics Tibor: *Tónió a póniló*
Havasi Attila: *A szilvásgombóc*
Kiss Lehel: *Városunk*
Kiss Ottó: *Alma*; *Csillagszedő Márió*; *Bárányok*; *Nagypapa nem ért a számítógéphez*
Kovács András Ferenc: *Csillagcsengő*; *Erdélyi hajdútánc*; *Hajnali csillag peremén*; *Kulimász*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*; *Vásárhelyi vásár*
Kukorelly Endre: *Samunadrág*
Lackfi János: *Kézmosó vers*; *Habfürdő*; *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*
László Gyula: *Tavaszköszöntő*
László Noémi: *Ajándék-féle*; *A mi szobánk*; *A paradicsomleves ma*; *Anya és apa színházba megy, Apa valahogy kocsit, A tanító néni, Egyesek tanulnak, Esti mondóka, Itt a vége, fuss el véle*; *Jóságok*; *Kérdezgető*; *Miért nincs egy normális?*; *Szerelem*; *Pizsamaparti*
Lászlóffy Csaba: *Név-ábécé*
Markó Béla: *Milyen állat kell nekünk?* ; *Tavaszi nap*
Mezei András: *Apja és fia*
M. Simon Katalin: *Tavaszi dal*
Nagyálmos Ildikó: *Bizsereg*
Nagy Bandó András: *Vakondok*
Nyulász Péter: *Durabele*
Osvát Erzsébet: *Jött őszanyó hideg széllel*
Romhányi József: *A bűnbánó elefánt*
Szabó T. Anna: *Pitypang*; *A vörös mozdony*

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, varianta în limba română

Szabó T. Anna- Tóth Krisztina-Varró Dániel: *Kerge ABC*
Szalay Borbála: *Helyesírás versben*
Szinetár György: *Szeptemberi csengetés*
Tamkó Sirató Károly: *Világos ez?*
Tandori Dezső: *Nehéz dolgok*; *Általános mackók*
Tolna Éva: *Kinek talál a neve?*
Tóth Ágnes: *Farsang*; *Hónapok*
Tóth Krisztina: *Kobra*; *A repülő hal*
Varga Domokos: *Oda a nyár*
Varró Dániel: *Maszat-hegyi naptár*

Basmul cult contemporan / povestirea contemporană:
Bálint Ágnes: *Szeleburdi család*
Bálint Tibor: *Piskóta igazgató úr*
Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*; *Farsang*
Bódai-Soós Judit: *Január*
Boldizsár Ildikó: *A Nap és Hold találkozása*
Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*
Csukás István: *A téli tücsök meséi*
Darvasi László: *Trapiti*
Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*; *Húsvéti mese*
Fehér Klára: *A haszontalan cipők*
Fésüs Éva: *A palacsintás király*
Fóris-Ferenczi Rita: *A mi barátaink*; *Amikor dédmama még kislány volt*; *Családi forgatag farsang idején*; *Egész nap csak csipszet enni*; *Ha végre már kamasz lennék!*; *Ha felnőtt lennék*; *Karácsony – a szeretet ünnepe*; *Korszakok és vágyak*; *Tele a pince, tele a kamra*
G. Szabó Judit: *Mandulaműtét*
Gergely Edó: *A karácsonyi Angyal és a Hold meséje*
Gyurkovics Tibor: *Rád nem lehet számítani*
Hervay Gizella: *Elfelejtős mese*
Janikovszky Éva: *A bizonyítvány*; *Kire ütött ez a gyerek?*; *Már iskolás vagyok*; *Velem mindig történik valami*
Juhász Magda: *Hova lett az ellenőrző?*
Lázár Ervin: *A fába szorult hernyó*; *A hétfejű tündér*; *A soványító palacsinta*; *Ödönke és a tízemeletes*
Majoros Nóra: *Bruni és a szerelem*
Marék Veronika: *Kippkopp karácsonya*
Máté Angi: *Volt egyszer egy nyár*
Máthé László: *Mátyás király macskája*
Miklya Luzsányi Mónika: *Kukák és ágak*
Osvát Erzsébet: *A fecskerepülőtéren*
Nógrádi Gábor: *Alattunk a kincs*; *A legjobb dolgok az életben nem dolgok*; *Hogyan neveljünk? Legyél a tesóm!*; *Segítség, ember!*; *Tengerimalac*
Páskándi Géza: *Asztal bátyó, Szék úrfi*
Szép Ernő: *Mátyás napja*
Tar Károly: *A bűnös bárány*
T. Ágoston László: *A Mikulás csizmája*
Tóth Anna: *A titokzatos hóember*
Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*
Víg Balázs: *A rettegő fogorvos*
Zágoni Balázs: *Az alternatív hóember*; *Az Angyal tanítványa*; *Barni és a forradalom*; *Gipszes mese*; *Kütyüs mese*; *Tortás mese*

Romanul de tip basm: clasic și contemporan:

Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról*; *Mesék az elfogadásról*; *Mesék a nyitott szívről*; *Mesék a szárnyalásról*; *Így megyek iskolába*
Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti – Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő*; *Lenka-sorozat*
Berg Judit: *Lengemesék, Maszat*; *Rumini-sorozat*
Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*
Bosnyák Viktória: *A sirály a király?*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Pom-Pom meséi*
Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*
Darvasi László: *Trapiti*
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?*
Fodor Sándor: *Csipike*
Hervay Gizella: *Kobak könyve*
Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?* ; *Ha én felnőtt volnék…*
Kádár Annamária: *Lilla és Tündérbogyó*
Lázár Ervin: *Négyszögletű Kerek Erdő*; *A kisfiú meg az oroszlánok*
Lackfi János: *Kövér Lajos színre lép*
Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön*
Szegedi Katalin: *Álomcirkusz*; *Lenka*; *Palkó*
Szepes Mária: *Pöttyös Panni az iskolában*
Vadadi Adrienn: *Kockacukor lovassuli*
Varga Katalin: *Barátom*; *Bonca*
Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*
Tasi Kata: *A homoklakó*
Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*
Wéber Anikó: *Az osztály vesztese*
Zágoni Balázs: *Barni Berlinben*

OPERE DE LITERATURĂ UNIVERSALĂ PENTRU COPII:
A csalfa nyúl; *A csökönyös kis elefánt* (afrikai népmese); *Az indián tolla* (indián népmese), *Mese a kakukkról és az óráról* (német népmese); *A szúnyog meg a ló* (finnugor népmese), *Az oroszlán és a sakál* (kínai népmese); *A medve és az ábécé* (román népmese)
A. A. Milne: *Micimackó*
Aesopus: *A róka meg a holló*
Anton de Saint Exupéry: *A kis herceg*
Annie M. G. Schmidt: *Titi a toronyházban*
Astrid Lindgren: *Harisnyás Pippi*
Erich Kästner: *Emil és a detektívek*; *A két Lotti*
Gianni Rodari: *A róka és a szőlő*
Jean de La Fontaine: *A róka és a szőlő*
Jerzy Kem: *A zsiráf a fényképésznél*
Michael Engler: *Mi ketten - Mesék a barátságról*
Roald Dahl: *Karcsi és a csokigyár*; *A barátságos óriás – A meghökkentő humor és a fantázia világa*
Thomas C. Brezina: *A világ legklasszabb biciklije*
Valentina Oszejeva: *A varázsszó*

Volume recomandate (pentru specializarea pedagogia învățământului primar):

Balázs Imre József: *Hanna-hinta*. Gyermekversek. Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Bajzáth Mária: *Kerek élet fája*. Jeles napok mesekalendáriuma. Lampion Könyvek Kiadó. 2024.
Banyó Péter– Csányi Dóra– Edinger Katalin–Kovács Eszter: *Friss tinta!* - Mai gyerekversek. Pozsonyi pagony kft. 2012.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară (maternă), Literatură pentru copii, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, varianta în limba română

Berszán István: *Angyalok meséi.* Fazakas Ildikó rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2023.
Boldizsár Ildikó: *Esti tündérmesék.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2016.
Boldizsár Ildikó: *Esti mesék a szeretetről.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2018.
Cseh Katalin: *Baba néni és Márk.* Gutenberg Kiadó, Csíkszereda (Kürti Andrea rajzaival). 2015.
Cseh Katalin: *A pocsolya mosolya.* Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2025. (Orosz Annabella rajzaival).
Czilli Aranka: *A varázslatos szekrény.* Versek és mesék gyerekeknek és felnőtteknek. Széphalom Könyvműhely, Budapest. 2020,
Demény Péter: *Ágóbágó naplója.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai.* Versek gyermekeknek és felnőtteknek. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Fóris-Ferenczi Johanna: *Teszetosza Matati.* Juhász Szilárd rajzaival. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2020.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?,* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2017.
Fóris-Ferenczi Rita: *Bezzeg.* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2018.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mi lenne, ha...* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2019.
Fóris-Ferenczi Rita: *Kalárisok.* Pápai Barna rajzaival. Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2020.
Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén.* Takács Mari illusztrálta. Magvető Kiadó, Budapest. 2007.
László Noémi: *Bodzabél.* Kürti Andrea rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2017.
László Noémi: *Keljfeljancsi.* Mesék hívőknek és hitetleneknek. Tomos Tünde rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2023.
Máthé László: *Cigánytáltosok.* Zágoni roma mesék. Kaláka Könyvek, Sepsiszentgyörgy, 2022.
Móra Ferenc: *A kóchuszár.* Heinzelmann Emma rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 1970.
Nagyapó mesefája. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.

Bibliografie (pentru specializarea pedagogia învățământului primar):

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára*. Didakt Kiadó, Debrecen. 2006.
Bajzáth Mária: Kerek élet fája. *Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó. 2024.
Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1.* – Pedagógusoknak. Lampion Könyvek Kiadó, Budapest. 2022.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 2001.Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 2004.
Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó*! Egyetemi Kiadó, Kolozsvár. 2015.
Hansági Ágnes – Hermann Zoltán – Mészáros Márton – Szekeres Nikoletta (szerk.): *Mesebeszéd.* A gyerek és ifjúsági irodalom kézikönyve. Fiatal Írók Szövetsége, Budapest, 2017.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia, Csíkszereda. 2006.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia.* Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban. Kulcslyuk Kiadó. Szekszárd. 2012.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia 2*. Útravaló kényes nevelési helyzetekhez. Kulcslyuk Kiadó. Szekszárd. 2014.
Kocsis Annamária: *Verskóstoló*, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2019.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom*. Helikon Kiadó, Budapest. 2001.

Komáromi Gabriella: *Lázár Ervin élete és munkássága*. Osiris Kiadó, Budapest. 2011.
Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2015.
Lovász Andrea (szerk.): *Navigátor.* Kortárs gyerekirodalmi lexikon. Böngésző és olvasókönyv. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2010.
Lovász Andrea: *Dödölle.* Gyerekirodalmi és hagyományőrző kalendárium. Keszeg Ágnes rajzaival. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2024.
Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba*. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2019.
Sántha Attila: Fodor úr, a boldog óriás. Zelegor Kiadó, Kézdivásárhely, 2018.
Szántó Bíborka (2020): *Kánonok a magyar gyermekirodalomban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.
Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai*. Korunk Komp-Press, Marosvásárhely. 2007.
Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban*. Savaria University Press, Szombathely. 2011.
A *Székelyföld* folyóirat gyermekirodalmi számai: *Székelyföld* 2016/5, *Székelyföld* 2018/6

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 120B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve

Gyermekirodalom
X. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)
Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés és tanítóképző szak magyar nyelvű változat

− 2026 −

Anexa nr.
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Gyermekirodalom, X. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés és tanítóképző szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

A *Gyermekirodalom* tantárgy a pedagógiai profilú vokacionális képzés szakmai tantervének része. Célja olyan leendő óvodapedagógusok és tanítók felkészítése, akik képesek az olvasást és az irodalmi műveket tudatosan, módszertanilag megalapozott módon alkalmazni pedagógiai munkájukban, valamint a gyermekeket az irodalom és a képzelet világának felfedezésére ösztönözni. A tanterv az *Gyermekirodalom* tantárgy román nyelvű tanterve alapján íródott, a magyar irodalom sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a X. osztály tantervében.

A javasolt tartalmak és tevékenységek hozzájárulnak a szövegértési, értelmezési, önkifejezési és kritikai gondolkodási kompetenciák fejlesztéséhez, valamint az esztétikai érzék formálásához és az erkölcsi, kulturális értékek belsővé válásához.

A gyermekirodalom tanulmányozása kettős célt szolgál: egyrészt személyiségformáló szerepet tölt be, mivel fejleszti az esztétikai érzékenységet, az empátiát és a szimbolikus gondolkodást; másrészt hozzájárul a leendő óvodapedagógusok és alsó tagozatos tanítók pedagógiai munkájához szükséges szakmai kompetenciák kialakításához. Az olvasási és értelmezési tevékenységek aktív, tanulóközpontú tanulási helyzetekké válnak, amelyek ösztönzik a kreativitást, a szabad önkifejezést és az együttműködést.

A tanterv ugyanakkor lehetőséget teremt a multimodális és digitális erőforrások – például hangoskönyvek, interaktív mesék, illusztrációk, nevelési célú színházi formák és animációs filmek – pedagógiai célú integrálására, elősegítve ezzel az oktatás alkalmazkodását a kortárs tanulási környezethez.

Az interdiszciplináris és transzdiszciplináris megközelítés kiemelt jelentőségű: a gyermekirodalom a fejlődéslélektan, a játékpedagógia, a vizuális művészetek és a zene területeivel összekapcsolva jelenik meg annak érdekében, hogy komplex és releváns tanulási élményt biztosítson.

A kifejező felolvasás, a dramatizálás, az illusztrációkészítés és az irodalmi alkotótevékenység révén a tanulók empatikus kommunikációs készségeket fejlesztenek, és felismerik az esztétikai élmény pedagógiai jelentőségét.

Az irodalmi szövegek tanulmányozása során a tanulók megtanulják a világ értelmezését a történetek közvetítésével, felismerik a bennük megjelenő kulturális és erkölcsi mintákat, valamint felkészülnek arra, hogy a jövőben saját tanítványaik számára az olvasás közvetítőivé váljanak.

A tantárgy a kulturális és a szakmai identitás formálásában is jelentős szerepet tölt be. A magyar és az egyetemes gyermekirodalom szövegeivel való megismerkedés erősíti a kulturális hagyományhoz való kötődés érzését, és támpontokat nyújt a leendő pedagógusi identitás kialakításához. Ugyanakkor az alkotó, reflektív és párbeszédre épülő tevékenységek elősegítik a szakmai tudatosság fejlődését, az önálló tanulást, valamint az iskolai közösség kulturális életében való aktív részvételt.

A *Gyermekirodalom* tehát nem csupán tantárgy, hanem a kognitív, affektív és etikai dimenziókat egyaránt érintő komplex személyiségfejlesztés színtere. Olyan tanulási környezet, amelyben a tanulók felfedezhetik az irodalmat mint a tanulás, a kommunikáció és a gyermeknevelés meghatározó eszközét, összhangban a mai iskola demokratikus, kulturális és humanista értékeivel.

A *Gyermekirodalom* tanterv kidolgozása során a szerzők egyaránt támaszkodtak a hagyományosan elismert szakirodalmi forrásokra, valamint a korszerű digitális eszközökre és oktatási erőforrásokra

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák: a kommunikációs és kognitív kompetencia részrendszerei, amelyek a szóbeli kommunikáció, az írott szövegek megértése és értelmezése, az írásbeli szövegalkotás, valamint a nyelvi megformálás iránti érzékenység és igényesség fejlesztését szolgálják
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek: az alapkompetenciák komponensei, részrendszerei (a tanulás eredményeként kialakuló képesség- és készségterületek, motiváció- és attitűdkészletek); a tanulási tevékenységek ajánlott tevékenységpéldák, amelyek a tartalmak beépülésével hozzájárulnak a specifikus kompetenciák fejlődéséhez
4. Tanulási tartalmak, amelyek a képességrendszerekbe épülve hozzájárulnak a kompetenciák fejlődéséhez.
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, koragyermekkori nevelés és tanítóképző szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:

ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK (ÁK)

(SZC) ÁK1	**Megérti a gyermekirodalmi szövegeket – beleértve a digitális és különböző médiumokban megjelenő formákat is – a szövegek értéktartalmának, tematikai sajátosságainak és stilisztikai jellemzőinek felismerése érdekében**
(SZC) ÁK2	**Különböző típusú, eredeti vagy adaptált szövegeket alkot hagyományos és digitális eszközök felhasználásával az önkifejezés és a kreativitás fejlesztése céljából**
(SZC) ÁK3	**Fejleszti a kritikai és reflektív gondolkodást a gyermekirodalmi szövegek értelmezése során, az olvasás személyiségfejlesztő és közösségi szerepének tudatosítása érdekében**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SZC) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK1. Megérti a gyermekirodalmi szövegeket – beleértve a digitális és különböző médiumokban megjelenő formákat is – a szövegek értéktartalmának, tematikai sajátosságainak és stilisztikai jellemzőinek felismerése érdekében

(SZC) SK 1.1. Azonosítja a gyermekirodalmi szövegek műnemi, műfaji és szerkezeti sajátosságait azok esztétikai és tematikai jellegzetességeinek megértése érdekében
− *irányított olvasás a műnemre jellemző elemek (pl. epikus: cselekmény, szereplők, narrátor; lírai: érzelmi hangulat, képiség, zeneiség; drámai: párbeszéd, konfliktus, játék) és a műfaji sajátosságok (pl. népmesei szerepkörök: az útnak indító, a hős szerepköre, az álhős szerepköre, a keresett személy és apja, az ellenfél/károkozó, a segítőtárs, az adományozó/felfegyverző szerepköre; mesekezdő- és záróformulák, meseszámok varázseszközök stb.) felismerése érdekében* − *gyermekeknek szánt epikus, lírai és drámai szövegek szerkezeti sajátosságainak azonosítása (pl. népmese szerkezeti elemei: elindulás, feladat vállalása, próbák, visszatérés, jutalom, büntetés)* − *gyermekirodalmi szövegek esztétikai sajátosságainak megfigyelése (pl. a ritmus, az ismétlés vagy a hangutánzó szavak szerepének felismerése egy gyermekversben)* − *azonos műfajú szövegek összehasonlító elemzése (magyar és világirodalmi mesék, pl. Benedek Elek és Hans Christian Andersen meséi)* − *gyermekirodalmi szövegek összehasonlítása tematikus szempontok alapján (pl. természet, növény- és állatvilág, gyermekalakok, család, óvoda, iskola, kaland, utazás, ünnep, játékok)* − *gyermekirodalmi szövegek tematikai és szerkezeti kapcsolatainak feltárása gondolattérképek, projektfeladatok és az olvasott szövegekhez kapcsolódó kollázsok készítésével* − *gyermekirodalmi szövegek digitális és különböző médiumokban megjelenő változatainak, valamint a különböző művészeti kifejezésmódokkal való kapcsolatuk megfigyelése (pl. egy mese könyv- és rajzfilmváltozatának összehasonlítása, a szöveg és az illusztráció kapcsolatának megfigyelése, egy történet bábszínházi vagy dramatizált feldolgozásának elemzése)*
(SZC) SK 1.2. Elemzi a gyermekirodalmi szövegek nevelési, erkölcsi és értékközvetítő üzenetét a kritikai és reflektív értelmezés kialakítása érdekében
− *olvasónapló készítése, amelyben a tanulók rögzítik a szövegekben megjelenő témákat, kulcsszavakat, valamint az erkölcsi és nevelési megjelenített értékeket* − *gyermekirodalmi szövegek értelmezése a nevelési üzenet művészi megformálása, valamint a kisgyermek szövegértési és szóbeli kifejezőképességének fejlesztése szempontjából* − *magyar és világirodalmi gyermekirodalmi szövegek nevelési értékeinek összehasonlító elemzése (pl. Benedek Elek:* A róka és a szarka *és La Fontaine:* A róka és a szőlő*)* − *vita egy gyermekirodalmi szöveg üzenetéről (pl. „Miért fontos a barátság a mesékben?”, „Mit tanulhatunk a mesehősök döntéseiből?”, „Miért segítik egymást a mese szereplői?”, „Miért győz a jó a mesékben?”)* − *rövid szóbeli vélemények megfogalmazása (pl. „Mit csodálok a kedvenc szereplőmben?”)*
(SZC) SK 1.3. Vizsgálja a gyermekirodalmi szövegek kapcsolatát a rokon tudomány- és művészeti területekkel (pl. pszichológia, pedagógia, művészetek), az alkotó önkifejezés, a kreativitás és a kommunikációs kompetenciák fejlesztése érdekében
− *gyermekeknek szóló kifejező bemutató olvasás (hangszín, szünetek, hanglejtés tudatos alkalmazásával), valamint a szöveg, a kép, a zene és a mozgás közötti kapcsolatok megfigyelése* − *az aktív hallgatás gyakorlása különböző kommunikációs helyzetekben (pl. vita során a tanulók figyelmesen követik társaik megszólalásait, és visszajelzést adnak az elhangzott gondolatokra)*

− *a nyelvi neveléshez kapcsolódó didaktikai módszerek alkalmazása a csoportbeli vagy osztálytermi tevékenységek során (megfigyelés, didaktikus játék, dramatizálás, beszélgetés, gyakorlás, mesélés stb.)* − *tevékenységen, tanórán kívüli olvasási tevékenységek szervezése* − *dramatizálás, szerepjáték és történetmesélés mint az olvasás személyiségfejlesztő felhasználásának formái* − *interdiszciplináris projektek megvalósítása (pl. gyermekirodalom és zene; megzenésített versek)* − *irodalmi részletek társítása képzőművészeti alkotásokkal, illusztrációkkal vagy filmrészletekkel*

(SZC) ÁK2. Különböző típusú, eredeti vagy adaptált szövegek alkot hagyományos és digitális eszközök felhasználásával az önkifejezés és a kreativitás fejlesztése céljából.

(SZC) SK 2.1. Elemzi a gyermekeknek szánt digitális meséket és médiatartalmakat az irodalmi szöveg és annak különböző médiumokban megjelenő feldolgozásai közötti kapcsolat megértése érdekében
− egy illusztrált könyv és digitális változatának (hangoskönyv vagy animációs film) összehasonlítása a hang, a zene és a narráció szerepének megfigyelésével − csoportos podcast készítése a gyermekmesék szerepéről a digitális korszakban − egyéni és csoportos alkotások (pl. projektek, esszék, plakátok) készítése olyan témákban, mint „Film és irodalom”, „Narratív szerkezetek a digitális játékokban”, „Ha én lennék …”, digitális platformok és alkalmazások felhasználásával
(SZC) SK 2.2. Érvekkel támasztja alá a gyermekirodalom szerepét az erkölcsi és kulturális értékek, valamint a személyes identitás alakulásában
− eredeti (írott vagy digitális) történet alkotása magyar kulturális témák ihletésére − gyermekek számára alkalmas szövegekből álló antológia összeállítása, az értékek és a kulturális identitás közvetítésének szempontjából − reflektív esszé írása: „Mi a szerepe a meséknek a gyermekek személyiségfejlődésében?”
(SZC) SK 2.3. Alkalmazza a gyermekirodalmi szövegek alkotásához és átdolgozásához megfelelő stratégiákat eredeti, kifejező és az oktatási helyzethez illeszkedő szövegek létrehozása érdekében
− szövegalkotási gyakorlatok különböző szövegtípusokban (pl. mese, rövid történet, vers, levél) eredeti szövegek vagy gyermekirodalmi feldolgozások létrehozására − kreatív írásgyakorlatok gyermekeknek szóló irodalmi és nem irodalmi szövegek alkotására megadott feltételek alapján (pl. adott témára, megadott tárgy vagy szereplő felhasználásával, kép vagy képsor alapján, versben, prózában vagy képregény formájában, egy adott szövegből kiindulva), egyénileg vagy csoportban, digitális alkalmazások és közösen szerkeszthető dokumentumok használatával

(SZC) ÁK3. Fejleszti a kritikai és reflektív gondolkodást a gyermekirodalmi szövegek értelmezése során, az olvasás személyiségfejlesztő és közösségi szerepének tudatosítása érdekében.

(SZC) SK 3.1. Alkalmazza a gyermekirodalmi szövegek olvasását a személyes reflexió ösztönzésére, a szociális és érzelmi kompetenciák fejlesztésére, valamint a saját élmények és az olvasott szövegek közötti kapcsolatok felismerésére
− *irányított olvasás az irodalmi szöveg szereplőinek érzelmeire, attitűdjeire és kapcsolataira irányuló megfigyeléssel;* − *olvasónapló vezetése személyes reflexiós elemekkel (benyomások, élmények, a szöveg jelentésrétegei);* − *gyakorlatok a szereplők helyzeteinek és viselkedésének saját élettapasztalatokkal vagy az iskolai életből ismert helyzetekkel való összevetésére.*
(SZC) SK 3.2. Elemzi a gyermekirodalmi szövegek üzenetét az együttműködésen alapuló tanulási kompetenciák fejlesztése érdekében
− *páros és csoportos munkaformák alkalmazása a gyermekirodalmi szövegek erkölcsi üzenetének feltárására*

− *gyakorlatok az erkölcsi értékek és dilemmák felismerésére és megbeszélésére különböző kommunikációs és együttműködési helyzetekben* − *vita vagy irányított beszélgetés az irodalmi szövegekben megjelenő üzenetekről és értékekről*
(SZC) SK 3.3. Kritikusan és érvekkel alátámasztva értékeli a gyermekirodalmi szövegeket az olvasás etikai felelősségének tudatosítása, valamint a szövegek üzenetének a gyermekek életkori sajátosságaihoz való igazítása érdekében
− *egy irodalmi szöveg különböző értelmezéseinek összehasonlító elemzése a közvetített üzenet és az erkölcsi értékek szempontjából* − *gyakorlatok az irodalmi szövegek értelmezésének a gyermek személyiségfejlődésére gyakorolt hatásának megítélésére* − *érvekkel alátámasztott vélemények megfogalmazása arról, hogy az irodalmi szöveg értelmezése mennyiben felel meg a gyermek életkori sajátosságainak és szükségleteinek*

TARTALMAK

X. osztály

Tartalmi egységek	Tartalmak
1. A gyermekirodalom fogalma	1.1. A gyermekirodalom jellemzői 1.2. Irodalmi műnemek és műfajok a gyermekirodalomban 1.3. A gyermekirodalom jellemző témái 1.4. Erkölcsi és kulturális értékek a gyermekirodalomban 1.5. Gyermekirodalom a digitális környezetben
2. Klasszikus magyar gyermekirodalom	2.1. Népköltészet és gyermekfolklór (népmese, népmonda, legenda; mondókák, kiszámolók, gyermekjátékok stb.) 2.2. Lírai műfajok – a gyermekversek *tematikus jellemzői*: helyzetszerűség; ünnepek, család, gyermekalakok gyakori szereplése; cselekményesség; az elvont gondolatiság kerülése; kicsinyítés, gyermeki méretekhez igazítás; a természeti világ és állatok szereplése; humor; képzeleti játékok, szerepjátékok; töprengő attitűd. – a gyermekversek *világképi jellemzői*: antropomorfizmus, animizmus; természet és emberi világ történései közötti összefüggés feltételezése; felértékelődő kicsiségek; nyitottság, érdeklődés, éberség. – a gyermekversek *formai jellemzői*: zeneiség, a magyar nyelv szabályos hangsúlyozásának verstani megerősítése; viszonylag egyszerű mondatszerkezet; az alakzatszerű szerkezetek: ismétlések, párhuzamosságok; gyermeki, azaz viszonylag kicsi és konkrét szókincs; nyelvi játékok, szójátékok; néphagyomány kínálta formák, műfajok, kifejezések használata; képszerűség. 2.3. Elbeszélő műfajok (versben vagy prózában: pl. népmese: tündérmese/varázsmese, állatmese, tréfás mese, novellamese, formulamese: csalimese, felelgetős mese, láncmese, halmozó mese, hangutánzó mese láncmese; hazugságmese; műköltészeti mese, verses mese, Mátyás-mese, ostoba ördög meséje; fabula, népmonda, legenda, mese- és gyermekregény stb.) 2.4. Drámai művek gyermekek számára (színpadi jelenetek, dramatizált mesék, bábszínház, árnyszínház, papírszínház)

	Megjegyzés: A témakör feldolgozása során egy népköltészeti szöveg, két különböző témájú lírai mű, valamint három elbeszélő vagy drámai mű (teljes mű vagy részlet) tanulmányozása javasolt.
3. Kortárs magyar gyermekirodalom	3.1. Lírai művek a kortárs gyermekirodalomban különböző témákban (pl. kérdezgetők, kívánságok stb.) 3.2. Epikus művek a kortárs gyermekirodalomban (versben vagy prózában) **Megjegyzés:** A témakör feldolgozása során két különböző témájú lírai mű és két elbeszélő mű (teljes mű vagy részlet) tanulmányozása javasolt.
4. Klasszikus világirodalmi gyermekirodalom	4.1. Elbeszélő művek a világirodalmi gyermekirodalomban (témák, értékek, műfajok, szerkezeti és nyelvi sajátosságok) **Megjegyzés:** A témakör feldolgozása során két elbeszélő mű (teljes mű vagy részlet) tanulmányozása javasolt.
5. Modern és kortárs világirodalmi gyermekirodalom	5.1. Lírai művek a modern és kortárs gyermekirodalomban (játékos költői elemek: nyelvi játékok, verselés, képzeletbeli világok stb.) 5.2. Elbeszélő művek a modern és kortárs gyermekirodalomban (versben vagy prózában; erkölcsi értékek, tematikai csoportok) **Megjegyzés:** A témakör feldolgozása során három lírai vagy elbeszélő mű (versben vagy prózában, teljes mű vagy részlet) tanulmányozása javasolt.
6. Szövegek a korai nevelés és az alsó tagozatos oktatás számára	6.1. Elbeszélések, memorizálásra szánt szövegek, könyvhasználati tevékenységek, képolvasás 6.2. Szójátékok, utánzó játékok és hangutánzó gyakorlatok
7. Médiaszövegek és digitális tartalmak	7.1. Hangoskönyvek, animációs filmek, interaktív digitális mesék. 7.2. Digitális történetek, oktatási célú képregények, interaktív olvasási alkalmazások.
8. Interdiszciplináris és transzdiszciplináris kapcsolatok	8.1. Gyermekirodalom és a játékpedagógia 8.2. Gyermekirodalom és a vizuális művészetek (illusztráció, plakát, poszter stb.) 8.3. Gyermekirodalom és az előadóművészetek (dramatizálás,

	szerepjáték, történetmesélés, rajzfilm, bábszínház, papírszínház stb.) 8.4. Gyermekirodalom és a zene (mesékhez kapcsolódó dalok, megzenésített versek) 8.5. A gyermeksajtó (pl. Szivárvány, Napsugár, Cimbora)

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A *Gyermekirodalom* tantárgy tanítási, tanulási és értékelési folyamata integrált szemléletre épül, amely az olvasási, értelmezési, önkifejezési és alkotó készségek fejlesztését helyezi középpontba.
A javasolt tevékenységek célja a tanulók esztétikai érzékenységének, empátiájának, kritikai gondolkodásának és kreativitásának fejlesztése, figyelembe véve a gyermekeknek szóló irodalom sajátosságait és a pedagógiai profil képzési céljait.

1. Ajánlott módszertani megközelítések
– Aktív és tanulóközpontú módszerek alkalmazása (interaktív olvasás, szerepjáték, vita, dramatizálás, kreatív újraírás).
– A felfedezésen alapuló tanulás és az olvasásra irányuló reflexió ösztönzése.
– Projektalapú, kooperatív tanulási módszerek alkalmazása a gyermekirodalmi művek megismerésében.
– Az ajánlott irodalmi szövegek közül történő választás rugalmasan, a szaktanár döntése alapján, a szakirány (korai nevelés vagy az alsó tagozatos tanítás pedagógiája) sajátosságainak figyelembevételével. A pedagógus a felsorolt szakirányokhoz illeszkedő szövegeket választhat, a gyermekek életkori sajátosságait, a nevelési célokat és a fejlesztendő kompetenciákat figyelembe véve.
– Olvasási és írásműhelyek szervezése, ahol a tanulók kipróbálhatják magukat mesélő, illusztrátor, moderátor vagy pedagógus szerepében.
– Az olvasási tevékenységek összekapcsolása rokon területekkel (pszichológia, pedagógia, vizuális művészetek, zene, médiatudatosság).

2. Didaktikai erőforrások és eszközök
– Digitális erőforrások használata (hangoskönyvek, interaktív olvasóalkalmazások, digitális történetmesélő platformok, pl. StoryJumper, Pixton, BookCreator).
– Vizuális és multimédiás eszközök alkalmazása (illusztrációk, animációs filmek, gyermekeknek szóló színházi előadások, irodalmi podcastok).
– Nyílt oktatási források és digitális könyvtári platformok (pl. StoryWeaver) használatának ösztönzése.

3. Ajánlott tevékenységek
– Különböző olvasási formák gyakorlása: kifejező (hangos) olvasás, dramatizált olvasás, szerepek szerinti olvasás, közös és váltott olvasás, páros olvasás, valamint önálló (csendes) olvasás;
– Mesék feldolgozása bábelőadás formájában;
– Illusztrált olvasónapló készítése (nyomtatott vagy digitális formában);
– Kreatív portfólió készítése (szövegek, illusztrációk, személyes reflexiók);
– Benedek Elek emléknap szervezése (pl. meseolvasás, mesefeldolgozás)
– Olvasásprojektek szervezése (pl. Berg Judit meseregényeinek olvasása, részletek feldolgozása; levelezés a művekről);
– Egy verseskötet projektmunkában való megismerése (pl. *Ragyog a mindenség*. Erdélyi gyermekvers-antológia);
– Gyermeklapok tanulmányozása szemponttáblázat segítségével (pl. Szivárvány, Napsugár);
– Szakirodalmi szövegek tanulmányozása és közös megbeszélése (pl. Kádár Annamária Mesepszichológia című könyvének közös feldolgozása: párban egy fejezet olvasása, bemutatása).

4. A műválasztás szempontjai
A tantervben javasolt művek közül legalább 15 gyermekirodalmi alkotás tanulmányozása ajánlott, amelyek közül
– 5 klasszikus magyar,
– 5 kortárs magyar,
– 5 világirodalmi mű.

A művek kiválasztása a pedagógus szakmai döntése alapján történik, figyelembe véve a tanulócsoport életkori sajátosságait, érdeklődését, valamint a pedagógiai profil képzési céljait. A tantervben javasolt művek listája rugalmas keretet biztosít a szövegválasztáshoz, lehetővé téve a tanulócsoport sajátosságaihoz igazodó pedagógiai döntéseket.
A műválasztás során célszerű figyelembe venni a magyar és a világirodalom értékeinek közvetítését, valamint a kulturális sokszínűség megjelenítését a gyermekirodalmi szövegekben.
A tantervben megjelölt témák és problémakörök feldolgozásához a minimális követelményeken túl további művek vagy szövegrészletek is bevonhatók a tevékenységbe, tanórai munkába, illetve egyéni vagy csoportos projektfeladatok keretében.

5. Értékelési stratégiák
– Folyamatos, formatív értékelés a tanulók fejlődésének nyomon követésére;
– Kreatív portfólió készítése (szövegek, olvasási feladatlapok, médiatartalmak, reflexiók);
– Önértékelés és társértékelés (visszajelzés az értelmezésekre és a tanulói munkákra);
– Nyilvános bemutatók, kiállítások vagy irodalmi alkalmak szervezése az osztály vagy az iskola keretében;
– Interdiszciplináris projektek (pl. irodalom és művészetek, irodalom és pedagógia).

6. Keresztmetszeti szempontok
– Az interkulturális nevelés és a kulturális sokszínűség értékeinek erősítése a szövegválasztás révén (különböző kultúrák meséi).
– Kritikai szemlélet kialakítása a gyermekirodalomban és a kortárs médiatartalmakban megjelenő sztereotípiákkal szemben.
– Az empátia és az együttműködés fejlesztése, valamint a történetmesélés szerepének tudatosítása a korai nevelésben.

7. A pedagógus szerepe
A pedagógus a tanulási folyamat irányítója, kulturális közvetítő és az esztétikai ízlés formálója. Feladata, hogy segítse a tanulókat az irodalom által közvetített értékek megértésében, miközben ösztönzi az olvasás iránti érdeklődést és fejleszti a szövegek narratív, szimbolikus és etikai sajátosságainak tudatos értelmezését.

SZAKIRODALOM

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru copiii de vârstă antepreșcolară)
KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

Lírai műfajok:
Népi gyermekmondókák (dajkarímek, időszámításhoz tartozó, időjárás megfigyeléseit tükröző, állat-, növényvilág, hangutánzók, varázsmondókák, mesemondókák, csúfolók, beugratók, játékmondókák, kiolvasók vagy kiszámolók)

A klasszikus műköltészeti gyermeklíra:
Gazdag Erzsi: *Hipp-hopp, itt vagyok!*; *Ringató*
József Attila: *Altató*
Kányádi Sándor: *Kerekítő*; *Jön az ősz*
Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*
Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*
Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*; *Bóbita*; *Galagonya*; *Sehallselát Dömötör*
Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember*; *Este jó, este jó…*

Epikus műfajok:

Népmesék:
A kis malac és a farkasok; *A kisgömböc*; *A nyulacska harangocskája*; *Farkas-barkas*

Verses mese:
Csukás István: *A legkisebb Ugrifüles*
Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*
Hervay Gizella: *Spenótos mese*
Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*

A gyermek- és meseregény:
Csukás István: *Süsü, a sárkány*
Berg Judit: *Hisztimesék*
Fekete István: *Vuk*
Fodor Sándor: *Csipike*
Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*

Világirodalom:
Patrice Karst: *A láthatatlan fonál*
Oliver Jeffers: *Fent és lent*; *A pingvin és a kisfiú*
Julia Donaldson: *A majom mamája*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

A kortárs gyermeklíra:
Kovács András Ferenc: *Manóka*
Lackfi János: *Kakaós csiga*
László Noémi: *Kérdezgető*
Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*
Varró Dániel: *Mászogató*

A kortárs műmese:

Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok!*; *Mesék az összetartozásról*; *Mesék a boldogságról*; *Mesék az élet örömeiről*
Berg Judit: *Hisztimesék*
Farkas Nóra: *Összeköt a szeretet*
Gyöngyösi Katalin: *Bölcsődés vagyok!*; *Vár a bölcsőde!*
J. Kovács Judit – Lapozók: *Kerekítő Manó altatói*; *Kerekítő Manó számolóka*; *Kerekítő Manó a part alatt*; *Kerekítő Manó a tanyán*; *Kerekítő Manó vigasztalói*; *Kerekítő Kacagtató – Naphívogató*; *Kerekítő Kacagtató – Jönnek az égi halászok* (lapozó)
Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*

A klasszikus és kortárs gyermek- és meseregény:
Bálint Ágnes: *Mazsola*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*
Fekete István: *Vuk*
Fodor Sándor: *Csipike*

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru copiii de vârstă preșcolară)
KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

Lírai műfajok:
Népi gyermekmondókák: csujjogatók, névcsúfolók, találós kérdések

A klasszikus gyermeklíra:
Áprily Lajos: *Tavaszodik*
Gazdag Erzsi: *Mesebolt*
József Attila: *Kertész leszek…*
Kányádi Sándor: *Ha a napnak lába volna*
Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben*; *Szorgalom*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas*; *A nagy természet*; *Dombon*
Weöres Sándor: *Bóbita*; *Csiribiri*; *Galagonya*; *Haragosi*; *Ha a világ rigó lenne*; *Kacsa-úsztató*; *Kocsi és vonat*; *Száncsengő*; *Paripám csodaszép pejkó*; *Tarka forgó*; *Tavaszköszöntő*
Zelk Zoltán: Párácska

Epikus műfajok:

Népmesék: *Furulyás Palkó*; *Az égig érő paszuly*; *A kóró és kismadár*; *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*; *Pityke és a kökény*; *A falánk tyúkocska*; *Az aranyszőrű bárány*; *A só*; *A házi és a mezei egér*; *Az óriásretek*; *Az egér firkim-farkincája*; *A macska és az egér*; *Az aranytulipán*; *A kőleves*; *A szóló szőlő*, *mosolygó alma, csengő barack*; *Borsószem királykisasszony*; *A szegény ember szőlője*; *A tyúkocska, az egérke, meg a kakaska*; *A kicsi dió*; *A király kenyere*; *Terülj, terülj asztalkám*; *A három szerencsefia*; *A vitéz szabócska*; *Kacor király*; *A szegény ember meg a szürke ló*; *A szegény ember kilenc tyúkja meg egy kakasa*; *A két koma*; *A három kívánság*; *A fiatal pár meg a kotlós*; *Fazék házikó*; *A három kismalac*; *A csillagszemű juhász*

Népmondák: *Maros és Olt*; *Szent Anna-tó legendája*

A klasszikus (verses) mese/ meseregény:
Benedek Elek: *Jégország királya*
Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*
Kormos István: *Mese Vackorról, a pisze kölyökmackóról*
Móra Ferenc: *A cinege cipője*; *A didergő király*; *A kíváncsi hópelyhek*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

A kortárs gyermeklíra:
Balázs Imre József: *Hanna és kiflik*; *A csigaház-labirintus*
Fekete Vince: *Én a Vackor*; *Falun azért jó…*
Jónás Tamás: *A varázsló*
Kiss Ottó: *A játékban az az igazságos*
Kovács András Ferenc*: Hajnali csillag peremén*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*
Lackfi János: *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*
László Noémi: *Itt a vége, fuss el véle*; *Kérdezgető*
Markó Béla: *Miért lassú a csiga?*; *Tavaszi nap*
Nyulász Péter: *Durabele, Deré*
Oravecz Imre: *Óvónéni otthona*
Orbán Ottó: *Kikiáltó*; *Nyár*
Szabó T. Anna: *A vörös mozdony*; *Kézmosó-vers*; *Pitypang*
Tóth Krisztina: *Marci öltözik*; *Altató*
Varró Dániel: *Lovasok*; *Andris beszélget az állatokkal*; *Badar madárhatározó −Tizenhárom szép madár*

A kortárs műmese:
Bálint Ágnes: *Valaki fürdene*
Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról Tizenhárom szép madár*
Mesék az elfogadásról; Mesék a nyitott szívről; Mesék a szárnyalásról; Így megyek iskolába
Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*
Borsodi L. László: *Anya és apa ma*; *Kiderült minden*
Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*
Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*
Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*
Marék Veronika: *Kippkopp- és Tipptopp-mesék*
Máté Angi: *Volt egyszer egy utca*; *Volt egyszer egy béka*
Mészöly Miklós: *A pipiske és a fűszál*; *Állatok beszélgetése*; *Tréfás mese*

A klasszikus és a kortárs gyermek- és meseregény:
Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti – Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő; Lenka-sorozat*
Berg Judit: *Lengemesék*; *Maszat* (kiscsoport), *Rumini-sorozat* (nagycsoport)
Boldizsár Ildikó: *Az Elveszett Tárgyak Napja*
Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*
Böszörményi Gyula: *Betemetett a nagy hó*; *Tudom én már, mit csinálok*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Civakodó cipőikrek*
Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*
Fodor Sándor: *Csipike*
Hervay Gizella: *Kobak könyve*
Janikovszky Éva: *Már óvodás vagyok*; *Kire ütött ez a gyerek?*; *Ha én felnőtt volnék*; *A porszívó-fűnyíró-helikopter*
Lackfi János – J. Kovács Judit: *Kerekítő – Százérintő*
J. Kovács Judit: *Kerekítő – Évkerék*; *Manó adventi mondókára*; *Kerekítő Manó utazásai*; *Kerekítő Manó és az évszakok*; *Kerekítő Manó és a hullócsillagok*
Kiss Judit Ágnes: *Babaróka ajándéka*
Lázár Ervin: *Szegény Dzsoni és Árnika*; *A Hétfejű Tündér*; *Négyszögletű Kerek Erdő*
Szepes Mária: *Pöttyös Panni az óvodában*
Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*
Tamáz Zsuzsa: *Kicsi Mimi és a Kökény ovi*
Vadadi Adrienn: *Ákos óvodába megy*; *Leszel a barátom?*
Varga Katalin: *Mosó, Masa, mosodája*; *Gőgös Gúnár Gedeon*; *A kesztyű*, *Téli lakoma*
Weöres Sándor: *Bóbita*

Zágoni Balázs: *Barni könyve*

VILÁGIRODALMI GYERMEKIRODALMI MŰVEK:

Doris Rübel: *Óvodás lettem!*
Fèlix Salten: *Bambi*
Gianni Rodari: *A nap és a felhő*; *Rengeteg kérdés*; *Egyetemes világtörténet*
La Fontaine: *A tücsök és a hangya*
Liane Schneider: *Bori az óvodában*
Monika Ehrenreich: *Óvodába járok*
Szutyejev: *Az alma*; *A gomba alatt*; *A három kiscica*

AJÁNLOTT KÖTETCÍMEK
(bölcsőde- és óvodapedagógus osztály számára):

A hegyen-völgyön szánkázó diófa. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1974.
A lóvá tett sárkány. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.
Arany László: *Hol volt, hol nem volt.* Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1995.
Ákom bákom, berkenye – Magyar népi gyermekköltészet. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1985.
Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0−4 évig.* Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
Bajzáth Mária: *Itt vagyok, ragyogok,* Lampion Kiadó, Budapest 2022
Bajzáth Mária: *Pont, pont, vesszőcske*, Lampion Kiadó, Budapest 2025
Bajzáth Mária: *Erdők, mezők népmeséi,* Lampion Kiadó, Budapest 2024
Bajzáth Mária: *Karácsony és újévváró történetek*, Lampion Kiadó, Budapest 2024
Bajzáth Mária: *Az állatok karácsonya*, Kolibri Kiadó, Budapest, 2022
Bajzáth Mária válogatása: *Kerek élet fája*, Lampion Kiadó, Budapest 2022
Benedek Elek: *Arany mesekönyv − A világ legszebb meséiből*. Scolar Kiadó, Budapest. 2023.
Benedek Elek: *Magyar népmesék és mondák*. Athenaeum Kiadó, Budapest. 1914,
Benedek Elek: *Többsincs királyfi és más mesék*. https://mek.oszk.hu/00200/00232/html/
Benedek Elek: *Világszép nádszál kisasszony*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.
Borsodi L. László: *Balázsolás*. Illusztrálta Tomos Tünde. Pállas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2016.
Cini-cini muzsika. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1997.
Dávid Ildikó (szerk.): *Kicsi vagyok én* - Népi gyermekmondókák. Vida Kata rajzaival. Szalay Könyvek K., 2021.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai*. Versek gyermekeknek és felnőtteknek. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Gáll Viktória Emese: *Ringató-mesék*: Borsi-mesék. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.
Ha majd hatéves leszek. Versek kicsiknek. Sziget Kiadó. Budapest, 1995.
Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Illyés Gyula: *Hét meg hét magyar népmese*. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.
J. Kovács Judit: *Kerekítő évkerék.* Dalok - mondókák - jeles napok – játékok. Móra Könyvkiadó, 20219.
Kisgyermekek nagy mesekönyve. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, é. n.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
Móra Ferenc: *A hatrongyosi kakasok.* Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1975.
Minden napra egy mese. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1973.
30. *Nagyapó mesefája*. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.
31. *Napsugár* gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/napsugar/
32. **Ragyog a mindenség*. Erdélyi gyermekvers-antológia. Gutenberg K., Csíkszereda, 2013.
33. Sipos Bella: *A három csángó…* Hétfalusi mesék. Disz Tipo Kiadó. Négyfalu, 2007.

34. *Szivárvány* gyermekirodalmi lap. Napsugár Kiadó. https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/szivarvany/

SZAKIRODALOM (bölcsőde- és óvodapedagógus osztály számára)

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.
Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára.* Didakt Kiadó Debrecen, 2006.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
Előry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.): *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!.* Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.
*Hét aranyalma: *Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak.* Kiadja a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Budapest, 2012.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba.* Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.
Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében.* Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.
Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Médiapedagógiai kisokos óvodapedagógusoknak*. Líceum Kiadó, Eger, 2025.
Szőke-Milinte Enikő (szerk.): *Óvodások és a média*. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Budapest, 2025.
Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi számai: Székelyföld 2016/5, Székelyföld 2018/6
Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.
Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai.* Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.
Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban.* Savaria University Press, Szombathely, 2011.
Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998.
Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. I. Elmélet és módszertan. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. IV. Tavasz: Virágzik a barack. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. V. Nyár: Fészkére jár a madár. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. II. Ősz: Legelget az őz. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zilahi Józsefné (szerk.): *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. III: Tél: Erős már a szél. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
Zóka Katalin: *Kóstolgató*. A világ befogadásának elérhetősége 8. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2009

LISTA OPERELOR RECOMANDATE (pentru elevii din ciclul primar)
KLASSZIKUS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:
Lírai műfajok:
Népi gyermekmondókák, csujjogatók, névcsúfolók, találós kérdések, nyelvtörők

A klasszikus gyermeklíra:
Áprily Lajos: *Tavaszodik*; *Március*
Csanádi Imre: *Négy testvér, Hónapsoroló*
Dsida Jenő: *Itt van a szép karácsony*

Gazdag Erzsi: *Mesebolt*
József Attila: *Altató*
Juhász Gyula: *Mese*
Kányádi Sándor: *Az okos kos*; *Bandukol az őszi nap*; *Elment Péter*; *Évkezdő vers*; *Faragott versike*; *Három bárány*; *Jó két ló szolgája*; *Jön az ősz*; *Költögető*; *Nyergestető*; *Világgá ment a nyár*
Karinthy Frigyes: *Hogy hívják?*
Kiss Dénes: *Kerékpár*
Majtényi Erik: *Fiók*
Nemes Nagy Ágnes: *Hóesésben*; *Szorgalom*; *A titkos út*; *Róka mondóka*
Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*
Osvát Erzsébet: *Három cimbora*; *Nyújtózik a hóvirág*; *Versike a számok tanulásához*
Szabó Lőrinc: *Lóci óriás lesz*
Szilágyi Domokos: *Olvadás*
Tamkó Sirató Károly*: Apróhirdetés*; *Tengerecki Pál*
Weöres Sándor: *A birka-iskola*; *Bóbita*; *Buba éneke*; *Csiribiri*; *Galagonya*; *Haragosi*; *Ha a világ rigó lenne*; *Kacsa-úsztató*; *Kocsi és vonat*; *Száncsengő*; *Paripám, csodaszép pejkó*; *Pletykázó asszonyok*; *Tarka forgó*; *Tavaszköszöntő*; *Ujjé!-vi mese*
Zelk Zoltán: *Párácska*; *Október*

Epikus műfajok:

Magyar népmesék: *Az alma*; *A csillagszemű juhász*; *A farkas és a gólya*; *A három együgyű leány*; *A hazug pásztorfiú*; *A két bors ökröcske*; *A legfinomabb falat*; *A légy és a hangya*; *A mezei egér*; *A nyuszi és a sün*; *A parázs*; *A róka meg a pacsirta*; *A Szél és a Nap*; *A szúnyog meg a ló*; *A tulipánná változott királyfi*; *Bolond asszony a vásáron*; *Égig érő mesefa*; *Furulyavásár*; *Gergő juhász kanala*; *Kutya-macska barátság*; *Nap, Hold és Csillag megszabadítása*; *Ugorjunk árkot*; *Vár és forrás*

Népmondák: *A kolozsvári bíró*; *A Gyilkos-tó meséje*; *A Szent Anna-tó legendája*; *A tordai hasadék*; *Egyszer volt Budán kutyavásár*; *Maros és Olt*
Kóka Rozália: Mesék és mondák Mátyás királyról – Hogyan került a holló Mátyás címerébe?

A klasszikus (verses) mese/elbeszélés/elbeszélő költemény/(mese)regény:
Arany László: *A macska és az egér*
Benedek Elek: *A nagyotmondó legény*; *A dicsekedők*; *Igazság és hamisság*
Bajor Andor: *Bálványos vár meséje*; *Kolozsvár kincsei*
Fazekas István: *Lúdas Matyi*
Fekete István: *A bagoly*
Fodor Sándor: *Fülöpke beszámolói*
Gárdonyi Géza: *A komédiás disznó*
Gimesi Dóra: *Emma Csöndje*
Kányádi Sándor: *A békási báránypörkölt*; *Néma tulipán*; *Mesemorzsa*; *Mesék meséje*; *Mogyorókirály meséje*
Kormos István: *A kevély kiskakas*
Lászlóffy Aladár: *Fogkefe-vers*; *Tavaszváró*; *Olvasás*
Méhes György: *Hogyan kell megszelídíteni egy ceruzát?*
Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*
Móra Ferenc: *A két Forintos*; *A körtemuzsika*; *A mindentudó*; *A szánkó*; *A századik könyv*; *Csengő barack*; *A kis bicebóca*; *Kevély Kereki*; *Levelek hullása*; *Mindennapi kenyerünk*; *Nagyapó*; *Szóló szőlő*; *Zsombor deák*
Móricz Zsigmond: *Iciri-piciri*; *A török és a tehenek*
Nemes Nagy Ágnes: *A zöldkezű*; *Mi van a szobában?*
Petőfi Sándor: *János vitéz*
Szabó Magda: *Tündér Lala*
Zelk Zoltán: *Az állatok iskolája*; *Új mese a négy vándorról*

KORTÁRS MAGYAR GYERMEKIRODALOM:

A kortárs gyermeklíra:
Ágai Ágnes: *NEMzedék*
Apostagi Bolvári Judit: *A kamrában*
Balázs Imre József: *A mese*; *A nyári napról*; *A téli napról*; *Bedobozolt nyár*; *Tavaszi tündérek*
Bartos Erika: *Állatzsivaj*
Csanádi Imre: *Első hó köszöntő*
Cseh Katalin: *Baba néni mondókája*; *Furfangos vers*
Czilli Aranka: *Ter(e)m(t)és*; *Anya-ballada*; *Fényért könyörgő kisfiú balladája*
Demény Péter: *Pszt!*; *A jó tündér dala*
Egyed Emese: *Játszótársunk születik*; *Kérvény*; *Mi a fontos*; *Születésnapra*; *Tavaszvarázslás*
Fecske Csaba: *Jó leszek*
Fekete Vince: *Az osztálytársam*; *Boldog vagyok*; *A legelső fogalmazásom*; *Az első versem*; *Autónk lábnyomai*
Gryllus Vilmos: *Kicsi út*; *Őszi falevél*
Gyurkovics Tibor: *Tónió a póniló*
Havasi Attila: *A szilvásgombóc*
Kiss Lehel: *Városunk*
Kiss Ottó: *Alma*; *Csillagszedő Márió*; *Bárányok*; *Nagypapa nem ért a számítógéphez*
Kovács András Ferenc: *Csillagcsengő*; *Erdélyi hajdútánc*; *Hajnali csillag peremén*; *Kulimász*; *Tavaszi szél*; *Téli éjszakák*; *Vásárhelyi vásár*
Kukorelly Endre: *Samunadrág*
Lackfi János: *Kézmosó vers*; *Habfürdő*; *Dorottya legyőzi a hisztit*; *Téli ringatózás*
László Gyula: *Tavaszköszöntő*
László Noémi: *Ajándék-féle*; *A mi szobánk*; *A paradicsomleves ma*; *Anya és apa színházba megy, Apa valahogy kocsit, A tanító néni, Egyesek tanulnak, Esti mondóka, Itt a vége, fuss el véle*; *Jóságok*; *Kérdezgető*; *Miért nincs egy normális?*; *Szerelem*; *Pizsamaparti*
Lászlóffy Csaba: *Név-ábécé*
Markó Béla: *Milyen állat kell nekünk?* ; *Tavaszi nap*
Mezei András: *Apja és fia*
M. Simon Katalin: *Tavaszi dal*
Nagyálmos Ildikó: *Bizsereg*
Nagy Bandó András: *Vakondok*
Nyulász Péter: *Durabele*
Osvát Erzsébet: *Jött őszanyó hideg széllel*
Romhányi József: *A bűnbánó elefánt*
Szabó T. Anna: *Pitypang*; *A vörös mozdony*
Szabó T. Anna- Tóth Krisztina-Varró Dániel: *Kerge ABC*
Szalay Borbála: *Helyesírás versben*
Szinetár György: *Szeptemberi csengetés*
Tamkó Sirató Károly: *Világos ez?*
Tandori Dezső: *Nehéz dolgok*; *Általános mackók*
Tolna Éva: *Kinek talál a neve?*
Tóth Ágnes: *Farsang*; *Hónapok*
Tóth Krisztina: *Kobra*; *A repülő hal*
Varga Domokos: *Oda a nyár*
Varró Dániel: *Maszat-hegyi naptár*

• **A kortárs műmese/történet:**
Bálint Ágnes: *Szeleburdi család*
Bálint Tibor: *Piskóta igazgató úr*
Berg Judit: *Panka és Csiribí meséi*; *Farsang*
Bódai-Soós Judit: *Január*

Boldizsár Ildikó: *A Nap és Hold találkozása*
Csoóri Sándor: *Dióbél bácsi*
Csukás István: *A téli tücsök meséi*
Darvasi László: *Trapiti*
Döbrentey Ildikó: *Égből pottyant mesék*; *Húsvéti mese*
Fehér Klára: *A haszontalan cipők*
Fésüs Éva: *A palacsintás király*
Fóris-Ferenczi Rita: *A mi barátaink*; *Amikor dédmama még kislány volt*; *Családi forgatag farsang idején*; *Egész nap csak csipszet enni*; *Ha végre már kamasz lennék!*; *Ha felnőtt lennék*; *Karácsony – a szeretet ünnepe*; *Korszakok és vágyak*; *Tele a pince, tele a kamra*
G. Szabó Judit: *Mandulaműtét*
Gergely Edó: *A karácsonyi Angyal és a Hold meséje*
Gyurkovics Tibor: *Rád nem lehet számítani*
Hervay Gizella: *Elfelejtős mese*
Janikovszky Éva: *A bizonyítvány*; *Kire ütött ez a gyerek?*; *Már iskolás vagyok*; *Velem mindig történik valami*
Juhász Magda: *Hova lett az ellenőrző?*
Lázár Ervin: *A fába szorult hernyó*; *A hétfejű tündér*; *A soványító palacsinta*; *Ödönke és a tízemeletes*
Majoros Nóra: *Bruni és a szerelem*
Marék Veronika: *Kippkopp karácsonya*
Máté Angi: *Volt egyszer egy nyár*
Máthé László: *Mátyás király macskája*
Miklya Luzsányi Mónika: *Kukák és ágak*
Osvát Erzsébet: *A fecskerepülőtéren*
Nógrádi Gábor: *Alattunk a kincs*; *A legjobb dolgok az életben nem dolgok*; *Hogyan neveljünk? Legyél a tesóm!*; *Segítség, ember!*; *Tengerimalac*
Páskándi Géza: *Asztal bátyó, Szék úrfi*
Szép Ernő: *Mátyás napja*
Tar Károly: *A bűnös bárány*
T. Ágoston László: *A Mikulás csizmája*
Tóth Anna: *A titokzatos hóember*
Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*
Víg Balázs: *A rettegő fogorvos*
Zágoni Balázs: *Az alternatív hóember*; *Az Angyal tanítványa*; *Barni és a forradalom*; *Gipszes mese*; *Kütyüs mese*; *Tortás mese*

A klasszikus és a kortárs (mese)regény:
Bajzáth Mária: *Járom az új váramat/ Mesék a bátorságról*; *Mesék az elfogadásról*; *Mesék a nyitott szívről*; *Mesék a szárnyalásról*; *Így megyek iskolába*
Bartos Erika: *Bogyó és Babóca*; *Anna és Peti – Irány az óvoda! Anna, Peti és Gergő*; *Lenka-sorozat*
Berg Judit: *Lengemesék, Maszat*; *Rumini-sorozat*
Boldizsár Ildikó – Bajzáth Mária: *Mesék a gyógyulásról*
Bosnyák Viktória: *A sirály a király?*
Csukás István: *Süsü, a sárkány*; *A mű-Süsü*; *A bűvös virág*; *Pom-Pom meséi*
Dániel András: *Kuflik a láthatatlan réten*
Darvasi László: *Trapiti*
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?*
Fodor Sándor: *Csipike*
Hervay Gizella: *Kobak könyve*
Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?* ; *Ha én felnőtt volnék…*
Kádár Annamária: *Lilla és Tündérbogyó*
Lázár Ervin: *Négyszögletű Kerek Erdő*; *A kisfiú meg az oroszlánok*
Lackfi János: *Kövér Lajos színre lép*
Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön*

Szegedi Katalin: *Álomcirkusz*; *Lenka*; *Palkó*
Szepes Mária: *Pöttyös Panni az iskolában*
Vadadi Adrienn: *Kockacukor lovassuli*
Varga Katalin: *Barátom*; *Bonca*
Takács Viktória: *Luca mese*; *Pünkösdi mese*; *Regölős mese*; *Szüreti mese*
Tasi Kata: *A homoklakó*
Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*
Wéber Anikó: *Az osztály vesztese*
Zágoni Balázs: *Barni Berlinben*

VILÁGIRODALMI GYERMEKIRODALMI MŰVEK:

A csalfa nyúl; *A csökönyös kis elefánt* (afrikai népmese); *Az indián tolla* (indián népmese), *Mese a kakukkról és az óráról* (német népmese); *A szúnyog meg a ló* (finnugor népmese), *Az oroszlán és a sakál* (kínai népmese); *A medve és az ábécé* (román népmese)
A. A. Milne: *Micimackó*
Aesopus: *A róka meg a holló*
Anton de Saint Exupéry: *A kis herceg*
Annie M. G. Schmidt: *Titi a toronyházban*
Astrid Lindgren: *Harisnyás Pippi*
Erich Kästner: *Emil és a detektívek*; *A két Lotti*
Gianni Rodari: *A róka és a szőlő*
Jean de La Fontaine: *A róka és a szőlő*
Jerzy Kem: *A zsiráf a fényképésznél*
Michael Engler: *Mi ketten - Mesék a barátságról*
Roald Dahl: *Karcsi és a csokigyár*; *A barátságos óriás – A meghökkentő humor és a fantázia világa*
Thomas C. Brezina: *A világ legklasszabb biciklije*
Valentina Oszejeva: *A varázsszó*

AJÁNLOTT KÖTETCÍMEK (tanítóképző osztály számára):

Balázs Imre József: *Hanna-hinta*. Gyermekversek. Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Bajzáth Mária: *Kerek élet fája*. Jeles napok mesekalendáriuma. Lampion Könyvek Kiadó. 2024.
Banyó Péter– Csányi Dóra– Edinger Katalin–Kovács Eszter: *Friss tinta!* - Mai gyerekversek. Pozsonyi pagony kft. 2012.
Berszán István: *Angyalok meséi.* Fazakas Ildikó rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2023.
Boldizsár Ildikó: *Esti tündérmesék.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2016.
Boldizsár Ildikó: *Esti mesék a szeretetről.* Kőszeghy Csilla rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 2018.
Cseh Katalin: *Baba néni és Márk.* Gutenberg Kiadó, Csíkszereda (Kürti Andrea rajzaival). 2015.
Cseh Katalin: *A pocsolya mosolya.* Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2025. (Orosz Annabella rajzaival).
Czilli Aranka: *A varázslatos szekrény.* Versek és mesék gyerekeknek és felnőtteknek. Széphalom Könyvműhely, Budapest. 2020,
Demény Péter: *Ágóbágó naplója.* Keszeg Ágnes rajzaival. Koinónia Kiadó, Kolozsvár. 2009.
Fekete Vince: *Piros autó lábnyomai.* Versek gyermekeknek és felnőtteknek. Erdélyi Helikon Kiadó, Kolozsvár. 2008.
Fóris-Ferenczi Johanna: *Teszetosza Matati.* Juhász Szilárd rajzaival. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2020.
Fóris-Ferenczi Rita: *Mondhatok-e valamit?,* Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2017.
Fóris-Ferenczi Rita: *Bezzeg.* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2018.

Fóris-Ferenczi Rita: *Mi lenne, ha...* Pápai Barna rajzaival, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2019.
Fóris-Ferenczi Rita: *Kalárisok.* Pápai Barna rajzaival. Kreatív Kiadó, Marosvásárhely. 2020.
Kovács András Ferenc: *Hajnali csillag peremén.* Takács Mari illusztrálta. Magvető Kiadó, Budapest. 2007.
László Noémi: *Bodzabél.* Kürti Andrea rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2017.
László Noémi: *Keljfeljancsi.* Mesék hívőknek és hitetleneknek. Tomos Tünde rajzaival. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda. 2023.
Máthé László: *Cigánytáltosok.* Zágoni roma mesék. Kaláka Könyvek, Sepsiszentgyörgy, 2022.
Móra Ferenc: *A kóchuszár.* Heinzelmann Emma rajzaival. Móra Könyvkiadó, Budapest. 1970.
Nagyapó mesefája. Pallas-Akadémia Kiadó. 2004.

SZAKIRODALOM (a tanítóképző osztály számára):

Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára*. Didakt Kiadó, Debrecen. 2006.
Bajzáth Mária: Kerek élet fája. *Jeles napok mesekalendáriuma.* Lampion Könyvek Kiadó. 2024.
Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1.* – Pedagógusoknak. Lampion Könyvek Kiadó, Budapest. 2022.
Bognár Tas: *A magyar gyermekvers*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 2001.Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 2004.
Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó*! Egyetemi Kiadó, Kolozsvár. 2015.
Hansági Ágnes – Hermann Zoltán – Mészáros Márton – Szekeres Nikoletta (szerk.): *Mesebeszéd.* A gyerek és ifjúsági irodalom kézikönyve. Fiatal Írók Szövetsége, Budapest, 2017.
Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia.* Pallas-Akadémia, Csíkszereda. 2006.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia.* Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban. Kulcslyuk Kiadó. Szekszárd. 2012.
Kádár Annamária: *Mesepszichológia 2*. Útravaló kényes nevelési helyzetekhez. Kulcslyuk Kiadó. Szekszárd. 2014.
Kocsis Annamária: *Verskóstoló*, Kreatív Kiadó, Marosvásárhely, 2019.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom*. Helikon Kiadó, Budapest. 2001.
Komáromi Gabriella: *Lázár Ervin élete és munkássága*. Osiris Kiadó, Budapest. 2011.
Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon.* Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2015.
Lovász Andrea (szerk.): *Navigátor.* Kortárs gyerekirodalmi lexikon. Böngésző és olvasókönyv. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2010.
Lovász Andrea: *Dödölle.* Gyerekirodalmi és hagyományőrző kalendárium. Keszeg Ágnes rajzaival. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. 2024.
Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba*. Ábel Kiadó, Kolozsvár. 2019.
Sántha Attila: Fodor úr, a boldog óriás. Zelegor Kiadó, Kézdivásárhely, 2018.
Szántó Bíborka (2020): *Kánonok a magyar gyermekirodalomban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.
Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai*. Korunk Komp-Press, Marosvásárhely. 2007.
Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban*. Savaria University Press, Szombathely. 2011.
A *Székelyföld* folyóirat gyermekirodalmi számai: *Székelyföld* 2016/5, *Székelyföld* 2018/6

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település/ megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Líceum, Szatmárnémeti, Szatmár Megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 121A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Tehnici de comunicare
Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală
varianta în limba română

– 2026 –

Anexa nr. 121A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maghiară (maternă), Tehnici de comunicare,* clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației timpurii, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală, varianta în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Tehnici de comunicare* face parte din curriculumul de specialitate destinat filierei vocaționale, profilului pedagogic, și are rolul de a fundamenta și aprofunda competențele necesare gestionării complexe a interacțiunilor discursive, prin oferirea unui cadru teoretico-metodologic destinat analizării, structurării și optimizării proceselor de transmitere și interpretare a mesajelor. Aceasta contribuie la formarea capacității de literație avansată, orientată spre utilizarea conștientă și reflexivă a strategiilor verbale, nonverbale și paraverbale, precum și spre adecvarea comportamentelor comunicaționale la contexte socio-profesionale variate. Programa școlară *Tehnici de comunicare* reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XI-a, pentru filiera vocațională, fiind una dintre componentele curriculumului național, înțeles ca ansamblu coerent al elementelor ce reglementează activitatea didactică din sistemul preuniversitar de învățământ: planuri cadru, programe școlare și standarde naționale de evaluare. Programa este proiectată în acord cu prevederile *Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi*, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, cu o alocare de 1 oră/săptămână. Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Tehnici de comunicare*, având în vedere specificul limbii maghiare.

În plan funcțional, disciplina:

- susține profesionalizarea competențelor comunicative, prin integrarea modelelor teoretice contemporane din pragmalingvistică, semiotică și psihosociologia comunicării;
- promovează dezvoltarea gândirii critice, metacomunicative și reflexive, facilitând înțelegerea mecanismelor de producere și interpretare a sensului;
- consolidează abilitățile de negociere, cooperare și mediere, prin instrumente specifice gestionării conflictelor și coordonării interacțiunii;
- cultivă responsabilitatea etică și conștiința comunicativă, în conformitate cu normele profesionale și instituționale ale societății contemporane;
- oferă un cadru pentru auto-reglarea comunicării, prin conștientizarea influențelor contextuale, culturale și psihologice asupra discursului.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare

- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:
(TC) = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curiculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Utilizarea conștientă și reflexivă a tehnicilor și strategiilor de comunicare, în contexte educaționale reale și simulate, pentru realizarea unor interacțiuni eficiente și funcționale**
(CS)CG2	**Înțelegerea și aplicarea semnelor metacomunicaționale utilizate în diferite tipuri de comunicare interpersonală**
(CS) CG3	**Valorificarea resurselor digitale pentru optimizarea actului comunicării educaționale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG 1. Utilizarea conștientă și reflexivă a conceptelor, tehnicilor și strategiilor de comunicare, în contexte educaționale reale sau simulate, pentru realizarea unor interacțiuni eficiente și funcționale

Clasa a XI-a
(CS) CS 1.1. Recunoșterea tipurilor de comunicare și funcțiile lor
– realizarea unei hărți conceptuale (pe flipchart sau digital), în care elevii identifică concepte legate de comunicare (mesaj, cod, canal, feedback, comunicare verbală/nonverbală, funcții ale limbajului etc.) *– joc de asociere a conceptelor teoretice cu exemple de situații practice (de ex. funcția expresivă – profesorul își exprimă emoțiile în fața clasei)* *– mini-prezentări în grupuri (de ex. ilustrarea conceptului de comunicare persuasivă în context educațional etc.)* *– analiza particularităților de lectură expresivă și de lectură receptivă, în secvențe din texte literare/nonliterare destinate preșcolarilor/școlarilor*
(CS) CS 1.2. Analizarea procesului de comunicare educațională prin aplicarea corectă a conceptelor teoretice în studii de caz, scenarii, secvențe de lecție sau situații de interacțiune pedagogică
– analiza unui studiu de caz privind o situație de comunicare defectuoasă între profesor – elev, identificând blocajele și elementele lipsă (de ex. mesaj neclar, canal nepotrivit, feedback inexistent) *– reconstituirea unei situații de comunicare după vizionarea unui videoclip educațional pentru identificarea etapelor de transmitere, recepționare, decodificare și feedback* *– comentarea unei secvențe de lecție (text sau video) prin aplicarea conceptelor specifice (de ex. comunicarea paraverbală, comunicarea nonverbale, tipul de interacțiune etc.)* *– exersarea lecturii expresive și a lecturii receptive, valorificând secvențe din texte literare/nonliterare destinate preșcolarilor/școlarilor*
(CS) CS 1.3. Detectarea barierelor și a blocajelor în comunicare, în situații concrete de interacțiune
– realizarea unei analize structurale a barierelor de comunicare, prin utilizarea unor micro-scenarii (de ex. mesaj distorsionat, diferențe de vocabular, confuzii paronimice) *– elaborarea unui jurnal reflexiv despre impactul barierelor de comunicare* *– completarea unor fișe de observare cu indicatori clari (de ex. claritatea mesajului, respectul pentru interlocutor, empatia, gestionarea dezacordului etc.)*
(CS) CS 1.4. Aplicarea strategiilor și tehnicilor de comunicare în activități practice, pentru optimizarea relației formator – preșcolar/elev
– joc de roluri (formator – elev, formator – părinte) pentru exersarea comunicării asertive, pentru optimizarea mesajelor și pentru utilizarea feedbackului constructiv *– joc privind comunicarea verbală pentru transmiterea diferitelor tipuri de mesaje – pozitive sau negative* *– joc de rol pentru exersarea regulilor comunicării prin diferite canale (de exemplu: online, offline)*

(CS) CG 2. Înțelegerea și aplicarea semnelor metacomunicaționale utilizate în diferite tipuri de comunicare interpersonală

Clasa a XI-a
(CS) CS 2.1. Recunoaște tipurile și rolul metacomunicației utilizate în relațiile interpersonale
– observarea tipurilor de semne nonverbale vizibile (privirea, mimica, gesturile, postura, distanțarea) prin analiza materialelor video care surprind obiceiurile de comunicare ale copiilor *– observarea tipurilor de semne vocale (accentul, intonația, volumul, ritmul vorbirii, oftatul, tusea) în situații de vorbire cotidiene și școlare* *– conștientizarea rolului expresiv al mijloacelor metacomunicaționale prin exerciții situaționale* *– exerciții pentru conștientizarea rolului ritmului vorbirii, al intonației și al pauzelor în vorbire* *– colectarea fenomenelor metacomunicaționale specifice diferitelor culturi pe baza materialelor video și audio*

Clasa a XI-a
(CS) CS 2.2. Aplică semnele metacomunicației vizibile și audibile în diferite situații de comunicare
– prezentarea evenimentelor unei zile școlare importante prin joc de pantomimă *– prezentarea unei experiențe de lectură prin joc de pantomimă* *– joc de rol: să vorbim prin limbajul gesturilor (de ex. situația în care un elev performant/nepregătit este ascultat)* *– intonarea aceluiași text cu intenții diferite* *– formularea unei comunicări în mai multe moduri, în diferite situații de comunicare, folosind exclusiv elemente nonverbale* *– atelier de comunicare nonverbală și paraverbală pentru identificarea elementelor care optimizează mesajul (de ex. elevii reproduc gesturi, posturi sau expresii faciale adecvate diferitelor situații educaționale și discută efectele lor)* *– simulare de mini-lecție prin prezentarea unui conținut simplu (2–3 minute), folosind intonație adecvată, ritm, contact vizual și structura clară a mesajului*

(CS) CG 3. Valorificarea resurselor digitale pentru optimizarea actului comunicării educaționale

Clasa a XI-a
(CS) CS 3.1. Utilizarea unor instrumente digitale (de exemplu: platforme educaționale, aplicații de colaborare, instrumente multimedia etc.) pentru facilitarea comunicării eficiente, în contexte didactice
– utilizarea unei platforme educaționale (de ex. Google Classroom, Moodle etc.) pentru crearea diferitelor tipuri de conținut (de ex. creare de teme, creare și încărcare de materiale didactice, redactarea de feedback) *– colaborare digitală în timp real, prin activități de tipul flipped classroom* *– realizare a unui forum de discuții pe o platformă educațională, unde elevii formulează întrebări și răspunsuri, folosind un limbaj adecvat comunicării profesionale*
(CS) CS 3.2. Realizarea unor materiale educaționale digitale (de exemplu: prezentări, afișe interactive, videoclipuri, mesaje multimedia etc.) adaptate scopului comunicării și particularităților de vârstă ale preșcolarilor/școlarilor
– crearea unei prezentări digitale pentru explicarea unui concept de comunicare, folosind texte concise și elemente vizuale relevante *– elaborarea unui material video scurt (1–2 min.) pentru demonstrarea unui tip de comunicare (de ex. asertivă, nonverbală etc.)* *– proiectarea unui afiș digital pentru promovarea unui comportament comunicativ pozitiv în clasă (de ex. „Ascultarea activă”), utilizând un instrument interactiv (de ex. Genially, Canva)*
(CS) CS 3.3. Aplicarea regulilor de comunicare digitală responsabilă (de exemplu: etichetă socială, protecția datelor, etica informației etc.) în interacțiuni online cu elevi, colegi sau cadre didactice, în contexte reale sau simulate.
– analiza unor scenarii de comunicare online (de ex. chat fictiv, e-mail etc.) pentru identificarea greșelilor de etichetă socială *– simulare de redactare a unui e-mail oficial către profesor, educator, părinte etc., respectând formulele de salut, utilizarea adecvată a expresiilor de politețe, concizia ideilor și politețea mesajului* *– discuție ghidată privind analizarea diferitelor tipuri de date/informații care pot fi partajate în mediul online educațional*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Comunicarea educațională (intrapersonală, interpersonală, de grup, organizațională, publică etc.)**	1.1. Funcțiile comunicării pedagogice (informare, formare, stabilirea și menținerea relațiilor, evaluare etc.) 1.2. Tipurile de comunicare (orală, scrisă, sincron, asincron, receptivă, expresivă, vizuală și multimodală, colaborativă etc.) 1.3. Tehnici și metode de comunicare (de ex. argumentare, brainstorming, conversație, chestionar, videoconferință, mesaj, e-mail, forum, comentarii pe platforme educaționale sau rețele sociale, infografic, prezentare, videoclip, dialog socratic, dezbatere, expunere, interviu, problematizare, joc de rol, panel, focus grup, tehnici asertive etc.) 1.4. Situații de comunicare (întâlnire, interviu, dezbatere, discurs public, prezentare la conferință etc.) 1.5. Instrumente de comunicare (corespondență, telefon, afiș, broșură etc.)
2. Metacomunicare	2.1. Comunicarea nonverbală: privirea, mimica, gesturile, postura, distanța interpersonală 2.2. Semnale vocale / paraverbale: accentul, intonația, volumul, ritmul vorbirii, pauza de vorbire, ritmul, modularea vocii, accentuarea 2.3. Rolul expresiv al mijloacelor de comunicare nonverbală în exprimarea emoțiilor
3. **Comunicare digitală**	3.1. Aspecte teoretice: modelul transmiterii informației, pragmatica noilor media, teoria rețelelor etc. 3.2.Tipurile și caracteristicile comunicării digitale (sincron/asincron, textualitate extinsă, organizare mixtă a învățării etc.) 3.3. Instrumente digitale de comunicare (de ex. Power Point, Canva, Padlet, Google forms, Kahoot etc.)
4. Bariere de comunicare	4.1. Tipurile de bariere de comunicare (de ex. lingvistice, psihologice, culturale, sociale, fizice etc.) 4.2. Consecințe (de ex. mesaje interpretate greșit, conflicte și tensiuni, pierderea încrederii între interlocutori, decizii eronate etc.) 4.3. Strategii pentru depășirea barierelor de comunicare: ascultare activă, empatie, claritate și simplitate în formularea ideilor, feedback constant, adaptare responsabilă la context etc.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară ***Tehnici de comunicare*** urmărește formarea și consolidarea competenței de comunicare corectă și eficientă, esențială pentru elevii de la profilul pedagogic. Procesul de implementarea a acesteia impune utilizarea unor metode didactice predominant activ – participative, centrate pe implicarea activă și voluntară a elevilor.

Aceste metode presupun parcurgerea unor etape succesive ale învățării: căutarea și selectarea informațiilor, structurarea și prezentarea lor, utilizarea instrumentelor digitale pentru expunere și colaborare, precum și aplicarea practică, spontană, a celor învățate în situații autentice sau simulate de comunicare educațională.

Un rol deosebit în atingerea competențelor generale ale programei îl au metodele ludice – jocul de rol, dramatizarea, problematizarea, dialogul socratic, microscenariul, atelierul de comunicare – precum și alte strategii interactive, precum studiul de caz, exercițiile de discurs didactic, observația, interviul, analiza secvențelor didactice filmate și a textelor literare/nonliterare care să favorizeze exersarea activității didactice de la discipline precum educarea limbajului, discipline pe care le vor preda ulterior, în cazul elevilor de la specializarea educație timpurie și de la specializarea pedagogia învățământului primar. Toate aceste metode facilitează exersarea tehnicilor de comunicare, dezvoltarea abilităților de interacțiune funcțională și formarea unei conduite comunicaționale adecvate absolventului de la profilul pedagogic, inclusiv prin integrarea instrumentelor digitale.

Profesorul are un rol esențial în realizarea finalităților programei, întrucât reprezintă un model autentic de comunicator, atât din perspectiva utilizării strategiilor de comunicare, cât și a valorificării resurselor digitale. Prin autoanaliză și reflecție pedagogică constantă, dar și prin feedbackul oferit elevilor, cadrul didactic contribuie la formarea unor competențe comunicaționale solide și transferabile. Totodată, profesorul organizează un cadru educațional deschis, variat și stimulativ, care favorizează implicarea elevilor și dezvoltarea potențialului acestora ca viitori actori ai comunicării educaționale eficiente.

Modalitățile de evaluare trebuie elaborate în strânsă corelație cu competențele generale și specifice ale disciplinei ***Tehnici de comunicare***, având ca obiect nu doar achizițiile teoretice, ci și capacitatea elevilor de a utiliza funcțional tehnicile de comunicare și instrumentele digitale în situații educaționale reale sau simulate. Evaluarea trebuie concepută ca o activitate de comunicare educațională, în care elevul este implicat activ, într-un climat de încredere, în care cunoaște criteriile, le înțelege și le acceptă, valorificând formativ rezultatele obținute.

În acest sens, se impune depășirea limitelor evaluării tradiționale bazate exclusiv pe raportarea la nivelul clasei, la așteptările subiective ale profesorului sau la mecanismele de recompensă și sancțiune. Evaluarea poate avea un rol de stimulare a implicării, atunci când este raportată la progresul individual al elevului, sau un rol de reper obiectiv, atunci când se raportează la standarde generale rezultate din competențele specifice derivate din programa școlară.

Pe lângă aceste roluri, evaluarea îndeplinește funcții esențiale pentru formarea absolvenților: funcția de individualizare a învățării, prin conștientizarea nivelului propriu de competență comunicațională; funcția de dezvoltare a capacității de autoevaluare; funcția de învățare, prin consolidarea achizițiilor teoretice și practice.

De asemenea, evaluarea contribuie la optimizarea procesului didactic prin funcția de cunoaștere a elevilor (cunoștințe, aptitudini, interese, concepții), funcția de reglare a demersului educativ (identificarea și corectarea lacunelor și dificultăților) și funcția de individualizare a metodelor didactice, prin adaptarea strategiilor la particularitățile fiecărui elev, în vederea formării unor competențe de comunicare eficiente, funcționale și sprijinite de utilizarea resurselor digitale.

Domeniile de conținut ale comunicării se structurează pe multiple niveluri funcționale și semiotice, integrând dimensiuni verbale, nonverbale și paraverbale, precum și sfere relaționale și instituționale distincte. Comunicarea verbală vizează organizarea discursului prin limbaj articulat, comunicarea nonverbală privește sistemele de semne corporale și proxemice, iar comunicarea paraverbală se referă la modularea vocală a mesajului.

În planul tipologiilor interacționale, comunicarea poate fi intrapersonală (orientată spre procesele reflexive interne), interpersonală (centrată pe relațiile diadice), de grup (circumscrisă dinamicilor colective), organizațională (specifică structurilor instituționale) și publică (direcționată către audiențe largi și heterogene). Complementar, comunicarea interculturală analizează interacțiunile mediate de diferențe culturale, iar comunicarea mediată tehnologic examinează procesele discursive realizate prin intermediul platformelor digitale și al instrumentelor de comunicare electronică.

Împreună, aceste domenii de conținut configurează un cadru comprehensiv pentru investigarea modurilor de producere, transmitere și interpretare a sensului în contexte sociale, culturale și instituționale variate.

Propunem, mai jos, câteva posibile strategii didactice care pot fi utilizate la clasă:

- **Harta conceptuală**

Este o metodă de organizare și reprezentare vizuală a informațiilor, care arată relațiile dintre concepte prin intermediul unor noduri (cuvinte – cheie) și conectori (linii, săgeți, expresii de legătură). Harta pornește de la un concept central, iar în jurul acestuia se construiesc ramificații care explică ideile secundare, exemplele sau legăturile logice dintre elemente. De aceea, metoda poate fi folosită mai ales pentru predarea – învățarea – evaluarea conceptelor teoretice. De exemplu:

❖ Construirea unei hărți conceptuale pentru analiza tipurilor de comunicare: (beneficii: elevii organizează vizual informațiile teoretice, pot vedea rapid relațiile dintre concept, facilitează compararea tipurilor de comunicare și identificarea elementelor comune sau deosebite; ajută la fixarea noțiunilor abstracte într-un mod accesibil)

❖ Utilizarea hărții conceptuale pentru pregătirea unei prezentări sau lecții (beneficii: elevii învață să structureze un conținut în mod logic; ajută elevii să identifice ideile esențiale și relațiile dintre ele, evitând supraîncărcarea informațională; facilitează dezvoltă competențe de organizare didactică).

- **Atelierul de comunicare**

Reprezintă o strategie didactică activ – participativă deosebit de eficientă în formarea competențelor de comunicare, deoarece îi implică direct pe elevi în situații autentice sau simulate de comunicare educațională, apropiate de cele pe care le vor întâlni în viitoarea lor profesie. Metoda urmărește conștientizarea elevilor cu privire la dinamica actului de comunicare și modurile de exprimare a mesajului. Se poate folosi cu precădere la specializările *Educație timpurie* și *Pedagogia învățământului primar* pentru formarea unor deprinderi de lucru cu preșcolarii/școlarii, la discipline precum educarea limbajului, în vederea implementării unor strategii de lucru pentru formarea competențelor de lectură receptivă și lectură expresivă, de comunicare interpersonală și de comunicare la nivelul grupului.

Atelierul de comunicare este organizat ca un spațiu de învățare aplicativ, colaborativ și reflexiv, în care elevii lucrează individual, în perechi sau în grupuri mici.

În cadrul atelierului, elevii: realizează jocuri de rol; elaborează și susțin microdiscursuri didactice; simulează situații de comunicare educațională problematice; creează materiale digitale (de exemplu: prezentări, fișe interactive, scenarii video etc.).

- **Microscenariul didactic**

Constituie o strategie didactică activ – participativă cu un pronunțat caracter aplicativ. Aceasta valorifică simularea unor situații reale de comunicare educațională, contribuind la dezvoltarea abilităților necesare viitoarei activități didactice. Microscenariul presupune elaborarea și interpretarea unor secvențe scurte de comunicare (scenarii didactice miniaturale), care redau situații tipice din mediul școlar: comunicarea profesor – elev, profesor – părinte, gestionarea conflictelor verbale, transmiterea instrucțiunilor, oferirea feedbackului etc. Prin caracterul său sintetic și aplicativ, metoda permite exersarea rapidă și repetată a tehnicilor de comunicare, în contexte variate.

Etapele aplicării metodei în context didactic:

a) Stabilirea cadrului și a obiectivelor – Profesorul precizează competențele vizate (exprimare corectă, adaptarea mesajului la context, utilizarea strategiilor de comunicare verbală și nonverbală, integrarea resurselor digitale, după caz), tema microscenariului și criteriile de evaluare;

b) Conceperea microscenariului – Elevii, individual sau în grupuri mici, elaborează un scenariu scurt care include: contextul situației educaționale; rolurile participanților; obiectivul comunicării; mesajele principale și strategiile utilizate. În această etapă, se dezvoltă capacitatea de structurare a mesajului și de anticipare a reacțiilor interlocutorului;

c) Interpretarea și simularea – Microscenariul este pus în scenă prin joc de rol. Elevii exersează: exprimarea verbală clară și coerentă; utilizarea limbajului nonverbal; adaptarea discursului la specificul interlocutorului. Simularea poate fi susținută de resurse digitale (prezentări, suport video, înregistrări etc.);

d) Analiza și reflecția – După interpretare, activitatea este analizată prin discuții ghidate, feedback colegial și intervenția profesorului. Se evidențiază punctele forte, erorile de comunicare și modalitățile de ameliorare, consolidând capacitatea de autoevaluare.

Microscenariul poate fi aplicat și pentru identificarea barierelor în comunicare, pentru care propunem câteva activități didactice:

1. „Mesajul distorsionat”

Situație: Doi colegi lucrează la un proiect. Ana îi spune lui Vlad să trimită documentul „în format final”. Vlad înțelege „draft final” și îl trimite incomplet. Ana se enervează.

Bariere structural analizabile:

•Ambiguitate în mesaj (instrucțiuni neclare)

•Lipsa confirmării înțelegerii (nu a reformulat)

•Diferențe de vocabular/termeni

•Reacție emoțională care blochează dialogul

Întrebări de analiză:

•Ce segment al mesajului a creat confuzia?

•Unde lipsește feedbackul?

•Cum ar fi putut fi clarificat termenul „format final”?

2. „Nu te aud, deși ești lângă mine!”

Situație: La o discuție de grup, Radu vorbește mult, întrerupându-i pe ceilalți. Ioana renunță să mai intervină.

Bariere structural analizabile:

•Întreruperi frecvente → blocaj în transmiterea mesajului

•Dezechilibru de participare

•Lipsa ascultării active

•Limbaj nonverbal defensiv (Ioana se retrage, evită contactul vizual)

Întrebări de analiză:

•Cum afectează întreruperile fluxul comunicării?

•Ce semnale nonverbale indică blocajul?

•Cum poate fi redistribuit spațiul de vorbire?

3. „Concluzii grăbite”

Situație: Profesorul anunță că discută cu elevii despre proiectele lor. Un elev presupune că „urmează să fie certat”, devine defensiv și răspunde monosilabic.

Bariere structural analizabile:

•Presupuneri eronate

•Filtrarea emoțională

•Interpretarea negativă automată

•Scădere a receptivității la mesaj

Întrebări de analiză:

•Ce presupunere a creat bariera?

•Cum influențează starea emoțională receptarea mesajului?

•Ce tehnici pot reduce distorsiunea (clarificare, reformulare)?

Strategii de evaluare propuse, la nivelul disciplinei:

1. Evaluarea prin portofoliul de comunicare (care poate include produse relevante: fișe de analiză a actului comunicativ, scenarii didactice, discursuri redactate, reflecții personale, materiale digitale – prezentări, videoclipuri). Strategia permite evaluarea progresului individual, a corectitudinii exprimării și a capacității de aplicare a tehnicilor de comunicare în contexte educaționale reale sau simulate;
2. Evaluarea prin situații autentice și simulate de comunicare (se realizează prin jocuri de rol, microscenarii, simulări de lecții, dialoguri profesor – elev/profesor – părinte; elevii sunt evaluați în raport cu claritatea mesajului, adecvarea limbajului, utilizarea comunicării nonverbale și integrarea resurselor digitale; evaluarea are caracter aplicativ și formativ);
3. Evaluarea prin observație sistematică și grile de apreciere – se utilizează grile de observație pentru a urmări comportamentul comunicațional al elevilor în activitățile curente: participarea activă, coerența exprimării, capacitatea de argumentare, ascultarea activă; criteriile sunt cunoscute de elevi, favorizând transparența și autoformarea;
4. Evaluarea prin autoevaluare și evaluare colegială – elevii își analizează propriile prestații comunicaționale și oferă feedback colegilor pe baza unor criterii clar stabilite; această strategie dezvoltă

capacitatea de reflecție, responsabilitatea față de propriul progres și competențele metacognitive, esențiale viitorului cadru didactic;

5. Evaluarea prin proiect educațional cu componentă digitală – elevii elaborează și prezintă proiecte care vizează comunicarea didactică (de exemplu: campanii educaționale, prezentări interactive, materiale pentru ore demonstrative). Sunt evaluate atât conținutul comunicării, cât și utilizarea eficientă a resurselor digitale;

6. Evaluarea prin probe orale structurate (discurs, dezbatere, interviu) – elevii susțin discursuri argumentate, participă la dezbateri tematice sau la interviuri simulate. Evaluarea vizează corectitudinea limbajului, coerența logică, adecvarea discursului la context și capacitatea de interacțiune funcțională.

Rolul profesorului:

- model de comunicare;
- facilitator al învățării active;
- organizator al situațiilor educaționale;
- mentor al dezvoltării personale;
- reglator al progresului;
- mediator al relațiilor de comunicare.

Prin aceste roluri complementare, profesorul contribuie decisiv la **formarea absolvenților de la profilul pedagogic, capabili să comunice corect, eficient, empatic și responsabil**, în contexte educaționale diverse, reale sau simulate.

SUGESTII METODOLOGICE

Antalné Szabó Ágnes: *A tanári beszéd az empirikus kutatások tükrében*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 226. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 2006.

Balázs László (szerk.): *Digitális kommunikáció és tudatosság.* A kommunikáció oktatása 13. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2021.

Boronkai Dóra: Konverzációelemzés és anyanyelvtanítás I. *Anyanyelv-pedagógia* 2008. www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=60

Boronkai Dóra: Konverzációelemzés és anyanyelvtanítás II. *Anyanyelv-pedagógia* 2008. www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=115

Budai Balázs Benjámin (szerk.): *Digitális készségfejlesztés*. Akadémiai Kiadó – Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2024.

Falus Iván (főszerk.): *A didaktika kézikönyve*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2022.

Holló Dorottya: *Értsünk szót! Kultúra, kommunikáció, nyelvhasználat, nyelvtanítás*. Akadémiai Kiadó, 2019.

Horváthová Kinga – Szőköl István: *A pedagógiai kommunikáció*. Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom, 2016.

Iványi Zsuzsanna: A nyelvészeti konverzációelemzés. *Magyar Nyelvőr* 2001 (125): 74–93.

Katona Nóra (szerk.): *Digitális pedagógia a közoktatásban.* Tantervi és módszertani útmutató füzetek. Eszterházy Károly Egyetem, Eger, 2000.

Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés.* Osiris Kiadó, Budapest, 1997.

Rosengren, Karl Erik. *Kommunikáció*. Typotex, Budapest, 2004.

Síklaki István (szerk.): *Szóbeli befolyásolás I–II*. Typotex, Budapest, 2008.

Szende Tamás: *A beszéd hangszerelése. Idő, hangmagasság, hangerő és határjelzés a közlésben.* MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 1995.

Tannen, Deborah: *Miért értjük félre egymást? Kapcsolataink a beszélgetési stíluson állnak vagy buknak.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2019.

Tátrai Szilárd: *Bevezetés a pragmatikába. Funkcionális kognitív megközelítés*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2011.

Tóth-Mózer Szilvia – Misley Helga: *Digitális eszközök integrálása az oktatásba. Jó gyakorlatokkal, tantárgyi példákkal, modern eszközlistával.* ELTE, Budapest, 2019.

Tóth Szergej et al.: *Jegyzetek a nyelvről* (II. fejezet: *A szóbeli kommunikáció jellemzői*). Mentorháló 2.0. Program, Juhász Gyula Tanárképző Kar, Szeged http://www.jgypk.hu/mentor_halo/tananyag/Jegyzetek_a_nyelvrol/msodik_rsz_a_szbeli_kommunikci_jellemzi.html

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 121B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve

Kommunikációs technikák
XI. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)
Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, tanítóképző, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, általános pedagógia és iskolai mediáció szak
magyar nyelvű változat

− 2026 −

Anexa nr. 121B
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Kommunikációs technikák, XI. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, tanítóképző, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, általános pedagógia és iskolai mediáció szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

A *Kommunikációs technikák* tantárgy a tanítóképző, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, általános pedagógia és iskolai mediáció szak szakspecifikus curriculumának része. Feladata a diszkurzív interakciók komplex kezeléséhez szükséges készségek megalapozása és elmélyítése azáltal, hogy elméleti-módszertani keretet kínál az üzenetek továbbításának és értelmezésének elemzésére, strukturálására és optimalizálására. Hozzájárul a fejlett írás-olvasási képesség kialakulásához, amely a verbális, nonverbális és paraverbális stratégiák tudatos és reflektív használatára, valamint a kommunikációs stratégiák különböző társadalmi-szakmai kontextusokhoz való adaptálására irányul. A tanterv a román nyelvű *Kommunikációs technikák* tantárgy tanterve alapján íródott, a magyar nyelv sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a XI. osztályok tantervében.

Funkcionális szempontból a tantárgy:

- támogatja a kommunikatív kompetenciák fejlesztését a pragmatika, szemiotika és a kommunikációs pszichoszociológia kortárs elméleti modelljeinek integrálásával;
- elősegíti a kritikai, metakommunikatív és reflektív gondolkodás fejlődését illetve a jelentésteremtés és jelentésértelmezés mechanizmusainak a megértését;
- erősíti a tárgyalási, együttműködési és mediációs készségeket a konfliktuskezelés és az interakciókoordináció speciális eszközei segítségével;
- kialakítja az etikus felelősségvállalást és tudatosságot a szakmai és intézményi normáknak megfelelően;
- tudatosítja azt, hogy a kommunikáció minden szegmensére hatással van a kontextus, a kultúra és a diskurzusban részt vevők pszichoszociális háttere.

A *Kommunikációs technikák* tanterv a nemzeti alaptanterv egyik összetevője, amely koherens egészként foglalja magában mindazokat az elemeket, amelyek szabályozzák a közoktatási rendszerben folyó tanítási tevékenységet: a kerettanterveket, a tantárgyi programokat és a nemzeti értékelési standardokat.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, tanítóképző, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, általános pedagógia és iskolai mediáció szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:

ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

(SZC) ÁK1	**Kommunikációs technikák és stratégiák tudatos és reflektív használata valós és szimulált oktatási helyzetekben a hatékony és funkcionális interakciók érdekében**
(SZC) ÁK2	**Különböző személyközi kommunikációban alkalmazott metakommunikációs jelek megértése és alkalmazása**
(SZC) ÁK3	**Digitális erőforrások használata az oktatási kommunikáció optimalizálása érdekében**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SC) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK 1. Kommunikációs technikák és stratégiák tudatos és reflektív használata valós és szimulált oktatási helyzetekben a hatékony és funkcionális interakciók érdekében

XI. osztály
(SZC) SK 1.1. A kommunikációtípusok és azok funkcióinak felismerése
- *fogalomtérkép készítése (flipcharton vagy digitális eszközökkel), amelyben a diákok a kommunikáció alapfogalmait azonosítják (üzenet, kód, csatorna, visszajelzés, verbális/nonverbális kommunikáció, nyelvi funkciók stb.)* - *elméleti fogalmak társítása gyakorlati helyzetek példáival (pl.: expresszív funkció – a tanár az osztály előtt fejezi ki érzelmeit)* - *mini-prezentációk csoportokban (pl.: a meggyőző kommunikáció fogalmának illusztrálása oktatási kontextusban stb.)* - *az expresszív és a receptív olvasás sajátosságainak elemzése óvodásoknak/iskolásoknak szánt irodalmi/nem irodalmi szövegrészletekben*
(SZC) SK 1.2. Az oktatási kommunikációs folyamat elemzése a fogalmak helyes alkalmazásával esettanulmányokban, forgatókönyvekben, tanórákon vagy pedagógiai kommunikációs helyzetekben
- *egy hibás tanár-diák kommunikációs helyzettel kapcsolatos esettanulmány elemzése, az akadályok és a hiányzó elemek azonosítása (például: nem egyértelmű üzenet, nem megfelelő csatorna, hiányzó visszajelzés)* - *egy kommunikációs helyzet rekonstrukciója egy oktatóvideó megtekintése után az átvitel, a befogadás, a dekódolás és a visszajelzés szakaszainak azonosítása érdekében* - *egy leckesorozat (szöveg vagy videó) elemzése konkrét fogalmak alkalmazásával (például: paraverbális kommunikáció, nonverbális kommunikáció, interakció típusa stb.)* - *expresszív olvasás és receptív olvasás gyakorlása óvodásoknak/iskolásoknak szánt irodalmi/nem irodalmi szövegek szekvenciáinak felhasználásával*
(SZC) SK 1.3. Kommunikációs akadályok és blokkok észlelése konkrét helyzetekben
- *a kommunikációs akadályok strukturális elemzésének elvégzése mikro-forgatókönyvek segítségével (pl.: torzított üzenet, szókincsbeli eltérések, paronímák használata)* - *reflektív napló írása a kommunikációs akadályok hatásáról* - *megfigyelőlapok kitöltése meghatározott mutatók alapján (pl.: az üzenet érthetősége, a beszélgetőpartner tiszteletben tartása, empátia, nézeteltérések kezelése stb.)*
(SZC) SK. 1.4. Kommunikációs stratégiák és technikák alkalmazása az oktató – óvodás/kisiskolás kapcsolat optimalizálása érdekében
- *szerepjáték (oktató – diák, oktató – szülő) az asszertív kommunikáció gyakorlására, az üzenetek optimalizálására és a konstruktív visszajelzés alkalmazására* - *verbális kommunikációs játék különböző típusú üzenetek – pozitív vagy negatív – közvetítésének érdekében* - *szerepjáték a különböző csatornákon (pl.: online, offline) keresztüli kommunikáció szabályainak gyakorlására*

(SZC) ÁK 2. Különböző személyközi kommunikációban alkalmazott metakommunikációs jelek megértése és alkalmazása

XI. osztály
(SZC) SK 2.1. Felismeri a személyközi kapcsolatokban alkalmazott metakommunikáció fajtáit és szerepét
- *a látható nem nyelvi jelek (tekintet, mimika, gesztusok, testtartás, távolságtartás) típusainak megfigyelése a gyermekek kommunikációs szokásait rögzítő videóanyagok elemzésével* - *a vokális jelek (hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, sóhaj, köhögés) fajtáinak megfigyelése a mindennapi és iskolai beszédhelyzetekben* - *a metakommunikációs eszközök érzelemkifejező szerepének tudatosítása helyzetgyakorlatokkal* - *a beszédtempó, a hanglejtés, a beszédszünet szerepének tudatosítását célzó gyakorlatok* - *különböző kultúrákban kialakult metakommunikációs jelenségek gyűjtése videó- és hanganyag*

XI. osztály
alapján
(SZC) SK 2.2. Alkalmazza a metakommunikáció látható és hallható jeleit különböző beszédhelyzetekben
- *egy jeles iskolai nap eseményeinek ismertetése pantomim játékkal* - *olvasmányélmény ismertetése pantomim játékkal* - *szerepjáték: beszéljünk gesztusnyelven (pl. a jó/rossz tanuló felel helyzetben)* - *azonos szöveg hangoztatása különböző szándékkal* - *egy közlés többféle módon való megfogalmazása különböző kommunikációs helyzetekben csak a nonverbális elemek működtetésével* - *nonverbális és paraverbális kommunikációs workshop az üzenetet optimalizáló elemek azonosítására (pl.: a diákok különböző oktatási helyzetekhez illő gesztusokat, testtartásokat vagy arckifejezéseket reprodukálnak, és megvitatják azok hatásait)* - *mini-lecke szimuláció egyszerű tartalom bemutatásával (2–3 perc), megfelelő intonáció, ritmus, szemkontaktus és világos üzenetstruktúra alkalmazásával*

(SZC) ÁK 3. Digitális erőforrások felhasználása a pedagógiai kommunikáció optimalizálása érdekében

XI. osztály
(SZC) SK 3.1. Digitális eszközök (pl. oktatási platformok, együttműködési alkalmazások, multimédiás eszközök stb.) használata a hatékony pedagógiai kommunikáció elősegítésére
- *egy oktatási platform (például: Google Classroom, Moodle stb.) használata különböző tartalmak létrehozására (pl. téma létrehozása, tananyag létrehozása és feltöltése, visszajelzés írása)* - *valós idejű digitális együttműködés fordított osztálytermi tevékenységeken keresztül* - *vitafórum létrehozása egy oktatási platformon, ahol a diákok kérdéseket és válaszokat fogalmaznak meg a szakmai kommunikációnak megfelelő nyelven*
(SZC) SK 3.2. Digitális oktatási anyagok (bemutatók, interaktív plakátok, videók, multimédiás üzenetek stb.) készítése a kommunikáció céljához és az óvodások/iskolások életkori sajátosságaihoz igazítva
- *digitális prezentáció készítése valamely kommunikációs fogalom magyarázatára, tömör szövegek és releváns vizuális elemek használatával* - *rövid, kommunikációs típusok (pl.: asszertív, nonverbális stb.) bemutatását célzó videók (1–2 perc) készítése* - *digitális poszter tervezése a pozitív kommunikációs viselkedés elősegítésére az osztályteremben (pl.: „Aktív hallgatás”) egy interaktív eszköz (pl.: Genially, Canva) használatával*
(SZC) SK 3.3. A felelős digitális kommunikáció szabályainak alkalmazása (pl. etikett, adatvédelem, információetika stb.) online interakciókban diákokkal, kollégákkal vagy tanárokkal, valós vagy szimulált helyzetekben
- *online kommunikációs helyzetek elemzése (pl.: fiktív csevegés, e-mail stb.) az etiketthibák azonosítása érdekében* - *hivatali e-mail írása tanárnak, oktatónak, szülőnek stb., tiszteletben tartva az üdvözlési formulákat, az udvariassági kifejezések megfelelő használatát, a gondolatok tömörségét és az üzenet udvariasságát* - *irányított beszélgetés az online oktatási környezetben megosztható különböző adat-/információtípusok elemzéséről*

TARTALMAK

XI. osztály

Tartalmi egységek	Conținuturi
1. Pedagógiai kommunikáció (intraperszonális, interperszonális, csoportos, szervezeti, nyilvános stb.)	**1.1.** A pedagógiai kommunikáció funkciói (tájékoztatás, képzés, kapcsolatteremtés és -fenntartás, értékelés stb.) **1.2.** A kommunikáció típusai (szóbeli, írásbeli, szinkron, aszinkron, receptív, expresszív, vizuális és multimodális, kollaboratív stb.) **1.3.** Kommunikációs technikák és módszerek (pl.: érvelés, ötletelés, beszélgetés, kérdőív, videokonferencia, üzenet, e-mail, fórum, hozzászólások oktatási felületeken vagy közösségi hálózatokon, infografika, prezentáció, videó, szókratészi párbeszéd, vita, bemutató, interjú, problémafelvetés, szerepjáték, panel, fókuszcsoport, asszertív technikák stb.) **1.4.** Kommunikációs helyzetek (megbeszélés, interjú, vita, nyilvános beszéd, konferencia-előadás stb.) **1.5.** Kommunikációs eszközök (levél, telefon, plakát, brosúra stb.)
2. Metakommunikáció	**2.1.** Nonverbális kommunikáció: tekintet, mimika, gesztus, testtartás, távolságtartás **2.2.** Vokális jelek/paranyelv: hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, beszédszünet, ritmus, hanghordozás, hangsúly **2.3.** A nonverbális kommunikációs eszközök érzelemkifejező szerepe
3. Digitális kommunikáció	**3.1.** Elméleti szempontok: információátviteli modell, újmédia-pragmatika, hálózatelmélet stb. **3.2.** A digitális kommunikáció típusai és jellemzői (szinkron/aszinkron, kiterjesztett szövegszerűség, kevert tanulásszervezés stb.) **3.3**. Digitális kommunikációs eszközök (pl.: Power Point, Canva, Padlet, Google Forms, Kahoot stb.)
4. Kommunikációs akadályok	**4.1.** A kommunikációs akadályok típusai (nyelvi, pszichikai, kulturális, társadalmi, fizikai stb.) **4.2.** Következmények (pl. félreértelmezett üzenetek, konfliktusok és feszültségek, a beszélgetőpartnerek közötti bizalomvesztés, hibás döntések stb.) **4.3.** A kommunikációs akadályok leküzdésének stratégiái: aktív hallgatás, empátia, világos és egyszerű gondolatok megfogalmazása, folyamatos visszajelzés, felelősségteljes alkalmazkodás a kontextushoz stb.

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A *Kommunikációs technikák* tantárgy tanterve a megfelelő és hatékony kommunikációs kompetencia kialakítását és fejlesztését tűzi ki célul, amely alapvető fontosságú a pedagógiai profilú tanulók számára. Ennek megvalósítása olyan túlnyomórészt aktív módszerek alkalmazását teszi szükségessé, amelyek a tanulók aktív és önkéntes bevonására épülnek.

Ezek a módszerek az elsajátítás egymást követő szakaszainak végigjárását feltételezik: az információk keresését és kiválasztását, azok strukturálását és bemutatását, digitális eszközök használatát az előadás és az együttműködés támogatására, valamint a megszerzett tudás spontán, gyakorlati alkalmazását valós vagy szimulált pedagógiai kommunikációs helyzetekben.

A tanterv által megfogalmazott általános kompetenciák elérésében kiemelt szerepet kapnak a játékos módszerek – a szerepjáték, dramatizálás, problémamegoldás, szókratikus dialógus, mikrojelenet, kommunikációs műhely – valamint más interaktív stratégiák, mint az esettanulmány, a didaktikai beszédgyakorlatok, a megfigyelés, az interjú, a rögzített didaktikai jelenetek elemzése, illetve irodalmi és nem irodalmi szövegek feldolgozása. Ezek mind elősegítik a pedagógiai tevékenység gyakorlását olyan tantárgyak keretében, mint például a nyelvi nevelés, amelyeket a korai nevelés vagy az alapfokú pedagógia szakos tanulók később maguk is tanítani fognak.

A tanterv céljainak megvalósításában a tanár szerepe alapvető, hiszen hiteles kommunikátori mintát nyújt mind a kommunikációs stratégiák alkalmazása, mind a digitális erőforrások hatékony használata terén. Az önreflexió és a folyamatos pedagógiai elemzés, valamint a tanulóknak adott visszajelzés révén a pedagógus hozzájárul a stabil és átvihető kommunikációs kompetenciák kialakításához. Emellett a tanár nyitott, változatos és ösztönző tanulási környezetet szervez, amely elősegíti a tanulók aktív részvételét és fejlődését, felkészítve őket arra, hogy a jövőben hatékony oktatási kommunikációs szereplőkké váljanak.

Az értékelési módszereket szoros összhangban kell kidolgozni a *Kommunikációs technikák* tantárgy általános és specifikus kompetenciáival. Az értékelés tárgya nem csupán az elméleti ismeretek elsajátítása, hanem az is, hogy a tanulók mennyire képesek funkcionálisan alkalmazni a kommunikációs technikákat és a digitális eszközöket valós vagy szimulált pedagógiai helyzetekben. Az értékelést úgy kell felfogni, mint egy pedagógiai kommunikációs folyamatot, amelyben a tanuló aktív résztvevő, bizalmas légkört teremt, ismeri, megérti és elfogadja az értékelés kritériumat, és képes felhasználni az eredményeket saját fejlődése érdekében.

Ebben az értelemben túl kell lépni a hagyományos értékelés korlátain, amely kizárólag az osztály átlagához való viszonyításon, a tanár szubjektív elvárásain vagy a jutalmazás–büntetés mechanizmusain alapul. Az értékelés ösztönző erejű lehet, ha a tanuló egyéni fejlődéséhez viszonyítjuk, vagy objektív támpontot nyújthat, ha a tantervből származó specifikus kompetenciák alapján meghatározott általános standardokhoz kapcsoljuk.

Ezeken a szerepeken túl az értékelés alapvető funkciókat tölt be a végzősök kompetenciáinak kialakításában: a saját kommunikációs kompetenciaszint tudatosításán keresztül támogatja az egyéni tanulást; az önértékelési képesség fejlesztését; valamint a tanulási funkciót, amely az elméleti és gyakorlati ismeretek megszilárdítását szolgálja.

Az értékelés továbbá hozzájárul a tanítási–tanulási folyamat optimalizálásához azáltal, hogy betölti a tanulók megismerésének funkcióját (ismeretek, készségek, érdeklődések, nézetek feltárása), a pedagógiai folyamat szabályozásának funkcióját (a hiányosságok és nehézségek azonosítása és korrigálása), valamint a didaktikai módszerek individualizálásának funkcióját, hiszen lehetővé teszi a stratégiáknak a diákok igényeihez való igazítását. Mindez azzal a céllal történik, hogy hatékony, funkcionális és digitális eszközökkel is támogatott kommunikációs kompetenciák alakuljanak ki.

A kommunikáció tartalmi területei több funkcionális és szemiotikai szinten szerveződnek, integrálják a verbális, nonverbális és paraverbális dimenziókat, valamint különböző relációs és intézményi szférákat

A tartalmak átfogó keretet alkotnak a jelentés létrehozásának, közvetítésének és értelmezésének vizsgálatához különböző társadalmi, kulturális és intézményi kontextusokban.

Az alábbiakban néhány lehetséges didaktikai stratégiát javaslunk, amelyek alkalmazhatók az órákon:

Fogalomtérkép

A fogalomtérkép olyan módszer, amely az információk vizuális szervezésére és megjelenítésére szolgál. A koncepciók közötti kapcsolatokat csomópontok (kulcsszavak) és összekötők (vonalak, nyilak, kapcsoló kifejezések) segítségével mutatja be. A térkép egy központi fogalomból indul ki, és eköré épülnek

a mellékágak, amelyek a másodlagos ötleteket, példákat vagy a logikai összefüggéseket magyarázzák. Emiatt a módszer különösen alkalmas az elméleti fogalmak tanítására–tanulására–értékelésére.

Példák:

Fogalomtérkép készítése a kommunikáció típusainak elemzéséhez

Előnyök:

- a tanulók vizuálisan rendszerezik az elméleti információkat
- gyorsan áttekinthetik a fogalmak közötti kapcsolatokat
- megkönnyíti a kommunikációs típusok összehasonlítását, a közös és eltérő elemek azonosítását
- segít az absztrakt fogalmak könnyebb rögzítésében

Fogalomtérkép használata egy prezentáció vagy tanóra előkészítéséhez

Előnyök:

- a tanulók megtanulják logikusan felépíteni a tartalmat
- segít kiemelni a lényeges gondolatokat és azok kapcsolatait, elkerülve az információ-túlterhelést
- támogatja a didaktikai szervezőkészség fejlődését

Kommunikációs műhely

Ez egy aktív, részvételi tanítási stratégia, amely különösen hatékony a kommunikációs készségek fejlesztésében, mivel közvetlenül bevonja a tanulókat olyan valós vagy szimulált oktatási kommunikációs helyzetekbe, amelyek hasonlóak azokhoz, amelyekkel jövőbeli szakmájukban találkozni fognak. A módszer célja, hogy felhívja a tanulók figyelmét a kommunikáció dinamikájára és az üzenetek kifejezésének módjaira. Elsősorban a korai oktatás és az általános iskolai oktatás szakirányokban alkalmazható, hogy fejlessze a nyelvoktatáshoz hasonló tantárgyakban az óvodásokkal/iskolásokkal való munkához szükséges készségeket azzal a céllal, hogy munkastratégiákat valósítson meg a befogadó és kifejező olvasási készségek, az interperszonális kommunikáció és a csoportos kommunikáció fejlesztése érdekében.

A kommunikációs műhelyt alkalmazott, együttműködésen alapuló és reflektív tanulási térként ajánlott megszervezni, ahol a tanulók egyénileg, párban vagy kis csoportokban dolgoznak.

A műhelymunka során a tanulók szerepjátékokban vesznek részt; rövid oktatási prezentációkat készítenek és tartanak; problémás oktatási kommunikációs helyzeteket szimulálnak; digitális anyagokat hoznak létre (pl. prezentációk, interaktív munkalapok, videóforgatókönyvek stb.).

Mikro-forgatókönyv tanítása

Ez egy aktív, részvételi, kifejezetten gyakorlatias tanítási stratégia. Valós oktatási kommunikációs helyzetek szimulációit használja, és ezáltal hozzájárul a jövőbeli tanítási tevékenységekhez szükséges készségek fejlesztéséhez. A mikroszituáció rövid kommunikációs szekvenciák (miniatűr tanítási szituációk) kidolgozását és értelmezését foglalja magában, amelyek az iskolai környezetben jellemző helyzeteket reprodukálnak: tanár-diák kommunikáció, tanár-szülő kommunikáció, verbális konfliktuskezelés, utasítások adása, visszajelzés adása stb. Szintetikus és gyakorlati jellege miatt a módszer lehetővé teszi a kommunikációs technikák gyors és ismételt gyakorlását különböző kontextusokban.

A módszer oktatási kontextusban való alkalmazásának szakaszai:

a) A keret és a célok meghatározása – A tanár meghatározza a célzott készségeket (helyes kifejezés, az üzenet kontextushoz való igazítása, verbális és nonverbális kommunikációs stratégiák alkalmazása, digitális források integrálása, amennyiben szükséges), a mikro-forgatókönyv témáját és az értékelési kritériumokat;

b) A mikro-forgatókönyv megtervezése – A diákok egyénileg vagy kis csoportokban kidolgoznak egy rövid forgatókönyvet, amely tartalmazza az oktatási helyzet kontextusát, a résztvevők szerepeit, a kommunikáció célját, a fő üzeneteket és a használt stratégiákat. Ebben a szakaszban fejleszti a diákoknak azt a képességét, hogy az üzenetet strukturálják és a beszélgetőpartner reakcióit előre jelezzék;

c) Értelmezés és szimuláció – A mikroszituációt szerepjáték formájában jelenítik meg. A diákok gyakorolják a világos és koherens verbális kifejezést, a nonverbális nyelv használatát, beszédüknek a beszélgetőpartner sajátosságaihoz való igazítását. A szimulációt digitális források (prezentációk, videók, felvételek stb.) is támogathatják.

d) Elemzés és reflexió – Az értelmezés után a tevékenységet irányított beszélgetések, társaktól kapott visszajelzések és a tanár beavatkozása révén elemzik. Kiemelik az erősségeket, a kommunikációs hibákat és a fejlesztési lehetőségeket, erősítve ezzel az önértékelés képességét.

A mikroszituációt a kommunikációt gátló tényezők azonosítására is fel lehet használni, amelyhez több tanítási tevékenységet javaslunk:

1. „A torzított üzenet”

Helyzet: Két kolléga egy projekten dolgozik. Anna azt mondja Vincének, hogy küldje el a dokumentumot „végleges formában”. Ezt Vince „végletes vázlatként” értelmezi és hiányosan küldi el. Anna dühös lesz.

Elemezhető strukturális akadályok:

- Az üzenet kétértelműsége (nem egyértelmű utasítások)
- A megértés megerősítésének hiánya (nem fogalmazta át)
- Szókincs/kifejezések különbségei
- A párbeszédet gátló érzelmi reakció

Elemzésre szánt kérdések:

- Az üzenet mely része okozott zavart?
- Hol hiányzik a visszajelzés?
- Hogyan lehetett volna pontosítani a „végleges formában” kifejezést?

2. „Nem hallak, pedig itt vagy mellettem!”

Helyzet: Csoportos beszélgetés során István sokat beszél, és félbeszakítja a többieket. Enikő feladja a részvételt.

Elemezhető strukturális akadályok:

- Gyakori félbeszakítások → az üzenetátvitel blokkolása
- A részvétel egyenetlensége
- Az aktív hallgatás hiánya
- Védekező nonverbális nyelv (Enikő visszahúzódik, kerüli a szemkontaktust)

Elemzésre szánt kérdések:

- Hogyan befolyásolják a közbeszólások a kommunikáció áramlását?
- Milyen nonverbális jelek utalnak az akadályra?
- Hogyan lehet újra elosztani a beszédidőt?

3. „Elhamarkodott következtetések”

Helyzet: A tanár bejelenti, hogy meg fogja beszélni a diákokkal a projektjeiket. Az egyik diák feltételezi, hogy „meg fogják szidni”, védekezővé válik, és egyszavas válaszokat ad.

Elemezhető strukturális akadályok:

- Helytelen feltételezések
- Érzelmi szűrés
- Automatikus negatív értelmezés
- Csökkent fogékonyság az üzenet iránt

Elemzésre szoruló kérdések:

- Melyik feltételezés hozta létre az akadályt?
- Hogyan befolyásolja az érzelmi állapot az üzenet befogadását?
- Mely technikák csökkenthetik a torzítást (magyarázat, átfogalmazás)?

Javasolt értékelési stratégiák:

1. Értékelés a kommunikációs portfólió alapján (amely tartalmazhat releváns termékeket: kommunikációs elemzési lapokat, tanítási forgatókönyveket, írásbeli beszédeket, személyes reflexiókat, digitális anyagokat – prezentációkat, videókat). Ez a stratégia lehetővé teszi az egyéni fejlődés, a kifejezés pontosságának és a kommunikációs technikák valós vagy szimulált oktatási kontextusokban való alkalmazásának értékelését;

2. Értékelés hiteles és szimulált kommunikációs helyzeteken keresztül (szerepjátékok, mikroszcenáriók, óraszimulációk, tanár-diák/tanár-szülő párbeszédek segítségével; a diákokat az üzenet egyértelműsége, a nyelv megfelelősége, a nonverbális kommunikáció használata és a digitális források integrálása szempontjából értékelik; az értékelés alkalmazott és formatív jellegű);

3. Értékelés szisztematikus megfigyelés és értékelési táblázatok segítségével – a megfigyelési táblázatok a diákok kommunikációs viselkedésének figyelemmel kísérésére szolgálnak az adott tevékenységek során: aktív részvétel, a kifejezés koherenciája, érvelési képesség, aktív hallgatás; a kritériumok a diákok számára ismertek, ami elősegíti az átláthatóságot és az önreflexiót;

4. Értékelés önértékelés és társértékelés útján – a hallgatók elemzik saját kommunikációs készségeiket, és egyértelműen meghatározott kritériumok alapján visszajelzést adnak társaiknak; ez a stratégia fejleszti a reflexióképességüket, saját fejlődésükért való felelősségvállalásukat és metakognitív készségeiket, amelyek elengedhetetlenek a leendő tanárok számára;

5. Értékelés digitális elemekkel rendelkező oktatási projektek révén – a hallgatók oktatási kommunikációra fókuszáló projekteket dolgoznak ki és mutatnak be (pl. oktatási kampányok, interaktív prezentációk, bemutató órákhoz szükséges anyagok). Értékelésre kerül mind a kommunikáció tartalma, mind a digitális források hatékony használata;

6. Értékelés strukturált szóbeli vizsgák (beszéd, vita, interjú) segítségével – a hallgatók érvelő beszédeket tartanak, tematikus vitákon vagy szimulált interjúkon vesznek részt. Az értékelés a megfelelő nyelvhasználatra, a logikai koherenciára, a beszéd kontextushoz való illeszkedésére és a funkcionális interakció képességére összpontosít.

A tanár szerepe:

- kommunikációs modell;
- az aktív tanulás elősegítője;
- oktatási helyzetek szervezője;
- a személyes fejlődés mentora;
- a haladás szabályozója;
- a kommunikációs kapcsolatok közvetítője.

Ezekkel a kiegészítő szerepekkel a tanár döntő mértékben hozzájárul az oktatás területén végzett diplomások képzéséhez, lehetővé téve számukra, hogy helyesen, hatékonyan, empatikusan és felelősségteljesen kommunikáljanak különböző oktatási kontextusokban, mind valós, mind szimulált helyzetekben.

SZAKIRODALOM

Antalné Szabó Ágnes: *A tanári beszéd az empirikus kutatások tükrében*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 226. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 2006.

Balázs László (szerk.): *Digitális kommunikáció és tudatosság.* A kommunikáció oktatása 13. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2021.

Boronkai Dóra: Konverzációelemzés és anyanyelvtanítás I. *Anyanyelv-pedagógia* 2008. www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=60

Boronkai Dóra: Konverzációelemzés és anyanyelvtanítás II. *Anyanyelv-pedagógia* 2008. www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=115

Budai Balázs Benjámin (szerk.): *Digitális készségfejlesztés*. Akadémiai Kiadó – Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2024.

Falus Iván (főszerk.): *A didaktika kézikönyve*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2022.

Holló Dorottya: *Értsünk szót! Kultúra, kommunikáció, nyelvhasználat, nyelvtanítás*. Akadémiai Kiadó, 2019.

Horváthová Kinga – Szőköl István: *A pedagógiai kommunikáció*. Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom, 2016.

Iványi Zsuzsanna: A nyelvészeti konverzációelemzés. *Magyar Nyelvőr* 2001 (125): 74–93.

Katona Nóra (szerk.): *Digitális pedagógia a közoktatásban.* Tantervi és módszertani útmutató füzetek. Eszterházy Károly Egyetem, Eger, 2000.

Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés.* Osiris Kiadó, Budapest, 1997.

Rosengren, Karl Erik. *Kommunikáció*. Typotex, Budapest, 2004.

Síklaki István (szerk.): *Szóbeli befolyásolás I–II*. Typotex, Budapest, 2008.

Szende Tamás: *A beszéd hangszerelése. Idő, hangmagasság, hangerő és határjelzés a közlésben.* MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 1995.

Tannen, Deborah: *Miért értjük félre egymást? Kapcsolataink a beszélgetési stíluson állnak vagy buknak.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2019.

Tátrai Szilárd: *Bevezetés a pragmatikába. Funkcionális kognitív megközelítés*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2011.

Tóth-Mózer Szilvia – Misley Helga: *Digitális eszközök integrálása az oktatásba. Jó gyakorlatokkal, tantárgyi példákkal, modern eszközlistával.* ELTE, Budapest, 2019.

Tóth Szergej et al.: *Jegyzetek a nyelvről* (II. fejezet: *A szóbeli kommunikáció jellemzői*). Mentorháló 2.0. Program, Juhász Gyula Tanárképző Kar, Szeged http://www.jgypk.hu/mentor_halo/tananyag/Jegyzetek_a_nyelvrol/msodik_rsz_a_szbeli_kommunikci_jellemzi.html

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település /megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Gimnázium, Szatmárnémeti, Szatmár megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 122A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Literație emergentă

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia educației timpurii

– 2026 –

Anexa nr. 122A
Programa școlară pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă), Literație emergentă, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, varianta în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Literație emergentă* – clasa a XII-a – are ca finalitate formarea competențelor viitorilor educatori de a susține dezvoltarea limbajului oral, a capacității de comunicare și a proceselor premergătoare lecturii și scrierii la copilul de vârstă timpurie (0–6/7 ani). Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Literație emergentă*, având în vedere specificul limbii și literaturii maghiare.

În această etapă, literația nu este abordată ca proces formal de alfabetizare, ci ca dezvoltare naturală, interactivă și contextualizată a înțelegerii limbajului, a construirii sensului și a relației dintre cuvinte, imagini, obiecte și experiențe.

Conceptul de literație emergentă presupune că abilitățile de citire și scriere nu apar brusc odată cu școlarizarea, ci se formează treptat, prin expunerea copilului la limbaj, prin dialog, explorare, joc simbolic și experiențe narative semnificative.

În acest sens, disciplina pune accentul pe dezvoltarea vocabularului activ, ascultarea și exprimarea orală, conștiința fonologică (recunoașterea sunetelor, ritmurilor și rimelor), reprezentarea simbolică și contactul cu cartea ca obiect cultural și afectiv.

Rolul educatorului este esențial în facilitarea situațiilor naturale de învățare a limbajului: conversația empatică, lectura expresivă a poveștilor, jocul de rol, dramatizarea, jocurile de cuvinte, explorarea imaginilor, cântecele și ritmurile verbale, povestirea în grup și dialogul cu copilul.

Educatorul devine model de vorbire, mediator al sensului și promotor al relației afective cu limbajul, cultivând încrederea copilului în propria capacitate de a se exprima.

Disciplina se construiește pe un demers interactiv, ludic și multisenzorial, în strânsă legătură cu domeniul dezvoltării personale și socio-emoționale.

Activitățile de literație emergentă sunt integrate în rutinele zilnice ale copilului și au caracter globalizat, fiind corelate cu jocul, explorarea mediului, artele vizuale, muzica și mișcarea.

Disciplina *Literație emergentă* contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie prevăzute în *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022), în special:

- competența de comunicare în limba maternă;
- competențele sociale și emoționale;
- competențele culturale și de sensibilizare artistică;
- competențele pentru învățarea autonomă și colaborativă.

Prin caracterul său formativ, disciplina sprijină viitorii educatori în crearea mediilor alfabetogenice: spații educaționale bogate în limbaj, texte, simboluri și interacțiuni, care stimulează curiozitatea, expresivitatea și bucuria descoperirii limbajului, contribuind la formarea copilului ca viitor cititor și comunicator competent.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ● Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european

pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

TC = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curriculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Dezvoltă competențele de comunicare orală și de mediere a limbajului în interacțiunea educator–copil, pentru a facilita comunicarea orală funcțională la copilul de vârstă timpurie**
(CS) CG2	**Dezvoltă competențe de conștiință fonologică, de reprezentare simbolică și de gândire narativă, pentru a forma premisele lecturii și scrierii**
(CS) CG3	**Proiectează medii alfabetogenice și contexte de învățare ludică, pentru a facilita dezvoltarea preliteraţiei la copilul de vârstă timpurie**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) C.G.1 Dezvoltă competențele de comunicare orală și de mediere a limbajului în interacțiunea educator–copil, pentru a facilita comunicarea orală funcțională la copilul de vârstă timpurie

Clasa a XII-a
(CS) C.S. 1.1. Utilizează comunicarea verbală și nonverbală adecvată pentru a dezvolta exprimarea orală a copilului
– jocuri de rol educator–copil, simulate în momente de rutină zilnică: primirea copiilor, servirea mesei, tranzițiile între activități *– exerciții de modelare a limbajului afectiv prin mesaje de încurajare, validare emoțională și reformulare pozitivă a răspunsurilor copiilor* *– lectura expresivă a unor mesaje și texte scurte, cu variații de ton, ritm, intonație* *– analizarea unor secvențe video pentru identificarea comportamentelor de comunicare eficientă*
(CS) C.S. 1.2. Utilizează povestirea și lectura expresivă pentru a dezvolta vocabularul și înțelegerea mesajului oral
– lectura expresivă a poveștilor ilustrate, cu adaptarea vocii (ton, ritm, pauză, intonație) *– povestirea cu suport vizual (imagini, marionete, obiecte reale, teatru de masă)* *– lectura cu pauze pentru dialog cu copiii (întrebări deschise, anticipări, completări de propoziții)* *– repovestirea colectivă sau individuală a unor secvențe scurte din poveste* *– dramatizarea sau jocul de rol pe baza personajelor și situațiilor din text*
(CS) C.S. 1.3. Adaptează intervenția verbală și nonverbală la particularitățile de vârstă și la nivelul de dezvoltare al copilului, pentru a susține progresul comunicării orale.
– observarea comportamentelor de comunicare ale copiilor în situații de joc și rutine zilnice, cu notarea indicatorilor de limbaj *– analiza unor situații didactice sau înregistrări video, pentru identificarea nivelurilor diferite de dezvoltare a limbajului* *– exerciții de reformulare și extindere a enunțurilor copilului, prin modelare verbală pozitivă* *– simularea unor interacțiuni educator–copil, cu adaptarea tonului, ritmului și complexității mesajului* *– realizarea unor activități de autoevaluare și discuții de grup privind eficiența comunicării didactice*

(CS) CG2. Dezvoltă competențe de conștiință fonologică, de reprezentare simbolică și de gândire narativă, pentru a forma premisele lecturii și scrierii

Clasa a XII-a
(CS) C.S. 2.1. Utilizează jocuri fonologice și ritmice pentru a dezvolta sensibilitatea auditivă și conștiința sunet–cuvânt la copilul de vârstă timpurie
– jocuri de recunoaștere și imitare a sunetelor din mediul înconjurător („Cine face sunetul acesta?”) *– realizarea de cântece ritmice, poezii-joc și formule rimate* *– exerciții de bătăi din palme, pași sau instrumente simple pentru marcarea ritmului* *– jocuri de repetare și completare de rime, onomatopee și silabe*
(CS) C.S. 2.2. Utilizează suporturi vizuale și obiectuale pentru a dezvolta reprezentarea simbolică și legătura obiect–imagine–cuvânt
– crearea de mini-povești pornind de la imagini, obiecte sau jucării tematice *– „cutia cu obiecte” – construirea de scenarii narative pe baza materialelor alese aleator* *– exerciții de asociere a obiectelor reale cu imagini și cuvinte/etichetări vizuale* *– activități de selectare a cărților adecvate vârstei*
(CS) C.S. 2.3. Integrează activități narative și simbolice în joc pentru a stimula exprimarea verbală și construirea sensului
– repovestirea ghidată a unor secvențe scurte din poveștile studiate *– dramatizări și jocuri de rol pornind de la personaje cunoscute* *– completarea orală a unor povești începute de educator*

Clasa a XII-a
– realizarea de lanțuri narative colective („fiecare copil adaugă o propoziție”)

(CS) CG3. Proiectează medii alfabetogenice și contexte de învățare ludică, pentru a facilita dezvoltarea preliterației la copilul de vârstă timpurie

Clasa a XII-a
(CS) C.S. 3.1. Organizează spațiul educațional ca mediu alfabetogenic pentru a stimula explorarea autonomă a limbajului scris și vizual
– amenajarea „colțului de carte” cu cărți ilustrate adecvate vârstei *– realizarea de etichete vizuale (simbol / simbol + cuvânt) pentru obiectele din clasă* *– selectarea periodică a materialelor de lectură (cărți cartonate, imagini, albume)* *– observarea directă a modului în care copiii aleg, răsfoiesc și utilizează spontan cărțile*
(CS) C.S. 3.2. Integrează experiențe de literație emergentă în rutina zilnică a copilului de vârstă mică, pentru a stimula preliteрația și interesul pentru limbaj
– exerciții de utilizare a rimelor, cântecelor și formulărilor ritmate în momentele de tranziție *– activități de introducere a povestirii scurte în timpul meselor, al întâmpinării sau al pregătirii copilului pentru somn* *– joc de rol (magazin, bucătărie, spital) pentru îmbogățirea vocabularului* *– exerciții de creare a unor situații narative pornind de la obiecte familiare sau imagini*
(CS) C.S. 3.3. Organizează mediul educațional în mod calitativ pentru a crește relevanța experiențelor de învățare
– exerciții de analiză a fotografiilor sau filmărilor din sala de grupă pentru identificarea elementelor alfabetogenice *– activități de completare a unei fișe de autoevaluare privind organizarea spațiului și materialele utilizate* *– activități de revizuire periodică a amenajării clasei în funcție de interesele și nevoile copiilor* *– discuții de grup și feedback colegial privind eficiența mediului creat*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dezvoltarea limbajului oral și a comunicării	1.1. Comunicarea verbală și nonverbală în interacțiunea educator–copil. 1.2. Dialogul funcțional în rutinele zilnice (întâmpinare, tranziții, masă, somn). 1.3. Dialogul educativ și formularea întrebărilor deschise. 1.4. Limbaj afectiv și atașament prin comunicare.
2. Povestire și lectură expresivă în educația timpurie	2.1. Lectura expresivă. 2.2. Povestirea cu sprijin vizual (carte ilustrată, marionete, imagini, obiecte reale). 2.3. Simplificarea și adaptarea poveștilor în funcție de vârstă. 2.4. Participarea copilului la povestire: completare, anticipare, reformulare.
3. Conștiință fonologică și sensibilitate lingvistică	3.1. Recunoașterea și reproducerea ritmurilor și rimelor. 3.2. Jocuri fonematice simple (sunete, silabe, onomatopee). 3.3. Poezii-joc, cântece, formule ritmice, rime pentru tranziții. 3.4. Jocuri de mișcare și sunet (clape sonore, bătăi din palme, pași).
4. Dezvoltarea reprezentării simbolice și a gândirii narative	4.1. Legătura obiect–imagine–cuvânt–poveste. 4.2. Joc simbolic cu roluri (casă, doctor, magazin, bucătărie). 4.3. Crearea de mini-povești pornind de la imagini sau obiecte. 4.4. Întărirea vocabularului prin joc și conversație.
5. Mediul alfabetogenic	5.1. Organizarea colțului de carte (selectarea și expunerea cărților ilustrate). 5.2. Așezarea funcțională a etichetelor vizuale (simboluri la creșă; simbol + cuvânt la grupă mare). 5.3. Materiale multisenzoriale de explorare: texturi, forme, culori. 5.4. Ritualuri culturale ale lecturii (aleg cartea, îmi aleg locul, ascult, povestesc).
6. Proiectare didactică și reflecție profesională	6.1. Observarea copilului și identificarea nivelului de dezvoltare a limbajului. 6.2. Proiectarea unei secvențe de literație emergentă pentru creșă / grădiniță. 6.3. Micro-teaching: simularea activității în grupul de formare. 6.4. Reflectarea asupra relației dintre limbaj, emoție și joc.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei *Literație emergentă* se bazează pe o abordare globală, integrată și ludică a limbajului, în acord cu caracteristicile de dezvoltare ale copilului de vârstă timpurie și cu rolul educatorului ca mediator al comunicării, al sensului și al relației afective.

1. Principii metodologice generale

Literația emergentă se dezvoltă prin interacțiune, nu prin exerciții de alfabetizare formală.
Limbajul oral se formează în contexte reale, afective și semnificative pentru copil.
Jocul simbolic și povestirea sunt instrumente principale de învățare.
Repetiția, imitația și ritmul sunt mecanisme naturale ale dezvoltării limbajului.
Mediul educațional este el însuși o resursă — educatorul creează medii alfabetogenice bogate în limbaj, imagini, ritm și ocazii de comunicare.

2. Strategii didactice recomandate

Lectura expresivă cu voce caldă, lentă, ritmată.
Povestirea cu sprijin vizual (obiecte reale, imagini, marionete, carte ilustrată).
Dialogul extins: educatorul ascultă, reformulează, completează, lasă timp copilului să găsească cuvântul.
Jocuri de sunete și rime (bătăi din palme, vocalize, poezii-joc, chiuituri).
Joc simbolic (roluri simple: doctor, bucătar, șofer, păpușă).
Rutine cu limbaj constant (salut, masă, somn, tranziții).
Învățare multisenzorială (miros, atingere, sunet, mișcare).

3. Organizarea mediului de învățare

Crearea unui colț de carte accesibil, confortabil și atractiv (perne, lumină caldă, mascote).
Prezența cărților ilustrate reale, nu doar file laminate.
Expunerea etichetelor simbol, însoțite de cuvinte (doar la grupa mare; în creșă se utilizează doar imaginea/simbolul).
Materiale naturale și obiecte familiare, pentru narativizare spontană.
Spațiu pentru povestire, ascultare și dialog, nu doar activitate frontală.

4. Rolul educatorului

Model de limbaj: clar, calm, afectiv, coerent.
Folosește întrebări deschise, nu întrebări test:
„Ce crezi că se întâmplă?” vs. „Ce culoare are ursul?”
Încurajează răspunsurile copilului, indiferent de formă sau corectitudine.
Creează timpi de așteptare — copilul are nevoie de timp pentru a formula răspunsul.
Evită corectarea directă; folosește modelarea:
Copilul: „Apa caldă.”
Educatorul: „Da, apa este caldă. O simțim caldă în palme.”

5. Particularizare în funcție de vârsta copilului

Vârstă	Focus	Exemple de activități
0-3 ani	limbaj afectiv, imitație, numire	cântece – joc, mimă, onomatope, povești scurte
3-4 ani	dialog scurt, vocabular de bază	povestire cu imagini, repovestire colectivă, joc de rol
5-6 ani	structurare gândirii narative, simbol, cuvânt	mini-povești, lanțuri narative, etichete vizuale, dramatizări scurte

6. Evaluarea învățării

Evaluarea este formativă, nu sumativă, și urmărește:

- progresul în abilitățile de comunicare ale elevilor (viitorilor educatori);
- capacitatea de observare și susținere a limbajului copilului;
- gradul de autenticitate, naturalețe și expresivitate în interacțiune.

Instrumente:

- Portofoliu reflexiv
- Jurnal de practică
- Micro-teaching (simulare la clasă)
- Autoevaluare și feedback colegial

Nu se evaluează performanța copilului, ci competența viitorului educator.

Literația emergentă nu înseamnă învățarea literelor, ci construirea relației copilului cu limbajul, povestea, dialogul și sensul.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări de referință și resurse metodologice
Boldizsár Ildikó: *Meseterápia.* Budapest, Magvető, 2010.
Boldizsár Ildikó (szerk.): *Meseterápia a gyakorlatban.* Budapest, Magvető, 2014.
Jerome Bruner, *Acts of Meaning*, Harvard University Press, Cambridge, 1990
Csépe Valéria: *Az olvasó agy.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 2006.
Forrai Katalin: *Ének az óvodában.* Budapest, Editio Musica, 2013.
Alison Gopnik, *A gyermek elméje* (*Mintea copilului*), Editura Publica, Bukarest, 2017
Gósy Mária: *Pszicholingvisztika.* Budapest, Osiris, 2005.
Gósy Mária: A b*eszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak.* Budapest, 2009.
Komáromi Gabriella: *A gyermekkönyvek titkos kertje*, Pannonica Kiadó, 1998.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Budapest, Osiris, 2011.
Nagy József: *21. század és nevelés.* Budapest, Osiris, 2002.
Adrian Neculau (szerk.), *A gyermek pszichológiája* (*Psihologia copilului*), Polirom, Iași, 2018
Nicolescu, Lidia, *Nyelv és kommunikáció a koragyermekkori nevelésben* (*Limbaj și comunicare în educația timpurie*), EDP, Bukarest, 2019
Ministerul Educației, *A Nemzeti Alaptanterv referenciakerete* (*Cadrul de referință al curriculumului național*), MEC, Bukarest, 2022
Ministerul Educației, *Koragyermekkori nevelési tanterv (0–6 év)* (*Curriculum pentru educația timpurie*), MEC, Bukarest, 2019
Ion-Ovidiu Pânișoară (szerk.), *Kommunikáció és kapcsolatteremtés az oktatásban* (*Comunicare și relaționare în educație*), Polirom, Iași, 2020
Pléh Csaba: *A lélek és a nyelv.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 2013.
Catherine Snow & David Dickinson, *Early Literacy Development*, Longman, New York, 1991
Lev Vygotsky, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978
William Teale & Elizabeth Sulzby, *Emergent Literacy*, Ablex Publishing, Norwood, 1986
Vekerdy Tamás: *Az óvoda és az első iskolai évek.* Budapest, Saxum, 2012.
Gordon Wells, *Dialogic Inquiry*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006
Grover Whitehurst & Christopher Lonigan, *Emergent Literacy: Development from Preschoolers to Readers*, Reading Research Quarterly, 32(4), 1998
Zágon Bertalanné: *Gyermekközpontú osztályterem*. Budapest, 2025.

II. Cărți ilustrate și albume recomandate (pentru practică și portofolii)
Anthony Browne, *Az én hangom* (*Vocea mea*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2017
Anthony Browne, *Együtt* (*Împreună*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2018
Eric Carle, *A telhetetlen hernyó* (*Omida mâncăcioasă*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2015
Benji Davies, *A nagypapa egy óceán* (*Bunicul este un ocean*), Pandora M, Bukarest, 2017
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *Zog*, Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2019
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *A Graffaló* (*Gruffalo*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2014
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *Zog, a lovag és a megmentő hercegnő* (*Cavalerul Zog și prințesa salvatoare*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2020
Iulia Iordan, *Utazás a múzeumban* (*Călătorie prin muzeu*), Vellant, Bukarest, 2016
Satoshi Kitamura, *Edgar szörnyű napja* (*O zi groaznică pentru Edgar*), Nemi, Bukarest, 2018
Tove Jansson, *Mumin-történetek* (*Povești cu Mumin*), Arthur, Bukarest, 2018
Leo Lionni, *Frederick*, Vellant, Bukarest, 2018
Victoria Pătrașcu, *A nap, amikor elszökött az álom* (*Ziua în care a fugit somnul*), Nemi, Bukarest, 2018
Maurice Sendak, *Ahol a vadak várnak* (*Where the Wild Things Are*), Arthur, Bukarest, 2013

III. Resurse digitale
Canva for Education – illusztrált történetek készítése, https://www.canva.com/education
Centrul pentru Jurnalism Independent – médiatudatosság, https://cji.ro
Media & Learning Association – médiapedagógiai és digitális literációs források, https://media-and-learning.eu
Padlet – digitális történetportfóliók, https://padlet.com
StoryWeaver – nemzetközi ingyenes mesetár, https://storyweaver.org.in
Storyline Online – kifejező felolvasások színészek előadásában, https://www.storylineonline.net

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 122B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve

Koragyermekkori írásbeliség kialakítása
XII. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)
Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat,
koragyermekkori nevelés szak
magyar nyelvű változat

– 2026 –

Anexa nr. 122B
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Koragyermekkori írásbeliség kialakítása, XII. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

A *Koragyermekkori írásbeliség kialakítása* tantárgy célja, hogy a leendő óvodapedagógusok kompetenciáit fejlessze a kisgyermek (0–6/7 év) szóbeli nyelvi fejlődésének, kommunikációs képességének, valamint az olvasást és írást megelőző folyamatok támogatásában. A tanterv a *Koragyermekkori írásbeliség kialakítása* tantárgy román nyelvű tanterve alapján íródott, a magyar nyelvű oktatás sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a XII. osztály tantervében.

Ebben az életszakaszban a literáció nem formális alfabetizációs folyamatként jelenik meg, hanem a nyelv megértésének, a jelentésalkotásnak, valamint a szavak, képek, tárgyak és tapasztalatok közötti kapcsolatok természetes, interaktív és kontextusba ágyazott fejlesztéseként.

A korai írásbeliség fogalma abból indul ki, hogy az olvasási és írási készségek nem hirtelen, az iskolakezdéssel jelennek meg, hanem fokozatosan alakulnak ki a gyermek nyelvi környezetének gazdagsága, a párbeszéd, a felfedezés, a szimbolikus játék és a jelentésteli narratív élmények révén.

Ennek megfelelően a tantárgy hangsúlyt fektet az aktív szókincs fejlesztésére, a hallás utáni szövegértésre és a szóbeli kifejezőkészségre, a fonológiai tudatosságra (hangok, ritmusok és rímek felismerése), a szimbolikus reprezentációra, valamint a könyvvel mint kulturális és érzelmi értéket hordozó tárggyal való ismerkedésre.

Az óvodapedagógus szerepe kulcsfontosságú a nyelvtanulás természetes helyzeteinek megteremtésében: empatikus beszélgetések, kifejező meseolvasás, szerepjáték, dramatizálás, szójátékok, képek felfedezése, dalok és verbális ritmusok, csoportos mesélés és a gyermekkel folytatott párbeszéd.

Az óvodapedagógus beszédmodellé, a jelentés közvetítőjévé és a nyelvhez fűződő érzelmi kapcsolat előmozdítójává válik erősítve a gyermek önbizalmát saját kifejezőképességében.

A tantárgy interaktív, játékos és többérzékszervi megközelítésre épül, szoros kapcsolatban áll a személyiségfejlesztés és a szociális-érzelmi fejlődés területével.

A korai literációs tevékenységek beépülnek a gyermek mindennapi rutinjába, globális jellegűek, és összekapcsolódnak a játékkal, a környezet felfedezésével, a vizuális művészetekkel, a zenével és a mozgással.

A *Koragyermekkori írásbeliség kialakítása* tantárgy hozzájárul a *Nemzeti Alaptanterv (2022) referenciakeretében* meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez, különösen az alábbi területeken:

- anyanyelvi kommunikációs kompetencia;
- szociális és érzelmi kompetenciák;
- kulturális és művészeti tudatosság;
- az önálló és együttműködésen alapuló tanulás kompetenciái.

Formáló jellegénél fogva a tantárgy támogatja a leendő óvodapedagógusokat az alfabetizációt támogató környezetek kialakításában: olyan nyelvben, szövegekben, szimbólumokban és interakciókban gazdag nevelési terek létrehozásában, amelyek ösztönzik a kíváncsiságot, a kifejezőkészséget és a nyelv felfedezésének örömét hozzájárulva a gyermek kompetens jövőbeli olvasóvá és kommunikátorrá válásához.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását

határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, koragyermekkori nevelés szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:

ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

(SZC) ÁK1	**Fejleszti a szóbeli kommunikációs és a nyelvi közvetítői (mediációs) kompetenciákat a pedagógus–gyermek interakcióban a kisgyermek funkcionális szóbeli kommunikációjának elősegítése érdekében**
(SZC) ÁK2	**Fejleszti a fonológiai tudatosság, a szimbolikus reprezentáció és a narratív gondolkodás támogatásához szükséges kompetenciákat az olvasás és írás megalapozása céljából**
(SZC) ÁK3	**Alfabetizációt támogató környezeteket és játékos tanulási kontextusokat tervez a kisgyermek preliterációs fejlődésének elősegítése érdekében**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SZC) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK1. Fejleszti a szóbeli kommunikációs és a nyelvi közvetítői (mediációs) kompetenciákat a pedagógus–gyermek interakcióban a kisgyermek funkcionális szóbeli kommunikációjának elősegítése érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 1.1. Alkalmazza a megfelelő verbális és nonverbális kommunikációt a gyermek szóbeli kifejezőkészségének fejlesztésére
– pedagógus–gyermek szerepeinek gyakorlása a mindennapi rutinhelyzetekben: érkezés, étkezés, tevékenységek közötti átmenetek *– az érzelemkifejezés modellezését szolgáló gyakorlatok: bátorító üzenetek, érzelmi visszajelzés, a gyermek válaszainak pozitív újrafogalmazása* *– rövid üzenetek és szövegek kifejező felolvasása hangszín-, ritmus- és intonációváltással* *– videórészletek elemzése a hatékony kommunikációs viselkedések azonosítása érdekében*
(SZC) SK 1.2. Alkalmazza a mesélést és a kifejező felolvasást a szókincs és a szóbeli szövegértés fejlesztésére
– illusztrált mesék kifejező felolvasása, a hang tudatos alakításával (hangszín, ritmus, szünet, hanglejtés) *– mesélés vizuális eszközökkel (képek, bábok, valós tárgyak, asztali bábszínház)* *– felolvasás közbeni szünetek beiktatása a gyermekekkel folytatott párbeszédben (nyitott kérdések, előrejelzések, mondatkiegészítések)* *– rövid történetrészletek közös vagy egyéni újramesélése* *– dramatizálás vagy szerepjáték a szöveg szereplői és helyzetei alapján*
(SZC) SK 1.3. A verbális és nonverbális kommunikációba való beavatkozást az életkori sajátosságokhoz és a gyermek fejlettségi szintjéhez igazítja a szóbeli kommunikáció fejlődésének támogatása érdekében
– a gyermekek kommunikációs viselkedésének megfigyelése játékhelyzetekben és napi rutinok során, nyelvi indikátorok rögzítésével *– pedagógiai helyzetek vagy videófelvételek elemzése a különböző nyelvi fejlettségi szintek azonosítására* *– a gyermek megnyilatkozásainak újrafogalmazása és bővítése pozitív verbális modellezéssel* *– pedagógus–gyermek interakciók szimulálása a megfelelő hangszín, a ritmus és üzenetgazdagság kiválasztásával* *– önértékelési tevékenységek és csoportos megbeszélések a pedagógiai kommunikáció hatékonyságáról*

(SZC) ÁK2. Fejleszti a fonológiai tudatosság, a szimbolikus reprezentáció és a narratív gondolkodás támogatásához szükséges kompetenciákat az olvasás és írás megalapozása érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 2.1. Fonológiai és ritmikus játékokat alkalmaz a hallási érzékenység és a hang–szó tudatosság fejlesztésére kisgyermekkorban
– környezeti hangok felismerését és utánzását célzó játékok („Ki adja ezt a hangot?”) *– ritmikus dalok, játékos versek és rímes formák alkotása* *– tapsolás, lépések vagy egyszerű hangszerek használata a ritmus jelölésére* *– rímek, hangutánzó szavak és szótagok ismétlésére és kiegészítésére irányuló játékok*
(SZC) SK 2.2. Vizuális és tárgyi eszközöket alkalmaz a szimbolikus reprezentáció és a tárgy–kép–szó kapcsolat fejlesztésére
– mini-történetek alkotása képekből, tárgyakból vagy tematikus játékokból kiindulva *– „a tárgyak doboza” – narratív forgatókönyvek alkotása véletlenszerűen kiválasztott eszközök alapján* *– valós tárgyak képekkel és szavakkal/vizuális címkékkel való párosításának gyakorlása* *– életkornak megfelelő könyvek kiválasztása*
(SZC) SK 2.3. Narratív és szimbolikus tevékenységeket integrál a játékba a verbális

XII. osztály
kifejezés és a jelentésteremtés ösztönzése érdekében
– tanulmányozott mesék rövid részleteinek irányított újramesélése *– dramatizálások és szerepjátékok alkalmazása ismert szereplők alapján* *– a pedagógus által elkezdett történetek szóbeli folytatása* *– közös narratív lánc alkotása („minden gyermek hozzátesz egy mondatot”)*

(SZC) ÁK3. Írásbeliséget támogató környezetek és játékos tanulási kontextusokat tervez a kisgyermek preliterációs fejlődésének elősegítése érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 3.1. Megszervezi az oktatási teret írásbeliséget támogató környezetként az írott és vizuális nyelv önálló felfedezésének ösztönzésére
– „olvasósarok” kialakítása életkornak megfelelő képeskönyvekkel *– vizuális címkék készítése (szimbólum / szimbólum + szó) a csoportszoba tárgyaihoz* *– az olvasási anyagok (lapozók, képek, albumok) rendszeres frissítése* *– közvetlen megfigyelése annak, hogyan választják, lapozzák és használják spontán módon a gyermekek a könyveket*
(SZC) SK 3.2. Integrálja a kialakulóban levő írástudás tapasztalatát a kisgyermek napi rutinjába a preliteráció és a nyelv iránti érdeklődés ösztönzésére
– rímek, dalok és ritmikus formák alkalmazása a mindennapi helyzetekben *– rövid elbeszélések bevezetése étkezéskor, érkezéskor vagy az alvásra való felkészülés során* *– szerepjátékok alkalmazása (bolt, konyha, kórház) a szókincs gazdagítására* *– narratív történetek alkotása ismerős tárgyak vagy képek alapján*
(SZC) SK 3.3. Megszervezi a minőségi oktatási környezetet a tanulási tapasztalatok relevanciájának növelése érdekében
– a csoport termében készült fényképek vagy videófelvételek elemzése az alfabetizációt támogató elemek azonosítására *– önértékelő lap kitöltése a térszervezésről és a használt eszközökről* *– a terem berendezésének rendszeres újraértékelése a gyermekek érdeklődése és szükségletei alapján* *– a kialakított környezet hatékonyságának értékelése csoportos megbeszélések és a kollégák visszajelzése alapján*

TARTALMAK

Tartalmi területek	Tartalmak
1. A szóbeliség és a kommunikáció fejlesztése	1.1. Verbális és nonverbális kommunikáció a pedagógus–gyermek interakcióban. 1.2. Funkcionális párbeszéd a napi rutinokban (érkezés, átmenetek, étkezés, alvás). 1.3. Nevelői párbeszéd és nyitott kérdések megfogalmazása. 1.4. Érzelmek és a kötődés kifejezése a kommunikációban.
2. Mesélés és kifejező felolvasás a koragyermekkori nevelésben	2.1. Kifejező felolvasás. 2.2. Mesélés vizuális támogatással (képeskönyv, bábok, képek, valós tárgyak). 2.3. A mesék egyszerűsítése és életkorhoz igazítása. 2.4. A gyermek részvétele a mesélésben: kiegészítés, előrejelzés, újrafogalmazás.
3. Fonológiai tudatosság és nyelvi érzékenység	3.1. Ritmusok és rímek felismerése és reprodukálása. 3.2. Egyszerű fonéma-játékok (hangok, szótagok, hangutánzó szavak). 3.3. Játékversek, dalok, ritmikus formák, rímek átmeneti helyzetekhez. 3.4. Mozgás- és hangjátékok (hangkeltő eszközök, taps, lépések).
4. A szimbolikus reprezentáció és a narratív gondolkodás fejlesztése	4.1. A tárgy–kép–szó–történet kapcsolata. 4.2. Szerepjátékok (család, orvos, bolt, konyha). 4.3. Mini-történetek alkotása képek vagy tárgyak alapján. 4.4. A szókincs megerősítése játék és beszélgetés révén.
5. Az alfabetizációt támogató környezet	5.1. Az olvasósarok megszervezése (illusztrált könyvek kiválasztása és kiállítása). 5.2. A vizuális címkék funkcionális elhelyezése (bölcsődében: szimbólum; nagycsoportban: szimbólum + szó). 5.3. Több érzékszerv felfedezéséhez tartozó anyagok: textúrák, formák, színek. 5.4. Az olvasás kulturális rítusai (könyvválasztás, helyválasztás, figyelmes hallgatás, mesélés).
6. Didaktikai tervezés és szakmai reflexió	6.1. A gyermek megfigyelése és a nyelvi fejlettségi szint azonosítása. 6.2. Koragyermekkori literációs résztevékenység tervezése bölcsőde / óvoda számára. 6.3. Micro-teaching: tevékenységszimuláció a képzési csoportban. 6.4. A nyelv, az érzelem és a játék kapcsolatára való reflektálás.

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A *Koragyermekkori írásbeliség kialakítása* tantárgy tanítása a nyelv globális, integrált és játékos megközelítésére épül, összhangban a kisgyermek fejlődési sajátosságaival és a pedagógus kommunikációt, jelentésteremtést és érzelmi kötődést közvetítő szerepével.

1. Általános módszertani alapelvek

- A koragyermekkori írásbeliség interakció révén fejlődik, nem formális alfabetizációs gyakorlatok által.
- A szóbeli nyelvhasználat az érzelmileg biztonságos és a gyermek számára jelentésteli helyzetekben alakul ki.
- A szerepjáték és a mesélés elsődleges tanulási helyzetek.
- Az ismétlés, az utánzás és a ritmus a nyelvi fejlődés természetes mechanizmusai.
- A nevelési környezet önmagában is erőforrás — a pedagógus olyan alfabetizációt támogató környezetet teremt, amely gazdag nyelvben, képekben, ritmusban és kommunikációs lehetőségekben.

2. Ajánlott didaktikai stratégiák

- Kifejező felolvasás meleg, lassú, ritmikus hangon.
- Mesélés vizuális támogatással (valós tárgyak, képek, bábok, képeskönyv).
- Kibővített párbeszéd: a pedagógus meghallgat, újrafogalmaz, kiegészít, és időt hagy a gyermeknek a megfelelő szó megtalálására.
- Hang- és rímjátékok (tapsolás, hanggyakorlatok, játékversek, hangutánzó elemek).
- Szimbolikus játék (egyszerű szerepek: orvos, szakács, sofőr, baba).
- Állandó nyelvi elemeket tartalmazó rutinok (köszönés, étkezés, alvás, átmenetek).
- Többérzékszervi tanulás (illat, tapintás, hang, mozgás).

3. A tanulási környezet megszervezése

- Hozzáférhető, kényelmes és vonzó olvasósarok kialakítása (párnák, meleg fény, plüssfigurák).
- Valódi képeskönyvek jelenléte, nem csupán laminált lapok.
- Szimbólumcímkék elhelyezése szavakkal kísérve (csak nagycsoportban; bölcsődében kizárólag kép/szimbólum használata).
- Természetes anyagok és ismerős tárgyak biztosítása a spontán történetalkotáshoz.
- Olyan tér kialakítása, amely lehetőséget ad mesélésre, hallgatásra és párbeszédre, nem csupán frontális tevékenységre.

4. A pedagógus szerepe

- Nyelvi modell: érthető, nyugodt, érzelmileg támogató, koherens beszéd.
- Nyitott kérdések használata, nem „tesztkérdések”:
  - „Mit gondolsz, mi fog történni?”
  - ahelyett, hogy: „Milyen színű a medve?”
- A gyermek válaszainak bátorítása, formától és helyességtől függetlenül.
- Várakozási idő biztosítása — a gyermeknek időre van szüksége a válasz megfogalmazásához.
- A közvetlen javítás kerülése; helyette modellnyújtás alkalmazása:

Gyermek: „Meleg víz.”
Pedagógus: „Igen, a víz meleg. Érezzük, hogy meleg a tenyerünkben.”

5. Életkor szerinti differenciálás

Életkor	Fókusz	Példák tevékenységekre
0–3 év	érzelmi nyelv, utánzás, megnevezés	énekes játékok, mimika, hangutánzó szavak, rövid mesék
3–4 év	rövid párbeszéd, alapvető szókincs	mesélés képekkel, közös újramesélés, szerepjáték
5–6 év	narratív gondolkodás strukturálása, szimbólum, szó	mini-történetek, narratív láncok, vizuális címkék, rövid dramatizálások

6. A tanulás értékelése

Az értékelés formatív jellegű, nem szummatív, és az alábbiakat követi nyomon:

- a tanulók (leendő pedagógusok) kommunikációs készségeinek fejlődése;
- a gyermek nyelvi fejlődésének megfigyelésére és támogatására való képesség;
- az interakció hitelessége, természetessége és kifejezőereje.

Eszközök:

- reflexív portfólió
- gyakorlati napló
- Micro-teaching (órai szimuláció)
- önértékelés és kollégák visszajelzése

Nem a gyermek teljesítménye kerül értékelésre, hanem a leendő pedagógus kompetenciája.

A korai írásbeliség nem a betűk tanítását jelenti, hanem a gyermek kapcsolatának kialakítását a nyelvvel, a történettel, a párbeszéddel és a jelentéssel.

SZAKIRODALOM

I. Alapművek és módszertani források

Boldizsár Ildikó: *Meseterápia.* Budapest, Magvető, 2010.
Boldizsár Ildikó (szerk.): *Meseterápia a gyakorlatban.* Budapest, Magvető, 2014.
Jerome Bruner, *Acts of Meaning*, Harvard University Press, Cambridge, 1990
Csépe Valéria: *Az olvasó agy.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 2006.
Forrai Katalin: *Ének az óvodában.* Budapest, Editio Musica, 2013.
Alison Gopnik, *A gyermek elméje* (*Mintea copilului*), Editura Publica, Bukarest, 2017
Gósy Mária: *Pszicholingvisztika.* Budapest, Osiris, 2005.
Gósy Mária: A b*eszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak.* Budapest, 2009.
Komáromi Gabriella: *A gyermekkönyvek titkos kertje*, Pannonica Kiadó, 1998.
Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom.* Budapest, Osiris, 2011.
Nagy József: *21. század és nevelés.* Budapest, Osiris, 2002.
Adrian Neculau (szerk.), *A gyermek pszichológiája* (*Psihologia copilului*), Polirom, Iași, 2018
Nicolescu, Lidia, *Nyelv és kommunikáció a koragyermekkori nevelésben* (*Limbaj și comunicare în educația timpurie*), EDP, Bukarest, 2019
Ministerul Educației, *A Nemzeti Alaptanterv referenciakerete* (*Cadrul de referință al curriculumului național*), MEC, Bukarest, 2022
Ministerul Educației, *Koragyermekkori nevelési tanterv (0–6 év)* (*Curriculum pentru educația timpurie*), MEC, Bukarest, 2019
Ion-Ovidiu Pânișoară (szerk.), *Kommunikáció és kapcsolatteremtés az oktatásban* (*Comunicare și relaționare în educație*), Polirom, Iași, 2020
Pléh Csaba: *A lélek és a nyelv.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 2013.
Catherine Snow & David Dickinson, *Early Literacy Development*, Longman, New York, 1991
Lev Vygotsky, *Mind in Society*, Harvard University Press, Cambridge, 1978
William Teale & Elizabeth Sulzby, *Emergent Literacy*, Ablex Publishing, Norwood, 1986
Vekerdy Tamás: *Az óvoda és az első iskolai évek.* Budapest, Saxum, 2012.
Gordon Wells, *Dialogic Inquiry*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006
Grover Whitehurst & Christopher Lonigan, *Emergent Literacy: Development from Preschoolers to Readers*, Reading Research Quarterly, 32(4), 1998
Zágon Bertalanné: *Gyermekközpontú osztályterem*. Budapest, 2025.

II. Ajánlott képeskönyvek és albumok (gyakorlathoz és portfólióhoz)

Anthony Browne, *Az én hangom* (*Vocea mea*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2017
Anthony Browne, *Együtt* (*Împreună*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2018
Eric Carle, *A telhetetlen hernyó* (*Omida mâncăcioasă*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2015
Benji Davies, *A nagypapa egy óceán* (*Bunicul este un ocean*), Pandora M, Bukarest, 2017
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *Zog*, Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2019
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *A Graffaló* (*Gruffalo*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2014
Julia Donaldson & Axel Scheffler, *Zog, a lovag és a megmentő hercegnő* (*Cavalerul Zog și prințesa salvatoare*), Editura Cartea Copiilor, Bukarest, 2020
Iulia Iordan, *Utazás a múzeumban* (*Călătorie prin muzeu*), Vellant, Bukarest, 2016
Satoshi Kitamura, *Edgar szörnyű napja* (*O zi groaznică pentru Edgar*), Nemi, Bukarest, 2018
Tove Jansson, *Mumin-történetek* (*Povești cu Mumin*), Arthur, Bukarest, 2018
Leo Lionni, *Frederick*, Vellant, Bukarest, 2018
Victoria Pătrașcu, *A nap, amikor elszökött az álom* (*Ziua în care a fugit somnul*), Nemi, Bukarest, 2018
Maurice Sendak, *Ahol a vadak várnak* (*Where the Wild Things Are*), Arthur, Bukarest, 2013

III. Digitális források

Canva for Education – illusztrált történetek készítése, https://www.canva.com/education
Centrul pentru Jurnalism Independent – médiatudatosság, https://cji.ro
Media & Learning Association – médiapedagógiai és digitális literációs források, https://media-and-learning.eu
Padlet – digitális történetportfóliók, https://padlet.com
StoryWeaver – nemzetközi ingyenes mesetár, https://storyweaver.org.in
Storyline Online – kifejező felolvasások színészek előadásában, https://www.storylineonline.net

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település/megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, Bihar megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Gimnázium, Szatmárnémeti, Szatmár megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 123A

Programa școlară
pentru disciplina
Limba și literatura maghiară (maternă)

Literație și scriere creativă
Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală

– 2026 –

Anexa nr. 123A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maghiară (maternă), Literație și scriere creativă,* clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, pedagogia educației nonformale, mediere școlară, pedagogie generală, varianta în limba română*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Literație și scriere creativă* – clasa a XII-a – se înscrie în aria curriculară *Limbă și comunicare* și are rolul de a dezvolta competențele de lectură, scriere, reflecție critică și expresivitate, printr-o abordare integrată a textelor multimodale și a procesului creator. Ea propune o articulare între literația funcțională – ca abilitate de înțelegere, analiză și utilizare a textelor în diverse contexte – și literația estetică și creativă – ca formă de expresie personală, empatică și artistică. Programa școlară a fost elaborată pe baza programei disciplinei *Literație și scriere creativă*, având în vedere specificul limbii maghiare.

În contextul educației contemporane, literația depășește înțelesul tradițional de „alfabetizare” și devine o competență transversală esențială pentru gândirea critică, comunicarea eficientă și participarea socială activă.

Astfel, disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a interpreta, evalua și produce mesaje în formate variate: scrise, vizuale, digitale, simbolice.

Prin integrarea scrierii creative în acest proces, se cultivă expresivitatea, imaginația și autonomia intelectuală, oferind elevilor posibilitatea de a construi sens și de a-și afirma vocea personală.

Pentru elevii care studiază la filiera vocațională, profilul pedagogic, disciplina *Literație și scriere creativă* are o relevanță dublă: formativă și profesională.

Pe de o parte, dezvoltă competențele de comunicare scrisă și orală necesare absolvenților de profil pedagogic; pe de altă parte, oferă modele de activități, tehnici și metode care pot fi ulterior utilizate în procesul de predare a scrierii și lecturii la nivel preșcolar și primar.

Elevii învață să-și structureze ideile, să adapteze mesajele la public, să folosească resursele limbajului în mod expresiv și responsabil. Disciplina valorifică metodologia atelierului de scriere și lectura ca proces reflexiv, interactiv și colaborativ.

Prin etapele planificării, redactării, revizuirii și publicării, elevii descoperă cum se construiește sensul și cum se transformă experiența în expresie artistică.

Activitățile propuse îmbină dimensiunea pragmatică a scrisului (scriere funcțională, argumentativă, digitală) cu dimensiunea creativă (poezie, proză scurtă, eseu, jurnal reflexiv, blog educațional).

Abordarea interdisciplinară permite conexiuni cu discipline precum psihologia educației, artele, pedagogia comunicării și educația media.

În același timp, integrarea resurselor digitale (aplicații de redactare colaborativă, platforme de storytelling, portofolii digitale) contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și la formarea unei culturi a comunicării multimodale.

Disciplina *Literație și scriere creativă* contribuie la formarea competențelor-cheie stabilite de *Cadrul de referință al curriculumului național* (2022), în special:

– competența de comunicare în limba maternă;
– competențele culturale și de sensibilizare artistică;
– competența digitală;
– competențele sociale, civice și de exprimare personală.

Prin varietatea de conținuturi și activități propuse, disciplina dezvoltă o cultură a scrisului și a lecturii orientată spre reflecție, creativitate și participare culturală.

Elevii sunt încurajați să devină autori și cititori activi, capabili să interacționeze cu texte complexe, să exprime perspective originale și să valorifice puterea limbajului ca instrument de comunicare, educație și transformare personală.

Această programă școlară are la bază o serie de documente legislative și de politică educațională, existente la nivel național și internațional: ● Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblul multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; ●

Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023, deziderat educațional construit pe repere fundamentale de dezvoltare, având la bază cele opt competențe-cheie; ● Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021, ce definește cadrul de construcție și de restructurare a curriculumului; ● Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning)1; ● Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2); ● Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio).

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale
- Competenţe specifice, activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competenţele generale sunt definite pentru ciclul inferior al liceului, în cadrul filierei vocaţionale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar.
Competenţele specifice se formează pe parcursul unui an şcolar, sunt derivate din competenţele generale şi reprezintă etape în dobândirea acestora.
Conţinuturile învăţării sunt mijloace prin care se urmăreşte realizarea competenţelor.
Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare-învăţare-evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.

Abrevieri utilizate în programă:

TC = trunchi comun
CG = competență generală
CS = competență specifică
EAI = exemple de activități de învățare
(CS) = curriculum de specialitate

COMPETENȚE GENERALE (CG)

(CS) CG1	**Dezvoltă competențele de literație funcțională și reflexivă pentru receptarea, analiza și interpretarea textelor multimodale și a formelor contemporane de comunicare**
(CS) CG2	**Dezvoltă competențele de scriere expresivă, reflexivă și creativă, pentru redactarea în format scris și oral a unor texte coerente, originale și adecvate diferitelor situații de comunicare**
(CS) CG3	**Aplică competențele de literație și scriere creativă în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse, pentru integrarea eficientă în activități pedagogice și sociale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

(CS) CG1. Dezvoltă competențele de literație funcțională și reflexivă pentru receptarea, analiza și interpretarea textelor multimodale și a formelor contemporane de comunicare

Clasa a XII-a
(CS) CG. 1.1. Identifică intenția de comunicare, registrele de limbaj și structurile de sens din texte literare, nonliterare și media, pentru înțelegerea corectă a mesajului
- lectură comparată între un text jurnalistic, un text literar și o postare digitală *- exerciții de analiză a tonului, intenției și conotațiilor din texte educaționale sau culturale*
(CS) CG. 1.2. Analizează modul în care structura, limbajul și suportul media influențează sensul și impactul unui mesaj, pentru dezvoltarea gândirii critice și reflexive
- discuție dirijată: „Cum se schimbă sensul unui text atunci când devine clip video?” *- analiza unui text multimodal (articol cu imagine, afiș educațional, vlog cultural)*
(CS) CG. 1.3. Evaluează credibilitatea surselor și a informațiilor din textele media și digitale, pentru formarea unei literații informaționale responsabile
- atelier: „Cum recunoaștem sursele credibile?” (exercițiu de fact-checking) *- analiza comparativă a mesajelor din texte publicitare și educaționale*

(CS) CG 2. Dezvoltă competențele de scriere expresivă, reflexivă și creativă, pentru redactarea în format scris și oral a unor texte coerente, originale și adecvate diferitelor situații de comunicare.

Clasa a XII-a
(CS) CG. 2.1. Planifică și organizează un text coerent și structurat, pentru adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicativ
- elaborarea unui text argumentativ sau reflexiv privind un subiect de interes pedagogic *- exerciții de structurare a ideilor: brainstorming, mind-mapping, schițe de text*
(CS) CG. 2.2. Utilizează strategii de scriere creativă (descriere expresivă, monolog interior, dialog, voce narativă) pentru exprimarea autentică a ideilor și a emoțiilor
- atelier de scriere: mini-narațiune despre un moment de învățare semnificativ *- exerciții de stil: rescrierea unui text educațional în cheie poetică sau narativă*
(CS) CG. 2.3. Revizuiește și adaptează textul redactat în funcție de scop, public și canalul de comunicare, pentru îmbunătățirea clarității, coerenței și eficienței comunicării
- peer feedback: schimb de texte între colegi pentru comentarii constructiv *- adaptarea unei povestiri scrise pentru un format digital (blog, prezentare interactivă)*

(CS) CG 3. Aplică competențele de literație și scriere creativă în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse, pentru integrarea eficientă în activități pedagogice și sociale

Clasa a XII-a
(CS) CG. 3.1. Elaborează materiale educaționale, proiecte și texte cu scop formativ (texte motivaționale, povești educative, articole pedagogice), pentru utilizarea competențelor de scriere în activități educaționale
- crearea unui text educațional destinat elevilor din ciclul primar („Povestea bunătății”) *- redactarea unui articol de blog despre rolul scrierii creative în educație*
(CS) CG. 3.2. Utilizează resurse digitale (crearea, editarea și publicarea de texte) pentru dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală și a lucrului colaborativ
- proiect colaborativ: e-portofoliu de scriere (în Google Docs / Padlet / Canva) *- crearea unei reviste digitale de clasă, cu texte și reflecții ale elevilor*
(CS) CG. 3.3. Argumentează rolul literației și al scrierii creative în educația contemporană, pentru dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității etice față de comunicarea publică
- dezbatere: „Este scrisul creativ o formă de educație civică?” *- eseu reflexiv: „Cum pot poveștile și scrisul să schimbe comportamentele?”*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Literația funcțională și reflexivă	1.1. Tipuri de texte: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ, dialogic. 1.2. Înțelegerea, parafrazarea și rezumarea textelor complexe. 1.3. Analiza intenției de comunicare și a registrelor de limbaj. 1.4. Evaluarea surselor de informație și a credibilității mesajelor media.
2. Literația critică și etică	2.1. Identificarea și interpretarea mesajelor implicite. 2.2. Discernerea între fapte și opinii; analiza biasului și a stereotipurilor. 2.3. Argumentarea responsabilă în contexte educaționale și sociale. 2.4. Literația informațională: verificarea surselor, gândirea critică, etica citării.
3. Scrierea expresivă și creativă	3.1. Tehnici de stimulare a creativității: brainstorming, asociere liberă, imaginație dirijată. 3.2. Producerea de texte originale: poezie, proză scurtă, jurnal reflexiv, eseu. 3.3. Rescrierea și adaptarea creativă a unor texte cunoscute. 3.4. Stiluri expresive și voci narative (prima persoană, voce colectivă, discurs interior).
4. Scrierea profesională și educațională	4.1. Elaborarea de texte funcționale și pedagogice (fișe de lectură, texte motivaționale, narațiuni educative). 4.2. Redactarea de texte reflexive sau de formare (eseuri despre experiențe de învățare, jurnale de practică). 4.3. Crearea de materiale pentru activități nonformale (texte pentru jocuri, povestiri educative, scenete scurte).
5. Literația digitală și multimodală	5.1. Citirea și scrierea în medii digitale (blog, postare, podcast, colaj vizual). 5.2. Crearea de conținut multimodal (text, imagine, sunet, video). 5.3. Utilizarea aplicațiilor educaționale pentru scriere colaborativă. 5.4. Etica digitală și protejarea dreptului de autor.
6. Proiecte de literație aplicată	6.1. Realizarea unui portofoliu personal de texte (literare, educaționale, media). 6.2. Atelier de publicare: antologie de clasă, blog colectiv, revistă digitală. 6.3. Prezentări publice sau lecturi în contexte educaționale. 6.4. Reflecția asupra rolului scrisului și lecturii în dezvoltarea personală și profesională.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare în cadrul disciplinei *Literație și scriere creativă* are la bază o abordare integrată și formativă, centrată pe elev, care valorifică potențialul expresiv, reflexiv și comunicativ al limbajului.
Disciplina urmărește formarea competențelor funcționale, critice și creative de lectură și scriere, necesare în contexte educaționale, culturale și profesionale diverse.

1. Principii metodologice generale:

Învățare activă și reflexivă, bazată pe explorarea și producerea sensului în texte diverse (literare, nonliterare, media).
Alternarea scrierii funcționale cu scrierea expresivă și creativă, pentru a stimula atât rigoarea limbajului, cât și libertatea expresiei.
Abordarea procesuală a scrierii (planificare – redactare – revizuire – publicare).
Corelarea cu literația digitală și media, pentru a dezvolta competențele de comunicare multimodală.
Utilizarea evaluării formative, bazată pe autoevaluare, feedback colegial și portofoliu reflexiv.

2. Strategii și metode recomandate:

Atelierul de scriere (individual sau colaborativ), în care elevii trec prin toate etapele procesului de redactare.
Lectura reflexivă, lectura creativă și lectura comparativă, ca metode de interpretare și modelare a scrisului.
Jurnalul de scriere – utilizat pentru înregistrarea ideilor, a reflecțiilor și a progresului individual.
Scriere colaborativă în medii digitale (Google Docs, Padlet, Canva, Jamboard).
Proiecte de comunicare educațională și campanii media (texte persuasive, mesaje motivaționale, bloguri tematice).
Dezbaterea și argumentarea – pentru formarea competențelor retorice și etice.

3. Particularizări metodologice în funcție de specializare:

Pedagogia învățământului primar:

Accent pe scrierea didactică și expresivă – texte narative, instructive și ludice utilizabile în procesul de învățare la ciclul primar (fișe de lectură, povești educative, texte scurte motivaționale).

– Exerciții: adaptarea unui text pentru elevii din ciclul primar; rescriere creativă a unei povești cunoscute; conceperea unui scenariu educativ.
– Metode: dramatizare, scriere ghidată, „cititorul devine autor”.

Pedagogia educației nonformale:

Accent pe scrierea aplicată și comunicarea comunitară, prin proiecte culturale și civice (texte persuasive, pliante, broșuri educative, campanii de conștientizare).

– Activități: redactarea unei povești colective despre o temă socială; compunerea unui mesaj educațional pentru copii/adolescenți; scriere colaborativă de texte pentru ateliere nonformale.
– Metode: proiect educațional, storytelling comunitar, scriere colaborativă.

Mediere școlară:

Accent pe literația empatică și comunicarea nonviolentă.

– Activități: analizarea limbajului conflictual din texte și reformularea mesajului într-un registru empatic; redactarea de texte persuasive, motivaționale sau conciliatoare; exerciții de ascultare activă și de scriere reflexivă.
– Metode: dramatizare, role-play, scriere reflexivă, jurnal de mediere.

Pedagogie generală:

Accent pe comunicarea educațională, relaționarea empatică și formarea atitudinilor pozitive față de actul comunicării și lectură.
Disciplina are rolul de a dezvolta abilități practice de redactare și exprimare în contexte școlare și de viață cotidiană.

– Activități:

redactarea de mesaje educative și motivaționale pentru elevi (anunțuri, texte de prezentare, materiale pentru panoul clasei);
elaborarea de texte administrative și educaționale simple (informări, regulamente, fișe de activitate);
scrierea unui jurnal reflexiv despre experiența de lucru cu elevii interni;
compunerea de texte scurte, narative sau descriptive, destinate activităților educative extracurriculare;
organizarea unui colț literar sau a unei mini-reviste de internat (cu texte ale elevilor).

– Metode și procedee:

conversația dirijată, scrierea ghidată, scrierea în perechi;

lectura expresivă, rescrierea funcțională, povestirea experienței;
ateliere de comunicare empatică și de scriere aplicată;
activități de grup și portofolii colective (colaj, revistă, blog intern).

– Finalitate formativă:

Dezvoltarea competențelor de comunicare scrisă clară, empatică și corectă, a capacității de a elabora materiale educaționale de bază și a deprinderilor de exprimare care sprijină relația pedagog–elev.

4. Resurse recomandate:

Texte literare și nonliterare, texte media, articole de opinie, interviuri, discursuri educaționale.
Platforme de scriere colaborativă și editare digitală.
Colecții de texte educaționale și antologii de scriere creativă.
Resurse vizuale și audio (podcasturi, videoclipuri, ilustrații, infografice).

5. Evaluare:

Evaluarea competențelor dobândite se realizează prin:
Portofoliu de scriere (texte funcționale, reflexive și creative);
Autoevaluare și feedback colegial;
Proiecte interdisciplinare (scriere + pedagogie / scriere + artă / scriere + TIC);
Prezentări publice, expoziții de texte sau lansări simbolice de „revistă de clasă”.
Evaluarea este centrată pe progres, pe capacitatea elevilor de a comunica eficient, empatic și creativ, și pe transferul competențelor de literație în contexte educaționale autentice.
Prin caracterul său formativ, disciplina *Literație și scriere creativă* nu vizează doar performanța literară, ci dezvoltarea unei culturi a comunicării, a responsabilității etice și a reflecției profesionale, competențe fundamentale pentru orice specializare a profilului pedagogic.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări de referință și resurse metodologice
(pentru formarea competențelor de literație, comunicare și scriere creativă)

Balázs Imre József (2017) Ezeregy mondat. Kritikák a kortárs irodalomról, Lector Könyvkiadó, Marosvásárhely
Benő Eszter (2011) Kreatív írás és idegennyelv-oktatás. Magiszter. 3. sz. 43–52. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2011/osz/5.pdf
Benő Eszter (2012) Kreatív írás és vers az idegennyelv-tanításban. Magiszter. 2 sz. 31–45/ 2013 In: Magiszter Antológia 2003-2009. Magiszter. 210–224. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2012/tel/4.pdf
Benő Eszter (2012) Kreatív írás és szépirodalmi szövegek az idegennyelv-tanításban. Magiszter. 2. sz. 13–26. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2012/nyar/2.pdf
Dianne Doubtfire (1996) Creative Writing. Teach Yourself Books, London
Dr. Fodor László (2007) A kreatív személyiség. Magiszter, 5. 2. - 16-26.p. http://www.oracler.ro/fodlink/a%20kreativ%20szemely.html
Fábián Éva (2004) A „kreatív írás" tanításának lehetőségei. Korunk, 03. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00075/2004honap3cikk571.htm
Horváth Viktor (2014) A vers ellenforradalma. Magvető, Bp.
John Redmond (2006) How to Write a Poem. Blackwell Publishing, Oxford.
John Singleton & Mary Luckhurst (2000) The Creative Writing Handbook. Second edition. Macmillan Press Ltd, London.
Lackfi János – Szabó T. Anna (2016) #verslavina – A nő meg a férfi. Athenaeum Kiadó, Budapest.
Magnuczné Godó Ágnes (2003) Hogyan válhat az írás a gondolkodás fejlesztésének eszközévé? Iskolakultúra. 3-4. https://epa.oszk.hu/00000/00011/00074/pdf/iskolakultura_EPA00011_2003_09_093-098.pdf
Molnár Krisztina Rita (2024) Ilyen kék virágok - személyiségfejlesztő írásgyakorlatok. Pagony Kiadó, Budapest
https://www.pagony.hu/termekek/ilyen-kek-viragok-szemelyisegfejleszto-irasgyakorlatok
Nagy Zsuzsanna (2009) 17 éves tanulók szövegalkotási képessége és szövegekre vonatkozó ítéletei. Iskolakultúra 2009/11.
Nagy Zsuzsanna (2013) A fogalmazásértékelés megbízhatósága két független bíráló értékítéleteinek elemzése alapján. MAGYAR PEDAGÓGIA 113. évf. 3. szám 153–179. http://www.magyarpedagogia.hu/document/2_Nagy_MP1133.pdf
Pethőné Nagy Csilla (2007) Módszertani kézikönyv. Korona Kiadó, Bp.
Pintér Henriett (2009) A tudásgyarapítás az írásbeli szövegalkotásban. Az írásbeli szövegalkotás: út a tudáshoz. http://www.magyarpedagogia.hu/document/Pinter_MP1092.pdf
Rádi Orsolya Márta Az írásbeli szövegalkotás jellemzői alsó tagozatos tanulóknál - A kreatív írás mint a nyelvi-verbális tehetség azonosításának eszköze. Géniusz Műhely 20. http://tehetseg.hu/sites/default/files/geniusz_muhely/wp20.pdf
Raátz Judit (2008) A kreatív írás gyakorlatai. Anyanyelv-pedagógia, 3-4. szám. http://www.anyanyelvpedagogia.hu/cikkek.php?id=128
Sulyok Blanka (2015) Kreatív írás középiskolás fokon. Helikon folyóirat 2015/1. 87-101.
Takács Nándor (2018) Kreatív gyakorlatok megtervezésének alapelvei az irodalomoktatásban. Iskolakultúra 2018, 3-4.szám. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00214/pdf/EPA00011_iskolakultura_2018_03-04_070-076.pdf
Tamás Dénes: Könyvjelzők. Lector Kiadó, Marosvásárhely, 2020.
Tóth Beatrix (2008) Fogalmazástanítás – miért és hogyan másképpen? Anyanyelv-pedagógia, (1). http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=15(2017.01.28.)
Vass Norbert (2015) Hópehelynyugalom vagy emlékezés az első kreatív oskolára a Pilisben. Korunk 26. évf. 11. sz. 40-43. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00622/pdf/EPA00458_korunk_2015_11_040-043.pdf
Vass Vilmos (2012) Kreatív iskola. Anyanyelv-pedagógia. 1. szám http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=374

Zsigmond Júlia (2015) Útkeresők betűkohója. A Korunk Akadémia kreatívírás-műhelyének négy éve Korunk 26. évf. 11. sz. 64-67.
https://epa.oszk.hu/00400/00458/00622/pdf/EPA00458_korunk_2015_11_064-067.pdf

II. Texte literare recomandate pentru analiză și modele de scriere
(se selectează 2–4 autori/an, nu toți)
Texte din literatura maghiară
Dragomán György: Oroszlánkórus. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2024.
Háy János: Szavalóverseny. Kisegítőkönyv íróknak és olvasóknak. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2022.
Jókai Mór: A cigánybáró, Poket Publishing, Budapest, 2025
„SZAFFI" animáció (1985, Dargay Attila) https://videakid.hu/videok/animacio/szaffi.ma.ms.f.1985.-animacio-6w7rA8PfafCCHKqu
Eszes Rita: Egy csepp tűz, egy szikra víz, Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2024.
Szabó T. Anna verse Lackfi János 40. születésnapjára még 2011-ben – Lackfi János válasza
Örkény István Válogatott Egyperces novellák. Palatinus Kiadó, Szekszárd, 2004.
Tóth Krisztina: Pixel. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2023.
Varró Dániel: Szívdesszert – kis 21. századi temegén –. Magvető Kiadó, Budapest, 2007.
Varró Dániel: Változatok egy gyerekdalra. In: Bögre Azúr. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1999.
Visky András: Bevégzetlen ragyogás. [ÖrkényLátó - 2012. április]
https://epa.oszk.hu/00300/00384/00103/pdf/EPA00384_lato_2012_04_2330.pdf

Texte din literatura universală
Dino Buzatti: Megszólítások. Elbeszélések. Budapest, 1982.
Szvetlana Alekszijevics: Elhordott múltjaink. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2024.
Szvetlana Alekszijevics: Utolsó tanúk – Gyermekként a második világháborúban, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2022.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Deák Magdolna	gr. I.	Liceul Pedagogic „Bod Péter”, Târgu Secuiesc, județul Covasna
Demeter Emőke-Csilla	gr. I.	Liceul Teoretic „Ady Endre”, Oradea, județul Bihor
Farmati Anna	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Gál Ilona-Gyöngyi	gr. I.	Liceul Reformat, Satu Mare, județul Satu Mare
Kovács Éva	dr., gr. I.	Liceul Reformat „Wesselényi” Zalău, județul Sălaj
Siklódi Beáta	gr. I.	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș, județul Mureș
Zsemlyei Borbála	dr., lector universitar	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
Fazakas Emese	conferențiar universitar doctor habilitat	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca, județul Cluj
Váradi Izabella	dr., gr. I.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, București

Anexa nr. 123B

A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv)

tantárgy tanterve

Írástudás és kreatív írás
XII. osztály

Szakspecifikus curriculum (SZC)

Vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, tanítóképző, általános pedagógia és iskolai mediáció szak magyar nyelvű változat

– 2026 –

Anexa nr. 123B
A Magyar nyelv és irodalom (anyanyelv) tantárgy tanterve, Írástudás és kreatív írás, XII. osztály, szakspecifikus curriculum (SZC)

- *vokacionális szakirány, pedagógiai tagozat, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, tanítóképző, általános pedagógia és iskolai mediáció szak, magyar nyelvű változat*

BEVEZETÉS

Az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy a *Nyelv és kommunikáció* műveltségi területhez tartozik. Célja az olvasási és írási készségek, valamint a kritikai gondolkodás, a reflektív szemlélet és a kifejezőkészség fejlesztése a multimodális szövegek feldolgozásán és az alkotó szövegalkotási folyamat integrált megközelítésén keresztül. A tantárgy a funkcionális írástudás – vagyis a szövegek megértésének, elemzésének és különböző kommunikációs helyzetekben való alkalmazásának képessége – és az esztétikai, illetve kreatív írástudás – mint a személyes, empatikus és művészi önkifejezés formája – közötti kapcsolat megteremtésére törekszik. A tanterv az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy román nyelvű tanterve alapján íródott, a magyar nyelvű oktatás sajátosságainak figyelembevételével. A tantárgy heti egy órában szerepel a XII. osztály tantervében.

A kortárs oktatási környezetben az írástudás fogalma túlmutat a hagyományos írás- és olvasástudás értelmezésén: olyan transzverzális kulcskompetenciává válik, amely alapvető jelentőségű a kritikai gondolkodás, a hatékony kommunikáció és az aktív társadalmi részvétel szempontjából. Ennek megfelelően a tantárgy hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy a tanulók különböző formátumú üzeneteket – írott, vizuális, digitális és szimbolikus jellegű tartalmakat – értelmezzenek, értékeljenek és hozzanak létre.

A kreatív írás tanulási folyamatba való integrálása fejleszti a kifejezőkészséget, a képzelőerőt és az önálló gondolkodást, lehetőséget teremtve a tanulók számára saját nézőpontjuk és hangjuk megfogalmazására, valamint jelentések alkotására.

A vokacionális képzési ágon, pedagógiai profilon tanuló diákok számára az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy kettős jelentőséggel bír: egyszerre szolgál fejlesztő és szakmai célokat.

Egyrészt fejleszti azokat az írásbeli és szóbeli kommunikációs kompetenciákat, amelyek a pedagógiai profil végzősei számára elengedhetetlenek; másrészt olyan tevékenységmodelleket, módszereket és technikákat kínál, amelyek később alkalmazhatók az olvasás és az írás tanításában az óvodai és az elemi oktatás szintjén. A tanulók megtanulják gondolataikat rendszerezni, üzeneteiket a befogadókhoz igazítani, valamint a nyelvi eszközöket kifejező és felelősségteljes módon használni.

A tantárgy a kreatív írás műhelymódszerére épül, és az olvasást reflexív, interaktív és együttműködésen alapuló folyamatként értelmezi. A tervezés, a szövegalkotás, az átdolgozás és a közzététel szakaszain keresztül a tanulók megtapasztalják, miként jön létre a jelentés, és hogyan válik a személyes tapasztalat művészi kifejezéssé.

A javasolt tevékenységek a funkcionális írásformákat (pl. informáló, érvelő és digitális szövegalkotás) a kreatív írás formáival (líra, rövidpróza, esszé, reflektív napló, oktatási blog) kapcsolják össze.

Az interdiszciplináris megközelítés lehetővé teszi a kapcsolódást olyan területekhez, mint az oktatáspszichológia, a művészetek, a kommunikációpedagógia vagy a médiaműveltség. A digitális erőforrások – például az együttműködésen alapuló szövegalkotást támogató alkalmazások, történetmesélő platformok vagy digitális portfóliók – használata hozzájárul a digitális kompetenciák fejlődéséhez és a multimodális kommunikáció kultúrájának kialakulásához.

Az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy hozzájárul a Nemzeti alaptanterv tantervi referenciakerete (2022) által meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez, különösen az alábbi területeken:

– az anyanyelvi kommunikáció kompetenciája;
– a kulturális tudatosság és művészeti kifejezőkészség;
– a digitális kompetencia;
– a szociális, állampolgári és személyes önkifejezési kompetenciák.

A tartalmak és tevékenységek sokszínűsége révén a tantárgy az írás és az olvasás olyan kultúráját fejleszti, amely a reflexióra, a kreativitásra és az aktív kulturális részvételre épül. A tanulókat arra ösztönzi, hogy aktív szerzőkké és olvasókká váljanak, akik képesek komplex szövegeket értelmezni, eredeti

nézőpontokat megfogalmazni, és a nyelvet a kommunikáció, a nevelés és a személyes fejlődés eszközeként használni.

Az *Írástudás és kreatív írás* tanterv kidolgozása során a szerzők hagyományos, bevált szakirodalmi forrásokra, valamint korszerű digitális eszközökre egyaránt támaszkodtak.

A tanterv több, országos és nemzetközi szinten érvényben lévő jogszabályra és oktatáspolitikai dokumentumra épül: ● A 2023/198-as számú Közoktatási törvényre, annak későbbi módosításaival és kiegészítéseivel, amely az oktatás fő céljaként a kompetenciák kialakítását határozza meg, a kompetenciákat pedig a tudás, készségek és attitűdök multifunkcionális és transzferálható együtteseiként értelmezi; ● A végzősök képzési profiljára, amelyet az OME 6731/2023. számú rendelete hagyott jóvá, és amely alapvető fejlődési mérföldkövekre épül, középpontban a nyolc kulcskompetenciával; ● A Nemzeti alaptanterv tervezésére, frissítésére és értékelésére vonatkozó irányelvekre. A Nemzeti alaptanterv referenciakeretére, amelyet az OME 3239/2021. számú rendelete hagyott jóvá, és amely meghatározza a tanterv kialakításának és átalakításának kereteit; ● Az Európai Tanács 2018. május 22-i ajánlására az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning); ● A LiFT-2, azaz az európai keretdokumentumra, amely a középfokú oktatásban folyó irodalomtanulmányokat szabályozza; ● Az Európai Nyelvi Portfólióra (The European Language Portfolio).

A tanterv szerkezete:

1. Bevezetés
2. Általános kompetenciák: a kommunikációs és kognitív kompetencia részrendszerei, amelyek a szóbeli kommunikáció, az írott szövegek megértése és értelmezése, az írásbeli szövegalkotás, valamint a nyelvi megformálás iránti érzékenység és igényesség fejlesztését szolgálják
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek: az alapkompetenciák komponensei, részrendszerei (a tanulás eredményeként kialakuló képesség- és készségterületek, motiváció- és attitűdkészletek); a tanulási tevékenységek ajánlott tevékenységpéldák, amelyek a tartalmak beépülésével hozzájárulnak a specifikus kompetenciák fejlődéséhez
4. Tanulási tartalmak, amelyek a képességrendszerekbe épülve hozzájárulnak a kompetenciák fejlődéséhez.
5. Módszertani útmutató

Az **általános kompetenciák** a líceum alsó ciklusára vannak meghatározva a vokacionális szakirány, pedagógiai tagozatának, koragyermekkori nevelés, nonformális pedagógia, tanítóképző, általános pedagógia és iskolai mediáció szakára vonatkozóan.

A **specifikus kompetenciák** egy tanév során alakulnak ki, az általános kompetenciákból származnak, és azok elsajátításának lépcsőfokait jelentik.

A **tanulási tartalmak** azok az eszközök, amelyek révén a kompetenciák fejlesztése megvalósul.

A **módszertani javaslatok** a pedagógusok munkáját hivatottak segíteni a jelen tanterv alkalmazásában, különösen a tanítási–tanulási–értékelési tevékenységek megtervezésében és megvalósításában, a tantárgy sajátosságainak megfelelően.

A tantervben használt rövidítések:

ÁK = általános kompetencia
SK = specifikus kompetencia
TP = tevékenységpélda
SZC = szakspecifikus curriculum

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

(SZC) ÁK1	**Fejleszti a funkcionális és reflektív írástudási kompetenciákat a különböző kifejezési módokat ötvöző (multimodális) szövegek és a kortárs kommunikációs formák megértése, elemzése és értelmezése érdekében**
(SZC) ÁK2	**Fejleszti az expresszív, reflektív és kreatív írás kompetenciáit koherens, eredeti és a különböző kommunikációs helyzetekhez igazodó írásbeli és szóbeli szövegek alkotása érdekében**
(SZC) ÁK3	**Alkalmazza az írástudási és kreatív írási kompetenciáit különböző oktatási, kulturális és szakmai helyzetekben a pedagógiai és társadalmi tevékenységekben való hatékony részvétel érdekében**

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK (SZC) ÉS TEVÉKENYSÉGPÉLDÁK (TP)

(SZC) ÁK1. Fejleszti a funkcionális és reflektív írástudási kompetenciákat a különböző kifejezési módokat ötvöző (multimodális) szövegek és a kortárs kommunikációs formák megértése, elemzése és értelmezése érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 1.1. Felismeri a kommunikációs szándékot, a nyelvhasználati rétegeket és a jelentéstartalmakat irodalmi, nem irodalmi és médiában megjelenő szövegekben a közvetített üzenet pontos megértése érdekében
− *összehasonlító szövegolvasás egy sajtószöveg, egy irodalmi szöveg és egy digitális bejegyzés között* *– a hangnem, a kommunikációs szándék és a jelentésárnyalatok felismerésére, elemzésére irányuló gyakorlatok oktatási vagy kulturális témájú szövegek alapján*
(SZC) SK 1.2. Elemzi a szöveg felépítését, nyelvezetét és a közvetítés módját abból a szempontból, hogy ezek miként befolyásolják az üzenet jelentését és hatását, a kritikai és reflektív gondolkodás fejlesztése érdekében
– irányított beszélgetés: „Hogyan változik meg egy szöveg jelentése, amikor videóklippé alakul?” *– összetett, többféle kifejezési módot (multimodalitást) alkalmazó szövegek elemzése (képpel illusztrált cikk, oktatási plakát, kulturális vlog)*
(SZC) SK 1.3. Értékeli a médiában és a digitális térben megjelenő szövegek forrásainak és információinak hitelességét a felelős információs írástudás kialakítása érdekében
– műhelygyakorlat: „Hogyan ismerjük fel a hiteles forrásokat?” (tényellenőrzési gyakorlat) *– reklám- és oktatási szövegek üzeneteinek összehasonlító elemzése*

(SZC) ÁK2. Fejleszti az expresszív, reflektív és kreatív írás kompetenciáit koherens, eredeti és a különböző kommunikációs helyzetekhez igazodó írásbeli és szóbeli szövegek alkotása érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 2.1. Koherens és jól felépített szöveget tervez meg és szerkeszt annak érdekében, hogy az üzenet illeszkedjen a kommunikáció céljához és helyzetéhez.
– érvelő vagy reflektív szöveg készítése egy pedagógiai szempontból releváns témáról *– gondolatrendezést segítő gyakorlatok: ötletgyűjtés (brainstorming), gondolattérkép készítése (mind map), szövegvázlat készítése*
(SZC) SK 2.2. Alkalmazza a kreatív írás stratégiáit (kifejező leírás, belső monológ, párbeszéd, elbeszélői hang) a gondolatok és érzelmek hiteles kifejezése érdekében.
– írásműhely: rövid elbeszélés írása egy jelentős tanulási élményről *– stílusgyakorlatok: egy oktatási témájú szöveg átírása lírai vagy elbeszélő jelleggel*
(SZC) SK 2.3. Felülvizsgálja és átdolgozza a megírt szöveget a kommunikáció céljának, a befogadó közegnek és a közlés csatornájának figyelembevételével a világosság, a koherencia és a kommunikáció hatékonyságának javítása érdekében.
– társértékelés: szövegek cseréje a tanulók között egymás munkájának építő jellegű véleményezése céljából *– egy megírt történet átdolgozása digitális formátumra (blogbejegyzés, interaktív bemutató)*

(SZC) ÁK3. Alkalmazza az írástudási és kreatív írási kompetenciáit különböző oktatási, kulturális és szakmai helyzetekben a pedagógiai és társadalmi tevékenységekben való hatékony részvétel érdekében

XII. osztály
(SZC) SK 3.1. Oktatási célú anyagokat, projekteket és fejlesztő jellegű szövegeket készít (motiváló szövegek, tanító jellegű történetek, pedagógiai cikkek) az íráskompetenciák oktatási tevékenységekben való alkalmazása érdekében
– oktatási célú szöveg készítése az elemi osztályos tanulók számára („A jóság története”) *– blogcikk írása a kreatív írás oktatásban betöltött szerepéről*
(SZC) SK 3.2. Digitális eszközöket alkalmaz (szövegek létrehozása, szerkesztése és közzététele) a multimodális kommunikációs kompetenciák és az együttműködési készségek fejlesztése érdekében
– együttműködésen alapuló projekt: digitális írásportfólió készítése (Google Docs / Padlet / Canva felületen) *– digitális osztálymagazin létrehozása a tanulók szövegeivel és reflexióival*
(SZC) SK 3.3. Értelmezi és indokolja az írástudás és a kreatív írás szerepét a kortárs oktatásban a kritikai gondolkodás és a nyilvános kommunikációval kapcsolatos etikai felelősség fejlesztése érdekében
– vita: „A kreatív írás tekinthető-e a polgári nevelés egyik formájának?” *– reflektív esszé: „Hogyan változtathatják meg a történetek és az írás az emberi viselkedést?”*

TARTALMAK

XII. osztály

Tartalmi területek	Tartalmak
1. A funkcionális és reflektív írástudás	1.1. Szövegtípusok: elbeszélő, leíró, tájékoztató, érvelő, párbeszédes. 1.2. Összetett szövegek megértése, parafrazálása és tömör összefoglalása. 1.3. A kommunikációs szándék és a nyelvhasználati regiszterek elemzése. 1.4. Az információforrások és a médiában közvetített üzenetek hitelességének értékelése.
2. Kritikai és etikai írástudás	2.1. A rejtett (implicit) üzenetek azonosítása és értelmezése. 2.2. A tények és vélemények megkülönböztetése; az elfogultság és a sztereotípiák elemzése. 2.3. Felelős érvelés oktatási és társadalmi helyzetekben. 2.4. Információs írástudás: a források ellenőrzése, kritikai gondolkodás és a hivatkozás etikai szabályai.
3. Kifejező és kreatív írás	3.1. A kreativitás ösztönzésének technikái: ötletgyűjtés (brainstorming), szabad asszociáció, irányított képzelet. 3.2. Eredeti szövegek alkotása: vers, rövidpróza, reflektív napló, esszé. 3.3. Ismert szövegek kreatív átírása és adaptálása. 3.4. Kifejező stílusok és elbeszélői hangok (egyes szám első személy, kollektív hang, belső monológ).
4. Szakmai és oktatási célú írás	4.1. Funkcionális és pedagógiai célú szövegek készítése (olvasónaplók, motiváló szövegek, tanító jellegű történetek). 4.2. Reflektív vagy önfejlesztő jellegű szövegek írása (esszék tanulási tapasztalatokról, pedagógiai gyakorlati naplók). 4.3. Tanórán kívüli tevékenységekhez kapcsolódó anyagok készítése (játékokhoz írt szövegek, oktató jellegű történetek, rövid jelenetek).
5. Digitális és multimodális írástudás	5.1. Olvasás és írás digitális környezetben (blog, bejegyzés, podcast, vizuális kollázs). 5.2. Multimodális tartalmak létrehozása (szöveg, kép, hang, videó). 5.3. Oktatási alkalmazások használata együttműködésen alapuló íráshoz. 5.4. Digitális etika és a szerzői jog védelme.
6. Alkalmazott írástudási projektek	6.1. Személyes szövegportfólió készítése (irodalmi, oktatási és médiaszövegek). 6.2. Publikációs műhely: osztályantológia, közös blog vagy digitális folyóirat készítése. 6.3. Nyilvános bemutatók vagy felolvasások oktatási környezetben. 6.4. Az írás és az olvasás szerepének reflektív vizsgálata a személyes és szakmai fejlődésben.

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

Az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy keretében megvalósuló tanítási–tanulási–értékelési folyamat integrált és fejlesztő szemléletre épül, tanulóközpontú megközelítést alkalmaz, és a nyelv kifejező, reflektív és kommunikációs lehetőségeire támaszkodik.
A tantárgy célja az olvasás és az írás funkcionális, kritikai és kreatív kompetenciáinak fejlesztése, amelyek különböző oktatási, kulturális és szakmai helyzetekben egyaránt szükségesek.

1. Általános módszertani elvek:

- Aktív és reflektív tanulás, amely különböző típusú szövegek (irodalmi, nem irodalmi, média-) feltárására és jelentésalkotására épül.
- A funkcionális írás és a kifejező, kreatív írás váltakozó alkalmazása, a nyelvhasználat pontosságának és a kifejezés szabadságának egyidejű fejlesztése érdekében.
- Az írás folyamatközpontú megközelítése (tervezés – szövegalkotás – felülvizsgálat – közzététel).
- Kapcsolódás a digitális és médiaműveltséghez, a multimodális kommunikációs kompetenciák fejlesztése céljából.
- Formatív értékelési formák alkalmazása, amelyek az önértékelésre, a társértékelésre és a reflektív portfólióra épülnek.

2. Ajánlott stratégiák és módszerek:

- Írásműhely (egyéni vagy csoportos formában), amelyben a tanulók végighaladnak a szövegalkotás teljes folyamatán.
- Reflektív, kreatív és összehasonlító olvasás mint a szövegértelmezés és az írás fejlesztésének módszerei.
- Írásnapló, amely az ötletek, reflexiók és az egyéni fejlődés rögzítésére szolgál.
- Együttműködésen alapuló írás digitális környezetben (Google Docs, Padlet, Canva, Jamboard).
- Oktatási kommunikációs projektek és médiakampányok (érvelő szövegek, motiváló üzenetek, tematikus blogok).
- Vita és érvelés, a retorikai és etikai kompetenciák fejlesztése érdekében.

3. Módszertani sajátosságok a szakképzés jellegétől függően

Az elemi oktatás pedagógiája:

- Hangsúly a didaktikus és kifejező jellegű íráson – olyan narratív, instruáló és játékos szövegek készítésén, amelyek az elemi oktatás tanulási folyamataiban is felhasználhatók (olvasónaplók, tanító jellegű történetek, rövid motiváló szövegek).
- Gyakorlatok: egy szöveg átdolgozása elemi osztályos tanulók számára; egy ismert történet kreatív újraírása; oktatási célú forgatókönyv készítése.
- Módszerek: dramatizálás, irányított írás, „az olvasóból szerző lesz” módszer.

A nem formális nevelés pedagógiája:

- Hangsúly az alkalmazott írásra és a közösségi kommunikációra, kulturális és civil projektek keretében (meggyőző szövegek, szórólapok, oktatási brosúrák, figyelemfelkeltő kampányok).
- Tevékenységek: közös történet írása egy társadalmi témáról; oktatási üzenet megfogalmazása gyermekek vagy serdülők számára; együttműködésen alapuló szövegírás nem formális foglalkozásokhoz.
- Módszerek: oktatási projekt, közösségi történetmesélés (storytelling), együttműködésen alapuló írás.

Iskolai mediáció:

- Hangsúly az empatikus írástudáson és az erőszakmentes kommunikáción.
- Tevékenységek: a konfliktusos nyelvezet elemzése különböző szövegekben, majd az üzenet empatikus hangnemben történő újrafogalmazása; meggyőző, motiváló vagy békéltető szövegek készítése; az aktív hallgatást és a reflektív írást fejlesztő gyakorlatok.
- Módszerek: dramatizálás, szerepjáték (role-play), reflektív írás, mediációs napló.

Általános pedagógia:

- Hangsúly az oktatási kommunikáción, az empatikus kapcsolatteremtésen, valamint a kommunikáció és az olvasás iránti pozitív attitűd kialakításán.
- A tantárgy célja olyan gyakorlati szövegalkotási és kifejezési készségek fejlesztése, amelyek az iskolai és a mindennapi élethelyzetekben egyaránt alkalmazhatók.

Tevékenységek:

- oktatási és motiváló üzenetek megfogalmazása tanulók számára (hirdetések, bemutatkozó szövegek, az osztály faliújságjára készülő anyagok);
- egyszerű adminisztratív és oktatási szövegek készítése (tájékoztatók, szabályzatok, tevékenységi lapok);
- reflektív napló írása a bentlakásos tanulókkal végzett munkatapasztalatokról;
- rövid narratív vagy leíró szövegek írása tanórán kívüli nevelési tevékenységekhez;
- irodalmi sarok vagy bentlakási miniújság szervezése (a tanulók írásaival).

Módszerek és eljárások:

- irányított beszélgetés, irányított írás, páros írás;
- kifejező felolvasás, funkcionális átírás, élménybeszámoló;
- empatikus kommunikációt és alkalmazott írást fejlesztő műhelyfoglalkozások;
- csoportos tevékenységek és közös portfóliók (kollázs, folyóirat, bentlakási blog).

Fejlesztési cél:

A világos, empatikus és helyes írásbeli kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése, az alapvető oktatási anyagok készítésének képessége, valamint azoknak a kifejezési készségeknek a kialakítása, amelyek támogatják a pedagógus és a tanuló közötti kapcsolatot.

4. Ajánlott források:

- irodalmi és nem irodalmi szövegek, médiaszövegek, véleménycikkek, interjúk, oktatási beszédek;
- együttműködésen alapuló írást és digitális szerkesztést támogató platformok;
- oktatási szöveggyűjtemények és kreatív írási antológiák;
- vizuális és hangzó források (podcastok, videók, illusztrációk, infografikák).

5. Értékelés:

- A megszerzett kompetenciák értékelése az alábbi formákban történik:
- írásportfólió (funkcionális, reflektív és kreatív szövegek);
- önértékelés és társértékelés;
- interdiszciplináris projektek (írás + pedagógia / írás + művészet / írás + IKT);
- nyilvános bemutatók, szövegkiállítások vagy az „osztálylap” szimbolikus bemutatása.

Az értékelés a fejlődésre, a tanulók hatékony, empatikus és kreatív kommunikációs képességére, valamint az írástudási kompetenciák autentikus oktatási helyzetekben való alkalmazására összpontosít.

Formatív jellegéből adódóan az *Írástudás és kreatív írás* tantárgy nem csupán az irodalmi teljesítményt kívánja fejleszteni, hanem a kommunikáció kultúrájának, az etikai felelősségnek és a szakmai reflexió képességének kialakítását is szolgálja – olyan alapvető kompetenciákat, amelyek a pedagógiai profil minden szakterületén meghatározó jelentőségűek.

SZAKIRODALOM

I. Szakirodalom és módszertani források
(az írástudási, kommunikációs és kreatív írási kompetenciák fejlesztéséhez)

Balázs Imre József (2017) Ezeregy mondat. Kritikák a kortárs irodalomról, Lector Könyvkiadó, Marosvásárhely
Benő Eszter (2011) Kreatív írás és idegennyelv-oktatás. Magiszter. 3. sz. 43–52. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2011/osz/5.pdf
Benő Eszter (2012) Kreatív írás és vers az idegennyelv-tanításban. Magiszter. 2 sz. 31–45/ 2013 In: Magiszter Antológia 2003-2009. Magiszter. 210–224. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2012/tel/4.pdf
Benő Eszter (2012) Kreatív írás és szépirodalmi szövegek az idegennyelv-tanításban. Magiszter. 2. sz. 13–26. http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2012/nyar/2.pdf
Dianne Doubtfire (1996) Creative Writing. Teach Yourself Books, London
Dr. Fodor László (2007) A kreatív személyiség. Magiszter, 5. 2. - 16-26.p. http://www.oracler.ro/fodlink/a%20kreativ%20szemely.html
Fábián Éva (2004) A „kreatív írás" tanításának lehetőségei. Korunk, 03. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00075/2004honap3cikk571.htm
Horváth Viktor (2014) A vers ellenforradalma. Magvető, Bp.
John Redmond (2006) How to Write a Poem. Blackwell Publishing, Oxford.
John Singleton & Mary Luckhurst (2000) The Creative Writing Handbook. Second edition. Macmillan Press Ltd, London.
Lackfi János – Szabó T. Anna (2016) #verslavina – A nő meg a férfi. Athenaeum Kiadó, Budapest.
Magnuczné Godó Ágnes (2003) Hogyan válhat az írás a gondolkodás fejlesztésének eszközévé? Iskolakultúra. 3-4. https://epa.oszk.hu/00000/00011/00074/pdf/iskolakultura_EPA00011_2003_09_093-098.pdf
Molnár Krisztina Rita (2024) Ilyen kék virágok - személyiségfejlesztő írásgyakorlatok. Pagony Kiadó, Budapest https://www.pagony.hu/termekek/ilyen-kek-viragok-szemelyisegfejleszto-irasgyakorlatok
Nagy Zsuzsanna (2009) 17 éves tanulók szövegalkotási képessége és szövegekre vonatkozó ítéletei. Iskolakultúra 2009/11.
Nagy Zsuzsanna (2013) A fogalmazásértékelés megbízhatósága két független bíráló értékítéleteinek elemzése alapján. MAGYAR PEDAGÓGIA 113. évf. 3. szám 153–179. http://www.magyarpedagogia.hu/document/2_Nagy_MP1133.pdf
Pethőné Nagy Csilla (2007) Módszertani kézikönyv. Korona Kiadó, Bp.
Pintér Henriett (2009) A tudásgyarapítás az írásbeli szövegalkotásban. Az írásbeli szövegalkotás: út a tudáshoz. http://www.magyarpedagogia.hu/document/Pinter_MP1092.pdf
Rádi Orsolya Márta Az írásbeli szövegalkotás jellemzői alsó tagozatos tanulóknál - A kreatív írás mint a nyelvi-verbális tehetség azonosításának eszköze. Géniusz Műhely 20. http://tehetseg.hu/sites/default/files/geniusz_muhely/wp20.pdf
Raátz Judit (2008) A kreatív írás gyakorlatai. Anyanyelv-pedagógia, 3-4. szám. http://www.anyanyelvpedagogia.hu/cikkek.php?id=128
Sulyok Blanka (2015) Kreatív írás középiskolás fokon. Helikon folyóirat 2015/1. 87-101.
Takács Nándor (2018) Kreatív gyakorlatok megtervezésének alapelvei az irodalomoktatásban. Iskolakultúra 2018, 3-4.szám. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00214/pdf/EPA00011_iskolakultura_2018_03-04_070-076.pdf
Tamás Dénes: Könyvjelzők. Lector Kiadó, Marosvásárhely, 2020.
Tóth Beatrix (2008) Fogalmazástanítás – miért és hogyan másképpen? Anyanyelv-pedagógia, (1). http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=15(2017.01.28.)
Vass Norbert (2015) Hópehelynyugalom vagy emlékezés az első kreatív oskolára a Pilisben. Korunk 26. évf. 11. sz. 40-43. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00622/pdf/EPA00458_korunk_2015_11_040-043.pdf
Vass Vilmos (2012) Kreatív iskola. Anyanyelv-pedagógia. 1. szám http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=374
Zsigmond Júlia (2015) Útkeresők betűkohója. A Korunk Akadémia kreatívírás-műhelyének négy éve Korunk 26. évf. 11. sz. 64-67. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00622/pdf/EPA00458_korunk_2015_11_064-067.pdf

II. Elemzésre ajánlott irodalmi szövegek és írásminták
(évente 2–4 szerző választható, nem szükséges valamennyi feldolgozása)

Szövegek a magyar irodalomból
Dragomán György: Oroszlánkórus. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2024.
Háy János: Szavalóverseny. Kisegítőkönyv íróknak és olvasóknak. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2022.
Jókai Mór: A cigánybáró, Poket Publishing, Budapest, 2025
„SZAFFI" animáció (1985, Dargay Attila) https://videakid.hu/videok/animacio/szaffi.ma.ms.f.1985.-animacio-6w7rA8PfafCCHKqu
Eszes Rita: Egy csepp tűz, egy szikra víz, Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2024.
Szabó T. Anna verse Lackfi János 40. születésnapjára még 2011-ben – Lackfi János válasza
Örkény István Válogatott Egyperces novellák. Palatinus Kiadó, Szekszárd, 2004.
Tóth Krisztina: Pixel. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2023.
Varró Dániel: Szívdesszert – kis 21. századi temegén –. Magvető Kiadó, Budapest, 2007.
Varró Dániel: Változatok egy gyerekdalra. In: Bögre Azúr. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1999.
Visky András: Bevégzetlen ragyogás. [ÖrkényLátó - 2012. április]
https://epa.oszk.hu/00300/00384/00103/pdf/EPA00384_lato_2012_04_2330.pdf

Szövegek a világirodalomból
Dino Buzatti: Megszólítások. Elbeszélések. Budapest, 1982.
Szvetlana Alekszijevics: Elhordott múltjaink. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2024.
Szvetlana Alekszijevics: Utolsó tanúk – Gyermekként a második világháborúban, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2022.

MUNKACSOPORT

Név	Fokozat/Tudományos cím	Munkahely/intézmény/település /megye
Deák Magdolna	I-es fokozat	Bod Péter Tanítóképző, Kézdivásárhely, Kovászna megye
Demeter Emőke-Csilla	I-es fokozat	Ady Endre Elméleti Líceum,

		Nagyvárad, Bihar megye
Gál Ilona-Gyöngyi	I-es fokozat	Református Líceum, Szatmárnémeti, Szatmár Megye
Kovács Éva	dr., I-es fokozat	Zilahi Református Wesselényi Kollégium, Szilágy megye
Farmati Anna	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Siklódi Beáta	I-es fokozat	Bolyai Farkas Elméleti Líceum Marosvásárhely, Maros megye
Zsemlyei Borbála	dr., egyetemi adjunktus	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye

Szakmai irányítók

Név	Fokozat/Tudományos cím	Intézmény
Fazakas Emese	dr., egyetemi habilitált docens	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kolozsvár, Kolozs megye
Váradi Izabella	dr., I-es fokozat	Országos Curriculum és Értékelési Központ, Bukarest

Anexa nr. 124A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a X-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 124A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a X-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică și științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun trei ore săptămânal în clasa a X-a; elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate o oră săptămânal în clasa a X-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a X-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a X-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în mediul social. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegerea lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc extinderea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o utilizează ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (CS – nivelurile +1h și +2h). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Științe sociale, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +1h CS, iar pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.

Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Științe sociale* – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +1h CS;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie* – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC, +1h CS și +2h CS.

DOMENII TEMATICE (TB)

TB1	Redactarea de texte
TB2	Lectura: abordarea textelor şi mijloacelor media
TB3	Exprimarea orală ascultarea activă
TB4	Limba germană / gramatică aplicată

COMPETENȚE GENERALE (CG) ȘI COMPETENȚE SPECIFICE (CS)

DT 1 - Redactarea de texte

Clasa a X-a

CG 1.1 Dezvoltarea competențelor și capacităților de scriere

CS

- Identificarea și prezentarea ideilor principale și a afirmațiilor secundare din texte;
- Recunoașterea și analizarea structurii/organizării textului;
- Identificarea și analizarea mijloacelor de expresie lingvistico-stilistice ale textului;
- Identificarea argumentelor din texte, pentru a face trimitere la ele în propriile argumentări;
- Luarea de poziție motivată, prin structurarea argumentării și poziționarea față de temă;
- Aplicarea în diferite tipuri de texte a diverselor funcții ale scrierii;
- Structurarea textelor, scrise de mână sau cu programe de procesare a textului, adecvat destinatarului și în mod coerent;
- Aplicarea conștientă a regulilor gramaticale, a punctuației și a ortografiei.

CG 1.2 Planificarea și redactarea textelor

CS

- Realizarea în mod independent a etapelor procesului de scriere (planificare, redactare, revizuire);
- Descrierea și aplicarea pașilor documentării/cercetării;
- Obținerea de informații din surse diferite, care pot fi comparate, selectate și prelucrate;
- Utilizarea tehnicilor de luare de notițe pentru pregătirea propriilor texte;
- Redactarea de texte în scris cu ajutorul, de ex., al cuvintelor-cheie, al planurilor, al schemelor de text;
- Redactarea de texte informative adaptate destinatarului;

Analizarea textelor non-literare și interpretarea textelor literare

- Analizarea textelor literare și non-literare și, dacă este cazul, identificarea diferențelor și punctelor comune;
- Prezentarea acțiunii și a personajelor;
- Analizarea și interpretarea poeziilor pe baza unei structuri date;
- Analizarea și interpretarea în scris a textelor non-literare și literare;
- Analizarea și interpretarea informațiilor din diagrame/grafice.
- Structurarea unei dezbateri pe marginea unor texte nonliterare
- Examinarea textelor, recunoscând și descriind funcțiile și intențiile textului;
- Structurarea analizei;
- Integrarea argumentelor în mod inteligibil în analiză și formularea propriei opinii în mod justificat;
- Extragerea de concluzii din analize și expunerea rezultatelor într-un mod inteligibil și coerent.

CG 1.3 Revizuirea textelor

CS

- Evaluarea textelor proprii și ale altora (de ex. cu privire la coerența și coeziunea textului);
- Oferirea de feedback la textele altora;
- Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.

CG 1.4 Competență interculturală

CS

- Poziționarea într-o perspectivă culturală străină și relatarea în scris despre aceasta;
- Oferirea de feedback la textele altora;
- Cunoașterea perspectivelor și percepțiilor comune, a prejudecăților și stereotipurilor din propria țară și din țara străină și abordarea acestora în scris.
- Perceperea diferitelor perspective culturale și abordarea acestora în scris.

DT 2 - Citire: abordarea textelor și mijloacelor media

Clasa a X-a
CG 2.1 Aplicarea de strategii de lectură
CS ● Aplicarea din ce în ce mai independentă a strategiilor de lectură adecvate pentru a înțelege un text literar sau un text nonliterar citit; ● Utilizarea din ce în ce mai independentă a tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru înțelegerea individuală a textului.

CG 2.2 Înțelegerea și interpretarea textelor literare; înțelegerea și analiza textelor nonliterare
CS ● Dezvoltarea unei înțelegeri din ce în ce mai autonome a textului; ● Identificarea ideilor principale, a argumentelor centrale și a poziției autoarei/autorului în diverse texte; ● Înțelegerea în detaliu a textelor literare și a textelor nonliterare citite și utilizarea lor, de ex., în discuții și pentru propriile producții textuale; ● Utilizarea cunoștințelor generale, a elementelor istorice și biografice pentru interpretarea textelor; ● Lucrul productiv cu textele (de ex. jocuri de rol, scriere creativă).
CG 2.3 Utilizarea mijloacelor media
CS ● Utilizarea critică a mijloacelor de informare în masă; ● Descrierea mijloacelor de prezentare de bază ale materialelor video și audio și analizarea efectului lor; ● Utilizarea internetului pentru documentare/cercetare.
CG 2.4 Competență interculturală
CS ● Recunoașterea contextelor sociale marcate cultural în textele citite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru alte poziții și (sub)culturi.

DT 3 - Exprimarea orală- ascultarea activă

Clasa a X-a
CG 3.1 Ascultare activă
CS ● Activarea, înainte de ascultare, a cunoștințele tematice anterioare și clarificarea scopului, respectiv a așteptărilor; ● Urmărirea și înțelegerea intervențiilor celorlalți într-o conversație; ● Înțelegerea enunțurilor esențiale din texte orale ample, consemnarea informațiilor și redarea lor; ● Dezvoltarea atenției pentru enunțuri verbale, non- și paraverbale.
CG 3.2 A comunica cu și către alte persoane
CS ● Participarea la conversații și discuții orientate pe temă, în mod obiectiv și cu respectarea regulilor de conversație; ● Formularea, în discuții și dezbateri, a unor argumente proprii în funcție de temă și de destinatar; ● Obținerea informațiilor necesare prin întrebări țintite; ● Susținerea propriei opinii în mod motivat și inteligibil; ● Răspunsul la poziții/opinii opuse în mod obiectiv și argumentat; ● Diferențierea diverselor forme de prezentare și aplicarea lor în comunicarea orală: a povesti, a informa (a relata, a descrie), a argumenta; ● Vorbirea clară și expresivă, de ex. prin folosirea imaginilor de limbaj, a exemplelor și a comparațiilor; utilizarea semnalelor non- și paraverbale.

CG 3.3 A vorbi în fața altora
CS ● Citirea cu sens și expresiv și prezentarea liberă a textelor; ● Susținerea de discursuri lungi; ● Prezentarea liberă a referatelor cu ajutorul unor fișe cu cuvinte-cheie/a unui plan; ● Susținerea prezentărilor prin utilizarea unor mijloace media adecvate; ● Descrierea și interpretarea graficelor/diagramelor;

CG 3.4 Joc scenic
CS ● Punerea în practică a formelor jocului scenic; ● Reprezentarea scenică a experiențelor, atitudinilor și situațiilor personale; ● Punerea în scenă a unor teme.
CG 3.5 A oferi feedback
CS ● Utilizarea diferitelor forme de feedback bazat pe criterii pentru prezentări și conversații; ● Reflectarea asupra propriului comportament de vorbire și evaluarea acestuia pe baza unor liste de criterii; ● Utilizarea feedbackului pentru îmbunătățirea țintită a competențelor; ● Analizarea comportamentului de vorbire al altora și a propriului comportament în situații diferite, ținând cont de aspecte de conținut verbale, nonverbale și structurale.
CG 3.6. Competență interculturală
CS ● Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale și discutarea acestora; ● Reflectarea asupra propriei identități și discutarea acesteia într-o lume multiculturală.

DT 4 - Limba germană / gramatică aplicată

Clasa a X-a
CG 4.1 Analiza structurilor lingvistice
CS ● Formarea corectă a structurilor gramaticale și corectarea lor la nevoie; ● Utilizarea terminologiei gramaticale în context funcțional; ● Identificarea funcțiilor propozițiilor, ale părților de propoziție și ale părților de vorbire și utilizarea lor pentru vorbire, scriere și analiza textului; ● Identificarea structurilor de propoziție și utilizarea variantelor sintactice în propria producție de text; ● Cunoașterea funcțiilor tipurilor de propoziții și ale părților de vorbire și utilizarea lor pentru vorbire, scriere și analiza textului; ● Numirea regulilor importante de pronunție și respectarea lor în comunicare.
CG 4.2 Recunoașterea și utilizarea elementelor de structurare a textului
CS ● Identificarea și aplicarea mijloacelor lingvistice de structurare a textului; ● Recunoașterea și aplicarea mijloacelor lingvistice care servesc la realizarea coerenței textului; ● Identificarea, descrierea și aplicarea caracteristicilor limbajului vorbit și scris.
CG 4.3 Scrierea corectă a textelor
CS ● Aplicarea regulilor importante de gramatică germană și de ortografie la redactarea textelor; ● Utilizarea strategiilor de ortografie la corectarea greșelilor.
CG 4.4 Multilingvism și competență interculturală
CS ● Identificarea particularităților lingvistice prin compararea limbilor cunoscute și reflectarea asupra acestora; ● Recunoașterea utilizării discriminatorii a limbajului și discutarea acesteia, precum și exprimarea opiniei în acest sens.

CONȚINUTURI DE ÎNVĂȚARE, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE, METODE ȘI TEHNICI DE LUCRU

Clasa a X-a DT1
Obligatorii sunt:
Cunoașterea și utilizarea funcțiilor de scriere (raport, descriere, argumentare, analiză, interpretare);
Recapitulare: raport, scrisoare formală/scrisoare oficială, opinie motivată, analiză, cerere de angajare, CV, dezbatere

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
1.1 Dezvoltarea competențelor și capacităților de scriere CS ● Identificarea și prezentarea ideilor principale și a afirmațiilor secundare din texte; ● Recunoașterea și analizarea structurii/organizării textului ● Identificarea și analizarea mijloacelor de expresie lingvistico-stilistice ale textului; ● Identificarea argumentelor din texte, pentru a face trimitere la ele în propriile argumentări; ● Luarea de poziție motivată, prin structurarea argumentării și poziționarea față de temă; ● Aplicarea în diferite tipuri de texte a diverselor funcții ale scrierii (a relata, a argumenta); ● Structurarea textelor, scrise de mână sau cu programe de procesare a textului, adecvat destinatarului și în mod coerent; ● Aplicarea conștientă a regulilor gramaticale, a punctuației și a ortografiei.	Elevii utilizează diferite funcții de scriere: descriu, relatează, analizează și interpretează, discută. Elevii realizează diferite sarcini de scriere: descrieri de tot felul: rapoarte, interviuri, rezumate și sinteze, scrisori formale (reclamații), CV-uri, în special poezie, povestiri scurte, reclame, texte specializate, texte științifice populare. Elevii exersează caracteristicile structurale ale argumentelor și schemele de argumentare. Elevii identifică cercetarea ca bază a argumentării. Elevii exersează ajutoare de formulare (de exemplu: expresii, tranziții) pentru un subiect controversat (controversat și adecvat vârstei).	Elevii elaborează planuri de redactare sau schițe pentru a-și structura textele în mod specific (de exemplu, introducere-parte principală-concluzie, schemă pro/contra). Elevii utilizează rezultatele cercetării ca bază pentru propriile argumente și evaluează critic sursele de informații. Elevii exersează în mod specific formulări și expresii și le aplică în propriile texte pentru a face tranzițiile, comparațiile sau argumentele mai fluide. Elevii revizuiesc texte scurte din punct de vedere al clarității, structurii și preciziei lingvistice, utilizând și programe de procesare a textului.	Elevii redactează texte complexe cu funcție combinată de scriere, de exemplu rapoarte cu inserții argumentative sau texte interpretative cu opinii. Elevii lucrează la scriere în funcție de proces: schiță → feedback → revizuire → versiune finală. Ei utilizează diferite tipuri de texte ca model pentru a-și dezvolta propriul stil de scriere (de exemplu, jurnalistic, obiectiv, creativ). Elevii reflectează asupra textelor lor în ceea ce privește orientarea către destinatari și efectul (de exemplu, obiectiv, emoțional, convingător).

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
1.2 Planificarea și redactarea textelor CS ● Realizarea în mod independent a etapelor procesului de scriere (planificare, redactare, revizuire). ● Descrierea și aplicarea pașilor documentării/cercetării; ● Obținerea de informații din surse diferite, care pot fi comparate, selectate și prelucrate; ● Utilizarea tehnicilor de luare de notițe pentru pregătirea propriilor texte; ● Redactarea de texte în scris cu ajutorul, de ex., al cuvintelor-cheie, al planurilor, al schemelor de text; ● Redactarea de texte informative adaptate destinatarului; ● Analiza textelor nonliterare și interpretarea textelor literare; ● Prezentarea acțiunii și a constelației personajelor; ● Analizarea textelor literare și nonliterare și, dacă este cazul, identificarea diferențelor și punctelor comune; ● Prezentarea acțiunii și a personajelor; ● Analizarea și interpretarea poeziilor pe baza unei structuri date; ● Analizarea și interpretarea în scris a	Elevii caută informații relevante și aplică pașii corespunzători. Elevii utilizează sursele de pe internet în mod critic și corect. Elevii utilizează o gamă largă de surse de informații: în special presa scrisă, lucrări de referință, baze de date online, enciclopedii online, dicționare digitale, cărți electronice. Elevii înțeleg funcțiile comunicative ale textului și variantele în funcție de tipul/funcția/intenția textului și destinatarul. Elevii vorbesc în mod conștient despre limbaj și despre efectul textelor scrise. Elevii realizează diferite sarcini de scriere: interpretări, rezumate și sinteze, scrisori formale (cereri de angajare), CV-uri. Elevii analizează și interpretează texte complete (de exemplu, poezii, proză scurtă, nuvele, piese de teatru) și/sau fragmente din opere complete (de exemplu, romane pentru tineret). Elevii iau în considerare următoarele puncte principale în analiza lor: - genul epic – tema, structura, perspectiva	Elevii își planifică procesul de scriere în mod conștient, formulând obiective de scriere și documentând etapele de lucru (de exemplu, cu ajutorul unui plan de scriere, unei hărți mentale sau unei schițe). Elevii efectuează exerciții simple de cercetare, în cadrul cărora colectează, compară și selectează informații din diferite surse (de exemplu, cărți, internet, ziare). Elevii aplică sistematic tehnici de luare a notițelor (cuvinte cheie, citate, referințe) pentru a structura pregătirea textului. Elevii variază funcțiile textului (de exemplu, același conținut, scriind o dată în scop informativ, o dată în scop argumentativ) și reflectează asupra efectului asupra cititorului. Elevii discută în cadrul unor scurte sesiuni de feedback despre inteligibilitatea și efectul textelor lor asupra colegilor. Elevii își structurează procesul de scriere în mod specific, de exemplu prin schițe, schelete de text sau protocoale de scriere. Elevii aplică tehnici simple de cercetare și selectează surse adecvate	Elevii lucrează în mod specific cu surse digitale, evaluează calitatea acestora (autor, actualitate, intenție) și documentează referințele corecte. Elevii integrează rezultatele cercetării în mod structurat în textele lor, de exemplu prin citate, statistici sau referințe. Elevii experimentează cu variante de text, adresând același conținut unor destinatari diferiți (de exemplu, raport pentru colegi, scrisoare informativă pentru părinți, articol online). Elevii dezvoltă conștiința lingvistică: reflectează asupra propriului stil de scriere și asupra efectului acestuia („Cum sună textul meu – obiectiv, convingător, emoțional?”). Elevii oferă feedback propriu și colegilor cu privire la conținut, structură și efectul lingvistic, apoi revizuiesc textele. Elevii redactează texte complexe cu funcții de scriere combinate, de exemplu rapoarte cu inserții argumentative sau texte interpretative cu opinii. Elevii lucrează la scriere în funcție de proces: schiță → feedback → revizuire → versiune finală.

textelor nonliterare și literare; ● Analizarea și interpretarea informațiilor din diagrame/grafice. ● Structura unei dezbateri pe marginea unor texte nonliterare ● Examinarea textelor, recunoscând și descriind funcțiile și intențiile textului; ● Structurarea analizei; ● Integrarea argumentelor în mod inteligibil în analiză și formularea propria opinie în mod justificat; ● Extragerea de concluzii din analize și expunerea rezultatelor într-un mod inteligibil și coerent.	narativă, timpul narativ, simboluri; - genul dramatic – tema, analiza scenelor, forma dramatică, caracterizarea unui personaj; - genul liric: temă, formă și structura poeziei, stilul lingvistic, mijloace retorice și funcția și efectul acestora (printre altele, comparație, personificare, enumerare, repetiție, hiperbolă, anaforă, epiforă, metaforă, antiteză, aliterație, elipsă, inversiune, paralelism, oximoron), motive, eu liric/narator - Texte nonliterare – tipul textului, structura, firul gândirii, stilul lingvistic. Elevii exersează forma eseului: dezbatere. Elevii utilizează ajutoare de formulare, cum ar fi: expresii, tranziții. Elevii exersează posibile acțiuni lingvistice, în special: formularea de teze, comentarea, explicarea, clarificarea, punerea sub semnul întrebării, convingerea, informarea, rezumarea.	din diferite medii pentru a-și pregăti propriile texte. Elevii redactează texte informative sau interpretative (de exemplu, rezumat, caracterizare, scurtă analiză de text), ținând cont de structura și adecvarea lingvistică. În domeniul poeziei și prozei, ei recunosc elementele centrale de structurare (de exemplu, perspectiva narativă, mijloacele retorice) și le includ în scurte sarcini de scriere. Elevii reflectează asupra limbajului și efectului: ce formulări par obiective, convingătoare sau emoționale? Elevii oferă feedback specific pentru revizuirea textelor (feedback propriu și din partea partenerilor). Elevii analizează structura și modul de argumentare al textelor factuale și își notează rezultatele sub formă de puncte cheie sau schițe de argumentare. Elevii exersează formularea și justificarea tezelor, elaborând exemple, dovezi și contraargumente din texte. Cu ajutorul unor instrumente de formulare și liste de expresii, ei scriu primele lor scurte secțiuni de argumentare (de exemplu, introducerea unei discuții). Elevii exersează tranzițiile între argumente pentru a îmbunătăți coerența și ghidarea cititorului. Lucrând în perechi, elevii compară diferite structuri de argumentare (liniare, dialectice) și discută efectul acestora.	Elevii utilizează diferite tipuri de texte ca model pentru a-și dezvolta propriul stil de scriere (de exemplu, jurnalistic, obiectiv, creativ). În domeniul argumentării, elevii creează colecții de materiale (cercetare, compararea surselor) și le prelucrează în discuții structurate. Elevii reflectează asupra textelor lor din punct de vedere al orientării către destinatari și al efectului (de exemplu, obiectiv, emoțional, convingător). Elevii redactează discuții complete legate de text, în care analizează un text factual, înțeleg argumentația autorului și își dezvoltă propria poziție. Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: reflectează asupra efectului argumentativ în discurs („Cum influențează alegerea cuvintelor mele dacă par convingător sau distant?”).

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
1.3 Revizuirea textelor CS ● Evaluarea textelor proprii și ale altora (de ex. cu privire la coerența și coeziunea textului); ● Oferirea de feedback la textele altora; ● Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.	Elevii analizează coerența textului: referințe anaforice și cataforice. Elevii exersează forme de feedback bazat pe criterii: - diferențierea între feedbackul propriu, al profesorului sau al elevilor; - feedback pe baza unor criterii prestabilite cu privire la următoarele aspecte: aspecte de conținut (de exemplu, logica textului, acuratețea factuală, exhaustivitatea, inteligibilitatea, exemple); aspecte structurale (de exemplu, structură clară, utilizarea expresiilor).	Elevii analizează în mod specific coerența și logica propriilor texte, identificând și îmbunătățind legăturile (referințe anaforice/cataforice, conectori). Elevii exersează utilizarea specifică a criteriilor de feedback pe baza unor texte scurte de exemplu: conținut, structură, inteligibilitate, precizie lingvistică. Lucrând în perechi, ei oferă feedback constructiv colegilor, care conține atât laude, cât și sugestii concrete de îmbunătățire („Ce este clar? Ce ar putea fi mai clar?”). Elevii își revizuiesc textele după feedback, adaptând în mod specific structura, alegerea cuvintelor sau expresiile.	Elevii planifică, oferă și reflectează în mod sistematic asupra proceselor de feedback: ei elaborează propriile chestionare de feedback sau liste de verificare privind conținutul, structura, limbajul și impactul. Elevii revizuiesc texte mai lungi în mai multe etape (schiță → feedback → revizuire → versiune finală) și documentează procesul într-un protocol de revizuire. Elevii exersează scrierea coerentă prin exerciții specifice privind legăturile textuale, tranzițiile și referințele tematice în cadrul unui text.

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
1.4 Competență interculturală CS ● Poziționarea într-o perspectivă culturală străină și relatarea în scris despre aceasta; ● Oferirea de feedback la textele altora; ● Cunoașterea perspectivelor și percepțiilor comune, a prejudecăților și stereotipurilor din propria țară și din țara străină și abordarea acestora în scris. ● Perceperea diferitelor perspective culturale și abordarea acestora în scris.	Elevii recunosc importanța multiperspectivității în abordarea conținuturilor de învățare. Elevii exersează promovarea unei culturi democratice a scrisului. Elevii abordează tema discriminării și a rasismului. Elevii realizează un proiect despre literatura româno-germană: de exemplu, scriere creativă – tehnica colajului (Herta Müller).	Elevii redactează texte din diferite perspective culturale, de exemplu fragmente din jurnale sau scrisori din perspectiva unui personaj cu experiență interculturală. Elevii analizează reprezentările stereotipice din texte sau mass-media și le reflectează în scris (de exemplu, eseuri scurte, scrisori către redacție sau comentarii). În exerciții de scriere, elevii combină propriile experiențe cu exemple literare sau media, pe teme precum migrația, limba, identitatea sau apartenența.	Elevii dezvoltă proiecte de scriere din perspective multiple, în care sunt exprimate mai multe voci sau puncte de vedere culturale (de exemplu, dialog, corespondență, reportaj, eseu). Elevii abordează în profunzime discriminarea, rasismul și identitatea culturală și creează produse scrise precum reportaje, intrări de blog sau scrisori deschise. Elevii combină scrierea literară și creativă: - colaje după modelul Hertei Müller, - texte scurte poetice pe teme precum „patria”, „străinătatea”, „limba”, - transpunerea experiențelor culturale în forme simbolice sau metaforice.

Clasa a X-a DT2
Obligatorii sunt:

3 ore/săptămână (TC)	+1 oră/săptămână (CS)	+2 ore/săptămână (CS)
✓ o carte întreagă (de exemplu, un roman actual pentru tineri sau un roman fantastic) ✓ cel puțin două povestiri scurte (inclusiv din literatura contemporană) ✓ cel puțin o povestire ✓ cel puțin o scenă dramatică (printre altele, Friedrich Dürrenmatt - „ Die Physiker” - discuție finală) ✓ cel puțin trei texte non-ficționale ✓ patru poezii diferite (dintre care una din literatura germană din România)	✓ o carte întreagă (de exemplu, un roman actual pentru tineri sau un roman fantastic) ✓ cel puțin trei povestiri scurte (inclusiv din literatura contemporană) ✓ cel puțin o povestire ✓ cel puțin o scenă dramatică (printre altele, Friedrich Dürrenmatt - „Die Physiker” - discuție finală) ✓ cel puțin patru texte non-ficționale ✓ cinci poezii diferite (dintre care două din literatura germano-română)	✓ o carte întreagă (de exemplu, un roman actual pentru tineri sau un roman fantastic) ✓ cel puțin patru povestiri scurte (inclusiv din literatura contemporană) ✓ cel puțin o povestire ✓ eventual două scene de teatru (printre altele, Friedrich Dürrenmatt - „ Die Physiker”) ✓ cel puțin patru texte non-ficționale ✓ șase poezii diferite (dintre care două din literatura germană din România)

DT2	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
2.1 Aplicarea de strategii de lectură CS ● Aplicarea din ce în ce mai independentă a strategiilor de lectură adecvate pentru a înțelege un text literar sau un text nonliterar citit; ● Utilizarea din ce în ce mai indepedent a tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru explorarea individuală a textului.	Elevii dezvoltă abilități fundamentale de citire/competențe de citire Tehnici de citire: - citire globală, - citire diagonală/selectivă, - citire detaliată. Exerciții: - înainte de citire (printre altele, activarea cunoștințelor anterioare), - în timpul citirii (printre altele, recunoașterea cuvintelor-cheie), - după citire (printre altele, rezumarea textului citit). Elevii utilizează metode orientate spre acțiune și producție, de exemplu: - imagini statice, transpunere scenică; - transpunere media a unui poem (de exemplu, video, poveste ilustrată); - piese de teatru radiofonic	Elevii compară diferite tehnici de citire (globală, selectivă, detaliată) și le aplică în mod specific în funcție de tipul de text și de intenția de citire. Elevii structurează procesul de citire în mod conștient, combinând diferite strategii înainte, în timpul și după citire (de exemplu, formularea de ipoteze → marcarea cuvintelor cheie → redactarea unui rezumat). Prin exerciții comune (tandemuri de citire, cercuri de lectură), elevii dezvoltă o rutină în aplicarea acestor strategii și învață să-și justifice pe scurt rezultatele.	Elevii dezvoltă strategii proprii de lectură, adaptate anumitor tipuri de texte (de exemplu, articole de ziar, poezii, povestiri scurte, diagrame). Elevii aplică strategii de lectură la texte complexe, ambigue și discută despre marjele de interpretare. Elevii pun în practică interpretarea textului în mod creative, în sarcini orientate spre producție, de exemplu: producția unei piese radiofonice pe baza unei scene cheie, realizarea unei poezii în format media, interpretarea scenică a unui text literar.

DT 2	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
2.2 Înțelegerea și interpretarea textelor literare; înțelegerea și analiza textelor nonliterare CS ● Dezvoltarea înțelegerii textului; ● Identificarea ideilor principale, a argumentelor centrale și a poziției autorului în diverse texte; ● Înțelegerea în detaliu a textelor literare și a textelor nonliterare citite și utilizarea lor, de ex., în discuții și pentru propriile producții textuale; ● Utilizarea cunoștințelor generale, a elementelor istorice și biografice pentru interpretarea textelor; ● Lucrul productiv cu textele (de ex. jocuri de rol, scriere creativă).	Elevii decodifică: - texte literare (intriga, naratorul, personajele, conflictul); - texte informative continue pe teme precum: școala și educația; bilingvismul și multilingvismul și, de exemplu, responsabilitatea, dependența, diversitatea; - texte informative discontinue (diagrame, hărți mentale). Elevii clasifică textele în funcție de rolul lor: - texte informative: de exemplu, raport, știre, anunț, grafic, scrisoare, e-mail, SMS, chat; - texte de apel: de exemplu, text publicitar, fluturaș, pliant, afiș; texte instructive: de exemplu, instrucțiuni de utilizare, descrierea produsului.	Elevii compară tipurile de texte și funcțiile acestora, comparând texte informative, apelative și instructive și analizând mijloacele lingvistice și efectul dorit. Elevii aplică strategii de lectură specifice pentru diferite tipuri de texte (de exemplu, lectură globală pentru texte non-ficționale, lectură detaliată pentru texte literare). Elevii utilizează cunoștințele generale și cunoștințele anterioare pentru a-și aprofunda înțelegerea textului, de exemplu prin clasificarea personajelor literare sau a contextelor istorice. În exerciții productive, elevii creează abordări creative simple ale textelor (de exemplu, o intrare în jurnalul unui personaj, continuarea unei povestiri scurte, o scrisoare către autor).	Elevii fac legături tematice între texte literare și non-literare pentru a identifica similitudini și diferențe în ceea ce privește perspectiva, intenția discursivă și limbajul (de exemplu, povestire scurtă despre diversitate ↔ articol despre integrare). Elevii creează propriile reprezentări discontinue (de exemplu, hărți mentale, diagrame) pentru a analiza și structura conținutul textelor. Elevii examinează structurile narative și dramatice din textele literare (de exemplu, constelația personajelor, dezvoltarea conflictului, creșterea tensiunii) și aplică aceste cunoștințe la textele moderne. În final, elevii reflectează asupra caracteristicilor textului care facilitează sau îngreunează înțelegerea și formulează criterii pentru propria lectură și scriere.

DT 2	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
2.3 Utilizarea mijloacelor media CS ● Utilizarea critică a mijloacelor de informare în masă; ● Descrierea mijloacelor de prezentare de bază ale materialelor video și audio și analizarea efectului lor; ● Utilizarea internetului pentru documentare/cercetare.	Elevii utilizează următoarele mijloace media: - media audiovizuale: de ex. teatru, film (de ex. scurtmetraj, ecranizare literară, serial TV, videoclip, ecranizarea unui poem), - Medii auditive: de ex. piesă audio, carte audio; - media online și tipărite Elevii descriu aspectele fundamentale ale analizei filmului: - nivelul narativ: constelația personajelor, reprezentarea evenimentelor externe, elementele narative de bază (cadru, scenă, secvență, dialoguri, monologuri, narator, timp narativ, timp narat; sunete originale, structura scenelor, funcția pauzelor, retrospective); - dacă este cazul, nivelul auditiv: dialoguri, monologuri, voci, muzică și sunete, precum și efectul acestora; - dacă este cazul, mișcarea camerei, perspectiva, iluminarea, montajul, analiza imaginilor individuale în funcție de denotație și conotație. Elevii pregătesc rezultatele cercetării în mod specific pentru procesele de învățare și de lucru ulterioare (informații factuale despre un subiect sau colectarea de materiale).	Elevii compară diferite forme media pe aceeași temă (de ex. text literar ↔ scurtmetraj ↔ piesă audio) și reflectează asupra efectelor diferite. Elevii descriu în mod specific mijloacele cinematografice și auditive (de exemplu, perspectiva camerei, muzica, sunetele) și interpretează influența acestora asupra atmosferei și mesajului. Elevii exersează abordarea critică a surselor de pe internet, verificând fiabilitatea, actualitatea și intenția acestora. Elevii documentează rezultatele în scurte rapoarte media sau note de cercetare și le utilizează pentru discuții în clasă sau prezentări.	Elevii realizează singuri produse media scurte (de ex. mini-podcast, videoclip, înregistrare scenică pentru o piesă audio) și reflectează asupra mijloacelor folosite. Ei folosesc în mod țintit rezultatele cercetării în proiecte proprii (de ex. colecție de materiale pe o temă socială → prezentare cu surse media diferite). Elevii creează propriile produse media, cum ar fi mini-podcasturi, videoclipuri sau înregistrări audio scenice, și reflectează asupra alegerilor lor lingvistice și creative. Elevii discută aspecte etice și critice ale utilizării mijloacelor de comunicare, de exemplu gestionarea surselor, drepturile de autor, știrile false și limbajul vizual manipulator. În final, ei reflectează asupra propriilor competențe media, documentându-și modul de lucru și progresele înregistrate în procesul de învățare (de exemplu, jurnal media, portofoliu).

2.4 Competență interculturală CS ● Recunoașterea contextelor sociale marcate cultural în textele citite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru alte poziții și (sub)culturi;	Elevii discută și reflectează asupra textelor și filmelor studiate; acestea sunt analizate și din perspective interculturale adecvate. Elevii analizează texte din literatura germană din România, cu accent pe interculturalitate.	Elevii identifică influențele și perspectivele culturale în textele literare și mediatice (de exemplu, în limbaj, personaje, conflicte) și le compară cu propriile experiențe. Elevii reflectează asupra stereotipurilor și prejudecăților care apar în texte sau filme și discută posibile cauze și efecte; Elevii recunosc în textele germane din România elemente de identitate culturală și apartenență (de exemplu, tradiții, referințe istorice).	Elevii compară perspective interculturale în diferite tipuri de texte (de exemplu, povestiri scurte, poezii, filme, interviuri) și analizează modul în care experiențele culturale sunt transpuse în narațiune. Elevii dezvoltă abordări productive: de exemplu, scriu un monolog interior sau o scrisoare din perspectiva unui personaj cu experiență interculturală; elevii creează o lectură scenică sau o piesă radiofonică pe baza unui text româno-german.

Clasa a X-a DT3

Este obligatoriu: un referat în perechi sau în grup (cu afiș, handout și discuție).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.1 Ascultare activă CS ● Activarea, înainte de ascultare, a cunoștințelor tematice anterioare și clarificarea scopului, respectiv a așteptărilor; ● Urmărirea și înțelegerea intervențiilor celorlalți într-o conversație; ● Înțelegerea enunțurilor esențiale din texte orale ample, consemnarea informațiilor și redarea lor; ● Dezvoltarea atenției pentru enunțuri verbale, non- și paraverbale.	Elevii exersează în mod țintit înțelegerea după ascultare (globală, selectivă, detaliată) cu ajutorul cântecelor și al fragmentelor din: cărți audio, piese audio, reportaje, podcasturi. Elevii identifică tema (ideile centrale ale conversațiilor și ale textelor audio). Elevii exersează strategiile de ascultare (inclusiv luarea de notițe). Elevii aplică tehnici de luare de notițe.	Elevii exersează în mod specific ascultarea globală, selectivă și detaliată, cu texte audio din ce în ce mai complexe (de exemplu, interviuri, reportaje scurte, podcasturi). Elevii utilizează tehnici de luare a notițelor (de exemplu, note cu cuvinte cheie, hărți mentale, tabele) pentru a înregistra informații esențiale. Înainte de ascultare, elevii își activează cunoștințele anterioare și formulează întrebări de așteptare pentru a-și orienta înțelegerea. După ascultare, își verifică ipotezele și compară conținutul ascultat cu așteptările lor.	Elevii lucrează cu texte audio mai lungi și mai complexe (de exemplu, emisiuni radio, prelegeri, documentare) și combină diferite strategii de ascultare. Elevii analizează în mod specific intenția, perspectiva și atitudinea vorbitorilor și fac distincția între fapte, opinii și evaluări. Elevii aplică tehnici avansate de luare a notițelor: note structurate, liste de cuvinte-cheie, diagrame. Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: reflectează asupra influenței vocii, limbajului și atitudinii asupra înțelegerii („Cum schimbă tonul vocii semnificația?”).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.2 A comunica cu și către alte peroane CS ● Participarea la conversații și discuții orientate pe temă, în mod obiectiv și cu respectarea regulilor de conversație; ● Formularea, în discuții și dezbateri, a unor argumente proprii în funcție de temă și de destinatar; ● Obținerea informațiilor necesare prin întrebări țintite; ● Susținerea propriei opinii în mod motivat și inteligibil; ● Răspunsul la poziții/opinii opuse în mod obiectiv și argumentat; ● Diferențierea diverselor forme de prezentare și aplicarea lor în comunicarea orală: a povesti, a informa (a relata, a descrie), a argumenta; ● Vorbirea clară și expresivă, de ex. prin folosirea imaginilor de limbaj, a exemplelor și a comparațiilor; utilizarea semnalelor non- și paraverbale.	Elevii pot participa la situații comunicative în mod adecvat situației și destinatarului. Elevii iau în considerare aspecte relevante: - semnale verbale; - semnale nonverbale și paraverbale. Elevii utilizează varietăți lingvistice (limbaj standard, limbaj juvenil). Elevii structurează contribuția lor la discuție, printre altele, prin fișe cu cuvinte cheie, hărți mentale, hărți conceptuale, organizatori avansați, diagrame. Elevii formulează propriile contribuții verbale în timp ce ascultă (de exemplu, prin note scurte, abrevieri, cuvinte-cheie). Elevii exersează situații de conversație: - discuții în cadrul orelor de curs; - discuții în grupuri de lucru; - discuții formalizate (de exemplu, examene orale, interviuri de angajare, interviuri); - dezbateri.	Elevii exersează în mod specific diferite forme de conversație (de exemplu, dezbatere, discuție de grup, interviu) și aplică în mod conștient regulile de conversație. Elevii exersează ascultarea activă și punerea de întrebări pentru a conduce conversația în mod constructiv. Elevii își adaptează stilul lingvistic în funcție de situație și de interlocutor (de exemplu, formal în cadrul unui interviu, informal în cadrul lucrului în grup). Elevii își planifică intervențiile cu ajutorul unor fișe cu cuvinte-cheie sau hărți mentale, pentru a structura clar argumentele. Elevii reflectează asupra strategiilor de comunicare care conduc la înțelegere și asupra celor care conduc la neînțelegeri.	Elevii desfășoară formate complexe de conversație, de exemplu dezbateri, discuții structurate sau interviuri cu roluri clar distribuite. Elevii analizează desfășurarea conversațiilor și strategiile de comunicare (de exemplu, întreruperi, comportament dominant, mijloace persuasive) și formulează sugestii de îmbunătățire. Elevii reflectează asupra varietăților lingvistice și stilurilor de conversație, analizând diferite moduri de exprimare (limbaj standard, limbaj juvenil, limbaj specializat) din punct de vedere al efectului și al adecvării. Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: analizează efectul mijloacelor nonverbale și paraverbale asupra inteligibilității, puterii de convingere și atmosferei conversației. În faza finală, elevii oferă feedback propriu și colegial cu privire la comportamentul în conversație (de exemplu, cu ajutorul analizei video sau al chestionarelor).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.3 A vorbi în fața altora CS ● Citirea cu sens și expresiv și prezentarea liberă a textelor; ● Susținerea de dicursuri lungi; ● Prezentarea liberă a referatelor cu ajutorul unor fișe cu cuvinte-cheie/a unui plan; ● Susținerea prezentărilor prin utilizarea unor medii adecvate; ● Descrierea și interpretarea graficelor/diagramelor;	Elevii citesc și recită texte cu intonație și expresivitate. Elevii își concep prezentarea ca format de apariție, pun în scenă o poezie și transpun o scenă-cheie ținând cont de elemente ale jocului scenic. Elevii realizează prezentări scurte: referate scurte și prezentări, de ex. ale rezultatelor de lucru, sprijinite printr-o schiță generală / fișe cu cuvinte-cheie. Elevii folosesc sprijin media: - vizual: de ex. afiș, tablă albă, schemă pe tablă, e-board; - auditiv sau audiovizual: de ex. utilizarea fișierelor audio sau a fragmentelor de film.	Elevii realizează exerciții vocale țintite pentru volum, intonație, ritm de vorbire, plasarea pauzelor și articulare clară, de ex. pe baza unor texte scurte de lectură sau poezii. Elevii exersează prezentări scurte cu fișe de cuvinte-cheie: de ex. un discurs de 1–2 minute pe o temă cunoscută, cu accent pe structură și claritate. Elevii exersează utilizarea țintită a mediilor, sprijinindu-și contribuțiile cu mijloace simple precum postere, schițe la tablă sau scurte prezentări digitale. Elevii își reflectează contribuțiile orale cu ajutorul feedbackului între colegi, în care colegele și colegii, pe baza unei grile de feedback, oferă observații privind claritatea, structura și vocea.	Elevii își extind competența de prezentare, realizând formate de apariție mai complexe – de exemplu prezentări scenice (de ex. puneri în scenă ale poeziilor sau scurte scene de teatru cu elemente nonverbale) – și integrând prezentările cu sprijin multimedia prin imagine, sunet sau video. Elevii își înregistrează prezentările pe video și apoi analizează împreună limbajul corpului, gestica, contactul vizual și vocea. Elevii exersează vorbirea orientată către destinatar, prezentând același conținut o dată într-o formă formală (de ex. referat scurt) și o dată într-o formă liberă, respectiv relaxată (de ex. interviu, *slam poetry*, discurs scurt). Elevii realizează formate creative de prezentare, asumând prezentări în rol – de exemplu ca jurnalist, martor sau personaj literar.

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.4 Joc scenic CS ● Punerea în practică a formelor jocului scenic; ● Reprezentarea scenică a experiențelor, atitudinilor și situațiilor personale; ● Punerea în scenă a unor teme.	Elevii aplică elemente de bază ale jocului scenic, precum folosirea conștientă a spațiului, realizarea tablourilor statice, asumarea rolurilor, precum și utilizarea țintită a volumului, mimicii, gesticii, posturii și tensiunii corporale. Elevii exersează diferite former de prezentare: - preiau și construiesc roluri diferite în prezentări scenice. - aprofundează înțelegerea textelor literare prin procedee creative precum tablouri statice, punerea în scenă a scenelor-cheie, recitări sau alte forme de expresie scenică.	Elevii experimentează diferite forme de exprimare ale jocului scenic în grupuri mici (de exemplu, imagini statice, improvizații scurte, monologuri interioare). Elevii transpun texte literare în scenă pentru a înțelege mai bine personajele, conflictele și stările de spirit (de exemplu, scene cheie dintr-o dramă sau o povestire scurtă). Elevii efectuează exerciții de postură, gestică, mimică, voce și distribuție spațială, care promovează expresivitatea și prezența. Elevii descriu în fazele de reflecție modul în care jocul scenic aprofundează înțelegerea textului.	Elevii dezvoltă și creează propriile proiecte scenice, de exemplu adaptări ale unor texte literare, colaje de dialoguri sau mini-piese de teatru. Elevii preiau în mod independent diferite roluri (regie, actor, narator, scenografie) și reflectează asupra efectului acestora. Elevii analizează în grup efectul și intenția reprezentărilor scenice (proprii și ale altora).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.5 A oferi feedback CS ● Utilizarea diferitelor forme de feedback bazat pe criterii pentru prezentări și conversații; ● Reflectarea asupra propriului comportament de vorbire și evaluarea acestuia pe baza unor liste de criterii; ● Utilizarea feedback-ului pentru îmbunătățirea țintită a competențelor. ● Analizarea comportamentului de vorbire al altora și a propriului comportament în situații diferite, ținând cont de aspecte de conținut, verbale, nonverbale și structurale.	Elevii utilizează forme de feedback bazate pe criterii: - Distincția între feedbackul propriu, feedbackul profesorului sau feedbackul colegilor. Elevii oferă feedback sub forma: - unei discuții constructive și apreciative; - unui feedback direct pe baza unor criterii prestabilite și create de ei înșiși cu privire la următoarele aspecte: - conținutul: de exemplu, acuratețea faptelor, exhaustivitatea, claritatea, ilustrarea prin imagini, comparații și exemple; - aspecte legate de structură: de exemplu, structură clară, utilizarea semnalelor lingvistice de structurare; - conversație: de exemplu, volumul, accentul, pronunția, ritmul, pauzele, vocabularul adecvat, gramatica corectă, limbajul tehnic; - comunicare nonverbală: gesturi, mimică, contact vizual, postură, timbru vocal, conducerea vocii.	Elevii exersează utilizarea țintită a criteriilor de feedback pe baza unor prezentări scurte sau fragmente de conversații. Elevii formulează feedback constructiv, care evidențiază punctele forte și conține sugestii de îmbunătățire („Ce a fost reușit? Ce poate fi îmbunătățit?”). Elevii reflectează asupra propriului comportament verbal în exerciții în perechi și în grup, cu ajutorul unor chestionare simple de feedback sau înregistrări audio. Elevii învață să ofere feedback apreciativ și obiectiv, de exemplu sub forma unei runde de feedback după o prezentare. Elevii discută despre impactul și inteligibilitatea diferitelor forme de exprimare (de exemplu, structură clară, voce convingătoare, gesturi de susținere).	Elevii dezvoltă propriile liste de criterii sau liste de verificare pentru feedback cu privire la diferite forme de conversație și prezentare. Elevii analizează și compară comportamentul verbal în diferite situații, de exemplu, interviuri de examinare, dezbateri, moderarea grupurilor. Elevii reflectează asupra analizei video sau audio a propriului discurs (autoevaluare și evaluare reciprocă). Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică reflectând asupra efectului vocii, limbajului, limbajului corporal și structurii asupra ascultătorilor („Cum apar – obiectiv, convingător, sigur?”).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
3.6 Competență interculturală CS ● Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale și discutarea acestora; ● Reflectarea asupra propriei identități și discutarea acesteia într-o lume multiculturală.	Elevii reflectează asupra transferului cultural și asupra elementelor străine.	Elevii discută despre diferențele și similitudinile culturale (de exemplu, ritualuri de salut, stiluri de comunicare, modul de abordare a criticilor). Elevii reflectează asupra neînțelegerilor interculturale pe baza unor exemple sau a unor scurte jocuri de rol și caută forme alternative de exprimare. Elevii poartă scurte discuții în tandem despre alte forme de exprimare culturală și clasifică diferențele.	Elevii analizează situații complexe de comunicare interculturală (de exemplu, neînțelegeri, bariere lingvistice, ritualuri de conversație diferite) și elaborează propuneri de soluții. Elevii reflectează asupra propriilor influențe culturale și asupra utilizării limbii în formă scrisă sau orală (de exemplu, discuții de reflecție, podcasturi, însemnări în jurnal). Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: reflectează asupra modului în care limba poate crea punți sau bariere între culturi („Cum pot arăta deschidere prin limbajul meu?”).

Clasa a X-a DT4
Obligatorii sunt:
Reguli ale ortografiei germane și ale punctuației;
Recapitularea și consolidarea competențelor gramaticale din clasele a V-a–a VIII-a;
Recapitularea și consolidarea **competențelor ortografice.**

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
4.1 Analiza structurilor lingvistice CS ● Formarea corectă a structurilor gramaticale și corectarea lor la nevoie; ● Utilizarea terminologiei gramaticale în context funcțional; ● Identificarea funcțiilor propozițiilor, ale părților de propoziție și ale părților de vorbire și utilizarea lor pentru vorbire, scriere și analiza textului; ● Identificarea structurilor de propoziție și utilizarea variantelor sintactice în propria producție de text, ● Cunoașterea funcțiilor tipurilor de propoziții și ale părților de vorbire și utilizarea lor pentru vorbire, scriere și analiza textului; ● Numirea regulilor importante de pronunție și respectarea lor în comunicare.	Elevii aplică în mod independent cunoștințele strategice. Elevii utilizează structuri gramaticale în mod țintit: - adverbe pronominale și pronume indefinite; - grupuri nominale complexe; - construcții participiale; - construcții pasive; - construcții conjunctive; - conectori (din mai multe părți). Elevii recunosc diferite niveluri lingvistice: limbajul standard, limbajul colocvial; Elevii recunosc varietățile lingvistice: limbajul standard, limbajul colocvial, dialectele, limbile de grup și limbajul specializat.	Elevii analizează în mod specific structurile frazelor din texte autentice (de exemplu, povestiri scurte, texte jurnalistice) și descriu modul în care mijloacele gramaticale influențează semnificația și stilul. Ei exersează variația conștientă a structurii frazelor și a tipurilor de cuvinte în propriile texte (de exemplu, transformarea formelor active în forme pasive, introducerea de conectori). Exerciții de gramatică funcțională: Ce efect are o construcție participială sau un conjunctiv în argumentare? Elevii reflectează asupra pronunției și intonației, în special în prezentări sau texte citite.	Elevii examinează sistematic variantele lingvistice (de exemplu, dialectul, limbajul tehnic, limbajul tinerilor) și analizează funcțiile sociale și comunicative ale acestora. Elevii aplică în mod conștient structuri complexe în sarcini de transfer, de exemplu: - transformarea unui text din activ în pasiv; utilizarea construcțiilor participiale sau conjunctive pentru condensare; varierea lungimii propozițiilor și legarea acestora prin conectori compuși. Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: reflectează asupra efectului diferitelor niveluri și varietăți lingvistice („Cum se schimbă tonul vocii când folosesc limbajul tehnic sau limbajul colocvial?”).

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
4.2 Recunoașterea și utilizarea elementelor de structurare a textului CS ● Identificarea și aplicarea mijloacelor lingvistice de structurare a textului; ● Recunoașterea și aplicarea mijloacelor lingvistice care servesc la realizarea coerenței textului; ● Identificarea, descrierea și aplicarea caracteristicilor limbajului vorbit și scris.	Elevii aplică elemente de structurare a textului în texte scrise, de ex.: de ex. paragrafe, titluri, subtitluri, numerotări în texte formalizate, strofe, scene. Elevii utilizează în texte: semnale de structurare, indicații de loc și timp, dialoguri, monologuri, imagini, grafice și elemente lingvistice de organizare. Elevii aplică: mijloace lingvistice pentru realizarea coerenței textului: - la nivel de cuvânt: conjuncții, adverbe, pronume; - Nivelul propoziției: tipuri de propoziții, coordonare, subordonare; Nivel semantic: termeni supraordonați și subordonați, sinonime, antonime, cuvinte-cheie, derivare, compunere, câmpuri lexicale, familii de cuvinte.	Elevii analizează structura diferitelor tipuri de texte (de exemplu, raport, povestire, comentariu, poezie) și descriu modul în care elementele de structurare facilitează înțelegerea. Elevii exersează în mod specific utilizarea mijloacelor de coerență, revizuind texte scurte și conectându-le cu conectori, pronume sau câmpuri lexicale adecvate. În grupuri mici, ei creează texte exemplificative cu variații deliberate de structură (de exemplu, cu și fără subtitluri, cu diferite legături între propoziții) și compară efectul. Elevii reflectează asupra diferențelor dintre limba vorbită și limba scrisă, de exemplu prin transcrierea conversațiilor sau interviurilor.	Elevii revizuiesc sistematic texte mai lungi, optimizând structura, coerența și tranzițiile (de exemplu, prin restructurarea paragrafelor, utilizarea selectivă a termenilor generali sau a sinonimelor). Elevii analizează texte mai complexe de diferite tipuri din punct de vedere al structurii, coerenței lingvistice și logicii textului. Elevii realizează sarcini de transfer: transpunerea limbajului vorbit în formă scrisă, de exemplu interviu → articol de ziar → comentariu. Elevii își sporesc conștientizarea lingvistică: discută despre inteligibilitate și ghidarea cititorului, de exemplu „Cum influențează structura paragrafelor și conectorii înțelegerea textului?”

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
4.3 Scrierea corectă a textelor CS ● Aplicarea regulilor importante de gramatică germană și de ortografie la redactarea textelor; ● Utilizarea strategiilor de ortografie la corectarea greșelilor.	Elevii recapitulează regulile și strategiile de ortografie, particularitățile ortografice (aglomerări și combinații de consoane), opoziții fonemice cu valoare distinctivă de sens și alte opoziții (S surd și sonor, sunetele „ich” și „ach”), vocale care nu există în alte limbi, sunete șuierătoare și pocnitoare (pentru marcarea granițelor de cuvânt sau a părților de cuvânt), substantivarea, prefixe și sufixe, schimbarea sensului prin prefixe, cuvinte cu sens diferit, articole (articol hotărât / nehotărât, articol zero, declinarea articolului, 3 genuri, prepoziție + caz, în special prepozițiile cu caz alternativ).	Elevii exersează regulile ortografice în situații practice, de exemplu, când își revizuiesc propriile texte sau în dictări cu faze de reflecție. Ei identifică greșelile individuale frecvente (de exemplu, majuscule și minuscule, punerea virgulelor, corelarea sunetelor cu literele) și aplică strategii adecvate pentru a le evita. În grupuri mici, elevii elaborează reguli pentru fenomene ortografice dificile (de exemplu, alungirea și accentuarea, scrierea împreună și separată) și creează fișe cu reguli sau postere de învățare.	Elevii dezvoltă strategii proprii de analiză și evitare a greșelilor, de exemplu cu ajutorul unor registre de greșeli, liste individuale de ortografie sau instrumente digitale. Elevii lucrează în mod contrastiv, comparând fenomene ortografice cu alte limbi (de exemplu, germană-română, germană-engleză), pentru a utiliza în mod conștient diferențele sistematice ale limbilor. Elevii aplică în mod productiv cunoștințele ortografice și gramaticale, de exemplu, la revizuirea proiectelor de lucrări de clasă sau a textelor elevilor.

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 3 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +1 oră/săptămână (CS)	Metode, tehnici de lucru +2 ore/săptămână (CS)
4.4 Multilingvism și competență interculturală CS ● Identificarea particularităților lingvistice prin compararea limbilor cunoscute și reflectarea asupra acestora; ● Recunoașterea utilizării discriminatorii a limbii și discutarea acesteia, precum și exprimarea opiniei în acest sens.	Elevii compară limbi (germană, engleză, română, maghiară). Elevii compară particularități ale limbii germane cu limba întâi (limba maternă): de ex. compuneri, nominalizări, trăsături ale structurii propoziției, folosirea virgulei.	Elevii compară sistematic structurile lingvistice din limba germană și dintr-o altă limbă cunoscută (de exemplu, ordinea cuvintelor, utilizarea articolelor, sistemul de cazuri) și își notează observațiile în tabele bilingve. Ei analizează tipurile de greșeli tipice din textele multilingve (de exemplu, influența limbii materne) și dezvoltă strategii de corectare. Elevii analizează în grupuri mici texte scurte sau dialoguri pentru a identifica diferențele culturale sau lingvistice în ceea ce privește expresia, alegerea cuvintelor și structura frazelor. Elevii reflectează asupra legăturii dintre limbă și gândire, de exemplu, modul în care limbile pot promova perspective diferite asupra lumii.	Elevii realizează propriile proiecte de comparare lingvistică, de exemplu mini-prezentări sau postere despre anumite fenomene gramaticale sau lexicale (de exemplu, nominalizarea, punerea virgulei, cuvintele compuse). Elevii analizează exemple de texte autentice (de exemplu, știri, reclame, fragmente literare) în mai multe limbi și compară stilul de exprimare, tonul și conotațiile culturale ale acestora. Elevii discută despre diversitatea lingvistică ca resursă: cum influențează multilingvismul comunicarea, creativitatea și identitatea? Elevii realizează sarcini de scriere creativă: texte cu schimbare de limbă (code-switching), poezii bilingve sau colaje despre identitatea lingvistică. Elevii analizează utilizarea discriminatorie sau manipulatoare a limbajului în mass-media și în viața de zi cu zi; ei formulează alternative proprii sensibile la limbaj.

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Romane pentru adolescenți:

- Oppermann, Lea-Lina: Was wir dachten, was wir taten, Beltz&Gelberg Verlag, 2017.
https://docplayer.org/191545419-Was-wir-dachten-was-wir-taten-im-unterricht.html
- Günther, Herbert: Zeit der großen Worte, Gerstenberg Verlag, 2014.
https://www.penguinrandomhouse.de/content/attachment/landingpages/cbj_zeitdergrossenworte_unterrichtsmaterial_74478.pdf
Limes, Tom: Voll verkackt ist halb gewonnen, Arena-Verlag, 2020.
https://www.kapiert.de/download/Limes_Voll_verkackt_ist_halb_gewonnen2.pdf
- Seethaler, Robert: Der Trafikant, Kein&Aber Verlag, 2012.
https://lehrerfortbildung-bw.de/u_sprachlit/deutsch/bs/projekte/epik/trafikant/
https://deutsch-klett.de/lesarten-des-romans-der-trafikant/
https://www.visionkino.de/fileadmin/user_upload/publikationen/FilmTipp_ZOOM/Viki-Filmtipp-ZOOM-Der_Trafikant.pdf
https://www.visionkino.de/fileadmin/user_upload/filmtipps/pdfs/FilmTipp_Der_Trafikant.pdf
- Nesch, Thorsten: Der Drohnenpilot, mixtvision Mediengesellschaft, 2015.
https://eduki.com/de/material/4803/unterrichtsmaterial-zu-dem-jugendbuch-der-drohnenpilot-von-thorsten-nesch
- De Velasco, Stefanie: Tigermilch, Kiepenheuer&Witsch Verlag, 2013.
https://www.goethe.de/resources/files/pdf198/de-velasco-tigermilch.pdf
- Feibel, Thomas: Like me, Carlsen Verlag, 2014.
http://www.klicksafe.de/fileadmin/cms/download/pdf/Themen/Kommunizieren/Unterrichtsmaterialien_LikeMe_Carlsen.pdf
- Bongard, Katrin: Es war die Nachtigall, Hanser Verlag, 2020.
- Pressler, Mirjam: Nathan und seine Kinder, Beltz&Gelberg Verlag, 2009.
- Dugaro, Maike: Mauerpost, dtv junior, 2011.
- Erler, Lukas: Side Effect, arsEdition, 2017.
- Baltscheit, Martin: Die besseren Wälder, Beltz&Gelberg Verlag, 2012.
- Herrmann, Elisabeth: Seefeuer, cbj Verlag, 2011.
- Wolff, Iris: Halber Stein, Otto Müller Verlag, 2012.
- Röder, Marlene: Cache, Deutscher Taschenbuch Verlag (dtv), 2008.
- Brandis, Katja: Woodwalkers / Seawalkers (Reihen), Arena Verlag, 2016 ff.

Proză scurtă:

- Bichsel, Peter: Eigentlich möchte Frau Blum den Milchmann kennenlernen: 21 Geschichten, suhrkamp taschenbuch, 1996.
(u. a. Die Tochter, San Salvador, November)
https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/DO01_3-12-313816_online_S111_37f3vk.pdf
https://www.teachsam.de/deutsch/d_literatur/d_aut/bic/bic_toc0.htm
https://www.gregorschroeder.de/wp-content/uploads/Peter-Bichsel_San-Salvador.pdf
- Franck, Julia: Bauchlandung. Geschichten zum Anfassen (Textesammlung, 2000) und Lagerfeuer (Textesammlung, 2003), Fischer Taschenbuch.
(u. a. Streuselschnecke, Bäuchlings)
https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/927206_0002_7.pdf
- Aichinger, Ilse: Kurzgeschichten, Suhrkamp Verlag, diverse Ausgaben
(u.a. Fenstertheater, Wo ich wohne)
- Steenfatt, Margret: Erzählungen für den Deutschunterricht, Ravensburger Buchverlag, 1985.
(u.a. Im Spiegel)
- Marti, Kurt: Leichenreden und andere Texte, Benziger Verlag, 1980.

(u.a. Happy End)
- Schwitters, Kurt: Anna Blume und ich: Dichtungen, Reclam Verlag, 1981

(u.a. Gertrud)
- Kunze, Rainer: Zimmerlautstärke. Prosa, Suhrkamp Verlag, 1972.

(u.a. Fünfzehn)
- Hohler, Franz: Der Geruch des Heus. Geschichten, Luchterhand Literaturverlag, 1992.

(u.a. Rasches Altern)

Povestiri:
- Müller, Herta: Niederungen, Rotbuch Verlag, 1982.

(u. a. Das schwäbische Bad, Niederungen, Die Meinung)
- Lenz, Siegfried: So zärtlich war Suleyken. Erzählungen aus Masuren, Hoffmann und Campe, 1955.

(u.a. Das ununterbrochene Schweigen)
- Escape-Room-Texte: https://buchszene.de/escape-room-das-geheimnis-des-spielzeugmachers-bestseller/
- Reich-Ranicki, Marcel (Hg.): Die besten deutschen Erzählungen, Insel Verlag, 2022 (erste Auflage 2012)
  - ✓ Goethe, J. W.: Die Sängerin Antonelli
  - ✓ Hebel, Johann Peter: Kannitverstan
  - ✓ Hebel, Johann Peter: Unverhofftes Wiedersehen
  - ✓ Keyserling von, Eduard: Die Soldaten-Kersta
  - ✓ Ebner-Eschenbach von, Marie: Krambambuli
  - ✓ Kafka, Franz: Der Hungerkünstler
  - ✓ Feuchtwanger, Lion: Höhenflugrekord
  - ✓ Brecht, Bertolt: Der Augsburger Kreidekreis
  - ✓ Langgässer, Elisabeth: Saisonbeginn
  - ✓ Kaschnitz, Marie Luise: Lange Schatten
  - ✓ Hildesheimer, Wolfgang: Das Ende der Welt
  - ✓ Böll, Heinrich: Wanderer, kommst du nach Spa…
- Rumäniendeutsche Autoren: Anthologien zur rumäniendeutschen Literatur

1. Sienerth, Stefan (Hg.): Siebenbürgische Erzählungen, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, 2001.
   Bergel, Hans: Das Venusherz
   Birkner, Andreas: Schwarzer Schnee
   Hodjak, Franz: Die Jacke
   Schuster, Paul: Heilige Cäcilia
   Wittstock, Erwin: Die Verfolgung
2. Seidner, Walther Gottfried: Auf Wolke Sieben7Bürgen ... Paradies in der Hölle ... gute Nachtgeschichten, Honterus Verlag, 2007.
   Seidner, Walther Gottfried: Die entschärfte Gewehrkugel. Eisblumen für den Dreizehnten
3. Spiridon, Olivia: Deutsche Erzähler aus Rumänien nach 1945: eine Prosaanthologie, Curtea Veche-Verlag, Bukarest, 2012.
   Aichelburg von, Wolf: Briefträger Vogel Strauß
   Birkner, Andreas: Die schönste Frau der Welt
   Liebhardt, Hans: Dort oben bei den Kirschen
   Liebhardt, Hans: Die drei Tode meines Großvaters
4. Hassel, Horst & Perez, Hertha (Hrsg.): Anthologie deutschsprachiger Kurzprosa im 20. Jahrhundert, Editura didactică și pedagogică, 1973.
   Meschendörfer, Adolf: Als man noch die Soldaten einfing
   Stephani, Claus: Verhaltensvorschriften

Dramă sau ecranizare:

- Friedrich Dürrenmatt: Die Physiker - 2. Akt - Gespräch ("Möbius steht auf: Wir sind drei Physiker. … bis Möbius: Physiker, aber unschuldig.")

Roman grafic:

- Budde, Nadia: Such dir was aus, aber beeil dich!, S. Fischer Verlag, 2009.
- Claus, Calle: White Line, Reprodukt Verlag, 2010.
- Lust, Ulli: Heute ist der letzte Tag vom Rest deines Lebens, avant-verlag, 2009.
- weitere Textbeispiele: https://www.goethe.de/ins/lv/de/kul/sup/com/dgn.html

Poezii:

- Erlebnislyrik

(u.a. Goethe, Johann Wolfgang: Wanderers Nachtlied, Prometheus, Mailied, Willkommen und Abschied)
https://deutsch-klett.de/material/unterrichtsmaterial-goethe-willkommen-und-abschied-zip-datei/

- konkrete Poesie

(u.a. Döhl, Reinhard: Apfel; Manz, Hans: 8; Gomringer, Eugen: schweigen; Fried, Erich: Sprachlos; Kremm, Werner: Sieben)

- rumäniendeutsche Gedichte (Titel und Gedichtesammlung)
  - ✓ Puchianu, Carmen: Indem ich dich denke, Heimatstadt '87; Der Mann in Schwarz; Was ist aber die Realität; Winters Nähe, in: Gedichte, in verschiedenen literarischen Zeitschriften (u. a. Neue Literatur, Bukarest, 1980er Jahre) und in Carmen Puchianu: Gedichte und Prosa, Honterus Verlag, 2017.
  - ✓ Barth, Peter: Ein Falter, in: Peter Barth: Gedichte, Dacia Verlag, Klausenburg, 1983.
  - ✓ Wichner, Ernst: Herbst, in: Ernst Wichner: Der blaue Weg, Suhrkamp Verlag, 2003.
  - ✓ Wagner, Richard: Second Hand; Das Haus, in: Richard Wagner: Vierter Versuch der Himmelsstürmung. Gedichte, Suhrkamp Verlag, 1993.
  - ✓ Hodjak, Franz: Appell; Rondel; Psalm oder in Verlegenheit eines Titels; Ode an die Zunge, in: Franz Hodjak: In der Zeit zerstreut, Suhrkamp Verlag, 1999.
  - ✓ Bossert, Rolf: Die Straßenkehrer – nach Herta Müller; Weihnachten 1973; Gebot, in: Rolf Bossert: Der Ausdruck meiner Hände, Suhrkamp Verlag, 1988.
  - ✓ Wagner, Richard: zwei hasen betrachten ein jägerbild, in: Richard Wagner: Die Invasion der Uhren, Suhrkamp Verlag, 1981.
  - ✓ Totok, William: Kreise von unten gesehen, in: Die Vergesellschaftung der Gefühle, Dacia Verlag, Klausenburg, 1979.
  - ✓ Pastior, Oskar: Gelsenvertreiben; Vom Sichersten ins Tausendste, in: Oskar Pastior: Gedichte, Rowohlt Verlag, 1971.
  - ✓ Frauendorfer, Helmuth: 13 Wörter sag ich dir, in: Helmuth Frauendorfer: Gedichte, Dacia Verlag, 1986.
  - ✓ Ortinau, Gerhard: An einen großen Toten, in: Gerhard Ortinau: Auf der Milchstraße wieder kein Licht, Suhrkamp Verlag, 1990.
  - ✓ Latzina, Anemone: Widerliche Erkenntnis; Siebenbürgische Elegie 1983; König Drosselbart, in: Anemone Latzina: Gedichte, Dacia Verlag, Klausenburg, 1985.

- Gedichtanalyse: https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/316014_soi_05_01.pdf

Teme principale pentru textele nonliterare:

- Zwei- und Mehrsprachigkeit
- Sucht
- Diversität
- Klimawandel und Nachhaltigkeit
- Gesellschaft
- Arbeitswelt
- Medien

SURSE

Ende, Karin et al.: DLL 06: Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung. Klett 2013.
Ministerium für Bildung Saarland. Lehrplan Deutsch Gymnasiale Oberstufe Einführungsphase/Hauptphase.
Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006.
Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München. Lehrplan Deutsch 9-12.
Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München (ISB). (2023). Lehrplan Deutsch 9–12 (Gymnasium, Bayern). München: ISB. Verfügbar unter: https://www.isb.bayern.de.
Tippelt, Rudolf, Schmidt-Hertha, Bernhard (Hrsg.): Handbuch Bildungsforschung. Wiesbaden: Springer 2018.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ȘOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Brașov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timișoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației şi Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Brașov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 124B

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a X-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 124B
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a X-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun trei ore săptămânal în clasa a X-a; elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate o oră săptămânal în clasa a X-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a X-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a X-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în lumea noastră. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegerea lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc lărgirea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o reflectează ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală,

individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (CS – nivelurile +1h și +2h). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Științe sociale, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +1h CS, iar pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea Filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.

Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și atehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Științe sociale* – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +1h CS;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie* – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC, +1h CS și +2h CS.

THEMENBEREICHE (TB)

TB1	Texte verfassen
TB2	Lesen: mit Texten und Medien umgehen
TB3	Sprechen und verstehendes Zuhören
TB4	Sprache und Sprachgebrauch

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AK) UND SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK)

TB 1 - Texte verfassen

X. Klasse
AK 1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Einzel- und Kernaussagen von Texten erkennen und darstellen; ● Struktur/ Aufbau des Textes erkennen und analysieren ● sprachlich-stilistische Gestaltungsmittel von Texten erkennen und analysieren; ● Argumentationen in Texten identifizieren, um in eigenen Argumentationen darauf Bezug zu nehmen; ● begründet Stellung nehmen, indem sie ihre Argumentation strukturieren und sich zum Thema positionieren; ● in unterschiedlichen Textsorten verschiedene Schreibfunktionen anwenden; ● Texte handschriftlich oder mit Textverarbeitungsprogrammen adressatengerecht und sinnvoll strukturieren; ● grammatikalische Regeln, Zeichensetzung und Orthografie bewusst anwenden.
AK 1.2 Texte planen und verfassen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Phasen des Schreibprozesses (Entwerfen, Schreiben, Überarbeiten) selbständig durchführen. ● die Schritte der Recherche beschreiben und anwenden; ● sich Informationen aus unterschiedlichen Quellen beschaffen, die sie vergleichen, auswählen und bearbeiten können; ● Techniken des Notierens zur Vorbereitung eigener Texte nutzen; ● Texte schriftlich verfassen mit Hilfe von z. B. Stichworten, Gliederungen, Textgerüst; ● informierende Texte adressatenbezogen verfassen; SK Analysieren von Sachtexten und Interpretieren von literarischen Texten ● literarische Texte und Sachtexte untersuchen und gegebenenfalls Unterschiede und Gemeinsamkeiten erkennen; ● Handlung und Personenkonstellation darstellen; ● Gedichte anhand einer gegebenen Struktur analysieren bzw. interpretieren; ● Sachtexte und literarische Texte schriftlich analysieren bzw. interpretieren; ● Informationen aus Diagrammen/Grafiken analysieren und interpretieren. SK Erörterung zu Sachtexten ● analysierend und interpretierend schreiben, indem sie die Texte untersuchen, Textfunktionen und Absichten des Textes erkennen und beschreiben; ● eine Erörterung strukturieren; ● Argumente nachvollziehbar in die Erörterung einbauen und eine eigene Meinung begründet formulieren; ● Schlussfolgerungen aus ihren Analysen ziehen und ihre Ergebnisse in verständlicher und kohärenter Weise darstellen.
AK 1.3. Texte überarbeiten
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion); ● zu fremden Texten Feedback geben; ● eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.

AK 1.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sich in eine fremdkulturelle Perspektive/ Position versetzen und darüber schriftlich berichten/schreiben; ● kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; ● unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.

TB 2 - Lesen: mit Texten und Medien umgehen

X. Klasse
AK 2.1 Lesestrategien anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● zunehmend eigenständig angemessene Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen literarischen Text oder Sachtext zu verstehen; ● zunehmend eigenständig handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.
AK 2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● ein zunehmend eigenständiges Textverständnis entwickeln; ● Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. Position des Autors in unterschiedlichen Texten mit Unterstützung erfassen; ● gelesene Sach- und literarische Texte im Detail erfassen und sie für eigene Textproduktionen nutzen; ● Weltwissen, historische und biographische Elemente zur Textdeutung nutzen; ● produktiv mit Texten umgehen (z.B. Rollenspiele, kreatives Schreiben).
AK 2.3 Medien nutzen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Medien kritisch nutzen; ● grundlegende Darstellungsmittel von Video- und Audiobeiträgen beschreiben und deren Wirkung analysieren; ● das Internet für Recherchen nutzen.
AK 2.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● kulturell geprägte soziale Kontexte in gelesenen Texten erkennen; ● Verständnis für andere Positionen und (Sub)Kulturen entwickeln.

TB 3 - Sprechen und verstehendes Zuhören

X. Klasse
AK 3.1 Verstehend zuhören
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● vor dem Zuhören ihr thematisches Vorwissen aktivieren und ihr Ziel bzw. ihre Erwartungen klären; ● Gesprächsbeiträge anderer verfolgen und verstehen; ● wesentliche Aussagen aus umfangreichen gesprochenen Texten verstehen, diese Informationen sichern und wiedergeben; ● Aufmerksamkeit für verbale, non- und paraverbale Äußerungen entwickeln.
AK 3.2 Mit und zu anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sich themenorientiert, sachlich und unter Beachtung von Gesprächsregeln an Gesprächen und Diskussionen beteiligen; ● in Diskussionen und Debatten themen- und adressatenbezogen eigene Argumente formulieren; ● durch gezieltes Fragen notwendige Informationen beschaffen; ● die eigene Meinung begründet und nachvollziehbar vertreten; ● auf Gegenpositionen sachlich und argumentierend eingehen; ● verschiedene Darstellungsformen unterscheiden und beim Sprechen anwenden: erzählen, informieren (berichten, beschreiben), argumentieren; ● anschaulich und verständlich, u. a. durch Verwendung von sprachlichen Bildern, Beispielen und Vergleichen sprechen; auch non-verbale und paraverbale Signale einsetzen;

AK 3.3 Vor anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Texte sinngebend und gestaltend vorlesen und frei vortragen; ● längere freie Redebeiträge leisten; ● Referate frei vortragen mithilfe von Stichwortzetteln/einer Gliederung; ● ihre Vorträge/Präsentationen durch den Einsatz geeigneter Medien unterstützen; ● Diagramme beschreiben und auswerten;
AK 3.4 Szenisch spielen
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Formen des szenischen Spiels umsetzen; ● eigene Erlebnisse, Haltungen, Situationen szenisch darstellen; Themen szenisch gestalten.
AK 3.5 Feedback geben
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● verschiedene Formen des kriterienbezogenen Feedbacks zu Vorträgen/Präsentationen und Gesprächen nutzen; ● anhand von Kriterienkatalogen ihr eigenes Sprechhandeln reflektieren und bewerten; ● Rückmeldungen zur zielgerichteten Verbesserung ihrer Kompetenzen nutzen; fremdes und eigenes Sprechverhalten in unterschiedlichen Situationen unter Berücksichtigung inhaltlicher, verbaler, nonverbaler und struktureller Aspekte untersuchen.
AK 3.6 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; ● für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln und sich darüber austauschen; über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren und sprechen.

TB 4 - Sprache und Sprachgebrauch

X. Klasse
AK 4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● grammatische Strukturen korrekt bilden und bei Bedarf korrigieren; ● grammatische Terminologie im funktionalen Zusammenhang anwenden; ● Funktionen von Sätzen, Satzgliedern und Wortarten erkennen und diese für das Sprechen, Schreiben und Untersuchen von Texten nutzen; ● Satzstrukturen erkennen und syntaktische Varianten bei der eigenen Textproduktion nutzen; ● Leistungen von Satzarten und Wortarten kennen und für Sprechen, Schreiben und Textuntersuchung nutzen; ● wichtige Regeln der Aussprache nennen und beim Sprachhandeln berücksichtigen.
AK 4.2 Textstrukturierungselementen in Texten erkennen und anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sprachliche Mittel der Textstrukturierung erkennen und diese anwenden; ● sprachliche Mittel, die dazu dienen, die Textkohärenz herzustellen, erkennen und anwenden; ● Merkmale gesprochener und geschriebener Sprache unterscheiden, beschreiben und anwenden.
AK 4.3 Texte richtig schreiben
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● wichtige Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; ● Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen.
AK 4.4 Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sprachliche Besonderheiten durch Gegenüberstellung von bekannten Sprachen identifizieren und darüber reflektieren; ● diskriminierenden Sprachgebrauch erkennen und darüber sprechen bzw. auch sprachlich dazu Stellung nehmen.

LERNINHALTE, METHODEN UND ARBEITSTECHNIKEN

X. Klasse TB1
Verbindlich sind:

- ✓ Kennen und Anwenden von **Schreibfunktionen** (berichten, beschreiben, argumentieren, analysieren, interpretieren);
- ✓ **Wiederholen**: Bericht, formeller Brief/formelles Schreiben, begründete Stellungnahme, Analyse, Bewerbung, Lebenslauf, Erörterung

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Einzel- und Kernaussagen von Texten erkennen und darstellen; ● Struktur/Aufbau des Textes erkennen und analysieren ● sprachlich-stilistische Gestaltungsmittel von Texten erkennen und analysieren; ● Argumentationen in Texten identifizieren, um in eigenen Argumentationen darauf Bezug zu nehmen; ● begründet Stellung nehmen, indem sie ihre Argumentation strukturieren und sich zum Thema positionieren; ● in unterschiedlichen Textsorten verschiedene Schreibfunktionen anwenden; ● Texte handschriftlich oder mit Textverarbeitungs-programmen adressatengerecht und sinnvoll strukturieren; ● grammatikalische Regeln, Zeichensetzung und Orthografie bewusst anwenden.	Die Schülerinnen und Schüler wenden unterschiedliche Schreibfunktionen an: beschreiben berichten, analysieren und interpretieren, erörtern. Die Schülerinnen und Schüler erledigen unterschiedliche Schreibaufgaben: Beschreibungen aller Art: Berichte, Interviews, Zusammenfassungen und Inhaltsangaben, formeller Brief (Beschwerde), Lebenslauf zu v.a. Lyrik, Kurzgeschichten, Werbung, Sachtexten, populärwissenschaftliche Texten. Die Schülerinnen und Schüler üben Strukturmerkmale von Argumenten und Argumentationsschema. Die Schülerinnen und Schüler identifizieren die Recherche als Grundlage der Argumentation. Die Schülerinnen und Schüler üben Formulierungshilfen (z. B: Redemittel, Überleitungen) zu einem strittigen Thema (kontrovers und altersgemäß).	Die Schülerinnen und Schüler erstellen Schreibpläne oder Gliederungen, um ihre Texte gezielt zu strukturieren (z. B. Einleitung–Hauptteil–Schluss, Pro-/Kontra-Schema). Die Schülerinnen und Schüler nutzen Rechercheergebnisse als inhaltliche Grundlage für eigene Argumentationen und bewerten Informationsquellen kritisch. Mit Schülerinnen und Schülern werden Formulierungshilfen und Redemittel gezielt eingeübt und in eigenen Texten angewendet, um Überleitungen, Vergleiche oder Begründungen flüssiger zu gestalten. Die Schülerinnen und Schüler überarbeiten kurze Texte hinsichtlich Klarheit, Struktur und sprachlicher Präzision, auch unter Nutzung von Textverarbeitungsprogram men.	Die Schülerinnen und Schüler verfassen komplexe Texte mit kombinierter Schreibfunktion, z. B. Berichte mit argumentativen Einschüben oder interpretierende Texte mit Stellungnahme. Die Schülerinnen und Schüler arbeiten prozessbezogen am Schreiben: Entwurf → Feedback → Überarbeitung → Endfassung. Sie nutzen unterschiedliche Textsorten als Vorbild, um eigene Schreibstile zu entwickeln (z. B. journalistisch, sachlich, kreativ). Die Schülerinnen und Schüler reflektieren ihre Texte im Hinblick auf Adressatenorientierung und Wirkung (z. B. sachlich, emotional, überzeugend).

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) 1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln	Die Schülerinnen und Schüler wiederholen integrativ und vertiefen Schwerpunkte wie Grammatik, Zeichensetzung, Orthografie wiederholen und weiter. Sie wenden individuell Fehlerschwerpunkte an, erkennen Rechtschreibstrategien und setzten entsprechende Korrekturen ein. Sie mit Textverarbeitungs-programmen um: Layout, Absätze, Formatierung. Die Schülerinnen und Schüler arbeiten mit KI.		Die Schülerinnen und Schüler erweitern ihren Umgang mit digitalen Schreibwerkzeugen: Formatierung, Textlayout, Rechtschreib-Tools und Quellenverweise werden gezielt eingesetzt.
1.2 Texte planen und verfassen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Phasen des Schreibprozesses (Entwerfen, Schreiben, Überarbeiten) selbstständig durchführen; ● die Schritte der Recherche beschreiben und anwenden; ● sich Informationen aus unterschiedlichen Quellen beschaffen, die sie vergleichen, auswählen und bearbeiten können; ● Techniken des Notierens zur Vorbereitung eigener Texte nutzen; ● Texte schriftlich verfassen mit Hilfe von z. B. Stichworten, Gliederungen, Textgerüst;	Die Schülerinnen und Schüler recherchieren nach passenden Informationen und wenden die damit verbundenen Schritte an. Die Schülerinnen und Schüler gehen mit Internetquellen kritisch und korrekt um. Die Schülerinnen und Schüler nutzten ein breites Spektrum an Informationsquellen: v. a. Printmedien, Nachschlagewerke, Online-Datenbanken, Online-Lexika, digitale Wörterbücher, E-Books. Die Schülerinnen und Schüler erfassen kommunikative Textfunktionen und Varianten in Abhängigkeit von Textsorte/-funktion/-intention und Adressat.	Die Schülerinnen und Schüler planen ihren Schreibprozess bewusster, indem sie Schreibziele formulieren und Arbeitsschritte dokumentieren (z.B. mit Schreibplan, Mindmap oder Gliederung). Die Schülerinnen und Schüler führen einfache Rechercheübungen durch, bei denen sie Informationen aus verschiedenen Quellen (z. B. Buch, Internet, Zeitung) sammeln, vergleichen und auswählen. Die Schülerinnen und Schüler wenden Techniken des Notierens (Stichworte, Zitate, Quellenangaben) systematisch an, um die Textvorbereitung zu strukturieren.	Die Schülerinnen und Schüler arbeiten gezielt mit digitalen Quellen, bewerten deren Qualität (Autor, Aktualität, Intention) und dokumentieren korrekte Quellenangaben. Die Schülerinnen und Schüler integrieren Rechercheergebnisse strukturiert in ihre Texte, etwa durch Zitate, Statistiken oder Verweise. Die Schülerinnen und Schüler experimentieren mit Textvarianten, indem sie denselben Inhalt an unterschiedliche Adressaten richten (z.B. Bericht für Mitschüler, Informationsbrief für Eltern, Online-Beitrag).

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) ● informierende Texte adressatenbezogen verfassen;	Die Schülerinnen und Schüler sprechen sprachbewusst über die Wirkung der verfassten Texte.	Die Schülerinnen und Schüler variieren Textfunktionen (z. B. denselben Inhalt, einmal informierend, einmal argumentierend schreiben) und reflektieren die Wirkung auf den Leser. Die Schülerinnen und Schüler besprechen in kurzen Feedbackrunden sie die Verständlichkeit und Wirkung ihrer Texte auf Mitschülerinnen und Mitschüler. Die Schülerinnen und Schüler strukturieren ihren Schreibprozess gezielt, z. B. durch Gliederungen, Textgerüste oder Schreibprotokolle; Die Schülerinnen und Schüler wenden einfache Recherchetechniken an und wählen geeignete Quellen aus verschiedenen Medien, um eigene Texte vorzubereiten.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über den eigenen Schreibstil und seine Wirkung („Wie klingt mein Text – sachlich, überzeugend, emotional?“). Die Schülerinnen und Schüler geben Selbst- und Peer-Feedback zu Inhalt, Aufbau und Sprachwirkung und überarbeiten anschließend die Texte.

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
Analysieren von Sachtexten und Interpretieren von literarischen Texten SK Die Schülerinnen und Schüler können: ● literarische Texte und Sachtexte untersuchen und gegebenenfalls Unterschiede und Gemeinsamkeiten erkennen; ● Handlung und Personenkonstellation darstellen; ● Gedichte anhand einer gegebenen Struktur analysieren bzw. interpretieren; ● Sachtexte und literarische Texte schriftlich analysieren bzw. interpretieren; ● Informationen aus Diagrammen/Grafiken analysieren und interpretieren.	Die Schülerinnen und Schüler erledigen verschiedene Schreibaufgaben: Interpretationen, Zusammenfassungen und Inhaltsangaben, formeller Brief (Bewerbung), Lebenslauf. Die Schülerinnen und Schüler analysieren und interpretieren vollständige Texte (z.B. Gedicht, Kurzprosa, Novelle, Drama) und/oder Ausschnitte aus Ganzschriften (z.B. Jugendroman). Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen folgende Schwerpunkte bei der Analyse: - Epik – Thema, Aufbau, Erzählperspektive, Erzählzeit, Symbole; - Dramatik – Thema, Szenenanalyse, Dramenform, Charakterisierung einer Figur; - Lyrik: Thema, Form und Aufbau des Gedichtes, sprachliche Gestaltung, rhetorische Mittel und deren Funktion und Wirkung (u. a. Vergleich, Personifizierung, Aufzählung, Wiederholung, Hyperbel, Anapher, Epipher, Metapher, Antithese, Alliteration, Ellipse, Inversion, Parallelismus, Oxymoron), Motive, lyrisches Ich/Sprecher - Sachtexte – Textsorte, Aufbau, Gedankengang, sprachliche Gestaltung.	Die Schülerinnen und Schüler verfassen informierende oder interpretierende Texte (z. B. Inhaltsangabe, Charakterisierung, kurze Textanalyse) unter Berücksichtigung von Aufbau und sprachlicher Angemessenheit. Im Bereich Lyrik und Prosa erkennen sie zentrale Gestaltungselemente (z. B. Erzählperspektive, rhetorische Mittel) und beziehen sie in kurze Schreibaufgaben mit ein. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Sprache und Wirkung: Welche Formulierungen wirken sachlich, überzeugend oder emotional? Die Schülerinnen und Schüler geben gezielt Feedback zur Überarbeitung von Texten (Selbst- und Partnerfeedback).	Die Schülerinnen und Schüler verfassen komplexe Texte mit kombinierter Schreibfunktion, z. B. Berichte mit argumentativen Einschüben oder interpretierende Texte mit Stellungnahme. Die Schülerinnen und Schüler arbeiten prozessbezogen am Schreiben: Entwurf → Feedback → Überarbeitung → Endfassung. Die Schülerinnen und Schüler nutzen unterschiedliche Textsorten als Vorbild, um eigene Schreibstile zu entwickeln (z. B. journalistisch, sachlich, kreativ).

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
Erörterung zu Sachtexten SK Die Schülerinnen und Schüler können: ● analysierend und interpretierend schreiben, indem sie die Texte untersuchen, Textfunktionen und Absichten des Textes erkennen und beschreiben; ● eine Erörterung strukturieren; ● Argumente nachvollziehbar in die Erörterung einbauen und eine eigene Meinung begründet formulieren; ● Schlussfolgerungen aus ihren Analysen ziehen und ihre Ergebnisse in verständlicher und kohärenter Weise darstellen.	Die Schülerinnen und Schüler üben die Aufsatzform: Erörterung. Die Schülerinnen und Schüler setzen Formulierungshilfen wie z. B: Redemittel, Überleitungen ein. Die Schülerinnen und Schüler üben mögliche sprachliche Handlungen v.a.: Thesen aufstellen, kommentieren, erläutern, erklären, hinterfragen, überzeugen, informieren, zusammenfassen.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren die Struktur und Argumentationsweise von Sachtexten und halten ihre Ergebnisse in Stichpunkten oder Argumentationsskizzen fest. Die Schülerinnen und Schüler üben das Formulieren und Begründen von Thesen, indem sie Beispiele, Belege und Gegenargumente aus Texten herausarbeiten. Mithilfe von Formulierungshilfen und Redemittellisten schreiben sie erste eigene kurze Argumentationsabschnitte (z. B. Einleitung einer Erörterung). Die Schülerinnen und Schüler üben Überleitungen zwischen Argumenten, um Kohärenz und Leserführung zu verbessern. In Partnerarbeit vergleichen die Schülerinnen und Schüler verschiedene Argumentationsstrukturen (linear, dialektisch) und diskutieren deren Wirkung.	Im Bereich der Argumentation erstellen die Schülerinnen und Schüler Materialsammlungen (Recherche, Quellenvergleich) und verarbeiten diese in strukturierten Erörterungen. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren ihre Texte im Hinblick auf Adressatenorientierung und Wirkung (z. B. sachlich, emotional, überzeugend). Die Schülerinnen und Schüler verfassen vollständige textgebundene Erörterungen, bei denen sie einen Sachtext analysieren, die Argumentation des Autors nachvollziehen und eine eigene Position entwickeln. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über argumentative Wirkung im Diskurs („Wie beeinflusst meine Wortwahl, ob ich überzeugend oder distanziert wirke?“).

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.3 Texte überarbeiten SK Die Schülerinnen und Schüler können ● eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion); ● zu fremden Texten Feedback geben; ● eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Textkohärenz: anaphorische und kataphorischen Referenzen. Die Schülerinnen und Schüler üben Formen des kriterienbezogenen Feedbacks: - Unterscheidung von Selbst-, Lehrer*innen- oder Schüler*innenfeedback; - Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen Kriterien zu folgenden Aspekten: inhaltliche Aspekte (z. B. Textlogik, sachliche Richtigkeit, Vollständigkeit, Verständlichkeit, Beispiele); strukturelle Aspekte (z. B. klarer Aufbau, Verwendung von Redemitteln).	Die Schülerinnen und Schüler analysieren gezielt die Kohärenz und Logik eigener Texte, indem sie Verknüpfungen (anaphorische/kataphorische Bezüge, Konnektoren) kennzeichnen und verbessern. Die Schülerinnen und Schüler üben den gezielten Einsatz von Feedback-Kriterien anhand kurzer Beispieltexte: Inhalt, Struktur, Verständlichkeit, sprachliche Präzision. In Partnerarbeit geben sie konstruktives Peer-Feedback, das sowohl Lob als auch konkrete Verbesserungsvorschläge enthält („Was ist klar? Was könnte deutlicher werden?“). Die Schülerinnen und Schüler überarbeiten ihre Texte nach Rückmeldung, indem sie Struktur, Wortwahl oder Redemittel gezielt anpassen.	Die Schülerinnen und Schüler planen, geben und reflektieren Feedbackprozesse systematisch: Sie entwerfen eigene Feedbackbögen oder Checklisten zu Inhalt, Aufbau, Sprache und Wirkung. Die Schülerinnen und Schülerüberarbeiten längere Texte mehrstufig (Entwurf → Feedback → Überarbeitung → Endfassung) und dokumentieren den Prozess in einem Überarbeitungsprotokoll. Die Schülerinnen und Schüler trainieren kohärentes Schreiben durch gezielte Übungen zu Textverknüpfungen, Übergängen und thematischen Bezügen innerhalb eines Textes.

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sich in eine fremdkulturelle Perspektive/Position versetzen und darüber schriftlich berichten/schreiben; ● kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; ● unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.	Die Schülerinnen und Schüler erkennen die Bedeutung von Multiperspektivität bei der Erschließung von Lerninhalten. Die Schülerinnen und Schüler üben die Förderung einer demokratischen Schreibkultur. Die Schülerinnen und Schüler thematisieren Diskriminierung und Rassismus. Die Schülerinnen und Schüler erstellen ein Projekt zur rumäniendeutschen Literatur: z.B. kreatives Schreiben – Collagetechnik (Herta Müller).	Die Schülerinnen und Schüler verfassen Texte aus unterschiedlichen kulturellen Blickwinkeln, z. B. Tagebuch- oder Briefausschnitte aus der Perspektive einer Figur mit interkultureller Erfahrung. Die Schülerinnen und Schüler analysieren stereotype Darstellungen in Texten oder Medien und reflektieren diese schriftlich (z. B. kurze Essays, Leserbriefe oder Kommentare). Die Schülerinnen und Schüler verbinden in Schreibübungen eigene Erfahrungen mit literarischen oder medialen Beispielen, etwa zu Themen wie Migration, Sprache, Identität oder Zugehörigkeit.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln mehrperspektivische Schreibprojekte, in denen mehrere kulturelle Stimmen oder Sichtweisen zu Wort kommen (z. B. Dialog, Briefwechsel, Reportage, Essay). Die Schülerinnen und Schüler setzen sich vertieft mit Diskriminierung, Rassismus und kultureller Identität auseinander und gestalten dazu schriftliche Produkte wie Reportagen, Blogeinträge oder offene Briefe. Die Schülerinnen und Schüler verbinden literarisches und kreatives Schreiben: - Collagen nach dem Vorbild Herta Müllers, - poetische Kurztexte zu Begriffen wie „Heimat“, „Fremdsein“, „Sprache“, - Übertragungen kultureller Erfahrungen in symbolische oder metaphorische Formen.

X. Klasse TB2
Verbindlich sind:

3 Wochenstunden (TC)	+1 Wochenstunde (CS)	+2 Wochenstunden (CS)
✓ eine **Ganzschrift** (z. B. ein aktueller Jugendroman oder Fantasieroman) ✓ mindestens zwei **Kurzgeschichten** (auch aus der Gegenwartsliteratur) ✓ mindestens eine **Erzählung** ✓ mindestens eine **Dramenszene** (u.a. Friedrich Dürrenmatt - "Die Physiker" - Abschlussgespräch) ✓ mindestens drei **Sachtexte** ✓ vier verschiedene **Gedichte** (davon eines aus der rumäniendeutschen Literatur)	✓ eine Ganzschrift (z. B. ein aktueller Jugendroman oder Fantasieroman) ✓ mindestens drei Kurzgeschichten (auch aus der Gegenwartsliteratur) ✓ mindestens eine Erzählung ✓ mindestens eine Dramenszene (u.a. Friedrich Dürrenmatt - "Die Physiker" - Abschlussgespräch) ✓ mindestens vier Sachtexte ✓ fünf verschiedene Gedichte (davon zwei aus der rumäniendeutschen Literatur)	✓ eine Ganzschrift (z. B. ein aktueller Jugendroman oder Fantasieroman) ✓ mindestens vier Kurzgeschichten (auch aus der Gegenwartsliteratur) ✓ mindestens eine Erzählung ✓ evtl. zwei Dramenszenen (u.a. Friedrich Dürrenmatt - "Die Physiker") ✓ mindestens vier Sachtexte ✓ sechs verschiedene Gedichte (davon zwei aus der rumäniendeutschen Literatur)

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.1 Lesestrategien anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können ● zunehmend eigenständig Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen literarischen Text oder Sachtext zu verstehen; ● zunehmend eigenständig handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln grundlegende Lesefähigkeiten/ Lesefertigkeiten Lesetechniken: - globales Lesen, - diagonales/selektives Lesen, - detailliertes Lesen. Übungen: - vor dem Lesen (u.a. Vorwissen aktivieren), - während des Lesens (u.a. Schlüsselbegriffe erkennen), - nach dem Lesen (u.a. Zusammenfassen des Gelesenen). Die Schülerinnen und Schüler benutzen handlungs- und produktionsorientierte Methoden, z.B.: - Standbilder, szenische Umsetzung; - mediale Umsetzung eines Gedichts (z. B. Video, Bildergeschichte); - Hörspiele.	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen verschiedene Lesetechniken (global, selektiv, detailliert) und wenden sie gezielt je nach Textsorte und Leseabsicht an. Die Schülerinnen und Schüler strukturieren den Leseprozess bewusster, indem sie vor, während und nach dem Lesen verschiedene Strategien kombinieren (z. B. Hypothesenbildung → Schlüsselbegriffe markieren → Zusammenfassung schreiben). Die Schülerinnen und Schüler entwickeln durch gemeinsame Übungsphasen (Lesetandems, Lesekreise) Routine im Anwenden dieser Strategien und lernen, ihre Ergebnisse kurz zu begründen.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln eigene Lesestrategien, die auf bestimmte Textsorten zugeschnitten sind (z. B. Zeitungsartikel, Gedicht, Kurzgeschichte, Diagramm). Die Schülerinnen und Schüler wenden Lesestrategien auf komplexe, mehrdeutige Texte an und diskutieren über Interpretationsspielräume Die Schülerinnen und Schüler setzen in produktionsorientierten Aufgaben ihre Textdeutung kreativ um, z. B.: Hörspielproduktion zu einer Schlüsselszene, mediale Gestaltung eines Gedichts, szenische Interpretation eines literarischen Textes.

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● ein zunehmend eigenständiges Textverständnis entwickeln; ● Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. Position des Autors in unterschiedlichen Texten erfassen; ● gelesene literarische Texte und Sachtexte im Detail erfassen und sie z. B. in Diskussionen und für eigene Textproduktionen nutzen; ● Weltwissen zur Textdeutung nutzen; ● produktiv mit Texten umgehen (z. B. Rollenspiele, kreatives Schreiben).	Die Schülerinnen und Schüler dekodieren: - literarische Texte (Handlung, Erzähler, Figuren, Konflikt); - kontinuierliche Sachtexte Themen: Schule und (Aus)bildung; Zwei- und Mehrsprachigkeit und z. B. Verantwortung, Sucht, Diversität; - diskontinuierliche Sachtexte (Schaubilder, Mindmaps). Die Schülerinnen und Schüler teilen die Texte nach ihrer Funktion ein: - informierende Texte: z. B. Bericht, Nachricht, Meldung, Schaubild, Brief, E-Mail, SMS, Chat; - appellierende Texte: z. B. Werbetext, Flyer, Flugblatt, Plakat; instruierende Texte: z. B. Gebrauchsanleitung, Produktbeschreibung.	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen Textsorten und deren Funktionen, indem sie informierende, appellierende und instruierende Texte gegenüberstellen und die sprachlichen Mittel sowie die beabsichtigte Wirkung analysieren. Die Schülerinnen und Schüler wenden Lesestrategien gezielt auf verschiedene Textarten an (z. B. globales Lesen für Sachtexte, detailliertes Lesen für literarische Texte). Die Schülerinnen und Schüler nutzen Weltwissen und Vorwissen zur Vertiefung ihres Textverständnisses, etwa durch das Einordnen literarischer Figuren oder historischer Kontexte. In produktiven Übungen gestalten Die Schülerinnen und Schüler einfache kreative Zugänge zu Texten (z. B. Tagebucheintrag einer Figur, Fortsetzung einer Kurzgeschichte, Brief an den Autor).	Die Schülerinnen und Schüler verknüpfen literarische und Sachtexte thematisch, um Gemeinsamkeiten und Unterschiede in Perspektive, Aussageabsicht und Sprache herauszuarbeiten (z. B. Kurzgeschichte zu Diversität ↔ Artikel über Integration). Die Schülerinnen und Schüler erstellen eigene diskontinuierliche Darstellungen (z. B. Mindmaps, Schaubilder) zur Analyse und Strukturierung von Textinhalten. Die Schülerinnen und Schüler untersuchen in literarischen Texten narrative und dramatische Strukturen (z.B. Figurenkonstellation, Konfliktentwicklung, Spannungsaufbau) und wenden diese Erkenntnisse auf moderne Texte an. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren abschließend, welche Textmerkmale das Verständnis erleichtern oder erschweren, und formulieren daraus Kriterien für das eigene Lesen und Schreiben.

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.3 Medien nutzen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Medien kritisch nutzen; ● grundlegende Darstellungsmittel von Video- und Audiobeiträgen beschreiben und deren Wirkung analysieren; ● das Internet für Recherchen nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler nutzen: - audiovisuelle Medien: z. B. Theater, Film (z. B. Kurzfilm, Literaturverfilmung, Fernsehserie, Videoclip, Verfilmung eines Gedichts), - auditive Medien: z. B. Hörspiel, Hörbuch; - Online- und Printmedien. Die Schülerinnen und Schüler beschreiben grundlegende Aspekte der Filmanalyse: - narrative Ebene: Figurenkonstellation, Darstellung von äußerem Geschehen, narrative Grundelemente (Einstellung, Szene, Sequenz, Dialoge, Monologe, Erzähler, Erzählzeit, erzählte Zeit; Originaltöne, Bauform der Szenen, Funktion der Pausen, Retrospektiven); - ggf. auditive Ebene: Dialoge, Monologe, Stimmen, Musik und Geräusche sowie deren Wirkung; - ggf. Kamerabewegung, Perspektive, Beleuchtung, Schnitt, Untersuchung von Einzelbildern nach Denotation und Konnotation. Die Schülerinnen und Schüler bereiten Rechercheergebnisse zielgerichtet für weitere Lern- und Arbeitsprozesse auf (Sachinformationen zu einem Thema bzw. Materialsammlung).	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen unterschiedliche Medienformen zu demselben Thema (z. B. literarischer Text ↔ Kurzfilm ↔ Hörspiel) und analysieren, wie Inhalt und Wirkung sich durch Medium und Gestaltung verändern. Die Schülerinnen und Schüler beschreiben gezielt filmische und auditive Mittel (z.B. Kameraperspektive, Musik, Geräusche) und deuten deren Einfluss auf Stimmung und Aussage. Die Schülerinnen und Schüler üben den kritischen Umgang mit Internetquellen, indem sie die Zuverlässigkeit, Aktualität und Intention überprüfen. Die Schülerinnen und Schüler dokumentieren die Ergebnisse in kurzen Medienprotokollen oder Recherchenotizen und nutzen diese für Unterrichtsgespräche oder Präsentationen.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexere audiovisuelle Produkte, z. B. Kurzfilme oder Literaturverfilmungen, mit Blick auf narrative, visuelle und auditive Gestaltungsmittel und ihre Wirkung auf das Publikum. Die Schülerinnen und Schüler gestalten eigene Medienprodukte, etwa Mini-Podcasts, Videoclips oder szenische Hörspielaufnahmen, und reflektieren ihre sprachlich-gestalterischen Entscheidungen. Die Schülerinnen und Schüler diskutieren ethische und kritische Fragen der Mediennutzung, z. B. Umgang mit Quellen, Urheberrecht, Fake News und manipulativer Bildsprache. Abschließend reflektieren sie über die eigene Medienkompetenz, indem sie ihre Arbeitsweise und Lernfortschritte dokumentieren (z. B. Medienjournal, Portfolio).

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können ● kulturell geprägte soziale Kontexte in gelesenen Texten erkennen; ● Verständnis für andere Positionen und (Sub)Kulturen entwickeln.	Die Schülerinnen und Schüler diskutieren und reflektieren über die bearbeiteten Texte und Filme auch unter entsprechenden interkulturellen Aspekten. Die Schülerinnen und Schüler analysieren Texte der rumäniendeutschen Literatur mit Schwerpunkt auf Interkulturalität.	Die Schülerinnen und Schüler identifizieren kulturelle Prägungen und Perspektiven in literarischen und medialen Texten (z. B. in Sprache, Figuren, Konflikten) und vergleichen sie mit ihren eigenen Erfahrungen. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren Stereotype und Vorurteile, die in Texten oder Filmen auftreten, und besprechen mögliche Ursachen und Wirkungen; Die Schülerinnen und Schüler erkennen in rumäniendeutschen Texten Elemente kultureller Identität und Zugehörigkeit (z. B. Traditionen, historische Bezüge).	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen interkulturelle Perspektiven in unterschiedlichen Textsorten (z. B. Kurzgeschichte, Gedicht, Film, Interview) und analysieren, wie kulturelle Erfahrungen erzählerisch umgesetzt werden. Die Schülerinnen und Schüler entwickeln produktive Zugänge: z.B. sie schreiben einen inneren Monolog oder Brief aus Sicht einer Figur mit interkultureller Erfahrung; Die Schülerinnen und Schüler gestalten eine szenische Lesung oder ein Hörspiel zu einem rumäniendeutschen Text.

X. Klasse TB3
Verbindlich sind:

- ✓ ein **Kurzvortrag** (mit Medienunterstützung, Handout und Diskussion)
- ✓ eine **Debatte**

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.1 Verstehend zuhören SK Die Schülerinnen und Schüler können ● vor dem Zuhören ihr thematisches Vorwissen aktivieren und ihr Ziel bzw. ihre Erwartungen klären; ● Gesprächsbeiträge anderer verfolgen und verstehen; ● wesentliche Aussagen aus umfangreichen gesprochenen Texten verstehen, diese Informationen sichern und wiedergeben; ● Aufmerksamkeit für verbale, non- und paraverbale Äußerungen entwickeln.	Die Schülerinnen und Schüler trainieren das Hörverstehen mit gezielten Übungen (global, selektiv, detailliert) mithilfe von Liedern, Hörbüchern, Hörspielen, Reportagen, Podcasts. Die Schülerinnen und Schüler üben unterschiedliche Zuhörstrategien (inklusive Mitschrift). Die Schülerinnen und Schüler erkennen das Thema (zentrale Aussagen) von Gesprächen und Hörtexten, sowie Intentionen von Sprechern. Die Schülerinnen und Schüler wenden Mitschreibtechniken an.	Die Schülerinnen und Schüler trainieren gezielt das globale, selektive und detaillierte Zuhören mit zunehmender Komplexität der Hörtexte (z. B. Interviews, Kurzreportagen, Podcasts). Die Schülerinnen und Schüler nutzen Mitschreibtechniken (z. B. Stichwortnotizen, Mindmaps, Tabellen), um wesentliche Informationen festzuhalten. Die Schülerinnen und Schüler aktivieren vor dem Hören ihr Vorwissen und formulieren Erwartungsfragen, um das Verständnis zu steuern. Nach dem Hören überprüfen sie ihre Hypothesen und vergleichen die gehörten Inhalte mit ihren Erwartungen.	Die Schülerinnen und Schüler arbeiten mit längeren, komplexeren Hörtexten (z. B. Radiobeiträgen, Vorträgen, Dokumentationen) und kombinieren verschiedene Hörstrategien. Die Schülerinnen und Schüler analysieren gezielt Intention, Perspektive und Haltung der Sprecher*innen und unterscheiden Fakten, Meinungen und Bewertungen. Die Schülerinnen und Schüler wenden erweiterte Mitschreibtechniken an: strukturierte Notizen, Signalwort-Listen, Diagramme. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über den Einfluss von Stimme, Sprache und Haltung auf das Verstehen („Wie verändert Tonfall die Bedeutung?“).

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.2 Mit und zu anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sich themenorientiert, sachlich und unter Beachtung von Gesprächsregeln an Gesprächen und Diskussionen beteiligen; ● in Diskussionen und Debatten themen- und adressatenbezogen eigene Argumente formulieren; ● durch gezieltes Fragen notwendige Informationen beschaffen; ● die eigene Meinung begründet und nachvollziehbar vertreten; ● auf Gegenpositionen sachlich und argumentierend eingehen; ● unterschiedliche Darstellungsformen beim Sprechen anwenden: erzählen, informieren (berichten, beschreiben), argumentieren; ● anschaulich und verständlich, u. a. durch Verwendung von sprachlichen Bildern, Beispielen und Vergleichen sprechen; auch non-verbale und paraverbale Signale einsetzen.	Die Schülerinnen und Schüler können situationsangemessen und adressatengerecht an kommunikativen Situationen teilnehmen. Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen relevante Aspekte: - verbale Signale; - non- und paraverbale Signale. Die Schülerinnen und Schüler verwenden Sprachvarietäten (Standardsprache, Jugendsprache). Die Schülerinnen und Schüler strukturieren den Redebeitrag u. a. durch Stichwortzettel, Mindmap, Concept Map, Advance Organizer, Diagramme. Die Schülerinnen und Schüler formulieren eigene Redebeiträge während des Zuhörens (z. B. durch kurze Notizen, Abkürzungen, Stichworte). Die Schülerinnen und Schüler üben Gesprächssituationen: - Unterrichtsgespräche - Gespräche in Arbeitsgruppen; - formalisierte Diskussionen (z. B. Prüfungsgespräch, Vorstellungsgespräch, Interview); - Debatten .	Die Schülerinnen und Schüler trainieren gezielt verschiedene Gesprächsformen (z. B. Streitgespräch, Gruppendiskussion, Interview) und wenden Gesprächsregeln bewusst an. Die Schülerinnen und Schüler üben das aktive Zuhören und Nachfragen, um den Gesprächsverlauf konstruktiv zu steuern. Die Schülerinnen und Schüler variieren ihren Sprachstil je nach Situation und Adressat (z. B. formell im Vorstellungsgespräch, informell in der Gruppenarbeit). Die Schülerinnen und Schüler planen die Redebeiträge mithilfe von Stichwortzetteln oder Mindmaps, um Argumentationslinien klar zu strukturieren. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren darüber, welche Kommunikations-strategien zu Verständigung und welche zu Missverständnissen führen?	Die Schülerinnen und Schüler führen komplexe Gesprächsformate durch, z. B. Debatten, strukturierte Diskussionen oder Interviews mit klar verteilten Rollen. Die Schülerinnen und Schüler analysieren Gesprächsverläufe und Kommunikationsstrategien (z.B. Unterbrechungen, Dominanzverhalten, persuasive Mittel) und formulieren Verbesserungsvorschläge. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren Sprachvarietäten und Gesprächsstile, indem sie verschiedene Ausdrucksweisen (Standard-, Jugend-, Fachsprache) auf Wirkung und Angemessenheit untersuchen. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie analysieren die Wirkung non- und paraverbaler Mittel auf Verständlichkeit, Überzeugungskraft und Gesprächsatmosphäre. Die Schülerinnen und Schüler geben in der Abschlussphase: Selbst- und Peer-Feedback zu Gesprächsverhalten (z. B. mithilfe von Videoanalyse oder Kriterienbogen).

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.3 Vor anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Texte sinngebend und gestaltend vorlesen und (frei) vortragen; ● freie Redebeiträge leisten; ● Kurzdarstellungen (frei) vortragen mithilfe von Stichwortzetteln/einer Gliederung; ● ihre Vorträge/Präsentationen durch den Einsatz geeigneter Medien unterstützen; ● Schaubilder beschreiben und auswerten; ● stimmliche und nonverbale Mittel in ihren Beiträgen einsetzen.	Die Schülerinnen und Schüler lesen und tragen sinnbetont und gestaltend Texte vor. Die Schülerinnen und Schüler gestalten ihren Vortrag als Auftrittsformat, inszenieren ein Gedicht, setzen eine Schlüsselszene mit Berücksichtigung von Elementen des szenischen Spiels um. Die Schülerinnen und Schüler gestalten Kurzdarstellungen: Kurzreferate und Präsentationen z. B: von Arbeitsergebnissen unterstützt durch Grobgliederung/ Stichwortzettel. Schülerinnen und Schüler verwenden mediale Unterstützung: - visuell: z.B. Plakat, Whiteboard, Tafelbild, E-Board; - auditiv oder audiovisuell: z.B. Nutzung von Tondateien oder Filmausschnitten.	Die Schülerinnen und Schüler führen gezielte Stimmübungen zu Lautstärke, Betonung, Sprechrhythmus, Pausensetzung und deutlicher Artikulation durch, z. B. anhand kurzer Vorlesetexte oder Gedichte. Schülerinnen und Schüler üben kurze Vorträge mit Stichwortzetteln: z. B. 1–2 Minuten Vortrag zu einem bekannten Thema mit Fokus auf Struktur und Verständlichkeit. Die Schülerinnen und Schüler üben den gezielten Einsatz von Medien, indem sie ihre Beiträge mit einfachen Hilfsmitteln wie Plakaten, Tafelbildern oder kurzen digitalen Präsentationen unterstützen. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren ihre mündlichen Beiträge mithilfe von Peer-Feedback, bei dem Mitschülerinnen und Mitschüler anhand eines Feedbackrasters Rückmeldungen zu Verständlichkeit, Struktur und Stimme geben.	Die Schülerinnen und Schüler erweitern ihre Präsentationskompetenz, indem sie komplexere Auftrittsformate umsetzen – etwa szenische Darstellungen (z. B. Gedichtinszenierungen oder kurze Theaterszenen mit nonverbalen Elementen) – und Präsentationen mit multimedialer Unterstützung durch Bild, Ton oder Video einbinden. Die Schülerinnen und Schüler nehmen ihre Vorträge oder Präsentationen per Video auf und analysieren anschließend gemeinsam Körpersprache, Gestik, Blickkontakt und Stimme. Sie üben adressatenorientiertes Sprechen, indem sie denselben Inhalt einmal in einer formalen Form (z. B. Kurzreferat) und einmal in einer freien bzw. lockeren Form (z. B. Interview, Poetry Slam, Kurzrede) präsentieren. Die Schülerinnen und Schüler gestalten kreative Präsentationsformate, indem sie Rollenvorträge übernehmen – beispielsweise als Journalist, Zeitzeugin oder literarische Figur.

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.4 Szenisch spielen SK Die Schülerinnen und Schüler können ● Formen des szenischen Spiels umsetzen; ● eigene Erlebnisse, Haltungen, Situationen szenisch darstellen; ● Themen szenisch gestalten.	Die Schülerinnen und Schüler wenden fachspezifische Elemente des szenischen Spiels an z. B. Umgang mit dem Raum, Standbild, Rollenübernahme, angemessene Lautstärke, gezielter Einsatz von Mimik und Gestik, Körperhaltung, Körperspannung. Darstellungsformen: - Übernahme von unterschiedlichen Rollen; - Unterstützung des Verstehens literarischer Texte (z. B. durch Standbilder, Umsetzung einer Schlüsselszene, Rezitationen oder szenische Gestaltung eines Textes).	Die Schülerinnen und Schüler erproben verschiedene Ausdrucksformen des szenischen Spiels in kleinen Gruppen (z. B. Standbilder, kurze Improvisationen, innere Monologe). Die Schülerinnen und Schüler setzen literarische Texte szenisch um, um Figuren, Konflikte und Stimmungen besser zu verstehen (z. B. Schlüsselszene aus einem Drama oder einer Kurzgeschichte). Die Schülerinnen und Schüler führen Übungen zu Körperhaltung, Gestik, Mimik, Stimme und Raumaufteilung durch, die Ausdruckskraft und Präsenz fördern. Die Schülerinnen und Schüler beschreiben in Reflexionsphasen, wie szenisches Spiel das Textverständnis vertieft.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln und gestalten eigene szenische Projekte, z. B. Adaptionen literarischer Texte, Dialogcollagen oder Mini-Theaterstücke. Die Schülerinnen und Schüler übernehmen eigenständig verschiedene Rollenfunktionen (Regie, Darsteller, Sprecher, Bühnenkonzept) und reflektieren deren Wirkung; Die Schülerinnen und Schüler analysieren in Gruppenarbeit Wirkung und Intention szenischer Darstellungen (eigene und fremde).

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.5 Feedback geben SK Die Schülerinnen und Schüler können ● verschiedene Formen des kriterienbezogenen Feedbacks zu Vorträgen/Präsentationen und Gesprächen nutzen; ● anhand von Kriterienkatalogen ihr eigenes Sprechhandeln reflektieren und bewerten; ● Rückmeldungen zur zielgerichteten Verbesserung ihrer Kompetenzen nutzen. ● können über die Wirkung der eigenen mündlichen Beiträge reflektieren; ● fremdes und eigenes Sprechverhalten in unterschiedlichen Situationen unter Berücksichtigung inhaltlicher, verbaler, nonverbaler und struktureller Aspekte untersuchen.	Die Schülerinnen und Schüler wenden Formen des kriterienbezogenen Feedbacks an: - Unterscheidung von Selbst-, Lehrer*innen- oder Peerfeedback. Die Schülerinnen und Schüler geben -Feedback als: - konstruktives und wertschätzendes Kritikgespräch; - direkte Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen und selbst erstellten Kriterienkatalogen zu folgenden Aspekten: - zum Inhalt: z. B. sachliche Richtigkeit, Vollständigkeit, Verständlichkeit, Anschaulichkeit durch Bilder, Vergleiche und Beispiele; - zur Struktur Aspekte: z. B. klarer Aufbau, Verwendung sprachlicher Gliederungssignale; - zum Gespräch: z. B. Lautstärke, Betonung, Aussprache, Tempo, Pausen, angemessener Wortschatz, korrekte Grammatik, Fachsprache, - zur nonverbalen Kommunikation: Gestik, Mimik, Blickkontakt, Körperhaltung, Klangfarbe, Stimmführung.	Die Schülerinnen und Schüler üben den gezielten Einsatz von Feedback-Kriterien anhand kurzer Präsentationen oder Gesprächsausschnitte. Die Schülerinnen und Schüler formulieren konstruktives Feedback, das Stärken hervorhebt und Verbesserungsvorschläge enthält („Was war gelungen? Was kann verbessert werden?“). Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen reflektieren in Partner- und Gruppenübungen ihr eigenes Sprechverhalten mit Hilfe einfacher Feedbackbögen oder Audioaufnahmen. Die Schülerinnen und Schüler lernen, wertschätzend und sachlich Rückmeldung zu geben, z. B. in Form einer Feedbackrunde nach einem Vortrag. Die Schülerinnen und Schüler diskutieren Wirkung und Verständlichkeit verschiedener Ausdrucksformen (z. B. klarer Aufbau, überzeugende Stimme, unterstützende Gestik).	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln eigene Kriterienkataloge oder Checklisten für Feedback zu unterschiedlichen Gesprächs- und Präsentationsformen. Die Schülerinnen und Schüler analysieren und vergleichen Sprechverhalten in verschiedenen Situationen, z. B. Prüfungsgespräch, Debatte, Gruppenmoderation. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Video- oder Audioanalyse des eigenen Sprechens (Selbst- und Peer-Evaluation). Die Schülerinnen und Schüler steigern ihr Sprachbewusstheit indem sie über die Wirkung von Stimme, Sprache, Körpersprache und Struktur auf die Zuhörenden reflektieren („Wie wirke ich – sachlich, überzeugend, sicher?“).

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.6 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können ● mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; ● für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln; ● über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren.	Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen reflektieren über Kulturtransfer und über das Fremde.	Die Schülerinnen und Schüler führen Gespräche über kulturelle Unterschiede und Gemeinsamkeiten (z. B. Begrüßungsrituale, Kommunikationsstile, Umgang mit Kritik). Die Schülerinnen und Schüler reflektieren interkulturelle Missverständnisse anhand von Beispielen oder kurzen Rollenspielen und suchen nach alternativen Ausdrucksformen. Die Schülerinnen und Schüler führen kurze Diskussionen oder Tandemgespräche zu anderen kulturellen Ausdrucksweisen und ordnen die Unterschiede ein.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexe interkulturelle Kommunikationssituationen (z. B. Missverständnisse, Sprachbarrieren, unterschiedliche Gesprächsrituale) und entwickeln Lösungsvorschläge. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren ihre eigene kulturelle Prägung und Sprachverwendung in schriftlicher oder mündlicher Form (z. B. Reflexionsgespräch, Podcast, Tagebucheintrag). Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren darüber, wie Sprache Brücken oder Grenzen zwischen Kulturen schaffen kann („Wie kann ich durch meine Sprache Offenheit zeigen?“).

X. Klasse TB4

Verbindlich sind:

- ✓ Regeln der **deutschen Rechtschreibung und Zeichensetzung;**
- ✓ Wiederholung und Festigung der **Grammatik-Kenntnisse** aus den Klassen 5-8;
- ✓ Wiederholung und Festigung der **orthografischen Kenntnisse.**

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren SK Die Schülerinnen und Schüler können ● grammatische Strukturen korrekt bilden und bei Bedarf korrigieren; ● grammatische Terminologie im funktionalen Zusammenhang anwenden; ● Funktionen von Sätzen, Satzgliedern und Wortarten erkennen und diese für das Sprechen, Schreiben und Untersuchen von Texten nutzen; ● Satzstrukturen erkennen und syntaktische Varianten bei der eigenen Textproduktion nutzen, ● Leistungen von Satzarten und Wortarten kennen und für Sprechen, Schreiben und Textuntersuchung nutzen; ● wichtige Regeln der Aussprache nennen und beim Sprachhandeln berücksichtigen.	Die Schülerinnen und Schüler wenden selbstständiges von Strategiewissen an. Die Schülerinnen und Schüler setzen grammatikalische Strukturen zielgerichtet ein: - Pronominaladverbien und Indefinitpronomen; - komplexe Nominalgruppen - Partizipial-konstruktionen - Passivkonstruktionen - Konjunktiv-konstruktionen - (mehrteilige) Konnektoren. Die Schülerinnen und Schüler erkennen unterschiedliche **Sprachebene**n: Standardsprache, Umgangssprache; Die Schülerinnen und Schüler erkennen **Sprachvarietäten**: Standardsprache, Umgangssprache, Dialekte, Gruppensprachen und Fachsprachen.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren gezielt Satzstrukturen in authentischen Texten (z. B. Kurzgeschichten, journalistische Texte) und beschreiben, wie grammatische Mittel Bedeutung und Stil beeinflussen. Sie trainieren die bewusste Variation von Satzbau und Wortarten in eigenen Texten (z. B. Umwandlung von Aktiv- in Passivformen, Einbau von Konnektoren). Übungen zu funktionaler Grammatik: Welche Wirkung hat eine Partizipialkonstruktion oder ein Konjunktiv in der Argumentation? Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Aussprache und Intonation, insbesondere bei Präsentationen oder Lesetexten.	Die Schülerinnen und Schüler untersuchen Sprachvarianten systematisch (z. B. Dialekt, Fachsprache, Jugendsprache) und analysieren deren soziale und kommunikative Funktionen. Die Schülerinnen und Schüler wenden in Transferaufgaben komple xe Strukturen bewusst an, z. B.: - Transformation eines Textes vom Aktiv ins Passiv; Einsatz von Partizipial- oder Konjunktivkonstruktionen zur Verdichtung; Variation der Satzlänge und Verknüpfung durch mehrteilige Konnektoren. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über die Wirkung unterschiedlicher Sprachebenen und Varietäten („Wie verändert sich der Tonfall, wenn ich Fachsprache oder Umgangssprache verwende?“).

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.2 Textstrukturierungselemente in Texten erkennen und anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sprachliche Mittel der Textstrukturierung erkennen und diese selbstständig anwenden; ● sprachliche Mittel, die dazu dienen, die Textkohärenz herzustellen, erkennen und anwenden; ● Merkmale gesprochener und geschriebener Sprache unterscheiden.	Die Schülerinnen und Schüler erkennen Textstrukturierungselemente in schriftlichen Texten: u. a. Absätze, Überschriften, Zwischenüberschriften, Nummerierungen in stark formalisierten Texten, Strophen, Szenen. Die Schülerinnen und Schüler setzen sprachliche Mittel zur Herstellung von Textkohärenz ein: - Wortebene: Konjunktionen, Adverbien, Pronomen; - Satzebene: Satzarten, Satzreihe, Satzgefüge; - Bedeutungsebene: Ober- und Unterbegriffe, Synonyme, Antonyme, Schlüsselwörter, Wortableitungen, Wortzusammensetzungen, Wortfelder, Wortfamilien.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren die Struktur verschiedener Textsorten (z. B. Bericht, Erzählung, Kommentar, Gedicht) und beschreiben, wie Gliederungselemente das Verständnis unterstützen. Die Schülerinnen und Schüler üben gezielt den Einsatz von Kohärenzmitteln, indem sie kurze Texte überarbeiten und mit passenden Konnektoren, Pronomen oder Wortfeldern verbinden. In kleinen Gruppen erstellen sie Beispieltexte mit bewusster Variation von Struktur (z.B. mit und ohne Zwischenüberschriften, mit unterschiedlichen Satzverknüpfungen) und vergleichen die Wirkung. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren Unterschiede zwischen gesprochener und geschriebener Sprache, z.B. durch Transkriptionen von Gesprächen oder Interviews.	Die Schülerinnen und Schüler überarbeiten längere Texte systematisch, indem sie Struktur, Kohärenz und Übergänge optimieren (z. B. durch Umstrukturierung von Absätzen, gezielten Einsatz von Oberbegriffen oder Synonymen). Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexere Texte unterschiedlicher Textsorten im Hinblick auf ihre Gliederung, sprachliche Kohärenz und Textlogik. Die Schülerinnen und Schüler erledigen Transferaufgaben: gesprochene Sprache in schriftliche Form bringen, z. B. Interview → Zeitungsartikel → Kommentar. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie diskutieren über Verständlichkeit und Leserführung, z.B. „Wie beeinflussen Absatzgestaltung und Konnektoren das Textverständnis?“

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.3 Texte richtig schreiben SK Die Schülerinnen und Schüler können ● wichtige Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; ● Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen.	Die Schülerinnen und Schüler wiederholen die Rechtschreibregeln und -strategien; orthografische Besonderheiten (Konsonantenhäufungen und -verbindungen); bedeutungsunterscheidende Phonemopposition andere Oppositionen (stimmloses und stimmhaftes S, ich- und ach-Laut), Vokale, die es in anderen Sprachen nicht gibt; Zisch- und Knacklaute (zur Markierung von Wortgrenzen oder Wortteilen); Substantivierung; Vor- und Nachsilben; Bedeutungsänderung durch Vorsilben; Wörter mit unterschiedlicher Bedeutung; Artikel (bestimmter / unbestimmter Artikel); Null-Artikel; Artikeldeklination; 3 Genera, Präposition + Kasus, insbesondere Wechselpräpositionen).	Die Schülerinnen und Schüler trainieren gezielt Rechtschreibregeln in Anwendungssituationen, z. B. beim Überarbeiten eigener Texte oder in Diktaten mit Reflexionsphasen. Sie identifizieren individuelle Fehlerschwerpunkte (z. B. Groß- und Kleinschreibung, Kommasetzung, Laut-Buchstaben-Zuordnung) und wenden passende Strategien an, um diese zu vermeiden. In kleinen Gruppen erarbeiten die Schülerinnen und Schüler Regeln zu schwierigen Schreibphänomenen (z.B. Dehnung und Schärfung, Zusammen- und Getrenntschreibung) und erstellen Regelkarten oder Lernplakate.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln eigene Strategien zur Fehleranalyse und -vermeidung, z. B. mit Fehlerprotokollen, individuellen Rechtschreiblisten oder digitalen Tools. Die Schülerinnen und Schüler arbeiten kontrastiv, indem sie Rechtschreibphänomene mit anderen Sprachen vergleichen (z. B. Deutsch–Rumänisch, Deutsch–Englisch), um sprachsystematische Unterschiede bewusst zu nutzen. Die Schülerinnen und Schüler wenden orthografisches und grammatisches Wissen produktiv an, z. B. beim Überarbeiten von Klassenarbeitsentwürfen oder Schülertexten.

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 3h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +1h (CS)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.4 Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können ● sprachliche Besonderheiten durch Gegenüberstellung von bekannten Sprachen identifizieren und darüber reflektieren; ● diskriminierenden Sprachgebrauch erkennen und darüber sprechen bzw. auch sprachlich dazu Stellung nehmen.	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen Sprachen (z. B. Deutsch, Englisch, Rumänisch, Ungarisch usw.). Die Schülerinnen und Schüler vergleichen Besonderheiten der deutschen Sprache mit der Muttersprache/einer fremden Sprache: z. B. Zusammensetzungen; Nominalisierungen, Merkmale des Satzbaus, Kommasetzung.	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen systematisch sprachliche Strukturen aus dem Deutschen und einer anderen bekannten Sprache (z. B. Wortstellung, Artikelgebrauch, Kasussystem) und halten ihre Beobachtungen in zweisprachigen Übersichten fest. Sie untersuchen typische Fehlertypen in mehrsprachigen Textproduktionen (z. B. Einfluss der Muttersprache) und entwickeln Strategien zur Korrektur. Die Schülerinnen und Schüler analysieren in kleinen Gruppen kurze Texte oder Dialoge auf kulturell oder sprachlich bedingte Unterschiede in Ausdruck, Wortwahl und Satzbau. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren den Zusammenhang zwischen Sprache und Denken, z. B. wie Sprachen unterschiedliche Sichtweisen auf die Welt fördern können.	Die Schülerinnen und Schüler führen eigene kleine Sprachvergleichsprojekte durch, z. B. Mini-Präsentationen oder Plakate zu bestimmten grammatischen oder lexikalischen Phänomenen (z. B. Nominalisierung, Kommasetzung, zusammengesetzte Wörter). Die Schülerinnen und Schüler analysieren authentische Textbeispiele (z. B. Nachrichten, Werbung, literarische Ausschnitte) in mehreren Sprachen und vergleichen deren Ausdrucksweise, Tonfall und kulturelle Konnotationen. Die Schülerinnen und Schüler diskutieren sprachliche Vielfalt als Ressource: Wie beeinflusst Mehrsprachigkeit Kommunikation, Kreativität und Identität? Die Schülerinnen und Schüler erledigen kreative Schreibaufgaben: Texte mit Sprachwechsel (Code-Switching), zweisprachige Gedichte oder Collagen zu Sprachidentität. Die Schülerinnen und Schüler setzten sich mit diskriminierendem oder manipulativem Sprachgebrauch in Medien und Alltag auseinander; Sie formulieren eigene sprachsensible Alternativen.

EMPFOHLENE LEKTÜRE

Jugendromane:

- Oppermann, Lea-Lina: Was wir dachten, was wir taten, Beltz&Gelberg Verlag, 2017.
https://docplayer.org/191545419-Was-wir-dachten-was-wir-taten-im-unterricht.html
- Günther, Herbert: Zeit der großen Worte, Gerstenberg Verlag, 2014.
https://www.penguinrandomhouse.de/content/attachment/landingpages/cbj_zeitdergrossenworte_unterrichtsmaterial_74478.pdf
- Limes, Tom: Voll verkackt ist halb gewonnen, Arena-Verlag, 2020.
https://www.kapiert.de/download/Limes_Voll_verkackt_ist_halb_gewonnen2.pdf
- Seethaler, Robert: Der Trafikant, Kein&Aber Verlag, 2012.
https://lehrerfortbildung-bw.de/u_sprachlit/deutsch/bs/projekte/epik/trafikant/
https://deutsch-klett.de/lesarten-des-romans-der-trafikant/
https://www.visionkino.de/fileadmin/user_upload/publikationen/FilmTipp_ZOOM/Viki-Filmtipp-ZOOM-Der_Trafikant.pdf
https://www.visionkino.de/fileadmin/user_upload/filmtipps/pdfs/FilmTipp_Der_Trafikant.pdf
- Nesch, Thorsten: Der Drohnenpilot, mixtvision Mediengesellschaft, 2015.
https://eduki.com/de/material/4803/unterrichtsmaterial-zu-dem-jugendbuch-der-drohnenpilot-von-thorsten-nesch
- De Velasco, Stefanie: Tigermilch, Kiepenheuer&Witsch Verlag, 2013.
https://www.goethe.de/resources/files/pdf198/de-velasco-tigermilch.pdf
- Feibel, Thomas: Like me, Carlsen Verlag, 2014.
http://www.klicksafe.de/fileadmin/cms/download/pdf/Themen/Kommunizieren/Unterrichtsmaterialien_LikeMe_Carlsen.pdf
- Bongard, Katrin: Es war die Nachtigall, Hanser Verlag, 2020.
- Pressler, Mirjam: Nathan und seine Kinder, Beltz&Gelberg Verlag, 2009.
- Dugaro, Maike: Mauerpost, dtv junior, 2011.
- Erler, Lukas: Side Effect, arsEdition, 2017.
- Baltscheit, Martin: Die besseren Wälder, Beltz&Gelberg Verlag, 2012.
- Herrmann, Elisabeth: Seefeuer, cbj Verlag, 2011.
- Wolff, Iris: Halber Stein, Otto Müller Verlag, 2012.
- Röder, Marlene: Cache, Deutscher Taschenbuch Verlag (dtv), 2008.
- Brandis, Katja: Woodwalkers / Seawalkers (Reihen), Arena Verlag, 2016 ff.

Kurzgeschichten:

- Bichsel, Peter: Eigentlich möchte Frau Blum den Milchmann kennenlernen: 21 Geschichten, suhrkamp taschenbuch, 1996.
(u. a. Die Tochter, San Salvador, November)
https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/DO01_3-12-313816_online_S111_37f3vk.pdf
https://www.teachsam.de/deutsch/d_literatur/d_aut/bic/bic_toc0.htm
https://www.gregorschroeder.de/wp-content/uploads/Peter-Bichsel_San-Salvador.pdf
- Franck, Julia: Bauchlandung. Geschichten zum Anfassen (Textesammlung, 2000) und Lagerfeuer (Textesammlung, 2003), Fischer Taschenbuch.
(u. a. Streuselschnecke, Bäuchlings)
https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/927206_0002_7.pdf
- Aichinger, Ilse: Kurzgeschichten, Suhrkamp Verlag, diverse Ausgaben
(u.a. Fenstertheater, Wo ich wohne)
- Steenfatt, Margret: Erzählungen für den Deutschunterricht, Ravensburger Buchverlag, 1985.
(u.a. Im Spiegel)
- Marti, Kurt: Leichenreden und andere Texte, Benziger Verlag, 1980.
(u.a. Happy End)
- Schwitters, Kurt: Anna Blume und ich: Dichtungen, Reclam Verlag, 1981
(u.a. Gertrud)
- Kunze, Rainer: Zimmerlautstärke. Prosa, Suhrkamp Verlag, 1972.
(u.a. Fünfzehn)

- Hohler, Franz: Der Geruch des Heus. Geschichten, Luchterhand Literaturverlag, 1992.
(u.a. Rasches Altern)

Erzählungen:

- Müller, Herta: Niederungen, Rotbuch Verlag, 1982.
(u. a. Das schwäbische Bad, Niederungen, Die Meinung)
- Lenz, Siegfried: So zärtlich war Suleyken. Erzählungen aus Masuren, Hoffmann und Campe, 1955.
(u.a. Das ununterbrochene Schweigen)
- Escape-Room-Texte:
https://buchszene.de/escape-room-das-geheimnis-des-spielzeugmachers-bestseller/
- Reich-Ranicki, Marcel (Hg.): Die besten deutschen Erzählungen, Insel Verlag, 2022 (erste Auflage 2012)
  - ✓ Goethe, J. W.: Die Sängerin Antonelli
  - ✓ Hebel, Johann Peter: Kannitverstan
  - ✓ Hebel, Johann Peter: Unverhofftes Wiedersehen
  - ✓ Keyserling von, Eduard: Die Soldaten-Kersta
  - ✓ Ebner-Eschenbach von, Marie: Krambambuli
  - ✓ Kafka, Franz: Der Hungerkünstler
  - ✓ Feuchtwanger, Lion: Höhenflugrekord
  - ✓ Brecht, Bertolt: Der Augsburger Kreidekreis
  - ✓ Langgässer, Elisabeth: Saisonbeginn
  - ✓ Kaschnitz, Marie Luise: Lange Schatten
  - ✓ Hildesheimer, Wolfgang: Das Ende der Welt
  - ✓ Böll, Heinrich: Wanderer, kommst du nach Spa…
- Rumäniendeutsche Autoren: Anthologien zur rumäniendeutschen Literatur

1. Sienerth, Stefan (Hg.): Siebenbürgische Erzählungen, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, 2001.
   - ✓ Bergel, Hans: Das Venusherz
   - ✓ Birkner, Andreas: Schwarzer Schnee
   - ✓ Hodjak, Franz: Die Jacke
   - ✓ Schuster, Paul: Heilige Cäcilia
   - ✓ Wittstock, Erwin: Die Verfolgung
2. Seidner, Walther Gottfried: Auf Wolke Sieben7Bürgen ... Paradies in der Hölle ... gute Nachtgeschichten, Honterus Verlag, 2007.
   - ✓ Seidner, Walther Gottfried: Die entschärfte Gewehrkugel. Eisblumen für den Dreizehnten
3. Spiridon, Olivia: Deutsche Erzähler aus Rumänien nach 1945: eine Prosaanthologie, Curtea Veche-Verlag, Bukarest, 2012.
   - ✓ Aichelburg von, Wolf: Briefträger Vogel Strauß
   - ✓ Birkner, Andreas: Die schönste Frau der Welt
   - ✓ Liebhardt, Hans: Dort oben bei den Kirschen
   - ✓ Liebhardt, Hans: Die drei Tode meines Großvaters
4. Hassel, Horst & Perez, Hertha (Hrsg.): Anthologie deutschsprachiger Kurzprosa im 20. Jahrhundert, Editura didactică şi pedagogică, 1973.
   - ✓ Meschendörfer, Adolf: Als man noch die Soldaten einfing
   - ✓ Stephani, Claus: Verhaltensvorschriften

Drama oder Verfilmung:

- Friedrich Dürrenmatt: Die Physiker - 2. Akt - Gespräch (“Möbius steht auf: Wir sind drei Physiker. … bis Möbius: Physiker, aber unschuldig.”)

Graphik Novel:

- Budde, Nadia: Such dir was aus, aber beeil dich!, S. Fischer Verlag, 2009.
- Claus, Calle: White Line, Reprodukt Verlag, 2010.
- Lust, Ulli: Heute ist der letzte Tag vom Rest deines Lebens, avant-verlag, 2009.

- weitere Textbeispiele: https://www.goethe.de/ins/lv/de/kul/sup/com/dgn.html

Lyrik:

- Erlebnislyrik

(u.a. Goethe, Johann Wolfgang: Wanderers Nachtlied, Prometheus, Mailied, Willkommen und Abschied)
https://deutsch-klett.de/material/unterrichtsmaterial-goethe-willkommen-und-abschied-zip-datei/

- konkrete Poesie

(u.a. Döhl, Reinhard: Apfel; Manz, Hans: 8; Gomringer, Eugen: schweigen; Fried, Erich: Sprachlos; Kremm, Werner: Sieben)

- rumäniendeutsche Gedichte (Titel und Gedichtesammlung)
  - ✓ Puchianu, Carmen: Indem ich dich denke, Heimatstadt ’87; Der Mann in Schwarz; Was ist aber die Realität; Winters Nähe, in: Gedichte, in verschiedenen literarischen Zeitschriften (u. a. Neue Literatur, Bukarest, 1980er Jahre) und in Carmen Puchianu: Gedichte und Prosa, Honterus Verlag, 2017.
  - ✓ Barth, Peter: Ein Falter, in: Peter Barth: Gedichte, Dacia Verlag, Klausenburg, 1983.
  - ✓ Wichner, Ernst: Herbst, in: Ernst Wichner: Der blaue Weg, Suhrkamp Verlag, 2003.
  - ✓ Wagner, Richard: Second Hand; Das Haus, in: Richard Wagner: Vierter Versuch der Himmelsstürmung. Gedichte, Suhrkamp Verlag, 1993.
  - ✓ Hodjak, Franz: Appell; Rondel; Psalm oder in Verlegenheit eines Titels; Ode an die Zunge, in: Franz Hodjak: In der Zeit zerstreut, Suhrkamp Verlag, 1999.
  - ✓ Bossert, Rolf: Die Straßenkehrer – nach Herta Müller; Weihnachten 1973; Gebot, in: Rolf Bossert: Der Ausdruck meiner Hände, Suhrkamp Verlag, 1988.
  - ✓ Wagner, Richard: zwei hasen betrachten ein jägerbild, in: Richard Wagner: Die Invasion der Uhren, Suhrkamp Verlag, 1981.
  - ✓ Totok, William: Kreise von unten gesehen, in: Die Vergesellschaftung der Gefühle, Dacia Verlag, Klausenburg, 1979.
  - ✓ Pastior, Oskar: Gelsenvertreiben; Vom Sichersten ins Tausendste, in: Oskar Pastior: Gedichte, Rowohlt Verlag, 1971.
  - ✓ Frauendorfer, Helmuth: 13 Wörter sag ich dir, in: Helmuth Frauendorfer: Gedichte, Dacia Verlag, 1986.
  - ✓ Ortinau, Gerhard: An einen großen Toten, in: Gerhard Ortinau: Auf der Milchstraße wieder kein Licht, Suhrkamp Verlag, 1990.
  - ✓ Latzina, Anemone: Widerliche Erkenntnis; Siebenbürgische Elegie 1983; König Drosselbart, in: Anemone Latzina: Gedichte, Dacia Verlag, Klausenburg, 1985.

- Gedichtanalyse: https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/316014_soi_05_01.pdf

Thematische Schwerpunkte für Sachtexte:

- Zwei- und Mehrsprachigkeit
- Sucht
- Diversität
- Klimawandel und Nachhaltigkeit
- Gesellschaft
- Arbeitswelt
- Medien

QUELLENANGABEN

Ende, Karin et al.: DLL 06: Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung. Klett 2013.
Ministerium für Bildung Saarland. Lehrplan Deutsch Gymnasiale Oberstufe Einführungsphase/Hauptphase.
Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006.
Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München. *Lehrplan Deutsch 9-12.*
Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München (ISB). (2023). *Lehrplan Deutsch 9–12 (Gymnasium, Bayern)*. München: ISB. Verfügbar unter: https://www.isb.bayern.de.
Tippelt, Rudolf, Schmidt-Hertha, Bernhard (Hrsg.): Handbuch Bildungsforschung. Wiesbaden: Springer 2018.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ȘOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Brașov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timișoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Brașov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 125A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a XI-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 125A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XI-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun două ore săptămânal în clasa a XI-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a XI-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a XI-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în mediul social. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegerea lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc extinderea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o reflectă ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (CS +2h). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.
Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +2h CS.

DOMENII TEMATICE (DT)

DT1	Redactarea de texte
DT2	Lectura: abordarea textelor și mijloacelor media
DT3	Exprimarea orală și ascultarea activă
DT4	Limba germană / gramatica aplicată

COMPETENȚE GENERALE (CG) ȘI COMPETENȚE SPECIFICE (CS)

DT 1 – Redactarea textelor

Clasa a XI-a
CG 1.1 Dezvoltarea deprinderilor și abilităților de scriere
CS ● Documentarea independentă și orientată spre obiectiv; ● Deducerea, din cerință, a unor obiective concrete de scriere; ● Elaborarea planurilor de scriere în funcție de obiectivele stabilite; ● Redactarea textelor corecte din punct de vedere ortografic și gramatical; ● Utilizarea limbajului de specialitate; ● Respectarea modului corect de citare a surselor; ● Formularea adecvată din punct de vedere stilistic; ● Redactarea structurată a textelor pe baza planurilor de scriere.

Clasa a XI-a
CG 1.2 Planificarea și redactarea textelor
Interpretarea, respectiv discutarea/argumentarea textelor literare CS ● Interpretarea conținutului, a structurii și a redării lingvistice a textului; ● Dezvoltarea unei înțelegeri proprii a textului și justificarea acesteia prin raportare la text; ● Analizarea, pe baza textului, a unei ipoteze de interpretare date; ● Integrarea în interpretare a cunoștințelor de istorie literară, biografie și de poetică a genului/speciei; ● Formularea rezultatelor interpretării pe baza analizei; ● Identificarea, evidențierea și discutarea unei teme controversate; ● Raportarea rezultatelor la valori, concepții despre lume și concepții despre sine. Analizarea, respectiv discutarea/argumentarea textelor nonliterare CS ● Formularea unei întrebări de cercetare adecvate obiectului textului; ● Prezentarea ideilor esențiale ale textelor complexe; ● Determinarea funcției textului; ● Descrierea parcursului/strategiei argumentative a textului-suport și utilizarea acesteia în propria producere de text; ● Identificarea mijloacelor lingvistice și explicarea efectului lor în context; ● Prezentarea rezultatelor într-o manieră inteligibilă și coerentă; ● Formularea situației de fapt într-un mod orientat spre obiectiv și coerent; ● Elaborarea unor argumentații structurate și diferențiate pentru situații controversate; ● Formularea concluziilor pe baza interpretărilor textului-suport și a situațiilor date.
CG 1.3 Revizuirea textelor
CS ● Evaluarea textelor proprii și ale altora (inclusiv din perspectiva coerenței/coezinii textuale și a corectitudinii lingvistice); ● Oferirea de feedback la textile altora; ● Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.

CG 1.4 Competență interculturală
CS Elevii pot: ● Asumarea unei perspective/poziții dintr-o altă cultură și redactarea unui text (relatare/expunere) pe această bază; ● Cunoașterea perspectivelor și modurilor de percepție uzuale, a prejudecăților și stereotipurilor din propria cultură și din cultura „celuilalt” și analiza lor în scris; ● unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.

DT 2 – Lectura: abordarea textelor și mijloacelor media

Clasa a XI-a
CG 2.1 Aplicarea strategiilor de lectură
CS • Deducerea obiectivelor de lectură din cerință; • Aplicarea independentă a strategiilor de lectură pentru înțelegerea unui text citit; • Utilizarea tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru interpretarea individuală a textului.
CG 2.2 Interpretarea și explicarea textelor literare; înțelegerea și analiza textelor nonliterare

Clasa a XI-a
Texte literare CS • Interpretarea conținutului, a structurii și a limbajului textelor literare; • Verificarea ipotezelor de interpretare date; • Formularea orală și în scris a rezultatelor analizei și justificarea lor prin raportare la text; • Utilizarea cunoștințelor de istorie literară și istorie (și, după caz, biografice) pentru interpretarea textelor; • Documentarea independentă asupra aspectelor biografice și istorice (și, după caz, de istorie literară); • Identificarea trăsăturilor de epocă și valorificarea lor pentru înțelegerea textului; • Recunoașterea polisemiei/ambiguității ca trăsătură centrală a textelor literare; • Raportarea, după caz, critică a textelor la propria realitate de viață. Texte nonliterare CS • Identificarea tot mai autonomă a ideilor esențiale, a argumentelor centrale, respectiv a poziției autorului în texte diverse; • Rezumatul textelor în mod terminologic precis și adecvat conținutului; • Analiza realizării lingvistico-stilistice a textului și a efectului acesteia; • Compararea textelor cu tematică similară; • Utilizarea cunoștințelor despre lume, a cunoștințelor de context și a celor de specialitate pentru înțelegerea textelor; • Utilizarea textelor nonliterare pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori.
CG 2.3 Utilizarea mijloacelor media
CS • Recunoașterea atât a montărilor teatrale, cât și a ecranizărilor literare ca posibile interpretări ale textelor literare primare; • Compararea montării teatrale și/sau a ecranizării cu versiunea textului.
CG 2.4 Competență interculturală
CS • Utilizarea textelor literare și pragmatice pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori; • Utilizarea întâlnirii cu filme și piese audio pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori.

DT 3 – Exprimarea orală, ascultarea activă

Clasa a XI-a
CG 3.1 Ascultare activă
CS • Ascultarea concentrată și orientată spre scop; • Realizarea de notițe concomitent procesului de ascultare; • Identificarea temelor centrale, a structurii și a ideilor principale ale textelor audio literare și pragmatice; • Aplicarea cunoștințelor despre tipuri de texte pentru recunoașterea funcției textului; • Utilizarea cunoștințelor despre situația de comunicare pentru identificarea pozițiilor și intențiilor diferite ale vorbitorilor.
CG 3.2 A comunica cu și către alții
CS • Stabilirea de înțelegeri pentru prezentări scurte în cooperare; • Conceperea autonomă a intervențiilor orale de orice tip; • Asumarea unor poziții controversate și acțiunea argumentată și adecvată; • Formularea de argumente clar structurate și susținute prin exemple; • Documentarea pentru discuții și dezbateri (atât pe teme actuale, cât și literare) și participarea la acestea; • Prezentarea diferențiată și coerentă a propriilor reflecții, opinii și puncte de vedere; • Respectarea regulilor de corectitudine/fair-play comunicativ.
CG 3.3 A vorbi în fața altora
CS • Utilizarea surselor diverse pentru susținerea prezentării; • Susținerea prezentărilor/referatelor în funcție de context;

Clasa a XI-a
• Susținerea prezentării/referatului prin utilizarea creativă a mediilor analogice și digitale; • Oferirea de spațiu ascultătorilor pentru întrebări punctuale; • Utilizarea prezentărilor pentru interpretarea textelor literare; • Utilizarea unui vocabular de specialitate diferențiat; • Utilizarea sigură a mijloacelor retorice și folosirea țintită a mijloacelor vocale și nonverbale.
CG 3.4 Joc scenic
CS • Aplicarea mijloacelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale; • Realizarea interpretării textului prin elemente scenice adecvate (de ex. dialoguri, limbaj corporal); • Susținerea conștientă a intervențiilor orale prin limbaj corporal. • Utilizarea interpretărilor scenice pentru aprofundarea înțelegerii unui text literar.
CG 3.5 A oferi feedback
CS • Reflecția asupra comportamentului conversațional propriu și al altora, ținând cont de aspecte verbale, nonverbale, de conținut și structurale; • Evaluarea comportamentului de conversație și de ascultare cu ajutorul unor liste de verificare, • Utilizarea unui feedback apreciativ pentru îmbunătățirea țintită a competențelor de prezentare și ascultare.
CG 3.6 Competență interculturală
CS • Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; • Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale; • Reflecția asupra propriei identități într-o lume multiculturală.

DT 4 – Limba germană / gramatică aplicată

Clasa a XI-a
CG 4.1 Analiza și reflecția asupra structurilor lingvistice
CS • Aplicarea regulilor de bază ale formării cuvintelor și utilizarea lor pentru analiză și formarea de cuvinte; • Utilizarea vocabularului general și, în special, a celui de specialitate; • Analiza actelor de vorbire din perspectiva conținutului informațional, a adecvării lingvistice și a relației dintre conținut și formă; • Recunoașterea strategiilor persuasive și manipulative de comunicare; • Recunoașterea și descrierea efectului estetic al mijloacelor lingvistice.
CG 4.2 Identificarea și utilizarea elementelor de structurare a textului
CS • Analiza elementelor morfo-sintactice din perspectiva funcției lor și a intenției celui care scrie/vorbește; • Recunoașterea elementelor morfo-sintactice ca mijloace ale coerenței textuale; • Utilizarea elementelor morfo-sintactice în producțiile proprii de text, oral și în scris.
CG 4.3 Redactarea corectă a textelor
CS • Aplicarea regulilor de gramatică și ortografie ale limbii germane la redactarea textelor; • Utilizarea strategiilor ortografice în corectarea greșelilor; • Reflecția asupra propriilor dificultăți (de gramatică și/sau ortografie); • Corectarea independentă a greșelilor gramaticale și ortografice individuale.
CG 4.4 Multilingvism și competență interculturală
CS • Identificarea diferitelor varietăți lingvistice și a funcției lor; • Compararea cuvintelor și a fenomenelor gramaticale ale limbii germane cu cele din alte limbi; • Identificarea diferențelor culturale prin limbă și tipare lingvistice; • Manifestarea respectului față de alte varietăți lingvistice.

CONȚINUTURI DE ÎNVĂȚARE, METODE ȘI TEHNICI DE LUCRU

Clasa a XI-a – DT 1
Sunt obligatorii:

- ✓ Cunoașterea și utilizarea funcțiilor de scriere (a relata, a descrie, a argumenta, a analiza, a interpreta);
- ✓ **Recapitulare: relatare, scrisoare formală, opinie argumentată, analiză, scrisoare de intenție, CV, eseu argumentativ (Erörterung)**

DT 1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
1.1 Dezvoltarea deprinderilor și abilităților de scriere CS • Documentarea independentă și orientată spre obiectiv; • Deducerea, din cerință, a unor obiective concrete de scriere; • Elaborarea planurilor de scriere în funcție de obiectivele stabilite; • Redactarea textelor corecte din punct de vedere ortografic și gramatical; • Utilizarea limbajului de specialitate; • Respectarea modului corect de citare a surselor; • Formularea adecvată din punct de vedere stilistic; • Redactarea structurată a textelor pe baza planurilor de scriere.	Elevii aplică tehnici de prelucrare a informației: - notarea aspectelor importante; - parafrazarea/rezumarea pasajelor din text; - transcrierea literală a unor fragmente importante; - reprezentarea grafică, de ex., prin hărți mentale sau clustere. În ateliere de scriere, elevii exersează utilizarea corectă a ortografiei și a gramaticii. Elevii lucrează sistematic la limbajul de specialitate. Elevii aplică corect regulile de citare.	Elevii redactează autonom texte literare și pragmatice, de la planificare până la revizuire. Exemple de formate de sarcini: - analiza unei poezii cu raportare la un text secundar; - eseu argumentativ pe o temă socială, cu valorificarea surselor; - revizuirea textelor proprii pe baza feedbackului colegilor.
1.2 Planificarea și redactarea textelor Interpretarea, respectiv discutarea/argumentarea textelor literare CS • Interpretarea conținutului, a structurii și a redării lingvistice a textului; • Dezvoltarea unei înțelegeri proprii a textului și justificarea acesteia prin raportare la text; • Analizarea, pe baza textului, a unei ipoteze de interpretare date; • Integrarea în interpretare a cunoștințelor de istorie literară, biografice și de poetică a genului/speciei;	Elevii identifică structura de bază a interpretării textului: introducere – cuprins – încheiere. Înțeleg analiza de text ca bază a interpretării: - surprinderea conținutului (temă, acțiune, personaje, conflict); - realizarea lingvistică (alegerea cuvintelor, figuri de stil, sintaxă, mod de narare); - aspecte formale (gen/specie, structură, organizare temporală, perspectivă narativă). Învață lucrul cu ipoteze de interpretare: formulare, verificare, ajustare.	Elevii exersează o analiză aprofundată a mijloacelor lingvistice: figuri retorice, sintaxă, sonoritate, câmpuri lexicale. Compară două texte din epoci sau genuri/specii diferite. În argumentarea bazată pe text, ei se raportează la dovezi textuale și citate. Elevii conectează interpretarea cu teme sociale: probleme sociale, etice sau estetice.

DT 1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
(continuare) • Formularea rezultatelor interpretării pe baza analizei; • Identificarea, evidențierea și discutarea unei teme controversate; • Raportarea rezultatelor la valori, concepții despre lume și concepții despre sine.	Elevii includ în textele lor contexte de istorie literară și biografice (de ex. Romantism, Vormärz). Corelează analiza de text cu interpretarea personală. Ei redactează argumentări simple ale unor teme controversate în contextul textelor citite.	
Analizarea, respectiv discutarea/argumentarea textelor nonliterare CS • Formularea unei întrebări de cercetare adecvate obiectului textului; • Prezentarea ideilor esențiale ale textelor complexe; • Determinarea funcției textului; • Descrierea parcursului/strategiei argumentative a textului-suport și utilizarea acesteia în propria producere de text; • Identificarea mijloacelor lingvistice și explicarea efectului lor în context; • Prezentarea rezultatelor într-o manieră inteligibilă și coerentă; • Formularea situației de fapt într-un mod orientat spre obiectiv și coerent; • Elaborarea unor argumentații structurate și diferențiate pentru situații controversate; • Formularea concluziilor pe baza interpretărilor textului-suport și a situațiilor date.	Elevii identifică trăsăturile textelor nonliterare (structură, scop, tipuri: comentariu, discurs, eseu, articol de ziar). Analizează funcția textului și intenția de comunicare. Identifică și descriu parcursul argumentativ. Analizează mijloacele lingvistico-stilistice și efectul lor (de ex. întrebări retorice, repetiții, alegerea cuvintelor). Redactează rezumate și structurează ideile esențiale. Elevii folosesc sprijin pentru formulare, de ex. expresii standard (Redemittel), conectori/tranziții; Redactează argumentări bazate pe text (pornind de la texte nonliterare).	Elevii redactează autonom texte pe temă dată – cu accent pe analiză, argumentare și reflecție. - planificarea, redactarea și revizuirea în mai multe etape (schiță – feedback – revizuire – versiune finală). - dezvoltarea conștiinței lingvistice: reflecție asupra registrelor și a efectului stilistic, de ex. cum limbajul argumentativ și exprimarea produc precizie. Exemple de sarcini: - argumentarea unei probleme sociale pe baza mai multor texte nonliterare; - eseu pe o temă culturală sau legată de identitate.

DT 1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
1.3 Revizuirea textelor CS • Evaluarea textelor proprii și ale altora (inclusiv din perspectiva coerenței/coezinii textuale și a corectitudinii lingvistice); • Oferirea de feeedback pentru textele altora; • Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.	Elevii fac referire la coerența textului: referințe anaforice și catoforice. Elevii disting Forme de feedback bazat pe criterii: - forme de feedback: autoevaluare, feedback de la profesor sau de la colegi; - oferirea de feedback pe baza unor criterii stabilite, pentru următoarele aspecte: aspecte de conținut: de ex. logica textului, corectitudinea faptică, completitudinea, claritatea. Exemple: Elevii folosesc aspecte structurale: de ex. structură clară, utilizarea expresiilor standard (Redemittel).	Elevii lucrează sistematic la îmbunătățirea textelor – cu accent pe structura argumentării, coerență și claritate stilistică. Formulează feedback diferențiat la textele altora, pe baza unor grile de criterii și a terminologiei de specialitate. Își revizuiesc textele în mai multe etape (conținut, structură, limbă, stil) și reflectează asupra modificărilor. Exemple de sarcini: - revizuirea unui eseu pe baza feedbackului colegilor. - rescriere comentată a unui fragment, cu accent pe coerență. - comparație: versiunea înainte/după, cu justificarea modificărilor.
1.4 Competență interculturală CS • Asumarea unei perspective/poziții dintr-o altă cultură și redactarea unui text (relatare/expunere) pe această bază; • Cunoașterea perspectivelor și modurilor de percepție uzuale, a prejudecăților și stereotipurilor din propria cultură și din cultura „celuilalt” și analiza lor în scris; • Perceperea de perspective culturale diferite și analiya lor în scris.	Elevii valorifică multiperspectivitatea conținuturilor de învățare. Elevii organizează procesele de scriere în mod cooperativ și respectuos. Identifică etichetări sociale și stereotipizări. Elevii abordează teme precum discriminarea și rasismul.	Elevii își formulează în scris atitudini cu privire la chestiuni culturale și sociale (de ex. gestionarea diversității, discriminarea, apartenența). Adoptă conștient perspective diferite (de ex. prin schimbare de rol sau de perspectivă în narațiuni, dialoguri ori eseuri). Exemple de sarcini: - monolog interior al unei figuri literare marginalizate („Cum văd lumea care mă exclude?“) - comentariu: „Ce responsabilitate are limbajul într-o societate diversă?“.

Clasa a XI-a – DT 2
Sunt obligatorii:

2 ore / săptămână (TC)	+2 ore (CS)
Tema generală: stigmatizare/excludere socială ✓ „Woyzeck” de Georg Büchner (dramă deschisă) ✓ o dramă a teatrului epic de Bertolt Brecht ✓ o parabolă ✓ texte nonliterare din politică și societate (cu respectarea temei-cadru) ✓ o nuvelă (de tip basm) a romantismului ✓ cel puțin trei poezii ale romantismului ✓ o povestire din literatura germană din România	**Tema generală: stigmatizare/excludere socială** ✓ „Woyzeck” de Georg Büchner (dramă deschisă) ✓ o dramă a teatrului epic de Bertolt Brecht ✓ două parabole ✓ texte nonliterare din politică și societate (cu respectarea temei-cadru) ✓ o nuvelă (de tip basm) a romantismului ✓ cel puțin trei poezii ale romantismului ✓ o povestire din literatura germană din România

DT 2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
2.1 Aplicarea strategiilor de lectură CS • Deducerea obiectivelor de lectură din cerință • Aplicarea independentă a strategiilor de lectură pentru înțelegerea unui text citit; • Utilizarea tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru interpretarea individuală a textului.	Elevii citesc texte nonliterare continue și discontinue de orice tip, în special texte de specialitate/metatexte și texte literare. Aplică strategii de lectură. Ordonare/organizare/clarificare a sensurilor: de ex. formularea ideilor esențiale, documentarea asupra semnificației termenilor, rezumarea textelor și realizarea de excerpte. Elevii conectează/elaborează: de ex. activează cunoștințe anterioare și de specialitate, țin cont de factori extratextuali. Elevii repetă/parafrazează/comunică: de ex. rezumă textele, clarifică probleme de înțelegere prin discuție. Elevii planifică/controlează/gestionează: de ex. clarifică obiectivul lecturii, aleg strategii adecvate și stabilesc pașii de urmat pentru depășirea barierelor de înțelegere Aplică tehnici de lectură: de ex. lectură globală, diagonală/selectivă, detaliată.	Elevii își planifică și documentează procesul de lectură formulând obiective, analizând tipuri de texte și alegând conștient strategii adecvate. Realizează excerpte sau rezumate ale unor texte complexe (de ex. articole de specialitate, eseuri, interpretări literare). În lucrul în perechi sau în grup, ei clarifică problemele de înțelegere prin comunicare, justificând pașii de lectură și interpretările. Refelctă asupra eficienței strategiilor de lectură (de ex. „Ce strategie m-a ajutat la acest text?”).

DT 2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
2.2 Interpretarea și explicarea textelor literare; înțelegerea și analiza textelor nonliterare; Texte literare CS • Interpretarea conținutului, a structurii și a limbajului textelor literare; • Verificarea ipotezelor de interpretare date; • Formularea orală și în scris a rezultatelor analizei și justificarea lor prin raportare la text; • Utilizarea cunoștințelor de istorie literară și istorie (și, după caz, biografice) pentru interpretarea textelor; • Documentarea independentă asupra aspectelor biografice și istorice (și, după caz, de istorie literară); • Identificarea trăsăturilor de epocă și valorificarea lor pentru înțelegerea textului; • Recunoașterea polisemiei/ambiguității ca trăsătură centrală a textelor literare; • Raportarea, după caz, critică a textelor la propria realitate de viață.	Elevii interpretează și analizează texte pe tema generală: stigmatizare/excludere socială. Elevii iau în considerare următoarele aspecte obligatorii: - trăsăturile epocilor literare: romantism, Vormärz; - trăsături ale următoarelor genuri/specii: (Märchen)Novelle, dramă deschisă, teatru epic, parabolă; Elevii se familiarizează și interpretează textele autorilor Georg Büchner și Bertolt Brecht.	Elevii analizează în profunzime texte literare în ceea ce privește constelația personajelor, structura conflictului, dimensiunile sociale și morale ale temei excluderii sociale. Identifică trăsături specific ale curentelor literare (romantism, Vormärz) pentru a înțelege tipare de gândire și forme de expresie istorice. Individual sau în grup, ei identifică elemente centrale ale genului/speciei (de ex. nuvelă, dramă deschisă, parabolă) și le aplică în analiza textului.
Texte nonliterare CS • Identificarea tot mai autonomă a ideilor esențiale, a argumentelor centrale, respectiv a poziției autorului în texte diverse; • Rezumatul textelor respectând terminologia și redarea unui conținut adecvat; • Analiza lingvistico-stilistice a textului și a efectului acesteia; • Compararea textelor cu tematică similară; • Utilizarea cunoștințelor despre lume, a cunoștințelor de context și a celor de specialitate pentru înțelegerea textelor;	Elevii interpretează și analizează texte pe tema generală: stigmatizare/excludere socială. Elevii lucrează cu texte de specialitate despre epoci literare și despre genurile/speciile obligatorii.	Elevii analizează structura argumentării în texte despre probleme sociale sau etice, în special pe tema excluderii sociale (de ex. marginalizare, discriminare). Compară texte aparținând unor tipuri sau medii diferite pentru a evidenția diferențe de intenție, perspectivă și densitate informațională. Elevii reflectă cum influențează alegerea cuvintelor perceperea temelor sociale?

DT 2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
(continuare) • Utilizarea textelor nonliterare pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori.		
2.3 Utilizarea mijloacelor mass-media CS • Recunoașterea atât a repreyentărilor scenice, cât și a ecranizărilor literare ca posibile interpretări ale textelor literare primare; • Compararea montării teatrale și/sau a ecranizării cu versiunea textului.	Elevii iau în considerare reprezentări media ale textelor, de ex. realizarea unui text în film sau teatru radiofonic, dacă lectura obligatorie permite această posibilitate. Elevii aplică aspecte ale analizei de film: - nivel vizual: tipuri de cadru, mișcări și perspective ale camerei, montaj, lumină; - nivel auditiv: sunet, zgomote, muzică, sunete off și on; - nivel narativ: comentarii ale naratorului, distingerea personajelor principale/secundare, protagonist/antagonist, acțiune principală/secundară, flashback-uri.	Elevii analizează scene de film sau fragmente de spectacol în comparație cu textul-sursă (de ex. scene din „Woyzeck” de Büchner). Recunosc abordări interpretative diferite (de ex. montări contemporane, istorice, experimentale) și discută intenția acestora. Forme de lucru: analiză de cadru fix (Standbild), protocol de scenă, storyboard, compararea textului cu secvența de film.
2.4 Competență interculturală CS • Utilizarea textelor literare și pragmatice pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori; • Utilizarea întâlnirii cu filme și piese audio (Hörspiele) pentru raportarea la propriile concepții despre lume și valori.	Elevii abordează, în contexte adecvate, tema-cadru: excludere și dezavantajare, de ex. prin: - etnie; - sex; - abilități fizice și mentale; - religie și viziune asupra lumii; - origine socială, - imagini sociale.	Elevii analizează texte și exemple media în care se tratează excluderea socială sau culturală. Identifică perspective și tipare interpretative diferite, de ex. perspectiva victimei, a făptuitorului sau a observatorului.

Clasa a XI-a – DT 3
Sunt obligatorii:

- ✓ o prezentare scurtă (cu suport media, handout și discuție)
- ✓ o dezbatere

DT 3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
3.1 Ascultare activă CS • Ascultarea concentrată și orientată spre scop; • Realizarea de notițe concomitent procesului de ascultare; • Identificarea temelor centrale, a structurii și a ideilor principale ale textelor audio literare și pragmatice; • Aplicarea cunoștințelor despre tipuri de texte pentru recunoașterea funcției textului; • Utilizarea cunoștințelor despre situația de comunicare pentru identificarea punctele de vedere și intențiilor diferite ale vorbitorilor.	Elevii ascultă: - texte audio literare: audiobook-uri, teatru radiofonic, prezentări/lecturi de text, de ex. interviuri cu autori; - texte audio pragmatice: texte de știri, reportaje radio/TV pe teme actuale sau de specialitate. Elevii exersează ascultarea pentru înțelegere (globală, selectivă, detaliată) cu: - referate; - fragmente din filme și piese de teatru; - formate de examen recunoscute internațional; - texte audio din viața cotidiană, precum știri, interviuri; - texte audio-vizuale, ex. știri TV sau online.	Elevii analizează texte audio complexe din perspectiva structurii retorice, a logicii argumentative și a intenției vorbitorului. Folosesc strategii specifice de luare de notițe (de ex. diagramă structurală, notițe liniare, sistem de simboluri) pentru condensarea informației. Reflectă asupra propriei competențe de ascultare și își adaptează strategiile la tipul de text și la obiectiv.
3.2 A comunica cu și către ceilalți CS • Stabilirea regulilor de cooperare; • Conceperea autonomă a intervențiilor orale de orice tip; • Asumarea unor poziții controversate și acțiunea argumentată și adecvată; • Formularea de argumente clar structurate și susținute prin exemple; • Documentarea pentru discuții și dezbateri (atât pe teme actuale, cât și literare) și participarea la acestea; • Prezentarea diferențiată și coerentă a propriilor reflecții, opinii și puncte de vedere; • Respectarea regulilor de corectitudine/fair-play comunicativ.	Elevii utilizează țintit următoarele metode: - rezumate; - parafrazarea conținuturilor de la clasă; - negocierea soluțiilor, inclusiv în lucrul pe grupe. Elevii identifică situații problemă, de ex.: formularea unor întrebări controversate pe teme factuale; - discutarea diferitelor ipoteze de interpretare pentru texte literare; - pregătirea pentru discuții/examinări orale.	Elevii analizează și reflectă asupra desfășurării conversațiilor din perspectiva gestionării discuției, a raporturilor de putere și a principiilor de fair-play. Folosesc țintit mijloace retorice (de ex. repetiție, antiteză, întrebări retorice) pentru a prezenta argumente mai convingător. Evaluează intervențiile orale ale altora în mod constructiv și argumentat. Reflectă asupra efectului vorbirii lor (claritate, putere de convingere, registru lingvistic, limbaj corporal).

DT 3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
3.3 Vorbirea în fața celorlalți CS • Utilizarea surselor diverse pentru susținerea prezentării; • Susținerea prezentărilor/referatelor în funcție de context; • Susținerea prezentării/referatului prin utilizarea creativă a mediilor analogice și digitale; • Oferirea de spațiu ascultătorilor pentru întrebări punctuale; • Utilizarea prezentărilor pentru interpretarea textelor literare; • Utilizarea unui vocabular de specialitate diferențiat; • Utilizarea cu acuratețe a mijloacelor retorice și folosirea țintită a mijloacelor verbale și nonverbale.	Elevii utilizează media în mod funcțional, cu următoarele direcții de lucru: - susțin prezentări pe teme literare sau sociale; - interpretează texte literare prin prezentare, lectură sau punere în scenă; - folosesc mijloace de prezentare digitale și analogice; - realizează exerciții de utilizare a tehnicilor verbale și paraverbale; - oferă feedback cu ajutorul unei grile de criterii. Elevii realizează, între altele, următoarele sarcini-exemplu: - prezentarea unui text literar cu expunere interpretativă; - prezentare scurtă despre un fenomen lingvistic, cu suport digital; - analiza video-ului propriei prezentări, cu autoreflecție.	Elevii analizează și reflectă asupra strategiilor retorice ale vorbitorilor de succes (de ex. în discursuri, Poetry Slams, TED Talks). Exersează vorbirea liberă fără manuscris, cu accent pe structură, concizie și raportarea la public. Elevii își optimizează prezentările din perspectiva logicii argumentării, a utilizării media și a impactului. Sarcini aprofundate: Elevii analizează: „Cum influențează limbajul corporal efectul unui discurs?”
3.4 Joc scenic CS • Aplicarea mijloacelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale; • Realizarea interpretării textului prin elemente scenice adecvate (de ex. dialoguri, limbaj corporal); • Susținerea conștientă a intervențiilor orale prin limbaj corporal. • Utilizarea interpretărilor scenice pentru aprofundarea înțelegerii unui text literar.	Elevii folosesc mijloace de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale. Elaborează interpretări scenice scurte pentru texte literare (de ex. poezie, scenă, monolog interior). Analizează postura, vocea și mișcarea ca purtătoare de sens și reflectează asupra efectului și intenției reprezentării. Utilizează mijloace scenice pentru susținerea referatelor sau a analizelor de text. Elevii realizează, între altele, următoarele sarcini-exemplu: - realizarea unei scene-cheie dintr-o dramă într-o formă concisă; - realizarea de „tablouri statice” (standbilder) pentru conflicte sau emoții centrale din text; - combinarea jocului scenic cu explicarea analitică.	Elevii dezvoltă concepte scenice proprii pentru texte literare și reflectă asupra efectului lor asupra publicului și la nivel de semnificație. Analizează decizii scenice (spațiu, mișcare, realizare a limbajului) în raport cu interpretarea. Lucrează cu tehnici de improvizație pentru a construi spontan personaje, atitudini sau teme. Integrează mijloace scenice în sarcini orale analitice sau argumentative (de ex. analiză de scenă, interpretarea unui monolog).

DT 3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
3.5 A oferi feedback CS • Utilizarea diferitelor forme de feedback bazat pe criterii pentru prezentări/conversații; • Reflecția și evaluarea propriului discurs pe baza unor grile de criterii; • Utilizarea feedbackului pentru îmbunătățirea țintită a competențelor. • Analiza comportamentului de vorbire propriu și al altora în situații diferite, ținând cont de aspecte de conținut, verbale, nonverbale și structurale.	Elevii aplică forme de feedback bazat pe criterii: - diferențierea între autofeedback, feedback de la profesor și feedback de la colegi; - discuție critică constructivă și respectuoasă; - feedback direct pe baza unor grile de criterii stabilite sau elaborate de elevi, pentru următoarele aspecte: - aspecte de conținut: de ex. corectitudine faptică, completitudine, claritate, ilustrare prin imagini, comparații și exemple; - aspecte structurale: de exemplu, structură clară, utilizarea semnalelor lingvistice de structurare; - aspecte verbale: de ex. volum, accentuare, pronunție, ritm, pauze, vocabular adecvat, gramatică normativă, limbaj de specialitate, - aspecte nonverbale: gestică, mimică, contact vizual, postură, timbru, modularea vocii	Elevii exersează utilizarea țintită a criteriilor de feedback pe baza unor prezentări scurte sau fragmente de conversații. Formulează feedback constructiv care evidențiază puncte forte și include sugestii de îmbunătățire („Ce a reușit? Ce se poate îmbunătăți?”). În exerciții în perechi și în grup, ei reflectă asupra propriului comportament de vorbire cu ajutorul unor fișe simple de feedback sau înregistrări audio. Învață să ofere feedback apreciativ și obiectiv, de ex. sub forma unei runde de feedback după o prezentare. Discută impactul și inteligibilitatea diferitelor forme de exprimare (de ex. structură clară, voce convingătoare, gestică de sprijin).
3.6 Competență interculturală CS • Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; • Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale; • Reflecția asupra propriei identități într-o lume multiculturală.	Elevii încep să devină sensibili la transfer cultural și la alteritate. Elevii au următoarele direcții de lucru: - discuții despre experiențe culturale personale și identitate; - analiza unor texte literare sau media scurte cu focalizare interculturală (de ex. situații de întâlnire, neînțelegeri); - jocuri de rol sau simulări ale situațiilor de comunicare interculturală; - elaborarea unor reguli de conversație interculturală („Cum imi exprim o opinie diferită în mod asertiv?”) - accesarea vocabularului pentru exprimarea opiniei, asumarea perspectivei, toleranță, diversitate.	Elevii pot identifica și analiza neînțelegerile interculturale și să le medieze lingvistic (de ex. discuții de clarificare, schimbare de perspectivă); - să analizeze critic propriile modele de percepție și pe cele ale altora (stereotipuri, prejudecăți, etichetări); - usă utilizeze strategii de conversație sensibile cultural, precum parafrazarea, solicitarea de clarificări, medierea conflictelor; - să prezinte diferențiat lingvistic teme interculturale și sa le susțină prin exemple.

Clasa a XI-a – DT 4
Sunt obligatorii:

- ✓ **ortografia și punctuația limbii germane**
- ✓ **gramatica limbii germane**

DT 4	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
4.1 Analiza și reflecția asupra structurilor lingvistice CS • Aplicarea regulilor de bază ale formării cuvintelor și utilizarea lor pentru analiză și formarea de cuvinte; • Utilizarea vocabularului general și, în special, a celui de specialitate; • Analiza actelor de vorbire din perspectiva conținutului informațional, a adecvării lingvistice și a relației dintre conținut și formă; • Recunoașterea strategiilor persuasive și manipulative de comunicare; • Recunoașterea și descrierea efectului estetic al mijloacelor lingvistice.	Elevii identifică și aplică: - structuri sintactice și gramaticale ale textului; - scheme complexe de construcție a propozițiilor/frazelor; - termeni generali; - nominalizări; - tematica; - mijloace lingvistice.	Elevii reflectă asupra legăturii dintre formă și funcție, de ex. cum influențează construcția frazei, alegerea cuvintelor și sintaxa. Transferă activ cunoștințele gramaticale în producerea de texte și își optimizează astfel exprimarea și precizia. Exemple de sarcini: Revizuirea unui text cu accent pe precizia lingvistică și efect.
4.2 Identificarea și utilizarea elementelor de structurare a textului CS • Analiza elementelor morfo-sintactice din perspectiva funcției lor și a intenției celui care scrie/vorbește; • Recunoașterea elementelor morfo-sintactice ca mijloace ale coerenței textuale; • Utilizarea elementelor morfo-sintactice în producțiile proprii de text, oral și în scris.	Elevii identifică și analizează elemente de structurare în textele scrise de ex. paragrafe, titluri, subtitluri, numerotări în texte formalizate, strofe, scene. Elevii folosesc mijloace lingvistice pentru realizarea coerenței textuale: - la nivelul cuvintelor: conjuncții, adverbe, pronume;- nivelul frazei: tipuri de propoziții, coordonare, subordonare; - nivel semantic: hiperonyme/hiponime, sinonime, antonime, cuvinte-cheie, derivare, compunere, câmpuri lexicale, familii de cuvinte.	Elevii experimentează diverse tehnici de structurare în producția proprie de text pentru a controla țintit impactul și inteligibilitatea. Examinează coerența dintre părți ale textului (de ex. introducere–cuprins–încheiere) și reflectă asupra legăturilor lingvistice dintre acestea. Elevii își dezvoltă conștiința lingvistică: analizează structura informațională în propoziție (temă/comentariu, temă/remă).

DT 4	Conținut, metode, tehnici de lucru 2h/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2h (CS)
4.3 Redactarea corectă a textelor CS • Aplicarea regulilor de gramatică și ortografie ale limbii germane în redactarea textelor; • Utilizarea strategiilor ortografice în corectarea greșelilor; • Reflecția asupra propriilor dificultăți (de gramatică și/sau ortografie); • Corectarea independentă a greșelilor gramaticale și ortografice individuale.	Elevii - aplică regulile de gramatică și ortografie ale limbii germane; - utilizează strategii și metode de ortografie; - folosesc metode de analiză a greșelilor (identificarea erorilor de interferență, erori de vocabular, erori gramaticale, erori de construcție a frazei, erori idiomatice în proverbe și expresii).	Elevii lucrează țintit la tiparele lor individuale de greșeli și documentează progresul (de ex. într-un „jurnal al greșelilor”). Analizează cauzele unor erori lingvistice mai complexe (de ex. transferuri idiomatice, structuri greșite provenite din alte limbi).
4.4 Multilingvism și competență interculturală CS • Identificarea diferitelor varietăți lingvistice și a funcției lor; • Compararea cuvintelor și a fenomenelor gramaticale ale limbii germane cu cele din alte limbi; • Identificarea diferențelor culturale prin limbă și tipare lingvistice; • Manifestarea respectului față de alte varietăți lingvistice.	Elevii investighează aspecte ale limbii contemporane; Elevii analizează situații autentice de conversație (talkshow-uri) și texte (podcasturi, texte de critică lingvistică).	Elevii analizează efectul diferitelor varietăți lingvistice în media, politică și literatură. Elevii reflectă asupra multilingvismului ca resursă – în școală, societate și identitatea personală.

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Genul dramatic:

- Georg Büchner: Woyzeck
- Bertolt Brecht – o dramă a teatrului epic: de ex. Der gute Mensch von Sezuan, Leben des Galilei, Herr Puntila und sein Knecht Matti, Die Dreigroschenoper, Mutter Courage, Der Jasager Der Neinsager)

Genul epic:

- nuvelă (de tip basm) a romantismului: de ex. Heinrich von Kleist – Das Erdbeben in Chili (nuvelă), Joseph von Eichendorff – Marmorbild (nuvelă), Die Zauberei im Herbste (nuvelă-basm), Ludwig Tieck – Der blonde Eckbert (nuvelă-basm)
- parabolă, de ex. de Franz Kafka (Kleine Fabel, Gib`s auf!, Heimkehr, Eine alltägliche Verwirrung, Ein Landarzt), Bertolt Brecht (Geschichten von Herrn Keuner), Arthur Schopenhauer, Die Stachelschweine ș.a.

https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/350481_0020_Loesungen_Parabel.pdf
https://www.deutschunddeutlich.de/contentLD/GD/GT64sStachelschwein.pdf
https://www.literatpro.de/prosa/270416/die-stachelschweine

- nuvelă din literatura germană din România, de ex. Erwin Wittstock: Die Verfolgung

Genul liric:

- lirică a romantismului: de ex. Joseph von Eichendorff (Mondnacht, Sehnsucht, Zwielicht, Rückkehr, Die blaue Blume, Der Schiffer, Waldgespräch), Bettina von Arnim (Lieblingsplätzchen, Seelied), Novalis (Wenn alle untreu werden)

https://lyrik.antikoerperchen.de/joseph-von-eichendorff-mondnacht,textbearbeitung,13.html

Repere tematice pentru textele nonliterare

- societate și politică
- excludere și dezavantajare
- texte de specialitate despre epoci literare (Romantism, Modernitate) și despre genuri/specii (dramă modernă, teatru epic, parabolă, nuvelă)

SURSE

Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006
Plan de învățământ Deutsch 9–12 – Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München
Plan de învățământ Deutsch, gimnaziu – Oberstufe (Einführungsphase/Hauptphase) – Ministerium für Bildung Saarland

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ŞOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Brașov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timișoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Brașov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 125B

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a XI-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 125B
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XI-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun două ore săptămânal în clasa a XI-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a XI-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a XI-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în lumea noastră. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegerea lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc lărgirea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o reflectează ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (CS +2h). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.
Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și atehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +2h CS.

THEMENBEREICHE (TB)

TB1	Texte verfassen
TB2	Lesen: mit Texten und Medien umgehen
TB3	Sprechen und verstehendes Zuhören
TB4	Sprache und Sprachgebrauch

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (TB) UND SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK)

TB 1 - Texte verfassen

XI. Klasse
AK 1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln
SK Die Schülerinnen und Schüler können • selbstständig und zielgerichtet recherchieren; • aus der Aufgabenstellung konkrete Schreibziele ableiten; • Schreibpläne zu ihren Schreibzielen entwickeln; • Texte orthographisch und grammatisch korrekt verfassen; • die Fachsprache anwenden; • auf eine korrekte Zitierweise der Quellen achten; • stilistisch angemessen formulieren; • strukturiert anhand der Schreibpläne Texte verfassen.
AK 1.2 Texte planen und verfassen
Literarische Texte interpretieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können

XI. Klasse
• Inhalt, Aufbau und sprachliche Darstellung des Textes interpretieren; • ein eigenständiges Textverständnis entwickeln und es textbezogen begründen; • vorgegebene Deutungshypothese am Text untersuchen; • in ihre Interpretation literaturgeschichtliche, biographische und gattungspoetologische Kenntnisse miteinbeziehen; • Interpretationsergebnisse auf der Grundlage der Analyse formulieren; • ein strittiges Thema erkennen, herausarbeiten und erörtern; • die jeweiligen Ergebnisse in Beziehung zu Wertvorstellungen, Welt- und Selbstkonzepten setzen. Sachtexte analysieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine geeignete Untersuchungsfrage zum Textgegenstand formulieren; • die Kernaussagen komplexer Texte darstellen; • die Funktion des Textes bestimmen; • Argumentationsgang bzw. Argumentationsstrategie des Vorlagetextes beschreiben und für die eigene Textproduktion verwenden; • sprachliche Mittel identifizieren und deren Wirkung im Kontext erklären; • ihre Ergebnisse verständlich und kohärent darstellen; • den jeweiligen Sachverhalt zielorientiert und in kohärenter Weise formulieren; • zu kontroversen Sachverhalten strukturierte und differenzierte Argumentationen entwerfen; • Schlussfolgerungen aus ihren Auswertungen zur Textvorlage und zu gegebenen Sachverhalten ziehen.
AK 1.3 Texte überarbeiten
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion, sprachliche Korrektheit); • zu fremden Texten Feedback geben; • eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.

AK 1.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine fremdkulturelle Perspektive/Position einnehmen und darüber schriftlich berichten/schreiben; • kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; • unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.

TB 2 - Lesen: Mit Texten und Medien umgehen

XI. Klasse
AK 2.1 Lesestrategien anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können • aus der Aufgabenstellung Leseziele ableiten; • selbstständig Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen Text zu verstehen; • handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.
AK 2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen
Literarische Texte SK Die Schülerinnen und Schüler können • den Inhalt, den Aufbau und die Sprache literarischer Texte interpretieren; • vorgegebene Deutungshypothesen überprüfen; • mündlich wie schriftlich diese Analyseergebnisse formulieren und sie textbezogen begründen; • literaturgeschichtliches und historisches und ggf. biografisches Wissen zum Interpretieren von Texten nutzen; • selbstständig biographische und historische und ggf. literaturgeschichtliche Aspekte recherchieren; • Epochenmerkmale erkennen und diese für ihr Textverständnis nutzen; • die Mehrdeutigkeit als zentrales Merkmal literarischer Texte erkennen; • Texte ggf. kritisch auf ihre Lebenswirklichkeit beziehen.

XI. Klasse
Sachtexte SK Die Schülerinnen und Schüler können • zunehmend eigenständig Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. Position des Autors in unterschiedlichen Texten erfassen; • Texte terminologisch präzise und sachgerecht zusammenfassen; • die sprachlich-stilistische Gestaltung des Textes und deren Wirkung untersuchen; • themengleiche Texte vergleichen; • ihr Weltwissen, Kontextwissen und Fachwissen zum Verstehen von Texten nutzen; • Sachtexte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.
AK 2.3 Medien nutzen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • sowohl Theaterinszenierungen als auch Literaturverfilmungen als mögliche Interpretation literarischer Primärtexte erkennen; • die Theaterinszenierung und/oder die Literaturverfilmung mit der Textfassung vergleichen.
AK 2.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • literarische und pragmatische Texte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen; • die Begegnung mit Filmen und Hörspielen zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.

TB 3 - Sprechen und verstehendes Zuhören

XI. Klasse
AK 3.1 Verstehend zuhören
SK Die Schülerinnen und Schüler können • konzentriert und gezielt zuhören; • simultan zum Hörprozess Mitschriften erstellen; • zentrale Themen, Struktur und zentrale Aussagen literarischer und pragmatischer Hörtexte erkennen; • Textsortenwissen anwenden, um die Funktion des Textes zu erkennen; • Wissen über die Kommunikationssituation nutzen, um unterschiedliche Positionen und Intentionen der Sprecher zu erkennen.
AK 3.2 Mit und zu anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • Absprachen für kooperative Kurzvorträge treffen; • mündliche Redebeiträge aller Art selbstständig gestalten; • kontroverse Positionen einnehmen und sachgerecht agieren; • Argumente klar strukturiert und durch Beispiele unterstützt formulieren; • für Diskussionen und Debatten (sowohl zu aktuellen Themen als auch zu literarischen Themen) recherchieren und sich an diesen beteiligen; • eigene Überlegungen, Meinungen und Standpunkte differenziert und schlüssig darstellen; • Regeln kommunikativer Fairness beachten.
AK 3.3 Vor anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • zur Vortragsunterstützung unterschiedliche Quellen nutzen; • Präsentationen/Referate kontextorientiert durchführen; • durch den kreativen Einsatz von analogen sowie digitalen Medien ihre Präsentation/ ihr Referat unterstützen; • den Zuhörerinnen und Zuhörern Raum für gezieltes Nachfragen geben; • Vorträge für das Erschließen literarischer Texte nutzen; • einen differenzierten Fachwortschatz verwenden; • rhetorische Mittel sicher verwenden und stimmliche und nonverbale Mittel gezielt einsetzen.
AK 3.4 Szenisch spielen
SK Die Schülerinnen und Schüler können

XI. Klasse
• verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel anwenden; • die Textinterpretation durch angemessene szenische Elemente z. B. Dialoge, Körpersprache gestalten; • bewusst ihre Redebeiträge durch Körpersprache unterstützen. • szenische Interpretationen für das vertiefte Verständnis eines literarischen Textes einsetzen.
AK 3.5 Feedback geben
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigenes und fremdes Gesprächsverhalten unter Berücksichtigung verbaler, nonverbaler, inhaltlicher und struktureller Gesichtspunkte reflektieren; • Gesprächs- und Zuhörverhalten mit Hilfe von Checklisten bewerten, • wertschätzendes Feedback zur gezielten Verbesserung ihrer Präsentations- und Zuhörkompetenz nutzen.
AK 3.6 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; • für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln; • über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren.

TB 4 - Sprache und Sprachgebrauch

XI. Klasse
AK 4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren
SK Die Schülerinnen und Schüler können • die Grundregeln der Wortbildung anwenden und sie zur Analyse und Bildung von Wörtern nutzen; • ihren allgemeinen und insbesondere ihren fachspezifischen Wortschatz anwenden; • sprachliche Handlungen hinsichtlich ihres Informationsgehaltes, ihrer sprachlichen Angemessenheit und hinsichtlich von Inhalt und Form untersuchen; • persuasive und manipulative Strategien von Kommunikation erkennen; • die ästhetische Wirkung sprachlicher Mittel erkennen und beschreiben.
AK 4.2 Textstrukturierungselemente in Texten erkennen und anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können • morpho-syntaktische Elemente hinsichtlich ihrer Funktion und der Intention des Schreibenden und Sprechenden analysieren; • morpho-syntaktische Elemente als Mittel der Textkohärenz erkennen; • morpho-syntaktische Elemente bei eigenen Textproduktionen mündlich wie schriftlich anwenden.
AK 4.3 Texte richtig schreiben
SK Die Schülerinnen und Schüler können • Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; • Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen; • über eigene Schwierigkeiten (in Grammatik und/oder Orthografie) reflektieren; • selbstständig individuelle grammatikalische und orthographische Fehler beheben.
AK 4.4 Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Sprachvarietäten und ihre Funktion identifizieren; • Wörter und grammatische Phänomene der deutschen Sprache mit weiteren Sprachen vergleichen; • über Sprache und Sprachmuster kulturelle Unterschiede erkennen; • respektvoll mit anderen Sprachvarietäten umgehen.

LERNINHALTE, METHODEN UND ARBEITSTECHNIKEN

XI. Klasse TB 1
Verbindlich sind:

- ✓ *Kennen und Anwenden von **Schreibfunktionen** (berichten, beschreiben, argumentieren, analysieren, interpretieren);*
- ✓ ***Wiederholen**: Bericht, formeller Brief/formelles Schreiben, begründete Stellungnahme, Analyse, Bewerbung, Lebenslauf, Erörterung*

TB 1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln SK Die Schülerinnen und Schüler können • selbstständig und zielgerichtet recherchieren; • aus der Aufgabenstellung konkrete Schreibziele ableiten; • Schreibpläne zu ihren Schreibzielen entwickeln; • Texte orthographisch und grammatisch korrekt verfassen; • die Fachsprache anwenden; • auf eine korrekte Zitierweise der Quellen achten; • stilistisch angemessen formulieren; • strukturiert anhand der Schreibpläne Texte verfassen.	Die Schülerinnen und Schüler wenden Aufbereitungstechniken an: - Sie notieren Wichtiges; - Sie paraphrasieren/ fassen Textpassagen zusammen; - Sie schreiben wichtige Textstellen wörtlich heraus; - Sie stellen u.a. Mindmaps, Cluster graphisch dar. Die Schülerinnen und Schüler setzen sich in Schreibwerkstätten mit der richtigen Nutzung der Orthografie und Grammatik auseinander. Die Schülerinnen und Schüler arbeiten systematisch an der Fachsprache. Die Schülerinnen und Schüler setzen die Zitierregeln richtig ein.	Die Schülerinnen und Schüler verfassen literarische und pragmatische Texte eigenständig von der Planung bis zur Überarbeitung. Beispiele für Aufgabenformate: - Analyse eines Gedichts mit Bezug auf einen Sekundärtext; - Argumentative Erörterung eines gesellschaftlichen Themas mit Quellenauswertung; - Überarbeitung eigener Texte anhand von Peer-Feedback.
1.2 Texte planen und verfassen Literarische Texte interpretieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • Inhalt, Aufbau und sprachliche Darstellung des Textes interpretieren; • ein eigenständiges Textverständnis entwickeln und es textbezogen begründen; • vorgegebene Deutungshypothese am Text untersuchen; • in ihre Interpretation literaturgeschichtliche, biographische und gattungspoetologische Kenntnisse miteinbeziehen;	Die Schülerinnen und Schüler erfassen die Grundstruktur der Textinterpretation: Einleitung – Hauptteil – Schluss. Sie verstehen die Textanalyse als Grundlage der Interpretation: - inhaltliche Erfassung (Thema, Handlung, Figuren, Konflikt); - sprachliche Gestaltung (Wortwahl, Stilmittel, Syntax, Erzählweise); - formale Aspekte (Gattung, Aufbau, Zeitstruktur, Erzählperspektive). Sie lernen den Umgang mit Deutungshypothesen: Formulierung, Überprüfung, Anpassung.	Die Schülerinnen und Schüler üben eine vertiefte Analyse sprachlicher Mittel: rhetorische Figuren, Syntax, Klang, Wortfelder. Sie vergleichen zwei Texte unterschiedlicher Epochen oder Gattungen. Sie nehmen in der textgestützten Argumentation Bezug auf Textbelege und Zitate. Sie verknüpfen ihre Interpretation mit gesellschaftlichen Themen: soziale, ethische oder ästhetische Fragestellungen.

TB 1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) • Interpretationsergebnisse auf der Grundlage der Analyse formulieren; • ein strittiges Thema erkennen, herausarbeiten und erörtern; • die jeweiligen Ergebnisse in Beziehung zu Wertvorstellungen, Welt- und Selbstkonzepten setzen.	Schülerinnen und Schüler beziehen literaturgeschichtliche und biografische Kontexte in ihren Texten ein (z. B. Romantik, Vormärz). Sie verknüpfen Textanalyse mit persönlicher Deutung. Sie verfassen einfache Erörterung strittiger Themen im Kontext der jeweiligen gelesenen Texte.	
Sachtexte analysieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine geeignete Untersuchungsfrage zum Textgegenstand formulieren; • die Kernaussagen komplexer Texte darstellen; • die Funktion des Textes bestimmen; • Argumentationsgang bzw. Argumentationsstrategie des Vorlagetextes beschreiben und für die eigene Textproduktion verwenden; • sprachliche Mittel identifizieren und deren Wirkung im Kontext erklären; • ihre Ergebnisse verständlich und kohärent darstellen; • den jeweiligen Sachverhalt zielorientiert und in kohärenter Weise formulieren; • zu kontroversen Sachverhalten strukturierte und differenzierte Argumentationen entwerfen; • Schlussfolgerungen aus ihren Auswertungen zur Textvorlage und zu gegebenen Sachverhalten ziehen.	Die Schülerinnen und Schüler erfassen die Merkmale von Sachtexten (Aufbau, Ziel, Textsorten: Kommentar, Rede, Essay, Zeitungsartikel). Sie analysieren Textfunktion und Kommunikationsabsicht. Sie erkennen und beschreiben den Argumentationsgangs. Sie analysieren die sprachlich-stilistischen Mittel und deren Wirkung (z. B. rhetorische Fragen, Wiederholungen, Wortwahl). Sie schreiben Zusammenfassungen und Strukturieren von Kernaussagen. Die Schülerinnen und Schüler setzen Formulierungshilfen wie z. B: Redemittel, Überleitungen ein; Sie verfassen textgebundene Erörterungen (mit Sachtexten als Ausgangspunkt).	Die Schülerinnen und Schüler verfassen sachbezogene Texte selbstständig – mit Schwerpunkt auf Analyse, Argumentation und Reflexion. - Sie planen, schreiben und überarbeiten in mehreren Phasen (Entwurf – Feedback – Überarbeitung – Endfassung). - Sie steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über Sprachregister und Stilwirkung, z.B. wie Argumentationssprache und Ausdruck Präzision erzeugen. Beispielaufgaben: - Erörterung eines gesellschaftlichen Problems anhand mehrerer Sachtexte; - Essay zu einem kultur- oder identitätsbezogenen Thema.

TB 1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.3 Texte überarbeiten SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion, sprachliche Korrektheit); • zu fremden Texten Feedback geben; • eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.	Die Schülerinnen und Schüler nehmen Bezug zur Textkohärenz: anaphorische und kataphorischen Referenzen. Die Schülerinnen und Schüler unterscheiden Formen des kriterienbezogenen Feedbacks: - Sie unterscheiden Formen von Selbst-, Lehrer*innen- oder Schüler*innenfeedback; - Sie geben Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen Kriterien zu folgenden Aspekten: inhaltliche Aspekte: z.B. Textlogik, sachliche Richtigkeit, Vollständigkeit, Verständlichkeit. Beispiele: Die Schülerinnen und Schüler setzen strukturelle Aspekte ein: z.B. klarer Aufbau, Verwendung von Redemitteln.	Die Schülerinnen und Schüler arbeiten systematisch an der Verbesserung ihrer Texte – mit Fokus auf Argumentationsstruktur, Kohärenz und stilistische Klarheit. Sie formulieren differenzierte Rückmeldungen zu Texten anderer, gestützt auf Kriterienkataloge und Fachterminologie. Sie überarbeiten ihre eigenen Texte mehrstufig (Inhalt, Struktur, Sprache, Stil) und reflektieren die Veränderungen. Beispielaufgaben: - Überarbeitung eines Essays anhand von Peer-Feedback. - Kommentiertes Umschreiben eines Textabschnitts mit Fokus auf Kohärenz. - Vergleich: Vorher-Nachher-Version mit Begründung der Änderungen.
1.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine fremdkulturelle Perspektive/Position einnehmen und darüber schriftlich berichten/schreiben; • kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; • unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.	Die Schülerinnen und Schüler erschließen die Multiperspektivität von Lerninhalten. Die Schülerinnen und Schüler gestalten Schreibprozesse kooperativ und respektvoll. Sie erkennen soziale Zuordnungen und Stereotypisierungen. Die Schülerinnen und Schüler thematisieren Diskriminierung und Rassismus.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln schriftliche Positionen zu kulturellen und gesellschaftlichen Fragen (z.B. Umgang mit Vielfalt, Diskriminierung, Zugehörigkeit). Sie übernehmen bewusst verschiedene Perspektiven (z. B. durch Rollen- oder Perspektivwechsel in Erzählungen, Dialogen oder Essays). Beispielaufgaben: - Innerer Monolog einer literarischen Außenseiterfigur („Wie sehe ich die Welt, die mich ausgrenzt?“) - Kommentar: „ Welche Verantwortung trägt Sprache in einer vielfältigen Gesellschaft?“.

XI. Klasse TB 2
Verbindlich sind:

2 Wochenstunden (TC)	+2 Wochenstunde (CS)
übergeordnetes Thema: soziale Ächtung ✓ „Woyzeck" von Georg Büchner (offenes Drama) ✓ ein Drama des epischen Theaters Bertolt Brechts ✓ eine Parabel ✓ Sachtexte aus Politik und Gesellschaft (unter Beachtung des Leitthemas) ✓ eine (Märchen-)Novelle der Romantik ✓ mindestens drei Gedichte der Romantik ✓ eine Erzählung der rumäniendeutschen Literatur	**übergeordnetes Thema: soziale Ächtung** ✓ „Woyzeck" von Georg Büchner (offenes Drama) ✓ ein Drama des epischen Theaters Bertolt Brechts ✓ zwei Parabeln ✓ Sachtexte aus Politik und Gesellschaft (unter Beachtung des Leitthemas) ✓ eine (Märchen-)Novelle der Romantik ✓ mindestens drei Gedichte der Romantik ✓ eine Erzählung der rumäniendeutschen Literatur

TB 2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.1 Lesestrategien anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können • aus der Aufgabenstellung Leseziele ableiten • selbstständig Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen Text zu verstehen; • handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler lesen kontinuierliche und diskontinuierliche Sachtexte aller Art, insbesondere fachspezifische Texte/ Metatexte und literarische Texte. Sie wenden Lesestrategien an. Ordnen /organisieren/ klären Bedeutungen: u.a. formulieren Kernaussagen, recherchieren Bedeutungen von Begriffen, fassen Texte zusammen und exzerpieren. Die Schülerinnen und Schüler verknüpfen/elaborieren: u.a. aktivieren Vor- und Fachwissen, berücksichtigen textexterne Faktoren. Die Schülerinnen und Schüler wiederholen/paraphrasieren/ kommunizieren: z. B. sie fassen Texte zusammen, klären Verständnisprobleme im Gespräch. Die Schülerinnen und Schüler planen/kontrollieren/steuern: z.B. klären das Leseziel, wählen zielführende Lesestrategien aus, legen Vorgehensweisen zum Überwinden von Verstehensbarrieren fest Sie wenden Lesetechniken an: lesen u.a. global, diagonal/selektiv, detailliert.	Die Schülerinnen und Schüler planen und dokumentieren ihren Leseprozess, indem sie Leseziele formulieren, Textsorten analysieren und geeignete Lesestrategien bewusst auswählen. Sie erstellen Exzerpte oder Zusammenfassungen komplexer Texte (z.B. Fachartikel, Essays, literarische Interpretationen). Sie klären in Partnerarbeit oder Gruppenarbeit Verständnisprobleme kommunikativ, indem sie Leseschritte und Deutungen begründen. Sie reflektieren über die Wirksamkeit von Lesestrategien (z.B. „Welche Strategie hat mir bei diesem Text geholfen?").

TB 2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen; Literarische Texte SK Die Schülerinnen und Schüler können • den Inhalt, den Aufbau und die Sprache literarischer Texte interpretieren; • vorgegebene Deutungshypothesen überprüfen; • mündlich wie schriftlich diese Analyseergebnisse formulieren und sie textbezogen begründen; • literaturgeschichtliches und historisches und ggf. biografisches Wissen zum Interpretieren von Texten nutzen; • selbstständig biographische und historische und ggf. literaturgeschichtliche Aspekte recherchieren; • Epochenmerkmale erkennen und diese für ihr Textverständnis nutzen; • die Mehrdeutigkeit als zentrales Merkmal literarischer Texte erkennen; • Texte ggf. kritisch auf ihre Lebenswirklichkeit beziehen.	Die Schülerinnen und Schüler erschließen und deuten Texte zum übergeordneten Thema: soziale Ächtung. Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen folgende verbindliche Aspekte: - Merkmale der literarischen Epochen: Romantik, Vormärz; - Merkmale folgender Gattungen: (Märchen)Novelle, offenes Drama, episches Theater, Parabel; Die Schülerinnen und Schüler setzen sich mit den Autoren Georg Büchner und Bertolt Brecht auseinander.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren literarische Texte vertieft im Hinblick auf Figurenkonstellation, Konfliktstruktur, gesellschaftliche und moralische Dimensionen des Themas *soziale Ächtung*. Sie arbeiten gezielt mit Epochenmerkmalen (Romantik, Vormärz), um historische Denkmuster und Ausdrucksformen zu verstehen. In Einzel- oder Gruppenarbeit erschließen sie zentrale Gattungselemente (z.B. Novelle, offenes Drama, Parabel) und wenden sie bei der Textanalyse an.
Sachtexte SK Die Schülerinnen und Schüler können • zunehmend eigenständig Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. Position des Autors in unterschiedlichen Texten erfassen; • Texte terminologisch präzise und sachgerecht zusammenfassen; • die sprachlich-stilistische Gestaltung des Textes und deren Wirkung untersuchen; • themengleiche Texte vergleichen; • ihr Weltwissen, Kontextwissen und Fachwissen zum Verstehen von Texten nutzen;	Die Schülerinnen und Schüler erschließen und deuten Texte zum übergeordneten Thema: *soziale Ächtung*. Die Schülerinnen und Schüler setzen sich mit Fachtexten zu den literarischen Epochen und zu den verbindlichen Gattungen auseinander.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren den Argumentationsaufbau von Texten zu gesellschaftlichen oder ethischen Fragestellungen, insbesondere zum Thema *soziale Ächtung* (z.B. Ausgrenzung, Diskriminierung). Sie vergleichen Texte unterschiedlicher Textsorten oder Medien, um Unterschiede in Intention, Perspektive und Informationsdichte herauszuarbeiten. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Sprachaspekte: Wie beeinflussen Wortwahl und Perspektive die Wahrnehmung gesellschaftlicher Themen?

TB 2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) Sachtexte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.		
2.3 Medien nutzen SK Die Schülerinnen und Schüler können • sowohl Theaterinszenierungen als auch Literaturverfilmungen als mögliche Interpretation literarischer Primärtexte erkennen; • die Theaterinszenierung und/ oder die Literaturverfilmung mit der Textfassung vergleichen.	Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen mediale Darstellungen von Texten, z. B. die Realisierung eines Textes in Filmen oder Hörspielen, falls die Pflichtlektüre diese Möglichkeit bietet. Die Schülerinnen und Schüler wenden Aspekte der Filmanalyse an: - visuelle Ebene: Einstellungsgrößen, Kamerabewegungen und -perspektiven, Filmschnitt, Montage, Licht; - auditive Ebene: Ton, Geräusche, Musik, Off- und On-Töne; - narrative Ebene: Erzählerkommentare, Unterscheidung von Haupt- und Nebenfiguren, Protagonisten und Antagonisten, Haupt- und Nebenhandlung, Rückblicke.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren ausgewählte Filmszenen oder Theaterausschnitte im Vergleich zur Textvorlage (z. B. Szenen aus Büchners „Woyzeck”). Sie erkennen unterschiedliche Interpretationsansätze (z.B. zeitgenössische, historische, experimentelle Inszenierungen) und diskutieren deren Intention. Arbeitsformen: Standbildanalyse, Szenenprotokoll, Storyboard, Vergleich von Text und Filmsequenz.
2.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • literarische und pragmatische Texte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen; • die Begegnung mit Filmen und Hörspielen zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler thematisieren in passenden Kontexten das Leitthema: *Ausgrenzung und Benachteiligung* anhand von z. B. - Ethnie; - Geschlecht; - körperlichen und geistigen Fähigkeiten; - Religion und Weltanschauung; - sozialer Herkunft, -Gesellschaftsbildern.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Texte und Medienbeispiele, in denen soziale oder kulturelle Ausgrenzung thematisiert wird. Sie identifizieren unterschiedliche Perspektiven und Deutungsmuster, z. B. Opfer-, Täter- oder Beobachterperspektive.

XI. Klasse TB 3
Verbindlich sind:

- ✓ ein **Kurzvortrag** (mit Medienunterstützung, Handout und Diskussion)
- ✓ eine **Debatte**

TB 3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.1 Verstehend zuhören SK Die Schülerinnen und Schüler können • konzentriert und gezielt zuhören; • simultan zum Hörprozess Mitschriften erstellen; • zentrale Themen, Struktur und zentrale Aussagen literarischer und pragmatischer Hörtexte erkennen; • Textsortenwissen anwenden, um die Funktion des Textes zu erkennen; • Wissen über die Kommunikationssituation nutzen, um unterschiedliche Positionen und Intentionen der Sprecher zu erkennen.	Die Schülerinnen und Schüler hören: - literarische Hörtexte: Hörbücher, Hörspiele, Textvorträge, z. B. Interviews mit Autoren; - pragmatische Hörtexte: Nachrichtentexte, Rundfunk- oder Fernsehreportagen zu aktuellen bzw. fachspezifischen Themen. Die Schülerinnen und Schüler üben das verstehende Hören (global, selektiv, detailliert) mithilfe von: - Referaten; - Film- und Dramenausschnitten; - international anerkannten Prüfungsformaten; - alltagsrelevanten Hörtexten, wie zum Beispiel Nachrichten, Interviews; - audiovisuellen Texten, z. B. Fernseh- oder Online-Nachrichten.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexe Hörtexte im Hinblick auf rhetorische Struktur, Argumentationslogik und Sprecherintention. Sie nutzen gezielte Mitschriftstrategien (z. B. Strukturdiagramm, lineare Notiz, Symbolsystem) zur Informationsverdichtung. Sie reflektieren über ihre eigene Hörkompetenz und passen ihre Strategien an Textsorte und Ziel an.
3.2 Mit und zu anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können • Absprachen für kooperative Kurzvorträge treffen; • mündliche Redebeiträge aller Art selbstständig gestalten; • kontroverse Positionen einnehmen und sachgerecht agieren; • Argumente klar strukturiert und durch Beispiele unterstützt formulieren; • für Diskussionen und Debatten (sowohl zu aktuellen Themen als auch zu literarischen Themen) recherchieren und sich an diesen beteiligen; • eigene Überlegungen, Meinungen und Standpunkte differenziert und schlüssig darstellen; • Regeln kommunikativer Fairness beachten.	Die Schülerinnen und Schüler setzen gezielt folgende Methoden ein: - Zusammenfassungen; - Paraphrasieren von Unterrichtsinhalten; - Aushandeln von Lösungen u.a. bei Gruppenarbeiten. Die Schülerinnen und Schüler setzen sich mit (Diskussions)Themen auseinander, z. B.: - Streitfragen zu Sachthemen formulieren; - sich mit verschiedenen Deutungshypothesen zu literarischen Texten auseinandersetzen; - sich auf Prüfungsgespräche vorbereiten.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren und reflektieren Gesprächsverläufe hinsichtlich Gesprächssteuerung, Machtverhältnissen und Fairnessprinzipien. Sie nutzen gezielt rhetorische Mittel (z.B. Wiederholung, Antithese, rhetorische Fragen), um Argumente überzeugender zu präsentieren. Sie bewerten mündliche Beiträge anderer konstruktiv und begründet. Sie reflektieren die Wirkung ihres Sprechens (Klarheit, Überzeugungskraft, Sprachregister, Körpersprache).

TB 3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.3 Vor anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können • zur Vortragsunterstützung unterschiedliche Quellen nutzen; • Präsentationen/ Referate kontextorientiert durchführen; • durch den kreativen Einsatz von analogen sowie digitalen Medien ihre Präsentation/ ihr Referat unterstützen; • den Zuhörerinnen und Zuhörern Raum für gezieltes Nachfragen geben; • Vorträge für das Erschließen literarischer Texte nutzen; • einen differenzierten Fachwortschatz verwenden; • rhetorische Mittel sicher verwenden und stimmliche und nonverbale Mittel gezielt einsetzen.	Die Schülerinnen und Schüler setzen Medien mit folgenden Arbeitsschwerpunkten funktional ein: - sie halten Vorträge zu literarischen oder gesellschaftlichen Themen; - sie interpretieren literarische Texte durch Vortrag, Lesung oder Inszenierung; - sie setzen digitale und analoge Präsentationsmedien ein; - sie führen Übungen zur Stimmführung, Artikulation, Pausensetzung, Körpersprache durch; - sie geben Feedback mithilfe eines Kriterienkatalogs. Die Schülerinnen und Schüler führen u.a. folgende Beispielaufgaben durch: - Präsentieren eines literarischen Textes mit interpretierendem Vortrag; - Kurzvortrag zu einem sprachlichen Phänomen mit digitaler Unterstützung; - Analyse des Videos der eigenen Präsentation mit Selbstreflexion.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren und reflektieren rhetorische Strategien erfolgreicher Sprecherinnen und Sprecher (z.B. in Reden, Poetry Slams, TED Talks). Sie trainieren freies Sprechen ohne Manuskript, mit starker Betonung auf Struktur, Prägnanz und Publikumsbezug. Sie optimieren ihre Vorträge hinsichtlich Argumentationslogik, Medieneinsatz und Wirkung. Vertiefende Aufgaben: Die Schülerinnen und Schüler analysieren: „Wie beeinflusst Körpersprache die Wirkung einer Rede?“
3.4 Szenisch spielen SK Die Schülerinnen und Schüler können • verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel anwenden; • die Textinterpretation durch angemessene szenische Elemente z. B. Dialoge, Körpersprache gestalten; • bewusst ihre Redebeiträge durch Körpersprache unterstützen. • szenische Interpretationen für das vertiefte Verständnis eines literarischen Textes einsetzen.	Die Schülerinnen und Schüler nutzen verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel. Sie erarbeiten kurze szenische Interpretationen zu literarischen Texten (z. B. Gedicht, Szene, innerer Monolog). Sie analysieren die Körperhaltung, Stimme, Bewegung als Bedeutungsträger und reflektieren über die Wirkung und die Intention der Darstellung. Sie setzen szenische Mittel zur Unterstützung von Referaten oder Textanalysen ein. Die Schülerinnen und Schüler führen u.a. folgende Beispielaufgaben durch: - Umsetzen einer Schlüsselszene aus einem Drama in verknappter Form; - „Standbilder“ zu zentralen Konflikten oder Emotionen im Text erstellen; - Kombinieren von szenischem Spiel mit der analytischen Erläuterung.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln eigene szenische Konzepte zu literarischen Texten und reflektieren deren Wirkung auf Publikum und Bedeutungsebene. Sie analysieren szenische Entscheidungen (Raum, Bewegung, Sprachgestaltung) im Hinblick auf Interpretation und Deutung. Sie arbeiten mit Improvisationstechniken, um Figuren, Haltungen oder Themen spontan zu gestalten. Sie integrieren szenische Mittel in analytische oder argumentative Sprechaufgaben (z. B. Szenenanalyse, Monologinterpretation).

TB 3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.5 Feedback geben SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Formen des kriterienbezogenen Feedbacks zu Vorträgen/Präsentationen und Gesprächen nutzen; • anhand von Kriterienkatalogen ihr eigenes Sprechhandeln reflektieren und bewerten; • Rückmeldungen zur zielgerichteten Verbesserung ihrer Kompetenzen nutzen. • fremdes und eigenes Sprechverhalten in unterschiedlichen Situationen unter Berücksichtigung inhaltlicher, verbaler, nonverbaler und struktureller Aspekte untersuchen.	Schülerinnen und Schüler wenden Formen des kriterienbezogenen Feedbacks an: - Unterscheidung von Selbst-, Lehrer*innen- oder Schüler*innen-Feedback; - Konstruktives und wertschätzendes Kritikgespräch; - direkte Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen und selbst erstellten Kriterienkatalogen zu folgenden Aspekten: - inhaltliche Aspekte: z. B. sachliche Richtigkeit, Vollständigkeit, Verständlichkeit, Anschaulichkeit durch Bilder, Vergleiche und Beispiele; - strukturelle Aspekte: z. B. klarer Aufbau, Verwendung sprachlicher Gliederungssignale; - verbale Aspekte: z. B. Lautstärke, Betonung, Aussprache, Tempo, Pausen, angemessener Wortschatz, korrekte Grammatik, Fachsprache, - nonverbale Aspekte: Gestik, Mimik, Blickkontakt, Körperhaltung, Klangfarbe, Stimmführung	Schülerinnen und Schüler üben den gezielten Einsatz von Feedback-Kriterien anhand kurzer Präsentationen oder Gesprächsausschnitte. Sie formulieren konstruktives Feedback, das Stärken hervorhebt und Verbesserungsvorschläge enthält („Was war gelungen? Was kann verbessert werden?“). In Partner- und Gruppenübungen reflektieren sie ihr eigenes Sprechverhalten mit Hilfe einfacher Feedbackbögen oder Audioaufnahmen. Sie lernen, wertschätzend und sachlich Rückmeldung zu geben, z. B. in Form einer Feedbackrunde nach einem Vortrag. Sie diskutieren Wirkung und Verständlichkeit verschiedener Ausdrucksformen (z. B. klarer Aufbau, überzeugende Stimme, unterstützende Gestik).
3.6 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; • für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln; über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren.	Die Schülerinnen und Schüler beginnen, sich für Kulturtransfer, für Fremdes zu sensibilisieren. Die Schülerinnen und Schüler haben folgende Arbeitsschwerpunkte: - Gespräche über persönliche kulturelle Erfahrungen und Identität; - Analyse kurzer literarischer oder medialer Texte mit interkulturellem Fokus (z. B. Begegnungssituationen, Missverständnisse); - Rollenspiele oder Simulationen interkultureller Kommunikationssituationen aus; - Erarbeitung von interkulturellen Gesprächsregeln („Wie spreche ich über das Fremde, ohne zu werten?“) - Vokabular für Meinungsäußerung, Perspektivübernahme, Toleranz, Diversität sammeln.	SK - SK - Die Schülerinnen und Schüler können - interkulturelle Missverständnisse erkennen, analysieren und sprachlich vermitteln (z. B. Klärungsgespräche, Perspektivwechsel); - eigene und fremde Wahrnehmungsmuster kritisch hinterfragen (Stereotype, Vorurteile, Etikettierungen); - kulturell sensible Gesprächsstrategien anwenden, etwa paraphrasieren, nachfragen, deeskalieren; - interkulturelle Themen sprachlich differenziert darstellen und mit Beispielen belegen.

XI. Klasse TB 4
Verbindlich sind:

- ✓ **die deutsche Rechtschreibung und Zeichensetzung**
- ✓ **die deutsche Grammatik**

TB 4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren SK Die Schülerinnen und Schüler können • die Grundregeln der Wortbildung anwenden und sie zur Analyse und Bildung von Wörtern nutzen; • ihren allgemeinen und insbesondere ihren fachspezifischen Wortschatz anwenden; • sprachliche Handlungen hinsichtlich ihres Informationsgehaltes, ihrer sprachlichen Angemessenheit und hinsichtlich von Inhalt und Form untersuchen; • persuasive und manipulative Strategien von Kommunikation erkennen; • die ästhetische Wirkung sprachlicher Mittel erkennen und beschreiben.	Die Schülerinnen und Schüler erkennen und wenden an: - syntaktische und textgrammatikalische Strukturen; - komplexe Satzbaupläne; - Oberbegriffe; - Nominalisierungen; - Topik; - sprachliche Mittel.	Die Schülerinnen und Schüler reflektieren den Zusammenhang zwischen Form und Funktion, etwa wie Satzbau, Wortwahl und Syntax. Sie übertragen grammatikalisches Wissen aktiv in die Textproduktion und verbessern damit Ausdruck und Präzision. Beispielaufgaben: Überarbeitung eines Textes mit Fokus auf sprachliche Präzision und Wirkung.
4.2 Textstrukturierungselemente in Texten erkennen und anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können • morpho-syntaktische Elemente hinsichtlich ihrer Funktion und der Intention des Schreibenden und Sprechenden analysieren; • morpho-syntaktische Elemente als Mittel der Textkohärenz erkennen; morpho-syntaktische Elemente bei eigenen Textproduktionen mündlich wie schriftlich anwenden.	Die Schülerinnen und Schüler erkennen und analysieren Textstrukturierungselemente in schriftlichen Texten u. a. Absätze, Überschriften, Zwischenüberschriften, Nummerierungen in formalisierten Texten, Strophen, Szenen. Die Schülerinnen und Schüler wenden sprachliche Mittel zur Herstellung von Textkohärenz an: - Wortebene: Konjunktionen, Adverbien, Pronomen; - Satzebene: Satzarten, Satzreihe, Satzgefüge; - Bedeutungsebene: Ober- und Unterbegriffe, Synonyme, Antonyme, Schlüsselwörter, Wortableitungen, Wortzusammensetzungen, Wortfelder, Wortfamilien.	Die Schülerinnen und Schüler erproben verschiedene Strukturierungstechniken bei der eigenen Textproduktion, um Wirkung und Verständlichkeit gezielt zu steuern. Sie untersuchen die Kohärenz zwischen Textteilen (z. B. Einleitung–Hauptteil–Schluss) und reflektieren deren sprachliche Verknüpfung. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie analysieren die Informationsstruktur im Satz (Topik/Kommentar, Thema/Rhema).

TB 4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.3 Texte richtig schreiben SK Die Schülerinnen und Schüler können • Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; • Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen; • über eigene Schwierigkeiten (in Grammatik und/oder Orthografie) reflektieren; • selbstständig individuelle grammatikalische und orthographische Fehler beheben.	Die Schülerinnen und Schüler: - wenden die Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie an; - setzen Rechtschreibstrategien und -methoden ein; - setzen Methoden der Fehleranalyse ein (Interferenzfehler erkennen, Wortschatzfehler, grammatikalische Fehler, Satzbaufehler, idiomatische Fehler in Sprichwörtern und Ausdrücken).	Die Schülerinnen und Schüler arbeiten gezielt an ihren individuellen Fehlerschwerpunkten und dokumentieren Lernfortschritte (z. B. in einem Fehler-Tagebuch). Sie analysieren die Ursachen komplexerer Sprachfehler (z. B. idiomatische Übertragungen, falsche Strukturen aus Fremdsprachen).
4.4 Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Sprachvarietäten und ihre Funktion identifizieren; • Wörter und grammatische Phänomene der deutschen Sprache mit weiteren Sprachen vergleichen; • über Sprache und Sprachmuster kulturelle Unterschiede erkennen; respektvoll mit anderen Sprachvarietäten umgehen.	Die Schülerinnen und Schüler untersuchen Aspekte der Gegenwartssprache; Die Schülerinnen und Schüler untersuchen authentische Gesprächssituationen (Talkshows) und Texte (Podcasts, sprachkritische Texte).	Die Schülerinnen und Schüler analysieren die Wirkung verschiedener Sprachvarietäten in Medien, Politik und Literatur. Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Mehrsprachigkeit als Ressource – in Schule, Gesellschaft und persönlicher Identität.

EMPFOHLENE LEKTÜRE

Drama:

- Georg Büchner: Woyzeck
- Bertolt Brecht - ein Drama des epischen Theaters: z. B. Der gute Mensch von Sezuan, Leben des Galilei, Herr Puntila und sein Knecht Matti, Die Dreigroschenoper, Mutter Courage, Der Jasager Der Neinsager)

Epik:

- eine (Märchen)Novelle der Romantik: z. B. Heinrich von Kleist - Das Erdbeben in Chili (Novelle), Joseph von Eichendorff - Marmorbild (Novelle), Die Zauberei im Herbste (Märchennovelle), Ludwig Tieck - Der blonde Eckbert (Märchennovelle)
- eine Parabel, z. B. von Franz Kafka (Kleine Fabel, Gib`s auf!, Heimkehr, Eine alltägliche Verwirrung, Ein Landarzt), Bertolt Brecht (Geschichten von Herrn Keuner), Arthur Schopenhauer, Die Stachelschweine u. a.

https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/350481_0020_Loesungen_Parabel.pdf
https://www.deutschunddeutlich.de/contentLD/GD/GT64sStachelschwein.pdf
https://www.literatpro.de/prosa/270416/die-stachelschweine

- eine Novelle der rumäniendeutschen Literatur. z. B. Erwin Wittstock: Die Verfolgung

Lyrik:

- Lyrik der Romantik: z. B. Joseph von Eichendorff (Mondnacht, Sehnsucht, Zwielicht, Rückkehr, Die blaue Blume, Der Schiffer, Waldgespräch), Bettina von Arnim (Lieblingsplätzchen, Seelied), Novalis (Wenn alle untreu werden)

https://lyrik.antikoerperchen.de/joseph-von-eichendorff-mondnacht,textbearbeitung,13.html

Thematische Schwerpunkte für Sachtexte

- Gesellschaft und Politik
- Ausgrenzung und Benachteiligung
- fachliterarische Texte zu den Epochen (Romantik, Moderne) und zu den Gattungen (modernes Drama, episches Theater, Parabel, Novelle)

QUELLENANGABEN

Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006
Lehrplan Deutsch 9-12 - Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München
Lehrplan Deutsch Gymnasiale Oberstufe Einführungsphase/Hauptphase - Ministerium für Bildung Saarland

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ŞOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Brașov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timișoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Brașov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 126A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a XII-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 126A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XII-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun două ore săptămânal în clasa a XII-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a XII-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a XII-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în meiul social. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegere a lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc extinderea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o reflectă ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor puncte de vedere și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le

dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și a procedurilor diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și a celor specifice, precum și a sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS vizează specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (+2h CS). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.

Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +2h CS.

DOMENII TEMATICE (DT)

DT1	Redactarea de texte
DT2	Lectura: utilizarea textelor și a mijloacelor media
DT3	Exprimarea orală și ascultarea activă
DT4	Limba germană / gramatică aplicată

COMPETENȚE GENERALE (CG) ȘI COMPETENȚE SPECIFICE (CS)

DT 1 - Redactarea textelor

Clasa a XII-a
CG 1.1 Dezvoltarea abilităților și competențelor de scriere
CS ● Cercetarea/documentarea independentă și orientată spre scop; ● Derivarea unor obiective concrete de scriere din enunțul sarcinii; ● Elaborarea planurilor de scriere în raport cu obiectivele stabilite; ● Redactarea textelor corecte ortografic și gramatical; ● Utilizarea limbajului de specialitate; ● Respectarea citării corecte a surselor; ● Formularea în mod adecvat din punct de vedere stilistic;

Clasa a XII-a
● Redactarea structurată a textelor pe baza planurilor de scriere.
CG 1.2 Planificarea și redactarea textelor
Interpretarea și/sau dezbaterea textelor literare CS ● Interpretarea structurii și a conținutului textului; ● Identificarea mijloacelor lingvistice și explicarea efectului lor în context; ● Dezvoltarea unei înțelegeri proprii a textului și justificarea ei prin raportare la text; ● Dezvoltarea propriilor ipoteze de interpretare a textului; ● Integrarea în interpretare a cunoștințelor de istorie literară, biografie și poetică a genurilor; ● Formularea rezultatelor interpretării pe baza analizei; ● Identificarea, analiza și dezbaterea unei teme controversate; ● Raportarea rezultatelor la valori, concepții despre lume și despre sine. Analiza și/sau dezbaterea textelor nonliterare CS ● Formularea situației/faptului vizat în mod orientat spre scop și coerent; ● Formularea unei întrebări de investigare adecvate pentru obiectul textului ca termen de referință în propria producție de text; ● Prezentarea ideilor principale ale textelor complexe; ● Descrierea strategiilor de argumentare ale textului-sursă și utilizarea lor în propria producție de text; ● Elaborarea unor argumentații structurate și diferențiate pentru situații/fapte controversate; ● Redactarea unui text conform unei strategii de argumentare adecvate și conform trăsăturilor tipului de text; ● Formularea concluziilor pe baza evaluărilor textului-sursă și a situațiilor/datei prezentate.
CG 1.3 Revizuirea textelor
CS ● Evaluarea textelor proprii și ale altora (de ex. din perspectiva coerenței și coeziunii, corectitudinii lingvistice, capacității de exprimare); ● Oferirea feedbackului pentru textele altora; ● Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.

CG 1.4 Competența interculturală
CS ● Asumarea unei perspective/poziții dintr-o altă cultură și relatarea/redactarea despre aceasta în scris; ● Cunoașterea punctelor uzuale de vedere și percepție, a prejudecăților și stereotipurilor din propria cultură și din cultura străină și abordarea lor în scris; ● Perceperea unor perspective culturale diferite și abordarea lor în scris.

DT 2 - Lectura: abordarea textelor și a mijloacelor media

Clasa a XII-a
CG 2.1 Aplicarea strategiilor de lectură
CS ● Derivarea obiectivelor de lectură din enunțul sarcinii; ● Aplicarea autonomă a strategiilor de lectură pentru înțelegerea unui text citit; ● Utilizarea tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru accesarea individuală a textului.

Clasa a XII-a
CG 2.2 Accesarea și interpretarea textelor literare; înțelegerea și abordarea textelor nonliterare
Texte literare CS ● Interpretarea conținutului, structurii și limbajului textelor literare; ● Formularea și verificarea ipotezelor de interpretare; ● Formularea orală și în scris a rezultatelor analizei și justificarea lor prin raportare la text; ● Utilizarea cunoștințelor de istorie literară și istorie (și, după caz, biografice) pentru interpretarea textelor; ● Documentarea autonomă asupra aspectelor biografice și istorice și, după caz, de istorie literară; ● Identificarea trăsăturilor de epocă și valorificarea lor pentru înțelegerea textului; ● Recunoașterea polisemiei/ambiguității ca trăsătură centrală a textelor literare; ● Raportarea, după caz, critică a textelor la propria experiență de viață. Texte nonliterare CS ● Identificarea autonomă a ideilor principale, a argumentelor centrale și/sau a poziției autorului în texte diferite; ● Rezumatul textelor cu precizie terminologică și adecvare factuală; ● Investigarea realizării lingvistico-stilistice a textului și a efectului acesteia; ● Compararea textelor cu aceeași temă; ● Utilizarea cunoștințelor despre lume, context și domeniu pentru înțelegerea textelor; ● Utilizarea textelor nonliterare pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori.
CG 2.3 Utilizarea mijloacelor media
CS ● Recunoașterea montărilor teatrale și a ecranizărilor ca posibile interpretări ale textelor literare primare; ● Compararea montării teatrale și/sau a ecranizării literare cu varianta textului.
CG 2.4 Competența interculturală
CS ● Utilizarea textelor literare și pragmatice pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori; ● Valorificarea întâlnirii cu filme și piese radiofonice pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori.

DT 3 – Exprimarea orală și ascultara activă

Clasa a XII-a
CG 3.1 Ascultarea activă
CS ● Ascultarea concentrată și orientată; ● Realizarea de notițe în paralel cu procesul de ascultare; ● Identificarea temelor centrale, a structurii și a ideilor principale din texte audio literare și pragmatice; ● Aplicarea cunoștințelor despre tipuri de text pentru identificarea funcției textului; ● Valorificarea cunoștințelor despre situația de comunicare pentru identificarea pozițiilor și intențiilor diferiților vorbitori.
CG 3.2 Interacțiunea orală cu ceilalți
CS ● Stabilirea unor înțelegeri pentru scurte prezentări cooperative; ● Elaborarea autonomă a intervențiilor orale de orice tip;

Clasa a XII-a
● Documentarea pentru discuții și dezbateri; ● Formularea argumentelor clar structurate și susținute prin exemple; ● Adoptarea unei poziții proprii și susținerea ei în raport cu ceilalți; ● Participarea la discuții și dezbateri.
CG 3.3 Vorbirea în fața publicului
CS ● Utilizarea unor surse diferite pentru susținerea prezentării; ● Susținerea prezentărilor/referatelor în mod orientat spre context; ● Susținerea prezentării/referatului prin utilizarea creativă a mediilor analogice și digitale; ● Oferirea posibilității de întrebări țintite pentru audiență;
CG 3.4 Jocul scenic
CS ● Aplicarea mijloacelor de expresie verbale, nonverbale și paraverbale; ● Realizarea interpretării textului prin elemente scenice adecvate (de ex. dialoguri, limbaj corporal); ● Susținerea conștientă a intervențiilor orale prin limbaj corporal.
CG 3.5 Oferirea de feedback
CS ● Reflecția asupra comportamentului conversațional propriu și al altora, ținând cont de aspecte verbale, nonverbale, de conținut și structurale; ● Evaluarea comportamentului de conversație și de ascultare cu ajutorul listelor de verificare; ● Utilizarea feedbackului apreciativ pentru îmbunătățirea țintită a competențelor de prezentare și ascultare.
CG 3.6 Competența interculturală
CS ● Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale; ● Reflecția asupra propriei identități într-o lume multiculturală.

DT 4 - Limba germană / gramatică aplicată

Clasa a XII-a
CG 4.1 Investigarea și reflecția asupra structurilor lingvistice
CS ● Aplicarea regulilor de bază ale formării cuvintelor și folosirea lor pentru analiza și formarea de cuvinte; ● Utilizarea vocabularului general și, în special, a celui de specialitate; ● Analiza actelor lingvistice din perspectiva informației, a adecvării lingvistice, precum și a conținutului și formei; ● Identificarea strategiilor persuasive și manipulative de comunicare; ● Recunoașterea și descrierea efectului estetic al mijloacelor lingvistice.
CG 4.2 Identificarea și aplicarea elementelor de structurare a textului
CS ● Analiza elementelor morfosintactice din perspectiva funcției și a intenției celui care scrie și vorbește; ● Recunoașterea elementelor morfosintactice ca mijloc de coerență textuală; ● Aplicarea elementelor morfosintactice în propriile producții de text, atât oral, cât și în scris.
CG 4.3 Scrierea corectă a textelor
CS ● Aplicarea regulilor de gramatică și ortografie ale limbii germane la redactarea textelor; ● Utilizarea strategiilor de ortografie în corectarea greșelilor; ● Reflecția asupra propriilor dificultăți (în gramatică și/sau ortografie); ● Corectarea autonomă a erorilor gramaticale și ortografice individuale.
CG 4.4 Multilingvismul și competența interculturală
CS ● Identificarea diferitelor varietăți lingvistice și a funcției acestora; ● Compararea cu alte limbi a cuvintelor și fenomenelor gramaticale ale limbii germane; ● Identificarea diferențelor culturale prin limbă și tipare lingvistice; ● Adoptarea unei atitudini respectuoase față de alte varietăți lingvistice.

CONȚINUTURI DE ÎNVĂȚARE, METODE ȘI TEHNICI DE LUCRU

Clasa a XII-a DT1
Obligatorii sunt:

✓ Cunoașterea și aplicarea competențelor de scriere (a relata, a descrie, a argumenta, a analiza, a interpreta); Cunoașterea și aplicarea funcțiilor de scriere (de ex. a relata, a descrie, a analiza și a interpreta, a dezbate);

✓ **Recapitulare: analiza, interpretarea și dezbaterea textelor literare și a textelor nonliterare**

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
1.1 Dezvoltarea abilităților și competențelor de scriere CS ● Cercetarea/documentarea independentă și orientată spre scop; ● Derivarea unor obiective concrete de scriere din enunțul sarcinii; ● Elaborarea planurilor de scriere în raport cu obiectivele stabilite; ● Redactarea textelor corecte ortografic și gramatical; ● Utilizarea limbajului de specialitate; ● Respectarea citării corecte a surselor; ● Formularea adecvată stilistic; ● Redactarea structurată a textelor pe baza planurilor de scriere.	Elevii utilizează tehnici de prelucrare atextelor: - notarea aspectelor importante; - parafrazarea/rezumarea pasajelor din text; - transcrierea literală a pasajelor importante din text; - prezentarea grafică: hartă mentală, cluster etc. Elevii folosesc ateliere de scriere pentru a exersa și aplica țintit ortografia și gramatica. Lucrează sistematic la limbajul de specialitate. Elevii aplică regulile de citare.	Elevii planifică, redactează și revizuiesc texte complexe cu caracter propedeutic științific (de ex. dezbatere interpretativă, eseu de specialitate). Folosesc conștient limbajul de specialitate pentru a formula diferențiat și precis. Forme de exercițiu: conferință de scriere; etape de feedback; revizuiri comentate.
1.2 Planificarea și redactarea textelor Interpretarea și/sau dezbaterea textelor literare CS ● Interpretarea structurii și a conținutului textului; ● Identificarea mijloacelor lingvistice și explicarea efectului lor în context; ● Dezvoltarea unei înțelegeri proprii a textului și justificarea ei prin raportare la text;	Elevii analizează și interpretează texte literare complexe (de ex. roman, dramă, lirică). Identifică structuri textuale și motive: temă, constelația personajelor, conflict, simbolistică. Identifică mijloacele de expresie lingvistică și funcția lor pentru interpretarea și efectul textelor. Elevii formulează și verifică propriile ipoteze de interpretare.	Elevii redactează autonom texte literare și nonliterare complexe, cu accent pe analiză, argumentare și reflecție. Compară abordări interpretative diferite (de ex. literare, sociologice, psihologice). Elevii își dezvoltă conștiința lingvistică: reflectă asupra registrelor de limbă și a efectului stilistic, de ex. cum limbajul argumentativ și exprimarea creează acuratețe.

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
(continuare) ● Integrarea în interpretare a cunoștințelor de istorie literară, biografie și de poetică a genurilor; ● Formularea rezultatelor interpretării pe baza analizei; ● Identificarea, formularea și dezbaterea unei teme controversate; ● Raportarea rezultatelor la valori, concepții despre lume și despre sine.	Analizează concepțiile despre lume din text. Includ în analize contextul de istorie literară, filosofic și cultural. Planifică și organizează un proces de scriere structurat (de la schițare până la revizuire).	
Analiza și/sau dezbaterea textelor nonliterare CS ● Formularea unei întrebări de investigare adecvate pentru obiectul textului; ● Prezentarea ideilor principale ale textelor complexe; ● Determinarea funcției textului; ● Descrierea demersului argumentativ/strategiei de argumentare a textului-sursă și utilizarea sa în propria producție de text; ● Identificarea mijloacelor lingvistice și explicarea efectului lor în context; ● Prezentarea rezultatelor într-un mod inteligibil și coerent; ● Formularea situației/faptului vizat în mod orientat spre scop și coerent; ● Elaborarea unor argumentații structurate și diferențiate pentru situații/fapte controversate; ● Formularea concluziilor pe baza evaluărilor textului-sursă și a situațiilor/datei prezentate.	Elevii analizează texte nonliterare complexe (de ex. comentariu, text cu caracter științific). Stabilesc tema, intenția și strategia de argumentare. Identifică tipuri de argumente, relații de justificare și contraargumente. Exersează dezbaterea argumentativă legată de text (raportare, integrarea citatelor, poziție proprie). Elevii evaluează forța de convingere a argumentării.	Elevii evaluează logica argumentării și forța de convingere lingvistică. Elaborează strategii pentru precizie lingvistică și adecvare stilistică.

DT1	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
1.3 Revizuirea textelor CS ● Evaluarea textelor proprii și ale altora (de ex. din perspectiva coerenței și coeziunii, corectitudinii lingvistice, capacității de exprimare); ● Oferirea feedbackului pentru textele altora; ● Revizuirea textelor proprii și ale altora, individual sau în echipă.	Elevii aplică coerența textuală: referințe anaforice și cataforetice; Elevii aplică forme de feedback bazat pe criterii: - Distincția între feedbackul personal, al profesorului sau al colegilor; - Feedback pe baza unor criterii date, privind următoarele aspecte: - aspecte de conținut (de ex. logica textului, corectitudinea factuală, completitudinea, comprehensibilitatea, exemple); - aspecte structurale (de ex. structură clară, utilizarea mijloacelor de exprimare).	Elevii revizuiesc textele în mai multe etape (conținut – structură – limbaj – stil – ortografie), ținând cont de feedback. Utilizează critic instrumente digitale de scriere și corectare (de ex. instrumente de corectură, funcția de comentarii, compararea versiunilor). Argumentează deciziile de revizuire, justificând de ce au modificat sau păstrat anumite pasaje.
1.4 Competența interculturală CS ● Asumarea unei perspective/poziții dintr-o altă cultură și relatarea/redactarea despre aceasta în scris; ● Cunoașterea modurilor uzuale de vedere și percepție, a prejudecăților și stereotipurilor din propria cultură și din cultura străină și abordarea lor în scris; ● Perceperea unor perspective culturale diferite și abordarea lor în scris.	Elevii demonstrează multiperspectivitate în abordarea conținuturilor de învățare. Elevii se implică în promovarea unei culturi democratice a scrierii. Interpretează culturile ca modele colective de orientare și interpretare aflate în schimbare. Scriu despre experiențe colective.	Elevii dezvoltă o înțelegere mai profundă a culturii ca sistem dinamic ce influențează identitatea, valorile și limba. Raportează temele interculturale la discursuri sociale (de ex. democrație, diversitate, multilingvism, incluziune). Elevii își dezvoltă conștiința lingvistică: recunosc modul în care limba contribuie la marcarea sau depășirea granițelor culturale.

Clasa a XII-a DT2
Obligatorii sunt:

2 Wochenstunden (TC)	+2 Wochenstunden (CS)
Tema-cadru generală: problematica outsiderului ✓ Johann Wolfgang Goethe „Faust. Der Tragödie erster Teil“ în fragmente ✓ fragmente dintr-un roman al modernității sau al postmodernității/contemporaneității ✓ trei poezii ale modernității (accent pe expresionism și literatura ruinelor) ✓ o nuvelă/povestire scurtă din Trümmerliteratur ✓ texte nonliterare din domeniul politică și societate (cu respectarea temei generale)	**Tema-cadru generală: problematica outsiderului** ✓ Johann Wolfgang Goethe „Faust. Der Tragödie erster Teil“ în fragmente ✓ un roman al modernității sau al postmodernității/contemporaneității ✓ trei poezii ale modernității (accent pe expresionism și literatura ruinelor) ✓ o nuvelă/povestire scurtă din Trümmerliteratur ✓ texte nonliterare din domeniul politică și societate (cu respectarea temei generale)

DT2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
2.1 Aplicarea strategiilor de lectură CS ● Derivarea obiectivelor de lectură din enunțul sarcinii; ● Aplicarea autonomă a strategiilor de lectură pentru înțelegerea unui text citit; ● Utilizarea tehnicilor de lectură orientate spre acțiune și producție pentru accesarea individuală a textului.	Elevii citesc și prelucrează texte nonliterare continue și discontinue de orice fel, în special texte de specialitate; Elevii aplică strategii de lectură: - planificare/control/coordonare; - / clarificarea scopului lecturii, selectarea strategiilor de lectură adecvate, stabilirea unei proceduri pentru depășirea barierelor de înțelegere; - ordonare/organizare/clarificarea sensului: formularea ideilor principale, documentarea asupra sensurilor termenilor, rezumarea și realizarea de extrase din texte; - corelarea/elaborarea: activarea cunoștințelor anterioare și de specialitate, luarea în considerare a factorilor extratextuali; - repetarea/parafrazarea/comunicarea: rezumarea, clarificarea problemelor de înțelegere prin discuție. Tehnici de citire: printre altele, citire globală, diagonală/selectivă, detaliată	Elevii verifică și ajustează strategiile de lectură în funcție de tipul de text, mediu și obiectivul lecturii. Corelează conținuturile textului cu cunoștințe anterioare, de specialitate și cu contexte sociale actuale, pentru a evalua critic semnificația textelor.

DT2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
2.2 Accesarea și interpretarea textelor literare; înțelegerea și abordarea textelor nonliterare Texte literare CS ● Formularea și verificarea ipotezelor de interpretare; ● Formularea orală și în scris a rezultatelor analizei și justificarea lor prin raportare la text; ● Interpretarea conținutului, structurii și limbajului textelor literare; ● Utilizarea cunoștințelor de istorie literară și istorie (și, după caz, biografice) pentru interpretarea textelor; ● Documentarea autonomă asupra aspectelor biografie și istorice și, după caz, de istorie literară; ● Identificarea trăsăturilor de epocă și valorificarea lor pentru înțelegerea textului; ● Recunoașterea polisemiei/ambiguității ca trăsătură centrală a textelor literare; ● Raportarea, după caz, critică a textelor la propria realitate de viață.	Tema generală: problematica outsiderului Elevii recunosc, având în vedere următoarele aspecte obligatorii: - trăsături ale epocilor: expresionismul și literatura ruinelor - trăsături ale genurilor: povestire scurtă, roman, dramă - Fragmente din Johann Wolfgang Goethe „Faust. Der Tragödie erster Teil“	Elevii analizează constelațiile de personaje și structurile conflictului, cu accent pe rolurile de outsider, izolare și autoîmplinire. Compară moduri diferite de reprezentare a problematicii outsiderului în texte literare din epoci diferite (de ex. expresionism vs. literatura ruinelor). Lucrează cu terminologie de specialitate (de ex. motiv, simbol, leitmotiv, structură parabolică, intertextualitate) și o aplică sigur.
2.2 Accesarea și interpretarea textelor literare; înțelegerea și abordarea textelor nonliterare Texte nonliterare CS ● Identificarea autonomă a ideilor principale, a argumentelor centrale și/sau a intenției textului; ● Rezumatul textelor cu precizie terminologică și adecvare factuală; ● Investigarea realizării lingvistico-stilistice a textului și a efectului acesteia; ● Compararea textelor cu aceeași temă;	Tema generală: problematica outsiderului Elevii analizează: - Texte de specialitate despre epoci literare (de ex. expresionism, Trümmerliteratur) – în plus, texte de specialitate pe tema „Das Faustische” - texte cu caracter propedeutic științific despre genuri (de ex. povestire scurtă, roman, dramă) - eseuri, discursuri, comentarii, recenzii, contribuții la discuții; - materiale media, podcasturi sau interviuri pe teme sociale (de ex. individualism, izolare, identitate, excluziune socială).	Elevii analizează texte nonliterare despre problematici literare și sociale în legătură cu tema outsiderului. Compară texte de specialitate despre epoci sau genuri (de ex. abordări diferite privind interpretarea expresionismului sau funcția romanului). Elevii își dezvoltă conștiința lingvistică: analiza efectului stilului, a limbajului de specialitate și a mijloacelor retorice asupra înțelegerii și forței de convingere.

● Utilizarea cunoștințelor despre lume, context și domeniu pentru înțelegerea textelor; ● Utilizarea textelor nonliterare pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori.		

DT2	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
2.3 Utilizarea mijloacelor media CS ● Recunoașterea montărilor teatrale și a ecranizărilor ca posibile interpretări ale textelor literare primare; ● Compararea montării teatrale și/sau a ecranizării literare cu varianta textului.	Elevii iau în considerare, în măsura în care lectura obligatorie permite, reprezentări mediatice diferite, de ex. adaptări cinematografice sau radiofonice ale textului. Posibile aspecte ale analizei filmului: - nivel vizual: dimensiuni ale cadrului/planuri, mișcări ale camerei mișcări și unghiuri/perspective ale camerei, tăieturi de montaj, montaj, lumină; - nivel auditiv: sunet, zgomote, muzică, sunete off și on; - nivel narativ: comentarii ale naratorului, diferențierea personajelor principale și secundare, a protagonistului și antagonistului, acțiune principală și secundară, retrospectivă (flashback-uri).	Elevii analizează montări și adaptări cinematografice ale textelor literare din perspectiva conceptului regizoral, a interpretării și a efectului intenționat. Compară textul original și transpunerea cinematografică, investigând cum sunt realizate vizual, acustic și dramaturgic personajele, conflictele și temele.
2.4 Competența interculturală CS ● Utilizarea textelor literare și pragmatice pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori; ● Valorificarea întâlnirii cu filme și piese radiofonice pentru reflecția asupra propriilor concepții despre lume și valori.	Elevii analizează texte nonliterare privind tema-cadru societate și individ, de exemplu prin: - etnie; - sex; - abilități fizice și mentale; - religie și viziune asupra lumii; - origine socială; Elevii abordează reprezentări/imagini ale societății în contexte adecvate.	Elevii identifică și reflectă asupra formelor de apartenență, excludere și autocăutare/autodefinire. Pun în relație perspective diferite, de ex. puncte de vedere sociale și individuale, poziții ale majorității și ale minorităților.

Clasa a XII-a DT3
Obligatorii sunt:

- ✓ Un scurt discurs/prezentare (cu suport media, handout și discuție)
- ✓ O dezbatere

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
3.1 Ascultare activă CS ● Ascultarea concentrată și orientată; ● Realizarea de notițe în paralel cu procesul de ascultare; ● Identificarea temelor centrale, a structurii și a ideilor principale din texte audio literare și pragmatice; ● Aplicarea cunoștințelor despre tipuri de text pentru identificarea funcției textului; ● Valorificarea cunoștințelor despre situația de comunicare pentru identificarea atitudinilor și intențiilor diferiților vorbitori.	Elevii lucrează cu: - texte audio literare (cărți audio, piese radiofonice, lecturi, de ex. interviuri cu autori) - texte audio pragmatice (știri, reportaje radio/TV despre teme actuale sau de specialitate) Deosebit de potrivite pentru ascultarea înțelegătoare sunt sarcinile raportate la lectura obligatorie: - referate, prezentări; - fragmente de film sau de dramă; - fragmente din cărți audio, piese radiofonice, lecturi/recitări de texte literare. Deosebit de potrivite pentru exersarea înțelegerii prin ascultare (globală, selectivă, detaliată) sunt: - Formate de examen recunoscute internațional (de ex. DSD II, Goethe-Zertifikat B2/C1, TestDaF B2-C2 etc.) - Texte audio relevante pentru viața de zi cu zi, precum știri, interviuri; - Texte audiovizuale, de ex. știri TV sau online	Elevii pot înțelege, structura și evalua texte audio complexe cu mai mulți vorbitori sau perspective; Elevii pot discuta critic-reflexiv despre ceea ce au auzit, de exemplu despre intenția și efectul vorbitorilor. Folosesc însemnări și notițe ca bază pentru discuții, luări de poziție sau evaluări scrise.
3.2 Interacțiunea orală cu ceilalți CS ● Stabilirea unor negocieri pentru scurte prezentări cooperative; ● Elaborarea autonomă a intervențiilor orale de orice tip; ● Documentarea pentru discuții și dezbateri; ● Formularea argumentelor clar structurate și susținute prin exemple; ● Adoptarea unei poziții proprii și susținerea ei în raport cu ceilalți; ● Participarea la discuții și dezbateri.	Elevii aplică țintit următoarele metode: - rezumate; - parafrazarea conținutului lecțiilor; - negocierea soluțiilor, inclusiv în activități de grup; - formularea de întrebări controversate pe teme concrete. Formate de discuție: - cvartet literar; - literatura ca subiect de dispută; - dialog/dezbatere despre epoci literare; - conversație/examen oral.	Elevii pot structura și formula intervenții orale complexe, orientate tematic și lingvistic (de ex. prin mijloace retorice, accentuare intenționată, precizie în exprimare); Folosesc conștient strategii conversaționale pentru a conduce discuțiile (de ex. întrebări, reformulare, rezumare, intensificarea sau atenuarea afirmațiilor). Preiau roluri diferite în conversație (moderator, participant la dezbatere, responsabil cu procesul-verbal, comentator).

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
3.3 Vorbirea în fața publicului CS ● Utilizarea unor surse diferite pentru susținerea prezentării; ● Susținerea prezentărilor/referatelor în mod orientat spre context; ● Susținerea prezentării/referatului prin utilizarea creativă a mediilor analogice și digitale; ● Oferirea posibilității de întrebări țintite pentru audiență.	Elevii exersează, de exemplu: - Un referat de specialitate despre lectura obligatorie sau despre teme de istorie literară; - O prezentare despre un fenomen lingvistic sau despre biografia unui autor - O prezentare analitică cu suport vizual (diagramă, hartă mentală, panou cu citate); - O prezentare urmată de o sesiune de întrebări. Domenii principale de activitate: - structurare, stabilirea priorităților, vizualizare; - utilizarea funcțională a mijloacelor media (de exemplu, proiectarea diapozitivelor, elemente audiovizuale); - întrebări țintite și interacțiune cu publicul.	Elevii utilizează și variază intenționat mijloacele de expresie lingvistice și nonverbale pentru a crea efect și tensiune. Folosesc conștient mijloace de limbaj de specialitate și retorice (de ex. pentru structurare, accentuare, precizare). Elevii includ etape de reflecție pentru a-și analiza și îmbunătăți propriul comportament verbal.
3.4 Jocul scenic CS ● Aplicarea mijloacelor de expresie verbale, nonverbale și paraverbale; ● Realizarea interpretării textului prin elemente scenice adecvate (de ex. dialoguri, limbaj corporal); ● Susținerea conștientă a intervențiilor orale prin limbaj corporal.	Elevii utilizează mijloace de expresie verbale, nonverbale și paraverbale cu scopul de a aprofunda înțelegerea textului prin reprezentare scenică și folosirea conștientă a vocii: - lucrul cu „tablouri statice” (momente-cheie din drame, narațiuni, poezii); - configurarea vorbirii: intensitate, accentuare, ritm, pauze; - lectură scenică / recitare a unui text literar; - scene scurte/jocuri scenice sau monologuri ca interpretare a textului; - reflecție asupra efectului expresiv: „Cum schimbă postura corporală sensul?“.	Elevii reflectă asupra mijloacelor de expresie pentru a reda precis emoții, perspective și conflicte. Recunosc intențiile de efect și le realizează conștient (comic, tragic, ironic, distanțat etc.).
3.5 Oferirea feedbackului CS ● Utilizarea diferitelor forme de feedback bazat pe criterii pentru discursuri/prezentări și conversații; ● Reflecția și evaluarea propriului comportament verbal pe baza unor cataloage de criterii; ● Utilizarea feedbackului pentru îmbunătățirea țintită a competențelor.	Elevii aplică forme de feedback bazat pe criterii: - Distincția între feedbackul personal, al profesorului sau al colegilor; - Discuție critică constructivă și respectuoasă; - Feedback direct pe baza unor liste de criterii date și/sau elaborate de elevi.	Elevii formulează feedback diferențiat, raportat la mai multe niveluri (conținut, structură, limbaj, efect). Elaborează criterii proprii pentru vorbirea, ascultarea și discutarea de calitate. Moderează singuri procesele de feedback, de ex. în cadrul prezentărilor de grup sau al proiectelor.

DT3	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
(continuare) *Reflecția asupra efectului propriilor intervenții orale* Analiza comportamentului verbal propriu și al altora în situații diferite, ținând cont de aspecte de conținut, verbale, nonverbale și structurale.	Elevii elaborează liste de verificare pe baza criteriilor de evaluare cunoscute dinainte. Elevii oferă feedback în trei pași: feedup („Încotro vreau să ajung?“), feedback („Unde mă aflu și ce am realizat până acum?“), feedforward („Cum merg mai departe?“)	
3.6 Competența interculturală CS ● Interacțiunea și comunicarea cu persoane de origini culturale diferite; ● Dezvoltarea înțelegerii pentru culturi și forme de expresie locale, naționale, europene și globale; ● Reflecția asupra propriei identități într-o lume multiculturală.	Elevii sunt sensibilizați pentru transfer cultural și pentru alteritate. Dezvoltă conștiința diversității lingvistico-culturale și a propriei responsabilități comunicative prin: - Discuții interculturale în clasă („Ce mă definește?“) - Discuții despre diversitatea culturală, stereotipuri și percepție; - Compararea formulelor de politețe, gesturilor sau ritualurilor conversaționale; - Analiza unor interviuri scurte sau a unor materiale media privind identitatea și migrația; - Jocuri de rol în care identifică și rezolvă neînțelegeri.	Elevii realizează o schimbare conștientă de perspectivă pentru a înțelege orizonturi diferite de percepție și interpretare.

Clasa a XII-a DT4
Obligatorii sunt:

- ✓ **Ortografia și punctuația limbii germane**
- ✓ **Gramatica limbii germane**

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
4.1 Investigarea și reflecția asupra structurilor lingvistice CS ● Aplicarea regulilor de bază ale formării cuvintelor și folosirea lor pentru analiza și formarea de cuvinte; ● Utilizarea vocabularului general și, în special, a celui de specialitate; ● Analiza actelor lingvistice din perspectiva informației, a adecvării lingvistice, precum și a conținutului și formei; ● Identificarea strategiilor persuasive și manipulative de comunicare; ● Recunoașterea și descrierea efectului estetic al mijloacelor lingvistice.	Elevii folosesc: - structuri sintactice și text-gramaticale; - tipare complexe de construcție a frazei; - termeni generali; - nominalizări; - tematica; - mijloace lingvistice.	Elevii analizează limba ca sistem și ca utilizare, reflectând asupra modului în care structurile gramaticale, semantice și pragmatice produc efecte comunicative. Investighează legătura dintre structura frazei, densitatea informației și efectul textului (de ex. stil nominal vs. stil verbal, construcție hipotactică vs. paratactică). Transferă cunoștințele gramaticale în propriile texte și justifică conștient deciziile lingvistice.
4.2 Aplicarea elementelor de structurare a discursului narativ în texte CS ● Analiza elementelor morfosintactice din perspectiva funcției și a intenției celui care scrie și vorbește; ● Recunoașterea elementelor morfosintactice ca mijloc de coerență textuală; ● Aplicarea elementelor morfosintactice în propriile producții de text, atât oral, cât și în scris.	Elevii aplică elemente de structurare a discursului narativ în texte scrise de ex. alineate, titluri, subtitluri. Elevii utilizează mijloace lingvistice pentru asigurarea coerenței textuale: - la nivelul cuvintelor: conjuncții, adverbe, pronume; - la nivelul frazei: tipuri de propoziții/fraze, coordonare, subordonare; - la nivel semantic: hiper- și hiponime, sinonime, antonime, cuvinte-cheie, derivare, compunere, câmpuri lexicale, familii de cuvinte.	Elevii investighează relația dintre structura frazei și logica textului, în special influența construcției frazei, a distribuirii informației și a ordinii cuvintelor asupra comprehensibilității și efectului. Revizuiesc textele în mod țintit pentru a îmbunătăți coerența, ritmul și claritatea argumentativă. Elevii își dezvoltă conștiința lingvistică: reflectă asupra modului în care deciziile gramaticale pot susține sau submina intențiile comunicative.

DT4	Conținut, metode, tehnici de lucru 2 ore/săptămână (TC)	Metode, tehnici de lucru +2 ore (CS)
4.3 Scrierea corectă a textelor CS ● Aplicarea regulilor de gramatică și ortografie ale limbii germane în redactarea textelor; ● Utilizarea strategiilor de ortografie în corectarea greșelilor; ● Reflecția asupra propriilor dificultăți (în gramatică și/sau ortografie); ● Corectarea erorilor gramaticale și ortografice individuale.	Elevii aplică autonom regulile de gramatică și ortografie ale limbii germane; - Utilizează conștient strategiile și metodele de ortografie; - Aplică conștient a metodele de analiză a erorilor (identificarea erorilor de interferență, a erorilor de vocabular, a erorilor gramaticale, a erorilor de structură a frazei, a erorilor idiomatice în proverbe și expresii).	Elevii analizează fenomene lingvistice complexe, de exemplu relația dintre sintaxă, sens și stil. Reflectă asupra economiei limbajului și clarității: „Când este limbajul precis, când este încărcat?” Revizuiesc propriile texte cu accent pe gramatică, ortografie și coerență stilistică.
4.4 Multilingvismul și competența interculturală CS ● Identificarea diferitelor varietăți lingvistice și a funcției acestora; ● Compararea cu alte limbi a cuvintelor și fenomenelor gramaticale ale limbii germane; ● Identificarea diferențelor culturale prin limbă și tipare lingvistice; ● Adoptarea unei atitudini respectuoase față de alte varietăți lingvistice.	Elevii utilizează aspecte ale limbii contemporane în situații autentice de conversație (talk-show-uri) și în texte.	Elevii compară stiluri de comunicare ale unor grupuri culturale și sociale diferite (de ex. forme de exprimare directe vs. indirecte, ritualuri conversaționale). Evaluează limba ca instrument al participării sociale sau al excluderii. Folosesc multilingvismul ca resursă în învățare, înțelegere și producere de texte.

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Genul dramatic:

- J. W. Goethe: *Faust – Prolog im Himmel, Der Pakt, Gretchentragödie*

Genul liric:

- poezii ale modernității (de ex. R. M. Rilke, E. Lasker-Schüler, J. v. Hoddis, G. Benn, A. Lichtenstein, R. Ausländer, P. Celan etc.)
  https://deutsch-digital.com/herbsttag-rilke/

Genul epic:

- povestiri scurte de Wolfgang Borchert (u. a. Die Küchenuhr, Das Brot, Die drei dunklen Könige)
  https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/927206_0002_3.pdf
- Franz Kafka: *Die Verwandlung*
  https://www.projekt-gutenberg.org/kafka/verwandl/verwandl.html
- Martin Walser: *Ein fliehendes Pferd*
- Richard Wagner: *Ausreiseantrag /Begrüßungsgeld. Erzählungen.*

Romane**:**

- Hermann Hesse: *Siddhartha*
- Friedrich Dürrenmatt: *Der Richter und sein Henker*
- Bernhard Schlink: *Der Vorleser*
- Daniel Kehlmann: *Die Vermessung der Welt*
- Ferdinand von Schirach: *Der Fall Colini*
- Patrick Süßkind: *Das Parfüm*
- Eginald Schlattner: *Der geköpfte Hahn*

- Juli Zeh: *Corpus Delicti*
- Tonio Schachinger: *Echtzeitalter*
- Anna Neata: *Packerl*
- Herta Müller: *Reisende auf einem Bein*

Repere tematice pentru textele nonliterare

- societate și politică
- excludere și dezavantajare
- texte de specialitate despre epoci literare (Expresionims, Trümmerliteratur) și despre genuri/specii (dramă povestire scurtă, roman)

SURSE

Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006
Lehrplan Deutsch 9-12 - Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München
Lehrplan Deutsch Gymnasiale Oberstufe Einführungsphase/Hauptphase - Ministerium für Bildung Saarland

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ȘOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Brașov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timișoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Brașov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 126B

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura germană maternă

Clasa a XII-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 126B
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă,* clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de Limba și literatura germană maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasa a XII-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa a fost elaborată respectând Planul-cadru aprobat prin OMEC nr. 6.932/2025, conform căruia elevii învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, științe ale naturii, filiera tehnologică, filiera vocațională, studiază prin trunchiul comun două ore săptămânal în clasa a XII-a, iar elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie studiază în plus față de trunchiul comun în curriculumul de specialitate două ore săptămânal în clasa a XII-a.

Programa școlară pentru nivelul liceal la clasa a XII-a este de tip TC + CS (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea făcându-se la conținuturile programei școlare. Curriculumul se bazează pe programa școlară de limba și literatura germană maternă aprobată pentru clasele V-a − a VIII-a prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017, bazată pe dezvoltarea competențelor.

Disciplina Limba și literatura germană maternă aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare în lumea noastră. O utilizare sigură a limbii, atât orală, cât și scrisă, permite autodeterminare, înțelegerea lumii, toleranță și participare la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură germană din învățământul liceal urmăresc lărgirea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba germană în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare și o reflectează ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina Limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul acestora.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Studiul operelor provenite din epoci și culturi diferite oferă acces la diverse concepții despre lume și civilizații. Formarea unei baze solide de cunoștințe literare reprezintă o premisă importantă pentru participarea la viața culturală.

Orele de limba și literatura germană maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie: înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura germană maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii germane materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situative și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă germană are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Domenii de competențe
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

Prin conținuturile și abordările metodologice propuse se delimitează clar orele din trunchiul comun (TC) de cele din curriculumul de specialitate (+2h CS). Conținuturile de învățare din TC sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, sunt obligatorii conținuturile din rubrica +2h CS.

Conținuturile de învățare și recomandările privind activitățile de învățare și abordările metodologice sunt corelate cu competențele generale și specifice. Astfel, se recomandă:

- pentru toate filierele, profilurile și specializările – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubrica TC;

- pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie – utilizarea activităților de învățare, a metodelor și a tehnicilor de lucru din rubricile TC și +2h CS.

THEMENBEREICHE (TB)

TB1	Texte verfassen
TB2	Lesen: mit Texten und Medien umgehen
TB3	Sprechen und verstehendes Zuhören
TB4	Sprache und Sprachgebrauch

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AK) UND SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (AK)

TB 1 - Texte verfassen

XII. Klasse
AK 1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln
SK Die Schülerinnen und Schüler können • selbstständig und zielgerichtet recherchieren; • aus der Aufgabenstellung konkrete Schreibziele ableiten; • Schreibpläne zu ihren Schreibzielen entwickeln; • Texte orthographisch und grammatisch korrekt verfassen; • die Fachsprache anwenden; • auf eine korrekte Zitierweise der Quellen achten; • stilistisch angemessen formulieren; • strukturiert anhand der Schreibpläne Texte verfassen.
AK 1.2 Texte planen und verfassen
Literarische Texte interpretieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • Aufbau und Inhalt des Textes interpretieren; • sprachliche Mittel identifizieren und deren Wirkung im Kontext erklären; • ein eigenständiges Textverständnis entwickeln und es textbezogen begründen;

XII. Klasse
• eigene Deutungshypothesen am Text entwickeln; • in ihre Interpretation literaturgeschichtliche, biographische und gattungspoetologische Kenntnisse miteinbeziehen; • Interpretationsergebnisse auf der Grundlage der Analyse formulieren; • ein strittiges Thema erkennen, analysieren und erörtern; • die jeweiligen Ergebnisse in Beziehung zu Wertvorstellungen, Welt- und Selbstkonzepten setzen. Sachtexte analysieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • den jeweiligen Sachverhalt zielorientiert und in kohärenter Weise formulieren; • eine geeignete Untersuchungsfrage zum Textgegenstand formulieren und diese für die eigene Textproduktion berücksichtigen; • die Kernaussagen komplexer Texte darstellen; • Argumentationsstrategien des Vorlagetextes beschreiben und für die eigene Textproduktion verwenden; • zu kontroversen Sachverhalten strukturierte und differenzierte Argumentationen entwerfen; • einen Text gemäß einer geeigneten Argumentationsstrategie und der Merkmale der Textsorte verfassen; • Schlussfolgerungen aus ihren Auswertungen von Textvorlage und gegebenen Sachverhalten ziehen.
AK 1.3 Texte überarbeiten
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion, sprachliche Korrektheit, Ausdrucksvermögen); • zu fremden Texten Feedback geben; • eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.

AK 1.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine fremdkulturelle Perspektive/ Position einnehmen und darüber schriftlich berichten/schreiben; • kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; • unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.

TB 2 - Lesen: Mit Texten und Medien umgehen

XII. Klasse
AK 2.1 Lesestrategien anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können • aus der Aufgabenstellung Leseziele ableiten; • selbstständig Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen Text zu verstehen; • handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.
AK 2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen
Literarische Texte SK Die Schülerinnen und Schüler können • den Inhalt, den Aufbau und die Sprache literarischer Texte interpretieren; • Deutungshypothesen formulieren und überprüfen; • mündlich wie schriftlich diese Analyseergebnisse formulieren und sie textbezogen begründen; • literaturgeschichtliches und historisches und ggf. biografisches Wissen zum Interpretieren von Texten nutzen; • selbstständig biographische und historische und ggf. literaturgeschichtliche Aspekte recherchieren; • Epochenmerkmale erkennen und diese für ihr Textverständnis nutzen; • die Mehrdeutigkeit als zentrales Merkmal literarischer Texte erkennen; • Texte ggf. kritisch auf ihre Lebenswirklichkeit beziehen. Sachtexte SK Die Schülerinnen und Schüler können

XII. Klasse
• eigenständig Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. die Position des Autors in unterschiedlichen Texten erfassen; • Texte terminologisch präzise und sachgerecht zusammenfassen; • die sprachlich-stilistische Gestaltung des Textes und deren Wirkung untersuchen; • themengleiche Texte vergleichen; • ihr Weltwissen, Kontextwissen und Fachwissen zum Verstehen von Texten nutzen; • Sachtexte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.
AK 2.3 Medien nutzen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • sowohl Theaterinszenierungen als auch Literaturverfilmungen als mögliche Interpretation literarischer Primärtexte erkennen; • die Theaterinszenierung und/ oder die Literaturverfilmung mit der Textfassung vergleichen.
AK 2.4 Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • literarische und pragmatische Texte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen; • die Begegnung mit Filmen und Hörspielen zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.

TB 3 - Sprechen und verstehendes Zuhören

XII. Klasse
AK 3.1 Verstehend zuhören
SK Die Schülerinnen und Schüler können • konzentriert und gezielt zuhören; • simultan zum Hörprozess Mitschriften erstellen; • zentrale Themen, Struktur und zentrale Aussagen literarischer und pragmatischer Hörtexte erkennen; • Textsortenwissen anwenden, um die Funktion des Textes zu erkennen; • Wissen über die Kommunikationssituation nutzen, um unterschiedliche Positionen und Intentionen der Sprecher zu erkennen.
AK 3.2 Mit und zu anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • Absprachen für kooperative Kurzvorträge treffen; • mündliche Redebeiträge aller Art selbstständig gestalten; • für Diskussionen und Debatten recherchieren; • Argumente klar strukturiert und durch Beispiele unterstützt formulieren; • einen eigenen Standpunkt beziehen und gegenüber anderen vertreten; • sich an Diskussionen und Debatten beteiligen.
AK 3.3 Vor anderen sprechen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • zur Unterstützung des Vortrags unterschiedliche Quellen nutzen; • Präsentationen/Referate kontextorientiert durchführen; • durch den kreativen Einsatz von analogen sowie digitalen Medien ihre Präsentation/ ihr Referat unterstützen; • den Zuhörerinnen und Zuhörern Raum für gezieltes Nachfragen geben;
AK 3.4. Szenisch spielen
SK Die Schülerinnen und Schüler können • verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel anwenden; • die Textinterpretation durch angemessene szenische Elemente z. B. Dialoge, Körpersprache gestalten; • bewusst ihre Redebeiträge durch Körpersprache unterstützen.
AK 3.5. Feedback geben
SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigenes und fremdes Gesprächsverhalten unter Berücksichtigung verbaler, nonverbaler, inhaltlicher und struktureller Gesichtspunkte reflektieren;

XII. Klasse
• Gesprächs- und Zuhörverhalten mit Hilfe von Checklisten bewerten; • wertschätzendes Feedback zur gezielten Verbesserung ihrer Präsentations- und Zuhörkompetenz nutzen.
AK 3.6. Interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; • für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln; • über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren.

TB 4 - Sprache und Sprachgebrauch

XII. Klasse
AK 4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren
SK Die Schülerinnen und Schüler können • die Grundregeln der Wortbildung anwenden und sie zur Analyse und Bildung von Wörtern nutzen; • ihren allgemeinen und insbesondere ihren fachspezifischen Wortschatz anwenden; • sprachliche Handlungen hinsichtlich ihres Informationsgehaltes, ihrer sprachlichen Angemessenheit und hinsichtlich von Inhalt und Form untersuchen; • persuasive und manipulative Strategien von Kommunikation erkennen; • die ästhetische Wirkung sprachlicher Mittel erkennen und beschreiben.
AK 4.2. Textstrukturierungselemente in Texten erkennen und anwenden
SK Die Schülerinnen und Schüler können • morpho-syntaktische Elemente hinsichtlich ihrer Funktion und der Intention des Schreibenden und Sprechenden analysieren; • morpho-syntaktische Elemente als Mittel der Textkohärenz erkennen; • morpho-syntaktische Elemente bei eigenen Textproduktionen mündlich wie schriftlich anwenden.
AK 4.3. Texte richtig schreiben
SK Die Schülerinnen und Schüler können • Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; • Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen; • über eigene Schwierigkeiten (in Grammatik und/oder Orthografie) reflektieren; • selbstständig individuelle grammatische und orthographische Fehler beheben.
AK 4.4. Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz
SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Sprachvarietäten und ihre Funktion identifizieren; • Wörter und grammatische Phänomene der deutschen Sprache mit weiteren Sprachen vergleichen; • über Sprache und Sprachmuster kulturelle Unterschiede erkennen; • respektvoll mit anderen Sprachvarietäten umgehen.

LERNINHALTE, METHODEN UND ARBEITSTECHNIKEN

XII. Klasse TB1
Verbindlich sind:

✓ Kennen und Anwenden von **Schreibfunktionen** (berichten, beschreiben, argumentieren, analysieren, interpretieren);

Kennen und Anwenden von **Schreibfunktionen** (u. a. berichten, beschreiben, analysieren und interpretieren, erörtern);

✓ **Wiederholen**: Analyse, Interpretation und Erörterung von literarischen Texten und Sachtexten

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.1 Schreibfertigkeiten und -fähigkeiten entwickeln SK Die Schülerinnen und Schüler können • selbstständig und zielgerichtet recherchieren; • aus der Aufgabenstellung konkrete Schreibziele ableiten; • Schreibpläne zu ihren Schreibzielen entwickeln; • Texte orthographisch und grammatisch korrekt verfassen; • die Fachsprache anwenden; • auf eine korrekte Zitierweise der Quellen achten; • stilistisch angemessen formulieren; • strukturiert anhand der Schreibpläne Texte verfassen.	Die Schülerinnen und Schüler verwenden Aufbereitungstechniken: - Wichtiges notieren; - Textpassagen paraphrasieren/zusammenfassen; - wichtige Textstellen wörtlich herausschreiben; - graphisch darstellen: Mindmap, Cluster u. a. Die Schülerinnen und Schüler nutzen Schreibwerkstätten, um Orthografie und Grammatik gezielt zu üben und anzuwenden. Sie arbeiten systematisch an der Fachsprache. Die Schülerinnen und Schüler wenden Zitieregeln an.	Die Schülerinnen und Schüler planen, verfassen und überarbeiten komplexe Texte mit wissenschaftspropädeutischem Anspruch (z. B. interpretative Erörterung, Fachaufsatz). Sie setzen Fachsprache bewusst ein, um differenziert und präzise zu formulieren. Übungsformen: Schreibkonferenz; Feedback-Phasen; kommentierte Überarbeitungen.
1.2 Texte planen und verfassen Literarische Texte interpretieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • Aufbau und Inhalt des Textes interpretieren; • sprachliche Mittel identifizieren und deren Wirkung im Kontext erklären; • ein eigenständiges Textverständnis entwickeln und es textbezogen begründen; • eigene Deutungshypothesen am Text entwickeln;	Die Schülerinnen und Schüler analysieren und interpretieren komplexe literarische Texte (z. B. Roman, Drama, Lyrik) Sie erkennen Textstrukturen und Motiven: Thema, Figurenkonstellation, Konflikt, Symbolik Sie identifizieren die sprachlichen Gestaltungsmittel und ihre Funktion für die Deutung und Wirkung der Texte. Sie formulieren und überprüfen eigene Deutungshypothesen.	Die Schülerinnen und Schüler verfassen komplexe literarische und sachbezogene Texte selbstständig – mit Schwerpunkt auf Analyse, Argumentation und Reflexion. Sie vergleichen unterschiedliche Deutungsansätze (z. B. literaturwissenschaftliche, soziologische, psychologische). Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren über Sprachregister und Stilwirkung, z. B. wie Argumentationssprache und Ausdruck Präzision erzeugen.

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) • in ihre Interpretation literaturgeschichtliche, biografische und gattungspoetologische Kenntnisse miteinbeziehen; • Interpretationsergebnisse auf der Grundlage der Analyse formulieren; • ein strittiges Thema erkennen, herausarbeiten und erörtern; • die jeweiligen Ergebnisse in Beziehung zu Wertvorstellungen, Welt- und Selbstkonzepten setzen.	Sie setzen sich mit den Weltvorstellungen im Text auseinander. Sie beziehen den literaturgeschichtlichen, philosophischen und kulturellen Kontext in ihren Analysen ein. Sie planen und organisieren einen strukturierten Schreibprozess (von der Gliederung bis zur Überarbeitung).	
Sachtexte analysieren bzw. erörtern SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine geeignete Untersuchungsfrage zum Textgegenstand formulieren; • die Kernaussagen komplexer Texte darstellen; • die Funktion des Textes bestimmen; • Argumentationsgang bzw. Argumentationsstrategie des Vorlagetextes beschreiben und für die eigene Textproduktion verwenden; • sprachliche Mittel identifizieren und deren Wirkung im Kontext erklären; • ihre Ergebnisse verständlich und kohärent darstellen; • den jeweiligen Sachverhalt zielorientiert und in kohärenter Weise formulieren; • zu kontroversen Sachverhalten strukturierte und differenzierte Argumentationen entwerfen; • Schlussfolgerungen aus ihren Auswertungen zur Textvorlage und zu gegebenen Sachverhalten ziehen.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexe Sachtexte (z. B. Kommentar, wissenschaftsnaher Text) Sie bestimmen Thema, Intention und Argumentationsstrategie Sie erkennen Argumenttypen, Begründungszusammenhänge und Gegenargumente. Sie üben die textgebundene Erörterung (Bezugnahme, Zitatintegration, eigene Position) Sie bewerten die Überzeugungs-kraft der Argumentation.	Die Schülerinnen und Schüler bewerten die Argumentationslogik und sprachlichen Überzeugungskraft. Sie erarbeiten Strategien zur sprachlichen Präzision und stilistischen Angemessenheit.

TB1	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
1.3 Texte überarbeiten SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigene und fremde Texte beurteilen (u.a. im Hinblick auf Textkohärenz und -kohäsion, sprachliche Korrektheit, Ausdruckvermögen); • zu fremden Texten Feedback geben; • eigene und fremde Texte einzeln oder im Team überarbeiten.	Die Schülerinnen und Schüler wenden Textkohärenz an: anaphorische und kataphorischen Referenzen; Die Schülerinnen und Schüler wenden Formen des kriterienbezogenen Feedbacks an: - Unterscheidung von Selbst-, Lehrer*innen- oder Schüler*innenfeedback; - Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen Kriterien zu folgenden Aspekten: inhaltliche Aspekte (z. B. Textlogik, sachliche Richtigkeit, Vollständigkeit, Verständlichkeit, Beispiele); strukturelle Aspekte (z. B. klarer Aufbau, Verwendung von Redemitteln).	Die Schülerinnen und Schüler überarbeiten Texte mehrstufig (Inhalt – Struktur – Sprache – Stil – Orthografie) unter Berücksichtigung von Feedback. Sie nutzen digitale Schreib- und Korrekturhilfen kritisch (z. B. Korrekturtools, Kommentarfunktion, Versionsvergleiche). Sie argumentieren über ihre Überarbeitungsentscheidungen, begründen also, warum sie Textstellen verändert oder beibehalten haben.
1.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • eine fremdkulturelle Perspektive/Position einnehmen und darüber schriftlich berichten/schreiben; • kennen gängige Sicht- und Wahrnehmungsweisen, Vorurteile und Stereotype des eigenen und des fremdkulturellen Landes und setzen sich mit ihnen schriftlich auseinander; • unterschiedliche kulturelle Perspektiven wahrnehmen und sich damit schriftlich auseinandersetzen.	Die Schülerinnen und Schüler zeigen: - Multiperspektivität bei der Erschließung von Lerninhalten. Sie setzen sich für die Förderung einer demokratischen Schreibkultur ein. Sie deuten Kulturen als verändernde kollektive Orientierungs- und Deutungsmuster. Sie schreiben über kollektive Erfahrungen.	Die Schülerinnen und Schüler entwickeln ein tieferes Verständnis von Kultur als dynamischem System, das Identität, Werte und Sprache beeinflusst. Sie beziehen interkulturelle Themen auf gesellschaftliche Diskurse (z. B. Demokratie, Diversität, Mehrsprachigkeit, Inklusion). Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie erkennen, wie Sprache zur Markierung oder Überwindung kultureller Grenzen beiträgt.

XII. Klasse TB2
Verbindlich sind:

2 Wochenstunden (TC)	+2 Wochenstunden (CS)
übergeordnetes Leitthema: Außenseiterproblematik ✓ Johann Wolfgang Goethe „Faust. Der Tragödie erster Teil“ in Auszügen ✓ Auszüge aus einem Roman der Moderne oder Postmoderne/Gegenwart ✓ drei Gedichte der Moderne (Schwerpunkt Expressionismus und Trümmerliteratur) ✓ eine Kurzgeschichte der Trümmerliteratur ✓ Sachtexte aus dem Themenbereich *Politik und Gesellschaft* (unter Beachtung des übergeordneten Themas)	**übergeordnetes Leitthema: Außenseiterproblematik** ✓ Johann Wolfgang Goethe „Faust. Der Tragödie erster Teil“ in Auszügen ✓ ein Roman der Moderne oder Postmoderne/Gegenwart ✓ drei Gedichte der Moderne (Schwerpunkt Expressionismus und Trümmerliteratur) ✓ eine Kurzgeschichte der Trümmerliteratur ✓ Sachtexte aus dem Themenbereich *Politik und Gesellschaft* (unter Beachtung des übergeordneten Themas)

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.1 Lesestrategien anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können • aus der Aufgabenstellung Leseziele ableiten; • selbstständig Lesestrategien anwenden, um einen gelesenen Text zu verstehen; • handlungs- und produktionsorientierte Lesetechniken zur individuellen Texterschließung nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler lesen und bearbeiten kontinuierliche und diskontinuierliche Sachtexte aller Art, insbesondere fachspezifische Texte; literarische Texte und medial vermittelte Texte werden berücksichtigt. sollen Die Schülerinnen und Schüler wenden Lesestrategien an: - planen/ kontrollieren/ steuern: - Leseziel klären, zielführende Lesestrategien auswählen, Vorgehensweise zum Überwinden von Verstehensbarrieren festlegen; - ordnen/organisieren/ Bedeutung klären: Kernaussagen formulieren, Bedeutungen von Begriffen recherchieren, Texte zusammenfassen und exzerpieren; - verknüpfen/elaborieren: Vor- und Fachwissen aktivieren, textexterne Faktoren berücksichtigen; - wiederholen/paraphrasieren/ kommunizieren: zusammenfassen, Verständnisprobleme im Gespräch klären. Lesetechniken: u. a. globales, diagonal/selektives, detailliertes Lesen	Die Schülerinnen und Schüler überprüfen und modifizieren Lesestrategien in Abhängigkeit von Textsorten, Medium und Leseziel. Sie verknüpfen Textinhalte mit Vorwissen, Fachwissen und aktuellen gesellschaftlichen Kontexten, um die Bedeutung von Texten kritisch einzuordnen.

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen Literarische Texte SK Die Schülerinnen und Schüler können • Deutungshypothesen formulieren und überprüfen; • mündlich wie schriftlich diese Analyseergebnisse formulieren und sie textbezogen begründen; • den Inhalt, den Aufbau und die Sprache literarischer Texte interpretieren; • literaturgeschichtliches und historisches und ggf. biografisches Wissen zum Interpretieren von Texten nutzen; • selbstständig biographische und historische und ggf. literaturgeschichtliche Aspekte recherchieren; • Epochenmerkmale erkennen und diese für ihr Textverständnis nutzen; • die Mehrdeutigkeit als zentrales Merkmal literarischer Texte erkennen; • Texte ggf. kritisch auf ihre Lebenswirklichkeit beziehen.	Übergeordnetes Thema: Außenseiterproblematik Die Schülerinnen und Schüler erkennen unter Berücksichtigung folgender verbindlicher Aspekte: - Merkmale von Epochen: Expressionismus und Trümmerliteratur - Merkmale von Gattungen: Kurzgeschichte, Roman, Drama - Auszüge aus Johann Wolfgang Goethe *„Faust. Der Tragödie erster Teil“*	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Figurenkonstellationen und Konfliktstrukturen unter besonderer Berücksichtigung von Außenseiterrollen, Isolation und Selbstverwirklichung. Sie vergleichen unterschiedliche Darstellungsformen der Außenseiterproblematik in literarischen Texten verschiedener Epochen (z. B. Expressionismus vs. Trümmerliteratur). Sie arbeiten mit wissenschaftlicher Terminologie (z. B. Motiv, Symbol, Leitmotiv, Parabelstruktur, Intertextualität) und wenden sie sicher an.
2.2 Literarische Texte erschließen und deuten; Sachtexte verstehen und erschließen Sachtexte SK Die Schülerinnen und Schüler können • eigenständig Kernaussagen, zentrale Argumente bzw. Intention des Textes erfassen; • Texte terminologisch präzise und sachgerecht zusammenfassen; • die sprachlich-stilistische Gestaltung des Textes und deren Wirkung untersuchen; • themengleiche Texte vergleichen; • ihr Weltwissen, Kontextwissen und Fachwissen zum Verstehen von Texten nutzen; • Sachtexte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.	Übergeordnetes Thema: Außenseiterproblematik Die Schülerinnen und Schüler analysieren: - Fachtexte zu literarischen Epochen (z. B. Expressionismus, Trümmerliteratur) – dazu Fachtexte zum Thema “Das Faustische” -wissenschaftspropädeutische Texte zu Gattungen (z. B. Kurzgeschichte, Roman, Drama) - Essays, Reden, Kommentare, Rezensionen, Diskussionsbeiträge; - Medienbeiträge, Podcasts oder Interviews zu gesellschaftlichen Themen (z. B. Individualismus, Isolation, Identität, soziale Exklusion).	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Sachtexte zu literarischen und gesellschaftlichen Fragestellungen im Zusammenhang mit der Außenseiterproblematik. Sie vergleichen Fachtexte zu Epochen oder Gattungen (z. B. unterschiedliche Ansätze zur Interpretation des Expressionismus oder zur Funktion des Romans). Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Analyse der Wirkung von Stil, Fachsprache und rhetorischen Mitteln auf Verständnis und Überzeugungskraft.

TB2	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
2.3 Medien nutzen SK Die Schülerinnen und Schüler können • sowohl Theaterinszenierungen als auch Literaturverfilmungen als mögliche Interpretation literarischer Primärtexte erkennen; • die Theaterinszenierung und/ oder die Literaturverfilmung mit der Textfassung vergleichen.	Die Schülerinnen und Schüler berücksichtigen, sofern die Pflichtlektüre es ermöglicht, unterschiedliche mediale Darstellungen, z. B. filmische oder hörspielhafte Umsetzungen des Textes. Mögliche Aspekte der Filmanalyse: - visuelle Ebene: Einstellungsgrößen, Kamerabewegung en und -perspektiven, Filmschnitt, Montage, Licht; - auditive Ebene: Ton, Geräusche, Musik, Off- und On-Töne; - narrative Ebene: Erzählerkommentare, Unterscheidung von Haupt- und Nebenfiguren, Protagonisten und Antagonisten, Haupt- und Nebenhandlung, Rückblicke.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Inszenierungen und filmische Adaptionen literarischer Texte im Hinblick auf Regiekonzept, Interpretation und intendierte Wirkung. Sie vergleichen Originaltext und filmische Umsetzung, indem sie untersuchen, wie Figuren, Konflikte und Themen visuell, akustisch und dramaturgisch gestaltet werden.
2.4 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • literarische und pragmatische Texte zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen; • die Begegnung mit Filmen und Hörspielen zur Auseinandersetzung mit eigenen Welt- und Wertvorstellungen nutzen.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Sachtexte zum Leitthema *Gesellschaft und Individuum* anhand von z. B. - Ethnie; - Geschlecht; - körperlichen und geistigen Fähigkeiten; - Religion und Weltanschauung; - sozialer Herkunft; Die Schülerinnen und Schüler thematisieren Gesellschaftsbilder in passenden Kontexten.	Die Schülerinnen und Schüler identifizieren und reflektieren Formen von Zugehörigkeit, Ausgrenzung und Selbstfindung. Sie setzen unterschiedliche Perspektiven in Beziehung, z. B. gesellschaftliche und individuelle Sichtweise, Mehrheits- und. Minderheitenposition.

XII. Klasse TB3
Verbindlich sind:

- ✓ ein **Kurzvortrag** (mit Medienunterstützung, Handout und Diskussion)
- ✓ eine **Debatte**

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.1 Verstehend zuhören SK Die Schülerinnen und Schüler können • konzentriert und gezielt zuhören; • simultan zum Hörprozess Mitschriften erstellen; • zentrale Themen, Struktur und zentrale Aussagen literarischer und pragmatischer Hörtexte erkennen; • Textsortenwissen anwenden, um die Funktion des Textes zu erkennen; • Wissen über die Kommunikationssituation nutzen, um unterschiedliche Positionen und Intentionen der Sprecher zu erkennen.	Die Schülerinnen und Schüler arbeiten mit: - literarischen Hörtexten (Hörbüchern, Hörspielen, Textvorträgen, z. B. Interviews mit Autoren) - pragmatischen Hörtexten (Nachrichtentexten, Rundfunk- oder Fernsehreportagen zu aktuellen bzw. fach- spezifischen Themen) Besonders geeignet für das verstehende Zuhören sind Aufgabenstellungen mit Bezug zur Pflichtlektüre: - Referate, Präsentationen; - Film- oder Dramenausschnitte; - Auszüge aus Hörbüchern, Hörspiele, Vorträge literarischer Texte. Besonders geeignet für das Trainieren des Hörverstehens (global, selektiv, detailliert) sind: - international anerkannte Prüfungsformate (z. B. DSD II, Goethe Zertifikat B2/C1, Test DaF B2-C2 u. a.) - alltagsrelevante Hörtexte, wie z. B. Nachrichten, Interviews; - audiovisuelle Texte, z. B. Fernseh- oder Online-Nachrichten	Die Schülerinnen und Schüler können komplexe Hörtexte mit mehreren Sprechern oder Perspektiven verstehen, gliedern und bewerten; Sie können kritisch-reflektiert über das Gehörte sprechen, etwa zu Intention und Wirkung der Sprecherinnen und Sprecher. Sie nutzen Mitschriften und Notizen als Grundlage für Diskussionen, Stellungnahmen oder schriftliche Auswertungen.
3.2 Mit und zu anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können • Absprachen für kooperative Kurzvorträge treffen; • mündliche Redebeiträge aller Art selbstständig gestalten; • für Diskussionen und Debatten recherchieren; • Argumente klar strukturiert und durch Beispiele unterstützt formulieren; • einen eigenen Standpunkt beziehen und gegenüber anderen vertreten; • sich an Diskussionen und Debatten beteiligen.	Die Schülerinnen und Schüler setzen gezielt folgende Methoden ein: - Zusammenfassungen; - Paraphrasieren von Unterrichtsinhalten; - Lösungen aushandeln u.a. bei Gruppenarbeiten; - Formulierung von Streitfragen zu Sachthemen. Diskussionsformate: - literarisches Quartett; - Literatur als Streitfall; - Epochengespräch; - Prüfungsgespräch.	Die Schülerinnen und Schüler können komplexe Gesprächsbeiträge thematisch und sprachlich gezielt gestalten (z. B. durch rhetorische Mittel, gezielte Betonung, Präzision im Ausdruck); Sie setzen Gesprächsstrategien bewusst ein, um Diskussionen zu lenken (z. B. Nachfragen, Reframing, Zusammenfassen, Verstärken oder Abschwächen von Aussagen). Sie übernehmen verschiedene Gesprächsrollen (Moderator, Diskutanten, Protokollant, *Kommentator*).

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
3.3 Vor anderen sprechen SK Die Schülerinnen und Schüler können • zur Unterstützung des Vortrags unterschiedliche Quellen nutzen; • Präsentationen/Referate kontextorientiert durchführen; • durch den kreativen Einsatz von analogen sowie digitalen Medien ihre Präsentation/ihr Referat unterstützen; • den Zuhörerinnen und Zuhörern Raum für gezieltes Nachfragen geben.	Die Schülerinnen und Schüler üben z. B.: - ein Fachreferat zur Pflichtlektüre oder zu literaturgeschichtlichen Themen; - einen Vortrag zu einem sprachlichen Phänomen oder einer Autor*innenbiografie - einen Analysevortrag mit visueller Unterstützung (Diagramm, Mindmap, Zitattafel); - eine Präsentation mit anschließender Fragerunde. Arbeitsschwerpunkte: - Gliederung, Schwerpunktsetzung, Visualisierung; - funktionaler Medieneinsatz (z. B. Foliengestaltung, audiovisuelle Elemente); - gezielte Rückfragen und Publikumsinteraktion.	Die Schülerinnen und Schüler setzen sprachliche und nonverbale Ausdrucksmittel gezielt ein und variieren sie, um Wirkung und Spannung zu erzeugen. Sie wenden fachsprachliche und rhetorische Mittel bewusst an (z. B. zur Strukturierung, Betonung, Präzisierung). Sie bauen Reflexionsphasen ein, um das eigene Sprechverhalten zu analysieren und zu verbessern.
3.4 Szenisch spielen SK Die Schülerinnen und Schüler können • verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel anwenden; • die Textinterpretation durch angemessene szenische Elemente z. B. Dialoge, Körpersprache gestalten; • bewusst ihre Redebeiträge durch Körpersprache unterstützen.	Die Schülerinnen und Schüler nutzen verbale, nonverbale und paraverbale Gestaltungsmittel mit dem Ziel, das Textverständnis durch szenisches Darstellen und bewussten Stimmeinsatz zu erweitern: - Standbildarbeit (Schlüsselmomente aus Dramen, Erzählungen, Gedichten); - Sprechgestaltung: Lautstärke, Betonung, Tempo, Pausen; - szenische Lesung / Rezitation eines literarischen Textes; - kleine Spielszenen oder Monologe als Textdeutung; - Reflexion über Ausdruckswirkung: „Wie verändert Körperhaltung die Bedeutung?“.	Die Schülerinnen und Schüler reflektieren über Gestaltungsmittel, um Emotionen, Perspektiven und Konflikte präzise auszudrücken. Sie erkennen Wirkungsabsichten und setzen sie bewusst um (komisch, tragisch, ironisch, distanziert etc.).
3.5 Feedback geben SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Formen des kriterienbezogenen Feedbacks zu Vorträgen/Präsentationen und Gesprächen nutzen; • anhand von Kriterienkatalogen ihr eigenes Sprechhandeln reflektieren und bewerten; • Rückmeldungen zur zielgerichteten Verbesserung ihrer Kompetenzen nutzen; •	Die Schülerinnen und Schüler wenden Formen des kriterienbezogenen Feedbacks an: - Unterscheidung von Selbst-, Lehrer*innen- oder Schüler*innen-Feedback; - Konstruktives und wertschätzendes Kritikgespräch; - direkte Rückmeldung aufgrund von vorgegebenen und selbst erstellten Kriterienkatalogen.	Die Schülerinnen und Schüler formulieren differenzierte Rückmeldungen, die sich auf mehrere Ebenen (Inhalt, Struktur, Sprache, Wirkung) beziehen. Sie entwickeln eigene Kriterien für gutes Sprechen, Zuhören und Diskutieren. Sie moderieren Feedbackprozesse selbst, z. B. im Rahmen von Gruppenpräsentationen oder Projekten.

TB3	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
(Fortsetzung) *Reflektieren über die Wirkung der eigenen mündlichen Beiträge* fremdes und eigenes Sprechverhalten in unterschiedlichen Situationen unter Berücksichtigung inhaltlicher, verbaler, nonverbaler und struktureller Aspekte untersuchen.	Die Schülerinnen und Schüler erstellen Checklisten aufgrund der schon im Voraus bekannten Bewertungskriterien. Die Schülerinnen und Schüler geben dreischrittige Rückmeldung: Feedup („Wo möchte ich hin?“), Feedback („Wo stehe ich und was habe ich bisher erreicht?“), Feedforward („Wie komme ich weiter voran?“)	
3.6 Interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • mit Personen unterschiedlicher kultureller Herkunft interagieren und kommunizieren; • für lokale, nationale, europäische und globale Kulturen und Ausdrucksformen Verständnis entwickeln; • über die eigene Identität in einer multikulturellen Welt reflektieren.	Die Schülerinnen und Schüler werden für Kulturtransfer, für Fremdes sensibilisiert. Sie entwickeln Bewusstsein für sprachlich-kulturelle Vielfalt und die eigene kommunikative Verantwortung durch: - interkulturelle Gespräche im Klassenverband („Was prägt mich?“) - Diskussionen über kulturelle Vielfalt, Stereotype und Wahrnehmung; - Vergleich sprachlicher Höflichkeitsformen, Gesten oder Gesprächsrituale; - Analyse kurzer Interviews oder Medienbeiträge zu Identität und Migration; - Rollenspiele, in denen sie Missverständnisse erkennen und lösen.	Die Schülerinnen und Schüler vollziehen einen bewussten Perspektivwechsel, um unterschiedliche Wahrnehmungs- und Deutungshorizonte zu verstehen.

XII. Klasse TB4
Verbindlich sind:

- ✓ **die deutsche Rechtschreibung und Zeichensetzung**
- ✓ **die deutsche Grammatik**

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.1 Sprachliche Strukturen untersuchen und reflektieren SK Die Schülerinnen und Schüler können eigenständig • die Grundregeln der Wortbildung anwenden und sie zur Analyse und Bildung von Wörtern nutzen; • ihren allgemeinen und insbesondere ihren fachspezifischen Wortschatz anwenden; • sprachliche Handlungen hinsichtlich ihres Informationsgehaltes, ihrer sprachlichen Angemessenheit und hinsichtlich von Inhalt und Form untersuchen; • persuasive und manipulative Strategien von Kommunikation erkennen; • die ästhetische Wirkung sprachlicher Mittel erkennen und beschreiben.	Die Schülerinnen und Schüler benutzen: - syntaktische und textgrammatikalische Strukturen; - komplexe Satzbaupläne; - Oberbegriffe; - Nominalisierungen; - Topik; - sprachliche Mittel.	Die Schülerinnen und Schüler analysieren Sprache als System und Gebrauch, d. h. sie reflektieren, wie grammatische, semantische und pragmatische Strukturen kommunikative Wirkungen erzeugen. Sie untersuchen den Zusammenhang zwischen Satzstruktur, Informationsdichte und Textwirkung (z. B. Nominalstil vs. Verbalstil, hypotaktischer vs. parataktischer Aufbau). Sie übertragen grammatisches Wissen auf eigene Texte und begründen sprachliche Entscheidungen bewusst.
4.2 Textstrukturierungselemente in Texten anwenden SK Die Schülerinnen und Schüler können • morpho-syntaktische Elemente hinsichtlich ihrer Funktion und der Intention des Schreibenden und Sprechenden analysieren; • morpho-syntaktische Elemente als Mittel der Textkohärenz erkennen; • morpho-syntaktische Elemente bei eigenen Textproduktionen mündlich wie schriftlich anwenden.	Die Schülerinnen und Schüler wenden Textstrukturierungselemente in schriftlichen Texten an u. a. Absätze, Überschriften, Zwischenüberschriften. Die Schülerinnen und Schüler wenden sprachliche Mittel zur Herstellung von Textkohärenz an: - Wortebene: Konjunktionen, Adverbien, Pronomen; - Satzebene: Satzarten, Satzreihe, Satzgefüge; Bedeutungsebene: Ober- und Unterbegriffe, Synonyme, Antonyme, Schlüsselwörter, Wortableitungen, Wortzusammensetzungen, Wortfelder, Wortfamilien.	Die Schülerinnen und Schüler untersuchen die Beziehung zwischen Satzstruktur und Textlogik, insbesondere den Einfluss von Satzbau, Informationsverteilung und Wortstellung auf Verständlichkeit und Wirkung. Sie überarbeiten Texte gezielt, um Kohärenz, Rhythmus und argumentative Klarheit zu verbessern. Die Schülerinnen und Schüler steigern ihre Sprachbewusstheit: Sie reflektieren darüber, wie grammatische Entscheidungen kommunikative Intentionen unterstützen oder unterlaufen können.

TB4	Inhalt, Methoden, Arbeitstechniken 2h/Woche (TC)	Methoden, Arbeitstechniken +2h (CS)
4.3 Texte richtig schreiben SK Die Schülerinnen und Schüler können eigenständig • Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie beim Verfassen von Texten anwenden; • Rechtschreibstrategien bei der Fehlerkorrektur einsetzen; • über eigene Schwierigkeiten (in Grammatik und/oder Orthografie) reflektieren; • individuelle grammatikalische und orthographische Fehler beheben.	Die Schülerinnen und Schüler: - wenden eigenständig die Regeln der deutschen Grammatik und der Orthografie an; - setzen Rechtschreibstrategien und -methoden bewusst ein; - setzen Methoden der Fehleranalyse bewusst ein (Interferenzfehler erkennen, Wortschatzfehler, grammatikalische Fehler, Satzbaufehler, idiomatische Fehler in Sprichwörtern und Ausdrücken).	Die Schülerinnen und Schüler analysieren komplexe sprachliche Phänomene, etwa den Zusammenhang von Syntax, Bedeutung und Stil. Sie reflektieren über Sprachökonomie und Klarheit: „Wann ist Sprache präzise, wann überladen?" Sie überarbeiten eigene Texte mit Fokus auf Grammatik, Orthografie und stilistische Kohärenz.
4.4 Mehrsprachigkeit und interkulturelle Kompetenz SK Die Schülerinnen und Schüler können • verschiedene Sprachvarietäten und ihre Funktion identifizieren; • Wörter und grammatische Phänomene der deutschen Sprache mit weiteren Sprachen vergleichen; • über Sprache und Sprachmuster kulturelle Unterschiede erkennen; • respektvoll mit anderen Sprachvarietäten umgehen.	Die Schülerinnen und Schüler verwenden Aspekte der Gegenwartssprache in authentischen Gesprächssituationen (Talkshows) und Texten.	Die Schülerinnen und Schüler vergleichen Kommunikationsstile unterschiedlicher kultureller und sozialer Gruppen (z. B. direkte vs. indirekte Ausdrucksformen, Gesprächsrituale). Sie bewerten Sprache als Instrument gesellschaftlicher Teilhabe oder Ausgrenzung. Sie nutzen ihre Mehrsprachigkeit als Ressource beim Lernen, Verstehen und Produzieren von Texten.

EMPFOHLENE LEKTÜRE

Drama:

- J. W. Goethe: *Faust – Prolog im Himmel, Der Pakt, Gretchentragödie*

Lyrik:

- Gedichte der Moderne (z. B. R. M. Rilke, E. Lasker-Schüler, J.v. Hoodies, G. Benn, A. Lichtenstein, R. Ausländer, P. Celan u.a.)
  https://deutsch-digital.com/herbsttag-rilke/

Epik:

- Kurzgeschichten von Wolfgang Borchert (u. a. *Die Küchenuhr*, *Das Brot*, *Die drei dunklen Könige*)
  https://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/927206_0002_3.pdf
- Franz Kafka: *Die Verwandlung*
  https://www.projekt-gutenberg.org/kafka/verwandl/verwandl.html
- Martin Walser: *Ein fliehendes Pferd*
- Richard Wagner: *Ausreiseantrag /Begrüßungsgeld. Erzählungen.*

Roman z.B.**:**

- Hermann Hesse: *Siddhartha*
- Friedrich Dürrenmatt: *Der Richter und sein Henker*
- Bernhard Schlink: *Der Vorleser*
- Daniel Kehlmann: *Die Vermessung der Welt*
- Ferdinand von Schirach: *Der Fall Colini*
- Patrick Süßkind: *Das Parfüm*
- Eginald Schlattner: *Der geköpfte Hahn*

- Juli Zeh: *Corpus Delicti*
- Tonio Schachinger: *Echtzeitalter*
- Anna Neata: *Packerl*
- Herta Müller: *Reisende auf einem Bein*

Thematische Schwerpunkte für Sachtexte

- Gesellschaft und Politik
- Ausgrenzung und Benachteiligung
- fachliterarische Texte zu den Epochen (Trümmerliteratur, Expressionismus) und zu den Gattungen (Drama, Kurzgeschichte, Roman)

QUELLENANGABEN

Programă școlară Limba și literatura germană maternă clasele 9-12, aprobată prin Ordinul Ministrului Nr. 3252/13.02.2006
Lehrplan Deutsch 9-12 - Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung München
Lehrplan Deutsch Gymnasiale Oberstufe Einführungsphase/Hauptphase - Ministerium für Bildung Saarland

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu
DUMITRU-IACOB ANDREEA	doctor în filologie	Colegiul Național „Samuel von Brukenthal“, Sibiu
MICLERU-ŞOANĂ ANINA	gradul didactic I	Colegiul Național „Johannes Honterus”, Braşov
ROȘU VIORICA	gradul didactic I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timişoara
SCHLATTNER SABINE MAYA	consultant de specialitate	Centrala pentru Activitate Şcolară în Străinătate din R. F. Germania

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
COTÂRLEA DELIA ANCA	conf. univ. dr.	Universitatea Transilvania Braşov, Facultatea de Litere
STĂNESCU MIRONA HORIANA	lector univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Cluj-Napoca

Anexa nr. 127A

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului
(Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung)

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 127A
Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului (Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung)*, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului" face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână, având un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori care desfășoară activități în limba germană maternă în educația timpurie.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează educația timpurie de înaltă calitate și conservarea identității lingvistice materne.

Disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților specifice domeniului limbă și comunicare din grădiniță. Elevii își dezvoltă capacitatea de a utiliza metode complexe de stimulare a limbajului, de a aplica tehnici de predare-învățare adaptate vârstei timpurii și de a modela comunicarea copiilor prin strategii didactice specifice (precum *Total Physical Response* sau abordarea narativă).

Deși elevii studiază limba germană ca limbă maternă pe parcursul întregii școlarizări, disciplina de față reprezintă un domeniu de cunoaștere nou prin perspectiva sa pedagogică. Accentul se mută de la competența lingvistică proprie către didactica transmiterii și dezvoltării limbajului la copii, justificând astfel statutul de disciplină de specialitate (CS). Această oră săptămânală oferă cadrul necesar pentru ca viitorii practicieni să transforme intuiția vorbitorului nativ în instrumente de lucru conștiente și riguroase, pregătindu-i pentru practica pedagogică din clasa a XI-a.

Disciplina urmărește:

- formarea capacității de a utiliza metode adecvate pentru stimularea limbajului;
- dezvoltarea abilității de a modela și extinde exprimarea copiilor;
- introducerea elementelor de literatie emergentă;
- planificarea și reflectarea asupra activităților de comunicare.

Conținuturile sunt adaptate nivelului clasei a X-a și pregătesc elevii pentru aprofundarea metodicii și pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Acestea permit dezvoltarea unor competențe fundamentale: gestionarea situațiilor de comunicare în grup, adaptarea discursului pedagogic la nivelul de înțelegere al preșcolarului și utilizarea creativă a materialelor didactice.

Programa școlară pentru disciplina „Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului" este structurată astfel:

1. Notă de prezentare;
2. Competențe generale (CG) – care definesc direcțiile majore de formare pedagogică;
3. Competențe specifice (CS) – care detaliază comportamentele profesionale observabile și măsurabile;
4. Exemple de activități de învățare (EAI) – care propun modalități de exersare a metodelor didactice;
5. Domenii de conținut și conținuturi – care delimitează ariile tematice și elementele de didactică aplicată;
6. Sugestii metodologice – care oferă repere pentru organizarea activităților de învățare, punând accent pe simularea de secvențe didactice și pe crearea de materiale pentru portofoliul de practică.

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o cheie integrativă, cu accent pe corelarea metodelor de predare cu particularitățile de vârstă ale copiilor și pe transferul imediat al competențelor didactice în contextul profesional real al educației timpurii în limba germană. Accentul disciplinei este pus pe introducerea în formele fundamentale de acțiune didactică pentru dezvoltarea limbajului în grădiniță. Elevii dobândesc competențe elementare pentru planificarea, desfășurarea și reflecția situațiilor de stimulare a limbajului. Conținuturile sunt orientate spre practică și pregătesc terenul pentru formarea metodică aprofundată din clasa a XI-a.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Planificarea și aplicarea formelor de bază ale educației lingvistice integrative**
CG2	**Sprijinirea proceselor de învățare narativă și de alfabetizare timpurie în grădiniță**
CG3	**Dezvoltarea abilităților precursoare ale învățării scris-cititului adecvate vârstei**
CG4	**Utilizarea intenționată a limbajului cu rol de stimulare în situațiile cotidiene și în joc**
CG5	**Planificarea, observarea și reflectarea situațiilor de stimulare a limbajului**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Planificarea și aplicarea formelor de bază ale educației lingvistice integrative

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea mișcării, ritmului și experiențelor senzoriale pentru stimularea limbajului
Elevii: - *planifică și conduc jocuri simple de tip TPR (de exemplu „Simon spune”);* - *conduc poezii cu mișcare și jocuri cu degetele;* - *aleg obiective lingvistice adecvate (verbe, prepoziții, începuturi de propoziții) și adaptează ritmul și complexitatea la grupul de copii.*
CS 1.2. Organizarea experiențelor senzorio-motorii pentru formarea conceptelor
- *Elevii:* - *planifică situații de explorare tactilă, auditivă și de observare;* - *formulează întrebări de observare stimulative („Ce auzi?”, „Ce simți?”, „Ce vezi?”);* - *modelează vocabularul (de exemplu: aspru/neted; a apăsa, a freca) și consolidează vocabularul prin repetare și variație.*
CS 1.3. Utilizarea jocurilor ritmice de limbaj
- *Elevii:* - *selectează și justifică procedee pentru introducerea ritmică a versurilor (ecou, recitare în cor, call-and-response);* - *variază rimele în funcție de ritm, intensitate și accent și îi sprijină pe copii în participarea verbal;* - *însoțesc versurile cu mișcări corporale;* - *creează jocuri simple de limbaj ritmic.*

CG 2 – Sprijinirea proceselor de învățare narativă și de alfabetizare timpurie în grădiniță

Clasa a X-a
CS 2.1. Susținerea proceselor simple de povestire
- *Elevii:* - *povestesc scurte istorii cu ajutorul imaginilor sau al păpușilor de mână/ figurine/ jucării de pluș;* - *utilizează imagini ca stimul pentru dezvoltarea limbajului (înțelegera imaginilor în procesul de învățare a limbii);* - *structurează poveștile cu ajutorul seriilor de imagini;* - *respectă o structură simplă a povestirii (cine? unde? ce se întâmplă? finalul);* - *folosesc story-bags pentru stimularea povestirii.*
CS 2.2. Utilizarea dialogului în context de povestire
- *Elevii:* - *formulează întrebări deschise despre imagini sau situații;* - *moderează runde scurte de conversație;*

Clasa a X-a
- *planifică măsuri pentru asigurarea participării la conversație (piatra vorbirii, ordinea intervențiilor, grupuri mici).*
CS 2.3. Utilizarea mijloacelor lingvistice pentru dezvoltarea competențelor narative
- *Elevii:* - *folosesc începuturi de propoziții precum „Și deodată…”, „După aceea…”, „Poate…”, „La final…”;* - *preiau afirmațiile copiilor și le extind lingvistic, în mod adecvat vârstei;* - *aplică strategii de găsire a termenilor potriviți (parafrazare, gesturi, imagini, sinonime și antonime).*

CG 3 – Dezvoltarea abilităților precursoare ale învățării scris-cititului adecvate vârstei

Clasa a X-a
CS 3.1. Dezvoltarea conștientizării fonologice
- *Elevii:* - *desfășoară jocuri cu sunete și rime;* - *identifică sunetele finale ale cuvintelor;* - *despart în silabe și le recompun;* - *grupează cuvintele în funcție de sunetul inițial.*
CS 3.2. Evidențierea simbolurilor și a scrisului în mediul zilnic
Elevii: - *creează cartonașe cu nume sau simboluri;* - *interpretează pictograme împreună cu copiii;* - *identifică scrisul în mediul grădiniței (etichete, ambalaje, cărți).*
CS 3.3 Utilizarea rutinelor legate de scris
Elevii: - *implică activ copiii în utilizarea planului zilnic (planul zilei în cercul de dimineață);* - *verbalizează simbolurile calendarului și ale vremii, utilizând modele lingvistice precum: „Astăzi este…”, „Ieri a fost…”, „Mâine va fi…”;* - *sprijină recunoașterea cartonașelor cu nume.*
CS 3.4. Inițierea elementelor grafomotorii și a primelor elemente ale scrisului
Elevii: - *organizează stații grafomotorii (labirint de linii, trasee de puncte, trasee în formă de bucle);* - *conduc exerciții de trasare a modelelor (cu degetul, creionul, pensula sau materiale din natură);* - *creează materiale didactice pentru familiarizarea cu literele (litere realizate din sfoară, plastilină, bețișoare de lemn, capace de sticle);* - *planifică situații creative de scriere, de exemplu: jurnalul copiilor, caietul „Ziua mea”, poveste în imagini cu simboluri create de copii;* - *sprijină copiii în realizarea propriilor semne și primele încercări de scriere și verbalizează aceste încercări (de exemplu: „Ai scris ceva aici – povestește-mi despre asta.”).*

CG 4 – Utilizarea intenționată a limbajului cu rol de stimulare în situațiile cotidiene și în joc

Clasa a X-a
CS 4.1. Organizarea interacțiunilor de stimulare a limbajului în rutine
Elevii: - *inițiază conversații în situații cotidiene;* - *formulează întrebări deschise, practică ascultarea activă și modelarea lingvistică;* - *valorifică oportunitățile de comunicare din rutinele zilnice (sosirea copiilor, gustarea, îmbrăcarea, strângerea materialelor) și răspund în mod receptiv și adaptat.*
CS 4.2. Însoțirea proceselor de joc prin limbaj și extinderea vocabularului
Elevii: - *utilizează impulsuri de joc cu rol de stimulare a limbajului, de exemplu: joc didactic, impulsuri pentru jocul de rol, materiale stimulative, întrebări, impulsuri narative sau sarcini, jocuri cu reguli;* - *asumă în jocul de rol o funcție de sprijin lingvistic;* - *introduc cuvinte noi în modele adecvate de propoziții și le consolidează prin repetare.*
CS 4.3. Identificarea și valorificarea oportunităților de învățare lingvistică în jocul liber

Clasa a X-a
Elevii: - *observă acțiunile de joc ale copiilor;* - *identifică momente relevante din punct de vedere lingvistic;* - *intervin în mod moderat și centrat pe copil;* - *introduc noțiuni și termeni noi în contextul activității practice.*

CG 5 – **Planificarea, observarea și reflectarea situațiilor de stimulare a limbajului**

Clasa a X-a
CS 5.1. Planificarea unor secvențe simple de stimulare a limbajului
Elevii: - *elaborează mini-planuri de desfășurare a activităților, cu obiective clare (de exemplu: vocabular, stimularea povestirii, tipuri de întrebări);* - *creează cartonașe cu cuvinte și imagini;* - *simulează secvențe scurte de activitate (de exemplu prin joc de rol) și solicită feedback.*
CS 5.2 Observarea și documentarea comportamentelor lingvistice ale copiilor
Elevii: - *realizează observații scurte structurate;* - *identifică indicatori ai dezvoltării limbajului;* - *redactează note de observație obiective și anonimizate.*
CS 5.3. Pregătirea intenționată a situațiilor de stimulare a limbajului în activitățile cotidiene
Elevii: - *pregătesc materiale pentru rutinele zilnice;* - *planifică ocazii de conversație;* - *reflectează asupra secvențelor realizate;* - *analizează și discută planuri de activitate existente.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Educația lingvistică integrată	1.1. Bazele dezvoltării limbajului la copii cu vârste între 3 și 6 ani; 1.2. Rolul cadrului didactic ca model lingvistic; 1.3. Relația dintre mișcare și limbaj (metoda TPR – Total Physical Response); 1.4. Ritm, rime, jocuri cu degetele și versuri ritmate; 1.5. Dezvoltarea vocabularului prin activități senzorio-motorii.
2. Dezvoltarea narativă și dialogică a limbajului	2.1. Povestirea cu ajutorul materialelor vizuale; 2.2. Conducerea conversației în cercul de dimineață; 2.3. Metode de storytelling (Story-Bag, păpușă de mână, serie de imagini); 2.4. Structura povestirii (început – mijloc – final).
3. Bazele limbajului scris	3.1. Conștientizarea fonologică; 3.2. Mediul simbolic și mediul scrisului; 3.3. Rutine legate de scris; 3.4. Grafomotricitate și primele elemente ale scrisului.
4. Stimularea limbajului în viața cotidiană și în joc	4.1. Conducerea conversației în rutinele zilnice; 4.2. Modelarea limbajului; 4.3. Joc liber vs. activități de joc dirijate (jocuri cu reguli, jocuri de limbaj); 4.4. Extinderea vocabularului în jocul de rol; 4.5. Stimulente lingvistice în jocul liber.
5. Planificare, observare și reflecție	5.1. Structura unui plan simplu de desfășurare a activității; 5.2. Criterii de observare a limbajului (vocabular, structura propoziției, capacitatea de povestire, comportamentul conversațional); 5.3. Documentare și reflecție; 5.4. Pregătirea pentru practica pedagogică (fișier / colecție de jocuri).

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare trebuie organizat într-o manieră practică și orientată spre acțiune**.** Scopul este de a apropia treptat elevii de forme profesionale de acțiune didactică în domeniul educației lingvistice**.**

1. Principii de bază:

- Relevanță practică:
  Toate conținuturile sunt corelate cu situații concrete din viața cotidiană a grădiniței.

- Orientare spre acțiune:
  Metodele sunt exersate practic, de exemplu prin: simulări, jocuri de rol, micro-secvențe didactice.

- Învățarea prin model:
  Profesorul demonstrează exemple de conducere a conversației cu rol de stimulare a limbajului.

- Reflecție:
  După fiecare exercițiu practic are loc o analiză structurată a activității realizate.

- Orientare pe competențe:
  Evaluarea se bazează pe capacitatea elevilor de a: planifica situații de stimulare a limbajului, desfășura activități de dezvoltare a limbajului, observa comportamente lingvistice, reflecta asupra propriei activități didactice.

2. Implementarea metodică:

Exemple de activități metodice:

- simularea cercului de dimineață;
- conducerea și exersarea jocurilor cu degetele;
- elaborarea mini-planurilor de desfășurare a activității;
- lucru în perechi pentru elaborarea întrebărilor stimulative;
- realizarea unei colecții de jocuri didactice;
- observații scurte structurate;
- feedback prin înregistrări video sau audio;
- analiza unor scenarii practice scurte.

3. Evaluarea performanțelor:

Se recomandă:

- demonstrații practice;
- realizarea unui portofoliu;
- elaborarea unui plan de activitate cu reflecție;
- sarcini de observare;
- prezentări orale.

Evaluarea se realizează orientat pe competențe și pe dezvoltare. Criteriile sunt prezentate în prealabil într-o grilă de evaluare, care include: planificare, acțiune lingvistică, interacțiune, reflecție.

4. Utilizarea materialelor și a mediilor didactice:

Cadrele didactice pot utiliza o varietate de resurse:

- Materiale vizuale: cărți ilustrate și imagini de mari dimensiuni, serii de imagini și povești în imagini, teatrul de povestire Kamishibai, cartonașe simbol (planul zilei, vremea, reguli), cartonașe cu nume și cuvinte.
- Materiale tactile și multisenzoriale: cutii tactile / materiale pentru explorare tactilă, obiecte cotidiene pentru formarea conceptelor, materiale pentru sortare și asociere, cutii cu obiecte tematice, materiale pentru mișcare (eșarfe, mingi, instrumente ritmice).
- Materiale narative: păpuși de mână și figurine, Story-Bags, săculeți pentru povestire, cartonașe cu imagini pentru stimularea povestirii, materiale pentru mini-teatru.
- Materiale pentru rutine legate de scris: planul zilei cu simboluri, cartonașe pentru calendar si vreme, cartonașe cu sunete inițiale, cartonașe cu rime, cartonașe cu silabe.
- Instrumente digitale (utilizate moderat și reflectat): realizarea de cartonașe cu imagini în Canva, exerciții interactive pentru rime și sunete pe LearningApps, panouri digitale pentru colectarea întrebărilor stimulative pe Padlet, înregistrări audio pentru auto- reflecția conducerii conversației.

Trebuie respectate regulile privind protecția datelor și drepturile de autor!

- Materiale pentru portofoliu și documentare : fișe de observație, modele de planuri de activitate, ghiduri de reflecție, colecții de jocuri.

Materialele trebuie înțelese întotdeauna ca stimuli pentru dezvoltarea limbajului.

Important nu este materialul în sine, ci modul în care cadrul didactic însoțește lingvistic activitatea.

Elevii trebuie să învețe să: selecteze materialele în mod intenționat, să creeze context lingvistic pentru utilizarea lor, să le utilizeze în mod dialogic.

Activitățile de simulare a limbajului sunt adaptate în funcție de: nivelul de dezvoltare lingvistică, vârsta copiilor, situațiile de multilingvism, dinamica grupului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie Berlin. (2014): *Berliner Bildungsprogramm für Kitas und Kindertagespflege.* Berlin: Verlag das Netz.
- Goethe-Institut. (o. J.): *Schnupperangebot - Deutsch als Fremdsprache im Kindergarten.* München: Goethe-Institut.
- Krowatschek, D., & Albers, T. (Hrsg.). (o. J.): *Praxisbuch Entspannungsreisen für Vorschule und Kindergarten.* Mülheim an der Ruhr: Verlag an der Ruhr.
- Niederle, C. (Hrsg.). (o. J.): *Methoden des Kindergartens. Band 1–3.* Freiburg im Breisgau: Herder Verlag.
- Vlad, Elena; Pop, Eugenia (2002): *Ghid metodic pentru activitățile de educare a limbajului în învățământul preprimar*, Sibiu, Psihomedia.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die frühkindliche Bildung.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 127B

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului
(Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung)

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 127B
Programa școlară pentru disciplina *Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului (Didaktik der sprachlichen Bildung und Kommunikationsförderung),* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului" face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână, având un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori care desfășoară activități în limba germană maternă în educația timpurie.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează educația timpurie de înaltă calitate și conservarea identității lingvistice materne.

Disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților specifice domeniului limbă și comunicare din grădiniță. Elevii își dezvoltă capacitatea de a utiliza metode complexe de stimulare a limbajului, de a aplica tehnici de predare-învățare adaptate vârstei timpurii și de a modela comunicarea copiilor prin strategii didactice specifice (precum *Total Physical Response* sau abordarea narativă).

Deși elevii studiază limba germană ca limbă maternă pe parcursul întregii școlarizări, disciplina de față reprezintă un domeniu de cunoaștere nou prin perspectiva sa pedagogică. Accentul se mută de la competența lingvistică proprie către didactica transmiterii și dezvoltării limbajului la copii, justificând astfel statutul de disciplină de specialitate (CS). Această oră săptămânală oferă cadrul necesar pentru ca viitorii practicieni să transforme intuiția vorbitorului nativ în instrumente de lucru conștiente și riguroase, pregătindu-i pentru practica pedagogică din clasa a XI-a.

Disciplina urmărește:

- formarea capacității de a utiliza metode adecvate pentru stimularea limbajului;
- dezvoltarea abilității de a modela și extinde exprimarea copiilor;
- introducerea elementelor de literatie emergentă;
- planificarea și reflectarea asupra activităților de comunicare.

Conținuturile sunt adaptate nivelului clasei a X-a și pregătesc elevii pentru aprofundarea metodicii și pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Acestea permit dezvoltarea unor competențe fundamentale: gestionarea situațiilor de comunicare în grup, adaptarea discursului pedagogic la nivelul de înțelegere al preșcolarului și utilizarea creativă a materialelor didactice.

Programa școlară pentru disciplina „Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului" este structurată astfel:

1. Notă de prezentare;
2. Competențe generale (CG) – care definesc direcțiile majore de formare pedagogică;
3. Competențe specifice (CS) – care detaliază comportamentele profesionale observabile și măsurabile;
4. Exemple de activități de învățare (EAI) – care propun modalități de exersare a metodelor didactice;
5. Domenii de conținut și conținuturi – care delimitează ariile tematice și elementele de didactică aplicată;
6. Sugestii metodologice – care oferă repere pentru organizarea activităților de învățare, punând accent pe simularea de secvențe didactice și pe crearea de materiale pentru portofoliul de practică.

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o cheie integrativă, cu accent pe corelarea metodelor de predare cu particularitățile de vârstă ale copiilor și pe transferul imediat al competențelor didactice în contextul profesional real al educației timpurii în limba germană. Accentul disciplinei este pus pe introducerea în formele fundamentale de acțiune didactică pentru dezvoltarea limbajului în grădiniță. Elevii dobândesc competențe elementare pentru planificarea, desfășurarea și reflecția situațiilor de stimulare a limbajului. Conținuturile sunt orientate spre practică și pregătesc terenul pentru formarea metodică aprofundată din clasa a XI-a.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Grundformen einer ganzheitlichen Sprachvermittlung planen und anwenden**
AG2	**Narrative und literacybezogene Lernprozesse im Kindergarten unterstützen**
AG3	**Vorläuferfähigkeiten der Schriftsprachentwicklung altersgerecht fördern**
AG4	**Sprache in Alltagssituationen und im Spiel gezielt sprachförderlich einsetzen**
AG5	**Sprachförderliche Situationen planen, beobachten und reflektieren**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Grundformen einer ganzheitlichen Sprachvermittlung planen und anwenden

X. Klasse
SK 1.1. Bewegung, Rhythmus und Sinneserfahrungen zur Sprachförderung nutzen
Schülerinnen und Schüler: - *planen und leiten einfache TPR-Spiele (z.B. „Simon sagt...");* - *leiten Bewegungsreime und Fingerspiele an;* - *wählen passende Sprachziele (z.B. Verben, Präpositionen, Satzanfäge) und passen Tempo/ Komplexität an die Kindergruppe an.*
SK 1.2. Sensomotorische Zugänge zur Begriffsbildung gestalten
Schülerinnen und Schüler: - *planen Fühl-, Hör- und Beobachtungssituationen;* - *stellen aktivierende Beobachtungsfragen („Was hörst/ fühlst/ siehst du?");* - *modellieren Wortschatz (z.B. Adjektive: rau/ glatt; Verben: drücken, reiben) und sichern ihn durch Wiederholung/ Variation.*
SK 1.3. Rhythmische Sprachspiele zur Sprachaktivierung nutzen
Schülerinnen und Schüler: - *wählen und begründen Verfahren zur rhythmischen Einführung von Sprechversen (z.B. Echo, Chor, Call-and-Response);* - *variieren Reime (Tempo, Lautstärke, Betonung) und unterstützen Kinder beim Mitsprechen;* - *begleiten Reime mit Körperbewegungen;* - *entwickeln einfache rhythmische Sprachspiele.*

AG 2 – Narrative und literacybezogene Lernprozesse im Kindergarten unterstützen

X. Klasse
SK 2.1. Einfache Erzählprozesse unterstützen
Schülerinnen und Schüler: - *erzählen kurze Geschichten mit Bildmaterial oder Handpuppen/ Figuren/ Plüeyahltschtieren;* - *erschließen Bildimpulse sprachlich (Bildleseverständnis beim Sprachelernen);* - *strukturieren Geschichten mit Hilfe von Bildfolgen;* - *achten auf eine einfache Erzählstruktur (Wer? Wo? Was passiert? Ende) und unterstützen mit Sprachmustern;* - *setzen Story-Bags zur Erzählanregung an.*
SK 2.2. Dialogische Gesprächsführung im Erzählkontext anwenden
Schülerinnen und Schüler: - *formulieren offene Impulsfragen (z.B. zu Bildern und Szenen);*

X. Klasse
- *moderieren kurze Gesprächsrunden;* - *planen Maßnahmen, um Redeanteile zu sichern (z.B. Gesprächsgegenstand/ Sprechstein, Kleingruppe, Reihenfolge, gezielte Ansprache stiller Kinder).*
SK 2.3. Sprachliche Mittel zur Erweiterung narrativer Kompetenzen einsetzen
Schülerinnen und Schüler: - *verwenden unterschiedliche Satzanfänge als Erzählhilfe („Und plötzlich...“, „Das ist...“, „Vielleicht...“, „danach...“, „dann...“, „weil...“, „am Ende...“);* - *greifen einfache Aussagen auf und erweitern sie sprachlich – passend zur Altersstufe;* - *erproben Strategien beim Finden passender Begriffe (Umschreiben, Gestik, Bildkarten, Synonyme anbieten, Gegensätze).*

AG 3 – Vorläuferfähigkeiten der Schriftsprachentwicklung altersgerecht fördern

X. Klasse
SK 3.1. Phonologische Bewusstheit fördern
Schülerinnen und Schüler: - *führen Laut- und Reimspiele durch;* - *identifizieren Endlaute, zerlegen und verbinden Silben;* - *ordnen Wörter nach Anlauten.*
SK 3.2. Symbole und Schriftzeichen im Alltag sichtbar machen
Schülerinnen und Schüler: - *gestalten Namenskarten oder Symbolkarten;* - *deuten/ interpretieren Piktogramme gemeinsam mit Kindern;* - *identifizieren Schrift im Kindergartenumfeld (z.B. Raum-Schilder, Verpackungen, Bücher).*
SK 3.3 Schriftbezogene Routinen sprachlich begleiten und ritualisieren
Schülerinnen und Schüler: - *beziehen Kinder aktiv in die Nutzung von Tagesplänen ein (Tagesplan im Morgenkreis);* - *verbalisieren Kalender- und Wettersymbole und nutzen dabei sprachliche Muster (z.B. „Heute ist...“, „Gestern war...“, „Morgen ist...“;* - *unterstützen das Wiedererkennen von Namenskarten.*
SK 3.4. Erste graphomotorische und schriftbezogene Elemente kindgerecht anbahnen
Schülerinnen und Schüler: - *gestalten graphomotorische Stationen (Linienlabyrinth, Punktepfad, Schleifenstraße);* - *leiten Übungen zum Nachspuren von Mustern an (mit Finger, Stift, Pinsel, Naturmaterialien);* - *erstellen didaktische Materialien zur Buchstabenannäherung (Buchstaben aus Schnur, Knete, Holzstäbchen, Flaschendeckeln);* - *planen kreative Schreibanlässe (Kinderjournal, „Mein Tag”-Heft, Bildergeschichte mit eigenen Symbolen);* - *begleiten Kinder beim Erstellen eigener Zeichen und „Schreibversuche” und verbalisieren diese (z.B. „Du hast hier etwas geschrieben – erzähl mir davon.”).*

AG 4 – Sprache in Alltagssituationen und im Spiel gezielt sprachförderlich einsetzen

X. Klasse
SK 4.1. Sprachförderliche Interaktionen in Routinen gestalten
- *Schülerinnen und Schüler:* - *initiieren Gespräche in Alltagssituationen;* - *stellen offene Fragen, üben aktives Zuhören und sprachliches Modellieren;* - *nutzen Sprechanlässe in Routinen (Ankommen, Jause, Anziehen, Aufräumen) und reagieren responsiv .*
SK 4.2. Spielprozesse sprachlich begleiten und Wortschatz erweitern
Schülerinnen und Schüler: - *setzen gezielt sprachförderliche Spielimpulse ein (z.B. das didaktische Spiel: Rollenspielimpulse, Materialimpulse, Fragen, Erzähl-/ Auftragsimpulse, Regelspiel);* - *übernehmen im Rollenspiel eine sprachlich unterstützende Rolle;* - *führen neue Wörter in passenden Satzmuster ein und sichern sie durch Wiederholung.*
SK 4.3. Sprachliche Lernchancen im freien Spiel erkennen und nutzen

X. Klasse
Schülerinnen und Schüler: - *beobachten Spielhandlungen;* - *greifen sprachlich bedeutsame Anlässe auf;* - *intervenieren dosiert und kindzentriert;* - *führen neue Begriffe handlungsnah ein.*

AG 5 – Sprachförderliche Situationen planen, beobachten und reflektieren

X. Klasse
SK 5.1. Einfache sprachförderliche Sequenzen planen
Schülerinnen und Schüler: - *erstellen Mini-Verlaufspläne mit Ziel (z.B. Wortschatz/ Erzählanlass/ Frageformen);* - *gestalten Wort – Bild – Karten;* - *simulieren kurze Sequenzen (z.B. im Rollenspiel) und holen Feedback ein.*
SK 5.2 Sprachhandlungen von Kindern beobachten und dokumentieren
Schülerinnen und Schüler: - *führen strukturierte Kurzbeobachtungen durch;* - *erkennen sprachliche Entwicklungszeichen;* - *verfassen Beobachtungsnotizen sachlich und anonymisiert.*
SK 5.3. Sprachförderliche Situationen im Alltag gezielt vorbereiten
Schülerinnen und Schüler: - *bereiten Materialien für Routinen vor;* - *planen Gesprächanlässe;* - *reflektieren durchgeführte Sequenzen;* - *analysieren und besprechen fremde/ fertige Verlaufspläne.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

X. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Ganzheitliche Sprachvermittlung	1.1. Grundlagen der Sprachvermittlung (3-6 Jahre); 1.2. Rolle der Fachkraft als Sprachvorbild; 1.3. Bewegung und Sprache (TPR- Methode); 1.4. Rhythmus, Reime, Fingerspiele, Sprechverse; 1.5. Sensomotorische Wortschatzarbeit.
2. Narrative und dialogische Sprachbildung	2.1. Erzählen mit Bildmaterial; 2.2. Gesprächsführung im Morgenkreis; 2.3. Storytelling- Methoden (Story- Bag, Handpuppe, Bildfolge); 2.4. Erzählstruktur (Anfang-Mitte- Ende).
3. Grundlagen der Schriftsprache	3.1. Phonologische Bewusstheit; 3.2. Symbol- und Schriftumwelt; 3.3. Schriftbezogene Routinen; 3.4. Graphomotorik und erste Schriftelemente.
4. Sprachförderung im Alltag und im Spiel	4.1. Gesprächsführung in Routinen; 4.2. Sprachmodellierung; 4.3. Freies Spiel vs. angeleitete Spielangebote (Regel-/ Sprachspiele); 4.4. Wortschatzerweiterung im Rollenspiel; 4.5. Sprachliche Impulse im freien Spiel.
5. Planung, Beobachtung und Reflexion	5.1. Aufbau eines einfachen Verlaufsplans; 5.2. Beobachtungskriterien für Sprache (Wortschatz, Satzbau, Erzählfähigkeit, Gesprächsverhalten); 5.3. Dokumentation und Reflexion; 5.4. Vorbereitung auf Praktikum (Spielekartei).

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht ist praxis- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise an professionelle sprachdidaktische Handlungsformen heranzuführen.

1. Grundprinzipien:

- Praxisnähe:
  Alle Inhalte werden mit konkreten Situationen aus dem Kindergartenalltag verknüpft.

- Handlungsorientierung:
  Methoden werden praktisch erprobt (Simulationen, Rollenspiele, Mikro-Sequenzen).

- Modelllernen:
  Die Lehrkraft demonstriert sprachförderliche Gesprächsführung.

- Reflexion:
  Nach jeder praktischen Übung erfolgt eine strukturierte Auswertung.

- Kompetenzorientierung:
  Bewertet wird die Fähigkeit, sprachförderliche Situationen zu planen, durchzuführen, zu beobachten und zu reflektieren.

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation von Morgenkreisen;
- Durchführung und Anleitung von Fingerspielen;
- Entwicklung von Mini-Verlaufsplänen;
- Partnerarbeit zur Entwicklung von Impulsfragen;
- Erstellung einer Spielekartei;
- Kurzbeobachtungen (strutured observation);
- Video-/ Audio-Feedback;
- Analyse kurzer Praxisszenarien.

3. Leistungsbewertung:

Empfohlen werden:

- praktische Demonstrationen;
- Portfolioarbeit;
- Verlaufsplan mit Reflexion;
- Beobachtungsaufgabe;
- mündliche Präsentation.

Die Bewertung erfolgt kompetenzorientiert und entwicklungsfördernd. Die Kriterien werden vorab anhand eines Rasters transparent gemacht (Planung, sprachliches Handeln, Interaktion, Reflexion).

4. Einsatz von Materialien und Medien:

Lehrkräfte können vielfältige Ressourcen nutzen, darunter:

- Visuelle Materialien**:** Bilderbücher und großformatige Bildkarten (zur dialogischen Bilderbuchbetrachtung) Bildfolgen und Bildergeschichten (zur Strukturierung von Erzählungen), Kamishibai-Erzähltheater, Symbolkarten (Tagesplan, Wetter, Regeln), Namenskarten und Wortkarten;
- Haptische und multisensorische Materialien: Fühlkisten / Tastmaterialien, Alltagsgegenstände zur Begriffsbildung, Sortier- und Zuordnungsmaterial, Gegenstandskisten (Themenboxen), Bewegungsmaterialien (Tücher, Bälle, Rhythmusinstrumente);
- Narrative Materialien: Handpuppen und Figuren, Story-Bags, Erzählsäckchen, Bildkarten für Impulse, Mini-Theatermaterialien;
- Materialien für schriftbezogene Routinen: Tagesplan mit Symbolen, Kalender- und Wetterkarten, Anlautkarten, Reimkarten, Silbenkarten;
- Digitale Werkzeuge (dosiert und reflektiert einsetzen): Erstellung von Bildkarten mit z.B. Canva, Interaktive Übungen zur Reim- und Lautarbeit auf LearningApps, Digitale Pinnwände zur Sammlung von Impulsfragen auf Padlet, Audioaufnahmen zur Selbstreflexion von Gesprächsführung usw.;

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

- Portfolio- und Dokumentationsmaterialien: Beobachtungsbögen, Verlaufsplan-Vorlagen, Reflexionsfäden, Spielkartei.

Materialien sind stets als sprachliche Impulsgeber zu verstehen.
Entscheidend ist nicht das Material selbst, sondern die sprachförderliche Begleitung durch die pädagogische Fachkraft. Schülerinnen und Schüler sollen lernen, Materialien gezielt auszuwählen, sprachlich zu rahmen und dialogisch einzusetzen.

Sprachförderliche Angebote werden an Sprachstand, Alter, Mehrsprachigkeit und Gruppendynamik angepasst.

QUELLENANGABEN

- Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie Berlin. (2014): *Berliner Bildungsprogramm für Kitas und Kindertagespflege.* Berlin: Verlag das Netz.
- Goethe-Institut. (o. J.): *Schnupperangebot - Deutsch als Fremdsprache im Kindergarten.* München: Goethe-Institut.
- Krowatschek, D., & Albers, T. (Hrsg.). (o. J.): *Praxisbuch Entspannungsreisen für Vorschule und Kindergarten.* Mülheim an der Ruhr: Verlag an der Ruhr.
- Niederle, C. (Hrsg.). (o. J.): *Methoden des Kindergartens. Band 1–3.* Freiburg im Breisgau: Herder Verlag.
- Vlad, Elena; Pop, Eugenia (2002): *Ghid metodic pentru activitățile de educare a limbajului în învățământul preprimar*, Sibiu, Psihomedia.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die frühkindliche Bildung.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

MONITORUL OFICIAL

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: https://www.monitoruloficial.ro, secțiunea Publicări.

5 948493 650768

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 bis (Vol. 3)/22.VII.2026 conține 1020 de pagini. Prețul: 1.530 lei

ISSN 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 598 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 22 iulie 2026

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1-176 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.106/2026 privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal 3124–4150

Volumul 4

Anexa nr. 128A

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - Limba germană
(Didaktik der deutschen Sprache)

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 128A
Programa școlară pentru disciplina *Didactica specialității – Limba germană,* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Didactica specialității – Limba germană” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor învățători, care vor desfășura activități didactice în limba germană în ciclul primar.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe orientările europene privind formarea cadrelor didactice și asigurarea calității în educație. De asemenea, aceasta valorifică principiile actuale ale didacticii limbii și literaturii germane, centrate pe dezvoltarea competențelor de comunicare, pe abordarea integrată a celor patru domenii fundamentale (receptare orală, exprimare orală, lectură și scriere) și pe formarea unei atitudini reflexive față de procesul educațional.

Deși elevii studiază limba germană pe parcursul întregii școlarizări, disciplina de față introduce o perspectivă nouă – aceea a didacticii transmiterii conținuturilor lingvistice și literare către elevii din învățământul primar. Accentul se deplasează de la competența lingvistică proprie către competența de a proiecta, organiza și evalua situații de învățare adecvate particularităților de vârstă ale școlarului. Această schimbare justifică statutul de disciplină de specialitate (CS) și rolul său esențial în formarea identității profesionale.

Disciplina contribuie la formarea competențelor de:

- analiză a proceselor de învățare a limbii materne în ciclul primar;
- proiectare a activităților didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă;
- aplicare a strategiilor de stimulare a înțelegerii mesajului oral și scris;
- utilizare a metodelor interactive și a formelor de evaluare formativă;
- reflecție asupra rolului greșelilor ca etapă firească în procesul de învățare.

Conținuturile disciplinei sunt structurate în jurul principalelor domenii ale didacticii limbii germane în învățământul primar:

- didactica receptării orale (Hören und Zuhören);
- didactica exprimării orale (Sprechen und Gespräche führen);
- didactica lecturii (Lesen – mit Texten und Medien umgehen);
- didactica scrierii și a corectitudinii limbii (Schreiben, Rechtschreiben, Sprache untersuchen).

Prin parcurgerea acestora, elevii dobândesc competențe fundamentale precum: înțelegerea etapelor achiziției limbajului scris, aplicarea strategiilor de sprijinire a lecturii, elaborarea de sarcini de lucru diferențiate și formularea unor feedbackuri formative adecvate nivelului de vârstă.

Programa școlară pentru disciplina „Didactica specialității – Limba germană” este structurată astfel:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale (CG), care definesc direcțiile majore de formare didactică;
- Competențe specifice (CS), formulate în termeni operaționali și observabili;
- Exemple de activități de învățare (EAI), orientate spre simularea situațiilor reale de predare;
- Domenii de conținut și conținuturi, care delimitează ariile tematice ale didacticii limbii germane;
- Sugestii metodologice, care pun accent pe învățarea prin aplicație, pe analiza de caz, pe elaborarea de microproiecte didactice și pe constituirea unui portofoliu profesional.

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o cheie integrativă, cu accent pe corelarea fundamentelor teoretice cu aplicațiile practice și pe transferul competențelor dobândite în contexte reale de predare din ciclul primar. Activitățile propuse urmăresc dezvoltarea unei gândiri pedagogice reflexive, a unei atitudini responsabile față de formarea limbajului elevilor și a unei conduite didactice centrate pe copil.

Disciplina are rol introductiv în formarea metodică de specialitate și pregătește elevii pentru aprofundarea conținuturilor în clasele următoare și pentru practica pedagogică din clasa a XI-a. Prin caracterul său aplicativ și prin orientarea către situații concrete de predare, aceasta contribuie la consolidarea identității profesionale a viitorului învățător de la secția germană în învățământul primar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea și prezentarea proceselor de ascultare și exprimare orală în învățământul primar**
CG 2	**Analizarea și explicarea lecturii în învățământul primar**
CG 3	**Analizarea și organizarea activităților de scriere în învățământul primar**
CG 4	**Predarea funcțională a ortografiei și gramaticii**
CG 5	**Planificarea, diagnosticarea, diferențierea, evaluarea și reflecția asupra procesului didactic**
CG 6	**Utilizarea textelor și a mediilor (învățare literară, texte pragmatice, medii analogice și digitale)**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Analizarea și prezentarea proceselor de ascultare și exprimare orală în învățământul primar

Clasa a X-a
CS 1.1. Descrierea progresiei competențelor de ascultare și exprimare orală de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a
Elevii: - *compară formulările competențelor din programele pentru clasa pregătitoare – clasa a IV-a;* - *atribuie sarcini de ascultare și conversație nivelurilor de clasă corespunzătoare;* - *deduc consecințe pentru formatele de sarcini și organizarea lecției;* - *realizează o schemă structurată a dezvoltării competențelor de ascultare și exprimare;* - *formulează tipuri de sarcini adecvate diferitelor etape.*
CS 1.2. Analizarea formelor de comunicare orală în lecțiile din învățământul primar
Elevii: - *analizează diferite forme de conversație (cercul povestirii, conversația în perechi);* - *identifică și explică regulile conversației;* - *evaluează desfășurarea conversației pe baza unor criterii;* - *analizează modul de conducere a conversației de către profesor și elevi.*
CS 1.3. Planificarea secvențelor didactice pentru dezvoltarea ascultării și exprimării orale
Elevii: - *proiectează o fază de ascultare structurată, cu obiective clare;* - *formulează impulsuri de conversație adaptate copiilor;* - *planifică un cerc al povestirii cu reguli clare;* - *planifică măsuri de diferențiere și sprijin (de exemplu: începuturi de propoziții, imagini, roluri).*

CG 2 – Analizarea și explicarea lecturii în învățământul primar

Clasa a X-a
CS 2.1. Analizarea dezvoltării competenței de lectură
Elevii: - *explică componentele lecturii: decodare, fluență, înțelegere, strategii de lectură;* - *analizează competențele de lectură pentru clasele pregătitoare – IV;* - *realizează un tabel al progresiei lecturii;* - *compară tipuri de sarcini de lectură.*
CS 2.2. Planificarea metodelor și strategiilor de stimulare a lecturii
Elevii: - *elaborează sarcini de lectură orientate pe competențe;* - *formulează sarcini diferențiate;* - *selectează procedee de stimulare a lecturii (strategii de lectură, lectură cu voce tare);* - *planifică o lecție de lectură cu structură clară.*
CS 2.3. Planificarea diferențierii în lecțiile de lectură
Elevii: - *elaborează sarcini cu diferite grade de dificultate;* - *creează măsuri de sprijin pentru elevii cu dificultăți de lectură;* - *planifică sarcini suplimentare pentru elevii performanți;* - *deduc măsuri de diferențiere pe baza observațiilor.*
CS 2.4. Planificarea și reflecția asupra unei lecții complete de lectură
Elevii: - *elaborează planul complet al unei lecții de lectură;* - *simulează lecția prin joc de rol;* - *reflectează asupra desfășurării lecției;* - *analizează atingerea obiectivelor și pașii următori.*

CG 3 – Analizarea și organizarea activităților de scriere în învățământul primar

Clasa a X-a
CS 3.1. Analizarea și explicarea dezvoltării competenței de scriere de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a
Elevii: - *analizează texte autentice ale elevilor din diferite clase în ceea ce privește lungimea textului, structura propozițiilor și vocabularul;* - *compară cerințele de scriere pentru clasele I–IV;* - *realizează o prezentare structurată a progresiei scrierii, de la primele încercări de scriere până la redactarea unor texte mai elaborate.*
CS 3.2. Planificarea și structurarea sarcinilor de scriere orientate pe proces
Elevii: - *elaborează o sarcină de scriere cu obiectiv clar formulat și orientare către destinatar;* - *planifică o fază de scriere structurată, incluzând modelarea (de exemplu prin scriere demonstrativă realizată de profesor);* - *iau în considerare motricitatea scrierii și fluența scrierii și sprijină procesul de învățare a scrisului prin instrumente adecvate (cadru de scriere, liste de cuvinte, tabel al sunetelor);* - *formulează instrucțiuni concrete pentru faza de revizuire, de exemplu: „Ai folosit verbe potrivite în locul verbului «a face»?”, „Fiecare propoziție începe cu literă mare și se termină cu punct, semn de exclamare sau semn de întrebare?”*
CS 3.3 Planificarea și organizarea proceselor de feedback în lecțiile de scriere
Elevii: - *elaborează o grilă de evaluare bazată pe criterii pentru un tip de text (de exemplu: text narativ – clasa a III-a);* - *formulează feedback scris constructiv pentru un text exemplu, evidențiind punctele forte și direcțiile de dezvoltare;* - *compară feedback-ul între colegi (peer-feedback) și feedback-ul profesor–elev;* - *marchează în mod conștient anumite tipuri de greșeli în textele elevilor (de exemplu: scrierea cu majuscule), ținând cont de nivelul de învățare.*
CS 3.4. Planificarea, realizarea și reflecția asupra unei lecții complete de scriere
Elevii: - *elaborează un plan complet orientat pe competențe al unei lecții de scriere (introducere, stimul de scriere, timp de scriere, fază de revizuire, consolidare);* - *simulează introducerea stimulului de scriere prin joc de rol;* - *reflectează asupra lecției planificate în ceea ce privește claritatea obiectivelor, diferențierea și realizarea temporală.*

CG 4 – Predarea funcțională a ortografiei și gramatici

Clasa a X-a
CS 4.1. Analizarea și explicarea principiilor dezvoltării ortografiei
Elevii: - *analizează tipuri frecvente de greșeli în diferite clase;* - *clasifică greșelile în funcție de etapele dezvoltării ortografiei;* - *explică principiile ortografice ale limbii germane și strategiile asociate (de exemplu: principiul fonologic, silabic, morfematic, sintactic; strategii precum prelungirea cuvântului, derivarea, despărțirea în silabe, cuvinte de memorat, consultarea dicționarului);* - *compară cerințele ortografice din clasele I–IV.*
CS 4.2. Diferențierea între analiza greșelilor, corectarea greșelilor și feedbackul orientat spre învățare
Elevii: - *clasifică greșelile din textele elevilor în funcție de categorii ortografice;* - *compară corectarea directă și indirectă în ceea ce privește eficiența lor pentru învățare;* - *formulează feedback orientat spre dezvoltare în domeniul ortografiei;* - *deduc exerciții și măsuri de sprijin pe baza profilului de greșeli.*
CS 4.3. Planificarea și realizarea reflexivă a lecțiilor de gramatică funcțională
Elevii: - *dezvoltă exerciții de gramatică exploratorii și orientate spre acțiune;* - *corelează gramatica cu obiectivele de scriere și exprimare orală;* - *planifică o secvență de gramatică integrată în lucrul cu textul;* - *elaborează exerciții diferențiate pentru consolidarea și aplicarea structurilor gramaticale.*

CG 5 – Planificarea, diagnosticarea, diferențierea, evaluarea și reflecția asupra procesului didactic

Clasa a X-a
CS 5.1. Formularea și operaționalizarea obiectivelor de învățare pe baza curriculumului
Elevii: - *transformă competențele din curriculum în obiective concrete de învățare;* - *formulează obiective observabile și verificabile;* - *analizează obiectivele în funcție de potrivirea pentru vârsta elevilor și coerența curriculară;* - *clasifică obiectivele conform unor taxonomii educaționale (de exemplu Bloom, Anderson & Krathwohl).*
CS 5.2 Elaborarea planurilor structurate ale lecției și justificarea didactică a acestora
Elevii: - *planifică lecții cu obiective clare și structură transparentă a etapelor;* - *selectează metode, forme de organizare și materiale adecvate;* - *planifică diferențierea și sprijinul (de exemplu: cartonașe de ajutor, începuturi de propoziții, sarcini gradate);* - *justifică alegerile metodice din punct de vedere didactic.*
CS 5.3. Analizarea, evaluarea și îmbunătățirea deciziilor didactice
Elevii: - *analizează propriile planificări didactice;* - *evaluează lecțiile pe baza unor criterii transparente;* - *integrează rezultatele elevilor și datele diagnostice în reflecție;* - *formulează propuneri de îmbunătățire pentru planificările viitoare.*
CS 5.4. Planificarea, testarea și reflecția asupra lecțiilor pentru practica pedagogică
Elevii: - *planifică lecții ținând cont de condițiile reale ale școlii;* - *simulează situații de predare prin joc de rol;* - *planifică și aplică o fază scurtă de diagnostic și feedback;* - *reflectează asupra provocărilor tipice ale practicii pedagogice.*

CG 6 – Utilizarea textelor și a mediilor (învățare literară, texte pragmatice, medii analogice și digitale)

Clasa a X-a
CS 6.1. Analizarea progresiei competenței de lucru cu texte și mijloace didactice
Elevii: - *compară formulările competențelor pentru domeniul texte și media (clasa pregătitoare – clasa a IV-a);* - *atribuie tipuri de texte (carte ilustrată, basm, text informativ, instrucțiune) nivelurilor de clasă;* - *realizează o prezentare structurată a dezvoltării înțelegerii textelor și utilizării mediilor.*
CS 6.2 Planificarea secvențelor didactice pentru învățarea literară
Elevii: - *selectează literatură pentru copii adecvată vârstei (carte ilustrată, povestire scurtă, poezie);* - *planifică discuții literare (citire cu voce tare, discuție despre text, joc scenic);* - *elaborează sarcini pentru interpretarea textului (perspectiva personajului, emoții, motive).*
CS 6.3. Analizarea și utilizarea productivă a textelor pragmatice și informative
Elevii: - *analizează caracteristicile textelor pragmatice (scrisoare, invitație, afiș, instrucțiuni, raport);* - *dezvoltă sarcini pentru înțelegerea și aplicarea informațiilor;* - *planifică activități de producere a textelor cu orientare către destinatar (de exemplu: afiș informativ, invitație, instrucțiuni).*
CS 6.4. Utilizarea și evaluarea mijloacelor didactice analogice și digitale
Elevii: - *planifică o secvență didactică bazată pe media (carte ilustrată proiectată, text audio, videoclip educativ, panou digital);* - *formulează criterii pentru evaluarea materialelor media (claritate, conținut informativ, intenție);* - *iau în considerare principii de siguranță digitală (protecția datelor, drepturi de autor);* - *reflectează asupra avantajelor și limitelor instrumentelor digitale în educație.* -

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Didactica ascultării și exprimării orale în învățământul primar	1.1. Dezvoltarea competenței de ascultare de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a; 1.2. Forme de conversație în cadrul lecțiilor (cercul povestirii, conversația în perechi, conversația în clasă); 1.3. Reguli de conversație și conducerea discuției; 1.4. Structura unei faze de ascultare (introducere – ascultare – consolidare); 1.5. Dezvoltarea exprimării orale.
2. Didactica lecturii	2.1. Progresia competenței de lectură (decodare – fluența lecturii – înțelegerea textului); 2.2. Metode de lectură cu voce tare pentru dezvoltarea fluenței; 2.3. Tipuri de sarcini pentru înțelegerea textului; 2.4. Predarea și aplicarea strategiilor de lectură; 2.5. Diferențierea în lecția de lectură; 2.6. Planificarea unei lecții de lectură (structura etapelor); 2.7. Observarea și sprijinirea dificultăților de lectură.
3. Didactica scrierii	3.1. Dezvoltarea competenței de scriere de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a; 3.2. Scrierea de mână, motricitatea scrierii și fluența scrierii în învățarea inițială; 3.3. Tipuri de texte în învățământul primar; 3.4. Situații de scriere și motivarea pentru scriere în învățarea inițială; 3.5. Scriere orientată pe proces (planificare – scriere – revizuire); 3.6. Modelarea în predarea scrierii; 3.7. Planificarea unei lecții de scriere; 3.8. Revizuirea textului pe baza criteriilor.
4. Predarea funcțională a ortografiei și gramaticii	4.1. Etapele dezvoltării ortografiei; 4.2. Principiile ortografice ale limbii germane; 4.3. Tipuri frecvente de greșeli în clasele I–IV; 4.4. Analiza greșelilor și planificarea intervențiilor de sprijin; 4.5. Forme de corectare a greșelilor (directă, indirectă, selectivă); 4.6. Predarea funcțională a gramaticii; 4.7. Legătura dintre gramatică și lucrul cu textul; 4.8. Punctuația în învățământul primar.
5. Planificarea lecției și pregătirea pentru practică	5.1. Analiza curriculumului pentru clasa pregătitoare – clasa a IV-a; 5.2. Formularea obiectivelor concrete ale lecției; 5.3. Structura planului de desfășurare a lecției; 5.4. Selectarea metodelor și formelor de organizare a activității; 5.5. Reflecția asupra lecției; 5.6. Evaluarea și aprecierea performanțelor în lecțiile de limba germană; 5.7. Pregătirea pentru practica pedagogică.
6. Texte și mijloace didactice în învățământul primar	6.1. Progresia competenței de lucru cu texte și mijloace didactice; 6.2. Învățarea literară: literatura pentru copii; 6.3. Înțelegerea textelor literare: personaje, acțiune, emoții și motive, argumentarea interpretărilor prin exemple din text; 6.4. Utilizarea productivă a literaturii: joc scenic, schimbarea perspectivei, sarcini creative (final alternativ, jurnal, produse imagine-text); 6.5. Texte pragmatice în viața școlară: invitație, scrisoare/e-mail, afiș, fișă de prezentare, raport, instrucțiuni, text informativ; 6.6. Analiza textelor informative și utilitare: extragerea informațiilor, recunoașterea structurii, cuvinte-cheie, elemente vizuale (titluri, paragrafe, tabele, imagini); 6.7. Producerea textelor pragmatice: scriere orientată către destinatar, modele de text, începuturi de propoziții, liste de cuvinte, revizuire pe baza criteriilor; 6.8. Formate media analogice și digitale: proiecție de carte ilustrată, texte

Domenii de conținut	Conținuturi
	audio / povești audio, înregistrări audio simple, videoclipuri educative scurte, panouri digitale / prezentări; 6.9. Educație media: intenția mesajului, publicitatea, credibilitatea informației, efectul imaginii, diferența dintre informație și opinie; 6.10. Reflecție și siguranță: protecția datelor în activitatea didactică, drepturi de autor și citarea surselor, utilizarea responsabilă a materialelor digitale; 6.11. Diferențiere și evaluare: sarcini gradate, instrumente de sprijin (fișe de ajutor), grile de evaluare pentru produse textuale și media, forme de feedback (între colegi și profesor).

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei „Didactica limbii germane" trebuie organizată într-o manieră practică, orientată pe competențe și pe acțiune**.** Scopul este ca elevii să fie pregătiți treptat pentru acțiunea didactică profesională în predarea limbii germane în învățământul primar

1. *Principii de bază:*

- Orientare curriculară:
  Toate planificările și analizele se realizează pe baza programelor școlare pentru clasa pregătitoare și clasele I–IV.
- Legătura cu practica:
  Conținuturile teoretice sunt corelate permanent cu situații reale de predare din învățământul primar**.**
- Învățarea prin model:
  Procedeele didactice (de exemplu introducerea unei strategii de lectură sau modelarea scrierii) sunt demonstrate și analizate**.**
- Atitudine reflexivă:
  După fiecare simulare sau activitate de planificare se realizează o reflecție structurată asupra: clarității obiectivelor, diferențierea, posibilitatea de aplicare și cât de potrivită este pentru vârsta elevilor.
- Cultura greșelii:
  Greșelile sunt considerate oportunități de învățare. Elevii învață dă distingă între: analiza greșelilor, corectarea greșelilor, feedback orientat spre dezvoltare.

2. *Implementarea metodică:*

Activitățile de predare ar trebui să includă:

- analiza unor exemple de lecții din învățământul primar;
- elaborarea planurilor de desfășurare a lecției;
- simularea lecțiilor de lectură și scriere;
- analiza textelor autentice ale elevilor;
- elaborarea sarcinilor diferențiate;
- observații diagnostice scurte pentru stabilirea măsurilor de sprijin;
- feedback între colegi asupra planificărilor;
- realizarea unui portofoliu pentru documentarea progresului.

3. *Evaluarea performanțelor:*

Evaluarea se reazlizează orientat pe competențe și ia în considerare:

- calitatea planificării lecțiilor;
- capacitatea de analiză a lucrărilor elevilor;
- utilizarea măsurilor de diferențiere;
- calitatea feedback-ului formulat;
- capacitatea de reflecție pedagogică.

Forme recomandate de evaluare:

- portofoliu;
- proiect de lecție;
- simulare didactică (micro-teaching);
- analiză scrisă;
- prezentare orală.

4. Utilizarea materialelor și mijloacelor didactice:

Utilizarea materialelor și a mijloacelor didactice în cadrul disciplinei trebuie să fie: orientată spre practică, orientată spre obiective și utilizată în mod reflectat. Scopul este pregătirea elevilor pentru predarea independentă în clasele de la ciclul primar.

Se recomandă:

- Lucrul cu manualele:

- utilizarea manualelor oficiale pentru clasele pregătitoare – IV;
- analiza structurii, progresiei și tipurilor de sarcini;
- evaluarea sarcinilor din manual din perspectiva competențelor și diferențierii.

.

´- Analiza și elaborarea materialelor:

- analiza fișelor autentice utilizate în învățământul primar;
- stabilirea criteriilor pentru materiale adecvate vârstei;
- realizarea de materiale proprii pentru lecții de lectură, scriere sau gramatică.

- Utilizarea materialelor audio și vizuale:

- folosirea textelor audio pentru analiza strategiilor de ascultare;
- utilizarea imaginilor pentru stimularea scrierii;
- utilizarea suporturilor vizuale pentru structurarea etapelor lecției.

- Utilizarea mijloacelor digitale:

- folosirea instrumentelor digitale simple (prezentări, înregistrări audio);
- analizarea critică a valorii didactice a mediilor digitale;
- utilizarea mediilor digitale ca sprijin pentru procesul de învățare, nu ca scop în sine.

Trebuie respectate regulile privind protecția datelor și drepturile de autor.

- Reflecția asupra utilizării materialelor didactice:

- După simularea lecțiilor se reflectează asupra modului în care materialele didactice utilizate au influențat procesul de învățare, având în vedere criterii precum: claritatea obiectivelor, adecvarea de vârstă, diferențierea, activizarea elevilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Bartnitzky, Horst (2010): *Sprachunterricht heute*, 5., überarbeitete Auflage. Berlin: Cornelsen Scriptor.
- Becker-Mrotzek, Michael / Böttcher, Ingrid (Hrsg.) (2017): *Schreibdidaktik Deutsch. Eine Einführung*, 3., überarbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Rosebrock, Cornelia / Nix, Daniel (2020): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen schulischen Leseförderung,* 4., überarbeitete Auflage. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- Steinig, Wolfgang / Huneke, Hans-Werner (2010): *Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung*, 4., neu bearbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Thomé, Günther (2010): *Didaktik der Rechtschreibung,* Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- https://deutsche-bildung.provinz.bz.it/de/didaktik-beratung/fachdidaktik-deutsch-roter-faden
- Ministerul Educației: *Planuri-cadru și programe școlare pentru învățământul primar – Limba germană maternă.*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 128B

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității - Limba germană
(Didaktik der deutschen Sprache)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 128B
Programa școlară pentru disciplina *Didactica specialității – Limba germană,* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Didactica specialității – Limba germană” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor învățători, care vor desfășura activități didactice în limba germană în ciclul primar.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe orientările europene privind formarea cadrelor didactice și asigurarea calității în educație. De asemenea, aceasta valorifică principiile actuale ale didacticii limbii și literaturii germane, centrate pe dezvoltarea competențelor de comunicare, pe abordarea integrată a celor patru domenii fundamentale (receptare orală, exprimare orală, lectură și scriere) și pe formarea unei atitudini reflexive față de procesul educațional.

Deși elevii studiază limba germană pe parcursul întregii școlarizări, disciplina de față introduce o perspectivă nouă – aceea a didacticii transmiterii conținuturilor lingvistice și literare către elevii din învățământul primar. Accentul se deplasează de la competența lingvistică proprie către competența de a proiecta, organiza și evalua situații de învățare adecvate particularităților de vârstă ale școlarului. Această schimbare justifică statutul de disciplină de specialitate (CS) și rolul său esențial în formarea identității profesionale.

Disciplina contribuie la formarea competențelor de:

- analiză a proceselor de învățare a limbii materne în ciclul primar;
- proiectare a activităților didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă;
- aplicare a strategiilor de stimulare a înțelegerii mesajului oral și scris;
- utilizare a metodelor interactive și a formelor de evaluare formativă;
- reflecție asupra rolului greșelilor ca etapă firească în procesul de învățare.

Conținuturile disciplinei sunt structurate în jurul principalelor domenii ale didacticii limbii germane în învățământul primar:

- didactica receptării orale (Hören und Zuhören);
- didactica exprimării orale (Sprechen und Gespräche führen);
- didactica lecturii (Lesen – mit Texten und Medien umgehen);
- didactica scrierii și a corectitudinii limbii (Schreiben, Rechtschreiben, Sprache untersuchen).

Prin parcurgerea acestora, elevii dobândesc competențe fundamentale precum: înțelegerea etapelor achiziției limbajului scris, aplicarea strategiilor de sprijinire a lecturii, elaborarea de sarcini de lucru diferențiate și formularea unor feedbackuri formative adecvate nivelului de vârstă.

Programa școlară pentru disciplina „Didactica specialității – Limba germană” este structurată astfel:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale (CG), care definesc direcțiile majore de formare didactică;
- Competențe specifice (CS), formulate în termeni operaționali și observabili;
- Exemple de activități de învățare (EAI), orientate spre simularea situațiilor reale de predare;
- Domenii de conținut și conținuturi, care delimitează ariile tematice ale didacticii limbii germane;
- Sugestii metodologice, care pun accent pe învățarea prin aplicație, pe analiza de caz, pe elaborarea de microproiecte didactice și pe constituirea unui portofoliu profesional.

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o cheie integrativă, cu accent pe corelarea fundamentelor teoretice cu aplicațiile practice și pe transferul competențelor dobândite în contexte reale de predare din ciclul primar. Activitățile propuse urmăresc dezvoltarea unei gândiri pedagogice reflexive, a unei atitudini responsabile față de formarea limbajului elevilor și a unei conduite didactice centrate pe copil.

Disciplina are rol introductiv în formarea metodică de specialitate și pregătește elevii pentru aprofundarea conținuturilor în clasele următoare și pentru practica pedagogică din clasa a XI-a. Prin caracterul său aplicativ și prin orientarea către situații concrete de predare, aceasta contribuie la consolidarea identității profesionale a viitorului învățător de la secția germană în învățământul primar.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	Hören und Sprechen im Grundschulunterricht analysieren und darstellen
AG2	Lesen im Grundschulunterricht analysieren und erläutern
AG3	Schreiben im Grundschulunterricht analysieren und gestalten
AG4	Rechtschreibung und Grammatik funktional vermitteln
AG5	Unterricht planen, diagnostizieren, differenzieren, beurteilen und reflektieren
AG 6	Mit Texten und Medien umgehen (literarisches Lernen, pragmatische Texte, analog/ digital)

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Hören und Sprechen im Grundschulunterricht analysieren und darstellen

X. Klasse
SK 1.1. Die Progression der Hör- und Sprechkompetenz von der Vorbereitungsklasse bis 4. Klasse beschreiben
Schülerinnen und Schüler: - *vergleichen die Kompetenzformulierungen der Vorbereitungsklasse bis zur 4. Klasse im Bereich Hör- und Sprechkompetenz;* - *ordnen Hör- und Gesprächsaufgaben den jeweiligen Klassenstufen begründet zu;* - *leiten Konsequenzen für Aufgabenformate/ Unterricht ab;* - *erstellen eine strukturierte Übersicht zur Entwicklung der Hör- und Sprechkompetenz;* - *leiten aus der Progression geeignete Aufgabenformate für einzelne Stufen ab.*
SK 1.2. Mündliche Kommunikationsformen im Grundschulunterricht analysieren
Schülerinnen und Schüler: - *analysieren unterschiedliche Gesprächsformen im Grundschulunterricht(z.B. Erzählkreis, Partnergespräch);* - *identifizieren und erläutern Gesprächsregeln;* - *bewerten Gesprächsverläufe anhand festgelegter Kriterien reflektiert;* - *analysieren die Gesprächssteuerung durch Lehrkraft und Kinder (Redeanteile, Impulsqualität).*
SK 1.3. Unterrichtssequenzen zur Förderung von Hören und Sprechen planen
Schülerinnen und Schüler: - *entwerfen eine strukturierte Hörphase mit klarer Zielsetzung;* - *formulieren kindergerechte und sprachfördernde Gesprächsimpulse;* - *planen einen Erzählkreis unter Berücksichtigung transparenter Gesprächsregeln;* - *planen Differenzierung/ Unterstützung (z.B. Satzstarter, Bildimpulse, Rollen, Gesprächsgegenstand).*

AG 2 – Lesen im Grundschulunterricht analysieren und erläutern

X. Klasse
SK 2.1. Die Entwicklung der Lesekompetenz in der Grundschule analysieren und erläutern
Schülerinnen und Schüler: - *erläutern Teilkompetenzen der Lesekompetenz (Dekodieren/ Flüssigkeit/ Verstehen/ Strategien) entlang der Stufen;* - *analysieren die Lesekompetenzen der Klassenstufen Vorbereitungsklasse - 4. Klasse;* - *erstellen eine strukturierte Progressionstabelle zur Entwicklung der Lesekompetenz;* - *vergleichen Aufgabenformate unterschiedlicher Klassenstufen hinsichtlich ihres Anforderungsniveaus.*
SK 2.2. Methoden/ Strategien der Leseförderung (Aufgaben + didaktisches Verfahren) planen
Schülerinnen und Schüler: - *entwickeln kompetenzorientierte Leseaufgaben für Klassen 1-4;*

X. Klasse
- *formulieren differenzierte und niveaugerechte Leseaufträge;* - *wählen und begründen geeignete Leseförderverfahren (z.B. Vorentlastung, Lautlesenverfahren, Lesestrategien, Lesegespräch);* - *planen eine Lesestunde mit klarer Phasengliederung und methodischer Begründung.*
SK 2.3. Differenzierung im Leseunterricht planen und begründet umsetzen
Schülerinnen und Schüler: - *erstellen Aufgaben mit unterschiedlichem Schwierigkeitsgrad;* - *entwickeln gezielte Unterstützungsmaßnahmen für leseschwache Schülerinnen und Schüler;* - *planen vertiefende Zusatzaufgaben für leistungsstarke Schülerinnen und Schüler;* - *leiten Differenzierungsmaßnahmen aus kurzen Diagnosehinweisen/Beobachtungen ab.*
SK 2.4. Eine vollständige Lesestunde planen und reflektieren
Schülerinnen und Schüler: - *erstellen einen vollständigen kompetenzorientierten Verlaufsplan einer Lesestunde;* - *simulieren die Durchführung der Lesestunde im Rahmen eines Rollenspiels;* - *reflektieren die Durchführung anhand festgelegter didaktischer Kriterien;* - *reflektieren auch Zielerreichung und nächste Förderschritte.*

AG 3 – Schreiben im Grundschulunterricht analysieren und gestalten

X. Klasse
SK 3.1. Die Entwicklung der Schreibkompetenz von der Vorbereitungsklasse bis zur 4. Klasse analysieren und erläutern
Schülerinnen und Schüler: - *analysieren authentische Schülertexte verschiedener Klassenstufen hinsichtlich Textumfang, Satzstruktur, Wortschatz;* - *vergleichen die Schreibanforderungen der Klassen 1-4.;* - *erstellen eine strukturierte Übersicht zur Schreibprogression (von ersten Schriftversuchen bis hin zu aufgebauten Texten).*
SK 3.2. Prozessorientierte Schreibaufgaben planen und strukturieren
Schülerinnen und Schüler: - *entwickeln eine Schreibaufgabe mit klar formuliertem Schreibziel und adressatenbezogener Ausrichtung;* - *planen eine strukturierte Schreibphase unter Einbezug von Modellierung (z.B. durch beispielhaftes Schreiben der Lehrkraft);* - *berücksichtigen Schreibmotorik/ Schreibflüssigkeit und unterstützen den Schriftspracherwerb durch passende Hilfen (Schreibrahmen, Wortlisten, Lauttabelle);* - *formulieren konkrete und kriteriale Arbeitsaufträge für die Überarbeitungsphase (z. B. Hast du passende Verben benutzt – statt „machen“?; Beginnt jeder Satz groß und endet mit Punkt/ Ausrufezeichen oder Fragezeichen?).*
SK 3.3 Feedbackprozesse im Schreibunterricht planen und professionell gestalten
Schülerinnen und Schüler: - *entwickeln ein kriteriengeleitetes Bewertungsraster für eine ausgewählte Textsorte (z. B. Erzähltext, 3. Klasse);* - *formulieren konstruktive schriftliche Rückmeldungen zu einem Beispieltext unter Berücksichtigung von Stärken und gezielten Entwicklungshinweisen;* - *vergleichen mündliches Peer-Feedback/ Schreibkonferenz mit dem Lehrkraft-Kind Feedback;* - *markieren in Schülertexten bewusst ausgewählte Fehlerschwerpunkte (z. B. Großschreibung) unter Berücksichtigung des Lernstands.*
SK 3.4. Eine vollständige Schreibstunde planen, durchführen und reflektieren
Schülerinnen und Schüler: - *erstellen einen vollständigen, kompetenzorientierten Verlaufsplan (Einstieg, Schreibimpuls, Schreibzeit, Überarbeitungsphase, Sicherung);* - *simulieren die Einführung eines Schreibimpulses im Rahmen eines Rollenspiels;* - *reflektieren die geplante Unterrichtsstunde hinsichtlich Zielklarheit, Differenzierung und zeitlicher Umsetzbarkeit.*

AG 4 – Rechtschreibung und Grammatik funktional vermitteln

X. Klasse
SK 4.1. Prinzipien der Rechtschreibentwicklung analysieren und erläutern
Schülerinnen und Schüler: - *analysieren typische Fehlertypen verschiedener Klassenstufen;* - *ordnen Fehler systematisch Entwicklungsstufen der Rechtschreibentwicklung zu;* - *erläutern orthografische Prinzipien/ Strategien (z.B. lautgetreu/ phonologisch, silbisch, morphematisch, syntaktisch; Strategien wie Verlängern/ Ableiten, Silbieren, Merkwörter, Nachschlagen);* - *vergleichen Rechtschreibanforderungen der 1.–4. Klasse.*
SK 4.2. Fehleranalyse, Fehlerkorrektur und lernförderliches Feedback unterscheiden
Schülerinnen und Schüler: - *klassifizieren Fehler in Schülertexten anhand orthografischer Kategorien;* - *vergleichen direkte und indirekte Korrekturformen hinsichtlich ihrer lernförderlichen Wirkung;* - *formulieren förderorientierte, kriteriale Rückmeldungen zur Rechtschreibung;* - *leiten aus Fehlerprofilen konkrete Übungsschwerpunkte/ Fördermaßnahmen ab.*
SK 4.3. Unterricht zur funktionalen Vermittlung grammatischer Strukturen planen und reflektiert gestalten
Schülerinnen und Schüler: - *entwickeln entdeckende und handlungsorientierte Grammatikübungen;* - *verknüpfen Grammatik mit Schreib-/ Sprechzielen;* - *planen eine funktional eingebettete Grammatiksequenz im Zusammenhang mit Textarbeit;* - *erstellen differenzierte Übungen zur Festigung und Anwendung grammatischer Strukturen.*

AG 5 – Unterricht planen, diagnostizieren, differenzieren, beurteilen und reflektieren

X. Klasse
SK 5.1.Konkrete Lernziele auf Grundlage der Grundschulcurricula ableiten und operationalisieren
Schülerinnen und Schüler: - *übertragen curricular formulierte Kompetenzen in konkrete, unterrichtsbezogene Lernziele;* - *formulieren beobachtbare und überprüfbare Zielbeschreibungen;* - *prüfen Lernziele hinsichtlich Altersangemessenheit sowie curricularer Anschlussfähigkeit;* - *analysieren Lernziele unter Rückgriff auf einschlägige Taxonomien (z. B. Bloom, Anderson & Krathwohl) und ordnen diese einem kognitiven Anforderungsniveau zu.*
SK 5.2 Strukturierte Unterrichtsverlaufspläne erstellen und didaktisch begründen
Schülerinnen und Schüler: - *planen Unterrichtseinheiten mit klarer Zielorientierung und transparenter Phasengliederung;* - *wählen geeignete Methoden, Sozialformen und Materialien adressaten- und zielbezogen aus;* - *planen Differenzierung und Unterstützung (z.B. Hilfekarten, Satzstarter, gestufte Aufgaben, Lernwege);* - *begründen ihre methodischen Entscheidungen unter didaktischen Gesichtspunkten.*
SK 5.3. Unterrichtsentscheidungen analysieren, bewerten und reflektiert weiterentwickeln
Schülerinnen und Schüler: - *analysieren eigene Unterrichtsplanungen unter didaktischen Gesichtspunkten;* - *bewerten Unterrichtsstunden anhand transparenter Kriterien;* - *beziehen diagnostische Hinweise und Lernprodukte in die Reflexion ein und leiten nächste Schritte ab;* - *formulieren begründete Verbesserungsvorschläge zur Weiterentwicklung der Planung.*
SK 5.4. Unterricht für das Praktikum planen, erproben und reflektieren
Schülerinnen und Schüler: - *planen Unterricht unter realistischen schulischen Rahmenbedingungen und Zeitvorgaben;* - *simulieren ausgewählte Unterrichtssituationen im Rahmen eines Rollenspiels;* - *planen und erproben eine kurze Diagnose-/ Feedbackphase und reflektieren deren Wirkung;* - *reflektieren typische Herausforderungen des Praktikums sowie mögliche Handlungsstrategien.*

AG 6 – Mit Texten und Medien umgehen (literarisches Lernen, pragmatische Texte, analog/ digital)

X. Klasse
SK 6.1. Die Progression der Text- und Medienkompetenz von der Vorbereitungsklasse bis zur 4. Klasse analysieren und darstellen
Schülerinnen und Schüler: - *vergleichen Kompetenzformulierungen und typische Anforderungen (Vorbereitungsklasse – 4. Klasse) im Bereich „Texte und Medien“;* - *ordnen Textsorten (z.B. Bilderbuch, Märchen, Sachtext, Arbeitsanweisung) und Medienformate (analog/ digital) begründet den Klassenstufen zu;* - *erstellen eine strukturierte Übersicht zur Entwicklung von literarischem Verstehen, Textverstehen und Mediennutzung.*
SK 6.2 Unterrichtssequenzen zum literarischen Lernen planen und begründet gestalten
Schülerinnen und Schüler: - *wählen altersgerechte Kinderliteratur (z. B. Bilderbuch, kurze Erzählung, Gedicht) begründet aus (Ziel, Niveau, Themen, sprachliche Zugänglichkeit);* - *planen literarische Gesprächsanlässe (z. B. Vorlesen, Leserolle/Lesegespräch, szenisches Spiel) mit klaren Impulsen und Gesprächsregeln;* - *entwickeln Aufgaben zur vertieften Auseinandersetzung (z. B. Figurenperspektive, Gefühle/Motive, Textstellen als Belege) und sichern Ergebnisse in geeigneten Formen.*
SK 6.3. Pragmatiken und Sachtexte funktional erschließen und produktiv nutzen
Schülerinnen und Schüler: - *analysieren Merkmale und Funktionen pragmatischer Texte (z. B. Brief/E-Mail, Einladung, Plakat, Anleitung, Steckbrief, Bericht) im Grundschulkontext;* - *entwickeln kompetenzorientierte Aufgaben zum Verstehen und Anwenden (z. B. Informationen entnehmen, Handlungsaufträge umsetzen, Struktur erkennen);* - *planen produktive Schreib-/Gestaltungsaufgaben mit Adressatenbezug (z. B. Infoplakat, einfache Anleitung, Einladung) und differenzierten Hilfen (Satzstarter, Textgerüst, Wortlisten).*
SK 6.4. Analoge und digitale Medien reflektiert einsetzen, beurteilen und didaktisch sichern
Schülerinnen und Schüler: - *planen eine mediengestützte Unterrichtssequenz (z. B. Bilderbuchkino, Hörtext/Podcast-Ausschnitt, kurze Lernvideos, digitale Pinnwand) mit klarer Lernzielbindung;* - *formulieren altersgerechte Kriterien zur Beurteilung von Medienbeiträgen (z. B. Verständlichkeit, Informationsgehalt, Gestaltung, Intention/Werbung) und wenden sie an;* - *berücksichtigen Grundprinzipien der sicheren Mediennutzung (Datenschutz, Urheberrecht im Unterricht, verantwortungsvolle Veröffentlichung) und reflektieren Chancen/Grenzen digitaler Tools.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

X. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Hör- und Sprechdidaktik in der Grundschule	1.1. Entwicklung der Hörkompetenz von der Vorbereitungsklasse– 4.Klasse; 1.2. Gesprächsformen im Unterricht (Erzählkreis, Partnergespräch, Klassengespräch); 1.3. Gesprächsregeln und Gesprächsleitung; 1.4. Struktur einer Hörphase (Einstieg – Hören – Sicherung); 1.5. Förderung des mündlichen Ausdrucks.
2. Lesedidaktik	2.1. Progression der Lesekompetenz (Dekodieren – Leseflüssigkeit – Textverstehen); 2.2. Lautleseverfahren zur Förderung der Leseflüssigkeit; 2.3. Aufgabenformate zum Textverständnis; 2.4. Vermittlung und Anwendung grundlegender Lesestrategien; 2.5. Differenzierung im Leseunterricht; 2.6. Planung einer Lesestunde (Phasenstruktur);

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
	2.7. Beobachtung und Förderung von Leseschwierigkeiten.
3. Schreibdidaktik	3.1. Entwicklung der Schreibkompetenz von der Vorbereitungsklasse – 4.Klasse; 3.2. Handschrift, Schreibmotorik und Schreibflüssigkeit im Anfangsunterricht; 3.3. Textsorten der Grundschule; 3.3. Schreibanlässe und Motivation im Anfangsunterricht; 3.4. Prozessorientiertes Schreiben (Planen – Schreiben – Überarbeiten); 3.5. Modellierung im Schreibunterricht; 3.6. Planung einer Schreibstunde; 3.7. Kriteriengeleitete Textüberarbeitung.
4. Funktionale Vermittlung von Rechtschreibung und Grammatik	4.1. Entwicklungsstufen der Rechtschreibung; 4.2. Orthografische Prinzipien des Deutschen; 4.3. Typische Fehlertypen in den Klassen 1.–4.; 4.4. Fehleranalyse und Förderplanung; 4.5. Formen der Fehlerkorrektur (direkt, indirekt, selektiv); 4.6. Funktionaler Grammatikunterricht; 4.7. Verbindung von Grammatik mit Textarbeit; 4.8. Zeichensetzung in der Grundschule.
5. Unterrichtsplanung und Praktikumsvorbereitung	5.1. Analyse der Grundschulcurricula von der Vorbereitungsklasse – 4.Klasse; 5.2. Formulierung konkreter Unterrichtsziele; 5.3. Aufbau eines Unterrichtsverlaufsplans; 5.4. Auswahl geeigneter Methoden und Sozialformen; 5.5. Reflexion von Unterricht; 5.6. Leistungsfeststellung und Beurteilung im Deutschunterricht; 5.7. Vorbereitung auf das schulische Praktikum.
6. Texte und Medien in der Grundschule	6.1.Progression der Text- und Medienkompetenz (Vorbereitungsklasse–4. Klasse): Anforderungen, Textsorten, Aufgabenformate; 6.2. Literarisches Lernen**:** Kinderliteratur (Bilderbuch, kurze Erzählung, Gedicht, Märchen), Vorlesen/Vorlesegespräch, literarische Gesprächsführung; 6.3. Textverstehen literarischer Texte: Figuren, Handlung, Gefühle/Motive, Deutungen begründen (Textstellen als Belege – altersgemäß); 6.4. Produktiver Umgang mit Literatur: szenisches Spiel, Perspektivwechsel, kreative Anschlussaufgaben (z. B. alternative Enden, Tagebucheintrag, Bild-Text-Produkte); 6.5. Pragmatiche Texte im Grundschulalltag: Einladung, Brief/E-Mail (schulisch), Plakat, Steckbrief, Bericht, Anleitung/Regeln, Informationstext; 6.6. Sach- und Gebrauchstexte erschließen: Informationen entnehmen, Struktur erkennen, Schlüsselwörter, Visualisierungen (Überschrift, Absätze, Tabellen/Bilder); 6.7. Textproduktion zu pragmatischen Texten: adressatenbezogen schreiben/gestalten, Textgerüste, Satzstarter, Wortlisten, Überarbeitung mit Kriterien; 6.8. Medienformate analog/digital: Bilderbuchkino, Hörtexte/Hörgeschichten, einfache Audioaufnahmen, kurze Lernvideos (unterrichtlich), digitale Pinnwände/ Präsentationen (altersangemessen); 6.9. Medienkritik & Orientierung: Intention/Absicht, Werbung, Glaubwürdigkeit (grundlegend), Bildwirkung, Unterschied Information/Meinung (kindgerecht); 6.10. Reflexion & Sicherheit: Datenschutz im Unterricht, Urheberrecht/Quellen nennen (grundlegend), verantwortungsvoller Umgang mit digitalen Beiträgen; 6.11. Differenzierung & Beurteilung: gestufte Aufgaben, Scaffolds (Hilfekarten), Kriterienraster für Text-/Medienprodukte, Feedbackformen (Peer-/Lehrkraft).

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht in dem Fach „Didaktik der deutschen Sprache“ ist praxis-, kompetenz- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise an professionelle sprachdidaktische Handlungskompetenzen im Grundschulunterricht heranzuführen.

1. *Grundprinzipien:*

- Curriculare Orientierung:
  Alle Planungen und Analysen erfolgen auf Grundlage der Lehrpläne der Vorbereitungsklasse sowie der Klassen 1-4.
- Praxisbezug:
  Theoretische Inhalte werden stets mit konkreten Unterrichtssituationen der Grundschule verknüpft.
- Modelllernen:
  Didaktische Vorgehensweisen (z. B. Einführung einer Lesestrategie, Modellierung im Schreibunterricht) werden demonstriert und anschließend analysiert.
- Reflexive Haltung:
  Nach jeder Simulation oder Planungsaufgabe erfolgt eine strukturierte Reflexion im Hinblick auf Zielklarheit, Altersangemessenheit, Differenzierung und Umsetzbarkeit.
- Fehlerkultur:
  Fehler werden als Lernchancen verstanden. Schülerinnen und Schüler lernen, zwischen Fehleranalyse, Korrektur und förderorientiertem Feedback zu unterscheiden.

2. *Methodische Umsetzung:*

Der Unterricht soll folgende Arbeitsformen integrieren:

- Analyse von Unterrichtsbeispielen aus der Grundschule;
- Erstellung von Unterrichtsverlaufsplänen;
- Simulation von Lesestunden und Schreibstunden;
- Arbeit mit authentischen Schülertexten;
- Entwicklung differenzierter Aufgabenformate;
- Kurze Lernstandsbeobachtungen/ Diagnosenaufgaben zur Abteilung von Förderschritten;
- Peer-Feedback zu Unterrichtsplanungen;
- Portfolioarbeit zur Dokumentation der Lernentwicklung.

3. *Leistungsbewertung:*

Die Leistungsbewertung erfolgt kompetenzorientiert und berücksichtigt:

- Qualität der Unterrichtsplanungen:
- Fähigkeit zur Analyse von Schülerarbeiten;
- Bewertung anhand transparenter Kriterienraster (Zielklarheit, Passung, Differenzierung, sprachliches Handeln, Reflexion);
- Anwendung von Differenzierungsmaßnahmen;
- Qualität der formulierten Rückmeldungen;
- Reflexionsfähigkeit.

Empfohlene Formen sind:

- Portfolio;
- Unterrichtsentwurf;
- Simulation (Micro-Teaching);
- Schriftliche Analyseaufgabe;
- Mündliche Präsentation.

4. Einsatz von Materialien und Medien im Unterricht der Disziplin:

Der Einsatz von Materialien und Medien im Unterricht der Disziplin „Didaktik der deutschen Sprache“ soll praxisnah, zielorientiert und reflektiert erfolgen. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler der Klasse 10 auf den späteren eigenständigen Unterricht in den Klassen VK–4 vorzubereiten.

Es wird empfohlen:

- Arbeit mit Lehrwerken

- Offizielle Lehrwerke für die Klassen VK–4 im Unterricht einzusetzen.
- Mit den Schülerinnen und Schülern Aufbau, Progression und Aufgabenformate zu analysieren.
- Lehrwerksaufgaben hinsichtlich Kompetenzorientierung und Differenzierung zu bewerten.

´- Analyse und Erstellung von Materialien

- Authentische Arbeitsblätter aus dem Grundschulunterricht zu analysieren.
- Kriterien für altersgerechte Materialien gemeinsam zu entwickeln.
- Schülerinnen und Schüler eigene Arbeitsmaterialien für Lese-, Schreib- oder Grammatikstunden erstellen zu lassen.

- Einsatz von Hör- und Bildmaterialien

- Hörtexte zur Analyse von Hörstrategien einzusetzen.
- Bildimpulse für Schreibanlässe zu nutzen.
- Visuelle Hilfen zur Strukturierung von Unterrichtsphasen zu verwenden.

- Grundlegende digitale Medien

- Einfache digitale Werkzeuge (z. B. Präsentationen, Audioaufnahmen) zielgerichtet einzusetzen.
- Den didaktischen Mehrwert digitaler Medien kritisch zu reflektieren.
- Digitale Materialien nicht als Selbstzweck, sondern als Unterstützung von Lernprozessen zu nutzen.

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

- Reflexion des Materialeinsatzes

- Nach Simulationen von Unterrichtsstunden die Wirkung der eingesetzten Materialien gemeinsam zu reflektieren.
- Die Kriterien Zielklarheit, Altersangemessenheit, Differenzierung und Aktivierung in den Mittelpunkt zu stellen.

QUELLENANGABEN

- Bartnitzky, Horst (2010): *Sprachunterricht heute*, 5., überarbeitete Auflage. Berlin: Cornelsen Scriptor.
- Becker-Mrotzek, Michael / Böttcher, Ingrid (Hrsg.) (2017): *Schreibdidaktik Deutsch. Eine Einführung*, 3., überarbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Rosebrock, Cornelia / Nix, Daniel (2020): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen schulischen Leseförderung,* 4., überarbeitete Auflage. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- Steinig, Wolfgang / Huneke, Hans-Werner (2010): *Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung*, 4., neu bearbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Thomé, Günther (2010): *Didaktik der Rechtschreibung,* Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- https://deutsche-bildung.provinz.bz.it/de/didaktik-beratung/fachdidaktik-deutsch-roter-faden
- Ministerul Educației: *Planuri-cadru și programe școlare pentru învățământul primar – Limba germană maternă.*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 129A

Programa școlară pentru disciplina

Literatura pentru copii (Kinderliteratur)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 129A
Programa școlară pentru disciplina *Literatura pentru copii (Kinderliteratur),* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „ Literatura pentru copii” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână**,** având un caracter formativ, metodologic și aplicativ**,** contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori care lucrează cu copii cu vârste între 3 și 6 ani.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele europene care promovează educația timpurie de calitate, dezvoltarea competențelor pre-literare și accesul copiilor la experiențe culturale adecvate vârstei.

Deși elevii au contact cu literatura în cadrul altor discipline, perspectiva acestei programe este una pedagogică și aplicată: accentul se mută de la receptarea personală a textelor către utilizarea lor ca instrument didactic în activitățile cu preșcolarii. Astfel, disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților literare în grădiniță, pregătind elevii pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Disciplina urmărește:

- formarea capacității de a analiza texte literare pentru copii din perspectiva structurii, limbajului și adecvării la vârsta 3–6 ani;
- dezvoltarea competenței de a selecta în mod argumentat literatura pentru copii, pe baza unor criterii pedagogice, lingvistice și estetice;
- formarea abilității de a proiecta și desfășura activități literare în grădiniță, adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor;
- dezvoltarea competențelor de utilizare a literaturii ca instrument de stimulare a limbajului, a competențelor pre-literare și a competențelor narative;
- dezvoltarea capacității de a utiliza literatura pentru sprijinirea dezvoltării emoționale și sociale a copiilor preșcolari;
- formarea competențelor de observare, documentare și reflecție asupra proceselor de învățare literară;
- dezvoltarea unei atitudini profesioniste față de rolul literaturii în educația timpurie;
- consolidarea abilităților de comunicare pedagogică prin utilizarea întrebărilor deschise, a modelării lingvistice și a strategiilor dialogice.

Conținuturile sunt structurate în acord cu particularitățile de vârstă ale copiilor de 3–6 ani și includ: analiza textelor literare pentru copii, criterii de selecție a literaturii în funcție de nivelul de dezvoltare, metode de lucru cu cartea și cu imaginea, tehnici de stimulare a limbajului prin literatură, utilizarea poveștilor pentru dezvoltarea emoțională și socială, precum și observarea și reflectarea proceselor de învățare literară.

Disciplina are un caracter puternic aplicativ**,** elevii fiind implicați în activități practice precum: simularea unor momente de lectură, analiza dialogică a imaginilor, utilizarea materialelor narative (păpuși, story-bags, imagini secvențiale), proiectarea unor activități literare și observarea reacțiilor copiilor în contexte literare.

Programa este structurată astfel:

- Nota de fundamentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi
- Sugestii metodologice

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o manieră integrativă, cu accent pe corelarea literaturii pentru copii cu dezvoltarea limbajului, a competențelor socio-emoționale și competențelor pre- literare. Disciplina oferă elevilor cadrul necesar pentru a transforma lectura și povestirea în instrumente pedagogice conștiente, riguroase și adaptate nevoilor copilului preșcolar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Analiza textelor literare pentru copii din perspectiva caracteristicilor lingvistice, structurale și legate de vârstă.
CG 2	Selecționarea și justificarea textelor literare pentru copii de 3-6 ani pe criterii profesionale (inclusiv grup țintă, temă, limbaj-imagine, diversitate, potențial de continuare pedagogică).
CG 3	Planificarea și proiectarea activităților educaționale bazate pe literatură în domeniul educației timpurii.
CG 4	Utilizarea textelor literare în grădiniță pentru promovarea competențelor lingvistice, emoționale și sociale, precum și pentru experiența literară.
CG 5	Observarea, documentarea și reflectarea activităților literare în grădiniță.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Analiza textelor literare pentru copii din perspectiva caracteristicilor lingvistice, structurale și legate de vârstă.

Clasa a X-a
CS 1.1. Recunoașterea și descrierea caracteristicilor structurale ale textelor literare pentru copii
Elevii: *– identifică structura și pașii acțiunii (început-mijloc-sfârșit);* *– descriu personaje și numesc teme/probleme centrale;* *– marchează repetiții și formule;* *– ordonează texte în genuri/formate (ex. basme, poezii pentru copii, cărți ilustrate).*
CS 1.2. Analiza particularităților lingvistice ale textelor literare pentru copii
Elevii: *– recunosc repetițiile, rimele și ritmul;* *– analizează lungimea propozițiilor și vocabularul;* *– descriu stilul lingvistic adecvat vârstei (repetiții, modele scurte de propoziții, dialog direct, cuvinte onomatopeice, refrene);* *– compară texte din perspectiva vocabularului, structurii propozițiilor și lungimii textului (în funcție de 3–4 ani vs. 5–6 ani);* *– analizează relația text-imagine (de susținere, complementară, contradictorie) și complexitatea imaginilor.*
CS 1.3. Evaluarea profesională a cerințelor legate de vârstă ale unui text
Elevii: *– diferențiază trăsăturile specifice pentru copiii de 3–4 ani și 5–6 ani;* *– iau în considerare cunoștințele prealabile și sensibilitățile grupului (de ex. teme legate de frică, separare, moarte);* *– evaluează încărcătura emoțională și complexitatea de conținut a unui text;* *– identifică posibile suprasolicitări;* *– formulează o evaluare a vârstei potrivite și o recomandare corespunzătoare de vârstă.*

CG 2 – Selecționarea și justificarea textelor literare pentru copii de 3-6 ani pe criterii profesionale (inclusiv grup țintă, temă, limbaj-imagine, diversitate, potențial de continuare pedagogică).

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea criteriilor de selecție adecvate vârstei și dezvoltării
Elevii: *– elaborează o listă structurată de selecție;* *– compară două texte din perspectiva limbajului și structurii vizuale;* *– evaluează accesibilitatea tematică;*

Clasa a X-a
– aleg formate potrivite (cărți ilustrate/cărți carton/kamishibai/cărți cu imagini bogate în detalii) cu justificare; *– verifică adecvarea tematică la experiențele și interesele specifice vârstei copiilor.*
CS 2.2. Luarea în considerare a aspectelor pedagogice (stimularea limbajului, gestionarea emoțiilor, soluționarea conflictelor, formare de valori, cultură de grup) la selecția textelor
Elevii: *– analizează valorile și stereotipurile de rol;* *– verifică aspectele de diversitate și incluziune;* *– identifică potențiale încărcături emoționale și evaluează adecvarea lor pedagogică;* *– iau în considerare volumul, durata lecturii, situația de grup și inteligibilitatea în condiții de zgomot/agitație;* *– reflectează asupra obiectivelor pedagogice.*
CS 2.3. Justificarea profesională a deciziilor de selecție
Elevii: *– formulează o justificare scrisă;* *– prezintă oral selecția lor;* *– se raportează la caracteristicile de vârstă și dezvoltare;* *– argumentează fundamentat profesional, cu referire la criteriile didacticii literaturii pentru copii.*

CG 3 – Planificarea și proiectarea activităților educaționale bazate pe literatură în domeniul educației timpurii.

Clasa a X-a
CS 3.1. Planificarea și structurarea țintită a situațiilor de lectură și povestire
Elevii: *– formulează obiectivul și derularea unei activități literare;* *– dezvoltă întrebări deschise, stimulative pentru limbaj;* *– planifică faze de conversație sub forma unui dialog;* *– elaborează un mini-plan de desfășurare;* *– iau în considerare mărimea grupului, aranjamentul scaunelor, durata atenției și eterogenitatea lingvistică.*
CS 3.2. Proiectarea metodologică a lucrului cu cărți ilustrate
Elevii: *– formulează întrebări-impuls pentru imagini;* *– analizează relațiile text–imagine;* *– utilizează vocea, tempoul și gestica în mod țintit;* *– structurează explorarea dialogică a cărții ilustrate.*
CS 3.3. Dezvoltarea și coordonarea activităților creative ulterioare
Elevii: *– planifică un joc de rol și/sau o scurtă rundă de conversație sau povestire (de exemplu: fragmentul preferat, ce simt sau gândesc personajele, variante alternative ale poveștii);* *– dezvoltă întrebări-impuls pentru desen, mișcare sau creație;* *– realizează materiale simple de sprijin pentru activitate;* *– coordonează desfășurarea unei activități simulate și reflectează asupra acesteia.*

CG 4 – Utilizarea textelor literare în grădiniță pentru promovarea competențelor lingvistice, emoționale și sociale, precum și pentru experiența literară.

Clasa a X-a
CS 4.1. Recunoașterea și utilizarea potențialului de stimulare lingvistică al unui text
Elevii: *– extrag câmpuri lexicale din text;* *– aleg/planifică impulsuri creative legate de text (cuvinte-cheie, formulări recurente);* *– extind enunțurile simple ale copiilor prin modelare lingvistică;* *– integrează elemente ritmice și cu rimă pentru susținerea dezvoltării limbajului.*
CS 4.2. Stimularea proceselor emoționale de învățare prin literatură
Elevii: *– abordează emoțiile personajelor literare;* *– formulează întrebări-impuls de conversație pentru adoptarea perspectivei;* *– construiesc vocabular emoțional (ex. trist–dezamăgit–furios–îngrijorat) și modelează tipare de propoziții potrivite;* *– dezvoltă întrebări adecvate vârstei pentru reflecție emoțională;*

Clasa a X-a
– iau în considerare teme sensibile și creează un cadru sigur de conversație; *– facilitează experiențe estetice/literare (minunare, umor, suspans, fantezie) și oferă oportunități pentru reacții personale.*
CS 4.3. Susținerea proceselor sociale de învățare prin literatură
Elevii: *– planifică activități cooperative ulterioare;* *– dezvoltă impulsuri creative pentru soluționarea conflictelor;* *– reflectează asupra valorilor și modelelor printr-o conversație, fără să moralizeze;* *– utilizează ritualuri de conversație (piatră de vorbire, reguli de discuție, grupuri mici) pentru implicarea tuturor;* *– inițiază și susțin procese de negociere în context de grup prin dialog.*

CG 5 – Observarea, documentarea și reflectarea activităților literare în grădiniță.

Clasa a X-a
CS 5.1. Observarea sistematică a reacțiilor copiilor în activitățile literare
Elevii: *– formulează criterii de observație (atenție, participare lingvistică, emoții);* *– documentează observațiile în mod obiectiv;* *– analizează modelele de participare (verbal/nonverbal, calitatea întrebărilor-impuls);* *– diferențiază observația de interpretare.*
CS 5.2 Evaluarea observațiilor și derivarea consecințelor pedagogice
Elevii: *– interpretează datele de observație sistematic, pe baza criteriilor definite;* *– identifică semne de dezvoltare;* *– adaptează justificat selecția textelor, impulsurile creative, structura de grup sau activitățile ulterioare;* *– utilizează fișe simple de observație/grilă și realizează protocoale scurte;* *– discută rezultatele profesionale în echipă, respectând protecția datelor/anonimizarea.*
CS 5.3. Reflectarea și dezvoltarea propriilor oferte literare
Elevii: *– analizează propriul comportament de interacțiune;* *– determină punctele forte și posibilele îmbunătățiri;* *– revizuiesc propriul plan de desfășurare;* *– documentează reflecția structurată în portofoliu.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Faze de dezvoltare literară (3–6 ani)	1.1 Fază timpurie (3-5 ani): literatura ca joc, acces multisenzorial; 1.2 Fază fantastică/basm (5-6 ani): fantezie narativă, figuri de eroi, receptare basme; 1.3 Tipuri de texte și elemente de design adecvate fiecărei etape de dezvoltare.
2. Fundamente și analiză a textelor literare pentru copii	2.1 Genuri literare pentru copii (basm, carte ilustrată, poezie pentru copii); 2.2 Structuri narative de bază (început-mijloc-sfârșit); 2.3 Caracteristici lingvistice (repetiții, rime, structuri simple de propoziții); 2.4 Acțiune, teme, probleme; 2.5 Relații text-imagine, configurația imaginii (carte cu imagini bogate în detalii etc.); 2.6 Funcții ale literaturii pentru copii în grădiniță.
3. Selecția textelor literare pentru copii	3.1 Criterii de selecție în funcție de vârstă și nivelul de dezvoltare; 3.2 Cerințe lingvistice și emoționale; 3.3 Diversitate, roluri, transmiterea valorilor; 3.4 Justificare pedagogică a selecției textelor.

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Implementarea didactico-metodică a ofertelor literare	4.1. Lecturarea cu voce tare și povestirea; 4.2. Examinarea dialogică a cărții ilustrate; 4.3. Metode de storytelling; 4.4. Formate narative și suporturi media (Kamishibai, carte cu imagini, text audio); 4.5. Dezvoltarea întrebărilor-impuls; 4.6. Realizarea unor mini-planuri de desfășurare a activității literare; 4.7. Activități creative ulterioare; 4.8.Condiții practice (mărime grup, durată, decor).
5. Promovare, observație și reflecție	5.1 Stimularea limbajului (vocabular, modelare, rime) 5.2 Dezvoltare emoțională și socială prin literatură 5.3 Experiență literară și conversații literare (minunare, umor, suspans, fantezie) 5.4 Criterii de observație ale activităților literare 5.5 Forme de documentare 5.6 Reflecție și dezvoltare ulterioară a propriilor oferte

SUGESTII METODOLOGICE

Conceperea didactică a procesului de predare–învățare se bazează pe principiile orientării spre competențe, ale învățării prin acțiune și ale transmiterii conținuturilor literare într-o manieră adecvată vârstei copiilor din educația timpurie. Activitățile didactice trebuie organizate într-o manieră practică și aplicată, facilitând transferul în activitatea pedagogică din grădiniță.

1. Principii de bază ale organizării activității didactice:

- Orientare spre practică:
  Toate conținuturile sunt corelate cu situații concrete din viața de zi cu zi a grădiniței.
  Elevii lucrează cu materiale reale (cărți ilustrate, cartonașe cu imagini, *story bags*, păpuși de mână).
  Activitățile literare sunt simulate, analizate și reflectate.
- Învățare prin acțiune:
  Metodele sunt exersate practic (simulări de citire cu voce tare, explorarea sub formă de dialog a cărții ilustrate, jocuri de rol).
  Elevii elaborează propriile mini-planuri de desfășurare a activităților și realizează scurte secvențe.
  Activitățile creative de continuare (impulsuri creative pentru desen, mișcare sau joc de rol) sunt planificate și demonstrate.
- Învățare prin model:
  Profesorul intervine și modelează felul profesional de conducere a conversației, formularea întrebărilor-impuls și utilizarea strategiilor de stimulare a limbajului.
  Exemplele bune sunt analizate împreună și transferate în propriile activități.
- Reflecție:
  După fiecare exercițiu are loc o evaluare structurată (Ce a reușit? Ce a fost dificil? Ce aș schimba?). Reflecția este documentată în portofoliu.
- Orientarea spre competențe:
  Nu produsul final este evaluat, ci capacitatea de a planifica, realiza, observa și reflecta asupra situațiilor de educație literară.
  Criteriile sunt prezentate transparent (planificare – acțiune lingvistică – interacțiune – reflecție).

2. Implementare metodică:

- Simulări și exerciții practice: simularea situațiilor de lectură și povestire, explorarea dialogului prin cărțile ilustrate, *storytelling* cu păpuși de mână, șiruri de imagini sau teatrul Kamishibai, planificarea și coordonarea activităților creative de continuare.
- Lucrul cu întrebări-impuls: formularea de întrebări deschise (Cine? Unde? Ce se întâmplă? De ce?), formularea de întrebări pornind de la imagini, utilizarea întrebărilor pentru reflecția emoțională.
- Realizarea de materiale: cartonașe cu imagini, cartonașe de vocabular, *story-bags*, figurine, mini-planuri de desfășurare a activităților, fișe de joc pentru practică.

- Observare și analiză: realizarea unor observații scurte, utilizarea fișelor de observație, analiza unor secvențe video (dacă respectă regulile de protecție a datelor).

3. *Utilizarea materialelor și a mijloacelor didactice:*

- Materiale vizuale: cărți ilustrate, cartonașe mari cu imagini, serii de imagini, povești ilustrate, teatrul de povestire Kamishibai, cartonașe cu simboluri (planul zilei, vremea, reguli);
- Materiale narative**:** păpuși de mână, figurine, *story-bags*, săculeți de povestire, cutii cu obiecte tematice;
- Materiale tactile și multisenzoriale: cutii tactile, materiale pentru explorare tactilă, obiecte din viața de zi cu zi pentru formarea conceptelor, materiale pentru mișcare (eșarfe, instrumente ritmice);
- Instrumente digitale (utilizate în mod reflectiv și moderat): realizarea de cartonașe cu imagini (de exemplu Canva), exerciții interactive (rime, sunete), panouri digitale (de exemplu Padlet), înregistrări audio pentru autoreflecție.

Trebuie respectate regulile privind protecția datelor și drepturile de autor.

Materialele sunt utilizate întotdeauna ca stimuli lingvistici**.** Elementul decisiv nu este materialul în sine, ci însoțirea și sprijinul lingvistic oferit de cadrul didactic.

4. *Diferențierea și individualizarea:*

Activitățile sunt adaptate vârstei, nivelului de limbă, multilingvismului și dinamicii grupului.
Sarcinile creative/ întrebările-impuls sunt oferite gradual pentru a evita suprasolicitarea copiilor.
Copiii beneficiază de modalități diferite de acces la învățare: vizual, auditiv, motric și narativ.
Activitățile literare creează spațiu pentru experiențe estetice (mirare, umor, suspans, imaginație) și pentru interpretări personale.

5. *Evaluarea performanțelor:*

- Forme de evaluare recomandate:

– demonstrații practice (citirea cu voce tare, activități cu cartea ilustrată, jocuri de rol);
– activități de portofoliu (reflecții, observații, realizarea de materiale);
– justificări scrise privind alegerea textelor;
– mini-planuri de desfășurare a activităților cu reflecție;
– prezentări orale.

- Criterii de evaluare:

– corectitudinea conținutului;
– utilizarea strategiilor de stimulare a limbajului;
– calitatea interacțiunii;
– capacitatea de reflecție;
– structura și claritatea planificării

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Ewers, H.-H. (2012): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur.* Stuttgart: Metzler.
- Hurrelmann, B. (2003): *Kinder- und Jugendliteratur – Eine Einführung.* Weinheim: Juventa
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag.
- Richter, M. (2018): *Bilderbuchdidaktik in der frühen Bildung.* München: Reinhardt.
- Spinner, K.-H. (2006): *Literarisches Lernen.* Seelze: Kallmeyer.
- Tracy, R., & Steiner, C. (2017): *Spracherwerb und Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die frühkindliche Bildung.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 129B

Programa școlară
pentru disciplina

Literatura pentru copii
(Kinderliteratur)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 129B
Programa școlară pentru disciplina *Literatura pentru copii (Kinderliteratur),* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „ Literatura pentru copii” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână**,** având un caracter formativ, metodologic și aplicativ**,** contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor educatori care lucrează cu copii cu vârste între 3 și 6 ani.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele europene care promovează educația timpurie de calitate, dezvoltarea competențelor pre-literare și accesul copiilor la experiențe culturale adecvate vârstei.

Deși elevii au contact cu literatura în cadrul altor discipline, perspectiva acestei programe este una pedagogică și aplicată: accentul se mută de la receptarea personală a textelor către utilizarea lor ca instrument didactic în activitățile cu preșcolarii. Astfel, disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților literare în grădiniță, pregătind elevii pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Disciplina urmărește:

- formarea capacității de a analiza texte literare pentru copii din perspectiva structurii, limbajului și adecvării la vârsta 3–6 ani;
- dezvoltarea competenței de a selecta în mod argumentat literatura pentru copii, pe baza unor criterii pedagogice, lingvistice și estetice;
- formarea abilității de a proiecta și desfășura activități literare în grădiniță, adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor;
- dezvoltarea competențelor de utilizare a literaturii ca instrument de stimulare a limbajului, a competențelor pre-literare și a competențelor narative;
- dezvoltarea capacității de a utiliza literatura pentru sprijinirea dezvoltării emoționale și sociale a copiilor preșcolari;
- formarea competențelor de observare, documentare și reflecție asupra proceselor de învățare literară;
- dezvoltarea unei atitudini profesioniste față de rolul literaturii în educația timpurie;
- consolidarea abilităților de comunicare pedagogică prin utilizarea întrebărilor deschise, a modelării lingvistice și a strategiilor dialogice.

Conținuturile sunt structurate în acord cu particularitățile de vârstă ale copiilor de 3–6 ani și includ: analiza textelor literare pentru copii, criterii de selecție a literaturii în funcție de nivelul de dezvoltare, metode de lucru cu cartea și cu imaginea, tehnici de stimulare a limbajului prin literatură, utilizarea poveștilor pentru dezvoltarea emoțională și socială, precum și observarea și reflectarea proceselor de învățare literară.

Disciplina are un caracter puternic aplicativ**,** elevii fiind implicați în activități practice precum: simularea unor momente de lectură, analiza dialogică a imaginilor, utilizarea materialelor narative (păpuși, story-bags, imagini secvențiale), proiectarea unor activități literare și observarea reacțiilor copiilor în contexte literare.

Programa este structurată astfel:

- Nota de fundamentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi
- Sugestii metodologice

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o manieră integrativă, cu accent pe corelarea literaturii pentru copii cu dezvoltarea limbajului, a competențelor socio-emoționale și competențelor pre- literare. Disciplina oferă elevilor cadrul necesar pentru a transforma lectura și povestirea în instrumente pedagogice conștiente, riguroase și adaptate nevoilor copilului preșcolar.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Kinderliterarische Texte hinsichtlich sprachlicher, struktureller und altersbezogener Merkmale analysieren.**
AG2	**Literarische Texte für Kinder im Alter von 3 bis 6 Jahren nach fachlichen Kriterien (inkl. Zielgruppe, Thema, Sprache/Bild, Diversität, Anschlussfähigkeit) auswählen und begründen.**
AG3	**Literaturbezogene Bildungsangebote im Elementarbereich planen und gestalten.**
AG4	**Literarische Texte im Kindergarten zur Förderung sprachlicher, emotionaler und sozialer Kompetenzen und zur literarischen Erfahrung einsetzen.**
AG5	**Literarische Aktivitäten im Kindergarten beobachten, dokumentieren und reflektieren.**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Kinderliterarische Texte hinsichtlich sprachlicher, struktureller und altersbezogener Merkmale analysieren.

X. Klasse
SK 1.1. Strukturelle Merkmale kinderliterarischer Texte erkennen und beschreiben
Schülerinnen und Schüler: *– identifizieren Aufbau und Handlungsschritte (Anfang–Mitte–Ende);* *– beschreiben Figuren und benennen zentrale Themen/Problemlagen bzw. Handlungsknoten;* *– markieren Wiederholungen und formelhafte Wendungen;* *– ordnen Texte grundlegenden Gattungen und Formaten zu (z. B. Märchen, Kindergedicht/Reimtext, Bilderbuch/Pappbilderbuch/Wimmelbuch).*
SK 1.2. Sprachliche Besonderheiten kinderliterarischer Texte analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– erkennen Wiederholungen, Reime und Rhythmus;* *– analysieren Satzlänge und Wortschatz;* *– beschreiben kindgerechte sprachliche Gestaltung (Wiederholung, kurze Satzmuster, direkte Rede, lautmalerische Wörter, Refrains);* *– vergleichen Texte hinsichtlich Wortschatz, Satzbau und Textlänge (bezogen auf 3–4 vs. 5–6 Jahre);* *– analysieren die Bild-Text-Beziehung (unterstützend, ergänzend, widersprüchlich) und die Bildkomplexität.*
SK 1.3. Altersbezogene Anforderungen eines Textes fachlich einschätzen
Schülerinnen und Schüler: *– unterscheiden Merkmale für 3–4-Jährige und 5–6-Jährige;* *- berücksichtigen Vorwissen und Sensibilitäten der Gruppe (z. B. Angstthemen, Trennung, Tod);* *– beurteilen die emotionale Belastung und inhaltliche Komplexität eines Textes;* *– erkennen mögliche Überforderungen;* *– formulieren eine Alterseinschätzung und die passende Altersempfehlung.*

AG 2 – Literarische Texte für Kinder im Alter von 3 bis 6 Jahren nach fachlichen Kriterien (inkl. Zielgruppe, Thema, Sprache/Bild, Diversität, Anschlussfähigkeit) auswählen und begründen.

X. Klasse
SK 2.1. Kriterien der alters- und entwicklungsangemessenen Textauswahl anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen eine strukturierte Auswahl-Checkliste;* *– vergleichen zwei Texte hinsichtlich Sprache und Bildgestaltung;* *– beurteilen thematische Zugänglichkeit;* *– wählen passende Formate (Bilderbuch/Pappbilderbuch/Wimmelbuch/Kamishibai) begründet aus;* *– prüfen die thematische Anschlussfähigkeit an Alterserfahrungen und Interessen der Kinder.*
SK 2.2. Pädagogische Aspekte (Sprachförderung, Emotionsarbeit, Konfliktlösung, Wertebildung, Gruppenkultur) bei der Textauswahl berücksichtigen
Schülerinnen und Schüler:

X. Klasse
– analysieren Werte und Rollenbilder; *– prüfen Diversitäts- und Inklusionsaspekte;* *– identifizieren potenzielle emotionale Belastungen und bewerten deren pädagogische Angemessenheit;* *– berücksichtigen Umfang, Vorlesezeit, Gruppensituation und Verständlichkeit bei Lärm/Unruhe;* *– reflektieren pädagogische Zielsetzungen.*
SK 2.3. Auswahlentscheidungen fachlich begründen
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren eine schriftliche Begründung;* *– präsentieren ihre Auswahl mündlich;* *– beziehen sich auf Alters- und Entwicklungsmerkmale;* *– argumentieren fachlich fundiert unter Bezug auf Kriterien der Kinderliteraturdidaktik.*

AG 3 – Literaturbezogene Bildungsangebote im Elementarbereich planen und gestalten.

X. Klasse
SK 3.1. Vorlese- und Erzählsituationen zielgerichtet planen und strukturieren
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren Ziel und Ablauf einer literarischen Aktivität;* *– entwickeln offene, sprachförderliche Impulsfragen;* *– planen dialogische Gesprächsphasen;* *– erstellen einen Mini-Verlaufsplan* *– berücksichtigen Gruppengröße, Sitzordnung, Aufmerksamkeitsspanne und sprachliche Heterogenität.*
SK 3.2. Bilderbucharbeit methodisch gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren Bildimpulsfragen;* *– analysieren Bild-Text-Relationen;* *– setzen Stimme, Tempo und Gestik zielgerichtet ein;* *– strukturieren eine dialogische Bilderbuchbetrachtung.*
SK 3.3. Kreative Anschlussaktivitäten entwickeln und anleiten
Schülerinnen und Schüler: *– planen ein Rollenspiel und/oder eine kurze Gesprächs-/Erzählrunde (z. B. Lieblingsstelle, Figuren fühlen/denken, Alternativen);* *– entwickeln Mal-, Bewegungs- oder Gestaltungsimpulse;* *– gestalten einfache Begleitmaterialien;* *– führen eine simulierte Aktivität durch und reflektieren diese.*

AG 4 – Literarische Texte im Kindergarten zur Förderung sprachlicher, emotionaler und sozialer Kompetenzen und zur literarischen Erfahrung einsetzen.

X. Klasse
SK 4.1. Sprachförderliche Potenziale eines Textes erkennen und nutzen
Schülerinnen und Schüler: *– leiten Wortschatzfelder aus dem Text ab;* *– wählen/planen Impulse textgebunden (Schlüsselwörter, wiederkehrende Formulierungen);* *– erweitern einfache Kinderaussagen durch sprachliches Modellieren;* *– integrieren rhythmische und reimende Elemente zur Unterstützung der Sprachentwicklung.*
SK 4.2. Emotionale Lernprozesse durch Literatur anregen
Schülerinnen und Schüler: *– thematisieren Gefühle literarischer Figuren;* *– formulieren Gesprächsimpulse zur Perspektivübernahme;* *– bauen Emotionswortschatz auf (z. B. traurig–enttäuscht–wütend–ängstlich) und modellieren passende Satzmuster;* *– entwickeln altersangemessene Fragen zur emotionalen Reflexion;* *– berücksichtigen sensible Themen und schaffen einen sicheren Gesprächsrahmen;* *– ermöglichen ästhetische/literarische Erfahrung (Staunen, Humor, Spannung, Fantasie) und geben Raum für persönliche Reaktionen.*
SK 4.3. Soziale Lernprozesse durch Literatur unterstützen

X. Klasse
Schülerinnen und Schüler: *– planen kooperative Anschlussaktivitäten;* *– entwickeln Impulse zur Konfliktlösung;* *– reflektieren Wertfragen und Rollenbilder im Gespräch, ohne zu moralisieren;* *– nutzen Gesprächsrituale (Sprechstein, Gesprächsregeln, Kleingruppen) zur Beteiligung aller;* *– initiieren und begleiten dialogische Aushandlungsprozesse im Gruppenkontext.*

AG 5 – Literarische Aktivitäten im Kindergarten beobachten, dokumentieren und reflektieren.

X. Klasse
SK 5.1. Kindliche Reaktionen in literarischen Aktivitäten systematisch beobachten
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren Beobachtungskriterien (Aufmerksamkeit, Sprachbeteiligung, Emotionen);* *– dokumentieren Beobachtungen sachlich;* *– analysieren Beteiligungsmuster (verbal/nonverbal, Redeanteile, Impulsqualität);* *– unterscheiden Beobachtung und Interpretation.*
SK 5.2 Beobachtungen auswerten und pädagogische Konsequenzen ableiten
Schülerinnen und Schüler: *– interpretieren Beobachtungsdaten systematisch anhand definierter Kriterien;* *– identifizieren Entwicklungsanzeichen;* *– passen Textauswahl, Impulsfragen, Gruppensetting oder Anschlussaktivität begründet an;* *– nutzen einfache Beobachtungsbögen/Raster und führen Kurzprotokolle;* *– diskutieren Ergebnisse fachlich im Team und achten auf Datenschutz/Anonymisierung.*
SK 5.3. Eigene literarische Angebote reflektieren und weiterentwickeln
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren ihr Interaktionsverhalten;* *– bestimmen Stärken und Verbesserungsmöglichkeiten;* *– überarbeiten ihren Verlaufsplan;* *– halten ihre Reflexion strukturiert im Portfolio fest.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

X. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Literarische Entwicklungsphasen (3–6 Jahre)	1.1. Frühphase (3–5 Jahre): Literatur als Spiel, multisensorische Zugänge; 1.2. Fantasie-/Märchenphase (5–6 Jahre): narrative Fantasie, Heldenfiguren, Märchenrezeption; 1.3. Geeignete Textsorten und Gestaltungselemente in Bezug auf die jeweiligen Entwicklungsstufen.
2. Grundlagen und Analyse kinderliterarischer Texte	2.1. Gattungen der Kinderliteratur (Märchen, Bilderbuch, Kindergedicht); 2.2. Narrative Grundstrukturen (Anfang-Mitte-Ende); 2.3. Sprachliche Merkmale (Wiederholungen, Reime, einfache Satzstrukturen); 2.4. Handlung, Themen, Problemlagen; 2.5. Bild-Text-Beziehungen und Bildgestaltung (Wimmelbuch etc.) 2.6. Funktionen der Kinderliteratur im Kindergarten.
3. Auswahl kinderliterarischer Texte	3.1. Kriterien der Alters- und Entwicklungsangemessenheit; 3.2. Sprachliche und emotionale Anforderungen; 3.3. Diversität, Rollenbilder, Wertevermittlung; 3.4. Pädagogische Begründung der Textauswahl.
4. Didaktisch-methodische Umsetzung literarischer Angebote	4.1. Vorlesen und Erzählen; 4.2. Dialogische Bilderbucharbeit; 4.3. Storytelling-Methoden; 4.4. Erzählformate und Medien (Kamishibai, Wimmelbuch, Erzählsäckchen/Hörtext); 4.5. Entwicklung von Impulsfragen; 4.6. Planung literarischer Mini-Verlaufspläne; 4.7. Kreative Anschlussaktivitäten.

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
	4.8. Praktische Rahmenbedingungen (Gruppengröße, Dauer, Setting)
5. Förderung, Beobachtung und Reflexion	5.1. Sprachförderung (Wortschatz, Modellierung, Reime); 5.2. Emotionale und soziale Förderung durch Literatur; 5.3. Literarische Erfahrung und literarische Gespräche (Staunen, Humor, Spannung, Fantasie); 5.4. Beobachtungskriterien literarischer Aktivitäten; 5.5. Dokumentationsformen; 5.6. Reflexion und Weiterentwicklung eigener Angebote.

DIDAKTISCHE HINWEISE

Die didaktische Gestaltung des Unterrichts orientiert sich an den Prinzipien der Kompetenzorientierung, der Handlungsorientierung und der altersgerechten Vermittlung literarischer Inhalte für den Elementarbereich. Der Unterricht soll praxisnah aufgebaut sein und den Transfer in die pädagogische Arbeit im Kindergarten ermöglichen.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung:

- Praxisnähe:
  Alle Inhalte werden mit konkreten Situationen aus dem Kindergartenalltag verknüpft.
  Schülerinnen und Schüler arbeiten mit realen Materialien (Bilderbücher, Bildkarten, Story-Bags, Handpuppen).
  Literaturangebote werden simuliert, analysiert und reflektiert.
- Handlungsorientierung:
  Methoden werden praktisch erprobt (Vorlesesimulationen, dialogische Bilderbuchbetrachtung, Rollenspiele).
  Schülerinnen und Schüler entwickeln eigene Mini-Verlaufspläne und führen kurze Sequenzen durch.
  Kreative Anschlussaktivitäten (Mal-, Bewegungs-, Rollenspielimpulse) werden geplant und demonstriert.
- Modelllernen:
  Die Lehrkraft modelliert professionelle Gesprächsführung, Impulsfragen und sprachförderliche Strategien.
  Gute Beispiele werden gemeinsam analysiert und in eigene Angebote übertragen.
- Reflexion:
  Nach jeder Übung erfolgt eine strukturierte Auswertung (Was gelang? Was war herausfordernd? Was ändere ich?).
  Reflexion wird im Portfolio dokumentiert.
- Kompetenzorientierung:
  Bewertet wird nicht das Produkt, sondern die Fähigkeit, literaturpädagogische Situationen zu planen, durchzuführen, zu beobachten und zu reflektieren.
  Die Kriterien werden transparent gemacht (Planung – sprachliches Handeln – Interaktion – Reflexion).

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation und praktische Übungen: Vorlese- und Erzählsituationen simulieren, dialogische Bilderbuchbetrachtung durchführen, Storytelling mit Handpuppen, Bilderfolgen oder Kamishibai, kreative Anschlussaktivitäten planen und anleiten;
- Arbeit mit Impulsfragen: offene Fragen entwickeln (Wer? Wo? Was passiert? Warum?), Bildimpulse formulieren, Fragen zur emotionalen Reflexion einsetzen;
- Materialerstellung: Bildkarten, Wortschatzkarten, Story-Bags, Figuren, Mini-Verlaufspläne, Spielkartei für das Praktikum;
- Beobachtung und Analyse: Kurzbeobachtung durchführen, Beobachtungsbögen anwenden, Videosequenzen analysieren (falls datenschutzkonform).

3. Einsatz von Materialien und Medien:

- Visuelle Materialien: Bilderbücher, großformatige Bildkarten, Bildfolgen, Bildergeschichten, Kamishibai-Erzähltheater, Symbolkarten (Tagesplan, Wetter, Regeln);
- Narrative Materialien: Handpuppen, Figuren, Story-Bags, Erzählsäckchen, Gegenstandskisten (Themenbox);
- Haptische und multisensorische Materialien: Fühlkisten, Tastmaterialien, Alltagsgegenstände zur Begriffsbildung, Bewegungsmaterialien (Tücher, Rhythmusinstrumente);

- Digitale Werkzeuge (reflektiert und dosiert): Erstellen von Bildkarten (z.B. Canva), interaktive Übungen (Reime, Laute), digitale Pinnwände (z.B. Padlet), Audioaufnahmen zur Selbstreflexion.

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

Materialien dienen immer als sprachliche Impulsgeber. Entscheidend ist nicht das Material**,** sondern die sprachförderliche Begleitung durch die pädagogische Fachkraft.

4. *Differenzierung und Individualisierung*

Angebote werden an Alter, Sprachstand, Mehrsprachigkeit und Gruppendynamik angepasst.
Impulse werden dosiert gesetzt, um Überforderung zu vermeiden.
Kinder erhalten unterschiedliche Zugänge: visuell, auditiv, motorisch, narrativ.
Literarische Angebote schaffen Raum für ästhetisches Erleben (Staunen, Humor, Spannung, Fantasie) und persönliche Deutungen.

5. *Leistungsbewertung:*

- Empfohlene Bewertungsformen:

— praktische Demonstrationen (Vorlesen, Bilderbucharbeit, Rollenspiel);
— Portfolioarbeit (Reflexionen, Beobachtungen, Materialerstellung);
— schriftliche Begründungen zur Textauswahl;
— Mini-Verlaufspläne mit Reflexion;
— mündliche Präsentationen.

- Bewertungskriterien:

— fachliche Richtigkeit;
— sprachförderliches Handeln;
— Interaktionsqualität;
— Reflexionsfähigkeit;
— Struktur und Klarheit der Planung.

QUELLENANGABEN

- Ewers, H.-H. (2012): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur.* Stuttgart: Metzler.
- Hurrelmann, B. (2003): *Kinder- und Jugendliteratur – Eine Einführung.* Weinheim: Juventa
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag.
- Richter, M. (2018): *Bilderbuchdidaktik in der frühen Bildung.* München: Reinhardt.
- Spinner, K.-H. (2006): *Literarisches Lernen.* Seelze: Kallmeyer.
- Tracy, R., & Steiner, C. (2017): *Spracherwerb und Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die frühkindliche Bildung.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 130A

Programa școlară
pentru disciplina

Literatura pentru copii
(Kinderliteratur)

Clasa a X-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 130A
Programa școlară pentru disciplina *Literatura pentru copii (Kinderliteratur)*, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literatura pentru copii” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână, având un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor învățători care lucrează cu elevi din ciclul primar (6–10 ani).

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele europene care promovează educația literară timpurie, dezvoltarea competențelor de lectură și accesul copiilor la experiențe culturale adecvate vârstei.

Perspectiva programei este una pedagogică și aplicată: accentul se mută de la receptarea individuală a textelor către utilizarea lor ca instrument didactic în activitățile de lectură, comunicare și dezvoltare personală. Disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților literare în ciclul primar, pregătind elevii pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Disciplina urmărește**:**

- formarea capacității de a analiza texte literare pentru copii din perspectiva structurii narative, a limbajului și a nivelului de complexitate;
- dezvoltarea competenței de a selecta literatura pentru copii pe baza unor criterii pedagogice, estetice și curriculare;
- formarea abilității de a proiecta și desfășura activități de lectură și interpretare literară adaptate ciclului primar;
- dezvoltarea competențelor de stimulare a înțelegerii textului, a exprimării orale și scrise și a gândirii critice prin intermediul literaturii;
- utilizarea literaturii pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a valorilor morale;
- formarea competențelor de observare, documentare și reflecție asupra proceselor de învățare literară;
- dezvoltarea unei atitudini profesioniste față de rolul literaturii în educația primară;
- consolidarea abilităților de comunicare pedagogică prin utilizarea întrebărilor deschise, a conversației literare și a strategiilor interpretative.

Conținuturile sunt structurate în acord cu particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul primar și includ: analiza textelor literare pentru copii, criterii de selecție a literaturii în funcție de nivelul de dezvoltare, metode de lucru cu textul literar, tehnici de stimulare a înțelegerii și interpretării, utilizarea literaturii pentru dezvoltarea emoțională și socială, precum și observarea și reflectarea proceselor de învățare literară.

Disciplina are un caracter puternic aplicativ, elevii fiind implicați în activități practice precum: simularea unor momente de lectură expresivă, analiza dialogică a textelor, utilizarea materialelor vizuale și narative, proiectarea unor activități literare și observarea reacțiilor elevilor în contexte de lectură.

Programa este structurată astfel:

- Nota de fundamentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi
- Sugestii metodologice

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o manieră integrativă, cu accent pe corelarea literaturii pentru copii cu dezvoltarea limbajului, a competențelor de lectură, a gândirii critice și a competențelor socio-emoționale. Disciplina oferă elevilor cadrul necesar pentru a transforma lectura și interpretarea textelor în instrumente pedagogice conștiente, riguroase și adaptate nevoilor elevilor din ciclul primar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea textelor de literatură pentru copii din perspectiva caracteristicilor lingvistice, a structurii și a adecvării la vârstă.**
CG2	**Selectarea și justificarea textelor literare pentru ciclul primar pe baza unor criterii de specialitate, didactice și curriculare.**
CG3	**Planificarea și realizarea unor unități de învățare bazate pe literatura pentru învățământul primar.**
CG4	**Utilizarea textelor literare în învățământul primar pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, cognitive și sociale și pentru facilitarea experiențelor literare.**
CG5	**Observarea, documentarea și reflecția asupra proceselor de învățare literară din învățământul prima**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Analizarea textelor de literatură pentru copii din perspectiva caracteristicilor lingvistice, a structurii și a adecvării la vârstă.

Clasa a X-a
CS 1.1. Identificarea și descrierea structurilor narative ale textelor de literatură pentru copii
Elevii: *– structurează construcția și etapele acțiunii textului în schema început–mijloc–sfârșit;* *– marchează evenimentele centrale și punctele de cotitură;* *– realizează o schemă a personajelor și descriu relațiile dintre acestea.*
CS 1.2. Analizarea caracteristicilor lingvistice și a dificultății textului
Elevii: *– identifică câmpuri lexicale și marchează conceptele-cheie;* *– identifică mijloace de expresie lingvistică (de exemplu: repetiții, imagini artistice, umor, elemente sonore);* *– compară structura frazelor în diferite fragmente ale textului;* *– evaluează dificultatea textului pe baza unor criterii stabilite (de exemplu: lungime, structură sintactică și stil);* *– descriu perspectiva narativă și utilizarea vorbirii directe.*
CS 1.3. Evaluarea adecvării la vârstă a textelor literare
Elevii: *– analizează relația imagine–text (de susținere / completare / contradicție) și influența acesteia asupra înțelegerii;* *– compară exemple de texte pentru clasele I–IV din perspectiva nivelului de complexitate;* *– evaluează cerințele emoționale și cognitive ale textului;* *– analizează apropierea tematică și nivelul de cunoștințe sau experiențe ale copiilor;* *– formulează o recomandare argumentată privind vârsta potrivită.*

CG 2 – Selectarea și justificarea textelor literare pentru ciclul primar pe baza unor criterii de specialitate, didactice și curriculare.

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea criteriilor de selecție a textelor adecvate vârstei și nivelului de dezvoltare
Elevii: *– realizează o listă de verificare pentru selecția textelor;* *– compară două texte din perspectiva limbajului, a dimensiunii și a temelor;* *– analizează relația dintre text și imagine;*

Clasa a X-a
– verifică aplicabilitatea didactică (posibilitatea de lectură cu voce tare, durata, oportunități de discuție, sarcini ulterioare, organizarea grupului).
CS 2.2. Luarea în considerare a criteriilor curriculare și pedagogice în selecția textelor
Elevii: *– analizează textele din perspectiva valorilor, modelelor de rol, diversității și incluziunii;* *– identifică legături curriculare cu temele studiate în învățământul primar;* *– evaluează relevanța tematică a textului pentru diferite clase din ciclul primar;* *– iau în considerare calitatea literară și potențialul pentru învățarea literară (suspans, umor, limbaj, ambiguitate, oportunități de discuție).*
CS 2.3. Argumentarea deciziilor de selecție
Elevii: *– aleg argumentat tipuri și formate de texte (de exemplu: carte ilustrată, text pentru cititori începători, poezie, bandă desenată);* *– redactează o justificare scrisă pentru alegerea textului;* *– prezintă selecția în fața clasei;* *– argumentează în mod fundamentat, pe baza criteriilor, didacticii literaturii pentru copii.*

CG 3 – Planificarea și realizarea unor unități de învățare bazate pe literatură pentru învățământul primar.

Clasa a X-a
CS 3.1. Planificarea și structurarea situațiilor de lectură
Elevii: *– realizează un mini-plan de desfășurare pentru o oră de lectură;* *– formulează întrebări deschise care stimulează limbajul;* *– planifică instrumente de sprijin pentru strategii de lectură (de exemplu: începuturi de propoziții, carduri de întrebări, vizualizări);* *– integrează strategii de lectură precum anticiparea, formularea de întrebări și clarificarea.*
CS 3.2. Utilizarea metodelor de predare a literaturii adaptate vârstei
Elevii: *– planifică și simulează o secvență de lectură care include o discuție literară;* *– simulează procedee de lectură cu voce tare (de exemplu: citire cu ecou, citire în perechi) în funcție de obiective;* *– structurează o conversație literară pe baza unui ghid pregătit.*
CS 3.3. Elaborarea și ghidarea unor sarcini creative ulterioare
Elevii: *– planifică un joc de rol sau o scenă statică inspirată din text;* *– dezvoltă activități de desen, scriere (de exemplu: schimbarea perspectivei, jurnalul unui personaj, final alternativ) sau mișcare;* *– creează materiale didactice simple (fișe de lucru, carduri) și realizează o activitate simulată.*

CG 4 – Utilizarea textelor literare în învățământul primar pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, cognitive și sociale și pentru facilitarea experiențelor literare.

Clasa a X-a
CS 4.1. Valorificarea potențialului textelor literare pentru dezvoltarea limbajului
Elevii: *– planifică activități de dezvoltare a vocabularului pe baza unui text;* *– modelează structuri de propoziții adecvate vârstei (de exemplu: propoziții cauzale, apoi/după aceea, vorbire directă);* *– utilizează începuturi de propoziții și suporturi narative pentru a sprijini copiii.*
CS 4.2. Dezvoltarea competențelor cognitive și interpretative
Elevii: *– formulează întrebări adecvate vârstei privind interpretarea personajelor, motivelor și acțiunilor;* *– stimulează schimbarea perspectivei (de exemplu: Cum ar fi putut acționa altfel personajul?);* *– îi încurajează pe copii să identifice fragmente din text ca argumente și să le conecteze cu experiențele personale.*
CS 4.3. Sprijinirea proceselor de învățare emoțională și socială prin literatură

Clasa a X-a
Elevii: *– discută emoțiile personajelor literare;* *– creează spațiu pentru experiențe literare (suspans, umor, mirare, imaginație) și reacții personale;* *– analizează situații conflictuale din texte și dezvoltă soluții;* *– planifică activități cooperative (lucru în perechi, lucru în grup).*

CG 5 – Observarea, documentarea și reflecția asupra proceselor de învățare literară din învățământul primar.

Clasa a X-a
CS 5.1. Observarea sistematică a reacțiilor și proceselor de învățare ale copiilor
Elevii: *– formulează criterii de observare (înțelegere, participare verbală, reacții emoționale);* *– completează criteriile cu indicatori ai înțelegerii literare (argumentarea interpretărilor, referirea la text, contribuții la discuție);* *– realizează observații scurte structurate;* *– documentează observațiile în mod obiectiv și anonim.*
CS 5.2. Analizarea observațiilor și formularea consecințelor pedagogice
Elevii: *– analizează tipare ale comportamentului de învățare;* *– identifică nevoile de sprijin;* *– formulează ajustări privind alegerea textelor sau a metodelor;* *– formulează feedback orientat spre dezvoltare și pași următori de învățare.*
CS 5.3. Reflectarea și dezvoltarea propriilor activități de educație literară
Elevii: *– analizează comportamentul lor de interacțiune folosind o fișă de reflecție;* *– identifică puncte forte și domenii de dezvoltare;* *– revizuiesc planul de desfășurare pe baza reflecției.*

CONȚINUTURI ALE ÎVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Învățarea literară și dezvoltarea lecturii (6–10 ani)	1.1. Dezvoltarea competenței de lectură în etapa inițială a școlarității; 1.2. Tranziția de la ascultarea lecturii (citirea de către adult) la lectura independentă; 1.3. Dezvoltarea înțelegerii literare; 1.4. Importanța motivației pentru lectură și a socializării prin lectură.
2. Fundamentele și analiza textelor de literatură pentru copii	2.1. Genuri ale literaturii pentru copii (basm, povestire, carte ilustrată, roman pentru copii, poezie); 2.2. Structuri narative de bază (structura acțiunii, perspectiva narativă, organizarea timpului); 2.3. Analiza personajelor și construirea conflictului; 2.4. Complexitatea lingvistică și dificultatea textului; 2.5. Relații imagine–text și modalități vizuale de narare (carte ilustrată, bandă desenată, secvențe de imagini); 2.6. Funcțiile literaturii pentru copii în învățământul primar.
3. Selectarea textelor literare în învățământul primar	3.1. Criterii de selecție în funcție de vârstă și nivel; 3.2. Corelarea curriculară cu disciplina Limba și literatura română și cu disciplina Științe ale naturii / Cunoașterea mediului; 3.3. Diversitate, transmiterea valorilor și modele de rol; 3.4. Posibilități de diferențiere în grupuri de elevi eterogene.

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Didactica predării literaturii	4.1. Citirea cu voce tare și procedeele de lectură cu voce tare; 4.2. Strategii de lectură (anticipare, formularea de întrebări, clarificare, rezumare); 4.3. Lecturi integrale realizate cu întreaga clasă; 4.4. Formate media – texte audio / fragmente de audiobook, cinema pentru carte ilustrată, formate digitale de lectură; 4.5. Activități creative de scriere și exprimare artistică; 4.6. Planificarea unităților de învățare (mini-planuri de desfășurare); 4.7. Conversația literară și experiența estetică (tipuri de discuții, interpretări, argumente din text, reacții personale).
5. Sprijin, diagnoză și reflecție	5.1. Dezvoltarea limbajului și a lecturii prin texte literare; 5.2. Evaluarea înțelegerii textului; 5.3. Observarea proceselor de învățare; 5.4. Forme de documentare (fișe de observație, portofoliu); 5.5. Reflecția și dezvoltarea ulterioară a propriului demers didactic.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea trebuie organizată în mod orientat spre competențe, acțiune și practică**.** Conținuturile teoretice trebuie corelate permanent cu situații concrete din practica școlară.

1. Principii de bază ale organizării predării:

Orientare practică:

Teoria este permanent conectată cu situații reale din activitatea școlară.

Elevii:

– analizează o carte pentru copii adecvată și planifică o secvență de lecție pentru clasa a II-a sau a III-a;
– realizează un mini-plan de lecție pentru o lectură integrală;
– simulează o oră de lectură urmată de feedback colegial.

- Orientare spre acțiune:
  – realizarea unei secvențe de lectură dialogată prin joc de rol;
  – organizarea unei conversații literare cu întrebări stimulatoare pregătite;
  – dezvoltarea unor sarcini creative (de exemplu: jurnalul unui personaj, schimbarea perspectivei, scenă statică.
- Orientare spre competențe:
  –evaluarea unui text pentru copii pe baza unor criterii stabilite;
  – planificarea unei măsuri diferențiate de sprijin pentru lectură în grupuri eterogene;
  – elaborarea unei selecții de texte argumentate pentru o anumită clasă.
- Orientare spre reflecție:
  – analizarea structurată a unei secvențe de predare simulate;
  – realizarea unui protocol de reflecție asupra planificării lecției;
  – feedback între colegi cu criterii clare (interacțiune, tehnici de întrebare, diferențiere).
- Diferențiere și incluziune:
  – dezvoltarea de sarcini cu niveluri diferite de dificultate pentru același text;
  – utilizarea cardurilor cu strategii de lectură pentru sprijinirea cititorilor mai slabi;
  – planificarea unor modalități alternative de acces (suport vizual, ajutor la citire, lucru în perechi).
- Stimularea motivației pentru lectură:
  – amenajarea unui colț de lectură sau prezentarea unei cărți în clasă;
  – prezentarea unui autor sau a unui personaj;
  – dezvoltarea proiectului „Prezintă cartea preferată”.

2. Implementarea metodică:

Activitățile didactice combină metode analitice, orientate spre producție și metode cooperative**.**

— Analiza textului în perechi sau în grup, pe baza unor sarcini de lucru structurate.
— Desfășurarea unei conversații literare ghidate, pe baza unor întrebări directoare formulate clar.
— Planificarea și simularea unei secvențe de lecție, urmată de analiza și evaluarea acesteia în plen.
— Utilizarea strategiilor de lectură (marcarea informațiilor importante, realizarea unui rezumat, formularea de întrebări).

3. *Utilizarea materialelor și a mijloacelor media:*

Procesul didactic utilizează o varietate de materiale analogice și digitale pentru a sprijini învățarea literară și desfășurarea conversațiilor literare.

— Lucrul cu cărți ilustrate, texte integrale și fragmente din romane pentru copii.
— Utilizarea cardurilor cu strategii de lectură, a fișelor de caracterizare a personajelor și a fișelor de lucru pentru structurarea textului.
— Analiza ilustrațiilor pentru dezvoltarea înțelegerii relației text–imagine.
— Utilizarea mijloacelor digitale (de exemplu: prezentări, panouri digitale colaborative, texte audio).

Respectarea normelor privind protecția datelor și drepturile de autor este obligatorie.

Materialele didactice trebuie utilizate ca suport pentru stimularea comunicării și a limbajului. Elementul decisiv nu este materialul în sine, ci modul în care profesorul facilitează dezvoltarea limbajului și înțelegerea textului.

4. *Evaluarea rezultatelor învățării:*

Evaluarea se raportează la competențele formulate în programă și ia în considerare atât procesul de învățare, cât și produsele realizate de elevi. Evaluarea se realizează orientat spre competențe, transparent și cu rol formativ.

- Forme recomandate de evaluare:
  — analiză scrisă a unui text, pe baza unor criterii clar definite;
  — proiectarea unei unități de învățare conform criteriilor de specialitate și didactice;
  — simularea unei secvențe de lectură (interacțiune, tehnica formulării întrebărilor, structurarea activității);
  — portofoliu care include și componente de reflecție.

- Criterii de evaluare:

  — corectitudine științifică / de specialitate;
  — adecvare didactică;
  — structură și coerență în planificare;
  — precizie lingvistică;
  — capacitate de reflecție.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Abraham, U., & Kepser, M. (2016). *Literaturdidaktik Deutsch. Eine Einführung*. Berlin: Erich Schmidt.
- Bredel, U., Fuhrhop, N., & Noack, C. (2017). *Einführung in die Sprachdidaktik der Grundschule*. Paderborn: Schöningh.
- Ewers, H.-H. (2012): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur.* Stuttgart: Metzler.
- Hurrelmann, B. (2003): *Kinder- und Jugendliteratur – Eine Einführung.* Weinheim: Juventa
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag.
- Spinner, K.-H. (2006): *Literarisches Lernen.* Seelze: Kallmeyer.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Învățământ primar.* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die Grundschule in deutscher Sprache.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 130B

Programa școlară
pentru disciplina

Literatura pentru copii
(Kinderliteratur)

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 130B
Programa școlară pentru disciplina *Literatura pentru copii (Kinderliteratur),* clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literatura pentru copii” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână, având un caracter formativ, metodologic și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor profesionale necesare viitorilor învățători care lucrează cu elevi din ciclul primar (6–10 ani).

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele europene care promovează educația literară timpurie, dezvoltarea competențelor de lectură și accesul copiilor la experiențe culturale adecvate vârstei.

Perspectiva programei este una pedagogică și aplicată: accentul se mută de la receptarea individuală a textelor către utilizarea lor ca instrument didactic în activitățile de lectură, comunicare și dezvoltare personală. Disciplina contribuie la formarea competențelor de proiectare, desfășurare și evaluare a activităților literare în ciclul primar, pregătind elevii pentru practica pedagogică din clasele următoare.

Disciplina urmărește**:**

- formarea capacității de a analiza texte literare pentru copii din perspectiva structurii narative, a limbajului și a nivelului de complexitate;
- dezvoltarea competenței de a selecta literatura pentru copii pe baza unor criterii pedagogice, estetice și curriculare;
- formarea abilității de a proiecta și desfășura activități de lectură și interpretare literară adaptate ciclului primar;
- dezvoltarea competențelor de stimulare a înțelegerii textului, a exprimării orale și scrise și a gândirii critice prin intermediul literaturii;
- utilizarea literaturii pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a valorilor morale;
- formarea competențelor de observare, documentare și reflecție asupra proceselor de învățare literară;
- dezvoltarea unei atitudini profesioniste față de rolul literaturii în educația primară;
- consolidarea abilităților de comunicare pedagogică prin utilizarea întrebărilor deschise, a conversației literare și a strategiilor interpretative.

Conținuturile sunt structurate în acord cu particularitățile de vârstă ale elevilor din ciclul primar și includ: analiza textelor literare pentru copii, criterii de selecție a literaturii în funcție de nivelul de dezvoltare, metode de lucru cu textul literar, tehnici de stimulare a înțelegerii și interpretării, utilizarea literaturii pentru dezvoltarea emoțională și socială, precum și observarea și reflectarea proceselor de învățare literară.

Disciplina are un caracter puternic aplicativ, elevii fiind implicați în activități practice precum: simularea unor momente de lectură expresivă, analiza dialogică a textelor, utilizarea materialelor vizuale și narative, proiectarea unor activități literare și observarea reacțiilor elevilor în contexte de lectură.

Programa este structurată astfel:

- Nota de fundamentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Domenii de conținut și conținuturi
- Sugestii metodologice

Lectura programei se recomandă a fi realizată într-o manieră integrativă, cu accent pe corelarea literaturii pentru copii cu dezvoltarea limbajului, a competențelor de lectură, a gândirii critice și a competențelor socio-emoționale. Disciplina oferă elevilor cadrul necesar pentru a transforma lectura și interpretarea textelor în instrumente pedagogice conștiente, riguroase și adaptate nevoilor elevilor din ciclul primar.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Kinderliterarische Texte hinsichtlich sprachlicher, struktureller und altersbezogener Merkmale analysieren.**
AG2	**Literarische Texte für den Grundschulbereich nach fachlichen, didaktischen und curricularen Kriterien auswählen und begründen.**
AG3	**Literaturbezogene Unterrichtseinheiten für den Grundschulunterricht planen und gestalten.**
AG4	**Literarische Texte im Grundschulunterricht zur Förderung sprachlicher, kognitiver und sozialer Kompetenzen einsetzen und literarische Erfahrungen ermöglichen.**
AG5	**Literarische Lernprozesse im Grundschulunterricht beobachten, dokumentieren und reflektieren.**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Kinderliterarische Texte hinsichtlich sprachlicher, struktureller und altersbezogener Merkmale analysieren.

X. Klasse
SK 1.1. Narrative Strukturen kinderliterarischer Texte erkennen und beschreiben
Schülerinnen und Schüler: *– gliedern Aufbau und Handlungsschritte des Textes in Anfang–Mitte–Ende-Struktur;* *– markieren zentrale Ereignisse und Wendepunkte;* *– erstellen eine Figurenübersicht und beschreiben Beziehungen zwischen Figuren.*
SK 1.2. Sprachliche Merkmale und Textschwierigkeit analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– identifizieren Wortschatzfelder und markieren zentrale Schlüsselbegriffe;* *– identifizieren sprachliche Gestaltungsmittel (z. B. Wiederholungen, Sprachbilder, Humor, Klang);* *– vergleichen Satzstrukturen verschiedener Textstellen;* *– beurteilen die Textschwierigkeit anhand festgelegter Kriterien (z.B. Länge, Satzbau und Stil);* *– beschreiben Erzählperspektive und den Einsatz direkter Rede.*
SK 1.3. Altersangemessenheit literarischer Texte fachlich beurteilen
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren die Bild-Text-Beziehung (unterstützend/ergänzend/widersprüchlich) und deren Einfluss auf das Verstehen;* *– vergleichen Textbeispiele für 1.–4. Klasse hinsichtlich Komplexität;* *– beurteilen emotionale und kognitive Anforderungen eines Textes;* *– prüfen Themennähe und Vorwissen/Erfahrungshorizont der Kinder;* *– formulieren eine begründete Altersempfehlung.*

AG 2 – Literarische Texte für den Grundschulbereich nach fachlichen, didaktischen und curricularen Kriterien auswählen und begründen.

X. Klasse
SK 2.1. Kriterien der alters- und entwicklungsangemessenen Textauswahl anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen eine Checkliste zur Textauswahl;* *– vergleichen zwei Texte hinsichtlich Sprache, Umfang und Themen;* *– analysieren das Verhältnis von Text und Bild;* *– prüfen die didaktische Umsetzbarkeit (Vorlesbarkeit, Umfang/Zeit, Gesprächsanlässe, Anschlussaufgaben, Gruppensetting).*
SK 2.2. Curriculare und pädagogische Anforderungen bei der Textauswahl berücksichtigen
Schülerinnen und Schüler: *– prüfen Texte auf Werte, Rollenbilder, Diversitäts- und Inklusionsaspekte;* *– identifizieren curriculare Bezüge zu Themen des Grundschulunterrichts;* *– beurteilen die thematische Relevanz eines Textes für unterschiedliche Jahrgangsstufen der Grundschule;* *– berücksichtigen literarische Qualität und Potenzial für literarisches Lernen (Spannung, Humor, Sprache, Mehrdeutigkeit, Gesprächsanlässe).*
SK 2.3. Auswahlentscheidungen fachlich begründen
Schülerinnen und Schüler: *– wählen geeignete Textsorten/Formate (z. B. Bilderbuch, Erstlesetext, Gedicht, Comic) begründet aus;* *– verfassen eine schriftliche Begründung für die Textauswahl;* *– präsentieren ihre Auswahl im Plenum;* *– argumentieren fachlich fundiert unter Bezug auf Kriterien der Kinderliteraturdidaktik.*

AG 3 – Literaturbezogene Unterrichtseinheiten für den Grundschulunterricht planen und gestalten.

X. Klasse
SK 3.1. Vorlese- und Lesesituationen zielgerichtet planen und strukturieren
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen einen Mini-Verlaufsplan für eine Lesestunde;* *– formulieren offene, sprachförderliche Impulsfragen zum Text;* *– planen Hilfen zur Strategieanwendung (z. B. Satzstarter/Fragekarten/Visualisierungen);* *– integrieren Lesestrategien wie Vorhersagen, Fragen und Klären.*
SK 3.2. Methoden der Literaturvermittlung altersgerecht einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– planen und simulieren eine Lesesequenz mit literarischem Gesprächsanlass;* *– simulieren Lautleseverfahren (z.B. Echo-Lesen, Partnerlesen) je nach Zielsetzung;* *– strukturieren ein Literaturgespräch anhand eines vorbereiteten Leitfadens.*
SK 3.3. Kreative Anschlussaufgaben entwickeln und anleiten
Schülerinnen und Schüler: *– planen ein Rollenspiel oder Standbild zu einer Textstelle;* *– entwickeln Mal-, Schreib- (z. B. Perspektivwechsel, Tagebucheintrag, alternatives Ende) oder Bewegungsimpulse;* *– erstellen einfache Begleitmaterialien (Arbeitsblätter, Karten) und führen eine simulierte Aktivität durch.*

AG 4 – Literarische Texte im Grundschulunterricht zur Förderung sprachlicher, kognitiver und sozialer Kompetenzen einsetzen und literarische Erfahrungen ermöglichen.

X. Klasse
SK 4.1. Sprachförderliche Potenziale literarischer Texte nutzen
Schülerinnen und Schüler: *– planen gezielt Wortschatzarbeit zu einem Text;* *– modellieren altersangemessene Satzmuster (z. B. weil-Sätze, dann/danach, wörtliche Rede) als Vorbild;* *– nutzen Satzanfänge und Erzählhilfen zur Unterstützung der Kinder.*
SK 4.2. Kognitive und interpretative Kompetenzen fördern
Schülerinnen und Schüler: *– entwickeln altersangemessene entwickeln altersangemessene Deutungs-/Verstehensfragen zu Figuren, Motiven und Handlungen;* *– regen Perspektivwechsel an (z.B. Wie hätte die Figur anders handeln können?);* *– lassen Kinder Textstellen als Belege finden (auch mithilfe von Markierungen/Bildstellen) und mit eigenen Erfahrungen verbinden.*
SK 4.3. Emotionale und soziale Lernprozesse durch Literatur unterstützen
Schülerinnen und Schüler: *– thematisieren Gefühle literarischer Figuren;* *– schaffen Raum für literarische Erfahrungen (Spannung, Humor, Staunen, Fantasie) und persönliche Reaktionen;* *– besprechen Konfliktsituationen aus Texten und entwickeln Lösungswege;* *– planen kooperative Aufgaben (z.B. Partnerarbeit, Gruppenarbeit).*

AG 5 – Literarische Lernprozesse im Grundschulunterricht beobachten, dokumentieren und reflektieren.

X. Klasse
SK 5.1. Reaktionen und Lernprozesse der Kinder systematisch beobachten
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren Beobachtungskriterien (Verständnis, Sprachbeteiligung, Emotionen);* *– erweitern Kriterien um literarisches Verstehen (z. B. Deutungen begründen, Bezug auf Textstellen, Gesprächsbeiträge);* *– führen strukturierte Kurzbeobachtungen durch;* *– dokumentieren Beobachtungen sachlich und anonymisiert.*
SK 5.2. Beobachtungen auswerten und pädagogische Konsequenzen ableiten
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Muster im Lernverhalten;* *– identifizieren Unterstützungsbedarfe;* *– formulieren Anpassungsmaßnahmen für Text- oder Methodenwahl;* *– formulieren kurze förderorientierte Rückmeldungen und nächste Lernschritte.*
SK 5.3. Eigene literaturpädagogische Angebote reflektieren und weiterentwickeln
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren ihr Interaktionsverhalten anhand eines Reflexionsbogens;* *– benennen Stärken und Entwicklungsfelder;* *– überarbeiten ihren Verlaufsplan auf Grundlage der Reflexion.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

X. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Literarisches Lernen und Leseentwicklung (6–10 Jahre)	1.1. Entwicklung der Lesekompetenz im Anfangsunterricht; 1.2. Übergang vom Vorlesen zum selbstständigen Lesen; 1.3. Entwicklung literarischen Verstehens; 1.4. Bedeutung von Lesemotivation und Lesesozialisation.
2. Grundlagen und Analyse kinderliterarischer Texte	2.1. Gattungen der Kinderliteratur (Märchen, Erzählung, Bilderbuch, Kinderroman, Gedicht); 2.2. Narrative Grundstrukturen (Handlungsaufbau, Perspektive, Zeitgestaltung); 2.3. Figurenanalyse und Konfliktgestaltung; 2.4. Sprachliche Komplexität und Textschwierigkeit; 2.5. Bild-Text-Beziehungen und visuelle Erzählweisen (Bilderbuch, Comic, Bildsequenzen); 2.6. Funktionen der Kinderliteratur im Grundschulunterricht.
3. Auswahl literarischer Texte im Grundschulunterricht	3.1. Alters- und niveaubezogene Auswahlkriterien; 3.2. Curriculare Anbindung an Deutschunterricht und Sachunterricht; 3.3. Diversität, Wertevermittlung und Rollenbilder; 3.4. Differenzierungsmöglichkeiten bei heterogenen Lerngruppen.
4. Didaktik der Literaturvermittlung	4.1. Vorlesen und Lautleseverfahren; 4.2. Lesestrategien (Vorhersagen, Fragen, Klären, Zusammenfassen); 4.3. Ganzschriften im Klassenverband; 4.4. Medienformate - Hörtexte/Hörbuchsequenzen, Bilderbuchkino, digitale Lektüreformate 4.5. Kreative Schreib- und Gestaltungsanlässe; 4.6. Planung von Unterrichtseinheiten (Mini-Verlaufspläne); 4.7. Literarisches Gespräch und ästhetische Erfahrung (Gesprächsformen, Deutungen, Belege, persönliche Reaktionen).
5. Förderung, Diagnose und Reflexion	5.1. Sprach- und Leseförderung durch literarische Texte; 5.2. Diagnose von Textverstehen; 5.3. Beobachtung von Lernprozessen; 5.4. Dokumentationsformen (Beobachtungsbogen, Portfolio); 5.5. Reflexion und Weiterentwicklung eigener Unterrichtsplanung.

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht ist kompetenzorientiert, handlungsorientiert und praxisnah zu gestalten. Die theoretischen Inhalte sind kontinuierlich mit schulpraktischen Anwendungssituationen zu verbinden.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung:

- Praxisorientierung:
  Theorie ist stets mit schulpraktischen Situationen zu verbinden.

  Schülerinnen und Schüler analysieren ein geeignetes Kinderbuch mit anschließender Planung einer Unterrichtssequenz für die 2. oder 3. Klasse.

  Schülerinnen und Schüler erstellen ein Mini-Unterrichtsplan zu einer ausgewählten Ganzschrift.

  Simulation einer Lesestunde mit anschließender kollegialer Rückmeldung.

- Handlungsorientierung:
  Durchführung einer dialogischen Lesesequenz im Rollenspiel.

  Gestaltung eines Literaturgesprächs mit vorbereiteten Impulsfragen.

  Entwicklung kreativer Anschlussaufgaben (z. B. Tagebucheintrag einer Figur, Perspektivwechsel, Standbild).

- Kompetenzorientierung:

  Beurteilung eines Kindertextes anhand festgelegter Kriterien (Sprachniveau, Themen, curriculare Anbindung).

  Planung einer differenzierten Lesefördermaßnahme für heterogene Lerngruppen.

  Erstellung einer begründeten Textauswahl für eine bestimmte Jahrgangsstufe.

- Reflexionsorientierung:

  Strukturierte Auswertung einer simulierten Unterrichtssequenz anhand transparenter Kriterien.

  Reflexionsprotokoll zur eigenen Unterrichtsplanung.

  Peer-Feedback mit festgelegten Beobachtungsschwerpunkten (Interaktion, Fragetechnik, Differenzierung).

- Differenzierung und Inklusion:

  Entwicklung von Aufgaben auf unterschiedlichen Anforderungsniveaus zu einem gemeinsamen Text.

  Einsatz von Lesestrategiekarten zur Unterstützung schwächerer Leserinnen und Leser.

  Planung alternativer Zugänge (visuelle Impulse, Vorlesehilfen, Partnerarbeit).

- Förderung der Lesemotivation:

  Gestaltung einer kleinen Leseecke oder Buchvorstellung im Klassenverband.

  Planung einer Autoren- oder Figurenpräsentation.

  Entwicklung eines Projekts „Lieblingsbuch vorstellen“

2. Methodische Umsetzung:

Der Unterricht verbindet analytische, produktionsorientierte und kooperative Methoden.

– Textanalyse in Partner- oder Gruppenarbeit mit strukturierenden Arbeitsaufträgen.
– Durchführung eines gelenkten Literaturgesprächs mit klar formulierten Leitfragen.
– Planung und Simulation einer Unterrichtssequenz mit anschließender Auswertung im Plenum.
– Einsatz von Lesestrategien (Markieren, Zusammenfassen, Fragen entwickeln).

3. Einsatz von Materialien und Medien:

Der Unterricht nutzt vielfältige analoge und digitale Materialien zur Unterstützung literarischen Lernens und literarischer Gespräche.

– Arbeit mit Bilderbüchern, Ganzschriften und Auszügen aus Kinderromanen.
– Einsatz von Lesestrategiekarten, Figurensteckbriefen und Arbeitsblättern zur Textstrukturierung.
– Analyse von Illustrationen zur Förderung des Text-Bild-Verständnisses.
– Nutzung digitaler Medien (z. B. Präsentationen, digitale Pinnwände, Hörtexte).

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

Materialien dienen immer als sprachliche Impulsgeber. Entscheidend ist nicht das Material**,** sondern die sprachförderliche Begleitung durch die Lehrkraft.

4. Leistungsbewertung:

Die Leistungsbewertung orientiert sich an den formulierten Kompetenzen und berücksichtigt Prozess- und Produktaspekte. Sie erfolgt kompetenzorientiert, transparent und entwicklungsfördernd.

- <u>Empfohlene Bewertungsformen:</u>

— schriftliche Textanalyse anhand klar definierter Kriterien;
— eine geplante Unterrichtseinheit nach fachlichen und didaktischen Maßstäben;
— eine simulierte Lesesequenz (Interaktion, Fragetechnik, Struktur);
— Portfolio mit Reflexionsanteil.

- <u>Bewertungskriterien:</u>

— fachliche Richtigkeit;
— didaktische Angemessenheit;
— Struktur und Kohärenz der Planung;
— sprachliche Präzision;
— Reflexionsfähigkeit.

QUELLENANGABEN

- Abraham, U., & Kepser, M. (2016). *Literaturdidaktik Deutsch. Eine Einführung*. Berlin: Erich Schmidt.
- Bredel, U., Fuhrhop, N., & Noack, C. (2017). *Einführung in die Sprachdidaktik der Grundschule*. Paderborn: Schöningh.
- Ewers, H.-H. (2012): *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur.* Stuttgart: Metzler.
- Hurrelmann, B. (2003): *Kinder- und Jugendliteratur – Eine Einführung.* Weinheim: Juventa
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017): *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag.
- Spinner, K.-H. (2006): *Literarisches Lernen.* Seelze: Kallmeyer.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Învățământ primar.* București: Ministerul Educației.
- Rahmenplan für die Grundschule in deutscher Sprache

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 131A

Programa școlară pentru disciplina

Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken)

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 131A
Programa școlară pentru disciplina *Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken),*
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Tehnici de comunicare" face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, aplicativ și profesionalizat, contribuind la dezvoltarea competențelor comunicaționale necesare viitorilor educatori care desfășoară activități în limba germană în educația timpurie.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează calitatea educației timpurii și dezvoltarea competențelor-cheie. Disciplina răspunde nevoii de profesionalizare a comunicării în context pedagogic germanofon, unde interacțiunea verbală, nonverbală și paraverbală reprezintă instrumente esențiale pentru sprijinirea dezvoltării copilului între 0–6 ani.

Disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a utiliza limba germană ca instrument pedagogic, de a adapta mesajele la nivelul de dezvoltare al copilului, de a analiza și gestiona situații de comunicare, de a preveni și depăși blocaje comunicaționale și de a utiliza responsabil comunicarea digitală în relația cu părinții și cu echipa educațională. Elevii își dezvoltă abilități de observare, interpretare și modelare a interacțiunilor, precum și competențe de reflecție asupra propriului comportament comunicațional.

Conținuturile disciplinei sunt structurate astfel încât să permită:

- înțelegerea proceselor comunicaționale în educația timpurie;
- utilizarea diferențiată a comunicării verbale, nonverbale și paraverbale;
- identificarea și gestionarea situațiilor de comunicare problematică;
- aplicarea strategiilor de clarificare și simplificare a mesajelor;
- utilizarea responsabilă și profesionistă a comunicării digitale în mediul educațional.

Disciplina pregătește elevii pentru practica pedagogică și pentru activitatea profesională ulterioară, oferind un cadru coerent pentru formarea competențelor comunicaționale necesare în educația timpurie în limba germană.

Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare" este structurată astfel:

- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG) – care definesc direcțiile majore de formare profesională în domeniul comunicării educaționale;
- Competențe specifice (CS) – care detaliază comportamentele profesionale observabile și măsurabile;
- Exemple de activități de învățare (EAI) – care propun modalități de exersare a tehnicilor de comunicare în contexte reale sau simulate;
- Domenii de conținut și conținuturi – care delimitează ariile tematice și elementele de comunicare aplicată în context pedagogic;
- Sugestii metodologice – care oferă repere pentru organizarea activităților de învățare, cu accent pe simularea situațiilor de comunicare și pe utilizarea responsabilă a comunicării digitale.

Prin abordarea integrată a proceselor de comunicare, programa oferă elevilor cadrul necesar pentru dezvoltarea unei competențe profesionale solide în domeniul comunicării educaționale în limba germană. Accentul pus pe aplicabilitate, reflecție și responsabilitate comunicativă asigură transferul direct al competențelor formate în contexte reale din educația timpurie. Disciplina contribuie astfel la formarea unor viitori educatori capabili să gestioneze situații diverse de comunicare, să sprijine dezvoltarea lingvistică a copiilor și să mențină un dialog profesionist cu părinții și cu echipa educațională, în concordanță cu standardele actuale ale educației timpurii.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Gestionarea conștientă, reflexivă și orientată spre scop a proceselor de comunicare în contextul educației timpurii (copil–educator, comunicarea cu părinții, comunicarea în echipă).**
CG2	**Utilizarea diferențiată și adecvată situației a formelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale.**
CG3	**Analizarea perturbărilor de comunicare și aplicarea unor strategii adecvate de soluționare.**
CG4	**Utilizarea responsabilă a formelor de comunicare digitală în context pedagogic.**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Gestionarea conștientă, reflexivă și orientată spre scop a proceselor de comunicare în contextul educației timpurii (copil–educator, comunicarea cu părinții, comunicarea în echipă).

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizarea conceptelor și modelelor de bază ale comunicării și aplicarea lor în situații din educația timpurie
Elevii: *– realizează o hartă conceptuală a termenilor centrali ai comunicării (de exemplu: emițător, receptor, mesaj, feedback, context);* *– aplică un model de comunicare la situații tipice cu copiii, părinții și în echipă (de exemplu: sosirea copiilor, însoțirea jocului, conversații scurte cu părinții, coordonarea în echipă);* *– analizează secvențe video din creșă sau grădiniță din perspectiva strategiilor lingvistice ale educatorului (de exemplu: simplificare, repetare, extindere, modelare lingvistică).*
CS 1.2. Analizarea proceselor de comunicare în studii de caz din instituțiile de educație timpurie
Elevii: *– analizează studii de caz din creșă și grădiniță, inclusiv comunicarea cu părinții și comunicarea în echipă;* *– reconstruiesc interacțiuni cu copiii (impuls – reacție – extindere – feedback);* *– compară interacțiuni pedagogice din perspectiva adecvării lingvistice și a adaptării la copil.*
CS 1.3. Aplicarea tehnicilor de conducere a conversației pedagogice în contextul copilăriei timpurii
Elevii: *– realizează jocuri de rol pentru situații pedagogice tipice (de exemplu: întâmpinarea unui copil mic, gestionarea unui conflict, stimularea limbajului în timpul jocului);* *– aplică tehnici de comunicare (de exemplu: ascultare activă, mesaje de tip „eu”, parafrazare);* *– formulează feedback adecvat vârstei;* *– planifică scurte stimulente lingvistice (de exemplu: rimă, început de cântec, stimul vizual);* *– reflectează asupra propriei utilizări a limbajului în raport cu gradul de înțelegere al copiilor sub 6 ani.*
CS 1.4. Gestionarea comunicării cu părinții într-o manieră respectuoasă, empatică și participativă
Elevii: *– realizează jocuri de rol pentru conversații cu părinții, aplicând strategii de comunicare respectuoase, orientate spre dialog și empatice (de exemplu: ascultare activă, mesaje de tip „eu”, schimbarea perspectivei);* *– planifică o întâlnire structurată cu părinții sau o ședință cu părinții, luând în considerare transparența, participarea și limbajul adecvat destinatarului;* *– redactează informări scrise pentru părinți într-un limbaj clar, accesibil și orientat spre resurse și reflectează asupra efectului acestora asupra încrederii și colaborării.*

CG 2 – Utilizarea diferențiată și adecvată situației a formelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea semnalelor nonverbale și paraverbale în interacțiunile cu copiii de 0–6 ani
Elevii: *– observă secvențe video sau imagini;*

Clasa a XI-a
– identifică semnale nonverbale relevante; *– iau în considerare contactul vizual, distanța interpersonală și orientarea corpului;* *– descriu efectul mimicii, gesturilor și posturii corporale;* *– analizează accentul, pauzele în vorbire și intonația;* *– analizează tonul vocii, ritmul vorbirii și volumul în exemple scurte de limbaj.*
CS 2.2. Utilizarea adecvată copiilor a formelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale în situații de grup și de grup mic
Elevii: *– conduc un cerc de dimineață simulat, folosind formulări simple și clare în limba germană;* *– formulează întrebări stimulative pentru copiii de 3–6 ani într-un limbaj complet și adecvat vârstei;* *– modelează structuri de propoziții adecvate copiilor în jocuri de rol.*
CS 2.3. Utilizarea intenționată a stimulilor lingvistici în joc și în situațiile cotidiene
Elevii: *– însoțesc jocul liber prin impulsuri lingvistice;* *– extind enunțurile copiilor prin modele simple de limbaj;* *– utilizează conștient vocea, contactul vizual și gesturile pentru susținerea dialogului;* *– inițiază dialoguri în situații cotidiene (de exemplu: îmbrăcat, masă, strângerea jucăriilor).*

CG 3 – Analizarea perturbărilor de comunicare și aplicarea unor strategii adecvate de soluționare.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Identificarea perturbărilor de comunicare în interacțiunile cu copiii de 0–6 ani
Elevii: *– analizează micro-scenarii privind neînțelegeri lingvistice;* *– descriu bariere tipice în situațiile din educația timpurie;* *– diferențiază cauzele perturbărilor de comunicare (de exemplu: nivel de dezvoltare, emoții/suprasolicitare, multilingvism, mediul sau zgomotul);* *– recunosc indicii nonverbale ale întreruperii comunicării (de exemplu: retragere, tăcere, evitarea contactului vizual).*
CS 3.2. Aplicarea strategiilor de clarificare și simplificare a comunicării în situații pedagogice
Elevii: *– exersează reformulări pentru situații cotidiene (de exemplu: propoziții scurte în locul unor instrucțiuni complexe);* *– demonstrează tehnici de clarificare în jocuri de rol (de exemplu: solicitarea de clarificări, rezumarea);* *– formulează mesaje de tip „eu” în situații de conflict;* *– aplică strategii de dezescaladare (reflectarea emoțiilor, stabilirea unor limite clare, oferirea de opțiuni);* *– structurează o conversație de clarificare cu părinții.*
CS 3.3. Planificarea măsurilor preventive pentru evitarea perturbărilor de comunicare
Elevii: *– planifică rutine lingvistice pentru tranziții și activități cotidiene (de exemplu: formule de salut și de strângere a jucăriilor);* *– dezvoltă formulări clare pentru situații recurente;* *– creează suporturi vizuale și lingvistice (de exemplu: carduri ilustrate, panouri cu simboluri);* *– vizualizează regulile de conversație pentru un grup de copii.*

CG 4 – Utilizarea responsabilă a formelor de comunicare digitală în context pedagogic.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Utilizarea instrumentelor digitale pentru comunicarea pedagogică în echipă și cu părinții
Elevii: *– compară platforme digitale pe baza unor criterii (protecția datelor, drepturi de acces, scop);* *– formulează mesaje digitale corecte și scurte în limba germană (de exemplu: modificări de program, reamintiri);* *– realizează materiale informative digitale simple (de exemplu: invitație la ședința cu părinții);* *– structurează un lanț de informare digitală în cadrul echipei;* *– stabilesc drepturi de acces și documentează informațiile într-un mod transparent și conform normelor de protecție a datelor.*
CS 4.2. Aplicarea regulilor comunicării digitale (protecția datelor, tonul mesajului)
Elevii:

Clasa a XI-a
– analizează exemple digitale din perspectiva adecvării lingvistice; *– evaluează mesajele în funcție de criterii de politețe și claritate;* *– identifică riscuri privind protecția datelor în exemple digitale;* *– corectează mesaje digitale formulate greșit.*
CS 4.3. Gestionarea profesională a situațiilor de comunicare digitală cu părinții
Elevii: *– redactează e-mailuri clare și politicoase către părinți;* *– structurează mesajele digitale într-un mod clar și precis;* *– adaptează formulările la diferite contexte de comunicare;* *– reflectează asupra limitelor profesionale (disponibilitate, numere personale, grupuri de chat, gestionarea conflictelor);* *– redactează feedback digital respectând confidențialitatea și decid când este necesară o discuție directă;* *– redactează informări digitale pentru părinți într-un limbaj clar, accesibil și orientat spre resurse și reflectează asupra impactului acestora asupra încrederii și colaborării.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Procese de comunicare pedagogică în contextul educației timpurii	1.1. Modele ale comunicării și aplicarea lor în contextul educației timpurii; 1.2. Funcțiile comunicării în interacțiunile cu copiii de 0–6 ani; 1.3. Structura interacțiunii (impuls – reacție – extindere – feedback); 1.4. Strategii lingvistice ale cadrului didactic pentru sprijinirea comunicării copilului; 1.5. Comunicarea cu părinții și în echipa educațională (conversații scurte la predarea copilului, discuții cu părinții, coordonarea în echipă / transmiterea informațiilor); 1.6. Principii de bază ale comunicării profesionale cu părinții: respect, empatie, transparență, participare, colaborare sistematică cu familia.
2. Forme de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale în comunicarea pedagogică	2.1. Funcțiile comunicării verbale, nonverbale și paraverbale; 2.2. Influența limbajului corporal și a vocii în interacțiuni; 2.3. Formularea adecvată vârstei a instrucțiunilor și stimulilor lingvistici; 2.4. Comportamentul lingvistic-model al cadrului didactic.
3. Perturbări ale comunicării și managementul conflictelor	3.1. Cauze și forme ale perturbărilor de comunicare în viața cotidiană din educația timpurie; 3.2. Neînțelegeri lingvistice la copiii cu vârsta între 0–6 ani; 3.3. Strategii de clarificare și simplificare a comunicării; 3.4. Rutine de comunicare cu rol preventiv; 3.5. Conducerea conversației în situații conflictuale.
4. Comunicarea digitală în context pedagogic	4.1. Forme și funcții ale comunicării digitale; 4.2. Reguli ale comunicării digitale profesionale; 4.3. Protecția datelor și responsabilitatea în utilizarea instrumentelor digitale; 4.4. Structura, tonul și formularea mesajelor digitale în comunicarea cu părinții; 4.5. Consimțământ, drepturi privind imaginea și datele personale și limite profesionale (disponibilitate, canale de comunicare, confidențialitate).

SUGESTII METODOLOGICE

Activitatea didactică trebuie concepută în mod practic şi orientat spre acţiune. Scopul este de a familiariza treptat elevele şi elevii cu formele profesionale de comunicare şi acţiune în contextul educaţiei timpurii.

1. Principii de bază ale organizării activităţilor didactice:

- Orientare spre practică:
  Toate conţinuturile sunt corelate cu situaţii concrete din activitatea zilnică din creşă şi grădiniţă.
- Orientare spre acţiune:
  Strategiile de comunicare sunt exersate în mod practic (simulări, jocuri de rol, micro-secvenţe de interacţiune).
- Învăţare prin model:
  Profesorul demonstrează modele adecvate de interacţiune, formulări potrivite pentru copii şi comportamente de comunicare profesioniste.
- Reflecţie:
  După fiecare exerciţiu se realizează o analiză structurată, care ia în considerare claritatea limbajului, gradul de înţelegere şi efectul comunicării.
- Orientarea spre competenţe:
  Se evaluează capacitatea elevilor de a analiza procese de comunicare; a organiza comunicarea într-un mod adecvat copiilor; a identifica perturbările de comunicare; a utiliza în mod profesionist formele de comunicare digitală.

2. Implementare metodică:

- Simularea unor situaţii pedagogice (cercul de dimineaţă, stimularea jocului, conversaţii pentru gestionarea conflictelor).
- Analiza unor secvenţe video sau audio din contexte de educaţie timpurie.
- Jocuri de rol privind comunicarea cu copiii, cu părinţii şi cu membrii echipei educaţionale.

Comunicarea cu părinţii este abordată ca un proces dialogic, bazat pe respect şi participare. Elevii exersează: comunicarea empatică, ascultarea activă, utilizarea unui limbaj descriptiv, orientat spre observaţie, nu spre judecată, transmiterea transparentă a informaţiilor.

- Exerciţii pentru formularea unui limbaj german clar, simplu şi adecvat copiilor.
- Elaborarea unor mesaje digitale (e-mailuri, informări, notificări).
- Dezvoltarea unor rutine lingvistice pentru tranziţii şi situaţii cotidiene.
- Utilizarea suporturilor vizuale (carduri ilustrate, simboluri, panouri cu rutine).
- Lucrul cu studii de caz referitoare la perturbări ale comunicării.

3. Utilizarea materialelor şi a mijloacelor media:

- Materiale vizuale**:** carduri ilustrate, panouri cu simboluri, panouri cu rutine, cărţi ilustrate, serii de fotografii.
- Materiale narative: marionete de mână, figurine, „story-bags” (săculeţi narativi), carduri pentru povestire.
- Instrumente digitale**:** aplicaţii pentru realizarea cardurilor ilustrate, platforme educaţionale, panouri digitale colaborative, comunicare prin e-mail, înregistrări audio pentru autoreflecţie.
- Materiale pentru comunicarea digitală: modele pentru informări adresate părinţilor, anunţuri digitale, lanţuri de informare.

Respectarea normelor privind protecţia datelor şi drepturile de autor este obligatorie.

Materialele didactice trebuie utilizate ca suport pentru stimularea limbajului**.** Elementul decisiv nu este materialul în sine, ci modul în care cadrul didactic structurează şi sprijină comunicarea**.**

4. *Evaluarea rezultatelor învățării:*
   - Se recomandă:
   — demonstrații practice (de exemplu: secvențe de conversație, însoțirea jocului);
   — realizarea unui portofoliu (fișe de analiză, mesaje digitale, reflecții);
   — sarcini de observare a interacțiunilor;
   — prezentări orale;
   — sarcini scrise scurte privind comunicarea digitală.
   - Evaluarea se realizează orientată spre competențe și spre dezvoltarea elevului, având în vedere următoarele:
   — claritatea și inteligibilitatea limbajului;
   — adecvarea formulărilor pentru copiii cu vârsta între 0–6 ani;
   — comportamentul profesional în situații de comunicare;
   — utilizarea corectă a formelor de comunicare digitală;
   — capacitatea de reflecție.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Brunner, E. (2019): *Professionelle Gesprächsführung in der Pädagogik.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Kucharz, D., Beckerle, C., & Mackowiak, K. (2015): *Alltagsintegrierte Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Röhner, C., & Schütz, A. (2016): *Kommunikationspsychologie für pädagogische Berufe.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Rosenberg, M. B. (2016): *Gewaltfreie Kommunikation.* Paderborn: Junfermann.
- Schrader, J. (2013): *Kommunikation und Interaktion im Kindergarten.* Freiburg: Herder.
- Schulz von Thun, F. (2010): *Miteinander reden 1–3.* Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Watzlawick, P., Beavin, J. H., & Jackson, D. D. (2011): *Menschliche Kommunikation.* Bern: Huber.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației. (2026): *Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare”,* clasa a XI-a, profil pedagogic, specializarea: specializarea Educație timpurie, Pedagogia învățământului primar, Pedagogie generală, Mediere școlară, Pedagogia educației nonformale, București: Ministerul Educației.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 131B

Programa școlară pentru disciplina

Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken)

Clasa a XI-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 131B
Programa școlară pentru disciplina *Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken),*
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Tehnici de comunicare” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie.
Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, aplicativ și profesionalizant, contribuind la dezvoltarea competențelor comunicaționale necesare viitorilor educatori care desfășoară activități în limba germană în educația timpurie.
Programa se fundamentează pe prevederile *Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează calitatea educației timpurii și dezvoltarea competențelor-cheie. Disciplina răspunde nevoii de profesionalizare a comunicării în context pedagogic germanofon, unde interacțiunea verbală, nonverbală și paraverbală reprezintă instrumente esențiale pentru sprijinirea dezvoltării copilului între 0–6 ani.
Disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a utiliza limba germană ca instrument pedagogic, de a adapta mesajele la nivelul de dezvoltare al copilului, de a analiza și gestiona situații de comunicare, de a preveni și depăși blocaje comunicaționale și de a utiliza responsabil comunicarea digitală în relația cu părinții și cu echipa educațională. Elevii își dezvoltă abilități de observare, interpretare și modelare a interacțiunilor, precum și competențe de reflecție asupra propriului comportament comunicațional.

Conținuturile disciplinei sunt structurate astfel încât să permită:
- înțelegerea proceselor comunicaționale în educația timpurie;
- utilizarea diferențiată a comunicării verbale, nonverbale și paraverbale;
- identificarea și gestionarea situațiilor de comunicare problematică;
- aplicarea strategiilor de clarificare și simplificare a mesajelor;
- utilizarea responsabilă și profesionistă a comunicării digitale în mediul educational.

Disciplina pregătește elevii pentru practica pedagogică și pentru activitatea profesională ulterioară, oferind un cadru coerent pentru formarea competențelor comunicaționale necesare în educația timpurie în limba germană.

Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare” este structurată astfel:
- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG) – care definesc direcțiile majore de formare profesională în domeniul comunicării educaționale;
- Competențe specifice (CS) – care detaliază comportamentele profesionale observabile și măsurabile;
- Exemple de activități de învățare (EAI) – care propun modalități de exersare a tehnicilor de comunicare în contexte reale sau simulate;
- Domenii de conținut și conținuturi – care delimitează ariile tematice și elementele de comunicare aplicată în context pedagogic;
- Sugestii metodologice – care oferă repere pentru organizarea activităților de învățare, cu accent pe simularea situațiilor de comunicare și pe utilizarea responsabilă a comunicării digitale.

Prin abordarea integrată a proceselor de comunicare, programa oferă elevilor cadrul necesar pentru dezvoltarea unei competențe profesionale solide în domeniul comunicării educaționale în limba germană. Accentul pus pe aplicabilitate, reflecție și responsabilitate comunicativă asigură transferul direct al competențelor formate în contexte reale din educația timpurie. Disciplina contribuie astfel la formarea unor viitori educatori capabili să gestioneze situații diverse de comunicare, să sprijine dezvoltarea lingvistică a copiilor și să mențină un dialog profesionist cu părinții și cu echipa educațională, în concordanță cu standardele actuale ale educației timpurii.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	Kommunikationsprozesse im frühpädagogischen Kontext (Kind–Fachkraft, Elternkommunikation, Teamkommunikation) bewusst, reflektiert und zielgerichtet gestalten.
AG2	Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen differenziert und situationsgerecht einsetzen.
AG3	Kommunikationsstörungen analysieren und angemessene Lösungsstrategien anwenden.
AG4	Digitale Kommunikationsformen im pädagogischen Kontext verantwortungsvoll nutzen.

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Kommunikationsprozesse im frühpädagogischen Kontext (Kind–Fachkraft, Elternkommunikation, Teamkommunikation) bewusst, reflektiert und zielgerichtet gestalten.

XI. Klasse
SK 1.1. Grundbegriffe und Modelle der Kommunikation analysieren und auf frühpädagogische Situationen übertragen
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen eine Konzeptkarte zu zentralen Kommunikationsbegriffen (z. B. Sender, Empfänger, Botschaft, Rückmeldung, Kontext);* *– übertragen ein Kommunikationsmodell auf typische Situationen mit Kindern, Eltern und im Team (z. B. Ankommen, Spielbegleitung Tür-und-Angel-Gespräch, Teamabsprachen);* *– analysieren Videoausschnitte aus Krippe oder Kindergarten hinsichtlich der sprachlichen Strategien der Fachkraft* *(z. B. Vereinfachung, Wiederholung, Erweiterung, sprachliches Modellieren).*
SK 1.2. Kommunikationsprozesse in Fallbeispielen aus frühpädagogischen Einrichtungen analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Fallbeispiele aus Krippe und Kindergarten inkl. Elternkommunikation und Teamkommunikation;* *– rekonstruieren Interaktionen mit Kindern (Impuls – Reaktion – Erweiterung – Rückmeldung);* *– vergleichen pädagogische Interaktionen hinsichtlich sprachlicher Angemessenheit und Kindgerechtheit.*
SK 1.3. Pädagogische Gesprächsführungstechniken im frühkindlichen Kontext anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– führen Rollenspiele zu typischen pädagogischen Situationen durch (z. B. Begrüßung eines Kleinkindes, Konfliktbegleitung, Sprachimpuls im Spiel);* *– wenden Gesprächstechniken an (z. B. aktives Zuhören, Ich-Botschaften, Paraphrasieren);* *– formulieren altersangemessene Rückmeldungen;* *– planen kurze Sprachimpulse (z. B. Reim, Liedanfang, Bildimpuls);* *– reflektieren die eigene Sprachverwendung im Hinblick auf Verständlichkeit der Kinder unter 6 Jahren.*
SK 1.4. Elternkommunikation wertschätzend, empathisch und partizipativ gestalten
Schülerinnen und Schüler: *–führen Rollenspiele zu Elterngesprächen durch und wenden dabei wertschätzende, dialogorientierte und empathische Gesprächsstrategien an (z. B. aktives Zuhören, Ich-Botschaften, Perspektivwechsel);* *–planen ein strukturiertes Elterngespräch oder einen Elternabend und berücksichtigen Transparenz, Partizipation und adressatengerechte Sprache;* *– formulieren schriftliche Elterninformationen klar, verständlich und ressourcenorientiert und reflektieren deren Wirkung auf Vertrauen und Zusammenarbeit.*

AG 2 – Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen differenziert und situationsgerecht einsetzen.

XI. Klasse
SK 2.1. Nonverbale und paraverbale Signale in Interaktionen mit 0–6-Jährigen erkennen
Schülerinnen und Schüler:

XI. Klasse
– beobachten Video- oder Bildsequenzen; *– identifizieren relevante nonverbale Signale;* *– berücksichtigen Blickkontakt, Raumdistanz (Proxemik) und Körperorientierung;* *– beschreiben die Wirkung von Mimik, Gestik und Körperhaltung;* *– analysieren Betonung, Sprechpausen und Intonation;* *– analysieren Tonfall, Sprechtempo und Lautstärke in kurzen Sprachbeispielen.*
SK 2.2. Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen in Gruppen- und Kleingruppensituationen kindgerecht einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– leiten einen simulierten Morgenkreis mit klaren, einfachen deutschen Formulierungen;* *– formulieren Impulsfragen für 3–6-Jährige in vollständiger, altersangemessener Sprache;* *– modellieren kindgerechte Satzmuster in Rollenspielen.*
SK 2.3. Sprachliche Impulse im Spiel und Alltag gezielt einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– begleiten freies Spiel durch sprachliche Impulse;* *– erweitern kindliche Äußerungen durch einfache Sprachmodelle;* *– setzen Stimme, Blickkontakt und Gestik bewusst ein, um Dialoge zu unterstützen;* *– initiieren Dialoge in Alltagssituationen (z. B. Anziehen, Essen, Aufräumen).*

AG 3 – Kommunikationsstörungen analysieren und angemessene Lösungsstrategien anwenden.

XI. Klasse
SK 3.1. Kommunikationsstörungen in Interaktionen mit 0–6-Jährigen erkennen
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Mikroszenarien auf sprachliche Missverständnisse;* *– beschreiben typische Barrieren in frühpädagogischen Situationen;* *– unterscheiden Ursachen von Kommunikationsstörungen (z. B. Entwicklungsstand, Emotion/Überforderung, Mehrsprachigkeit, Umgebung/Lärm);* *– erkennen nonverbale Hinweise auf Kommunikationsabbrüche (z. B. Rückzug, Schweigen, Abwenden des Blicks).*
SK 3.2. Strategien zur Klärung und Vereinfachung von Kommunikation in pädagogischen Situationen anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– üben Reformulierungen für Alltagssituationen (z. B. kurze Hauptsätze statt komplexer Anweisungen);* *– demonstrieren Klärungstechniken in Rollenspielen (z. B. Nachfragen, Zusammenfassen);* *– formulieren Ich-Botschaften in Konfliktsituationen;* *– wenden deeskalierende Strategien an (Gefühle spiegeln, klare Grenzen, Wahlmöglichkeiten);* *– strukturieren ein klärendes Gespräch mit Eltern.*
SK 3.3. Präventive Maßnahmen zur Vermeidung von Kommunikationsstörungen planen
Schülerinnen und Schüler: *– planen sprachliche Routinen für Übergänge und Abläufe (z. B. Begrüßungs- und Aufräumformeln);* *– entwickeln eindeutige Formulierungen für wiederkehrende Situationen;* *– gestalten visuelle und sprachliche Unterstützungshilfen (z. B. Bildkarten, Symboltafeln);* *– visualisieren Gesprächsregeln für eine Kindergruppe.*

AG 4 – Digitale Kommunikationsformen im pädagogischen Kontext verantwortungsvoll nutzen

XI. Klasse
SK 4.1. Digitale Werkzeuge für die pädagogische Kommunikation im Team und mit Eltern einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– vergleichen Plattformen anhand von Kriterien (Datenschutz, Zugriffsrechte, Zweck) für pädagogische Kommunikation;* *– formulieren kurze digitale Mitteilungen in korrektem Deutsch (z. B. Terminänderungen, Erinnerungen);* *– erstellen einfache digitale Informationsmaterialien (z. B. Einladung zum Elternabend);* *– strukturieren eine digitale Informationskette im Team;* *– legen Zugriffsrechte fest und dokumentieren Informationen nachvollziehbar und datenschutzkonform.*
SK 4.2. Regeln der digitalen Kommunikation (Netiquette, Datenschutz, Tonfall) anwenden
Schülerinnen und Schüler:

XI. Klasse
– analysieren digitale Beispiele hinsichtlich sprachlicher Angemessenheit; *– bewerten Nachrichten nach Kriterien der Höflichkeit und Klarheit;* *– identifizieren Datenschutzrisiken in digitalen Beispielen;* *– korrigieren fehlerhafte digitale Mitteilungen.*
SK 4.3. Digitale Kommunikationssituationen mit Eltern professionell gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– verfassen höfliche und klare E-Mails an Eltern;* *– strukturieren digitale Nachrichten verständlich und präzise;* *– passen Formulierungen an unterschiedliche Kommunikationsanlässe an;* *– reflektieren professionelle Grenzen (Erreichbarkeit, Privatnummern, Gruppen-Chats, Umgang mit Konflikten);* *– formulieren eine digitale Rückmeldung unter Beachtung von Vertraulichkeit und entscheiden, wann ein persönliches Gespräch notwendig ist;* *– formulieren digitale Elterninformationen klar, verständlich und ressourcenorientiert und reflektieren deren Wirkung auf Vertrauen und Zusammenarbeit*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

XI. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Pädagogische Kommunikationsprozesse im frühpädagogischen Kontext	1.1. Kommunikationsmodelle und ihre Anwendung im frühpädagogischen Kontext; 1.2. Funktionen von Kommunikation in Interaktionen mit 0-6-Jährigen; 1.3. Interaktionsstruktur (Impuls–Reaktion–Erweiterung–Rückmeldung); 1.4. Sprachliche Strategien der Fachkraft zur Unterstützung kindlicher Kommunikation; 1.5. Kommunikation mit Eltern und im Team (Tür-und-Angel-Gespräch, Elterngespräch, Teamabsprachen/Übergaben); 1.6. Grundprinzipien professioneller Elternkommunikation: Wertschätzung, Empathie, Transparenz, Partizipation, systematische Elternarbeit.
2. Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen pädagogischer Kommunikation	2.1. Funktionen verbaler, nonverbaler und paraverbaler Kommunikation; 2.2. Wirkung von Körpersprache und Stimme in Interaktionen; 2.3. Altersangemessene sprachliche Gestaltung von Anweisungen und Impulsen; 2.4. Sprachliches Modellverhalten der Fachkraft.
3. Kommunikationsstörungen und Konfliktmanagement	3.1. Ursachen und Formen von Kommunikationsstörungen im frühpädagogischen Alltag; 3.2. Sprachliche Missverständnisse bei Kindern im Alter von 0–6 Jahren; 3.3. Strategien zur Klärung und Vereinfachung von Kommunikation; 3.4. Präventive Kommunikationsroutinen; 3.5. Gesprächsführung in konfliktbelasteten Situationen.
4. Digitale Kommunikation im pädagogischen Kontext	4.1. Formen und Funktionen digitaler Kommunikation; 4.2. Regeln professioneller digitaler Kommunikation; 4.3. Datenschutz und Verantwortung; 4.4. Struktur, Tonfall und sprachliche Gestaltung digitaler Mitteilungen im Kontakt mit Eltern; 4.5. Einwilligung, Bild-/Persönlichkeitsrechte und professionelle Grenzen (Erreichbarkeit, Kanäle, Vertraulichkeit).

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht ist praxis- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise an professionelle kommunikative Handlungsformen im frühpädagogischen Kontext heranzuführen.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung:

- Praxisnähe:
  Alle Inhalte werden mit konkreten Situationen aus Krippe und Kindergartenalltag verknüpft.
- Handlungsorientierung:
  Kommunikative Strategien werden praktisch erprobt (Simulationen, Rollenspiele, Mikrosequenzen).
- Modelllernen:
  Die Lehrkraft demonstriert sprachlich angemessene Interaktionen, kindgerechte Formulierungen und professionelles Kommunikationsverhalten.
- Reflexion:
  Nach jeder Übung erfolgt eine strukturierte Auswertung, die sprachliche Klarheit, Verständlichkeit und Wirkung berücksichtigt.
- Kompetenzorientierung:
  Bewertet wird die Fähigkeit, Kommunikationsprozesse zu analysieren, kindgerecht zu gestalten, Störungen zu erkennen und digitale Kommunikationsformen professionell zu nutzen.

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation von pädagogischen Situationen (Morgenkreis, Spielimpulse, Konfliktgespräche).
- Analyse von Video- oder Audioszenen aus frühpädagogischen Kontexten.
- Rollenspiele zur Kommunikation mit Kindern, Eltern und Teammitgliedern.
  Elternkommunikation wird als dialogischer, wertschätzender und partizipativer Prozess gestaltet. Lernende üben empathische Gesprächsführung, aktives Zuhören, beobachtende statt wertende Sprache und transparente Informationsweitergabe.
- Übungen *zur Formulierung klarer, einfacher und kindgerechter deutscher Sprache.*
- Erstellung digitaler Mitteilungen (E-Mails, Hinweise, Erinnerungen).
- Entwicklung sprachlicher Routinen für Übergänge und Alltagssituationen.
- Einsatz visueller Hilfsmittel (Bildkarten, Symbole, Routinetafeln).
- Arbeit mit Fallbeispielen zu Kommunikationsstörungen.

3. Einsatz von Materialien und Medien:

- Visuelle Materialien: Bildkarten, Symboltafeln, Routinetafeln, Bilderbücher, Fotoserien;
- Narrative Materialien: Handpuppen, Figuren, Story-Bags, Erzählkarten;
- Digitale Werkzeuge: Tools zur Erstellung von Bildkarten, Lernplattformen, digitale Pinnwände, E-Mail-Kommunikation, Audioaufnahmen zur Selbstreflexion;
- Materialien für digitale Kommunikation: Vorlagen für Elternmitteilungen, digitale Aushänge, Informationsketten.

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!
Materialien dienen stets als sprachliche Impulsgeber. Entscheidend ist die sprachliche Rahmung durch die pädagogische Fachkraft. Einwilligungen sowie Bild-/Persönlichkeitsrechte und professionelle Grenzen (Erreichbarkeit, Kanäle) sind zu berücksichtigen.

4. Leistungsbewertung:

- Empfohlen werden:
  — praktische Demonstrationen (z. B. Gesprächssequenzen, Spielbegleitung)
  — Portfolioarbeit (Analyseblätter, digitale Mitteilungen, Reflexionen);
  — Beobachtungsaufgaben zu Interaktionen;
  — mündliche Präsentationen;
  — kurze schriftliche Aufgaben zur digitalen Kommunikation.
- Die Bewertung erfolgt kompetenzorientiert und entwicklungsfördernd:
  — sprachliche Klarheit und Verständlichkeit;
  — Angemessenheit der Formulierungen für 0–6-Jährige;

— professionelles Verhalten in Kommunikationssituationen;
— sachgerechte Nutzung digitaler Kommunikationsformen;
— Reflexionsfähigkeit.

QUELLENANGABEN

- Brunner, E. (2019): *Professionelle Gesprächsführung in der Pädagogik.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Kucharz, D., Beckerle, C., & Mackowiak, K. (2015): *Alltagsintegrierte Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Röhner, C., & Schütz, A. (2016): *Kommunikationspsychologie für pädagogische Berufe.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Rosenberg, M. B. (2016): *Gewaltfreie Kommunikation.* Paderborn: Junfermann.
- Schrader, J. (2013): *Kommunikation und Interaktion im Kindergarten.* Freiburg: Herder.
- Schulz von Thun, F. (2010): *Miteinander reden 1–3.* Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Watzlawick, P., Beavin, J. H., & Jackson, D. D. (2011): *Menschliche Kommunikation.* Bern: Huber.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Educație timpurie (educatoare/educator-puericultor).* București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației. (2026): *Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare”,* clasa a XI-a, profil pedagogic, specializarea: specializarea Educație timpurie, Pedagogia învățământului primar, Pedagogie generală, Mediere școlară, Pedagogia educației nonformale, București: Ministerul Educației.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 132A

Programa școlară
pentru disciplina

Tehnici de comunicare
(Kommunikationstechniken)

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 132A
Programa școlară pentru disciplina *Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken),*
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Tehnici de comunicare" face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, aplicativ și profesionalizat, contribuind la dezvoltarea competențelor comunicaționale necesare viitorilor învățători care desfășoară activități în limba germană în ciclul primar (clasa pregătitoare–clasa a IV-a).

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează calitatea educației timpurii și primare. Disciplina răspunde nevoii de profesionalizare a comunicării în context pedagogic, unde interacțiunea verbală, nonverbală și paraverbală reprezintă instrumente esențiale pentru gestionarea situațiilor de învățare, sprijinirea dezvoltării lingvistice și menținerea unui climat educațional favorabil. De asemenea programa contribuie și la dezvoltarea competențelor-cheie, în special competența de comunicare în limba maternă și competența digitală.

Disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a utiliza limba germană ca instrument didactic, de a adapta mesajele la nivelul de dezvoltare al elevilor din ciclul primar, ținând cont de particularitățile de dezvoltare cognitivă și lingvistică a acestora, de a conduce conversații educaționale, de a oferi explicații clare, de a gestiona interacțiuni în grup și de a utiliza responsabil comunicarea digitală în relația cu părinții și cu echipa școlară. Elevii își dezvoltă abilități de observare, interpretare și modelare a interacțiunilor, precum și competențe de reflecție asupra propriului comportament comunicațional.

Conținuturile disciplinei sunt structurate astfel încât să permită:

- înțelegerea proceselor comunicaționale în mediul școlar primar;
- utilizarea diferențiată a comunicării verbale, nonverbale și paraverbale în contexte de predare-învățare;
- formularea de explicații, instrucțiuni și feedback adaptate vârstei școlare mici;
- gestionarea situațiilor de comunicare problematică în clasă;
- utilizarea responsabilă și profesionistă a comunicării digitale în mediul școlar.

Disciplina pregătește elevii pentru practica pedagogică și pentru activitatea profesională ulterioară, oferind un cadru coerent pentru formarea competențelor comunicaționale necesare în învățământul primar de la secția germană.

Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare" este structurată astfel:

- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG);
- Competențe specifice (CS);
- Exemple de activități de învățare (EAI);
- Domenii de conținut și conținuturi;
- Sugestii metodologice.

Prin abordarea integrată a proceselor de comunicare, programa oferă elevilor cadrul necesar pentru dezvoltarea unei competențe profesionale solide în domeniul comunicării educaționale în limba germană. Accentul pus pe aplicabilitate, reflecție și responsabilitate comunicativă asigură transferul direct al competențelor formate în contexte reale din învățământul primar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Gestionarea conștientă, reflexivă și orientată spre scop a proceselor de comunicare în învățământul primar (în activitatea didactică, în comunicarea cu părinții și în comunicarea cu echipa școlară).
CG 2	Utilizarea diferențiată și adecvată situației a formelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale în contextul activităților didactice.
CG 3	Analizarea perturbărilor de comunicare în procesul didactic și aplicarea unor strategii adecvate de soluționare.
CG 4	Utilizarea responsabilă și profesionistă a formelor de comunicare digitală în contextul școlar (platforme educaționale, informări pentru părinți, comunicare instituțională).

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Gestionarea conștientă, reflexivă și orientată spre scop a proceselor de comunicare în învățământul primar (în activitatea didactică, în comunicarea cu părinții și în comunicarea cu echipa școlară).

Clasa a XI-a
CS 1.1. Analizarea conceptelor și modelelor de comunicare și aplicarea lor în situații de predare
Elevii: *– realizează o hartă conceptuală a termenilor fundamentali ai comunicării (emițător, receptor, mesaj, feedback, context);* *– aplică modele de comunicare în situații didactice, în comunicarea cu părinții și în colaborarea profesională;* *– analizează secvențe de predare din perspectiva strategiilor lingvistice ale cadrului didactic (structurare, parafrazare, utilizarea unor începuturi de propoziții, vizualizare, întrebări de clarificare).*
CS 1.2. Analizarea conversațiilor didactice și a interacțiunilor din clasă
Elevii: *– analizează studii de caz din activitatea didactică din învățământul primar;* *– reconstruiesc structura dialogurilor dintre profesor și elevi;* *– compară interacțiuni pedagogice din perspectiva clarității și a organizării comunicării.*
CS 1.3. Aplicarea tehnicilor de conducere a conversației în activitatea didactică
Elevii: *– exersează conversații didactice prin jocuri de rol (inclusiv discuții scurte cu părinții și colaborări între colegi);* *– formulează feedback adecvat vârstei elevilor;* *– planifică secvențe didactice scurte și coerente;* *– reflectează asupra propriei utilizări a limbajului în predare.*
CS 1.4. Gestionarea comunicării cu părinții într-o manieră respectuoasă, empatică și participativă
Elevii: *– realizează jocuri de rol pentru conversații cu părinții folosind strategii empatice și orientate spre dialog;* *– planifică întâlniri cu părinții sau ședințe cu părinții;* *– redactează informări pentru părinți într-un limbaj clar, accesibil și orientat spre resurse.*

CG 2 – Utilizarea diferențiată și adecvată situației a formelor de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale în contextul activităților didactice.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea semnalelor nonverbale și paraverbale în activitatea didactică
Elevii: *– analizează secvențe video din lecții;* *– identifică semnale nonverbale relevante;* *– analizează efectul mimicii, gesturilor și posturii;* *– observă rolul contactului vizual și al poziționării în clasă;* *– analizează intonația, accentul și pauzele în vorbire.*
CS 2.2. Utilizarea adecvată a limbajului verbal și nonverbal în situații didactice
Elevii:

Clasa a XI-a
– conduc tranzițiile dintre etapele lecției folosind formulări clare; *– formulează sarcini și instrucțiuni ușor de înțeles pentru elevii din ciclul primar;* *– modelează structuri lingvistice utilizate în explicații (de exemplu: „mai întâi – apoi”, „pentru că – de aceea”).*
CS 2.3. Utilizarea stimulilor lingvistici în activitatea didactică
Elevii: *– folosesc începuturi de propoziții, liste de cuvinte și vizualizări pentru sprijinirea comunicării;* *– inițiază dialoguri scurte în timpul lecției;* *– extind enunțurile elevilor;* *– oferă feedback corectiv și constructiv.*

CG 3 – Analizarea perturbărilor de comunicare în procesul didactic și aplicarea unor strategii adecvate de soluționare

Clasa a XI-a
CS 3.1. Identificarea perturbărilor de comunicare în clasă
Elevii: *– analizează situații didactice în care apar neînțelegeri;* *– identifică bariere tipice ale comunicării în învățământul primar;* *– analizează cauzele posibile (nivel lingvistic, atenție, emoții, dinamica grupului);* *– recunosc indicii nonverbale ai întreruperii comunicării.*
CS 3.2. Aplicarea strategiilor de clarificare și simplificare în context pedagogic
Elevii: *– reformulează explicații și sarcini didactice;* *– utilizează tehnici de clarificare (întrebări suplimentare, rezumare, vizualizare);* *– formulează mesaje de tip „eu” în situații conflictuale;* *– aplică strategii de calmare a conflictelor;* *– structurează discuții de clarificare cu părinții.*
CS 3.3. Planificarea măsurilor preventive pentru evitarea tulburărilor de comunicare
Elevii: *– planifică rutine lingvistice pentru etapele lecției;* *– formulează instrucțiuni clare pentru activități recurente;* *– realizează suporturi vizuale (pictograme, scheme, planuri) pentru activitatea didactică;* *– prezintă regulile clasei într-o formă vizuală.*

CG 4 – Utilizarea responsabilă și profesionistă a formelor de comunicare digitală în contextul școlar (platforme educaționale, informări pentru părinți, comunicare instituțională).

Clasa a XI-a
CS 4.1. Utilizarea instrumentelor digitale pentru comunicarea școlară
Elevii: *– explorează platforme digitale pentru comunicarea educațională;* *– redactează mesaje digitale pentru părinți într-un limbaj corect și politicos;* *– creează materiale digitale pentru platforme educaționale;* *– organizează fluxul de informații în echipa școlară.*
CS 4.2. Aplicarea regulilor comunicării digitale (protecția datelor, tonul)
Elevii: *– analizează exemple de comunicare digitală;* *– evaluează mesajele din perspectiva politeții, clarității și profesionalismului;* *– identifică riscuri privind protecția datelor în cazul comunicării în mediul online;* *– corectează mesaje digitale formulate incorect sau nepotrivite;* *– reflectează asupra limitelor profesionale ale comunicării online.*
CS 4.3. Gestionarea unei comunicări profesionale cu părinții
Elevii: *– redactează e-mailuri clare, respectuoase și bine structurate;* *– structurează mesajele digitale într-o formă ușor de înțeles;* *– adaptează formulările la diferite situații de comunicare;* *– decid argumentând când este necesară o conversație directă;* *– redactează feedback digital privind progresul elevilor sau comportamentul acestora;*

Clasa a XI-a
– formulează informații digitale pentru părinți în mod clar, inteligibil și orientat spre resurse, și reflectează asupra efectului lor vis-à-vis de încredere și colaborare.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Procese de comunicare în învățământul primar	1.1. Modele de comunicare și aplicarea lor în activitatea didactică; 1.2. Rolul comunicării în procesele de învățare; 1.3. Structura explicațiilor și a interacțiunilor pedagogice; 1.4. Structura sarcinilor de lucru și a feedback-ului; 1.5. Comunicarea cu părinții și cu colegii; 1.6. Strategii de conducere a conversațiilor cu părinții.
2. Formele de exprimare verbale, nonverbale și paraverbale în predare	2.1. Funcțiile comunicării verbale, nonverbale și paraverbale; 2.2. Impactul limbajului corporal și al vocii; 2.3. Structura explicațiilor didactice; 2.4. Modelarea structurilor lingvistice în predare; 2.5. Întrebări stimulative și conducerea conversației.
3. Perturbări de comunicare și managementul conflictelor în mediul școlar	3.1. Cauzele și formele perturbărilor de comunicare în clasă; 3.2. Neînțelegeri lingvistice la elevii din clasele pregătitoare – a IV-a; 3.3. Strategii de clarificare și simplificare a comunicării; 3.4. Rutine preventive de comunicare; 3.5. Conducerea discuțiilor în situații conflictuale.
4. Comunicarea digitală în mediul școlar	4.1. Forme și funcții ale comunicării digitale în școală; 4.2. Reguli ale comunicării digitale profesionale; 4.3. Protecția datelor și responsabilitatea utilizării instrumentelor digitale; 4.4. Structura mesajelor digitale pentru părinți și colegi; 4.5. Confidențialitate, consimțământul și limitele profesionale.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile didactice trebuie organizate într-o manieră orientată spre practică și acțiune. Scopul este dezvoltarea treptată a competențelor de comunicare profesională necesare în activitatea didactică din învățământul primar.

1. Principii de bază ale organizării activității didactice:

- Orientare practică:
  Conținuturile sunt corelate cu situații reale din activitatea didactică (explicații, sarcini de lucru, activități de grup, managementul clasei). Exemplele provin din situații reale ale activității didactice.
- Orientare spre acțiune:
  Strategiile de comunicare sunt exersate prin simulări, jocuri de rol și secvențe didactice scurte. Elevii preiau alternativ rolul de cadru didactic și de elevi de ciclu primar.
- Învățare prin model:
  Profesorul demonstrează cum se dau explicații, se deleagă sarcini și se oferiră feedbackul. Exemplele potrivite sunt analizare împreuna cu clasa.
- Reflecție:
  După fiecare exercițiu are loc o evaluare structurată (de exemplu: gradul de înțelegere, efectul comunicării, claritatea, structura). Elevii reflectează asupra limbajului utilizat în predare și dezvoltă strategii de îmbunătățire.
- Orientare spre competențe:
  Este evaluată capacitatea de a utiliza limbajul didactic în mod clar, structurat și adecvat copiilor și de a reflecta asupra situațiilor de comunicare. Dezvoltarea competenței de acțiune comunicativă se află în centrul procesului de învățare.

2. Implementarea metodică:

- Simulări și jocuri de rol:
  — conversații didactice, faze de explicare, formularea sarcinilor de lucru, discuții pentru gestionarea conflictelor;
  — simularea comunicării cu părinții (de exemplu: feedback scurt, invitații, discuții informative).
- Analiza unor secvențe de predare:
  — secvențe video sau audio din învățământul primar;
  — analiza limbajului corporal, a vocii, a gradului de înțelegere și a structurii comunicării.
- Exerciții lingvistice:
  — formularea clară a sarcinilor de lucru;
  — simplificarea explicațiilor complexe;
  — modelarea unor structuri de propoziții pentru procesele de învățare.
- Lucrul cu studii de caz:
  — identificarea perturbărilor de comunicare și dezvoltarea unor soluții;
  — planificarea unor măsuri preventive (de exemplu: rutine, reguli, vizualizări).
- Comunicarea digital:
  — redactarea unor mesaje digitale profesionale adresate părinților;
  — realizarea unor materiale didactice digitale;
  — analiza regulilor și a protecției datelor.
- Forme de învățare cooperative:
  — lucru în perechi pentru elaborarea întrebărilor stimulative;
  — lucru în grup pentru realizarea unor materiale vizuale (de exemplu: reguli de conversație, scheme de desfășurare).
  Sarcinile diferențiate iau în considerare nivelul individual de dezvoltare al elevilor.

3. Utilizarea materialelor și a mijloacelor media:

- Materiale vizuale: scheme la tablă, pictograme, planuri de desfășurare, carduri cu simboluri, cărți ilustrate și serii de fotografii pentru stimularea conversației.
- Materiale narative: marionete de mână, figurine, elemente narative pentru conducerea conversației și generarea de stimuli, carduri pentru povestire.
- Instrumente digitale: aplicații pentru realizarea fișelor de lucru și a prezentărilor, panouri digitale pentru întrebări stimulative sau exemple de lecții, comunicare prin e-mail și informări digitale pentru părinți, înregistrări audio pentru auto-reflecția asupra limbajului didactic.
- Materiale pentru managementul clasei și rutine: reguli de conversație, semne pentru solicitarea cuvântului, carduri de semnal, scheme vizualizate ale activităților și etapelor lecției.

Respectarea normelor privind protecția datelor și drepturile de autor este obligatorie.

Materialele sunt utilizate întotdeauna ca stimuli lingvistici. Elementul decisiv este modul în care profesorul structurează și ghidează comunicarea. Conținuturile sensibile (de exemplu: dificultăți comportamentale) sunt tratate confidențial; se decide argumentat când este necesară o discuție personală.

4. Evaluarea rezultatelor învățării:

- Se recomandă:
  — demonstrații practice (de exemplu: secvențe de explicare, conducerea conversațiilor);
  — realizarea unui portofoliu (fișe de analiză, mesaje digitale, reflecții);
  — sarcini de observare a interacțiunilor;
  — prezentări orale;
  — sarcini scrise scurte privind comunicarea digitală.
- Evaluarea se realizează orientat spre competențe și dezvoltare:

  — claritatea și inteligibilitatea limbajului;
  — adecvarea formulărilor pentru copiii din clasa pregătitoare până la clasa a IV-a;
  — comportamentul profesional în situații de comunicare;

— utilizarea corectă a formelor de comunicare digitală;
— capacitatea de reflecție asupra propriului comportament comunicațional.

- Feedback orientat spre dezvoltare:
  — feedbackul este constructiv, concret și orientat spre competențe;
  — elevii primesc recomandări pentru îmbunătățirea limbajului utilizat în predare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Brunner, E. (2019): *Professionelle Gesprächsführung in der Pädagogik.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Kucharz, D., Beckerle, C., & Mackowiak, K. (2015): *Alltagsintegrierte Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Röhner, C., & Schütz, A. (2016): *Kommunikationspsychologie für pädagogische Berufe.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Rosenberg, M. B. (2016): *Gewaltfreie Kommunikation.* Paderborn: Junfermann.
- Schrader, J. (2013): *Kommunikation und Interaktion im Kindergarten.* Freiburg: Herder.
- Schulz von Thun, F. (2010): *Miteinander reden 1–3.* Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Watzlawick, P., Beavin, J. H., & Jackson, D. D. (2011): *Menschliche Kommunikation.* Bern: Huber.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Învățământ primar.* București: Ministerul Educației.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 132B

Programa școlară
pentru disciplina

Tehnici de comunicare
(Kommunikationstechniken)

Clasa a XI-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 132B
Programa școlară pentru disciplina *Tehnici de comunicare (Kommunikationstechniken),*
clasa a XI-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Tehnici de comunicare” face parte din curriculumul de specialitate pentru clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar.

Disciplinei îi este alocată o oră pe săptămână și are un caracter formativ, aplicativ și profesionalizant, contribuind la dezvoltarea competențelor comunicaționale necesare viitorilor învățători care desfășoară activități în limba germană în ciclul primar (clasa pregătitoare–clasa a IV-a).

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe documentele curriculare în vigoare pentru învățământul vocațional, precum și pe documentele strategice naționale și europene care promovează calitatea educației timpurii și primare. Disciplina răspunde nevoii de profesionalizare a comunicării în context pedagogic, unde interacțiunea verbală, nonverbală și paraverbală reprezintă instrumente esențiale pentru gestionarea situațiilor de învățare, sprijinirea dezvoltării lingvistice și menținerea unui climat educațional favorabil. De asemenea programa contribuie și la dezvoltarea competențelor-cheie, în special competența de comunicare în limba maternă și competența digitală.

Disciplina contribuie la formarea capacității elevilor de a utiliza limba germană ca instrument didactic, de a adapta mesajele la nivelul de dezvoltare al elevilor din ciclul primar, ținând cont de particularitățile de dezvoltare cognitivă și lingvistică a acestora, de a conduce conversații educaționale, de a oferi explicații clare, de a gestiona interacțiuni în grup și de a utiliza responsabil comunicarea digitală în relația cu părinții și cu echipa școlară. Elevii își dezvoltă abilități de observare, interpretare și modelare a interacțiunilor, precum și competențe de reflecție asupra propriului comportament comunicațional.

Conținuturile disciplinei sunt structurate astfel încât să permită:

- înțelegerea proceselor comunicaționale în mediul școlar primar;
- utilizarea diferențiată a comunicării verbale, nonverbale și paraverbale în contexte de predare-învățare;
- formularea de explicații, instrucțiuni și feedback adaptate vârstei școlare mici;
- gestionarea situațiilor de comunicare problematică în clasă;
- utilizarea responsabilă și profesionistă a comunicării digitale în mediul școlar.

Disciplina pregătește elevii pentru practica pedagogică și pentru activitatea profesională ulterioară, oferind un cadru coerent pentru formarea competențelor comunicaționale necesare în învățământul primar de la secția germană.

Programa școlară pentru disciplina „Tehnici de comunicare” este structurată astfel:

- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG);
- Competențe specifice (CS);
- Exemple de activități de învățare (EAI);
- Domenii de conținut și conținuturi;
- Sugestii metodologice.

Prin abordarea integrată a proceselor de comunicare, programa oferă elevilor cadrul necesar pentru dezvoltarea unei competențe profesionale solide în domeniul comunicării educaționale în limba germană. Accentul pus pe aplicabilitate, reflecție și responsabilitate comunicativă asigură transferul direct al competențelor formate în contexte reale din învățământul primar.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Kommunikationsprozesse im Grundschulunterricht (Unterricht, Elternarbeit, Teamkommunikation) bewusst, reflektiert und zielgerichtet gestalten.**
AG2	**Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen im Unterrichtskontext differenziert und situationsgerecht einsetzen.**
AG3	**Kommunikationsstörungen im Unterricht analysieren und angemessene Lösungsstrategien anwenden.**
AG4	**Digitale Kommunikationsformen im schulischen Kontext (Lernplattformen, Elterninfos, schulische Kommunikation) verantwortungsvoll und professionell nutzen.**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Kommunikationsprozesse im Grundschulunterricht (Unterricht, Elternarbeit, Teamkommunikation) bewusst, reflektiert und zielgerichtet gestalten.

XI. Klasse
SK 1.1. Grundbegriffe und Modelle der Kommunikation analysieren und auf Unterrichtssituationen übertragen
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen eine Konzeptkarte zu zentralen Kommunikationsbegriffen (z. B. Sender, Empfänger, Botschaft, Rückmeldung, Kontext);* *– übertragen ein Kommunikationsmodell auf Unterrichts-, Eltern- und Teamsituationen (z. B. Erklärung, Instruktion, Elterninfo, kollegiale Absprache);* *– analysieren kurze Unterrichtssequenzen hinsichtlich der sprachlichen Strategien der Lehrkraft (z. B. Strukturierung, Paraphrasieren, Scaffolding/Satzstarter, Visualisierung, Rückfragen).*
SK 1.2. Unterrichtsgespräche und Interaktionen analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Fallbeispiele aus dem Grundschulunterricht;* *– rekonstruieren Gesprächsverläufe zwischen Lehrkraft und Schülern;* *– vergleichen pädagogische Interaktionen hinsichtlich Verständlichkeit und Struktur.*
SK 1.3. Gesprächsführungstechniken im Unterricht anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– üben Unterrichtsgespräche in Rollenspielen zu typischen pädagogischen Situationen (z. B. auch zu Tür-und-Angel-Gesprächen mit Eltern und kurzen Teamabsprachen);* *– formulieren altersangemessene Rückmeldungen;* *– planen kurze, didaktisch stimmige Lehrsequenzen;* *– reflektieren die eigene Unterrichtssprache hinsichtlich Klarheit und Verständlichkeit.*
SK 1.4. Elternkommunikation wertschätzend, empathisch und partizipativ gestalten
Schülerinnen und Schüler: *–führen Rollenspiele zu Elterngesprächen durch und wenden dabei wertschätzende, dialogorientierte und empathische Gesprächsstrategien an (z. B. aktives Zuhören, Ich-Botschaften, Perspektivwechsel);* *–planen ein strukturiertes Elterngespräch oder einen Elternabend und berücksichtigen Transparenz, Partizipation und adressatengerechte Sprache;* *– formulieren schriftliche Elterninformationen klar, verständlich und ressourcenorientiert und reflektieren deren Wirkung auf Vertrauen und Zusammenarbeit.*

AG 2 – Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen im Unterrichtskontext differenziert und situationsgerecht einsetzen.

XI. Klasse
SK 2.1. Nonverbale und paraverbale Signale im Unterricht erkennen
Schülerinnen und Schüler:

XI. Klasse
– beobachten Unterrichtsszenen (Video/Fallbeispiele) und identifizieren relevante nonverbale Signale; *– beschreiben die Wirkung von Mimik, Gestik und Körperhaltung;* *– berücksichtigen Blickkontakt, Raumposition/Proxemik und Körperorientierung als Steuerungsmittel;* *– analysieren Intonation, Betonung und Sprechpausen in kurzen Sprachbeispielen.*
SK 2.2. Verbale und nonverbale Ausdrucksformen in Unterrichtssituationen kindgerecht einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– leiten die Übergänge von einer Unterrichtsphase zur anderen mit klaren Formulierungen;* *– formulieren gut verständliche Aufgabenstellungen und Arbeitsanweisungen für Schülerinnen und Schüler der Grundschule;* *– modellieren Satzmuster für Erklärungen und Demonstrationen (z. B. zuerst–dann, weil–deshalb);* *– beobachten und diskutieren Videobeispiele.*
SK 2.3. Sprachliche Impulse im Unterricht gezielt einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– nutzen Satzstarter/Wortlisten/Visualisierungen als sprachliche Impulse;* *– initiieren kurze Dialoge im Unterricht;* *– erweitern Schüleräußerungen sprachlich;* *– begleiten Lernprozesse durch korrektives und konstruktives Feedback.*

AG 3 – Kommunikationsstörungen im Unterricht analysieren und angemessene Lösungsstrategien anwenden.

XI. Klasse
SK 3.1. Kommunikationsstörungen im Unterricht erkennen
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Unterrichtsszenen auf sprachliche Missverständnisse;* *– beschreiben typische Barrieren im Grundschulkontext (z. B. unklare Instruktionen, Überforderungen, Ablenkung);* *– unterscheiden mögliche Ursachen (z. B. Sprachstand, Aufmerksamkeit, Emotionen, Gruppendynamik, Umgebung);* *– erkennen nonverbale Hinweise auf Kommunikationsabbrüche (z. B. Rückzug, Unruhe, Blickabwendung).*
SK 3.2. Strategien zur Klärung und Vereinfachung von Kommunikation in pädagogischen Situationen anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– üben Reformulierungen für Erklärungen und Arbeitsaufträge (z. B. kürzere Sätze, einfache Wörter);* *– demonstrieren Klärungstechniken in Rollenspielen (z. B. Nachfragen, Zusammenfassen, Visualisieren);* *– formulieren Ich-Botschaften in Konfliktsituationen mit Schülerinnen und Schülern;* *– wenden deeskalierende Strategien an (Gefühle spiegeln, klare Grenzen, Wahlmöglichkeiten);* *– führen/strukturieren kurze klärende Absprachen im Team (z. B. gemeinsame Regeln, Maßnahmen, Kommunikation mit Eltern);* *– strukturieren klärende Gespräche mit Eltern zum Lernstand und zu Verhaltensschwierigkeiten.*
SK 3.3. Präventive Maßnahmen zur Vermeidung von Kommunikationsstörungen planen
Schülerinnen und Schüler: *– planen sprachliche Routinen für Unterrichtsabläufe (z. B. Beginn, Übergänge, Abschluss);* *– entwickeln eindeutige Formulierungen für wiederkehrende Instruktionen;* *– gestalten visuelle und sprachliche Unterstützungshilfen (z. B. Tafelbild, Piktogramme, Abläufe);* *– visualisieren Gesprächs- und Klassenregeln für die Lerngruppe.*

AG 4 – Digitale Kommunikationsformen im schulischen Kontext (Lernplattformen, Elterninfos, schulische Kommunikation) verantwortungsvoll und professionell nutzen.

XI. Klasse
SK 4.1. Digitale Werkzeuge für die schulische Kommunikation einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– erkunden digitale Plattformen für schulische Kommunikation (z. B. Lernplattformen);* *– formulieren digitale Mitteilungen an Eltern in korrektem, höflichem Deutsch (z. B. Terminänderungen, Erinnerungen);* *– erstellen digitale Informationsmaterialien/Arbeitsaufträge für Lernplattformen (z. B. Wochenplan);*

XI. Klasse
– strukturieren digitale Informationsketten im Team (z. B. Weitergabe von Terminen, organisatorischen Hinweisen).
SK 4.2. Regeln der digitalen Kommunikation (Netiquette, Datenschutz, Tonfall) anwenden
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren digitale Beispiele hinsichtlich sprachlicher Angemessenheit;* *– bewerten Nachrichten nach Kriterien der Höflichkeit, Klarheit und Professionalität;* *– identifizieren Datenschutzrisiken in schulischen Kommunikationssituationen;* *– korrigieren fehlerhafte oder unangemessene digitale Mitteilungen;* *– reflektieren professionelle Grenzen (Erreichbarkeit, Kommunikationskanäle, Umgang mit Konflikten online).*
SK 4.3. Digitale Kommunikationssituationen mit Eltern professionell gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– verfassen klare, höfliche und strukturierte E-Mails an Eltern;* *– strukturieren digitale Nachrichten verständlich und adressatengerecht;* *– passen Formulierungen an unterschiedliche schulische Kommunikationsanlässe (z. B. Rückmeldung, Einladung, Information) an;* *– entscheiden begründet, wann ein persönliches Gespräch erforderlich ist (Vertraulichkeit, Sensibilität);* *– formulieren eine digitale Rückmeldung zu Lernprozessen und Verhaltensbeobachtungen;* *– formulieren digitale Elterninformationen klar, verständlich und ressourcenorientiert und reflektieren deren Wirkung auf Vertrauen und Zusammenarbeit.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

XI.Klasse

Inhaltsbereiche	**Lerninhalte**
1. Kommunikationsprozesse im Grundschulunterricht	1.1. Kommunikationsmodelle und ihre Anwendung im Unterricht; 1.2. Funktionen von Kommunikation in Lernprozessen; 1.3. Struktur von Erklärungen und pädagogischen Interaktionen; 1.4. Aufbau und Struktur von Arbeitsaufträgen und Rückmeldungen im Unterricht; 1.5. Kommunikation mit Eltern und im Kollegium (Tür-und-Angel-Gespräch, Elterngespräch, Elternabend, Teamabsprachen/Übergaben); 1.6. Gesprächsstrategien in Elterngespräche (z.B. aktives Zuhören, Ich-Botschaften, Perspektivenwechsek).
2. Verbale, nonverbale und paraverbale Ausdrucksformen im Unterricht	2.1. Funktionen verbaler, nonverbaler und paraverbaler Kommunikation; 2.2. Wirkung von Körpersprache und Stimme in Interaktionen; 2.3. Ausdrucksformen und sprachliche Ausgestaltung von Erklärungen und Impulsen; 2.4. Modellierung sprachlicher Satzmuster im Unterricht; 2.5. Impulsfragen und Gesprächslenkung im Unterricht.
3. Kommunikationsstörungen und Konfliktmanagement im schulischen Kontext	3.1. Ursachen und Formen von Kommunikationsstörungen im Unterricht; 3.2. Sprachliche Missverständnisse bei Kindern von der Vorbereitungsklasse–4. Klasse; 3.3. Strategien zur Klärung und Vereinfachung von Kommunikation; 3.4. Präventive Kommunikationsroutinen; 3.5. Gesprächsführung in konfliktbelasteten Situationen.
4. Digitale Kommunikation im schulischen Kontext	4.1. Formen und Funktionen digitaler Kommunikation in der Schule; 4.2. Regeln professioneller digitaler Kommunikation; 4.3. Datenschutz und Verantwortung; 4.4. Struktur und sprachliche Gestaltung digitaler Mitteilungen im Kontakt mit Eltern und Team; 4.5. Vertraulichkeit, Einwilligungen und professionelle Grenzen (Fotos/Daten, Erreichbarkeit, Kanäle, wann persönliches Gespräch nötig ist).

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht ist praxis- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise an professionelle kommunikative Handlungsformen im Grundschulunterricht heranzuführen.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung:

- Praxisnähe:
  Alle Inhalte werden mit konkreten Situationen aus dem Grundschulalltag verknüpft (z. B. Erklärungsphasen, Arbeitsaufträge, Gruppenarbeit, Klassenführung). Beispiele stammen aus realen Unterrichtssituationen.
- Handlungsorientierung:
  Kommunikative Strategien werden praktisch erprobt (Simulationen, Rollenspiele, Mikrosequenzen). Lernende übernehmen abwechselnd die Rolle der Lehrkraft und der Schülerinnen und Schüler.
- Modelllernen:
  Die Lehrkraft demonstriert sprachlich angemessene Erklärungen, Instruktionen und Rückmeldungen. Gute Beispiele werden gemeinsam analysiert und sprachlich reflektiert.
- Reflexion:
  Nach jeder Übung erfolgt eine strukturierte Auswertung (z. B. Verständlichkeit, Wirkung, Klarheit, Struktur). Lernende reflektieren ihre Unterrichtssprache und entwickeln Verbesserungsstrategien.
- Kompetenzorientierung:
  Bewertet wird die Fähigkeit, Unterrichtssprache klar, strukturiert und kindgerecht einzusetzen und Kommunikationssituationen zu reflektieren. Die Entwicklung kommunikativer Handlungskompetenz steht im Mittelpunkt.

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation und Rollenspiele:
— Unterrichtsgespräche, Erklärphase, Arbeitsaufträge, Konfliktgespräche;
— Simulation von Elternkommunikation (z. B. Kurze Rückmeldungen, Einladungen, Informationsgespräche).
- Analyse von Unterrichtsszenen:
— Video- oder Audioszenen aus dem Grundschulunterricht;
— Analyse von Körpersprache, Stimme, Verständlichkeit, Struktur.
- Sprachliche Übungen:
— Formulieren klarer Arbeitsaufträge;
— Vereinfachen komplexer Erklärungen;
— Modellieren von Satzmustern für Lernprozesse.
- Arbeit mit Fallbeispielen:
— Kommunikationsstörungen erkennen und Lösungen entwickeln;
— Präventive Maßnahmen planen (z. B. Routinen, Regeln, Visualisierungen).
- Digitale Kommunikation
— Schreiben professioneller digitaler Mitteilungen an Eltern;
— Erstellen digitaler Unterrichtsmaterialien;
— Analyse von Netiquette und Datenschutz.
- Kooperative Lernformen
— Partnerarbeit zur Entwicklung von Impulsfragen;
— Gruppenarbeit zur Erstellung von Visualisierungen (z. B. Gesprächsregeln, Ablaufpläne).
Differenzierende Aufgabenstellungen berücksichtigen den individuellen Entwicklungsstand der Lernenden.

3. Einsatz von Materialien und Medien:

- Visuelle Materialien: Tafelbilder, Piktogramme, Ablaufpläne, Symbolkarten, Bilderbücher und Fotoserien zur Gesprächsanregung.
- Narrative Materialien: Handpuppen, Figuren, Story-Elemente zur Gesprächsführung und Impulsgebung, Erzählkarten;
- Digitale Werkzeuge: Tools zur Erstellung von Arbeitsblättern und Präsentationen, digitale Pinnwände für Impulsfragen oder Unterrichtsbeispiele, E-Mail-Kommunikation und digitale Elterninformationen, Audioaufnahmen zur Selbstreflexion der Unterrichtssprache;

- Materialien für Klassenführung und Routinen: Gesprächsregeln, Meldezeichen, Signalkarten, visualisierte Arbeitsabläufe und Unterrichtsphasen.

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

Materialien dienen stets als sprachliche Impulsgeber. Entscheidend ist die sprachliche Rahmung durch die Lehrkraft. Sensible Inhalte (z. B. Verhaltensauffälligkeiten) werden vertraulich behandelt; es wird begründet entschieden, wann ein persönliches Gespräch notwendig ist.

4. *Leistungsbewertung:*

- Empfohlen werden:

— praktische Demonstrationen (z. B. Erklärungssequenzen, Gesprächsführung)
— Portfolioarbeit (Analyseblätter, digitale Mitteilungen, Reflexionen);
— Beobachtungsaufgaben zu Interaktionen;
— mündliche Präsentationen;
— kurze schriftliche Aufgaben zur digitalen Kommunikation.

- Die Bewertung erfolgt kompetenzorientiert und entwicklungsfördernd:

— sprachliche Klarheit und Verständlichkeit;
— Angemessenheit der Formulierungen für Kinder der Vorbereitungsklasse bis 4. Klasse;
— professionelles Verhalten in Kommunikationssituationen;
— sachgerechte Nutzung digitaler Kommunikationsformen;
— Reflexionsfähigkeit über eigenes Kommunikationsverhalten.

- Entwicklungsfördernde Rückmeldung

— Feedback erfolgt konstruktiv, konkret und kompetenzorientiert;
— Lernende erhalten Hinweise zur Verbesserung ihrer Unterrichtssprache.

QUELLENANGABEN

- Brunner, E. (2019): *Professionelle Gesprächsführung in der Pädagogik.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Kucharz, D., Beckerle, C., & Mackowiak, K. (2015): *Alltagsintegrierte Sprachförderung im Kindergarten.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Röhner, C., & Schütz, A. (2016): *Kommunikationspsychologie für pädagogische Berufe.* Stuttgart: Kohlhammer.
- Rosenberg, M. B. (2016): *Gewaltfreie Kommunikation.* Paderborn: Junfermann.
- Schrader, J. (2013): *Kommunikation und Interaktion im Kindergarten.* Freiburg: Herder.
- Schulz von Thun, F. (2010): *Miteinander reden 1–3.* Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Watzlawick, P., Beavin, J. H., & Jackson, D. D. (2011): *Menschliche Kommunikation.* Bern: Huber.
- Ministerul Educației. (2023): *Programa pentru ocuparea posturilor didactice – Învățământ primar.* București: Ministerul Educației.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 133A

Programa școlară
pentru disciplina

Literație emergentă
(Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext)

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 133A
Programa școlară pentru disciplina *Literație emergentă (Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext)*, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literație emergentă” este elaborată pentru clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie și contribuie la profesionalizarea viitorilor educatori în domeniul dezvoltării limbajului și a culturii scrisului în educația timpurie.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe Cadrul de referință al curriculumului național (2022), pe Curriculumul pentru educația timpurie (2019), precum și pe documentele europene privind dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții și asigurarea calității în educația timpurie.

Literația emergentă este abordată ca proces gradual și integrat, care include dezvoltarea competențelor de comunicare orală, a conștiinței fonologice, a competenței narative și a reprezentării simbolice. Aceste dimensiuni preced și susțin procesul formal de alfabetizare, fără a implica predarea sistematică a literelor sau a citirii convenționale.

Disciplina valorifică perspectiva conform căreia literația reprezintă o practică socială și culturală, prezentă în viața cotidiană a copilului prin interacțiuni verbale, experiențe narative, contactul cu cartea și utilizarea semnelor grafice în mediul înconjurător. În acest sens, accentul este pus pe formarea capacității viitorilor educatori de a crea contexte alfabetogenice, stimulative și adecvate nivelului de dezvoltare al copilului.

Prin caracterul său formativ, aplicativ și profesionalizant, disciplina urmărește:

- formarea competenței de analiză a situațiilor de literație din mediul educațional;
- proiectarea și implementarea activităților de stimulare a competenței narative și a conștiinței fonologice;
- organizarea mediilor alfabetogenice și a climatului literar în grădiniță;
- observarea și documentarea dezvoltării limbajului și a primelor manifestări ale scrisului;
- colaborarea cu familia în vederea susținerii experiențelor timpurii de literație.

Structura programei este elaborată în conformitate cu modelul curricular național și cuprinde următoarele componente:

- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG);
- Competențe specifice (CS) și exemple de activități de învățare (EAI);
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării;
- Sugestii metodologice;
- Standarde curriculare de învățare și standarde naționale de evaluare;
- Referințe bibliografice.

Prin corelarea dimensiunii teoretice cu cea practică, programa oferă un cadru coerent pentru dezvoltarea competențelor necesare susținerii literației emergente în educația timpurie, în concordanță cu profilul profesional al absolventului de liceu pedagogic.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Înțelegerea și valorificarea literației ca practică socială și culturală**
CG2	**Sprijinirea intenționată a dezvoltării narative, fonologice și simbolice**
CG3	**Proiectarea și organizarea unor medii de învățare care stimulează limbajul și contactul cu scrisul**
CG4	**Observarea, documentarea și reflecția asupra dezvoltării literației**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Înțelegerea și valorificarea literației ca practică socială și culturală

Clasa a XII-a
CS 1.1. Analizarea evenimentelor de literație
Elevii: – *analizează evenimente de literație din viața cotidiană a copiilor (de exemplu: citirea cu voce tare, etichete și inscripții, scrierea și citirea în jocul de rol);* – *compară practicile literate din familie și din grădiniță;* – *reflectează asupra importanței literației pentru participarea socială.*
CS 1.2. Diferențierea dintre oralitate și literalitate
Elevii: – *disting caracteristicile limbajului oral și ale celui scris (de exemplu: spontaneitate vs. planificare);* – *analizează texte citite copiilor din perspectiva scrierii conceptuale;* – *formulează exemple de limbaj al proximității și limbaj al distanței;* – *formulează consecințe didactice pentru situațiile de lectură și conversație cu copiii.*
CS 1.3. Reflectarea literației ca factor al identității
Elevii: – *reflectează asupra propriilor experiențe de literație (de exemplu: experiențe de lectură din copilărie);* – *analizează relația dintre literație și identitate;* – *discută așteptările sociale legate de competențele literate.*

CG 2 – Sprijinirea intenționată a dezvoltării narative, fonologice și simbolice

Clasa a XII-a
CS 2.1. Structurarea competenței narative
Elevii: – *concep secvențe de lucru cu cartea ilustrată cu structură narativă;* – *analizează structura unei povești pentru copii;* – *utilizează benzi narative, marionete sau secvențe de imagini ca stimul pentru povestire;* – *dezvoltă sarcini pentru stimularea repovestirii.*
CS 2.2. Dezvoltarea conștientă a conștiinței fonologice
Elevii: – *creează jocuri de rimă, silabe și sunete (de exemplu: lanțuri de rime, jocuri de bătăi din palme);* – *structurează exerciții de percepere a sunetelor;* – *segmentează și combină silabe, în funcție de nivelul copiilor;* – *planifică o secvență de stimulare fonologică pentru identificarea sunetului inițial.*
CS 2.3. Dezvoltarea înțelegerii limbajului în contextul lucrului cu cartea ilustrată
Elevii: – *formulează întrebări de înțelegere diferențiate pentru o secvență dintr-o carte ilustrată;* – *analizează situații de înțelegere auditivă;* – *dezvoltă activități pentru aprofundarea vocabularului.*
CS 2.4. Inițierea conștientă a conștiinței simbolice și a scrisului în grădiniță
Elevii: – *creează ocazii de literație prin utilizarea textului din mediul înconjurător (de exemplu: etichete în sala de grupă, indicatoare, ambalaje);* – *dezvoltă activități pentru interpretarea simbolurilor (pictograme, simboluri pentru programul zilei sau reguli);* – *planifică activități pentru recunoașterea numelor și a cuvintelor (cartonașe cu nume, asociere cuvânt–imagine) și le însoțesc prin sprijin verbal.*

CG 3 – Proiectarea și organizarea unor medii de învățare care stimulează limbajul și contactul cu scrisul

Clasa a XII-a
CS 3.1. Crearea unui climat favorabil literației
Elevii: – *elaborează concepte pentru amenajarea unui colț de lectură;* – *dezvoltă ritualuri pentru utilizarea cărților în viața de zi cu zi (de exemplu: moment zilnic de citire);* – *reflectează asupra cărții ca mediu cultural (prezentarea cărților, cutii tematice).*
CS 3.2. Structurarea didactică a întâlnirilor timpurii cu scrisul
Elevii: – *creează inscripții susținute de simboluri (de exemplu: pentru garderobă sau colțul de construcții);* – *planifică activități cu logo-uri și pictograme (de exemplu: semne de circulație);* – *evaluează stimularea prin scris și simboluri în sala de grupă.*
CS 3.3. Explicarea principiului alfabetic
Elevii: – *explică principiile de bază ale sistemului de scriere (de exemplu: relația sunet–grafem);* – *analizează etapele tipice ale dezvoltării scrisului timpuriu;* – *descriu caracteristicile produselor scrise ale copiilor;* – *formulează impulsuri didactice adecvate vârstei pentru contactul cu scrisul (fără formalizarea procesului).*

CG 4 – Observarea, documentarea și reflecția asupra dezvoltării literației

Clasa a XII-a
CS 4.1. Documentarea dezvoltării literației
Elevii: – *utilizează instrumente de observare (de exemplu: fișe de observație);* – *documentează dezvoltarea limbajului și a scrisului;* – *analizează procese de dezvoltare pe baza studiilor de caz;* – *documentează evoluția literației (povestire, conștiință fonologică, conștiință simbolică și a scrisului, produse scrise timpurii).*
CS 4.2. Evaluarea acțiunii pedagogice
Elevii: – *evaluează secvențele de literație realizate;* – *analizează calitatea interacțiunii (calitatea intervențiilor, distribuția conversației, modelarea limbajului, scaffolding, comportament responsiv);* – *dezvoltă strategii de îmbunătățire.*
CS 4.3. Integrarea conceptului Family Literacy
Elevii: – *planifică activități de literație împreună cu părinții (de exemplu: ziua lecturii);* – *dezvoltă materiale informative pentru familii;* – *reflectează asupra rolului mediului social în dezvoltarea literației;* – *concep activități accesibile și incluzive, ținând cont de multilingvism.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Literația în viața cotidiană a copilului	1.1. Literația ca experiență cotidiană în grădiniță; 1.2. Citirea și povestirea ca punte între oralitate și scris; 1.3. Diferențe între limbajul oral și cel scris; 1.4. Literația și dezvoltarea personală.
2. Competența narativă, înțelegerea limbajului și conștiința fonologică	2.1. Lectura expresivă; 2.2. Dezvoltarea vocabularului în contextul lecturii; 2.3. Situații de povestire în grădiniță; 2.4. Întrebări de înțelegere pentru cartea ilustrată; 2.5. Jocuri fonetice și de limbaj; 2.6. Interpretarea simbolurilor și recunoașterea numelor; 2.7. Repovestirea și formele de povestire liberă.
3. Întâlnirea timpurie cu scrisul și mediul alfabetogen	3.1. Semne grafice inițiale și scrierea numelui; 3.2. Scrisul în sala de grupă; 3.3. Amenajarea colțului de lectură; 3.4. Logo-uri și pictograme; 3.5. Ideea de bază sunet–literă.
4. Observare și reflecție profesională	4.1. Observarea activităților lingvistice; 4.2. Documentarea unor studii de caz simple; 4.3. Reflecția asupra activităților de lectură și povestire; 4.4. Colaborarea cu părinții în domeniul literației.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei „Literație emergentă" trebuie să fie orientată spre practică și acțiune pedagogică. Scopul este ca elevii să fie capabili să planifice activități de literație; să le implementeze; observe și documenteze procesele; să reflecteze asupra propriei acțiuni pedagogice.

Fundamentele teoretice sunt întotdeauna corelate cu situații reale din viața creșei și grădiniței.

1. Principii de bază ale organizării predării:

- Orientarea spre practică:
  Conținuturile sunt corelate cu situații autentice din activitatea educațională: lecturi cu voce tare, cercul de dimineață, jocul liber, situații de tranziție.

- Orientare spre acțiune:
  Elevii exersează strategii de stimulare a literației prin: simulări, jocuri de rol, secvențe de micro-predare.

- Orientare spre dialog:
  Citirea și povestirea sunt abordate ca procese interactive, nu ca prezentări unilaterale.

- Orientarea spre dezvoltarea copilului:

  Activitățile sunt analizate în raport cu nivelul de dezvoltare al copilului. Elevii învață să interpreteze: încercările timpurii de scriere, exprimările verbale ale copiilor.

- Reflecția pedagogică:
  După exercițiile practice are loc reflecția structurată: în plen sau grupuri mici și se analizează: calitatea interacțiunii, adecvarea limbajului, potențialul de simulare.

2. Implementarea metodică:

- Simularea situațiilor pedagogice (lectură dialogică, cerc de povestire, jocuri de rimă sau sunete, introducerea unei etichete noi în sala de grupă).

- Micro-Teaching (planificarea unor scurte secvențe de literație și analiză colegială).

- Analiza exemplelor din practică: (cărți ilustrate, desene ale copiilor, produse scrise timpurii).

- Învățare prin proiect: (amenajarea unui colț de lectură, dezvoltarea unui ritual de literație, organizarea unei zile a lecturii cu părinții).

- Portofoliul individual (documentarea planificărilor, reflecțiilor și observațiilor).

3. Utilizarea materialelor și mijloacelor didactice:

Se recomandă utilizarea diverselor materiale pentru stimularea literației:

- Cărți ilustrate;
- Carduri cu rime și jocuri fonetice;
- Materiale cu simboluri și etichete;
- Marionete și carduri narative;
- Materiale audio;
- Instrumente digitale simple pentru documentare.

Materialele sunt declanșatori ai comunicării, iar rolul esențial îl are interacțiunea verbală realizată de cadrul didactic.

Trebuie respectate normele de protecție a datelor și armonizarea informațiilor în documentare!

4. Conectarea teoriei cu practica:

Concepte precum: conștiința fonologică, principiul alfabetic, literația ca practică socială sunt abordate în relație directă cu situațiile educaționale concrete.

Activitățile sunt adaptate la: nivelul de limbaj, multilingvismul, dinamica grupului.

Elevii învață să recunoască situații care stimulează literația, să le planifice conștient și să reflecteze critic asupra propriei acțiuni pedagogice.

5. Evaluarea rezultatelor elevilor:

- Modalități recomandate:

— planificarea și realizarea unei secvențe de literație;
— realizarea unui portofoliu;
— analiza unui studiu de caz;
— prezentarea orală a unei idei de proiect;
— sarcini scrise scurte privind conceptele teoretice.

- Criterii de evaluare:

— corectitudinea științifică;
— adecvarea planificării;
— legătura cu practica pedagogică;
— capacitatea de reflecție;
— claritatea exprimării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Brügelmann, H.; Brinkmann, E. (1998). *Die Schrift erfinden. Beobachtung, Dokumentation und Förderung von Lernprozessen im Anfangsunterricht*. Frankfurt am Main: Grundschulverband.
- Nickel, S. (2007). *Sprach- und Literaturdidaktik im Elementarbereich – Literacy*. Universität Bremen.
- Näger, S. (2017). *Literacy – Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Freiburg: Herder.
- Snow, C.; Dickinson, D. (Hrsg.) (1991). *Early Literacy Development*. Baltimore: Paul H. Brookes.
- Teale, W.; Sulzby, E. (1986). *Emergent Literacy: Writing and Reading*. Norwood, NJ: Ablex.
- Whitehurst, G.; Lonigan, C. (1998). *Child Development and Emergent Literacy*. Child Development, 69(3).
- Ministerul Educației. (2026). *Programa Literație emergentă. Curriculum de specialitate pentru filiera vocațională, profil pedagogic.* București.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
- Ministerul Educației (2022). *Cadrul de referință al curriculumului național*. București.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 133B

Programa școlară
pentru disciplina

Literație emergentă
(Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext)

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 133B
Programa școlară pentru disciplina *Literație emergentă (Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext)*, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literație emergentă" este elaborată pentru clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS), filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea educație timpurie și contribuie la profesionalizarea viitorilor educatori în domeniul dezvoltării limbajului și al culturii scrisului în educația timpurie.

Programa se fundamentează pe prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, pe Cadrul de referință al curriculumului național (2022), pe Curriculumul pentru educația timpurie (2019), precum și pe documentele europene privind dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții și asigurarea calității în educația timpurie.

Literația emergentă este abordată ca proces gradual și integrat, care include dezvoltarea competențelor de comunicare orală, a conștiinței fonologice, a competenței narative și a reprezentării simbolice. Aceste dimensiuni preced și susțin procesul formal de alfabetizare, fără a implica predarea sistematică a literelor sau a citirii convenționale.

Disciplina valorifică perspectiva conform căreia literația reprezintă o practică socială și culturală, prezentă în viața cotidiană a copilului prin interacțiuni verbale, experiențe narative, contactul cu cartea și utilizarea semnelor grafice în mediul înconjurător. În acest sens, accentul este pus pe formarea capacității viitorilor educatori de a crea contexte alfabetogenice, stimulative și adecvate nivelului de dezvoltare al copilului.

Prin caracterul său formativ, aplicativ și profesionalizant, disciplina urmărește:

- formarea competenței de analiză a situațiilor de literație din mediul educațional;
- proiectarea și implementarea activităților de stimulare a competenței narative și a conștiinței fonologice;
- organizarea mediilor alfabetogenice și a climatului literar în grădiniță;
- observarea și documentarea dezvoltării limbajului și a primelor manifestări ale scrisului;
- colaborarea cu familia în vederea susținerii experiențelor timpurii de literație.

Structura programei este elaborată în conformitate cu modelul curricular național și cuprinde următoarele componente:

- Notă de fundamentare;
- Competențe generale (CG);
- Competențe specifice (CS) și exemple de activități de învățare (EAI);
- Domenii de conținut și conținuturi ale învățării;
- Sugestii metodologice;
- Standarde curriculare de învățare și standarde naționale de evaluare;
- Referințe bibliografice.

Prin corelarea dimensiunii teoretice cu cea practică, programa oferă un cadru coerent pentru dezvoltarea competențelor necesare susținerii literației emergente în educația timpurie, în concordanță cu profilul profesional al absolventului de liceu pedagogic.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Literacy als soziale und kulturelle Praxis verstehen und pädagogisch nutzen.**
AG2	**Narrative, phonologische und symbolische Entwicklungsprozesse gezielt unterstützen.**
AG3	**Sprach- und schriftanregende Lernumgebungen planen und gestalten.**
AG4	**Literacy-Entwicklung beobachten, dokumentieren und reflektieren.**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Literacy als soziale und kulturelle Praxis verstehen und pädagogisch nutzen.

XII. Klasse
SK 1.1. Literacy-Events analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Literacy-Events aus dem Alltag von Kindern (z. B. Vorlesen, Beschriftungen, Schreiben/Lesen im Rollenspiel);* *– vergleichen literale Praktiken in Familie und Kindergarten;* *– reflektieren die Bedeutung von Literacy für gesellschaftliche Teilhabe.*
SK 1.2. Oralität und Literalität unterscheiden
Schülerinnen und Schüler: *– unterscheiden Merkmale mündlicher und schriftlicher Sprache (z. B. Spontaneität vs. Planung);* *– analysieren Vorlesetexte hinsichtlich konzeptioneller Schriftlichkeit;* *– formulieren Beispiele für Sprache der Nähe und Sprache der Distanz;* *– formulieren Konsequenzen für kindgerechte Vorlese- und Gesprächssituationen.*
SK 1.3. Literacy als Identitätsfaktor reflektieren
Schülerinnen und Schüler: *– reflektieren eigene Literacy-Erfahrungen (z. B. Leseerlebnisse der Kindheit);* *– analysieren Zusammenhänge zwischen Literacy und Identität;* *– diskutieren gesellschaftliche Erwartungen an literale Kompetenzen*

AG 2 – Narrative, phonologische und symbolische Entwicklungsprozesse gezielt unterstützen.

XII. Klasse
SK 2.1. Narrative Kompetenz strukturieren
Schülerinnen und Schüler: *– konzipieren Bilderbuchsequenzen mit narrativer Struktur;* *– analysieren den Aufbau einer Kindergeschichte;* *– nutzen Erzählschienen/Handpuppen/Bildfolgen als Erzählanlass;* *– entwickeln Aufgaben zur Förderung des Nacherzählens.*
SK 2.2. Phonologische Bewusstheit gezielt fördern
Schülerinnen und Schüler: *– entwickeln Reim-, Silben- und Lautspiele (z. B. Reimketten, Klatschspiele);* *– strukturieren Lautwahrnehmungsübungen;* *– segmentieren und setzen Silben zusammen (je nach Niveau)* *– planen eine phonologische Fördersequenz zur Anlauterkennung.*
SK 2.3. Sprachverständnis im Kontext von Bilderbucharbeit fördern
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren differenzierte Verständnisfragen zu einer Bilderbuchsequenz;* *– analysieren Hörverstehensituationen;*

XII. Klasse
– entwickeln Aufgaben zur Wortschatzvertiefung.
SK 2.4. Symbol- und Schriftbewusstsein im Kindergarten gezielt anbahnen
Schülerinnen und Schüler: *– gestalten Literacy-Anlässe mit Umweltprint (z. B. Beschriftungen im Gruppenraum, Schilder, Verpackungen) und leiten Gespräche darüber an;* *– entwickeln Aufgaben zur Symboldeutung (Piktogramme, Tagesplan-/Regelsymbole) und zur Zuordnung von Symbolen und Bedeutungen;* *– planen Aktivitäten zur Namens- und Wortwiedererkennung (Namenskarten, Wort-Bild-Zuordnung) und begleiten diese sprachlich.*

AG 3 – Sprach- und schriftanregende Lernumgebungen planen und gestalten.

XII. Klasse
SK 3.1. Literarisierendes Klima gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– entwerfen Konzepte für eine Leseecke;* *– entwickeln Rituale zur Nutzung von Büchern im Alltag (z. B. tägliche Vorlesezeit);* *– reflektieren die Bedeutung des Buches als kulturelles Medium (z. B. Buchpräsentation, Themenkisten).*
SK 3.2. Frühe Schriftbegegnung didaktisch strukturieren
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen symbolgestützte Beschriftungen (z. B. Garderobe, Bauecke);* *– planen Aktivitäten zu Logos und Piktogrammen (z. B. Verkehrschilder);* *– evaluieren die Schrift- und Symbolanregung eines Gruppenraums.*
SK 3.3. Das alphabetische Prinzip erläutern
Schülerinnen und Schüler: *– erläutern grundlegende Prinzipien des Schriftsystems (z. B. Laut-Graphem-Zuordnung);* *– analysieren typische Entwicklungsstufen früher Schriftaneignung;* *– beschreiben Merkmale kindlicher Schriftprodukte;* *– leiten daraus altersangemessene Impulse zur Schriftbegegnung ab (ohne Verschulung).*

AG 4 – Literacybezogene Entwicklungsprozesse beobachten, dokumentieren und reflektieren.

XII. Klasse
SK 4.1. Literacy-Entwicklung dokumentieren
Schülerinnen und Schüler: *– wenden Beobachtungsinstrumente an (z. B. Beobachtungsbogen);* *– dokumentieren Sprach- und Schriftentwicklung;* *– analysieren Entwicklungsverläufe anhand von Fallbeispielen;* *– dokumentieren Literacy-Entwicklung (Erzählen, phonologische Bewusstheit, Symbol-/Schriftbewusstsein, frühe Schriftprodukte).*
SK 4.2. Pädagogisches Handeln evaluieren
Schülerinnen und Schüler: *– evaluieren durchgeführte Literacy-Sequenzen;* *– analysieren Interaktionsqualität (z. B. Impulsqualität, Gesprächsanteile, Modellieren, Scaffolding, responsives Verhalten);* *– entwickeln Verbesserungsstrategien.*
SK 4.3. Family Literacy einbeziehen
Schülerinnen und Schüler: *– planen Literacy-Aktionen mit Eltern (z. B. Vorlesetag);* *– entwickeln Informationsmaterialien für Familien;* *– reflektieren die Bedeutung des sozialen Umfelds für Literacy;* *– gestalten Angebote wertschätzend und niedrigschwellig (Mehrsprachigkeit berücksichtigen).*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

XII.Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Literacy im Alltag des Kindes	1.1. Literacy als Alltagserfahrung im Kindergarten; 1.2. Vorlesen und Erzählen als Brücke zwischen Mündlichkeit und Schriftlichkeit; 1.3. Unterschiede zwischen mündlicher und schriftlicher Sprache; 1.4. Literacy und persönliche Entwicklung.
2. Narrative Kompetenz, Sprachverständnis und phonologische Bewusstheit	2.1. Expressives Vorlesen; 2.2. Wortschatzarbeit im Kontext von Vorlesen; 2.3. Erzählsituationen im Kindergarten; 2.4. Verständnisfragen zum Bilderbuch; 2.5. Laut- und Sprachspiele; 2.6. Symboldeutung / Namenswiedererkennung 2.7. Nacherzählungen und freie Erzählformen.
3. Frühe Schriftbegegnungen und alphabetogene Umgebung	3.1. Kritzelzeichen und Namenschreiben; 3.2. Schrift im Gruppenraum; 3.3. Leseecke gestalten; 3.4. Logos und Piktogramme; 3.5. Grundidee Laut-Buchstabe.
4. Beobachtung und professionelle Reflexion	4.1. Beobachtung sprachlicher Aktivitäten; 4.2. Dokumentation einfacher Fallbeispiele; 4.3. Reflexion eigener Vorlese- und Erzählsequenzen; 4.4. Zusammenarbeit mit Eltern im Bereich Literacy.

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht im Fach „Literacy-Erziehung im frühpädagogischen Kontext" ist praxis- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise zur professionellen Planung, Durchführung, Beobachtung/Dokumentation und Reflexion literacybezogener Aktivitäten im frühpädagogischen Kontext zu befähigen.
Die Vermittlung theoretischer Grundlagen erfolgt stets in enger Verbindung mit konkreten Handlungssituationen aus dem Krippen- und/oder Kindergartenalltag.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung

- Praxisnähe:

Alle Inhalte werden mit authentischen Situationen aus dem pädagogischen Alltag verknüpft (z. B. Vorlesesituationen, Morgenkreis, Freispiel, Übergangssituationen). Theoretische Konzepte werden anhand konkreter Beispiele veranschaulicht.

- Handlungsorientierung:

Die Schülerinnen und Schüler erproben literacyfördernde Strategien aktiv durch Simulationen, Rollenspiele und Micro-Teaching-Sequenzen.

- Dialogische Orientierung:

Besonderer Wert wird auf dialogische Interaktion gelegt. Vorlesen und Erzählen werden als interaktive Prozesse verstanden, nicht als einseitige Darbietung.

- Entwicklungsorientierung:

Die Auseinandersetzung mit Literacy erfolgt unter Berücksichtigung der Entwicklungsstufe des Kindes. Die Schülerinnen und Schüler lernen, frühe Schriftversuche und sprachliche Äußerungen entwicklungsangemessen zu interpretieren.

- Reflexion:

Nach praktischen Übungen erfolgt eine strukturierte Reflexion im Plenum oder in Kleingruppen. Dabei werden Interaktionsqualität, sprachliche Angemessenheit und Förderpotenziale analysiert.

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation von pädagogischen Situationen (dialogisches Vorlesen, Gestaltung eines Erzählkreises, Durchführung eines Reim- oder Lautspiels, Einführung einer neuen Beschriftung im Gruppenraum, Arbeit mit Logos und Piktogrammen).
- Micro-Teaching (Planung kurzer Literacy-Sequenzen wie Bilderbucharbeit, kollegiale Auswertung).
- Analyse von Praxisbeispielen (Bilderbücher oder Kinderzeichnungen analysieren, frühe Schriftprodukte analysieren, Fallbeispiele zur Sprach- und Schriftentwicklung auswerten).
- Projektorientiertes Arbeiten (Planung und Gestaltung einer Leseecke, Entwicklung eines Literacy-Rituals, Konzeption eines Vorlesetages mit Elternbeteiligung).
- Portfolioarbeit (Planungen, Reflexionen und Beobachtungen in einem individuellen Portfolio dokumentieren).

3. Einsatz von Materialien und Medien:

Empfohlen wird der Einsatz vielfältiger literacyfördernder Materialien:
- Bilderbücher unterschiedlicher Text- und Bildstruktur;
- Reimkarten und Lautspiele;
- Symbol- und Beschriftungsmaterialien;
- Handpuppen und Erzählkarten;
- Hörmedien;
- einfache digitale Werkzeuge zur Dokumentation.

Datenschutz und Urheberecht berücksichtigen!

Materialien dienen stets als sprachliche Impulsgeber. Entscheidend ist die sprachliche Rahmung durch die pädagogische Fachkraft. Datenschutz und Anonymisierung werden bei Beobachtungen und Dokumentationen berücksichtigt.

4. Verbindung von Theorie und Praxis

Theoretische Inhalte (z. B. phonologische Bewusstheit, alphabetisches Prinzip, Literacy als Alltagspraxis) werden nicht isoliert behandelt, sondern stets in Beziehung zu praktischen Handlungsmöglichkeiten gesetzt.
Angebote werden an Sprachstand, Mehrsprachigkeit und Gruppendynamik angepasst.
Die Schülerinnen und Schüler lernen: literacyfördernde Situationen zu erkennen, diese bewusst zu planen und ihr eigenes pädagogisches Handeln kritisch zu reflektieren.

5. Leistungsbewertung:
- Empfohlen werden:

— Planung und Durchführung einer Literacy-Sequenz;
— Portfolioarbeit;
— Analyse eines Fallbeispiels;
— mündliche Präsentation einer Projektidee;
— kurze schriftliche Aufgaben zu theoretischen Grundlagen.

- Die Bewertung erfolgt kompetenzorientiert und entwicklungsfördernd:

— Fachliche Richtigkeit;
— Angemessenheit der Planung;
— Praxisbezug;
— Reflexionsfähigkeit;
— Klarheit der sprachlichen Darstellung.

QUELLENANGABEN

- Brügelmann, H.; Brinkmann, E. (1998). *Die Schrift erfinden. Beobachtung, Dokumentation und Förderung von Lernprozessen im Anfangsunterricht*. Frankfurt am Main: Grundschulverband.
- Nickel, S. (2007). *Sprach- und Literaturdidaktik im Elementarbereich – Literacy*. Universität Bremen.
- Näger, S. (2017). *Literacy – Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Freiburg: Herder.
- Snow, C.; Dickinson, D. (Hrsg.) (1991). *Early Literacy Development*. Baltimore: Paul H. Brookes.
- Teale, W.; Sulzby, E. (1986). *Emergent Literacy: Writing and Reading*. Norwood, NJ: Ablex.
- Whitehurst, G.; Lonigan, C. (1998). *Child Development and Emergent Literacy*. Child Development, 69(3).
- Ministerul Educației. (2026). *Programa Literație emergentă. Curriculum de specialitate pentru filiera vocațională, profil pedagogic.* București.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
- Ministerul Educației (2022). *Cadrul de referință al curriculumului național*. București.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 134A

Programa școlară
pentru disciplina

Literație și scriere creativă
(Literacy und kreatives Schreiben
im Grundschulunterricht)

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 134A
Programa școlară pentru disciplina *Literație și scriere creative (Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht)*, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literație și scriere creativă” este destinată elevilor din clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, secția germană. Aceasta urmărește dezvoltarea competențelor de lectură, scriere, interpretare și expresivitate necesare viitorilor învățători care vor lucra cu elevi din clasa pregătitoare–clasa a IV-a în limba germană.

În contextul educației contemporane, literația depășește alfabetizarea tradițională și include capacitatea de a înțelege, analiza, evalua și produce mesaje multimodale (text, imagine, sunet, digital).

Disciplina propune o abordare integrată, în care literația funcțională, literația critică și scrierea creativă se îmbină pentru a forma competențe esențiale în activitatea didactică.

Disciplina are un caracter formativ și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor necesare viitorilor învățători pentru:

- utilizarea limbajului scris ca instrument de învățare, comunicare și dezvoltare socio-emoțională;
- proiectarea și implementarea activităților de lectură și scriere în ciclul primar;
- adaptarea textelor la nivelul de dezvoltare al copiilor;
- stimularea creativității, expresivității și gândirii critice la elevii mici;
- integrarea resurselor digitale în procesul de predare-învățare.

Prin activitățile propuse, disciplina îmbină dimensiunea funcțională a scrisului (texte instructive, educative, reflexive) cu dimensiunea creativă (povești, poezii, texte expresive), oferind elevilor oportunitatea de a experimenta procesul de scriere în toate etapele sale: planificare – redactare – revizuire – publicare.

În același timp, se pune accent pe utilizarea scrierii ca instrument pedagogic, pe dezvoltarea unei culturi a lecturii și pe formarea unei atitudini pozitive față de limbaj.

Disciplina are o relevanță dublă: formativă, prin dezvoltarea competențelor personale de literație și expresivitate, și profesională, prin oferirea de modele, tehnici și strategii aplicabile în predarea scrisului și lecturii la ciclul primar.

Structura programei este organizată astfel:

1. Notă de prezentare – prezintă rolul, relevanța și caracterul formativ-aplicativ al disciplinei;
2. Competențe generale – definesc direcțiile majore de formare în domeniul literației și scrierii creative;
3. Competențe specifice și exemple de activități de învățare – detaliază comportamente observabile și activități aplicative orientate spre formarea competențelor;
4. Domenii de conținut și conținuturi – delimitează ariile tematice și elementele de învățare corespunzătoare disciplinei;
5. Sugestii metodologice – oferă repere pentru organizarea activităților de predare-învățare, metode, resurse și modalități de evaluare.

Prin caracterul său formativ și aplicativ, disciplina „Literație și scriere creativă” contribuie la dezvoltarea unei culturi pedagogice moderne, în care lectura, scrierea și expresivitatea devin instrumente esențiale pentru învățare, comunicare și dezvoltare personală. Programa oferă un cadru coerent și flexibil, care permite viitorilor învățători să își formeze competențe solide de literație, să valorifice creativitatea în contexte educaționale autentice și să integreze resursele digitale în activitățile de predare-învățare.

Prin abordarea integrată a conținuturilor și accentul pus pe reflecție, expresivitate și adaptarea limbajului la nivelul de dezvoltare al copiilor, disciplina sprijină formarea unor profesioniști capabili să proiecteze experiențe de învățare relevante, motivante și incluzive. Programa se aliniază standardelor actuale ale educației primare și contribuie la

pregătirea unor cadre didactice competente, creative și responsabile, capabile să promoveze literația ca fundament al dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea receptivă și productivă a textelor scrise și multimodale și integrarea lor în contexte didactice**
CG2	**Elaborarea de sarcini de scriere creative, expresive și funcționale pentru învățământul primar**
CG3	**Însoțirea și sprijinirea proceselor de scriere ale copiilor de vârstă școlară mică**
CG4	**Utilizarea didactică a formelor digitale și multimodale de literație**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Analizarea receptivă și productivă a textelor scrise și multimodale și integrarea lor în contexte didactice

Clasa a XII-a
CS 1.1. Analizarea diferitelor tipuri de texte și a funcției lor didactice în învățământul primar
Elevii: — *analizează texte narative, informative și instructive (de exemplu: texte narative, texte informative, instrucțiuni);* — *determină funcția didactică a textelor analizate pentru utilizarea lor în învățământul primar;* — *compară tipuri de texte din perspectiva structurii, limbajului și publicului țintă;* — *identifică caracteristicile limbajului adecvat copiilor (de exemplu: vocabular, construcția propoziției, structurarea textului, elemente vizuale);* — *deduc din analiză posibilități concrete de utilizare didactică și formate de sarcini (de exemplu: sarcini de lucru adecvate, elemente de vizualizare, impulsuri de conversație).*
CS 1.2. Analizarea influenței elementelor multimodale asupra înțelegerii textului
Elevii: — *analizează cărți ilustrate, videoclipuri educative sau povești digitale;* — *descriu influența imaginii, layoutului și sunetului asupra înțelegerii textului;* — *descriu relațiile imagine–text (de exemplu: relație complementară, explicativă, contradictorie);* — *compară versiuni scrise și versiuni multimodale ale aceluiași text;* — *reflectează asupra modului în care elementele vizuale sau auditive sprijină înțelegerea textului.*
CS 1.3. Evaluarea critică a surselor și informațiilor
Elevii: — *verifică credibilitatea surselor de informare pentru copii (carte, website, aplicație, videoclip);* — *diferențiază fapte, opinii și elemente publicitare;* — *identifică stereotipuri sau biasuri în materiale media;* — *dezvoltă criterii simple pentru evaluarea surselor de informare în contextul învățământului primar.*

CG 2 – Elaborarea de sarcini de scriere creative, expresive și funcționale pentru învățământul primar

Clasa a XII-a
CS 2.1. Planificarea sarcinilor de scriere pentru contextul învățământului primar
Elevii: — *realizează storyboard-uri sau hărți mentale pentru structurarea sarcinilor de scriere;* — *dezvoltă impulsuri de scriere pornind de la imagini, muzică sau obiecte cotidiene;* — *formulează sarcini de scriere diferențiate pentru diferite vârste (de exemplu: întrebare stimul, poveste după imagini, schimbarea perspectivei narative).*

Clasa a XII-a
CS 2.2. Experimentarea tehnicilor de scriere creativă și reflecția didactică asupra acestora
Elevii: — *redactează mini-povești, rime sau texte poetice scurte;* — *rescriu povești cunoscute dintr-o perspectivă diferită;* — *creează povești imaginative pornind de la sunete sau cartonașe ilustrate;* — *deduc din tehnicile experimentate formate de sarcini adecvate copiilor, instrumente de sprijin (începuturi de propoziții, liste de cuvinte) și criterii de evaluare.*
CS 2.3. Revizuirea sarcinilor de scriere și adaptarea lor la diferite grupuri țintă
Elevii: — *dezvoltă sarcini de scriere funcțională (de exemplu: invitație, fișă de prezentare, instrucțiuni, poster);* — *oferă feedback colegial (peer-feedback) asupra sarcinilor de scriere elaborate și le revizuiesc;* — *simplifică texte pentru copii mai mici (clasa pregătitoare – clasa a II-a) sau le extind pentru clasele a III-a – a IV-a;* — *optimizează sarcinile de scriere în funcție de vocabular, structură și claritate.*

CG 3 – Însoțirea și sprijinirea proceselor de scriere ale copiilor de vârstă școlară mică

Clasa a XII-a
CS 3.1. Organizarea exercițiilor și situațiilor de scriere adecvate copiilor
Elevii: — *organizează stații de scriere sau ateliere de scriere și sprijină copiii cu instrumente (începuturi de propoziții, liste de cuvinte, structuri de text);* — *adaptează situațiile de scriere la nivelurile diferite de dezvoltare și oferă sprijin gradual;* — *selectează materiale și instrumente de sprijin pentru motivarea scrierii (de exemplu: cartonașe ilustrate, liste de cuvinte, tabele fonetice, exemple de propoziții).*
CS 3.2. Aplicarea și reflecția asupra strategiilor de feedback în procesul de scriere
Elevii: — *exersează metode de feedback adecvate copiilor;* — *simulează conferințe de scriere în grupuri mici;* — *îi ghidează pe copii în revizuirea textelor (liste de verificare, corectarea unor erori, îmbunătățirea textului);* — *formulează feedback diferențiat pe baza unor criterii clare (de exemplu: structură, claritate, creativitate).*
CS 3.3. Observarea și descrierea dezvoltării scrisului la copii
Elevii: — *analizează probe de scriere din diferite etape de dezvoltare;* — *descriu caracteristici tipice ale dezvoltării scrisului;* — *formulează idei de sprijin pedagogic pe baza observațiilor;* — *reflectează asupra rolului profesorului ca model de literație.*

CG 4 – Utilizarea didactică a formelor digitale și multimodale de literație

Clasa a XII-a
CS 4.1. Utilizarea didactică a instrumentelor digitale pentru producerea de texte
Elevii: — *formulează obiective de învățare și criterii (de exemplu: claritate, structură, alegerea adecvată a mediilor);* — *creează portofolii digitale sau bloguri;* — *redactează texte în medii colaborative de scriere (de exemplu: documente online);* — *utilizează impulsuri digitale de scriere (imagini, sunete, scurte videoclipuri).*
CS 4.2. Crearea de texte multimodale
Elevii: — *realizează combinații text–imagine–audio (de exemplu: cărți ilustrate digitale, povești audio);* — *justifică alegerea mediilor (imagine/sunet/text) în funcție de înțelegerea și expresivitatea textului;* — *produc povești digitale sau prezentări;* — *realizează postere educaționale sau colaje digitale;* — *respectă normele de protecție a datelor și publicarea sigură (fără nume complete, utilizarea spațiilor protejate).*
CS 4.3. Utilizarea responsabilă a surselor digitale în contextul învățământului primar
Elevii: — *verifică credibilitatea surselor digitale;* — *discută drepturile de autor și drepturile asupra imaginilor;* — *realizează activități de documentare adecvate copiilor.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Analiza textului și didactica textului	1.1. Tipuri de texte în învățământul primar (texte narative, informative, instrucțiuni); 1.2. Caracteristicile limbajului adecvat copiilor; 1.3. Funcția didactică a textelor; 1.4. Multimodalitatea (text, imagine, audio); 1.5. Influența elementelor multimodale asupra înțelegerii textului; 1.6. Criterii de evaluare a surselor de informare; 1.7. Relația dintre citire și scriere în învățământul primar.
2. Scriere creativă și funcțională	2.1. Impulsuri și situații de scriere; 2.2. Storyboard, hartă mentală; 2.3. Tehnici de scriere creative (schimbarea perspectivei, poveste imaginară, rimă); 2.4. Sarcini de scriere diferențiate (clasa pregătitoare – clasa a IV-a); 2.5. Revizuirea textelor ca etapă a sarcinii (criterii, liste de verificare, sarcini de lucru).
3. Sprijinirea procesului de scriere	3.1. Motivația pentru scriere și mediul de scriere (ateliere de scriere); 3.2. Activități de vocabular în sprijinul procesului de scriere; 3.3. Dezvoltarea scrisului în învățământul primar; 3.4. Analiza probelor de scriere; 3.5. Strategii de feedback (feedback, conferință de scriere); 3.6. Rolul profesorului ca model de literație; 3.7. Dezvoltarea exprimării scrise la vârstă școlară mică.
4. Literație digitală și multimodală	4.1. Instrumente digitale pentru producerea textelor; 4.2. Scriere colaborativă; 4.3. Portofolii digitale; 4.4. Crearea textelor multimodale (text–imagine–audio); 4.5. Drepturi de autor, evaluarea surselor și utilizarea responsabilă a mediilor; 4.6. Protecția datelor, consimțământul și publicarea sigură (adaptate nivelului primar).

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei „Literație și scriere creativă” trebuie organizată într-o manieră practică și orientată spre acțiune. Scopul este de a forma elevii pentru planificarea, implementarea și reflecția profesională asupra activităților de literație și didactica scrierii în învățământul primar.

Fundamentele teoretice sunt predate în strânsă legătură cu situații reale de predare din viața școlară (clasa pregătitoare – clasa a IV-a)

1. Principii de bază ale organizării predării:

- Orientarea practică:
  Conținuturile sunt correlate cu situații reale de predare: introducerea unei sarcini de scriere, organizarea unei conferințe de scriere, lucrul cu o carte ilustrată, utilizarea impulsurilor digitale de scriere.
- Orientarea spre acțiune:
  Elevii exersează strategii de didactică a scrierii prin: simulări, jocuri de rol și secvențe de micro-teaching.
- Orientare spre proces:
  Scrierea este înțeleasă ca proces: planificare-scriere-revizuire-prezentare. Elevii învață să organizeze aceste etape și să sprijine copiii în mod adecvat dezvoltării.
- Orientarea spre diferențiere:

Sarcinile de scriere sunt adaptate nivelurilor diferite de dezvoltare și de vârstă a copiilor (clasa pregătitoare-clasa a IV-a).

- Orientare spre reflecție:
  După activitățile practice se realizează o reflecție structurată, analizând: claritatea obiectivelor, structura sarcinii, adecvarea limbajului, potențialul de învățare.

2. Implementare metodică:

- Simularea situațiilor pedagogice (introducerea unui impuls de scriere, desfășurarea unei conferințe de scriere, utilizarea instrumentelor digitale în activitatea didactică).
- Micro-Teaching (planificarea și desfășurarea unor secvențe scurte de scriere, urmate de evaluare și analiză colegială).
- Analiza exemplelor din practică (analizarea textelor elevilor, evaluarea probelor de scriere din diferite etape ale dezvoltării, analiza textelor multimodale).
- Învățarea prin proiecte (conceperea unui atelier de scriere, planificarea unei zile a lecturii, elaborarea unei sarcini digitale de scriere).
- Lucrul cu portofoliul (documentarea planificărilor, reflecțiilor, încercărilor de scriere și a sarcinilor de analiză într-un portofoliu individual, cu respectarea consimțământului și a normelor de protecție a datelor).
- Proceduri de peer-feedback pentru exersarea și reflecția asupra strategiilor de feedback.

3. Utilizarea materialelor și mijloacelor didactice:

Se recomandă utilizarea unor materiale variate pentru stimularea scrierii și a literației:

• texte narative, texte informative și instrucțiuni pentru diferite grupe de vârstă;
• cărți ilustrate și texte multimodale;
• cartonașe cu impulsuri de scriere și materiale vizuale;
• instrumente de structurare (storyboard, hartă mentală, cadre de scriere);
• texte ale elevilor utilizate ca bază pentru analiză;
• instrumente digitale (platforme de scriere colaborativă, programe de prezentare, instrumente simple pentru editare audio sau imagine).

Respectarea protecției datelor și a drepturilor de autor!

Materialele sunt utilizate ca stimuli pentru procese lingvistice și creative. Esențială rămâne încadrarea didactică realizată de cadrul didactic.

4. Conectarea teoriei cu practica:

Conținuturile teoretice (de exemplu: modelele procesului de scriere, caracteristicile tipurilor de texte, dezvoltarea scrisului la vârstă școlară mica, criteriile de evaluare a textelor, multimodalitatea) nu sunt abordate izolat, ci sunt întotdeauna corelate cu acțiuni didactice concrete din activitatea de la clasă.

Elevii învață:

- să planifice sarcini de scriere orientate spre obiective;
- să însoțească procesele de scriere ale copiilor într-o manieră adecvată dezvoltării;
- să analizeze textele din perspectiva funcției și a efectului lor;
- să utilizeze instrumente digitale într-un mod reflexiv și responsabil;
- să reflecteze critic asupra propriei acțiuni profesionale.

5. Evaluarea performanțelor:

- Se recomandă:

— planificarea și prezentarea unei secvențe de scriere;
— analiza și evaluarea unui text redactat de un elev;
— realizarea unui portofoliu;
— elaborarea unei sarcini de scriere diferențiate;
— prezentarea orală a unei idei de proiect;
— sarcini scrise scurte privind fundamentele teoretice.

- Criterii de evaluare: Evaluarea se realizează orientată pe competențe și cu rol formative având în vedere următoarele criterii:

— corectitudinea științifică;
— adecvarea planificării;
— legătura cu practica;
— capacitatea de diferențiere;
— capacitatea de reflecție;
— claritatea exprimării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Baurmann, J. (2008). *Schreiben – Überarbeiten – Beurteilen. Ein Arbeitsbuch zur Schreibdidaktik.* Seelze: Kallmeyer.
- Brügelmann, H. (1999). *Die Schrift erfinden. Beobachtung und Förderung von Schreibprozessen im Anfangsunterricht.* Weinheim: Beltz.
- Dehn, M. (2014). *Schreiben lernen in der Grundschule.* Berlin: Cornelsen.
- Feilke, H. (2014). *Schreibkompetenz entwickeln und beurteilen.* Stuttgart: Klett.
- Fix, M. (2008). *Texte schreiben. Schreibprozesse im Deutschunterricht.* Paderborn: Schöningh.
- Näger, S. (2017). *Literacy – Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur.* Freiburg: Herder.
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017). *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen schulischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- Spinner, K. H. (2010). *Kreatives Schreiben in der Grundschule.* Seelze: Kallmeyer.
- Ministerul Educației (2022). *Cadrul de referință al curriculumului național.* București.
- Ministerul Educației. (2026). *Programa școlară pentru clasa a XII-a: Literație și scriere creativă –filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar (Curriculum de specialitate).* București.
- Ministerul Educației. *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană/română – învățământ primar.*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	Consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 134B

Programa școlară
pentru disciplina

Literație și scriere creativă
(Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht)

Clasa a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)
Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 134B
Programa școlară pentru disciplina *Literație și scriere creative (Literacy und kreatives Schreiben im Grundschulunterricht)*, clasa a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filieră vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina „Literație și scriere creativă” este destinată elevilor din clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar, secția germană. Aceasta urmărește dezvoltarea competențelor de lectură, scriere, interpretare și expresivitate necesare viitorilor învățători care vor lucra cu elevi din clasa pregătitoare–clasa a IV-a în limba germană.

În contextul educației contemporane, literația depășește alfabetizarea tradițională și include capacitatea de a înțelege, analiza, evalua și produce mesaje multimodale (text, imagine, sunet, digital).

Disciplina propune o abordare integrată, în care literația funcțională, literația critică și scrierea creativă se îmbină pentru a forma competențe esențiale în activitatea didactică.

Disciplina are un caracter formativ și aplicativ, contribuind la dezvoltarea competențelor necesare viitorilor învățători pentru:

- utilizarea limbajului scris ca instrument de învățare, comunicare și dezvoltare socio-emoțională;
- proiectarea și implementarea activităților de lectură și scriere în ciclul primar;
- adaptarea textelor la nivelul de dezvoltare al copiilor;
- stimularea creativității, expresivității și gândirii critice la elevii mici;
- integrarea resurselor digitale în procesul de predare-învățare.

Prin activitățile propuse, disciplina îmbină dimensiunea funcțională a scrisului (texte instructive, educative, reflexive) cu dimensiunea creativă (povești, poezii, texte expresive), oferind elevilor oportunitatea de a experimenta procesul de scriere în toate etapele sale: planificare – redactare – revizuire – publicare.

În același timp, se pune accent pe utilizarea scrierii ca instrument pedagogic, pe dezvoltarea unei culturi a lecturii și pe formarea unei atitudini pozitive față de limbaj.

Disciplina are o relevanță dublă: formativă, prin dezvoltarea competențelor personale de literație și expresivitate, și profesională, prin oferirea de modele, tehnici și strategii aplicabile în predarea scrisului și lecturii la ciclul primar.

Structura programei este organizată astfel:

1. Notă de prezentare – prezintă rolul, relevanța și caracterul formativ-aplicativ al disciplinei;
2. Competențe generale – definesc direcțiile majore de formare în domeniul literației și scrierii creative;
3. Competențe specifice și exemple de activități de învățare – detaliază comportamente observabile și activități aplicative orientate spre formarea competențelor;
4. Domenii de conținut și conținuturi – delimitează ariile tematice și elementele de învățare corespunzătoare disciplinei;
5. Sugestii metodologice – oferă repere pentru organizarea activităților de predare-învățare, metode, resurse și modalități de evaluare.

Prin caracterul său formativ și aplicativ, disciplina „Literație și scriere creativă” contribuie la dezvoltarea unei culturi pedagogice moderne, în care lectura, scrierea și expresivitatea devin instrumente esențiale pentru învățare, comunicare și dezvoltare personală. Programa oferă un cadru coerent și flexibil, care permite viitorilor învățători să își formeze competențe solide de literație, să valorifice creativitatea în contexte educaționale autentice și să integreze resursele digitale în activitățile de predare-învățare.

Prin abordarea integrată a conținuturilor și accentul pus pe reflecție, expresivitate și adaptarea limbajului la nivelul de dezvoltare al copiilor, disciplina sprijină formarea unor profesioniști capabili să proiecteze experiențe de învățare relevante, motivante și incluzive. Programa se aliniază standardelor actuale ale educației primare și contribuie la pregătirea unor cadre didactice competente, creative și responsabile, capabile să promoveze literația ca fundament al dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a elevilor.

ALLGEMEINE KOMPETENZEN (AG)

AG1	**Schriftsprachliche und multimodale Texte rezeptiv und produktiv analysieren und didaktisch einordnen.**
AG2	**Kreative, expressive und funktionale Schreibaufgaben für den Grundschulunterricht entwickeln.**
AG3	**Schreibprozesse von Kindern im Grundschulalter begleiten und unterstützen.**
AG4	**Digitale und multimodale Formen der Literacy didaktisch einsetzen.**

SPEZIFISCHE KOMPETENZEN (SK) UND BEISPIELE FÜR LERNAKTIVITÄTEN (LA)

AG 1 – Schriftsprachliche und multimodale Texte rezeptiv und produktiv analysieren und didaktisch einordnen.

XII. Klasse
SK 1.1. Unterschiedliche Textsorten und deren didaktische Funktion im Grundschulunterricht analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren narrative, informative und instruktive Texte (z. B. Erzähltexte, Sachtexte, Anleitungen);* *– bestimmen die didaktische Funktion der untersuchten Texte für den Einsatz im Grundschulunterricht;* *– vergleichen Textsorten hinsichtlich Struktur, Sprache und Zielgruppe;* *– identifizieren Merkmale kindgerechter Sprache (z. B. Wortschatz, Satzbau, Gliederung, Visualisierung);* *– leiten aus der Analyse konkrete didaktische Einsatzmöglichkeiten und Aufgabenformate ab (z. B. passende Arbeitsaufträge, Visualisierungen, Gesprächsimpulse).*
SK 1.2. Die Wirkung multimodaler Elemente auf das Textverstehen analysieren
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Bilderbücher, Lernvideos oder digitale Geschichten;* *– beschreiben die Wirkung von Bild, Layout und Ton auf das Textverstehen;* *– beschreiben Bild-Text-Beziehungen (z. B. ergänzend, erklärend, widersprechend);* *– vergleichen schriftliche und multimodale Versionen eines Textes;* *– reflektieren, wie visuelle oder auditive Elemente das Textverstehen unterstützen.*
SK 1.3. Quellen und Informationen kritisch bewerten
Schülerinnen und Schüler: *– prüfen die Glaubwürdigkeit kindgerechter Informationsquellen (Buch, Website, App, Video);* *– unterscheiden zwischen Fakten, Meinungen und werblichen Elementen;* *– erkennen stereotype Darstellungen oder Bias in Medienbeiträgen;* *– entwickeln einfache Kriterien zur Bewertung von Informationsquellen im Grundschulkontext.*

AG 2 – Kreative, expressive und funktionale Schreibaufgaben für den Grundschulunterricht entwickeln

XII. Klasse
SK 2.1. Schreibaufgaben für den Grundschulkontext planen
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen Storyboards oder Mindmaps zur Strukturierung von Schreibaufgaben;* *– entwickeln Schreibimpulse aus Bildern, Musik oder Alltagsgegenständen;* *– formulieren differenzierte Schreibaufträge für verschiedene Altersstufen (z. B. Impulsfrage, Bildgeschichte, Perspektivenwechsel).*
SK 2.2. Kreative Schreibtechniken erproben und didaktisch reflektieren
Schülerinnen und Schüler: *– verfassen Mini-Geschichten, Reime oder kurze poetische Texte;* *– schreiben bekannte Geschichten aus einer anderen Perspektive neu;* *– entwickeln Fantasiegeschichten anhand von Geräuschen oder Bildkarten;* *– leiten aus den erprobten Schreibtechniken kindgerechte Aufgabenformate, Hilfen (Satzstarter, Wortlisten) und Bewertungskriterien ab.*
SK 2.3. Schreibaufgaben überarbeiten und an unterschiedliche Zielgruppen anpassen

XII. Klasse
Schülerinnen und Schüler: *– entwickeln funktionale Schreibaufgaben (z. B. Einladung, Steckbrief, Anleitung, Plakat) mit Adressatenbezug;* *– geben Peer-Feedback zu entwickelten Schreibaufgaben und überarbeiten diese;* *– vereinfachen Texte für jüngere Kinder (Vorbereitungsklasse–2. Klasse) oder erweitern für ältere (3.–4. Klasse);* *– optimieren Schreibaufgaben hinsichtlich Wortschatz, Struktur und Verständlichkeit.*

AG 3 – Schreibprozesse von Kindern im Grundschulalter begleiten und unterstützen.

XII. Klasse
SK 3.1. Schreibübungen und Schreibanlässe kindgerecht gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– organisieren Schreibstationen/Schreibwerkstätten und begleiten Kinder mit Hilfen (Satzstarter, Wortlisten, Schreibrahmen);* *– passen Schreibanlässe an Schreibstände an und bieten gestufte Unterstützung;* *– wählen geeignete Materialien und Unterstützungsmedien zur Schreibmotivation aus (z. B. Bildkarten, Wörterlisten, Lauttabelle, Beispielsätze).*
SK 3.2. Rückmeldestrategien für Schreibprozesse anwenden und reflektieren
Schülerinnen und Schüler: *– üben kindgerechte Feedbackmethoden;* *– simulieren Schreibkonferenzen in Kleingruppen;* *– leiten Kinder zur Überarbeitung an (z. B. Checklisten, Fokusfehler, Text verbessern);* *– formulieren differenzierte Rückmeldungen anhand klarer Kriterien (z. B. Struktur, Verständlichkeit, Kreativität).*
SK 3.3. Schreibentwicklung bei Kindern beobachten und beschreiben
Schülerinnen und Schüler: *– analysieren Schreibproben aus verschiedenen Entwicklungsstufen;* *– beschreiben typische Merkmale der Schreibentwicklung;* *– leiten Förderideen aus Beobachtungen ab;* *– reflektieren die Rolle der Lehrkraft als Modell für Literacy.*

AG 4 – Digitale und multimodale Formen der Literacy didaktisch einsetzen.

XII. Klasse
SK 4.1. Digitale Werkzeuge zur Textproduktion didaktisch einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– formulieren Lernziele und Kriterien (z. B. Verständlichkeit, Struktur, passende Medienwahl) und nutzen sie zur Überarbeitung;* *– gestalten digitale Portfolios oder Blogs;* *– verfassen Texte in kollaborativen Schreibumgebungen (z. B. Online-Dokumente);* *– nutzen digitale Schreibimpulse (z. B. Bilder, Geräusche, kurze Clips).*
SK 4.2. Multimodale Texte gestalten
Schülerinnen und Schüler: *– erstellen Text-Bild-Audio-Kombinationen (z. B. Digitale Bilderbücher, Hörgeschichten);* *– begründen die Medienwahl (Bild/Ton/Text) im Hinblick auf Textverstehen und Ausdruck;* *– produzieren digitale Geschichten oder Präsentationen;* *– gestalten Lernplakate oder digitale Collagen;* *– berücksichtigen Datenschutz, Einwilligungen und sichere Veröffentlichung (z. B. keine Klarnamen, geschützte Bereiche).*
SK 4.3. Digitale Quellen im Grundschulkontext verantwortungsvoll einsetzen
Schülerinnen und Schüler: *– prüfen digitale Quellen auf Glaubwürdigkeit;* *– thematisieren Urheberrecht und Bildrechte;* *– führen kindgerechte Rechercheaufgaben durch.*

INHALTSBEREICHE UND LERNINHALTE

XII. Klasse

Inhaltsbereiche	Lerninhalte
1. Textanalyse und Textdidaktik	1.1. Textsorten im Grundschulunterricht (Erzähltexte, Sachtexte, Anleitungen); 1.2. Merkmale kindgerechter Sprache; 1.3. Didaktische Funktion von Texten; 1.4. Multimodalität (Text, Bild, Audio); 1.5. Wirkung multimodaler Elemente auf das Textverstehen; 1.6. Kriterien zur Bewertung von Informationsquellen; 1.7. Zusammenhang von Lesen und Schreiben im Grundschulunterricht.
2. Kreatives und funktionales Schreiben	2.1. Schreibimpulse und Schreibanlässe; 2.2. Storyboard, Mindmap; 2.3. Kreative Schreibtechniken (Perspektivwechsel, Fantasiegeschichte, Reim); 2.4. Differenzierte Schreibaufträge (Vorbereitungsklasse – 4. Klasse); 2.5. Überarbeitung als Aufgabenphase: Kriterien/Checklisten/Arbeitsaufträge.
3. Schreibprozessbegleitung und Förderung	3.1. Schreibmotivation und Schreibumgebung (Schreibwerkstatt); 3.2. Wortschatzarbeiti in der Prozessbegleitung 3.3. Schreibentwicklung im Grundschulalter; 3.4. Schreibprobenanalyse; 3.5. Rückmeldestrategien (Feedback, Schreibkonferenz); 3.6. Rolle der Lehrkraft als Modell für Literacy; 3.7. Entwicklung der schriftlichen Ausdrucksfähigkeit im Grundschulalter.
4. Digitale und multimodale Literacy	4.1. Digitale Werkzeuge zur Textproduktion; 4.2. Kollaboratives Schreiben; 4.3. Digitale Portfolios; 4.4. Gestaltung multimodaler Texte (Text-Bild-Audio); 4.5. Urheberrecht, Quellenkritik und verantwortungsvoller Medieneinsatz 4.6. Datenschutz, Einwilligung und sichere Veröffentlichung (grundschulgerecht).

DIDAKTISCHE HINWEISE

Der Unterricht im Fach „Literacy und kreatives Schreiben für den Grundschulunterricht" ist praxis- und handlungsorientiert zu gestalten. Ziel ist es, die Schülerinnen und Schüler schrittweise zur professionellen Planung, Durchführung und Reflexion literacybezogener und schreibdidaktischer Aktivitäten im Grundschulunterricht zu befähigen.

Die Vermittlung theoretischer Grundlagen erfolgt stets in enger Verbindung mit konkreten Unterrichtssituationen aus dem Schulalltag (Vorbereitungsklasse - 4. Klasse). Theorie und Praxis sind systematisch miteinander zu verknüpfen.

1. Grundprinzipien der Unterrichtsgestaltung

- Praxisnähe:
  Alle Inhalte werden mit authentischen Unterrichtssituationen verknüpft (z. B. Einführung einer Schreibaufgabe, Durchführung einer Schreibkonferenz, Arbeit mit einem Bilderbuch, Einsatz digitaler Schreibimpulse). Theoretische Konzepte werden anhand konkreter Beispiele veranschaulicht.
- Handlungsorientierung:
  Die Schülerinnen und Schüler erproben schreibdidaktische Strategien aktiv durch Simulationen, Rollenspiele und Micro-Teaching-Sequenzen.
- Prozessorientierung:
  Schreiben wird als Prozess verstanden (Planen – Schreiben – Überarbeiten – Präsentieren). Die Schülerinnen und Schüler lernen, diese Phasen bewusst zu gestalten und bei Kindern entwicklungsangemessen zu begleiten.
- Differenzierungsorientierung:
  Die Planung von Schreibaufgaben berücksichtigt unterschiedliche Lernstände und Altersstufen (Vorbereitungsklasse–4. Klasse). Sprachliche Anforderungen werden gezielt angepasst.

- Reflexionsorientierung:
  Nach praktischen Übungen erfolgt eine strukturierte Reflexion im Plenum oder in Kleingruppen. Dabei werden Zielklarheit, Aufgabenstruktur, sprachliche Angemessenheit und Förderpotenziale analysiert.

2. Methodische Umsetzung:

- Simulation von pädagogischen Situationen (Einführung eines Schreibimpulses, Durchführung einer Schreibkonferenz, Einsatz digitaler Werkzeuge im Unterricht)
- Micro-Teaching (Planung und Durchführung kurzer Schreibsequenzen mit anschließender kollegialer Auswertung).
- Analyse von Praxisbeispielen (Schülertexte analysieren, Schreibproben aus verschiedenen Entwicklungsstufen auswerten, multimodale Texte untersuchen).
- Projektorientiertes Arbeiten (Konzeption einer Schreibwerkstatt, Planung eines Lesetages, Entwicklung einer digitalen Schreibaufgabe).
- Portfolioarbeit (Dokumentation von Planungen, Reflexionen, Schreibversuchen und Analyseaufgaben in einem individuellen Portfolio, Einwilligung/Datenschutz).
- Peer-Feedback-Verfahren zur Erprobung und Reflexion von Rückmeldestrategien.

3. Einsatz von Materialien und Medien:

Empfohlen wird der Einsatz vielfältiger schreib- und literacyfördernder Materialien:
• Erzähltexte, Sachtexte und Anleitungen für unterschiedliche Altersstufen;
• Bilderbücher und multimodale Texte;
• Schreibimpulskarten und Bildmaterialien;
• Strukturierungshilfen (Storyboard, Mindmap, Schreibrahmen);
• Schülertexte als Analysegrundlage;
• Digitale Werkzeuge (kollaborative Schreibplattformen, Präsentationsprogramme, einfache Audio- oder Bildbearbeitungstools).

Datenschutz und Urheberrecht berücksichtigen!

Materialien dienen stets als Impulsgeber für sprachliche und kreative Prozesse. Entscheidend bleibt die didaktische Rahmung durch die Lehrkraft.

3. Verbindung von Theorie und Praxis

Theoretische Inhalte (z. B. Schreibprozessmodelle, Textsortenmerkmale, Schreibentwicklung im Grundschulalter, Kriterien der Textbewertung, Multimodalität) werden nicht isoliert behandelt, sondern stets in Beziehung zu konkreten Unterrichtshandlungen gesetzt.

Die Schülerinnen und Schüler lernen:

- Schreibaufgaben zielgerichtet zu planen;
- Schreibprozesse von Kindern entwicklungsangemessen zu begleiten;
- Texte hinsichtlich ihrer Funktion und Wirkung zu analysieren;
- digitale Werkzeuge reflektiert einzusetzen;
- eigenes professionelles Handeln kritisch zu reflektieren.

4. Leistungsbewertung:

- Empfohlen werden:

— Planung und Präsentation einer Schreibsequenz;
— Analyse und Bewertung eines Schülertextes;
— Portfolioarbeit;
— Entwicklung einer differenzierten Schreibaufgabe;
— mündliche Präsentation einer Projektidee;
— kurze schriftliche Aufgaben zu theoretischen Grundlagen.

- Die Bewertung erfolgt kompetenzorientiert und entwicklungsfördernd anhand folgender Kriterien:

— Fachliche Richtigkeit;
— Angemessenheit der Planung;
— Praxisbezug;
— Differenzierungsfähigkeit;
— Reflexionsfähigkeit;
— Klarheit der sprachlichen Darstellung.

QUELLENANGABEN

- Baurmann, J. (2008). *Schreiben – Überarbeiten – Beurteilen. Ein Arbeitsbuch zur Schreibdidaktik.* Seelze: Kallmeyer.
- Brügelmann, H. (1999). *Die Schrift erfinden. Beobachtung und Förderung von Schreibprozessen im Anfangsunterricht.* Weinheim: Beltz.
- Dehn, M. (2014). *Schreiben lernen in der Grundschule.* Berlin: Cornelsen.
- Feilke, H. (2014). *Schreibkompetenz entwickeln und beurteilen.* Stuttgart: Klett.
- Fix, M. (2008). *Texte schreiben. Schreibprozesse im Deutschunterricht.* Paderborn: Schöningh.
- Näger, S. (2017). *Literacy – Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur.* Freiburg: Herder.
- Rosebrock, C., & Nix, D. (2017). *Grundlagen der Lesedidaktik und der systematischen schulischen Leseförderung.* Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- Spinner, K. H. (2010). *Kreatives Schreiben in der Grundschule.* Seelze: Kallmeyer.
- Ministerul Educației (2022). *Cadrul de referință al curriculumului național.* București.
- Ministerul Educației. (2026). *Programa școlară pentru clasa a XII-a: Literație și scriere creativă –filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar (Curriculum de specialitate).* București.
- Ministerul Educației. *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura germană/română – învățământ primar.*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
TUDOR ALEXANDRA	Consilier	Ministerul Educației și Cercetării
MICU ANDREEA NICOLETA	gradul didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu
MIHAIU TITA MIRELA	gradul didactic I	Centrul de Formare Continuă în Limba Germană Mediaș, Sibiu

Anexa nr. 135A

Programa școlară
pentru disciplina

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ SÂRBĂ

clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun (TC)

pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română

toate filierele, profilurile și specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 135A

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă sârbă*, clasele a X-a – a XII-a, trunchiul comun (TC)

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Limba și literatura maternă sârbă este o disciplină educațională fundamentală, cu un nivel conceptual specific domeniului limbajului, comunicării și culturii, având un caracter unitar, formativ și identitar. Prin studiul limbii și literaturii sârbe, disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, a gândirii critice și reflexive, precum și a sensibilității estetice, facilitând înțelegerea relației dintre limbaj, cultură și experiența umană. Limba sârbă este abordată atât ca instrument principal al comunicării, cât și ca obiect al reflecției și al gândirii, sprijinind dezvoltarea capacităților cognitive și metacognitive ale elevilor.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă, destinată elevilor aparținând minorității naționale sârbe care studiază în unități de învățământ sau în clase cu predare în limba română, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și cu planurile-cadru aprobate prin O.M.E.C. nr. 6.932/2025. Studiul disciplinei se realizează conform alocării orare prevăzute de planul-cadru aplicabil filierei/profilului/ specializării, disciplina având același număr de ore ca Limba și literatura română, în trunchiul comun și, după caz, în curriculumul de specialitate.

Elaborarea programei școlare are în vedere respectarea dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și a ansamblului normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. În acest context, se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității proprii și la participarea egală în procesul educațional.

Studiul disciplinei Limba și literatura maternă sârbă în școlile și clasele cu predare în limba română are ca scop principal formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limba maternă, consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor aparținând comunității sârbe, precum și promovarea dialogului intercultural și a respectului pentru diversitatea etnică și lingvistică din România.

Un obiectiv esențial al predării limbii și literaturi sârbe, conform prezentei programe, îl reprezintă revitalizarea și valorificarea limbii materne, formarea unor tineri care doresc să comunice în limba sârbă și o pot utiliza eficient în contexte variate de comunicare. În consecință, programa promovează o abordare funcțional-comunicativă a limbii, înlocuind accentul exclusiv pe structurile lingvistice cu dezvoltarea competenței de comunicare ca obiectiv central al învățării.

Învățarea bazată pe comunicare presupune dezvoltarea simultană a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (ascultare, citire), având la bază utilizarea limbii materne ca mijloc de comunicare autentică. În cadrul procesului didactic se urmărește crearea unor situații reale de comunicare, în care elevii să-și exerseze capacitatea de exprimare, înțelegere și reacție spontană, adaptată la context.

Demersul didactic se bazează pe abordarea contrastivă, pornind de la cunoașterea limbii române, fapt ce facilitează învățarea și conștientizarea diferențelor și asemănărilor între cele două sisteme lingvistice. Programa prevede familiarizarea treptată a elevilor cu o varietate de situații de comunicare orală și scrisă, prin lectura și interpretarea de texte literare și nonliterare, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare și a sensibilității culturale.

În consecință, principiile care fundamentează această programă sunt: dezvoltarea capacității de a utiliza limba sârbă în contexte autentice de comunicare; aplicarea unei abordări funcționale și comunicative a limbii; formarea unei exprimări orale și scrise clare, corecte și expresive; selecția unor conținuturi adaptate vârstei și intereselor elevilor.

Recomandări pentru aplicarea curriculumului și evaluarea elevilor. Nivelul de cunoaștere a limbii sârbe este stabilit prin evaluări inițiale, în baza cărora pot fi organizate grupe sau clase omogene din punct de vedere al nivelului de cunoaștere al limbii. În situațiile în care organizarea pe niveluri nu este posibilă, se recomandă aplicarea metodelor de învățare diferențiată, care să permită valorificarea potențialului fiecărui elev. Planificarea individuală (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, elaborarea instrumentelor de evaluare continuă și sumativă) trebuie să respecte cerințele curriculare privind

competențele vizate și conținuturile aferente. Ordinea parcurgerii competențelor și conținuturilor poate fi adaptată de profesor, cu condiția ca până la finalul nivelului să fie atinse toate cerințele curriculare.

Pentru eficientizarea procesului de predare-învățare, profesorii vor ține cont de următoarele recomandări: utilizarea metodelor interactive și centrate pe elev, care stimulează implicarea activă și comunicarea autentică; selectarea temelor pentru acasă astfel încât timpul necesar rezolvării lor să fie proporțional cu activitățile similare din clasă; elaborarea instrumentelor de evaluare în concordanță strictă cu obiectivele și conținuturile programei.

Structura programei de Limba și literatura maternă sârbă pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română (clasa a IX-a) este următoarea: notă de prezentare, competențe generale, competențe specifice, domenii de conținut și conținuturi ale învățării, sugestii metodologice și referințe bibliografice.

Limba și literatura maternă sârbă are un pronunțat caracter formativ și aplicativ, punând accent pe utilizarea limbii în contexte autentice de comunicare și pe valorificarea cunoștințelor lingvistice și literare în situații variate de viață educațională, socială și culturală. Competențele dezvoltate în cadrul disciplinei au un caracter transferabil, sprijinind integrarea elevilor în parcursuri educaționale și profesionale diverse și susținând învățarea pe tot parcursul vieții.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor media, prin utilizarea responsabilă a resurselor tehnologice moderne, în vederea producerii, interpretării și evaluării mesajelor în format digital, precum și prin formarea unor atitudini adecvate privind etica și securitatea în mediul online.

Competența civică și cea interculturală sunt asumate de programa școlară prin abordarea valorilor culturale, a diversității lingvistice și identitare și prin promovarea respectului față de diferențele socio-culturale.

Prin oferirea unor contexte de învățare autonomă și reflexivă, disciplina sprijină dezvoltarea competențelor personale și sociale și a competenței „a învăța să înveți”, cultivând responsabilitatea și implicarea activă în viața comunității. Din perspectiva profilului absolventului, disciplina Limba și literatura maternă sârbă contribuie la formarea unui tânăr comunicativ, reflexiv, creativ și responsabil, capabil să își exprime ideile argumentat și să participe activ la o societate democratică și pluralistă.

O finalitate majoră a studiului limbii și literaturii materne sârbe este înțelegerea rolului limbajului și al literaturii în construirea identității personale și culturale, precum și formarea unei viziuni deschise, critice și etice asupra lumii contemporane, în acord cu valorile societății democratice și cu principiile învățării pe tot parcursul vieții.

Prin conținuturile și orientările metodologice propuse, programa sprijină formarea unui parcurs educațional coerent și flexibil, care valorifică limba maternă ca resursă identitară, culturală și educațională, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor și la integrarea lor activă într-un context educațional și social plurilingv și intercultural.

COMPETENȚE GENERALE

1.	**Participă activ la comunicarea orală în limba sârbă, în contexte cotidiene, școlare și culturale, pentru a exprima opinii, emoții și intenții și a interacționa eficient**
2.	**Utilizează structurile și mecanismele limbii sârbe, în comunicarea orală și scrisă, pentru a asigura corectitudinea, claritatea și adecvarea mesajelor**
3.	**Valorifică texte scrise literare și nonliterare în limba sârbă, de tipuri și registre variate, pentru a înțelege, interpreta și exprima coerent idei, informații și valori culturale**
4.	**Integrează semnificații culturale prin limba sârbă, în contexte plurilingve și pluriculturale, pentru a susține dialogul intercultural, toleranța și afirmarea identității culturale**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participă activ la comunicarea orală în limba sârbă, în contexte cotidiene, școlare și culturale, pentru a exprima opinii, emoții și intenții și a interacționa eficient

Clasa a X-a
1.1. Identifică sensurile explicite și implicite ale mesajelor orale și scrise în limba sârbă pentru a înțelege intenția comunicativă și contextul cultural

Clasa a X-a
Trunchi comun - *exersarea folosirii limbajului standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic, precum și a argoului și jargonului* - *analizarea expresivității în limbajul comun și în limbajul poetic* - *determinarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice* - *analizarea textelor literare pentru identificarea temei, simbolurilor și mesajului* - *crearea unui colaj digital ilustrând ideile principale ale unei opere* Activități de aprofundare - *exersarea interpretării figurilor de stil și a efectelor lor în mesaj* - *compararea mesajelor din texte literare și nonliterare pentru identificarea intenției autorului* - *realizarea unui colaj digital sau a unui poster interactiv care sintetizează ideile principale și mesajele implicite ale unei opere literare* - *Analizarea unui text audiovizual (interviu, reportaj) pentru identificarea mesajului explicit și implicit*
1.2. Aplică regulile și strategiile de exprimare corectă și adecvată în situații de comunicare formală și informală
Trunchi comun - *analizarea sensului denotativ și a sensurilor conotative ale cuvintelor* - *determinarea sensului corect al cuvintelor, cu accent pe neologisme* - *identificarea elementelor care înlesnesc sau perturbă receptarea mesajelor (canal, cod, context)* - *analizarea mesajelor din domeniul audiovizualului* - *citirea și interpretarea graficelor, schemelor, tabelelor sinoptice și a altor documente specifice domeniilor cunoașterii* - *identificarea și comentarea figurilor de stil dintr-un poem liric* - *redactarea unei fișe de lectură evidențiind efectul stilistic asupra mesajului* Activități de aprofundare - *elaborarea unei argumentări scurte referitoare la efectul stilistic asupra conținutului unui mesaj* - *transformarea unui text informal în text formal (email, mesaj, articol)* - *exersarea analizei textelor audiovizuale și identificarea elementelor de comunicare eficientă* - *crearea unui mini-reportaj sau a unui podcast despre un eveniment școlar sau cultural, aplicând regulile de exprimare corectă*
1.3. Analizează structurile morfosintactice și lexicale ale limbii sârbe pentru a îmbunătăți coerența și claritatea discursului propriu
Trunchi comun - *exersarea monologului și dialogului pe teme de interes curent sau pornind de la textele literare studiate* - *ghidarea dezbaterilor și interviurilor de angajare* - *analizarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale* - *determinarea stilurilor funcționale adecvate situației de comunicare* - *analizarea unui articol de presă privind tineretul și valorile actuale* - *ghidarea dezbaterii pe tema „Influența rețelelor sociale asupra modului de comunicare”* - *redactarea unei recenzii critice pentru un text jurnalistic* Activități de aprofundare - *corectarea unor texte date, evidențiind greșelile morfosintactice și lexicale* - *completarea unui text incomplet cu forme corecte de cuvinte și structuri* - *crearea de mini-texturi narative sau dialoguri, verificând acordurile și coerența propozițiilor* - *exersarea jocurilor didactice tip „detectiv lingvistic” pentru identificarea greșelilor în texte autentice*
1.4. Utilizează registrele și stilurile diferite ale limbii sârbe în funcție de interlocutor, scop și context de comunicare
Trunchi comun - *corectarea greșelilor gramaticale dintr-un text dat* - *completarea unei fișe de exprimări corecte și greșite* - *exersarea jocului de rol prin redactarea și prezentarea unei scrisori formale și a uneia informale* - *redactarea unor eseuri pe teme de actualitate (de ex.: „Tinerii și identitatea culturală”)* - *crearea unor texte narative pornind de la o temă dată* Activități de aprofundare

Clasa a X-a
- *transformarea unui text narativ într-un text argumentativ sau descriptiv* - *exersarea scrierii creative pe teme de actualitate, respectând registrele lingvistice* - *realizarea mini-proiectelor: compunerea unor articole, postări sau texte de opinie pentru diferite audiențe*

2. Utilizează structurile și mecanismele limbii sârbe, în comunicarea orală și scrisă, pentru a asigura corectitudinea, claritatea și adecvarea mesajelor

Clasa a X-a
2.1. Identifică elementele de structură, temele și motivele dominante ale textelor literare sârbe pentru a construi o înțelegere globală a mesajului artistic
Trunchi comun - *exersarea citirii expresive a unor fragmente din diverse texte literare (ex.: „Sve će to narod pozlatiti”, L. Lazarević)* - *realizarea fișelor de analiză a textului (temă, motive, personaje, mesaj)* - *identificarea motivelor dominante (iubirea, destinul, singurătatea) în perechi și prezentarea lor pe un poster* Activități de aprofundare - *realizarea unei expoziții digitale de motive literare (imagini și citate reprezentative)* - *elaborarea unei cronologii tematice a operei studiate, evidențiind evoluția temei principale* - *compararea motivului dominant dintr-un text sârb și unul românesc (ex.: „iubirea imposibilă” la B. Stanković și M. Eminescu)* - *Redactarea unui mini-eseu reflexiv: „Ce semnificație are motivul destinului pentru generația mea?”*
2.2. Analizează relația dintre limbaj, personaje și perspective narative pentru a explica sensurile multiple ale textului
Trunchi comun - *analiza portretelor personajelor, a limbajului descriptiv și a rolului naratorului* - *rescrierea unor scene din perspectivă personală (exercițiu creativ)* - *realizarea unei discuții ghidate: „Cum influențează vocea naratorului percepția cititorului?”* Activități de aprofundare - *realizarea unei fișe de portret pentru un personaj din text (caracterizare prin limbaj)* - *realizarea unei prezentări digitale sau audio: „Cum vorbește personajul meu preferat?” (analiza limbajului individualizat)* - *crearea unui monolog interior pentru un personaj secundar neglijat în text*
2.3. Compară textele literare și nonliterare din diferite perioade și genuri pentru a evidenția diversitatea expresiei artistice și culturale
Trunchi comun - *compararea textelor literare cu texte nonliterare (ex.: poemul lui P.P. Njegoš „Gorski vijenac” cu un text nonliterar contemporan – articol despre libertate)* - *realizarea tabelelor comparative: temă – ton – perspectivă – mesaj* - *exersarea prezentărilor orale și a dezbaterilor pe diverse teme de actualitate: „Cum se exprimă ideea de libertate în două epoci diferite?”* Activități de aprofundare - *elaborarea unui eseu comparativ între două texte cu aceeași temă, evidențiind diferențele de viziune, limbaj și context cultural* - *realizarea unei expoziții digitale: „Libertatea în literatura sârbă – de la romantism la contemporaneitate”* - *ghidarea dezbaterii: „Textul artistic sau textul informativ are mai multă putere de convingere?”* - *redactarea unui articol de opinie despre o temă comună abordată în texte din epoci diferite*
2.4. Argumentează, în scris și oral, interpretările proprii asupra textelor literare, raportându-le la valori estetice și morale
Trunchi comun - *redactarea unui eseu scurt: „Ce înseamnă libertatea în viziunea lui Njegoš?”*

Clasa a X-a
- *organizarea unei dezbateri: „Este omul liber într-o societate nedreaptă?”(bazată pe texte literare și nonliterare)* - *crearea unui podcast de clasă în care elevii își exprimă opiniile personale despre un personaj* Activități de aprofundare - *exersarea scrierii prin elaborarea unui eseu argumentativ cu structură clară (teză–argumente–concluzie)* - *întocmirea unui jurnal de lectură reflexiv, în care elevii notează cum se schimbă percepția lor asupra valorilor morale în funcție de texte* - *crearea unei emisiuni radio fictive în care elevii „intervievează” personaje literare*

3. Valorifică texte scrise literare și nonliterare în limba sârbă, de tipuri și registre variate, pentru a înțelege, interpreta și exprima coerent idei, informații și valori culturale

Clasa a X-a
3.1. Examinează reprezentările culturale și identitare în operele literare sârbe pentru a identifica valori universale și specifice
Trunchi comun - *identificarea valorilor legate de identitatea sârbă (ospitalitate, melancolie, contemplativitate)* - *realizarea unei hărți conceptuale: „Cine sunt personajele sârbe? Ce valori exprimă ele?”* - *exersarea activității comparative: valorile din literatura sârbă versus valorile propriei generații (discuții/dezbateri în grup)* Activități de aprofundare - *elaborarea unui eseu reflexiv: „Ce înseamnă a fi sârb în literatura secolului XIX?”* - *crearea unui portofoliu digital: „Identitatea culturală sârbă reflectată în literatură, artă și tradiție”* - *realizarea unei prezentări orale sau video: „Valori sârbe universale în context european”*
3.2. Evaluează atitudinile și comportamentele personajelor în raport cu dileme etice sau sociale contemporane
Trunchi comun - *realizarea studiilor de caz (ex.: personajul Sofka din romanul „Nečista krv”, B. Stanković; analiza lumii interioare a personajului Sofka, care deși este vândută și batjocorită, reușește să își păstreze valoarea morală și capacitatea de a exprima frumusețe spirituală și tărie de caracter chiar și atunci când are de înfruntat greutăți de tot felul)* - *exersarea jocurilor de rol: „Consiliul moral” – elevii dezbat dacă fapta personajului poate fi justificată* - *întocmirea unui jurnal reflexiv în care elevii notează ce atitudini morale consideră actuale și ce pot învăța din ele* Activități de aprofundare - *realizarea unui eseu argumentativ: „Responsabilitate și vinovăție în literatura sârbă”* - *dramatizarea unei scene-cheie cu accent pe conflictul interior al personajului*
3.3. Argumentează, pe baza textelor studiate, opiniile personale privind probleme culturale, morale și civice
Trunchi comun - *redactarea de eseuri scurte pe teme date (ex.: „Cum se reflectă problema libertății și a responsabilității în literatura sârbă?”)* - *ghidarea dezbaterii: „Este omul responsabil de propriul destin?” (cu argumente din texte sârbești clasice)* - *crearea de afișe digitale: valorile morale exprimate în texte sârbești, adaptate contextului actual* Activități de aprofundare - *elaborarea unui articol de opinie: „Valorile civice în literatura sârbă – actualitate sau tradiție?”* - *realizarea unui interviu fictiv cu un personaj literar pe teme morale contemporane* - *participarea la o masă rotundă: „Tinerii și libertatea morală” – argumentare bazată pe texte sârbești clasice* - *crearea unei campanii digitale de promovare a unei valori morale identificate în texte (responsabilitate, empatie, onestitate)*

Clasa a X-a
3.4. Stabilește legături între literatura sârbă și alte forme de artă (muzică, film, pictură) pentru a înțelege dialogul cultural și interdisciplinar
Trunchi comun - *vizionarea și compararea fragmentelor din filme inspirate din creațiile literare, evidențiind diferențele de atmosferă față de roman* - *analizarea picturilor (de ex. Nadežda Petrović, Paja Jovanović) asociate cu temele din text* - *exersarea atelierelor interdisciplinare: „Literatura sârbă în sunet și imagine” – prezentare multimodală (text, muzică, imagine)* - *realizarea expozițiilor de clasă pe diverse teme (ex.: „Arta și literatura sârbă – un dialog peste timp”)* Activități de aprofundare - *realizarea unui proiect tematic multimedia: „De la pagină la ecran – interpretări cinematografice ale literaturii sârbe”* - *exersarea analizei comparative între text și coloana sonoră / pictura care exprimă aceeași temă (iubire, destin, natură)* - *crearea unui colaj audio-vizual inspirat dintr-un text literar sârb (muzică, imagine, citate expresive)* - *realizarea unui blog artistic în care elevii postează reflecții și recenzii despre filme și picturi inspirate din literatura sârbă*

4. Integrează semnificații culturale prin limba sârbă, în contexte plurilingve și pluriculturale, pentru a susține dialogul intercultural, toleranța și afirmarea identității culturale

Clasa a X-a
4.1. Redactează texte funcționale și creative (eseuri, scrisori, recenzii, narațiuni) adaptate scopului comunicativ și publicului țintă
Trunchi comun - *redactarea de eseuri creative (ex.: „O zi din viața unui personaj literar preferat”)* - *scrierea de scrisori către personaje din textele studiate (ex.: „Zoni Zamfirovoj”)* - *redactarea unei recenzii de carte adaptate pentru un blog școlar sau pentru o rețea socială, conform scopului comunicativ și publicului țintă* Activități de aprofundare - *elaborarea unui portofoliu de texte funcționale (scrisoare formală, articol, recenzie, jurnal de lectură)* - *exersarea scrierii creative ghidate: „Dacă aș putea schimba finalul romanului…” – reinterpretarea personală a unui text clasic*
4.2. Integrează resursele stilistice și expresive ale limbii sârbe în compuneri originale pentru a transmite emoții și idei personale
Trunchi comun - *exersarea stilului prin rescrierea unui fragment literar, adăugând metafore, comparații și epitete proprii* - *realizarea atelierelor de creație de poezii: compunerea unui mic poem pe tema „Sentimente în natură”, folosind resurse stilistice sârbe clasice* - *transformarea unui text prozaic în dialog creativ între personaje* Activități de aprofundare - *crearea unui text liric sau narativ cu elemente simbolice și expresive inspirate din motive sârbe clasice (iubirea, natura, destinul)* - *exersarea traducerii creative: adaptarea în română a unui fragment sârbesc păstrând expresivitatea originală* - *participarea la concursul intern „Stil i емocija” – prezentarea textelor proprii cu accent pe expresivitate și originalitate* - *realizarea unui colaj digital de expresii poetice (text, imagine și fundal sonor)*
4.3. Revizuiește și îmbunătățește textele proprii pe baza feedbackului, demonstrând autonomie și responsabilitate în comunicare
Trunchi comun - *exersarea revizuirii textelor în grupuri mici, oferind și primind sugestii de îmbunătățire (claritate, coerență, expresivitate)* - *editarea propriului eseu sau recenzie pe baza comentariilor profesorului și colegilor* - *realizarea autoevaluării finale: „Ce am schimbat și de ce?”*

Clasa a X-a
Activități de aprofundare - *exersarea editării colaborative online (Google Docs / platformă digitală) a unui articol comun* - *corectarea expresivității și a echilibrului între limbajul formal și cel literar în compunerile proprii*
4.4. Prezintă oral opiniile, proiectele sau creațiile proprii utilizând mijloace multimodale (text, imagine, sunet) pentru a valorifica expresivitatea limbii sârbe
Trunchi comun - *realizarea prezentărilor multimedia despre personaje/texte literare (text, imagini, coloană sonoră)* - *crearea unui podcast de clasă în care elevii citesc fragmente proprii sau recenzii și discută teme literare* - *exersarea realizării mini-scenetelor sau dramatizărilor unor fragmente literare cu înregistrare video/audio* Activități de aprofundare - *dramatizarea scenică sau realizarea lecturii publice a unui text adaptat de elevi* - *crearea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică*

CLASA a X-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1. Comunicarea orală	**Trunchi comun** • Înțelegerea mesajelor orale și scrise (texte cotidiene, mediatice, culturale). • Structura comunicării: intenție, context, interlocutor. • Corectitudinea gramaticală și ortografică a exprimării. • Vocabular activ și pasiv (îmbogățire prin contexte tematice actuale). • Stiluri funcționale ale limbii (cotidian, publicistic, academic, artistic). • Consolidarea cunoștințelor din gimnaziu; extinderea registrului lingvistic și stilistic. • Exprimare argumentativă și nuanțată. **Conținuturi de aprofundare** • Prezentare video / vlog: „Cum mă inspiră literatura sârbă în lumea actuală”. • Expoziție digitală: combinarea de text, imagine, muzică pentru reprezentarea unei teme literare. • Podcast bilingv (sârbă-română) despre autori, personaje sau teme comune. • Dramatizare scenică / lectură publică a unui text adaptat de elevi. • Realizarea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică.
2. Elemente de construcție a comunicării	**Trunchi comun** • Părți de vorbire: aprofundări și valori stilistice. • Structuri sintactice (propoziția, părțile de propoziții). • Relația formă–sens–funcție în enunț. • Mijloace expresive și efecte stilistice. • Norme ortografice, ortoepice și de punctuație **Conținuturi de aprofundare**

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Corectarea greșelilor într-un text literar sau jurnalistic, evidențiind regulile aplicate. • Dictare stilizată: redactarea unui fragment cu respectarea normelor ortografice și de punctuație. • Exercițiu de rescriere a unui text informal într-un registru formal, aplicând normele ortografice și de punctuație. • Realizarea unui poster despre tipurile de părți de vorbire și efectele lor expresive. • Podcast sau video în care elevii explică modul în care structurile sintactice și figurile de stil transmit emoții sau accentuează mesajul.
3. Receptarea și producerea textului scris	**Trunchi comun** • Texte nonliterare: articole, interviuri, texte mediatice, eseuri. • Strategii de analiză și argumentare a mesajului. • Identificarea intenției autorului, a tonului și a perspectivei. • Discursuri persuasive și evaluarea credibilității surselor. • Compararea modurilor de reprezentare în texte literare și nonliterare. • Tipuri de texte: narațiune, descriere, dialog, argumentare, reflecție. • Organizarea compozițională a textului (introducere, cuprins, încheiere). • Conectarea ideilor prin mijloace logice și stilistice. • Redactarea textelor argumentative, eseistice și creative. • Revizuirea și autocorectarea textelor proprii. **Conținuturi de aprofundare** • Podcast de clasă: recitarea unui fragment poetic și comentarea acestuia (ex.: *Na Liparu* – Đ. Jakšić, *Đulići* – J.J. Zmaj. • Dramatizarea unui fragment de proză (ex.: *Pokondirena tikva* – J.S. Popović, *Gospođa ministarka* – B. Nušić. • Crearea unui jurnal reflexiv: interpretarea valorilor morale și culturale din textele studiate.

Teme şi texte literare recomandate:

Lectura textelor literare

A. Lectura prozei narative: înţelegere şi interpretare

Proză scurtă - cel puţin 2/3 texte: un basm cult (de exemplu: Гроздана Олујић – Лешић, *Седефна ружа*; Десанка Максимовић, *Бајка о лабуду* etc.); o nuvelă (de exemplu: Лаза Лазаревић, *Све ће то народ позлатити*; Исидора Секулић, *Госпа Нола* etc.); o povestire (de exemplu: Радоје Домановић, *Данга* etc.).

Roman - 3 texte (alese astfel încât să poată fi abordate aspectele esenţiale ale genului şi ale evoluţiei acestuia: acţiune şi personaje; perspectivă narativă; tehnici narative, stil, expresivitate). De exemplu: Јаков Игњатовић, *Вечити младожења*; Стеван Сремац, *Зона Замфирова*; Борисав Станковић, *Нечиста крв*; Иво Андрић, *Проклета авлија* etc. **Evoluţia prozei în literatura sârbă:** repere istorice şi actualitate.

B. Lectura poeziei

Se vor studia minimum 6 texte poetice, alese astfel încât să ilustreze aspecte specifice şi diferite ale genului şi ale evoluţiei acestuia: poezie epică, poezie lirică; instanţele comunicării în textele poetice; sugestie şi ambiguitate; diversitate prozodică etc.

Evoluţia poeziei în literatura sârbă: repere istorice şi actualitate.

Sugestii de texte: Петар Петровић Његош, *Горски вијенац;* Бранко Радичевић, *Кад млидијах умрети;* Ђура Јакшић, *На Липару;* Јован Јовановић Змај, *Ђулићи; Ђулићи увеоци*; Лаза Костић, *Santa Maria dela Salute*; Војислав Илић, *У позну јесен;* Јован Дучић, *Јабланови;* Милан Ракић, *Долап;* Алекса Шантић, *Вече на школју* etc.

Confruntarea cu receptarea de către ceilalţi a textelor literare

A. Discutarea textului literar

Argumentarea interpretărilor şi a judecăţilor de valoare

B. Utilizarea sugestiilor criticii literare

Recenzia / cronica literară; eseul / studiul critic.

C. Receptări diferite ale aceleiaşi opere literare de-a lungul timpului

Dosarul critic. Evoluţia criticii literare în cultura sârbă: repere istorice şi actualitate. Studiul textelor critice se va face prin raportare la textele literare la care se referă.

Sugestii de texte: eseu (Иво Андрић, *Разговор са Гојом*), discurs oratoric (Иво Андрић, *Беседа приликом примања Нобелове награде*), evoluţia criticii literare (Вук Ст. Караџић, *Критика на роман Милована Видаковића «Љубомир у Елисијуму»*; Светозар Марковић, *Певање и мишљење*; Јован Скерлић, *О Коштани*).

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
Textul dramatic şi arta spectacolului • Lectura unui text dramatic / a două texte dramatice şi familiarizarea elevilor cu arta spectacolului. În acest scop, profesorii pot să meargă împreună cu elevii la spectacole de teatru, pot folosi înregistrări video ale unor spectacole sau înregistrări audio ale unor dramatizări radiofonice, fotografii din spectacole sau pot realiza împreună cu elevii dramatizări ale piesei citite, astfel încât elevii să înţeleagă elementele specifice artei spectacolului şi relaţia dintre textul dramatic şi punerea lui în scenă. • Cronica de spectacol, discutată în relaţie cu textul dramatic şi punerea în scenă a acestuia. • Evoluţia dramaturgiei (creaţie dramatică şi spectacol) în cultura sârbă: repere istorice şi actualitate. Sugestii de texte: Јован Стерија Поповић, *Покондирена тиква*; Бранислав Нушић, *Госпођа министарка*, *Народни посланик*; Борисав Станковић, *Коштана,* Душан Ковачевић, *Балкански шпијун* etc.	
4. **Elemente de interculturalitate**	**Trunchi comun** • Textul literar ca formă de expresie a identității și a valorilor culturale. • Genuri și specii literare (epic, liric, dramatic – texte clasice și moderne). • Structura textului: temă, motiv, personaj, compoziție, limbaj artistic. • Curente și perioade literare reprezentative (secolele VIII–XX). • Lectura comparată: texte sârbești și universale cu teme comun, elemente de civilizație și mentalitate sârbă în literatură și artă. • Valori morale și estetice reflectate în opere literare. • Relația dintre literatura sârbă și alte arte (muzică, pictură, film). • Dialog intercultural: literatura sârbă și cultura europeană. • Tradiții, obiceiuri și sărbători ale comunității sârbe. **Conținuturi de aprofundare** • Elaborarea de proiecte tematice (literatură, istorie, cultură). • Utilizarea resurselor digitale și multimedia pentru prezentarea produselor. • Activități colaborative: ateliere de lectură, dezbateri, portofolii culturale.

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participă activ la comunicarea orală în limba sârbă, în contexte cotidiene, școlare și culturale, pentru a exprima opinii, emoții și intenții și a interacționa eficient

Clasa a XI-a
1.1. Identifică, extrage și sintetizează informațiile esențiale din texte și discursuri complexe, pe teme variate
Trunchi comun - *extragerea unor informatii cheie dintr-un text audiat/scris(de ex., articol scris, reportaj audio) și prezentarea orală sau scrisă a unei sinteze care integrează ambele surse* - *sintetizarea conținutului unor materiale scrise și audio/video pentru a ajunge la o înțelegere comună* - *ierarhizarea vizuală a informațiilor extrase dintr-un text non-literar prin utilizarea unei hărți conceptuale și stabilirea relațiilor logice dintre concepte* - *răspunsul la întrebări de tipul "cine?", "ce?", "unde?", "când?" pe baza textului* Activități de aprofundare - *audierea unui discurs de 3-5 minute și sintetizarea rapidă (oral sau în scris, contracronometru) a esenței mesajului* - *extragerea ideilor principale dintr-un articol științific complex și reformarea conținutului într-un format de știre de ziar, adecvat unui public general*
1.2. Analizează și interpretează critic intenția vorbitorului/autorului, a structurii textului/discursului și a registrelor lingvistice utilizate
Trunchi comun - *compararea unui text de opinie (scris) cu un discurs politic (oral) pe aceeași temă*

Clasa a XI-a
- *vizionarea unor adaptări cinematografice a unor opere literare sârbe studiate, urmată de citirea textului original și analiza scrisă sau orală a modul în care limbajul (literar vs. vizual) și intenția autorului/regizorului sunt transpuse, identificând nuanțele stilistice* - *vizionarea discursurilor celebre și analizarea separată a impactului intonației, pauzelor, ritmului și gesturilor asupra percepției mesajului* - *gândirea individuală asupra ideii principale a unui paragraf, compararea notițelor cu un coleg, negocierea unei formulări consensuale și comunicarea concluziei finale la nivelul clasei* Activități de aprofundare - *organizarea unei dezbateri argumentate ca urmare a lecturii unui eseu complex sau audierii unei conferințe academice* - *urmărirea/audierea emisiunilor de dezbateri și identificarea instantanee a elementelor de limbaj subiectiv, clișeelor, stereotipurilor sau manipulărilor lingvistice*
1.3. Integrează informațiile receptate din multiple surse (oral și scris) pentru a formula concluzii personale, coerente și justificate
Trunchi comun - *sintetizarea informațiilor provenite din surse mixte (cărți, interviuri, muzică) și susținerea unei prezentări multimedia orale, urmată de justificarea surselor și răspunsul la întrebările colegilor* - *vizionarea/audierea unui interviu real, notarea detaliilor cheie și formularea de întrebări detaliate în cadrul unei simulări pentru verificarea înțelegerii* - *identificarea și selectarea citatelor relevante din textul literar, urmată de formularea interpretărilor personale sau a întrebărilor în jurnalul de lectură* Activități de aprofundare - *corelarea atitudinilor din text sau material audio/video cu valorile și experiențele proprii comunității sârbe* - *elaborarea unei înregistrări audio/video cu opinii similare sau diferite față de text*
1.4. Analizează comparativ registrele lingvistice, normele ortografice/ortoepice și variațiile dialectale/ regionale specifice limbii sârbe, în funcție de contextul socio-cultural de producere a mesajului
Trunchi comun - *audierea unor fragmente audio sau video cu vorbitori din diferite regiuni sârbești (ex: Voivodina vs. Serbia centrală) și citirea unor texte care folosesc ocazional elemente dialectale* - *analiza unor texte (scrise și transcrise din discursuri orale) pentru a identifica abaterile de la norma literară standard (greșeli gramaticale frecvente, utilizarea neadecvată a registrelor)* - *vizionarea unor discursuri celebre în limba sârbă (cu sonor) și apoi fără sonor cu scopul de a observa cum se schimbă percepția mesajului în funcție de intonație, pauze, ritm (paraverbal) și gesturi, expresii faciale (non-verbal)* Activități de aprofundare - *compararea limbajului utilizat într-un ziar cultural prestigios (scris formal) cu cel dintr-o emisiune radio/TV dedicată tinerilor (oral informal)* - *audierea unor emisiuni de tip tabloid sau dezbateri televizate tensionate cu scopul identificării elementelor de limbaj subiectiv, clișee, stereotipuri sau manipulări lingvistice*

2. Utilizează structurile și mecanismele limbii sârbe, în comunicarea orală și scrisă, pentru a asigura corectitudinea, claritatea și adecvarea mesajelor

Clasa a XI-a
2.1. Elaborează texte și discursuri complexe, coerente și bine structurate, pe teme abstracte, sociale, culturale sau literare
Trunchi comun - *producerea unui eseu critic pe marginea unei opere sârbești studiate, integrând opinii critice din surse secundare și formulând o teză originală* - *crearea unui proiect care combină un text scris (ex: un eseu) cu o componentă orală (ex: un vlog sau o înregistrare audio), asigurând coerența și legătura logică între cele două formate* - *redactarea unui reportaj de investigație pe o temă locală sau socială, structurând informațiile obținute (fictiv) și folosind diverse registre lingvistice (interviu, narațiune, descriere)* Activități de aprofundare

Clasa a XI-a
- *elaborarea unei scrisori de intenție/motivație (limbaj formal, scop pragmatic) și adaptarea CV-ului la un post fictiv de muncă, punând accent pe utilizarea unui vocabular adecvat domeniului vizat* - *susținerea unui discurs oral formal (prezentare, pledoarie) în fața clasei, utilizând suport vizual și adaptând limbajul la publicul academic*
2.2. Utilizează nuanțat și corect resursele lingvistice (vocabular bogat și specializat, structuri gramaticale complexe, registre lingvistice diverse) pentru a exprima idei și atitudini personale
Trunchi comun - *participarea la dezbateri contradictorii (pro/contra), utilizând un limbaj persuasiv, termeni specifici domeniului dezbătut și gestionând intervențiile celorlalți vorbitori* - *exersarea tehnicilor de variere a exprimării prin transformarea unui text scris informal într-unul formal (de exemplu, o scrisoare personală într-o cerere oficială sau un memoriu)* - *ținerea unui jurnal reflexiv sau a unui blog personal în limba sârbă, exprimând opinii, sentimente și reflectând asupra lecturilor sau evenimentelor curente* - *susținerea unei prezentări orale de tip mini-conferință pe o temă de specialitate (istorie, științe, artă), utilizând terminologie adecvată și răspunzând întrebărilor publicului (colegilor)* Activități de aprofundare - *realizarea unui glosar tematic (ex: termeni juridici, economici sau literari) și integrarea activă a acestor termeni noi în compuneri scrise sau discuții orale* - *redactarea unui text argumentativ privind valorile comunitare*
2.3. Adaptează mesajului produs (scris și oral) la scopul comunicării, la partener și la contextul socio-cultural specific limbii sârbe materne
Trunchi comun - *planificarea mesajului oral sau scris, ținând cont de scopul comunicării și de contextul cultural, social sau educațional, inclusiv în situații legate de viața și tradițiile comunității* - *crearea unui monolog dramatic sau a unui dialog dintr-o piesă de teatru, acordând atenție caracterizării personajelor prin limbaj (vârstă, statut social, regiune)* - *simularea unor situații conflictuale sau dilematice (etice, sociale) și dezvoltarea de scenarii de rezolvare prin dialog și negociere, adaptând rolurile și limbajul la context* Activități de aprofundare - *proiectarea unei campanii de conștientizare pe o temă socială importantă și susținerea unui discurs de lansare a campaniei (oral, persuasiv)* - *elaborarea unui ghid de bune practici în comunicarea interculturală sârbă, identificând norme de politețe, formule de adresare și tabuuri lingvistice specifice*
2.4. Evaluează, revizuiește și corectează propriile mesaje (scrise și orale) din perspectiva clarității, coerenței și corectitudinii lingvistice (ortografie, punctuație, gramatică, pronunție)
Trunchi comun - *realizarea activităților de identificare și corectare a greșelilor gramaticale și ortografice din texte* - *dictarea de texte literare sau informative care trebuie scrise corect respectând regulile de ortografie, gramaticale și de punctuație* - *transcrierea unui discurs oral informal într-un text scris și corectarea acestuia conform normelor limbii sârbe literare, identificând diferențele dintre limba vorbită și cea scrisă* - *editarea și revizuirea reciprocă a eseurilor scrise (peer-review), folosind criterii clare de evaluare a coeziunii și corectitudinii* Activități de aprofundare - *elaborarea unui text formal și transformarea acestuia într-un registru colocvial* - *înregistrarea audio a propriilor prezentări orale, urmată de auto-evaluarea pronunției, intonației, fluenței și a structurii logice a discursului*

3. Valorifică texte scrise literare și nonliterare în limba sârbă, de tipuri și registre variate, pentru a înțelege, interpreta și exprima coerent idei, informații și valori culturale

Clasa a XI-a
3.1. Participă la interacțiuni verbale și scrise complexe, pe teme diverse, cu respectarea normelor de comunicare și a specificului cultural

Clasa a XI-a
Trunchi comun - *organizarea de dezbateri (în perechi sau grupuri) pe teme de actualitate sau de interes pentru elevi, cum ar fi "Impactul tehnologiei asupra comunicării" sau "Rolul limbii materne în păstrarea identității”* - *elaborarea individuală sau în grup a unui discurs pe o temă dată, urmată de prezentarea orală în fața clasei și o sesiune de întrebări și răspunsuri* - *simularea unor scenarii de comunicare, de exemplu: interviu pentru un loc de muncă, o ședință formală, o discuție cu autoritățile, sau o conversație amicală* - *utilizarea mijloacelor moderne de comunicare (telefon, e-mail, platforme online) în scop educațional sau personal, cu respectarea normelor de conduită lingvistică și etică* Activități de aprofundare - *analizarea unor modele de documente oficiale în limba sârbă (cereri, CV-uri, scrisori de intenție, e-mailuri formale), identificând structura, formulele de politețe și clișeele lingvistice specifice* - *redactarea textelor știrilor într-un limbaj jurnalistic adecvat, clar și concis, respectând normele limbii scrise*
3.2. Adaptează fluid registrul lingvistic (oral și scris) în funcție de partenerul de comunicare, scopul și contextul interacțiunii
Trunchi comun - *transformarea unui text jurnalistic (formal) într-o scrisoare personală (informal) sau viceversa* - *analizarea unor documente reale (cereri, CV-uri, e-mailuri oficiale, postări pe rețele sociale, articole de ziar) pentru a identifica diferențele de stil și structură* - *audierea sau vizionarea unor emisiuni, știri sau podcasturi în limba sârbă, urmată de exprimarea orală a opiniilor și redactarea unui scurt rezumat sau a unei recenzii scrise* Activități de aprofundare - *elaborarea individuală a unui document necesar într-o situație dată (ex: o cerere de bursă, o solicitare de informații către o universitate)* - *prezentarea (citirea/interpretarea) orală a știrilor, simulând o emisiune radio live, cu accent pe dicție și intonație*
3.3. Utilizează eficient strategiile de comprehensiune și exprimare pentru rezolvarea de probleme și gestionarea fluxului informațional
Trunchi comun - *ascultarea unui discurs sau citirea unui text mai amplu, urmată de extragerea notițelor esențiale și redactarea unui rezumat concis* - *cercetarea unui subiect (folosind surse scrise diverse: cărți, internet, ziare), sintetizarea informațiilor (scris) și prezentarea în fața clasei (oral)* - *ținerea unui jurnal în care elevii reflectă asupra textelor literare studiate, exprimându-și gândurile, ideile și conexiunile personale, și discutarea ulterioară a acestor idei în clasă* Activități de aprofundare - *organizarea unei dezbateri ghidate și selectarea unui subiect controversat (de ex. „Beneficiile și riscurile globalizării asupra culturii sârbe* - *crearea unui scenariu scris detaliat pentru un vlog sau tutorial (ex: "Cum să gătești un preparat tradițional sârbesc", "Prezentarea orașului meu natal”)*
3.4. Transferă (mediază) fluid conținuturile complexe dintr-un cod/format în altul (de la oral la scris și invers, de la limbaj non-verbal la verbal, de la un registru la altul), demonstrând abilități de sinteză și adaptare lingvistică
Trunchi comun - *dezvoltarea abilităților de producție media, combinând cercetarea scrisă cu exprimarea orală fluentă* - *exersarea registrului formal, a capacității de a răspunde la întrebări neașteptate și de a menține controlul asupra discursului* - *aprofundarea exprimării personale, dezvoltarea vocii proprii și legătura dintre lectură și experiența individuală* Activități de aprofundare - *combinarea narațiunii orale tradiționale cu instrumente digitale moderne, exersând coerenta discursului și creativitatea* - *consolidarea fluenței și a coerenței în exprimarea intențiilor și viselor personale, exersarea modurilor și timpurilor verbale de viitor și condiționalul*

4. Integrează semnificații culturale prin limba sârbă, în contexte plurilingve și pluriculturale, pentru a susține dialogul intercultural, toleranța și afirmarea identității culturale

Clasa a XI-a
4.1. Analizează elementele specifice de cultură și civilizație
Trunchi comun - *analizarea semnelor de arhitectură, vestimentație sau cultură materială specifice comunității sârbe (ex: ornamente tradiționale, costume populare) și comentarea interpretării acestora în raport cu alte culturi conlocuitoare* - *analizarea unor materiale media (știri, reclame sau desene animate) în limba sârbă și identificarea tonului, volumului și limbajului corporal adecvat, comparându-le cu normele culturale ale altor limbi cunoscute* - *documentarea despre sisteme semiotice primare (superstiții, interpretarea viselor, ghicit) specifice folclorului sârbesc și ilustrarea acestora prin elemente actuale* Activități de aprofundare - *compararea unor concepte filozofice sau culturale (ex: rolul poetului în societate, simbolistica lacrimii) prezente în operele unor autori sârbi cu cele din literatura română sau universală* - *analizarea și adaptarea umorului și a jocurilor de cuvinte*
4.2. Facilitează înțelegerea mesajelor
Trunchi comun - *elaborarea unor prezentări sau proiecte de grup care să valorizeze diversitatea lingvistică a clasei, încurajând elevii să facă conexiuni între limba maternă și mediul pluricultural în care trăiesc* - *organizarea unor dezbateri despre barierele lingvistice și culturale întâlnite în viața reală și propunerea unor intervenții diplomatice pentru a redirecționa conversația în caz de blocaj* - *practicarea ascultării active și a reformulării pentru a asigura o cultură a comunicării partajate, invitând participanții să contribuie cu perspective diferite asupra aceleiași teme* Activități de aprofundare - *evaluarea reciprocă a prezentărilor orale, concentrându-se pe modul în care vorbitorul a reușit să gestioneze ambiguitatea și să facă mesajul accesibil unei audiențe multiculturale* - *organizarea unor discuții în grup pentru a interpreta perspective diferite asupra unor tradiții, facilitând o cultură a comunicării partajate prin exprimarea aprecierii pentru idei și puncte de vedere variate*
4.3. Gestionează situațiile de comunicare plurilingve
Trunchi comun - *sintetizarea conținutului unui text literar sârbesc complex și reformularea acestuia în limba română (sau invers) pentru a explica unui public nespecializat nuanțele culturale intraductibile* - *simularea unor experiențe cotidiene în contextul globalizării (ex: turiști, studenți în schimb de experiență, familii mixte) care necesită trecerea de la citit/ascultat într-o limbă la vorbit/scris în alta* - *crearea unor glosare bilingve sau multilingve care să includă termeni culturali specifici (realiile) și propunerea unor echivalențe funcționale care să păstreze semnificația culturală* Activități de aprofundare - *documentarea despre evoluția limbii sârbe în context plurilingv și analizarea modului în care contactul cu alte limbi a influențat vocabularul sau structurile culturale specifice* - *utilizarea strategiilor de "translanguaging" (plurilanguaging) în clasă, unde elevii sunt încurajați să folosească resurse din toate limbile pe care le cunosc pentru a explica concepte complexe de curriculum*
4.4. Manifestă un comportament empatic și intercultural
Trunchi comun - *compararea normelor și tradițiilor culturale proprii cu cele asociate limbii sârbe prin cercetarea antecedentelor etnice și culturale ale elevilor, pentru a înțelege nuanțele și diferențele față de colegi* - *simularea unor scenarii de mediere culturală în care elevii trebuie să acționeze diplomatic pentru a redirecționa o conversație sau pentru a anticipa neînțelegeri provocate de bariere lingvistice sau de diferențe de comportament non-verbal* - *adaptarea unor basme sau povești tradiționale sârbești prin rescrierea mesajelor sau a moralelor acestora pentru a fi relevante și adecvate contextului secolului XXI și diverselor puncte de vedere actuale* Activități de aprofundare - *Medierea prin cântece populare: ascultarea unei piese tradiționale sârbești și completarea spațiilor libere din text, urmată de o discuție despre valorile culturale transmise (familie, locuință, apartenență)*

Clasa a XI-a
- *sintetizarea și reformularea emoțiilor dintr-un text literar sârbesc (de exemplu, dorul de casă sau nostalgia dintr-un cântec popular) și transpunerea lor într-un format digital, precum un blog ficțional, accesibil unor cititori din medii culturale diverse*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1. Comunicarea orală	**Trunchi comun** • Tehnici de documentare pentru realizarea investigaţiilor, a proiectelor având ca obiect studii de caz sau dezbateri. • Eseul structurat şi eseul liber – etape ale redactării. • Structuri discursive în textele literare şi nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ). • Tehnici ale argumentării. • Prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată. • Strategii specifice folosite în monolog şi dialog. • Adecvarea discursului oral la situaţii de comunicare diverse. • Limbaje de specialitate (folosite în texte didactice). **Conținuturi de aprofundare** • Prezentare video / vlog: *„Ce personaj din literatura sârbă mă inspiră”*. • Expoziție digitală: combinarea de text, imagine, muzică pentru reprezentarea unei teme literare. • Podcast bilingv (sârbă-română) despre autori, personaje sau teme comune. • Dramatizare scenică / lectură publică a unui text adaptat de elevi. • Realizarea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică.
2. Elemente de construcție a comunicării	**Trunchi comun** • Denotaţie şi conotaţie; sensurile cuvintelor în context. • Expresivitatea unor structuri morfologice şi sintactice. • Figuri de stil şi procedee de expresivitate. • Fonetică. • Vocabular • Morfologie. • Sintaxă **Conținuturi de aprofundare** • Analiza expresivității lexicale și a registrului stilistic în texte literare. • Corectarea greșelilor într-un text literar sau jurnalistic, evidențiind regulile aplicate. • Dictare stilizată: redactarea unui fragment cu respectarea normelor ortografice și de punctuație. • Transformarea unui text literar în registru jurnalistic sau colocvial.
3. Receptarea și producerea textului scris	**Trunchi comun** • Identificarea și redarea ideilor principale și secundare. • Analiza structurii compoziționale a textului. • Redactarea textelor narative, descriptive și argumentative. • Strategii de analiză și argumentare a mesajului. • Identificarea intenției autorului, a tonului și a perspectivei. • Discursuri persuasive și evaluarea credibilității surselor. • Redactarea textelor argumentative, eseistice și creative. • Comentarea fragmentelor literare și nonliterare. • Completarea și transformarea textelor (rezumat, parafrazare). • Crearea de texte proprii pe teme culturale sau personale.

<table>
<tr><th>DOMENII DE CONȚINUT</th><th>CONȚINUTURI</th></tr>
<tr><td></td><td>• Aplicarea conștientă a regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație.
Conținuturi de aprofundare
• Analiza tonului și a atitudinii vorbitorului în funcție de contextul cultural.
• Interpretarea orală a textelor literare (recitări, dramatizări).
• Realizarea de interviuri și reportaje culturale despre comunitatea sârbilor din Banat.
• Prezentări multimodale (text, sunet, imagine) despre teme culturale sârbe.
• Redactarea de eseuri interpretative: teme, valori, simboluri.
• Exerciții de stil: rescrierea unui fragment din altă perspectivă narativă.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Teme şi texte literare recomandate:
Originile:
Originile şi evoluţia limbii sârbe
Evoluţia şi fundamentele limbii sârbe (Вук Стефановић Караџић: Из Предговора Српском рјечнику).
Evul Mediu:
Umanismul şi Renaşterea în literatura sârbă (Свети Сава: Житије Св. Симеона, Шишко Менчетић: Први поглед, Џоре Држић: Горчије жалости јесу ли гди кому, Марин Држић: Дундо Мароје). Poezia spirituală barocă (Иван Гундулић: Осман). Poezia moralizatoare (Гаврил Стефановић Венцловић: Песме, басне, легенде, Захарије Орфелин: Плач Сербији)
Curente culturale / literare în secolele XVII-XVIII:
Iluminismul şi Clasicismul (Доситеј Обрадовић: Писмо Харалампију, Басне, Јован Стерија Поповић: Тврдица или Кир Јања)
Preromantismul şi Romantismul în literatura sârbă
Rolul literaturii (articole programatice)
Se va studia 1 text de bază din epoca respectivă (Бранко Радичевић: Ђачки растанак)
Descoperirea literaturii populare (Вук Стефановић Караџић: Из Предговора првој књизи другог издања народних пјесама). Se va studia 1 text de bază din literatura populară (Бановић Страхиња)
Curente culturale / literare în secolul XIX – începutul secolului XX
Romantismul - se vor studia 3 texte de bază, de poezie şi proză, care să ilustreze temele romantice (Ђура Јакшић: Отаџбина, На Липару, Јован Јовановић Змај: Ђулићи увеоци, Лаза Костић: Међу јавом и међ сном)
Diversitate tematică, stilistică şi de viziune în opera marilor clasici (cu apel la lecturile anterioare)
Se vor studia 4 texte de bază (Лаза Лазаревић: Први пут с оцем на јутрење, Бранислав Нушић: Народни посланик, Војислав Илић: Грм, У позну јесен, Петар Кочић: Јазавац пред судом)
Simbolismul
Se vor studia 4 texte de bază (Богдан Поповић: Предговор Антологији новије српске лирике, Алекса Шантић: Ми знамо судбу, Јован Дучић: Морска врба, Милан Ракић: На Гази Местану)
Modernismul sârbesc (grupaj ilustrativ de texte)</td></tr>
<tr><td>4.
Elemente de interculturalitate</td><td>Trunchi comun
• Curente și perioade literare reprezentative (secolele VIII–XX).
• Lectura comparată: texte sârbești și universale cu teme comune, elemente de civilizație și mentalitate sârbă în literatură și artă.
• Valori morale și estetice reflectate în opere literare.
• Dialog intercultural: literatura sârbă și cultura europeană.
• Tradiții, obiceiuri și sărbători.
• Simboluri, personalități și valori ale culturii.
• Elemente de cultură și civilizație (viață cotidiană, educație, artă, gastronomie).
• Activități de promovare a diversității culturale prin proiecte școlare, campanii sau expoziții tematice.
• Compararea valorilor culturale.
• Analiza textelor multimodale: articole, afișe, materiale video, reclame.
Conținuturi de aprofundare
• Analiza relației dintre literatură și alte arte (muzică, pictură, film).
• Elaborarea de proiecte tematice (literatură, istorie, cultură).
• Utilizarea resurselor digitale și multimedia pentru prezentarea produselor.
• Activități colaborative: ateliere de lectură, dezbateri, portofolii culturale.
• Organizarea de expoziții, scenete, videoproiecte pe teme de identitate culturală.
• Cercetare aplicată: valorile morale și civice în literatura sârbă și relevanța lor astăzi.</td></tr>
</table>

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Participă activ la comunicarea orală în limba sârbă, în contexte cotidiene, școlare și culturale, pentru a exprima opinii, emoții și intenții și a interacționa eficient

Clasa a XII-a
1.1. Identifică elementele constitutive ale unor mesaje orale sau scrise complexe (temă, argumente, structură, intenție comunicativă)
Trunchi comun - *vizionarea unui fragment de emisiune sau podcast în limba sârbă pe o temă de actualitate și identificarea punctelor de vedere diferite* - *audierea unui discurs public celebru (ex. un discurs istoric sau o prelegere academică în limba sârbă) și identificarea temei centrale, argumentele principale și dovezile aduse* - *identificarea limbajului formal și a cerințelor specifice* Activități de aprofundare - *analiza unui text literar din programă prin fișe de lucru care separă planul acțiunii de planul simbolic și cel filozofic* - *extragerea tehnicilor narative postmoderne*
1.2. Analizeaza critic și interpretează informațiile explicite și implicite din texte diverse (literare și non-literare)
Trunchi comun - *realizarea unei recenzii scrise sau a unei prezentări orale (PowerPoint) despre stilul autorului* - *redactarea unui text argumentativ în care se susține sau se combate una dintre opinii* - *utilizarea site-urilor oficiale ale instituțiilor culturale sârbe pentru a descărca și analiza documente administrative sau invitații la evenimente* Activități de aprofundare - *redactarea unui CV și participarea la un joc de rol (simularea interviului)* - *exerciții de identificare a neologismelor, a împrumuturilor recente și a corectitudinii gramaticale în discursurile publice actuale din media sârbă*
1.3. Evaluează validitatea și rigurozitatea argumentării într-un mesaj oral sau scris (identificarea erorilor de logică, a subiectivității sau a tehnicilor de manipulare)
Trunchi comun - *lectura unor fragmente din literatura sârbă contemporană și ascultarea unor interviuri cu autori sau critici* - *receptarea unui mesaj complex în sârbă și adaptarea acestuia pentru un public care nu cunoaște terminologia de specialitate* - *compararea a două discursuri pe aceeași temă, dar cu ideologii diferite, pentru a observa cum alegerea cuvintelor (lexicul) influențează percepția receptorului* Activități de aprofundare - *analizarea unor editoriale de presă în limba sârbă pentru a identifica ironia, subînțelesul sau presupozițiile autorului* - *analizarea unor texte publicitare sau dezbateri electorale în limba sârbă, căutând erori de logică (sofisme) sau tehnici de persuasiune (apelul la emoție, generalizări pripite)*
1.4. Corelează informațiile receptate prin canal auditiv cu cele receptate prin lectură pentru a construi o perspectivă unitară asupra unei teme
Trunchi comun - *citirea articolelor de presă din publicații în limba sârbă (ex. Politika, Danas) și vizionarea știrilor pe aceeași temă* - *compararea modului în care este prezentat același subiect în scris vs. oral* - *vizionarea unei scene dintr-o ecranizare a unei opere literare sârbe și compararea modului în care dialogul (mesajul oral) transmite emoția față de textul scris original* Activități de aprofundare - *sinteza informațiilor într-un raport scris sau un scurt buletin de știri prezentat în clasă* - *crearea unui podcast de grup în care elevii sintetizează și discută principalele curente de opinie găsite în diverse surse scrise despre o problemă socială actuală*

2. Utilizează structurile și mecanismele limbii sârbe, în comunicarea orală și scrisă, pentru a asigura corectitudinea, claritatea și adecvarea mesajelor

Clasa a XII-a
2.1. Susține un discurs oral structurat pe o temă de interes general, academic sau profesional, utilizând strategii de persuasiune și resurse non-verbale adecvate
Trunchi comun - *organizarea unei sesiuni de dezbateri pe teme controversate* - *transpunerea unui mesaj oficial (ex. un comunicat guvernamental) într-un limbaj accesibil pentru rețelele sociale (adaptare stilistică)* - *utilizarea corectă a terminologiei de specialitate în limba sârbă sub forma unei prezentări de tip conferință* Activități de aprofundare - *sesiune de „Întrebări și Răspunsuri" fulger, unde colegii atacă argumentele prezentate, iar vorbitorul trebuie să răspundă spontan, menținând un registru formal și politicos* - *înregistrarea unui episod de podcast de 10 minute în care elevii dezbat un conflict moral dintr-o operă literară studiată*
2.2. Redactează unele texte complexe (eseuri, rapoarte, proiecte, scrisori oficiale) care să respecte normele limbii sârbe literare și convențiile genului abordat
Trunchi comun - *scrierea unui eseu despre condiția umană în marile romane ale literaturii sârbe* - *redactarea unui articol pentru o revistă școlară sau un blog în limba sârbă, analizând critic un fenomen cultural contemporan* - *redactarea unui eseu argumentativ pe o temă filosofică (ex. „Libertate vs. Destin în literatura sârbă")* Activități de aprofundare - *scrierea unui text programatic în limba sârbă în care elevii își definesc valorile și viziunea despre viitorul comunității lor* - *adaptarea manifestului pentru trei platforme diferite: un articol lung pentru un ziar cultural, o postare de tip „thread" pe X (Twitter) și un scenariu de 60 de secunde pentru un video scurt (TikTok/Reels)*
2.3. Adaptează discursul (oral și scris) la particularitățile receptorului și la contextul situațional (formal/informal, public/privat)
Trunchi comun - *transpunerea unui mesaj oficial (ex. un comunicat guvernamental) într-un limbaj accesibil pentru rețelele sociale (adaptare stilistică)* - *crearea unui profil profesional în limba sârbă, scrierea unui „Despre mine" (Bio) care să sune profesionist, dar autentic* - *realizarea unui discurs de 30 de secunde în care elevul se prezintă unui potențial angajator sau mentor sârb, adaptând tonul vocii și limbajul non-verbal* Activități de aprofundare - *joc de rol în care elevii reprezintă delegații diferite la o conferință fictivă în timpul căreia trebuie să producă oral mesaje diplomatice (evazive, dar politicoase) pe teme de interes comun* - *redactarea procesului-verbal al unei ședințe fictive în limbaj administrativ sârb, respectând toate formulele de curtoazie și structura oficială a documentului*
2.4. Utilizează creativ și responsabil resursele lingvistice pentru a exprima opinii, sentimente sau ipoteze în cadrul unor dezbateri sau compoziții originale
Trunchi comun - *editarea sau crearea unor articole în limba sârbă pe platforme colaborative despre teme de istorie sau literatură locală* - *realizarea unui podcast sau a unui video-eseu în limba sârbă despre importanța păstrării identității lingvistice în diaspora* - *redactarea un text scurt imitând stilul unui autor sârb celebru* Activități de aprofundare - *analiză comparativă între un eseu produs de elevi și un eseu obținut prin utilizarea unui generator de texte (IA), pe aceeași temă, în care se explică de ce varianta umană este mai bogată în nuanțe culturale și emoționale față de cea generată artificial* - *crearea unei broșuri ilustrate sau a unei benzi desenate care să însoțească explicația orală sau scrisă, verificând capacitatea de simplificare fără pierderea sensului*

3. Valorifică texte scrise literare și nonliterare în limba sârbă, de tipuri și registre variate, pentru a înțelege, interpreta și exprima coerent idei, informații și valori culturale

Clasa a XII-a
3.1. Participă activ la dezbateri și polemici pe teme complexe, respectând normele de etichetă comunicativă (ascultare activă, replică argumentată, politețe lingvistică)
Trunchi comun - *organizarea unei dezbateri unde elevii sunt împărțiți în echipe (afirmatori/negatori) pe o temă de etică socială (ex. „Inteligența artificială va înlocui creativitatea umană”)* - *realizarea unei dezbateri unde un grup restrâns de elevi dezbate o temă (ex. „Globalizarea vs. Identitatea Națională Sârbă”) în centrul clasei, în timp ce restul observă. Observatorii pot intra în cerc doar dacă au un contra-argument pregătit în scris* - *realizarea sintezei unei polemici, în care trebuie să fie prezinte obiectiv ambele puncte de vedere, folosind structuri precum „S jedne strane... s druge strane...” (Pe de o parte... pe de altă parte)* Activități de aprofundare - *redactarea de catre doi elevi a unor editoriale opuse pe o temă de actualitate (ex. „Obligativitatea votului la 18 ani”). După publicare, aceștia trebuie să răspundă oral la „interpelările” colegilor într-o sesiune live de întrebări* - *polemica prin scrisori deschise - Elevii scriu o scrisoare deschisă unui autor sârb sau unei personalități publice, publică textul pe un blog al clasei și răspund argumentat la comentariile colegilor*
3.2. Negociază înțelegerea în situații de comunicare interpersonală, prin utilizarea unor strategii de clarificare, reformulare și adaptare la interlocutor
Trunchi comun - *simularea unei negocieri diplomatice - Elevii primesc roluri de reprezentanți ai unor instituții culturale și trebuie să negocieze bugetul pentru un festival de film sârbesc* - *simularea unei conferințe de presă unde un elev joacă rolul unui PR care trebuie să răspundă întrebărilor dificile ale ”jurnaliștilor” (colegii), clarificând ambiguitățile* - *simularea unei situații de „reclamarție telefonică”. Elevul trebuie să convingă un operator (colegul) că un produs primit este defect, folosind strategii de negociere, persuasiune și curtoazie lingvistică în limba sârbă* Activități de aprofundare - *simularea unui interviu de angajare în care intervievatorul pune întrebări ambigue sau „capcană”. Elevul trebuie să ceară clarificări („Da li pod tim mislite na...?”) și să negocieze răspunsul* - *joc de rol - un elev joacă rolul unui expert care folosește un limbaj sârb foarte arhaic sau tehnic, iar celălalt elev trebuie să interacționeze cu el pentru a „extrage” informația și a o reformula în sârbă contemporană pentru restul clasei*
3.3. Colaborează în cadrul unui grup pentru rezolvarea unei sarcini de lucru, manifestând deschidere față de opiniile celorlalți și capacitate de sinteză
Trunchi comun - *realizarea unui proiect în cadrul căruia elevii lucrează pe echipe pentru a documenta un subiect de istorie locală a sârbilor din România, interacționând scris și oral pentru a armoniza textul final* - *echipele trebuie să găsească o soluție pentru a atrage tinerii către lectura literaturii sârbe clasice, prezentând soluția finală în fața unui juriu și răspunzând la întrebări* - *”Redacția Revistei” - Clasa este transformată într-o redacție care trebuie să scoată un număr special în limba sârbă. Elevii interacționează pentru a decide ierarhia știrilor, corectează reciproc textele și negociază spațiul acordat fiecărui articol* Activități de aprofundare - *organizarea ”Laboratorului de scenarii” unde elevii sunt împărțiți în grupuri și primesc o dilemă etică bazată pe o operă literară studiată (ex. Ce ar fi făcut personajul Ahmed Nurudin din ”Derviš i smrt” în contextul modern?). Grupul trebuie să ajungă la un consens și să prezinte soluția* - *crearea unui scenariu scris detaliat pentru un vlog sau tutorial (ex: "Cum să gătești un preparat tradițional sârbesc", "Prezentarea orașului meu natal”)*
3.4. Interacționează în scris în mediul digital și oficial, prin redactarea de răspunsuri prompte la e-mailuri, comentarii argumentate pe platforme colaborative sau participarea la forumuri de discuție
Trunchi comun - *simularea unei corespondențe de afaceri între o editură din Belgrad și o școală din România, unde elevii trebuie să rezolve o problemă de livrare/contract*

Clasa a XII-a
- *organizarea unui scurt webinar pe Teams/Zoom unde un elev prezintă o temă, iar ceilalți interacționează prin chat și intervenții audio live, folosind funcții de „Întrebări și Răspunsuri”* - *redactarea unui e-mail oficial către o universitate din Serbia (ex. Universitatea din Belgrad) pentru a cere detalii despre o bursă. Activitatea include „lanțul de e-mailuri” (răspuns la răspuns), evaluând capacitatea de a menține tonul formal pe tot parcursul interacțiunii* Activități de aprofundare - *simularea administrării unei pagini de Facebook/Instagram a unei instituții culturale sârbești. Elevii trebuie să scrie postări și să răspundă la comentariile (uneori negative) ale „urmăritorilor”, exersând managementul comunicării online* - *”Forumul de idei” - Profesorul postează o întrebare provocatoare pe o platformă (ex. Google Classroom). Elevii trebuie să răspundă și, obligatoriu, să interacționeze cu cel puțin două răspunsuri ale colegilor, folosind formule de acord sau dezacord parțial*

4. Integrează semnificații culturale prin limba sârbă, în contexte plurilingve și pluriculturale, pentru a susține dialogul intercultural, toleranța și afirmarea identității culturale

Clasa a XII-a
4.1. Facilitează comunicarea interculturală prin explicarea nuanțelor culturale, valorilor și conotațiilor specifice limbii sârbe într-un context plurilingv
Trunchi comun - *simularea primirii unui grup de elevi din cadrul unui schimb Erasmus în comunitatea sârbă locală. Elevii trebuie să medieze comportamentele (cum se salută, ce se oferă, ce subiecte de discuție sunt apreciate* - *selectarea unor concepte sârbești profunde (ex. Slava, Inat, Merak, Sevdah) și încercarea de a le explica în limba română sau engleză, nu prin traducere directă, ci prin descrierea stării și a contextului social* - *adaptarea limbajului și a referințelor culturale pentru un public care nu cunoaște tradițiile sârbe* Activități de aprofundare - *realizarea unui scurt video pentru YouTube sau TikTok în care elevul explică unui public global de ce o anumită tradiție sârbă (ex. Badnjak) este esențială pentru identitatea sa, răspunzând la întrebări ipotetice ale unor străini* - *crearea unei broșuri turistice sau culturale în sârbă și română despre o localitate cu specific sârbesc (ex: Sânmartinul Sârbesc, Belobrești)*
4.2. Mediază conceptele și textele prin simplificarea, adaptarea sau interpretarea informațiilor complexe dintr-o limbă în alta (sârbă-română sau invers)
Trunchi comun - *clarificarea conceptelor culturale intraductibile și facilitarea înțelegerii interculturale* - *vizionarea unui fragment de film sârbesc și crearea unor subtitrări în română care să nu fie doar traduceri cuvânt cu cuvânt, ci adaptări care să păstreze umorul sau ironia locală* - *instruirea elevilor să folosească un limbaj incluziv care să promoveze respectul pentru diversitate, evitând termenii peiorativi sau excluderea culturală* Activități de aprofundare - *joc de rol în care un elev trebuie să explice unui turist român semnificația unei sărbători sârbești (ex: Slava) sau a unui obicei specific* - *utilizarea IA pentru a genera o traducere brută a unui text literar sârbesc contemporan (ex. Lana Bastašić), urmată de o sesiune de **„Post-editare umană”**, unde elevul corectează textul pentru a păstra nuanțele culturale pe care tehnologia le-a pierdut*
4.3. Gestionează situațiile de conflict cultural sau neînțelegerile cauzate de diferențe de valori și credințe între cultura sârbă și alte culturi
Trunchi comun - *identificarea și medierea interpretărilor diferite ale aceleiași realități sociale* - *analiza modului în care sunt reprezentați sârbii în cinematografia internațională sau în presa străină. Elevii trebuie să scrie un articol de tip ”Fapt vs. Ficțiune” în care mediază între imaginea creată de media și realitatea culturală trăită* - *analiza critică a modului în care sunt reprezentate minoritățile sârbe în media digitală și propunerea de mesaje corectoare care să combată stereotipurile* Activități de aprofundare

Clasa a XII-a
- *simularea unei neînțelegeri între un cetățean sârb și un funcționar român din cauza unei bariere lingvistice sau de mentalitate. Elevul intervine pentru a reformula cerințele ambelor părți într-un mod care să ducă la rezolvarea problemei* - *vizionarea unei știri în presa din Serbia și aceleiași știri în presa românească, identificând diferențele de perspectivă*
4.4. Valorifică repertoriului plurilingv pentru a sprijini învățarea și comunicarea în grupuri diverse
Trunchi comun - *traducerea și adaptarea unui text literar modern sârb (ex: Milorad Pavić) într-un stil accesibil tinerilor români, explicând jocurile de cuvinte* - *medierea textelor dense și explicarea specificului lingvistic prin raportare la o altă limbă* - *crearea unei prezentări multimedia bilingve (sârbă-română) despre un „erou comun" al celor două culturi (ex. Dositej Obradović sau Miloš Crnjanski), evidențiind modul în care acesta a mediat între cele două spații culturale* Activități de aprofundare - *cercetarea translingvistică - Elevii primesc o temă de cercetare (ex. „Avangarda în Balcani"). Trebuie să colecteze informații din surse în limba sârbă (pentru specificul local), română (pentru contextul regional) și engleză (pentru perspectiva globală) și să prezinte o sinteză în sârbă* - *utilizarea platformelor de social media pentru a interacționa cu elevi din Serbia, mediind diferențele dintre stilul de viață al sârbilor din România și cel al sârbilor din Serbia*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1. Comunicarea orală	**Trunchi comun** • Eseul structurat si eseul nestructurat – etapele redactării, autoevaluarea. • Structuri discursive în textele literare si nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ). • Limbaje de specialitate. • Prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată. • Strategii specifice folosite în monolog şi dialog. • Construirea unei argumentații într-o dezbatere. • Adecvarea discursului oral la situații de comunicare diverse. **Conținuturi de aprofundare** • Prezentare video / vlog: *„Ce scriitor din literatura sârbă mă inspiră"*. • Expoziție digitală: combinarea de text, imagine, muzică pentru reprezentarea unei teme literare. • Podcast bilingv (sârbă-română) despre autori, personaje sau teme comune. • Dramatizare scenică / lectură publică a unui text adaptat de elevi. • Realizarea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică.
2. Elemente de construcție a comunicării	**Trunchi comun** • Norma literară – „uzul diversificat al limbii literare", sensul evoluției limbii literare. • Variante libere. • Registre stilistice. • Neologisme împrumutate sau formate în interiorul limbii. • Variante ortoepice. • Variante ortografice si ortoepice. • Variante morfologice. **Conținuturi de aprofundare**

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Analiza expresivității lexicale și a registrului stilistic în texte literare. • Corectarea greșelilor într-un text literar sau jurnalistic, evidențiind regulile aplicate. • Dictare stilizată: redactarea unui fragment cu respectarea normelor ortografice și de punctuație. • Transformarea unui text literar în registru jurnalistic sau colocvial.
3. Receptarea și producerea textului scris	**Trunchi comun** • Identificarea și redarea ideilor principale și secundare. • Analiza structurii compoziționale a textului. • Redactarea textelor narative, descriptive și argumentative. • Strategii de analiză și argumentare a mesajului. • Identificarea intenției autorului, a tonului și a perspectivei. • Discursuri persuasive și evaluarea credibilității surselor. • Redactarea textelor argumentative, eseistice și creative. • Comentarea fragmentelor literare și nonliterare. • Completarea și transformarea textelor (rezumat, parafrazare). • Crearea de texte proprii pe teme culturale sau personale. • Aplicarea conștientă a regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație. **Conținuturi de aprofundare** • Analiza tonului și a atitudinii vorbitorului în funcție de contextul cultural. • Interpretarea orală a textelor literare (recitări, dramatizări). • Realizarea de interviuri și reportaje culturale despre comunitatea sârbilor din Banat. • Prezentări multimodale (text, sunet, imagine) despre teme culturale sârbe. • Redactarea de eseuri interpretative: teme, valori, simboluri. • Exerciții de stil: rescrierea unui fragment din altă perspectivă narativă.

Teme și texte literare recomandate:

Perioada interbelică

- Poezia interbelică (Милутин Бојић – *Плава гробница*; Душан Васиљев – *Човек пева после рата*; Милош Црњански – *Суматра*, *Стражилово*; Момчило Настасијевић – *Туга у камену*; Вељко Петровић – *Ратар*).
- Proza interbelică(Иво Андрић: *Мост на Жепи*, Исидора Секулић: *Госпа Нола*, Милош Црњански: *Сеобе*, Растко Петровић: *Људи говоре*)
- *Curente culturale / literare: orientări avangardiste* (prezentare sintetică). Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi studii dedicate temei, de exemplu: Станислав Винавер – *Манифест експресионистичке школе*, Милош Црњански – *Објашњење „Суматре”*; Љубомир Мицић – *Манифест зенитизма*; Драган Алексић – *Дада Танк*, *Дада Јазз*; Раде Драинац – *Програм хипнизма*; Марко Ристић – *Поезија надреализма*, Алманах „Немогуће”; Коча Поповић –*Надреализам & Постнадреализам*.
- *Dezbatere:* ***Specificul național***: Tema: **Istorija, mit i legenda u pripovetkama Ive Andrića.** Pentru realizarea dezbaterii, se pot folosi surse precum: texte: (Иво Андрић – *Мост на Жепи*, *Пут Алије Ђерзелеза*, *Прича о везировом слону*); studii: (Петар Џаџић: *Иво Андрић,* Београд, 1957; Велибор Глигорић: романи Иве Андрића. У књизи *Огледи и студије*, Београд, 1959; *Иво Андрић*. Зборник Института за теорију књижевности и уметности, Београд, 1962; Никола Милошевић: Антрополошки вид Андрићевог књижевног стваралаштва. У књизи *Антрополошки есеји,* Београд, 1964; Драган Јеремић: Иво Андрић. У књизи *Прсти неверног Томе,* Београд, 1965; *Зборник радова о Иви Андрићу*, Београд, 1979); antologii recomandate: *Иво Андрић*. Зборник Института за теорију књижевности и уметности, Београд, 1962; *Зборник радова о Иви Андрићу*, Београд, 1979.

Perioada postbelică

- Sunt recomandate: **2 romane** (de exemplu: Добрица Ћосић – *Корени*, *Време смрти*; Иво Андрић – *На Дрини ћуприја*, *Проклета авлија*, Милорад Павић – *Хазарски речник*), **1 pies**ă (de exemplu: Александар Поповић – *Развојни пут Боре шнајдера*; Душан Ковачевић – *Балкански шпијун*) s**i 5 poezii** (de exemplu: Десанка Максимовић – *Стрепња*, *Крвава бајка*, *Тражим помиловање*; Стеван Раичковић – *Камена успаванка*; Васко Попа – *Патка*, *Белутак*; Миодраг Ковачевић – *Вихор*, *Реквијем*; Бранко Миљковић – *Балада охридским трубадурима*)
- *Studiu de caz: Tendințe în literatura sârbă actuală*. Pentru realizarea studiului de caz, se pot folosi: texte literare aparținând unor autori reprezentativi din perioada postbelică (de exemplu: Бранко Ћопић – *Башта сљезове боје*; Антоније Исаковић – *Кроз грање небо*; Данило Киш – *Рани јади*, Михаило Лалић – *Лелејска гора*, etc.); studii dedicate temei: Милован Данојлић: *Најбољи Ћопић*, Сабрана дела Бранка Ћопића, Београд, 1975; Борислав Михајловић: *Бранко Ћопић у „Башти сљезове боје“,* Сабрана дела Бранка Ћопића, Београд, 1975; Маријан Јурковић: *Горки мед заноса*, Београд, 1975.

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
• *Curente culturale / literare: postmodernismul*. Pentru ilustrarea temei se pot folosi selecții din texte literare aparținând unor autori precum: Борислав Пекић – *Златно руно*, *Време чуда*; Данило Киш – *Енциклопедија мртвих*; Меша Селимовић – *Дервиш и смрт*; Владан Десница – *Пролећа Ивана Галеба*, Милисав Савић – *Хлеб и страх* etc. • *Studiu de caz: Literatura sârbă din România* (Владимир Чоков: *Међу овим брдима плавим*; Стеван Бугарски: *Добош*; Чедомир Миленовић: *Вук самотњак*; Драгомир Мирјанић: *Ждребе*; Иво Мунћан: *Крај* Ћеле *куле*; Миомир Тодоров: *Обрен Лаф*; Славомир Гвозденовић: *Страшна прича из Клисуре*).	
4. Elemente de interculturalitate	**Trunchi comun** • Curente și perioade literare reprezentative (secolele VIII–XX). • Lectura comparată: texte sârbești și universale cu teme comune, elemente de civilizație și mentalitate sârbă în literatură și artă. • Valori morale și estetice reflectate în opere literare. • Dialog intercultural: literatura sârbă și cultura europeană. • Tradiții, obiceiuri și sărbători. • Simboluri, personalități și valori ale culturii. • Elemente de cultură și civilizație (viață cotidiană, educație, artă, gastronomie). • Activități de promovare a diversității culturale prin proiecte școlare, campanii sau expoziții tematice. • Compararea valorilor culturale. • Analiza textelor multimodale: articole, afișe, materiale video, reclame. **Conținuturi de aprofundare** • Analiza relației dintre literatură și alte arte (muzică, pictură, film). • Elaborarea de proiecte tematice (literatură, istorie, cultură). • Utilizarea resurselor digitale și multimedia pentru prezentarea produselor. • Activități colaborative: ateliere de lectură, dezbateri, portofolii culturale. • Organizarea de expoziții, scenete, videoproiecte pe teme de identitate culturală. • Cercetare aplicată: valorile morale și civice în literatura sârbă și relevanța lor astăzi.

SUGESTII METODOLOGICE

1. Semnificații și rol (ancorare curriculară)

Sugestiile metodologice pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă au rolul de a orienta și sprijini cadrele didactice în aplicarea programei școlare, fără a avea caracter prescriptiv. Acestea pot fi utilizate ca repere de lucru menite să faciliteze transpunerea intențiilor curriculare în practici didactice adaptate contextului educațional concret.

Cadrul didactic poate urmări asigurarea coerenței dintre competențele generale și competențele specifice prin: (a) selectarea și corelarea conținuturilor de învățare cu situații de comunicare autentice; (b) proiectarea unor activități de învățare centrate pe dezvoltarea competențelor de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise; (c) utilizarea evaluării ca instrument de reglare a demersului didactic și de sprijinire a progresului elevilor.

Prin modul de formulare, prezentele sugestii metodologice se recomandă a fi abordate ca instrumente cu caracter aplicativ, centrate pe procesul de predare–învățare–evaluare, prin: alegerea și combinarea metodelor didactice active (de exemplu: conversația, lectura dirijată, exercițiul, lucrul pe text); adaptarea strategiilor didactice la nivelul de vârstă, ritmul de învățare și interesele elevilor; integrarea reflecției asupra limbii și literaturii în activități concrete de comunicare.

În funcție de experiența profesională, cadrele didactice pot valorifica prezentele sugestii metodologice în mod diferențiat, de exemplu: ca repere de orientare în proiectarea lecțiilor și în structurarea activităților de învățare, în cazul profesorilor debutanți, respectiv ca punct de plecare pentru adaptare, diversificare și inovare metodologică, în cazul profesorilor cu experiență.

În vederea creșterii caracterului aplicativ și a coerenței interne a demersului curricular, cadrul didactic poate utiliza, în proiectare, un demers de tip „înapoi spre înainte” (backward design), pornind de la competențele specifice și de la produse de învățare așteptate, pentru a selecta conținuturile și activitățile adecvate, precum și criteriile de evaluare asociate.

2. Principii generale (cadrul normativ)

Principiile generale care fundamentează demersul didactic la disciplina Limba și literatura maternă sârbă oferă cadrul de referință pentru proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de predare–învățare, în acord cu finalitățile educației liceale și cu profilul de formare al absolventului. Aceste principii au un caracter orientativ și normativ, susținând aplicarea flexibilă a programei școlare și adaptarea acesteia la contexte educaționale diverse, fără a afecta unitatea și coerența disciplinei.

(2.1.) Demersul de predare–învățare este **centrat pe elev**, considerat participant activ la construirea propriilor achiziții lingvistice, literare și culturale. Activitățile de învățare sunt concepute astfel încât să favorizeze implicarea activă, reflecția personală și învățarea prin descoperire, prin raportarea conținuturilor la experiențele de viață, interesele și nivelul de dezvoltare al elevilor. În acest sens, procesul didactic stimulează autonomia, responsabilitatea și capacitatea de autoevaluare, valorificând situații autentice de comunicare și interpretare a mesajelor.

(2.2.) Procesul didactic valorifică o **diversitate de metode și tehnici** de predare–învățare–evaluare, adecvate competențelor vizate și specificului disciplinei. Sunt utilizate, în mod echilibrat, metode tradiționale, interactive, experiențiale și digitale, precum lectura ghidată și critică, conversația euristică, studiul de caz, dezbaterea, învățarea prin proiect sau utilizarea resurselor digitale. Această diversitate metodologică susține dezvoltarea competențelor de comunicare funcțională și stimulează interesul pentru învățare și gândirea critică.

(2.3.) Demersul didactic este conceput într-o manieră **flexibilă și adaptabilă**, prin raportare la nivelul de pregătire al clasei, la dinamica grupului de elevi și la resursele educaționale disponibile. Cadrul didactic poate ajusta strategiile de predare, ritmul de parcurgere a conținuturilor, formele de organizare a activităților și modalitățile de evaluare, astfel încât să răspundă nevoilor reale de învățare și să asigure progresul fiecărui elev. Adaptabilitatea vizează, totodată, integrarea mediului digital și valorificarea situațiilor educaționale emergente.

(2.4.) Procesul de predare–învățare se realizează prin strategii de diferențiere și personalizare, care permit valorificarea potențialului fiecărui elev și sprijinirea progresului individual. Activitățile pot fi proiectate cu sarcini gradate, niveluri diferite de complexitate și produse finale variate, în funcție de competențele, interesele și stilurile de învățare ale elevilor, contribuind la asigurarea echității educaționale și la răspunsul adecvat la nevoi educaționale diverse. În completarea strategiilor de diferențiere, se recomandă explicitarea unor măsuri de sprijin pentru situații de învățare specifice (remediere, accelerare, elevi bilingvi, elevi cu dificultăți de literație sau cu cerințe educaționale speciale), prin adaptarea sarcinilor, a suporturilor de lucru, a timpului, a modului de prezentare a conținuturilor și a criteriilor de evaluare, astfel încât să fie asigurată participarea reală și progresul fiecărui elev.

(2.5.) Integrarea interdisciplinară vizează corelarea conținuturilor disciplinei Limba și literatura maternă sârbă cu alte domenii de studiu, în vederea construirii unei viziuni coerente asupra cunoașterii. Activitățile de învățare pot valorifica teme și contexte comune cu alte discipline, favorizând transferul competențelor și aplicarea cunoștințelor în situații variate. Această abordare contribuie la dezvoltarea competențelor transversale și la înțelegerea rolului limbii și literaturii în interpretarea realității culturale și sociale.

(2.6.) Evaluarea la disciplina Limba și literatura maternă sârbă se recomandă a fi concepută ca parte integrantă a procesului de predare–învățare–evaluare, având rolul de a sprijini dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor, în contexte de receptare, producere și interacțiune orală și scrisă, precum și formarea unei atitudini reflexive față de propria învățare.

Procesul de evaluare, ca parte integrantă a procesului de predare–învățare, are în vedere următoarele principii:

a) Echilibrul între evaluarea formativă și evaluarea sumativă – îmbinarea evaluării formative (desfășurată pe parcurs, orientată spre progres și reglare) cu evaluarea sumativă (la finalul unităților, cu rol de certificare). Evaluarea formativă sprijină adaptarea demersului didactic, iar evaluarea sumativă valorifică produsele finale ale învățării (texte scrise, proiecte, portofolii).
b) Transparența și utilizarea unor criterii explicite – realizarea evaluării pe baza unor criterii clare, comunicate anterior îndeplinirii sarcinilor de lucru. Criteriile explicite facilitează autoevaluarea, autoreglarea și asumarea responsabilității față de propriul progres.
c) Evaluarea competențelor de comunicare – focalizarea evaluării cu prioritate asupra competențelor de comunicare (înțelegere, interpretare, producere de mesaje adecvate contextului), și nu asupra reproducerii izolate a unor cunoștințe despre limbă sau literatură. Cunoștințele despre limbă sunt valorizate prin utilizarea lor funcțională, în situații autentice de comunicare.
d) Evaluarea produsului și a procesului de realizare – luarea în considerare, în evaluarea producțiilor orale și scrise, atât a produsului final, cât și a procesului de realizare (planificare, redactare, revizuire, prezentare). Această abordare sprijină conștientizarea strategiilor de lucru și asumarea progresului realizat.
e) Feedback descriptiv, constructiv și orientat spre progres – formularea unui feedback specific, descriptiv și orientat spre îmbunătățire, oferit verbal sau în scris, inclusiv în format digital, și structurat prin rubrici și

grile de evaluare (de exemplu: „Ai formulat corect ideea principală, însă argumentarea poate fi dezvoltată prin exemple suplimentare din text."; „Structura este clară; în următoarea redactare, încearcă să diversifici conectorii logici."). Se recomandă și feedback reflexiv, formulat prin întrebări de tipul: „Ce ai reușit?", „Ce ai modifica data viitoare?", „Ce vei face diferit?".

f) Implicarea elevilor în evaluare – participarea activă a elevilor la procesul de evaluare, prin autoevaluare și evaluare colegială (peer-to-peer), utilizând jurnale de lectură și de învățare, reflecții scrise, portofolii și grile de evaluare. Aceste practici contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a responsabilității și a capacității de analiză reflexivă.

În proiectarea demersului evaluativ, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele întrebări orientative:

De ce evaluez? – pentru a înțelege progresul elevilor, a susține învățarea și a adapta procesul didactic;

Ce evaluez? – competențele specifice stabilite prin programa școlară la disciplina Limba și literatura maternă sârbă;

Cum evaluez? – prin metode și instrumente variate, adaptate competențelor vizate și tipului de evaluare;

Cât de bine măsor? – prin instrumente valide, fiabile și transparente, bazate pe criterii clare, comunicate anterior elevilor;

Ce feedback ofer? – feedback descriptiv, orientat spre progres și integrat în procesul de învățare;

Ce decizii iau în urma evaluării? – ajustarea strategiilor de predare și oferirea unui sprijin individualizat elevilor, în funcție de nevoile identificate.

Demersul evaluativ vizează diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare, prin:

- evaluarea prin proiecte, care pot integra competențe de lectură, scriere, documentare și interpretare culturală;
- evaluarea colegială (peer-to-peer), aplicată produselor activității elevilor (texte argumentative, prezentări, proiecte tematice);
- autoevaluarea, prin instrumente care sprijină conștientizarea progresului personal și dezvoltarea competențelor metacognitive.

Evaluarea poate fi realizată și prin portofolii, probe scrise și orale, fișe de observație, rubrici și grile de evaluare, teste de progres cu itemi variați, jurnale de lectură, scale de autoevaluare și evaluare colegială. Procesul de evaluare se recomandă a fi înțeles ca parte integrantă a învățării, orientat spre dezvoltarea competențelor comunicative, a gândirii critice și a unei atitudini reflexive și responsabile față de propriul parcurs de dezvoltare lingvistică și culturală. Pentru a crește validitatea și comparabilitatea evaluării, se recomandă utilizarea consecventă a rubricilor analitice (criterii/descriptorii pe niveluri) pentru producțiile scrise și orale, precum și arhivarea selectivă a produselor în portofolii (inclusiv digitale), ca bază pentru evaluarea progresului și pentru dialogul educațional elev–profesor–familie.

3. Orientări metodologice generale (operaționalizare)

Predarea–învățarea disciplinei Limba și literatura sârbă se întemeiază pe principii pedagogice moderne, orientate spre elev și spre dezvoltarea competențelor-cheie. Conținuturile lingvistice, literare și culturale sunt selectate și organizate în relație cu experiența de viață a elevilor, cu dinamica mediului digital și cu specificul comunității sârbe din România și din diaspora. Demersul didactic vizează formarea progresivă a competențelor de comunicare, analiză, interpretare și exprimare critică, în acord cu particularitățile de vârstă și cu cerințele societății contemporane. Structura curriculumului asigură continuitatea și coerența dezvoltării competențelor, de la utilizarea funcțională a limbii sârbe și respectarea normei standard, până la înțelegerea stilurilor de comunicare, evaluarea critică a mesajelor orale și scrise, stăpânirea discursului argumentativ și realizarea unor texte explicative, reflexive și eseistice. În acest cadru, profesorul proiectează și implementează activități didactice integrate, care corelează, în mod sistematic cu cele patru domenii de conținut.

(3.1.) Ca principiu central al demersului metodologic, **învățarea activă** se realizează prin activități care solicită participarea directă, conștientă și reflexivă a elevilor. Astfel, elevii sunt implicați în analiza unor situații autentice de comunicare, observarea și interpretarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale, identificarea și explicarea trăsăturilor stilistice ale textelor, analiza structurii narative și a personajelor, evaluarea credibilității mesajelor media, interpretarea motivelor și temelor literare sau construirea relațiilor logice și cauzale în texte explicative și eseistice. Dezbaterile, studiile de caz, simulările de discursuri (retorice, publicistice, argumentative), investigațiile textuale și culturale și exercițiile de transformare a textelor contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de comunicare funcțională.

(3.2.) În completarea acesteia, **dimensiunea colaborativă a învățării** este valorificată sistematic și promovată prin activități de grup și de tip peer-to-peer, care facilitează învățarea prin interacțiune și negociere de sens. Activitățile de învățare vizează: realizarea de hărți conceptuale și tabele comparative, completarea de fișe de analiză (structură, stil, personaje, motive, contexte), redactarea colaborativă de texte (știri, interviuri, recenzii, discursuri, eseuri), precum și evaluarea colegială a produselor realizate. Mentoratul între

elevi este recomandat în special pentru activitățile de redactare, revizuire și interpretare, sprijinind diferențierea învățării și consolidarea competențelor lingvistice și literare.

(3.3.) O formă integratoare a învățării active și colaborative este **învățarea prin proiect**, care reprezintă o modalitate eficientă de organizare a activităților de învățare, permițând integrarea conținuturilor programei în contexte tematice complexe, cu relevanță socială, culturală și identitară. Activitățile de învățare pot fi organizate sub forma unor proiecte care vizează: comunicarea responsabilă în mediul digital, realizarea de produse publicistice, analiza discursului retoric, interpretarea curentelor literare în context istoric, investigarea memoriei colective sau promovarea patrimoniului cultural sârb. Proiectele includ activități de documentare, analiză, redactare, selecție de surse, realizare de produse culturale și prezentare publică, contribuind la dezvoltarea competențelor transversale, a autonomiei în învățare și a capacității de transfer și aplicare a cunoștințelor în contexte autentice.

(3.4.) Demersul didactic este susținut și prin valorificarea **învățării digitale**, care completează și susține utilizarea strategiilor didactice, prin folosirea resurselor și instrumentelor digitale adecvate, în concordanță cu competențele vizate de programă. Aceste activități pot include: exerciții interactive de clasificare și asociere, organizatoare grafice digitale, storyboard-uri pentru narațiune, platforme colaborative pentru redactare și feedback, realizarea de prezentări multimedia, podcasturi, bloguri școlare, colaje interpretative sau portofolii digitale. Activitățile digitale facilitează analiza critică a informațiilor, dezvoltarea competențelor media și exersarea normelor de citare și utilizare responsabilă a surselor. În utilizarea resurselor digitale, se recomandă explicitarea unor reguli de lucru privind credibilitatea surselor, citarea corectă, protecția datelor personale și conduita etică în mediul online, astfel încât competența digitală să fie dezvoltată integrat cu competența de literație și cu cea civică.

(3.5.) În vederea asigurării **relevanței și semnificației învățării**, activitățile didactice sunt proiectate în manieră **autentică**, conectând conținuturile disciplinei cu realitatea cotidiană și cu viața comunității, favorizând transferul învățării în contexte relevante. Activitățile pot valorifica situații reale de comunicare (texte funcționale, discursuri publice, intervenții argumentative), precum și analiza reprezentărilor culturale ale sârbilor din România și din diaspora. Analiza acestor reprezentări în texte literare, corelarea lor cu artefacte culturale, tradiții, sărbători sau mărturii comunitare contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale și la formarea unui comportament etic față de patrimoniul cultural.

(3.6.) Adaptarea demersului didactic la contextul educațional concret este realizată prin **învățarea contextualizată**, care presupune adaptarea strategiilor didactice la nivelul de competență al elevilor, la specificul clasei, al școlii și al comunității locale, precum și la resursele disponibile. Programa permite proiectarea unor activități diferențiate, cu sarcini gradate, produse finale variate și forme flexibile de evaluare, astfel încât fiecare elev să poată progresa în funcție de propriul ritm și potențial. Valorificarea experienței lingvistice și culturale a elevilor și a resurselor locale contribuie la creșterea relevanței și eficienței procesului de învățare. În vederea asigurării incluziunii și a echității, se recomandă planificarea explicită a măsurilor de accesibilizare (suport vizual, organizatori grafici, secvențierea sarcinilor, timp suplimentar, alternative de produs), precum și a intervențiilor remediale pe baza rezultatelor evaluării formative.

Prin aplicarea sistematică a acestor orientări metodologice generale, disciplina Limba și literatura maternă sârbă devine un spațiu educațional dinamic, relevant și formativ, care sprijină dezvoltarea comunicării funcționale, a gândirii critice, a sensibilității literare și a identității culturale a elevilor.

4. Adaptări metodologice în funcție de tipul de programă (contextualizare curriculară)

Programa pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă, structurată pe trunchiul comun, permite configurarea unui demers didactic flexibil și adaptabil, în acord cu diversitatea nivelurilor de pregătire, a intereselor și a ritmurilor de învățare ale elevilor. În acest context, demersul curricular poate fi valorificat diferențiat, prin ajustarea strategiilor didactice și a activităților de învățare, fără a afecta coerența și unitatea disciplinei.

La nivelul trunchiului comun, demersul didactic este orientat prioritar spre formarea și exersarea competențelor de bază în comunicare, cu accent pe utilizarea funcțională a limbii sârbe (maternă) în contexte variate de receptare și producere de mesaje orale și scrise. Activitățile de învățare pot viza înțelegerea și interpretarea textelor literare și nonliterare, precum și exersarea exprimării coerente și corecte, în acord cu norma limbii standard. Strategiile didactice sprijină accesibilizarea conținuturilor, progresul gradual și participarea activă a tuturor elevilor.

În cadrul trunchiului comun, profesorul poate proiecta activități de învățare diferențiate, care să permită aprofundarea, extinderea sau consolidarea competențelor, în funcție de nivelul de formare al elevilor și de interesele acestora. Activitățile pot include sarcini gradate, abordări analitice cu niveluri diferite de complexitate, precum și produse de învățare variate, care să favorizeze implicarea activă, autonomia și progresul individual.

Adaptările metodologice sunt realizate în raport cu competențele-cheie și cu profilul de formare al absolventului, având în vedere principiile echității, incluziunii și relevanței educaționale. Profesorul poate ajusta selecția conținuturilor, strategiile didactice, formele de organizare a activității și modalitățile de evaluare, astfel încât demersul educațional să rămână centrat pe elev și orientat spre formarea unor absolvenți autonomi, reflexivi și responsabili.

Pentru asigurarea coerenței și a eficienței demersului didactic, se recomandă planificarea pe unități de învățare care includ explicit: competențe specifice comune tuturor elevilor, componente de aprofundare sau extindere pentru elevii interesați sau avansați, precum și componente remediale, stabilite pe baza diagnozei inițiale și a evaluării formative. Prin această abordare, demersul educațional la disciplina Limba și literatura maternă sârbă își menține unitatea curriculară, asigurând flexibilitatea necesară pentru a răspunde diversității contextelor educaționale și pentru a susține parcursuri de învățare relevante și coerente în învățământul liceal.

5. Ancorare în profilul de formare al absolventului (finalitate)

La nivelul disciplinei Limba și literatura maternă sârbă, sugestiile metodologice vizează organizarea procesului de predare–învățare–evaluare astfel încât activitățile propuse să contribuie direct la realizarea profilului de formare al absolventului învățământului liceal, cu focalizare pe aria curriculară „Limbă și comunicare". Demersurile didactice sunt orientate spre dezvoltarea competențelor-cheie, formarea atributelor prioritare ale absolventului și integrarea temelor transversale prevăzute de cadrul legislativ în vigoare.

(5.1.) În activitatea didactică, profesorii pot propune situații de învățare care să favorizeze **dezvoltarea competențelor-cheie**, prin:

- organizarea de activități de receptare, interpretare și producere de texte orale și scrise, literare și nonliterare, în contexte variate de comunicare, utilizarea lecturii ghidate și critice, a exercițiilor de analiză și interpretare textuală, precum și a redactării de texte funcționale, reflexive și creative, care să sprijine înțelegerea mesajului, exprimarea coerentă și argumentarea pentru consolidarea **competenței de literație** (citire, scriere și înțelegere a mesajului);
- valorificarea limbii sârbe ca limbă maternă în relație cu alte limbi cunoscute de elevi, prin comparații lingvistice, exerciții de traducere și mediere, precum și reflecții asupra rolului limbii materne în construirea identității personale și culturale în vederea dezvoltării **competenței de multilingvism** și a conștiinței interculturale;
- explorarea patrimoniului literar și cultural sârb, din România și din alte spații culturale, prin analiza unor texte reprezentative, realizarea de proiecte tematice și produse creative, precum și raportarea acestora la experiențele elevilor și la contexte culturale mai largi, pentru dezvoltarea **competenței de sensibilizare și exprimare culturală**;
- utilizarea resurselor digitale pentru documentare, comunicare și realizarea de produse de învățare (prezentări, portofolii, texte colaborative), cu respectarea normelor de etică și siguranță online, în vederea dezvoltării **competenței digitale**;
- desfășurarea de activități individuale și colaborative care încurajează reflecția asupra propriei învățări, autonomia, cooperarea, reziliența și asumarea responsabilității, pentru dezvoltarea **competenței personale, sociale și de a învăța să înveți**;
- analiza mesajelor publice, a discursurilor sociale și a textelor cu tematică civică sau ecologică, în scopul formării unor atitudini de participare responsabilă, respect pentru valori democratice, diversitate culturală și mediu, contribuind la dezvoltarea **competenței civice, juridice și de protejare a mediului**;
- realizarea de proiecte culturale și educaționale (portofolii tematice, produse creative, activități de grup), care stimulează inițiativa, creativitatea, asumarea de roluri și transformarea ideilor în acțiuni cu valoare culturală și socială, în vederea dezvoltării **competenței antreprenoriale**.

(5.2.) Prin strategiile didactice utilizate, disciplina Limba și literatura maternă sârbă contribuie la **formarea atributelor prioritare** unui absolvent care:

- comunică eficient în limba sârbă, adaptându-și discursul la diferite contexte personale, educaționale și culturale *(comunicativ)*;
- manifestă gândire reflexivă și spirit critic în analiza mesajelor, textelor și situațiilor de comunicare *(reflexiv)*;
- valorifică creativ limbajul, prin interpretări personale și exprimare originală *(creativ)*;
- utilizează responsabil și etic limbajul și resursele digitale în spațiul public și privat *(responsabil și etic)*;
- își asumă progresiv responsabilitatea pentru propria învățare și dezvoltare personal *(autonom)*;
- colaborează eficient în activități de grup și în contexte de învățare cooperativă *(colaborativ)*;
- gestionează situații de învățare provocatoare și se adaptează la contexte educaționale diverse *(rezilient)*;

- reflectează asupra propriului parcurs educațional, cultural și profesional, manifestând deschidere către planificarea viitorului *(prospectiv)*.

(5.3.) Integrarea temelor transversale, prevăzute de cadrul legislativ în vigoare, este recomandată în activitățile de predare–învățare, în corelare cu competențele-cheie, astfel:

- **educația pentru mediu**, corelată cu competența de literație și cea de sensibilizare culturală, prin analiza unor texte care abordează relația om–natură;
- **digitalizarea**, corelată cu competența digitală și competența de comunicare, prin utilizarea tehnologiei în realizarea produselor de învățare;
- **educația pentru sănătate**, corelată cu competența personală și socială, prin promovarea comunicării asertive și a relațiilor interpersonale echilibrate;
- **educația pentru patrimoniu**, corelată cu competența de sensibilizare și exprimare culturală, prin explorarea limbii, literaturii și identității culturale sârbe.

Prin aceste orientări metodologice, disciplina Limba și literatura maternă sârbă contribuie în mod sistematic și coerent la formarea unui absolvent capabil să valorifice competențele dobândite în contexte reale de viață, să reflecteze critic asupra realității și să participe activ și responsabil la viața culturală și socială.

Prezenta programă pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă stabilește cadrul curricular de referință pentru predarea, învățarea și evaluarea disciplinei la nivel liceal, în acord cu profilul de formare al absolventului. Prin structura și orientările sale, programă sprijină aplicarea coerentă și flexibilă a demersului didactic, oferind repere pentru adaptarea acestuia la contexte educaționale diverse.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Literatura de specialitate:

Barić, Eugenija et al. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2005.

Jovanović, Milica. *Metodika nastave srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2003.

Klajn, Ivan. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2009.

Klajn, Ivan; Šipka, Milan. *Rečnik stranih reči i izraza.* Novi Sad: Prometej, 2006.

Lazić, Dragana. *Pedagogija i metodika nastave maternjeg jezika.* Novi Sad: Filozofski fakultet, 2008.

Mihajlović, Aleksandar. *Didaktika i metodika srpskog jezika za osnovnu i srednju školu.* Beograd: Prosveta, 2010.

Pešikan Mitar, Jerković Jovan, Pežurica Mato, Pravopis srpskog jezika, Matica Srpska, Novi Sad, Zavod za udžbenike, Beograd;

Piper, Predrag; Klajn, Ivan. *Normativna gramatika srpskog jezika.* Novi Sad: Matica srpska, 2014.

Popov, Ljubica. *Nastava srpskog jezika i književnosti: teorija i praksa.* Beograd: Institut za pedagoška istraživanja, 2012.

Rečnik srpskoga jezika. Novi Sad: Matica srpska, 2011.

Stojanović, Nada. *Savremeni pristupi učenju i poučavanju maternjeg jezika.* Niš: Univerzitet u Nišu, 2015.

Stanojčić, Živojin; Popović, Ljubomir. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2010.

Vuk Karadžić, Stefan. *Srpski rječnik.* Beograd: Nolit, 1975 (ediție reeditată).

Material didactic:

Markov Svetozar, Șaronjev Danița, Paulievici Dara, Șolimoșan Iovanca, Srpski maternji jezik i književnost, udžbenik za IX razred, LVS Crepuscul, Ploiesti, 2006.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za I razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1991.

Șaronjev Danița, Șolimoșan Iovanca, Paulievici Dara, Knežev Daliborca, *Srpski maternji jezik i književnost, udžbenik za X razred*, LVS Crepuscul, Ploiesti, 2006.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za IV razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1989.

Mirjanić Đoka, Markov Svetozar, Krstic Borislav, *Srpska književnost*, udžbenik za XI razred, EDP, București, 1993.

Ljiljana Bajić, Miodrag Pavlović, Zona Mrkalj, Čitanka, Srpski jezik i književnost za treći razred gimnazije, Klet, 2021.

Markov Svetozar, Mirjanić Đoka, Krstic Đ. Borislav, Srpska književnost, udžbenik za XII razred, EDP, București, 1993.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za IV razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1989;

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
IANOȘEVICI GIOCA	Grad didactic II	Școala Gimnazială „Sf. Sava” Socol, Caraș-Severin
NOVAKOVIĆ VERA	Grad didactic I	Liceul Tehnologic „Clisura Dunării” Moldova Nouă, Caraș-Severin
STANCOV DALIBORCA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș
STANCOV JELCO	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș
STANCOVICI RUJIȚA-IVANA	Grad didactic I	Școala Gimnazială „Atanasie Cojocaru” Pojejena, Caraș-Severin
STOICOV ALEXANDRA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
GUBANI IANKO	Consilier, prof. Dr.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ANDREICI MAȚA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea de Vest din Timișoara

Anexa nr. 135B

Школски програм
за предмет

СРПСКИ МАТЕРЊИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

X – XII разред

Заједничко језгро (ТС)

за школе, одељења или групе са ученицима који припадају српској националној мањини, а који уче на румунском језику

за све смерове, профиле и специјализације

Средњошколско образовање

- 2026 -

Anexa nr. 135B

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă sârbă, clasele a X-a – a XII-a, trunchiul comun (TC)*

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale sârbe care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările*

УВОДНА НАПОМЕНА

Српски матерњи језик и књижевност је фундаментална образовна дисциплина, са специфичним концептуалним нивоом у области језика, комуникације и културе, која има јединствен, формативан и идентитетски карактер. Кроз проучавање српског језика и књижевности, овај предмет доприноси развоју комуникацијских компетенција, критичког и рефлексивног мишљења, као и естетске осетљивости, олакшавајући разумевање односа између језика, културе и људског искуства. Српски језик се посматра и као главно средство комуникације и као предмет рефлексије и мишљења, подржавајући развој когнитивних и метакогнитивних способности ученика.

Школски програм за предмет матерњи српски језик и књижевност, намењен ученицима који припадају српској националној мањини а похађају наставу у образовним установама или одељењима на румунском језику, израђен је у складу са одредбама Закона о предуниверзитетском образовању бр. 198/2023, као и са оквирним плановима одобреним путем О.М.Е.С. бр. 6.932/2025. Изучавање предмета се остварује према фонду часова предвиђеном оквирним планом који се примењује на одређени смер/профил/специјализацију, при чему предмет има исти број часова као и Румунски језик и књижевност у заједничком језгру и, по потреби, у специјализованом курикулуму.

Израда школског програма узима у обзир поштовање одредби међународних правних инструмената које је Румунија ратификовала, односно Оквирну конвенцију за заштиту националних мањина (1. фебруар 1995) и Европску повељу о регионалним или мањинским језицима (5. новембар 1992), као и скуп европских норми о заштити и промоцији мањинских језика. У том контексту, промовише се поштовање принципа културне и језичке разноликости, као и остваривање права националних мањина на афирмацију сопственог идентитета и једнако учешће у образовном процесу.

Изучавање предмета Српски матерњи језик и књижевност у школама и одељењима са наставом на румунском језику има за главни циљ формирање и развој комуникационе компетенције на матерњем језику, јачање језичког и културног идентитета ученика који припадају српској заједници, као и промоцију интеркултуралног дијалога и поштовања етничке и језичке разноликости у Румунији.

Суштински циљ наставе српског језика и књижевности, према овом програму, представља ревитализација и валоризација матерњег језика, формирање младих људи који желе да комуницирају на српском језику и који га могу ефикасно користити у различитим контекстима комуникације. Сходно томе, програм промовише функционално-комуникативни приступ језику, замењујући искључиви нагласак на језичким структурама развојем комуникационе компетенције као централног циља учења.

Учење засновано на комуникацији подразумева симултани развој продуктивних вештина (говор, писање) и рецептивних вештина (слушање, читање), на бази коришћења матерњег језика као средства аутентичне комуникације. У оквиру дидактичког процеса тежи се стварању стварних ситуација комуникације у којима би ученици вежбали способност изражавања, разумевања и спонтане реакције, прилагођене контексту.

Дидактички приступ се заснива на контрастивном приступу, полазећи од познавања румунског језика, што олакшава учење и освешћивање разлика и сличности између два језичка система. Програм предвиђа постепено упознавање ученика са варијететом ситуација усмене и писмене комуникације, кроз читање и интерпретацију књижевних и некњижевних текстова, у циљу развоја комуникацијских компетенција и културне осетљивости.

Сходно томе, принципи на којима се заснива овај програм су: развој способности коришћења српског језика у аутентичним контекстима комуникације; примена функционалног и комуникативног приступа језику; формирање јасног, правилног и експресивног усменог и писменог изражавања; избор садржаја прилагођених узрасту и интересовањима ученика.

Препоруке за примену курикулума и оцењивање ученика. Ниво познавања српског језика утврђује се иницијалним проценама, на основу којих се могу организовати хомогене групе или одељења према нивоу знања језика. У ситуацијама када организација по нивоима није могућа,

препоручује се примена метода диференцираног учења које омогућавају валоризацију потенцијала сваког ученика. Индивидуално планирање (календарско планирање, пројектовање наставних јединица, израда инструмената за континуирано и сумативно оцењивање) мора поштовати курикуларне захтеве у погледу циљаних компетенција и припадајућих садржаја. Редослед обраде компетенција и садржаја наставник може прилагодити, под условом да до краја нивоа буду испуњени сви курикуларни захтеви.

Ради ефикаснијег процеса наставе и учења, наставници ће се придржавати следећих препорука: коришћење интерактивних метода усмерених на ученика, које стимулишу активно укључивање и аутентичну комуникацију; одабир домаћих задатака тако да време потребно за њихово решавање буде пропорционално сличним активностима у разреду; израда инструмената за оцењивање у строгој сагласности са циљевима и садржајима програма.

Структура програма Српског матерњег језика и књижевности за школе, одељења или групе са ученицима који припадају српској националној мањини а уче на румунском језику (IX разред) је следећа: уводна напомена, опште компетенције, специфичне компетенције, области садржаја и садржаји учења, методолошке сугестије и библиографске референце.

Српски матерњи језик и књижевност има изражен формативан и апликативан карактер, стављајући нагласак на коришћење језика у аутентичним контекстима комуникације и на валоризацију језичких и књижевних знања у различитим образовним, друштвеним и културним животним ситуацијама. Компетенције развијене у оквиру овог предмета имају преносиви карактер, подржавајући интеграцију ученика у различите образовне и професионалне путеве и подстичући целоживотно учење.

Предмет доприноси развоју дигиталних и медијских компетенција, кроз одговорно коришћење модерних технолошких ресурса, у циљу стварања, интерпретације и евалуације порука у дигиталном формату, као и кроз формирање адекватних ставова о етици и безбедности у онлајн окружењу.

Грађанска и интеркултурална компетенција су обухваћене школским програмом кроз обраду културних вредности, језичке и идентитетске разноликости и кроз промоцију поштовања социо-културних разлика.

Пружајући контексте за аутономно и рефлексивно учење, предмет подржава развој личних и социјалних компетенција и компетенције „учити како се учи“, негујући одговорност и активно укључивање у живот заједнице. Из перспективе профила дипломца, предмет Српски матерњи језик и књижевност доприноси формирању младе особе која је комуникативна, рефлексивна, креативна и одговорна, способна да аргументовано изрази своје идеје и да активно учествује у демократском и плуралистичком друштву.

Главни исход изучавања Српског матерњег језика и књижевности је разумевање улоге језика и књижевности у изградњи личног и културног идентитета, као и формирање отворене, критичке и етичке визије савременог света, у складу са вредностима демократског друштва и принципима целоживотног учења.

Предложеним садржајима и методолошким усмерењима, програм подржава формирање кохерентног и флексибилног образовног пута, који валоризује матерњи језик као идентитетски, културни и образовни ресурс, доприносећи личном развоју ученика и њиховој активној интеграцији у вишејезични и интеркултурални образовни и друштвени контекст.

ОПШТЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1.	**Активно учествује у усменој комуникацији на српском језику, у свакодневним, школским и културним контекстима, ради изражавања мишљења, емоција и намера и ефикасне интеракције.**
2.	**Користи структуре и механизме српског језика у усменој и писменој комуникацији, како би осигурао исправност, јасноћу и адекватност порука.**
3.	**Валоризује књижевне и некњижевне писане текстове на српском језику, различитих врста и регистара, ради разумевања, интерпретације и кохерентног изражавања идеја, информација и културних вредности.**
4.	**Интегрише културна значења кроз српски језик, у вишејезичним и вишекултурним контекстима, ради подршке интеркултуралном дијалогу, толеранцији и афирмацији културног идентитета.**

X РАЗРЕД
СПЕЦИФИЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ПРИМЕРИ АКТИВНОСТИ УЧЕЊА

1. Активно учествује у усменој комуникацији на српском језику, у свакодневним, школским и културним контекстима, ради изражавања мишљења, емоција и намера и ефикасне интеракције

X разред
1.1. Идентификује експлицитна и имплицитна значења усмених и писмених порука на српском језику ради разумевања комуникативне намере и културног контекста
Заједничко језгро - *вежбање употребе стандардног, књижевног, колоквијалног, народног, регионалног и архаичног језика, као и жаргона и аргоа* - *анализа експресивности у свакодневном и песничком језику* - *одређивање стилских вредности појединих морфосинтаксичких категорија* - *анализа књижевних текстова ради идентификовања теме, симбола и поруке* - *креирање дигиталног колажа који илуструје главне идеје једног дела* Активности за продубљивање - *глобално поређење две усмене поруке са заједничком темом (на пример, аудио интервјуи или репортаже) ради идентификовања главних идеја и разлика у перспективи* - *шематско представљање (усмено или визуелно) главних идеја помоћу једноставних дигиталних средстава, ради учвршћивања глобалног разумевања говора*
1.2. Примењује правила и стратегије правилног и адекватног изражавања у ситуацијама формалне и неформалне комуникације.
Заједничко језгро - *анализирање денотативног значења и конотативних значења речи* - *одређивање правилног значења речи, са акцентом на неологизме* - *идентификација елемената који олакшавају или ометају примање порука (канал, код, контекст)* - *анализирање порука из области аудиовизуелних медија* - *читање и тумачење графикона, шема, синоптичких табела и других специфичних докумената из различитих области знања* - *идентификација и коментарисање стилских фигура у лирској песми* - *састављање читалачког дневника уз истицање стилског ефекта на поруку* Активности за продубљивање - *састављање кратке аргументације о стилском ефекту на садржај поруке* - *трансформација неформалног текста у формални текст (имејл, порука, чланак)* - *вежбање анализе аудиовизуелних текстова и идентификација елемената ефикасне комуникације* - *креирање мини-репортаже или подкаста о школском или културном догађају, уз примену правила правилног изражавања*
1.3. Анализира морфосинтаксичке и лексичке структуре српског језика ради унапређења кохерентности и јасноће сопственог излагања
Заједничко језгро - *вежбање монолога и дијалога на актуелне теме или на основу проучаваних књижевних текстова* - *вођење дебата и интервјуа за посао* - *анализирање вербалних, невербалних и паравербалних елемената* - *одређивање функционалних стилова адекватних ситуацији комуникације* - *анализирање новинског чланка о младима и савременим вредностима* - *вођење дебате на тему „Утицај друштвених мрежа на начин комуникације”* - *писање критичке рецензије за новинарски текст* Активности за продубљивање - *исправљање датих текстова уз истицање морфосинтаксичких и лексичких грешака* - *допуњавање непотпуног текста исправним облицима речи и структурама* - *креирање кратких наративних текстова или дијалога, уз проверу конгруенције (слагања) и кохерентности реченица* - *вежбање кроз дидактичке игре типа „лингвистички детектив” ради идентификовања грешака у аутентичним текстовима*
1.4. Користи различите регистре и стилове српског језика у зависности од саговорника, циља и контекста комуникације
Заједничко језгро

X разред
- *исправљање граматичких грешака у датом тексту* - *попуњавање наставног листића са правилно и неправилно употребљеним изразима* - *вежбање кроз игру улога писањем и представљањем формалног и неформалног писма* - *писање есеја на актуелне теме (нпр. „Млади и културни идентитет”)* - *креирање наративних текстова на основу задате теме* Активности за продубљивање - *трансформација наративног текста у аргументативни или дескриптивни текст* - *вежбање креативног писања на актуелне теме, уз поштовање језичких регистара* - *израда мини-пројеката: састављање чланака, објава (постова) или текстова са мишљењем (коментара) за различиту публику*

2. Користи структуре и механизме српског језика у усменој и писменој комуникацији, како би осигурао исправност, јасноћу и адекватност порука

X разред
2.1. Идентификује структурне елементе, доминантне теме и мотиве у књижевним текстовима на српском језику ради изградње целокупног разумевања уметничке поруке
Заједничко језгро - *вежбање изражајног читања одломака из различитих књижевних текстова (нпр. „Све ће то народ позлатити”, Л. Лазаревић)* - *израда листића за анализу текста (тема, мотиви, ликови, порука)* - *идентификовање доминантних мотива (љубав, судбина, усамљеност) у паровима и њихово представљање на постеру* Активности за продубљивање - *израда дигиталне изложбе књижевних мотива (слике и репрезентативни цитати)* - *израда тематске хронологије проучаваног дела, уз истицање развоја главне теме* - *поређење доминантног мотива из српског и румунског текста (нпр. „немогућа љубав” код Б. Станковића и М. Еминескуа)* - *писање кратког рефлексивног есеја: „Какво значење мотив судбине има за моју генерацију?”*
2.2. Анализира однос између језика, ликова и наративних перспектива ради објашњавања вишеструких значења текста
Заједничко језгро - *анализа портрета ликова, дескриптивног језика и улоге приповедача* - *преправљање одређених сцена из личне перспективе (креативна вежба)* - *вођење усмерене дискусије: „Како глас приповедача утиче на перцепцију читаоца?”* Активности за продубљивање - *израда карактеризације лика из текста (карактеризација кроз језик)* - *израда дигиталне или аудио презентације: „Како говори мој омиљени лик?” (анализа индивидуализованог језика)* - *креирање унутрашњег монолога за споредни лик који је занемарен у тексту*
2.3. Поређује књижевне и некњижевне текстове из различитих периода и жанрова ради истицања разноврсности уметничког и културног изражавања
Заједничко језгро - *поређење књижевних текстова са некњижевним текстовима (нпр. спев П. П. Његоша „Горски вијенац” са савременим некњижевним текстом – чланком о слободи)* - *израда упоредних табела: тема – тон – перспектива – порука* - *вежбање усмених излагања и дебата на различите актуелне теме: „Како се изражава идеја слободе у две различите епохе?”* Активности за продубљивање - *израда упоредног есеја између два текста са истом темом, уз истицање разлика у визији, језику и културном контексту* - *израда дигиталне изложбе: „Слобода у српској књижевности – од романтизма до савременог доба”* - *вођење дебате: „Да ли већу моћ убеђивања има уметнички или информативни текст?”* - *писање чланка (текста са мишљењем) о заједничкој теми обрађеној у текстовима из различитих епоха*

X разред
2.4. Аргументује сопствена тумачења књижевних текстова, усмено и писмено, уз њихово повезивање са естетским и моралним вредностима
Заједничко језгро - *писање кратког есеја: „Шта значи слобода у Његошевој визији?”* - *организовање дебате: „Да ли је човек слободан у неправедном друштву?” (на основу књижевних и некњижевних текстова)* - *креирање одељењског подкаста у којем ученици износе лична мишљења о одређеном лику* Активности за продубљивање - *вежбање писања кроз израду аргументативног есеја са јасном структуром (теза–аргументи–закључак)* - *вођење рефлексивног дневника читања у којем ученици бележе како се мења њихова перцепција моралних вредности у зависности од текстова* - *креирање фиктивне радио емисије у којој ученици „интервјуишу” књижевне ликове*

3. Валоризује књижевне и некњижевне писане текстове на српском језику, различитих врста и регистара, ради разумевања, интерпретације и кохерентног изражавања идеја, информација и културних вредности

X разред
3.1. Испитива културне и идентитетске представе у српским књижевним делима ради идентификовања универзалних и специфичних вредности
Заједничко језгро - *идентификовање вредности повезаних са српским идентитетом (гостопримство, меланхолија, контемплативност)* - *израда концептуалне мапе: „Ко су српски књижевни ликови? Које вредности они изражавају?”* - *вежбање компаративне активности: вредности у српској књижевности насупрот вредностима сопствене генерације (групне дискусије/дебате)* Активности за продубљивање - *израда рефлексивног есеја: „Шта значи бити Србин у књижевности 19. века?”* - *креирање дигиталног портфолија: „Српски културни идентитет рефлектован у књижевности, уметности и традицији”* - *израда усмене или видео презентације: „Универзалне српске вредности у европском контексту”*
3.2. Процењује ставове и понашање ликова у односу на етичке дилеме или савремене друштвене изазове
Заједничко језгро - *израда студија случаја (нпр. лик Софке из романа „Нечиста крв”, Б. Станковић; анализа унутрашњег света лика Софке која, иако продата и исмевана, успева да сачува моралну вредност и способност да изрази духовну лепоту и јачину карактера чак и када се суочава са разним тешкоћама)* - *вежбање кроз игре улога: „Морални савет” – ученици дебатују о томе да ли се поступак лика може оправдати* - *вођење рефлексивног дневника у којем ученици бележе које моралне ставове сматрају актуелним и шта из њих могу научити* Активности за продубљивање - *израда аргументативног есеја: „Одговорност и кривица у српској књижевности”* - *драматизација кључне сцене са акцентом на унутрашњи конфликт лика*
3.3. Аргументује личне ставове о културним, моралним и грађанским питањима на основу проучаваних текстова
Заједничко језгро - *писање кратких есеја на задате теме (нпр. „Како се проблем слободе и одговорности огледа у српској књижевности?”)* - *вођење дебате: „Да ли је човек одговоран за сопствену судбину?” (уз аргументе из класичних српских текстова)* - *креирање дигиталних плаката: моралне вредности изражене у српским текстовима, прилагођене савременом контексту* Активности за продубљивање

X разред
- *израда текста са мишљењем (коментара): „Грађанске вредности у српској књижевности – савременост или традиција?”* - *реализација фиктивног интервјуа са књижевним ликом на савремене моралне теме* - *учешће на округлом столу: „Млади и морална слобода” – аргументација заснована на класичним српским текстовима* - *креирање дигиталне кампање за промоцију моралне вредности препознате у текстовима (одговорност, емпатија, поштење)*
3.4. Успоставља везе између српске књижевности и других уметничких форми (музике, филма, сликарства) ради разумевања културног дијалога и интердисциплинарности
Заједничко језгро - *гледање и поређење одломака из филмова инспирисаних књижевним делима, уз истицање разлика у атмосфери у односу на роман* - *анализирање слика (нпр. Надежда Петровић, Паја Јовановић) повезаних са темама из текста* - *реализација интердисциплинарних радионица: „Српска књижевност у звуку и слици” – мултимодална презентација (текст, музика, слика)* - *израда одељењских изложби на различите теме (нпр. „Српска уметност и књижевност – дијалог кроз време”)* Активности за продубљивање - *израда мултимедијалног тематског пројекта: „Од странице до екрана – филмске интерпретације српске књижевности”* - *вежбање компаративне анализе између текста и музике/слике која изражава исту тему (љубав, судбина, природа)* - *креирање аудио-визуелног колажа инспирисаног српским књижевним текстом (музика, слика, изражајни цитати)* - *израда уметничког блога на којем ученици објављују запажања и рецензије о филмовима и сликама инспирисаним књижевношћу*

4. Интегрише културна значења кроз српски језик, у вишејезичним и вишекултурним контекстима, ради подршке интеркултуралном дијалогу, толеранцији и афирмацији културног идентитета

X разред
4.1. Саставља функционалне и креативне текстове (есеји, писма, рецензије, нарације) прилагођене сврси комуникације и циљној публици
Заједничко језгро - *писање креативних есеја (нпр. „Један дан у животу омиљеног књижевног лика”)* - *писање писама ликовима из проучаваних текстова (нпр. „Зони Замфировој”)* - *састављање приказа (рецензије) књиге прилагођеног школском блогу или друштвеној мрежи, у складу са сврхом комуникације и циљном публиком* Активности за продубљивање - *израда портфолија функционалних текстова (формално писмо, чланак, рецензија, дневник читања)* - *вежбање вођеног креативног писања: „Када бих могао да променим крај романа...” – лична реинтерпретација класичног текста*
4.2. Интегрише стилске и експресивне ресурсе српског језика у оригиналне саставе ради преношења емоција и личних идеја
Заједничко језгро - *вежбање стила кроз преправљање књижевног одломка, уз додавање сопствених метафора, поређења и епитета* - *реализација радионица за писање поезије: састављање кратке песме на тему „Осећања у природи”, користећи класична српска стилска средства* - *трансформација прозног текста у креативни дијалог између ликова* Активности за продубљивање - *креирање лирског или наративног текста са симболичким и експресивним елементима инспирисаним класичним српским мотивима (љубав, природа, судбина)*

X разред
- *вежбање креативног превођења: адаптација одломка са српског на румунски језик уз очување изражајности оригинала* - *учешће на интерном конкурсу „Стил и емоција” – представљање сопствених текстова са акцентом на изражајност и оригиналност* - *израда дигиталног колажа поетских израза (текст, слика и звучна подлога)*
4.3. Ревидира и унапређује сопствене текстове на основу повратних информација, уз исказивање аутономије и одговорности у комуникацији
Заједничко језгро - *вежбање ревидирања текстова у малим групама, уз давање и примање сугестија за побољшање (јасноћа, кохерентност, изражајност)* - *уређивање сопственог есеја или рецензије на основу коментара наставника и вршњака* - *спровођење завршне самопроцене: „Шта сам променио/ла и зашто?”* Активности за продубљивање - *вежбање заједничког онлајн уређивања (Google Docs / дигитална платформа) заједничког чланка* - *исправљање изражајности и успостављање равнотеже између формалног и књижевног језика у сопственим саставима*
4.4. Представља усмено сопствена мишљења, пројекте или креације уз коришћење мултимодалних средстава (текст, слика, звук) ради истицања изражајности српског језика
Заједничко језгро - *израда мултимедијалних презентација о књижевним ликовима/текстовима (текст, слике, звучна подлога)* - *креирање одељењског подкаста у којем ученици читају сопствене одломке или рецензије и дискутују о књижевним темама* - *вежбање извођења кратких скечева или драматизација књижевних одломака уз видео или аудио снимање* Активности за продубљивање - *сценска драматизација или реализовање јавног читања текста који су ученици адаптирали* - *креирање мултимодалног портфолија који спаја књижевну анализу, лично изражавање и технолошку креативност*

X РАЗРЕД
САДРЖАЈИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
1. Усмена и писмена комуникација на српском језику	**Заједничко језгро** • Разумевање усмених и писмених порука (свакодневни, медијски и културни текстови). • Структура комуникације: намера, контекст, саговорник. • Граматичка и правописна коректност изражавања. • Активни и пасивни речник (обогаћивање кроз актуелне тематске контексте). • Функционални стилови језика (разговорни, новинарски, научни, књижевноуметнички). • Утврђивање знања из основне школе; проширивање лингвистичког и стилског регистра. • Аргументовано и нијансирано изражавање. **Садржаји за продубљивање** • Видео презентација / влог: "Како ме српска књижевност инспирише у савременом свету".

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
	• Дигитална изложба: комбиновање текста, слике и музике ради представљања књижевне теме. • Двојезични подкаст (српско-румунски) о ауторима, ликовима или заједничким темама. • Сценска драматизација / јавно читање текста који су прилагодили ученици. • Израда мултимодалног портфолија који спаја књижевну анализу, лични израз и технолошку креативност.
2. Елементи конструкције комуникације	**Заједничко језгро** • Врсте речи: продубљивање знања и стилске вредности. • Синтаксичке структуре (реченица, реченични делови). • Однос облика, значења и функције у исказу. • Експресивна средства и стилски ефекти. • Правописне, ортоепске и интерпункцијске норме. **Садржаји за продубљивање** • Исправљање грешака у књижевном или новинарском тексту, уз истицање примењених правила. • Стилизовани диктат: састављање фрагмента уз поштовање правописних и интерпункцијских норми. • Вежба преобликовања неформалног текста у формални регистар, уз примену правописних и интерпункцијских норми. • Израда постера о врстама речи и њиховим експресивним ефектима. • Подкаст или видео у коме ученици објашњавају како синтаксичке структуре и стилске фигуре преносе емоције или наглашавају поруку.
3. Рецепција и продукција писаног текста	**Заједничко језгро** • Нелитерарни текстови: чланци, интервјуи, медијски текстови, есеји. • Стратегије анализе и аргументације поруке. • Идентификовање ауторове намере, тона и перспективе. • Персуазивни говори и процена веродостојности извора. • Поређење начина представљања у књижевним и некњижевним текстовима. • Типови текстова: нарација, дескрипција, дијалог, аргументација, рефлексија. • Композициона организација текста (увод, разрада, закључак). • Повезивање идеја логичким и стилским средствима. • Састављање аргументативних, есејистичких и креативних текстова. • Проверавање и аутокорекција сопствених текстова. **Садржаји за продубљивање** • Одељењски подкаст: рецитовање поетског фрагмента и његово коментарисање (нпр. *На Липару* – Ђ. Јакшић, *Ђулићи* – Ј. Ј. Змај). • Драматизација прозног фрагмента (нпр. *Покондирена тиква* – Ј. С. Поповић, *Госпођа министарка* – Б. Нушић). • Креирање рефлексивног дневника: интерпретација моралних и културних вредности из проучаваних текстова.

Препоручене теме и књижевни текстови:

А. Читање наративне прозе: разумевање и интерпретација

- **Кратка проза** – најмање 2–3 текста: једна ауторска бајка (нпр. **Гроздана Олујић** – *Лешић*, *Седефна ружа*; **Десанка Максимовић** – *Бајка о лабуду* итд.); једна новела (нпр. **Лаза Лазаревић** – *Све ће то народ позлатити*; **Исидора Секулић** – *Госпа Нола* итд.); једна приповетка (нпр. **Радоје Домановић** – *Данга* итд.).
- **Роман** – 3 текста (одабрана тако да се обухвате суштински аспекти жанра и његове еволуције: радња и ликови; приповедачка перспектива; наративне технике, стил, експресивност). На пример: **Јаков Игњатовић** – *Вечити младожења*; **Стеван Сремац** – *Зона Замфирова*; **Борисав Станковић** – *Нечиста крв*; **Иво Андрић** – *Проклета авлија* итд.
- **Еволуција прозе у српској књижевности**: историјски путокази и савременост.

Б. Читање поезије

- Проучаваће се минимум **6 поетских текстова**, одабраних тако да илуструју специфичне и различите аспекте жанра и његове еволуције: епска поезија, лирска поезија; инстанце комуникације у поетским текстовима; сугестија и двосмисленост; прозодијска разноврсност итд.

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
	• **Еволуција поезије у српској књижевности**: историјски путокази и савременост. • *Предлози текстова:* **Петар Петровић Његош** – *Горски вијенац*; **Бранко Радичевић** – *Кад млидијах умрети*; **Ђура Јакшић** – *На Липару*; **Јован Јовановић Змај** – *Ђулићи*, *Ђулићи увеоци*; **Лаза Костић** – *Santa Maria della Salute*; **Војислав Илић** – *У позну јесен*; **Јован Дучић** – *Јабланови*; **Милан Ракић** – *Долап*; **Алекса Шантић** – *Вече на школу* итд. **Суочавање са туђом рецепцијом књижевних текстова** • **Дискусија о књижевном тексту**: аргументовање интерпретација и вредносних судова. • **Коришћење сугестија књижевне критике**: рецензија/књижевна хроника; есеј/критичка студија. • **Различита рецепција истог књижевног дела кроз време**: критички досије. • **Еволуција књижевне критике у српској култури**: историјски путокази и савременост. • *Предлози текстова:* есеј (**Иво Андрић** – *Разговор са Гојом*), беседа (**Иво Андрић** – *Беседа приликом примања Нобелове награде*), еволуција књижевне критике (**Вук Ст. Караџић** – *Критика на роман Милована Видаковића „Љубомир у Елисијуму“*; **Светозар Марковић** – *Певање и мишљење*; **Јован Скерлић** – *О Коштани*). **Драмски текст и позоришна уметност** • **Читање једног или два драмска текста** и упознавање ученика са позоришном уметношћу (одласци у позориште, видео-снимци представа, аудио-драматизације, фотографије или заједничка драматизација прочитаног дела). • **Позоришна критика**, разматрана у односу на драмски текст и његово сценско постављање. • **Еволуција драматургије** (драмско стваралаштво и представа) у српској култури: историјски путокази и савременост. • *Предлози текстова:* **Јован Стерија Поповић** – *Покондирена тиква*; **Бранислав Нушић** – *Госпођа министарка*, *Народни посланик*; **Борисав Станковић** – *Коштана*; **Душан Ковачевић** – *Балкански шпијун*.
4. Елементи интеркултуралности	**Заједничко језгро** • Књижевни текст као облик изражавања идентитете и културних вредности. • Књижевни родови и врсте (епика, лирика, драма – класични и модерни текстови). • Структура текста: тема, мотив, лик, композиција, уметнички језик. • Репрезентативни књижевни правции периоди (од VIII до XX века). • Упоредно читање: српски и светски текстови са заједничким темама; цивилизацијски мотиви и српски менталитет у књижевности и уметности. • Моралне и естетске вредности преточене у књижевна дела. • Однос између српске књижевности и других уметности (музика, сликарство, филм). • Интеркултурални дијалог: српска књижевност и европска култура. • Традиција, обичаји и празници српске заједнице.
	Садржаји за продубљивање • Израда тематских пројеката (књижевност, историја, култура). • Коришћење дигиталних и мултимедијалних ресурса за презентацију радова. • Колаборативне активности (читалачке радионице, дебате, портфолија.

XI РАЗРЕД
СПЕЦИФИЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ПРИМЕРИ АКТИВНОСТИ УЧЕЊА

1. Активно учествује у усменој комуникацији на српском језику, у свакодневним, школским и културним контекстима, ради изражавања мишљења, емоција и намера и ефикасне интеракције

XI разред
1.1. Идентификује, издваја и синтетизује кључне информације из сложених текстова и говора о различитим темама
Заједничко језгро - *издвајање кључних информација из послушаног/писаног текста (нпр. писани чланак, аудио репортаж) и усмено или писмено излагање синтезе која обједињује оба извора*

XI разред
- *синтетизовање садржаја писаних и аудио/видео материјала ради постизања заједничког разумевања* - *визуелно хијерархизовање информација извучених из некњижевног текста коришћењем концептуалне мапе и успостављање логичких веза између појмова* - *одговарање на питања типа „ко?“, „шта?“, „где?“, „када?“ на основу текста* Активности за продубљивање - *слушање говора у трајању од 3–5 минута и брзо синтетизовање (усмено или писмено, уз временско ограничење) суштине поруке* - *издвајање главних идеја из сложеног научног чланка и преформулисање садржаја у формат новинске вести, прилагођен широј јавности*
1.2. Анализира и критички интерпретира намеру говорника/аутора, структуру текста/говора и језичке регистре који се користе
Заједничко језгро - *поређење текста са мишљењем (писаног) са политичким говором (усменим) на исту тему* - *гледање филмских адаптација изучених српских књижевних дела, након чега следи читање оригиналног текста и писмена или усмена анализа начина на који су језик (књижевни наспрам визуелног) и намера аутора/редитеља пренети, уз идентификовање стилских нијанси* - *гледање познатих говора и засебна анализа утицаја интонације, пауза, ритма и гестикулације на перцепцију поруке* - *индивидуално промишљање о главној идеји пасуса, поређење белешки са колегом, преговарање око заједничке формулације и саопштавање коначног закључка на нивоу одељења/групе* Активности за продубљивање - *организовање аргументоване дебате након читања сложеног есеја или слушања академског предавања* - *праћење/слушање дебатних емисија и тренутно идентификовање елемената субјективног језика, клишеа, стереотипа или језичких манипулација*
1.3. Интегрише информације примљене из више извора (усмених и писаних) ради формулисања личних, кохерентних и утемељених закључака
Заједничко језгро - *синтетизовање информација из мешовитих извора (књиге, интервјуи, музика) и излагање мултимедијалне усмене презентације, након чега следи образлагање извора и одговарање на питања колега* - *гледање/слушање стварног интервјуа, бележење кључних детаља и формулисање детаљних питања у оквиру симулације ради провере разумевања* - *идентификовање и одабир релевантних цитата из књижевног текста, након чега следи формулисање личних интерпретација или питања у дневнику читања* Активности за продубљивање - *повезивање ставова из текста или аудио/видео материјала са вредностима и искуствима сопствене српске заједнице* - *израда аудио/видео снимка са сличним или различитим мишљењима у односу на текст*
1.4. Упоредно анализира језичке регистре, правописне/ортоепске норме и дијалекатске/ регионалне варијације специфичне за српски језик, у зависности од социо-културног контекста настанка поруке
Заједничко језгро - *слушање аудио или видео одломака са говорницима из различитих српских регија (нпр. Војводина наспрам централне Србије) и читање текстова који повремено користе дијалекатске елементе* - *анализа текстова (писаних и транскрибованих усмених говора) ради идентификовања одступања од стандардне књижевне норме (честе граматичке грешке, неадекватна употреба регистара)* - *гледање познатих говора на српском језику са звуком, а затим без звука, са циљем да се уочи како се перцепција поруке мења у зависности од интонације, пауза, ритма (паравербално) и гестикулације и израза лица (нонвербално)* Активности за продубљивање

XI разред
- *поређење језика који се користи у престижним културним новинама (формални писани стил) са језиком у радио или ТВ емисијама намењеним младима (неформални усмени стил)* - *слушање таблоидних емисија или напетих телевизијских дебата у циљу препознавања елемената субјективног говора, клишеа, стереотипа или језичких манипулација*

2. Користи структуре и механизме српског језика у усменој и писменој комуникацији, како би осигурао исправност, јасноћу и адекватност порука

XI разред
2.1. Саставља сложене, кохерентне и добро структуриране текстове и говоре о апстрактним, друштвеним, културним или књижевним темама
Заједничко језгро - *израда критичког есеја о изученом српском књижевном делу, уз интегрисање критичких мишљења из секундарних извора и формулисање оригиналне тезе* - *креирање пројекта који комбинује писани текст (нпр. есеј) са усменом компонентом (нпр. влог или аудио снимак), обезбеђујући кохерентност и логичку повезаност између два формата* - *састављање истраживачког репортажа о локалној или друштвеној теми, уз структурирање прикупљених информација (фиктивних) и коришћење различитих језичких регистара (интервју, нарација, опис)* Активности за продубљивање - *израда писма намере/мотивације (формални језик, прагматични циљ) и адаптирање ЦВ-а за фиктивно радно место, уз стављање акцента на коришћење вокабулара адекватног циљаном домену* - *држање формалног усменог говора (презентација, пледоаје) пред разредом, уз коришћење визуелне подршке и адаптирање језика академској публици*
2.2. Користи нијансирано и правилно лингвистичке ресурсе (богат и специјализован вокабулар, сложене граматичке структуре, различите језичке регистре) за изражавање личних идеја и ставова
Заједничко језгро - *учествовање у противречним дебатама (за/против), уз коришћење персуазивног (убедљивог) језика, специфичних термина за област о којој се дебатује и управљање интервенцијама осталих говорника* - *вежбање техника варирања изражавања путем трансформисања неформалног писаног текста у формални (на пример, лично писмо у званични захтев или меморандум)* - *вођење рефлексивног дневника или личног блога на српском језику, уз изражавање мишљења, осећања и промишљање о лектири или тренутним догађајима* - *држање усмене презентације типа мини-конференције на стручну тему (историја, науке, уметност), уз коришћење адекватне терминологије и одговарање на питања публике (колега)* Активности за продубљивање - *израда тематског речника (нпр. правни, економски или књижевни термини) и активна интеграција ових нових термина у писане саставе или усмене дискусије* - *састављање (редактовање) аргументативног текста о вредностима заједнице*
2.3. Адаптира произведену поруку (писану и усмену) сврси комуникације, партнеру и социо-културном контексту специфичном за српски матерњи језик
Заједничко језгро - *планирање усмене или писане поруке, узимајући у обзир сврху комуникације и културни, друштвени или образовни контекст, укључујући ситуације повезане са животом и традицијом заједнице* - *креирање драмског монолога или дијалога из позоришног комада, уз обраћање пажње на карактеризацију ликова кроз језик (старост, друштвени статус, регија)* - *симулирање конфликтних или дилематских ситуација (етичке, друштвене) и развијање сценарија за решавање путем дијалога и преговарања, уз адаптирање улога и језика контексту* Активности за продубљивање

XI разред
- *пројектовање кампање подизања свести о важној друштвеној теми и држање говора поводом покретања кампање (усмени, персуазивни)* - *израда водича добре праксе у српској интеркултуралној комуникацији, уз идентификовање норми учтивости, формула обраћања и специфичних језичких табуа*
2.4. Процењује, проверава и исправља сопствене поруке (писане и усмене) из перспективе јасности, кохерентности и лингвистичке коректности (правопис, интерпункција, граматика, изговор)
Заједничко језгро - *реализовање активности идентификовања и исправљања граматичких и правописних грешака у текстовима* - *диктирање књижевних или информативних текстова који морају бити правилно написани уз поштовање правописних, граматичких и интерпункцијских правила* - *транскрибовање неформалног усменог говора у писани текст и његово исправљање према нормама српског књижевног језика, уз идентификовање разлика између говорног и писаног језика* - *уређивање и међусобно ревидирање написаних есеја (peer-review), коришћењем јасних критеријума за евалуацију кохезије и коректности* Активности за продубљивање - *састављање (елаборација) формалног текста и његово трансформисање у колоквијални регистар* - *аудио снимање сопствених усмених презентација, након чега следи самоевалуација изговора, интонације, флуентности и логичке структуре говора*

3. Валоризује књижевне и некњижевне писане текстове на српском језику, различитих врста и регистара, ради разумевања, интерпретације и кохерентног изражавања идеја, информација и културних вредности

XI разред
3.1. Учествује у сложеним вербалним и писаним интеракцијама, о различитим темама, уз поштовање норми комуникације и културолошких специфичности
Заједничко језгро - *организовање дебата (у паровима или групама) о актуелним темама или темама од интереса за ученике, као што су „Утицај технологије на комуникацију“ или „Улога матерњег језика у очувању идентитета“* - *индивидуална или групна израда говора на задату тему, након чега следи усмено излагање пред одељењем и сесија питања и одговора* - *симулација сценарија комуникације, на пример: интервју за посао, формални састанак, разговор са надлежнима или пријатељски разговор* - *коришћење савремених средстава комуникације (телефон, е-маил, онлајн платформе) у образовне или личне сврхе, уз поштовање норми језичког и етичког понашања* Активности за продубљивање - *анализа модела званичних докумената на српском језику (молбе, биографије/CV, пропратна писма, формални имејлови), уз идентификовање структуре, форми учтивости и специфичних језичких фраза (клишеа)* - *писање текстова вести на адекватном новинарском језику, јасно и концизно, уз поштовање норми писаног језика*
3.2. Течно прилагођава језички регистар (усмени и писани) у зависности од партнера у комуникацији, сврхе и контекста интеракције
Заједничко језгро - *трансформација новинарског текста (формалног) у лично писмо (неформално) или обрнуто* - *анализа стварних докумената (молбе, биографије/CV, службени имејлови, објаве на друштвеним мрежама, новински чланци) ради идентификовања разлика у стилу и структури* - *слушање или гледање емисија, вести или подкаста на српском језику, након чега следи усмено изражавање мишљења и састављање кратког резимеа или писане рецензије* Активности за продубљивање

XI разред
- *самостална израда документа потребног у датој ситуацији (нпр. молба за стипендију, захтев за информације упућен универзитету)* - *усмена презентација (читање/интерпретација) вести, симулирајући радио-емисију уживо, са акцентом на дикцију и интонацију*
3.3. Ефикасно користи стратегије разумевања и изражавања за решавање проблема и управљање протоком информација
Заједничко језгро - *слушање говора или читање дужег текста, након чега следи издвајање кључних белешки и састављање сажетог резимеа* - *истраживање теме (коришћењем различитих писаних извора: књига, интернета, новина), синтетисање информација (писано) и излагање пред одељењем (усмено)* - *вођење дневника у којем ученици промишљају о проучаваним књижевним текстовима, изражавајући своје мисли, идеје и лична запажања, уз касniју дискусију о тим идејама на часу* Активности за продубљивање - *организовање вођене дебате и одабир контроверзне теме (нпр. „Предности и ризици глобализације по српску културу“)* - *креирање детаљног писаног сценарија за влог или туторијал (нпр: „Како скувати традиционално српско јело“, „Представљање мог родног града“)*
3.4. Течно преноси (посредује) сложене садржаје из једног кода/формата у други (из усменог у писани и обрнуто, из невербалног у вербални језик, из једног регистра у други), показујући вештине синтезе и језичког прилагођавања
Заједничко језгро - *развијање вештина медијске продукције, комбиновањем писаног истраживања са течним усменим изражавањем* - *вежбање формалног регистра, способности одговарања на неочекивана питања и задржавања контроле над говором* - *продубљивање личног изражавања, развијање сопственог гласа и повезивање лектире са индивидуалним искуством* Активности за продубљивање - *комбиновање традиционалног усменог приповедања са савременим дигиталним алатима, уз вежбање кохерентности говора и креативности* - *учвршћивање течности и кохерентности у изражавању личних намера и снова, уз вежбање глаголских облика за будућност и кондиционала*

4. Интегрише културна значења кроз српски језик, у вишејезичним и вишекултурним контекстима, ради подршке интеркултуралном дијалогу, толеранцији и афирмацији културног идентитета

XI разред
4.1. Анализира специфичне елементе културе и цивилизације
Заједничко језгро - *анализирање обележја архитектуре, одевања или материјалне културе специфичних за српску заједницу (нпр. традиционални орнаменти, народне ношње) и коментарисање њиховог тумачења у односу на друге суживотне културе* - *анализирање медијских садржаја (вести, рекламе или цртани филмови) на српском језику и идентификовање адекватног тона, јачине гласа и говора тела, упоређујући их са културолошким нормама других познатих језика* - *прикупљање документације о примарним семиотичким системима (сујеверја, тумачење снова, прорицање) специфичним за српски фолклор и њихово илустровање кроз савремене елементе* Активности за продубљивање - *поређење филозофских или културолошких концепата (нпр. улога песника у друштву, симболика сузе) присутних у делима српских аутора са онима из румунске или светске књижевности* - *анализирање и прилагођавање хумора и игара речима*
4.2. Олакшава разумевање порука
Заједничко језгро

XI разред
- *израда презентација или групних пројеката који вреднују језичку разноликост одељења, подстичући ученике да праве везе између матерњег језика и мултикултуралног окружења у којем живе* - *организовање дебата о језичким и културолошким баријерама на које се наилази у стварном животу и предлагање дипломатских интервенција како би се разговор преусмерио у случају застоја* - *вежбање активног слушања и реформулисања како би се осигурала култура заједничке комуникације, позивајући учеснике да допринесу различитим перспективама о истој теми* Активности за продубљивање - *узајамно оцењивање усмених презентација, са фокусом на то како је говорник успео да управља двосмисленошћу и учини поруку приступачном мултикултуралној публици* - *организовање групних дискусија ради тумачења различитих перспектива о обичајима/ традицијама, олакшавајући културу заједничке комуникације кроз изражавање поштовања према различитим идејама и тачкама гледишта*
4.3. Управља вишејезичним комуникацијским ситуацијама
Заједничко језгро - *синтетисање садржаја сложеног српског књижевног текста и његово реформулисање на румунском језику (или обрнуто) како би се нестручној публици објасниле непреводиве културолошке нијансе* - *симулација свакодневних искустава у контексту глобализације (нпр. туристи, студенти на размени, мешовите породице) која захтевају прелазак са читања/слушања на једном језику на говор/писање на другом* - *креирање двојезичних или вишејезичних речника који укључују специфичне културолошке појмове (реалије) и предлагање функционалних еквивалената који чувају културолошко значење* Активности за продубљивање - *прикупљање документације о еволуцији српског језика у вишејезичном контексту и анализа начина на који је контакт са другим језицима утицао на вокабулар или специфичне културолошке структуре* - *коришћење стратегија „транслингвизма” (translingualism/plurilanguaging) у учионици, где се ученици подстичу да користе ресурсе из свих језика које познају како би објаснили сложене наставне концепте*
4.4. Испољава емпатично и интеркултурално понашање
Заједничко језгро - *поређење сопствених културних норми и традиција са онима које се везују за српски језик кроз истраживање етничког и културног порекла ученика, ради разумевања нијанси и разлика у односу на вршњаке* - *симулација сценарија културне медијације у којима ученици морају да поступе дипломатски како би преусмерили разговор или предвидели неспоразуме изазване језичким баријерама или разликама у невербалном понашању* - *адаптација српских народних бајки или прича кроз поновно писање њихових порука или поука како би биле релевантне и адекватне контексту 21. века и различитим савременим тачкама гледишта* Активности за продубљивање - *медијација кроз народне песме: слушање традиционалне српске песме и попуњавање празнина у тексту, након чега следи дискусија о пренесеним културним вредностима (породица, дом, припадност)* - *синтетисање и реформулисање емоција из српског књижевног текста (на пример, жал за домом или носталгија из народне песме) и њихово преношење у дигитални формат, као што је фиктивни блог, приступачан читаоцима из различитих културних средина*

XI РАЗРЕД
САДРЖАЈИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
1. Усмена и писмена комуникација на српском језику	**Заједничко језгро** • Технике документовања за израду истраживања, пројеката који за предмет имају студије случаја или дебате. • Структурирани есеј и слободни есеј – фазе израде (редактовања). • Дискурзивне структуре у књижевним и некњижевним текстовима (наративни, дескриптивни, аргументативни, информативни). • Технике аргументације. • Усмена презентација резултата истраживања или документације на задату тему. • Специфичне стратегије које се користе у монологу и дијалогу. • Прилагођавање усменог говора различитим комуникацијским ситуацијама. • Стручни језици (који се користе у дидактичким текстовима). **Садржаји за продубљивање** • Видео презентација / влог: „Који лик из српске књижевности ме инспирише“. • Дигитална изложба: комбиновање текста, слике и музике за представљање књижевне теме. • Двојезични подкаст (српско-румунски) о ауторима, ликовима или заједничким темама. • Сценска драматизација / јавно читање текста који су прилагодили ученици. • Израда мултимодалног портфолија који обједињује књижевну анализу, лично изражавање и технолошку креативност.
2. Елементи конструкције комуникације	**Заједничко језгро** • Денотација и конотација; значења речи у контексту. • Експресивност појединих морфолошких и синтаксичких структура. • Стилске фигуре и поступци експресивности. • Фонетика. • Вокабулар. • Морфологија. • Синтакса. **Садржаји за продубљивање** • Анализа лексичке експресивности и стилског регистра у књижевним текстовима. • Исправљање грешака у књижевном или новинарском тексту, уз истицање примењених правила. • Стилизовани диктат: састављање одломка уз поштовање правописних и интерпункцијских норми. • Трансформација књижевног текста у новинарски или колоквијални (разговорни) регистар.
3. Рецепција и продукција писаног текста	**Заједничко језгро** • Идентификовање и изношење кључних и споредних идеја. • Анализа композиционе структуре текста. • Писање наративних, дескриптивних и аргументативних текстова. • Стратегије анализе и аргументације поруке. • Идентификовање ауторове намере, тона и перспективе. • Персуазивни (убеђивачки) говори и процена веродостојности извора. • Писање аргументативних, есејистичких и креативних текстова. • Коментарисање књижевних и некњижевних одломака. • Допуњавање и трансформација текстова (резиме, парафразирање). • Креирање сопствених текстова на културолошке или личне теме. • Свесна примена граматичких, правописних и интерпункцијских правила.

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
	Садржаји за продубљивање • Анализа тона и става говорника у зависности од културолошког контекста. • Усмена интерпретација књижевних текстова (рецитовање, драматизација). • Вођење интервјуа и израда културних репортажа о заједници Срба у Банату. • Мултимодалне презентације (текст, звук, слика) о српским културолошким темама. • Писање интерпретативних есеја: теме, вредности, симболи. • Стилске вежбе: поновно писање одломка из друге приповедачке перспективе.
	Препоручене теме и књижевни текстови: **Почеци:** • Порекло и еволуција српског језика; • Еволуција и темељи српског језика **(Вук Стефановић Караџић:** *Из Предговора Српском рјечнику*). **Средњи век:** • Хуманизам и ренесанса у српској књижевности **(Свети Сава:** *Житије Св. Симеона***; Шишко Менчетић:** *Први поглед***; Џоре Држић:** *Горчије жалости јесу ли гди кому***; Марин Држић:** *Дундо Мароје***);** • Барокна духовна поезија **(Иван Гундулић:** *Осман***);** • Поучна поезија **(Гаврил Стефановић Венцловић:** *Песме, басне, легенде***; Захарије Орфелин:** *Плач Сербији***).** **Културни и књижевни правци у XVII–XVIII веку:** • Просветитељство и класицизам **(Доситеј Обрадовић:** *Писмо Харалампију*, *Басне***; Јован Стерија Поповић:** *Тврдица или Кир Јања***).** **Предромантизам и романтизам у српској књижевности:** • Улога књижевности (програмски чланци**);** • Проучавање се **1 темељни текст** из одговарајуће епохе **(Бранко Радичевић:** *Ђачки растанак***);** • Откривање народне књижевности **(Вук Стефановић Караџић:** *Из Предговора првој књизи другог издања народних пјесама***);** • Проучавање се **1 темељни текст** из народне књижевности **(*Бановић Страхиња*).** **Културни и књижевни правци у XIX – почетком XX века:** • Романтизам – проучавање се **3 темељна текста,** поезија и проза, који илуструју романтичарске теме **(Ђура Јакшић**: *Отаџбина*, *На Липару***; Јован Јовановић Змај:** *Ђулићи увеоци***; Лаза Костић:** *Међу јавом и међ сном***);** • Тематска, стилска и визионарска разноликост у делима великих класика (уз позивање на претходне лектире); • Проучавање се **4 темељна текста (Лаза Лазаревић:** *Први пут с оцем на јутрење*; **Бранислав Нушић:** *Народни посланик***; Војислав Илић**: *Грм*, *У позну јесен***; Петар Кочић:** *Јазавац пред судом***);** • Симболизам; • Проучавање се **4 темељна текста (Богдан Поповић:** *Предговор Антологији новије српске лирике***; Алекса Шантић:** *Ми знамо судбу***; Јован Дучић:** *Морска врба***; Милан Ракић:** *На Газиместану***);** • Српски модернизам (илустративна група текстова).
	Заједничко језгро

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
4. Елементи интеркултуралности	• Књижевни правци и репрезентативни периоди (VIII–XX век). • Упоредно читање: српски и светски текстови са заједничким темама из цивилизације и српског менталитета у књижевности и уметности. • Моралне и естетске вредности преточене у књижевна дела. • Интеркултурални дијалог: српска књижевност и европска култура. • Традиције, обичаји и празници. • Симболи, личности и вредности културе. • Елементи културе и цивилизације (свакодневни живот, образовање, уметност, гастрономија). • Активности на промоцији културне разноликости кроз школске пројекте, кампање или тематске изложбе. • Поређење културних вредности. • Анализа мултимодалних текстова: чланци, плакати, видео материјали, рекламе.
	Садржаји за продубљивање • Анализа односа између књижевности и других уметности (музика, сликарство, филм). • Израда тематских пројеката (књижевност, историја, култура). • Коришћење дигиталних и мултимедијалних ресурса за представљање производа. • Колаборативне активности: радионице читања, дебате, културни портфолији. • Организовање изложби, скечева, видео-пројеката на теме културног идентитета. • Примењено истраживање: моралне и грађанске вредности у српској књижевности и њихова релевантност данас.

XII РАЗРЕД
СПЕЦИФИЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ПРИМЕРИ АКТИВНОСТИ УЧЕЊА

1. Активно учествује у усменој комуникацији на српском језику, у свакодневним, школским и културним контекстима, ради изражавања мишљења, емоција и намера и ефикасне интеракције

XII разред
1.1. Идентификује конститутивне елементе сложених усмених или писаних порука (тема, аргументи, структура, комуникативна намера)
Заједничко језгро - *гледање одломка емисије или подкаста на српском језику о актуелној теми и идентификовање различитих тачака гледишта* - *слушање познатог јавног говора (нпр. историјски говор или академско предавање на српском језику) и идентификовање централне теме, главних аргумената и изнетих доказа* - *идентификовање формалног језика и специфичних захтева* Активности за продубљивање - *анализа књижевног текста из програма путем наставних листића који раздвајају план радње од симболичког и филозофског плана* - *издвајање постмодерних наративних техника*
1.2. Критички анализира и интерпретира експлицитне и имплицитне информације из различитих текстова (књижевних и некњижевних)
Заједничко језгро - *израда писане рецензије или усмене презентације (PowerPoint) о ауторовом стилу* - *писање аргументативног текста у којем се подржава или оспорава једно од мишљења*

XII разред
- *коришћење званичних сајтова српских културних институција за преузимање и анализу административних докумената или позивница за догађаје* Активности за продубљивање - *писање биографије (CV) и учешће у игри улога (симулација интервјуа)* - *вежбање анализе аудиовизуелних текстова и идентификација елемената ефикасне комуникације* - *вежбе идентификовања неологизама, новијих позајмљеница и граматичке исправности у актуелним јавним говорима у српским медијима*
1.3. Процењује ваљаност и ригорозност аргументације у усменој или писаној поруци (идентификовање логичких грешака, субјективности или техника манипулације)
Заједничко језгро - *читање одломака из савремене српске књижевности и слушање интервјуа са ауторима или критичарима* - *примање (рецепција) сложене поруке на српском језику и њено прилагођавање публици која не познаје стручну терминологију* - *поређење два говора на исту тему, али са различитим идеологијама, како би се уочило како избор речи (лексика) утиче на перцепцију примаоца* Активности за продубљивање - *анализа новинских уводника (уводних чланака) на српском језику ради идентификовања ироније, подтекста или ауторових претпоставки* - *анализа рекламних текстова или изборних дебата на српском језику, тражећи логичке грешке (софизме) или технике уверавања (позивање на емоције, пребрза уопштавања)*
1.4. Повезује информације примљене слушним путем са онима примљеним читањем како би изградио јединствену перспективу о одређеној теми
Заједничко језгро - *читање новинских чланака из публикација на српском језику (нпр. Политика, Данас) и гледање вести на исту тему* - *поређење начина на који је иста тема представљена у писаном у односу на усмени облик* - *гледање сцене из екранизације неког српског књижевног дела и поређење начина на који дијалог (усмена порука) преноси емоцију у односу на оригинални писани текст* Активности за продубљивање - *синтеза информација у писаном извештају или кратком билтену вести који се представља у разреду* - *креирање групног подкаста у којем ученици синтетишу и дискутују о главним струјама мишљења пронађеним у различитим писаним изворима о неком актуелном друштвеном проблему*

2. Користи структуре и механизме српског језика у усменој и писменој комуникацији, како би осигурао исправност, јасноћу и адекватност порука

XII разред
2.1. Држи структуриран усмени говор о теми од општег, академског или професионалног интереса, користећи стратегије уверавања (персуазије) и адекватне невербалне ресурсе
Заједничко језгро - *организовање сесије дебата о контроверзним темама* - *преношење званичне поруке (нпр. владиног саопштења) на језик прилагођен друштвеним мрежама (стилска адаптација)* - *правилно коришћење стручне терминологије на српском језику у облику презентације типа конференције* Активности за продубљивање - *брза сесија „питања и одговора”, где вршњаци оспоравају изнете аргументе, а говорник мора спонтано да одговори, задржавајући формалан и учтив регистар* - *снимање епизоде подкаста у трајању од 10 минута у којој ученици дебатују о моралном конфликту из проучаваног књижевног дела*

XII разред
2.2. Саставља сложене текстове (есеје, извештаје, пројекте, службена писма) који поштују норме српског књижевног језика и конвенције обрађеног жанра
Заједничко језгро - *писање есеја о људској судбини (conditio humana) у великим романима српске књижевности* - *састављање чланка за школски часопис или блог на српском језику, уз критичку анализу савременог културног феномена* - *писање аргументативног есеја на филозофску тему (нпр. „Слобода против судбине у српској књижевности“)* Активности за продубљивање - *писање програмског текста на српском језику у којем ученици дефинишу своје вредности и визију будућности своје заједнице* - *адаптација манифеста за три различите платформе: дужи чланак за културне новине, објава типа „нит“ (thread) на мрежи X (Твитер) и сценарио од 60 секунди за кратки видео (TikTok/Reels)*
2.3. Прилагођава говор (усмени и писани) специфичностима примаоца и ситуационом контексту (формално/неформално, јавно/приватно)
Заједничко језгро - *преношење званичне поруке (нпр. владиног саопштења) на језик прилагођен друштвеним мрежама (стилска адаптација)* - *креирање професионалног профила на српском језику, писање секције „О мени” (Bio) која звучи професионално, али аутентично* - *израда говора од 30 секунди у којем се ученик представља потенцијалном српском послодавцу или ментору, прилагођавајући боју гласа и невербални језик* Активности за продубљивање - *игра улога у којој ученици представљају различите делегације на фиктивној конференцији, током које морају усмено да формулишу дипломатске поруке (избегавајуће, али учтиве) о темама од заједничког интереса* - *састављање записника са фиктивног састанка на српском административном језику, уз поштовање свих форми учтивости и званичне структуре документа*
2.4. Креативно и одговорно користи језичке ресурсе за изражавање мишљења, осећања или хипотеза у оквиру дебата или композиција (састава)
Заједничко језгро - *уређивање или креирање чланака на српском језику на заједничким (колаборативним) платформама о темама из локалне историје или књижевности* - *израда подкаста или видео-есеја на српском језику о важности очувања језичког идентитета у дијаспори* - *писање кратког текста уз опонашање стила неког познатог српског аутора* Активности за продубљивање - *упоредна анализа есеја који су написали ученици и есеја добијеног коришћењем генератора текста (вештачке интелигенције/AI) на исту тему, у којој се објашњава зашто је људска верзија богатија културолошким и емоционалним нијансама у односу на вештачки генерисану* - *креирање илустроване брошуре или стрипа који прати усмено или писано објашњење, ради провере способности поједностављивања без губљења смисла*

3. Валоризује књижевне и некњижевне писане текстове на српском језику, различитих врста и регистара, ради разумевања, интерпретације и кохерентног изражавања идеја, информација и културних вредности

XII разред
3.1. Активно учествује у дебатама и полемикама о сложеним темама, поштујући норме комуникацијског бонтона (активно слушање, аргументована реплика, језичка учтивост)
Заједничко језгро - *организовање дебате где су ученици подељени у тимове (афирматори/негатори) о теми из друштвене етике (нпр. „Вештачка интелигенција ће заменити људску креативност“)*

XII разред
- *реализација дебате (модел „акваријум”) где мала група ученика дебатује о теми (нпр. „Глобализација против српског националног идентитета“) у центру учионице, док остали посматрају. Посматрачи могу ући у круг само ако имају припремљен контрааргумент у писаној форми* - *израда синтезе полемике, у којој морају бити објективно представљена оба гледишта, користећи структуре попут „С једне стране... с друге стране...“* Активности за продубљивање - *писање супротстављених уводника од стране два ученика о актуелној теми (нпр. „Обавезно гласање са 18 година“). Након објављивања, они морају усмено да одговоре на „интерпелације“ колега у сесији питања и одговора уживо* - *полемика путем отворених писама – Ученици пишу отворено писмо српском аутору или јавној личности, објављују текст на блогу одељења и аргументовано одговарају на коментаре колега*
3.2. Преговара о разумевању у ситуацијама међуљудске комуникације, коришћењем стратегија појашњавања, реформулисања и прилагођавања саговорнику
Заједничко језгро - *симулација дипломатских преговора – Ученици добијају улоге представника културних институција и морају да преговарају о буџету за фестивал српског филма* - *симулација конференције за штампу где ученик игра улогу ПР-а који мора да одговори на тешка питања „новинара” (колега), разјашњавајући нејасноће* - *симулација ситуације „телефонске рекламације”. Ученик мора да убеди оператера (колегу) да је примљени производ неисправан, користећи стратегије преговарања, уверавања и језичке учтивости на српском језику* Активности за продубљивање - *симулација интервјуа за посао у којем испитивач поставља двосмислена или „трик” питања. Ученик мора да тражи појашњења („Да ли под тим мислите на...?”) и да преговара о одговору* - *игра улога – један ученик игра улогу стручњака који користи веома архаичан или технички српски језик, а други ученик мора да ступи у интеракцију са њим како би „извукао” информацију и реформилисао је на савремени српски језик за остатак разреда*
3.3. Сарађује у оквиру групе на решавању радног задатка, показујући отвореност према мишљењима других и способност синтезе
Заједничко језгро - *израда пројекта у оквиру којег ученици раде у тимовима на документовању теме из локалне историје Срба у Румунији, комуницирајући писмено и усмено ради усклађивања коначног текста* - *тимови морају да пронађу решење како би привукли младе читању класичне српске књижевности, представљајући коначно решење пред жиријем и одговарајући на питања* - *„Редакција часописа” – Одељење се претвара у редакцију која треба да изда специјални број на српском језику. Ученици међусобно сарађују како би одлучили о хијерархији вести, узајамно исправљају текстове и преговарају о простору додељеном сваком чланку* Активности за продубљивање - *организовање „Лабораторије сценарија” где су ученици подељени у групе и добијају етичку дилему засновану на проучаваном књижевном делу (нпр. Шта би лик Ахмед Нурудин из „Дервиша и смрти” урадио у савременом контексту?). Група мора доћи до консензуса и представити решење* - *коришћење дигиталне табле где чланови групе ученика комуницирају путем „пост-ит” папирића исписаних на српском језику, логички организујући идеје или аргументе пре коначне усмене презентације*
3.4. Комуницира писменим путем у дигиталном и званичном окружењу, састављањем брзих одговора на имејлове, аргументованим коментарисањем на заједничким платформама или учешћем на форумима за дискусију
Заједничко језгро - *симулација пословне кореспонденције између издавачке куће из Београда и школе из Румуније, где ученици морају да реше проблем са испоруком или уговором* - *организовање кратког вебинара на платформама Teams/Zoom где један ученик представља тему, док остали комуницирају путем чета и аудио укључења уживо, користећи опцију „Питања и одговори”*

XII разред
- *састављање званичног имејла универзитету у Србији (нпр. Универзитету у Београду) ради тражења информација о стипендији. Активност укључује „ланац имејлова” (одговор на одговор), уз процену способности задржавања формалног тона током целе интеракције* Активности за продубљивање - *симулација вођења Фејсбук или Инстаграм странице неке српске културне институције. Ученици морају да пишу објаве и одговарају на коментаре (понекад негативне) „пратилаца”, вежбајући управљање онлајн комуникацијом* - *„Форум идеја” – Професор поставља провокативно питање на платформи (нпр. Google Classroom). Ученици морају да одговоре и обавезно остваре интеракцију са најмање два одговора колега, користећи формуле за слагање или делимично неслагање*

4. Интегрише културна значења кроз српски језик, у вишејезичним и вишекултурним контекстима, ради подршке интеркултуралном дијалогу, толеранцији и афирмацији културног идентитета

XII разред
4.1. Олакшава интеркултуралну комуникацију објашњавањем културолошких нијанси, вредности и конотација специфичних за српски језик у вишејезичном контексту
Заједничко језгро - *симулација пријема групе ученика у оквиру Еразмус размене у локалну српску заједницу. Ученици морају да посредују у понашањима (како се поздравља, шта се поклања, које теме за разговор се цене)* - *одабир дубоких српских концепата (нпр. Слава, Инат, Мерак, Севдах) и покушај њиховог објашњавања на румунском или енглеском језику, не путем директног превода, већ описивањем стања и друштвеног контекста* - *прилагођавање језика и културолошких референци публици која не познаје српске традиције* Активности за продубљивање - *израда кратког видео-снимка за YouTube или TikTok у којем ученик објашњава глобалној публици зашто је одређена српска традиција (нпр. Бадњак) кључна за његов идентитет, одговарајући на хипотетичка питања странаца* - *креирање туристичке или културне брошуре на српском и румунском језику о насељу са српским специфичностима (нпр. Српски Семартон, Белобрешка)*
4.2. Посредује у концептима и текстовима поједностављивањем, прилагођавањем или интерпретацијом сложених информација са једног језика на други (српски–румунски или обрнуто)
Заједничко језгро - *разјашњавање непреводивих културолошких концепата и олакшавање интеркултуралног разумевања* - *гледање одломка српског филма и креирање титлова на румунском језику који неће бити само дословни преводи, већ адаптације које чувају локални хумор или иронију* - *обучавање ученика да користе инклузивни језик који промовише поштовање различитости, избегавајући пејоративне термине или културолошку искључивост* Активности за продубљивање - *игра улога у којој ученик треба да објасни румунском туристи значење српског празника (нпр. Слава) или специфичног обичаја* - *коришћење вештачке интелигенције (AI) за генерисање грубог превода савременог српског књижевног текста (нпр. Лана Басташић), након чега следи сесија „људске пост-едитуре”, где ученик исправља текст како би сачувао културолошке нијансе које је технологија изгубила*
4.3. Управља ситуацијама културног сукоба или неспоразумима узрокованим разликама у вредностима и веровањима између српске и других култура
Заједничко језгро - *идентификовање и посредовање у различитим тумачењима исте друштвене стварности* - *анализа начина на који су Срби представљени у светској кинематографији или страној штампи. Ученици треба да напишу чланак типа „Чињеница против фикције” у којем посредују између медијске слике и проживљене културне стварности*

XII разред
- *критичка анализа начина на који су српске мањине представљене у дигиталним медијима и предлагање корективних порука за сузбијање стереотипа* Активности за продубљивање - *симулација неспоразума између држављанина Србије и румунског службеника због језичке баријере или разлике у менталитету. Ученик интервенише како би реформилисао захтеве обе стране на начин који води ка решавању проблема* - *гледање вести у српским медијима и исте вести у румунским медијима, уз идентификовање разлика у перспективи*
4.4. Вреднује вишејезични репертоар ради подршке учењу и комуникацији у различитим групама
Заједничко језгро - *превођење и адаптација савременог српског књижевног текста (нпр. Милорад Павић) на стил приступачан младим Румунима, уз објашњавање игара речима* - *посредовање у густим (сложеним) текстовима и објашњавање језичких специфичности кроз поређење са другим језиком* - *израда двојезичне мултимедијалне презентације (српско-румунске) о „заједничком хероју" двеју култура (нпр. Доситеј Обрадовић или Милош Црњански), истичући начин на који је он посредовао између два културна простора* Активности за продубљивање - *транслингвистичко истраживање – Ученици добијају тему истраживања (нпр. „Авангарда на Балкану"). Морају да прикупе информације из извора на српском језику (за локалну специфичност), румунском (за регионални контекст) и енглеском (за глобалну перспективу) и представе синтезу на српском језику* - *коришћење платформи друштвених медија за интеракцију са ученицима из Србије, посредујући у разликама између начина живота Срба у Румунији и Срба у Србији*

XII РАЗРЕД
САДРЖАЈИ УЧЕЊА

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
1. Усмена и писмена комуникација на српском језику	**Заједничко језгро** • Структурирани есеј и неструктурирани есеј – фазе израде (редактовања), самовредновање. • Дискурзивне структуре у књижевним и некњижевним текстовима (наративни, дескриптивни, аргументативни, информативни). • Стручни језици. • Усмена презентација резултата истраживања или документације на задату тему. • Специфичне стратегије које се користе у монологу и дијалогу. • Конструисање аргументације у дебати. • Прилагођавање усменог говора различитим комуникацијским ситуацијама. **Садржаји за продубљивање** • Видео презентација / влог: „Који писац из српске књижевности ме инспирише". • Дигитална изложба: комбиновање текста, слике и музике ради представљања књижевне теме. • Двојезични подкаст (српско-румунски) о ауторима, ликовима или заједничким темама. • Сценска драматизација / јавно читање текста који су прилагодили ученици. • Израда мултимодалног портфолија који спаја књижевну анализу, лични израз и технолошку креативност.

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
2. Елементи конструкције комуникације	**Заједничко језгро** • Књижевна норма – „разноврсна употреба књижевног језика”, смисао еволуције књижевног језика. • Слободне варијанте. • Стилски регистри. • Неологизми – позајмљени или настали унутар језика. • Ортоепске варијанте (варијанте правилног изговора). • Правописне и ортоепске варијанте. • Морфолошке варијанте. **Садржаји за продубљивање** • Анализа лексичке експресивности и стилског регистра у књижевним текстовима. • Исправљање грешака у књижевном или новинарском тексту, уз истицање примењених правила. • Стилизовани диктат: састављање одломка уз поштовање правописних и интерпункцијских норми. • Трансформација књижевног текста у новинарски или колоквијални (разговорни) регистар.
3. Рецепција и продукција писаног текста	**Заједничко језгро** • Идентификовање и изношење кључних и споредних идеја. • Анализа композиционе структуре текста. • Писање наративних, дескриптивних и аргументативних текстова. • Стратегије анализе и аргументације поруке. • Идентификовање ауторове намере, тона и перспективе. • Персуазивни говори и процена веродостојности извора. • Писање аргументативних, есејистичких и креативних текстова. • Коментарисање књижевних и некњижевних одломака. • Допуњавање и трансформација текстова (резиме, парафразирање). • Креирање сопствених текстова на културолошке или личне теме. • Свесна примена граматичких, правописних и интерпункцијских правила. **Садржаји за продубљивање** • Анализа тона и става говорника у зависности од културолошког контекста. • Усмена интерпретација књижевних текстова (рецитовање, драматизација). • Вођење интервјуа и израда културних репортажа о заједници Срба у Банату. • Мултимодалне презентације (текст, звук, слика) о српским културолошким темама. • Писање интерпретативних есеја: теме, вредности, симболи. • Стилске вежбе: поновно писање одломка из друге приповедачке перспективе.

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
	Препоручене теме и књижевни текстови: **Међуратни период:** • **Међуратна поезија** (**Милутин Бојић** – *Плава гробница*; **Душан Васиљев** – *Човек пева после рата*; **Милош Црњански** – *Суматра*, *Стражилово*; **Момчило Настасијевић** – *Туга у камену*; **Вељко Петровић** – *Ратар*). • **Међуратна проза** (**Иво Андрић**: *Мост на Жепи*; **Исидора Секулић**: *Госпа Нола*; **Милош Црњански**: *Сеобе*; **Растко Петровић**: *Људи говоре*). • **Културни/књижевни правци: авангардне оријентације** (синтетички приказ). • *За израду синтетичког приказа ове теме могу се користити студије:* Станислав Винавер – *Манифест експресионистичке школе*; Милош Црњански – *Објашњење „Суматре“*; Љубомир Мицић – *Манифест зенитизма*; Драган Алексић – *Дада танк, Дада јазз*; Раде Драинац – *Програм хипнизма*; Марко Ристић – *Поезија надреализма*, Алманах „Немогуће“; Коча Поповић – *Надреализам & Постнадреализам*. • **Дебата: Спецификум националног**: Тема: *Историја, мит и легенда у приповеткама Иве Андрића*. • *За реализацију дебате могу се користити извори попут:* Иво Андрић – *Мост на Жепи*, *Пут Алије Ђерзелеза*, *Прича о везировом слону*; студије Петра Џаџића, Велибора Глигорића, Николе Милошевића, Драгана Јеремића и зборници радова о Иви Андрићу. **Послератни период:** • **2 романа** (на пример: **Добрица Ћосић** – *Корени*, *Време смрти*; **Иво Андрић** – *На Дрини ћуприја*, *Проклета авлија*; **Милорад Павић** – *Хазарски речник*). • **1 драма** (на пример: **Александар Поповић** – *Развојни пут Боре шнајдера*; **Душан Ковачевић** – *Балкански шпијун*). • **5 песама** (на пример: **Десанка Максимовић** – *Стрепња*, *Крвава бајка*, *Тражим помиловање*; **Стеван Раичковић** – *Камена успаванка*; **Васко Попа** – *Патка*, *Белутак*; **Миодраг Ковачевић** – *Вихор*, *Реквијем*; **Бранко Миљковић** – *Балада охридским трубадурима*). • **Студија случаја: Тенденције у савременој српској књижевности.** • *Текстови:* Бранко Ћопић – *Башта сузових боје*; Антоније Исаковић – *Кроз грање небо*; Данило Киш – *Рани јади*; Михаило Лалић – *Лелејска гора* итд. • **Културни/књижевни правци: Постмодернизам.** • *Текстови:* Борислав Пекић – *Златно руно*, *Време чуда*; Данило Киш – *Енциклопедија мртвих*; Меша Селимовић – *Дервиш и смрт*; Владан Десница – *Прољећа Ивана Галеба*; Милисав Савић – *Хлеб и страх* итд. • **Студија случаја: Српска књижевност у Румунији** (**Владимир Чоков**: *Међу овим брдима плавим*; **Стеван Бугарски**: *Добош*; **Чедомир Миленовић**: *Вук самотњак*; **Драгомир Мирјанић**: *Ждребе*; **Иво Мунћан**: *Крај Ћеле куле*; **Миомир Тодоров**: *Обрен Лаф*; **Славомир Гвозденовић**: *Страшна прича из Клисуре*).
4. Елементи интеркултуралности	**Заједничко језгро** • Књижевни правци и репрезентативни периоди (VIII–XX век). • Упоредно читање: српски и светски текстови са заједничким темама из цивилизације и српског менталитета у књижевности и уметности. • Моралне и естетске вредности преточене у књижевна дела. • Интеркултурални дијалог: српска књижевност и европска култура. • Традиције, обичаји и празници. • Симболи, личности и вредности културе. • Елементи културе и цивилизације (свакодневни живот, образовање, уметност, гастрономија). • Активности на промоцији културне разноликости кроз школске пројекте, кампање или тематске изложбе. • Поређење културних вредности. • Анализа мултимодалних текстова: чланци, плакати, видео материјали, рекламе. **Садржаји за продубљивање**

ОБЛАСТИ САДРЖАЈА	САДРЖАЈИ
	• Анализа односа између књижевности и других уметности (музика, сликарство, филм). • Израда тематских пројеката (књижевност, историја, култура). • Коришћење дигиталних и мултимедијалних ресурса за представљање производа. • Колаборативне активности: радионице читања, дебате, културни портфолији. • Организовање изложби, скечева, видео-пројеката на теме културног идентитета. • Примењено истраживање: моралне и грађанске вредности у српској књижевности и њихова релевантност данас.

МЕТОДОЛОШКЕ СУГЕСТИЈЕ

1. Значење и улога (курикуларно упориште)

Методолошке сугестије за дисциплину Српски матерњи језик и књижевност имају улогу да усмере и подрже наставнике у примени школског програма, без прескриптивног карактера. Оне се могу користити као радни путокази осмишљени да олакшају преношење курикуларних намера у наставну праксу прилагођену конкретном образовном контексту.

Наставник може тежити обезбеђивању кохерентности између општих и специфичних компетенција кроз: (а) одабир и повезивање садржаја учења са аутентичним комуникацијским ситуацијама; (б) планирање активности учења усредсређених на развој компетенција рецепције и продукције усмених и писмених порука; (в) коришћење евалуације као инструмента за регулисање дидактичког процеса и подршку напретку ученика.

На основу начина на који су формулисане, ове методолошке сугестије препоручује се приступати као инструментима примењеног карактера, усредсређеним на процес наставе–учења–евалуације, кроз: избор и комбиновање активних дидактичких метода (на пример: разговор, усмерено читање, вежба, рад на тексту); прилагођавање дидактичких стратегија узрасту, темпу учења и интересовањима ученика; интегрисање рефлексије о језику и књижевности у конкретне комуникацијске активности.

У зависности од професионалног искуства, наставници могу користити ове методолошке сугестије на диференциран начин, на пример: као оријентире за пројектовање лекција и структурирање активности учења, у случају наставника почетника, односно као полазну тачку за прилагођавање, диверсификацију и методолошке иновације, у случају искусних наставника.

У циљу повећања примењеног карактера и унутрашње кохерентности курикуларног приступа, наставник у планирању може користити приступ типа „уназад ка напред” (backward design), полазећи од специфичних компетенција и очекиваних производа учења, како би одабрао одговарајуће садржаје и активности, као и припадајуће критеријуме евалуације.

2. Општи принципи (нормативни оквир)

Општи принципи на којима се заснива дидактички приступ дисциплини Српски матерњи језик и књижевност пружају референтни оквир за планирање, извођење и евалуацију активности наставе и учења, у складу са циљевима средњошколског образовања и профилом дипломца. Ови принципи имају оријентациони и нормативни карактер, подржавајући флексибилну примену школског програма и његово прилагођавање различитим образовним контекстима, без нарушавања јединства и кохерентности дисциплине.

(2.1.) Настава и учење су **усмерени на ученика,** који се сматра активним учесником у изградњи сопствених лингвистичких, књижевних и културних знања. Активности учења су осмишљене тако да подстичу активно ангажовање, личну рефлексију и учење кроз откривање, повезивањем садржаја са животним искуствима, интересовањима и нивоом развоја ученика. У том смислу, дидактички процес стимулише аутономију, одговорност и способност самоевалуације, користећи аутентичне ситуације комуникације и интерпретације порука.

(2.2.) Дидактички процес користи **разноврсне методе и технике** наставе–учења–евалуације, прилагођене циљаним компетенцијама и специфичностима предмета. Уравнотежено се примењују традиционалне, интерактивне, искуствене и дигиталне методе, као што су вођено и критичко читање, хеуристички разговор, студија случаја, дебата, пројектна настава или коришћење дигиталних ресурса.

Ова методолошка разноврсност подржава развој компетенција функционалне комуникације и подстиче интересовање за учење и критичко мишљење.

(2.3.) Дидактички приступ је осмишљен на **флексибилан и прилагодљив** начин, у односу на ниво припремљености одељења, динамику групе ученика и доступне образовне ресурсе. Наставник може прилагодити стратегије наставе, темпо прелажења садржаја, облике организације активности и начине евалуације, тако да одговори на стварне потребе учења и осигура напредак сваког ученика. Прилагодљивост се такође односи на интеграцију дигиталног окружења и коришћење новонасталих образовних ситуација.

(2.4.) Процес наставе и учења остварује се кроз стратегије диференцијације и персонализације, које омогућавају валоризацију потенцијала сваког ученика и подршку индивидуалном напретку. Активности се могу пројектовати са степенованим задацима, различитим нивоима сложености и варираним финалним производима, у зависности од компетенција, интересовања и стилова учења ученика, доприносећи осигурању образовне правичности и адекватном одговору на различите образовне потребе. Као допуна стратегијама диференцијације, препоручује се експлицирање мера подршке за специфичне ситуације учења (допунска настава, убрзано учење, двојезични ученици, ученици са потешкоћама у писмености или са посебним образовним потребама), прилагођавањем задатака, материјала за рад, времена, начина презентовања садржаја и критеријума евалуације, како би се осигурало стварно учешће и напредак сваког ученика.

(2.5.) Интердисциплинарна интеграција има за циљ повезивање садржаја дисциплине Српски матерњи језик и књижевност са другим областима изучавања, ради изградње кохерентне визије знања. Активности учења могу користити заједничке теме и контексте са другим предметима, подстичући трансфер компетенција и примену знања у различитим ситуацијама. Овај приступ доприноси развоју трансверзалних компетенција и разумевању улоге језика и књижевности у интерпретацији културне и друштвене стварности.

(2.6.) Препоручује се да се евалуација у оквиру дисциплине Српски матерњи језик и књижевност осмисли као интегрални део процеса наставе–учења–евалуације, са улогом да подржи развој комуникацијских компетенција ученика у контекстима рецепције, продукције и усмене и писмене интеракције, као и формирање рефлексивног става према сопственом учењу.

Процес евалуације, као интегрални део процеса наставе–учења, узима у обзир следеће принципе:

а) Равнотежа између формативне и сумативне евалуације – спајање формативне евалуације (која се спроводи током процеса, усмерена је на напредак и регулисање наставе) са сумативном евалуацијом (на крају наставних јединица, са улогом сертификације). Формативна евалуација подржава прилагођавање дидактичког приступа, док сумативна евалуација валоризује финалне производе учења (писане текстове, пројекте, портфолије).

б) Транспарентност и коришћење експлицитних критеријума – спровођење евалуације на основу јасних критеријума, саопштених пре извршавања радних задатака. Експлицитни критеријуми олакшавају самоевалуацију, саморегулацију и преузимање одговорности за сопствени напредак.

в) Евалуација комуникацијских компетенција – фокусирање евалуације приоритетно на комуникацијске компетенције (разумевање, интерпретација, продукција порука адекватних контексту), а не на изоловано репродуковање знања о језику или књижевности. Знања о језику се валоризују кроз њихову функционалну употребу у аутентичним комуникацијским ситуацијама.

г) Евалуација производа и процеса израде – узимање у обзир, при евалуацији усмених и писмених радова, како финалног производа, тако и процеса израде (планирање, писање, ревидирање, презентовање). Овај приступ подржава освешћивање стратегија рада и прихватање остваренog напретка.

д) Дескриптивна, конструктивна повратна информација усмерена на напредак – формулисање специфичне, дескриптивне повратне информације усмерене на побољшање, која се даје усмено или писмено, укључујући и дигитални формат, а структурирана је кроз рубрике и скале за оцењивање (на пример: „Правилно си формулисао главну идеју, али аргументација се може развити додатним примерима из текста.”; „Структура је јасна; у следећем писању покушај да користиш разноврсније логичке конекторе.”). Препоручује се и рефлексивни feedback, формулисан кроз питања типа: „Шта си успео?”, „Шта би променио следећи пут?”, „Шта ћеш урадити другачије?”.

ђ) Укључивање ученика у евалуацију – активно учешће ученика у процесу евалуације, кроз самоевалуацију и вршњачко оцењивање (peer-to-peer), коришћењем дневника читања и учења, писаних рефлексија, портфолија и скала за оцењивање. Ове праксе доприносе развоју критичког мишљења, одговорности и капацитета за рефлексивну анализу.

Приликом планирања процеса евалуације, наставник може имати на уму следећа оријентациона питања:

Зашто евалуирам? – да бих разумео напредак ученика, подржао учење и прилагодио дидактички процес;

Шта евалуирам? – специфичне компетенције утврђене школским програмом за дисциплину Српски матерњи језик и књижевност;

Како евалуирам? – путем разноврсних метода и инструмената, прилагођених циљаним компетенцијама и врсти евалуације;

Колико добро мерим? – путем валидних, поузданих и транспарентних инструмената, заснованих на јасним критеријумима који су претходно саопштени ученицима;

Какав feedback нудим? – дескриптивну повратну информацију, усмерену на напредак и интегрисану у процес учења;

Које одлуке доносим на основу евалуације? – прилагођавање наставних стратегија и пружање индивидуализоване подршке ученицима, у складу са идентификованим потребама.

Процес евалуације тежи диверсификацији метода и инструмената оцењивања кроз:

- оцењивање путем пројеката, који могу интегрисати компетенције читања, писања, документовања и културне интерпретације;
- вршњачко оцењивање (peer-to-peer), које се примењује на производе ученичких активности (аргументовани текстови, презентације, тематски пројекти);
- самоевалуацију, путем инструмената који подржавају освешћивање личног напретка и развој метакогнитивних компетенција.

Евалуација се може реализовати и путем портфолија, писмених и усмених провера, евалуационих листа (листа за посматрање), рубрика и скала за оцењивање, тестова напретка са разноврсним ставкама, дневника читања, скала за самоевалуацију и вршњачко оцењивање. Препоручује се да се процес евалуације разуме као интегрални део учења, усмерен на развој комуникацијских компетенција, критичког мишљења и рефлексивног и одговорног става према сопственом путу лингвистичког и културног развоја. Ради веће валидности и упоредивости оцењивања, препоручује се доследна употреба аналитичких рубрика (критеријуми/дескриптори по нивоима) за писмене и усмене радове, као и селективно архивирање производа у портфолије (укључујући и дигиталне), као основа за процену напретка и за образовни дијалог на релацији ученик–наставник–породица.

3. Опште методолошке оријентације (операционализација)

Настава и учење дисциплине **Српски матерњи језик и књижевност** заснивају се на савременим педагошким принципима, усмереним на ученика и на развој кључних компетенција. Лингвистички, књижевни и културни садржаји су одабрани и организовани у односу на животно искуство ученика, динамику дигиталног окружења и специфичности српске заједнице у Румунији и дијаспори. Дидактички приступ тежи постепеном формирању компетенција за комуникацију, анализу, интерпретацију и критичко изражавање, у складу са узрасним карактеристикама и захтевима савременог друштва. Структура курикулума осигурава континуитет и кохерентност у развоју компетенција – од функционалне употребе српског језика и поштовања стандардне норме, до разумевања комуникацијских стилова, критичке процене усмених и писмених порука, овладавања аргументованим говором и израде експликативних, рефлексивних и есејистичких текстова. У овом оквиру, наставник планира и спроводи интегрисане наставне активности које систематски повезују четири домена садржаја.

(3.1.) Као централни принцип методолошког приступа, **активно учење** се остварује кроз активности које захтевају директно, свесно и рефлексивно учешће ученика. Тако су ученици укључени у анализу аутентичних комуникацијских ситуација, посматрање и интерпретацију вербалних, невербалних и паравербалних елемената, идентификовање и објашњавање стилских одлика текстова, анализу наративне структуре и ликова, процену веродостојности медијских порука, интерпретацију књижевних мотива и тема или изградњу логичких и узрочно-последичних веза у експликативним и есејистичким текстовима. Дебате, студије случаја, симулације говора (реторских, публицистичких, аргументованих), текстуална и културна истраживања и вежбе трансформације текста доприносе развоју критичког мишљења и компетенција функционалне комуникације.

(3.2.) Као допуна претходном, **колаборативна димензија учења** се систематски користи и промовише кроз групне активности и активности типа „вршњак вршњаку” (peer-to-peer), које олакшавају учење кроз интеракцију и преговарање о значењу. Активности учења обухватају: израду концептуалних мапа и упоредних табела, попуњавање аналитичких листа (структура, стил, ликови, мотиви, контексти), заједничко састављање текстова (вести, интервјуи, рецензије, говори, есеји), као и вршњачко оцењивање израђених производа. Менторство међу ученицима се посебно препоручује

за активности писања, ревидирања и интерпретације, чиме се подржава диференцијација учења и учвршћивање лингвистичких и књижевних компетенција.

(3.3.) Интегративни облик активног и колаборативног учења је **пројектна настава**, која представља ефикасан начин организације активности учења, омогућавајући интеграцију садржаја програма у сложене тематске контексте са друштвеним, културним и идентитетским значајем. Активности учења могу бити организоване у форми пројеката који имају за циљ: одговорну комуникацију у дигиталном окружењу, израду публицистичких производа, анализу реторског дискурса, интерпретацију књижевних праваца у историјском контексту, истраживање колективног сећања или промоцију српског културног наслеђа. Пројекти обухватају активности документовања, анализе, писања, одабира извора, израде културних производа и јавног презентовања, доприносећи развоју трансверзалних компетенција, аутономије у учењу и капацитета за трансфер и примену знања у аутентичним контекстима.

(3.4.) Дидактички приступ је подржан и кроз коришћење **дигиталног учења**, које допуњује и подупире примену наставних стратегија путем употребе адекватних дигиталних ресурса и алата, у складу са компетенцијама предвиђеним програмом. Ове активности могу укључивати: интерактивне вежбе класификације и асоцијације, дигиталне графичке организаторе, сторибордове (storyboards) за нарацију, колаборативне платформе за писање и повратне информације, израду мултимедијалних презентација, подкаста, школских блогова, интерпретативних колажа или дигиталних портфолија. Дигиталне активности олакшавају критичку анализу информација, развој медијских компетенција и увежбавање норми цитирања и одговорног коришћења извора. Приликом употребе дигиталних ресурса, препоручује се јасно дефинисање правила рада која се тичу веродостојности извора, правилног цитирања, заштите личних података и етичког понашања у онлајн окружењу, како би се дигитална компетенција развијала интегрисано са лингвистичком и грађанском компетенцијом.

(3.5.) У циљу осигурања **релевантности и смислености учења**, наставне активности су пројектоване на **аутентичан** начин, повезујући садржаје предмета са свакодневном реалношћу и животом заједнице, подстичући трансфер учења у релевантне контексте. Активности могу користити стварне комуникацијске ситуације (функционалне текстове, јавне говоре, аргументована излагања), као и анализу културних репрезентација Срба у Румунији и дијаспори. Анализа ових репрезентација у књижевним текстовима, њихово повезивање са културним артефактима, традицијом, празницима или сведочанствима заједнице, доприноси развоју интеркултуралних компетенција и формирању етичког понашања према културном наслеђу.

(3.6.) Прилагођавање дидактичког приступа конкретном образовном контексту остварује се кроз **контекстуализовано учење**, које подразумева адаптацију наставних стратегија према нивоу компетенција ученика, специфичностима одељења, школе и локалне заједнице, као и према доступним ресурсима. Програм омогућава пројектовање диференцираних активности, са степенованим задацима, вариранim финалним производима и флексибилним облицима евалуације, тако да сваки ученик може напредовати у складу са сопственим ритмом и потенцијалом. Коришћење лингвистичког и културног искуства ученика, као и локалних ресурса, доприноси повећању релевантности и ефикасности процеса учења. У циљу осигурања инклузије и правичности, препоручује се експлицитно планирање мера за повећање приступачности (визуелна подршка, графички организатори, секвенцирање задатака, додатно време, алтернативни производи), као и ремедијалних интервенција на основу резултата формативне евалуације.

Систематском применом ових општих методолошких оријентација, дисциплина Српски матерњи језик и књижевност постаје динамичан, релевантан и формативан образовни простор, који подржава развој функционалне комуникације, критичког мишљења, књижевне сензибилности и културног идентитета ученика.

4. Методолошка прилагођавања у зависности од врсте програма (курикуларна контекстуализација)

Програм за дисциплину Српски матерњи језик и књижевност, структуриран на заједничком језгру, омогућава конфигурисање флексибилног и прилагодљивог дидактичког приступа, у складу са различитим нивоима припремљености, интересовањима и ритмовима учења ученика. У овом контексту, курикуларни приступ се може користити диференцирано, прилагођавањем наставних стратегија и активности учења, без нарушавања кохерентности и јединства дисциплине.

На нивоу заједничког језгра, дидактички приступ је првенствено усмерен на формирање и увежбавање основних комуникацијских компетенција, са акцентом на функционалну употребу српског (матерњег) језика у различитим контекстима рецепције и продукције усмених и писмених порука. Активности учења могу бити усмерене на разумевање и интерпретацију књижевних и некњижевних текстова, као и на увежбавање кохерентног и правилног изражавања у складу са стандардном

језичком нормом. Наставне стратегије подржавају приступачност садржаја, постепени напредак и активно учешће свих ученика.

У оквиру заједничког језгра, наставник може пројектовати диференциране активности учења које омогућавају продубљивање, проширивање или учвршћивање компетенција, у зависности од нивоа формираности ученика и њихових интересовања. Активности могу укључивати степеноване задатке, аналитичке приступе са различитим нивоима сложености, као и разноврсне производе учења који подстичу активно ангажовање, аутономију и индивидуални напредак.

Методолошка прилагођавања се врше у односу на кључне компетенције и профил матуранта, имајући у виду принципе правичности, инклузије и образовне релевантности. Наставник може прилагодити одабир садржаја, дидактичке стратегије, облике организације активности и начине евалуације, тако да образовни приступ остане усмерен на ученика и оријентисан ка формирању аутономних, рефлексивних и одговорних матураната.

Ради осигурања кохерентности и ефикасности дидактичког приступа, препоручује се планирање по наставним јединицама које експлицитно укључују: специфичне компетенције заједничке за све ученике, компоненте продубљивања или проширења за заинтересоване или напредне ученике, као и ремедијалне компоненте, утврђене на основу иницијалне дијагнозе и формативне евалуације. Овим приступом, образовни процес у оквиру дисциплине Српски матерњи језик и књижевност задржава своје курикуларно јединство, обезбеђујући неопходну флексибилност за одговор на различите образовне контексте и за подршку релевантним и кохерентним путевима учења у средњошколском образовању.

5. Упориште у профилу матуранта (крајњи циљ)

На нивоу дисциплине Српски матерњи језик и књижевност, методолошке сугестије су усмерене на организовање процеса наставе–учења–евалуације тако да предложене активности директно доприносе остваривању профила матуранта средњошколског образовања, са фокусом на курикуларну област „Језик и комуникација”. Дидактички приступи су оријентисани ка развоју кључних компетенција, формирању приоритетних атрибута матуранта и интеграцији трансверзалних тема предвиђених важећим законским оквиром.

(5.1.) У дидактичкој активности, наставници могу предложити ситуације учења које погодују **развоју кључних компетенција** кроз:

- организовање активности рецепције, интерпретације и продукције усмених и писмених текстова, књижевних и некњижевних, у различитим комуникацијским контекстима; коришћење вођеног и критичког читања, вежби текстуалне анализе и интерпретације, као и писања функционалних, рефлексивних и креативних текстова који подржавају разумевање поруке, кохерентно изражавање и аргументацију ради учвршћивања **компетенције писмености** (читање, писање и разумевање поруке);
- валоризацију српског језика као матерњег у релацији са другим језицима које ученици познају, путем лингвистичких поређења, вежби превођења и медијације, као и рефлексије о улози матерњег језика у изградњи личног и културног идентитета у циљу развоја **компетенције вишејезичности** и интеркултуралне свести;
- истраживање српског књижевног и културног наслеђа, из Румуније и других културних простора, кроз анализу репрезентативних текстова, израду тематских пројеката и креативних производа, као и њихово повезивање са искуствима ученика и ширим културним контекстима, за развој **компетенције културне свести и изражавања**;
- коришћење дигиталних ресурса за документовање, комуникацију и израду производа учења (презентације, портфолија, заједнички текстови), уз поштовање етичких норми и онлајн безбедности, у циљу развоја **дигиталне компетенције**;
- спровођење индивидуалних и колаборативних активности које подстичу рефлексију о сопственом учењу, аутономију, сарадњу, отпорност и преузимање одговорности, за развој **личне, социјалне и компетенције „учити како се учи”**;
- анализу јавних порука, друштвених говора и текстова са грађанском или еколошком тематиком, у сврху формирања ставова одговорног учешћа, поштовања демократских вредности, културне разноликости и животне средине, доприносећи развоју **грађанске, правне компетенције и компетенције заштите животне средине**;
- реализацију културних и образовних пројеката (тематски портфолији, креативни производи, групне активности), који стимулишу иницијативу, креативност, преузимање улога и претварање идеја у акције са културном и друштвеном вредношћу, у циљу развоја **предузетничке компетенције**.

(5.2.) Путем коришћених дидактичких стратегија, дисциплина Српски матерњи језик и књижевност доприноси **формирању приоритетних атрибута** матуранта који:

- ефикасно комуницира на српском језику, прилагођавајући свој говор различитим личним, образовним и културним контекстима (*комуникативан*);
- исказује рефлексивно мишљење и критички дух у анализи порука, текстова и комуникацијских ситуација (*рефлексиван*);
- креативно користи језик, кроз личне интерпретације и оригинално изражавање (*креативан*);
- одговорно и етички користи језик и дигиталне ресурсе у јавном и приватном простору (*одговоран и етичан*);
- постепено преузима одговорност за сопствено учење и лични развој (*аутономан*);
- ефикасно сарађује у групним активностима и у контекстима кооперативног учења (*колаборативан*);
- успешно управља изазовним ситуацијама учења и прилагођава се различитим образовним контекстима (*отпоран*);
- размишља о сопственом образовном, културном и професионалном путу, показујући отвореност ка планирању будућности (*проспективан*).

(5.3.) Интеграција трансверзалних тема, предвиђених важећим законским оквиром, препоручује се у наставним активностима, у корелацији са кључним компетенцијама, на следећи начин:

- **образовање за животну средину,** повезано са компетенцијом писмености и културном осетљивошћу, кроз анализу текстова који се баве односом човека и природе;
- **дигитализација,** повезана са дигиталном компетенцијом и компетенцијом комуникације, путем коришћења технологије у изради производа учења;
- **здравствено васпитање,** повезано са личном и социјалном компетенцијом, кроз промовисање асертивне комуникације и уравнотежених међуљудских односа;
- **образовање за културно наслеђе,** повезано са компетенцијом културне свести и изражавања, кроз истраживање српског језика, књижевности и културног идентитета.

Кроз ове методолошке оријентације, дисциплина Српски матерњи језик и књижевност систематски и кохерентно доприноси формирању матуранта способног да вреднује стечене компетенције у реалним животним контекстима, да критички промишља о стварности и да активно и одговорно учествује у културном и друштвеном животу.

Овај програм за дисциплину Српски матерњи језик и књижевност утврђује референтни курикуларни оквир за наставу, учење и евалуацију ове дисциплине на средњошколском нивоу, у складу са профилом матуранта. Својом структуром и усмерењима, програм подржава кохерентну и флексибилну примену дидактичког приступа, нудећи оријентире за његово прилагођавање различитим образовним контекстима.

БИБЛИОГРАФСКЕ РЕФЕРЕНЦЕ

Стручна литература:

Barić, Eugenija et al. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2005.
Jovanović, Milica. *Metodika nastave srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2003.
Klajn, Ivan. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2009.
Klajn, Ivan; Šipka, Milan. *Rečnik stranih reči i izraza.* Novi Sad: Prometej, 2006.
Lazić, Dragana. *Pedagogija i metodika nastave maternjeg jezika.* Novi Sad: Filozofski fakultet, 2008.
Mihajlović, Aleksandar. *Didaktika i metodika srpskog jezika za osnovnu i srednju školu.* Beograd: Prosveta, 2010.
Pešikan Mitar, Jerković Jovan, Pežurica Mato, Pravopis srpskog jezika, Matica Srpska, Novi Sad, Zavod za udžbenike, Beograd;
Piper, Predrag; Klajn, Ivan. *Normativna gramatika srpskog jezika.* Novi Sad: Matica srpska, 2014.
Popov, Ljubica. *Nastava srpskog jezika i književnosti: teorija i praksa.* Beograd: Institut za pedagoška istraživanja, 2012.
Rečnik srpskoga jezika. Novi Sad: Matica srpska, 2011.
Stojanović, Nada. *Savremeni pristupi učenju i poučavanju maternjeg jezika.* Niš: Univerzitet u Nišu, 2015.
Stanojčić, Živojin; Popović, Ljubomir. *Gramatika srpskog jezika.* Beograd: Zavod za udžbenike, 2010.

Vuk Karadžić, Stefan. *Srpski rječnik.* Beograd: Nolit, 1975 (ediție reeditată).

Дидактички материјал:

Markov Svetozar, Șaronjev Danița, Paulievici Dara, Șolimoșan Iovanca, Srpski maternji jezik i književnost, udžbenik za IX razred, LVS Crepuscul, Ploiesti, 2006.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za I razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1991.

Șaronjev Danița, Șolimoșan Iovanca, Paulievici Dara, Knežev Daliborca, *Srpski maternji jezik i književnost, udžbenik za X razred*, LVS Crepuscul, Ploiesti, 2006.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za IV razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1989.

Mirjanić Đoka, Markov Svetozar, Krstic Borislav, *Srpska književnost*, udžbenik za XI razred, EDP, București, 1993.

Ljiljana Bajić, Miodrag Pavlović, Zona Mrkalj, Čitanka, Srpski jezik i književnost za treći razred gimnazije, Klet, 2021.

Markov Svetozar, Mirjanić Đoka, Krstic Đ. Borislav, Srpska književnost, udžbenik za XII razred, EDP, București, 1993.

Ljiljana Nikolić, Bosiljka Miljić, Čitanka sa književnoteorijskim pojmovima za IV razred srednje škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1989;

РАДНА ГРУПА

Име и презиме	Наставни степен/Научна титула	Матична институција, место, жупанија
IANOȘEVICI GIOCA	II наставни степен	Școala Gimnazială „Sf. Sava” Socol, Caraș-Severin
NOVAKOVIĆ VERA	I наставни степен	Liceul Tehnologic „Clisura Dunării” Moldova Nouă, Caraș-Severin
STANCOV DALIBORCA	I наставни степен	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș
STANCOV JELCO	I наставни степен	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș
STANCOVICI RUJIȚA-IVANA	I наставни степен	Școala Gimnazială „Atanasie Cojocaru” Pojejena, Caraș-Severin
STOICOV ALEXANDRA	I наставни степен	Liceul Teoretic „Dositei Obradovici” Timișoara, Timiș

КООРДИНАТОРИ/ ОДГОВОРНА ЛИЦА/ НАУЧНИ КОНСУЛТАНТИ

Име и презиме	Функција/Научна титула	Матична институција
GUBANI IANKO	Consilier, prof. Dr.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ANDREICI MAȚA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea de Vest din Timișoara

Anexa nr. 136A

Programa școlară
pentru disciplina

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ CEHĂ

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun (TC)

pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română

pentru toate filierele, profilurile și specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 136A

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă cehă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC)*

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Limba și literatura maternă cehă este o disciplină educațională fundamentală, cu un nivel conceptual specific domeniului limbajului, comunicării și culturii, având un caracter unitar, formativ și identitar. Prin studiul limbii și literaturii cehe, disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, a gândirii critice și reflexive, precum și a sensibilității estetice, facilitând înțelegerea relației dintre limbaj, cultură și experiența umană. Limba cehă este abordată atât ca instrument principal al comunicării, cât și ca obiect al reflecției și al gândirii, sprijinind dezvoltarea capacităților cognitive și metacognitive ale elevilor.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă, destinată elevilor aparținând minorității naționale cehe care studiază în unități de învățământ sau în clase cu predare în limba română, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și cu planurile-cadru aprobate prin O.M.E.C. nr. 6.932/2025. Studiul disciplinei se realizează conform alocării orare prevăzute de planul-cadru aplicabil filierei/profilului/ specializării, disciplina având același număr de ore ca Limba și literatura română, în trunchiul comun și, după caz, în curriculumul de specialitate.

Elaborarea programei școlare are în vedere respectarea dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și a ansamblului normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. În acest context, se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității proprii și la participarea egală în procesul educațional.

Studiul disciplinei Limba și literatura maternă cehă în școlile și clasele cu predare în limba română are ca scop principal formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limba maternă, consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor aparținând comunității cehe, precum și promovarea dialogului intercultural și a respectului pentru diversitatea etnică și lingvistică din România.

Un obiectiv esențial al predării limbii și literaturi cehe, conform prezentei programe, îl reprezintă revitalizarea și valorificarea limbii materne, formarea unor tineri care doresc să comunice în limba cehă și o pot utiliza eficient în contexte variate de comunicare. În consecință, programa promovează o abordare funcțional-comunicativă a limbii, înlocuind accentul exclusiv pe structurile lingvistice cu dezvoltarea competenței de comunicare ca obiectiv central al învățării.

Învățarea bazată pe comunicare presupune dezvoltarea simultană a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (ascultare, citire), având la bază utilizarea limbii materne ca mijloc de comunicare autentică. În cadrul procesului didactic se urmărește crearea unor situații reale de comunicare, în care elevii să-și exerseze capacitatea de exprimare, înțelegere și reacție spontană, adaptată la context.

Demersul didactic se bazează pe abordarea contrastivă, pornind de la cunoașterea limbii române, fapt ce facilitează învățarea și conștientizarea diferențelor și asemănărilor între cele două sisteme lingvistice. Programa prevede familiarizarea treptată a elevilor cu o varietate de situații de comunicare orală și scrisă, prin lectura și interpretarea de texte literare și nonliterare, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare și a sensibilității culturale.

În consecință, principiile care fundamentează această programă sunt: dezvoltarea capacității de a utiliza limba cehă în contexte autentice de comunicare; aplicarea unei abordări funcționale și comunicative a limbii; formarea unei exprimări orale și scrise clare, corecte și expresive; selecția unor conținuturi adaptate vârstei și intereselor elevilor.

Recomandări pentru aplicarea curriculumului și evaluarea elevilor. Nivelul de cunoaștere a limbii cehe este stabilit prin evaluări inițiale, în baza cărora pot fi organizate grupe sau clase omogene din punct de vedere al nivelului de cunoaștere al limbii. În situațiile în care organizarea pe niveluri nu este posibilă, se recomandă aplicarea metodelor de învățare diferențiată, care să permită valorificarea potențialului fiecărui elev. Planificarea individuală (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, elaborarea instrumentelor de evaluare continuă și sumativă) trebuie să respecte cerințele curriculare privind

competențele vizate și conținuturile aferente. Ordinea parcurgerii competențelor și conținuturilor poate fi adaptată de profesor, cu condiția ca până la finalul nivelului să fie atinse toate cerințele curriculare.

Pentru eficientizarea procesului de predare-învățare, profesorii vor ține cont de următoarele recomandări: utilizarea metodelor interactive și centrate pe elev, care stimulează implicarea activă și comunicarea autentică; selectarea temelor pentru acasă astfel încât timpul necesar rezolvării lor să fie proporțional cu activitățile similare din clasă; elaborarea instrumentelor de evaluare în concordanță strictă cu obiectivele și conținuturile programei.

Structura programei de Limba și literatura maternă cehă pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română (clasele a X-a – a XII-a) este următoarea: notă de prezentare, competențe generale, competențe specifice, domenii de conținut și conținuturi ale învățării, sugestii metodologice și referințe bibliografice.

Limba și literatura maternă cehă are un pronunțat caracter formativ și aplicativ, punând accent pe utilizarea limbii în contexte autentice de comunicare și pe valorificarea cunoștințelor lingvistice și literare în situații variate de viață educațională, socială și culturală. Competențele dezvoltate în cadrul disciplinei au un caracter transferabil, sprijinind integrarea elevilor în parcursuri educaționale și profesionale diverse și susținând învățarea pe tot parcursul vieții.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor media, prin utilizarea responsabilă a resurselor tehnologice moderne, în vederea producerii, interpretării și evaluării mesajelor în format digital, precum și prin formarea unor atitudini adecvate privind etica și securitatea în mediul online.

Competența civică și cea interculturală sunt asumate de programa școlară prin abordarea valorilor culturale, a diversității lingvistice și identitare și prin promovarea respectului față de diferențele socio-culturale.

Prin oferirea unor contexte de învățare autonomă și reflexivă, disciplina sprijină dezvoltarea competențelor personale și sociale și a competenței „a învăța să înveți”, cultivând responsabilitatea și implicarea activă în viața comunității. Din perspectiva profilului absolventului, disciplina Limba și literatura maternă cehă contribuie la formarea unui tânăr comunicativ, reflexiv, creativ și responsabil, capabil să își exprime ideile argumentat și să participe activ la o societate democratică și pluralistă.

O finalitate majoră a studiului limbii și literaturii materne cehe este înțelegerea rolului limbajului și al literaturii în construirea identității personale și culturale, precum și formarea unei viziuni deschise, critice și etice asupra lumii contemporane, în acord cu valorile societății democratice și cu principiile învățării pe tot parcursul vieții.

Prin conținuturile și orientările metodologice propuse, programa sprijină formarea unui parcurs educațional coerent și flexibil, care valorifică limba maternă ca resursă identitară, culturală și educațională, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor și la integrarea lor activă într-un context educațional și social plurilingv și intercultural.

COMPETENȚE GENERALE

1.	**Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori**
2.	**Aplică conștient normele limbii cehe pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării**
3.	**Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris**
4.	**Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a X-a
1.1. Identifică informații explicite și implicite din mesaje orale simple, în raport cu contextul comunicării și cu relevanța acestora
Trunchi comun: - *identificarea elementelor contextului comunicării (locul, momentul, partenerii, relația dintre aceștia, cunoștințele comune) într-un dialog sau mesaj oral scurt, prin completarea unei fișe de observare* - *selectarea informațiilor explicite și implicite dintr-un text oral scurt, cu delimitarea elementelor relevante de cele irelevante pentru sarcina dată* - *parafrazarea, în 2–3 enunțuri, a conținutului unui mesaj oral audiat, pentru verificarea identificării informațiilor esențiale* - *formularea unor deducții simple pe baza indiciilor de context și de conținut, pentru identificarea sensului unor informații implicite dintr-un mesaj oral* - *compararea înțelegerii inițiale cu înțelegerea finală a unui mesaj oral, după reluarea ascultării, pentru clarificarea și identificarea mai exactă a informațiilor relevante* Activitati de aprofundare: - *justificarea identificării unor informații explicite și implicite dintr-un mesaj oral prin raportare la contextul comunicării* - *realizarea unui scurt comentariu comparativ asupra relevanței informațiilor din două mesaje orale care tratează aceeași temă*
1.2. Interacționează oral în situații uzuale, adecvându-și comportamentul verbal și nonverbal la context, relație și obstacole comunicative
Trunchi comun: - *simularea unor dialoguri scurte în perechi, cu variarea relației dintre interlocutori (colegi, profesor–elev, necunoscuți), pentru exersarea adecvării formulelor de adresare și a replicilor* - *aplicarea strategiilor de ascultare activă într-o conversație ghidată, prin întrebări de clarificare, reformulare și confirmarea înțelegerii* - *utilizarea semnalelor nonverbale de încurajare a interlocutorului într-o activitate de conversație în perechi sau în grup* - *exprimarea adecvată a unor emoții de bază în situații date, cu sprijin pe formule verbale și pe elemente paraverbale* - *identificarea unui blocaj de comunicare într-un joc de rol și alegerea unei strategii pentru depășirea lui* - *participarea la activități de grup, cu asumarea unor roluri simple care solicită interes, cooperare și implicare* Activitati de aprofundare: - *analizarea eficienței unei interacțiuni orale, prin identificarea strategiilor folosite pentru menținerea cooperării și depășirea neînțelegerilor* - *construirea unui scenariu dialogat cu variante alternative de reacție, în funcție de schimbarea relației dintre interlocutori sau de apariția unui obstacol comunicativ*
1.3. Redactează texte scrise scurte, utilizând o schiță simplă a ideilor și convențiile de prezentare a textului
Trunchi comun: - *organizarea ideilor pentru un text scurt printr-o schiță simplă sau o listă de idei, pornind de la o temă familiară* - *redactarea unui text scurt pe baza unei schițe, cu respectarea unei succesiuni logice minimale a ideilor* - *așezarea textului în pagină într-o formă lizibilă, cu atenție la scrierea de mână, spațiere, aliniere și delimitarea secvențelor de text* - *inserarea unui desen, a unei fotografii sau a unui grafic simplu într-un text, atunci când elementul vizual sprijină înțelegerea mesajului* - *compararea a două variante de prezentare a aceluiași text din perspectiva clarității și a organizării vizuale* Activitati de aprofundare:

Clasa a X-a
- *parcurgerea etapelor scrierii pentru redactarea unui text scurt: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea* - *transformarea unei teme generale într-un subiect restrâns și redactarea unei compuneri scurte adecvate acestuia* - *redactarea unor texte scurte după teme date sau proprii, cu urmărirea coerenței ideilor și a adecvării la sarcină* - *îmbunătățirea versiunii inițiale a unui text prin corectarea aspectelor de stil, a greșelilor gramaticale și a convențiilor ortografice și de punctuație*
1.4. Exprimă în scris opinii, preferințe și reacții personale față de teme și texte familiare, cu respectarea normelor de corectitudine
Trunchi comun: - *formularea în scris a unor preferințe personale, în enunțuri simple, pe teme apropiate de experiența elevului* - *completarea unui cadru de idei pentru exprimarea unei opinii personale despre o situație familiară* - *asocierea unor emoții cu fragmente scurte de text și justificarea alegerii prin cuvinte sau expresii din text* - *redactarea unor reacții scrise scurte la un text citit sau la o experiență personală, cu utilizarea unui vocabular adecvat emoțiilor* Activitati de aprofundare: - *redactarea unei opinii personale despre o temă familiară, cu susținerea acesteia prin unul sau două argumente simple* - *exprimarea în scris a preferințelor personale prin raportare la experiențe, lecturi sau situații cunoscute* - *comentarea unui pasaj dintr-un text citit, cu accent pe idee și pe reacția personală* - *descrierea emoțiilor generate de un text sau de o situație prezentată, în enunțuri coerente și corecte din punct de vedere gramatical, ortografic și de punctuație*

2. Aplică conștient normele limbii cehe pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a X-a
2.1. Aplică normele ortoepice și ortografice ale limbii cehe în mesaje orale și scrise, în funcție de particularitățile fonetice și grafice ale limbii
Trunchi comun: - *exersarea corespondenței sunet–literă prin completarea unor secvențe de transcriere și dictare scurtă, cu accent pe vocale lungi și scurte* - *aplicarea semnelor diacritice în cuvinte și enunțuri uzuale, prin redactarea unor texte scurte cu autocorectare după o grilă* - *distingerea și pronunțarea corectă a consoanelor moi, tari și ambivalente în serii de cuvinte și în enunțuri* - *completarea unor itemi de ortografiere corectă a grupurilor di, ti, ni / dy, ty, ny / bě, pě, vě, mě, cu justificarea alegerii* - *marcarea silabei și a accentului în enunțuri simple, urmată de citirea expresivă a acestora* - *transcrierea unui mesaj audio scurt cu respectarea regulilor ortografice referitoare la vocale, consoane și diacritice* - *compararea unei variante corecte și a uneia incorecte de scriere pentru evidențierea rolului normei în claritatea mesajului* Activitati de aprofundare: - *consolidarea ortografierii consoanelor pereche și a grupurilor problematice prin exerciții de completare, transformare și autocorectare* - *modelarea pronunției și a intonației în enunțuri de tipuri diferite, cu înregistrare audio și analiză pe bază de criteri* - *explicarea unor abateri ortografice sau ortoepice frecvente prin raportare la normă*
2.2. Utilizează vocabularul limbii cehe în mod adecvat, valorificând relații semantice și mijloace interne de îmbogățire a lexicului
Trunchi comun: - *organizarea cuvintelor pe familii lexicale, pornind de la un termen-bază și identificând derivate cu prefixe și sufixe*

Clasa a X-a

- *completarea unor rețele lexicale tematice prin includerea de diminutive, augmentative și cuvinte obținute prin compunere*
- *identificarea procedeelor de formare a unor cuvinte uzuale: derivare, compunere, abreviere, conversiune*
- *distingerea sensului unor omonime și paronime în contexte date, prin alegerea variantei adecvate*
- *actualizarea vocabularului pe teme uzuale și de interes, prin elaborarea unor liste și fișe lexicale*
- *utilizarea dicționarului și a articolului de dicționar pentru clarificarea sensului, formei și pronunției cuvintelor*
- *integrarea vocabularului nou în enunțuri și mini-texte coerente*

Activitati de aprofundare:

- *folosirea dicționarului și a articolului de dicționar pentru rezolvarea unor sarcini de precizare a sensului și a formei (gen, pronunție, exemple) utilizate apoi într-un mini-text*
- *analiza structurii a 5 cuvinte din text (rădăcină și elemente de formare, dacă e cazul) și explicarea modului în care forma influențează sensul în context*

2.3. Integrează categorii morfologice și relații sintactice de bază în enunțuri și texte scurte corecte gramatical

Trunchi comun:

- *utilizarea formelor pronumelui personal în contexte variate, prin exerciții de declinare și completare*
- *aplicarea pronumelor posesive, demonstrative, interogative, relative, nedeterminate și negative în enunțuri funcționale*
- *conjugarea verbelor uzuale la modurile și timpurile studiate, în contexte orale și scrise*
- *completarea unor enunțuri și mini-texte cu forme corecte de substantiv, adjectiv și numeral*
- *aplicarea gradelor de comparație ale adjectivului și a unor modele de declinare în descrieri scurte*
- *utilizarea adverbelor de loc, timp, mod, cauză și măsură în texte scurte și dialoguri*
- *integrarea prepozițiilor, conjuncțiilor, interjecțiilor și particulelor modale în enunțuri adecvate situației de comunicare*
- *corectarea acordului dintre subiect și predicat în propoziții simple și dezvoltate*
- *transformarea unor enunțuri in propoziții: afirmativă, interogativă, conjunctivă, imperativă, condițională*

Activitati de aprofundare:

- *redactarea unui text funcțional scurt care să includă pronume diferite, numerale, adjective la grade de comparație și adverbe adecvate*
- *rescrierea unui text prin modificarea unor categorii morfologice, cu obs. efectelor asupra formei și sensului*
- *explicarea unor greșeli gramaticale frecvente prin raportare la categoria morfologică implicată*
- *compararea unor structuri sintactice corecte și incorecte pentru evidențierea rolului acordului și al tipului de propoziție*

2.4. Adecvează exprimarea orală și scrisă la norma limbii standard, la variația stilistică și la particularitățile comunicării orale și scrise

Trunchi comun:

- *compararea unor secvențe de limbă vorbită și de limbă scrisă pentru identificarea diferențelor de formulare și selecție lexicală*
- *selectarea unor formulări adecvate comunicării orale sau scrise în funcție de situație și destinatar*
- *reformularea aceluiași mesaj în variantă orală și scrisă, cu adaptarea vocabularului și a structurii*
- *identificarea unor abateri de la norma limbii în exemple date și înlocuirea lor cu variante conforme*
- *observarea efectelor variației stilistice în enunțuri/ texte, prin asocierea formulării cu contextul adecvat*
- *redactarea unor mesaje scurte în care selecția lexicală reflectă diferența dintre registrul mai apropiat de oralitate și cel mai apropiat de scris*

Activitati de aprofundare:

- *analizarea unor exemple de variație stilistică prin raportare la context, intenție și destinatar*
- *compararea unor secvențe care respectă norma cu altele care conțin abateri, pentru evidențierea impactului asupra adecvării comunicării*
- *redactarea și tehnoredactarea a două variante ale aceluiași text, una cu trăsături de oralitate și una cu trăsături specifice limbii scrise*
- *justificarea selecției lexicale într-un text scurt prin raportare la normă și la scopul comunicării*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a X-a

3.1. Identifică repere de conținut și de structură în texte literare și nonliterare adecvate nivelului

Clasa a X-a

Trunchi comun:
- *identificarea tipului/genului unui text studiat, prin raportare la indicii simple de structură și de limbaj*
- *extragerea cuvintelor-cheie dintr-un text citit și formularea ideii principale și a temei*
- *realizarea unui plan simplu de idei pentru un text scurt, literar sau nonliterar*
- *extinderea unui plan simplu într-un plan dezvoltat, prin completarea punctelor principale cu detalii relevante*
- *selectarea informațiilor esențiale dintr-un text explicativ, descriptiv sau narativ*
- *organizarea ideilor dintr-un text în ordine logică, cronologică sau tematică*

Activitati de aprofundare:
- *argumentarea încadrării unui text într-un tip sau gen literar, prin valorificarea a două-trei indicii relevante*
- *compararea a două planuri de idei pentru același text, din perspectiva clarității și a adecvării la conținut*
- *reformularea ideii principale și a temei unui text prin utilizarea unui vocabular propriu*

3.2. Analizează particularitățile textelor narative, descriptive, explicative și multimodale, în raport cu tipul de text și cu scopul comunicativ

Trunchi comun:
- *analizarea structurii acțiunii într-un text narativ literar, prin identificarea momentelor esențiale*
- *identificarea personajelor, a timpului și a spațiului într-un text narativ literar*
- *compararea textului narativ literar cu textul narativ nonliterar, prin raportare la scop, conținut și marcatori specifici*
- *analizarea relației dintre text și imagine într-un text multimodal, prin identificarea informațiilor transmise de fiecare componentă*
- *compararea unui text descriptiv literar cu un text descriptiv nonliterar, din perspectiva limbajului și a efectului produs*
- *identificarea scopului comunicativ într-un text explicativ și a modului în care este organizată informația*

Activitati de aprofundare:
- *compararea a două texte cu aceeași temă, din perspectiva tipului de text și a efectului asupra cititorului*
- *formularea unei concluzii simple despre sensul global al unui text multimodal, prin corelarea informațiilor verbale și vizuale*
- *explicarea diferențelor dintre descrierea literară și descrierea nonliterară prin exemple selectate din text*

3.3. Interpretează mesaje din texte literare și nonliterare, utilizând strategii de comprehensiune și raportându-se la experiența personală de lectură

Trunchi comun:
- *formularea unor predicții în timpul lecturii, prin raportare la titlu, la imagini sau la secvențele deja citite*
- *formularea unor concluzii simple după lectura unui text, pe baza informațiilor explicite și implicite*
- *realizarea unor reprezentări mentale pornind de la un text citit, pentru evidențierea atmosferei și a emoției*
- *exprimarea reacțiilor afective față de personaje, întâmplări, imagini sau idei din text*
- *formularea unei interpretări simple a mesajului unui text literar sau nonliterar*
- *raportarea mesajului textului la experiențe, lecturi sau situații cunoscute de elev*

Activitati de aprofundare:
- *susținerea unei opinii despre mesajul textului prin referire la un fragment relevant*
- *interpretarea efectului unor imagini artistice sau expresii sugestive într-un text literar accesibil*
- *redactarea unui scurt paragraf reflexiv despre felul în care lectura a influențat înțelegerea unei teme sau a unei situații*

3.4. Redactează texte narative, descriptive și explicative coerente, utilizând planul de idei și valorificând experiența personală de lectură

Trunchi comun:
- *elaborarea unui plan de idei înaintea redactării unui text narativ, descriptiv sau explicativ*
- *redactarea unui text narativ scurt, cu respectarea succesiunii logice a faptelor*
- *redactarea unui text descriptiv scurt, prin selectarea unor detalii relevante și organizarea lor coerentă*
- *redactarea unui text explicativ cu structură simplă, adecvat unui scop comunicativ clar*
- *utilizarea planului de idei pentru organizarea conținutului și pentru menținerea coerenței textului*
- *revizuirea unui text propriu prin raportare la planul inițial și la claritatea ideilor exprimate*

Activitati de aprofundare:
- *redactarea unui text inspirat din experiența personală de lectură, prin valorificarea impresiilor și a reacțiilor proprii*
- *transformarea unui plan dezvoltat într-un text coerent și adecvat tipului de discurs ales*
- *rescrierea unui text propriu prin îmbunătățirea organizării ideilor și a legăturilor dintre enunțuri*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a X-a
4.1. Interpretează reprezentări culturale în creația literară a etnicilor cehi din România, prin raportare la elemente etnografice, spații, obiecte și practici culturale
Trunchi comun: - *identificarea elementelor etnografice dintr-un fragment narativ aparținând creației literare a etnicilor cehi din România, prin gruparea lor în categorii precum spații, obiecte și practici culturale* - *explicarea rolului unor spații și obiecte culturale în construirea cadrului narativ și a identității comunitare* - *analizarea unor practici culturale prezente în text, prin raportare la viața cotidiană, la tradiție și la apartenența comunitară* - *realizarea unei fișe de lectură culturală pentru un fragment studiat, cu rubrici precum element cultural, context, semnificație* - *compararea modului în care două fragmente literare valorifică elemente etnografice ale cehilor din România* Activitati de aprofundare: - *formularea unei interpretări simple privind felul în care textul literar păstrează memoria unei comunități* - *corelarea unor elemente etnografice din text cu particularități ale unui spațiu cultural precis, precum Banatul sau alte zone locuite de etnici cehi* - *redactarea unui paragraf interpretativ despre rolul reprezentărilor culturale în construirea identității colective*
4.2. Analizează artefacte culturale și mesaje multimodale, prin raportare la relația dintre imagine, mărturie orală și text
Trunchi comun: - *descrierea unor artefacte culturale precum portul, obiectele tradiționale sau elementele de arhitectură, pe baza unui suport vizual* - *identificarea informațiilor transmise prin imagine, mărturie orală și text într-un material multimodal referitor la cultura cehă din România* - *completarea unui tabel comparativ privind contribuția fiecărui canal de comunicare la sensul global al mesajului* - *explicarea relației dintre text și imagine într-un material cultural multimodal* - *formularea unei concluzii simple despre semnificația culturală a unui artefact sau a unei reprezentări multimodale* Activitati de aprofundare: - *compararea a două materiale multimodale care prezintă același artefact cultural, din perspectiva selecției informațiilor și a efectului asupra receptorului* - *interpretarea unei mărturii orale în corelație cu o imagine și cu un fragment de text, pentru evidențierea perspectivei culturale comune* - *elaborarea unui scurt comentariu multimodal asupra unui obiect sau a unui spațiu cu valoare identitară*
4.3. Redactează texte de reflecție culturală, valorificând interpretări literare și antropologice simple
Trunchi comun: - *redactarea unui paragraf despre semnificația unui obiect, a unui spațiu sau a unei practici culturale identificate într-un text sau într-un material multimodal* - *organizarea ideilor pentru un text de reflecție culturală, pornind de la întrebări de tipul „ce reprezintă?”, „ce transmite?”, „de ce este important?”* - *transformarea unor observații despre un text literar și despre un artefact cultural într-un text coerent de 6–8 enunțuri* - *formularea unei reacții personale față de modul în care o operă sau un document cultural reprezintă identitatea comunității cehe* - *redactarea textului în care sunt puse în relație literatura, cultura și experiența de receptare a elevului* Activitati de aprofundare: - *formularea interpretări antropologice simple asupra unei practici culturale reflectate în text sau în imagine* - *integrarea în textul propriu a unor exemple din surse diferite: fragment literar, mărturie orală, fotografie sau obiect cultural* - *revizuirea unui text de reflecție culturală din perspectiva clarității interpretării și a coerenței ideilor*

CLASA a X-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

<table>
<tr><th>DOMENII DE CONȚINUT</th><th>CONȚINUTURI</th></tr>
<tr><td>1.
Comunicare</td><td>Trunchi comun
• Contextul comunicării: locul și momentul interacțiunii, relația dintre parteneri, identitatea partenerilor, cunoștințele comune.
• Strategii pentru perceperea și înțelegerea textului oral: parafrazare, informații explicite și implicite, deducție și implicație, elemente relevante/irelevante.
• Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere, întrebări de clarificare; semnale nonverbale de încurajare.
• Atitudini comunicaționale: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activitățile de grup.
• Exprimarea adecvată a emoțiilor.
• Blocaje de comunicare. Strategii pentru depășirea obstacolelor comunicative.
• Prezentarea textului: scriere de mână, organizarea textului pe pagină, inserarea desenelor, graficelor, fotografiilor.
• Schiță simplă a ideilor.
Conținuturi de aprofundare
• Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație.
• Etapele scrierii: generarea ideilor, planificarea, redactarea; descoperirea temelor familiare, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii.
• Exprimare scrisă a propriilor opinii, preferințe.
• Comentarea pasajelor din textele citite, descrierea emoțiilor.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Material propus pentru ascultare/analiză:
● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj.
● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale.
Tipuri de interacțiune propuse:
● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice.
● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.</td></tr>
<tr><td>2.
Elemente de construcție a comunicării</td><td>Trunchi comun
• Ortoepie și ortografie:
- corespondenţa sunet-literă;
- semne diacritice;
- sunetele: sistemul de vocale (lungi, scurte), consoane moi, tari, ambivalente;
- ortografierea corectă a vocalelor și a consoanelor;
- accentul, silaba;
- grupurile di, ti, ni - dy, ty ny, bě, pě, vě, mě și consoanele pereche.
• Vocabular:
- mijloace interne de imbogăţire a vocabularului: derivarea (cu prefixe și sufixe, sufixele diminutivale şi sufixele augmentative), compunerea (sudare, alăturare şi abreviere), schimbarea valorii gramaticale (conversiunea);
- familia lexicală;
- categorii semantice: omonime, paronime;
- actualizarea și aprofundarea lexicului și câmpului lexical pe teme uzuale și de interes pentru elevi;
- dicţionarul; articolul de dicționar.
• Morfologie:
- pronumele personal – declinarea pronumelor personale, pronumele posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nedeterminat și negativ;</td></tr>
</table>

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	- verbul – definiție, persoana, numărul, timpul, modul (indicativ, imperativ), conjugarea verbelor; - substantivul – declinarea substantivelor (měkké vzory); - adjectivul – definiție, gen, număr, gradele de comparație, modele de declinare (vzory); - numeralul – determinate, nedeterminate și de bază, ordinale, cadinale, multiple; - adverbul – tipuri de adverbe (de loc, de timp, de cauză, de măsură, de mod, interogative și conjunctive), formarea adverbelor din adjective și prin fixare; - prepoziții, conjuncții, interjecții; - particule – modale (vždyť, přece, asi, prý). • **Sintaxa**: - concordanța între subiect și predicat; - tipuri de propoziții: afirmative, interogative, conjunctive, imperative, condițională. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. • Limba standard. Normă și abatere. • Limba vorbită şi limba scrisă. • Selecţie lexicală în limba vorbită şi în limba scrisă.
Modalități de operare a conținuturilor: ● În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii cehe, precum și a diverselor dicționare și îndreptare. ● Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.	
3. Lectură	**Trunchi comun** • Analiza tipurilor și genurilor literare studiate (epic, liric), în texte adecvate nivelului. • Identificarea și analiza cuvintelor-cheie, a ideilor principale și a temei. • Analiza structurii textului prin plan de idei simplu și dezvoltat. • Analiza textului narativ literar: - structura acțiunii; personajul, timpul și spațiul - textului narativ non-literar/textelor multimodale (relația text–imagine) - textului descriptiv (literar și non-literar) - textului explicativ, din perspectiva scopului comunicativ. • Redactarea de texte narative și descriptive coerente. • Redactarea de texte explicative cu structură simplă. • Utilizarea planului de idei în redactare. **Conținuturi de aprofundare** • Utilizarea strategiilor de comprehensiune: - formularea de concluzii și predicții - realizarea de reprezentări mentale; - exprimarea reacțiilor afective. • Exprimarea unor interpretări simple ale mesajului textului. • Redactarea de texte prin valorificarea experienței personale de lectură.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum: ● genul epic (nuvelă, povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura cehă canonică, cât și din creația autorilor cehi contemporani sau din literatura cehilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
4. Elemente de interculturalitate	**Trunchi comun** • Reprezentări culturale în creația literară a etnicilor cehi din România: - elemente etnografice în narațiune; - spații, obiecte și practici culturale. • Artefacte culturale și interpretare multimodală: - port, obiecte, arhitectură; - mărturie orală, imagine, text. **Conținuturi de aprofundare** • Eseistică culturală și interpretare literară. • Interpretări antropologice aplicate literaturii.
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a XI-a
1.1. Interpretează informații din texte orale, utilizând strategii de înțelegere și distingând între fapt și opinie
Trunchi comun: - *identificarea ideilor principale și secundare dintr-un mesaj oral, prin notarea lor într-o schemă simplă* - *rezumarea orală sau în scris a unui text audiat, prin enunțuri scurte și coerente* - *clasificarea informațiilor dintr-un mesaj oral în funcție de relevanță, temă sau intenție comunicativă* - *reformularea unor secvențe audiate pentru verificarea și consolidarea înțelegerii* - *utilizarea repetării selective a informațiilor esențiale pentru clarificarea mesajului* - *recunoașterea unor conectori pragmatici frecvenți și explicarea rolului lor în organizarea discursului* - *distingerea între fapte și opinii într-un text oral pe teme familiare* Activitati de aprofundare: - *compararea a două mesaje orale pe aceeași temă din perspectiva modului de prezentare a faptelor și a opiniilor* - *justificarea interpretării unui mesaj oral prin raportare la indici de conținut, la conectori pragmatici și la intenția comunicativă* - *realizarea unui rezumat structurat al unui text oral mai amplu, cu selecția riguroasă a informațiilor esențiale*
1.2. Negociază sensul și relația cu interlocutorul în interacțiuni orale variate, prin ascultare activă, politețe și recunoașterea emoțiilor
Trunchi comun: - *participarea la dialoguri și conversații ghidate, cu ajustarea formulărilor în funcție de relația dintre interlocutori și de normele de politețe* - *orientarea atenției către perspectiva partenerului de dialog, prin ascultare activă și suspendarea reacției imediate centrate pe propria poziție* - *recapitularea ideilor exprimate de interlocutor pentru confirmarea înțelegerii și menținerea acordului de comunicare* - *formularea unor întrebări de clarificare și a unor răspunsuri adecvate în situații de neînțelegere* - *recunoașterea emoțiilor partenerului de interacțiune pe baza unor indicii verbale și nonverbale* - *exprimarea verbală adecvată a acordului, dezacordului, rezervei sau susținerii, cu manifestarea respectului și a toleranței*

Clasa a XI-a
- *ajustarea sensului propriului mesaj în dialog, prin raportare la cantitatea, calitatea, relevanța și claritatea informațiilor transmise* Activitati de aprofundare: - *analizarea unei interacțiuni orale din perspectiva strategiilor de negociere a sensului și a relației dintre parteneri* - *construirea unor scenarii dialogate în care elevii adaptează formulările în funcție de emoțiile și reacțiile interlocutorului* - *simularea unor situații de cooperare sau divergență de opinii, cu accent pe menținerea relației prin formule de politețe și răspunsuri adecvate*
1.3. Structurează texte scrise coerente și adecvate contextului, utilizând schița ideilor, organizarea în paragrafe și convențiile de prezentare
Trunchi comun: - *organizarea ideilor pentru redactarea unui text printr-o schiță care include introducere, cuprins și concluzie* - *redactarea unor texte scurte structurate în paragrafe, cu respectarea succesiunii logice a ideilor* - *elaborarea unui rezumat pe baza unui text citit sau audiat, prin selectarea și reformularea informațiilor esențiale* - *exprimarea în scris a opiniilor și preferințelor personale în texte scurte, bine organizate* - *transformarea unor replici din vorbire directă în vorbire indirectă, cu păstrarea sensului mesajului* - *prezentarea îngrijită a textului, prin scriere lizibilă, dispunere adecvată în pagină și includerea unor elemente vizuale simple atunci când acestea susțin mesajul* Activitati de aprofundare: - *parcurgerea etapelor scrierii pentru redactarea unor compuneri pe teme date sau proprii: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea* - *redactarea unor texte narative, descriptive sau dialogate, valorificând o structură clară și un vocabular adecvat* - *transformarea unui dialog într-un text narativ scurt, utilizând vorbirea indirectă* - *revizuirea unui text propriu prin corectarea aspectelor de organizare, coerență și stil*
1.4. Comentează în scris opinii, reacții și semnificații referitoare la texte și experiențe familiare, cu respectarea normelor de corectitudine
Trunchi comun: - *formularea în scris a unor opinii și preferințe personale în raport cu o temă, un text sau o situație familiară* - *comentarea unor pasaje scurte din textele citite, prin raportare la idee, limbaj sau efectul produs asupra cititorului* - *descrierea în scris a unor emoții (bucuria, uimirea sau frica), în legătură cu situații sau fragmente de text* - *utilizarea unui vocabular adecvat pentru exprimarea nuanțată a reacțiilor personale* - *revizuirea textelor redactate din perspectiva corectitudinii gramaticale, ortografice și de punctuație* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui comentariu scurt asupra unui pasaj citit, cu integrarea reacției personale și a unui minim suport justificativ* - *exprimarea diferențiată a emoțiilor și a preferințelor în funcție de tema sau de tipul textului abordat* - *îmbunătățirea variantei inițiale a unui text propriu prin intervenții de stil și prin aplicarea convențiilor ortografice și de punctuație* - *compararea modului în care două fragmente literare sau nonliterare provoacă reacții emoționale diferite, într-un paragraf coerent*

2. Aplică conștient normele limbii cehe pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a XI-a
2.1. Respectă normele ortoepice și ortografice ale limbii cehe în mesaje orale și scrise, potrivit particularităților fonetice ale limbii
Trunchi comun: - *exersarea pronunției consoanelor în poziții dificile, prin citirea și înregistrarea unor serii de cuvinte și enunțuri scurte* - *identificarea și corectarea unor modificări de pronunție a consoanelor în contexte date, pe baza unui suport audio și a unei fișe de lucru*

Clasa a XI-a
- *aplicarea regulilor de asimilare a consoanelor în combinații sonoră–surdă și ne-sonoră–sonoră, prin exerciții de completare și transcriere* - *pronunțarea și ortografierea corectă a consoanelor duble în cuvinte și enunțuri uzuale* - *marcarea cuvintelor neaccentuate și a elementelor enclitice în secvențe scurte, urmată de citirea expresivă a acestora* - *reproducerea modelelor intonaționale descendente și ascendente în enunțuri enunțiative și interogative* - *transcrierea unui mesaj oral scurt cu aplicarea regulilor ortografice și ortoepice studiate* Activitati de aprofundare: - *compararea unor variante corecte și incorecte de pronunție pentru explicarea raportului dintre normă și abatere* - *analizarea unor secvențe orale din perspectiva accentului, intonației și a clarității mesajului* - *corectarea unor erori ortoepice și ortografice frecvente întâlnite în enunțuri sau texte scurte*
2.2. Valorifică vocabularul limbii cehe prin expresii, colocuțiuni și relații lexicale, în funcție de contextul comunicării
Trunchi comun: - *identificarea sensului unor locuțiuni verbale, expresii idiomatice, proverbe și zicători în texte scurte* - *asocierea unor expresii și colocuțiuni cu situațiile de comunicare potrivite* - *organizarea vocabularului în câmpuri lexicale care vizează existența, spațiul, timpul, cantitatea, proprietățile, procesele mentale, relațiile și deixisul* - *utilizarea dicționarului și a articolului de dicționar pentru clarificarea sensului, formei și uzului unor cuvinte și expresii* - *integrarea unor expresii și unități frazeologice în enunțuri și mini-texte adecvate* - *compararea sensului propriu și a sensului figurat în exemple uzuale* - *actualizarea vocabularului pe teme de interes pentru elevi, prin fișe lexicale și exerciții de contextualizare* Activitati de aprofundare: - *explicarea rolului expresiilor idiomatice în nuanțarea mesajului într-un text scurt* - *redactarea unui mini-text care valorifică expresii, colocuțiuni și termeni din același câmp lexical* - *compararea valorii expresive a două formulări, una neutră și una idiomatică, în contexte similare*
2.3. Utilizează categorii morfologice ale limbii cehe în enunțuri și texte scurte corecte gramatical
Trunchi comun: - *aplicarea corectă a formelor mě/mně, sebou, s sebou, mi/my în enunțuri și dialoguri scurte* - *utilizarea pronumelor posesive, demonstrative, interogative, relative, nedeterminate și negative în contexte funcționale* - *conjugarea verbelor la modurile studiate, inclusiv conjunctiv și condițional-optativ, în enunțuri uzuale* - *completarea unor secvențe cu forme corecte de substantiv, cu accent pe excepții de gen și număr, substantive defective și substantive colective* - *utilizarea adjectivelor posesive și a gradelor de comparație neregulate în descrieri și comparații* - *aplicarea numeralelor în funcție de gen, număr și caz, prin exerciții de integrare în enunțuri* - *folosirea adverbelor cu gradare regulată și neregulată în contexte adecvate* - *integrarea particulelor reflexive se și si în enunțuri corecte* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui text scurt prin modificarea unor forme morfologice, cu observarea efectelor asupra sensului și corectitudinii* - *redactarea unui text funcțional care să includă pronume, numerale, adjective și adverbe în forme variate* - *explicarea unor greșeli gramaticale frecvente prin raportare la categoria morfologică implicată*
2.4. Adecvează organizarea sintactică și selecția lexicală la norma limbii standard și la registre diferite de comunicaree
Trunchi comun: - *ordonarea cuvintelor în propoziție pentru obținerea unor enunțuri corecte și clare în limba cehă* - *identificarea părților de propoziție și a relațiilor dintre acestea în enunțuri și texte scurte* - *observarea poziției predicatului în propoziție și explicarea rolului acesteia în organizarea mesajului* - *reformularea unor enunțuri prin schimbarea ordinii cuvintelor, cu păstrarea sensului de bază și observarea nuanțelor rezultate*

Clasa a XI-a
- *compararea unor secvențe de limbă standard cu exemple de limbaj colocvial, jargon sau argou, prin raportare la context* - *selectarea unor formulări adecvate pentru limba vorbită și pentru limba scrisă în situații date* - *reformularea unor enunțuri din registru familiar într-o variantă conformă limbii standard* Activitati de aprofundare: - *analizarea unor exemple de variație stilistică prin raportare la scop, destinatar și context* - *integrarea unor termeni științifici în scurte texte informative, cu respectarea adecvării stilistice* - *compararea efectelor produse de folosirea limbii standard și a registrelor neconvenționale în enunțuri sau texte scurte* - *redactarea a două variante ale aceluiași mesaj, cu diferențiere de registru și de selecție lexicală*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a XI-a
3.1. Interpretează tipuri, genuri și structuri textuale variate, prin raportare la temă, motive și mesaj
Trunchi comun: - *interpretarea apartenenței unui text la un tip sau gen literar, prin valorificarea unor indicii de structură, limbaj și organizare a conținutului* - *identificarea temei și a motivelor unui text și formularea relației dintre acestea și mesajul global* - *elaborarea unui plan de idei dezvoltat pentru un text literar / nonliterar, prin organizarea ierarhizată a ideilor* - *explicarea modului în care structura textului contribuie la construirea sensului* - *formularea unei concluzii asupra mesajului unui text, pornind de la relația dintre elementele tematice și structurale* - *compararea a două texte din perspectiva modului în care tema este dezvoltată și susținută prin motive și organizare internă* Activitati de aprofundare: - *formularea unor inferențe pe baza relațiilor dintre secvențele textului, temă și motive* - *explicarea reacțiilor afective și intelectuale provocate de un text, prin raportare la construcția lui* - *interpretarea unui text explicativ sau argumentativ prin identificarea ideii centrale și a modului de organizare a informației*
3.2. Analizează particularitățile textului narativ, descriptiv, multimodal și nonliterar, în raport cu perspectiva și intenția comunicativă
Trunchi comun: - *analizarea tehnicilor de construcție a personajului într-un text narativ literar, prin selectarea unor exemple relevante* - *identificarea perspectivei narative și explicarea efectului acesteia asupra receptării textului* - *interpretarea unui text narativ nonliterar în raport cu intenția comunicativă și cu tipul de informație transmisă* - *analizarea funcției descrierii în textul literar/nonliterar, prin raportare la rolul ei în organizarea semnificației* - *interpretarea unui text multimodal din perspectivă semantică, prin corelarea informațiilor verbale și vizuale* - *compararea a două texte sau secvențe textuale din perspectiva perspectivei narative, a descrierii sau a intenției comunicative* Activitati de aprofundare: - *explicarea modului în care alegerea perspectivei narative influențează imaginea personajului și a evenimentelor* - *formularea unei concluzii asupra rolului descrierii în conturarea atmosferei, a spațiului sau a personajului* - *compararea sensului global al unui text verbal cu cel al unui text multimodal care tratează aceeași temă*
3.3. Argumentează opinii și reacții personale față de texte, prin raportare la semnificații, valori și efecte de lectură
Trunchi comun: - *formularea unei opinii personale despre un text citit, prin raportare la temă, personaje, limbaj sau mesaj* - *susținerea unei aprecieri prin exemple sau secvențe relevante din text* - *explicarea reacțiilor afective și intelectuale provocate de lectură, în legătură cu anumite elemente ale textului literar/nonliterar*

Clasa a XI-a
- *redactarea sau susținerea orală a unei caracterizări simple de personaj, cu sprijin pe detalii din text* - *elaborarea unui text de reflecție pornind de la o idee, o valoare sau o situație din lectura parcursă* - *raportarea unei opinii personale la experiența proprie de lectură și la alte texte cunoscute* Activitati de aprofundare: - *argumentarea unei opinii personale prin raportare explicită la text și la mesajul acestuia* - *compararea a două reacții posibile de lectură față de același text, cu justificarea propriei poziții* - *formularea unui răspuns scris scurt la o întrebare interpretativă, folosind exemple relevante și conectori logici*
3.4. Redactează texte interpretative, argumentative simple și reflexive, utilizând conectori logici și procedee de coeziune
Trunchi comun: - *redactarea unui text interpretativ scurt, pornind de la o idee/de la un fragment relevant dintr-un text citit* - *redactarea unui text argumentativ simplu, în care este exprimată și susținută o opinie despre mesajul sau valoarea unui text* - *elaborarea unei caracterizări de personaj pe baza unor repere de analiză* - *redactarea unui text de reflecție inspirat de experiența personală de lectură* - *utilizarea conectorilor logici pentru organizarea ideilor și pentru marcarea relațiilor dintre enunțuri* - *aplicarea unor procedee de coeziune textuală în redactarea unui text coerent* - *revizuirea și îmbunătățirea textului propriu din perspectiva clarității, coerenței și adecvării exprimării* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui text propriu prin îmbunătățirea organizării argumentelor și a coeziunii* - *redactarea unei variante dezvoltate a unui text interpretativ sau reflexiv, prin integrarea unor exemple suplimentare din text literar* - *compararea a două variante ale aceluiași text redactat, pentru evidențierea efectului produs de conectori și de structura logică*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a XI-a
4.1. Interpretează reprezentări ale alterității și ale conviețuirii interculturale în creația literară a etnicilor cehi din România și din alte regiuni ale diasporei
Trunchi comun: - *identificarea în texte literare a unor situații de contact cultural, conviețuire și raportare la alteritate* - *explicarea modului în care personajele, spațiile și relațiile dintre grupuri reflectă experiențe interculturale* - *compararea reprezentării comunității proprii cu reprezentarea celuilalt într-un fragment narativ* - *formularea unei concluzii simple despre felul în care textul construiește imaginea conviețuirii interculturale* - *realizarea unei fișe de lectură interculturală pentru un text studiat, cu rubrici precum context, grupuri culturale, relații, semnificații* Activitati de aprofundare: - *compararea a două fragmente literare din spații diferite ale diasporei cehe, din perspectiva reprezentării alterității* - *formularea unei interpretări privind rolul literaturii în păstrarea memoriei conviețuirii interculturale* - *explicarea raportului dintre experiența comunitară și reprezentarea culturală din text*
4.2. Analizează simboluri culturale, valori și mentalități prezente în texte literare, prin raportare la contextul narativ și la perspective critice de lectură
Trunchi comun: - *identificarea unor simboluri culturale prezente într-un text literar și explicarea semnificației lor în context narativ* - *analizarea modului în care obiecte, practici, imagini sau formule culturale contribuie la construcția identității* - *observarea valorilor și mentalităților sugerate de acțiuni, relații sau perspective narative* - *selectarea unor secvențe relevante pentru evidențierea modului în care textul exprimă apartenențe, tensiuni sau diferențe culturale* - *formularea unei interpretări simple asupra rolului simbolurilor culturale în mesajul textului* Activitati de aprofundare:

Clasa a XI-a
- *interpretarea critică a unor reprezentări culturale din text, prin raportare la stereotipuri, valori și mentalități* - *compararea semnificației aceluiași simbol cultural în două contexte narative diferite* - *redactarea unui paragraf analitic privind rolul unui simbol cultural în construcția sensului global al textului*
4.3. Argumentează puncte de vedere privind teme culturale și identitare, prin raportare la texte literare și la propria experiență interculturală
Trunchi comun: - *formularea unei opinii personale despre o temă culturală sau identitară prezentă într-un text studiat* - *susținerea unui punct de vedere prin referire la exemple, situații sau simboluri din text* - *redactarea unui text argumentativ scurt pe o temă culturală sau identitară* - *raportarea unei idei din text la propria experiență lingvistică, familială sau comunitară* - *formularea unei reflecții asupra propriei identități interculturale pornind de la lectura unui text* Activitati de aprofundare: - *redactarea unei argumentări privind felul în care literatura contribuie la înțelegerea identității culturale și a diversității* - *compararea propriei perspective cu perspectiva propusă de text asupra apartenenței culturale* - *elaborarea unui text reflexiv-argumentativ în care sunt puse în relație experiența personală și reprezentarea culturală din literatură* - *susținerea orală a unei poziții privind efectele stereotipurilor culturale în receptarea unui text*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1.	**Trunchi comun**

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
Comunicare	• Lexic/vocabular și importanța lor în interacțiunile verbale, secvențe dialogice, descriere. • Strategii pentru perceperea și înțelegerea textului oral: rezumare, clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distingerea dintre fapt și opinie. • Strategii de ascultare activă: orientarea interesului către perspectiva celuilalt și evitarea concentrării asupra propriei perspective; recapitularea ideilor exprimate de partener. • Atitudini comunicative: respect, toleranță. • Inteligență emoțională: recunoașterea emoțiilor partenerilor. • Principii ale interacțiunii: negocierea sensului (cantitatea, calitatea, relevanța și modalitatea de transmitere a informațiilor) și negocierea relației cu partenerul (politețe). • Prezentarea textului: scriere de mână, dispunerea textului pe pagină, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor. • Schițarea ideilor. Părțile textului: introducere, cuprins, concluzie, paragrafe. • Exprimarea în scris a propriilor opinii, preferințe. Rezumat. • Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă. **Conținuturi de aprofundare** • Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație. • Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, redactare: explorarea temelor cunoscute, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii: narativ, descriptiv, dialog. • Comentarea pasajelor din textele citite, descrierea emoțiilor (bucurie, uimire, frică).
Material propus pentru ascultare/analiză: ● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj. ● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale. **Tipuri de interacțiune propuse:** ● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice. ● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.	
2.	**Trunchi comun**

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
Elemente de construcție a comunicării	• **Ortoepie și ortografie**: - modificări în pronunția consoanelor; - pronunție liberă la sfârșitul cuvântului; - asimilare sau similitudine a consoanelor: combinație sonoră – surdă, combinația ne-sonoră – sonoră; - pronunția consoanelor duble; - accentul: cuvinte neaccentuate sau enclitice; - intonație, model intonațional descendent, model intonațional ascendent. • **Vocabular**: - expresii și colocuțiuni: locuțiuni verbale, expresii idiomatice, proverbe și zicători; - lexicul și câmpul lexical cu noțiuni generale din următoarele grupuri: existența, spațiul, timpul, cantitatea, proprietățile, procesele mentale, relațiile, deixisul. - dicţionarul; articolul de dicționar. • **Morfologie:** - pronumele personal – formele mě/mně, sebou, s sebou, mi/my; - pronumele posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nedeterminat și negativ; - verbul – modul (conjunctiv, condițional-optativ), forme verbale; - substantivul – declinarea substantivelor (měkké vzory), excepții în gen și număr, subtantive defective de plural/singular, substantive colective; - adjectivul – posesive, grade de comparație neregulate; - numeralul – gen, număr, caz, declinarea numeralului; - adverbul – gradare regulată și neregulată; - particule – particule reflexive *se* și *si*. • **Sintaxa**: - ordinea cuvintelor în propoziție în limba cehă; - părțile de propoziție (subiect, predicat, complement direct, complement indirect, circumstanțiale) și relațiile dintre ele; - predicatul și locul său în propoziție. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. Termeni ştiinţifici. • Variații de registru: jargonul, argoul.
Modalități de operare a conținuturilor: ● În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii cehe, precum și a diverselor dicționare și îndreptare. ● Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.	
3. Lectură	**Trunchi comun** • Interpretarea tipurilor și genurilor literare în texte variate. • Analiza relației dintre temă, motive și mesaj. • Interpretarea structurii textului prin plan de idei dezvoltat. • Interpretarea textului narativ literar: tehnici de construcție a personajului; perspective narative. • Interpretarea textului narativ non-literar în raport cu intenția comunicativă.
	• Interpretarea textelor multimodale din perspectivă semantică. • Analiza funcției descrierii în text. • Redactarea de texte interpretative/texte argumentative simple. • Elaborarea de caracterizări și texte de reflecție. **Conținuturi de aprofundare**

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Aplicarea strategiilor de înțelegere: formularea de inferențe; explicarea reacțiilor afective și intelectuale. • Interpretarea textului explicativ și argumentativ. • Argumentarea opiniilor personale prin raportare la text. • Utilizarea conectorilor logici și a procedeelor de coeziune. • Revizuirea și îmbunătățirea textului scris.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum: ● genul epic (nuvelă, povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice, roman), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura cehă canonică, cât și din creația autorilor cehi contemporani sau din literatura cehilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	
4. Elemente de interculturalitate	**Trunchi comun** • Reprezentări culturale în creația literară a etnicilor cehi din România și alte regiuni ale diasporei: - reprezentarea alterității și a conviețuirii interculturale; - simboluri culturale și semnificațiile lor în context narativ; - redactarea de texte argumentative pe teme culturale și identitare; - reflecția asupra propriei identități interculturale. **Conținuturi de aprofundare** • Raportul dintre experiența personală și reprezentarea culturală în literatură. • Interpretarea critică a reprezentărilor culturale (stereotipuri, valori, mentalități).
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a XII-a
1.1. Evaluează critic mesaje orale, prin raportare la idei, perspective, intenții comunicative, atitudini și emoții exprimate
Trunchi comun: - *identificarea ideilor principale dintr-un mesaj oral și compararea lor cu cele dintr-un alt mesaj pe aceeași temă* - *compararea perspectivelor exprimate de interlocutori sau de emițători diferiți, prin raportare la intenția comunicativă și la scopul comunicării* - *recunoașterea emoțiilor, atitudinilor și obiectivelor de comunicare exprimate explicit sau implicit într-un discurs oral* - *formularea unor concluzii simple privind relația dintre ceea ce spune partenerul și ceea ce știe deja elevul despre subiect* - *evaluarea unui mesaj oral prin raportare la coerența ideilor, relevanța informațiilor și la adecvarea formulării* - *compararea unor afirmații dintr-un mesaj oral din perspectiva diferenței dintre fapt, opinie, mărturie sau reprezentare personală* Activitati de aprofundare:

Clasa a XII-a
- *analizarea critică a unui schimb de idei sau a unei intervenții orale, prin identificarea strategiilor de influențare și a tipurilor de afirmații utilizate* - *compararea a două poziții orale divergente asupra aceleiași teme, cu explicarea diferențelor de perspectivă, de intenție și de forță argumentativă* - *formularea unei evaluări personale motivate asupra credibilității și eficienței unui mesaj oral*
1.2. Argumentează oral în interacțiuni variate, manifestând spirit critic, flexibilitate, asertivitate și fair-play
Trunchi comun: - *participarea la dialoguri și dezbateri ghidate, cu exprimarea clară a acordului, dezacordului sau a rezervei față de opiniile interlocutorului* - *formularea unor justificări simple pentru susținerea unui punct de vedere, utilizând fapte, exemple sau experiențe relevante* - *utilizarea unor argumente adecvate contextului comunicativ: fapte, exemple, dovezi, valori morale sau apel la emoții* - *adaptarea forței afirmațiilor în funcție de situație și de relația cu interlocutorul* - *evaluarea intervenției partenerului în raport cu propriile cunoștințe, opinii și criterii de relevanță* - *exersarea unor comportamente comunicative adecvate: respect, toleranță, asertivitate, disponibilitate pentru negociere, nonconflictualitate* - *recunoașterea emoțiilor partenerului și adaptarea răspunsului verbal pentru menținerea unei relații de comunicare echilibrate* Activitati de aprofundare: - *organizarea unor mini-dezbateri pe teme familiare, cu susținerea unei poziții și răspuns la contraargumente simple* - *analizarea modului în care diferite tipuri de argumente influențează eficiența unei interacțiuni orale* - *construirea unor scenarii dialogate în care elevii negociază o soluție, menținând fair-play-ul și evitând escaladarea conflictului* - *reformularea unei intervenții prea rigide sau conflictuale într-o variantă asertivă și cooperantă*
1.3. Elaborează texte argumentative, utilizând structura specifică, schița ideilor, organizarea în paragrafe și convențiile de redactare
Trunchi comun: - *organizarea ideilor pentru redactarea unui text printr-o schemă care include introducere, cuprins, concluzie și succesiunea argumentelor* - *redactarea unui text argumentativ scurt, cu formularea unei opinii și susținerea ei prin justificări, exemple sau dovezi* - *structurarea textului în paragrafe corespunzătoare etapelor argumentării* - *distingerea și utilizarea unor elemente specifice argumentării: afirmație, justificare, dovadă/exemplu* - *transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă și invers, cu păstrarea sensului și a adecvării contextuale* - *prezentarea îngrijită a textului în pagină, cu includerea unor elemente vizuale simple atunci când acestea susțin mesajul* Activitati de aprofundare: - *redactarea unor texte argumentative pe teme date sau alese, cu selecția și ordonarea logică a argumentelor* - *revizuirea unui text argumentativ din perspectiva coerenței, clarității poziției asumate și eficienței exemplelor* - *rescrierea unui text inițial slab argumentat într-o variantă mai clară și mai convingătoare* - *redactarea sau tehnoredactarea unui text la calculator, cu integrarea adecvată a unor grafice, imagini sau alte elemente vizuale;* - *utilizarea etapelor scrierii pentru elaborarea unui text mai complex: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea*
1.4. Formulează în scris puncte de vedere și reacții critice față de teme și texte familiare, cu respectarea normelor de corectitudine și adecvare stilistică
Trunchi comun:

Clasa a XII-a
- *formularea în scris a unui punct de vedere personal asupra unei teme familiare, cu susținere minimală prin exemple sau justificări* - *formularea unei reacții critice față de două perspective prezente într-un text sau într-o situație de comunicare, printr-un paragraf coerent* - *redactarea unor reacții personale față de ideile, valorile sau atitudinile exprimate într-un text* - *utilizarea unui vocabular adecvat pentru exprimarea unei poziții critice, dar echilibrate* - *revizuirea textului propriu din perspectiva corectitudinii gramaticale, ortografice și de punctuație* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui comentariu scurt asupra unui text sau a unei situații de comunicare, cu evidențierea punctului de vedere personal și a criteriilor de evaluare* - *formularea unei poziții personale asupra eficienței persuasive a două fragmente sau intervenții, într-un text coerent și argumentat* - *îmbunătățirea expresiei scrise prin intervenții asupra stilului, corectitudinii și adecvării la scopul comunicării* - *redactarea și tehnoredactarea unei compuneri proprii, cu atenție la organizare vizuală, lizibilitate și integrarea elementelor grafice*

2. Aplică conștient normele limbii cehe pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a XII-a
2.1. Corelează forma grafică și forma fonetică a limbii cehe, în acord cu norma ortoepică și ortografică, în contexte variate de comunicare
Trunchi comun: - *compararea unor perechi și serii de cuvinte care ilustrează relația dintre forma grafică și forma fonetică a limbii cehe, cu focalizare pe opozițiile i/y, e/ě, ú/ů* - *aplicarea regulilor de ortografiere și pronunțare în exerciții de completare și transcriere, pornind de la exemple cu dificultăți fonetico-grafice* - *identificarea realizării fonetice a unor secvențe grafice specifice în cuvinte și enunțuri uzuale* - *pronunțarea și ortografierea corectă a cuvintelor împrumutate, prin integrarea lor în enunțuri și mini-texte* - *distingerea între pronunția standard și pronunția locală în exemple date, prin raportare la norma limbii* - *observarea unor variații stilistice de tip fonetic și grafic în contexte date, prin asocierea formei cu situația de comunicare* - *corectarea unor abateri ortoepice și ortografice frecvente întâlnite în enunțuri și texte scurte* Activitati de aprofundare: - *explicarea raportului dintre normă și abatere în exemple de variație fonetică, ortografică sau stilistică* - *analizarea unor secvențe orale și scrise din perspectiva relației dintre grafie, pronunție și adecvare* - *redactarea observațiilor asupra diferenței dintre forma standard și o variantă locală sau colocvială*
2.2. Selectează vocabularul limbii cehe în funcție de sens, context și registru, valorificând câmpuri lexicale și resurse lexicografice
Trunchi comun: - *extinderea câmpurilor lexicale referitoare la existență, spațiu, timp, cantitate, proprietăți, procese mentale, relații și deixis, prin organizarea termenilor în rețele semantice* - *utilizarea dicționarului și a articolului de dicționar pentru clarificarea sensului, uzului și valorii stilistice a unor cuvinte și expresii* - *alegerea termenului adecvat într-un context dat, dintre mai multe variante lexicale apropiate* - *integrarea vocabularului nou în enunțuri și mini-texte informative, descriptive sau argumentative* - *compararea unor formulări lexicale aparținând registrului colocvial și registrului cultivat, în funcție de situația de comunicare* - *selectarea unor termeni științifici adecvați în contexte școlare și interdisciplinare* - *revizuirea selecției lexicale dintr-un text scurt pentru creșterea preciziei și adecvării mesajului* Activitati de aprofundare: - *justificarea selecției unor unități lexicale prin raportare la context, destinatar și scop comunicativ* - *redactarea unui mini-text în două variante lexicale diferite, una mai apropiată de limbajul colocvial și alta de limbajul cultivat* - *compararea efectului produs de termeni neutri, colocviali și științifici în enunțuri cu același conținut*

Clasa a XII-a
2.3. Integrează forme morfologice ale limbii cehe în enunțuri și texte, cu respectarea acordului și a intenției comunicative
Trunchi comun: - *utilizarea pronumelor personale în forme accentuate și neaccentuate, în contexte reflexive și nereflexive* - *aplicarea pronumelor posesive, demonstrative, interogative, relative, nehotărâte și negative în enunțuri mai complexe* - *realizarea acordului pronumelui cu substantivul în gen, număr și caz* - *utilizarea modurilor verbale studiate, în special conjunctivul și condițional-optativul, în contexte funcționale* - *corelarea timpului verbal cu intenția comunicativă în enunțuri și mini-texte* - *integrarea formelor verbale în propoziții subordonate, cu respectarea sensului și a coerenței* - *aplicarea modelelor uzuale de declinare a substantivelor și utilizarea corectă a substantivelor defective și colective* - *utilizarea adjectivelor posesive și a gradelor de comparație regulate și neregulate în contexte descriptive și argumentative* - *realizarea acordului adjectivului cu substantivul în structuri mai complexe* - *folosirea numeralelor în contexte funcționale, cu respectarea acordului în gen, număr și caz* - *integrarea adverbelor pentru exprimarea nuanțelor de timp, mod și intensitate, cu observarea efectului poziției în enunț* - *utilizarea corectă a particulelor reflexive **se** și **si** în funcție de poziția lor în enunț* - *corectarea erorilor frecvente de exprimare scrisă prin raportare la categoria morfologică implicată* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui text scurt prin modificarea unor forme morfologice și observarea efectelor asupra sensului și corectitudinii* - *redactarea unui text funcțional sau reflexiv care să includă forme pronominale, verbale, adjectivale și adverbiale variate* - *explicarea unor greșeli gramaticale recurente prin raportare la acord, declinare sau corelarea timpurilor*
2.4. Structurează mesaje orale și scrise prin utilizarea propozițiilor complexe și prin adecvarea exprimării la variația stilistică
Trunchi comun: - *identificarea propoziției principale și a propoziției subordonate în enunțuri și texte scurte* - *recunoașterea unor tipuri uzuale de propoziții subordonate, prin raportare la rolul lor în organizarea mesajului* - *extinderea unor propoziții simple în propoziții complexe, cu păstrarea sensului de bază* - *organizarea circumstanțialului în propoziție, prin observarea efectului poziției sale asupra clarității și accentului informațional* - *ordonarea logică a propozițiilor într-un text pentru evidențierea relațiilor dintre principală și subordonată* - *reformularea unor enunțuri prin schimbarea structurii sintactice, cu păstrarea intenției comunicative* - *redactarea unor texte scurte informative, narative sau argumentative care includ propoziții complexe* - *compararea unor formulări aparținând limbajului colocvial și limbajului cultivat, prin raportare la structură și context* Activitati de aprofundare: - *analizarea unor texte din perspectiva variației stilistice și a raportului dintre structură sintactică și registru* - *integrarea unor termeni științifici în texte cu structură sintactică adecvată scopului informativ* - *redactarea a două variante ale aceluiași mesaj, una în registru colocvial și alta în registru cultivat, cu diferențiere sintactică și lexicală* - *revizuirea unui text propriu prin simplificarea sau complexificarea structurii sintactice, în funcție de scopul comunicării*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a XII-a
3.1. Evaluează tipuri, genuri și structuri textuale prin raportare la teme, motive și viziunea despre lume

Clasa a XII-a

Trunchi comun:
- *evaluarea apartenenței unor texte la tipuri și genuri literare, prin valorificarea unor indicii de compoziție, limbaj și construcție artistică*
- *sintetizarea temelor și motivelor unui text, pentru formularea unei concluzii asupra viziunii despre lume*
- *interpretarea structurii unui text prin raportare la organizarea internă a ideilor și la efectul asupra sensului global*
- *compararea modului în care două texte dezvoltă aceeași temă prin motive și structuri diferite*
- *formularea unei aprecieri asupra relevanței structurii textului pentru mesajul acestuia*

Activitati de aprofundare:
- *susținerea unei evaluări comparative asupra a două texte aparținând unor genuri diferite, prin raportare la temă, motive și viziune*
- *formularea unei sinteze scrise asupra relației dintre temă, motive și mesaj într-un text studiat*
- *argumentarea valorii unui text prin raportare la specificul genului și la organizarea sa internă*

3.2. Interpretează texte literare, nonliterare și multimodale din perspective multiple, în raport cu mesajul explicit și implicit

Trunchi comun:
- *interpretarea unui text din perspective diferite, prin raportare la vocea narativă, la poziția cititorului și la contextul receptării*
- *identificarea și explicarea mesajului explicit și implicit într-un text literar sau nonliterar*
- *analizarea critică a unui text nonliterar, prin raportare la intenția comunicativă, la organizarea informației și la efectul asupra receptorului*
- *interpretarea mesajului din texte multimodale contemporane, prin corelarea elementelor verbale, vizuale și simbolice*
- *corelarea unui text cu contextul său cultural și social, pentru explicarea unor sensuri și valori*

Activitati de aprofundare:
- *compararea a două interpretări posibile ale aceluiași text, prin evidențierea argumentelor care le susțin*
- *formularea concluziei asupra modului în care contextul cultural și social influențează înțelegerea unui text*
- *interpretarea unui text multimodal contemporan prin raportare la public, intenție și strategie de construire a mesajului*

3.3. Formulează judecăți de valoare asupra textelor citite, prin raportare la tehnici narative, construcția personajului și funcțiile descrierii și explicației

Trunchi comun:
- *evaluarea unui text narativ literar prin raportare la tehnici narative moderne și la modul de construire a personajului complex*
- *analizarea rolului descrierii și al explicației în structuri textuale complexe, pentru evidențierea contribuției lor la sens*
- *formularea unei judecăți de valoare asupra unui personaj, a unei secvențe sau a unui mesaj textual, cu sprijin pe exemple relevante*
- *aprecierea eficienței unor procedee de construcție textuală în raport cu efectul produs asupra cititorului*
- *raportarea unei evaluări personale la valori, idei și reprezentări culturale identificate în text*

Activitati de aprofundare:
- *redactarea unui paragraf evaluativ asupra unui personaj complex sau asupra unei tehnici narative semnificative*
- *compararea valorii expresive și funcționale a descrierii și a explicației în două texte diferite*
- *susținerea unei judecăți de valoare asupra unui text prin integrarea unor referiri la contextul cultural și la intenția autorului*

3.4. Elaborează texte argumentative complexe, eseuri interpretative și de sinteză, respectând rigorile limbajului academic

Trunchi comun:
- *redactarea unui text argumentativ complex, pornind de la o problemă de interpretare sau de evaluare a unui text studiat*
- *elaborarea unui eseu interpretativ pe baza unei cerințe date, cu structură clară și idei organizate logic*
- *redactarea unui eseu de sinteză care pune în relație teme, motive, perspective și contexte culturale*
- *integrarea referințelor culturale în discursul scris, cu rol de susținere a interpretării sau a argumentării*
- *utilizarea unui limbaj adecvat registrului academic, prin selecția termenilor și formularea riguroasă a ideilor*

Clasa a XII-a
- *adecvarea textului redactat la cerințele unei evaluări standardizate, prin respectarea structurii, clarității și coerenței* - *revizuirea textului propriu din perspectiva coerenței argumentative, a adecvării stilistice și a corectitudinii redactării* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui eseu propriu prin consolidarea argumentării și integrarea mai precisă a referințelor culturale* - *elaborarea unei variante finale a unui text interpretativ sau argumentativ în format apropiat unei probe standardizate* - *compararea a două variante de răspuns scris la aceeași cerință, pentru evidențierea diferențelor de organizare, argumentare și stil academic*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a XII-a
4.1. Interpretează modalități de promovare a culturii cehe din România în texte literare, nonliterare și științifice
Trunchi comun: - *identificarea informațiilor și a reprezentărilor culturale prin care un text literar, nonliterar sau științific promovează cultura cehă din România* - *compararea modului în care același aspect cultural este prezentat într-un fragment literar, într-un articol nonliterar și într-un text cu caracter informativ sau științific* - *explicarea rolului revistelor literare în circulația și vizibilitatea valorilor culturale ale comunității cehe* - *selectarea unor secvențe relevante din texte diferite pentru evidențierea strategiilor de promovare culturală* - *formularea unei concluzii privind contribuția textului scris la păstrarea și transmiterea identității culturale* Activitati de aprofundare: - *interpretarea rolului unui text/unei reviste literare în construirea imaginii publice a culturii cehe din România* - *realizarea unui comentariu comparativ asupra eficienței culturale a două texte care promovează același reper identitar* - *redactarea unui scurt text interpretativ despre relația dintre promovarea culturală și conservarea memoriei comunitare (cehilor din Romania)*
4.2. Compară reprezentări literar–istorice–artistice ale culturii cehe din România, inclusiv în forme moderne de expresie
Trunchi comun: - *compararea modului în care un reper cultural este reprezentat într-un text literar și într-un text nonliterar sau publicistic* - *identificarea asemănărilor și diferențelor dintre reprezentarea artistică, istorică și documentară a unei teme culturale* - *analizarea unor forme moderne de expresie, precum poezia vizuală, proza scurtă, publicistica sau interviul cultural, prin raportare la mesajul identitar transmis* - *completarea unui tabel comparativ privind perspectiva, limbajul și efectul cultural al unor tipuri diferite de reprezentare* - *formularea unei concluzii asupra modului în care mediul de expresie influențează receptarea unei teme culturale* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui comentariu comparativ între două tipuri de reprezentări ale aceleiași realități culturale* - *corelarea unui text literar cu un document istoric, artistic sau jurnalistic pentru evidențierea unor perspective complementare* - *interpretarea unei forme moderne de expresie din perspectiva raportului dintre inovație formală și memorie culturală*
4.3. Argumentează rolul traducerii și al traducătorului în păstrarea și transmiterea identității culturale
Trunchi comun: - *identificarea situațiilor în care traducerea facilitează accesul la opere, valori și reprezentări ale culturii cehe din România*

Clasa a XII-a
- *analizarea rolului traducătorului ca mediator între limbi, contexte culturale și categorii diferite de public* - *compararea unui fragment în original cu o variantă tradusă, pentru observarea unor alegeri de limbaj și a efectului lor asupra sensului cultural* - *formularea unei opinii argumentate despre importanța traducerii în circulația literaturii și a valorilor culturale* - *redactarea unui text scurt în care este susținut rolul traducătorului în păstrarea identității culturale* Activitati de aprofundare: - *elaborarea unei argumentări privind relația dintre fidelitatea traducerii și transmiterea specificului cultural* - *analizarea modului în care traducerea poate conserva, adapta sau estompa sensuri culturale* - *redactarea unui mini-eseu despre traducător ca mediator cultural între comunități și epoci* - *susținerea orală a unei poziții privind importanța traducerii pentru vizibilitatea culturii cehe din România*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1. Comunicare	**Trunchi comun** • Elemente specifice ale argumentării (justificare, dovadă/exemplu). • Strategii pentru formularea și înțelegerea textului oral: compararea ideilor, a perspectivelor, a intențiilor comunicative, a emoțiilor, atitudinilor și obiectivelor de comunicare. • Strategii de ascultare activă: înțelegerea în contextul perspectivei exprimate de partener și evaluarea sa critică; evaluarea a ceea ce spune partenerul în raport cu ceea ce știe elevul sau în raport cu propriile sale opinii. • Atitudini comunicative: respect, toleranță. • Inteligență emoțională: recunoașterea emoțiilor partenerilor. • Argumentare și persuasiune, utilizarea argumentelor (fapte, exemple, dovezi, valori morale, emoții), forța afirmațiilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, reprezentări personale etc.). • Structura textului argumentativ. • Atitudini comunicative specifice: spirit critic, flexibilitate, asertivitate, disponibilitate pentru negociere, nonconflictualitate, fair-play. • Prezentarea textului: scriere de mână, dispunerea textului pe pagină, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor. • Schițarea ideilor. Părțile textului: introducere, cuprins, concluzie, paragrafe. • Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă și invers. **Conținuturi de aprofundare** • *Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație*. • Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, redactare: explorarea temelor cunoscute, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii: narativ, descriptiv, dialog. • Prezentarea textului: redactarea/tehnoredactarea textului la calculator, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor.
Material propus pentru ascultare/analiză: ● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj. ● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale. **Tipuri de interacțiune propuse:** ● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice. ● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.	

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
2. Elemente de construcție a comunicării	**Trunchi comun** • **Ortoepie și ortografie**: - relația dintre forma grafică și cea fonetică (i,y=i, e,ě = e, ú,ů = u: vír–výr , byli – bili +j +e ,de exemplu pěst= pjest, + ň+e, de exemplu mě =mňe; - variabilitatea stilistică (i– e (přijel –přejel, vyšel – vešel, lidový – ledový), u - o (pustil se –postil se), uneori nici e –a (žene – žena); - pronunția și ortografia cuvintelor împrumutate; - forma fonetică și pronunția standard vs. locală. • **Vocabular**: - extinderea lexicului și a câmpul lexical cu noțiuni generale din următoarele grupuri: existența, spațiul, timpul, cantitatea, proprietățile, procesele mentale, relațiile, deixisul; - dicţionarul; articolul de dicționar. • **Morfologie**: - pronumele personal: forme accentuate și neaccentuate; valori reflexive și nereflexive în context; - pronumele posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărât și negativ în enunțuri complexe; - acordul pronumelui cu substantivul în gen, număr și caz; - modurilor verbale: conjunctiv și condițional-optativ în contexte funcționale; - corelarea timpului verbal cu intenția comunicativă; - utilizarea formelor verbale în propoziții subordonate; - declinarea substantivelor (modele uzuale); - substantivele defective de plural/singular; substantivelor colective; - adjectivele posesive; - gradele de comparație: forme regulate și neregulate; utilizare corectă în contexte descriptive și argumentative; - acordul adjectivului cu substantivul în structuri mai complexe; - utilizarea numeralului în contexte funcționale: acordul în gen, număr și caz; - declinarea numeralelor frecvent utilizate: structuri cu numerale în texte informative și narative; - gradare regulată și neregulată a adverbului - diferențe de sens în funcție de poziția în enunț; - utilizarea adverbelor în exprimarea nuanțelor de timp, mod și intensitate; - particulele reflexive *se* și *si*, poziția particulelor în enunț; - evitarea erorilor frecvente în exprimarea scrisă. • **Sintaxa**: - Circumstanțialul și locul său în propoziție. - Propoziții complexe. - Propoziția principală și propoziția subordonată. - Tipuri de propoziții subordonate. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. • Termeni științifici. • Variații de registru: limbaj colocvial, limbaj cultivat.

Modalități de operare a conținuturilor:

- În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii cehe, precum și a diverselor dicționare și îndreptare.
- Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
3. Lectură	**Trunchi comun** • Evaluarea critică a tipurilor și genurilor literare. • Analiza și sinteza temelor, motivelor și viziunii despre lume. • Interpretarea textului din perspective multiple. • Evaluarea textului narativ literar: tehnici narative moderne; construcția personajului complex. • Analiza mesajului explicit și implicit. Analiza critică a textului non-literar. • Interpretarea mesajului în texte multimodale contemporane. • Evaluarea funcției descrierii și explicației în structuri complexe. • Corelarea textului cu contextul cultural și social. **Conținuturi de aprofundare** • Redactarea de texte argumentative complexe. • Elaborarea de eseuri interpretative și de sinteză. • Formularea și susținerea unor judecăți de valoare. • Integrarea referințelor culturale în discursul scris. • Respectarea rigorilor limbajului academic. • Adecvarea textului la cerințele unei evaluări standardizate.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum: ● genul epic (nuvelă, povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice, roman), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura cehă canonică, cât și din creația autorilor cehi contemporani sau din literatura cehilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	
4. Elemente de interculturalitate	**Trunchi comun** • Promovarea culturii cehe din România prin text literar/nonliterar/științific: - reviste literare, traducerea textelor literare; - rolul traducătorului în păstrarea identității culturale. **Conținuturi de aprofundare** • Perspective literar–istorice–artistice: analiza comparativă între tipuri de reprezentări: - forme moderne de expresie (poezie vizuală, proză scurtă, publicistică, interviuri culturale).
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

SUGESTII METODOLOGICE

1. Semnificații și rol (ancorare curriculară)

Sugestiile metodologice pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă au rolul de a orienta și sprijini cadrele didactice în aplicarea programei școlare, fără a avea caracter prescriptiv. Acestea pot fi utilizate ca repere de lucru menite să faciliteze transpunerea intențiilor curriculare în practici didactice adaptate contextului educațional concret.

Cadrul didactic poate urmări asigurarea coerenței dintre competențele generale și competențele specifice prin: (a) selectarea și corelarea conținuturilor de învățare cu situații de comunicare autentice; (b)

proiectarea unor activități de învățare centrate pe dezvoltarea competențelor de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise; (c) utilizarea evaluării ca instrument de reglare a demersului didactic și de sprijinire a progresului elevilor.

Prin modul de formulare, prezentele sugestii metodologice se recomandă a fi abordate ca instrumente cu caracter aplicativ, centrate pe procesul de predare–învățare–evaluare, prin: alegerea și combinarea metodelor didactice active (de exemplu: conversația, lectura dirijată, exercițiul, lucrul pe text); adaptarea strategiilor didactice la nivelul de vârstă, ritmul de învățare și interesele elevilor; integrarea reflecției asupra limbii și literaturii în activități concrete de comunicare.

În funcție de experiența profesională, cadrele didactice pot valorifica prezentele sugestii metodologice în mod diferențiat, de exemplu: ca repere de orientare în proiectarea lecțiilor și în structurarea activităților de învățare, în cazul profesorilor debutanți, respectiv ca punct de plecare pentru adaptare, diversificare și inovare metodologică, în cazul profesorilor cu experiență.

În vederea creșterii caracterului aplicativ și a coerenței interne a demersului curricular, cadrul didactic poate utiliza, în proiectare, un demers de tip „înapoi spre înainte” (backward design), pornind de la competențele specifice și de la produse de învățare așteptate, pentru a selecta conținuturile și activitățile adecvate, precum și criteriile de evaluare asociate.

2. Principii generale (cadrul normativ)

Principiile generale care fundamentează demersul didactic la disciplina Limba și literatura maternă cehă oferă cadrul de referință pentru proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de predare–învățare, în acord cu finalitățile educației liceale și cu profilul de formare al absolventului. Aceste principii au un caracter orientativ și normativ, susținând aplicarea flexibilă a programei școlare și adaptarea acesteia la contexte educaționale diverse, fără a afecta unitatea și coerența disciplinei.

(2.1.) Demersul de predare–învățare este **centrat pe elev**, considerat participant activ la construirea propriilor achiziții lingvistice, literare și culturale. Activitățile de învățare sunt concepute astfel încât să favorizeze implicarea activă, reflecția personală și învățarea prin descoperire, prin raportarea conținuturilor la experiențele de viață, interesele și nivelul de dezvoltare al elevilor. În acest sens, procesul didactic stimulează autonomia, responsabilitatea și capacitatea de autoevaluare, valorificând situații autentice de comunicare și interpretare a mesajelor.

(2.2.) Procesul didactic valorifică o **diversitate de metode și tehnici** de predare–învățare–evaluare, adecvate competențelor vizate și specificului disciplinei. Sunt utilizate, în mod echilibrat, metode tradiționale, interactive, experiențiale și digitale, precum lectura ghidată și critică, conversația euristică, studiul de caz, dezbaterea, învățarea prin proiect sau utilizarea resurselor digitale. Această diversitate metodologică susține dezvoltarea competențelor de comunicare funcțională și stimulează interesul pentru învățare și gândirea critică.

(2.3.) Demersul didactic este conceput într-o manieră **flexibilă și adaptabilă**, prin raportare la nivelul de pregătire al clasei, la dinamica grupului de elevi și la resursele educaționale disponibile. Cadrul didactic poate ajusta strategiile de predare, ritmul de parcurgere a conținuturilor, formele de organizare a activităților și modalitățile de evaluare, astfel încât să răspundă nevoilor reale de învățare și să asigure progresul fiecărui elev. Adaptabilitatea vizează, totodată, integrarea mediului digital și valorificarea situațiilor educaționale emergente.

(2.4.) Procesul de predare–învățare se realizează prin strategii de diferențiere și personalizare, care permit valorificarea potențialului fiecărui elev și sprijinirea progresului individual. Activitățile pot fi proiectate cu sarcini gradate, niveluri diferite de complexitate și produse finale variate, în funcție de competențele, interesele și stilurile de învățare ale elevilor, contribuind la asigurarea echității educaționale și la răspunsul adecvat la nevoi educaționale diverse. În completarea strategiilor de diferențiere, se recomandă explicitarea unor măsuri de sprijin pentru situații de învățare specifice (remediere, accelerare, elevi bilingvi, elevi cu dificultăți de literație sau cu cerințe educaționale speciale), prin adaptarea sarcinilor, a suporturilor de lucru, a timpului, a modului de prezentare a conținuturilor și a criteriilor de evaluare, astfel încât să fie asigurată participarea reală și progresul fiecărui elev.

(2.5.) Integrarea interdisciplinară vizează corelarea conținuturilor disciplinei Limba și literatura maternă cehă cu alte domenii de studiu, în vederea construirii unei viziuni coerente asupra cunoașterii. Activitățile de învățare pot valorifica teme și contexte comune cu alte discipline, favorizând transferul competențelor și aplicarea cunoștințelor în situații variate. Această abordare contribuie la dezvoltarea competențelor transversale și la înțelegerea rolului limbii și literaturii în interpretarea realității culturale și sociale.

(2.6.) Evaluarea la disciplina Limba și literatura maternă cehă se recomandă a fi concepută ca parte integrantă a procesului de predare–învățare–evaluare, având rolul de a sprijini dezvoltarea competențelor de

comunicare ale elevilor, în contexte de receptare, producere și interacțiune orală și scrisă, precum și formarea unei atitudini reflexive față de propria învățare.

Procesul de evaluare, ca parte integrantă a procesului de predare–învățare, are în vedere următoarele principii:

a) Echilibrul între evaluarea formativă și evaluarea sumativă – îmbinarea evaluării formative (desfășurată pe parcurs, orientată spre progres și reglare) cu evaluarea sumativă (la finalul unităților, cu rol de certificare). Evaluarea formativă sprijină adaptarea demersului didactic, iar evaluarea sumativă valorifică produsele finale ale învățării (texte scrise, proiecte, portofolii).
b) Transparența și utilizarea unor criterii explicite – realizarea evaluării pe baza unor criterii clare, comunicate anterior îndeplinirii sarcinilor de lucru. Criteriile explicite facilitează autoevaluarea, autoreglarea și asumarea responsabilității față de propriul progres.
c) Evaluarea competențelor de comunicare – focalizarea evaluării cu prioritate asupra competențelor de comunicare (înțelegere, interpretare, producere de mesaje adecvate contextului), și nu asupra reproducerii izolate a unor cunoștințe despre limbă sau literatură. Cunoștințele despre limbă sunt valorizate prin utilizarea lor funcțională, în situații autentice de comunicare.
d) Evaluarea produsului și a procesului de realizare – luarea în considerare, în evaluarea producțiilor orale și scrise, atât a produsului final, cât și a procesului de realizare (planificare, redactare, revizuire, prezentare). Această abordare sprijină conștientizarea strategiilor de lucru și asumarea progresului realizat.
e) Feedback descriptiv, constructiv și orientat spre progres – formularea unui feedback specific, descriptiv și orientat spre îmbunătățire, oferit verbal sau în scris, inclusiv în format digital, și structurat prin rubrici și grile de evaluare (de exemplu: „Ai formulat corect ideea principală, însă argumentarea poate fi dezvoltată prin exemple suplimentare din text.”; „Structura este clară; în următoarea redactare, încearcă să diversifici conectorii logici.”). Se recomandă și feedback reflexiv, formulat prin întrebări de tipul: „Ce ai reușit?”, „Ce ai modifica data viitoare?”, „Ce vei face diferit?”.
f) Implicarea elevilor în evaluare – participarea activă a elevilor la procesul de evaluare, prin autoevaluare și evaluare colegială (peer-to-peer), utilizând jurnale de lectură și de învățare, reflecții scrise, portofolii și grile de evaluare. Aceste practici contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a responsabilității și a capacității de analiză reflexivă.

În proiectarea demersului evaluativ, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele întrebări orientative:

De ce evaluez? – pentru a înțelege progresul elevilor, a susține învățarea și a adapta procesul didactic;
Ce evaluez? – competențele specifice stabilite prin programa școlară la disciplina Limba și literatura maternă cehă;
Cum evaluez? – prin metode și instrumente variate, adaptate competențelor vizate și tipului de evaluare;
Cât de bine măsor? – prin instrumente valide, fiabile și transparente, bazate pe criterii clare, comunicate anterior elevilor;
Ce feedback ofer? – feedback descriptiv, orientat spre progres și integrat în procesul de învățare;
Ce decizii iau în urma evaluării? – ajustarea strategiilor de predare și oferirea unui sprijin individualizat elevilor, în funcție de nevoile identificate.

Demersul evaluativ vizează diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare, prin:

- evaluarea prin proiecte, care pot integra competențe de lectură, scriere, documentare și interpretare culturală;
- evaluarea colegială (peer-to-peer), aplicată produselor activității elevilor (texte argumentative, prezentări, proiecte tematice);
- autoevaluarea, prin instrumente care sprijină conștientizarea progresului personal și dezvoltarea competențelor metacognitive.

Evaluarea poate fi realizată și prin portofolii, probe scrise și orale, fișe de observație, rubrici și grile de evaluare, teste de progres cu itemi variați, jurnale de lectură, scale de autoevaluare și evaluare colegială. Procesul de evaluare se recomandă a fi înțeles ca parte integrantă a învățării, orientat spre dezvoltarea competențelor comunicative, a gândirii critice și a unei atitudini reflexive și responsabile față de propriul parcurs de dezvoltare lingvistică și culturală. Pentru a crește validitatea și comparabilitatea evaluării, se recomandă utilizarea consecventă a rubricilor analitice (criterii/descriptorii pe niveluri) pentru producțiile scrise și orale, precum și arhivarea selectivă a produselor în portofolii (inclusiv digitale), ca bază pentru evaluarea progresului și pentru dialogul educațional elev–profesor–familie.

3. Orientări metodologice generale (operaționalizare)

Predarea–învățarea disciplinei Limba și literatura cehă se întemeiază pe principii pedagogice moderne, orientate spre elev și spre dezvoltarea competențelor-cheie. Conținuturile lingvistice, literare și culturale sunt selectate și organizate în relație cu experiența de viață a elevilor, cu dinamica mediului digital și cu specificul comunității cehe din România și din diaspora. Demersul didactic vizează formarea progresivă a competențelor de comunicare, analiză, interpretare și exprimare critică, în acord cu particularitățile de vârstă și cu cerințele societății contemporane. Structura curriculumului asigură continuitatea și coerența dezvoltării competențelor, de la utilizarea funcțională a limbii cehe și respectarea normei standard, până la înțelegerea stilurilor de comunicare, evaluarea critică a mesajelor orale și scrise, stăpânirea discursului argumentativ și realizarea unor texte explicative, reflexive și eseistice. În acest cadru, profesorul proiectează și implementează activități didactice integrate, care corelează, în mod sistematic cu cele patru domenii de conținut.

(3.1.) Ca principiu central al demersului metodologic, **învățarea activă** se realizează prin activități care solicită participarea directă, conștientă și reflexivă a elevilor. Astfel, elevii sunt implicați în analiza unor situații autentice de comunicare, observarea și interpretarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale, identificarea și explicarea trăsăturilor stilistice ale textelor, analiza structurii narative și a personajelor, evaluarea credibilității mesajelor media, interpretarea motivelor și temelor literare sau construirea relațiilor logice și cauzale în texte explicative și eseistice. Dezbaterile, studiile de caz, simulările de discursuri (retorice, publicistice, argumentative), investigațiile textuale și culturale și exercițiile de transformare a textelor contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de comunicare funcțională.

(3.2.) În completarea acesteia, **dimensiunea colaborativă a învățării** este valorificată sistematic și promovată prin activități de grup și de tip peer-to-peer, care facilitează învățarea prin interacțiune și negociere de sens. Activitățile de învățare vizează: realizarea de hărți conceptuale și tabele comparative, completarea de fișe de analiză (structură, stil, personaje, motive, contexte), redactarea colaborativă de texte (știri, interviuri, recenzii, discursuri, eseuri), precum și evaluarea colegială a produselor realizate. Mentoratul între elevi este recomandat în special pentru activitățile de redactare, revizuire și interpretare, sprijinind diferențierea învățării și consolidarea competențelor lingvistice și literare.

(3.3.) O formă integratoare a învățării active și colaborative este **învățarea prin proiect**, care reprezintă o modalitate eficientă de organizare a activităților de învățare, permițând integrarea conținuturilor programei în contexte tematice complexe, cu relevanță socială, culturală și identitară. Activitățile de învățare pot fi organizate sub forma unor proiecte care vizează: comunicarea responsabilă în mediul digital, realizarea de produse publicistice, analiza discursului retoric, interpretarea curentelor literare în context istoric, investigarea memoriei colective sau promovarea patrimoniului cultural ceh. Proiectele includ activități de documentare, analiză, redactare, selecție de surse, realizare de produse culturale și prezentare publică, contribuind la dezvoltarea competențelor transversale, a autonomiei în învățare și a capacității de transfer și aplicare a cunoștințelor în contexte autentice.

(3.4.) Demersul didactic este susținut și prin valorificarea **învățării digitale**, care completează și susține utilizarea strategiilor didactice, prin folosirea resurselor și instrumentelor digitale adecvate, în concordanță cu competențele vizate de programă. Aceste activități pot include: exerciții interactive de clasificare și asociere, organizatoare grafice digitale, storyboard-uri pentru narațiune, platforme colaborative pentru redactare și feedback, realizarea de prezentări multimedia, podcasturi, bloguri școlare, colaje interpretative sau portofolii digitale. Activitățile digitale facilitează analiza critică a informațiilor, dezvoltarea competențelor media și exersarea normelor de citare și utilizare responsabilă a surselor. În utilizarea resurselor digitale, se recomandă explicitarea unor reguli de lucru privind credibilitatea surselor, citarea corectă, protecția datelor personale și conduita etică în mediul online, astfel încât competența digitală să fie dezvoltată integrat cu competența de literație și cu cea civică.

(3.5.) În vederea asigurării **relevanței și semnificației învățării**, activitățile didactice sunt proiectate în manieră **autentică**, conectând conținuturile disciplinei cu realitatea cotidiană și cu viața comunității, favorizând transferul învățării în contexte relevante. Activitățile pot valorifica situații reale de comunicare (texte funcționale, discursuri publice, intervenții argumentative), precum și analiza reprezentărilor culturale ale cehilor din România și din diaspora. Analiza acestor reprezentări în texte literare, corelarea lor cu artefacte culturale, tradiții, sărbători sau mărturii comunitare contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale și la formarea unui comportament etic față de patrimoniul cultural.

(3.6.) Adaptarea demersului didactic la contextul educațional concret este realizată prin **învățarea contextualizată**, care presupune adaptarea strategiilor didactice la nivelul de competență al elevilor, la specificul clasei, al școlii și al comunității locale, precum și la resursele disponibile. Programa permite proiectarea unor activități diferențiate, cu sarcini gradate, produse finale variate și forme flexibile de evaluare, astfel încât fiecare elev să poată progresa în funcție de propriul ritm și potențial. Valorificarea experienței lingvistice și culturale a elevilor și a resurselor locale contribuie la creșterea relevanței și eficienței procesului

de învățare. În vederea asigurării incluziunii și a echității, se recomandă planificarea explicită a măsurilor de accesibilizare (suport vizual, organizatori grafici, secvențierea sarcinilor, timp suplimentar, alternative de produs), precum și a intervențiilor remediale pe baza rezultatelor evaluării formative.

Prin aplicarea sistematică a acestor orientări metodologice generale, disciplina Limba și literatura maternă cehă devine un spațiu educațional dinamic, relevant și formativ, care sprijină dezvoltarea comunicării funcționale, a gândirii critice, a sensibilității literare și a identității culturale a elevilor.

4. Adaptări metodologice în funcție de tipul de programă (contextualizare curriculară)

Programa pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă, structurată pe trunchiul comun, permite configurarea unui demers didactic flexibil și adaptabil, în acord cu diversitatea nivelurilor de pregătire, a intereselor și a ritmurilor de învățare ale elevilor. În acest context, demersul curricular poate fi valorificat diferențiat, prin ajustarea strategiilor didactice și a activităților de învățare, fără a afecta coerența și unitatea disciplinei.

La nivelul trunchiului comun, demersul didactic este orientat prioritar spre formarea și exersarea competențelor de bază în comunicare, cu accent pe utilizarea funcțională a limbii cehe (maternă) în contexte variate de receptare și producere de mesaje orale și scrise. Activitățile de învățare pot viza înțelegerea și interpretarea textelor literare și nonliterare, precum și exersarea exprimării coerente și corecte, în acord cu norma limbii standard. Strategiile didactice sprijină accesibilizarea conținuturilor, progresul gradual și participarea activă a tuturor elevilor.

În cadrul trunchiului comun, profesorul poate proiecta activități de învățare diferențiate, care să permită aprofundarea, extinderea sau consolidarea competențelor, în funcție de nivelul de formare al elevilor și de interesele acestora. Activitățile pot include sarcini gradate, abordări analitice cu niveluri diferite de complexitate, precum și produse de învățare variate, care să favorizeze implicarea activă, autonomia și progresul individual.

Adaptările metodologice sunt realizate în raport cu competențele-cheie și cu profilul de formare al absolventului, având în vedere principiile echității, incluziunii și relevanței educaționale. Profesorul poate ajusta selecția conținuturilor, strategiile didactice, formele de organizare a activității și modalitățile de evaluare, astfel încât demersul educațional să rămână centrat pe elev și orientat spre formarea unor absolvenți autonomi, reflexivi și responsabili.

Pentru asigurarea coerenței și a eficienței demersului didactic, se recomandă planificarea pe unități de învățare care includ explicit: competențe specifice comune tuturor elevilor, componente de aprofundare sau extindere pentru elevii interesați sau avansați, precum și componente remediale, stabilite pe baza diagnozei inițiale și a evaluării formative. Prin această abordare, demersul educațional la disciplina Limba și literatura maternă cehă își menține unitatea curriculară, asigurând flexibilitatea necesară pentru a răspunde diversității contextelor educaționale și pentru a susține parcursuri de învățare relevante și coerente în învățământul liceal.

5. Ancorare în profilul de formare al absolventului (finalitate)

La nivelul disciplinei Limba și literatura maternă cehă, sugestiile metodologice vizează organizarea procesului de predare–învățare–evaluare astfel încât activitățile propuse să contribuie direct la realizarea profilului de formare al absolventului învățământului liceal, cu focalizare pe aria curriculară „Limbă și comunicare”. Demersurile didactice sunt orientate spre dezvoltarea competențelor-cheie, formarea atributelor prioritare ale absolventului și integrarea temelor transversale prevăzute de cadrul legislativ în vigoare.

(5.1.) În activitatea didactică, profesorii pot propune situații de învățare care să favorizeze **dezvoltarea competențelor-cheie**, prin:

- organizarea de activități de receptare, interpretare și producere de texte orale și scrise, literare și nonliterare, în contexte variate de comunicare, utilizarea lecturii ghidate și critice, a exercițiilor de analiză și interpretare textuală, precum și a redactării de texte funcționale, reflexive și creative, care să sprijine înțelegerea mesajului, exprimarea coerentă și argumentarea pentru consolidarea **competenței de literație** (citire, scriere și înțelegere a mesajului);
- valorificarea limbii cehe ca limbă maternă în relație cu alte limbi cunoscute de elevi, prin comparații lingvistice, exerciții de traducere și mediere, precum și reflecții asupra rolului limbii materne în construirea identității personale și culturale în vederea dezvoltării **competenței de multilingvism** și a conștiinței interculturale;
- explorarea patrimoniului literar și cultural ceh, din România și din alte spații culturale, prin analiza unor texte reprezentative, realizarea de proiecte tematice și produse creative, precum și raportarea acestora

la experiențele elevilor și la contexte culturale mai largi, pentru dezvoltarea **competenței de sensibilizare și exprimare culturală**;
- utilizarea resurselor digitale pentru documentare, comunicare și realizarea de produse de învățare (prezentări, portofolii, texte colaborative), cu respectarea normelor de etică și siguranță online, în vederea dezvoltării **competenței digitale**;
- desfășurarea de activități individuale și colaborative care încurajează reflecția asupra propriei învățări, autonomia, cooperarea, reziliența și asumarea responsabilității, pentru dezvoltarea **competenței personale, sociale și de a învăța să înveți**;
- analiza mesajelor publice, a discursurilor sociale și a textelor cu tematică civică sau ecologică, în scopul formării unor atitudini de participare responsabilă, respect pentru valori democratice, diversitate culturală și mediu, contribuind la dezvoltarea **competenței civice, juridice și de protejare a mediului**;
- realizarea de proiecte culturale și educaționale (portofolii tematice, produse creative, activități de grup), care stimulează inițiativa, creativitatea, asumarea de roluri și transformarea ideilor în acțiuni cu valoare culturală și socială, în vederea dezvoltării **competenței antreprenoriale**.

(5.2.) Prin strategiile didactice utilizate, disciplina Limba și literatura maternă cehă contribuie la **formarea atributelor prioritare** unui absolvent care:
- comunică eficient în limba cehă, adaptându-și discursul la diferite contexte personale, educaționale și culturale *(comunicativ)*;
- manifestă gândire reflexivă și spirit critic în analiza mesajelor, textelor și situațiilor de comunicare *(reflexiv)*;
- valorifică creativ limbajul, prin interpretări personale și exprimare originală *(creativ)*;
- utilizează responsabil și etic limbajul și resursele digitale în spațiul public și privat *(responsabil și etic)*;
- își asumă progresiv responsabilitatea pentru propria învățare și dezvoltare personal *(autonom)*;
- colaborează eficient în activități de grup și în contexte de învățare cooperativă *(colaborativ)*;
- gestionează situații de învățare provocatoare și se adaptează la contexte educaționale diverse *(rezilient)*;
- reflectează asupra propriului parcurs educațional, cultural și profesional, manifestând deschidere către planificarea viitorului *(prospectiv)*.

(5.3.) Integrarea temelor transversale, prevăzute de cadrul legislativ în vigoare, este recomandată în activitățile de predare–învățare, în corelare cu competențele-cheie, astfel:
- **educația pentru mediu**, corelată cu competența de literație și cea de sensibilizare culturală, prin analiza unor texte care abordează relația om–natură;
- **digitalizarea**, corelată cu competența digitală și competența de comunicare, prin utilizarea tehnologiei în realizarea produselor de învățare;
- **educația pentru sănătate**, corelată cu competența personală și socială, prin promovarea comunicării asertive și a relațiilor interpersonale echilibrate;
- **educația pentru patrimoniu**, corelată cu competența de sensibilizare și exprimare culturală, prin explorarea limbii, literaturii și identității culturale cehe.

Prin aceste orientări metodologice, disciplina Limba și literatura maternă cehă contribuie în mod sistematic și coerent la formarea unui absolvent capabil să valorifice competențele dobândite în contexte reale de viață, să reflecteze critic asupra realității și să participe activ și responsabil la viața culturală și socială.

Prezenta programă pentru disciplina Limba și literatura maternă cehă stabilește cadrul curricular de referință pentru predarea, învățarea și evaluarea disciplinei la nivel liceal, în acord cu profilul de formare al absolventului. Prin structura și orientările sale, programă sprijină aplicarea coerentă și flexibilă a demersului didactic, oferind repere pentru adaptarea acestuia la contexte educaționale diverse.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

BEDNAŘÍKOVÁ, Hana., *Komunikativní dovednosti v češtině jako cizím jazyce*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021, 156 s., ISBN 978-80-244-5923-4.

ČAPEK, Karel (Adapt. Silvie Převrátilová). *Povídky z jedné și druhé kapsy*. 2. vyd. Praha: Akropolis, 2018, 112 s., ISBN 978-80-7470-210-5.

DOBRUSKÁ, Petra. *Banátské střípky II: Další příběhy z českých vesnic*. 1. vyd. Praha: Spolek Banát, 2021, 52 s., ISBN 978-80-270-9845-4.

DOBRUSKÁ, Petra. *Banátské střípky: Komiks o životě v českých vesnicích v Rumunsku*. 1. vyd. Sfânta Elena: Člověk v tísni / Centrul Ceh București, 2017, 48 s.
DOBRUSKÁ, Petra. *Zápisky z Banátu: Ilustrovaný průvodce po českých vesnicích v Rumunsku*. 1. vyd. Praha: Universum, 2023, 160 s., ISBN 978-80-242-8712-6.
GECSE, Desideriu. *Historie českých komunit v Rumunsku*. Trad. Jiří Šabat. 1. vyd. Praha: Herrmann & synové, 2013, 461 s., ISBN 978-80-87054-31-4. (Ediția cehă a cercetării sale doctorale, cu o contribuție editorială semnificativă din partea Alenei Gecse).
GECSE, Desideriu; GECSE, Alena. *Dějiny a tradice české menšiny v Rumunsku / Istoria și tradițiile minorității cehe din România*. 1. vyd. Timișoara: Eubeea, 2010, 240 s., ISBN 978-973-673-178-5.
GECSE, Desideriu; GECSE, Alena. *Istoria diferitelor etape ale minorității cehe*. În: JAKAB, Albert Zsolt; PETI, Lehel (ed.). *Cehii din Banat*. 1. vyd. Cluj-Napoca: Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 2018, s. 41-159, ISBN 978-606-8377-58-2.
HÁJKOVÁ, Eva. *Pohádky (Adaptovaná česká próza)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2019, 82 s., ISBN 978-80-246-4355-7.
HASEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka (Zjednodušená četba)*. 1. vyd. Praha: Edika, 2017, 128 s., ISBN 978-80-266-1145-5.
HRABAL, Bohumil. *Ostře sledované vlaky*. 15. vyd. Praha: Mladá fronta, 2021, 104 s., ISBN 978-80-204-5820-9.
HŮLOVÁ, Petra. *O scurtă istorie a mișcării (Stručné dějiny hnutí)*. Trad. Mircea Dan Duță. 1. vyd. București: Curtea Veche Publishing, 2021, 240 s., ISBN 978-606-44-0925-6.
JANÁČEK, Pavel et al., *Dějiny české literatury v datech 1945–1989*. 1. vyd. Praha: Academia, 2021, 620 s., ISBN 978-80-200-3212-6.
KARLÍK, Petr et al., *Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020, 2150 s., ISBN 978-80-7422-480-5.
LEHÁR, Jan et al., *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020, 1082 s., ISBN 978-80-7106-963-8.
MALÁ, Zdena. *Pražské legendy (Adapted Czech Text)*. 2. vyd. Praha: Akropolis, 2020, 64 s., ISBN 978-80-7470-282-2.
MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA. *Digitální knihovna* [online]. Brno: MZK, 2025. Disponibil la: https://www.digitalniknihovna.cz/
NERUDA, Jan (Adapt. Lída Holá). *Povídky malostranské (Adapted Czech Text)*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2021, 96 s., ISBN 978-80-7470-350-8.
PLESKALOVÁ, Jana et al., *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. 1. vyd. Praha: Academia, 2011, 1376 s., ISBN 978-80-200-1903-5.
PRŮCHA, Jan., *Interkulturní komunikace*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2022, 240 s., ISBN 978-80-271-3420-5.
STARÝ KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Česká čítanka. Adaptované texty a cvičení ke studiu češtiny jako cizího jazyka*. Praha: Akropolis, 2013, 288 s., ISBN 978-80-7470-025-5.
ŠIŠKOVÁ, Zuzana., *Cvičebnice české gramatiky: pro studenty bohemistiky*. 1. vyd. București: Editura Universității din București, 2018, 184 s., ISBN 978-606-16-0985-7.
TEODORESCU, Anca Rodica., *Cehia și România: Interferențe culturale și lingvistice*. 1. vyd. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2019, 210 s., ISBN 978-606-37-0512-0.
TUČKOVÁ, Kateřina. *Vyhnání Gerty Schnirch*. 2. vyd. Brno: Host, 2020, 416 s., ISBN 978-80-275-0196-0.
ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Český národní korpus (ČNK)* [online]. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2025. Disponibil la: https://www.korpus.cz/
ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha: Akademie věd ČR, 2025. Disponibil la: https://prirucka.ujc.cas.cz/
VALENTOVÁ, Libuše., *Slovník českých spisovatelů: od počátků do současnosti*. 1. vyd. București: Libri, 2015, 540 s., ISBN 978-80-7277-507-1.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BOUDA MARIA	Grad didactic I	Liceul Tehnologic „Clisura Dunării” Moldova Nouă, Caraș-Severin
GUBANI IANKO	Grad didactic II / Doctorat	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovsky” Nădlac, Arad

KOBAU MARIA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Traian Lalescu” Orșova, Mehedinți
LEOREANU MICHAELA	Grad didactic I	Școala Gimnazială Eșelnița, Mehedinți / Liceul Tehnologic „Dierna” Orșova, Mehedinți
PREDUȘ ANA	Grad didactic I	Școala Gimnazială Berzasca, Caraș-Severin

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
NECULAI LIVIA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
VÁRADI IZABELLA-ÉVA	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
POPESCU DIANA FLORENTINA	Lector Univ. Dr.	Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Anexa nr. 136B

Učební osnovy
pro vyučovací předmět

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (mateřský jazyk)

10. – 12. ročník

Společný vzdělávací základ

pro školy, třídy nebo skupiny s žáky české národnostní menšiny, kteří se vzdělávají v rumunském vyučovacím jazyce

pro všechna vzdělávací zaměření, profily a studijní obory

Středoškolské vzdělávání

- 2026 -

Anexa nr. 136B

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă cehă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC)*

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale cehe care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările*

ÚVODNÍ POZNÁMKA

Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) je základní vzdělávací disciplínou se specifickou koncepční úrovní v oblasti jazyka, komunikace a kultury, která má jednotný, formativní a identitotvorný charakter. Prostřednictvím studia českého jazyka a literatury tento předmět přispívá k rozvoji komunikačních kompetencí, kritického a reflektivního myšlení i estetické citlivosti a napomáhá porozumění vztahu mezi jazykem, kulturou a lidskou zkušeností. Český jazyk je pojímán jak jako hlavní nástroj komunikace, tak jako předmět reflexe a myšlení, čímž podporuje rozvoj kognitivních a metakognitivních schopností žáků.

Školní vzdělávací program pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk), určený žákům příslušejícím k české národnostní menšině, kteří se vzdělávají ve školách nebo ve třídách s vyučovacím jazykem rumunským, je vypracován v souladu s ustanoveními školského zákona č. 198/2023, jakož i s rámcovými učebními plány schválenými vyhláškou O.M.E.C. č. 6.932/2025. Výuka tohoto předmětu se uskutečňuje v souladu s časovou dotací stanovenou rámcovým učebním plánem platným pro příslušnou vzdělávací větev / profil / specializaci, přičemž předmět má stejný počet vyučovacích hodin jako předmět Rumunský jazyk a literatura, a to v rámci společného základu a případně i v odborném kurikulu.

Při zpracování školního vzdělávacího programu je zohledněno dodržování ustanovení mezinárodních právních nástrojů ratifikovaných Rumunskem, zejména Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin (1. února 1995) a Evropské charty regionálních či menšinových jazyků (5. listopadu 1992), jakož i souboru evropských norem týkajících se ochrany a podpory menšinových jazyků. V tomto kontextu je podporováno dodržování principu kulturní a jazykové rozmanitosti, stejně jako uplatňování práv národnostních menšin na potvrzení vlastní identity a na rovné zapojení do vzdělávacího procesu.

Studium předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) ve školách a třídách s vyučovacím jazykem rumunským má za hlavní cíl utváření a rozvoj komunikační kompetence v mateřském jazyce, upevňování jazykové a kulturní identity žáků příslušejících k české komunitě, jakož i podporu interkulturního dialogu a respektu k etnické a jazykové rozmanitosti Rumunska.

Zásadním cílem výuky českého jazyka a literatury podle tohoto vzdělávacího programu je revitalizace a zhodnocování mateřského jazyka, jakož i formování mladých lidí, kteří mají zájem komunikovat v českém jazyce a jsou schopni jej účinně používat v různorodých komunikačních situacích. Program proto prosazuje funkčně-komunikační pojetí jazyka, které nahrazuje výlučný důraz na jazykové struktury rozvojem komunikační kompetence jako ústředního cíle vzdělávání.

Komunikačně orientované učení předpokládá současný rozvoj produktivních dovedností (mluvení, psaní) i receptivních dovedností (poslech, čtení) a je založeno na užívání mateřského jazyka jako prostředku autentické komunikace. V rámci didaktického procesu je usilováno o vytváření reálných komunikačních situací, v nichž si žáci procvičují schopnost vyjadřování, porozumění a spontánní reakce přiměřené danému kontextu.

Didaktický postup vychází z kontrastivního přístupu, který se opírá o znalost rumunského jazyka a usnadňuje tak učení i uvědomování si rozdílů a podobností mezi oběma jazykovými systémy. Program stanoví postupné seznamování žáků s rozmanitými situacemi ústní i písemné komunikace prostřednictvím četby a interpretace literárních i neliterárních textů, s cílem rozvíjet komunikační kompetence a kulturní citlivost.

V důsledku toho jsou základními principy, na nichž je tento vzdělávací program založen, zejména: rozvoj schopnosti používat český jazyk v autentických komunikačních situacích; uplatňování funkčního a komunikačního pojetí jazyka; utváření jasného, správného a výrazného ústního i písemného projevu; výběr vzdělávacích obsahů přizpůsobených věku a zájmům žáků.

Doporučení pro uplatňování kurikula a hodnocení žáků. Úroveň znalosti českého jazyka je stanovována prostřednictvím vstupního hodnocení, na jehož základě mohou být vytvářeny skupiny nebo třídy homogenní z hlediska jazykové úrovně. V případech, kdy rozdělení podle úrovně není možné, se doporučuje uplatňovat metody diferencovaného učení, které umožňují efektivní rozvoj potenciálu každého žáka. Individuální

plánování (časové plánování, projektování vzdělávacích jednotek, tvorba nástrojů průběžného a závěrečného hodnocení) musí respektovat kurikulární požadavky týkající se sledovaných kompetencí a příslušných vzdělávacích obsahů. Pořadí osvojování kompetencí a obsahů může učitel přizpůsobit, za podmínky, že do konce daného vzdělávacího stupně budou splněny všechny kurikulární požadavky.

Za účelem zvýšení efektivity vyučovacího procesu budou učitelé přihlížet k následujícím doporučením: využívání interaktivních a na žáka zaměřených metod, které podporují aktivní zapojení a autentickou komunikaci; volba domácích úkolů tak, aby čas potřebný k jejich zpracování byl úměrný obdobným činnostem realizovaným ve výuce; tvorba hodnoticích nástrojů v přísném souladu s cíli a obsahem vzdělávacího programu.

Struktura vzdělávacího programu pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) pro školy, třídy nebo skupiny s žáky příslušejícími k české národnostní menšině, kteří se vzdělávají v rumunském jazyce (10. – 12. ročník), je následující: úvodní charakteristika, obecné kompetence, specifické kompetence, obsahové oblasti a vzdělávací obsah, metodická doporučení a bibliografické odkazy.

Předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) má výrazný formativní a aplikační charakter, přičemž klade důraz na užívání jazyka v autentických komunikačních situacích a na uplatňování jazykových a literárních znalostí v rozmanitých vzdělávacích, sociálních a kulturních kontextech. Kompetence rozvíjené v rámci tohoto předmětu mají přenositelný charakter, podporují zapojení žáků do různorodých vzdělávacích a profesních dráh a přispívají k celoživotnímu učení.

Předmět přispívá k rozvoji digitálních a mediálních kompetencí prostřednictvím odpovědného využívání moderních technologických zdrojů při tvorbě, interpretaci a hodnocení sdělení v digitálním formátu, jakož i k utváření odpovídajících postojů v oblasti etiky a bezpečnosti v online prostředí.

Občanská a interkulturní kompetence jsou ve vzdělávacím programu rozvíjeny prostřednictvím práce s kulturními hodnotami, jazykovou a identitní rozmanitostí a podporou respektu k sociokulturním odlišnostem.

Poskytováním podmínek pro autonomní a reflektivní učení předmět podporuje rozvoj osobních a sociálních kompetencí i klíčové kompetence „učit se učit“, přičemž rozvíjí odpovědnost a aktivní zapojení do života komunity. Z hlediska profilu absolventa přispívá předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) k formování komunikativního, reflektivního, tvořivého a odpovědného mladého člověka, který je schopen argumentovaně vyjadřovat své názory a aktivně se podílet na životě demokratické a pluralitní společnosti.

Zásadním cílem studia Českého jazyka a literatury (mateřský jazyk) je porozumění roli jazyka a literatury při utváření osobní a kulturní identity, jakož i formování otevřeného, kritického a etického pohledu na současný svět v souladu s hodnotami demokratické společnosti a principy celoživotního učení.

Prostřednictvím navržených vzdělávacích obsahů a metodických východisek program podporuje utváření soudržné a flexibilní vzdělávací dráhy, která využívá mateřský jazyk jako identitní, kulturní a vzdělávací zdroj a přispívá k osobnostnímu rozvoji žáků i k jejich aktivní integraci do vícejazyčného a interkulturního vzdělávacího a sociálního prostředí.

OBECNÉ KOMPETENCE

1.	**Efektivně a přiměřeně komunikuje v různých ústních i písemných situacích s ohledem na komunikační záměr, kontext a vztah mezi účastníky komunikace**
2.	**Vědomě uplatňuje normy českého jazyka při vytváření správných, koherentních a funkčních ústních i písemných sdělení, přizpůsobených cíli komunikace**
3.	**Interpretuje literární i neliterární texty s cílem vytvářet významy, identifikovat hodnoty a emoce a utvářet kritický postoj k psanému sdělení**
4.	**Využívá vztah mezi jazykem, literaturou a kulturou k porozumění kulturní identitě a interkulturní rozmanitosti**

10. ROČNÍK
SPECIFICKÉ KOMPETENCE A PŘÍKLADY VYUČOVACÍCH AKTIVIT

1. Efektivně a přiměřeně komunikuje v různých ústních i písemných situacích s ohledem na komunikační záměr, kontext a vztah mezi účastníky komunikace

10. ročník
1.1. Identifikuje explicitní a implicitní informace v jednoduchých mluvených sděleních ve vztahu ke komunikačnímu kontextu a jejich relevanci
Společný vzdělávací základ:

10. ročník

- *identifikace prvků komunikačního kontextu (místa, času, komunikačních partnerů, vztahu mezi nimi, sdílených znalostí) v dialogu nebo krátkém mluveném sdělení prostřednictvím pozorovacího archu*
- *výběr explicitních a implicitních informací z krátkého mluveného textu s odlišením prvků relevantních od irelevantních vzhledem k zadanému úkolu*
- *parafrázování obsahu vyslechnutého mluveného sdělení ve 2–3 větách za účelem ověření identifikace podstatných informací*
- *formulování jednoduchých závěrů na základě kontextových a obsahových vodítek za účelem určení významu některých implicitních informací v mluveném sdělení*
- *porovnání počátečního porozumění s konečným porozuměním mluvenému sdělení po opakovaném poslechu za účelem upřesnění a přesnější identifikace relevantních informací*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *zdůvodnění identifikace explicitních a implicitních informací v mluveném sdělení ve vztahu ke komunikačnímu kontextu*
- *zpracování krátkého srovnávacího komentáře k relevanci informací ve dvou mluvených sděleních, která se věnují stejnému tématu*

1.2. Ústně interaguje v běžných situacích a přizpůsobuje své verbální i neverbální chování kontextu, vztahu mezi účastníky a komunikačním překážkám

Společný vzdělávací základ:

- *simulace krátkých dialogů ve dvojicích s obměnou vztahu mezi partnery v komunikaci (spolužáci, učitel–žák, neznámé osoby) za účelem procvičení vhodných forem oslovení a replik*
- *uplatňování strategií aktivního naslouchání v řízeném rozhovoru prostřednictvím upřesňujících otázek, přeformulování a potvrzování porozumění*
- *využívání neverbálních signálů povzbuzujících komunikačního partnera při rozhovoru ve dvojici nebo ve skupině*
- *přiměřené vyjadřování základních emocí v daných situacích s oporou o verbální formulace a paraverbální prostředky*
- *rozpoznání komunikačního bloku v modelové situaci a volba strategie k jeho překonání*
- *zapojení do skupinových aktivit s převzetím jednoduchých rolí vyžadujících zájem, spolupráci a aktivní účast*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *analýza efektivity ústní interakce prostřednictvím identifikace strategií použitých k udržení spolupráce a k překonávání nedorozumění*
- *vytvoření dialogického scénáře s alternativními variantami reakcí podle změny vztahu mezi komunikačními partnery nebo podle vzniku komunikační překážky*

1.3. Píše krátké psané texty s využitím jednoduché osnovy myšlenek a při respektování zásad formální úpravy textu

Společný vzdělávací základ:

- *uspořádání myšlenek pro krátký text pomocí jednoduché osnovy nebo seznamu bodů na základě známého tématu*
- *napsání krátkého textu podle osnovy při dodržení alespoň základní logické návaznosti myšlenek*
- *přehledná úprava textu na stránce s důrazem na čitelnost rukopisu, rozestupy, zarovnání a členění textových částí*
- *vložení kresby, fotografie nebo jednoduchého grafu do textu, pokud vizuální prvek napomáhá porozumění sdělení*
- *porovnání dvou variant zpracování téhož textu z hlediska srozumitelnosti a vizuálního uspořádání*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *procházení jednotlivých etap psaní při tvorbě krátkého textu: generování nápadů, zúžení tématu, plánování a samotné psaní*
- *proměna obecného tématu v užší námět a napsání krátké slohové práce, která mu odpovídá*
- *psaní krátkých textů na zadaná nebo vlastní témata se sledováním soudržnosti myšlenek a přiměřenosti zadání*
- *zlepšování původní verze textu opravou stylistických nedostatků, gramatických chyb a pravopisných i interpunkčních konvencí*

1.4. Písemně vyjadřuje názory, preference a osobní reakce na známá témata a texty při dodržování norem jazykové správnosti

10. ročník
Společný vzdělávací základ: - *písemné formulování osobních preferencí v jednoduchých větách na témata blízká zkušenosti žáka* - *doplnění osnovy myšlenek pro vyjádření osobního názoru na známou situaci* - *přiřazení emocí ke krátkým textovým úryvkům a zdůvodnění volby pomocí slov nebo výrazů z textu* - *psaní krátkých písemných reakcí na přečtený text nebo na osobní zkušenost s využitím slovní zásoby odpovídající vyjadřovaným emocím* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání osobního názoru na známé téma a jeho podpora jedním nebo dvěma jednoduchými argumenty* - *písemné vyjadřování osobních preferencí ve vztahu ke zkušenostem, četbě nebo známým situacím* - *komentování úryvku z přečteného textu s důrazem na myšlenku a osobní reakci* - *popis emocí vyvolaných textem nebo představenou situací v souvislých a jazykově, pravopisně i interpunkčně správných větách*

2. Vědomě uplatňuje normy českého jazyka při vytváření správných, koherentních a funkčních ústních i písemných sdělení, přizpůsobených cíli komunikace

10. ročník
2.1. Uplatňuje ortoepické a pravopisné normy českého jazyka v mluvených i psaných sděleních v závislosti na fonetických a grafických zvláštnostech jazyka
Společný vzdělávací základ: - *procvičování vztahu hláska–písmeno formou doplňování cvičení zaměřených na přepis a krátkých diktátů s důrazem na krátké a dlouhé samohlásky* - *používání diakritických znamének v běžných slovech a větách při psaní krátkých textů s následnou sebekontrolou podle kontrolního přehledu* - *rozlišování a správná výslovnost měkkých, tvrdých a obojetných souhlásek v řadách slov a ve větách* - *doplňování úloh zaměřených na správný pravopis skupin di, ti, ni / dy, ty, ny / bě, pě, vě, mě se zdůvodněním volby* - vyznačování slabiky a přízvuku v jednoduchých větách, po němž následuje jejich výrazné čtení - přepis krátkého zvukového sdělení při dodržení pravopisných pravidel týkajících se samohlásek, souhlásek a diakritiky - porovnání správné a nesprávné varianty zápisu za účelem zdůraznění významu normy pro srozumitelnost sdělení Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *upevňování pravopisu párových souhlásek a problematických skupin prostřednictvím doplňovacích, transformačních a sebekontrolních cvičení* - *modelování výslovnosti a intonace ve větách různých typů pomocí zvukového záznamu a analýzy podle stanovených kritérií* - *vysvětlování častých pravopisných nebo ortoepických odchylek ve vztahu k jazykové normě*
2.2. Přiměřeně užívá slovní zásobu českého jazyka a využívá sémantické vztahy i vnitřní prostředky obohacování lexika
Společný vzdělávací základ: - *uspořádání slov do slovních rodin na základě výchozího slova a určování odvozenin s předponami a příponami* - *doplňování tematických lexikálních sítí o zdrobněliny, zveličelá pojmenování a slova vzniklá skládáním* - *určování způsobů tvoření běžných slov: odvozování, skládání, zkracování, konverze* - *rozlišování významu homonym a paronym v daných kontextech volbou vhodné varianty* - *rozšiřování slovní zásoby k běžným a zájmovým tématům prostřednictvím vytváření seznamů a lexikálních karet* - *používání slovníku a slovníkového hesla k objasnění významu, tvaru a výslovnosti slov* - *začleňování nové slovní zásoby do vět a krátkých souvislých textů* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *využívání slovníku a slovníkového hesla při řešení úkolů zaměřených na upřesnění významu a tvaru slova (rod, výslovnost, příklady), které jsou následně použity v krátkém textu* - *rozbor stavby pěti slov z textu (kořen a případné slovotvorné prvky) a vysvětlení, jak jejich forma ovlivňuje význam v daném kontextu*

10. ročník
2.3. Začleňuje základní morfologické kategorie a syntaktické vztahy do gramaticky správných vět a krátkých textů
Společný vzdělávací základ: - *používání tvarů osobního zájmena v různých kontextech prostřednictvím cvičení na skloňování a doplňování* - *uplatňování přivlastňovacích, ukazovacích, tázacích, vztažných, neurčitých a záporných zájmen ve funkčních větách* - *časování běžných sloves ve studovaných způsobech a časech v mluvených i psaných kontextech* - *doplňování vět a krátkých textů správnými tvary podstatných jmen, přídavných jmen a číslovek* - *používání stupňování přídavných jmen a některých skloňovacích vzorů v krátkých popisech* - *využívání příslovcí místa, času, způsobu, příčiny a míry v krátkých textech a dialozích* - *začleňování předložek, spojek, citoslovcí a modálních částic do vět přiměřených komunikační situaci* - *oprava shody mezi podmětem a přísudkem v jednoduchých i rozvitých větách* - *převádění výpovědí na věty: : oznamovací, tázací, rozkazovací, přací a zvolací* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání krátkého funkčního textu, který bude obsahovat různé druhy zájmen, číslovky, přídavná jména ve stupních porovnání a vhodně zvolená příslovce* - *přepracování textu změnou některých morfologických kategorií se sledováním účinků na formu a význam* - *vysvětlování častých gramatických chyb ve vztahu k příslušné morfologické kategorii* - *porovnávání správných a nesprávných syntaktických struktur za účelem zdůraznění významu shody a typu věty*
2.4. Přizpůsobuje ústní a písemné vyjadřování normě spisovného jazyka, stylové variabilitě a zvláštnostem mluvené a psané komunikace
Společný vzdělávací základ: - *porovnávání ukázek mluveného a psaného jazyka za účelem rozpoznání rozdílů ve formulaci a ve výběru slovní zásoby* - *volba formulací odpovídajících ústnímu nebo písemnému projevu podle situace a adresáta* - *přeformulování téhož sdělení do ústní a písemné podoby s přizpůsobením slovní zásoby i stavby projevu* - *rozpoznávání odchylek od jazykové normy v zadaných příkladech a jejich nahrazování spisovnými variantami* - *sledování účinků stylové variace ve větách a textech při přiřazování formulace k odpovídajícímu kontextu* - *psaní krátkých sdělení, v nichž výběr slovní zásoby odráží rozdíl mezi registrem bližším mluvenosti a registrem bližším psanosti* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *analýza příkladů stylové variace ve vztahu ke kontextu, komunikačnímu záměru a adresátovi* - *porovnávání ukázek, které respektují jazykovou normu, s ukázkami obsahujícími odchylky za účelem zdůraznění jejich vlivu na přiměřenost komunikace* - *napsání a technická úprava dvou variant téhož textu, z nichž jedna ponese rysy mluvenosti a druhá rysy typické pro psaný jazyk* - *zdůvodnění výběru slovní zásoby v krátkém textu ve vztahu k jazykové normě a ke komunikačnímu cíli*

3. Interpretuje literární i neliterární texty s cílem vytvářet významy, identifikovat hodnoty a emoce a utvářet kritický postoj k psanému sdělení

10. ročník
3.1. Identifikuje obsahové a strukturní opěrné body v literárních i neliterárních textech přiměřených dané úrovni
Společný vzdělávací základ: - *určení typu nebo žánru studovaného textu na základě jednoduchých znaků výstavby a jazyka* - *vyhledání klíčových slov v přečteném textu a formulování hlavní myšlenky a tématu* - *vytvoření jednoduché osnovy krátkého literárního nebo neliterárního textu* - *rozšíření jednoduché osnovy do podrobnější podoby doplněním hlavních bodů o relevantní detaily* - *výběr podstatných informací z výkladového, popisného nebo vyprávěcího textu* - *uspořádání myšlenek textu v logickém, časovém nebo tematickém sledu* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *zdůvodnění zařazení textu do určitého literárního typu nebo žánru s využitím dvou až tří relevantních znaků* - *porovnání dvou osnov téhož textu z hlediska srozumitelnosti a přiměřenosti obsahu*

10. ročník
- *přeformulování hlavní myšlenky a tématu textu s použitím vlastní slovní zásoby*
3.2. Analyzuje zvláštnosti narativních, popisných, výkladových a multimodálních textů ve vztahu k typu textu a ke komunikačnímu cíli
Společný vzdělávací základ: - *analýza stavby děje v literárním vyprávěcím textu prostřednictvím určování jeho klíčových momentů* - *identifikace postav, času a prostoru v literárním vyprávěcím textu* - *porovnávání literárního vyprávěcího textu s neliterárním vyprávěcím textem se zřetelem k cíli, obsahu a typickým jazykovým prostředkům* - *analýza vztahu mezi textem a obrazem v multimodálním textu prostřednictvím určování informací sdělovaných každou složkou* - *porovnávání literárního popisného textu s neliterárním popisným textem z hlediska jazyka a vyvolaného účinku* - *identifikace komunikačního cíle ve výkladovém textu a způsobu uspořádání informací* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *porovnávání dvou textů na stejné téma z hlediska typu textu a jeho účinku na čtenáře* - *formulování jednoduchého závěru o celkovém smyslu multimodálního textu na základě propojení verbálních a vizuálních informací* - *vysvětlování rozdílů mezi literárním a neliterárním popisem na základě příkladů vybraných z textu*
3.3. Interpretuje sdělení literárních i neliterárních textů, využívá strategie porozumění a vztahuje je k vlastní čtenářské zkušenosti
Společný vzdělávací základ: - *formulování předpovědí během četby na základě názvu, obrázků nebo již přečtených částí textu* - *formulování jednoduchých závěrů po přečtení textu na základě explicitních i implicitních informací* - *vytváření mentálních představ na základě přečteného textu za účelem vystižení atmosféry a emocí* - *vyjadřování citových reakcí na postavy, události, obrazy nebo myšlenky v textu* - *formulování jednoduché interpretace sdělení literárního nebo neliterárního textu* - *vztahování sdělení textu ke zkušenostem, četbě nebo situacím, které jsou žákovi známé* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *podložení názoru na sdělení textu odkazem na relevantní úryvek* - *interpretace účinku uměleckých obrazů nebo působivých výrazů v přístupném literárním textu* - *napsání krátkého reflexivního odstavce o tom, jak četba ovlivnila porozumění určitému tématu nebo situaci*
3.4. Píše souvislé vyprávěcí, popisné a výkladové texty s využitím osnovy a opírá se přitom o vlastní čtenářskou zkušenost
Společný vzdělávací základ: - *vytvoření osnovy před psaním vyprávěcího, popisného nebo výkladového textu* - *napsání krátkého vyprávěcího textu při dodržení logické posloupnosti dějů* - *napsání krátkého popisného textu prostřednictvím výběru relevantních detailů a jejich souvislého uspořádání* - *napsání výkladového textu s jednoduchou strukturou, odpovídající jasně vymezenému komunikačnímu cíli* - *využívání osnovy k uspořádání obsahu a k udržení soudržnosti textu* - *revize vlastního textu ve vztahu k původní osnově a ke srozumitelnosti vyjádřených myšlenek* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání textu inspirovaného vlastní čtenářskou zkušeností s využitím vlastních dojmů a reakcí* - *převedení rozvinuté osnovy do souvislého textu odpovídajícího zvolenému typu projevu* - *přepracování vlastního textu zlepšením uspořádání myšlenek a návaznosti mezi větami*

4. Využívá vztah mezi jazykem, literaturou a kulturou k porozumění kulturní identitě a interkulturní rozmanitosti

10. ročník
4.1. Interpretuje kulturní reprezentace v literární tvorbě příslušníků české menšiny v Rumunsku ve vztahu k etnografickým prvkům, prostorům, předmětům a kulturním praktikám
Společný vzdělávací základ: - *identifikace etnografických prvků v narativním úryvku z literární tvorby příslušníků české menšiny v Rumunsku prostřednictvím jejich třídění do kategorií, jako jsou prostory, předměty a kulturní praktiky* - *vysvětlení role některých kulturních prostorů a předmětů při utváření narativního rámce a komunitní identity*

10. ročník
- *analýza kulturních praktik přítomných v textu ve vztahu ke každodennímu životu, tradici a příslušnosti ke komunitě* - *vytvoření pracovního listu kulturní četby ke studovanému úryvku s rubrikami, jako jsou kulturní prvek, kontext, význam* - *porovnání způsobu, jakým dva literární úryvky využívají etnografické prvky Čechů žijících v Rumunsku* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *formulování jednoduché interpretace toho, jak literární text uchovává paměť určité komunity* - *propojování etnografických prvků z textu se zvláštnostmi konkrétního kulturního prostoru, například Banátu nebo jiných oblastí obývaných českou menšinou* - *napsání interpretačního odstavce o roli kulturních reprezentací při utváření kolektivní identity*
4.2. Analyzuje kulturní artefakty a multimodální sdělení ve vztahu mezi obrazem, ústním svědectvím a textem
Společný vzdělávací základ: - *popis kulturních artefaktů, jako jsou kroj, tradiční předměty nebo architektonické prvky, na základě obrazového materiálu* - *identifikace informací sdělovaných obrazem, ústním svědectvím a textem v multimodálním materiálu vztahujícím se k české kultuře v Rumunsku* - *doplnění srovnávací tabulky o přínosu jednotlivých komunikačních kanálů k celkovému významu sdělení* - *vysvětlení vztahu mezi textem a obrazem v multimodálním kulturním materiálu* - *formulování jednoduchého závěru o kulturním významu artefaktu nebo multimodální reprezentace* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *porovnání dvou multimodálních materiálů představujících stejný kulturní artefakt z hlediska výběru informací a účinku na příjemce* - *interpretace ústního svědectví ve spojení s obrazem a textovým úryvkem za účelem vystižení společné kulturní perspektivy* - *vytvoření krátkého multimodálního komentáře k předmětu nebo prostoru s identitotvornou hodnotou*
4.3. Píše krátke texty kulturní reflexe s využitím jednoduchých literárních a antropologických interpretací
Společný vzdělávací základ: - *napsání odstavce o významu předmětu, prostoru nebo kulturní praktiky identifikovaných v textu nebo v multimodálním materiálu* - *uspořádání myšlenek pro text kulturní reflexe na základě otázek typu „co představuje?“, „co sděluje?“, „proč je to důležité?“* - *převedení postřehů o literárním textu a kulturním artefaktu do souvislého textu o 6–8 větách* - *formulování osobní reakce na způsob, jakým dílo nebo kulturní dokument zobrazuje identitu české komunity* - *napsání textu, v němž jsou vzájemně propojeny literatura, kultura a žákova recepční zkušenost* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *formulování jednoduché antropologické interpretace kulturní praktiky zachycené v textu nebo na obraze* - *začlenění příkladů z různých zdrojů do vlastního textu: literárního úryvku, ústního svědectví, fotografie nebo kulturního artefaktu* - *revize textu kulturní reflexe z hlediska srozumitelnosti interpretace a soudržnosti myšlenek*

10. ROČNÍK
VZDĚLÁVACÍ OBSAHY

<table>
<tr><th>PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY</th><th>VZDĚLÁVACÍ OBSAHY</th></tr>
<tr><td>1.
Komunikace</td><td>Společný vzdělávací základ
• Komunikační kontext: místo a čas interakce, vztah mezi partnery, identita partnerů, společné znalosti.
• Strategie vnímání a porozumění mluvenému textu: parafrázování, explicitní a implicitní informace, dedukce a implikace, relevantní a irelevantní prvky.
• Strategie aktivního naslouchání: ověřování míry porozumění, kladení upřesňujících otázek; neverbální signály podpory.
• Komunikační postoje: zájem, zvídavost, zapojení, spolupráce při skupinových aktivitách.
• Přiměřené vyjadřování emocí.
• Komunikační bariéry. Strategie pro překonávání komunikačních obtíží.
• Prezentace textu: rukopisné psaní, uspořádání textu na stránce, vkládání obrázků, grafů, fotografií.
• Jednoduchá osnova (plán) myšlenek.
Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Styl: gramatická správnost, dodržování pravopisných a interpunkčních pravidel.
• Fáze psaní: generování nápadů, plánování, psaní; objevování známých témat, zúžení témat na konkrétní aspekty, slohové práce na daná nebo vlastní témata.
• Písemné vyjadřování vlastních názorů a preferencí.
• Komentování úryvků z přečtených textů, popis emocí.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Materiál navržený k poslechu / analýze:
● Texty určené k poslechu a analýze budou zahrnovat autentické příklady komunikace, jako jsou neformální rozhovory, veřejné debaty nebo administrativní sdělení, s cílem jasně ilustrovat rozdíly mezi styly a typy jazyka.
● Vybrané audiomateriály budou zdůrazňovat prvky, jako jsou tón, komunikační záměr, jazykový registr a struktura projevu, aby žáci mohli identifikovat rysy verbální a neverbální komunikace v reálných kontextech.
Navrhované typy interakcí:
● Navrhované interakce budou zahrnovat spolupracující, argumentační a situační aktivity, které umožní procvičování asertivní komunikace a různých jazykových registrů v autentických kontextech.
● Doporučuje se začlenění spontánních a digitálních forem interakce, jako jsou online diskuse nebo nestrukturované rozhovory, za účelem upevnění flexibility ústní komunikace a rozvoje schopnosti přizpůsobit se různorodým sociálním kontextům.</td></tr>
<tr><td>2.
Jazykové prostředky komunikace</td><td>Společný vzdělávací základ
• Výslovnost a pravopis:
- vztah mezi zvukem a písmenem;
- diakritická znaménka;
- hlásky: systém samohlásek (dlouhé, krátké), souhlásky měkké, tvrdé a obojetné;
- pravopis samohlásek a souhlásek;
- přízvuk, slabika;
- skupiny di, ti, ni – dy, ty, ny; bě, pě, vě, mě a párové souhlásky.
• Vocabular:
- vnitřní způsoby obohacování slovní zásoby: odvozování (předponami a příponami, zdrobněliny a slova zveličená), skládání (vlastní složeniny, nevlastní složeniny a zkratky), slovnědruhový přechod (konverze;
- slovní rodina;
- sémantické kategorie: homonyma, paronyma;
- aktualizace a prohlubování slovní zásoby a lexikálního pole na běžná témata a témata blízká zájmům žáků;
- slovník; slovníkové heslo.
• Morfologie:
- zájmena: skloňování osobních zájmen; zájmena přivlastňovací, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá a záporná;
- sloveso: definice, osoba, číslo, čas, způsob (oznamovací, rozkazovací), časování sloves;
- podstatné jméno: skloňování podstatných jmen (měkké vzory);</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY</th><th>VZDĚLÁVACÍ OBSAHY</th></tr>
<tr><td></td><td>
- přídavné jméno: definice, rod, číslo, stupňování, vzory skloňování;
- číslovky: určité, neurčité a základní, řadové, základní (kardinální), násobné;
- příslovce: druhy příslovcí (místa, času, příčiny, míry, způsobu, tázací a vztažná); tvoření příslovcí z přídavných jmen a ustrnutím;
- předložky, spojky, citoslovce;
- částice: modální (vždyť, přece, asi, prý).
• Syntax:
- shoda přísudku s podmětem;
- druhy vět podle postoje mluvčího (věty podle účelu): oznamovací, tázací, rozkazovací, přací a zvolací.
Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Stylistická diferenciace (Slohové rozvrstvení jazyka).
• Spisovný jazyk. Jazyková norma a odchylka.
• Mluvený a psaný jazyk (obecná čeština a spisovná čeština).
• Lexikální výběr v mluveném a psaném projevu.
</td></tr>
<tr><td colspan="2">Způsoby práce s obsahem:
● Při studiu těchto obsahů bude systematicky sledováno dodržování normativních, ortoepických, ortografických, morfologických a interpunkčních aspektů prostřednictvím důsledného využívání základních příruček českého jazyka, jakož i různých slovníků a specializovaných jazykových příruček.
● Vzdělávací činnosti se zaměří na praktickou aplikaci obsahů prostřednictvím cvičení zaměřených na fonetickou a pravopisnou analýzu, tvorbu textů v souladu s jazykovými normami, identifikaci sémantických vztahů mezi slovy a procvičování postupů obohacování slovní zásoby tak, aby si žáci rozvíjeli funkční komunikační kompetence v reálných kontextech.</td></tr>
<tr><td>3.
Literatura a zážitková recepce</td><td>
Společný vzdělávací základ
• Analýza studovaných literárních druhů a žánrů (epika, lyrika) v textech odpovídajících dané úrovni.
• Identifikace a analýza klíčových slov, hlavních myšlenek a tématu.
• Analýza struktury textu prostřednictvím stručné a podrobné osnovy (plánu myšlenek).
• Analýza literárního narativního textu:
- struktura děje, postava, čas a prostor;
- věcný text (funkční, informační či naučný) / multimodální text (vztah mezi textem a obrazem)
- popisný text (literární i věcný)
- výkladový text z hlediska komunikačního záměru.
• Psaní souvislých narativních a popisných textů.
• Psaní jednoduchých výkladových textů.
• Využití osnovy při psaní.
Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Využití strategií porozumění textu:
- vyvozování závěrů a předpovědí;
- vytváření mentálních reprezentací;
- vyjadřování citových reakcí.
• Vyjádření jednoduchých interpretací poselství textu.
• Psaní textů s využitím osobní čtenářské zkušenosti.
</td></tr>
<tr><td colspan="2">Návrh přístupu k obsahu tohoto oboru:
Doporučuje se, aby učitel vybíral relevantní literární úryvky v souladu se zájmy žáků a s tématy každodenní komunikace. V tomto kontextu je vhodné usilovat o vyvážené pojetí hlavních literárních žánrů, jako jsou:
● epický žánr (novela, povídka, črta, pohádka, legenda, deník, memoárové texty), zaměřený na analýzu narativní struktury, výstavby postav a vypravěčské perspektivy;
● lyrický žánr (klasická a moderní poezie), určený k interpretaci obrazného jazyka, výrazových prostředků a emocionální dimenze textu;
● dramatický žánr (divadelní úryvky), zaměřený na porozumění dialogu, konfliktu a vztahu mezi textem a jeho scénickým ztvárněním.
Texty mohou pocházet jak z kanonické české literatury, tak z tvorby současných českých autorů nebo z literatury Čechů v diaspoře, čímž se podporuje vytváření kulturních a srovnávacích souvislostí.</td></tr>
<tr><td>4.
Prvky interkulturality</td><td>
Společný vzdělávací základ
• Kulturní reprezentace v literární tvorbě Čechů v Rumunsku:
- etnografické prvky ve vyprávění;
- kulturní prostory, předměty a zvyklosti.
</td></tr>
</table>

PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY	VZDĚLÁVACÍ OBSAHY
	• Kulturní artefakty a multimodální interpretace: - kroj, předměty, architektura; - ústní svědectví, obraz, text.
	Prohlubující složka společného vzdělávacího základu • Kulturní esejistika a literární interpretace. • Antropologické interpretace aplikované v literatuře.
Poznámky k přístupu k navržené tematice ● Výběr textů obsahujících popisy tradic, symbolů, krojů a komunitních struktur s cílem identifikovat a diskutovat opakující se kulturní prvky. ● Volba úryvků z literárních, neliterárních či odborných textů týkajících se rituálů, komunitních hodnot a lidového umění s cílem vést žáky k pochopení identitní funkce kulturních prvků. ● Použití 2–3 textů z různých regionů diaspory; vedení žáků k porovnávacím pozorováním ohledně společných témat (vesnice, migrace, tradice).	

11. ROČNÍK
SPECIFICKÉ KOMPETENCE A PŘÍKLADY VYUČOVACÍCH AKTIVIT

1. Efektivně a přiměřeně komunikuje v různých ústních i písemných situacích s ohledem na komunikační záměr, kontext a vztah mezi účastníky komunikace

11. ročník

1.1. Interpretuje informace z mluvených textů, využívá strategie porozumění a rozlišuje mezi faktem a názorem

Společný vzdělávací základ:
- *identifikace hlavních a vedlejších myšlenek v mluveném sdělení jejich zaznamenáním do jednoduchého schématu*
- *ústní nebo písemné shrnutí vyslechnutého textu pomocí krátkých a souvislých vět*
- *třídění informací z mluveného sdělení podle relevance, tématu nebo komunikačního záměru*
- *přeformulování vyslechnutých úseků za účelem ověření a upevnění porozumění*
- *využívání selektivního opakování podstatných informací k objasnění sdělení*
- *rozpoznávání běžných pragmatických konektorů a vysvětlení jejich role při organizaci diskurzu*
- *rozlišování mezi fakty a názory v mluveném textu na známá témata*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:
- *porovnání dvou mluvených sdělení na stejné téma z hlediska způsobu podání faktů a názorů*
- *zdůvodnění interpretace mluveného sdělení s ohledem na obsahové indicie, pragmatické konektory a komunikační záměr*
- *vytvoření strukturovaného shrnutí delšího mluveného textu s důsledným výběrem podstatných informací*

1.2. Vyjednává význam sdělení a vztah s komunikačním partnerem v různých ústních interakcích prostřednictvím aktivního naslouchání, zdvořilosti a rozpoznávání emocí

Společný vzdělávací základ:
- *účast v řízených dialozích a rozhovorech s přizpůsobováním formulací podle vztahu mezi komunikačními partnery a podle norem zdvořilosti*
- *zaměření pozornosti na perspektivu partnera v dialogu prostřednictvím aktivního naslouchání a potlačení bezprostřední reakce soustředěné pouze na vlastní stanovisko*
- *shrnutí myšlenek vyjádřených komunikačním partnerem za účelem potvrzení porozumění a udržení komunikační shody*
- *formulování upřesňujících otázek a přiměřených odpovědí v situacích nedorozumění*
- *rozpoznávání emocí partnera v interakci na základě verbálních a neverbálních signálů*
- *přiměřené verbální vyjadřování souhlasu, nesouhlasu, výhrady nebo podpory při zachování respektu a tolerance*
- *přizpůsobování významu vlastního sdělení v dialogu s ohledem na množství, kvalitu, relevanci a srozumitelnost předávaných informací*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:
- *analýza ústní interakce z hlediska strategií vyjednávání významu a vztahu mezi komunikačními partnery*

11. ročník
- *vytváření dialogických scénářů, v nichž žáci přizpůsobují formulace podle emocí a reakcí partnera v rozhovoru* - *simulace situací spolupráce nebo názorové odlišnosti se zaměřením na udržení vztahu pomocí zdvořilostních formulí a přiměřených odpovědí*
1.3. Strukturuje souvislé psané texty přiměřené komunikačnímu kontextu s využitím osnovy, členění do odstavců a zásad formální úpravy
Společný vzdělávací základ: - *uspořádání myšlenek pro napsání textu pomocí osnovy, která zahrnuje úvod, stať a závěr* - *psaní krátkých textů členěných do odstavců při dodržení logické návaznosti myšlenek* - *vytvoření shrnutí na základě přečteného nebo vyslechnutého textu prostřednictvím výběru a přeformulování podstatných informací* - *písemné vyjadřování osobních názorů a preferencí v krátkých, dobře uspořádaných textech* - *převádění replik z přímé řeči do nepřímé řeči při zachování významu sdělení* - *pečlivá úprava textu prostřednictvím čitelného písma, vhodného rozvržení na stránce a zařazení jednoduchých vizuálních prvků, pokud podporují sdělení* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *procházení etap psaní při tvorbě slohových prací na zadaná nebo vlastní témata: generování nápadů, zúžení tématu, plánování a psaní* - *psaní vyprávěcích, popisných nebo dialogických textů s využitím jasné struktury a přiměřené slovní zásoby* - *převedení dialogu do krátkého vyprávěcího textu s využitím nepřímé řeči* - *revize vlastního textu opravou nedostatků v organizaci, soudržnosti a stylu*
1.4. Písemně komentuje názory, reakce a významy vztahující se k textům a známým zkušenostem při dodržování norem jazykové správnosti
Společný vzdělávací základ: - *písemné formulování osobních názorů a preferencí ve vztahu k tématu, textu nebo známé situaci* - *komentování krátkých pasáží z přečtených textů se zřetelem k myšlence, jazyku nebo účinku na čtenáře* - *písemný popis emocí (radosti, údivu nebo strachu) ve spojení se situacemi nebo textovými úryvky* - *užívání přiměřené slovní zásoby k odstíněnému vyjadřování osobních reakcí* - *revize napsaných textů z hlediska gramatické, pravopisné a interpunkční správnosti* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání krátkého komentáře k přečtenému úryvku se začleněním osobní reakce a alespoň minimálního zdůvodnění* - *diferencované vyjadřování emocí a preferencí podle tématu nebo typu zpracovávaného textu* - *zlepšování původní verze vlastního textu stylistickými úpravami a uplatňováním pravopisných a interpunkčních zásad* - *porovnání toho, jak dva literární nebo neliterární úryvky vyvolávají odlišné emocionální reakce, v souvislém odstavci*

2. Vědomě uplatňuje normy českého jazyka při vytváření správných, koherentních a funkčních ústních i písemných sdělení, přizpůsobených cíli komunikace

11. ročník
2.1. Dodržuje ortoepické a pravopisné normy českého jazyka v mluvených i psaných sděleních podle fonetických zvláštností jazyka
Společný vzdělávací základ: - *procvičování výslovnosti souhlásek v obtížných pozicích prostřednictvím čtení a nahrávání řad slov a krátkých vět* - *identifikace a oprava změn ve výslovnosti souhlásek v daných kontextech na základě audionahrávky a pracovního listu* - *uplatňování pravidel asimilace souhlásek ve spojeních znělá–neznělá a neznělá–znělá prostřednictvím doplňovacích cvičení a přepisu* - *správná výslovnost a pravopis zdvojených souhlásek v běžných slovech a větách* - *vyznačování nepřízvučných slov a enklitických prvků v krátkých úsecích, po němž následuje jejich výrazné čtení* - *reprodukce klesavých a stoupavých intonačních modelů v oznamovacích a tázacích větách*

11. ročník

- *přepis krátkého mluveného sdělení s uplatněním studovaných pravopisných a ortoepických pravidel*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *porovnávání správných a nesprávných variant výslovnosti za účelem vysvětlení vztahu mezi normou a odchylkou*
- *analýza mluvených úseků z hlediska přízvuku, intonace a srozumitelnosti sdělení*
- *oprava častých ortoepických a pravopisných chyb vyskytujících se ve větách nebo krátkých textech*

2.2. Využívá slovní zásobu českého jazyka prostřednictvím výrazů, ustálených spojení a lexikálních vztahů v závislosti na komunikačním kontextu

Společný vzdělávací základ:

- *určování významu slovesných ustálených spojení, idiomatických výrazů, přísloví a rčení v krátkých textech*
- *přiřazování výrazů a ustálených spojení k vhodným komunikačním situacím*
- *uspořádání slovní zásoby do lexikálních polí zaměřených na existenci, prostor, čas, množství, vlastnosti, mentální procesy, vztahy a deixi*
- *používání slovníku a slovníkového hesla k objasnění významu, tvaru a užití některých slov a výrazů*
- *začleňování výrazů a frazeologických jednotek do přiměřených vět a krátkých textů*
- *porovnávání doslovného a přeneseného významu v běžných příkladech*
- *rozšiřování slovní zásoby k tématům, která žáky zajímají, prostřednictvím lexikálních karet a cvičení zasazených do kontextu*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *vysvětlení role idiomatických výrazů při významovém odstínění sdělení v krátkém textu*
- *napsání krátkého textu využívajícího výrazy, ustálená spojení a termíny ze stejného lexikálního pole*
- *porovnání expresivní hodnoty dvou formulací, jedné neutrální a jedné idiomatické, v podobných kontextech*

2.3. Užívá morfologické kategorie českého jazyka v gramaticky správných větách a krátkých textech

Společný vzdělávací základ:

- *správné používání tvarů mě/mně, sebou, s sebou, mi/my ve větách a krátkých dialozích*
- *užívání přivlastňovacích, ukazovacích, tázacích, vztažných, neurčitých a záporných zájmen ve funkčních kontextech*
- *časování sloves v oznamovacím, rozkazovacím a podmínkovém způsobu a také vyjadřování přání a záměru v korespondenci s rumunským konjunktivem, v běžných větách*
- *doplňování úseků správnými tvary podstatných jmen se zaměřením na výjimky v rodě a čísle, defektivní podstatná jména a hromadná podstatná jména*
- *užívání přivlastňovacích přídavných jmen a nepravidelných stupňů porovnání v popisech a srovnáních*
- *používání číslovek podle rodu, čísla a pádu prostřednictvím cvičení na jejich začlenění do vět*
- *užívání příslovcí s pravidelným i nepravidelným stupňováním v odpovídajících kontextech*
- *začleňování reflexivních částic se a si do správně utvořených vět*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *přepracování krátkého textu změnou některých morfologických tvarů se sledováním dopadu na význam a jazykovou správnost*
- *napsání funkčního textu, který bude obsahovat zájmena, číslovky, přídavná jména a příslovce v různých tvarech*
- *vysvětlování častých gramatických chyb ve vztahu k příslušné morfologické kategorii*

2.4. Přizpůsobuje syntaktickou organizaci a výběr slovní zásoby normě spisovného jazyka a různým komunikačním registrům

Společný vzdělávací základ:

- *uspořádání slov ve větě za účelem vytvoření správných a srozumitelných výpovědí v češtině*
- *identifikace větných členů a vztahů mezi nimi ve větách a krátkých textech*
- *sledování postavení přísudku ve větě a vysvětlení jeho role při uspořádání sdělení*
- *přeformulování vět změnou slovosledu při zachování základního významu a se sledováním vzniklých významových odstínů*
- *porovnávání ukázek spisovného jazyka s příklady hovorového jazyka, žargonu nebo slangu ve vztahu ke kontextu*

11. ročník
- *volba formulací vhodných pro mluvený a pro psaný jazyk v daných situacích* - *přeformulování vět z běžného neformálního registru do podoby odpovídající spisovnému jazyku* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *analýza příkladů stylové variability ve vztahu ke komunikačnímu cíli, adresátovi a kontextu* - *začlenění odborných termínů do krátkých informačních textů při zachování stylové přiměřenosti* - *porovnávání účinků užití spisovného jazyka a nekonvenčních registrů ve větách nebo krátkých textech* - *napsání dvou variant téhož sdělení s odlišeným registrem a odlišným výběrem slovní zásoby*

3. Interpretuje literární i neliterární texty s cílem vytvářet významy, identifikovat hodnoty a emoce a utvářet kritický postoj k psanému sdělení

11. ročník
3.1. Interpretuje různé typy, žánry a textové struktury ve vztahu k tématu, motivům a sdělení
Společný vzdělávací základ: - *interpretace příslušnosti textu k určitému typu nebo literárnímu žánru s využitím znaků výstavby, jazyka a organizace obsahu* - *identifikace tématu a motivů textu a formulování vztahu mezi nimi a celkovým sdělením* - *vytvoření rozvinuté osnovy literárního / neliterárního textu prostřednictvím hierarchického uspořádání myšlenek* - *vysvětlení způsobu, jakým struktura textu přispívá k utváření smyslu* - *formulování závěru o sdělení textu na základě vztahu mezi tematickými a strukturními prvky* - *porovnání dvou textů z hlediska toho, jak je téma rozvíjeno a podporováno motivy a vnitřní organizací* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *formulování inferencí na základě vztahů mezi jednotlivými částmi textu, tématem a motivy* - *vysvětlení citových a intelektuálních reakcí vyvolaných textem ve vztahu k jeho výstavbě* - *interpretace výkladového nebo argumentačního textu prostřednictvím identifikace hlavní myšlenky a způsobu uspořádání informací*
3.2. Analyzuje zvláštnosti narativního, popisného, multimodálního a neliterárního textu ve vztahu k perspektivě a komunikačnímu záměru
Společný vzdělávací základ: - *analýza technik utváření postavy v literárním vyprávěcím textu prostřednictvím výběru relevantních příkladů* - *identifikace narativní perspektivy a vysvětlení jejího účinku na recepci textu* - *interpretace neliterárního vyprávěcího textu ve vztahu ke komunikačnímu záměru a k typu předávané informace* - *analýza funkce popisu v literárním i neliterárním textu se zřetelem k jeho úloze při utváření významu* - *interpretace multimodálního textu ze sémantického hlediska prostřednictvím propojení verbálních a vizuálních informací* - *porovnání dvou textů nebo textových úseků z hlediska narativní perspektivy, popisu nebo komunikačního záměru* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *vysvětlení, jak volba narativní perspektivy ovlivňuje obraz postavy a událostí* - *formulování závěru o roli popisu při vytváření atmosféry, prostoru nebo postavy* - *porovnání celkového smyslu verbálního textu a multimodálního textu, které zpracovávají stejné téma*
3.3. Argumentuje své názory a osobní reakce na texty ve vztahu k významům, hodnotám a čtenářským účinkům
Společný vzdělávací základ: - *formulování osobního názoru na přečtený text se zřetelem k tématu, postavám, jazyku nebo sdělení* - *podložení hodnocení příklady nebo relevantními úryvky z textu* - *vysvětlení citových a intelektuálních reakcí vyvolaných četbou ve vztahu k určitým prvkům literárního nebo neliterárního textu* - *písemné zpracování nebo ústní podání jednoduché charakteristiky postavy s oporou o detaily z textu* - *vytvoření reflexivního textu vycházejícího z myšlenky, hodnoty nebo situace obsažené v přečteném textu* - *vztahování osobního názoru k vlastní čtenářské zkušenosti a k dalším známým textům*

11. ročník
Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *argumentace osobního názoru s výslovným odkazem na text a jeho sdělení* - *porovnání dvou možných čtenářských reakcí na tentýž text se zdůvodněním vlastního stanoviska* - *formulování krátké písemné odpovědi na interpretační otázku s využitím relevantních příkladů a logických konektorů*
3.4. Píše jednoduché interpretační, argumentační a reflexivní texty s využitím logických konektorů a prostředků textové koheze
Společný vzdělávací základ: - *napsání krátkého interpretačního textu vycházejícího z myšlenky nebo z relevantního úryvku z přečteného textu* - *napsání jednoduchého argumentačního textu, v němž je vyjádřen a podložen názor na sdělení nebo hodnotu textu* - *vypracování charakteristiky postavy na základě opěrných bodů analýzy* - *napsání reflexivního textu inspirovaného vlastní čtenářskou zkušeností* - *používání logických konektorů k uspořádání myšlenek a k vyznačení vztahů mezi větami* - *uplatňování prostředků textové koheze při psaní souvislého textu* - *revize a zlepšování vlastního textu z hlediska srozumitelnosti, soudržnosti a přiměřenosti vyjadřování* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *přepracování vlastního textu zlepšením uspořádání argumentů a koheze* - *napsání rozvinuté verze interpretačního nebo reflexivního textu začleněním dalších příkladů z literárního textu* - *porovnání dvou variant téhož napsaného textu za účelem zdůraznění účinku logických konektorů a logické struktury*

4. Využívá vztah mezi jazykem, literaturou a kulturou k porozumění kulturní identitě a interkulturní rozmanitosti

11. ročník
4.1. Interpretuje podoby jinakosti a interkulturního soužití v literární tvorbě příslušníků české menšiny v Rumunsku i v dalších regionech diaspory
Společný vzdělávací základ: - *identifikace situací kulturního kontaktu, soužití a vztahování se k jinakosti v literárních textech* - *vysvětlení, jak postavy, prostory a vztahy mezi skupinami odrážejí interkulturní zkušenosti* - *porovnání zobrazení vlastní komunity se zobrazením druhého v narativním úryvku* - *formulování jednoduchého závěru o tom, jak text utváří obraz interkulturního soužití* - *vytvoření pracovního listu interkulturní četby ke studovanému textu s rubrikami, jako jsou kontext, kulturní skupiny, vztahy, významy* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *porovnání dvou literárních úryvků z různých oblastí české diaspory z hlediska zobrazení jinakosti* - *formulování interpretace role literatury při uchovávání paměti interkulturního soužití* - *vysvětlení vztahu mezi zkušeností komunity a jejím kulturním zobrazením v textu*
4.2. Analyzuje kulturní symboly, hodnoty a mentality přítomné v literárních textech ve vztahu k narativnímu kontextu a ke kritickým perspektivám četby
Společný vzdělávací základ: - *identifikace kulturních symbolů přítomných v literárním textu a vysvětlení jejich významu v narativním kontextu* - *analýza toho, jak předměty, praktiky, obrazy nebo kulturní formule přispívají k utváření identity* - *sledování hodnot a mentalit naznačených jednáním, vztahy nebo narativními perspektivami* - *výběr relevantních úseků pro zdůraznění toho, jak text vyjadřuje příslušnosti, napětí nebo kulturní odlišnosti* - *formulování jednoduché interpretace role kulturních symbolů ve sdělení textu* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *kritická interpretace kulturních reprezentací v textu ve vztahu ke stereotypům, hodnotám a mentalitám* - *porovnání významu téhož kulturního symbolu ve dvou odlišných narativních kontextech* - *napsání analytického odstavce o roli kulturního symbolu při utváření celkového smyslu textu*

11. ročník
4.3. Argumentuje svá stanoviska ke kulturním a identitním tématům ve vztahu k literárním textům a k vlastní interkulturní zkušenosti
Společný vzdělávací základ: - *formulování osobního názoru na kulturní nebo identitní téma přítomné ve studovaném textu* - *podložení stanoviska odkazem na příklady, situace nebo symboly z textu* - *napsání krátkého argumentačního textu na kulturní nebo identitní téma* - *vztahování myšlenky z textu k vlastní jazykové, rodinné nebo komunitní zkušenosti* - *formulování reflexe vlastní interkulturní identity na základě četby textu* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání argumentace o tom, jak literatura přispívá k porozumění kulturní identitě a rozmanitosti* - *porovnání vlastní perspektivy s perspektivou, kterou text nabízí na kulturní příslušnost* - *vypracování reflexivně-argumentačního textu, v němž jsou propojeny osobní zkušenost a kulturní reprezentace v literatuře* - *ústní obhájení stanoviska k účinkům kulturních stereotypů na recepci textu*

11. ROČNÍK
VZDĚLÁVACÍ OBSAHY

PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY	VZDĚLÁVACÍ OBSAHY
1. Komunikace	**Společný vzdělávací základ** • Slovní zásoba (lexikon) a její význam v mluvené interakci: dialogické sekvence, popis. • Strategie vnímání a porozumění mluvenému projevu: shrnování, klasifikace, reformulace, opakování, pragmatické konektory; rozlišování mezi faktem a názorem. • Strategie aktivního naslouchání: orientace na perspektivu druhého a potlačení vlastní perspektivy; rekapitulace myšlenek vyjádřených partnerem. • Komunikační postoje: respekt, tolerance. • Emoční inteligence: rozpoznávání emocí partnera. • Principy interakce: vyjednávání významu (kvantita, kvalita, relevance a způsob předávání informací) a vyjednávání vztahu s partnerem (zdvořilost). • Prezentace textu: rukopis, rozvržení textu na stránce, začlenění kreseb, grafů a fotografií. • Nástin myšlenek. Části textu: úvod, stať, závěr, odstavce. • Písemné vyjadřování vlastních názorů a preferencí. Shrnutí (resumé). • Převod přímé řeči na řeč nepřímou. ***Prohlubující složka společného vzdělávacího základu*** • Styl: gramatická správnost, dodržování pravopisných a interpunkčních pravidel. • Fáze psaní: generování myšlenek, plánování, redakce: zkoumání známých témat, zužování témat na konkrétní aspekty; slohové práce na zadaná nebo vlastní témata: vypravěčský, popisný slohový postup, dialog. • Komentování pasáží z četby, popis emocí (radost, údiv, strach).
Materiál navržený k poslechu / analýze: ● Texty určené k poslechu a analýze budou zahrnovat autentické příklady komunikace, jako jsou neformální rozhovory, veřejné debaty nebo administrativní sdělení, s cílem jasně ilustrovat rozdíly mezi styly a typy jazyka. ● Vybrané audiomateriály budou zdůrazňovat prvky, jako jsou tón, komunikační záměr, jazykový registr a struktura projevu, aby žáci mohli identifikovat rysy verbální a neverbální komunikace v reálných kontextech. **Navrhované typy interakcí:** ● Navrhované interakce budou zahrnovat spolupracující, argumentační a situační aktivity, které umožní procvičování asertivní komunikace a různých jazykových registrů v autentických kontextech. ● Doporučuje se začlenění spontánních a digitálních forem interakce, jako jsou online diskuse nebo nestrukturované rozhovory, za účelem upevnění flexibility ústní komunikace a rozvoje schopnosti přizpůsobit se různorodým sociálním kontextům.	

<table>
<tr><th>PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY</th><th>VZDĚLÁVACÍ OBSAHY</th></tr>
<tr><td>2.
Jazykové prostředky komunikace</td><td>Společný vzdělávací základ
• Výslovnost a pravopis:
- změny ve výslovnosti souhlásek;
- výslovnost souhlásek na konci slova (ztráta znělosti);
- asimilace (spodoba) znělosti: kombinace znělá – neznělá, neznělá – znělá;
- výslovnost zdvojených souhlásek;
- přízvuk: nepřízvučná slova (příklonky/enklitika a předklonky/proklitika);
- Intonace: klesavá a stoupavá intonační melodie.
• Slovní zásoba:
- frazémy a kolokace: slovesné vazby, idiomy, přísloví a pořekadla;
- slovní zásoba a lexikální pole (obecné pojmy): existence, prostor, čas, kvantita, vlastnosti, mentální procesy, vztahy, deixe.
- slovník; slovníkové heslo.
• Morfologie:
- osobní zájmena – tvary mě/mně, sebou vs. s sebou, mi vs. my;
- zájmena přivlastňovací, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá a záporná;
- sloveso – slovesný způsob (konjunktiv, podmiňovací způsob), slovesné tvary;
- podstatné jméno – skloňování (měkké vzory), výjimky v rodě a čísle, jména pomnožná, hromadná a kolektivní;
- přídavné jméno – přivlastňovací, nepravidelné stupňování;
- číslovky – rod, číslo, pád, skloňování číslovek;
- příslovce – pravidelné a nepravidelné stupňování;
- částice – zvratná zájmena/částice se a si.
• Syntax:
- slovosled v češtině;
- větné členy (podmět, přísudek, předmět přímý, předmět nepřímý, příslovečná určení) a vztahy mezi nimi;
- přísudek a jeho místo ve větě.

Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Stylistická diferenciace. Odborné termíny.
• Vrstvy slovní zásoby: slang, argot.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Způsoby práce s obsahem:
● Při studiu těchto obsahů bude systematicky sledováno dodržování normativních, ortoepických, ortografických, morfologických a interpunkčních aspektů prostřednictvím důsledného využívání základních příruček českého jazyka, jakož i různých slovníků a specializovaných jazykových příruček.
● Vzdělávací činnosti se zaměří na praktickou aplikaci obsahů prostřednictvím cvičení zaměřených na fonetickou a pravopisnou analýzu, tvorbu textů v souladu s jazykovými normami, identifikaci sémantických vztahů mezi slovy a procvičování postupů obohacování slovní zásoby tak, aby si žáci rozvíjeli funkční komunikační kompetence v reálných kontextech.</td></tr>
<tr><td>3.
Literatura a zážitková recepce</td><td>Společný vzdělávací základ
• Interpretace literárních druhů a žánrů v rozmanitých textech.
• Analýza vztahu mezi tématem, motivy a poselstvím.
• Interpretace struktury textu prostřednictvím podrobné osnovy.
• Interpretace literárního vypravěčského textu: techniky tvorby postavy; vypravěčské perspektivy.
• Interpretace věcného (nežánrového) vypravěčského textu v souvislosti s komunikačním záměrem.
• Interpretace multimodálních textů ze sémantického hlediska.
• Analýza funkce popisu v textu.
• Psaní interpretačních textů / jednoduchých argumentačních textů.
• Vypracování charakteristik a reflexivních textů.

Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Využití strategií porozumění: vyvozování závěrů (inferencí); vysvětlení citových a rozumových reakcí.</td></tr>
</table>

PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY	VZDĚLÁVACÍ OBSAHY
	• Interpretace výkladového a argumentačního textu. • Argumentace vlastních názorů s oporou o text. • Využívání logických spojek a prostředků textové návaznosti (koheze). • Revize a zdokonalování psaného textu.
Návrh přístupu k obsahu tohoto oboru: Doporučuje se, aby učitel vybíral relevantní literární úryvky v souladu se zájmy žáků a s tématy každodenní komunikace. V tomto kontextu je vhodné usilovat o vyvážené pojetí hlavních literárních žánrů, jako jsou: ● epický žánr (novela, povídka, črta, pohádka, legenda, deník, memoárové texty, román), zaměřený na analýzu narativní struktury, výstavby postav a vypravěčské perspektivy; ● lyrický žánr (klasická a moderní poezie), určený k interpretaci obrazného jazyka, výrazových prostředků a emocionální dimenze textu; ● dramatický žánr (divadelní úryvky), zaměřený na porozumění dialogu, konfliktu a vztahu mezi textem a jeho scénickým ztvárněním. Texty mohou pocházet jak z kanonické české literatury, tak z tvorby současných českých autorů nebo z literatury Čechů v diaspoře, čímž se podporuje vytváření kulturních a srovnávacích souvislostí.	
4. Prvky interkulturality	**Společný vzdělávací základ** • Kulturní reprezentace v literární tvorbě rumunských Čechů a v dalších regionech diaspory: - reprezentace jinakosti a mezikulturního soužití; - kulturní symboly a jejich význam v narativním kontextu; - psaní argumentačních textů na kulturní a identitní témata; - reflexe vlastní mezikulturní identity.
	Prohlubující složka společného vzdělávacího základu • Vztah mezi osobní zkušeností a kulturní reprezentací v literatuře. • Kritická interpretace kulturních reprezentací (stereotypy, hodnoty, mentality).
Poznámky k přístupu k navržené tematice ● Výběr textů obsahujících popisy tradic, symbolů, krojů a komunitních struktur s cílem identifikovat a diskutovat opakující se kulturní prvky. ● Volba úryvků z literárních, neliterárních či odborných textů týkajících se rituálů, komunitních hodnot a lidového umění s cílem vést žáky k pochopení identitní funkce kulturních prvků. ● Použití 2–3 textů z různých regionů diaspory; vedení žáků k porovnávacím pozorováním ohledně společných témat (vesnice, migrace, tradice).	

12. ROČNÍK
SPECIFICKÉ KOMPETENCE A PŘÍKLADY VYUČOVACÍCH AKTIVIT

1. Efektivně a přiměřeně komunikuje v různých ústních i písemných situacích s ohledem na komunikační záměr, kontext a vztah mezi účastníky komunikace

12. ročník
1.1. Kriticky posuzuje mluvená sdělení ve vztahu k vyjádřeným myšlenkám, perspektivám, komunikačním záměrům, postojům a emocím
Společný vzdělávací základ: - *identifikace hlavních myšlenek v mluveném sdělení a jejich porovnání s myšlenkami jiného sdělení na stejné téma* - *porovnávání perspektiv vyjádřených komunikačními partnery nebo různými mluvčími se zřetelem ke komunikačnímu záměru a cíli komunikace* - *rozpoznávání emocí, postojů a komunikačních cílů vyjádřených v ústním projevu explicitně nebo implicitně*

12. ročník

- *formulování jednoduchých závěrů o vztahu mezi tím, co partner sděluje, a tím, co už žák o tématu ví*
- *hodnocení mluveného sdělení z hlediska soudržnosti myšlenek, relevance informací a přiměřenosti formulace*
- *porovnávání tvrzení v mluveném sdělení z hlediska rozdílu mezi faktem, názorem, svědectvím a osobní reprezentací*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *kritická analýza výměny názorů nebo ústního vystoupení prostřednictvím identifikace přesvědčovacích strategií a typů použitých tvrzení*
- *porovnání dvou odlišných ústních stanovisek ke stejnému tématu s vysvětlením rozdílů v perspektivě, záměru a argumentační síle*
- *formulování vlastního zdůvodněného hodnocení věrohodnosti a účinnosti mluveného sdělení*

1.2. Ústně argumentuje v různých komunikačních situacích a projevuje přitom kritické myšlení, flexibilitu, asertivitu a fair play

Společný vzdělávací základ:

- *účast v řízených dialozích a debatách s jasným vyjadřováním souhlasu, nesouhlasu nebo výhrady vůči názorům komunikačního partnera*
- *formulování jednoduchých zdůvodnění na podporu vlastního stanoviska s využitím faktů, příkladů nebo relevantních zkušeností*
- *používání argumentů přiměřených komunikačnímu kontextu: fakta, příklady, důkazy, morální hodnoty nebo apel na emoce*
- *přizpůsobování míry důraznosti vlastních tvrzení podle situace a vztahu ke komunikačnímu partnerovi*
- *posuzování vyjádření partnera ve vztahu k vlastním znalostem, názorům a kritériím relevance*
- *procvičování vhodného komunikačního chování: respekt, tolerance, asertivita, ochota k vyjednávání, nekonfliktnost*
- *rozpoznávání emocí partnera a přizpůsobování verbální reakce tak, aby byl zachován vyrovnaný komunikační vztah*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *organizování minidebat na známá témata se zastáváním určitého stanoviska a reakcí na jednoduché protiargumenty*
- *analýza toho, jak různé typy argumentů ovlivňují účinnost ústní interakce*
- *vytváření dialogických scénářů, v nichž žáci vyjednávají řešení, zachovávají fair play a vyhýbají se eskalaci konfliktu*
- *přeformulování příliš rigidního nebo konfliktního vyjádření do asertivní a spolupracující podoby*

1.3. Vytváří argumentační texty s využitím specifické struktury, osnovy, členění do odstavců a zásad formální úpravy

Společný vzdělávací základ:

- *uspořádání myšlenek pro napsání textu pomocí schématu, které zahrnuje úvod, stať, závěr a posloupnost argumentů*
- *napsání krátkého argumentačního textu s formulováním názoru a jeho podložením zdůvodněními, příklady nebo důkazy*
- *členění textu do odstavců odpovídajících jednotlivým fázím argumentace*
- *rozlišování a používání některých prvků argumentace: tvrzení, zdůvodnění, důkaz/příklad*
- *převádění přímé řeči do nepřímé a naopak při zachování významu i přiměřenosti kontextu*
- *pečlivá úprava textu na stránce, včetně zařazení jednoduchých vizuálních prvků, pokud podporují sdělení*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *psaní argumentačních textů na zadaná nebo zvolená témata s výběrem a logickým uspořádáním argumentů*
- *revize argumentačního textu z hlediska soudržnosti, jasnosti zastávaného stanoviska a účinnosti použitých příkladů*
- *přepracování původně slabě argumentovaného textu do jasnější a přesvědčivější podoby*
- *napsání nebo počítačová úprava textu s vhodným začleněním grafů, obrázků nebo jiných vizuálních prvků*
- *využívání etap psaní při tvorbě složitějšího textu: generování nápadů, zúžení tématu, plánování a psaní*

1.4. Písemně formuluje stanoviska a kritické reakce k známým tématům a textům při dodržování norem jazykové správnosti a stylové přiměřenosti

Společný vzdělávací základ:

12. ročník
- *písemné formulování osobního stanoviska ke známému tématu s minimální oporou v příkladech nebo zdůvodnění* - *formulování kritické reakce na dvě perspektivy přítomné v textu nebo v komunikační situaci formou souvislého odstavce* - *psaní osobních reakcí na myšlenky, hodnoty nebo postoje vyjádřené v textu* - *užívání přiměřené slovní zásoby k vyjadřování kritického, ale vyváženého postoje* - *revize vlastního textu z hlediska gramatické, pravopisné a interpunkční správnosti* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání krátkého komentáře k textu nebo komunikační situaci se zdůrazněním osobního stanoviska a hodnoticích kritérií* - *formulování osobního postoje k přesvědčivosti dvou úryvků nebo vystoupení v souvislém a argumentačně vystavěném textu* - *zlepšování písemného projevu úpravami stylu, správnosti a přiměřenosti vzhledem ke komunikačnímu cíli* - *napsání a technická úprava vlastního slohového útvaru s důrazem na vizuální uspořádání, čitelnost a začlenění grafických prvků*

2. Vědomě uplatňuje normy českého jazyka při vytváření správných, koherentních a funkčních ústních i písemných sdělení, přizpůsobených cíli komunikace

12. ročník
2.1. Propojuje grafickou a zvukovou podobu českého jazyka v souladu s ortoepickou a pravopisnou normou v různých komunikačních situacích
Společný vzdělávací základ: - *porovnávání dvojic a řad slov, které ilustrují vztah mezi grafickou a zvukovou podobou češtiny, se zaměřením na opozice i/y, e/ě, ú/ů* - *uplatňování pravopisných a výslovnostních pravidel v doplňovacích cvičeních a při přepisu na základě příkladů s foneticko-grafickými obtížemi* - *identifikace fonetické realizace některých typických grafických sekvencí v běžných slovech a větách* - *správná výslovnost a pravopis přejatých slov prostřednictvím jejich začleňování do vět a krátkých textů* - *rozlišování mezi spisovnou a místní výslovností v zadaných příkladech ve vztahu k jazykové normě* - *sledování fonetických a grafických stylových variant v daných kontextech prostřednictvím přiřazování jazykové formy ke komunikační situaci* - *oprava častých ortoepických a pravopisných odchylek vyskytujících se ve větách a krátkých textech* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *vysvětlování vztahu mezi normou a odchylkou na příkladech fonetické, pravopisné nebo stylové variability* - *analýza mluvených a psaných úseků z hlediska vztahu mezi grafickou podobou, výslovností a přiměřeností* - *formulování poznámek k rozdílu mezi spisovnou podobou a místní nebo hovorovou variantou*
2.2. Volí slovní zásobu českého jazyka podle významu, kontextu a registru a využívá přitom lexikální pole i lexikografické zdroje
Společný vzdělávací základ: - *rozšiřování lexikálních polí vztahujících se k existenci, prostoru, času, množství, vlastnostem, mentálním procesům, vztahům a deixi prostřednictvím uspořádání termínů do sémantických sítí* - *používání slovníku a slovníkového hesla k objasnění významu, užití a stylové hodnoty některých slov a výrazů* - *volba vhodného výrazu v daném kontextu z několika významově blízkých lexikálních variant* - *začleňování nové slovní zásoby do informačních, popisných nebo argumentačních vět a krátkých textů* - *porovnávání lexikálních formulací náležejících k hovorovému a kultivovanému registru podle komunikační situace* - *výběr vhodných odborných termínů ve školních a mezipředmětových kontextech* - *revize výběru slovní zásoby v krátkém textu za účelem zvýšení přesnosti a přiměřenosti sdělení* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *zdůvodnění volby lexikálních jednotek ve vztahu ke kontextu, adresátovi a komunikačnímu cíli* - *napsání krátkého textu ve dvou lexikálních variantách, z nichž jedna je bližší hovorovému jazyku a druhá kultivovanému vyjadřování* - *porovnání účinku neutrálních, hovorových a odborných termínů ve větách se stejným obsahem*

12. ročník
2.3. Začleňuje morfologické tvary českého jazyka do vět a textů při dodržování shody a komunikačního záměru
Společný vzdělávací základ: - *používání osobních zájmen v (pří)nepřízvučných tvarech, a to v reflexivních i nereflexivních kontextech* - *uplatňování přivlastňovacích, ukazovacích, tázacích, vztažných, neurčitých a záporných zájmen ve větách* - *realizace shody zájmena s podstatným jménem v rodě, čísle a pádě* - *používání studovaných slovesných způsobů, zejména podmínkového způsobu a vyjadřování přání (odpovídající rumunskému konjunktivu), ve funkčních kontextech* - *uvádění slovesného času do souladu s komunikačním záměrem ve větách a krátkých textech* - *začleňování slovesných tvarů do vedlejších vět při zachování významu a soudržnosti* - *uplatňování běžných skloňovacích vzorů podstatných jmen a správné užívání defektivních a hromadných podstatných jmen* - *používání přivlastňovacích přídavných jmen a pravidelných i nepravidelných stupňů porovnání v popisných a argumentačních kontextech* - *realizace shody přídavného jména s podstatným jménem ve složitějších strukturách* - *užívání číslovek ve funkčních kontextech při dodržování shody v rodě, čísle a pádě* - *začleňování příslovcí k vyjadřování odstínů času, způsobu a intenzity se sledováním účinku jejich postavení ve větě* - *správné užívání reflexivních částic se a si v závislosti na jejich postavení ve větě* - *oprava častých chyb v písemném vyjadřování ve vztahu k příslušné morfologické kategorii* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *přepracování krátkého textu změnou některých morfologických tvarů a sledování dopadu na význam i jazykovou správnost* - *napsání funkčního nebo reflexivního textu, který bude obsahovat rozmanité pronominální, slovesné, adjektivní a adverbiální tvary* - *vysvětlování opakujících se gramatických chyb ve vztahu ke shodě, skloňování nebo časové souslednosti*
2.4. Strukturuje ústní a písemná sdělení využíváním souvětí a přizpůsobováním vyjadřování stylové variabilitě
Společný vzdělávací základ: - *identifikace hlavní věty a vedlejší věty ve větách a krátkých textech* - *rozpoznávání běžných typů vedlejších vět se zřetelem k jejich úloze při uspořádání sdělení* - *rozvíjení jednoduchých vět v souvětí při zachování základního významu* - *uspořádání příslovečného určení ve větě se sledováním vlivu jeho postavení na srozumitelnost a informační důraz* - *logické řazení vět v textu za účelem zdůraznění vztahů mezi větou hlavní a vedlejší* - *přeformulování výpovědí změnou syntaktické struktury při zachování komunikačního záměru* - *psaní krátkých informačních textů, vyprávěcích nebo argumentačních textů, které obsahují souvětí* - *porovnávání formulací náležejících k hovorovému a kultivovanému jazykovému projevu se zřetelem ke struktuře a kontextu* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *analýza textů z hlediska stylové variability a vztahu mezi syntaktickou strukturou a registrem* - *začleňování odborných termínů do textů se syntaktickou strukturou přiměřenou informačnímu cíli* - *napsání dvou variant téhož sdělení, jedné v hovorovém registru a druhé v kultivovaném registru, se syntaktickým i lexikálním odlišením* - *revize vlastního textu prostřednictvím zjednodušení nebo rozvinutí syntaktické struktury v závislosti na komunikačním cíli*

3. Interpretuje literární i neliterární texty s cílem vytvářet významy, identifikovat hodnoty a emoce a utvářet kritický postoj k psanému sdělení

12. ročník
3.1. Posuzuje typy, žánry a textové struktury ve vztahu k tématům, motivům a vidění světa
Společný vzdělávací základ: - *posuzování příslušnosti textů k literárním typům a žánrům s využitím znaků kompozice, jazyka a umělecké výstavby* - *syntetizování témat a motivů textu za účelem formulování závěru o jeho vidění světa* - *interpretace struktury textu ve vztahu k vnitřnímu uspořádání myšlenek a k účinku na celkový smysl*

12. ročník

- *porovnání způsobu, jakým dva texty rozvíjejí stejné téma prostřednictvím odlišných motivů a struktur*
- *formulování posouzení relevance struktury textu pro jeho sdělení*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *obhájení srovnávacího hodnocení dvou textů náležejících k různým žánrům ve vztahu k tématu, motivům*
- *formulování písemné syntézy vztahu mezi tématem, motivy a sdělením ve studovaném textu*
- *argumentace hodnoty textu ve vztahu k žánrovým zvláštnostem a k jeho vnitřní organizaci*

3.2. Interpretuje literární, neliterární a multimodální texty z více perspektiv ve vztahu k explicitnímu a implicitnímu sdělení

Společný vzdělávací základ:

- *interpretace textu z různých perspektiv ve vztahu k narativnímu hlasu, pozici čtenáře a kontextu recepce*
- *identifikace a vysvětlení explicitního a implicitního sdělení v literárním nebo neliterárním textu*
- *kritická analýza neliterárního textu se zřetelem ke komunikačnímu záměru, k uspořádání informací a k účinku na příjemce*
- *interpretace sdělení v současných multimodálních textech prostřednictvím propojení verbálních, vizuálních a symbolických prvků*
- *zasazení textu do kulturního a společenského kontextu za účelem vysvětlení některých významů a hodnot*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *porovnání dvou možných interpretací téhož textu se zdůrazněním argumentů, které je podporují*
- *formulování závěru o tom, jak kulturní a společenský kontext ovlivňuje porozumění textu*
- *interpretace současného multimodálního textu ve vztahu k publiku, záměru a strategii utváření sdělení*

3.3. Formuluje hodnotící soudy o přečtených textech ve vztahu k narativním technikám, výstavbě postavy a funkcím popisu a výkladu

Společný vzdělávací základ:

- *hodnocení literárního vyprávěcího textu se zřetelem k moderním narativním technikám a ke způsobu utváření komplexní postavy*
- *analýza role popisu a výkladu ve složitějších textových strukturách za účelem zdůraznění jejich přínosu k významu*
- *formulování soudu o postavě, textovém úseku nebo sdělení textu s oporou o relevantní příklady*
- *posuzování účinnosti některých prostředků textové výstavby ve vztahu k účinku na čtenáře*
- *vztahování vlastního hodnocení k hodnotám, myšlenkám a kulturním reprezentacím identifikovaným v textu*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *napsání hodnotícího odstavce o komplexní postavě nebo o významné narativní technice*
- *porovnání expresivní a funkční hodnoty popisu a výkladu ve dvou odlišných textech*
- *obhájení hodnotícího soudu o textu začleněním odkazů ke kulturnímu kontextu a k autorovu záměru*

3.4. Vytváří komplexní argumentační texty, interpretační a syntetické eseje při respektování nároků akademického jazyka

Společný vzdělávací základ:

- *napsání komplexního argumentačního textu vycházejícího z interpretačního nebo hodnoticího problému vztahujícího se ke studovanému textu*
- *vypracování interpretační eseje na základě zadaného úkolu s jasnou strukturou a logicky uspořádanými myšlenkami*
- *napsání syntetické eseje, která propojuje témata, motivy, perspektivy a kulturní kontexty*
- *začleňování kulturních odkazů do psaného projevu jako opory interpretace nebo argumentace*
- *užívání jazyka odpovídajícího akademickému registru prostřednictvím volby termínů a přesného formulování myšlenek*
- *přizpůsobení napsaného textu požadavkům standardizovaného hodnocení při dodržení struktury, srozumitelnosti a soudržnosti*
- *revize vlastního textu z hlediska argumentační soudržnosti, stylové přiměřenosti a správnosti zpracování*

Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu:

- *přepracování vlastní eseje posílením argumentace a přesnějším začleněním kulturních odkazů*
- *vypracování finální verze interpretačního nebo argumentačního textu ve formátu blízkém standardizované zkoušce*
- *porovnání dvou variant písemné odpovědi na stejné zadání za účelem zdůraznění rozdílů v organizaci, argumentaci a akademickém stylu*

4. Využívá vztah mezi jazykem, literaturou a kulturou k porozumění kulturní identitě a interkulturní rozmanitosti

12. ročník
4.1. Interpretuje způsoby propagace české kultury v Rumunsku v literárních, neliterárních a odborných textech
Společný vzdělávací základ: - *identifikace informací a kulturních reprezentací, jejichž prostřednictvím literární, neliterární nebo odborný text propaguje českou kulturu v Rumunsku* - *porovnání toho, jak je tentýž kulturní aspekt prezentován v literárním úryvku, v neliterárním článku a v textu informativního nebo odborného charakteru* - *vysvětlení role literárních časopisů v šíření a zviditelňování kulturních hodnot české komunity* - *výběr relevantních pasáží z různých textů za účelem vystižení strategií kulturní propagace* - *formulování závěru o přínosu psaného textu k uchovávání a předávání kulturní identity* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *interpretace role textu nebo literárního časopisu při utváření veřejného obrazu české kultury v Rumunsku* - *vypracování srovnávacího komentáře k kulturní účinnosti dvou textů, které propagují stejný identitní prvek* - *napsání krátkého interpretačního textu o vztahu mezi kulturní propagací a uchováváním kolektivní paměti české komunity v Rumunsku*
4.2. Porovnává literární, historické a umělecké reprezentace české kultury v Rumunsku, včetně moderních forem vyjádření
Společný vzdělávací základ: - *porovnání způsobu, jakým je určitý kulturní prvek zobrazen v literárním textu a v neliterárním nebo publicistickém textu* - *identifikace podobností a rozdílů mezi uměleckým, historickým a dokumentárním zobrazením kulturního tématu* - *analýza moderních forem vyjádření, jako jsou vizuální poezie, krátká próza, publicistika nebo kulturní rozhovor, ve vztahu k předávanému identitnímu sdělení* - *doplnění srovnávací tabulky zaměřené na perspektivu, jazyk a kulturní účinek různých typů reprezentace* - *formulování závěru o tom, jak prostředek vyjádření ovlivňuje recepci kulturního tématu* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *napsání srovnávacího komentáře ke dvěma typům reprezentace téže kulturní reality* - *propojení literárního textu s historickým, uměleckým nebo publicistickým dokumentem za účelem vystižení komplementárních perspektiv* - *interpretace moderní formy vyjádření z hlediska vztahu mezi formální inovací a kulturní pamětí*
4.3. Argumentuje roli překladu a překladatele při uchovávání a předávání kulturní identity
Společný vzdělávací základ: - *identifikace situací, v nichž překlad usnadňuje přístup k dílům, hodnotám a reprezentacím české kultury v Rumunsku* - *analýza role překladatele jako prostředníka mezi jazyky, kulturními kontexty a různými skupinami publika* - *porovnání úryvku v originále s jeho přeloženou verzí za účelem sledování jazykových voleb a jejich vlivu na kulturní význam* - *formulování zdůvodněného názoru na význam překladu pro šíření literatury a kulturních hodnot* - *napsání krátkého textu, v němž je podpořena role překladatele při uchovávání kulturní identity* Prohlubující aktivity společného vzdělávacího základu: - *vypracování argumentace o vztahu mezi věrností překladu a předáváním kulturní specifičnosti* - *analýza toho, jak překlad může kulturní významy uchovávat, přizpůsobovat nebo oslabovat* - *napsání krátké eseje o překladateli jako kulturním prostředníkovi mezi komunitami a epochami* - *ústní obhájení stanoviska k významu překladu pro viditelnost české kultury v Rumunsku*

12. ROČNÍK
VZDĚLÁVACÍ OBSAHY

<table>
<tr><th>PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY</th><th>VZDĚLÁVACÍ OBSAHY</th></tr>
<tr><td rowspan="3">1.
Komunikace</td><td>Společný vzdělávací základ
• Specifické prvky argumentace: zdůvodnění, důkaz/příklad.
• Strategie pro vytváření a porozumění mluvenému projevu: srovnávání myšlenek, perspektiv, komunikačních záměrů, emocí, postojů a komunikačních cílů.</td></tr>
<tr><td>• Strategie aktivního naslouchání: porozumění v kontextu perspektivy vyjádřené partnerem a její kritické hodnocení; hodnocení výpovědí partnera v poměru k vlastním znalostem nebo názorům žáka.
• Komunikační postoje: respekt, tolerance.
• Emoční inteligence: rozpoznávání emocí komunikačních partnerů.
• Argumentace a přesvědčování (persvaze): využívání argumentů (fakta, příklady, důkazy, morální hodnoty, emoce), síla tvrzení v argumentaci (fakta, názory, svědectví, osobní představy atd.).
• Struktura argumentačního textu.
• Specifické komunikační postoje: kritický duch, flexibilita, asertivita, ochota k vyjednávání, nekonfliktnost, fair play.
• Prezentace textu: rukopis, grafická úprava textu na stránce, začlenění kreseb, grafů a fotografií.
• Nástin myšlenek. Části textu: úvod, stať, závěr, odstavce.
• Převod přímé řeči na nepřímou a naopak.</td></tr>
<tr><td>Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Styl: gramatická správnost, dodržování pravopisných a interpunkčních pravidel.
• Fáze psaní: generování myšlenek, plánování, redakce (psaní konceptu): zkoumání známých témat, zužování témat na konkrétní aspekty, slohové práce na zadaná nebo vlastní témata: vypravěčský, popisný slohový postup, dialog.
• Prezentace textu: psaní/formátování textu na počítači, začlenění kreseb, grafů a fotografií.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Materiál navržený k poslechu / analýze:
● Texty určené k poslechu a analýze budou zahrnovat autentické příklady komunikace, jako jsou neformální rozhovory, veřejné debaty nebo administrativní sdělení, s cílem jasně ilustrovat rozdíly mezi styly a typy jazyka.
● Vybrané audiomateriály budou zdůrazňovat prvky, jako jsou tón, komunikační záměr, jazykový registr a struktura projevu, aby žáci mohli identifikovat rysy verbální a neverbální komunikace v reálných kontextech.
Navrhované typy interakcí:
● Navrhované interakce budou zahrnovat spolupracující, argumentační a situační aktivity, které umožní procvičování asertivní komunikace a různých jazykových registrů v autentických kontextech.
● Doporučuje se začlenění spontánních a digitálních forem interakce, jako jsou online diskuse nebo nestrukturované rozhovory, za účelem upevnění flexibility ústní komunikace a rozvoje schopnosti přizpůsobit se různorodým sociálním kontextům.</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Společný vzdělávací základ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY</th><th>VZDĚLÁVACÍ OBSAHY</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Jazykové prostředky komunikace</td><td>
• Výslovnost a pravopis:
- vztah mezi grafickou a fonetickou formou: (i,y=[i]; e,eˇ=[e]; u´,u˚=[u:]); rozlišování homofonů (např. vír–výr, byli–bili);
- specifika výslovnosti skupin: p+eˇ (vyslovováno ca [pje], např. pěst); m+eˇ (vyslovováno ca [mnˇe], např. mě);
- slohová variabilita a významové rozdíly: fonetické záměny měnící význam (přijel–přejel, vyšel–vešel, lidový–ledový, pustil se–postil se, žene–žena);
- výslovnost a pravopis přejatých slov;
- standardní výslovnost (spisovná) versus nářeční (lokální).
• Slovní zásoba:
- rozšiřování lexika a lexikální pole: pojmy z oblastí existence, prostoru, času, kvantity, vlastností, mentálních procesů, vztahů a deixe;
- práce se slovníkem: struktura slovníkového hesla.
• Morfologie:
- osobní zájmena: přízvučné a nepřízvučné tvary; zvratné a nezvratné užití v kontextu;
- zájmena (přivlastňovací, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá a záporná): užití v souvětích;
- shoda zájmena s podstatným jménem v rodě, čísle a pádě;
- slovesné způsoby: konjunktiv a kondicionál (podmiňovací způsob) ve funkčním kontextu;
- korelace slovesného času s komunikačním záměrem;
</td></tr>
<tr><td>
- užívání slovesných tvarů ve vedlejších větách;
- podstatná jména: skloňování (obvyklé vzory);
- jména pomnožná, hromadná a kolektivní;
- přídavná jména: přivlastňovací;
- pravidelné a nepravidelné stupňování;
- shoda v komplexních strukturách;
- číslovky: užití ve funkčních kontextech;
- shoda a skloňování frekventovaných číslovek v informačních a narativních textech;
- příslovce: pravidelné a nepravidelné stupňování;
- sémantické rozdíly v závislosti na postavení ve větě (čas, způsob, intenzita);
- zvratné částice/zájmena se a si: postavení v klitickém bloku a nejčastější chyby v psaném projevu.
• Syntax:
- Příslovečné určení (circumstanțialul): druhy a místo ve větě.
- Souvětí: věta hlavní a věta vedlejší.
- Typy vedlejších vět.

Prohlubující složka společného vzdělávacího základu
• Stylistická diferenciace.
• Odborná terminologie.
• Vrstvy jazyka: hovorová čeština (obecná čeština) versus spisovná čeština.
</td></tr>
<tr><td colspan="2">Způsoby práce s obsahem:
● Při studiu těchto obsahů bude systematicky sledováno dodržování normativních, ortoepických, ortografických, morfologických a interpunkčních aspektů prostřednictvím důsledného využívání základních příruček českého jazyka, jakož i různých slovníků a specializovaných jazykových příruček.
● Vzdělávací činnosti se zaměří na praktickou aplikaci obsahů prostřednictvím cvičení zaměřených na fonetickou a pravopisnou analýzu, tvorbu textů v souladu s jazykovými normami, identifikaci sémantických vztahů mezi slovy a procvičování postupů obohacování slovní zásoby tak, aby si žáci rozvíjeli funkční komunikační kompetence v reálných kontextech.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Společný vzdělávací základ</td></tr>
</table>

PŘEDMĚTOVÉ KOMPONENTY	VZDĚLÁVACÍ OBSAHY
Literatura a zážitková recepce	• Kritické zhodnocení literárních druhů a žánrů. • Analýza a syntéza témat, motivů a světonázoru. • Interpretace textu z více perspektiv. • Hodnocení literárního vypravěčského textu: moderní narativní techniky; výstavba komplexní postavy. • Analýza explicitního a implicitního sdělení. • Kritická analýza věcného (nežánrového) textu. • Interpretace poselství v současných multimodálních textech. • Hodnocení funkce popisu a výkladu v komplexních strukturách. • Propojení textu s kulturním a společenským kontextem. **Prohlubující složka společného vzdělávacího základu** • Psaní komplexních argumentačních textů. • Vypracování interpretačních a syntetických esejů. • Formulování vlastních úsudků a jejich podložení argumenty. • Zasazení kulturních odkazů do psaného projevu. • Dodržování zásad akademického (odborného) stylu. • Přizpůsobení textu požadavkům standardizovaného hodnocení.
Návrh přístupu k obsahu tohoto oboru: Doporučuje se, aby učitel vybíral relevantní literární úryvky v souladu se zájmy žáků a s tématy každodenní komunikace. V tomto kontextu je vhodné usilovat o vyvážené pojetí hlavních literárních žánrů, jako jsou: ● epický žánr (novela, povídka, črta, pohádka, legenda, deník, memoárové texty, roman), zaměřený na analýzu narativní struktury, výstavby postav a vypravěčské perspektivy; ● lyrický žánr (klasická a moderní poezie), určený k interpretaci obrazného jazyka, výrazových prostředků a emocionální dimenze textu; ● dramatický žánr (divadelní úryvky), zaměřený na porozumění dialogu, konfliktu a vztahu mezi textem a jeho scénickým ztvárněním. Texty mohou pocházet jak z kanonické české literatury, tak z tvorby současných českých autorů nebo z literatury Čechů v diaspoře, čímž se podporuje vytváření kulturních a srovnávacích souvislostí.	
4. **Prvky interkulturality**	**Společný vzdělávací základ** • Propagace české kultury v Rumunsku prostřednictvím literárních, věcných a odborných textů: - literární časopisy, překlad literárních textů; - role překladatele při zachování kulturní identity. **Prohlubující složka společného vzdělávacího základu** • Literárně-historicko-umělecké perspektivy: komparativní analýza různých typů reprezentací: - moderní formy vyjádření (vizuální poezie, krátká próza, publicistika, kulturní rozhovory).
Poznámky k přístupu k navržené tematice ● Výběr textů obsahujících popisy tradic, symbolů, krojů a komunitních struktur s cílem identifikovat a diskutovat opakující se kulturní prvky. ● Volba úryvků z literárních, neliterárních či odborných textů týkajících se rituálů, komunitních hodnot a lidového umění s cílem vést žáky k pochopení identitní funkce kulturních prvků. ● Použití 2–3 textů z různých regionů diaspory; vedení žáků k porovnávacím pozorováním ohledně společných témat (vesnice, migrace, tradice).	

METODICKÁ DOPORUČENÍ

1. Význam a role (kurikulární ukotvení)

Metodická doporučení pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) mají za cíl usměrňovat a podporovat pedagogické pracovníky při uplatňování školního vzdělávacího programu, aniž by měla preskriptivní charakter. Slouží jako pracovní východiska, jejichž účelem je usnadnit převod kurikulárních záměrů do didaktické praxe přizpůsobené konkrétnímu vzdělávacímu kontextu.

Pedagog může usilovat o zajištění souladu mezi obecnými a specifickými kompetencemi prostřednictvím: (a) výběru a provázání vzdělávacích obsahů s autentickými komunikačními situacemi; (b) navrhování vzdělávacích činností zaměřených na rozvoj dovedností recepce a produkce ústních a písemných sdělení; (c) využívání hodnocení jako nástroje regulace didaktického postupu a podpory pokroku žáků.

Z hlediska způsobu formulace jsou tato metodická doporučení určena k využívání jako aplikační nástroje zaměřené na proces výuky–učení–hodnocení, a to prostřednictvím: volby a kombinování aktivních didaktických metod (např. rozhovor, řízená četba, cvičení, práce s textem); přizpůsobování didaktických strategií věku žáků, jejich učebnímu tempu a zájmům; začleňování reflexe jazyka a literatury do konkrétních komunikačních činností.

V závislosti na profesních zkušenostech mohou pedagogičtí pracovníci tato metodická doporučení využívat diferencovaným způsobem, například jako orientační vodítka při plánování výuky a strukturování vzdělávacích činností v případě začínajících učitelů, popřípadě jako východisko pro úpravu, obohacování a metodickou inovaci v případě učitelů se zkušenostmi.

Za účelem posílení aplikačního charakteru a vnitřní soudržnosti kurikulárního postupu může pedagog při plánování výuky využít přístup typu „od cíle k prostředkům“ (backward design), kdy vychází ze specifických kompetencí a očekávaných výstupů učení a na jejich základě volí odpovídající vzdělávací obsahy, vzdělávací činnosti i související kritéria hodnocení.

2. Obecné principy (normativní rámec)

Obecné principy, na nichž je založen didaktický postup v předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk), poskytují referenční rámec pro plánování, realizaci a hodnocení výukově-vzdělávacích činností v souladu s cíli středoškolského vzdělávání a s profilem absolventa. Tyto principy mají orientační i normativní charakter a podporují flexibilní uplatňování vzdělávacího programu a jeho přizpůsobení různorodým vzdělávacím kontextům, aniž by byla narušena jednota a soudržnost předmětu.

(2.1.) Výukově-vzdělávací proces je **zaměřen na žáka**, který je chápán jako aktivní účastník utváření vlastních jazykových, literárních a kulturních poznatků. Vzdělávací činnosti jsou koncipovány tak, aby podporovaly aktivní zapojení, osobní reflexi a učení prostřednictvím objevování, a to ve vztahu k životním zkušenostem, zájmům a vývojové úrovni žáků. V tomto smyslu didaktický proces rozvíjí autonomii, odpovědnost a schopnost sebehodnocení a využívá autentické situace komunikace a interpretace sdělení.

(2.2.) Didaktický proces využívá **rozmanité metody a techniky** výuky–učení–hodnocení, přiměřené sledovaným kompetencím a specifikům předmětu. Vyváženě jsou uplatňovány tradiční, interaktivní, zážitkové i digitální metody, jako je řízená a kritická četba, heuristický rozhovor, případová studie, diskuse, projektové učení či využívání digitálních zdrojů. Tato metodologická rozmanitost podporuje rozvoj funkčních komunikačních kompetencí a stimuluje zájem o učení i kritické myšlení.

(2.3.) Didaktický postup je koncipován **flexibilně a adaptabilně** s ohledem na úroveň připravenosti třídy, dynamiku skupiny žáků a dostupné vzdělávací zdroje. Pedagog může upravovat výukové strategie, tempo osvojování vzdělávacích obsahů, formy organizace činností i způsoby hodnocení tak, aby reagoval na reálné vzdělávací potřeby a zajistil pokrok každého žáka. Adaptabilita zároveň zahrnuje integraci digitálního prostředí a využívání vznikajících vzdělávacích situací.

(2.4.) Proces výuky a učení je realizován prostřednictvím strategií diferenciace a individualizace, které umožňují rozvíjet potenciál každého žáka a podporovat jeho individuální pokrok. Vzdělávací činnosti mohou být navrhovány s odstupňovanými úlohami, rozdílnou mírou náročnosti a rozmanitými výstupy v závislosti na kompetencích, zájmech a učebních stylech žáků, čímž přispívají k zajištění vzdělávací rovnosti a adekvátní reakci na různorodé vzdělávací potřeby. Jako doplnění strategií diferenciace se výslovně doporučuje vymezit podpůrná opatření pro specifické vzdělávací situace (nápravná výuka, akcelerace, bilingvní žáci, žáci s obtížemi v oblasti gramotnosti nebo se speciálními vzdělávacími potřebami), a to prostřednictvím úprav úloh, pracovních opor, časové dotace, způsobu prezentace vzdělávacích obsahů a kritérií hodnocení tak, aby byla zajištěna skutečná participace a pokrok každého žáka.

(2.5.) Interdisciplinární integrace směřuje k provázání vzdělávacích obsahů předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) s dalšími vzdělávacími oblastmi s cílem vytvářet ucelený pohled na poznání.

Vzdělávací činnosti mohou využívat společná témata a kontexty s jinými předměty, čímž podporují přenos kompetencí a uplatnění znalostí v různorodých situacích. Tento přístup přispívá k rozvoji průřezových kompetencí a k porozumění úloze jazyka a literatury při interpretaci kulturní a společenské reality.

(2.6.) Hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) se doporučuje pojímat jako nedílnou součást procesu výuky–učení–hodnocení, jejímž cílem je podporovat rozvoj komunikačních kompetencí žáků v situacích recepce, produkce a ústní i písemné interakce, jakož i utváření reflexivního postoje k vlastnímu učení.

Proces hodnocení, jako nedílná součást výukově-vzdělávacího procesu, vychází z následujících principů:

a) Rovnováha mezi formativním a sumativním hodnocením – propojení formativního hodnocení (probíhajícího v průběhu výuky, zaměřeného na pokrok a regulaci učení) se sumativním hodnocením (realizovaným na závěr tematických celků s certifikační funkcí). Formativní hodnocení podporuje přizpůsobování didaktického postupu, zatímco sumativní hodnocení zohledňuje finální výstupy učení (psané texty, projekty, portfolia).
b) Transparentnost a používání explicitních kritérií – realizace hodnocení na základě jasných kritérií, která jsou žákům sdělena před plněním učebních úkolů. Explicitně stanovená kritéria usnadňují sebehodnocení, seberegulaci a převzetí odpovědnosti za vlastní vzdělávací pokrok.
c) Hodnocení komunikačních kompetencí – zaměření hodnocení především na komunikační kompetence (porozumění, interpretaci a produkci sdělení přiměřených kontextu), nikoli na izolovanou reprodukci poznatků o jazyce či literatuře. Jazykové znalosti jsou zhodnocovány prostřednictvím jejich funkčního využití v autentických komunikačních situacích.
d) Hodnocení produktu i procesu jeho vzniku – zohlednění jak výsledného produktu, tak i procesu jeho vytváření (plánování, zpracování, revize, prezentace) při hodnocení ústních a písemných projevů. Tento přístup podporuje uvědomování si pracovních strategií a převzetí odpovědnosti za dosažený pokrok.
e) Popisná, konstruktivní a na pokrok orientovaná zpětná vazba – poskytování konkrétní, popisné a na zlepšení zaměřené zpětné vazby, a to ústně či písemně, včetně digitální podoby, strukturované prostřednictvím hodnoticích rubrik a kritérií (např.: „Hlavní myšlenku jsi formuloval/a správně, argumentaci je však možné dále rozvinout doplněním dalších příkladů z textu.“; „Struktura je přehledná; v dalším textu se pokus více obměňovat logické spojovací prostředky.“). Doporučuje se rovněž reflexivní zpětná vazba formulovaná prostřednictvím otázek typu: „Co se ti podařilo?“, „Co bys příště upravil/a?“, „Co uděláš jinak?“.
f) Zapojení žáků do hodnocení – aktivní účast žáků na procesu hodnocení prostřednictvím sebehodnocení a vzájemného (partnerského) hodnocení (peer-to-peer), s využitím čtenářských a učebních deníků, písemných reflexí, portfolií a hodnoticích kritérií. Tyto postupy přispívají k rozvoji kritického myšlení, odpovědnosti a schopnosti reflexivní analýzy.

Při plánování hodnoticího postupu může pedagog vycházet z následujících orientačních otázek:

Proč hodnotím? – za účelem porozumění pokroku žáků, podpory učení a přizpůsobení didaktického procesu;

Co hodnotím? – specifické kompetence stanovené školním vzdělávacím programem pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk);

Jak hodnotím? – prostřednictvím rozmanitých metod a nástrojů, přizpůsobených sledovaným kompetencím a typu hodnocení;

Jak přesně měřím? – pomocí validních, spolehlivých a transparentních nástrojů založených na jasných kritériích, která jsou žákům sdělena předem;

Jakou zpětnou vazbu poskytuju? – popisnou zpětnou vazbu zaměřenou na pokrok a integrovanou do procesu učení;

Jaká rozhodnutí činím na základě hodnocení? – úpravu výukových strategií a poskytování individualizované podpory žákům v souladu se zjištěnými potřebami.

Hodnoticí postup směřuje k rozmanitosti metod a nástrojů hodnocení prostřednictvím:

- projektového hodnocení, které může integrovat čtenářské, písemné, badatelské a kulturně-interpretační kompetence;
- vzájemného (partnerského) hodnocení (peer-to-peer), uplatňovaného na výstupech žákovských činností (argumentační texty, prezentace, tematické projekty);
- sebehodnocení, realizovaného prostřednictvím nástrojů podporujících uvědomování si osobního pokroku a rozvoj metakognitivních kompetencí.

Hodnocení může být realizováno rovněž prostřednictvím portfolií, písemných a ústních zkoušek, pozorovacích archů, hodnoticích rubrik a matic, testů pokroku s různorodými typy úloh, čtenářských deníků, škál sebehodnocení a vzájemného hodnocení. Proces hodnocení je doporučeno chápat jako nedílnou součást učení, zaměřenou na rozvoj komunikačních kompetencí, kritického myšlení a reflexivního, odpovědného postoje k vlastní jazykové a kulturní vzdělávací dráze. Pro zvýšení validity a srovnatelnosti

hodnocení se doporučuje důsledné využívání analytických rubrik (kritéria a deskriptory po úrovních) pro písemné a ústní výstupy, jakož i selektivní archivace žákovských prací v portfoliích (včetně digitálních), která slouží jako podklad pro hodnocení pokroku a pro vzdělávací dialog mezi žákem, učitelem a rodinou.

3. Obecná metodická východiska (operacionalizace)

Výuka a učení Český jazyk a literatura se opírají o moderní pedagogické principy orientované na žáka a na rozvoj klíčových kompetencí. Jazykové, literární a kulturní obsahy jsou vybírány a strukturovány ve vztahu k životním zkušenostem žáků, k dynamice digitálního prostředí a ke specifikům české komunity v Rumunsku i v diaspoře. Didaktický postup směřuje k postupnému rozvoji komunikačních, analytických, interpretačních a kriticko-vyjadřovacích kompetencí v souladu s věkovými zvláštnostmi žáků a s požadavky současné společnosti. Struktura kurikula zajišťuje kontinuitu a soudržnost rozvoje kompetencí – od funkčního užívání českého jazyka a dodržování spisovné normy až po porozumění komunikačním stylům, kritické hodnocení ústních a písemných sdělení, zvládnutí argumentačního diskurzu a tvorbu vysvětlujících, reflexivních a esejistických textů. V tomto rámci pedagog navrhuje a realizuje integrované vzdělávací činnosti, které systematicky propojují jednotlivé čtyři obsahové oblasti.

(3.1.) Jako ústřední princip metodického postupu je **aktivní učení** realizováno prostřednictvím činností, které vyžadují přímou, uvědomělou a reflexivní účast žáků. Žáci jsou tak zapojováni do analýzy autentických komunikačních situací, pozorování a interpretace verbálních, neverbálních a paraverbálních složek komunikace, identifikace a vysvětlování stylistických rysů textů, analýzy narativní struktury a postav, hodnocení věrohodnosti mediálních sdělení, interpretace literárních motivů a témat či vytváření logických a kauzálních vztahů v textech výkladových a esejistických. Debaty, případové studie, simulace projevů (rétorických, publicistických, argumentačních), textové a kulturní sondy a cvičení zaměřená na transformaci textů přispívají k rozvoji kritického myšlení a funkčních komunikačních kompetencí.

(3.2.) Jako doplnění předchozího principu je systematicky uplatňován a podporován **kooperativní rozměr učení** prostřednictvím skupinových a partnerských (peer-to-peer) aktivit, které usnadňují učení prostřednictvím interakce a vyjednávání významu. Vzdělávací činnosti se zaměřují zejména na tvorbu pojmových map a srovnávacích tabulek, vyplňování analytických pracovních listů (struktura, styl, postavy, motivy, kontexty), kooperativní psaní textů (zprávy, rozhovory, recenze, projevy, eseje) a na vzájemné hodnocení vytvořených výstupů. Mezižákovské mentorství je doporučeno zejména při činnostech zaměřených na psaní, revizi a interpretaci textů, neboť podporuje diferenciaci učení a upevňování jazykových a literárních kompetencí.

(3.3.) Integrační formou aktivního a kooperativního učení je **projektové učení**, které představuje účinný způsob organizace vzdělávacích činností a umožňuje začlenění kurikulárních obsahů do komplexních tematických kontextů se sociální, kulturní a identitní relevancí. Vzdělávací činnosti mohou být realizovány formou projektů zaměřených například na odpovědnou komunikaci v digitálním prostředí, tvorbu publicistických výstupů, analýzu rétorického diskurzu, interpretaci literárních směrů v historickém kontextu, zkoumání kolektivní paměti nebo na propagaci českého kulturního dědictví. Projekty zahrnují činnosti spojené s vyhledáváním informací, analýzou, psaním, výběrem zdrojů, tvorbou kulturních produktů a jejich veřejnou prezentací, čímž přispívají k rozvoji průřezových kompetencí, autonomie v učení a schopnosti přenosu a aplikace poznatků v autentických situacích.

(3.4.) Didaktický postup je dále podporován cíleným využíváním **digitálního učení**, které doplňuje a posiluje uplatňování didaktických strategií prostřednictvím vhodných digitálních zdrojů a nástrojů v souladu s kompetencemi stanovenými vzdělávacím programem. Tyto činnosti mohou zahrnovat interaktivní úlohy zaměřené na třídění a přiřazování, digitální grafické organizéry, storyboardy pro vyprávění, kolaborativní platformy pro psaní a poskytování zpětné vazby, tvorbu multimediálních prezentací, podcastů, školních blogů, interpretačních koláží či digitálních portfolií. Digitální aktivity usnadňují kritickou analýzu informací, rozvoj mediálních kompetencí a procvičování zásad citování a odpovědného využívání zdrojů. Při práci s digitálními zdroji se výslovně doporučuje vymezit pravidla týkající se věrohodnosti zdrojů, správného citování, ochrany osobních údajů a etického chování v online prostředí, aby byla digitální kompetence rozvíjena v integraci s gramotností a občanskou kompetencí.

(3.5.) Za účelem zajištění **relevance a smysluplnosti učení** jsou vzdělávací činnosti navrhovány **autentickým způsobem**, který propojuje obsah předmětu s každodenní realitou a se životem komunity a podporuje přenos učení do relevantních kontextů. Vzdělávací činnosti mohou vycházet z reálných komunikačních situací (funkční texty, veřejné projevy, argumentační vystoupení), jakož i z analýzy kulturních reprezentací Čechů v Rumunsku a v diaspoře. Analýza těchto reprezentací v literárních textech a jejich propojování s kulturními artefakty, tradicemi, svátky či komunitními svědectvími přispívá k rozvoji interkulturních kompetencí a k formování etického postoje k kulturnímu dědictví.

(3.6.) Přizpůsobení didaktického postupu konkrétnímu vzdělávacímu kontextu je realizováno prostřednictvím **kontextualizovaného učení**, které předpokládá úpravu didaktických strategií s ohledem na úroveň kompetencí žáků, specifika třídy, školy a místní komunity, jakož i dostupné zdroje. Vzdělávací program umožňuje navrhování diferencovaných činností s odstupňovanými úlohami, rozmanitými výstupy a flexibilními formami hodnocení, aby každý žák mohl postupovat podle vlastního tempa a potenciálu. Využívání jazykových a kulturních zkušeností žáků a místních zdrojů přispívá ke zvýšení relevance a efektivity procesu učení. Za účelem zajištění inkluze a rovnosti se doporučuje cílené plánování opatření ke zpřístupnění výuky (vizuální opory, grafické organizéry, členění úloh do kroků, prodloužený čas, alternativní formy výstupů), jakož i nápravných intervencí na základě výsledků formativního hodnocení.

Systematickým uplatňováním těchto obecných metodických východisek se předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) stává dynamickým, relevantním a formativním vzdělávacím prostorem, který podporuje rozvoj funkční komunikace, kritického myšlení, literární citlivosti a kulturní identity žáků.

4. Metodické adaptace podle typu vzdělávacího programu (kurikulární kontextualizace)

Vzdělávací program pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk), strukturovaný v rámci společného základu, umožňuje utváření flexibilního a adaptabilního didaktického postupu v souladu s rozmanitostí úrovní připravenosti, zájmů a učebního tempa žáků. V tomto kontextu může být kurikulární postup uplatňován diferencovaně prostřednictvím úprav didaktických strategií a vzdělávacích činností, aniž by byla narušena soudržnost a jednota předmětu.

Na úrovni společného základu je didaktický postup prioritně zaměřen na utváření a procvičování základních komunikačních kompetencí, s důrazem na funkční užívání českého (mateřského) jazyka v rozmanitých situacích recepce a produkce ústních i písemných sdělení. Vzdělávací činnosti se mohou zaměřovat na porozumění a interpretaci literárních i neliterárních textů, jakož i na rozvoj souvislého a jazykově správného vyjadřování v souladu s normou spisovného jazyka. Didaktické strategie podporují zpřístupnění vzdělávacích obsahů, postupný pokrok a aktivní zapojení všech žáků.

V rámci společného základu může učitel navrhovat diferencované vzdělávací činnosti, které umožňují prohlubování, rozšiřování nebo upevňování kompetencí v závislosti na úrovni připravenosti žáků a na jejich zájmech. Tyto činnosti mohou zahrnovat odstupňované úlohy, analytické přístupy s různou mírou náročnosti i rozmanité vzdělávací výstupy, jež podporují aktivní zapojení, autonomii a individuální pokrok.

Metodické adaptace jsou realizovány ve vztahu ke klíčovým kompetencím a k profilu absolventa, přičemž zohledňují principy rovnosti, inkluze a vzdělávací relevance. Učitel může upravovat výběr vzdělávacích obsahů, didaktické strategie, formy organizace činností i způsoby hodnocení tak, aby vzdělávací proces zůstal zaměřen na žáka a směřoval k formování autonomních, reflektivních a odpovědných absolventů.

Pro zajištění soudržnosti a efektivity didaktického postupu se doporučuje plánování podle vzdělávacích jednotek, které výslovně zahrnují: specifické kompetence společné pro všechny žáky, složky prohlubování či rozšiřování určené pro zájemce nebo pokročilé žáky, jakož i nápravné složky stanovené na základě vstupní diagnostiky a formativního hodnocení. Tímto přístupem si vzdělávací proces v předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) zachovává kurikulární jednotu a zároveň zajišťuje potřebnou flexibilitu k reagování na rozmanitost vzdělávacích kontextů a k podpoře relevantních a soudržných vzdělávacích drah ve středním vzdělávání.

5. Ukotvení v profilu absolventa (vzdělávací finalita)

Na úrovni předmětu Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) se metodická doporučení zaměřují na organizaci procesu výuky–učení–hodnocení tak, aby navrhované činnosti přímo přispívaly k naplnění profilu absolventa středního vzdělávání, se zaměřením na vzdělávací oblast „Jazyk a komunikace“. Didaktické postupy směřují k rozvoji klíčových kompetencí, formování prioritních atributů absolventa a k integraci průřezových témat stanovených platným legislativním rámcem.

(5.1.) V didaktické praxi mohou učitelé navrhovat vzdělávací situace, které podporují **rozvoj klíčových kompetencí**, a to prostřednictvím

- organizace činností zaměřených na recepci, interpretaci a produkci ústních i písemných textů, literárních i neliterárních, v rozmanitých komunikačních kontextech; využívání řízené a kritické četby, cvičení zaměřených na textovou analýzu a interpretaci, jakož i tvorby funkčních, reflexivních a tvůrčích textů, které podporují porozumění sdělení, soudržné vyjadřování a argumentaci, a tím přispívají k upevňování **kompetence čtenářské gramotnosti** (čtení, psaní a porozumění sdělení);
- využívání českého jazyka jako mateřského jazyka ve vztahu k dalším jazykům, které žáci ovládají, prostřednictvím jazykových srovnání, překladových a mediačních cvičení, jakož i reflexe role mateřského jazyka při utváření osobní a kulturní identity, s cílem rozvíjet **kompetenci vícejazyčnosti** a interkulturního uvědomění;

- zkoumání českého literárního a kulturního dědictví v Rumunsku i v dalších kulturních prostorech prostřednictvím analýzy reprezentativních textů, realizace tematických projektů a tvorby kreativních výstupů, jakož i jejich vztahování k osobním zkušenostem žáků a k širším kulturním kontextům, s cílem rozvíjet **kompetenci kulturního uvědomění a kulturního vyjadřování**;
- využívání digitálních zdrojů pro vyhledávání informací, komunikaci a tvorbu vzdělávacích výstupů (prezentací, portfolií, kolaborativních textů) při dodržování zásad etiky a bezpečnosti v online prostředí, s cílem rozvíjet **digitální kompetenci**;
- realizace individuálních a kooperativních činností, které podporují reflexi vlastního učení, autonomii, spolupráci, odolnost a převzetí odpovědnosti, s cílem rozvíjet osobní, sociální **kompetence a kompetenci k učení se učit**;
- analýza veřejných sdělení, společenských diskurzů a textů s občanskou či environmentální tematikou s cílem formovat postoje odpovědné participace, respekt k demokratickým hodnotám, kulturní rozmanitosti a životnímu prostředí, a tím přispívat k rozvoji občanské, **právní a environmentální kompetence**;
- realizace kulturních a vzdělávacích projektů (tematická portfolia, kreativní výstupy, skupinové aktivity), které podporují iniciativu, tvořivost, přijímání rolí a proměnu myšlenek v činnosti s kulturní a společenskou hodnotou, a tím přispívají k rozvoji **entreprenérské kompetence**.

(5.2.) Prostřednictvím uplatňovaných didaktických strategií přispívá předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) k **formování prioritních atributů** absolventa, který;

- efektivně komunikuje v českém jazyce, přizpůsobuje svůj projev různým osobním, vzdělávacím a kulturním kontextům *(komunikativní)*;
- projevuje reflexivní myšlení a kritického ducha při analýze sdělení, textů a komunikačních situací *(reflexivní);*
- tvořivě využívá jazyk prostřednictvím osobitých interpretací a originálního vyjadřování *(kreativní)*;
- užívá jazyk a digitální zdroje odpovědně a eticky ve veřejném i soukromém prostoru *(odpovědný a etický)*;
- postupně přebírá odpovědnost za vlastní učení a osobní rozvoj *(autonomní)*;
- efektivně spolupracuje ve skupinových činnostech a v kooperativních vzdělávacích kontextech *(kooperativní)*;
- zvládá náročné vzdělávací situace a přizpůsobuje se různorodým vzdělávacím kontextům *(rezilientní)*;
- reflektuje vlastní vzdělávací, kulturní a profesní dráhu a projevuje otevřenost k plánování budoucnosti *(prospektivní)*.

(5.3.) Začleňování průřezových témat stanovených platným legislativním rámcem se doporučuje realizovat ve výukově-vzdělávacích činnostech v návaznosti na klíčové kompetence, a to následovně:

- **environmentální výchova**, provázaná s kompetencí gramotnosti a s kompetencí kulturního uvědomění, prostřednictvím analýzy textů tematizujících vztah člověka a přírody;
- **digitalizace**, propojená s digitální kompetencí a komunikační kompetencí, prostřednictvím využívání technologií při tvorbě vzdělávacích výstupů;
- **výchova ke zdraví**, spojená s osobní a sociální kompetencí, prostřednictvím podpory asertivní komunikace a vyvážených mezilidských vztahů;
- **výchova k ochraně kulturního dědictví**, provázaná s kompetencí kulturního uvědomění a vyjadřování, prostřednictvím poznávání českého jazyka, literatury a kulturní identity.

Prostřednictvím těchto metodických východisek přispívá předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) systematicky a soudržně k formování absolventa, který je schopen uplatňovat získané kompetence v reálných životních situacích, kriticky reflektovat realitu a aktivně a odpovědně se podílet na kulturním a společenském životě.

Tento vzdělávací program pro předmět Český jazyk a literatura (mateřský jazyk) vymezuje referenční kurikulární rámec pro výuku, učení a hodnocení předmětu na úrovni středního vzdělávání v souladu s profilem absolventa. Svou strukturou a metodickými východisky podporuje soudržné a flexibilní uplatňování didaktického postupu a poskytuje oporu pro jeho přizpůsobení rozmanitým vzdělávacím kontextům.

BIBLIOGRAFIE

BEDNAŘÍKOVÁ, Hana., *Komunikativní dovednosti v češtině jako cizím jazyce*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021, 156 s., ISBN 978-80-244-5923-4.

ČAPEK, Karel (Adapt. Silvie Převrátilová). *Povídky z jedné i druhé kapsy*. 2. vyd. Praha: Akropolis, 2018, 112 s., ISBN 978-80-7470-210-5.

DOBRUSKÁ, Petra. *Banátské střípky II: Další příběhy z českých vesnic*. 1. vyd. Praha: Spolek Banát, 2021, 52 s., ISBN 978-80-270-9845-4.

DOBRUSKÁ, Petra. *Banátské střípky: Komiks o životě v českých vesnicích v Rumunsku*. 1. vyd. Sfânta Elena: Člověk v tísni / Centrul Ceh București, 2017, 48 s.

DOBRUSKÁ, Petra. *Zápisky z Banátu: Ilustrovaný průvodce po českých vesnicích v Rumunsku*. 1. vyd. Praha: Universum, 2023, 160 s., ISBN 978-80-242-8712-6.

GECSE, Desideriu. *Historie českých komunit v Rumunsku*. Trad. Jiří Šabat. 1. vyd. Praha: Herrmann & synové, 2013, 461 s., ISBN 978-80-87054-31-4. (Ediția cehă a cercetării sale doctorale, cu o contribuție editorială semnificativă din partea Alenei Gecse).

GECSE, Desideriu; GECSE, Alena. *Dějiny a tradice české menšiny v Rumunsku / Istoria și tradițiile minorității cehe din România*. 1. vyd. Timișoara: Eubeea, 2010, 240 s., ISBN 978-973-673-178-5.

GECSE, Desideriu; GECSE, Alena. *Istoria diferitelor etape ale minorității cehe*. În: JAKAB, Albert Zsolt; PETI, Lehel (ed.). *Cehii din Banat*. 1. vyd. Cluj-Napoca: Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 2018, s. 41-159, ISBN 978-606-8377-58-2.

HÁJKOVÁ, Eva. *Pohádky (Adaptovaná česká próza)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2019, 82 s., ISBN 978-80-246-4355-7.

HASEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka (Zjednodušená četba)*. 1. vyd. Praha: Edika, 2017, 128 s., ISBN 978-80-266-1145-5.

HRABAL, Bohumil. *Ostře sledované vlaky*. 15. vyd. Praha: Mladá fronta, 2021, 104 s., ISBN 978-80-204-5820-9.

HŮLOVÁ, Petra. *O scurtă istorie a mișcării (Stručné dějiny hnutí)*. Trad. Mircea Dan Duță. 1. vyd. București: Curtea Veche Publishing, 2021, 240 s., ISBN 978-606-44-0925-6.

JANÁČEK, Pavel et al., *Dějiny české literatury v datech 1945–1989*. 1. vyd. Praha: Academia, 2021, 620 s., ISBN 978-80-200-3212-6.

KARLÍK, Petr et al., *Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020, 2150 s., ISBN 978-80-7422-480-5.

LEHÁR, Jan et al., *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020, 1082 s., ISBN 978-80-7106-963-8.

MALÁ, Zdena. *Pražské legendy (Adapted Czech Text)*. 2. vyd. Praha: Akropolis, 2020, 64 s., ISBN 978-80-7470-282-2.

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA. *Digitální knihovna* [online]. Brno: MZK, 2025. Disponibil la: https://www.digitalniknihovna.cz/

NERUDA, Jan (Adapt. Lída Holá). *Povídky malostranské (Adapted Czech Text)*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2021, 96 s., ISBN 978-80-7470-350-8.

PLESKALOVÁ, Jana et al., *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. 1. vyd. Praha: Academia, 2011, 1376 s., ISBN 978-80-200-1903-5.

PRŮCHA, Jan., *Interkulturní komunikace*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2022, 240 s., ISBN 978-80-271-3420-5.

STARÝ KOŘÁNOVÁ, Ilona. *Česká čítanka. Adaptované texty a cvičení ke studiu češtiny jako cizího jazyka*. Praha: Akropolis, 2013, 288 s., ISBN 978-80-7470-025-5.

ŠIŠKOVÁ, Zuzana., *Cvičebnice české gramatiky: pro studenty bohemistiky*. 1. vyd. București: Editura Universității din București, 2018, 184 s., ISBN 978-606-16-0985-7.

TEODORESCU, Anca Rodica., *Cehia și România: Interferențe culturale și lingvistice*. 1. vyd. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2019, 210 s., ISBN 978-606-37-0512-0.

TUČKOVÁ, Kateřina. *Vyhnání Gerty Schnirch*. 2. vyd. Brno: Host, 2020, 416 s., ISBN 978-80-275-0196-0.

ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Český národní korpus (ČNK)* [online]. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2025. Disponibil la: https://www.korpus.cz/

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha: Akademie věd ČR, 2025. Disponibil la: https://prirucka.ujc.cas.cz/

VALENTOVÁ, Libuše., *Slovník českých spisovatelů: od počátků do současnosti*. 1. vyd. București: Libri, 2015, 540 s., ISBN 978-80-7277-507-1.

PRACOVNÍ SKUPINA

Jméno a příjmení	Pedagogická hodnost / Vědecký titul	Název instituce, obec, okres
BOUDA MARIA	I. kvalifikační stupeň	Liceul Tehnologic „Clisura Dunării” Moldova Nouă, Caraș-Severin
GUBANI IANKO	II. kvalifikační stupeň / Doktorát (PhD.)	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovsky” Nădlac, Arad
KOBAU MARIA	I. kvalifikační stupeň	Liceul Teoretic „Traian Lalescu” Orșova, Mehedinți
LEOREANU MICHAELA	I. kvalifikační stupeň	Școala Gimnazială Eșelnița, Mehedinți / Liceul Tehnologic „Dierna” Orșova, Mehedinți
PREDUȘ ANA	I. kvalifikační stupeň	Școala Gimnazială Berzasca, Caraș-Severin

KOORDINÁTOŘI / ODPOVĚDNÍ ŘEŠITELÉ / VĚDEČTÍ KONZULTANTI

Jméno a příjmení	Funkce/ Vedecký titul	Název instituce
NECULAI LIVIA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
VÁRADI IZABELLA-ÉVA	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
POPESCU DIANA FLORENTINA	Lector Univ. Dr.	Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Anexa nr. 137A

Programa școlară
pentru disciplina

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ SLOVACĂ

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun (TC)

pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română

pentru toate filierele, profilurile și specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 137A

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă slovacă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC)*

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română*
- *Pentru toate filierele, profilurile și specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Limba și literatura maternă slovacă este o disciplină educațională fundamentală, cu un nivel conceptual specific domeniului limbajului, comunicării și culturii, având un caracter unitar, formativ și identitar. Prin studiul limbii și literaturii slovace, disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare, a gândirii critice și reflexive, precum și a sensibilității estetice, facilitând înțelegerea relației dintre limbaj, cultură și experiența umană. Limba slovacă este abordată atât ca instrument principal al comunicării, cât și ca obiect al reflecției și al gândirii, sprijinind dezvoltarea capacităților cognitive și metacognitive ale elevilor.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă, destinată elevilor aparținând minorității naționale slovace care studiază în unități de învățământ sau în clase cu predare în limba română, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și cu planurile-cadru aprobate prin O.M.E.C. nr. 6.932/2025. Studiul disciplinei se realizează conform alocării orare prevăzute de planul-cadru aplicabil filierei/profilului/ specializării, disciplina având același număr de ore ca Limba și literatura română, în trunchiul comun și, după caz, în curriculumul de specialitate.

Elaborarea programei școlare are în vedere respectarea dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și a ansamblului normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. În acest context, se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității proprii și la participarea egală în procesul educațional.

Studiul disciplinei Limba și literatura maternă slovacă în școlile și clasele cu predare în limba română are ca scop principal formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limba maternă, consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor aparținând comunității slovace, precum și promovarea dialogului intercultural și a respectului pentru diversitatea etnică și lingvistică din România.

Un obiectiv esențial al predării limbii și literaturi slovace, conform prezentei programe, îl reprezintă revitalizarea și valorificarea limbii materne, formarea unor tineri care doresc să comunice în limba slovacă și o pot utiliza eficient în contexte variate de comunicare. În consecință, programa promovează o abordare funcțional-comunicativă a limbii, înlocuind accentul exclusiv pe structurile lingvistice cu dezvoltarea competenței de comunicare ca obiectiv central al învățării.

Învățarea bazată pe comunicare presupune dezvoltarea simultană a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (ascultare, citire), având la bază utilizarea limbii materne ca mijloc de comunicare autentică. În cadrul procesului didactic se urmărește crearea unor situații reale de comunicare, în care elevii să-și exerseze capacitatea de exprimare, înțelegere și reacție spontană, adaptată la context.

Demersul didactic se bazează pe abordarea contrastivă, pornind de la cunoașterea limbii române, fapt ce facilitează învățarea și conștientizarea diferențelor și asemănărilor între cele două sisteme lingvistice. Programa prevede familiarizarea treptată a elevilor cu o varietate de situații de comunicare orală și scrisă, prin lectura și interpretarea de texte literare și nonliterare, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare și a sensibilității culturale.

În consecință, principiile care fundamentează această programă sunt: dezvoltarea capacității de a utiliza limba slovacă în contexte autentice de comunicare; aplicarea unei abordări funcționale și comunicative a limbii; formarea unei exprimări orale și scrise clare, corecte și expresive; selecția unor conținuturi adaptate vârstei și intereselor elevilor.

Recomandări pentru aplicarea curriculumului și evaluarea elevilor. Nivelul de cunoaștere a limbii slovace este stabilit prin evaluări inițiale, în baza cărora pot fi organizate grupe sau clase omogene din punct de vedere al nivelului de cunoaștere al limbii. În situațiile în care organizarea pe niveluri nu este posibilă, se recomandă aplicarea metodelor de învățare diferențiată, care să permită valorificarea potențialului fiecărui

elev. Planificarea individuală (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, elaborarea instrumentelor de evaluare continuă și sumativă) trebuie să respecte cerințele curriculare privind competențele vizate și conținuturile aferente. Ordinea parcurgerii competențelor și conținuturilor poate fi adaptată de profesor, cu condiția ca până la finalul nivelului să fie atinse toate cerințele curriculare.

Pentru eficientizarea procesului de predare-învățare, profesorii vor ține cont de următoarele recomandări: utilizarea metodelor interactive și centrate pe elev, care stimulează implicarea activă și comunicarea autentică; selectarea temelor pentru acasă astfel încât timpul necesar rezolvării lor să fie proporțional cu activitățile similare din clasă; elaborarea instrumentelor de evaluare în concordanță strictă cu obiectivele și conținuturile programei.

Structura programei de Limba și literatura maternă slovacă pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română (clasele a X-a – a XII-a) este următoarea: notă de prezentare, competențe generale, competențe specifice, domenii de conținut și conținuturi ale învățării, sugestii metodologice și referințe bibliografice.

Limba și literatura maternă slovacă are un pronunțat caracter formativ și aplicativ, punând accent pe utilizarea limbii în contexte autentice de comunicare și pe valorificarea cunoștințelor lingvistice și literare în situații variate de viață educațională, socială și culturală. Competențele dezvoltate în cadrul disciplinei au un caracter transferabil, sprijinind integrarea elevilor în parcursuri educaționale și profesionale diverse și susținând învățarea pe tot parcursul vieții.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor media, prin utilizarea responsabilă a resurselor tehnologice moderne, în vederea producerii, interpretării și evaluării mesajelor în format digital, precum și prin formarea unor atitudini adecvate privind etica și securitatea în mediul online.

Competența civică și cea interculturală sunt asumate de programa școlară prin abordarea valorilor culturale, a diversității lingvistice și identitare și prin promovarea respectului față de diferențele socio-culturale.

Prin oferirea unor contexte de învățare autonomă și reflexivă, disciplina sprijină dezvoltarea competențelor personale și sociale și a competenței „a învăța să înveți”, cultivând responsabilitatea și implicarea activă în viața comunității. Din perspectiva profilului absolventului, disciplina Limba și literatura maternă slovacă contribuie la formarea unui tânăr comunicativ, reflexiv, creativ și responsabil, capabil să își exprime ideile argumentat și să participe activ la o societate democratică și pluralistă.

O finalitate majoră a studiului limbii și literaturii materne slovace este înțelegerea rolului limbajului și al literaturii în construirea identității personale și culturale, precum și formarea unei viziuni deschise, critice și etice asupra lumii contemporane, în acord cu valorile societății democratice și cu principiile învățării pe tot parcursul vieții.

Prin conținuturile și orientările metodologice propuse, programa sprijină formarea unui parcurs educațional coerent și flexibil, care valorifică limba maternă ca resursă identitară, culturală și educațională, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor și la integrarea lor activă într-un context educațional și social plurilingv și intercultural.

COMPETENȚE GENERALE

1.	**Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori**
2.	**Aplică conștient normele limbii slovace pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării**
3.	**Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris**
4.	**Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a X-a
1.1. Identifică informații explicite și implicite din mesaje orale simple, în raport cu contextul comunicării și cu relevanța acestora
Trunchi comun: - *identificarea elementelor contextului comunicării (locul, momentul, partenerii, relația dintre aceștia, cunoștințele comune) într-un dialog sau mesaj oral scurt, prin completarea unei fișe de observare* - *selectarea informațiilor explicite și implicite dintr-un text oral scurt, cu delimitarea elementelor relevante de cele irelevante pentru sarcina dată* - *parafrazarea, în 2–3 enunțuri, a conținutului unui mesaj oral audiat, pentru verificarea identificării informațiilor esențiale* - *formularea unor deducții simple pe baza indiciilor de context și de conținut, pentru identificarea sensului unor informații implicite dintr-un mesaj oral* - *compararea înțelegerii inițiale cu înțelegerea finală a unui mesaj oral, după reluarea ascultării, pentru clarificarea și identificarea mai exactă a informațiilor relevante* Activitati de aprofundare: - *justificarea identificării unor informații explicite și implicite dintr-un mesaj oral prin raportare la contextul comunicării* - *realizarea unui scurt comentariu comparativ asupra relevanței informațiilor din două mesaje orale care tratează aceeași temă*
1.2. Interacționează oral în situații uzuale, adecvându-și comportamentul verbal și nonverbal la context, relație și obstacole comunicative
Trunchi comun: - *simularea unor dialoguri scurte în perechi, cu variarea relației dintre interlocutori (colegi, profesor–elev, necunoscuți), pentru exersarea adecvării formulelor de adresare și a replicilor* - *aplicarea strategiilor de ascultare activă într-o conversație ghidată, prin întrebări de clarificare, reformulare și confirmarea înțelegerii* - *utilizarea semnalelor nonverbale de încurajare a interlocutorului într-o activitate de conversație în perechi sau în grup* - *exprimarea adecvată a unor emoții de bază în situații date, cu sprijin pe formule verbale și pe elemente paraverbale* - *identificarea unui blocaj de comunicare într-un joc de rol și alegerea unei strategii pentru depășirea lui* - *participarea la activități de grup, cu asumarea unor roluri simple care solicită interes, cooperare și implicare* Activitati de aprofundare: - *analizarea eficienței unei interacțiuni orale, prin identificarea strategiilor folosite pentru menținerea cooperării și depășirea neînțelegerilor* - *construirea unui scenariu dialogat cu variante alternative de reacție, în funcție de schimbarea relației dintre interlocutori sau de apariția unui obstacol comunicativ*
1.3. Redactează texte scrise scurte, utilizând o schiță simplă a ideilor și convențiile de prezentare a textului
Trunchi comun: - *organizarea ideilor pentru un text scurt printr-o schiță simplă sau o listă de idei, pornind de la o temă familiară* - *redactarea unui text scurt pe baza unei schițe, cu respectarea unei succesiuni logice minimale a ideilor* - *așezarea textului în pagină într-o formă lizibilă, cu atenție la scrierea de mână, spațiere, aliniere și delimitarea secvențelor de text* - *inserarea unui desen, a unei fotografii sau a unui grafic simplu într-un text, atunci când elementul vizual sprijină înțelegerea mesajului* - *compararea a două variante de prezentare a aceluiași text din perspectiva clarității și a organizării vizuale*

Clasa a X-a
Activitati de aprofundare: - *parcurgerea etapelor scrierii pentru redactarea unui text scurt: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea* - *transformarea unei teme generale într-un subiect restrâns și redactarea unei compuneri scurte adecvate acestuia* - *redactarea unor texte scurte după teme date sau proprii, cu urmărirea coerenței ideilor și a adecvării la sarcină* - *îmbunătățirea versiunii inițiale a unui text prin corectarea aspectelor de stil, a greșelilor gramaticale și a convențiilor ortografice și de punctuație*
1.4. Exprimă în scris opinii, preferințe și reacții personale față de teme și texte familiare, cu respectarea normelor de corectitudine
Trunchi comun: - *formularea în scris a unor preferințe personale, în enunțuri simple, pe teme apropiate de experiența elevului* - *completarea unui cadru de idei pentru exprimarea unei opinii personale despre o situație familiară* - *asocierea unor emoții cu fragmente scurte de text și justificarea alegerii prin cuvinte sau expresii din text* - *redactarea unor reacții scrise scurte la un text citit sau la o experiență personală, cu utilizarea unui vocabular adecvat emoțiilor* Activitati de aprofundare: - *redactarea unei opinii personale despre o temă familiară, cu susținerea acesteia prin unul sau două argumente simple* - *exprimarea în scris a preferințelor personale prin raportare la experiențe, lecturi sau situații cunoscute* - *comentarea unui pasaj dintr-un text citit, cu accent pe idee și pe reacția personală* - *descrierea emoțiilor generate de un text sau de o situație prezentată, în enunțuri coerente și corecte din punct de vedere gramatical, ortografic și de punctuație*

2. Aplică conștient normele limbii slovace pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a X-a
2.1. Corelează particularitățile fonetice și grafice ale limbii slovace în mesaje orale și scrise corecte
Trunchi comun: - *aplicarea semnelor diacritice în cuvinte și enunțuri uzuale, prin completarea unor itemi și redactarea unui text scurt cu autocorectare* - *exersarea ortografierii vocalelor și a consoanelor în contexte frecvente, prin dictare, completare și integrare în enunțuri* - *marcarea silabei, a accentului și a ritmului în secvențe scurte, urmată de citirea expresivă a acestora* - *modelarea intonației în propoziții enunțiative și interogative, prin citire ghidată și înregistrare audio* - *construirea unor propoziții interogative corecte, cu observarea relației dintre topică și curba intonațională* - *aplicarea corespondenței sunet–literă în contexte care ilustrează asimilarea consonantică și grupurile consonantice* - *transcrierea unor secvențe orale scurte cu respectarea regulilor ortografice și ortoepice studiate* Activitati de aprofundare: - *explicarea unor dificultăți de scriere și pronunție pornind de la consoane ambivalente și de la derivatele acestora* - *compararea unor variante corecte și incorecte de ortografiere și pronunție, pentru evidențierea raportului dintre normă și abatere* - *analizarea unor exemple de variație regională sau populară a limbii, prin raportare la forma standard*
2.2. Valorifică vocabularul limbii slovace prin relații semantice și mijloace interne de îmbogățire lexicală
Trunchi comun: - *organizarea unor familii lexicale și câmpuri lexicale pe teme uzuale și de interes pentru elevi* - *identificarea procedeelor de formare a cuvintelor: derivare cu prefixe și sufixe, diminutive, augmentative, compunere și conversiune* - *completarea unor rețele lexicale prin integrarea de cuvinte derivate și compuse*

Clasa a X-a
- *distingerea sensului unor omonime și paronime în contexte date* - *utilizarea dicționarului și a articolului de dicționar pentru clarificarea sensului, formei și uzului unor cuvinte* - *integrarea vocabularului nou în enunțuri și mini-texte coerente* - *identificarea și utilizarea unor deverbative în contexte funcționale* Activitati de aprofundare: - *analizarea modului în care structura unui cuvânt influențează sensul acestuia într-un context dat* - *redactarea unui scurt text tematic în care sunt valorificate cuvinte din aceeași familie lexicală sau din același câmp lexical* - *compararea valorii semantice a unor paronime sau omonime în enunțuri create de elevi* - *observarea unor diferențe lexicale generate de variația stilistică sau regională*
2.3. Integrează forme morfologice ale limbii slovace în enunțuri și texte scurte corecte gramatical
Trunchi comun: - *utilizarea pronumelor posesive la singular și la plural în enunțuri funcționale și dialoguri scurte* - *aplicarea adjectivelor după modelele de flexiune studiate și folosirea gradelor de comparație în descrieri și comparații* - *utilizarea gradelor de comparație ale adverbelor în contexte uzuale* - *aplicarea dativului și a genitivului la substantive, pronume și pronume posesive în enunțuri și mini-texte* - *completarea unor enunțuri cu forme corecte ale numeralelor, cu respectarea genului, numărului și cazului* - *utilizarea verbelor din clasele de conjugare XI–XIV în contexte orale și scrise* - *aplicarea condiționalului, a imperativului și a formelor de viitor analitic și sintetic în situații date* - *distingerea și utilizarea aspectului verbal în enunțuri uzuale* - *integrarea participiilor active și pasive în construcții simple* - *aplicarea ortografiei unor forme flexionare frecvente, precum rád – radi, rada – rady, rado; ktorý – ktorí, ktorá – ktoré, ktoré* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui text funcțional scurt care să includă pronume posesive, adjective la comparație, numerale și forme verbale variate* - *rescrierea unui text prin modificarea cazurilor, a timpului verbal sau a aspectului, cu observarea efectelor asupra sensului și corectitudinii* - *explicarea unor greșeli gramaticale frecvente prin raportare la categoria morfologică implicată* - *compararea unor structuri corecte și incorecte pentru evidențierea rolului flexiunii și al acordului*
2.4. Adecvează structura enunțurilor și a textelor scurte la sens, intenție comunicativă și variație stilistică
Trunchi comun: - *ordonarea elementelor în propoziție, cu focalizare pe topica structurilor care includ dativul și acuzativul* - *completarea și transformarea unor enunțuri pentru diferențierea sensurilor în opoziții precum páčiť sa / mať rád, lebo / pretože / preto, ísť / chodiť, ak / keby* - *construirea unor propoziții temporale folosind repere precum najprv… potom…* - *transformarea unor enunțuri din construcție activă în construcție pasivă și invers* - *redactarea unor mini-dialoguri și mini-texte în care structura propoziției este adaptată intenției comunicative* - *selectarea unor formulări adecvate în funcție de registru și de contextul comunicării* - *revizuirea unui text scurt prin raportare la coerență, topică și claritatea relațiilor dintre enunțuri* Activitati de aprofundare: - *compararea unor variante de exprimare aparținând limbii standard, limbajului popular și variației regionale, prin raportare la context și adecvare* - *reformularea aceluiași mesaj în variante stilistice diferite, cu justificarea alegerilor lexicale și sintactice;* - *redactarea unui paragraf în care sunt valorificate propoziții temporale, construcții active și pasive și opoziții de sens studiate* - *analizarea efectului variației stilistice asupra clarității și expresivității mesajului*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a X-a
3.1. Identifică repere de conținut și de structură în texte literare și nonliterare adecvate nivelului
Trunchi comun:

Clasa a X-a
- *identificarea tipului/genului unui text studiat, prin raportare la indicii simple de structură și de limbaj* - *extragerea cuvintelor-cheie dintr-un text citit și formularea ideii principale și a temei* - *realizarea unui plan simplu de idei pentru un text scurt, literar sau nonliterar* - *extinderea unui plan simplu într-un plan dezvoltat, prin completarea punctelor principale cu detalii relevante* - *selectarea informațiilor esențiale dintr-un text explicativ, descriptiv sau narativ* - *organizarea ideilor dintr-un text în ordine logică, cronologică sau tematică* Activitati de aprofundare: - *argumentarea încadrării unui text într-un tip sau gen literar, prin valorificarea a două-trei indicii relevante* - *compararea a două planuri de idei pentru același text, din perspectiva clarității și a adecvării la conținut* - *reformularea ideii principale și a temei unui text prin utilizarea unui vocabular propriu*
3.2. Analizează particularitățile textelor narative, descriptive, explicative și multimodale, în raport cu tipul de text și cu scopul comunicativ
Trunchi comun: - *analizarea structurii acțiunii într-un text narativ literar, prin identificarea momentelor esențiale* - *identificarea personajelor, a timpului și a spațiului într-un text narativ literar* - *compararea textului narativ literar cu textul narativ nonliterar, prin raportare la scop, conținut și marcatori specifici* - *analizarea relației dintre text și imagine într-un text multimodal, prin identificarea informațiilor transmise de fiecare componentă* - *compararea unui text descriptiv literar cu un text descriptiv nonliterar, din perspectiva limbajului și a efectului produs* - *identificarea scopului comunicativ într-un text explicativ și a modului în care este organizată informația* Activitati de aprofundare: - *compararea a două texte cu aceeași temă, din perspectiva tipului de text și a efectului asupra cititorului* - *formularea unei concluzii simple despre sensul global al unui text multimodal, prin corelarea informațiilor verbale și vizuale* - *explicarea diferențelor dintre descrierea literară și descrierea nonliterară prin exemple selectate din text*
3.3. Interpretează mesaje din texte literare și nonliterare, utilizând strategii de comprehensiune și raportându-se la experiența personală de lectură
Trunchi comun: - *formularea unor predicții în timpul lecturii, prin raportare la titlu, la imagini sau la secvențele deja citite* - *formularea unor concluzii simple după lectura unui text, pe baza informațiilor explicite și implicite* - *realizarea unor reprezentări mentale pornind de la un text citit, pentru evidențierea atmosferei și a emoției* - *exprimarea reacțiilor afective față de personaje, întâmplări, imagini sau idei din text* - *formularea unei interpretări simple a mesajului unui text literar sau nonliterar* - *raportarea mesajului textului la experiențe, lecturi sau situații cunoscute de elev* Activitati de aprofundare: - *susținerea unei opinii despre mesajul textului prin referire la un fragment relevant* - *interpretarea efectului unor imagini artistice sau expresii sugestive într-un text literar accesibil* - *redactarea unui scurt paragraf reflexiv despre felul în care lectura a influențat înțelegerea unei teme sau a unei situații*
3.4. Redactează texte narative, descriptive și explicative coerente, utilizând planul de idei și valorificând experiența personală de lectură
Trunchi comun: - *elaborarea unui plan de idei înaintea redactării unui text narativ, descriptiv sau explicativ* - *redactarea unui text narativ scurt, cu respectarea succesiunii logice a faptelor* - *redactarea unui text descriptiv scurt, prin selectarea unor detalii relevante și organizarea lor coerentă* - *redactarea unui text explicativ cu structură simplă, adecvat unui scop comunicativ clar* - *utilizarea planului de idei pentru organizarea conținutului și pentru menținerea coerenței textului* - *revizuirea unui text propriu prin raportare la planul inițial și la claritatea ideilor exprimate* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui text inspirat din experiența personală de lectură, prin valorificarea impresiilor și a reacțiilor proprii* - *transformarea unui plan dezvoltat într-un text coerent și adecvat tipului de discurs ales* - *rescrierea unui text propriu prin îmbunătățirea organizării ideilor și a legăturilor dintre enunțuri*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a X-a
4.1. Interpretează reprezentări culturale în creația literară a etnicilor slovaci din România, prin raportare la elemente etnografice, spații, obiecte și practici culturale
Trunchi comun: - *identificarea elementelor etnografice dintr-un fragment narativ aparținând creației literare a etnicilor slovaci din România, prin gruparea lor în categorii precum spații, obiecte și practici culturale* - *explicarea rolului unor spații și obiecte culturale în construirea cadrului narativ și a identității comunitare* - *analizarea unor practici culturale prezente în text, prin raportare la viața cotidiană, la tradiție și la apartenența comunitară* - *realizarea unei fișe de lectură culturală pentru un fragment studiat, cu rubrici precum element cultural, context, semnificație* - *compararea modului în care două fragmente literare valorifică elemente etnografice ale slovacilor din România* Activitati de aprofundare: - *formularea unei interpretări simple privind felul în care textul literar păstrează memoria unei comunități* - *corelarea unor elemente etnografice din text cu particularități ale unui spațiu cultural precis, precum Banatul sau alte zone locuite de etnici cehi* - *redactarea unui paragraf interpretativ despre rolul reprezentărilor culturale în construirea identității colective*
4.2. Analizează artefacte culturale și mesaje multimodale, prin raportare la relația dintre imagine, mărturie orală și text
Trunchi comun: - *descrierea unor artefacte culturale precum portul, obiectele tradiționale sau elementele de arhitectură, pe baza unui suport vizual* - *identificarea informațiilor transmise prin imagine, mărturie orală și text într-un material multimodal referitor la cultura slovacă din România* - *completarea unui tabel comparativ privind contribuția fiecărui canal de comunicare la sensul global al mesajului* - *explicarea relației dintre text și imagine într-un material cultural multimodal* - *formularea unei concluzii simple despre semnificația culturală a unui artefact sau a unei reprezentări multimodale* Activitati de aprofundare: - *compararea a două materiale multimodale care prezintă același artefact cultural, din perspectiva selecției informațiilor și a efectului asupra receptorului* - *interpretarea unei mărturii orale în corelație cu o imagine și cu un fragment de text, pentru evidențierea perspectivei culturale comune* - *elaborarea unui scurt comentariu multimodal asupra unui obiect sau a unui spațiu cu valoare identitarăC*
4.3. Redactează texte de reflecție culturală, valorificând interpretări literare și antropologice simple
Trunchi comun: - *redactarea unui paragraf despre semnificația unui obiect, a unui spațiu sau a unei practici culturale identificate într-un text sau într-un material multimodal* - *organizarea ideilor pentru un text de reflecție culturală, pornind de la întrebări de tipul „ce reprezintă?”, „ce transmite?”, „de ce este important?”* - *transformarea unor observații despre un text literar și despre un artefact cultural într-un text coerent de 6–8 enunțuri* - *formularea unei reacții personale față de modul în care o operă sau un document cultural reprezintă identitatea comunității slovace* - *redactarea textului în care sunt puse în relație literatura, cultura și experiența de receptare a elevului* Activitati de aprofundare: - *formularea interpretări antropologice simple asupra unei practici culturale reflectate în text sau în imagine* - *integrarea în textul propriu a unor exemple din surse diferite: fragment literar, mărturie orală, fotografie sau obiect cultural* - *revizuirea unui text de reflecție culturală din perspectiva clarității interpretării și a coerenței ideilor*

CLASA a X-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

<table>
<tr><th>DOMENII DE CONȚINUT</th><th>CONȚINUTURI</th></tr>
<tr><td>1.
Comunicare</td><td>Trunchi comun
• Contextul comunicării: locul și momentul interacțiunii, relația dintre parteneri, identitatea partenerilor, cunoștințele comune.
• Strategii pentru perceperea și înțelegerea textului oral: parafrazare, informații explicite și implicite, deducție și implicație, elemente relevante/irelevante.
• Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere, întrebări de clarificare; semnale nonverbale de încurajare.
• Atitudini comunicaționale: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activitățile de grup.
• Exprimarea adecvată a emoțiilor.
• Blocaje de comunicare. Strategii pentru depășirea obstacolelor comunicative.
• Prezentarea textului: scriere de mână, organizarea textului pe pagină, inserarea desenelor, graficelor, fotografiilor.
• Schiță simplă a ideilor.

Conținuturi de aprofundare
• Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație.
• Etapele scrierii: generarea ideilor, planificarea, redactarea; descoperirea temelor familiare, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii.
• Exprimare scrisă a propriilor opinii, preferințe.
• Comentarea pasajelor din textele citite, descrierea emoțiilor.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Material propus pentru ascultare/analiză:
● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj.
● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale.
Tipuri de interacțiune propuse:
● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice.
● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.</td></tr>
<tr><td>2.
Elemente de construcție a comunicării</td><td>Trunchi comun
• Semne diacritice.
• Ortografierea vocalelor și a consoanelor.
• Accentul, silaba; intonația propoziției enunțiative și interogative: construcția propoziției interogative.
• Ritmul și cantitatea.
• Corespondența sunet-literă: asimilarea consonantică, grupuri consonantice.
• Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea (cu prefixe și sufixe, sufixe diminutivale și sufixe augmentative), compunerea (sudare, alăturare și abreviere), schimbarea valorii gramaticale (conversiunea).
• Categorii semantice: omonime, paronime.
• Actualizarea și aprofundarea lexicului și a câmpului lexical pe teme uzuale și de interes pentru elevi.</td></tr>
</table>

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Dicţionarul; articolul de dicționar. • Pronumele posesive la singular și la plural: môj, tvoj, náš, váš, jeho, jej, ich, svoj. • Adjectivele: conjugarea adjectivelor – *pekný*, *cudzí*; gradele de comparație ale adjectivelor. • Adjectivele și adverbele – gradele de comparație ale adverbelor. • Substantivele: dativul (verbe cu dativ, dativul la pronume, pronume posesive la dativ, prepoziții cu dativul); genitivul (substantive la genul feminin cu terminația în -a și substantivele le genul neutru cu terminația în -o/-e la plural; verbe cu genitivul, prepoziții cu genitivul, genitivul cu pronumele: pronume posesive; utilizarea genitivului). • Topica propoziției cu dativul și acuzativul (substantive – pronume). • Ortografia cuvintelor: *rád – radi*, *rada – rady*, *rado*; *ktorý – ktorí*, *ktorá – ktoré*, *ktoré*. • Deverbativele. • Verbele: clasele de conjugare XI–XIV (*brať, vziať, pozrieť (sa/si), minúť*), condiționalul, imperativul (forme neregulate ale imperativului); viitorul (viitorul analitic, viitorul sintetic); aspectul verbelor; verbe deagentive; participii active și pasive. • Numeralele 1, 2, 3, 4; numeralele 5–99; cazurile numeralelor (nominativ, acuzativ, locativ, instrumental), numărul (singular și plural), genul. • Sensurile cuvintelor în propoziție: *páčiť sa* vs. *mať rád*; *lebo / pretože* vs. *preto*; *ísť* vs. *chodiť*; *ak* vs. *keby*. • Propoziții temporale: *najprv*… / *potom*…; propoziție activă, propoziție pasivă. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. • Consoane ambivalente – cuvinte selectate (derivate ale cuvintelor selectate). • Limbaj popular. Variaţie regională a limbii.
Modalități de operare a conținuturilor: • În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii slovace, precum și a diverselor dicționare și îndreptare. • Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.	
3. Lectură	**Trunchi comun** • Analiza tipurilor și genurilor literare studiate (epic, liric), în texte adecvate nivelului. • Identificarea și analiza cuvintelor-cheie, a ideilor principale și a temei. • Analiza structurii textului prin plan de idei simplu și dezvoltat. • Analiza textului narativ literar: - structura acțiunii; personajul, timpul și spațiul - textului narativ non-literar/textelor multimodale (relația text–imagine) - textului descriptiv (literar și non-literar) - textului explicativ, din perspectiva scopului comunicativ. • Redactarea de texte narative și descriptive coerente. • Redactarea de texte explicative cu structură simplă. • Utilizarea planului de idei în redactare. **Conținuturi de aprofundare** • Utilizarea strategiilor de comprehensiune: - formularea de concluzii și predicții - realizarea de reprezentări mentale; - exprimarea reacțiilor afective.

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Exprimarea unor interpretări simple ale mesajului textului. • Redactarea de texte prin valorificarea experienței personale de lectură.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum: ● genul epic (povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura slovacă canonică, cât și din creația autorilor slovaci contemporani sau din literatura slovacilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	
4. **Elemente de interculturalitate**	**Trunchi comun** • Reprezentări culturale în creația literară a etnicilor slovaci din România: - elemente etnografice în narațiune; - spații, obiecte și practici culturale. • Artefacte culturale și interpretare multimodală: - port, obiecte, arhitectură; - mărturie orală, imagine, text. **Conținuturi de aprofundare** • Eseistică culturală și interpretare literară. • Interpretări antropologice aplicate literaturii.
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a XI-a
1.1. Interpretează informații din texte orale, utilizând strategii de înțelegere și distingând între fapt și opinie
Trunchi comun: - *identificarea ideilor principale și secundare dintr-un mesaj oral, prin notarea lor într-o schemă simplă* - *rezumarea orală sau în scris a unui text audiat, prin enunțuri scurte și coerente* - *clasificarea informațiilor dintr-un mesaj oral în funcție de relevanță, temă sau intenție comunicativă* - *reformularea unor secvențe audiate pentru verificarea și consolidarea înțelegerii*

Clasa a XI-a

- *utilizarea repetării selective a informațiilor esențiale pentru clarificarea mesajului*
- *recunoașterea unor conectori pragmatici frecvenți și explicarea rolului lor în organizarea discursului*
- *distingerea între fapte și opinii într-un text oral pe teme familiare*

Activitati de aprofundare:

- *compararea a două mesaje orale pe aceeași temă din perspectiva modului de prezentare a faptelor și a opiniilor*
- *justificarea interpretării unui mesaj oral prin raportare la indici de conținut, la conectori pragmatici și la intenția comunicativă*
- *realizarea unui rezumat structurat al unui text oral mai amplu, cu selecția riguroasă a informațiilor esențiale*

1.2. Negociază sensul și relația cu interlocutorul în interacțiuni orale variate, prin ascultare activă, politețe și recunoașterea emoțiilor

Trunchi comun:

- *participarea la dialoguri și conversații ghidate, cu ajustarea formulărilor în funcție de relația dintre interlocutori și de normele de politețe*
- *orientarea atenției către perspectiva partenerului de dialog, prin ascultare activă și suspendarea reacției imediate centrate pe propria poziție*
- *recapitularea ideilor exprimate de interlocutor pentru confirmarea înțelegerii și menținerea acordului de comunicare*
- *formularea unor întrebări de clarificare și a unor răspunsuri adecvate în situații de neînțelegere*
- *recunoașterea emoțiilor partenerului de interacțiune pe baza unor indicii verbale și nonverbale*
- *exprimarea verbală adecvată a acordului, dezacordului, rezervei sau susținerii, cu manifestarea respectului și a toleranței*
- *ajustarea sensului propriului mesaj în dialog, prin raportare la cantitatea, calitatea, relevanța și claritatea informațiilor transmise*

Activitati de aprofundare:

- *analizarea unei interacțiuni orale din perspectiva strategiilor de negociere a sensului și a relației dintre parteneri*
- *construirea unor scenarii dialogate în care elevii adaptează formulările în funcție de emoțiile și reacțiile interlocutorului*
- *simularea unor situații de cooperare sau divergență de opinii, cu accent pe menținerea relației prin formule de politețe și răspunsuri adecvate*

1.3. Structurează texte scrise coerente și adecvate contextului, utilizând schița ideilor, organizarea în paragrafe și convențiile de prezentare

Trunchi comun:

- *organizarea ideilor pentru redactarea unui text printr-o schiță care include introducere, cuprins și concluzie*
- *redactarea unor texte scurte structurate în paragrafe, cu respectarea succesiunii logice a ideilor*
- *elaborarea unui rezumat pe baza unui text citit sau audiat, prin selectarea și reformularea informațiilor esențiale*
- *exprimarea în scris a opiniilor și preferințelor personale în texte scurte, bine organizate*
- *transformarea unor replici din vorbire directă în vorbire indirectă, cu păstrarea sensului mesajului*
- *prezentarea îngrijită a textului, prin scriere lizibilă, dispunere adecvată în pagină și includerea unor elemente vizuale simple atunci când acestea susțin mesajul*

Activitati de aprofundare:

- *parcurgerea etapelor scrierii pentru redactarea unor compuneri pe teme date sau proprii: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea*
- *redactarea unor texte narative, descriptive sau dialogate, valorificând o structură clară și un vocabular adecvat*
- *transformarea unui dialog într-un text narativ scurt, utilizând vorbirea indirectă*
- *revizuirea unui text propriu prin corectarea aspectelor de organizare, coerență și stil*

1.4. Comentează în scris opinii, reacții și semnificații referitoare la texte și experiențe familiare, cu respectarea normelor de corectitudine

Trunchi comun:

- *formularea în scris a unor opinii și preferințe personale în raport cu o temă, un text sau o situație familiară*

Clasa a XI-a
- *comentarea unor pasaje scurte din textele citite, prin raportare la idee, limbaj sau efectul produs asupra cititorului* - *descrierea în scris a unor emoții (bucuria, uimirea sau frica), în legătură cu situații sau fragmente de text* - *utilizarea unui vocabular adecvat pentru exprimarea nuanțată a reacțiilor personale* - *revizuirea textelor redactate din perspectiva corectitudinii gramaticale, ortografice și de punctuație* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui comentariu scurt asupra unui pasaj citit, cu integrarea reacției personale și a unui minim suport justificativ* - *exprimarea diferențiată a emoțiilor și a preferințelor în funcție de tema sau de tipul textului abordat* - *îmbunătățirea variantei inițiale a unui text propriu prin intervenții de stil și prin aplicarea convențiilor ortografice și de punctuație* - *compararea modului în care două fragmente literare sau nonliterare provoacă reacții emoționale diferite, într-un paragraf coerent*

2. Aplică conștient normele limbii slovace pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a XI-a
2.1. Utilizează particule, conjuncții și prepoziții în funcție de context, pentru a construi enunțuri și texte scurte coerente
Trunchi comun: - *utilizarea particulelor în enunțuri diferite, prin raportare la nuanța de sens și la contextul comunicării* - *completarea unor enunțuri cu conjuncții potrivite pentru exprimarea legăturii simple, a gradației, a explicației, a negației, a comparației și a contrastului* - *observarea poziției conjuncției în propoziție prin transformarea și compararea unor enunțuri* - *integrarea prepozițiilor cu genitivul, acuzativul, dativul, locativul și instrumentalul în structuri uzuale* - *construirea unor enunțuri care exprimă raporturi de spațiu, timp și alte relații prin selectarea prepoziției adecvate* - *redactarea unor mini-dialoguri și mini-texte în care particulele, conjuncțiile și prepozițiile susțin coerența mesajului* - *revizuirea unor enunțuri pentru corectarea folosirii neadecvate a conjuncțiilor și a prepozițiilor* Activitati de aprofundare: - *compararea unor variante de exprimare care folosesc conjuncții diferite, pentru observarea modificării relației logice* - *analizarea efectului particulelor asupra nuanței enunțului în contexte orale și scrise* - *reformularea unui text scurt prin înlocuirea unor prepoziții și conjuncții, cu păstrarea sau modificarea controlată a sensului*
2.2. Aplică forme cazuale și construcții posesive ale limbii slovace în enunțuri și texte scurte corecte gramatical
Trunchi comun: - *utilizarea A-lui pluralului și a L-lui pluralului în enunțuri care exprimă raporturi de spațiu, timp și alte relații* - *aplicarea A-lui pluralului și a I-lui pluralului în structuri care exprimă obiectul și instrumentul* - *utilizarea A-lui pluralului și a D-lui pluralului în contexte care exprimă obiectul, stările și sentimentele* - *aplicarea G-lui pluralului în contexte partitive, cantitative, posesive și prepoziționale* - *completarea unor enunțuri cu forme corecte de plural în cazul cerut de verb sau de prepoziție* - *compararea adjectivelor posesive cu G-ul posesiv, pentru evidențierea diferențelor semantice și formale* - *integrarea unor construcții posesive în mini-texte descriptive și informative* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unor enunțuri prin schimbarea construcției posesive, cu observarea efectelor de sens* - *redactarea unui text scurt care valorifică mai multe cazuri ale pluralului și structuri posesive diferite* - *explicarea unor greșeli frecvente privind selecția cazului după prepoziții și verbe frazale*
2.3. Integrează forme verbale și derivate verbale ale limbii slovace în contexte funcționale de comunicare
Trunchi comun: - *distingerea și utilizarea formelor imperfective și perfective ale verbelor în enunțuri și mini-texte*

Clasa a XI-a

- *aplicarea aspectului verbal în raport cu imperativul, prin transformarea unor enunțuri și observarea modificării de sens*
- *utilizarea reflexivului sa/si în verbe reflexive, verbe reflexive tantum și în contexte de reciprocitate*
- *integrarea pronumelui personal seba în structuri date*
- *observarea schimbării de sens sau de aspect la verbe prin utilizarea reflexivului*
- *utilizarea prefixelor verbale la verbele de tip ísť, chodiť, precum și a prefixelor u-, vy-, o-, pentru exprimarea unor sensuri și aspecte diferite*
- *aplicarea participiilor pasive în -aný, -ený, -tý în enunțuri și construcții simple*
- *identificarea și utilizarea deverbativelor formate cu sufixele -anie, -enie, -tie în contexte funcționale*

Activitati de aprofundare:

- *rescrierea unui text scurt prin modificarea aspectului verbal și observarea efectelor asupra sensului global*
- *redactarea unor enunțuri în care schimbarea prefixului verbal conduce la schimbarea sensului*
- *explicarea relației dintre verb și deverbativ într-o serie de exemple selectate*
- *redactarea unui mini-text care să includă verbe reflexive, forme perfective/imperfective și participii pasive*

2.4. Adecvează exprimarea la variația stilistică, regională și socială a limbii slovace, în funcție de contextul comunicării

Trunchi comun:

- *identificarea unor diferențe de registru în exemple care ilustrează variație stilistică*
- *clasificarea unor unități lexicale în funcție de factori de timp, spațiu și uz social: arhaisme, poetisme, termeni de specialitate, unități frazeologice*
- *utilizarea adecvată a unor termeni de specialitate și a unor unități frazeologice în enunțuri și mini-texte*
- *compararea unor formulări aparținând limbii standard, limbajului popular și variației regionale*
- *selectarea unor variante de exprimare potrivite pentru contexte școlare, cotidiene sau culturale*
- *reformularea unor enunțuri din registru popular sau regional într-o variantă mai apropiată de limba standard*
- *observarea efectului variației stilistice asupra clarității și expresivității mesajului*

Activitati de aprofundare:

- *analizarea unor secvențe scurte pentru evidențierea valorii expresive a arhaismelor, poetismelor sau unităților frazeologice*
- *redactarea a două variante ale aceluiași mesaj, cu diferențiere de registru și de selecție lexicală*
- *compararea unor exemple de limbaj regional și limbaj standard, prin raportare la context, destinatar și adecvare*
- *justificarea alegerii unui anumit registru într-un text scurt sau într-o situație de comunicare*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a XI-a

3.1. Interpretează tipuri, genuri și structuri textuale variate, prin raportare la temă, motive și mesaj

Trunchi comun:

- *interpretarea apartenenței unui text la un tip sau gen literar, prin valorificarea unor indicii de structură, limbaj și organizare a conținutului*
- *identificarea temei și a motivelor unui text și formularea relației dintre acestea și mesajul global*
- *elaborarea unui plan de idei dezvoltat pentru un text literar / nonliterar, prin organizarea ierarhizată a ideilor*
- *explicarea modului în care structura textului contribuie la construirea sensului*
- *formularea unei concluzii asupra mesajului unui text, pornind de la relația dintre elementele tematice și structurale*
- *compararea a două texte din perspectiva modului în care tema este dezvoltată și susținută prin motive și organizare internă*

Activitati de aprofundare:

- *formularea unor inferențe pe baza relațiilor dintre secvențele textului, temă și motive*
- *explicarea reacțiilor afective și intelectuale provocate de un text, prin raportare la construcția lui*
- *interpretarea unui text explicativ sau argumentativ prin identificarea ideii centrale și a modului de organizare a informației*

3.2. Analizează particularitățile textului narativ, descriptiv, multimodal și nonliterar, în raport cu perspectiva și intenția comunicativă

Clasa a XI-a
Trunchi comun: - *analizarea tehnicilor de construcție a personajului într-un text narativ literar, prin selectarea unor exemple relevante* - *identificarea perspectivei narative și explicarea efectului acesteia asupra receptării textului* - *interpretarea unui text narativ nonliterar în raport cu intenția comunicativă și cu tipul de informație transmisă* - *analizarea funcției descrierii în textul literar/nonliterar, prin raportare la rolul ei în organizarea semnificației* - *interpretarea unui text multimodal din perspectivă semantică, prin corelarea informațiilor verbale și vizuale* - *compararea a două texte sau secvențe textuale din perspectiva perspectivei narative, a descrierii sau a intenției comunicative* Activitati de aprofundare: - *explicarea modului în care alegerea perspectivei narative influențează imaginea personajului și a evenimentelor* - *formularea unei concluzii asupra rolului descrierii în conturarea atmosferei, a spațiului sau a personajului* - *compararea sensului global al unui text verbal cu cel al unui text multimodal care tratează aceeași temă*
3.3. Argumentează opinii și reacții personale față de texte, prin raportare la semnificații, valori și efecte de lectură
Trunchi comun: - *formularea unei opinii personale despre un text citit, prin raportare la temă, personaje, limbaj sau mesaj* - *susținerea unei aprecieri prin exemple sau secvențe relevante din text* - *explicarea reacțiilor afective și intelectuale provocate de lectură, în legătură cu anumite elemente ale textului literar/nonliterar* - *redactarea sau susținerea orală a unei caracterizări simple de personaj, cu sprijin pe detalii din text* - *elaborarea unui text de reflecție pornind de la o idee, o valoare sau o situație din lectura parcursă* - *raportarea unei opinii personale la experiența proprie de lectură și la alte texte cunoscute* Activitati de aprofundare: - *argumentarea unei opinii personale prin raportare explicită la text și la mesajul acestuia* - *compararea a două reacții posibile de lectură față de același text, cu justificarea propriei poziții* - *formularea unui răspuns scris scurt la o întrebare interpretativă, folosind exemple relevante și conectori logici*
3.4. Redactează texte interpretative, argumentative simple și reflexive, utilizând conectori logici și procedee de coeziune
Trunchi comun: - *redactarea unui text interpretativ scurt, pornind de la o idee/de la un fragment relevant dintr-un text citit* - *redactarea unui text argumentativ simplu, în care este exprimată și susținută o opinie despre mesajul sau valoarea unui text* - *elaborarea unei caracterizări de personaj pe baza unor repere de analiză* - *redactarea unui text de reflecție inspirat de experiența personală de lectură* - *utilizarea conectorilor logici pentru organizarea ideilor și pentru marcarea relațiilor dintre enunțuri* - *aplicarea unor procedee de coeziune textuală în redactarea unui text coerent* - *revizuirea și îmbunătățirea textului propriu din perspectiva clarității, coerenței și adecvării exprimării* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui text propriu prin îmbunătățirea organizării argumentelor și a coeziunii* - *redactarea unei variante dezvoltate a unui text interpretativ sau reflexiv, prin integrarea unor exemple suplimentare din text literar* - *compararea a două variante ale aceluiași text redactat, pentru evidențierea efectului produs de conectori și de structura logică*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a XI-a
4.1. Interpretează reprezentări ale alterității și ale conviețuirii interculturale în creația literară a etnicilor slovaci din România și din alte regiuni ale diasporei
Trunchi comun:

Clasa a XI-a
- *identificarea în texte literare a unor situații de contact cultural, conviețuire și raportare la alteritate* - *explicarea modului în care personajele, spațiile și relațiile dintre grupuri reflectă experiențe interculturale* - *compararea reprezentării comunității proprii cu reprezentarea celuilalt într-un fragment narativ* - *formularea unei concluzii simple despre felul în care textul construiește imaginea conviețuirii interculturale* - *realizarea unei fișe de lectură interculturală pentru un text studiat, cu rubrici precum context, grupuri culturale, relații, semnificații* Activitati de aprofundare: - *compararea a două fragmente literare din spații diferite ale diasporei slovace, din perspectiva reprezentării alterității* - *formularea unei interpretări privind rolul literaturii în păstrarea memoriei conviețuirii interculturale* - *explicarea raportului dintre experiența comunitară și reprezentarea culturală din text*
4.2. Analizează simboluri culturale, valori și mentalități prezente în texte literare, prin raportare la contextul narativ și la perspective critice de lectură
Trunchi comun: - *identificarea unor simboluri culturale prezente într-un text literar și explicarea semnificației lor în context narativ* - *analizarea modului în care obiecte, practici, imagini sau formule culturale contribuie la construcția identității* - *observarea valorilor și mentalităților sugerate de acțiuni, relații sau perspective narative* - *selectarea unor secvențe relevante pentru evidențierea modului în care textul exprimă apartenențe, tensiuni sau diferențe culturale* - *formularea unei interpretări simple asupra rolului simbolurilor culturale în mesajul textului* Activitati de aprofundare: - *interpretarea critică a unor reprezentări culturale din text, prin raportare la stereotipuri, valori și mentalități* - *compararea semnificației aceluiași simbol cultural în două contexte narative diferite* - *redactarea unui paragraf analitic privind rolul unui simbol cultural în construcția sensului global al textului*
4.3. Argumentează puncte de vedere privind teme culturale și identitare, prin raportare la texte literare și la propria experiență interculturală
Trunchi comun: - *formularea unei opinii personale despre o temă culturală sau identitară prezentă într-un text studiat* - *susținerea unui punct de vedere prin referire la exemple, situații sau simboluri din text* - *redactarea unui text argumentativ scurt pe o temă culturală sau identitară* - *raportarea unei idei din text la propria experiență lingvistică, familială sau comunitară* - *formularea unei reflecții asupra propriei identități interculturale pornind de la lectura unui text* Activitati de aprofundare: - *redactarea unei argumentări privind felul în care literatura contribuie la înțelegerea identității culturale și a diversității* - *compararea propriei perspective cu perspectiva propusă de text asupra apartenenței culturale* - *elaborarea unui text reflexiv-argumentativ în care sunt puse în relație experiența personală și reprezentarea culturală din literatură* - *susținerea orală a unei poziții privind efectele stereotipurilor culturale în receptarea unui text*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

<table>
<tr><th>DOMENII DE CONȚINUT</th><th>CONȚINUTURI</th></tr>
<tr><td>1.
Comunicare</td><td>Trunchi comun
• Lexic/vocabular și importanța lor în interacțiunile verbale, secvențe dialogice, descriere.
• Strategii pentru perceperea și înțelegerea textului oral: rezumare, clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distingerea dintre fapt și opinie.
• Strategii de ascultare activă: orientarea interesului către perspectiva celuilalt și evitarea concentrării asupra propriei perspective; recapitularea ideilor exprimate de partener.
• Atitudini comunicative: respect, toleranță.
• Inteligență emoțională: recunoașterea emoțiilor partenerilor.
• Principii ale interacțiunii: negocierea sensului (cantitatea, calitatea, relevanța și modalitatea de transmitere a informațiilor) și negocierea relației cu partenerul (politețe).
• Prezentarea textului: scriere de mână, dispunerea textului pe pagină, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor.
• Schițarea ideilor. Părțile textului: introducere, cuprins, concluzie, paragrafe.
• Exprimarea în scris a propriilor opinii, preferințe. Rezumat.
• Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.

Conținuturi de aprofundare
• Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație.
• Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, redactare: explorarea temelor cunoscute, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii: narativ, descriptiv, dialog.
• Comentarea pasajelor din textele citite, descrierea emoțiilor (bucurie, uimire, frică).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Material propus pentru ascultare/analiză:
● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj.
● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale.
Tipuri de interacțiune propuse:
● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice.
● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.</td></tr>
<tr><td>2.
Elemente de construcție a comunicării</td><td>Trunchi comun
• Particule. Utilizarea particulelor în funcție de context.
• Conjuncții: legătură simplă, legătură cu gradație, explicație, negație, comparație, contrast. Poziția conjuncției în propoziție.
• Aspectul verbelor: prefix, sufix, forme supletive, forme imperfective și perfective ale verbelor, aspectul și imperativul.
• Acuzativul pluralului și locativul pluralului: prepoziții + spațiu, prepoziții + timp, prepoziții + alte raporturi, verbe frazale.
• Acuzativul pluralului și instrumentalul pluralului: obiectul și instrumentul, verbe frazale, prepoziții.</td></tr>
</table>

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Acuzativul pluralului și dativul pluralului: obiectul, stările și sentimentele, verbe frazale. • Genitivul pluralului: obiect partitiv/cantitativ, construcția genitivală a substantivelor, genitivul posesiv, verbe frazale, prepoziții. • Adjective posesive și genitivul posesiv: diferență semantică, diferență formală. • Participii pasive în -aný, -ený, -tý. • Reflexivul sa/si: verbe reflexive tantum, verbe reflexive, pronumele personal „seba”, reciprocitate, schimbarea sensului la verbe, schimbarea aspectului la verbe. • Deverbativele formate cu ajutorul sufixelor -anie, -enie, -tie. • Prepoziții cu genitivul, acuzativul, dativul, locativul, instrumentalul. • Prepozițiile și spațiul, timpul și alte raporturi. • Prefixe verbale: isť; chodiť; schimbarea aspectului – prefixele u-, vy-, o-; modificarea sensului; schimbarea sensului prin prefixele u-, vy-. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. • Categorii de termeni bazate pe factori de timp, spațiu și uz social: arhaismele, poetizme, termeni de specialitate, unități frazeologice. • Limbaj popular. Variaţie regională a limbii.
Modalități de operare a conținuturilor: ● În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii slovace, precum și a diverselor dicționare și îndreptare. ● Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.	
3. **Lectură**	**Trunchi comun** • Interpretarea tipurilor și genurilor literare în texte variate. • Analiza relației dintre temă, motive și mesaj. • Interpretarea structurii textului prin plan de idei dezvoltat. • Interpretarea textului narativ literar: tehnici de construcție a personajului; perspective narative. • Interpretarea textului narativ non-literar în raport cu intenția comunicativă. • Interpretarea textelor multimodale din perspectivă semantică. • Analiza funcției descrierii în text. • Redactarea de texte interpretative/texte argumentative simple. • Elaborarea de caracterizări și texte de reflecție. **Conținuturi de aprofundare** • Aplicarea strategiilor de înțelegere: formularea de inferențe; explicarea reacțiilor afective și intelectuale. • Interpretarea textului explicativ și argumentativ. • Argumentarea opiniilor personale prin raportare la text. • Utilizarea conectorilor logici și a procedeelor de coeziune. • Revizuirea și îmbunătățirea textului scris.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum:	

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
● genul epic (povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice, nuvela), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura slovacă canonică, cât și din creația autorilor slovaci contemporani sau din literatura slovacilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	
4. **Elemente de interculturalitate**	**Trunchi comun** ● Reprezentări culturale în creația literară a etnicilor slovaci din România și alte regiuni ale diasporei: - reprezentarea alterității și a conviețuirii interculturale; - simboluri culturale și semnificațiile lor în context narativ; - redactarea de texte argumentative pe teme culturale și identitare; - reflecția asupra propriei identități interculturale. **Conținuturi de aprofundare** • Raportul dintre experiența personală și reprezentarea culturală în literatură. • Interpretarea critică a reprezentărilor culturale (stereotipuri, valori, mentalități).
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Comunică eficient și adecvat în situații orale și scrise variate, valorificând intenția comunicativă, contextul și relația dintre interlocutori

Clasa a XII-a
1.1. Evaluează critic mesaje orale, prin raportare la idei, perspective, intenții comunicative, atitudini și emoții exprimate
Trunchi comun: - *identificarea ideilor principale dintr-un mesaj oral și compararea lor cu cele dintr-un alt mesaj pe aceeași temă* - *compararea perspectivelor exprimate de interlocutori sau de emițători diferiți, prin raportare la intenția comunicativă și la scopul comunicării* - *recunoașterea emoțiilor, atitudinilor și obiectivelor de comunicare exprimate explicit sau implicit într-un discurs oral* - *formularea unor concluzii simple privind relația dintre ceea ce spune partenerul și ceea ce știe deja elevul despre subiect* - *evaluarea unui mesaj oral prin raportare la coerența ideilor, relevanța informațiilor și la adecvarea formulării* - *compararea unor afirmații dintr-un mesaj oral din perspectiva diferenței dintre fapt, opinie, mărturie sau reprezentare personală* Activitati de aprofundare: - *analizarea critică a unui schimb de idei sau a unei intervenții orale, prin identificarea strategiilor de influențare și a tipurilor de afirmații utilizate*

Clasa a XII-a
- *compararea a două poziții orale divergente asupra aceleiași teme, cu explicarea diferențelor de perspectivă, de intenție și de forță argumentativă* - *formularea unei evaluări personale motivate asupra credibilității și eficienței unui mesaj oral*
1.2. Argumentează oral în interacțiuni variate, manifestând spirit critic, flexibilitate, asertivitate și fair-play
Trunchi comun: - *participarea la dialoguri și dezbateri ghidate, cu exprimarea clară a acordului, dezacordului sau a rezervei față de opiniile interlocutorului* - *formularea unor justificări simple pentru susținerea unui punct de vedere, utilizând fapte, exemple sau experiențe relevante* - *utilizarea unor argumente adecvate contextului comunicativ: fapte, exemple, dovezi, valori morale sau apel la emoții* - *adaptarea forței afirmațiilor în funcție de situație și de relația cu interlocutorul* - *evaluarea intervenției partenerului în raport cu propriile cunoștințe, opinii și criterii de relevanță* - *exersarea unor comportamente comunicative adecvate: respect, toleranță, asertivitate, disponibilitate pentru negociere, nonconflictualitate* - *recunoașterea emoțiilor partenerului și adaptarea răspunsului verbal pentru menținerea unei relații de comunicare echilibrate* Activitati de aprofundare: - *organizarea unor mini-dezbateri pe teme familiare, cu susținerea unei poziții și răspuns la contraargumente simple* - *analizarea modului în care diferite tipuri de argumente influențează eficiența unei interacțiuni orale* - *construirea unor scenarii dialogate în care elevii negociază o soluție, menținând fair-play-ul și evitând escaladarea conflictului* - *reformularea unei intervenții prea rigide sau conflictuale într-o variantă asertivă și cooperantă*
1.3. Elaborează texte argumentative, utilizând structura specifică, schița ideilor, organizarea în paragrafe și convențiile de redactare
Trunchi comun: - *organizarea ideilor pentru redactarea unui text printr-o schemă care include introducere, cuprins, concluzie și succesiunea argumentelor* - *redactarea unui text argumentativ scurt, cu formularea unei opinii și susținerea ei prin justificări, exemple sau dovezi* - *structurarea textului în paragrafe corespunzătoare etapelor argumentării* - *distingerea și utilizarea unor elemente specifice argumentării: afirmație, justificare, dovadă/exemplu* - *transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă și invers, cu păstrarea sensului și a adecvării contextuale* - *prezentarea îngrijită a textului în pagină, cu includerea unor elemente vizuale simple atunci când acestea susțin mesajul* Activitati de aprofundare: - *redactarea unor texte argumentative pe teme date sau alese, cu selecția și ordonarea logică a argumentelor* - *revizuirea unui text argumentativ din perspectiva coerenței, clarității poziției asumate și eficienței exemplelor* - *rescrierea unui text inițial slab argumentat într-o variantă mai clară și mai convingătoare* - *redactarea sau tehnoredactarea unui text la calculator, cu integrarea adecvată a unor grafice, imagini sau alte elemente vizuale;* - *utilizarea etapelor scrierii pentru elaborarea unui text mai complex: generarea ideilor, restrângerea temei, planificarea și redactarea*
1.4. Formulează în scris puncte de vedere și reacții critice față de teme și texte familiare, cu respectarea normelor de corectitudine și adecvare stilistică
Trunchi comun: - *formularea în scris a unui punct de vedere personal asupra unei teme familiare, cu susținere minimală prin exemple sau justificări*

Clasa a XII-a
- *formularea unei reacții critice față de două perspective prezente într-un text sau într-o situație de comunicare, printr-un paragraf coerent* - *redactarea unor reacții personale față de ideile, valorile sau atitudinile exprimate într-un text* - *utilizarea unui vocabular adecvat pentru exprimarea unei poziții critice, dar echilibrate* - *revizuirea textului propriu din perspectiva corectitudinii gramaticale, ortografice și de punctuație* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui comentariu scurt asupra unui text sau a unei situații de comunicare, cu evidențierea punctului de vedere personal și a criteriilor de evaluare* - *formularea unei poziții personale asupra eficienței persuasive a două fragmente sau intervenții, într-un text coerent și argumentat* - *îmbunătățirea expresiei scrise prin intervenții asupra stilului, corectitudinii și adecvării la scopul comunicării* - *redactarea și tehnoredactarea unei compuneri proprii, cu atenție la organizare vizuală, lizibilitate și integrarea elementelor grafice*

2. Aplică conștient normele limbii slovace pentru a construi mesaje orale și scrise corecte, coerente și funcționale, adaptate scopului comunicării

Clasa a XII-a
2.1. Valorifică prefixele verbale ale limbii slovace pentru exprimarea nuanțată a sensului în contexte variate de comunicare
Trunchi comun: - *utilizarea prefixelor verbale la verbe de mișcare în enunțuri care exprimă direcția, deplasarea, începutul, durata sau finalizarea acțiunii* - *compararea unor forme verbale prefixate și neprefixate pentru observarea modificării de sens* - *completarea unor serii lexicale cu verbe derivate prin prefixare de la žiť, bežať, platiť, niesť, tvoriť, myslieť, klásť / položiť, držať, pustiť / púšťať* - *integrarea în enunțuri și mini-texte a unor verbe prefixate, cu justificarea sensului ales în context* - *clasificarea prefixelor verbale în funcție de efectul produs asupra sensului de bază al verbului* - *reformularea unor enunțuri prin schimbarea prefixului verbal, cu observarea modificării semnificației* Activitati de aprofundare: - *analizarea unor familii verbale prefixate din perspectiva relației dintre prefix, sens și context* - *redactarea unui mini-text în care sunt valorificate verbe prefixate aparținând unor câmpuri semantice diferite* - *compararea unor structuri verbale apropiate ca formă, dar diferite ca sens, pentru evitarea confuziilor de utilizare*
2.2. Formează substantive derivate și le utilizează adecvat în enunțuri și texte scurte
Trunchi comun: - *identificarea substantivelor formate cu sufixele -ec, -ár / -iar, -ista, -er / -ér în texte și enunțuri uzuale* - *derivarea unor substantive de la baze lexicale date, prin aplicarea sufixelor studiate* - *compararea unor substantive derivate din perspectiva valorii lor semantice și a contextului de utilizare* - *integrarea substantivelor derivate în enunțuri descriptive, informative sau argumentative scurte* - *organizarea unor serii lexicale pe baza aceluiași sufix sau a aceleiași baze lexicale* - *utilizarea corectă a formelor derivate în contexte funcționale și școlare* Activitati de aprofundare: - *explicarea modului în care sufixul contribuie la schimbarea sensului sau a categoriei semantice* - *redactarea unui paragraf în care sunt valorificate substantive derivate aparținând aceluiași câmp lexical* - *compararea productivității unor sufixe în exemple selectate din texte sau din limba actuală*
2.3. Structurează fraze și propoziții complexe prin utilizarea adecvată a raporturilor sintactice și a subordonării
Trunchi comun: - *identificarea și utilizarea frazelor adversative, gradative, disjunctive, cauzale, consecutive și temporale în enunțuri și texte scurte* - *completarea unor structuri sintactice prin alegerea conectorului adecvat relației logice dintre propoziții* - *transformarea enunțurilor simple în structuri mai dezvoltate, prin introducerea unui raport sintactic explicit*

Clasa a XII-a
- *formularea unor propoziții finale și condiționale pornind de la situații date* - *identificarea și utilizarea unor propoziții subordonate concesive, circumstanțiale de relație și modale* - *ordonarea logică a propozițiilor într-o frază complexă, pentru evidențierea relațiilor de sens* - *redactarea unor mini-texte în care sunt valorificate mai multe tipuri de raporturi sintactice* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui text scurt prin diversificarea tipurilor de fraze și subordonate* - *compararea efectului produs de structuri sintactice diferite asupra clarității și nuanțării mesajului* - *redactarea unui paragraf argumentativ sau explicativ care să includă propoziții cauzale, consecutive, condiționale și concesive*
2.4. Selectează variante de exprimare adecvate variației stilistice, sociale și regionale a limbii slovace, în funcție de contextul comunicării
Trunchi comun: - *identificarea unor diferențe de registru în exemple care ilustrează variație stilistică* - *clasificarea unor unități lexicale în funcție de factori de timp, spațiu și uz social: arhaisme, slang, jargon, unități frazeologice* - *compararea unor formulări aparținând limbii standard, limbajului popular și variației regionale* - *selectarea unor variante de exprimare potrivite pentru contexte, cotidiene, culturale sau profesionale* - *alegerea variantei conforme limbii standard dintre mai multe formulări aparținând registrului colocvial, jargonului sau limbajului popular* - *selectarea unor unități frazeologice potrivite pentru enunțuri și texte, cu respectarea adecvării contextuale* - *observarea efectului variației stilistice asupra expresivității și clarității mesajului* Activitati de aprofundare: - *analizarea valorii expresive și sociale a unor arhaisme, unități frazeologice, termeni de slang sau de jargon* - *selectarea variantei de mesaj adecvate unui anumit registru și unei anumite situații de comunicare, dintre două formulări propuse* - *compararea unor exemple de limbaj regional și limbă standard, prin raportare la context, destinatar și intenție comunicativă* - *justificarea alegerii unui anumit registru într-un text scurt sau într-o situație de comunicare dată*

3. Interpretează texte literare și nonliterare pentru a construi sensuri, a identifica valori și emoții și a-și forma o atitudine critică față de mesajul scris

Clasa a XII-a
3.1. Evaluează tipuri, genuri și structuri textuale prin raportare la teme, motive și viziunea despre lume
Trunchi comun: - *evaluarea apartenenței unor texte la tipuri și genuri literare, prin valorificarea unor indicii de compoziție, limbaj și construcție artistică* - *sintetizarea temelor și motivelor unui text, pentru formularea unei concluzii asupra viziunii despre lume* - *interpretarea structurii unui text prin raportare la organizarea internă a ideilor și la efectul asupra sensului global* - *compararea modului în care două texte dezvoltă aceeași temă prin motive și structuri diferite* - *formularea unei aprecieri asupra relevanței structurii textului pentru mesajul acestuia* Activitati de aprofundare: - *susținerea unei evaluări comparative asupra a două texte aparținând unor genuri diferite, prin raportare la temă, motive și viziune* - *formularea unei sinteze scrise asupra relației dintre temă, motive și mesaj într-un text studiat* - *argumentarea valorii unui text prin raportare la specificul genului și la organizarea sa internă*
3.2. Interpretează texte literare, nonliterare și multimodale din perspective multiple, în raport cu mesajul explicit și implicit
Trunchi comun: - *interpretarea unui text din perspective diferite, prin raportare la vocea narativă, la poziția cititorului și la contextul receptării*

Clasa a XII-a
- *identificarea și explicarea mesajului explicit și implicit într-un text literar sau nonliterar* - *analizarea critică a unui text nonliterar, prin raportare la intenția comunicativă, la organizarea informației și la efectul asupra receptorului* - *interpretarea mesajului din texte multimodale contemporane, prin corelarea elementelor verbale, vizuale și simbolice* - *corelarea unui text cu contextul său cultural și social, pentru explicarea unor sensuri și valori* Activitati de aprofundare: - *compararea a două interpretări posibile ale aceluiași text, prin evidențierea argumentelor care le susțin* - *formularea concluziei asupra modului în care contextul cultural și social influențează înțelegerea unui text* - *interpretarea unui text multimodal contemporan prin raportare la public, intenție și strategie de construire a mesajului*
3.3. Formulează judecăți de valoare asupra textelor citite, prin raportare la tehnici narative, construcția personajului și funcțiile descrierii și explicației
Trunchi comun: - *evaluarea unui text narativ literar prin raportare la tehnici narative moderne și la modul de construire a personajului complex* - *analizarea rolului descrierii și al explicației în structuri textuale complexe, pentru evidențierea contribuției lor la sens* - *formularea unei judecăți de valoare asupra unui personaj, a unei secvențe sau a unui mesaj textual, cu sprijin pe exemple relevante* - *aprecierea eficienței unor procedee de construcție textuală în raport cu efectul produs asupra cititorului* - *raportarea unei evaluări personale la valori, idei și reprezentări culturale identificate în text* Activitati de aprofundare: - *redactarea unui paragraf evaluativ asupra unui personaj complex sau asupra unei tehnici narative semnificative* - *compararea valorii expresive și funcționale a descrierii și a explicației în două texte diferite* - *susținerea unei judecăți de valoare asupra unui text prin integrarea unor referiri la contextul cultural și la intenția autorului*
3.4. Elaborează texte argumentative complexe, eseuri interpretative și de sinteză, respectând rigorile limbajului academic
Trunchi comun: - *redactarea unui text argumentativ complex, pornind de la o problemă de interpretare sau de evaluare a unui text studiat* - *elaborarea unui eseu interpretativ pe baza unei cerințe date, cu structură clară și idei organizate logic* - *redactarea unui eseu de sinteză care pune în relație teme, motive, perspective și contexte culturale* - *integrarea referințelor culturale în discursul scris, cu rol de susținere a interpretării sau a argumentării* - *utilizarea unui limbaj adecvat registrului academic, prin selecția termenilor și formularea riguroasă a ideilor* - *adecvarea textului redactat la cerințele unei evaluări standardizate, prin respectarea structurii, clarității și coerenței* - *revizuirea textului propriu din perspectiva coerenței argumentative, a adecvării stilistice și a corectitudinii redactării* Activitati de aprofundare: - *rescrierea unui eseu propriu prin consolidarea argumentării și integrarea mai precisă a referințelor culturale* - *elaborarea unui text interpretativ sau argumentativ în format apropiat unei probe standardizate* - *compararea a două variante de răspuns scris la aceeași cerință, pentru evidențierea diferențelor de organizare, argumentare și stil academic*

4. Valorifică relația dintre limbă, literatură și cultură pentru înțelegerea identității culturale și a diversității interculturale

Clasa a XII-a
4.1. Interpretează modalități de promovare a culturii slovace din România în texte literare, nonliterare și științifice
Trunchi comun:

Clasa a XII-a

- *identificarea informațiilor și a reprezentărilor culturale prin care un text literar, nonliterar sau științific promovează cultura slovacă din România*
- *compararea modului în care același aspect cultural este prezentat într-un fragment literar, într-un articol nonliterar și într-un text cu caracter informativ sau științific*
- *explicarea rolului revistelor literare în circulația și vizibilitatea valorilor culturale ale comunității slovace*
- *selectarea unor secvențe relevante din texte diferite pentru evidențierea strategiilor de promovare culturală*
- *formularea unei concluzii privind contribuția textului scris la păstrarea și transmiterea identității culturale*

Activitati de aprofundare:

- *interpretarea rolului unui text/reviste literare în construirea imaginii publice a culturii slovace din România*
- *realizarea unui comentariu comparativ asupra eficienței culturale a două texte care promovează același reper identitar*
- *redactarea unui scurt text interpretativ despre relația dintre promovarea culturală și conservarea memoriei comunitare (slovacilor din Romania)*

4.2. Compară reprezentări literar–istorice–artistice ale culturii slovace din România, inclusiv în forme moderne de expresie

Trunchi comun:

- *compararea modului în care un reper cultural este reprezentat într-un text literar/nonliterar/ publicistic*
- *identificarea asemănărilor și diferențelor dintre opera artistică, istorică și documentară a unei teme culturale*
- *analizarea unor forme moderne de expresie, precum poezia vizuală, proza scurtă, publicistica sau interviul cultural, prin raportare la mesajul identitar transmis*
- *compararea limbajul și efectului cultural al unor tipuri diferite de reprezentare*
- *formularea unei concluzii asupra modului în care mediul de expresie influențează receptarea unei teme*

Activitati de aprofundare:

- *redactarea unui comentariu comparativ între două tipuri de reprezentări ale aceleiași realități culturale*
- *corelarea unui text literar cu un document istoric, artistic sau jurnalistic pentru evidențierea unor perspective complementare*
- *interpretarea unei forme moderne de expresie din perspectiva raportului dintre inovație formală și memorie culturală*

4.3. Argumentează rolul traducerii și al traducătorului în păstrarea și transmiterea identității culturale

Trunchi comun:

- *identificarea situațiilor în care traducerea facilitează accesul la opere, valori și reprezentări ale culturii slovace din România*
- *analizarea rolului traducătorului ca mediator între limbi, contexte culturale și categorii diferite de public*
- *compararea unui fragment în original cu o variantă tradusă, pentru observarea unor alegeri de limbaj și a efectului lor asupra sensului cultural*
- *formularea unei opinii argumentate despre importanța traducerii în circulația literaturii și a valorilor culturale*
- *redactarea unui text scurt în care este susținut rolul traducătorului în păstrarea identității culturale*

Activitati de aprofundare:

- *elaborarea unei argumentări privind relația dintre fidelitatea traducerii și transmiterea specificului cultural*
- *analizarea modului în care traducerea poate conserva, adapta sau estompa sensuri culturale*
- *redactarea unui mini-eseu despre traducător ca mediator cultural între comunități și epoci*
- *susținerea orală a unei poziții privind importanța traducerii pentru vizibilitatea culturii slovace din România*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
1. Comunicare	**Trunchi comun** • Elemente specifice ale argumentării (justificare, dovadă/exemplu). • Strategii pentru formularea și înțelegerea textului oral: compararea ideilor, a perspectivelor, a intențiilor comunicative, a emoțiilor, atitudinilor și obiectivelor de comunicare. • Strategii de ascultare activă: înțelegerea în contextul perspectivei exprimate de partener și evaluarea sa critică; evaluarea a ceea ce spune partenerul în raport cu ceea ce știe elevul sau în raport cu propriile sale opinii. • Atitudini comunicative: respect, toleranță. • Inteligență emoțională: recunoașterea emoțiilor partenerilor. • Argumentare și persuasiune, utilizarea argumentelor (fapte, exemple, dovezi, valori morale, emoții), forța afirmațiilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, reprezentări personale etc.). • Structura textului argumentativ. • Atitudini comunicative specifice: spirit critic, flexibilitate, asertivitate, disponibilitate pentru negociere, nonconflictualitate, fair-play. • Prezentarea textului: scriere de mână, dispunerea textului pe pagină, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor. • Schițarea ideilor. Părțile textului: introducere, cuprins, concluzie, paragrafe. • Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă și invers. **Conținuturi de aprofundare** • *Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație*. • Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, redactare: explorarea temelor cunoscute, restrângerea temelor la aspecte specifice, compuneri după teme date sau proprii: narativ, descriptiv, dialog. • Prezentarea textului: redactarea/tehnoredactarea textului la calculator, includerea desenelor, graficelor, fotografiilor.
Material propus pentru ascultare/analiză: ● Textele pentru ascultare și analiză vor include exemple autentice de comunicare, precum discuții informale, dezbateri publice sau mesaje administrative, pentru a ilustra clar diferențele dintre stiluri și tipurile de limbaj. ● Materialele audio selectate vor evidenția elemente precum tonul, intenția comunicativă, registrul și structura discursului, astfel încât elevii să poată identifica trăsăturile comunicării verbale și nonverbale în contexte reale. **Tipuri de interacțiune propuse:** ● Interacțiunile propuse vor avea în vedere activități colaborative, argumentative și situaționale, pentru a permite exersarea comunicării asertive și a diferitelor registre lingvistice în contexte autentice. ● Se recomandă integrarea formelor de interacțiune spontane și digitale, precum discuțiile online sau conversațiile nestructurate, în vederea consolidării flexibilității comunicării orale și a dezvoltării capacității de adaptare la o varietate de contexte sociale.	
2. Elemente de construcție a comunicării	**Trunchi comun** • Prefixe verbale – verbe de mișcare. • Prefixe verbale ale verbului *žiť*: pre-, o-, u-, za-, po-, do-, v-/sa, z-/sa, vy-. • Prefixe verbale ale verbului *bežať*: pri-, v-, za-, po-, roz-, roz-/sa, od-, vy-, do-, pod-, u-, pre-, pre-/sa, pred-, o-, z-, z-/sa. • Prefixe verbale ale verbului *platiť*: od-, pod-, pred-, vy-, o-, do-, pre-, pri-, s-. • Prefixe verbale ale verbului *niesť*: od-, v-, za-, pre-, do-, vy-, u-, roz-, pri-, pred-, z-.

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
	• Prefixe verbale ale verbului *tvorit'*: vy-, vy-/u-, pre-, s-, do-, o-, roz-, za-, u-/za-. • Prefixe verbale ale verbului *myslieť*: roz-, vy-, do-, pre-, od-, na-, za-, po-, z-. • Prefixe verbale ale verbului *klásť – položiť*: z-, pri-, roz-, v-, pre-, vy-, za-, u-. • Prefixe verbale ale verbului *držať*: po-, do-, vy-, za-, pri-, u-, na-, z-. • Prefixe verbale ale verbului *pustiť – púšťať*: vy-, s-, do-, po-, u-, v-, pri-, na-, o-, od-, pre-, za-. • Sufixe substantivale: -ec, -ár/-iar, -ista, -er/-ér. • Fraze adversative, gradative, disjunctive, cauzale, consecutive, temporale. • Propoziții finale, condiționale. • Propoziții subordonate concesive, circumstanțiale de relație și modale. **Conținuturi de aprofundare** • Variație stilistică. • Categorii de termeni bazate pe factori de timp, spațiu și uz social: arhaismele, slang, jargou, unități frazeologice. • Limbaj popular. Variaţie regională a limbii.
Modalități de operare a conținuturilor: ● În studierea acestor conținuturi se va urmări în mod constant respectarea aspectelor normative, ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, prin utilizarea sistematică a lucrărilor fundamentale ale limbii slovace, precum și a diverselor dicționare și îndreptare. ● Activitățile de învățare vor pune accent pe aplicarea practică a conținuturilor, prin exerciții de analiză fonetică și ortografică, redactare de texte conforme normelor lingvistice, identificarea relațiilor semantice dintre cuvinte și exersarea procedeelor de îmbogățire a vocabularului, astfel încât elevii să își dezvolte competențe funcționale de comunicare în contexte reale.	
3. Lectură	**Trunchi comun** • Evaluarea critică a tipurilor și genurilor literare. • Analiza și sinteza temelor, motivelor și viziunii despre lume. • Interpretarea textului din perspective multiple. • Evaluarea textului narativ literar: tehnici narative moderne; construcția personajului complex. • Analiza mesajului explicit și implicit. Analiza critică a textului non-literar. • Interpretarea mesajului în texte multimodale contemporane. • Evaluarea funcției descrierii și explicației în structuri complexe. • Corelarea textului cu contextul cultural și social. **Conținuturi de aprofundare** • Redactarea de texte argumentative complexe. • Elaborarea de eseuri interpretative și de sinteză. • Formularea și susținerea unor judecăți de valoare. • Integrarea referințelor culturale în discursul scris. • Respectarea rigorilor limbajului academic. • Adecvarea textului la cerințele unei evaluări standardizate.
Sugestie de abordare a conținuturilor acestui domeni: Se recomandă ca profesorul să selecteze fragmente literare relevante, în acord cu interesele elevilor și cu temele specifice comunicării cotidiene. În acest context, se va avea în vedere abordarea echilibrată a principalelor genuri literare, precum: ● genul epic (povestire, schiță, basm, legendă, jurnal, texte memorialistice, nuvela), pentru analiza structurii narative, a construcției personajelor și a perspectivei narative; ● genul liric (poezie clasică și modernă), pentru interpretarea limbajului figurat, a expresivității și a dimensiunii afective a textului; ● genul dramatic (fragmente de teatru), pentru înțelegerea dialogului, a conflictului și a relației dintre text și reprezentarea scenică. Textele pot proveni atât din literatura slovacă canonică, cât și din creația autorilor slovaci contemporani sau din literatura slovacilor din diaspora, favorizând realizarea de conexiuni culturale și comparative.	

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURI
4. **Elemente de interculturalitate**	**Trunchi comun** • Promovarea culturii slovace din România prin text literar/nonliterar/științific: - reviste literare, traducerea textelor literare; - rolul traducătorului în păstrarea identității culturale. **Conținuturi de aprofundare** • Perspective literar–istorice–artistice: analiza comparativă între tipuri de reprezentări: - forme moderne de expresie (poezie vizuală, proză scurtă, publicistică, interviuri culturale).
Observații privind abordarea tematici propuse: ● Selectarea unor texte cu descrieri de tradiții, simboluri, port, structuri comunitare în vederea identificării și discutării reperelor culturale recurente. ● Alegerea unor fragmente din textele literare/nonliterare/științifice referitoare la ritualuri, valori comunitare, artă populară cu scopul de a orienta elevii spre înțelegerea funcției identitare a elementelor culturale. ● Utilizarea a 2–3 texte din regiuni diferite ale diasporei; ghidarea elevilor spre observații comparative privind teme comune (satul, migrația, tradiția).	

SUGESTII METODOLOGICE

1. Semnificații și rol (ancorare curriculară)

Sugestiile metodologice pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă au rolul de a orienta și sprijini cadrele didactice în aplicarea programei școlare, fără a avea caracter prescriptiv. Acestea pot fi utilizate ca repere de lucru menite să faciliteze transpunerea intențiilor curriculare în practici didactice adaptate contextului educațional concret.

Cadrul didactic poate urmări asigurarea coerenței dintre competențele generale și competențele specifice prin: (a) selectarea și corelarea conținuturilor de învățare cu situații de comunicare autentice; (b) proiectarea unor activități de învățare centrate pe dezvoltarea competențelor de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise; (c) utilizarea evaluării ca instrument de reglare a demersului didactic și de sprijinire a progresului elevilor.

Prin modul de formulare, prezentele sugestii metodologice se recomandă a fi abordate ca instrumente cu caracter aplicativ, centrate pe procesul de predare–învățare–evaluare, prin: alegerea și combinarea metodelor didactice active (de exemplu: conversația, lectura dirijată, exercițiul, lucrul pe text); adaptarea strategiilor didactice la nivelul de vârstă, ritmul de învățare și interesele elevilor; integrarea reflecției asupra limbii și literaturii în activități concrete de comunicare.

În funcție de experiența profesională, cadrele didactice pot valorifica prezentele sugestii metodologice în mod diferențiat, de exemplu: ca repere de orientare în proiectarea lecțiilor și în structurarea activităților de învățare, în cazul profesorilor debutanți, respectiv ca punct de plecare pentru adaptare, diversificare și inovare metodologică, în cazul profesorilor cu experiență.

În vederea creșterii caracterului aplicativ și a coerenței interne a demersului curricular, cadrul didactic poate utiliza, în proiectare, un demers de tip „înapoi spre înainte” (backward design), pornind de la competențele specifice și de la produse de învățare așteptate, pentru a selecta conținuturile și activitățile adecvate, precum și criteriile de evaluare asociate.

2. Principii generale (cadrul normativ)

Principiile generale care fundamentează demersul didactic la disciplina Limba și literatura maternă slovacă oferă cadrul de referință pentru proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților de predare–învățare, în acord cu finalitățile educației liceale și cu profilul de formare al absolventului. Aceste principii au un caracter orientativ și normativ, susținând aplicarea flexibilă a programei școlare și adaptarea acesteia la contexte educaționale diverse, fără a afecta unitatea și coerența disciplinei.

(2.1.) Demersul de predare–învățare este **centrat pe elev**, considerat participant activ la construirea propriilor achiziții lingvistice, literare și culturale. Activitățile de învățare sunt concepute astfel încât să favorizeze implicarea activă, reflecția personală și învățarea prin descoperire, prin raportarea conținuturilor

la experiențele de viață, interesele și nivelul de dezvoltare al elevilor. În acest sens, procesul didactic stimulează autonomia, responsabilitatea și capacitatea de autoevaluare, valorificând situații autentice de comunicare și interpretare a mesajelor.

(2.2.) Procesul didactic valorifică o **diversitate de metode și tehnici** de predare–învățare–evaluare, adecvate competențelor vizate și specificului disciplinei. Sunt utilizate, în mod echilibrat, metode tradiționale, interactive, experiențiale și digitale, precum lectura ghidată și critică, conversația euristică, studiul de caz, dezbaterea, învățarea prin proiect sau utilizarea resurselor digitale. Această diversitate metodologică susține dezvoltarea competențelor de comunicare funcțională și stimulează interesul pentru învățare și gândirea critică.

(2.3.) Demersul didactic este conceput într-o manieră **flexibilă și adaptabilă**, prin raportare la nivelul de pregătire al clasei, la dinamica grupului de elevi și la resursele educaționale disponibile. Cadrul didactic poate ajusta strategiile de predare, ritmul de parcurgere a conținuturilor, formele de organizare a activităților și modalitățile de evaluare, astfel încât să răspundă nevoilor reale de învățare și să asigure progresul fiecărui elev. Adaptabilitatea vizează, totodată, integrarea mediului digital și valorificarea situațiilor educaționale emergente.

(2.4.) Procesul de predare–învățare se realizează prin strategii de diferențiere și personalizare, care permit valorificarea potențialului fiecărui elev și sprijinirea progresului individual. Activitățile pot fi proiectate cu sarcini gradate, niveluri diferite de complexitate și produse finale variate, în funcție de competențele, interesele și stilurile de învățare ale elevilor, contribuind la asigurarea echității educaționale și la răspunsul adecvat la nevoi educaționale diverse. În completarea strategiilor de diferențiere, se recomandă explicitarea unor măsuri de sprijin pentru situații de învățare specifice (remediere, accelerare, elevi bilingvi, elevi cu dificultăți de literație sau cu cerințe educaționale speciale), prin adaptarea sarcinilor, a suporturilor de lucru, a timpului, a modului de prezentare a conținuturilor și a criteriilor de evaluare, astfel încât să fie asigurată participarea reală și progresul fiecărui elev.

(2.5.) Integrarea interdisciplinară vizează corelarea conținuturilor disciplinei Limba și literatura maternă slovacă cu alte domenii de studiu, în vederea construirii unei viziuni coerente asupra cunoașterii. Activitățile de învățare pot valorifica teme și contexte comune cu alte discipline, favorizând transferul competențelor și aplicarea cunoștințelor în situații variate. Această abordare contribuie la dezvoltarea competențelor transversale și la înțelegerea rolului limbii și literaturii în interpretarea realității culturale și sociale.

(2.6.) Evaluarea la disciplina Limba și literatura maternă slovacă se recomandă a fi concepută ca parte integrantă a procesului de predare–învățare–evaluare, având rolul de a sprijini dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor, în contexte de receptare, producere și interacțiune orală și scrisă, precum și formarea unei atitudini reflexive față de propria învățare.

Procesul de evaluare, ca parte integrantă a procesului de predare–învățare, are în vedere următoarele principii:

a) Echilibrul între evaluarea formativă și evaluarea sumativă – îmbinarea evaluării formative (desfășurată pe parcurs, orientată spre progres și reglare) cu evaluarea sumativă (la finalul unităților, cu rol de certificare). Evaluarea formativă sprijină adaptarea demersului didactic, iar evaluarea sumativă valorifică produsele finale ale învățării (texte scrise, proiecte, portofolii).
b) Transparența și utilizarea unor criterii explicite – realizarea evaluării pe baza unor criterii clare, comunicate anterior îndeplinirii sarcinilor de lucru. Criteriile explicite facilitează autoevaluarea, autoreglarea și asumarea responsabilității față de propriul progres.
c) Evaluarea competențelor de comunicare – focalizarea evaluării cu prioritate asupra competențelor de comunicare (înțelegere, interpretare, producere de mesaje adecvate contextului), și nu asupra reproducerii izolate a unor cunoștințe despre limbă sau literatură. Cunoștințele despre limbă sunt valorizate prin utilizarea lor funcțională, în situații autentice de comunicare.
d) Evaluarea produsului și a procesului de realizare – luarea în considerare, în evaluarea producțiilor orale și scrise, atât a produsului final, cât și a procesului de realizare (planificare, redactare, revizuire, prezentare). Această abordare sprijină conștientizarea strategiilor de lucru și asumarea progresului realizat.
e) Feedback descriptiv, constructiv și orientat spre progres – formularea unui feedback specific, descriptiv și orientat spre îmbunătățire, oferit verbal sau în scris, inclusiv în format digital, și structurat prin rubrici și grile de evaluare (de exemplu: „Ai formulat corect ideea principală, însă argumentarea poate fi dezvoltată prin exemple suplimentare din text.”; „Structura este clară; în următoarea redactare, încearcă să diversifici conectorii logici.”). Se recomandă și feedback reflexiv, formulat prin întrebări de tipul: „Ce ai reușit?”, „Ce ai modifica data viitoare?”, „Ce vei face diferit?”.
f) Implicarea elevilor în evaluare – participarea activă a elevilor la procesul de evaluare, prin autoevaluare și evaluare colegială (peer-to-peer), utilizând jurnale de lectură și de învățare, reflecții scrise, portofolii și

grile de evaluare. Aceste practici contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a responsabilității și a capacității de analiză reflexivă.

În proiectarea demersului evaluativ, cadrul didactic poate avea în vedere următoarele întrebări orientative:

De ce evaluez? – pentru a înțelege progresul elevilor, a susține învățarea și a adapta procesul didactic;

Ce evaluez? – competențele specifice stabilite prin programa școlară la disciplina Limba și literatura maternă slovacă;

Cum evaluez? – prin metode și instrumente variate, adaptate competențelor vizate și tipului de evaluare;

Cât de bine măsor? – prin instrumente valide, fiabile și transparente, bazate pe criterii clare, comunicate anterior elevilor;

Ce feedback ofer? – feedback descriptiv, orientat spre progres și integrat în procesul de învățare;

Ce decizii iau în urma evaluării? – ajustarea strategiilor de predare și oferirea unui sprijin individualizat elevilor, în funcție de nevoile identificate.

Demersul evaluativ vizează diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare, prin:

- evaluarea prin proiecte, care pot integra competențe de lectură, scriere, documentare și interpretare culturală;
- evaluarea colegială (peer-to-peer), aplicată produselor activității elevilor (texte argumentative, prezentări, proiecte tematice);
- autoevaluarea, prin instrumente care sprijină conștientizarea progresului personal și dezvoltarea competențelor metacognitive.

Evaluarea poate fi realizată și prin portofolii, probe scrise și orale, fișe de observație, rubrici și grile de evaluare, teste de progres cu itemi variați, jurnale de lectură, scale de autoevaluare și evaluare colegială. Procesul de evaluare se recomandă a fi înțeles ca parte integrantă a învățării, orientat spre dezvoltarea competențelor comunicative, a gândirii critice și a unei atitudini reflexive și responsabile față de propriul parcurs de dezvoltare lingvistică și culturală. Pentru a crește validitatea și comparabilitatea evaluării, se recomandă utilizarea consecventă a rubricilor analitice (criterii/descriptorii pe niveluri) pentru producțiile scrise și orale, precum și arhivarea selectivă a produselor în portofolii (inclusiv digitale), ca bază pentru evaluarea progresului și pentru dialogul educațional elev–profesor–familie.

3. Orientări metodologice generale (operaționalizare)

Predarea–învățarea disciplinei Limba și literatura slovacă se întemeiază pe principii pedagogice moderne, orientate spre elev și spre dezvoltarea competențelor-cheie. Conținuturile lingvistice, literare și culturale sunt selectate și organizate în relație cu experiența de viață a elevilor, cu dinamica mediului digital și cu specificul comunității slovace din România și din diaspora. Demersul didactic vizează formarea progresivă a competențelor de comunicare, analiză, interpretare și exprimare critică, în acord cu particularitățile de vârstă și cu cerințele societății contemporane. Structura curriculumului asigură continuitatea și coerența dezvoltării competențelor, de la utilizarea funcțională a limbii slovace și respectarea normei standard, până la înțelegerea stilurilor de comunicare, evaluarea critică a mesajelor orale și scrise, stăpânirea discursului argumentativ și realizarea unor texte explicative, reflexive și eseistice. În acest cadru, profesorul proiectează și implementează activități didactice integrate, care corelează, în mod sistematic cu cele patru domenii de conținut.

(3.1.) Ca principiu central al demersului metodologic, **învățarea activă** se realizează prin activități care solicită participarea directă, conștientă și reflexivă a elevilor. Astfel, elevii sunt implicați în analiza unor situații autentice de comunicare, observarea și interpretarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale, identificarea și explicarea trăsăturilor stilistice ale textelor, analiza structurii narative și a personajelor, evaluarea credibilității mesajelor media, interpretarea motivelor și temelor literare sau construirea relațiilor logice și cauzale în texte explicative și eseistice. Dezbaterile, studiile de caz, simulările de discursuri (retorice, publicistice, argumentative), investigațiile textuale și culturale și exercițiile de transformare a textelor contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de comunicare funcțională.

(3.2.) În completarea acesteia, **dimensiunea colaborativă a învățării** este valorificată sistematic și promovată prin activități de grup și de tip peer-to-peer, care facilitează învățarea prin interacțiune și negociere de sens. Activitățile de învățare vizează: realizarea de hărți conceptuale și tabele comparative, completarea de fișe de analiză (structură, stil, personaje, motive, contexte), redactarea colaborativă de texte (știri, interviuri, recenzii, discursuri, eseuri), precum și evaluarea colegială a produselor realizate. Mentoratul între elevi este recomandat în special pentru activitățile de redactare, revizuire și interpretare, sprijinind diferențierea învățării și consolidarea competențelor lingvistice și literare.

(3.3.) O formă integratoare a învățării active și colaborative este **învățarea prin proiect**, care reprezintă o modalitate eficientă de organizare a activităților de învățare, permițând integrarea conținuturilor programei

în contexte tematice complexe, cu relevanță socială, culturală și identitară. Activitățile de învățare pot fi organizate sub forma unor proiecte care vizează: comunicarea responsabilă în mediul digital, realizarea de produse publicistice, analiza discursului retoric, interpretarea curentelor literare în context istoric, investigarea memoriei colective sau promovarea patrimoniului cultural slovac. Proiectele includ activități de documentare, analiză, redactare, selecție de surse, realizare de produse culturale și prezentare publică, contribuind la dezvoltarea competențelor transversale, a autonomiei în învățare și a capacității de transfer și aplicare a cunoștințelor în contexte autentice.

(3.4.) Demersul didactic este susținut și prin valorificarea **învățării digitale**, care completează și susține utilizarea strategiilor didactice, prin folosirea resurselor și instrumentelor digitale adecvate, în concordanță cu competențele vizate de programă. Aceste activități pot include: exerciții interactive de clasificare și asociere, organizatoare grafice digitale, storyboard-uri pentru narațiune, platforme colaborative pentru redactare și feedback, realizarea de prezentări multimedia, podcasturi, bloguri școlare, colaje interpretative sau portofolii digitale. Activitățile digitale facilitează analiza critică a informațiilor, dezvoltarea competențelor media și exersarea normelor de citare și utilizare responsabilă a surselor. În utilizarea resurselor digitale, se recomandă explicitarea unor reguli de lucru privind credibilitatea surselor, citarea corectă, protecția datelor personale și conduita etică în mediul online, astfel încât competența digitală să fie dezvoltată integrat cu competența de literație și cu cea civică.

(3.5.) În vederea asigurării **relevanței și semnificației învățării**, activitățile didactice sunt proiectate în manieră **autentică**, conectând conținuturile disciplinei cu realitatea cotidiană și cu viața comunității, favorizând transferul învățării în contexte relevante. Activitățile pot valorifica situații reale de comunicare (texte funcționale, discursuri publice, intervenții argumentative), precum și analiza reprezentărilor culturale ale slovacilor din România și din diaspora. Analiza acestor reprezentări în texte literare, corelarea lor cu artefacte culturale, tradiții, sărbători sau mărturii comunitare contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale și la formarea unui comportament etic față de patrimoniul cultural.

(3.6.) Adaptarea demersului didactic la contextul educațional concret este realizată prin **învățarea contextualizată**, care presupune adaptarea strategiilor didactice la nivelul de competență al elevilor, la specificul clasei, al școlii și al comunității locale, precum și la resursele disponibile. Programa permite proiectarea unor activități diferențiate, cu sarcini gradate, produse finale variate și forme flexibile de evaluare, astfel încât fiecare elev să poată progresa în funcție de propriul ritm și potențial. Valorificarea experienței lingvistice și culturale a elevilor și a resurselor locale contribuie la creșterea relevanței și eficienței procesului de învățare. În vederea asigurării incluziunii și a echității, se recomandă planificarea explicită a măsurilor de accesibilizare (suport vizual, organizatori grafici, secvențierea sarcinilor, timp suplimentar, alternative de produs), precum și a intervențiilor remediale pe baza rezultatelor evaluării formative.

Prin aplicarea sistematică a acestor orientări metodologice generale, disciplina Limba și literatura maternă slovacă devine un spațiu educațional dinamic, relevant și formativ, care sprijină dezvoltarea comunicării funcționale, a gândirii critice, a sensibilității literare și a identității culturale a elevilor.

4. Adaptări metodologice în funcție de tipul de programă (contextualizare curriculară)

Programa pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă, structurată pe trunchiul comun, permite configurarea unui demers didactic flexibil și adaptabil, în acord cu diversitatea nivelurilor de pregătire, a intereselor și a ritmurilor de învățare ale elevilor. În acest context, demersul curricular poate fi valorificat diferențiat, prin ajustarea strategiilor didactice și a activităților de învățare, fără a afecta coerența și unitatea disciplinei.

La nivelul trunchiului comun, demersul didactic este orientat prioritar spre formarea și exersarea competențelor de bază în comunicare, cu accent pe utilizarea funcțională a limbii slovace (maternă) în contexte variate de receptare și producere de mesaje orale și scrise. Activitățile de învățare pot viza înțelegerea și interpretarea textelor literare și nonliterare, precum și exersarea exprimării coerente și corecte, în acord cu norma limbii standard. Strategiile didactice sprijină accesibilizarea conținuturilor, progresul gradual și participarea activă a tuturor elevilor.

În cadrul trunchiului comun, profesorul poate proiecta activități de învățare diferențiate, care să permită aprofundarea, extinderea sau consolidarea competențelor, în funcție de nivelul de formare al elevilor și de interesele acestora. Activitățile pot include sarcini gradate, abordări analitice cu niveluri diferite de complexitate, precum și produse de învățare variate, care să favorizeze implicarea activă, autonomia și progresul individual.

Adaptările metodologice sunt realizate în raport cu competențele-cheie și cu profilul de formare al absolventului, având în vedere principiile echității, incluziunii și relevanței educaționale. Profesorul poate ajusta selecția conținuturilor, strategiile didactice, formele de organizare a activității și modalitățile de evaluare, astfel încât demersul educațional să rămână centrat pe elev și orientat spre formarea unor absolvenți autonomi, reflexivi și responsabili.

Pentru asigurarea coerenței și a eficienței demersului didactic, se recomandă planificarea pe unități de învățare care includ explicit: competențe specifice comune tuturor elevilor, componente de aprofundare sau extindere pentru elevii interesați sau avansați, precum și componente remediale, stabilite pe baza diagnozei inițiale și a evaluării formative. Prin această abordare, demersul educațional la disciplina Limba și literatura maternă slovacă își menține unitatea curriculară, asigurând flexibilitatea necesară pentru a răspunde diversității contextelor educaționale și pentru a susține parcursuri de învățare relevante și coerente în învățământul liceal.

5. Ancorare în profilul de formare al absolventului (finalitate)

La nivelul disciplinei Limba și literatura maternă slovacă, sugestiile metodologice vizează organizarea procesului de predare–învățare–evaluare astfel încât activitățile propuse să contribuie direct la realizarea profilului de formare al absolventului învățământului liceal, cu focalizare pe aria curriculară „Limbă și comunicare". Demersurile didactice sunt orientate spre dezvoltarea competențelor-cheie, formarea atributelor prioritare ale absolventului și integrarea temelor transversale prevăzute de cadrul legislativ în vigoare.

(5.1.) În activitatea didactică, profesorii pot propune situații de învățare care să favorizeze **dezvoltarea competențelor-cheie**, prin:

- organizarea de activități de receptare, interpretare și producere de texte orale și scrise, literare și nonliterare, în contexte variate de comunicare, utilizarea lecturii ghidate și critice, a exercițiilor de analiză și interpretare textuală, precum și a redactării de texte funcționale, reflexive și creative, care să sprijine înțelegerea mesajului, exprimarea coerentă și argumentarea pentru consolidarea **competenței de literație** (citire, scriere și înțelegere a mesajului);
- valorificarea limbii slovace ca limbă maternă în relație cu alte limbi cunoscute de elevi, prin comparații lingvistice, exerciții de traducere și mediere, precum și reflecții asupra rolului limbii materne în construirea identității personale și culturale în vederea dezvoltării **competenței de multilingvism** și a conștiinței interculturale;
- explorarea patrimoniului literar și cultural slovac, din România și din alte spații culturale, prin analiza unor texte reprezentative, realizarea de proiecte tematice și produse creative, precum și raportarea acestora la experiențele elevilor și la contexte culturale mai largi, pentru dezvoltarea **competenței de sensibilizare și exprimare culturală**;
- utilizarea resurselor digitale pentru documentare, comunicare și realizarea de produse de învățare (prezentări, portofolii, texte colaborative), cu respectarea normelor de etică și siguranță online, în vederea dezvoltării **competenței digitale**;
- desfășurarea de activități individuale și colaborative care încurajează reflecția asupra propriei învățări, autonomia, cooperarea, reziliența și asumarea responsabilității, pentru dezvoltarea **competenței personale, sociale și de a învăța să înveți**;
- analiza mesajelor publice, a discursurilor sociale și a textelor cu tematică civică sau ecologică, în scopul formării unor atitudini de participare responsabilă, respect pentru valori democratice, diversitate culturală și mediu, contribuind la dezvoltarea **competenței civice, juridice și de protejare a mediului**;
- realizarea de proiecte culturale și educaționale (portofolii tematice, produse creative, activități de grup), care stimulează inițiativa, creativitatea, asumarea de roluri și transformarea ideilor în acțiuni cu valoare culturală și socială, în vederea dezvoltării **competenței antreprenoriale**.

(5.2.) Prin strategiile didactice utilizate, disciplina Limba și literatura maternă slovacă contribuie la **formarea atributelor prioritare** unui absolvent care:

- comunică eficient în limba slovacă, adaptându-și discursul la diferite contexte personale, educaționale și culturale *(comunicativ)*;
- manifestă gândire reflexivă și spirit critic în analiza mesajelor, textelor și situațiilor de comunicare *(reflexiv)*;
- valorifică creativ limbajul, prin interpretări personale și exprimare originală *(creativ)*;
- utilizează responsabil și etic limbajul și resursele digitale în spațiul public și privat *(responsabil și etic)*;
- își asumă progresiv responsabilitatea pentru propria învățare și dezvoltare personal *(autonom)*;
- colaborează eficient în activități de grup și în contexte de învățare cooperativă *(colaborativ)*;
- gestionează situații de învățare provocatoare și se adaptează la contexte educaționale diverse *(rezilient)*;
- reflectează asupra propriului parcurs educațional, cultural și profesional, manifestând deschidere către planificarea viitorului *(prospectiv)*.

(5.3.) Integrarea temelor transversale, prevăzute de cadrul legislativ în vigoare, este recomandată în activitățile de predare–învățare, în corelare cu competențele-cheie, astfel:

- **educația pentru mediu**, corelată cu competența de literație și cea de sensibilizare culturală, prin analiza unor texte care abordează relația om–natură;
- **digitalizarea**, corelată cu competența digitală și competența de comunicare, prin utilizarea tehnologiei în realizarea produselor de învățare;
- **educația pentru sănătate**, corelată cu competența personală și socială, prin promovarea comunicării asertive și a relațiilor interpersonale echilibrate;
- **educația pentru patrimoniu**, corelată cu competența de sensibilizare și exprimare culturală, prin explorarea limbii, literaturii și identității culturale slovace.

Prin aceste orientări metodologice, disciplina Limba și literatura maternă slovacă contribuie în mod sistematic și coerent la formarea unui absolvent capabil să valorifice competențele dobândite în contexte reale de viață, să reflecteze critic asupra realității și să participe activ și responsabil la viața culturală și socială.

Prezenta programă pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă stabilește cadrul curricular de referință pentru predarea, învățarea și evaluarea disciplinei la nivel liceal, în acord cu profilul de formare al absolventului. Prin structura și orientările sale, programă sprijină aplicarea coerentă și flexibilă a demersului didactic, oferind repere pentru adaptarea acestuia la contexte educaționale diverse.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

BALÁŽ, Anton a kol., *Medzi dvoma domovmi 1: Antológia slovenskej poézie v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum : Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Martin: Matica slovenská, 2008, 389 s. ISBN 978-80-89222-56-8.

BENŽA, Mojmír a kol., *Atlas tradičnej kultúry slovenských menšín v strednej a južnej Európe: venované pamiatke dr. Jána Siráckeho*. Nadlak: Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2006, 282 s. ISBN 973-107-002-8.

BUZÁSSYOVÁ, Klára - JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 1. zväzok, A-G.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2006, 1134 s. ISBN 80-224-0932-4.

BUZÁSSYOVÁ, Klára - JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 2. zväzok, H-L.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2011, 1087 s. ISBN 978-80-224-1172-1.

DEMÁK, Miroslav a kol., *Medzi dvomi domovami 2: Antológia slovenskej krátkej prózy v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum : Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Martin: Matica slovenská, 2009, 270 s. ISBN 978-80-89222-80-3.

DOLNÍK, Juraj, *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda, 2010, 464 s. ISBN 978-80-224-1159-2.

DOLNÍK, Juraj, *Teória spisovného jazyka : so zreteľom na spisovnú slovenčinu.* Bratislava: Veda, 2010, 299 s. ISBN 978-80-224-1119-6.

DOLNÍK, Juraj, *Všeobecná jazykoveda : opis a vysvetľovanie jazyka*. Bratislava: Veda, 2009, 375 s. ISBN 978-80-224-1078-6.

DOLNÍK, Juraj, *Lexikológia. 2. nezm. vyd.* Bratislava: Univerzita Komenského, 2007, 236 s. ISBN 978-80-223-2308-6.

DVONČ, Ladislav a kol., *Morfológia slovenského jazyka.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1966, 895 s. Dostupné na: *https://www.juls.savba.sk/ediela/msj/msj-hg.pdf (17.1.2026)*

FINDRA, Ján, *Štylistika súčasnej slovenčiny*. Martin: Vyd. Osveta, 2013, 319 s. ISBN 978-80-8063-404-9.

FINDRA, Ján, *Jazyková komunikácia a kultúra vyjadrovania.* Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2013, 240 s. ISBN 978-80-8063-385-1.

FURDÍK, Juraj, *Slovenská slovotvorba (teória, opis, cvičenia).* Prešov:Náuka, 2004, 200 s. ISBN 80-89038-28-X.

FURDÍK, Juraj, *Teória motivácie v lexikálnej zásobe.* Košice: LG, 2008, 95 s. ISBN 978-80-969760-7-2.

HARPÁŇ, Michal a kol., *Medzi dvomi domovami 3: Antológia slovenskej eseje v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum: Svetové združenie Slovákov v zahraničí, 2010, 319 s. ISBN 978-80-8119-034-6.

JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 3. zväzok, M-N.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2015, 1103 s. ISBN 978-80-224-1485-2.

JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 4. zväzok, O-Pn.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2021, 1127 s. ISBN 978-80-224-1901-7.

KAČALA, Ján, *Skladba slovenského jazyka*. Martin: Matica slovenská, 2025, 875 s. ISBN 978-80-8128-315-2.
KRALČÁK, Ľubomír, *Dynamika stratifikačnej štruktúry súčasnej slovenčiny: In: Slovenský jazyk na začiatku 21. storočia.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2007, 47 s. ISBN 978-80-8094-249-6.
KRÁĽ, Ábel, *Pravidlá slovenskej : systematika a ortoepický slovník*. Martin: Matica slovenská, 2005, 423 s. ISBN 80-7090-790-8.
MISTRÍK, Jozef, *Štylistika. 3. uprav. vyd.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997, 598 s. ISBN 80-08-02529-8.
ONDREJOVIČ, Slavomír et al., *Pravidlá slovenského pravopisu. 4. nezmenené vyd.* Bratislava: Veda, 2013, 590 s. ISBN 978-80-224-1331-2.
ONDRUS, Pavel a kol., *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1980, 231 s.
ORAVEC, Ján – BAJZÍKOVÁ, Eugénia, *Súčasný slovenský spisovný jazyk : syntax.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1982, 261 s.
ORAVEC, Ján a kol., *Súčasný slovenský spisovný jazyk : morfológia. 2. vyd.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1988, 227 s.
PAULÍNY, Eugen, *Krátka gramatika slovenská. 5. preprac. a dopl. vyd.* Bratislava: Národné literárne centrum, 1997, 211 s. ISBN 978-80-224-1159-2.
REZNÍK, Jaroslav, *Túry do literatúry : po literárnych stopách Slovenska. 2. rozš. a preprac. vyd.* Bratislava: Slovart, 2012, 623 s. ISBN 978-80-556-0498-5.
ŠTEFANKO, Ondrej (zodpovedný redaktor), *Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Rumunsku*. Nadlak: Vydavateľstvo Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku, 1998, 487 s. ISBN 973-9292-35-6.
ŽILKA, Tibor, *Poetický slovník. 2. dopl. vyd.* Bratislava: Tatran, 1987, 439 s.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
GUBANI IANKO	Grad didactic II / Doctorat	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovsky” Nădlac, Arad
NEMETH MARIANA	Grad didactic I	Școala Gimnazială Peregu Mare, Arad
KOBAU MARIA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Traian Lalescu” Orșova, Mehedinți
PANTEA MARIA IARMILA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský” Nădlac, Arad
SOMRAK LUDMILA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský” Nădlac, Arad

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
GUBANI IANKO	Consilier, prof. Dr.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
LUȚĂ MARILENA FELICIA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi străine

Anexa nr.137B

Učebné osnovy
pre vyučovací predmet

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (materinský jazyk)

10. – 12. ročník

Spoločný vzdelávací základ

pre školy, vyučovacie triedy alebo skupiny so žiakmi slovenskej národnostnej menšiny, ktorí sa vzdelávajú v rumunskom vyučovacom jazyku

pre všetky vzdelávacie zamerania, profily a študijne odbory

Stredoškolské vzdelávanie

- 2026 -

Anexa nr. 137B

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă slovacă, clasa a IX-a, trunchi comun (TC)*

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale slovace care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările*

ÚVODNÁ POZNÁMKA

Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) predstavuje základný vyučovací predmet so špecifickou koncepčnou úrovňou v oblasti jazyka, komunikácie a kultúry, pričom má jednotný, formatívny a identitotvorný charakter. Prostredníctvom systematického štúdia slovenského jazyka a literatúry vyučovací predmet prispieva k rozvoju komunikačných kompetencií, kritického a reflexívneho myslenia, ako aj estetickej senzitivity žiakov, čím napomáha porozumeniu vzťahu medzi jazykom, kultúrou a ľudskou skúsenosťou. Slovenský jazyk je chápaný ako primárny prostriedok komunikácie, ale aj ako predmet jazykovej reflexie a myslenia, čím podporuje rozvoj kognitívnych a metakognitívnych schopností žiakov.

Učebné osnovy pre vyučovací predmet Slovenský materinský jazyk a literatúra, určený pre žiakov patriacich k slovenskej národnostnej menšine, ktorí sa vzdelávajú v školách alebo triedach s vyučovaním s vyučovacím jazykom rumunským, sú vypracované v súlade s ustanoveniami zákona o preduniverzitnom vzdelávaní č. 198/2023, ako aj s rámcovými učebnými plánmi schválenými vyhláškou ministra školstva a výskumu č. 6.932/2025. Štúdium predmetu sa realizuje podľa hodinovej dotácie stanovenej príslušným rámcovým učebným plánom pre dané zameranie/profil/špecializáciu; predmet má rovnaký počet hodín ako Rumunský jazyk a literatúra, a to v spoločnom vzdelávacom základe a podľa potreby aj v odbornom kurikule.

Vypracovanie Učebných osnov pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) vychádza z dodržiavania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných právnych nástrojov ratifikovaných Rumunskom, konkrétne Rámcového dohovoru o ochrane národnostných menšín (1.2.1995) a Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov (5. 11. 1992), ako aj z celkového európskeho normatívneho rámca v oblasti ochrany a podpory menšinových jazykov. V tomto kontexte sa presadzuje rešpektovanie princípu kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, ako aj uplatňovanie práv národnostných menšín na zachovanie a rozvíjanie vlastnej identity, ako aj na rovnakú účasť vo výchovno-vzdelávacom procese.

Štúdium vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) v školách, vyučovacích triedach alebo skupinách so žiakmi slovenskej národnostnej menšiny, ktorí sa vzdelávajú v rumunskom vyučovacom jazyku má ako hlavný cieľ formovanie a rozvoj komunikačnej kompetencie v materinskom jazyku, upevňovanie jazykovej a kultúrnej identity žiakov patriacich k slovenskej komunite, ako aj podporu interkultúrneho dialógu a rešpektu voči etnickej a jazykovej rozmanitosti v Rumunsku.

Za kľúčový cieľ vyučovania slovenského jazyka a literatúry podľa týchto učebných osnov sa považuje revitalizácia a zhodnocovanie materinského jazyka a výchova mladých ľudí, ktorí chcú komunikovať po slovensky a dokážu slovenský jazyk efektívne využívať v rozmanitých komunikačných situáciách. Z tohto dôvodu program podporuje funkčno-komunikačný prístup k jazyku, ktorý nahrádza výlučný dôraz na jazykové štruktúry rozvojom komunikačnej kompetencie ako centrálneho cieľa učenia sa.

Komunikačne orientované učenie predpokladá súbežný rozvoj produktívnych zručností (hovorenie, písanie) a recepčných zručností (počúvanie, čítanie), pričom vychádza z používania materinského jazyka ako prostriedku autentickej komunikácie. V didaktickom procese sa kladie dôraz na vytváranie reálnych komunikačných situácií, v ktorých si žiaci precvičujú schopnosť vyjadrovania, porozumenia a spontánnej reakcie primeranej kontextu.

Didaktický postup sa opiera o kontrastívny prístup, ktorý vychádza zo znalosti rumunského jazyka, čo uľahčuje učenie a uvedomovanie si rozdielov a podobností medzi oboma jazykovými systémami. Učebné osnovy zohľadňujú postupné oboznamovanie žiakov s rozmanitými situáciami ústnej a písomnej komunikácie prostredníctvom čítania a interpretácie literárnych i neliterárnych textov s cieľom rozvíjať komunikačné kompetencie a kultúrnu senzitivitu.

Z toho vyplýva, že základné princípy, na ktorých sú predmetné učebné osnovy vybudované, sú: rozvoj schopnosti používať slovenský jazyk v autentických komunikačných situáciách; uplatňovanie funkčného a komunikačného prístupu k jazyku; formovanie jasného, správneho a expresívneho ústneho aj písomného prejavu; výber obsahov primeraných veku a záujmom žiakov.

Odporúčania na implementáciu kurikula a hodnotenie žiakov: úroveň ovládania slovenského jazyka sa stanovuje vstupnými hodnoteniami, na základe ktorých možno organizovať skupiny alebo triedy homogénne

z hľadiska jazykovej úrovne. Ak organizácia podľa úrovní nie je možná, odporúča sa uplatňovať metódy diferencovaného učenia, ktoré umožnia rozvíjať potenciál každého žiaka. Individuálne plánovanie (kalendárne plánovanie, projektovanie učebných jednotiek, tvorba nástrojov priebežného a sumatívneho hodnotenia) musí rešpektovať kurikulárne požiadavky na cieľové kompetencie a súvisiace obsahy. Poradie preberania kompetencií a vyučovacích obsahov môže učiteľ prispôsobiť, pod podmienkou, že do konca príslušnej úrovne budú splnené všetky kurikulárne požiadavky.

Na zefektívnenie vyučovacieho procesu sa odporúča, aby učitelia zohľadnili najmä tieto aspekty: využívanie interaktívnych metód zameraných na žiaka, ktoré podporujú aktívne zapojenie a autentickú komunikáciu; výber domácich úloh tak, aby čas potrebný na ich vypracovanie bol primeraný podobným aktivitám realizovaným na vyučovaní; tvorba hodnotiacich nástrojov v prísnom súlade s cieľmi a obsahmi programu.

Učebné osnovy pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) pre školy, vyučovacie triedy alebo skupiny so žiakmi slovenskej národnostnej menšiny, ktorí sa vzdelávajú v rumunskom vyučovacom jazyku pre 10. – 12. ročník sú štruktúrované takto: úvodná poznámka, všeobecné kompetencie, špecifické kompetencie a príklady učebných aktivít, vzdelávacie obsahy a metodické odporúčania doplnené o bibliografické odkazy.

Vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) má výrazný formatívny a aplikačný charakter, pričom kladie dôraz na používanie jazyka v autentických komunikačných situáciách a na funkčné uplatňovanie jazykových a literárnych poznatkov v rozmanitých edukačných, spoločenských a kultúrnych kontextoch. Kompetencie rozvíjané v rámci predmetu majú prenosný charakter, čím podporujú uplatnenie žiakov v rôznorodých vzdelávacích a profesijných dráhach a prispievajú k celoživotnému učeniu.

Vyučovací predmet prispieva k rozvoju digitálnych a mediálnych kompetencií prostredníctvom zodpovedného využívania moderných technologických prostriedkov na tvorbu, interpretáciu a hodnotenie správ v digitálnom prostredí, ako aj prostredníctvom formovania primeraných postojov v oblasti etiky a bezpečnosti v online prostredí.

Občianska a interkultúrna kompetencia je v Učebných osnovách pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) uplatňovaná prostredníctvom tematizácie kultúrnych hodnôt, jazykovej a identitnej rozmanitosti a podpory rešpektu k sociokultúrnym odlišnostiam.

Vytváraním podmienok pre autonómne a reflexívne učenie vyučovací predmet podporuje rozvoj osobnostných a sociálnych kompetencií, ako aj kompetencie *učiť sa učiť*, pričom rozvíja zodpovednosť a aktívnu angažovanosť žiakov v živote komunity. Z hľadiska Profilu absolventa vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) prispieva k formovaniu mladého človeka, ktorý je komunikatívny, reflexívny, tvorivý a zodpovedný, je schopný argumentovane vyjadrovať svoje názory a aktívne sa zapájať do života demokratickej a pluralitnej spoločnosti.

Jedným z hlavných cieľov štúdia slovenského jazyka a literatúry je porozumenie úlohe jazyka a literatúry pri utváraní osobnej a kultúrnej identity, ako aj formovanie otvoreného, kritického a eticky ukotveného pohľadu na súčasný svet v súlade s hodnotami demokratickej spoločnosti a princípmi celoživotného vzdelávania.

Navrhované obsahy a metodické východiská podporujú tvorbu koherentnej a flexibilnej vzdelávacej trajektórie, ktorá využíva materinský jazyk ako identitný, kultúrny a vzdelávací zdroj, prispieva k osobnostnému rozvoju žiakov a k ich aktívnej integrácii do viacjazyčného a interkultúrneho vzdelávacieho a spoločenského kontextu.

VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

1.	**Komunikuje efektívne a primerane v rôznych ústnych a písomných situáciách, pričom využíva komunikačný zámer, kontext a vzťah medzi účastníkmi komunikácie**
2.	**Uplatňuje normy slovenského jazyka pri tvorbe správnych, súdržných a funkčných ústnych aj písomných prejavov, prispôsobených cieľu komunikácie**
3.	**Interpretuje literárne a neliterárne texty s cieľom vytvárať významy, identifikovať hodnoty a emócie a formovať si kritický postoj k obsahu textu**
4.	**Využíva vzťah medzi jazykom, literatúrou a kultúrou na porozumenie kultúrnej identite a interkultúrnej rozmanitosti**

10. ROČNÍK
ŠPECIFICKÉ KOMPETENCIE A PRÍKLADY UČEBNÝCH AKTIVÍT

1. Komunikuje efektívne a primerane v rôznych ústnych a písomných situáciách, pričom využíva komunikačný zámer, kontext a vzťah medzi účastníkmi komunikácie

10. ročník

1.1. Identifikuje explicitné a implicitné informácie z jednoduchých ústnych prejavov vo vzťahu ku komunikačnému kontextu a ich relevancii

Spoločný vzdelávací základ:
- *identifikácia prvkov komunikačného kontextu (miesto, čas, komunikační partneri, vzťah medzi nimi, spoločné poznatky) v dialógu alebo krátkom ústnom prejave cez vyplnenie pozorovacieho hárka*
- *výberanie explicitných a implicitných informácií z krátkeho ústneho textu s rozlíšením relevantných a irelevantných prvkov vzhľadom na zadanú úlohu*
- *parafrázovanie obsahu vypočutého ústneho prejavu v 2 – 3 vetách na overenie identifikácie podstatných informácií*
- *formulovanie jednoduchých záverov na základe kontextových a obsahových indícií s cieľom určiť význam implicitných informácií v ústnom prejave*
- *porovnanie počiatočného porozumenia s konečným porozumením ústneho prejavu po opätovnom vypočutí s cieľom spresniť a presnejšie identifikovať relevantné informácie*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *zdôvodnenie identifikácie explicitných a implicitných informácií z ústneho prejavu vo vzťahu ku komunikačnému kontextu*
- *vypracovanie krátkeho komparatívneho komentára o relevancii informácií v dvoch ústnych prejavoch, ktoré spracúvajú tú istú tému*

1.2. Interaguje ústne v bežných situáciách, pričom prispôsobuje svoje verbálne a neverbálne správanie kontextu, vzťahu a komunikačným prekážkam

Spoločný vzdelávací základ:
- *simulácia krátkych dialógov vo dvojiciach s obmenou vzťahu medzi komunikačnými partnermi (spolužiaci, učiteľ – žiak, neznámi ľudia) na precvičenie primeraného používania oslovení a replík*
- *uplatňovanie stratégií aktívneho počúvania v riadenom rozhovore prostredníctvom otázok na objasnenie, preformulovania a potvrdzovania porozumenia*
- *využívanie neverbálnych signálov na povzbudenie komunikačného partnera pri párovej alebo skupinovej konverzačnej aktivite*
- *primerané vyjadrovanie základných emócií v daných situáciách s oporou o verbálne formulácie a paraverbálne prvky*
- *identifikácia komunikačnej prekážky v rolovej hre a výber stratégie na jej prekonanie*
- *zapájanie sa do skupinových aktivít s prevzatím jednoduchých rolí, ktoré si vyžadujú záujem, spoluprácu a angažovanosť*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *analyzovanie efektívnosti ústnej interakcie prostredníctvom identifikácie stratégií použitých na udržanie spolupráce a prekonávanie nedorozumení*
- *vytvorenie dialógového scenára s alternatívnymi variantmi reakcií v závislosti od zmeny vzťahu medzi komunikačnými partnermi alebo od vzniku komunikačnej prekážky*

1.3. Vypracúva krátke písomné texty s využitím jednoduchej osnovy myšlienok a konvencií úpravy textu

Spoločný vzdelávací základ:
- *usporiadanie myšlienok pre krátky text pomocou jednoduchej osnovy alebo zoznamu myšlienok, vychádzajúc zo známej témy*
- *vypracovanie krátkeho textu na základe osnovy pri dodržaní minimálnej logickej následnosti myšlienok*
- *úprava textu na strane do čitateľnej podoby so zreteľom na rukopis, rozostupy, zarovnanie a členenie textových úsekov*
- *vloženie kresby, fotografie alebo jednoduchého grafu do textu, ak vizuálny prvok podporuje porozumenie obsahu*
- *porovnanie dvoch spôsobov spracovania toho istého textu z hľadiska zrozumiteľnosti a vizuálnej organizácie*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

10. ročník
- *prechádzanie jednotlivými etapami písania pri tvorbe krátkeho textu: generovanie myšlienok, zúženie témy, plánovanie a písanie* - *transformovanie všeobecnej témy na užšie vymedzený námet a napísanie krátkej slohovej práce, ktorá mu zodpovedá* - *písanie krátkych textov na zadané alebo vlastné témy so sledovaním súdržnosti myšlienok a primeranosti zadaniu* - *zlepšovanie počiatočnej verzie textu opravou štylistických nedostatkov, gramatických chýb a dodržiavaním pravopisných a interpunkčných pravidiel*
1.4. Vyjadruje písomne svoje názory, preferencie a osobné reakcie na známe témy a texty pri dodržiavaní noriem jazykovej správnosti
Spoločný vzdelávací základ: - *písomné formulovanie osobných preferencií v jednoduchých vetách na témy blízke skúsenostiam žiaka* - *dopĺňanie osnovy myšlienok na vyjadrenie osobného názoru na známu situáciu* - *priraďovanie emócií ku krátkym úryvkom textu a zdôvodnenie výberu slovami alebo výrazmi z textu* - *písanie krátkych písomných reakcií na prečítaný text alebo na osobnú skúsenosť s použitím slovnej zásoby primeranej emóciám* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie osobného názoru na známu tému s jeho podporením jedným alebo dvoma jednoduchými argumentmi* - *písomné vyjadrenie osobných preferencií vo vzťahu k skúsenostiam, čítaniu alebo známym situáciám* - *komentovanie úryvku z prečítaného textu s dôrazom na myšlienku a osobnú reakciu* - *opis emócií vyvolaných textom alebo prezentovanou situáciou v súvislých vetách, ktoré sú správne z hľadiska gramatiky, pravopisu a interpunkcie*

2. Uplatňuje normy slovenského jazyka pri tvorbe správnych, súdržných a funkčných ústnych aj písomných prejavov, prispôsobených cieľu komunikácie

10. ročník
2.1. Utvára vzťah medzi fonetickými a grafickými osobitosťami slovenského jazyka v správnych ústnych a písomných prejavoch
Spoločný vzdelávací základ: - *uplatňovanie diakritických znamienok v bežných slovách a vetách prostredníctvom dopĺňania úloh a písania krátkeho textu s následnou autocorrekciou* - *precvičovanie pravopisu samohlások a spoluhlások v častých kontextoch prostredníctvom diktátu, dopĺňania a ich začleňovania do viet* - *vyznačovanie slabiky, prízvuku a rytmu v krátkych úsekoch, po ktorom nasleduje ich expresívne čítanie* - *modelovanie intonácie v oznamovacích a opytovacích vetách prostredníctvom riadeného čítania a zvukového záznamu* - *tvorenie správnych opytovacích viet so sledovaním vzťahu medzi slovosledom a intonačnou krivkou* - *uplatňovanie vzťahu hláska – písmeno v kontextoch ilustrujúcich spodobovanie spoluhlások a spoluhláskové skupiny* - *prepis krátkych ústnych prejavov pri dodržaní osvojených pravopisných a ortoepických pravidiel* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *vysvetľovanie ťažkostí v písaní a vo výslovnosti na základe obojakých spoluhlások a slov od nich odvodených* - porovnávanie správnych a nesprávnych variantov pravopisu a výslovnosti s cieľom zdôrazniť vzťah medzi normou a odchýlkou - analyzovanie príkladov regionálnej alebo ľudovej jazykovej variability vo vzťahu k spisovnej podobe jazyka
2.2. Využíva slovnú zásobu slovenského jazyka prostredníctvom sémantických vzťahov a vnútorných prostriedkov lexikálneho obohacovania
Spoločný vzdelávací základ: - *usporadúvanie slovotvorných rodín a lexikálnych polí na bežné témy a témy zaujímavé pre žiakov*

10. ročník

- *identifikácia spôsobov tvorenia slov: odvodzovanie pomocou predpôn a prípon, zdrobneniny, zveličeniny, skladanie a konverzia*
- *dopĺňanie lexikálnych sietí začleňovaním odvodených a zložených slov*
- *rozlišovanie významu homoným a paroným v daných kontextoch*
- *používanie slovníka a slovníkového hesla na objasnenie významu, tvaru a používania slov*
- *začleňovanie novej slovnej zásoby do viet a súvislých krátkych textov*
- *identifikácia a používanie deverbatív v funkčných kontextoch*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *analyzovanie spôsobu, akým štruktúra slova ovplyvňuje jeho význam v danom kontexte*
- *napísanie krátkeho tematického textu, v ktorom sa využívajú slová z tej istej slovotvornej rodiny alebo z toho istého lexikálneho poľa*
- *porovnávanie sémantickej hodnoty paroným alebo homoným vo vetách vytvorených žiakmi*
- *pozorovanie lexikálnych rozdielov vznikajúcich v dôsledku štylistickej alebo regionálnej variability*

2.3. Integruje morfologické tvary slovenského jazyka do gramaticky správnych viet a krátkych textov

Spoločný vzdelávací základ:

- *používanie privlastňovacích zámen v jednotnom a množnom čísle vo funkčných vetách a krátkych dialógoch*
- *uplatňovanie prídavných mien podľa preberaných vzorov skloňovania a používanie stupňovania v opisoch a porovnaniach*
- *používanie stupňovania prísloviek v bežných kontextoch*
- *uplatňovanie datívu a genitívu pri podstatných menách, zámenách a privlastňovacích zámenách vo vetách a krátkych textoch*
- *dopĺňanie viet správnymi tvarmi číslovieк pri dodržaní rodu, čísla a pádu*
- *používanie slovies časovaných XI. – XIV. triedy v ústnych a písomných prejavoch*
- *uplatňovanie podmieňovacieho spôsobu, rozkazovacieho spôsobu a analytických i syntetických tvarov budúceho času v daných situáciách*
- *rozlišovanie a používanie slovesného vidu v bežných vetách*
- *začleňovanie činných a trpných príčastí do jednoduchých konštrukcií*
- *uplatňovanie pravopisu častých ohýbacích tvarov, napríklad rád – radi, rada – rady, rado; ktorý – ktorí, ktorá – ktoré, ktoré*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *napísanie krátkeho funkčného textu, ktorý obsahuje privlastňovacie zámená, stupňované prídavné mená, číslovky a rozmanité slovesné tvary*
- *prepísanie textu zmenou pádov, slovesného času alebo slovesného vidu so sledovaním účinkov na význam a jazykovú správnosť*
- *vysvetľovanie častých gramatických chýb vo vzťahu k príslušnej morfologickej kategórii*
- *porovnávanie správnych a nesprávnych štruktúr s cieľom zdôrazniť úlohu flexie a zhody vo vete*

2.4. Prispôsobuje štruktúru viet a krátkych textov významu, komunikačnému zámeru a štylistickej variabilite

Spoločný vzdelávací základ:

- *usporadúvanie vetných členov vo vete so zameraním na slovosled konštrukcií obsahujúce datív a akuzatív*
- *dopĺňanie a transformovanie viet na rozlíšenie významov v opozíciách, ako sú páčiť sa / mať rád, lebo / pretože / preto, ísť / chodiť, ak / keby*
- *tvorenie časových viet s použitím orientačných výrazov ako najprv… potom…*
- *transformovanie viet z činnej konštrukcie na trpnú a naopak*
- *písanie krátkych dialógov a krátkych textov, v ktorých je vetná štruktúra prispôsobená komunikačnému zámeru*
- *výber primeraných formulácií podľa jazykového registra a komunikačného kontextu*
- *revidovanie krátkeho textu z hľadiska súdržnosti, slovosledu a zrozumiteľnosti vzťahov medzi vetami*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *porovnávanie variantov vyjadrenia patriacich do spisovného jazyka, ľudového jazyka a regionálnej variety vo vzťahu ku kontextu a primeranosti*

10. ročník
- *preformulovanie toho istého posolstva do rôznych štylistických variantov s odôvodnením lexikálnych a syntaktických volieb* - *napísanie odseku, v ktorom sa využívajú časové vety, činné a trpné konštrukcie a preberané významové opozície* - *analyzovanie vplyvu štylistickej variability na jasnosť a expresívnosť prejavu*

3. Interpretuje literárne a neliterárne texty s cieľom vytvárať významy, identifikovať hodnoty a emócie a formovať si kritický postoj k obsahu textu

10. ročník
3.1. Identifikuje obsahové a štruktúrne východiská v literárnych a vecných textoch primeraných danej úrovni
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia typu/žánru preberaného textu na základe jednoduchých štruktúrnych a jazykových znakov* - *vyhľadanie kľúčových slov v prečítanom texte a formulovanie hlavnej myšlienky a témy* - *vypracovanie jednoduchej osnovy myšlienok ku krátkemu literárnemu alebo vecnému textu* - *rozšírenie jednoduchej osnovy na podrobnejšiu osnovu doplnením hlavných bodov o relevantné detaily* - *výber podstatných informácií z výkladového, opisného alebo rozprávacieho textu* - *usporiadanie myšlienok z textu v logickom, chronologickom alebo tematickom poradí* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *zdôvodnenie zaradenia textu do určitého typu alebo literárneho žánru s využitím dvoch až troch relevantných znakov* - *porovnanie dvoch osnov toho istého textu z hľadiska zrozumiteľnosti a primeranosti obsahu* - *preformulovanie hlavnej myšlienky a témy textu s použitím vlastnej slovnej zásoby*
3.2. Analyzuje osobitosti naratívnych, opisných, výkladových a multimodálnych textov vo vzťahu k typu textu a komunikačnému zámeru
Spoločný vzdelávací základ: - *analyzovanie štruktúry deja v literárnom naratívnom texte prostredníctvom identifikácie jeho podstatných momentov* - *identifikácia postáv, času a priestoru v literárnom naratívnom texte* - *porovnávanie literárneho naratívneho textu s neliterárnym naratívnym textom vo vzťahu k cieľu, obsahu a špecifickým ukazovateľom* - *analyzovanie vzťahu medzi textom a obrazom v multimodálnom texte prostredníctvom identifikácie informácií sprostredkovaných každou zložkou* - *porovnávanie literárneho opisného textu s neliterárnym opisným textom z hľadiska jazyka a vyvolaného účinku* - *identifikácia komunikačného zámeru vo výkladovom texte a spôsobu usporiadania informácií* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *porovnávanie dvoch textov s rovnakou témou z hľadiska typu textu a jeho účinku na čitateľa* - *formulovanie jednoduchého záveru o celkovom význame multimodálneho textu na základe prepájania verbálnych a vizuálnych informácií* - *vysvetľovanie rozdielov medzi literárnym a neliterárnym opisom prostredníctvom príkladov vybraných z textu*
3.3. Interpretuje posolstvá literárnych a neliterárnych textov, využívajúc stratégie porozumenia a vzťahujúc ich k vlastnej čitateľskej skúsenosti
Spoločný vzdelávací základ: - *formulovanie predpokladov počas čítania na základe názvu, ilustrácií alebo už prečítaných častí textu* - *formulovanie jednoduchých záverov po prečítaní textu na základe explicitných a implicitných informácií* - *vytváranie mentálnych predstáv na základe prečítaného textu s cieľom vystihnúť atmosféru a emóciu* - *vyjadrovanie citových reakcií na postavy, udalosti, obrazy alebo myšlienky v texte* - *formulovanie jednoduchej interpretácie posolstva literárneho alebo neliterárneho textu* - *vzťahovanie posolstva textu k skúsenostiam, čitateľským zážitkom alebo situáciám známym žiakovi*

10. ročník
Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *obhajovanie názoru na posolstvo textu s odkazom na relevantný úryvok* - *interpretovanie účinku umeleckých obrazov alebo sugestívnych výrazov v prístupnom literárnom texte* - *napísanie krátkeho reflexívneho odseku o tom, ako čítanie ovplyvnilo porozumenie určitej témy/ situácie*
3.4. Vypracúva súvislé naratívne, opisné a výkladové texty s využitím osnovy a so zhodnotením vlastnej čitateľskej skúsenosti
Spoločný vzdelávací základ: - *vypracovanie osnovy pred napísaním naratívneho, opisného alebo výkladového textu* - *napísanie krátkeho naratívneho textu pri dodržaní logickej postupnosti udalostí* - *napísanie krátkeho opisného textu výberom relevantných detailov a ich súvislým usporiadaním* - *napísanie výkladového textu s jednoduchou štruktúrou, primeraného jasne stanovenému komunikačnému cieľu* - *využívanie osnovy na usporiadanie obsahu a udržiavanie súdržnosti textu* - *revidovanie vlastného textu vo vzťahu k pôvodnej osnove a k zrozumiteľnosti vyjadrených myšlienok* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie textu inšpirovaného vlastnou čitateľskou skúsenosťou so zhodnotením vlastných dojmov a reakcií* - *transformovanie rozvinutej osnovy na súvislý text primeraný zvolenému typu prejavu* - *prepracovanie vlastného textu zlepšením organizácie myšlienok a väzieb medzi vetami*

4. Využíva vzťah medzi jazykom, literatúrou a kultúrou na porozumenie kultúrnej identite a interkultúrnej rozmanitosti

10. ročník
4.1. Interpretuje kultúrne reprezentácie v literárnej tvorbe Slovákov žijúcich v Rumunsku vo vzťahu k etnografickým prvkom, priestorom, predmetom a kultúrnym praktikám
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia etnografických prvkov v naratívnom úryvku z literárnej tvorby Slovákov žijúcich v Rumunsku ich zoskupovaním do kategórií, ako sú priestory, predmety a kultúrne praktiky* - *vysvetľovanie úlohy kultúrnych priestorov a predmetov pri vytváraní naratívneho rámca a komunitnej identity* - *analyzovanie kultúrnych praktík prítomných v texte vo vzťahu ku každodennému životu, tradícii a komunitnej príslušnosti* - *vypracovanie záznamového hárka ku kultúrnemu čítaniu pre preberaný úryvok s rubrikami, ako sú kultúrny prvok, kontext, význam* - *porovnávanie spôsobu, akým dva literárne úryvky využívajú etnografické prvky Slovákov v Rumunsku* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *formulovanie jednoduchej interpretácie o tom, ako literárny text uchováva pamäť komunity* - *spájanie etnografických prvkov z textu so špecifikami konkrétneho kultúrneho priestoru, ako je Banát alebo iné oblasti obývané príslušníkmi slovenskej menšiny* - *napísanie interpretačného odseku o úlohe kultúrnych reprezentácií pri vytváraní kolektívnej identity*
4.2. Analyzuje kultúrne artefakty a multimodálne posolstvá vo vzťahu medzi obrazom, ústnym svedectvom a textom
Spoločný vzdelávací základ: - *opis kultúrnych artefaktov, ako sú ľudový odev, tradičné predmety alebo architektonické prvky, na základe vizuálnej predlohy* - *identifikácia informácií sprostredkovaných obrazom, ústnym svedectvom a textom v multimodálnom materiáli o slovenskej kultúre v Rumunsku* - *vyplnenie porovnávacej tabuľky o prínose každého komunikačného kanála k celkovému významu posolstva* - *vysvetlenie vzťahu medzi textom a obrazom v multimodálnom kultúrnom materiáli* - *formulovanie jednoduchého záveru o kultúrnom význame artefaktu alebo multimodálnej reprezentácie*

10. ročník
Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *porovnávanie dvoch multimodálnych materiálov, ktoré predstavujú ten istý kultúrny artefakt, z hľadiska výberu informácií a účinku na príjemcu* - *interpretovanie ústneho svedectva v súvislosti s obrazom a textovým úryvkom s cieľom zdôrazniť spoločnú kultúrnu perspektívu* - *vypracovanie krátkeho multimodálneho komentára o predmete alebo priestore s identitotvornou hodnotou*
4.3. Vypracúva texty kultúrnej reflexie, pričom využíva jednoduché literárne a antropologické interpretácie
Spoločný vzdelávací základ: - *napísanie odseku o význame predmetu, priestoru alebo kultúrnej praktiky identifikovanej v texte alebo v multimodálnom materiáli* - *usporiadanie myšlienok pre text kultúrnej reflexie na základe otázok typu „čo predstavuje?“, „čo vyjadruje?“, „prečo je to dôležité?“* - *transformovanie pozorovaní o literárnom texte a o kultúrnom artefakte na súvislý text v rozsahu 6 – 8 viet* - *formulovanie osobnej reakcie na spôsob, akým literárne dielo alebo kultúrny dokument zobrazuje identitu slovenskej komunity* - *napísanie textu, v ktorom sa dávajú do súvislosti literatúra, kultúra a žiakova recepčná skúsenosť* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *formulovanie jednoduchej antropologickej interpretácie kultúrnej praktiky zobrazenej v texte alebo na obraze* - *začlenenie príkladov z rôznych zdrojov do vlastného textu: literárny úryvok, ústne svedectvo, fotografia alebo kultúrny predmet* - *revidovanie textu kultúrnej reflexie z hľadiska jasnosti interpretácie a súdržnosti myšlienok*

10. ROČNÍK
VZDELÁVACIE OBSAHY

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
1. Komunikácia	**Spoločný vzdelávací základ** • Komunikačný kontext: miesto a čas interakcie, vzťah medzi komunikačnými partnermi, identita komunikačných partnerov, spoločné poznatky. • Stratégie vnímania a porozumenia ústneho textu: parafrázovanie, explicitné a implicitné informácie, dedukcia a implikácia, relevantné/irelevantné prvky. • Stratégie aktívneho počúvania: overovanie miery porozumenia, objasňujúce otázky; neverbálne signály povzbudenia. • Komunikačné postoje: záujem, zvedavosť, angažovanosť, spolupráca pri skupinových aktivitách. • Primerané vyjadrovanie emócií. • Komunikačné prekážky. Stratégie na prekonávanie komunikačných prekážok. • Úprava textu: rukopis, organizácia textu na stránke, vkladanie kresieb, grafov, fotografií. • Jednoduchá osnova myšlienok. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Štýl: gramatická správnosť, dodržiavanie pravopisných a interpunkčných pravidiel. • Etapy písania: generovanie myšlienok, plánovanie, písanie; objavovanie známych tém, zužovanie tém na konkrétne aspekty, slohové práce na zadané alebo vlastné témy. • Písomné vyjadrovanie vlastných názorov a preferencií. • Komentovanie úryvkov z prečítaných textov, opis emócií.

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
***Navrhovaný materiál zameraný na počúvanie/analýzu*:** ● *Texty určené na počúvanie a analýzu budú zahŕňať autentické príklady komunikácie, ako sú neformálne rozhovory, verejné debaty alebo administratívne oznamy, aby jasne ilustrovali rozdiely medzi štýlmi a typmi jazyka*. ● *Vybrané zvukové materiály zvýraznia prvky ako tón, komunikačný zámer, jazykový register a štruktúra prejavu, aby žiaci mohli identifikovať charakteristiky verbálnej aj neverbálnej komunikácie v reálnych situáciách*. ***Navrhované typy interakcií*:** ● *Navrhované interakcie budú zohľadňovať kolaboratívne, argumentačné a situačné aktivity, aby umožnili precvičovanie asertívnej komunikácie a rôznych jazykových registrov v autentických kontextoch*. ● *Odporúča sa integrovať spontánne a digitálne formy interakcie, ako sú online diskusie alebo neštruktúrované rozhovory, s cieľom posilniť flexibilitu ústnej komunikácie a rozvíjať schopnosť prispôsobiť sa rôznym spoločenským situáciám*.	
2. **Jazykové prostriedky komunikácie**	**Spoločný vzdelávací základ** • Diakritické znamienka. • Správny pravopis samohlások a spoluhlások. • Prízvuk, slabika; intonácia oznamovacej a opytovacej vety: tvorenie opytovacej vety. • Rytmus a kvantita. • Vzťah hláska – písmeno: spoluhlásková asimilácia, spoluhláskové skupiny. • Vnútorné prostriedky obohacovania slovnej zásoby: odvodzovanie (prefixáciou a sufixáciou, deminutívne a augmentatívne sufixy), skladanie (zrastanie, spájanie a skracovanie), zmena gramatickej hodnoty/slovnodruhovej príslušnosti (konverzia). • Sémantické kategórie: homonymá, paronymá. • Aktualizácia a prehlbovanie slovnej zásoby a lexikálneho poľa na bežné témy a témy zaujímavé pre žiakov. • Slovník, slovníkové heslo. • Privlastňovacie zámená v jednotnom a množnom čísle: *môj, tvoj, náš, váš, jeho, jej, ich, svoj*. • Prídavné mená: vzory prídavných mien – *pekný*, *cudzí*; stupňovanie prídavných mien. • Prídavné mená a príslovky – stupňovanie prísloviek. • Podstatné mená: datív (slovesá s datívom, datív – zámená, privlastňovacie zámená v datíve, predložky s datívom); genitív (feminína na -a a neutrá na -o/-e v pluráli, slovesá s genitívom, predložky s genitívom, genitív – zámená: privlastňovacie zámená; použitie genitívu) • Slovosled s datívom a akuzatívom (podstatné mená – zámená). • Pravopis slov: *rád – radi, rada – rady, rado; ktorý – ktorí, ktorá – ktoré, ktoré*. • Deverbatíva. • Slovesá: konjugačné triedy XI–XIV *(brať, vziať, pozrieť (sa/si), minúť)*, kondicionál, imperatív (nepravidelné tvary imperatívu); futúrum (analytický budúci čas, syntetický budúci čas); slovesný vid; deagentné slovesá. • Aktívne a pasívne participiá. • Číslovky 1, 2, 3, 4; číslovky 5 – 99; pády čísloviek (nominatív, akuzatív, lokál, inštrumentál), číslo (jednotné a množné číslo), rod. • Významy slov vo vete: *páčiť sa* vs. *mať rád*; *lebo / pretože* vs. *preto*; *ísť* vs. *chodiť*; *ak* vs. *keby*. • Časové vety: najprv…/potom…; aktívna veta, pasívna veta. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Štylistická variácia. • Obojaké spoluhlásky – vybrané slová (deriváty vybraných slov). • Ľudový jazyk. Regionálna variácia jazyka.
***Spôsoby práce s obsahmi vyučovania*:** ● *Pri štúdiu týchto obsahov sa bude dôsledne sledovať dodržiavanie normatívnych, ortoepických, pravopisných, morfologických a interpunkčných aspektov prostredníctvom systematického využívania základných jazykových príručiek slovenského jazyka*. ● *Vzdelávacie aktivity budú klásť dôraz na praktické uplatnenie obsahov prostredníctvom cvičení z fonetickej a pravopisnej analýzy, písania textov v súlade s jazykovými normami, identifikácie sémantických vzťahov medzi slovami a precvičovania postupov obohacovania slovnej zásoby, aby si žiaci rozvíjali funkčné komunikačné kompetencie v reálnych situáciách*.	

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
3. Literatúra a zážitková recepcia	**Spoločný vzdelávací základ** • Analýza preberaných literárnych druhov a žánrov (epika, lyrika) v textoch primeraných danej úrovni. • Identifikácia a analýza kľúčových slov, hlavných myšlienok a témy. • Analýza štruktúry textu prostredníctvom jednoduchej a rozvinutej osnovy. • Analýza literárneho naratívneho textu: - štruktúra deja; postava, čas a priestor - analýza neliterárnych naratívnych a multimodálnych textov (vzťah text – obraz) - analýza opisného textu (literárneho a neliterárneho) - analýza výkladového textu z hľadiska komunikačného zámeru. • Písanie súvislých naratívnych a opisných textov. • Písanie výkladových textov s jednoduchou štruktúrou. • Využívanie osnovy pri písaní. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Využívanie stratégií porozumenia: - formulovanie záverov a predpokladov - vytváranie mentálnych predstáv; - vyjadrovanie citových reakcií. • Vyjadrovanie jednoduchých interpretácií posolstva textu. • Písanie textov so zhodnotením vlastnej čitateľskej skúsenosti.
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** Odporúča sa, aby učiteľ vyberal relevantné literárne úryvky v súlade so záujmami žiakov a s témami typickými pre každodennú komunikáciu. V tomto kontexte je potrebné dbať na vyvážené spracovanie hlavných literárnych žánrov, napríklad: ● epika (poviedka, črta, rozprávka, povesť, denník, memoárové texty) – na analýzu naratívnej štruktúry, budovania postáv a rozprávačskej perspektívy; ● lyrika (klasická a moderná poézia) – na interpretáciu obrazného jazyka, expresívnosti a citovej/afektívnej roviny textu; ● dráma (úryvky divadelných hier) – na porozumenie dialógu, konfliktu a vzťahu medzi textom a javiskovým stvárnením. Texty môžu pochádzať zo slovenskej kanonickej literatúry, z tvorby súčasných slovenských autorov, ako aj z literatúry Slovákov v diaspóre, čím sa podporuje vytváranie kultúrnych a komparatívnych prepojení.	
4. Prvky interkulturality	**Spoločný vzdelávací základ** • Kultúrne reprezentácie v literárnej tvorbe Slovákov žijúcich v Rumunsku: - etnografické prvky v rozprávaní; - priestory, predmety a kultúrne praktiky. • Kultúrne artefakty a multimodálna interpretácia: - ľudový odev, predmety, architektúra; - ústne svedectvo, obraz, text. ***Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu*** • Kultúrna esejistika a literárna interpretácia. • Antropologické interpretácie aplikované na literatúru.
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** ● *Výber textov s opismi tradícií, symbolov, kroja a komunitných štruktúr s cieľom identifikovať a diskutovať opakujúce sa kultúrne prvky.* ● *Voľba úryvkov z literárnych, neliterárnych a vedeckých textov týkajúcich sa rituálov, hodnôt komunity a ľudového umenia s cieľom nasmerovania žiakov k pochopeniu identitnej funkcie kultúrnych prvkov.* ● *Použitie 2–3 textov z rôznych regiónov slovenského zahraničia; usmernenie žiakov k porovnávacím pozorovaniam týkajúcim sa spoločných tém (dedina, migrácia, tradícia).*	

11. ROČNÍK
ŠPECIFICKÉ KOMPETENCIE A PRÍKLADY UČEBNÝCH AKTIVÍT

1. Komunikuje efektívne a primerane v rôznych ústnych a písomných situáciách, pričom využíva komunikačný zámer, kontext a vzťah medzi účastníkmi komunikácie

11. ročník

1.1. Interpretuje informácie z ústnych textov, pričom využíva stratégie porozumenia a rozlišuje medzi faktom a názorom

Spoločný vzdelávací základ:
- *identifikácia hlavných a vedľajších myšlienok v ústnom prejave prostredníctvom ich zaznamenania do jednoduchej schémy*
- *ústne alebo písomné zhrnutie vypočutého textu pomocou krátkych a súvislých viet*
- *triedenie informácií z ústneho prejavu podľa relevantnosti, témy alebo komunikačného zámeru*
- *preformulovanie vypočutých úsekov na overenie a upevnenie porozumenia*
- *využívanie selektívneho opakovania podstatných informácií na objasnenie posolstva*
- *rozpoznávanie častých pragmatických konektorov a vysvetľovanie ich úlohy pri organizovaní prejavu*
- *rozlišovanie medzi faktami a názormi v ústnom texte na známe témy*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *porovnávanie dvoch ústnych prejavov na tú istú tému z hľadiska spôsobu prezentácie faktov a názorov*
- *zdôvodnenie interpretácie ústneho prejavu vo vzťahu k obsahovým znakom, pragmatickým konektorom a komunikačnému zámeru*
- *vypracovanie štruktúrovaného zhrnutia rozsiahlejšieho ústneho textu s dôsledným výberom podstatných informácií*

1.2. Vyjednáva význam a vzťah s komunikačným partnerom v rozmanitých ústnych interakciách prostredníctvom aktívneho počúvania, zdvorilosti a rozpoznávania emócií

Spoločný vzdelávací základ:
- *zapájanie sa do riadených dialógov a rozhovorov s prispôsobovaním formulácií podľa vzťahu medzi komunikačnými partnermi a podľa pravidiel zdvorilosti*
- *zameriavanie pozornosti na perspektívu partnera v dialógu prostredníctvom aktívneho počúvania a potláčania bezprostrednej reakcie sústredenej na vlastné stanovisko*
- *zhrnutie myšlienok vyjadrených komunikačným partnerom s cieľom potvrdiť porozumenie a udržať komunikačnú zhodu*
- *formulovanie objasňujúcich otázok a primeraných odpovedí v situáciách neporozumenia*
- *rozpoznávanie emócií komunikačného partnera na základe verbálnych a neverbálnych znakov*
- *primerané verbálne vyjadrovanie súhlasu, nesúhlasu, výhrady alebo podpory pri zachovaní rešpektu a tolerancie*
- *prispôsobovanie významu vlastného posolstva v dialógu vzhľadom na množstvo, kvalitu, relevantnosť a zrozumiteľnosť sprostredkovaných informácií*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *analyzovanie ústnej interakcie z hľadiska stratégií vyjednávania významu a vzťahu medzi komunikačnými partnermi*
- *vytváranie dialógových scenárov, v ktorých žiaci prispôsobujú formulácie podľa emócií a reakcií komunikačného partnera*
- *simulovanie situácií spolupráce alebo rozdielnosti názorov s dôrazom na udržiavanie vzťahu prostredníctvom zdvorilostných formulácií a primeraných odpovedí*

1.3. Štruktúruje súvislé písomné texty primerané kontextu s využitím osnovy, členenia na odseky a konvencií úpravy textu

Spoločný vzdelávací základ:
- *usporiadanie myšlienok pri písaní textu prostredníctvom osnovy, ktorá zahŕňa úvod, jadro a záver*
- *písanie krátkych textov členených na odseky pri dodržaní logickej následnosti myšlienok*
- *vypracovanie zhrnutia na základe prečítaného alebo vypočutého textu výberom a preformulovaním podstatných informácií*
- *písomné vyjadrovanie osobných názorov a preferencií v krátkych, dobre usporiadaných textoch*
- *transformovanie replík z priamej reči na nepriamu reč pri zachovaní významu posolstva*
- *úhľadná úprava textu prostredníctvom čitateľného písma, primeraného rozloženia na strane a zaradenia jednoduchých vizuálnych prvkov, ak podporujú význam textu*

11. ročník
Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *prechádzanie etapami písania pri tvorbe slohových prác na zadané alebo vlastné témy: generovanie myšlienok, zúženie témy, plánovanie a písanie* - *písanie naratívnych, opisných alebo dialogických textov s využitím jasnej štruktúry a primeranej slovnej zásoby* - *transformovanie dialógu na krátky naratívny text s použitím nepriamej reči* - *revidovanie vlastného textu opravou nedostatkov v organizácii, súdržnosti a štýle*
1.4. Písomne komentuje názory, reakcie a významy vzťahujúce sa na texty a známe skúsenosti pri dodržiavaní noriem jazykovej správnosti
Spoločný vzdelávací základ: - *písomné formulovanie osobných názorov a preferencií vo vzťahu k téme, textu alebo známej situácii* - *komentovanie krátkych úryvkov z prečítaných textov vo vzťahu k myšlienke, jazyku alebo účinku, ktorý vyvolávajú u čitateľa* - *písomný opis emócií (radosť, údiv alebo strach) v súvislosti so situáciami alebo textovými úryvkami* - *používanie primeranej slovnej zásoby na jemné odstupňovanie osobných reakcií* - *revidovanie napísaných textov z hľadiska gramatickej, pravopisnej a interpunkčnej správnosti* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie krátkeho komentára k prečítanému úryvku so začlenením osobnej reakcie a minimálnej opory v zdôvodnení* - *diferencované vyjadrovanie emócií a preferencií v závislosti od témy alebo typu spracúvaného textu* - *zlepšovanie počiatočnej verzie vlastného textu prostredníctvom štylistických úprav a uplatňovania pravopisných a interpunkčných pravidiel* - *porovnávanie spôsobu, akým dva literárne alebo neliterárne úryvky vyvolávajú rozdielne citové reakcie, v rámci súvislého odseku*

2. Uplatňuje normy slovenského jazyka pri tvorbe správnych, súdržných a funkčných ústnych aj písomných prejavov, prispôsobených cieľu komunikácie

11. ročník
2.1. Používa častice, spojky a predložky podľa kontextu na tvorbu súvislých viet a krátkych textov
Spoločný vzdelávací základ: - *používanie častíc v rozličných vetách vo vzťahu k významovému odtieňu a ku komunikačnému kontextu* - *dopĺňanie viet vhodnými spojkami na vyjadrenie jednoduchého spojenia, stupňovania, vysvetlenia, negácie, porovnania a protikladu* - *pozorovanie postavenia spojky vo vete prostredníctvom transformovania a porovnávania viet* - *začleňovanie predložiek s genitívom, akuzatívom, datívom, lokálom a inštrumentálom do bežných štruktúr* - *tvorenie viet, ktoré vyjadrujú priestorové, časové a iné vzťahy výberom vhodnej predložky* - *písanie krátkych dialógov a krátkych textov, v ktorých častice, spojky a predložky podporujú súdržnosť posolstva* - *revidovanie viet s cieľom opraviť nevhodné používanie spojok a predložiek* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *porovnávanie variantov vyjadrenia s použitím rôznych spojok s cieľom pozorovať zmenu logického vzťahu* - *analyzovanie účinku častíc na významový odtieň výpovede v ústnych a písomných kontextoch* - *preformulovanie krátkeho textu nahradením niektorých predložiek a spojok pri zachovaní alebo cielenej zmene významu*
2.2. Uplatňuje pádové tvary a posesívne konštrukcie slovenského jazyka v gramaticky správnych vetách a krátkych textoch
Spoločný vzdelávací základ: - *používanie akuzatívu a lokálu množného čísla vo vetách vyjadrujúcich priestorové, časové a iné vzťahy* - *uplatňovanie akuzatívu a inštrumentálu množného čísla v konštrukciách vyjadrujúcich predmet a nástroj* - *používanie akuzatívu a datívu množného čísla v kontextoch vyjadrujúcich predmet, stavy a pocity* - *uplatňovanie genitívu pluralum v partitívnych, kvantitatívnych, posesívnych a predložkových kontextoch* - *dopĺňanie viet správnymi tvarmi množného čísla v páde vyžadovanom slovesom alebo predložkou* - *porovnávanie posesívnych adjektív s posesívnym genitívom s cieľom zdôrazniť sémantické a formálne rozdiely*

11. ročník
- *začleňovanie posesívnych konštrukcií do krátkych opisných a informatívnych textov* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *prepísanie viet zmenou posesívnej konštrukcie so sledovaním významových účinkov* - *napísanie krátkeho textu, v ktorom sa využívajú viaceré pády množného čísla a rôzne posesívne konštrukcie* - *vysvetľovanie častých chýb pri výbere pádu po predložkách a po frazeologických slovesách*
2.3. Integruje slovesné tvary a slovesné deriváty slovenského jazyka do funkčných komunikačných kontextov
Spoločný vzdelávací základ: - *rozlišovanie a používanie nedokonavých a dokonavých slovesných tvarov vo vetách a krátkych textoch* - *uplatňovanie slovesného vidu vo vzťahu k rozkazovaciemu spôsobu prostredníctvom transformovania viet a pozorovania zmeny významu* - *používanie zvratných častíc sa/si pri zvratných slovesách, pri slovesách typu reflexiva tantum a v kontextoch vzájomnosti* - *začleňovanie osobného zámena seba do daných štruktúr* - *pozorovanie zmeny významu alebo slovesného vidu pri slovesách prostredníctvom použitia zvratnej častice* - *používanie slovesných predpôn pri slovesách typu ísť, chodiť, ako aj predpôn u-, vy-, o- na vyjadrenie rozličných významov a vidových odtieňov* - *uplatňovanie trpných príčastí na -aný, -ený, -tý vo vetách a v jednoduchých konštrukciách* - *identifikácia a používanie deverbatív utvorených príponami -anie, -enie, -tie vo funkčných kontextoch* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *prepísanie krátkeho textu zmenou slovesného vidu a pozorovanie účinkov na celkový význam* - *písanie viet, v ktorých zmena slovesnej predpony vedie k zmene významu* - *vysvetľovanie vzťahu medzi slovesom a deverbatívom na sérii vybraných príkladov* - *napísanie krátkeho textu, ktorý obsahuje zvratné slovesá, dokonavé a nedokonavé tvary a trpné príčastia*
2.4. Prispôsobuje vyjadrovanie štylistickej, regionálnej a sociálnej variabilite slovenského jazyka podľa komunikačného kontextu
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia rozdielov v jazykovom registri na príkladoch ilustrujúcich štylistickú variabilitu* - *triedenie lexikálnych jednotiek podľa faktorov času, priestoru a sociálneho úzu: archaizmy, poetizmy, odborné termíny, frazeologické jednotky* - *primerané používanie odborných termínov a frazeologických jednotiek vo vetách a krátkych textoch* - *porovnávanie formulácií patriacich do spisovného jazyka, ľudového jazyka a regionálnej variety* - *výber vhodných variantov vyjadrovania pre školské, každodenné alebo kultúrne kontexty* - *preformulovanie viet z ľudového alebo regionálneho registra do podoby bližšej spisovnému jazyku* - *pozorovanie vplyvu štylistickej variability na zrozumiteľnosť a expresívnosť prejavu* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *analyzovanie krátkych úsekov s cieľom zdôrazniť expresívnu hodnotu archaizmov, poetizmov alebo frazeologických jednotiek* - *napísanie dvoch variantov toho istého posolstva s odlíšením registra a lexikálneho výberu* - *porovnávanie príkladov regionálneho a spisovného jazyka vo vzťahu ku kontextu, adresátovi a primeranosti* - *zdôvodnenie výberu určitého registra v krátkom texte alebo v komunikačnej situácii*

3. Interpretuje literárne a neliterárne texty s cieľom vytvárať významy, identifikovať hodnoty a emócie a formovať si kritický postoj k obsahu textu

11. ročník
3.1. Interpretuje rozmanité textové typy, žánre a štruktúry vo vzťahu k téme, motívom a posolstvu
Spoločný vzdelávací základ: - *interpretovanie príslušnosti textu k určitému typu alebo literárnemu žánru s využitím znakov štruktúry, jazyka a organizácie obsahu* - *identifikácia témy a motívov textu a formulovanie vzťahu medzi nimi a celkovým posolstvom*

11. ročník
- *vypracovanie rozvinutej osnovy literárneho alebo neliterárneho textu prostredníctvom hierarchického usporiadania myšlienok* - *vysvetľovanie spôsobu, akým štruktúra textu prispieva k vytváraniu významu* - *formulovanie záveru o posolstve textu na základe vzťahu medzi tematickými a štruktúrnymi prvkami* - *porovnávanie dvoch textov z hľadiska spôsobu, akým je téma rozvíjaná a podporovaná motívmi a vnútornou organizáciou* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *formulovanie inferencií na základe vzťahov medzi textovými sekvenciami, témou a motívmi* - *vysvetľovanie citových a intelektuálnych reakcií vyvolaných textom vo vzťahu k jeho výstavbe* - *interpretovanie výkladového alebo argumentačného textu prostredníctvom identifikácie ústrednej myšlienky a spôsobu organizácie informácií*
3.2. Analyzuje osobitosti naratívneho, opisného, multimodálneho a neliterárneho textu vo vzťahu k perspektíve a komunikačnému zámeru
Spoločný vzdelávací základ: - *analyzovanie techník výstavby postavy v literárnom naratívnom texte prostredníctvom výberu relevantných príkladov* - *identifikácia naratívnej perspektívy a vysvetľovanie jej účinku na recepciu textu* - *interpretovanie neliterárneho naratívneho textu vo vzťahu ku komunikačnému zámeru a k typu sprostredkovanej informácie* - *analyzovanie funkcie opisu v literárnom a neliterárnom texte vo vzťahu k jeho úlohe pri organizovaní významu* - *interpretovanie multimodálneho textu zo sémantického hľadiska prostredníctvom prepájania verbálnych a vizuálnych informácií* - *porovnávanie dvoch textov alebo textových úsekov z hľadiska naratívnej perspektívy, opisu alebo komunikačného zámeru* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *vysvetľovanie spôsobu, akým voľba naratívnej perspektívy ovplyvňuje obraz postavy a udalostí* - *formulovanie záveru o úlohe opisu pri vytváraní atmosféry, priestoru alebo postavy* - *porovnávanie celkového významu verbálneho textu s významom multimodálneho textu, ktorý spracúva tú istú tému*
3.3. Argumentuje názory a osobné reakcie na texty vo vzťahu k významom, hodnotám a čitateľským účinkom
Spoločný vzdelávací základ: - *formulovanie osobného názoru na prečítaný text vo vzťahu k téme, postavám, jazyku alebo posolstvu* - *podopretie hodnotenia príkladmi alebo relevantnými úsekmi z textu* - *vysvetľovanie citových a intelektuálnych reakcií vyvolaných čítaním v súvislosti s určitými prvkami literárneho alebo neliterárneho textu* - *napísanie alebo ústne prednesenie jednoduchej charakteristiky postavy s oporou o detaily z textu* - *vytvorenie reflexívneho textu na základe myšlienky, hodnoty alebo situácie z prečítaného diela* - *vzťahovanie osobného názoru k vlastnej čitateľskej skúsenosti a k iným známym textom* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *argumentovanie osobného názoru s výslovným odkazom na text a jeho posolstvo* - *porovnávanie dvoch možných čitateľských reakcií na ten istý text s odôvodnením vlastného stanoviska* - *formulovanie krátkej písomnej odpovede na interpretačnú otázku s použitím relevantných príkladov a logických konektorov*
3.4. Vypracúva interpretačné, jednoduché argumentačné a reflexívne texty s využitím logických konektorov a prostriedkov textovej súdržnosti
Spoločný vzdelávací základ: - *napísanie krátkeho interpretačného textu, vychádzajúceho z myšlienky alebo z relevantného úryvku z prečítaného textu* - *napísanie jednoduchého argumentačného textu, v ktorom je vyjadrený a podložený názor na posolstvo alebo hodnotu textu* - *vypracovanie charakteristiky postavy na základe analytických východísk* - *napísanie reflexívneho textu inšpirovaného vlastnou čitateľskou skúsenosťou* - *používanie logických konektorov na usporiadanie myšlienok a na vyjadrenie vzťahov medzi vetami*

11. ročník
- *uplatňovanie prostriedkov textovej súdržnosti pri tvorbe koherentného textu* - *revidovanie a zlepšovanie vlastného textu z hľadiska jasnosti, súdržnosti a primeranosti vyjadrenia* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *prepracovanie vlastného textu zlepšením organizácie argumentov a textovej súdržnosti* - *napísanie rozvinutej verzie interpretačného alebo reflexívneho textu so začlenením ďalších príkladov z literárneho textu* - *porovnávanie dvoch variantov toho istého napísaného textu s cieľom zdôrazniť účinok logických konektorov a logickej štruktúry*

4. Využíva vzťah medzi jazykom, literatúrou a kultúrou na porozumenie kultúrnej identite a interkultúrnej rozmanitosti

11. ročník
4.1. Interpretuje reprezentácie inakosti a interkultúrneho spolunažívania v literárnej tvorbe Slovákov žijúcich v Rumunsku a v iných regiónoch slovenskej diaspóry
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia situácií kultúrneho kontaktu, spolunažívania a vzťahu k inakosti v literárnych textoch* - *vysvetľovanie spôsobu, akým postavy, priestory a vzťahy medzi skupinami odrážajú interkultúrne skúsenosti* - *porovnávanie reprezentácie vlastnej komunity s reprezentáciou druhého v naratívnom úryvku* - *formulovanie jednoduchého záveru o tom, ako text vytvára obraz interkultúrneho spolunažívania* - *vypracovanie záznamového hárka interkultúrneho čítania k preberanému textu s rubrikami, ako sú kontext, kultúrne skupiny, vzťahy, významy* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *porovnávanie dvoch literárnych úryvkov z rôznych prostredí slovenskej diaspóry z hľadiska reprezentácie inakosti* - *formulovanie interpretácie o úlohe literatúry pri uchovávaní pamäti interkultúrneho spolunažívania* - *vysvetľovanie vzťahu medzi komunitnou skúsenosťou a kultúrnou reprezentáciou v texte*
4.2. Analyzuje kultúrne symboly, hodnoty a mentality prítomné v literárnych textoch vo vzťahu k naratívnemu kontextu a ku kritickým perspektívam čítania
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia kultúrnych symbolov prítomných v literárnom texte a vysvetľovanie ich významu v naratívnom kontexte* - *analyzovanie spôsobu, akým predmety, praktiky, obrazy alebo kultúrne formuly prispievajú ku konštruovaniu identity* - *pozorovanie hodnôt a mentalít naznačených konaním, vzťahmi alebo naratívnymi perspektívami* - *výber relevantných úsekov na zdôraznenie spôsobu, akým text vyjadruje príslušnosť, napätia alebo kultúrne rozdiely* - *formulovanie jednoduchej interpretácie o úlohe kultúrnych symbolov v posolstve textu* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *kritická interpretácia kultúrnych reprezentácií v texte vo vzťahu k stereotypom, hodnotám a mentalitám* - *porovnávanie významu toho istého kultúrneho symbolu v dvoch odlišných naratívnych kontextoch* - *napísanie analytického odseku o úlohe kultúrneho symbolu pri vytváraní celkového významu textu*
4.3. Argumentuje stanoviská k kultúrnym a identitným témam vo vzťahu k literárnym textom a k vlastnej interkultúrnej skúsenosti
Spoločný vzdelávací základ: - *formulovanie osobného názoru na kultúrnu alebo identitnú tému prítomnú v preberanom texte* - *podopretie stanoviska odkazom na príklady, situácie alebo symboly z textu* - *napísanie krátkeho argumentačného textu na kultúrnu alebo identitnú tému* - *vzťahovanie myšlienky z textu k vlastnej jazykovej, rodinnej alebo komunitnej skúsenosti* - *formulovanie reflexie o vlastnej interkultúrnej identite na základe čítania textu* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie argumentácie o tom, ako literatúra prispieva k porozumeniu kultúrnej identity a rozmanitosti* - *porovnávanie vlastnej perspektívy s perspektívou, ktorú text ponúka na kultúrnu príslušnosť* - *vytvorenie reflexívno-argumentačného textu, v ktorom sa dávajú do súvislosti osobná skúsenosť a kultúrna reprezentácia v literatúre* - *ústne obhájenie stanoviska k účinkom kultúrnych stereotypov pri recepcii textu*

11. ROČNÍK
VZDELÁVACIE OBSAHY

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
1. Komunikácia	**Spoločný vzdelávací základ** • Lexika/slovná zásoba a ich význam vo verbálnych interakciách, dialogických sekvenciách a opise. • Stratégie vnímania a porozumenia ústneho textu: zhrnutie, triedenie, preformulovanie, opakovanie, pragmatické konektory; rozlišovanie medzi faktom a názorom. • Stratégie aktívneho počúvania: zameranie pozornosti na perspektívu druhého a vyhýbanie sa sústredeniu na vlastné stanovisko; zhrnutie myšlienok vyjadrených partnerom. • Komunikačné postoje: rešpekt, tolerancia. • Emocionálna inteligencia: rozpoznávanie emócií komunikačných partnerovor. • Princípy interakcie: vyjednávanie významu (množstvo, kvalita, relevantnosť a spôsob sprostredkovania informácií) a vyjednávanie vzťahu s komunikačným partnerom (zdvorilosť). • Úprava textu: rukopis, rozmiestnenie textu na strane, začlenenie kresieb, grafov, fotografií. • Tvorba osnovy myšlienok. Časti textu: úvod, jadro, záver, odseky. • Písomné vyjadrovanie vlastných názorov a preferencií. Zhrnutie. • Transformácia priamej reči na nepriamu reč. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Štýl: gramatická správnosť, dodržiavanie pravopisných a interpunkčných pravidiel. • Etapy písania: generovanie myšlienok, plánovanie, písanie; skúmanie známych tém, zužovanie tém na konkrétne aspekty, slohové práce na zadané alebo vlastné témy: rozprávanie, opis, dialóg. • Komentovanie úryvkov z prečítaných textov, opis emócií (radosť, údiv, strach).
***Navrhovaný materiál zameraný na počúvanie/analýzu*:** ● *Texty určené na počúvanie a analýzu budú zahŕňať autentické príklady komunikácie, ako sú neformálne rozhovory, verejné debaty alebo administratívne oznamy, aby jasne ilustrovali rozdiely medzi štýlmi a typmi jazyka.* ● *Vybrané zvukové materiály zvýraznia prvky ako tón, komunikačný zámer, jazykový register a štruktúra prejavu, aby žiaci mohli identifikovať charakteristiky verbálnej aj neverbálnej komunikácie v reálnych situáciách.* ***Navrhované typy interakcií*:** ● *Navrhované interakcie budú zohľadňovať kolaboratívne, argumentačné a situačné aktivity, aby umožnili precvičovanie asertívnej komunikácie a rôznych jazykových registrov v autentických kontextoch.* ● *Odporúča sa integrovať spontánne a digitálne formy interakcie, ako sú online diskusie alebo neštruktúrované rozhovory, s cieľom posilniť flexibilitu ústnej komunikácie a rozvíjať schopnosť prispôsobiť sa rôznym spoločenským situáciám.*	
2. Jazykové prostriedky komunikácie	**Spoločný vzdelávací základ** • Partikuly. Používanie partikul v závislosti od kontextu. • Konjunkcie: jednoduché spojenie, spojenie s gradáciou, explanácia, negácia, komparácia, kontrast. Pozícia konjunkcie vo vete. • Aspekt slovies: prefix, sufix, supletivá, imperfektné a perfektné tvary slovies, aspekt a imperatív. • Akuzatív plurálu a lokál pluralu: prepozície + priestor, prepozície + čas, prepozície + iné vzťahy, frázové verbá. • Akuzatív plurálu a inštrumentál pluralu: objekt a inštrument, frázové verbá, prepozície. • Akuzatív plurálu a datív pluralu: objekt, stavy a pocity, frázové verbál. • Genitív plurálu: partitívny / kvantitatívny objekt, genitívne spojenie substantív, posesívny genitív, frazové verbá, prepozície. • Posesívne adjektíva a posesívny genitív: sémantický rozdiel, formálny rozdiel. • Pasívne participia –aný, -ený, - tý. • Reflexívne sa / si: reflexívna tantum, reflexívna verbá, personálne pronomen “seba”, reciprocita, zmena významu pri verbách, zmena aspektu pri verbách • Deverbatíva tvorené pomocou sufixov -anie, -enie, tie. • Prepozície v genitíve, akuzatíve, datíve, lokal, inštrumental.

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
	• Prepozície a priestor, čas a iný vzťah. • Slovesné prefixy: isť; chodiť; zmena aspektu – prefix u-, vy-, o-; modifikácia významu; zmena významu cez prefix u-, vy-. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Štylistická variabilita. • Kategórie výrazov založené na faktoroch času, priestoru a sociálneho úzu: archaizmy, poetizmy, odborné termíny, frazeologické jednotky. • Ľudový jazyk. Regionálna variabilita jazyka.
***Spôsoby práce s obsahmi vyučovania*:** ● *Pri štúdiu týchto obsahov sa bude dôsledne sledovať dodržiavanie normatívnych, ortoepických, pravopisných, morfologických a interpunkčných aspektov prostredníctvom systematického využívania základných jazykových príručiek slovenského jazyka.* ● *Vzdelávacie aktivity budú klásť dôraz na praktické uplatnenie obsahov prostredníctvom cvičení z fonetickej a pravopisnej analýzy, písania textov v súlade s jazykovými normami, identifikácie sémantických vzťahov medzi slovami a precvičovania postupov obohacovania slovnej zásoby, aby si žiaci rozvíjali funkčné komunikačné kompetencie v reálnych situáciách.*	
3. Literatúra a zážitková recepcia	**Spoločný vzdelávací základ** • Interpretácia literárnych typov a žánrov v rozmanitých textoch. • Analýza vzťahu medzi témou, motívmi a posolstvom. • Interpretácia štruktúry textu prostredníctvom rozvinutej osnovy. • Interpretácia literárneho naratívneho textu: techniky konštruovania postavy; naratívne perspektívy. • Interpretácia neliterárneho naratívneho textu vo vzťahu ku komunikačnému zámeru. • Interpretácia multimodálnych textov zo sémantického hľadiska. • Analýza funkcie opisu v texte. • Písanie interpretačných textov a jednoduchých argumentačných textov. • Vypracovanie charakteristík a reflexívnych textov. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Uplatňovanie stratégií porozumenia: formulovanie inferencií; vysvetľovanie citových a intelektuálnych reakcií. • Interpretácia výkladového a argumentačného textu. • Argumentovanie osobných názorov vo vzťahu k textu. • Používanie logických konektorov a prostriedkov textovej súdržnosti. • Revidovanie a zlepšovanie písomného textu.
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** Odporúča sa, aby učiteľ vyberal relevantné literárne úryvky v súlade so záujmami žiakov a s témami typickými pre každodennú komunikáciu. V tomto kontexte je potrebné dbať na vyvážené spracovanie hlavných literárnych žánrov, napríklad: ● epika (poviedka, črta, rozprávka, povesť, denník, memoárové texty, novela) – na analýzu naratívnej štruktúry, budovania postáv a rozprávačskej perspektívy; ● lyrika (klasická a moderná poézia) – na interpretáciu obrazného jazyka, expresívnosti a citovej/afektívnej roviny textu; ● dráma (úryvky divadelných hier) – na porozumenie dialógu, konfliktu a vzťahu medzi textom a javiskovým stvárnením. Texty môžu pochádzať zo slovenskej kanonickej literatúry, z tvorby súčasných slovenských autorov, ako aj z literatúry Slovákov v diaspóre, čím sa podporuje vytváranie kultúrnych a komparatívnych prepojení.	
4. Prvky interkulturality	**Spoločný vzdelávací základ** • Kultúrne reprezentácie v literárnej tvorbe Slovákov žijúcich v Rumunsku a v iných regiónoch slovenskej diaspóry: - reprezentácia inakosti a interkultúrneho spolunažívania; - kultúrne symboly a ich významy v naratívnom kontexte; - písanie argumentačných textov na kultúrne a identitné témy; - reflexia o vlastnej interkultúrnej identite. ***Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu*** • Vzťah medzi osobnou skúsenosťou a kultúrnou reprezentáciou v literatúre. • Kritická interpretácia kultúrnych reprezentácií (stereotypy, hodnoty, mentality).
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** ● *Výber textov s opismi tradícií, symbolov, kroja a komunitných štruktúr s cieľom identifikovať a diskutovať opakujúce sa kultúrne prvky.* ● *Voľba úryvkov z literárnych, neliterárnych a vedeckých textov týkajúcich sa rituálov, hodnôt komunity a ľudového umenia s cieľom nasmerovania žiakov k pochopeniu identitnej funkcie kultúrnych prvkov.* ● *Použitie 2–3 textov z rôznych regiónov slovenského zahraničia; usmernenie žiakov k porovnávacím pozorovaniam týkajúcim sa spoločných tém (dedina, migrácia, tradícia).*	

12. ROČNÍK
ŠPECIFICKÉ KOMPETENCIE A PRÍKLADY UČEBNÝCH AKTIVÍT

1. Komunikuje efektívne a primerane v rôznych ústnych a písomných situáciách, pričom využíva komunikačný zámer, kontext a vzťah medzi účastníkmi komunikácie

12. ročník

1.1. Kriticky hodnotí ústne prejavy vo vzťahu k myšlienkam, perspektívam, komunikačným zámerom, postojom a vyjadreným emóciám

Spoločný vzdelávací základ:
- *identifikácia hlavných myšlienok v ústnom prejave a ich porovnanie s myšlienkami iného prejavu na tú istú tému*
- *porovnávanie perspektív vyjadrených komunikačnými partnermi alebo rôznymi hovoriacimi vo vzťahu ku komunikačnému zámeru a cieľu komunikácie*
- *rozpoznávanie emócií, postojov a cieľov komunikácie vyjadrených explicitne alebo implicitne v ústnom prejave*
- *formulovanie jednoduchých záverov o vzťahu medzi tým, čo komunikačný partner hovorí, a tým, čo žiak o danej téme už vie*
- *hodnotenie ústneho prejavu z hľadiska súdržnosti myšlienok, relevantnosti informácií a primeranosti formulácie*
- *porovnávanie tvrdení z ústneho prejavu z hľadiska rozdielu medzi faktom, názorom, svedectvom alebo osobnou reprezentáciou*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *kritické analyzovanie výmeny názorov alebo ústneho vystúpenia prostredníctvom identifikácie stratégií ovplyvňovania a typov použitých tvrdení*
- *porovnávanie dvoch rozdielnych ústnych stanovísk k tej istej téme s vysvetlením rozdielov v perspektíve, zámere a argumentačnej sile*
- *formulovanie odôvodneného osobného hodnotenia dôveryhodnosti a efektívnosti ústneho prejavu*

1.2. Ústne argumentuje v rozmanitých interakciách, pričom prejavuje kritické myslenie, flexibilitu, asertivitu a fair play

Spoločný vzdelávací základ:
- *zapájanie sa do riadených dialógov a diskusií s jasným vyjadrením súhlasu, nesúhlasu alebo výhrady voči názorom komunikačného partnera*
- *formulovanie jednoduchých zdôvodnení na podporu vlastného stanoviska s využitím faktov, príkladov alebo relevantných skúseností*
- *používanie argumentov primeraných komunikačnému kontextu: fakty, príklady, dôkazy, morálne hodnoty alebo apel na emócie*
- *prispôsobovanie miery dôraznosti tvrdení podľa situácie a vzťahu s komunikačným partnerom*
- *hodnotenie prejavu komunikačného partnera vo vzťahu k vlastným poznatkom, názorom a kritériám relevantnosti*
- *precvičovanie primeraného komunikačného správania: rešpekt, tolerancia, asertivita, ochota rokovať, nekonfliktnosť*
- *rozpoznávanie emócií komunikačného partnera a prispôsobovanie verbálnej reakcie s cieľom udržať vyvážený komunikačný vzťah*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *organizovanie minidiskusií na známe témy s obhajobou stanoviska a odpoveďami na jednoduché protiargumenty*
- *analyzovanie spôsobu, akým rôzne typy argumentov ovplyvňujú efektívnosť ústnej interakcie*
- *vytváranie dialógových scenárov, v ktorých žiaci vyjednávajú riešenie, zachovávajú fair play a predchádzajú eskalácii konfliktu*
- *preformulovanie príliš rigidného alebo konfliktného vystúpenia do asertívnej a kooperatívnej podoby*

1.3. Vypracúva argumentačné texty s využitím príslušnej štruktúry, osnovy myšlienok, členenia na odseky a konvencií písania

Spoločný vzdelávací základ:
- *usporiadanie myšlienok pri písaní textu prostredníctvom schémy, ktorá zahŕňa úvod, jadro, záver a postupnosť argumentov*

12. ročník
- *štruktúrovanie textu do odsekov zodpovedajúcich jednotlivým etapám argumentácie* - *rozlišovanie a používanie prvkov typických pre argumentáciu: tvrdenie, zdôvodnenie, dôkaz/príklad* - *napísanie krátkeho argumentačného textu s formulovaním názoru a jeho podopretím zdôvodneniami, príkladmi alebo dôkazmi* - *transformovanie priamej reči na nepriamu a naopak pri zachovaní významu a primeranosti kontextu* - *úhľadná úprava textu na strane so zaradením jednoduchých vizuálnych prvkov, ak podporujú význam posolstva* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *písanie argumentačných textov na zadané alebo zvolené témy s výberom a logickým usporiadaním argumentov* - *prepracovanie pôvodného slabo argumentovaného textu do jasnejšej a presvedčivejšej podoby* - *revidovanie argumentačného textu anticipujúc hľadisko súdržnosti, jasnosti zastávaného stanoviska a účinnosti príkladov* - *písanie alebo technické spracovanie textu na počítači s primeraným začlenením grafov, obrázkov alebo iných vizuálnych prvkov* - *využívanie etáp písania pri tvorbe náročnejšieho textu: generovanie myšlienok, zúženie témy, plánovanie a písanie*
1.4. Písomne formuluje stanoviská a kritické reakcie na známe témy a texty pri dodržiavaní noriem jazykovej správnosti a štylistickej primeranosti
Spoločný vzdelávací základ: - *písomné formulovanie osobného stanoviska k známej téme s minimálnou oporou v príkladoch alebo zdôvodneniach* - *formulovanie kritickej reakcie na dve perspektívy prítomné v texte alebo v komunikačnej situácii prostredníctvom súvislého odseku* - *písanie osobných reakcií na myšlienky, hodnoty alebo postoje vyjadrené v texte* - *používanie primeranej slovnej zásoby na vyjadrenie kritického, ale vyváženého postoja* - *revidovanie vlastného textu z hľadiska gramatickej, pravopisnej a interpunkčnej správnosti* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie krátkeho komentára k textu alebo ku komunikačnej situácii so zdôraznením osobného stanoviska a hodnotiacich kritérií* - *formulovanie osobného postoja k presvedčivosti dvoch úryvkov alebo vystúpení v súvislom a argumentačne podloženom texte* - *zlepšovanie písomného prejavu prostredníctvom zásahov do štýlu, správnosti a primeranosti komunikačnému cieľu* - *napísanie a technická úprava vlastnej slohovej práce so zreteľom na vizuálnu organizáciu, čitateľnosť a začlenenie grafických prvkov*

2. Uplatňuje normy slovenského jazyka pri tvorbe správnych, súdržných a funkčných ústnych aj písomných prejavov, prispôsobených cieľu komunikácie

12. ročník
2.1. Využíva slovesné predpony slovenského jazyka na jemné významové odtiene v rozmanitých komunikačných kontextoch
Spoločný vzdelávací základ: - *používanie slovesných predpôn pri slovesách pohybu vo vetách, ktoré vyjadrujú smer, pohyb, začiatok, trvanie alebo ukončenie deja* - *porovnávanie predponových a bezpredponových slovesných tvarov s cieľom pozorovať zmenu významu* - *dopĺňanie lexikálnych radov o slovesá utvorené predponovaním od slovies žiť, bežať, platiť, niesť, tvoriť, myslieť, klásť / položiť, držať, pustiť / púšťať* - *začleňovanie predponových slovies do viet a krátkych textov so zdôvodnením významu zvoleného v danom kontexte* - *triedenie slovesných predpôn podľa účinku, ktorý majú na základný význam slovesa* - *preformulovanie viet zmenou slovesnej predpony so sledovaním zmeny významu* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *analyzovanie slovesných radov s predponami z hľadiska vzťahu medzi predponou, významom a kontextom*

12. ročník

- napísanie krátkeho textu využívajúceho predponové slovesá patriace do rôznych sémantických polí
- porovnávanie slovesných štruktúr podobných formou, ale odlišných významom, s cieľom predchádzať zámenám v používaní

2.2. Tvorí odvodené podstatné mená a primerane ich používa vo vetách a krátkych textoch

Spoločný vzdelávací základ:

- *identifikácia substantív utvorených príponami -ec, -ár / -iar, -ista, -er / -ér v textoch a v bežných vetách*
- *odvodzovanie podstatných mien z daných lexikálnych základov použitím preberaných prípon*
- *porovnávanie odvodených podstatných mien z hľadiska ich sémantickej hodnoty a kontextu použitia*
- *začleňovanie odvodených substantív do krátkych opisných, informatívnych alebo argumentačných viet*
- *usporadúvanie lexikálnych radov na základe tej istej prípony alebo toho istého lexikálneho základu*
- *správne používanie odvodených tvarov vo funkčných a školských kontextoch*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *vysvetľovanie spôsobu, akým prípona prispieva k zmene významu alebo sémantickej kategórie*
- *napísanie odseku, v ktorom sa využívajú odvodené adjektívá patriace do toho istého lexikálneho poľa*
- *porovnávanie produktivity niektorých prípon na príkladoch vybraných z textov alebo zo súčasného jazyka*

2.3. Štruktúruje súvetia a zložitejšie vetné konštrukcie primeraným využívaním syntaktických vzťahov a podraďovania

Spoločný vzdelávací základ:

- *identifikácia a používanie odporovacích, stupňovacích, vylučovacích, príčinných, dôsledkových a časových súvetí vo vetách a krátkych textoch*
- *dopĺňanie syntaktických štruktúr výberom konektora primeraného logickému vzťahu medzi vetami*
- *transformovanie jednoduchých viet na rozvinutejšie vetné štruktúry zavedením explicitného syntaktického vzťahu*
- *formulovanie účelových a podmienkových viet na základe daných situácií*
- *identifikácia a používanie vedľajších viet prípustkových, zreteľových a spôsobových*
- *logické usporadúvanie viet v zloženom súvetí s cieľom zdôrazniť významové vzťahy*
- *písanie krátkych textov, v ktorých sa využívajú viaceré typy syntaktických vzťahov*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *prepísanie krátkeho textu s cieľom rozšíriť pestrosť súvetí a vedľajších viet*
- *porovnávanie účinku rôznych syntaktických štruktúr na jasnosť a významové odtienenie posolstva*
- *napísanie argumentačného alebo výkladového odseku, ktorý obsahuje príčinné, dôsledkové, podmienkové a prípustkové vety*

2.4. Vyberá varianty vyjadrovania primerané štylistickej, sociálnej a regionálnej variabilite slovenského jazyka podľa komunikačného kontextu

Spoločný vzdelávací základ:

- *identifikácia rozdielov v jazykovom registri na príkladoch ilustrujúcich štylistickú variabilitu*
- *triedenie lexikálnych jednotiek podľa faktorov času, priestoru a sociálneho úzu: archaizmy, slang, žargón, frazeologické jednotky*
- *porovnávanie formulácií patriacich do spisovného jazyka, ľudového jazyka a regionálnej variety*
- *výber vhodných variantov vyjadrovania pre každodenné, kultúrne alebo profesijné kontexty*
- *výber variantu zodpovedajúceho spisovnému jazyku spomedzi viacerých formulácií patriacich do hovorového registra, žargónu alebo ľudového jazyka*
- *výber vhodných frazeologických jednotiek do viet a textov pri zachovaní kontextovej primeranosti*
- *pozorovanie vplyvu štylistickej variability na expresívnosť a zrozumiteľnosť posolstva*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:

- *analyzovanie expresívnej a sociálnej hodnoty archaizmov, frazeologických jednotiek, slangových a žargónových výrazov*
- *výber variantu posolstva primeraného určitému registru a konkrétnej komunikačnej situácii spomedzi dvoch navrhnutých formulácií*
- *porovnávanie príkladov regionálneho jazyka a spisovného jazyka vo vzťahu ku kontextu, adresátovi a komunikačnému zámeru*
- *zdôvodnenie výberu určitého registra v krátkom texte alebo v danej komunikačnej situácii*

3. Interpretuje literárne a neliterárne texty s cieľom vytvárať významy, identifikovať hodnoty a emócie a formovať si kritický postoj k obsahu textu

12. ročník

3.1. Hodnotí textové druhy, žánre a štruktúry vo vzťahu k témam, motívom a obrazu sveta

Spoločný vzdelávací základ:
- *hodnotenie príslušnosti textov k literárnym druhom a žánrom s využitím kompozičných, jazykových a umeleckých znakov*
- *syntetizovanie tém a motívov textu s cieľom formulovať záver o jeho obraze sveta*
- *interpretovanie štruktúry textu vo vzťahu k vnútornej organizácii myšlienok a k účinku na celkový význam*
- *porovnávanie spôsobu, akým dva texty rozvíjajú tú istú tému prostredníctvom odlišných motívov a štruktúr*
- *formulovanie hodnotenia relevantnosti štruktúry textu pre jeho posolstvo*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *obhajovanie komparatívneho hodnotenia dvoch textov patriacich do odlišných žánrov vo vzťahu k téme, motívom a obrazu sveta*
- *formulovanie písomnej syntézy o vzťahu medzi témou, motívmi a posolstvom v preberanom texte*
- *argumentovanie hodnoty textu vo vzťahu k špecifikám žánru a k jeho vnútornej organizácii*

3.2. Interpretuje literárne, neliterárne a multimodálne texty z viacerých perspektív vo vzťahu k explicitnému a implicitnému posolstvu

Spoločný vzdelávací základ:
- *interpretovanie textu z rôznych perspektív vo vzťahu k rozprávačskému hlasu, k pozícii čitateľa a ku kontextu recepcie*
- *identifikácia a vysvetľovanie explicitného a implicitného posolstva v literárnom alebo neliterárnom texte*
- *kritické analyzovanie neliterárneho textu vo vzťahu ku komunikačnému zámeru, k organizácii informácií a k účinku na príjemcu*
- *interpretovanie posolstva súčasných multimodálnych textov prostredníctvom prepájania verbálnych, vizuálnych a symbolických prvkov*
- *prepájanie textu s jeho kultúrnym a sociálnym kontextom s cieľom vysvetliť niektoré významy a hodnoty*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *porovnávanie dvoch možných interpretácií toho istého textu so zdôraznením argumentov, ktoré ich podporujú*
- *formulovanie záveru o tom, ako kultúrny a sociálny kontext ovplyvňuje porozumenie textu*
- *interpretovanie súčasného multimodálneho textu vo vzťahu k publiku, zámeru a stratégii výstavby daného posolstva*

3.3. Formuluje hodnotiace súdy o prečítaných textoch vo vzťahu k naratívnym technikám, výstavbe postavy a funkciám opisu a výkladu

Spoločný vzdelávací základ:
- *hodnotenie literárneho naratívneho textu vo vzťahu k moderným naratívnym technikám a k spôsobu výstavby komplexnej postavy*
- *analyzovanie úlohy opisu a výkladu v zložitejších textových štruktúrach s cieľom zdôrazniť ich prínos k významu daného textu*
- *formulovanie hodnotiaceho súdu o postave, textovom úseku alebo posolstve textu s oporou o relevantné príklady*
- *posudzovanie účinnosti niektorých postupov textovej výstavby s dôrazom na účinok vyvolávajúci u čitateľa*
- *vzťahovanie osobného hodnotenia k hodnotám, myšlienkam a kultúrnym reprezentáciám identifikovaným v texte*

Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu:
- *napísanie hodnotiaceho odseku o komplexnej postave alebo o významnej naratívnej technike*
- *porovnávanie expresívnej a funkčnej hodnoty opisu a výkladu v dvoch odlišných textoch*
- *obhajovanie hodnotiaceho súdu o texte so začlenením odkazov na kultúrny kontext a autorský zámer*

3.4. Vypracúva komplexné argumentačné texty, interpretačné a syntetické eseje pri dodržiavaní požiadaviek akademického jazyka

Spoločný vzdelávací základ:
- *napísanie komplexného argumentačného textu vychádzajúceho z interpretačného alebo hodnotiaceho problému preberaného textu*
- *vypracovanie interpretačnej eseje na základe zadanej úlohy s jasnou štruktúrou a logicky usporiadanými myšlienkami*
- *napísanie syntetickej eseje, ktorá dáva do vzťahu témy, motívy, perspektívy a kultúrne kontexty*

12. ročník
- *začleňovanie kultúrnych referencií do písomného prejavu s cieľom podporiť interpretáciu alebo argumentáciu* - *používanie jazyka primeraného akademickému registru prostredníctvom výberu termínov a presného formulovania myšlienok* - *prispôsobenie napísaného textu požiadavkám štandardizovaného hodnotenia pri dodržaní štruktúry, jasnosti a súdržnosti textu* - *revidovanie vlastného textu z hľadiska argumentačnej súdržnosti, štylistickej primeranosti a správnosti písomného prejavu* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *prepracovanie vlastnej eseje posilnením argumentácie a presnejším začlenením kultúrnych referencií* - *vypracovanie interpretačného alebo argumentačného textu vo formáte blízkom štandardizovanej skúške* - *porovnávanie dvoch variantov písomnej odpovede na tú istú úlohu s cieľom zdôrazniť rozdiely v organizácii, argumentácii a akademickom štýle*

4. Využíva vzťah medzi jazykom, literatúrou a kultúrou na porozumenie kultúrnej identite a interkultúrnej rozmanitosti

12. ročník
4.1. Interpretuje spôsoby propagácie slovenskej kultúry v Rumunsku v literárnych, neliterárnych a vedeckých textoch
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia informácií a kultúrnych reprezentácií, prostredníctvom ktorých literárny, neliterárny alebo vedecký text propaguje slovenskú kultúru v Rumunsku* - *porovnávanie spôsobu, akým je ten istý kultúrny aspekt prezentovaný v literárnom úryvku, v neliterárnom článku a v texte informatívneho alebo vedeckého charakteru* - *vysvetľovanie úlohy literárnych časopisov v šírení a zviditeľňovaní kultúrnych hodnôt slovenskej komunity* - *výber relevantných úsekov z rôznych textov s cieľom zdôrazniť stratégie kultúrnej propagácie* - *formulovanie záveru o prínose písaného textu k zachovávaniu a odovzdávaniu kultúrnej identity* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *interpretovanie úlohy literárneho/neliterárneho textu alebo literárneho časopisu pri utváraní verejného obrazu slovenskej kultúry v Rumunsku* - *vypracovanie komparatívneho komentára o kultúrnej účinnosti dvoch textov, ktoré propagujú ten istý identitný prvok* - *napísanie krátkeho interpretačného textu o vzťahu medzi kultúrnou propagáciou a uchovávaním komunitnej pamäti (Slovákov v Rumunsku)*
4.2. Porovnáva literárne, historické a umelecké reprezentácie slovenskej kultúry v Rumunsku vrátane moderných foriem vyjadrenia
Spoločný vzdelávací základ: - *porovnávanie spôsobu, akým je kultúrny prvok reprezentovaný v literárnom, neliterárnom alebo publicistickom texte* - *identifikácia podobností a rozdielov medzi umeleckým, historickým a dokumentárnym spracovaním kultúrnej témy* - *analyzovanie moderných foriem vyjadrenia, ako sú vizuálna poézia, krátka próza, publicistika alebo kultúrny rozhovor, vo vzťahu k sprostredkovanému identitnému posolstvu* - *porovnávanie jazyka a kultúrneho účinku rozličných typov reprezentácie* - *formulovanie záveru o tom, ako prostriedok vyjadrenia ovplyvňuje recepciu témy* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *napísanie komparatívneho komentára k dvom typom reprezentácie tej istej kultúrnej reality* - *prepájanie literárneho textu s historickým, umeleckým alebo publicistickým dokumentom s cieľom zdôrazniť komplementárne perspektívy* - *interpretovanie modernej formy vyjadrenia z hľadiska vzťahu medzi formálnou inováciou a kultúrnou pamäťou*
4.3. Argumentuje úlohu prekladu a prekladateľa pri zachovávaní a sprostredkovaní kultúrnej identity
Spoločný vzdelávací základ: - *identifikácia situácií, v ktorých preklad uľahčuje prístup k dielam, hodnotám a reprezentáciám slovenskej kultúry v Rumunsku*

12. ročník
- *analyzovanie úlohy prekladateľa ako sprostredkovateľa medzi jazykmi, kultúrnymi kontextmi a rôznymi skupinami publika* - *porovnávanie úryvku v origináli s jeho prekladovou verziou s cieľom pozorovať jazykové voľby a ich účinok na kultúrny význam* - *formulovanie odôvodneného názoru na význam prekladu pri šírení literatúry a kultúrnych hodnôt* - *napísanie krátkeho textu, v ktorom sa obhajuje úloha prekladateľa pri zachovávaní kultúrnej identity* Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu: - *vypracovanie argumentácie o vzťahu medzi vernosťou prekladu a sprostredkovaním kultúrnej špecifickosti* - *analyzovanie spôsobu, akým preklad môže zachovávať, prispôsobovať alebo oslabovať kultúrne významy* - *napísanie krátkej eseje o prekladateľovi ako kultúrnom sprostredkovateľovi medzi komunitami a epochami* - *ústne obhájenie stanoviska o význame prekladu pre zviditeľnenie slovenskej kultúry v Rumunsku*

12. ROČNÍK
VZDELÁVACIE OBSAHY

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
1. Komunikácia	**Spoločný vzdelávací základ** • Prvky typické pre argumentáciu (zdôvodnenie, dôkaz/príklad). • Stratégie formulovania a porozumenia ústnemu textu: porovnávanie myšlienok, perspektív, komunikačných zámerov, emócií, postojov a cieľov komunikácie. • Stratégie aktívneho počúvania: porozumenie v kontexte perspektívy vyjadrenej komunikačným partnerom a jej kritické hodnotenie; hodnotenie toho, čo partner hovorí, vo vzťahu k tomu, čo žiak vie, alebo k jeho vlastným názorom. • Komunikačné postoje: rešpekt, tolerancia. • Emocionálna inteligencia: rozpoznávanie emócií komunikačných partnerov. • Argumentácia a presviedčanie, používanie argumentov (fakty, príklady, dôkazy, morálne hodnoty, emócie), sila tvrdení v argumentácii (fakty, názory, svedectvá, osobné reprezentácie a pod.). • Štruktúra argumentačného textu. • Špecifické komunikačné postoje: kritické myslenie, flexibilita, asertivita, ochota rokovať, nekonfliktnosť, fair play. • Úprava textu: rukopis, rozmiestnenie textu na strane, začlenenie kresieb, grafov, fotografií. • Tvorba osnovy myšlienok. Časti textu: úvod, jadro, záver, odseky. • Transformácia priamej reči na nepriamu a naopak. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • *Štýl: gramatická správnosť, dodržiavanie pravopisných a interpunkčných pravidiel*. • Etapy písania: generovanie myšlienok, plánovanie, písanie; skúmanie známych tém, zužovanie tém na konkrétne aspekty, slohové práce na zadané alebo vlastné témy: rozprávanie, opis, dialóg. • Úprava textu: písanie/technická úprava textu na počítači, začlenenie kresieb, grafov, fotografií.
***Navrhovaný materiál zameraný na počúvanie/analýzu*:** ● *Texty určené na počúvanie a analýzu budú zahŕňať autentické príklady komunikácie, ako sú neformálne rozhovory, verejné debaty alebo administratívne oznamy, aby jasne ilustrovali rozdiely medzi štýlmi a typmi jazyka*. ● *Vybrané zvukové materiály zvýraznia prvky ako tón, komunikačný zámer, jazykový register a štruktúra prejavu, aby žiaci mohli identifikovať charakteristiky verbálnej aj neverbálnej komunikácie v reálnych situáciách*. ***Navrhované typy interakcií*:** ● *Navrhované interakcie budú zohľadňovať kolaboratívne, argumentačné a situačné aktivity, aby umožnili precvičovanie asertívnej komunikácie a rôznych jazykových registrov v autentických kontextoch*. ● *Odporúča sa integrovať spontánne a digitálne formy interakcie, ako sú online diskusie alebo neštruktúrované rozhovory, s cieľom posilniť flexibilitu ústnej komunikácie a rozvíjať schopnosť prispôsobiť sa rôznym spoločenským situáciám*.	

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
2. Jazykové prostriedky komunikácie	**Spoločný vzdelávací základ** • Verbálne prefixy – pohybové slovesá. • Verbálne prefixy *žiť*: pre-, o-, u-, za-, po-, do-, v-/sa, z-/sa, vy-. • Verbálne prefixy *bežať*: pri-, v-, za-, po-, roz-, roz-/sa, od-, vy-, do-, pod-, u-, pre-, pre-/sa, pred-, o-, z-, z-/sa. • Verbálne prefixy *platiť*: od-, pod-, pred-, vy-, o-, do-, pre-, pri-, s-. • Verbálne prefixy *niesť*: od-, v-, za-, pre-, do-, vy-, u-, roz-, pri-, pred-, z-. • Verbálne prefixy *tvoriť*: vy-, vy-/u-, pre-, s-, do-, o-, roz-, za-, u-/za-. • Verbálne prefixy *myslieť*: roz-, vy-, do-, pre-, od-, na-, za-, po-, z-. • Verbálne prefixy *klásť – položiť*: z-, pri-, roz-, v-, pre-, vy-, za-, u-. • Verbálne prefixy *držať*: po-, do-, vy-, za-, pri-, u-, na-, z-. • Verbálne prefixy *pustiť – púšťať*: vy-, s-, do-, po-, u-, v-, pri-, na-, o-, od-, pre-, za-. • Sufixy aubstantív: -ec, -ár/-iar, -ista, -er/-ér. • Odporovacie (adverzatívne) súvetia. Stupňovacie (gradačné) súvetia. Vylučovacie (disjunktívne) súvetia. Príčinné (kauzálne) súvetia. Dôsledkové (konsekutívne) súvetia. Časové (temporálne súvetie). • Účelové (finálne) vety. Podmienkové (kondicionálove) vety. • Prípustkové, zreťeľové a spôsobové vedľajšie vety. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Štylistická variabilita. • Kategórie výrazov založené na faktoroch času, priestoru a sociálneho úzu: archaizmy, slang, žargón, frazeologické jednotky. • Ľudový jazyk. Regionálna variabilita jazyka.
***Spôsoby práce s obsahmi vyučovania*:** ● *Pri štúdiu týchto obsahov sa bude dôsledne sledovať dodržiavanie normatívnych, ortoepických, pravopisných, morfologických a interpunkčných aspektov prostredníctvom systematického využívania základných jazykových príručiek slovenského jazyka.* ● *Vzdelávacie aktivity budú klásť dôraz na praktické uplatnenie obsahov prostredníctvom cvičení z fonetickej a pravopisnej analýzy, písania textov v súlade s jazykovými normami, identifikácie sémantických vzťahov medzi slovami a precvičovania postupov obohacovania slovnej zásoby, aby si žiaci rozvíjali funkčné komunikačné kompetencie v reálnych situáciách.*	
3. Literatúra a zážitková recepcia	**Spoločný vzdelávací základ** • Kritické hodnotenie literárnych typov a žánrov. • Analýza a syntéza tém, motívov a obrazu sveta. • Interpretácia textu z viacerých perspektív. • Hodnotenie literárneho naratívneho textu: moderné naratívne techniky; výstavba komplexnej postavy. • Analýza explicitného a implicitného posolstva. Kritická analýza neliterárneho textu. • Interpretácia posolstva v súčasných multimodálnych textoch. • Hodnotenie funkcie opisu a výkladu v zložitých štruktúrach. • Prepájanie textu s kultúrnym a sociálnym kontextom. **Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu** • Písanie komplexných argumentačných textov. • Vypracovanie interpretačných a syntetických esejí. • Formulovanie a obhajovanie hodnotiacich súdov. • Začleňovanie kultúrnych referencií do písomného prejavu. • Dodržiavanie požiadaviek akademického jazyka. • Prispôsobenie textu požiadavkám štandardizovaného hodnotenia.
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** Odporúča sa, aby učiteľ vyberal relevantné literárne úryvky v súlade so záujmami žiakov a s témami typickými pre každodennú komunikáciu. V tomto kontexte je potrebné dbať na vyvážené spracovanie hlavných literárnych žánrov, napríklad: ● epika (poviedka, črta, rozprávka, povesť, denník, memoárové texty, novela) – na analýzu naratívnej štruktúry, budovania postáv a rozprávačskej perspektívy; ● lyrika (klasická a moderná poézia) – na interpretáciu obrazného jazyka, expresívnosti a citovej/afektívnej roviny textu; ● dráma (úryvky divadelných hier) – na porozumenie dialógu, konfliktu a vzťahu medzi textom a javiskovým stvárnením. Texty môžu pochádzať zo slovenskej kanonickej literatúry, z tvorby súčasných slovenských autorov, ako aj z literatúry Slovákov v diaspóre, čím sa podporuje vytváranie kultúrnych a komparatívnych prepojení.	

PREDMETOVÉ KOMPONENTY	VZDELÁVACIE OBSAHY
4. Prvky interkulturality	**Spoločný vzdelávací základ** • Propagácia slovenskej kultúry v Rumunsku prostredníctvom literárneho, neliterárneho a vedeckého textu: - literárne časopisy, preklad literárnych textov; - úloha prekladateľa pri zachovávaní kultúrnej identity. ***Rozširujúca zložka spoločného vzdelávacieho základu*** • Literárno-historicko-umelecké perspektívy: komparatívna analýza medzi typmi reprezentácií: - moderné formy vyjadrenia (vizuálna poézia, krátka próza, publicistika, kultúrne rozhovory).
***Poznámky na margo prístupu k navrhnutým obsahom vyučovania*:** ● *Výber textov s opismi tradícií, symbolov, kroja a komunitných štruktúr s cieľom identifikovať a diskutovať opakujúce sa kultúrne prvky.* ● *Voľba úryvkov z literárnych, neliterárnych a vedeckých textov týkajúcich sa rituálov, hodnôt komunity a ľudového umenia s cieľom nasmerovania žiakov k pochopeniu identitnej funkcie kultúrnych prvkov.* ● *Použitie 2–3 textov z rôznych regiónov slovenského zahraničia; usmernenie žiakov k porovnávacím pozorovaniam týkajúcim sa spoločných tém (dedina, migrácia, tradícia).*	

METODICKÉ ODPORÚČANIA

1. Významy a úloha (kurikulárne ukotvenie)

Metodické odporúčania pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) majú za cieľ usmerňovať a podporovať pedagogických pracovníkov pri uplatňovaní školského vzdelávacieho programu, pričom nemajú predpisový charakter. Môžu sa využívať ako pracovné východiská určené na uľahčenie premietnutia kurikulárnych zámerov do didaktickej praxe prispôsobenej konkrétnemu vzdelávaciemu kontextu.

Pedagogický pracovník môže zabezpečovať koherenciu medzi všeobecnými kompetenciami a špecifickými kompetenciami prostredníctvom: (a) výberu a vzájomného prepojenia učebného obsahu s autentickými komunikačnými situáciami; (b) projektovania vzdelávacích aktivít zameraných na rozvoj kompetencií recepcie a produkcie ústnych a písomných komunikátov; (c) využívania hodnotenia ako nástroja regulácie didaktického postupu a podpory vzdelávacieho pokroku žiakov.

Svojím spôsobom formulácie sa tieto metodické odporúčania odporúča chápať ako nástroje aplikačného charakteru, zamerané na proces vyučovania – učenia sa – hodnotenia, a to prostredníctvom výberu a kombinovania aktivizujúcich didaktických metód (napríklad rozhovor, riadené čítanie, cvičenie, práca s textom); prispôsobenia didaktických stratégií vekovej úrovni, tempu učenia sa a záujmom žiakov; a integrácie reflexie o jazyku a literatúre do konkrétnych komunikačných činností.

V závislosti od profesijných skúseností môžu pedagogickí pracovníci využívať tieto metodické odporúčania diferencovaným spôsobom, napríklad: ako orientačné východiská pri projektovaní vyučovacích hodín a štruktúrovaní vzdelávacích aktivít v prípade začínajúcich učiteľov, resp. ako východiskový bod pre adaptáciu, diverzifikáciu a metodickú inováciu v prípade skúsených učiteľov.

S cieľom zvýšiť aplikačný charakter a vnútornú koherenciu kurikulárneho postupu môže pedagogický pracovník pri projektovaní využiť postup typu „od konca k začiatku“ (backward design), vychádzajúc zo špecifických kompetencií a očakávaných výsledkov učenia sa, na základe ktorých následne volí primeraný učebný obsah a vzdelávacie aktivity, ako aj k nim prislúchajúce kritériá hodnotenia.

2. Všeobecné princípy (normatívny rámec)

Všeobecné princípy, ktoré tvoria východisko didaktického postupu vo vyučovacom predmete Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk), poskytujú referenčný rámec pre projektovanie, realizáciu a hodnotenie vyučovacích a vzdelávacích aktivít v súlade s cieľmi stredoškolského vzdelávania a s profilom absolventa. Tieto princípy majú orientačný a normatívny charakter a podporujú flexibilnú aplikáciu vyučovacích osnov, ako aj ich prispôsobenie rozmanitým vzdelávacím kontextom bez narušenia jednoty a koherencie vyučovacieho predmetu.

(2.1.) Proces vyučovania a učenia sa je **orientovaný na žiaka**, ktorý je vnímaný ako aktívny účastník budovania vlastných jazykových, literárnych a kultúrnych kompetencií. Vzdelávacie aktivity sú koncipované tak, aby podporovali aktívne zapájanie sa, osobnú reflexiu a učenie sa prostredníctvom objavovania, a to prostredníctvom prepájania učebného obsahu so životnými skúsenosťami, záujmami a úrovňou rozvoja

žiakov. V tomto zmysle didaktický proces rozvíja autonómiu, zodpovednosť a schopnosť sebahodnotenia, pričom využíva autentické komunikačné situácie a interpretáciu rôznych typov komunikátov.

(2.2.) Didaktický proces zhodnocuje **rozmanitosť metód a techník** vyučovania – učenia sa – hodnotenia, primeraných cieľovým kompetenciám a špecifikám vyučovacieho predmetu. Vyvážene sa uplatňujú tradičné, interaktívne, skúsenostné a digitálne metódy, ako napríklad riadené a kritické čítanie, heuristický rozhovor, prípadová štúdia, diskusia, projektové vyučovanie alebo využívanie digitálnych zdrojov. Táto metodologická rozmanitosť podporuje rozvoj funkčných komunikačných kompetencií a stimuluje záujem o učenie sa i kritické myslenie.

(2.3.) Didaktický postup je koncipovaný **flexibilne a adaptabilne** s ohľadom na úroveň pripravenosti školskej triedy, dynamiku skupiny žiakov a dostupné vzdelávacie zdroje. Vyučujúci môže upravovať vyučovacie stratégie, tempo osvojovania učebného obsahu, organizačné formy vzdelávacích aktivít a spôsoby hodnotenia tak, aby reagoval na reálne vzdelávacie potreby a zabezpečil pokrok každého žiaka. Adaptabilita zároveň zahŕňa integráciu digitálneho prostredia a efektívne využívanie priebežne sa vynárajúcich / aktuálnych vzdelávacích situácií

(2.4.) Proces vyučovania a učenia sa je realizovaný prostredníctvom **stratégií diferenciácie a personalizácie**, ktoré umožňujú rozvíjať potenciál každého žiaka a podporovať jeho individuálny pokrok. Vzdelávacie aktivity možno projektovať so stupňovanými úlohami, rôznou mierou náročnosti a rozmanitými výstupnými produktmi v závislosti od kompetencií, záujmov a štýlov učenia sa žiakov, čím sa prispieva k zabezpečeniu rovnosti vo vzdelávaní a k adekvátnej reakcii na rozmanité vzdelávacie potreby. Ako doplnenie stratégií diferenciácie sa odporúča explicitne vymedziť podporné opatrenia pre špecifické vzdelávacie situácie (nápravné vzdelávanie, akcelerácia, bilingválni žiaci, žiaci s ťažkosťami v oblasti gramotnosti alebo so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami), a to prostredníctvom úpravy úloh, pracovných podporných materiálov, časovej dotácie, spôsobu prezentácie učiva a kritérií hodnotenia tak, aby bola zabezpečená reálna participácia a pokrok každého žiaka.

(2.5.) Interdisciplinárna integrácia sa zameriava na prepájanie učebného obsahu vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) s inými vzdelávacími oblasťami s cieľom vytvárať koherentnú predstavu o poznaní. Vzdelávacie aktivity môžu využívať spoločné témy a kontexty s inými vyučovacími predmetmi, čím sa podporuje transfer kompetencií a aplikácia poznatkov v rozmanitých situáciách. Tento prístup prispieva k rozvoju prierezových kompetencií a k hlbšiemu porozumeniu úlohy jazyka a literatúry pri interpretácii kultúrnej a spoločenskej reality.

(2.6.) Hodnotenie vo vyučovacom predmete Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) sa odporúča koncipovať ako integrálnu súčasť procesu vyučovania – učenia sa – hodnotenia, s cieľom podporovať rozvoj komunikačných kompetencií žiakov v kontextoch recepcie, produkcie a ústnej a písomnej interakcie, ako aj formovanie reflexívneho postoja k vlastnému učeniu sa.

Proces hodnotenia ako integrálna súčasť procesu vyučovania a učenia sa zohľadňuje tieto princípy:

a) Rovnováha medzi formatívnym a sumatívnym hodnotením – prepájanie formatívneho hodnotenia (realizovaného priebežne, zameraného na pokrok a reguláciu učenia sa) so sumatívnym hodnotením (uskutočňovaným na záver tematických celkov, s certifikačnou funkciou). Formatívne hodnotenie podporuje prispôsobovanie didaktického postupu, zatiaľ čo sumatívne hodnotenie zhodnocuje výstupné produkty učenia sa (písomné texty, projekty, portfóliá).
b) Transparentnosť a využívanie explicitných kritérií – realizácia hodnotenia na základe jasných kritérií, ktoré sú žiakom oznámené pred plnením pracovných úloh. Explicitné kritériá uľahčujú sebahodnotenie, sebareguláciu a preberanie zodpovednosti za vlastný pokrok.
c) Hodnotenie komunikačných kompetencií – zameranie hodnotenia prednostne na komunikačné kompetencie (porozumenie, interpretáciu a tvorbu kontextovo primeraných komunikátov), a nie na izolovanú reprodukciu poznatkov o jazyku alebo literatúre. Poznatky o jazyku sa zhodnocujú prostredníctvom ich funkčného využitia v autentických komunikačných situáciách.
d) Hodnotenie produktu a procesu jeho tvorby – zohľadňovanie pri hodnotení ústnych a písomných výstupov tak finálneho produktu, ako aj procesu jeho vzniku (plánovanie, písanie/redigovanie, revízia, prezentácia). Tento prístup podporuje uvedomovanie si pracovných stratégií a preberanie zodpovednosti za dosiahnutý pokrok.
e) Deskriptívna, konštruktívna a na pokrok orientovaná spätná väzba – poskytovanie špecifickej, opisnej a konštruktívnej spätnej väzby, a to ústnou alebo písomnou formou, vrátane digitálneho prostredia, štruktúrovanej prostredníctvom hodnotiacich rubrík a kritériových mriežok (napr.: „Hlavnú myšlienku si formuloval správne, argumentáciu však možno rozvinúť ďalšími príkladmi z textu.“; „Štruktúra je prehľadná; pri ďalšom písaní sa pokús diverzifikovať logické spojovacie výrazy.“). Odporúča sa aj reflexívna spätná väzba formulovaná prostredníctvom otázok typu: „Čo sa ti podarilo?“, „Čo by si nabudúce zmenil?“, „Čo urobíš inak?“.

f) Zapájanie žiakov do hodnotenia – aktívna účasť žiakov na procese hodnotenia prostredníctvom sebahodnotenia a rovesníckeho hodnotenia, s využitím čitateľských a učebných denníkov, písomných reflexií, portfólií a hodnotiacich mriežok. Tieto postupy prispievajú k rozvoju kritického myslenia, zodpovednosti a schopnosti reflexívnej analýzy.

Pri projektovaní hodnotiaceho postupu môže pedagogický pracovník zohľadniť tieto orientačné otázky:
Prečo hodnotím? – s cieľom porozumieť pokroku žiakov, podporovať učenie sa a prispôsobovať didaktický proces;
Čo hodnotím? – špecifické kompetencie stanovené učebnými osnovami vo vyučovacom predmete Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk);
Ako hodnotím? – prostredníctvom rozmanitých metód a nástrojov prispôsobených cieľovým kompetenciám a typu hodnotenia;
Ako presne meriam? – pomocou validných, spoľahlivých a transparentných nástrojov založených na jasných kritériách, ktoré sú žiakom vopred sprostredkované;
Akú spätnú väzbu poskytujem? – deskriptívnu spätnú väzbu orientovanú na pokrok a integrovanú do procesu učenia sa;
Aké rozhodnutia prijímam na základe hodnotenia? – úpravu vyučovacích stratégií a poskytovanie individualizovanej podpory žiakom v závislosti od identifikovaných potrieb.

Hodnotiaci postup sa zameriava na diverzifikáciu metód a nástrojov hodnotenia prostredníctvom:
- projektového hodnotenia, ktoré môže integrovať kompetencie čítania, písania, vyhľadávania informácií a kultúrnej interpretácie;
- rovesníckeho hodnotenia, uplatňovaného na výstupy činnosti žiakov (argumentačné texty, prezentácie, tematické projekty);
- sebahodnotenia, realizovaného prostredníctvom nástrojov, ktoré podporujú uvedomovanie si osobného pokroku a rozvoj metakognitívnych kompetencií.

Hodnotenie možno realizovať aj prostredníctvom portfólií, písomných a ústnych skúšok, pozorovacích hárkov, hodnotiacich rubrík a mriežok, progresových testov s rôznorodými typmi položiek, čitateľských denníkov, škál sebahodnotenia a rovesníckeho hodnotenia. Proces hodnotenia sa odporúča chápať ako integrálnu súčasť učenia sa, orientovanú na rozvoj komunikačných kompetencií, kritického myslenia a reflexívneho, zodpovedného postoja k vlastnej jazykovej a kultúrnej rozvojovej trajektórii. Na zvýšenie validity a porovnateľnosti hodnotenia sa odporúča dôsledné využívanie analytických rubrík (kritériá/deskriptory podľa úrovní) pri písomných a ústnych výstupoch, ako aj selektívna archivácia výstupných produktov v portfóliách (vrátane digitálnych) ako východisko pre hodnotenie pokroku a pre edukačný dialóg medzi žiakom, učiteľom a rodičmi.

3. Všeobecné metodologické usmernenia (operacionalizácia)

Vyučovanie a učenie sa slovenského jazyka a literatúry (materinský jazyk) sa zakladá na moderných pedagogických princípoch orientovaných na žiaka a na rozvoj kľúčových kompetencií. Jazykové, literárne a kultúrne obsahy sa vyberajú a usporadúvajú vo vzťahu k životným skúsenostiam žiakov, k dynamike digitálneho prostredia a k špecifikám slovenskej komunity v Rumunsku a v zahraničí. Didaktický postup sa zameriava na postupné formovanie komunikačných kompetencií, analýzy, interpretácie a kritického vyjadrovania v súlade s vekovými osobitosťami žiakov a s požiadavkami súčasnej spoločnosti. Štruktúra učebných osnov zabezpečuje kontinuitu a koherenciu rozvoja kompetencií – od funkčného používania slovenského jazyka a dodržiavania spisovnej normy až po porozumenie komunikačným štýlom, kritické hodnotenie ústnych a písomných komunikátov, zvládnutie argumentačného prejavu a tvorbu explikatívnych, reflexívnych a esejistických textov. V tomto rámci učiteľ projektuje a realizuje integrované didaktické aktivity, ktoré systematicky prepájajú všetky štyri predmetové komponenty/obsahové oblasti.

(3.1.) Ako ústredný princíp metodologického postupu sa **aktívne učenie** uskutočňuje prostredníctvom činností, ktoré vyžadujú priamu, uvedomelú a reflexívnu participáciu žiakov. Žiaci sú zapájaní do analýzy autentických komunikačných situácií, pozorovania a interpretácie verbálnych, neverbálnych a paraverbálnych prvkov, identifikácie a vysvetľovania štylistických znakov textov, analýzy naratívnej štruktúry a postáv, interpretácie literárnych motívov a tém s prioritným dôrazom na porozumenie posolstvu a komunikačnú funkciu textu, hodnotenia dôveryhodnosti mediálnych komunikátov, ako aj do vytvárania logických a kauzálnych vzťahov v explikatívnych a esejistických textoch, interpretácie literárnych motívov a tém, ako aj do vytvárania logických a kauzálnych vzťahov v explikatívnych a esejistických textoch. Diskusie, prípadové štúdie, simulácie prejavov (rečníckych, publicistických, argumentačných), textové a kultúrne investigácie a cvičenia zamerané na transformáciu textov prispievajú k rozvoju kritického myslenia a

funkčných komunikačných kompetencií, so zameraním na explikatívne a argumentačné texty, funkčné prejavy a na logickú analýzu posolstva.

(3.2.) Ako doplnenie aktívneho učenia sa systematicky uplatňuje a podporuje **kolaboratívna dimenzia učenia** prostredníctvom skupinových a rovesníckych hodnotiacich aktivít, ktoré umožňujú učenie sa prostredníctvom interakcie a vyjednávania významu. Vzdelávacie aktivity sú zamerané na tvorbu myšlienkových máp a porovnávacích tabuliek, vypĺňanie analytických pracovných listov (štruktúra, štýl, postavy, motívy, kontexty), kolaboratívne písanie textov (správy, rozhovory, recenzie, prejavy, eseje), ako aj na rovesnícke hodnotenie vytvorených výstupov. Vzájomné mentorstvo medzi žiakmi sa odporúča najmä pri aktivitách písania, revízie a interpretácie, keďže podporuje diferenciáciu učenia sa a upevňovanie jazykových a literárnych kompetencií.

(3.3.) Integračnou formou aktívneho a kolaboratívneho učenia sa je **projektové vyučovanie**, ktoré predstavuje efektívny spôsob organizácie vzdelávacích aktivít a umožňuje prepájanie učebného obsahu do komplexných tematických kontextov so spoločenskou, kultúrnou a identitnou relevanciou. Vzdelávacie aktivity môžu byť organizované vo forme projektov zameraných na zodpovednú komunikáciu v digitálnom prostredí, tvorbu publicistických výstupov, analýzu rečníckeho prejavu, analýzu mediálnych posolstiev, projekty digitálnej komunikácie a interdisciplinárne projekty prepájajúce jazyk s využívaním technológií, interpretáciu literárnych smerov v historickom kontexte, skúmanie kolektívnej pamäti alebo prezentáciu a propagáciu slovenského kultúrneho dedičstva. Projekty zahŕňajú činnosti zamerané na vyhľadávanie a spracovanie informácií, analýzu, písanie, výber zdrojov, tvorbu kultúrnych výstupov a verejnú prezentáciu, čím prispievajú k rozvoju transverzálnych kompetencií, autonómie v učení sa a schopnosti transferu a aplikácie poznatkov v autentických situáciách.

(3.4.) Didaktický postup je podporovaný aj prostredníctvom cielenej integrácie **digitálneho učenia**, ktoré dopĺňa a posilňuje uplatňovanie didaktických stratégií využívaním primeraných digitálnych zdrojov a nástrojov v súlade s kompetenciami stanovenými učebnými osnovami. Vzdelávacie aktivity môžu zahŕňať interaktívne cvičenia zamerané na triedenie a asociáciu, digitálne grafické organizéry, storyboardy pre naratívne texty, kolaboratívne platformy na písanie a poskytovanie spätnej väzby, tvorbu multimediálnych prezentácií, podcastov, školských blogov, interpretačných koláží alebo digitálnych portfólií. Digitálne aktivity uľahčujú kritickú analýzu informácií, rozvoj mediálnej gramotnosti a nácvik dodržiavania pravidiel citovania a zodpovedného využívania zdrojov. Pri práci s digitálnymi zdrojmi sa odporúča explicitne formulovať pracovné pravidlá týkajúce sa dôveryhodnosti zdrojov, správneho citovania, ochrany osobných údajov a etického správania v online prostredí tak, aby sa digitálna kompetencia rozvíjala integrovaným spôsobom spolu s čitateľskou gramotnosťou a občianskou kompetenciou.

(3.5.) S cieľom zabezpečiť **relevantnosť a zmysluplnosť učenia sa** sú didaktické aktivity koncipované **autentickým** spôsobom, ktorý prepája učebný obsah s každodennou realitou a so životom komunity, čím sa podporuje transfer učenia do významných kontextov. Aktivity môžu vychádzať z reálnych komunikačných situácií (funkčné texty, verejné prejavy, argumentačné vystúpenia), ako aj z analýzy kultúrnych reprezentácií Slovákov v Rumunsku a v zahraničí. Analýza týchto reprezentácií v literárnych textoch, ich prepájanie s kultúrnymi artefaktmi, tradíciami, sviatkami alebo komunitnými svedectvami prispieva k rozvoju interkultúrnych kompetencií a k formovaniu etického postoja k kultúrnemu dedičstvu.

(3.6.) Prispôsobovanie didaktického postupu konkrétnemu vzdelávaciemu kontextu sa uskutočňuje prostredníctvom **kontextualizovaného učenia**, ktoré predpokladá adaptáciu didaktických stratégií podľa úrovne kompetencií žiakov, špecifík triedy, školy a miestnej komunity, ako aj podľa dostupných zdrojov. Učebné osnovy umožňujú projektovanie diferencovaných aktivít so stupňovanými úlohami, rozmanitými výstupnými produktmi a flexibilnými formami hodnotenia tak, aby každý žiak mohol napredovať v súlade s vlastným tempom a potenciálom. Využívanie jazykových a kultúrnych skúseností žiakov a miestnych zdrojov prispieva k zvýšeniu relevantnosti a efektívnosti vzdelávacieho procesu. Na zabezpečenie inklúzie a rovnosti sa odporúča explicitné plánovanie opatrení na zvyšovanie prístupnosti (vizuálna podpora, grafické organizéry, sekvenovanie úloh, navýšenie časovej dotácie, alternatívne formy výstupov), ako aj realizácia nápravných intervencií na základe výsledkov formatívneho hodnotenia.

Systematickým uplatňovaním predmetných všeobecných metodických usmernení sa vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) stáva dynamickým, relevantným a formujúcim vzdelávacím priestorom, ktorý podporuje rozvoj funkčnej komunikácie, kritického myslenia, literárnej senzitivity a kultúrnej identity žiakov.

4. Metodické adaptácie podľa typu učebných osnov (kurikulárna kontextualizácia)

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk), štruktúrované na spoločný vzdelávací základ, umožňujú nastaviť flexibilný a adaptabilný didaktický postup v súlade s

rozmanitosťou úrovní pripravenosti, záujmov a tempa učenia sa žiakov. V tomto kontexte možno kurikulárny postup diferencovane využívať prostredníctvom úprav didaktických stratégií a učebných aktivít bez narušenia koherencie a jednoty predmetu.

Na úrovni spoločného vzdelávacieho základu je didaktický postup prioritne zameraný na formovanie a precvičovanie základných komunikačných kompetencií, s dôrazom na funkčné používanie slovenského (materinského) jazyka v rozmanitých situáciách recepcie a produkcie ústnych a písomných prejavov. Učebné aktivity môžu smerovať k porozumeniu a interpretácii literárnych aj neliterárnych textov, ako aj k rozvíjaniu súdržného a správneho vyjadrovania v súlade s normou spisovného jazyka. Didaktické stratégie podporujú sprístupnenie obsahov, postupný pokrok a aktívnu participáciu všetkých žiakov.

V rámci spoločného vzdelávacieho základu môže učiteľ navrhovať diferencované učebné aktivity, ktoré umožnia prehlbovanie, rozširovanie alebo upevňovanie kompetencií v závislosti od úrovne rozvinutia kompetencií a záujmov žiakov. Aktivity môžu zahŕňať stupňované úlohy, analytické prístupy s rôznou mierou komplexnosti, ako aj rozmanité výstupy učenia sa, ktoré podporujú aktívne zapojenie, autonómiu a individuálny progres.

Metodické adaptácie sa realizujú vo vzťahu ku kľúčovým kompetenciám a k profilu absolventa, so zohľadnením princípov spravodlivosti, inklúzie a edukačnej relevancie. Učiteľ môže upravovať výber obsahov, didaktické stratégie, formy organizácie činnosti a spôsoby hodnotenia tak, aby edukačný proces zostal orientovaný na žiaka a smeroval k formovaniu autonómnych, reflexívnych a zodpovedných absolventov.

Na zabezpečenie koherencie a efektívnosti didaktického postupu sa odporúča plánovanie v jednotkách učenia, ktoré explicitne zahŕňajú: špecifické kompetencie spoločné pre všetkých žiakov, zložky prehlbovania alebo rozširovania pre motivovaných či pokročilejších žiakov, ako aj remediálne zložky stanovené na základe vstupnej diagnostiky a formatívneho hodnotenia. Takýto prístup umožňuje, aby si edukačný proces v predmete Slovenský materinský jazyk a literatúra zachoval kurikulárnu jednotu a zároveň poskytoval potrebnú flexibilitu na reagovanie na rozmanitosť edukačných kontextov a na podporu relevantných a koherentných učebných trajektórií v stredoškolskom vzdelávaní.

5. Ukotvenie v rámci profilu absolventa (vzdelávacie ciele)

Na úrovni vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) sú metodické odporúčania zamerané na organizáciu procesu vyučovania – učenia sa – hodnotenia tak, aby navrhované aktivity priamo prispievali k napĺňaniu profilu absolventa stredoškolského vzdelávania, so zameraním na vzdelávaciu oblasť „Jazyk a komunikácia“. Didaktické postupy sú orientované na rozvoj kľúčových kompetencií, formovanie prioritných atribútov absolventa a integráciu prierezových tém stanovených platným legislatívnym rámcom, s dôrazom na koherentné, presné a kontextovo primerané vyjadrovanie v akademických a profesijných situáciách špecifických pre reálny profil.

(5.1.) V didaktickej činnosti môžu učitelia navrhovať vzdelávacie situácie, ktoré podporujú **rozvoj kľúčových kompetencií** prostredníctvom:

- organizovania aktivít zameraných na recepciu, interpretáciu a produkciu ústnych a písomných textov, literárnych aj neliterárnych, v rôznorodých komunikačných kontextoch, vrátane využívania riadeného a kritického čítania, cvičení na textovú analýzu a interpretáciu, ako aj tvorby funkčných, reflexívnych a tvorivých textov, s prioritným zameraním na explikatívne a argumentačné texty, ktoré podporujú porozumenie významu, koherentné vyjadrovanie a argumentáciu s cieľom upevňovať **čitateľskú gramotnosť** (čítanie, písanie a porozumenie komunikátu);
- zhodnocovania slovenského jazyka ako materinského jazyka vo vzťahu k ďalším jazykom, ktoré žiaci ovládajú, prostredníctvom jazykových porovnaní, prekladových a mediačných cvičení, ako aj reflexie o úlohe materinského jazyka pri formovaní osobnej a kultúrnej identity, s cieľom rozvíjať **kompetenciu viacjazyčnosti** a **interkultúrne povedomie**;
- skúmania slovenského literárneho a kultúrneho dedičstva v Rumunsku aj v širších kultúrnych priestoroch prostredníctvom analýzy reprezentatívnych textov, realizácie tematických projektov a tvorivých výstupov, s dôrazom na funkčné a interpretačné uplatnenie týchto výstupov, ako aj ich prepájania so skúsenosťami žiakov a so širšími kultúrnymi kontextmi, s cieľom rozvíjať **kompetenciu kultúrneho uvedomovania a vyjadrovania**;
- využívania digitálnych zdrojov na vyhľadávanie informácií, komunikáciu a tvorbu vzdelávacích výstupov (prezentácie, portfóliá, kolaboratívne texty) pri dodržiavaní zásad online etiky a bezpečnosti, s cieľom rozvíjať **digitálnu kompetenciu** a **metakognitívne kompetencie**;
- realizovania individuálnych a kolaboratívnych aktivít, ktoré podporujú reflexiu nad vlastným učením sa, autonómiu, spoluprácu, prispôsobivosť a preberanie zodpovednosti, s cieľom rozvíjať **osobnú, sociálnu kompetenciu a kompetenciu učiť sa učiť**;

- analýzy verejných komunikátov, spoločenských diskurzov a textov s občianskou alebo environmentálnou tematikou s cieľom formovať postoje zodpovednej participácie, rešpektu k demokratickým hodnotám, kultúrnej rozmanitosti a životnému prostrediu, čím sa prispieva k rozvoju **občianskej, právnej a environmentálnej kompetencie**;
- realizovania kultúrnych a vzdelávacích projektov (tematické portfóliá, tvorivé výstupy, skupinové aktivity), ktoré stimulujú iniciatívu, funkčne a aplikačne orientovanú kreativitu, preberanie rolí a pretváranie myšlienok na činnosti s kultúrnou a spoločenskou hodnotou, s cieľom rozvíjať **podnikateľskú kompetenciu**.

(5.2.) Prostredníctvom uplatňovaných didaktických stratégií vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) prispieva k **formovaniu prioritných atribútov** absolventa, ktorý:

- komunikuje efektívne v slovenskom jazyku, prispôsobuje svoj prejav rôznym osobným, vzdelávacím a kultúrnym kontextom, prejavuje pritom zrozumiteľnosť, koherentnosť a presnosť vo vyjadrovaní *(komunikatívny)*;
- prejavuje reflexívne myslenie a kritický prístup pri analýze komunikátov, textov a komunikačných situácií *(reflexívny)*;
- tvorivo využíva jazyk prostredníctvom osobitých interpretácií a originálneho vyjadrovania v kontextoch primeraných komunikačnému cieľu *(kreatívny)*;
- používa jazyk a digitálne zdroje zodpovedne a eticky vo verejnom aj súkromnom priestore *(zodpovedný a etický)*;
- postupne preberá zodpovednosť za vlastné učenie sa a osobnostný rozvoj *(autonómny)*;
- efektívne spolupracuje v skupinových aktivitách a v kooperatívnych vzdelávacích kontextoch *(spolupracujúci)*;
- zvláda náročné vzdelávacie situácie a prispôsobuje sa rozmanitým edukačným kontextom *(prispôsobivý)*;
- reflektuje vlastnú vzdelávaciu, kultúrnu a profesijnú dráhu a prejavuje otvorenosť k plánovaniu budúcnosti *(prospektívny)*.

(5.3.) Integrácia prierezových tém stanovených platným legislatívnym rámcom sa odporúča realizovať vo vyučovacích a vzdelávacích aktivitách v korelácii s kľúčovými kompetenciami, a to nasledovne:

- **environmentálna výchova,** prepojená s čitateľskou gramotnosťou a kultúrnym uvedomovaním prostredníctvom analýzy textov tematizujúcich vzťah človeka a prírody;
- **digitalizácia,** v korelácii s digitálnou kompetenciou a komunikačnou kompetenciou prostredníctvom využívania technológií pri tvorbe vzdelávacích výstupov;
- **výchova k zdraviu,** prepojená s osobnou a sociálnou kompetenciou prostredníctvom podpory asertívnej komunikácie a vyvážených medziľudských vzťahov;
- **výchova k ochrane kultúrneho dedičstva,** v korelácii s kompetenciou kultúrneho uvedomovania a vyjadrovania prostredníctvom skúmania slovenského jazyka, literatúry a kultúrnej identity.

Prostredníctvom týchto metodických usmernení vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) systematicky a koherentne prispieva k formovaniu absolventa schopného uplatňovať nadobudnuté kompetencie v reálnych životných situáciách, kriticky reflektovať realitu a aktívne a zodpovedne sa zapájať do kultúrneho a spoločenského života.

Predkladané učebné osnovy pre vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra (materinský jazyk) stanovujú referenčný kurikulárny rámec pre vyučovanie, učenie sa a hodnotenie predmetu na stredoškolskej úrovni v súlade s profilom absolventa. Svojou štruktúrou a metodickými odporučeniami podporujú koherentné a flexibilné uplatňovanie didaktického postupu a poskytujú východiská na jeho prispôsobenie rozmanitým vzdelávacím kontextom.

BIBLIOGRAFIA

BALÁŽ, Anton a kol., *Medzi dvoma domovmi 1: Antológia slovenskej poézie v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum : Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Martin: Matica slovenská, 2008, 389 s. ISBN 978-80-89222-56-8.

BENŽA, Mojmír a kol., *Atlas tradičnej kultúry slovenských menšín v strednej a južnej Európe: venované pamiatke dr. Jána Siráckeho*. Nadlak: Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2006, 282 s. ISBN 973-107-002-8.

BUZÁSSYOVÁ, Klára - JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 1. zväzok, A-G.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2006, 1134 s. ISBN 80-224-0932-4.

BUZÁSSYOVÁ, Klára - JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 2. zväzok, H-L.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2011, 1087 s. ISBN 978-80-224-1172-1.

DEMÁK, Miroslav a kol., *Medzi dvomi domovami 2: Antológia slovenskej krátkej prózy v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum : Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Martin: Matica slovenská, 2009, 270 s. ISBN 978-80-89222-80-3.

DOLNÍK, Juraj, *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda, 2010, 464 s. ISBN 978-80-224-1159-2.

DOLNÍK, Juraj, *Teória spisovného jazyka : so zreteľom na spisovnú slovenčinu.* Bratislava: Veda, 2010, 299 s. ISBN 978-80-224-1119-6.

DOLNÍK, Juraj, *Všeobecná jazykoveda : opis a vysvetľovanie jazyka*. Bratislava: Veda, 2009, 375 s. ISBN 978-80-224-1078-6.

DOLNÍK, Juraj, *Lexikológia. 2. nezm. vyd.* Bratislava: Univerzita Komenského, 2007, 236 s. ISBN 978-80-223-2308-6.

DVONČ, Ladislav a kol., *Morfológia slovenského jazyka.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1966, 895 s. Dostupné na: https://www.juls.savba.sk/ediela/msj/msj-hg.pdf *(17.1.2026)*

FINDRA, Ján, *Štylistika súčasnej slovenčiny*. Martin: Vyd. Osveta, 2013, 319 s. ISBN 978-80-8063-404-9.

FINDRA, Ján, *Jazyková komunikácia a kultúra vyjadrovania.* Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2013, 240 s. ISBN 978-80-8063-385-1.

FURDÍK, Juraj, *Slovenská slovotvorba (teória, opis, cvičenia).* Prešov:Náuka, 2004, 200 s. ISBN 80-89038-28-X.

FURDÍK, Juraj, *Teória motivácie v lexikálnej zásobe.* Košice: LG, 2008, 95 s. ISBN 978-80-969760-7-2.

HARPÁŇ, Michal a kol., *Medzi dvomi domovami 3: Antológia slovenskej eseje v zahraničí*. Bratislava: Literárne informačné centrum: Svetové združenie Slovákov v zahraničí, 2010, 319 s. ISBN 978-80-8119-034-6.

JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 3. zväzok, M-N.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2015, 1103 s. ISBN 978-80-224-1485-2.

JAROŠOVÁ, Alexandra et al., *Slovník súčasného slovenského jazyka: 4. zväzok, O-Pn.* Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2021, 1127 s. ISBN 978-80-224-1901-7.

KAČALA, Ján, *Skladba slovenského jazyka*. Martin: Matica slovenská, 2025, 875 s. ISBN 978-80-8128-315-2.

KRALČÁK, Ľubomír, *Dynamika stratifikačnej štruktúry súčasnej slovenčiny: In: Slovenský jazyk na začiatku 21. storočia.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2007, 47 s. ISBN 978-80-8094-249-6.

KRÁĽ, Ábel, *Pravidlá slovenskej : systematika a ortoepický slovník*. Martin: Matica slovenská, 2005, 423 s. ISBN 80-7090-790-8.

MISTRÍK, Jozef, *Štylistika. 3. uprav. vyd.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997, 598 s. ISBN 80-08-02529-8.

ONDREJOVIČ, Slavomír et al., *Pravidlá slovenského pravopisu. 4. nezmenené vyd.* Bratislava: Veda, 2013, 590 s. ISBN 978-80-224-1331-2.

ONDRUS, Pavel a kol., *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1980, 231 s.

ORAVEC, Ján – BAJZÍKOVÁ, Eugénia, *Súčasný slovenský spisovný jazyk : syntax.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1982, 261 s.

ORAVEC, Ján a kol., *Súčasný slovenský spisovný jazyk : morfológia. 2. vyd.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1988, 227 s.

PAULÍNY, Eugen, *Krátka gramatika slovenská. 5. preprac. a dopl. vyd.* Bratislava: Národné literárne centrum, 1997, 211 s. ISBN 978-80-224-1159-2.

REZNÍK, Jaroslav, *Túry do literatúry : po literárnych stopách Slovenska. 2. rozš. a preprac. vyd.* Bratislava: Slovart, 2012, 623 s. ISBN 978-80-556-0498-5.

ŠTEFANKO, Ondrej (zodpovedný redaktor), *Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Rumunsku*. Nadlak: Vydavateľstvo Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku, 1998, 487 s. ISBN 973-9292-35-6.

ŽILKA, Tibor, *Poetický slovník. 2. dopl. vyd.* Bratislava: Tatran, 1987, 439 s.

PRACOVNÁ SKUPINA

Meno a priezvisko	Pedagogická hodnosť / Vedecký titul	Názov inštitúcie, obec, okres
IANKO GUBANI	II. kvalifikačný stupeň Doktorát (PhD.)	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovsky” Nădlac, Arad
LUDMILA SOMRAK	I. kvalifikačný stupeň	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský” Nădlac, Arad
MARIA KOBAU	I. kvalifikačný stupeň	Liceul Teoretic „Traian Lalescu” Orșova, Mehedinți
MARIA IARMILA PANTEA	I. kvalifikačný stupeň	Liceul Teoretic „Jozef Gregor Tajovský” Nădlac, Arad
MARIANA NEMETH	I. kvalifikačný stupeň	Școala Gimnazială Peregu Mare, Arad

KOORDINÁTORI / ZODPOVEDNÍ RIEŠITELIA / VEDECKÍ KONZULTANTI

Meno a priezvisko	Funkcia/Vedecký titul	Názov inštitúcie
GUBANI IANKO	Consilier, prof. Dr.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
LUȚĂ MARILENA FELICIA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi străine

Anexa nr. 138A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura maternă ucraineană
clasa a X-a

trunchi comun (TC)
pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română

toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

- 2026 –

Anexa nr. 138A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a X-a, trunchi comun (TC)

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina **Limba și literatura ucraineană maternă – clasa a X-a**, destinată elevilor care frecventează școli/clase cu predare în limba română, este elaborată în conformitate cu Legea educației nr. 198/2023, cu documentele curriculare naționale aflate în vigoare și cu prevederile Planului-cadru de învățământ pentru nivelul liceal aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 bis din 8 ianuarie 2026. Programa reflectă continuitatea studiului limbii ucrainene ca limbă maternă într-un context educațional majoritar românesc și valorifică experiențele de învățare dobândite în ciclul anterior, printr-o abordare modernă, centrată pe competențe și pe utilizarea funcțională a limbii.

Studiul disciplinei Limba și literatura ucraineană maternă în clasa a X-a are ca scop consolidarea și dezvoltarea competenței de comunicare orală și scrisă în limba maternă, aprofundarea cunoștințelor literare și culturale, precum și formarea unei identități lingvistice și culturale asumate. Totodată, disciplina contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a sensibilității estetice și a capacității de interpretare a textelor literare și nonliterare, în corelație cu valorile dialogului intercultural și ale diversității etnice și lingvistice.

Un obiectiv central al prezentului curriculum îl constituie utilizarea conștientă și expresivă a limbii ucrainene în contexte variate de comunicare, precum și dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare a textelor aparținând diferitelor genuri și curente literare. Programa promovează o abordare funcțional-comunicativă și integrată a limbii și literaturii, punând accent pe formarea competențelor de receptare, producere și interacțiune, în detrimentul memorării exclusive a noțiunilor teoretice.

Învățarea bazată pe comunicare presupune dezvoltarea echilibrată a abilităților receptive (ascultare, citire) și productive (vorbire, scriere), prin utilizarea limbii materne ca instrument autentic de exprimare și reflecție. Activitățile didactice vizează crearea unor situații reale de comunicare și analiză critică, prin care elevii să își exerseze capacitatea de argumentare, interpretare și exprimare creativă, adaptată la contexte culturale și sociale diverse.

Demersul didactic se bazează pe abordarea contrastivă și interdisciplinară, valorificând competențele dezvoltate în limba română și în alte discipline, pentru a facilita înțelegerea fenomenelor lingvistice și literare. Programa prevede studierea unor texte literare reprezentative din literatura ucraineană clasică și contemporană, precum și a unor texte nonliterare relevante pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și pentru formarea unei perspective culturale deschise.

În consecință, principiile care fundamentează această programă sunt:
– dezvoltarea competenței de comunicare în limba ucraineană în contexte autentice și variate;
– aplicarea unei abordări funcționale, comunicative și integrative a limbii și literaturii;
– formarea unei exprimări orale și scrise coerente, corecte și expresive;
– dezvoltarea gândirii critice și a capacității de interpretare a textelor;
– selectarea unor conținuturi relevante pentru vârsta, nivelul și interesele elevilor
-recomandări pentru aplicarea curriculumului și evaluarea elevilor

Nivelul de competență lingvistică al elevilor va fi stabilit prin evaluări inițiale, în vederea adaptării demersului didactic la nevoile reale de învățare. În situațiile în care organizarea pe niveluri nu este posibilă, se recomandă utilizarea strategiilor de învățare diferențiată și personalizată. Proiectarea didactică (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare și elaborarea instrumentelor de evaluare) trebuie să respecte competențele și conținuturile prevăzute în programă, profesorul având libertatea de a adapta ordinea parcurgerii acestora, cu condiția atingerii tuturor cerințelor curriculare până la finalul anului școlar.

Pentru eficientizarea procesului de predare-învățare se recomandă:
– utilizarea metodelor interactive și centrate pe elev, care stimulează participarea activă și exprimarea personală;
– valorificarea lecturii interpretative, a dezbaterii și a activităților de scriere creativă;
– selectarea sarcinilor de lucru și a temelor pentru acasă în concordanță cu nivelul și ritmul de învățare al elevilor;
– elaborarea evaluărilor formative și sumative în acord cu competențele vizate și cu conținuturile programei.

Structura programei de Limba și literatura ucraineană maternă (clasa a X-a) pentru elevii care frecventează clasele cu predare în limba română:
Notă de prezentare.

Competențe generale.
Competențe specifice.
Domenii de conținut și conținuturi ale învățării.
Sugestii metodologice.
Referințe bibliografice.

Programa este organizată pe domeniile „Limbă și comunicare” și „Literatură”, asigurând echilibrul între dezvoltarea competențelor lingvistice și aprofundarea culturii literare. Noul curriculum oferă profesorilor un cadru flexibil și adaptabil, care permite integrarea conținuturilor și personalizarea procesului de predare-învățare în funcție de particularitățile fiecărei clase.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a X-a

CS 1.1. Analizarea modului de construire a mesajului în texte variate, pentru a evidenția relația dintre structură, sens și eficiența comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *delimitarea componentelor structurale ale textului (introducere, dezvoltare, concluzie) și a rolului acestora în construirea sensului;*
- *examinarea relației dintre tipul de text, scopul comunicării și strategiile discursive utilizate;*
- *identificarea procedurilor lingvistice și stilistice care contribuie la claritatea și eficiența mesajului;*
- *compararea modului de organizare a mesajului în texte cu scopuri comunicative diferite;*
- *formularea unor observații argumentate privind eficiența comunicării în funcție de structura textului.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *analizarea comparativă a structurii unor texte literare, nonliterare și media, în raport cu intenția comunicativă;*
- *explicarea relației dintre organizarea discursului și eficiența comunicării;*
- *restructurarea unor texte prin modificarea ordinii ideilor, pentru observarea efectului asupra sensului;*
- *formularea de comentarii argumentate privind coerența și claritatea mesajului.*

CS 1.2. Examinarea și organizarea informațiilor din surse variate pentru construirea unei structuri logice a mesajului

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea informațiilor provenite din surse diferite (texte scrise, imagini, materiale audio-video);*
- *selectarea informațiilor relevante în raport cu scopul comunicării și publicul-țintă;*
- *organizarea informațiilor într-un plan logic (schemă, plan de idei, hartă conceptuală);*
- *corelarea informațiilor pentru evitarea redundanței și a contradicțiilor;*
- *restructurarea informațiilor într-o formă coerentă, adecvată mesajului propus.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *selectarea și corelarea informațiilor din surse diverse pentru elaborarea unui mesaj coerent;*
- *realizarea de hărți conceptuale și scheme logice pentru organizarea informației;*
- *sintetizarea informațiilor într-un text sau prezentare structurată;*

Clasa a X-a
– *elaborarea unor produse (portofoliu, dosar tematic) pe baza integrării surselor.*
CS 1.3. Investigarea intenției comunicative și a atitudinii autorului, pentru explicarea efectului mesajului asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC)
– *identificarea elementelor lingvistice și stilistice care indică intenția comunicativă a autorului;*
– *investigarea atitudinii autorului față de subiect și față de receptor;*
– *explicarea relației dintre intenția comunicativă și reacția posibilă a receptorului;*
– *compararea mesajelor cu intenții similare, dar formulate diferit;*
– *formularea unor explicații argumentate privind efectul mesajului asupra publicului.*
Activități de aprofundare/ profil (CS):
– *identificarea și interpretarea mărcilor lingvistice care indică intenția și atitudinea autorului;*
– *compararea mesajelor cu intenții similare, dar formulate diferit;*
– *explicarea efectului produs asupra receptorului prin raportare la ton și stil;*
– *redactarea unor scurte comentarii interpretative.*
CS 1.4. Interpretarea mesajelor media pentru identificarea modului de construire a credibilității și a impactului acestora.
Trunchiul comun (TC)
– *interpretarea mesajelor media din perspectiva sursei, scopului și publicului-țintă;*
– *identificarea strategiilor de construire a credibilității (argumente, imagini, sunet, limbaj);*
– *analizarea relației dintre conținut, formă și impactul mesajului;*
– *compararea mesajelor media cu mesaje scrise pe aceeași temă;*
Activități de aprofundare/ profil (CS):
– *analizarea critică a mesajelor media (interviu, reportaj, podcast) din perspectiva credibilității;*
– *identificarea tehnicilor de persuasiune și influențare;*
– *compararea modului de prezentare a aceleiași teme în surse diferite;*
– *formularea unor evaluări argumentate privind impactul mesajelor media.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea conștientă a structurilor lingvistice pentru formularea unor enunțuri corecte și adecvate diverselor contexte de comunicare.
Trunchiul comun (TC)
– *aplicarea regulilor gramaticale și lexicale în contexte de comunicare variate (școlar, public, digital);*
– *formularea de enunțuri adaptate scopului comunicării și statutului interlocutorului;*
– *corectarea și reformularea enunțurilor pentru creșterea clarității și preciziei mesajului;*
– *utilizarea adecvată a registrelor de limbaj în funcție de situația de comunicare;*
– *justificarea alegerii structurilor lingvistice utilizate.*
Activități de aprofundare/ profil (CS):
– *utilizarea conștientă a structurilor lingvistice în contexte formale și academice;*
– *transformarea enunțurilor în registre diferite, cu justificarea alegerilor;*
– *corectarea și reformularea unor texte pentru creșterea clarității și preciziei;*
– *compararea variantelor de exprimare și selectarea celei adecvate.*
CS 2.2. Redactarea de texte funcționale și creative, respectând structura, coerența și adecvarea stilistică.
Trunchiul comun (TC)
– *redactarea de texte funcționale (cerere, e-mail, articol informativ) cu structură clară;*
– *elaborarea de texte creative prin respectarea convențiilor de gen și a coerenței interne;*
– *organizarea ideilor într-un plan logic și coerent;*
– *revizuirea textelor din perspectiva coerenței, clarității și corectitudinii;*
– *adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă.*
Activități de aprofundare/ profil (CS):
– *redactarea unor texte complexe (eseu, articol de opinie, recenzie);*
– *integrarea surselor și a citatelor în texte proprii;*
– *revizuirea textelor pe baza unor criterii de coerență și adecvare stilistică;*
– *redactarea colaborativă și evaluarea între colegi.*
CS 2.3. Utilizarea limbajului expresiv pentru transmiterea intențiilor și atitudinilor în texte creative.

Clasa a X-a

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea conștientă a figurilor de stil și a procedeelor expresive;*
- *adaptarea limbajului expresiv la intenția comunicativă;*
- *exprimarea atitudinilor și emoțiilor prin mijloace lingvistice variate;*
- *compararea efectelor expresive ale unor formulări diferite;*
- *revizuirea textelor pentru amplificarea expresivității.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *utilizarea figurilor de stil și a mijloacelor expresive în texte proprii;*
- *rescrierea unor fragmente pentru amplificarea expresivității;*
- *construirea de texte care transmit emoții și atitudini;*
- *compararea efectelor stilistice ale unor formulări diferite.*

CS 2.4. Utilizarea resurselor lingvistice și informaționale pentru îmbunătățirea calității textelor proprii.

Trunchiul comun (TC)

- *consultarea dicționarelor și a resurselor online pentru clarificarea sensurilor;*
- *selectarea informațiilor relevante pentru îmbogățirea conținutului textului;*
- *integrarea informațiilor din surse externe în mod coerent și corect;*
- *reformularea și adaptarea informațiilor preluate;*
- *evaluarea impactului utilizării surselor asupra calității textului.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *utilizarea dicționarelor și a resurselor digitale pentru îmbunătățirea textelor;*
- *integrarea critică a informațiilor din surse externe;*
- *selectarea informațiilor relevante pentru dezvoltarea conținutului;*
- *revizuirea textelor din perspectiva preciziei și bogăției lexicale.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a X-a

CS 3.1. Participarea conștientă și organizată la conversații, dezbateri, interviuri și activități colaborative.

Trunchiul comun (TC)

- *organizarea și desfășurarea de conversații și dezbateri structurate, cu stabilirea obiectivelor comunicării, a rolurilor și a regulilor de interacțiune;*
- *participarea la interviuri și activități de tip proiect, cu planificarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților;*
- *colaborarea în grupuri de lucru pentru realizarea unor produse comune (prezentări, sinteze, rapoarte scurte);*
- *formularea de concluzii colective și argumentarea deciziilor luate în cadrul grupului;*
- *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției proprii și a eficienței colaborării.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *participarea la dezbateri și mese rotunde, cu asumarea unor roluri;*
- *organizarea și moderarea unor discuții pe teme culturale sau literare;*
- *realizarea de proiecte de grup (prezentări, sinteze);*
- *evaluarea contribuției proprii și a colaborării în echipă.*

CS 3.2. Ascultarea activă și utilizarea strategiilor de clarificare și reformulare în dialog.

Trunchiul comun (TC)

- *aplicarea conștientă a strategiilor de ascultare activă în discuții și dezbateri tematice;*
- *formularea de întrebări de clarificare și reformularea ideilor interlocutorilor pentru menținerea coerenței dialogului;*
- *gestionarea schimburilor de replici prin utilizarea adecvată a strategiilor de introducere, reluare și încheiere;*
- *oferirea de feedback argumentat și adecvat contextului de comunicare;*
- *reflecții ghidate asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *aplicarea strategiilor de ascultare activă în dialog;*
- *formularea de întrebări de clarificare și aprofundare;*
- *reformularea ideilor interlocutorilor pentru menținerea coerenței;*
- *oferirea de feedback argumentat și adecvat.*

Clasa a X-a

CS 3.3. Formularea și susținerea punctelor de vedere în mod argumentat, în situații de comunicare variate.

Trunchiul comun (TC)

- *formularea unor puncte de vedere personale, susținute prin argumente și exemple relevante, în contexte de comunicare variate;*
- *participarea la dezbateri organizate, cu utilizarea argumentelor și contraargumentelor;*
- *analiza relațiilor logice dintre idei și argumente în cadrul unor discursuri orale sau scrise;*
- *redactarea de scurte texte argumentative sau sinteze ale unor dezbateri;*
- *evaluarea coerenței și relevanței argumentării proprii și a celorlalți participanți.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *formularea și susținerea punctelor de vedere în dezbateri;*
- *construirea de argumente și contraargumente;*
- *redactarea unor texte argumentative (recenzii, opinii);*
- *evaluarea coerenței și relevanței argumentării.*

CS 3.4. Adaptarea limbajului la registre diferite în funcție de context și scopul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *adaptarea limbajului și a tonului în funcție de contextul educațional, cultural sau digital;*
- *utilizarea registrelor formal, colocvial și academic în situații de comunicare diferite;*
- *realizarea de prezentări orale și texte scrise adaptate publicului-țintă;*
- *aplicarea regulilor de comunicare responsabilă și etică în mediul digital și media;*
- *integrarea elementelor culturale și interculturale în actul de comunicare.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *utilizarea registrelor de limbaj în funcție de context (academic, colocvial, publicistic);*
- *adaptarea mesajului la diferite tipuri de public;*
- *transformarea mesajelor între registre diferite;*
- *aplicarea normelor de comunicare etică în mediul digital.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a X-a

CS 4.1. Aplicarea consecventă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte variate de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *exerciții de aplicare consecventă a normelor gramaticale și ortografice în texte funcționale și semi-formale;*
- *activități de editare și revizuire a textelor proprii și ale colegilor, cu accent pe corectitudine și coerență;*
- *completarea și transformarea unor enunțuri pentru consolidarea acordurilor și a timpurilor verbale;*
- *utilizarea ghidată a instrumentelor de verificare lingvistică, cu justificarea corecturilor realizate;*
- *autoevaluarea corectitudinii limbajului utilizat în producțiile orale și scrise.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *redactarea și revizuirea textelor cu aplicarea normelor ortografice și gramaticale;*
- *corectarea greșelilor în texte funcționale și argumentative;*
- *justificarea corecturilor realizate;*
- *utilizarea instrumentelor digitale pentru verificare lingvistică.*

CS 4.2. Analizarea structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte funcționale și literare.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza structurilor sintactice și a relațiilor dintre acestea în texte funcționale și literare;*
- *identificarea valorii expresive a diferitelor structuri gramaticale și lexicale;*
- *compararea variantelor de formulare a aceluiași mesaj și discutarea impactului expresiv;*
- *exerciții de rescriere a unor fragmente, cu modificarea intenționată a structurilor lingvistice;*
- *formularea de concluzii privind relația dintre structură, sens și expresivitate.*

Activități de aprofundare/ profil (CS):

- *analiza structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte;*
- *compararea variantelor de formulare a aceluiași mesaj;*
- *rescrierea unor fragmente cu modificarea structurii;*
- *formularea concluziilor privind relația structură–sens.*

Clasa a X-a
CS 4.3. Utilizarea adecvată și expresivă a resurselor lingvistice în producerea și revizuirea mesajelor orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *selectarea conștientă a vocabularului și a structurilor adecvate scopului comunicativ;* – *utilizarea controlată a sinonimelor, expresiilor idiomatice și a neologismelor;* – *redactarea de texte cu cerințe stilistice explicite (claritate, expresivitate, precizie);* – *revizuirea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului primit;* – *reflecții asupra progresului lingvistic și stilistic personal.* ***Activități de aprofundare/ profil (CS):*** – *utilizarea vocabularului variat și adecvat contextului;* – *integrarea sinonimelor și expresiilor idiomatice în texte;* – *revizuirea textelor pentru eliminarea repetițiilor;* – *elaborarea de texte cu cerințe stilistice explicite.*
CS 4.4. Interpretarea elementelor culturale și interculturale în contexte literare și sociale.
Trunchiul comun (TC) – *analiza elementelor culturale prezente în texte literare și nonliterare;* – *compararea motivelor și temelor culturale din texte ucrainene, române și europene;* – *realizarea de proiecte sau prezentări care valorifică identitatea culturală;* – *utilizarea limbajului ca instrument de dialog intercultural;* – *reflecții asupra rolului limbii în exprimarea identității culturale.* ***Activități de aprofundare/ profil (CS):*** – *interpretarea elementelor culturale în texte literare și nonliterare;* – *compararea temelor și valorilor culturale din literaturi diferite;* – *realizarea de proiecte privind identitatea culturală ucraineană;* – *formularea unor reflecții asupra rolului limbii în exprimarea identității.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
Comunicare orală	- comunicarea orală ca proces complex: relația dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context; factori care influențează eficiența comunicării; bariere de comunicare și strategii de depășire. - structura mesajului oral: introducere – dezvoltare – concluzie; coerență și progresie logică; adaptarea structurii la scopul comunicării (informare, convingere, persuasiune). - exprimarea opiniilor și a punctelor de vedere argumentate: formularea tezei, argumente și exemple; marcatori discursivi; acord/dezacord nuanțat. - interacțiuni orale organizate: conversații tematice, dezbateri ghidate, mese rotunde, interviuri; stabilirea rolurilor și regulilor de comunicare. - registre și strategii discursive: limbaj formal, colocvial, academic; adecvarea limbajului la context educațional, cultural și digital. - mesaje orale cu scop cultural și civic: prezentări tematice, expuneri orale, relatări și interpretări ale unor fapte culturale sau sociale.	- adaptarea discursului la situații interculturale și multilingve; tehnici de ascultare activă, feedback și gestionare a interacțiunilor complexe; - construcția discursului argumentativ, persuasiv și academic; - organizarea prezentărilor publice și utilizarea procedeelor retorice; - dezvoltarea gândirii critice prin evaluarea argumentelor, identificarea manipulării și formularea contraargumentelor; - moderarea dezbaterilor, simularea interviurilor și aplicarea comunicării în situații formale și profesionale; utilizarea registrelor discursive specializate și a limbajului academic; - adaptarea comunicării orale la mediul digital și la formatele multimedia; - discurs cultural și identitar prin interpretarea fenomenelor și valorilor culturale ucrainene; analiza critică a produselor media audio-video și realizarea de mesaje media orale originale;

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
	- mesaje media orale: analiza discursului audio-video (interviu, reportaj, podcast); relația dintre conținut, formă și impact. - observații: accent pe organizare, argumentare și eficiență comunicativă; trecere de la participare ghidată la comunicare autonomă.	- etica și responsabilitatea comunicării publice, cu accent pe autonomie discursivă, coerență, eficiență comunicativă și expresivitate.
Scriere și redactare	- scrierea ca proces conștient: planificare, redactare, revizuire, editare; coerență și adecvare stilistică. - tipuri de texte funcționale și informative: e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză. - texte argumentative și reflexive: structură logică, formularea tezei, argumente, contraargumente, concluzii. - organizarea textului: paragrafe tematice, conectori logici, progresia ideilor. - adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă. - revizuirea critică a textelor proprii și ale colegilor. - observații: se trece de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluare critică.	- proiectarea și realizarea textelor complexe (eseu argumentativ, analiză critică, articol de opinie, recenzie, studiu de caz, portofoliu reflexiv); - dezvoltarea discursului scris coerent și nuanțat prin integrarea surselor, citarea corectă și respectarea normelor etice; - tehnici de argumentare extinsă, sinteză și interpretare personală; organizarea logică a textelor ample și gestionarea progresiei tematice; - adaptarea stilului la registre academice, publicistice și digitale; - redactarea colaborativă și evaluarea critică pe bază de criterii; - utilizarea instrumentelor digitale pentru documentare, redactare și editare; - exprimarea identității culturale și a reflecției personale prin scriere; - dezvoltarea autonomiei în producerea și revizuirea textelor, cu accent pe rigoare lingvistică, claritate, coerență și responsabilitate comunicativă.
Lectură	- strategii de lectură avansate: lectură globală, selectivă, analitică; organizarea informației în scheme și hărți conceptuale. - tema, mesajul și intenția autorului: relația dintre structură, sens și efect asupra receptorului. - analiza structurii textului: organizarea ideilor, secvențe textuale, marcatori discursivi. - interpretarea mesajelor media: credibilitatea sursei, tehnici persuasive, impact. - compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video. - opinie argumentată și interpretare personală. - observații: accent pe interpretare, relații cauză–efect și evaluarea mesajului.	- analizarea relației dintre structură, intenție autorală, context sociocultural și impact asupra receptorului; - interpretarea temelor, simbolurilor și perspectivelor narative; - evaluarea argumentelor, identificarea manipulării și a biasului în discursul scris și media; corelarea și compararea informațiilor din surse diverse (texte academice, articole media, materiale audio-video și vizuale); - formularea opiniilor argumentate și a interpretărilor personale fundamentate pe dovezi textuale; - utilizarea instrumentelor grafice și digitale pentru organizarea și sinteza informației; - reflecția critică asupra mesajelor culturale și sociale contemporane; - dezvoltarea autonomiei în analiză, interpretare și evaluare a mesajelor, cu accent pe gândire critică, rigoare analitică și responsabilitate intelectuală.
Elemente de construcție a comunicării	- norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. - structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată.	- aprofundarea normelor ortografice și de punctuație în contexte academice, funcționale și publicistice;

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
	- coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. - resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. - mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. - observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.	- utilizarea conștientă și flexibilă a structurilor morfosintactice complexe în discursuri orale și scrise elaborate; - optimizarea coerenței și coeziunii textuale prin strategii avansate de organizare a informației și progresie tematică; - dezvoltarea competenței lexicale prin valorificarea registrelor stilistice, a relațiilor semantice și a nuanțelor de sens în contexte variate; - analiza și aplicarea mijloacelor expresive și retorice în funcție de intenția comunicativă și de publicul-țintă; - integrarea resurselor lingvistice în producerea de texte argumentativ-analitice și reflexive; - reflecția metalingvistică asupra corectitudinii și adecvării limbajului; utilizarea responsabilă și creativă a limbii în contexte culturale, educaționale și digitale, cu accent pe precizie, claritate și expresivitate avansată.
Elemente de interculturalitate	- norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. - structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. - coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. - resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. - mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. - observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.	- aprofundarea aplicării normelor ortografice și de punctuație în redactarea textelor academice, funcționale și argumentative complexe; - utilizarea conștientă a structurilor morfosintactice avansate pentru exprimarea precisă a relațiilor logice și semantice; - optimizarea coerenței și coeziunii prin organizare discursivă complexă și progresie tematică riguroasă; - dezvoltarea competenței lexicale prin exploatarea nuanțelor semantice, a registrelor stilistice și a valorilor conotative în diferite contexte comunicative; - analiza și aplicarea mijloacelor expresive și stilistice în funcție de intenția discursivă, genul textului și publicul-țintă; - reflecția metalingvistică și autocorectarea în vederea utilizării responsabile, creative și eficiente a limbii în contexte educaționale, culturale și digitale, la nivel funcțional-avansat.

RECOMANDĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

Învățarea limbii și literaturii ucrainene trebuie să integreze dimensiunea normativă și cea funcțională, vizând atât respectarea regulilor lingvistice, cât și utilizarea eficientă a limbii în contexte reale. Textele literare servesc ca suport pentru studiul limbii, evidențiind aspecte stilistice, lexicale și morfosintactice, precum și mesajul autorului. Alegerea textelor trebuie să alterneze între folclor și literatură cultă, între proză, poezie și dramaturgie, cu accent pe opere reprezentative pentru evoluția literaturii ucrainene.

Analiza critică și comparativă a textelor, inclusiv a recenziilor și a studiilor critice, dezvoltă gândirea critică și argumentarea elevilor. În limba ucraineană, elevii trebuie să exerseze producerea mesajelor orale și scrise, să dezvolte dialogul și monologul argumentativ, să redacteze texte literare și funcționale, să folosească corect fonetic, morfosintactic, lexical și stilistic limba maternă, să recunoască registrele și stilurile limbii, precum și rolul elementelor nonverbale și paraverbale.

Receptarea mesajelor implică înțelegerea nivelurilor fonetic, morfosintactic, lexical și stilistico-textual, adaptarea la genul și tipul textului, interpretarea sensurilor și a figurilor de stil, precum și conștientizarea efectului elementelor nonverbale. Se recomandă abordarea activă prin dezbateri, dramatizări, proiecte și analiză comparativă, corelarea studiului limbii cu cultura și identitatea ucrainenilor, utilizarea materialelor audio-video și a resurselor digitale, precum și evaluarea progresivă prin observație, exerciții, eseuri și proiecte practice.

I. LITERATURĂ

1. Evoluția prozei narative în literatura ucraineană – de la tradiție la modernitate

Se are în vedere receptarea și interpretarea prozei, evidențiind continuitatea tradițiilor narative, diversitatea speciilor și dezvoltarea tehnicilor stilistice în literatura ucraineană de la secolul XIX până la modernismul interbelic. Studiul se realizează prin analiza textelor reprezentative, care permit elevilor să identifice structuri narative, să urmărească construcția personajelor și să interpreteze mesajul social, moral și cultural transmis de autor.

Basmul cult și basmul narativ:

Textele *Соловій та Хівря*, *Горох при дорозі*, *байка-казка* de Р. Гулак-Артемовський și *Три бажання*, *Віршована казка* de Р. Білецький-Носенко servesc la familiarizarea elevilor cu tipologia basmului cult, cu motivul fantastic, cu caracterul simbolic al personajelor și cu tehnicile narative de sugestie morală și didactică. Prin intermediul acestor opere, elevii analizează modul în care tradiția folclorică este transformată în proză literară și cum se conturează structura narativă a basmului.

Nuvele:

Nuvelele *За земельку*, *На буряки*, *Змовини* de Г. Косинка, *Солонський Яр* de М. Хвильовий, *Маруся*, *Сердешна Оксана*, *Перекотиполе* de Г. Квітка-Основ'яненко, *Інститутка* de М. Вовчок și *Новина* de В. Стефаник sunt studiate pentru a evidenția diversitatea tematică și stilistică a nuvelei ucrainene. Elevii sunt încurajați să observe modul în care conflictele sociale și individuale sunt prezentate într-o formă condensată, cum se construiesc personajele și cum se integrează descrierea mediului social și psihologic în structura epică.

Povestiri:

Povestirile *Помстився*, *П'ятизлотник* de М. Коцюбинський, *Кленові листки* de В. Стефаник și *Горпина* de М. Вовчок sunt utilizate pentru aprofundarea tehnicilor narative concentrate, în care conflictul central și evoluția personajului sunt tratate cu intensitate stilistică și sugestie psihologică. Analiza acestora permite elevilor să înțeleagă modul în care povestirea operează prin comprimarea acțiunii și prin evidențierea trăsăturilor esențiale ale personajelor.

Romane reprezentative pentru evoluția genului:

Romanele *Чорна рада* de П. Куліш, *Повія* și *Хіба ревуть воли, як ясла повні?* de П. Мирний, *В неділю рано зілля копала* de О. Кобилянська, *Хмари* de І. Нечуй-Левицький și *Тіні забутих предків* de М. Коцюбинський permit studierea evoluției romanului ucrainean și a construcției complexe a epicii. Elevii analizează modul în care acțiunea se desfășoară pe multiple planuri, cum perspectiva narativă influențează percepția cititorului, cum se dezvoltă personaje cu profil psihologic detaliat și cum tehnicile stilistice contribuie la expresivitatea și profunzimea mesajului literar. Aceste texte permit o abordare integrată a relației dintre individ, societate și context istoric.

Aceste texte permit elevilor să identifice evoluția tematică și stilistică a prozei ucrainene, să observe influențele epocilor literare, precum și adaptarea genului narativ la realitățile sociale și culturale ale vremii.

Proza ucraineană – tipologia personajelor și viziunea asupra lumii

Se urmărește întreg spectrul prozei ucrainene, inclusiv basm, nuvelă, povestire și roman, cu accent pe analiza construcției narative, pe dinamica relațiilor dintre personaje și pe modul în care autorii transmit valori sociale și morale. Elevii sunt încurajați să identifice tipologia personajelor – eroi pozitivi, antieroi, personaje colective – și să examineze modul în care aceste tipuri reflectă viziunea lumii autorului și condițiile sociale ale epocii. Se studiază, de asemenea, evoluția stilului narativ și modul în care tehnicile literare contribuie la conturarea universului ficțional.

2. Poezia ucraineană – epică și lirică: expresivitate, funcții și evoluție

Această temă are ca obiectiv dezvoltarea capacității elevilor de a interpreta poezie de diverse tipuri și de a recunoaște particularitățile fiecărui gen poetic. Analiza textelor poetice permite elevilor să observe relația dintre formă și conținut, funcțiile comunicative ale poeziei și diversitatea prozodică.

Poezie epică:

- *Дума про козака Голоту* (folclor oral) reprezintă tradiția epică populară, cu accent pe eroism, valori morale și motivul istoric.
- *Катерина, Наймичка* de Т. Шевченко
- *Енеїда* de І. Котляревський, o poeme burlesc-travestită, evidențiază satira socială și libertatea de exprimare artistică în contextul literaturii clasice.
- *Голова і Тулуб*, fabulă de Г. Сковорода, ilustrează morale și reflecții filozofice integrate în formă narativă poetică.
- *Ївга*, baladă romantică de П. Білецький-Носенко, permite elevilor să studieze specificul baladelor și raportul dintre lirism și povestire epică.

Poezie lirică:

- *Тарасова ніч* – Т. Шевченко;
- *Мойсей* – І. Франко;
- *Досвітні вогні, Слово, чому ти не твердая криця?* şi *Дим* – Л. Українка;
- *Троянди й виноград* – М. Рильський.

Analiza liricii se concentrează pe instanţele comunicative, sugestie şi ambiguitate, pe modul în care poezia reflectă experienţa subiectivă a autorului şi valorile culturale, precum şi pe prozodia şi tehnicile stilistice specifice diferitelor perioade literare.

3. Textul dramatic şi arta spectacolului

Această temă urmăreşte familiarizarea elevilor cu genul dramatic şi cu specificul artei spectacolului. Se recomandă lectura a unul până la două texte dramatice, incluzând o comedie şi o dramă. Exemple relevante sunt comediile *Сто тисяч* de І. Карпенко-Карий, *За двома зайцями*, Михайло Старицький, *Мартин Боруля*, Іван Карпенко-Карий şi drama *Наталка Полтавка,* – І. Котляревський, *Бояриня*, Леся Українка

În cadrul activităţilor didactice, elevii pot participa la vizionarea spectacolelor de teatru, pot analiza înregistrări video sau audio ale pieselor, fotografii din producţii scenice sau pot realiza dramatizări proprii. Prin aceste experienţe, elevii înţeleg relaţia dintre textul literar şi interpretarea scenică, rolul regiei, al decorurilor, al interpretării actoriceşti şi al elementelor expresive, consolidând competenţele lor de analiză şi interpretare critică a textului dramatic.

4. Literatura ucraineană din România – identitate, cultură şi expresie artistică

Această temă are ca scop conştientizarea rolului literaturii scrise de autori ucraineni din România în păstrarea identităţii culturale, promovarea limbii ucrainene şi dezvoltarea unei conştiinţe critice asupra valorilor literare specifice minorităţii ucrainene din spaţiul românesc. Studierea acestor texte oferă elevilor oportunitatea de a explora modul în care experienţa comunităţilor ucrainene din România este reflectată în proză, poezie şi dramaturgie, precum şi felul în care aceste opere contribuie la dialogul intercultural şi la consolidarea patrimoniului literar ucrainean.

Conţinuturi şi direcţii de studiu:

- Analiza valorilor identitare şi culturale exprimate în operele autorilor ucraineni din România, precum Д. Онищук, О. Мельничук, С. Ткачук, І. Ковач, М. Корсюк, В. Клим, К. Регуш, К. Ірод, І. Федько, В. Цаповець, М. Михайлюк, І. Арделян, В. Баршай, Г. Клемпуш, П. Романюк, Ю. Павліш, М. Небиляк, В. Ріцко, М. Трайста şi alţii.
- Studiul temelor recurente în aceste opere, cum ar fi raportul dintre tradiţie şi modernitate, comunitatea şi individul, memoria istorică şi experienţa cotidiană.
- Receptarea specificului stilistic şi narativ al literaturii produse în diaspora sau în comunităţile minoritare, evidenţiind diversitatea formelor literare: basm, nuvelă, roman, poezie lirică şi epică, dramaturgie.
- Analiza modului în care aceste opere dialoghează cu literatura ucraineană naţională şi internaţională, oferind elevilor o perspectivă comparativă asupra evoluţiei literaturii ucrainene şi a transpunerii valorilor culturale în contexte diferite.
- Formarea competenţelor critice de interpretare a textelor, inclusiv identificarea simbolurilor, motivelor literare şi strategiilor de expresie artistică, în contextul unei literaturi care contribuie la păstrarea limbii şi culturii minorităţii ucrainene din România.

Receptarea şi interpretarea textului literar

Se urmăreşte dezvoltarea competenţelor critice şi interpretative ale elevilor. Procesul de receptare presupune analiza aprofundată a temei, motivelor, simbolurilor şi tehnicilor artistice, contextualizarea istorică şi culturală a operei şi identificarea valorilor identitare şi culturale transmise prin text.

Elevii vor învăţa să interpreteze semnificaţiile textului, să reflecteze asupra mesajului autorului şi asupra modului în care literatura reflectă realitatea socială, istorică şi culturală. Se urmăreşte, totodată, dezvoltarea capacităţii de a realiza conexiuni între diferitele genuri literare şi de a evidenţia continuitatea şi transformarea formelor literare în literatura ucraineană de-a lungul istoriei.

II. LIMBĂ ŞI COMUNICARE

Studierea limbii ucrainene se concentrează asupra a două direcţii complementare: **normativă** – pentru cunoaşterea corectă a regulilor limbii, şi **funcţională** – pentru aplicarea acestora în situaţii reale de comunicare. Scopul principal este ca elevii să-şi dezvolte deprinderi solide de utilizare corectă, adecvată şi eficientă a limbii materne, atât în producerea mesajelor orale şi scrise, cât şi în receptarea şi interpretarea lor.

Abordarea conţinuturilor se realizează prin integrarea textelor literare studiate în cadrul secţiunii de Literatură, astfel încât aspectele lingvistice şi stilistice să fie analizate şi exersate în context real, evidenţiind funcţia comunicativă şi mesajul textului. În acest sens, lecţiile nu urmează neapărat titluri fixe, ci se construiesc în jurul fenomenelor lingvistice şi al exerciţiilor practice, pentru ca elevii să înţeleagă limba prin utilizarea ei activă.

1. Producerea mesajelor orale şi scrise

1.1. Exprimarea orală

Dialogul

Elevii vor exersa tehnici de dialog în contexte diverse, cum ar fi dezbaterea sau interviul (publicistic sau profesional).

Se va pune accent pe organizarea logică a ideilor, respectarea regulilor de interacțiune verbală și adaptarea limbajului la situația de comunicare.

Monologul

Se va studia monologul argumentativ, cu accent pe claritatea și coerența exprimării, organizarea logică a ideilor și folosirea corectă a limbajului standard, literar sau colocvial, după context.

Evaluarea discursului oral

Evaluarea va include:

- **Conținutul discursului** – adecvarea la tema expunerii sau a dialogului, relevanța intervențiilor, claritatea și ordinea logică a ideilor.
- **Componenta verbală** – corectitudinea fonetică, lexicală și morfosintactică; utilizarea corectă a propozițiilor și frazelor; respectarea registrelor de limbă și a normelor de interacțiune verbală.
- **Componenta nonverbală și paraverbală** – privirea, gestica, mimica, postura, intonația, ritmul vorbirii și pauzele.

1.2. Exprimarea scrisă

Elevii vor redacta texte diverse, adaptate atât studiului literar, cât și situațiilor funcționale:

- Texte literare și argumentative: rezumat, caracterizare de personaj, comentariu, eseu structurat sau liber, analiză comparativă.
- Texte funcționale: cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenție, email, texte profesionale specifice domeniului de specializare.
- Proiecte și materiale documentare: texte care combină analiza lingvistică cu elemente de creativitate și cercetare.

1.3. Niveluri de constituire a mesajului

Fonetic, ortografic și de punctuație

- Pronunțarea corectă a silabelor și accentelor; alternanța sunetelor; respectarea normelor ortoepice.
- Aplicarea corectă a regulilor ortografice și de punctuație, inclusiv pentru numele proprii.

Morfosintactic

- Folosirea corectă a formelor flexionare (substantive, adjective, verbe).
- Corectitudinea elementelor de relație: prepoziții, conjuncții, pronume relative.

Lexico-semantic

- Utilizarea adecvată a vocabularului și a neologismelor în context.
- Identificarea și interpretarea polisemiei și omonimiei.
- Folosirea corectă a unităților frazeologice.
- Analiza sensului denotativ și conotativ al termenilor.

Stilistico-textual

- Adaptarea limbajului la situația de comunicare: stil standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic, argou, jargon.
- Aplicarea stilului direct, indirect și a stilului indirect liber.
- Dezvoltarea calităților stilistice generale și particulare: claritate, proprietate, precizie, puritate, cursivitate, simetrie, naturalețe, eufonie.
- Organizarea frazelor și a discursului: concizie, prolixitate, utilizarea parataxei sau hipotaxei în funcție de tipul textului.

Nonverbal și paraverbal. Rolul privirii, gesticii, mimicii, poziției în spațiu, tonalității și ritmului vorbirii în comunicarea orală.

2. Receptarea mesajelor orale și scrise

- Analiza mesajelor verbale în contexte audio-vizuale (știri radio sau TV).
- Identificarea factorilor care facilitează sau perturbă înțelegerea mesajului: codul, canalul și contextul de comunicare.

2.1. Niveluri ale receptării

Fonetic, ortografic și de punctuație. Dificultăți de înțelegere cauzate de pronunțarea incorectă sau de folosirea greșită a semnelor de punctuație.

Morfosintactic

- Ambiguități care îngreunează înțelegerea mesajului.
- Observarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice.

Lexico-semantic. Interpretarea sensului cuvintelor și a câmpurilor semantice în context.

Stilistico-textual

- Identificarea figurilor de stil și a procedurilor artistice.
- Observarea elementelor arhaice sau regionale.
- Receptarea diferitelor tipuri de texte: ficțiune, nonficțiune, argumentativ.

- Înțelegerea mesajului în raport cu genul literar: narativ, poetic, dramatic.

Nonverbal și paraverbal. Influența gesticii, mimicii, intonației și a ritmului vorbirii asupra receptării mesajului oral.

Observație metodologică

- Conținuturile de limbă se vor aborda **întotdeauna în corelație cu textele literare studiate**, astfel încât interpretarea semantică și stilistică să fie susținută de competențe lingvistice.
- Apropierile cu programa de limba și literatura română sunt recomandate pentru consolidarea competențelor de comunicare în ambele culturi, dezvoltând astfel **sensibilitatea lingvistică și capacitatea de analiză critică a limbajului**.

Această formulare pune accent pe:

- aplicarea practică a regulilor limbii în contexte reale, literare și funcționale;
- dezvoltarea competențelor de receptare, analiză și argumentare;
- corelarea limbă – literatură – comunicare într-un mod integrat și progresiv pentru clasa a X-a.

SUGESTII METODOLOGICE

Demersul didactic va fi proiectat astfel încât să asigure formarea și dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute de programă printr-o abordare centrată pe elev, orientată spre procesul învățării, reflecție critică și utilizarea autentică a comunicării orale în contexte sociale, culturale și educaționale. Activitățile de predare–învățare vor urmări dezvoltarea autonomiei elevilor, a responsabilității față de propriul parcurs educațional și a capacității de a aplica cunoștințele lingvistice și literare în situații reale de comunicare.

Se recomandă utilizarea strategiilor didactice interactive și participative – învățarea prin proiecte, dezbateri academice, studii de caz, simulări de situații comunicative, interviuri, mese rotunde și activități colaborative – care stimulează exprimarea orală argumentată, gândirea critică și cooperarea. Comunicarea orală va fi integrată constant în procesul de învățare prin prezentări tematice, discuții ghidate, reflecții individuale și activități de evaluare formativă, contribuind la dezvoltarea fluenței, coerenței și adecvării discursului la diferite contexte sociale.

În acord cu cerințele învățământului modern și cu standardele europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, profesorul va promova abordarea interdisciplinară, utilizarea tehnologiilor digitale și învățarea bazată pe competențe. Se vor integra resurse educaționale deschise, platforme colaborative, materiale multimedia și sarcini autentice de comunicare care reflectă realități culturale contemporane și situații sociale relevante pentru elevi.

Procesul educațional va fi adaptat diversității stilurilor de învățare și nivelurilor de performanță, prin diferențierea sarcinilor, feedback constructiv și sprijin personalizat. Evaluarea va avea un caracter continuu și formativ, utilizând rubrici clare, autoevaluare, evaluare între colegi și portofolii, cu accent pe progresul individual, pe dezvoltarea competențelor de comunicare și pe capacitatea de reflecție asupra propriului proces de învățare.

Prin aceste orientări metodologice, activitățile didactice vor contribui la formarea unor elevi capabili să comunice eficient în limba ucraineană, să interpreteze critic mesajele culturale și media și să participe activ și responsabil la viața socială și culturală, în acord cu valorile educației europene contemporane.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Prezenta bibliografie are caracter orientativ și sprijină implementarea programei școlare pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă – clasa a X-a*. Lucrările selectate susțin dezvoltarea competențelor de comunicare, analiză și interpretare literară, precum și formarea culturii lingvistice și literare a elevilor.

A. Manuale și auxiliare didactice

1. **Заболотний Олександр**, Заболотний Віктор** (2023). *Українська мова. 10 клас. Підручник.* Київ: Генеза.
2. **Коваленко Лариса** (2022). *Українська література. 10 клас. Академічний рівень.* Київ: Освіта.
3. **Слоньовська Ольга** (2023). *Українська література. 10 клас. Профільний рівень.* Київ: Літера ЛТД.
4. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова та література. Довідник для старшокласників.* Київ: Грамота.
5. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ).* Київ: Грамота.
6. **Пахаренко Василь** (2021). *Українська література. 10 клас. Хрестоматія.* Київ: Грамота.
7. **Глазова Олександра** (2022). *Українська мова. Практикум для старшокласників.* Київ: Освіта.
8. *Українська література. Збірник тестів і контрольних робіт для 10 класу* (2023). Харків: Ранок.
9. *Українська мова. Диктанти та перекази. 10 клас* (2022). Тернопіль: Підручники і посібники.

10. *Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників)* (2021). Київ: Смолоскип.

B. Lucrări de metodică

1. **Бондаренко Юрій** (2021). *Методика компетентнісного навчання української літератури.* Харків: Основа.
2. **Семеног Олена** (2020). *Формування мовної особистості старшокласника.* Київ: Педагогічна думка.
3. **Кочергіна Ніна** (2015). *Методика навчання української мови.* Київ: Знання.
4. **Коваль Анна**, Суржук Тетяна** (2010). *Методика викладання української мови.* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
5. **Починок Юлія** (2020). *Методика викладання української літератури у світовому контексті (5–11 класи).* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.

C. Lucrări teoretice și de critică literară

1. **Жулинський Микола** (2017). *Історія української літератури XX століття.* Київ: Либідь.
2. **Клочек Григорій** (2018). *Поетика української літератури.* Київ: Академія.
3. **Плющ Марія** (2018). *Сучасна українська літературна мова.* Київ: Вища школа.
4. **Олійник Олександр** (2019). *Стилістика української мови.* Київ: Академія.
5. **Караванський Святослав** (2019). *Секрети української мови.* Львів: Просвіта.
6. **Кочан Ірина** (2020). *Культура української мови.* Львів: Світ.
7. **Клочек Григорій** (2012). *Інтерпретація художнього твору.* Київ: Академія.

D. Platforme educaționale și resurse digitale

https://dovidka.biz.ua
https://zno.if.ua/?p=6481
https://www.ukrlib.com.ua
https://www.ukrtvory.com.ua
https://naurok.com.ua
https://vseosvita.ua
https://lms.e-school.net.ua
https://www.schoollife.org.ua
https://filologukraine.ucoz.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаоок № 138Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для X-ого класу

Для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою

для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій

- 2026 –

Додаоок № 138Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*»,
X-ий клас, загальна частина (ЗЧ)

- для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою .
- для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з дисципліни „Українська мова і література як рідна” для 10-го класу, призначена для учнів, які навчаються у школах / класах з румунською мовою навчання, розроблена відповідно до Закону про освіту № 198/2023, чинних національних курикульних документів, а також положень Типового навчального плану для ліцейського рівня, затвердженого Наказом Міністра освіти і науки № 6932/2025, опублікованого в Офіційному віснику Румунії, Частина I, № 5 bis від 8 січня 2026 року. Програма забезпечує наступність вивчення української мови як рідної в умовах освітнього середовища з переважно румунською мовою навчання та спирається на навчальний досвід, здобутий учнями на попередньому етапі, через сучасний підхід, зорієнтований на формування компетентностей і функціональне використання мови.

Вивчення дисципліни „Українська мова і література як рідна” у 10-му класі має на меті закріплення та розвиток компетентності усного і писемного спілкування рідною мовою, поглиблення літературних і культурних знань, а також формування усвідомленої мовної й культурної ідентичності. Водночас ця дисципліна сприяє розвитку критичного мислення, естетичної чутливості та здатності до інтерпретації літературних і нелітературних текстів у зв’язку з цінностями міжкультурного діалогу та етнічного й мовного різноманіття.

Центральним завданням цього курикулуму є свідоме й виразне використання української мови в різних ситуаціях спілкування, а також розвиток умінь аналізувати й інтерпретувати тексти, що належать до різних жанрів і літературних напрямів. Програма утверджує функціонально-комунікативний та інтегрований підхід до вивчення мови і літератури, акцентуючи увагу на формуванні компетентностей рецепції, продукування та взаємодії, а не на винятковому засвоєнні теоретичних понять.

Навчання, засноване на комунікації, передбачає збалансований розвиток рецептивних умінь (аудіювання, читання) і продуктивних умінь (говоріння, письмо) шляхом використання рідної мови як автентичного засобу вираження думки та рефлексії. Навчальні види діяльності спрямовані на створення реальних ситуацій спілкування і критичного аналізу, в яких учні вправляються в аргументації, інтерпретації та творчому самовираженні, адаптованому до різних культурних і соціальних контекстів.

Дидактичний підхід ґрунтується на зіставному та міждисциплінарному підходах, використовуючи компетентності, сформовані під час вивчення румунської мови та інших навчальних дисциплін, з метою полегшення розуміння мовних і літературних явищ. Програма передбачає вивчення репрезентативних текстів української класичної та сучасної літератури, а також нелітературних текстів, важливих для розвитку комунікативних компетентностей і формування відкритої культурної перспективи.

У зв’язку з цим основними засадами, на яких ґрунтується ця програма, є:

– розвиток компетентності спілкування українською мовою в автентичних і різноманітних контекстах;

– застосування функціонального, комунікативного та інтегрованого підходу до вивчення мови і літератури;

– формування зв’язного, правильного й виразного усного та писемного мовлення;

– розвиток критичного мислення та здатності до інтерпретації текстів;

– добір змісту, релевантного віковим особливостям, рівню підготовки та інтересам учнів.

Рекомендації щодо впровадження курикулуму та оцінювання учнів

Рівень мовної компетентності учнів визначатиметься за допомогою початкового оцінювання з метою адаптації дидактичного процесу до реальних навчальних потреб. У тих випадках, коли організація навчання за рівнями не є можливою, рекомендується використовувати стратегії диференційованого та персоналізованого навчання. Дидактичне проєктування (календарно-тематичне планування, проєктування навчальних одиниць та розроблення інструментів оцінювання) має відповідати компетентностям і змістам, передбаченим програмою, при цьому вчитель зберігає свободу адаптувати послідовність їх опрацювання за умови досягнення всіх курикульних вимог до завершення навчального року.

Для підвищення ефективності процесу навчання рекомендується:

– використовувати інтерактивні та учнецентричні методи, які стимулюють активну участь і особистісне висловлення;

– надавати перевагу інтерпретаційному читанню, дебатам і видам діяльності, пов'язаним із творчим письмом;

– добирати навчальні завдання і домашню роботу відповідно до рівня та темпу навчання учнів;

– здійснювати формувальне й підсумкове оцінювання відповідно до визначених компетентностей і змісту програми.

Структура навчальної програми з дисципліни „Українська мова і література як рідна" (10-й клас) для учнів, які навчаються у класах з румунською мовою навчання, охоплює:

– пояснювальну записку;

– загальні компетентності;

– специфічні компетентності;

– галузі змісту та навчальні матеріали;

– методичні рекомендації;

– бібліографічні джерела.

Програма організована за двома основними галузями — „Мова і спілкування" та „Література", забезпечуючи рівновагу між розвитком мовних компетентностей і поглибленням літературної культури. Новий курикулум пропонує вчителям гнучку й адаптивну рамку, яка дозволяє інтегрувати змістові лінії та персоналізувати процес навчання залежно від особливостей кожного класу.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та писемного повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.**
ЗК 3	**Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК 4	**Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.**

X - ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1. Сприймання усних і письмових повідомлень у різних комунікативних ситуаціях.

X - ий клас
СК 1.1. Аналіз способу побудови повідомлення в різних текстах з метою виявлення зв'язку між структурою, змістом і ефективністю комунікації.
Загальна частина (ЗЧ): – *виокремлення структурних компонентів тексту (вступ, основна частина, висновок) та їхньої ролі у формуванні змісту;* – *аналіз взаємозв'язку між типом тексту, метою комунікації та використаними мовленнєвими стратегіями;* – *визначення мовних і стилістичних засобів, що сприяють чіткості та ефективності повідомлення;* – *порівняння способу організації повідомлення в текстах із різними комунікативними цілями;* – *формулювання аргументованих спостережень щодо ефективності комунікації залежно від структури тексту.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)***

X - ий клас
– *порівняльний аналіз структури літературних, нелітературних і медійних текстів відповідно до комунікативного наміру;* – *пояснення взаємозв'язку між організацією висловлювання та ефективністю комунікації;* – *перебудова текстів шляхом зміни послідовності ідей для простеження впливу на зміст;* – *формулювання аргументованих коментарів щодо зв'язності та чіткості повідомлення.*
СК 1.2. Аналіз і впорядкування інформації з різних джерел для побудови логічної структури повідомлення.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз інформації з різних джерел (письмові тексти, зображення, аудіо- та відеоматеріали);* – *відбір доречної інформації відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії;* – *організація інформації у логічний план (схема, план ідей, концептуальна карта);* – *узгодження інформації з метою уникнення надмірності та суперечностей;* – *перебудова інформації у зв'язну форму, відповідну поставленому повідомленню.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *відбір і узгодження інформації з різних джерел для побудови зв'язного повідомлення;* – *створення концептуальних карт і логічних схем для впорядкування інформації;* – *узагальнення інформації у формі структурованого тексту або презентації;* – *розроблення навчальних продуктів (портфоліо, тематичного досьє) на основі інтеграції джерел.*
СК 1.3. Дослідження комунікативного наміру та авторської позиції з метою пояснення впливу повідомлення на читача
Загальна частина (ЗЧ): – *визначення мовних і стилістичних засобів, що вказують на комунікативний намір автора;* – *дослідження ставлення автора до теми та до читача;* – *пояснення зв'язку між комунікативним наміром і можливою реакцією читача;* – *порівняння повідомлень із подібними намірами, але по-різному сформульованих;* – *формулювання аргументованих пояснень щодо впливу повідомлення на аудиторію.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *виявлення та інтерпретація мовних маркерів, що вказують на намір і ставлення автора;* – *порівняння повідомлень із подібними намірами, але різним способом формулювання;* – *пояснення впливу повідомлення на адресата з огляду на тон і стиль;* – *написання коротких інтерпретаційних коментарів.*
СК 1.4. Інтерпретація медійних повідомлень для виявлення способу формування їхньої достовірності та впливу.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтерпретація медійних повідомлень відповідно до джерела, мети та цільової аудиторії;* – *визначення стратегій формування достовірності (аргументи, зображення, звук, мова);* – *аналіз взаємозв'язку між змістом, формою та впливом повідомлення;* – *порівняння медійних повідомлень із письмовими текстами на ту саму тему.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *критичний аналіз медійних повідомлень (інтерв'ю, репортаж, подкаст) з погляду достовірності;* – *визначення технік переконування та впливу;* – *порівняння способів подання тієї самої теми в різних джерелах;* – *формулювання аргументованих оцінок щодо впливу медійних повідомлень.*

ЗК 2 - Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.

X - ий клас
СК.2.1. Свідоме застосування мовних структур для формулювання правильних і відповідних висловлювань у різних комунікативних контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *застосування граматичних і лексичних правил у різних комунікативних контекстах (шкільний, публічний, цифровий);* – *формулювання висловлювань, пристосованих до мети комунікації та статусу співрозмовника;*

X - ий клас

- *виправлення та переформулювання висловлювань для підвищення чіткості та точності повідомлення;*
- *відповідне використання мовних ревнів залежно від ситуації спілкування;*
- *обґрунтування вибору використаних мовних структур.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *свідоме використання мовних структур у формальних і академічних контекстах;*
- *трансформування висловлювань у різні мовні регістри з обґрунтуванням зробленого вибору;*
- *виправлення та переформулювання текстів для підвищення їхньої чіткості й точності;*
- *порівняння варіантів висловлення та вибір найбільш доречного.*

СК 2.2. Складання функціональних та творчих текстів із дотриманням структури, послідовності та стилістичної відповідності.

Загальна частина (ЗЧ):

- *складання функціональних текстів (заява, електронний лист, інформаційна стаття) із чіткою структурою;*
- *створення творчих текстів із дотриманням жанрових правил та внутрішньої послідовності;*
- *організація ідей у логічний та послідовний план;*
- *редагування текстів з огляду на послідовність, чіткість і правильність;*
- *пристосування стилю відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *написання складніших текстів (есе, статті-роздуму, рецензії);*
- *інтеграція джерел і цитат у власні тексти;*
- *перегляд і вдосконалення текстів на основі критеріїв зв'язності та стилістичної відповідності;*
- *спільне написання текстів і взаємооцінювання.*

СК 2.3. Використання експресивної мови для передачі намірів та ставлень у творчих текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме використання художніх засобів та експресивних прийомів;*
- *пристосування експресивної мови до комунікативного наміру;*
- *вираження позицій та емоцій за допомогою різноманітних мовних засобів;*
- *порівняння ефектів експресивності різних формулювань;*
- *редагування текстів для підсилення експресивності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *використання тропів і виражальних засобів у власних текстах;*
- *переписування окремих фрагментів для посилення експресивності;*
- *створення текстів, що передають емоції та ставлення;*
- *порівняння стилістичних ефектів різних формулювань.*

СК 2.4. Використання мовних та інформаційних ресурсів для підвищення якості власних текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *використання словників та онлайн-ресурсів для уточнення значень;*
- *вибір відповідної інформації для збагачення змісту тексту;*
- *інтеграція інформації з зовнішніх джерел у логічно послідовний та правильний спосіб;*
- *зміна формулювання та пристосування запозиченої інформації;*
- *оцінювання впливу використання джерел на якість тексту.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *використання словників і цифрових ресурсів для вдосконалення текстів;*
- *критична інтеграція інформації із зовнішніх джерел;*
- *відбір доречної інформації для розширення змісту;*
- *перегляд текстів з погляду точності та лексичного багатства.*

ЗК 3 − Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

X - ий клас

СК 3.1. Свідома та організована участь у розмовах, дебатах, інтерв'ю та відповідних заходах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *організація та проведення структурованих розмов і дебатів із визначенням цілей комунікації, ролей та правил взаємодії;*

X - ий клас

- *участь в інтерв'ю та проєктних активностях із плануванням етапів роботи та розподілом відповідальностей;*
- *співпраця у робочих групах для створення спільних результатів (презентації, синтези, короткі звіти);*
- *формулювання колективних висновків та аргументування рішень, прийнятих у групі;*
- *самооцінювання та взаємооцінювання власного внеску та ефективності співпраці.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *участь у дебатах і круглих столах із виконанням визначених ролей;*
- *організація та модерування обговорень на культурні або літературні теми;*
- *реалізація групових проєктів (презентацій, узагальнень);*
- *оцінювання власного внеску та ефективності співпраці в команді.*

СК 3.2. Активне слухання та використання стратегій уточнення і зміна формулювання під час діалогу

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме застосування стратегій активного слухання під час тематичних обговорень та дебатів;*
- *формулювання уточнюючих питань та переформулювання ідей співрозмовників для збереження послідовності діалогу;*
- *управління обміном реплік шляхом адекватного використання стратегій введення, повторення та завершення;*
- *подання аргументованого зворотного зв'язку, відповідного контексту спілкування;*
- *спрямовані роздуми щодо ефективності використаних комунікативних стратегій.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *застосування стратегій активного слухання в діалозі;*
- *формулювання запитань для уточнення й поглиблення;*
- *переформулювання ідей співрозмовників для збереження зв'язності;*
- *надання аргументованого та доречного зворотного зв'язку.*

СК 3.3. Формулювання та аргументоване обґрунтування власних поглядів в різних комунікативних ситуаціях.

Загальна частина (ЗЧ):

- *формулювання власних поглядів, підкріплених аргументами та відповідними прикладами, у різних комунікативних контекстах;*
- *участь в організованих дебатах із використанням аргументів і контраргументів;*
- *аналіз логічних зв'язків між ідеями та аргументами в усних і письмових висловлюваннях;*
- *складання коротких аргументативних текстів або узагальнень дискусій;*
- *оцінювання послідовності та відповідності власної аргументації й аргументації інших учасників.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *формулювання та відстоювання власних поглядів у дебатах;*
- *побудова аргументів і контраргументів;*
- *написання аргументативних текстів (рецензій, висловлень думки);*
- *оцінювання зв'язності та доречності аргументації.*

СК 3.4. Пристосування мовлення до різних стилів залежно від ситуації спілкування та мети.

Загальна частина (ЗЧ):

- *пристосування мови та тону відповідно до освітнього, культурного або цифрового контексту;*
- *використання різних стилів мовлення (офіційного, розмовного, наукового) у різних комунікативних ситуаціях;*
- *підготовка усних виступів і письмових текстів з урахуванням адресата;*
- *дотримання норм відповідального та етичного спілкування в цифровому та медійному середовищі;*
- *використання культурних та міжкультурних елементів у процесі спілкування.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *використання мовних регістрів залежно від контексту (академічного, розмовного, публіцистичного);*
- *пристосування повідомлення до різних типів адресата;*
- *трансформування повідомлень з одного мовного регістру в інший;*
- *застосування норм етичного спілкування в цифровому середовищі.*

ЗК 4. Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.

X - ий клас
СК 4.1. Послідовне застосування граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм у різноманітних комунікаційних контекстах
Загальна частина (ЗЧ): – *вправи на послідовне застосування граматичних і орфографічних норм у функціональних і напівформальних текстах;* – *редагування та перевірка власних текстів і текстів однокласників із увагою до правильності та зв'язності;* – *доповнення та перетворення висловлювань для закріплення узгодження та вживання часових форм дієслова;* – *кероване використання засобів перевірки мовлення з обґрунтуванням внесених виправлень;* – *самооцінювання правильності мовлення в усних і письмових роботах.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *написання та перегляд текстів із застосуванням орфографічних і граматичних норм;* – *виправлення помилок у функціональних та аргументативних текстах;* – *обґрунтування внесених виправлень;* – *використання цифрових інструментів для мовної перевірки.*
СК 4.2 Аналіз мовних структур та їхнього виразного значення у функціональних і художніх текстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз синтаксичних структур і зв'язків між ними у функціональних і художніх текстах;* – *визначення виразного значення різних граматичних і лексичних засобів; порівняння варіантів формулювання одного й того самого повідомлення та обговорення їх експресивного впливу;* – *вправи з переписування фрагментів із навмисною зміною мовних структур* – *формулювання висновків, щодо взаємозв'язоку між структурою, змістом і виразністю.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *аналіз мовних структур і їхнього виразного значення в текстах;* – *порівняння варіантів формулювання того самого повідомлення;* – *переписування фрагментів зі зміною структури;* – *формулювання висновків щодо зв'язку між структурою та змістом.*
СК 4.3. Уміння доречно й виразно використовувати мовні засоби під час створення та редагування усних і письмових повідомлень.
Загальна частина (ЗЧ): – *свідомий вибір лексики та структур, відповідних комунікативній меті;* – *свідоме використання синонімів, ідіоматичних виразів та неологізмів;* – *творення текстів із чіткими стилістичними вимогами (ясність, виразність, точність);* – *редагування та вдосконалення текстів на основі отриманого зворотного зв'язку;* – *самоаналіз щодо особистого лінгвістичного та стилістичного прогресу.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)*** – *використання різноманітної та контекстуально доречної лексики;* – *інтеграція синонімів та фразеологічних одиниць у тексти;* – *перегляд текстів з метою усунення повторів;* – *створення текстів із чітко визначеними стилістичними вимогами.*
СК 4.4. Інтерпретація культурних та міжкультурних елементів у літературному та соціальному середовищі
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз культурних елементів у літературних та інформаційних текстах;* – *порівняння культурних мотивів і тем в українських, румунських та європейських текстах;* – *підготовка проєктів або презентацій, що відображають культурну ідентичність;* – *використання мови як засобу міжкультурного діалогу;* – *осмислення ролі мови у вираженні культурної ідентичності.* ***Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)***

X - ий клас
– *інтерпретація культурних елементів у літературних і нелітературних текстах;* – *порівняння тем і культурних цінностей у різних літературах;* – *реалізація проєктів, присвячених українській культурній ідентичності;* – *формулювання роздумів щодо ролі мови у вираженні ідентичності.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

X - ий клас

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне мовлення	- усне спілкування як складний процес: взаємозв'язок між відправником, повідомленням, отримувачем, кодом, каналом і контекстом; фактори, що впливають на ефективність спілкування; бар'єри комунікації та стратегії їх подолання. - структура усного повідомлення: вступ – основна частина – висновок; послідовність і логічна прогресія; адаптація структури до мети спілкування (інформування, переконання, пропаганда). - вираження власних думок і аргументованих позицій: формулювання тези, аргументи та приклади; дискурсивні маркери; погодження/непогодження. - організовані усні взаємодії: тематичні розмови, керовані дебати, круглі столи, інтерв'ю; визначення ролей і правил спілкування. - стилі мови та способи мовленнєвої організації: офіцій-ний, розмовний, науковий; відповідність мовлення освітньо-му, культурному та цифровому контексту. - усні повідомлення з культурною та громадянською метою: тема-тичні презентації, усні виступи, розповіді та інтерпретації культурних або суспільних явищ. - усні медіаповідомлення: аналіз аудіовізуального дискурсу (інтерв'ю, репортаж, подкаст); взаємозв'язок між змістом, формою та впливом. **Зауваження:** *акцент на організації, аргументації та ефективності комунікації; поступовий перехід від керованої участі до самостійного спілкування.*	-пристосування мовлення до міжкультурних і багатомовних ситуацій; застосування технік активного слухання, зворотного зв'язку та керування складними взаємодіями; -побудова аргументативного, переконувального й академічного мовлення; -організація публічних виступів і використання риторичних прийомів; -розвиток критичного мислення шляхом оцінювання аргументів, виявлення маніпуляції та формулювання контраргументів; -модерування дебатів, моделювання інтерв'ю та застосування комунікації у формальних і професійних ситуаціях; використання спеціалізованих мовленнєвих регістрів і академічної мови; -пристосування усного мовлення до цифрового середовища та мультимедійних форматів; -розвиток культурного й ідентифікаційного дискурсу через інтерпретацію українських культурних явищ і цінностей; критичний аналіз аудіовізуальних медійних продуктів і створення оригінальних усних медійних повідомлень; -дотримання етики й відповідальності публічного мовлення з акцентом на мовленнєву автономію, зв'язність, комунікативну ефективність і виразність.
Письмо та редагування	- письмо як усвідомлений процес: планування, складання тексту, редагування, коректура; послі-довність і стилістична відпо-відність.	- проєктування та створення складних текстів (аргументативне есе, критичний аналіз, стаття-роздум, рецензія,

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	- види функціональних та інформаційних текстів: офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, конспект. - аргументативні та рефлексивні тексти: логічна структура, формулювання тези, аргументи, контраргументи, висновки. - організація тексту: тематичні абзаци, логічні сполучники, послідовність ідей. - adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă. пристосування стилю до мети спілкування та адресатів повідомлення. - критичне редагування власних текстів та текстів однокласників. **Зауваження:** *перехід від керованого складання текстів до самостійного письма та критичної оцінки.*	дослідження конкретного випадку, рефлексивне портфоліо); - розвиток зв'язного й нюансованого писемного мовлення шляхом інтеграції джерел, правильного цитування та дотримання етичних норм; - використання технік розгорнутої аргументації, узагальнення та особистої інтерпретації; логічна організація розгорнутих текстів і керування тематичною прогресією; - пристосування стилю до академічного, публіцистичного й цифрового регістрів; - спільне написання текстів і критичне оцінювання на основі визначених критеріїв; - використання цифрових інструментів для пошуку інформації, написання та редагування текстів; - вираження культурної ідентичності та особистої рефлексії через письмо; - розвиток автономії у створенні та перегляді текстів з акцентом на мовну точність, чіткість, зв'язність і комунікативну відповідальність.
Читання	- *просунуті стратегії читання*: глобальне, вибіркове та аналітичне читання; організація інформації у схеми та концептуальні карти. - *тема, повідомлення та намір автора*: взаємозв'язок між структурою, змістом та впливом на отримувача. - *аналіз структури тексту*: організація ідей, текстові послідовності, дискурсивні маркери. - *аналіз медіаповідомлень*: достовірність джерела, переконливі прийоми, вплив. - порівняння інформації з письмових, візуальних та аудіовізуальних текстів. - аргументована думка та особиста інтерпретація. **Зауваження:** *наголос на аналізі, причинно-наслідкових зв'язках та оцінці повідомлення.*	- аналіз взаємозв'язку між структурою, авторським наміром, соціокультурним контекстом і впливом на адресата; - інтерпретація тем, символів і наративних перспектив; - оцінювання аргументів, виявлення маніпуляції та упередженості у письмовому й медійному дискурсі; співвіднесення й порівняння інформації з різних джерел (академічних текстів, медійних статей, аудіовізуальних і візуальних матеріалів); - формулювання аргументованих поглядів та особистих інтерпретацій, обґрунтованих текстовими доказами; - використання графічних і цифрових інструментів для організації та узагальнення інформації; - критичне осмислення сучасних культурних і соціальних повідомлень; - розвиток автономії в аналізі, інтерпретації та оцінюванні повідомлень з акцентом на критичне мислення, аналітичну точність і інтелектуальну відповідальність.
Елементи побудови комунікації	- послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргументативних текстах.	- поглиблення орфографічних і пунктуаційних норм в академічних, функціональних і публіцистичних контекстах; - свідоме й гнучке використання складних морфосинтаксичних структур у

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	- морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. - послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. - лексичні та семантичні засоби: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. - виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту. · **Зауваження:** *функціонально-високий рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	розгорнутих усних і письмових висловлюваннях; - оптимізація текстової зв'язності та цілісності шляхом застосування складніших стратегій організації інформації та тематичної прогресії; - розвиток лексичної компетентності через використання стилістичних регістрів, семантичних відношень і смислових відтінків у різних контекстах; - аналіз і застосування виражальних і риторичних засобів залежно від комунікативного наміру та цільової аудиторії; - інтеграція мовних ресурсів у створення аргументативно-аналітичних і рефлексивних текстів; - метамовна рефлексія щодо правильності та доречності мовлення; відповідальне й творче використання мови в культурних, освітніх і цифрових контекстах.
Елементи міжкультурності	- Послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргумента-тивних текстах. - Морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. - Послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. - Лексичні та семантичні ресурси: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. - Виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту. · **Зауваження:** *функціонально-високий рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	- поглиблення застосування орфографічних і пунктуаційних норм під час написання академічних, функціональних і складних аргументативних текстів; - свідоме використання складних морфосинтаксичних структур для точного вираження логічних і семантичних зв'язків; - оптимізація зв'язності та цілісності тексту шляхом складнішої дискурсивної організації та послідовної тематичної прогресії; - розвиток лексичної компетентності через використання семантичних відтінків, стилістичних регістрів і конотативних значень у різних комунікативних ситуаціях; - аналіз і застосування виражальних та стилістичних засобів залежно від дискурсивного наміру, жанру тексту й цільової аудиторії; - метамовна рефлексія та самокорекція з метою відповідального, творчого й ефективного використання мови на функціонально-поглибленому рівні.

Деталізація змісту. X-ий клас

Рекомендації щодо навчального змісту

Вивчення української мови та літератури має поєднувати нормативний і функціональний аспекти, орієнтуючись як на дотримання мовних норм, так і на ефективне використання мови в реальних ситуаціях спілкування. Літературні тексти виконують роль опори у вивченні мови, увиразнюючи стилістичні, лексичні та морфосинтаксичні явища, а також авторський задум. Добір текстів має охоплювати як фольклор, так і художню літературу, як прозу, так і поезію та драматургію, з акцентом на твори, репрезентативні для розвитку української літератури.

Критичний і порівняльний аналіз текстів, у тому числі рецензій і літературознавчих студій, сприяє розвиткові критичного мислення та аргументативних умінь учнів. На уроках української мови учні мають

вправлятися у створенні усних і письмових висловлювань, розвивати діалогічне та монологічне аргументативне мовлення, складати літературні й функціональні тексти, правильно використовувати фонетичні, морфосинтаксичні, лексичні й стилістичні засоби рідної мови, розпізнавати мовні регістри та стилі, а також усвідомлювати роль невербальних і паравербальних елементів.

Сприймання повідомлень передбачає розуміння фонетичного, морфосинтаксичного, лексичного та стилістично-текстового рівнів, пристосування до жанру і типу тексту, інтерпретацію смислів і художніх засобів, а також усвідомлення впливу невербальних елементів. Рекомендується застосовувати активні методи навчання: дебати, драматизації, проєкти, порівняльний аналіз, поєднання мовного навчання з культурою та ідентичністю українців, використання аудіовізуальних матеріалів і цифрових ресурсів, а також поступове оцінювання через спостереження, вправи, есе та практичні проєкти.

І. ЛІТЕРАТУРА

1. Еволюція наративної прози в українській літературі — від традиції до модерності

У центрі уваги перебуває сприймання й інтерпретація прози з увиразненням тяглості наративних традицій, різноманітності жанрових форм і розвитку стилістичних прийомів в українській літературі від XIX століття до міжвоєнного модернізму. Вивчення здійснюється через аналіз репрезентативних текстів, які дають змогу учням визначати наративні структури, простежувати побудову персонажів і тлумачити соціальний, моральний і культурний зміст твору.

Авторська казка і наративна казка

Тексти **«Соловій та Хівря», «Горох при дорозі», байка-казка** П. Гулака-Артемовського та **«Три бажання», «Віршована казка»** П. Білецького-Носенка слугують для ознайомлення учнів із типологією авторської казки, фантастичним мотивом, символічним характером персонажів та наративними прийомами морального й дидактичного навіювання. На основі цих творів учні аналізують, як фольклорна традиція трансформується в художню прозу та яким чином вибудовується казкова наративна структура.

Новели

Новели **«За земельку», «На буряки», «Змовини»** Г. Косинки, **«Солонський Яр»** М. Хвильового, **«Маруся», «Сердешна Оксана», «Перекотиполе»** Г. Квітки-Основ'яненка, **«Інститутка»** М. Вовчок і **«Новина»** В. Стефаника вивчаються з метою виявлення тематичного та стилістичного розмаїття української новели. Учнів заохочують спостерігати, як соціальні й особистісні конфлікти подаються у стислій формі, як вибудовуються персонажі та як опис соціального й психологічного середовища інтегрується в епічну структуру твору.

Оповідання

Оповідання **«Помстився», «П'ятизлотник»** М. Коцюбинського, **«Кленові листки»** В. Стефаника та **«Горпина»** М. Вовчок використовуються для поглибленого вивчення концентрованих наративних технік, у межах яких центральний конфлікт та еволюція персонажа подаються з високою стилістичною напругою й психологічною сугестивністю. Їх аналіз дає можливість учням зрозуміти, як оповідання функціонує через стиснення дії та виокремлення найсуттєвіших рис персонажів.

Романи, репрезентативні для розвитку жанру

Романи **«Чорна рада»** П. Куліша, **«Повія»**, **«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»** П. Мирного, **«В неділю рано зілля копала»** О. Кобилянської, **«Хмари»** І. Нечуя-Левицького та **«Тіні забутих предків»** М. Коцюбинського дають змогу простежити еволюцію українського роману та складну побудову епічного світу. Учні аналізують, як дія розгортається у кількох площинах, як наративна перспектива впливає на читацьке сприйняття, яким чином формуються персонажі з розгорнутим психологічним профілем і як стилістичні прийоми посилюють виразність та глибину художнього змісту. Ці тексти дають змогу цілісно розглядати взаємозв'язок між особистістю, суспільством та історичним контекстом.

У цілому зазначені тексти дають змогу учням виявляти тематичну і стилістичну еволюцію української прози, простежувати вплив літературних епох, а також спостерігати, як наративний жанр пристосовується до соціальних і культурних реалій свого часу.

Українська проза — типологія персонажів і бачення світу

Ця змістова лінія охоплює весь спектр української прози, зокрема казку, новелу, оповідання і роман, з акцентом на аналіз наративної побудови, динаміки взаємин між персонажами та способів передавання соціальних і моральних цінностей. Учнів заохочують визначати типологію персонажів — позитивні герої, антигерої, колективні образи — та простежувати, як ці типи відбивають авторське бачення світу і соціальні умови епохи. Також вивчається еволюція наративного стилю та роль художніх засобів у формуванні художнього світу твору.

2. Українська поезія — епічна і лірика: виразність, функції та еволюція

Ця тема спрямована на розвиток здатності учнів інтерпретувати різні типи поезії та розпізнавати особливості кожного поетичного жанру. Аналіз поетичних текстів дає можливість простежити взаємозв'язок форми і змісту, комунікативні функції поезії та її просодичне розмаїття.

Епічна поезія

«Дума про козака Голоту» (усна народна творчість) репрезентує традицію народного епосу з акцентом на героїзм, моральні цінності та історичний мотив.

«Катерина», «Наймичка» Т. Шевченка розкривають епічну поему як форму морального, соціального й національного осмислення.

«Енеїда» І. Котляревського як бурлескно-травестійна поема увиразнює соціальну сатиру та свободу художнього самовираження в контексті класичної літератури.

«Голова і Тулуб», байка Г. Сковороди, ілюструє морально-філософські роздуми, втілені в наративно-поетичній формі.

«Ївга», романтична балада П. Білецького-Носенка, дає змогу учням вивчати жанрову специфіку балади та взаємодію ліризму й епічної оповіді.

Лірична поезія

«Тарасова ніч» Т. Шевченка **«Мойсей»** І. Франка **«Досвітні вогні», «Слово, чому ти не твердая криця?», «Дим»** Лесі Українки **«Троянди й виноград»** М. Рильського

Аналіз лірики зосереджується на комунікативних інстанціях, сугестивності й багатозначності, на тому, як поезія відображає суб'єктивний досвід автора і культурні цінності, а також на просодії та стилістичних техніках, характерних для різних літературних періодів.

3. Драматичний текст і мистецтво сценічного втілення

Ця тема має на меті ознайомлення учнів із драматичним родом літератури та специфікою сценічного мистецтва. Рекомендується опрацювання одного-двох драматичних творів, зокрема комедії та драми. Репрезентативними прикладами є комедії **«Сто тисяч»** І. Карпенка-Карого, **«За двома зайцями»** Михайла Старицького, **«Мартин Боруля»** І. Карпенка-Карого, а також драми **«Наталка Полтавка»** І. Котляревського і **«Бояриня»** Лесі Українки.

У межах навчальної діяльності учні можуть брати участь у перегляді театральних вистав, аналізувати відео- чи аудіозаписи вистав, фотографії сценічних постановок або створювати власні драматизації. Через такий досвід учні осмислюють взаємозв'язок між літературним текстом і сценічною інтерпретацією, роль режисури, декорацій, акторської гри та інших виражальних засобів, поглиблюючи компетентності аналізу й критичної інтерпретації драматичного тексту.

4. Українська література в Румунії — ідентичність, культура і художнє самовираження

Ця тема має на меті усвідомлення ролі літератури, створеної українськими авторами в Румунії, у збереженні культурної ідентичності, підтримці української мови та формуванні критичного ставлення до літературних цінностей української меншини в румунському просторі. Вивчення цих текстів дає учням можливість простежити, як досвід українських громад у Румунії відображається в прозі, поезії та драматургії, а також яким чином ці твори сприяють міжкультурному діалогові та зміцненню української літературної спадщини.

Змістові орієнтири і напрями вивчення

- аналіз цінностей ідентичності та культури, виражених у творах українських авторів Румунії, зокрема Д. Онищука, О. Мельничука, С. Ткачука, І. Ковача, М. Корсюка, В. Клима, К. Регуш, К. Ірода, І. Федька, В. Цаповця, М. Михайлюка, І. Арделяна, В. Баршая, Г. Клемпуша, П. Романюка, Ю. Павліша, М. Небиляка, В. Ріцка, М. Трайсти та інших;
- вивчення наскрізних тем у цих творах, таких як співвідношення традиції й модерності, громади й особистості, історичної пам'яті та щоденного досвіду;
- сприймання стилістичної та наративної специфіки літератури, створеної в діаспорі або в середовищі національної меншини, з увиразненням жанрового розмаїття: казка, новела, роман, лірична й епічна поезія, драматургія;
- аналіз того, як ці твори вступають у діалог із загальноукраїнською та світовою літературою, пропонуючи учням порівняльний погляд на розвиток української літератури та на втілення культурних цінностей у різних контекстах;
- формування критичних умінь інтерпретації тексту, зокрема через виявлення символів, мотивів і способів художнього вираження в межах літератури, яка сприяє збереженню мови й культури української меншини в Румунії.

Сприймання та інтерпретація художнього тексту

Ця змістова лінія спрямована на розвиток критичних та інтерпретаційних компетентностей учнів. Процес сприймання передбачає поглиблений аналіз теми, мотивів, символів і художніх засобів, історико-культурне контекстуалізування твору та виявлення ідентифікаційних і культурних цінностей, переданих через текст.

Учні вчитимуться інтерпретувати смисли тексту, осмислювати авторське повідомлення і те, як література відображає соціальну, історичну та культурну реальність. Водночас розвиватиметься здатність встановлювати

зв'язки між різними літературними жанрами та простежувати тяглість і трансформацію художніх форм в українській літературі впродовж історичного розвитку.

II. МОВА І СПІЛКУВАННЯ

Вивчення української мови зосереджується на двох взаємодоповнювальних напрямах: нормативному — для правильного засвоєння мовних правил, і функціональному — для застосування цих правил у реальних ситуаціях спілкування. Основна мета полягає в тому, щоб учні сформували стійкі вміння правильно, доречно й ефективно користуватися рідною мовою як у продукуванні усних і письмових повідомлень, так і в їхньому сприйманні та інтерпретації.

Опрацювання змісту здійснюється шляхом інтеграції літературних текстів, що вивчаються у розділі «Література», щоб мовні та стилістичні явища аналізувалися і практикувалися в реальному контексті, з увиразненням комунікативної функції та змісту тексту. У цьому розумінні уроки не обов'язково будуються за фіксованими назвами тем, а організовуються навколо мовних явищ і практичних вправ, щоб учні пізнавали мову через її активне використання.

1. Продукування усних і письмових повідомлень

1.1. Усне мовлення

Діалог

Учні вправлятимуться в діалогічних техніках у різних ситуаціях, зокрема під час дебатів або інтерв'ю (публіцистичного чи професійного). Основна увага приділяється логічній організації ідей, дотриманню правил мовленнєвої взаємодії та пристосуванню мови до конкретної ситуації спілкування.

Монолог

Вивчатиметься аргументативний монолог з акцентом на чіткість і зв'язність висловлювання, логічну організацію думок та правильне використання стандартної, літературної або розмовної мови залежно від контексту.

Оцінювання усного мовлення

Оцінювання охоплюватиме:

- **зміст висловлювання** — відповідність темі виступу або діалогу, доречність реплік, чіткість та логічну послідовність думок;
- **вербальний компонент** — фонетичну, лексичну й морфосинтаксичну правильність; правильне використання речень і синтаксичних конструкцій; дотримання мовних регістрів і норм мовленнєвої взаємодії;
- **невербальний і паравербальний компонент** — погляд, жестикуляцію, міміку, поставу, інтонацію, темп мовлення та паузи.

1.2. Писемне мовлення

Учні створюватимуть різні типи текстів, пристосованих як до літературного вивчення, так і до функціональних ситуацій:

- **літературні й аргументативні тексти** — резюме, характеристика персонажа, коментар, структуроване або вільне есе, порівняльний аналіз;
- **функціональні тексти** — заява, протокол, curriculum vitae, мотиваційний лист, електронний лист, професійні тексти відповідно до профілю спеціалізації;
- **проєкти та документальні матеріали** — тексти, що поєднують мовний аналіз із творчими й дослідницькими елементами.

1.3. Рівні побудови повідомлення

Фонетичний, орфографічний і пунктуаційний рівень

- правильна вимова складів і наголосів; звукові чергування; дотримання орфоепічних норм;
- правильне застосування орфографічних і пунктуаційних правил, у тому числі у власних назвах.
- **Морфосинтаксичний рівень**
- правильне використання відмінюваних форм (іменників, прикметників, дієслів);
- правильність уживання засобів зв'язку: прийменників, сполучників, відносних займенників.

Лексико-семантичний рівень

- доречне використання словникового складу та неологізмів у контексті;
- виявлення й інтерпретація полісемії та омонімії;
- правильне використання фразеологічних одиниць;
- аналіз денотативного і конотативного значення слів.

Стилістично-текстовий рівень

- пристосування мовлення до ситуації спілкування: стандартний, літературний, розмовний, народнорозмовний, регіональний, архаїчний, жаргонний стиль;
- використання прямої, непрямої та невласне-прямої мови;

- розвиток загальних і часткових стилістичних якостей: ясності, доречності, точності, чистоти, плавності, симетрії, природності, евфонії;
- організація речень і дискурсу: стислість, надмірність, використання паратаксису або гіпотаксису залежно від типу тексту.

Невербальний і паравербальний рівень

- роль погляду, жестикуляції, міміки, просторової позиції, тональності та темпу мовлення в усній комунікації.

2. Сприймання усних і письмових повідомлень

- аналіз вербальних повідомлень в аудіовізуальному контексті (радіо- чи телевізійні новини);
- визначення чинників, які полегшують або ускладнюють розуміння повідомлення: код, канал і комунікативний контекст.

2.1. Рівні сприймання

Фонетичний, орфографічний і пунктуаційний рівень

- труднощі розуміння, спричинені неправильною вимовою або помилковим використанням розділових знаків.

Морфосинтаксичний рівень

- неоднозначності, що ускладнюють розуміння повідомлення;
- спостереження за стилістичними значеннями окремих морфосинтаксичних категорій.

Лексико-семантичний рівень

- інтерпретація значення слів і семантичних полів у контексті.

Стилістично-текстовий рівень

- виявлення художніх засобів і прийомів;
- спостереження за архаїчними або регіональними елементами;
- сприймання різних типів текстів: художніх, нехудожніх, аргументативних;
- розуміння повідомлення відповідно до літературного роду: епічного, ліричного, драматичного.

Невербальний і паравербальний рівень

вплив жестикуляції, міміки, інтонації та темпу мовлення на сприймання усного повідомлення.

Методичне зауваження

Мовний зміст необхідно завжди опрацьовувати у взаємозв'язку з літературними текстами, що вивчаються, так, щоб семантична і стилістична інтерпретація спиралася на мовні компетентності.

Зіставлення з програмою з румунської мови та літератури рекомендується як засіб зміцнення комунікативних компетентностей в обох культурних просторах, розвиваючи мовну чутливість і здатність до критичного аналізу мовлення.

Це формулювання акцентує увагу на:

практичному застосуванні мовних правил у реальних, літературних і функціональних контекстах;

розвитку компетентностей сприймання, аналізу й аргументації;

інтегрованому й послідовному поєднанні мови, літератури та спілкування в X-ому класі.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Дидактичний підхід має бути спроєктований таким чином, щоб забезпечити формування і розвиток загальних та специфічних компетентностей, передбачених програмою, через учнецентрований підхід, зорієнтований на процес навчання, критичну рефлексію та автентичне використання усного мовлення в соціальних, культурних і освітніх контекстах. Навчально-пізнавальна діяльність має бути спрямована на розвиток автономії учнів, відповідальності за власну освітню траєкторію та здатності застосовувати мовні й літературні знання у реальних ситуаціях спілкування.

Інтерактивні та партисипативні стратегії

Рекомендується використовувати інтерактивні та діяльнісні дидактичні стратегії — навчання через проєкти, академічні дебати, аналіз конкретного випадку, моделювання комунікативних ситуацій, інтерв'ю, круглі столи та спільні види діяльності, — які стимулюють аргументоване усне висловлення, критичне мислення та співпрацю.

Усне мовлення має постійно інтегруватися в процес навчання через тематичні презентації, керовані обговорення, індивідуальні рефлексії та види формувального оцінювання, сприяючи розвитку мовленнєвої плавності, зв'язності та доречності висловлювання в різних соціальних контекстах.

Міждисциплінарний підхід і цифрові ресурси

Відповідно до вимог сучасної освіти та європейських стандартів щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя, учитель має впроваджувати міждисциплінарний підхід, використовувати цифрові технології та організовувати навчання на компетентнісних засадах.

До навчального процесу доцільно інтегрувати відкриті освітні ресурси, платформи для співпраці, мультимедійні матеріали та автентичні комунікативні завдання, які відображають сучасні культурні реалії та соціальні ситуації, значущі для учнів.

Диференціація та оцінювання

Освітній процес має бути пристосований до різноманітності стилів навчання та рівнів навчальних досягнень шляхом диференціації завдань, надання конструктивного зворотного зв'язку та забезпечення індивідуалізованої підтримки.

Оцінювання має бути безперервним і формувальним за своїм характером, із використанням чітких рубрик, самооцінювання, взаємооцінювання та портфоліо, з акцентом на індивідуальний поступ, розвиток комунікативних компетентностей і здатність до осмислення власного процесу навчання.

Освітній результат

Завдяки цим методичним орієнтирам навчальна діяльність сприятиме формуванню учнів, здатних ефективно спілкуватися українською мовою, критично інтерпретувати культурні та медійні повідомлення, а також активно й відповідально брати участь у соціальному та культурному житті відповідно до цінностей сучасної європейської освіти.

БІБЛІОГРАФІЯ

Подана бібліографія має орієнтовний характер і спрямована на підтримку реалізації навчальної програми з дисципліни «Українська мова і література (рідна)» для X-го класу.

Добір запропонованих праць сприяє формуванню та розвитку компетентностей у сфері спілкування, аналізу й інтерпретації літературних текстів, а також становленню мовної та літературної культури учнів.

А. Підручники та дидактичні матеріали

1. **Заболотний Олександр**, Заболотний Віктор** (2023). *Українська мова. 10 клас. Підручник.* Київ: Генеза.
2. **Коваленко Лариса** (2022). *Українська література. 10 клас. Академічний рівень.* Київ: Освіта.
3. **Слоньовська Ольга** (2023). *Українська література. 10 клас. Профільний рівень.* Київ: Літера ЛТД.
4. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова та література. Довідник для старшокласників.* Київ: Грамота.
5. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ).* Київ: Грамота.
6. **Пахаренко Василь** (2021). *Українська література. 10 клас. Хрестоматія.* Київ: Грамота.
7. **Глазова Олександра** (2022). *Українська мова. Практикум для старшокласників.* Київ: Освіта.
8. *Українська література. Збірник тестів і контрольних робіт для 10 класу* (2023). Харків: Ранок.
9. *Українська мова. Диктанти та перекази. 10 клас* (2022). Тернопіль: Підручники і посібники.
10. *Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників)* (2021). Київ: Смолоскип.

Б. Праці з методики викладання

1. **Бондаренко Юрій** (2021). *Методика компетентнісного навчання української літератури.* Харків: Основа.
2. **Семеног Олена** (2020). *Формування мовної особистості старшокласника.* Київ: Педагогічна думка.
3. **Кочергіна Ніна** (2015). *Методика навчання української мови.* Київ: Знання.
4. **Коваль Анна**, Суржук Тетяна** (2010). *Методика викладання української мови.* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
5. **Починок Юлія** (2020). *Методика викладання української літератури у світовому контексті (5–11 класи).* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.

В. Теоретичні праці та літературно-критичні дослідження

1. **Жулинський Микола** (2017). *Історія української літератури XX століття.* Київ: Либідь.
2. **Клочек Григорій** (2018). *Поетика української літератури.* Київ: Академія.
3. **Плющ Марія** (2018). *Сучасна українська літературна мова.* Київ: Вища школа.
4. **Олійник Олександр** (2019). *Стилістика української мови.* Київ: Академія.
5. **Караванський Святослав** (2019). *Секрети української мови.* Львів: Просвіта.
6. **Кочан Ірина** (2020). *Культура української мови.* Львів: Світ.
7. **Клочек Григорій** (2012). *Інтерпретація художнього твору.* Київ: Академія.

Г. Освітні платформи та цифрові ресурси

https://dovidka.biz.ua
https://zno.if.ua/?p=6481

https://www.ukrlib.com.ua
https://www.ukrtvory.com.ua
https://naurok.com.ua
https://vseosvita.ua
https://lms.e-school.net.ua
https://www.schoollife.org.ua
https://filologukraine.ucoz.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 139A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
clasa a XI-a, trunchi comun (TC)
pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română

toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

– 2026 –

Anexa nr. 139A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a XI-a, trunchi comun (TC)

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română*
- *Pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană este elaborată în conformitate cu prevederile Legii Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, cu Planul-cadru de învățământ pentru liceu, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 bis din 8 ianuarie 2026, este destinată școlilor, claselor sau grupelor cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care își desfășoară studiile în unități de învățământ cu predare în limba română și face parte din aria curriculară Limbă și comunicare. Studiul acestei discipline contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, la consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor și la valorificarea patrimoniului cultural și literar al comunității ucrainene.

În contextul educației contemporane, caracterizate prin deschidere interculturală și dialog între culturi, disciplina Limba și literatura maternă ucraineană îndeplinește un rol important în formarea personalității elevilor. Prin studierea limbii materne, elevii își dezvoltă capacitatea de a comunica eficient în diverse situații de viață, își îmbogățesc vocabularul și își formează deprinderi de exprimare corectă, coerentă și expresivă. În același timp, studiul literaturii contribuie la dezvoltarea sensibilității estetice, a gândirii critice și a capacității de interpretare a textului literar.

Programa pentru clasa a XI-a continuă parcursul curricular început în ciclurile anterioare, valorificând experiențele de învățare dobândite de elevi în studiul limbii și literaturii ucrainene. Demersul didactic este centrat pe dezvoltarea competențelor de receptare și producere a mesajelor orale și scrise, pe interpretarea textelor literare și nonliterare, precum și pe utilizarea limbii ucrainene în contexte variate de comunicare.

Din punct de vedere curricular, programa este elaborată în conformitate cu modelul centrat pe competențe, utilizat în elaborarea programelor școlare din învățământul preuniversitar.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă are următoarea structură:

1. Notă de prezentare;

2. Competențe generale: abilități de comunicare și competențe cognitive care vizează comunicarea orală, înțelegerea și exprimarea verbală, înțelegerea și interpretarea textelor scrise, compunerea textelor scrise, precum și sensibilitatea și discernământul în utilizarea limbajului;

3. Competențe specifice (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);

4. Domenii de conținut și conținuturi de învățare propuse valorifică texte reprezentative din literatura ucraineană, aparținând unor autori și curente literare semnificative, cu accent pe literatura modernă și contemporană. Selectarea acestora urmărește nu doar familiarizarea elevilor cu reperele fundamentale ale literaturii ucrainene, ci și dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare a textului literar, prin raportare la dimensiunile estetice, culturale și istorice ale acestuia.

5. Exemple și activități de învățare: exemple recomandate de activități de învățare care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului.

6. Sugestii metodologice - au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe școlare în ceea ce privește proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare - evaluare în concordanță cu specificul disciplinei.

9.Referințe Bibliografice

Demersul didactic recomandat are un caracter interactiv și formativ, fiind centrat pe elev și pe nevoile sale de învățare. Se încurajează utilizarea unor strategii didactice moderne, precum învățarea prin descoperire, problematizarea, dezbaterea, studiul de caz, proiectul și portofoliul, precum și integrarea resurselor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare. În acest context, profesorul are rolul de facilitator al învățării, sprijinind dezvoltarea autonomiei și a responsabilității elevilor față de propriul parcurs educațional.

În acord cu orientările curriculare actuale, programa promovează realizarea unor conexiuni interdisciplinare și interculturale, încurajând raportarea literaturii ucrainene la literatura română și la literatura universală. Această abordare contribuie la dezvoltarea unei perspective culturale integrate și la formarea unor competențe interculturale solide.

Evaluarea este concepută ca parte integrantă a procesului de învățare și are rolul de a sprijini progresul elevilor în dezvoltarea competențelor vizate. Se recomandă utilizarea unui ansamblu echilibrat de metode de evaluare, atât formative, cât și sumative, care să permită aprecierea nivelului de dezvoltare a competențelor de comunicare, de analiză

și interpretare a textelor, precum și a capacității de exprimare argumentată. Instrumentele de evaluare pot include probe orale și scrise, eseuri, proiecte, portofolii și activități de autoevaluare și evaluare reciprocă.

Prin studiul disciplinei Limba și literatura maternă ucraineană, elevii dobândesc competențe esențiale pentru utilizarea limbii materne în contexte variate, își consolidează identitatea culturală și își dezvoltă capacitatea de a participa activ și responsabil la viața socială și culturală. În același timp, disciplina contribuie la formarea unor cetățeni capabili să valorifice diversitatea culturală și să participe la dialogul intercultural, în acord cu valorile promovate la nivel european.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XI-a

CS 1.1. Aprecierea structurii și a strategiilor discursive ale textelor, în raport cu eficiența și adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *aprecierea coerenței și coeziunii textului în raport cu scopul comunicării;*
- *evaluarea adecvării strategiilor discursive la contextul și situația de comunicare;*
- *formularea unor judecăți argumentate privind eficiența structurii textuale;*
- *compararea eficienței comunicative a unor texte cu structuri diferite;*
- *justificarea propriilor aprecieri prin exemple relevante din text.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea introducerii, dezvoltării și concluziei în texte scrise și orale;*
- *evaluarea coerenței și progresiei logice a ideilor;*
- *identificarea factorilor de influență asupra eficienței comunicării: receptor, canal, cod, situație;*
- *aplicarea criteriilor de evaluare a mesajului în contexte reale sau simulate;*
- *compararea strategiilor discursive în texte diferite (literare, media, educaționale, civice).*

CS 1.2. Analizarea critică a relevanței, credibilității și coerenței informațiilor din surse variate, pentru fundamentarea unui punct de vedere argumentat.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea credibilității surselor de informare utilizate;*
- *analizarea coerenței și consistenței informațiilor prezentate;*
- *identificarea eventualelor erori, omisiuni sau manipulări informaționale;*
- *corelarea informațiilor din surse diferite pentru susținerea unui punct de vedere;*
- *formularea unui punct de vedere argumentat, bazat pe informații validate critic.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea relevanței informațiilor din surse diverse pentru tema sau problema analizată;*
- *evaluarea credibilității surselor prin analizarea autorului, contextului și tipului de publicație,*
- *analiza coerenței și consistenței informațiilor din texte scrise, audio sau media;*
- *formularea unui punct de vedere argumentat pe baza informațiilor verificate și integrate din surse multiple.*

Clasa a XI-a
CS 1.3. Examinarea intenției comunicative, a atitudinii autorului și a dimensiunii etice a discursului, în vederea aprecierii impactului mesajului asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC) – *examinarea relației dintre intenția comunicativă și valorile promovate de mesaj;* – *identificarea elementelor care susțin sau afectează etica discursului;* – *aprecierea impactului mesajului asupra receptorului din perspectivă etică și socială;* – *compararea discursurilor etice și non-etice pe aceeași temă;* – *formularea unor judecăți critice privind responsabilitatea autorului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea intenției comunicative a autorului în texte scrise și orale;* – *analiza atitudinii și poziționării autorului față de subiect și receptor;* – *evaluarea dimensiunii etice și morale a mesajului transmis;* – *determinarea impactului discursului asupra receptorului în funcție de context și stilul comunicativ;* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind eficiența și responsabilitatea comunicării.*
CS 1.4. Evaluează critic mesajele media pentru a aprecia credibilitatea, responsabilitatea și impactul lor social.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea gradului de credibilitate al mesajelor media analizate;* – *aprecierea responsabilității sociale a emițătorului;* – *identificarea efectelor sociale posibile ale mesajelor media;* – *compararea mesajelor media din surse diferite;* – *formularea unei evaluări critice argumentate privind rolul mass-media în societate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – ***i****dentificarea surselor și a tipului de mesaj media pentru evaluarea credibilității;* – *analiza conținutului mesajului media din perspectiva responsabilității și imparțialității;* – *evaluarea impactului social al mesajului asupra diferitelor categorii de public;* - *compararea mesajelor media pe aceeași temă pentru a aprecia consistența și obiectivitatea informațiilor;* – *formularea unui punct de vedere critic și argumentat asupra mesajelor media, bazat pe criterii de credibilitate și etică.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a utilizării limbajului în raport cu contextul, normele și efectele produse asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC) – *analizarea adecvării limbajului la contextul de comunicare;* – *identificarea abaterilor de la normele limbii și a efectelor acestora;* – *evaluarea impactului limbajului asupra receptorului;* – *compararea modurilor de utilizare a limbajului în contexte diferite;* – *formularea unor concluzii critice argumentate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea formelor și structurilor de limbaj utilizate în texte scrise și orale;* – *analiza adecvării limbajului la context, scop și public-țintă;* – *evaluarea respectării normelor lingvistice și stilistice în comunicare;* – *determinarea efectelor limbajului asupra receptorului în funcție de ton, registre și strategie discursivă;* – *formularea unui comentariu critic și argumentat privind eficiența și responsabilitatea utilizării limbajului.*
CS 2.2. Aprecierea calității textelor scrise din perspectiva structurii, coerenței și adecvării stilistice.
Trunchiul comun (TC) – *aprecierea coerenței și unității textului;* – *evaluarea structurii și organizării ideilor;* – *analizarea adecvării stilistice la scop și public;* – *compararea calității unor texte cu stiluri diferite;* – *formularea unor aprecieri motivate privind calitatea textelor.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea structurii textului (introducere, dezvoltare, concluzie) și evaluarea coerenței interne;*

Clasa a XI-a
– *analiza progresiei ideilor și a legăturilor logice între paragrafe și secțiuni;* – *evaluarea adecvării stilistice și a registrului la scopul comunicativ și publicul-țintă,* – *determinarea eficienței textului în transmiterea mesajului și atingerea obiectivelor comunicative;* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind calitatea textului și propunerea de ajustări pentru îmbunătățire.*
CS 2.3. Examinarea expresivității și a eficienței limbajului în texte creative și reflexive.
Trunchiul comun (TC) – *examinarea mijloacelor expresive utilizate;* – *evaluarea eficienței limbajului în transmiterea mesajului;* – *analizarea relației dintre formă și conținut;* – *compararea expresivității în texte diferite;* – *formularea unor judecăți critice asupra impactului expresiv.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea mijloacelor de expresivitate lingvistică utilizate în texte creative și reflexive.* – *analiza efectului stilistic și expresiv asupra receptorului.* – *evaluarea coerenței și clarității mesajului în funcție de intenția autorului.* – *determinarea eficienței limbajului în transmiterea emoțiilor, ideilor și reflecțiilor.* – *formularea comentariilor critice și argumentate privind expresivitatea și eficiența limbajului, cu propuneri de ajustare.*
CS 2.4. Aprecierea modului de utilizare a resurselor lingvistice și informaționale în redactarea textelor.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea pertinenței surselor utilizate;* – *aprecierea modului de integrare a informațiilor în text;* – *identificarea erorilor de utilizare a surselor;* – *compararea textelor cu grade diferite de documentare;* – *formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea redactării.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea resurselor lingvistice și informaționale utilizate în texte scrise.* – *analiza adecvării și relevanței surselor pentru scopul și publicul textului.* – *evaluarea coerenței și corectitudinii lingvistice în integrarea informațiilor.* – *determinarea eficienței utilizării resurselor în susținerea argumentelor sau mesajului central.* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind modul de utilizare a resurselor, cu sugestii de îmbunătățire.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Analizarea critică a participării la interacțiuni orale și scrise din perspectiva eficienței și cooperării
Trunchiul comun (TC) – *analiza critică a propriei participări și a participării colegilor la activități de comunicare, pe baza unor criterii explicite;* – *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției individuale în activități colaborative;* – *compararea stilurilor de interacțiune și a efectelor acestora asupra cooperării și clarității mesajului;* – *redactarea unui scurt raport evaluativ privind eficiența unei interacțiuni orale sau scrise.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *participarea activă la dialoguri și discuții în contexte cotidiene, școlare și culturale.* – *formularea clară și adecvată a mesajelor orale și scrise, adaptând limbajul la situație și receptor.* – *aplicarea regulilor comunicative și a strategiilor de cooperare în interacțiuni de grup sau în perechi.* – *exprimarea acordului și dezacordului nuanțat în discuții și dezbateri.* – *evaluarea eficienței propriilor mesaje și a celor ale interlocutorilor, cu formularea de sugestii pentru îmbunătățirea comunicării.*
CS 3.2. Aprecierea strategiilor de ascultare activă, clarificare și feedback utilizate în comunicare.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea strategiilor de ascultare activă utilizate în dialoguri complexe;* – *analiza impactului clarificării și feedback-ului asupra calității comunicării;*

Clasa a XI-a

- *formularea de reflecții scrise asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate;*
- *compararea situațiilor de comunicare cu feedback constructiv și neconstructiv.*

Curriculum de specialitate (CS):

- ***i**dentificarea strategiilor de ascultare activă utilizate de interlocutor sau în contexte de grup.*
- *analiza eficienței tehnicilor de clarificare a mesajelor orale.*
- *evaluarea relevanței și adecvării feedback-ului oferit interlocutorului sau grupului.*
- *determinarea impactului strategiilor de ascultare și feedback asupra calității comunicării.*
- *formularea aprecierilor critice și argumentate privind utilizarea strategiilor de ascultare și feedback, cu sugestii pentru îmbunătățire.*

CS 3.3. Examinarea argumentării și a poziționării în situații de acord și dezacord.

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea argumentelor și contraargumentelor în dezbateri sau texte argumentative;*
- *aprecierea coerenței logice și a relevanței exemplelor utilizate;*
- *formularea unor concluzii critice asupra poziționării exprimate;*
- *rescrierea unei poziționări inițiale pentru creșterea eficienței argumentării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea argumentelor și a contraargumentelor în situații de comunicare orală și scrisă.*
- *analiza modului de susținere a punctului de vedere în contexte de acord și dezacord.*
- *evaluarea coerenței și relevanței argumentării în raport cu tema și contextul comunicativ.*
- *determinarea strategiilor de exprimare a acordului și dezacordului nuanțat în discurs.*
- *formularea unor poziții argumentate proprii, utilizând exemple și justificări adecvate.*

CS 3.4. Aprecierea adecvării limbajului la registre și contexte diverse.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza adecvării limbajului la scop, context și public;*
- *evaluarea mesajelor orale și scrise din perspectiva registrelor utilizate;*
- *analiza critică a comunicării din mediul digital și media;*
- *reformularea mesajelor pentru adaptarea lor la contexte diferite.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea registrelor de limbaj utilizate în diferite tipuri de texte și situații de comunicare.*
- *analiza adecvării limbajului la context, scop și public-țintă.*
- *evaluarea variațiilor stilistice și funcționale ale limbajului în funcție de situația comunicativă.*
- *determinarea efectelor utilizării registrelor de limbaj asupra receptorului.*
- *formularea aprecierilor critice și argumentate privind adecvarea limbajului, cu propuneri de ajustare în funcție de context.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XI-a

CS 4.1. Evaluarea corectitudinii și adecvării utilizării normelor limbii în contexte complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea critică a corectitudinii gramaticale și stilistice a unor texte complexe;*
- *identificarea și justificarea abaterilor de la normă în funcție de context;*
- *compararea registrelor lingvistice și aprecierea adecvării acestora;*
- *redactarea de comentarii critice asupra limbajului utilizat în texte variate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea normelor lingvistice aplicabile în diferite contexte de comunicare.*
- *analiza corectitudinii utilizării limbii în mesaje orale și scrise complexe.*
- *evaluarea adecvării formelor lingvistice la situația comunicativă și la publicul-țintă.*
- *determinarea tipurilor de abateri de la normă și a efectelor acestora asupra mesajului.*
- *formularea aprecierilor critice și argumentate privind utilizarea normelor limbii, cu propuneri de corectare și îmbunătățire.*

CS 4.2. Analizarea rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și a expresivității mesajului.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza relației dintre structura lingvistică și sensul global al mesajului;*
- *examinarea valorii expresive a construcțiilor sintactice și lexicale;*

Clasa a XI-a
– *interpretarea intenției comunicative prin analiza formelor lingvistice;* – *reflecții scrise asupra efectului stilistic al limbajului utilizat.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea structurilor lingvistice utilizate în texte orale și scrise.* – *analiza rolului elementelor lexicale și gramaticale în construirea sensului mesajului.* – *evaluarea contribuției structurilor sintactice și stilistice la expresivitatea discursului.* – *determinarea relației dintre formă și conținut în realizarea mesajului.* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind rolul structurilor lingvistice în claritatea și expresivitatea comunicării.*
CS 4.3. Evaluarea eficienței utilizării resurselor lingvistice în discursuri orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea impactului limbajului asupra clarității și persuasivității discursului;* – *analiza comparativă a mai multor variante de exprimare a aceluiași mesaj;* – *revizuirea critică a propriilor producții lingvistice;* – *formularea de recomandări de îmbunătățire a discursului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea resurselor lingvistice utilizate în discursuri orale și scrise.* – *analiza adecvării resurselor lingvistice la scopul comunicativ și la context.* – *evaluarea eficienței utilizării vocabularului și a structurilor lingvistice în transmiterea mesajului.* – *determinarea impactului resurselor expresive asupra clarității și expresivității discursului.* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind utilizarea resurselor lingvistice, cu sugestii de îmbunătățire.*
CS 4.4. Aprecierea semnificației elementelor culturale și interculturale în discursuri literare și sociale
Trunchiul comun (TC) – *interpretarea semnificației culturale a limbajului utilizat în texte literare și sociale;* – *analiza modului în care limbajul reflectă valori și identități culturale;* – *evaluarea discursurilor din perspectiva dialogului intercultural;* – *reflecții critice asupra rolului limbii în context social și cultural.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea elementelor culturale și interculturale în texte literare și sociale.* – *analiza semnificației valorilor culturale reflectate în discursuri diverse.* – *evaluarea modului de reprezentare a identității culturale și sociale în texte.* – *compararea perspectivelor culturale din diferite texte și contexte de comunicare.* – *formularea aprecierilor critice și argumentate privind rolul elementelor interculturale în înțelegerea mesajului.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	**Conținuturi trunchi comun**	**Conținuturi curriculum de specialitate**
Comunicare orală	Conținuturile vizează aprofundarea comunicării orale ca proces complex și evaluabil, prin: · analiza relației dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context, cu identificarea factorilor care influențează eficiența comunicării; · evaluarea structurii mesajului oral (introducere–dezvoltare–concluzie) din perspectiva coerenței, progresiei logice și adecvării la scopul comunicativ; · examinarea modului de formulare a opiniilor și a punctelor de vedere argumentate, inclusiv utilizarea acordului și dezacordului nuanțat;	- analiza unor discursuri orale (înregistrări, prezentări) - identificarea și corectarea disfuncționalităților de structură - exerciții de reorganizare a unui mesaj oral - dezbateri pe teme de interes - exerciții de argumentare pro și contra - simulări de dialoguri conflictuale - organizarea unei dezbateri în clasă - simularea unui interviu

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· analiza interacțiunilor orale organizate (dezbatere, masă rotundă, interviu), cu accent pe roluri, reguli și cooperare; · aprecierea adecvării registrelor și strategiilor discursive la contexte educaționale, culturale și digitale; · evaluarea mesajelor orale cu scop cultural și civic, inclusiv a discursurilor media audio-video (interviuri, reportaje, podcasturi), din perspectiva impactului asupra receptorului. *Observații: activitățile sunt orientate spre comunicare autonomă și evaluare critică, nu doar spre participare.*	- activități de rol (moderator, participant etc.) - transformarea unui mesaj în registre diferite - analiza comunicării din mediul online. - crearea de mesaje pentru publicuri diferite - analiza unor materiale audio-video - discuții critice ghidate - realizarea unei recenzii orale
Scriere și redactare	Conținuturile urmăresc consolidarea competențelor de redactare autonomă și reflecție critică asupra textului scris: - scrierea ca proces conștient, cu accent pe planificare strategică, revizuire și editare; - redactarea de texte funcționale și informative complexe (e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză); - elaborarea de texte argumentative și reflexive, cu structură logică și poziționare explicită; - organizarea textului prin paragrafe tematice, conectori logici și progresia ideilor; - adaptarea stilului și registrului la scopul comunicării și publicul-țintă; - evaluarea critică a textelor proprii și ale colegilor, pe baza unor criterii explicite. *Observații: se consolidează trecerea de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluativă.*	- elaborarea unui plan de idei - revizuirea ghidată a unui text - rescrierea textului pe baza feedbackului - redactarea unor texte funcționale - transformarea informației în sinteză - analiza modelelor de texte - scrierea unui eseu argumentativ formularea unei opinii motivate - dezvoltarea unui text reflexiv reorganizarea unui text - exerciții de utilizare a conectorilor - construirea paragrafelor· rescrierea unui text pentru alt public - compararea registrelor - exerciții de stil - analiza textelor colegilor - revizuirea propriilor texte
Lectură	Conținuturile sunt centrate pe interpretarea și evaluarea mesajului: - identificarea intenției autorului și a scopului comunicativ, - distincția dintre fapt și opinie, analiza argumentelor și a strategiilor discursive, - evaluarea credibilității și relevanței informațiilor *Observații: accent pe relații cauză–efect, interpretare critică și evaluarea mesajului.*	- trecerea de la înțelegere la interpretare și evaluare critică - dezvoltarea unei lecturi autonome și reflexive - utilizarea strategiilor active de receptare - stimularea dialogului cu textul și a gândirii critice
Elemente de construcție a comunicării	Conținuturile sunt abordate la nivel funcțional-avansat: - aplicarea consecventă a normelor de ortografie și punctuație în texte funcționale și argumentative; - utilizarea structurilor morfosintactice complexe (acorduri, timpuri verbale, frază dezvoltată); - analiza coerenței și coeziunii textuale (conectori, reluări, progresia informației);	- integrarea elementelor de limbă în situații reale de comunicare - orientarea spre utilizarea funcțională a limbii, nu doar spre cunoaștere teoretică - dezvoltarea capacității de autocorectare și reflecție asupra limbajului - corelarea permanentă cu activitățile de comunicare orală, lectură și redactare

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	- valorificarea resurselor lexicale și semantice (sinonimie, polisemie, sens figurat); - aprecierea mijloacelor expresive și a valorii lor în funcție de context și intenție comunicativă. *Observații: accent pe utilizare conștientă și evaluativă, nu pe descriere teoretică.*	
Elemente de interculturalitate	Conținuturile vizează dezvoltarea competențelor de dialog intercultural și evaluare critică: - analiza modului în care limba reflectă identitatea culturală și socială; - compararea perspectivelor culturale din texte literare, nonliterare și media; - evaluarea reprezentărilor culturale și a stereotipurilor în discursul public; - utilizarea limbajului adecvat în contexte interculturale și civice; - reflecții asupra rolului comunicării în promovarea toleranței și a responsabilității sociale. *Observații: nivel analitic și reflexiv, cu accent pe poziționare responsabilă și dialog intercultural.*	- diversitatea culturală în spațiul contemporan - perspective culturale diferite reflectate în texte literare, nonliterare și media - compararea modurilor de reprezentare a aceleiași realități în contexte culturale diferite - dialogul intercultural și deschiderea către alteritate - responsabilitatea comunicării în mediul public și digital

Detalierea Conținuturilor Clasa a XI-a:

Învățarea limbii și literaturii ucrainene trebuie să integreze dimensiunea normativă și cea funcțională, vizând atât respectarea regulilor lingvistice, cât și utilizarea eficientă a limbii în contexte reale. Textele literare servesc ca suport pentru studiul limbii, evidențiind aspecte stilistice, lexicale și morfosintactice, precum și mesajul autorului. Alegerea textelor trebuie să alterneze între folclor și literatură cultă, între proză, poezie și dramaturgie, cu accent pe opere reprezentative pentru evoluția literaturii ucrainene.

Analiza critică și comparativă a textelor, inclusiv a recenziilor și a studiilor critice, dezvoltă gândirea critică și argumentarea elevilor. În limba ucraineană, elevii trebuie să exerseze producerea mesajelor orale și scrise, să dezvolte dialogul și monologul argumentativ, să redacteze texte literare și funcționale, să folosească corect fonetic, morfosintactic, lexical și stilistic limba maternă, să recunoască registrele și stilurile limbii, precum și rolul elementelor nonverbale și paraverbale.

Receptarea mesajelor implică înțelegerea nivelurilor fonetic, morfosintactic, lexical și stilistico-textual, adaptarea la genul și tipul textului, interpretarea sensurilor și a figurilor de stil, precum și conștientizarea efectului elementelor nonverbale. Se recomandă abordarea activă prin dezbateri, dramatizări, proiecte și analiză comparativă, corelarea studiului limbii cu cultura și identitatea ucrainenilor, utilizarea materialelor audio-video și a resurselor digitale, precum și evaluarea progresivă prin observație, exerciții, eseuri și proiecte practice.

I. Conținuturi din domeniul literaturii

1. Realismul în literatura ucraineană

Poezia clasică și modernă:

П. Тичина – „Пам'яті тридцяти", „Соняшники"

С. Руданський – selectare de poezie satirică și lirică

Т. Шевченко – „Заповіт", „Сон"

Studiu de caz: Tematica socială și patriotică în poezia lui Т. Шевченко și П. Тичини

2. Proza scurtă:

О. Гончар – „Твоя зоря"

М. Стельмах – „Кров людська – не водиця"

Studiu de caz: Tematica socială și patriotică în poezia

3. Romanul:

П. Загребельний – „Диво"

В. Стефаник – „Інтермецо"

О. Кобилянська – „В неділю рано зілля копала"

Studiu de caz: Portretul psihologic şi analiza conştiinţei personajului în romanul ucrainean

4. Dramaturgia:

Л. Курбас – selecţie de piese scurte sau fragmente

М. Кропивницький – „Сватання на Гончарівці”

Studiu de caz: Rolul teatrului în reflectarea problemelor sociale şi culturale

5. Poezia simbolistă şi modernistă:

В. Сосюра – „Любіть Україну”

О. Ольжич – selecţie de poezii politice şi patriotice

М. Куліш – poezie lirică la alegere

Studiu de caz: Simbolismul şi expresivitatea limbajului poetic

6. Literatura universală tradusă în ucraineană:

Вільям Шекспір – „Ромео і Джульєтта”

A.P. Cehov – „Cameleonul”

Studiu de caz: Universalitatea temelor şi caracterizarea personajelor în literatură

7. Literatura pentru copii:

І. Франко – „Казка про зайчика та ведмедика”

Л. Українка – „Лісова пісня” (adaptat pentru copii)

В. Чуб – „Казкові пригоди”

Studiu de caz: Morala şi învăţătura în literatura pentru copii

8. Literatura religioasă şi spirituală:

Psalmii lui David – paralelă cu „Psalmii” poetului T. Şevcenko

Духовні твори митрополита Андрея Шептицького – selecţie

Studiu de caz: Valorile morale şi spirituale în literatura religioasă

Precizare metodologică:

Textele se vor alege, ţinând cont de următoarele criterii: accesibilitate, valoare, atractivitate şi varietate, volumul de lecturi propuse pe parcursul anului şcolar în raport cu timpul disponibil. Profesorii vor alege conţinuturile potrivite din domeniul „Limbă şi comunicare” pornind de la textele de bază studiate, conform recomandărilor programei.

II. Limbă şi comunicare

Se vor actualiza cunoştinţele dobândite anterior ce pot sprijini demersul de înţelegere şi interpretare a textelor literare studiate:

- denotaţie şi conotaţie
- sensurile cuvintelor în context
- expresivitatea unor structuri morfologice şi sintactice
- figuri de stil şi procedee de expresivitate

Fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă (recapitularea şi sistematizarea achiziţiilor din gimnaziu)

Comunicare orală şi scrisă (elementul nou ţine de tehnicile de documentare):

- tehnici de documentare pentru realizarea investigaţiilor, a proiectelor având ca obiect studii de caz sau dezbateri
- eseul structurat şi eseul liber
- structuri discursive în textele literare şi nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ)
- tehnici ale argumentării
- prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată
- strategii specifice folosite în monolog şi dialog
- adecvarea discursului oral la situaţii de comunicare diverse
- limbaje de specialitate (folosite în texte didactice)

SUGESTII METODOLOGICE

1. Centrarea procesului didactic pe elev

Profesorii îşi vor adapta demersurile didactice la caracteristicile şi nevoile elevilor, concentrându-se pe activitatea acestora, fiind doar iniţiatori, organizatori şi facilitatori ai activităţilor de învăţare. Orientarea studiului trebuie să fie către elev: profesorii vor lua ca reper nevoile reale ale elevilor şi vor ajusta strategiile didactice în funcţie de acestea. Finalităţile disciplinei se realizează eficient prin concentrarea asupra procesului de învăţare şi a implicării active a elevilor.

Se va pune accent pe activități formativ-performative, care presupun implicare și interacțiune în rezolvarea unor sarcini concrete, iar profesorii vor folosi manualele și resursele curriculare ca instrumente flexibile și adaptabile la nivelul grupului de elevi cu care lucrează.

2. Caracterul funcțional, practic și aplicativ al predării

Conținuturile disciplinei trebuie înțelese ca mijloace de realizare a competențelor lingvistice și literare. În producerea de mesaje scrise și orale, se vizează competențe procedurale, care pot fi exersate pornind de la textele literare studiate sau în realizarea studiilor de caz și a dezbaterilor. Problemele de limbă se abordează în legătură directă cu textele, pentru ca elevii să înțeleagă rolul normelor lingvistice în comunicare.

Se va urmări modul în care elevii integrează în mod corect și adecvat achizițiile lingvistice în exprimarea proprie, orală și scrisă. În procesul de predare-învățare se pot valorifica și adapta sugestiile metodologice și activitățile propuse pentru limba și literatura română, adaptându-le la specificul limbii ucrainene.

3. Diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare

Este recomandabil ca profesorii să folosească în mod adaptat toate tipurile de evaluare: inițială, continuă și sumativă; evaluare de proces, de produs și de progres. Pentru a-i motiva pe elevi, se vor folosi și metode complementare: observarea sistematică a comportamentului, portofoliul, autoevaluarea și interevaluarea.

Studiile de caz se vor realiza prin investigație sau proiect, elaborat de grupuri de 4–6 elevi. Fiecare grup va primi temele încă de la începutul anului școlar. Prezentările sunt urmate de discuții în clasă, în care colegii pot solicita clarificări, comenta aspectele interesante și evalua activitatea grupului.

4. Organizarea dezbaterilor

Dezbaterea presupune indicarea de către profesor a temei și a unei bibliografii minime. Se formează două echipe: afirmatoare și negatoare. Dezbaterea este urmată de un exercițiu de reflecție individuală: fiecare elev realizează un eseu pe tema dezbaterii. Această metodă îi ajută pe elevi să clarifice ideile, să sintetizeze argumentele și să își formuleze un punct de vedere personal.

5. Abordarea textelor literare

Analiza operelor literare se realizează prin evaluarea mesajului lor și a relației acestuia cu mediul cultural, istoric și social relevant. Activitățile de învățare trebuie să fie centrate pe text și pe consolidarea deprinderilor de lectură, punând accent pe înțelegerea semnificațiilor și pe modul în care elevii interpretează și argumentează mesajul textului în funcție de aceste două perspective.

Elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra valorilor, temelor, simbolurilor și mesajelor morale și culturale, să relaționeze textele literare cu experiența personală și să exprime opinii critice și argumentate.

6. Activități didactice recomandate

Studii de caz individuale și de grup.
Dezbateri argumentate și sesiuni de reflecție.
Prezentări și proiecte multimedia.
Eseuri interpretative și critice.
Jurnal de lectură și portofoliu.
Exerciții de scriere funcțională și creativă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Ministerul Educației** – *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate*, București.
2. **Ministerul Educației** – *Curriculumul național. Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului centrat pe competențe*.
3. **Cerghit, I.** – *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. **Cucoș, C.** – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
5. **Pânișoară, I.-O.** – *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași.
6. **Dumitru, I. Al.** – *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea activă*, Editura de Vest, Timișoara.
7. *Didactica limbii și literaturii materne în învățământul preuniversitar*, coord. M. Ionescu, Editura EDP.
8. *Strategii didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare*, Editura Didactică și Pedagogică.
9. **Zaharia, S.** – *Didactica lecturii și formarea competențelor de comunicare*, București.
10. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова та література. Довідник для старшокласників.* Київ: Грамота.
11. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ).* Київ: Грамота.
12. **Глазова Олександра** (2022). *Українська мова. Практикум для старшокласників.* Київ:
13. Освіта.*Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників)* (2021). Київ:

14. Смолоскип.**Бондаренко Юрій** (2021). *Методика компетентнісного навчання української літератури.* Харків: Основа.
15. **Семеног Олена** (2020). *Формування мовної особистості старшокласника.* Київ: Педагогічна думка.
16. **Кочергіна Ніна** (2015). *Методика навчання української мови.* Київ: Знання.
17. **Коваль Анна**, Суржук Тетяна** (2010). *Методика викладання української мови.* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
18. **Караванський Святослав** (2019). *Секрети української мови.* Львів: Просвіта.
19. **Кочан Ірина** (2020). *Культура української мови.* Львів: Світ.
20. **Клочек Григорій** (2012). *Інтерпретація художнього твору.* Київ: Академія.
21. https://filologukraine.ucoz.ua
22. https://vseosvita.ua
23. https://vseosvita.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаоок №. 139Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для XI-ого класу

Для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою

для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій

– 2026 –

Додаоок №. 139Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*»,
XI-ий клас, загальна частина (ЗЧ)

- для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою .
- для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій.

Пояснювальна записка

Навчальна програма з предмета Українська рідна мова та література *розроблена відповідно до положень Закону про довузівську освіту № 198/2023, а також до Типового навчального плану для ліцею, затвердженого Наказом міністра освіти і досліджень № 6.932/2025, опублікованого в Офіційному віснику Румунії, Частина I, № 5 bis від 8 січня 2026 року. Вона призначена для шкіл, класів або груп з учнями, які належать до української національної меншини та навчаються у закладах освіти з румунською мовою навчання, і входить до освітньої галузі «Мова і комунікація». Вивчення цього предмета сприяє розвитку комунікативних компетентностей рідною мовою, зміцненню мовної та культурної ідентичності учнів, а також популяризації культурної та літературної спадщини української громади.*

У контексті сучасної освіти, що характеризується міжкультурною відкритістю та діалогом культур, предмет «Українська мова та література (рідна)» відіграє важливу роль у формуванні особистості учнів. Завдяки вивченню рідної мови учні розвивають здатність ефективно спілкуватися в різних життєвих ситуаціях, збагачують словниковий запас і формують навички правильного, зв'язного та виразного мовлення. Водночас вивчення літератури сприяє розвитку естетичної чутливості, критичного мислення та здатності до інтерпретації художнього тексту.

Програма для XI-го класу продовжує освітній шлях, розпочатий у попередніх циклах навчання, використовуючи набуті учнями знання та досвід у вивченні української мови та літератури. Дидактичний підхід зосереджений на розвитку компетентностей сприймання та створення усних і письмових повідомлень, інтерпретації художніх і нехудожніх текстів, а також використанні української мови в різноманітних комунікативних ситуаціях.

З навчально-методичної точки зору програма розроблена відповідно до компетентнісного підходу, який використовується при створенні навчальних програм у довузівській освіті.

Навчальна програма з предмета Українська рідна мова та література має таку структуру:

1. *Пояснювальна записка;*
2. *Загальні компетентності: комунікативні вміння та когнітивні компетентності, що стосуються усного мовлення, розуміння й вираження думок, розуміння та інтерпретації письмових текстів, створення письмових висловлювань, а також мовної чутливості та доречності у використанні мовлення;*
3. *Специфічні компетентності (сфери вмінь і компетентностей, сформованих у результаті навчання, мотиваційні та ціннісні установки);*
4. *Змістові лінії та навчальний зміст, які охоплюють репрезентативні тексти української літератури, що належать до значущих авторів і літературних напрямів, з акцентом на модерну та сучасну літературу. Їх добір спрямований не лише на ознайомлення учнів з основними орієнтирами української літератури, а й на розвиток умінь аналізу та інтерпретації художнього тексту з урахуванням його естетичних, культурних і історичних вимірів;*
5. *Приклади та види навчальної діяльності: рекомендовані приклади діяльності, що сприяють формуванню специфічних компетентностей через інтеграцію змісту;*
6. *Методичні рекомендації — мають на меті орієнтувати вчителів у використанні цієї навчальної програми щодо проєктування та реалізації навчально-виховного процесу відповідно до специфіки предмета;*
7. *Бібліографічні джерела.*

Рекомендований дидактичний підхід має інтерактивний і формувальний характер, орієнтований на учня та його освітні потреби. Заохочується використання сучасних педагогічних стратегій, таких як навчання через відкриття, проблемне навчання, дискусія, кейс-метод, проєктна діяльність і портфоліо, а також інтеграція цифрових ресурсів у процес навчання та оцінювання. У цьому контексті вчитель виступає фасилітатором навчання, підтримуючи розвиток автономії та відповідальності учнів за власний освітній шлях.

Відповідно до сучасних освітніх орієнтирів програма сприяє встановленню міждисциплінарних та міжкультурних зв'язків, заохочуючи співвіднесення української літератури з румунською та світовою літературою. Такий підхід сприяє формуванню цілісного культурного бачення та розвитку ґрунтовних міжкультурних компетентностей.

Оцінювання розглядається як невід'ємна частина навчального процесу і має на меті підтримку прогресу учнів у формуванні визначених компетентностей. Рекомендується використання збалансованого комплексу методів оцінювання — як формувального, так і підсумкового — що дозволяють визначити рівень розвитку комунікативних умінь, навичок аналізу та інтерпретації текстів, а також здатності до аргументованого висловлювання. Інструменти оцінювання можуть включати усні та письмові роботи, есе, проєкти, портфоліо, а також діяльність із самооцінювання та взаємооцінювання.

Завдяки вивченню предмета «Українська мова та література (рідна)» учні набувають ключових компетентностей для використання рідної мови в різних ситуаціях, зміцнюють свою культурну ідентичність та розвивають здатність активно й відповідально брати участь у суспільному й культурному житті. Водночас предмет сприяє формуванню громадян, здатних цінувати культурне різноманіття та брати участь у міжкультурному діалозі відповідно до європейських цінностей.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усних і письмових повідомлень у різних комунікативних ситуаціях.**
ЗК 2	**Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекс**
ЗК 3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних ситуаціях.**
ЗК 4	**Правильне й функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.**

XI - ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1. Сприймання усних і письмових повідомлень у різних комунікативних ситуаціях.

XI - ий клас

СК 1.1. Оцінювання структури та дискурсивних стратегій текстів з огляду на ефективність і відповідність повідомлення меті та контексту спілкування.

Загальна частина (ЗЧ):

- *визначення зв'язності та цілісності тексту відповідно до мети комунікації;*
- *оцінювання відповідності дискурсивних стратегій контексту та ситуації спілкування;*
- *формулювання аргументованих суджень щодо ефективності текстової структури;*
- *порівняння комунікативної ефективності текстів із різною структурою*
- *обґрунтування власних оцінок за допомогою релевантних прикладів із тексту.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення вступу, основної частини та висновку в письмових і усних текстах;*
- *оцінювання зв'язності та логічної послідовності ідей;*
- *визначення чинників, що впливають на ефективність комунікації: адресат, канал, код, ситуація;*
- *застосування критеріїв оцінювання повідомлення в реальних або змодельованих ситуаціях;*
- *порівняння дискурсивних стратегій у різних типах текстів (літературних, медійних, освітніх, громадянських).*

СК 1.2. Критичний аналіз релевантності, достовірності та послідовності інформації з різних джерел для обґрунтування аргументованої точки зору.

XI - ий клас

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання достовірності використаних джерел інформації;*
- *аналіз зв'язності та узгодженості поданої інформації*
- *виявлення можливих помилок, пропусків або інформаційних маніпуляцій;*
- *співвіднесення інформації з різних джерел для обґрунтування власної позиції;*
- *формулювання аргументованої точки зору на основі критично перевіреної інформації.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення релевантності інформації з різних джерел щодо теми або проблеми, що аналізується;*
- *оцінювання достовірності джерел шляхом аналізу автора, контексту та типу публікації;*
- *аналіз зв'язності та узгодженості інформації з письмових, аудіо- або медіатекстів;*
- *формулювання аргументованої точки зору на основі перевіреної та інтегрованої інформації з кількох джерел..*

СК 1.3. Аналіз комунікативного наміру, ставлення автора та етичного виміру дискурсу з метою оцінювання впливу повідомлення на слухача.

Загальна частина (ЗЧ):

- *дослідження зв'язку між комунікативним наміром і цінностями, які просуває повідомлення;*
- *визначення елементів, що підтримують або порушують етичність дискурсу;*
- *оцінювання впливу повідомлення на адресата з етичної та соціальної точки зору;*
- *порівняння етичних і неетичних дискурсів на одну й ту саму тему;*
- *формулювання критичних суджень щодо відповідальності автора.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення комунікативного наміру автора в письмових і усних текстах;*
- *аналіз ставлення та позиції автора щодо теми і адресата;*
- *оцінювання етичного та морального виміру переданого повідомлення;*
- *визначення впливу дискурсу на адресата залежно від контексту та стилю комунікації;*
- *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо ефективності та відповідальності комунікації.*

СК 1.4. Критичне оцінювання медіаповідомлення з метою визначення їхньої достовірності, відповідальності та соціального впливу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання рівня достовірності аналізованих медіаповідомлень;*
- *аналіз соціальної відповідальності відправника;*
- *визначення можливих соціальних наслідків медіаповідомлень;*
- *порівняння медіаповідомлень із різних джерел;*
- *формулювання аргументованої критичної оцінки щодо ролі мас-медіа в суспільстві.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення джерел і типу медіаповідомлення для оцінювання достовірності;*
- *аналіз змісту медіаповідомлення з точки зору відповідальності та неупередженості;*
- *оцінювання соціального впливу повідомлення на різні категорії аудиторії;*
- *порівняння медіаповідомлень на одну тему для визначення узгодженості та об'єктивності інформації;*
- *формулювання критичної та аргументованої позиції щодо медіаповідомлень, на основі критеріїв достовірності та етики.*

ЗК 2. Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах

XI - ий клас

СК 2.1. Критичний аналіз використання мови з урахуванням контексту, норм і впливу, який вона справляє на слухача.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз відповідності мовлення комунікативному контексту;*
- *визначення відхилень від мовних норм і їхніх наслідків;*
- *оцінювання впливу мовлення на адресата;*
- *порівняння способів використання мови в різних контекстах;*

XI - ий клас

– *формулювання аргументованих критичних висновків.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

– *визначення мовних форм і структур, використаних у письмових і усних текстах;*
– *аналіз відповідності мовлення контексту, меті та цільовій аудиторії;*
– *оцінювання дотримання мовних і стилістичних норм у комунікації;*
– *визначення впливу мовлення на адресата залежно від тону, регістру та дискурсивної стратегії;*
– *формулювання критичного та аргументованого коментаря щодо ефективності та відповідальності використання мови.*

СК 2.2. Оцінювання якості письмових текстів з погляду їхньої структури, зв'язності та стилістичної доречності.

Загальна частина (ЗЧ):

– *визначення зв'язності та цілісності тексту;*
– *оцінювання структури та організації ідей;*
– *аналіз стилістичної відповідності меті та аудиторії;*
– *порівняння якості текстів із різними стилями;*
– *формулювання обґрунтованих оцінок щодо якості текстів.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

– *визначення структури тексту (вступ, основна частина, висновок) та оцінювання внутрішньої зв'язності;*
– *аналіз розвитку ідей і логічних зв'язків між абзацами та розділами;*
– *оцінювання стилістичної відповідності та регістру до комунікативної мети й цільової аудиторії;*
– *визначення ефективності тексту у передаванні повідомлення та досягненні комунікативних цілей;*
– *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо якості тексту та пропонування змін для його вдосконалення.*

СК 2.3. Аналіз виразності та ефективності мовлення в креативних і рефлексивних текстах.

Загальна частина (ЗЧ)::

– *аналіз використаних засобів виразності;*
– *оцінювання ефективності мовлення у передаванні повідомлення;*
– *аналіз взаємозв'язку між формою та змістом;*
– *порівняння виразності в різних текстах;*
– *формулювання критичних суджень щодо виразного впливу.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

– *визначення засобів мовної виразності, використаних у творчих і рефлексивних текстах;*
– *аналіз стилістичного та виражального ефекту на адресата;*
– *оцінювання зв'язності та ясності повідомлення залежно від наміру автора;*
– *визначення ефективності мовлення у передаванні емоцій, ідей і роздумів;*
– *формулювання критичних та аргументованих коментарів щодо виразності та ефективності мовлення з пропозиціями щодо вдосконалення.*

СК 2.4. Оцінювання способу використання мовних та інформаційних ресурсів під час створення текстів.

Загальна частина (ЗЧ)::

– *оцінювання доречності використаних джерел;*
– *визначення способу інтеграції інформації в текст;*
– *визначення помилок у використанні джерел;*
– *порівняння текстів із різним рівнем документування;*
– *формулювання рекомендацій для покращення написання.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

– *визначення мовних та інформаційних ресурсів, використаних у письмових текстах;*
– *аналіз відповідності та релевантності джерел меті та аудиторії тексту;*
– *оцінювання зв'язності та мовної правильності під час інтеграції інформації;*
– *визначення ефективності використання ресурсів для обґрунтування аргументів або основного повідомлення;*

XI - ий клас
– *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо способу використання ресурсів із пропозиціями щодо вдосконалення.*

ЗК 3 . Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних ситуаціях.

XI - ий клас
СК 3.1. Критичний аналіз участі в усних і письмових взаємодіях з точки зору ефективності та співпраці.
Загальна частина (ЗЧ):: – *критичний аналіз власної участі та участі однокласників у комунікативних видах діяльності на основі чітких критеріїв;* – *самооцінювання та взаємооцінювання індивідуального внеску в колективну діяльність;* – *порівняння стилів взаємодії та їхнього впливу на співпрацю і зрозумілість повідомлення;* – *складання короткого оцінювального звіту щодо ефективності усної або письмової взаємодії.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *активна участь у діалогах і дискусіях у повсякденних, навчальних і культурних контекстах;* – *чітке та доречне формулювання усних і письмових повідомлень із адаптацією мови до ситуації та адресата;* – *застосування комунікативних правил і стратегій співпраці в групових або парних взаємодіях;* – *вираження згоди та незгоди у виваженій формі в дискусіях і дебатах;* – *оцінювання ефективності власних повідомлень і повідомлень співрозмовників із формулюванням пропозицій щодо покращення комунікації.*
СК 3.2. Оцінювання стратегій активного слухання, уточнення та зворотного зв'язку, що використовуються в комунікації.
Загальна частина (ЗЧ):: – *оцінювання стратегій активного слухання, використаних у складних діалогах;* – *аналіз впливу уточнення та зворотного зв'язку на якість комунікації;* – *формулювання письмових рефлексій щодо ефективності використаних стратегій комунікації;* – *порівняння ситуацій спілкування з конструктивним і неконструктивним зворотним зв'язком.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *визначення стратегій активного слухання, використаних співрозмовником або в групових контекстах;* – *аналіз ефективності технік уточнення усних повідомлень;* – *оцінювання доречності та відповідності зворотного зв'язку, наданого співрозмовнику або групі;* – *визначення впливу стратегій слухання та зворотного зв'язку на якість комунікації;* – *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо використання стратегій слухання та зворотного зв'язку з пропозиціями щодо їх удосконалення*.
СК 3.3. Аналіз аргументації та взаємодія в ситуаціях згоди й незгоди.
Загальна частина (ЗЧ):: – *аналіз аргументів і контраргументів у дебатах або аргументативних текстах;* – *оцінювання логічної послідовності та доречності наведених прикладів;* – *формулювання критичних висновків щодо висловленої позиції;* – *переформулювання початкової позиції для підвищення ефективності аргументації.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *визначення аргументів і контраргументів у ситуаціях усного та письмового спілкування;* – *аналіз способів обґрунтування власної позиції в контекстах згоди та незгоди;* – *оцінювання зв'язності та доречності аргументації щодо теми та комунікативного контексту;* – *визначення стратегій вираження згоди та виваженої незгоди в дискурсі;* – *формулювання власних аргументованих позицій із використанням відповідних прикладів і обґрунтувань.*
СК 3.4. Оцінювання відповідності мови різним рівням та комунікативним контекстам.

XI - ий клас

Загальна частина (ЗЧ)::

- *аналіз відповідності мовлення меті, контексту та аудиторії;*
- *оцінювання усних і письмових повідомлень з точки зору використаних регістрів;*
- *критичний аналіз комунікації в цифровому середовищі та медіа;*
- *переформулювання повідомлень для їх адаптації до різних контекстів.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних регістрів, використаних у різних типах текстів та комунікативних ситуацій;*
- *аналіз відповідності мовлення контексту, меті та цільовій аудиторії;*
- *оцінювання стилістичних і функціональних варіацій мови залежно від комунікативної ситуації;*
- *визначення впливу використання мовних регістрів на адресата;*
- *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо відповідності мовлення з пропозиціями щодо його адаптації до контексту.*

ЗК 4. Правильне й функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.

XI - ий клас

СК 4.1. Оцінювання правильності та доречності використання мовних норм у складних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ)::

- *критичне оцінювання граматичної та стилістичної правильності складних текстів;*
- *визначення та обґрунтування відхилень від норми залежно від контексту;*
- *порівняння мовних регістрів і оцінювання їхньої відповідності;*
- *написання критичних коментарів щодо мовлення, використаного в різних текстах.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних норм, застосовних у різних комунікативних контекстах;*
- *аналіз правильності використання мови в складних усних і письмових повідомленнях;*
- *оцінювання відповідності мовних форм комунікативній ситуації та цільовій аудиторії;*
- *визначення типів відхилень від норми та їхнього впливу на повідомлення;*
- *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо використання мовних норм із пропозиціями щодо виправлення та вдосконалення.*

СК 4.2. Аналіз ролі мовних структур у формуванні змісту та виразності повідомлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз зв'язку між мовною структурою та загальним змістом повідомлення;*
- *дослідження виразної цінності синтаксичних і лексичних конструкцій;*
- *інтерпретація комунікативного наміру через аналіз мовних форм;*
- *письмові рефлексії щодо стилістичного впливу використаного мовлення.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних структур, використаних в усних і письмових текстах;*
- *аналіз ролі лексичних і граматичних елементів у формуванні змісту повідомлення;*
- *оцінювання внеску синтаксичних і стилістичних структур у виразність дискурсу;*
- *визначення зв'язку між формою і змістом у створенні повідомлення;*
- *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо ролі мовних структур у ясності та виразності комунікації.*

СК 4.3. Оцінювання ефективності використання мовних ресурсів в усних і письмових виступах.

Загальна частина (ЗЧ)::

- *оцінювання впливу мовлення на чіткість і переконливість висловлювання;*
- *порівняльний аналіз кількох варіантів вираження одного й того самого повідомлення;*
- *критичне редагування власних мовленнєвих робіт;*
- *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення мовлення.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних ресурсів, використаних в усних і письмових виступах;*
- *аналіз відповідності мовних засобів комунікативній меті та контексту;*
- *оцінювання ефективності використання лексики та мовних структур у передаванні повідомлення;*

XI - ий клас
– *визначення впливу виражальних засобів на чіткість і виразність висловлювання;* – *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо використання мовних ресурсів із пропозиціями щодо вдосконалення.*
СК 4.4. Оцінювання значення культурних та міжкультурних елементів у літературних і соціальних дискурсах.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтерпретація культурного значення мовлення, використаного в літературних і соціальних текстах;* – *аналіз того, як мовлення відображає культурні цінності та ідентичності;* – *оцінювання дискурсів з точки зору міжкультурного діалогу;* – *критичні рефлексії щодо ролі мови в соціальному та культурному контексті.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *визначення культурних та міжкультурних елементів у літературних і соціальних текстах;* – *аналіз значення культурних цінностей, відображених у різних дискурсах;* – *оцінювання способу представлення культурної та соціальної ідентичності в текстах;* – *порівняння культурних перспектив у різних текстах і комунікативних контекстах;* – *формулювання критичних та аргументованих оцінок щодо ролі міжкультурних елементів у розумінні повідомлення.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XI - ий клас

Змістові напрями	**Зміст загальної частини**	**Зміст профільної частини**
Усне мовлення	**Зміст спрямований на поглиблення усного спілкування як складного та оцінюваного процесу, через:** · аналіз зв'язку між відправником, повідомленням, адресатом, кодом, каналом і контекстом із визначенням факторів, що впливають на ефективність комунікації; · оцінювання структури усного повідомлення (вступ–основна частина–висновок) з точки зору зв'язності, логічного розвитку та відповідності комунікативній меті; · дослідження способів формулювання думок і аргументованих позицій, включно з використанням зваженої згоди та незгоди; · аналіз організованих усних взаємодій (дебати, круглий стіл, інтерв'ю) з акцентом на ролі, правила та співпрацю; · оцінювання відповідності мовних регістрів і дискурсивних стратегій освітнім, культурним і цифровим контекстам; · оцінювання усних повідомлень із культурною та громадянською метою, зокрема аудіо- та відеомедійних дискурсів (інтерв'ю, репортажі, подкасти) з точки зору їх впливу на адресата. **Примітка:** діяльність спрямована на автономне спілкування та критичне оцінювання, а не лише на участь.	– аналіз усних виступів (записів, презентацій); – визначення та виправлення структурних недоліків; – вправи з реорганізації усного повідомлення; – дебати на актуальні теми; – вправи з аргументації «за» і «проти»; – моделювання конфліктних діалогів; – організація дебатів у класі; – моделювання інтерв'ю; – рольові види діяльності (модератор, учасник тощо); – трансформація повідомлення в різні мовні регістри; – аналіз комунікації в онлайн-середовищі; – створення повідомлень для різних аудиторій; – аналіз аудіо- та відеоматеріалів; – керовані критичні обговорення підготовка усної рецензії,

Змістові напрями	**Зміст загальної частини**	**Зміст профільної частини**
Письмо та редагування	**Зміст спрямований на зміцнення навичок самостійного письма та критичного осмислення письмового тексту:** – письмо як усвідомлений процес із акцентом на стратегічне планування, перегляд і редагування; – створення функціональних та інформативних складних текстів (формальний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, узагальнення); – написання аргументативних і рефлексивних текстів із логічною структурою та чітко вираженою позицією; – організація тексту за допомогою тематичних абзаців, логічних зв'язків і послідовного розвитку ідей; – адаптація стилю та мовного регістру до мети комунікації та цільової аудиторії; – критичне оцінювання власних текстів і текстів однокласників на основі чітких критеріїв. **Примітка:** закріплюється перехід від керованого письма до самостійного та оцінювального.	– розроблення плану ідей; – кероване редагування тексту; – переписування тексту на основі зворотного зв'язку; – написання функціональних текстів; – перетворення інформації в узагальнення; – аналіз зразків текстів; – написання аргументативного есе; – формулювання обґрунтованої думки; – розвиток рефлексивного тексту; – реорганізація тексту; – вправи на використання сполучних слів; – побудова абзаців; – переписування тексту для іншої аудиторії; – порівняння мовних регістрів; – стилістичні вправи; – аналіз текстів однокласників; – редагування власних текстів.
Читання	**Зміст зосереджений на інтерпретації та оцінюванні повідомлення:** – визначення авторського наміру та комунікативної мети; – розрізнення фактів і думок; – аналіз аргументів і дискурсивних стратегій; – оцінювання достовірності та релевантності інформації. **Примітка:** акцент на причинно-наслідкових зв'язках, критичній інтерпретації та оцінюванні повідомлення.	– перехід від розуміння до інтерпретації та критичного оцінювання; – розвиток самостійного та рефлексивного читання; – використання активних стратегій сприймання; – стимулювання діалогу з текстом і критичного мислення
Елементи побудови комунікації	**Зміст опрацьовується на функціонально-поглибленому рівні:** – послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних і аргументативних текстах; – використання складних морфосинтаксичних структур (узгодження, часові форми дієслів, розгорнуте речення); – аналіз зв'язності та цілісності тексту (сполучники, повтори, розвиток інформації); – використання лексичних і семантичних ресурсів (синонімія, полісемія, переносне значення); – оцінювання виражальних засобів і їхньої ролі залежно від контексту та комунікативного наміру.	– інтеграція мовних елементів у реальні комунікативні ситуації; – орієнтація на функціональне використання мови, а не лише на теоретичні знання; – розвиток здатності до самокорекції та рефлексії щодо мовлення; – постійне поєднання з діяльністю з усного мовлення, читання та письма

Змістові напрями	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	Примітки: акцент робиться на усвідомленому та оцінювальному використанні, а не на теоретичному описі.	
Елементи міжкультурності	**Зміст спрямований на розвиток компетентностей міжкультурного діалогу та критичного оцінювання:** – аналіз того, як мова відображає культурну та соціальну ідентичність; – порівняння культурних перспектив у літературних, нелітературних і медійних текстах; – оцінювання культурних репрезентацій і стереотипів у публічному дискурсі; – використання відповідної мови в міжкультурних і громадянських контекстах; – рефлексії щодо ролі комунікації у просуванні толерантності та соціальної відповідальності. **Примітки:** аналітичний і рефлексивний рівень, із акцентом на відповідальне позиціонування та міжкультурний діалог.	– культурне різноманіття в сучасному просторі; – різні культурні перспективи, відображені в літературних, нелітературних і медійних текстах; – порівняння способів відображення однієї й тієї самої реальності в різних культурних контекстах; – міжкультурний діалог і відкритість до інакшості; – відповідальність у комунікації в публічному та цифровому середовищі.

Деталізація змісту XI - ий клас

Вивчення української мови та літератури має поєднувати нормативний і функціональний аспекти, спрямовані як на дотримання мовних правил, так і на ефективне використання мови в реальних контекстах. Літературні тексти слугують основою для вивчення мови, підкреслюючи стилістичні, лексичні та морфосинтаксичні особливості, а також ідейний зміст авторського повідомлення. Добір текстів має поєднувати фольклор і художню літературу, прозу, поезію та драматургію, з акцентом на твори, що є репрезентативними для розвитку української літератури.

Критичний і порівняльний аналіз текстів, включно з рецензіями та критичними дослідженнями, розвиває критичне мислення та вміння аргументувати. Під час вивчення української мови учні мають тренувати створення усних і письмових повідомлень, розвивати діалогічне та монологічне аргументоване мовлення, створювати літературні та функціональні тексти, правильно використовувати мову на фонетичному, морфосинтаксичному, лексичному та стилістичному рівнях, розпізнавати мовні регістри та стилі, а також роль невербальних і паравербальних елементів.

Сприймання повідомлень передбачає розуміння фонетичного, морфосинтаксичного, лексичного та стилістично-текстового рівнів, адаптацію до жанру і типу тексту, інтерпретацію значень і художніх засобів, а також усвідомлення впливу невербальних елементів. Рекомендується активний підхід через дебати, драматизації, проєкти та порівняльний аналіз, поєднання вивчення мови з культурою та ідентичністю українців, використання аудіо- та відеоматеріалів і цифрових ресурсів, а також поетапне оцінювання через спостереження, вправи, есе та практичні проєкти.

I. Зміст із галузі літератури

1. Реалізм в українській літературі

Класична та сучасна поезія:

П. Тичина – «Пам'яті тридцяти», «Соняшники»

С. Руданський – добір сатиричної та ліричної поезії

Т. Шевченко – «Заповіт», «Сон»

Тематичне дослідження: Соціальна та патріотична тематика в поезії Т. Шевченка і П. Тичини

2. Мала проза:

О. Гончар – «Твоя зоря»

М. Стельмах – «Кров людська – не водиця»

Тематичне дослідження: Соціальна та патріотична тематика

3. Роман:

П. Загребельний – «Диво»
В. Стефаник – «Інтермецо»
О. Кобилянська – «В неділю рано зілля копала»
Тематичне дослідження: Психологічний портрет і аналіз свідомості персонажа в українському романі
4. Драматургія:
Л. Курбас – добір коротких п'єс або уривків
М. Кропивницький – «Сватання на Гончарівці»
Тематичне дослідження: Роль театру у відображенні соціальних і культурних проблем
5. Символістська та модерністська поезія:
В. Сосюра – «Любіть Україну»
О. Ольжич – добір політичної та патріотичної поезії
М. Куліш – лірична поезія на вибір
Тематичне дослідження: Символізм і виразність поетичної мови
6. Світова література в українському перекладі:
Вільям Шекспір – «Ромео і Джульєтта»
А. П. Чехов – «Хамелеон»
Тематичне дослідження: Універсальність тем і характеристика персонажів
7. Література для дітей:
І. Франко – «Казка про зайчика та ведмедика»
Л. Українка – «Лісова пісня» (адаптовано для дітей)
В. Чуб – «Казкові пригоди»
Тематичне дослідження: Мораль і повчання в дитячій літературі
8. Релігійна та духовна література:
Псалми Давида – паралель із «Псалмами» Т. Шевченка
Духовні твори митрополита Андрея Шептицького – добір
Тематичне дослідження: Моральні та духовні цінності в релігійній літературі
Методичне уточнення:

Тексти добираються з урахуванням таких критеріїв: доступність, цінність, привабливість і різноманітність, обсяг читання протягом навчального року відповідно до наявного часу. Учителі обирають змістові елементи з розділу «Мова і спілкування», виходячи з базових текстів, відповідно до рекомендацій програми.

II. Мова і спілкування

Слід актуалізувати попередні знання, що допомагають у розумінні та інтерпретації літературних текстів:

- денотація і конотація
- значення слів у контексті
- виразність морфологічних і синтаксичних структур
- художні засоби та прийоми виразності

Фонетика, лексика, морфологія, синтаксис (повторення і систематизація знань із середньої школи)

Усне і письмове спілкування (нове — техніки документування):

- техніки документування для досліджень і проєктів
- структурований та вільний есе
- дискурсивні структури в текстах (наративний, описовий, аргументативний, інформативний)
- техніки аргументації
- усна презентація результатів дослідження
- стратегії монологу та діалогу
- адаптація усного мовлення до різних ситуацій
- фахова мова (в навчальних текстах)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНАЦІЇ

1. Орієнтація навчального процесу на учня

Вчителі мають адаптувати свої дидактичні підходи до особливостей і потреб учнів, зосереджуючись на їхній діяльності, виступаючи лише як ініціатори, організатори та фасилітатори навчального процесу. Орієнтація навчання повинна бути спрямована на учня: педагоги мають враховувати реальні потреби учнів і коригувати методи навчання відповідно до них. Мета дисципліни ефективно досягається шляхом концентрації на процесі навчання та активній участі учнів.

Слід надавати перевагу формувально-діяльнісним завданням, які передбачають залучення та взаємодію у вирішенні конкретних завдань, а вчителі повинні використовувати підручники та навчальні ресурси як гнучкі інструменти, адаптовані до рівня групи учнів.

2. Функціональний, практичний і прикладний характер навчання

Зміст дисципліни слід розглядати як засіб формування мовленнєвих і літературних компетентностей. У процесі створення усних і письмових повідомлень увага приділяється процедурним умінням, які можуть бути відпрацьовані на основі вивчених літературних текстів або під час проведення кейс-стаді та дискусій. Мовні питання розглядаються у безпосередньому зв'язку з текстами, щоб учні усвідомлювали роль мовних норм у спілкуванні.

Слід відстежувати, як учні правильно і доречно інтегрують мовні знання у власне мовлення (усне та письмове). У процесі навчання можна використовувати та адаптувати методичні рекомендації й види діяльності з української мови та літератури, враховуючи специфіку мови.

3. Урізноманітнення методів і засобів оцінювання

Рекомендується використовувати всі типи оцінювання: початкове, поточне та підсумкове; оцінювання процесу, продукту та прогресу. Для підвищення мотивації учнів доцільно застосовувати також додаткові методи: систематичне спостереження за поведінкою, портфоліо, самооцінювання та взаємооцінювання.

Темаиичні оослідження виконуються у вигляді дослідження або проєкту, який виконується групами по 4–6 учнів. Кожна група отримує тему на початку навчального року. Презентації супроводжуються обговоренням у класі, де учні можуть ставити запитання, коментувати та оцінювати роботу групи.

4. Організація дебатів

Дебати передбачають визначення вчителем теми та мінімального списку джерел. Формуються дві команди: «за» і «проти». Після дебатів проводиться індивідуальна рефлексія: кожен учень пише есе на тему обговорення. Цей метод допомагає учням уточнювати ідеї, узагальнювати аргументи та формувати власну позицію.

5. Підхід до вивчення літературних текстів

Аналіз художніх творів здійснюється через оцінювання їхнього змісту та зв'язку з культурним, історичним і соціальним контекстом. Навчальна діяльність має бути зосереджена на тексті та розвитку навичок читання, з акцентом на розуміння змісту та інтерпретацію, а також аргументацію учнів.

Учнів слід заохочувати до роздумів над цінностями, темами, символами та моральними і культурними аспектами текстів, пов'язувати їх із власним досвідом та висловлювати критичні, аргументовані думки.

6. Рекомендовані навчальні види діяльності

- індивідуальні та групові кейс-дослідження;
- аргументовані дебати та рефлексивні заняття;
- презентації та мультимедійні проєкти;
- інтерпретаційні та критичні есе;
- читацький щоденник і портфоліо;
- вправи на функціональне та творче письмо.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Міністерство освіти – Шкільна програма з дисципліни «Рідна українська мова та література», 11 клас, базовий рівень та профільний компонент, Бухарест.
2. Міністерство освіти – Національний навчальний план. Методичні орієнтири для впровадження компетентнісно орієнтованої програми.
3. Чержит І. – Методи навчання, Видавництво «Didactică şi Pedagogică», Бухарест.
4. Кукош К. – Педагогіка, видавництво «Polirom», Ясси.
5. Понішоара І.-О. – Ефективна комунікація, видавництво «Polirom», Ясси.
6. Думітру І. Ал. – Розвиток критичного мислення та активне навчання, видавництво «De Vest», Тімішоара.
7. Методика викладання рідної мови та літератури у закладах середньої освіти, ред. М. Йонеску, видавництво EDP.
8. Дидактичні стратегії для розвитку комунікативних компетентностей, видавництво «Didactică şi Pedagogică».
9. Захарія С. – Методика читання та формування комунікативних компетентностей, Бухарест.
10. Авраменко Олександр (2024). Українська мова та література. Довідник для старшокласників. Київ: Грамота.
11. Авраменко Олександр (2024). Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ). Київ: Грамота.
12. Глазова Олександра (2022). Українська мова. Практикум для старшокласників. Київ.
13 Освіта. Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників) (2021). Київ: Смолоскип.

14 Бондаренко Юрій (2021). Методика компетентнісного навчання української літератури. Харків: Основа.
15. Семеног Олена (2020). Формування мовної особистості старшокласника. Київ: Педагогічна думка.
16. Кочергіна Ніна (2015). Методика навчання української мови. Київ: Знання.
17. Коваль Анна, Суржук Тетяна (2010). Методика викладання української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
18. Караванський Святослав (2019). Секрети української мови. Львів: Просвіта.
19. Кочан Ірина (2020). Культура української мови. Львів: Світ.
20. Клочек Григорій (2012). Інтерпретація художнього твору. Київ: Академія.
21 https://filologukraine.ucoz.ua
22. https://vseosvita.ua
23. https://vseosvita.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 140A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
clasa a XII-a, trunchi comun (TC)
pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română

toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

- 2026 -

Anexa nr. 140A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a XII-a, trunchi comun (TC)

- *Pentru școlile, clasele sau grupele cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care studiază în limba română*
- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană este elaborată în conformitate cu prevederile Legii Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, este destinată școlilor, claselor sau grupelor cu elevi aparținând minorității naționale ucrainene care își desfășoară studiile în unități de învățământ cu predare în limba română.

*Programa școlară pentru disciplina **Limba și literatura ucraineană maternă – clasa a XII-a** este elaborată în conformitate cu prevederile planului-cadru pentru învățământul liceal, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 bis din 8 ianuarie 2026 și se încadrează în aria curriculară Limbă și comunicare. Aceasta finalizează parcursul curricular specific disciplinei la nivel liceal, asigurând continuitatea și coerența demersului formativ centrat pe dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă.*

Prezenta programă are ca finalitate formarea unui absolvent capabil să utilizeze limba ucraineană în mod autonom, corect, adecvat și eficient în contexte variate de comunicare, precum și să manifeste o gândire critică și reflexivă în raport cu mesajele receptate și produse. În acest sens, sunt consolidate și integrate competențele de receptare, producere și interacțiune, dobândite pe parcursul etapelor anterioare de școlarizare.

Demersul curricular propus valorifică abordarea integrată a limbii și literaturii, având în vedere dezvoltarea competențelor de analiză, interpretare și evaluare a textelor literare și nonliterare. Se acordă o atenție deosebită aprofundării lecturii critice, înțelegerii mecanismelor de construcție a discursului, precum și dezvoltării capacității de a formula judecăți de valoare și interpretări personale coerente și argumentate.

În clasa a XII-a, studiul disciplinei are un caracter predominant sintetic și aplicativ, fiind orientat spre consolidarea și transferul achizițiilor în contexte complexe de comunicare. Se urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a analiza critic informațiile provenite din surse diverse, de a evalua credibilitatea și relevanța acestora, precum și de a construi discursuri proprii bine structurate și argumentate.

Dimensiunea culturală și interculturală a comunicării este integrată în mod sistematic în cadrul programei, prin valorificarea relației dintre limbă, cultură și identitate. Elevii sunt încurajați să analizeze și să interpreteze fenomene culturale, să compare perspective și să își asume poziții critice și responsabile în raport cu diversitatea culturală și cu valorile societății contemporane.

Activitățile de învățare recomandate au un caracter formativ, fiind orientate spre implicarea activă a elevilor și spre dezvoltarea autonomiei în învățare. Se vor utiliza strategii didactice interactive și metode moderne, precum studiul de caz, dezbaterea, proiectul, învățarea prin cooperare și analiza de text, care facilitează dezvoltarea competențelor vizate. Profesorul are rolul de organizator și facilitator al procesului didactic, adaptând demersul educațional la particularitățile colectivului de elevi.

Evaluarea este concepută ca parte integrantă a procesului de învățare, având un rol predominant formativ și orientativ. Se recomandă utilizarea unor metode și instrumente variate de evaluare, care să permită aprecierea progresului elevilor și a capacității acestora de a aplica competențele dobândite în contexte reale de comunicare. Accentul este pus pe evaluarea competențelor de analiză, interpretare, argumentare și exprimare coerentă și adecvată.Din punct de vedere curricular, programa este elaborată în conformitate cu modelul centrat pe competențe, utilizat în elaborarea programelor școlare din învățământul preuniversitar.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă are următoarea structură:

1. Notă de prezentare;

2. Competențe generale: abilități de comunicare și competențe cognitive care vizează comunicarea orală, înțelegerea și exprimarea verbală, înțelegerea și interpretarea textelor scrise, compunerea textelor scrise, precum și sensibilitatea și discernământul în utilizarea limbajului;

3. Competențe specifice (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);

4. Domenii de conținut și conținuturi de învățare propuse valorifică texte reprezentative din literatura ucraineană, aparținând unor autori și curente literare semnificative, cu accent pe literatura modernă și contemporană. Selectarea acestora urmărește nu doar familiarizarea elevilor cu reperele fundamentale ale literaturii ucrainene, ci și dezvoltarea

competențelor de analiză și interpretare a textului literar, prin raportare la dimensiunile estetice, culturale și istorice ale acestuia.
5. Exemple și activități de învățare: exemple recomandate de activități de învățare care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului.
6. Sugestii metodologice- au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe şcolare în ceea ce priveşte proiectarea şi realizarea activităţilor de predare - învăţare - evaluare în concordanţă cu specificul disciplinei.
7. Referințe Bibliografice

Prin structura și conținuturile sale, programa contribuie la formarea profilului absolventului de liceu, capabil să utilizeze limba maternă în mod conștient și responsabil, să interpreteze critic mesajele, să elaboreze discursuri coerente și argumentate și să participe activ și responsabil la viața socială, culturală și civică

În baza prevederilor ordinului ministrului educaŃiei şi cercetării, privind aprobarea planurilor-cadru de învământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina limba şi literatura maternă poate beneficia, la clasa a XII-a, de 3 ore pe săptămână , trunchi comun

Domeniile în care vor fi contextualizate activitățile de învățare pentru studierea limbii şi literaturii ucrainene în clasa a XII-a sunt: I. Literatura; II. Limbă și comunicare.

Disciplina Limba și literatura ucraineană oferă un spațiu al dialogului intercultural, al reflecției estetice și al gândirii libere. Prin intermediul acestei programe, elevii sunt pregătiți să devină cetățeni activi, conștienți de valorile propriei culturi și deschiși spre diversitate, capabili să contribuie responsabil și creativ la viața comunității și a lumii contemporane.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XII-a

CS 1.1. Integrarea strategiilor de receptare și analiză pentru construirea unor interpretări personale coerente ale textelor, adaptate contextelor complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea strategiilor de analiză textuală în interpretarea mesajelor complexe;*
- *corelarea informațiilor, ideilor și perspectivelor din texte diferite;*
- *formularea unor interpretări personale argumentate;*
- *adaptarea interpretării la contexte culturale, sociale și civice diverse;*
- *susținerea interpretărilor prin argumente și exemple relevante.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea și utilizarea strategiilor de receptare și analiză a textelor orale și scrise.*
- *corelarea informațiilor și a ideilor din texte diverse pentru construirea sensului global.*
- *elaborarea unor interpretări personale coerente pe baza analizei textului.*
- *adaptarea interpretării la contextul comunicativ și la scopul receptării.*
- *- argumentarea punctului de vedere personal prin integrarea informațiilor și a strategiilor de analiză.*

CS 1.2. Construirea unor mesaje complexe, bine argumentate, prin integrarea critică a informațiilor din surse diverse

Trunchiul comun (TC)

Clasa a XII-a

- *selectarea și integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *organizarea argumentelor într-o structură coerentă și eficientă;*
- *formularea mesajelor adaptate scopului, contextului și publicului;*
- *justificarea alegerii surselor și a strategiilor de comunicare;*
- *revizuirea mesajelor în vederea creșterii clarității și impactului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea și organizarea informațiilor relevante din surse diverse pentru construirea mesajului.*
- *analiza critică a informațiilor în vederea utilizării lor în argumentare.*
- *integrarea coerentă a informațiilor în structura unui mesaj complex.*
- *elaborarea unor texte argumentative bine structurate și adecvate scopului comunicativ.*
- *formularea și susținerea unui punct de vedere argumentat, utilizând dovezi și exemple din surse variate.*

CS 1.3. Construirea unor poziții critice și etice față de mesaje și practici discursive, cu asumarea impactului social al comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *formularea unor poziții personale față de mesaje publice și discursuri sociale;*
- *argumentarea pozițiilor din perspectivă etică și civică;*
- *evaluarea consecințelor sociale ale comunicării;*
- *raportarea critică la practici discursive problematice;*
- *asumarea responsabilității față de impactul comunicării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea dimensiunii etice a mesajelor și practicilor discursive în contexte diverse de comunicare.*
- *analiza critică a conținuturilor și strategiilor discursive din perspectiva responsabilității sociale.*
- *evaluarea consecințelor comunicării asupra diferitelor categorii de receptori și asupra spațiului social.*
- *formularea unor poziții critice și etice argumentate față de mesaje și discursuri.*
- *asumarea responsabilității comunicării proprii prin utilizarea unui limbaj adecvat și etic.*

CS 1.4. Crearea unor produse media sau multimodale pentru comunicare eficientă și responsabilă în contexte sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *proiectarea unor produse media sau multimodale (text, imagine, audio, video);*
- *integrarea mesajului verbal și nonverbal în mod coerent;*
- *adaptarea produsului media la public și scop;*
- *evaluarea impactului comunicării realizate;*
- *revizuirea produsului media din perspectiva responsabilității sociale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea și organizarea conținuturilor relevante pentru realizarea produselor media sau multimodale.*
- *utilizarea adecvată a resurselor lingvistice și vizuale în funcție de scopul și publicul-țintă.*
- *integrarea elementelor multimodale (text, imagine, sunet) în construirea mesajului.*
- *evaluarea eficienței și impactului produselor media asupra receptorului.*
- *respectarea normelor etice și a responsabilității sociale în realizarea și distribuirea mesajelor media.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XII-a

CS 2.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a limbajului pentru construirea unor enunțuri adecvate și eficiente în contexte complexe.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă a limbajului în contexte academice, sociale și civice;*
- *adaptarea discursului la situații de comunicare complexe;*
- *asumarea responsabilității pentru efectele comunicării proprii;*
- *revizuirea enunțurilor pentru creșterea preciziei și impactului;*
- *argumentarea alegerilor lingvistice realizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *formularea corectă și coerentă a enunțurilor în contexte complexe de comunicare.*
- *alegerea adecvată a registrelor și strategiilor lingvistice în funcție de scop și public.*
- *aplicarea normelor lingvistice și stilistice în exprimarea proprie.*
- *evaluarea efectelor comunicative ale enunțurilor asupra receptorului.*

Clasa a XII-a

– *asumarea responsabilității pentru claritatea și eficiența comunicării în mesaje scrise și orale.*

CS 2.2. Elaborarea de texte complexe, coerente și argumentate, adaptate scopului și publicului

Trunchiul comun (TC)

– *elaborarea de texte argumentative complexe;*
– *structurarea riguroasă a ideilor și argumentelor;*
– *integrarea surselor în mod critic și responsabil;*
– *adaptarea textului la publicul-țintă;*
– *revizuirea textului pentru optimizarea coerenței și expresivității.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *planificarea și organizarea ideilor pentru redactarea unui text complex și coerent.*
– *selectarea și integrarea informațiilor relevante pentru susținerea argumentelor.*
– *aplicarea structurilor textuale și a conectorilor logici pentru a asigura coerența și claritatea mesajului.*
– *adaptarea stilului și a registrului la scopul comunicativ și la publicul-țintă.*
– *evaluarea critică a textului propriu și formularea de ajustări pentru îmbunătățirea calității argumentării și a exprimării.*

CS 2.3. Valorificarea creativă și personală a limbajului în producții scrise și orale cu relevanță culturală și civică.

Trunchiul comun (TC)

– *realizarea de producții scrise și orale cu mesaj personal;*
– *valorificarea limbajului expresiv în contexte culturale și civice;*
– *integrarea valorilor și atitudinilor personale în discurs;*
– *evaluarea impactului comunicării asupra publicului;*
– *asumarea identității discursive proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *crearea de mesaje originale și expresive în contexte scrise și orale.*
– *aplicarea strategiilor de stilizare și expresivitate pentru transmiterea ideilor și emoțiilor.*
– *adaptarea limbajului la scopuri culturale și civice și la publicul-țintă.*
– *evaluarea impactului producțiilor proprii asupra receptorilor și comunității.*
– *- formularea unor comentarii critice și reflecții asupra propriei exprimări și asupra mesajelor altora, cu accent pe creativitate și responsabilitate socială.*

CS 2.4. Integrarea critică a resurselor lingvistice și informaționale în producerea unor texte autonome.

Trunchiul comun (TC)

– *integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
– *evaluarea credibilității și relevanței surselor;*
– *realizarea de texte autonome, bine documentate;*
– *respectarea normelor etice privind utilizarea surselor;*
– *revizuirea textelor din perspectiva coerenței și responsabilității.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *identificarea și selectarea resurselor lingvistice și informaționale relevante pentru tema textului.*
– *analiza critică a surselor și a materialelor pentru integrarea lor coerentă în mesaj.*
– *organizarea și structurarea informațiilor în scopul elaborării unui text autonom și coerent.*
– *aplicarea resurselor lingvistice și informaționale pentru susținerea argumentării și claritatea comunicării.*
– *evaluarea critică a textului propriu prin aprecierea integrării eficiente și responsabile a resurselor utilizate.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XII-a

CS 3.1. Participarea responsabilă și asumată la interacțiuni orale și scrise în contexte sociale, culturale și civice.

Trunchiul comun (TC)

– *participarea activă și responsabilă la dezbateri, mese rotunde sau consultări simulate pe teme sociale, culturale și civice;*
– *implicarea în proiecte educaționale sau comunitare care presupun comunicare publică organizată (campanii, prezentări, inițiative civice);*
– *formularea și exprimarea unor poziții personale asumate, în contexte publice sau semi-publice;*
– *reflecția scrisă asupra rolului propriu în procesul de comunicare civică.*

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea și selectarea resurselor lingvistice și informaționale relevante pentru tema textului.*
- *analiza critică a surselor și a materialelor pentru integrarea lor coerentă în mesaj.*
- *organizarea și structurarea informațiilor în scopul elaborării unui text autonom și coerent.*
- *aplicarea resurselor lingvistice și informaționale pentru susținerea argumentării și claritatea comunicării.*
- *evaluarea critică a textului propriu prin aprecierea integrării eficiente și responsabile a resurselor utilizate.*

CS 3.2. Utilizarea autonomă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă și flexibilă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe;*
- *gestionarea situațiilor de comunicare sensibile sau conflictuale prin dialog și argumentare;*
- *autoreglarea comportamentului comunicativ în funcție de context și interlocutor;*
- *analiza critică a eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *aplicarea strategiilor de ascultare activă pentru înțelegerea completă a mesajului interlocutorului.*
- *formularea de întrebări și clarificări pertinente în scopul aprofundării dialogului.*
- *exprimarea feedback-ului constructiv și nuanțat în interacțiuni orale complexe.*
- *evaluarea eficienței propriei comunicări și a feedback-ului oferit asupra fluxului conversațional.*
- *adaptarea strategiilor de ascultare și feedback la tipul de dialog, context și public-țintă.*

CS 3.3. Construirea și susținerea unor poziții argumentate în contexte culturale, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *construirea unor discursuri argumentative complexe pe teme civice, culturale sau de interes public;*
- *susținerea publică a unor poziții prin argumente, contraargumente și exemple relevante;*
- *formularea de propuneri și soluții argumentate pentru probleme identificate;*
- *evaluarea coerenței, relevanței și impactului argumentării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea ideilor principale și a argumentelor relevante pentru susținerea unui punct de vedere.*
- *elaborarea unor poziții personale argumentate pe teme culturale, sociale și civice.*
- *utilizarea coerentă a strategiilor de argumentare în discursuri orale și texte scrise.*
- *evaluarea impactului propriilor argumente asupra interlocutorilor sau publicului.*
- *- formularea de concluzii și propuneri critice pornind de la analiza argumentelor și a contextului comunicativ.*

CS 3.4. Utilizarea flexibilă și responsabilă a registrelor de limbaj în contexte diverse de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *adaptarea discursului la contexte publice, instituționale și media;*
- *utilizarea responsabilă și etică a limbajului în spațiul public și digital;*
- *analiza mesajelor publice din perspectiva adecvării registrului și a impactului social;*
- *reformularea mesajelor pentru creșterea clarității, responsabilității și eficienței comunicative.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea registrelor de limbaj adecvate fiecărui tip de context comunicativ.*
- *adaptarea limbajului la scopul, publicul și situația comunicativă.*
- *aplicarea flexibilă a stilurilor și tonurilor pentru claritatea și eficiența mesajului.*
- *evaluarea efectelor utilizării registrelor de limbaj asupra receptorului și asupra comunicării.*
- *- formularea unor mesaje responsabile și adecvate prin utilizarea corectă și etică a limbajului.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XII-a

CS 4.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a normelor limbii în contexte academice, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă a normelor gramaticale, ortografice și stilistice în contexte academice, sociale și civice;*
- *redactarea de texte complexe (eseu argumentativ, discurs public, articol de opinie), cu respectarea riguroasă a normelor limbii;*

Clasa a XII-a

- *autoreglarea limbajului în funcție de context, scop și public;*
- *evaluarea critică a corectitudinii și adecvării limbajului utilizat în producții proprii și publice.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea normelor lingvistice relevante pentru diferite contexte de comunicare.*
- *aplicarea corectă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în texte și mesaje orale.*
- *adaptarea limbajului la cerințele academice, sociale și civice respectând normele standard.*
- *evaluarea efectelor utilizării corecte sau incorecte a limbii asupra clarității și credibilității mesajului.*
- *formularea mesajelor proprii cu respectarea normelor lingvistice și asumarea responsabilității comunicării.*

CS 4.2. Integrarea conștientă a structurilor lingvistice pentru rafinarea expresivității și preciziei discursului.

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea strategică a structurilor lingvistice pentru rafinarea discursului;*
- *adaptarea expresivității limbajului la intenția comunicativă;*
- *construirea unor texte elaborate, coerente și precise din punct de vedere stilistic;*
- *revizuirea discursului propriu pentru optimizarea clarității, expresivității și preciziei.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea structurilor lingvistice adecvate pentru claritatea și precizia mesajului.*
- *analiza efectelor expresive și stilistice generate de diferite structuri lingvistice.*
- *aplicarea conștientă a structurilor lingvistice în producții scrise și orale pentru îmbunătățirea discursului.*
- *evaluarea impactului utilizării structurilor asupra receptării mesajului.*
- *formularea de aprecieri critice și ajustări pentru rafinarea expresivității și preciziei în comunicare.*

CS 4.3. Valorificarea strategică a resurselor lingvistice în producerea unor mesaje cu impact personal și public.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea vocabularului și a structurilor expresive în mesaje cu impact personal și public;*
- *elaborarea de discursuri argumentative și persuasive pe teme sociale și civice;*
- *evaluarea eficienței limbajului utilizat în contexte reale de comunicare publică;*
- *adaptarea mesajului în funcție de reacțiile receptorilor și de impactul comunicării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- ***i**dentificarea resurselor lingvistice relevante pentru scopul și impactul mesajului.*
- *aplicarea strategiilor de organizare și exprimare pentru claritatea și eficiența comunicării.*
- *adaptarea limbajului și a tonului pentru a crea un impact asupra receptorului.*
- *evaluarea eficienței mesajului din perspectiva efectului asupra publicului și a intenției comunicative.*
- *formularea mesajelor cu responsabilitate și creativitate, utilizând resursele lingvistice într-un mod strategic.*

CS 4.4. Integrarea elementelor culturale și interculturale în construcții discursive proprii, cu relevanță socială și civică.

Trunchiul comun (TC)

- *construirea de discursuri care reflectă conștient identitatea culturală proprie;*
- *integrarea referințelor culturale în texte cu relevanță socială și civică;*
- *promovarea dialogului intercultural prin utilizarea responsabilă a limbajului;*
- *evaluarea impactului cultural și social al discursului propriu în contexte interculturale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea elementelor culturale și interculturale relevante pentru contextul mesajului.*
- *analiza semnificației și funcției elementelor culturale în comunicarea socială și civică.*
- *integrarea elementelor culturale și interculturale în texte scrise și discursuri orale proprii.*
- *evaluarea impactului mesajelor asupra receptorilor din perspectiva înțelegerii interculturale și sociale.*
- *formularea mesajelor responsabile și argumentate, valorificând elementele culturale pentru a promova toleranța și coeziunea socială.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	– comunicarea orală ca practică socială și civică: rolul comunicării în spațiul public; relația dintre discurs, putere, responsabilitate și impact social. – discursul public și instituțional: structura discursului argumentativ public (introducere –problematizare – argumentare – concluzie); adaptarea mesajului la contexte academice, civice și media. – poziționare și asumare discursivă: formularea și susținerea unor poziții personale asumate în contexte sociale și civice. – interacțiuni orale cu impact public: dezbateri civice, mese rotunde, consultări simulate, interviuri; gestionarea cooperării și a conflictului. – registre și etică a comunicării: utilizarea responsabilă a registrelor formal, academic, media și digital; respectarea normelor etice. – mesaje media orale: analiză critică și producere de discursuri audio-video (interviu, podcast, discurs public), din perspectiva impactului social și a responsabilității civice. *Observații: accent pe asumare, responsabilitate și participare civică, nu doar pe eficiență comunicativă.*	– identificarea funcțiilor comunicării orale în contexte sociale și civice. – structurarea discursului public argumentativ.delimitarea etapelor discursului (introducere, problematizare, argumentare, concluzie). asigurarea coerenței și progresiei logice a ideilor. adaptarea mesajului la contexte academice, civice și media. – participarea la interacțiuni orale organizate cu impact public. recunoașterea tipurilor de interacțiuni (dezbatere, masă rotundă, interviu). respectarea rolurilor și regulilor comunicative. gestionarea cooperării și a conflictului. – evaluarea credibilității și a intenției comunicative. aprecierea impactului social al mesajelor audio-video.
Scriere și redactare	– scrierea ca act civic și responsabil: planificarea, redactarea și revizuirea textelor cu impact public. – texte cu funcție publică și civică: eseu argumentativ, articol de opinie, discurs scris, propunere civică, manifest, petiție. – argumentare complexă: formularea poziției, susținerea prin argumente și contraargumente, propunerea de soluții. – integrarea responsabilă a surselor: selecție critică, citare corectă, respectarea normelor etice. – adaptarea stilului și registrului la public, scop și context instituțional sau media. – revizuirea textului din perspectiva impactului social și etic. *Observații: se consolidează redactarea autonomă, reflexivă și civică.*	– planificarea, redactarea și revizuirea textelor cu impact public. – organizarea etapelor procesului de scriere. asumarea rolului scrierii ca act civic și responsabil. – formularea poziției și a punctului de vedere. susținerea prin argumente și contraargumente propunerea de soluții argumentate. – analizarea efectelor mesajului asupra receptorului. – ajustarea textului în funcție de responsabilitatea comunicării. organizarea logică a ideilor și a paragrafelor
Lectură	– lectura critică a discursului public: identificarea intenției, poziționării și strategiilor persuasive. – interpretarea mesajelor complexe: texte literare, nonliterare și media cu relevanță socială și civică.	– recunoașterea obiectivelor comunicative. analiza modului de persuasiune și a tehnicilor argumentării. – analiza textelor literare, nonliterare și media.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
	– analiza relației mesaj – context – impact: efectele comunicării asupra comunității și receptorului. – compararea perspectivelor din surse diferite (texte scrise, media, discursuri publice). – construirea unei interpretări personale asumate, susținute prin argumente și exemple. – evaluarea etică a mesajelor și practicilor discursive. *Observații: accent pe interpretare critică, responsabilitate și poziționare civică.*	– identificarea semnificațiilor și a mesajelor implicite. – identificarea punctelor de vedere divergente și convergente. – evaluarea efectelor comunicării asupra comunității. aprecierea influenței mesajului asupra receptorului. – corelarea informațiilor din texte scrise, media și discursuri publice. – elaborarea unei poziții argumentate. susținerea interpretării prin exemple și dovezi relevante.
Elemente de construcție a comunicării	– norme ale limbii aplicate autonom în contexte academice, sociale și civice. – structuri lingvistice complexe utilizate strategic pentru claritate, precizie și impact. – coerență și coeziune în discursuri argumentative și persuasive. – resurse lexicale și stilistice pentru exprimarea poziției și a valorilor personale. – rafinarea expresivității în funcție de intenția comunicativă și de public. *Observații: nivel avansat, orientat spre autoreglare și responsabilitate lingvistică.*	– utilizarea corectă a regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație. respectarea normelor lingvistice în comunicarea scrisă și orală. – organizarea logică a frazelor și a propozițiilor. adaptarea structurilor pentru eficiența mesajului. – utilizarea conectoarelor logice și a elementelor de legătură. menținerea unității tematice și a progresiei ideilor.selectarea cuvintelor și expresiilor adecvate scopului comunicativ. utilizarea limbajului pentru argumentare și persuasiune. – adaptarea tonului și stilului la situația de comunicare; – evidențierea mesajului prin resurse expresive și stilistice adecvate.
Elemente de interculturalitate	– identitate culturală și discurs: exprimarea conștientă a identității proprii în contexte publice. – dialog intercultural: compararea perspectivelor culturale și civice din texte și discursuri. – analiza critică a stereotipurilor și prejudecăților în mass-media și discursul public. – utilizarea limbajului ca instrument de mediere culturală și civică. – responsabilitate socială și etică a comunicării într-o societate diversă. *Observații: nivel asumativ și reflexiv, cu accent pe participare civică și dialog intercultural.*	– valorificarea experienței și valorilor personale în comunicare. utilizarea limbajului pentru afirmarea identității proprii. – identificarea diferențelor și similitudinilor între perspective. analizarea impactului contextului cultural asupra mesajelor. – recunoașterea elementelor discriminatorii sau inadecvate. evaluarea efectelor acestor mesaje asupra receptorilor și comunității. – respectarea normelor etice și valorilor civice. – conștientizarea impactului mesajelor asupra societății diverse.

Detalierea Conținuturilor Clasa a XII-a:

Învățarea limbii și literaturii ucrainene trebuie să îmbine **dimensiunea normativă cu cea funcțională**, vizând atât respectarea regulilor lingvistice, cât și utilizarea eficientă a limbii în contexte reale de comunicare. Textele literare și nonliterare reprezintă suportul principal pentru studiul limbii, evidențiind aspecte lexicale, morfosintactice, stilistice și semantice, precum și mesajul și intenția autorului.

Selecția textelor trebuie să alterneze între **folclor și literatură cultă**, între **proză, poezie și dramaturgie**, acordând prioritate operelor reprezentative pentru evoluția literaturii ucrainene și pentru dezvoltarea competențelor culturale și lingvistice ale elevilor.

Analiza critică și comparativă a textelor, precum și a recenziilor și studiilor critice, contribuie la dezvoltarea **gândirii critice**, a capacității de argumentare și a discernământului literar și cultural. În cadrul predării, elevii exersează producerea de mesaje **orale și scrise**, dezvoltarea dialogului și a monologului argumentativ, redactarea de texte literare și funcționale, aplicarea corectă a normelor fonetice, morfosintactice, lexicale și stilistice, recunoașterea registrelor și stilurilor limbii, precum și interpretarea rolului elementelor **nonverbale și paraverbale** în comunicare.

Receptarea mesajelor presupune înțelegerea nivelurilor fonetic, morfosintactic, lexical și stilistico-textual, adaptarea interpretării la **genul și tipul textului**, descifrarea sensurilor și figurilor de stil, precum și conștientizarea efectelor elementelor nonverbale asupra receptorului.

Se recomandă utilizarea unor metode active și variate, cum ar fi: **dezbateri, dramatizări, proiecte, analiză comparativă**, corelarea studiului limbii cu **cultura și identitatea ucrainenilor**, integrarea materialelor audio-video și a resurselor digitale. Evaluarea progresivă se realizează prin **observație sistematică, exerciții practice, eseuri, portofolii și proiecte**, asigurând o dezvoltare echilibrată a competențelor de receptare, analiză, producere și evaluare critică a mesajelor.

I. CONȚINUTURI LITERATURĂ

1. Poezia contemporană

Se vor selecta **4–6 texte de bază** din operele unor autori ucraineni contemporani, pentru aprofundarea temelor sociale, culturale și existențiale, de exemplu:

Тарас Шевченко (sec. XX reinterpretări moderne) – fragmente din poezii reinterpretate contemporan;
Володимир Підпалий – „Квітучий Чорнобиль”, „Сонце в руках”;
Ліна Костенко – „Заповіт”, „Сад нетлінний”;
Ігор Калинець – „Вірші про любов і свободу”, „Дорога до дому”.
Studiu de caz: „Generația de sacrificiu și speranța renașterii” – analizarea temelor recurente, a motivelor comune și a particularităților curentelor literare contemporane.

Curente literare contemporane: postmodernism, neomodernism, simbolism contemporan (prezentare sintetică).

Obiective de învățare:

- identificarea temelor și motivelor recurente;
- analiza stilului poetic și a expresivității limbajului;
- compararea curentelor literare contemporane și a reprezentanților lor;
- dezvoltarea capacității de interpretare critică și reflexivă a textului.

Metode didactice: studiu de text, discuții ghidate, proiecte tematice, dezbateri pe teme civice și culturale;
Instrumente de evaluare: eseuri interpretative, portofoliu, prezentări orale, rubrici pentru analiză critică.

2. Proza contemporană

Se vor studia **3–4 texte de bază** din operele unor scriitori ucraineni contemporani sau șaizeciști, de exemplu:

Юрій Андрухович – fragmente din „Московіада”;
Оксана Забужко – fragmente din „Польові дослідження з українського сексу”;
Сергій Жадан – fragmente din „Ворошиловград”;
Люко Дашвар – fragmente din „Село не люди”.
Studiu de caz: identificarea trăsăturilor comune și diferențelor între curentele literare contemporane, influența contextului istoric și social asupra prozei.

Obiective de învățare:

- evaluarea impactului social și cultural al prozei;
- analiza caracterizării personajelor și a structurilor narative;
- compararea diferitelor curente literare contemporane;
- dezvoltarea interpretării critice și a receptării autonome a textelor.

Metode didactice: studiu de text, analiză comparativă, proiecte tematice, discuții ghidate;
Instrumente de evaluare: portofoliu, fișe de observație, eseuri analitice, prezentări orale.

3. Literatura universală

Se vor selecta **texte traduse în limba ucraineană**, pentru corelare cu opere din literatura ucraineană:

· **Franz Kafka – «Перетворення»**
· · **Ernest Hemingway – «Старий і море»**
· · **W. Shakespeare – «Сонети»**
· **Literatura religioasă** – „Evangheliile” sau „Psalmii lui David”.

Obiective de învățare:

- compararea tematicii, valorilor și stilului între literatura ucraineană și cea universală;
- interpretarea interculturală a textelor;
- evaluarea influenței contextului social și cultural asupra mesajului literar.

Metode didactice: analiză comparativă, discuții ghidate, proiecte de cercetare, studii de caz;
Instrumente de evaluare: eseuri comparative, portofoliu, prezentări orale, rubrici pentru analiză critică.

4. Literatura țării natale

Elevii vor fi familiarizați cu operele unor scriitori locali contemporani, pentru cunoașterea și valorizarea patrimoniului literar regional:

1. Степан Ткачук (Stepan Tkachuk) – Bucovina
„Сонячна земля” – poezie cu tematică identitară și socială;
„Голос предків” – proză scurtă despre tradiții și experiența comunității ucrainene.
2. Іван Ковач (Ivan Kovach) – Banat
„Рідний край” *– poezie despre viața satului și cultura locală;*
„Шлях до коріння” – roman scurt sau proză memorialistică despre istoria și tradițiile ucrainenilor din Banat.
3. Микола Корсюк (Mykola Korsyuk) – Maramureș
„Дорога додому” – proză despre viața rurală și relațiile sociale;
„Співи полонини” – poezie ce reflectă legătura omului cu natura și tradițiile locale.
4. Ірина Жиленко (Iryna Zhylenko) – comunitatea ucraineană din România
„Вірші про любов і свободу” – poezie cu mesaj civic și cultural;
„Дорога крізь час” – proză sau eseu reflexiv despre identitate și experiența comunității ucrainene

Obiective de învățare:

- identificarea temelor și valorilor culturale locale;
- compararea literaturii locale cu cea națională și universală;
- dezvoltarea aprecierii literaturii contemporane ucrainene.

Metode didactice: lectură ghidată, discuții interculturale, proiecte tematice, studiu de caz;
Instrumente de evaluare: portofoliu, prezentări, eseuri, observație sistematică.

II. Conținuturi din domeniul limbă și comunicare

Studierea limbii ucrainene vizează două direcții: normativă şi funcțională, pentru a-i determina pe elevi să-şi formeze deprinderi de a utiliza corect, adecvat şi eficient limba maternă, de a produce şi de a recepta texte orale şi scrise. Conținuturi din domeniul comunicare ,tehnici de documentare folosite pentru realizarea referatelor, a proiectelor pe baza cărora se vor realiza studiile de caz :
- eseul structurat şi eseul nestructurat – etapele redactării, autoevaluarea
- limbaje de specialitate
- prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată
- strategii specifice folosite în monolog şi dialog
- construirea unei argumentari într-o dezbatere
- adecvarea discursului oral la situații de comunicare diverse

Conținuturi din domeniul limbă norma literară:
- evoluția limbii literare
- variante libere
- registre stilistice
- neologisme împrumutate sau formate în interiorul limbii
- variante ortoepice
- variante morfologice

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare-învățare a limbii ucrainene la nivelul clasei a XII-a urmărește dezvoltarea competențelor de comunicare, analiză critică, argumentare și responsabilitate civică, integrate în contexte sociale, culturale și interculturale. Programa se bazează pe principii moderne de educație centrată pe elev, stimulând implicarea activă a acestuia în receptarea, interpretarea și producerea de mesaje scrise și orale.

În acest cadru, activitățile didactice sunt concepute pentru a facilita:

- exersarea gândirii critice și reflexive, prin analiza textelor literare, nonliterare și media;
- dezvoltarea exprimării autonome și responsabilitatea comunicării, în situații reale sau simulate de comunicare publică și civică;
- integrarea competențelor lingvistice, stilistice și interculturale, astfel încât elevii să poată produce și evalua mesaje complexe, coerente și adecvate publicului țintă;

- consolidarea legăturii dintre teorie și practică, prin utilizarea resurselor autentice și a instrumentelor digitale, precum și prin participarea la dezbateri, proiecte și simulări civice.

Sugestiile metodologice propuse sunt gândite astfel încât să permită flexibilitatea demersurilor didactice, adaptarea la ritmul și nevoile elevilor, precum și valorificarea resurselor disponibile în clasă și în mediul digital. Ele urmăresc să sprijine profesorii în construirea unui mediu de învățare activ, responsabil și colaborativ, care să asigure formarea competențelor lingvistice, civice și interculturale necesare pentru comunicarea eficientă și etică în societatea contemporană.

Această abordare metodologică vizează atât dezvoltarea autonomiei elevilor, cât și capacitarea acestora de a evalua și de a produce mesaje cu relevanță socială și culturală, în conformitate cu obiectivele curriculare stabilite pentru clasa a XII-a.

1. Orientarea procesului de învățare către elev

Profesorii își adaptează demersurile didactice la nevoile și ritmul de învățare al elevilor, centrandu-se pe activitatea acestora;

Elevii sunt implicați activ în procesul de receptare, analiză și producere a mesajelor, profesorul având rolul de facilitator și ghid;

Se promovează învățarea autonomă și responsabilă, prin activități care stimulează gândirea critică și reflexivă.

2. Caracterul funcțional și aplicativ al predării

- conținuturile sunt abordate ca instrumente de dezvoltare a competențelor, nu doar ca obiecte de studiu teoretic;
- redactarea și analiza textelor se realizează în raport cu situații reale de comunicare socială și civică;
- problemele lingvistice sunt integrate în context, astfel încât elevii să înțeleagă rolul normelor și al structurilor în comunicare.

3. Diversificarea metodelor didactice

Se recomandă combinarea metodelor tradiționale și moderne, precum:

- studiul de caz, pentru analiza temelor culturale și civice;
- dezbateri și mese rotunde, pentru dezvoltarea argumentării și poziționării critice;
- proiecte și simulări, pentru elaborarea de produse scrise și audio-video;
- analiza comparativă a textelor, pentru consolidarea lecturii critice și a interpretării interculturale.

4. Utilizarea manualelor și resurselor auxiliare

Manualele sunt utilizate ca instrumente flexibile, adaptate nevoilor clasei;

Se recomandă integrarea resurselor digitale, media și a materialelor autentice (interviuri, reportaje, podcasturi, texte literare și nonliterare).

5. Evaluarea formativă și sumativă

Evaluarea trebuie să fie variată și continuă, incluzând:

- evaluare inițială, pentru identificarea nivelului de competență al elevilor;
- evaluare de proces, pentru monitorizarea progresului și a implicării elevilor;
- evaluare sumativă, pentru aprecierea competențelor dobândite;

Se recomandă utilizarea portofoliului, autoevaluării și observației sistematice, alături de instrumente tradiționale (teste, eseuri, prezentări).

6.Abordarea textelor și discursurilor

Analiza textelor se realizează prin combinarea perspectivei hermeneutice și contextuale, pentru a integra interpretarea personală cu analiza informațională și socială;

Se pune accent pe:

- identificarea ideilor principale și secundare;
- evaluarea coerenței, coeziunii și a impactului discursului;
- analiza argumentării și a poziționării etice.

7. Promovarea participării civice și interculturale

Activitățile didactice stimulează:

- exprimarea opiniilor asumate;
- dialogul intercultural și civico-social;
- responsabilitatea etică în comunicare;

Elevii sunt încurajați să producă mesaje scrise și orale cu relevanță publică, să participe la dezbateri, simulări și proiecte civice.

8. Recomandări pentru consolidarea competențelor finale

- alternarea activităților de lectură, scriere, analiză critică și producție;
- încurajarea reflecției asupra propriei comunicări și asupra impactului social al mesajelor;
- valorificarea resurselor multimedia și digitale pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în contexte reale;
- adaptarea permanentă a metodei la nivelul clasei, diversitatea elevilor și scopurile civice și culturale ale programei.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Ministerul Educației** – *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate*, București.
2. **Ministerul Educației** – *Curriculumul național. Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului centrat pe competențe*.
3. **Cerghit, I.** – *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. **Cucoș, C.** – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
5. **Pânișoară, I.-O.** – *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași.
6. **Dumitru, I. Al.** – *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea activă*, Editura de Vest, Timișoara.
7. *Didactica limbii și literaturii materne în învățământul preuniversitar*, coord. M. Ionescu, Editura EDP.
8. *Strategii didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare*, Editura Didactică și Pedagogică.
9. **Zaharia, S.** – *Didactica lecturii și formarea competențelor de comunicare*, București.
10. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова та література. Довідник для старшокласників.* Київ: Грамота.
11. **Авраменко Олександр** (2024). *Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ).* Київ: Грамота.
12. **Глазова Олександра** (2022). *Українська мова. Практикум для старшокласників.* Київ:
13. Освіта.*Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників)* (2021). Київ:
14. Смолоскип.**Бондаренко Юрій** (2021). *Методика компетентнісного навчання української літератури.* Харків: Основа.
15. **Семеног Олена** (2020). *Формування мовної особистості старшокласника.* Київ: Педагогічна думка.
16. **Кочергіна Ніна** (2015). *Методика навчання української мови.* Київ: Знання.
17. **Коваль Анна**, Суржук Тетяна** (2010). *Методика викладання української мови.* Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
18. **Караванський Святослав** (2019). *Секрети української мови.* Львів: Просвіта.
19. **Кочан Ірина** (2020). *Культура української мови.* Львів: Світ.
20. **Клочек Григорій** (2012). *Інтерпретація художнього твору.* Київ: Академія.
21. https://filologukraine.ucoz.ua
22. https://vseosvita.ua
23. https://vseosvita.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаоок №. 140Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для XII- ого клас
Для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою

для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій

- 2026 -

Додаоок №. 140Б
Навчальна програма «*Української рідної мови та літератури*»,
XII-ий клас, загальна частина (ЗЧ)

- Для шкіл, класів або груп з учнями, що належать до української національної меншини, які навчаються румунською мовою .
- Для всіх напрямів, профілів і спеціалізацій

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з дисципліни Українська рідна мова та література розроблена відповідно до положень Закону про дошкільну та шкільну освіту № 198/2023 і призначена для шкіл, класів або груп з учнями, які належать до української національної меншини та навчаються у закладах освіти з викладанням румунською мовою.

Навчальна програма з дисципліни Українська рідна мова та література – XII-ий клас – розроблена відповідно до положень рамкового навчального плану для ліцейної освіти, затвердженого Наказом міністра освіти і досліджень № 6.932/2025, опублікованого в Офіційному віснику Румунії, Частина I, № 5 bis від 8 січня 2026 року, і входить до освітньої галузі «Мова і комунікація». Вона завершує навчальний курс дисципліни на рівні ліцею, забезпечуючи безперервність і цілісність освітнього процесу, спрямованого на розвиток компетентностей у сфері спілкування рідною мовою.

Метою цієї програми є формування випускника, здатного використовувати українську мову самостійно, правильно, доречно та ефективно в різних комунікативних ситуаціях, а також проявляти критичне та рефлексивне мислення щодо отриманих і створених повідомлень. У цьому контексті зміцнюються та інтегруються компетентності сприймання, продукування та взаємодії, набуті на попередніх етапах навчання.

Запропонований навчальний підхід ґрунтується на інтегрованому вивченні мови і літератури, з урахуванням розвитку навичок аналізу, інтерпретації та оцінювання літературних і нелітературних текстів. Особлива увага приділяється поглибленому критичному читанню, розумінню механізмів побудови дискурсу, а також розвитку здатності формулювати власні обґрунтовані та послідовні судження й інтерпретації.

У XII-му класі вивчення дисципліни має переважно узагальнювальний і прикладний характер, спрямований на закріплення та перенесення здобутих знань у складні комунікативні ситуації. Передбачається розвиток здатності учнів критично аналізувати інформацію з різних джерел, оцінювати її достовірність і релевантність, а також створювати власні добре структуровані й аргументовані висловлювання.

Культурний і міжкультурний вимір комунікації системно інтегрується в програму через взаємозв'язок мови, культури та ідентичності. Учнів заохочують аналізувати та інтерпретувати культурні явища, порівнювати різні перспективи та формувати критичні й відповідальні позиції щодо культурного різноманіття і цінностей сучасного суспільства.

Рекомендовані навчальні види діяльності мають формувальний характер і спрямовані на активну участь учнів та розвиток автономності у навчанні. Використовуються інтерактивні педагогічні стратегії та сучасні методи, такі як кейс-метод, дебати, проєктна діяльність, кооперативне навчання та аналіз тексту, що сприяють розвитку необхідних компетентностей. Учитель виступає як організатор і фасилітатор навчального процесу, адаптуючи освітній підхід до особливостей учнівського колективу.

Оцінювання розглядається як невід'ємна частина навчального процесу, має переважно формувальний і орієнтовний характер. Рекомендується використовувати різноманітні методи та інструменти оцінювання, що дозволяють визначити прогрес учнів і їхню здатність застосовувати набуті компетентності в реальних комунікативних ситуаціях. Акцент робиться на оцінюванні вмінь аналізу, інтерпретації, аргументації та логічного й доречного висловлювання.

З точки зору навчального плану, програма розроблена відповідно до компетентнісної моделі, що використовується при створенні шкільних програм у системі доуніверситетської освіти.
Навчальна програма з дисципліни «Українська мова та література як рідна» має таку структуру:

1. *Пояснювальна записка;*
2. *Загальні компетентності: комунікативні та когнітивні навички, що охоплюють усне мовлення, розуміння та вираження, розуміння і інтерпретацію письмових текстів, створення письмових текстів, а також мовну чутливість і мовленнєву доречність;*
3. *Специфічні компетентності (сфери навичок і вмінь, мотивацій і ставлень);*
4. *Змістові області та навчальний зміст, що базуються на репрезентативних текстах української літератури різних авторів і напрямів, з акцентом на сучасну та модерну літературу;*

5. *Приклади та види навчальної діяльності: рекомендовані види діяльності, що сприяють розвитку компетентностей;*
6. *Методичні рекомендації – допомагають педагогам у плануванні та реалізації навчального процесу;*
7. *Бібліографічні джерела.*

Завдяки своїй структурі та змісту програма сприяє формуванню випускника ліцею, здатного свідомо й відповідально використовувати рідну мову, критично інтерпретувати повідомлення, створювати логічні й аргументовані висловлювання, а також активно і відповідально брати участь у соціальному, культурному та громадянському житті.

Відповідно до наказу міністра освіти і досліджень щодо затвердження рамкових навчальних планів для старшої школи, дисципліна Рідна мова і література може мати у XII-му класі 3 години на тиждень у межах базового компонента.

Навчальні види діяльності для вивчення української мови та літератури в XII-му класі охоплюють такі сфери:

I. Література;

II. Мова і комунікація.

Дисципліна Українська мова та література створює простір міжкультурного діалогу, естетичної рефлексії та вільного мислення. Завдяки цій програмі учні готуються стати активними громадянами, обізнаними у цінностях власної культури та відкритими до різноманіття, здатними відповідально і творчо брати участь у житті спільноти та сучасного світу.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та письмового повідомлення в різних комунікативних ситуаціях.**
ЗК 2	**Використання рідної мови правильно та свідомо в функціональних і культурних контекстах.**
ЗК 3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК4	**Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.**

XII-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 Сприймання усного та письмового повідомлення в різних комунікативних ситуаціях.

XII-ий клас
СК 1.1.Інтегрування стратегій сприймання та аналізу для побудови послідовних власних інтерпретацій текстів, адаптованих до складних комунікативних контекстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтегрування стратегій текстового аналізу в інтерпретацію складних повідомлень;* – *зіставлення інформації, ідей і перспектив із різних текстів;* – *формулювання обґрунтованих власних інтерпретацій;* – *адаптація інтерпретації до різних культурних, соціальних і громадянських контекстів;* – *обґрунтування інтерпретацій за допомогою відповідних аргументів і прикладів.* **Спеціалізований навчальний компонент (СК):** – *визначення та використання стратегій сприймання й аналізу усних і письмових текстів;* – *зіставлення інформації та ідей із різних текстів для побудови загального змісту;* – *створення послідовних власних інтерпретацій на основі аналізу тексту;* – *адаптація інтерпретації до комунікативного контексту та мети сприймання;* – *обґрунтування власної позиції шляхом інтегрування інформації та стратегій аналізу.*

XII-ий клас

СК 1.2. Створення складних, добре аргументованих повідомлень шляхом критичного інтегрування інформації з різних джерел.

Загальна частина (ЗЧ):

- *відбір і критичне інтегрування інформації з різних джерел;*
- *організація аргументів у логічну та ефективну структуру;*
- *формулювання повідомлень, адаптованих до мети, контексту та аудиторії;*
- *обґрунтування вибору джерел і стратегій комунікації;*
- *редагування повідомлень з метою підвищення їхньої чіткості та впливовості.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *відбір і структурування релевантної інформації з різних джерел для створення повідомлення;*
- *критичний аналіз інформації з метою її використання в аргументації;*
- *послідовне інтегрування інформації в структуру складного повідомлення;*
- *створення аргументованих текстів, добре структурованих і відповідних комунікативній меті;*
- *формулювання та обґрунтування власної позиції з використанням доказів і прикладів із різних джерел.*

СК 1.3. Формування критичних та етичних позицій щодо повідомлень і дискурсивних практик із усвідомленням соціального впливу комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *формулювання власної позиції щодо публічних повідомлень і соціальних дискурсів;*
- *обґрунтування позицій з етичної та громадянської точки зору;*
- *оцінювання соціальних наслідків комунікації;*
- *критичне ставлення до проблемних дискурсивних практик;*
- *усвідомлення відповідальності за вплив власної комунікації.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення етичного виміру повідомлень і дискурсивних практик у різних комунікативних контекстах;*
- *критичний аналіз змісту та дискурсивних стратегій з точки зору соціальної відповідальності;*
- *оцінювання наслідків комунікації для різних категорій реципієнтів і для соціального простору;*
- *формулювання обґрунтованих критичних і етичних позицій щодо повідомлень і дискурсів;*
- *усвідомлення відповідальності за власну комунікацію шляхом використання доречного та етичного мовлення.*

СК 1.4. Створення медіа- або мультимодальних продуктів для ефективної та відповідальної комунікації в соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *проєктування медіа- або мультимодальних продуктів (текст, зображення, аудіо, відео);*
- *узгоджене інтегрування вербального та невербального повідомлення;*
- *адаптація медіапродукту до аудиторії та мети;*
- *оцінювання впливу створеної комунікації;*
- *редагування медіапродукту з урахуванням соціальної відповідальності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *відбір і структурування релевантного змісту для створення медіа- або мультимодальних продуктів;*
- *належне використання мовних і візуальних ресурсів залежно від мети та цільової аудиторії;*
- *інтегрування мультимодальних елементів (текст, зображення, звук) у побудову повідомлення;*
- *оцінювання ефективності та впливу медіапродуктів на реципієнта;*
- *дотримання етичних норм і соціальної відповідальності при створенні та поширенні медіаповідомлень.*

ЗК 2 - Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних та культурних контекстах

XII-ий клас

СК 2.1. Самостійне та відповідальне використання мови для побудови доречних і ефективних висловлювань у складних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне використання мови в академічних, соціальних і громадянських контекстах;*
- *адаптація мовлення до складних комунікативних ситуацій;*
- *усвідомлення відповідальності за наслідки власної комунікації;*

XII-ий клас

- *редагування висловлювань для підвищення точності та впливовості;*
- *аргументація здійснених мовних виборів.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *коректне та послідовне формулювання висловлювань у складних комунікативних контекстах;*
- *належний вибір мовних регістрів і стратегій відповідно до мети та аудиторії;*
- *застосування мовних і стилістичних норм у власному мовленні;*
- *оцінювання комунікативного впливу висловлювань на реципієнта;*
- *усвідомлення відповідальності за чіткість і ефективність комунікації в усному та письмовому мовленні.*

СК 2.2. Створення складних, послідовних і аргументованих текстів, адаптованих до мети та аудиторії.

Загальна частина (ЗЧ):

- *створення складних аргументованих текстів;*
- *чітке структурування ідей та аргументів;*
- *критичне та відповідальне використання джерел;*
- *адаптація тексту до цільової аудиторії;*
- *редагування тексту для покращення його зв'язності та виразності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *планування та організація ідей для написання складного й зв'язного тексту;*
- *відбір і інтегрування релевантної інформації для обґрунтування аргументів;*
- *застосування текстових структур і логічних зв'язок для забезпечення зв'язності та ясності повідомлення;*
- *адаптація стилю та мовного регістру відповідно до комунікативної мети та цільової аудиторії;*
- *критичне оцінювання власного тексту та внесення змін для покращення якості аргументації та висловлювання.*

СК 2.3. Творче та особистісне використання мови у письмових і усних продуктах, що мають культурну та громадянську значущість.

Загальна частина (ЗЧ):

- *створення письмових і усних продуктів із власним (особистим) повідомленням;*
- *використання виразних мовних засобів у культурних і громадянських контекстах;*
- *інтегрування власних цінностей і ставлень у мовлення;*
- *оцінювання впливу комунікації на аудиторію;*
- *усвідомлення та прийняття власної мовленнєвої (дискурсивної) ідентичності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *створення оригінальних і виразних повідомлень у письмовій та усній формі;*
- *застосування стратегій стилізації та виразності для передачі ідей і емоцій;*
- *адаптація мовлення до культурних і громадянських цілей та цільової аудиторії;*
- *оцінювання впливу власних продуктів на реципієнтів і спільноту;*
- *формулювання критичних коментарів і рефлексій щодо власного висловлювання та повідомлень інших, з акцентом на творчість і соціальну відповідальність.*

СК 2.4. Критичне інтегрування мовних і інформаційних ресурсів у створення самостійних текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *критичне інтегрування інформації з різних джерел;*
- *оцінювання достовірності та релевантності джерел;*
- *створення самостійних, добре документованих текстів;*
- *дотримання етичних норм щодо використання джерел;*
- *редагування текстів з точки зору зв'язності та відповідальності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення та відбір релевантних мовних і інформаційних ресурсів відповідно до теми тексту;*
- *критичний аналіз джерел і матеріалів для їх послідовного інтегрування в повідомлення;*
- *організація та структурування інформації з метою створення самостійного і зв'язного тексту;*
- *використання мовних та інформаційних ресурсів для обґрунтування та забезпечення чіткості комунікації;*
- *критичне оцінювання власного тексту через аналіз ефективного та відповідального використання ресурсів.*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XII-ий клас

СК 3.1. Відповідальна та усвідомлена участь в усних і письмових взаємодіях у соціальних, культурних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *активна та відповідальна участь у дебатах, круглих столах або змодельованих консультаціях на соціальні, культурні та громадянські теми;*
- *залучення до освітніх або громадських проєктів, що передбачають організовану публічну комунікацію (кампанії, презентації, громадянські ініціативи);*
- *формулювання та висловлення власних усвідомлених позицій у публічних або напівпублічних контекстах;*
- *письмова рефлексія щодо власної ролі в процесі громадянської комунікації.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення та відбір релевантних мовних і інформаційних ресурсів відповідно до теми тексту;*
- *критичний аналіз джерел і матеріалів для їх послідовного інтегрування в повідомлення;*
- *організація та структурування інформації з метою створення самостійного й зв'язного тексту;*
- *застосування мовних та інформаційних ресурсів для обґрунтування аргументації та забезпечення ясності комунікації;*
- *критичне оцінювання власного тексту через аналіз ефективного та відповідального використання ресурсів.*

СК 3.2. Самостійне застосування стратегій активного слухання та надання зворотного зв'язку у складних діалогах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне та гнучке використання стратегій активного слухання та зворотного зв'язку у складних діалогах;*
- *управління чутливими або конфліктними комунікативними ситуаціями через діалог і аргументацію;*
- *саморегуляція комунікативної поведінки залежно від контексту та співрозмовника;*
- *критичний аналіз ефективності застосованих стратегій комунікації.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *застосування стратегій активного слухання для повного розуміння повідомлення співрозмовника;*
- *формулювання доречних запитань і уточнень з метою поглиблення діалогу;*
- *надання конструктивного та зваженого зворотного зв'язку в складних усних взаємодіях;*
- *оцінювання ефективності власної комунікації та наданого зворотного зв'язку щодо перебігу розмови;*
- *адаптація стратегій слухання та зворотного зв'язку до типу діалогу, контексту та цільової аудиторії.*

СК 3.3. Побудова та відстоювання аргументованих позицій у культурних, соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *побудова складних аргументативних дискурсів на громадянські, культурні чи суспільно значущі теми;*
- *публічне відстоювання позицій за допомогою аргументів, контраргументів і релевантних прикладів;*
- *формулювання обґрунтованих пропозицій і рішень для виявлених проблем;*
- *оцінювання зв'язності, релевантності та впливовості власної аргументації..*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення основних ідей та релевантних аргументів для обґрунтування позиції;*
- *створення власних аргументованих позицій на культурні, соціальні та громадянські теми;*
- *послідовне використання стратегій аргументації в усних виступах і письмових текстах;*
- *оцінювання впливу власних аргументів на співрозмовників або аудиторію;*
- *формулювання висновків і критичних пропозицій на основі аналізу аргументів і комунікативного контексту.*

СК 3.4. Гнучке та відповідальне використання мовних регістрів у різних комунікативних контекстах.

XII-ий клас

Загальна частина (ЗЧ):

- *адаптація мовлення до публічних, інституційних та медійних контекстів;*
- *відповідальне та етичне використання мови в публічному й цифровому просторі;*
- *аналіз публічних повідомлень з точки зору доречності мовного регістру та соціального впливу;*
- *переформулювання повідомлень для підвищення чіткості, відповідальності та ефективності комунікації.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних регістрів, доречних для кожного типу комунікативного контексту;*
- *адаптація мови до мети, аудиторії та комунікативної ситуації;*
- *гнучке застосування стилів і тональностей для забезпечення ясності та ефективності повідомлення;*
- *оцінювання впливу використання мовних регістрів на реципієнта та на комунікацію;*
- *формулювання відповідальних і доречних повідомлень шляхом правильного та етичного використання мови.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.

XII-ий клас

СК 4.1. Самостійне та відповідальне застосування мовних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне використання граматичних, орфографічних та стилістичних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах;*
- *створення складних текстів (аргументативне есе, публічний виступ, стаття з точки зору), з суворим дотриманням мовних норм;*
- *саморегуляція мови залежно від контексту, мети та аудиторії;*
- *критична оцінка правильності та відповідності використаного мовлення у власних та публічних продукціях.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних норм, релевантних для різних комунікативних контекстів;*
- *правильне застосування граматичних, орфографічних і пунктуаційних норм у письмових і усних текстах;*
- *адаптація мовлення до академічних, соціальних і громадянських вимог із дотриманням мовних стандартів;*
- *оцінювання впливу правильного або неправильного використання мови на чіткість і достовірність повідомлення;*
- *формулювання власних повідомлень із дотриманням мовних норм та усвідомленням відповідальності за комунікацію.*

СК 4.2.Свідоме інтегрування мовних структур для вдосконалення виразності та точності мовлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *стратегічне інтегрування мовних структур для вдосконалення мовлення;*
- *адаптація виразності мови до комунікативного наміру;*
- *створення розгорнутих, зв'язних і стилістично точних текстів;*
- *редагування власного мовлення для оптимізації ясності, виразності та точності.*

Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)

- *визначення мовних структур, доречних для забезпечення чіткості та точності повідомлення;*
- *аналіз виразних і стилістичних ефектів, створюваних різними мовними структурами;*
- *свідоме застосування мовних структур у письмових і усних продуктах для вдосконалення мовлення;*
- *оцінювання впливу використання мовних структур на сприйняття повідомлення;*
- *формулювання критичних оцінок і внесення змін для вдосконалення виразності та точності комунікації.*

СК 4.3.Стратегічне використання мовних ресурсів у створенні повідомлень із особистим і суспільним впливом.

Загальна частина (ЗЧ):

- *використання лексики та виразних мовних структур у повідомленнях із особистим і суспільним впливом;*

XII-ий клас
– *створення аргументованих і переконливих дискурсів на соціальні та громадянські теми;* – *оцінювання ефективності мовлення, використаного в реальних публічних комунікативних ситуаціях;* – *адаптація повідомлення відповідно до реакцій реципієнтів і впливу комунікації.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *визначення мовних ресурсів, релевантних для мети та впливу повідомлення;* – *застосування стратегій організації та висловлювання для забезпечення чіткості та ефективності комунікації;* – *адаптація мовлення та тону для створення впливу на реципієнта;* – *оцінювання ефективності повідомлення з точки зору його впливу на аудиторію та комунікативного наміру;* – *формулювання повідомлень з відповідальністю та креативністю, використовуючи мовні ресурси стратегічно.*
СК 4.4. Інтегрування культурних і міжкультурних елементів у власні дискурсивні конструкції, що мають соціальну та громадянську значущість.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення дискурсів, що свідомо відображають власну культурну ідентичність;* – *інтегрування культурних референтів у тексти з соціальною та громадянською значущістю;* – *сприяння міжкультурному діалогу шляхом відповідального використання мови;* – *оцінювання культурного та соціального впливу власного дискурсу в міжкультурних контекстах.* **Види діяльності для поглибленого вивчення (ПЧ)** – *визначення культурних і міжкультурних елементів, релевантних для контексту повідомлення;* – *аналіз значення та функції культурних елементів у соціальній та громадянській комунікації;* – *інтегрування культурних і міжкультурних елементів у власні письмові тексти та усні висловлювання;* – *оцінювання впливу повідомлень на реципієнтів з точки зору міжкультурного та соціального розуміння;* – *формулювання відповідальних і аргументованих повідомлень із використанням культурних елементів для сприяння толерантності та соціальній згуртованості.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XII - ий клас

Змістові напрями	**Зміст загальної частини**	**Зміст профільної частини**
Усне мовлення	– усна комунікація як соціальна та громадянська практика: роль комунікації у публічному просторі; взаємозв'язок між дискурсом, владою, відповідальністю та соціальним впливом. – публічний та інституційний дискурс: структура аргументованого публічного виступу (вступ – постановка проблеми – аргументація – висновок); адаптація повідомлення до академічних, громадянських і медійних контекстів. – дискурсивна позиція та її усвідомлення: формулювання та обґрунтування власних позицій у соціальних і громадянських контекстах. – усні взаємодії з публічним впливом: громадянські дебати, круглі столи, змодельовані консультації, інтерв'ю; управління співпрацею та конфліктами. – мовні регістри та етика комунікації: відповідальне використання	– визначення функцій усної комунікації в соціальних і громадянських контекстах; – структурування публічного аргументативного дискурсу: визначення етапів (вступ, постановка проблеми, аргументація, висновок); – забезпечення зв'язності та логічного розвитку ідей; – адаптація повідомлення до академічних, громадянських і медійних контекстів; – участь в організованих усних взаємодіях із публічним впливом; – розпізнавання типів взаємодій (дебати, круглий стіл, інтерв'ю); – дотримання комунікативних ролей і правил; – управління співпрацею та конфліктом. оцінювання достовірності та комунікативного наміру;

Змістові напрями	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	формального, академічного, медійного та цифрового регістрів; дотримання етичних норм. – усні медіаповідомлення: критичний аналіз і створення аудіо-відеодискурсів (інтерв'ю, подкаст, публічний виступ) з точки зору соціального впливу та громадянської відповідальності. **Примітка:** акцент робиться на усвідомленні, відповідальності та громадянській участі, а не лише на ефективності комунікації.	– оцінювання соціального впливу аудіо- та відеоповідомлень;
Письмо та редагування	Писемне мовлення як громадянська та відповідальна діяльність: – планування, написання та редагування текстів із суспільним впливом. – тексти з публічною та громадянською функцією: аргументативне есе, стаття з власною думкою, письмовий виступ, громадянська пропозиція, маніфест, петиція. – складна аргументація: формулювання позиції, обґрунтування її аргументами та контраргументами, пропонування рішень. – відповідальне використання джерел: критичний відбір, правильне цитування, дотримання етичних норм. – адаптація стилю та мовного регістру до аудиторії, мети та інституційного або медійного контексту. – редагування тексту з урахуванням його соціального та етичного впливу. **Примітка:** акцент робиться на самостійному, рефлексивному та громадянському письмі.	– планування, написання та редагування текстів із суспільним впливом; – організація етапів процесу письма. усвідомлення ролі письма як громадянського та відповідального акту; – формулювання позиції та власної точки зору; – обґрунтування за допомогою аргументів і контраргументів; – пропонування аргументованих рішень; – аналіз впливу повідомлення на реципієнта; – коригування тексту з урахуванням відповідальності комунікації; – логічна організація ідей та абзаців.
Читання	– критичне читання публічного дискурсу**:** визначення наміру, позиціонування та переконувальних стратегій. – інтерпретація складних повідомлень: літературні, нелітературні та медійні тексти, що мають соціальну та громадянську значущість. – аналіз взаємозв'язку повідомлення – контекст – вплив: наслідки комунікації для громади та реципієнта. – порівняння перспектив із різних джерел (письмові тексти, медіа, публічні виступи). – створення власної усвідомленої інтерпретації, підкріпленої аргументами та прикладами.	– Визначення комунікативних цілей; – Аналіз способів переконання та технік аргументації; – Аналіз літературних, нелітературних і медійних текстів; – Виявлення значень та імпліцитних (прихованих) повідомлень; – Визначення відмінних і спільних точок зору; – Оцінювання впливу комунікації на громаду; – Оцінювання впливу повідомлення на реципієнта; – Узгодження інформації з письмових текстів, медіа та публічних виступів; – Створення аргументованої позиції;

Змістові напрями	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	– етичне оцінювання повідомлень і дискурсивних практик. **Примітка:** акцент робиться на критичному осмисленні, відповідальності та громадянській позиції.	– Обґрунтування інтерпретації за допомогою прикладів і релевантних доказів.
Елементи побудови комунікації	– мовні норми, що автономно застосовуються в академічних, соціальних і громадянських контекстах; – складні мовні структури, що використовуються стратегічно для забезпечення чіткості, точності та впливу; – зв'язність і цілісність в аргументативних і переконливих дискурсах; – лексичні та стилістичні засоби для вираження власної позиції та цінностей; – удосконалення виразності відповідно до комунікативного наміру та аудиторії; **Примітка:** високий рівень, орієнтований на саморегуляцію та мовну відповідальність.	– правильне використання граматичних, орфографічних і пунктуаційних норм; – дотримання мовних норм у письмовому та усному спілкуванні; – логічна організація речень і висловлювань; – адаптація структур для ефективності повідомлення; – використання логічних зв'язок та засобів зв'язності; – збереження тематичної цілісності та послідовності розвитку ідей; – вибір слів і виразів, доречних для комунікативної мети; – використання мови для аргументації та переконання; – адаптація тону і стилю до ситуації спілкування; – підкреслення повідомлення за допомогою відповідних виразних і стилістичних засобів.
Елементи міжкультурності	–Культурна ідентичність та дискурс**:** свідоме вираження власної ідентичності в публічних контекстах; –Міжкультурний діалог**:** порівняння культурних і громадянських перспектив у текстах і дискурсах; –Критичний аналіз стереотипів і упереджень у масмедіа та публічному дискурсі; –Використання мови як інструменту культурного та громадянського посередництва; –Соціальна та етична відповідальність комунікації **в** різноманітному суспільстві. **Примітка:** рівень усвідомлення та рефлексії, з акцентом на громадянській участі та міжкультурному діалозі.	– використання особистого досвіду та цінностей у комунікації. – застосування мови для утвердження власної ідентичності. – визначення відмінностей і подібностей між різними перспективами. – аналіз впливу культурного контексту на повідомлення. – розпізнавання дискримінаційних або недоречних елементів. – оцінювання впливу таких повідомлень на реципієнтів і громаду. – дотримання етичних норм і громадянських цінностей. – усвідомлення впливу повідомлень на різноманітне суспільство.

Рекомендації щодо навчального змісту

Навчання української мови та літератури має поєднувати нормативний і функціональний аспекти, спрямовуючи увагу як на дотримання мовних правил, так і на ефективне використання мови в реальних комунікативних ситуаціях. Літературні та нелітературні тексти є основною опорою для вивчення мови, висвітлюючи лексичні, морфосинтаксичні, стилістичні та семантичні аспекти, а також повідомлення й намір автора.

Відбір текстів повинен чергуватися між фольклором і художньою літературою, між прозою, поезією та драматургією, надаючи пріоритет творам, що є репрезентативними для розвитку української літератури та формування культурних і мовних компетентностей учнів.

Критичний і порівняльний аналіз текстів, а також рецензій і критичних досліджень сприяє розвитку критичного мислення, здатності до аргументації та літературного й культурного розуміння. У процесі навчання учні тренуються у створенні усних і письмових повідомлень, розвитку діалогу та аргументативного монологу, написанні літературних і функціональних текстів, правильному застосуванні фонетичних, морфосинтаксичних, лексичних і стилістичних норм, розпізнаванні мовних регістрів і стилів, а також у тлумаченні ролі невербальних і паравербальних засобів у спілкуванні.

Сприйняття повідомлень передбачає розуміння фонетичного, морфосинтаксичного, лексичного та стилістико-текстового рівнів, адаптацію інтерпретації до жанру і типу тексту, розкриття значень і стилістичних фігур, а також усвідомлення впливу невербальних елементів на адресата.

Рекомендується використовувати активні та різноманітні методи, такі як: дебати, інсценізації, проєкти, порівняльний аналіз, поєднання вивчення мови з культурою та ідентичністю українців, інтеграція аудіо- та відеоматеріалів і цифрових ресурсів. Поступове оцінювання здійснюється через систематичне спостереження, практичні вправи, есе, портфоліо та проєкти, забезпечуючи збалансований розвиток умінь сприймання, аналізу, створення та критичної оцінки повідомлень.

I. ЗМІСТ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сучасна поезія

Буде обрано 4–6 основних текстів із творів сучасних українських авторів для поглибленого вивчення соціальних, культурних та екзистенційних тем, наприклад:

- Тарас Шевченко (XX ст. — сучасні інтерпретації) – уривки з поезій у сучасному переосмисленні;
- Володимир Підпалий – „Квітучий Чорнобиль”, „Сонце в руках”;
- Ліна Костенко – „Заповіт”, „Сад нетлінний”;
- Ігор Калинець – „Вірші про любов і свободу”, „Дорога до дому”.

Дослідження (case study):

„Покоління жертовності та надія відродження” – аналіз повторюваних тем, спільних мотивів і особливостей сучасних літературних напрямів.

Сучасні літературні напрями: постмодернізм, неомодернізм, сучасний символізм (синтетичне представлення).

Навчальні цілі:

- Визначення тем і повторюваних мотивів;
- Аналіз поетичного стилю та виразності мови;
- Порівняння сучасних літературних напрямів та їх представників;
- Розвиток здатності до критичного та рефлексивного аналізу тексту.

Методи навчання: аналіз тексту, керовані дискусії, тематичні проєкти, дебати з громадянських і культурних тем;

Інструменти оцінювання: інтерпретаційні есе, портфоліо, усні презентації, рубрики для критичного аналізу.

2. Сучасна проза

Буде вивчено 3–4 основні тексти сучасних або шістдесятницьких українських письменників, наприклад:

- Юрій Андрухович – уривки з „Московіада”;
- Оксана Забужко – уривки з „Польові дослідження з українського сексу”;
- Сергій Жадан – уривки з „Ворошиловград”;
- Люко Дашвар – уривки з „Село не люди”.

Дослідження (case study):

Виявлення спільних рис і відмінностей між сучасними літературними напрямами, вплив історичного та соціального контексту на прозу.

Навчальні цілі:

- Оцінка соціального та культурного впливу прози;
- Аналіз характеристики персонажів і наративних структур;
- Порівняння різних сучасних літературних напрямів;
- Розвиток критичного мислення та самостійного сприйняття текстів.

Методи навчання: аналіз тексту, порівняльний аналіз, тематичні проєкти, керовані дискусії;

Інструменти оцінювання: портфоліо, спостережні картки, аналітичні есе, усні презентації.

3. Всесвітня література

Буде відібрано тексти, перекладені українською мовою, для співвіднесення з творами української літератури:

- Перетворення – Франц Кафка;
- Старий і море – Ернест Гемінґвей;
- Сонети – Вільям Шекспір;
- Релігійна література – „Євангелія” або „Псалми Давида”.

Навчальні цілі:

- Порівняння тематики, цінностей і стилю української та світової літератури;
- Міжкультурне інтерпретування текстів;
- Оцінка впливу соціально-культурного контексту на літературне повідомлення.

Методи навчання: порівняльний аналіз, дискусії, дослідницькі проєкти, кейс-стаді;
Інструменти оцінювання: порівняльні есе, портфоліо, усні презентації, рубрики критичного аналізу.

4. Література рідного краю

Учні ознайомлюються з творами місцевих сучасних письменників для пізнання та оцінки регіональної літературної спадщини:

1. Степан Ткачук (Буковина)
- „Сонячна земля" – поезія з ідентичнісною та соціальною тематикою;
- „Голос предків" – коротка проза про традиції та досвід громади.

1. Іван Ковач (Банат)
- „Рідний край" – поезія про сільське життя і місцеву культуру;
- „Шлях до коріння" – проза про історію та традиції українців Банату.

1. Микола Корсюк (Марамуреш)
- „Дорога додому" – проза про сільське життя та соціальні відносини;
- „Співи полонини" – поезія про зв'язок людини з природою і традиціями.

1. Ірина Жиленко (українська громада в Румунії)
- „Вірші про любов і свободу" – громадянська та культурна поезія;
- „Дорога крізь час" – проза або рефлексивне есе про ідентичність і досвід громади.

Навчальні цілі:
- Визначення місцевих культурних тем і цінностей;
- Порівняння місцевої літератури з національною та світовою;
- Розвиток оцінювання сучасної української літератури.

Методи навчання: кероване читання, міжкультурні дискусії, тематичні проєкти, кейс-стаді;
Інструменти оцінювання: портфоліо, презентації, есе, систематичне спостереження.

II. Зміст у галузі мови та комунікації

Вивчення української мови спрямоване на два аспекти: нормативний і функціональний, щоб сформувати в учнів уміння правильно, доречно та ефективно використовувати рідну мову, а також створювати й сприймати усні та письмові тексти.

Зміст у сфері комунікації (техніки документування):
- структуроване та неструктуроване есе – етапи написання, самооцінювання;
- мови спеціальностей;
- усна презентація результатів дослідження;
- стратегії монологу та діалогу;
- побудова аргументації в дебатах;
- адаптація усного мовлення до різних ситуацій.

Зміст у сфері мовної норми (літературна мова):
- еволюція літературної мови;
- вільні варіанти;
- стилістичні регістри;
- неологізми (запозичені або утворені в мові);
- ортоепічні варіанти;
- морфологічні варіанти.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНАЦІЇ

Процес викладання та навчання української мови в XII - му класі спрямований на розвиток комунікативних компетентностей, критичного аналізу, аргументації та громадянської відповідальності, інтегрованих у соціальні, культурні та міжкультурні контексти. Програма базується на сучасних принципах освіти, орієнтованої на учня, стимулюючи його активну участь у сприйнятті, інтерпретації та створенні усних і письмових повідомлень.

У цьому контексті навчальна діяльність спрямована на:
- розвиток критичного та рефлексивного мислення через аналіз літературних, нелітературних і медіатекстів;
- розвиток самостійного висловлення та відповідальності за комунікацію у реальних або змодельованих ситуаціях публічного та громадянського спілкування;

- інтеграцію мовних, стилістичних і міжкультурних компетентностей, щоб учні могли створювати й оцінювати складні, логічні та доречні повідомлення для цільової аудиторії;
- зміцнення зв'язку між теорією і практикою шляхом використання автентичних ресурсів і цифрових інструментів, а також участі у дебатах, проєктах і громадянських симуляціях.

Запропоновані методичні рекомендації розроблені таким чином, щоб забезпечити гнучкість викладання, адаптацію до темпу та потреб учнів, а також використання ресурсів класу й цифрового середовища. Вони спрямовані на підтримку вчителів у створенні активного, відповідального та співпрацівного навчального середовища, що забезпечує формування мовних, громадянських та міжкультурних компетентностей, необхідних для ефективного й етичного спілкування в сучасному суспільстві.

Цей методичний підхід передбачає як розвиток автономії учнів, так і формування їхньої здатності оцінювати та створювати повідомлення з соціальною й культурною значущістю відповідно до навчальних цілей для XII- го класу.

1. Орієнтація навчального процесу на учня

Вчителі адаптують навчальні підходи до потреб і темпу навчання учнів, зосереджуючись на їхній діяльності;

Учні активно залучаються до процесу сприйняття, аналізу та створення повідомлень, а вчитель виконує роль фасилітатора і наставника;

Сприяється самостійному та відповідальному навчанню через діяльність, що стимулює критичне та рефлексивне мислення.

2. Функціональний і прикладний характер навчання

Зміст розглядається як інструмент розвитку компетентностей, а не лише як теоретичний матеріал;

Написання та аналіз текстів здійснюється у зв'язку з реальними соціальними та громадянськими ситуаціями;

Мовні питання розглядаються у контексті, щоб учні розуміли роль норм і структур у комунікації.

3. Урізноманітнення методів навчання

Рекомендується поєднання традиційних і сучасних методів, таких як:

- Тематичні дослідження для аналізу культурних і громадянських тем;
- дебати та круглі столи для розвитку аргументації та критичного мислення;
- проєкти та симуляції для створення письмових та аудіо-відео продуктів;
- порівняльний аналіз текстів для розвитку критичного читання та міжкультурної інтерпретації.

4. Використання підручників і допоміжних ресурсів

Підручники використовуються як гнучкі інструменти, адаптовані до потреб класу;

Рекомендується інтеграція цифрових ресурсів, медіа та автентичних матеріалів (інтерв'ю, репортажі, подкасти, літературні та нелітературні тексти).

5. Формувальне та підсумкове оцінювання

Оцінювання має бути різноманітним і безперервним, включаючи:

- початкове оцінювання для визначення рівня компетентностей учнів;
- формувальне оцінювання для моніторингу прогресу;
- підсумкове оцінювання для оцінки набутих компетентностей;

Рекомендується використовувати портфоліо, самооцінювання та систематичне спостереження, а також традиційні інструменти (тести, есе, презентації).

6. Опрацювання текстів і дискурсів

Аналіз текстів здійснюється через поєднання герменевтичного та контекстуального підходів для інтеграції особистої інтерпретації з інформаційним і соціальним аналізом;

Акцент робиться на:

- визначенні основних і другорядних ідей;
- оцінюванні зв'язності, цілісності та впливу дискурсу;
- аналізі аргументації та етичної позиції.

7. Сприяння громадянській та міжкультурній участі

Навчальна діяльність стимулює:

- висловлення обґрунтованих думок;
- міжкультурний та громадянський діалог;
- етичну відповідальність у комунікації;

Учні заохочуються створювати письмові й усні повідомлення з суспільною значущістю та брати участь у дебатах, симуляціях і громадянських проєктах.

8. Рекомендації для формування кінцевих компетентностей

- чергування читання, письма, критичного аналізу та створення текстів;
- розвиток рефлексії щодо власної комунікації та соціального впливу повідомлень;
- використання мультимедійних і цифрових ресурсів для розвитку комунікативних компетентностей;

- постійна адаптація методів до рівня класу, різноманітності учнів та цілей програми.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Міністерство освіти – Шкільна програма з дисципліни «Українська мова та література рідної мови», 11 клас, загальноосвітній рівень та профільний навчальний план, Бухарест.
2. Міністерство освіти – Національний курикулум. Методичні орієнтири для впровадження компетентнісно орієнтованого курикулуму.
3. Іон Чергіт – Методи навчання, Видавництво “Didactică şi Pedagogică”, Бухарест.
4. Константін Кукош – Педагогіка, видавництво” Polirom”, Ясси.
5. Іон-Овідю Пенішоара – Ефективна комунікація, видавництво ‘Polirom’, Ясси.
6. Іон Ал. Думітру – Розвиток критичного мислення та активне навчання, видавництво Тімішоара.
7. Дидактика рідної мови та літератури у довузівській освіті, координатор М. Йонеску, видавництво EDP.
8. Дидактичні стратегії для розвитку комунікативних компетентностей, видавництво “Didactică şi Pedagogică”.
9. Сильвія Захарія – Дидактика читання та формування комунікативних компетентностей, Бухарест.
10. Олександр Авраменко (2024). Українська мова та література. Довідник для старшокласників. Київ: Грамота.
11. Олександр Авраменко (2024). Українська мова. Збірник тестових завдань (НМТ). Київ: Грамота.
12. Олександра Глазова (2022). Українська мова. Практикум для старшокласників. Київ: Освіта.
13. Антологія української літератури XX–XXI століття (для старшокласників) (2021). Київ: Смолоскип.
14. Юрій Бондаренко (2021). Методика компетентнісного навчання української літератури. Харків: Основа.
15. Олена Семеног (2020). Формування мовної особистості старшокласника. Київ: Педагогічна думка.
16. Ніна Кочергіна (2015). Методика навчання української мови. Київ: Знання.
17. Анна Коваль, Тетяна Суржук (2010). Методика викладання української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
18. Святослав Караванський (2019). Секрети української мови. Львів: Просвіта.
19. Ірина Кочан (2020). Культура української мови. Львів: Світ.
20. Григорій Клочек (2012). Інтерпретація художнього твору. Київ: Академія.
21. https://filologukraine.ucoz.ua
22. https://vseosvita.ua
23. https://vseosvita.ua

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 141A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă

Clasa a X-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 141 A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru clasa a X-a, destinată filierei teoretice, profilului umanist, specializarea filologie, urmărește dezvoltarea competențelor lingvistice, literare și interculturale ale elevilor, oferind un cadru coerent pentru consolidarea cunoștințelor și abilităților necesare unei comunicări eficiente și creative în limba ucraineană maternă.

În conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și ale Ordinului ministrului educației nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplina Limba și literatura maternă beneficiază, la clasa a X-a, de același statut și de aceleași alocări orare ca disciplina Limba și literatura română, respectiv:

- *în trunchiul comun (TC) – 3 ore pe săptămână;*
- *în curriculumul de specialitate (CS) – 2 ore pe săptămână.*

Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina Limba și literatura maternă ucraineană contribuie la realizarea profilului absolventului de liceu, prin dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, a gândirii critice și reflexive, a capacității de interpretare și argumentare, precum și prin formarea sensibilității culturale și interculturale. Studiul limbii și literaturii ucrainene sprijină consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor și dezvoltarea capacității acestora de a participa activ la dialogul cultural și social contemporan.

Programa vizează dezvoltarea competențelor de receptare și producere a mesajelor orale și scrise, precum și utilizarea adecvată și expresivă a limbii ucrainene în contexte variate de comunicare. Elevii sunt încurajați să aplice regulile gramaticale, ortografice și de punctuație în mod funcțional, să utilizeze un vocabular diversificat și să își adapteze limbajul în funcție de scopul și contextul comunicării. În acest sens, dezvoltarea gândirii critice, a capacității de argumentare și a evaluării mesajelor reprezintă componente esențiale ale procesului de învățare.

Componenta literară a programei pune accent pe lectura, analiza și interpretarea unor texte reprezentative din literatura ucraineană. Studiul literaturii include explorarea unor genuri și specii variate — proză, poezie și dramaturgie — urmărind identificarea temelor, motivelor literare, a structurii textului, a personajelor și a mijloacelor stilistice. De asemenea, sunt încurajate activitățile de interpretare critică, dezbatere și raportare a textelor literare la contexte culturale și istorice.

În domeniul limbii și comunicării, activitățile de învățare sunt orientate spre dezvoltarea competențelor de exprimare orală și scrisă, prin redactarea unor texte funcționale, informative, argumentative sau creative, precum și prin exersarea dialogului, a monologului argumentativ și a prezentărilor orale. Elevii sunt încurajați să își organizeze ideile coerent, să formuleze opinii argumentate și să participe activ la situații de comunicare diverse.

Programa acordă o atenție deosebită normelor lingvistice, incluzând aplicarea consecventă a regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație, dezvoltarea coerenței și coeziunii textelor, utilizarea controlată a sinonimelor, expresiilor idiomatice și a neologismelor, precum și evaluarea și revizuirea propriilor texte și ale colegilor. Prin aceste activități, elevii învață să folosească limba ucraineană cu precizie, claritate și expresivitate, în funcție de contextul comunicativ și de cerințele stilistice ale textelor. Accentul se pune pe trecerea de la activități ghidate, asistate, la redactarea autonomă, argumentarea interpretărilor și autoevaluarea performanțelor lingvistice și stilistice.

Dimensiunea culturală și interculturală este integrată în activitățile de învățare, pentru a valorifica identitatea culturală ucraineană și pentru a facilita dialogul cu alte culturi, în special cu cea română și europeană. În acest context, elevii analizează tradiții, obiceiuri și elemente de patrimoniu cultural reflectate în texte literare sau materiale media, valorificând aceste cunoștințe în proiecte și activități colaborative.

Programa recomandă utilizarea unor metode active de predare-învățare, precum lectura analitică, dezbaterea, dramatizarea, proiectele colaborative și utilizarea resurselor digitale. Evaluarea urmărește atât dimensiunea formativă, cât și pe cea sumativă, fiind încurajate feedbackul colegial și autoevaluarea, pentru dezvoltarea autonomiei în învățare.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană este structurată astfel:

1. *Notă de prezentare;*
2. *Competențe generale;*
3. *Competențe specifice;*
4. *Domenii de conținut și conținuturi de învățare;*
5. *Exemple de activități de învățare;*
6. *Sugestii metodologice;*
7. *Referințe bibliografice.*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a X-a

CS 1.1. Analizarea modului de construire a mesajului în texte variate, pentru a evidenția relația dintre structură, sens și eficiența comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *delimitarea componentelor structurale ale textului (introducere, dezvoltare, concluzie) și a rolului acestora în construirea sensului;*
- *examinarea relației dintre tipul de text, scopul comunicării și strategiile discursive utilizate;*
- *identificarea procedurilor lingvistice și stilistice care contribuie la claritatea și eficiența mesajului;*
- *compararea modului de organizare a mesajului în texte cu scopuri comunicative diferite;*
- *formularea unor observații argumentate privind eficiența comunicării în funcție de structura textului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea textelor literare și nonliterare în limba ucraineană pentru evidențierea structurii și sensului;*
- *corelarea tipului de text cu scopul comunicării și strategiile discursului;*
- *identificarea procedurilor lingvistice și stilistice care contribuie la claritatea mesajului;*

CS 1.2. Examinarea și organizarea informațiilor din surse variate pentru construirea unei structuri logice a mesajului

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea informațiilor provenite din surse diferite (texte scrise, imagini, materiale audio-video);*
- *selectarea informațiilor relevante în raport cu scopul comunicării și publicul-țintă;*
- *organizarea informațiilor într-un plan logic (schemă, plan de idei, hartă conceptuală);*
- *corelarea informațiilor pentru evitarea redundanței și a contradicțiilor;*
- *restructurarea informațiilor într-o formă coerentă, adecvată mesajului propus.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *clasificarea informațiilor relevante din texte scrise, materiale audio-video și imagini în limba ucraineană;*

Clasa a X-a
– *crearea propriilor scheme și hărți conceptuale pentru organizarea informațiilor în scop comunicativ;* – *aplicarea informațiilor selectate pentru elaborarea unui mesaj oral sau scris structurat în limba ucraineană;*
CS 1.3. Investigarea intenției comunicative și a atitudinii autorului, pentru explicarea efectului mesajului asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC) – *identificarea elementelor lingvistice și stilistice care indică intenția comunicativă a autorului;* – *investigarea atitudinii autorului față de subiect și față de receptor;* – *explicarea relației dintre intenția comunicativă și reacția posibilă a receptorului;* – *compararea mesajelor cu intenții similare, dar formulate diferit;* – *formularea unor explicații argumentate privind efectul mesajului asupra publicului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *recunoașterea intenției autorului prin analiza tonului, alegerea cuvintelor și structura frazei în limba ucraineană;* – *compararea mesajelor cu același scop comunicativ, dar exprimate prin stiluri diferite în limba ucraineană;* – *elaborarea unui comentariu critic în limba ucraineană despre efectul mesajului asupra receptorului.*
CS 1.4. Interpretarea mesajelor media pentru identificarea modului de construire a credibilității și a impactului acestora.
Trunchiul comun (TC) – *interpretarea mesajelor media din perspectiva sursei, scopului și publicului-țintă;* – *identificarea strategiilor de construire a credibilității (argumente, imagini, sunet, limbaj);* – *analizarea relației dintre conținut, formă și impactul mesajului;* – *compararea mesajelor media cu mesaje scrise pe aceeași temă;* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza modului de prezentare a informațiilor în materiale audio-video ucrainești și impactul asupra percepției publicului;* – *identificarea tehnicilor persuasive folosite în media ucraineană (imagini, muzică, tonalitate);* – *elaborarea unui raport comparativ între un mesaj media și un text scris pe aceeași temă, cu concluzii privind credibilitatea și impactul;*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea conștientă a structurilor lingvistice pentru formularea unor enunțuri corecte și adecvate diverselor contexte de comunicare.
Trunchiul comun (TC) – *aplicarea regulilor gramaticale și lexicale în contexte de comunicare variate (școlar, public, digital);* – *formularea de enunțuri adaptate scopului comunicării și statutului interlocutorului;* – *corectarea și reformularea enunțurilor pentru creșterea clarității și preciziei mesajului;* – *utilizarea adecvată a registrelor de limbaj în funcție de situația de comunicare;* – *justificarea alegerii structurilor lingvistice utilizate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *exersarea formulării enunțurilor complexe în limba ucraineană, cu folosirea corectă a timpilor și a concordanțelor gramaticale;* – *adaptarea construcțiilor lingvistice la diferite tipuri de texte în limba ucraineană (narativ, descriptiv, argumentativ);* – *evaluarea și corectarea propriilor enunțuri pentru a evita ambiguitatea și incoerența în comunicare;*
CS 2.2. Redactarea de texte funcționale și creative, respectând structura, coerența și adecvarea stilistică.
Trunchiul comun (TC) – *redactarea de texte funcționale (cerere, e-mail, articol informativ) cu structură clară;* – *elaborarea de texte creative prin respectarea convențiilor de gen și a coerenței interne;* – *organizarea ideilor într-un plan logic și coerent;* – *revizuirea textelor din perspectiva coerenței, clarității și corectitudinii;* – *adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă.*

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS): – *elaborarea de e-mailuri, cereri sau articole informative specifice contextelor ucrainene, respectând convențiile genului;* – *crearea de texte creative (povești, descrieri, eseuri) în limba ucraineană, cu accent pe originalitate și coerență;* *aplicarea unui plan logic în redactarea textelor, prin utilizarea schemelor, paragrafelor tematice și conectorilor specifici limbii ucrainene;*
CS 2.3. Utilizarea limbajului expresiv pentru transmiterea intențiilor și atitudinilor în texte creative.
Trunchiul comun (TC) – *utilizarea conștientă a figurilor de stil și a procedeelor expresive;* – *adaptarea limbajului expresiv la intenția comunicativă;* – *exprimarea atitudinilor și emoțiilor prin mijloace lingvistice variate;* – *compararea efectelor expresive ale unor formulări diferite;* – *revizuirea textelor pentru amplificarea expresivității.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *folosirea expresiilor idiomatice, metaforelor și altor figuri de stil pentru transmiterea nuanțelor emoționale;* – *adaptarea limbajului expresiv la tipul de text (narativ, descriptiv, argumentativ) și la scopul comunicativ;* – *exprimarea punctelor de vedere și a atitudinilor personale prin formule stilistice adecvate limbii ucrainene.*
CS 2.4. Utilizarea resurselor lingvistice și informaționale pentru îmbunătățirea calității textelor proprii.
Trunchiul comun (TC) – *consultarea dicționarelor și a resurselor online pentru clarificarea sensurilor;* – *selectarea informațiilor relevante pentru îmbogățirea conținutului textului;* – *integrarea informațiilor din surse externe în mod coerent și corect;* – *reformularea și adaptarea informațiilor preluate;* – *evaluarea impactului utilizării surselor asupra calității textului.* **Curriculum de specialitate (CS):** – *consultarea dicționarelor ucrainene și a resurselor digitale pentru alegerea corectă a termenilor și expresiilor;* – *integrarea informațiilor din surse autentice ucrainene (articole, interviuri, materiale media) în texte proprii;* – *evaluarea critică a surselor externe și reformularea conținutului preluat pentru a-l adapta la scopul comunicării;*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a X-a
CS 3.1. Participarea conștientă și organizată la conversații, dezbateri, interviuri și activități colaborative.
Trunchiul comun (TC) – *organizarea și desfășurarea de conversații și dezbateri structurate, cu stabilirea obiectivelor comunicării, a rolurilor și a regulilor de interacțiune;* – *participarea la interviuri și activități de tip proiect, cu planificarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților;* – *colaborarea în grupuri de lucru pentru realizarea unor produse comune (prezentări, sinteze, rapoarte scurte);* – *formularea de concluzii colective și argumentarea deciziilor luate în cadrul grupului;* – *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției proprii și a eficienței colaborării.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *planificarea și coordonarea activităților de grup în limba ucraineană, pentru realizarea unor produse comune (prezentări, postere, sinteze);* – *exersarea rolurilor de moderator, raportor sau participant activ în discuții și dezbateri tematice în limba ucraineană;* – *evaluarea contribuției proprii și a colegilor prin rubrici de evaluare specifice activităților*

Clasa a X-a
colaborative în limba ucraineană;
CS 3.2. Ascultarea activă și utilizarea strategiilor de clarificare și reformulare în dialog.
Trunchiul comun (TC) – *aplicarea conștientă a strategiilor de ascultare activă în discuții și dezbateri tematice;* – *formularea de întrebări de clarificare și reformularea ideilor interlocutorilor pentru menținerea coerenței dialogului;* – *gestionarea schimburilor de replici prin utilizarea adecvată a strategiilor de introducere, reluare și încheiere;* – *oferirea de feedback argumentat și adecvat contextului de comunicare;* – *reflecții ghidate asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *reformularea și parafrazarea ideilor interlocutorilor pentru claritate și coerență în conversații în limba ucraineană;* – *aplicarea strategiilor pentru clarificarea mesajelor în activități colaborative;* – *elaborarea de rezumate orale și scrise ale mesajelor interlocutorilor pentru consolidarea înțelegerii în limba ucraineană;*
CS 3.3. Formularea și susținerea punctelor de vedere în mod argumentat, în situații de comunicare variate.
Trunchiul comun (TC) – *formularea unor puncte de vedere personale, susținute prin argumente și exemple relevante, în contexte de comunicare variate;* – *participarea la dezbateri organizate, cu utilizarea argumentelor și contraargumentelor;* – *analiza relațiilor logice dintre idei și argumente în cadrul unor discursuri orale sau scrise;* – *redactarea de scurte texte argumentative sau sinteze ale unor dezbateri;* – *evaluarea coerenței și relevanței argumentării proprii și a celorlalți participanți.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *exprimarea punctelor de vedere personale cu argumente specifice culturii și limbii ucrainene;* – *scrierea de scurte texte argumentative sau comentarii critice în limba ucraineană pe teme culturale și sociale;* – *compararea și evaluarea propriilor argumente cu cele ale colegilor, pentru consolidarea coerenței și relevanței.*
CS 3.4. Adaptarea limbajului la registre diferite în funcție de context și scopul comunicării.
Trunchiul comun (TC) – *adaptarea limbajului și a tonului în funcție de contextul educațional, cultural sau digital;* – *utilizarea registrelor formal, colocvial și academic în situații de comunicare diferite;* – *realizarea de prezentări orale și texte scrise adaptate publicului-țintă;* – *aplicarea regulilor de comunicare responsabilă și etică în mediul digital și media;* – *integrarea elementelor culturale și interculturale în actul de comunicare.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *elaborarea de texte și discursuri în limba ucraineană adaptate contextului formal sau informal (școlar, cultural, digital);* – *aplicarea limbajului academic sau literar în prezentări și proiecte specifice culturii ucrainene;* – *integrarea expresiilor culturale și interculturale în comunicare, pentru îmbogățirea mesajului și adaptarea la publicul-țintă.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a X-a
CS 4.1. Aplicarea consecventă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte variate de comunicare.
Trunchiul comun (TC) – *exerciții de aplicare consecventă a normelor gramaticale și ortografice în texte funcționale și semi-formale;* – *activități de editare și revizuire a textelor proprii și ale colegilor, cu accent pe corectitudine și coerență;*

Clasa a X-a
– *completarea și transformarea unor enunțuri pentru consolidarea acordurilor și a timpurilor verbale;* – *utilizarea ghidată a instrumentelor de verificare lingvistică, cu justificarea corecturilor realizate;* – *autoevaluarea corectitudinii limbajului utilizat în producțiile orale și scrise.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *corectarea textelor proprii și ale colegilor în limba ucraineană prin identificarea erorilor frecvente de acord, ortografie și punctuație;* – *exerciții de reformulare a enunțurilor complexe pentru consolidarea structurii frazei în limba ucraineană;* – *aplicarea normelor gramaticale în redactarea unor texte autentice (e-mail, articol, povestire) în limba ucraineană;*
CS 4.2. Analizarea structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte funcționale și literare.
Trunchiul comun (TC) – *analiza structurilor sintactice și a relațiilor dintre acestea în texte funcționale și literare;* – *identificarea valorii expresive a diferitelor structuri gramaticale și lexicale;* – *compararea variantelor de formulare a aceluiași mesaj și discutarea impactului expresiv;* – *exerciții de rescriere a unor fragmente, cu modificarea intenționată a structurilor lingvistice;* – *formularea de concluzii privind relația dintre structură, sens și expresivitate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea și comentarea efectului expresiv al diferitelor structuri sintactice în texte literare ucrainene;* – *compararea formulărilor alternative pentru aceeași idee în limba ucraineană și evaluarea impactului asupra clarității și stilului;* – *rescrierea fragmentelor de text în limba ucraineană, pentru amplificarea intenției expresive și a nuanțelor stilistice;*
CS 4.3. Utilizarea adecvată și expresivă a resurselor lingvistice în producerea și revizuirea mesajelor orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *selectarea conștientă a vocabularului și a structurilor adecvate scopului comunicativ;* – *utilizarea controlată a sinonimelor, expresiilor idiomatice și a neologismelor;* – *redactarea de texte cu cerințe stilistice explicite (claritate, expresivitate, precizie);* – *revizuirea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului primit;* – *reflecții asupra progresului lingvistic și stilistic personal.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *integrarea sinonimelor, expresiilor idiomatice și neologismelor ucrainene pentru îmbogățirea vocabularului în texte scrise și orale;* – *elaborarea de texte creative în limba ucraineană cu cerințe stilistice precise (claritate, expresivitate, concizie);* – *revizuirea și perfecționarea textelor proprii pe baza feedback-ului, cu accent pe utilizarea variată a resurselor lingvistice;*
CS 4.4. Interpretarea elementelor culturale și interculturale în contexte literare și sociale.
Trunchiul comun (TC) – *analiza elementelor culturale prezente în texte literare și nonliterare;* – *compararea motivelor și temelor culturale din texte ucrainene, române și europene;* – *realizarea de proiecte sau prezentări care valorifică identitatea culturală;* – *utilizarea limbajului ca instrument de dialog intercultural;* – *reflecții asupra rolului limbii în exprimarea identității culturale.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza motivelor și simbolurilor culturale specifice textelor ucrainene și integrarea lor în proiecte creative;* – *compararea elementelor literare și sociale din cultura ucraineană cu cele românești sau europene;* – *utilizarea textelor și expresiilor culturale ucrainene pentru promovarea dialogului intercultural în prezentări și discuții.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	· Comunicarea orală ca proces complex: relația dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context; factori care influențează eficiența comunicării; bariere de comunicare și strategii de depășire. · Structura mesajului oral: introducere – dezvoltare – concluzie; coerență și progresie logică; adaptarea structurii la scopul comunicării (informare, convingere, persuasiune). · Exprimarea opiniilor și a punctelor de vedere argumentate: formularea tezei, argumente și exemple; marcatori discursivi; acord/dezacord nuanțat. · Interacțiuni orale organizate: conversații tematice, dezbateri ghidate, mese rotunde, interviuri; stabilirea rolurilor și regulilor de comunicare. · Registre și strategii discursive: limbaj formal, colocvial, academic; adecvarea limbajului la context educațional, cultural și digital. · Mesaje orale cu scop cultural și civic: prezentări tematice, expuneri orale, relatări și interpretări ale unor fapte culturale sau sociale. · Mesaje media orale: analiza discursului audio-video (interviu, reportaj, podcast); relația dintre conținut, formă și impact. *Observații: accent pe organizare, argumentare și eficiență comunicativă; trecere de la participare ghidată la comunicare autonomă.*	· Susținerea unor prezentări și expuneri în limba ucraineană pe teme culturale și sociale. · Participarea la dezbateri tematice privind identitatea culturală ucraineană. · Analiza mesajelor media audio-video în limba ucraineană (interviu, reportaj). · Utilizarea limbajului academic în contexte educaționale. · Elaborarea și susținerea unor discursuri argumentative autonome.
Scriere și redactare	· Scrierea ca proces conștient: planificare, redactare, revizuire, editare; coerență și adecvare stilistică. · Tipuri de texte funcționale și informative: e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză. · Texte argumentative și reflexive: structură logică, formularea tezei, argumente, contraargumente, concluzii. · Organizarea textului: paragrafe tematice, conectori logici, progresia ideilor. · Adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă. · Revizuirea critică a textelor proprii și ale colegilor. *Observații: se trece de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluare critică.*	· Redactarea de texte argumentative în limba ucraineană pe teme culturale și civice. · Elaborarea de articole și eseuri privind tradiții și valori ucrainene. · Utilizarea corectă a structurilor morfosintactice specifice limbii ucrainene. · Adaptarea stilului la diferite contexte formale și academice. · Autoevaluarea și corectarea textelor scrise în limba ucraineană.
Lectură	· Strategii de lectură avansate: lectură globală, selectivă, analitică; organizarea informației în scheme și hărți conceptuale. · Tema, mesajul și intenția autorului: relația dintre structură, sens și efect asupra receptorului.	· Lectura și analiza textelor literare și nonliterare în limba ucraineană.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· Analiza structurii textului: organizarea ideilor, secvențe textuale, marcatori discursivi. · Interpretarea mesajelor media: credibilitatea sursei, tehnici persuasive, impact. · Compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video. · Opinie argumentată și interpretare personală. *Observații: accent pe interpretare, relații cauză–efect și evaluarea mesajului.*	· Interpretarea simbolurilor și mesajelor culturale din texte ucrainene. · Compararea textelor din cultura română și ucraineană. · Analiza critică a discursului mediatic ucrainean. · Formularea unor interpretări personale argumentate.
Elemente de construcție a comunicării	· Norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. · Structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. · Coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. · Resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. · Mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. *Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.*	· Aplicarea normelor ortografice specifice limbii ucrainene. · Utilizarea corectă a acordurilor și timpurilor verbale. · Construirea frazelor dezvoltate în limba ucraineană. · Valorificarea expresiilor idiomatice ucrainene. · Analiza și utilizarea mijloacelor stilistice în texte literare ucrainene.
Elemente de interculturalitate	· Norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. · Structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. · Coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. · Resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. · Mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. *Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.*	· Studierea tradițiilor și sărbătorilor ucrainene. · Analiza elementelor de identitate culturală ucraineană. · Compararea obiceiurilor românești și ucrainene. · Participarea la activități culturale tematice. · Promovarea valorilor interculturale prin proiecte educaționale.

Detalierea Conținuturilor Clasa a X-a:

I. LITERATURĂ

1. Receptarea textelor literare

1.1. Lectura textelor literare

A. Lectura prozei narative: înțelegere și interpretare

Elevii vor citi și interpreta texte din proza scurtă (basm cult, nuvelă, povestire) și romane, selectate pentru accesibilitate, atractivitate și relevanța culturală.

Exemple de autori și opere: Г. Сковорода, Т. Шевченко, І. Франко, М. Коцюбинський, Л. Українка, О. Кобилянська, В. Стефаник, І. Карпенко-Карий, С. Яричевский, М. Устиянович, В.Винниченко, В. Сосюра, В. Стус, І. Драч, Д. Павличко, Л. Костенко, І. Огієнко, О. Масикевич, Д.Онищук, О. Мельничук, С. Ткачук, І. Ковач, М. Корсюк, В. Клим, К. Регуш, К. Ірод, І. Федько, В. Цаповець, М. Михайлюк, І. Арделян, В. Баршай, Г. Клемпуш, П. Романюк, Ю. Павліш, М. Небиляк, В. Ріцко etc.

Se recomandă studierea unor texte integrale și, după posibilități, completarea lecturilor prin selecții suplimentare corelate cu genurile și tipurile de texte studiate.

Aspecte vizate: acțiune, personaje, perspectivă narativă, tehnici și stil narativ, expresivitate.

Proza scurtă: cel puțin 2–3 texte:

Basmul cult: *Соловій та Хівря, Горох при дорозі, байка-казка* – П. Гулак-Артемовський;
Три бажання, віршована казка – П. Білецький-Носенко

Nuvele: *За земельку, На буряки, Змовини* – Г. Косинка;
Солонський Яр – М. Хвильовий;
Маруся, Сердешна Оксана, Перекотиполе – Г. Квітка-Основ'яненко;

Інститутка, – М. Вовчок
Новина– В. Стефаник
Povestiri: *Помстився, П'ятизлотник* – М. Коцюбинський;
Кленові листки, – В. Стефаник
Горпина- М. Вовчок
Romane: 2–3 texte reprezentative pentru evoluția genului:
Чорна рада – П. Куліш
Повія, Хіба ревуть воли, як ясла повні? – П. Мирний
В неділю рано зілля копала-повість – О. Кобилянська
Хмари – І. Нечуй-Левицький
Тіні забутих предків-повість - М. Коцюбинський

B. Lectura poeziei

Elevii vor studia cel puțin 6 texte poetice care să ilustreze diversitatea genului: poezie epică (de exemplu, дума, epopee burlescă), poezie lirică (poeme istorice, simboliste, filosofice).
Se vor analiza instanțele comunicative, sugestia, ambiguitatea, diversitatea prozodică.
Vor fi evidențiate repere istorice și evoluția genului în literatura ucraineană.
Aspecte vizate: evoluția genurilor, tehnici literare, stil și expresivitate, instanțe comunicative, ambiguitate, diversitate prozodică.
Poezie epică: *Дума про козака Голоту* (folclor),
Енеїда – І. Котляревський,
Голова і Тулуб – Г. Сковорода,
Ївга, романтична балада – П. Білецький-Носенко
Катерина, Наймичка-poeми – Т. Шевченко
Poezie lirică: *Троянди й виноград, символістська поетика* – М. Рильський
Досвітні вогні, Слово, чому ти не твердая криця? – Л. Українка
Poezie lirică contemporană: *Юлія Мусаковська*, *Сергій Жадан*, *Василь Махно*, *Люба Якимчук* – exemple de autore lirici moderni cu teme variate și impact asupra receptării sensurilor poetice.
1.2. Confruntarea cu receptarea de către ceilalți a textelor literare
Discuția textului literar: argumentarea interpretărilor și judecăților de valoare.
Utilizarea criticii literare: recenzie, eseu critic, dosar critic.
Evoluția receptării: compararea interpretărilor aceleiași opere de-a lungul timpului; integrarea reperelor istorice ale criticii literare ucrainene.

2. Literatură și alte arte

2.1. Textul dramatic și arta spectacolului

Lectura text dramatic (comedie si dramă) și familiarizarea cu arta spectacolului.
Activități: vizionare spectacole, dramatizări, înregistrări audio-video, cronica de spectacol.
Exemple de autori: *Сто тисяч,* комедія - І. Карпенко-Карий,
За двома зайцями, комедія –Михайло Старицький,
Мартин Боруля, комедія – Іван Карпенко-Карий,
Украдене щастя, драма - І. Франко,
Наталка Полтавка, – І. Котляревський
Aspecte vizate: Elevii vor analiza relația dintre textul dramatic și punerea în scenă, evoluția dramaturgiei ucrainene și impactul cultural.
Observație: Textele literare vor fi selectate ținând cont de interesul elevilor și specificul local, integrând repere folclorice, istorice și culturale.

II. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

1. Producerea mesajelor orale și scrise

1.1. Exprimarea orală

Dialog: dezbatere, interviu publicistic și profesional; aplicarea regulilor și tehnicilor dialogului. Monolog: monolog argumentativ; organizarea ideilor și coerența discursului.
Evaluarea discursului oral: conținut, componentă verbală (fonetică, lexicală, sintactică, normativă), componente nonverbale și paraverbale (gestică, mimică, tonalitate, ritm).

1.2. Exprimarea scrisă

Tipuri de texte: rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat și liber, comentariu, analiză comparativă; cerere; proiecte. Accent pe organizarea ideilor, coerență, claritate, adaptare la public și scop.

1.3. Niveluri de constituire a mesajului

- Fonetic, ortografic, punctuație: pronunțare corectă, reguli de ortografie și punctuație.

- Morfosintactic: forme flexionare corecte (nominale, adjectivale, verbale, pronominale), elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume relative).
- Lexico-semantic: sensuri denotative și conotative, polisemie/omonimie, neologisme, unități frazeologice.
- Stilistic-textual: registre (literar, standard, colocvial, regional), tipuri de frazare, claritate, proprietate, precizie.
- Utilizarea adecvată a stilurilor funcționale ale limbii și a varietăților de limbaj (standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic, argou, jargon), precum și aplicarea corectă a modalităților de redare a discursului (stil direct, indirect și indirect liber), în funcție de situația de comunicare, scopul mesajului și publicul-țintă.
- Respectarea și valorificarea calităților generale și particulare ale stilului (claritate, proprietate, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, naturalețe, cursivitate), precum și utilizarea conștientă a tipurilor de frazare (concizie, prolixitate, parataxă, hipotaxă), pentru asigurarea coerenței, expresivității și eficienței comunicării.
- Nonverbal și paraverbal: gestică, mimică, poziția corporală, tonalitate, ritm.

2. Receptarea diverselor tipuri de mesaje

Conținuturile acestui domeniu se vor aborda integrat, în raport cu textele literare, funcționale și media studiate, cu accent pe interpretarea semnificațiilor, pe înțelegerea mecanismelor de construire a mesajului și pe formarea unei receptări critice și reflexive.

- receptarea informației verbale în contexte audio, audio-video și digitale (știri radio și TV, interviuri, reportaje, materiale multimedia);
- identificarea factorilor care facilitează sau perturbă receptarea mesajului (cod, canal, context, intenție comunicativă).

2.1. Niveluri ale receptării mesajului

Nivel fonetic, ortografic și de punctuație

- identificarea dificultăților de înțelegere cauzate de pronunțarea incorectă, accentuarea inadecvată sau segmentarea deficitară a enunțurilor;
- analiza rolului semnelor ortografice și de punctuație în clarificarea sensului mesajelor scrise.

Nivel morfosintactic

- recunoașterea ambiguităților morfosintactice care pot afecta înțelegerea mesajului;
- analiza valorii stilistice și expresive a unor structuri și categorii morfosintactice, în funcție de contextul comunicativ.

Nivel lexico-semantic

- interpretarea sensului cuvintelor și expresiilor în context;
- analiza rolului câmpurilor semantice și a relațiilor lexicale în construirea sensului mesajelor orale și scrise.

Nivel stilistico-textual

- identificarea rolului figurilor de stil și al procedeelor artistice în configurarea mesajului;
- analiza influenței elementelor arhaice, regionale sau expresive asupra receptării;
- receptarea mesajului în funcție de tipul de text (ficțional / nonficțional) și de genul sau specia literară;
- interpretarea semnificațiilor textelor narative, poetice, dramatice, argumentative și funcționale, în raport cu structura și intenția comunicativă.

Nivel nonverbal și paraverbal

- analiza influenței elementelor nonverbale și paraverbale (gestică, mimică, postură, intonație, ritm, pauze) asupra înțelegerii și interpretării mesajelor orale.

Observație generală: Toate conținuturile sunt abordate în mod funcțional, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare, receptare, analiză și interpretare literară, adaptate profilului pedagogic – învățători.

Notă metodologică: Corelarea conținuturilor cu cele ale disciplinei Limba și literatura română este încurajată, în vederea consolidării competențelor de receptare, interpretare și comunicare, precum și a dezvoltării unei perspective culturale și lingvistice comparative.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare la disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, în clasa a X-a, este orientat spre dezvoltarea competențelor avansate de comunicare, interpretare critică și reflecție interculturală. La acest nivel, elevii pot analiza texte literare și nonliterare complexe, pot formula opinii argumentate și pot participa la activități de dezbatere și proiecte care implică perspective culturale diferite.

Demersul didactic este centrat pe elev și promovează trecerea graduală de la activități ghidate la învățare autonomă, integrând limbajul, literatura, comunicarea orală și scrisă, cultura și resursele media.

Principii generale

Activitățile didactice se bazează pe câteva principii fundamentale:

- Învățarea centrată pe elev, prin implicarea activă a acestuia în procesul de descoperire, interpretare și evaluare a informațiilor;
- Abordarea integrată a limbii și literaturii, care permite dezvoltarea simultană a competențelor de comunicare, analiză și interpretare;
- Contextualizarea culturală și interculturală, prin valorificarea relațiilor dintre cultura ucraineană, română și europeană;
- Evaluarea continuă și formativă, care sprijină progresul individual și dezvoltarea autonomiei în învățare.

Activități de învățare recomandate

- Pentru dezvoltarea competențelor prevăzute de programă, cadrele didactice pot utiliza activități variate, adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor:
- Lectura activă și analiza textelor literare și nonliterare, prin identificarea temelor, motivelor literare, structurii textului și a mijloacelor expresive;
- Realizarea de scheme, hărți conceptuale și organizatori grafici, care facilitează organizarea informației și dezvoltarea capacității de sinteză;
- Redactarea de texte funcționale, argumentative și creative, pentru dezvoltarea coerenței, clarității și expresivității limbajului;
- Revizuirea și corectarea textelor, prin autoevaluare și evaluare colegială;
- Dezbateri, mese rotunde și prezentări orale, care dezvoltă competențele de comunicare argumentativă;
- Proiecte de grup și activități colaborative, orientate spre interpretarea textelor literare și explorarea unor teme culturale;
- Analiza mesajelor media și a discursurilor culturale, pentru dezvoltarea gândirii critice și a competențelor de interpretare.

Recomandări pentru organizarea activităților didactice

Cadrele didactice sunt încurajate să alterneze metodele și formele de organizare a activităților de învățare, combinând:

- activități individuale, pentru reflecție și analiză personală;
- activități în perechi sau în grup, pentru colaborare și schimb de idei;
- activități interactive, care stimulează participarea activă și dialogul.

Utilizarea materialelor autentice – texte literare, fragmente media, materiale audio-video sau resurse digitale – contribuie la creșterea relevanței activităților de învățare. De asemenea, corelarea cu disciplina Limba și literatura română permite realizarea unor analize comparative și consolidarea competențelor de receptare și interpretare.

Utilizarea tehnologiilor digitale

Integrarea tehnologiilor digitale în activitățile de predare–învățare–evaluare poate sprijini dezvoltarea competențelor de comunicare și analiză critică. Platformele educaționale, prezentările multimedia, resursele online și instrumentele de colaborare digitală pot fi utilizate pentru realizarea proiectelor, pentru documentare sau pentru prezentarea rezultatelor activităților.

Evaluarea

Evaluarea trebuie să combine evaluarea formativă și evaluarea sumativă, utilizând metode și instrumente variate, precum:

- observarea sistematică a activității elevilor;
- portofoliul;
- proiectele individuale sau de grup;
- prezentările orale;
- probele scrise.

Autoevaluarea și evaluarea colegială contribuie la dezvoltarea responsabilității față de propria învățare și la conștientizarea progresului realizat.

În ansamblu, demersul didactic la disciplina Limba și literatura maternă ucraineană în clasa a X-a urmărește formarea unor elevi capabili să utilizeze limba maternă în mod corect și expresiv, să interpreteze critic texte literare și culturale și să participe activ la dialogul intercultural.Procesul de predare–învățare–evaluare în limba ucraineană în clasa a X-a se concentrează pe formarea competențelor avansate de comunicare,

interpretare critică şi reflecţie interculturală. La acest nivel, elevii pot analiza texte literare şi nonliterare complexe, pot dezvolta argumentaţii solide şi pot participa activ la proiecte şi dezbateri care implică comparaţii culturale. Demersul didactic este centrat pe elev, promovând tranziţia de la ghidaj la autonomie, integrarea limbii, literaturii, comunicării orale şi scrise, culturii şi media, precum şi evaluarea continuă prin autoevaluare, evaluare colegială şi feedback structurat.

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. Сковорода, Г. (1973). *Твори у двох томах*. Київ: Наукова думка.
2. Шевченко, Т. (2014). *Кобзар*. Київ: Дніпро.
3. Франко, І. (2006). *Украдене щастя. Драматичні твори*. Київ: Дніпро.
4. Коцюбинський, М. (2011). *Тіні забутих предків. Новели*. Київ: Фоліо.
5. Українка, Л. (2013). *Леся Українка. Поезії. Драматичні твори*. Київ: Основи.
6. Кобилянська, О. (2010). *Твори*. Київ: Дніпро.
7. Стефаник, В. (2008). *Новели*. Київ: Дніпро.
8. Куліш, П. (2000). *Чорна рада*. Київ: Основи.
9. Мирний, П. (2012). *Хіба ревуть воли, як ясла повні?* Київ: Фоліо.
10. Котляревський, І. (2009). *Енеїда*. Харків: Фоліо.
11. Білецький-Носенко, П. (2003). *Вибрані твори*. Київ: Наукова думка.
12. Legea învăţământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României.
13. Ordinul ministrului educaţiei nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învăţământul liceal cu predare în limbile minorităţilor naţionale.
14. Ministerul Educaţiei. (2023). *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivel liceal*. Bucureşti.
15. Ministerul Educaţiei. (2009) *Programa şcolară pentru disciplina Limba şi literatura maternă ucraineană* (trunchi comun şi curriculum de specialitate), clasele IX–X. Bucureşti.
16. Uniunea Ucrainenilor din România. (2020). *Învăţământ în limba ucraineană în România – resurse educaţionale şi metodologice*. Bucureşti.

GRUP DE LUCRU

Nume şi prenume	Grad didactic/ Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lăţcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Şcolar Judeţean Maramureş
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Haşdeu”Lugoj, Timiş
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Şevcenko” – Sighetu Marmaţiei, Maramureş
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Şcolar Judeţean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Naţional „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Şcolar Judeţean Timiş
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Şcoala Gimnazială Bălcăuţi, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Şcoala Gimnazială Sacu, Caraş-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraş-Severin

ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 141Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для X-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

теоретичний відділ,
спеціалізація філологія

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 146Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*», Х-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Теоретичний напрям, гуманітарний профіль, відділ філологія.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з української мови та літератури (як рідної) для X -го класу, призначена для теоретичного профілю, гуманітарного спрямування, спеціалізації «Філологія», спрямована на розвиток мовленнєвих, літературних та міжкультурних компетентностей учнів, забезпечуючи цілісну основу для поглиблення знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного, творчого та відповідального використання української мови як рідної.

Відповідно до положень Закону про дошкільну, шкільну та позашкільну освіту № 198/2023 та Наказу Міністра освіти і науки № 6932/2025 про затвердження типових навчальних планів для ліцейської освіти мовами національних меншин, предмет «Українська мова та література (як рідна)» у 10 класі має такий самий статус і таку саму кількість навчальних годин, як і предмет «Румунська мова та література», а саме:

• у загальній частині навчального плану (ЗЧ) – 3 години на тиждень;

• у спеціалізованому навчальному плані (СНП) – 2 години на тиждень.

Завдяки запропонованим змістовим компонентам та навчальним діяльностям предмет сприяє формуванню профілю випускника ліцею через розвиток компетентностей спілкування рідною мовою, критичного та рефлексивного мислення, умінь аналізувати, інтерпретувати й аргументувати, а також через виховання культурної та міжкультурної чутливості. Вивчення української мови та літератури сприяє зміцненню мовної й культурної ідентичності учнів та розвитку їхньої здатності активно брати участь у сучасному культурному й суспільному діалозі.

Програма передбачає розвиток компетентностей сприймання та продукування усних і письмових повідомлень, а також адекватного й виразного використання української мови в різноманітних комунікативних ситуаціях. Учнів заохочують функціонально застосовувати граматичні, орфографічні та пунктуаційні норми, використовувати багатий словниковий запас і добирати мовні засоби відповідно до мети та контексту спілкування. У цьому процесі важливе місце посідають розвиток критичного мислення, аргументації та оцінювання повідомлень.

Літературний компонент програми акцентує увагу на читанні, аналізі та інтерпретації репрезентативних творів української літератури. Вивчення літератури охоплює різні роди та жанри — прозу, поезію і драматургію — з метою виявлення тематики, мотивів, композиції твору, особливостей персонажів та художніх засобів. Особлива увага приділяється критичній інтерпретації, дискусіям і співвіднесенню літературних текстів із культурним та історичним контекстом.

У сфері мови та комунікації навчальна діяльність спрямована на розвиток умінь усного й писемного мовлення через створення функціональних, інформаційних, аргументативних і творчих текстів, а також через практикування діалогу, аргументованого монологу та усних презентацій. Учнів заохочують логічно й послідовно організовувати свої думки, формулювати аргументовані судження та активно брати участь у різних комунікативних ситуаціях.

Програма приділяє особливу увагу дотриманню мовних норм, зокрема послідовному застосуванню граматичних, орфографічних і пунктуаційних правил, розвитку зв'язності та цілісності текстів, свідомому використанню синонімів, фразеологізмів і неологізмів, а також оцінюванню й редагуванню власних текстів та текстів однокласників. Завдяки таким видам діяльності учні навчаються використовувати українську мову точно, зрозуміло й виразно відповідно до комунікативної ситуації та стильових вимог тексту. Особливий акцент робиться на переході від керованої діяльності до самостійного письма, аргументованої інтерпретації та самооцінювання мовленнєвих і стилістичних досягнень.

Культурний і міжкультурний вимір інтегровано в усі напрями навчальної діяльності з метою утвердження української культурної ідентичності та розвитку діалогу з іншими культурами, зокрема румунською та європейською. У цьому контексті учні аналізують традиції, звичаї та елементи культурної спадщини, відображені в літературних текстах і медіаматеріалах, використовуючи набуті знання у проєктній та колективній діяльності.

Програма рекомендує використання активних методів навчання, таких як аналітичне читання, дискусія, драматизація, проєктна діяльність і використання цифрових ресурсів. Оцінювання поєднує

формувальний і підсумковий підходи, передбачаючи взаємооцінювання та самооцінювання з метою розвитку автономності учня в навчанні.

Структура навчальної програми включає:

1. Пояснювальну записку;
2. Загальні компетентності;
3. Специфічні компетенції та приклади навчальної діяльності;
4. Змістові галузі та навчальний зміст;
5. Приклади навчальної діяльності;
6. Методичні рекомендації;
7. Бібліографічні джерела.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та писемного повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умова спілкування.**
ЗК 3	**Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК 4	**Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.**

X-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприймання усних і письмових повідомлень у різних ситуаціях спілкування.

X-ий клас

СК 1.1. Аналіз способу побудови повідомлення в різних текстах з метою виявлення зв'язку між структурою, змістом і ефективністю комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *виокремлення структурних компонентів тексту (вступ, основна частина, висновок) та їхньої ролі у формуванні змісту;*
- *аналіз взаємозв'язку між типом тексту, метою комунікації та використаними мовленнєвими стратегіями;*
- *визначення мовних і стилістичних засобів, що сприяють чіткості та ефективності повідомлення;*
- *порівняння способу організації повідомлення в текстах із різними комунікативними цілями;*
- *формулювання аргументованих спостережень щодо ефективності комунікації залежно від структури тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз літературних і нелітературних текстів українською мовою для виявлення взаємозв'язку між структурою та змістом тексту;*
- *аналіз зв'язку між типом тексту, комунікативною метою та дискурсивними стратегіями;*
- *визначення мовних і стилістичних засобів, що забезпечують чіткість та ефективність повідомлення.*

СК 1.2. Аналіз і впорядкування інформації з різних джерел для побудови логічної структури повідомлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз інформації з різних джерел (письмові тексти, зображення, аудіо- та відеоматеріали);*
- *відбір доречної інформації відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії;*
- *організація інформації у логічний план (схема, план ідей, концептуальна карта);*
- *узгодження інформації з метою уникнення надмірності та суперечностей;*

X-ий клас
– *перебудова інформації у зв'язну форму, відповідну поставленому повідомленню.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *класифікація релевантної інформації з різних джерел (письмові тексти, аудіо- та відеоматеріали, зображення);* – *створення схем, планів ідей та концептуальних карт для організації інформації з комунікативною метою;* – *використання відібраної інформації для створення структурованого усного або письмового повідомлення українською мовою.*
СК 1.3. Дослідження комунікативного наміру та авторської позиції з метою пояснення впливу повідомлення на читача
Загальна частина (ЗЧ): – *визначення мовних і стилістичних засобів, що вказують на комунікативний намір автора;* – *дослідження ставлення автора до теми та до читача;* – *пояснення зв'язку між комунікативним наміром і можливою реакцією читача;* – *порівняння повідомлень із подібними намірами, але по-різному сформульованих;* – *формулювання аргументованих пояснень щодо впливу повідомлення на аудиторію.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *визначення мовних і стилістичних засобів, що вказують на комунікативний намір автора;* – *порівняння повідомлень із подібними комунікативними намірами, але по-різному сформульованих;* – *формулювання критичного коментаря щодо впливу повідомлення на читача.*
СК 1.4. Інтерпретація медійних повідомлень для виявлення способу формування їхньої достовірності та впливу.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтерпретація медійних повідомлень відповідно до джерела, мети та цільової аудиторії;* – *визначення стратегій формування достовірності (аргументи, зображення, звук, мова);* – *аналіз взаємозв'язку між змістом, формою та впливом повідомлення;* – *порівняння медійних повідомлень із письмовими текстами на ту саму тему.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз способу подання інформації в українських аудіо- та відеоматеріалах та його впливу на сприйняття аудиторії;* – *визначення засобів впливу, використаних в українських медійних повідомленнях (зображення, музика, інтонація);* – *формулювання висновків про особливості медійного повідомлення та письмового тексту на одну тему;*

ЗК 2 - Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.

X-ий клас
СК.2.1. Свідоме застосування мовних структур для формулювання правильних і відповідних висловлювань у різних комунікативних контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *застосування граматичних і лексичних правил у різних комунікативних контекстах (шкільний, публічний, цифровий);* – *формулювання висловлювань, пристосованих до мети комунікації та статусу співрозмовника;* – *виправлення та переформулювання висловлювань для підвищення чіткості та точності повідомлення;* – *відповідне використання мовних рівнів залежно від ситуації спілкування;* – *обґрунтування вибору використаних мовних структур.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *відпрацювання навичок формулювання складних висловлювань українською мовою;* – *добір мовних засобів відповідно до різних типів текстів (розповідного, описового, аргументативного);* – *оцінювання та виправлення власних висловлювань з метою уникнення неоднозначності та неузгодженості в комунікації;*
СК 2.2. Складання функціональних та творчих текстів із дотриманням структури, послідовності та стилістичної відповідності.

X-ий клас

Загальна частина (ЗЧ):

- *складання функціональних текстів (заява, електронний лист, інформаційна стаття) із чіткою структурою;*
- *створення творчих текстів із дотриманням жанрових правил та внутрішньої послідовності;*
- *організація ідей у логічний та послідовний план;*
- *редагування текстів з огляду на послідовність, чіткість і правильність;*
- *пристосування стилю відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії.*

Профільна частина (ПЧ):

- *створення електронних листів, заяв та повідомлень з дотриманням особливостей відповідного жанру;*
- *створення творчих текстів (розповідей, описів, есе) українською мовою з акцентом на оригінальність і зв'язність;*
- *побудова текстів за логічним планом із використанням схем, тематичних абзаців і засобів зв'язку;*

СК 2.3. Використання експресивної мови для передачі намірів та ставлень у творчих текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме використання художніх засобів та експресивних прийомів;*
- *пристосування експресивної мови до комунікативного наміру;*
- *вираження позицій та емоцій за допомогою різноманітних мовних засобів;*
- *порівняння ефектів експресивності різних формулювань;*
- *редагування текстів для підсилення експресивності.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання фразеологізмів, метафор та інших художніх засобів для передавання емоційних відтінків;*
- *добір виразних мовних засобів відповідно до типу тексту (розповідного, описового, аргументативного) та комунікативної мети;*
- *вираження власних поглядів і ставлень за допомогою доречних стилістичних засобів.*

СК 2.4. Використання мовних та інформаційних ресурсів для підвищення якості власних текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *використання словників та онлайн-ресурсів для уточнення значень;*
- *вибір відповідної інформації для збагачення змісту тексту;*
- *інтеграція інформації з зовнішніх джерел у логічно послідовний та правильний спосіб;*
- *зміна формулювання та пристосування запозиченої інформації;*
- *оцінювання впливу використання джерел на якість тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання українських словників і цифрових ресурсів для правильного добору слів і висловів;*
- *добір інформації з автентичних українських джерел (публікацій, інтерв'ю, медійних матеріалів) для створення власних текстів;*
- *оцінювання інформації з різних джерел та застосування її відповідно до комунікативної мети.*

ЗК 3 – Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

X-ий клас

СК 3.1. Свідома та організована участь у розмовах, дебатах, інтерв'ю та відповідних заходах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *організація та проведення структурованих розмов і дебатів із визначенням цілей комунікації, ролей та правил взаємодії;*
- *участь в інтерв'ю та проєктних активностях із плануванням етапів роботи та розподілом відповідальностей;*
- *співпраця у робочих групах для створення спільних результатів (презентації, синтези, короткі звіти);*
- *формулювання колективних висновків та аргументування рішень, прийнятих у групі;*
- *самооцінювання та взаємооцінювання власного внеску та ефективності співпраці.*

Профільна частина (ПЧ):

- *планування та організація групової роботи українською мовою для створення спільних матеріалів (презентацій, постерів, узагальнень);*
- *вправляння у виконанні ролі модератора, доповідача або активного учасника тематичних обговорень українською мовою;*

X-ий клас

– *оцінювання власної роботи та роботи колег за визначеними критеріями.*

СК 3.2. Активне слухання та використання стратегій уточнення і зміна формулювання під час діалогу.

Загальна частина (ЗЧ):

– *свідоме застосування стратегій активного слухання під час тематичних обговорень та дебатів;*
– *формулювання уточнюючих питань та переформулювання ідей співрозмовників для збереження послідовності діалогу;*
– *управління обміном реплік шляхом адекватного використання стратегій введення, повторення та завершення;*
– *подання аргументованого зворотного зв'язку, відповідного контексту спілкування;*
– *спрямовані роздуми щодо ефективності використаних комунікативних стратегій.*

Профільна частина (ПЧ):

– *перефразування думок співрозмовників для забезпечення чіткості та зв'язності спілкування;*
– *застосування способів уточнення повідомлень під час спільної роботи;*
– *складання усних і письмових узагальнень повідомлень співрозмовників.*

СК 3.3. Формулювання та аргументоване обґрунтування власних поглядів в різних комунікативних ситуаціях.

Загальна частина (ЗЧ):

– *формулювання власних поглядів, підкріплених аргументами та відповідними прикладами, у різних комунікативних контекстах;*
– *участь в організованих дебатах із використанням аргументів і контраргументів;*
– *аналіз логічних зв'язків між ідеями та аргументами в усних і письмових висловлюваннях;*
– *складання коротких аргументативних текстів або узагальнень дискусій;*
– *оцінювання послідовності та відповідності власної аргументації й аргументації інших учасників.*

Профільна частина (ПЧ):

– *висловлення власних поглядів та аргументування їх на основі знань про українську мову та культуру;*
– *написання коротких аргументативних текстів або критичних коментарів на культурні та суспільні теми;*
– *порівняння власних аргументів з аргументами колег для їх удосконалення.*

СК 3.4. Пристосування мовлення до різних стилів залежно від ситуації спілкування та мети.

Загальна частина (ЗЧ):

– *пристосування мови та тону відповідно до освітнього, культурного або цифрового контексту;*
– *використання різних стилів мовлення (офіційного, розмовного, наукового) у різних комунікативних ситуаціях;*
– *підготовка усних виступів і письмових текстів з урахуванням адресата;*
– *дотримання норм відповідального та етичного спілкування в цифровому та медійному середовищі;*
– *використання культурних та міжкультурних елементів у процесі спілкування.*

Профільна частина (ПЧ):

– *створення текстів і висловлювань відповідно до формального або неформального контексту (шкільного, культурного, цифрового);*
– *використання академічного або художнього стилю в презентаціях і проєктах на теми української культури;*
– *використання культурних і міжкультурних елементів у спілкуванні для збагачення повідомлення та врахування особливостей аудиторії.*

ЗК 4. Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.

X-ий клас

СК 4.1. Послідовне застосування граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм у різноманітних комунікаційних контекстах

Загальна частина (ЗЧ):

X-ий клас
– *вправи на послідовне застосування граматичних і орфографічних норм у функціональних і напівформальних текстах;* – *редагування та перевірка власних текстів і текстів однокласників із увагою до правильності та зв'язності;* – *доповнення та перетворення висловлювань для закріплення узгодження та вживання часових форм дієслова;* – *кероване використання засобів перевірки мовлення з обґрунтуванням внесених виправлень;* – *самооцінювання правильності мовлення в усних і письмових роботах.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *виправлення власних текстів та текстів колег шляхом виявлення типових помилок в узгодженні, орфографії та пунктуації;* – *переформулювання складних речень для вдосконалення їхньої будови;* – *застосування граматичних норм під час написання електронних листів, публікацій і розповідей українською мовою;*
СК 4.2 Аналіз мовних структур та їхнього виразного значення у функціональних і художніх текстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз синтаксичних структур і зв'язків між ними у функціональних і художніх текстах;* – *визначення виразного значення різних граматичних і лексичних засобів; порівняння варіантів формулювання одного й того самого повідомлення та обговорення їх експресивного впливу;* – *вправи з переписування фрагментів із навмисною зміною мовних структур* – *формулювання висновків, щодо взаємозв'язку між структурою, змістом і виразністю.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *визначення та пояснення ролі різних синтаксичних конструкцій у текстах української літератури.* – *порівняння різних способів висловлення однієї думки та вибір найкращого варіанта.* – *переписування фрагментів тексту для посилення їх виразності.*
СК 4.3. Уміння доречно й виразно використовувати мовні засоби під час створення та редагування усних і письмових повідомлень.
Загальна частина (ЗЧ): – *свідомий вибір лексики та структур, відповідних комунікативній меті;* – *свідоме використання синонімів, ідіоматичних виразів та неологізмів;* – *творення текстів із чіткими стилістичними вимогами (ясність, виразність, точність);* – *редагування та вдосконалення текстів на основі отриманого зворотного зв'язку;* – *самоаналіз щодо особистого лінгвістичного та стилістичного прогресу.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *використання синонімів, фразеологізмів і неологізмів для збагачення словникового запасу в усному та писемному мовленні;* – *створення творчих текстів українською мовою з дотриманням вимог до чіткості, виразності та лаконічності;* – *удосконалення власних текстів з урахуванням рекомендацій та використання різноманітних мовних засобів.*
СК 4.4. Інтерпретація культурних та міжкультурних елементів у літературному та соціальному середовищі
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз культурних елементів у літературних та інформаційних текстах;* – *порівняння культурних мотивів і тем в українських, румунських та європейських текстах;* – *підготовка проєктів або презентацій, що відображають культурну ідентичність;* – *використання мови як засобу міжкультурного діалогу;* – *осмислення ролі мови у вираженні культурної ідентичності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз культурних мотивів і символів у текстах української літератури та використання їх у творчих проєктах;*

X-ий клас
– *порівняння літературних і культурних особливостей української, румунської та європейської культур;* – *використання українських текстів і культурних висловів у презентаціях та обговореннях для розвитку міжкультурного діалогу.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Клас X-ий

Напрями навчання	**Зміст загальної частини**	**Зміст профільної частини**
Усне мовлення	– усне спілкування як складний процес: взаємозв'язок між відправником, повідомленням, отримувачем, кодом, каналом і контекстом; фактори, що впливають на ефективність спілкування; бар'єри комунікації та стратегії їх подолання. – структура усного повідомлення: вступ – основна частина – висновок; послідовність і логічна прогресія; адаптація структури до мети спілкування (інформування, переконання, вплив). – вираження власних думок і аргументованих позицій: формулювання тези, аргументи та приклади; дискурсивні маркери; погодження/непогодження. – організовані усні взаємодії: тематичні розмови, керовані дебати, круглі столи, інтерв'ю; визначення ролей і правил спілкування. – стилі мови та способи мовленнєвої організації: офіцій-ний, розмовний, науковий; відповідність мовлення освітньо-му, культурному та цифровому контексту. – усні повідомлення з культурною та громадянською метою: тема-тичні презентації, усні виступи, розповіді та інтерпретації культурних або суспільних явищ. – усні медіаповідомлення: аналіз аудіовізуального дискурсу (інтерв'ю, репортаж, подкаст); взаємозв'язок між змістом, формою та впливом. ***Зауваження:*** *акцент на організації, аргументації та ефективності комунікації; поступовий перехід від керованої участі до самостійного спілкування.*	–проведення презентацій та усних виступів українською мовою на культурні та суспільні теми. –участь у тематичних обговореннях, присвячених українській культурній ідентичності. –аналіз українських медійних повідомлень (інтерв'ю, репортажів). –використання академічного мовлення в навчальних ситуаціях. –створення та представлення самостійних аргументативних висловлювань.
Писання та редагування	– письмо як усвідомлений процес: планування, складання тексту, редагування, коректура; послі-довність і стилістична відпо-відність. – види функціональних та інформаційних текстів: офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, конспект. – аргументативні та рефлексивні тексти: логічна структура, формулювання тези, аргументи, контраргументи, висновки. – організація тексту: тематичні абзаци, логічні сполучники, послідовність ідей. – адаптація стилю до мети спілкування та цільової аудиторії.	– написання аргументативних текстів українською мовою на культурні та громадянські теми; –написання текстів та есе про українські традиції та цінності;. – правильне використання граматичних норм української мови; – добір стилю відповідно до формального та академічного контексту.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	– пристосування стилю до мети спілкування та адресатів повідомлення. – критичне редагування власних текстів та текстів однокласників. ***Зауваження:*** *перехід від керованого складання текстів до самостійного письма та критичної оцінки.*	– самооцінювання та виправлення власних письмових текстів українською мовою.
Читання	– просунуті стратегії читання: глобальне, вибіркове та аналітичне читання; організація інформації у схеми та концептуальні карти. – тема, повідомлення та намір автора: взаємозв'язок між структурою, змістом та впливом на отримувача. – аналіз структури тексту: організація ідей, текстові послідовності, дискурсивні маркери. – аналіз медіаповідомлень: достовірність джерела, переконливі прийоми, вплив. – порівняння інформації з письмових, візуальних та аудіовізуальних текстів. – аргументована думка та особиста інтерпретація. ***Зауваження:*** *наголос на аналізі, причинно-наслідкових зв'язках та оцінці повідомлення.*	– читання та аналіз текстів українською мовою; – аналіз символів і культурних повідомлень у текстах української літератури; – порівняння текстів української та румунської культур; – аналіз українських медійних повідомлень; – пояснення власного розуміння тексту з використанням аргументів;
Елементи побудови комунікації	– послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргументативних текстах. – морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. – послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. – лексичні та семантичні засоби: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. – виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту. ***Зауваження:*** *високий функціональний рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	– застосування орфографічних норм української мови. – правильне використання узгоджень і часових форм дієслова. – побудова поширених речень українською мовою. – використання українських фразеологізмів для збагачення мовлення. – аналіз і використання стилістичних засобів у текстах української літератури..
Міжкультурні елементи	– послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргумента-тивних текстах. – морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. – послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. – лексичні та семантичні ресурси: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. – виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту. ***Зауваження:*** *високий функціональний рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	– вивчення українських традицій і свят. – аналіз елементів української культурної ідентичності. – порівняння румунських і українських звичаїв. – участь у тематичних культурних заходах. – поширення міжкультурних цінностей через освітні проєкти.

Зміст навчання X-ий клас

I. ЛІТЕРАТУРА

1. Сприймання художніх текстів

1.1. Читання художніх текстів

А. Читання прозових оповідань: розуміння та тлумачення

Учні читатимуть та тлумачитимуть тексти короткої прози (класична казка, новела, оповідання) та романи, підібрані з урахуванням доступності, привабливості та культурної значущості.

• **Приклади авторів та творів:** Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Ольга Кобилянська, Василь Стефаник, Іван Карпенко-Карий, Степан Яричевський, Михайло Устиянович, Володимир Винниченко, Володимир Сосюра, Василь Стус, Іван Драч, Дмитро Павличко, Ліна Костенко, Іван Огієнко, Олександр Масикевич, Дмитро Онищук, Олександр Мельничук, Степан Ткачук, Іван Ковач, Микола Корсюк, Василь Клим, Костянтин Регуш, Костянтин Ірод, Іван Федько, Василь Цаповець, Михайло Михайлюк, Іван Арделян, Василь Баршай, Ганна Клемпуш, Петро Романюк, Юрій Павліш, Микола Небиляк, Василь Ріцко та ін.

• Рекомендується вивчення цілісних текстів та, за можливості, доповнення читання вибірками, додаткових матеріалів узгодженими з жанрами та типами текстів, що вивчаються.

Основні аспекти: сюжет, персонажі, наративна перспектива, техніки та стиль оповіді, виразність.

А. Коротка проза: щонайменше 2–3 тексти:

- Літературна казка: «Соловій та Хівря», «Горох при дорозі», байка-казка – Петро Гулак-Артемовський; «Три бажання», віршована казка – Петро Білецький-Носенко.
- • Новели: «За земельку», «На буряки», «Змовини» – Григорій Косинка; «Солонський Яр» – Микола Хвильовий; «Маруся», «Сердешна Оксана», «Перекотиполе» – Григорій Квітка-Основ'яненко; «Інститутка» – Марко Вовчок; «Новина» – Василь Стефаник.
- • Оповідання: «Помстився», «П'ятизлотник» – Михайло Коцюбинський; «Кленові листки» – Василь Стефаник; «Горпина» – Марко Вовчок.
- • Романи та повісті: 2–3 твори, репрезентативні для розвитку жанру:
  «Чорна рада» – Пантелеймон Куліш;
  «Повія», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – Панас Мирний;
  «В неділю рано зілля копала» (повість) – Ольга Кобилянська;
  «Хмари» – Іван Нечуй-Левицький;
  «Тіні забутих предків» (повість) – Михайло Коцюбинський.

Б. Поезія

Учні вивчатимуть щонайменше 6 поетичних творів, які репрезентують різноманітність жанру: епічну поезію (наприклад, думу, бурлескно-травестійну поему), ліричну поезію (історичні, символістські, філософські поеми).

Під час вивчення творів аналізуватимуться комунікативні ролі, художня сугестивність, багатозначність та різноманітність віршових форм.

Особлива увага приділятиметься історичним орієнтирам та розвитку поетичних жанрів в українській літературі.

Основні аспекти вивчення: розвиток жанрів, художні прийоми, стиль і виразність, комунікативні ролі, багатозначність, різноманітність віршових форм.

• **Епічна поезія:** «Дума про козака Голоту» (фольклор), «Енеїда» – Іван Котляревський, «Голова і Тулуб» – Григорій Сковорода, «Ївга» (романтична балада) – Петро Білецький-Носенко, «Катерина», «Наймичка» (поеми) – Тарас Шевченко**.**

• **Лірична поезія:** «Троянди й виноград» (символістська лірика) – Максим Рильський; «Досвітні вогні», «Слово, чому ти не твердая криця?» – Леся Українка.

• **Сучасна лірична поезія:** Юлія Мусаковська, Сергій Жадан, Василь Махно, Люба Якимчук – приклади сучасних ліричних авторів із різноманітною тематикою та особливостями художнього осмислення поетичних образів.

1.2. Зіставлення власного сприймання літературних текстів зі сприйманням інших читачів

- Обговорення літературного твору: аргументування власних інтерпретацій та оцінних суджень.
- Використання літературної критики: рецензія, критичне есе, критичний огляд.
- Розвиток сприймання літературного твору: порівняння інтерпретацій того самого твору в різні періоди; ознайомлення з історичними етапами розвитку української літературної критики.

2. Література та інші види мистецтва

- **Драматичний твір і театральне мистецтво**
  Читання драматичних творів (комедія, драма) та ознайомлення з театральним мистецтвом.
- **Види діяльності:** перегляд вистав, інсценізації, аудіо- та відеозаписи, написання відгуку на виставу.
- **Приклади авторів і творів:**

«Сто тисяч» (комедія) – Іван Карпенко-Карий;
«За двома зайцями» (комедія) – Михайло Старицький;
«Мартин Боруля» (комедія) – Іван Карпенко-Карий;
«Украдене щастя» (драма) – Іван Франко;
«Наталка Полтавка» – Іван Котляревський.

- **Основні аспекти вивчення:** аналіз взаємозв'язку між драматичним твором і його сценічним втіленням, розвиток української драматургії та її культурне значення.

Примітка: Літературні твори добираються з урахуванням інтересів учнів і місцевої специфіки, із залученням фольклорних, історичних та культурних матеріалів.

II. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

1. Продукування усних і письмових повідомлень

1.1. Усне мовлення

- Діалог: дебати, публіцистичне та професійне інтерв'ю; застосування правил і прийомів ведення діалогу.
- Монолог: аргументативний монолог; організація ідей і зв'язність висловлювання.
- Оцінювання усного мовлення: зміст, вербальний компонент (фонетичний, лексичний, синтаксичний, нормативний), невербальні та паравербальні компоненти (жести, міміка, тональність, ритм).

1.2. Писемне мовлення

Види текстів: резюме, характеристика персонажа, структуроване та вільне есе, коментар, порівняльний аналіз; заява; проєкти.

Основна увага приділяється організації ідей, зв'язності, чіткості, урахуванню адресата та мети висловлювання.

1.3. Рівні побудови повідомлення

- Фонетичний, орфографічний, пунктуаційний: правильна вимова, правила орфографії та пунктуації.
- Морфосинтаксичний: правильне використання відмінюваних форм (іменникових, прикметникових, дієслівних, займенникових), засобів зв'язку (прийменників, сполучників, відносних займенників).
- Лексико-семантичний: денотативні та конотативні значення, полісемія й омонімія, неологізми, фразеологічні одиниці.
- Стилістично-текстовий: мовні регістри (літературний, стандартний, розмовний, регіональний), типи фразування, чіткість, точність і доречність висловлювання.
- Доцільне використання функціональних стилів мови та різновидів мовлення (стандартного, літературного, розмовного, народнорозмовного, регіонального, архаїчного, жаргонного), а також правильне застосування способів передачі мовлення (пряма, непряма та невласне-пряма мова) відповідно до ситуації спілкування, мети повідомлення та адресата.
- Дотримання й використання загальних і специфічних якостей стилю (чіткість, точність, правильність, чистота мовлення, стилістична різноманітність, природність, плавність викладу), а також усвідомлене використання типів фразування (лаконічність, багатослівність, паратаксис, гіпотаксис) для забезпечення зв'язності, виразності та ефективності спілкування.
- Невербальні та паравербальні засоби: жести, міміка, положення тіла, тональність, ритм.

2. Сприймання різних типів повідомлень

Зміст цього розділу вивчається інтегровано у зв'язку з літературними, функціональними та медійними текстами, з акцентом на інтерпретацію змісту, розуміння механізмів побудови повідомлення та формування критичного й рефлексивного сприймання.

- сприймання вербальної інформації в аудіо-, аудіовізуальному та цифровому середовищі (радіо- і теленовини, інтерв'ю, репортажі, мультимедійні матеріали);
- визначення чинників, що сприяють або перешкоджають сприйманню повідомлення (код, канал, контекст, комунікативний намір).

2.1. Рівні сприймання повідомлення

Фонетичний, орфографічний і пунктуаційний рівень

- виявлення труднощів розуміння, спричинених неправильною вимовою, ненормативним наголошуванням або недосконалим членуванням висловлювання;
- аналіз ролі орфографічних і пунктуаційних засобів у розкритті змісту письмових повідомлень.

Морфосинтаксичний рівень

- розпізнавання морфосинтаксичних неоднозначностей, що можуть впливати на розуміння повідомлення;
- аналіз стилістичної та виражальної ролі окремих морфосинтаксичних структур і категорій залежно від комунікативного контексту.

Лексико-семантичний рівень

- інтерпретація значення слів і висловів у контексті;
- аналіз ролі семантичних полів і лексичних зв'язків у побудові змісту усних і письмових повідомлень.

Стилістично-текстовий рівень

- визначення ролі художніх засобів і стилістичних прийомів у побудові повідомлення;
- аналіз впливу архаїчних, регіональних та експресивних елементів на сприймання;
- сприймання повідомлення залежно від типу тексту (художній / нехудожній) та літературного жанру;
- інтерпретація змісту наративних, поетичних, драматичних, аргументативних і функціональних текстів у зв'язку з їхньою структурою та комунікативним наміром.

Невербальний і паравербальний рівень

- аналіз впливу невербальних і паравербальних засобів (жестів, міміки, пози, інтонації, ритму, пауз) на розуміння та інтерпретацію усних повідомлень.

Загальна примітка: Усі змістові компоненти вивчаються функціонально з метою розвитку компетентностей у сфері комунікації, сприймання, аналізу та літературної інтерпретації, відповідно до специфіки педагогічного профілю.

Методична примітка: *Рекомендується узгоджувати зміст із навчальною дисципліною «Румунська мова і література» з метою зміцнення компетентностей у сфері сприймання, інтерпретації та комунікації, а також розвитку порівняльного культурного й мовного бачення*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Процес навчання, викладання та оцінювання з навчального предмета «Українська мова і література» у 10 класі спрямований на розвиток поглиблених комунікативних умінь, критичного мислення та міжкультурної компетентності. На цьому етапі учні здатні аналізувати складні художні й нехудожні тексти, висловлювати та аргументувати власну думку, брати участь у дискусіях і проєктах, що передбачають зіставлення різних культурних перспектив. Освітній процес орієнтований на учня та передбачає поступовий перехід від навчання під керівництвом учителя до самостійної діяльності, інтегруючи мовну, літературну, комунікативну, культурну та медійну складові.

Загальні принципи

Навчальна діяльність ґрунтується на таких принципах:

– орієнтація на учня через його активне залучення до пошуку, аналізу, інтерпретації та оцінювання інформації;

– інтегроване вивчення мови та літератури, що забезпечує одночасний розвиток комунікативних, аналітичних та інтерпретаційних умінь;

– культурний і міжкультурний підхід через зіставлення української, румунської та європейської культур;

– формувальне та безперервне оцінювання, спрямоване на підтримку індивідуального поступу й розвитку самостійності в навчанні.

Рекомендовані види навчальної діяльності

Для розвитку компетентностей, передбачених програмою, учитель може використовувати різноманітні види діяльності, адаптовані до вікових особливостей і рівня підготовки учнів:

– активне читання та аналіз художніх і нехудожніх текстів шляхом визначення тем, мотивів, структури тексту та художніх засобів;

– створення схем, інтелект-карт і графічних організаторів для систематизації інформації та розвитку вмінь узагальнювати;

– написання функціональних, аргументативних і творчих текстів для розвитку зв'язності, чіткості та виразності мовлення;

– редагування та вдосконалення текстів шляхом самооцінювання та взаємооцінювання;

– дебати, круглі столи та усні презентації для розвитку аргументованого мовлення;

– групові проєкти та спільна діяльність, спрямовані на інтерпретацію літературних творів і дослідження культурних тем;

– аналіз медійних повідомлень і культурних дискурсів для розвитку критичного мислення та інтерпретаційних умінь.

Рекомендації щодо організації навчальної діяльності

Учителям рекомендується поєднувати різні методи та форми організації навчання, зокрема:

– індивідуальну роботу для розвитку рефлексії та самостійного аналізу;

– роботу в парах і групах для співпраці та обміну думками;
– інтерактивні види діяльності, що стимулюють активну участь і діалог.
Використання автентичних матеріалів — літературних текстів, медійних фрагментів, аудіо- та відеоматеріалів, цифрових ресурсів — сприяє підвищенню практичної цінності навчання. Важливим є також узгодження змісту з навчальним предметом «Румунська мова і література», що створює можливості для порівняльного аналізу та зміцнення навичок сприймання й інтерпретації.

Використання цифрових технологій

Інтеграція цифрових технологій у процес навчання, викладання та оцінювання сприяє розвитку комунікативних умінь і критичного мислення. Освітні платформи, мультимедійні презентації, онлайн-ресурси та цифрові інструменти співпраці можуть використовуватися для виконання проєктів, пошуку інформації та представлення результатів діяльності.

Оцінювання

Оцінювання має поєднувати формувальне та підсумкове оцінювання із застосуванням різноманітних методів та інструментів, зокрема: систематичне спостереження за навчальною діяльністю учнів; портфоліо; індивідуальні та групові проєкти; усні презентації; письмові роботи.
Самооцінювання та взаємооцінювання сприяють формуванню відповідальності за власне навчання та усвідомленню особистого поступу.
Загалом навчальний процес з української мови і літератури у 10 класі спрямований на формування учнів, здатних грамотно й виразно користуватися рідною мовою, критично інтерпретувати літературні та культурні тексти й активно брати участь у міжкультурному діалозі.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Сковорода, Г. (1973). *Твори у двох томах*. Київ: Наукова думка.
2. Шевченко, Т. (2014). *Кобзар*. Київ: Дніпро.
3. Франко, І. (2006). *Украдене щастя. Драматичні твори*. Київ: Дніпро.
4. Коцюбинський, М. (2011). *Тіні забутих предків. Новели*. Київ: Фоліо.
5. Українка, Л. (2013). *Леся Українка. Поезії. Драматичні твори*. Київ: Основи.
6. Кобилянська, О. (2010). *Твори*. Київ: Дніпро.
7. Стефаник, В. (2008). *Новели*. Київ: Дніпро.
8. Куліш, П. (2000). *Чорна рада*. Київ: Основи.
9. Мирний, П. (2012). *Хіба ревуть воли, як ясла повні?* Київ: Фоліо.
10. Котляревський, І. (2009). *Енеїда*. Харків: Фоліо.
11. Білецький-Носенко, П. (2003). *Вибрані твори*. Київ: Наукова думка.
12. Закон про доуніверситетську освіту № 198/2023. Офіційний вісник Румунії.
13. Наказ міністра освіти № 6932/2025 про затвердження типових навчальних планів для ліцеїв з навчанням мовами національних меншин.
14. Міністерство освіти. (2023). Методичні орієнтири щодо впровадження навчальної програми на рівні ліцею. Бухарест.
15. Міністерство освіти. (2009). Навчальна програма з предмета «Українська мова і література» (спільне ядро та профільний компонент), 9–10 класи. Бухарест.
16. Союз українців Румунії. (2020). Навчання українською мовою в Румунії: освітні та методичні ресурси. Бухарест.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 142A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă

Clasa a XI-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 142
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru clasa a XI-a, destinată filierei teoretice, profilului umanist, specializarea filologie, urmărește aprofundarea competențelor lingvistice, literare și interculturale ale elevilor, în acord cu modelul european al competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Demersul curricular valorifică achizițiile din clasele anterioare și este orientat spre dezvoltarea gândirii critice, a interpretării autonome și a exprimării argumentate în limba ucraineană maternă.

În conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și ale Ordinului ministrului educației nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplina Limba și literatura maternă beneficiază, la clasa a XI-a, de același statut și de aceleași alocări orare ca disciplina Limba și literatura română, respectiv:

• în trunchiul comun (TC) – 2 ore pe săptămână;

• în curriculumul de specialitate (CS) – 2 ore pe săptămână.

Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina contribuie la realizarea profilului absolventului de liceu, prin dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, a gândirii analitice și critice, a capacității de argumentare și interpretare, precum și prin consolidarea sensibilității culturale și interculturale. Studiul limbii și literaturii ucrainene sprijină formarea identității lingvistice și culturale a elevilor și dezvoltarea capacității acestora de a participa activ și responsabil la dialogul cultural și social contemporan.

Programa vizează dezvoltarea competențelor de receptare și producere a mesajelor orale și scrise în contexte complexe, precum și utilizarea adecvată, nuanțată și expresivă a limbii ucrainene. Elevii analizează critic informațiile, formulează opinii argumentate, utilizează un vocabular diversificat și adaptează discursul în funcție de context, scop și interlocutor. Se urmărește dezvoltarea capacității de sinteză, comparare și evaluare a mesajelor, inclusiv în raport cu mediul digital și discursul public.

Componenta literară a programei este centrată pe studiul textelor reprezentative pentru principalele curente și orientări ale literaturii ucrainene (realism, simbolism, modernism), urmărind analiza aprofundată a temelor, a viziunii despre lume, a structurii compoziționale și a particularităților stilistice. Elevii realizează interpretări critice, analize comparative și contextualizări culturale, stabilind relații între opere, epoci și spații culturale diferite.

În domeniul limbii și comunicării, activitățile de învățare sunt orientate spre dezvoltarea discursului argumentativ și reflexiv, prin redactarea unor texte funcționale, academice și creative, precum și prin participarea la dezbateri, prezentări și proiecte colaborative. Elevii își organizează ideile într-o manieră logică și coerentă, utilizează strategii de argumentare și contraargumentare și manifestă flexibilitate în utilizarea registrelor stilistice.

Programa acordă o atenție deosebită utilizării corecte și conștiente a normelor lingvistice, incluzând aplicarea regulilor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte variate, dezvoltarea coerenței și coeziunii textuale, utilizarea expresivă a resurselor lexicale și stilistice, precum și revizuirea critică a propriilor texte. Se urmărește trecerea de la exprimarea ghidată la elaborarea autonomă a discursului, susținut de argumente și adaptat cerințelor comunicării academice.

Dimensiunea culturală și interculturală este integrată sistematic în procesul de învățare, prin valorificarea patrimoniului cultural ucrainean și prin raportarea la cultura română și europeană. Elevii analizează comparativ fenomene culturale, identifică și deconstruiesc stereotipuri și dezvoltă o atitudine deschisă și responsabilă față de diversitate.

Programa recomandă utilizarea unor strategii didactice active și interactive, precum lectura analitică, dezbaterea, analiza comparativă, proiectele de cercetare, activitățile colaborative și utilizarea resurselor digitale. Evaluarea combină dimensiunea formativă și cea sumativă, fiind încurajate autoevaluarea și evaluarea colegială, în vederea dezvoltării autonomiei și a responsabilității față de propria învățare.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană este structurată astfel:

1. *Notă de prezentare;*
2. *Competențe generale;*

3. *Competențe specifice;*
4. *Domenii de conținut și conținuturi de învățare;*
5. *Exemple de activități de învățare;*
6. *Sugestii metodologice;*
7. *Referințe bibliografice.*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 – Receptarea și interpretarea mesajelor orale și scrise.

Clasa a XI-a

CS 1.1. Aprecierea structurii și a strategiilor discursive ale textelor, în raport cu eficiența și adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicării.

Trunchiul comun (TC):
- *aprecierea coerenței și coeziunii textului în raport cu scopul comunicării;*
- *evaluarea adecvării strategiilor discursive la contextul și situația de comunicare;*
- *formularea unor judecăți argumentate privind eficiența structurii textuale;*
- *compararea eficienței comunicative a unor texte cu structuri diferite;*
- *justificarea propriilor aprecieri prin exemple relevante din text.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *identificarea și explicarea tehnicilor de creație literară (stil, ritm, imagistică);*
- *analiza influenței contextului istoric și cultural asupra creației textului;*
- *recunoașterea curentelor și mișcărilor literare reprezentate;*
- *compararea modurilor de tratare a unei teme în epoci și culturi diferite.*

CS 1.2. Analizarea critică a relevanței, credibilității și coerenței informațiilor din surse variate, pentru fundamentarea unui punct de vedere argumentat.

Trunchiul comun (TC):
- *evaluarea credibilității surselor de informare utilizate;*
- *analizarea coerenței și consistenței informațiilor prezentate;*
- *identificarea eventualelor erori, omisiuni sau manipulări informaționale;*
- *corelarea informațiilor din surse diferite pentru susținerea unui punct de vedere;*
- *formularea unui punct de vedere argumentat, bazat pe informații validate critic.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *realizarea unor prezentări structurate și argumentate pe bază de documentare;*
- *utilizarea expresivității orale pentru claritate și persuasiune (voce, ritm, gesturi, contact vizual);*
- *integrarea elementelor vizuale și auditive în prezentări academice.*

CS 1.3. Examinarea intenției comunicative, a atitudinii autorului și a dimensiunii etice a discursului, în vederea aprecierii impactului mesajului asupra receptorului.

Trunchiul comun (TC):
- *examinarea relației dintre intenția comunicativă și valorile promovate de mesaj;*
- *identificarea elementelor care susțin sau afectează etica discursului;*
- *aprecierea impactului mesajului asupra receptorului din perspectivă etică și socială;*
- *compararea discursurilor etice și non-etice pe aceeași temă;*

Clasa a XI-a
– *formularea unor judecăți critice privind responsabilitatea autorului.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *identificarea și criticarea strategiilor de manipulare în mass-media și publicitate;*
– *redactarea unor analize privind efectele retorice și persuasive ale textelor.*
CS 1.4. Evaluarea critică a mesajelor media pentru aprecierea credibilității, responsabilității și impactului lor social.
Trunchiul comun (TC):
– *evaluarea gradului de credibilitate al mesajelor media analizate;*
– *aprecierea responsabilității sociale a emițătorului;*
– *identificarea efectelor sociale posibile ale mesajelor media;*
– *compararea mesajelor media din surse diferite;*
– *formularea unei evaluări critice argumentate privind rolul mass-media în societate.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *analiza modului în care cultura ucraineană este prezentată în mass-media;*
– *identificarea stereotipurilor și prejudecăților din mesajele media;*
– *analiza influenței mass-mediei asupra formării opiniei publice.*

CG 2 – Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a utilizării limbajului în raport cu contextul, normele și efectele produse asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC):
– *analizarea adecvării limbajului la contextul de comunicare;*
– *identificarea abaterilor de la normele limbii și a efectelor acestora;*
– *evaluarea impactului limbajului asupra receptorului;*
– *compararea modurilor de utilizare a limbajului în contexte diferite;*
– *formularea unor concluzii critice argumentate.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *utilizarea mijloacelor de coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă;*
– *formularea unor răspunsuri argumentate la teme și idei complexe;*
– *dezvoltarea unui stil personal de exprimare, cu respectarea normelor limbii.*
CS 2.2. Aprecierea calității textelor scrise din perspectiva structurii, coerenței și adecvării stilistice.
Trunchiul comun (TC):
– *aprecierea coerenței și unității textului;*
– *evaluarea structurii și organizării ideilor;*
– *analizarea adecvării stilistice la scop și public;*
– *compararea calității unor texte cu stiluri diferite;*
– *formularea unor aprecieri motivate privind calitatea textelor.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *adaptarea textelor la diferite situații de comunicare și categorii de public;*
– *crearea de texte originale inspirate din opere literare;*
– *utilizarea schemelor și a organizatorilor grafici pentru planificarea scrierii.*
CS 2.3. Examinarea expresivității și a eficienței limbajului în texte creative și reflexive.
Trunchiul comun (TC):
– *examinarea mijloacelor expresive utilizate;*
– *evaluarea eficienței limbajului în transmiterea mesajului;*
– *analizarea relației dintre formă și conținut;*
– *compararea expresivității în texte diferite;*
– *formularea unor judecăți critice asupra impactului expresiv*
Curriculum de specialitate (CS):
– *utilizarea figurilor de stil și a altor mijloace artistice pentru sporirea expresivității textului;*
– *crearea unor texte cu intenție estetică și impact emoțional.*
CS 2.4. Aprecierea modului de utilizare a resurselor lingvistice și informaționale în redactarea textelor.
Trunchiul comun (TC):
– *evaluarea pertinenței surselor utilizate;*

Clasa a XI-a
– *aprecierea modului de integrare a informațiilor în text;* – *identificarea erorilor de utilizare a surselor;* – *compararea textelor cu grade diferite de documentare;* – *formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea redactării.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *utilizarea informațiilor din surse variate pentru completarea și clarificarea propriilor mesaje;* – *realizarea de sinteze, prezentări și recenzii pe baza surselor consultate;* – *selectarea și valorificarea informațiilor necesare pentru proiecte și activități de documentare.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Analizarea critică a participării la interacțiuni orale și scrise din perspectiva eficienței și cooperării
Trunchiul comun (TC): – *analiza critică a propriei participări și a participării colegilor la activități de comunicare, pe baza unor criterii explicite;* – *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției individuale în activități colaborative;* – *compararea stilurilor de interacțiune și a efectelor acestora asupra cooperării și clarității mesajului;* – *redactarea unui scurt raport evaluativ privind eficiența unei interacțiuni orale sau scrise.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *utilizarea argumentelor și contraargumentelor pentru susținerea unui punct de vedere;* – *realizarea de interviuri și proiecte de cercetare în echipă..*
CS 3.2. Aprecierea strategiilor de ascultare activă, clarificare și feedback utilizate în comunicare.
Trunchiul comun (TC): – *examinarea argumentelor și contraargumentelor în dezbateri sau texte argumentative;* – *aprecierea coerenței logice și a relevanței exemplelor utilizate;* – *formularea unor concluzii critice asupra poziționării exprimate;* – *rescrierea unei poziționări inițiale pentru creșterea eficienței argumentării.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *participarea la conversații prin utilizarea unor strategii adecvate de inițiere, menținere și încheiere a dialogului;* – *clarificarea mesajelor prin parafrazare și reformulare;* – *manifestarea respectului și a deschiderii în comunicarea interculturală.*
CS 3.3. Examinarea argumentării și a poziționării în situații de acord și dezacord.
Trunchiul comun (TC): – *examinarea argumentelor și contraargumentelor în dezbateri sau texte argumentative;* – *aprecierea coerenței logice și a relevanței exemplelor utilizate;* – *formularea unor concluzii critice asupra poziționării exprimate;* – *rescrierea unei poziționări inițiale pentru creșterea eficienței argumentării.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza relației dintre text și contextul istoric și cultural;* – *identificarea stereotipurilor și a prejudecăților;* – *susținerea opiniilor prin argumente bazate pe surse credibile*
CS 3.4. Aprecierea adecvării limbajului la registre și contexte diverse.
Trunchiul comun (TC) – *analiza adecvării limbajului la scop, context și public;* – *evaluarea mesajelor orale și scrise din perspectiva registrelor utilizate;* – *analiza critică a comunicării din mediul digital și media;* – *reformularea mesajelor pentru adaptarea lor la contexte diferite.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *adaptarea textelor la diferite situații de comunicare și categorii de public;* – *analiza influenței registrului și a tonului asupra receptării mesajului.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Evaluarea corectitudinii și adecvării utilizării normelor limbii în contexte complexe de comunicare.
Trunchiul comun (TC): – *evaluarea critică a corectitudinii gramaticale și stilistice a unor texte complexe;* – *identificarea și justificarea abaterilor de la normă în funcție de context;* – *compararea registrelor lingvistice și aprecierea adecvării acestora;* – *redactarea de comentarii critice asupra limbajului utilizat în texte variate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *aplicarea regulilor de formatare a unui text academic (titlu, alineat, listă, note de subsol, bibliografie) pentru claritate și organizare;* – *realizarea unor corecturi tipografice și lingvistice riguroase, în acord cu modelele academice;* – *utilizarea adecvată a semnelor de punctuație în diferite tipuri de texte.*
CS 4.2. Analizarea rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și a expresivității mesajului.
Trunchiul comun (TC): – *analiza relației dintre structura lingvistică și sensul global al mesajului;* – *examinarea valorii expresive a construcțiilor sintactice și lexicale;* – *interpretarea intenției comunicative prin analiza formelor lingvistice;* – *reflecții scrise asupra efectului stilistic al limbajului utilizat*. ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza rolului structurilor gramaticale în construirea sensului mesajului;* – *analiza rolului vocabularului în exprimarea nuanțelor de sens și stil;* – *utilizarea conștientă a resurselor lingvistice în redactarea diferitelor tipuri de texte.*
CS 4.3. Evaluarea eficienței utilizării resurselor lingvistice în discursuri orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea impactului limbajului asupra clarității și persuasivității discursului;* – *analiza comparativă a mai multor variante de exprimare a aceluiași mesaj;* – *revizuirea critică a propriilor producții lingvistice;* – *formularea de recomandări de îmbunătățire a discursului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *revizuirea textelor pe baza unor criterii clare de evaluare;* – *formularea și valorificarea feedback-ului pentru îmbunătățirea textelor;* – *autoevaluarea propriilor texte în vederea îmbunătățirii exprimării.*
CS 4.4. Aprecierea semnificației elementelor culturale și interculturale în discursuri literare și sociale
Trunchiul comun (TC) – *interpretarea semnificației culturale a limbajului utilizat în texte literare și sociale;* – *analiza modului în care limbajul reflectă valori și identități culturale;* – *evaluarea discursurilor din perspectiva dialogului intercultural;* – *reflecții critice asupra rolului limbii în context social și cultural.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza critică a reprezentărilor culturale în media și literatură;* – *identificarea stereotipurilor și a prejudecăților culturale;* – *elaborarea unor articole de analiză culturală bazate pe documente și argumente.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	· Conținuturile vizează aprofundarea comunicării orale ca proces complex și evaluabil, prin: · analiza relației dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context, cu identificarea factorilor care influențează eficiența comunicării;	Analiză retorică a textelor clasice și contemporane Secvențe dialogate cu dinamică și echilibru Citire expresivă și interpretare a textelor literare

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· evaluarea structurii mesajului oral (introducere–dezvoltare–concluzie) din perspectiva coerenței, progresiei logice și adecvării la scopul comunicativ; · examinarea modului de formulare a opiniilor și a punctelor de vedere argumentate, inclusiv utilizarea acordului și dezacordului nuanțat; · analiza interacțiunilor orale organizate (dezbatere, masă rotundă, interviu), cu accent pe roluri, reguli și cooperare; · aprecierea adecvării registrelor și strategiilor discursive la contexte educaționale, culturale și digitale; · evaluarea mesajelor orale cu scop cultural și civic, inclusiv a discursurilor media audio-video (interviuri, reportaje, podcasturi), din perspectiva impactului asupra receptorului. · *Observații: activitățile sunt orientate spre comunicare autonomă și evaluare critică, nu doar spre participare.*	Susținerea unei poziții, recunoașterea punctelor valide ale interlocutorului, găsirea unei teme comune. Alegerea registrului și tonului adecvat la situația de comunicare și scop: informare, convingere, divertisment, inspirație. Introducere captivantă, cuprins bine organizat, încheiere memorabilă și cu impact.
Scriere și redactare	· Conținuturile urmăresc consolidarea competențelor de redactare autonomă și reflecție critică asupra textului scris: · scrierea ca proces conștient, cu accent pe planificare strategică, revizuire și editare; · redactarea de texte funcționale și informative complexe (e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză); · elaborarea de texte argumentative și reflexive, cu structură logică și poziționare explicită; · organizarea textului prin paragrafe tematice, conectori logici și progresia ideilor; · adaptarea stilului și registrului la scopul comunicării și publicul-țintă; · evaluarea critică a textelor proprii și ale colegilor, pe baza unor criterii explicite. · *Observații: se consolidează trecerea de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluativă.*	Texte reflexive: eseu argumentativ structurat, jurnal de lectură, analiză critică, recenzie, comentariu. Documentarea: cercetare sistematică, selectarea surselor credibile, preluare și notare de informații. Adecvare la temă: abordare relevantă, profunzime și complexitate adecvate. Construcții corecte și evitarea calcului lingvistic: transferuri incorecte din alte limbi. Utilizarea adecvată a cuvintelor: în contexte comunicative specifice; evitarea pleonasmelor, a redundanțelor și a confuziilor paronimice. Figuri de stil și rolul lor în exprimare: metafora, comparație, personificare, aliterație, antiteză, hiperbola; efecte estetice și retorice.
Lectură	· Conținuturile sunt centrate pe interpretarea și evaluarea mesajului: · utilizarea strategiilor de lectură avansate (globală, selectivă,	Mesaj explicit vs. implicit: lectura pe multiple niveluri

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	analitică), cu organizarea informației în scheme și hărți conceptuale; · analiza relației dintre temă, mesaj, intenția autorului și efectul asupra receptorului; · examinarea structurii textului și a secvențelor discursive; · interpretarea mesajelor media, cu accent pe credibilitatea sursei și tehnici persuasive; · compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video; · formularea unei opinii argumentate și a unei interpretări personale fundamentate. · *Observații: accent pe relații cauză–efect, interpretare critică și evaluarea mesajului.*	Analiza comparativă a perioadelor: evoluția temelor, stilului, ideologii. Curente culturale/curente literare: context istoric, social-politic, evenimențial; trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele studiate.
Elemente de construcție a comunicării	· Conținuturile sunt abordate la nivel funcțional-avansat: · aplicarea consecventă a normelor de ortografie și punctuație în texte funcționale și argumentative; · utilizarea structurilor morfosintactice complexe (acorduri, timpuri verbale, frază dezvoltată); · analiza coerenței și coeziunii textuale (conectori, reluări, progresia informației); · valorificarea resurselor lexicale și semantice (sinonimie, polisemie, sens figurat); · aprecierea mijloacelor expresive și a valorii lor în funcție de context și intenție comunicativă. · *Observații: accent pe utilizare conștientă și evaluativă, nu pe descriere teoretică.*	Analiza relației dintre structurile lingvistice și efectele de sens în texte literare și nonliterare. Utilizarea conștientă a strategiilor argumentative: teză, argument, contraargument, concluzie. Organizarea discursului prin conectori logici, marcatori discursivi și mecanisme de coerență textuală. Analiza registrelor stilistice și a adecvării acestora la scopul comunicării și la publicul-țintă. Valorificarea resurselor expresive ale limbii în texte academice, jurnalistice și literare. Revizuirea și editarea textelor prin identificarea și corectarea erorilor de exprimare, coerență și stil. Elaborarea unor texte argumentative și reflexive complexe, cu structură logică și susținere documentară. Analiza discursului public și media din perspectiva strategiilor persuasive și a construcției mesajului.
Elemente de interculturalitate	· Conținuturile vizează dezvoltarea competențelor de dialog intercultural și evaluare critică: · analiza modului în care limba reflectă identitatea culturală și socială; · compararea perspectivelor culturale din texte literare, nonliterare și media; · evaluarea reprezentărilor culturale și a stereotipurilor în discursul public;	Schimb de informații despre specificul cultural (descrierea unei sărbători/eveniment de familie), evitarea stereotipiilor; identificarea și deconstrucția stereotipurilor. Analiza critică a reprezentărilor culturii ucrainene în mass-media: tipuri de prejudecăți/distorsiuni; articol de analiză culturală bazat pe fapte; efectele discursului media asupra percepției; texte care cultivă etica, empatia, respectul.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· utilizarea limbajului adecvat în contexte interculturale și civice; · reflecții asupra rolului comunicării în promovarea toleranței și a responsabilității sociale. · *Observații: nivel analitic și reflexiv, cu accent pe poziționare responsabilă și dialog intercultural.*	Participarea la inițiative de promovare a culturii ucrainene și de dialog intercultural. Comparații între teme și motive culturale: asemănări și diferențe între motive din literatura ucraineană și română/europeană; exemple din folclor ucrainean și românesc. Folclor: doine, povești, proverbe, ritualuri. Pagini de blog sau postări despre sărbători și obiceiuri: redactare creativă cu scopul de a informa și a promova. Podcasturi scurte despre obiceiuri de familie: producție audio, editare, distribuție.

Detalierea Conținuturilor Clasa a XI-a:

Textele literare propuse pentru studiu aparțin unor curente și orientări literare reprezentative pentru evoluția literaturii ucrainene, cu accent pe realism, simbolism și modernism. Se va urmări dezvoltarea competențelor de receptare, analiză, interpretare și comparare a textelor literare, prin raportare la contextul istoric și cultural, la particularitățile estetice ale curentelor literare și la specificul stilistic al autorilor studiați.

În studierea textelor se va avea în vedere valorificarea acestora atât pentru analiza literară propriu-zisă, cât și pentru activități de documentare, comparare a surselor, dezbatere, prezentare orală, redactare de texte interpretative, argumentative și reflexive, precum și pentru exerciții de receptare critică a mesajelor culturale și media.

Pentru aprofundarea înțelegerii textelor, pot fi utilizate și resurse complementare – ecranizări, spectacole, materiale audio-video, resurse digitale și texte critice –, în vederea dezvoltării unei perspective interdisciplinare, comparative și interculturale.

Criterii de selecție a textelor:

• accesibilitatea conținutului în raport cu nivelul de dezvoltare intelectuală și culturală al elevilor;
• valoarea literară, estetică și formativă a operelor;
• relevanța tematică, stilistică și culturală;
• varietatea curentelor literare, a speciilor și a autorilor reprezentați;
• echilibrul dintre volumul lecturilor propuse și timpul disponibil pe parcursul anului școlar.

Pe parcursul clasei a XI-a se vor studia, integral sau fragmentar, texte din lirică, proză, dramaturgie, literatură universală și literatură religioasă, astfel încât elevii să poată identifica și interpreta trăsăturile definitorii ale realismului, simbolismului și modernismului în literatura ucraineană. Pentru fiecare unitate tematică sau curent literar, se recomandă studierea a cel puțin două texte, cu posibilitatea extinderii, la alegerea profesorului, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

I. LITERATURĂ

A. Realismul în literatura ucraineană

Se vor studia texte reprezentative pentru realismul ucrainean, urmărindu-se reflectarea realității sociale, conflictul moral, analiza psihologică, relația dintre individ și comunitate, precum și construcția artistică a personajelor și a situațiilor narative.

Poezia: Ivan Franko (Іван Франко) – „Vivere memento”, „Moise” („Мойсей”), „Pilda despre bucurie și tristețe” („Притча про радість і смуток”); Lesia Ukrainka (Леся Українка) – „Inscripție în ruină” („Напис в руїні”).

Studiu de caz: diversitate tematică și stilistică în opera marilor clasici – Lesia Ukrainka (Леся Українка), Ivan Franko (Іван Франко).

Proza scurtă: Vasyl Stefanyk (Василь Стефаник) – „Crucea de piatră” („Камінний хрест”); Myhailo Koțiubynskyi (Михайло Коцюбинський) – „Pe piatră” („На камені”).

Studiu de caz: destinul tragic al țăranului din Galiția, pe baza textelor lui Vasyl Stefanyk (Василь Стефаник).

Povestirea / romanul: Olha Kobîleanska (Ольга Кобилянська) – „Pământul” („Земля”); Ivan Franko (Іван Франко) – „Zahar Berkut” („Захар Беркут”).

Studiu de caz: procesul de conștiință, pe baza romanului „Pământul” („Земля”).

Dramaturgia: Ivan Franko (Іван Франко) – „Fericirea furată” („Украдене щастя”).
Studiu de caz: viață – destin, pe baza operelor studiate din creația lui Ivan Franko (Іван Франко).
Aspecte vizate: relația individ–societate, conflictul interior și exterior, analiza psihologică, construcția personajului, perspectiva narativă, particularități de limbaj și stil, formularea unor interpretări argumentate prin raportare la text și la contextul epocii.

B. Simbolismul în literatura ucraineană

Se vor studia texte lirice reprezentative pentru simbolism, urmărindu-se sugestia, simbolul, muzicalitatea, ambiguitatea și expresivitatea imaginii poetice.
Poezia: Mykola Voronyi (Микола Вороний) – „Rubine” („Рубіни”), „Crinul” („Лілея”); Maksym Rylskyi (Максим Рильський) – „Trandafiri și struguri” („Троянди й виноград”).
Aspecte vizate: simbolul poetic, corespondențele, muzicalitatea versului, sugestia, rafinamentul expresiei, interpretarea sensurilor implicite și compararea specificului simbolist cu cel realist.

C. Modernismul în literatura ucraineană

Se vor studia texte reprezentative pentru modernismul ucrainean, urmărindu-se înnoirea expresiei artistice, individualizarea discursului, libertatea compozițională, ironia și diversitatea formelor de reprezentare a realității.
Poezia: Oleksandr Oles (Олександр Олесь) – „Farmecul nopții” („Чари ночі”); Mykola Korsiuk (Микола Корсюк) – texte la alegere.
Proza: Ostap Vyșnea (Остап Вишня) – „Autobiografia mea” („Моя автобіографія”); Stepan Tkachuk (Степан Ткачук) – un text la alegere.
Aspecte vizate: modernitatea limbajului, subiectivitatea discursului, ironia și autoironia, relația dintre tradiție și inovație, exprimarea unui punct de vedere critic și argumentat asupra textelor studiate.

D. Literatura universal

Se vor selecta texte care permit comparații tematice, stilistice și culturale cu operele din literatura ucraineană studiate în programă.
Anton Pavlovici Cehov (А. П. Чехов) – „Cameleonul” („Хамелеон”), în traducere ucraineană.
Aspecte vizate: tipologii umane, ironie, construcția situațiilor narative, compararea modurilor de tratare a unor teme și motive în literaturi diferite, dezvoltarea perspectivei interculturale.

E. Literatura religioasă

Se vor valorifica texte religioase cu relevanță culturală și spirituală, în vederea înțelegerii relației dintre dimensiunea morală, simbolică și artistică a discursului.
„Psalmii lui David” – în paralel cu „Psalmii” („Псалми”) lui Taras Șevcenko (Тарас Шевченко).
Aspecte vizate: dimensiunea spirituală a discursului, relația dintre textul religios și textul poetic, expresivitatea limbajului, valori morale și culturale, comparația dintre modele culturale și forme de expresie diferite.
Textele se vor alege ținând cont de criteriile de accesibilitate, valoare, atractivitate și varietate, precum și de volumul lecturilor propuse pe parcursul anului școlar, în raport cu timpul disponibil.
Se recomandă corelarea textelor studiate cu activități de analiză literară, comentariu, dezbatere, interpretare comparativă, documentare, prezentare orală și redactare de texte critice, argumentative și reflexive, astfel încât elevii să își dezvolte capacitatea de receptare critică, de exprimare nuanțată și de valorificare a elementelor culturale și interculturale.
Observație: Profesorul are libertatea de a adapta și completa lista textelor, în funcție de nivelul clasei, de specificul colectivului de elevi și de resursele didactice disponibile.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare la disciplina **Limba și literatura maternă ucraineană**, în clasa a XI-a, este orientat spre dezvoltarea competențelor avansate de analiză literară, gândire critică, argumentare și reflecție interculturală. La acest nivel, elevii sunt capabili să opereze cu concepte literare și lingvistice complexe, să interpreteze texte din perspective multiple și să formuleze judecăți de valoare fundamentate.
Demersul didactic este centrat pe elev și urmărește consolidarea autonomiei în învățare, prin integrarea limbii, literaturii, comunicării, culturii și a noilor media. Se pune accent pe corelarea conținuturilor cu contexte culturale, istorice și sociale, precum și pe dezvoltarea unei receptări critice și reflexive a mesajelor.

Principii generale

Activitățile didactice se bazează pe următoarele principii:

- **Învățarea centrată pe elev**, prin implicarea activă în analiza, interpretarea și evaluarea textelor literare și nonliterare;

- **Abordarea integrată a limbii și literaturii**, care permite dezvoltarea simultană a competențelor de receptare, producere și interacțiune;
- **Contextualizarea culturală și interculturală**, prin raportarea la literatura ucraineană, română și universală;
- **Dezvoltarea gândirii critice**, prin analiză comparativă, argumentare și evaluare a discursului;
- **Evaluarea continuă și formativă**, orientată spre progres, autoreglare și responsabilizare în învățare;
- **Stimularea autonomiei**, prin trecerea de la activități ghidate la demersuri investigative și proiecte independente.

Activități de învățare recomandate

Pentru dezvoltarea competențelor prevăzute de programă, se recomandă utilizarea unor activități variate și progresiv complexe:

- **Lectura analitică și interpretativă** a textelor literare, prin raportare la curente literare (realism, simbolism, modernism), contexte istorice și culturale;
- **Analiza comparativă** a textelor aparținând unor epoci sau orientări diferite;
- **Realizarea de organizatori grafici** (hărți conceptuale, scheme, tabele comparative), pentru structurarea informațiilor și dezvoltarea gândirii sistemice;
- **Redactarea de texte argumentative, eseuri critice și recenzii**, pentru dezvoltarea discursului academic;
- **Elaborarea de proiecte individuale și de grup**, cu tematică literară și culturală;
– **Dezbateri academice și mese rotunde**, pe teme literare, culturale sau media;
- **Analiza discursului media**, cu accent pe identificarea strategiilor persuasive și a stereotipurilor culturale;
- **Activități de interpretare creativă** (adaptări, rescrieri, dramatizări, portofolii tematice);
- **Integrarea textelor critice și a comentariilor literare**, pentru aprofundarea interpretării.

Recomandări pentru organizarea activităților didactice

Cadrele didactice sunt încurajate să utilizeze strategii variate și flexibile, alternând:

- activități **individuale**, pentru reflecție, analiză și redactare;
- activități **în perechi sau în grup**, pentru colaborare și negocierea sensurilor;
- activități **interactive**, care stimulează dialogul și participarea activă;
- activități **investigative**, bazate pe documentare și cercetare.

Se recomandă utilizarea materialelor autentice (texte literare integrale, fragmente critice, resurse media), precum și corelarea cu disciplina **Limba și literatura română**, în vederea realizării unor analize comparative și a consolidării competențelor de interpretare.

Utilizarea tehnologiilor digitale

Integrarea tehnologiilor digitale sprijină dezvoltarea competențelor de comunicare, analiză și prezentare:

- utilizarea platformelor educaționale și a resurselor online pentru documentare;
- realizarea de **prezentări multimedia** și proiecte digitale;
- utilizarea instrumentelor colaborative pentru activități de grup;
- analiza critică a conținuturilor digitale și media.

Evaluarea

Evaluarea va combina metode formative și sumative, utilizând instrumente variate:

- observarea sistematică a activității elevilor;
- portofoliul (inclusiv digital);
- proiecte individuale și de grup;
- prezentări orale și dezbateri;
- probe scrise (analiză, eseu, comentariu, test).

Se recomandă utilizarea **autoevaluării și evaluării colegiale**, pentru dezvoltarea responsabilității și a reflecției asupra propriului parcurs de învățare.

Finalitate

În ansamblu, demersul didactic la disciplina **Limba și literatura maternă ucraineană**, în clasa a XI-a, urmărește formarea unor elevi capabili:

- să utilizeze limba maternă în mod corect, expresiv și adecvat contextului;
- să interpreteze critic texte literare și culturale complexe;
- să formuleze opinii argumentate și judecăți de valoare;
- să valorifice identitatea culturală în context intercultural;
- să participe activ și responsabil la comunicarea academică și socială.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu” Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
ȘTIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic „Decebal” Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 142Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для X-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

теоретичний відділ,
спеціалізація філологія

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 142 Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*»,
XI-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ +ПЧ)

- *Теоретичний напрям, філологічний відділ.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма для XI -го класу, призначена для теоретичного напряму, гуманітарного профілю, спеціалізації «Філологія», спрямована на поглиблення мовних, літературних та міжкультурних компетентностей учнів відповідно до європейської моделі ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Зміст програми спирається на знання й уміння, набуті в попередніх класах, та орієнтований на розвиток критичного мислення, самостійної інтерпретації й аргументованого висловлення українською мовою як рідною.

Відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023 та Наказу міністра освіти № 6932/2025 про затвердження типових навчальних планів для ліцеїв з навчанням мовами національних меншин, навчальний предмет «Українська мова і література» у 11 класі має такий самий статус і таку саму кількість навчальних годин, як і предмет «Румунська мова і література», а саме:
• у спільному ядрі (ТС) – 2 години на тиждень;
• у профільному компоненті (СК) – 2 години на тиждень.

Завдяки змісту та запропонованим видам діяльності предмет сприяє реалізації профілю випускника ліцею через розвиток компетентностей спілкування рідною мовою, аналітичного та критичного мислення, умінь аргументувати й інтерпретувати, а також через зміцнення культурної та міжкультурної чутливості. Вивчення української мови та літератури підтримує формування мовної й культурної ідентичності учнів та розвиток їхньої здатності активно й відповідально брати участь у сучасному культурному та суспільному діалозі.

Програма передбачає розвиток умінь сприймати та створювати усні й письмові повідомлення в складних комунікативних ситуаціях, а також доречно, точно й виразно використовувати українську мову. Учні критично аналізують інформацію, формулюють аргументовані думки, використовують багатий словниковий запас і адаптують мовлення відповідно до ситуації спілкування, мети та співрозмовника.
Особлива увага приділяється розвитку вмінь узагальнювати, порівнювати та оцінювати повідомлення, зокрема в цифровому середовищі та в публічному дискурсі.

Літературний компонент програми зосереджений на вивченні творів, репрезентативних для основних напрямів української літератури (реалізм, символізм, модернізм), з акцентом на поглиблений аналіз тематики, світоглядних засад, композиційної структури та стильових особливостей. Учні здійснюють критичні інтерпретації, порівняльний аналіз і культурне контекстуалізування, встановлюючи зв'язки між творами, історичними епохами та різними культурними просторами.

У галузі мови й комунікації навчальна діяльність спрямована на розвиток аргументативного та рефлексивного мовлення через написання функціональних, академічних і творчих текстів, а також через участь у дебатах, презентаціях і спільних проєктах. Учні логічно й послідовно організовують свої думки, використовують стратегії аргументації та контраргументації й виявляють гнучкість у використанні стилістичних регістрів.

Культурний та міжкультурний вимір систематично інтегрується в навчальний процес через осмислення української культурної спадщини та її зіставлення з румунською й європейською культурами. Учні порівнюють культурні явища, виявляють і критично осмислюють стереотипи та формують відкриту й відповідальну позицію щодо культурного різноманіття.

Програма рекомендує використання активних та інтерактивних методів навчання, таких як аналітичне читання, дебати, порівняльний аналіз, дослідницькі проєкти, спільна діяльність і використання цифрових ресурсів. Оцінювання поєднує формувальну та підсумкову складові, а також передбачає самооцінювання та взаємооцінювання з метою розвитку автономності та відповідальності за власне навчання.
Навчальна програма з предмета «Українська мова і література» має таку структуру:

- *Пояснювальна записка;*
- *Загальні компетентності;*
- *Специфічні компетентності;*
- *Змістові лінії та навчальний зміст;*
- *Приклади навчальної діяльності;*
- *Методичні рекомендації;*
- *Бібліографія.*

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.**
ЗК 3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК 4	**Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.**

XI-ий клас
СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприймання усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

XI-ий клас

СК 1.1. Оцінювання структури та дискурсивних стратегій текстів з огляду на ефективність і відповідність повідомлення меті та контексту спілкування.

Загальна частина (ЗЧ):
- *визначення зв'язності та цілісності тексту відповідно до мети комунікації;*
- *оцінювання доречності дискурсивних стратегій у контексті та ситуації спілкування;*
- *формулювання обґрунтованих суджень щодо ефективності структури тексту;*
- *порівняння комунікативної ефективності текстів із різною структурою;*
- *обґрунтування власних оцінок за допомогою відповідних прикладів із тексту.*

Профільна частина (ПЧ):
- *визначення та пояснення художніх засобів твору (стиль, ритм, образність);*
- *аналіз впливу історичного та культурного контексту на створення твору;*
- *визначення літературних напрямів і течій;*
- *порівняння способів розкриття однієї теми в різних епохах і культурах.*

СК 1.2. Критичний аналіз релевантності, достовірності та узгодженості інформації з різних джерел для обґрунтування аргументованої точки зору.

Загальна частина (ЗЧ):
- *оцінювання достовірності використаних джерел інформації;*
- *аналіз узгодженості та послідовності поданої інформації;*
- *виявлення можливих помилок, пропусків або інформаційних маніпуляцій;*
- *зіставлення інформації з різних джерел для підтримки власної позиції;*
- *формулювання аргументованої точки зору на основі критично перевіреної інформації.*

Профільна частина (ПЧ):
- *підготовка структурованих і аргументованих презентацій на основі опрацьованих джерел;*
- *використання засобів усного мовлення для забезпечення чіткості та переконливості висловлювання (голос, темп мовлення, жести, вираз обличчя);*
- *використання візуальних і аудіоматеріалів в академічних презентаціях.*

СК 1.3. Аналіз комунікативного наміру, ставлення автора та етичного виміру дискурсу з метою оцінювання впливу повідомлення на слухача.

Загальна частина (ЗЧ):
- *аналіз взаємозв'язку між комунікативним наміром і цінностями, що просуваються повідомленням;*
- *виявлення елементів, які підтримують або порушують етику дискурсу;*
- *оцінювання впливу повідомлення на слухача з етичної та соціальної перспективи;*
- *порівняння етичних і неетичних дискурсів на ту саму тему;*
- *формулювання критичних суджень щодо відповідальності автора.*

XI-ий клас
Профільна частина (ПЧ):
– *визначення маніпуляцій у рекламі та медіа;*
– *написання текстів з аналізом риторичних і переконувальних засобів.*
СК 1.4. Критичне оцінювання медіаповідомлення з метою визначення їхньої достовірності, відповідальності та соціального впливу.
Загальна частина (ЗЧ):
– *оцінювання ступеня достовірності проаналізованих медіаповідомлень;*
– *аналіз соціальної відповідальності комунікатора;*
– *виявлення можливих соціальних наслідків медіаповідомлень;*
– *порівняння медіаповідомлень із різних джерел;*
– *формулювання аргументованої критичної оцінки ролі масмедіа в суспільстві.*
Профільна частина (ПЧ):
– *аналіз представлення української культури в медіа;*
– *виявлення культурних стереотипів і упереджень;*
– *написання аналітичних текстів про вплив медіа на громадську думку.*

ЗК 2 - Правильне та свідоме використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах.

XI-ий клас
СК 2.1. Критичний аналіз використання мови з урахуванням контексту, норм і впливу, який вона справляє на слухача.
Загальна частина (ЗЧ):
– *аналіз відповідності мовлення комунікативному контексту;*
– *виявлення відхилень від мовних норм та їхніх наслідків;*
– *оцінювання впливу мовлення на слухача;*
– *порівняння способів використання мовлення в різних контекстах;*
– *формулювання аргументованих критичних висновків.*
Профільна частина (ПЧ):
– *використання засобів зв'язності в усному та писемному мовленні;*
– *формулювання аргументованих відповідей на складні питання;*
– *розвиток власного стилю висловлення.*
СК 2.2. Оцінювання якості письмових текстів з погляду їхньої структури, зв'язності та стилістичної доречності.
Загальна частина (ЗЧ):
– *визначення зв'язності та цілісності тексту;*
– *оцінювання структури та організації ідей;*
– *аналіз стилістичної відповідності меті та аудиторії;*
– *порівняння якості текстів із різними стилями;*
– *формулювання обґрунтованих оцінок щодо якості текстів.*
Профільна частина (ПЧ):
– *адаптування текстів до різних ситуацій спілкування та адресатів;*
– *створення оригінальних текстів на основі літературних творів;*
– *використання схем і планів під час створення текстів.*
СК 2.3. Аналіз виразності та ефективності мовлення в креативних і рефлексивних текстах.
Загальна частина (ЗЧ):
– *аналіз використаних засобів;*
– *оцінювання ефективності навчального матеріалу;*
– *аналіз взаємозв'язку між формою та змістом;*
– *порівняння виразності в різних текстах.*
Профільна частина (ПЧ):
– *використання художніх засобів для підсилення виразності мовлення;*
– *створення творчих текстів для вираження почуттів та емоцій.*
СК 2.4. Оцінювання способу використання мовних та інформаційних джерел у процесі написання текстів.
Загальна частина (ЗЧ):
– *оцінювання доречності використаних джерел;*
– *визначення способу інтеграції інформації в текст;*

XI-ий клас

- *виявлення помилок у використанні джерел;*
- *порівняння текстів із різним рівнем опрацювання джерел;*
- *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення написання текстів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання інформації з різних джерел для доповнення та уточнення власних висловлювань;*
- *складання оглядів і відгуків на основі опрацьованих джерел;*
- *добір та опрацювання інформації для виконання навчальних проєктів.*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XI-ий клас

СК 3.1. Критичний аналіз участі в усних і письмових взаємодіях з погляду ефективності та співпраці.

Загальна частина (ЗЧ):

- *критичний аналіз власної участі та участі однокласників у комунікативних видах діяльності на основі чітких критеріїв;*
- *самооцінювання та взаємооцінювання індивідуального внеску в колективну діяльність;*
- *порівняння стилів взаємодії та їхнього впливу на співпрацю і зрозумілість повідомлення;*
- *складання короткого оцінювального звіту щодо ефективності усної або письмової взаємодії.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання аргументів і контраргументів для обґрунтування власної думки*
- *проведення інтерв'ю та виконання дослідницьких проєктів у групі.*

СК 3.2. Оцінювання стратегій активного слухання, уточнення та зворотного зв'язку, що використовуються в комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання стратегій активного слухання, що використовуються в складних діалогах;*
- *аналіз впливу уточнення та зворотного зв'язку на якість комунікації;*
- *формулювання письмових рефлексій щодо ефективності використаних комунікативних стратегій;*
- *порівняння комунікативних ситуацій із конструктивним і неконструктивним зворотним зв'язком.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання стратегій початку, підтримання та завершення діалогу;*
- *уточнення повідомлень шляхом перефразування та переформулювання;*
- *виявлення поваги й відкритості в міжкультурному спілкуванні.*

СК 3.3. Аналіз аргументації та взаємодія в ситуаціях згоди й незгоди.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз аргументів і контраргументів у дебатах або аргументативних текстах;*
- *оцінювання логічної послідовності та доречності наведених прикладів;*
- *формулювання критичних висновків щодо висловленої позиції;*
- *переформулювання початкової позиції для підвищення ефективності аргументації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз зв'язку між текстом та історичним і культурним контекстом;*
- *виявлення стереотипів і упереджень;*
- *обґрунтування власної думки з використанням достовірних джерел.*

СК 3.4. Оцінювання відповідності мови різним рівням та комунікативним контекстам.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз відповідності мовлення меті, контексту та аудиторії;*
- *оцінювання усних і письмових повідомлень з погляду використаних мовних рівнів;*
- *критичний аналіз комунікації в цифровому та медійному середовищі;*
- *переформулювання повідомлень для їх пристосування до різних контекстів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *адаптування текстів до різних ситуацій спілкування та адресатів;*
- *аналіз впливу мовного регістру й тону на сприймання повідомлення.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.

XI-ий клас

СК 4.1. Оцінювання правильності та доречності використання мовних норм у складних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

XI-ий клас
– *критичне оцінювання граматичної та стилістичної правильності складних текстів;* – *виявлення та обґрунтування відхилень від мовної норми залежно від контексту;* – *порівняння мовних рівнів і оцінювання їхньої доречності;* – *написання критичних коментарів щодо мовлення, використаного в різних текстах.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *дотримання норм оформлення академічних текстів;* – *редагування та виправлення текстів відповідно до норм літературної мови;* – *використання розділових знаків для забезпечення чіткості та виразності висловлювання.*
СК 4.2. Аналіз ролі мовних структур у формуванні змісту та виразності повідомлення.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз взаємозв'язку між мовною структурою та загальним змістом повідомлення;* – *дослідження виразної цінності синтаксичних і лексичних конструкцій;* – *інтерпретація комунікативного наміру через аналіз мовних форм;* – *письмові рефлексії щодо стилістичного ефекту використаного мовлення* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз ролі граматичних структур у побудові змісту повідомлення;* – *аналіз ролі лексичних засобів у передаванні смислових і стилістичних відтінків;* – *свідоме використання мовних засобів під час створення різних типів текстів.*
СК 4.3. Оцінювання ефективності використання мовних засобів в усних і письмових висловлюваннях.
Загальна частина (ЗЧ): – *оцінювання впливу мовлення на чіткість і переконливість висловлювання;* – *порівняльний аналіз кількох варіантів вираження одного й того самого повідомлення;* – *критичний перегляд власних висловлювань;* – *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення мовлення.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *перегляд і вдосконалення текстів за визначеними критеріями;* – *надання та врахування рекомендацій щодо вдосконалення текстів;* – *самооцінювання власних текстів з метою вдосконалення мовлення.*
СК 4.4. Оцінювання значущості культурних та міжкультурних елементів у літературних і соціальних дискурсах.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтерпретація культурного значення мовлення, використаного в літературних і соціальних текстах;* – *аналіз того, як мовлення відображає культурні цінності та ідентичності;* – *оцінювання дискурсів з погляду міжкультурного діалогу;* – *критичні рефлексії щодо ролі мови в соціальному та культурному контекстах.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз культурних образів у медіа та літературі;* – *виявлення культурних стереотипів і упереджень;* – *написання текстів культурологічного аналізу.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XI-ий КЛАС

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Профільна частина (ПЧ):
Усне мовлення	Зміст спрямований на поглиблення усного спілкування як складного й такого, що підлягає оцінюванню, процесу, через: – аналіз взаємозв'язку між мовцем, повідомленням, слухачем, кодом, каналом і контекстом із визначенням чинників, що впливають на ефективність комунікації; – оцінювання структури усного повідомлення (вступ–основна частина–висновок) з погляду зв'язності, логічної	– аналіз риторичних засобів у класичних і сучасних текстах; – участь у діалогах, побудованих на співпраці та обміні думками; – виразне читання та інтерпретація літературних творів; – обґрунтування власної думки з урахуванням позиції співрозмовника;

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Профільна частина (ПЧ):
	послідовності та відповідності комунікативній меті; – аналіз способу формулювання думок і аргументованих позицій, зокрема використання нюансованої згоди та незгоди; – аналіз організованих усних взаємодій (дебати, круглий стіл, інтерв'ю) з наголосом на ролях, правилах і співпраці; – оцінювання відповідності мовних рівнів і дискурсивних стратегій освітнім, культурним і цифровим контекстам; – о оцінювання усних повідомлень культурного й громадянського спрямування, зокрема аудіо-відео медіадискурсів (інтерв'ю, репортажі, подкасти), з погляду їхнього впливу на слухача. *Примітка: діяльність спрямована на автономне спілкування та критичне оцінювання, а не лише на участь.*	– добір мовного регістру й тону відповідно до ситуації спілкування та мети повідомлення; – побудова висловлювання з чітким вступом, основною частиною та висновком.
Писемне мовлення та редагування	Зміст спрямований на зміцнення компетенцій автономного письма та критичної рефлексії щодо письмового тексту: – письмо як усвідомлений процес із наголосом на стратегічному плануванні, перегляді та редагуванні; – створення функціональних та інформативних текстів підвищеної складності (офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, узагальнення); – написання аргументативних і рефлексивних текстів із логічною структурою та чітко вираженою позицією; – організація тексту за допомогою тематичних абзаців, логічних зв'язок і послідовного розвитку ідей; – пристосування стилю та мовного рівня до мети комунікації й цільової аудиторії; – критичне оцінювання власних текстів і текстів однокласників на основі чітко визначених критеріїв. *Примітка: зміцнюється перехід від керованого письма до автономного та оцінювального письма.*	– рефлексивні тексти: структуроване аргументативне есе, читацький щоденник, критичний аналіз, рецензія, коментар; – робота з джерелами: систематичне дослідження, добір достовірних джерел, відбір і фіксація інформації; – відповідність темі: актуальність підходу, належна глибина та складність викладу; – правильність мовних конструкцій та уникнення мовного калькування: невластиві перенесення з інших мов; – доцільне використання слів у різних комунікативних ситуаціях; уникнення плеоназмів, надмірних повторів і паронімічних помилок; – тропи та стилістичні засоби і їхня роль у мовленні: метафора, порівняння, персоніфікація, алітерація, антитеза, гіпербола; естетичні та риторичні ефекти.
Читання	Зміст зосереджений на інтерпретації та оцінюванні повідомлення: – використання розширених стратегій читання (глобальної, вибіркової, аналітичної) з організацією інформації у схеми та концептуальні карти; – аналіз взаємозв'язку між темою, повідомленням, наміром автора та впливом на слухача;	– явний і прихований зміст тексту: читання та інтерпретація на різних рівнях. – порівняльний аналіз літературних періодів: еволюція тематики, стилю та ідейних орієнтирів. – літературні та культурні напрями: історичний, суспільно-політичний і культурний контекст; характерні ознаки

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Профільна частина (ПЧ):
	– дослідження структури тексту та дискурсивних послідовностей; – інтерпретація медіаповідомлень із наголосом на достовірності джерела та переконувальних техніках; – порівняння інформації з письмових, візуальних і аудіовізуальних текстів; – формулювання аргументованої думки та обґрунтованої особистої інтерпретації. *Примітка: наголос на причинно-наслідкових зв'язках, критичній інтерпретації та оцінюванні повідомлення.*	літературних і культурних напрямів, відображені у вивчених текстах.
Засоби побудови комунікації	Зміст опановується на функціонально-розвиненому рівні: – послідовне застосування норм орфографії та пунктуації в функціональних і аргументативних текстах; – використання складних морфосинтаксичних структур (узгодження, часові форми дієслів, розгорнуте речення); – аналіз зв'язності та цілісності тексту (сполучники, повтори, розвиток інформації); – використання лексичних і семантичних ресурсів (синонімія, полісемія, переносне значення); – оцінювання виражальних засобів і їхньої цінності залежно від контексту та комунікативного наміру. *Примітка: наголос на свідомому та оцінювальному використанні, а не на теоретичному описі.*	– аналіз зв'язку між мовними засобами та значенням тексту в художніх і нехудожніх творах; – свідоме використання аргументації: теза, аргумент, контраргумент, висновок; – організація висловлювання за допомогою сполучників, мовних засобів зв'язку та засобів зв'язності тексту; – аналіз стилів мовлення та їх відповідності меті спілкування і слухачам (читачам); – використання виражальних можливостей мови в наукових, публіцистичних і художніх текстах; – редагування текстів шляхом виявлення й виправлення мовних, стилістичних і логічних помилок; – створення складних аргументативних і рефлексивних текстів із чіткою структурою та належним обґрунтуванням; – аналіз публічного та медійного мовлення з погляду засобів переконання та побудови повідомлення.
Міжкультурні елементи	Зміст спрямований на розвиток компетентностей міжкультурного діалогу та критичного оцінювання: – аналіз того, як мова відображає культурну й соціальну ідентичність; – порівняння культурних перспектив у літературних, нелітературних і медійних текстах; – оцінювання культурних репрезентацій і стереотипів у публічному дискурсі; – використання доречного мовлення в міжкультурних і громадянських контекстах; – рефлексії щодо ролі комунікації у просуванні толерантності та соціальної відповідальності. *Примітка: аналітичний і рефлексивний рівень із наголосом на відповідальному*	– обмін інформацією про культурні особливості: опис свят, традицій і родинних подій; виявлення культурних стереотипів і упереджень; – аналіз представлення української культури в медіа: упередження, викривлення та їхній вплив на суспільне сприйняття; тексти, що утверджують етичні цінності, повагу та емпатію; – участь в ініціативах із популяризації української культури та розвитку міжкультурного діалогу; – порівняння тем і культурних мотивів в українській, румунській та європейській літературах; приклади з українського та румунського фольклору (народні пісні, казки, прислів'я, звичаї та обряди);

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Профільна частина (ПЧ):
	розташуванні та міжкультурному діалозі.	– блогові сторінки та дописи про свята і традиції: творче письмо з інформаційною та культурно-просвітницькою метою; – подкасти про родинні традиції та звичаї: створення, редагування та поширення аудіоматеріалів.

Зміст навчання XI-ий клас

Запропоновані для вивчення літературні твори належать до літературних напрямів і течій, що репрезентують основні етапи розвитку української літератури, з особливою увагою до реалізму, символізму та модернізму. У процесі їх опрацювання передбачається розвиток умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати та порівнювати літературні тексти з урахуванням історичного й культурного контексту, естетичних особливостей літературних напрямів і стильової своєрідності авторів.

Під час вивчення текстів увага приділятиметься використанню їх як для власне літературного аналізу, так і для дослідницької роботи, порівняння джерел, проведення дискусій, усних презентацій, написання інтерпретаційних, аргументативних і рефлексивних текстів, а також для розвитку навичок критичного сприймання культурних і медійних повідомлень.

Для поглиблення розуміння літературних творів можуть використовуватися додаткові ресурси — екранізації, театральні постановки, аудіо- та відеоматеріали, цифрові ресурси й літературно-критичні тексти, що сприятимуть формуванню міждисциплінарного, порівняльного та міжкультурного підходів.

Критерії добору текстів:

- доступність змісту відповідно до рівня інтелектуального та культурного розвитку учнів;
- літературна, естетична та виховна цінність творів;
- тематична, стильова та культурна актуальність;
- різноманітність літературних напрямів, жанрів і представлених авторів;

• відповідність обсягу запропонованих творів навчальному часу, відведеному на їх опрацювання протягом навчального року**.**

Упродовж 11 класу вивчатимуться повністю або фрагментарно твори лірики, прози, драматургії, світової та релігійної літератури, що дасть змогу учням визначати й інтерпретувати характерні ознаки реалізму, символізму та модернізму в українській літературі.

Для кожної тематичної одиниці або літературного напряму рекомендується опрацювання щонайменше двох текстів із можливістю розширення їх переліку за вибором учителя відповідно до особливостей учнівського колективу.

I. ЛІТЕРАТУРА

А. Реалізм в українській літературі

Вивчатимуться твори, репрезентативні для українського реалізму, з акцентом на відображення суспільної дійсності, моральний конфлікт, психологічний аналіз, взаємини між особистістю та громадою, а також художнє моделювання персонажів і життєвих ситуацій.

Поезія: Іван Франко – «Vivere memento», «Мойсей», «Притча про радість і смуток»; Леся Українка – «Напис в руїні».

Дослідження: тематичне й стильове розмаїття творчості класиків української літератури – Лесі Українки та Івана Франка.

Мала проза: Василь Стефаник – «Камінний хрест»; Михайло Коцюбинський – «На камені».

Дослідження: трагічна доля селянина Галичини на основі творів Василя Стефаника.

Повість / роман: Ольга Кобилянська – «Земля»; Іван Франко – «Захар Беркут».

Дослідження: проблема становлення людської свідомості на матеріалі повісті «Земля».

Драматургія: Іван Франко – «Украдене щастя».

Дослідження: життя і доля людини у творах Івана Франка.

Основні аспекти вивчення: взаємини особистості й суспільства, внутрішній і зовнішній конфлікт, психологізм, образ персонажа, наративна перспектива, мовно-стильові особливості, формулювання аргументованих інтерпретацій із опорою на текст та історико-культурний контекст**.**

Б. Символізм в українській літературі

Вивчатимуться ліричні твори, характерні для символізму, з акцентом на сугестивність, символіку, музичність, багатозначність та художню виразність поетичного образу.

Поезія: Микола Вороний – «Рубіни»; Максим Рильський – «Троянди й виноград».

Основні аспекти вивчення: поетичний символ, відповідності, музичність вірша, сугестія, витонченість художнього вислову, інтерпретація прихованих смислів, порівняння особливостей символізму та реалізму.

В. Модернізм в українській літературі
Вивчатимуться твори, що репрезентують український модернізм, з акцентом на оновлення художнього вислову, індивідуалізацію мовлення, композиційну свободу, іронію та різноманітність форм відображення дійсності.
Поезія: Олександр Олесь – «Чари ночі»; Микола Корсюк – твори за вибором.
Проза: Остап Вишня – «Моя автобіографія»; Степан Ткачук – твір за вибором.
Основні аспекти вивчення: модерність художньої мови, суб'єктивність висловлювання, іронія та самоіронія, взаємозв'язок традиції й новаторства, формулювання критично обґрунтованої позиції щодо прочитаних творів.
Г. Світова література
Добираються твори, які дають змогу здійснювати тематичні, стильові та культурні порівняння з творами української літератури, що вивчаються за програмою.
Антон Павлович Чехов – «Хамелеон» (в українському перекладі).
Основні аспекти вивчення: людські типи й характери, іронія, побудова сюжетних ситуацій, порівняння способів розкриття тем і мотивів у різних літературах, розвиток міжкультурної компетентності.
Ґ. Релігійна література
Вивчатимуться релігійні тексти, що мають культурну та духовну цінність і сприяють осмисленню взаємозв'язку морального, символічного та художнього вимірів слова.
«Псалми Давида» у зіставленні з «Псалмами» Тараса Шевченка.
Основні аспекти вивчення: духовний вимір тексту, взаємозв'язок релігійного та поетичного текстів, виразність мовлення, моральні й культурні цінності, порівняння культурних моделей і різних способів художнього вираження.
Тексти добираються з урахуванням критеріїв доступності, художньої цінності, привабливості та різноманітності, а також відповідно до обсягу навчального часу, відведеного на їх опрацювання протягом навчального року.
Рекомендується поєднувати вивчення текстів із літературним аналізом, коментуванням, дискусіями, порівняльною інтерпретацією, дослідницькою діяльністю, усними презентаціями та написанням критичних, аргументативних і рефлексивних текстів, що сприятиме розвитку навичок критичного сприймання, точного й нюансованого висловлення думок, а також усвідомленого використання культурних і міжкультурних елементів.
Примітка. Учитель має право адаптувати та доповнювати перелік текстів відповідно до рівня підготовки учнів, особливостей класного колективу та наявних дидактичних ресурсів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Процес навчання, викладання та оцінювання з дисципліни «Українська рідна мова і література» у 11 класі спрямований на розвиток умінь поглибленого літературного аналізу, критичного мислення, аргументації та міжкультурної рефлексії. На цьому етапі учні здатні оперувати складними літературознавчими й мовознавчими поняттями, інтерпретувати тексти з різних позицій і формулювати обґрунтовані оцінні судження.
Навчальний процес орієнтований на учня та передбачає зміцнення його автономності в навчанні шляхом інтеграції мовної, літературної, комунікативної, культурної та медіаосвітньої складових. Особлива увага приділяється осмисленню змісту в історичному, культурному й суспільному контекстах, а також формуванню критичного та рефлексивного сприймання інформації.
Загальні принципи
Навчальна діяльність ґрунтується на таких принципах:
- учнецентрований підхід через активне залучення до аналізу, інтерпретації та оцінювання художніх і нехудожніх текстів;
- інтегроване вивчення мови й літератури, що забезпечує одночасний розвиток умінь сприймання, продукування та взаємодії;
- культурна та міжкультурна контекстуалізація через звернення до української, румунської та світової літератури;
- розвиток критичного мислення шляхом порівняльного аналізу, аргументації та оцінювання різних типів дискурсу;
- безперервне формувальне оцінювання, спрямоване на поступ, саморегуляцію та відповідальність за результати навчання;
- розвиток самостійності через перехід від діяльності за зразком до дослідницьких і творчих проєктів.

Рекомендовані види навчальної діяльності
Для розвитку передбачених програмою компетентностей рекомендується використовувати різноманітні та поступово ускладнені види діяльності:
- аналітичне та інтерпретаційне читання літературних текстів у зв'язку з літературними напрямами (реалізм, символізм, модернізм), історичним і культурним контекстами;

- порівняльний аналіз творів різних епох і художніх напрямів;
- створення графічних організаторів (концептуальних карт, схем, порівняльних таблиць) для структурування інформації та розвитку системного мислення;
- написання аргументативних текстів, критичних есе та рецензій з метою розвитку академічного мовлення;
- виконання індивідуальних і групових проєктів літературного та культурного спрямування;
- академічні дебати та круглі столи на літературні, культурні й медійні теми;
- аналіз медійного дискурсу з акцентом на виявлення стратегій впливу та культурних стереотипів;
- творча інтерпретація текстів (адаптації, переосмислення, інсценізації, тематичні портфоліо);
- використання літературно-критичних текстів і коментарів для поглиблення інтерпретації.

Рекомендації щодо організації навчальної діяльності

Учителям рекомендується застосовувати різноманітні та гнучкі стратегії навчання, поєднуючи:

- індивідуальні види діяльності для осмислення, аналізу та письмової роботи;
- роботу в парах і групах для співпраці та обговорення;
- інтерактивні форми роботи, що стимулюють діалог і активну участь;
- дослідницькі завдання, засновані на пошуку, доборі та опрацюванні інформації.

Доцільним є використання автентичних матеріалів (повних художніх текстів, літературно-критичних фрагментів, медіаресурсів), а також міжпредметних зв'язків із дисципліною «Румунська мова і література» для проведення порівняльного аналізу та поглиблення інтерпретаційних умінь.

Використання цифрових технологій

Інтеграція цифрових технологій сприяє розвитку комунікативних, аналітичних і презентаційних умінь:

- використання освітніх платформ і цифрових ресурсів для пошуку та опрацювання інформації;
- створення мультимедійних презентацій і цифрових проєктів;
- застосування інструментів онлайн-співпраці для групової роботи;
- критичний аналіз цифрового та медійного контенту.

Оцінювання

Оцінювання поєднує формувальні та підсумкові підходи й передбачає використання різних інструментів:

- систематичне спостереження за навчальною діяльністю учнів;
- портфоліо (у тому числі цифрове);
- індивідуальні та групові проєкти;
- усні презентації та дебати;
- письмові роботи (аналіз, есе, коментар, тестування).

Рекомендується застосовувати самооцінювання та взаємооцінювання для розвитку відповідальності за результати навчання й усвідомлення власного поступу.

Підсумок

У цілому навчання дисципліни «Українська рідна мова і література» у 11 класі спрямоване на формування учнів, здатних:

- правильно, виразно й доречно використовувати рідну мову в різних ситуаціях спілкування;
- критично інтерпретувати складні літературні та культурні тексти;
- формулювати аргументовані судження та оцінки;
- усвідомлювати й цінувати власну культурну ідентичність у міжкультурному середовищі;
- активно й відповідально брати участь в академічній та суспільній комунікації.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Міністерство освіти. Навчальна програма з дисципліни «Українська рідна мова і література», 11 клас, спільний базовий навчальний план та навчальний план спеціалізації. Бухарест.
- Міністерство освіти. Національна навчальна програма. Методичні орієнтири щодо впровадження компетентнісного навчання.
- Pânișoară, I.-O. *Comunicarea eficientă*. Iași: Polirom.
- Dumitru, I. Al. *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea activă*. Timișoara.
- Ionescu, M. (coord.). *Didactica limbii și literaturii materne în învățământul preuniversitar*. București: EDP.
- Дидактичні стратегії розвитку комунікативних компетентностей. Бухарест: Didactică și Pedagogică.
- Zaharia, S. Дидактика читання і формування комунікативних компетентностей. Бухарест.
- Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ.

- Франко, І. Вибрані твори.
- Українка, Леся. Поезії та драматичні твори.
- Коцюбинський, М. Вибрана проза.
- Кобилянська, О. Земля.
- Стефаник, В. Новели.
- Вороний, М. Вибрані поезії.
- Олесь, О. Вибрані поезії.
- Біблія. Псалми Давида.
- Шевченко, Т. Псалми.
- Чехов, А. П. Хамелеон та інші оповідання (в українському перекладі).

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCKUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 143A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă

Clasa a XII-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 143
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă*, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru clasa a XII-a, destinată filierei teoretice, profilului umanist, specializarea filologie, urmărește consolidarea și valorificarea superioară a competențelor lingvistice, literare, culturale și interculturale formate în anii anteriori, în acord cu modelul european al competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Demersul curricular are un caracter sintetic și formativ, fiind orientat spre dezvoltarea receptării critice, a exprimării autonome și argumentate, a reflecției culturale și a raportării conștiente la identitatea lingvistică și literară ucraineană.

În conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și ale Ordinului ministrului educației nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplina Limba și literatura maternă beneficiază, la clasa a XII-a, de același statut și de aceleași alocări orare ca disciplina Limba și literatura română, respectiv:

• în trunchiul comun (TC) – 2 ore pe săptămână;

• în curriculumul de specialitate (CS) – 2 ore pe săptămână.

Prin conținuturile și activitățile propuse, disciplina contribuie la realizarea profilului absolventului de liceu, prin dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă în limba maternă, a capacității de analiză și interpretare critică, a autonomiei în învățare, precum și a sensibilității față de valorile culturale proprii și universale. Studiul limbii și literaturii ucrainene materne sprijină consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor, precum și formarea unei atitudini responsabile, reflexive și deschise față de diversitatea culturală și față de realitățile lumii contemporane.

Programa vizează dezvoltarea competențelor de receptare și interpretare a mesajelor orale, scrise și media, în contexte de complexitate crescută, prin analiza aprofundată a textelor literare și nonliterare, prin selectarea, organizarea și sintetizarea informațiilor provenite din surse multiple, precum și prin formularea unor puncte de vedere argumentate și nuanțate. Elevii sunt încurajați să identifice relații între text, context, intenție autorală și efect estetic, să analizeze critic discursul public și mediatic și să utilizeze limba ucraineană în mod adecvat, expresiv și conștient.

Componenta literară a programei este centrată pe studiul unor texte reprezentative din poezia și proza ucraineană contemporană, precum și pe raportarea acestora la literatura universală și la literatura autorilor ucraineni din România. Sunt valorificate perspective comparative, culturale și interculturale, urmărindu-se înțelegerea temelor, motivelor, viziunilor artistice, a structurilor compoziționale și a particularităților de limbaj. În acest mod, elevii își dezvoltă capacitatea de interpretare critică, de contextualizare culturală și de raportare reflexivă la valorile literaturii ucrainene în context european.

În domeniul limbii și comunicării, activitățile de învățare sunt orientate spre formarea unei exprimări orale și scrise clare, coerente, corecte și expresive, adecvate unor contexte variate: academice, culturale, sociale și media. Elevii redactează texte funcționale, argumentative, reflexive, creative și critice, participă la dezbateri, interviuri, proiecte colaborative și prezentări, își susțin opiniile cu argumente relevante și își adaptează discursul în funcție de scop, context și interlocutor. O atenție specială este acordată capacității de a integra informații din surse diverse, de a utiliza terminologia adecvată și de a respecta normele de citare și de etică a documentării.

Programa acordă, de asemenea, o importanță deosebită aplicării corecte și funcționale a normelor limbii ucrainene, prin valorificarea resurselor gramaticale, lexicale, ortografice și stilistice în contexte de comunicare din ce în ce mai complexe. Se urmărește dezvoltarea capacității de analiză a structurilor lingvistice și a valorii lor semantice și estetice, precum și exersarea unui control conștient asupra propriei exprimări, în procesul de redactare, revizuire și ameliorare a textelor.

Dimensiunea interculturală este integrată sistematic în cadrul programei, prin valorificarea patrimoniului cultural ucrainean, prin raportarea la cultura română și la cultura europeană și prin analiza critică a reprezentărilor identitare și culturale în literatură și media. Elevii sunt stimulați să recunoască diversitatea perspectivelor culturale, să identifice și să deconstruiască stereotipuri și prejudecăți, precum și să utilizeze limba maternă ca instrument de afirmare identitară, de dialog și de cooperare interculturală.

Strategiile didactice recomandate vizează implicarea activă a elevilor în învățare, prin lectura analitică și interpretativă, dezbatere, analiză comparativă, exerciții de redactare, activități colaborative, proiecte de cercetare și utilizarea responsabilă a resurselor digitale. Evaluarea îmbină dimensiunea formativă și cea sumativă, fiind orientată spre progres, reflecție și autoreglare, prin valorizarea autoevaluării, a evaluării între colegi și a feedbackului constructiv.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă este structurată astfel:
Notă de prezentare;
Competențe generale;
Competențe specifice;
Domenii de conținut și conținuturi de învățare;
Exemple de activități de învățare;
Sugestii metodologice;
Referințe bibliografice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 – Receptarea și interpretarea mesajelor orale și scrise.

Clasa a XII-a

CS 1.1. Integrarea strategiilor de receptare și analiză pentru construirea unor interpretări personale coerente ale textelor, adaptate contextelor complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC):
- *integrarea strategiilor de analiză textuală în interpretarea mesajelor complexe;*
- *corelarea informațiilor, ideilor și perspectivelor din texte diferite;*
- *formularea unor interpretări personale argumentate;*
- *adaptarea interpretării la contexte culturale, sociale și civice diverse;*
- *susținerea interpretărilor prin argumente și exemple relevante.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *analiza particularităților compoziționale și artistice ale textului literar;*
- *identificarea relațiilor intertextuale și a conexiunilor culturale dintre opere;*
- *redactarea unor eseuri de interpretare literară argumentate, utilizând terminologia de specialitate.*

CS 1.2. Construirea unor mesaje complexe, bine argumentate, prin integrarea critică a informațiilor din surse diverse

Trunchiul comun (TC):
- *selectarea și integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *organizarea argumentelor într-o structură coerentă și eficientă;*
- *formularea mesajelor adaptate scopului, contextului și publicului;*
- *justificarea alegerii surselor și a strategiilor de comunicare;*
- *revizuirea mesajelor în vederea creșterii clarității și impactului.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *evaluarea critică a diferitelor tipuri de surse și a credibilității acestora;*
- *realizarea de sinteze pe baza informațiilor provenite din surse diverse;*
- *elaborarea unor proiecte de cercetare care integrează perspective și surse multiple.*

CS 1.3. Construirea unor poziții critice și etice față de mesaje și practici discursive, cu asumarea impactului social al comunicării.

Clasa a XII-a
Trunchiul comun (TC): – *formularea unor poziții personale față de mesaje publice și discursuri sociale;* – *argumentarea pozițiilor din perspectivă etică și civică;* – *evaluarea consecințelor sociale ale comunicării;* – *raportarea critică la practici discursive problematice;* – *asumarea responsabilității față de impactul comunicării proprii.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza strategiilor persuasive și a mijloacelor retorice utilizate în diferite tipuri de texte;* – *identificarea formelor de manipulare și a mesajelor implicite din discursul public și media;* – *redactarea unor analize critice privind relația dintre mesaj, valori și impactul social.*
CS 1.4. Crearea unor produse media sau multimodale pentru comunicare eficientă și responsabilă în contexte sociale și civice.
Trunchiul comun (TC): – *proiectarea unor produse media sau multimodale (text, imagine, audio, video);* – *integrarea mesajului verbal și nonverbal în mod coerent;* – *adaptarea produsului media la public și scop;* – *evaluarea impactului comunicării realizate;* – *revizuirea produsului media din perspectiva responsabilității sociale.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza elementelor vizuale și auditive utilizate în diferite produse media;* – *identificarea stereotipurilor și a reprezentărilor distorsionate din discursul media;* – *realizarea unor analize critice privind impactul mesajelor media asupra societății și identității culturale.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a limbajului pentru construirea unor enunțuri adecvate și eficiente în contexte complexe.
Trunchiul comun (TC): – *utilizarea autonomă a limbajului în contexte academice, sociale și civice;* – *adaptarea discursului la situații de comunicare complexe;* – *asumarea responsabilității pentru efectele comunicării proprii;* – *revizuirea enunțurilor pentru creșterea preciziei și impactului;* – *argumentarea alegerilor lingvistice realizate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *utilizarea conștientă a mijloacelor de coeziune și expresivitate în redactarea textelor;* – *analiza și valorificarea efectelor stilistice ale limbajului în diferite contexte de comunicare;* – *redactarea unor texte care evidențiază un stil personal și utilizarea adecvată a resurselor lingvistice.*
CS 2.2. Elaborarea de texte complexe, coerente și argumentate, adaptate scopului și publicului
Trunchiul comun (TC) – *elaborarea de texte argumentative complexe;* – *structurarea riguroasă a ideilor și argumentelor;* – *integrarea surselor în mod critic și responsabil;* – *adaptarea textului la publicul-țintă;* – *revizuirea textului pentru optimizarea coerenței și expresivității.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *redactarea unor eseuri de diferite tipuri, utilizând strategii argumentative adecvate;* – *adaptarea resurselor lingvistice și stilistice la scopul comunicării și la publicul-țintă;* – *elaborarea unor texte care evidențiază o poziție personală argumentată și utilizarea adecvată a terminologiei.*
CS 2.3. Valorificarea creativă și personală a limbajului în producții scrise și orale cu relevanță culturală și civică.
Trunchiul comun (TC): – *realizarea de producții scrise și orale cu mesaj personal;* – *valorificarea limbajului expresiv în contexte culturale și civice;* – *integrarea valorilor și atitudinilor personale în discurs;* – *evaluarea impactului comunicării asupra publicului;*

Clasa a XII-a

- *asumarea identității discursive proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unor eseuri literare care îmbină analiza textului cu interpretarea personală;*
- *crearea unor texte creative prin utilizarea diverselor resurse lingvistice și artistice;*
- *elaborarea unor texte critice sau culturale pe baza observațiilor proprii și a unor surse diverse.*

CS 2.4. Integrarea critică a resurselor lingvistice și informaționale în producerea unor texte autonome.

Trunchiul comun (TC):

- *integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *evaluarea credibilității și relevanței surselor;*
- *realizarea de texte autonome, bine documentate;*
- *respectarea normelor etice privind utilizarea surselor;*
- *revizuirea textelor din perspectiva coerenței și responsabilității.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *realizarea unor cercetări pe teme literare și culturale utilizând surse diverse;*
- *integrarea informațiilor din surse de specialitate în analize și interpretări proprii;*
- *elaborarea unor bibliografii și prezentări documentate pe baza surselor consultate.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XII-a

CS 3.1. Participarea responsabilă și asumată la interacțiuni orale și scrise în contexte sociale, culturale și civice.

Trunchiul comun (TC):

- *participarea activă și responsabilă la dezbateri, mese rotunde sau consultări simulate pe teme sociale, culturale și civice;*
- *implicarea în proiecte educaționale sau comunitare care presupun comunicare publică organizată (campanii, prezentări, inițiative civice);*
- *formularea și exprimarea unor poziții personale asumate, în contexte publice sau semi-publice;*
- *reflecția scrisă asupra rolului propriu în procesul de comunicare civică.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *participarea la discuții și dezbateri pe teme literare, culturale și sociale;*
- *formularea și susținerea unor puncte de vedere argumentate în contexte academice;*
- *realizarea unor prezentări, interviuri sau proiecte de comunicare pe teme culturale.*

CS 3.2. Utilizarea autonomă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe.

Trunchiul comun (TC):

- *utilizarea autonomă și flexibilă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe;*
- *gestionarea situațiilor de comunicare sensibile sau conflictuale prin dialog și argumentare;*
- *autoreglarea comportamentului comunicativ în funcție de context și interlocutor;*
- *analiza critică a eficienței strategiilor de comunicare utilizate..*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza critică a mesajelor orale complexe și identificarea ideilor explicite și implicite;*
- *formularea unor răspunsuri argumentate care valorifică perspective diverse;*
- *participarea la discuții academice prin sintetizarea și integrarea ideilor relevante.*

CS 3.3. Construirea și susținerea unor poziții argumentate în contexte culturale, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC):

- *construirea unor discursuri argumentative complexe pe teme civice, culturale sau de interes public;*
- *susținerea publică a unor poziții prin argumente, contraargumente și exemple relevante;*
- *formularea de propuneri și soluții argumentate pentru probleme identificate;*
- *evaluarea coerenței, relevanței și impactului argumentării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza structurilor argumentative din texte literare, culturale și media;*
- *formularea și susținerea unor poziții critice argumentate pe teme culturale, sociale și etice;*
- *redactarea unor eseuri argumentative bazate pe surse credibile și raționamente coerente.*

CS 3.4. Utilizarea flexibilă și responsabilă a registrelor de limbaj în contexte diverse de comunicare.

Clasa a XII-a

Trunchiul comun (TC):

- *adaptarea discursului la contexte publice, instituționale și media;*
- *utilizarea responsabilă și etică a limbajului în spațiul public și digital;*
- *analiza mesajelor publice din perspectiva adecvării registrului și a impactului social;*
- *reformularea mesajelor pentru creșterea clarității, responsabilității și eficienței comunicative.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza variațiilor stilistice și a registrelor de limbă în texte literare și media;*
- *rescrierea textelor prin modificarea registrului și a stilului în funcție de contextul comunicării;*
- *utilizarea adecvată a limbajului academic și a terminologiei de specialitate în comunicarea orală și scrisă.*

CG 4 – CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XII-a

CS 4.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a normelor limbii în contexte academice, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC):

- *utilizarea autonomă a normelor gramaticale, ortografice și stilistice în contexte academice, sociale și civice;*
- *redactarea de texte complexe (eseu argumentativ, discurs public, articol de opinie), cu respectarea riguroasă a normelor limbii;*
- *autoreglarea limbajului în funcție de context, scop și public;*
- *evaluarea critică a corectitudinii și adecvării limbajului utilizat în producții proprii și publice.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza rolului structurilor gramaticale și sintactice în construirea sensului și a expresivității textului;*
- *aplicarea conștientă a normelor ortografice, ortoepice și de punctuație în redactarea textelor;*
- *redactarea unor texte care demonstrează utilizarea corectă și adecvată a normelor limbii ucrainene.*

CS 4.2. Integrarea conștientă a structurilor lingvistice pentru rafinarea expresivității și preciziei discursului.

Trunchiul comun (TC):

- *integrarea strategică a structurilor lingvistice pentru rafinarea discursului;*
- *adaptarea expresivității limbajului la intenția comunicativă;*
- *construirea unor texte elaborate, coerente și precise din punct de vedere stilistic;*
- *revizuirea discursului propriu pentru optimizarea clarității, expresivității și preciziei.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza rolului structurilor sintactice și lexicale în construirea sensului și a expresivității textului;*
- *interpretarea relației dintre forma lingvistică și conținut în textele literare;*
- *redactarea unor analize care evidențiază efectele stilistice și expresive ale limbajului.*

CS 4.3. Valorificarea strategică a resurselor lingvistice în producerea unor mesaje cu impact personal și public.

Trunchiul comun (TC):

- *utilizarea vocabularului și a structurilor expresive în mesaje cu impact personal și public;*
- *elaborarea de discursuri argumentative și persuasive pe teme sociale și civice;*
- *evaluarea eficienței limbajului utilizat în contexte reale de comunicare publică;*
- *adaptarea mesajului în funcție de reacțiile receptorilor și de impactul comunicării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *utilizarea conștientă a resurselor stilistice și expresive în elaborarea textelor proprii;*
- *valorificarea structurilor lingvistice pentru obținerea unor efecte de sens și expresivitate;*
- *redactarea unor texte complexe care demonstrează controlul limbii și asumarea unei perspective personale.*

CS 4.4. Integrarea elementelor culturale și interculturale în construcții discursive proprii, cu relevanță socială și civică.

Trunchiul comun (TC):

- *construirea de discursuri care reflectă conștient identitatea culturală proprie;*
- *integrarea referințelor culturale în texte cu relevanță socială și civică;*
- *promovarea dialogului intercultural prin utilizarea responsabilă a limbajului;*
- *evaluarea impactului cultural și social al discursului propriu în contexte interculturale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza reprezentărilor culturale și a stereotipurilor în literatură și media;*
- *interpretarea relației dintre identitatea culturală, textul literar și contextul social;*
- *elaborarea unor texte și proiecte care valorifică patrimoniul cultural ucrainean în context european.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
Comunicare orală	- comunicarea orală ca practică socială și civică: rolul comunicării în spațiul public; relația dintre discurs, putere, responsabilitate și impact social. - discursul public și instituțional: structura discursului argumentativ public (introducere – problematizare – argumentare – concluzie); adaptarea mesajului la contexte academice, civice și media. - poziționare și asumare discursivă: formularea și susținerea unor poziții personale asumate în contexte sociale și civice. - interacțiuni orale cu impact public: dezbateri civice, mese rotunde, consultări simulate, interviuri; gestionarea cooperării și a conflictului. - registre și etică a comunicării: utilizarea responsabilă a registrelor formal, academic, media și digital; respectarea normelor etice. - mesaje media orale: analiză critică și producere de discursuri audio-video (interviu, podcast, discurs public), din perspectiva impactului social și a responsabilității civice. - observații: accent pe asumare, responsabilitate și participare civică, nu doar pe eficiență comunicativă.	- analiză retorică a textelor clasice și contemporane - citire expresivă și interpretare a textelor literare - dramatizare și punere în scenă: analiza subtext-ului, intonație, mimică - interviuri jurnalistice: tehnici de anchetă și formulare de întrebări - reportaj oral și narație jurnalistică - interviuri jurnalistice: tehnici de anchetă și formulare de întrebări - reportaj oral și narație jurnalistică - comunicare în media tradițională și digitală
Scriere și redactare	- scrierea ca act civic și responsabil: planificarea, redactarea și revizuirea textelor cu impact public. - texte cu funcție publică și civică: eseu argumentativ, articol de opinie, discurs scris, propunere civică, manifest, petiție. - argumentare complexă: formularea poziției, susținerea prin argumente și contraargumente, propunerea de soluții. - integrarea responsabilă a surselor: selecție critică, citare corectă, respectarea normelor etice. - adaptarea stilului și registrului la public, scop și context instituțional sau media. - revizuirea textului din perspectiva impactului social și etic. - observații: se consolidează redactarea autonomă, reflexivă și civică.	- analiza literară: teme, motive, stilistică, simbolism, intertextualitate - scriere creativă (scurtă poveste, fragmente narative cu complexitate psihologică, - eseul literar și reflecția critică asupra propriei creații - analiza literară: teme, motive, stilistică, simbolism, intertextualitate - eseul de opinie: poziție clară, dovezi, retorica persuasivă - eseul comparativ: analiză a similitudini și diferențe între texte sau autori - știre și reportaj, interviu scris, recenzie și critică culturală

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
Lectură	- lectura critică a discursului public: identificarea intenției, poziționării și strategiilor persuasive. - interpretarea mesajelor complexe: texte literare, nonliterare și media cu relevanță socială și civică. - analiza relației mesaj – context – impact: efectele comunicării asupra comunității și receptorului. - compararea perspectivelor din surse diferite (texte scrise, media, discursuri publice). - construirea unei interpretări personale asumate, susținute prin argumente și exemple. - evaluarea etică a mesajelor și practicilor discursive. - observații: accent pe interpretare critică, responsabilitate și poziționare civică.	- mesaj explicit vs. implicit: lectura pe multiple niveluri - analiza comparativă a perioadelor: evoluția temelor, stilului, ideologii. - curente culturale/curente literare: context istoric, social-politic, evenimențial; trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele studiate
Elemente de construcție a comunicării	- norme ale limbii aplicate autonom în contexte academice, sociale și civice. - structuri lingvistice complexe utilizate strategic pentru claritate, precizie și impact. - coerență și coeziune în discursuri argumentative și persuasive. - resurse lexicale și stilistice pentru exprimarea poziției și a valorilor personale. - rafinarea expresivității în funcție de intenția comunicativă și de public. - observații: nivel avansat, orientat spre autoreglare și responsabilitate lingvistică.	- observarea coeziunii/coerenței în texte-model (conectori, reluări, repetiții semnificative) și raportarea la propria scriere. - studierea mijloacelor lingvistico-stilistice (figuri, registru, ritm, punctuație expresivă) și a efectului asupra receptorului. - analiza tipurilor de texte (narativ, descriptiv, argumentativ) pentru identificarea particularităților de structură și expresivitate; transfer în redactare. - etape de scriere aplicate pe texte nonliterare (tip, structură, fir logic, construcție lingvistică). - stiluri funcționale: jurnalistic, literar, academic, conversațional
Elemente de interculturalitate	- identitate culturală și discurs: exprimarea conștientă a identității proprii în contexte publice. - dialog intercultural: compararea perspectivelor culturale și civice din texte și discursuri. - analiza critică a stereotipurilor și prejudecăților în mass-media și discursul public. - utilizarea limbajului ca instrument de mediere culturală și civică. - responsabilitate socială și etică a comunicării într-o societate diversă. - observații: nivel asumativ și reflexiv, cu accent pe participare civică și dialog intercultural.	- identitate culturală ucraineană: sărbători/obiceiuri reprezentative; specificul comunicării nonverbale; muzică și dans – texte/fragmente suport. - texte literare pe teme universale și civice (prietenie, democrație, drepturi); proverbe/zicători/anecdote ca reflectare a mentalității. - schimb de informații despre specificul cultural (descrierea unei sărbători/eveniment de familie), evitarea stereotipiilor; identificarea și deconstrucția stereotipurilor. - analiza critică a reprezentărilor culturii ucrainene în mass-media: tipuri de prejudecăți/distorsiuni; articol de analiză culturală bazat pe fapte; efectele discursului media asupra percepției; texte care cultivă etica, empatia, respectul. - participarea la inițiative de promovare a culturii ucrainene și de dialog intercultural.

Conținuturi: Clasa a XII-a:

Textele literare propuse pentru studiu aparțin literaturii ucrainene contemporane și unor direcții și formule estetice relevante pentru evoluția acesteia, cu accent pe poezia și proza contemporană, precum și pe raportarea la literatura universală și la literatura autorilor ucraineni din diferite spații culturale. Se va urmări dezvoltarea competențelor de receptare, analiză, interpretare și comparare a textelor literare, prin raportare la contextul istoric și cultural, la particularitățile expresive ale discursului contemporan și la specificul stilistic al autorilor studiați.

În studierea textelor se va avea în vedere valorificarea acestora atât pentru analiza literară propriu-zisă, cât și pentru activități de documentare, comparare a surselor, dezbatere, prezentare orală, redactare de texte interpretative, argumentative și reflexive, precum și pentru exerciții de receptare critică a mesajelor culturale și media.

Pentru aprofundarea înțelegerii textelor, pot fi utilizate și resurse complementare – ecranizări, spectacole, materiale audio-video, resurse digitale, texte critice, documente culturale și reproduceri de artă – în vederea dezvoltării unei perspective interdisciplinare, comparative și interculturale.

Criterii de selecție a textelor:

- accesibilitatea conținutului în raport cu nivelul de dezvoltare intelectuală și culturală al elevilor;
- valoarea literară, estetică și formativă a operelor;
- relevanța tematică, stilistică și culturală;
- varietatea autorilor, a speciilor și a perspectivelor literare;
- echilibrul dintre volumul lecturilor propuse și timpul disponibil pe parcursul anului școlar;
- posibilitatea realizării unor corelații interculturale și interdisciplinare.

Pe parcursul clasei a XII-a se vor studia, integral sau fragmentar, texte din lirica și proza contemporană, literatură universală și literatura autorilor ucraineni din spațiul natal, astfel încât elevii să poată identifica și interpreta trăsături definitorii ale literaturii contemporane, să realizeze analize comparative și să valorifice relațiile dintre literatură, cultură și identitate. Pentru fiecare unitate tematică, se recomandă studierea a cel puțin două texte, cu posibilitatea extinderii, la alegerea profesorului, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

I. LITERATURĂ

A. Poezia contemporană

Se vor studia texte reprezentative pentru poezia ucraineană contemporană, urmărindu-se diversitatea tematică și expresivă, relația dintre experiența individuală și contextul istoric, precum și reflecția asupra identității, memoriei și libertății.

Poezia: Ivan Drač (Іван Драч) – „Balada despre floarea-soarelui” („Балада про соняшник”), „Balada neamului” („Балада роду”), „Aripi” („Крила”), „Madona de la Cernobîl” („Чорнобильська мадонна”); Pavlo Tîcina (Павло Тичина) – „Crângurile foșnesc” („Гаї шумлять”), „Harfe, harfe...” („Арфами, арфами”); Vasîl Stus (Василь Стус) – „Ce bine e că nu mă tem de moarte” („Як добре те, що смерті не боюсь я”), „Întinderea mea are patru pe patru” („Весь обшир мій чотири на чотири”); Lina Kostenko (Ліна Костенко) – „Înfricoșătoare sunt cuvintele când tac...” („Страшні слова, коли вони мовчать...”), „Soarta” („Доля”).

Studiu de caz: Generația de sacrificiu (în literatură și în artele plastice).

Aspecte vizate: tematica identității și a memoriei, expresia poetică a experienței istorice, utilizarea simbolului și a metaforei, particularitățile limbajului poetic contemporan, relația dintre text și context, interpretarea sensurilor explicite și implicite, formularea unor interpretări argumentate.

B. Proza contemporană.

Se vor studia texte reprezentative pentru proza ucraineană contemporană și pentru literatura scriitorilor șaizeciști, urmărindu-se reflectarea valorilor morale și culturale, relația dintre individ și societate și diversitatea formelor narative.

Proza: Oles Honcear (Олесь Гончар) – „Catedrala” („Собор”);

Lina Kostenko (Ліна Костенко) – „Marusia Ciurai” („Маруся Чурай”);

Hrihir Tiutiunnîk (Григір Тютюнник) – „Trei cuci cu plecăciune” („Три зозулі з поклоном”).

Studiu de caz: Trăsături comune și diferențe în literatura contemporană.

Aspecte vizate: construcția personajului, conflictul interior și exterior, perspectiva narativă, relația dintre memorie și identitate, dimensiunea etică a textului, formularea unor interpretări comparative și argumentate.

C. Literatura universal

Se vor selecta texte care permit comparații tematice, stilistice și culturale cu operele din literatura ucraineană studiate în programă.

William Shakespeare – „Sonete” („Сонети”), în traducere ucraineană;

„Cartea lui Iov”.

Aspecte vizate: teme universale (destinul, suferința, iubirea, condiția umană), comparația dintre modele culturale, diferențe de expresie artistică, dezvoltarea perspectivei interculturale și a interpretării comparative.

D. Literatura țării natale

Se vor studia texte reprezentative pentru literatura autorilor ucraineni din diferite regiuni, în vederea valorificării patrimoniului cultural și a consolidării identității culturale.

Stepan Tkaciuk (Степан Ткачук)- Bucovina;

Ivan Kovaci (Іван Ковач) Banat;

Mikola Korsiuk (Микола Корсюк) Maramureș.

Aspecte vizate: identitatea culturală, specificul regional, relația dintre literatură și comunitate, valorificarea tradiției și a memoriei culturale, integrarea perspectivei locale într-un context cultural mai larg.

Textele se vor alege ținând cont de criteriile de accesibilitate, valoare, atractivitate și varietate, precum și de volumul lecturilor propuse pe parcursul anului școlar, în raport cu timpul disponibil.

Se recomandă corelarea textelor studiate cu activități de analiză literară, comentariu, dezbatere, interpretare comparativă, documentare, prezentare orală și redactare de texte critice, argumentative și reflexive, astfel încât elevii să își dezvolte capacitatea de receptare critică, de exprimare nuanțată și de valorificare a elementelor culturale și interculturale.

Observație: Profesorul are libertatea de a adapta și completa lista textelor, în funcție de nivelul clasei, de specificul colectivului de elevi și de resursele didactice disponibile.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare la disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, în clasa a XII-a, este orientat spre consolidarea competențelor de comunicare academică, interpretare critică, reflecție culturală și argumentare. Activitățile didactice urmăresc dezvoltarea capacității elevilor de a analiza și interpreta texte complexe, de a formula puncte de vedere argumentate și de a utiliza limba maternă în contexte variate de comunicare și învățare.

La acest nivel, demersul didactic pune accent pe autonomia elevului, pe integrarea cunoștințelor dobândite anterior și pe valorificarea experiențelor culturale și literare într-o perspectivă comparativă și interdisciplinară.

Principii generale

Activitățile de învățare se bazează pe următoarele principii:

– centrarea procesului educațional pe elev și pe participarea sa activă la construirea cunoașterii;
– abordarea integrată a limbii, literaturii și culturii;
– dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare;
– valorificarea dimensiunii interculturale și a dialogului dintre culturi;
– încurajarea autonomiei și a responsabilității în învățare;
– utilizarea evaluării ca instrument de progres și autoreglare.

Pentru dezvoltarea competențelor prevăzute de programă se recomandă:

– lectura analitică și interpretativă a textelor literare și nonliterare;
– analiza comparativă a operelor aparținând unor epoci, curente și spații culturale diferite;
– redactarea de eseuri argumentative, eseuri interpretative, recenzii și articole de opinie;
– elaborarea de proiecte individuale și de grup cu tematică literară, culturală sau lingvistică;
– participarea la dezbateri și mese rotunde pe teme literare, culturale și sociale;
– analiza critică a discursului media și a mesajelor publice;
– realizarea de prezentări orale și multimedia;
– utilizarea surselor academice și a instrumentelor de documentare în activități de cercetare;
– elaborarea de portofolii tematice și jurnale de lectură.

Recomandări privind organizarea activităților

Cadrele didactice sunt încurajate să combine:

– activități individuale de analiză și reflecție;
– activități colaborative bazate pe dialog și schimb de idei;
– activități investigative și de cercetare;
– activități interdisciplinare care valorifică legăturile dintre literatură, istorie, cultură și media.

Se recomandă utilizarea unor resurse diverse: texte literare integrale, fragmente critice, documente culturale, materiale audio-video, resurse digitale și platforme educaționale.

Integrarea tehnologiilor digitale poate sprijini:

– documentarea și accesarea surselor de informare;
– realizarea proiectelor și prezentărilor multimedia;
– colaborarea în mediul digital;
– analiza critică a conținuturilor media;
– dezvoltarea competențelor de comunicare în spațiul digital.

Evaluarea va îmbina dimensiunea formativă și cea sumativă și va utiliza instrumente variate:
– observarea sistematică a activității elevilor;
– portofoliul;
– proiectele individuale și de grup;
– prezentările orale;
– dezbaterile;
– probele scrise (eseu, analiză, comentariu, test).

Se recomandă utilizarea autoevaluării și a evaluării colegiale, în vederea dezvoltării responsabilității, a spiritului critic și a capacității de reflecție asupra propriului proces de învățare.

Prin studiul disciplinei Limba și literatura maternă ucraineană, elevii își dezvoltă capacitatea de a utiliza limba maternă în mod corect, expresiv și adecvat contextului, de a interpreta critic texte literare și culturale, de a formula argumente și judecăți de valoare și de a participa activ și responsabil la dialogul cultural și social contemporan.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

• Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României.
• Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale.
• Ministerul Educației și Cercetării. (2023). Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivel liceal. București.
• Ministerul Educației. (2009). Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană (trunchi comun și curriculum de specialitate), clasele IX–XII. București.
• Uniunea Ucrainenilor din România. (2020). Învățământ în limba ucraineană în România – resurse educaționale și metodologice. București.
• Reboșapcă, I. (1997). Antologie de literatură ucraineană. București: Editura Didactică și Pedagogică.
• Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare. Chișinău: Tipografia Centrală, 2003.
• Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. Strasbourg: Council of Europe, 2018.
• Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers).
• Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică.
• CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți.
• Hrușevski, M. Istoria literaturii ucrainene. Vol. I–VI.
• Bilodid, I. K. (coord.). Limba literară ucraineană contemporană. Kiev, 1970.
• Kocerhan, M. P. Introducere în lingvistică. Kiev, 2001.
• Rusanivski, V. M. Cultura limbii ucrainene. Kiev, 1990.
• Ortografia limbii ucrainene (Український правопис). Kiev, 2019.
• Ilnițki, M. Literatura ucraineană de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea. Kiev, 2007.
• Dziuba, I. Literatură și cultură. Kiev, 1998.
• Stus, Vasîl. Opere alese.
• Kostenko, Lina. Opere alese.
• Draci, Ivan. Opere alese.
• Honcear, Oles. Catedrala (Собор).
• Tiutiunnîk, Hrihir. Opere alese.
• Biblia. Psalmii lui David.
• Șevcenko, Taras. Psalmii.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu” Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
ȘTIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic „Decebal” Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 143Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для XII-ий клас

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

теоретичний відділ,
спеціалізація філологія

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 143 Б
Навчальна програма «*Української рідної мови та літератури*», XII-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Теоретичний напрям, гуманітарний профіль, відділ філологія*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма для XII-го класу теоретичного напряму, гуманітарного профілю, спеціалізації «Філологія» спрямована на поглиблення та творче застосування мовних, літературних, культурних і міжкультурних компетентностей, сформованих на попередніх етапах навчання, відповідно до європейської моделі ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Курикулум має узагальнювальний і формувальний характер та орієнтований на розвиток критичного сприйняття, самостійного й аргументованого висловлення думок, культурної рефлексії та усвідомленого ставлення до української мовної й літературної ідентичності.

Відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023 та Наказу міністра освіти і досліджень № 6932/2025 про затвердження типових навчальних планів для ліцейської освіти мовами національних меншин, навчальний предмет «Українська рідна мова і література» у XII класі має такий самий статус і таку саму кількість годин, як і навчальний предмет «Румунська мова і література», а саме:

• у загальній частині (ЗЧ) – 2 години на тиждень;

• у профільній частині (ПЧ) – 2 години на тиждень.

Зміст і навчальна діяльність предмета сприяють реалізації моделі випускника ліцею через розвиток умінь усного й писемного спілкування рідною мовою, здатності до критичного аналізу та інтерпретації, самостійності в навчанні, а також чутливості до національних і загальнолюдських культурних цінностей. Вивчення української рідної мови і літератури підтримує зміцнення мовної та культурної ідентичності учнів, формування відповідального, рефлексивного й відкритого ставлення до культурного різноманіття та сучасних суспільних реалій.

Програма передбачає розвиток умінь сприймати й інтерпретувати усні, письмові та медійні повідомлення в умовах підвищеної складності шляхом поглибленого аналізу художніх і нехудожніх текстів, добору, систематизації та узагальнення інформації з різних джерел, а також формулювання аргументованих і виважених суджень. Учні заохочуються встановлювати зв'язки між текстом, контекстом, авторським задумом і художнім ефектом, критично аналізувати публічний і медійний дискурс та використовувати українську мову доречно, виразно й свідомо.

Літературний компонент програми зосереджений на вивченні репрезентативних творів сучасної української поезії та прози, а також на їх зіставленні зі світовою літературою і творчістю українських авторів Румунії. Особлива увага приділяється порівняльному, культурному та міжкультурному підходам, аналізу тематики, мотивів, художніх концепцій, композиційних особливостей і мовностильових засобів. Завдяки цьому учні розвивають здатність до критичної інтерпретації, культурного контекстуалізування та осмислення місця української літератури в європейському культурному просторі.

У галузі мови та комунікації навчальна діяльність спрямована на формування усного й писемного мовлення, яке є чітким, логічним, грамотним і виразним та відповідає академічним, культурним, суспільним і медійним контекстам. Учні створюють функціональні, аргументативні, рефлексивні, творчі та критичні тексти, беруть участь у дискусіях, інтерв'ю, спільних проєктах і презентаціях, аргументовано відстоюють власні погляди та адаптують мовлення до мети, ситуації та співрозмовника. Особлива увага приділяється інтеграції інформації з різних джерел, використанню відповідної термінології та дотриманню принципів академічної доброчесності.

Програма також надає особливого значення правильному й функціональному застосуванню норм української мови через використання граматичних, лексичних, орфографічних і стилістичних ресурсів у дедалі складніших комунікативних ситуаціях. Передбачається розвиток умінь аналізувати мовні структури та їхнє смислове й естетичне значення, а також свідомо вдосконалювати власне мовлення в процесі написання, редагування й доопрацювання текстів.

Міжкультурний вимір послідовно інтегрований у зміст програми через осмислення української культурної спадщини, її співвіднесення з румунською та європейською культурами, а також через критичний аналіз культурних та ідентифікаційних репрезентацій у літературі й медіа. Учні заохочуються усвідомлювати різноманіття культурних перспектив, розпізнавати й критично осмислювати стереотипи та упередження, а також використовувати рідну мову як засіб самовираження, міжкультурного діалогу й співпраці.

Рекомендовані стратегії навчання передбачають активне залучення учнів до освітнього процесу через аналітичне та інтерпретаційне читання, дискусії, порівняльний аналіз, письмові вправи, спільну діяльність, дослідницькі проєкти та відповідальне використання цифрових ресурсів. Оцінювання поєднує формувальний і підсумковий підходи та орієнтоване на поступ, рефлексію й саморегуляцію шляхом використання самооцінювання, взаємооцінювання та конструктивного зворотного зв'язку.

Навчальна програма з української рідної мови і літератури структурована таким чином:

- *Пояснювальна записка;*
- *Загальні компетентності;*
- *Специфічні компетентності;*
- *Змістові галузі та навчальний зміст;*
- *Приклади навчальної діяльності;*
- *Методичні рекомендації;*
- *Бібліографія.*

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усних і письмових повідомлень у різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекст**
ЗК 3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних ситуаціях.**
ЗК 4	**Правильне й доцільне застосування мовних норм із використанням відповідного словниковог запасута різноманітних структур.**

XII-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприйняття усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

XII-ий клас
СК 1.1. Інтеграція стратегій сприймання й аналізу для побудови власних узгоджених інтерпретацій текстів, адаптованих до складних комунікативних контекстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтеграція стратегій текстового аналізу для інтерпретації складних повідомлень;* – *зіставлення інформації, ідей та перспектив із різних текстів;* – *формулювання власних аргументованих інтерпретацій;* – *адаптація інтерпретацій до різноманітних культурних, соціальних і громадянських контекстів;* – *обґрунтування інтерпретацій за допомогою аргументів і релевантних прикладів.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *порівняльний аналіз літературного твору та його адаптацій;* – *виявлення інтертекстуальних і культурних зв'язків між творами;* – *написання аргументованих літературних есе з використанням відповідної термінології.*
СК 1.2. Створення складних, добре аргументованих повідомлень шляхом критичної інтеграції інформації з різних джерел.
Загальна частина (ЗЧ): – *вибір і критична інтеграція інформації з різних джерел;* – *організація аргументів у послідовну та ефективну структуру;* – *формулювання повідомлень, адаптованих до мети, контексту та аудиторії;* – *обґрунтування вибору джерел і стратегій комунікації;* – *редагування повідомлень для підвищення їхньої зрозумілості та впливовості.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *критичне оцінювання різних типів джерел та їхньої достовірності;*

XII-ий клас
– *створення узагальнень на основі інформації з різних джерел;* – *розроблення дослідницьких проєктів із використанням різних джерел і підходів.*
СК 1.3. Формування критичних та етичних позицій щодо повідомлень і дискурсивних практик із усвідомленням соціального впливу комунікації.
Загальна частина (ЗЧ): – *формулювання власних позицій щодо публічних повідомлень і соціальних дискурсів;* – *аргументація позицій з етичної та громадянської перспективи;* – *оцінювання соціальних наслідків комунікації;* – *критичне ставлення до проблемних дискурсивних практик;* – *усвідомлення відповідальності за вплив власної комунікації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз стратегій переконання та риторичних засобів у різних типах текстів;* – *виявлення маніпулятивних прийомів і прихованих повідомлень у публічному та медійному дискурсі;* – *написання критичних аналізів взаємозв'язку між повідомленням, цінностями та суспільним впливом.*
СК 1.4. Створення медіа- або мультимедійних продуктів для ефективної та відповідальної комунікації в соціальних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *проєктування медіа- або мультимодальних продуктів (текст, зображення, аудіо, відео);* – *узгоджене поєднання вербального та невербального повідомлення;* – *адаптація медіапродукту до аудиторії та мети;* – *оцінювання впливу здійсненої комунікації;* – *редагування медіапродукту з урахуванням соціальної відповідальності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз візуальних і звукових засобів, використаних у різних медіапродуктах;* – *виявлення стереотипів і викривлених репрезентацій у медійному дискурсі;* – *здійснення критичного аналізу впливу медійних повідомлень на суспільство та культурну ідентичність.*

ЗК 2 - Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах.

XII-ий клас
СК 2.1. Самостійне та відповідальне використання мови для побудови доречних і ефективних висловлювань у складних контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *самостійне використання мови в академічних, соціальних і громадянських контекстах;* – *адаптація мовлення до складних комунікативних ситуацій;* – *усвідомлення відповідальності за наслідки власної комунікації;* – *редагування висловлювань для підвищення точності та впливовості;* – *аргументація здійснених мовних виборів.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *свідоме використання засобів зв'язності та мовної виразності під час створення текстів;* – *аналіз і використання стилістичних можливостей мови в різних комунікативних ситуаціях;* – *написання текстів, що демонструють індивідуальний стиль і доречне використання мовних засобів.*
СК 2.2. Створення складних, зв'язних і аргументованих текстів, адаптованих до мети та аудиторії.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення складних аргументативних текстів;* – *чітке й послідовне структурування ідей та аргументів;* – *критична й відповідальна інтеграція джерел;* – *адаптація тексту до цільової аудиторії;* – *редагування тексту з метою покращення зв'язності та виразності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *написання есе різних типів із використанням відповідних аргументативних стратегій;* – *добір мовних і стилістичних засобів відповідно до мети та ситуації спілкування;* – *створення текстів із виразною авторською позицією та належним використанням термінології.*
СК 2.3. Творче й особистісне використання мови в усних і письмових висловлюваннях із культурною та громадянською значущістю.

XII-ий клас
Загальна частина (ЗЧ): – *створення письмових і усних висловлювань із особистісним змістом;* – *використання виразних мовних засобів у культурних і громадянських контекстах;* – *інтеграція особистих цінностей і ставлень у мовлення;* – *оцінювання впливу комунікації на аудиторію;* – *усвідомлення власної дискурсивної ідентичності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *написання літературних есе з поєднанням аналізу тексту та особистої інтерпретації;* – *створення творчих текстів із використанням різноманітних мовних і художніх засобів;* – *підготовка критичних або культурологічних текстів на основі власних спостережень і різних джерел.*
СК 2.4. Критична інтеграція мовних та інформаційних ресурсів у створенні самостійних текстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *критична інтеграція інформації з різних джерел;* – *оцінка достовірності та релевантності джерел;* – *створення самостійних, добре документованих текстів;* – *дотримання етичних норм використання джерел;* – *редагування текстів з огляду на зв'язність і відповідальність.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *проведення досліджень на літературні та культурні теми з використанням різних джерел;* – *інтеграція відомостей із фахових джерел у власні аналізи та інтерпретації;* – *укладання бібліографій і підготовка документованих презентацій на основі опрацьованих джерел.*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XII-ий клас
СК 3.1. Відповідальна та усвідомлена участь в усних і письмових взаємодіях у соціальних, культурних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *активна та відповідальна участь у дебатах, круглих столах або симульованих консультаціях на соціальні, культурні та громадянські теми;* – *залучення до освітніх або громадських проєктів, що передбачають організовану публічну комунікацію (кампанії, презентації, громадянські ініціативи);* – *формулювання та висловлення власних усвідомлених позицій у публічних або напівпублічних контекстах;* – *письмова рефлексія щодо власної ролі в процесі громадянської комунікації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *участь в обговореннях і дебатах на літературні, культурні та суспільні теми;* – *формулювання й аргументоване обстоювання власної позиції в академічних контекстах;* – *підготовка презентацій, інтерв'ю або комунікативних проєктів на культурну тематику.*
СК 3.2. Самостійне застосування стратегій активного слухання та надання зворотного зв'язку у складних діалогах.
Загальна частина (ЗЧ): – *самостійне та гнучке використання стратегій активного слухання та зворотного зв'язку у складних діалогах;* – *управління чутливими або конфліктними комунікативними ситуаціями через діалог і аргументацію;* – *саморегуляція комунікативної поведінки залежно від контексту та співрозмовника;* – *критичний аналіз ефективності застосованих стратегій комунікації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *критичний аналіз складних усних повідомлень із виявленням явних і прихованих смислів;* – *формулювання аргументованих відповідей із урахуванням різних поглядів;* – *участь в академічних дискусіях шляхом узагальнення та інтеграції важливих ідей.*
СК 3.3. Побудова та відстоювання аргументованих позицій у культурних, соціальних і громадянських контекстах.

XII-ий клас
Загальна частина (ЗЧ): – *побудова складних аргументативних дискурсів на громадянські, культурні чи суспільно значущі теми;* – *публічне відстоювання позицій за допомогою аргументів, контраргументів і релевантних прикладів;* – *формулювання обґрунтованих пропозицій і рішень для виявлених проблем;* – *оцінювання зв'язності, релевантності та впливовості власної аргументації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз аргументативних структур у літературних, культурних і медійних текстах;* – *формулювання та обґрунтування критичних позицій щодо культурних, суспільних і етичних проблем;* – *написання аргументативних есе на основі достовірних джерел і логічно побудованих міркувань.*
СК 3.4. Гнучке та відповідальне використання мовних регістрів у різноманітних комунікативних контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *адаптація дискурсу до публічних, інституційних і медійних контекстів;* – *відповідальне та етичне використання мови у публічному та цифровому просторі;* – *аналіз публічних повідомлень з точки зору відповідності регістру та соціального впливу;* – *переформулювання повідомлень для підвищення чіткості, відповідальності та ефективності комунікації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз стилів мовлення та їхніх особливостей у літературних і медійних текстах;* – *переформулювання текстів зі зміною стилю відповідно до комунікативної ситуації;* – *використання академічного стилю та відповідної термінології в усному й писемному мовленні.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних структур.

КЛАС XII-ий
СК 4.1. Самостійне та відповідальне застосування мовних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *самостійне використання граматичних, орфографічних та стилістичних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах;* – *створення складних текстів (аргументативне есе, публічний виступ, стаття з точки зору), з суворим дотриманням мовних норм;* – *саморегуляція мови залежно від контексту, мети та аудиторії;* – *критична оцінка правильності та відповідності використаного мовлення у власних та публічних продукціях.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз ролі граматичних і синтаксичних структур у формуванні змісту та виразності тексту;* – *свідоме застосування орфографічних, орфоепічних і пунктуаційних норм під час створення текстів;* – *написання текстів, що демонструють правильне й доречне використання норм української мови.*
СК 4.2. Свідоме інтегрування мовних структур для підвищення виразності та точності дискурсу.
Загальна частина (ЗЧ): – *стратегічна інтеграція мовних структур для вдосконалення дискурсу;* – *адаптація виразності мови до комунікативного наміру;* – *створення складних, послідовних і стилістично точних текстів;* – *редагування власного дискурсу для підвищення чіткості, виразності та точності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз ролі синтаксичних і лексичних структур у формуванні змісту та виразності тексту;* – *інтерпретація взаємозв'язку між мовною формою та змістом у літературних текстах;* – *написання аналізів, що виявляють стилістичні та виражальні можливості мови.*
СК 4.3. Стратегічне використання мовних ресурсів для створення повідомлень із особистим та публічним впливом.
Загальна частина (ЗЧ): – *використання словникового запасу та виразних структур у повідомленнях із особистим та публічним впливом;*

КЛАС XII-ий
– *створення аргументативних і переконливих дискурсів на соціальні та громадянські теми;* – *оцінка ефективності використаної мови у реальних ситуаціях публічної комунікації;* – *адаптація повідомлення залежно від реакцій аудиторії та впливу комунікації.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *свідоме використання стилістичних і виражальних засобів у власних текстах;* – *використання мовних структур для досягнення змістових і виражальних ефектів;* – *написання складних текстів, що демонструють володіння мовою та власну авторську позицію.*
СК 4.4. Інтеграція культурних та міжкультурних елементів у власні дискурсивні конструкції з соціальною та громадянською значущістю.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення дискурсів, що свідомо відображають власну культурну ідентичність;* – *інтеграція культурних посилань у тексти з соціальною та громадянською значущістю;* – *сприяння міжкультурному діалогу через відповідальне використання мови;* – *оцінка культурного та соціального впливу власного дискурсу в міжкультурних контекстах.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз культурних репрезентацій і стереотипів у літературі та медіа;* – *інтерпретація взаємозв'язку між культурною ідентичністю, художнім текстом і суспільним контекстом;* – *створення текстів і проєктів, що популяризують українську культурну спадщину в європейському контексті.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Клас XII-ий

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне мовлення	- усна комунікація як соціальна та громадянська практика: роль спілкування у публічному просторі; взаємозв'язок між дискурсом, владою, відповідальністю та соціальним впливом. - публічний та інституційний дискурс: структура публічного аргументативного дискурсу (вступ – проблематизація – аргументація – висновок); адаптація повідомлення до академічних, громадянських і медійних контекстів. - позиціювання та усвідомлене відстоювання дискурсу: формулювання та підтримка власних усвідомлених позицій у соціальних та громадянських контекстах. - усні взаємодії з публічним впливом: громадянські дебати, круглі столи, симульовані консультації, інтерв'ю; управління співпрацею та конфліктами. - регістри та етика комунікації: відповідальне використання формального, академічного, медійного та цифрового мовлення; дотримання етичних норм. - медіаповідомлення усного формату: критичний аналіз та створення аудіо-відеодискурсів (інтерв'ю, подкаст, публічний виступ) з точки зору	- риторичний аналіз класичних і сучасних текстів; - виразне читання та інтерпретація літературних творів; - драматизація та сценічне відтворення текстів: аналіз підтексту, інтонації та засобів виразності; - журналістське інтерв'ю: техніка формулювання запитань і ведення діалогу; - усний репортаж і журналістська розповідь; - комунікація в традиційних і цифрових медіа.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	соціального впливу та громадянської відповідальності. **Примітка***: акцент на усвідомленості, відповідальності та громадянській участі, а не лише на ефективності комунікації.*	
Писемне мовлення та редагування	- письмо як громадянський та відповідальний акт: планування, створення та редагування текстів із публічним впливом. - тексти з публічною та громадянською функцією: аргументативне есе, стаття з точки зору, письмовий виступ, громадянська пропозиція, маніфест, петиція. - складна аргументація: формулювання позиції, підтримка аргументами та контраргументами, пропозиція рішень. - відповідальна інтеграція джерел: критичний відбір, правильне цитування, дотримання етичних норм. - адаптація стилю та регістру до аудиторії, мети та інституційного або медійного контексту. - редагування тексту з погляду соціального та етичного впливу. **Примітка**: *наголос на розвитку автономного, рефлексивного та громадянського письма.*	- літературний аналіз: теми, мотиви, стилістичні особливості, символіка, інтертекстуальність; - творче письмо (оповідання, фрагменти художньої прози з психологічною глибиною персонажів); - літературне есе та критична рефлексія щодо власної творчої роботи; - есе-роздум: чітке формулювання позиції, використання аргументів і засобів переконання; - порівняльне есе: аналіз подібностей і відмінностей між текстами або творчістю авторів; - новина, репортаж, письмове інтерв'ю, рецензія та культурологічна критика.
Читання	- критичне читання публічного дискурсу: визначення наміру, позиціювання та переконливих стратегій. - інтерпретація складних повідомлень: літературні, нелітертурні та медійні тексти з соціальною та громадянською значущістю. - аналіз взаємозв'язку повідомлення – контекст – вплив: ефекти комунікації на спільноту та аудиторію. - порівняння перспектив із різних джерел (письмові тексти, медіа, публічні виступи). - створення власної усвідомленої інтерпретації, підкріпленої аргументами та прикладами. - етична оцінка повідомлень та дискурсивних практик. **Примітка**: *акцент на критичній інтерпретації, відповідальності та громадянському позиціюванні.*	- явний і прихований зміст тексту: інтерпретація на різних смислових рівнях; - порівняльний аналіз літературних періодів: еволюція тематики, стилю та світоглядних орієнтирів; *Літературні та культурні течії: історичний, суспільно-політичний і культурний контекст; відображення характерних рис течій у вивчених текстах.*
Засоби побудови комунікації	- самостійне застосування мовних норм у академічних, соціальних та громадянських контекстах.	– спостереження за засобами зв'язності й цілісності в текстах-зразках (сполучники, повтори, заміни слів, ключові слова) та їх використання у власних текстах;

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	- стратегічне використання складних мовних структур для забезпечення чіткості, точності та впливовості. - забезпечення зв'язності та когерентності в аргументативних та переконливих дискурсах. - використання лексичних та стилістичних ресурсів для вираження власної позиції та цінностей. - вдосконалення виразності відповідно до комунікативного наміру та аудиторії. **Примітка**: *просунутий рівень, орієнтований на саморегуляцію та мовну відповідальність.*	– вивчення мовно-стилістичних засобів (тропів, стилю мовлення, ритму, експресивної пунктуації) та їхнього впливу на читача; – аналіз різних типів текстів (розповідь, опис, роздум) для виявлення їхніх структурних і виражальних особливостей та використання цих особливостей у власному письмі; – застосування етапів написання тексту під час роботи з нелітературними текстами (визначення типу, структури, логіки викладу та мовного оформлення); *Функціональні стилі мовлення: публіцистичний, художній, науковий, розмовний.*
Міжкультурні елементи	- культурна ідентичність та дискурс: усвідомлене вираження власної ідентичності в публічних контекстах. - міжкультурний діалог: порівняння культурних та громадянських перспектив у текстах і дискурсах. - критичний аналіз стереотипів і упереджень у медіа та публічному дискурсі. - використання мови як інструменту культурної та громадянської медіації. - соціальна та етична відповідальність комунікації у різноманітному суспільстві. **Примітка**: *рівень усвідомлений та рефлексивний, з акцентом на громадянську участь і міжкультурний діалог.*	– українська культурна ідентичність: традиції, звичаї, свята, особливості невербальної комунікації, музична та танцювальна культура; – літературні тексти на загальнолюдські та громадянські теми (дружба, демократія, права людини); прислів'я, приказки та анекдоти як відображення народного світогляду; – обмін інформацією про культурні особливості та родинні традиції; подолання стереотипів і критичне осмислення культурних уявлень; – критичний аналіз репрезентації української культури в медіа: стереотипи, упередження, викривлення та їхній вплив на суспільне сприйняття; *Участь у проєктах і заходах, спрямованих на популяризацію української культури та розвиток міжкультурного діалогу.*

Зміст навчання XII-ий клас

Літературні твори, запропоновані для вивчення, належать до сучасної української літератури та естетичних напрямів і художніх моделей, що відображають її розвиток, із особливим акцентом на сучасну поезію та прозу, а також на взаємозв'язки з світовою літературою і творчістю українських авторів із різних культурних середовищ. Вивчення текстів спрямоване на розвиток умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати та порівнювати літературні твори з урахуванням історичного й культурного контексту, особливостей сучасного художнього дискурсу та стильової своєрідності авторів.

Під час опрацювання текстів передбачається використання їх не лише для власне літературного аналізу, а й для дослідницької роботи, порівняння джерел, проведення дискусій, усних презентацій, написання інтерпретаційних, аргументативних і рефлексивних текстів, а також для розвитку навичок критичного сприйняття культурних і медійних повідомлень.

Для поглиблення розуміння текстів можуть використовуватися додаткові ресурси – екранізації, театральні постановки, аудіо- та відеоматеріали, цифрові ресурси, літературно-критичні тексти, культурні документи та репродукції творів мистецтва – з метою формування міждисциплінарного, порівняльного та міжкультурного підходу.

Критерії добору текстів:

- доступність змісту відповідно до рівня інтелектуального й культурного розвитку учнів;
- літературна, естетична та виховна цінність творів;
- тематична, стилістична та культурна актуальність текстів;

• різноманітність авторів, жанрів і літературних перспектив;
• відповідність обсягу запропонованих творів часовим можливостям навчального року;
• можливість здійснення міжкультурних і міждисциплінарних зв'язків.

Упродовж XII класу вивчатимуться повністю або фрагментарно твори сучасної поезії та прози, світової літератури, а також література українських авторів Румунії, щоб учні могли визначати та інтерпретувати характерні риси сучасної літератури, здійснювати порівняльний аналіз і усвідомлювати взаємозв'язок між літературою, культурою та ідентичністю.

Для кожного тематичного розділу рекомендується опрацювання щонайменше двох текстів із можливістю розширення переліку творів за вибором учителя відповідно до особливостей учнівського колективу.

I. ЛІТЕРАТУРА

A. Сучасна поезія

Вивчатимуться твори, репрезентативні для сучасної української поезії, з акцентом на тематичне й художнє розмаїття, взаємозв'язок особистого досвіду та історичного контексту, а також осмислення проблем ідентичності, пам'яті та свободи.

Поезія:

Іван Драч «Балада про соняшник», «Балада роду», «Крила», «Чорнобильська мадонна»;
Василь Стус – «Як добре те, що смерті не боюсь я», «Весь обшир мій чотири на чотири»;
Ліна Костенко – «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Доля».

Дослідження випадку: Покоління жертовності в літературі та образотворчому мистецтві.

Аспекти вивчення: проблематика ідентичності та пам'яті, поетичне осмислення історичного досвіду, використання символу й метафори, особливості сучасної поетичної мови, взаємозв'язок тексту і контексту, інтерпретація явних і прихованих смислів, формулювання аргументованих суджень.

Б. Сучасна проза

Вивчатимуться твори сучасної української прози та літератури шістдесятників, у яких відображено моральні й культурні цінності, взаємини особистості й суспільства та різноманітність наративних форм.

Проза:

Олесь Гончар – «Собор»;
Григір Тютюнник – «Три зозулі з поклоном».
Роман у віршах> Ліна Костенко – «Маруся Чурай»;

Дослідження випадку: Спільні та відмінні риси сучасної української літератури.

Аспекти вивчення: образ персонажа, внутрішній і зовнішній конфлікт, наративна перспектива, взаємозв'язок пам'яті та ідентичності, етичний вимір художнього твору, формулювання порівняльних та аргументованих інтерпретацій.

В. Світова література

Добираються твори, що дають можливість здійснювати тематичні, стилістичні та культурні зіставлення з творами української літератури, передбаченими програмою.

Вільям Шекспір – «Сонети» (український переклад);

Книга Йова.

Аспекти вивчення: універсальні теми (доля, страждання, кохання, людське буття), порівняння культурних моделей, особливості художнього вираження, розвиток міжкультурної перспективи та навичок порівняльної інтерпретації.

Г. Література українських авторів Румунії

Вивчатимуться твори українських письменників різних регіонів Румунії з метою збереження культурної спадщини та зміцнення культурної ідентичності.

Степан Ткачук – Буковина;
Іван Ковач – Банат;
Микола Корсюк – Мараморощина.

Аспекти вивчення: культурна ідентичність, регіональна своєрідність, взаємозв'язок літератури та громади, збереження традицій і культурної пам'яті, інтеграція локального досвіду в ширший культурний контекст.

Тексти добираються з урахуванням критеріїв доступності, цінності, привабливості та різноманітності, а також відповідності обсягу читання часовим можливостям навчального року.

Рекомендується поєднувати вивчення текстів із літературним аналізом, коментуванням, дискусіями, порівняльною інтерпретацією, дослідницькою діяльністю, усними презентаціями та написанням критичних, аргументативних і рефлексивних текстів, щоб розвивати в учнів навички критичного сприйняття, аргументованого висловлення думок і осмислення культурних та міжкультурних явищ.

Примітка. Учитель має право адаптувати та доповнювати перелік текстів відповідно до рівня підготовки учнів, особливостей класного колективу та наявних навчальних ресурсів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Процес навчання, викладання та оцінювання з навчального предмета «Українська рідна мова і література» у XII класі спрямований на вдосконалення компетентностей академічної комунікації, критичної інтерпретації, культурної рефлексії та аргументації. Навчальна діяльність передбачає розвиток умінь аналізувати й інтерпретувати складні тексти, формулювати аргументовані судження та використовувати рідну мову в різноманітних ситуаціях спілкування й навчання.

На цьому етапі освітній процес акцентує увагу на самостійності учнів, інтеграції раніше набутих знань і вмінь, а також на осмисленні літературного та культурного досвіду в порівняльному й міждисциплінарному контексті.

Загальні принципи

Навчальна діяльність ґрунтується на таких принципах:

– орієнтація освітнього процесу на учня та його активну участь у конструюванні знань;
– інтегроване вивчення мови, літератури й культури;
– розвиток критичного мислення та аргументованого висловлення думок;
– утвердження міжкультурного виміру та діалогу культур;
– заохочення самостійності та відповідальності в навчанні;
– використання оцінювання як засобу поступу, самоаналізу та саморегуляції.

Для розвитку компетентностей, передбачених програмою, рекомендується:**

– аналітичне та інтерпретаційне читання художніх і нехудожніх текстів;
– порівняльний аналіз творів різних літературних епох, напрямів і культурних просторів;
– написання аргументативних та інтерпретаційних есе, рецензій і публіцистичних текстів;
– виконання індивідуальних і групових проєктів літературного, культурного або мовознавчого спрямування;
– участь у дебатах, дискусіях і круглих столах на літературні, культурні та суспільні теми;
– критичний аналіз медійного дискурсу та публічних повідомлень;
– підготовка усних і мультимедійних презентацій;
– використання академічних джерел і дослідницьких інструментів у навчальній діяльності;
– укладання тематичних портфоліо та читацьких щоденників.

Рекомендації щодо організації навчальної діяльності

Учителям рекомендується поєднувати:

– індивідуальні види роботи, спрямовані на аналіз і рефлексію;
– колективні та групові форми роботи, засновані на діалозі й обміні думками;
– дослідницькі та пошукові види діяльності;
– міждисциплінарні завдання, що поєднують літературу, історію, культуру та медіа.

Доцільно використовувати різноманітні ресурси: художні твори, літературно-критичні матеріали, культурні документи, аудіо- та відеоматеріали, цифрові ресурси та освітні платформи.

Використання цифрових технологій

Інтеграція цифрових технологій сприяє:

– пошуку та опрацюванню інформаційних джерел;
– підготовці проєктів і мультимедійних презентацій;
– співпраці в цифровому освітньому середовищі;
– критичному аналізу медійного контенту;
– розвитку навичок цифрової комунікації.

Оцінювання поєднує формувальний і підсумковий підходи та передбачає використання різноманітних інструментів:

– систематичне спостереження за навчальною діяльністю учнів;
– портфоліо;
– індивідуальні та групові проєкти;
– усні презентації;
– дебати та дискусії;
– письмові роботи (есе, аналіз, коментар, тестування).

Рекомендується застосовувати самооцінювання та взаємооцінювання з метою розвитку відповідальності, критичного мислення та здатності до рефлексії щодо власного навчального поступу.

У результаті вивчення предмета «Українська рідна мова і література» учні розвивають уміння правильно, виразно й доречно використовувати рідну мову, критично інтерпретувати літературні та культурні тексти, формулювати аргументовані судження й оцінки, а також активно та відповідально брати участь у сучасному культурному й суспільному діалозі.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Закон про доуніверситетську освіту № 198/2023.
- Наказ міністра освіти і досліджень № 6932/2025 про затвердження типових навчальних планів для ліцейської освіти мовами національних меншин.
- Міністерство освіти і досліджень. (2023). Методичні орієнтири щодо впровадження курикулуму на рівні ліцею. Бухарест.
- Міністерство освіти. (2009). Навчальна програма з української рідної мови і літератури... Бухарест.
- Союз українців Румунії. (2020). Україномовна освіта в Румунії: освітні та методичні ресурси. Бухарест.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. Strasbourg: Council of Europe, 2018.
- Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers).
- Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică.
- CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți.
- Грушевський М.
- Білодід І. К.
- Кочерган М. П.
- Русанівський В. М.
- Ільницький М.
- Дзюба І.
- Стус В. Вибрані твори.
- Костенко Л. Вибрані твори.
- Драч І. Вибрані твори.
- Гончар О. Собор.
- Тютюнник Г. Вибрані твори.
- Біблія. Псалми Давида.
- Шевченко Т. Псалми.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCKUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Dr. Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 144A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Literatură pentru copii

Clasa a X-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 144A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Literatură pentru copii*, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Studierea în limba ucraineană contribuie la păstrarea și valorificarea identității etnice, culturale și lingvistice a comunității ucrainene, una dintre minoritățile naționale istorice din România. Prin intermediul disciplinei Limba și literatura ucraineană maternă se dezvoltă competențele de comunicare orală și scrisă în limba maternă, se valorifică patrimoniul literar și cultural ucrainean și se consolidează conștiința apartenenței la comunitatea lingvistică și culturală ucraineană.

În contextul filierei vocaționale, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, studiul disciplinei are și o dimensiune formativă profesională, contribuind la dezvoltarea competențelor necesare utilizării limbii ucrainene în activități educaționale specifice educației antepreșcolare și preșcolare, precum și la formarea capacității de valorificare a limbii și culturii ucrainene în demersul didactic.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a X-a, filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și cu planurile-cadru pentru învățământul liceal, filiera vocațională, profil pedagogic, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 bis din 8 ianuarie 2026. De asemenea, aceasta este elaborată în acord cu documentele de politică educațională privind formarea competențelor profesionale necesare viitoarelor cadre didactice din domeniul educației timpurii.

Disciplina „Limba și literatura ucraineană maternă" contribuie la formarea profilului de absolvent al liceului pedagogic, punând accent pe dublul statut al elevului: beneficiar al culturii materne și viitor transmițător al acesteia (educator). Se urmărește stăpânirea limbii ucrainene la un nivel care să permită atât analiza literară complexă, cât și comunicarea didactică eficientă în educația timpurie.

Programa a fost concepută astfel încât să asigure o formare complexă a competențelor lingvistice, comunicative, literare și culturale ale elevilor, integrate într-un context pedagogic specific filierei vocaționale. Aceasta urmărește atât consolidarea cunoștințelor teoretice despre limbă și literatură, dezvoltarea abilităților de exprimare corectă și coerentă în limba maternă, cât și pregătirea elevilor pentru rolul de viitor educator în educația timpurie, prin accen pust pe formarea abilităților practice necesare comunicării eficiente, colaborării și gândirii critice în contexte educaționale și culturale diverse.

Programa își propune să:

- *asigure stăpânirea normelor gramaticale, ortografice și stilistice ale limbii ucrainene;*
- *dezvolte capacitatea de adaptare a limbajului la diferite registre și contexte de comunicare;*
- *cultive competențe de exprimare argumentată, ascultare activă, clarificare și reformulare în dialog;*
- *stimuleze analiza și interpretarea textelor literare și nonliterare, cu recunoașterea elementelor culturale și interculturale;*
- *promoveze creativitatea și expresivitatea în producțiile orale și scrise, relevante pentru activitatea pedagogică;*
- *sprijine participarea activă la dezbateri, proiecte și activități colaborative, formând abilități de lucru în echipă și leadership educațional;*
- *încurajeze reflecția asupra progresului lingvistic și stilistic propriu și asupra impactului comunicării asupra interlocutorilor.*

Programa este organizată pe două componente complementare:

· ***Trunchiul comun (TC):*** *vizează dezvoltarea competențelor de receptare și producere a mesajelor în limba ucraineană, studiul gramaticii și al textelor fundamentale din literatura maternă. Această componentă include și analiza structurii mesajelor în limba ucraineană, selectarea și organizarea informațiilor, investigarea intenției comunicative și evaluarea impactului mesajelor în contexte diverse.*

· ***Curriculumul de specialitate (CS):*** *se adresează direct profilului pedagogic. Acesta include unități de conținut specifice specializării pedagogia educației timpurii, cum ar fi literatura pentru copii (povești, poezii, folclor pentru copii) și metodologii de stimulare a limbajului la preșcolari. Acest curriculum dezvoltă competențele specifice*

pedagogice necesare viitorului educator în educația timpurie, prin activități practice, proiecte, dezbateri și exerciții aplicative.

Această structurare a programei, pe două componente complementare, oferă elevilor atât baza generală de înțelegere a limbii și literaturii ucrainene, cât și competențe specifice domeniului pedagogic. Activitățile propuse sunt aplicative, interactive și adaptate la profilul vocațional, vizând dezvoltarea abilităților necesare viitorilor educatori în educația timpurie. Totodată, aceasta permite o învățare progresivă, evaluarea formativă și sumativă a competențelor și dezvoltarea autonomiei elevilor în utilizarea limbii ucrainene în contexte reale, școlare și profesionale.

Programa școlară pentru disciplina „Limba și literatura ucraineană maternă" filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, promovează o abordare activă și aplicativă, bazată pe:

- *analiza și interpretarea textelor literare și nonliterare adecvate vârstei preșcolarilor;*
- *redactarea și revizuirea de texte funcționale și creative, adaptate scopului și publicului;*
- *simularea comunicării educaționale (educator–copil–părinte) și activități de tip proiect;*
- *utilizarea limbajului expresiv și adaptarea registrelor lingvistice la diverse contexte;*
- *dezvoltarea competențelor de colaborare, ascultare activă, argumentare și feedback constructiv;*
- *integrarea elementelor culturale și interculturale în actul comunicativ.*

Prin această structură, elevii dobândesc atât autonomie lingvistică și stilistică, cât și sensibilitate culturală și interculturală, competențe esențiale pentru formarea profesională ca viitor educator în educația timpurie. Programa asigură o legătură clară între teorie și practică, între formarea competențelor generale și dezvoltarea celor specifice pedagogiei, oferind cadrul necesar evaluării formative și sumative.

Această organizare metodologică permite adaptarea activităților didactice la nevoile elevilor și la exigențele contextului educațional contemporan, promovând utilizarea eficientă și responsabilă a limbii ucrainene materne în toate formele de comunicare.

Programa vizează consolidarea identității culturale prin cultivarea atașamentului față de limba ucraineană în contextul diversității din România, dublată de dezvoltarea unei etici profesionale ce impune elevului o atitudine responsabilă față de calitatea limbajului, acesta devenind un model lingvistic esențial în interacțiunea cu copiii din sistemul educației timpurii.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a X-a
CS 1.1. Analizarea modului de construire a mesajului în texte variate, pentru a evidenția relația dintre structură, sens și eficiența comunicării.
Trunchiul comun (TC) - *delimitarea componentelor structurale ale textului (introducere, dezvoltare, concluzie) și a rolului acestora în construirea sensului;* - *examinarea relației dintre tipul de text, scopul comunicării și strategiile discursive utilizate;* - *identificarea procedurilor lingvistice și stilistice care contribuie la claritatea și eficiența mesajului;*

Clasa a X-a

- *compararea modului de organizare a mesajului în texte cu scopuri comunicative diferite;*
- *formularea unor observații argumentate privind eficiența comunicării în funcție de structura textului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea unor texte scrise și marcarea introducerii, dezvoltării și concluziei;*
- *compararea unor texte informative, argumentative și expresive;*
- *evidențierea în texte a figurilor de stil, a structurilor frazelor și a termenilor cheie;*
- *analizarea și compararea a două texte pe aceeași temă, unul narativ și unul argumentativ, pentru a evidenția diferențele de structură și organizare;*
- *redactarea unui comentariu critic în care argumentează claritatea, coerența și eficiența mesajului unui text studiat.*

CS 1.2. Examinarea și organizarea informațiilor din surse variate pentru construirea unei structuri logice a mesajului.

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea informațiilor provenite din surse diferite (texte scrise, imagini, materiale audio-video);*
- *selectarea informațiilor relevante în raport cu scopul comunicării și publicul-țintă;*
- *organizarea informațiilor într-un plan logic (schemă, plan de idei, hartă conceptuală);*
- *corelarea informațiilor pentru evitarea redundanței și a contradicțiilor;*
- *restructurarea informațiilor într-o formă coerentă, adecvată mesajului propus.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea unor texte scrise, imagini și materiale audio-video pentru identificarea informațiilor principale;*
- *rezolvarea de exerciții de selecție a informațiilor relevante pentru un anumit public sau scop;*
- *realizarea de scheme, hărți conceptuale sau planuri de idei pe baza informațiilor colectate;*
- *compararea informațiilor din surse multiple pentru identificarea contradicțiilor sau redundanțelor;*
- *restructurarea unui set de informații într-un mesaj coerent și argumentat;*

CS 1.3. Investigarea intenției comunicative și a atitudinii autorului, pentru explicarea efectului mesajului asupra receptorului.

Trunchiul comun (TC)

- *identificarea elementelor lingvistice și stilistice care indică intenția comunicativă a autorului;*
- *investigarea atitudinii autorului față de subiect și față de receptor;*
- *explicarea relației dintre intenția comunicativă și reacția posibilă a receptorului;*
- *compararea mesajelor cu intenții similare, dar formulate diferit;*
- *formularea unor explicații argumentate privind efectul mesajului asupra publicului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea textelor literare și nonliterare pentru identificarea intenției și a tonului autorului;*
- *rezolvarea de exerciții de evidențiere a elementelor lingvistice și stilistice relevante;*
- *compararea unor texte cu scop similar (ex. mesaje informative, persuasive) și discutarea diferențelor de formulare și impact;*
- *dezbaterea privind modul în care diferite abordări ale autorului influențează percepția receptorului;*
- *redactarea de comentarii sau explicații argumentate despre efectul mesajului asupra publicului.*

CS 1.4. Interpretarea mesajelor media pentru identificarea modului de construire a credibilității și a impactului acestora.

Trunchiul comun (TC)

- *interpretarea mesajelor media din perspectiva sursei, scopului și publicului-țintă;*
- *identificarea strategiilor de construire a credibilității (argumente, imagini, sunet, limbaj);*
- *analizarea relației dintre conținut, formă și impactul mesajului;*
- *compararea mesajelor media cu mesaje scrise pe aceeași temă.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *vizionarea sau audierea unor știri, reclame sau materiale media și identificarea sursei, scopului și publicului-țintă;*
- *evidențierea strategiilor de construire a credibilității în materialele media: argumente, dovezi vizuale, sunet și limbaj persuasiv;*
- *analizarea conținutului și a formei mesajului media pentru a observa modul în care acestea influențează percepția receptorului;*
- *compararea mesajelor media cu articole scrise sau texte informative pe aceeași temă, identificând diferențele de credibilitate și eficiență;*
- *elaborarea de comentarii scrise care explică modul în care mesajele media influențează opinia publicului.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea conștientă a structurilor lingvistice pentru formularea unor enunțuri corecte și adecvate diverselor contexte de comunicare.
Trunchiul comun (TC) – *aplicarea regulilor gramaticale și lexicale în contexte de comunicare variate (școlar, public, digital);* – *formularea de enunțuri adaptate scopului comunicării și statutului interlocutorului;* – *corectarea și reformularea enunțurilor pentru creșterea clarității și preciziei mesajului;* – *utilizarea adecvată a registrelor de limbaj în funcție de situația de comunicare;* – *justificarea alegerii structurilor lingvistice utilizate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *enumerarea contextelor de comunicare (școlar, public, digital) în care pot fi folosite enunțurile propuse;* – *interpretarea sensului unui enunț în funcție de registrul de limbaj utilizat;* – *aplicarea regulilor gramaticale și lexicale în redactarea unor mesaje scurte orale sau scrise;* – *identificarea relației dintre scopul comunicării și structura lingvistică aleasă;* – *reformularea unor enunțuri pentru a le adapta unui alt context de comunicare.*
CS 2.2. Redactarea de texte funcționale și creative, respectând structura, coerența și adecvarea stilistică.
Trunchiul comun (TC) – *redactarea de texte funcționale (cerere, e-mail, articol informativ) cu structură clară;* – *elaborarea de texte creative prin respectarea convențiilor de gen și a coerenței interne;* – *organizarea ideilor într-un plan logic și coerent;* – *revizuirea textelor din perspectiva coerenței, clarității și corectitudinii;* – *adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea structurii specifice unor texte funcționale (cerere, e-mail, articol informativ) pe baza unor modele date;* – *explicarea organizării ideilor într-un text analizat, pornind de la un plan logic prestabilit;* – *redactarea unui text funcțional (e-mail sau cerere) adaptat scopului comunicării și publicului-țintă;* – *elaborarea unui text creativ scurt, pornind de la un plan de idei, cu respectarea coerenței și unității tematice;* – *revizuirea și corectarea unui text redactat, justificând modificările realizate din perspectiva clarității și adecvării stilistice.*
CS 2.3. Utilizarea limbajului expresiv pentru transmiterea intențiilor și atitudinilor în texte creative.
Trunchiul comun (TC) – *utilizarea conștientă a figurilor de stil și a procedeelor expresive;* – *adaptarea limbajului expresiv la intenția comunicativă;* – *exprimarea atitudinilor și emoțiilor prin mijloace lingvistice variate;* – *compararea efectelor expresive ale unor formulări diferite;* – *revizuirea textelor pentru amplificarea expresivității.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea și utilizarea figurilor de stil și a procedeelor expresive în fragmente de texte creative date;* – *explicarea relației dintre limbajul expresiv și intenția comunicativă a autorului într-un text creativ;* – *redactarea unor enunțuri sau texte scurte prin care sunt exprimate emoții și atitudini folosind mijloace lingvistice variate;* – *compararea unor formulări diferite ale aceluiași mesaj, din perspectiva efectului expresiv obținut;* – *revizuirea unui text creativ pentru amplificarea expresivității prin înlocuirea sau completarea procedeelor stilistice utilizate.*
CS 2.4. Utilizarea resurselor lingvistice și informaționale pentru îmbunătățirea calității textelor proprii.

Clasa a X-a
Trunchiul comun (TC)
– *consultarea dicționarelor și a resurselor online pentru clarificarea sensurilor;* – *selectarea informațiilor relevante pentru îmbogățirea conținutului textului;* – *integrarea informațiilor din surse externe în mod coerent și corect;* – *reformularea și adaptarea informațiilor preluate;* – *evaluarea impactului utilizării surselor asupra calității textului.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *consultarea dicționarelor și a resurselor online pentru clarificarea sensului unor cuvinte și expresii utilizate în texte proprii;* – *selectarea informațiilor relevante din surse externe pentru îmbogățirea conținutului unui text redactat;* – *integrarea coerentă și corectă a informațiilor preluate din surse externe într-un text propriu;* – *reformularea și adaptarea informațiilor preluate în funcție de scopul comunicării și publicul-țintă;* – *evaluarea impactului utilizării surselor asupra clarității, coerenței și valorii informative a textului.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a X-a
CS 3.1. Participarea conștientă și organizată la conversații, dezbateri, interviuri și activități colaborative.
Trunchiul comun (TC)
– *organizarea și desfășurarea de conversații și dezbateri structurate, cu stabilirea obiectivelor comunicării, a rolurilor și a regulilor de interacțiune;* – *participarea la interviuri și activități de tip proiect, cu planificarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților;* – *colaborarea în grupuri de lucru pentru realizarea unor produse comune (prezentări, sinteze, rapoarte scurte);* – *formularea de concluzii colective și argumentarea deciziilor luate în cadrul grupului;* – *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției proprii și a eficienței colaborării.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *organizarea de conversații profesionale simulate educator–părinte, cu stabilirea obiectivelor comunicării;* – *participarea la interviuri simulate cu educatori, pe baza unui ghid de întrebări;* – *colaborarea în echipe pentru realizarea de prezentări pedagogice;* – *compararea soluțiilor propuse de diferite grupuri;* – *oferirea de feedback constructiv colegilor.*
CS 3.2. Ascultarea activă și utilizarea strategiilor de clarificare și reformulare în dialog.
Trunchiul comun (TC)
– *aplicarea conștientă a strategiilor de ascultare activă în discuții și dezbateri tematice;* – *formularea de întrebări de clarificare și reformularea ideilor interlocutorilor pentru menținerea coerenței dialogului;* – *gestionarea schimburilor de replici prin utilizarea adecvată a strategiilor de introducere, reluare și încheiere;* – *oferirea de feedback argumentat și adecvat contextului de comunicare;* – *reflecții ghidate asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *aplicarea ascultării active în discuții și dezbateri educaționale, pe teme educaționale, ex. planificarea activităților pentru copii;* – *formularea de întrebări de clarificare și reformularea ideilor colegilor pentru menținerea coerenței dialogului pedagogic;* – *gestionarea replicilor prin introducere, reluare și încheiere în contexte de comunicare între elevi și părinți;* – *oferirea de feedback argumentat cu privire la intervențiile colegilor în activități educaționale simulate;* – *redactarea unei reflecții scurte asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate în activitățile de grup.*
CS 3.3. Formularea și susținerea punctelor de vedere în mod argumentat, în situații de comunicare variate.
Trunchiul comun (TC)
– *formularea unor puncte de vedere personale, susținute prin argumente și exemple relevante, în contexte de comunicare variate;* – *participarea la dezbateri organizate, cu utilizarea argumentelor și contraargumentelor;* – *analiza relațiilor logice dintre idei și argumente în cadrul unor discursuri orale sau scrise;* – *redactarea de scurte texte argumentative sau sinteze ale unor dezbateri;*

Clasa a X-a

- *evaluarea coerenței și relevanței argumentării proprii și a celorlalți participanți.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *susținerea opiniilor prin argumente pedagogice și exemple din practica educațională;*
- *formularea și susținerea de argumente și contraargumente relevante;*
- *identificarea relațiilor logice dintre idei, argumente și exemple;*
- *utilizarea corectă a termenilor de specialitate;*
- *formularea de feedback constructiv.*

CS 3.4. Adaptarea limbajului la registre diferite în funcție de context și scopul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *adaptarea limbajului și a tonului în funcție de contextul educațional, cultural sau digital;*
- *utilizarea registrelor formal, colocvial și academic în situații de comunicare diferite;*
- *realizarea de prezentări orale și texte scrise adaptate publicului-țintă;*
- *aplicarea regulilor de comunicare responsabilă și etică în mediul digital și media;*
- *integrarea elementelor culturale și interculturale în actul de comunicare.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *simularea comunicării educator–copil–părinte, adaptând limbajul și tonul;*
- *realizarea unui dialog comparativ în registre formal, colocvial și academic;*
- *prezentare orală scurtă adaptată publicului-țintă;*
- *redactarea unui mesaj educațional online conform regulilor etice;*
- *activitate de comunicare interculturală, adaptând limbajul la diversitate.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a X-a

CS 4.1. Aplicarea consecventă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte variate de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *exerciții de aplicare consecventă a normelor gramaticale și ortografice în texte funcționale și semi-formale;*
- *activități de editare și revizuire a textelor proprii și ale colegilor, cu accent pe corectitudine și coerență;*
- *completarea și transformarea unor enunțuri pentru consolidarea acordurilor și a timpurilor verbale;*
- *utilizarea ghidată a instrumentelor de verificare lingvistică, cu justificarea corecturilor realizate;*
- *autoevaluarea corectitudinii limbajului utilizat în producțiile orale și scrise.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unui anunț sau informare pentru părinți corect din punct de vedere gramatical și ortografic;*
- *editarea și revizuirea unui text educațional al unui coleg, urmărind corectitudinea și coerența exprimării;*
- *completarea și transformarea unor enunțuri pedagogice pentru consolidarea acordurilor și a timpurilor verbale;*
- *utilizarea ghidată a unui instrument de verificare lingvistică pentru corectarea unui text educațional, cu justificarea corecturilor;*
- *realizarea unei fișe de autoevaluare a corectitudinii limbajului utilizat în produsele orale și scrise.*

CS 4.2. Analizarea structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte funcționale și literare.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza structurilor sintactice și a relațiilor dintre acestea în texte funcționale și literare;*
- *identificarea valorii expresive a diferitelor structuri gramaticale și lexicale;*
- *compararea variantelor de formulare a aceluiași mesaj și discutarea impactului expresiv;*
- *exerciții de rescriere a unor fragmente, cu modificarea intenționată a structurilor lingvistice;*
- *formularea de concluzii privind relația dintre structură, sens și expresivitate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza structurilor sintactice dintr-un text educațional și dintr-un fragment literar adecvat vârstei preșcolare;*
- *identificarea valorii expresive a unor structuri gramaticale și lexicale utilizate în texte destinate copiilor;*
- *compararea a două variante de formulare ale aceluiași mesaj educațional și discutarea impactului expresiv asupra copilului;*
- *rescrierea unui fragment narativ sau funcțional prin modificarea intenționată a structurilor lingvistice;*
- *formularea de concluzii privind relația dintre structură, sens și expresivitate în comunicarea educațională.*

Clasa a X-a
CS 4.3. Utilizarea adecvată și expresivă a resurselor lingvistice în producerea și revizuirea mesajelor orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *selectarea conștientă a vocabularului și a structurilor adecvate scopului comunicativ;* – *utilizarea controlată a sinonimelor, expresiilor idiomatice și a neologismelor;* – *redactarea de texte cu cerințe stilistice explicite (claritate, expresivitate, precizie);* – *revizuirea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului primit;* – *reflecții asupra progresului lingvistic și stilistic personal.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *selectarea și utilizarea vocabularului pedagogic în mesaje pentru copii sau părinți;* – *folosirea sinonimelor și expresiilor pentru îmbogățirea expresivității;* – *redactarea unui text educațional scurt (descriere de activitate sau mesaj informativ) respectând cerințe stilistice;* – *revizuirea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului de la colegi sau profesor;* – *realizarea unei reflecții scrise asupra progresului lingvistic și stilistic.*
CS 4.4. Interpretarea elementelor culturale și interculturale în contexte literare și sociale.
Trunchiul comun (TC) – *analiza elementelor culturale prezente în texte literare și nonliterare;* – *compararea motivelor și temelor culturale din texte ucrainene, române și europene;* – *realizarea de proiecte sau prezentări care valorifică identitatea culturală;* – *utilizarea limbajului ca instrument de dialog intercultural;* – *reflecții asupra rolului limbii în exprimarea identității culturale.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analiza elementelor culturale și tradițiilor prezente în texte literare și nonliterare pentru copii;* – *compararea motivului sau temei educaționale din texte ucrainene, române și europene pentru evidențierea diferențelor și asemănărilor culturale;* – *realizarea unui proiect sau prezentare care valorifică identitatea culturală în contextul educației timpurii;* – *utilizarea limbajului pentru a purta un dialog intercultural între elevi despre practici educaționale și tradiții diferite;* – *redactarea unei reflecții scrise asupra rolului limbii în exprimarea identității culturale și pedagogice.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	· Comunicarea orală ca proces complex: relația dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context; factori care influențează eficiența comunicării; bariere de comunicare și strategii de depășire. · Structura mesajului oral: introducere – dezvoltare – concluzie; coerență și progresie logică; adaptarea structurii la scopul comunicării (informare, convingere, persuasiune). · Exprimarea opiniilor și a punctelor de vedere argumentate: formularea tezei, argumente și exemple; marcatori discursivi; acord/dezacord nuanțat. · Interacțiuni orale organizate: conversații tematice, dezbateri ghidate, mese rotunde, interviuri; stabilirea rolurilor și regulilor de comunicare.	· Analiza relației dinamice dintre emițător (educator), receptor (copil/părinte/coleg), mesaj, cod (limba ucraineană literară vs. dialect), canal și contextul educațional. · Exprimarea acordului sau a dezacordului într-un mod politicos și argumentat (*Я частково згоден, але...*). · Ascultarea respectuoasă și intervenția oportună în cadrul discuțiilor colective. · Trecerea conștientă de la limbajul colocvial (discuții cu colegii) la cel academic (prezentări

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· Registre și strategii discursive: limbaj formal, colocvial, academic; adecvarea limbajului la context educațional, cultural și digital. · Mesaje orale cu scop cultural și civic: prezentări tematice, expuneri orale, relatări și interpretări ale unor fapte culturale sau sociale. · Mesaje media orale: analiza discursului audio-video (interviu, reportaj, podcast); relația dintre conținut, formă și impact. · Observații: accent pe organizare, argumentare și eficiență comunicativă; trecere de la participare ghidată la comunicare autonomă.	despre literatură) și cel formal (discurs în cadrul unei festivități). · Discursuri menite să promoveze valorile ucrainene în contextul diversității din România. · Evaluarea relației dintre conținutul rostit, tonul vocii și efectul produs asupra publicului; identificarea tehnicilor de manipulare sau de persuasiune în media.
Scriere și redactare	· Scrierea ca proces conștient: planificare, redactare, revizuire, editare; coerență și adecvare stilistică. · Tipuri de texte funcționale și informative: e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză. · Texte argumentative și reflexive: structură logică, formularea tezei, argumente, contraargumente, concluzii. · Organizarea textului: paragrafe tematice, conectori logici, progresia ideilor. · Adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă. · Revizuirea critică a textelor proprii și ale colegilor. · Observații: se trece de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluare critică.	· Îmbunătățirea clarității, corectarea erorilor de acord și punctuație, asigurarea adecvării stilistice (trecerea de la limbajul colocvial la cel standard/literar). · Capacitatea de a rezuma o activitate didactică sau un text literar lung, păstrând doar informațiile esențiale. · Capacitatea de a anticipa o opinie opusă și de a o demonta logic. · Asigurarea fluxului informațional astfel încât cititorul să poată urmări firul logic fără efort. · Diferențierea tonului și a vocabularului în funcție de destinatar (ex: un text scris pentru colegi vs. un text scris pentru părinții copiilor din grădiniță). · Citirea critică a textelor colegilor și oferirea de feedback constructiv, încurajând învățarea colaborativă.
Lectură	· Strategii de lectură avansate: lectură globală, selectivă, analitică; organizarea informației în scheme și hărți conceptuale. · Tema, mesajul și intenția autorului: relația dintre structură, sens și efect asupra receptorului. · Analiza structurii textului: organizarea ideilor, secvențe textuale, marcatori discursivi. · Interpretarea mesajelor media: credibilitatea sursei, tehnici persuasive, impact. · Compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video. · Opinie argumentată și interpretare personală. · Observații: accent pe interpretare, relații cauză–efect și evaluarea mesajului	Transformarea textului liniar în structuri vizuale: scheme logice, tabele comparative și hărți conceptuale pentru sistematizarea curentelor literare (Clasicism vs. Romantism). Analiza modului în care structura unei opere (de exemplu, compoziția poemului *Kateryna* de T. Șevcenko) susține mesajul tragic și intenția moralizatoare a autorului. Recunoașterea și analizarea secvențelor narative, descriptive, explicative și argumentative în proza lui H. Kvitka-Osnovyanenko. Evaluarea credibilității informațiilor despre cultura ucraineană din mediul online; distincția între fapt și opinie. Relația dintre textul literar ucrainean și reprezentările sale în pictură sau muzică. Formularea unor judecăți de valoare despre comportamentul personajelor literare, susținute cu argumente din text și din experiența proprie.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Elemente de construcție a comunicării	· Norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. · Structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. · Coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. · Resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. · Mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. · Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.	Aplicarea regulilor de scriere a vocalelor și consoanelor specifice limbii ucrainene (utilizarea apostrofului, a semnului moale, scrierea cuvintelor compuse). Construirea frazei prin subordonare (atribute, completive) și utilizarea corectă a conjuncțiilor subordonatoare pentru a evita ambiguitatea. Utilizarea adecvată a cuvintelor de legătură pentru a marca succesiunea etapelor unei activități (*по-перше, по-друге, нарешті*) sau relația cauză-efect (*тому що, через це*). Identificarea sensurilor multiple ale cuvintelor în contexte diferite; utilizarea sensului figurat (epitet, metaforă) pentru a spori expresivitatea comunicării orale. Diferențierea între limbajul standard (literar) și variantele regionale sau colocviale; alegerea mijloacelor lingvistice în funcție de scopul comunicării (a informa, a convinge, a emoționa).
Elemente de interculturalitate	· Norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. · Structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. · Coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. · Resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. · Mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. · Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.	· Redactarea de scrisori (formale și informale), invitații la serbări multiculturale și mesaje de felicitare, aplicând normele de punctuație în adresări și formule de încheiere. · Realizarea corectă a acordului între subiect și predicat în descrieri de tradiții și obiceiuri. Utilizarea timpurilor verbale (prezent și trecut) pentru a descrie continuitatea tradițiilor ucrainene în România. · Utilizarea conectorilor care exprimă asemănarea și diferența (*як і, на відміну від, так само*) pentru a compara elemente culturale ucrainene cu cele ale majorității sau ale altor minorități. · Identificarea cuvintelor comune între română și ucraineană în contextul conviețuirii (lexicul gastronomic, al portului popular). · Adaptarea limbajului în funcție de situația de comunicare: prezentarea unei tradiții în fața clasei vs. discuția liberă despre cultură.

Detalierea Conținuturilor Clasa a X-a:

I. Literatura Ucraineană: Curente, autori și opere reprezentative. Acest modul vizează formarea culturii generale și a gustului estetic.

● **Fundamentele literaturii moderne:**
- Hryhoriy Kvitka-Osnovyanenko (Григорій Квітка-Основ'яненко): „Сердешна Оксана" *(„Oksana cea îndurerată")* – sentimentalismul și valorile morale ale satului ucrainean;
- Vasîl Stefanik (Василь Стефаник): „Новина" *(„Noutatea")* – nuvelă;

● **Epoca romantică și identitatea națională:**
- Taras Șevcenko (Тарас Шевченко): *„Ecaterina"* („Катерина"), *„Servitoarea"* („Наймичка"), selecții din ciclul „*Cobzarul*" („Кобзар"); se va pune accent pe rolul poetului ca „profet" al neamului;
- Pavlo Zahrebelnîi (Павло Загребельний): „*Roxolana*" („Роксолана") – roman istoric ucrainean;

● **Realismul și critica socială:**
- Marko Vovciok (Марко Вовчок): *„Horpina"* („Горпина") – analiză psihologică și socială prin prisma tragismului;
- Panas Mîrnîi (Панас Мирний): *„Plâng boii când ieslele-s pline?"* („Хіба ревуть воли, як ясла повні?")– studiul evoluției personajului în context social;

- Mihailo Koțiubinski (Михайло Коцюбинський): *„Umbrele strămoșilor uitați”,* („Тіні забутих предків”);
- Olha Kobîleanska (Ольга Кобилянська): *„Duminică dimineața culegea ierburi de leac”* („У неділю рано зілля копала”*)*;

● **Poezia (genul liric):**
- Taras Șevcenko (Тарас Шевченко): *„Ecaterina”* („Катерина”), *„Servitoarea”* („Наймичка”);
- Lesia Ukrainka (Леся Українка): *„Luminile zorilor”* („Досвітні огні”), *„Cuvântule, de ce nu ești oțel călit?”* („Слово, чому ти не твердая криця?”);

● **Genul lirico-epic:**
- Taras Șevcenko (Тарас Шевченко): *„Visul”* („Сон”);
- Ivan Franko (Іван Франко): *„Ivan Vișenski”* („Іван Вишенський”);
- Dmitro Pavlîciko (Дмитро Павличко): *„Duelul”* („Поєдинок”);

● **Dramaturgia:**
- Ivan Kotliarevski (Іван Котляревський): *„Natalka din Poltava”*(„Наталка Полтавка”);
- Nikolai Gogol (Микола Гоголь): *„Taras Bulba”* („Тарас Бульба”) – evocarea epocii cazacilor.

II. Curriculum de specialitate: valențe pedagogice. Acest modul este specific profilului și pregătește elevii pentru pedagogia educației timpurii.
- **Literatura pentru copii și tineret:**
  - Analiza metodică a basmelor culese de Ivan Franko (ex: Vulpoiul Mîkîta).
  - Poezia pentru copii a lui Leonid Glibov (fabule) – utilizarea lor în exerciții de dicție și dramatizare.
- **Folclorul ca resursă didactică:**
  - Cântecele de leagăn, jocurile de degete și numărătorile în limba ucraineană.
  - Sărbătorile calendaristice și tradițiile reflectate în literatură (colinde, datini de Paște).
- **Tehnici de lectură și povestire:**
  - Metode de stimulare a curiozității preșcolarilor prin literatura ilustrată.
  - Adaptarea limbajului literar complex la nivelul de înțelegere al copilului de 3-6 ani.

III. Limba și Comunicarea (Trunchi Comun). Se urmărește stăpânirea normelor limbii ucrainene literare:
- Sintaxa propoziției și a frazei: Construcția corectă a enunțurilor în expunerea orală.
- Stilistică: Diferențierea între stilul colocvial, stilul beletristic și stilul oficial-administrativ (necesar în documentele școlare).
- Lexicologie: Îmbogățirea vocabularului cu termeni pedagogici și psihologici în limba ucraineană.

Teme Transversale (propuneri pentru portofoliu)
1. „Chipul mamei în opera lui Taras Șevcenko" – eseu reflexiv util pentru înțelegerea atașamentului în educația timpurie.
2. „Valorificarea proverbelor și zicătorilor în educarea caracterului" – proiect aplicativ.
3. „Elemente de mitologie ucraineană în poveștile pentru copii".

SUGESTII METODOLOGICE

Pentru clasa a X-a, într-un context vocațional-pedagogic, metodologiile trebuie să transforme elevul dintr-un simplu cititor într-un mediator cultural. Deoarece programa se concentrează pe perioada clasicismului și romantismului (perioade bogate în folclor), sugestiile vizează valorificarea acestui potențial în educația timpurie.

1. Metode active și interactive
   - Lectura interpretativă și dramatizarea: Având în vedere opera lui Ivan Kotlyarevsky (*Natalka Poltavka*), elevii pot exersa citirea pe roluri, punând accent pe intonație și gestica pedagogică. Aceasta îi pregătește pentru teatrul de păpuși sau de umbre la grădiniță.
   - Metoda Cubului sau a Ciorchinelui: Utilizată pentru analiza personajelor din proza lui Kvitka-Osnovyanenko. Elevii explorează trăsăturile personajelor (ex: Marusya) din perspective diferite: *descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează*.
2. Transpunerea Didactică (Specific Pedagogic)
   - Adaptarea textului: Elevii primesc un fragment dintr-un text literar studiat și au sarcina de a-l adapta pentru nivelul de înțelegere al copiilor de vârstă preșcolară, simplificând arhaismele și accentuând elementele vizuale/umoristice.
   - Atelierul de etnografie: Pornind de la descrierile de tradiții din literatura secolului XIX (nunta, sărbătorile de iarnă), elevii pot crea „Planșe de tradiții” pe care să le folosească ulterior în predarea limbii materne, corelând textul literar cu obiecte reale (costum popular, obiecte de uz casnic).
3. Integrarea tehnologiei (TIC)
   - Hărți conceptuale digitale: Utilizarea MindMeister sau Coggle pentru a structura arborele genealogic al literaturii ucrainene moderne, pornind de la Kotlyarevsky către Șevcenko.

- Audio-Cărți de buzunar: Elevii pot înregistra poezii de Taras Șevcenko (ex: *Lirica peisajului*) pentru a crea o bază de date audio utilă pentru momentele de relaxare la grupa de grădiniță.

4. Evaluare cu caracter formativ
   - Portofoliul didactic: Nu va conține doar eseuri, ci și *„Fișe de personaj pentru copii”*. Elevul alege un personaj (ex: *Kateryna* de Șevcenko sau *Marusya*) și îl prezintă grafic și narativ astfel încât să fie înțeles de un preșcolar.
   - Jocul de Rol (Micro-predarea): Elevul simulează o activitate de 10 minute în care le prezintă colegilor (care joacă rolul copiilor) o legendă sau un cântec popular menționat în operele studiate.
5. Resurse metodice de sprijin
   - Portalul Digital al Bibliotecii Naționale a Ucrainei: Pentru acces la ilustrații de epocă care pot fi folosite ca suport vizual în lecțiile de istorie a literaturii.
6. Abordare interdisciplinară

În contextul profilului pedagogic, studiul literaturii ucrainene poate fi corelat cu alte discipline din planul de învățământ, precum pedagogia, psihologia copilului sau educația artistică. Această abordare interdisciplinară facilitează înțelegerea textului literar nu doar ca produs cultural, ci și ca resursă educațională pentru activități didactice.

De exemplu, analiza poeziilor lui Taras Șevcenko poate fi corelată cu activități artistice (desen, colaj, modelaj), în cadrul cărora elevii creează reprezentări vizuale ale imaginilor poetice. Aceste activități pot constitui modele de integrare a literaturii în activitățile artistico-plastice din educația timpurie.

De asemenea, studiul tradițiilor și al elementelor etnografice prezente în literatura secolului al XIX-lea poate fi asociat cu activități de educație interculturală, contribuind la formarea respectului pentru diversitatea culturală și la consolidarea identității comunitare.

7. Valorificarea patrimoniului cultural și folcloric

Literatura ucraineană clasică oferă numeroase oportunități pentru valorificarea folclorului, tradițiilor și obiceiurilor populare, care pot fi integrate în activitățile educative destinate copiilor de vârstă preșcolară. Elevii pot analiza modul în care elementele folclorice (cântece, legende, motive populare) sunt reflectate în operele studiate și pot identifica modalități de adaptare a acestora pentru activități educative.

În acest sens, se pot organiza ateliere tematice în care elevii creează materiale didactice inspirate din tradițiile ucrainene: povestiri ilustrate, cântece sau jocuri educative bazate pe motive folclorice. Astfel de activități contribuie la dezvoltarea competențelor de proiectare didactică și valorificare a patrimoniului cultural.

8. Dezvoltarea competențelor de comunicare pedagogică

Un obiectiv important al disciplinei îl reprezintă formarea competențelor de comunicare pedagogică, esențiale pentru viitoarele cadre didactice. În acest sens, elevii sunt încurajați să exerseze tehnici de explicare, reformulare și adaptare a mesajului la nivelul de înțelegere al copiilor mici.

Prin activități de tip micro-predare, prezentări orale sau simulări de activități educative, elevii își dezvoltă capacitatea de a utiliza limba ucraineană într-un mod clar, expresiv și adecvat contextului educațional. De asemenea, aceste activități contribuie la dezvoltarea empatiei, creativității și abilităților de colaborare, competențe esențiale în domeniul educației timpurii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bibliografie metodică și de specialitate

• PASÎCNIK, Evhenii. *Методика викладання української літератури в середній школі*. Київ: Ленвіт, 2000.

• KOVAL, Anatolii. *Методика навчання української літератури*. Київ: Академія, 2003.

• SAVCENKO, Oksana. *Дидактика початкової освіти*. Київ: Грамота, 2012.

2. Lucrări de critică și istorie literară

• CIJEVSKI, Dmitro. *Історія української літератури: від початків до доби реалізму*. Тернопіль: МПП «Презент», 1994.

• IEFREMOV, Serhii. *Історія українського письменства*. Київ: Феміна, 1995.

• JULINSKI, Mikola (red.). *Історія української літератури у двох томах*. Київ: Либідь, 2001.

• HRABOVICI, Hrihorii. *До історії української літератури: дослідження, есеї, полеміка*. Київ: Критика, 1997.

3. Bibliografie literară

• KOTLIAREVSKI, Ivan. *Енеїда*. Харків: Фоліо, 2018.

• KOTLIAREVSKI, Ivan. *Наталка Полтавка*. Харків: Фоліо, 2017.

• KVITKA-OSNOVIANENKO, Hrihorii. *Маруся*. Харків: Фоліо, 2019.

• KVITKA-OSNOVIANENKO, Hrihorii. *Конотопська відьма*. Київ: Видавництво «Знання», 2020.

• ȘEVCENKO, Taras. *Кобзар*. Київ: Основи, 2018.

• KULIȘ, Panteleimon. *Чорна рада*. Харків: Фоліо, 2018.
• NECEUI-LEVIȚKI, Ivan. *Кайдашева сім'я*. Київ: BookChef, 2022.
• MÎRNÎI, Panas. *Хіба ревуть воли, як ясла повні?* Київ: Книги-XXI, 2019.
• FRANKO, Ivan. *Коли ще звірі говорили*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2013.
• HLIBOV, Leonid. *Байки*. Київ: Веселка, 2015.
• DEI, Oleksii (red.). *Українська народна творчість*. Київ: Наукова думка, 1989.

RESURSE DIGITALE

• UkrLib – Українська бібліотека. Bibliotecă digitală de literatură ucraineană cu texte integrale, biografii și comentarii critice. Disponibil la: https://www.ukrlib.com.ua
• Biblioteca Națională a Ucrainei „V. I. Vernadskyi". Disponibil la: https://www.nbuv.gov.ua

RESURSE DIN COMUNITATEA UCRAINEANĂ DIN ROMÂNIA

• Uniunea Ucrainenilor din România (UUR):
– *Наш голос*
– *Вільне слово*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă" Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu"Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko" – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu" Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență

BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток 144Б

Навчальна програма

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ/ Дитяча література

для X-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

Педагогічний напрям, педагогічний профіль, спеціалізація дошкільна освіта

Ліцейна освіта

– 2026 –

Додаток 144Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*», Х-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Професійний напрямок, педагогічний профіль, спеціальність дошкільна освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення українською мовою сприяє збереженню та розвитку етнічної, культурної й мовної ідентичності української громади — однієї з історичних національних меншин Румунії. Через навчальну дисципліну «Українська рідна мова та література» розвиваються навички усного та писемного мовлення рідною мовою, утверджується українська літературна й культурна спадщина, а також зміцнюється усвідомлення належності до української мовної та культурної спільноти.

У контексті професійного напряму, педагогічного профілю, спеціалізації «Педагогіка ранньої освіти», вивчення цієї дисципліни має також професійно-формувальний вимір, сприяючи розвитку компетентностей, необхідних для використання української мови в освітній діяльності, характерній для ясельної та дошкільної освіти, а також формуванню здатності до ефективного використання української мови й культури в педагогічному процесі.

Навчальна програма з дисципліни «Українська рідна мова та література» для 10 класу, професійного напряму, педагогічного профілю, спеціалізації «Педагогіка ранньої освіти», розроблена відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023, а також до типових навчальних планів для ліцейної освіти професійного напряму, педагогічного профілю, затверджених Наказом міністра освіти і досліджень № 6.932/2025 щодо затвердження типових навчальних планів для ліцейної освіти з навчанням мовами національних меншин, опублікованим в Офіційному віснику Румунії, Частина I, № 5 bis від 8 січня 2026 року. Водночас вона розроблена у відповідності до документів освітньої політики щодо формування професійних компетентностей, необхідних майбутнім вчителям у сфері ранньої освіти.

Предмет «Українська рідна мова та література» сприяє формуванню профілю випускника педагогічного ліцею, підкреслюючи його подвійний статус: як носія рідної культури та як майбутнього її передавача (вихователя). Таким чином передбачається оволодіння українською мовою на рівні, що забезпечує як глибокий літературний аналіз, так і ефективну педагогічну комунікацію в сфері ранньої освіти.

Навчальна програма розроблена таким чином, для забезпечення комплексного розвитку лінгвістичних, комунікативних, літературних та культурних компетентностей учнів, інтегрованих у педагогічний контекст, характерний для професійного напряму. Вона спрямована як на закріплення теоретичних знань про мову та літературу, розвиток умінь правильного й послідовного висловлювання рідною мовою, так і на підготовку учнів до ролі майбутнього вихователя в системі ранньої освіти шляхом акцентування на формуванні практичних навичок, необхідних для ефективної комунікації, співпраці та критичного мислення в різноманітних освітніх і культурних контекстах.

Навчальна програма спрямована на:

- *забезпечення оволодіння граматичними, орфографічними та стилістичними нормами української мови;*
- *розвиток здатності адаптувати мову до різних регістрів та комунікативних контекстів;*
- *формування вміння аргументативного висловлювання, активного слухання, уточнення та переформулювання в діалозі;*
- *стимулювання аналізу та інтерпретації літературних та нелітературних текстів із розпізнаванням культурних та міжкультурних елементів;*
- *розвиток креативності та виразності в усних та письмових творах, що стосуються педагогічної діяльності;*
- *підтримку активної участі в дебатах, проектах та спільних заходах, формування командної роботи та навичок освітнього лідерства;*

- *заохочення до рефлексії над власним лінгвістичним та стилістичним прогресом та впливом комунікації на співрозмовників.*

Програма структурована на дві взаємодоповнювальні складові:

· ***Обов'язковий компонент (ОК):*** *спрямований на розвиток компетентностей сприйняття та продукування повідомлень українською мовою, вивчення граматики та основних текстів рідної літератури. Цей компонент також передбачає аналіз структури повідомлень українською мовою, відбір і впорядкування інформації, дослідження комунікативного наміру та оцінювання впливу повідомлень у різних контекстах.*

Спеціалізований навчальний компонент (СНК): *безпосередньо орієнтований на педагогічний профіль. Він включає змістові модулі, специфічні для спеціалізації «Педагогіка ранньої освіти», зокрема дитячу літературу (казки, вірші, дитячий фольклор) та методики стимулювання мовлення у дітей дошкільного віку. Цей компонент спрямований на розвиток спеціальних педагогічних компетентностей, необхідних майбутньому вихователю в системі ранньої освіти, через практичну діяльність, проєкти, дебати та прикладні вправи.*

Така структура програми, поділена на дві взаємодоповнювальні складові, забезпечує учням як загальну базу для розуміння української мови та літератури, так і специфічні компетентності педагогічної галузі. Запропоновані види діяльності є практичними, інтерактивними та адаптованими до професійного профілю, спрямованими на розвиток умінь, необхідних майбутнім вихователям у сфері ранньої освіти. Крім того, така структура дозволяє забезпечити поступове навчання, формативне та сумативне оцінювання компетентностей, а також розвиток автономності учнів у використанні української мови в реальних, шкільних та професійних контекстах.

Навчальна програма з дисципліни «Українська рідна мова та література» професійного напрямку, педагогічного профілю, спеціалізації «Педагогіка ранньої освіти», сприяє активному та аплікативному підходу, що базується на:

- *аналізі та інтерпретації літературних та нелітературних текстів, відповідних віку дошкільнят;*
- *написанні та редагуванні функціональних та творчих текстів, адаптованих до мети та аудиторії;*
- *моделюванні освітньої комунікації (вихователь-дитина-батьки) та проєктних видах діяльності;*
- *використанні експресивної мови та адаптації лінгвістичних регістрів до різних контекстів;*
- *розвитку компетентностей у співпраці, активного слухання, аргументації та конструктивного зворотного зв'язку;*
- *інтеграції культурних та міжкультурних елементів у комунікативний процес.*

Завдяки такій структурі учні набувають як мовної та стилістичної автономії, так і культурної та міжкультурної чутливості — компетентностей, необхідних для професійного становлення як майбутнього вихователя у системі ранньої освіти. Програма забезпечує чіткий зв'язок між теорією та практикою, між формуванням загальних компетентностей та розвитком специфічних педагогічних навичок, створюючи необхідні умови для формативного та сумативного оцінювання.

Така методологічна організація дозволяє адаптувати навчальні діяльності до потреб учнів та вимог сучасного освітнього контексту, сприяючи ефективному та відповідальному використанню рідної української мови у всіх формах комунікації.

Програма спрямована на зміцнення культурної ідентичності шляхом формування прихильності до української мови в контексті різноманітності в Румунії, а також на розвиток професійної етики, яка вимагає від учня відповідального ставлення до якості мовлення, яке стає важливим мовним зразком у взаємодії з дітьми в системі ранньої освіти.

ЗАГАЛЬНООСВТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та писемного повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.**
ЗК 3	**Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК 4	**Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.**

X-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 Сприймання усного та писемного повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

X-ий клас

СК 1.1. Аналіз способу побудови повідомлення у різних текстах з метою виявлення взаємозв'язку між структурою, змістом та ефективністю комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *виділення структурних компонентів тексту (вступ, основна частина, висновок) та їхньої ролі у побудові змісту;*
- *дослідження взаємозв'язку між типом тексту, метою комунікації та використаними дискурсивними стратегіями;*
- *визначення лінгвістичних і стилістичних процедур, що сприяють ясності та ефективності повідомлення;*
- *порівняння способів організації повідомлення в текстах з різними комунікативними цілями;*
- *формулювання аргументованих висновків щодо ефективності комунікації залежно від структури тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз написаних текстів із позначенням вступу, основної частини та висновку;*
- *порівняння інформаційних, аргументативних та експресивних текстів;*
- *виділення у текстах художніх засобів, структур речень та ключових термінів;*
- *аналіз і порівняння двох текстів на одну тему — одного наративного та одного аргументативного — для виявлення відмінностей у структурі та організації;*
- *написання критичного коментаря, у якому аргументовано оцінюється ясність, послідовність і ефективність повідомлення досліджуваного тексту.*

СК 1.2. Огляд та впорядкування інформації з різних джерел для побудови логічної структури повідомлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз інформації з різних джерел (письмові тексти, зображення, аудіо- та відеоматеріали);*
- *відбір доречної інформації відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії;*
- *організація інформації у логічний план (схема, план ідей, концептуальна карта);*
- *узгодження інформації з метою уникнення надмірності та суперечностей;*
- *перебудова інформації у зв'язну форму, відповідну поставленому повідомленню.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз письмових текстів, зображень та аудіо- та відеоматеріалів для визначення основної інформації;*
- *виконання вправ із вибору релевантної інформації для певної аудиторії або мети;*
- *створення схем, концептуальних карт або планів ідей на основі зібраної інформації;*
- *порівняння інформації з різних джерел для виявлення протиріч або повторів;*
- *перебудова набору інформації у послідовне та аргументоване повідомлення.*

X-ий клас

СК 1.3. Дослідження комунікативного наміру та авторської позиції з метою пояснення впливу повідомлення на читача

Загальна частина (ЗЧ):

- *визначення лінгвістичних та стилістичних елементів, що вказують на комунікативний намір автора;*
- *дослідження ставлення автора до теми та до реципієнта;*
- *пояснення взаємозв'язку між комунікативним наміром та можливою реакцією реципієнта;*
- *порівняння повідомлень із подібними намірами, але сформульованих по-різному;*
- *формулювання аргументованих пояснень щодо впливу повідомлення на аудиторію.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз літературних та нелітературних текстів для визначення наміру та тону автора;*
- *виконання вправ із виділення релевантних лінгвістичних та стилістичних елементів;*
- *порівняння текстів із подібною метою (наприклад, інформаційні, переконливі повідомлення) та обговорення відмінностей у формулюванні та впливі;*
- *дебати щодо того, як різні підходи автора впливають на сприйняття реципієнтом;*
- *написання коментарів або аргументованих пояснень про вплив повідомлення на аудиторію.*

СК 1.4. Інтерпретація медійних повідомлень для виявлення способу формування їхньої достовірності та впливу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *інтерпретація медійних повідомлень з точки зору джерела, мети та цільової аудиторії;*
- *визначення стратегій формування достовірності (аргументи, зображення, звук, мова);*
- *аналіз взаємозв'язку між змістом, формою та впливом повідомлення;*
- *порівняння медійних повідомлень із письмовими повідомленнями на ту ж тему.*

Профільна частина (ПЧ:

- *перегляд або прослуховування новин, реклами чи медійних матеріалів із визначенням джерела, мети та цільової аудиторії;*
- *виділення стратегій формування достовірності у медійних матеріалах: аргументи, візуальні докази, звук та переконлива мова;*
- *аналіз змісту та форми медійного повідомлення для спостереження за тим, як вони впливають на сприйняття реципієнта;*
- *порівняння медійних повідомлень із письмовими статтями або інформаційними текстами на ту ж тему з виявленням відмінностей у достовірності та ефективності;*
- *створення письмових коментарів, що пояснюють, як медійні повідомлення впливають на громадську думку.*

ЗК 2 - Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.

X-ий клас

СК 2.1. Свідоме застосування мовних структур для формулювання правильних і доречних висловлювань у різних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *застосування граматичних і лексичних норм у різних комунікативних контекстах (шкільному, публічному, цифровому);*
- *формулювання висловлювань, адаптованих до мети комунікації та статусу співрозмовника;*
- *виправлення та переформулювання висловлювань для підвищення ясності й точності повідомлення;*
- *доцільне використання мовних регістрів залежно від комунікативної ситуації;*
- *обґрунтування вибору використаних мовних структур.*

Профільна частина (ПЧ):

- *перелік комунікативних контекстів (шкільного, публічного, цифрового), у яких можуть використовуватися запропоновані висловлювання;*
- *інтерпретація значення мовної структури залежно від використаного мовного регістру;*
- *застосування граматичних і лексичних норм під час створення коротких усних або письмових повідомлень;*
- *визначення взаємозв'язку між метою комунікації та обраною мовною структурою;*
- *переформулювання висловлювань з метою їх адаптації до іншого комунікативного контексту.*

X-ий клас

СК 2.2. Складання функціональних та творчих текстів із дотриманням структури, послідовності та стилістичної відповідності.

Загальна частина (ЗЧ):

- *складання функціональних текстів (заява, електронний лист, інформаційна стаття) із чіткою структурою;*
- *створення творчих текстів із дотриманням жанрових правил та внутрішньої послідовності;*
- *організація ідей у логічний та послідовний план;*
- *редагування текстів з огляду на послідовність, чіткість і правильність;*
- *пристосування стилю відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії.*

Профільна частина (ПЧ):

- *визначення специфічної структури функціональних текстів (заява, електронний лист, інформаційна стаття) на основі наданих зразків;*
- *пояснення організації ідей у проаналізованому тексті на основі заздалегідь складеного логічного плану;*
- *створення функціонального тексту (електронний лист або заява), адаптованого до мети комунікації та цільової аудиторії;*
- *розроблення короткого творчого тексту на основі плану ідей із дотриманням послідовності та тематичної єдності;*
- *редагування та виправлення створеного тексту з обґрунтуванням внесених змін з точки зору ясності та стилістичної відповідності.*

СК 2.3. Використання виразної мови для передачі намірів і ставлень у творчих текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме використання художніх засобів та експресивних прийомів;*
- *адаптація виразної мови до комунікативного наміру;*
- *передача ставлень і емоцій за допомогою різноманітних мовних засобів;*
- *порівняння експресивних ефектів різних формулювань;*
- *редагування текстів для посилення виразності.*

Профільна частина (ПЧ):

- *визначення та використання художніх засобів і експресивних прийомів у фрагментах заданих творчих текстів;*
- *пояснення взаємозв'язку між виразною мовою та комунікативним наміром автора у творчому тексті;*
- *створення висловлювань або коротких текстів для вираження емоцій і ставлень із використанням різноманітних мовних засобів;*
- *порівняння різних формулювань одного й того ж повідомлення з точки зору досягнутого експресивного ефекту;*
- *редагування творчого тексту для посилення виразності шляхом заміни або доповнення використаних стилістичних прийомів.*

СК 2.4. Використання мовних та інформаційних ресурсів для підвищення якості власних текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *використання словників та онлайн-ресурсів для уточнення значень;*
- *вибір відповідної інформації для збагачення змісту тексту;*
- *інтеграція інформації з зовнішніх джерел у логічно послідовний та правильний спосіб;*
- *зміна формулювання та пристосування запозиченої інформації;*
- *оцінювання впливу використання джерел на якість тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *консультація словників та онлайн-ресурсів для уточнення значення слів і виразів, використаних у власних текстах;*
- *вибір релевантної інформації з зовнішніх джерел для збагачення змісту створеного тексту;*
- *послідовна та правильна інтеграція інформації з зовнішніх джерел у власний текст;*
- *переформулювання та адаптація запозиченої інформації залежно від мети комунікації та цільової аудиторії;*
- *оцінювання впливу використання джерел на ясність, послідовність та інформаційну цінність тексту.*

ЗК 3 - Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

X-ий клас

СК 3.1. Свідома та організована участь у розмовах, дебатах, інтерв'ю та відповідних заходах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *організація та проведення структурованих бесід і дебатів із визначенням цілей комунікації, ролей та правил взаємодії;*
- *участь в інтерв'ю та проєктній діяльності з плануванням етапів роботи та розподілом обов'язків;*
- *співпраця в робочих групах для створення спільних продуктів (презентації, синтези, короткі звіти);*
- *формулювання колективних висновків та обґрунтування прийнятих рішень у групі;*
- *самооцінювання та колегіальне оцінювання власного внеску та ефективності співпраці.*

Профільна частина (ПЧ):

- *організація професійних симульованих бесід «вихователь–батьки» із визначенням цілей комунікації;*
- *участь у симульованих інтерв'ю з вихователями на основі підготовленого гіда запитань;*
- *співпраця в командах для створення педагогічних презентацій;*
- *порівняння рішень, запропонованих різними групами;*
- *надання конструктивного зворотного зв'язку колегам.*

СК 3.2. Активне слухання та використання стратегій уточнення і зміна формулювання під час діалогу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме застосування стратегій активного слухання під час тематичних обговорень та дебатів;*
- *формулювання уточнюючих питань та переформулювання ідей співрозмовників для збереження послідовності діалогу;*
- *управління обміном реплік шляхом адекватного використання стратегій введення, повторення та завершення;*
- *подання аргументованого зворотного зв'язку, відповідного контексту спілкування;*
- *спрямовані роздуми щодо ефективності використаних комунікативних стратегій.*

Профільна частина (ПЧ):

- *застосування активного слухання під час педагогічних обговорень і дебатів на освітні теми, наприклад, планування діяльності для дітей;*
- *формулювання уточнювальних запитань та переформулювання ідей колег для підтримки послідовності педагогічного діалогу;*
- *керування репліками через введення, повторення та завершення в комунікативних контекстах між учнями та батьками;*
- *надання аргументованого зворотного зв'язку щодо втручань колег у симульованих освітніх діяльностях;*
- *створення короткої рефлексії щодо ефективності використаних комунікативних стратегій у групових заняттях.*

СК 3.3. Формулювання та аргументоване обґрунтування власних поглядів в різних комунікативних ситуаціях.

Загальна частина (ЗЧ):

- *формулювання власних точок зору, підкріплених аргументами та релевантними прикладами, у різних комунікативних контекстах;*
- *участь у організованих дебатах із використанням аргументів та контраргументів;*
- *аналіз логічних взаємозв'язків між ідеями та аргументами у усних або письмових виступах;*
- *створення коротких аргументованих текстів або синтезів дебатів;*
- *оцінювання послідовності та релевантності власної аргументації та аргументації інших учасників.*

Профільна частина (ПЧ):

- *підтвердження власних думок педагогічними аргументами та прикладами з освітньої практики;*
- *формулювання та обґрунтування релевантних аргументів і контраргументів;*
- *визначення логічних взаємозв'язків між ідеями, аргументами та прикладами;*
- *правильне використання спеціалізованих термінів;*
- *формулювання конструктивного зворотного зв'язку.*

СК 3.4. Пристосування мовлення до різних стилів залежно від ситуації спілкування та мети.

X-ий клас

Загальна частина (ЗЧ):

- *пристосування мови та тону відповідно до освітнього, культурного або цифрового контексту;*
- *використання різних стилів мовлення (офіційного, розмовного, наукового) у різних комунікативних ситуаціях;*
- *підготовка усних виступів і письмових текстів з урахуванням адресата;*
- *дотримання норм відповідального та етичного спілкування в цифровому та медійному середовищі;*
- *використання культурних та міжкультурних елементів у процесі спілкування.*

Профільна частина (ПЧ):

- *симулювання комунікації «вихователь–дитина–батьки» із адаптацією мови та тону;*
- *проведення порівняльного діалогу у формальному, розмовному та академічному регістрах;*
- *коротка усна презентація, адаптована до цільової аудиторії;*
- *створення освітнього повідомлення онлайн відповідно до етичних правил;*
- *діяльність із міжкультурної комунікації з адаптацією мови до різноманітності.*

ЗК 4. Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.

X-ий клас

СК 4.1. Послідовне застосування граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм у різних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *вправи з послідовного застосування граматичних та орфографічних норм у функціональних і напівформальних текстах;*
- *діяльність з редагування та перегляду власних текстів та текстів колег із акцентом на правильність і послідовність;*
- *заповнення та трансформація висловлювань для закріплення узгоджень та часових форм дієслів;*
- *кероване використання інструментів мовної перевірки з обґрунтуванням внесених виправлень;*
- *самооцінювання правильності використання мови в усних та письмових продукціях.*

Профільна частина (ПЧ):

- *створення оголошення або інформаційного повідомлення для батьків, граматично та орфографічно правильного;*
- *редагування та перегляд освітнього тексту колеги з увагою до правильності та послідовності висловлювання;*
- *заповнення та трансформація педагогічних висловлювань для закріплення узгоджень та часових форм дієслів;*
- *кероване використання інструменту мовної перевірки для виправлення освітнього тексту з обґрунтуванням внесених виправлень;*
- *створення картки самооцінювання правильності мови, використаної в усних та письмових продуктах.*

СК 4.2 Аналіз мовних структур та їхнього виразного значення у функціональних і художніх текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз синтаксичних структур та взаємозв'язків між ними у функціональних та літературних текстах;*
- *визначення експресивної цінності різних граматичних і лексичних структур;*
- *порівняння варіантів формулювання одного й того ж повідомлення та обговорення експресивного впливу;*
- *вправи з переписування фрагментів із навмисною зміною мовних структур;*
- *формулювання висновків щодо взаємозв'язку між структурою, змістом та експресивністю.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз синтаксичних структур у освітньому тексті та у фрагменті літературного твору, придатного для дошкільного віку;*
- *визначення експресивної цінності граматичних і лексичних структур, використаних у текстах для дітей;*
- *порівняння двох варіантів формулювання одного й того ж освітнього повідомлення та обговорення експресивного впливу на дитину;*
- *переписування наративного або функціонального фрагмента шляхом навмисної зміни мовних структур;*
- *формулювання висновків щодо взаємозв'язку між структурою, змістом та експресивністю в освітній комунікації.*

СК 4.3. Уміння доречно й виразно використовувати мовні засоби під час створення та редагування

X-ий клас
усних і письмових повідомлень.
Загальна частина (ЗЧ): – *свідомий вибір лексики та структур, відповідних комунікативній меті;* – *свідоме використання синонімів, ідіоматичних виразів та неологізмів;* – *творення текстів із чіткими стилістичними вимогами (ясність, виразність, точність);* – *редагування та вдосконалення текстів на основі отриманого зворотного зв'язку;* – *самоаналіз щодо особистого лінгвістичного та стилістичного прогресу.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *вибір та використання педагогічної лексики у повідомленнях для дітей або батьків;* – *використання синонімів та виразів для збагачення виразності;* – *створення короткого освітнього тексту (опис діяльності або інформаційне повідомлення) із дотриманням стилістичних вимог;* – *редагування та вдосконалення текстів на основі зворотного зв'язку від колег або вчителя;* – *створення письмової рефлексії щодо власного мовного та стилістичного прогресу.*
СК 4.4. Інтерпретація культурних та міжкультурних елементів у літературному та соціальному середовищі
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз культурних елементів у літературних та інформаційних текстах;* – *порівняння культурних мотивів і тем в українських, румунських та європейських текстах;* – *підготовка проєктів або презентацій, що відображають культурну ідентичність;* – *використання мови як засобу міжкультурного діалогу;* – *осмислення ролі мови у вираженні культурної ідентичності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *аналіз культурних елементів та традицій у літературних та нелітертурних текстах для дітей;* – *порівняння мотиву або освітньої теми в українських, румунських та європейських текстах для виявлення культурних відмінностей та подібностей;* – *розробка проєкту або презентації, що цінує культурну ідентичність у контексті дошкільної освіти;* – *використання мови для ведення міжкультурного діалогу між учнями про різні освітні практики та традиції;* – *створення письмової рефлексії щодо ролі мови у вираженні культурної та педагогічної ідентичності.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

X-ий клас

Сфери змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне спілкування	– Усна комунікація як складний процес: взаємозв'язок між відправником, повідомленням, отримувачем, кодом, каналом та контекстом; чинники, що впливають на ефективність комунікації; бар'єри спілкування та стратегії їх подолання. – Структура усного повідомлення: вступ – розвиток – висновок; послідовність і логічний прогрес; адаптація структури до мети комунікації (інформування, переконання, пропаганда). – Вираження думок та аргументованих позицій: формулювання тези, аргументи та приклади; дискурсивні маркери; тонке погодження/неузгодження. – Організовані усні взаємодії: тематичні бесіди, керовані дебати, круглі столи, інтерв'ю; визначення ролей та правил комунікації.	– Аналіз динамічного взаємозв'язку між відправником (вихователь), отримувачем (дитина/батьки/колега), повідомленням, кодом (літературна українська мова vs. діалект), каналом та освітнім контекстом. – Вираження згоди або незгоди ввічливо та аргументовано (Я частково згоден, але...). – Повага до співрозмовника та своєчасне втручання у колективні обговорення. – Свідомий перехід від розмовного стилю (обговорення з колегами) до академічного (презентації з літератури) та формального (виступ на святковому заході). – Виступи, спрямовані на популяризацію українських цінностей у контексті різноманітності в Румунії.

	– Регістри та дискурсивні стратегії: формальна, розмовна, академічна мова; відповідність мови освітньому, культурному та цифровому контексту. – Усні повідомлення з культурною та громадянською метою: тематичні презентації, усні доповіді, оповіді та інтерпретації культурних або соціальних фактів. – Усні медіа-повідомлення: аналіз аудіо- та відеодискурсу (інтерв'ю, репортаж, подкаст); взаємозв'язок між змістом, формою та впливом. Примітки: акцент на організації, аргументації та ефективності комунікації; перехід від керованої участі до автономного спілкування.	– Оцінювання взаємозв'язку між змістом промови, тоном голосу та ефектом на аудиторію; виявлення технік маніпуляції або переконання у медіа.
Словотвір	– Письмо як свідомий процес: планування, написання, перегляд, редагування; послідовність та стилістична відповідність. – Типи функціональних та інформаційних текстів: формальний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, синтез. – Аргументативні та рефлексивні тексти: логічна структура, формулювання тези, аргументи, контраргументи, висновки. – Організація тексту: тематичні абзаци, логічні сполучники, послідовність ідей. – Адаптація стилю до мети комунікації та цільової аудиторії. – Критичний перегляд власних текстів та текстів колег. Примітки: перехід від керованого письма до автономного написання та критичної оцінки.	– Покращення ясності, виправлення помилок узгодження та пунктуації, забезпечення стилістичної відповідності (перехід від розмовної мови до стандартної/літературної). – Здатність узагальнювати навчальну діяльність або довгий літературний текст, зберігаючи лише основну інформацію. – Здатність передбачати протилежну думку та логічно її спростовувати. – Забезпечення інформаційного потоку таким чином, щоб читач міг легко відстежувати логічний хід думок. – Диференціація тону та лексики залежно від адресата (наприклад, текст для колег vs. текст для батьків дітей у садку). – Критичне читання текстів колег та надання конструктивного зворотного зв'язку, що сприяє колективному навчанню.
Читання	– Розвинуті стратегії читання: глобальне, вибіркове та аналітичне читання; організація інформації у схеми та концептуальні карти. – Тема, повідомлення та намір автора: взаємозв'язок між структурою, змістом та впливом на отримувача. – Аналіз структури тексту: організація ідей, текстові послідовності, дискурсивні маркери. – Інтерпретація медіа-повідомлень: достовірність джерела, переконливі техніки, вплив на аудиторію. – Порівняння інформації з письмових, візуальних та аудіо-відео текстів. – Аргументована думка та особиста інтерпретація. Примітки: акцент на інтерпретації, причинно-наслідкових зв'язках та	– Перетворення лінійного тексту на візуальні структури: логічні схеми, порівняльні таблиці та концептуальні карти для систематизації літературних напрямів (класицизм vs романтизм). – Аналіз того, як структура твору (наприклад, композиція поеми «Катерина» Т. Шевченка) підтримує трагічне повідомлення та моралізаторський намір автора. – Впізнавання та аналіз наративних, описових, пояснювальних та аргументативних послідовностей у прозі Г. Квітки-Основ'яненка. – Оцінка достовірності інформації про українську культуру в Інтернеті; розрізнення фактів та думок. – Взаємозв'язок між українським

	оцінюванні повідомлення.	літературним текстом та його відображенням у живописі чи музиці. – Формулювання оцінних суджень про поведінку літературних персонажів із підкріпленням аргументами з тексту та власного досвіду.
Елементи побудови спілкування	– Правила орфографії та пунктуації, послідовно застосовані у функціональних та аргументативних текстах. – Морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, розвинене речення. – Послідовність та когезія тексту: логічні сполучники, повторення, поступовість подання інформації. – Лексичні та семантичні ресурси: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. – Засоби виразності та їхнє значення залежно від контексту. Примітки: функціонально-високий рівень, орієнтований на свідоме використання.	– Застосування правил написання голосних та приголосних, специфічних для української мови (використання апострофа, м'якого знака, написання складних слів). – Побудова речення через підрядність (означення, додатки) та правильне використання підрядних сполучників для уникнення двозначності. – Адекватне використання сполучних слів для позначення послідовності етапів діяльності (по-перше, по-друге, нарешті) або причинно-наслідкового зв'язку (тому що, через це). – Визначення багатозначності слів у різних контекстах; використання переносного значення (епітет, метафора) для підвищення виразності усного мовлення. – Диференціація між стандартною (літературною) мовою та регіональними чи розмовними варіантами; вибір мовних засобів залежно від мети комунікації (інформувати, переконувати, емоційно впливати).
Елементи міжкультурності	– Правила орфографії та пунктуації, послідовно застосовані у функціональних та аргументативних текстах. – Морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, розвинене речення. – Когезія та зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, послідовність подання інформації. – Лексичні та семантичні ресурси: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. – Засоби виразності та їхня цінність залежно від контексту. Примітки: функціонально-високий рівень, орієнтований на свідоме використання.	– Написання листів (формальних та неформальних), запрошень на мультикультурні свята та привітань із застосуванням правил пунктуації у звертаннях та формулах завершення. – Правильне узгодження підмета та присудка у описах традицій та звичаїв. Використання часових форм дієслів (теперішній та минулий час) для опису неперервності українських традицій у Румунії. – Використання сполучників, що виражають подібність і відмінність (як і, на відміну від, так само) для порівняння українських культурних елементів з елементами більшості або інших меншин. – Виявлення спільних слів між румунською та українською мовами в контексті співжиття (лексика гастрономії, народного одягу). – Адаптація мови залежно від ситуації спілкування: презентація традиції перед класом vs. вільна дискусія про культуру.

Деталізація змісту для X-го класу:

I. Українська література: напрями, автори та репрезентативні твори. Цей модуль спрямований на формування загальної культури та естетичного смаку.

- **Основи сучасної літератури:**
  - Григорій Квітка-Основ'яненко: «Сердешна Оксана» – сентименталізм та моральні цінності українського села.
  - Василь Стефаник: новела «Новина»
- **Романтична епоха та національна ідентичність:**
  - **Тарас Шевченко:** поеми «Катерина» та «Наймичка», а також вибрані твори з циклу «Кобзар». Акцент робиться на ролі поета як «пророка» нації.
  - **Павло Загребельний: «Роксолана»** – український історичний роман.
- **Реалізм та соціальна критика:**
  - Марко Вовчок: «Горпина» психологічний та соціальний аналіз крізь призму трагічності.
  - **Панас Мирний:** «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – вивчення еволюції персонажа у соціальному контексті.
  - **Михайло Коцюбинський:** «Тіні забутих предків».
  - **Ольга Кобилянська:** «У неділю рано зілля копала».
- **Поезія (ліричний жанр):**
  - **Т. Шевченко:** поеми «*Катерина*», «*Наймичка*»
  - **Л.Українка:** «*Досвітні огні*», «*Слово, чому ти не твердая криця*?»
- **Ліро-епічний жанр** - Тарас Г. Шевченко: поема «*Сон*».
  Іван Франко: поема «*Іван Вишенський*»
  Дмитро Павчичко: поема «*Поєдинок*»
- **Драматургія** - Іван Котляревський - «Наталка Полтавка"
  Микола Васильович Гоголь - роман «Тарас Бульба» (зображення доби козаччини)

II. Спеціалізований навчальний план: педагогічні аспекти. Цей модуль специфічний для профілю та готує учнів до педагогіки раннього дитинства.

- **Література для дітей та молоді:**
  - Методичний аналіз казок Івана Франка (наприклад: «Лис Микита»).
  - Дитяча поезія Леоніда Глібова (байки) – використання для вправ з дикції та драматизації.
- **Фольклор як навчальний ресурс:**
  - Колискові, пальчикові ігри та лічилки українською мовою.
  - Календарні свята та традиції, відображені в літературі (колядки, великодні звичаї).
- **Техніки читання та оповіді:**
  - Методи стимулювання цікавості дошкільнят через ілюстровану літературу.
  - Адаптація складної літературної мови до рівня розуміння дітей 3–6 років.

III. Мова та комунікація (Спільний блок). Мета – оволодіння нормами літературної української мови:

- Синтаксис речення та складного речення: правильне побудування висловлювань у усній презентації.
- **Стилістика:** розрізнення розмовного, художнього та офіційно-ділового стилів (необхідного для шкільних документів).
- **Лексикологія:** збагачення словникового запасу педагогічними та психологічними термінами українською мовою.

Міждисциплінарні теми (пропозиції для портфоліо):

1. «Образ матері в творчості Тараса Шевченка» – рефлексивне есе, корисне для розуміння прив'язаності в ранньому дитячому вихованні.
2. «Використання прислів'їв та приказок у вихованні характеру»

Трансверсальні теми (пропозиції для портфоліо):

1. «Образ матері у творчості Тараса Шевченка» – рефлексивне есе, корисне для розуміння прив'язаності в ранній освіті.
2. «Використання прислів'їв і приказок у вихованні характеру» – прикладний проєкт.
3. «Елементи української міфології в дитячих казках».

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Для X-го класу, у контексті професійно-педагогічного спрямування, методики повинні перетворювати учня з простого читача на культурного медіатора. Оскільки програма зосереджена на періоді класицизму та романтизму

(періоди, багаті на фольклор), пропозиції спрямовані на використання цього потенціалу в дошкільній освіті.

1. **Активні та інтерактивні методи**
   - **Інтерпретаційне читання та драматизація:** беручи до уваги твір Івана Котляревського «Наталка Полтавка», учні можуть практикувати читання ролей, акцентуючи інтонацію та педагогічну жестикуляцію. Це готує їх до лялькового або тіньового театру в садочку.
   - **Метод Куба або «Цюрчиник»:** використовується для аналізу персонажів у прозі Квітки-Основ'яненка. Учні досліджують риси персонажів (наприклад, Марусі) з різних перспектив: описують, порівнюють, асоціюють, аналізують, застосовують, аргументують.
2. **Педагогічне перенесення (специфіка профілю)**
   - **Адаптація тексту:** учні отримують фрагмент «Енеїди» Котляревського і мають завдання переписати його як казку для дітей 5 років, спрощуючи архаїзми та акцентуючи візуальні й гумористичні елементи.
   - **Етнографічна майстерня:** на основі описів традицій XIX століття (весілля, зимові свята) учні створюють «Планшети традицій», які можна використовувати в навчанні рідної мови, поєднуючи літературний текст із реальними об'єктами (народний костюм, побутові предмети).
3. **Інтеграція технологій (ІКТ)**
   - **Цифрові концептуальні карти:** використання MindMeister або Coggle для структурування «генеалогічного дерева» сучасної української літератури від Котляревського до Шевченка.
   - **Аудіокниги «для кишені»:** учні можуть записувати вірші Тараса Шевченка (наприклад, «Лірика пейзажу») для створення аудіотеки, корисної під час відпочинку в групі дошкільнят.
4. **Формувальне оцінювання**
   - **Дидактичне портфоліо:** містить не лише есе, а й «Карти персонажів для дітей». Учень обирає персонажа (наприклад, Катерину Шевченка або Марусю) і представляє його графічно та наративно так, щоб це було зрозуміло дошкільняту.
   - **Рольова гра (Мікро-навчання):** учень імітує 10-хвилинну діяльність, презентуючи колегам (які грають роль дітей) легенду або народну пісню з вивчених творів.
5. **Методичні ресурси підтримки**
   - **Цифровий портал Національної бібліотеки України:** для доступу до ілюстрацій епохи, які можна використовувати як візуальне підкріплення на уроках історії літератури.
6. **Міждисциплінарний підхід**

   У контексті педагогічного профілю вивчення української літератури може поєднуватися з іншими дисциплінами навчального плану, такими як педагогіка, психологія дитини або мистецька освіта. Такий підхід дозволяє розуміти літературний текст не лише як культурний продукт, а й як навчальний ресурс для освітньої діяльності.

   Наприклад, аналіз віршів Тараса Шевченка можна поєднувати з художньою діяльністю (малюнок, колаж, ліпка), у рамках якої учні створюють візуальні уявлення поетичних образів. Ці активності можуть слугувати моделлю інтеграції літератури у художньо-пластичні заняття раннього дитинства.

   Також вивчення традицій і етнографічних елементів у літературі XIX століття можна поєднувати з міжкультурною освітою, сприяючи формуванню поваги до культурного різноманіття та зміцненню ідентичності спільноти.
7. **Використання культурної та фольклорної спадщини**

   Класична українська література надає численні можливості для використання фольклору, традицій та народних звичаїв, які можна інтегрувати в освітні заходи для дошкільнят. Учні можуть аналізувати, як фольклорні елементи (пісні, легенди, народні мотиви) відображені у творах, і визначати способи адаптації їх для освітньої діяльності.

У цьому контексті можна організовувати тематичні майстерні, де учні створюють навчальні матеріали, натхненні українськими традиціями: ілюстровані оповідання, пісні або навчальні ігри на основі народних мотивів. Такі заняття сприяють розвитку компетенцій у педагогічному проектуванні та використанні культурної спадщини.

8. **Розвиток компетенцій педагогічної комунікації**

   Важливою метою дисципліни є формування педагогічних комунікативних компетенцій, необхідних для майбутніх педагогів. Учнів заохочують практикувати техніки пояснення, перефразування та адаптації повідомлень до рівня розуміння маленьких дітей.

Через активності типу мікро-навчання, усні презентації або симуляції освітніх занять учні розвивають здатність використовувати українську мову чітко, виразно та відповідно до освітнього контексту. Також такі активності сприяють розвитку емпатії, креативності та навичок співпраці — компетенцій, необхідних у сфері ранньої освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Методична та спеціалізована література
• Пасічник, Є. А. Методика викладання української літератури в середній школі. Київ: Ленвіт, 2000.
• Коваль, А. П. Методика навчання української літератури. Київ: Академія, 2003.
• Савченко, О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ: Грамота, 2012.
2. Праці з літературної критики та історії літератури
• Чижевський, Д. Історія української літератури: від початків до доби реалізму. Тернопіль: МПП «Презент», 1994.
• Єфремов, С. Історія українського письменства. Київ: Феміна, 1995.
• Жулинський, М. (ред.). Історія української літератури у двох томах. Київ: Либідь, 2001.
• Грабович, Г. До історії української літератури: дослідження, есеї, полеміка. Київ: Критика, 1997.
3. Художня література
• Котляревський, І. П. Енеїда. Харків: Фоліо, 2018.
• Котляревський, І. П. Наталка Полтавка. Харків: Фоліо, 2017.
• Квітка-Основ'яненко, Г. Ф. Маруся. Харків: Фоліо, 2019.
• Квітка-Основ'яненко, Г. Ф. Конотопська відьма. Київ: Видавництво «Знання», 2020.
• Шевченко, Т. Г. Кобзар. Київ: Основи, 2018.
• Куліш, П. О. Чорна рада. Харків: Фоліо, 2018.
• Нечуй-Левицький, І. С. Кайдашева сім'я. Київ: BookChef, 2022.
• Мирний, П. Хіба ревуть воли, як ясла повні? Київ: Книги-XXI, 2019.
• Франко, І. Коли ще звірі говорили. Львів: Видавництво Старого Лева, 2013.
• Глібов, Л. Байки. Київ: Веселка, 2015.
• Дей, О. І. (ред.). Українська народна творчість. Київ: Наукова думка, 1989.
РЕСУРСИ ЦИФРОВІ
• UkrLib – Українська бібліотека. Електронна бібліотека української літератури (повні тексти, біографії, критичні матеріали). Доступно за адресою: https://www.ukrlib.com.ua
• Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Доступно за адресою: https://www.nbuv.gov.ua
РЕСУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В РУМУНІЇ
• Союз українців Румунії:
– Наш голос
– Вільне слово
• Офіційний сайт: https://www.uniunea-ucrainenilor.ro

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 145A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Tehnici de comunicare

Clasa a XI-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 145A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare*, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XI-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și cu planurile-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 bis din 8 ianuarie 2026.

În baza acestui ordin, la clasa a XI-a, disciplina Limba și literatura maternă beneficiază de același statut și de aceleași alocări orare ca și disciplina Limba și literatura română, respectiv:

- *în trunchiul comun (TC) – 2 ore pe săptămână;*
- *în curriculumul de specialitate (CS) – 1 oră pe săptămână.*

Programa se adresează elevilor din filiera vocațională, profil pedagogic, fiind concepută în acord cu documentele curriculare naționale și cu orientările europene privind educația centrată pe competențe, precum și cu cerințele de formare profesională specifice domeniului educației timpurii.

Într-o accepțiune generală, educația reprezintă procesul prin care se realizează formarea și dezvoltarea personalității umane. Ea constituie o necesitate atât pentru individ, cât și pentru societate, fiind o activitate specific umană desfășurată în contextul existenței sociale. Educația este, în același timp, un fenomen social fundamental, un atribut al societății și o condiție a perpetuării și progresului acesteia, raportându-se simultan la societate și la individ.

În acest context, studiul disciplinei Limba și literatura ucraineană maternă contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, la valorificarea patrimoniului cultural și literar ucrainean și la consolidarea identității lingvistice și culturale a comunității ucrainene. În cadrul profilului pedagogic, disciplina are și o dimensiune formativă profesională, sprijinind formarea competențelor necesare viitoarelor cadre didactice care vor desfășura activități educaționale în domeniul educației antepreșcolare și preșcolare.

Activitățile de Limba și literatura ucraineană – limbă maternă, integrate în domeniul Limbă și comunicare din educația timpurie, urmăresc stimularea dezvoltării limbajului oral și a capacității de comunicare în limba maternă, în concordanță cu particularitățile de vârstă și cu nevoile individuale ale copiilor. Abordarea este una integrată, ludică și experiențială, centrată pe joc, poveste, cântec, poezie și interacțiune verbală, având ca scop dezvoltarea treptată a vocabularului, a exprimării corecte și expresive și a plăcerii de a comunica în limba ucraineană.

Prin contactul cu texte literare adecvate vârstei – povești, basme, poezii scurte, ghicitori – copiii sunt sprijiniți în dezvoltarea sensibilității estetice, a imaginației și a interesului pentru universul cultural ucrainean. În același timp, aceste activități contribuie la consolidarea identității lingvistice și culturale și promovează valori precum respectul, cooperarea și apartenența la comunitate.

Demersul educațional pune accent pe dezvoltarea competențelor de comunicare orală, pe ascultarea activă și pe exprimarea liberă a gândurilor și trăirilor, fără presiunea performanței, respectând ritmul individual de dezvoltare al fiecărui copil.

Programa cuprinde activități destinate stimulării dezvoltării intelectuale, afective, sociale și fizice a copilului și are în vedere atingerea următoarelor finalități ale educației timpurii (de la naștere la 6/7 ani):

- *dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale;*
- *dezvoltarea capacității de interacțiune cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru dobândirea de cunoștințe, deprinderi și atitudini noi;*
- *descoperirea propriei identități și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;*
- *sprijinirea copilului în achiziționarea cunoștințelor, capacităților și atitudinilor necesare integrării în școală și în viața socială.*

Elaborarea prezentului document a avut în vedere tendințele actuale în pedagogie, evoluția sistemului de învățământ preșcolar, deschiderea către metoda proiectelor, activități integrate și metode interactive de grup, precum și nivelul de

dezvoltare și maturizare al copiilor. Totodată, s-a avut în vedere rolul învățământului preșcolar în raport cu celelalte niveluri ale sistemului educațional și necesitatea adaptării procesului educațional la evoluțiile din domeniul tehnologiilor informației și comunicării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă are următoarea structură:

1. *Notă de prezentare*
2. *Competențe generale*
3. *Competențe specifice*
4. *Domenii de conținut și conținuturi de învățare*
5. *Exemple de activități de învățare*
6. *Sugestii metodologice*
7. *Referințe bibliografice*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XI-a

CS 1.1. Aprecierea structurii și a strategiilor discursive ale textelor, în raport cu eficiența și adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *aprecierea coerenței și coeziunii textului în raport cu scopul comunicării;*
- *evaluarea adecvării strategiilor discursive la contextul și situația de comunicare;*
- *formularea unor judecăți argumentate privind eficiența structurii textuale;*
- *compararea eficienței comunicative a unor texte cu structuri diferite;*
- *justificarea propriilor aprecieri prin exemple relevante din text.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea modului în care sunt structurate povești sau texte literare pentru copii, în vederea identificării strategiilor de transmitere a mesajului educativ;*
- *compararea modului de organizare a unui text literar și a unei povestiri didactice utilizate în activitățile de educare a limbajului;*
- *identificarea strategiilor discursive utilizate în materiale educaționale destinate copiilor (povești ilustrate, poezii, dialoguri);*
- *discutarea eficienței unor structuri narative simple în dezvoltarea capacității de înțelegere a copiilor;*
- *formularea unor observații privind adecvarea structurii textului la nivelul de vârstă al preșcolarilor.*

CS 1.2. Analizarea critică a relevanței, credibilității și coerenței informațiilor din surse variate, pentru fundamentarea unui punct de vedere argumentat.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea credibilității surselor de informare utilizate;*
- *analizarea coerenței și consistenței informațiilor prezentate;*
- *identificarea eventualelor erori, omisiuni sau manipulări informaționale;*

Clasa a XI-a
– *corelarea informațiilor din surse diferite pentru susținerea unui punct de vedere;* – *formularea unui punct de vedere argumentat, bazat pe informații validate critic.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analizarea unor surse pedagogice și educaționale privind dezvoltarea limbajului la copii;* – *selectarea informațiilor relevante din texte metodice pentru elaborarea unui punct de vedere privind rolul povestirii în educația timpurie;* – *compararea informațiilor din articole pedagogice sau ghiduri educaționale referitoare la educarea limbajului;* – *discutarea credibilității și utilității diferitelor materiale educaționale pentru activitatea la grupă;* – *formularea unor concluzii argumentate privind utilizarea surselor educaționale în activitatea didactică.*
CS 1.3. Examinarea intenției comunicative, a atitudinii autorului și a dimensiunii etice a discursului, în vederea aprecierii impactului mesajului asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC) – *examinarea relației dintre intenția comunicativă și valorile promovate de mesaj;* – *identificarea elementelor care susțin sau afectează etica discursului;* – *aprecierea impactului mesajului asupra receptorului din perspectivă etică și socială;* – *compararea discursurilor etice și non-etice pe aceeași temă;* – *formularea unor judecăți critice privind responsabilitatea autorului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *identificarea valorilor educative promovate în povești, poezii sau texte destinate copiilor;* – *discutarea modului în care mesajele literare influențează comportamentele și atitudinile copiilor;* – *analizarea rolului educatorului în transmiterea unui mesaj etic și responsabil prin lectură;* – *compararea unor texte literare din perspectiva valorilor educative promovate;* – *formularea unor reflecții privind impactul discursului educativ asupra dezvoltării copilului.*
CS 1.4. Evaluează critic mesajele media pentru a aprecia credibilitatea, responsabilitatea și impactul lor social.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea gradului de credibilitate al mesajelor media analizate;* – *aprecierea responsabilității sociale a emițătorului;* – *identificarea efectelor sociale posibile ale mesajelor media;* – *compararea mesajelor media din surse diferite;* – *formularea unei evaluări critice argumentate privind rolul mass-media în societate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analizarea unor materiale media educaționale pentru copii (povești audio, materiale video educative);* – *evaluarea modului în care sunt prezentate mesajele educative în materiale media destinate copiilor;* – *compararea credibilității și utilității unor resurse digitale pentru activități educaționale;* – *discutarea impactului materialelor media asupra dezvoltării limbajului și imaginației copiilor;* – *formularea unor recomandări privind utilizarea responsabilă a resurselor media în activitatea didactică.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Analizarea critică a utilizării limbajului în raport cu contextul, normele și efectele produse asupra receptorului.
Trunchiul comun (TC) – *analizarea adecvării limbajului la contextul de comunicare;* – *identificarea abaterilor de la normele limbii și a efectelor acestora;* – *evaluarea impactului limbajului asupra receptorului;* – *compararea modurilor de utilizare a limbajului în contexte diferite;* – *formularea unor concluzii critice argumentate.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analizarea modului de utilizare a limbajului în comunicarea educator–copil;* – *discutarea rolului limbajului clar și accesibil în activitățile de educare a limbajului;* – *identificarea formulărilor adecvate pentru comunicarea cu copii de vârstă preșcolară;* – *compararea limbajului utilizat în texte literare pentru copii și în texte pentru adulți;* – *formularea unor observații privind impactul limbajului asupra înțelegerii mesajului de către copii.*
CS 2.2. Aprecierea calității textelor scrise din perspectiva structurii, coerenței și adecvării stilistice.

Clasa a XI-a

Trunchiul comun (TC)

- *aprecierea coerenței și unității textului;*
- *evaluarea structurii și organizării ideilor;*
- *analizarea adecvării stilistice la scop și public;*
- *compararea calității unor texte cu stiluri diferite;*
- *formularea unor aprecieri motivate privind calitatea textelor.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *evaluarea structurii și clarității unor materiale didactice utilizate în educația timpurie;*
- *analizarea modului de organizare a unui plan de activitate pentru educarea limbajului;*
- *compararea unor texte educaționale din perspectiva adecvării stilului la vârsta copiilor;*
- *discutarea criteriilor de calitate ale unui text utilizat în activitățile didactice;*
- *formularea unor recomandări pentru redactarea materialelor educaționale.*

CS 2.3. Examinarea expresivității și a eficienței limbajului în texte creative și reflexive.

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea mijloacelor expresive utilizate;*
- *evaluarea eficienței limbajului în transmiterea mesajului;*
- *analizarea relației dintre formă și conținut;*
- *compararea expresivității în texte diferite;*
- *formularea unor judecăți critice asupra impactului expresiv.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea expresivității limbajului utilizat în poezii și povești pentru copii;*
- *identificarea mijloacelor expresive care facilitează înțelegerea și memorarea textului de către copii;*
- *compararea expresivității limbajului în diferite texte literare pentru copii;*
- *discutarea rolului expresivității în stimularea imaginației și a interesului pentru lectură;*
- *formularea unor reflecții privind utilizarea limbajului expresiv în activitățile didactice.*

CS 2.4. Aprecierea modului de utilizare a resurselor lingvistice și informaționale în redactarea textelor.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea pertinenței surselor utilizate;*
- *aprecierea modului de integrare a informațiilor în text;*
- *identificarea erorilor de utilizare a surselor;*
- *compararea textelor cu grade diferite de documentare;*
- *formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea redactării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea modului de utilizare a surselor în redactarea unor materiale educaționale;*
- *evaluarea pertinenței informațiilor selectate pentru activități de educare a limbajului;*
- *compararea unor texte redactate pe baza unor surse diferite;*
- *identificarea modului corect de integrare a informațiilor în materiale didactice;*
- *formularea unor recomandări privind documentarea și redactarea textelor educaționale.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XI-a

CS 3.1. Analizarea critică a participării la interacțiuni orale și scrise din perspectiva eficienței și cooperării

Trunchiul comun (TC)

- *analiza critică a propriei participări și a participării colegilor la activități de comunicare, pe baza unor criterii explicite;*
- *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției individuale în activități colaborative;*
- *compararea stilurilor de interacțiune și a efectelor acestora asupra cooperării și clarității mesajului;*
- *redactarea unui scurt raport evaluativ privind eficiența unei interacțiuni orale sau scrise.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea modului de participare la activități de comunicare în cadrul simulărilor didactice;*
- *discutarea rolului cooperării și al clarității mesajului în activitățile educative;*
- *evaluarea eficienței comunicării în activități de grup sau proiecte educaționale;*
- *compararea diferitelor stiluri de interacțiune educator–copil;*
- *redactarea unor reflecții asupra modului de participare la activități colaborative.*

Clasa a XI-a

CS 3.2. Aprecierea strategiilor de ascultare activă, clarificare și feedback utilizate în comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea strategiilor de ascultare activă utilizate în dialoguri complexe;*
- *analiza impactului clarificării și feedback-ului asupra calității comunicării;*
- *formularea de reflecții scrise asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate;*
- *compararea situațiilor de comunicare cu feedback constructiv și neconstructiv.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea strategiilor de ascultare activă utilizate în activități educative;*
- *discutarea rolului feedbackului constructiv în comunicarea educațională;*
- *compararea unor situații de comunicare cu feedback eficient și ineficient;*
- *formularea unor reflecții privind importanța clarificării mesajului în activitatea didactică;*
- *identificarea modalităților de îmbunătățire a comunicării în activitățile educative.*

CS 3.3. Examinarea argumentării și a poziționării în situații de acord și dezacord.

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea argumentelor și contraargumentelor în dezbateri sau texte argumentative;*
- *aprecierea coerenței logice și a relevanței exemplelor utilizate;*
- *formularea unor concluzii critice asupra poziționării exprimate;*
- *rescrierea unei poziționări inițiale pentru creșterea eficienței argumentării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea modului de argumentare a unor idei în discuții pe teme educaționale;*
- *compararea argumentelor utilizate în dezbateri privind educația copiilor;*
- *discutarea importanței argumentării clare în comunicarea profesională;*
- *reformularea unei poziții inițiale pentru creșterea clarității și coerenței argumentării;*
- *formularea unor concluzii privind rolul argumentării în comunicarea educațională.*

CS 3.4. Aprecierea adecvării limbajului la registre și contexte diverse.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza adecvării limbajului la scop, context și public;*
- *evaluarea mesajelor orale și scrise din perspectiva registrelor utilizate;*
- *analiza critică a comunicării din mediul digital și media;*
- *reformularea mesajelor pentru adaptarea lor la contexte diferite.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea modului de adaptare a limbajului la diferite situații educaționale;*
- *compararea limbajului utilizat în comunicarea cu copiii, părinții și colegii;*
- *evaluarea mesajelor educaționale din perspectiva adecvării registrelor lingvistice;*
- *reformularea unor mesaje pentru a le adapta la publicuri diferite;*
- *discutarea rolului limbajului adecvat în construirea relațiilor educaționale.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XI-a

CS 4.1. Evaluarea corectitudinii și adecvării utilizării normelor limbii în contexte complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea critică a corectitudinii gramaticale și stilistice a unor texte complexe;*
- *identificarea și justificarea abaterilor de la normă în funcție de context;*
- *compararea registrelor lingvistice și aprecierea adecvării acestora;*
- *redactarea de comentarii critice asupra limbajului utilizat în texte variate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea corectitudinii lingvistice a unor materiale didactice utilizate în activități educaționale;*
- *identificarea și corectarea unor erori frecvente în texte educaționale;*
- *compararea unor texte din perspectiva respectării normelor limbii;*
- *discutarea rolului corectitudinii lingvistice în activitatea educatorului;*
- *formularea unor observații privind utilizarea normelor limbii în comunicarea educațională.*

CS 4.2. Analizarea rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și a expresivității mesajului.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza relației dintre structura lingvistică și sensul global al mesajului;*

Clasa a XI-a
– *examinarea valorii expresive a construcțiilor sintactice și lexicale;* – *interpretarea intenției comunicative prin analiza formelor lingvistice;* – *reflecții scrise asupra efectului stilistic al limbajului utilizat*. ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analizarea rolului structurilor lingvistice în claritatea mesajului didactic;* – *identificarea structurilor lingvistice care facilitează înțelegerea textului de către copii;* – *compararea efectului expresiv al diferitelor construcții lingvistice;* – *discutarea relației dintre formă și sens în textele educaționale;* – *formularea unor reflecții privind utilizarea structurilor lingvistice în activitatea didactică.*
CS 4.3. Evaluarea eficienței utilizării resurselor lingvistice în discursuri orale și scrise.
Trunchiul comun (TC) – *evaluarea impactului limbajului asupra clarității și persuasivității discursului;* – *analiza comparativă a mai multor variante de exprimare a aceluiași mesaj;* – *revizuirea critică a propriilor producții lingvistice;* – *formularea de recomandări de îmbunătățire a discursului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *evaluarea eficienței limbajului utilizat în prezentări sau explicații educaționale;* – *compararea mai multor variante de formulare a aceluiași mesaj educativ;* – *revizuirea unor texte redactate pentru activități didactice;* – *discutarea modului în care limbajul influențează claritatea și persuasivitatea mesajului;* – *formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea comunicării educaționale.*
CS 4.4. Aprecierea semnificației elementelor culturale și interculturale în discursuri literare și sociale
Trunchiul comun (TC) – *interpretarea semnificației culturale a limbajului utilizat în texte literare și sociale;* – *analiza modului în care limbajul reflectă valori și identități culturale;* – *evaluarea discursurilor din perspectiva dialogului intercultural;* – *reflecții critice asupra rolului limbii în context social și cultural.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *analizarea elementelor culturale prezente în texte literare studiate;* – *discutarea rolului limbii în transmiterea identității culturale;* – *compararea modului în care diferite texte reflectă valori culturale;* – *formularea unor reflecții privind rolul limbii ucrainene în păstrarea identității culturale;* – *discutarea importanței dialogului intercultural în educația contemporană.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	Conținuturile vizează aprofundarea comunicării orale ca proces complex și evaluabil, prin: · analiza relației dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context, cu identificarea factorilor care influențează eficiența comunicării; · evaluarea structurii mesajului oral (introducere–dezvoltare–concluzie) din perspectiva coerenței, progresiei logice și adecvării la scopul comunicativ; · examinarea modului de formulare a opiniilor și a punctelor de vedere argumentate, inclusiv utilizarea acordului și dezacordului nuanțat;	Îmbogățirea vocabularului activ și pasiv în limba ucraineană Structura mesajului oral (introducere–cuprins–încheiere) aplicată la: explicarea unei sarcini de lucru; prezentarea unei povești; formularea instrucțiunilor pentru elevii din ciclul primar. · Pronunțarea corectă a sunetelor · Formularea de propoziții simple

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· analiza interacțiunilor orale organizate (dezbatere, masă rotundă, interviu), cu accent pe roluri, reguli și cooperare; · aprecierea adecvării registrelor și strategiilor discursive la contexte educaționale, culturale și digitale; · evaluarea mesajelor orale cu scop cultural și civic, inclusiv a discursurilor media audio-video (interviuri, reportaje, podcasturi), din perspectiva impactului asupra receptorului. *Observații: activitățile sunt orientate spre comunicare autonomă și evaluare critică, nu doar spre participare.*	· Conştientizarea mesajului vorbit/scris · Exprimarea nevoilor, dorințelor și emoțiilor ·Formularea opiniilor şi argumentelor simple, clare și accesibile copiilor. ·Strategii de comunicare orală utilizate de cadrul didactic: adresarea întrebărilor; clarificarea mesajului; reformularea pe înțelesul preșcolarilor.
Scriere și redactare	Conținuturile urmăresc consolidarea competențelor de redactare autonomă și reflecție critică asupra textului scris: · scrierea ca proces conștient, cu accent pe planificare strategică, revizuire și editare; · redactarea de texte funcționale și informative complexe (e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză); · elaborarea de texte argumentative și reflexive, cu structură logică și poziționare explicită; · organizarea textului prin paragrafe tematice, conectori logici și progresia ideilor; · adaptarea stilului și registrului la scopul comunicării și publicul-țintă; · evaluarea critică a textelor proprii și ale colegilor, pe baza unor criterii explicite. *Observații: se consolidează trecerea de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluativă.*	· Procesul de scriere ca activitate ghidată și conștientă · Dezvoltarea capacităţii de discriminare fonetică; asocierea sunet-literă ·Familiarizarea cu cartea (copertă, imagini) · Asocierea imaginilor cu mesajul oral · Participarea la experienţe cu cartea; cunoaşterea şi aprecierea cărţii · Însuşirea deprinderilor de scris; folosirea scrisului pentru transmiterea unui mesaj;
Lectură	Conținuturile sunt centrate pe interpretarea și evaluarea mesajului: · utilizarea strategiilor de lectură avansate (globală, selectivă, analitică), cu organizarea informației în scheme și hărți conceptuale; · analiza relației dintre temă, mesaj, intenția autorului și efectul asupra receptorului; · examinarea structurii textului și a secvențelor discursive; · interpretarea mesajelor media, cu accent pe credibilitatea sursei și tehnici persuasive; · compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video; · formularea unei opinii argumentate și a unei interpretări personale fundamentate.	· Utilizarea ascultării active şi reacția adecvată la poveşti, poezii, alte tipuri de text (ghicitori, glume, informații) transmise fie prin citire sau povestire de către un adult, fie prin mijloace audio-vizuale (disc, casetă audio sau video, diafilm etc);

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	Observații: accent pe relații cauză–efect, interpretare critică și evaluarea mesajului.	· dobândirea informațiilor prin ascultarea cu atenție a mesajului.
Elemente de construcție a comunicării	Conținuturile sunt abordate la nivel funcțional-avansat: · aplicarea consecventă a normelor de ortografie și punctuație în texte funcționale și argumentative; · utilizarea structurilor morfosintactice complexe (acorduri, timpuri verbale, frază dezvoltată); · analiza coerenței și coeziunii textuale (conectori, reluări, progresia informației); · valorificarea resurselor lexicale și semantice (sinonimie, polisemie, sens figurat); · aprecierea mijloacelor expresive și a valorii lor în funcție de context și intenție comunicativă. *Observații: accent pe utilizare conștientă și evaluativă, nu pe descriere teoretică.*	· Abilitatea de reținere a unor expresii ritmate şi rimate; · Capacitatea de a recita poezii cu respectarea intonaţiei, ritmului, pauzei, în concordanţă cu mesajul transmis; · însuşirea calităţilor expresive ale limbajului oral şi · ale celui corporal în transmiterea unor idei şi sentimente;
Elemente de interculturalitate	Conținuturile vizează dezvoltarea competențelor de dialog intercultural și evaluare critică: · analiza modului în care limba reflectă identitatea culturală și socială; · compararea perspectivelor culturale din texte literare, nonliterare și media; · evaluarea reprezentărilor culturale și a stereotipurilor în discursul public; · utilizarea limbajului adecvat în contexte interculturale și civice; · reflecții asupra rolului comunicării în promovarea toleranței și a responsabilității sociale. *Observații: nivel analitic și reflexiv, cu accent pe poziționare responsabilă și dialog intercultural.*	· Prezentarea unor sărbători specifice (exemplu: Crăciunul, Paștele, Anul Nou) din literatura ucraineană. · Povestirea și învățarea unor **povestiri traditionale** sau legende din alte culturi, adaptate vârstei. · **Muzică și dansuri** din diferite culturi – ascultarea de melodii tradiționale sau dansuri ucrainene. · Limbajul ca expresie a identității culturale și sociale.

Detalierea Conținuturilor Clasa a XI-a:
A. Conținuturi din domeniul literaturii
Realismul în literatura ucraineană
● **Poezia:**
- Ivan Franko (Іван Франко) – „Vivere memento” („Vivere memento”), „Moise” („Мойсей”);
- Lesia Ukrainka (Леся Українка) – „Inscripție în ruină” („Напис в руїні”).

Studiu de caz: Diversitate tematică și stilistică în opera marilor clasici – Lesia Ukrainka (Леся Українка), Mihailo Koțiubinski (Михайло Коцюбинський).
● **Proza scurtă:**
- Vasîl Stefanîk (Василь Стефаник) – „Crucea de piatră” („Камінний хрест”).

Studiu de caz: Destinul tragic al țăranului din Halychyna (pe baza textului operei lui Vasîl Stefanîk).
● **Romanul:**
- Mihailo Koțiubinski (Михайло Коцюбинський) – „Fata morgana”;
- Olha Kobîleanska (Ольга Кобилянська) – „Pământul” („Земля”);
- Ivan Franko (Іван Франко) – „Zahar Berkut” („Захар Беркут”).

Studiu de caz: Procesul de conştiinţă (romanul „Pământul” – Olha Kobîleanska).

● **Dramaturgia:**

- Ivan Franko (Іван Франко) – „Fericirea furată” („Украдене щастя”).

Studiu de caz: Viață – destin (pe baza operelor studiate din creația lui Ivan Franko).

Simbolismul în literatura ucraineană

● **Poezia:**

- Mikola Voronîi (Микола Вороний) – „Rubinele” („Рубіни”), „Crinul” („Лілея”).

Modernismul în literatura ucraineană

● **Poezia:**

- Oleksandr Oles (Олександр Олесь) – „Farmecul nopții” („Чари ночі”), „Cu tristețea fericirea s-a îmbrățișat” („З журбою радість обнялась”);
- Mihailo Korsiuk (Михайло Корсюк) – opere la alegere.

● **Proza:**

- Ostap Vîșnia (Остап Вишня) – „Autobiografia mea” („Моя автобіографія”);
- Volodîmîr Țapoveț (Володимир Цаповець) – text la alegere.

Literatura universală

- Umberto Eco – „Numele trandafirului” (traducere în limba ucraineană / ecranizare);
- Ernst Theodor Amadeus Hoffmann – „Urciorul de aur”.

Literatură pentru copii (Дитяча література)

- Lesia Voronina (Леся Воронина) – „Superagent 000. Misterul cangurului de aur” („Суперагент 000: таємниця золотого кенгуру”);
- Viktor Blizneț (Віктор Близнець) – „Cum gâștele au mâncat sumanul” („Як гуси з’їли свитку”);
- Antoine de Saint-Exupéry – „Micul prinț” („Маленький принц”);
- Lewis Carroll – „Alice în Țara Minunilor” („Алиса в країні чудес”).

Literatura religioasă

„Psalmii lui David” – paralelă cu „Psalmii” poetului național al Ucrainei – T. Şevcenko.

Textele se vor alege ținând cont de următoarele criterii: accesibilitate, valoare, atractivitate și varietate, precum și de volumul de lecturi propuse pe parcursul anului școlar, în raport cu timpul disponibil.

Profesorii vor alege conținuturile potrivite din domeniul „Limbă și comunicare”, pornind de la textele de bază studiate, conform recomandărilor programei.

B. Limbă și comunicare

II. Conținuturi din domeniul limbă și comunicare

Studierea limbii ucrainene vizează două direcții: normativă și funcțională, pentru a-i determina pe elevi să-și formeze deprinderi de a utiliza corect, adecvat și eficient limba maternă, de a produce și de a recepta texte orale și scrise.

Conținuturi din domeniul limbă

➢ Fonetica și ortoepia

• Structura fonetică a cuvântului. Silaba. Tipuri de silabe.
• Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană.
• Ortoepie. Reguli ortoepice ale limbii ucrainene literare.

➢ Grafica și ortografia

• Elementele graficii.
• Semnele speciale folosite în alfabetul ucrainean (apostroful, accentul).
• Corelația dintre ortoepie și grafică.
• Literele și sunetele limbii ucrainene.

➢ Structura lexicului limbii ucrainene contemporane

• Omonime;
• Paronime;
• Antonime;
• Sinonime.

➢ Frazeologie

• Clasificarea unităţilor frazeologice.
• Interferenţe româno-ucrainene.

➢ Obiectul și sarcinile morfologiei

• Sensul lexical și gramatical al cuvântului.
• Categoriile gramaticale.
• Structura cuvântului.
• Părțile de vorbire în limba ucraineană contemporană.

• Precizări teoretice în legătură cu părțile de vorbire.
Substantivul: definiție; categoriile lexico-gramaticale și funcția sintactică; categoria genului; clasificarea substantivelor după genuri; categoria animat/inanimat; categoria substantivelor proprii și comune; substantivele concrete și abstracte; substantive colective; categoria numărului; substantive nume de obiect unic; substantive pluralia tantum; rolul accentului în exprimarea categoriei numărului; categoria persoanei; probleme privind tipologia cazurilor (abordare contrastivă a structurii principalelor funcții ale cazurilor în limba română și ucraineană); categoria cazului; sistemul cazurilor în limba ucraineană contemporană; declinarea substantivelor; formarea substantivelor; procedee; procedeu afixal (prefixal, sufixal, prefixal-sufixal).
Adjectivul: definiție; caracterul dependent al categoriilor adjectivale de gen, număr și caz; semantica adjectivelor; clasificare; adjective calitative, relative, posesive și ordinale; deosebirea lor după semantică și exprimarea gramaticală; transformarea adjectivelor relative în calitative; gradele de comparație ale adjectivelor calitative; declinarea adjectivelor; formele lungi și scurte ale adjectivelor în limba ucraineană actuală; adjectivizarea; substantivizarea.
Numeralul: definiție; clasificare; numeralul cardinal; clasificarea numeralelor după structură; însușirile morfologice și particularitățile sintactice; categoriile gramaticale; declinarea numeralului; formarea numeralului.
Pronumele: definiție; particularitățile categoriilor gramaticale ale pronumelui; clasificarea pronumelor; declinarea pronumelor; particularitățile morfo-sintactice; accentul.
Verbul: definiție; conjugare; funcțiile sintactice; categoriile lexico-gramaticale; categoria aspectului; formarea aspectului; perechile aspectuale; verbe uniaspectuale; categoria tranzitiv/intranzitiv; categoria persoanei; observații asupra unor forme personale; verbe impersonale; categoria modului; categoria timpului; sensul și formarea formelor verbale la trecut, prezent și viitor; categoria numărului și genului; conjugarea; temele verbale; conjugarea verbelor la modul indicativ, imperativ și condițional; formarea verbelor; accentul în formele verbale; participiul; caracterizare generală; clasificare; declinare; adjectivizarea și substantivizarea participiilor; formele verbale neflexibile; gerunziul; formarea gerunziilor; adverbializarea gerunziilor.
III. Curriculum de specialitate (Aplicații pedagogice)
● Didactica lecturii în grădiniță:
Cum explicăm metafora și simbolul pe înțelesul copiilor.
● Didactica limbajului:
○ Metodologia povestirii după imagini.
○ Tehnici de memorare a poeziilor în limba ucraineană la vârsta preșcolară.
● Etnopedagogie:
○ Sărbătorile de iarnă (Kolyadky, Shchedrivky): învățare și punere în scenă.
○ Simbolistica portului popular și a tradiției Pysanka (ouăle încondeiate) în literatura pentru copii.
● Creativitate lingvistică:
Tehnici de compunere creativă (ghicitori noi, povești terapeutice) în limba ucraineană.
● Laborator de scriere:
○ Redactarea unui plan de activitate (proiect didactic) pentru o activitate de „Educarea limbajului”, folosind un text literar studiat.

SUGESTII METODOLOGICE

Educatia timpurie (0-6 ani) necesită o abordare holistică, centrata pe copil, care stimulează dezvoltarea fizică, cognitivă, emoțională și socială prin joc, explorare și interacțiune. Sugestiile cheie includ crearea unui mediu sigur și stimulativ, învățarea activă prin experiențe senzoriale, personalizarea activităților, rutine consistente și parteneriatul strâns cu familia.

1. Învățarea prin joacă: *Joaca este principala metodă de învățare în educația timpurie și ajută copiii să își dezvolte abilități cognitive, sociale și emoționale. Jocurile sunt esențiale pentru dezvoltarea limbajului, a creativității și a înțelegerii lumii înconjurătoare.*

- Jocuri simbolice: Împărtășirea unor experiențe prin jocuri de rol (ex: „magazin”, „doctor”, „familie”) le permite copiilor să învețe despre diferite profesii, relații și situații din viața cotidiană.
- Jocuri senzoriale: Activitățile care includ materiale tactile (nisip, apă, plastilină, piese de construcție) dezvoltă motricitatea fină și coordonarea, dar și înțelegerea conceptelor de spațiu și formă.
- Jocuri de constructie: Utilizarea materialelor de construcție (cuburi, piese LEGO) ajută la dezvoltarea gândirii logice și a abilităților de rezolvare de probleme.

2. Învățarea prin explorare și descoperire: *Copiii învață cel mai bine când sunt implicați activ în procesul de învățare. Explorarea liberă a mediului înconjurător le permite acestora să observe, să experimenteze și să facă conexiuni între diferite elemente.*

- Activități în aer liber: Organizarea de plimbări în natură, unde copiii pot observa plantele, animalele, schimbările din natură. Aceste activități ajută la dezvoltarea abilităților de observare și de înțelegere a mediului natural.

- Experimente simple: Introducerea unor activități de experimentare (de ex., amestecarea culorilor, observarea schimbărilor de stare ale apei) pentru a stimula curiozitatea și gândirea științifică timpurie.

3. Învățarea prin poveste și narațiune: *Poveștile sunt instrumente puternice în educația timpurie, deoarece ajută copiii să dezvolte abilități de ascultare, vocabular și imaginație.*
   - Lectura activă a poveștilor: Citirea poveștilor și basmelor, cu o interacțiune activă (ex: întrebări despre ce se întâmplă în poveste, despre emoțiile personajelor). Întrebările și discuțiile îi ajută pe copii să își dezvolte abilități cognitive și să își exprime păreri.
   - Povești vizuale: Folosirea de ilustrații și desene în timpul citirii pentru a ajuta copiii să asocieze cuvintele cu imagini și să își construiască propria înțelegere a poveștii.
   - Crearea de povești proprii: Încurajarea copiilor să inventeze și să povestească propriile lor istorii folosind imaginația, stimulându-le astfel creativitatea și abilitățile de limbaj.
4. Învățarea prin mișcare: *Mișcarea este importantă pentru dezvoltarea fizică și cognitivă a copiilor. Activitățile de mișcare ajută la dezvoltarea coordonării, a echilibrului și a percepției spațiale.*
   - Jocuri de coordonare: Jocuri care implică mișcarea și coordonarea corpului, precum „cursa cu obstacole", „îmbrăcămintea rapidă" sau „mingea". Aceste jocuri sprijină dezvoltarea motricității mari.
   - Dans și muzică: Activitățile de dans sau ritmuri ajută copiii să își dezvolte simțul ritmului și coordonarea motorie, dar și să învețe despre cultura și tradițiile muzicale.
5. Învățarea prin colaborare și învățare socială

   La această vârstă, copiii încep să înțeleagă mai bine relațiile interumane și să își dezvolte abilitățile de comunicare și cooperare.
   - Activități de grup: Colaborarea în grupuri mici pentru a rezolva probleme (ex: construitul unui turn cu blocuri sau organizarea unui mic spectacol) le învață copiii să împărtășească idei, să negocieze și să coopereze.
   - Împărtășirea și ajutorul reciproc: Încurajarea copiilor să își ajute colegii în activitățile de zi cu zi (ex: împărțirea jucăriilor, ajutor în activități de lucru manual).
6. Învățarea prin observare și imitație: *Copiii de vârstă fragedă învață mult prin observare și imitație, proces care le permite să învețe comportamente sociale și abilități motorii.*
   - Modele pozitive: Educatoarea și ceilalți copii din grup joacă un rol important ca modele de comportament. Este important ca educatorul să manifeste un comportament adecvat și să încurajeze copiilor să observe și să imite.
   - Imitația în joc: Permite copiilor să imite roluri sau activități (ex: „copiază ceea ce face educatoarea" sau „joacă-te de-a magazinul, ca și când ai fi vânzător").
7. Crearea unui mediu stimulativ și diversificat: *Mediul în care copiii învață joacă un rol esențial în procesul educativ. Un mediu stimulativ, cu materiale diverse și accesibile, le permite copiilor să exploreze, să învețe și să își exprime creativitatea.*
   - Colțuri de activități: Crearea unor colțuri de activități variate (colț de lectură, colț de construcție, colț de artizanat, etc.) care să stimuleze curiozitatea și autonomia copiilor.
   - Materiale de învățare variate: Utilizarea de materiale tactile, jucării educaționale, carte cu imagini și instrumente muzicale pentru a sprijini învățarea multisenzorială.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Documente curriculare și educaționale

1. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României, 2023.
2. Ministerul Educației. Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană (trunchi comun și curriculum de specialitate), clasele IX–XII. București, 2009.
3. Ministerul Educației. Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivel liceal. București, 2023.
4. Council of Europe. Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare (CECRL). Strasbourg, 2001.
5. Ministerul Educației. Profilul absolventului de liceu – document curricular național. București, 2017.

Pedagogie și didactică

6. CERGHIT, Ioan (coord.). Perfecționarea lecției în școala modernă. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
7. CUCOȘ, Constantin (coord.). Psihopedagogie pentru examenul de definitivare și grade didactice. Iași: Editura Polirom, 1998.
8. D'HAINAUT, Louis (coord.). Programe de învățământ și educație permanentă. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981.

Metodica predării limbii și literaturii ucrainene

9. ДОРОШЕНКО, С. І. Методика викладання української мови. Київ: Вища школа, 1989.

10. ПАСІЧНИК, Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000.

Limbă ucraineană – lucrări de referință

11. БІЛОДІД, І. К. (ред.). Сучасна українська літературна мова (у 5 томах). Київ: Наукова думка, 1969–1973.
12. ДОЛЕНКО, М. Т.; ДАЦЮК, І. І.; КВАЩУК, А. Г. Сучасна українська мова. Київ: Вища школа, 1987.
13. REGUȘ-SESERMAN, Aspazia. Українська мова (морфологія). Suceava: Editura Universității din Suceava, 2007.

Literatură ucraineană – ediții de referință

14. FRANKO, Ivan. Вибрані твори. Київ: Дніпро, 1981.
15. UKRAINKA, Lesia. Поезії. Драматичні твори. Київ: Дніпро, 1983.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 145Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ/ Основи комунікації

для XI-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

Педагогічний напрям, педагогічний профіль, спеціалізація дошкільна освіта

Ліцейна освіта

– 2026 –

Додаток № 145 Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*» Основи комунікації, XI-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Професійний напрямок, педагогічний профіль, спеціальність дошкільна освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни „Української рідної мови та літератури" для XI-ого класу, професійний напрямок, педагогічний профіль, спеціалізація дошкільної освіти, розроблена відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023 та рамкових планів для середньої освіти, професійного напрямку, педагогічного профілю, затверджених Наказом Міністра освіти та досліджень № 6.932/2025 про затвердження рамкових планів для середньої освіти з викладанням мовами національних меншин, опублікованих в Офіційному віснику Румунії, частина I, № 5-біс від 8 січня 2026 року, а також відповідно до документів освітньої політики щодо формування професійних навичок у сфері дошкільної освіти.

Метою шкільної програми є навчання та розвиток навичок сприйняття, вираження та взаємодії рідною українською мовою, а також валоризація української літератури та культури у функціональному, шкільному та професійному контекстах, характерних для педагогічного профілю (рання освіта).

Навчальна програма орієнтована на розвиток навичок, необхідних для проектування, організації та впровадження освітніх заходів, специфічних для ранньої освіти, через змістовні та навчальні заходи, адаптовані до рівня старшої школи та педагогічного профілю, маючи за формувальні орієнтири цілі ранньої освіти, враховані з дидактичної та методологічної точки зору в процесі підготовки майбутніх вихователів.

Під час розробки цього документа враховувалися сучасні тенденції в педагогіці, розробки в галузі дошкільної освіти останніх років (відкриття методу проектів, інтегрована діяльність, інтерактивні групові методи тощо), аспекти, виявлені в освітній практиці (труднощі та рішення, що виникають у груповій роботі), а також специфіка початкової підготовки учнів педагогічного профілю та розробки в галузі інформаційних та сучасних технологій. Водночас враховується роль дошкільної освіти стосовно інших етапів системи освіти, як фундаментального етапу для подальшого розвитку дитини.

Навчальна програма спрямована на початковий професійний розвиток учнів, надаючи їм теоретичні знання та практичні навички для:

• розуміння особливостей розвитку дітей раннього віку;
• планування та організації освітньої діяльності в дитячому садку;
• використання інтерактивних методів та дидактичних ігор;
• ефективного спілкування з дітьми, батьками та колегами;
• поваги до принципів інклюзії, культурного різноманіття та мультикультурної освіти.

Спеціалізована навчальна програма поглиблює та розширює комунікативні та літературні навички українською рідною мовою через завдання та прикладні контексти, характерні для педагогічного профілю (рання освіта), сприяючи формуванню майбутнього вихователя, здатного правильно, виразно та доречно використовувати рідну мову в освітніх ситуаціях, у спілкуванні з дітьми та їхніми сім'ями, а також у культурних проектах громади.

Навчальна програма враховує культурну та лінгвістичну специфіку української громади в Румунії, сприяючи:

• інтеграції елементів української культури, традицій та духовності в освітню діяльність;
• формуванню міжкультурних компетенцій у дусі взаємоповаги та різноманітності;
• адаптації навчальних ресурсів до потреб україномовних учнів.

Структура навчальної програми включає такі компоненти:

• Пояснювальну записку;
• Загальні та специфічні компетенції (з прикладами навчальних заходів);
• Змістові області та навчальний контент;
• Орієнтовна бібліографія.

Ця програма спрямована на розвиток комплексного професійного профілю, в якому когнітивні, емоційні та соціальні навички інтегровані з педагогічними та моральними, необхідними для відповідального виконання освітньої ролі в галузі ранньої освіти. Програма підтримує розвиток адекватних комунікативних навичок у стосунках дорослий-дитина, адаптацію мови до вікових та контекстуальних особливостей, а також свідоме та експресивне використання рідної мови в різних освітніх ситуаціях. У такому контексті, майбутній педагог

готується як емпатичний, творчий та відповідальний фахівець, здатний використовувати лінгвістичний та культурний вимір ранньої освіти в процесі формування та розвитку дитини.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК1	**Сприймання усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкува**
ЗК3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК4	**Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словнико запасу та різноманітних мовних структур.**

XI-ий клас
ВІДПОВІДНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 – Сприйняття усного та письмового вираження в різних ситуаціях спілкування.

XI-ий клас

СК 1.1. Оцінювання структури та дискурсивних стратегій текстів з огляду на ефективність і відповідність повідомлення меті та контексту спілкування.

Загальна частина (ЗЧ):
- *визначення зв'язності та цілісності тексту відповідно до мети комунікації;*
- *оцінювання доречності дискурсивних стратегій у контексті та ситуації спілкування;*
- *формулювання обґрунтованих суджень щодо ефективності структури тексту;*
- *порівняння комунікативної ефективності текстів із різною структурою;*
- *обґрунтування власних оцінок за допомогою відповідних прикладів із тексту.*

Профільна частина (ПЧ):
- *аналіз побудови казок або дитячих літературних текстів для виявлення виховного змісту;*
- *порівняння художнього тексту та дидактичної розповіді;*
- *визначення дискурсивних стратегій у навчальному матеріалі (ілюстровані казки, вірші, діалоги);*
- *обговорення ефективності простих структур у розвитку дітей;*
- *формулювання спостережень щодо відповідності структури тексту віковим особливостям дошкільнят.*

СК 1.2. Критичний аналіз релевантності, достовірності та узгодженості інформації з різних джерел для обґрунтування аргументованої точки зору.

Загальна частина (ЗЧ):
- *оцінювання достовірності використаних джерел інформації;*
- *аналіз узгодженості та послідовності поданої інформації;*
- *виявлення можливих помилок, пропусків або інформаційних маніпуляцій;*
- *зіставлення інформації з різних джерел для підтримки власної позиції;*
- *формулювання аргументованої точки зору на основі критично перевіреної інформації.*

Профільна частина(ПЧ):
- *аналіз педагогічних джерел щодо розвитку мовлення дітей;*
- *відбір релевантної інформації з методичних текстів для формування позиції щодо ролі розповіді в ранній освіті;*
- *порівняння інформації з педагогічних статей або освітніх посібників;*
- *обговорення достовірності та корисності навчальних матеріалів;*

XI-ий клас
– *формулювання обґрунтованих висновків щодо використання джерел у навчальному процесії.*
СК 1.3. Аналіз комунікативного наміру, ставлення автора та етичного виміру дискурсу з метою оцінювання впливу повідомлення на слухача.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз взаємозв'язку між комунікативним наміром і цінностями, що просуваються повідомленням;* – *виявлення елементів, які підтримують або порушують етику дискурсу;* – *оцінювання впливу повідомлення на слухача з етичної та соціальної перспективи;* – *порівняння етичних і неетичних дискурсів на ту саму тему;* – *формулювання критичних суджень щодо відповідальності автора* **Профільна частина (ПЧ):** – *визначення виховних цілей у дитячих текстах;* – *роль літературних повідомлень на поведінку дітей;* – *аналіз виховної ролі;* – *порівняння текстів з виховним характером;* – *формулювання роздумів що стосується впливу дискурсу на розвиток дитини.*
СК 1.4. Критичне оцінювання медіаповідомлення з метою визначення їхньої достовірності, відповідальності та соціального впливу.
Загальна частина (ЗЧ): – *оцінювання ступеня достовірності проаналізованих медіаповідомлень;* – *аналіз соціальної відповідальності комунікатора;* – *виявлення можливих соціальних наслідків медіаповідомлень;* – *порівняння медіаповідомлень із різних джерел;* – *формулювання аргументованої критичної оцінки ролі масмедіа в суспільстві.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз розвитку для дітей;* – *оцінка способу подання інформації;* – *вплив медіаосвіти на розвиток дитячого мовлення та уяви;* – *формулювання рекомендацій щодо відповідального їх використання.*

ЗК 2 – Правильне використання рідної мови у функціональному та культурному контекстах

XI-ий клас
СК 2.1. Критичний аналіз використання мови з урахуванням контексту, норм і впливу, який вона справляє на слухача.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз відповідності мовлення комунікативному контексту;* – *виявлення відхилень від мовних норм та їхніх наслідків;* – *оцінювання впливу мовлення на слухача;* – *порівняння способів використання мовлення в різних контекстах;* – *формулювання аргументованих критичних висновків.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз використання мовлення у взаємодії вихователь – дитина;* – *обговорення ролі чіткого й доступного спілкування;* – *визначення відповідних формулювань для спілкування з дітьми дошкільного віку;* – *порівняння мовлення в дитячих літературних текстах і текстах для дорослих;*
СК 2.2. Оцінювання якості письмових текстів з погляду їхньої структури, зв'язності та стилістичної доречності.
Загальна частина (ЗЧ): – *визначення зв'язності та цілісності тексту;* – *оцінювання структури та організації ідей;* – *аналіз стилістичної відповідності меті та аудиторії;* – *порівняння якості текстів із різними стилями;* – *формулювання обґрунтованих оцінок щодо якості текстів.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз використання мовлення у взаємодії вихователь – дитина;* – *обговорення ролі чіткого й доступного спілкування;*

XI-ий клас
– *визначення відповідних формулювань для спілкування з дітьми дошкільного віку;* – *порівняння мовлення в дитячих літературних текстах і текстах для дорослих;*
СК 2.3. Аналіз виразності та ефективності мовлення в креативних і рефлексивних текстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз використаних засобів виразності;* – *оцінювання ефективності мовлення у передаванні повідомлення;* – *аналіз взаємозв'язку між формою та змістом;* – *порівняння виразності в різних текстах;* – *формулювання критичних суджень щодо виразного впливу.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз виразності мовлення у віршах і казках;* – *визначення ролі уяви та інтересу до читання;* – *формулювання роздумів щодо використання виразного мовлення в навчальній діяльності*.
СК 2.4. Оцінювання способу використання мовних та інформаційних ресурсів під час написання текстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *оцінювання доречності використаних джерел;* – *визначення способу інтеграції інформації в текст;* – *виявлення помилок у використанні джерел;* – *порівняння текстів із різним рівнем опрацювання джерел;* – *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення написання текстів.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз використаних джерел у навчальному матеріалі;* – *оцінювання доречності обраної інформації;* – *порівняння текстів створених на основі різних джерел;*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XI-ий клас
СК 3.1. Критичний аналіз участі в усних і письмових взаємодіях з погляду ефективності та співпраці.
Загальна частина (ЗЧ): – *критичний аналіз власної участі та участі однокласників у комунікативних видах діяльності на основі чітких критеріїв;* – *самооцінювання та взаємооцінювання індивідуального внеску в колективну діяльність;* – *порівняння стилів взаємодії та їхнього впливу на співпрацю і зрозумілість повідомлення;* – *складання короткого оцінювального звіту щодо ефективності усної або письмової взаємодії.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз участі в комунікативних видах діяльності під час дидактичних моделювань;* – *обговорення ролі співпраці та чіткості повідомлення в освітній діяльності;* – *оцінювання ефективності спілкування;* – *порівняння різних стилів взаємодії вихователь – дитина;* – *написання роздумів щодо участі в спільній діяльності.*
СК 3.2. Оцінювання стратегій активного слухання, уточнення та зворотного зв'язку, що використовуються в комунікації.
Загальна частина (ЗЧ): – *оцінювання стратегій активного слухання, що використовуються в складних діалогах;* – *аналіз впливу уточнення та зворотного зв'язку на якість комунікації;* – *формулювання письмових рефлексій щодо ефективності використаних комунікативних стратегій;* – *порівняння комунікативних ситуацій із конструктивним і неконструктивним зворотним зв'язком.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз стратегій активного слухання в освітній діяльності;* – *роль конструктивного зв'язку в освітній комунікації;* – *формулювання роздумів щодо важливості повідомлення в навчальній діяльності;* – *визначення способів удосконалення комунікації в освітній діяльності.*
СК 3.3. Аналіз аргументації та взаємодія в ситуаціях згоди й незгоди.

XI-ий клас
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз аргументів і контраргументів у дебатах або аргументативних текстах;* – *оцінювання логічної послідовності та доречності наведених прикладів;* – *формулювання критичних висновків щодо висловленої позиції;* – *переформулювання початкової позиції для підвищення ефективності аргументації.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз способу аргументації ідей;* – *порівняння аргументів, використаних у різних дебатах;* – *обговорення чіткої аргументації;* – *формулювання висновків у рамках навчального процесу.*
СК 3.4. Оцінювання відповідності мови різним рівням та комунікативним контекстам.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз відповідності мовлення меті, контексту та аудиторії;* – *оцінювання усних і письмових повідомлень з погляду використаних мовних рівнів;* – *критичний аналіз комунікації в цифровому та медійному середовищі;* – *переформулювання повідомлень для їх пристосування до різних контекстів.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз способу мовлення у різних ситуаціях;* – *порівняння типу мовлення у спілкуванні з дітьми, батьками та колегами;* – *роль адекватної мови.*

ЗК 4 – Правильне та функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних структур.

XI-ий клас
СК 4.1. Оцінювання правильності та доречності використання мовних норм у складних комунікативних контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *критичне оцінювання граматичної та стилістичної правильності складних текстів;* – *виявлення та обґрунтування відхилень від мовної норми залежно від контексту;* – *порівняння мовних рівнів і оцінювання їхньої доречності;* – *написання критичних коментарів щодо мовлення, використаного в різних текстах.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз правильності мовлення навчальних матеріалів;* – *виявлення та виправлення типових помилок у навчальних текстах;* – *порівняння текстів з точки зору дотримання мовних норм;* – формулювання спостережень щодо використання мовних норм.
СК 4.2. Аналіз ролі мовних структур у формуванні змісту та виразності повідомлення.
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз взаємозв'язку між мовною структурою та загальним змістом повідомлення;* – *дослідження виразної цінності синтаксичних і лексичних конструкцій;* – *інтерпретація комунікативного наміру через аналіз мовних форм;* – *письмові рефлексії щодо стилістичного ефекту використаного мовлення.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз мовних структур;* – *порівняння виразного ефекту різних мовних конструкцій;* – *обговорення взаємозв'язку форми та змісту;* – *формулювання роздумів щодо використання мовних структур у навчальній діяльності.*
СК 4.3. Оцінювання ефективності використання мовних засобів в усних і письмових висловлюваннях.
Загальна частина (ЗЧ): – *оцінювання впливу мовлення на чіткість і переконливість висловлювання;* – *порівняльний аналіз кількох варіантів вираження одного й того самого повідомлення;* – *критичний перегляд власних висловлювань;* – *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення мовлення.* **Профільна частина (ПЧ):**

XI-ий клас
– *оцінювання ефективності мовлення під час презентацій або пояснень;* – *перегляд текстів, створених для навчальної діяльності;* – *формулювання рекомендацій щодо покращення освітньої комунікації.*
СК 4.4. Оцінювання значущості культурних та міжкультурних елементів у літературних і соціальних дискурсах.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтерпретація культурного значення мовлення, використаного в літературних і соціальних текстах;* – *аналіз того, як мовлення відображає культурні цінності та ідентичності;* – *оцінювання дискурсів з погляду міжкультурного діалогу;* – *критичні рефлексії щодо ролі мови в соціальному та культурному контекстах.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз культурних елементів, присутніх у вивчених літературних текстах;* – *обговорення ролі мови у передачі культурної ідентичності;* – *порівняння того, як різні тексти відображають культурні цінності;* – *формулювання роздумів щодо ролі української мови у збереженні культурної ідентичності;* – *обговорення важливості міжкультурного діалогу в сучасній освіті.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XI-ИЙ КЛАС

Сфера змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне спілкування	Зміст спрямований на поглиблення усного спілкування як складного та оцінюваного процесу, через: · аналіз взаємозв'язку між відправником, повідомленням, отримувачем, кодом, каналом і контекстом із визначенням факторів, що впливають на ефективність спілкування; · оцінку структури усного повідомлення (вступ–розгортання–висновок) з точки зору логічної послідовності, узгодженості та відповідності комунікативній меті; · вивчення способів формулювання думок і аргументованих позицій, включаючи використання згоди та ненасильницького незгоди; · аналіз організованих усних взаємодій (дебати, круглий стіл, інтерв'ю) з акцентом на ролі, правила та співпрацю; · оцінку відповідності регістрів і дискурсивних стратегій до освітніх, культурних та цифрових контекстів; · оцінку усних повідомлень із культурною та громадянською метою, включно з медіа-дискурсами аудіо-відео (інтерв'ю, репортажі, подкасти), з точки зору впливу на отримувача. **Примітка:** діяльність спрямована на автономне спілкування та критичну оцінку, а не лише на участь.	Збагачення активного та пасивного словникового запасу українською мовою Структура усного повідомлення (вступ–основна частина–висновок) застосовується для: • пояснення завдання; • презентації казки або історії; • формулювання інструкцій для учнів початкової школи. Навички та компетенції: • правильна вимова звуків; • формулювання простих речень; • усвідомлення усного/письмового повідомлення; • вираження потреб, бажань та емоцій; • формулювання простих, чітких та доступних для дітей думок і аргументів. Стратегії усного спілкування, що використовуються педагогом: • постановка запитань; • уточнення повідомлення; • перефразування для зрозумілості дошкільнятам.
Письмо та редагування	· Зміст спрямований на закріплення навичок автономного письма та критичного осмислення написаного тексту: · письмо як усвідомлений процес із акцентом на стратегічне планування, редагування та	• Процес письма як керована та усвідомлена діяльність • Розвиток здатності до фонетичного розпізнавання; асоціація звук–літера

Сфера змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	перегляд; · складання функціональних та інформаційних текстів складної структури (офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, синтез); · створення аргументованих та рефлексивних текстів із логічною структурою та чітким висловленням позиції; · організація тексту за тематичними абзацами, логічними сполучниками та прогресією ідей; · адаптація стилю та регістру до мети спілкування та цільової аудиторії; · критична оцінка власних текстів та текстів однокласників на основі чітких критеріїв. **Примітка:** закріплюється перехід від керованого письма до автономного та оцінювального письма.	• Ознайомлення з книгою (обкладинка, ілюстрації) • Асоціація зображень із усним повідомленням • Участь у роботі з книгою; знайомство з книгою та її оцінка • Опановування навичок письма; використання письма для передачі повідомлення
Читання	• Зміст орієнтований на інтерпретацію та оцінку повідомлення: • Використання передових стратегій читання (глобального, вибіркового, аналітичного), з організацією інформації у схеми та концептуальні карти; • Аналіз взаємозв'язку між темою, повідомленням, наміром автора та впливом на отримувача; • Вивчення структури тексту та дискурсивних послідовностей; • Інтерпретація медіаповідомлень із акцентом на достовірність джерела та переконливі прийоми; • Порівняння інформації з письмових, візуальних та аудіовізуальних текстів; • Формулювання аргументованої думки та обґрунтованої персональної інтерпретації. Зауваження: акцент на причинно-наслідкових зв'язках, критичній інтерпретації та оцінці повідомлення.	• Використання активного слухання та адекватна реакція на казки, вірші, інші типи текстів (загадки, жарти, інформація), передані або шляхом читання чи розповіді дорослого, або через аудіовізуальні засоби (диск, аудіо- чи відеокасета, діафільм тощо); • Отримання інформації шляхом уважного прослуховування повідомлення.
Елементи побудови спілкування	Зміст подається на функціонально-просунутому рівні: · послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргументативних текстах; · використання складних морфосинтаксичних конструкцій (узгодження, часові форми дієслів, розгорнуте речення); · аналіз когерентності та зв'язності тексту (сполучники, повтори, послідовність подання інформації); · використання лексичних та семантичних ресурсів (синонімія, полісемія, переносне значення); · оцінка експресивних засобів та їх значення залежно від контексту та комунікативного наміру. Спостереження: акцент на свідомому та	· Здатність запам'ятовувати ритмічні та римовані вирази; · Вміння декламувати вірші з дотриманням інтонації, ритму та пауз, відповідно до переданого змісту; · Оволодіння експресивними властивостями усного мовлення та мовлення тіла для передачі ідей і почуттів.

Сфера змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	оцінювальному використанні, а не на теоретичному описі.	
Елементи міжкультурності	Зміст спрямований на розвиток компетенцій міжкультурного діалогу та критичної оцінки; · Аналіз того, як мова відображає культурну та соціальну ідентичність; · Порівняння культурних перспектив у літературних, нелітературних текстах та медіа; · Оцінка культурних репрезентацій та стереотипів у публічній дискусії; · Використання адекватної мови в міжкультурних та громадянських контекстах; · Роздуми про роль комунікації у сприянні толерантності та соціальній відповідальності. Спостереження: аналітичний та рефлексивний рівень, із акцентом на відповідальне позиціювання та міжкультурний діалог.	• Презентація конкретних свят (наприклад: Різдво, Великдень, Новий рік) у контексті української літератури. • Розповідь та вивчення традиційних казок або легенд з інших культур, адаптованих до віку дітей. • Музика та танці різних культур – прослуховування традиційних мелодій або українських танців. • Мова як прояв культурної та соціальної ідентичності.

Література - XI-ий клас:

A. Запропоновані теми з літератури

Реалізм в українській літературі

● Поезія:
- Іван Франко – „Vivere memento”, поема „Мойсей”;
- Леся Українка – “Напис в руїні”.

Тема-дослідження: Різноманітність тем у творах видатних класиків – Леся Українка, Михайло Коцюбинський.

● Коротка проза: Василь Стефаник – “Камінний хрест”.

Тема-дослідження: трагічна доля галицького селянства (на основі творчості Василя Стефаника).

● Романи:
- Михайло Коцюбинський – „Fata morgana”;
- Ольга Кобилянська – “Земля”;
- Іван Франко – “Захар Беркут”.

Тема-дослідження: процес свідомості (роман „Земля” – Ольга Кобилянська).

● Драматургія: Іван Франко – „Украдене щастя”.

Тема-дослідження: життя – доля (на основі вивчених творів Івана Франка).

- Символізм в українській літературі

Поезія: Микола Вороний – “Рубіни”, “Лілея”.

- Модернізм

Поезія: Олександр Олесь – “Чари ночі”, “З журбою радість обнялась”; Микола Корсюк – на вибір.

Проза: Остап Вишня – “Моя автобіографія”; Василь Цаповець – один текст на вибір.

- Світова література: Умберто Еко – “Ім’я троянди”; Ернст Теодор Амадей Гофман – «Золотий горнець».
- Дитяча література: Леся Воронина – „Суперагент 000 таємниця золотого кенгуру”; Віктор Близнець – “Як гуси з’їли свитку”; Антуан де Сент-Екзюпері – “Маленький принц”; Льюїс Керрол – “Аліса в країні чудес”.
- Релігійна література

„Давидові псалми” – паралель з поетичним циклом Тараса Шевченка.

Тексти слід обирати за наступними критеріями: доступність, цінність, привабливість та різноманітність, а також обсяг читання, запропонованого протягом навчального року, з урахуванням наявного часу.

Вчителі обиратимуть відповідні змісти з галузі «Мова та спілкування», виходячи з базових текстів, що вивчаються, відповідно до рекомендацій навчальної програми.**B. Мова та спілкування**

II. Запропоновані теми

Вивчення української мови спрямоване на два напрями: нормативний і функціональний, щоб сформувати в учнів уміння правильно, доречно й ефективно користуватися рідною мовою, створювати та сприймати усні й письмові тексти.

Поняття про мову та її функції

- Фонетика та орфографія

• Фонетична структура слова. Склад. Типи складів.
• Наголос. Головні аспекти наголосу в українській мові.
• Орфографія. Орфографічні правила в українській мові.
• Правила вживання апострофа.
• Звуки і букви.

- Елементи лексики в сучасній українській мові: омоніми; пароніми; антонімие; синоніми.
- Фразеологія

• Класифікація фразеологічних одиниць.
• Румунсько-українські інтерференції.

- Предмет і роль морфології

• Лексикологічна та граматичне значення слова.
• граматичні категорії.
• будова слова.
• частини мови.
• Теоретичні аспекти щодо частин мови.

Іменник: визначення; лексико-граматичні категорії та синтаксична функція; категорія роду; класифікація іменників за родами; категорія істот/неістот; категорія власних і загальних іменників; конкретні та абстрактні іменники; збірні іменники; категорія числа; іменники — назви одиничних предметів; іменники, що вживаються тільки у формі множини; роль наголосу у вираженні категорії числа; категорія особи; проблеми типології відмінків (контрастивний підхід до структури основних функцій відмінків у румунській та українській мовах); категорія відмінка; система відмінків у сучасній українській мові; відмінювання іменників; творення іменників; способи; афіксальний спосіб (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний).

Прикметник: визначення; залежний характер категорій роду, числа й відмінка; семантика прикметників; класифікація; якісні, відносні, присвійні та порядкові прикметники; їх розмежування за семантикою та граматичним вираженням; перехід відносних прикметників у якісні; ступені порівняння якісних прикметників; відмінювання прикметників; повні та короткі форми прикметників у сучасній українській мові; ад'єктивація; субстантивація.

Числівник: визначення; класифікація; кількісний числівник; класифікація числівників за будовою; морфологічні ознаки та синтаксичні особливості; граматичні категорії; відмінювання числівників; творення числівників.

Займенник: визначення; особливості граматичних категорій займенника; класифікація займенників; відмінювання займенників; морфолого-синтаксичні особливості; наголос.

Дієслово: визначення; дієвідміна; синтаксичні функції; лексико-граматичні категорії; категорія виду; творення виду; видові пари; одновидові дієслова; категорія перехідності/неперехідності; категорія особи; зауваження щодо деяких особових форм; безособові дієслова; категорія способу; категорія часу; значення і творення форм минулого, теперішнього і майбутнього часу; категорія числа та роду; дієвідміна; дієслівні основи; відмінювання дієслів у дійсному, наказовому та умовному способах; творення дієслів; наголос у дієслівних формах; дієприкметник; загальна характеристика; класифікація; відмінювання; ад'єктивація і субстантивація дієприкметників; невідмінювані дієслівні форми; дієприслівник; творення дієприслівників; адвербіалізація дієприслівників.

III. Навчальний план (Педагогічні застосування)

● **Дидактика читання в закладі дошкільної освіти:**

Як пояснити метафору та символ доступно для дітей.

● **Дидактика мовлення:**

○ Методика розповіді за малюнками.
○ Техніки запам'ятовування віршів українською мовою в дошкільному віці.

● **Етнопедагогіка:**

○ Зимові свята (колядки, щедрівки): вивчення та інсценізація.
○ Символіка народного одягу та традиції писанки (розписаних яєць) у дитячій літературі.

● **Мовленнєва творчість:**

Техніки творчого складання (нові загадки, терапевтичні казки) українською мовою.

● **Лабораторія письма:**
○ Розроблення плану заняття (дидактичного проєкту) для діяльності з «Розвитку мовлення» із використанням вивченого художнього тексту.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Раннє дитинство (0–6 років) потребує цілісного, дитиноцентричного підходу, який стимулює фізичний, когнітивний, емоційний і соціальний розвиток через гру, дослідження та взаємодію. Основні рекомендації включають створення безпечного та стимулювального середовища, активне навчання через сенсорний досвід, індивідуалізацію діяльностей, сталі щоденні рутини та тісне партнерство з родиною.

1. Навчання через гру:

Гра є основним методом навчання в ранньому віці й допомагає дітям розвивати когнітивні, соціальні та емоційні навички. Ігри є важливими для розвитку мовлення, творчості та розуміння навколишнього світу.

▪ **Символічні ігри:** обмін досвідом через рольові ігри (напр.: «магазин», «лікар», «сім'я») дає змогу дітям дізнаватися про різні професії, стосунки та життєві ситуації.

▪ **Сенсорні ігри:** діяльності з використанням тактильних матеріалів (пісок, вода, пластилін, конструктори) розвивають дрібну моторику, координацію та розуміння простору і форми.

▪ **Конструктивні ігри:** використання будівельних матеріалів (кубики, деталі LEGO) сприяє розвитку логічного мислення та навичок розв'язання проблем.

2. Навчання через дослідження та відкриття:

Діти найкраще навчаються, коли активно залучені до процесу. Вільне дослідження довкілля допомагає їм спостерігати, експериментувати та встановлювати зв'язки.

▪ **Діяльність на свіжому повітрі:** прогулянки на природі, під час яких діти спостерігають рослини, тварин і зміни в природі.

▪ **Прості експерименти:** наприклад, змішування кольорів або спостереження за змінами станів води для розвитку допитливості та початкового наукового мислення.

3. Навчання через казку та розповідь:

Казки є потужним інструментом, що розвиває слухання, словниковий запас і уяву.

▪ **Активне читання:** читання казок із запитаннями про події та емоції персонажів.

▪ **Візуальні історії:** використання ілюстрацій для поєднання слів із зображеннями.

▪ **Створення власних історій:** заохочення дітей вигадувати власні оповідання.

4. Навчання через рух:

Рух є важливим для фізичного й когнітивного розвитку.

▪ **Координаційні ігри:** «смуга перешкод», «швидке одягання», ігри з м'ячем.

▪ **Танець і музика:** розвиток ритму, координації та знайомство з культурними традиціями.

5. Навчання через співпрацю та соціальну взаємодію:

У цьому віці діти розвивають навички спілкування й співпраці.

▪ **Групові діяльності:** спільне розв'язання завдань (наприклад, будівництво або підготовка вистави).

▪ **Взаємодопомога:** заохочення до підтримки одне одного.

6. Навчання через спостереження та наслідування:

Діти багато чому навчаються, спостерігаючи й наслідуючи.

▪ **Позитивні моделі:** педагог і діти як приклади поведінки.

▪ **Наслідування в грі:** відтворення ролей і дій («повтори за вихователем», «пограй у магазин»).

7. Створення стимулювального та різноманітного середовища:

Освітнє середовище має ключове значення.

▪ **Осередки діяльності:** куточки читання, будівництва, творчості тощо.

▪ **Різноманітні матеріали:** тактильні матеріали, дидактичні іграшки, книги з ілюстраціями, музичні інструменти для підтримки мультисенсорного навчання.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

Навчальні та освітні документи

1. Закон про доуніверситетську освіту № 198/2023. Офіційний вісник Румунії, 2023.
2. Міністерство освіти. Навчальна програма з дисципліни «Українська мова і література (рідна)» (інваріантна складова та профільний компонент), IX–XII класи. Бухарест, 2009.
3. Міністерство освіти. Методичні орієнтири щодо впровадження навчальної програми на рівні ліцею. Бухарест, 2023.
4. Рада Європи. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (CEFR). Страсбург, 2001.
5. Міністерство освіти. Профіль випускника ліцею – національний навчальний документ. Бухарест, 2017.

Педагогіка та дидактика

6. Цергіт, Іоан (ред.). Удосконалення уроку в сучасній школі. Бухарест: Дидактичне і педагогічне видавництво, 1983.
7. Кукош, Константин (ред.). Психопедагогіка для іспиту на здобуття постійного вчительського статусу та дидактичних ступенів. Ясси: Видавництво Polirom, 1998.
8. Д'Ено, Луї (ред.). Навчальні програми та безперервна освіта. Бухарест: Дидактичне і педагогічне видавництво, 1981.

Metodica викладання української мови

9. ДОРОШЕНКО, С. І. Методика викладання української мови. Київ: Вища школа, 1989.
10. ПАСІЧНИК, Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000.
11. БІЛОДІД, І. К. (ред.). Сучасна українська літературна мова (у 5 томах). Київ: Наукова думка, 1969–1973.
12. ДОЛЕНКО, М. Т.; ДАЦЮК, І. І.; КВАЩУК, А. Г. Сучасна українська мова. Київ: Вища школа, 1987.
13. REGUȘ-SESERMAN, Aspazia. Українська мова (морфологія). Suceava: Editura Universității din Suceava, 2007.
14. FRANKO, Ivan. Вибрані твори. Київ: Дніпро, 1981.
15. UKRAINKA, Lesia. Поезії. Драматичні твори. Київ: Дніпро,

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă" Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu"Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko" – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu" Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență

BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 146A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Literație emergentă

Clasa a XII-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 146A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Literație emergentă*, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

*Programa școlară pentru disciplina **„Limba și literatura ucraineană”**, clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și cu planurile-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025.*

În conformitate cu prevederile planului-cadru pentru învățământul liceal, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, disciplina Limba și literatura ucraineană este integrată în aria curriculară Limbă și comunicare, fiind studiată atât în cadrul trunchiului comun (TC), cât și în curriculumul de specialitate (CS).

La nivelul clasei a XII-a, disciplina beneficiază de:

- *2 ore/săptămână în trunchiul comun (TC);*
- *1 oră/săptămână în curriculumul de specialitate (CS), în cadrul componentei tematice „Literație emergentă”, prevăzută în structura curriculumului de specialitate pentru profilul pedagogic.*

Această organizare curriculară asigură continuitatea dezvoltării competențelor de comunicare în limba maternă și, simultan, fundamentarea metodică a activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar.

Pentru viitorii pedagogi care vor activa în comunitățile de etnie ucraineană din România, aprofundarea, în clasa a XII-a, a disciplinei „Limba și literatura ucraineană” reprezintă o etapă de consolidare și finalizare a profilului profesional. Studiul disciplinei contribuie la dezvoltarea capacității de a transmite generațiilor viitoare limba, tradițiile, mentalitatea și patrimoniul cultural al poporului ucrainean, concomitent cu formarea unei exprimări literare corecte, nuanțate și responsabile, adecvate statutului de model educațional.

În acest cadru, disciplina dobândește o funcție strategică în formarea inițială a educatorului, configurându-l atât ca specialist al comunicării, cât și ca mediator cultural și promotor al continuității identitare, într-un context educațional multicultural și plurilingv.

La nivelul clasei a XII-a, disciplina realizează sinteza dintre dimensiunea lingvistică, literară și metodică a formării, contribuind la definitivarea competențelor de comunicare în limba maternă, la consolidarea competențelor culturale și la dezvoltarea competenței de proiectare didactică. Elevii își structurează capacitatea de utilizare funcțională, expresivă și normativă a limbii ucrainene în contexte educaționale specifice învățământului preșcolar, integrând, în același timp, reperele axiologice ale literaturii ucrainene în demersuri pedagogice adaptate vârstei copiilor.

Anul terminal al liceului pedagogic marchează tranziția de la acumularea de cunoștințe la integrarea și operaționalizarea acestora în practica pedagogică. Accentul curricular este orientat către adaptarea discursului literar și lingvistic la particularitățile de vârstă ale copiilor, simplificarea și transpunerea conceptelor în forme accesibile preșcolarilor și valorificarea textului literar ca resursă educațională integrată. Activități precum povestirea, dramatizarea, jocul de rol, memorizarea expresivă sau dialogul ghidat sunt abordate nu doar ca tehnici didactice, ci ca modalități de dezvoltare a limbajului, a competențelor de literație emergentă și a capacității de exprimare creativă.

Prin conținuturile și finalitățile sale, literatura ucraineană contribuie la configurarea profilului moral și axiologic al viitorului pedagog. Analiza personajelor, a relațiilor și a valorilor promovate în operele studiate favorizează înțelegerea mecanismelor psihologice și sociale relevante pentru educația timpurie, dezvoltarea empatiei și a capacității de comunicare eficientă cu familia și comunitatea.

Integrarea literaturii ucrainene în cadrul sistemului educațional românesc evidențiază interdependențele culturale și dimensiunea europeană a formării, promovând dialogul intercultural, respectul pentru diversitate și coeziunea socială.

Structura programei cuprinde:

- *Notă de prezentare;*
- *Competențe generale și competențe specifice (însoțite de exemple de activități de învățare);*
- *Domenii de conținut și conținuturi ale învățării;*

• *Bibliografie orientativă.Prin această arhitectură curriculară, disciplina contribuie la formarea unor educatori capabili să dezvolte limbajul și alfabetizarea timpurie în limba maternă, asigurând continuitatea identitară, coerența formării inițiale și calitatea actului educațional în comunitățile ucrainene din România.*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XII-a

CS 1.1. Integrarea strategiilor de receptare și analiză pentru construirea unor interpretări personale coerente ale textelor, adaptate contextelor complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)
- *integrarea strategiilor de analiză textuală în interpretarea mesajelor complexe;*
- *corelarea informațiilor, ideilor și perspectivelor din texte diferite;*
- *formularea unor interpretări personale argumentate;*
- *adaptarea interpretării la contexte culturale, sociale și civice diverse;*
- *susținerea interpretărilor prin argumente și exemple relevante.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *identificarea strategiilor de receptare și analiză utilizate în interpretarea mesajelor educaționale;*
- *susținerea unui punct de vedere utilizând argumente teoretice și exemple din practică;*
- *corelarea informațiilor din surse diferite pentru a construi o viziune coerentă;*
- *construirea de interpretări originale integrate, pornind de la surse multiple.*

CS 1.2. Construirea unor mesaje complexe, bine argumentate, prin integrarea critică a informațiilor din surse diverse

Trunchiul comun (TC)
- *selectarea și integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *organizarea argumentelor într-o structură coerentă și eficientă;*
- *formularea mesajelor adaptate scopului, contextului și publicului;*
- *justificarea alegerii surselor și a strategiilor de comunicare;*
- *revizuirea mesajelor în vederea creșterii clarității și impactului.*

Curriculum de specialitate (CS):
- *integrarea informațiilor teoretice și practice într-un mesaj unitar;*
- *structurarea unui discurs pedagogic (introducere – argumentare – concluzie);*
- *elaborarea unui mesaj pentru părinți privind dezvoltarea copilului;*
- *argumentarea utilizării unei teorii pedagogice într-un demers educațional;*
- *reformularea mesajului pentru claritate și coerență.*

CS 1.3. Construirea unor poziții critice și etice față de mesaje și practici discursive, cu asumarea impactului social al comunicării.

Clasa a XII-a

Trunchiul comun (TC)

- *formularea unor poziții personale față de mesaje publice și discursuri sociale;*
- *argumentarea pozițiilor din perspectivă etică și civică;*
- *evaluarea consecințelor sociale ale comunicării;*
- *raportarea critică la practici discursive problematice;*
- *asumarea responsabilității față de impactul comunicării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea stereotipurilor și prejudecăților din discursuri despre copilărie și educație;*
- *fundamentarea opiniilor pe valori precum echitatea, incluziunea, respectul pentru diversitate;*
- *evaluarea efectelor comunicării inadecvate în mediul educațional;*
- *analiza limbajului stereotip în contexte școlare;*
- *revizuirea mesajelor proprii din perspectiva impactului asupra copilului și comunității.*

CS 1.4. Crearea unor produse media sau multimodale pentru comunicare eficientă și responsabilă în contexte sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *proiectarea unor produse media sau multimodale (text, imagine, audio, video);*
- *integrarea mesajului verbal și nonverbal în mod coerent;*
- *adaptarea produsului media la public și scop;*
- *evaluarea impactului comunicării realizate;*
- *revizuirea produsului media din perspectiva responsabilității sociale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *crearea unor resurse educaționale digitale pentru copii (poster tematic, poveste ilustrată, material audio);*
- *utilizarea tonului, culorii și simbolurilor adecvate vârstei preșcolare;*
- *realizarea unui produs media diferit pentru copii față de unul destinat părinților;*
- *evaluarea reacțiilor publicului-țintă;*
- *adaptarea materialului la principiile incluziunii și diversității.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XII-a

CS 2.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a limbajului pentru construirea unor enunțuri adecvate și eficiente în contexte complexe.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă a limbajului în contexte academice, sociale și civice;*
- *adaptarea discursului la situații de comunicare complexe;*
- *asumarea responsabilității pentru efectele comunicării proprii;*
- *revizuirea enunțurilor pentru creșterea preciziei și impactului;*
- *argumentarea alegerilor lingvistice realizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea de texte profesionale (raport educațional, reflecție pedagogică, fișă de observație);*
- *utilizarea registrelor stilistice potrivite contextului professional;*
- *evitarea etichetărilor și a formulărilor ambigue sau discriminatorii;*
- *reformularea mesajelor pentru claritate, coerență și concizie;*
- *fundamentarea alegerii formulărilor în raport cu scopul comunicării.*

CS 2.2. Elaborarea de texte complexe, coerente și argumentate, adaptate scopului și publicului

Trunchiul comun (TC)

- *elaborarea de texte argumentative complexe;*
- *structurarea riguroasă a ideilor și argumentelor;*
- *integrarea surselor în mod critic și responsabil;*
- *adaptarea textului la publicul-țintă;*
- *revizuirea textului pentru optimizarea coerenței și expresivității.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unui eseu argumentativ pe teme din educația timpurie (ex.: rolul jocului, parteneriatul familie–grădiniță);*
- *utilizarea conectorilor logici și a relațiilor cauză–efect;*
- *folosirea referințelor din curriculum, legislație sau teorii pedagogice pentru susținerea argumentelor;*
- *redactarea unui text diferit pentru părinți față de unul destinat colegilor sau comunității educaționale;*

Clasa a XII-a
– *îmbunătățirea expresivității și preciziei terminologice.*
CS 2.3. Valorificarea creativă și personală a limbajului în producții scrise și orale cu relevanță culturală și civică.
Trunchiul comun (TC)
– *realizarea de producții scrise și orale cu mesaj personal;* – *valorificarea limbajului expresiv în contexte culturale și civice;* – *integrarea valorilor și atitudinilor personale în discurs;* – *evaluarea impactului comunicării asupra publicului;* – *asumarea identității discursive proprii.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *elaborarea de materiale scrise cu mesaj autentic pentru comunitatea educațională;* – *utilizarea elementelor stilistice și figurilor de stil pentru a crește atractivitatea mesajului;* – *crearea unor materiale care promovează incluziunea, respectul și empatia;* – *observarea reacțiilor publicului și ajustarea mesajului pentru claritate și relevanță;* – *respectarea responsabilității etice și profesionale în comunicare.*
CS 2.4. Integrarea critică a resurselor lingvistice și informaționale în producerea unor texte autonome.
Trunchiul comun (TC)
– *integrarea critică a informațiilor din surse multiple;* – *evaluarea credibilității și relevanței surselor;* – *realizarea de texte autonome, bine documentate;* – *respectarea normelor etice privind utilizarea surselor;* – *revizuirea textelor din perspectiva coerenței și responsabilității.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *selectarea informațiilor relevante din texte pedagogice, studii de caz și documente curriculare;* – *excluderea informațiilor nefondate sau irelevante;* – *crearea unui mesaj coerent care să reflecte înțelegerea proprie a subiectului;* – *citarea corectă a surselor utilizate și evitarea plagiatului;* – *ajustarea mesajului pentru adecvarea la public și scop.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Participarea responsabilă și asumată la interacțiuni orale și scrise în contexte sociale, culturale și civice.
Trunchiul comun (TC)
– *participarea activă și responsabilă la dezbateri, mese rotunde sau consultări simulate pe teme sociale, culturale și civice;* – *implicarea în proiecte educaționale sau comunitare care presupun comunicare publică organizată (campanii, prezentări, inițiative civice);* – *formularea și exprimarea unor poziții personale asumate, în contexte publice sau semi-publice;* – *reflecția scrisă asupra rolului propriu în procesul de comunicare civică.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *implicarea în discuții pe teme educaționale și sociale (ex.: incluziune, dezvoltarea socio-emoțională a copilului);* – *exprimarea clară și responsabilă a mesajelor în spații comunitare sau școlare;* – *fundamentarea opiniilor pe experiența practică și cunoștințele teoretice;* – *identificarea punctelor forte și a aspectelor ce necesită îmbunătățire în interacțiunile publice.*
CS 3.2. Utilizarea autonomă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe.
Trunchiul comun (TC)
– *utilizarea autonomă și flexibilă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe;* – *gestionarea situațiilor de comunicare sensibile sau conflictuale prin dialog și argumentare;* – *autoreglarea comportamentului comunicativ în funcție de context și interlocutor;* – *analiza critică a eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *oferirea de feedback constructiv și adaptat interlocutorului;* – *utilizarea argumentelor și a limbajului non-conflictual pentru soluționarea problemelor;* – *conștientizarea propriei influențe asupra interlocutorilor în interacțiuni complexe;* – *evaluarea propriilor intervenții și identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit.*

Clasa a XII-a

CS 3.3. Construirea și susținerea unor poziții argumentate în contexte culturale, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *construirea unor discursuri argumentative complexe pe teme civice, culturale sau de interes public;*
- *susținerea publică a unor poziții prin argumente, contraargumente și exemple relevante;*
- *formularea de propuneri și soluții argumentate pentru probleme identificate;*
- *evaluarea coerenței, relevanței și impactului argumentării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *utilizarea exemplelor și situațiilor concrete pentru susținerea punctelor de vedere;*
- *gestionarea întrebărilor și contraargumentelor într-un mod profesionist;*
- *Elaborarea de soluții practice argumentate, sustenabile și fundamentate pedagogic;*
- *Compararea propriilor mesaje cu standardele profesionale și culturale.*

CS 3.4. Utilizarea flexibilă și responsabilă a registrelor de limbaj în contexte diverse de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *adaptarea discursului la contexte publice, instituționale și media;*
- *utilizarea responsabilă și etică a limbajului în spațiul public și digital;*
- *analiza mesajelor publice din perspectiva adecvării registrului și a impactului social;*
- *reformularea mesajelor pentru creșterea clarității, responsabilității și eficienței comunicative.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea și prezentarea de mesaje pentru ședințe cu părinți, comunitate sau instituții educaționale;*
- *promovarea unui limbaj incluziv și respectuos în mediul online și offline;*
- *identificarea incongruențelor între registrul folosit și contextul comunicării;*
- *ajustarea limbajului verbal și nonverbal pentru eficiență și responsabilitate.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XII-a

CS 4.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a normelor limbii în contexte academice, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă a normelor gramaticale, ortografice și stilistice în contexte academice, sociale și civice;*
- *redactarea de texte complexe (eseu argumentativ, discurs public, articol de opinie), cu respectarea riguroasă a normelor limbii;*
- *autoreglarea limbajului în funcție de context, scop și public;*
- *evaluarea critică a corectitudinii și adecvării limbajului utilizat în producții proprii și publice.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *respectarea normelor stilistice și adaptarea limbajului la nivelul de profesionalism cerut;*
- *elaborarea de eseuri argumentative, discursuri publice sau articole de opinie pe teme educaționale;*
- *modificarea tonului și structurii enunțurilor pentru a fi accesibile și eficiente;*
- *identificarea punctelor forte și a aspectelor care necesită îmbunătățire în comunicarea profesională.*

CS 4.2. Integrarea conștientă a structurilor lingvistice pentru rafinarea expresivității și preciziei discursului.

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea strategică a structurilor lingvistice pentru rafinarea discursului;*
- *adaptarea expresivității limbajului la intenția comunicativă;*
- *construirea unor texte elaborate, coerente și precise din punct de vedere stilistic;*
- *revizuirea discursului propriu pentru optimizarea clarității, expresivității și preciziei.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *utilizarea frazelor complexe, a construcțiilor variate și a elementelor sintactice sofisticate în texte pedagogice;*
- *adaptarea registrului și tonului în funcție de public (copii, părinți, colegi);*
- *integrarea vocabularului profesional și expresiv pentru eficiență și precizie;*
- *corectarea și ajustarea textelor pentru a elimina ambiguitățile sau redundanțele.*

CS 4.3. Valorificarea strategică a resurselor lingvistice în producerea unor mesaje cu impact personal și public.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea vocabularului și a structurilor expresive în mesaje cu impact personal și public;*
- *elaborarea de discursuri argumentative și persuasive pe teme sociale și civice;*
- *evaluarea eficienței limbajului utilizat în contexte reale de comunicare publică;*

Clasa a XII-a
– *adaptarea mesajului în funcție de reacțiile receptorilor și de impactul comunicării.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *dezvoltarea mesajelor scrise și orale care transmit idei și emoții în mod eficient;*
– *utilizarea logicii, exemplelor și a limbajului persuasiv pentru susținerea pozițiilor;*
– *observarea efectului limbajului asupra receptorilor în proiecte, prezentări sau dezbateri;*
– *dezvoltarea capacității de a anticipa și gestiona reacțiile publicului.*
CS 4.4. Integrarea elementelor culturale și interculturale în construcții discursive proprii, cu relevanță socială și civică.
Trunchiul comun (TC)
– *construirea de discursuri care reflectă conștient identitatea culturală proprie;*
– *integrarea referințelor culturale în texte cu relevanță socială și civică;*
– *promovarea dialogului intercultural prin utilizarea responsabilă a limbajului;*
– *evaluarea impactului cultural și social al discursului propriu în contexte interculturale.*
Curriculum de specialitate (CS):
– *redactarea de texte și prezentări care exprimă valorile, tradițiile și perspectivele culturale personale;*
– *conectarea valorilor culturale cu temele educaționale și civice abordate;*
– *facilitarea schimbului de idei și valori între persoane cu experiențe culturale diferite;*
– *revizuirea discursurilor pentru a crește relevanța socială și sensibilitatea culturală.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	· comunicarea orală ca practică socială și civică: rolul comunicării în spațiul public; relația dintre discurs, putere, responsabilitate și impact social. · discursul public și instituțional: structura discursului argumentativ public (introducere – problematizare – argumentare – concluzie); adaptarea mesajului la contexte academice, civice și media. · poziționare și asumare discursivă: formularea și susținerea unor poziții personale asumate în contexte sociale și civice. · interacțiuni orale cu impact public: dezbateri civice, mese rotunde, consultări simulate, interviuri; gestionarea cooperării și a conflictului. · registre și etică a comunicării: utilizarea responsabilă a registrelor formal, academic, media și digital; respectarea normelor etice. · mesaje media orale: analiză critică și producere de discursuri audio-video (interviu, podcast, discurs public), din perspectiva impactului social și a responsabilității civice. *Observații: accent pe asumare, responsabilitate și participare civică, nu doar pe eficiență comunicativă.*	· analiza rolului comunicării în cadrul activităților educative și comunitare. · elaborarea și prezentarea discursurilor argumentativ-publice pe teme educaționale (introducere-problematizare-argumentare-concluzie). · susținerea argumentelor proprii prin exemple, date și experiență pedagogică. · participarea la dezbateri civice, mese rotunde, consultări simulate și interviuri. · evaluarea adecvării limbajului și ajustarea mesajelor pentru claritate, respect și impact social. · integrarea coerentă a limbajului verbal și nonverbal în produse media. *Observații: exerciții de autoevaluare și feedback pentru îmbunătățirea competențelor civice și interculturale.*
Scriere și redactare	· scrierea ca act civic și responsabil: planificarea, redactarea și revizuirea textelor cu impact public.	· redactarea autonomă de texte pentru public divers (colegi, părinți, comunitate). · crearea de materiale scrise adaptate scopului și contextului social, educațional sau media.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	· texte cu funcție publică și civică: eseu argumentativ, articol de opinie, discurs scris, propunere civică, manifest, petiție. · argumentare complexă: formularea poziției, susținerea prin argumente și contraargumente, propunerea de soluții. · integrarea responsabilă a surselor: selecție critică, citare corectă, respectarea normelor etice. · adaptarea stilului și registrului la public, scop și context instituțional sau media. · revizuirea textului din perspectiva impactului social și etic. *Observații: se consolidează redactarea autonomă, reflexivă și civică.*	· elaborarea contraargumentelor și propunerea de soluții constructive pentru probleme identificate. · evaluarea credibilității și relevanței surselor pentru fundamentarea mesajelor. · construirea unor texte coerente, clare și accesibile publicului țintă. · reflectarea asupra propriei contribuții și asupra modului în care textul poate influența percepțiile publicului. *Observații: consolidarea capacității de a scrie texte complexe, argumentate și responsabile.*
Lectură	· lectura critică a discursului public: identificarea intenției, poziționării și strategiilor persuasive. · interpretarea mesajelor complexe: texte literare, nonliterare și media cu relevanță socială și civică. · analiza relației mesaj – context – impact: efectele comunicării asupra comunității și receptorului. · compararea perspectivelor din surse diferite (texte scrise, media, discursuri publice). · construirea unei interpretări personale asumate, susținute prin argumente și exemple. · evaluarea etică a mesajelor și practicilor discursive. *Observații: accent pe interpretare critică, responsabilitate și poziționare civică.*	o identificarea intenției și a poziționării autorului în texte publice și media cu relevanță pedagogică sau civică. o interpretarea textelor literare, nonliterare și materiale media relevante pentru educația timpurie. o evaluarea modului în care mesajele influențează comportamente și percepții în comunitate. o corelarea și compararea ideilor din texte scrise, media și discursuri publice. o susținerea punctului de vedere prin exemple, date și surse credibile. o identificarea mesajelor problematice și a practicilor discursive inadecvate. *Observații*: *consolidarea abilităților de interpretare reflexivă și argumentată.*
Elemente de construcție a comunicării	· norme ale limbii aplicate autonom în contexte academice, sociale și civice. · structuri lingvistice complexe utilizate strategic pentru claritate, precizie și impact. · coerență și coeziune în discursuri argumentative și persuasive. · resurse lexicale și stilistice pentru exprimarea poziției și a valorilor personale. · rafinarea expresivității în funcție de intenția comunicativă și de public. *Observații: nivel avansat, orientat spre autoreglare și responsabilitate lingvistică.*	· aplicarea regulilor gramaticale, ortografice și stilistice în redactarea textelor și discursurilor complexe. · construirea propozițiilor și frazelor complexe pentru claritate, precizie și impact. · utilizarea corectă a marcatorilor discursivi, conectorilor și a structurii logice. · utilizarea termenilor pedagogici și a limbajului profesional în texte scrise și discursuri. *Observații: adaptarea tonului și a stilului în funcție de scopul discursului (informativ, argumentativ, persuasiv).*

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Elemente de interculturalitate	· identitate culturală și discurs: exprimarea conștientă a identității proprii în contexte publice. · dialog intercultural: compararea perspectivelor culturale și civice din texte și discursuri. · analiza critică a stereotipurilor și prejudecăților în mass-media și discursul public. · utilizarea limbajului ca instrument de mediere culturală și civică. · responsabilitate socială și etică a comunicării într-o societate diversă. *Observații: nivel asumativ și reflexiv, cu accent pe participare civică și dialog intercultural.*	· exprimarea conștientă a identității culturale proprii în texte și discursuri scrise sau orale. · construirea de mesaje care facilitează înțelegerea și cooperarea între diferite comunități culturale. · identificarea mesajelor problematice și a stereotipurilor în mass-media și discursul public. · alegerea limbajului incluziv și respectuos în comunicare interculturală. · aplicarea principiilor etice în redactarea și prezentarea mesajelor interculturale. *Observații: accent pe participare civică activă și responsabilă în contexte interculturale.*

Detalierea Conținuturilor Clasa a XII-a:

Sugestie de Conținuturi

I. Conținuturi din domeniul literaturii

● **Poezia contemporană** – se vor studia 4–6 texte de bază, selectate din opera unor autori precum:

- Pavlo Tîcina (Павло Тичина);
- Ivan Drač (Іван Драч);
- Vasîl Stus (Василь Стус);
- Ivan Kovaci (Іван Ковач).

– **Teme:** muzicalitatea versului; panteismul.

– **Aplicație pedagogică:** dezvoltarea simțului ritmic la copii prin poezie onomatopeică.

Studiu de caz: Generația de sacrificiu (în literatură și în artele plastice). Se va realiza o prezentare generală a poeziei contemporane, cu accent pe teme și motive comune, pe particularitățile curentelor literare contemporane și pe principalii reprezentanți ai acestora.

● **Curente literare contemporane** – simbolism, impresionism, neoclasicism (prezentare sintetică).

Dezbatere: trăsături comune și diferențe între curentele literare contemporane.

● **Proza contemporană** – studiu de texte din opere precum:

- Oleksandr Honcear (Олесь Гончар) – „Catedrala” („Собор”);
- Lina Kostenko (Ліна Костенко) – „Marusia Ciurai” („Маруся Чурай”);
- Hrihir Tiutiunnîk (Григір Тютюнник) – „Trei cuci cu plecăciune” („Три зозулі з поклоном”) (un text la alegere).

Studiu de caz: Pagini din istoria cazacilor (pe baza operelor studiate).

● **Dramaturgia contemporană** – se vor studia 2 texte de bază, selectate din opere precum:

- Volodîmîr Vînîncenko (Володимир Винниченко) – „Comedie cu Kostea” („Кумедія з Костем”) – comedie;
- Evhen Borisenko (Євген Борисенко) – „Ce aveți în valiză?” („Що у вашій валізі?”) – dramă (la alegere).

● **Literatura universală** – se vor selecta texte care pot fi corelate cu opere din literatura ucraineană studiate în programă, de exemplu:

- George Orwell – „Ferma animalelor” („Звіроферма”), „1984” (în traducere în limba ucraineană);
- texte din literatura religioasă – „Cartea lui Iov”.

● **Literatura țării natale** – familiarizarea cu operele scriitorilor locali contemporani, de exemplu:

- Stepan Tkaciuk (Степан Ткачук) – Bucovina;
- Ivan Kovaci (Іван Ковач) – Banat;
- Mykola Korsiuk (Микола Корсюк) – Maramureș.

II. Conținuturi din domeniul limbă şi comunicare

Studierea limbii ucrainene vizează două direcții: normativă şi funcțională, pentru a-i determina pe elevi să-şi formeze deprinderi de a utiliza corect, adecvat şi eficient limba maternă, de a produce şi de a recepta texte orale şi scrise.

Conținuturi din domeniul limbă

- **Fonetica și ortoepia**
  • Structura fonetică a cuvântului. Silaba. Tipuri de silabe.
  • Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană.
  • Ortoepie. Reguli ortoepice ale limbii ucrainene literare.
- **Grafica și ortografia.**
  • Elementele graficii. Semnele speciale folosite in alfabetul ucrainean (apostroful, accentul).
  Corelația dintre ortoepie și grafică. Literele și sunetele limbii ucrainene.
  Structura lexicului limbii ucrainene contemporane
- **Omonime; Paronime; Antonime; Sinonime**
  Frazeologie: Clasificarea unităţilor frazeologice. Interferenţe româno-ucrainene.
- **Obiectul și sarcinile morfologiei**
  • Sensul lexical și gramatical al cuvântului. Categoriile gramaticale. Structura cuvântului.
  • Părțile de vorbire în limba ucraineană contemporană. Precizări teoretice în legătură cu părțile de vorbire.
    - **Substantivul:** definiție; categoriile lexico-gramaticale și funcția sintactică; categoria genului; clasificarea substantivelor după genuri; categoria animat/inanimat; categoria substantivelor proprii și comune; substantivele concrete și abstracte; substantive colective; categoria numărului; substantive nume de obiect unic; substantive pluralia tantum; rolul accentului în exprimarea categoriei numărului; categoria persoanei; probleme privind tipologia cazurilor (abordare contrastivă a structurii principalelor funcții ale cazurilor în limba română și ucraineană); categoria cazului; sistemul cazurilor în limba ucraineană contemporană; declinarea substantivelor; formarea substantivelor; procedee; procedeu afixal (prefixal, sufixal, prefixal-sufixal).
    - **Adjectivul:** definiție; caracterul dependent al categoriilor adjectivale de gen, număr și caz; semantica adjectivelor; clasificare; adjective calitative, relative, posesive și ordinale; deosebirea lor după semantică și exprimarea gramaticală; transformarea adjectivelor relative în calitative; gradele de comparație ale adjectivelor calitative; declinarea adjectivelor; formele lungi și scurte ale adjectivelor în limba ucraineană actuală; adjectivizarea; substantivizarea.
    - **Numeralul:** definiție; clasificare; numeralul cardinal; clasificarea numeralelor după structură; însușirile morfologice și particularitățile sintactice; categoriile gramaticale; declinarea numeralului; formarea numeralului.
    - **Pronumele:** definiție; particularitățile categoriilor gramaticale ale pronumelui; clasificarea pronumelor; declinarea pronumelor; particularitățile morfo-sintactice; accentul.
    - **Verbul:** definiție; conjugare; funcțiile sintactice; categoriile lexico-gramaticale; categoria aspectului; formarea aspectului; perechile aspectuale; verbe uniaspectuale; categoria tranzitiv/intranzitiv; categoria persoanei; observații asupra unor forme personale; verbe impersonale; categoria modului; categoria timpului; sensul și formarea formelor verbale la trecut, prezent și viitor; categoria numărului și genului; conjugarea; temele verbale; conjugarea verbelor la modul indicativ, imperativ și condițional; formarea verbelor; accentul în formele verbale; participiul; caracterizare generală; clasificare; declinare; adjectivizarea și substantivizarea participiilor; formele verbale neflexibile; gerunziul; formarea gerunziilor; adverbializarea gerunziilor.

III. Curriculum de Specialitate (Aplicații Pedagogice)

- Didactica lecturii în grădiniță: *Cum explicăm metafora și simbolul pe înțelesul copiilor.*
- Didactica limbajului:
  - Metodologia povestirii după imagini.
  - Tehnici de memorare a poeziilor în limba ucraineană la vârsta preșcolară.
- Etnopedagogie:
  - Sărbătorile de iarnă (*Kolyadky, Shchedrivky*): învățare și punere în scenă.
  - Simbolistica portului popular și a tradiției *Pysanka* (ouăle încondeiate) în literatura pentru copii.
- Creativitate lingvistică: Tehnici de compunere creativă (ghicitori noi, povești terapeutice) în limba ucraineană.
- Laborator de scriere:
- Redactarea unui plan de activitate (proiect didactic) pentru o activitate de „Educarea limbajului" folosind un text literar studiat.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea disciplinei Limba și literatura ucraineană maternă în clasa a XII-a, în cadrul filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea Pedagogia educației timpurii, va urmări articularea dimensiunii lingvistice, literare, culturale și metodice a formării, în vederea consolidării profilului profesional al viitorului cadru didactic. Demersul didactic va valorifica atât statutul disciplinei în aria curriculară Limbă și comunicare, cât și rolul său în dezvoltarea competențelor necesare proiectării și realizării activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar.

În acest sens, activitățile de predare–învățare–evaluare vor fi proiectate în acord cu modelul curricular centrat pe competențe și vor favoriza:

- utilizarea funcțională, corectă și expresivă a limbii ucrainene în situații variate de comunicare;
- interpretarea reflexivă și critică a textelor literare și nonliterare;
- integrarea valorilor culturale și identitare în contexte educaționale;
- transferul achizițiilor lingvistice și literare în situații pedagogice specifice educației timpurii;
- dezvoltarea capacității de adaptare a mesajului la particularitățile de vârstă ale copiilor.

1. Repere generale de organizare a demersului didactic

Se recomandă ca activitățile de învățare să fie construite astfel încât să asigure echilibrul dintre:

- componenta de receptare a mesajului oral și scris;
- componenta de producere de mesaje orale, scrise și multimodale;
- componenta reflexivă și normativă, vizând utilizarea conștientă a limbii;
- componenta aplicativă, orientată spre valorificarea conținuturilor în contexte pedagogice.

În proiectarea activităților se va urmări realizarea unor contexte de învățare autentice, care să permită elevilor:

- analizarea și interpretarea unor texte literare reprezentative pentru literatura ucraineană contemporană;
- redactarea de texte argumentative, reflexive, funcționale și cu relevanță socială;
- exersarea comunicării orale în contexte academice, culturale și profesionale;
- elaborarea unor produse educaționale adaptate copiilor de vârstă preșcolară.

2. Strategii didactice recomandate

Se recomandă utilizarea unor strategii activ-participative, interactive și reflexive, care să stimuleze inițiativa, autonomia și creativitatea elevilor. Pot fi valorificate, în funcție de obiectivele activității:

- conversația euristică;
- învățarea prin cooperare;
- dezbaterea;
- studiul de caz;
- problematizarea;
- lectura explicativă și lectura interpretativă;
- analiza comparativă;
- metoda proiectului;
- portofoliul;
- investigația;
- exercițiul reflexiv;
- micro-predarea.

În activitățile centrate pe text literar se recomandă:

- identificarea temelor, motivelor, simbolurilor și valorilor promovate de text;
- raportarea textului la contextul cultural, social și istoric;
- formularea unor interpretări personale argumentate;
- realizarea de conexiuni între text, experiența de viață și viitoarea practică pedagogică.

3. Valorificarea dimensiunii pedagogice a disciplinei

Având în vedere specificul specializării, se recomandă ca profesorii să urmărească permanent transferul achizițiilor dobândite la disciplina Limba și literatura ucraineană maternă către sfera formării profesionale. În acest sens, conținuturile pot fi valorificate prin:

- adaptarea unor texte literare la nivelul de înțelegere al copiilor din educația timpurie;
- transformarea textelor studiate în resurse educaționale pentru activități de educare a limbajului;
- proiectarea unor secvențe didactice care utilizează povestirea, lectura expresivă, dramatizarea, dialogul și jocul de rol;
- selectarea și comentarea unor texte potrivite pentru dezvoltarea vocabularului, a sensibilității estetice și a comportamentelor prosociale.

Se recomandă ca elevii să fie implicați în activități de tip:

- elaborare de fișe de lectură pedagogică;
- redactare de proiecte didactice sau fragmente de proiect didactic;
- realizare de planuri de activitate pentru educarea limbajului;
- concepere de materiale-suport pentru activități cu preșcolarii;

- simulare de activități didactice.

4. Integrarea conținuturilor de limbă și comunicare

În studierea conținuturilor din domeniul limbă și comunicare, accentul va fi pus pe utilizarea conștientă și funcțională a limbii ucrainene, în contexte orale și scrise variate. Se recomandă:

- aplicarea noțiunilor de fonetică, ortografie, lexic, morfologie și sintaxă în acte reale de comunicare;
- valorificarea perspectivei contrastive română–ucraineană, acolo unde aceasta sprijină înțelegerea și utilizarea corectă a limbii;
- exersarea structurilor lingvistice în contexte relevante pentru comunicarea școlară, culturală și profesională;
- utilizarea unor sarcini de lucru care presupun reformulare, completare, corectare, extindere și adecvare a mesajului.

Pentru consolidarea competenței de comunicare se recomandă activități precum:

- redactarea de texte argumentative, descriptive, reflexive și funcționale;
- elaborarea de mesaje adresate unor categorii diferite de receptori: copii, părinți, colegi, comunitate;
- exerciții de adaptare a registrului și a tonului la contextul de comunicare;
- analiza și revizuirea critică a unor texte proprii sau date.

5. Dezvoltarea competențelor de lectură și interpretare

Lectura va fi abordată atât ca instrument de cunoaștere și formare culturală, cât și ca suport pentru dezvoltarea competențelor profesionale. Se recomandă:

- lectura integrală sau fragmentară a unor texte reprezentative;
- compararea unor perspective literare diferite;
- integrarea textelor literare, nonliterare și media în activități de analiză critică;
- formularea de răspunsuri personale, argumentate și nuanțate;
- valorificarea textelor în scopul formării unor atitudini și valori.

În lucrul cu textele literare, profesorii pot urmări:

- evidențierea dimensiunii estetice și axiologice;
- analiza relației dintre personaj, conflict, mesaj și context;
- identificarea elementelor utile pentru transpunerea didactică în activități pentru copii;
- corelarea lecturii cu activități de exprimare orală, scrisă și creativă.

6. Dezvoltarea competențelor de comunicare orală

Comunicarea orală va fi exersată sistematic, în contexte variate, prin activități care favorizează exprimarea clară, argumentată și responsabilă. Se recomandă:

- prezentări orale individuale și de grup;
- dezbateri și mese rotunde pe teme culturale, educaționale și civice;
- susținerea unor puncte de vedere argumentate;
- exerciții de ascultare activă și feedback;
- simularea unor interacțiuni profesionale specifice mediului educațional.

În raport cu specializarea, sunt utile activități precum:

- prezentarea orală a unei povești pentru copii;
- reformularea unui mesaj complex într-o formă accesibilă preșcolarilor;
- explicarea unui simbol, a unei imagini poetice sau a unei situații literare într-un limbaj adaptat;
- simularea unui dialog educator–copil sau educator–părinte.

7. Integrarea elementelor interculturale și identitare

Disciplina oferă un cadru favorabil pentru valorizarea identității culturale și pentru dezvoltarea dialogului intercultural. Se recomandă:

- analizarea modului în care literatura și limba reflectă valori, mentalități și tradiții;
- organizarea unor activități de comparare a elementelor culturale ucrainene cu cele ale altor comunități;
- discutarea stereotipurilor și prejudecăților în vederea dezvoltării unei atitudini reflexive și echilibrate;
- promovarea unui limbaj incluziv, respectuos și adecvat comunicării interculturale.

Pot fi valorificate teme precum:

- identitatea culturală și apartenența comunitară;
- tradiții și obiceiuri reflectate în texte;
- literatura ca formă de păstrare a memoriei culturale;
- rolul educatorului în transmiterea valorilor culturale

8. Utilizarea resurselor digitale

În proiectarea activităților se recomandă integrarea resurselor digitale, în măsura în care acestea susțin învățarea activă și formarea competențelor de comunicare. Pot fi utilizate:

- biblioteci digitale și arhive de texte;
- resurse audio și video pentru audierea poeziei și a textelor literare;

- aplicații pentru organizarea ideilor și realizarea de hărți conceptuale;
- platforme educaționale pentru realizarea de portofolii sau prezentări;
- instrumente digitale pentru elaborarea de materiale educaționale destinate copiilor.

Se recomandă, totodată, dezvoltarea unei atitudini critice față de selecția surselor și respectarea normelor etice privind utilizarea informației.

9. Evaluarea rezultatelor învățării

Evaluarea va avea caracter predominant formativ, continuu și reglator, urmărind progresul elevului în raport cu competențele specifice și cu profilul de formare al specializării. Se recomandă utilizarea unor metode și instrumente variate, precum:

- observarea sistematică;
- evaluarea răspunsurilor orale;
- probe scrise;
- eseul;
- portofoliul;
- proiectul;
- autoevaluarea și interevaluarea;
- fișe de lucru;
- produse media sau multimodale;
- simulări și activități de micro-predare.

Evaluarea va viza, în mod integrat:

- corectitudinea și adecvarea exprimării orale și scrise;
- capacitatea de receptare, analiză și interpretare a textelor;
- utilizarea funcțională a normelor limbii;
- argumentarea și coerența discursului;
- capacitatea de transfer a achizițiilor în contexte pedagogice;
- valorizarea dimensiunii culturale și interculturale a comunicării.

10. Produse recomandate pentru evaluare și portofoliu

În vederea susținerii evaluării continue și a consolidării profilului profesional, se recomandă includerea în portofoliul elevului a unor produse precum:

- fișe de lectură și interpretare;
- eseuri argumentative și reflexive;
- texte funcționale și materiale informative;
- prezentări orale și produse multimedia;
- adaptări ale unor texte literare pentru vârsta preșcolară;
- planuri de activitate și secvențe didactice;
- materiale pentru educarea limbajului;
- reflecții personale asupra practicii de comunicare și asupra rolului limbii materne în educația timpurie.

Prin aplicarea acestor sugestii metodologice, disciplina Limba și literatura ucraineană maternă contribuie la dezvoltarea unei formări integrate, care susține atât competența de comunicare în limba maternă, cât și pregătirea pedagogică a elevilor pentru activitatea didactică în comunitățile ucrainene din România.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bibliografie metodică și de specialitate

- CERGHIT, Ioan (coord.). Perfecţionarea lecţiei în şcoala modernă. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1983.
- CUCOŞ, Constantin (coord.). Psihopedagogie pentru examenul de definitivare şi grade didactice. Iaşi: Editura Polirom, 1998.
- D'HAINAUT, Louis (coord.). Programe de învăţământ şi educaţie permanentă. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1981.
- FARCA, Sorina (coord.). Începem grădiniţa! Ghid pentru părinţi şi educatoare. Iaşi: Editura PIM, 2011.
- БІЛОДІД, І. К. (ред.). Сучасна українська літературна мова (у 5 томах). Київ: Наукова думка, 1969–1973.
- ДОЛЕНКО, М. Т.; ДАЦЮК, І. І.; КВАЩУК, А. Г. Сучасна українська мова. Київ: Вища школа, 1987.
- КОЗАЧУК, Г. О. Українська мова для абітурієнтів. Київ: Вища школа, 1995.

- РЕГУШ-СЕСЕРМАН, Aspazia. Українська мова (морфологія). Suceava: Editura Universităţii din Suceava, 2007.

2. Lucrări de critică şi istorie literară
- ПАВЛИЧКО, Соломія. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999.
- ГРОМ'ЯК, Р. Т.; КОВАЛІВ, Ю. І.; ТЕРЕМКО, В. І. (ред.). Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2007.

3. Bibliografie literară
- ТИЧИНА, Павло. Золотий гомін. Київ: Дніпро, 1990.
- ДРАЧ, Іван. Балада про соняшник. Київ: Радянський письменник, 1962.
- СТУС, Василь. Вибрані твори. Київ: Дніпро, 1990.
- ГОНЧАР, Олесь. Собор. Київ: Дніпро, 1968.
- КОСТЕНКО, Ліна. Маруся Чурай. Київ: Радянський письменник, 1979.
- ТЮТЮННИК, Григір. Три зозулі з поклоном. Київ: Дніпро, 1976.
- ВИННИЧЕНКО, Володимир. Вибрані п'єси. Київ: Дніпро, 1989.
- Хрестоматія з української літератури XX століття / упоряд. Є. Федоренко, П. Маляр. Нью-Йорк: Шкільна Рада при УККА, 1997.

RESURSE DIGITALE
- UkrLib – Українська бібліотека Bibliotecă digitală de literatură ucraineană cu texte integrale, biografii şi comentarii critice Disponibil la: https://www.ukrlib.com.ua/
- OSVITA.UA. Portal educațional ucrainean cu programe şcolare, resurse metodice şi materiale didactice. Disponibil la: https://osvita.ua
- Izbornyk – Електронна бібліотека давньої української літератури Disponibil la: http://litopys.org.ua/mainf.htm Arhivă digitală de texte istorice şi literare ucrainene.

RESURSE DIN COMUNITATEA UCRAINEANĂ DIN ROMÂNIA

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) – publicațiile:
- Наш голос
- Вільне слово

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 146Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ/ Основи ранньої грамотності

для XII-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

Педагогічний напрям, педагогічний профіль, спеціалізація дошкільна освіта

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 146Б
Навчальна програма
«*Української рідної мови та літератури*» Основи ранньої грамотності, XII-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Професійний напрямок, педагогічний профіль, спеціальність дошкільна освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Шкільна програма з дисципліни «Рідна українська мова та література» для 12 класу, професійний напрям, педагогічний профіль, спеціалізація «Педагогіка дошкільної освіти», розроблена відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023 та для середньої освіти з викладанням мовами національних меншин, затверджених Наказом міністра освіти та науки № 6.932/2025, опублікованим в Офіційному віснику Румунії, Частина I, № 5 від 8 січня 2026 року.

Відповідно до положень рамкового плану для середньої освіти, професійного напряму, педагогічного профілю, спеціалізації «Педагогіка дошкільної освіти», дисципліна «Українська мова та література» інтегрована в навчальну область «Мова та спілкування» і вивчається як у рамках спільного складу (СС), так і в рамках профільної навчальної частини (ПЧ).

У 12-му класі дисципліна передбачає:

- *2 години на тиждень у спільному складі (СС);*
- *1 годину на тиждень що стосується профільної навчальної частини (ПЧ) у рамках тематичного компонента «Початкова грамотність», передбаченого у структурі навчальної програми для педагогічного профілю.*

Така організація навчального плану забезпечує безперервність розвитку комунікативних навичок рідною мовою та, водночас, методичне підґрунтя для мовної освіти в дошкільних закладах.

Для майбутніх педагогів, які працюватимуть у громадах етнічних українців у Румунії, поглиблене вивчення в XII класі дисципліни «Українська мова та література» є етапом закріплення та завершення формування професійного профілю. Вивчення дисципліни сприяє розвитку здатності передавати майбутнім поколінням мову, традиції, менталітет та культурну спадщину українського народу, одночасно формуючи правильну, витончену та відповідальну літературну мову, що відповідає статусу освітнього зразка.

У цьому контексті дисципліна набуває стратегічного значення у початковій підготовці педагога, формуючи його як фахівця з комунікації, так і як культурного посередника та носія ідентичності в мультикультурному та багатомовному освітньому середовищі.

На рівні 12 класу дисципліна здійснює синтез лінгвістичного, літературного та методичного вимірів підготовки, сприяючи доопрацюванню комунікативних компетентностей рідною мовою, зміцненню культурних компетентностей та розвитку компетентності з педагогічного проектування. Учні формують здатність до функціонального, виразного та нормативного використання української мови в освітніх контекстах, характерних для дошкільної освіти, одночасно інтегруючи аксіологічні орієнтири української літератури у педагогічні підходи, адаптовані до віку дітей. Останній рік навчання в педагогічному ліцеї передбачає перехід від накопичення знань до їх інтеграції та застосування на педагогічній практиці. Акцент у навчальній програмі робиться на адаптації літературного та мовного дискурсу до вікових особливостей дітей, спрощенні та перекладі понять у форми, доступні дошкільнятам, а також на використанні літературного тексту як інтегрованого освітнього ресурсу. Такі види діяльності, як розповідь, драматизація, рольова гра, виразне запам'ятовування або керований діалог, розглядаються не лише як дидактичні техніки, а й як способи розвитку мовлення, навичок початкової грамотності та здатності до творчого самовираження.

Завдяки своєму змісту та цілям українська література сприяє формуванню морального та аксіологічного профілю майбутнього педагога. Аналіз персонажів, відносин та цінностей, що пропагуються у вивчених творах, сприяє розумінню психологічних та соціальних механізмів, що мають значення для дошкільної освіти, розвитку емпатії та здатності до ефективної комунікації з родиною та громадою.

Інтеграція української літератури в систему румунської освіти підкреслює культурні взаємозалежності та європейський вимір освіти, сприяючи міжкультурному діалогу, повазі до різноманітності та соціальній згуртованості.

Структура навчальної програми включає:

• Пояснювальна записка;

• Загальні та специфічні компетентності (з прикладами навчальних завдань);
•Галузі змісту та зміст навчання;
•Орієнтовна бібліографія.

Завдяки такій структурі навчальної програми дисципліна сприяє підготовці педагогів, здатних розвивати мовлення та ранню грамотність рідною мовою, забезпечуючи ідентичну спадкоємність, узгодженість початкової освіти та якість освітнього процесу в українських громадах Румунії.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК1	**Сприймання усного та письмового повідомлення в різних комунікативних ситуаціях.**
ЗК2	**Правильне використання рідної мови у функціональних та культурних контекстах.**
ЗК3	**Усна та письмова взаємодія у повсякденних, шкільних та культурних контекстах.**
ЗК4	**Правильне та функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного лексичного запасу та різноманітних мовних конструкцій.**

XII-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприйняття усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

XII-ий клас
СК 1.1. Інтеграція стратегій сприймання та аналізу для побудови особистих, послідовних інтерпретацій текстів, адаптованих до складних комунікативних контекстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *інтеграція стратегій текстового аналізу в інтерпретацію складних повідомлень;* – *зіставлення інформації, ідей і перспектив із різних текстів;* – *формулювання аргументованих особистих інтерпретацій;* – *обґрунтування інтерпретацій за допомогою відповідних аргументів та прикладів.* **Профільна частина (ПЧ):** – *визначення стратегій використаних в інтерпретації освітніх повідомлень;* – *вмотивовування власної позиції з використанням теоретичних та практичних аргументів;* – *зіставлення інформації з різних джерел;* – *створення інтегрованих інтерпретацій на основі різних джерел.*
СК 1.2. Створення складних, добре аргументованих повідомлень шляхом критичної інтеграції інформації з різних джерел.
Загальна частина (ЗЧ): – *вибір і критична інтеграція інформації з різних джерел;* – *організація аргументів у послідовну та ефективну структуру;* – *формулювання повідомлень, адаптованих до мети, контексту та аудиторії;* – *обґрунтування вибору джерел і стратегій комунікації;* – *редагування повідомлень для підвищення їхньої зрозумілості та впливовості.* **Профі*льна частина (ПЧ):*** – *інтеграція теоретичної та практичної інформації;* – *організація педагогічного виступу (вступ – аргументація – висновок);* – *обґрунтування педагогічної теорії в освітньому процесі;* – *реформулювання повідомлень задля забезпечення чіткості та логічної послідовності.*
СК 1.3. Формування критичних та етичних позицій щодо повідомлень і дискурсивних практик із усвідомленням соціального впливу комунікації.

XII-ий клас
Загальна частина (ЗЧ): – *формулювання власних позицій щодо публічних повідомлень і соціальних дискурсів;* – *аргументація позицій з етичної та громадянської перспективи;* – *оцінювання соціальних наслідків комунікації;* – *критичне ставлення до проблемних дискурсивних практик;* – *усвідомлення відповідальності за вплив власної комунікації.* **Профільна частина (ПЧ):** – *виявлення стереотипів та упереджень у дискурсах про дитинство та освіту;* – *обґрунтування думок таких як рівність, інклюзія, повага до різноманіття;* – *оцінка наслідків невідповідної комунікації в освітньому середовищі;* – *перегляд власних повідомлень.*
СК 1.4. Створення медіа- або мультимедійних продуктів для ефективної та відповідальної комунікації в соціальних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *проєктування медіа- або мультимодальних продуктів (текст, зображення, аудіо, відео);* – *узгоджене поєднання вербального та невербального повідомлення;* – *адаптація медіапродукту до аудиторії та мети;* – *оцінювання впливу здійсненої комунікації;* – *редагування медіапродукту з урахуванням соціальної відповідальності.* **Профільна частина (ПЧ):** – *створення цифрових освітніх ресурсів для дітей (тематичний постер, ілюстрована казка, аудіоматеріал);* – *використання тону, кольорів та символів, відповідно до віку дошкільнят;* – *створення різних медіа-проектів для дітей та батьків;* – *інклюзивна адаптація матеріалу.*

ЗК 2 – Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних та культурних контекстах.

XII-ий клас
СК 2.1. Самостійне та відповідальне використання мови для побудови доречних і ефективних висловлювань у складних контекстах.
Спільний склад(СС): – *самостійне використання мови в академічних, соціальних і громадянських контекстах;* – *адаптація мовлення до складних комунікативних ситуацій;* – *усвідомлення відповідальності за наслідки власної комунікації;* – *редагування висловлювань для підвищення точності та впливовості;* – *аргументація здійснених мовних виборів.* **Профільна частина (ПЧ):** – *написання професійних текстів (освітній звіт, педагогічна рефлексія, спостережна картка);* – *використання стилістичних регістрів, відповідних професійному контексту;* – *уникання двозначних або дискримінаційних формулювань;* – *реформулювання чітких повідомлень;* *обґрунтування обраних формулювань відповідно до інформаційної мети.*
СК 2.2. Створення складних, зв'язних і аргументованих текстів, адаптованих до мети та аудиторії.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення складних аргументованих текстів;* – *чітке структурування ідей та аргументів;* – *критичне та відповідальне використання джерел;* – *адаптація тексту до цільової аудиторії;* – *редагування тексту для покращення його зв'язності та виразності.* **Профільна частина (ПЧ):** – *написання аргументативного есе на різні теми (наприклад: роль гри, партнерство сім'я–дитячий садок);* – *використання логічних зв'язків та відношень;*

XII-ий клас
– *застосування посилань до навчальної програми, законодавства або педагогічних теорій для обґрунтування аргументів;* – *підготовка текстів різного типу для батьків та для колег або спільноти;* *підвищення термінологічної виразності.*
СК 2.3. Творче й особистісне використання мови в усних і письмових висловлюваннях із культурною та громадянською значущістю.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення письмових і усних висловлювань із особистісним змістом;* – *використання виразних мовних засобів у культурних і громадянських контекстах;* – *інтеграція особистих цінностей і ставлень у мовлення;* – *оцінювання впливу комунікації на аудиторію;* – *усвідомлення власної дискурсивної ідентичності.* **Профільна частина (ПЧ):** – *створення письмових матеріалів з автентичним змістом для освітньої спільноти;* – *використання стилістичних засобів і фігур мовлення для підвищення привабливості повідомлення;* – *створення матеріалів, що сприяють інклюзії, повазі та емпатії;* – *спостереження за реакцією аудиторії та коригування повідомлення для більшої чіткості та актуальності;* – *дотримання етичної та професійної відповідальності в комунікації.*
СК 2.4. Критична інтеграція мовних та інформаційних ресурсів у створенні самостійних текстів.
Загальна частина (ЗЧ): – *критична інтеграція інформації з різних джерел;* – *оцінка достовірності та релевантності джерел;* – *створення самостійних, добре документованих текстів;* – *дотримання етичних норм використання джерел;* – *редагування текстів з огляду на зв'язність і відповідальність.* **Профільна частина (ПЧ):** – *відбір релевантної інформації з педагогічних текстів та навчальних документів;* – *виключення необґрунтованої або нерелевантної інформації;* – *створення цілісного повідомлення, що відображає власне розуміння теми;* – *правильне використаних джерел і уникнення плагіату;* – *адаптація повідомлення відповідно до аудиторії та мети.*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XII ий клас
СК 3.1. Відповідальна та усвідомлена участь в усних і письмових взаємодіях у соціальних, культурних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *активна та відповідальна участь у дебатах, круглих столах або симульованих консультаціях на соціальні, культурні та громадянські теми;* – *залучення до освітніх або громадських проєктів, що передбачають організовану публічну комунікацію (кампанії, презентації, громадянські ініціативи);* – *формулювання та висловлення власних усвідомлених позицій у публічних або напівпублічних контекстах;* – *письмова рефлексія щодо власної ролі в процесі громадянської комунікації.* **Профільна частина (ПЧ):** – *участь у дискусіях на освітні та соціальні теми (наприклад: інклюзія, соціально-емоційний розвиток дитини);* – *чітке та відповідальне висловлювання думок у громадських або шкільних просторах;* – *обґрунтування думок на основі практичного досвіду та теоретичних знань;* – *визначення сильних сторін та аспектів, що потребують вдосконалення, у публічних взаємодіях.*
СК 3.2. Самостійне застосування стратегій активного слухання та зворотного зв'язку у складних діалогах.

XII ий клас

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне та гнучке застосування стратегій активного слухання та зворотного зв'язку у складних діалогах;*
- *управління делікатними або конфліктними комунікативними ситуаціями за допомогою діалогу та аргументації;*
- *саморегулювання комунікативної поведінки залежно від контексту та співрозмовника;*
- *критичний аналіз ефективності використовуваних комунікативних стратегій.*

Профільна частина (ПЧ):

- *надання конструктивного та адаптованого до співрозмовника зворотного зв'язку;*
- *використання аргументів та неконфліктної мови для вирішення проблем;*
- *усвідомлення власного впливу на співрозмовників у складних взаємодіях;*
- *оцінка власних висловлювань та визначення сильних сторін і аспектів, що потребують вдосконалення.*

СК 3.3. Побудова та відстоювання аргументованих позицій у культурних, соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *побудова складних аргументативних дискурсів на громадянські, культурні чи суспільно значущі теми;*
- *публічне відстоювання позицій за допомогою аргументів, контраргументів і релевантних прикладів;*
- *формулювання обґрунтованих пропозицій і рішень для виявлених проблем;*
- *оцінювання зв'язності, релевантності та впливовості власної аргументації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *використання конкретних прикладів та ситуацій для обґрунтування точок зору;*
- *професійне реагування на запитання та контраргументи;*
- *розробка аргументованих, стійких та педагогічно обґрунтованих практичних рішень;*
- *порівняння власних повідомлень із професійними та культурними стандартами.*

СК 3.4. Гнучке та відповідальне використання мовних регістрів у різноманітних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *адаптація дискурсу до публічних, інституційних і медійних контекстів;*
- *відповідальне та етичне використання мови у публічному та цифровому просторі;*
- *аналіз публічних повідомлень з точки зору відповідності регістру та соціального впливу;*
- *переформулювання повідомлень для підвищення чіткості, відповідальності та ефективності комунікації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *презентація повідомлень для батьківських зборів, громади або освітніх установ;*
- *просування інклюзивної та шанобливої мови в онлайному та офлайному форматі;*
- *виявлення невідповідностей між стилем та контекстом комунікації;*
- *коригування вербальної та невербальної мови для забезпечення ефективності та відповідальності.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних структур.

XII-ий клас

СК 4.1. Самостійне та відповідальне використання мовних норм в академічних, соціальних та громадянських ситуаціях.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне використання граматичних, орфографічних та стилістичних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах;*
- *створення складних текстів (аргументативне есе, публічний виступ, стаття з точки зору), з суворим дотриманням мовних норм;*
- *саморегуляція мови залежно від контексту, мети та аудиторії;*
- *критична оцінка правильності та відповідності використаного мовлення у власних та публічних продукціях.*

Профільна частина (ПЧ):

XII-ий клас
– *дотримання стилістичних норм та адаптація мови до необхідного рівня професіоналізму;* – *написання аргументативних есе, публічних виступів або статей на освітні теми;* – *зміна тону та структури висловлювань для забезпечення їх доступності та ефективності;* – *визначення аспектів, що потребують вдосконалення, у професійній сфері спілкування.*
СК 4.2.Свідоме інтегрування мовних структур для вдосконалення виразності та точності мовлення.
Загальна частина (ЗЧ): – *стратегічне інтегрування мовних структур для вдосконалення мовлення;* – *адаптація виразності мови до комунікативного наміру;* – *створення розгорнутих, зв'язних і стилістично точних текстів;* – *редагування власного мовлення для оптимізації ясності, виразності та точності.* **Профільна частина (ПЧ):** – *використання складних речень та різноманітних конструкцій у педагогічних текстах;* – *адаптація стилю та тональності залежно від слухачів (діти, батьки, колеги);* – *інтеграція професійного та виразного лексикону для ефективності та точності;*
СК 4.3. Стратегічне використання мовних ресурсів для створення повідомлень, що мають особистий та суспільний вплив.
Загальна частина (ЗЧ): – *використання лексики та виразних конструкцій у повідомленнях, що мають особистий та суспільний вплив;* – *складання аргументативних та переконливих виступів на соціальні та громадянські теми;* – *оцінка ефективності мови, що використовується в реальних контекстах публічної комунікації;* – *адаптація повідомлення відповідно до реакцій реципієнтів та впливу комунікації.* **Профільна частина (ПЧ):** – *розробка письмових та усних повідомлень, що ефективно передають ідеї та емоції;* – *використання логіки, прикладів та переконливої мови для обґрунтування позицій;* – *спостереження за впливом мови на слухачів у проектах, презентаціях або дебатах;* – *розвиток здатності передбачати та керувати реакціями аудиторії.*
СК 4.4. Інтеграція культурних та міжкультурних елементів у власні дискурсивні конструкції з соціальною та громадянською значущістю.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення дискурсів, що свідомо відображають власну культурну ідентичність;* – *інтеграція культурних посилань у тексти з соціальною та громадянською значущістю;* – *сприяння міжкультурному діалогу через відповідальне використання мови;* – *оцінка культурного та соціального впливу власного дискурсу в міжкультурних контекстах.* **Профільна частина (ПЧ):** – *написання текстів та презентацій, що виражають особисті культурні цінності, традиції та перспективи;* – *поєднання культурних цінностей з виховними та громадянськими темами;* – *сприяння обміну ідеями та цінностями між людьми з різним культурним досвідом;* – *перегляд висловлювань з метою підвищення соціальної значущості та культурної чутливості.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XII-ий клас

Сфери змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне спілкування	– усне спілкування як соціальна та громадянська практика: роль комунікації в публічному просторі; взаємозв'язок між дискурсом, владою, відповідальністю та соціальним впливом. – публічний та інституційний дискурс: структура публічного аргументативного висловлювання (вступ – постановка проблеми –	– аналіз ролі комунікації в освітній та громадській діяльності. – розроблення та представлення публічних аргументативних виступів на освітні теми (вступ – постановка проблеми – аргументація – висновок). – обґрунтування власних аргументів за допомогою прикладів, даних і педагогічного досвіду.

Сфери змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	аргументація – висновок); адаптація повідомлення до академічного, громадянського та медійного контекстів. – позиціювання та дискурсивна відповідальність: формулювання та обґрунтування власних позицій у соціальних і громадянських контекстах. – усні взаємодії з публічним впливом: громадянські дебати, круглі столи, змодельовані консультації, інтерв'ю; управління співпрацею та конфліктами. – регістри та етика комунікації: відповідальне використання формального, академічного, медійного та цифрового стилів; дотримання етичних норм. – усні медіаповідомлення: критичний аналіз і створення аудіовізуальних виступів (інтерв'ю, подкаст, публічний виступ) з огляду на соціальний вплив і громадянську відповідальність. **Примітка:** акцент на відповідальності, усвідомленій позиції та громадянській участі, а не лише на ефективності комунікації.	– участь у громадянських дебатах, круглих столах, змодельованих консультаціях та інтерв'ю. – оцінювання доречності мовлення та коригування повідомлень для забезпечення чіткості, поваги й соціального впливу. – узгоджене поєднання вербальної та невербальної мови в медіапродуктах. **Примітка:** вправи з самооцінювання та надання зворотного зв'язку для вдосконалення громадянських і міжкультурних компетентностей.
Словотвір	– письмо як громадянський і відповідальний акт: планування, написання та редагування текстів із публічним впливом. – тексти з публічною та громадянською функцією: аргументативне есе, стаття з висловленням думки, письмовий виступ, громадянська пропозиція, маніфест, петиція. – складна аргументація: формулювання позиції, її обґрунтування за допомогою аргументів і контраргументів, пропонування рішень. – відповідальна інтеграція джерел: критичний відбір, коректне цитування, дотримання етичних норм. – адаптація стилю та мовного регістру до аудиторії, мети й інституційного або медійного контексту. – редагування тексту з урахуванням соціального та етичного впливу. – **Примітка:** зміцнюється здатність до самостійного, рефлексивного та громадянсько орієнтованого письма.	– самостійне написання текстів для різних аудиторій (однокласники, батьки, громада). – створення письмових матеріалів, адаптованих до мети та соціального, освітнього або медійного контексту. – розроблення контраргументів і пропонування конструктивних рішень для виявлених проблем. – оцінювання достовірності та релевантності джерел для обґрунтування повідомлень. – створення зв'язних, чітких і доступних для цільової аудиторії текстів. – рефлексія щодо власного внеску та впливу тексту на формування сприйняття аудиторії.observații: consolidarea capacității de a scrie texte complexe, argumentate și responsabile.

Сфери змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Читання	– критичне читання публічного дискурсу: виявлення наміру, позиціювання та переконливих стратегій. – інтерпретація складних повідомлень: літературні, нелітературні та медійні тексти з соціальною та громадянською значущістю. – аналіз взаємозв'язку «повідомлення – контекст – вплив»: ефекти комунікації на громаду та отримувача. – порівняння різних перспектив із різних джерел (письмові тексти, медіа, публічні виступи). – побудова власної обґрунтованої інтерпретації, підтвердженої аргументами та прикладами. – етична оцінка повідомлень і дискурсивних практик. **Примітка:** акцент на критичному тлумаченні, відповідальності та громадянській позиції.	– виявлення наміру та позиції автора в публічних і медійних текстах із педагогічною або громадянською значущістю. – інтерпретація літературних, нелітературних текстів і медіаматеріалів, релевантних для ранньої освіти. – оцінювання того, як повідомлення впливають на поведінку та сприйняття в громаді. – співвіднесення та порівняння ідей із письмових текстів, медіа та публічних виступів. – обґрунтування власної точки зору за допомогою прикладів, даних і надійних джерел. – виявлення проблемних повідомлень і неадекватних дискурсивних практик. **Примітка:** зміцнення навичок рефлексивного та аргументованого тлумачення.
Елементи побудови спілкування	– норми мови, що застосовуються самостійно в академічних, соціальних і громадянських контекстах. – складні мовні структури, що стратегічно використовуються для досягнення чіткості, точності та впливу. – зв'язність і цілісність в аргументативних і переконливих висловлюваннях. – лексичні та стилістичні ресурси для вираження позиції та особистих цінностей. – удосконалення виразності залежно від комунікативного наміру та аудиторії. **Примітка:** просунутий рівень, орієнтований на саморегуляцію та мовну відповідальність.	– застосування граматичних, орфографічних і стилістичних правил під час створення текстів і складних висловлювань. – побудова складних речень і фраз для забезпечення чіткості, точності та впливу. – правильне використання дискурсивних маркерів, сполучників і логічної структури. – використання педагогічної термінології та професійної мови в письмових текстах і виступах. **Примітка:** адаптація тону та стилю залежно від мети висловлювання (інформативної, аргументативної, переконливої).
Елементи міжкультурності	– культурна ідентичність і дискурс: усвідомлене вираження власної ідентичності в публічних контекстах. – міжкультурний діалог: порівняння культурних і громадянських перспектив у текстах і виступах. – критичний аналіз стереотипів і упереджень у масмедіа та публічному дискурсі. – використання мови як інструменту культурного та громадянського посередництва.	– свідоме вираження власної культурної ідентичності в письмових і усних текстах та виступах. – створення повідомлень, що сприяють взаєморозумінню та співпраці між різними культурними спільнотами. – виявлення проблемних повідомлень і стереотипів у медіа та публічному дискурсі. – вибір інклюзивної та шанобливої мови в міжкультурній комунікації.

Сфери змісту	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	– соціальна відповідальність і етика комунікації в різноманітному суспільстві. **Примітка:** рівень, орієнтований на усвідомленість і рефлексію, з акцентом на громадянську участь і міжкультурний діалог.	– застосування етичних принципів під час створення та представлення міжкультурних повідомлень. **Примітка:** акцент на активній і відповідальній громадянській участі в міжкультурних контекстах.

Деталізація змісту для XII-го класу:

Пропозиції щодо змісту

I. Зміст у галузі літератури

• **Сучасна поезія** – вивчення 4–6 основних текстів, обраних із творів таких авторів, як: Павло Тичина, Іван Драч, Василь Стус, Іван Ковач.

– Теми: музикальність вірша; пантеїзм.

– Педагогічне застосування: розвиток ритмічного чуття у дітей через ономатопічну поезію.

Дослідницька робота: «Покоління жертв» (у літературі та образотворчому мистецтві). Робиться загальний огляд сучасної поезії з акцентом на теми та мотиви, спільні для кількох поетів, особливості сучасних літературних течій та їхні головні представники.

• **Сучасні літературні течії** – символізм, імпресіонізм, неокласицизм (синтетичний огляд).

Дискусія: спільні риси та відмінності між сучасними літературними течіями.

• **Сучасна проза** – вивчення текстів із творів, таких як: Олесь Гончар – «Собор»; Ліна Костенко – «Маруся Чурай»; Григір Тютюнник – «Три зозулі з поклоном» (1 текст на вибір).

Дослідницька робота: сторінки з історії козаччини (на основі вивчених історичних романів).

• **Сучасна драматургія** – вивчення 2 основних текстів із творів, таких як: Володимир Винниченко – «Кумедія з Костем» (комедія); Євген Борисенко – «Що у вашій валізі?» (драма, на вибір).

• **Світова література** – відбір текстів, які можна порівняти з творами української літератури, вивченими в програмі; наприклад: Джордж Орвелл – «Ферма тварин» («Звіроферма»), «1984» (переклад українською); тексти релігійної літератури – Книга Йова тощо.

• **Література рідного краю** – ознайомлення з творами місцевих сучасних письменників, наприклад: Степан Ткачук (Буковина); Іван Ковач (Банат); Микола Корсюк (Мармарощина) та інші.

II. **Зміст у галузі мови та комунікації**

Вивчення української мови охоплює два напрямки: нормативний та функціональний, з метою формування у учнів умінь правильно, доречно та ефективно використовувати рідну мову, створювати та сприймати усні та письмові тексти.

Зміст у галузі мови

• Фонетика та орфоепія.

• Фонетична структура слова. Склад. Типи складів.

• Наголос. Основні характеристики наголосу в українській мові.

• Орфоепія. Орфоепічні правила літературної української мови.

• Графіка та орфографія.

• Елементи графіки. Спеціальні знаки українського алфавіту (апостроф, наголос).

• Взаємозв’язок орфоепії та графіки. Літери та звуки сучасної української мови.

• Структура лексики сучасної української мови.

• Омоніми; Пароніми; Антоніми; Синоніми.

• Фразеологія: класифікація фразеологічних одиниць. Румуно-українські інтерференції.

• Предмет і завдання морфології

• Лексичне та граматичне значення слова. Граматичні категорії. Структура слова.

• Частини мови в сучасній українській мові. Теоретичні уточнення щодо частин мови.

• Іменник: визначення; лексико-граматичні категорії та синтаксична функція; категорія роду; класифікація іменників за родами; категорія одушевленості/неодушевленості; власні та загальні іменники; конкретні та абстрактні; колективні; категорія числа; іменники назв унікальних предметів; pluralia tantum; роль наголосу в категорії числа; категорія особи; питання типології відмінків (порівняльний підхід до основних функцій відмінків у румунській та українській мовах); категорія відмінка; система відмінків у сучасній українській мові; відмінювання іменників; творення іменників; афіксальні способи (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний).

• Прикметник: визначення; залежність категорій роду, числа та відмінка; семантика; класифікація (якісні, відносні, присвійні, порядкові); відмінювання; довгі та короткі форми; прикметникізація; іменникізація.

• Числівник: визначення; класифікація; числівник-кардинал; морфологічні та синтаксичні властивості; відмінювання; творення.
• Займенник: визначення; особливості граматичних категорій; класифікація; відмінювання; морфо-синтаксичні особливості; наголос.
• Дієслово: визначення: відмінювання; синтаксичні функції; лексико-граматичні категорії; категорія виду; утворення виду; парні види; одно видові дієслова; перехідність; особові категорії; особливості форм; безособові; категорія способу; часу; значення та утворення форм минулого, теперішнього та майбутнього часу; категорії числа та роду; відмінювання; теми дієслів; відмінювання дієслів у вказівному, наказовому та умовному способах; утворення дієслів; наголос у дієслівних формах; дієприкметник – загальна характеристика, класифікація, відміни; ад'єктивізація та субстантивізація дієприкметників; нерегулярні дієслівні форми; дієприслівник – утворення, адвербіалізація.

II. Спеціалізований навчальний план (Педагогічні застосування)

• Дидактика читання в дитячому садку: як пояснювати метафору та символ у доступній для дітей формі.
Дидактика мови:
• Методика оповідання за ілюстраціями.
• Техніки запам'ятовування віршів українською мовою у дошкільному віці.
Етнопедагогіка:
• Зимові свята (Kolyadky, Shchedrivky): навчання та постановка.
• Символіка народного одягу та традиції Pysanka (писанки) у літературі для дітей.
• Мовна креативність: техніки творчого письма (нові загадки, терапевтичні казки) українською мовою.
Лабораторія письма:
• Складання плану заняття (дидактичного проєкту) для уроку «Виховання мови» з використанням вивченого літературного тексту.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Викладання предмета **«Рідна українська мова та література»** у 12-му класі в межах **професійно-орієнтованої лінії, педагогічного профілю, спеціальності «Педагогіка ранньої освіти»** буде спрямоване на поєднання **лінгвістичного, літературного, культурного та методичного** аспектів формування учнів, з метою зміцнення професійного профілю майбутнього педагога.

Дидактичний процес використовуватиме як статус предмета в навчальній галузі **«Мова та комунікація»**, так і його роль у розвитку компетенцій, необхідних для **проектування та реалізації діяльності з розвитку мовлення у дошкільній освіті**.

У цьому контексті навчально-виховні та оцінювальні активності будуть спроектовані відповідно до **компетентнісно орієнтованої моделі навчання** і сприятимуть:

- функціональному, правильному та виразному використанню української мови у різних комунікативних ситуаціях;
- рефлексивній та критичній інтерпретації літературних і нелітературних текстів;
- інтеграції культурних і ідентифікаційних цінностей у освітні контексти;
- переносу лінгвістичних та літературних знань у педагогічні ситуації, специфічні для ранньої освіти;
- розвитку здатності адаптувати повідомлення до вікових особливостей дітей.

1. Загальні орієнтири організації дидактичного процесу

Рекомендується будувати навчальні активності так, щоб забезпечити баланс між:

- компонентом сприйняття усного та письмового повідомлення;
- компонентом створення усних, письмових та мультимодальних повідомлень;
- рефлексивно-нормативним компонентом, спрямованим на свідоме використання мови;
- прикладним компонентом, орієнтованим на використання змісту у педагогічних контекстах.

При проєктуванні активностей слід передбачати автентичні навчальні контексти, які дозволяють учням:

- аналізувати та інтерпретувати тексти, що репрезентують сучасну українську літературу;
- створювати аргументативні, рефлексивні та функціональні тексти, що мають соціальну значущість;
- практикувати усне мовлення у академічних, культурних та професійних контекстах;
- розробляти освітні продукти, адаптовані для дітей дошкільного віку.

2. Рекомендовані дидактичні стратегії

Рекомендується використовувати активно-учасницькі, інтерактивні та рефлексивні стратегії, які стимулюють ініціативу, автономію та креативність учнів. Вибір конкретної стратегії залежить від мети діяльності та може включати:

- евристичну розмову;
- навчання через співпрацю;

- дебати;
- дослідницька робота;
- постановку проблеми;
- пояснювальне та інтерпретаційне читання;
- порівняльний аналіз;
- метод проєкту;
- портфоліо;
- дослідження;
- рефлексивну вправу;
- мікро-навчання.

3. Використання педагогічного аспекту предмета

Зважаючи на специфіку спеціальності, рекомендується, щоб викладачі постійно забезпечували перенесення знань та умінь, здобутих на предметі «Рідна українська мова та література», у професійну підготовку майбутніх педагогів. У цьому контексті зміст можна використовувати через:

- адаптацію літературних текстів до рівня розуміння дітей раннього віку;
- перетворення вивчених текстів на освітні ресурси для діяльності з розвитку мовлення;
- проєктування дидактичних послідовностей, що використовують оповідання, виразне читання, драматизацію, діалог і рольові ігри;
- відбір і коментування текстів, що сприяють розвитку словникового запасу, естетичної чутливості та просоціальної поведінки.

Рекомендується залучати учнів до таких видів діяльності:

- складання педагогічних читальних карток;
- написання дидактичних проєктів або фрагментів дидактичного проєкту;
- створення планів занять для розвитку мовлення;
- розробка навчальних матеріалів для роботи з дошкільниками;
- моделювання дидактичних занять.

4. Інтеграція змісту з мови та комунікації

Під час вивчення змісту з галузі мова та комунікація акцент робиться на свідомому та функціональному використанні української мови у різних усних та письмових контекстах. Рекомендується:

- застосовувати поняття фонетики, орфографії, лексики, морфології та синтаксису у реальних актах комунікації;
- використовувати порівняльну румунсько-українську перспективу там, де вона сприяє розумінню та правильному використанню мови;
- тренувати мовні структури у контекстах, релевантних для шкільної, культурної та професійної комунікації;
- застосовувати завдання, що передбачають перефразування, доповнення, виправлення, розширення та адаптацію повідомлення.

Для зміцнення комунікативної компетентності рекомендуються такі активності:

- складання аргументативних, описових, рефлексивних та функціональних текстів;
- створення повідомлень для різних категорій реципієнтів: дітей, батьків, однокласників, громади;
- вправи з адаптації мовного регістру та тону до конкретного комунікативного контексту;
- аналіз та критичне редагування власних текстів або наданих зразків.

5. Розвиток компетентностей читання та інтерпретації

Читання розглядається як інструмент пізнання та культурного формування, а також як підтримка розвитку професійних компетенцій. Рекомендується:

- повне або фрагментарне читання репрезентативних текстів;
- порівняння різних літературних перспектив;
- інтеграція літературних, нелітературних та медіатекстів у діяльність із критичного аналізу;
- формулювання власних аргументованих і нюансованих відповідей;
- використання текстів для формування цінностей та установок.

При роботі з літературними текстами вчителі можуть зосереджуватися на:

- висвітленні естетичного та аксіологічного виміру;
- аналізі відносин між персонажем, конфліктом, повідомленням та контекстом;
- визначенні елементів, корисних для дидактичного перенесення у заняття з дітьми;
- поєднанні читання з усним, письмовим та творчим вираженням.

6. Розвиток компетентностей усного мовлення

Усне мовлення слід систематично відпрацьовувати у різних комунікативних контекстах через активності, що сприяють чіткій, аргументованій та відповідальній виразності. Рекомендується:

- індивідуальні та групові усні презентації;
- дебати та круглі столи на культурні, освітні та громадянські теми;
- обґрунтування власних точок зору;
- вправи з активного слухання та надання зворотного зв'язку;
- моделювання професійних взаємодій, специфічних для освітнього середовища.

У межах спеціальності корисні такі активності:

- усне розповідання казки для дітей;
- переформулювання складного повідомлення у форму, доступну для дошкільнят;
- пояснення символу, поетичного образу або літературної ситуації адаптованою мовою;
- моделювання діалогу вихователь–дитина або вихователь–батьки**.**

7. Інтеграція міжкультурних та ідентифікаційних елементів

Предмет створює сприятливий простір для цінування культурної ідентичності та розвитку міжкультурного діалогу. Рекомендується:

- аналізувати, як література та мова відображають цінності, менталітет і традиції;
- організовувати активності з порівняння культурних елементів української спільноти з елементами інших спільнот;
- обговорювати стереотипи та упередження для формування рефлексивного та збалансованого ставлення;
- сприяти використанню інклюзивної, шанобливої та доречної для міжкультурної комунікації мови.

8. Використання цифрових ресурсів

При проєктуванні навчальних активностей рекомендується інтегрувати цифрові ресурси, якщо вони сприяють активному навчанню та розвитку комунікативних компетентностей. Можна використовувати:

- цифрові бібліотеки та архіви текстів;
- аудіо- та відеоресурси для прослуховування поезії та літературних текстів;
- додатки для організації ідей та створення концептуальних карт;
- освітні платформи для створення портфоліо або презентацій;
- цифрові інструменти для розробки навчальних матеріалів для дітей.

Також рекомендується формувати критичне ставлення до вибору джерел та дотримуватися етичних норм використання інформації.

9. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання має переважно формувальний, безперервний та регулятивний характер, спрямоване на відстеження прогресу учня у відповідності до специфічних компетентностей та профілю підготовки спеціальності. Рекомендується використовувати різноманітні методи та інструменти, зокрема:

- систематичне спостереження;
- оцінювання усних відповідей;
- письмові контрольні роботи;
- есе;
- портфоліо;
- проєкт;
- самооцінка та взаємооцінка;
- робочі аркуші;
- медіа- або мультимодальні продукти;
- моделювання та мікро-навчальні активності.

Оцінювання має комплексно враховувати:

- правильність та доречність усного та письмового мовлення;
- здатність до сприйняття, аналізу та інтерпретації текстів;
- функціональне використання мовних норм;
- аргументованість та логічну послідовність дискурсу;
- здатність до переносу здобутих знань у педагогічні контексти;
- цінність культурного та міжкультурного аспекту комунікації.

10. Рекомендовані продукти для оцінювання та портфоліо

Для підтримки безперервного оцінювання та зміцнення професійного профілю рекомендується включати до портфоліо учня такі продукти:

- читальні та інтерпретаційні картки;
- аргументативні та рефлексивні есе;
- функціональні тексти та інформаційні матеріали;
- усні презентації та мультимедійні продукти;
- адаптації літературних текстів для дошкільного віку;

- плани занять та дидактичні послідовності;
- матеріали для розвитку мовлення;
- особисті рефлексії щодо практики комунікації та ролі рідної мови у ранньому навчанні.

Завдяки застосуванню цих методичних рекомендацій, предмет «Рідна українська мова та література» сприяє розвитку інтегрованої підготовки, яка підтримує як комунікативну компетентність рідною мовою, так і педагогічну підготовку учнів для викладацької діяльності у українських громадах Румунії.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. **Методична та спеціальна бібліографія**

- CERGHIT, Ioan (науковий керівник). Удосконалення уроку в сучасній школі, Бухарест: Видавництво «Дидактика та Педагогіка», 1983.
- CUCOŞ, Constantin (науковий керівник). *Психопедагогіка для іспиту на затвердження та педагогічні звання*. Ясси: Видавництво «Поліром», 1998. 1998.
- D'HAINAUT, Louis (науковий керівник). *Програми навчання та безперервної освіти*. Бухарест: Видавництво «Дидактика та Педагогіка» , 1981.
- FARCA, Sorina (науковий керівник.). *Починаємо дитячий садок! Посібник для батьків та вихователів*. Ясси: Видавництво PIM, 2011.
- БІЛОДІД, І. К. (ред.). Сучасна українська літературна мова (у 5 томах). Київ: Наукова думка, 1969–1973.
- ДОЛЕНКО, М. Т.; ДАЦЮК, І. І.; КВАЩУК, А. Г. Сучасна українська мова. Київ: Вища школа, 1987.
- КОЗАЧУК, Г. О. Українська мова для абітурієнтів. Київ: Вища школа, 1995.
- РЕГУШ-СЕСЕРМАН, Аспазія. Українська мова (морфологія). Сучава: Видавництво Сучавського університету, 2007.

2. **Твори з критики та історії літератури**

- ПАВЛИЧКО, Соломія. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999.
- ГРОМ'ЯК, Р. Т.; КОВАЛІВ, Ю. І.; ТЕРЕМКО, В. І. (ред.). Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2007.

3. **Літературна бібліографія**

- ТИЧИНА, Павло. Золотий гомін. Київ: Дніпро, 1990.
- ДРАЧ, Іван. Балада про соняшник. Київ: Радянський письменник, 1962.
- СТУС, Василь. Вибрані твори. Київ: Дніпро, 1990.
- ГОНЧАР, Олесь. Собор. Київ: Дніпро, 1968.
- КОСТЕНКО, Ліна. Маруся Чурай. Київ: Радянський письменник, 1979.
- ТЮТЮННИК, Григір. Три зозулі з поклоном. Київ: Дніпро, 1976.
- ВИННИЧЕНКО, Володимир. Вибрані п'єси. Київ: Дніпро, 1989.
- Хрестоматія з української літератури XX століття / упоряд. Є. Федоренко, П. Маляр. Нью-Йорк: Шкільна Рада при УККА, 1997.

ЦИФРОВІ РЕСУРСИ

- UkrLib – Українська бібліотека. Цифрова бібліотека української літератури з повними текстами, біографіями та критичними коментарями. Доступно за: https://www.ukrlib.com.ua/
- OSVITA.UA. Український освітній портал з навчальними програмами, методичними ресурсами та навчальними матеріалами. Доступно за: https://osvita.ua
- Izbornyk – Електронна бібліотека давньої української літератури. Доступно за: http://litopys.org.ua/mainf.htm
- Цифровий архів українських історичних та літературних текстів.

РЕСУРСИ З УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РУМУНІЇ

Союз Українців Румунії (СУР) – публікації:

- Наш голос
- Вільне слово

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 147A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Literatură pentru copii

Clasa a X-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 147A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Literatură pentru copii*, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa disciplinei Limba și literatura ucraineană pentru clasa a X-a este elaborată în conformitate cu prevederile Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, precum și cu planurile-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6932/2025. Documentul curricular se înscrie în orientările educaționale europene și naționale actuale și valorifică dimensiunile comunicativă, culturală și formativă ale studierii limbii materne, adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă și afectivă al elevilor de clasa a X-a.

În acest context, disciplina contribuie la aprofundarea competențelor de comunicare, gândire critică și reflecție culturală, necesare formării unei personalități autonome, responsabile și capabile de analiză și autoevaluare. Studiul limbii și literaturii ucrainene în clasa a X-a urmărește consolidarea achizițiilor dobândite anterior și dezvoltarea capacității elevilor de a opera cu concepte literare și lingvistice mai complexe.

Conform prevederilor planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplina se studiază în cadrul filierii vocaționale – profil pedagogic, specializarea învățământ primar, atât în trunchiul comun, cât și în curriculumul de specialitate (TC+CS). Alocarea orară prevăzută de planul-cadru este de 2 ore pe săptămână în trunchiul comun, la care se adaugă orele corespunzătoare curriculumului de specialitate. Acest cadru orar permite o aprofundare sistematică a studiului limbii și literaturii, asigurând echilibrul dintre componenta teoretică, lectura literară și dezvoltarea competențelor de exprimare personală și profesională.

Programa pentru clasa a X-a continuă și dezvoltă demersul formativ inițiat în ciclul gimnazial, în baza programelor școlare aprobate prin OMEN nr. 3393/2017, și consolidat în clasa a IX-a, având ca obiectiv principal extinderea competențelor de lectură critică, interpretare, argumentare și învățare autonomă. Elevii sunt încurajați să adopte o atitudine reflexivă față de limbaj și literatură, să își construiască opinii proprii și să valorifice textul literar ca instrument de cunoaștere de sine și de înțelegere a realității sociale și culturale.

Demersul educațional propus urmărește formarea integrală a elevului prin dezvoltarea competențelor de:

• înțelegere, analiză și interpretare a textelor literare și nonliterare;

• exprimare corectă, coerentă, argumentată și expresivă, orală și scrisă, în limba ucraineană;

• gândire critică și creativă, prin raportarea textelor literare la contexte culturale, istorice și axiologice;

• conștientizare și asumare a valorilor morale, estetice și culturale promovate de literatura ucraineană și universală.

Literatura ucraineană este abordată în clasa a X-a ca formă de educație estetică, morală și culturală, dar și ca mijloc de dezvoltare a empatiei, sensibilității și responsabilității civice. Contactul cu opere literare aparținând diferitelor epoci și curente stimulează reflecția asupra identității personale și culturale, precum și asupra diversității valorilor umane. Astfel, studiul literaturii devine un spațiu de dialog între texte, generații și culturi.

Predarea literaturii se bazează pe experiența directă a elevului, pe dialog și interpretare critică, evitând abordarea exclusiv teoretică. Experiența lecturii este esențială, opera literară fiind valorizată prin relația vie dintre text și cititor. Profesorul are rolul de mediator și facilitator al învățării, sprijinind elevii în descoperirea sensurilor textului și în formularea unor interpretări personale argumentate. Metodele moderne – lectura reflexivă, portofoliul, dezbaterile, proiectele interdisciplinare – susțin implicarea activă și dezvoltarea competențelor de comunicare și gândire critică.

Curriculumul respectă principiul cronologic al studierii literaturii, dar promovează, în același timp, relaționarea dintre opere clasice, moderne și contemporane, evidențiind continuitatea temelor și valorilor universale precum libertatea, demnitatea, dragostea, dreptatea și condiția umană. Elevii sunt încurajați să perceapă literatura ca pe un spațiu dinamic al reflecției și să identifice relevanța textelor literare în raport cu propriile experiențe de viață.

Un element important al programei îl reprezintă flexibilitatea listei de lecturi, care permite adaptarea selecției de texte la nivelul de competență, interesele și specificul clasei. Profesorul poate selecta opere reprezentative din literatura ucraineană și universală, menite să stimuleze interesul pentru lectură și dezvoltarea gustului estetic.

Studiul limbii ucrainene în clasa a X-a vizează dezvoltarea competențelor de analiză și reflecție lingvistică, precum și aplicarea conștientă a normelor gramaticale și stilistice în contexte variate de comunicare. Elevii învață să

utilizeze terminologia de specialitate, să formuleze mesaje clare și argumentate și să înțeleagă limbajul ca instrument de gândire și afirmare identitară.

Programa valorifică legăturile interdisciplinare dintre limbă, literatură și alte domenii – istorie, arte, educație civică, științe sociale – contribuind la dezvoltarea competențelor intercurriculare și la înțelegerea contextului cultural al textelor studiate.

Procesul de predare-învățare se bazează pe metode active, centrate pe elev: conversația euristică, studiul de caz, învățarea prin proiecte, dezbaterile și atelierele de creație. Evaluarea este continuă și diversificată, orientată spre progresul individual și autonomia în învățare, utilizând instrumente precum portofoliul, autoevaluarea, prezentările orale și probele aplicative.

Structura programei include:

• Notă de prezentare
• Competențe generale
• Competențe specifice
• Exemple de activități de învățare
• Domenii de conținut și conținuturi de învățare
– teorie literară
– autori recomandați
– teme și opere

În ansamblu, programa disciplinei Limba și literatura ucraineană pentru clasa a X-a oferă un cadru curricular coerent și flexibil, centrat pe aprofundarea competențelor de comunicare, interpretare și reflecție culturală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a X-a

CS 1.1. Analizarea modului de construire a mesajului în texte variate, pentru a evidenția relația dintre structură, sens și eficiența comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *delimitarea componentelor structurale ale textului (introducere, dezvoltare, concluzie) și a rolului acestora în construirea sensului;*
- *examinarea relației dintre tipul de text, scopul comunicării și strategiile discursive utilizate;*
- *identificarea procedurilor lingvistice și stilistice care contribuie la claritatea și eficiența mesajului;*
- *compararea modului de organizare a mesajului în texte cu scopuri comunicative diferite;*
- *formularea unor observații argumentate privind eficiența comunicării în funcție de structura textului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *proiectarea structurii mesajului în vederea construirii unor texte didactice eficiente, adaptate nivelului de înțelegere al elevilor;*
- *evaluarea critică a structurii textelor educaționale, prin raportare la claritatea explicațiilor și impactul formativ al mesajului;*

Clasa a X-a

- *restructurarea mesajelor pentru optimizarea eficienței comunicării pedagogice, în funcție de scopul educativ urmărit.*

CS 1.2. Examinarea și organizarea informațiilor din surse variate pentru construirea unei structuri logice a mesajului.

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea informațiilor provenite din surse diferite (texte scrise, imagini, materiale audio-video);*
- *selectarea informațiilor relevante în raport cu scopul comunicării și publicul-țintă;*
- *organizarea informațiilor într-un plan logic (schemă, plan de idei, hartă conceptuală);*
- *corelarea informațiilor pentru evitarea redundanței și a contradicțiilor;*
- *restructurarea informațiilor într-o formă coerentă, adecvată mesajului propus.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *organizarea și ierarhizarea informațiilor provenite din surse variate, pentru susținerea progresivă a învățării, prin utilizarea unor structuri logice adecvate.*
- *integrarea informațiilor selectate în vederea elaborării de materiale didactice coerente, destinate activităților de predare.*
- *adaptarea și restructurarea informațiilor în funcție de nivelul de înțelegere al elevilor, pentru prevenirea supraîncărcării cognitive și optimizarea eficienței învățării.*

CS 1.3. Investigarea intenției comunicative și a atitudinii autorului, pentru explicarea efectului mesajului asupra receptorului.

Trunchiul comun (TC)

- *identificarea elementelor lingvistice și stilistice care indică intenția comunicativă a autorului;*
- *investigarea atitudinii autorului față de subiect și față de receptor;*
- *explicarea relației dintre intenția comunicativă și reacția posibilă a receptorului;*
- *compararea mesajelor cu intenții similare, dar formulate diferit;*
- *formularea unor explicații argumentate privind efectul mesajului asupra publicului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea intenției comunicative și a atitudinii autorului în vederea selectării și utilizării mesajelor cu impact educativ pozitiv;*
- *anticiparea reacțiilor elevilor la diferite formulări ale mesajului, pentru modelarea comunicării didactice;*
- *reformularea mesajelor pentru adaptarea efectului comunicativ la scopuri formative și educative.*

CS 1.4. Interpretarea mesajelor media pentru identificarea modului de construire a credibilității și a impactului acestora.

Trunchiul comun (TC)

- *interpretarea mesajelor media din perspectiva sursei, scopului și publicului-țintă;*
- *identificarea strategiilor de construire a credibilității (argumente, imagini, sunet, limbaj);*
- *analizarea relației dintre conținut, formă și impactul mesajului;*
- *compararea mesajelor media cu mesaje scrise pe aceeași temă.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *explicarea și medierea mesajelor media pentru formarea gândirii critice a elevilor.*
- *selectarea și adaptarea mesajelor media pentru activități didactice, în raport cu vârsta și nivelul de înțelegere al elevilor;*
- *evaluarea critică a mesajelor media din perspectiva utilizării acestora ca resurse educaționale, în funcție de credibilitate și impact.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a X-a

CS 2.1. Aplicarea conștientă a structurilor lingvistice pentru formularea unor enunțuri corecte și adecvate diverselor contexte de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *aplicarea regulilor gramaticale și lexicale în contexte de comunicare variate (școlar, public, digital);*
- *formularea de enunțuri adaptate scopului comunicării și statutului interlocutorului;*
- *corectarea și reformularea enunțurilor pentru creșterea clarității și preciziei mesajului;*
- *utilizarea adecvată a registrelor de limbaj în funcție de situația de comunicare;*
- *justificarea alegerii structurilor lingvistice utilizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea și corectarea greșelilor frecvente ale elevilor în enunțuri, pentru a construi intervenții pedagogice eficiente;*

Clasa a X-a

- *aplicarea registrelor și structurilor lingvistice în scenarii de predare și comunicare cu elevii, justificând alegerile prin scopul educativ și prin nivelul de înțelegere al clasei.*
- *elaborarea și adaptarea enunțurilor pentru explicații și activități didactice, astfel încât să fie model pentru elevi și să sprijine înțelegerea corectă a limbii.*

CS 2.2. Redactarea de texte funcționale și creative, respectând structura, coerența și adecvarea stilistică.

Trunchiul comun (TC)

- *redactarea de texte funcționale (cerere, e-mail, articol informativ) cu structură clară;*
- *elaborarea de texte creative prin respectarea convențiilor de gen și a coerenței interne;*
- *organizarea ideilor într-un plan logic și coerent;*
- *revizuirea textelor din perspectiva coerenței, clarității și corectitudinii;*
- *adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *elaborarea de texte creative pentru copii, respectând particularitățile de vârstă, nivelul de înțelegere și valoarea formativă a mesajului;*
- *redactarea și adaptarea de texte funcționale și creative cu scop didactic, destinate utilizării în activități de predare, ca modele de exprimare pentru elevi;*
- *revizuirea și rescrierea textelor proprii în vederea optimizării clarității, coerenței și impactului educativ, prin raportare la obiectivele didactice urmărite.*

CS 2.3. Utilizarea limbajului expresiv pentru transmiterea intențiilor și atitudinilor în texte creative.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea conștientă a figurilor de stil și a procedeelor expresive;*
- *adaptarea limbajului expresiv la intenția comunicativă;*
- *exprimarea atitudinilor și emoțiilor prin mijloace lingvistice variate;*
- *compararea efectelor expresive ale unor formulări diferite;*
- *revizuirea textelor pentru amplificarea expresivității.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea și explicarea procedeelor expresive potrivite nivelului de vârstă al elevilor, pentru sprijinirea înțelegerii mesajului și a efectului expresiv;*
- *utilizarea și adaptarea limbajului expresiv în vederea creării de texte cu valoare formativă, pentru stimularea interesului și a sensibilității lingvistice;*
- *revizuirea și reformularea textelor creative pentru optimizarea expresivității și a impactului educativ, în raport cu intențiile formative urmărite.*

CS 2.4. Utilizarea resurselor lingvistice și informaționale pentru îmbunătățirea calității textelor proprii.

Trunchiul comun (TC)

- *consultarea dicționarelor și a resurselor online pentru clarificarea sensurilor;*
- *selectarea informațiilor relevante pentru îmbogățirea conținutului textului;*
- *integrarea informațiilor din surse externe în mod coerent și corect;*
- *reformularea și adaptarea informațiilor preluate;*
- *evaluarea impactului utilizării surselor asupra calității textului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea, adaptarea și explicarea informațiilor din surse externe pentru sprijinirea învățării și clarificarea conținuturilor educaționale;*
- *utilizarea resurselor lingvistice și informaționale în vederea elaborării și îmbunătățirii materialelor didactice, adaptate nivelului de înțelegere al elevilor;*
- *evaluarea critică a calității și a relevanței surselor utilizate, precum și a impactului acestora asupra clarității, coerenței și valorii formative a textelor didactice.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a X-a

CS 3.1. Participarea conștientă și organizată la conversații, dezbateri, interviuri și activități colaborative.

Trunchiul comun (TC)

- *organizarea și desfășurarea de conversații și dezbateri structurate, cu stabilirea obiectivelor comunicării, a rolurilor și a regulilor de interacțiune;*
- *participarea la interviuri și activități de tip proiect, cu planificarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților;*
- *colaborarea în grupuri de lucru pentru realizarea unor produse comune (prezentări, sinteze, rapoarte scurte);*

Clasa a X-a

- *formularea de concluzii colective și argumentarea deciziilor luate în cadrul grupului;*
- *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției proprii și a eficienței colaborării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *participarea organizată la activități de comunicare orală specifice mediului educațional, valorificând roluri și reguli de interacțiune adaptate lucrului cu elevii din ciclul primar;*
- *implicarea în activități colaborative cu finalitate didactică (proiecte, jocuri de rol, simulări de lecții), în vederea dezvoltării competențelor de comunicare și cooperare;*
- *formularea și susținerea unor puncte de vedere în contexte educaționale, cu respectarea normelor dialogului și a rolului formativ al comunicării în relația cu elevii.*

CS 3.2. Ascultarea activă și utilizarea strategiilor de clarificare și reformulare în dialog.

Trunchiul comun (TC)

- *aplicarea conștientă a strategiilor de ascultare activă în discuții și dezbateri tematice;*
- *formularea de întrebări de clarificare și reformularea ideilor interlocutorilor pentru menținerea coerenței dialogului;*
- *gestionarea schimburilor de replici prin utilizarea adecvată a strategiilor de introducere, reluare și încheiere;*
- *oferirea de feedback argumentat și adecvat contextului de comunicare;*
- *reflecții ghidate asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *aplicarea strategiilor de ascultare activă în context educaționale, pentru înțelegerea clară a ideilor și nevoilor acestora în contexte școlare;*
- *formularea întrebărilor și reformularea mesajelor, pentru menținerea coerenței comunicării și susținerea progresului învățării;*
- *oferirea de feedback constructiv și adaptat nivelului de înțelegere al elevilor, precum și reflectarea asupra rolului comunicării eficiente în relația pedagogică.*

CS 3.3. Formularea și susținerea punctelor de vedere în mod argumentat, în situații de comunicare variate.

Trunchiul comun (TC)

- *formularea unor puncte de vedere personale, susținute prin argumente și exemple relevante, în contexte de comunicare variate;*
- *participarea la dezbateri organizate, cu utilizarea argumentelor și contraargumentelor;*
- *analiza relațiilor logice dintre idei și argumente în cadrul unor discursuri orale sau scrise;*
- *redactarea de scurte texte argumentative sau sinteze ale unor dezbateri;*
- *evaluarea coerenței și relevanței argumentării proprii și a celorlalți participanți.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *formularea și susținerea punctelor de vedere în contexte educaționale, prin utilizarea argumentării ca instrument de explicare și convingere în activități didactice;*
- *ghidarea elevilor în formularea și susținerea opiniilor personale, prin modelarea strategiilor argumentative și stimularea gândirii critice;*
- *evaluarea și adaptarea discursului argumentativ în funcție de nivelul de înțelegere al elevilor și de scopul educativ urmărit.*

CS 3.4. Adaptarea limbajului la registre diferite în funcție de context și scopul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *adaptarea limbajului și a tonului în funcție de contextul educațional, cultural sau digital;*
- *utilizarea registrelor formal, colocvial și academic în situații de comunicare diferite;*
- *realizarea de prezentări orale și texte scrise adaptate publicului-țintă;*
- *aplicarea regulilor de comunicare responsabilă și etică în mediul digital și media;*
- *integrarea elementelor culturale și interculturale în actul de comunicare.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *adaptarea limbajului și a tonului în comunicare, în funcție de contextul educațional și scopul activității didactice, pentru a asigura claritatea, accesibilitatea și eficiența comunicării;*
- *utilizarea registrelor adecvate (formal, explicativ, ludic) în predare, explicații, instrucțiuni sau texte pentru activități creative cu elevii;*
- *integrarea elementelor culturale și etice în comunicarea educațională, promovând respectul, incluziunea și bunele practici.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a X-a

CS 4.1. Aplicarea consecventă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte variate de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *exerciții de aplicare consecventă a normelor gramaticale și ortografice în texte funcționale și semi-formale;*
- *activități de editare și revizuire a textelor proprii și ale colegilor, cu accent pe corectitudine și coerență;*
- *completarea și transformarea unor enunțuri pentru consolidarea acordurilor și a timpurilor verbale;*
- *utilizarea ghidată a instrumentelor de verificare lingvistică, cu justificarea corecturilor realizate;*
- *autoevaluarea corectitudinii limbajului utilizat în producțiile orale și scrise.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *aplicarea normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în texte și activități didactice**,** pentru a oferi elevilor modele corecte și coerente de exprimare;*
- *realizarea activităților de corectare și revizuire a textelor proprii și ale elevilor, ca exercițiu de modelare a limbajului corect și clar;*
- *utilizarea resurselor lingvistice și a instrumentelor de verificare pentru proiectarea și susținerea activităților de învățare a limbii**,** cu reflecție asupra impactului asupra clarității și corectitudinii mesajelor elevilor.*

CS 4.2. Analizarea structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte funcționale și literare.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza structurilor sintactice și a relațiilor dintre acestea în texte funcționale și literare;*
- *identificarea valorii expresive a diferitelor structuri gramaticale și lexicale;*
- *compararea variantelor de formulare a aceluiași mesaj și discutarea impactului expresiv;*
- *exerciții de rescriere a unor fragmente, cu modificarea intenționată a structurilor lingvistice;*
- *formularea de concluzii privind relația dintre structură, sens și expresivitate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea structurilor lingvistice și a valorii lor expresive în texte destinate elevilor, pentru evidențierea clarității și expresivității mesajului;*
- *identificarea și explicarea relației dintre structura lingvistică și efectul expresiv în **activități didactice**, pentru a sprijini înțelegerea și utilizarea corectă a limbii;*
- *rescrierea și adaptarea fragmentelor de texte funcționale și literare în vederea proiectării exercițiilor și materialelor educative**,** cu accent pe claritate, coerență și expresivitate didactică.*

CS 4.3. Utilizarea adecvată și expresivă a resurselor lingvistice în producerea și revizuirea mesajelor orale și scrise.

Trunchiul comun (TC)

- *selectarea conștientă a vocabularului și a structurilor adecvate scopului comunicativ;*
- *utilizarea controlată a sinonimelor, expresiilor idiomatice și a neologismelor;*
- *redactarea de texte cu cerințe stilistice explicite (claritate, expresivitate, precizie);*
- *revizuirea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului primit;*
- *reflecții asupra progresului lingvistic și stilistic personal.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea și explicarea vocabularului, a structurilor, a sinonimelor și a procedeelor stilistice în activități pedagogice, pentru sprijinirea înțelegerii și a exprimării corecte;*
- *utilizarea conștientă și expresivă a resurselor lingvistice în producerea de materiale didactice scrise și orale**,** pentru a oferi elevilor modele clare și atractive de exprimare;*
- *revizuirea și adaptarea mesajelor proprii și ale elevilor, integrând feedback-ul pentru optimizarea clarității, coerenței și expresivității didactice**.***

CS 4.4. Interpretarea elementelor culturale și interculturale în contexte literare și sociale.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza elementelor culturale prezente în texte literare și nonliterare;*
- *compararea motivelor și temelor culturale din texte ucrainene, române și europene;*
- *realizarea de proiecte sau prezentări care valorifică identitatea culturală;*
- *utilizarea limbajului ca instrument de dialog intercultural;*
- *reflecții asupra rolului limbii în exprimarea identității culturale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *interpretarea și explicarea elementelor culturale și interculturale în texte și activități didactice**,** pentru a sprijini elevii în înțelegerea și aprecierea diversității culturale;*

Clasa a X-a
– *utilizarea limbajului ca instrument de dialog intercultural, pentru dezvoltarea competențelor civice, sociale și interculturale ale elevilor***.** – *proiectarea de activități și materiale care integrează motive și teme culturale din diferite tradiții, cu scop formativ și educativ***,** *adaptate vârstei și nivelului de înțelegere al elevilor;*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	**Conținuturi trunchi comun**	**Conținuturi curriculum de specialitate**
Comunicare orală	– comunicarea orală ca proces complex: relația dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context; factori care influențează eficiența comunicării; bariere de comunicare și strategii de depășire. – structura mesajului oral: introducere – dezvoltare – concluzie; coerență și progresie logică; adaptarea structurii la scopul comunicării (informare, convingere, persuasiune). – exprimarea opiniilor și a punctelor de vedere argumentate: formularea tezei, argumente și exemple; marcatori discursivi; acord/dezacord nuanțat. – interacțiuni orale organizate: conversații tematice, dezbateri ghidate, mese rotunde, interviuri; stabilirea rolurilor și regulilor de comunicare. – registre și strategii discursive: limbaj formal, colocvial, academic; adecvarea limbajului la context educațional, cultural și digital. – mesaje orale cu scop cultural și civic: prezentări tematice, expuneri orale, relatări și interpretări ale unor fapte culturale sau sociale. – mesaje media orale: analiza discursului audio-video (interviu, reportaj, podcast); relația dintre conținut, formă și impact. *Observații: accent pe organizare, argumentare și eficiență comunicativă; trecere de la participare ghidată la comunicare autonomă.*	– *adaptarea registrelor și strategiilor discursive în situații pedagogice specifice:* comunicarea profesor–elev, elev–elev și profesor–părinte; diferențierea limbajului în funcție de scop formativ, cultural sau instituțional. – *strategii avansate de interacțiune și argumentare orală:* formularea și susținerea punctelor de vedere în contexte educaționale; moderarea discuțiilor și dezbaterilor; stimularea participării active și gestionarea acordului și dezacordului într-un cadru cooperant. – *proiectarea și susținerea discursului oral didactic:* structurarea explicației orale și a prezentărilor cu scop educativ; adaptarea mesajului la vârsta, nivelul de înțelegere și contextul de comunicare; utilizarea clară a exemplelor și a progresiei logice a ideilor. – *analiza și producerea mesajelor orale și media cu finalitate educativă și civică:* interpretarea critică a discursului audio-video; realizarea de mesaje orale (expuneri, relatări, prezentări tematice) cu rol formativ și cultural. *Notă de diferențiere:* Curriculumul de specialitate aprofundează comunicarea orală prin orientarea explicită spre practica didactică**,** dezvoltând competențe de explicare, argumentare, moderare și adaptare a discursului, necesare viitorilor învățători.
Scriere și redactare	– scrierea ca proces conștient: planificare, redactare, revizuire, editare; coerență și adecvare stilistică. – tipuri de texte funcționale și informative: e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză. – texte argumentative și reflexive: structură logică, formularea tezei, argumente, contraargumente, concluzii. – organizarea textului: paragrafe tematice, conectori logici, progresia ideilor. – adaptarea stilului la scopul comunicării și publicul-țintă.	- *redactarea textelor funcționale specifice mediului educațional*: e-mailuri formale, cereri, rapoarte scurte, sinteze și articole informative cu tematică educativă; respectarea normelor de structură, coerență și adecvare stilistică. - *elaborarea textelor argumentative și reflexive cu rol formativ*: formularea și susținerea unei teze, integrarea argumentelor și a contraargumentelor, redactarea concluziilor; dezvoltarea capacității de reflecție asupra propriei practici educaționale. - *proiectarea și redactarea textelor cu finalitate didactică și educativă*: planificarea conținutului, structurarea logică și redactarea clară a textelor utilizate în contexte școlare (fișe de lucru,

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	– revizuirea critică a textelor proprii și ale colegilor. *Observații: se trece de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluare critică.*	explicații scrise, materiale informative pentru elevi și părinți). - *revizuirea și evaluarea critică a textelor scrise*: aplicarea strategiilor de autocorectare și evaluare colegială; îmbunătățirea clarității, coerenței și expresivității textului, în vederea redactării autonome și responsabile. *Notă de diferențiere:* Curriculumul de specialitate aprofundează competențele de scriere și redactare prin orientarea explicită spre contexte educaționale reale, dezvoltând capacitatea elevilor de a produce texte cu funcție didactică, informativă și reflexivă. Accentul se mută de la redactarea ghidată la redactarea autonomă și evaluarea critică a textelor**,** în vederea formării unor competențe de comunicare scrisă necesare viitorilor învățători.
Lectură	– strategii de lectură avansate: lectură globală, selectivă, analitică; organizarea informației în scheme și hărți conceptuale. – tema, mesajul și intenția autorului: relația dintre structură, sens și efect asupra receptorului. – analiza structurii textului: organizarea ideilor, secvențe textuale, marcatori discursivi. – interpretarea mesajelor media: credibilitatea sursei, tehnici persuasive, impact. – compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video. – opinie argumentată și interpretare personală. *Observații: accent pe interpretare, relații cauză–efect și evaluarea mesajului.*	- *aplicarea strategiilor de lectură avansate în contexte pedagogice*: lectură globală, selectivă și analitică a textelor literare și nonliterare; organizarea informației în scheme, hărți conceptuale și planuri pentru lecții. - *analiza și interpretarea textelor cu finalitate educativă*: identificarea temei, mesajului și intenției autorului în contexte didactice; evaluarea efectului asupra elevilor și a modalităților de utilizare în activități de predare. - *compararea și corelarea informațiilor din multiple surse*: integrarea și interpretarea informațiilor din texte scrise, materiale vizuale și audio-video pentru susținerea dezvoltării competențelor elevilor. - *formularea opiniilor și argumentarea interpretărilor*: elaborarea comentariilor și evaluărilor critice proprii, cu aplicabilitate în activități didactice și în evaluarea elevilor. *Notă de diferențiere:* Curriculumul de specialitate se concentrează pe utilizarea lecturii ca instrument pedagogic**,** accentuând analiza și interpretarea textelor în scop didactic. Elevii își dezvoltă competențe de evaluare critică, selecție și organizare a informațiilor, necesare pentru proiectarea activităților de predare și pentru stimularea gândirii autonome și creative a viitorilor elevi.
Elemente de construcție a comunicării	– norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. – structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. – coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației.	– *aplicarea normelor lingvistice în contexte didactice*: utilizarea corectă a ortografiei, punctuației și a regulilor gramaticale în texte funcționale, argumentative și materiale educative pentru elevi. – *structuri morfosintactice și organizarea propoziției complexe*: aprofundarea acordurilor complexe, a timpurilor verbale și a frazei dezvoltate pentru redactarea clară și coerentă a explicațiilor și materialelor de predare. - *coerență și coeziune textuală în texte cu rol*

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	– resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. – mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. *Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.*	*educativ*: organizarea progresiei informației și utilizarea reluărilor tematice pentru optimizarea clarității comunicării în funcție de scopul didactic și publicul-țintă. – *selectarea și integrarea resurselor lexicale și a mijloacelor expresive în contexte pedagogice*: utilizarea conștientă a sinonimiei, antonimiei, expresiilor figurative și a registrelor de limbaj pentru crearea unor mesaje didactice clare și atractive. *Notă de diferențiere:* Curriculumul de specialitate extinde utilizarea normelor lingvistice și a structurilor morfosintactice în scop pedagogic**,** concentrându-se pe redactarea conștientă a materialelor educative și pe comunicarea clară, coerentă și expresivă în activitățile cu elevii. Accentul se pune pe autonomie, adaptarea limbajului la contextul școlar și dezvoltarea competențelor de predare**.**
Elemente de interculturalitate	– norme de ortografie și punctuație aplicate consecvent în texte funcționale și argumentative. – structuri morfosintactice: acorduri complexe, timpuri verbale, frază dezvoltată. – coerență și coeziune textuală: conectori logici, reluări, progresia informației. – resurse lexicale și semantice: sinonimie, antonimie, polisemie, sens figurat. – mijloace expresive și valoarea lor în funcție de context. *Observații: nivel funcțional-avansat, orientat spre utilizare conștientă.*	- *aplicarea normelor lingvistice în contexte interculturale și educative*: utilizarea corectă a ortografiei, punctuației și a regulilor gramaticale în texte funcționale și argumentative care promovează diverse valori culturale. - *structuri morfosintactice în comunicarea interculturală**:*** aprofundarea acordurilor complexe, timpurilor verbale și frazei dezvoltate, pentru claritate și precizie în transmiterea mesajelor în contexte educaționale multiculturale. - *coerență și coeziune textuală în texte cu rol educativ**:*** organizarea progresiei informației și utilizarea reluărilor tematice pentru optimizarea clarității comunicării în funcție de scopul didactic și publicul-țintă. *resurse lexicale și mijloace expresive pentru dialog intercultural**:*** selectarea vocabularului adecvat, a sinonimelor, antonimelor, a sensurilor figurative și a registrelor de limbaj, pentru a susține înțelegerea și respectul față de diversitatea culturală în activitățile de predare. *Notă de diferențiere:* Curriculumul de specialitate dezvoltă competențele de comunicare interculturală aplicată în contexte didactice**,** concentrându-se pe adaptarea limbajului și a structurilor lingvistice la situații educative multiculturale. Accentul este pus pe sensibilizarea elevilor la diversitate, transmiterea valorilor culturale **și** dezvoltarea abilităților de mediere **și** comunicare respectuoasă în clasă**.**

Detalierea Conținuturilor Clasa a X-a:

I. LITERATURĂ

1. Receptarea textelor literare

1.1. Lectura textelor literare

A. Lectura prozei narative: înțelegere și interpretare

- Elevii vor citi și interpreta texte din proza scurtă (basm cult, nuvelă, povestire) și romane, selectate pentru accesibilitate, atractivitate și relevanța culturală.
- Exemple de autori și opere: Г. Сковорода, Т. Шевченко, І. Франко, М. Коцюбинський, Л. Українка, О. Кобилянська, В. Стефаник, І. Карпенко-Карий, С. Яричевский, М. Устиянович, В.Винниченко, В. Сосюра, В. Стус, І. Драч, Д. Павличко, Л. Костенко, І. Огієнко, О. Масикевич, Д.Онищук, О. Мельничук, С. Ткачук, І. Ковач, М. Корсюк, В. Клим, К. Регуш, К. Ірод, І. Федько, В. Цаповець, М. Михайлюк, І. Арделян, В. Баршай, Г. Клемпуш, П. Романюк, Ю. Павліш, М. Небиляк, В. Ріцко etc. etc.
- Se recomandă studierea unor texte integrale și, după posibilități, completarea lecturilor prin selecții suplimentare corelate cu genurile și tipurile de texte studiate.

Aspecte vizate: acțiune, personaje, perspectivă narativă, tehnici și stil narativ, expresivitate.

- **Proza scurtă:** cel puțin 2–3 texte:
  - Basme cult: *СоловійтаХівря, Горохпридорозі, байка-казка* – П. Гулак-Артемовський;
    Три бажання, віршована казка – П. Білецький-Носенко
  - Nuvele: *За земельку, На буряки, Змовини* – Г. Косинка;
    Солонський Яр – М. Хвильовий;
    Маруся, Сердешна Оксана, Перекотиполе – Г. Квітка-Основ'яненко;
    Інститутка, – М. Вовчок
    Новина– В. Стефаник
  - Povestiri: *Помстився, П'ятизлотник* – М. Коцюбинський;
    Кленові листки, – В. Стефаник
    Горпина- М. Вовчок
- **Romane:** 2–3 texte reprezentative pentru evoluția genului:
  - *Чорна рада* – П. Куліш
  - *Повія, Хіба ревуть воли, як ясла повні?* – П. Мирний
  - *В неділю рано зілля копала*-повість – О. Кобилянська
  - *Хмари* – І. Нечуй-Левицький
  - *Тіні забутих предків*-повість-М. Коцюбинський

B. Lectura poeziei

- Elevii vor studia cel puțin 6 texte poetice care să ilustreze diversitatea genului: poezie epică (de exemplu, дума, epopee burlescă), poezie lirică (poeme istorice, simboliste, filosofice).
- Se vor analiza instanțele comunicative, sugestia, ambiguitatea, diversitatea prozodică.
- Vor fi evidențiate repere istorice și evoluția genului în literatura ucraineană.

***Aspecte vizate*:** evoluția genurilor, tehnici literare, stil și expresivitate, instanțe comunicative, ambiguitate, diversitate prozodică.

- Poezie epică: *Дума про козака Голоту* (folclor),
  Енеїда – І. Котляревський,
  Голова і Тулуб – Г. Сковорода,
  Ївга, романтична балада – П. Білецький-Носенко
  Катерина, Наймичка-poeми– Т. Шевченко
- Poezielirică:*Троянди й виноград,* символістська поетика – М. Рильський
  Досвітні вогні, Слово, чому ти не твердая криця? – Л. Українка
- Poezie lirică contemporană: *Юлія Мусаковська*, *Сергій Жадан*, *Василь Махно*, *Люба Якимчук* – exempledeautoreliricimodernicutemevariate șiimpactasuprareceptăriisensurilorpoetice.

1.2. Confruntarea cu receptarea de către ceilalți a textelor literare

- **Discuția textului literar:** argumentarea interpretărilor și judecăților de valoare.
- **Utilizarea criticii literare:** recenzie, eseu critic, dosar critic.
- **Evoluția receptării:** compararea interpretărilor aceleiași opere de-a lungul timpului; integrarea reperelor istorice ale criticii literare ucrainene.

2. Literatură și alte arte

2.1. Textul dramatic și arta spectacolului

- Lectura text dramatic (comedie si dramă) și familiarizarea cu arta spectacolului.
- Activități: vizionare spectacole, dramatizări, înregistrări audio-video, cronica de spectacol.
- Exemple de autori: *Сто тисяч,* комедія - І. Карпенко-Карий,
  За двома зайцями, комедія–Михайло Старицький**,**
  Мартин Боруля, комедія– Іван Карпенко-Карий**,**
  Украдене щастя, драма - І. Франко,
  Наталка Полтавка, – І. Котляревський

***Aspecte vizate*:** Elevii vor analiza relația dintre textul dramatic și punerea în scenă, evoluția dramaturgiei ucrainene și impactul cultural.

Observație: Textele literare vor fi selectate ținând cont de interesul elevilor și specificul local, integrând repere folclorice, istorice și culturale.

II. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

1. Producerea mesajelor orale și scrise

1.1. Exprimarea orală

- **Dialog:** dezbatere, interviu publicistic și profesional; aplicarea regulilor și tehnicilor dialogului.
- **Monolog:** monolog argumentativ; organizarea ideilor și coerența discursului.
- **Evaluarea discursului oral:** conținut, componentă verbală (fonetică, lexicală, sintactică, normativă), componente nonverbale și paraverbale (gestică, mimică, tonalitate, ritm).

1.2. Exprimarea scrisă

- Tipuri de texte: rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat și liber, comentariu, analiză comparativă; cerere, proces-verbal, CV, scrisoare de intenție, e-mail profesional; proiecte.
- Accent pe organizarea ideilor, coerență, claritate, adaptare la public și scop.

1.3. Niveluri de constituire a mesajului

- **Fonetic, ortografic, punctuație:** pronunțare corectă, reguli de ortografie și punctuație.
- **Morfosintactic:** forme flexionare corecte (nominale, adjectivale, verbale, pronominale), elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume relative).
- **Lexico-semantic:** sensuri denotative și conotative, polisemie/omonimie, neologisme, unități frazeologice.
- **Stilistic-textual:** registre (literar, standard, colocvial, regional), tipuri de frazare, claritate, proprietate, precizie. Utilizarea adecvată a stilurilor funcționale ale limbii și a varietăților de limbaj (standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic, argou, jargon), precum și aplicarea corectă a modalităților de redare a discursului (stil direct, indirect și indirect liber), în funcție de situația de comunicare, scopul mesajului și publicul-țintă. Respectarea și valorificarea calităților generale și particulare ale stilului (claritate, proprietate, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, naturalețe, cursivitate), precum și utilizarea conștientă a tipurilor de frazare (concizie, prolixitate, parataxă, hipotaxă), pentru asigurarea coerenței, expresivității și eficienței comunicării.
- **Nonverbal și paraverbal:** gestică, mimică, poziția corporală, tonalitate, ritm.

2. Receptarea diverselor tipuri de mesaje

Conținuturile acestui domeniu se vor aborda integrat, în raport cu textele literare, funcționale și media studiate, cu accent pe interpretarea semnificațiilor, pe înțelegerea mecanismelor de construire a mesajului și pe formarea unei receptări critice și reflexive**.**

- receptarea informației verbale în contexte audio, audio-video și digitale (știri radio și TV, interviuri, reportaje, materiale multimedia);
- identificarea factorilor care facilitează sau perturbă receptarea mesajului (cod, canal, context, intenție comunicativă).

2.1. Niveluri ale receptării mesajului

Nivel fonetic, ortografic și de punctuație

- identificarea dificultăților de înțelegere cauzate de pronunțarea incorectă, accentuarea inadecvată sau segmentarea deficitară a enunțurilor;
- analiza rolului semnelor ortografice și de punctuație în clarificarea sensului mesajelor scrise.

Nivel morfosintactic

- recunoașterea ambiguităților morfosintactice care pot afecta înțelegerea mesajului;
- analiza valorii stilistice și expresive a unor structuri și categorii morfosintactice, în funcție de contextul comunicativ.

Nivel lexico-semantic

- interpretarea sensului cuvintelor și expresiilor în context;
- analiza rolului câmpurilor semantice și a relațiilor lexicale în construirea sensului mesajelor orale și scrise.

Nivel stilistico-textual

- identificarea rolului figurilor de stil și al procedeelor artistice în configurarea mesajului;
- analiza influenței elementelor arhaice, regionale sau expresive asupra receptării;
- receptarea mesajului în funcție de tipul de text (ficțional / nonficțional) și de genul sau specia literară;
- interpretarea semnificațiilor textelor narative, poetice, dramatice, argumentative și funcționale, în raport cu structura și intenția comunicativă.

Nivel nonverbal și paraverbal

- analiza influenței elementelor nonverbale și paraverbale (gestică, mimică, postură, intonație, ritm, pauze) asupra înțelegerii și interpretării mesajelor orale.

Observație generală: Toate conținuturile sunt abordate în mod funcțional, în vederea dezvoltării competențelor de comunicare, receptare, analiză și interpretare literară, adaptate profilului pedagogic – învățători.
Notă metodologică: Corelarea conținuturilor cu cele ale disciplinei Limba și literatura română este încurajată, în vederea consolidării competențelor de receptare, interpretare și comunicare, precum și a dezvoltării unei perspective culturale și lingvistice comparative.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile didactice pentru disciplina Limba și literatura ucraineană se vor desfășura prin strategii variate, adaptate nivelului și nevoilor elevilor, urmărind dezvoltarea competențelor lingvistice, literare și interculturale, precum și stimularea participării active și a reflecției critice.

1. *Orientarea demersului didactic spre activitatea elevului:* Cadrele didactice trebuie să își structureze intervențiile astfel încât elevul să fie principalul agent al învățării, profesorul acționând ca facilitator, mentor și organizator al activităților. Activitățile trebuie adaptate la nivelul, interesele și stilurile de învățare ale elevilor, promovând implicarea activă și responsabilizarea lor în procesul educativ.
2. *Flexibilitate și personalizare a conținuturilor:* Programa oferă repere orientative; selecția temelor, textelor, genurilor și metodelor de lucru trebuie să țină cont de contextul școlar și de specificul clasei. Accentul se pune pe dezvoltarea competențelor și atitudinilor, nu pe acumularea mecanică de cunoștințe, astfel încât conținuturile curriculare să fie instrumente pentru atingerea finalităților disciplinei.
3. *Varietate și integrare a activităților de comunicare:* Se recomandă utilizarea unei diversități de activități de comunicare, atât orale, cât și scrise, individuale și colaborative: dezbateri, mese rotunde, prezentări, dramatizări, proiecte, analize de texte și receptări media. Activitățile trebuie să stimuleze exprimarea opiniilor, argumentarea, ascultarea activă și colaborarea între elevi.
4. *Evaluarea complexă și continuă:* Evaluarea trebuie să fie integrată și multidimensională, combinând metode tradiționale și alternative: evaluare inițială, formativă și sumativă; evaluare de proces și de produs; portofoliu, proiecte, autoevaluare și evaluare colegială. Aceasta asigură o apreciere completă a progresului elevilor și a competențelor dobândite, incluzând atât performanțele cognitive, cât și cele comunicative, sociale și interculturale.
5. *Utilizarea instrumentelor moderne și a resurselor digitale:* Se recomandă integrarea resurselor digitale și a materialelor multimedia pentru sprijinirea învățării și diversificarea activităților: platforme educaționale, înregistrări audio-video, prezentări interactive, hărți conceptuale și aplicații pentru redactare sau evaluare. Acestea facilitează înțelegerea conceptelor și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, esențiale în contextul educației contemporane.
6. *Reflecție asupra propriei învățări:* Elevii trebuie să fie încurajați să reflecteze asupra propriului proces de învățare, asupra strategiilor utilizate și asupra progresului în dezvoltarea competențelor lingvistice, literare și interculturale. Aceste activități contribuie la autonomia învățării și la formarea unei gândiri critice și creative.

Activitățile didactice propuse urmăresc dezvoltarea competențelor lingvistice, comunicative și culturale ale elevilor printr-o abordare diversificată și interactivă, care combină studiul limbii și literaturii cu experiențe practice de receptare, producere și analiză a mesajelor.

1. *Abordare integrată:*
- Combinarea studiului limbii și al literaturii prin activități comunicativ-funcționale.
- Trecerea de la receptarea pasivă la producerea activă a mesajelor orale și scrise.

2. *Metode active și interactive:*
- Discuții, dezbateri, mese rotunde, interviuri simulate.
- Jocuri de rol, dramatizări și puneri în scenă ale textelor literare și dramatice.
- Proiecte individuale și de grup, inclusiv realizarea de fișe de lectură, eseuri și comentarii critice.

3. *Activități de lectură și analiză:*
- Lectura ghidată și independentă a textelor literare și nonliterare.
- Analiza structurii, sensului și efectului mesajului asupra receptorului.
- Compararea variantelor de texte, a opiniilor critice și a diferitelor modalități de interpretare

4. *Evaluare formativă și sumativă:*
- Autoevaluarea și evaluarea colegială a mesajelor orale și scrise.
- Portofolii de creație scrisă și proiecte literar-culturale.
- Observații și reflecții asupra progresului individual și a competențelor dobândite.

5. *Integrare digitală și multimedia:*

- Utilizarea resurselor online pentru cercetare, prezentări și proiecte interactive.
- Analiza discursului media (audio, video, online) și integrarea acestuia în activități didactice.

6. *Perspectivă interculturală:*

- Compararea literaturii ucrainene cu literatura română și universală.
- Dezvoltarea competențelor de comunicare interculturală prin discuții și proiecte.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ministerul Educației, Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, clasa a X-a, trunchi comun și curriculum de specialitate, București.
2. Ministerul Educației, Curriculumul național. Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului centrat pe competențe, București.
3. Consiliul Europei, Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare (CECRL), Strasbourg; traducere în limba română coordonată de G. Moldovanu, Chișinău, 2003.
4. Consiliul Europei, Cadrul de referință al competențelor pentru cultura democratică, disponibil la: https://ccd.intercultural.ro
5. Ionescu, M. (coord.), Didactica limbii și literaturii materne, București, Editura Didactică și Pedagogică.
6. Dumitru, I. Al., Dezvoltarea gândirii critice și învățarea activă, Timișoara, Editura de Vest.
7. Strategii didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, București, Editura Didactică și Pedagogică.
8. Reboshapka, I. (coord.), Antologia literaturii ucrainene, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997.
9. Franko, Ivan, Opere alese, Kiev.
10. Ukrainka, Lesia, Opere (poezii și dramaturgie), Kiev.
11. Kotsiubynskyi, Mihail, Scrieri (proză), Kiev.
12. Kobylianska, Olha, Pământul, Kiev.
13. Stefanyk, Vasyl, Nuvele, Kiev.
14. Dziuba, Ivan, Literatură și cultură, Kiev, 1998.
15. Suhomlinski, V. A., Opere alese, vol. I, Kiev.
16. Savcenko, O. Ia., Metodica predării citirii în învățământul primar, Kiev, 2007.
17. Savcenko, O. Ia., Didactica învățământului primar, Kiev, 1997.
18. Ministerul Educației (Ucraina), Programa pentru învățământul primar (clasele I–IV), 2006.
19. Ortografia limbii ucrainene (Український правопис), Kiev, 2019.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № .147Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
Дитяча література

для X-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

педагогічний відділ,
спеціалізація педагогіка початкової освіти

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 147 Б
Навчальна програма з «*Української рідної мови та літератури*», Х-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Педагогічний профіль, спеціальність початкова освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з української мови та літератури (як рідної) для 10-го класу розроблена відповідно до положень Закону про дошкільну, шкільну та позашкільну освіту №198/2023, з Рекомендацією Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 року щодо ключових компетенцій для навчання протягом життя, а також відповідно до типових навчальних планів для середньої школи з навчанням мовами національних меншин, затверджених Наказом Міністра освіти і науки №6932/2025.

Навчальний документ відповідає сучасним європейським та національним освітнім напрямкам і враховує комунікативний, культурний та формувальний аспекти вивчення рідної мови, відповідно до рівня пізнавального та емоційного розвитку учнів 10-го класу.

У цьому контексті предмет сприяє поглибленню компетентностей у сфері спілкування, критичного мислення та культурної рефлексії, необхідних для формування самостійної, відповідальної особистості, здатної до аналізу та самооцінки. Вивчення української мови та літератури у 10-му класі спрямоване на закріплення раніше здобутих знань та розвиток уміння учнів використовувати більш складніші літературні та мовні поняттями.

Відповідно до положень навчальних планів для середньої школи з навчанням мовами національних меншин, предмет вивчається у межах профільної освітньої програми – педагогічний профіль, спеціалізація початкова освіта, як у загальній частині, так і в спеціалізованому навчальному плані (ЗЧ+СНП). Кількість годин, передбачена навчальним планом, становить 2 години на тиждень у загальній частині, до яких додаються години, відповідні спеціалізованому навчальному плану. Такий розподіл часу дозволяє систематично поглиблювати вивчення мови та літератури, забезпечуючи баланс між теоретичною частиною, літературним читанням та розвитком компетентностей у сфері особистісного та професійного самовираження.

Програма для 10-го класу продовжує та розвиває формувальний підхід, започаткований на рівні гімназії на основі навчальних програм, затверджених Наказом Міністра освіти і науки №3393/2017, та закріплений у 9-му класі, з основною метою – розширення компетентностей у сфері критичного читання, інтерпретації, аргументації та самостійного навчання. Учнів заохочують до рефлексивного ставлення до мови та літератури, формування власних поглядів і використання літературного тексту як інструменту самопізнання та розуміння соціальної й культурної реальності.

Запропонований освітній підхід спрямований на всебічний розвиток учня через формування компетенцій у сфері:

• розуміння, аналізу та інтерпретації літературних та нелітертурних текстів;

• правильного, послідовного, аргументованого та виразного усного і письмового мовлення українською мовою;

• критичного та креативного мислення шляхом зіставлення літературних текстів із культурними, історичними та аксіологічними контекстами;

• усвідомлення та прийняття моральних, естетичних і культурних цінностей, що пропагуються українською та світовою літературою.

Українська література у 10-му класі розглядається як засіб естетичного, морального та культурного виховання, а також як засіб розвитку емпатії, чутливості та громадянської відповідальності. Контакт із літературними творами різних епох і напрямів стимулює роздуми про особистісну та культурну ідентичність, а також про різноманітність людських цінностей. Таким чином, вивчення літератури стає простором для діалогу між текстами, поколіннями та культурами.

Викладання літератури опирається на безпосередньому досвіді учня, на діалозі та критичній інтерпретації, уникаючи виключно теоретичного підходу. Досвід читання є ключовим, літературний твір оцінюється через живий зв'язок між текстом і читачем. Учитель виконує роль посередника та фасиліатора навчання, підтримуючи учнів у виявленні значень тексту та формулюванні власних аргументованих інтерпретацій. Сучасні методи – рефлексивне читання, портфоліо, дебати, міждисциплінарні проекти – сприяють активному залученню та розвитку компетентностей у сфері спілкування та критичного мислення.

Навчальний план дотримується хронологічного принципу вивчення літератури, але водночас сприяє зіставленню класичних, модерних та сучасних творів, підкреслюючи безперервність тем і універсальних цінностей, таких як незалежність, гідність, любов, справедливість та людське буття. Учнів заохочують сприймати літературу як динамічний простір для роздумів і визначати актуальність літературних текстів у контексті власного життєвого досвіду.

Важливим елементом програми є гнучкість списку літератури, що дозволяє пристосовувати добір текстів до рівня компетентності, інтересів та специфіки класу. Учитель може обирати зразкові твори з української та світової літератури, спрямовані на стимулювання інтересу до читання та розвитку естетичного смаку.

Вивчення української мови у 10-му класі спрямоване на розвиток компетенцій з аналізу та мовної рефлексії, а також на свідоме застосування граматичних і стилістичних норм у різноманітних комунікативних ситуаціях. Учні навчаються використовувати спеціалізовану термінологію, формулювати чіткі та аргументовані повідомлення, а також усвідомлювати мову як інструмент мислення та самовираження ідентичності.

Програма опирається на міждисциплінарні зв'язки між мовою, літературою та іншими галузями – історією, мистецтвом, громадянською освітою, суспільними науками – сприяючи розвитку міжпредметних компетенцій та розумінню культурного контексту вивчених текстів.

Процес навчання опирається на активних методах, орієнтованих на учня: евристичній бесіді, аналіз конкретного випадку, навчанні через проекти, дебатах та творчих майстернях. Оцінювання є безперервним і різноманітним, спрямованим на індивідуальний прогрес та автономію в навчанні, із використанням таких інструментів, як портфоліо, самооцінювання, усні презентації та практичні завдання.

Структура навчальної програми:

- *Пояснювальну записку;*
- *Загальні компетенцій*
- *Специфічні компетенцій*
- *Приклади навчальних діяльностей*
- *Галузі змісту та навчальні матеріали*
  - *– літературна теорія*
  - *– рекомендовані автори*
  - *– теми та твори*

У цілому, програма з української мови та літератури для 10-го класу пропонує послідовну та гнучку навчальну структуру, орієнтовану на поглиблення компетенцій у сфері спілкування, інтерпретації та культурної рефлексії.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК 1	**Сприймання усного та писемного повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК 2	**Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.**
ЗК 3	**Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК 4	**Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.**

X-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприймання усних і письмових повідомлень у різних ситуаціях спілкування.

Клас X-ий
СК 1.1. Аналіз способу побудови повідомлення в різних текстах з метою виявлення зв'язку між структурою, змістом і ефективністю комунікації.
Загальна частина (ЗЧ):

Клас X-ий

- *виокремлення структурних компонентів тексту (вступ, основна частина, висновок) та їхньої ролі у формуванні змісту;*
- *аналіз взаємозв'язку між типом тексту, метою комунікації та використаними мовленнєвими стратегіями;*
- *визначення мовних і стилістичних засобів, що сприяють чіткості та ефективності повідомлення;*
- *порівняння способу організації повідомлення в текстах із різними комунікативними цілями;*
- *формулювання аргументованих спостережень щодо ефективності комунікації залежно від структури тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *формування структури повідомлення з метою створення ефективних дидактичних текстів, пристосованих до рівня розуміння учнів;*
- *критичне оцінювання структури освітніх текстів з огляду на чіткість пояснень і формувальний вплив повідомлення;*
- *перебудова повідомлень для оптимізації ефективності педагогічної комунікації відповідно до поставленої освітньої мети.*

СК 1.2. Аналіз і впорядкування інформації з різних джерел для побудови логічної структури повідомлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз інформації з різних джерел (письмові тексти, зображення, аудіо- та відеоматеріали);*
- *відбір доречної інформації відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії;*
- *організація інформації у логічний план (схема, план ідей, концептуальна карта);*
- *узгодження інформації з метою уникнення надмірності та суперечностей;*
- *перебудова інформації у зв'язну форму, відповідну поставленому повідомленню.*

Профільна частина (ПЧ):

- *організація та систематизація інформації з різних джерел з метою поступового забезпечення навчання шляхом використання відповідних логічних структур;*
- *інтеграція відібраної інформації для розроблення узгоджених дидактичних матеріалів, призначених для навчальної діяльності;*
- *адаптація та реструктуризація інформації відповідно до рівня розуміння учнів з метою запобігання пізнавальному перевантаженню та удосконалення ефективності навчання.*

СК 1.3. Дослідження комунікативного наміру та авторської позиції з метою пояснення впливу повідомлення на читача

Загальна частина (ЗЧ):

- *визначення мовних і стилістичних засобів, що вказують на комунікативний намір автора;*
- *дослідження ставлення автора до теми та до читача;*
- *пояснення зв'язку між комунікативним наміром і можливою реакцією читача;*
- *порівняння повідомлень із подібними намірами, але по-різному сформульованих;*
- *формулювання аргументованих пояснень щодо впливу повідомлення на аудиторію.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз комунікативного наміру та авторської позиції з метою вибору й використання повідомлень із позитивним освітнім впливом;*
- *передбачення реакцій учнів на різні формулювання повідомлення з метою моделювання дидактичної комунікації;*
- *переформулювання повідомлень для пристосування комунікативного ефекту до формувальних і освітніх цілей.*

СК 1.4. Інтерпретація медійних повідомлень для виявлення способу формування їхньої достовірності та впливу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *інтерпретація медійних повідомлень відповідно до джерела, мети та цільової аудиторії;*
- *визначення стратегій формування достовірності (аргументи, зображення, звук, мова);*
- *аналіз взаємозв'язку між змістом, формою та впливом повідомлення;*
- *порівняння медійних повідомлень із письмовими текстами на ту саму тему.*

Профільна частина (ПЧ):

- *пояснення та посередництво медійних повідомлень для формування критичного мислення учнів;*
- *вибір і пристосування медійних повідомлень для навчальної діяльності відповідно до віку та рівня розуміння учнів;*

Клас X-ий
- *критичне оцінювання медійних повідомлень стосовно їх використання, як освітніх ресурсів залежно від достовірності та впливу.*

ЗК 2 - Свідоме та правильне використання рідної мови у функціональних і культурних умовах спілкування.

Клас X-ий
СК.2.1. Свідоме застосування мовних структур для формулювання правильних і відповідних **висловлювань у різних комунікативних контекстах.**
Загальна частина (ЗЧ): – *застосування граматичних і лексичних правил у різних комунікативних контекстах (шкільний, публічний, цифровий);* – *формулювання висловлювань, пристосованих до мети комунікації та статусу співрозмовника;* – *виправлення та переформулювання висловлювань для підвищення чіткості та точності повідомлення;* – *відповідне використання мовних ревнів залежно від ситуації спілкування;* – *обґрунтування вибору використаних мовних структур.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *виявлення та виправлення типових помилок учнів у висловлюваннях для побудови ефективних педагогічних втручань;* – *застосування мовних регістрів і структур у сценаріях навчання та спілкування з учнями, з обґрунтуванням вибору відповідно до освітньої мети та рівня розуміння класу;* – *розробка та адаптація висловлювань для пояснень і навчальних діяльностей так, щоб вони були прикладом для учнів та сприяли правильному розумінню мови.*
СК 2.2. Складання функціональних та творчих текстів із дотриманням структури, послідовності та стилістичної відповідності.
Загальна частина (ЗЧ): – *складання функціональних текстів (заява, електронний лист, інформаційна стаття) із чіткою структурою;* – *створення творчих текстів із дотриманням жанрових правил та внутрішньої послідовності;* – *організація ідей у логічний та послідовний план;* – *редагування текстів з огляду на послідовність, чіткість і правильність;* – *пристосування стилю відповідно до мети комунікації та цільової аудиторії.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *створення творчих текстів для дітей із урахуванням вікових особливостей, рівня розуміння та виховного значення повідомлення;* – *складання та пристосування функціональних і творчих текстів із навчальною метою, призначені для використання в навчальних заняттях як зразки висловлювань для учнів;* – *редагування та переписування власних текстів для оптимізації чіткості, послідовності та освітнього впливу з огляду на поставлені навчальні цілі.*
СК 2.3. Використання експресивної мови для передачі намірів та ставлень у творчих текстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *свідоме використання художніх засобів та експресивних прийомів;* – *пристосування експресивної мови до комунікативного наміру;* – *вираження позицій та емоцій за допомогою різноманітних мовних засобів;* – *порівняння ефектів експресивності різних формулювань;* – *редагування текстів для підсилення експресивності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *вибір та пояснення експресивних прийомів, відповідних віковому рівню учнів, для підтримки розуміння повідомлення та його експресивного ефекту;* *використання та пристосування експресивної мови для створення текстів із виховним значенням, спрямованих на стимулювання інтересу та мовної чутливості;* *редагування та зміна формулювання творчих текстів для оптимізації експресивності та освітнього впливу відповідно до поставлених формувальних цілей.*
СК 2.4. Використання мовних та інформаційних ресурсів для підвищення якості власних текстів.

Клас X-ий

Загальна частина (ЗЧ):

- *використання словників та онлайн-ресурсів для уточнення значень;*
- *вибір відповідної інформації для збагачення змісту тексту;*
- *інтеграція інформації з зовнішніх джерел у логічно послідовний та правильний спосіб;*
- *зміна формулювання та пристосування запозиченої інформації;*
- *оцінювання впливу використання джерел на якість тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *вибір, пристосування та пояснення інформації з зовнішніх джерел для підтримки навчання та уточнення навчального змісту;*
- *використання мовних та інформаційних ресурсів для розробки та вдосконалення дидактичних матеріалів, пристосованих до рівня розуміння учнів;*
- *критичне оцінювання якості та відповідності використаних джерел, а також їхнього впливу на чіткість, послідовність та формувальне значення дидактичних текстів.*

ЗК 3 − Усна й писемна взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

Клас X-ий

СК 3.1. Свідома та організована участь у розмовах, дебатах, інтерв'ю та відповідних заходах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *організація та проведення структурованих розмов і дебатів із визначенням цілей комунікації, ролей та правил взаємодії;*
- *участь в інтерв'ю та проєктних активностях із плануванням етапів роботи та розподілом відповідальностей;*
- *співпраця у робочих групах для створення спільних результатів (презентації, синтези, короткі звіти);*
- *формулювання колективних висновків та аргументування рішень, прийнятих у групі;*
- *самооцінювання та взаємооцінювання власного внеску та ефективності співпраці.*

Профільна частина (ПЧ):

- *організована участь у усних комунікативних заходах, специфічних для освітнього середовища, із врахуванням ролей та правил взаємодії, пристосованих до роботи з учнями початкової школи;*
- *залучення до спільних діяльностей із навчальною метою (проєкти, рольові ігри, моделювання уроків) для розвитку компетентностей у сфері комунікації та співпраці;*
- *формулювання та відстоювання власних позицій у навчальних контекстах із дотриманням норм діалогу та врахуванням виховного значення комунікації у взаємодії з учнями.*

СК 3.2. Активне слухання та використання стратегій уточнення і зміна формулювання під час діалогу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *свідоме застосування стратегій активного слухання під час тематичних обговорень та дебатів;*
- *формулювання уточнюючих питань та переформулювання ідей співрозмовників для збереження послідовності діалогу;*
- *управління обміном реплік шляхом адекватного використання стратегій введення, повторення та завершення;*
- *подання аргументованого зворотного зв'язку, відповідного контексту спілкування;*
- *спрямовані роздуми щодо ефективності використаних комунікативних стратегій.*

Профільна частина (ПЧ):

- *застосування стратегій активного слухання в освітньому контексті для чіткого розуміння ідей та потреб учнів у шкільних ситуаціях;*
- *формулювання запитань та переформулювання повідомлень для підтримання послідовності комунікації та сприяння прогресу навчання;*
- *надання конструктивного зворотного зв'язку, пристосованого до рівня розуміння учнів, а також осмислення ролі ефективної комунікації у педагогічних взаєминах.*

СК 3.3. Формулювання та аргументоване обґрунтування власних поглядів в різних комунікативних ситуаціях.

Загальна частина (ЗЧ):

- *формулювання власних поглядів, підкріплених аргументами та відповідними прикладами, у різних комунікативних контекстах;*
- *участь в організованих дебатах із використанням аргументів і контраргументів;*
- *аналіз логічних зв'язків між ідеями та аргументами в усних і письмових висловлюваннях;*
- *складання коротких аргументативних текстів або узагальнень дискусій;*

Клас X-ий

- *оцінювання послідовності та відповідності власної аргументації й аргументації інших учасників.*

Профільна частина (ПЧ):

- *формулювання та відстоювання власних поглядів в освітніх контекстах із використанням аргументації як засобу пояснення та переконання в навчальній діяльності;*
- *спрямування учнів у формулюванні та обґрунтуванні власних думок шляхом відтворення аргументативних стратегій і спонукання критичного мислення;*
- *оцінювання та пристосування аргументативного мовлення відповідно до рівня розуміння учнів і поставленої освітньої мети.*

СК 3.4. Пристосування мовлення до різних стилів залежно від ситуації спілкування та мети.

Загальна частина (ЗЧ):

- *пристосування мови та тону відповідно до освітнього, культурного або цифрового контексту;*
- *використання різних стилів мовлення (офіційного, розмовного, наукового) у різних комунікативних ситуаціях;*
- *підготовка усних виступів і письмових текстів з урахуванням адресата;*
- *дотримання норм відповідального та етичного спілкування в цифровому та медійному середовищі;*
- *використання культурних та міжкультурних елементів у процесі спілкування.*

Профільна частина (ПЧ):

- *пристосування мовлення і тону в спілкуванні відповідно до освітнього середовища та мети навчальної діяльності, щоб забезпечити зрозумілість, доступність і ефективність;*
- *використання доречних стилів мовлення (офіційного, пояснювального, ігрового) під час викладання, пояснень, інструкцій або створення текстів для творчих занять з учнями;*
- *включення культурних та етичних елементів у навчальному спілкуванні, сприяючи повазі, залученню та належним практикам.*

ЗК 4. Правильне й функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних засобів.

Клас X-ий

СК 4.1. Послідовне застосування граматичних, орфографічних та пунктуаційних норм у різноманітних комунікаційних контекстах

Загальна частина (ЗЧ):

- *вправи на послідовне застосування граматичних і орфографічних норм у функціональних і напівформальних текстах;*
- *редагування та перевірка власних текстів і текстів однокласників із увагою до правильності та зв'язності;*
- *доповнення та перетворення висловлювань для закріплення узгодження та вживання часових форм дієслова;*
- *кероване використання засобів перевірки мовлення з обґрунтуванням внесених виправлень;*
- *самооцінювання правильності мовлення в усних і письмових роботах.*

Профільна частина (ПЧ):

- *застосування граматичних, орфографічних і пунктуаційних норм у текстах і навчальних завданнях, щоб надавати учням правильні та послідовні моделі висловлювання;*
- *проведення роботи з виправлення та редагування власних текстів і текстів учнів як засобу формування правильного й чіткого мовлення;*
- *використання мовних засобів і засобів перевірки під час підготовки та проведення занять з мови з осмисленням їхнього впливу на чіткість і правильність учнівських висловлювань.*

СК 4.2 Аналіз мовних структур та їхнього виразного значення у функціональних і художніх текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз синтаксичних структур і зв'язків між ними у функціональних і художніх текстах;*
- *визначення виразного значення різних граматичних і лексичних засобів; порівняння варіантів формулювання одного й того самого повідомлення та обговорення їх експресивного впливу;*
- *вправи з переписування фрагментів із навмисною зміною мовних структур*
- *формулювання висновків, щодо взаємозв'язоку між структурою, змістом і виразністю.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз мовних структур та їхньої виразності в текстах, призначених для учнів, з метою виявлення чіткості й виразності повідомлення;*

Клас X-ий
– *виявлення та пояснення взаємозв'язку між мовною структурою та експресивним ефектом у навчальних заходах для підтримки розуміння та правильного використання мови;* – *переписування та пристосування фрагментів функціональних і художніх текстів для розробки вправ і навчальних матеріалів із наголосом на чіткість, послідовність і дидактичну виразність.*
СК 4.3. Уміння доречно й виразно використовувати мовні засоби під час створення та редагування усних і письмових повідомлень.
Загальна частина (ЗЧ): – *свідомий вибір лексики та структур, відповідних комунікативній меті;* – *свідоме використання синонімів, ідіоматичних виразів та неологізмів;* – *творення текстів із чіткими стилістичними вимогами (ясність, виразність, точність);* – *редагування та вдосконалення текстів на основі отриманого зворотного зв'язку;* – *самоаналіз щодо особистого лінгвістичного та стилістичного прогресу.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – вибір та пояснення лексики, структур, синонімів та стилістичних прийомів у педагогічних заходах для підтримки розуміння та правильного висловлювання; – свідоме та виразне використання мовних засобів під час створення письмових і усних навчальних матеріалів щоб надати учням чітких та привабливих моделей висловлювання; – редагування та пристосування власних повідомлень і повідомлень учнів із врахуванням зворотного зв'язку для підвищення чіткості, послідовності та дидактичної виразності.
СК 4.4. Інтерпретація культурних та міжкультурних елементів у літературному та соціальному середовищі
Загальна частина (ЗЧ): – *аналіз культурних елементів у літературних та інформаційних текстах;* – *порівняння культурних мотивів і тем в українських, румунських та європейських текстах;* – *підготовка проєктів або презентацій, що відображають культурну ідентичність;* – *використання мови як засобу міжкультурного діалогу;* – *осмислення ролі мови у вираженні культурної ідентичності.* ***Профільна частина (ПЧ):*** – *інтерпретація та пояснення культурних та міжкультурних елементів у текстах та навчальних заходах, для підтримки учнів у розумінні та оцінюванні культурного різноманіття;* – *використання мови як засобу міжкультурного діалогу для розвитку громадянських, соціальних і міжкультурних умінь учнів;* – *організація навчальних заходів і матеріалів, що поєднують культурні мотиви й теми з різних традицій, із навчальною метою та з урахуванням віку й рівня розуміння учнів.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Клас X-ий

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне мовлення	- Усне спілкування як складний процес: взаємозв'язок між відправником, повідомленням, отримувачем, кодом, каналом і контекстом; фактори, що впливають на ефективність спілкування; бар'єри комунікації та стратегії їх подолання. - Структура усного повідомлення: вступ – основна частина – висновок; послідовність і логічна прогресія; адаптація структури до мети спілкування (інформування, переконання, пропаганда). - Вираження власних думок і аргументованих позицій: формулювання тези, аргументи та приклади; дискурсивні маркери; погодження/непогодження. - Організовані усні взаємодії: тематичні розмови, керовані дебати, круглі столи, інтерв'ю; визначення ролей і правил спілкування. - Стилі мови та способи мовленнєвої організації: офіцій-ний, розмовний, науковий; відповідність мовлення освітньо-му, культурному та цифровому контексту. - Усні повідомлення з культурною та громадянською метою: тема-тичні презентації, усні виступи, розповіді та інтерпретації культурних або суспільних явищ. - Усні медіаповідомлення: аналіз аудіовізуального дискурсу (інтерв'ю, репортаж, подкаст); взаємозв'язок між змістом, формою та впливом. ***Зауваження:*** *акцент на організації, аргументації та ефективності комунікації; поступовий перехід від керованої участі до самостійного спілкування.*	- *Пристосування мовних стилів і дискурсивних прийомів у специфічних педагогічних ситуаціях*: спілкування вчителя з учнем, учня з учнем та вчителя з батьками; диференціація мовлення залежно від формувальної, культурної чи організаційної мети. - *Просунуті стратегії усної взаємодії та аргументації*: формулювання та відстоювання власних позицій в освітніх контекстах; модерування обговорень і дебатів; стимулювання активної участі та управління згодою й незгодою в умовах співпраці. - *Планування та проведення усного педагогічного виступу*: організація усного пояснення та презентацій із навчальною метою; пристосування повідомлення до віку, рівня розуміння та контексту спілкування; чітке використання прикладів і логічна послідовність викладу ідей. - *Аналіз та створення усних та медіаповідомлень із навчальною та громадянською метою*: критичний аналіз аудіовізуального дискурсу; підготовка усних повідомлень (виступів, розповіді, тематичні презентації) із формувальною та культурною метою. ***Примітка щодо диференціації:*** Спеціалізований навчальний план поглиблює усне спілкування через чіткий наголос на педагогічну практику, розвиваючи вміння пояснювати, мотивувати, спрямовувати та пристосовувати виступ, необхідні майбутнім учителям.
Писання та редагування	- Письмо як усвідомлений процес: планування, складання тексту, редагування, коректура; послі-довність і стилістична відпо-відність. - Види функціональних та інформаційних текстів: офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, конспект. - Аргументативні та рефлексивні тексти: логічна структура, формулювання тези, аргументи, контраргументи, висновки.	- *Складання функціональних текстів, характерних для освітнього середовища*: офіційні електронні листи, заяви, короткі звіти, конспекти та інформаційні статті навчальної тематики; дотримання норм структури, послідовності та стилістичної відповідності. - *Складання аргументативних та рефлексивних текстів із навчальною метою*: формулювання та відстоювання тези, включення аргументів і контраргументів, складання висновків; розвиток здатності до осмислення власної педагогічної практики.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	- Організація тексту: тематичні абзаци, логічні сполучники, послідовність ідей. - Adaptarea stilului la scopul comunicării şi publicul-țintă. Пристосування стилю до мети спілкування та адресатів повідомлення. - Критичне редагування власних текстів та текстів однокласників. ***Зауваження:*** *перехід від керованого складання текстів до самостійного письма та критичної оцінки.*	- *Планування та складання текстів із навчальною та виховною метою*: планування змісту, логічна структура та чітке формулювання текстів, що використовуються у шкільному контексті (фішки для роботи, письмові пояснення, інформаційні матеріали для учнів і батьків). - *Редагування та критична оцінка письмових текстів*: застосування стратегій самоперевірки та колегіальної оцінки; удосконалення чіткості, послідовності та виразності тексту з метою самостійного та відповідального письма. ***Примітка щодо диференціації:*** Спеціалізований навчальний план поглиблює навички письма та складання текстів через чіткий наголос на реальні освітні ситуації, розвиваючи здатність учнів створювати тексти з навчальною, інформаційною та рефлексивною функцією. Наголос переноситься від керованого письма до самостійного складання текстів та їх критичної оцінки з метою формування навичок письмової комунікації, необхідних майбутнім учителям.
Читання	- *Просунуті стратегії читання*: глобальне, вибіркове та аналітичне читання; організація інформації у схеми та концептуальні карти. - *Тема, повідомлення та намір автора*: взаємозв'язок між структурою, змістом та впливом на отримувача. - *Аналіз структури тексту*: організація ідей, текстові послідовності, дискурсивні маркери. - *Аналіз медіаповідомлень*: достовірність джерела, переконливі прийоми, вплив. - Порівняння інформації з письмових, візуальних та аудіовізуальних текстів. - Аргументована думка та особиста інтерпретація. ***Зауваження:*** *наголос на аналізі, причинно-наслідкових зв'язках та оцінці повідомлення.*	- *Застосування просунутих стратегій читання в педагогічному контексті*: глобальне, вибіркове та аналітичне читання художніх і нехудожніх текстів; організація інформації у схеми, концептуальні карти та плани для уроків. - *Аналіз та тлумачення текстів із навчальною метою*: визначення теми, повідомлення та наміру автора в навчальних контекстах; оцінювання впливу на учнів і способів використання у навчальних заняттях. - *Порівняння та співставлення інформації з різних джерел*: інтегрування та тлумачення даних із письмових текстів, візуальних матеріалів та аудіовізуальних ресурсів для підтримки розвитку компетенцій учнів. - *Формулювання власних думок та доведення інтерпретацій*: складання коментарів і критичних оцінок із можливістю застосування в навчальній діяльності та оцінюванні учнів. ***Примітка щодо диференціації:*** Спеціалізований навчальний план зосереджується на використанні читання як педагогічного інструменту, наголосуючи аналіз та тлумачення текстів з навчальною метою. Учні розвивають навички критичного оцінювання, відбору та організації інформації, необхідні для планування навчальних занять та стимулювання автономного й творчого мислення майбутніх учнів.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Елементи побудови комунікації	- Послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргументативних текстах. - Морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. - Послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. - Лексичні та семантичні засоби: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. - Виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту. ***Зауваження:*** *функціонально-високий рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	- *Застосування мовних норм у навчальному контексті*: правильне використання орфографії, пунктуації та граматичних правил у функціональних, аргументативних текстах та навчальних матеріалах для учнів. - *Морфосинтаксичні структури та організація складного речення*: поглиблення складних узгоджень, часових форм дієслів та поширеного речення для чіткого та послідовного складання пояснень і навчальних матеріалів. - *Послідовність і зв'язність тексту в навчальних матеріалах*: організація поступовості подання інформації та використання тематичних повторів для оптимізації чіткості комунікації залежно від навчальної мети та аудиторії. - *Вибір та включення лексичних ресурсів і виразних засобів у педагогічному контексті*: усвідомлене використання синонімії, антонімії, образних виразів та мовних стилів для створення зрозумілих і привабливих навчальних повідомлень. ***Примітка щодо диференціації:*** Спеціалізований навчальний план розширює використання мовних норм і морфосинтаксичних структур з педагогічною метою, зосереджуючись на усвідомленому складанні навчальних матеріалів та на ясній, послідовній і виразній комунікації в роботі з учнями. Наголос звернений на автономії, пристосуванні мовлення до шкільного контексту та розвитку педагогічних компетенцій.
Елементи міжкультурності	- Послідовне застосування норм орфографії та пунктуації у функціональних та аргументативних текстах. - Морфосинтаксичні структури: складні узгодження, часові форми дієслів, поширене речення. - Послідовність і зв'язність тексту: логічні сполучники, повтори, поступовість подання інформації. - Лексичні та семантичні ресурси: синонімія, антонімія, полісемія, переносне значення. - Виразні засоби та їхнє значення залежно від контексту.	- *Застосування мовних норм у міжкультурному та освітньому контексті*: правильне використання орфографії, пунктуації та граматичних правил у функціональних та аргументативних текстах, що сприяють поширенню різноманітних культурних цінностей. - *Морфосинтаксичні структури в міжкультурному спілкуванні*: поглиб-лення складних узгоджень, часових форм дієслів та поширеного речення для забезпечення ясності та точності передавання повідомлень у багато-культурному освітньому середовищі.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
	Зауваження: *функціонально-високий рівень, орієнтований на усвідомлене використання.*	- *Послідовність і зв'язність тексту в навчальних матеріалах*: організація поступовості подання інформації та використання тематичних повторів для оптимізації чіткості комунікації залежно від навчальної мети та аудиторії. - *Лексичні ресурси та виразні засоби для міжкультурного діалогу*: добір відповідної лексики, синонімів, антонімів, переносних значень та мовних стилів для підтримки розуміння та поваги до культурного різноманіття в навчальних заняттях. ***Примітка щодо диференціації:*** Спеціалізований навчальний план розвиває компетентності міжкультурної комунікації, застосовуваної в навчальних контекстах, зосереджуючись на пристрсуванні мовлення та мовних структур до багатокультурних освітніх ситуацій. Наголос подається на формуванні в учнів чутливості до різноманіття, передаванні культурних цінностей та розвитку навичок посередництва й поважного спілкування у класі.

Зміст навчання. X-ий клас

І. ЛІТЕРАТУРА

1. Сприймання художніх текстів

1.1. Читання художніх текстів

А. Читання прозових оповідань: розуміння та тлумачення

- Учні читатимуть та тлумачитимуть тексти короткої прози (класична казка, новела, оповідання) та романи, підібрані з урахуванням доступності, привабливості та культурної значущості.
- Приклади авторів та творів: Г. Сковорода, Т. Шевченко, І. Франко, М. Коцюбинський, Л. Українка, О. Кобилянська, В. Стефаник, І. Карпенко-Карий, С. Яричевський, М. Устиянович, В. Винниченко, В. Сосюра, В. Стус, І. Драч, Д. Павличко, Л. Костенко, І. Огієнко, О. Масикевич, Д. Онищук, О. Мельничук, С. Ткачук, І. Ковач, М. Корсюк, В. Клим, К. Регуш, К. Ірод, І. Федько, В. Цаповець, М. Михайлюк, І. Арделян, В. Баршай, Г. Клемпуш, П. Романюк, Ю. Павліш, М. Небиляк, В. Ріцко тощо.
- Рекомендується вивчення цілісних текстів та, за можливості, доповнення читання вибірками, додаткових матеріалів узгодженими з жанрами та типами текстів, що вивчаються.

Основні аспекти: сюжет, персонажі, наративна перспектива, техніки та стиль оповіді, виразність.

- **Коротка проза**: щонайменше 2–3 тексти:
  - Класичні казки: *СоловійтаХівря, Горохпридорозі, байка-казка* – П. Гулак-Артемовський;
    Три бажання, віршована казка – П. Білецький-Носенко
  - Новели: *За земельку, На буряки, Змовини* – Г. Косинка;
    Солонський Яр – М. Хвильовий;
    Маруся, Сердешна Оксана, Перекотиполе – Г. Квітка-Основ'яненко;
    Інститутка, – М. Вовчок
    Новина– В. Стефаник
  - Оповіданняі: *Помстився, П'ятизлотник* – М. Коцюбинський;
    Кленові листки, – В. Стефаник
    Горпина- М. Вовчок

- **Романи**: 2–3 тексти, які відображають розвиток жанру**.**
  - *Чорна рада* – П. Куліш
  - *Повія, Хіба ревуть воли, як ясла повні?* – П. Мирний
  - *В неділю рано зілля копала*-повість – О. Кобилянська
  - *Хмари* – І. Нечуй-Левицький
  - *Тіні забутих предків*-повість-М. Коцюбинський

В. Читання поезії

- Учні вивчатимуть щонайменше 6 поетичних текстів, що відображають різноманітність жанру: епічна поезія (наприклад, дума, бурлескна епопея), лірика (історичні, символістські, філософські поеми).
- Будуть проаналізовані комунікативні функції, натяк, двозначність, інтонаційна різноманітність.
- Будуть висвітлені ключові історичні моменти та розвиток жанру в українській літературі.

Основні аспекти: розвиток жанрів, літературні прийоми, стиль і виразність, комунікативні функції, двозначність, різноманітність просодії.

- Епічна поезія: *Дума про козака Голоту* (folclor),
  Енеїда – І. Котляревський,
  Голова і Тулуб – Г. Сковорода,
  Ївга, романтична балада – П. Білецький-Носенко
  Катерина, Наймичка-поеми– Т. Шевченко
- Лірика:*Троянди й виноград,* символістська поетика – М. Рильський
  Досвітні вогні, Слово, чому ти не твердая криця? – Л. Українка
- Сучасна лірика: *Юлія Мусаковська*, *Сергій Жадан*, *Василь Махно*, *Люба Якимчук* – приклади сучасних ліричних авторів із різноманітною тематикою та впливом на сприйняття поетичних смислів

1.2. Зіставлення з тим, як інші сприймають художні тексти

- ***Обговорення літературного тексту***: доведення пояснень та ціннісних суджень.
- ***Використання літературної критики***: рецензія, критичний есе, критичний досьє.
- ***Розвиток сприйняття твору***: порівняння пояснень одного й того твору впродовж часу; включення історичних напрямків української літературної критики.

2. Література та інші види мистецтва

2.1. Драматичний текст та мистецтво вистави

- Читання драматичних текстів (комедія та драма) та ознайомлення з мистецтвом вистави.
- Види діяльності: перегляд вистав, драматизації, аудіовізуальні записи, хроніка вистави.
- Приклади авторів: *Сто тисяч,* комедія - І. Карпенко-Карий,
  За двома зайцями, комедія–Михайло Старицький**,**
  *Мартин Боруля,*комедія– Іван Карпенко-Карий**,**
  Украдене щастя, драма - І. Франко,
  Наталка Полтавка, – І. Котляревський

Основні аспекти: учні аналізуватимуть взаємозв’язок між драматичним текстом та його постановкою, розвиток української драматургії та культурний вплив.

Зауваження: Літературні тексти будуть підібрані з урахуванням інтересів учнів та місцевої специфіки, включаючи фольклорні, історичні та культурні елементи.

ІІ. МОВА ТА СПІЛКУВАННЯ

1. Створення усних та письмових повідомлень

1.1. Усне висловлювання

- **Діалог**: дебати, журналістське та професійне інтерв’ю; застосування правил і технік ведення діалогу.
- **Монолог**: аргументативний монолог; організація ідей та зв’язність викладу.
- **Оцінювання усного виступу**: зміст, мовна складова (фонетика, лексика, синтаксис, норми), невербальні та паравербальні складові (жести, міміка, інтонація, ритм).

1.2. Письмове висловлювання

- Види текстів: конспект, характеристика персонажа, структурований і вільний есе, коментар, порівняльний аналіз; заява, протокол, резюме, мотиваційний лист, професійний електронний лист; проєкти.
- Наголос на впорядкуванні ідей, зв'язності, ясності, пристосуванні до слухачів та мети.

1.3. Рівні формування повідомлення

- **Фонетичний, орфографічний, пунктуаційний**: правильна вимова, правила орфографії та пунктуації.
- **Морфосинтаксичний**: правильні форми відмінювання (іменникові, прикметникові, дієслівні, займенникові), елементи зв'язку (прийменники, сполучники, відносні займенники).
- **Лексико-семантичний**: прямі і переносні значення, полісемія/омонімія, неологізми, фразеологічні одиниці.
- **Стилістично-текстовий**: стилі мовлення (літературний, стандартний, розмовний, регіональний), типи фразування, ясність, доречність, точність.
  Доречне використання загальних і специфічних стилів мови та різновидів мовлення (стандартний, літературний, розмовний, народний, регіональний, архаїчний, жаргон, сленг), а також правильне застосування способів передачі мовлення (прямий, непрямий та непрямий вільний стиль) залежно від комунікативної ситуації, мети повідомлення та аудиторії. Дотримання та використання загальних і специфічних властивостей стилю (ясність, доречність, точність, чистота, правильність, варіативність стилю, природність, плавність), а також свідоме застосування типів фразування (стисліть, багатослівність, просте поєднання речень, складнопідрядне речення) для забезпечення послідовності, виразності та ефективності спілкування.
- **Невербальні та паравербальні засоби**: жести, міміка, положення тіла, інтонація, ритм.

2. Сприймання різних типів повідомлень

Зміст цієї галузі вивчатиметься інтегровано, у зв'язку з літературними, функціональними та медійними текстами, з наголосом на пояснення значень, розуміння механізмів побудови повідомлення та формування критичного й рефлексивного сприйняття.

- сприймання усної інформації в аудіо, аудіовізуальних та цифрових контекстах (радіо- та теленовини, інтерв'ю, репортажі, мультимедійні матеріали);
- визначення факторів, які полегшують або ускладнюють сприйняття повідомлення (код, канал, контекст, комунікативний намір).

2.1. Рівні сприйняття повідомлення

Фонетичний, орфографічний та пунктуаційний рівні

- виявлення труднощів розуміння, спричинених неправильною вимовою, невідповідним наголошуванням або порушенням структури речення;
- аналіз ролі орфографічних та пунктуаційних знаків у проясненні значення письмових повідомлень.

Морфосинтаксичний рівень

- Виявлення морфосинтаксичних неоднозначностей, які можуть впливати на розуміння повідомлення;
- Аналіз стилістичної та виразної цінності окремих морфосинтаксичних структур і категорій у відповідності до ситуації спілкування

Лексико-семантичний рівень

- пояснення значення слів та виразів у контексті;
- аналіз ролі тематичних груп слів та лексичних зв'язків у побудові значення усних та письмових повідомлень.

Стилістично-текстовий рівень

- виявлення ролі художніх засобів та стилістичних прийомів у формуванні повідомлення; • Аналіз впливу архаїчних, регіональних або експресивних елементів на сприйняття;
- сприймання повідомлення залежно від типу тексту (художній / нехудожній) та літературного жанру чи виду;
- пояснення значень оповідних, поетичних, драматичних, аргументативних та функціональних текстів у зв'язку зі структурою та комунікативним наміром.

Невербальний та паравербальний рівень

- аналіз впливу невербальних та паравербальних елементів (жести, міміка, постава, інтонація, ритм, паузи) на розуміння та пояснення усних повідомлень.

Загальне зауваження: Усі змісти вивчаються функціонально з метою розвитку компетентностей у сфері спілкування, сприймання, аналізу та літературного пояснення, пристосованих до педагогічного профілю – майбутніх учителів.

Методична примітка: Заохочується поєднання змістів із Румунської мови та літератури з метою закріплення компетентностей із сприймання, пояснення та спілкування, а також розвитку порівняльної культурної та мовної перспективи.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ

Навчальні заняття з Української мови та літератури проводитимуться за різноманітними стратегіями, пристосованими до рівня та потреб учнів, із метою розвитку мовних, літературних та міжкультурних компетентностей, а також стимулювання активної участі та критичного мислення.

1. *Спрямованість навчального процесу на діяльність учня:* Вчителі повинні організовувати навчальну діяльність так, щоб учень був основним учасником навчального процесу, а викладач виступав як провідник навчання, наставник і організатор діяльності. Завдання слід пристосувати до рівня, інтересів та стилів навчання учнів, сприяючи їхній активній участі та відповідальності у навчальному процесі.
2. *Пристосованість і персоналізація змісту:* Програма пропонує орієнтовні вказівки; відбір тем, текстів, жанрів та методів роботи має враховувати шкільний контекст і специфіку класу. Наголос ставиться на розвиток компетентностей та ставлень, а не на механічному накопиченні знань, так щоб навчальний зміст був інструментом досягнення цілей предмета.
3. *Різноманітність і поєднання комунікативної діяльності:* Рекомендується використовувати різні види комунікативної діяльності, як усної, так і письмової, індивідуальної та колективної: дебати, круглі столи, презентації, драматизації, проєкти, аналіз текстів та медіасприймання. Діяльність має стимулювати висловлення власної думки, аргументацію, активне слухання та співпрацю між учнями..
4. *Комплексне та безперервне оцінювання:* Оцінювання повинно бути інтегрованим і багатовимірним, поєднуючи традиційні та сучасні методи: початкове, формувальне та підсумкове оцінювання; оцінювання навчального процесу та результату; портфоліо, проєкти, самооцінювання та взаємооцінювання. Це забезпечує повне оцінювання прогресу учнів та набутих компетентностей, охоплюючи як когнітивні досягнення, так і комунікативні, соціальні та міжкультурні навички.
5. *Використання сучасних засобів та цифрових ресурсів:* Рекомендується включати цифрові ресурси та мультимедійні матеріали для підтримки навчання та різноманітності діяльності: освітні платформи, аудіо- та відеозаписи, інтерактивні презентації, карти понять та застосунки для написання текстів або оцінювання. Це сприяє кращому розумінню понять та і розвитку цифрових компетентностей учнів, що є важливим у сучасному освітньому середовищі.
6. *Самоаналіз процесу власного навчання**:*** Учнів слід заохочувати до роздумів про власний навчальний процес, використані стратегії та прогрес у розвитку мовних, літературних і міжкультурних компетентностей. Такі діяльності сприяють автономії навчання та формуванню критичного й креативного мислення.

Запропоновані навчальні заходи спрямовані на розвиток мовних, комунікативних та культурних компетентностей учнів через різноманітний і інтерактивний підхід, що поєднує вивчення мови та літератури з практичним досвідом сприймання, створення та аналізу повідомлень.

1. *Інтегрований підхід:*

- Поєднання вивчення мови та літератури через комунікативно-функціональні активності.
- Перехід від пасивного сприймання до активного створення усних та письмових повідомлень.

2. *Активні та інтерактивні методи:*

- Обговорення, дебати, круглі столи, імітаційні інтерв'ю.
- Рольові ігри, драматизації та постановки художніх і драматичних текстів.

- Індивідуальні та групові проєкти, включно з підготовкою читальницьких карток, есе та критичних коментарів.

3. *Діяльності з читання та аналізу:*
- Кероване та самостійне читання літературних та нелітертурних текстів.
- Аналіз структури, змісту та впливу повідомлення на читача / слухача.
- Порівняння варіантів текстів, критичних думок та різних способів пояснення.

4. *Evaluare formativă și sumativă:* Формувальне та підсумкове оцінювання:
- Самооцінка та взаємооцінювання усних і письмових повідомлень.
- Портфоліо письмових робіт та літературно-культурні проєкти.
- Зауваження та роздуми про власний розвиток та набутих компетенцій.

5. *Включення цифрових і мультимедійних засобів:*
- Використання онлайн-ресурсів для досліджень, презентацій та інтерактивних проєктів.
- Аналіз медіадискурсу (аудіо, відео, онлайн) та його включення у навчальні заняття.

6. *Міжкультурна перспектива:*
- Порівняння української літератури з румунською та світовою літературою.
- Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації через обговорення та проєкти.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Міністерство освіти – Навчальна програма Українська рідна мова та література, 10 клас, спільна частина і профільний навчальний план, Бухарест.
2. Міністерство освіти – Національний навчальний план. Методичні орієнтири вказівки щодо впровадження компетентнісно орієнтованого навчання.
3. Думітру, І. Ал.– Розвиток критичного мислення та активне навчання, видавництво Editura de Vest, Тімішоара.
4. Дидактика рідної мови та літератури в загальній середній освіті, за ред. М. Йонеску, видавництво EDP.
5. Дидактичні стратегії розвитку комунікативних компетенцій, видавництво Editura Didactică şi Pedagogică.
6. Франко, І. – Вибрані твори.
7. Українка, Л. – Поезії та драми.
8. Коцюбинський, М. – Проза.
9. Кбилянська, О. – «Земля».
10. Стефаник, В. – Новели.
11. Ребошапка І. (1997) – Антологія української літератури, видавництво Editura Didactică şi Pedagogică, Бухарест.
12. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, Відділ мовної політики, Страсбург; переклад під координацією та редакцією G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Кишинів, 2003.
13. Рамка компетентностей для культури демократії: https://ccd.intercultural.ro
14. Дзюба І. - Література і культура. – Київ, 1998.
15. Програма загальноосвітньої школи для учнів 1-4 класів. – Поч. школа.- 2006. (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-546290-08#Text)
16. 11. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти т.-Т.1. –К.: Радянська школа. (https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011662)
17. 12. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: Посіб. Для вчителя. К.: Освіта, 2007. (https://school7.koha.org.ua/bib/286)
18. 13. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи.- К.: Абрис, 1997. (https://ualibrarium.narod.ru/human/pedagogics/09/savchenko-dydaktyka-pochatkova-shkola.html)
19. Український правопис. – Чинне видання. – Київ, 2019

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 148A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Tehnici de comunicare

Clasa a XI-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 148A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Tehnici de comunicare*, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), se adresează elevilor din filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar, fiind elaborată în concordanță cu documentele curriculare naționale în vigoare, cu prevederile Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și cu orientările europene privind educația centrată pe competențe, reflectate în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Programa are ca finalitate formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă, de receptare și interpretare critică a mesajelor literare și nonliterare, precum și de utilizare conștientă și funcțională a limbii materne în contexte culturale, educaționale și civice, cu accent pe dimensiunea pedagogică specifică profilului de formare.

Structura programei este organizată coerent în jurul celor patru competențe generale, din care derivă competențe specifice formulate clar și operațional, însoțite de exemple relevante de activități de învățare. Conținuturile sunt grupate pe domenii majore – comunicare orală, scriere și redactare, lectură, elemente de construcție a comunicării și interculturalitate – fiind abordate diferențiat în cadrul trunchiului comun și al curriculumului de specialitate.

Componenta de literatură ucraineană valorifică opere reprezentative ale realismului, simbolismului și modernismului, precum și texte din literatura universală și religioasă, favorizând analiza tematică, stilistică și axiologică, studiul de caz și comparația literară. Se urmărește dezvoltarea gândirii critice, a capacității de interpretare personală și a sensibilității culturale, în corelație cu experiența de viață și orizontul intelectual al elevilor.

Dimensiunea de limbă și comunicare este abordată funcțional și integrat, prin actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de fonetică, vocabular, morfologie și sintaxă, valorificate în contexte autentice de comunicare orală și scrisă. Accentul cade pe redactarea autonomă, argumentarea coerentă, evaluarea critică a mesajelor media și adaptarea discursului la situații și publicuri diverse, inclusiv la nivelul ciclului primar.

Programa promovează o abordare metodologică modernă, centrată pe elev, bazată pe metode active și interactive (dezbaterea, studiul de caz, proiectul, jurnalul de lectură, prezentarea orală), pe utilizarea resurselor digitale și pe evaluarea formativă, continuă și transparentă. Evaluarea competențelor este concepută ca proces de sprijin al învățării, prin portofoliu, autoevaluare și evaluare colegială.

Prin conținuturile, competențele și strategiile propuse, această programă contribuie la formarea viitorilor cadre didactice pentru învățământul primar, capabile să utilizeze limba maternă ucraineană corect, expresiv și responsabil, să valorifice literatura ca instrument educativ și să promoveze valori precum identitatea culturală, toleranța și dialogul intercultural.

În baza Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6932/2025, privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, la clasa a XI-a disciplina Limba și literatura ucraineană maternă beneficiază de același statut și aceleași alocări orare ca și disciplina Limba și literatura română, respectiv:

• în trunchiul comun (TC) – 2 ore pe săptămână;

• în curriculumul de specialitate (CS) – 1 oră pe săptămână.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă are următoarea structură:

Notă de prezentare;

Competențe generale – abilități de comunicare și competențe cognitive care vizează comunicarea orală, înțelegerea și exprimarea verbală, înțelegerea și interpretarea textelor scrise, redactarea textelor scrise, precum și sensibilitatea și discernământul în utilizarea limbajului;

Competențe specifice – domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, însoțite de motivații și atitudini;

Domenii de conținut și conținuturi de învățare care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice:

– lista autorilor recomandați;

– domenii problematice și teme care provoacă reflecție;

Exemple de activități de învățare – exemple recomandate de activități care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținuturilor;

Sugestii metodologice – au rolul de a orienta cadrele didactice în utilizarea prezentei programe școlare în ceea ce privește proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei;

Referințe bibliografice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XI-a

CS 1.1. Aprecierea structurii și a strategiilor discursive ale textelor, în raport cu eficiența și adecvarea mesajului la scopul și contextul comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *aprecierea coerenței și coeziunii textului în raport cu scopul comunicării;*
- *evaluarea adecvării strategiilor discursive la contextul și situația de comunicare;*
- *formularea unor judecăți argumentate privind eficiența structurii textuale;*
- *compararea eficienței comunicative a unor texte cu structuri diferite;*
- *justificarea propriilor aprecieri prin exemple relevante din text.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza structurii și a modului de organizare a textelor utilizate la clasă în învățământul primar (povești, texte informative, instrucțiuni);*
- *evaluarea adecvării strategiilor discursive la nivelul de vârstă și la nevoile de învățare ale elevilor din ciclul primar;*
- *formularea de aprecieri argumentate privind eficiența mesajului educațional, în contexte concrete de comunicare didactică.*

CS 1.2. Analizarea critică a relevanței, credibilității și coerenței informațiilor din surse variate, pentru fundamentarea unui punct de vedere argumentat.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea credibilității surselor de informare utilizate;*
- *analizarea coerenței și consistenței informațiilor prezentate;*
- *identificarea eventualelor erori, omisiuni sau manipulări informaționale;*
- *corelarea informațiilor din surse diferite pentru susținerea unui punct de vedere;*
- *formularea unui punct de vedere argumentat, bazat pe informații validate critic.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza critică a informațiilor din materiale educaționale destinate învățământului primar (manuale, auxiliare, resurse digitale);*
- *evaluarea relevanței și credibilității surselor de informare utilizate în activitățile didactice cu elevii din ciclul primar;*
- *formularea unui punct de vedere argumentat privind selecția și utilizarea informațiilor în contexte concrete de predare-învățare la nivel primar.*

CS 1.3. Examinarea intenției comunicative, a atitudinii autorului și a dimensiunii etice a discursului, în vederea aprecierii impactului mesajului asupra receptorului.

Clasa a XI-a

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea relației dintre intenția comunicativă și valorile promovate de mesaj;*
- *identificarea elementelor care susțin sau afectează etica discursului;*
- *aprecierea impactului mesajului asupra receptorului din perspectivă etică și socială;*
- *compararea discursurilor etice și non-etice pe aceeași temă;*
- *formularea unor judecăți critice privind responsabilitatea autorului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea intenției comunicative și a atitudinii autorului în texte și mesaje utilizate în învățământul primar;*
- *evaluarea dimensiunii etice a discursului educațional, prin raportare la valorile și comportamentele promovate elevilor din ciclul primar;*
- *aprecierea impactului mesajului asupra elevilor din învățământul primar, din perspectivă formativă, etică și socială.*

CS 1.4. Evaluează critic mesajele media pentru a aprecia credibilitatea, responsabilitatea și impactul lor social.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea gradului de credibilitate al mesajelor media analizate;*
- *aprecierea responsabilității sociale a emițătorului;*
- *identificarea efectelor sociale posibile ale mesajelor media;*
- *compararea mesajelor media din surse diferite;*
- *formularea unei evaluări critice argumentate privind rolul mass-media în societate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza critică a mesajelor media destinate sau accesibile elevilor din învățământul primar;*
- *evaluarea responsabilității sociale a mesajelor media în raport cu valorile și modelele comportamentale promovate copiilor;*
- *aprecierea impactului mesajelor media asupra formării atitudinilor și comportamentelor elevilor din ciclul primar.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XI-a

CS 2.1. Analizarea critică a utilizării limbajului în raport cu contextul, normele și efectele produse asupra receptorului.

Trunchiul comun (TC)

- *analizarea adecvării limbajului la contextul de comunicare;*
- *identificarea abaterilor de la normele limbii și a efectelor acestora;*
- *evaluarea impactului limbajului asupra receptorului;*
- *compararea modurilor de utilizare a limbajului în contexte diferite;*
- *formularea unor concluzii critice argumentate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza utilizării limbajului în textele și mesajele folosite în activitățile didactice din învățământul primar;*
- *evaluarea adecvării limbajului la nivelul de vârstă și la particularitățile de înțelegere ale elevilor din ciclul primar;*
- *aprecierea efectelor limbajului asupra formării competențelor de comunicare și a comportamentului verbal al elevilor din învățământul primar.*

CS 2.2. Aprecierea calității textelor scrise din perspectiva structurii, coerenței și adecvării stilistice.

Trunchiul comun (TC)

- *aprecierea coerenței și unității textului;*
- *evaluarea structurii și organizării ideilor;*
- *analizarea adecvării stilistice la scop și public;*
- *compararea calității unor texte cu stiluri diferite;*
- *formularea unor aprecieri motivate privind calitatea textelor.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *aprecierea calității textelor scrise utilizate în învățământul primar, din perspectiva structurii și coerenței;*
- *evaluarea adecvării stilistice a textelor la nivelul de vârstă și la nevoile de învățare ale elevilor din ciclul primar;*
- *formularea unor aprecieri argumentate privind eficiența textelor scrise ca suport pentru activitățile de predare-învățare-evaluare în învățământul primar.*

CS 2.3. Examinarea expresivității și a eficienței limbajului în texte creative și reflexive.

Clasa a XI-a

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea mijloacelor expresive utilizate;*
- *evaluarea eficienței limbajului în transmiterea mesajului;*
- *analizarea relației dintre formă și conținut;*
- *compararea expresivității în texte diferite;*
- *formularea unor judecăți critice asupra impactului expresiv.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *examinarea expresivității limbajului în textele creative și reflexive utilizate în activitățile cu elevii din învățământul primar;*
- *evaluarea eficienței limbajului în transmiterea mesajului și în stimularea creativității copiilor;*
- *formularea unor judecăți critice argumentate asupra impactului expresiv al textelor asupra dezvoltării competențelor de comunicare și expresie la elevii din ciclul primar.*

CS 2.4. Aprecierea modului de utilizare a resurselor lingvistice și informaționale în redactarea textelor.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea pertinenței surselor utilizate;*
- *aprecierea modului de integrare a informațiilor în text;*
- *identificarea erorilor de utilizare a surselor;*
- *compararea textelor cu grade diferite de documentare;*
- *formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea redactării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *evaluarea modului de utilizare a resurselor lingvistice și informaționale în textele scrise pentru activități cu elevii din învățământul primar;*
- *aprecierea integrării corecte și adecvate a informațiilor și surselor în redactarea textelor pentru copii;*
- *formularea de recomandări argumentate pentru îmbunătățirea calității și clarității textelor utilizate în procesul didactic primar.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XI-a

CS 3.1. Analizarea critică a participării la interacțiuni orale și scrise din perspectiva eficienței și cooperării

Trunchiul comun (TC)

- *analiza critică a propriei participări și a participării colegilor la activități de comunicare, pe baza unor criterii explicite;*
- *autoevaluarea și evaluarea colegială a contribuției individuale în activități colaborative;*
- *compararea stilurilor de interacțiune și a efectelor acestora asupra cooperării și clarității mesajului;*
- *redactarea unui scurt raport evaluativ privind eficiența unei interacțiuni orale sau scrise.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza critică a propriei participări și a colegilor în activitățile de comunicare orală și scrisă desfășurate cu elevii din învățământul primar;*
- *evaluarea eficienței și a cooperării în cadrul interacțiunilor didactice, prin autoevaluare și evaluare colegială;*
- *redactarea de rapoarte sau reflecții argumentate privind claritatea și impactul mesajelor transmise în contexte școlare și culturale.*

CS 3.2. Aprecierea strategiilor de ascultare activă, clarificare și feedback utilizate în comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea strategiilor de ascultare activă utilizate în dialoguri complexe;*
- *analiza impactului clarificării și feedback-ului asupra calității comunicării;*
- *formularea de reflecții scrise asupra eficienței strategiilor de comunicare utilizate;*
- *compararea situațiilor de comunicare cu feedback constructiv și neconstructiv.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *evaluarea strategiilor de ascultare activă și clarificare utilizate de elevi în activitățile de comunicare orală din învățământul primar;*
- *aprecierea impactului feedback-ului oferit asupra clarității și eficienței comunicării între copii;*
- *formularea de reflecții argumentate privind eficiența strategiilor de comunicare și cooperare în contexte școlare și culturale.*

CS 3.3. Examinarea argumentării și a poziționării în situații de acord și dezacord.

Clasa a XI-a

Trunchiul comun (TC)

- *examinarea argumentelor și contraargumentelor în dezbateri sau texte argumentative;*
- *aprecierea coerenței logice și a relevanței exemplelor utilizate;*
- *formularea unor concluzii critice asupra poziționării exprimate;*
- *rescrierea unei poziționări inițiale pentru creșterea eficienței argumentării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza argumentelor și contraargumentelor generate de elevi în situații de comunicare orală și scrisă din învățământul primar;*
- *evaluarea coerenței și relevanței exemplelor folosite de copii pentru susținerea pozițiilor exprimate;*
- *formularea de recomandări și rescrierea pozițiilor inițiale pentru creșterea eficienței argumentării în contexte școlare și culturale.*

CS 3.4. Aprecierea adecvării limbajului la registre și contexte diverse.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza adecvării limbajului la scop, context și public;*
- *evaluarea mesajelor orale și scrise din perspectiva registrelor utilizate;*
- *analiza critică a comunicării din mediul digital și media;*
- *reformularea mesajelor pentru adaptarea lor la contexte diferite.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza adecvării limbajului utilizat de elevi la registrele și contextul comunicării în activitățile școlare și culturale;*
- *evaluarea mesajelor orale și scrise din perspectiva adaptării limbajului la nivelul de înțelegere și nevoile elevilor din învățământul primar;*
- *reformularea și adaptarea mesajelor pentru a corespunde contextelor diferite și cerințelor comunicative specifice ciclului primar.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XI-a

CS 4.1. Evaluarea corectitudinii și adecvării utilizării normelor limbii în contexte complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea critică a corectitudinii gramaticale și stilistice a unor texte complexe;*
- *identificarea și justificarea abaterilor de la normă în funcție de context;*
- *compararea registrelor lingvistice și aprecierea adecvării acestora;*
- *redactarea de comentarii critice asupra limbajului utilizat în texte variate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *evaluarea corectitudinii și adecvării limbajului folosit de elevi în texte și comunicări orale din învățământul primar;*
- *identificarea și justificarea abaterilor de la normele limbii în funcție de nivelul de vârstă și contextul didactic;*
- *formularea de comentarii și recomandări pentru îmbunătățirea utilizării corecte și funcționale a limbii în activitățile școlare.*

CS 4.2. Analizarea rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și a expresivității mesajului.

Trunchiul comun (TC)

- *analiza relației dintre structura lingvistică și sensul global al mesajului;*
- *examinarea valorii expresive a construcțiilor sintactice și lexicale;*
- *interpretarea intenției comunicative prin analiza formelor lingvistice;*
- *reflecții scrise asupra efectului stilistic al limbajului utilizat.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și expresivității mesajelor create de elevi din învățământul primar;*
- *examinarea valorii expresive a construcțiilor lexicale și sintactice utilizate de copii în texte scrise și orale;*
- *formularea de reflecții și recomandări privind utilizarea structurilor lingvistice pentru claritatea și atractivitatea mesajelor transmise elevilor.*

CS 4.3. Evaluarea eficienței utilizării resurselor lingvistice în discursuri orale și scrise.

Trunchiul comun (TC)

- *evaluarea impactului limbajului asupra clarității și persuasivității discursului;*

Clasa a XI-a
– *analiza comparativă a mai multor variante de exprimare a aceluiași mesaj;* – *revizuirea critică a propriilor producții lingvistice;* – *formularea de recomandări de îmbunătățire a discursului.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *evaluarea eficienței utilizării resurselor lingvistice de către elevi în discursurile orale și textele scrise în activitățile didactice primare;* – *compararea și analizarea mai multor variante de exprimare a aceluiași mesaj pentru claritate și atractivitate;* – *formularea de recomandări și revizuirea critică a propriilor producții lingvistice pentru îmbunătățirea comunicării și expresivității.*
CS 4.4. Aprecierea semnificației elementelor culturale și interculturale în discursuri literare și sociale
Trunchiul comun (TC) – *interpretarea semnificației culturale a limbajului utilizat în texte literare și sociale;* – *analiza modului în care limbajul reflectă valori și identități culturale;* – *evaluarea discursurilor din perspectiva dialogului intercultural;* – *reflecții critice asupra rolului limbii în context social și cultural.* ***Curriculum de specialitate (CS):*** – *interpretarea semnificației elementelor culturale și interculturale în textele literare și sociale utilizate în activități cu elevii din învățământul primar;* – *analiza modului în care limbajul reflectă valori, identități și tradiții culturale, adaptate nivelului de înțelegere al copiilor;* – *formularea de reflecții critice privind rolul limbajului în promovarea dialogului intercultural și a înțelegerii sociale în contexte școlare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
Comunicare orală	Conținuturile vizează aprofundarea comunicării orale ca proces complex și evaluabil, prin: – analiza relației dintre emițător, mesaj, receptor, cod, canal și context, cu identificarea factorilor care influențează eficiența comunicării; – evaluarea structurii mesajului oral (introducere–dezvoltare–concluzie) din perspectiva coerenței, progresiei logice și adecvării la scopul comunicativ; – examinarea modului de formulare a opiniilor și a punctelor de vedere argumentate, inclusiv utilizarea acordului și dezacordului nuanțat; – analiza interacțiunilor orale organizate (dezbatere, masă rotundă, interviu), cu accent pe roluri, reguli și cooperare; – aprecierea adecvării registrelor și strategiilor discursive la contexte educaționale, culturale și digitale; – evaluarea mesajelor orale cu scop cultural și civic, inclusiv a discursurilor media audio-video (interviuri, reportaje, podcasturi), din perspectiva impactului asupra receptorului.	– procesul de comunicare (emițător, mesaj, receptor, cod, canal, context) explicat prin situații concrete din activitatea didactică primară; – structura mesajului oral (introducere–cuprins–încheiere) aplicată la: explicarea unei sarcini de lucru; prezentarea unei povești; formularea instrucțiunilor pentru elevii din ciclul primar; – formularea opiniilor și argumentelor simple, clare și accesibile copiilor; – strategii de comunicare orală utilizate de cadrul didactic: adresarea întrebărilor; clarificarea mesajului; reformularea pe înțelesul elevilor; – adaptarea limbajului și a tonului la vârsta și nivelul de înțelegere al elevilor din ciclul primar; – evaluarea mesajelor orale educaționale (povești audio, explicații, prezentări didactice).

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	Observații: activitățile sunt orientate spre comunicare autonomă și evaluare critică, nu doar spre participare.	
Scriere și redactare	Conținuturile urmăresc consolidarea competențelor de redactare autonomă și reflecție critică asupra textului scris: – scrierea ca proces conștient, cu accent pe planificare strategică, revizuire și editare; – redactarea de texte funcționale și informative complexe (e-mail formal, cerere, articol informativ, raport scurt, sinteză); – elaborarea de texte argumentative și reflexive, cu structură logică și poziționare explicită; – organizarea textului prin paragrafe tematice, conectori logici și progresia ideilor; – adaptarea stilului și registrului la scopul comunicării și publicul-țintă; – evaluarea critică a textelor proprii și ale colegilor, pe baza unor criterii explicite. *Observații: se consolidează trecerea de la redactare ghidată la redactare autonomă și evaluativă.*	– procesul de scriere ca activitate ghidată și conștientă: planificarea unui text pentru copii; redactarea; revizuirea și corectarea; – redactarea de texte cu finalitate didactică: explicații scrise pentru elevi; fișe de lucru; scurte texte informative adaptate nivelului primar; – scrierea de texte argumentative și reflexive simple: justificarea unei alegeri didactice; reflecții asupra unei activități cu elevii; – organizarea textului în paragrafe clare, cu idei principale bine delimitate; – adaptarea stilului și vocabularului la publicul-țintă (copilul); – autoevaluarea și evaluarea colegială a textelor cu criterii simple și clare.
Lectură	Conținuturile sunt centrate pe interpretarea și evaluarea mesajului: – utilizarea strategiilor de lectură avansate (globală, selectivă, analitică), cu organizarea informației în scheme și hărți conceptuale; – analiza relației dintre temă, mesaj, intenția autorului și efectul asupra receptorului; – examinarea structurii textului și a secvențelor discursive; – interpretarea mesajelor media, cu accent pe credibilitatea sursei și tehnici persuasive; – compararea informațiilor din texte scrise, vizuale și audio-video; – formularea unei opinii argumentate și a unei interpretări personale fundamentate. *Observații: accent pe relații cauză–efect, interpretare critică și evaluarea mesajului.*	– strategii de lectură utilizate în ciclul primar: lectura explicativă; lectura model; lectura selectivă; – identificarea ideilor principale și a mesajului global al textelor accesibile copiilor; – analiza relației dintre: temă; mesaj; intenția autorului; efectul asupra copilului; – observarea structurii textului narativ (început–desfășurare–final); – compararea textelor literare și nonliterare destinate elevilor mici; – formularea unor opinii simple și argumentate despre texte citite.
Elemente de construcție a comunicării	Conținuturile sunt abordate la nivel funcțional-avansat: – aplicarea consecventă a normelor de ortografie și punctuație în texte funcționale și argumentative; – utilizarea structurilor morfosintactice complexe (acorduri, timpuri verbale, frază dezvoltată);	– aplicarea corectă a regulilor de ortografie și punctuație în texte didactice; – utilizarea structurilor morfosintactice simple și clare, adecvate comunicării cu elevii din ciclul primar;

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	– analiza coerenței și coeziunii textuale (conectori, reluări, progresia informației); – valorificarea resurselor lexicale și semantice (sinonimie, polisemie, sens figurat); – aprecierea mijloacelor expresive și a valorii lor în funcție de context și intenție comunicativă. *Observații: accent pe utilizare conștientă și evaluativă, nu pe descriere teoretică.*	– folosirea conectorilor logici pentru coerență și claritate; – valorificarea sinonimiei și a sensului figurat în explicarea vocabularului; – alegerea mijloacelor expresive potrivite scopului educativ și nivelului de vârstă.
Elemente de interculturalitate	Conținuturile vizează dezvoltarea competențelor de dialog intercultural și evaluare critică: – analiza modului în care limba reflectă identitatea culturală și socială; – compararea perspectivelor culturale din texte literare, nonliterare și media; – evaluarea reprezentărilor culturale și a stereotipurilor în discursul public; – utilizarea limbajului adecvat în contexte interculturale și civice; – reflecții asupra rolului comunicării în promovarea toleranței și a responsabilității sociale. *Observații: nivel analitic și reflexiv, cu accent pe poziționare responsabilă și dialog intercultural.*	– limbajul ca expresie a identității culturale și sociale; – valorificarea textelor literare pentru promovarea: respectului; toleranței; diversității culturale; – identificarea mesajelor educative și morale din texte; – utilizarea limbajului adecvat în contexte educaționale interculturale; – rolul comunicării în formarea valorilor civice la elevii din clasele primare.

Detalierea conținuturilor – Clasa a XI-a

A. Conținuturi din domeniul literaturii

Realismul în literatura ucraineană

- Poezia
  І. Франко – „Vivere memento”, „Мойсей”
  Л. Українка – „Напис в руїні”
- Studiu de caz
  Diversitatea tematică și stilistică în opera marilor clasici – Л. Українка, М. Коцюбинський
- Proza scurtă
  В. Стефаник – „Камінний хрест”
- Studiu de caz
  Destinul tragic al țăranului din Galiția (pe baza textului operei lui В. Стефаник)
- Romanul
  М. Коцюбинський – „Fata morgana”
  О. Кобилянська – „Земля”
  І. Франко – „Захар Беркут”
- Studiu de caz
  Procesul de conștiință în romanul „Земля” – О. Кобилянська
- Dramaturgia
  І. Франко – „Украдене щастя”
- Studiu de caz
  Viață și destin în creația lui І. Франко (pe baza operelor studiate)

Simbolismul în literatura ucraineană

- Poezia
  М. Вороний – „Рубіни”, „Лілея”

Modernismul în literatura ucraineană

- Poezia
  О. Олесь – „Чари ночі”
  М. Корсюк – poezie la alegere

- Proza
  О. Вишня – „Моя автобіографія”
  В. Цаповець – text la alegere
- Literatura universală
  Umberto Eco – „Numele trandafirului” (traducere în limba ucraineană / adaptare cinematografică)
  Ernst Theodor Amadeus Hoffmann – „Urciorul de aur”
- Literatura pentru copii
  Воронина Леся – „Суперагент 000 – таємниця золотого кенгуру”
  Віктор Близнець – „Як гуси з’їли свитку” (opovestire)
  Антуан де Сент-Екзюпері – „Маленький принц”
- Literatura religioasă
  „Psalmii lui David” – paralelă cu „Psalmii” lui T. Шевченко

Textele vor fi selectate în funcție de următoarele criterii: accesibilitate, valoare literară, atractivitate și varietate tematică, precum și corelarea volumului lecturilor cu timpul disponibil în cadrul anului școlar. Profesorii vor selecta conținuturile potrivite din domeniul „Limbă și comunicare”, pornind de la textele literare studiate, în conformitate cu recomandările programei.

B. Limbă și comunicare

Se vor actualiza cunoștințele dobândite anterior care sprijină înțelegerea și interpretarea textelor literare studiate: denotație și conotație; sensurile cuvintelor în context; expresivitatea structurilor morfologice și sintactice; figuri de stil și procedee de expresivitate.

- Fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă – recapitularea și sistematizarea achizițiilor din gimnaziu.
- Comunicare orală și scrisă
  - Tehnici de documentare pentru realizarea investigațiilor și a proiectelor (studii de caz, dezbateri)
  - Eseul structurat și eseul liber
  - Structuri discursive în textele literare și nonliterare: narativ, descriptiv, argumentativ, informativ
  - Tehnici ale argumentării
  - Prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări sau documentări pe o temă dată
  - Strategii specifice utilizate în monolog și dialog
  - Adecvarea discursului oral la situații diverse de comunicare
  - Limbaje de specialitate utilizate în texte didactice
- Niveluri ale receptării
  - Nivel fonetic, ortografic și de punctuație
  - Influența elementelor paraverbale asupra înțelegerii mesajului oral
  - Rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise
- Nivel morfosintactic
  - Părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice), articolul (clasificare), adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice), pronumele și adjectivele pronominale (tipuri, funcții sintactice), numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice), verbul (diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice)
  - Părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice), conjuncția (clasificare), prepoziția, interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuație)
- Nivel lexico-semantic
  - Cuvântul – structură
  - Sinonime, antonime, omonime
  - Neologisme, regionalisme, arhaisme
  - Vocabularul limbii ucrainene
  - Mijloace de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea, împrumuturile
  - Accentul în limba ucraineană
  - Semnele speciale ale alfabetului ucrainean: apostroful, accentul
- Nivel stilistico-textual
  - Rolul figurilor de stil și al procedeelor artistice
  - Elemente arhaice și regionale
  - Receptarea textelor ficționale și nonficționale
  - Receptarea în raport cu genurile și speciile literare
- Nivel nonverbal și paraverbal
  - Influența elementelor nonverbale și paraverbale asupra înțelegerii mesajului oral
  - Sintaxa

- Sintaxa propoziției – părți de propoziție (principale și secundare), acordul gramatical între predicat și subiect, acordul atributului cu partea de vorbire determinată
- Sintaxa frazei – propoziția, criterii de clasificare, felul propozițiilor

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare–evaluare în limba ucraineană se concentrează pe formarea competențelor de comunicare, interpretare critică și reflecție culturală, valorificând atât textele literare, cât și cele nonliterare, în contexte diverse de comunicare. Acest demers urmărește integrarea limbii și literaturii ca instrumente complementare, încurajând elevii să devină participanți activi în construirea sensului și să dezvolte autonomia și gândirea critică.

1. Principii metodologice generale

Predarea limbii ucrainene respectă o serie de principii metodologice esențiale. Abordarea funcțională și integrată a limbii și literaturii permite elevilor să înțeleagă relația dintre structură lingvistică și mesaj cultural. Centrarea demersului didactic pe elev transformă procesul de învățare într-o experiență activă, în care elevul construiește sensul textului. Corelarea conținuturilor literare cu experiența de viață și orizontul cultural al elevilor facilitează relevanța lecțiilor și motivarea acestora. Alternarea activităților individuale, de grup și frontale, precum și utilizarea metodelor care dezvoltă argumentarea și autonomia, contribuie la consolidarea competențelor cognitive și comunicative.

2. Strategii și metode didactice

Predarea limbii ucrainene și a literaturii se realizează prin metode adaptate obiectivelor de învățare.

Pentru receptarea și interpretarea textului literar: lectura dirijată și independentă, studiul de caz (de exemplu, destinul țăranului în V. Stefanyk sau procesul de conștiință în „Земля”), metoda întrebărilor problematizatoare, hărți conceptuale și scheme tematice, precum și comparația literară între texte, teme și personaje.

Pentru dezvoltarea comunicării orale: dezbateri academice, mese rotunde, interviuri literare, prezentări orale argumentate, jocuri de rol și simularea situațiilor de comunicare.

Pentru scriere și redactare: eseuri structurate sau libere, jurnale de lectură, comentarii critice, redactarea de texte argumentative și reflexive, precum și rescrierea textelor pentru coerență și expresivitate.

3. Integrarea componentelor „Limbă și comunicare”

Valorificarea elementelor lexicale, morfologice și sintactice în analiza textelor literare permite elevilor să înțeleagă intenția autorului și să folosească expresiv limbajul propriu. Identificarea figurilor de stil, analiza expresivității structurilor sintactice și utilizarea conectorilor logici contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă.

4. Organizarea activităților de învățare

Activitățile didactice pot include lectură interpretativă, analiză literară, dezbateri tematice, realizarea de proiecte individuale sau de grup, elaborarea de eseuri și portofolii, precum și prezentări orale. Profesorul poate alterna metodele tradiționale cu metode interactive, astfel încât elevii să participe activ la procesul de învățare și să își dezvolte competențele de comunicare și reflecție critică.

5. Abordarea interculturală

Predarea limbii ucrainene promovează compararea perspectivelor culturale din literatura ucraineană și universală, analiza valorilor identitare și discutarea stereotipurilor. Dialogul intercultural este stimulat prin texte literare și media, dezvoltând toleranța și empatia elevilor.

6. Utilizarea tehnologiilor digitale

Tehnologiile digitale sprijină documentarea online ghidată, realizarea de prezentări multimedia și analiza discursurilor media audio-video. Platformele educaționale permit feedback rapid și evaluare formativă, oferind elevilor oportunitatea de a-și monitoriza progresul.

7. Evaluarea învățării

Evaluarea este continuă și formativă, axată pe progresul elevilor. Aceasta include portofolii, proiecte, eseuri, prezentări orale și fișe de lucru, toate susținute de criterii clare și cunoscute elevilor. Autoevaluarea și evaluarea colegială completează procesul, stimulând reflecția asupra performanțelor proprii și colaborarea în grup.

8. Adaptarea demersului didactic

Pentru a răspunde diversității elevilor, sarcinile sunt diferențiate în funcție de nivelul fiecăruia, iar conținuturile sunt adaptate profilului pedagogic. Experiențele educaționale ale elevilor sunt valorificate, iar sprijinul pentru construirea unei poziții critice personale devine esențial în procesul de învățare.

În concluzie, predarea limbii ucrainene și a literaturii în învățământul liceal combină metode tradiționale și interactive, integrarea limbii și literaturii, resurse autentice și digitale, precum și evaluare continuă și adaptată elevului. Această abordare permite formarea unor competențe solide de comunicare, interpretare critică și reflecție interculturală, oferind elevilor un mediu educațional motivant, incluziv și activ.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Ministerul Educației** – *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă ucraineană, clasa a XI-a, trunchi comun și curriculum de specialitate*, București.
2. **Ministerul Educației** – *Curriculumul național. Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului centrat pe competențe*.
3. **Cerghit, I.** – *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. **Cucoș, C.** – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
5. **Pânișoară, I.-O.** – *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași.
6. **Dumitru, I. Al.** – *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea activă*, Editura de Vest, Timișoara.
7. *Didactica limbii și literaturii materne în învățământul preuniversitar*, coord. M. Ionescu, Editura EDP.
8. *Strategii didactice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare*, Editura Didactică și Pedagogică.
9. **Zaharia, S.** – *Didactica lecturii și formarea competențelor de comunicare*, București.
10. **Franko, I.** – *Opere alese*.
11. **Ukrainka, L.** – *Poezii și drame*.
12. **Kotsiubynskyi, M.** – *Proză*.
13. **Kobylianska, O.** – *Земля*.
14. **Stefanyk, V.** – *Nuvele*.
15. **Eco, U.** – *Numele trandafirului*, traducere în limba ucraineană.
16. **Biblia** – *Psalmii lui David*.
17. **Șevcenko, T.** – *Psalmii*.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 148Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
Основи комунікації

для XI-ого класу

Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

педагогічний відділ,
спеціалізація педагогіка початкової освіти

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток №. 148 Б
Навчальна програма «*Української рідної мови та літератури*», XI-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Педагогічний відділ, спеціалізація — початкова освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ця навчальна програма з дисципліни «Українська рідна мова і література», XI-ий клас, спільний базовий навчальний план і спеціалізований навчальний план (TC + CS), призначена учням педагогічного відділу, спеціалізації «Педагогіка початкової освіти». Вона розроблена відповідно до чинних національних навчальних документів, положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023, а також європейських орієнтирів щодо компетентнісно орієнтованої освіти, відображених у Рекомендації Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 року щодо ключових компетенцій для навчання впродовж життя.

Програма спрямована на формування та розвиток компетентнцій усного й писемного мовлення, сприймання та критичного осмислення літературних і нелітературних текстів, а також свідомого й функціонального використання рідної мови в культурних, освітніх і громадянських контекстах із наголосом на педагогічний вимір підготовки.

Структура програми логічно організована навколо чотирьох загальних компетенцій, з яких випливають конкретні, чітко сформульовані й операційно визначені спеціальні компетенції, доповнені відповідними прикладами навчальної діяльності. Зміст згруповано за основними напрямами — усне мовлення, письмо та редагування, читання, елементи побудови комунікації та міжкультурність — і роздільно подано в межах спільного базового навчального плану та спеціалізованого навчального плану.

Літературна складова охоплює відповідні твори реалізму, символізму та модернізму, а також тексти світової та релігійної літератури, сприяючи тематичному, стилістичному й аксіологічному аналізу, застосуванню методу ситуаційних вправ і літературному порівнянню. Особлива увага приділяється розвитку критичного мислення, здатності до особистісної інтерпретації та культурної чутливості у взаємозв'язку з життєвим досвідом і інтелектуальним рівнем учнів.

Мовно-комунікативний компонент розглядається функціонально та інтегровано, через актуалізацію й поглиблення знань із фонетики, лексикології, морфології та синтаксису, що застосовуються в автентичних ситуаціях усного й писемного спілкування. Наголос зроблено на самостійному письмі, логічній аргументації, критичному аналізі медіаповідомлень і адаптації мовлення до різних ситуацій і аудиторій, зокрема на рівні початкової школи.

Програма передбачає сучасний, орієнтований на учня методичний підхід, що ґрунтується на активних та інтерактивних методах (дискусія, дослідження конкретного випадку, проєкт, читацький щоденник, усна презентація), використанні цифрових ресурсів і формувальному, безперервному та прозорому оцінюванні. Оцінювання компетенцій розглядається як процес підтримки навчання, що здійснюється через портфоліо, самооцінювання та взаємооцінювання.

Завдяки запропонованим змістам, компетенціям і стратегіям ця програма сприяє підготовці майбутніх учителів початкової школи, здатних правильно, виразно й відповідально використовувати українську рідну мову, застосовувати літературу як освітній інструмент і утверджувати такі цінності, як культурна ідентичність, толерантність і міжкультурний діалог.

Відповідно до наказу міністра освіти і досліджень № 6932/2025 щодо затвердження типових навчальних планів для середньої освіти з навчанням мовами національних меншин, у XI-ому класі дисципліна «Українська рідна мова та література» має той самий статус і таку саму кількість годин, як і дисципліна «Румунська мова і література», а саме: • у спільному базовому навчальному плані (TC) — 2 години на тиждень; • у спеціалізованому навчальному плані (CS) — 1 година на тиждень.

Навчальна програма має таку структуру:

- *Пояснювальна записка;*
- *Загальні компетенції — комунікативні вміння та когнітивні здібності, що охоплюють усне мовлення, розуміння й вираження думок, інтерпретацію письмових текстів, створення письмових висловлювань, а також мовну чутливість і критичність;*
- *Спеціальні компетенції — конкретні вміння та компетенції, сформовані в процесі навчання, разом із мотиваційними та ціннісними аспектами;*
- *Змістові напрями та навчальний зміст, що забезпечують розвиток спеціальних компетенцій:– перелік рекомендованих авторів;– проблемні поля й теми для осмислення;*
- *Приклади навчальної діяльності — рекомендовані види діяльності для розвитку компетенцій через інтеграцію змісту;*
- *Методичні рекомендації — орієнтири для вчителів щодо планування та реалізації навчального процесу відповідно до специфіки дисципліни;*
- *Бібліографічні джерела.*

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК1	**Сприймання усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.**
ЗК2	**Правильне та свідоме використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах.**
ЗК3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.**
ЗК4	**Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.**

XI-ий клас
СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприймання усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

XI-ий КЛАС

СК 1.1. Оцінювання структури та дискурсивних стратегій текстів з огляду на ефективність і відповідність повідомлення меті та контексту спілкування.

Загальна частина (ЗЧ):

- *визначення зв'язності та цілісності тексту відповідно до мети комунікації;*
- *оцінювання доречності дискурсивних стратегій у контексті та ситуації спілкування;*
- *формулювання обґрунтованих суджень щодо ефективності структури тексту;*
- *порівняння комунікативної ефективності текстів із різною структурою;*
- *обґрунтування власних оцінок за допомогою відповідних прикладів із тексту.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз структури та способу організації текстів, що використовуються на уроках у початковій школі (казки, інформаційні тексти, інструкції);*
- *оцінювання доречності дискурсивних стратегій з урахуванням вікового рівня та навчальних потреб учнів початкової школи;*
- *формулювання обґрунтованих оцінок щодо ефективності освітнього повідомлення в конкретних контекстах дидактичної комунікації.*

СК 1.2. Критичний аналіз релевантності, достовірності та узгодженості інформації з різних джерел для обґрунтування аргументованої точки зору.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання достовірності використаних джерел інформації;*
- *аналіз узгодженості та послідовності поданої інформації;*
- *виявлення можливих помилок, пропусків або інформаційних маніпуляцій;*
- *зіставлення інформації з різних джерел для підтримки власної позиції;*
- *формулювання аргументованої точки зору на основі критично перевіреної інформації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний аналіз інформації з освітніх матеріалів, призначених для початкової школи (підручники, допоміжні матеріали, цифрові ресурси);*
- *оцінювання відповідності та достовірності джерел інформації, що використовуються в навчальній діяльності з учнями початкової школи;*
- *формулювання аргументованої точки зору щодо відбору та використання інформації в конкретних контекстах навчання й викладання на початковому рівні.*

СК 1.3. Аналіз комунікативного наміру, ставлення автора та етичного виміру дискурсу з метою оцінювання впливу повідомлення на слухача.

XI-ий КЛАС

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз взаємозв'язку між комунікативним наміром і цінностями, що просуваються повідомленням;*
- *виявлення елементів, які підтримують або порушують етику дискурсу;*
- *оцінювання впливу повідомлення на слухача з етичної та соціальної перспективи;*
- *порівняння етичних і неетичних дискурсів на ту саму тему;*
- *формулювання критичних суджень щодо відповідальності автора.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз комунікативного наміру та ставлення автора в текстах і повідомленнях, що використовуються в початковій школі;*
- *оцінювання етичного виміру освітнього дискурсу з огляду на цінності та моделі поведінки, що пропонуються учням початкової школи;*
- *оцінювання впливу повідомлення на учнів початкової школи з формувальної, етичної та соціальної перспективи.*

СК 1.4. Критичне оцінювання медіаповідомлення з метою визначення їхньої достовірності, відповідальності та соціального впливу.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання ступеня достовірності проаналізованих медіаповідомлень;*
- *аналіз соціальної відповідальності комунікатора;*
- *виявлення можливих соціальних наслідків медіаповідомлень;*
- *порівняння медіаповідомлень із різних джерел;*
- *формулювання аргументованої критичної оцінки ролі масмедіа в суспільстві.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний аналіз медіаповідомлень, призначених або доступних для учнів початкової школи;*
- *оцінювання соціальної відповідальності медіаповідомлень з огляду на цінності та моделі поведінки, що пропонуються дітям;*
- *оцінювання впливу медіаповідомлень на формування ставлень і поведінки учнів початкової школи.*

ЗК 2 - Правильне та свідоме використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах.

XI-ий КЛАС

СК 2.1. Критичний аналіз використання мови з урахуванням контексту, норм і впливу, який вона справляє на слухача.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз відповідності мовлення комунікативному контексту;*
- *виявлення відхилень від мовних норм та їхніх наслідків;*
- *оцінювання впливу мовлення на слухача;*
- *порівняння способів використання мовлення в різних контекстах;*
- *формулювання аргументованих критичних висновків.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз використання мовлення в текстах і повідомленнях, що застосовуються в навчальній діяльності початкової школи;*
- *оцінювання відповідності мовлення віковому рівню та особливостям сприйняття учнів початкової школи;*
- *оцінювання впливу мовлення на формування комунікативних умінь і мовленнєвої поведінки учнів початкової школи.*

СК 2.2. Оцінювання якості письмових текстів з погляду їхньої структури, зв'язності та стилістичної доречності.

Загальна частина (ЗЧ):

- *визначення зв'язності та цілісності тексту;*
- *оцінювання структури та організації ідей;*
- *аналіз стилістичної відповідності меті та аудиторії;*
- *порівняння якості текстів із різними стилями;*
- *формулювання обґрунтованих оцінок щодо якості текстів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *визначення якості письмових текстів, що використовуються в початковій школі, з погляду структури та зв'язності;*

XI-ий КЛАС

- *оцінювання стилістичної відповідності текстів віковому рівню та навчальним потребам учнів початкової школи;*
- *формулювання аргументованих оцінок щодо ефективності письмових текстів як засобу підтримки навчально-викладацько-оцінювальної діяльності в початковій школі.*

СК 2.3. Аналіз виразності та ефективності мовлення в креативних і рефлексивних текстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз використаних засобів виразності;*
- *оцінювання ефективності мовлення у передаванні повідомлення;*
- *аналіз взаємозв'язку між формою та змістом;*
- *порівняння виразності в різних текстах;*
- *формулювання критичних суджень щодо виразного впливу.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз виразності мовлення в креативних і рефлексивних текстах, що використовуються в роботі з учнями початкової школи;*
- *оцінювання ефективності мовлення у передаванні повідомлення та стимулюванні творчості дітей;*
- *формулювання аргументованих критичних суджень щодо виразного впливу текстів на розвиток комунікативних і експресивних умінь учнів початкової школи.*

СК 2.4. Оцінювання способу використання мовних та інформаційних джерел у процесі написання текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання доречності використаних джерел;*
- *визначення способу інтеграції інформації в текст;*
- *виявлення помилок у використанні джерел;*
- *порівняння текстів із різним рівнем опрацювання джерел;*
- *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення написання текстів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *оцінювання способу використання мовних та інформаційних джерел у письмових текстах для роботи з учнями початкової школи;*
- *оцінювання правильності та доречності інтеграції інформації й джерел у процесі створення текстів для дітей;*
- *формулювання аргументованих рекомендацій щодо підвищення якості та зрозумілості текстів, що використовуються в початковому освітньому процесі.*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XI-ий клас

СК 3.1. Критичний аналіз участі в усних і письмових взаємодіях з погляду ефективності та співпраці.

Загальна частина (ЗЧ):

- *критичний аналіз власної участі та участі однокласників у комунікативних видах діяльності на основі чітких критеріїв;*
- *самооцінювання та взаємооцінювання індивідуального внеску в колективну діяльність;*
- *порівняння стилів взаємодії та їхнього впливу на співпрацю і зрозумілість повідомлення;*
- *складання короткого оцінювального звіту щодо ефективності усної або письмової взаємодії.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний аналіз власної участі та участі колег у діяльностях усної й письмової комунікації, що здійснюються з учнями початкової школи;*
- *оцінювання ефективності та рівня співпраці в дидактичних взаємодіях через самооцінювання та взаємооцінювання;*
- *написання аргументованих звітів або рефлексій щодо чіткості та впливу переданих повідомлень у шкільних і культурних контекстах.*

СК 3.2. Оцінювання стратегій активного слухання, уточнення та зворотного зв'язку, що використовуються в комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *оцінювання стратегій активного слухання, що використовуються в складних діалогах;*
- *аналіз впливу уточнення та зворотного зв'язку на якість комунікації;*
- *формулювання письмових рефлексій щодо ефективності використаних комунікативних стратегій;*
- *порівняння комунікативних ситуацій із конструктивним і неконструктивним зворотним зв'язком.*

XI-ий клас

Профільна частина (ПЧ):

- *оцінювання стратегій активного слухання та уточнення, які використовують учні в спілкуванні в початковій школі;*
- *оцінювання впливу наданого зворотного зв'язку на чіткість і ефективність спілкування між дітьми;*
- *формулювання аргументованих рефлексій щодо ефективності стратегій спілкування та співпраці в шкільних і культурних контекстах.*

СК 3.3. Аналіз аргументації та взаємодія в ситуаціях згоди й незгоди.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз аргументів і контраргументів у дебатах або аргументативних текстах;*
- *оцінювання логічної послідовності та доречності наведених прикладів;*
- *формулювання критичних висновків щодо висловленої позиції;*
- *переформулювання початкової позиції для підвищення ефективності аргументації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз аргументів і контраргументів, сформульованих учнями в ситуаціях усної та письмової комунікації в початковій школі;*
- *оцінювання послідовності та доречності прикладів, які використовують діти для обґрунтування своїх поглядів;*
- *формулювання рекомендацій і переформулювання початкових поглядів для підвищення ефективності аргументації в шкільних і культурних контекстах.*

СК 3.4. Оцінювання відповідності мови різним рівням та комунікативним контекстам.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз відповідності мовлення меті, контексту та аудиторії;*
- *оцінювання усних і письмових повідомлень з погляду використаних мовних рівнів;*
- *критичний аналіз комунікації в цифровому та медійному середовищі;*
- *переформулювання повідомлень для їх пристосування до різних контекстів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *аналіз відповідності мовлення, яке використовують учні, мовним рівням і контексту комунікації в шкільній та культурній діяльності;*
- *оцінювання усних і письмових повідомлень з погляду адаптації мовлення до рівня розуміння та навчальних потреб учнів початкової школи;*
- *переформулювання та пристосування повідомлень відповідно до різних контекстів і специфічних комунікативних вимог початкової освіти.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних норм із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних мовних структур.

XI-ий клас

СК 4.1. Оцінювання правильності та доречності використання мовних норм у складних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *критичне оцінювання граматичної та стилістичної правильності складних текстів;*
- *виявлення та обґрунтування відхилень від мовної норми залежно від контексту;*
- *порівняння мовних рівнів і оцінювання їхньої доречності;*
- *написання критичних коментарів щодо мовлення, використаного в різних текстах.*

Профільна частина (ПЧ):

- *оцінювання правильності та доречності мовлення, яке використовують учні в текстах і усному спілкуванні в початковій школі;*
- *виявлення та обґрунтування відхилень від мовних норм з урахуванням віку та дидактичного контексту;*
- *формулювання коментарів і рекомендацій щодо вдосконалення правильного та функціонального використання мови в навчальній діяльності.*

СК 4.2. Аналіз ролі мовних структур у формуванні змісту та виразності повідомлення.

Загальна частина (ЗЧ):

- *аналіз взаємозв'язку між мовною структурою та загальним змістом повідомлення;*
- *дослідження виразної цінності синтаксичних і лексичних конструкцій;*
- *інтерпретація комунікативного наміру через аналіз мовних форм;*

XI-ий клас
– *письмові рефлексії щодо стилістичного ефекту використаного мовлення.*
Профільна частина (ПЧ):
– *аналіз ролі мовних структур у формуванні змісту та виразності повідомлень, створених учнями початкової школи;*
– *дослідження виразної цінності лексичних і синтаксичних конструкцій, які використовують діти в усних і письмових текстах;*
– *формулювання рефлексій і рекомендацій щодо використання мовних структур для забезпечення чіткості та привабливості повідомлень, що передаються учнями.*
СК 4.3. Оцінювання ефективності використання мовних засобів в усних і письмових висловлюваннях.
Загальна частина (ЗЧ):
– *оцінювання впливу мовлення на чіткість і переконливість висловлювання;*
– *порівняльний аналіз кількох варіантів вираження одного й того самого повідомлення;*
– *критичний перегляд власних висловлювань;*
– *формулювання рекомендацій щодо вдосконалення мовлення.*
Профільна частина (ПЧ):
– *оцінювання ефективності використання мовних засобів учнями в усних висловлюваннях і письмових текстах у початковій школі;*
– *порівняння та аналіз кількох варіантів вираження одного й того самого повідомлення з погляду чіткості та привабливості;*
– *формулювання рекомендацій і критичний перегляд власних висловлювань з метою вдосконалення комунікації та виразності.*
СК 4.4. Оцінювання значущості культурних та міжкультурних елементів у літературних і соціальних дискурсах.
Загальна частина (ЗЧ):
– *інтерпретація культурного значення мовлення, використаного в літературних і соціальних текстах;*
– *аналіз того, як мовлення відображає культурні цінності та ідентичності;*
– *оцінювання дискурсів з погляду міжкультурного діалогу;*
– *критичні рефлексії щодо ролі мови в соціальному та культурному контекстах.*
Профільна частина (ПЧ):
– *інтерпретація значення культурних і міжкультурних елементів у літературних і соціальних текстах, що використовуються в роботі з учнями початкової школи;*
– *аналіз того, як мовлення відображає культурні цінності, ідентичності та традиції з урахуванням рівня розуміння дітей;*
– *формулювання критичних рефлексій щодо ролі мовлення у сприянні міжкультурному діалогу та соціальному взаєморозумінню в шкільних контекстах.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

XI-ий КЛАС

Напрями навчання	**Зміст спільного базового навчального плану**	**Зміст спеціалізованого навчального плану**
Усне мовлення	Зміст спрямований на поглиблення усного спілкування як складного й такого, що підлягає оцінюванню, процесу, через: – аналіз взаємозв'язку між мовцем, повідомленням, слухачем, кодом, каналом і контекстом із визначенням чинників, що впливають на ефективність комунікації; – оцінювання структури усного повідомлення (вступ–основна частина–висновок) з погляду зв'язності, логічної послідовності та відповідності комунікативній меті; – аналіз способу формулювання думок і аргументованих позицій, зокрема	– процес комунікації (мовець, повідомлення, слухач, код, канал, контекст), пояснений через конкретні ситуації з початкової освітньої діяльності; – структура усного повідомлення (вступ–основна частина–завершення), застосована до: пояснення навчального завдання; представлення казки; формулювання інструкцій для учнів початкової школи; – формулювання простих, чітких і доступних для дітей думок та аргументів; – стратегії усної комунікації, які використовує вчитель: постановка запитань; уточнення повідомлення;

Напрями навчання	Зміст спільного базового навчального плану	Зміст спеціалізованого навчального плану
	використання нюансованої згоди та незгоди; – аналіз організованих усних взаємодій (дебати, круглий стіл, інтерв'ю) з наголосом на ролях, правилах і співпраці; – оцінювання відповідності мовних рівнів і дискурсивних стратегій освітнім, культурним і цифровим контекстам; – оцінювання усних повідомлень культурного й громадянського спрямування, зокрема аудіо-відео медіадискурсів (інтерв'ю, репортажі, подкасти), з погляду їхнього впливу на слухача. *Примітка: діяльність спрямована на автономне спілкування та критичне оцінювання, а не лише на участь.*	переформулювання зрозумілою для учнів мовою; – пристосування мовлення й тону відповідно до віку та рівня розуміння учнів початкової школи; – оцінювання усних освітніх повідомлень (аудіоказки, пояснення, навчальні презентації).
Писемне мовлення та редагування	Зміст спрямований на зміцнення компетенцій автономного письма та критичної рефлексії щодо письмового тексту: – письмо як усвідомлений процес із наголосом на стратегічному плануванні, перегляді та редагуванні; – створення функціональних та інформативних текстів підвищеної складності (офіційний електронний лист, заява, інформаційна стаття, короткий звіт, узагальнення); – написання аргументативних і рефлексивних текстів із логічною структурою та чітко вираженою позицією; – організація тексту за допомогою тематичних абзаців, логічних зв'язок і послідовного розвитку ідей; – пристосування стилю та мовного рівня до мети комунікації й цільової аудиторії; – критичне оцінювання власних текстів і текстів однокласників на основі чітко визначених критеріїв. *Примітка: зміцнюється перехід від керованого письма до автономного та оцінювального письма.*	– процес письма як керована й усвідомлена діяльність: планування тексту для дітей; написання; перегляд і виправлення; – створення текстів із дидактичною метою: письмові пояснення для учнів; робочі аркуші; короткі інформаційні тексти, пристосовані до початкового рівня; – написання простих аргументативних і рефлексивних текстів: обґрунтування педагогічного вибору; рефлексії щодо діяльності з учнями; – організація тексту в чіткі абзаци з добре виокремленими основними ідеями; – пристосування стилю та словникового запасу до цільової аудиторії (дитини); – самооцінювання та взаємооцінювання текстів за простими й чіткими критеріями.
Читання	Зміст зосереджений на інтерпретації та оцінюванні повідомлення: – використання розширених стратегій читання (глобальної, вибіркової, аналітичної) з організацією інформації у схеми та концептуальні карти; – аналіз взаємозв'язку між темою, повідомленням, наміром автора та впливом на слухача; – дослідження структури тексту та дискурсивних послідовностей;	– стратегії читання, що використовуються в початковій школі: пояснювальне читання; зразкове читання; вибіркове читання; – визначення основних ідей та загального змісту текстів, доступних для дітей; – аналіз взаємозв'язку між: темою; повідомленням; наміром автора; впливом на дитину; – спостереження за структурою наративного тексту (початок–розвиток–кінець);

Напрями навчання	Зміст спільного базового навчального плану	Зміст спеціалізованого навчального плану
	– інтерпретація медіаповідомлень із наголосом на достовірності джерела та переконувальних техніках; – порівняння інформації з письмових, візуальних і аудіовізуальних текстів; – формулювання аргументованої думки та обґрунтованої особистої інтерпретації. *Примітка: наголос на причинно-наслідкових зв'язках, критичній інтерпретації та оцінюванні повідомлення.*	– порівняння літературних і нелітературних текстів, призначених для молодших школярів; – формулювання простих і аргументованих думок щодо прочитаних текстів.
Засоби побудови комунікації	Зміст опановується на функціонально-розвиненому рівні: – послідовне застосування норм орфографії та пунктуації в функціональних і аргументативних текстах; – використання складних морфосинтаксичних структур (узгодження, часові форми дієслів, розгорнуте речення); – аналіз зв'язності та цілісності тексту (сполучники, повтори, розвиток інформації); – використання лексичних і семантичних ресурсів (синонімія, полісемія, переносне значення); – оцінювання виражальних засобів і їхньої цінності залежно від контексту та комунікативного наміру. *Примітка: наголос на свідомому та оцінювальному використанні, а не на теоретичному описі.*	– правильне застосування правил орфографії та пунктуації в дидактичних текстах; – використання простих і чітких морфосинтаксичних структур, відповідних спілкуванню з учнями початкової школи; – використання логічних сполучників для забезпечення зв'язності та ясності; – використання синонімії та переносного значення для пояснення словникового запасу; – добір виражальних засобів відповідно до освітньої мети та вікового рівня.
Міжкультурні елементи	Зміст спрямований на розвиток компетентностей міжкультурного діалогу та критичного оцінювання: – аналіз того, як мова відображає культурну й соціальну ідентичність; – порівняння культурних перспектив у літературних, нелітературних і медійних текстах; – оцінювання культурних репрезентацій і стереотипів у публічному дискурсі; – використання доречного мовлення в міжкультурних і громадянських контекстах; – рефлексії щодо ролі комунікації у просуванні толерантності та соціальної відповідальності. *Примітка: аналітичний і рефлексивний рівень із наголосом на відповідальному розташуванні та міжкультурному діалозі.*	– мова як вираження культурної та соціальної ідентичності; – використання літературних текстів для просування: поваги; прихильності; культурного різноманіття; – визначення освітніх і моральних повідомлень у текстах; – використання доречного мовлення в міжкультурних освітніх контекстах; – роль комунікації у формуванні громадянських цінностей в учнів початкової школи.

Деталізація змісту – XI-ий КЛАС

А. Зміст із галузі літератури

Реалізм в українській літературі

Поезія

І. Франко – «Vivere memento», «Мойсей»

Л. Українка – «Напис в руїні»

Дослідження конкретного випадку: Тематичне й стильове розмаїття у творчості великих класиків – Л. Українка, М. Коцюбинський
Мала проза
В. Стефаник – «Камінний хрест»
Дослідження конкретного випадку: Трагічна доля селянина з Галичини (на основі твору В. Стефаника)
Роман
М. Коцюбинський – «Fata morgana»
О. Кобилянська – «Земля»
І. Франко – «Захар Беркут»
Дослідження конкретного випадку: Процес свідомості в романі «Земля» – О. Кобилянська
Драматургія
І. Франко – «Украдене щастя»
Дослідження конкретного випадку: Життя і доля у творчості І. Франка (на основі вивчених творів)
Символізм в українській літературі
Поезія
М. Вороний – «Рубіни», «Лілея»
Модернізм в українській літературі
Поезія
О. Олесь – «Чари ночі»
М. Корсюк – поезія за вибором
Проза
О. Вишня – «Моя автобіографія»
В. Цаповець – текст за вибором
Світова література
Умберто Еко – «Ім'я троянди» (український переклад / екранізація)
Ернст Теодор Амадей Гофман – «Золотий горнець»
Література для дітей
Леся Воронина – «Суперагент 000 – таємниця золотого кенгуру»
Віктор Близнець – «Як гуси з'їли свитку» (оповідання)
Антуан де Сент-Екзюпері – «Маленький принц»
Релігійна література
«Псалми Давида» – у паралелі з «Псалмами» Т. Шевченка
Тексти добираються за такими критеріями: доступність, літературна цінність, привабливість і тематичне різноманіття, а також відповідність обсягу читання навчальному часу. Учителі добирають зміст із галузі «Мова і комунікація» на основі вивчених літературних текстів відповідно до рекомендацій програми.

В. Мова і комунікація

Актуалізуються раніше набуті знання, що підтримують розуміння та інтерпретацію літературних текстів: денотація і конотація; значення слів у контексті; експресивність морфологічних і синтаксичних структур; стилістичні фігури та засоби виразності.

Фонетика, лексика, морфологія, синтаксис – повторення та систематизація знань, здобутих раніше.

Усна та письмова комунікація– техніки пошуку інформації для досліджень і проєктів (вивчення випадку:, дебати) – структуроване та вільне есе– дискурсивні структури в літературних і нелітературних текстах: наративні, описові, аргументативні, інформативні– техніки аргументації– усна презентація результатів дослідження– стратегії монологу та діалогу– адаптація усного мовлення до різних ситуацій спілкування– спеціалізовані мовні різновиди в дидактичних текстах.

Рівні сприйняття– фонетичний, орфографічний і пунктуаційний рівні– вплив паравербальних елементів на розуміння усного повідомлення– роль орфографії та пунктуації в розумінні письмового тексту.

Морфосинтаксичний рівень– змінні частини мови: іменник (рід, число, відмінок, синтаксичні функції), прикметник (ступені порівняння, функції), займенник і займенникові прикметники, числівник, дієслово (стани, способи, часи, функції) – незмінні частини мови: прислівник, сполучник, прийменник, вигук (класифікація, функції, виразність, пунктуація).

Лексико-семантичний рівень– слово як структура– синоніми, антоніми, омоніми– неологізми, діалектизми, архаїзми.

– словниковий склад української мови– способи збагачення словника: словотворення, складання, запозичення– наголос в українській мові– спеціальні знаки: апостроф, наголос.

Стилістично-текстовий рівень– роль художніх засобів– архаїчні та діалектні елементи– сприйняття художніх і нехудожніх текстів– сприйняття відповідно до родів і жанрів літератури.

Невербальний і паравербальний рівень– вплив невербальних і паравербальних елементів на розуміння усного повідомлення.

Синтаксис

– синтаксис речення – головні й другорядні члени, узгодження підмета і присудка, узгодження означення– синтаксис складного речення – класифікація речень, типи підрядності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Процес навчання–викладання–оцінювання української мови зосереджується на формуванні комунікативних компетенцій, критичної інтерпретації та культурної рефлексії, використовуючи як літературні, так і нелітературні тексти в різноманітних комунікативних контекстах. Такий підхід спрямований на інтеграцію мови й літератури як взаємодоповнювальних інструментів, заохочуючи учнів бути активними учасниками у створенні змісту та розвивати автономію і критичне мислення.

1. Загальні методологічні принципи

Викладання української мови ґрунтується на низці основних методологічних принципів. Функціональний та інтегрований підхід до мови і літератури дає змогу учням усвідомити зв'язок між мовною структурою та культурним змістом. Орієнтація на учня перетворює процес навчання на активний досвід, у якому учень самостійно конструює значення тексту. Поєднання літературного змісту з життєвим досвідом і культурним горизонтом учнів підвищує актуальність навчання та мотивацію. Чергування індивідуальних, групових і фронтальних форм роботи, а також використання методів, що розвивають аргументацію та автономію, сприяють формуванню когнітивних і комунікативних компетенцій.

2. Стратегії та дидактичні методи

Викладання української мови та літератури здійснюється з використанням методів, адаптованих до навчальних цілей.

Для сприйняття й інтерпретації художнього тексту: кероване й самостійне читання, метод вивчення випадку: (наприклад, доля селянина у В. Стефаника або проблема свідомості в «Земля»), проблемні запитання, концептуальні карти й тематичні схеми, а також літературне порівняння текстів, тем і персонажів.

Для розвитку усного мовлення: академічні дебати, круглі столи, літературні інтерв'ю, аргументовані усні виступи, рольові ігри та моделювання комунікативних ситуацій.

Для письма й редагування: структуровані та вільні есе, читацькі щоденники, критичні коментарі, написання аргументативних і рефлексивних текстів, а також редагування текстів задля досягнення зв'язності та виразності.

3. Інтеграція компонентів «Мова і комунікація»

Використання лексичних, морфологічних і синтаксичних елементів під час аналізу художніх текстів дає змогу учням зрозуміти авторський задум і виразно користуватися власним мовленням. Визначення стилістичних фігур, аналіз експресивності синтаксичних конструкцій і використання логічних зв'язок сприяють розвитку усного й письмового мовлення.

4. Організація навчальної діяльності

Навчальні заняття можуть включати інтерпретаційне читання, літературний аналіз, тематичні дискусії, індивідуальні та групові проєкти, написання есе й портфоліо, а також усні презентації. Учитель поєднує традиційні та інтерактивні методи, щоб забезпечити активну участь учнів у навчанні та розвиток їхніх комунікативних і критичних умінь.

5. Міжкультурний підхід

Викладання української мови передбачає порівняння культурних перспектив української та світової літератури, аналіз ідентичнісних цінностей і обговорення стереотипів. Міжкультурний діалог розвивається через літературні та медіатексти, сприяючи формуванню толерантності та емпатії.

6. Використання цифрових технологій

Цифрові технології підтримують керований онлайн-пошук інформації, створення мультимедійних презентацій і аналіз аудіовізуальних медіадискурсів. Освітні платформи забезпечують швидкий зворотний зв'язок і формувальне оцінювання, допомагаючи учням відстежувати власний прогрес.

7. Оцінювання навчання

Оцінювання є безперервним і формувальним, орієнтованим на поступ учнів. Воно включає портфоліо, проєкти, есе, усні презентації та робочі завдання, які оцінюються за чіткими й відомими учням критеріями. Самооцінювання та взаємооцінювання доповнюють цей процес, стимулюючи рефлексію та співпрацю.

8. Адаптація дидактичного підходу

З урахуванням різноманітності учнів навчальні завдання розподіляються відповідно до їхнього рівня, а зміст пристосується до педагогічного відділу. Враховується попередній досвід учнів, а підтримка формування власної критичної позиції стає ключовим елементом навчального процесу.

Висновок

Викладання української мови та літератури в середній школі поєднує традиційні й інтерактивні методи, інтеграцію мови та літератури, використання автентичних і цифрових ресурсів, а також безперервне, адаптоване оцінювання. Такий підхід сприяє формуванню стійких комунікативних умінь, критичного мислення та міжкультурної рефлексії, створюючи мотивувальне, інклюзивне й активне освітнє середовище.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Міністерство освіти – Навчальна програма з дисципліни «Українська рідна мова та література», XI-ий клас, спільний базовий навчальний план і спеціалізований навчальний план, Бухарест.
2. Міністерство освіти – Національний курикулум. Методичні орієнтири для впровадження компетентнісно орієнтованого навчання.
3. Чергіт, І. – Методи навчання, Дидактичне і Педагогічне Видавництво, Бухарест.
4. Кукош, К. – Педагогіка, Видавництво «Поліром», Ясси.
5. Пенішоара, І.-О. – Ефективна комунікація, Видавництво «Поліром», Ясси.
6. Думітру, І. Ал. – Розвиток критичного мислення та активне навчання, Західне Видавництво , Тімішоара.
7. Дидактика рідної мови і літератури в доуніверситетській освіті, за ред. М. Іонеску, Видавництво EDP.
8. Дидактичні стратегії розвитку комунікативних компетентностей, Дидактичне і Педагогічне Видавництво.
9. Захарія, С. – Дидактика читання і формування комунікативних компетенцій, Бухарест.
10. Франко, І. – Вибрані твори.
11. Українка, Л. – Поезії та драми.
12. Коцюбинський, М. – Проза.
13. Кобилянська, О. – «Земля».
14. Стефаник, В. – Новели.
15. Еко, У. – «Ім’я троянди», переклад українською мовою.
16. Біблія – Псалми Давида.
17. Шевченко, Т. – Псалми.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 149A

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura ucraineană maternă
Literație și scriere creativă

Clasa a XII-a
trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 149A
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană maternă - Literație și scriere creativă*, clasa a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar, este elaborată în conformitate cu prevederile Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu planurile-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6932/2025, precum și cu documentele de politică educațională europene privind formarea competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, stabilite prin Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Disciplina Limba și literatura ucraineană maternă contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă, precum și la formarea unor deprinderi și abilități care sprijină învățarea pe tot parcursul vieții și participarea activă la viața socială și culturală.

În cadrul disciplinei Limba și literatura ucraineană maternă, elevii își dezvoltă capacitatea de a analiza și interpreta texte literare și nonliterare, de a formula opinii argumentate și de a utiliza limba ucraineană în mod corect și adecvat în diferite contexte de comunicare. Contactul cu opere reprezentative ale literaturii ucrainene și universale contribuie la dezvoltarea sensibilității estetice, la consolidarea identității culturale și la manifestarea interesului pentru diversitatea formelor de expresie artistică.

Aceste finalități își găsesc corespondent, în principal, în domeniul Comunicare în limba maternă, așa cum este acesta definit în documentele Uniunii Europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, precum și în competențele transversale din domeniile A învăța să înveți, Competențe sociale și civice, Spirit de inițiativă și antreprenoriat și Conștientizare și exprimare culturală.

Continuitatea față de programele anterioare de Limba și literatura ucraineană (pentru învățământul primar, gimnazial și ciclul inferior al liceului) este asigurată prin paradigma comunicativ-funcțională a disciplinei. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării și al literaturii, în vederea consolidării competențelor de comunicare orală și scrisă și a deprinderilor de lectură (capacitatea de a înțelege și interpreta textele, de a deveni un cititor competent și autonom, precum și capacitatea de a înțelege dintr-o perspectivă personală viziunea despre lume, despre condiția umană sau despre artă exprimată în textele studiate).

De asemenea, în ciclul superior al liceului, în activitatea didactică se va pune un accent deosebit pe stăpânirea normelor literare ale limbii ucrainene și pe competențele de documentare pe care trebuie să le demonstreze elevii la finalizarea studiilor liceale. În acest context, se va insista asupra realizării unor studii de caz (opere, curente literare, scriitori, personaje), în cadrul cărora elevii vor lucra direct pe texte, analizând, interpretând și contextualizând operele sau curentele literare studiate.

În consecință, principiile care fundamentează această programă sunt:

- *dezvoltarea capacității de a utiliza limba ucraineană în contexte autentice de comunicare;*
- *urmărirea unui set unitar și coerent de finalități ale studiului disciplinei;*
- *adoptarea unui model didactic coerent, în cadrul căruia accentul se deplasează de la simpla acumulare de cunoștințe către formarea de competențe și atitudini;*
- *asigurarea caracterului flexibil și actual al studierii limbii materne prin conectarea sa la realitățile vieții cotidiene;*
- *abordarea integrată a domeniilor disciplinei: textul literar sau temele din domeniul literaturii devin nuclee care generează discutarea unor aspecte de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă) sau exersarea comunicării orale și scrise;*
- *aplicarea unei abordări funcționale și comunicative a limbii;*
- *formarea unei exprimări orale și scrise clare, corecte și expresive;*
- *selecția unor conținuturi adaptate vârstei și intereselor elevilor;*
- *formularea unor recomandări metodologice pentru aplicarea curriculumului și evaluarea elevilor.*

Un aspect important al programei este flexibilitatea listei de lecturi, care permite adaptarea selecției la specificul clasei, la nivelul de competență și la interesele elevilor. Profesorul are libertatea de a alege texte reprezentative din literatura ucraineană și universală care să stimuleze curiozitatea și interesul pentru lectură.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura ucraineană maternă are următoarea structură:

1. ***Notă de prezentare***
2. ***Competențe generale*** *– abilități de comunicare și competențe cognitive care vizează comunicarea orală, înțelegerea și exprimarea verbală, înțelegerea și interpretarea textelor scrise, redactarea textelor scrise, precum și sensibilitatea și discernământul în utilizarea limbajului*
3. ***Competențe specifice*** *– domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării*
4. ***Domenii de conținut și conținuturi de învățare*** *care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice.*
5. ***Exemple și activități de învățare –*** *activități care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținuturilor.*
6. ***Sugestii metodologice*** *– orientări pentru proiectarea și realizarea activităților de predare–învățare–evaluare*
7. ***Referințe bibliografice.***

În concluzie, disciplina Limba și literatura ucraineană maternă oferă un spațiu al dialogului intercultural, al reflecției estetice și al gândirii libere. Prin intermediul acestei programe, elevii sunt pregătiți să devină cetățeni activi, conștienți de valorile propriei culturi și deschiși spre diversitate, capabili să contribuie responsabil și creativ la viața comunității și a lumii contemporane.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.**
CG2	**Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.**
CG3	**Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.**
CG4	**Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.**

CLASA a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a XII-a

CS 1.1. Integrarea strategiilor de receptare și analiză pentru construirea unor interpretări personale coerente ale textelor, adaptate contextelor complexe de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea strategiilor de analiză textuală în interpretarea mesajelor complexe;*
- *corelarea informațiilor, ideilor și perspectivelor din texte diferite;*
- *formularea unor interpretări personale argumentate;*
- *adaptarea interpretării la contexte culturale, sociale și civice diverse;*
- *susținerea interpretărilor prin argumente și exemple relevante.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *realizarea unei analize comparative între două texte literare sau nonliterare, prin integrarea strategiilor de interpretare studiate;*
- *elaborarea unui comentariu critic asupra unui text literar, susținut prin argumente și exemple relevante;*
- *proiectarea unei activități didactice pentru ciclul primar, bazată pe interpretarea unui text literar.*

CS 1.2. Construirea unor mesaje complexe, bine argumentate, prin integrarea critică a informațiilor din surse diverse

Trunchiul comun (TC)

- *selectarea și integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *organizarea argumentelor într-o structură coerentă și eficientă;*
- *formularea mesajelor adaptate scopului, contextului și publicului;*

Clasa a XII-a

- *justificarea alegerii surselor și a strategiilor de comunicare;*
- *revizuirea mesajelor în vederea creșterii clarității și impactului.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unui eseu argumentativ bazat pe integrarea informațiilor din surse literare și culturale diverse;*
- *realizarea unei prezentări tematice în care sunt sintetizate și evaluate critic informații din mai multe surse;*
- *elaborarea unui material explicativ destinat elevilor din ciclul primar, pe baza informațiilor selectate critic.*

CS 1.3. Construirea unor poziții critice și etice față de mesaje și practici discursive, cu asumarea impactului social al comunicării.

Trunchiul comun (TC)

- *formularea unor poziții personale față de mesaje publice și discursuri sociale;*
- *argumentarea pozițiilor din perspectivă etică și civică;*
- *evaluarea consecințelor sociale ale comunicării;*
- *raportarea critică la practici discursive problematice;*
- *asumarea responsabilității față de impactul comunicării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analizarea critică a unor mesaje media sau discursuri publice din perspectiva valorilor etice și civice;*
- *redactarea unui text argumentativ în care elevii își exprimă poziția față de o temă socială sau culturală;*
- *realizarea unui studiu de caz privind impactul social al comunicării în contexte educaționale.*

CS 1.4. Crearea unor produse media sau multimodale pentru comunicare eficientă și responsabilă în contexte sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *proiectarea unor produse media sau multimodale (text, imagine, audio, video);*
- *integrarea mesajului verbal și nonverbal în mod coerent;*
- *adaptarea produsului media la public și scop;*
- *evaluarea impactului comunicării realizate;*
- *revizuirea produsului media din perspectiva responsabilității sociale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *realizarea unui produs multimedia (prezentare digitală, poster sau material video) dedicat unei opere sau unui autor studiat;*
- *elaborarea unui proiect educațional digital destinat elevilor din ciclul primar;*
- *evaluarea și revizuirea unui produs media din perspectiva clarității mesajului și a responsabilității sociale.*

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a XII-a

CS 2.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a limbajului pentru construirea unor enunțuri adecvate și eficiente în contexte complexe.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă a limbajului în contexte academice, sociale și civice;*
- *adaptarea discursului la situații de comunicare complexe;*
- *asumarea responsabilității pentru efectele comunicării proprii;*
- *revizuirea enunțurilor pentru creșterea preciziei și impactului;*
- *argumentarea alegerilor lingvistice realizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *formularea și susținerea unor intervenții orale argumentate în contexte academice sau educaționale;*
- *realizarea unor simulări de situații didactice în care elevii adaptează limbajul la nivelul de înțelegere al elevilor din ciclul primar;*
- *analizarea și revizuirea unor enunțuri sau discursuri din perspectiva clarității, corectitudinii și responsabilității comunicării.*

CS 2.2. Elaborarea de texte complexe, coerente și argumentate, adaptate scopului și publicului

Trunchiul comun (TC)

- *elaborarea de texte argumentative complexe;*
- *structurarea riguroasă a ideilor și argumentelor;*
- *integrarea surselor în mod critic și responsabil;*
- *adaptarea textului la publicul-țintă;*
- *revizuirea textului pentru optimizarea coerenței și expresivității.*

Clasa a XII-a

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unui eseu argumentativ privind o temă culturală sau educațională, pe baza unor surse literare și critice;*
- *realizarea unui text explicativ sau informativ destinat elevilor din ciclul primar, cu adaptarea limbajului la nivelul publicului;*
- *revizuirea și restructurarea unor texte redactate, în vederea îmbunătățirii coerenței și expresivității.*

CS 2.3. Valorificarea creativă și personală a limbajului în producții scrise și orale cu relevanță culturală și civică.

Trunchiul comun (TC)

- *realizarea de producții scrise și orale cu mesaj personal;*
- *valorificarea limbajului expresiv în contexte culturale și civice;*
- *integrarea valorilor și atitudinilor personale în discurs;*
- *evaluarea impactului comunicării asupra publicului;*
- *asumarea identității discursive proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *redactarea unor texte creative inspirate din temele sau motivele literare studiate;*
- *realizarea unei prezentări orale sau a unui discurs pe o temă culturală sau civică;*
- *elaborarea unui proiect educațional care valorifică texte literare în activități destinate elevilor din ciclul primar.*

CS 2.4. Integrarea critică a resurselor lingvistice și informaționale în producerea unor texte autonome.

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea critică a informațiilor din surse multiple;*
- *evaluarea credibilității și relevanței surselor;*
- *realizarea de texte autonome, bine documentate;*
- *respectarea normelor etice privind utilizarea surselor;*
- *revizuirea textelor din perspectiva coerenței și responsabilității.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *realizarea unui text argumentativ sau analitic care integrează informații din surse literare și culturale diverse;*
- *analizarea critică a unor surse de informare și selectarea celor relevante pentru redactarea unui text;*
- *elaborarea unui proiect documentar (portofoliu sau prezentare) privind un autor sau o operă literară.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a XII-a

CS 3.1. Participarea responsabilă și asumată la interacțiuni orale și scrise în contexte sociale, culturale și civice.

Trunchiul comun (TC)

- *participarea activă și responsabilă la dezbateri, mese rotunde sau consultări simulate pe teme sociale, culturale și civice;*
- *implicarea în proiecte educaționale sau comunitare care presupun comunicare publică organizată (campanii, prezentări, inițiative civice);*
- *formularea și exprimarea unor poziții personale asumate, în contexte publice sau semi-publice;*
- *reflecția scrisă asupra rolului propriu în procesul de comunicare civică.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza critică și reflexivă a propriei participări și a celorlalți în diverse situații de comunicare orală și scrisă, în contexte sociale și culturale;*
- *evaluarea eficienței comunicării și a calității cooperării în interacțiuni formale și informale, utilizând criterii explicite de autoevaluare și evaluare colegială;*
- *elaborarea de texte argumentative, rapoarte sau reflecții critice privind claritatea, coerența și impactul mesajelor transmise în diferite contexte educaționale și sociale;*
- *adaptarea strategică a discursului oral și scris la tipul de public, scopul comunicării și contextul sociocultural, demonstrând flexibilitate și competență comunicativă avansată.*

CS 3.2. Utilizarea autonomă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea autonomă și flexibilă a strategiilor de ascultare activă și feedback în dialoguri complexe;*
- *gestionarea situațiilor de comunicare sensibile sau conflictuale prin dialog și argumentare;*
- *autoreglarea comportamentului comunicativ în funcție de context și interlocutor;*

Clasa a XII-a

– *analiza critică a eficienței strategiilor de comunicare utilizate.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *evaluarea critică a strategiilor de ascultare activă și de clarificare utilizate în situații diverse de comunicare orală, în contexte culturale și sociale;*
– *analizarea impactului feedback-ului asupra clarității, coerenței și eficienței comunicării, în interacțiuni formale și informale;*
– *formularea de reflecții argumentate privind eficiența strategiilor de comunicare și cooperare, cu raportare la contexte educaționale, sociale și culturale variate ;*
– *propunerea și aplicarea de soluții și tehnici de îmbunătățire a comunicării și cooperării, adaptate la nevoile și caracteristicile interlocutorilor.*

CS 3.3. Construirea și susținerea unor poziții argumentate în contexte culturale, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

– *construirea unor discursuri argumentative complexe pe teme civice, culturale sau de interes public;*
– *susținerea publică a unor poziții prin argumente, contraargumente și exemple relevante;*
– *formularea de propuneri și soluții argumentate pentru probleme identificate;*
– *evaluarea coerenței, relevanței și impactului argumentării proprii.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *analiza critică a argumentelor și contraargumentelor utilizate în situații variate de comunicare orală și scrisă, în contexte culturale și sociale;*
– *evaluarea coerenței, relevanței și validității exemplelor și dovezilor folosite pentru susținerea unei poziții;*
– *formularea de recomandări și reformularea argumentativă a propriilor poziții, în vederea creșterii clarității, persuasivității și eficienței discursului în contexte educaționale și culturale ;*
– *compararea și integrarea diferitelor perspective și surse de informare pentru consolidarea argumentației și dezvoltarea unui discurs echilibrat și informat.*

CS 3.4. Utilizarea flexibilă și responsabilă a registrelor de limbaj în contexte diverse de comunicare.

Trunchiul comun (TC)

– *adaptarea discursului la contexte publice, instituționale și media;*
– *utilizarea responsabilă și etică a limbajului în spațiul public și digital;*
– *analiza mesajelor publice din perspectiva adecvării registrului și a impactului social;*
– *reformularea mesajelor pentru creșterea clarității, responsabilității și eficienței comunicative.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *identificarea modului în care limbajul este folosit în funcție de situație și de interlocutor, în diferite contexte de comunicare;*
– *aprecierea felului în care un mesaj este înțeles, în funcție de modul în care este adaptat la public și la scopul comunicării;*
– *rescrierea și ajustarea mesajelor astfel încât să fie mai clare, mai potrivite situației și mai ușor de înțeles ;*
– *evaluarea impactului stilului și tonului comunicării asupra receptării mesajului și ajustarea acestora pentru a asigura o comunicare eficientă și adecvată contextului.*

CG 4. Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a XII-a

CS 4.1. Utilizarea autonomă și responsabilă a normelor limbii în contexte academice, sociale și civice.

Trunchiul comun (TC)

– *utilizarea autonomă a normelor gramaticale, ortografice și stilistice în contexte academice, sociale și civice;*
– *redactarea de texte complexe (eseu argumentativ, discurs public, articol de opinie), cu respectarea riguroasă a normelor limbii;*
– *autoreglarea limbajului în funcție de context, scop și public;*
– *evaluarea critică a corectitudinii și adecvării limbajului utilizat în producții proprii și publice.*

Curriculum de specialitate (CS):

– *analizarea corectitudinii și potrivirii limbajului în texte și în comunicarea orală, în funcție de situație;*
– *identificarea și explicarea greșelilor de limbă, ținând cont de context și de regulile de exprimare;*
– *formularea de observații și sugestii pentru îmbunătățirea exprimării, astfel încât mesajele să fie mai clare și mai corecte;*
– *utilizarea conștientă și corectă a limbii în producerea de mesaje proprii, adaptate situației și scopului comunicării.*

CS 4.2. Integrarea conștientă a structurilor lingvistice pentru rafinarea expresivității și preciziei discursului.

Clasa a XII-a

Trunchiul comun (TC)

- *integrarea strategică a structurilor lingvistice pentru rafinarea discursului;*
- *adaptarea expresivității limbajului la intenția comunicativă;*
- *construirea unor texte elaborate, coerente și precise din punct de vedere stilistic;*
- *revizuirea discursului propriu pentru optimizarea clarității, expresivității și preciziei.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *analiza rolului structurilor lingvistice în construirea sensului și expresivității mesajelor în comunicarea orală și scrisă la nivel liceal;*
- *examinarea valorii expresive și funcționale a construcțiilor lexicale și sintactice utilizate în texte și discursuri ale elevilor de liceu;*
- *formularea de reflecții și recomandări privind utilizarea adecvată a structurilor lingvistice pentru claritatea, coerența și atractivitatea mesajelor transmise în contexte educaționale și culturale;*
- *compararea și evaluarea efectelor diferitelor structuri lingvistice asupra impactului comunicativ și persuasiv al mesajelor, cu propunerea de strategii de îmbunătățire.*

CS 4.3. Valorificarea strategică a resurselor lingvistice în producerea unor mesaje cu impact personal și public.

Trunchiul comun (TC)

- *utilizarea vocabularului și a structurilor expresive în mesaje cu impact personal și public;*
- *elaborarea de discursuri argumentative și persuasive pe teme sociale și civice;*
- *evaluarea eficienței limbajului utilizat în contexte reale de comunicare publică;*
- *adaptarea mesajului în funcție de reacțiile receptorilor și de impactul comunicării.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *selectarea și utilizarea conștientă a resurselor lexicale, sintactice și stilistice pentru crearea unor mesaje coerente, clare și persuasive;*
- *adaptarea limbajului și tonului în funcție de publicul țintă și de scopul comunicării, pentru maximizarea impactului mesajului;*
- *evaluarea efectului discursului asupra receptorilor și ajustarea strategiilor lingvistice pentru a spori relevanța și persuasivitatea mesajelor;*
- *elaborarea de texte și prezentări care combină creativitatea și precizia lingvistică, cu scopul de a transmite idei originale și memorabile în contexte personale și publice.*

CS 4.4. Integrarea elementelor culturale și interculturale în construcții discursive proprii, cu relevanță socială și civică.

Trunchiul comun (TC)

- *construirea de discursuri care reflectă conștient identitatea culturală proprie;*
- *integrarea referințelor culturale în texte cu relevanță socială și civică;*
- *promovarea dialogului intercultural prin utilizarea responsabilă a limbajului;*
- *evaluarea impactului cultural și social al discursului propriu în contexte interculturale.*

Curriculum de specialitate (CS):

- *identificarea și integrarea elementelor culturale și interculturale relevante în textele și discursurile proprii, pentru a evidenția diversitatea valorilor și perspectivelor sociale;*
- *analizarea modului în care referințele culturale și interculturale contribuie la coerența, relevanța și impactul mesajelor în contexte sociale și civice;*
- *formularea de texte și prezentări care reflectă înțelegerea și respectul față de diversitatea culturală, demonstrând sensibilitate interculturală;*
- *evaluarea critică a propriilor construcții discursive în raport cu standardele de comunicare civică și culturală, propunând ajustări pentru claritate, persuasivitate și responsabilitate socială.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
Comunicare orală	– Comunicarea orală ca practică socială și civică: rolul comunicării în spațiul public; relația dintre discurs, putere, responsabilitate și impact social. – Discursul public și instituțional: structura discursului argumentativ public (introducere – problematizare – argumentare – concluzie); adaptarea mesajului la contexte academice, civice și media. – Poziționare și asumare discursivă: formularea și susținerea unor poziții personale asumate în contexte sociale și civice. – Interacțiuni orale cu impact public: dezbateri civice, mese rotunde, consultări simulate, interviuri; gestionarea cooperării și a conflictului. – Registre și etică a comunicării: utilizarea responsabilă a registrelor formal, academic, media și digital; respectarea normelor etice. – Mesaje media orale: analiză critică și producere de discursuri audio-video (interviu, podcast, discurs public), din perspectiva impactului social și a responsabilității civice. – Observații: accent pe asumare, responsabilitate și participare civică, nu doar pe eficiență comunicativă.	– Dezvoltarea abilităților de comunicare orală într-o societate democratică. – Comunicarea ca instrument de participare civică și implicare comunitară – Exprimarea opinilor și valorilor personale în context social și civice. – Formularea și susținerea unor poziții asumate prin argumente pertinente – Participarea la dezbateri pe teme educaționale utilizând argumente clare, concise și adecvate . – Dezvoltarea unui dialog social în spațiul public: dezbateri, mitinguri, conferințe, social media, talk-show-uri – Accent pe asumare, responsabilitate și participare civică , nu doar pe eficiența comunicării . Abordare reflexivă și critică a discursului oral . Învățare prin practici comunicative autentice și simulări civice .
Scriere și redactare	– Scrierea ca act civic și responsabil: planificarea, redactarea și revizuirea textelor cu impact public. – Texte cu funcție publică și civică: eseu argumentativ, articol de opinie, discurs scris, propunere civică, manifest, petiție. – Argumentare complexă: formularea poziției, susținerea prin argumente și contraargumente, propunerea de soluții. – Integrarea responsabilă a surselor: selecție critică, citare corectă, respectarea normelor etice. – Adaptarea stilului și registrului la public, scop și context instituțional sau media. – Revizuirea textului din perspectiva impactului social și etic. Observații: se consolidează redactarea autonomă, reflexivă și civică.	– Crearea unui plan de redactare pentru un text cu scop civic , urmat de sesiuni de revizuire pentru îmbunătățirea clarității și impactului. – Aplicarea de structuri și stiluri de redactare pentru texte care au o funcție publică și civică, cu scopul de a influența și a contribui la schimbarea socială(eseu argumentativ,articol de opinie, discurs scris, opinie civică). – Aplicarea unor tehnici de argumentare eficientă, inclusiv formularea unei poziții, susținerea prin argumente și contraargumente și propunerea de soluții. – Analiza efectului potențial al unui text asupra comunității, asupra percepțiilor publicului și asupra schimbării sociale. – Crearea unui portofoliu de texte civice redactate , care să includă eseuri, articole de opinie, și petiții, pentru a evalua progresul și dezvoltarea abilităților de scriere civică.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
Lectură	- Lectura critică a discursului public: identificarea intenției, poziționării și strategiilor persuasive. - Interpretarea mesajelor complexe: texte literare, nonliterare și media cu relevanță socială și civică. - Analiza relației mesaj – context – impact: efectele comunicării asupra comunității și receptorului. - Compararea perspectivelor din surse diferite (texte scrise, media, discursuri publice). - Construirea unei interpretări personale asumate, susținute prin argumente și exemple. - Evaluarea etică a mesajelor și practicilor discursive. Observații: accent pe interpretare critică, responsabilitate și poziționare civică.	– Analiza unui discurs public pentru a identifica intențiile, poziționarea și strategiile persuasive, urmată de discuții și reflecții asupra modului în care aceste strategii influențează percepția publicului. – Analiza unui articol de opinie sau a unui text literar cu tematică socială (ex. un roman sau o piesă de teatru cu subiecte politice sau civice), în vederea identificării valorilor și mesajelor implicite. – Analizarea unui articol de știri sau a unui eveniment mediatic. – Compararea a două articole din surse media diferite care abordează același subiect – Evaluarea unui discurs public din perspectiva eticii și a responsabilității, analizând dacă respectă principiile unui discurs civilizat și responsabil. – Crearea unui echilibru între exprimarea liberă a opiniilor și respectarea normelor etice și civice
Elemente de construcție a comunicării	- Norme ale limbii aplicate autonom în contexte academice, sociale și civice. - Structuri lingvistice complexe utilizate strategic pentru claritate, precizie și impact. - Coerență și coeziune în discursuri argumentative și persuasive. - Resurse lexicale și stilistice pentru exprimarea poziției și a valorilor personale. - Rafinarea expresivității în funcție de intenția comunicativă și de public. Observații: nivel avansat, orientat spre autoreglare și responsabilitate lingvistică.	– Scrierea unui eseu academic și a unui articol de opinie despre aceeași temă, observând diferențele în utilizarea normelor limbii în fiecare context. – Crearea unui discurs persuasiv folosind structuri complexe, în care se argumentează o poziție personală asupra unui subiect de actualitate (de exemplu, schimbările climatice sau drepturile omului). – Alegerea unui vocabular adecvat contextului (formal, informal, academic, civic) și adaptarea acestuia pentru a exprima opinii clare și argumentate. – Autoreglarea în procesul de învățare a limbii și pentru a stimula responsabilitatea lingvistică, atât în contexte academice, cât și în cele sociale și civice.
Elemente de interculturalitate	- Identitate culturală și discurs: exprimarea conștientă a identității proprii în contexte publice. - Dialog intercultural: compararea perspectivelor culturale și civice din texte și discursuri. - Analiza critică a stereotipurilor și prejudecăților în mass-media și discursul public. - Utilizarea limbajului ca instrument de mediere culturală și civică. - Responsabilitate socială și etică a comunicării într-o societate diversă.	– Dezvoltarea capacității de a exprima și reprezenta conștient propria identitate culturală în diverse contexte publice, respectând pluralitatea și diversitatea opiniilor. – Analizarea unui text literar sau articol de opinie despre diversitatea culturală, urmată de o dezbatere în care partcipanții discută cum diferitele culturi percep aceleași subiecte. – Analiza unui spot publicitar sau articol de știri care promovează un stereotip sau prejudecată, urmată de un exercițiu de re-scriere a textului pentru a elimina prejudecățile și a promova diversitatea.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitat
	Observații: nivel asumativ și reflexiv, cu accent pe participare civică și dialog intercultural.	– Responsabilitatea socială a vorbitorului în spațiul public și digital – Abordare sumativă și reflexivă , centrată pe experiența elevilor, participare civică , gândire critică și dialog intercultural. Utilizarea dezbaterii, studiilor de caz, analizelor de discurs și proiectelor colaborative.

Detalierea Conținuturilor Clasa a XII-a:
RECOMANDĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

I. Conținuturi din domeniul literaturii

Studiul literaturii vizează dezvoltarea competențelor de lectură, interpretare, analiză critică și raportare a textului literar la contexte culturale, istorice și civice, precum și formarea capacității de exprimare a unor opinii argumentate.

1. Literatura ucraineană contemporană – poezie

- Poezia contemporană: selecție de 4–6 texte reprezentative, aparținând unor autori canonici și/sau relevanți pentru perioada postbelică și contemporană (de exemplu: Павло Тичина, Іван Драч, Василь Стус, Іван Ковач).
- Tematici și motive recurente: identitate, libertate, memorie, rezistență culturală, condiția umană.
- Limbaj poetic și expresivitate: imagini artistice, simboluri, voci lirice.
- Poezia ca formă de discurs cultural și civico-etic.

Studiu de caz: Generația sacrificiului în literatură și arte (abordare interdisciplinară: literatură, arte plastice, istorie culturală).

2. Curente și orientări literare contemporane

- Repere teoretice și estetice ale curentelor literare contemporane: simbolism, impressionism, neoclassicism (prezentare sintetică).
- Elemente de continuitate și ruptură față de tradiția literară.
- Raportarea textului literar la contextul socio-cultural.

Dezbatere: Trăsături comune și diferențe între curentele literare contemporane.

3. Literatura ucraineană contemporană – proză

- Proza contemporană: selecție de 3–4 texte (fragmente sau opere integrale), reprezentative pentru proza istorică, socială (de exemplu: Павло Загребельний, Олесь Гончар, Ліна Костенко).
- Strategii narative și construcția personajului.
- Relația dintre ficțiune, istorie și memorie colectivă.
- Proza ca formă de reflecție civică și identitară.

Studiu de caz: Pagini de istorie și memorie culturală în proza istorică ucraineană.

4. Dramaturgia contemporană

- Dramaturgia ucraineană modernă: selecție de 2 texte (dramă și comedie), aparținând unor autori reprezentativi (de exemplu: Володимир Винниченко, Євген Плужник).
- Specificul discursului dramatic: dialog, conflict, situație scenică.
- Teatrul ca spațiu al reflecției sociale și civice.

5. Deschideri spre literatura universală

- Texte din literatura universală corelate tematic și valoric cu literatura ucraineană studiată (de exemplu: W. Shakespeare – „Sonete”, texte religioase fundamentale precum „Cartea lui Iov”).
- Elemente de comparatism literar: teme, motive, valori, tipuri de discurs.

II. Conținuturi din domeniul limbă și comunicare

Studierea limbii ucrainene urmărește formarea competențelor de utilizare corectă, adecvată și responsabilă a limbii în contexte variate de comunicare orală și scrisă, cu accent pe funcționalitate, reflecție și impact social.

A. Conținuturi din domeniul comunicării

- Tehnici de documentare și selecție a informației (surse tipărite și digitale).
- Prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări sau documentări.
- Strategii de comunicare în monolog și dialog.
- Construirea și susținerea unei argumentații orale.
- Dezbaterea: reguli, roluri, strategii argumentative.
- Adecvarea discursului oral la contexte diverse (academic, civic, media).
- Comunicarea orală în spațiul public: responsabilitate și impact social.

B. Conținuturi din domeniul limbii

- Limba literară: normă și uz; dinamica limbii contemporane.
- Registrele limbii și adaptarea discursului.
- Variante lingvistice (ortoepice, morfologice, stilistice).
- Neologisme: împrumuturi și creații interne.
- Corectitudine, claritate și expresivitate în comunicarea orală și scrisă.
- Observație: Nr. minim de texte pentru studiul aprofundat: 9 — 12 texte de bază

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice vizează realizarea competențelor generale și specifice prevăzute de programă, printr-un demers didactic centrat pe elev, pe procesul învățării și pe utilizarea comunicării orale în contexte sociale, civice și publice.

1. Principii generale de organizare a demersului didactic

Activitatea didactică se va desfășura în acord cu principiile educației centrate pe competențe, având în vedere:

- centrarea pe elev și pe activitatea acestuia;
- caracterul funcțional și aplicativ al învățării;
- corelarea conținuturilor cu situații reale de comunicare;
- valorificarea dimensiunii formative și reflexive a evaluării.

Profesorul va adapta demersul didactic la particularitățile de vârstă, nivelul de dezvoltare și nevoile educaționale ale elevilor, având rol de organizator, facilitator și mediator al procesului de învățare.

2. Centrarea pe elev și pe procesul învățării

Finalitățile disciplinei se realizează eficient prin centrarea pe procesul învățării și pe activitatea elevului. Elevii vor fi implicați activ în situații de comunicare orală care presupun participare, reflecție și asumarea propriului discurs.

Activitățile didactice vor favoriza:

- exprimarea opiniilor personale;
- argumentarea și contraargumentarea;
- dialogul și cooperarea;
- asumarea responsabilității comunicative.

3. Caracterul funcțional, practic și aplicativ al predării–învățării

Conținuturile prevăzute de programă vor fi abordate ca **mijloace de realizare a competențelor**, și nu ca scopuri în sine. Predarea–învățarea va avea un caracter funcțional, practic și aplicativ, urmărindu-se utilizarea limbajului în contexte concrete de comunicare orală.

Normele limbii ucrainene vor fi însușite și consolidate prin aplicarea lor în activități de receptare, producere și interacțiune orală, în conformitate cu regulile comunicării corecte și adecvate.

4. Situații de învățare și tipuri de activități recomandate

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor activități de învățare variate, precum:

- analiza discursurilor orale din spațiul public, instituțional și media;
- dezbateri civice și academice;
- mese rotunde și consultări publice simulate;
- interviuri și prezentări orale;
- proiecte individuale și de grup cu finalitate civică.

Activitățile vor fi organizate astfel încât să favorizeze interacțiunea, cooperarea și gestionarea diferențelor de opinie.

5. Dimensiunea critică și etică a comunicării

Demersul didactic va integra analiza critică a mesajelor orale, urmărind dezvoltarea gândirii critice și a capacității de interpretare a discursului.

Elevii vor fi sprijiniți să:

- identifice intențiile comunicative;
- recunoască strategiile argumentative și persuasive;
- evalueze impactul social al discursului;

- respecte normele etice ale comunicării orale.

6. Registrele limbajului și adaptarea discursului

Procesul de predare–învățare va urmări formarea capacității elevilor de a utiliza registrele limbajului (formal, academic, instituțional, media, digital) în mod adecvat situației de comunicare.

Se vor propune activități de:

- recunoaștere și analiză a registrelor de limbaj;
- adaptare și reformulare a mesajului;
- utilizare responsabilă a limbajului în contexte publice.

7. Evaluarea

Evaluarea va avea caracter inițial, continuu și sumativ și va urmări progresul elevilor în realizarea competențelor prevăzute de programă.

Se recomandă utilizarea unor metode și instrumente variate de evaluare:

- observarea sistematică a comportamentului comunicativ;
- portofoliul;
- proiectul;
- studiul de caz;
- autoevaluarea și evaluarea reciprocă.

Criteriile de evaluare vor viza corectitudinea și coerența discursului, pertinența argumentării, adecvarea la context, respectarea normelor lingvistice și etice.

8. Corelări interdisciplinare și deschiderea către comunitate

Se recomandă corelarea activităților de învățare cu alte discipline din aria curriculară (educație civică, istorie, educație media), precum și raportarea la situații reale din comunitate, în vederea dezvoltării participării civice și a responsabilității sociale.

Sugestiile metodologice au caracter orientativ și pot fi adaptate de cadrul didactic în funcție de specificul clasei și de contextul educațional.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Грушевський Михайло Історія української літератури. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка http://litopys.kiev.ua/ (http://litopys.org.ua/) 10.III.2003.
2. Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип (1997). Український садочок: Читанка, Видавництво Смолоскип, Київ.
3. Reboşapcă I. (1997), Antologie de literatură ucraineană. Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti
4. Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare, Diviziunea Politici lingvistice Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Chișinău, 2003.
5. Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. The CEFR Companion Volume with New Descriptors, Strasbourg, Council of Europe, 2018, disponibil pe:https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989.
6. Cadrul european pentru studiul literaturii în învăţământul secundar (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers): http://ro.literaryframework.eu
7. Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică: https://ccd.intercultural.ro
8. CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți, parte integrantă a Strategiei Europa 2020.
9. Programă şcolară pentru clasa a XII-a ciclul inferior al liceului, Programa a fost aprobată prin Ordin al ministrului educaţiei, cercetării şi tineretului nr. 3458/ 09.03.2004.
10. Програма загальноосвітньої школи для учнів 1-4 класів. – Поч. школа.- 2006. (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-546290-08#Text)
11. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти т.-Т.1. –К.: Радянська школа. (https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011662)
12. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: Посіб. Для вчителя. К.: Освіта, 2007. (https://school7.koha.org.ua/bib/286)
13. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи.- К.: Абрис, 1997. (https://ualibrarium.narod.ru/human/pedagogics/09/savchenko-dydaktyka-pochatkova-shkola.html)

14.Білодід І. К. (ред.) -Сучасна українська літературна мова. – Київ, 1970.
15.Кочерган М. П.- Вступ до мовознавства. – Київ, 2001.
16.Русанівський В. М. - Культура української мови. – Київ, 1990.
17. Український правопис. – Чинне видання. – Київ, 2019.
18.Ільницький М. - Українська література кінця XX – початку XXI століття. – Київ, 2007.
19. Дзюба І. - Література і культура. – Київ, 1998.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 149Б

Навчальна програма з

УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ/ Грамотність і творче письмо

для XII- ого класу
Загальна частина та профільна частина (ЗЧ + ПЧ)

педагогічний відділ,
спеціалізація педагогіка початкової освіти

Ліцейна освіта

- 2026 –

Додаток № 149 Б
Навчальна програма
«*Української рідної мови та літератури*» Грамотність і творче письмо, XII-ий клас, загальна та профільна навчальна частина (ЗЧ+ПЧ)

- *Педагогічний відділ, спеціалізація з педагогіки початкової освіти*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з предмету «Українська мова і література (рідна)», професійний напрям, педагогічний відділ, спеціалізація «Педагогіка початкової освіти», розроблена відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023, типових навчальних планів для середньої освіти з навчанням мовами національних меншин, затверджених Наказом міністра освіти і досліджень № 6932/2025, а також європейських документів освітньої політики щодо формування ключових компетенцій для навчання впродовж усього життя, визначених Рекомендацією Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 року щодо ключових компетенцій для навчання впродовж усього життя.

Предмет «Українська рідна мова та література » сприяє розвитку навичок усного й писемного мовлення, а також формуванню умінь і здібностей, що підтримують навчання впродовж усього життя та активну участь у соціальному й культурному житті.

У межах предмету « Українська рідна мова та література » учні розвивають здатність аналізувати й інтерпретувати літературні та нелітературні тексти, формулювати аргументовані думки та використовувати українську мову правильно й доречно в різних комунікативних ситуаціях. Ознайомлення з репрезентативними творами української та світової літератури сприяє розвитку естетичної чутливості, зміцненню культурної ідентичності та формуванню інтересу до різноманіття форм художнього вираження.

Ці результати навчання передусім відповідають сфері «Спілкування рідною мовою», як її визначено в документах Європейського Союзу щодо ключових компетенцій для навчання впродовж усього життя, а також пов'язані з міжпредметними компетенціями у сферах «Вміння вчитися», «Соціальні та громадянські компетенції», «Ініціативність і підприємливість» та «Культурна обізнаність і самовираження».

Наступність із попередніми програмами з «Української рідної мови та літератури» (для початкової, гімназійної освіти та нижчого циклу ліцею) забезпечується комунікативно-функціональною парадигмою предмета. Вона передбачає інтегроване вивчення мови, комунікації та літератури з метою зміцнення навичок усного й писемного мовлення, а також читацьких умінь (здатності розуміти й інтерпретувати тексти, ставати компетентним і автономним читачем, а також спроможності осмислювати з особистої перспективи бачення світу, людського буття чи мистецтва, виражене в опрацьованих текстах).

Також у старшому циклі ліцею в освітньому процесі особлива увага приділятиметься опануванню літературних норм української мови та дослідницьким компетентностям, які учні мають продемонструвати після завершення ліцейного навчання. У цьому контексті акцент робитиметься на виконанні кейс-стаді (твори, літературні напрями, письменники, персонажі), у межах яких учні працюватимуть безпосередньо з текстами, аналізуючи, інтерпретуючи та контекстуалізуючи вивчені твори чи літературні течії.

Отже, принципи, що лежать в основі цієї програми: • розвиток здатності використовувати українську мову в автентичних комунікативних ситуаціях; • дотримання єдиного та узгодженого комплексу цілей вивчення предмета; • запровадження цілісної дидактичної моделі, у межах якої наголос зміщується від простого накопичення знань до формування компетенцій і ставлень; • забезпечення гнучкого й актуального характеру вивчення рідної мови через її зв'язок із реаліями повсякденного життя; • інтегрований підхід до складових предмета: літературний текст або теми з галузі літератури стають ядром, що зумовлює обговорення мовних аспектів (фонетика, лексика, морфологія, синтаксис) або розвиток усного й писемного мовлення; • застосування функціонального й комунікативного підходу до мови; • формування чіткого, правильного й виразного усного та писемного мовлення; • добір змісту відповідно до віку та інтересів учнів; • формулювання методичних рекомендацій щодо впровадження навчальної програми та оцінювання учнів.

Важливим аспектом програми є гнучкість списку читання, що дозволяє адаптувати добір текстів до особливостей класу, рівня підготовки та інтересів учнів. Учитель має свободу обирати репрезентативні тексти з української та світової літератури, які стимулюють допитливість і зацікавлення читанням.

Навчальна програма з предмету «Українська рідна мова та література» має таку структуру:

1. *Пояснювальна записка .*

2. *Загальні компетенції – комунікативні вміння та когнітивні компетентності, що охоплюють усне спілкування, розуміння та вираження думок, розуміння й інтерпретацію письмових текстів, створення письмових текстів, а також чутливість і критичність у використанні мови.*
3. *Специфічні компетенції – сфери вмінь і навичок, що формуються в результаті навчання*
4. *Змістові лінії та навчальний зміст, які сприяють розвитку специфічних компетенцій.*
5. *Приклади та навчальні види діяльності – діяльності, що сприяють розвитку специфічних компетенцій шляхом інтеграції змісту.*
6. *Методичні рекомендації – орієнтири для проєктування та реалізації діяльностей навчання–викладання–оцінювання.*
7. *Бібліографічні посилання.*

Отже, предмет «Українська рідна мова та література» створює простір для міжкультурного діалогу, естетичного осмислення та вільного мислення. Завдяки цій програмі учні готуються стати активними громадянами, які усвідомлюють цінності власної культури та відкриті до різноманіття, здатні відповідально й творчо долучатися до життя спільноти та сучасного світу.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (ЗК)

ЗК1	**Сприймання усних і письмових повідомлень у різних ситуаціях спілкування.**
ЗК2	**Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекст**
ЗК3	**Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних ситуаціях.**
ЗК4	**Правильне й доцільне застосування мовних норм із використанням відповідного словниковог запасута різноманітних структур.**

XII-ий клас
СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Сприйняття усного та письмового повідомлення в різних ситуаціях спілкування.

XII-ий клас

СК 1.1. Інтеграція стратегій сприймання й аналізу для побудови власних узгоджених інтерпретацій текстів, адаптованих до складних комунікативних контекстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *інтеграція стратегій текстового аналізу для інтерпретації складних повідомлень;*
- *зіставлення інформації, ідей та перспектив із різних текстів;*
- *формулювання власних аргументованих інтерпретацій;*
- *адаптація інтерпретацій до різноманітних культурних, соціальних і громадянських контекстів;*
- *обґрунтування інтерпретацій за допомогою аргументів і релевантних прикладів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *проведення порівняльного аналізу двох літературних або нелітертурних текстів шляхом інтеграції вивчених стратегій інтерпретації;*
- *підготовка критичного аналізу до літературного тексту, підкріпленого аргументами та релевантними прикладами;*
- *проєктування навчальної діяльності для початкової школи на основі інтерпретації літературного тексту.*

СК 1.2. Створення складних, добре аргументованих повідомлень шляхом критичної інтеграції інформації з різних джерел.

Загальна частина (ЗЧ):

- *вибір і критична інтеграція інформації з різних джерел;*
- *організація аргументів у послідовну та ефективну структуру;*
- *формулювання повідомлень, адаптованих до мети, контексту та аудиторії;*

XII-ий клас

- *обґрунтування вибору джерел і стратегій комунікації;*
- *редагування повідомлень для підвищення їхньої зрозумілості та впливовості.*

Профільна частина (ПЧ):

- *написання аргументативного есе на основі інтеграції інформації з різних літературних та культурних джерел;*
- *проведення тематичної презентації, у якій інформація з кількох джерел синтезується та критично оцінюється;*
- *створення пояснювального матеріалу для учнів початкової школи на основі критично відібраної інформації.*

СК 1.3. Формування критичних та етичних позицій щодо повідомлень і дискурсивних практик із усвідомленням соціального впливу комунікації.

Загальна частина (ЗЧ):

- *формулювання власних позицій щодо публічних повідомлень і соціальних дискурсів;*
- *аргументація позицій з етичної та громадянської перспективи;*
- *оцінювання соціальних наслідків комунікації;*
- *критичне ставлення до проблемних дискурсивних практик;*
- *усвідомлення відповідальності за вплив власної комунікації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний аналіз медіаповідомлень або публічних виступів з позиції етичних і громадянських цінностей;*
- *написання аргументативного тексту, у якому учні висловлюють свою позицію щодо соціальної чи культурної теми;*
- *проведення кейс-стаді щодо соціального впливу комунікації в освітніх контекстах.*

СК 1.4. Створення медіа- або мультимедійних продуктів для ефективної та відповідальної комунікації в соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *проєктування медіа- або мультимодальних продуктів (текст, зображення, аудіо, відео);*
- *узгоджене поєднання вербального та невербального повідомлення;*
- *адаптація медіапродукту до аудиторії та мети;*
- *оцінювання впливу здійсненої комунікації;*
- *редагування медіапродукту з урахуванням соціальної відповідальності.*

Профільна частина (ПЧ):

- *створення мультимедійного продукту (цифрової презентації, постера або відеоматеріалу), присвяченого вивченому твору чи автору;*
- *розроблення цифрового освітнього проєкту для учнів початкової школи;*
- *оцінювання та редагування медіапродукту з погляду чіткості повідомлення та соціальної відповідальності.*

ЗК 2 - Правильне та усвідомлене використання рідної мови у функціональних і культурних контекстах.

XII-ий клас

СК 2.1. Самостійне та відповідальне використання мови для побудови доречних і ефективних висловлювань у складних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне використання мови в академічних, соціальних і громадянських контекстах;*
- *адаптація мовлення до складних комунікативних ситуацій;*
- *усвідомлення відповідальності за наслідки власної комунікації;*
- *редагування висловлювань для підвищення точності та впливовості;*
- *аргументація здійснених мовних виборів.*

Профільна частина (ПЧ):

- *формулювання та обґрунтування усних аргументованих виступів в академічних або освітніх контекстах;*
- *проведення симуляцій навчальних ситуацій, у яких учні адаптують мовлення до рівня розуміння учнів початкової школи;*
- *аналіз і редагування висловлювань або дискурсів з погляду чіткості, правильності та відповідальності комунікації.*

XII-ий клас

СК 2.2. Створення складних, зв'язних і аргументованих текстів, адаптованих до мети та аудиторії.

Загальна частина (ЗЧ):

- *створення складних аргументативних текстів;*
- *чітке й послідовне структурування ідей та аргументів;*
- *критична й відповідальна інтеграція джерел;*
- *адаптація тексту до цільової аудиторії;*
- *редагування тексту з метою покращення зв'язності та виразності.*

Профільна частина (ПЧ):

- *написання аргументативного есе на культурну або освітню тему на основі літературних і критичних джерел;*
- *створення пояснювального або інформаційного тексту для учнів початкової школи з урахуванням рівня сприйняття аудиторії;*
- *редагування та реструктурування написаних текстів з метою покращення їхньої зв'язності та виразності.*

СК 2.3. Творче й особистісне використання мови в усних і письмових висловлюваннях із культурною та громадянською значущістю.

Загальна частина (ЗЧ):

- *створення письмових і усних висловлювань із особистісним змістом;*
- *використання виразних мовних засобів у культурних і громадянських контекстах;*
- *інтеграція особистих цінностей і ставлень у мовлення;*
- *оцінювання впливу комунікації на аудиторію;*
- *усвідомлення власної дискурсивної ідентичності.*

Профільна частина (ПЧ):

- *написання творчих текстів, натхненних вивченими літературними темами або мотивами;*
- *підготовка усної презентації або виступу на культурну чи громадянську тему;*
- *розроблення освітнього проєкту, що використовує літературні тексти в діяльностях для учнів початкової школи.*

СК 2.4. Критична інтеграція мовних та інформаційних ресурсів у створенні самостійних текстів.

Загальна частина (ЗЧ):

- *критична інтеграція інформації з різних джерел;*
- *оцінка достовірності та релевантності джерел;*
- *створення самостійних, добре документованих текстів;*
- *дотримання етичних норм використання джерел;*
- *редагування текстів з огляду на зв'язність і відповідальність.*

Профільна частина (ПЧ):

- *написання аргументативного або аналітичного тексту, що інтегрує інформацію з різних літературних та культурних джерел;*
- *критичний аналіз джерел інформації та вибір релевантних для підготовки тексту;*

ЗК 3 - Усна та письмова взаємодія в повсякденних, навчальних і культурних контекстах.

XII-ий клас

СК 3.1. Відповідальна та усвідомлена участь в усних і письмових взаємодіях у соціальних, культурних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *активна та відповідальна участь у дебатах, круглих столах або симульованих консультаціях на соціальні, культурні та громадянські теми;*
- *залучення до освітніх або громадських проєктів, що передбачають організовану публічну комунікацію (кампанії, презентації, громадянські ініціативи);*
- *формулювання та висловлення власних усвідомлених позицій у публічних або напівпублічних контекстах;*
- *письмова рефлексія щодо власної ролі в процесі громадянської комунікації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний та рефлексивний аналіз власної участі та участі інших у різних ситуаціях усної та письмової комунікації в соціальних і культурних контекстах;*

XII-ий клас

- *оцінювання ефективності комунікації та якості співпраці у формальних і неформальних взаємодіях із використанням чітких критеріїв самооцінки та колегіальної оцінки;*
- *створення аргументативних текстів, звітів або критичних рефлексій щодо чіткості, зв'язності та впливовості повідомлень у різних освітніх та соціальних контекстах;*
- *стратегічна адаптація усного та письмового дискурсу до типу аудиторії, мети комунікації та соціокультурного контексту з демонстрацією гнучкості та високого рівня комунікативної компетентності.*

СК 3.2. Самостійне застосування стратегій активного слухання та надання зворотного зв'язку у складних діалогах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *самостійне та гнучке використання стратегій активного слухання та зворотного зв'язку у складних діалогах;*
- *управління чутливими або конфліктними комунікативними ситуаціями через діалог і аргументацію;*
- *саморегуляція комунікативної поведінки залежно від контексту та співрозмовника;*
- *критичний аналіз ефективності застосованих стратегій комунікації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критична оцінка стратегій активного слухання та уточнення, використаних у різних усних комунікативних ситуаціях у культурних і соціальних контекстах;*
- *аналіз впливу зворотного зв'язку на чіткість, зв'язність та ефективність комунікації у формальних і неформальних взаємодіях;*
- *формулювання аргументованих рефлексій щодо ефективності стратегій комунікації та співпраці з урахуванням різних освітніх, соціальних і культурних контекстів;*
- *пропозиція та застосування рішень і технік покращення комунікації та співпраці, адаптованих до потреб і особливостей співрозмовників.*

СК 3.3. Побудова та відстоювання аргументованих позицій у культурних, соціальних і громадянських контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *побудова складних аргументативних дискурсів на громадянські, культурні чи суспільно значущі теми;*
- *публічне відстоювання позицій за допомогою аргументів, контраргументів і релевантних прикладів;*
- *формулювання обґрунтованих пропозицій і рішень для виявлених проблем;*
- *оцінювання зв'язності, релевантності та впливовості власної аргументації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *критичний аналіз аргументів і контраргументів, використаних у різних усних і письмових комунікативних ситуаціях у культурних і соціальних контекстах;*
- *оцінка зв'язності, релевантності та достовірності прикладів і доказів, застосованих для підтримки позиції;*
- *формулювання рекомендацій і аргументативна переформулювання власних позицій для підвищення чіткості, переконливості та ефективності дискурсу в освітніх і культурних контекстах;*
- *порівняння та інтеграція різних точок зору та джерел інформації для зміцнення аргументації та формування збалансованого й обґрунтованого дискурсу.*

СК 3.4. Гнучке та відповідальне використання мовних регістрів у різноманітних комунікативних контекстах.

Загальна частина (ЗЧ):

- *адаптація дискурсу до публічних, інституційних і медійних контекстів;*
- *відповідальне та етичне використання мови у публічному та цифровому просторі;*
- *аналіз публічних повідомлень з точки зору відповідності регістру та соціального впливу;*
- *переформулювання повідомлень для підвищення чіткості, відповідальності та ефективності комунікації.*

Профільна частина (ПЧ):

- *визначення того, як мова використовується залежно від ситуації та співрозмовника в різних комунікативних контекстах;*
- *оцінка того, як повідомлення сприймається залежно від адаптації до аудиторії та мети комунікації;*

XII-ий клас
– *переписування та коригування повідомлень для підвищення їхньої ясності, відповідності ситуації та легшого розуміння;* – *оцінка впливу стилю та тону комунікації на сприйняття повідомлення та їх коригування для забезпечення ефективної та доречної комунікації.*

ЗК 4. Правильне та функціональне застосування мовних правил із використанням відповідного словникового запасу та різноманітних структур.

XII-ий клас
СК 4.1. Самостійне та відповідальне застосування мовних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах.
Загальна частина (ЗЧ): – *самостійне використання граматичних, орфографічних та стилістичних норм у академічних, соціальних і громадянських контекстах;* – *створення складних текстів (аргументативне есе, публічний виступ, стаття з точки зору), з суворим дотриманням мовних норм;* – *саморегуляція мови залежно від контексту, мети та аудиторії;* – *критична оцінка правильності та відповідності використаного мовлення у власних та публічних продукціях.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз правильності та відповідності мови у текстах і усній комунікації залежно від ситуації;* – *виявлення та пояснення мовних помилок із врахуванням контексту та правил вираження;* – *формулювання зауважень і пропозицій щодо покращення висловлювань для підвищення їхньої чіткості та правильності;* – *усвідомлене та правильне використання мови при створенні власних повідомлень, адаптованих до ситуації та мети комунікації.*
СК 4.2. Свідоме інтегрування мовних структур для підвищення виразності та точності дискурсу.
Загальна частина (ЗЧ): – *стратегічна інтеграція мовних структур для вдосконалення дискурсу;* – *адаптація виразності мови до комунікативного наміру;* – *створення складних, послідовних і стилістично точних текстів;* – *редагування власного дискурсу для підвищення чіткості, виразності та точності.* **Профільна частина (ПЧ):** – *аналіз ролі мовних структур у створенні значення та виразності повідомлень у усній та письмовій комунікації на рівні старшої школи;* – *оцінка виразної та функціональної цінності лексичних і синтаксичних конструкцій у текстах і дискурсах учнів старшої школи;* – *формулювання рефлексій і рекомендацій щодо адекватного використання мовних структур для підвищення чіткості, послідовності та привабливості повідомлень у освітніх і культурних контекстах;* – *порівняння та оцінка впливу різних мовних структур на комунікативний та переконливий ефект повідомлень із пропозицією стратегій їхнього вдосконалення.*
СК 4.3. Стратегічне використання мовних ресурсів для створення повідомлень із особистим та публічним впливом.
Загальна частина (ЗЧ): – *використання словникового запасу та виразних структур у повідомленнях із особистим та публічним впливом;* – *створення аргументативних і переконливих дискурсів на соціальні та громадянські теми;* – *оцінка ефективності використаної мови у реальних ситуаціях публічної комунікації;* – *адаптація повідомлення залежно від реакцій аудиторії та впливу комунікації.* **Профільна частина (ПЧ):** – *свідомий вибір та використання лексичних, синтаксичних і стилістичних ресурсів для створення послідовних, чітких і переконливих повідомлень;* – *адаптація мови та тону відповідно до цільової аудиторії та мети комунікації для максимізації впливу повідомлення;* – *оцінка впливу дискурсу на аудиторію та коригування мовних стратегій для підвищення релевантності та переконливості повідомлень;*

XII-ий клас
– *створення текстів і презентацій, що поєднують креативність і мовну точність з метою передати оригінальні та запам'ятовувані ідеї в особистих і публічних контекстах.*
СК 4.4. Інтеграція культурних та міжкультурних елементів у власні дискурсивні конструкції з соціальною та громадянською значущістю.
Загальна частина (ЗЧ): – *створення дискурсів, що свідомо відображають власну культурну ідентичність;* – *інтеграція культурних посилань у тексти з соціальною та громадянською значущістю;* – *сприяння міжкультурному діалогу через відповідальне використання мови;* – *оцінка культурного та соціального впливу власного дискурсу в міжкультурних контекстах.* **Профільна частина (ПЧ):** – *визначення та інтеграція релевантних культурних і міжкультурних елементів у власні тексти та дискурси для висвітлення різноманітності соціальних цінностей і точок зору;* – *аналіз того, як культурні та міжкультурні посилання впливають на зв'язність, релевантність та вплив повідомлень у соціальних і громадянських контекстах;* – *створення текстів і презентацій, що відображають розуміння та повагу до культурного різноманіття, демонструючи міжкультурну чутливість;* – *критична оцінка власних дискурсивних конструкцій у відповідності до стандартів громадянської та культурної комунікації з пропозицією коригувань для підвищення чіткості, переконливості та соціальної відповідальності.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Клас XII-ий

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Усне мовлення	− Усна комунікація як соціальна та громадянська практика: роль спілкування у публічному просторі; взаємозв'язок між дискурсом, владою, відповідальністю та соціальним впливом. − Публічний та інституційний дискурс: структура публічного аргументативного дискурсу (вступ – проблематизація – аргументація – висновок); адаптація повідомлення до академічних, громадянських і медійних контекстів. − Позиціювання та усвідомлене відстоювання дискурсу: формулювання та підтримка власних усвідомлених позицій у соціальних та громадянських контекстах. − Усні взаємодії з публічним впливом: громадянські дебати, круглі столи, симульовані консультації, інтерв'ю; управління співпрацею та конфліктами. − Регістри та етика комунікації: відповідальне використання формального, академічного, медійного та цифрового мовлення; дотримання етичних норм. − Медіаповідомлення усного формату: критичний аналіз та створення аудіо-відеодискурсів (інтерв'ю, подкаст, публічний виступ) з точки зору соціального впливу та громадянської відповідальності. **Примітка***: акцент на усвідомленості, відповідальності та громадянській участі, а не лише на ефективності комунікації.*	− Розвиток навичок усної комунікації в демократичному суспільстві. − Комунікація як інструмент громадянської участі та залучення до життя спільноти. − Вираження власних думок і цінностей у соціальному та громадянському контексті; формулювання та відстоювання власних позицій із використанням доречних аргументів. − Участь у дебатах на освітні теми з використанням чітких, лаконічних та відповідних аргументів. − Розвиток соціального діалогу в публічному просторі: дебати, мітинги, конференції, соціальні мережі, ток-шоу. − Акцент на усвідомленості, відповідальності та громадянській участі, а не лише на ефективності комунікації; рефлексивний та критичний підхід до усного дискурсу. − Навчання через автентичні комунікативні практики та симуляції громадянських ситуацій.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Писемне мовлення та редагування	− Письмо як громадянський та відповідальний акт: планування, створення та редагування текстів із публічним впливом. − Тексти з публічною та громадянською функцією: аргументативне есе, стаття з точки зору, письмовий виступ, громадянська пропозиція, маніфест, петиція. − Складна аргументація: формулювання позиції, підтримка аргументами та контраргументами, пропозиція рішень. − Відповідальна інтеграція джерел: критичний відбір, правильне цитування, дотримання етичних норм. − Адаптація стилю та регістру до аудиторії, мети та інституційного або медійного контексту. − Редагування тексту з погляду соціального та етичного впливу. **Примітка**: *наголос на розвитку автономного, рефлексивного та громадянського письма.*	− Створення плану написання тексту з громадянською метою, з подальшими сесіями редагування для покращення чіткості та впливу. − Застосування структур і стилів письма для текстів із публічною та громадянською функцією, спрямованих на вплив та внесок у соціальні зміни (аргументативне есе, стаття з точки зору, письмовий виступ, громадянська думка). − Використання ефективних технік аргументації, включно з формулюванням позиції, підтримкою аргументами та контраргументами та пропозицією рішень. − Аналіз потенційного впливу тексту на спільноту, сприйняття аудиторії та соціальні зміни. − Створення портфоліо громадянських текстів, що включає есе, статті з точки зору та петиції, для оцінки прогресу та розвитку навичок громадянського письма.
Читання	− Критичне читання публічного дискурсу: визначення наміру, позиціювання та переконливих стратегій. − Інтерпретація складних повідомлень: літературні, нелітертурні та медійні тексти з соціальною та громадянською значущістю. − Аналіз взаємозв'язку повідомлення – контекст – вплив: ефекти комунікації на спільноту та аудиторію. − Порівняння перспектив із різних джерел (письмові тексти, медіа, публічні виступи). − Створення власної усвідомленої інтерпретації, підкріпленої аргументами та прикладами. − Етична оцінка повідомлень та дискурсивних практик. **Примітка**: *акцент на критичній інтерпретації, відповідальності та громадянському позиціюванні.*	− Аналіз публічного дискурсу для визначення намірів, позиціювання та переконливих стратегій, з подальшими обговореннями та рефлексіями щодо того, як ці стратегії впливають на сприйняття аудиторії. − Аналіз статті з точки зору або літературного твору з соціальною тематикою (наприклад, роман або п'єса з політичними чи громадянськими темами) для визначення цінностей і прихованих повідомлень. − Аналіз новинної статті або медійної події. − Порівняння двох статей із різних медіа, що висвітлюють одну й ту ж тему. − Оцінка публічного дискурсу з точки зору етики та відповідальності, з аналізом дотримання принципів цивілізованого та відповідального мовлення. − Формування балансу між вільним вираженням думок та дотриманням етичних і громадянських норм.
Засоби побудови комунікації	− Самостійне застосування мовних норм у академічних, соціальних та громадянських контекстах. − Стратегічне використання складних мовних структур для забезпечення чіткості, точності та впливовості. − Забезпечення зв'язності та когерентності в аргументативних та переконливих дискурсах. − Використання лексичних та стилістичних ресурсів для вираження власної позиції та цінностей. − Вдосконалення виразності відповідно до комунікативного наміру та аудиторії. **Примітка**: *просунутий рівень, орієнтований на саморегуляцію та мовну відповідальність.*	− Написання академічного есе та статті з точки зору на одну й ту ж тему з урахуванням відмінностей у застосуванні мовних норм у кожному контексті. − Створення переконливого дискурсу з використанням складних структур, у якому обґрунтовується власна позиція щодо актуальної теми (наприклад, зміни клімату або права людини). − Вибір лексики, відповідної контексту (формальний, неформальний, академічний, громадянський), та її адаптація для чіткого й аргументованого вираження думок. − Саморегуляція у процесі вивчення мови та стимулювання мовної відповідальності як у академічних, так і в соціальних і громадянських контекстах.

Напрями навчання	Зміст загальної частини	Зміст профільної частини
Міжкультурні елементи	− Культурна ідентичність та дискурс: усвідомлене вираження власної ідентичності в публічних контекстах. − Міжкультурний діалог: порівняння культурних та громадянських перспектив у текстах і дискурсах. − Критичний аналіз стереотипів і упереджень у медіа та публічному дискурсі. − Використання мови як інструменту культурної та громадянської медіації. − Соціальна та етична відповідальність комунікації у різноманітному суспільстві. **Примітка**: *рівень усвідомлений та рефлексивний, з акцентом на громадянську участь і міжкультурний діалог.*	– Розвиток здатності усвідомлено виражати та представляти власну культурну ідентичність у різних публічних контекстах, з повагою до плюралізму та різноманітності думок. − Аналіз літературного твору або статті з точки зору на культурну різноманітність, з подальшими дебатами, у яких учасники обговорюють, як різні культури сприймають одні й ті ж теми. – Аналіз рекламного ролика або новинної статті, що пропагує стереотип або упередження, з наступним завданням переписати текст для усунення упереджень та сприяння різноманітності. − Соціальна відповідальність мовця у публічному та цифровому просторі. − Підсумковий та рефлексивний підхід, орієнтований на досвід учнів, громадянську участь, критичне мислення та міжкультурний діалог. − Використання дебатів, кейс-стаді, аналізів дискурсу та спільних проєктів.

Зміст навчання XII-ий клас

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАВЧАЛЬНОГО ЗМІСТУ

I. Зміст навчання з літератури

Мета вивчення літератури – розвиток навичок читання, інтерпретації, критичного аналізу та співвіднесення літературного тексту з культурним, історичним і громадянським контекстом, а також формування здатності висловлювати аргументовані власні судження.

1. ***Сучасна українська поезія***

- Сучасна поезія: вибірка 4–6 репрезентативних творів авторів канонічних та/або актуальних для повоєнного та сучасного періоду (наприклад: Павло Тичина, Іван Драч, Василь Стус, Іван Ковач).
- Теми та мотиви: ідентичність, свобода, пам’ять, культурний опір, людська доля.
- Поетична мова та експресивність: художні образи, символи, ліричні голоси.
- Поезія як форма культурного та громадянсько-етичного дискурсу.

Дослідження конкретного випадку: «Покоління жертвоприношення» у літературі та мистецтві (міждисциплінарний підхід: література, образотворче мистецтво, культурна історія).

2. **Сучасні літературні напрями та течії**

- Теоретичні та естетичні орієнтири сучасних літературних течій: символізм, імпресіонізм, неокласицизм (синтетичне представлення).
- Елементи безперервності та розриву з літературною традицією.
- Співвіднесення тексту з соціокультурним контекстом.

Дебати: спільні риси та відмінності між сучасними літературними течіями.

3. **Сучасна українська проза**

- Сучасна проза: вибірка 3–4 текстів (фрагменти або цілі твори), репрезентативних для історичної та соціальної прози (наприклад: Павло Загребельний, Олесь Гончар, Ліна Костенко).
- Нарративні стратегії та побудова персонажа.
- Взаємозв’язок художньої літератури, історії та колективної пам’яті.
- Проза як форма громадянської та ідентичної рефлексії.

Дослідження конкретного випадку: «Сторінки історії та культурної пам’яті в українській історичній прозі».

4. **Сучасна драматургія**

- Сучасна українська драматургія: вибірка 2 текстів (драма і комедія) від репрезентативних авторів (наприклад: Володимир Винниченко, Євген Плужник).
- Особливості драматичного дискурсу: діалог, конфлікт, сценічна ситуація.
- Театр як простір соціальної та громадянської рефлексії.

5. **Відкриття до світової літератури**

- Тексти зі світової літератури, тематично та ціннісно співвіднесені з українською літературою (наприклад: В. Шекспір – «Сонети», фундаментальні релігійні тексти, як-от «Книга Йова»).

- Елементи порівняльного літературознавства: теми, мотиви, цінності, типи дискурсу

II. Зміст навчання з мови та комунікації

Мета вивчення української мови – формування компетентностей з правильного, адекватного та відповідального використання мови у різних усних та письмових комунікаційних ситуаціях з акцентом на функціональність, рефлексію та соціальний вплив.

А. Зміст навчання з комунікації

- Техніки документування та відбору інформації (друковані та цифрові джерела).
- Усна презентація результатів дослідження або документування.
- Стратегії комунікації у монолозі та діалозі.
- Побудова та підтримка усної аргументації.
- Дебати: правила, ролі, аргументативні стратегії.
- Адаптація усного дискурсу до різних контекстів (академічний, громадянський, медійний).
- Усна комунікація у публічному просторі: відповідальність та соціальний вплив.

Б. Зміст навчання з мови

- Літературна мова: норма та вживання; динаміка сучасної мови.
- Мовні регістри та адаптація дискурсу.
- Варіанти мови (орфоепічні, морфологічні, стилістичні).
- Неологізми: запозичення та внутрішні мовні інновації.
- Коректність, чіткість і експресивність у усному та письмовому спілкуванні.

Примітка: мінімальна кількість текстів для поглибленого вивчення – 9–12 базових текстів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації спрямовані на формування загальних та спеціальних компетенцій, передбачених навчальною програмою, через діяльнісний, учнівсько-орієнтований підхід із наголосом на усне спілкування в соціальних, громадянських та публічних контекстах.

1. Загальні принципи організації навчального процесу

- Діяльність організовується відповідно до принципів компетентнісної освіти з урахуванням: • орієнтації на учня та його активність; • функціонального та прикладного характеру навчання; • співвіднесення змісту з реальними комунікативними ситуаціями; • використання оцінювання як засобу формувального та рефлексивного розвитку.
- Вчитель пристосовує навчальний процес до вікових особливостей, рівня розвитку та освітніх потреб учнів, виконуючи роль організатора, посередника та медіатора навчання.

2. Орієнтація на учня та процес навчання

- Досягнення цілей дисципліни забезпечується через активне залучення учнів у ситуації усного спілкування, що передбачають участь, рефлексію та усвідомлену відповідальність за власний дискурс.
- Активності сприяють: • висловленню власних думок; • аргументації та контраргументації; • діалогу та співпраці; • усвідомленню відповідальності за комунікацію.

3. Функціональний, практичний та прикладний характер навчання

- Зміст програми розглядається як засіб формування компетенцій, а не як самоціль.
- Викладання та навчання мають практичний і прикладний характер, орієнтовані на використання мови в конкретних ситуаціях усного спілкування.
- Мовні норми української мови засвоюються та закріплюються через діяльність з рецепції, продукції та взаємодії усного мовлення відповідно до правил правильної та адекватної комунікації.

4. Навчальні ситуації та типи рекомендованих активностей

- Для формування спеціальних компетентностей рекомендується застосування різноманітних навчальних активностей:

  • аналіз усних дискурсів у публічному, інституційному та медійному просторі; • громадянські та академічні дебати; • круглі столи та симуляції публічних консультацій; • інтерв'ю та усні презентації; • індивідуальні та групові проекти з громадянською спрямованістю.
- Активності організовуються так, щоб сприяти взаємодії, співпраці та ефективному управлінню різними думками.

5. Критичний та етичний вимір комунікації

- Навчальний процес інтегрує критичний аналіз усних повідомлень для розвитку критичного мислення та здатності інтерпретувати дискурс.
- Учні навчаються: • визначати комунікативні наміри; • розпізнавати аргументативні та переконливі стратегії; • оцінювати соціальний вплив дискурсу; • дотримуватися етичних норм усного спілкування.

6. Мовні рівні та адаптація дискурсу

- Формується здатність використовувати різні мовні рівні (формальний, академічний, інституційний, медійний, цифровий) відповідно до комунікативної ситуації.
- Рекомендовані активності: • розпізнавання та аналіз мовних рівнів; • адаптація та переформулювання повідомлення; • відповідальне використання мови у публічних контекстах.

7. Оцінювання

- Оцінювання має початковий, поточний та підсумковий характер і спрямоване на відстеження прогресу учнів у реалізації компетентностей.
- Рекомендується застосування різних методів та інструментів оцінювання: • систематичне спостереження комунікативної поведінки; • портфоліо; • проекти; • дослідження конкретного випадку; • самооцінка та взаємооцінка.
- Критерії оцінювання: правильність і логічність дискурсу, релевантність аргументів, адекватність контексту, дотримання мовних та етичних норм.

8. Міждисциплінарні зв'язки та відкритість до громади

- Рекомендується корелювати навчальні активності з іншими дисциплінами (громадянська освіта, історія, медіаосвіта) та залучати реальні ситуації з життя громади для розвитку громадянської участі та соціальної відповідальності.
- Методичні рекомендації мають орієнтовний характер і можуть адаптуватися вчителем відповідно до специфіки класу та освітнього контексту.
-

БІБЛІОГРАФІЯ

- Грушевський Михайло. *Історія української літератури.* Томи 1–6. Сканування та обробка: http://litopys.kiev.ua / http://litopys.org.ua, 10.III.2003.
- Чередниченко Д., Кирпа Г., Смолоскип К. (1997). *Український садочок: Читанка.* Видавництво «Смолоскип», Київ.
- Ребошапка І. (1997). *Антологія української літератури.* Editura Didactică şi Pedagogică, Бухарест.
- *Загальноєвропейська система компетенцій з мов. Навчання. Викладання. Оцінювання.* Відділ мовної політики, Страсбург; переклад та редакція Г. Молдовану, Друкарня Центральна, Кишинів, 2003.
- *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. The CEFR Companion Volume with New Descriptors.* Страсбург, Рада Європи, 2018. Доступ: https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989
- *Європейська рамка для вивчення літератури у середній школі (LiFT-2 – Literary Framework for Teachers):* http://ro.literaryframework.eu
- *Рамка компетенцій для демократичної культури:* https://ccd.intercultural.ro
- CRED – *Релевантний навчальний план, відкрита освіта для всіх*, інтегрована частина Стратегії Європа 2020.
- *Шкільна програма для 12 класу, нижчий рівень ліцею,* затверджена наказом Міністра освіти, науки та молоді № 3458 від 09.03.2004.
- *Програма загальноосвітньої школи для учнів 1–4 класів.* – Початкова школа, 2006. Доступ: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-546290-08#Text
- Сухомлинський В.О. *Вибрані твори* у 5 томах – Т.1. Київ: Радянська школа. Доступ: https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011662
- Савченко О.Я. *Методика читання у початкових класах: Посібник для вчителя.* Київ: Освіта, 2007. Доступ: https://school7.koha.org.ua/bib/286
- Савченко О.Я. *Дидактика початкової школи.* Київ: Абрис, 1997. Доступ: https://ualibrarium.narod.ru/human/pedagogiCK/09/savchenko-dydaktyka-pochatkova-shkola.html
- Білодід І.К. (ред.). *Сучасна українська літературна мова.* Київ, 1970.
- Кочерган М.П. *Вступ до мовознавства.* Київ, 2001.
- Русанівський В.М. *Культура української мови.* Київ, 1990.
- *Український правопис.* Дійсне видання. Київ, 2019.
- Ільницький М. *Українська література кінця XX – початку XXI століття.* Київ, 2007.
- Дзюба І. *Література і культура.* Київ, 1998.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Dr. Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 150A

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului – limba ucraineană maternă

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS),
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea educație timpurie

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 150A
Didactica activităților de comunicare și educarea limbajului - limba ucraineană maternă, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea educație timpurie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa disciplinei „Didactica specialității – Limba ucraineană", destinată clasei a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu profilul de formare al absolventului învățământului liceal pedagogic și cu planurile-cadru aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025.

Disciplina este prevăzută în cadrul curriculumului de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii, având alocarea de 1 oră/săptămână la clasa a X-a, conform structurii planului-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale,

În arhitectura curriculară stabilită prin planul-cadru:

- *disciplinele din aria Limbă și comunicare includ limba și literatura română, limba și literatura maternă și limbile moderne;*
- *în cadrul curriculumului de specialitate pentru specializarea pedagogia educației timpurii sunt prevăzute discipline specifice formării didactice, între care, la clasa a X-a, disciplina de didactica activităților de comunicare în limba maternă și educarea limbajului, cu 1 oră/săptămână.*

Prin urmare, prezenta programă dezvoltă componenta metodologică aferentă formării inițiale a viitoarelor cadre didactice care vor desfășura activități de dezvoltare a limbajului în limba ucraineană în educația timpurie, în deplină concordanță cu statutul limbii materne ca disciplină obligatorie în învățământul cu predare în limbile minorităților naționale.

În acord cu principiile generale formulate în Nota de prezentare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, disciplina contribuie la:

- *consolidarea competenței de comunicare în limba maternă;*
- *dezvoltarea literației emergente și funcționale;*
- *formarea unei identități lingvistice și culturale asumate;*
- *promovarea interculturalității și a dialogului educațional.*

Din perspectiva profilului de formare al absolventului, disciplina vizează dezvoltarea competențelor profesionale specifice educatorului din învățământul preșcolar, respectiv:

- *aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în educația timpurie;*
- *proiectarea, organizarea și evaluarea activităților de dezvoltare a limbajului;*
- *utilizarea strategiilor didactice adecvate particularităților de vârstă;*
- *integrarea resurselor culturale și lingvistice specifice comunității ucrainene în demersul educațional.*

Programa valorifică atât dimensiunea teoretică, prin abordarea fundamentelor didacticii limbii materne și a particularităților dezvoltării limbajului la vârsta preșcolară, cât și dimensiunea aplicativă, prin:

- *elaborarea de proiecte didactice;*
- *simularea unor secvențe de activitate;*
- *analiza situațiilor educaționale specifice grădiniței;*
- *corelarea activităților de comunicare cu domeniile experiențiale din curriculumul pentru educația timpurie.*

Conținuturile sunt organizate progresiv, în corelație cu structura competențelor generale și specifice, și vizează:

- *fundamentele teoretice ale didacticii limbii ucrainene în educația timpurie;*
- *proiectarea activităților de dezvoltare a limbajului;*
- *metode și strategii ludice și interactive;*
- *evaluarea progresului lingvistic al copiilor;*
- *adaptarea demersului didactic la diversitatea și nevoile individuale ale preșcolarilor.*

Demersul metodologic promovat este centrat pe copil, în acord cu orientările europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, și valorifică metode activ-participative specifice educației timpurii: jocul didactic, dramatizarea, povestirea, activitățile muzical-ritmice, utilizarea suporturilor vizuale și digitale adecvate vârstei.

Evaluarea este preponderent formativă și se realizează prin observarea sistematică a progresului, analiza produselor activității copiilor și formularea unui feedback constructiv, în vederea sprijinirii dezvoltării competențelor lingvistice timpurii.

Prin caracterul său formativ și aplicativ, disciplina asigură coerența dintre pregătirea teoretică și practica pedagogică ulterioară (clasele a XI-a și a XII-a), contribuind la profesionalizarea viitorilor educatori și la garantarea calității educației în limba ucraineană în învățământul preșcolar.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în învățământul preșcolar.**
CG2	**Proiectarea și realizarea activităților de dezvoltare a limbajului în limba ucraineană pentru educația timpurie.**
CG3	**Utilizarea și adaptarea metodelor, resurselor și strategiilor didactice la particularitățile de vârstă ale copiilor și la specificul grupei.**

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în învățământul preșcolar.

Clasa a X-a
CS 1.1. Explicarea și aplicarea principiilor fundamentale ale didacticii limbii ucrainene
– *descrierea principiilor didacticii limbii ucrainene și a rolului acestora în educația timpurie;* – *aplicarea unui principiu didactic într-o secvență simplă de activitate de comunicare;* – *analiza unei activități didactice pentru identificarea principiilor respectate sau încălcate;* – *evaluarea eficienței unei activități din perspectiva coerenței dintre obiective și principiile didactice;* – *proiectarea unei secvențe de -activitate integrată care valorifică simultan mai multe principii didactice.*
CS 1.2. Utilizarea metodelor activ-participative în dezvoltarea limbajului în limba ucraineană
– *explicarea caracteristicilor principalelor metode activ-participative utilizate în educația timpurie;* – *aplicarea unei metode interactive (joc didactic, dramatizare, povestire creativă) într-o simulare;* – *analiza comparativă a eficienței a două metode diferite în stimularea exprimării orale;* – *evaluarea adecvării unei metode la particularitățile unui grup de copii;* – *elaborarea unui scenariu didactic original care integrează metode activ-participative pentru dezvoltarea limbajului în limba ucraineană.*
CS 1.3. Adaptarea conținuturilor și a strategiilor didactice la nivelul de dezvoltare lingvistică al copiilor
– *descrierea particularităților dezvoltării limbajului la vârsta antepreșcolară și preșcolară;* – *adaptarea unui text scurt sau a unui material didactic la nivelul unei grupe de vârstă;* – *analiza diferențelor dintre două variante ale aceleiași activități adaptate la niveluri diferite;* – *evaluarea relevanței unui conținut pentru progresul competențelor de comunicare ale copiilor;* – *proiectarea unui set de activități diferențiate pentru copii cu niveluri variate de dezvoltare lingvistică*.
CS 1.4. Proiectarea și integrarea competențelor de comunicare în activități de educare a limbajului în limba ucraineană
– *identificarea competențelor de comunicare vizate în curriculumul pentru educația timpurie;* – *aplicarea unei strategii didactice care stimulează exprimarea orală și interacțiunea verbală;* – *analiza unei secvențe didactice din perspectiva dezvoltării coerenței și expresivității limbajului;* – *evaluarea impactului unei activități asupra dezvoltării vocabularului și a competenței de comunicare;* – *conceperea unei secvențe didactice integrate centrate pe dezvoltarea limbajului oral în limba ucraineană, valorificând elemente culturale specifice.*

CG 2 - Proiectarea și realizarea activităților de predare–învățare–evaluare la limba ucraineană, pentru învățământul preșcolar

Clasa a X-a
CS 2.1. Elaborarea proiectelor didactice conform curriculumului pentru educația timpurie
– *descrierea structurii unui proiect didactic pentru activități de educare a limbajului;* – *completarea parțială a unui model de proiect didactic pe baza unui scenariu oferit;* – *analiza coerenței dintre obiective, conținuturi, metode și evaluare într-un proiect didactic existent;* – *evaluarea adecvării unui proiect didactic la particularitățile grupei de vârstă.* – *elaborarea unui proiect didactic complet pentru o activitate de dezvoltare a limbajului în limba ucraineană.*
CS 2.2. Formularea obiectivelor operaționale pentru activități de educare a limbajului
– *explicarea diferenței dintre competențe, obiective generale și obiective operaționale;* – *formularea unor obiective operaționale pentru o activitate de povestire sau joc didactic;* – *analiza corectitudinii formulării obiectivelor dintr-un proiect didactic;* – *evaluarea relevanței obiectivelor în raport cu competențele vizate și nivelul de dezvoltare al copiilor;* – *elaborarea unui set coerent de obiective operaționale integrate într-un proiect didactic complet.*
CS 2.3. Selectarea și integrarea strategiilor didactice eficiente în dezvoltarea limbajului
– *descrierea principalelor strategii didactice utilizate în educația timpurie;* – *aplicarea unei strategii didactice într-o simulare de activitate de comunicare în limba ucraineană;* – *analiza eficienței diferitelor strategii în funcție de obiectivele și conținuturile propuse;* – *evaluarea adecvării unei strategii la specificul unui grup (vârstă, nivel lingvistic, diversitate);* – *proiectarea unei secvențe didactice care combină coerent mai multe strategii pentru stimularea limbajului.*
CS 2.4. Aplicarea metodelor de evaluare formativă și sumativă în educația timpurie
– *explicarea caracteristicilor evaluării formative și sumative în contextul educației timpurii;* – *elaborarea și aplicarea unui instrument simplu de evaluare (fișă de observație, grilă de criterii) pentru o activitate de limbaj;* – *analiza rezultatelor unei evaluări pentru identificarea progresului în dezvoltarea limbajului;* – *evaluarea eficienței metodei de evaluare utilizate în raport cu obiectivele stabilite;* – *conceperea unui plan integrat de evaluare (formativ + sumativ) pentru o secvență didactică de educare a limbajului în limba ucraineană.*

CG 3 - Utilizarea și adaptarea metodelor, resurselor și strategiilor didactice la particularitățile de vârstă ale copiilor și la specificul grupei

Clasa a X-a
CS 3.1. Selectarea și utilizarea adecvată a resurselor didactice în activități de educare a limbajului în limba ucraineană
– *descrierea tipurilor de resurse utilizate în educația timpurie (materiale vizuale, jocuri de limbaj, texte literare, suporturi digitale);* – *selectarea resurselor potrivite pentru o activitate de dezvoltare a limbajului;* – *analiza comparativă a eficienței mai multor resurse pentru aceeași activitate;* – *evaluarea adecvării resurselor în raport cu obiectivele și nivelul grupei;* – *elaborarea unui set original de materiale didactice pentru o activitate tematică în limba ucraineană.*
CS 3.2. Integrarea tehnologiilor digitale și a materialelor adecvate în activități didactice
– *explicarea rolului resurselor digitale și al materialelor adecvate vârstei în stimularea comunicării;* – *integrarea unui instrument digital sau a unui material adecvat nivelului lingvistic într-o activitate de limbaj;* – *analiza avantajelor și limitărilor utilizării tehnologiilor digitale în educația timpurie;* – *evaluarea impactului materialelor digitale asupra dezvoltării expresivității și vocabularului;* – *proiectarea unei activități interactive care combină metode tradiționale, resurse digitale și materiale autentice specifice culturii ucrainene.*
CS 3.3. Adaptarea strategiilor didactice la nivelul de dezvoltare și la diversitatea grupei
– *descrierea particularităților de dezvoltare lingvistică la diferite grupe de vârstă;* – *aplicarea unei strategii diferențiate într-o activitate de comunicare;* – *analiza modului în care copiii cu ritmuri diferite răspund la aceeași activitate;* – *evaluarea eficienței adaptărilor realizate pentru susținerea progresului fiecărui copil;* – *proiectarea unei secvențe didactice diferențiate, care să includă sarcini variate pentru niveluri diferite de dezvoltare.*

Clasa a X-a
CS 3.4. Crearea unui climat educațional incluziv și motivant pentru învățarea limbii ucrainene
– *identificarea caracteristicilor unui climat educațional incluziv în educația timpurie;* – *organizarea unei activități de limbaj care să asigure participarea activă a tuturor copiilor;* – *analiza factorilor care influențează motivația copiilor pentru utilizarea limbii ucrainene;* – *evaluarea impactului strategiilor motivaționale asupra implicării și progresului copiilor;* – *conceperea unei serii de activități atractive (jocuri, cântece, povești din patrimoniul ucrainean) care să stimuleze interesul constant pentru comunicare.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi curriculum de specialitate (cu detaliere)
1. Fundamentele didacticii limbii ucrainene în educația timpurie	– etapele dezvoltării limbajului la vârsta antepreșcolară și preșcolară: indicatori orientativi ai progresului (de la enunțuri scurte la propoziții dezvoltate; creșterea coerenței în relatare); exemple de manifestări lingvistice specifice vârstei (omisiuni, acorduri instabile, formulări incomplete) și interpretarea lor didactică; – dezvoltarea vocabularului activ și pasiv: câmpuri lexicale tematice (familie, natură, comunitate, tradiții ucrainene); tehnici de activare a vocabularului (denumire, descriere, clasificare, reformulare, utilizare în enunț); distingerea vocabularului receptiv vs. productiv și planificarea trecerii de la recunoaștere la utilizare; – stimularea exprimării coerente: structurarea unei relatări simple (început–desfășurare–final); propoziția simplă și propoziția dezvoltată în limbajul copilului; conectoare elementare și formule uzuale în comunicarea preșcolară; exerciții de completare/continuare/ordonare secvențială; – dezvoltarea auzului fonematic: discriminare auditivă (sunet inițial/final; rimă; asemănare/diferență); jocuri de segmentare silabică și accentuare; identificarea și corectarea blândă a confuziilor fonetice; – pronunție și articulare pentru sunete specifice limbii ucrainene: activități de încălzire articulatorie, repetare ritmică, intonație; integrarea pronunției în joc, poezie și cântec (nu ca exercițiu izolat); – principiile didactice aplicabile educației timpurii: accesibilitate (lexic/structuri adaptate), caracter ludic, activizare (implicare verbală a fiecărui copil), comunicare funcțională (vorbirea în situații reale); exemplificarea aplicării principiilor în micro-sarcini („Povestește ce vezi”, „Completează propoziția”, „Spune mai departe”); – particularități psihopedagogice ale copilului preșcolar și implicații metodice: atenție fluctuantă, nevoie de rutină și alternanță, învățare prin imitație și model, rolul suportului vizual și al feedbackului imediat; – structura activității de educare a limbajului: captarea atenției (joc verbal/cântec), anunțarea temei, activitatea principală (povestire/conversație/joc didactic), consolidare, evaluare prin joc; adaptarea duratei și ritmului la grupă; – rolul jocului didactic în dezvoltarea competențelor de comunicare: tipuri (identificare/denumire, descriere, completare, clasificare, discriminare fonetică), reguli simple, rotirea rolurilor, feedback pozitiv; – premisele prealfabetizării: conștientizare fonologică (rimă, silabă, sunet), structură propozițională (cuvinte în propoziție), vocabular pentru prelectură (titlu, personaj, început/final), în context ludic și narativ.
2. Curriculumul și proiectarea activităților de educare a limbajului	– structura Curriculumului pentru educația timpurie: reperele care ghidează activitățile de limbaj (dezvoltare a comunicării, socializare, autonomie); conectarea planificării activităților de limbaj la domenii experiențiale/zone de dezvoltare; – domenii de dezvoltare și corelarea cu activitățile de limbaj: limbajul în situații de cooperare, joc, explorare, activități practice; integrarea limbajului în rutine (salut, prezență, reguli) și în tranziții (comenzi verbale, formule de politețe); – formularea obiectivelor operaționale pentru limbajul oral: obiective observabile (denumește, descrie, formulează enunț, răspunde, întreabă, povestește); calibrate pe grupă (mică/mijlocie/mare) și pe nivel lingvistic; exemple orientative de obiective

	(„formulează 2–3 propoziții despre o imagine”, „utilizează minimum două cuvinte noi într-un enunț”); − proiectarea activităților integrate (limbaj–joc–muzică–mișcare): secvențe cu alternanță activă/pasivă; cântec cu mișcare pentru fixarea vocabularului; recitare ritmată pentru fluență; joc de rol pentru dialog; − planificarea tematică: selectarea temelor apropiate universului copilului (familie, natură, comunitate, tradiții ucrainene) și asocierea lor cu seturi de vocabular, structuri de enunț și tipuri de texte (poveste, poezie, ghicitoare);– proiectul de activitate: structurarea momentelor, alegerea metodelor (povestire după imagini, conversație dirijată, joc didactic), alegerea resurselor (jetoane, obiecte, audio), definirea sarcinilor („Descrie…”, „Continuă…”, „Spune ce ai face…”); − adaptarea proiectării la grupa mică, mijlocie și mare: simplificarea sarcinii (denumire/alegere) vs. extinderea (descriere/relatare/argumentare elementară); nivelarea limbajului model oferit de educatoare; − monitorizarea progresului verbal în cadrul proiectării: anticiparea punctelor de observat (pronunție, vocabular, coerență, participare); planificarea recapitulărilor scurte și a reveniriilor tematice; − ajustarea demersului didactic: decizii de reglare pe baza reacțiilor copiilor (ritm, complexitate lexicală, suport vizual suplimentar, lucru pe microgrupuri).
3. Metode, strategii și resurse pentru dezvoltarea limbajului	− metode specifice dezvoltării limbajului oral: conversație dirijată (întrebări deschise, dialog ghidat), povestire (cu început dat, după imagini, colectivă), dramatizare și joc de rol (situații cotidiene, dialoguri din povești), joc didactic (denumire, descriere, completare, clasificare, discriminare fonetică); − activități de stimulare fonetică și articulatorie: exerciții de pronunție integrate în joc; rime, numărători, repetare ritmică; intonație prin cântec/poezie; discriminare fonetică prin sarcini de tip „auzi–alege–spune”; − activități integrate limbaj–muzică–mișcare: cântece cu gesturi, jocuri cu comandă verbală, recitare ritmată; transformarea vocabularului în acțiune (ex.: „arată”, „mimează”, „găsește”); − diferențierea și individualizarea sarcinilor: variante pe nivel (denumește / descrie / povestește), sprijin prin model verbal și suport vizual, sarcini de extensie pentru copiii avansați (propoziții dezvoltate, mini-dialog); − utilizarea materialelor autentice ucrainene (adaptate vârstei): povești populare (ex.: „Рукавичка”, „Колобок”), poezii scurte pentru memorare, cântece tradiționale pentru copii, ghicitori/numărători; utilizarea lor pentru vocabular, pronunție, expresivitate, coerență; − utilizarea suporturilor vizuale și audio: imagini secvențiale, jetoane ilustrate, obiecte reale, păpuși/figurine; înregistrări audio cu cântece/poezii; folosirea suportului audio ca model de ritm și intonație; − integrarea resurselor digitale adecvate vârstei: prezentări vizuale simple, materiale audio, scurte secvențe video educative (cu durată redusă), în mod echilibrat; reguli de utilizare sigură și selectivă; − crearea unui climat verbal stimulativ și incluziv: rutine de comunicare (salut, întrebări zilnice), reguli de ascultare, încurajarea copiilor rezervați, feedback pozitiv, cooperare verbală (lucru în perechi, „spune colegului”).
4. Evaluarea progresului în dezvoltarea limbajului	− evaluarea formativă prin observație sistematică: observarea participării verbale, a clarității pronunției, a utilizării vocabularului nou, a coerenței; consemnare periodică, fără întreruperea fluxului de activitate; − instrumente de evaluare: fișe de observație, grile simple cu indicatori (pronunție, vocabular, enunț, coerență), portofoliu educațional (produse grafice însoțite de relatare orală, înregistrări audio scurte, fișe de progres); − analiza progresului: compararea exprimării inițiale și finale pe aceeași temă; urmărirea trecerii de la vocabular receptiv la vocabular productiv; creșterea lungimii și corectitudinii enunțului;

	– identificarea dificultăților: pronunție (sunete, accentuare, intonație), vocabular limitat, structurarea enunțului (omisiuni, acorduri), reticență în comunicare; stabilirea priorităților de intervenție; – feedback pozitiv și constructiv: formulări de tip „ai folosit cuvântul nou”, „ai spus propoziția până la capăt”; corectare prin remodelare (model verbal corect) și sprijin gradual; – activități remediale prin joc: micro-jocuri de pronunție, jocuri de completare, reluări tematice scurte, lucru pe microgrupuri; repetare variată fără rigidizare; – implicarea copilului în autoevaluare verbală simplă: „Am reușit / mai încerc”, alegerea emoticonului/culorii (ca simbol, nu ca item), exprimarea preferinței („mi-a plăcut să povestesc”).
5. Resurse didactice și adaptarea instruirii	– tipologia resurselor pentru educarea limbajului: imagini și jetoane, povești ilustrate, păpuși/figurine, obiecte reale, materiale audio (cântece, poezii), fișe simple; rolul fiecărei categorii în stimularea denumirii, descrierii, dialogului și povestirii; – selectarea materialelor autentice ucrainene adaptate vârstei: texte scurte, repetabile, cu ritm; povești cu structură simplă și personaje clare; cântece cu refren; ghicitori și numărători; adaptarea lungimii și a vocabularului; – elaborarea suporturilor vizuale și a fișelor simple: carduri lexicale ilustrate (cuvânt–imagine), imagini secvențiale pentru povestire, planșe tematice; fișe de potrivire imagine–cuvânt (cu sprijin), fișe de completare orală (nu scriere); – integrarea tehnologiilor digitale adecvate nivelului: utilizarea selectivă a audio-ului (model de pronunție), a suportului vizual proiectat, a înregistrărilor scurte pentru autoascultare; reguli clare de durată și scop; – adaptarea resurselor la ritm și particularități: sarcini diferențiate, resurse tactile pentru copiii cu nevoie de manipulare, suport vizual suplimentar pentru copiii cu vocabular redus; alternanță între activități scurte și consolidări; – valorificarea elementelor culturale și identitare ucrainene: imagini culturale (port popular, sărbători, obiceiuri), cântece și poezii tematice, povești tradiționale; utilizarea lor ca pretext pentru comunicare, nu doar ca „informație culturală”.

SUGESTII METODOLOGICE

Procesul de predare–învățare în domeniul limbajului la preșcolari trebuie să fie centrat pe copil, stimulativ, activ-participativ și adaptat particularităților de vârstă. Activitățile de comunicare și educare a limbajului sunt strâns legate de dezvoltarea cognitivă, socio-emoțională și motrică a copilului, astfel încât profesorul trebuie să integreze metode și strategii care să faciliteze învățarea naturală, prin experiențe concrete, joc și interacțiune.

1. Principii generale

1. *Principiul centrat pe copil* – Activitățile trebuie să țină cont de interesele, nevoile și nivelul de dezvoltare al copiilor, oferind oportunități de exprimare liberă și creativă.
2. *Principiul progresivității* – Conținuturile de limbaj se introduc gradual, de la noțiuni simple la concepte mai complexe, respectând ritmul fiecărui copil.
3. *Principiul ludicității* – Jocul este metoda centrală de învățare; toate activitățile de comunicare și educare a limbajului trebuie să fie atractive, interactive și implicative.
4. *Principiul integrării interdisciplinare* – Limbajul se dezvoltă eficient prin activități care combină muzica, mișcarea, arta și cultura, stimulând atât creativitatea, cât și comunicarea.
5. *Principiul diferențierii și incluziunii* – Activitățile trebuie adaptate ritmului și nivelului de dezvoltare al fiecărui copil, asigurând accesul egal și stimularea fiecăruia în funcție de potențial.
6. *Principiul feedback-ului pozitiv și reflectării* – Profesorul trebuie să ofere sprijin constant, încurajări și observații constructive, stimulând progresul și încrederea în comunicare.

2. Strategii și metode recomandate

1. *Metode activ-participative:* jocuri de limbaj, dramatizare, poveşti, rime şi cântece. Acestea dezvoltă vocabularul, structurile frazei şi expresivitatea.
2. *Învățarea prin proiect:* activități tematice integrate care combină comunicarea cu artă, muzică şi mişcare.
3. *Jocuri de rol şi simulări:* stimularea expresiei spontane, dezvoltarea empatiei şi a competențelor socio-emoționale.
4. *Strategii diferențiate:* grupuri mici, sarcini adaptate nivelului de competență, activități suplimentare pentru copii cu nevoi speciale sau ritmuri diferite de învățare.
5. *Activități de colaborare:* sarcini de grup, povestiri colective, jocuri cooperative care dezvoltă comunicarea şi ascultarea activă.
6. *Utilizarea materialelor autentice:* texte, imagini, poveşti şi cântece reale, care apropie copilul de experiențe culturale şi cotidiene.
7. *Integrarea tehnologiilor digitale:* aplicații interactive, videoclipuri educative şi suporturi multimedia pentru stimularea atenției şi interesului.
8. *Observare şi evaluare formative:* notarea progresului, fişe de observație, portofolii, discuții individuale şi autoevaluare simplificată.

3. Organizarea activităților

1. *Structurarea secvențelor didactice:* fiecare activitate de limbaj trebuie să aibă clar definite obiective, metode, materiale, paşi de desfăşurare şi modalități de evaluare.
2. *Alternarea tipurilor de activități:* combinarea activităților de grup cu cele individuale, jocuri dinamice cu exerciții de concentrare, activități spontane cu cele planificate.
3. *Durata şi ritmul activităților:* activitățile trebuie să fie scurte şi variate, respectând capacitatea de atenție a copiilor preşcolari (5–15 minute pe secvență, cu intervale de relaxare).
4. *Crearea unui mediu stimulativ:* spațiul trebuie să fie sigur, accesibil, colorat şi atractiv, cu resurse variate la îndemâna copiilor.
5. *Integrarea contextului cultural şi tradițional:* activități care includ poveşti, cântece, jocuri şi sărbători ucrainene pentru dezvoltarea identității culturale şi a valorilor interculturale.

4. Recomandări practice pentru profesor

1. Planificarea activităților să fie flexibilă, cu posibilitatea de adaptare rapidă în funcție de reacțiile şi interesul copiilor.
2. Observarea permanentă a răspunsurilor copiilor şi ajustarea metodei sau materialelor utilizate.
3. Încurajarea comunicării libere, a întrebărilor şi a exprimării emoțiilor.
4. Alternarea rolului profesorului între facilitator, model şi participant în activitate.
5. Integrarea tehnologiei şi a materialelor autentice pentru a stimula motivația şi implicarea.
6. Promovarea colaborării între copii prin activități de grup şi proiecte comune.
7. Folosirea feedback-ului pozitiv pentru a consolida încrederea în comunicare şi a motiva progresul.
8. Monitorizarea progresului prin observații sistematice şi ajustarea activităților pe termen scurt şi mediu.

Aplicarea acestor sugestii metodologice asigură o educație a limbajului în care copilul este în centrul procesului de învățare, stimulat să comunice, să colaboreze şi să exploreze în mod creativ. Profesorul are autonomie în alegerea şi adaptarea conținuturilor, în funcție de nevoile şi ritmul fiecărei grupe, menținând un mediu incluziv, echilibrat şi stimulativ. Astfel, activitățile de educare a limbajului devin eficiente, relevante şi plăcute pentru copii, contribuind la dezvoltarea competențelor lingvistice şi socio-emoționale esențiale în educația timpurie.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ministerul Educației. *Curriculum național pentru învățământul primar*.
2. Ministerul Educației. *Planuri-cadru pentru învățământul liceal – filiera vocațională, profil pedagogic*.
3. Joița, E., Editura Gheorghe Alexandru, 1994 – *Didactica aplicată*, *învățământul primar*

4. Neacșu, I., Editura Didactică și Pedagogică, 1999– *Instruire și învățare*.
5. Pânișoară, I.-O., Editura Polirom, 2015– *Comunicarea eficientă*.
6. Piaget, J. Barbel Inhelder, traducere din franceză Liviu Papuc, Editura Cartier, 2005– *Psihologia copilului*.
7. Bogush, A. *Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах* Pedagogical Resources. (2019).
8. Гурова, І. Ю. *Методика навчання української мови в дошкільному віці* Херсонський державний університет. (2020).
9. Ministerul Educației și Cercetării al Ucrainei. (2025). *Методика навчання української мови в умовах навчання нацменшин* Київ: Педагогічна думка.
10. Klymenko, O. (2018). *Дидактика української мови у дошкільному навчанні*. Kyiv: Akademichna Dumka.
11. Popescu, L., & Marinescu, D. (2020). *Didactica limbajului în învățământul preșcolar și primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
12. Munteanu, C. (2018). *Strategii și metode în educația limbajului la preșcolari*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
13. Țurcanu, I. (2017). *Proiectarea activităților de comunicare și educare a limbajului*. Iași: Polirom Educațional.
14. David, E., & Rusu, A. (2019). *Didactica limbii române și a limbilor străine pentru copii*. București: Editura Trei.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 150Б

Навчальна програма

Дидактика мовленнєвої діяльності та виховання мовлення рідною українською мовою

для X-ого класу

профільна навчальна частина (ПЧ)
для педагогічного відділу,
спеціальність - дошкільна освіта

Ліцейна освіта

- 2026 -

Додаток № 150Б
Дидактика навчальних занять із спілкування та розвитку мовлення — українська рідна мова,
X-ий клас, профільна навчальна частина (ПЧ)

- *Педагогічний відділ, спеціальність - дошкільна освіта*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни «Дидактика спеціальності — Українська мова», призначена для X-ого класу, педагогічного відділу, спеціалізації педагогіка дошкільної освіти, розроблена відповідно до положень Закону про доуніверситетську освіту № 198/2023, з урахуванням профілю підготовки випускника педагогічного ліцею та спеціалізованих навчальних планів, затверджених наказом Міністра освіти і науки № 6.932/2025.

Дисципліна передбачена у межах спеціалізованого навчального плану (ПЧ) для педагогічного відділу, спеціалізації педагогіка дошкільної освіти, та має обсяг 1 година на тиждень у X-ому класі, відповідно до структури рамкового плану для закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин.

Структура навчального плану, визначена рамковим планом:

- *Дисципліни з галузі Мова та спілкування включають румунську мову та літературу, рідну мову та літературу, а також іноземні мови;*
- *У межах спеціалізованого навчального плану (ПЧ) для спеціальності педагогіка дошкільної освіти передбачені дисципліни спеціальної дидактичної підготовки, серед яких, у X-ому класі, дисципліна дидактика занять з спілкування та розвитку мовлення рідною мовою, з обсягом 1 година на тиждень.*

Отже, дана навчальна програма розвиває методичну складову, пов'язану з початковою підготовкою майбутніх викладачів, які будуть здійснювати діяльність з розвитку мовлення українською мовою в дошкільній освіті, і відповідає статусу рідної мови як обов'язкової дисципліни у навчанні з викладанням мовами національних меншин.

Відповідно до загальних принципів, викладених у Пояснювальній записці до типових навчальних планів для закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин, дисципліна сприяє:

- *Закріплення компетенції з спілкування рідною мовою;*
- *Розвиток початкової та практичної грамотності;*
- *Формування усвідомленої мовної та культурної ідентичності;*
- *Сприяння міжкультурності та освітньому діалогу.*

Відповідно до профілю підготовки випускника, дисципліна спрямована на розвиток професійних компетентнцій, характерних для вихователя дошкільної освіти, а саме:

- *Застосування принципів дидактики української мови у дошкільній освіті;*
- *Планування, організація та оцінювання занять із розвитку мовлення;*
- *Використання дидактичних прийомів, **відповідних** віковим особливостям;*
- *Інтеграція культурних та мовних засобів, специфічних для української громади, у навчально-виховний процес.*

Програма використовує як теоретичний аспект, через розгляд основ дидактики рідної мови та особливостей розвитку мовлення у дошкільному віці, так і практичний аспект, через:

- *Розробка дидактичних проєктів;*
- *Відтворення окремих послідовностей занять;*
- *Аналіз конкретних освітніх ситуацій у дошкільному закладі;*
- *Поєднання мовних видів діяльності із практичними сферами навчального плану для дошкільної освіти.*

Зміст навчального матеріалу організований поступово, у взаємозв'язку зі структурою загальних та спеціальних компетенцій і спрямований на:

- *Теоретичні основи дидактики української мови у дошкільній освіті;*
- *Планування занять із розвитку мовлення;*
- *Ігрові та інтерактивні методи і стратегії*
- *Оцінювання мовного прогресу дітей;*
- *Пристосування педагогічного процесу до різноманітності та індивідуальних потреб дошкільників.*

Пропонований методичний підхід зосереджений на дитину, відповідно до європейських ключових компетенцій для навчання протягом усього життя, і використовує активні та інтерактивні методи, характерні для дошкільної освіти: дидактичні ігри, драматизацію, оповідання, музично-ритмічні заняття, використання візуальних та цифрових матеріалів, відповідних віку.

Оцінювання є переважно формативним і здійснюється шляхом систематичного спостереження за прогресом, аналізу результатів діяльності дітей та надання конструктивного зворотного зв'язку з метою підтримки та розвитку мовних компетентностей дошкільників.

Оскільки має розвивальний та практичний характер, дисципліна забезпечує узгодженість між теоретичною та практичною педагогічною підготовкою в наступних класах (11–12 класи), сприяючи професійній підготовці майбутніх вихователів та забезпеченню якості освіти українською мовою у дошкільній освіті.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1	**Застосування принципів дидактики української мови у дошкільній освіті.**
ЗК 2	**Планування та проведення занять із розвитку мовлення українською мовою для дошкільної о**
ЗК 3	**Використання та пристосування методів, засобів і прийомів навчання до вікових особливостей дітей та особливостей групи**

СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Застосування принципів дидактики української мови у дошкільній освіті.

Клас X-ий
СК 1.1. Пояснення та застосування основних принципів дидактики української мови
– *опис принципів дидактики української мови та їх ролі у дошкільній освіті;* – *застосування одного дидактичного принципу у простій послідовності комунікативного заняття;* – *аналіз навчального заняття для виявлення дотриманих або порушених принципів;* – *оцінювання ефективності заняття, щодо відповідності між цілями та дидактичними принципами;* – *планування інтегрованої послідовності заняття, яка одночасно враховує кілька дидактичних принципів.*
СК 1.2. Використання методів активної участі для розвитку мовлення українською мовою
– *explicarea caracteristicilor principalelor metode activ-participative utilizate în educația timpurie;* – *пояснення характеристик основних методів активної участі, що використовуються у дошкільній освіті;* – *застосування інтерактивного методу (дидактична гра, драматизація, творче оповідання) під час практичного заняття* – *порівняльний аналіз ефективності двох різних методів у стимулюванні усного мовлення;* – *оцінювання відповідності методу віковим та індивідуальним особливостям групи дітей;* – *розроблення оригінального навчального сценарію, що поєднує методи активної участі для розвитку мовлення українською мовою*
СК 1.3. Пристосування змісту та дидактичних стратегій до рівня мовного розвитку дітей
– *опис особливостей розвитку мовлення у дітей дошкільного та переддошкільного віку;* – *пристосування короткого тексту або навчального матеріалу до рівня конкретної вікової групи;* – *аналіз відмінностей між двома варіантами однієї й тієї ж діяльності, адаптованої для різних рівнів;* – *оцінювання доцільності змісту для розвитку спілкувальних навичок дітей;* – *розроблення серії занять різного рівня складності для дітей із різним рівнем мовного розвитку*
СК 1.4. Розроблення та включення комунікативних компетенцій у заняття з розвитку мовлення українською мовою

Клас X-ий
– *виявлення комунікативних компетенцій, передбачених навчальною програмою для дошкільної освіти;*
– *застосування дидактичної стратегії, яка стимулює усне мовлення та спілкування*
– *аналіз навчальної послідовності з урахуванням розвитку зв'язності та виразності мовлення*
– *оцінювання впливу заняття на розвиток словникового запасу та уміння спілкування;*
– *розроблення інтегрованої навчальної послідовності, орієнтованої на розвиток усного мовлення українською мовою, із використанням специфічних культурних елементів.*

ЗК 2 - Планування та проведення занять із розвитку мовлення українською мовою для дошкільної освіти

Клас X-ий
СК 2.1. Розробка дидактичних проєктів відповідно до навчального плану для дошкільної освіти
– *descrierea structurii unui proiect didactic pentru activități de educare a limbajului;*
– *опис структури дидактичного проєкту для занять із розвитку мовлення;*
– *часткове заповнення моделі дидактичного проєкту на основі поданого сценарію;*
– *аналіз відповідності між цілями, змістом, методами та оцінюванням у наявному дидактичному проєкті;*
– *оцінювання відповідності дидактичного проєкту віковим особливостям групи дітей;*
– *розробка повного дидактичного проєкту для заняття з розвитку мовлення українською мовою.*
СК 2.2. Формулювання операційних цілей для занять із розвитку мовлення
– *explicarea diferenței dintre competențe, obiective generale și obiective operaționale;*
– *пояснення різниці між компетенціями, загальними та операційними цілями;*
– *формулювання операційних цілей для заняття з оповідання або дидактичної гри;*
– *аналіз правильності формулювання цілей у дидактичному проєкті;*
– *визначення ефективності цілей у співвідношенні з компетенціями та рівнем розвитку дітей;*
– *розробка узгодженого набору операційних цілей, об'єднаних у повний дидактичний проєкт.*
СК 2.3. Вибір та поєднання ефективних дидактичних стратегій у розвиток мовлення
– *descrierea principalelor strategii didactice utilizate în educația timpurie;*
– *опис основних дидактичних стратегій, що використовуються у дошкільній освіті;*
– *застосування дидактичної стратегії під час комунікативного заняття українською мовою;*
– *аналіз ефективності різних стратегій залежно від поставлених цілей та змісту занять;*
– *оцінювання відповідності стратегії специфіці групи (вік, мовний рівень, різноманітність);*
– *планування навчальної послідовності, що поєднує кілька стратегій для стимулювання мовлення.*
СК 2.4. Застосування методів формативного та підсумкового оцінювання у дошкільній освіті
– *explicarea caracteristicilor evaluării formative și sumative în contextul educației timpurii;*
– *пояснення характеристик формативного та підсумкового оцінювання у контексті дошкільної освіти;*
– *розробка та застосування простого засобу оцінювання (аркуш спостереження уроку, шкала оцінювання) для заняття з розвитку мовлення;*
– *аналіз результатів оцінювання для визначення прогресу у розвитку мовлення;*
– *оцінювання ефективності застосованого методу оцінювання щодо поставлених цілей;*
– *створення інтегрованого плану оцінювання (формативного та підсумкового) для навчальної послідовності з розвитку мовлення українською мовою.*

ЗК 3 - Використання та пристосування методів, засобів і прийомів навчання до вікових особливостей дітей та особливостей групи

Клас X-ий
СК 3.1. Добір та доцільне використання дидактичних засобів у заняттях з розвитку мовлення українською мовою.
– *опис типів засобів, що використовуються у дошкільній освіті (наочні матеріали, мовленнєві ігри, літературні тексти, цифрові засоби);*
– *добір відповідних засобів для заняття з розвитку мовлення;*
– *порівняльний аналіз ефективності кількох засобів для одного й того ж заняття;*
– *оцінювання відповідності засобів поставленим цілям та рівню групи;*
– *розробка оригінального набору дидактичних матеріалів для тематичного заняття українською мовою.*
СК 3.2. Введення цифрових технологій та відповідних матеріалів у дидактичну діяльність.
– *пояснення ролі цифрових засобів та матеріалів, відповідних віку, у стимулюванні зв'язного мовлення;*

Клас X-ий
– *введення цифрового інструменту або матеріалу, відповідного мовному рівню дошкільників, у заняття з розвитку мовлення**;* – *аналіз переваг і обмежень використання цифрових технологій у дошкільній освіті**;*** – *оцінювання впливу цифрових матеріалів на розвиток виразності мовлення та словникового запасу**;*** – *планування інтерактивного заняття, що поєднує традиційні методи, цифрові засоби та матеріали, характерні для української культури.*
СК 3.3. Пристосування дидактичних засобів до рівня розвитку дітей та різноманітності групи.
– *опис особливостей мовного розвитку у різних вікових групах;* – *застосування диференційованої стратегії у комунікативному занятті;* – *аналіз, як діти з різним темпом розвитку реагують на одну й ту саму діяльність* – *оцінювання ефективності здійснених пристосувань для підтримки прогресу кожної дитини;* – *планування диференційованої навчальної послідовності, що включає різні завдання для різних рівнів розвитку.*
СК 3.4. Створення інклюзивного та мотивуючого навчального середовища для вивчення української мови.
– *визначення характеристик інклюзивного освітнього середовища у дошкільній освіті**;*** – *організація мовленнєвого заняття, що забезпечує активну участь усіх дітей**;*** – *аналіз обставин, які впливають на мотивацію дітей до використання української мови**;*** – *оцінювання впливу мотиваційних стратегій на залучення та прогрес дітей**;*** – *розробка серії привабливих занять (ігри, пісні, казки з української культурної спадщини), що стимулюють постійний інтерес до спілкування.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Клас X-ий

Напрями навчання	**Зміст спеціалізованого навчального плану (з деталізацією)**
1. Основи дидактики української мови у дошкільній освіті	– етапи розвитку мовлення у дітей переддошкільного та дошкільного віку: приблизні показники прогресу (від коротких висловлювань до поширених речень; зростання зв'язності в оповіді); приклади вікових мовних проявів (пропуски, нестійкі узгодження, неповні формулювання) та їх дидактичне пояснення; – розвиток активного та пасивного словника: тематичні лексичні гнізда (сім'я, природа, громада, українські традиції); методи збагачення словникового запасу (називання, опис, класифікація, перефразування, використання у висловлюванні); розрізнення пасивного та активного словникового запасу та планування переходу від розпізнавання до активного використання; – стимулювання зв'язного висловлювання: побудова простої розповіді (початок – розвиток дій – завершення); просте та поширене речення у мовленні дитини; елементарні сполучники та звичні вирази у дошкільному спілкуванні; вправи на доповнення, продовження та послідовне впорядкування; – розвиток фонематичного слуху: слухове розрізнення (перший/останній звук у слові; рима; подібності та відмінності звуків); ігри на поділ слів на склади та на наголошення; м'яке виправлення фонетичних помилок; – вимова та артикуляція специфічних звуків української мови: вправи на артикуляційну розминку, ритмічне повторення, інтонацію; інтеграція вимови в гру, поезію та пісню (не як ізольовану вправу); – дидактичні принципи, застосовні у дошкільній освіті: доступність (лексика/структури, відповідні до віку дітей), ігровий характер, активізація (усна участь кожної дитини) залучення дітей до усного висловлювання, практичне спілкування (мовлення в реальних життєвих ситуаціях); приклади застосування принципів у мікрозавданнях («розкажи, що бачиш», «доповни речення», «продовжуй розповідь»); – психологічно-педагогічні особливості дошкільника та методичні наслідки: мінлива увага, потреба у стабільності та зміні, навчання шляхом наслідування та за зразком**,** роль наочності та негайного зворотного зв'язку; – побудова заняття з розвитку мовлення: привернення уваги (мовна гра/пісня),

	оголошення теми, основна діяльність (оповідання/бесіда/дидактична гра), закріплення, оцінювання через гру; пристосування тривалості та ритму заняття до групи; – роль дидактичної гри у розвитку комунікативних компетентцій: види (визначення/називання, опис, доповнення, класифікація, фонетичне розрізнення), прості правила, послідовна зміна ролей під час дидактичної гри. позитивний зворотний зв'язок; – передумови передалфавітного навчання: фонологічна усвідомленість (рима, склад, звук), структура речення (слова у реченні), слова для підготовки до читання (назва, персонаж, початок/кінець), у ігровому та у контексті розповіді;
2. Зміст навчального плану та планування занять із розвитку мовлення	– структура навчального плану для дошкільної освіти: вказівки, що спрямовують мовленнєві заняття (формування навичок спілкування, соціалізація та самостійність); поєднання планування мовленнєвих занять із дослідницькими/ розвивальними сферами; – сфери розвитку та їх взаємозв'язок з мовленнєвими заняттями: мовлення у ситуаціях співпраці, гри, дослідження, практичних занять; поєднання розвитку мовлення в повсякденні заняття дошкільнят (привітання, відмітка присутності, правила) та під час переходів (усні команди, ввічливі слова); – визначення операційних цілей для усного мовлення: спостережувані цілі (називає, описує, виражає висловлювання, відповідає, запитує, розповідає), пристосовані за віковими групами (молодша / середня / старша) та за мовленнєвим рівнем**;** зразкові приклади цілей («склади 2–3 речення про зображення», «використай щонайменше два нових слова у висловлюванні»); – планування інтегрованих занять (мовлення – гра – музика – рух): послідовності з чергуванням активної та пасивної діяльності; пісня з рухами для закріплення словникового запасу; ритмічне декламування для розвитку плавності мовлення; рольова гра для ведення діалогу; – тематичне планування: вибір тем, близьких до світу дитини (сім'я, природа, громада, українські традиції) та їх поєднання з наборами словника, структурами висловлювань та типами текстів (казка, поезія, загадка); – проєкт заняття: виділення етапів, вибір методів (оповідання за картинками, спрямована бесіда, дидактична гра), добір навчальних матеріалів (жетони, предмети, аудіо), визначення завдань («опиши…», «продовжи…», «розкажи, що б ти зробив…»); – пристосування планування занять до віку дітей у молодшій, середній та старшій групі: спрощення завдання (називання/вибір) проти розширення (опис/розповідь/ прості пояснення**);** вирівнювання мовлення за прикладом вихователем; – відстеження розвитку усного мовлення у процесі планування занять: передбачення завдань для спостереження (вимова, словник, зв'язність, участь); планування коротких та тематичних повернень; – коригування навчального процесу: рішення, щодо регулювання на основі реакцій дітей (ритм, лексична складність, додаткові візуальні матеріали, робота у мікрогрупах);
3. Методи, підходи та засоби розвитку мовлення	– методи, характерні для розвитку усного мовлення: спрямована бесіда (відкриті запитання, керований діалог), оповідання (з даним початком, за картинками, колективне), драматизація та рольова гра (побутові ситуації, діалоги з казок), дидактична гра (назва, опис, доповнення, класифікація, фонетичне розрізнення); – заняття з удосконалення фонетики та правильної вимови: вправи на вимову, інтегровані у гру; рими, рахунки, ритмічне повторення; інтонація через пісню/поезію; фонетичне розрізнення через завдання типу «почуй – обери – скажи»; – activități integrate limbaj–muzică–mișcare: cântece cu gesturi, jocuri cu comandă verbală, recitare ritmată; transformarea vocabularului în acțiune (ex.: „arată", „mimează", „găsește"); – інтегровані заняття мовлення – музика – рух: пісні з рухами, ігри з усною командою, ритмічне декламування; перетворення словника у дію (наприклад:

	«покажи», «зімітуй», «знайди»); – розподіл завдань за рівнем складності та потребами дітей: варіанти за рівнем (називає / описує / розповідає), підтримка через мовну модель та візуальні матеріали, розширювальні завдання для дітей з високим рівнем (поштрені речення, міні-діалог); – використання автентичних українських матеріалів (відповідних до віку): народні казки (наприклад: «рукавичка», «колобок»), короткі вірші для запам'ятовування, традиційні дитячі пісні, загадки/лічилки; їх використання для словника, вимови, виразності та зв'язності мовлення; – використання наочних та аудіо матеріалів: послідовні зображення, ілюстровані жетони, реальні предмети, ляльки/фігурки; аудіозаписи пісень/віршів; використання аудіопідтримки як моделі ритму та інтонації; – інтеграція цифрових засобів, відповідно до віку: прості візуальні презентації, аудіоматеріали, короткі освітні відео (з невеликою тривалістю), у врівноваженому обсязі**;** правила безпечного та вибіркового використання; – створення розвивального та доступного мовного середовища: типові способи спілкування (привітання, щоденні запитання), правила слухання, заохочення сором'язливих дітей, позитивний зворотний зв'язок, усна співпраця (робота в парах, «скажи однокласнику»);
4. Оцінювання рівня розвитку мовлення	– формативне оцінювання через систематичне спостереження: спостереження за усною участю, чіткістю вимови, використанням нового словникового запасу, зв'язністю мовлення; періодичні записи без переривання заняття; – інструменти оцінювання: спостережні листи, прості шкали з показниками (вимова, словник, висловлювання, зв'язність), освітнє портфоліо (графічні роботи з усною розповіддю, короткі аудіозаписи, листи прогресу); – аналіз досягнень: порівняння початкового та кінцевого висловлювання на ту саму тему; відстеження переходу від рецептивного словника до продуктивного; збільшення довжини та правильності висловлювань; – виявлення труднощів: вимова (звуки, наголос, інтонація), обмежений словниковий запас, структура висловлювання (пропуски, узгодження), труднощі у спілкуванні; визначення пріоритетів для організаційних заходів; – позитивний та конструктивний зворотний зв'язок: висловлення типу «ти використав нове слово», «ти завершив речення»; корекція через повторне моделювання (правильна мовна модель) та поступова підтримка; – заняття для подолання труднощів через гру: мікро-ігри на вимову, ігри на доповнення, короткі тематичні повторення, робота у малих групах; різноманітне повторення без обмежувальних рамок; – залучення дитини до простої усної самооцінки: «мені вдалося / спробую ще», вибір смайлика/кольору (як символ, а не як елемент оцінки), вираження власних уподобань («мені сподобалося розповідати»);
5. Дидактичні ресурси та адаптація навчання	– типологія ресурсів для розвитку мовлення: зображення та жетони, ілюстровані казки, ляльки/фігурки, реальні предмети, аудіоматеріали (пісні, вірші), прості картки; роль кожної категорії у стимулюванні називання, опису, діалогу та розповіді; – вибір автентичних українських матеріалів, відповідних до віку: короткі, повторювані, ритмічні тексти; казки з простою структурою та **з**розумілими персонажами; пісні з приспівом; загадки та лічилки**;** адаптація довжини текстів та словника відповідно до можливостей дітей; – створення наочних матеріалів та простих карток: ілюстровані лексичні картки (слово–зображення), послідовні зображення для розповіді, тематичні плакати; картки для зіставлення зображення–слово (з підтримкою), картки для усного доповнення (без письма); – інтеграція цифрових технологій, відповідних рівню групи: вибіркове використання аудіо (модель вимови), проектованих візуальних матеріалів, коротких записів для самоспостереження; чіткі правила щодо тривалості та мети; – адаптація ресурсів до ритму та індивідуальних особливостей дітей:

	індивідуалізовані завдання**,** тактильні матеріали для тих, хто їх потребує, додаткові наочні матеріали для дітей із обмеженим словниковим запасом; чергування коротких діяльностей із закріпленням; – використання елементів української культури та ідентичності: культурні зображення (національний костюм, свята, звичаї), тематичні пісні та вірші, традиційні казки; їх використання як привід для спілкування, а не лише як «культурна інформація»;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Навчально-виховний процес з розвитку мовлення у дітей дошкільного віку має бути орієнтований на дитину, стимулюючий, активний та інтерактивний, відповідний до їх вікових особливостей. Діяльність з розвитку мовлення та спілкування тісно пов'язана з пізнавальним, соціально-емоційним та руховим розвитком дитини, тому вихователь має застосовувати методи та прийоми, які сприяють природному навчанню через конкретний досвід, гру та взаємодію.

1. Загальні принципи

1. *Принцип орієнтований на дитину* – заняття мають враховувати інтереси, потреби та рівень розвитку дітей, надаючи можливості для вільного та творчого висловлювання.
2. *Принцип поступовості* – Мовний матеріал вводиться поступово: від простих понять до складніших концепцій, з урахуванням індивідуального ритму кожної дитини.
3. *Принцип ігрової діяльності* – гра є центральним методом навчання; усі заняття з розвитку мовлення та спілкування мають бути привабливими, інтерактивними та залучати дітей до активної участі.
4. *Принцип міждисциплінарного поєднання* – мовлення ефективно розвивається через заняття, що поєднують музику, рух, мистецтво та культуру, стимулюючи як креативність, так і спілкування.
5. *Принцип диференційованого навчання та інклюзії* – заняття мають бути адаптовані пристосовані до темпу та рівня розвитку кожної дитини, забезпечуючи рівний доступ і стимулюючи кожного відповідно до його потенціалу.
6. *Принцип позитивного зворотного зв'язку та самооцінки* – вихователь повинен постійно надавати підтримку, заохочення та конструктивні зауваження, стимулюючи прогрес і впевненість у спілкуванні.

2. Рекомендовані стратегії та методи

1. *Методи активної участі:* мовні ігри, драматизація, казки, рими та пісні. Вони розвивають словниковий запас, структури речення та виразність мовлення.
2. *Навчання через проєкт:* інтегровані тематичні заняття, що поєднують розвиток мовлення з мистецтвом, музикою та руховою активністю.
3. *Рольові ігри та імітації:* стимулювання спонтанного вираження, розвиток емпатії та соціально-емоційних компетентностей.
4. *Диференційовані стратегії:* малі групи, завдання, відповідні до рівня компетенції, додаткові заняття для дітей з особливими потребами або різними ритмами навчання.
5. *Заняття для спільної роботи:* групові завдання, колективні розповіді, спільні ігри, що розвивають мовлення та активне слухання.
6. *Використання автентичних матеріалів:* тексти, зображення, казки та пісні з реального життя, що наближають дитину до культурного та повсякденного досвіду.
7. *Інтеграція цифрових технологій:* інтерактивні застосунки, освітні відео та мультимедійні матеріали для стимулювання уваги та інтересу дітей.
8. *Формативне спостереження та оцінювання:* відстеження прогресу, спостережні листи, портфоліо, індивідуальні бесіди та спрощена самооцінка.

3. Організація занять

1. *Планування навчальної послідовності:* кожне заняття з мовлення має чітко визначати цілі, методи, матеріали, етапи проведення та способи оцінювання.
2. *Зміна типів занять:* поєднання групових та індивідуальних занять, динамічних ігор з вправами на увагу, спонтанних занять з плановаными.
3. *Тривалість та ритм занять:* заняття мають бути короткими та різноманітними, з урахуванням уваги дітей дошкільного віку (5–15 хвилин на один навчальний етап із перервами для відпочинку).
4. *Створення розвивального середовища*: простір має бути безпечним, доступним, яскравим і привабливим, із різноманітними ресурсами під рукою дітей
5. *Інтеграція культурного та традиційного контексту:* заняття, що включають казки, пісні, ігри та українські свята для розвитку культурної ідентичності та міжкультурних цінностей.

4. Практичні рекомендації для вихователя

1. Планування діяльності має бути гнучким, із можливістю швидкого пристосування залежно від реакцій та інтересу дітей.
2. Постійне спостереження за реакціями дітей та вибір методів або використаних матеріалів.
3. Заохочення вільного спілкування, запитань та вираження емоцій.
4. Чергування ролі вихователя між посередником, моделлю та учасником у занятті.
5. Інтеграція технологій та автентичних матеріалів для підвищення мотивації та залученості дітей.
6. Розвиток співпраці дітей через групові заняття та спільні проєкти.
7. Використання позитивного зворотного зв’язку для зміцнення впевненості у спілкуванні та мотивації до прогресу.
8. Відстеження прогресу через систематичне спостереження та вибір занять у коротко- та середньостроковій перспективі.

Застосування цих методичних рекомендацій забезпечує мовленнєве виховання, у якому дитина перебуває в центрі навчального процесу, стимулюється до спілкування, співпраці та творчого дослідження. Вихователь має автономію у виборі та адаптації змісту відповідно до потреб і темпу кожної групи, підтримуючи доступне для всіх дітей, гармонійне та розвивальне середовище. Таким чином, діяльність із розвитку мовлення стає ефективною, доречною та приємною для дітей, сприяючи розвитку мовленнєвих та соціально-емоційних компетенцій, які є ключовими в дошкільному навчанні.

БІБЛІОГРАФЯ

1. Міністерство освіти. *Національний навчальний план для початкової школи.*
2. Міністерство освіти. *Типові навчальні плани для середньої школи – професійний напрям, педагогічний профіль.*
3. Жоїца, Е., Видавництво «Георге Александру», 1994 – *Прикладна дидактика, початкова освіта*
4. Неакшу, І., Дидактичне та педагогічне видавництво 1999 – *Навчання та інструктаж*
5. Панішоара, І.-О., Видавництво Поліром, 2015 – *Ефективна комунікація*
6. Піаже, Ж., Барбель Інхельдер, переклад з французької Лівіу Папук, Видавництво Картієр, 2005 – *Психологія дитини*
7. Богуш, А. *Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах.* Pedagogical Resources. (2019).
8. Гурова, І. Ю. *Методика навчання української мови в дошкільному віці* Херсонський державний університет. (2020).
9. Міністерство освіти і науки України. (2025). *Методика навчання української мови в умовах навчання нацменшин*. Київ: Педагогічна думка.
10. Кліменко, О. (2018). *Дидактика української мови у дошкільному навчанні.* Київ: Академічна думка.
11. Попеску, Л., та Марінеску, Д. (2020). *Дидактика мовлення у дошкільній та початковій школі*. Бухарест: Видавництво «Дидактика та педагогіка».

12. Мунтяну, К. (2018). *Стратегії та методи в освіті мовлення у дошкільнят*. Клуж-Напока: Університетське видавництво Клужа.
13. 13. Цуркану, І. (2017). *Проєктування діяльності з комунікації та розвитку мовлення*. Ясси: Polirom Educațional.
14. 14. Давид, Е., та Русу, А. (2019). Дидактика румунської мови та іноземних мов для дітей. Бухарест: Видавництво Trei.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 151A

Programa școlară
pentru disciplina

Didactica specialității – Limba ucraineană maternă

Clasa a X-a
Curriculum de specialitate (CS),
filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializarea pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 151A
Programa școlară pentru disciplina Didactica specialității - limba ucraineană maternă, clasa a X-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa disciplinei „Didactica specialității – Limba ucraineană maternă", destinată clasei a X-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar, este elaborată în conformitate cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, cu planurile-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale, aprobate prin O.M.E.C. nr. 6.932/2025, precum și în acord cu Profilul de formare al absolventului și cu reperele stabilite prin documentele curriculare naționale în vigoare.

Disciplina este prevăzută în cadrul Curriculumului de specialitate (CS) pentru filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia învățământului primar, având rolul de a asigura formarea competențelor profesionale specifice viitoarelor cadre didactice care vor preda limba ucraineană în învățământul primar. În acest context, programa se subsumează finalităților învățământului pedagogic și contribuie la formarea unui cadru didactic capabil să proiecteze, să organizeze și să evalueze procesul de predare–învățare–evaluare în mod riguros, reflexiv și adaptat particularităților de vârstă ale elevilor.

Elaborarea programei are în vedere principiile curriculumului național: centrarea pe formarea competențelor, coerența parcursului educațional, echitatea și incluziunea, respectul față de diversitatea lingvistică și culturală, precum și asigurarea calității procesului instructiv-educativ. În consonanță cu Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018), disciplina contribuie la dezvoltarea competenței de comunicare în limba maternă, a competențelor sociale și civice, a competenței digitale și a competenței de a învăța să înveți.

În contextul actual al educației, caracterizat prin accentul pus pe învățarea centrată pe elev, pe abordarea integrată a conținuturilor și pe adaptarea permanentă la schimbările sociale și culturale, disciplina „Didactica specialității – Limba ucraineană maternă" are un rol fundamental în conturarea profilului profesional al viitorului învățător. Aceasta asigură cadrul conceptual și metodologic necesar înțelegerii procesului de predare–învățare–evaluare a limbii ucrainene, precum și aplicării eficiente a principiilor didactice în activitatea de la clasă.

Studiul disciplinei contribuie la dezvoltarea competențelor generale privind:

- *aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în învățământul primar;*
- *proiectarea și realizarea activităților didactice în acord cu documentele curriculare;*
- *utilizarea adecvată a metodelor și resurselor educaționale;*
- *adaptarea demersului didactic la particularitățile de vârstă și la nevoile individuale ale elevilor.*

Programa valorifică atât dimensiunea teoretică, prin abordarea conceptelor fundamentale ale didacticii limbii și literaturii ucrainene, cât și dimensiunea aplicativă, prin activități practice, simulări de lecții, elaborarea proiectelor didactice și analiza unor situații concrete din practica școlară. Organizarea conținuturilor permite trecerea progresivă de la însușirea noțiunilor de bază privind funcțiile și principiile procesului instructiv-educativ la aplicarea acestora în proiectarea și desfășurarea unor activități didactice concrete.

Programa este structurată pe domenii de conținut care reflectă componentele esențiale ale formării profesionale inițiale a viitorului cadru didactic: fundamentele didacticii limbii ucrainene, curriculumul și proiectarea didactică, metode și strategii de predare, evaluarea rezultatelor școlare. Organizarea conținuturilor integrează, în mod sistematic, dimensiunea lingvistică aplicată (fonetică, lexic, morfosintaxă), specificul alfabetizării în alfabetul chirilic, precum și particularitățile predării limbii ucrainene.

Un accent deosebit este pus pe corelarea obiectivelor didactice cu dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă în limba ucraineană, precum și pe integrarea elementelor culturale specifice comunității ucrainene în activitățile de învățare. În acest mod, disciplina contribuie atât la consolidarea competențelor lingvistice, cât și la promovarea identității culturale și a valorilor interculturale, în acord cu specificul învățământului în limbile minorităților naționale.

Demersul didactic propus promovează metode activ-participative și strategii interactive care stimulează implicarea elevilor, gândirea critică și creativitatea. Se recomandă utilizarea jocurilor didactice, a învățării prin proiect, a activităților colaborative și a simulărilor de lecții, precum și integrarea tehnologiilor digitale în procesul instructiv-educativ, în concordanță cu cerințele educației contemporane și cu dezvoltarea competențelor digitale.

Programa subliniază importanța evaluării continue, formative și sumative, ca instrument de reglare și optimizare a procesului de predare–învățare. Sunt promovate modalități variate de evaluare, precum observația sistematică, fișele de lucru, testele scrise și orale, proiectele didactice, autoevaluarea și evaluarea colegială, precum și utilizarea instrumentelor digitale pentru monitorizarea progresului și oferirea feedbackului.

Se acordă o atenție specială adaptării demersului didactic la diversitatea elevilor din ciclul primar, prin aplicarea strategiilor diferențiate, individualizarea sarcinilor de lucru și sprijinirea elevilor cu ritmuri diferite de învățare sau cu cerințe educaționale speciale. Se promovează un climat educațional incluziv, bazat pe respect, cooperare și valorizarea fiecărui elev.

Prin caracterul său formativ și aplicativ, disciplina contribuie în mod esențial la realizarea profilului de formare al absolventului filierei vocaționale, profil pedagogic, pregătind viitorii învățători pentru exercitarea responsabilă și competentă a profesiei didactice în învățământul primar, în contextul educației în limba maternă ucrainean

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în învățământul primar.**
CG2	**Proiectarea și implementarea demersului didactic la disciplina Limba ucraineană pentru ciclul primar.**
CG3	**Utilizarea și adaptarea metodelor, strategiilor și resurselor didactice specifice disciplinei, în funcție de particularitățile de vârstă și de nevoile individuale ale elevilor.**

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Aplicarea principiilor didacticii limbii ucrainene în învățământul primar.

Clasa a X-a
CS 1.1. Identificarea principiilor de bază ale didacticii limbii ucrainene.
– *recunoașterea principiilor generale ale didacticii;* – *explicarea rolului principiilor în procesul de predare-învățare;* – *analiza exemplelor de aplicare a principiilor didactice;* – *implicarea elevilor în procesul de descoperire și aplicare a cunoștințelor;* – *studierea unor exemple de lecții și identificarea principiilor utilizate;* – *identificarea principiilor specifice predării limbii ucrainene;* – *argumentarea importanței respectării principiilor didactice la ciclul primar;* – *analiza unor secvențe de lecție din perspectiva principiilor didactice.*
CS 1.2. Aplicarea metodelor interactive în predarea limbii ucrainene.
– *utilizarea metodelor activ-participative;* – *participarea la activități de învățare colaborativă;* – *reflectarea asupra eficienței metodelor utilizate;* – *dezvoltarea abilităților sociale și comunicative;* – *înțelegerea rolului interactivității în creșterea motivației pentru învățare;* – *selectarea metodelor interactive adecvate conținuturilor;* – *proiectarea unor activități didactice interactive;* – *adaptarea metodelor la nivelul elevilor din ciclul primar.*
CS 1.3. Corelarea conținuturilor cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Clasa a X-a
– *identificarea caracteristicilor psihopedagogice ale școlarului;* – *adaptarea sarcinilor de lucru la nivelul de vârstă;* – *analiza nevoilor educaționale ale elevilor;* – *diferențierea sarcinilor de lucru;* – *crearea unui climat educațional stimulativ;* – *selectarea conținuturilor lingvistice adecvate ciclului primar;* – *elaborarea activităților diferențiate;* – *corelarea obiectivelor lecției cu particularitățile de vârstă.*
CS 1.4. Integrarea competențelor de comunicare în activitățile didactice.
– *exersarea comunicării orale și scrise;* – *aplicarea regulilor de exprimare corectă;* – *dezvoltarea competențelor de exprimare scrisă;* – *participarea la activități interactive de comunicare;* – *autoevaluarea competențelor de comunicare;* – *proiectarea activităților de dezvoltare a comunicării;* – *integrarea exercițiilor de receptare și producere a mesajului;* – *evaluarea competențelor de comunicare ale elevilor.*

CG 2- Proiectarea și implementarea demersului didactic la disciplina Limba ucraineană pentru ciclul primar.

Clasa a X-a
CS 2.1. Elaborarea proiectelor didactice conform curriculumului.
– *identificarea componentelor proiectului didactic;* – *utilizarea documentelor curriculare în planificare;* – *structurarea etapelor lecției;* – *stabilirea resurselor didactice necesare;* – *asigurarea coerenței între obiective, conținuturi și evaluare;* – *elaborarea proiectului didactic la Limba ucraineană;* – *corelarea conținuturilor cu competențele vizate;* – *adaptarea proiectului la specificul ciclului primar.*
CS 2.2. Stabilirea obiectivelor operaționale adecvate lecției.
– *formularea obiectivelor în termeni operaționali;* – *corelarea obiectivelor cu conținuturile;* – *diferențierea obiectivelor cognitive, afective și psihomotorii;* – *stabilirea criteriilor de performanță;* – *verificarea realizabilității obiectivelor în timpul alocat;* – *formularea obiectivelor pentru lecțiile de limbă ucraineană;* – *adaptarea obiectivelor la nivelul elevilor din ciclul primar;* – *corelarea obiectivelor cu metodele și evaluarea.*
CS 2.3. Selectarea strategiilor didactice eficiente.
– *identificarea strategiilor didactice moderne;* – *alegerea metodelor în funcție de obiective;* – *combinarea formelor de organizare a activității;* – *utilizarea mijloacelor didactice variate;* – *adaptarea strategiilor la ritmul clasei;* – *selectarea strategiilor adecvate predării limbii ucrainene;* – *integrarea metodelor interactive în lecție;* – *adaptarea strategiilor la particularitățile școlarului mic.*
CS 2.4. Aplicarea metodelor de evaluare formative și sumative.

Clasa a X-a
– *identificarea tipurilor de evaluare;* – *elaborarea itemilor de evaluare;* – *utilizarea feedbackului în procesul de învățare;* – *stabilirea criteriilor de evaluare clare;* – *corelarea evaluării cu obiectivele lecției;* – *aplicarea metodelor de evaluare la Limba ucraineană;* – *elaborarea probelor de evaluare adecvate ciclului primar;* – *analiza rezultatelor evaluării pentru optimizarea predării.*

CG 3 - Utilizarea și adaptarea metodelor, strategiilor și resurselor didactice specifice disciplinei, în funcție de particularitățile de vârstă și de nevoile individuale ale elevilor.

Clasa a X-a
CS 3.1. Selectarea și valorificarea resurselor didactice adecvate disciplinei.
- *identificarea tipurilor de materiale didactice;* - *corelarea materialelor cu obiectivele lecției;* - *evaluarea calității resurselor utilizate;* - *selectarea manualelor și auxiliarelor la Limba ucraineană;* - *alegerea fișelor de lucru adecvate ciclului primar;* - *integrarea materialelor ilustrative și culturale ucrainene în lecție;* - *utilizarea materialelor autentice în dezvoltarea comunicării;* - *proiectarea activităților bazate pe resurse variate.*
CS 3.2. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare–învățare.
- *utilizarea platformelor educaționale digitale;* - *crearea de prezentări și materiale interactive;* - *elaborarea exercițiilor digitale pentru elevi;* - *adaptarea resurselor digitale la nivelul școlarului mic;* - *respectarea normelor de utilizare a resurselor online;* - *dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor;* - *integrarea aplicațiilor digitale în predarea limbii ucrainene.*
CS 3.3. Adaptarea și diferențierea demersului didactic în funcție de nivelul elevilor.
- *identificarea diferențelor de nivel și a stilurilor de învățare;* - *selectarea sarcinilor diferențiate;* - *ajustarea gradului de dificultate al materialelor;* - *elaborarea fișelor diferențiate la Limba ucraineană;* - *aplicarea strategiilor diferențiate în lecții simulate;* - *utilizarea sprijinului suplimentar pentru elevii cu dificultăți;* - *planificarea sarcinilor suplimentare pentru elevii avansați;* - *monitorizarea progresului individual.*
CS 3.4. Crearea unui climat educațional incluziv și motivant.
– *promovarea respectului și cooperării în grup;* – *prevenirea situațiilor de discriminare;* – *gestionarea eficientă a conflictelor;* – *adaptarea activităților pentru elevii cu CES;* – *integrarea valorilor interculturale în lecțiile de limbă ucraineană;* – *utilizarea metodelor interactive și atractive;* – *stabilirea unor obiective clare și realizabile;* – *stimularea motivației pentru învățarea limbii ucrainene.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**

1. Fundamentele didacticii limbii ucrainene	– Analiza distribuției vocale și consonantice (в укр.: голосні та приголосні), cu accent pe sunetele specifice г /ґ/, и /і/, ї /йі/, introduse progresiv în manualele de comunicare în limba maternă pentru clasele I–II, în corelație cu formarea pronunției corecte și a competenței de receptare. – Opoziții fonetice relevante (и vs. і; г vs. ґ), valorificate prin exerciții de diferențiere semantică și articulatorie, pentru prevenirea confuziilor frecvente în exprimare și înțelegere. – Accentul dinamic și mobilitatea acestuia, abordate prin activități de identificare auditivă și marcarea accentului în cuvinte, cu evidențierea rolului său în diferențierea sensului lexical. – Exerciții de diferențiere auditivă de tip „ascultă–distinge”, vizând identificarea sunetelor apropiate în poziție inițială, mediană și finală, integrate prin imagini, jocuri fonetice și texte scurte. – Consolidarea pronunției corecte prin secvențe repetitive de articulare, modelare fonetică și feedback imediat, în contexte comunicative variate. – Integrarea corectării erorilor în comunicare funcțională, prin activități de dialog, joc și povestire, cu intervenții explicite și model verbal adecvat. – Corespondența sunet–literă, construită progresiv prin introducerea grafemelor fără echivalent direct în limba română (ґ, ї, є, ю, я), cu accent pe structura silabică și pe aplicarea în citire și scriere. – Anticiparea dificultăților generate de asemănările grafice (и vs. і) prin exerciții comparative contextualizate și activități de recunoaștere vizuală dirijată. – Strategii de remediere a confuziilor grafemice prin antrenamente multisenzoriale (vizual–auditiv–kinestezic) și utilizarea grafemelor în propoziții simple, semnificative. – Conștientizarea fonologică prin activități de identificare a sunetului, silabei și rimei, ca premisă pentru alfabetizare. – Citirea silabică și tranziția către citirea fluentă a propozițiilor scurte, prin exerciții integrate în textele de lectură din manualele pentru clasele I–II. – Scrierea corectă și automatizarea grafică prin exerciții de trasare a literelor, combinare silabică și dictări scurte cu suport contextual. – Introducerea graduală a acordului adjectivului cu substantivul, pe baza exemplelor din textele literare pentru copii și a exercițiilor aplicative. – Inițierea în sistemul cazual prin prezentarea treptată a formelor substantivale și pronominale în contexte funcționale (ex.: „Я маю велику книгу”), cu accent pe utilizare practică. – Utilizarea funcțională a structurilor gramaticale în conversații ghidate, descrieri după imagini și enunțuri simple relevante experienței elevilor. – Tranziția de la exprimarea spontană la exprimarea controlată, prin formulări complete, coerență semantică și adaptare la cerințele sarcinii. – Valorificarea modelului lingvistic oferit de cadrul didactic, prin utilizarea constantă a vocabularului-cheie și a structurilor funcționale adecvate nivelului de vârstă. – Identificarea tipurilor de interferențe în context bilingv (fonetice, lexicale, morfosintactice) și prevenirea acestora prin exerciții specifice. – Aplicarea strategiilor contrastive controlate (enunțuri paralele română–ucraineană), jocuri de reflecție lingvistică și activități de autocorectare dirijată.
2. Curriculumul și proiectarea didactică	– Corelarea competențelor lingvistice prevăzute în curriculumul pentru învățământul primar cu particularitățile structurale ale limbii ucrainene (sistem fonetic specific, alfabet chirilic, acord adjectival, sistem cazual, topică flexibilă). – Analiza programelor școlare pentru Limba și literatura ucraineană (nivel primar) și identificarea relației dintre competențe generale, competențe specifice și conținuturi. – Formularea obiectivelor operaționale în termeni comportamentali observabili, raportate la achiziții specifice limbii ucrainene (diferențierea и/і, utilizarea corectă a formelor de caz, respectarea accentului mobil, redactarea de enunțuri cu acord corect). – Stabilirea criteriilor de performanță și a indicatorilor de evaluare în raport cu competențele de receptare, producere și interacțiune în limba ucraineană.

	– Proiectarea secvențelor de învățare pentru alfabetizarea în chirilică: introducerea grafemului în corelație cu fonemul, exerciții de analiză și sinteză silabică, consolidare prin citire expresivă, transfer în redactare funcțională. – Planificarea progresiei în introducerea conținuturilor gramaticale (gen, număr, caz, acord adjectival), cu respectarea principiului accesibilității și al funcționalității comunicative. – Integrarea textelor din literatura ucraineană pentru copii (ex.: „Рукавичка”, „Колобок”, poezii și ghicitori populare) în dezvoltarea competențelor de receptare, exprimare orală și scriere creativă. – Proiectarea activităților pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise prin situații comunicative autentice: descriere după imagine, relatare de experiențe, dialog dirijat, mini-compuneri tematice cu vocabular specific ucrainean. – Elaborarea proiectului didactic la Limba ucraineană, asigurând coerența dintre obiective, conținuturi, metode, mijloace și evaluare. – Adaptarea proiectării în contexte diferite: predare în limba maternă ucraineană vs. studierea limbii ca disciplină pentru elevi bilingvi; diferențierea sarcinilor în funcție de nivelul de competență lingvistică și de eventualele interferențe română–ucraineană. – Integrarea dimensiunii culturale ucrainene în proiectarea unităților de învățare, prin valorificarea tradițiilor, obiceiurilor și patrimoniului literar ca suport pentru dezvoltarea competențelor de comunicare.
3. Metode și strategii de predare	– Aplicarea metodei fonetico-analitico-sintetice în alfabetizarea în chirilică: analiză fonemică, sinteză silabică, citire expresivă. – Exerciții structurate pentru declinare și acord adjectival, integrate în contexte semnificative. – Activități de dezvoltare a vocabularului tematic (familie, tradiții, natură, comunitate), cu trecerea de la vocabular receptiv la vocabular productiv. – Utilizarea textelor literare și a dramatizării pentru consolidarea structurilor gramaticale. – Compararea controlată română–ucraineană pentru prevenirea interferențelor (analiză contrastivă simplificată). – Integrarea cântecelor și poeziilor ucrainene pentru dezvoltarea intonației și fluenței. – Utilizarea resurselor digitale (texte audio, aplicații interactive în chirilică) în mod echilibrat și funcțional.
4. Evaluarea rezultatelor școlare	– Aplicarea metodei fonetico-analitico-sintetice în procesul de alfabetizare în alfabetul chirilic, cu accent pe relația fonem–grafem, pe diferențierea sunetelor specifice (г/ґ, и/і, ї) și pe dezvoltarea citirii corecte și expresive. – Utilizarea exercițiilor graduale de analiză și sinteză silabică pentru formarea automatismelor de citire și scriere în limba ucraineană. – Aplicarea exercițiilor structurate pentru însușirea declinării substantivelor și a acordului adjectival, prin contexte comunicative relevante și situații funcționale (dialog, descriere, relatare). – Organizarea activităților de consolidare a sistemului cazual prin sarcini aplicative (completare de enunțuri, transformări gramaticale, utilizarea prepozițiilor cu regim cazual). – Dezvoltarea vocabularului tematic specific universului copilului (familie, natură, comunitate, tradiții ucrainene), prin trecerea de la vocabular receptiv la vocabular productiv și prin integrarea câmpurilor lexicale în situații comunicative. – Valorificarea textelor literare ucrainene pentru copii (povești populare, poezii, ghicitori) în scopul consolidării structurilor gramaticale, al dezvoltării fluenței și al formării sensibilității estetice. – Utilizarea dramatizării, a jocului de rol și a simulării de dialoguri pentru fixarea structurilor sintactice și dezvoltarea exprimării orale coerente. – Aplicarea analizei contrastive română–ucraineană în mod controlat, pentru prevenirea interferențelor fonetice, lexicale și morfosintactice și pentru clarificarea diferențelor de structură. – Integrarea cântecelor, colindelor și poeziilor tradiționale ucrainene pentru dezvoltarea ritmului, intonației și a pronunției corecte, cu valorificarea dimensiunii cultural-identitare.

	– Utilizarea resurselor digitale în predarea limbii ucrainene (texte audio pentru modelarea pronunției, aplicații interactive în chirilică, platforme educaționale), în mod echilibrat și adaptat nivelului școlarului mic. – Aplicarea strategiilor interactive (învățare colaborativă, brainstorming, învățare prin proiect, exerciții diferențiate) pentru stimularea participării active și a autonomiei în învățare.

SUGESTII METODOLOGICE

Predarea limbii ucrainene în ciclul primar trebuie să fie centrată pe formarea progresivă a competențelor de comunicare orală și scrisă, valorificând specificul fonetic, morfologic și sintactic al limbii, precum și dimensiunea cultural-identitară a comunității ucrainene. Demersul didactic îmbină rigoarea formării structurilor lingvistice cu metode activ-participative, adaptate particularităților de vârstă ale școlarului mic.

Principii generale:

1. Principiul centrării pe elev – Activitățile sunt adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă și lingvistică al elevilor, oferind oportunități de exprimare orală și scrisă în contexte semnificative.
2. Principiul progresivității și sistematizării – Conținuturile lingvistice (fonetice, lexicale, gramaticale) se introduc gradual, cu reveniri și consolidări succesive, respectând logica internă a limbii ucrainene.
3. Principiul funcționalității comunicative – Structurile gramaticale (gen, număr, caz, acord) sunt predate și exersate în contexte reale de comunicare, nu izolat.
4. Principiul prevenirii interferențelor – Se acordă atenție diferențelor structurale română–ucraineană, prin activități contrastive controlate și clarificări explicite.
5. Principiul valorificării identității culturale – Integrarea textelor, tradițiilor și elementelor culturale ucrainene susține motivația și consolidarea competenței lingvistice.
6. Principiul diferențierii și incluziunii – Sarcinile sunt adaptate nivelului de competență al elevilor, oferind sprijin suplimentar sau activități de extindere, după caz.

Strategii și metode recomandate:

1. Metoda fonetico-analitico-sintetică – utilizată în alfabetizarea în chirilică, cu accent pe relația fonem–grafem, pe diferențierea sunetelor specifice (г/ґ, и/і, ї) și pe dezvoltarea citirii corecte și expresive.
2. Conversația dirijată și explicația – pentru introducerea regulilor gramaticale și clarificarea utilizării formelor de gen, număr și caz.
3. Exercițiul aplicativ – completări, transformări, construcții de enunțuri, utilizarea prepozițiilor cu regim cazual (у школі, до школи), exerciții de acord adjectival.
4. Jocuri didactice lingvistice – pentru consolidarea vocabularului tematic (familie, natură, tradiții), diferențierea fonetică și utilizarea corectă a structurilor.
5. Dramatizarea și jocul de rol – pentru dezvoltarea exprimării orale, a dialogului și a utilizării funcționale a limbii.
6. Învățarea prin proiect – integrarea conținuturilor lingvistice în activități tematice (sărbători ucrainene, tradiții locale, texte literare).
7. Analiza contrastivă controlată – compararea unor structuri română–ucraineană pentru prevenirea transferurilor greșite.
8. Integrarea resurselor digitale – utilizarea textelor audio pentru modelarea pronunției, aplicații interactive în chirilică, exerciții digitale pentru consolidare.

Organizarea activităților didactice:

1. Structurarea lecției – fiecare activitate include obiective operaționale clare, conținuturi bine delimitate, metode adecvate și modalități de evaluare.
2. Alternarea tipurilor de activități – combinarea citirii, scrierii, conversației și jocului pentru menținerea interesului și a atenției.
3. Integrarea lecturii expresive – dezvoltarea fluenței și respectarea accentului mobil în cuvintele polisilabice.
4. Aplicarea scrierii funcționale – redactarea de enunțuri simple, descrieri, dialoguri scurte, utilizând corect structurile gramaticale învățate.
5. Utilizarea materialelor autentice ucrainene – povești populare, poezii, cântece, imagini culturale, pentru consolidarea identității lingvistice.

Evaluarea și reglarea învățării:

1. Evaluare formativă continuă – observarea progresului în citire, scriere și exprimare orală, oferirea feedback-ului imediat și corectarea erorilor în mod constructiv.
2. Evaluare sumativă diversificată – teste scrise și orale, fișe de evaluare, proiecte tematice, portofoliu lingvistic.
3. Analiza erorilor tipice – identificarea dificultăților fonetice (и/і, г/ґ), gramaticale (terminații cazuale, acord) și intervenții remediale specifice.

4. Diferențierea evaluării – adaptarea sarcinilor în funcție de nivelul elevilor și de ritmul de învățare.

Recomandări practice pentru cadrul didactic:

1. Modelarea constantă a pronunției corecte și a structurilor gramaticale adecvate.
2. Alternarea rolului profesorului între explicator, facilitator și coordonator al activităților interactive.
3. Încurajarea exprimării libere și a participării active la dialog.
4. Valorificarea comunității ucrainene locale ca resursă educațională.
5. Crearea unui climat incluziv, bazat pe respect, cooperare și motivație pozitivă.

Aplicarea acestor sugestii metodologice asigură un proces de predare–învățare coerent, adaptat specificului limbii ucrainene și nivelului de dezvoltare al școlarului mic, contribuind la formarea competențelor lingvistice și la consolidarea identității culturale în contextul educației în limba maternă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Iași: Editura Polirom.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
- Cristea, S. (1998). *Dicționar de termeni pedagogici*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Ionescu, M., & Radu, I. (coord.) (2004). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
- Joița, E. (1994). *Didactica aplicată: Învățământul primar*. Craiova: Editura Gheorghe Alexandru.
- Ministerul Educației. (f.a.). *Curriculum național pentru învățământul primar*. București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației. (f.a.). *Planuri-cadru pentru învățământul liceal – filiera vocațională, profil pedagogic*. București: Ministerul Educației.
- Neacșu, I. (1999). *Instruire și învățare*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Pamfil, A. (2016). *Didactica literaturii – reorientări*. București: Editura Art.
- Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (2005). *Psihologia copilului* (trad. L. Papuc). Chișinău: Editura Cartier.
- Potolea, D., Neacșu, I., Iucu, R., & Pânișoară, I.-O. (2008). *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru formarea profesorilor*. Iași: Editura Polirom.
- Schaffer, H. R. (2010). *Introducere în psihologia copilului*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Șerdean, I. (2002). *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*. București: Editura Corint.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Додаток № 151Б

Навчальна програма
з дисципліни

Дидактика фаху – Українська рідна мова

X-ий клас
профільна навчальна частина (ПЧ)
для педагогічного відділу,
спеціальність – Педагогіка початкової освіти

Ліцейна освіта

– 2026 –

Додаток №. 151Б
Дидактика комунікативної діяльності та розвитку мовлення –українська рідна мова, X-ий клас, профільна навчальна частина (ПЧ)

- *Педагогічний відділ, спеціальність – Педагогіка початкової освіти*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма дисципліни «Дидактика спеціальності – Українська рідна мова», призначена для 10-го класу, професійно-орієнтований напрям, педагогічний відділ, спеціалізація «Педагогіка початкової освіти», розроблена відповідно до положень Закону про дошкільну та шкільну освіту № 198/2023 з наступними змінами та доповненнями, з навчальних планів для середньої освіти з викладанням мовами національних меншин, затверджених О.М.Е.С. № 6.932/2025, а також відповідно до Профілю підготовки випускника та орієнтирів, встановлених національними навчальними документами.

Дисципліна передбачена в рамках Спеціалізованого навчального плану (CS) для профільної професійно-орієнтованої освіти, педагогічного відділу, спеціальність «Педагогіка початкової освіти», з метою забезпечення формування професійних компетенцій майбутніх педагогів, які викладатимуть українську мову у початковій школі. У цьому контексті програма відповідає цілям педагогічної освіти та сприяє формуванню педагога, здатного проєктувати, організовувати та оцінювати процес навчання, викладання та оцінювання ретельно, рефлексивно та з урахуванням вікових особливостей учнів.

Розробка програми враховує принципи національного навчального плану: орієнтацію на формування компетенцій, послідовність освітнього процесу, рівність та інклюзію, повагу до мовного та культурного різноманіття, а також забезпечення якості навчально-виховного процесу. Відповідно до Рекомендації Ради Європейського Союзу щодо ключових компетенцій для навчання протягом життя (2018), дисципліна сприяє розвитку комунікативної компетенції рідною мовою, соціальних та громадянських компетенцій, цифрової компетенції та компетенції навчатися вчитися.

В умовах сучасної освіти, що характеризується орієнтацією на навчання, зосереджене на учні, інтегрованим підходом до змісту та постійною адаптацією до соціальних і культурних змін, дисципліна «Дидактика спеціальності – Рідна українська мова» відіграє ключову роль у формуванні професійного профілю майбутнього вчителя. Вона забезпечує концептуальні та методичні основи для розуміння процесу навчання, викладання та оцінювання української мови, а також ефективного застосування дидактичних принципів у класній роботі.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку загальних компетенцій щодо:

- *застосування принципів дидактики української мови у початковій освіті;*
- *планування та проведення навчальних занять відповідно до навчальних документів;*
- *належного використання методів та освітніх засобів;*
- *адаптації навчального процесу до вікових особливостей та індивідуальних потреб учнів.*

Програма охоплює як теоретичний аспект через вивчення фундаментальних понять дидактики української мови та літератури, так і практичний аспект через практичні завдання, моделювання уроків, розробку дидактичних проєктів та аналіз конкретних ситуацій із шкільної практики. Організація змісту дозволяє поступово перейти від засвоєння базових понять про функції та принципи навчально-виховного процесу до їх застосування у плануванні та проведенні конкретних навчальних заходів.

Програма структурована за змістовними блоками, які відображають основні компоненти початкової професійної підготовки майбутнього педагога: основи дидактики української мови, навчальний план та дидактичне планування, методи та стратегії викладання, оцінювання навчальних результатів. Організація змісту системно інтегрує прикладний мовний аспект (фонетику, лексику, морфосинтаксис), специфіку навчання письму кирилицею, а також особливості викладання української мови.

Особлива увага приділяється кореляції навчальних цілей із розвитком комунікативних навичок усного та письмового мовлення українською мовою, а також інтеграції культурних елементів української громади у навчальні заходи. Таким чином, дисципліна сприяє як зміцненню мовних компетенцій, так і розвитку культурної ідентичності та міжкультурних цінностей, відповідно до специфіки освіти мовами національних меншин.

Запропонований дидактичний підхід передбачає активні та інтерактивні методи навчання, що стимулюють участь учнів, критичне та креативне мислення. Рекомендується використання навчальних ігор, проєктного навчання, колективних завдань та моделювання уроків, а також інтеграція цифрових технологій у навчально-виховний процес відповідно до вимог сучасної освіти та розвитку цифрових компетенцій.

Програма підкреслює важливість безперервного, формативного та сумативного оцінювання як інструменту регулювання та оптимізації процесу навчання. Пропонуються різноманітні методи оцінювання: систематичне спостереження, робочі аркуші, письмові та усні тести, дидактичні проєкти, самооцінка та

взаємооцінка, а також використання цифрових інструментів для моніторингу прогресу та надання зворотного зв'язку.

Особлива увага приділяється адаптації навчального процесу до різноманітності учнів початкової школи шляхом застосування диференційованих стратегій, індивідуалізації завдань та підтримки учнів із різними темпами навчання або особливими освітніми потребами. Сприяється створенню інклюзивного навчального середовища, що базується на повазі, співпраці та цінуванні кожного учня.

Завдяки своєму формувальному та практичному характеру дисципліна суттєво сприяє реалізації профілю підготовки випускника педагогічного відділу, готуючи майбутніх учителів до відповідальної та компетентної педагогічної діяльності у початковій школі в умовах навчання рідною українською мовою.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ(CG)

ЗК 1	**Застосування принципів дидактики української мови в початковій освіті.**
ЗК 2	**Планування та реалізація навчального процесу з української мови в початковій школі.**
ЗК 3	**Використання та адаптація методів, стратегій і навчальних засобів відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів.**

СПЕЦИФІЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗК 1 - Застосування принципів дидактики української мови в початковій освіті.

X-ий клас
СК 1.1. Визначення основних принципів дидактики української мови
– *визнання загальних принципів дидактики;* – *пояснення ролі принципів у процесі навчання та викладання;* – *аналіз прикладів застосування дидактичних принципів;* – *залучення учнів до процесу відкриття та застосування знань;* – *вивчення прикладів уроків та визначення використаних принципів;* – *ідентифікація специфічних принципів викладання української мови;* – *обґрунтування важливості дотримання дидактичних принципів у початковій школі;* – *аналіз окремих фрагментів уроку з позиції дидактичних принципів.*
СК 1.2. Застосування інтерактивних методів у викладанні української мови
– *використання активних та інтерактивних методів;* – *участь у спільних навчальних заходах;* – *рефлексія щодо ефективності застосованих методів;* – *розвиток соціальних та комунікативних навичок;* – *розуміння ролі інтерактивності у підвищенні мотивації до навчання;* – *підбір інтерактивних методів відповідно до змісту навчання;* – *проєктування інтерактивних навчальних заходів;* – *адаптація методів до рівня учнів початкової школи.*
СК 1.3. Кореляція змісту навчання з віковими особливостями учнів.
– *визначення психолого-педагогічних особливостей школяра;* – *адаптація завдань до вікового рівня учнів;* – *аналіз освітніх потреб учнів;* – *диференціація навчальних завдань;* – *створення стимулюючого навчального середовища;* – *підбір лінгвістичного змісту, відповідного для початкової школи;* – *розробка диференційованих навчальних заходів;*

X-ий клас
– *кореляція навчальних цілей уроку з віковими особливостями учнів.*
СК 1.4. Інтеграція комунікативних компетенцій у навчальні заходи.
– *застосування усного та письмового спілкування;* – *застосування правил правильної мовної виразності;* – *розвиток навичок письмового висловлювання;* – *участь у інтерактивних комунікативних заходах;* – *самооцінка власних комунікативних компетенцій;* – *проєктування заходів для розвитку комунікації;* – *інтеграція вправ на сприймання та продукування повідомлень;* – *оцінювання комунікативних компетенцій учнів.*

ЗК 2- Планування та реалізація навчального процесу з української мови в початковій школі.

X-ий клас
СК 2.1. Розробка дидактичних проєктів відповідно до навчального плану.
– *визначення компонентів дидактичного проєкту;* – *використання навчальних документів під час планування;* – *класифікація етапів уроку;* – *визначення необхідних навчальних засобів;* – *забезпечення узгодженості між цілями, змістом та оцінюванням;* – *розробка дидактичного проєкту з української мови;* – *кореляція змісту з передбаченими компетенціями;* – *адаптація проєкту до специфіки початкової школи.*
СК 2.2. Визначення операційних цілей, відповідних уроку.
– *формулювання цілей у термінах операційних результатів;* – *кореляція цілей із змістом навчання;* – *диференціація когнітивних, афективних та психомоторних цілей;* – *встановлення критеріїв успішності;* – *перевірка досяжності цілей у відведений час;* – *формулювання цілей для уроків української мови;* – *адаптація цілей до рівня учнів початкової школи;* – *кореляція цілей із методами викладання та оцінюванням.*
СК 2.3. Вибір ефективних дидактичних стратегій.
– *визначення сучасних дидактичних стратегій;* – *підбір методів відповідно до навчальних цілей;* – *об'єднання форм організації навчальної діяльності;* – *використання різноманітних навчальних засобів;* – *адаптація стратегій до темпу роботи класу;* – *вибір стратегій, що відповідають викладанню української мови;* – *інтеграція інтерактивних методів у урок;* – *адаптація стратегій до особливостей молодших школярів.*
СК 2.4. Застосування формативних та сумативних методів оцінювання.
– *визначення видів оцінювання;* – *розробка оцінювальних завдань;* – *використання зворотного зв'язку у навчальному процесі;* – *встановлення чітких критеріїв оцінювання;* – *кореляція оцінювання з цілями уроку;* – *застосування методів оцінювання на уроках української мови;* – *розробка оцінювальних завдань, відповідних початковій школі;* – *аналіз результатів оцінювання для оптимізації викладання.*

ЗК 3 -Використання та адаптація методів, стратегій і навчальних засобів відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів.

X-ий клас
СК 3.1. Вибір та використання навчальних засобів, відповідних дисципліні.
– *визначення типів навчальних матеріалів;* – *кореляція матеріалів із цілями уроку;* – *оцінка якості використаних засобів;* – *вибір підручників та додаткових посібників з української мови;* – *підбір робочих аркушів, відповідних початковій школі;* – *інтеграція ілюстративних та культурних матеріалів української громади у урок;* – *використання автентичних матеріалів для розвитку комунікації;* – *планування навчальних заходів на основі різноманітних засобів.*
СК 3.2. Інтеграція цифрових технологій у процес навчання та викладання.
– *використання цифрових освітніх платформ;* – *створення презентацій та інтерактивних матеріалів;* – *розробка цифрових вправ для учнів;* – *адаптація цифрових засобів до рівня молодших школярів;* – *дотримання норм використання онлайн-засобів;* – *розвиток цифрових компетенцій учнів;* – *інтеграція цифрових застосунків у викладання української мови.*
СК 3.3. Адаптація та диференціація навчального процесу відповідно до рівня учнів.
– *визначення різниць у рівні та стилах навчання;* – *підбір диференційованих завдань;* – *коригування ступеня складності матеріалів;* – *розробка диференційованих робочих аркушів з української мови;* – *застосування диференційованих стратегій на змодельованих уроках;* – *використання додаткової підтримки для учнів із труднощами;* – *планування додаткових завдань для більш здібних учнів;* – *спостереження індивідуального прогресу.*
СК 3.4. Створення інклюзивного та мотивуючого навчального середовища.
– *сприяння повазі та співпраці в групі;* – *запобігання дискримінаційних ситуацій;* – *ефективне управління конфліктами;* – *адаптація навчальних заходів для учнів із особливими освітніми потребами (CES);* – *інтеграція міжкультурних цінностей у уроки української мови;* – *використання інтерактивних та привабливих методів;* – *встановлення чітких та досяжних навчальних цілей;* – *стимулювання мотивації до вивчення української мови.*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

X-ий клас

Напрями навчання	Зміст
1. Основи дидактики української мови	– Аналіз розподілу голосних і приголосних (укр.: голосні та приголосні) з наголосом на специфічні звуки г /ґ/, и /і/, ї /йі/, що вводяться поступово в підручниках з комунікації рідною мовою для I–II класів у зв'язку з формуванням правильної вимови та компетентності сприймання. – Відповідні фонетичні опозиції (и/і; г/ґ), опрацьовані через вправи на семантичне й артикуляційне розрізнення з метою запобігання частим помилкам в усному мовленні та розумінні. – Динамічний наголос і його рухомість, що опрацьовуються через завдання на слухове розпізнавання та позначення наголосу в словах із підкресленням його ролі в розрізненні лексичного значення. – Вправи на слухову диференціацію типу «слухай–розрізняй», спрямовані на визначення близьких звуків у початковій, серединній та кінцевій позиціях, інтегровані через зображення, фонетичні ігри та короткі тексти.

	– Закріплення правильної вимови через повторювані артикуляційні вправи, фонетичне моделювання та негайний зворотний зв'язок у різних комунікативних контекстах. – Інтеграція виправлення помилок у функціональне спілкування через діалоги, ігрову діяльність і розповіді з чітким коригуванням і поданням правильного мовленнєвого зразка. – Звуко-буквена відповідність, що вибудовується поступово через введення графем без прямого відповідника в румунській мові (ґ, ї, є, ю, я) з наголосом на складову структуру та застосування в читанні й письмі. – Передбачення труднощів, спричинених графічною подібністю (и/і), через контекстуалізовані порівняльні вправи та завдання на кероване візуальне розпізнавання. – Стратегії подолання графемних плутань через мультисенсорні тренування (візуальні–аудитивні–кінестетичні) та використання графем у простих змістовних реченнях. – Формування фонологічної обізнаності через завдання на визначення звука, складу й рими як передумови навчання грамоти. – Складове читання та перехід до плавного читання коротких речень через інтегровані вправи в текстах підручників для I–II класів. – Правильне письмо й графічна автоматизація через вправи на написання букв, складове поєднання та короткі диктанти з контекстуальною підтримкою. – Поступове введення узгодження прикметника з іменником на основі прикладів із дитячих літературних текстів та практичних вправ. – Ознайомлення з відмінковою системою через поступове подання форм іменника та займенника у функціональних контекстах (напр.: «Я маю велику книгу») з наголосом на практичне використання. – Функціональне використання граматичних структур у керованих бесідах, описах за зображеннями та простих висловленнях, релевантних досвіду учнів. – Перехід від спонтанного мовлення до контрольованого через повні формулювання, семантичну зв'язність і відповідність вимогам завдання. – Використання мовної моделі, запропонованої вчителем, через постійне застосування ключової лексики та функціональних структур, відповідних віковому рівню. – Визначення типів інтерференції в умовах білінгвізму (фонетичної, лексичної, морфосинтаксичної) та їх попередження через спеціально дібрані вправи. – Застосування контрольованих контрастивних стратегій (румунсько–українські паралельні речення), мовленнєві рефлексивні ігри та вправи на кероване самовиправлення.
2. Навчальна програма та дидактичне проєктування	- Узгодження мовних компетенцій, передбачених навчальною програмою для початкової освіти, зі структурними особливостями української мови (специфічна фонетична система, кириличний алфавіт, узгодження прикметника, відмінкова система, гнучкий порядок слів). - Аналіз навчальних програм з української мови та літератури (початковий рівень) і визначення взаємозв'язку між загальними компетенціями, спеціальними компетенціями та змістом навчання. - Формулювання операційних цілей у термінах спостережуваної поведінки, співвіднесених зі специфічними мовними набутками (розрізнення и/і, правильне вживання відмінкових форм, дотримання рухомого наголосу, побудова речень із правильним узгодженням). - Визначення критеріїв успішності та показників оцінювання відповідно до компетенцій сприймання, розробки та взаємодії українською мовою. - Планування навчальних послідовностей для оволодіння кириличною грамотою: введення графеми у співвіднесенні з фонемою, вправи на

	складовий аналіз і синтез, закріплення через виразне читання, перенесення в функціональне письмо. - Планування поступовості введення граматичних понять (рід, число, відмінок, узгодження прикметника) з дотриманням принципу доступності та комунікативної функціональності. - Інтеграція текстів української дитячої літератури (напр.: «Рукавичка», «Колобок», народні вірші та загадки) у розвиток компетенцій читання, усного мовлення та творчого письма. - Планування діяльностей для розвитку усного й писемного мовлення через автентичні комунікативні ситуації: опис за зображенням, розповідь про власний досвід, керований діалог, тематичні мініатюри з використанням специфічної української лексики. - Розроблення дидактичного проєкту з української мови із забезпеченням узгодженості між цілями, змістом, методами, засобами та оцінюванням. - Адаптація планування в різних умовах: навчання українською мовою як рідною/вивчення мови як навчального предмета для білінгвальних учнів; диференціація завдань залежно від рівня мовної компетентності та можливих українсько-румунських інтерференцій. - Інтеграція українського культурного компонента в проєктування навчальних одиниць через використання традицій, звичаїв і літературної спадщини як основи для розвитку комунікативних компетенцій.
3. Методи та стратегії навчання	– Застосування фонетико-аналітико-синтетичного методу під час навчання грамоти кирилицею: фонемний аналіз, складовий синтез, виразне читання. – Структуровані вправи на відмінювання та узгодження прикметника, інтегровані в змістовні комунікативні контексти. – Діяльності з розвитку тематичного словника (родина, традиції, природа, громада) з поступовим переходом від рецептивної лексики до продуктивної. – Використання художніх текстів і драматизації для закріплення граматичних структур. – Контрольоване порівняння румунської та української мов з метою запобігання інтерференції (спрощений контрастивний аналіз). - Інтеграція українських пісень і віршів для розвитку інтонації та мовленнєвої плавності. – Збалансоване й функціональне використання цифрових засобів (аудіотексти, інтерактивні застосунки кирилицею).
4. Оцінювання навчальних результатів	– Застосування фонетико-аналітико-синтетичного методу в процесі навчання грамоти кириличним алфавітом із наголосом на співвідношенні фонема–графема, розрізненні специфічних звуків (г/ґ, и/і, ї) та розвитку правильного й виразного читання. – Використання поступових вправ на складовий аналіз і синтез для формування автоматизованих навичок читання та письма українською мовою. – Застосування структурованих вправ для засвоєння відмінювання іменників і узгодження прикметників через відповідні комунікативні контексти та функціональні ситуації (діалог, опис, розповідь). – Організація діяльностей із закріплення відмінкової системи через практичні завдання (доповнення речень, граматичні перетворення, уживання прийменників із відповідним відмінковим керуванням). – Розвиток тематичного словника, близького до дитячого світу (родина, природа, громада, українські традиції), через перехід від сприйнятливої до продуктивної лексики та інтеграцію лексичних полів у комунікативні ситуації. – Використання українських дитячих літературних текстів (народні казки, вірші, загадки) з метою закріплення граматичних структур, розвитку мовленнєвої плавності та формування естетичної чутливості.

	– Застосування драматизації, рольових ігор і моделювання діалогів для закріплення синтаксичних структур і розвитку зв'язного усного мовлення. – Контрольоване використання контрастивного аналізу румунської та української мов для запобігання фонетичній, лексичній і морфосинтаксичній інтерференції та для чіткого усвідомлення структурних відмінностей. – Інтеграція українських пісень, колядок і традиційних віршів для розвитку ритму, інтонації та правильної вимови з урахуванням культурно-ідентифікаційного аспекту. – Використання цифрових ресурсів у навчанні української мови (аудіотексти для моделювання вимови, інтерактивні застосунки кирилицею, освітні платформи) у збалансований спосіб, відповідно до вікових особливостей молодших школярів. – Застосування інтерактивних стратегій (кооперативне навчання, мозковий штурм, проєктна діяльність, диференційовані вправи) для стимулювання активної участі учнів і розвитку їхньої навчальної автономії.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Викладання української мови в початковій школі має бути зосереджене на поступовому формуванні компетенцій усного й писемного мовлення з урахуванням фонетичної, морфологічної та синтаксичної специфіки мови, а також культурно-ідентифікаційного виміру української громади. Дидактичний підхід поєднує чіткість формування мовних структур із активними та інтерактивними методами, застосованими до вікових особливостей молодших школярів.

Загальні принципи:

1. Принцип зорієнтований на дитину – Навчальні діяльності застосуються до рівня когнітивного й мовного розвитку учнів, забезпечуючи можливості для усного та письмового висловлення в змістовних комунікативних ситуаціях.
2. Принцип поступовості та системності – Мовні явища (фонетичні, лексичні, граматичні) вводяться поетапно, з регулярним повторенням і закріпленням, відповідно до внутрішньої логіки української мови.
3. Принцип комунікативної функціональності – Граматичні структури (рід, число, відмінок, узгодження) подаються й відпрацьовуються в реальних мовленнєвих контекстах, а не ізольовано.
4. Принцип запобігання інтерференції – Особлива увага приділяється структурним відмінностям між румунською та українською мовами через контрольовані контрастивні вправи й чіткі пояснення.
5. Принцип опори на культурну ідентичність – Інтеграція українських текстів, традицій і культурних елементів сприяє підвищенню мотивації та зміцненню мовної компетенції.
6. Принцип диференціації та інклюзії – Навчальні завдання добираються з урахуванням рівня підготовки учнів, передбачаючи додаткову підтримку або розширені завдання відповідно до потреб кожного.

Рекомендовані стратегії та методи:

1. Фонетико-аналітико-синтетичний метод – застосовується під час навчання грамоти кирилицею з наголосом на співвідношенні фонема–графема, розрізненні специфічних звуків (г/ґ, и/і, ї) та розвитку правильної й виразної вимови та читання.
2. Керована бесіда та пояснення – для введення граматичних правил і уточнення використання форм роду, числа та відмінка.
3. Практичні вправи – доповнення, трансформації, побудова речень, використання прийменників із відмінковим керуванням (у школі, до школи), вправи на узгодження прикметника.
4. Мовні навчальні ігри – для закріплення тематичного словника (родина, природа, традиції), фонетичної диференціації та правильного застосування граматичних структур.
5. Драматизація та рольові ігри – для розвитку усного мовлення, ведення діалогів та функціонального використання мови.
6. Навчання через проєкт – інтеграція мовного матеріалу в тематичні діяльності (українські свята, місцеві традиції, літературні тексти).
7. Контрольований контрастивний аналіз – порівняння румунських та українських структур для запобігання помилковому переносу.
8. Інтеграція цифрових засобів – використання аудіотекстів для моделювання вимови, інтерактивних застосунків кирилицею, цифрових вправ для закріплення знань.

Організація навчальної діяльності:

1. Хід уроку – кожна діяльність містить чітко визначені операційні цілі, окреслений зміст, відповідні методи та способи оцінювання.
2. Чергування типів діяльності – поєднання читання, письма, бесіди та ігрових вправ для підтримання інтересу та уваги учнів.
3. Інтеграція виразного читання – розвиток плавності мовлення та дотримання рухомого наголосу у багатоскладових словах.
4. Застосування функціонального письма – складання простих речень, описів, коротких діалогів із правильним використанням вивчених граматичних структур.
5. Використання автентичних українських матеріалів – народні казки, вірші, пісні, культурні зображення для зміцнення мовної та культурної ідентичності.

Оцінювання та перевірка навчання:

1. Безперервне формативне оцінювання – спостереження за прогресом у читанні, письмі та усному мовленні, надання негайного зворотного зв'язку та конструктивне виправлення помилок.
2. Різноманітне сумативне оцінювання – письмові та усні тести, оцінювальні аркуші, тематичні проєкти, мовний портфоліо.
3. Аналіз типових помилок – визначення фонетичних труднощів (и/і, г/ґ), граматичних помилок (відмінкові закінчення, узгодження) та застосування спеціальних корекційних заходів.
4. Диференційоване оцінювання – адаптація завдань відповідно до рівня учнів та темпу їх навчання.

Практичні рекомендації для вчителя:

1. Постійне моделювання правильної вимови та граматично правильних структур – забезпечує усвідомлене засвоєння мовного матеріалу учнями.
2. Чергування ролей учителя – пояснювач, посередник та організатор інтерактивних діяльностей для активізації навчального процесу.
3. Заохочення вільного висловлювання та активної участі у діалозі – стимулює розвиток комунікативних навичок і впевненість у використанні мови.
4. Використання локальної української громади як освітнього ресурсу – залучення традицій, звичаїв, культурних подій до навчання.
5. Створення інклюзивного середовища – на основі поваги, співпраці та позитивної мотивації.

Застосування цих методичних рекомендацій забезпечує послідовний та ефективний процес навчання, застосований до специфіки української мови та рівня розвитку молодших школярів, сприяє формуванню мовних компетенцій і зміцненню культурної ідентичності в контексті навчання рідною мовою.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Бокош, М. (2013). **Інтерактивне навчання**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Кергіт, І. (2006). **Методи навчання**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Крістя, С. (1998). **Словник педагогічних термінів**. Бухарест: Дидактичне і педагогічне видавництво.
- Кукош, К. (2014). **Педагогіка**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Йонеску, М., & Раду, І. (ред.) (2004). **Сучасна дидактика**. Клуж-Напока: Видавництво Дачія.
- Юку, Р. (2006). **Управління класом учнів**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Жоїца, Е. (1994). **Прикладна дидактика: Початкова освіта**. Крайова: Видавництво Георге Александру.
- Міністерство освіти. (б.р.). **Національний навчальний план для початкової освіти**. Бухарест: Міністерство освіти.
- Міністерство освіти. (б.р.). **Типові навчальні плани для середньої освіти – професійний напрям, педагогічний профіль**. Бухарест: Міністерство освіти.
- Някшу, І. (1999). **Навчання і учіння**. Бухарест: Дидактичне і педагогічне видавництво.
- Памфіл, А. (2016). **Дидактика літератури – переорієнтації**. Бухарест: Видавництво Art.
- Панішоара, І.-О. (2015). **Ефективна комунікація**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Піаже, Ж., & Інхельдер, Б. (2005). **Психологія дитини** (перекл. Л. Папук). Кишинів: Видавництво Картіер.
- Потолеа, Д., Някшу, І., Юку, Р., & Панішоара, І.-О. (2008). **Психолого-педагогічна підготовка. Підручник для підготовки вчителів**. Ясси: Видавництво Поліром.
- Шаффер, Г. Р. (2010). **Вступ до психології дитини**. Клуж-Напока: Видавництво ASCR.
- Шердян, І. (2002). **Дидактика румунської мови та літератури в початковій школі**. Бухарест: Видавництво Корінт.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș
MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu”Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmației, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 152

Programa școlară pentru disciplina

Limba rromani maternă

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 152
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura rromani maternă*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară destinată disciplinei *Limba și literatura rromani maternă* pentru școlile și secțiile cu predare în limba română este realizată pe baza Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu predare în limbile minorităților naționale aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.932/2025. Conform art. 60, alin (5) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, elevilor aparținând minorităților naționale care sunt școlarizați în unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă li se asigură, la cerere și în condițiile legii, studiul limbii și literaturii materne, cu același număr de ore alocat studiului limbii și literaturii române, în trunchiul comun și, după caz, în curriculumul de specialitate. Programa de Limba și literatura rromani maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasele a X-a – a XII-a. În ceea ce privește abordarea sa, aceasta are în vedere respectarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. Se promovează respectarea principiului diversității culturale și lingvistice, precum și exercitarea drepturilor minorităților naționale la afirmarea identității și la participare egală în procesul educațional.

Programa școlară pentru nivelul liceal, clasele a X-a – a XII-a, este de tip **TC + CS** (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea realizându-se la nivelul conținuturilor programei școlare.

Predarea limbilor centrată pe comunicare se bazează pe dezvoltarea integrată a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (înțelegerea textului auzit, citirea). Aceasta necesită ca limbajul să fie considerat un mijloc de comunicare, să fie utilizat corespunzător în anumite situații și să se creeze situații de comunicare autentice în lecții în care cursul dialogului este imprevizibil.

Studiul limbii și literaturii rrome are o contribuție esențială la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.

Disciplina *Limba și literatura rromani maternă* aduce o contribuție esențială la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea competențelor elevilor până la absolvirea liceului. Importanța acestei contribuții rezultă din faptul că în centrul disciplinei se află limba ca principal mijloc de comunicare și element identitar. O utilizarea limbii materne, atât orală, cât și scrisă, facilitează procesul de autodeterminare, raportarea empatică la culturile de contact și participarea la viața culturală, socială și politică contemporană.

Orele de limbă și literatură rromani maternă din învățământul liceal urmăresc lărgirea, diferențierea și aprofundarea competențelor lingvistice ale elevilor. Aceștia înțeleg și folosesc limba maternă în formă orală și scrisă ca mijloc de exprimare și comunicare reflectând-o ca instrument și obiect al gândirii. Ei descoperă faptul că utilizarea limbii contribuie și la formarea identității personale.

În plus, disciplina *Limba și literatura rromani maternă* dezvoltă capacitatea de analiză critică, argumentare și reflecție și contribuie la formarea competențelor media. Disciplina dezvoltă capacitatea de percepție și exprimare și contribuie la educația estetică. Ea stimulează imaginația și creativitatea și valorifică potențialul elevilor.

Textele literare și provocările pe care le conțin sunt în mod deosebit potrivite pentru a oferi sprijin în procesul de autocunoaștere și pentru a promova înțelegerea altor poziții și perspective. Elevii percep literatura ca pe un spațiu estetic simulat, respectiv ca pe o alternativă la realitate și, în acest fel, ca pe o posibilitate de formare a identității individuale și culturale. În acest demers, ei își analizează propriile atitudini, comportamente și valori.

Orele de limba și literatură rromani maternă dezvoltă capacitatea de lucru cognitiv și creativ, prin transmiterea tehnicilor de dobândire și prelucrare a informațiilor, esențiale în școală, studii și profesie:

înțelegerea și redactarea textelor orale și scrise, utilizarea sigură și responsabilă a diferitelor medii de comunicare, precum și aplicarea orientată spre scop a metodelor de lucru. La finalul învățământului liceal, elevii dispun astfel de competențe lingvistice, literare și comunicative diferențiate. Limba și literatura rromani maternă, ca disciplină școlară, oferă educație literară, cunoștințe culturale și abilități necesare pentru toate disciplinele școlii, pentru studii, formarea profesională și o activitate de succes, bazată pe valori, în profesie și în societate.

Predarea limbii și literaturii rromani materne la nivel liceal este orientată spre o formare durabilă a cunoștințelor și competențelor. Rezolvarea conștientă a sarcinilor situaționale și aplicative, autonomia și responsabilitatea individuală, individualizarea și abordarea interdisciplinară solicită o interconectare strânsă a tuturor domeniilor disciplinei. Predarea este concepută în mod integrat, pentru a se putea sprijini pe cunoștințele și abilitățile deja dobândite și pentru a le dezvolta constructiv în vederea provocărilor viitoare. Exersarea funcțională și formarea rutinelor, în special în redactarea și revizuirea textelor proprii, au un rol central în acest proces.

Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor metode active de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura rromani maternă are următoarea structură:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
- Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);
- Exemple și activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
- Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Prin conținuturi și abordările metodologice propuse, se face distincția dintre orele din TC și cele din CS. Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.
- Opere literare recomandate și teme principale pentru textele nonliterare.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

- **C.G.1 Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
- **C.G.2 Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
- **C.G.3 Interacțiunea orală și scrisă**
- **C.G.4 Medierea culturală în context plurilingv și pluricurricular**

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G. 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

CS. 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard sau colocvial, întâlnit în mod normal în viața personală, socială sau profesională

- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri de comunicare în mesajul audiat/citit*
- *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului*

- *sintetizarea diferitelor relații dintre mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj colocvial, pe teme familiare sau de interes personal* - *diferențierea temei generale a unui mesaj oral sau scris de elementele specifice (de exemplu idei, cuvinte-cheie)* - *utilizarea unor strategii variate pentru înțelegerea globală a mesajului dintr-un text audiat/citit*
CS. 1.2. Identificarea unor informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme de interes personal sau profesional - *recunoașterea și interpretarea unităților fonologice, lexicale sau sintactice dintr-un discurs oral sau scris* - *deducerea din context a înțelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris* - *identificarea unor informații esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte* - *înțelegerea unor idei și opinii exprimate în texte orale sau scrise, pe teme de interes personal sau profesional* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar* - *identificarea temei dintr-un text audiat sau scris* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*
CS. 1.3. Sesizarea deosebirii dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris - *recunoașterea procedeelor de ambiguizare, cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul textului oral sau scris* - *identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ)* - *recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice, cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimicogestual* - *recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris* - *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc.*
CS.1.4. Recunoașterea diferitelor structuri discursive dintr-un mesaj oral sau scris - *identificarea specificului structurilor discursive (descriptive / narativ / argumentative / explicativ), pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora* - *sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive.*
CS.1.5. Realizarea lecturii unor texte literare/nonliterare pe teme actuale, ca activitate independentă - *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă* - *înțelegerea unui text scris, în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat* - *dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

***C.G. 2* - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

CS.2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe teme diverse - *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes,* - *prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise*

- *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* - *relatarea detaliată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe (reale sau fictive)* - *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme diverse; explicarea unor proceduri complexe* - *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni*
CS.2.2. Susținerea unui discurs public, pe teme diverse: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu - *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme diverse/despre diferite evenimente* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme diverse, subliniind asemănările și diferențele, punctele-cheie și detaliile semnificative* - *susținerea unei expuneri clare, spontane, nepregătite în prealabil, formulând argumente în* - *sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, comparând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebările adresate*
CS.2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme diverse - *redactarea unor texte clare și detaliate, pe teme variate, din domeniul propriu de interes sau legate de experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/recenzii detaliate pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj clar și fluent* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj clar și fluent* - *scrierea unor eseuri sau rapoarte detaliate, pe teme diverse, legate de domeniul propriu de interes sau de experiențele de lectură, sintetizând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni*
CS.2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă - *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme noi* - *monitorizarea atentă a erorilor în vederea remedierii propriului mesaj*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

CS. 3.1. Participarea la interacțiuni orale, în varii situații de viață sau pornind de la textele citite - *participarea la conversații informale și formale, în diverse situații de comunicare, utilizând un limbaj adecvat, fluent și corect din punct de vedere gramatical* - *participarea la discuții informale și formale, în diverse situații de comunicare, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în diverse situații de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații/argumente clare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte, prin explicarea clară a unei probleme/cauze/consecințe* - *obținerea de bunuri și servicii, în diverse situații de comunicare cotidiană, comparând mai multe opțiuni posibile* - *implicarea într-un schimb de informații detaliate, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme concrete și abstracte* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional*

- *utilizarea spontană a sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă, în diverse situații de comunicare*
CS. 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în diferite situații de viață sau pornind de la textele citite - *elaborarea unor note și mesaje detaliate, completarea de formulare necesare în diverse situații de comunicare* - *- redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme concrete și abstracte sau din domeniul educațional, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/educaționale și email-uri* - *utilizarea fluentă și eficientă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale, formularea întrebărilor sugestive* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se registrul adecvat și etica redactării*
CS.3.3. Utilizarea eficientă a strategiilor de interacțiune orală și scrisă - *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului într-o conversație în pereche sau în grup;* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *oferirea de feedback spontan și fluent, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *rezumarea și evaluarea ideilor-cheie dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări detaliate și spontane, într-o interacțiune scrisă/orală*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

CS. 4.1. Facilitarea înțelegerii raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, legate de situații concrete de viață sau desprinse din texte literare/nonliterare, prin realizarea unor prezentări orale/scrise - *prezentarea unor puncte de vedere similare, identificate în diverse texte* - *explicarea relației dintre părțile unui discurs argumentative* - *transmiterea unor informații detaliate din diverse tipuri de scrisori/ pasaje din texte complexe, în funcție de mesajul global* - *rezumarea unor texte scrise și orale pe subiecte generale* - *relatarea unor fapte la care a asistat nemijlocit, prin accentuarea detaliilor*
CS. 4.2. Prezentarea orală sau scrisă a raportului dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un text literar/nonliterar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul. - *redarea în scris a relației dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un discurs,* - *dezbatere, jurnal TV, știri de radio etc.* - *prezentarea orală a informațiilor din texte multimodale* - *sintetizarea în scris a punctelor de vedere identificate într-o dezbatere, pe parcursul unui schimb de idei etc.*
CS. 4.3. Formularea argumentată a asemănărilor și a deosebirilor dintre mesajele unor texte literare /nonliterare, în vederea comparării propriului punct de vedere cu cel al colegilor - *interpretarea ideilor desprinse în urma comparării mesajelor unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/documentare sau spectacole de teatru* - *motivarea reacțiilor, a emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, susținute cu exemple și argumente din textul literar* - *argumentarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-un text literar/nonliterar, în vederea confruntării cu opiniile colegilor*
CS. 4.4. Stabilirea unor legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru compararea propriilor principii și valori cu principiile și valorile celuilalt

- *compararea unor situații specifice dintr-un text literar/nonliterar cu situații asemănătoare din experiența de viață* - *reformularea perspectivei personale, bazată pe ceea ce a fost citit în mai multe surse (texte literare/nonliterare)* - *revizuirea principiilor și a valorilor proprii după activitatea de interpretare a unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/spectacole de teatru etc.*
CS. 4.5. Stimularea dialogului intercultural, prin exprimarea înțelegerii și a aprecierii față de sentimentele și opiniile celuilalt - *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive, cu scopul identificării aspectelor identitare (apartenența la o anumită etnie/cultură etc) și a stabilirii asemănărilor și a deosebirilor de viziune* - *identificarea în textele literare/nonliterare a aspectelor care fac posibilă comunicarea dintre culturi, în vederea exprimării empatiei și a toleranței* - *prezentarea reperelor identitare comune, identificate în texte literare/nonliterare aparținând culturii române, rrome sau universale, prin argumentarea cu citate și/sau situații din textele citite* - *elaborarea de documente pentru portofoliul personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa pluriculturală.*

CLASA a X-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală	**A. Dialogul** - tipuri: dezbaterea; interviul de angajare - actualizarea regulilor, a tehnicilor și a structurii dialogului **B. Monologul** - tipuri: monolog argumentativ - actualizarea regulilor, a tehnicilor și a structurii monologului **C. Evaluarea discursului oral, în funcție de următoarele repere:** - conținutul discursului (adecvarea la tema expunerii, a dialogului; pertinența intervențiilor, claritatea ideilor, înlănțuirea logică a acestora); - componenta verbală (utilizarea corectă a aspectelor de ordin fonetic, lexical, a aspectelor de sintaxă a propoziției și a frazei; utilizarea adecvată a regulilor și procedeelor care asigură organizarea generală a unui text: legătura între fraze, coerența între părți, structura textuală narativă, descriptivă, argumentativă, utilizarea regulilor și procedeelor care determină folosirea limbii în context: utilizarea registrelor limbii, a normelor de interacțiune verbală, adaptarea la parametrii situației de comunicare etc.) - componenta nonverbală (elemente chinestezice: privire, atitudini corporale, mișcări, gesturi, expresia feței; poziția locutorilor etc.) și componenta paraverbală (vocea: calitate, debit, inflexiuni, intonație, pauze etc.).
Receptarea și producerea textului scris	**A) EXPRIMAREA SCRISĂ** ✓ Compuneri școlare: referat, comentariu, analiză, proiecte ✓ Texte de tip funcțional: cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare. ✓ Niveluri de constituire a mesajului **a) fonetic, ortografic și de punctuație**

Domenii de conținut	Conținuturi
Elemente de construcție a comunicării	- pronunțarea corectă (pronunțarea și scrierea corectă a numelor proprii, pronunții hipercorecte) - pronunțarea nuanțată (ton, pauză, intonație) - norme ortografice și de punctuație **b) morfosintactic** - folosirea corectă a formelor flexionare (forme flexionare ale verbului, adjective cu grade de comparație, numerale, pronume, etc.) - utilizarea corectă a elementelor de relație (prepoziții, conjuncții, pronume relative, interjecții, pronume relative etc.) **c) lexico-semantic** - utilizarea variantelor lexicale literare - utilizarea corectă a unităților frazeologice - sens denotativ, sensuri conotative **d) stilistico-textual** - calitățile generale ale stilului: claritate, specificitate, precizie, corectitudine, variație stilistică, simetrie, naturalețe, cursivitate - stil direct și stil indirect - stilurile funcționale - folosirea registrelor limbii (arhaic, popular, regional, argou, jargon) - tipuri de texte și structura acestora: epice si lirice **e) nonverbal și paraverbal** - rolul elementelor nonverbale și paraverbale: privire, gestică, mimică, spațiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc. **B) RECEPTAREA DIVERSELOR TIPURI DE MESAJE** ✓ **informația verbală în mass media audio-vizuale (știri radio, știri TV)** ✓ **Niveluri ale receptării** **a) fonetic, ortografic și de punctuație** - dificultăți de înțelegere a mesajului cauzate de forme incorecte de pronunțare - rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise **b) morfosintactic** - ambiguități morfosintactice care îngreunează înțelegerea mesajului **c) lexico-semantic** - interpretarea sensului cuvintelor în context - rolul câmpurilor semantice în interpretarea mesajelor scrise și orale **d) stilistico-textual** - rolul figurilor de stil - rolul elementelor arhaice și regionale în receptarea mesajelor - receptarea în funcție de tipurile de texte (ficționale și nonficționale) - receptarea în raport cu genurile și speciile literare în care se încadrează textele respective - tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ. **e) nonverbal și paraverbal** - influența elementelor nonverbale și paraverbale asupra înțelegerii mesajului oral **C) TEXTE RECOMANDATE DIN LITERATURA RROMĂ ȘI CEA UNIVERSALĂ:** - Basme rrome culese de Barbu Constantinescu - Întâmplări din viaţa mea (Mothovimata andar murro ʒivipen), Isabela Bănică - Faraonii, Ion Agârbiceanu

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Izgoniţii, Katarina Taikon - Seară la bâlci, Katarina Taikon - Poveşti ursăreşti, C.S. Nicolaescu-Plopsor - Rromane paramića, Petre Copoiu - Nika de pe len, Alexandru Ruja-Gríbussy - Povestiri rrome, Irina Zrínyi-Gábor - Preţul libertăţii, Ursitoarele, A şaptea fiică – Mateo Maximoff - Te urasc Europa. Memoriile unui ţigan al secolului XX, Vasile Ionescu - Ţiganiada, Ion Budai Deleanu - Legile şatrei, Valerică Stănescu - Furtul cailor, Cântec de demult, Rromane taxtaja, Costică Băţălan - Pe-l droma, Bikinav tumenqe mirre asva Mateo Maximoff - O jertisaripen, Nina Vinkova - O angluno la phuveako, Luminiţa Mihai Cioabă - Miro barvalipen, Santino Spinelli - Bi kheresqo bi limoresqo, Rajko Djuric - Avela o dives amaro, Disoran Zekir
Elemente de interculturalitate	- Tradiții, obiceiuri și sărbători ale comunității rrome - Rolul simbolurilor, personalităților rrome. - Elemente de cultură și civilizație rromă (viață cotidiană, educație, artă, gastronomie) - Activități de promovare a diversității culturale prin proiecte școlare, campanii sau expoziții tematice. - Compararea valorilor culturale rrome și românești. - Analiza textelor multimodale: articole, afișe, materiale video, reclame. - Tradiții și obiceiuri rrome, trăsăturile culturii rromani reflectate în textele studiate sau în alte texte - Proiecte privind formele actuale de manifestare a culturii rromani - Literatura rromani din diferite țări

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G. 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

CS. 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes

- *deducerea contextului în care au loc diferite tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit*
- *sesizarea diferențelor dintre elementele care formează imaginea de ansamblu a textului literar sau nonliterar*
- *înțelegerea ideilor principale dintr-un discurs extins, pe subiecte abstracte, complexe sau nefamiliare, din diverse sfere de interes (texte literare, prelegeri, discuții, dezbateri, interacțiuni complexe între alte persoane*

CS. 1.2. Identificarea unor informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe, din diverse sfere de interes

- *identificarea unor informații esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte lungi și complexe, care pot apărea în sfera socială, academică sau profesională, identificând detalii subtile, inclusiv atitudini și opinii implicite sau direct exprimate* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului* - *deducerea din context a înțelesului unor cuvinte și expresii colocviale/argotice/idiomatice dintr-un mesaj oral sau scris* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar lung și complex*
CS. 1.3. Sesizarea deosebirii dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes - *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din anunțuri publice de o slabă calitate a înregistrării sau distorsionate (audio și/sau vizual), de exemplu dintr-o stație, pe un stadion sau dintr-o înregistrare veche* - *identificarea atitudinii fiecărui vorbitor, într-o discuție animată, articulată într-un ritm natural și caracterizată prin întreruperi, digresiuni și exprimări colocviale, într-un stil familiar (ironie, ezitare, nesiguranță etc.)* - *înțelegerea unei game largi de materiale înregistrate sau transmise în direct, inclusiv într-un limbaj nonstandard și identificarea unor detalii subtile, de exemplu atitudini sau relații interpersonale*
CS.1.4. Identificarea trăsăturilor specifice diferitelor tipuri de discurs - *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *sesizarea diferențelor dintre temele/subiectele abordate în diverse texte literare, prin lectura comparată a acestora* - *identificarea specificului discursului narativ, liric, dramatic, pentru înțelegerea adecvată a mesajului unui text oral sau scris* - *recunoașterea relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS.1.5. Realizarea lecturii unor texte literare/nonliterare pe teme abstracte și complexe, ca activitate independent - *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare* - *recunoașterea unor varietăți de texte literare și nonficționale contemporane, prin identificarea sensurilor și a ideilor implicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipare textuale/tipuri discursive*

***C.G. 2* - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

CS.2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte abstracte și complexe, pornind de la texte nonliterare și literare - *descrierea experiențelor: descrierea clară și detaliată a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate, exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe sau legate de lectura unor texte nonliterare și literare, relatarea detaliată, clară, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații: transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme din diferite domenii de interes> explicarea unor proceduri complexe> prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni complexe* - *argumentarea unui punct de vedere: construirea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme cu un grad înalt de complexitate, susținerea unor argumente/contraargumente, evidențiind exemplele relevante și formulând o concluzie adecvată, legate de lectura unor texte nonliterare și literare,*

construirea unei serii de argumente justificate, luând în considerare perspectiva interlocutorului
CS.2.2. Susținerea unui discurs public, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe și variate, pornind de la texte nonliterare și literare, comparând și evaluând diverse propuneri și argumente alternative* - *susținerea constantă a unei expuneri spontane, fluente și clare, referitoare la o temă întâlnită în textele nonliterare și literare* - *gestionarea cu spontaneitate și cu efort minim a obiecțiilor și a întrebărilor adresate de către auditoriu*
CS.2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare - *redactarea unor texte clare, detaliate, bine structurate, într-un stil bine definit, personal, pe teme complexe, din diverse sfere de interes, sau bazate pe experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil bine definit, personal, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes sau legată de texte nonliterare și literare, prin expunerea și susținerea punctului de vedere personal, argumentând și aducând exemple relevante*
CS.2.4. Prezentarea orală sau scrisă a semnificațiilor explicite și implicite ale textului nonliterar/literar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare într-altul - *transpunerea mesajului unui text oral într-o relatare/prezentare scrisă* - *dramatizarea unui text narativ*
CS.2.5. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme complexe, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme colocviale sau la termeni de specialitate* - *monitorizarea conștientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

CS. 3.1. Participare la interacțiuni orale, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare - *participarea la conversații informale și formale complexe, utilizând un limbaj fluent, spontan, prin compararea diferitelor informații/opinii și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații și argumente clare* - *acordarea/luarea unui interviu cu naturalețe, pe teme complexe din sfera socioculturală și profesională*
CS. 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în probleme complexe și abstracte sau pornind de la texte literare și nonliterare - *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori, adrese și e-mailuri pe teme culturale* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor legate de diferite evenimente culturale, solicitarea cu precizie a unor clarificări suplimentare* - *realizarea unei interacțiuni scrise complexe în mediul virtual, valorificând diverse elemente culturale, exprimând diferite nuanțe de sens și respectând registrul lingvistic adecvat și etica redactării*
CS.3.3. Utilizarea eficientă a strategiilor de interacțiune orală și scrisă

- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup*
- *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme complexe*
- *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare*
- *solicitarea unor explicații sau clarificări suplimentare pentru situațiile echivoce dintr-o interacțiune scrisă/orală*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

CS. 4.1. Facilitarea adecvării strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii și a interpretării personalizate a discursului narativ, dramatic și liric
- *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând discursului epic, liric și/sau dramatic*
- *interpretarea aceluiași text în funcție de mai multe chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.)*

CS. 4.2. Facilitarea identificării relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/culturale
- *identificarea particularităților unor texte literare aparținând aceluiași curent literar/context cultural*
- *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând unor epoci sau spații culturale diferite*

CS. 4.3. Facilitarea comunicării în contexte care actualizează diverse puncte de vedere în interpretarea textelor literare
- *interpretarea aceluiași text în funcție de mai multe perspective de lectură (tematică, structurală, contextuală, personală)*

CS. 4.4. Identificarea referințelor socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul medierii neînțelegerilor și al eliminării ambiguităților
- *identificarea resurselor care pot fi utilizate în vederea clarificării sau a îmbogățirii cunoștințelor referitoare la diverse noțiuni de istorie, teorie și critică literară sau de retorică și stilistică*

CS. 4.5. Manifestarea sensibilității și a respectului față de alteritate, în scopul recunoașterii diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din cultura română, în raport cu cele din alte spații culturale
- *realizarea unui portofoliu cu tema „Modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare din spații culturale diferite ”*

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G. 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

CS. 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit*
- *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului literar și nonliterar abstract*
- *înțelegerea ideilor principale din texte literare și nonliterare abstracte, cu o structură complexă și cu un număr mare de expresii și exprimări colocviale*

- *înțelegerea unei game largi de texte lungi și complexe și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite*
CS. 1.2. Identificarea unor informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe - *deducerea din context a înțelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris* - *identificarea unor detalii de finețe și a sensurilor implicite/exprimate metaforic din diferite tipuri de texte literare și nonliterare abstracte* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar abstract, inclusiv a celor cu un grad înalt de metaforizare*
CS. 1.3. Sesizarea deosebirii dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte - *înțelegerea glumelor și a aluziilor, dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din orice tip de discurs transmis direct sau înregistrat, articulat într-un ritm natural* - *identificarea implicațiilor socioculturale din majoritatea conversațiilor colocviale, articulate într-un ritm natural* - *înțelegerea prelegerilor și a prezentărilor în care se utilizează diferite tipuri de limbaje: specializat, colocvial, regional sau a corespondenței formale specializate, pe o temă complexă*
CS.1.4. Analiza trăsăturilor specifice diferitelor tipare textuale/tipuri de discurs - *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *analiza și compararea unor texte literare, privind temele/subiectele abordate, precum și mesajul transmis* - *prezentarea specificului discursului narativ/liric/dramatic și a speciilor literare aferente, pentru interpretarea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *prezentarea trăsăturilor specifice ale principalelor curente literare, în vederea interpretării aprofundate a relațiilor dintre opera studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS.1.5. Realizarea lecturii unor texte literare/nonliterare abstracte, ca activitate independentă - *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare abstracte;* - *înțelegerea oricărui tip de text, inclusiv a textelor nonliterare colocviale și a celor literare clasice, aparținând unor genuri literare diferite, și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipuri de discurs/specii/curente literare*

***C.G. 2* - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

CS.2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte complexe, pornind de la texte literare și nonliterare abstracte - *descrierea experiențelor: prezentarea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă a unei descrieri sau a unei relatări, pe subiecte complexe, descrierea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă, a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate, relatarea clară, coerentă, elaborată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe, întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații: transmiterea unor informații clare, detaliate, a unor sfaturi pe teme complexe și abstracte, din diverse sfere de interes, explicarea unor proceduri academice sau profesionale complexe, prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni cu un grad înalt de complexitate*

- *argumentarea unui punct de vedere: dezvoltarea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme complexe și abstracte, susținerea unor argumente/contraargumente, legate de o problemă complexă, prin punerea în evidență a exemplelor relevante și a unei concluzii adecvate, legate de texte nonliterare și literare, construirea precisă a unor serii de argumente justificate, prin utilizarea eficientă și cu naturalețe a expresiilor idiomatice și colocviale*
CS.2.2. Susținerea unui discurs public, pornind de la texte nonliterare și literare abstracte: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu - *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, aproape fără efort, pentru a transmite nuanțele fine de sens pe teme complexe/despre diferite evenimente: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe, pornind de la texte nonliterare și literare, prin adaptarea cu finețe a expunerii la tipul de auditoriu* - *susținerea constantă a unei expuneri clare, spontane, utilizând intonația și accentul potrivite, pentru a transmite nuanțe fine de sens, referitor la o temă întâlnită în texte nonliterare și literare* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebări dificile, chiar ostile, într-o manieră diplomatică, utilizând un limbaj persuasiv*
CS.2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la textele literare și nonliterare abstracte - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil adecvat tiparului textual/tipului de discurs adoptat, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/a unei recenzii critice detaliate a evenimentelor culturale: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes, legată de texte nonliterare și literare abstracte, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unor eseuri complexe/a unor rapoarte detaliate, clare și coerente, care prezintă un caz sau o apreciere critică a unei opere literare, prin expunerea unor perspective multiple asupra subiectelor academice sau profesionale complexe, distingând clar propriile idei de cele exprimate în diverse surse* - *propunerea unui plan logic (hărți mentale, scheme, organizatoare grafice etc.), care ajută cititorul să identifice cu mai multă ușurință punctele importante*
CS.2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă - *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme abstracte, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/a unor reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii idiomatice, perifraze etc., pentru clarificarea mesajului și exprimarea unor nuanțe și subtilități semantice* - *monitorizarea conștientă și eficientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

CS. 3.1. Participare la interacțiuni orale, pe subiecte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte - *participarea la conversații informale și formale pe teme complexe și abstracte, utilizând cu naturalețe expresii idiomatice și colocviale* - *participarea la discuții informale și formale abstracte, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *reformularea spontană și aproape insesizabilă în cazul unor dificultăți apărute în exprimare*

- *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări/explicații/argumente clare, exacte și exprimând diferite nuanțe de sens* - *corelarea discursului cu cel al interlocutorului în cadrul unui schimb de opinii pe teme abstracte și complexe* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe teme din sfera socioculturală, educațională și profesională, într-un mod fluent*
CS. 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în probleme complexe, abstracte, sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte - *elaborarea unor texte complexe, completarea de formulare, adaptând limbajul și registrul stilistic într-o manieră flexibilă și eficientă, exprimând diferite nuanțe de sens* - *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/culturale și email-uri* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale/culturale, formularea cu precizie a întrebărilor* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/online, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se registrul adecvat și etica redactării* - *anticiparea și rezolvarea posibilelor neînțelegeri, probleme de comunicare sau reacții de ordin emoțional, adaptarea limbajului și a tonului la situația de comunicare*
CS.3.3. Utilizarea eficientă a strategiilor de interacțiune orală și scrisă - *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme abstracte* - *oferirea de feedback spontan, fluent și eficient, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții eficiente pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări pentru situațiile echivoce, într-o interacțiune scrisă/orală*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

CS. 4.1. Facilitarea lecturii critice în vederea evaluării modului în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice - *diferențierea componentelor structurale și expresive specifice operelor studiate înrudite tematic* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice*
CS. 4.2. Facilitarea interpretării personalizate a relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/contexte culturale - *investigarea relațiilor dintre o operă literară și contextul cultural în care a fost creată• prezentarea opțiunii personale în confruntarea cu puncte de vedere diferite formulate pe marginea unui anumit curent literar/context cultural*
CS. 4.3. Facilitarea comunicării în compararea unor puncte divergente de interpretare a textelor literare - *argumentarea opțiunii personale rezultate în urma comparării unor puncte de vedere diferite asupra unui text literar*
CS. 4.4. Explicarea referințelor socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul negocierii într-o manieră diplomatică a diverselor abordări, orientând discuția spre o concluzie unică

- *masă rotundă cu tema: „Text și context: referințe socioculturale/sociolingvistice în înțelegerea textului”*
CS. 4.5. Manifestarea sensibilității și a respectului față de alteritate, în scopul promovării diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din spații culturale diferite - *realizarea unui proiect cu tema: „Diversitatea culturală - o formă de îmbogățire a propriei identități”* - *realizarea unei dezbateri cu tema: „Ipostaze ale alterității în texte literare și nonliterare”*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII CLASELE a XI-a – a XII-a

Teme:	Concepte
I. Experiențe fundamentale ale existenței II. Subiect și alteritate III. Tradiție și modernitate	• Discurs narativ: fir narativ; plan narativ; personaj; particularități de construcție a personajului; conflict; indici spațio-temporali; perspectiva narativă; narator semnificațiile discursului narativ. • Discurs dramatic: didascalii; limbajul dramatic; act, scenă, replică, autorul/personajul ca enunțiator real/fictiv, particularități de construcție a personajului; conflict; semnificațiile discursului dramatic. • Discurs liric: tipul de lirism; autor/eu liric/ipostaze lirice; elemente de versificație; limbaj artistic (imagini artistice; procedee artistice); semnificațiile discursului liric. • titlu, incipit, simbol central, temă și motiv literar, viziune despre lume; • specii literare; • curente culturale/literare și orientări tematice; • contexte istorice și socioculturale. **Curriculum de specialitate** • stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber; • lirismul obiectiv și lirismul subiectiv; • discursul critic; • dinamica fenomenului literar/cultura

I. LITERATURA RROMĂ ȘI CEA UNIVERSALĂ – CLASA A XI-a

- ✓ Autorii de manuale, cât și profesorii sunt liberi să abordeze creaţii ale unor autori rromi deja familiari elevilor din clasele anterioare, cât și ale altora încă neincluși în programe și manuale școlare (rromi, dar și nerromi, care au abordat tematica rromă:
- ✓ Dimitrie Cantemir, Ion Budai Deleanu, B. P. Hașdeu, Radu Rosetti, Costache Negruzzi, Leon Negruzzi, Vasile Alecsandri, Gheorghe Sion, Mihail Kogălniceanu, Ioan Luca Caragiale, Ioan Slavici, I. Paul, Gala Galaction, Barbu Constantinescu, Ion Agârbiceanu, N. D. Cocea, Mihail Sadoveanu, Nicolae Ion, C. S. Nicolaescu-Plopșor, G. A. Lăzurică (Lăzureanu), Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Zaharia Stancu, L. M. Arcade, Miron Radu Paraschivescu, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Eusebiu Camilar, D. R. Popescu, Ioan Groșan, Ștefan Fulli, Radu Aldulescu, Domnica Gârneaţă, Gheorghe Păun Ialomiţeanu, Alexandru Ruja-Gribussy, Petru Copoiu, Constantin Gheorghe Angheluţă, Luminița Cioabă, Isabela Bănică, Valerică Stănescu, Marius Lakatos, Irina Gabor-Zrinyi, Vasile Băran, Vasile Ionescu, Costică Bățălan, Gelu Măgureanu, Sorin Aurel Sandu, Delia Grigore, Ionel Cordovan, Cristian Pădure, Alexandru Zamfir ș.a.
- ✓ Repere orientative:
  - fundamente ale culturii rrome - originile și evoluţia limbii rromani (prezentare sintetică);
  - perioada veche (de ex.: Istoria ieroglifică de Dimitrie Cantemir, Ţiganiada de Ion Budai Deleanu);

- curente culturale/ literare în secolele XVII-XVIII: umanismul şi iluminismul (prezentare sintetică; studiu de caz: aportul „iluminiştilor rromi" Ioan Budai Deleanu şi Petru Maior);
- perioada modernă şi contemporană (sfârşitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XXI-lea): contribuţiile folclorice rrome ale lui Barbu Constantinescu, ale etnologului Heinrich von Wlislocki, contribuţia poetului şi cărturarului rrom Anton Pann, curente culturale / literare în secolul XIX – începutul secolului XX (romantismul poezie şi / sau proză, care să ilustreze temele romantice;
- realismul şi simbolismul, creatori rromi din perioadele interbelică, comunistă şi contemporană.
- literatura şi alte arte: pictură – creaţia pictorului Eugen Raportoru, sculptură (creaţia sculptorilor rromi Petre Marian şi Mihaela Cîmpeanu), fotografie (creaţia fotografului Marconi Rupa, teatru – film (creaţia actorilor rromi Sorin Aurel Sandu, Zita Moldovan, Alina Şerban), muzica rromă.

I. LITERATURA RROMĂ ŞI CEA UNIVERSALĂ – CLASA A XII-a

- ✓ Santino Spinelli – „Gili rromani";
- ✓ Choli Daróczi József – „Maškar le shiba dukades";
- ✓ Rajko Duric – „Rrom rodel than tela'o kham";
- ✓ Ali Krasnići – „Devl!a, ker man kir", „Jaga";
- ✓ Elena Lackova – „Rromane paramisa";
- ✓ Leksa Manuš – „Baxtalo drom";
- ✓ Bari Karoly – „Serpisorul rosu ca focul";
- ✓ Jovan Nikolić – „Cikne rjatune dilja", „Durdevdan";
- ✓ Slobodan Berberski – „Kote";
- ✓ Menyhert Lakatos – „Căruța Casandrei";
- ✓ Philomena Franz – „Între iubire si ură".

II. LIMBĂ ŞI COMUNICARE ÎN LIMBA RROMANI

Studiul limbii rromani se axează pe două coordonate : (a) normativă şi (b) funcţională, având ca obiectiv deprinderea elevilor de a folosi limba rromani corect, adecvat şi eficient în producerea şi receptarea textelor orale şi scrise.

- ✓ Se vor avea în vedere **aspectele normative**:
  - norma literară – aspecte evolutive
  - uzul diversificat al limbii literare
  - variante literare libere
  - registre stilistice
  - neologisme împrumutate sau formate în interiorul limbii
  - variante ortoepice, ortografice şi morfologice
- ✓ Se vor actualiza achiziţiile anterioare, ce pot sprijini demersul de înțelegere și de interpretare a textelor literare studiate:
  - denotație și conotație; sensurile cuvintelor în context
  - expresivitatea unor structuri morfologice și sintactice
  - figuri de stil și procedee de expresivitate
  - fonetică, vocabular, morfologie
- ✓ **Comunicare orală și scrisă:**
  - tehnici de documentare pentru realizarea investigațiilor, a proiectelor având ca obiect studii de caz sau dezbateri
  - eseul structurat și eseul liber – etape ale redactării
  - structuri discursive în textele literare și nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ)
  - tehnici ale argumentării
  - prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată
  - strategii specifice folosite în monolog și dialog
  - adecvarea discursului oral la situații de comunicare diverse
  - limbaje de specialitate (folosite în texte didactice)

SUGESTII METODOLOGICE

Prezenta programă de limba şi literatura maternă rromani îşi propune să asigure dezvoltarea competenţelor de utilizare a limbii rromani de către elevii din învăţământul liceal, pornind de la statutul de limbă maternă şi de disciplină de studiu. În acest sens, competenţele dobândite în cadrul acestei discipline au un caracter instrumental, pe de-o parte, sprijinind procesul de înţelegere şi de învăţare formală, informală şi nonformală, iar, pe de altă parte, pe termen lung, acestea asigură dezvoltarea competenţei cheie „a învăţa să înveţi”.

Ca limbă maternă, limba rromani se va studia pornind de la practica raţională şi funcţională, raportarea la normă fiind mijlocul de corecţie a erorilor, în scopul asigurării unei comunicări eficiente. Uzul raţional şi structurat al limbii rromani reprezintă, deopotrivă, un instrument necesar codării/ decodării mesajului din texte de diverse tipuri (orale şi/ sau scrise; continue/ discontinue/ mixte; ficţionale/ nonficţionale), dar şi una dintre finalităţile disciplinei, ceea ce conferă limbii materne rolul de instrument principal de acces la cunoaştere şi de învăţare pe tot parcursul vieţii. De asemenea, în calitatea sa de disciplină de studiu, Limba şi literatura maternă rromani se află în centrul construcţiei identitare, prin apelul la valorile culturale naţionale şi, prin studiul acestora, la modelul rrom al fiinţei, corelat însă cu valorile europene, interculturale şi multiculturale.

Finalitatea urmărită de programă este formarea unui individ capabil să utilizeze limba rromani comună în scopul învăţării, atât în cursul şcolarităţii, cât şi pe tot parcursul vieţii; formarea, aşadar, a unui individ capabil să utilizeze limba rromani în scopul inserţiei sociale, ca limbă a schimburilor comerciale, sociale etc.; formarea unei persoane care îşi asumă propria identitate lingvistică şi culturală, fiind, în acelaşi timp, sensibilă la valorile interculturale şi multiculturale, în contextul (auto)descoperirii şi al (auto)construirii.

În procesul de predare-învăţare-evaluare, se face trecerea progresivă de la nivelul intermediar de deţinere a competenţelor cheie (de la ciclul gimnazial) la nivelul avansat în liceu, asigurându-se construirea nivelului funcţional din ciclul secundar inferior/ superior, respectându-se principiul gradualităţii achiziţiilor.

Situarea elevului în centrul activităţilor destinate formării sale favorizează dobândirea de cunoştinţe şi abilităţi de operare cu acestea, cultivând atitudini care asigură adaptarea, controlul asupra propriei formări, respectiv, monitorizarea acesteia. Competenţele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale şi scrise/a redactării, astfel încât absolventul de liceu să facă din limba maternă instrumentul principal de:

- căutare, colectare, procesare de informaţii şi receptare de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje/ texte ascultate/ texte citite;
- exprimare a unor informaţii, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situaţia de comunicare;
- participare la interacţiuni verbale în diverse contexte şcolare şi extraşcolare, în cadrul unui dialog proactiv;
- integrare a valorilor identitare, comunitare şi estetice.

În lectura programei se propune să se ţină cont de faptul că la nivelul fiecărei clase se indică numai conţinuturile noi şi modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ şi/ sau prin teoretizare). Reactualizările conţinuturilor anterior însuşite se subînţeleg.

Conţinutul prevăzut în această programă propune un demers achiziţional progresiv, „în spirală”, ceea ce presupune permanenta corelare pragmatică şi funcţională dintre vechi şi nou. Structurarea tematică a conţinutului permite exersarea unui vocabular şi a unor acte de vorbire indispensabile dintr-o cultură comunicaţională cotidiană, eficientă.

Profesorii vor avea ca reper nevoile reale ale elevilor adaptându-şi demersurile didactice în funcţie de acestea. Finalităţile disciplinei se pot realiza eficient prin centrarea pe procesul învăţării, pe activitatea elevului. Aceste aspecte presupun desfăşurarea la nivel de disciplină a unor activităţi didactice de tip formativ şi performativ. Programa şcolară va fi instrumentul după care se vor ghida profesorii în activitatea la clasă, iar ca instrumente de lucru vor folosi materiale editate în colecţia Biblioteca rroma şi Rromani didaktika, precum şi alte resurse care au tratat teme asemănătoare cu cele din tematica propusă în actuala programa. Opţiunea pentru selectarea temelor şi a textelor propuse se

poate baza pe chestionare de evaluare a capacităților și a intereselor de studiu ale elevilor, care trebuie considerați parteneri în procesul predării-învățării.

Caracterul funcțional, practic, aplicativ al predării-învățării. Având în vedere că programa are la bază competențele generale și cele specifice, conținuturile apar, în acest context, drept mijloace de realizare a finalităților disciplinei. Structura modulară permite profesorilor libertate in organizarea planificărilor, conținuturile și temele propuse pot fi reluate în contexte diferite. Pentru sugestii și exemple de activități de învățare, se poate consulta Ghidurile metodice de predare a limbii rromani, Editura Printexpert, Oradea, 2024.

Textele literare propuse la o anumită temă pot fi folosite și în abordarea altor teme. Profesorii pot solicita elevii să traducă un text de mică întindere din literatura universală în limba rromani, care apoi să devină text-suport pentru o anumită temă propusă în programă.

Studierea literaturii rrome universale implică, pe lângă cunoașterea unor repere ale fenomenului cultural rrom din România, formarea unei priviri de ansamblu asupra literaturii. Prin studierea unor texte din literatura universală rromă, elevii își vor exersa gândirea critică si autonomă, își vor dezvolta competențele de comunicare și lectură.

Principiul fundamental care trebuie să ghideze proiectarea întregului demers didactic este acela de a integra formarea competenței lingvistice unui scop mai larg, *comunicativ-funcțional* și *acțional.*

Așadar, *gramatica și vocabularul* reprezintă doar niște *mijloace lingvistice* pentru obținerea unor performanțe cât mai bune în comunicarea orală sau scrisă. De aceea, în explicarea noțiunilor gramaticale, metalimbajul va fi redus la maximum, pentru fixarea structurilor gramaticale utilizându-se, de preferință, exerciții *structurale* (pe bază de model) sau *funcționale* (scrierea formei corecte a unor cuvinte, pe baza contextului în care acestea sunt integrate). Având în vedere că scopul urmărit este însușirea unei limbi funcționale, și predarea literaturii va avea în vedere, pe lângă formarea unei culturi literare de bază și pe lângă dezvoltarea plăcerii de a citi, și valorificarea textelor literare în scopul îmbunătățirii competenței comunicative generale**.**

GRUP DE LUCRU

Nr. crt.	Numele și prenumele	Instituția	Funcția în cadrul GLC
1.	**Pădure Cristian Tudor**	**Ministerul Educației și Cercetării**	**responsabil MEC**
2.	**Nistor Constantin Ciprian**	**Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare**	**responsabil CNCE**
3.	**Cordovan Ionel**	**Inspectoratul Școlar Județean Bihor**	**membru**
4.	**Stoica Gabriel**	**Inspectoratul Școlar Județean Tulcea**	**membru**
5.	**Ceama Corina**	**Inspectoratul Școlar al Municipiului București**	**membru**
6.	**Drăgan Adriana Mariana**	**Școala Gimnazială Românești Potlogi, Dâmbovița**	**membru**
7.	**Petaca Daniela Maria**	**Inspectoratul Școlar Județean Alba**	**membru**
8.	**Pencea Lavinia Mihaela**	**Liceul Teoretic Bulgar „Hristo Botev” București**	**membru**
9.	**Koniaeva Georgiana**	**Școala Gimnazială Slobozia Bradului, Vrancea**	**membru**
10.	**Bechi Niculina Ancuța**	**Școala Gimnazială Ormeniș, Brașov**	**membru**
11.	**Fieraru Gheorghe**	**Inspectoratul Școlar Județean Olt**	**membru**

Anexa nr. 153

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura turcă maternă
Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 153
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura turcă maternă*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile, specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de **Limba și literatura turcă maternă pentru clasele X–XII** constituie un cadru modern și flexibil, care valorifică patrimoniul lingvistic și cultural al comunității turce din România și îl conectează la spațiul educațional european.

Programa de Limba și literatura turcă maternă reprezintă oferta curriculară pentru clasele a X-a – a XII-a de tip **TC + CS** (Trunchi comun + Curriculum de specialitate), diferențierea realizându-se la nivelul conținuturilor programei școlare. Potrivit noilor planuri de învățământ, disciplina *Limba și literatura turcă* este inclusă în trunchiul comun la toate profilurile și specializările .

Nr.anexă OM. 4350/2025	Filieră, profil specializare	Clasa aIX-a	Clasa aX-a	Clasa aXI-a	Clasa aXII-a
Anexa 1	Învățământ liceal forma cu frecvență zi	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 2	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profil real, specializarea matematică- informatică	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 3	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profil real, specializarea Științe ale Naturii	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 4	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profil umanist, specializarea Științe Sociale	3 TC 1CS	3 TC 1CS	2TC 2 CS	2 TC 2 CS
Anexa 5	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, profil umanist, specializarea Filologie	3 TC 2 CS	3 TC 2CS	2TC 2 CS	2 TC 2 CS
Anexa 6	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera tehnologică, profil tehnic, toate calificările profesionale	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 15	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil artistic, specializarea Arta Actorului	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 16	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil militar, specializarea Matematică – Informatică militară	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 17	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia Educației Timpurii	3 TC 1 CS	3 TC 1 CS	2 TC 1 CS	2 TC 1 CS
Anexa 18	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea Pedagogia Învățământului Primar	3 TC 2 CS	3 TC 1 CS	2 TC 1 CS	2 TC 1 CS
Anexa 22	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil sportiv, toate specializările	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC
Anexa 36	Învățământ liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil teologic, specializarea Teologie Musulmană	3 TC	3 TC	2 TC	2 TC

Programa școlară pentru disciplina Limba turcă maternă are la bază principiile educației interculturale, plurilingve și europene, vizând dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, ca element esențial al formării identității personale și culturale.

Programa este construită pe modelul comunicativ-funcțional al învățării limbilor, în acord cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) și urmărește formarea de competențe generale și specifice.

Disciplina *Limba şi literatura turcă* are un rol deosebit de important în formarea personalităţii elevilor, în formarea unor deprinderi şi abilităţi necesare „pentru a face faţă cerinţelor ***societăţii şi economiei bazate pe cunoaştere*** şi pentru a le facilita accesul post-şcolar la învăţarea pe toată durata vieţii“ (*Memorandumul asupra învăţării permanente,* 2002/*Recomandările Consiliului Uniunii Europene (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*).

Achiziţia, actualizarea continuă şi ridicarea nivelului de cunoaştere, deprinderi şi competenţe sunt considerate o condiţie preliminară pentru dezvoltarea tuturor cetăţenilor în vederea participării acestora în *societatea învăţării,* de la cetăţenia activă la integrarea pe piaţa muncii (cf. *European Report on Quality Indicators of Lifelong Learning - Fifteen Quality Indicators,* 2002).

Programa este conformă prevederilor *Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023* și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. La acestea se adaugă *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*, aprobat prin OME nr. 3239/2021 și *Profilul de formare al absolventului*, aprobat prin OME nr. 6731/2023;

Pe parcursul învăţământului obligatoriu, prin studiul limbii materne elevii îşi formează în primul rând, competenţele de comunicare indispensabile pentru orice tip de activitate profesională, de exprimare corectă, clară şi coerentă în limba maternă, de ascultare, înţelegere şi producere de mesaje orale şi scrise, în diverse contexte de comunicare și, în al doilea rând, competențele de relaționare, toleranță, participare la activitățile comunității .

Studiul limbii şi al literaturii turce materne are de asemenea o contribuţie esenţială la creionarea personalităţii autonome a elevilor, capabile de discernământ şi de spirit critic, apte să-şi argumenteze propriile opţiuni, dotată cu sensibilitate estetică, având conştiinţa propriei identităţi culturale şi manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică în baza principiului diversității culturale și lingvistice ce caracterizează societatea transformațională contemporană.

Valențele formative ale studiului limbii materne turce la nivel liceal contribuie la :

- formarea identității culturale și lingvistice a elevului;
- dezvoltarea atitudinilor de respect și deschidere față de alte limbi și culturi;
- integrarea în comunități plurilingve, prin empatie și toleranță;
- consolidarea abilităților transversale: gândire critică, creativitate, colaborare, competențe digitale și comunicative.

Abordarea didactică reliefează:

- învățarea activă și reflexivă, centrată pe elev;
- integrarea competențelor lingvistice, culturale și digitale;
- utilizarea resurselor autentice (texte literare, media, materiale vizuale, documente din diverse arrii);
- realizarea de proiecte interdisciplinare și interculturale, care încurajează autonomia și cooperarea;
- evaluare formativă și autentică, orientată spre progresul elevului și valorizarea produselor culturale proprii (texte, prezentări, podcasturi, portofolii).

Finalităţile disciplinei se reflectă nemijlocit în competenţele generale pliate pe valori şi atitudini, din care derivă întreaga structură curriculară; îşi găsesc corespondent în principal în domeniul *Comunicare în limba maternă*, aşa cum apare acesta definit în documentele Uniunii Europene (*Anexa 2 a Memorandumului*), cât şi în competenţele transversale, menţionate în acelaşi document, din domeniile *Cultură antreprenorială, Competenţe civice şi de relaţionare interpersonală, A învăţa să înveţi, Sensibilizare la cultură.*

Limba este un vehicul care stimulează capacitatea de analiză critică, argumentare, reflecție în procesul de autocunoaștere, un mijlocitor al formării competențelor media care articulează imaginația, creativitata și deschiderea perspectivală spre tehnologia informatică.

Studiul operelor literare ca oglindă a realității în care transgresăm cu ajutorul simțurilor dezvoltă capacități de lucru cognitiv, deprinderi de utilizare a limbii în mediu liber și orientat, precum și atitudini pozitive. La finalul învățământului liceal, elevii vor avea un instrumentar diversificat de competențe lingvistice, literare și comunicative, își vor canaliza eforturile spre identificarea capacităților proprii de relaționare în comunitate .

Paradigma programelor de limba şi literatura turcă (pentru gimnaziu şi pentru învăţământul liceal) este una comunicativ-funcţională. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării şi al textului literar. Principiile actualului model sunt:

- conştientizarea rolului limbii materne ca vehicul al identității şi al dialogului intercultural;
- dezvoltarea competențelor de mediere lingvistică şi culturală, esențiale într-un areal plurilingv, precum cel european;
- acumularea unui set autentic, unitar şi coerent de finalităţi ale studiului disciplinei pe parcurs liceal;
- cultivarea gândirii critice, prin analiza, argumentarea şi interpretarea textelor literare şi nonliterare din patrimoniul cultural turc, românesc şi universal;
- stimularea creativității şi sensibilității estetice prin contactul cu opere literare reprezentative;
- adoptarea unui model didactic coerent, cu accent în progresie pe achiziții de cunoştinţe, pe structurarea de capacităţi, competenţe şi atitudini, cu valenţe ulterioare de actualizare şi de extindere;
- asigurarea unei baze conceptuale pentru adoptarea unei perspective consecvent comunicative, reliefând aspectele concrete ale utilizării limbii ;
- diversificarea strategiilor, a ofertelor şi a situaţiilor de învăţare şi adaptarea acestora la media;
- asigurarea caracterului flexibil şi actual al studierii limbii turce materne prin conectarea sa la realităţile vieţii cotidiene;

Domeniile în care vor fi contextualizate activităţile de învăţare pentru studierea limbii şi a literaturii turce sunt:

a. Limbă şi comunicare;
b. Literatură.

Specificul acestui segment de şcolaritate poate fi configurat în trei dimensiuni: valorificarea achiziţiilor lingvistice anterioare în producerea şi în receptarea textelor / sistematizarea achiziţiilor lingvistice la filiera vocaţională; focalizarea pe formarea deprinderilor şi competenţelor de documentare ale elevilor; formarea competenţelor de lectură ale cititorului avizat, capabil să sintetizeze trăsăturile definitorii ale unei epoci culturale / ale unui curent cultural sau literar şi capabil să contextualizeze, să încadreze într-un context cultural larg textele studiate, să identifice apropierile dintre un text literar şi curentele / doctrinele estetice la care poate fi raportat sau particularităţile care-l individualizează în raport cu acestea. În clasele din ciclul inferior al liceului, textele literare sunt studiate preponderent din perspectivă structurală.

Pe parcursul ciclului superior al liceului (segment aparţinând învăţământului postobligatoriu), Programa şcolară cuprinde:

Notă de prezentare;

1. Competențe generale, care urmăresc formarea şi dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;
2. Competențe specifice, componente şi subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități şi competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații şi atitudini);
3. Exemple şi activități de învățare, care pot contribui la dezvoltarea competențelor specifice prin integrarea conținutului;
4. Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale şi celor specifice, precum şi sugestiilor metodologice; Prin conținuturi şi abordările metodologice propuse, se face distincția dintre orele din TC şi cele din CS. Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaştere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare şi complexitate avansată.
6. Opere literare recomandate şi teme principale pentru textele nonliterare.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare**
CG2	**Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică**
CG3	**Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar/cultural a textelor studiate şi media**
CG4	**Identificarea şi valorizarea elementelor de mediere lingvistică şi culturală în areal plurilingv şi pluricultural**

Clasa a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare.

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte
- Selectarea elementelor unui mesaj pe listinguri tematice despre evenimente culturale; - Extragerea informațiilor factuale care susțin înțelegerea sensului global dintr-un mesaj audiat/ citit; - Deducerea contextuală a sensului unui cuvânt in texte ficţionale; texte nonficţionale: care reflectă o experienţă personală; - Analizarea modului în care intenția comunicativă a emițătorului influențează structura şi conținutul mesajului audiovizual (interviu, reportaj, dezbatere culturală); - Compararea informațiilor provenite din surse audio-video diferite (podcast, emisiune TV, interviu online) pentru identificarea perspectivelor diverse asupra aceluiași eveniment cultural; - Utilizarea instrumentelor digitale colaborative (Padlet, Jamboard, documente partajate) pentru comentarea și interpretarea textelor sau materialelor audiovizuale; - Utilizarea adecvată a elementelor de morfo-sintaxă şi lexic în decodarea mesajelor audiate.
CS 1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare
- Utilizarea formulelor de adresare, de iniţiere, de menţinere şi de închidere a contractului verbal în dialog, construcția adecvată la intenția de comunicarea a unui monolog ; - Analizarea strategiilor de comunicare utilizate în dialoguri formale și informale, cu accent pe adaptarea limbajului la context și interlocutor; - Exprimarea în scris a reacţiilor şi a opiniilor personale faţă de texte literare şi nonliterare, filme, documentare (jurnal de lectură, eseu structurat); - Redactarea de email-uri formale adecvate cerințelor și a mesajelor informale, respectând convențiile de redactare și structura gramaticală adecvată; - Formularea unor opinii argumentate în urma audierii unui material media, utilizând exemple și informații extrase din mesajul receptat; - Elaborarea unor texte argumentative (eseu sau comentariu) prin utilizarea adecvată a conectorilor logici și a exemplelor din texte literare sau nonliterare; - Participarea la dezbateri pe teme culturale sau sociale, susținând o opinie personală prin argumente și exemple relevante.
CS 1.3. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare
- Relatarea unei experienţe personale orientate structurate pe normele limbii literare ; - Corectarea erorilor și reorganizarea sintactică și ortografică a textelor precum rezumatul, povestirea, eseul; - Utilizarea timpurilor verbale adecvate situației de comunicare în descrieri statice sau active, caracterizări de personaj sau povestire; - Realizarea unor referate cu respectarea normelor limbii literare la toate nivelurile (fonetic, ortografic şi de punctuaţie, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual); - compararea elementelor unui dialog formal (ex. cu un profesor/funcționar) și a unuia informal (cu un prieten), punând accent pe diferențe de adresare, context, și ținută lingvistică; - Redactarea unor texte argumentative sau reflexive în care elevii își exprimă punctul de vedere asupra unor teme culturale, morale sau sociale;

Clasa a X-a
- Analizarea modului în care registrele stilistice diferite influențează mesajul și relația dintre interlocutori în diverse situații de comunicare.
CS 1.4. Participarea la interacțiuni orale și schimburi de mesaje simple, inclusiv în contexte de comunicare digitală.
- *Stratificarea regulilor şi tehnicilor de construire a monologului (povestire/relatare orală, descriere orală, argumentare orală, comparare, analiză);* - *Crearea unei povești individuale sau colective folosind Storybird sau Padlet;* - *Identificarea și aplicarea regulilor și tehnicilor de construire a dialogului (conversație, discuție argumentativă, comparativă);* - *Analizarea rolului elementelor verbale, paraverbale şi nonverbale în comunicarea orală;* - *Realizarea unui schimb de mesaje simple cu un coleg pe o platformă digitală, folosind limbajul adecvat (inclusiv abrevieri comune);* - *Susținerea unei prezentări orale scurte pe o temă culturală sau literară, utilizând un limbaj adecvat contextului și audienței;* - *Participarea la discuții sau dezbateri în care elevii formulează opinii argumentate și răspund la punctele de vedere ale colegilor:* - *Analizarea modului în care tonul, ritmul vorbirii și gestica influențează receptarea mesajului într-o comunicare orală.*

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

Clasa a X-a
CS 2.1. Identificarea temelor și a ideilor principale, explicând sensul global și detaliile relevante din textele literare și nonliterare studiate.
- Realizarea unei hărți mentale care să ilustreze tema principală și subtemele unui text (ex. artă, mediu, identitate, libertate) evidențiind și relațiile dintre ele; - Realizarea unui listing al câmpului semantic dominant dintr-un text ficțional (ex. natură, emoții) exemplificând cuvintele-pivot care contribuie la creionarea mesajului ; - Stabilirea elementelor simbolice (ex. imagini, obiecte, personaje) precizând ce relații sugerează și cum se raportează la tema textului; - Identificarea scopului comunicării și a contextului cultural, social, educațional în texte literare și nonliterare; - Exemplificarea mesajului global și a componentelor acestuia.
CS 2.2. Aplicarea conceptelor de structură (ex. narațiune, descriere, dialog) pentru analiza textelor scurte sau a fragmentelor.
- Argumentarea și compararea temei, motivului și a viziunii despre lume în textele orientate; - Exemplificarea speciilor și genurilor literare (epic, liric, dramatic) cu identificarea elementelor structurale în diferite texte; - Clasificarea elementelor structurale: narațiunea (narațiunea la persoana a III-a şi la persoana I; momentele subiectului; timpul și spațiul în narațiune); - Analiza tipologiei personajelor (ex. principal, secundar, episodic) bazată pe atmosfera în care acestea se dezvoltă și pe alte indicii structurale (descriere directă/indirectă, dialog); - Analizarea utilizării modurilor de expunere în diferite texte și justificarea utilizarii acestora în creionarea viziunii despre lume; - Identificarea contextuală a autorului, naratorului, eu - lui liric, cititorului și a cheii de lectură; - Justificarea sensului cuvintelor raportate la text; - Jocuri de vocabular pe platforme digitale.
CS 2.3. Diferențierea registrelor și a stilurilor (literar, nonliterar, publicistic) în textele receptate, motivând alegerea de vocabular.
- Compararea modului de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare (aparţinând unor genuri sau epoci diferite sau unor arii culturale diferite); - Analizarea modului de abordare a aceleiași teme în două opere literare, prin evidențierea asemănărilor și diferențelor de viziune, limbaj și structură;

Clasa a X-a
- Compararea și listarea vocabularului specific unui text literar cu cel al unui text publicistic pe aceeași temă cu selectarea diferențelor de registru stilistic; - Identificarea și explicarea figurilor de stil (personificare, comparaţie, enumeraţie, repetiţie, antiteză, metaforă, alegorie); - Analizarea rolului figurilor de stil în construirea sensului și în transmiterea mesajului artistic al textului; - Adaptarea mesajului unui text literar la un alt registru stilistic, în funcție de contextul de comunicare și de tipul de receptor.
CS 2.4. Explorarea relației dintre textul literar și contextul cultural inițial de producere (ex. tradiții, obiceiuri).
- *Realizarea unui comentariu colectiv de tip PADLET prin analiza elementelor: ficţiune, imaginaţie, invenţie, realitate, adevăr;* - *Descrierea scopului comunicării (informare, delectare, divertisment etc.) în funcție de tipul textului analizat;* - *Justificarea reacțiilor receptorului (cititor, ascultător) raportate la mesajul textual;* - *Compararea relației „eu real” și „eu ficțional”, în text ficțional sau text nonficțional;* - *Compararea limbajului cinematografic și a limbajului literaturii (expresie, prelucrare, impact asupra publicului) și a conceptelor specifice cinematografiei: regie, scenariu, imagine, coloană sonoră, interpretare actoricească;* - *Compararea componentelor structurale şi expresive (elemente de construcţie a subiectului şi a personajelor în texte epice; simboluri centrale în texte lirice; figuri de stil, registre, câmpuri semantice);* - *Elaborarea unui proiect privind relația dintre text și contextul socio-cultural al unui autor studiat, prin integrarea informațiilor literare și istorico-culturale.*

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar / cultural a textelor studiate și media.

Clasa a X-a
CS 3.1. Formularea de opinii personale privind mesajul, acțiunile personajelor sau elementele de limbaj din textele studiate.
- Utilizarea constructului discursului argumentativ (teză, argumente, exemple, concluzie) în texte orientate; - Analizarea modului de organizare a discursului argumentativ, prin evidențierea relației dintre teză și argumentele utilizate; - Utilizarea registrului argumentativ în redactarea unui text adresat unui personaj, prin care se exprimă dezacordul sau admirația față de dezvoltarea unui eveniment; - Adecvarea discursului argumentativ oral și scris la particularitățile limbajului textual; - Redactarea unor texte argumentative (articole, eseuri scurte), respectând structura specifică și utilizând conectori logici adecvați.
CS 3.2. Argumentarea orală a unei opinii, susținută cu exemple clare sau citate relevante din text.
- Justificarea utilizării unor argumente în formularea unor judecăți personale de valoare privind tipologia personajelor sau construcția textului; - Dezbatere " Creionarea personajului principal pozitiv prin raportare la personajul negativ"; - Argumentarea opiniilor pe baza relației text- cititor-cheie de lectură; - Susținerea unei scurte alocuțiuni privind utilizarea unui simbol recurent în întregul text; - Realizarea unui organizator grafic cu argumente pro și contra pe o temă dată, bazate pe exemple din text.
CS 3.3. Situarea sumară a textelor studiate în contextul cultural general al epocii de referință (ex. folclor vs. texte culte).
- Orientarea cronologică a autorilor și textelor studiate, raportată la evenimentele culturale majore din comunitate; - Corelarea operelor literare cu contextul istoric și cultural; - Definirea conceptelor de bază în cadrul curentelor literare și raportarea la particularități de tipul: temă, limbaj și context cultural; - Compararea a două texte aparținând unor epoci diferite, prin evidențierea asemănărilor și diferențelor de tipul: temă, viziune și limbaj; - Analizarea influenței contextului cultural asupra textelor literare, prin exemple relevante;
CS 3.4. Analiza impactului media și a tehnologiei asupra formelor de comunicare și de expresie culturală în limba turcă.

Clasa a X-a
- *Compararea limbajului folosit într-o postare pe o rețea socială populară cu cel dintr-un alt text, evidențiind diferențele de registru, structură și intenție comunicativă;* - *Studiu de Caz: Evaluarea impactului mediului digital asupra receptării operei literare prin raportare la formele de promovare;* - *Argumentarea, în scris, a credibilității unei știri, pe baza unor indicii care pot sugera caracterul fals sau veridic al acesteia.*

CG 4 Identificarea și valorizarea elementelor de mediere lingvistică și culturală în areal plurilingv și pluricultural.

Clasa a X-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de identitate personală și culturală (specificul comunității turce) în textele și mesajele receptate.
- Identificarea elementelor definitorii ale identității culturale în texte care reflectă viața comunității turce; - Selectarea și organizarea unor reprezentări culturale relevante (limbă, artă, tradiții, dansuri, gastronomie, vestimentație) care contribuie la dezvoltarea conștiinței identitare; - Analizarea rolului limbii materne în definirea identității culturale, pe baza exemplelor din texte sau experiențe personale.
CS 4.2. Receptarea mesajelor și textelor care conțin referințe la alte culturi sau limbi, manifestând deschidere și curiozitate.
- Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie turcă cu elemente de civilizaţie ale altor popoare în textele studiate; - Explicarea, cu ajutorul accesoriilor digitale, a modului de împrumut și integrare a cuvintelor străine în limbă, prin raportare la contextul cultural și istoric; - Identificarea elementelor unei noi culturi într-o călătorie virtuală. - Analizarea modului de reflectare a valorilor culturale în texte aparținând unor spații culturale diferite; - Prezentarea observațiilor privind diversitatea culturală, prin raportare la experiența explorării virtuale.
CS 4.3. Medierea unor informații simple, clare și concise între limba maternă turcă și limba română (sau o altă limbă cunoscută).
- Traducerea unor pasaje din articole, texte literare din turcă în română și invers, păstrând sensul și intenția de comunicare; - Crearea unui ghid turistic simplu din două coloane (turcă și română), conținând informații relevante (obiective turistice, cultură, recomandări); - Selectarea informațiilor esențiale din texte în vederea transmiterii acestora într-o altă limbă; - Adaptarea mesajului în funcție de contextul intercultural, prin utilizarea adecvată a limbajului în ambele limbi.
CS 4.4. Valorizarea dialogului intercultural și a plurilingvismului ca resurse esențiale în comunicarea europeană.
- *Studiu de caz: Rolul limbii turce, vehicul facilitator al comunicării cu alte popoare;* - *Selectarea de materiale relevante care ilustrează beneficiile plurilingvismului;* - *Dezbatere asupra importanței limbii materne ca element de identitate și ca punte de comunicare interculturală;* - *Realizarea unui proiect cu tema „Plurilingvism și modelare culturală”, care să integreze informații teoretice și aplicații practice.*

***Competenţele specifice şi exemplele de activităţi de învăţare scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate în planul-cadru.**

CURRICULUM DIFERENȚIAT

***CURRICULUM DIFERENŢIAT A (CD tip A)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil real şi al filierei vocaţionale – profil pedagogic.

**** CURRICULUM DIFERENŢIAT B (CD tip B)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil umanist.

CG 1 Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare.

CD tip A* **Activităţi de învăţare**	**CD tip B**** **Activităţi de învăţare**
1.1 Exemplificarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice	1.1 Exemplificarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice
1.2 Citirea graficelor, a schemelor sau a tabelelor sinoptice, a altor documente specifice domeniului de specializare Scrierea şi pronunţarea corectă a numelor proprii şi a neologismelor specifice domeniului de specializare	1.2 Definirea calităţilor generale ale stilului: claritate, acurateţe, precizie, corectitudine, variaţie stilistică, simetrie, naturaleţe, cursivitate Folosirea adecvată a neologismelor în context
1.3Adecvarea strategiilor şi a regulilor de exprimare orală în monolog și dialog	1.3 tipuri de frazare în funcţie de tipul de text (concizie, prolixitate, organizarea discursului prin parataxă sau prin hipotaxă etc.)

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

CD tip A * **Activităţi de învăţare**	**CD tip B**** **Activităţi de învăţare**
2.1 Analiza principalelor componente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului narativ	- 2.1 Exemplificarea formulelor narative: povestirea în ramă, povestirea în povestire
2.2 Identificarea structurii textelor de graniță	2.2 Analiza între lirismul obiectiv şi lirismul subiectiv
2.3 Folosirea unor modalităţi diverse de înţelegere şi interpretare personală a textelor literare studiate	2.3 documente specifice domeniului de specializare (de exemplu, referate ştiinţifice, proces-verbal etc.)

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar/ cultural a textelor studiate și media.

CD tip A* **Activităţi de învăţare**	**CD tip B**** **Activităţi de învăţare**
3.1 Identificarea structurilor argumentative în texte nonliterare specifice domeniului de specializare	3.1 Identificarea structurilor argumentative în vederea sesizării logicii şi a coerenţei mesajului
3.2 Compararea unor argumente diferite pentru formularea unor judecăţi proprii	3.2 Exemplificarea momentelor evoluţiei criticii literare în cultura turcă
3.3.Argumentări orale şi scrise uzuale în domeniul de specializare	3.3 Realizarea dosarului critic

CG 4 Identificarea și valorizarea elementelor de mediere lingvistică și culturală în areal plurilingv și pluricultural.

CD tip A* Activități de învățare	CD tip B** Activități de învățare
4.1 Analiza elementelor specifice de cultură şi civilizaţie turcă în operele studiate	4.1 Proiecte privind specificul culturii turce, pornind de la date prezente în operele studiate
4.2 Realizarea de proiecte privind manifestări culturale semnificative din actualitate (dans, muzică, literatură, arte vizuale etc.)	4.2 Ilustrări ale tendinţelor actuale ale literaturii turce.
4.3 Crearea unor elemente vizuale pe teme orientate	4.3 Crearea unor elemente vizuale pe teme orientate

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Limbă și Comunicare Orală și Scrisă	***1. Producerea mesajelor orale şi scrise*** ***1.1. Exprimarea orală*** A. Dialogul - *dezbaterea*; *interviul (interviul publicistic*, *interviul de angajare*) - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii dialogului B. Monologul - *monolog argumentativ* - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii monologului C. Evaluarea discursului oral, în funcţie de următoarele repere: - conţinutul discursului (adecvarea la tema expunerii, a dialogului; pertinenţa intervenţiilor, claritatea ideilor, înlănţuirea logică a acestora); - componenta verbală (utilizarea corectă a aspectelor de ordin fonetic, lexical, a aspectelor de sintaxă a propoziţiei şi a frazei; utilizarea adecvată a regulilor şi procedeelor care asigură organizarea generală a unui text: legătura între fraze, coerenţa între părţi, structura textuală dialogală sau argumentativă, utilizarea regulilor şi procedeelor care determină folosirea limbii în context: utilizarea registrelor limbii, a normelor de interacţiune verbală, adaptarea la parametrii situaţiei de comunicare etc.) - componenta nonverbală (privire, atitudini corporale, mişcări, gesturi, expresia feţei; poziţia locutorilor etc.) şi componenta paraverbală (vocea: calitate, debit, inflexiuni, intonaţie, pauze etc.). **1.2. Exprimarea scrisă** Elevii vor redacta următoarele tipuri de texte: - rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat şi eseu liber (actualizare), comentariu, analiză, **paralelă; - cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenţie, scrisoarea în format electronic, *alte texte specifice domeniului de specializare; - proiecte. **1.3. Niveluri de constituire a mesajului în comunicarea orală şi scrisă** • **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - pronunţarea corectă (pronunţarea şi scrierea corectă a numelor proprii, evitarea pronunţiilor hipercorecte) - pronunţarea nuanţată (ton, pauză, intonaţie) - norme ortografice şi de punctuaţie • **morfosintactic** - folosirea corectă a formelor flexionare (forme flexionare ale verbului, adjective fără grade de comparaţie, numerale etc.) - utilizarea corectă a elementelor de relaţie (postpoziţii, conjuncţii, pronume relative etc.) - implicaţii morfosintactice ale schimbării categoriei gramaticale

Domenii de conținut	Conținuturi
	• **lexico-semantic** - utilizarea corectă şi adecvată a cuvintelor în context - utilizarea variantelor lexicale literare - utilizarea corectă a unităţilor frazeologice - etimologia populară, hipercorectitudinea - sens denotativ, sensuri conotative • **stilistico-textual** - stilurile funcţionale adecvate situaţiei de comunicare - limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic(limba osmanlâie); argou, jargon - stil direct şi stil indirect, stil indirect liber - **calităţile generale şi particulare ale stilului: claritate, acurateţe, precizie, corectitudine, variaţie stilistică, simetrie, naturaleţe, cursivitate - **tipuri de frazare în funcţie de tipul de text (concizie, prolixitate, organizarea discursului prin parataxă sau prin hipotaxă etc.) • **nonverbal şi paraverbal** - rolul elementelor nonverbale şi paraverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spaţiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc. **2. Receptarea diverselor tipuri de mesaje** Aceste conţinuturi se vor aborda în raport cu textele studiate, cu accent asupra interpretării semnificaţiilor acestora. - informaţia verbală în domeniul audio-vizual (ştiri radio, ştiri TV) - factori care înlesnesc sau perturbă receptarea (codul, canalul, contextul) **2.1. Niveluri ale receptării** • **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - dificultăţi de înţelegere a mesajului cauzate de forme incorecte de pronunţare - rolul semnelor ortografice şi de punctuaţie în înţelegerea mesajelor scrise • **morfosintactic** - ambiguităţi morfosintactice care îngreunează înţelegerea mesajului - *, ** valori stilistice ale unor categorii morfosintactice • **lexico-semantic** - interpretarea sensului cuvintelor în context - rolul câmpurilor semantice în interpretarea mesajelor scrise şi orale • **stilistico-textual** - rolul figurilor de stil şi al procedeelor artistice - rolul elementelor arhaice şi regionale în receptarea mesajelor - receptarea în funcţie de tipurile de texte (ficţionale şi nonficţionale) - receptarea în raport cu genurile şi speciile literare în care se încadrează textele respective - interpretarea semnificaţiilor textelor studiate - tipuri de texte şi structura acestora: textul narativ, textul poetic, textul dramatic; diverse texte de tip funcţional, textul argumentativ • **nonverbal şi paraverbal** - influenţa elementelor nonverbale şi paraverbale asupra înţelegerii mesajului oral

Domenii de conținut	Conținuturi
2. Textul Literar: Structură și Interpretare	**I. Literatură** **1. Receptarea textelor literare** **1.1. Lectura textelor literare** A. Lectura prozei narative: înțelegere și interpretare • Proză scurtă - cel puțin 2/**3 texte: un basm (De exemplu: „Dülger Kızı”, „Konuşan Kaval”, „Mor Menekşe”), o nuvelă (de exemplu: „Tanrı Misafiri” – Reşat Nuri Güntekin; „Esirlikte İlk Gün” – Sami Paşa-Sezai; „Tövbeler Tövbesi” – Hüseyin Rahmi Gürpınar; „Köy Hatırası” – Halit Ziya Uşaklığıl; „Ön Dört Yaşında Bir Adam” – Yakup Kadri Karaosmanoğlu; „Ümit” – Ziya Gökalp); **o povestire (de exemplu: „Yani Usta” – Sait Faik Abasıyanık; „Apartman” – Sabahattin Ali; „Damda Deli Var” – Aziz Nesin; „Çilli” – Fakir Baykurt). • Roman - 3 texte, alese astfel încât să poată fi abordate aspectele esențiale ale genului și ale evoluției acestuia: acțiune și personaje; perspectivă narativă; tehnici narative, stil, expresivitate. De exemplu: “Ateşten Gömlek” – Halide Edip Adıvar; “Çalıkuşu”, “Yaprak Dökümü” – Reşat Nüri Güntekim; “İnce Memed” – Yaşar Kemal; “İntibah” – Namık Kemal, “Araba Sevdası” – Recaizade Mahmut Ekrem; “İnçimizdeki Şeytan” – Sabahattin Ali). • Evoluția prozei în literatura turcă: repere istorice și actualitate. B. Lectura poeziei • Se vor studia minimum 6 texte poetice, alese astfel încât să ilustreze aspecte specifice și diferite ale genului și ale evoluției acestuia: poezie epică (de exemplu: „İlyada ve Odysseia” – Homeros; „Mustafa Kemal’in Kağnısı” – Fazıl Hüsnü Dağlarca; Küfe” – Mehmet Âkif Ersoy etc.); poezie lirică (de exemplu: “Söylenmemiş Bir Söz” – Celâleddin Rümi, “Ey Dost Aşkın Denizine” – Yunus Emre, “Gazel” – Fuzulî, “Gazel” – Bakî, “Gazel” – Nefî, “Gazel” – Nedim, “Rubaî” – Şeyh Galip; “Hayat Hikâyesi” – Aşık Veysel; “Vatan Türküsü” – Namık Kemal; “Yakışmadın” – Recaizade Mahmut Ekrem; “Çanakkale Şehitleri” – Mehmet Âkif Ersoy; “Anadolu” – Mehmet Emin Yurdakul; “Köyün” – Ziya Gökalp; “Kuşlar” – Tevfik Fikret; “Şehrin Üstünden Geçen Bulutlar” – Ahmet Mühip Dranas; “Otuz Beş Yaş Şiiri” – Cahit Sıtkı Tarancı; “Açık Deniz” – Yahya Kemal Beyatlı; “Oktaya Mektuplar” – Orhan Veli Kanık); instanțele comunicării în textele poetice; sugestie și ambiguitate; diversitate prozodică etc. • Evoluția poeziei în literatura turcă: repere istorice și actualitate. **1.2. Confruntarea cu receptarea de către ceilalți a textelor literare** A. Discutarea textului literar • Argumentarea interpretărilor și a judecăților de valoare B. Utilizarea sugestiilor criticii literare • Recenzia / cronica literară; eseul / studiul critic. C. **Receptări diferite ale aceleiași opere literare de-a lungul timpului • **Dosarul critic • **Evoluția criticii literare în cultura turcă: repere istorice și actualitate Studiul textelor critice se va face prin raportare la textele literare la care se referă. **2. Literatură și cultură** • Elemente privind tradițiile și obiceiurile etniei, trăsăturile culturii turce reflectate în textele studiate sau în alte arte practicate de membrii etniei; • Personalități culturale actuale provenite din rândul etniei; • *proiecte privind formele actuale de manifestare a culturii turce.
3. Contextualizare Culturală, Argumentare și Media	• Încadrarea culturală: plasarea textelor în contextul larg al folclorului și al literaturii culte, evidențiind temele relevante ale epocii și relația dintre literatură și societate; • Evoluția literaturii în contextul globalizării și al proceselor de hibridizare culturală; • Analiza normelor, valorilor și miturilor în cadrul mediatic contemporan; • Influența mass-media asupra formării opiniei publice; • Strategii de argumentare mediatică în contexte multiculturale;

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Analiza critică a textelor și surselor media din perspectiva echității și egalității de gen.
4. Identitate, Mediere și Plurilingvism	• Rolul tradițiilor și al mentalităților în procesul de interpretare a mesajelor; • Raportul dintre identitatea individuală și cea colectivă; • Formarea identității prin intermediul limbajului; • Dimensiunile identității culturale, etnice și sociale; • Valorile umane și relațiile interpersonale în cadrul dialogului social și cultural; • Plurilingvismul european: valorizarea limbii materne ca resursă și ca mijloc de dialog intercultural.

Clasa a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare

Clasa a XI-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte
- Identificarea elementelor de persuasiune și a strategiilor discursive utilizate în materiale jurnalistice sau culturale; - Realizarea unei sinteze orale sau scrise a unui material audio-video, evidențiind ideile principale și relațiile dintre acestea; - Interpretarea relației dintre limbajul verbal, nonverbal și paraverbal în recptarea sensului global al mesajului dintr-un material audio -video; - Utilizarea instrumentelor digitale colaborative (Padlet, Jamboard, documente partajate) pentru comentarea și interpretarea textelor sau materialelor audiovizuale; - Aplicarea cunoştinţelor de limbă în receptarea mesajelor orale şi scrise: particularităţi de limbaj (standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic (limba osmanlâie), argou şi jargon); - Identificarea elementelor de expresivitate în limbajul comun și în cel poetic; - Utilizarea achiziţiilor lingvistice, cu accent pe aspectele normative: norma literară, variante libere, registre stilistice, variante ortoepice, variante ortografice, variante morfologice.
CS 1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare
- Identificarea relației dintre intenția comunicativă a emițătorului și structura discursului în texte literare, jurnalistice sau audiovizuale; - Compararea modurilor de exprimare a emoțiilor și a valorilor morale în texte literare diferite sau în adaptări cinematografice ale acestora; - Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare: modalităţi de indicare a bibliografiei, normele citării; - Utilizarea tehnicilor de analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat şi nestructurat.
CS 1.3. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare
- Utilizarea adecvată a conectorilor logici și argumentativi pentru organizarea coerentă a ideilor în texte scrise; - Revizuirea și îmbunătățirea propriilor texte prin activități de autocorectare și feedback colegial; - Adaptarea discursului scris și oral în funcție de scopul comunicării, de context și de tipul de interlocutor; - Folosirea adecvată a strategiilor de comunicare orală în monolog şi dialog (exprimarea opiniei, conversaţie, dezbatere, monolog informativ, prezentarea orală a rezultatului unor documentări); - Argumentarea modului în care registrele stilistice influențează comunicarea și relația dintre interlocutori.
CS 1.4. Participarea la interacțiuni orale și schimburi de mesaje simple, inclusiv în contexte de comunicare digitală.

Clasa a XI-a
- *Realizarea unui dialog argumentativ pornind de la o situație dată (de exemplu, o dezbatere despre importanța lecturii sau a filmului în formarea culturală);* - *Utilizarea instrumentelor digitale pentru înregistrarea și evaluarea propriilor intervenții orale (podcast scurt, prezentare audio sau video);* - *Formularea de opinii argumentate în interacțiuni verbale însoțite de elemente paraverbale și nonverbale cu scopul persuadării.*

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Identificarea temelor și a ideilor principale, explicând sensul global și detaliile relevante din textele literare și nonliterare studiate.
- Utilizarea strategiilor de lectură în vederea înțelegerii adecvate a textelor studiate- hărți mentale care să ilustreze tema principală și subtemele unui text (cultură, muzică, vestimentație); - Argumentarea modului în care un câmp semantic dominant dintr-un text ficțional influențează cheia de lectură; - Ordonarea elementelor simbolice prin raportare la tema și subtemele unui text; - Selectarea cuvintelor cheie sau pivot care contribuie la definirea mesajului; - Identificarea scopului comunicării și a contextului cultural, social, educațional în texte literare și nonliterare; - Corelarea: lectură-înţelegere (înțelegerea globală a textului, analiza unor elemente ce pot conduce la înţelegerea textului, anticipări); chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.); - Identificarea ideilor în texte de bază (poezie, proză), text din literatura populară, texte nonliterare (texte de doctrină, texte istorice, filozofice, ştiinţifice, eseu literar, memorii etc.); - Selectarea constantelor şi a variabilelor în construcţia subiectului din textele narative; specificităţi compoziţionale şi de stil (particularizare în diverse contexte).
CS 2.2. Aplicarea conceptelor de structură (ex. narațiune, descriere, dialog) pentru analiza textelor scurte sau a fragmentelor.
- Argumentarea alegerii temei, motivului și a viziunii despre lume în textele orientate; - Distingerea şi justificarea utilizării speciilor și genurilor literare prin selectarea caracteristicilor textului; - Exemplificarea elementelor structurale: narațiunea (narațiune obiectivă și subiectivă; momentele subiectului; atmosfera, timpul și spațiul în narațiune); - Analiza tipologiei personajelor bazată pe atmosfera în care acestea se dezvoltă şi pe alte indicii structurale (descriere directă/indirectă, dialog); - Argumentarea utilizării modurilor de expunere în diferite texte; - Justificarea abordării analizei pe compozantele: autor, narator, eu - l liric, cititor și a cheia de lectură; - Stabilirea scopului comunicării prin raportare la contextul cultural, social sau educațional în care poate fi încadrat textul.
CS 2.3. Diferențierea registrelor și a stilurilor (literar, nonliterar, publicistic) în textele receptate, motivând alegerea de vocabular.
- Antrenament de lectură critică (elevii evaluează ceea ce au citit), lectură creativă (elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experienţă de viaţă şi de lectură); - Identificarea elementelor constante şi variabile ce conduc la înţelegerea personalizată a textelor literare; - Compararea şi evaluarea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi proprii prin raportare la interpretări şi judecăţi de valoare exprimate în critica şi în istoria literară; - Identificarea modului de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare aparţinând unor genuri sau epoci diferite sau unor arii culturale diferite; - Argumentarea adecvării figurilor de stil (personificare, comparaţie, enumeraţie, repetiţie, antiteză, metaforă, alegorie, etc....) la temă; - Analizarea rolului figurilor de stil și al registrului lingvistic în construirea sensului și transmiterii mesajului.
CS 2.4. Explorarea relației dintre textul literar și contextul cultural inițial de producere (ex. tradiții, obiceiuri).
- *Compararea viziunii despre lume, despre condiţia umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte;* - *Utilizarea şi particularizarea elementelor constitutive pe baza cărora se organizează viziunea despre lume, condiţie unamă sau despre arte*

Clasa a XI-a
- *Identificarea tipului de limbaj: limbajul literaturii, picturii, dansului;* - *Interpretarea textelor studiate prin prisma propriilor valori şi a propriei experienţe de lectură;* - *Identificarea scopului utilizării componentelor contextuale în comunicare;* - *Analiza relației „eu real” și „eu ficțional”în context cultural;* - *Compararea componentelor structurale şi expresive (elemente de construcţie a subiectului şi a personajelor în texte epice, simboluri centrale în texte lirice, figuri de stil);* - *Realizarea unei vizite virtuale (cu resurse online) a locului descris în text pentru a conecta spațiul cu narațiunea;* - *Proiect : text și context socio-cultural la un autor studiat;* - *Realizarea unei vizite virtuale a timpului și spațiului descris în text, pentru corelarea firului narativ cu realitatea imediată;* - *Elaborarea unui proiect privind relația dintre text și contextul socio-cultural al unui autor studiat, prin integrarea informațiilor literare și istorico-culturale.*

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar / cultural a textelor studiate şi media.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Formularea de opinii personale privind mesajul, acțiunile personajelor sau elementele de limbaj din textele studiate.
- Argumentarea utilizării tipului de construct discursiv în contextul epocii sau curentului literar; - Utilizarea tehnicii argumentative în cadrul unui scurt podcast, prin care se exprimă dezacordul sau admirația față de turnura unui eveniment dintr-un text propus; - Adecvarea discursului argumentativ oral şi scris la elemente de structură şi limbaj textual; - Identificarea şi explicarea relaţiilor dintre opera literară studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta; - Listarea curentelor culturale / literare – context istoric, social-politic, evenimenţial; trăsături ale curentelor culturale / literare; elemente de context ce favorizează apariţia câmpurilor de influenţă în opera literară; - Redactarea unor texte argumentative (articole, eseuri scurte), respectând structura specifică şi utilizând conectori logici adecvați; - Referate, proiecte, studii de caz, dezbateri.
CS 3.2. Argumentarea orală a unei opinii, susținută cu exemple clare sau citate relevante din text.
- Dezvoltarea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural turcesc până la începutul secolului al XX-lea (originile, Evul Mediu, Gülhane Hattı, Fecri Ati, prezent) - Utilizarea tehnicilor şi strategiilor argumentative în situaţii de comunicare diverse (scrise sau orale) Dezbatere, eseu argumentativ, modele epice cu referire la texte studiate anterior; perspective constante şi variabile în înţelegerea textului literar - Interpretare și judecăți de valoare privind diverse teme și motive în literatură și artă ; - Argumentarea relației text- cititor-chei de lectură în context cultural; - Susținerea unei scurte pledoarii privind utilizarea unui simbol recurent comun unui curent literar; - Realizarea unui organizator grafic cu argumente pro și contra pe o temă dată, bazate pe exemple din text.
CS 3.3. Situarea sumară a textelor studiate în contextul cultural general al epocii de referință (ex. folclor vs. texte culte).
- Plasarea argumentată a autorilor și a textelor studiate pe o axă a timpului, raportată la evenimentele culturale majore din comunitate; - Compararea textelor aparținând epocilor diferite prin identificarea diferențelor și asemănărilor existente; - Formularea unei prezentări scurte despre atmosfera culturală a unei epoci relevante pentru text. - Operarea conceptelor de bază: Halk Edebiyatı (Literatura populară) vs. Divan Edebiyatı (Literatura de curte) și dezvoltarea lor paralelă. - Analiza influenței elementelor de cultură și civilizație în spațiul textual.
CS 3.4. Analiza impactului media și a tehnologiei asupra formelor de comunicare și de expresie culturală în limba turcă.
- *Utilizarea adecvată a tehnicilor de documentare şi cercetare a unei teme în mediul online;* - *Realizarea de fişe de lucru, materiale documentare asupra unei epoci, a unui curent literar, sinopsis privind dinamica fenomenului literar / cultural în diferite epoci, surse de documentare (inclusiv Internetul);* - *Compararea limbajului folosit într-o postare pe o rețea socială cu cel dintr-un jurnal televizat din perspectiva diferențelor de registru, structură și intenție comunicativă ;* - *Analiza motivelor pentru care o știre dintr-un website turc ar putea fi veridică sau nu;*

Clasa a XI-a
- *Studiu de Caz: Analiza modului în care o operă literară clasică turcă a fost adaptată sau promovată în mediul digital (ex. film, serial).*

CG 4 Identificarea şi valorizarea elementelor de mediere lingvistică şi culturală în areal plurilingv şi pluricultural.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de identitate personală și culturală (specificul comunității turce) în textele și mesajele receptate.
- Identificarea unor conexiuni între literatura turcă şi cea universală; - Identificarea elementelor de coeziune şi interferenţă între texte din literatura turcă şi din literatura universală, între curente culturale/ literare turceşti şi contextele lor europene; - Identificarea în texte și podcasturi a temelor specifice vieții comunității turce din România (ex., sărbători comune și religioase, rolul limbii, specificul artei, scopul menținerii tradițiilor); - Realizarea unei galerii de portrete reprezentative ale membrilor comunității; - Jurnal reflexiv; - Selectarea unor reprezentări culturale care să contribuie la dezvoltarea conştiinţei identitare.
CS 4.2. Receptarea mesajelor și textelor care conțin referințe la alte culturi sau limbi, manifestând deschidere și curiozitate.
- Compararea în textele studiate a elementelor de cultură şi civilizaţie turcă precum și a altor popoare turcice; - Descrierea pe baza textelor a unor teme culturale comune (ex. ospitalitatea) în tradiția mai multor popoare; - Identificarea în texte a cuvintelor de origine străină (ex. arabă, persană, franceză, engleză) și verificarea modului în care au fost împrumutate; - Identificarea elementelor unei noi culturi într-o călătorie virtuală; - Compararea elementelor comune în culturile selectate; - Analiza elementelor de cultură turcă specifice curentelor literare şi compararea acestora cu elementele de cultură străine specifice aceloraşi curente; - Prezentarea observațiilor privind diversitatea culturală, prin raportare la experiența explorării virtuale.
CS 4.3. Medierea unor informații simple, clare și concise între limba maternă turcă și limba română (sau o altă limbă cunoscută).
- Traducerea unor spoturi publicitare sau titluri de ştiri simple din turcă în română și invers, păstrând structura, limbajul, sensul; - Rezumarea orală a unui text scurt în limba turcă pentru un coleg care înțelege doar limba română; - Crearea unui ghid de buzunar bilingv (turcă și română), conținând informații esențiale; - Prezentarea unor traduceri din texte aparținând literaturii materne şi literaturii române.
CS 4.4. Valorizarea dialogului intercultural și a plurilingvismului ca resurse esențiale în comunicarea europeană.
- Dezbatere: Rolul limbii turce în comunicarea regională - Adunarea de materiale (citate, imagini) care ilustrează beneficiile plurilingvismului; - Realizarea unui portofoliu intercultural și prezentarea lui într-un podcast- ; - Proiect: Plurilingvism și mediere culturală. - Participarea la dezbateri tematice prin formularea și susținerea unor opinii argumentate.

*Competenţele specifice şi exemplele de activităţi de învăţare scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate în planul-cadru.

CURRICULUM DIFERENȚIAT

***CURRICULUM DIFERENŢIAT A (CD tip A)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil real şi al filierei vocaţionale – profil pedagogic.

**** CURRICULUM DIFERENŢIAT B (CD tip B)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil umanist.

CG 1 Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare.

CD tip A* Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
1.1 Identificarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice	1.4 Selectarea unor modele de documente folosite în mod curent în domeniul de specializare (completare, redactare)
1.5 Realizarea de selecţii, prezentări sintetice, recenzii, cronica unui eveniment cultural	1.2 Listing - elemente de fonetică, vocabular, morfologie, sintaxa
1. 3 Identificarea parametrilor comunicării şi dezvoltarea lor contextuală	1.6 Listing – elemente de teoria literaturii

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

CD tip A * Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
2.1 Analiza principalelor componente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului narativ	2.1 Exemplificarea formulelor narative: povestirea în ramă, povestirea în povestire Interpretare personalizată, argumentată a unor texte selectate
2.2 Identificarea compozantelor complementaritate şi funcţionalitate în realizarea orizontului uman	2.2 Analiza între lirismul obiectiv şi lirismul subiectiv
2.3 Folosirea unor modalităţi diverse de înţelegere şi interpretare personală a textelor literare studiate - relaţia dintre literatură şi celelalte arte	2.3 Identificarea câmpului de interecţiune între experienţa textului literar şi exprienţa personală

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar / cultural a textelor studiate şi media.

CD tip A* Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
3.1 Identificarea câmpurilor de influenţă şi interacţiuni în cadrul operei literare; impactul condiţiei umane în textele studiate, din perspectivă comparată	3.1 Identificarea structurilor argumentative în vederea sesizării logicii şi a coerenţei mesajului
3.2 Compararea unor teme şi subteme pentru formularea unor judecăţi proprii	3.2 Exemplificarea momentelor evoluţiei criticii literare în cultura turcă- selecţii, studii, articole- planuri de convergenţă în realizarea documentării
3.3.Argumentări orale şi scrise uzuale în domeniul de specializare - diversitate tematică stilistică şi de viziune cu apel la lecturile anterioare	3.3 Realizarea dosarului critic

CG 4 Identificarea şi valorizarea elementelor de mediere lingvistică şi culturală în areal plurilingv şi pluricultural.

CD tip A* Activități de învățare	CD tip B** Activități de învățare
4.1 Analiza elementelor specifice de cultură şi civilizaţie turcă în operele studiate- dezbatere: Turcia între occident şi orient	4.2 Proiecte privind specificul culturii turce, pornind de la date prezente în operele studiate - Dimensiunea istorică, cu integrarea elementelor de civilizaţie (studiu de caz)
4.2 Selecţii din texte, eseuri, studii privind valorile autohtone	4.2 Ilustrări ale tendinţelor actuale ale literaturii turce - rezultatul unei cercetări privind documentarea de tip informativ
4.3 Crearea unor elemente vizuale pe teme orientate - eseul liber	4.3 Documentare privind elemente comune ambelor culturi, ce se regăsesc în alte literaturi

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Limbă și Comunicare Orală și Scrisă	**1. Producerea mesajelor orale şi scrise** **1.1. Exprimarea orală** A. Dialogul - *dezbaterea*; *interviul (interviul publicistic*, *interviul de angajare*) - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii dialogului B. Monologul - *monolog argumentativ* - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii monologului - Evaluarea discursului oral, în funcţie de următoarele repere: - conţinutul discursului (adecvarea la tema expunerii, a dialogului; pertinenţa intervenţiilor, claritatea ideilor, înlănţuirea logică a acestora); - componenta verbală (utilizarea corectă a aspectelor de ordin fonetic, lexical, a aspectelor de sintaxă a propoziţiei şi a frazei; utilizarea adecvată a regulilor şi procedeelor care asigură organizarea generală a unui text: legătura între fraze, coerenţa între părţi, structura textuală dialogală sau argumentativă, utilizarea regulilor şi procedeelor care determină folosirea limbii în context: utilizarea registrelor limbii, a normelor de interacţiune verbală, adaptarea la parametrii situaţiei de comunicare etc.) - componenta nonverbală (privire, atitudini corporale, mişcări, gesturi, expresia feţei; poziţia locutorilor etc.) şi componenta paraverbală (vocea: calitate, debit, inflexiuni, intonaţie, pauze etc.). **1.2. Exprimarea scrisă** Elevii vor redacta următoarele tipuri de texte: - rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat şi eseu liber (actualizare), comentariu, analiză, paralelă; - proiecte. **1.3. Niveluri de constituire a mesajului în comunicarea orală şi scrisă** - **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - pronunţarea corectă (pronunţarea şi scrierea corectă a numelor proprii, evitarea pronunţiilor hipercorecte) - pronunţarea nuanţată (ton, pauză, intonaţie) - norme ortografice şi de punctuaţie - **morfosintactic** - folosirea corectă a formelor flexionare (forme flexionare ale verbului, adjective, numerale etc.) - utilizarea corectă a elementelor de relaţie (postpoziţii, conjuncţii, etc.) - implicaţii morfosintactice ale schimbării categoriei gramaticale - **lexico-semantic** - utilizarea corectă şi adecvată a cuvintelor în context - utilizarea variantelor lexicale literare - utilizarea corectă a unităţilor frazeologice - etimologia populară, hipercorectitudinea - sens denotativ, sensuri conotative

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **stilistico-textual** - stilurile funcţionale adecvate situaţiei de comunicare - limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic(limba osmanlâie); argou, jargon - stil direct şi stil indirect, stil indirect liber - **calităţile generale şi particulare ale stilului: claritate, acurateţe, precizie, corectitudine, variaţie stilistică, simetrie, naturaleţe, cursivitate - **tipuri de frazare în funcţie de tipul de text (concizie, prolixitate, organizarea discursului prin parataxă sau prin hipotaxă etc.) - **nonverbal şi paraverbal** - rolul elementelor nonverbale şi paraverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spaţiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc. - **Receptarea diverselor tipuri de mesaje** - informaţia verbală în domeniul audio-vizual (ştiri radio, ştiri TV) - factori care înlesnesc sau perturbă receptarea (codul, canalul, contextul) **2.1. Niveluri ale receptării** - **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - dificultăţi de înţelegere a mesajului cauzate de forme incorecte de pronunţare - rolul semnelor ortografice şi de punctuaţie în înţelegerea mesajelor scrise - **morfosintactic** - ambiguităţi morfosintactice care îngreunează înţelegerea mesajului - *, ** valori stilistice ale unor categorii morfosintactice - expresivitatea unor structuri morfologice şi sintactice - **lexico-semantic** - interpretarea sensului cuvintelor în context - rolul câmpurilor semantice în interpretarea mesajelor scrise şi orale - **stilistico-textual** - rolul figurilor de stil şi al procedeelor artistice - denotaţie şi conotaţie; sensurile cuvintelor în context - rolul elementelor arhaice şi regionale în receptarea mesajelor - receptarea în funcţie de tipurile de texte (ficţionale şi nonficţionale) - receptarea în raport cu genurile şi speciile literare în care se încadrează textele respective - interpretarea semnificaţiilor textelor studiate - tipuri de texte şi structura acestora: textul narativ, textul poetic, textul dramatic; diverse texte de tip funcţional, textul argumentativ - **nonverbal şi paraverbal** - influenţa elementelor nonverbale şi paraverbale asupra înţelegerii mesajului oral
4. Textul Literar: Structură şi Interpretare	**Literatură** **1. Receptarea textelor literare** **1.2. Lectura textelor literare** **Originile** • Originile şi evoluţia limbii turce • *Studiu de caz:* Puncte de vedere privind fundamentele culturii turce **Evul Mediu** • *Studiu de caz:* Dimensiunea mistică în literatura turcă (cu integrarea elementelor de civilizaţie) • *Dezbatere:* Misticul şi reverberaţiile sale în literatură *Curente culturale / literare în secolele XVII-XVIII:* Umanismul şi Iluminismul **Gülhane Hattı** • *Studiu de caz:* Rolul literaturii (articole programatice) • Se va studia **1 text de bază** din epoca respectivă pe tema civilizaţiei • *Dezbatere:* Turcia, între Orient şi Occident • *Studiu de caz:* Descoperirea valorilor literare autohtone • Se va studia **1 text de bază** din literatura populară

Domenii de conținut	Conținuturi
	Fecri Ati • *Studiu de caz:* direcţii şi tendinţe ***Curente culturale / literare în secolul XIX – începutul secolului XX*** • Romantismul - se vor studia **4 texte de bază,** de poezie şi proză, care să ilustreze temele romantice • Realismul - se vor studia **2 texte de bază** din proza marilor clasici • **Studiu de caz:* Diversitate tematică, stilistică şi de viziune în opera marilor clasici (cu apel la lecturile anterioare) • Simbolismul - se vor studia **2 texte de bază** (o poezie şi un poem în proză / proză poematică) • Neoclasicismul - se vor studia **2 texte de bază** Clasa a XI-a A- İslamiyet'ten Önceki Türk Edebiyatı: 1. Sözlü Edebiyat a)Destanlar - Oğuz Kagan Destanı b)Koşuk - Yaz ile Kışın Tartışması c)Sagu - Alp Er Tunga Sagusu d)Sav 2. Yazılı Edebiyat a)Orhun Abideleri B- İslami Dönem Türk Edebiyatı a) İlk İslami Eserler (XI. ve XII.yüzyıl) • Kutadgu Bilig • Atabetü'l – Hakayık b) XIII. - XIV.yüzyıl Türk Edebiyatı • Nasrettin Hoca (Fıkra) • Yunus Emre (İlahi) • Kadı Burhanettin (Tuyug) c) XV.yüzyıl Türk Edebiyatı • Süleyman Çelebi (Mevlit) • Dede Korkut Hikayeleri • Ali Şir Nevai (Mahekemetül'l – Lugateyn'in Önsözü) ç) XVI.yüzyıl Türk Edebiyatı • Köroğlu (Koçaklama) • Fuzuli (Leyla vü Mecnun Mesnevisi) • Baki (Gazel) d) XVII.yüzyıl Türk Edebiyatı • Karacaoğlan (Güzelleme) • Gevheri (Güzelleme) • Kerem ile Aslı Hikayesi • Evliya Çelebi (Seyahatname) e) XVIII.yüzyıl Türk Edebiyatı • İbrahim Hakkı Hazretleri (Marifatname) • Nedim (Şarkı) • Şeyh Galip (Hüsn ü Aşk) f) XIX.yüzyıl Türk Edebiyatı • Bayburtlu Zihni (Koşma) • Erzurumlu Emrah (Güzelleme) • Dadaoğlu (Koçaklama) C- Batı Etkisindeki Türk Edebiyatı 1- Tanzimat Dönemi • Ziya Paşa (Terkib-i Bend) • Namık Kemal (Cezmi)

Domenii de conținut	Conținuturi
	2- Servet-i Fütnun Dönemi • Halit Ziya Uşaklıgıl (Mai Siyah) • Ahmet Mithat Efendi (Letayif-i Rivayat) • Muallim Naci (Ömer'in Çocukluğu) • Cenap Şahabettin (Tiryaki Sözleri) • Tevfik Fikret (Yağmur) 3- Fecr-i Ati Dönemi • Ahmet Haşim (Gurebahane-i Laklakan) 4- Milli Edebiyat Dönemi • Ömer Seyfettin (Topuz) • Ziya Gökalp (Türkçülüğün Esasları) • Ahmet Hikmet Müftüoğlu (Çağlayanlar) • Mehmet Akif (Çanakkale Şehitlerine) • Yahya Kemal Beyatlı (Akıncılar) 5- Milli Mücadele Dönemi • Halide Edip Adıvar (Hikmet Çocuk) • Rüşen Eşref Ünaydın (Mustafa Kemal İle Mülakat) • Süleyman Nazif (Kara Bir Gün) • Yahya Kemal Beyatlı (Hatırat) - tehnici de documentare pentru realizarea investigaţiilor, a proiectelor având ca obiect studii de caz sau dezbateri - eseul structurat şi eseul liber – etape ale redactării - structuri discursive în textele literare şi nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ) - tehnici ale argumentării - prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată - strategii specifice folosite în monolog şi dialog - adecvarea discursului oral la situaţii de comunicare diverse - **limbaje de specialitate (folosite în texte didactice, administrative sau teologice)
3. Contextualizare Culturală, Argumentare și Media	• Integrarea textelor într-un cadru cultural mai amplu, prin raportarea la folclor și literatura cultă, cu accent pe temele definitorii ale epocii și pe legătura dintre literatură și societate; • Dinamica literaturii în contextul globalizării și al fenomenelor de hibridizare culturală; • Examinarea normelor, valorilor și miturilor în spațiul mediatic contemporan; • Rolul mass-mediei în modelarea opiniei publice; • Modalități de construire a argumentării mediatice în contexte multiculturale; • Impactul noilor tehnologii digitale asupra producției, distribuției și receptării textelor culturale și media; • Dezvoltarea competențelor de gândire critică în interpretarea mesajelor mediatice și identificarea dezinformării.
4. Identitate, Mediere și Plurilingvism	• Importanța tradițiilor și a mentalităților în interpretarea mesajelor; • Relația dintre identitatea personală și cea colectivă; • Aspecte ale identității culturale, etnice și sociale; • Valorile umane și interacțiunile interpersonale în contextul dialogului social și cultural; • Plurilingvismul european: valorificarea limbii materne ca resursă și instrument al dialogului intercultural. • Influența contextului socio-cultural asupra formării și exprimării identității; • Rolul educației în dezvoltarea conștiinței identitare și a deschiderii interculturale. • Influența mediului online asupra construirii și exprimării identității personale; • Interacțiunea dintre stereotipuri și percepțiile sociale în definirea identității.

Clasa a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1

Clasa a XII-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte
- Analizarea modului în care intenția comunicativă a emițătorului influențează structura și conținutul mesajelor audiovizuale cu accent pe elemente lexicale și stilistice specifice raportat la contextul comunicării; - Compararea informațiilor provenite din surse precum: podcast, emisiuni TV, interviuri online și reformularea enunțurilor adaptate conform registrelor diferite de limbă și situațiilor de comunicare; - Evidențierea rolului marcatorilor discursivi, prin interpretarea funcției acestora în organizarea și coerența textului; - Formularea unor opinii argumentate în urma audierii unui material media prin evaluarea raportului dintre mesaj, context și receptor; - Analizarea tiparelor sintactice pentru marcarea efectelor stilistice în context; - Delimitarea secvențelor textuale, prin analiza structurii și funcționalității acestora în discurs; - Identificarea elementelor de persuasiune și a strategiilor discursive utilizate pe baza interpretării semnificațiilor textului; - Realizarea unei sinteze orale sau scrise a unui material audio-video, evidențiind ideile principale și relațiile dintre acestea cu justificarea aplicării normelor lingvistice; - Utilizarea instrumentelor digitale colaborative privind interpretarea valorii expresive în context a figurilor de stil.
CS 1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare
- Analizarea strategiilor de comunicare utilizate în dialoguri formale și informale, cu accent pe adaptarea limbajului la context și interlocutor; - Elaborarea unor texte argumentative (eseu sau comentariu) prin utilizarea adecvată a conectorilor logici și a exemplelor din texte literare sau nonliterare; - Analizarea relației dintre intenția comunicativă a emițătorului și structura discursului în texte literare, jurnalistice sau audiovizuale; - Exprimarea și susținerea reacțiilor și opiniilor proprii față de textele receptate, prin utilizarea adecvată a mijloacelor lingvistice și argumentative; - Comentarea și/sau interpretarea mesajului textelor receptate, exprimând în scris sau oral o poziție personală motivată; - Compararea ideilor din textele receptate, prin formularea unor opinii argumentate și coerente; - Redactarea propriilor reacții și opinii privind textele receptate, prin justificarea punctului de vedere exprimat.
CS 1.3. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare
- Relatarea motivată a unei experienţe personale, structurată conform normelor limbii literare; - Adaptarea discursului (scris și oral) prin utilizarea adecvată a conectorilor logici și argumentativi în vederea organizării coerentă a ideilor; - Redactarea unor texte argumentative sau reflexive în care elevii își exprimă punctul de vedere asupra unor teme culturale, morale sau sociale cu respectarea normelor limbii literare la toate nivelurile (fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual); - Analizarea modului în care registre stilistice diferite influențează mesajul și relația dintre interlocutori în diverse situații de comunicare prin selectarea elementelor lexicale și stilistice corespunzătoare contextului; - Adaptarea exprimării orale și scrise la diverse contexte de comunicare, prin corelarea mesajului cu scopul și receptorul; - Aplicarea normelor limbii române în exprimarea orală și scrisă, justificând formele lingvistice utilizate; - Structurarea mesajelor orale și scrise, prin utilizarea adecvată a mijloacelor lingvistice în funcție de situația de comunicare.
CS 1.4. Participarea la interacțiuni orale și schimburi de mesaje simple, inclusiv în contexte de comunicare digitală.

Clasa a XII-a
- *Utilizarea regulilor şi tehnicilor de construire a monologului utilizând un limbaj adecvat contextului și audienței;* - *Crearea unor demonstrații argumentate colective utilizând diverse platforme digitale;* - *Analizarea modului în care tonul, ritmul vorbirii și gestica influențează receptarea mesajului într-o comunicare orală;* - *Utilizarea instrumentelor digitale pentru înregistrarea și evaluarea propriilor intervenții orale (podcast scurt, prezentare audio sau video);* - *Participarea la interacțiuni orale și schimburi de mesaje în contexte de comunicare digitală, prin utilizarea adecvată a formulelor de adresare și a registrelor de limbă;* - *Exprimarea și susținerea unor mesaje în interacțiuni orale și digitale, prin utilizarea corectă a structurilor lingvistice de bază precum și a elementelor de coerență și coeziune.*

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Identificarea temelor și a ideilor principale, explicând sensul global și detaliile relevante din textele literare și nonliterare studiate.
- Realizarea unei hărți mentale care să ilustreze tema principală și subtemele unui text; - Analizarea interferenței câmpurilor semantice dominante într-un text ficțional; - Comentarea elementelor simbolice și a relațiilor acestora cu ideile principale; - Analiza intruziunii cuvintelor cheie sau pivot la definirea mesajului, distingând sensul global și elemente de detaliu relevante; - Demonstrarea scopului comunicării și a contextului în texte literare și nonliterare.
CS 2.2. Aplicarea conceptelor de structură (ex. narațiune, descriere, dialog) pentru analiza textelor scurte sau a fragmentelor.
- Argumentarea temei, motivului și a viziunii despre lume în textele orientate; - Analizarea structurilor textuale de tip narațiune, descriere și dialog interpretând funcția acestora în organizarea discursului literar și nonliterar; - Compararea structurilor textuale din fragmente literare și nonliterare, prin evidențierea modului în care narațiunea, descrierea și dialogul contribuie la coerența textului (persona în narațiunea; momentele subiectului; timpul și spațiul personajului); - Analiza tipologiei personajelor și atmosferei în care acestea se dezvoltă identificând indiciile structurale descriptive sau dialogale care le conturează; - Justificarea utilizării modurilor de expunere și a rolului lor în construirea sensului global al textelor; - Interpretarea cheii de lectură din perspectiva naratorului, eu - lui liric și cititorului.
CS 2.3. Diferențierea registrelor și a stilurilor (literar, nonliterar, publicistic) în textele receptate, motivând alegerea de vocabular.
- Compararea modului de reflectare a vocabularului sau a unei teme în mai multe opere literare aparţinând unor genuri sau epoci diferite sau unor arii culturale diferite; - Analiza figurilor de stil și a câmpurilor semantice în texte folclorice și culte ; - Stabilirea sensului cuvintelor prin negociere și prin raportare la contextul comunicării; - Motivarea alegerii unui limbaj, registru și stil specific fiecărui tip de text; - Compararea registrelor și stilurilor funcționale în textele receptate, prin motivarea alegerii lexicale în funcție de context și scop comunicativ; - Explicarea particularităților stilistice în texte literare, nonliterare și publicistice, prin evidențierea rolului vocabularului în construirea mesajului.
CS 2.4. Explorarea relației dintre textul literar și contextul cultural inițial de producere (ex. tradiții, obiceiuri).
- *Realizarea unei demonstrații colective prin analiza elementelor: ficţiune, imaginaţie, invenţie, realitate, adevăr;* - *Analiza relației „eu real” și „eu ficțional”, text ficțional, text nonficțional;* - *Analiza unui tip de limbaj specific artei în raport cu limbajul literaturii (materialul de expresie specific, posibilități de prelucrare a acestuia, impact asupra persoanei) și a conceptelor specifice: sunet, armonie, culoare , lumină, etc. ...;* - *Compararea componentelor structurale şi expresive (elemente de construcţie a subiectului şi a personajelor în texte epice; simboluri centrale în texte lirice; figuri de stil);*

Clasa a XII-a
- *Explorarea relației dintre textul literar și contextul cultural inițial de producere, interpretând elemente de civilizație în rulajul textual;* - *Interpretarea influenței contextului cultural asupra textului literar, prin evidențierea elementelor de civilizație și mentalitate socială reflectate în conținut.*

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar / cultural a textelor studiate și media.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Formularea de opinii personale privind mesajul, acțiunile personajelor sau elementele de limbaj din textele studiate.
- Utilizarea tehnicii argumentării în redactarea unui eseu prin care se exprimă dezacordul sau admirația față de turnura unui eveniment sau personaj; - Adecvarea discursului argumentativ oral și scris la elementele de limbaj textual și context; - Formularea și argumentarea opiniilor personale privind mesajul, acțiunile personajelor și particularitățile de limbaj din textele studiate, prin raportarea la semnificațiile acestora; - Susținerea motivată a opiniilor personale despre mesajul textului și comportamentul personajelor, prin interpretarea elementelor de conținut și limbaj; - Comentarea mesajului, acțiunilor personajelor și a elementelor de limbaj din texte studiate, prin formularea și justificarea punctului de vedere propriu; - Utilizarea elementelor constitutive ale discursului argumentativ (teză, argumente, exemple, concluzie), respectând structura specifică și utilizând conectori logici adecvați.
CS 3.2. Argumentarea orală a unei opinii, susținută cu exemple clare sau citate relevante din text.
- Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi - privind tipologia personajelor; - Argumentarea opiniilor pe baza unor citate selectate din textele studiate bazate pe triada text- cititor-cheie de lectură; - Susținerea unei scurte pledoarii privind utilizarea unui simbol recurent însoțit de secțiuni de citat; - Justificarea unei opinii orale, prin raportarea la exemple clare și citate relevante din text; - Interpretarea tipologiei personajelor și formularea unor judecăți de valoare, argumentate prin raportare la comportament, acțiuni și relații.
CS 3.3. Situarea sumară a textelor studiate în contextul cultural general al epocii de referință (ex. folclor vs. texte culte).
- Argumentarea plasării autorilor și a textelor studiate pe o axă a timpului, raportată la evenimentele culturale majore din comunitate; - Compararea a două texte aparținând unor contexte culturale diferite prin determinarea specificităților socio - economice și culturale; - Prezentare privind atmosfera culturală a unei epoci cu determinarea specificului folcloric vs. cult;. - Demonstrarea conceptelor de bază: Halk Edebiyatı (Literatura populară) vs. Divan Edebiyatı (Literatura de curte), - Contextualizarea epocii de referință, prin identificarea apartenenței la tipul de literatură, temă, limbaj, câmp semantic și simboluri recurente ca semne ale culturii; - Raportarea textelor studiate la contextul cultural general al epocii de referință, prin încadrarea lor în în tipul de literatură,
CS 3.4. Analiza impactului media și a tehnologiei asupra formelor de comunicare și de expresie culturală în limba turcă.
- *Analizarea impactului în care o operă literară clasică turcă a fost adaptată sau promovată în mediul digital (ex. film, serial radiofonic);* - *Analizarea impactului media și al tehnologiei asupra formelor de comunicare și de expresie culturală în limba turcă, prin interpretarea transformărilor lingvistice din mediile digitale;* - *Investigarea influenței platformelor digitale asupra limbii turce, prin identificarea modificărilor de vocabular și stil în comunicarea online;* - *Compararea formelor de comunicare tradiționale și digitale în limba turcă, prin evidențierea efectelor tehnologiei asupra expresiei culturale, a schimbărilor de registru și stil în comunicarea contemporană.*

CG 4 Identificarea și valorizarea elementelor de mediere lingvistică și culturală în areal plurilingv și pluricultural.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de identitate personală și culturală (specificul comunității turce) în textele și mesajele receptate.
- Analizarea rolului limbii materne în definirea identității culturale, pe baza exemplelor din texte sau experiențe personale; - Interpretarea elementelor de identitate personală și culturală în texte care reflectă temele specifice vieții comunității turce din România; - Crearea unei galerii de portrete reprezentative ale membrilor comunității; - Recunoașterea și explicarea semnificației simbolurilor culturale specifice menționate în texte; - Selectarea unor reprezentări culturale care să contribuie la dezvoltarea conştiinţei identitare; - Explorarea identității culturale turce în textele și mesajele receptate, prin evidențierea elementelor definitorii ale comunității; - Recunoașterea și explicarea semnificației simbolurilor culturale specifice, în contexte textuale diverse.
CS 4.2. Receptarea mesajelor și textelor care conțin referințe la alte culturi sau limbi, manifestând deschidere și curiozitate.
- Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie turcă cu elemente de civilizaţie ale altor popoare din textele studiate; - Descrierea unor teme și subteme culturale comune prin raportarea la diversitatea culturală și lingvistică prezentă în texte; - Analizarea în text a cuvintelor de origine străină și atribuirea contextului; - Interpretarea elementelor interculturale la receptarea mesajelor și textelor care conțin referențiali tehnici ai altor culturi sau limbi; - Explorarea textelor cu referințe la alte culturi sau limbi, recunoscând și explicând elementele de diferență și similaritate culturală; - Analizarea modului de reflectare a valorilor culturale în texte aparținând unor spații culturale; - Explicarea modului de împrumut și integrare a cuvintelor străine în limbă, prin raportare la contextul cultural și istoric.
CS 4.3. Medierea unor informații simple, clare și concise între limba maternă turcă și limba română (sau o altă limbă cunoscută).
- Traducerea unor texte care conțin informații de referință între limba turcă și limba română; - Rezumarea orală a unui text scurt în limba turcă pentru un coleg care înțelege doar limba română; - Formularea unor informații simple, clare și concise între limba turcă și limba română prin transmiterea fidelă a mesajului; - Realizarea transferului de informații între două limbi, prin adaptarea conținutului la contextul și canalul de comunicare; - Interpretarea și redarea unor mesaje simple între limba turcă și limba română, prin utilizarea adecvată a echivalențelor lingvistice; - Reformularea unor informații din limba turcă în limba română, prin medierea sensului și selectarea elementelor esențiale.
CS 4.4. Valorizarea dialogului intercultural și a plurilingvismului ca resurse esențiale în comunicarea europeană.
- *Adunarea de materiale informative care ilustrează beneficiile plurilingvismului;* - *Realizarea de referate privind plurilingvismul și medierea culturală în societatea intercunoașterii;* - *Analiza unor citate celebre despre limbi și culturi (în turcă sau traduse) și reflectarea asupra mesajului lor;* - *Valorizarea dialogului intercultural și a plurilingvismului în comunicare, prin interpretarea rolului acestora în facilitarea înțelegerii între culturi diferite;* - *Analiza segmentului plurilingv raportat la experiența explorării virtuale;* - *Explorarea plurilingvismului ca resursă a comunicării europene, prin identificarea exemplelor din mediile media și platforme digitale.*

*Competenţele specifice şi exemplele de activităţi de învăţare scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate în planul-cadru.

CURRICULUM DIFERENȚIAT

***CURRICULUM DIFERENȚIAT A (CD tip A)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil real şi al filierei vocaţionale – profil pedagogic.

****CURRICULUM DIFERENȚIAT B (CD tip B)** se adresează specializărilor din cadrul liceului teoretic – profil umanist.

CG 1 Utilizarea corectă şi adecvată a limbii turce în receptarea şi producerea mesajelor în situaţii contextuale de comunicare.

CD tip A* Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
1.1 Identificarea categoriilor morfosintactice care personalizează discursul unui autor	1.1 Compararea particularităților de limbajcu atmosfera txtului literar (apartenența la epocă)
1.2 Delimitarea registrului stilistic al unui text prin identificarea cuvintelor pivot și a câmpurilor semantice	1.2 Utilizarea personalizată a valențelor stilistice ale unor categorii morfologice în diverse tipuri de discurs literar
1. 3 Adecvarea parametrilor comunicării la un tip de context; recenzii selecții, cronici, traduceri de specialitate	1.3 Organizarea unei documentații conform cerințelor

CG 2 Comprehensiunea şi interpretarea textelor literare, nonliterare receptate prin instrumentar de analiză tematică, structurală şi stilistică.

CD tip A * Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
2.1 Analiza principalelor componente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului literar	2.1 Exemplificarea formulelor narative; Interpretare personalizată, argumentată a unor texte selectate
2.2 Identificarea câmpului de interacțiune între experiența textuală și experiența contextului social	2.2 Analiza câmpului de interacțiune între experiența textuală și experiența contextului social
2.3 Folosirea unui instrumentar diversificat de înţelegere şi interpretare personală a textelor literare studiate ca relaţie între literatură şi celelalte arte	2.3 Identificarea câmpului de interacţiune între experienţa textului literar şi exprienţa personală

CG 3 Argumentarea orală sau în scris a unor opinii privind situarea în contextul epocii sau curentului literar/ cultural a textelor studiate şi media.

CD tip A* Activități de învățare	**CD tip B** Activități de învățare**
3.1 Argumentarea impactului contextului cultural asupra condiţiei umane în textele studiate, din perspectivă comparată	3.1 Identificarea structurilor argumentative în vederea sesizării logicii şi a coerenţei mesajului privind aparteneța la o epocă
3.2 Compararea unor teme și subteme pentru formularea unor judecăţi proprii	3.2 Documentare prin selecţii planuri de convergenţă culturală, interviu, selecții documente
3.3.Argumentări orale şi scrise uzuale în domeniul	3.3 Realizarea dosarului critic

CD tip A* Activități de învățare	CD tip B** Activități de învățare
de specializare care reflectă diversitate tematică stilistică şi de viziune	

CG 4 Identificarea și valorizarea elementelor de mediere lingvistică și culturală în areal plurilingv și pluricultural.

CD tip A* Activități de învățare	CD tip B** Activități de învățare
4.1 Analiza elementelor specifice de cultură şi civilizaţie turcă în operele studiate	4.1 Realizarea de proiecte privind specificități culturale turce
4.2 Realizarea de selecţii din texte, eseuri, studii privind valorile autohtone	4.2 Documentare de tip informativ - tendinţelor actuale ale literaturii turcești
4.3 Crearea unor elemente vizuale pe teme orientate - eseul liber	4.3 Documentare privind elemente comune pluriculturilor

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Limbă și Comunicare Orală și Scrisă	**1. Producerea mesajelor orale şi scrise** **1.1. Exprimarea orală** A. Dialogul - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii dialogului B. Monologul - *monolog argumentativ* - actualizarea regulilor, a tehnicilor şi a structurii monologului **1.2. Exprimarea scrisă** Elevii vor redacta următoarele tipuri de texte: - rezumat, caracterizare de personaj, eseu structurat şi eseu liber (actualizare), comentariu, analiză, paralelă; - proiecte. **1.3. Niveluri de constituire a mesajului în comunicarea orală şi scrisă** - **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - pronunţarea corectă (pronunţarea şi scrierea corectă a numelor proprii, evitarea pronunţiilor hipercorecte) - pronunţarea nuanţată (ton, pauză, intonaţie) - norme ortografice şi de punctuaţie - **morfosintactic** - folosirea corectă a formelor flexionare - utilizarea corectă a elementelor de relaţie - implicaţii morfosintactice ale schimbării categoriei gramaticale - **lexico-semantic** - utilizarea corectă şi adecvată a cuvintelor în context - utilizarea variantelor lexicale literare - utilizarea corectă a unităţilor frazeologice - etimologia populară, hipercorectitudinea - sens denotativ, sensuri conotative

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **stilistico-textual** - stilurile funcţionale adecvate situaţiei de comunicare - limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic(limba osmanlâie); argou, jargon - stil direct şi stil indirect, stil indirect liber - **calităţile generale şi particulare ale stilului: claritate, acurateţe, precizie, corectitudine, variaţie stilistică, simetrie, naturaleţe, cursivitate - **tipuri de frazare în funcţie de tipul de text (concizie, prolixitate, organizarea discursului prin parataxă sau prin hipotaxă etc.) - **nonverbal şi paraverbal** - rolul elementelor nonverbale şi paraverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spaţiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc. - **Receptarea diverselor tipuri de mesaje** - informaţia verbală în domeniul audio-vizual (ştiri radio, ştiri TV) - factori care înlesnesc sau perturbă receptarea (codul, canalul, contextul) **2.1. Niveluri ale receptării** - **fonetic, ortografic şi de punctuaţie** - dificultăţi de înţelegere a mesajului cauzate de forme incorecte de pronunţare - rolul semnelor ortografice şi de punctuaţie în înţelegerea mesajelor scrise - **morfosintactic** - ambiguităţi morfosintactice care îngreunează înţelegerea mesajului - valori stilistice ale unor categorii morfosintactice - expresivitatea unor structuri morfologice şi sintactice - **lexico-semantic** - interpretarea sensului cuvintelor în context - rolul câmpurilor semantice în interpretarea mesajelor scrise şi orale - **stilistico-textual** - rolul figurilor de stil şi al procedeelor artistice - denotaţie şi conotaţie; sensurile cuvintelor în context - rolul elementelor arhaice şi regionale în receptarea mesajelor - receptarea în funcţie de tipurile de texte (ficţionale şi nonficţionale) - receptarea în raport cu genurile şi speciile literare în care se încadrează textele respective - interpretarea semnificaţiilor textelor studiate - tipuri de texte şi structura acestora: textul narativ, textul poetic, textul dramatic; diverse texte de tip funcţional, textul argumentativ - **nonverbal şi paraverbal** - influenţa elementelor nonverbale şi paraverbale asupra înţelegerii mesajului oral **2.2 Aspecte normative** - norma literară - uzul diversificat al limbii literare, sensul evoluției limbii literare; variante libere - registre stilistice - neologisme împrumutate sau formate în interiorul limbii - variante ortoepice; variante ortografice; variante morfologice - influențe lingvistice reciproce între limba turcă si limba română
6. Textul Literar: Structură şi Interpretare	**Literatură** **1. Receptarea textelor literare** **A. Conținuturi din domeniul literaturii** ***Perioada anilor 1900 –1940*** Dezbatere: Imaginea orașului în literatură (Faruk Nafız Kısakürek, Memduh Şevket Esendal) Studiu de caz: Personajul feminin în operele literare (Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar) Studiu de caz: Mentalități rurale (Reşat Nuri Güntekin) Curente culturale / literare: naționalist (Milli Edebiyat Akımı, XX.yuzyıl Türk Edebiyatında Bağımsızlar, Milli Edebiyat Akımının Etkileri) – prezentare sintetică Curente culturale / literare : perioada republicii (Cumhuriyet Dönemi) – prezentare sintetică

Domenii de conținut	Conținuturi
	Dezbateri : Specificul național , *, **Specificul minoritar dobrogean **Poezia și proza – se vor studia 4/*5 texte de bază (1 roman/*2 romane și 3 poezii).** **Pentru sugestii, șe poate consulta lista de mai jos:** Sanat (Faruc Nafız Çanlıbel) Kaldırımlar (Necip Fazıl Kısakürek) Eskici (Gurbet Hikayeleri) (Refik Halit Karay) Dokuzuncu Hariciye Koğusu (Peyami Safa) Hayat Ne Tatlı (Memduh Sevket Esendal) Çalıkusu (Resat Nuri Güntekin) Sinekli Bakkal (Halide Edip Adıvar) Tuna Yalılarından Hatırlayıslar (Ismail Habib Sevük) Tac Mahal (Burhan Felek) Kanlıca'daki Yalı (Abdülhak Sinasi Hisar) *Limba și literatura turcă – clasa a XII-a, ciclul superior al liceului* ***Perioada 1940 până în prezent*** Studiu de caz : Individul si societatea Curente culturale / literare : postmodernismul *Dezbatere : Articulare pe structuri occidentale *Studiu de caz: Tradiție și inovație în poezia turcă **Texte de bază – 3 romane și 4 poezii. Pentru sugestii, se poate consulta lista de mai jos:** Bayrak (Arif Nihat Asya) Naat (Arif Nihat Asya) Bir Yolcuyla (Necmettin Halil Onan) Anlatamıyorum (Orhan Veli Kanık) Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor (Fazıl Hüsnü Dağlarca) Otuz Bes Yaş (Cahit Sıtkı Tarancı) Bingöl Çobanlarına (Kemalettin Kamu) Mona Roza (Sezai Karakoç) Bursa'da Zaman (Ahmet Hamdi Tanpınar) Son Kuslar (Sait Faik Abasiyanık Uyku (Orhan Kemal) Devlet Ana (Kemal Tahir) Küçük Ağa (Tarık Buğra) Ince Memed (Yasar Kemal) Huzur (Ahmet Hamdi Tanpınar) An Gelir (Attila Ilhan) Bir Adam Yaratmak (Necip Fazıl Kısakürek) Korkunç Yıllar (Cengiz Dağcı) Yılkı Atı (Abbas Sayar) Kilit (Mustafa Necati Sepetçioğlu) **B. Conținuturi din domeniul comunicare** - tehnici de documentare folosite pentru realizarea referatelor, a proiectelor pe baza cărora se vor realiza studiile de caz - eseul structurat si eseul nestructurat - etapele redactării, autoevaluarea - structuri discursive în textele literare si nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ) - prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată - strategii specifice folosite în monolog si dialog - construirea unei argumentaŃii într-o dezbatere - adecvarea discursului oral la situaŃii de comunicare diverse - *, ** traduceri din texte de specialitate - **discurs specializat **Nr. minim de texte pentru studiu : 11 / 12* texte.** **Studii de caz : 4-6*** **Dezbateri: 1 / *, **2**

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Contextualizare Culturală, Argumentare și Media	• Încadrarea textelor într-un context cultural mai larg, prin raportarea la folclor și la literatura cultă, evidențiind temele definitorii ale epocii și relația dintre literatură și societate; • Evoluția literaturii în condițiile globalizării și ale proceselor de hibridizare culturală; • Influența mass-mediei asupra formării opiniei publice; • Strategii de construire a argumentării mediatice în contexte multiculturale; • Impactul tehnologiilor digitale asupra modului de producere, distribuire și receptare a textelor culturale și mediatice; • Formarea gândirii critice în interpretarea mesajelor media și recunoașterea dezinformării; • Corelarea textelor culturale cu contexte istorice și sociale diverse, pentru o mai bună înțelegere a semnificațiilor acestora; • Analiza discursului mediatic din perspectiva eticii și a responsabilității comunicării; • Dezvoltarea capacității de interpretare comparativă a mesajelor provenite din surse culturale și media diferite.
4. Identitate, Mediere și Plurilingvism	Rolul tradițiilor și al mentalităților colective în interpretarea și înțelegerea mesajelor; • Raportul dintre identitatea individuală și identitatea colectivă; • Dimensiuni ale identității culturale, etnice și sociale; • Valorile umane și relațiile interpersonale în cadrul dialogului social și cultural; • Plurilingvismul european și valorificarea limbii materne ca resursă a dialogului intercultural; • Influența contextului socio-cultural asupra formării și exprimării identității personale; • Contribuția educației la dezvoltarea conștiinței identitare și a deschiderii către interculturalitate; • Impactul mediului online asupra construirii și exprimării identității individuale; • Interacțiunea dintre stereotipuri și percepțiile sociale în conturarea identității. • Diversitatea culturală ca factor de îmbogățire a identității personale și colective; • Rolul comunicării interculturale în depășirea barierelor sociale și culturale; • Relația dintre globalizare și păstrarea specificului identitar.

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestii Metodologice pentru Implementarea Curriculumului de Limba și Literatura Turcă Maternă

I. Fundamentele Abordării Didactice

Curriculumul de Limba și Literatura Turcă Maternă pentru ciclul liceal adoptă o paradigmă **comunicativ-funcțională**, aliniată la principiile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Demersul didactic vizează integrarea holistică a celor patru domenii de competență, punând accentul pe învățarea activă, reflexivă și pe dimensiunea **interculturală**. Predarea nu se limitează la transferul de cunoștințe gramaticale, ci se concentrează pe dezvoltarea capacității elevului de a utiliza limba ca instrument de cunoaștere, comunicare eficientă și afirmare identitară. Metodele și tehnicile propuse urmăresc stimularea gândirii critice, a creativității și a competențelor transversale, esențiale pentru formarea profilului absolventului.

II. Linii Metodologice pe Axe de Competență

A. Achiziția și Aplicarea Limbii în Context (Vizând CG I)

Metodologia se axează pe tranziția de la cunoștințele lingvistice de bază la **măiestria contextuală**.

1. **Învățarea Bazată pe Sarcini (Task-Based Learning):** Se recomandă utilizarea extinsă a **simulărilor** și a **jocurilor de rol** care reproduc contexte de comunicare autentice (formale, informale, profesionale). Elevii vor exersa **negocierea sensului** și adaptarea registrelor lingvistice.
2. **Focus pe Acuratețe și Fluență:** Se utilizează **corectura reciprocă** (*peer review*) și **ateliere de redactare** funcțională (e-mailuri, rapoarte, articole), subliniind importanța normei lingvistice (ortografie, sintaxă) în paralel cu dezvoltarea fluidității orale.
3. **Competențe Digitale:** Integrarea instrumentelor și resurselor digitale pentru producerea și receptarea de mesaje, incluzând analiza și crearea de conținut specific mediului online.

B. Dezvoltarea Competențelor de Lectură și Interpretare (Vizând CG II)

Metodele urmăresc dezvoltarea unui cititor critic, capabil să realizeze analiza structurală și stilistică aprofundată a textelor literare și nonliterare.

1. **Lectura Analitică și Exploratorie:** Elevii vor fi ghidați să aplice instrumentarul de analiză tematică și structurală. Se utilizează **schematizarea logică** și **hărțile mentale** pentru a vizualiza structura textelor complexe.

2. **Analiza Stilistică Aprofundată:** Se recurge la tehnica **Close Reading** pentru a explora funcția conținutului lexical, a expresiilor idiomatice și a figurilor de stil, asigurând înțelegerea sensului global și a nuanțelor interpretative.
3. **Contextualizare Text-Cultură:** Explorarea sistematică a relației dintre textul studiat și contextul socio-cultural de producere (ex. **Halk Edebiyatı** *vs.* literatura modernă), integrând referințe la tradițiile și valorile turcești.

C. Argumentarea și Conștientizarea Contextului Socio-Cultural (Vizând CG III)

Metodologia se axează pe consolidarea capacității elevului de a formula opinii pertinente și de a le susține cu dovezi extrase din text și din contextul cultural.

1. **Dezbaterea Structurată:** Organizarea de **discuții critice și dezbateri** pe teme relevante (etice, sociale, culturale), impunând elevilor să își fundamenteze opiniile cu **argumente clare și citate** din operele studiate.
2. **Cercetarea Contextuală:** Implementarea de **proiecte de cercetare** care leagă textul literar de epoca și curentul cultural/istoric din care provine, dezvoltând competența de **situație în context**.
3. **Educație Media:** Utilizarea resurselor media autentice pentru a analiza critic impactul tehnologiei și a limbajului digital asupra comunicării și a formelor de expresie artistică.

D. Medierea Lingvistică și Valorizarea Identității (Vizând CG IV)

Acest palier metodologic vizează rolul limbii turce ca punte de legătură între culturi și ca fundament al identității personale.

1. **Ateliere de Mediere:** Exerciții practice de **mediere lingvistică** (rezumarea, explicarea sau transferul de informații concise) între limba turcă și limba română (sau o altă limbă străină), dezvoltând capacitatea de sinteză.
2. **Reflecția Identitară:** Încurajarea elevilor să reflecteze asupra propriei identități culturale și lingvistice, utilizând instrumente precum **jurnalul de reflecție** sau **portofoliul plurilingv**.
3. **Proiecte Interculturale:** Conceperea și realizarea de proiecte care promovează **dialogul intercultural** și valorizează **plurilingvismul** ca resursă esențială în spațiul european.

III. Evaluarea Competențelor

Evaluarea va fi **formativă și autentică**, orientată spre progresul individual al elevului. Se recomandă utilizarea următoarelor instrumente: **Portofoliul** (ce include eseuri, proiecte de cercetare, texte funcționale și reflecții personale), **Testele de Competență** (care evaluează acuratețea și comprehensiunea), **Observarea Sistematică a Activității** (în special în cadrul dezbaterilor și jocurilor de rol) și **Probe de Evaluare Integrată** (care combină analiza textuală cu argumentarea).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Nevzat Kösoğlu, *Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Düşünceler,* ÖtükenNeşriyat A,Ş,1990
- Mehmet Kaplan , *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar*, Dergah Yayınları,1997
- Ahmet Hamdi Tanpınar,19 uncu Asır *Türk Edebiyatı Tarihi,* Çağlayan Kitabevi, 1997
- Mahir Ünlü, Ömer Özcan, *20. Yüzyıl Türk Edebiyatı,* İnkilap Kitabevi, 1988
- Cevdet Kudret, *Örneklerle Edebiyat Bilgileri*, I. ve II. Cilt, İnkilap Kitabevi, 1980
- Sezai Güneş , *Türk Dili Bilgisi*, İzmir 1997
- Aksan, Doğan. *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. TDK Yayınları, 2015.
- Consiliul Europei. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*, Editura RAO, 2003.
- *Dede Korkut Hikâyeleri*,Yapı Kredi Yayınları / Humanitas, 2018.
- Güntekin, Reşat Nuri. *Çalıkuşu*, İnkılâp Kitabevi / Univers, 2017.
- Halit Ziya Uşaklıgil. *Aşk-ı Memnu*, İletişim Yayınları / Polirom, 2020.
- Kabaklı, Ahmet. *Türk Edebiyatı* (Vol. I-V). Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, Diverse.
- Kemal, Yaşar. *İnce Memed*, Yapı Kredi Yayınları / Polirom, 2019.
- Köprülü, Fuat. *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ötüken Neşriyat, 2016.
- Korkmaz, Zeynep. *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. TDK Yayınları, 2017.
- Moran, Berna. *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış* (Vol. I-III). İletişim Yayınları, 2018.
- Nazım Hikmet Ran, Yapı Kredi Yayınları / Cartea Românească, Diverse.
- Pamuk, Orhan. *Benim Adım Kırmızı*, İletişim Yayınları / Polirom, 2022.
- Şinasi, İbrahim. *Şair Evlenmesi*, TDK Yayınları, 2012.
- Türk Dil Kurumu (TDK). *Yazım Kılavuzu*, TDK Yayınları, Ediție curentă.
- Yunus Emre. *Yunus Emre Divanı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2015.
- Arif Ay, *Türk Edebiyatından ÇocuklaraŞiirler Antolojisi*, Akçağ Yayınları, 2001
- Saim Sakaoğlu, *Anadolu Efsaneleri,* Akçağ Yayınları, 2020
- Gülten Dayıoğlu, *Tuna'dan Uçan Kuş,* Altın Kitaplar, 2017
- Ömer Seyfettin, *Hikâyeler 1, Hikâyeler 3, Hikâyeler 4*, Dergâh Yayınları, 2012
- Ömer Seyfettin, *Başını Vermeyen Şehit,* Akçağ Yayınları, 2005
- Ömer Seyfettin, *Kaşağı*, Üner Yayınları, 2001

- Orhan Kemal, *Eskici ve Oğulları*, Everest Yayınları, 2024
- Reşat Nuri Güntekin, *Çalıkuşu,* İnkılâp Yayınevi, 2018
- Münire Daniş, *Keloğlan Masalları*, Timaş, 2012
- Cevdet Kudret, *Ortaoyunu* (Kutulu 2 Cilt), YKY, 2019
- Mehmet Başaran, *Aç Kapıyı Bezirganbaşı,* Özyğrek yayınları, 2008
- Emel Emin, *Hanımeli,* Kriterion Yayınları, 2003
- Mustafa Kutlu, *Yıldız Tozu,* Erdem Yayınları, 2018
- Hasan Demir, *Devlet Ağacı,* Akçağ Yayınları, 2014
- Amil Çelebioğlu, Yusuf Ziya Öksüz, *Türk Bilmeceler Hazinesi*, Kitabevi Yayınları, 1995
- Selim Günduzalp, *Deyimler ve Öyküleri*, Zafer Yayınları, 2008
- Ata Çatıkkaş, *Maniler,* MEB Yayınları, 1996
- Cahit Zarifoğlu, *Kuşların Dili,* Beyan Yayınları, 2022
- Cahit Zarifoğlu, *Motorlu Kuş,* Beyan Yayınları, 2015
- Cahit Zarifoğlu, *Serçekuş,* Beyan Yayınları, 2015
- Cahit Zarifoğlu, *Yürekdede ile Padişah,* Beyan Yayınları, 2022
- Rasim Özdenören, *Gül Yetiştiren Adam,* Iz Yayıncılık, 2023
- Dr. Doğan Kaya, *Anonim Halk Şiiri*, Akçağ Yayınları, 2021
- Mustafa Ruhi Şirin, *Kar Altında Bir Kelebek,* Beyan Yayınları, 2008

https://www.eba.gov.tr/
https://piktes.gov.tr/cms/Home/DersKitaplari
https://www.turkcedersi.net/
https://dinogretimi.meb.gov.tr/
https://yyegm.meb.gov.tr/www/cizgi-roman/icerik/629#
https://yyegm.meb.gov.tr/www/ogretmenler-icin/icerik/632
https://dersedebiyat.com/
http://www.edebiyatbilgileri.com/23/ders-sunulari
https://turuz.com/
https://yyegm.meb.gov.tr/www/etkilesimli-oyunlar/icerik/636

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ANEFI ICBAL	Grad didactic I/dr.	ISJ CONSTANȚA
ENE ULGEAN	Grad didactic I	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AV RĂDULESCU” MURFATLAR
FEIZI AISEL	Grad didactic I	COLEGIUL NAȚIONAL „CONSTANTIN BRĂTESCU” CONSTANȚA
IOMER SUBIHAN	Grad didactic II	COLEGIUL NAȚIONAL „MIRCEA CEL BĂTRÂN” CONSTANȚA
USTUNDAG MELIA VILDAN	Grad didactic II	ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 VALU LUI TRAIAN
IBRAIM ERVIN	Grad didactic I	ȘCOALA GIMNAZIALA NR. 40 „AUREL VLAICU” CONSTANȚA

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BORMAMBET VILDAN	Consilier/dr.	MEC
HASAN NERIMAN	Conf. univ. dr.	UNIVERSITATEA „OVIDIUS” CONSTANȚA

Anexa nr. 154

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura bulgară maternă
Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Toate filierele, profilurile, specializările

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 154
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura bulgară maternă*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Toate filierele, profilurile și specializările*

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura bulgară maternă are următoarea structură:

1.Notă de prezentare;

2.Competențe generale, care urmăresc formarea și dezvoltarea competențelor elevilor în patru domenii fundamentale;

3.Competențe specifice, componente și subsisteme ale competențelor de bază (domenii de abilități și competențe dezvoltate ca urmare a învățării, seturi de motivații și atitudini);

4.Conținuturi de învățare, care contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități, asociate competențelor generale și celor specifice, precum și sugestiilor metodologice; Prin conținuturi și abordările metodologice propuse, se face distincția dintre orele din TC și cele din CS (+1, respectiv +2). Conținuturile din TC vizează elemente de cunoaștere care se adresează tuturor; conținuturile din CS merg spre specializare și complexitate avansată.

5.Sugestii metodologice

Prezenta programă școlară pentru disciplina ***Limbă și literatură bulgară maternă*** se înscrie în viziunea educațională stabilită prin:

- Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind *Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*;
- *Profilul de formare al absolventului* (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023);
- *Planurile-cadru pentru liceu* (Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6932/2025).

În perspectiva disciplinei, studiul limbii materne face parte integrantă din domeniul competenței de comunicare. Programa școlară de ***Limbă și literatură bulgară maternă*** se adresează elevilor tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care *studiază limba bulgară maternă în școli cu predare în limba bulgară maternă* sau în cazul în care elevul *studiază această materie ca limbă maternă într-o școală cu limba de predare română.*

Programa școlară pentru ciclul liceal pune accentul pe înțelegerea diferitelor tipuri de texte, pe sensibilitatea și rafinamentul în utilizarea limbii în producerea textelor oral și în scris, completate de aplicarea strategiilor de interpretare a textelor în contexte istorice și culturale. Pe parcursul ciclului liceal, elevii continuă progresiv formarea de competențe de comunicare mai complexe care contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a creativității.

Un alt **obiectiv** al predării ***limbii și literaturii bulgare materne***, bazat pe actualul curriculum, este revitalizarea limbii: formarea unor tineri care doresc să comunice eficient în limba bulgară, în diferite situații de comunicare. În consecință, programa în loc să solicite învățarea elementelor sistemului lingvistic, are o abordare funcțională a studiului limbii, care pune accentul pe dezvoltarea competenței de comunicare ca sarcina principală a studiului limbii bulgare.

Învățarea bazată pe comunicare propune dezvoltarea simultană a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (înțelegerea textului audiat, citirea), condiția fiind de a considera

limba maternă ca un mijloc de comunicare, de a o utiliza în funcție de circumstanțe, de a crea în contextul didactic situații autentice de comunicare în care cursul dialogului este imprevizibil.

În cazul elevilor care *studiază **Limba și literatura bulgară** ca limbă maternă într-o școală cu limba de predare română* desfășurarea demersului didactic trebuie să predomine abordarea contrastivă (bazată pe cunoașterea limbii române), concretizându-se în programă prin familiarizarea treptată a elevilor cu o varietate de situații de comunicare orală și scrisă și cu interpretarea textelor literare și non-literare, pe măsură ce se dezvoltă abilitățile de comunicare. În consecință, **principiile** acestei programe sunt următoarele:

- dezvoltarea capacității de a utiliza limba bulgară în situații specifice de comunicare;
- abordarea funcțională a limbii;
- dezvoltarea adecvată a exprimării orale și scrise;
- alegerea unui conținut adecvat vârstei.

CLASA a X-a
COMPETENȚE GENERALE (CG)

C.G.1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.2	**Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.3	**Interacțiunea orală și scrisă**
C.G.4	**Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

***C.G. 1* - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

X.CS. 1.1 Identificarea sensurilor explicite și implicite ale mesajelor orale și scrise în limba bulgară pentru a înțelege intenția comunicativă și contextul cultural
- Exersarea folosirii limbajului standard, literar, colocvial, popular, regional, arhaic, precum și a argoului și jargonului; *- Analizarea expresivității în limbajul comun și în limbajul poetic;* *- Determinarea valorilor stilistice ale unor categorii morfosintactice;* *- Analizarea textelor literare pentru identificarea temei, simbolurilor și mesajului;* *- Crearea unui colaj digital ilustrând ideile principale ale unei opere.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Exersarea interpretării figurilor de stil și a efectelor lor în mesaj;* *- Compararea mesajelor din texte literare și nonliterare pentru identificarea intenției autorului;* *- Realizarea unui colaj digital sau a unui poster interactiv care sintetizează ideile principale și mesajele implicite ale unei opere literare;* *- Analizarea unui text audiovizual (interviu, reportaj) pentru identificarea mesajului explicit și implicit.*

X.CS.1.2. Aplicarea regulilor și strategiilor de exprimare corectă și adecvată în situații de comunicare formală și informală.
- Analizarea sensului denotativ și a sensurilor conotative ale cuvintelor; *- Determinarea sensului corect al cuvintelor, cu accent pe neologisme;* *- Identificarea elementelor care înlesnesc sau perturbă receptarea mesajelor (canal, cod, context);* *- Analizarea mesajelor din domeniul audiovizualului;* *- Citirea și interpretarea graficelor, schemelor, tabelelor sinoptice și a altor documente specifice domeniilor cunoașterii;* *- Identificarea și comentarea figurilor de stil dintr-un poem liric;* *- Redactarea unei fișe de lectură concentrând efectele stilistice asupra mesajului.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Redactarea unei fișe de lectură concentrându-se pe efectele stilistice asupra mesajului;* *- Transformarea unui text informal în text formal (email, mesaj, articol;)* *- Exersarea analizei textelor audiovizuale și identificarea elementelor de comunicare eficientă;* *- Crearea unui mini-reportaj sau a unui podcast despre un eveniment școlar sau cultural, aplicând regulile de exprimare corectă.*
X.CS.1.3. Analizarea structurilor morfosintactice și lexicale ale limbii bulgare pentru a îmbunătăți coerența și claritatea discursului propriu
- Exersarea monologului și dialogului pe teme de interes curent sau pornind de la textele literare studiate; *- Ghidarea dezbaterilor și interviurilor de angajare;* *- Analizarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale;* *- Determinarea stilurilor funcționale adecvate situației de comunicare;* *- Analizarea unui articol de presă privind tineretul și valorile actuale;* *- Ghidarea dezbaterii pe tema „Influența rețelelor sociale asupra modului de comunicare”;* *- Redactarea unei recenzii critice pentru un text jurnalistic.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Corectarea unor texte date, evidențiind greșelile morfosintactice și lexicale;* *- Completarea unui text incomplet cu forme corecte de cuvinte și structuri;* *- Crearea de mini-texturi narative sau dialoguri, verificând acordurile și coerența propozițiilor;* *- Exersarea jocurilor didactice tip „detectiv lingvistic” pentru identificarea greșelilor în texte autentice.*
X.CS. 1.4 Utilizarea registrelor și a stilurilor diferite ale limbii bulgare în funcție de interlocutor, scop și context de comunicare
- Corectarea greșelilor gramaticale dintr-un text dat; *- Completarea unei fișe de exprimări corecte și greșite;* *- Exersarea jocului de rol prin redactarea și prezentarea unei scrisori formale și a uneia informale;* *- Redactarea unor eseuri pe teme de actualitate (de ex.: „Tinerii și identitatea culturală”);* *- Crearea unor texte narative pornind de la o temă dată.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Transformarea unui text narativ într-un text argumentativ sau descriptiv;* *- Exersarea scrierii creative pe teme de actualitate, respectând registrele lingvistice;* *- Realizarea mini-proiectelor: compunerea unor articole, postări sau texte de opinie pentru diferite audiențe.*

C.G. 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

X.CS. 2.1 Identificarea elementelor de structură, a temelor și motivelor dominante ale textelor literare bulgare pentru a construi o înțelegere globală a mesajului artistic
- Exersarea citirii expresive a unor fragmente din diverse texte literare (ex.: „Майце cu“ Ботев Хрисmo) *- Realizarea fișelor de analiză a textului (temă, motive, personaje, mesaj);* *- Identificarea motivelor dominante (iubirea, destinul, singurătatea) în perechi și prezentarea lor pe un poster.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Realizarea unei expoziții digitale de motive literare (imagini și citate reprezentative;)* *- Elaborarea unei cronologii tematice a operei studiate, evidențiind evoluția temei principale;* *- Compararea motivului dominant dintr-un text .bulgar și unul românesc (ex.: „iubirea imposibilă” la Hristo Botev și Mihai Eminescu);* *- Redactarea unui mini-eseu reflexiv: „Ce semnificație are motivul destinului pentru generația mea?”*
X.CS.2.2. Analizarea relației dintre limbaj, personaje și perspective narative pentru a explica sensurile multiple ale textului
- Analiza portretelor personajelor, a limbajului descriptiv și a rolului naratorului; *- Rescrierea unor scene din perspectivă personală (exercițiu creativ);* *- Realizarea unei discuții ghidate: „Cum influențează vocea naratorului percepția cititorului?”*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Realizarea unei fișe de portret pentru un personaj din text (caracterizare prin limbaj);* *- Realizarea unei prezentări digitale sau audio: „Cum vorbește personajul meu preferat?” (analiza limbajului individualizat);* *- Crearea unui monolog interior pentru un personaj secundar neglijat în text.*
X.CS.2.3 Compararea textelor literare și nonliterare din diferite perioade și genuri pentru a evidenția diversitatea expresiei artistice și culturale
- Compararea textelor literare cu texte nonliterare (ex.: poemul lui Петко Славейков „Изворът на Белоногата“” cu un text nonliterar contemporan – articol despre libertatea de a face alegeri personale); *- Realizarea tabelelor comparative: temă – ton – perspectivă – mesaj;* *- Exersarea prezentărilor orale și a dezbaterilor pe diverse teme de actualitate: „Cum se exprimă ideea de libertate în două epoci diferite?”*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Elaborarea unui eseu comparativ între două texte cu aceeași temă, evidențiind diferențele de viziune, limbaj și context cultural;* *- Realizarea unei expoziții digitale: „Libertatea în literatura bulgară – de la romantism la contemporaneitate”;* *- Ghidarea dezbaterii: „Textul artistic sau textul informativ are mai multă putere de convingere?”;* *- Redactarea unui articol de opinie despre o temă comună abordată în texte din epoci diferite.*
X.CS.2.4 Argumentarea, în scris și oral, a interpretărilor proprii asupra textelor literare, raportându-le la valori estetice și morale
- Redactarea unui eseu scurt: „Ce înseamnă libertatea în viziunea lui Hristo Botev?”; *- Organizarea unei dezbateri: „Este omul liber într-o societate nedreaptă?”(bazată pe texte literare și nonliterare);*

- Crearea unui video-clip în care elevii își exprimă opiniile personale despre un personaj.
Activități de aprofundare / profil (CS)
- Exersarea scrierii prin elaborarea unui eseu argumentativ cu structură clară (teză–argumente–concluzie);
- Întocmirea unui jurnal de lectură reflexiv, în care elevii notează cum se schimbă percepția lor asupra valorilor morale în funcție de texte;
- Crearea unei emisiuni radio fictive în care elevii „intervievează” personaje literare.

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

X.CS.3.1. Examinarea reprezentărilor culturale și identitare în operele literare bulgare pentru a identifica valori universale și specifice
- Identificarea valorilor legate de identitatea bulgară (ospitalitate, melancolie, contemplativitate);
- Exersarea activității comparative: valorile din literatura bulgară versus valorile propriei generații (discuții/dezbateri în grup).
Activități de aprofundare / profil (CS)
- Elaborarea unui eseu reflexiv: „Ce înseamnă a fi bulgar în literatura secolului XIX” (Бай Ганьо);
- Crearea unui portofoliu digital: „Identitatea culturală bulgară reflectată în literatură, artă și tradiție”;
- Realizarea unei prezentări orale sau video: „Valori bulgare universale în context european”.
CS.3.2. Evaluarea atitudinilor și comportamentelor personajelor în raport cu dileme etice sau sociale contemporane
- Realizarea studiilor de caz (ex.: personajul Стоян Глаушев от „Железният светилник“ на Димитър Димов; analiza lumii interioare a omului sărac, a valorilor sale morale și a capacității de a exprima frumusețe spirituală chiar în condiții de lipsuri);
- Exersarea jocurilor de rol: „Consiliul moral” – elevii dezbat dacă fapta personajului poate fi justificată;
- Întocmirea unui jurnal reflexiv în care elevii notează ce atitudini morale consideră actuale și ce pot învăța din ele.
Activități de aprofundare / profil (CS)
- Realizarea unui eseu argumentativ: „Responsabilitate și vinovăție în literatura bulgară”;
- Dramatizarea unei scene-cheie cu accent pe conflictul interior al personajului.
X.CS.3.3. Argumentarea, pe baza textelor studiate, a opiniilor personale privind probleme culturale, morale și civice
- Redactarea de eseuri scurte pe teme date (ex.: „Cum se reflectă problema libertății și a responsabilității în literatura bulgară?”);
- Ghidarea dezbaterii: „Este omul responsabil de propriul destin?” (cu argumente din texte bulgare clasice);
- Crearea de afișe digitale: valorile morale exprimate în texte literare, adaptate contextului actual.
Activități de aprofundare / profil (CS)
- Elaborarea unui articol de opinie: „Valorile civice în literatura bulgară – actualitate sau tradiție?”;
- Realizarea unui interviu fictiv cu un personaj literar pe teme morale contemporane;
- Participarea la o masă rotundă: „Tinerii și libertatea morală” – argumentare bazată pe texte clasice;
- Crearea unei campanii digitale de promovare a unei valori morale identificate în texte (responsabilitate, empatie, onestitate).

X.CS.3.4 Stabilirea legăturilor între literatura bulgara și alte forme de artă (muzică, film, pictură) pentru a înțelege dialogul cultural și interdisciplinar
- Vizionarea și compararea fragmentelor din filme inspirate din creațiile literare, evidențiind diferențele de atmosferă față de roman; *- Exersarea atelierelor interdisciplinare: „Literatura bulgară în sunet și imagine” – prezentare in text, muzică, imagine;* *- Realizarea expozițiilor de clasă pe diverse teme (ex.: „Arta și literatura bulgară – un dialog peste timp”).*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Realizarea unui proiect tematic multimedia: „De la pagină la ecran – interpretări cinematografice ale literaturii bulgare”;* *- Exersarea analizei comparative între text și coloana sonoră / pictura care exprimă aceeași temă (iubire, destin, natură);* *- Crearea unui colaj audio-vizual inspirat dintr-un text literar bulgar (muzică, imagine, citate expresive);* *- Realizarea unui blog artistic în care elevii postează reflecții și recenzii despre filme și picturi inspirate din literatura bulgară.*

C.G. 4- **Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**

X.CS.4.1. Redactarea de texte funcționale și creative (eseuri, scrisori, recenzii, narațiuni) adaptate scopului comunicativ și publicului țintă
- Redactarea de eseuri creative (ex.: „O zi din viața unui personaj literar preferat”); *- Scrierea de scrisori către personaje din textele studiate (ex.: „Нонка” от разказа „По жицата „ на Йордан Йовков);* *- Redactarea unei recenzii de carte adaptate pentru un blog școlar sau pentru o rețea socială, conform scopului comunicativ și publicului țintă.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *- Elaborarea unui portofoliu de texte funcționale (scrisoare formală, articol, recenzie, jurnal de lectură);* *- Exersarea scrierii creative ghidate: „Dacă aș putea schimba finalul romanului…” – reinterpretarea personală a unui text clasic;*
X.CS.4.2. Integrarea resurselor stilistice și expresive ale limbii bulgare în compuneri originale pentru a transmite emoții și idei personale
- Exersarea stilului prin rescrierea unui fragment literar, adăugând metafore, comparații și epitete proprii; *- Realizarea atelierelor de creație de poezii: compunerea unui mic poem pe tema „Sentimente în natură”, folosind resurse stilistice bulgare clasice;* *- Transformarea unui text prozaic în dialog creativ între personaje.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *-Crearea unui text liric sau narativ cu elemente simbolice și expresive inspirate din motive bulgare clasice (iubirea, natura, destinul);* *-Exersarea traducerii creative: adaptarea în română a unui fragment bulgar păstrând expresivitatea originală;* *-Participarea la concursul intern „Емоция и красота” – prezentarea textelor proprii cu accent pe expresivitate și originalitate;* *-Realizarea unui colaj digital de expresii poetice (text, imagine și fundal sonor.)*

X.CS.4.3. Revizuirea și îmbunătățirea textelor proprii pe baza feedbackului, demonstrând autonomie și responsabilitate în comunicare
-Exersarea revizuirii textelor în grupuri mici, oferind și primind sugestii de îmbunătățire (claritate, coerență, expresivitate); *-Editarea propriului eseu sau recenzie pe baza comentariilor profesorului și colegilor;* *-Realizarea autoevaluării finale: „Ce am schimbat și de ce?”*
Activități de aprofundare / profil (CS) *-Exersarea editării colaborative online (Google Docs / platformă digitală) a unui articol comun;* *-Corectarea expresivității și a echilibrului între limbajul formal și cel literar în compunerile proprii.*
X.CS. 4.4 - Prezentarea orală a opiniilor, proiectelor sau creațiilor proprii utilizând mijloace multimodale (text, imagine, sunet) pentru a valorifica expresivitatea limbii bulgare
-Realizarea prezentărilor multimedia despre personaje/texte literare (text, imagini, coloană sonoră); *-Crearea unui podcast de clasă în care elevii citesc fragmente proprii sau recenzii și discută teme literare;* *-Exersarea realizării mini-scenetelor sau dramatizărilor unor fragmente literare cu înregistrare video/audio.*
Activități de aprofundare / profil (CS) *-Dramatizarea scenică sau realizarea lecturii publice a unui text adaptat de elevi;* *-Crearea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică.*

CLASA a X-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală și scrisă în limba bulgară	Înțelegerea mesajelor orale și scrise (texte cotidiene, mediatice, culturale). Structura comunicării: intenție, context, interlocutor. Corectitudinea gramaticală și ortografică a exprimării. Vocabular activ și pasiv (îmbogățire prin contexte tematice actuale). Stiluri funcționale ale limbii (cotidian, publicistic, academic, artistic). Consolidarea cunoștințelor din gimnaziu; extinderea registrului lingvistic și stilistic. Exprimare argumentativă și nuanțată.

	Activități de aprofundare / profil (CS) Prezentare video : *„Cum mă inspiră literatura bulgară în lumea actuală”.* Expoziție digitală: combinarea de text, imagine, muzică pentru reprezentarea unei teme literare. Podcast bilingv (bulgară-română) despre autori, personaje sau teme comune. Dramatizare scenică / lectură publică a unui text adaptat de elevi. Realizarea unui portofoliu multimodal care îmbină analiza literară, exprimarea personală și creativitatea tehnologică.
Receptarea și producerea textului scris	Texte nonliterare: articole, interviuri, texte mediatice, eseuri Strategii de analiză și argumentare a mesajului. Identificarea intenției autorului, a tonului și a perspectivei. Discursuri persuasive și evaluarea credibilității surselor. Compararea modurilor de reprezentare în texte literare și nonliterare. Tipuri de texte: narațiune, descriere, dialog, argumentare, reflecție. Organizarea compozițională a textului (introducere, cuprins, încheiere). Conectarea ideilor prin mijloace logice și stilistice. Redactarea textelor argumentative, eseistice și creative. Revizuirea și autocorectarea textelor proprii. **Texte recomantate:** **Българска литература от Освобождението до Първата световна война 1878-1918** **Иван Вазов „Под игото“,** **„“Епопея на забравените“** **Алеко Константинов разкази „Бай Ганьо“,** **„До Чикаго и назад“** **Пенчо Славейков -стихотворения** **„Епически песни“** **Поема „Ралица“** **„Луд гидия“** **Пейо Яворов-„Стихотворения“** **„Градушка“, „На нивата“** **Елин Пелин-разкази** **Николай Лилиев -поезия-Моите спомени** **Теодор Траянов- „Тайната на Струма“** **Димчо Дебелянов-Аз искам да те помня все така**

	Activități de aprofundare / profil (CS) Podcast de clasă: recitarea unui fragment poetic și comentarea acestuia. Crearea unui jurnal reflexiv: interpretarea valorilor morale și culturale din textele studiate.
Elemente de construcție a comunicării	Părți de vorbire: aprofundări și valori stilistice. Structuri sintactice (propoziția, părțile de propoziții). Relația formă–sens–funcție în enunț. Mijloace expresive și efecte stilistice. Norme ortografice, ortoepice și de punctuație.
	Activități de aprofundare / profil (CS) Corectarea greșelilor într-un text literar sau jurnalistic, evidențiind regulile aplicate. Dictare stilizată: redactarea unui fragment cu respectarea normelor ortografice și de punctuație. Exercițiu de rescriere a unui text informal într-un registru formal, aplicând normele ortografice și de punctuație. Realizarea unui poster despre tipurile de părți de vorbire și efectele lor expresive. Podcast sau video în care elevii explică modul în care structurile sintactice și figurile de stil transmit emoții sau accentuează mesajul.
Elemente de interculturalitate	Textul literar ca formă de expresie a identității și a valorilor culturale. Genuri și specii literare (epic, liric, dramatic – texte clasice și moderne). Structura textului: temă, motiv, personaj, compoziție, limbaj artistic. Curente și perioade literare reprezentative (secolele IX–XX). Valori morale și estetice reflectate în opere literare. Relația dintre literatura bulgară și alte arte (muzică, pictură, film.) Dialog intercultural: literatura bulgară și cultura europeană. Tradiții, obiceiuri și sărbători ale comunităților bulgare din România.
	Activități de aprofundare / profil (CS) Elaborarea de proiecte tematice (literatură, istorie, cultură); Utilizarea resurselor digitale și multimedia pentru prezentarea produselor; Activități pe grupe: ateliere de lectură, dezbateri, portofolii culturale.

CLASA a XI-a
COMPETENȚE GENERALE (CG)

C.G.1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.2	**Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.3	**Interacțiunea orală și scrisă**
C.G.4	**Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G. 1 **- Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

XI.CS. 1.1 Utilizarea adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea diferitelor tipuri de texte
-Selectarea dintr-o serie sinonimică sau antonimică a cuvintelor care exprimă adecvat / nuanţat intenţia comunicativă; *-Înlocuirea unor termeni pentru observarea modificării sensului enunţului;* *-Modificarea sensului unui enunț prin înlocuirea unei serii de termeni specifici;* *-Formularea de enunţuri complexe în care elevii solicită / oferă informaţii detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în diferite contexte situaționale.*
XI.CS.1.2. Identificarea elementelor specifice din structura diferitelor tipuri de texte studiate
-Recunoașterea structurii narative dintr-un text citit; *-Recunoașterea structurii textului poetic dintr-un operă studiată;* *-Completarea unor texte lacunare pe modelul textelor studiate;* *-Ordonarea unor secvențe pe baza structurilor / conectorilor din diferitele tipuri de texte studiate.*
XI.CS.1.3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacţii şi opinii privind textele studiate
-Dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse / moderate de un alt coleg; *-Prezentarea unor texte narative, lirice şi dramatice, eseistice, considerate de elevi ca fiind atractive;* *-Evidenţierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate;* *-Organizarea de mese rotunde în care au loc dezbateri în scopul exprimării unor opinii pertinente cu privire la un text narativ/descriptiv/poetic studiat.*
XI.CS. 1.4 Redactarea de texte aparținând diferitelor tipologii de texte studiate
-Redactarea unor texte care tratează aceeaşi temă în registre diferite; *-Redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare;* *-Redactarea de texte narative, lirice şi dramatice, urmând structura tipurilor de texte studiate;* *-Redactarea unor texte pornind de la un început dat / ajungând la un final dat.*
XI.CS. 1.5 Utilizarea corectă şi adecvată a formelor exprimării orale şi scrise în diferite situaţii de comunicare
-Susţinerea unei prezentări orale cuprinzând intenţionat greşeli pe care participanţii la dialog să le corecteze;

-Completarea unor chestionare referitoare la înţelesul unor cuvinte / expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere; *-Identificarea unor termeni arhaici frecvent întâlniți în texte din literatura bulgară veche;* *-Întocmirea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greşeli identificate în diferite texte orale şi scrise.*

C.G. 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

XI.CS. 2.1 Aplicarea unor tehnici în vederea înţelegerii unor texte literare sau nonliterare
-Înțelegerea unor informaţii punctuale din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru complexe; *-Integrarea informațiilor din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, pentru a rezolva diverse sarcini;* *-Analizarea unor informaţii din diverse tipuri de texte literare sau nonliterare studiate prin emiterea de opinii, idei, concepte.*
XI.CS.2.2 Identificarea temei și a ideilor principale din diferite tipuri de texte literare sau nonliterare
-Localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin identificarea elementelor cheie din fiecare secvență; *-Localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin comentarea elementelor cheie din fiecare secvență;* *-Specificarea temei/ temelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat;* *-Expunerea ideilor principale dintr-un text literar sau nonliterar studiat.*
XI.CS.2.3 Compararea ideilor şi atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiaşi teme literare
-Interpretarea temei / motivelor din două sau mai multe texte studiate; *-Compararea modului în care este ilustrată o temă / prezentată o imagine / descris un eveniment, un personaj etc. în două sau mai multe texte studiate;* *-Susținerea unor opinii față de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori.*
XI.CS.2.4 Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte literare sau nonliterare
-Identificarea unor asemănări şi a unor deosebiri între două sau mai multe texte literare sau nonliterare; *-Realizarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu trăsăturile definitorii identificate în texte literare sau nonliterare;* *-Completarea unor texte lacunare cu informații relevante despre trăsăturile caracteristice textelor literare sau nonliterare studiate.*
XI.CS.2.5 Aplicarea conceptelor teoretice în analiza şi discutarea textelor literare sau nonliterare studiate
-Identificarea conceptelor teoretice în texte literare sau nonliterare studiate; *-Integrarea a două sau a mai multor concepte teoretice identificate în textele literare sau nonliterare studiate într-o hartă conceptuală în scopul rezolvării sarcinilor de analiză a textelor respective;* *-Participarea la interviuri în calitate de intervievat sau de intervievator;* *-Realizarea unor proiecte în grup prin invitarea unor persoane experte într-un domeniu de interes.*
XI.CS.2.6 Redactarea, individual și / sau în echipă, a unui text ficțional / nonficțional, pe o temă dată

- Ordonarea paragrafelor dintr-un text ficțional / nonficțional urmând succesiunea logică; *- Elaborarea unui text de tip opinie / argumentativ despre un text literar / nonliterar studiat;* *- Redactarea unei recenzii despre o carte citită, un eveniment (spectacol, film, expoziție, etc).*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

XI.CS. 3.1 Aplicarea unor tehnici în vederea înţelegerii unor texte literare sau nonliterare
-Identificarea ipotezei/ opiniei şi a argumentelor într-un text de tip opinie/ argumentativ *-Relaţionarea propoziţiilor prin conectori;* *- Completarea unor texte lacunare cu structuri argumentative identificate în texte studiate.*
XI.CS. 3.2 Recunoașterea elementelor specifice exprimării unui punct de vedere, identificate într-un text literar sau nonliterar
-Sesizarea detaliilor necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri; *-Identificarea schemei textului argumentativ prin completarea de texte lacunare;* *-Exemplificarea diferitelor tipuri de argumente;* *-Identificarea perspectivei naratorului/ personajului;* *-Analizarea figurilor de stil studiate, dintr-un text studiat/ citit/ audiat;* *-Reformularea unor puncte de vedere în funcţie de schimbarea contextului comunicaţional/ comentarea caracterului formal/ informal al discuţiilor.*
XI.CS. 3.3 Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi proprii
-Compararea modului în care apare ilustrată o temă în diferite texte studiate; *-Compararea mai multor puncte de vedere în baza unei liste de criterii date;* *-Elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă prin comparație a mai multor puncte de vedere;* *-Formularea unor întrebări suplimentare pentru înţelegerea intenţiei interlocutorului;* *-Formularea unor judecăți proprii în baza diferitelor argumente identificate și comparate din textele studiate.*
XI.CS. 3.4 Argumentarea unor puncte de vedere proprii cu referire la diferitele texte studiate pe orice temă dată
- Prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite având mai multe teme comune; *- Completarea unei idei exprimate de interlocutor;* *-Formularea unui punct de vedere cu argumente pro sau contra pornind de la un text literar studiat.*
XI.CS. 3.5 Susținerea unor puncte de vedere proprii în expunerea diferitelor interpretări pe marginea textelor studiate
- Participarea la forumuri de discuții sub forma unor Cluburi de lectură în vederea expunerii unui punct de vedere pe marginea textelor studiate; *- Analizarea unor texte critice informale/ formale (de tipul recenziilor) ce au ca subiect una din operele studiate;* *- Formularea unor puncte de vedere proprii argumentate pe marginea textelor studiate.*
XI.CS. 3.6 Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere și / sau continuând ideile celorlalți interlocutori pe orice temă dată
- Organizarea de mese rotunde, de activităţi de tip „proces literar” prin susţinerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere;

- Argumentarea unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite; *- Susținerea unor puncte de vedere pe marginea unui text studiat în cadrul unei dezbateri;* *- Ascultarea activă a unor puncte de vedere exprimate de ceilalți interlocutori în vederea formulării propriilor puncte de vedere.*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

XI.CS. 4.1 Identificarea elementelor de cultură şi civilizaţie specifice etniei bulgare în context european
-Identificarea stereotipurilor privitoare la cultura şi civilizaţia specifice etniei bulgare în context european; *-Identificarea valorilor promovate în texte din literatura bulgară;* *-Prezentarea unor trăsături specifice identificate în regiunile din Bulgaria cu accent pe tiparele culturale sesizate.*
XI.CS. 4.2 Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie bulgară cu alte elemente specifice altor culturi europene
-Compararea stereotipurilor privitoare la diferitele culturi europene; *-Redactarea unor texte comparative pentru promovarea interculturalității și a multilingvismului;* *-Realizarea unei broșuri culturale punând în evidență diferitele trăsături socio – culturale identificate în societățile europene.*
XI.CS. 4.3 Exprimarea unui punct de vedere față de tradițiile și valorile culturii bulgare și ale unei alte culturi, descrise în textele studiate
-Expunerea unui punct de vedere cu privire la diferitele valori recunoscute social şi cultural; *-Formularea unor puncte de vedere cu privire la tradițiile culturale specifice etniei bulgare în comparație cu alte culturi;* *-Redactarea unor texte de prezentare a unor aprecieri referitoare la valorile promovate în societatea bulgară / în diferitele societăți europene;* *-Crearea unor hărți conceptuale care vizează tradiții și valori specifice culturii bulgare în context european.*
XI.CS. 4.4 Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura specifică etniei bulgare și în cultura altor popoare
-Participarea la o dezbatere în care să argumenteze propriul punct de vedere cu privire la diferitele tipare culturale identificate – joc de rol ⟦Ambasador cultural⟧; *-Organizarea de mese rotunde, de activităţi de tip „proces literar” prin susţinerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere în vederea evidențierii elementelor specifice culturii etniei bulgare prin comparație cu cele europene;* *-Realizarea unor discuții în jurul stereotipurilor culturale identificate în vederea argumentării propriilor puncte de vedere.*

CLASA a XI-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	• Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare, prospecte • Invitații și planuri referitoare la evenimente de familie • Orare, meniuri, rețete culinare, hărți • Texte literare (originale sau în formă adaptată), recenzii • Comentarii (înregistrări audio) • Articole de presă informative scurte • Articole de opinie • Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri • Texte multimodale (bandă desenată, roman grafic) • Fragmente de texte literare simple • Clipuri video • Podcast-uri • Fragmente de emisiuni radio • Știri televizate, fapt divers, meteo; înregistrări din programe de știri • Pagini de internet • Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Quizizz, Bookcreator etc.) • Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, etc.) • Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare	• Stilul de viață al adolescenților (școală, familie, rutine, activități pentru timpul liber, relații sociale) • Mediul înconjurător (ecologie, dezvoltare durabilă) • Tehnologie și comunicare (inovații, aplicații digitale, inteligența artificială, rețele sociale, media) • Progres și schimbare: obiecte și ustensile domestice, ocupații și profesii • Elemente geografice, istorice și culturale ale spațiului lingvistic bulgar • Elemente de literatură bulgară
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	

Clasa a IX-a	Clasa a X-a	Clasa a XI-a
1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A cere ceva și a da sfaturi unei persoane în mod politicos; 6. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; 7. A-și exprima opiniile personale sau atitudinile; 8. A susține un proiect; **9. A folosi în mod adecvat stilul formal / informal;***	1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A cere ceva și a da sfaturi unei persoane în mod politicos; 6. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; **7. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului**; 8. A-și exprima opiniile corect;	1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei **și acțiuni;** 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului; 7. A susține în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine; **8. A exprima ipoteze și argumente;**

CLASA a XII-a
COMPETENȚE GENERALE (CG)

C.G.1	**Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.2	**Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**
C.G.3	**Interacțiunea orală și scrisă**
C.G.4	**Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

C.G. 1 **- Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare**

XII.CS. 1.1 Utilizarea adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea diferitelor tipuri de texte
-Selectarea dintr-o serie sinonimică sau antonimică a cuvintelor care exprimă adecvat / nuanţat intenţia comunicativă; *-Înlocuirea unor termeni pentru observarea modificării sensului enunţului;* *-Modificarea sensului unui enunț prin înlocuirea unei serii de termeni specifici;* *-Formularea de enunţuri complexe în care elevii solicită / oferă informaţii detaliate cu privire la impresiile, emoţiile lor în diferite contexte situaționale.*
XII.CS. 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura diferitelor tipuri de texte studiate
-Recunoașterea structurii narative dintr-un text citit; *-Recunoașterea structurii textului poetic dintr-un operă studiată;* *-Completarea unor texte lacunare pe modelul textelor studiate;* *-Ordonarea unor secvențe pe baza structurilor / conectorilor din diferitele tipuri de texte studiate.*
XII.CS. 1.3 Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacţii şi opinii privind textele studiate
-Dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse / moderate de un alt coleg; *- Prezentarea unor texte narative, lirice şi dramatice, eseistice, considerate de elevi ca fiind atractive;* *-Evidenţierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate;* *-Organizarea de mese rotunde în care au loc dezbateri în scopul exprimării unor opinii pertinente cu privire la un text narativ/descriptiv/poetic studiat.*
XII.CS. 1.4 Redactarea de texte aparținând diferitelor tipologii de texte studiate
-Redactarea unor texte care tratează aceeaşi temă în registre diferite; *-Redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare;* *-Redactarea de texte narative, lirice şi dramatice, urmând structura tipurilor de texte studiate;* *-Redactarea unor texte pornind de la un început dat / ajungând la un final dat.*
XII.CS. 1.5 Utilizarea corectă şi adecvată a formelor exprimării orale şi scrise în diferite situaţii de comunicare
- Susţinerea unei prezentări orale cuprinzând intenţionat greşeli pe care participanţii la dialog să le corecteze; *- Completarea unor chestionare referitoare la înţelesul unor cuvinte / expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere;* *- Identificarea unor termeni arhaici frecvent întâlniți în texte din literatura bulgară veche;*

- Întocmirea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greşeli identificate în diferite texte orale şi scrise.

C.G. 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

XII.CS. 2.1 Aplicarea unor tehnici în vederea înțelegerii unor texte literare sau nonliterare
- Înțelegerea unor informaţii esențiale din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru complexe; *- Integrarea informaţiilor din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, pentru a rezolva diverse sarcini;* *- Analizarea unor informaţii din diverse tipuri de texte literare sau nonliterare studiate prin emiterea de opinii, idei, concepte.*
XII.CS. 2.2 Identificarea temei și a ideilor principale din diferite tipuri de texte literare sau nonliterare
- Localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin identificarea elementelor cheie din fiecare secvență; *- Localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin comentarea elementelor cheie din fiecare secvență;* *- Specificarea temei/ temelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat;* *- Expunerea ideilor principale dintr-un text literar sau nonliterar studiat.*
XII.CS. 2.3 Compararea ideilor şi atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiaşi teme literare
- Interpretarea temei / motivelor din două sau mai multe texte studiate; *- Compararea modului în care este ilustrată o temă / prezentată o imagine / descris un eveniment, un personaj etc. în două sau mai multe texte studiate;* *- Susținerea unor opinii față de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori.*
XII.CS. 2.4 Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte literare sau nonliterare
- Identificarea unor asemănări şi a unor deosebiri între două sau mai multe texte literare sau nonliterare; *- Realizarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu trăsăturile definitorii identificate în texte literare sau nonliterare;* *- Completarea unor texte lacunare cu informații relevante despre trăsăturile caracteristice textelor literare sau nonliterare studiate.*
XII.CS. 2.5 Aplicarea conceptelor teoretice în analiza şi discutarea textelor literare sau nonliterare studiate
- Identificarea conceptelor teoretice în texte literare sau nonliterare studiate; *- Integrarea a două sau a mai multor concepte teoretice identificate în textele literare sau nonliterare studiate într-o hartă conceptuală în scopul rezolvării sarcinilor de analiză a textelor respective;* *- Participarea la interviuri în calitate de intervievat sau de intervievator;* *- Realizarea unor proiecte în grup prin invitarea unor persoane experte într-un domeniu de interes.*
XII.CS. 2.6 Redactarea, individual și / sau în echipă, a unui text ficțional / nonficțional, pe o temă dată
- Ordonarea paragrafelor dintr-un text ficțional / nonficțional urmând succesiunea logică; *- Elaborarea unui text de tip opinie / argumentativ despre un text literar / nonliterar studiat;* *- Redactarea unei recenzii despre o carte citită, un eveniment (spectacol, film, expoziție, etc).*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

XII.CS. 3.1 Identificarea structurilor argumentative într-un text literar sau nonliterar dat
-Identificarea ipotezei/ opiniei şi a argumentelor într-un text de tip opinie/ argumentativ; *-Relaţionarea propoziţiilor prin conectori;* *-Completarea unor texte lacunare cu structuri argumentative identificate în texte studiate.*
XII.CS. 3.2 Recunoașterea elementelor specifice exprimării unui punct de vedere, identificate într-un text literar sau nonliterar
-Sesizarea detaliilor necesare înţelegerii informaţiilor din texte de diverse tipuri; *-Identificarea schemei textului argumentativ prin completarea de texte lacunare;* *-Exemplificarea diferitelor tipuri de argumente;* *-Identificarea perspectivei naratorului/ personajului;* *-Analizarea figurilor de stil studiate, dintr-un text studiat/ citit/ audiat;* *-Reformularea unor puncte de vedere în funcţie de schimbarea contextului comunicaţional;* *-Identificarea şi comentarea caracterului formal/ informal al discuţiilor.*
XII.CS. 3.3 Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi proprii
-Compararea modului în care apare ilustrată o temă în diferite texte studiate; *-Compararea mai multor puncte de vedere în baza unei liste de criterii date;* *-Elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă prin comparație a mai multor puncte de vedere;* *-Formularea unor întrebări suplimentare pentru înţelegerea intenţiei interlocutorului;* *-Formularea unor judecăți proprii în baza diferitelor argumente identificate și comparate din textele studiate/ citite/ audiate.*
XII.CS. 3.4 Argumentarea unor puncte de vedere proprii cu referire la diferitele texte studiate/ citite pe orice temă dată
-Prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite, având o temă comună/ având mai multe teme comune; *-Completarea unei idei exprimate de interlocutor;* *-Formularea unui punct de vedere cu argumente pro sau contra pornind de la un text literar studiat / citit/ audiat.*
XII.CS. 3.5 Susținerea unor puncte de vedere proprii în expunerea diferitelor interpretări pe marginea textelor studiate / citite
- Participarea la forumuri de discuții sub forma unor Cluburi de lectură în vederea expunerii unui punct de vedere pe marginea textelor studiate/ citite; *- Analizarea unor texte critice informale/ formale (de tipul recenziilor, stil blog) ce au ca subiect una din operele studiate/ citite/ audiate;* *- Formularea unor puncte de vedere proprii argumentate pe marginea textelor studiate/ citite.*
XII.CS. 3.6 Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere și / sau continuând ideile celorlalți interlocutori pe orice temă dată
-Organizarea de mese rotunde, de activităţi de tip „proces literar” prin susţinerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere; *-Argumentarea unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite;* *-Susținerea unor puncte de vedere pe marginea unui text studiat în cadrul unei dezbateri;* *-Ascultarea activă a unor puncte de vedere exprimate de ceilalți interlocutori în vederea formulării propriilor puncte de vedere.*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

XII.CS. 4.1 Identificarea elementelor de cultură şi civilizaţie specifice etniei bulgare în context european
-Identificarea stereotipurilor privitoare la cultura şi civilizaţia specifice etniei bulgare în context european; *-Identificarea valorilor promovate în texte din literatura bulgară;* *-Prezentarea unor trăsături specifice identificate în regiunile din Bulgaria cu accent pe tiparele culturale sesizate.*
XII.CS. 4.2 Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie bulgară cu alte elemente specifice altor culturi europene
-Compararea stereotipurilor privitoare la diferitele culturi europene; *-Redactarea unor texte comparative pentru promovarea interculturalității și a multilingvismului;* *- Realizarea unei broșuri culturale punând în evidență diferitele trăsături socio – culturale identificate în societățile europene.*
XII.CS. 4.3 Exprimarea unui punct de vedere față tradițiile și valorile culturii bulgare și ale unei alte culturi, descrise în textele studiate/ citite
- Expunerea unui punct de vedere cu privire la diferitele valori recunoscute social şi cultural; *- Formularea unor puncte de vedere cu privire la tradițiile culturale specifice etniei bulgare în comparație cu alte culturi;* *- Redactarea unor texte de prezentare a unor aprecieri referitoare la valorile promovate în societatea bulgară / în diferitele societăți europene.*
XII.CS. 4.4 Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura specifică etniei bulgare și în cultura altor popoare
-Participarea la o dezbatere în care să argumenteze propriul punct de vedere cu privire la diferitele tipare culturale identificate – joc de rol „Ambasador cultural; *-Organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” prin susținerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere în vederea evidențierii elementelor specifice culturii etniei bulgare prin comparație cu cele europene;* *- Realizarea unor discuții în jurul stereotipurilor culturale identificate în vederea argumentării propriilor puncte de vedere.*

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	• Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare, prospecte • Invitații și planuri referitoare la evenimente de familie • Orare, meniuri, rețete culinare, hărți • Texte literare (originale sau în formă adaptată), recenzii • Comentarii (înregistrări audio) • Articole de presă informative scurte • Articole de opinie • Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri • Texte multimodale (bandă desenată, roman grafic) • Fragmente de texte literare simple • Clipuri video • Podcast-uri • Fragmente de emisiuni radio • Știri televizate, fapt divers, meteo; înregistrări din programe de știri • Pagini de internet • Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Quizizz, Bookcreator etc.) • Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) • Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare	• Stilul de viață al adolescenților (școală, familie, rutine, activități pentru timpul liber, relații sociale) • Mediul înconjurător (ecologie, dezvoltare durabilă) • Tehnologie și comunicare (inovații, aplicații digitale, inteligența artificială, rețele sociale, media) • Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii • Elemente geografice, istorice și culturale ale spațiului lingvistic bulgar • Elemente de literatură bulgară
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	1. A iniţia, menţine şi încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp şi a povesti la trecut; 3. A descrie şi a compara locuri, situaţii, obiecte, persoane, idei şi acțiuni; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susţine în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului; A susţine în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine; raționamente; 9. A nuanța puncte de vedere și a cere precizări / explicații; 10. A realiza analogii între personalități, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci, folosind un limbaj specific nuanțat; 11. A formula judecăţi critice;

CLASA a XII-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Comunicare	-Stilistica funcțională - analiza stilurilor - administrativ, științific, jurnalistic, beletristic și colocvial - adaptarea mesajului în funcție de context
	-Retorica și argumentarea - structura unui eseu argumentativ - tehnici de convingere, identificarea dezinformării și analiza discursului public
2. Elemente de construcție a comunicării	-Semnul și sistemul de semne -Sistemul lingvistic și semnul lingvistic
	- Cuvânt și lexem - Expresia și conținutul lexemului - Monosemie și polisemie - Sens de bază și sens figurat
	- Sinonimia și sinonimele
	- Antonimia și antonimele - Tipuri de antonime
	- Omonimia și omonimele - Omonimia morfologică și lexicală
	- Stratificarea temporală a lexicului - Lexicul activ și pasiv - Stratificarea teritorială a lexicului - Localisme, regionalisme și dialectalisme - Stratificarea funcțională a lexicului - Stil și stilistică - Stilurile funcționale ale limbii standard croate -Contacte interlingvistice și împrumuturi lexicale - Tipuri de împrumuturi lexicale - Norma lexicală în raport cu celelalte norme ale limbii standard croate
	- Lexicografia - Tipuri de lexicografie - Dicționarul - Tipuri de dicționare
	- Limba bulgară din a doua jumătate a secolului XX - Periodizarea - Principalele caracteristici ale fiecărei perioade
3. Lectură	Българската литература след Втората световна война
	Литература по време на тоталитарния режим
	Съвременна българска литература
	Литературата след Втората световна война- Йордан Йовков, Елин Пелин Поезия- Никола Вапцаров, Атанас Далчев, Х. Смирненски, Е. Багряна, Д. Габе Социалистически реализъм -държавен контрол над литературата Д. Димов, Д. Талев, Валери Петров Освобождаване от цензура и преоценка на миналото- Йордан Радичков, Радой Ралин, Съвременна българска литература- Георги Господинов

Domenii de conținut	Conținuturi
4.Elemente de interculturalitate	-Identitate și diversitate -limba ca marcă identitară: dialectele limbii bulgare și rolul lor în menținerea unității culturale -Bulgaria în context central-european și mediteranean: influențe reciproce (romanice, germanice, maghiare și otomane) în arhitectură, gastronomie și mentalitate -stereotipuri și prejudecăți: analiza textelor media și literare pentru identificarea clișeelor culturale

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice pentru disciplina *Limba și literatura bulgară maternă* urmăresc să sprijine cadrele didactice în aplicarea coerentă și creativă a programei școlare, punând accent pe formarea competențelor de comunicare, de reflecție asupra limbii, literaturii și culturii, precum și pe dezvoltarea unei atitudini deschise față de diversitate și dialog intercultural. Scopul lor propune direcții de acțiune care transpun intențiile programei în experiențe de învățare autentice, relevante pentru elevii de la nivelul liceal.

În contextul actual al educației multilingve și digitale, rolul profesorului de limba și literatura bulgară maternă devine acela de **mediator cultural**, **ghid al reflecției personale** și **facilitator al comunicării autentice**. Sugestiile metodologice urmăresc astfel să susțină profesorii în proiectarea unor demersuri didactice care stimulează autonomia elevilor, spiritul critic, curiozitatea lingvistică și plăcerea de a explora limba și cultura bulgară prin texte, contexte și interacțiuni semnificative.

Astfel, predarea limbii și literaturii bulgare materne la acest nivel se bazează pe câteva principii esențiale:

- **Centrarea pe elev** – elevul devine actorul principal al procesului de învățare, iar profesorul facilitează descoperirea sensurilor și a valorilor limbii. Activitățile propuse favorizează implicarea personală, dialogul, învățarea prin descoperire și reflecția asupra propriei identități lingvistice.
- **Diversitate metodologică** – procesul de învățare combină metode tradiționale (lectura explicativă, conversația dirijată) cu metode interactive (dezbateri, jocuri de rol, portofolii, proiecte digitale) și experiențiale (interviuri cu vorbitori nativi, cercetări despre tradițiile comunității).
- **Flexibilitate și adaptare** – profesorul este încurajat să adapteze activitățile la nivelul de competență al clasei, la ritmul elevilor și la resursele locale.
- **Interdisciplinaritate și relevanță** – învățarea limbii bulgare poate fi corelată cu literatura, istoria, geografia sau arta, tradițiile, obiceiurile pentru a ancora demersul lingvistic în teme culturale mai largi.
- **Evaluare formativă și reflexivă** – evaluarea nu se reduce la măsurarea cunoștințelor, ci devine parte a învățării, oferind elevilor feedback constructiv, orientare și posibilitatea de autoevaluare.
- **Diferențiere și incluziune** – activitățile trebuie să ofere șanse egale tuturor elevilor, prin exerciții gradate, sarcini adaptate și sprijin individualizat pentru cei cu nevoi speciale sau pentru elevii cu ritm accelerat de învățare.

Predarea limbii și literaturii bulgare materne la nivel liceal se construiește pe baza **învățării active**. Elevii sunt provocați să interacționeze, să creeze, să comunice și să reflecteze. Astfel, profesorul poate utiliza:

- **Învățarea activă**, prin dezbateri asupra unor teme de actualitate, studiul de caz (ex.: analiza modului în care mass-media prezintă un eveniment), investigații lingvistice (căutarea originii unor cuvinte comune limbilor slave).
- **Învățarea colaborativă**, în care elevii lucrează în perechi sau grupuri mici pentru a redacta articole, a realiza podcasturi bilingve sau a pregăti prezentări despre autori contemporani.
- **Învățarea prin proiect**, integrând conținuturile limbii în teme mai largi, precum „Tradițiile comunității", „Povești din spațiul comunității" sau „Tineri și media în lumea modernă".
- **Învățarea digitală**, prin utilizarea platformelor online de limbă bulgară, aplicațiilor de vocabular, traducerilor asistate de IA (cu reflecție critică asupra limitelor lor) și a instrumentelor colaborative (Google Docs, Padlet, Canva).
- **Învățarea autentică și contextualizată**, prin activități legate de viața cotidiană: scrierea unui e-mail formal în bulgară, realizarea unui interviu cu un membru al familiei, al comunității, traducerea unui cântec popular.

De asemenea, studiul limbii și literaturii bulgare materne contribuie semnificativ la formarea profilului absolventului prin: dezvoltarea **competențelor de comunicare** și **înțelegerii interculturale**, cultivarea **reflecției personale** și a **creativității lingvistice**, exersarea **competențelor digitale** prin activități de redactare, documentare și colaborare online, promovarea **responsabilității civice** prin proiecte legate de comunitate, patrimoniu și mediu.

Temele transversale pot fi integrate natural:

- *Educația pentru mediu* – traducerea și discutarea unor texte despre protecția naturii în cultura bulgară;
- *Digitalizarea* – analiza limbajului rețelelor sociale bulgare și impactul noilor tehnologii asupra comunicării;
- *Educația pentru sănătate* – discuții despre echilibrul între viața reală și cea virtuală, folosind texte jurnalistice sau literare;
- *Patrimoniul cultural* – explorarea valorilor tradiționale bulgare și a legăturilor acestora cu identitatea locală.

Sugestiile metodologice nu trebuie privite ca un set rigid de reguli, ele sunt orientative și oferă direcții, inspiră și dau sens activității de predare, permițând fiecărui profesor să își personalizeze demersul didactic în funcție de elevi, context și resurse. Pentru profesorul debutant, ele reprezintă un sprijin concret în înțelegerea intențiilor programei; pentru profesorul cu experiență, sunt un cadru de reflecție și inovare. Predarea limbii și literaturii bulgare materne devine astfel un proces viu, creativ, în care învățarea limbii se împletește cu descoperirea de sine, a celuilalt și a lumii culturale care ne unește.

BIBLIOGRAFIE: / Библиография:

IX клас

Петър Динеков, *Стара българска литература*, София, Изд. Наука и изкуство, 1950.

Петър Динеков, Куйо Куев, Донка Петканова, *Христоматия по старобългарска литература,* София, Изд. Наука и изкуство, 1968.

Пламен Павлов, Райна Манджукова, *История на България*, София, Изд. Световна библиотека, 2016.

Емил Георгиев, *Разцвет на българската литература в IX-X век,* София, Изд. БАН, 1962.

https://www.youtube.com/results?search_query=istoria+literaturii+bulgare

https://www.starobulglit.eu

https://en.wikipedia.org

X клас

Георги Бакалов, *Избрани произведения,* София, Изд. Български писател, 1964.
Петър Динеков, *Литературни образи*, София, Изд. Народна култура, 1968.
Боян Пенев, *История на новата българска литература,* София, Изд. Български писател, 1968.
Георги Цанев, *Страници от историята на балгарската литература,* София, Изд. Български писател, 1958.
Периодични списания:
„Известия на института за българска литература“, Софи, Изд. БАН, 1957-2025.
Списание „Литературна мисъл“, https://litmis.eu.
https://www. Моята библиотека
https://chitanka.info
https://slovo.bg

XI клас

Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
Universul adolescenţei: stiluri de viaţă, diferențele intergeneraționale, problemele adolescenților: integrarea în grup şi acceptarea diferențelor;
Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor;
Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, călătorii;
Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme, muzica bulgară;
Universul cultural bulgar: trecut şi prezent;
Societatea bulgară contemporană;
Societatea informaţională şi mijloacele de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul și platformele de socializare;
Elemente culturale ale spaţiului bulgar: Referinţe istorice. Începuturile literaturii bulgare, Evul Mediu (secolul al XII-lea, al XIII-lea);
Elemente culturale ale spaţiului bulgar: Referinţe istorice. Renaşterea. Umanismul. Reforma şi Contrareforma. Clasicismul. Începuturile Iluminismului (secolul al XIV-lea, al XV-lea, al XVI-lea, începuturile secolului al XVII-lea).
Elemente culturale ale spaţiului bulgar: Romantismul, Simbolimul, Realismul, Modernismul (sec.XVIII- XIX).

Texte literare recomandate:

Българска литература между двете световни войни:
ХРИСТО СМИРНЕНСКИ - Юноша, Цветарка.
ЙОРДАН ЙОВКОВ - Старопланински легенди, Песента на колелетата, По жицата, По- малката сестра.
ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА - Потомка, Моята песен, Стихии, Контрапункт.
ГЕОРГИ КАРАСЛАВОВ – Снаха.
НИКОЛА ВАПЦАРОВ – Пролет, Прощално, Предсмъртно.
СТОЯН ДАСКАЛОВ – Шинелата.
СТОЯН ЗАГОРЧИНОВ – Легенди за света София, Ивайло.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura bulgară maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile și specializările

Библиография

- Петър Динеков, *Литературни образи*, София, Изд. Народна култура, 1968.
- Боян Пенев, *История на новата българска литература,* София, Изд. Български писател, 1968.
- Георги Цанев, *Страници от историята на българската литература,* София, Изд. Български писател, 1958.
- Периодични списания:
- „Известия на института за българска литература“, София, Изд. БАН, 1957-2025.
- Списание „Литературна мисъл“, https://litmis.eu.
- https://www. Моята библиотека
- https://chitanka.info
- https://slovo.bg
- **https://en.wikipedia.org**

XII клас

- Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenţei: stiluri de viaţă, diferențele intergeneraționale, problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi , filme, muzică;
- Universul cultural bulgar: trecut şi prezent;
- Societatea bulgară contemporană: **instituțiile, serviciile, organizarea administrativă;**
- Societatea informaţională şi mijloacele de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul și platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului istoric bulgar: Începuturile literaturii bulgare, Evul Mediu. Renaşterea. Umanismul. Clasicismul. Barocul.
- Repere moderne ale literaturii-Realismul, Modernismul, Postmodernismul (secolul al XIX-lea, al XX-lea și al XXI-lea).

Lista de autori recomandați

Елисавета Багряна –“ Вечната и святата”
Атанас Далчев - “ Стихотворения”. “Фрагменти”.
Никола Вапцаров - “Моторни песни”

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura bulgară maternă, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS), toate filierele, profilurile și specializările

Димитър Талев -“Железният светилник”
Генчо Стоев - “Цената на златото”
Антон Дончев - “Време разделно”
Емилиян Станев - “Легенда за Сибин, преславския княз и “Антихрист”.
Богомил Райнов -“Пътища за никъде”, “Черните лебеди”, автобиографичната романова поредица
Валери Петров -“Палечко”, “Juvenes dum sumus”, “На пътя”, “Тавански спомен” Край синьото море”
Георги Господинов - „Времеубежище“
Стефан Цанев - „Български хроники“.
Здравка Евтимова -“Зелените очи на вятъра”

Библиография

1.Светлозар Игов- „История на българската литература 1878–1944“
2.Светлозар Игов-„История на българската литература 1878-1989“
3. https://liternet.bg/
4. https://chitanka.info/
5.https://bagryana.litclub.bg/

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
NACOV ANA	Grad didactic I/Prof.	Liceul Teoretic *Sfinții Kiril și Metodii* Dudeștii Vechi, Timiș
GANCIOV ECATERINA	Grad didactic I/Prof.	Liceul Teoretic *Sfinții Kiril și Metodii* Dudeștii Vechi, Timiș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
PUIU CĂTĂLINA	Conferenţiar universitar doctor	Universitatea din Bucureşti
NECULAI LIVIA	Expert	Ministerul Educației și Cercetării
VARADI IZABELLA-EVA	Consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 155

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura neogreacă maternă

Clasele a X-a – a XII-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)
Filiera teoretică, toate profilurile și specializările

- 2026 –

Anexa nr. 155
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura neogreacă maternă*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, toate profilurile și specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară pentru disciplina ***Limba și literatura neogreacă maternă*** se înscrie în viziunea educațională stabilită prin:

- ✓ Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind *Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*;
- ✓ *Profilul de formare al absolventului* (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023);
- ✓ *Planurile-cadru pentru liceu* (Ordinul ministrului educației nr. 6932/2025).

În perspectiva disciplinei, studiul limbii materne face parte integrantă din domeniul competenței de comunicare. Programa școlară de ***Limba și literatura neogreacă maternă*** se adresează elevilor tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care *studiază limba neogreacă maternă în școli ca limbă maternă într-o școală cu limba de predare română*.

Obiectivul predării disciplinei ***Limba și literatura neogreacă maternă***, bazat pe actualul curriculum, este revitalizarea limbii: formarea unor tineri care doresc să comunice eficient în limba neogreacă, în diferite situații de comunicare. În consecință, programa în loc să solicite învățarea elementelor sistemului lingvistic, are o abordare funcțională a studiului limbii, care pune accentul pe dezvoltarea competenței de comunicare ca sarcina principală a studiului limbii neogreacă.

Învățarea bazată pe comunicare propune dezvoltarea simultană a abilităților productive (vorbire, scriere) și receptive (înțelegerea textului audiat, citirea), condiția fiind de a considera limba maternă ca un mijloc de comunicare, de a o utiliza în funcție de circumstanțe, de a crea în contextul didactic situații autentice de comunicare în care cursul dialogului este imprevizibil.

Elevii care *studiază* ***Limba și literatura neogreacă*** *ca limbă maternă într-o școală cu limba de predare română* desfășurarea demersului didactic trebuie să predomine abordarea contrastivă (bazată pe cunoașterea limbii române), concretizându-se în programă prin familiarizarea treptată a elevilor cu o varietate de situații de comunicare orală și scrisă și cu interpretarea textelor literare și non-literare, pe măsură ce se dezvoltă abilitățile de comunicare.

În consecință, **principiile** acestei programe sunt următoarele:

- dezvoltarea capacității de a utiliza limba neogreacă în situații specifice de comunicare;
- abordarea funcțională a limbii;
- dezvoltarea adecvată a exprimării orale și scrise;
- alegerea unui conținut adecvat vârstei.

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

Programa de ***Limba și literatura neogreacă maternă*** reprezintă oferta curriculară pentru clasele a X-a – a XII-a conform căreia elevii din cadrul învățământului liceal cu frecvență zi, filiera teoretică, toate profilurile și specializările studiază trunchiul comun trei ore săptămânal, în clasele a X-a și a X-a, și două ore săptămânal în clasele a XI-a și a XII-a. Pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie se vor adăuga în Curriculumul de Specialitate (CS) câte două ore săptămânal în clasele a X-a - a XII-a. Disciplina ***Limba și literatura neogreacă maternă*** are statut de disciplină obligatorie, având alocate conform planului cadru 2 ore pe săptămână în CS pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie.

Absolvenții tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care *studiază limba neogreacă maternă ca limbă maternă într-o școală cu limba de predare română* pot realiza și susține **atestatul de competență lingvistică** de la finalul clasei a XII-a. Mai mult decât cunoașterea aprofundată a limbii și literaturii neogreacă maternă la nivel avansat, elevii vor dobândi un instrument de lucru util, care le va susține parcursul academic și profesional în contextul plurilingv și multicultural al societății actuale.

2. Cadrul legislativ și documente de referință

Elaborarea Programei școlare pentru ***Limba și literatura neogreacă maternă*** valorifică documente de politici educaționale relevante, precum:

- Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind *Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*;
- *Legea învățământului preuniversitar* (Ordinul ministrului educației nr. 198/2023), cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul de studiu al limbilor materne;
- *Profilul de formare al absolventului* (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023);
- *Planurile-cadru pentru liceu* (Ordinul ministrului educației nr. 6932/2025).

3. Rolul disciplinei în profilul de formare al absolventului

Disciplina ***Limba și literatura neogreacă maternă*** contribuie în mod semnificativ la formarea a șase dintre cele opt competențe – cheie prevăzute de profilul de formare al absolventului. Datorită abordării tematice și a naturii sale instrumentale, limba maternă, alături de studiul oricărei limbi moderne, poate facilita formarea competențelor digitale, sociale, civice și de protejare a mediului, sau de sensibilizare și exprimare culturală. În plus, ea are un rol major în dobândirea Competenței de citire, scriere și înțelegere a mesajului și un rol indispensabil în dezvoltarea Competenței multilingve.

Studiul disciplinei ***Limba și literatura neogreacă maternă***, conceput în conexiune cu studiul *Limbii române* alături de studiul *Limbii moderne 1* și al *Limbii moderne 2*, contribuie în mod determinant la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului:

- ✓ competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului;
- ✓ competența în multilingvism;
- ✓ competența de sensibilizare și exprimare culturală.

În mod mai mult sau mai puțin explicit, studiul disciplinei ***Limba și literatura neogreacă maternă*** contribuie la consolidarea altor trei competențe-cheie:

- ✓ competența personală, socială și de a învăța să înveți;
- ✓ competența civică;
- ✓ competența digitală.

În elaborarea actualei programe, au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria *Limbă și comunicare*, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind înțelegerea și respectul pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii;
- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea, identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală;
- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și ca vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind contribuțiile diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă;
- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, acordând atenție elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale.”

În viziunea programei școlare, **literatura** este considerată a fi o formă de educație estetică (autoeducare) – și, în acest context, un mijloc de orientare în lume și de cunoaștere de sine – precum și un mijloc de alfabetizare, literație, de consens social și de „cultivare". Această programă plasează în centrul atenției experiența cititorului în ceea ce privește literatura ca formă de artă lingvistică, pregătind în același timp elevii pentru o exprimare precisă, dialog și diverse forme de vorbire și scriere în public. Lecțiile de literatură sunt centrate pe dezvoltarea lecturii ca experiență estetică. Acest model de predare a literaturii pornește de la recunoașterea legăturii dintre operă și destinatarul acesteia, adică faptul că o operă (literară) este un obiect al cunoașterii (științifice) ce există numai în experiența citirii și receptării ei.

Educația literară prin dialogul cu operele, spre deosebire de abordarea monologică tradițională a predării literaturii, axată pe transferul de cunoștințe, se bazează pe premisa că scopul său principal nu constă în predarea și clasificarea conținuturilor – precum istoria literaturii sau noțiunile teoretice –, în cadrul cărora operele sunt tratate doar ca simple ilustrații. Din contră, această abordare utilizează cunoștințele ca un cadru de referință pentru înțelegerea operelor, subordonându-le desfășurării experienței estetice, considerată un instrument esențial. Astfel, conceptele adecvate pot fi formulate și dezvoltate în conformitate cu această experiență, iar modelele și codurile textuale preexistente, necesare pentru interpretare, pot fi îmbogățite.

Curriculumul se organizează conform unui principiu cronologic, fără a urmări însă abordarea tradițională a istoriei literare clasice. Operele din perioada studiată sunt corelate cu problemele esențiale ce definesc gândirea și sistemul de valori al epocii respective, precum şi cu literatura modernă şi contemporană pe baza unor legături tematice.

4. Rațiunea pedagogică, continuitatea și progresia cognitive

Studiul disciplinei ***Limba și literatura neogreacă maternă*** la nivel liceal se construiește pe competențele deja dezvoltate în **gimnaziu** ***pentru elevii care au avut ocazia să studieze in ciclul primar sau gimnazial***, urmărind consolidarea competențelor receptive și productive, extinderea vocabularului și a funcțiilor comunicative, precum și dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză, evaluare și creare a mesajelor complexe. Programa școlară la nivel liceal promovează astfel o viziune integrată, în care cunoștințele lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor sociale, interculturale și cognitive.

Această progresie se aliniază taxonomiei lui Bloom revizuite, care ghidează dezvoltarea competențelor specifice: elevii reamintesc și recunosc vocabularul și structurile gramaticale, înțeleg și interpretează mesajele, aplică limba în contexte reale, analizează structurile lingvistice, evaluează claritatea și coerența mesajelor și creează texte și discursuri originale. Prin această corelare, profesorul poate adapta sarcinile didactice la nivelul real al elevilor, valorificând competențele anterioare și facilitând achiziții noi.

Accentul pe identificarea și rezolvarea problemelor lingvistice începe în ciclul **primar**, dar fenomenele care necesită utilizarea unei terminologii mai complexe și mai abstracte sunt introduse și examinate mai în profunzime în ciclul **gimnazial**. În această etapă este deja posibilă explorarea relațiilor lingvistice complexe, iar punctele de plecare nu se mai limitează la experiențele directe, ci pot include și experiențele acumulate prin lectură, conversație și discuții. Procesul de învățare, care implică observarea, sistematizarea și generalizarea, rămâne fundamental, dar se pune un accent tot mai mare pe discuții, argumentare, gândire critică și formularea de explicații alternative. Accentul se mută treptat de la dezvoltarea înțelegerii și producției de texte la studierea problemelor legate de paradigmele lingvistice, dezvoltarea capacității de a interpreta date și informații lingvistice, evaluarea critică a calității surselor alternative și formularea de argumente, luarea de decizii și aplicarea abordărilor lingvistice.

Baza lingvistică a programelor școlare pentru clasele I – a VIII-a se bazează pe o abordare funcțională, care nu pornește de la o clasificare prestabilită a limbii, ci de la conținutul, situația și contextul tipurilor de comunicare, astfel încât fiecare fenomen să poată fi interpretat în conformitate cu contextul specific de comunicare. Accentul se pune pe texte care pot fi structurate în moduri diferite, evidențiind multiplele posibilități de reprezentare lingvistică. Programa școlară pentru învățământul secundar necesită activități inovatoare care, pe lângă rezolvarea problemelor și cercetarea conștientă, vizează și dezvoltarea percepției lingvistice, a gândirii critice și a creativității în utilizarea limbajului. Prin implicarea elevilor în diferite tipuri de activități cognitive, profesorul îi ghidează către descoperirea independentă a fenomenelor lingvistice. Astfel, dimensiunea lingvistică a textelor literare poate fi abordată ca o problemă care justifică un accent mai mare pe aspectele pragmatice, diacronice, sociale și cognitive ale utilizării limbajului.

5. Structura programei școlare

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura neogreacă maternă* are următoarea structură:

1. **Notă de prezentare**;
2. **Competențe generale**: în interiorul programei școlare sunt delimitate patru Competențe generale, comune tuturor anilor de studiu, care vizează comunicarea orală, înțelegerea și exprimarea verbală, înțelegerea și interpretarea textelor scrise, compunerea textelor scrise, precum și identificarea specificului culturii în context multi- şi intercultural;
3. **Competențe specifice** și exemple de **activități de învățare** – ele declină competențele generale fiind adaptate fiecărui an de studiu și formulate progresiv;

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea de probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse. Competențele generale reprezintă competențele dezvoltate prin studiul disciplinei pe parcursul învățământului liceal. Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și se formează pe parcursul unui an școlar, fiind etape în formarea acestora. Formarea Competențelor generale este condiționată de atingerea Competențelor specifice. Deși au un caracter obligatoriu, atât Competențele generale, cât și cele specifice, pot avea niveluri de realizare diferite, în funcție de profilul clasei și resursele disponibile. Pentru realizarea lor, programa cuprinde și exemple de activități de învățare concrete, variate care valorifică implicarea activă a elevilor.

4. C**onținuturi de învățare și domeniile de conținut** contribuie la dezvoltarea competențelor specifice pe baza seturilor de abilități;

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ vocabular, structuri gramaticale, texte funcționale, texte literare și contexte culturale. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de filiera, profilul și specializarea clasei.

5. **Sugestiile metodologice** propun modalităţi de organizare a procesului de predare-învăţare-evaluare cu scopul de a orienta cadrele didactice în aplicarea programei și sunt alcătuite din:
   - ***teme recomandate;***
   - ***teme de proiecte recomandate;***
   - ***noțiuni de gramatică funcțională;***
   - resurse educaționale alcătuite din ***exemple de activități de învățare*** *și* ***exemple de proiecte colaborative****.*
6. **Bibliografie**.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de formare / exersare a Competențelor specifice, dându-i în același timp libertatea de a adapta strategii și metode pentru a facilita atingerea acestora, în funcție de contextul propriu de predare. ***Activitățile*** includ sarcini receptive, productive, analitice, evaluative și creative, în funcție de nivelul clasei și numărul de ore acumulate. Din punct de vedere metodologic, abordarea curriculumului presupune, de asemenea, utilizarea unor **metode active** de predare și învățare care vizează dezvoltarea competențelor, precum și proceduri diferențiate de organizare a învățării.

Din lista operelor recomandate pentru temele **proiectului**, profesorul poate selecta titluri adaptate domeniului de interes și nivelului clasei, pentru realizarea și susținerea **atestatul de competență lingivistică** de la finalul clasei a XII-a.

6. Repere majore de aplicabilitate

Disciplina ***Limba și literatura neogreacă maternă*** le oferă elevilor oportunități de aplicare a limbii în diverse contexte: în viața cotidiană, prin conversații, mesaje și texte funcționale în comunitatea școlară și locală; în domeniul civic, prin participarea la dezbateri, comunicare interculturală / interetnică și valorificarea valorilor europene și a drepturilor fundamentale, precum și prin aprofundarea înțelegerii spațiului cultural literar elen; în sfera profesională, prin utilizarea terminologiei specifice; și în mediul academic, prin pregătirea pentru examene, documentare, redactare și prezentare de proiecte în limba maternă.

7. Orientări pentru lectura programei școlare

Exploatarea programei, ca și redactarea ei, se bazează pe ideea că studiul limbilor materne, în societatea contemporană, este absolut indispensabil pentru „formarea de competențe necesare împlinirii personale – a oamenilor cu o calitate bună a vieții sociale – buni cetățeni (satisfăcuți de propria viață și echilibrați psihologic), precum și profesionale – buni specialiști, integrați eficient pe piața muncii și/sau capabili de continuarea unui parcurs educațional la nivel superior”. În plus, învățarea limbilor maternă sau modernă are un rol decisiv pentru mobilitatea și coeziunea din spațiul european și din afara lui.

Pentru aplicarea eficientă a programei, este obligatorie atingerea competențelor corespunzătoare nivelului clasei / grupului țintă de elevi, respectând progresia cognitivă sugerată de taxonomia lui Bloom. Profesorul are libertatea de a alege strategiile didactice, de a adapta activitățile la profilul clasei și de a integra conținuturile sau alte contexte practice, precum și de a proiecta materiale didactice inovative. Nivelul de competență al elevilor se stabilește prin teste predictive aplicate la începutul fiecărui an școlar, corelate cu numărul de ore acumulate în învățarea limbii.

8. Viziunea disciplinei și impactul asupra elevului

Disciplina ***Limba și literatura neogreacă maternă*** este mai mult decât un obiect de studiu; reprezintă un instrument de dezvoltare personală și profesională și poartă elevii spre noi oportunități. Ea le permite acestora să valorifice competențele dobândite în gimnaziu, construind progresiv abilități complexe de comunicare orală și scrisă în contexte cotidiene, academice și profesionale. Elevii își dezvoltă gândirea critică și creativitatea, învață să analizeze texte, să formuleze opinii și să producă mesaje originale. În plus, programa le oferă acces la perspective interculturale, consolidând competențele sociale și civice și înțelegerea diversității europene și globale. Pregătirea pentru mobilitate academică și profesională este susținută prin niveluri de competență recunoscute internațional și experiențe de învățare aplicate, precum ateliere, dezbateri, traducere sau jurnalism. Prin acest parcurs, elevii dobândesc autonomie în învățare și capacitatea de a folosi limba maternă ca instrument real de comunicare și gândire.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG 1	**Utilizarea corectă şi adecvată a limbii în receptarea şi în producerea mesajelor în diferite situaţii de comunicare**
CG 2	**Aplicarea instrumentelor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea diferitelor texte literare şi nonliterare**
CG 3	**Argumentarea în scris şi oral a opiniilor în diverse situaţii de comunicare**
CG 4	**Identificarea specificului culturii în context multi- şi intercultural**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a X-a

CG 1 - Utilizarea corectă şi adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea şi în producerea mesajelor în limba neogreacă, în diferite situaţii de comunicare

Clasa a X-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea diferitelor tipuri de texte
- *selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat / nuanţat intenţia comunicativă* - *modificarea sensului unui enunț prin înlocuirea unei serii de termeni specifici* - *formularea de enunţuri în care elevii solicită / oferă informaţii cu privire la impresiile, emoţiile lor în diferite contexte situaționale*
CS 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura diferitelor tipuri de texte studiate
- *recunoașterea structurii textului dramatic dintr-un fragment studiat* - *completarea unor texte lacunare pe modelul textelor studiate* - *ordonarea unor secvențe pe baza structurilor / conectorilor din diferitele tipuri de texte studiate*
CS 1.3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacţii şi opinii privind textele studiate
- *dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse / moderate de un alt coleg* - *prezentarea unor texte narative, lirice şi dramatice considerate de elevi ca fiind atractive* - *evidențierea opiniei cu privire la mesajele ascultate sau citite, inclusiv cu privire la textele literare studiate*
CS 1.4. Redactarea de texte aparținând diferitelor tipologii de texte studiate
- *redactarea unor texte care tratează aceeași temă în registre diferite* - *redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare* - *redactarea de texte narative, lirice şi dramatice, urmând structura tipurilor de texte studiate*
CS 1.5. Utilizarea corectă şi adecvată a formelor exprimării orale şi scrise în diferite situaţii de comunicare
- *susţinerea unei prezentări orale cuprinzând intenţionat greşeli pe care participanţii la dialog să le identifice* - *completarea unor chestionare referitoare la înţelesul unor cuvinte / expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere* - *întocmirea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greşeli identificate în diferite texte orale şi scrise*

CG 2 - Aplicarea instrumentelor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea diferitelor texte literare şi nonliterare

Clasa a X-a
CS 2.1. Aplicarea unor tehnici în vederea înțelegerii unor texte literare sau nonliterare
- *înțelegerea unor informaţii din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru* - *integrarea informaţiilor din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, pentru a rezolva diverse sarcini* - *analizarea, urmând o schemă dată, a unor informaţii din diverse tipuri de texte literare sau nonliterare studiate prin emiterea de opinii, idei*
CS 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale din diferite tipuri de texte literare sau nonliterare
- *localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin recunoașterea elementelor cheie din fiecare secvență* - *identificarea temei/ temelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat* - *identificarea ideilor principale dintr-un text literar sau nonliterar studiat*

CS 2.3. Compararea ideilor şi atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiaşi teme literare
- *interpretarea temei / motivelor şi a ideilor principale dintr-un text studiat* - *compararea modului în care este ilustrată o temă / prezentată o imagine / descris un eveniment, un personaj etc. în cel puţin două texte studiate* - *emiterea unor opinii faţă de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori*
CS 2.4. Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte literare sau nonliterare
- *identificarea unor asemănări şi a unor deosebiri între două texte* literare sau nonliterare - *completarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu trăsăturile definitorii identificate în texte* literare sau nonliterare - *completarea unor texte lacunare cu informații relevante despre trăsăturile caracteristice textelor* literare sau nonliterare *studiate*
CS 2.5. Aplicarea conceptelor teoretice în analiza şi discutarea textelor literare sau nonliterare studiate
- *identificarea conceptelor teoretice în texte literare sau nonliterare studiate* - *integrarea a două concepte teoretice identificate în textele literare sau nonliterare studiate într-o hartă conceptuală în scopul rezolvării sarcinilor de analiză a textelor respective* - *participarea la interviuri în calitate de intervievat sau de intervievator*
CS 2.6. Redactarea, individual și / sau în echipă, a unui text ficțional / nonficțional, pe o temă dată
- *ordonarea paragrafelor dintr-un text ficțional / nonficțional urmând succesiunea logică* - *elaborarea unui text de tip opinie / argumentativ despre un text literar / nonliterar studiat* - *redactarea unei recenzii despre o carte citită, un eveniment (spectacol, film, expoziție, etc)*

CG 3 - Argumentarea în scris şi oral a opiniilor în diverse situaţii de comunicare

Clasa a X-a
CS 3.1. Identificarea structurilor argumentative într-un text literar sau nonliterar dat
- *identificarea ipotezei/ opiniei şi a argumentelor într-un text de tip opinie* - *relaționarea propozițiilor prin conectori* - *completarea unor texte lacunare cu structuri argumentative identificate în texte citite*
CS 3.2. Recunoașterea elementelor specifice exprimării unui punct de vedere, identificate într-un text literar sau nonliterar
- *sesizarea ideilor principale necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri* - *identificarea schemei textului argumentativ prin completarea de texte lacunare* - *identificarea perspectivei naratorului/ personajului* - *sesizarea figurilor de stil studiate dintr-un text studiat/ citit/ audiat* - *clasificarea unor puncte de vedere în funcție de schimbarea contextului comunicațional* - *identitificarea caracterului formal/ informal al discuțiilor*
CS 3.3. Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii
- *compararea modului în care apare ilustrată o temă în diferite texte studiate* - *compararea a două puncte de vedere în baza unei liste de criterii date* - *formularea unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului* - *formularea schematică a unor judecăți proprii în baza diferitelor argumente identificate și comparate din textele studiate/ citit/ audiat*
CS 3.4. Argumentarea unor puncte de vedere proprii cu referire la diferitele texte studiate pe diferite teme din universul familiar
- *prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite, având o temă comună* - *continuarea unei idei exprimate de interlocutor* - *formularea unui punct de vedere cu argumente pro sau contra pornind de la un text literar studiat*
CS 3.5. Susținerea unor puncte de vedere proprii în expunerea diferitelor interpretări pe marginea textelor studiate
- *participarea la forumuri de discuții în vederea expunerii unui punct de vedere pe marginea textelor studiate* - *analizarea unor texte critice informale/ formale (de tipul recenziilor, stil blog) ce au ca subiect una din operele studiate* - *formularea unor puncte de vedere proprii pe marginea textelor studiate*

CS 3.6. Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere sau continuând ideile celorlalți interlocutori pe diferite teme din universul familiar
- *organizarea de mese rotunde, prin susţinerea diferitelor puncte de vedere* - *argumentarea unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite* - *ascultarea activă a unor puncte de vedere exprimate de ceilalți interlocutori în vederea continuării ideilor dezbătute*

CG 4 - Identificarea specificului culturii în context multi- şi intercultural

Clasa a X-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de cultură şi civilizaţie specifice etniei elene
- *identificarea stereotipurilor privitoare la cutura şi civilizaţia specifice etniei elene* - *identificarea principalelor valori specifice, enunțate în prealabil, promovate în texte din literatura greacă/neogreacă* - *prezentarea unor trăsături specifice identificate în regiunile din Grecia cu accent pe tiparele culturale sesizate*
CS 4.2. Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie greacă cu alte elemente specifice altor culturi europene
- *compararea stereotipurilor privitoare la diferitele culturi europene* - *redactarea unor texte comparative după o schemă dată pentru promovarea interculturalității și a multilingvismului* - *realizarea unei broșuri culturale punând în evidență diferitele trăsături socio – culturale identificate în societățile europene*
CS 4.3. Exprimarea unui punct de vedere față de tradițiile și valorile culturii elene descrise în textele studiate
- *expunerea unui punct de vedere cu privire la diferitele valori recunoscute social şi cultural* - *formularea unor puncte de vedere cu privire la tradițiile culturale specifice etniei elene* - *redactarea unor texte de prezentare a unor aprecieri referitoare la valorile promovate în societatea greacă* - *crearea unor hărți conceptuale după o schemă dată care vizează tradiții și valori specifice culturii elene*
CS 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura specifică etniei elene
- *participarea la o dezbatere în care să argumenteze propriul punct de vedere cu privire la diferitele tipare culturale identificate – joc de rol ”Ambasador cultural”* - *organizarea de mese rotunde, prin susţinerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere în vederea evidențierii elementelor specifice culturii etniei elene* - *realizarea unor discuții în jurul stereotipurilor culturale identificate în vederea argumentării propriilor puncte de vedere*

Clasa a XI-a

CG 1 - Utilizarea corectă şi adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea şi în producerea mesajelor în limba neogreacă, în diferite situaţii de comunicare

Clasa a XI-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea diferitelor tipuri de texte
- *selectarea dintr-o serie sinonimică sau antonimică a cuvintelor care exprimă adecvat / nuanţat intenţia comunicativă* - *înlocuirea unor termeni, pentru observarea modificării sensului enunţului* - *modificarea sensului unui enunț prin înlocuirea unei serii de termeni specifici* - *formularea de enunțuri complexe în care elevii solicită / oferă informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în diferite contexte situaționale*
CS 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura diferitelor tipuri de texte studiate
- *recunoașterea structurii narative dintr-un text citit* - *recunoașterea structurii textului poetic dintr-un operă studiată* - *completarea unor texte lacunare pe modelul textelor studiate* - *ordonarea unor secvențe pe baza structurilor / conectorilor din diferitele tipuri de texte studiate*
CS 1.3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacţii şi opinii privind textele studiate
- *dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse / moderate de un alt coleg* - *prezentarea unor texte narative, lirice şi dramatice, eseistice, considerate de elevi ca fiind atractive* - *evidenţierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate* - *organizarea de mese rotunde în care au loc dezbateri în scopul exprimării unor opinii pertinente cu privire la un text narativ/descriptiv/poetic studiat*
CS 1.4. Redactarea de texte aparținând diferitelor tipologii de texte studiate
- *redactarea unor texte care tratează aceeaşi temă în registre diferite* - *redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare* - *redactarea de texte narative, lirice şi dramatice, urmând structura tipurilor de texte studiate* - *redactarea unor texte pornind de la un început dat / ajungând la un final dat*
CS 1.5. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diferite situații de comunicare
- *susţinerea unei prezentări orale cuprinzând intenţionat greşeli pe care participanţii la dialog să le corecteze* - *completarea unor chestionare referitoare la înţelesul unor cuvinte / expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere* - *identificarea unor termeni aulici frecvent întâlniți în texte din literatura neogreacă veche* - *întocmirea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greşeli identificate în diferite texte orale şi scrise*

CG 2 - Aplicarea instrumentelor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea diferitelor texte literare şi nonliterare

Clasa a XI-a
CS 2.1. Aplicarea unor tehnici în vederea înţelegerii unor texte literare sau nonliterare
- *înțelegerea unor informații punctuale din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru complexe* - *integrarea informaţiilor din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, pentru a rezolva diverse sarcini* - *analizarea unor informaţii din diverse tipuri de texte literare sau nonliterare studiate prin emiterea de opinii, idei, concepte*
CS 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale din diferite tipuri de texte literare sau nonliterare
- *localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin identificarea elementelor cheie din fiecare secvență* - *localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin comentarea elementelor cheie din fiecare secvență* - *specificarea temei/ temelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat* - *expunerea ideilor principale dintr-un text literar sau nonliterar studiat*

CS 2.3. Compararea ideilor şi atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiaşi teme literare
- *interpretarea temei / motivelor din două sau mai multe texte studiate* - *compararea modului în care este ilustrată o temă / prezentată o imagine / descris un eveniment, un personaj etc. în două sau mai multe texte studiate* - *susținerea unor opinii față de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori*
CS 2.4. Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte literare sau nonliterare
- *identificarea unor asemănări şi a unor deosebiri între două sau mai multe texte* literare sau nonliterare - *realizarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu trăsăturile definitorii identificate în texte* literare sau nonliterare - *completarea unor texte lacunare cu informații relevante despre trăsăturile caracteristice textelor* literare sau nonliterare *studiate*
CS 2.5. Aplicarea conceptelor teoretice în analiza şi discutarea textelor literare sau nonliterare studiate
- *identificarea conceptelor teoretice în texte literare sau nonliterare studiate* - *integrarea a două sau a mai multor concepte teoretice identificate în textele literare sau nonliterare studiate într-o hartă conceptuală în scopul rezolvării sarcinilor de analiză a textelor respective* - *participarea la interviuri în calitate de intervievat sau de intervievator* - *realizarea unor proiecte în grup prin invitarea unor persoane experte într-un domeniu de interes*
CS 2.6. Redactarea, individual și / sau în echipă, a unui text ficțional / nonficțional, pe o temă dată
- *ordonarea paragrafelor dintr-un text ficțional / nonficțional urmând succesiunea logică* - *elaborarea unui text de tip opinie / argumentativ despre un text literar / nonliterar studiat* - *redactarea unei recenzii despre o carte citită, un eveniment (spectacol, film, expoziție, etc)*

CG 3 - Argumentarea în scris şi oral a opiniilor în diverse situaţii de comunicare

Clasa a XI-a
CS 3.1. Identificarea structurilor argumentative într-un text literar sau nonliterar dat
- *identificarea ipotezei/ opiniei şi a argumentelor într-un text de tip opinie/ argumentativ* - *relaţionarea propoziţiilor prin conectori* - *completarea unor texte lacunare cu structuri argumentative identificate în texte studiate*
CS 3.2. Recunoaşterea elementelor specifice exprimării unui punct de vedere, identificate într-un text literar sau nonliterar
- *sesizarea detaliilor necesare înţelegerii informaţiilor din texte de diverse tipuri* - *identificarea schemei textului argumentativ prin completarea de texte lacunare* - *exemplificarea diferitelor tipuri de argumente* - *identificarea perspectivei naratorului/ personajului* - *analizarea figurilor de stil studiate, dintr-un text studiat/ citit/ audiat* - *reformularea unor puncte de vedere în funcţie de schimbarea contextului comunicaţional/* - *comentarea caracterului formal/ informal al discuţiilor*
CS 3.3. Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi proprii
- *compararea modului în care apare ilustrată o temă în diferite texte studiate* - *compararea mai multor puncte de vedere în baza unei liste de criterii date* - *elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă prin comparație a mai multor puncte de vedere* - *formularea unor întrebări suplimentare pentru înţelegerea intenţiei interlocutorului* - *formularea unor judecăți proprii în baza diferitelor argumente identificate și comparate din textele studiate*
CS 3.4. Argumentarea unor puncte de vedere proprii cu referire la diferitele texte studiate pe orice temă dată
- *prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite având mai multe teme comune* - *completarea unei idei exprimate de interlocutor* - *formularea unui punct de vedere cu argumente pro sau contra pornind de la un text literar studiat*

CS 3.5. Susținerea unor puncte de vedere proprii în expunerea diferitelor interpretări pe marginea textelor studiate
- *participarea la forumuri de discuții sub forma unor Cluburi de lectură în vederea expunerii unui punct de vedere pe marginea textelor studiate* - *analizarea unor texte critice informale/ formale (de tipul recenziilor, stil blog) ce au ca subiect una din operele studiate* - *formularea unor puncte de vedere proprii argumentate pe marginea textelor studiate*
CS 3.6. Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere și / sau continuând ideile celorlalți interlocutori pe orice temă dată
- *organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” prin susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere* - *argumentarea unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite* - *susținerea unor puncte de vedere pe marginea unui text studiat în cadrul unei dezbateri de tip "Avocatul diavolului"* - *ascultarea activă a unor puncte de vedere exprimate de ceilalți interlocutori în vederea formulării propriilor puncte de vedere*

CG 4 - Identificarea specificului culturii în context multi- şi intercultural

Clasa a XI-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de cultură şi civilizaţie specifice etniei elene în context european
- *identificarea stereotipurilor privitoare la cutura şi civilizaţia specifice etniei elene în context european* - *identificarea valorilor promovate în texte din literatura greacă/neogreacă* - *prezentarea unor trăsături specifice identificate în regiunile din Grecia cu accent pe tiparele culturale sesizate*
CS 4.2. Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie greacă cu alte elemente specifice altor culturi europene
- *compararea stereotipurilor privitoare la diferitele culturi europene* - *redactarea unor texte comparative pentru promovarea interculturalității și a multilingvismului* - *realizarea unei broșuri culturale punând în evidență diferitele trăsături socio – culturale identificate în societățile europene*
CS 4.3. Exprimarea unui punct de vedere față tradițiileși valorile culturii elene și ale unei alte culturi, descrise în textele studiate
- *expunerea unui punct de vedere cu privire la diferitele valori recunoscute social și cultural* - *formularea unor puncte de vedere cu privire la tradițiile culturale specifice etniei elene în comparație cu alte culturi* - *redactarea unor texte de prezentare a unor aprecieri referitoare la valorile promovate în societatea greacă în diferitele societăți europene* - *crearea unor hărți conceptuale care vizează tradiții și valori specifice culturii elene în context european*
CS 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura specifică etniei elene și în cultura altor popoare
- *participarea la o dezbatere în care să argumenteze propriul punct de vedere cu privire la diferitele tipare culturale identificate – joc de rol ”Ambasador cultural”* - *organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” prin susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere în vederea evidențierii elementelor specifice culturii etniei elene prin comparație cu cele europene* - *realizarea unor discuții în jurul stereotipurilor culturale identificate în vederea argumentării propriilor puncte de vedere*

Clasa a XII-a

CG 1 - Utilizarea corectă şi adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea şi în producerea mesajelor în limba neogreacă, în diferite situaţii de comunicare

Clasa a XII-a
CS 1.1. Utilizarea adecvată a achiziţiilor lingvistice în receptarea diferitelor tipuri de texte
- *selectarea dintr-o serie sinonimică sau antonimică a cuvintelor care exprimă adecvat / nuanţat intenţia comunicativă* - *înlocuirea unor termeni, pentru observarea modificării sensului enunţului* - *modificarea sensului unui enunț prin înlocuirea unei serii de termeni specifici* - *formularea de enunțuri complexe în care elevii solicită / oferă informații detaliate cu privire la impresiile, emoţiile lor în diferite contexte situaționale*
CS 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura diferitelor tipuri de texte studiate
- *recunoașterea structurii narative dintr-un text citit* - *recunoașterea structurii textului argumentativ* - *completarea unor texte lacunare pe modelul textelor studiate* - *ordonarea unor secvențe pe baza structurilor / conectorilor din diferitele tipuri de texte studiate*
CS 1.3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacţii şi opinii privind textele studiate
- *dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse / moderate de un alt coleg* - *prezentarea unor texte narative, lirice şi dramatice, eseistice, considerate de elevi ca fiind atractive* - *evidențierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate* - *organizarea de mese rotunde în care au loc dezbateri în scopul exprimării unor opinii pertinente cu privire la un text narativ/descriptiv/poetic studiat*
CS 1.4. Redactarea de texte aparținând diferitelor tipologii de texte studiate
- *redactarea unor texte care tratează aceeaşi temă în registre diferite* - *redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare* - *redactarea de texte narative, lirice şi dramatice, urmând structura tipurilor de texte studiate* - *redactarea unor texte pornind de la un început dat / ajungând la un final dat*
CS 1.5. Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diferite situații de comunicare
- *susţinerea unei prezentări orale cuprinzând intenţionat greşeli pe care participanţii la dialog să le corecteze* - *completarea unor chestionare referitoare la înțelesul unor cuvinte / expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere* - *identificarea unor termeni aulici frecvent întâlniți în texte din literatura neogreacă veche* - *întocmirea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greşeli identificate în diferite texte orale şi scrise*

CG 2 - Aplicarea instrumentelor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea diferitelor texte literare şi nonliterare

Clasa a XII-a
CS 2.1. Aplicarea unor tehnici în vederea înțelegerii unor texte literare sau nonliterare
- *înțelegerea unor informaţii esențiale din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru complexe* - *integrarea informaţiilor din unul sau mai multe texte literare sau nonliterare studiate, pentru a rezolva diverse sarcini* - *analizarea unor informaţii din diverse tipuri de texte literare sau nonliterare studiate prin emiterea de opinii, idei, concepte*
CS 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale din diferite tipuri de texte literare sau nonliterare
- *localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin identificarea elementelor cheie din fiecare secvență* - *localizarea secvențelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat prin comentarea elementelor cheie din fiecare secvență* - *specificarea temei/ temelor dintr-un text literar sau nonliterar studiat* - *expunerea ideilor principale dintr-un text literar sau nonliterar studiat*

CS 2.3. Compararea ideilor şi atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiaşi teme literare
- *interpretarea temei / motivelor din două sau mai multe texte studiate* - *compararea modului în care este ilustrată o temă / prezentată o imagine / descris un eveniment, un personaj etc. în două sau mai multe texte studiate* - *susținerea unor opinii față de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori*
CS 2.4. Compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în texte literare sau nonliterare
- *identificarea unor asemănări şi a unor deosebiri între două sau mai multe texte* literare sau nonliterare - *realizarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu trăsăturile definitorii identificate în texte* literare sau nonliterare - *completarea unor texte lacunare cu informații relevante despre trăsăturile caracteristice textelor* literare sau nonliterare *studiate*
CS 2.5. Aplicarea conceptelor teoretice în analiza şi discutarea textelor literare sau nonliterare studiate
- *identificarea conceptelor teoretice în texte literare sau nonliterare studiate* - *integrarea a două sau a mai multor concepte teoretice identificate în textele literare sau nonliterare studiate într-o hartă conceptuală în scopul rezolvării sarcinilor de analiză a textelor respective* - *participarea la interviuri în calitate de intervievat sau de intervievator* - *realizarea unor proiecte în grup prin invitarea unor persoane experte într-un domeniu de interes*
CS 2.6. Redactarea, individual și / sau în echipă, a unui text ficțional / nonficțional, pe o temă dată
- *ordonarea paragrafelor dintr-un text ficțional / nonficțional urmând succesiunea logică* - *elaborarea unui text de tip opinie / argumentativ despre un text literar / nonliterar studiat* - *redactarea unei recenzii despre o carte citită, un eveniment (spectacol, film, expoziție, etc)*

CG 3 - Argumentarea în scris şi oral a opiniilor în diverse situaţii de comunicare

Clasa a XII-a
CS 3.1. Identificarea structurilor argumentative într-un text literar sau nonliterar dat
- *identificarea ipotezei/ opiniei şi a argumentelor într-un text de tip opinie/ argumentativ* - *relaţionarea propoziţiilor prin conectori* - *completarea unor texte lacunare cu structuri argumentative identificate în texte studiate*
CS 3.2. Recunoașterea elementelor specifice exprimării unui punct de vedere, identificate într-un text literar sau nonliterar
- *sesizarea detaliilor necesare înţelegerii informaţiilor din texte de diverse tipuri* - *identificarea schemei textului argumentativ prin completarea de texte lacunare* - *exemplificarea diferitelor tipuri de argumente* - *identificarea perspectivei naratorului/ personajului* - *analizarea figurilor de stil studiate, dintr-un text studiat/ citit/ audiat* - *reformularea unor puncte de vedere în funcţie de schimbarea contextului comunicaţional/* - *identificarea şi comentara caracterului formal/ informal al discuţiilor*
CS 3.3. Compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăţi proprii
- *compararea modului în care apare ilustrată o temă în diferite texte studiate* - *compararea mai multor puncte de vedere în baza unei liste de criterii date* - *elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă prin comparație a mai multor puncte de vedere* - *formularea unor întrebări suplimentare pentru înţelegerea intenţiei interlocutorului* - *formularea unor judecăți proprii în baza diferitelor argumente identificate și comparate din textele studiate/ citit/ audiat*
CS 3.4. Argumentarea unor puncte de vedere proprii cu referire la diferitele texte studiate/ citite pe orice temă dată
- *prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite, având o temă comună/ având mai multe teme comune* - *completarea unei idei exprimate de interlocutor* - *formularea unui punct de vedere cu argumente pro sau contra pornind de la un text literar studiat / citit/ audiat*

CS 3.5. Susținerea unor puncte de vedere proprii în expunerea diferitelor interpretări pe marginea textelor studiate / citite
- *participarea la forumuri de discuții sub forma unor Cluburi de lectură în vederea expunerii unui punct de vedere pe marginea textelor studiate/ citite* - *analizarea unor texte critice informale/ formale (de tipul recenziilor, stil blog) ce au ca subiect una din operele studiate/ citit/ audiat* - *formularea unor puncte de vedere proprii argumentate pe marginea textelor studiate/ citite*
CS 3.6. Participarea activă la dezbateri, formulând puncte de vedere și / sau continuând ideile celorlalți interlocutori pe orice temă dată
- *organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” prin susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere* - *argumentarea unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite* - *susținerea unor puncte de vedere pe marginea unui text studiat în cadrul unei dezbateri de tip "Avocatul diavolului"* - *ascultarea activă a unor puncte de vedere exprimate de ceilalți interlocutori în vederea formulării propriilor puncte de vedere*

CG 4 - Identificarea specificului culturii în context multi- şi intercultural

Clasa a XII-a
CS 4.1. Identificarea elementelor de cultură şi civilizaţie specifice etniei elene în context european
- *identificarea stereotipurilor privitoare la cutura şi civilizaţia specifice etniei elene în context european* - *identificarea valorilor promovate în texte din literatura greacă / neogreacă* - *prezentarea unor trăsături specifice identificate în regiunile din Grecia cu accent pe tiparele culturale sesizate*
CS 4.2. Compararea elementelor de cultură şi civilizaţie greacă cu alte elemente specifice altor culturi europene
- *compararea stereotipurilor privitoare la diferitele culturi europene* - *redactarea unor texte comparative pentru promovarea interculturalității și a multilingvismului* - *realizarea unei broșuri culturale punând în evidență diferitele trăsături socio – culturale identificate în societățile europene*
CS 4.3. Exprimarea unui punct de vedere față tradițiileși valorile culturii elene și ale unei alte culturi, descrise în textele studiate/ citite
- *expunerea unui punct de vedere cu privire la diferitele valori recunoscute social şi cultural* - *formularea unor puncte de vedere cu privire la tradițiile culturale specifice etniei elene în comparație cu alte culturi* - *redactarea unor texte de prezentare a unor aprecieri referitoare la valorile promovate în societatea greacă în diferitele societăți europene* - *crearea unor hărți conceptuale care vizează tradiții și valori specifice culturii elene / culturilor europene*
CS 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura specifică etniei elene și în cultura altor popoare
- *participarea la o dezbatere în care să argumenteze propriul punct de vedere cu privire la diferitele tipare culturale identificate – joc de rol ”Ambasador cultural”* - *organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” prin susținerea şi argumentarea diferitelor puncte de vedere în vederea evidențierii elementelor specifice culturii etniei elene prin comparație cu cele europene* - *realizarea unor discuții în jurul stereotipurilor culturale identificate în vederea argumentării propriilor puncte de vedere*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică – informatică și științele naturii

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	• Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare, prospecte • Invitații și planuri referitoare la evenimente de familie • Orare, meniuri, rețete culinare, hărți • Texte literare (originale sau în formă adaptată), recenzii • Comentarii (înregistrări audio) • Articole de presă informative scurte • Articole de opinie • Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri • Texte multimodale (bandă desenată, roman grafic) • Fragmente de texte literare simple • Clipuri video • Podcast-uri • Fragmente de emisiuni radio • Știri televizate, fapt divers, meteo; înregistrări din programe de știri • Pagini de internet • Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Quizizz, Bookcreator etc.) • Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) • Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare	• Stilul de viață al adolescenților (școală, familie, rutine, activități pentru timpul liber, relații sociale) • Mediul înconjurător (ecologie, dezvoltare durabilă) • Tehnologie și comunicare (inovații, aplicații digitale, inteligența artificială, rețele sociale, media) • Progres și schimbare: obiecte și ustensile domestice, ocupații și profesii • Elemente geografice, istorice și culturale ale spațiului lingvistic elen • Elemente de literatură greacă/neogreacă

3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)

Clasa a X-a	Clasa a XI-a	Clasa a XII-a
1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A cere ceva și a da sfaturi unei persoane în mod politicos; 6. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; **7. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului**; 8. A- și exprime opiniile personale sau o atitudine; 9. A susține un proiect; 10. A folosi în mod adecvat stilul formal / informal; 11. A solicita și a furniza explicații și justificări; 12. **A susține în mod argumentat un punct de vedere**; **13. A realiza analogii între personalități, manifestări culturale și sociale din diverse epoci**;	1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei **și acțiuni;** 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului; 7. A susține în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine; **8. A exprima ipoteze și raționamente;**	1. A iniția, menține și încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp și a povesti la trecut; 3. A descrie și a compara locuri, situații, obiecte, persoane, idei și acțiuni; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susține în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmațiile interlocutorului; 7. A susține în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine;

14. A formula judecăţi critice.	**9. A nuanța puncte de vedere și a cere precizări / explicații;** 10. A realiza analogii între personalităţi, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci, **folosind un limbaj specific;** 11. A formula judecăţi critice.	8. A exprima ipoteze și raționamente; 9. A nuanța puncte de vedere și a cere precizări / explicații; 10. A realiza analogii între personalităţi, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci, folofind un limbaj specific **nuanțat**; 11. A formula judecăţi critice; **12. A face concesii.**

**** Elementele marcate cu caractere aldine reprezintă elementele noi în cadrul conținuturilor învățării***

4. Listă cu autori şi texte recomandate în vederea studiului literaturii greacă/neogreacă

Clasa a X-a – aXII-a

Tip de text	**Autor**	**Operă**
Ποιητικά κείμενά	Κώστας Μόντης:	Νύχτες
	Μίλτος Σαχτούρης	Η Αποκριά
	Ελένη Βακαλό	Πώς έγινε ένας κακός άνθρωπος
	Νάνος Βαλαωρίτης	Μικρός θρήνος
	Μιχάλης Κατσαρός	'Οταν
	Άρης Αλεξάνδρου	Με τι μάτια τώρα πια
	Τάσος Λειβαδίτης	Καντάτα
	Μανόλης Αναγνωστάκης	Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1960 μ.Χ.
	Τίτος Πατρίκιος	Οφειλή
	Γιάννης Ρίτσος	Ἡ σονάτα τοῦ σεληνόφωτος
	Κική Δημουλά	Άωρα και παράωρα
	Αντώνης Φωστιέρης	Discotheque (Ο διάβολος τραγούδησε σωστά)
Αφηγηματικά κείμενα/ δοκίμια	Γιώργος Σεφέρης,	Μέρες (αποσπάσματα)
	Στρατής Τσίρκας	Μνήμη
	Διδώ Σωτηρίου	Οι νεκροί περιμένουν

	Μαργαρίτα Λυμπεράκη	Τα ψάθινα καπέλα
	Μήτσος Αλεξανδρόπουλος	Το σύννεφο
	Ηλίας Παπαδημητρακόπουλος	Θερμά θαλάσσια λουτρά
	Θανάσης Βαλτινός	Ο Παναγιώτης
	Βασίλης Βασιλικός	Το φύλλο
	Νατάσα (Αναστασία) Κεσμέτη	Το αιώνιο ρολόι (διήγημα — Το αιώνιο ρολόι
	Ρέα Γαλανάκη	[Επιστροφή στο πατρικό σπίτι] (Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ Πασά
Δραματικό κείμενο	Ιάκωβος Καμπανέλης	Το παραμύθι χωρίς όνομα

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	● Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare, prospecte ● Invitații și planuri referitoare la evenimente de familie ● Orare, meniuri, rețete culinare, hărți ● Texte literare (originale sau în formă adaptată), recenzii ● Comentarii (înregistrări audio) ● Articole de presă informative scurte ● Articole de opinie ● Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri ● Texte multimodale (bandă desenată, roman grafic) ● Fragmente de texte literare simple ● Clipuri video ● Podcasturi ● Fragmente de emisiuni radio ● Știri televizate, fapt divers, meteo; înregistrări din programe de știri ● Pagini de internet ● Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Quizizz, Bookcreator etc.) ● Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) ● Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare	● Stilul de viață al adolescenților (școală, familie, rutine, activități pentru timpul liber, relații sociale) ● Mediul înconjurător (ecologie, dezvoltare durabilă) ● Tehnologie și comunicare (inovații, aplicații digitale, inteligența artificială, rețele sociale, media) ● Progres și schimbare: obiecte și ustensile domestice, ocupații și profesii ● Elemente geografice, istorice și culturale ale spațiului lingvistic elen ● Elemente de literatura greacă/ neogreacă

3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)		
Clasa a X-a	**Clasa a XI-a**	**Clasa a XII-a**
1. A iniţia, menţine şi încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp şi a povesti la trecut; 3. A descrie şi a compara locuri, situaţii, obiecte, persoane, idei; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A cere ceva şi a da sfaturi unei persoane în mod politicos; 6. A susţine în mod argumentat un schimb verbal direct; **7. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmaţiile interlocutorului**; 8. A- şi exprime opiniile personale sau o atitudine; 9. A susţine un proiect; 10. A folosi în mod adecvat stilul formal / informal; 11. A solicita şi a furniza explicaţii şi justificări; 12. **A susţine în mod argumentat un punct de vedere**; **13. A realiza analogii între personalităţi, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci**; 14. A formula judecăţi critice.	1. A iniţia, menţine şi încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp şi a povesti la trecut; 3. A descrie şi a compara locuri, situaţii, obiecte, persoane, idei **și acțiuni;** 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susţine în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmaţiile interlocutorului; 7. A susţine în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine; **8. A exprima ipoteze și raționamente;** **9. A nuanța puncte de vedere și a cere precizări / explicații;** 10. A realiza analogii între personalităţi, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci, **folosind un limbaj specific;** 11. A formula judecăţi critice.	1. A iniţia, menţine şi încheia un schimb verbal; 2. A situa în timp şi a povesti la trecut; 3. A descrie şi a compara locuri, situaţii, obiecte, persoane, idei şi acţiuni; 4. A face promisiuni, ipoteze, previziuni pentru viitor; 5. A susţine în mod argumentat un schimb verbal direct; 6. A exprima acordul sau dezacordul, a confirma sau a contrazice afirmaţiile interlocutorului; 7. A susţine în mod argumentat opiniile personale sau o atitudine; 8. A exprima ipoteze și raționamente; 9. A nuanța puncte de vedere şi a cere precizări / explicații; 10. A realiza analogii între personalităţi, manifestări culturale şi sociale din diverse epoci, folofind un limbaj specific **nuanțat**; 11. A formula judecăţi critice; **12. A face concesii.**
**** Elementele marcate cu caractere aldine reprezintă elementele noi în cadrul conținuturilor învățării***		

NOTĂ. *Pe tot parcursul învăţământului liceal, se va studia literatura neogreacă stucturată pe perioade şi curente literare. Educaţia literară este centrată pe textul literar avându-se în vedere calitatea acestuia şi nu cantitatea. Se vor alege texte ale unor autori canonici ai literaturii elene, ţinându-se cont de interesele şi de motivaţiile culturale ale tinerilor, de obiectivele educaţiei lingvistice şi literare. Drept urmare, se propune studierea diacronică a literaturii elene ce va forma un orizont cultural vast în cadrul studiului limbii şi literaturii materne neogreacă.*

SUGESTII METODOLOGICE

Programa şcolară reprezintă documentul de referinţă în elaborarea planificării calendaristice anuale și a documentelor de planificare și proiectare didactică, fiind necesară respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare și de evaluare, precum și la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic. Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele **etape**:

- ✓ lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- ✓ elaborarea planificării calendaristice;
- ✓ proiectarea unităților de învățare.

În dimensiune aplicativă, prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, își selectează metodele, practicile de lucru, modalitățile de învățare, inclusiv tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor. Astfel, în ceea ce privește instrumentele de proiectare didactică, recomandăm utilizarea următorului format de Planificare calendaristică anuală, în sensul în care acesta, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus.

Unitatea de învățământ:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....

Clasa: ....., Limba și literatura neogreacă maternă....

Nr. de ore/săptămână: .....

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / Modul
[se menționează titluri/teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex., modul și modificările în urma realizării activității didactice la clasă]

La realizarea planificărilor calendaristice anuale, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- ✓ resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, **nu pe conținuturi**;
- ✓ **conținuturile nu se reiau**;
- ✓ se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelație cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; rămân acelea care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- ✓ se respectă structura anului școlar.

- **PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE**

Conținuturi (detalieri)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La realizarea proiectului unității de învățare, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de concretețe, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- **Corelarea clară pe orizontală: CS - activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.**
- **Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate, cu specificul elevilor.**
- Organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Predarea limbii materne pentru formarea competențelor de comunicare şi interculturale trebuie să se bazeze pe principii didactice moderne, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conştientă.

În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative care să stimuleze motivația și implicarea elevilor. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învăţarea prin descoperire, învăţarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte reale de viaţă, stimulează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum şi gândirea critică.

În ora de limbă și literatură neogreacă maternă, textul literar va fi exploatat ca o **resursă autentică și plurivalentă** pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale, etice și estetice. Sursă autentică de învățare alături de celelalte tipuri de documente, textul literar capătă un statut aparte prin complexitatea raporturilor care se creează între instanțele enunțiative (locutor-interlocutor), pe de o parte, și între acestea și textul literar, sursă de interpretări multiple, de ipoteze și de inferențe pe care lectorul le descoperă/formulează în mod simultan cu lectura, pe de altă parte.

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea atât a competențelor orale prin nevoia de verbalizare prin lectură, de dezbatere a conținutului, cât și a competenței scrise (înțelegere/receptare și exprimare/producție de text). Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale făcând parte din toate nivelurile sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

Textul literar este un instrument didactic fundamental în ora de limbă și literatură neogreacă maternă, deoarece servește la dezvoltarea competențelor lingvistice şi culturale ale elevilor. Rolul său principal este de a fi o resursă autentică care ajută la contextualizarea vocabularului și a structurilor gramaticale, permițând elevilor să-și îmbunătățească în mod semnificativ competența de lectură cursivă, coerentă, cu respectarea grupurilor ritmice și a celor de suflu, a intonației etc. Textul literar devine astfel un loc al literațiilor care îl ajută pe elev să ajungă la descoperirea și înțelegerea sensului cuvintelor contextualizate sau luate izolat, să-și perfecționeze pronunția prin lectura cursivă cu voce tare a unui text elaborat, autentic și să-și formeze competența de exprimare în scris pe diverse teme sau într-un mod mai liber, mai creativ, stimulându-se astfel imaginația naturală și capacitatea de inovare în diverse domenii. În plus, el stimulează creativitatea, empatia și înțelegerea diferitelor viziuni asupra lumii.

În ora de limbă și literatură neogreacă maternă, textul literar constituie:

- Resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, Tipuri de propoziții modală – interogație, injuncție,

exclamație, emfază, pasivizare) și a construcțiilor argumentative, tipuri de texte (descriptiv, narativ, explicativ, științific etc.).

- Instrument de înțelegere a lecturii, confruntând elevii cu un limbaj autentic și divers, adesea scris pentru vorbitori nativi.
- Punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect.
- Stimul pentru creativitate și exprimare. Lectura operelor/ fragmentelor literare poate inspira dezbaterea, reflecția și producerea de texte noi, precum și exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente.

În ora de limbă și literatură neogreacă maternă pot fi realizate activități didactice, precum:

- Analiză contextuală: Investigarea autorului, a epocii de scriere și a contextului istoric și social al operei.
- Exerciții de gramatică și vocabular: Practicarea utilizării timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi în contextul lor.
- Activități de înțelegere: Reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante.
- Producere orală și scrisă: Scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente sau dezbaterea punctelor de vedere prezentate în operă.
- Focalizarea pe pronunție: Exersarea intonației și a ritmului versurilor, în funcție de tipul de text.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare / învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare, punând în centrul procesului educațional pe elev și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației, a imaginarului și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Dezvoltarea creativității elevului are ca efect, pe de o parte, dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar pe de altă parte conduce la o autonomizare în acest parcurs atât a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect), cât și a profesorului (își adapteaza conținuturile în funcție de nevoile de învățare ale fiecărui grup de lucru).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordat elevului, o descătușare din constrângerile unei cerințe prea stricte a unui exercițiu, o stimulare a spiritului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență. Această componentă a învățării nu înseamnă neaparat o libertate totală acordată elevului în producerea de text. Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare [dobândirea cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină, asigurarea că elevul este capabil să efectueze înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice care să exprime conținuturile vizate, identificarea conectorilor care construiesc coerența textuală, alegerea stilului în care se va scrie textul (neutru, pamfletar, ironic, științific, de vulgarizare etc.), situarea într-un anumit nivel de limbă și asigurarea cunoștințelor specifice acestuia, stabilirea tipului de texte ce urmează a fi creat, discuții pe structura logică a textului de creat, dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor, delimitarea unor aspecte formale și de conținut]. Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă empirică, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom, etc.).

Pentru ca sentimentul de neconstrângere să fie resimțit de elev și să-i permită libertatea exprimării creative, acesta trebuie să-și facă propria lui anchetă asupra condițiilor exterioare care îl vor conduce spre realizarea produsului finit. Profesorul va fi doar ghid și mediator în selectarea alegerilor pe care le va face elevul în procesul de îndeplinire creativă a sarcinii de învățare. Fiind vorba de scriere creativă în limba maternă, elevul trebuie să dobândească un nivel incipient de cunoștințe lexicale, gramaticale, discursive.

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Indiferent de nivelul la care se află elevul care studiază ***Limba și literatura neogreacă maternă***, vor putea fi folosite activități variate pornind de la exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (de ex., imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare,

poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu ataşat unei imagini etc.), până la activităţi cu un grad mai ridicat de complexitate: imitaţie de stiluri (*à la manière de*...), scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere ştiinţifică sau de vulgarizare, scriere imagistică (de ex., caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (de ex., aventura imperfectului, ezitările lui „*si*" condiţional...), proiectarea unui roman poliţist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o naraţiune, scrierea unei parodii, a unui comentariu asupra unui tablou, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

Fiind o strategie de învăţare, scrierea creativă şi componenta de creativitate în general trebuie să respecte bune practici care să includă informarea, achiziţionarea, aprofundarea, dezvoltarea, producţia, evaluarea. Această ultimă competenţă este absolut necesară încheierii sarcinii de învăţare efectuate în spirit creativ. Se pot imagina mijloace autentice de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativităţii referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăţia figurilor utilizate, transparenţa scriiturii, gradul de captare a atenţiei etc.).

O dimensiune esenţială a predării moderne o constituie integrarea resurselor digitale în activităţile didactice. Alfabetizarea digitală este o competenţă cheie ce trebuie atinsă, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunităţi extinse pentru învăţarea limbii materne. Integrarea tehnologiei în predarea limbii materne nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătăţire a procesului educaţional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală şi experienţa de învăţare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate şi rigoarea ştiinţifică.

Platformele educaţionale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor şi oferirea de *feedback* personalizat. Aplicaţiile interactive, precum Quizlet, Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivaţia şi consolidează achiziţiile lexicale şi abilităţile de comunicare prin activităţi interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcast-uri, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate şi la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este şi învăţarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuţie online încurajează schimbul de idei şi învăţarea reciprocă. În plus, platformele de comunicare sincrone (Zoom, Skype, Teams) permit simularea unor situaţii autentice de comunicare interculturală, iar învăţarea mixtă combină avantajele interacţiunii directe cu flexibilitatea învăţării online. Conform principiilor învăţării personalizate, profesorul poate adapta conţinuturile şi ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către formarea competenţelor. Modelul evaluării formative şi continue, bazat pe *feedback* constructiv, sprijină învăţarea activă şi auto-reflecţia. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învăţare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-şi monitoriza evoluţia şi de a-şi asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea şi dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicaţii precum Google Forms, Edpuzzle, Flipgrid sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic, personalizate în funcţie de profilul elevilor, şi oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenţia promptă a profesorului.

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online şi a evaluării formative, procesul de predare-învăţare capătă un caracter dinamic, flexibil şi adaptat cerinţelor societăţii contemporane.

În concluzie, pentru un demers didatic eficient sugerăm:

- folosirea limbii ţintă în fraze simple şi/ sau complexe, pentru orice situaţie de comunicare din clasă – se va evita traducerea sau folosirea variantei familiare elevului;
- utilizarea nonverbalului pentru a sprijini învăţarea intuitivă;
- organizarea de activităţi pe grupe pentru a stimula interacţiunea în limba ţintă;
- promovarea dimensiunii interculturale prin contactul cu realităţi autentice;
- monitorizarea activităţilor pe grupe în vederea folosirii limbii ţintă;
- oferirea de exemple* şi analogii reprezentative pentru intuirea neregularităţilor limbii (articularea atentă şi eventuala scriere pe tablă a unor cuvinte pentru a-i sprijini pe elevi în a observa anumite mărci gramaticale, elevii structurându-şi astfel progresiv regula);

- recurgerea la un context autentic de comunicare, creat în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate şi pentru a dezvolta competenţele stipulate în prezenta programă;
- realizarea unei lecturi de comprehensiune: accentele formative trebuie să fie puse pe semnificaţii şi pe exploatarea acestora la nivelul textului;**
- folosirea unei varietăţi de texte care să cuprindă şi elemente iconice, inclusiv texte multimodale;
- stimularea exprimării orale şi scrise simple;
- propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
- propunerea de sarcini de lucru la alegere/diferenţiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor;
- diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcţie de:
    - profilul cognitiv al elevului (de ex., ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
    - nivelul de achiziţie (de ex., relatarea unei acţiuni sau a mai multora);
    - interese (de ex., modalităţi de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
    - stilul de învățare (de ex., utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);
- centrarea probelor de evaluare pe măsurarea nivelului de performanţă în cadrul diverselor competenţe specifice avute în vedere (de ex.: sarcini de producere a unui mesaj scris, înţelegerea unui text scris sau audiat).

* asemenea exemple nu ar trebui să facă obiectul unor lecţii sau secvenţe de lecţii separate, ci să apară în mod firesc pe parcursul diverselor activităţi de comunicare (profesorul poate propune un „stop-cadru” pentru observarea regularităţii şi oferi mai multe exemple, eventual solicitând elevilor să găsească şi ei ceva similar; profesorul şi clasa pot dezvolta împreună un set de semne/ gesturi convenţionale care să le amintească elevilor anumite regularităţi);

** lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanţă pentru cunoaştere şi pentru dezvoltarea personală a elevului; lectura nu trebuie să fie utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului şi a gramaticii; totodată, lectura cu voce tare, ca activitate în sine, este contraproductivă pentru comprehensiune;

În ceea ce privește strategiile de predare, recomandăm:

Abordarea comunicativ-funcțională

- ✓ Introducerea noțiunilor noi prin **situații reale de comunicare**;
- ✓ Organizarea de **jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări** care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
- ✓ Încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant.

Învățarea bazată pe sarcini de lucru

- ✓ Realizarea de **proiecte tematice** (de ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
- ✓ Activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări.

Metode inductive și deductive în predarea gramaticii

- ✓ Alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.

Integrarea resurselor digitale

- ✓ Utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Quizlet, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
- ✓ Accesarea materialelor autentice (podcast-uri, videoclipuri, articole online).

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă maternă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui copil (tip de deficiență sau de tulburare de învățare / diagnostic medical și consecințele acestuia asupra capacității copilului de a învăța, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competențele generale sau specifice, cât și activitățile de învățare indicate în programa școlară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui copil aflat într-una dintre situațiile prezentate mai sus.

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică – informatică și științele naturii

Teme recomandate:

Clasa a X-a

- Universul personal: gusturi şi preferinţe, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenței: stiluri de viață, diferențele intergenerației;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme;
- Universul cultural: Grecia între trecut şi prezent;
- Societatea informaţională şi mijloacele de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul și platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, modernă;

Clasa a XI-a

- Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenței: stiluri de viață, diferențele intergenerației, problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme, **muzica grecească**;
- Universul cultural: Grecia între trecut şi prezent;
- **Societatea neogreacă contemporană;**
- Societatea informaţională şi mijloacele de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul și platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, Iluminismul, Epoca modernă;

Clasa a XII-a

- Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenței: stiluri de viață, diferențele intergenerației, problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme, muzica neogreacă;
- Universul cultural: Grecia între trecut şi prezent;
- Societatea din Grecia contemporană: **instituțiile, serviciile, organizarea administrativă;**
- Societatea informaţională şi mijloacele de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul și platformele de socializare;

- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, Iluminismul, Epoca modernă;

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Teme recomandate:

Clasa a X-a

- Universul personal: gusturi şi preferinţe, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenţei: stiluri de viaţă, diferențele intergeneraționale;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii, invenţii şi descoperiri;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, corespondenţă şi schimburi între școli, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme;
- Universul cultural elen: trecut şi prezent;
- Societatea informaţională şi mijloace de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul şi platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, Iluminismul, Epoca modernă;
- Elemente de istorie și patrimoniu, arte și arhitectură, civilizație și identitate culturală

Clasa a XI-a

- Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenţei: stiluri de viaţă, diferențele intergeneraționale, problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor, invenţii şi descoperiri;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, corespondenţă şi schimburi între școli, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme, **muzica grecească**;
- Universul cultural elen: trecut şi prezent;
- **Societatea din Grecia contemporană;**
- Societatea informaţională şi mijloace de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul şi platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, Iluminismul, Epoca modernă;
- Elemente de istorie și patrimoniu, arte și arhitectură, civilizație și identitate culturală

Clasa a XII-a

- Universul personal: gusturile şi preferinţele, activităţi şcolare şi în afara şcolii, familia, prietenia, sentimentele şi emoţiile, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanţa;
- Universul adolescenţei: stiluri de viaţă, diferențele intergeneraționale, problemele adolescenților: integrarea în grup și acceptarea diferențelor;
- Mediul înconjurător: viaţa la ţară şi oraş, natura (plante, animale, locuri şi peisaje), ecologie;
- Progres şi schimbare: obiecte şi ustensile domestice, ocupaţii şi profesii de viitor, invenţii şi descoperiri;
- Relaţii interpersonale: relaţii între tineri, corespondenţă şi schimburi între școli, călătorii;
- Oameni şi locuri: aspecte ale vieţii citadine, obiective turistice şi culturale, personalităţi importante;
- Obiceiuri şi tradiţii: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiţionale, activităţi specifice sărbătorilor tradiţionale;
- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărţi şi filme, muzica grecească;
- Universul cultural elen: trecut şi prezent;

- Societatea neogreacă contemporană: **instituțiile, serviciile, organizarea administrativă;**
- Societatea informaţională şi mijloace de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate şi anunţuri în presă, radioul şi televiziunea, internetul şi platformele de socializare;
- Elemente culturale ale spaţiului elen: Referinţe istorice. Începuturile literaturii elene, Epoca elenistică, Literatura Bizantină, postbizantină, Iluminismul, Epoca modernă;
- Elemente de istorie şi patrimoniu, arte şi arhitectură, civilizaţie şi identitate culturală

Clasa a X-a – Clasa a XII-a

Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică – informatică și științele naturii – se recomandă abordarea unui număr de 5 teme de proiect la alegere din cele 11 tematici.

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie – se recomandă abordarea unui număr de 10 teme de proiect la alegere din cele 11 tematici.

Teme de proiect recomandate:

I.Ο προσωπικός κόσμος του μαθητή

1. **Η οικογένειά μου** – περιγραφή της οικογένειας και των σχέσεων μεταξύ των μελών
2. **Ο ελεύθερος χρόνος μου** – χόμπι, αθλήματα και αγαπημένες δραστηριότητες
3. **Οι διακοπές των ονείρων μου** – μια παρουσίαση για τον ιδανικό προορισμό διακοπών
4. **Πώς νιώθω σήμερα** – εικονογραφημένο συναισθηματικό ημερολόγιο στη νεοελληνική γλώσσα
5. **Υγιεινή διατροφή, καλή ζωή** – ένας μικρός οδηγός για την υγεία και την ισορροπημένη διατροφή

II. Ο κόσμος της εφηβείας

1. **Είναι τελικά εύκολο να είσαι έφηβος σήμερα;** – προκλήσεις και χαρές της ηλικίας
2. **Μόδα και νεανική ταυτότητα** – πώς η μόδα αντικατοπτρίζει την προσωπικότητα των νέων
3. **Οι διαφορές μεταξύ γενεών** – σύγκριση μεταξύ νέων και ενηλίκων
4. **Διαφορετικότητα και ένταξη** – πρότζεκτ για την αποδοχή των διαφορών
5. **Κοινωνικοποίηση στον ψηφιακό κόσμο** – φιλίες στην εποχή του διαδικτύου

III. Το περιβάλλον

1. **Η ζωή στην πόλη και στην ύπαιθρο** – πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα
2. **Ας προστατεύσουμε τη φύση!** – οικολογική καμπάνια
3. **Τα ζώα που αγαπώ** – παρουσίαση για τα αγαπημένα ζώα
4. **Ένας φυσικός χώρος της Ιταλίας** – περιγραφή ενός πάρκου ή φυσικού καταφυγίου
5. **Πώς μπορώ να βοηθήσω τον πλανήτη;** – απλές δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

IV. Η πρόοδος και η αλλαγή

1. **Το σπίτι του μέλλοντος** – παρουσίαση ενός έξυπνου σπιτιού
2. **Τα επαγγέλματα του αύριο** – αναδυόμενα επαγγέλματα στην Ιταλία και στον κόσμο
3. **Αντικείμενα που αλλάζουν τη ζωή** – εφευρέσεις που μεταμόρφωσαν την κοινωνία
4. **Εμείς και η τεχνολογία** – ο αντίκτυπος της τεχνολογίας στην καθημερινή ζωή
5. **Το επάγγελμα των ονείρων μου** – περιγραφή της ιδανικής δουλειάς

V. Οι διαπροσωπικές σχέσεις

1. **Φιλία χωρίς σύνορα** – διεθνείς φιλίες
2. **Ταξιδεύοντας για να γνωρίσουμε τον κόσμο** – τα ταξίδια ως μέσο μάθησης
3. **Επικοινωνία με τους άλλους** – λεκτική και μη λεκτική γλώσσα
4. **Ένα αξέχαστο ταξίδι** – αφήγηση μιας ταξιδιωτικής εμπειρίας
5. **Η φιλία στην ελληνική λογοτεχνία** – παραδείγματα φιλίας από ελληνικά έργα

VI. Άνθρωποι και τόποι

1. **Η ελληνική πόλη – μια θαυμαστική περιπέτεια για όλες τις ηλικίες** – τουριστική παρουσίαση (Αθήνα, Θεσσαλονική, Χανιά, Ναύπλιο, Ιωάννινα, Καβάλα κ.λπ.)
2. **Διάσημες ελληνικές προσωπικότητες** – συγγραφείς, καλλιτέχνες, επιστήμονες
3. **Η Ελλάδα που θα ήθελα να επισκεφτώ** – φανταστικό ταξιδιωτικό δρομολόγιο
4. **Ο αγαπημένος μου τόπος** – περιγραφή ενός αγαπημένου μέρους
5. **Η Ελλάδα μέσα από τα μάτια των νέων** – η αντίληψη των νέων για τον ιταλικό πολιτισμό

VII. Έθιμα και παραδόσεις

1. **Οι πιο όμορφες ελληνικές γιορτές** – Χριστούγεννα, Πάσχα, Καρναβάλι κ.λπ.
2. **Στο τραπέζι με τους Έλληνες** – παραδοσιακά ιταλικά φαγητά
3. **Ο γαστρονομικός πλούτος της Ελλάδας: γεύσεις από κάθε γωνιά της χώρας** – σπεσιαλιτέ από διάφορες περιοχές
4. **Χριστουγεννιάτικες παραδόσεις στην Ελλάδα και στη Ρουμανία** – πολιτισμική σύγκριση
5. **Λαϊκές γιορτές και λαογραφία** – χοροί, στολές, τοπικά έθιμα

VIII. Οι περιπλανήσεις στον κόσμο της τέχνης

1. **Ο αγαπημένος μου χαρακτήρας** – από ένα ελληνικό βιβλίο ή ταινία
2. **Η ελληνική μουσική που αγαπώ** – ανάλυση ενός διάσημου ιταλικού τραγουδιού
3. **Ιταλικός κινηματογράφος: από τον Μιχαήλ Κακογιάννη (Ζορμπά) στον Γιώργο Λάνθιμο** – σύντομη ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου
4. **Η τέχνη και τα συναισθήματα** – πώς η τέχνη εκφράζει τα συναισθήματα
5. **Η ελληνική λογοτεχνία για νέους** – συγγραφείς και έργα για εφήβους

IX. Ο ελληνικός πολιτιστικός κόσμος

1. **Η Ελλάδα μεταξύ παρελθόντος και παρόντος** – πολιτιστική εξέλιξη
2. **Ο ελληνικός Διαφωτισμός**– μεγάλα ονόματα
3. **Οι πόλεις τέχνης της Ελλάδας** – Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρας κ.λπ.
4. **Ελληνική μόδα**– σύμβολα της σύγχρονης κουλτούρας
5. **Ελληνικός πολιτισμός και δημοκρατία στον κόσμο** – η παγκόσμια επιρροή της Ελλάδας

X. Σύγχρονη ελληνική κοινωνία

1. **Πώς λειτουργεί το σχολείο στην Ελλάδα** – εκπαιδευτικό σύστημα
2. **Ελληνικοί θεσμοί** – Κοινοβούλιο, Κυβέρνηση, Προεδρία
3. **Δημόσιες υπηρεσίες στην Ελλάδα** – υγεία, μεταφορές, διοίκηση
4. **Πολυπολιτισμική Ελλάδα**– ένταξη και κοινωνική ποικιλομορφία
5. **Η καθημερινή ζωή στην Ελλάδα σήμερα** – σύγχρονες συνήθειες

XI. Κοινωνία της πληροφορίας και σύγχρονα μέσα επικοινωνίας

1. **Οι νέοι και το διαδίκτυο** – πλεονεκτήματα και κίνδυνοι του ψηφιακού κόσμου
2. **Η διαφήμιση που μας επηρεάζει** – ανάλυση διαφημίσεων
3. **Τα κοινωνικά δίκτυα και η επικοινωνία** – πώς αλλάζουν τον τρόπο που μιλάμε
4. **Η γλώσσα των ελληνικών μέσων ενημέρωσης** – Τύπος, ραδιόφωνο, τηλεόραση
5. **Μη λεκτική επικοινωνία: Ελληνικά με χειρονομίες και εκφράσεις** – η γλώσσα του σώματος στην Ελλάδα

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socio-culturale) și elemente de construcție a comunicării:

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul real, specializările matematică – informatică și științele naturii

1. LECTURA

CLASA a X-a	**CLASA a XI-a**	**CLASA a XII-a**
Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină. **Tipuri de carţi.**	Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină. **Tipuri de carţi.**	Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină. **Tipuri de carţi.**
Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică (rimă, ritm**,** suprarimă, vers, strofă, vers liber). Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora. Pleonasmul. **Hiperbola.**	Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică (rimă, ritm**,** suprarimă, vers, strofă, vers liber). Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora. Pleonasmul.	Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică (rimă, ritm**,** suprarimă, vers, strofă, vers liber). Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora. Pleonasmul. **Hiperbola**.
Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic, liric, dramatic.	Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic, liric, dramatic.	Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic, liric.
Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.	Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.	Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.
Pentru realizarea competenţelor din programa şcolară se vor studia texte literare şi nonliterare extrase din regulamente, texte administrative, tabele în selectarea cărora se va ţine seama de următoarele criterii: reprezentativitate, accesibilitate, atractivitate, valori. Din textele lungi se pot selecta fragmente reprezentative. Pentru a sprijini receptarea textelor literare şi nonliterare se recomandă vizionarea de filme documentare şi artistice. Profesorul poate recurge şi la alte texte cu condiţia ca, atât textele literare, cât şi cele nonliterare să reflecte prevederile prezente în programă.		

2. PRACTICA RAŢIONALĂ ŞI FUNCŢIONALĂ A LIMBII

2.1. COMUNICAREA ORALĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Situaţia de comunicare. Convergenţa ideilor în jurul unei teme. Acomodarea limbajului la scopul comunicării **şi la parametrii situaţiei de comunicare.**			
Structurarea textului oral: (a) Organizarea logico-semantică a mesajului: raportul dintre ideea principală şi ideea secundară. Adecvarea elementelor nonverbale la mesaj. **Modalităţi de argumentare.** (b) Organizarea formală a mesajului: selectarea cuvintelor; organizarea propoziţiei şi a frazei; progresia în textul oral monologat şi dialogat. (c) Textul dialogat/monologat. Dialogul informal şi formal. Modalităţi de exprimare a opiniilor. **Argumentarea.**			

2.2. COMUNICAREA SCRISĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Organizarea textului scris. Părţile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea. Organizarea unui text propriu (rezumat, caracterizare de personaj).			
Ortografia şi punctuaţia. Scrierea corectă a cuvintelor. Consoanele duble, diftongii, triftongii, apostroful, trunchierea.			
Contexte de realizare:			
a) Scrierea funcţională: scrisoarea, invitaţia. Fişa de lectură. Completarea unor formulare tipizate. **Analiza. Comentariul.** La clasele a XI-a şi a XII-a se abordează **Eseul structurat**.			
b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). **Compuneri după un plan dat.**	b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). Compuneri după un plan dat. **Eseul liber**.		
c) Scrierea despre textul literar sau nonliterar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. Comentarea unor secvenţe. Semnificaţia titlului. Personajul literar. Rezumatul unui text informaţional. La clasa a XII-a se abordează rezumatul unui text **științific**.			

3. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble *mp, nt, ts, tz, ng, ks*), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor și vocalelor	Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble mp, nt, ts, tz, ng, ks), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor și vocalelor	Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble mp, nt, ts, tz, ng, ks), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor și vocalelor
Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, neologisme. • Sinonime, antonime, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor;	Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, neologisme. • Sinonime, antonime, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor;	Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, neologisme. • Sinonime, antonime, **omonime**, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor; • **Familiile de cuvinte din vocabularul general de orientare științifică.**

GRAMATICĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
• **Sintaxa:** - **Propoziţia simplă;** - **Părţi principale de propoziţie (Subiectul; Predicatul);** - **Părţi secundare de propoziţie (Atributul; Complementul obiect direct şi indirect; Complemente circumstanţiale: de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, concesie, opoziţie)**;			
• **Tipuri de propoziții:** - **asertivă,** - **interogativă (directă şi indirectă), exclamativă,** - **emfatică,** - **impersonală**			

	• **<u>Sintaxa frazei:</u>** - **Propoziția simplă;** - **Propoziția principală;** - **Propoziția secundară subordonată (Propoziția completivă directă și indirectă);**

Alte elemente de conținut structurate tematic și gramatical:

I. Viața personală și socială
Școala
Familia: membrii, ocupații.
Sănătate: părțile corpului, starea de sănătate.
Naționalitate, domiciliu, portret fizic și moral.

II. Viața cotidiană și timpul liber
Magazine;
Pe stradă;
La telefon;
La spectacol;
La restaurant;
La hotel;
Mijloacele de transport (la aeroport, la gară, în stație);

III. Spațiul de cultură și civilizație greacă
Caracterizare generală;
Mitologie;
Obiceiuri, tradiții, sărbători;

IV. Acte de vorbire
1. a saluta/ a răspunde la salut;
2. a se prezenta / a prezenta pe cineva;
3. a se scuza / a mulțumi;
4. a inița o convorbire telefonică;
5. a da / a cere informații practice cuiva;
6. a da indicații / comenzi / ordine;
7. a localiza în spațiu / a situa geografic;

8. a descrie persoane / obiecte;
9. a-și exprima gusturile și preferințele;
10. a exprima opinia;
11. a propune / a invita / a accepta / a refuza;
12. a felicita, a ura.

V. Comunicarea în scris
1. A redacta o carte poștală, o felicitare;
2. A redacta o scurtă compunere pe o temă dată.

ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE A COMUNICĂRII

Alfabetul
- Scrierea și pronunțarea

Accentul
- Citirea corectă a accentului
- Aplicarea corectă a accentului

Articolul
- Articolul hotărât
- Articolul nehotărât
- Categoriile gramaticale (caz, număr, gen)

Substantivul
- Genul şi numărul substantivelor
- Declinarea substantivelor parisilabice

Adjectivul
- Adjective de clasa I (forme de gen, număr, caz)

Pronumele
- Pronumele personal
- Pronumele posesiv: forma scurtă
- Pronumele demonstrativ
- Pronumele relativ
- Pronumele interogativ
- Pronumele nehotărât (forme uzuale)

Numeralul

Numeralul cardinal (de la 1-100 şi de la 100-1.000.000)

Numeralul ordinal

Verbul

Diateza activă (conjugarea I şi a II-a): indicativ prezent; imperfect; aorist sigmatic; viitor continuu şi momentan; conjunctiv prezent, conjunctiv momentan; imperativ continuu şi momentan; participiu prezent.

Diateza pasivă (conjugarea I şi a II-a): indicativ prezent; conjunctiv prezent.

Verbele deponente.

Adverbul

Adverbul de afirmaţie şi de negaţie

Adverbe interogative

Adverbe de timp, de loc şi de mod

Adverbe relative

Prepoziţia şi locuţiunile prepoziţionale

Conjuncţia

Conjuncţii coordonatoare

Conjuncţiile subordonatoare να, για να

Interjecţia

Forme uzuale

În vederea realizării unui act de predare-învăţare activă, cadrul didactic are la dispoziţie noi instrumente, precum soft cu acces liber WordPress, Google Drive, Moodle, YouTube, jocuri online precum https://www.nhmuseum.gr/multimedia/kastro/index.html

NOTĂ. *Categoriile gramaticale enumerate aparţin metalimbajului de specialitate. Terminologia nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul predării, nu se va face apel la conceptualizarea unităţilor lingvistice, utilizate în situaţiile de comunicare. Structurile gramaticale de mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor acte de vorbire, nu vor fi tratate izolat şi analitic, ci vor fi abordate în cadrul achiziţiei globale. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţilor şi nevoilor de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate mai sus.*

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socio-culturale) și elemente de construcție a comunicării:

Clasa a X-a – Clasa a XII-a
Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

1. LECTURA

CLASA a X-a	**CLASA a XI-a**	**CLASA a XII-a**
Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină, rolul ilustraţiilor. Anexele cărţii. **Tipuri de cărţi.**	Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină, rolul ilustraţiilor. Anexele cărţii. **Tipuri de cărţi.**	Cartea (actualizare) – obiect cultural: titlul, autorul, cuprinsul, aşezarea în pagină, rolul ilustraţiilor. Anexele cărţii. **Tipuri de cărţi.**
Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora.	Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora. Aliteraţia. Alegoria. Pleonasmul.	Teoria literară: Destinatarul mesajului. Structura textului narativ. Naraţiunea. Descrierea (descrierea obiectivă; descrierea subiectivă). Dialogul. Personajul: caracterizare – portretul fizic şi portretul moral. Structura prozodică Figurile de stil: Personificarea. Comparaţia. Enumeraţia. Repetiţia. Epitetul. Antiteza. Metafora. Aliteraţia. Alegoria. Pleonasmul. **Hiperbola**. **Oximoronul**..
Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic (Epopeea), didactic, cosmogonic, ciclurile eroice, romanul, poemul eroic, liric	Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic (Epopeea), didactic, cosmogonic, ciclurile eroice, romanul, poemul eroic, povestirea, liric, dramatic	Denotaţie. Conotaţie. Sensul de bază. Sensul figurat. Genuri si specii. Genuri: epic (Epopeea), didactic, cosmogonic, ciclurile eroice, romanul antic-romanul modern, poemul eroic, povestirea, liric, dramatic
Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.	Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.	Textul: Texte literare aparţinând diverselor genuri şi specii. Texte nonliterare funcţionale.

Pentru realizarea competenţelor din programa şcolară se vor studia texte literare şi nonliterare extrase din regulamente, texte administrative, tabele în selectarea cărora se va ţine seama de următoarele criterii: reprezentativitate, accesibilitate, atractivitate, valori. Din textele lungi se pot selecta fragmente reprezentative. Pentru a sprijini receptarea textelor literare şi nonliterare se recomandă vizionarea de filme documentare şi artistice. Profesorul poate recurge şi la alte texte cu condiţia ca, atât textele literare, cât şi cele nonliterare să reflecte prevederile prezente în programă.

2. PRACTICA RAŢIONALĂ ŞI FUNCŢIONALĂ A LIMBII

2.1. COMUNICAREA ORALĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Situaţia de comunicare. Convergenţa ideilor în jurul unei teme. Acomodarea limbajului la scopul comunicării **şi la parametrii situaţiei de comunicare.**			
Structurarea textului oral**:** (a) Organizarea logico-semantică a mesajului: raportul dintre ideea principală şi ideea secundară. Adecvarea elementelor nonverbale la mesaj. **Modalităţi de argumentare.** (b) Organizarea formală a mesajului: selectarea cuvintelor; organizarea propoziţiei şi a frazei; progresia în textul oral monologat şi dialogat. Paralelismul între elementele verbale şi nonverbale în context. (c) Textul dialogat/monologat. Monologul expozitiv şi demonstrativ. Dialogul informal şi formal. Modalităţi de exprimare a opiniilor. **Argumentarea.**			

2.2. COMUNICAREA SCRISĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Organizarea textului scris. Părţile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea. Organizarea unui text propriu (rezumat, caracterizare de personaj).			
Ortografia şi punctuaţia. Scrierea corectă a cuvintelor. Consoanele duble, diftongii, triftongii, apostroful, trunchierea.			
Contexte de realizare:			
b) Scrierea funcţională: scrisoarea, invitaţia. Fişa de lectură. Completarea unor formulare tipizate. **Analiza. Comentariul.** La clasele a XI-a și a XII-a se abordează **Eseul structurat**.			
b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). **Compuneri după un plan dat.**	b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). Compuneri după un plan dat. **Eseul liber**.		
d) Scrierea despre textul literar sau nonliterar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. Comentarea unor secvenţe. Semnificaţia titlului. Personajul literar. Rezumatul unui text informaţional. La clasele a XII-a se abordează rezumatul unui text **științific**.			

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, Nr. 598 bis/22.VII.2026

3. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble mp, nt, ts, tz, ng, ks), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor şi vocalelor • dicţionarul şi accentul cuvintelor, utilizarea dicţionarului bilingv; **dicţionarul etimologic.**	Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble mp, nt, ts, tz, ng, ks), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor şi vocalelor • dicţionarul şi accentul cuvintelor, utilizarea dicţionarului bilingv; dicţionarul etimologic; **dicționarul de sinonime și de antonime.**	Fonetică şi ortografie (actualizare) • aspecte fonetice specifice limbii elene: pronunţarea vocalelor, a consoanelor (consoanele *s* şi *z;* consoanele duble mp, nt, ts, tz, ng, ks), grupurile *ev, ef, av, af*, diftongii şi triftongii; • modificări ale consoanelor şi vocalelor • dicţionarul şi accentul cuvintelor, utilizarea dicţionarului bilingv. dicţionarul etimologic; dicționarul de sinonime și de antonime; **dicționarul de expresii ale limbii grecești.**
Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, regionalisme, arhaisme, neologisme. • Sinonime, antonime, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor; • **Caracteristici esenţiale ale limbii elene – periodizarea istoriei limbii**	Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, regionalisme, arhaisme, neologisme. • Sinonime, antonime, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor; • **Caracteristici esenţiale ale limbii grecești – periodizarea istoriei limbii**	Lexic (actualizare) • Mijloace de îmbogăţire a lexicului: derivarea cu sufixe şi prefixe; familii de cuvinte; expresii idiomatice, cuvinte compuse, regionalisme, arhaisme, neologisme. • Sinonime, antonime, **omonime**, cuvinte polisemantice; • Sensul denotativ şi sensul conotativ al cuvintelor; • **Caracteristici esenţiale ale limbii elene – periodizarea istoriei limbii Caracteristici esenţiale ale dialectelor limbii grecești.** • **Familiile de cuvinte din vocabularul general de orientare științifică.**

GRAMATICĂ

	CLASA a X-a	CLASA a XI-a	CLASA a XII-a
• **Sintaxa:** - **Propoziţia simplă;** - **Părţi principale de propoziţie (Subiectul; Predicatul);** - **Părţi secundare de propoziţie (Atributul; Complementul obiect direct şi indirect; Complemente circumstanţiale: de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, concesie, opoziţie)**;			
• **Tipuri de propoziţii:** - **asertivă,** - **interogativă (directă şi indirectă), exclamativă,** - **enfatică,** - **impersonală**			
	• **Sintaxa frazei:** - **Propoziţia simplă;** - **Propoziţia principală;** - **Propoziţia secundară subordonată (Propoziţia completivă directă şi indirectă);**		

ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE A COMUNICĂRII

Accentul
- Citirea corectă a accentului
- Aplicarea corectă a accentului

Articolul
- Articolul hotărât
- Articolul nehotărât
- Categoriile gramaticale (caz, număr, gen)

Substantivul
- Genul şi numărul substantivelor
- Declinarea substantivelor parisilabice

Adjectivul
- Adjective de clasa I (forme de gen, număr, caz)

Pronumele
- Pronumele personal
- Pronumele posesiv: forma scurtă
- Pronumele demonstrativ
- Pronumele relativ
- Pronumele interogativ
- Pronumele nehotărât (forme uzuale)

Numeralul
- Numeralul cardinal (de la 1-100 şi de la 100-1.000.000)
- Numeralul ordinal

Verbul
- Diateza activă (conjugarea I şi a II-a): indicativ prezent; imperfect; aorist sigmatic; viitor continuu şi momentan; conjunctiv prezent, conjunctiv momentan; imperativ continuu şi momentan; participiu prezent.
- Diateza pasivă (conjugarea I şi a II-a): indicativ prezent; conjunctiv prezent.
- Verbele deponente.

Adverbul
- Adverbul de afirmație şi de negație
- Adverbe interogative
- Adverbe de timp, de loc şi de mod
- Adverbe relative

Prepoziția şi locuțiunile prepoziționale

Conjuncția
- Conjuncții coordonatoare
- Conjuncțiile subordonatoare να, για να

Interjecția
- Forme uzuale

Pentru adaptarea activităților de învățare, propunem utilizarea unor **resurse de învățare**, cum ar fi: materiale audio şi audiovizuale de pe CD-ul auxiliarelor didactice, manualele digitale, platforme de partajare video (youtube, vimeo, trilulilu etc.), resursele educaționale aplicate în perioada de predare online. Se recomandă utilizarea jocurilor care implică competențe lingvistice, ghiduri de călătorii, emisiuni de gătit la TV, clipuri Youtube cu temă dată, pagini web ale unor instituții sau organizații, dezbateri filmate. În cazul în care se constată, spre exemplu, că elevii nu şi-au însuşit suficient un timp verbal (conform rezultatelor obținute la exercițiile incluse în test) sarcinile de lucru vor antrena recunoaşterea sau folosirea unor regularități ale limbii. În cazul în care profesorul estimează

că sunt slab structurate competențele de oral din anul trecut, va aloca mai mult timp dezvoltării acestora în cadrul planificării actuale, generând contexte motivante de comunicare pornind de la manuale, preferințele elevilor, cadrul activităților de zi cu zi, situații de comunicare din viața reală, punând totodată accent pe abordarea ludică a procesului didactic, pe „gamificarea" procesului educațional (de exemplu exerciții de identificare a părților corpului omenesc pe baza unui joc digital, exerciții de realizare a unor hărți a comorilor pe baza unor cuvinte date, fie pe hârtie, fie în format digital, exerciții de realizare a steagului Greciei din diferite piese – tip puzzle/lego sau obiecte, exerciții de identificare a unui personaj desenat/digitalizat pe baza semnalmentelor).

Abordările metodologice utilizate în predarea limbii neoelene la liceu urmează anumite linii metodologice, precum învățarea activă, prin implicarea elevilor la oră în rezolvarea de probleme și lucrări care îi încurajează să utilizeze limba în situații practice, utilizarea tehnologiei, cu ajutorul platformelor interactive și a resurselor online, care poate transforma instruirea într-un proces mai eficient și mai atractiv, învățarea prin colaborare, îndemnându-i pe elevi să coopereze unii cu ceilalți la lucrările de grup și proiectele care susțin interacțiunea și schimbul de idei, utilizarea practică a limbii prin alcătuirea unor compuneri, discursuri, dialoguri, învățarea diferențiată adaptând predarea la nevoile individuale ale elevilor, varietatea materialelor utilizate, precum texte, imagini, video, audio, valorificarea experiențelor personale pe care elevii le pot împărtăși cu colegii, evaluarea pe baza unor criterii clare.

NOTĂ. *Categoriile gramaticale enumerate aparţin metalimbajului de specialitate. Terminologia nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul predării, nu se va face apel la conceptualizarea unităţilor lingvistice, utilizate în situaţiile de comunicare. Structurile gramaticale de mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor acte de vorbire, nu vor fi tratate izolat şi analitic, ci vor fi abordate în cadrul achiziţiei globale. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţilor şi nevoilor de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate mai sus.*

Manuale propuse

Clasa a X-a

Ελληνικά στο Πρώτο Επίπεδο (Π+Φ1) Εντατικά Μαθήματα Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τα Νέα Ελληνικά για ξένους Διδακτικό προσωπικό ΑΠΘ Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών 2005 / 2009
ΚΛΙΚ στα Ελληνικά – Επίπεδο Α2, Β1 Μαρία Καρακυργίου, Βικτωρία Παναγιωτίδου Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2014
Πες το Ελληνικά – Επίπεδο Β1 Κλεάνθης Αρβανιτάκης, Φρόσω Αρβανιτάκη, Παναγιώτης Μακρόπουλος, Βιβιάνα Τζοβάρα Εκδόσεις Δέλτος 2025
Ελληνικά Β' Επίπεδα Β1 Γιώργος Σιμόπουλος, Ειρήνη Παθιάκη, Ρίτα Κανελλοπούλου Εκδόσεις Πατάκης 2022
Ταξίδι στην Ελλάδα 2 – Νέα Ελληνικά για ξένους Β1 Γκαρέλη Ε., Καπούλα Ε., Νεστοράτου Στ., Πρίτση Ε., Ρουμπής Ν., Συκαρά Γ. Εκδόσεις Γρηγόρη 2021
Ταξίδι στην Ελλάδα 2 – Βιβλίο ασκήσεων Β1 Γκαρέλη Ε., Καπούλα Ε., Νεστοράτου Στ., Πρίτση Ε., Ρουμπής Ν., Συκαρά Γ. Εκδόσεις Γρηγόρη 2021

Clasa a XI-a / a XII-a

ΚΛΙΚ στα Ελληνικά – Επίπεδο Β2 Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2014–2016
ΚΛΙΚ στα Ελληνικά – Επίπεδο Γ1 (Μέρος Α') Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2014–2018
Ταξίδι στην Ελλάδα 3 – Νέα Ελληνικά για ξένους Γ Γκαρέλη Ε., Καπούλα Ε., Νεστοράτου Στ., Πρίτση Ε., Ρουμπής Ν., Συκαρά Γ. Εκδόσεις Γρηγόρη 2021
Ελληνικά στο Πρώτο Επίπεδο (Π Φ2) Εντατικά Μαθήματα Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ελληνικά Γ' Επίπεδα Β2 & Γ Γιώργος Σιμόπουλος, Ειρήνη Παθιάκη, Ρίτα Κανελλοπούλου Εκδόσεις Πατάκης 2022

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DUMITRACHE CODRUȚ	Grad didactic I	Liceul Hristo Botev, București
UNCU EDITH-ADRIANA	Grad didactic II, dr.	C.N. Andrei Șaguna, Brașov lector dr.Universitatea din București

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
NECULAI LIVIA	Expert, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
		Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
DINU TUDOR	Prof.univ.dr.	Universitatea din București

Anexa nr. 156

Programa școlară
pentru disciplina

Limba ebraică modernă
clasele a IX-a – a XII-a

Trunchi comun (TC),
toate filierele, profilurile
și specializările/calificările profesionale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 156
Programa școlară pentru disciplina *Limba ebraică modernă*,
clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC)

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina Limba ebraică modernă pentru clasele a IX-a – a XII-a constituie un cadru modern și flexibil, care valorifică patrimoniul lingvistic și cultural al comunității evreiești din România și din Israel și îl conectează la spațiul educațional european. Programa de Limba ebraică modernă reprezintă oferta curriculară pentru clasele a IX-a-a XII-a, Trunchi comun (TC). Potrivit noilor planuri-cadru pentru nivelul liceal de învățământ, disciplina Limba ebraică modernă este inclusă în trunchiul comun la toate profilurile şi specializările, având alocat un număr de 2 ore pe săptămână.

Programa școlară pentru disciplina Limba ebraică modernă are la bază principiile educației interculturale, plurilingve și europene, vizând dezvoltarea competențelor de comunicare în limba ebraică modernă, ca element esențial al formării identității personale și culturale. Programa este construită pe modelul comunicativ-funcțional al învățării limbilor, în acord cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) și urmărește formarea de competențe generale și specifice pe parcursul celor 4 ani de studiu.

Disciplina Limba ebraică modernă are un rol deosebit de important în formarea personalității elevilor, a unor deprinderi şi abilităţi necesare „pentru a face faţă cerinţelor societăţii şi economiei bazate pe cunoaştere şi pentru a le facilita accesul postşcolar la învăţarea pe toată durata vieţii” (Memorandumul asupra învăţării permanente, 2002/Recomandările Consiliului Uniunii Europene (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții). Achiziţia, actualizarea continuă şi ridicarea nivelului de cunoaştere, deprinderi şi competenţe sunt considerate o condiţie preliminară pentru dezvoltarea tuturor cetăţenilor (cf. European Report on Quality Indicators of Lifelong Learning - Fifteen Quality Indicators, 2002).

Programa este conformă prevederilor Legii Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare și a fost elaborată în concordanță cu dispozițiile instrumentelor juridice internaționale ratificate de România, respectiv Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (1 februarie 1995) și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (5 noiembrie 1992), precum și cu ansamblul normativ european privind protecția și promovarea limbilor minoritare. La acestea, se adaugă Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021 și Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023.

Pe parcursul învăţământului obligatoriu, prin studiul limbii ebraice moderne, elevii îşi formează, în primul rând, competenţele de comunicare indispensabile pentru orice tip de activitate profesională, de exprimare corectă, clară şi coerentă în limba ebraică, de ascultare, înţelegere şi producere de mesaje orale şi scrise, în diverse contexte de comunicare și, în al doilea rând, competențele sociale şi civice, participare la activitățile comunității. Studiul limbii ebraice moderne are, de asemenea, o contribuţie esenţială la creionarea personalităţii autonome a elevilor, capabile de discernământ şi de spirit critic, apte să-şi argumenteze propriile opţiuni, dotată cu sensibilitate estetică, având conştiinţa propriei identităţi culturale şi manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică în baza principiului diversității culturale și lingvistice ce caracterizează societatea transformațională contemporană. Valențele formative ale studiului limbii ebraice moderne la nivel liceal contribuie la:

- formarea identității culturale și lingvistice a elevului;
- dezvoltarea atitudinilor de respect și deschidere față de alte limbi și culturi;
- integrarea în comunități plurilingve, prin empatie și toleranță;
- consolidarea abilităților transversale: gândire critică, creativitate, colaborare, competențe digitale și comunicative.

Abordarea didactică reliefează:

- învățarea activă și reflexivă, centrată pe elev;

- integrarea competențelor lingvistice, culturale și digitale;
- utilizarea resurselor autentice (texte literare, media, materiale vizuale, documente din diverse arrii);
- realizarea de proiecte interdisciplinare și interculturale, care încurajează autonomia și cooperarea;
- evaluare formativă și autentică, orientată spre progresul elevului și valorizarea produselor culturale proprii (texte, prezentări, podcasturi, portofolii etc.).

Limba este un vehicul care stimulează capacitatea de analiză critică, argumentare, reflecție în procesul de autocunoaștere, un mijlocitor al formării competențelor media care articulează imaginația, creativitata și deschiderea de perspectivă spre tehnologia informatică. Studiul textelor literare dezvoltă capacități de lucru cognitiv, deprinderi de utilizare a limbii în mediu liber și orientat, precum și atitudini pozitive. La finalul învățământului liceal, elevii vor avea un instrumentar diversificat de competențe lingvistice, literare și comunicative, își vor canaliza eforturile spre identificarea capacităților proprii de relaționare în comunitate. Paradigma programelor de Limba ebraică modernă pentru învăţământul liceal este una comunicativ-funcţională. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării şi al textului literar. Principiile actualului model sunt:

- conştientizarea rolului limbii ebraice moderne ca vehicul al identității și al dialogului intercultural;
- dezvoltarea competențelor de mediere lingvistică și culturală, esențiale într-un areal plurilingv, precum cel european;
- acumularea unui set autentic, unitar şi coerent de finalităţi ale studiului disciplinei pe parcurs liceal;
- cultivarea gândirii critice, prin analiza, argumentarea și interpretarea textelor literare și nonliterare din patrimoniul cultural iudaic, românesc și universal;
- stimularea creativității și sensibilității estetice prin contactul cu textele literare reprezentative;
- adoptarea unui model didactic coerent, cu accent în progresie pe dezvoltarea de competențe;
- asigurarea unei baze conceptuale pentru adoptarea unei perspective consecvent comunicative, reliefând aspectele concrete ale utilizării limbii;
- diversificarea strategiilor, a ofertelor şi a situaţiilor de învăţare şi adaptarea acestora la media;
- asigurarea caracterului flexibil şi actual al studierii limbii ebraice moderne prin conectarea sa la realităţile vieţii cotidiene.

Pe parcursul ciclului superior al liceului, Programa școlară respectă structura standard a curriculumului pentru nivelul liceal de învățământ, având următoarele comonente: Notă de prezentare, Competențe generale, Competențe specificice și exemple de activități de învățare, Conținuturi ale învățării și Sugestii metodologice (inclusiv referințe bibliografice).

COMPETENȚE GENERALE (CG)

1	Receptarea mesajelor orale sau scrise în diferite situații de comunicare
2	Producerea mesajelor orale sau scrise în diferite situații de comunicare
3	Interacțiunea orală și scrisă
4	Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

CLASA A IX-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat în limba ebraică, pe teme familiare și de interes general *-audierea și înțelegerea unor texte orale (dialoguri, relatări, interviuri, discursuri scurte) pe teme din viața cotidiană, școlară și culturală;* *-selectarea informațiilor relevante pentru construirea unei imagini de ansamblu asupra textului;* *-identificarea ideilor principale și secundare în texte orale și scrise;*
1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare *- identificarea formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contractului verbal în monolog și dialog;* *- redactarea de Email-uri formale (ex. cerere de informații) și a mesajelor informal (către un prieten), respectând convențiile de redactare;* *- realizarea unor schimburi verbale simple în contexte de comunicare libere sau orientate;* *- aprecierea rolului conectorilor în argumentarea impactului emoțional și moral al unui fragment literar .*

CG 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

2.1. Susținerea unui monolog în limba ebraică: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere *- prezentarea clară și detaliată a unor subiecte legate de viața comunitară (sărbători, obiceiuri, tradiții);* *- exprimarea și explicarea sentimentelor și reacțiilor la evenimente colective (festivaluri, activități culturale);* *- descrierea unor activități cotidiene;*
2.2. Producerea unui text scris în limba ebraică: scriere creativă și redactarea de eseuri: *- redactarea de descrieri și texte detaliate despre experiențe personale sau comunitare;* *- aplicarea unui limbaj simplu și clar în exprimarea ideilor;* *- realizarea unei sinteze a informațiilor din surse diverse pentru redactarea unui text argumentativ.*
2.3. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă în limba ebraică: *-planificarea mesajului oral sau scris, ținând cont de scopul comunicării și de contextul cultural, social sau educațional, inclusiv în situații legate de viața și tradițiile comunității ;* *-obținerea informațiilor din surse diferite, compararea, selectarea și prelucrarea acestora;* *-redactarea unor texte cu ajutorul planurilor de idei, schițelor, structurilor de text.*

CG 3 - Interacțiunea orală și scrisă

3.1. Participarea la interacțiuni orale în situații cotidiene sau pornind de la textele citite:
-participarea la conversații informale și formale în diferite contexte (școală, familie, comunitate); *-cooperarea cu colegii în activități comune, orientate spre un scop (de ex.: pregătirea unui proiect cultural);* *-implicarea într-un schimb de informații cu diferiți interlocutori, pe teme de interes personal, educațional sau cultural;*
3.2. Participarea la interacțiuni scrise în situații cotidiene sau pornind de la textele citite: *-elaborarea unor note și mesaje, precum și completarea formularelor necesare în diferite situații cotidiene (de exemplu: cereri, invitații, înscrieri la evenimente comunitare sau școlare);* *- redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme de interes personal sau din domeniul educațional;* *- participarea la conversații online (e-mailuri, forumuri, mesaje) în registre adecvate situației de comunicare;*

CG 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general în limba ebraică *-reformularea ideii centrale dintr-un text audiat sau citit, pentru a facilita înțelegerea mesajului global;* *- prezentarea contextului cultural și social al comunicării;* *-transformarea unui text complex într-o formă simplificată, accesibilă altor vorbitori de limbă ebraică (rezumarea unui text, a unei discuții, a unui interviu);*
4.2. Stabilirea legăturilor între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori *-identificarea, în opere literare, filme sau texte audiate, a unor experiențe, sentimente, valori și atitudini similare celor personale;* *-corelarea valorilor transmise de personaje sau situații culturale cu valorile proprii ale elevului ori cu cele universal-umane;* *-exprimarea reacțiilor empatice și a reflecțiilor personale asupra emoțiilor personajelor;*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Comunicare	Nivelurile limbii și norma standard: ortografie și ortoepie Tipuri de texte: text informativ și explicativ; text administrativ
2.Elemente de construcție a comunicării	Numeralul Numeralul cardinal de la 10-1000 (numerale feminine si masculine Prepoziția Declinarea prepozițiilor: "le","shel" si "at" Verbul Conjugarea verbelor: binian paal, timpul trecut Conjugarea verbului "lihtov", la timpul trecut Conjugarea verbului "iahol" cu "shem hapoal"
3.Lectură	Viaţa personală (alimentaţie, sănătate, educaţie, activităţi de timp liber)
	Obiective turistice în Israel
4.Elemente de interculturalitate	Sărbători iudaice Obiceiuri evreiești

Clasa a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat în limba ebraică, pe teme familiare și de interes general *- reformularea unui paragraf extras dintr-un text literar într-un stil concis;* *- raportarea mesajului la experiența personală și la realitățile cotidiene;* *- prezentarea unui punct de vedere, folosind tehnologia digitală, pentru a surprinde corect mesajele unor texte diferite, având o temă comună.*
1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare *- exersarea redactării unei descrieri pornind de la o imagine, cu accent pe coerență și detalii;* *- construirea unei caracterizări pe baza unui portret literar, argumentând trăsăturile alese;* *-identificarea elementelor specifice narațiunii ;*

CG 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

2.1. Redactarea unui mini-interviu, format din 3 întrebări adresate unui coleg, în limba ebraică *- prezentarea clară și detaliată a subiectului;* *- formularea întrebărilor, oferirea de informații;* *- analizarea răspunsurilor primite;*
2.2. Producerea unui text scris în limba ebraică: scriere creativă și redactarea de eseuri *- scrierea de eseuri scurte, pe teme familiare;* *- folosirea unui limbaj simplu și clar în exprimarea ideilor;* *- realizarea unui sumar al informațiilor din surse diverse;*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

3.1. Participarea la interacțiuni orale în situații cotidiene sau pornind de la textele citite *- realizarea unui mini-reportaj despre o persoană cunoscută;* *- crearea unei recenzii de carte, adecvată unui public tânăr;* *- analizarea unei știri de interes public și evaluarea veridicității acestuia;*
3.2. Participarea la interacțiuni scrise în situații cotidiene sau pornind de la textele citite
- redactarea unei știri în legătură cu viața școlară; *- întocmirea unui afiș pe o temă școlară, formulând un mesaj clar și argumentat pentru publicul vizat;* *- realizarea unei reclame pentru un produs imaginar;*

CG 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general în limba ebraică
- analizarea descrierilor culturale (porturi, ritualuri) dintr-un fragment literar și identificarea elementelor identitare; *- interpretarea reprezentărilor vizuale evocate în text (simboluri, obiecte tradiționale);* *- transformarea unui text complex într-o formă simplificată, accesibilă altor vorbitori de limbă ebraică (rezumarea unui text, a unei discuții, a unui interviu);*
4.2. Stabilirea legăturilor între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori
- compararea unei tradiții reflectate în text cu o mărturie orală sau vizuală contemporană ; *- corelarea valorilor transmise de personaje sau situații culturale cu valorile proprii ale elevului ori cu cele universal-umane;* *- exprimarea reacțiilor empatice și a reflecțiilor personale asupra emoțiilor personajelor;*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Comunicare	*Nivelurile limbii și norma standard: sistemul lingvistic, normă și abatere, ortografie și ortoepie* *Tipurile de texte și funcționalitatea lor:* *- textul informativ și explicativ* *- textul argumentativ* *- textul funcțional/administrativ*

2.Elemente de construcție a comunicării	*Morfologie:* *- clasificarea părților de vorbire: părți de vorbire flexibile și neflexibile* *Substantivul:* *caracteristici gramaticale ale substantivului: gen, număr și caz* *declinarea substantivelor* *Pronumele:genul, numărul, cazul și persoana, funcțiile pronumelui, tipuri de pronume* *Adjectivul:* *-genul, numărul, cazul și gradele de comparație* *- compararea adjectivelor* *- clasificarea adjectivelor după înțeles* *Numeralul cardinal de la 1000-10000 (numerale feminine si masculine)* *Verbul:* *Conjugarea verbelor: piel – la timpul prezent si trecut* *Conjugarea verbului "likro", la timpul trecut* *Conjugarea verbului "roțe" cu "shem hapoal"* *Conjugarea verbului "leehol " – la timpul trecut* *Părțile de vorbire neflexibile - Prepoziția - declinarea prepozițiilor: "le" ," shel" si "at"*
3.Lectură	*Literatură modernă – caracteristici și genuri literare, mijloace artistice: alegorie, antiteză*
4.Elemente de interculturalitate	*Reprezentări culturale în creația literară* *Obiceiuri evreieşti în narațiune* *Viața culturală şi lumea artelor (film, muzică, expoziții)*

Clasa a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat în limba ebraică, pe teme familiare şi de interes general - *analizarea trăsăturilor unui text literar, folosind o fișă de lucru, care include elemente lingvistice, structurale și expresive;* *- identificarea părților unui discurs în exemple provenite din contexte diferite(școală, mediu public);* *- analizarea limbajului unui personaj literar și încadrarea lui într-un context spațial și temporal;*
1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate - *redactarea unui discurs ocazional, folosind un șablon de structură și exersând adaptarea tonului si limbajului la publicul vizat;* *- redactarea unei prezentări informative despre o carte recent citită;* *- construirea unei argumentări scurte pe baza unui text literar;*

C.G. 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

2.1. Argumentarea unui punct de vedere, pentru a participa la dezbateri *- analizarea unui set de argumente pentru identificarea punctelor slabe/ punctelor tari, apoi reformularea unuia dintre argumente;* *- adaptarea unui mesaj argumentativ pentru un public diferit, discutând schimbările de vocabular și structură* *- redactarea unei intervenții polemice, pornind de la un text controversat;*
2.2. Producerea unui text scris în limba ebraică: scriere creativă și redactarea de mesaje *- analizarea funcțiilor părților principale și secundare ale propoziției în enunțuri simple;* *- transformarea unor enunțuri simple și clare în variante dezvoltate și compararea rezultatelor;* *- formularea de masaje scurte cu rol informativ sau descriptiv;*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

3.1. Participarea la interacțiuni orale în situații cotidiene sau pornind de la textele citite *- participarea la conversații informale și formale în diferite contexte (școală, familie, comunitate);* *- cooperarea cu colegii în activități comune, orientate spre un scop (de ex.: pregătirea unui proiect cultural);* *-implicarea într-un schimb de informații cu diferiți interlocutori, pe teme de interes personal, educațional sau cultural;*
3.2. Participarea la interacțiuni scrise în situații cotidiene sau pornind de la textele citite
- rescrierea unor texte scurte, prin transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate, justificând alegerile sintactice; *- compararea unor replici din dialoguri pentru a observa modul în care tipul propoziției influențează interpretarea situațiilor de comunicare;* *- participarea la conversații online (e-mailuri, forumuri, mesaje) în registre adecvate situației de comunicare;*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general în limba ebraică *- interpretarea modului în care un fragment literar reflectă un eveniment istoric local, prin realizarea unei scurte analize explicative;* *- elaborarea unei analize care privește rolul unei manifestări culturale evreiești, reflectată într-o operă literară;* *- interpretarea cuvintelor- cheie dintr-un text literar, prin formularea unui comentariu care explică relația dintre temă și expresivitatea textului ;*
4.2. Stabilirea legăturilor între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori *- compararea unei sărbători evreiești descrise într-un text literar cu experiența peronală;* *- analizarea unui personaj sau motiv literar asociat unui moment istoric, prin redactarea unui eseu privind rolul său în păstrarea identității evreiești* *- exprimarea reacțiilor empatice și a reflecțiilor personale asupra emoțiilor personajelor;*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Comunicare	*Expresii specifice si neregulate:* *-utilizarea expresiilor verbale cu "shem hapoal": "efshar", "asur", "mutar", "lo tzarih", "(lo) kedai", "naim", "kasha", "tov", ‘‘ledugma’’* *Propoziţiile cu ,,expresii verbale" la timpul trecut, prezent şi viitor* *Folosirea complementului*
2.Elemente de construcție a comunicării	*Adverbul - "ahi"* *Verbul* *Binian hifîl gizrat hashlemim timpul trecut* *Binian nifal gizrat hashlemim timpul trecut* *Binian hitpael gizrat hashlemim timpul trecut*
3.Lectură	*Teme dominante în literatura evreiască* *Context social și istoric* *Influențe occidentale* *Proza modernistă*
4.Elemente de interculturalitate	*Literatura ca expresie a memoriei colective a comunităților evreiești în condițiile conviețuirii multiculturale* *Elemente de istorie locală în literatura evreiască din diaspora*

Clasa a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat în limba ebraică, pe teme familiare și de interes general *- înțelegerea, analizarea și interpretarea mesajelor orale complexe din limba ebraică, precum interviuri, dezbateri, discursuri publice;* *- distingerea nuanțelor de sens, tonul, atitudinea, registrele de limbă utilizate de vorbitori;* *- evaluarea critică a calității și credibilității informațiilor audiate și identificarea eventualelor stereotipuri sau prejudecăți;*
1.2. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptare
- analizarea textelor scrise complexe – literare, eseistice, argumentative sau culturale, demonstrând înțelegerea structurii informaționale și a ideilor principale și secundare; *- interpretarea referințelor culturale, istorice și simbolice prezente în text, explicând relevanța pentru mesajul global al textului;* *- evaluarea modului de construcție a argumentației, măsura în care textul este coerent și bine fundamentat;*

C.G. 2 - Producerea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare

2.1. Susținerea unui monolog în limba ebraică: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere *- elaborarea și susținerea orală a discursurilor coerente, bine structurate, adaptate scopului comunicării;* *- argumentarea orală a ideilor și opiniilor personale, folosind exemple relevante și concluzii clare;* *- utilizarea în mod eficient a strategiilor comunicative, asigurînd fluența discursului;*
2.2. Producerea unui text scris în limba ebraică: scriere creativă și redactarea de eseuri: *- redactarea textelor scrise ample și coerente – eseuri argumentative, recenzii, demonstrând capacitatea de structurare logică;* *- utilizarea corectă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație, specifice limbii ebraice moderne;* *- adaptarea stilului, tonului și registrului unui text la tipul de mesaj(argumentativ, descriptiv) și la publicul țintă, demonstrând flexibilitate și maturitate în exprimare;*

C.G. 3 - Interacțiunea orală și scrisă

3.1. Participarea la interacțiuni orale în situații cotidiene sau pornind de la textele citite: *- participarea activă și coerentă la dialoguri complexe, schimburi de opinii, discuții tematice, adaptând strategia comunicativă la situație și interlocutor;* *- formularea de cereri, explicații, clarificări, gestionând în mod adecvat vocabularul specific;* *- implicarea într-un schimb de informații cu diferiți interlocutori, pe teme de interes social;*
3.2. Participarea la interacțiuni scrise în situații cotidiene sau pornind de la textele citite: *- elaborarea unui text scurt, inspirat dintr-un motiv cultural identificat într-un fragment literar ebraic;* *- redactarea unui colaj vizual cu citate și simboluri culturale extrase din opere literare;* *- elaborarea unui portofoliu tematic de promovare a patrimoniului iudaic, prin analizarea fragmentelor literare;*

C.G. 4 - Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural

4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general în limba ebraică *- formularea unui comentariu personal asupra unui fragment dintr-o operă literară;* *- elaborarea unei opinii personale asupra unui text liric, prin completarea unei fișe care integrează motive și imagini poetice;* *- redactarea unui eseu scurt, care formulează o interpretare integrată asupra unei teme literare, justificată prin exemple din operele literare studiate;*
4.2. Stabilirea legăturilor între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori *- interpretarea modului în care un fragment literar reflectă un eveniment local, prin realizarea unei scurte analize explicative;* *- analizarea unui personaj literar prin prisma rolului său în păstarea identității evreiești;* *- elaborarea unei analize critice care investighează rolul unei sărbători în comunitatea evreiască;*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Comunicare	*Structuri polisemantice* *Propoziţiile de tipul "mishpatei tnai be hol hazmanim"* *Propoziţiile cu cuvinte de legătură "siba": "mekevan she", "mipnei she"*
2.Elemente de construcție a comunicării	*Substantivul* *- utilizarea substantivului în toate cazurile gramaticale* *Prepoziţii* *- declinarea prepoziţiilor: "me" , "biglali", "bishvil", " kmo", "etzel", "bein", "el"* *Verbul* *Binian paal timpul viitor* *Binian piel timpul viitor* *Binian hitpael timpul viitor* *Binian hifil timpul viitor*
3.Lectură	*Perioada interbelică în literatura evreiască, context literar și cultural-istoric* *Teme frecvente în poezia interbelică – trauma războiului, singurătatea, exilul*
4. Elemente de interculturalitate	*Literatură israeliană ca expresie a memoriei colective*

SUGESTII METODOLOGICE

Programa de Limba ebraică modernă necesită o abordare didactică ce depășește simpla transmitere de informații, centrându-se pe formarea unui profil umanist complet, capabil de reflecție critică și dialog intercultural. Strategiile metodologice propuse vizează dezvoltarea integrată a competențelor de comunicare, receptare și producție textuală, într-un cadru flexibil și adaptat nevoilor contemporane. Dimensiunea colaborativă a învîțării este valorificată sistematic și promovată prin activități de grup și de tip peer-to-peer, care facilitează învățarea prin interacțiune și negociere de sens.

1. Abordarea integrată a comunicării și a construcției limbii.

Dezvoltarea competențelor lingvistice trebuie să pornească de la funcționalitatea limbii în contexte variate, de la comunicarea cotidiană la cea academică sau profesională.

- Dezvoltarea oralității: Se recomandă utilizarea metodelor active, precum dezbaterile, prezentările sau interpretările dramatizate, pentru a consolida încrederea și claritatea discursului.
- Gramatica funcțională: Studiul normelor limbii standard trebuie corelat cu analiza erorilor din mediul digital sau publicitar. Elevii vor fi încurajați să utilizeze dicționare și îndreptare ortografice pentru a-și dezvolta autonomia în revizuirea propriilor texte.

- Adaptarea stilistică: Activitățile de „traducere” stilistică — transformarea unui mesaj informal într- unul formal sau a unui eseu academic într-un scenariu de podcast — sunt esențiale pentru înțelegerea registrelor limbii.

2. Lectura ca proces activ și interpretativ

Analiza textului literar este concepută ca un parcurs de construcție a sensului, în care elevul trece de la identificarea elementelor de structură la interpretări personale profunde.

- Metode reflexive: Utilizarea jurnalului de lectură, și a fișelor de caracterizare a personajelor sprijină interiorizarea valorilor estetice.
- Resemantizarea tradiției: Pentru clasele terminale se recomandă exerciții de deconstrucție a miturilor culturale, prin ironie sau rescrierea unor scene clasice din perspective contemporane, utilizând instrumente digitale.

3. Dimensiunea interculturală și identitară

Programa valorifică limba ebraică modernă ca instrument de consolidare a culturii elevilor, facilitând totodată deschiderea spre diversitate.

- Studii de caz: Analizarea comunității evreiești din România ca spațiu al interculturalității și dialogului.
- Proiecte multimedia: Realizarea de prezentări despre patrimoniul cultural imaterial (gastronomie, port popular, tradiții) folosind un limbaj cultural adecvat și resurse online.

4. Evaluarea și autonomia învățării

Evaluarea trebuie să vizeze progresul individual și capacitatea de aplicare a cunoștințelor în situații noi.

- Portofoliul personal: Un instrument esențial pentru monitorizarea lecturilor și a proiectelor de cercetare.
- Feedback-ul constructiv: Practica de peer review (evaluarea reciprocă între colegi) contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la îmbunătățirea rigurozității scrierii academice.
- Jocuri: Utilizarea platformelor interactive (Kahoot, Blooket, Wordwall) pentru verificarea normelor gramaticale și a vocabularului, stimulând motivația și participarea activă.

Prin acest ansamblu de metode, profesorul încetează să fie un simplu transmițător de informație, devenind un facilitator care ghidează elevul spre utilizarea limbii ebraice moderne ca instrument de creativitate și integrare socială responsabilă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ben-Ari, R. (2020). Besod HaIvrit (בסוד העברית). Israel: Editura pentru predarea limbii ebraice.
2. Ben-Ari, R., Kotler, P., Roz, A., & Yitzhaki, H. (2016). Yesh VaYesh 1 – The Wohl Hebrew Programme (1 יש ויש). Tel Aviv: Centrul pentru Tehnologie Educațională (CET / Matach).
3. Ben-Ari, R., Kotler, P., Roz, A., & Yitzhaki, H. (2016). Yesh VaYesh 2 – The Wohl Hebrew Programme (2 יש ויש). Tel Aviv: Centrul pentru Tehnologie Educațională (CET / Matach).
4. Ben-Ari, R., Kotler, P., Roz, A., & Yitzhaki, H. (2016). Yesh VaYesh 3 – The Wohl Hebrew Programme (3 יש ויש). Tel Aviv: Centrul pentru Tehnologie Educațională (CET / Matach).
5. Nili Ganani, Ruthy Shimoni (2015), Ivrit Mibereishit (עברית מבראשית), Israel: David Reichsgold Publications

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcția/ gradul didactic	Instituție de apartenență
Andreea Alter	profesor	Complex Educațional Laude Reut
Liat Farris	profesor	Complex Educațional Laude Reut
Ildiko Galeru	profesor	Complex Educațional Laude Reut
Keren Ghidalovici	profesor	Complex Educațional Laude Reut
Radu Opincariu	profesor	Complex Educațional Laude Reut

Anexa nr. 157

Programa școlară
pentru disciplina

Limba modernă 1
(Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană)
Clasa a X-a
Trunchi comun (TC), 2h/săptămână,
Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână,
Filiera teoretică, profilul umanist,
specializarea științe sociale și specializarea filologie

– 2026 –

NOTĂ DE PREZENTARE

Precizările din Nota de prezentare a programei școlare a disciplinei pentru clasa a IX-a rămân valabile și pentru prezenta programă școlară.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

LIMBA ENGLEZĂ

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

Clasa a X-a
CS 1.1. Înțelegerea mesajului dintr-o discuție amplă pe teme familiare, cu condiția ca acesta să fie clar structurat
- *Alegerea variantei corecte dintr-un set de mesaje date pe baza unei discuții ample dintr-un domeniu familiar* - *Completarea de texte lacunare cu cuvinte date, prin raportare la un material audio-video* - *Ordonarea cronologică a unei secvențe/succesiuni de acțiuni, prin raportare la un material audio-video**
CS 1.2. Identificarea unor informații specifice dintr-o discuție amplă, dintr-un material audio-video clar și bine structurat, pe teme familiare sau previzibile
- *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals), prin raportare la un material audio-video pe teme familiare sau previzibile* - *Completarea unui text lacunar cu informații dintr-un material audio-video* - *Alegerea variantei corecte de răspuns prin raportare la un material audio-video pe teme familiare sau previzibile* - *Formularea de răspunsuri la întrebări prin raportare la un material audio-video pe teme familiare sau previzibile**
CS 1.3. Asocierea ideilor principale dintr-un material audio-video cu informații specifice despre activități din domenii familiare, prezentate într-un limbaj accesibil
- *Ordonarea logică a ideilor principale dintr-un material audio-video* - *Selectarea, dintr-un set dat, a informațiilor specifice care susțin o idee principală dintr-un material audio-video* - *Stabilirea corespondenței între ideile principale și informațiile specifice asociate lor dintr-un material audio-video*
CS 1.4. Prelucrarea de informații specifice din materiale înregistrate sau difuzate (buletine de știri, emisiuni radio/ TV, tutoriale pentru utilizarea de aplicații online/platforme web etc.) pe subiecte de interes, prezentate relativ lent și clar
- *Completarea unei fișe de prezentare a unui eveniment/a unei emisiuni/ a unor tutoriale pentru utilizarea de aplicații online/platforme web etc.* - *Identificarea informațiilor specifice din două materiale audio-video pe același subiect (buletine de știri, emisiuni radio/ TV, tutoriale pentru utilizarea de aplicații online/platforme web etc.)* - *Extragerea de informații specifice din materiale înregistrate sau difuzate (buletine de știri, emisiuni radio/ TV, tutoriale pentru utilizarea de aplicații online/platforme web etc.) și organizarea acestora într-o mini-agendă/ mini-ghid **

CG 2 - Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

Clasa a X-a
CS 2.1. Exprimarea unor sentimente/atitudini asociate unor evenimente, ambiții, dorințe și motivarea acestora
- *Identificarea sentimentelor/atitudinilor, ambițiilor, dorințelor unor persoane/personaje în contexte date* - *Descrierea unor stări emoționale/atitudini, ambiții, dorințe* - *Motivarea unor stări emoționale/atitudini, ambiții, dorințe în contexte date* - *Compararea sentimentelor/atitudinilor, ambițiilor, dorințelor unor persoane/personaje într-un context dat/ dintr-un fragment literar**
CS 2.2. Exprimarea unor opinii pe subiecte legate de viața cotidiană
- *Selectarea informațiilor specifice care susțin o opinie dintr-o conversație pe teme legate de viața cotidiană* - *Formularea unei opinii cu privire la o situație dată pe teme legate de viața cotidiană* - *Susținerea unei prezentări pe teme legate de viața cotidiană* - *Motivarea unei opinii cu argumente pe baza unui material audio-video pe teme legate de viața cotidiană**
CS 2.3. Interacțiunea în situații structurate pe teme de interes pentru adolescenți
- *Formularea de întrebări/răspunsuri pe baza unui material audio-video referitor la interesele adolescenților* - *Inițierea de dialoguri pe baza unui material audio-video pe teme de interes pentru adolescenți* - *Participarea la schimburi de idei în contexte de comunicare reale sau simulate, prin jocuri de rol**
CS 2.4. Transmiterea de informații detaliate, opinii și comentarii pentru planificarea/organizarea unei activități/întâlniri/ programări/a unui eveniment
- *Prezentarea unor informații detaliate referitoare la o activitate/întâlnire/programare/un eveniment* - *Exprimarea de opinii și comentarii scurte în legătură cu planificarea/organizarea unei activități/întâlniri/ programări/a unui eveniment* - *Oferirea de argumente pentru o alegere făcută în legătură cu o activitate/întâlnire/programare/un eveniment* - *Participarea la o dezbatere cu privire la planificarea/organizarea unei activități/întâlniri/ programări/a unui eveniment, prezentând opinii detaliate/comentarii**

CG 3 - Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

Clasa a X-a
CS 3.1. Selectarea informațiilor relevante din materiale de tipul broșuri, pliante, buletine informative etc.
- *Identificarea tipului de material prin raportare la conținutul acestuia* - *Completarea de texte lacunare cu informații relevante din broșuri, pliante, buletine informative etc.* - *Transferul de informații relevante din broșuri, pliante, buletine informative etc. pentru completarea unor infografice/anunțuri/calendare/agende **
CS 3.2. Prelucrarea informațiilor din narațiuni scurte/ recenzii/ articole scurte/ scrisori etc.
- *Completarea unei narațiuni scurte/ recenzii/scrisori/articole scurte cu paragrafe dintr-o listă dată* - *Asocierea unor elemente de vocabular tematic cu sinonimele/antonimele potrivite dintr-o listă dată* - *Parafrazarea unor fragmente din narațiuni scurte/ recenzii/scrisori/ articole scurte**
CS 3.3. Selectarea detaliilor asociate unor descrieri de locuri, evenimente și perspective exprimate explicit în narațiuni scurte/ recenzii/ articole scurte
- *Identificarea informațiilor principale dintr-un text narativ/recenzie/articol scurt, prin exerciții cu alegere multiplă* - *Completarea unui text lacunar cu informații relevante dintr-un text narativ/recenzie articol scurt* - *Extragerea detaliilor specifice dintr-un text narativ/recenzie/articol scurt pentru descrierea de locuri, evenimente și perspective **
CS 3.4. Selectarea punctelor de vedere exprimate de diferite persoane, pe subiecte familiare sau de interes actual (contribuții critice la un forum de discuții online, scrisori ale cititorilor către redactor etc.)
- *Identificarea punctelor de vedere exprimate de diferite persoane, pe o temă dată, abordată pe un forum de discuții online/într-o scrisoare adresată unui redactor etc.* - *Selectarea informațiilor relevante pentru susținerea punctelor de vedere exprimate pe un forum de discuții online/într-o scrisoare adresată unui redactor etc.*

Clasa a X-a
- *Asocierea persoanelor cu punctele de vedere exprimate pe un forum de discuții online/într-o scrisoare adresată unui redactor etc.* - *Exprimarea punctului de vedere personal raportat la tema dată de pe un forum de discuții online/dintr-o scrisoare adresată unui redactor etc.**

CG 4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în diverse situații de comunicare

Clasa a X-a
CS 4.1. Relatarea experiențelor, descriind sentimente şi reacții într-un text simplu şi coerent
- *Completarea replicilor din benzi desenate cu reacții la situațiile prezentate* - *Redactarea de paragrafe scurte potrivite pentru reprezentarea unor sentimente* - *Descrierea unei experiențe personale pornind de la un material suport* - *Identificarea asemănărilor și deosebirilor între experiența personală și cea a unui personaj dintr-un fragment literar dat**
CS 4.2. Elaborarea unui text argumentativ scurt pe o temă de actualitate de interes personal, folosind un limbaj simplu
- *Identificarea avantajelor şi dezavantajelor unei situații date* - *Formularea de opinii privind acordul/dezacordul cu privire la o situație dată* - *Redactarea unui text argumentativ pe o temă de actualitate de interes personal* - *Crearea unui comentariu argumentat pentru aprobarea/dezaprobarea opțiunilor unei persoane/unui personaj într-un context dat**
CS 4.3. Participarea la schimburi de mesaje scrise prin care se comunică solicitări pentru rezolvarea unei situații problemă
- *Selectarea de replici potrivite pentru obținerea unor informații complete și clae* - *Oferirea de soluții pentru rezolvarea unor situații problemă date* - *Formularea unui răspuns (argumentat *) cu privire la soluționarea unei situații problemă date*
CS 4.4. Participarea la schimburi de mesaje scrise (e-mailuri/scrisori formale/eseuri scurte) pentru a formula o reclamație/solicitare/intenție
- *Alegerea tipului potrivit de mesaj conform contextului dat* - *Adecvarea mesajului scris la situații de comunicare date (*reclamație/solicitare/scrisoare de intenție/de aplicație etc.) - *Realizarea unui schimb de mesaje pentru finalizarea unei activități de inters personal (rambursarea costului unui produs, obținerea de compensații, înscrierea la un curs/concurs etc.)* - *Oferirea de feedback argumentat privind forma și conținutul mesajelor scrise create de colegi**

CG 5 - Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale

Clasa a X-a
CS 5.1. Transmiterea, în limba modernă, de reacții, opinii, așteptări, planuri de viitor pe teme familiare, preluate din texte clar structurate, redactate în limba maternă
- *Traducerea, în limba modernă, a unor structuri folosite în limba maternă pentru exprimarea unor reacții, opinii, așteptări, planuri de viitor pe teme familiare, prin exerciții de tip potrivire/alegere multiplă* - *Traducerea, în limba modernă, a unor de informații specifice de inters personal redactate în limba maternă (CV, aplicații pentru înscrierea la un curs, participarea la un eveniment, proces de selecție etc.)* - *Crearea unui blog/forum de discuții al clasei* în limba modernă, care să conțină informații de interes pentru tineri*
CS 5.2. Producerea, în limba modernă, a unor materiale (eseu, scrisoare, prezentare etc.) pentru compararea experiențelor culturale ale tinerilor formulate într-un limbaj cotidian accesibil, pe baza unor informații preluate din limba maternă
- *Redactarea, în limba modernă, a unei liste cu un număr limitat de experiențe culturale comune tinerilor de diverse naționalități* - *Redactarea, în limba modernă, a unui e-mail scurt către un prieten din străinătate, referitor la experiențe culturale comune și diferite*

Clasa a X-a
- *Crearea unui mini-ghid de interacțiune scrisă/orală în limba modernă, pentru respectarea uzanțelor de comunicare în spațiul cultural al limbii moderne studiate**
CS 5.3. Integrarea, în texte scurte, redactate în limba modernă, a unor idiomuri/colocații și informații cheie extrase și traduse din materiale în limba maternă
- *Extragerea informațiilor-cheie dintr-un text scurt, redactat în limba maternă, și rescrierea acestora în limba modernă* - *Ordonarea logică a momentelor acțiunii dintr-un jurnal redactat în limba maternă, urmată de traducerea acestora în limba modernă* - *Crearea unui mini-dicționar explicativ de idiomuri/colocații în limba modernă pornind de la texte scurte în limba maternă** - *Identificarea corespondenței între versiunea în limba maternă și cea în limba modernă a diverselor idiomuri/colocații/proverbe/eufemisme, având ca suport fragmente literare scurte**
CS 5.4. Identificarea de asemănări/deosebiri între viața culturală a adolescenților din România și a celor din spațiul lingvistic al limbii moderne
- *Extragerea, din texte redactate în limba maternă și limba modernă, a informațiilor referitoare la opțiunile culturale ale adolescenților* - *Relatarea unei experiențe interculturale reale sau imaginare* - *Crearea unei pagini de jurnal în urma unei experiențe de călătorie în spațiul lingvistic al limbii moderne **

Activităţile marcate cu asterisc * sunt dezvoltate prin curriculumul de specialitate specific filierei teoretice, profilului umanist, specializărilor științe sociale și filologie.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învăţare	- Documente autentice: afișe publicitare/pagini de mică publicitate, pliante turistice, extrase din publicații pentru adolescenți/blog-uri/vlog-uri/podcast-uri, știri, articole, texte informative/explicative, extrase din texte literare, recenzii - Invitaţii, broșuri, manuale de instrucțiuni, inclusiv în format digital - Organizatoare grafice - Jurnal personal/al clasei/al unui eveniment - Videoclipuri (scurtmetraje cu scop artistic sau publicitar), clipuri audio (podcasturi sau interviuri), clipuri media (evenimente sau alte elemente media) - Pagini web ale unor locații turistice, planuri de oraş/muzeu, pliante, hărți, afișe turistice - Aplicații digitale (Kahoot, Canva, Quizlet, Wayground, Genially, Padlet, Bookcreator, StoryJumper, GoogleMaps, Miro, ThingLink etc.) - Ghiduri - Dicționare
2. Sugestii de contexte de comunicare	- Aspecte ale vieții cotidiene: rutine, școală, proiecte, activități de timp liber, stil de viață, experiențe educaționale/profesionale, planuri, aranjamente, preferințe, relații sociale, comunități, țări - Sărbători naţionale/ale spațiului lingvistic al limbii moderne studiate/europene/ internaționale, tradiții, obiceiuri - Personalități - Cărți/filme/personaje preferate - Orașe și locuri/obiective de referință din spațiul cultural al limbii moderne studiate/ european/ internațional - Voluntariat - Evenimente - Proiecte educaționale/culturale, incluzând activități de mediere lingvistică - Dezbateri

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Texte creative/informative/explicative - Mediul înconjurător - Aplicații/Dispozitive digitale preferate - Tehnologii, Inteligența artificială
3. Gramatică funcţională (acte de vorbire/funcţii ale limbii inclusiv convenţii socioculturale)	- A cere și a oferi informații - A solicita și a oferi indicații - A solicita clarificări - A reformula enunțuri - A face invitaţii - A formula răspunsuri - A formula instrucțiuni/opinii/recomandări/sugestii/comentarii - A oferi explicații - A descrie persoane/personaje/personalități, locuri, obiceiuri, activități - A formula enunțuri succesive, coerente, ca parte a unei narațiuni - A relata evenimente - A exprima preferințe/dorințe/condiții - A compara - A argumenta - A redacta texte scurte cu o structură dată - A media sensul unui text - A participa la schimburi verbale orale/scrise simple

LIMBA FRANCEZĂ/SPANIOLĂ/ITALIANĂ

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CLASA A X-a
CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 1.1. Înțelegerea ideilor principale și a detaliilor relevante din mesaje orale clare, pe teme de interes pentru adolescenți, în vederea realizării unor sarcini complexe • Notarea ideilor principale și a detaliilor semnificative într-o fișă de lucru, în timpul audierii unui mesaj oral; • Selectarea informațiilor dintr-un material audio-video pe o temă familiară adolescenților (de ex.: organizarea unui eveniment, alegerea unei activități extracurriculare, planificarea unei excursii), în vederea realizării unei sarcini complexe (ex.: alegerea opțiunii potrivite în funcție de criterii date); • *Ordonarea logică a etapelor unui proces sau eveniment prezentat într-un document audio-video (ex.: descrierea unui proiect, povestirea unei experiențe, prezentarea unui plan)*.*
CS 1.2. Identificarea temei, a intenției comunicative și a punctelor de vedere exprimate într-o conversație informală sau descriere orală spontană de obiecte si situații pe teme familiare sau de interes personal • Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals), prin raportare la un material audio-video pe teme familiare sau previzibile; • Completarea unui text lacunar cu informații dintr-un material audio-video; • Selectarea temei și a intenției comunicative (ex. avertizare, recomandare, invitație, anunț, opinie) dintr-un material audio-video pe o temă familiară (activități de timp liber, relații între colegi, utilizarea tehnologiei), alegând varianta corectă dintr-un set de opțiuni; • *Compararea punctelor de vedere ale interlocutorilor dintr-o conversație pe o temă de interes (ex. sport, muzică, social media, voluntariat), prin completarea unui tabel*.*
CS 1.3. Extragerea și corelarea informațiilor specifice din prezentări și interviuri formale pe teme cotidiene și de interes pentru adolescenți • Selectarea informațiilor care indică tonul, rolurile și contextul interacțiunii în vederea identificării relațiilor dintre interlocutori (de ex. prieteni, colegi, membri ai familiei, parteneri de proiect), pe baza unui material audio-video; • Completarea unui organizator grafic cu informații extrase dintr-un material audio-video;

- *Corelarea informațiilor din conversații scurte pe aceeași temă (ex.: utilizarea timpului liber, preferințe culturale), pentru a formula concluzii despre asemănări, diferențe și elemente complementare*.*

CS 1.4. Înțelegerea informațiilor esențiale din mesaje funcționale și anunțuri autentice

- Organizarea informațiilor esențiale într-un tabel comparativ (eveniment, dată, locație, condiții);
- Identificarea informațiilor specifice din materiale audio-video (buletine de știri, emisiuni radio/ TV, tutoriale pentru utilizarea de aplicații online/platforme web etc.) pe același subiect, în vederea realizării unei sarcini practice;
- Selectarea informațiilor relevante pentru luarea unei decizii (ex.: alegerea unui eveniment potrivit);
- *Compararea informațiilor din două surse audio/video despre același eveniment (ex.: două emisiuni TV)*.*

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.1. Realizarea de descrieri clare, coerente și detaliate ale unor persoane, locuri, activități și experiențe cotidiene, evidențiind aspecte semnificative și reacții personale

- Realizarea, în perechi, a unui interviu oral în care fiecare elev adresează și răspunde la întrebări pentru a descrie o persoană apropiată (prieten, membru al familiei, coleg), evidențiind aspecte fizice, de personalitate și preferințe;
- Elaborarea și susținerea unei prezentări orale (3, 4 minute) despre un loc, o experiență, o activitate, utilizând suport vizual digital;
- Realizarea unui portret oral al unei persoane reale sau fictive, incluzând trăsături fizice, morale și exemple justificative;
- *Compararea a două personaje/locuri, evidențiind asemănări și diferențe*.*

CS 2.2. Relatarea orală și elaborată a unor experiențe personale sau a unor evenimente, reale sau imaginare, într-o succesiune logică, evidențiind reacții, sentimente și atitudini personale

- Relatarea unei experiențe semnificative (vacanță, proiect, competiție), utilizând conectori temporali adecvați și exprimând reacții personale;
- Realizarea unui interviu imaginar cu „versiunea proprie mai tânără", în care elevii formulează întrebări și răspunsuri privind experiențe trecute marcante și reacțiile personale avute în acele momente;
- Realizarea, individual sau în perechi, a unei înregistrări audio scurte (1-2 minute) sub forma unui podcast personal despre o experiență memorabilă (ex: un concert, un proiect școlar, o reușită);
- *Crearea unei povestiri colective orale (2, 3 minute), coerentă și creativă, folosind expresii afective și temporale, pornind de la o imagine declanșatoare (ex.: o mașină oprită în drum, un grup la picnic, un premiu câștigat)*.*

CS 2.3. Exprimarea clară a unei opinii sau a unor planuri personale, susținute de o justificare simplă, în contexte familiare și sociale, prin utilizarea unor expresii funcționale adecvate

- Formularea unei opinii argumentate privind o situație relevantă pentru adolescenți (activități extrașcolare, utilizarea rețelelor sociale etc.);
- Dezbatere în grupuri mici pe baza unei situații-problemă (ex.: organizarea unei activități de voluntariat), cu prezentarea soluțiilor și justificarea alegerii;
- Prezentarea unui plan personal (obiective școlare sau personale), argumentând importanța acestuia;
- Participarea la o mini-dezbatere, exprimând acordul/dezacordul și reacționând la argumentele interlocutorilor.

CS 2.4. Interacțiunea spontană și adecvată în contexte cotidiene și sociale, prin inițierea, menținerea și încheierea unor schimburi de idei, negocierea soluțiilor și adaptarea limbajului la situația de comunicare

- Simularea unei conversații pentru organizarea unui eveniment sau a unei activități comune, cu negocierea detaliilor (loc, timp, responsabilități);
- Rezolvarea unei situații-problemă (alegerea unei destinații, împărțirea responsabilităților într-un proiect, organizarea unui eveniment) prin dialog, cu propunerea de alternative și justificarea alegerilor;
- Reformularea și clarificarea replicilor în cadrul unei conversații pentru a asigura înțelegerea reciprocă;
- *Participarea la un talk-show simulat pe o temă de interes*.*

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. Înțelegerea și selectarea ideilor principale și a informațiilor relevante din texte informative pe teme de interes pentru adolescenți

- Lectura unui text informativ (articol scurt, material publicistic despre activități ale tinerilor) și selectarea titlului cel mai adecvat conținutului, cu justificarea alegerii, prin raportare la ideea principală;
- Rezolvarea unui set de itemi cu alegere multiplă care vizează atât identificarea informațiilor explicite, cât și formularea unor inferențe simple pe baza textului;

- Completarea unui text lacunar scurt (fișă, e-mail, descriere de articol) cu datele, ideile și exemplele relevante extrase dintr-un document suport;
- *Formularea unor concluzii pe baza informațiilor factuale identificate în text, evidențiind relațiile cauză efect sau ideile dominante*.*

CS 3.2. Prelucrarea informațiilor din materiale informative diverse și transferarea acestora în contexte noi

- Identificarea tipului de document informativ pornind de la conținut și structură;
- Completarea unor texte lacunare cu date relevante extrase din materiale informative;
- Compararea informațiilor din surse diferite prin completarea unui tabel;
- *Transferul informațiilor în formate alternative (infografice, anunțuri, calendare)*.*

CS 3.3. Înțelegerea și utilizarea informațiilor esențiale din texte explicative de complexitate medie (instrucțiuni, indicații, regulamente), în contexte practice și funcționale

- Aplicarea unor instrucțiuni detaliate în realizarea unei sarcini concrete (configurarea unui dispozitiv, utilizarea unei aplicații);
- Stabilirea succesiunii logice a etapelor dintr-un proces descris într-un text explicativ;
- Adaptarea și reformularea instrucțiunilor într-o variantă simplificată, adecvată unui alt public-țintă (de exemplu, un utilizator începător);
- Elaborarea unui mini-ghid structurat, pe baza informațiilor extrase din mai multe surse informative;
- *Selectarea și sintetizarea regulilor esențiale dintr-un regulament, sub forma unei liste clare și funcționale*.*

CS 3.4. Înțelegerea sensului global și a mesajului implicit din texte literare simple sau texte multimodale

- Identificarea temei centrale și a mesajului transmis într-un text literar scurt, cu evidențierea elementelor relevante;
- Selectarea și argumentarea titlului adecvat pentru un fragment literar, prin raportare la tema și ideea principală;
- Reconstituirea logică a secvențelor narative dintr-un text multimodal sau dintr-o bandă desenată, justificând ordinea aleasă;
- Asocierea rezumatului potrivit cu fragmentul citit, prin justificarea/argumentarea opțiunii pe baza conținutului;
- *Formularea de răspunsuri interpretative care evidențiază motivațiile personajelor, relațiile dintre acestea sau atmosfera creată în text*.*

CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.1. Elaborarea de texte descriptive coerente și bine structurate, pe teme relevante pentru universul adolescenților

- Redactarea unui e-mail de prezentare, integrând informații relevante, detalii descriptive și formule de adresare și încheiere adecvate contextului;
- Realizarea unei pagini de blog despre un loc preferat, o destinație turistică sau o personalitate admirată, utilizând paragrafe organizate logic și conectori adecvați;
- Crearea unui text descriptiv creativ, pornind de la o imagine-suport, prin dezvoltarea cadrului, a atmosferei și a detaliilor sugestive;
- *Redactarea unui text comparativ descriptiv, evidențiind asemănări și diferențe între două persoane, locuri sau experiențe, cu utilizarea structurilor comparative și a elementelor de coerență*.*

CS 4.2. Relatarea coerentă și structurată a unor experiențe sau evenimente, utilizând conectori și o organizare narativă clară

- Redactarea unei povestiri despre o experiență personală, utilizând conectori temporali și cauzali;
- Crearea unui text narativ pornind de la un colaj de imagini;
- Completarea și dezvoltarea unui e-mail lacunar, integrând formule adecvate și elemente de coerență (conectori, reluări, marcatori temporali);
- *Elaborarea unei povestiri colective, cu respectarea unui fir narativ și a coerenței între secvențe*.*

CS 4.3. Redactarea unor mesaje în care sunt exprimate opinii, emoții și reacții personale

- Redactarea unui răspuns complet la un e-mail care solicită informații și opinii, incluzând formule adecvate și o întrebare suplimentară;
- Scrierea unei reacții argumentate la o postare online sau la un vlog, exprimând acordul/dezacordul;
- Descrierea unei experiențe semnificative, evidențiind emoțiile și impactul personal;
- Elaborarea unui text reflexiv despre impresiile generate de o operă artistică (film, piesă de teatru, fotografie).

CS 4.4. Participarea la schimburi de mesaje scrise (e-mailuri, scrisori formale, mesaje funcționale) pentru formularea unor reclamații, solicitări sau intenții, în contexte reale de comunicare

- Selectarea tipului potrivit de mesaj (e-mail, scrisoare formală, formular online) în funcție de contextul comunicării și de scopul urmărit;
- Adecvarea unui mesaj scris la o situație dată (reclamație, solicitare, scrisoare de intenție, cerere de informații), prin utilizarea registrelor și formularilor specifice;
- Realizarea unui schimb de mesaje (2–3 replici) pentru finalizarea unei activități de interes personal (de ex.: rambursarea costului unui produs, obținerea unei compensații, înscrierea la un curs/concurs, solicitarea unei clarificări);
- *Oferirea de feedback argumentat privind forma și conținutul mesajelor scrise create de colegi (claritate, coerență, ton, adecvare la context)*.*

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.1. Transferul și reformularea informațiilor esențiale în situații de comunicare variate, prin adaptarea mesajelor la interlocutorul vorbitor al unei limbi materne diferite, la context și la scopul comunicării

- Reformularea, în limba modernă studiată, a unor mesaje scurte primite în limba maternă sau în limbaj non-verbal (gesturi, imagini), cu menținerea sensului esențial;
- Interpretarea rolului de mediator într-o conversație între persoane care nu vorbesc aceeași limbă, reformulând informațiile esențiale;
- Transferul unor instrucțiuni, explicații sau mesaje scurte între doi interlocutori (ex.: „traducătorul de serviciu" într-o activitate de grup);
- Redarea conținutului unui dialog într-o formă mai scurtă și mai clară pentru un public vorbitor al unei limbi diferite față de aceea a mesajului inițial;
- *Participarea la simulări de interpretare consecutivă scurtă în contexte cotidiene (eveniment școlar, întâlnire informală)*;*
- *Formularea de întrebări de clarificare și verificarea înțelegerii mesajului în interacțiuni scurte*.*

CS 5.2. Transmiterea în scris a informațiilor esențiale dintr-un document sau mesaj, cu adaptarea la context

- Redactarea unui e-mail în limba modernă studiată pe baza unui anunț sau articol în limba maternă, selectând doar informațiile relevante;
- Elaborarea în limba modernă studiată a unui newsletter structurat, sintetizând informații din surse diverse (anunțuri, etichete, mini-articole) redactate în limba maternă;
- Reformularea unui text informativ într-o variantă mai accesibilă pentru un public tânăr vorbitor al unei limbi diferite față de aceea a mesajului inițial;
- *Crearea unui mesaj scris în limba modernă studiată, care să prezinte pe scurt conținutul unui material informativ audiat sau citit în limba maternă*.*

CS 5.3. Transmiterea și adaptarea instrucțiunilor în contexte variate de comunicare, prin reformulare, clarificare și structurare logică a mesajelor, cu transpunerea conținuturilor din limba modernă studiată în limba maternă și invers

- Simularea unui dialog în care elevul oferă indicații de orientare provenind din universul limbii materne către un vorbitor al limbii moderne studiate, adaptând limbajul la nivelul interlocutorului;
- Medierea comunicării între două persoane provenind din cele două spații lingvistice relevante, clarificând instrucțiunile și verificând înțelegerea;
- Reformularea instrucțiunilor dintr-un manual într-un ghid succint, ușor de utilizat;
- *Explicarea etapelor unui proces (montarea unui dispozitiv, organizarea unui eveniment) într-o manieră structurată și logică*.*

CS 5.4. Identificarea, explicarea și analizarea diferențelor culturale dintre cultura limbii materne si cultura limbii moderne studiate întâlnite în situații cotidiene, prin comparație, argumentare și reflecție personală

- Compararea unor obiceiuri sau norme culturale și explicarea diferențelor identificate (ex.: salutul, punctualitatea, obiceiurile alimentare, activitățile de timp liber);
- Realizarea unei prezentări despre un aspect cultural (tradiții, sărbători, comportamente sociale), urmată de o discuție argumentată în grup;
- Participarea la jocuri de rol care evidențiază diferențe de comportament și norme sociale (ex.: interacțiunea într-un magazin, la o masă, într-o vizită);

• Redactarea unei pagini de jurnal despre o experiență interculturală, reală sau imaginară, reflectând asupra impactului acesteia; • *Relatarea orală sau scrisă a unei situații de contact intercultural, evidențiind dificultățile și soluțiile găsite*.*

**Competenţele specifice şi exemplele de activităţi de învăţare marcate cu asterisc aparţin curriculumului de specialitate şi se adresează doar elevilor claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate în planul-cadru (profil umanist, filologie).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Clasa a X-a	
1. **Suporturi de învățare**	Texte autentice, adaptate intereselor adolescenților (cărți, bloguri, articole, postări online) Infografice, benzi desenate, postări digitale Materiale funcționale autentice: afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare Documente uzuale: orare, meniuri, rețete culinare, hărți, programe de evenimente Texte informative: articole de presă scurte, știri, materiale explicative Bloguri, postări pe rețelele de socializare, forumuri online Texte multimodale: benzi desenate, romane grafice, albume de artă Fragmente de texte literare adaptate nivelului de competență Resurse audio-video: clipuri video, podcasturi, fragmente de emisiuni radio, interviuri, podcasturi, reportaje scurte Resurse online: pagini de internet, platforme educaționale Aplicații digitale interactive (ex.: Kahoot, Quizlet, Book Creator) Instrumente digitale pentru realizarea de prezentări (ex. PowerPoint, Canva, Genially) Dicționare
2. **Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular**	**Viața adolescenților:** mediul școlar, relațiile de familie și relațiile sociale, rutina zilnică, activități extracurriculare, *voluntariat**, proiecte personale, stil de viață sănătos, cărți/filme/personaje preferate, experiențe educaționale* sau profesionale, planuri de viitor. **Mediul înconjurător:** protecția mediului, comportamente ecologice, reciclare, consum responsabil, *dezvoltare durabilă*, implicare civică*.* **Tehnologie și comunicare:** utilizarea aplicațiilor digitale, inovații tehnologice, inteligența artificială, siguranța online, rețele sociale, *influența mass-media*.* **Repere geografice, istorice și culturale:** orașe și regiuni reprezentative, tradiții și obiceiuri, *personalități marcante**, *evenimente istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat*.*

Domenii de conținut	Conținuturi
Clasa a X-a	
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	- A cere și a oferi informații despre persoane, locuri, evenimente sau obiecte - A răspunde la întrebări, oferind detalii relevante - A solicita și a oferi indicații de orientare în spațiu - A transmite instrucțiuni pentru efectuarea unei activități - A situa acțiuni și evenimente în timp și spațiu - A face și a accepta invitații sau propuneri - A exprima intenții și a planifica acțiuni viitoare - A face și *a justifica alegeri**, preferințe sau planuri - A descrie persoane, locuri, obiecte, rutine și activități - A relata evenimente sau întâmplări într-o succesiune logică - A exprima reacții și emoții (surpriza, bucuria, teama, tristețea, regretul) - A exprima opinii și justificarea acestora - A exprima acordul sau dezacordul față de o opinie sau propunere - A face ipoteze și a exprima condiții („dacă… atunci…”) - A exprima dorințe și preferințe - A solicita clarificări atunci când informația nu este clară - *A reformula enunțuri pentru claritate sau adaptare la interlocutor** - A compara - A oferi explicații

Anexa 1 – Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE

TEME - HOPES AND AMBITIONS, EDUCATION IN 2040, STUDYING AND LIVING HOME AND ABROAD, VISUAL STORIES, GLOBAL CITIES, INTERNATIONAL CULTURE AND MEDIA INFLUENCE, EXPLORING THE WORLD, TOP GLOBAL ACHIEVEMENTS AND AWARDS, IDENTITIES IN DIGITAL ERA, LITERATURE AND CULTURE*

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- Describing past life experiences/memories – Narrative tenses
- Impersonal Passives
- Causative like Passive
- Gerund vs. Infinitive structures
- Expressing real ability/inability; ability/inability in the past; current, general, future, past hypothetical ability/inability; degrees of certainty; criticism*; obligation/duty; logical assumption (affirmative and negative)*; advice, suggestions, recommendations - The Modal Verbs (can, cannot/can’t, could, couldn’t, could have, couldn’t have, should, will, would, must, ought to, may, might, have to, had better)
- Semi- modals
- Expressing unreal conditions – Inverted Conditional Clause
- Expressing conditions – Mixed Conditional Clause
- Expressing preferences (prefer, would rather, would sooner)
- Expressing regret *
- Changing meaning and communication styles - Phrasal and prepositional verbs
- Adjective vs. Adverb
- Word formation – suffixes, prefixes
- Word formation- compound words*

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/EVALUARE/PROIECTE COLABORATIVE

- **HOPES AND AMBITIONS**
- **Learning activity**

- *Overcoming Challenges***.** Students watch a video in which speakers describe the difficulties they faced while pursuing a goal. They fill in the missing verbs in a gapped text using correct past tense forms and organize the events chronologically on a digital mind map. **Digital Tools:** Canva Mind Map
- *Linking Memories to Future Goals***.** Students watch a video featuring several speakers describing some critical past experiences that shaped their ambitions. They extract specific details and organise them into an interactive digital timeline, showing cause-and-effect relationships between past events and current ambitions*. **Digital Tools:** Timeline JS, Canva Mind Map, Google Slides.

▪ **EDUCATION IN 2040**

- **Learning activity**
- *Recognising Educational Practices in 2040***.** Students listen to a clearly structured video presentation about innovative learning methods in the future and associate the main ideas with specific examples of the school activities described, using impersonal passive constructions (e.g. Students are expected to learn through virtual simulations).*

- **Grammar activity –** *Impersonal Passive*
- *Two Truths and a Lie***.** In groups, students write a paragraph inventing rumours/making true and false predictions about schools in 2040 using impersonal passive structures and some given key words (technology, robots, VR glasses, moon, AI tutors etc.). All groups read their paragraphs and ask their classmates to guess the lies.

▪ **STUDYING AND LIVING HOME AND ABROAD**

- **Project work**
- *School Travel Passport.* In small groups, students imagine they are travelling around the world to discover different education systems (facts about subjects, length of the school year, timetable, homework, codes etc.), facilities (libraries, modern classrooms, free time areas, sports grounds, cafeteria, gym halls etc.), and extracurricular activities (projects, special days, tutoring programmes etc.). Each group chooses three countries and at each stop, collects information for their School Travel Passport and prepares a digital presentation including those facts that are different from the Romanian education system. All presentations are assessed according to an evaluation grid.*
- **Grammar activity** - *Causative like Passive*
- *A Brand New School.* Students watch a video about an old school which has just been refurbished and write at least 4 sentences about the main improvements brought to the school using causative-like passives.The teacher prepares a list of the school improvements and presents it when students read their sentences. They check together if all the list items have been considered.

▪ **VISUAL STORIES**

- **Learning activity**
- *One Image, Five Stories.* In groups, students create a 4-paragraph story starting from the same picture. Each paragraph must be doubled by a sketch enriching its meaning. Each group presents its story and explain how drawings can contribute to raising its expressiveness.*
- *Two Ways to Tell a Story.* Students are provided with relevant excerpts from a regular novel and a graphic one.In pairs, they identify differences in terms of panels, reader's role, speech bubbles, and visual scenes and turn the excerpt into a graphic one.

- **Grammar activity – Gerund vs. Infinitive structures**
- *The Missing Ending*. Imagine you are trying to finish the last chapter of your graphic story. Use at least 5 verbs followed by gerund or infinitive structures to describe the process.

5. GLOBAL CITIES

- **Learning activity**
- *Big Cities, Big Challenges.* Students read a text describing four global cities which face some distinct urban challenges and match each city (A–D) with the issue (1–6) their residents may experience in their daily

lives. Then they engage in a discussion where they propose and evaluate possible solutions to the identified issues, using modal verbs to express potential outcomes and suggestions. Useful digital applications: Kami, Newsela, Google Docs

- **Assessment activity**
  - *City Spotlight: Investigating Life in Major World Cities.* Students choose and research one well-known global city. They investigate the city's key features and challenges and put forth possible solutions using at least 5 different modal verb structures. They organise their findings in a visual presentation (such as a slideshow, poster, or digital report) which is assessed according to a previously given evaluation grid. Students vote on the most challenging global city. Useful applications: Flip, Padlet, Canvas, Google Slides

6. INTERNATIONAL CULTURE AND MEDIA INFLUENCE

- **Learning activity**
  - *How Media Spreads Culture.* In small groups, students choose a country to represent and prepare a list of 10 topics relevant for its culture to be released on a YouTube channel. They have to justify their selection bringing in at least 2 arguments/topic. Useful digital apps: Google Arts & Culture, YouTube, Padlet
- **Grammar activity**
  - *World Culture Watch.* Students receive a photo, short video clip, or mini article about various cultural events. As global media reporters, they investigate a cultural practice, festival, or media trend from another country. and make a short report for the "World Culture Watch" magazine using semi-modals. Each student presents his/her report and the classmates, who are the "editorial board", evaluate which statements are reasonable or could be stereotypes/misleading and check semi-modals accuracy.

7. EXPLORING THE WORLD

- **Assessment activity**
  - ***Emergency Message from a Lost Explorer.*** Students imagine they are explorers sending a message to the base station after a disastrous adventure. They must write a 120-word message entitled "If Only I Had Known…" using 3 inverted conditional clauses, 3 mixed conditional clauses to explain what went wrong during the expedition (wrong map, extreme weather, cultural misunderstanding etc.). After each message is presented, classmates give advice on how to get back on track, using one mixed conditional sentence.

- **Project work**
  - *Global Scientific Facts.* In groups, students act as international science reporters evaluating environmental projects (e.g. Solar energy farms etc.), or scientific inventions around the world (e.g. Floating cities etc), both related to amazing natural phenomena (e.g. Northern Lights, Great Barrier Reef, Hawaiian Volcanoes etc.). They research the chosen topic (location, description, scientific importance, benefits, challenges, cultural facts etc.) and present their findings as a poster with images, diagrams, and short explanations/ a digital slideshow (3–5 slides)/ short video report (2–3 minutes)/magazine page with title, text, and illustrations. Students' presentations are assessed according to a set of given criteria.

8. TOP GLOBAL ACHIEVEMENTS AND AWARDS

- **Learning activity**
  - *Famous Winners Around the World* . Students read several paragraphs about the winners of some well-known international awards (Nobel Peace Prize, Academy Awards, Olympic Games etc.). In small groups, they choose a winner and investigate their life and career. Then they report to the class their findings about their winner's keys to success.

- **Grammar activity-** *Preferences and regrets*
  - *Alternate Histories of Winners.* Students are provided with an award winner's interview about his/her path to success which didn't lack obstacles and challenges. They react to the interview by writing a short paragraph using structures to express preference and regret.

9. IDENTITIES IN DIGITAL ERA

- **Learning Activity**
  - *Managing Digital Identities*. In small groups, students are provided with short paragraphs about different types of profiles and identities (digital, medical, cultural, social etc.), analyse them from the privacy point

of view, and give advice (e.g. digital identity - strangers can see private photos - adjust privacy settings, only share with friends). All groups share their findings to the class.

- **Project work**
  - *The Many Lives of a Digital Teen*. In groups, students create a fictional teenager and write a short story (120–150 words) about one day in their character's life online including a moment when his/her digital identity was important, a situation related to culture or community, a challenge about privacy or safety, which identity created the biggest risk, and the advice given to teenagers about managing their identities online**.** They choose a creative format to present their character: a digital profile page (like a social media page)/a mini video/ a visual identity map or comic strip. All presentations are assessed according to a given set of criteria.

10. LITERATURE AND CULTURE

- **Learning activity**
  - *Culture Hidden in Stories*.In small groups, students are provided with short fragments from novels, short stories or play and are asked to identify specific cultural elements (e.g. social relationships, customs and traditions, historical period, fashion, places, architecture, religion, values and beliefs etc.). They use their findings to frame the novel/short story/play within a historical period and a literary movement.
- **Project work**
  - *The Making of ... (a Tradition) in Literature*. In small groups, students choose two literary works from different periods or cultures (folk tales/ legends vs. modern works) and explore how a tradition (holiday celebrations, weddings, festivals etc.) appears in literature and how it changes over time, reflecting cultural evolution.Each groups prepares a timeline poster/ a digital cultural magazine page mentioning what remained the same, what changes and the reason of the change. All presentations are assessed according to a given set of criteria and students vote on the most interesting/complex one.

• REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Jeremy Harmer. (2015). *How to Teach English* (2nd ed.). Harlow: Pearson Education.
- Jack C. Richards. (2008). *Teaching Listening and Speaking: From Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Raymond Murphy. (2019). *English Grammar in Use* (5th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD.
- Rosell-Aguilar, F. (2007). *Top of the Pods: In Search of a Podcasting Pedagogy for Language Learning*. *CALL-EJ Online*;
- Hughes, R. (2011). *Teaching and Researching Speaking* (2nd ed.). Pearson Longman;
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press;
- Foley, M., & Hall, D. (2012). *MyGrammarLab Advanced*. Pearson Longman;
- Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. University of Minnesota Press;
- Silverman, D. (2013). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. Sage Publications;
- Swan, Michael. *Practical English Usage*. *Oxford: Oxford University Press, 2016*;
- Harmer, Jeremy. *How to Teach English.* Longman, 2007;
- Scrivener, Jim. *Learning Teaching.* Macmillan, 2011;
- Saskia Sassen. *The Global City: New York, London, Tokyo*. Princeton: Princeton University Press, 2001;
- National Geographic Society. "Global Cities.", https://www.nationalgeographic.org
- Harmer, J. (2007). *How to Teach Writing.* Pearson Longman;
- Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan;
- Swan, M. (2016). *Practical English Usage*. Oxford University Press;
- Murphy, R. (2019). *English Grammar in Use*. Cambridge University Press;
- Parrott, M. (2010). Grammar for English Language Teachers. Cambridge University Press;
- Online Teaching Resources

- TEFL Handbook – *Conditional lesson ideas*: https://teflhandbook.com/efl-esl-lesson-plans/conditionals/
- Ellii ESL Resources – *Conditional structure charts and teaching materials*: https://ellii.com/blog/an-easy-way-to-teach-conditionals
- MyEnglishPages – *Explanation and examples of inverted conditionals*: https://www.myenglishpages.com/english/grammar-lesson-inversion-conditionals.php
- British Council – *Mixed and third conditionals explanation*: https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar/b1-b2-grammar/conditionals-third-mixed
- Cambridge Dictionary – *Grammar explanation of inversion*: https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/inversion
- Harmer, J. (2015). *How to Teach English*. Pearson Education;
- Ur, P. (2012). *A Course in English Language Teaching*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press;
- Thornbury, S. (2006). An A–Z of ELT: *A Dictionary of Terms and Concepts*. Macmillan;
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic*. Edward Arnold;
- Michael Byram (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence.* Clevedon: Multilingual Matters;
- David Little & Leni Dam (2003). *The European Language Portfolio*: *The Story So Far* (1991–2001). Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing;
- Michael McCarthy & Felicity O'Dell. (2017). *English Vocabulary in Use: Upper-Intermediate*. Cambridge: Cambridge University Press;
- Joanne Collie & Stephen Slater. (1987). *Literature in the Language Classroom: A Resource Book of Ideas and Activities*. Cambridge: Cambridge University Press.

Anexa 2 – Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate:

1. Viața adolescenților: mediul școlar, relațiile de familie și relațiile sociale, rutina zilnică, activități extracurriculare, voluntariat*, proiecte personale, stil de viață sănătos, cărți/ filme/ personaje preferate, experiențe educaționale* sau profesionale, planuri de viitor.
2. Mediul înconjurător: protecția mediului, comportamente ecologice, reciclare, consum responsabil, dezvoltare durabilă*, implicare civică*.
3. Tehnologie și comunicare: utilizarea aplicațiilor digitale, inovații tehnologice, inteligența artificială, siguranța online, rețele sociale, influența mass-media*.
4. Repere geografice, istorice și culturale: orașe și regiuni reprezentative, tradiții și obiceiuri, personalități marcante*, evenimente istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat*.

Teme de proiecte colaborative:

Éco-lycée: plan d'actions – produs: campanie (afișe + infografic + anunțuri) + prezentare; include: negocierea soluțiilor, opinii argumentate, compararea surselor.

Mini-rédaction: actualités des ados – produs: buletin de știri (text + audio/ podcast) + rubrică „info vs opinie"; include: selectarea ideilor principale, verificarea/ coerența mesajului, mediere (rezumat din surse).

Réseaux sociaux: charte de classe + débat – produs: *charte* (regulament) + dezbatere filmată/ talk-show simulat; include: texte explicative, acord/ dezacord, interacțiune, etică și siguranță online.

Voyage responsable dans une ville francophone – produs: itinerariu 2-3 zile + buget + hartă + prezentare (Genially); include: planificare și luare de decizii, dialoguri funcționale, blog de călătorie.

Festival francophone au lycée – produs: program, afiș, invitații/ e-mailuri, prezentări de standuri (muzică/ film/ BD/ gastronomie); include: organizare eveniment, mesaje funcționale, e-mailuri, mediere culturală.
Portraits: figures francophones qui nous inspirent – produs: expoziție (postere + capsule audio)/ galerie online; include: texte descriptive, prezentare orală cu suport digital, compararea modelelor și valori.
Club de lecture/ BD: carnet de lecture collaboratif – produs: jurnal colectiv de lectură + recenzii + recomandări (blog/ padlet); include: texte literare simple/ multimodale, reacții și impresii, argumentare.
Bien-être: semaine du sommeil et du stress – produs: campanie de informare (infografice + mini-ghid + clip); include: instrucțiuni și recomandări, interviuri, sinteză din surse.
Orientation: mini-salon des métiers – produs: standuri pe meserii + mini-interviuri + CV funcțional (model); include: prezentarea unui plan personal, texte funcționale, interacțiune tip interviu.

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A cere și a oferi informații despre persoane, locuri, evenimente sau obiecte

- interogația totală și parțială;
- adjective, pronume și adverbe interogative (*qui, que, quoi, où, quand, comment, pourquoi, combien*);
- structuri interogative (*Qui est-ce ? Où se trouve… ? Qu'est-ce que c'est ?*);
- structuri informative (*Il/elle s'appelle…, C'est…, Il y a…, Il s'agit de…*);
- structuri de identificare și prezentare;
- prezentul indicativului;
- modul condițional (*je voudrais, sauriez-vous me dire...*)
- expresii de localizare, apartenență, cantitate și caracterizare.
- formule de politețe (*pourriez-vous…, j'aimerais…*);
- reformulare (*en fait, c'est-à-dire…*).

A răspunde la întrebări, oferind detalii relevante

- complemente circumstanțiale de timp, loc, mod, cauză;
- conectori explicativi (*en fait, en général, par exemple*);
- conectori de adăugare, exemplificare și precizare;
- răspunsuri afirmative/ negative (*oui, bien sûr, non, pas vraiment*).

A solicita și a oferi indicații de orientare în spațiu

- imperativul;
- verbe de mișcare;
- prepoziții și locuțiuni prepoziționale de loc;
- adverbe de loc;
- structuri impersonale uzuale;
- repere spațiale;
- expresii de localizare (*près de, loin de, à côté de, en face de, au coin de*);
- structuri pentru direcții (*tournez à droite/ gauche, continuez tout droit, traversez la rue*).

A transmite instrucțiuni pentru efectuarea unei activități

- imperativul (inclusiv la verbele pronominale, forma afirmativă și negativă): *Repose-toi !/ Ne t'inquiète pas !*;
- condiționalul prezent (pentru sfaturi politicoase): *Tu devrais faire du sport, à ta place je mangerais mieux.;*
- structuri impersonale (*il faut…, il est nécessaire de…*);
- infinitivul cu valoare de instrucțiune;
- marcatori ai ordinii și succesiunii (*d'abord, ensuite, puis, enfin*);
- exprimarea scopului și a mijloacelor.

A situa acțiuni și evenimente în timp și spațiu

- timpuri verbale: présent, passé composé, imparfait, futur proche/ futur simple;
- introducerea timpului *plus-que-parfait* pentru anterioritate (*Il a dit qu'il avait déjà vu ce film.*);
- adverbe și expresii de timp (*hier, aujourd'hui, demain, autrefois, la semaine dernière*);
- repere temporale (*soudain, tout à coup, pendant que, depuis, il y a*);
- prepoziții de timp și loc;
- complemente circumstanțiale;
- repere cronologice și spațiale.

A face și a accepta invitații sau propuneri

- verbe modale și formule uzuale de invitație (*je t'invite à…, tu veux…, on pourrait…*);
- formule de acceptare/ refuz (*avec plaisir, bonne idée, je regrette mais…*);
- condiționalul prezent pentru politețe;
- răspuns afirmativ, rezervat sau negativ;
- exprimarea disponibilității și a preferinței.

A exprima intenții și a planifica acțiuni viitoare

- viitor apropiat (intenție imediată, plan cert) și viitor simplu (proiect îndepărtat, promisiune, predicție);
- verbe precum *vouloir*, *compter*, *penser*, *espérer*, *projeter*;
- structuri cu infinitiv (*j'ai l'intention de…, je prévois de…*);
- marcatori temporali ai planificării;
- exprimarea scopului (*pour, afin de* + infinitiv/ *pour que, afin que* + conjunctiv).

A face și a justifica alegeri*, preferințe sau planuri

- structuri comparative;
- gradele de comparație și superlativele: *Ce film est moins intéressant que le livre./ C'est le meilleur acteur.;*
- exprimarea cauzei, argumentului și scopului;
- verbe și expresii ale preferinței (*préférer, choisir, décider*);
- conectori ai justificării (*parce que, car, puisque*);
- structuri evaluative (*c'est mieux de…, il vaut mieux…*).

A descrie persoane, locuri, obiecte, rutine și activități

- adjective calificative și acordul lor;
- acordul adjectivului;
- pronume/ determinative;
- relative simple (*qui/ que/ où*);
- verbe descriptive și de stare (*être, avoir, porter, sembler*);
- prezentul indicativului și imperfectul;
- adverbe de frecvență (*toujours, souvent, parfois*);
- structuri de caracterizare și de localizare;
- vocabular evaluativ.

A relata evenimente sau întâmplări într-o succesiune logică

- passé composé și imparfait;

- plus-que-parfait în raportarea anteriorității;
- conectori narativi și cronologici (*d'abord, ensuite, puis, après, finalement*);
- raporturi de cauză și consecință (*parce que, car, puisque, à cause de, grâce à, c'est pourquoi, par conséquent*);
- vorbirea indirectă (le discours indirect): transformarea din vorbire directă în indirectă (la prezent și la trecut): *Le journaliste affirme que.../ Le témoin a déclaré qu'il ne savait rien.;*
- organizarea secvențială a discursului;
- expresii narative (*tout à coup, soudain*).

A exprima reacții și emoții (surpriza, bucuria, teama, tristețea, regretul)

- interjecții (*quelle surprise ! quel dommage !*) și formule afective uzuale (*je suis content/ triste/ surpris, j'ai peur, je regrette*);
- construcții exclamative: *Quel/ Quelle* + substantiv ! (*Quelle bonne idée !*), *Comme / Que* + propoziție ! (*Comme il est talentueux !*);
- verbe și expresii ale stării afective;
- *être/ se sentir* + adjectiv; *ça me rend…; avoir peur de/ que; regretter*; conjunctivul prezent după expresii de sentiment: *Je suis content(e) que tu viennes./ Il est triste qu'ils partent./ J'ai peur que ce soit faux*.

A exprima opinii și justificarea acestora

- verbe și expresii ale opiniei (*penser/ croire/ trouver*);
- formule de opinie (*à mon avis, selon moi*);
- structuri argumentative simple și dezvoltate;
- conectori logici (pentru structurare: *d'abord, ensuite, en outre, enfin*; pentru opoziție: *mais, cependant, par contre, en revanche*; pentru concluzie: *donc, en conclusion*);
- conectori de cauză și concesie;
- modalizare.

A exprima acordul sau dezacordul față de o opinie sau propunere

- formule explicite de acord, acord parțial, rezervă și dezacord;
- conectori opozitivi și concesivi;
- atenuarea enunțului prin condițional sau expresii de politețe.

A face ipoteze și a exprima condiții („*dacă… atunci…*”)

- fraza condițională cu *si*: *si* + prezent/ imperfect/ mai mult ca perfect; viitor aproiat, condițional (politețe, recomandare);
- raporturi între prezent, viitor și condițional;
- adverbe ale probabilității;
- structuri ipotetice (*peut-être que…, il est possible que…*);
- modalizarea certitudinii și incertitudinii.

A exprima dorințe și preferințe

- verbe precum *vouloir*, *aimer*, *préférer*, *souhaiter*;
- infinitivul și subordonata completivă;
- grade de intensitate;
- comparația (*je préfère… à…*).

A solicita clarificări atunci când informația nu este clară

- reluarea interogativă;
- formule de verificare a înțelegerii;
- cererea de repetare, precizare, reformulare sau exemplificare;
- pronume și adjective interogative.

A reformula enunțuri pentru claritate sau adaptare la interlocutor*

- conectori și marcatori de reformulare;
- sinonimie și parafrază;
- simplificarea structurii enunțului;
- substituție pronominală și reluare lexicală.

A compara

- gradele de comparație ale adjectivului și adverbului;
- compararea cantității;
- structuri de asemănare și opoziție;
- conectori comparativi.

A oferi explicații

- exprimarea cauzei, scopului, consecinței și mijlocului;
- definiția, exemplificarea și reformularea;
- structuri impersonale și pasive frecvente;
- conectori explicativi (*parce que, car, puisque, en effet*).

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Activitatea de învățare: Realizarea unui portret oral al unei persoane reale sau fictive, incluzând trăsături fizice, morale și exemple justificative

Competența specifică vizată: CS 2.1. Realizarea de descrieri clare, coerente și detaliate ale unor persoane, locuri, activități și experiențe cotidiene, evidențiind aspecte semnificative și reacții personale

Titlul activității: *Le portrait de mon héros/ mon héroïne*

Timp alocat: 50 minute

Domeniul tematic: Universul personal (Identitate)/ Cultură și arte (Personaje)/ Repere culturale (Personalități)

Formă de organizare: Activitate individuală (pregătirea și susținerea discursului) cu ascultare activă din partea clasei.

Déroulement de l'activité

- **Étape 1 : Mise en route / Sensibilisation (5 minutes)**

Action du professeur : Le professeur projette au tableau deux images très contrastées (ex. : une photo de l'acteur Omar Sy souriant et une image du Joker, ou bien une figure historique comme Marie Curie).

Consigne orale : *Observez ces visages. Quels mots vous viennent à l'esprit pour les décrire ? Essayez de distinguer les traits physiques (l'apparence) des traits de caractère.*

Mise en commun : Le professeur note au tableau sous deux colonnes (Physique/ Caractère) le vocabulaire spontané des élèves, éveillant ainsi leur intérêt pour la nuance lexicale.

- **Étape 2 : Découverte (10 minutes)**

Les élèves ont besoin d'un modèle avant de produire eux-mêmes un discours.
Action du professeur : Distribution d'un court texte (ou écoute d'un document audio d'une minute) où un adolescent francophone parle d'une personne qu'il admire (sa grand-mère ou un personnage de film).
Consigne (Tâche de repérage) : *Lisez/ Écoutez ce témoignage. Soulignez en bleu un trait physique marquant, en vert un trait de caractère et en rouge l'exemple concret (l'action) qui justifie ce trait de caractère.*
Conceptualisation au tableau : Le professeur extrait avec la classe les structures clés pour justifier :

Il/ Elle est [adjectif], en effet il/ elle a [action]...
Ce qui prouve son [nom - ex: courage], c'est que...
Je dis ça parce qu'un jour, il/ elle...

- **Étape 3 : Préparation de la production (15 minutes)**

Mise en situation (La consigne principale) : *Vous êtes invité(e) à participer à un podcast de notre lycée intitulé « Les figures qui nous inspirent ». Choisissez une personne réelle (membre de la famille, célébrité, figure historique) ou un personnage fictif (littérature, cinéma, manga). Préparez un court discours de 2 à 3 minutes pour faire son portrait.*
Les contraintes de réussite (Critères) :

Mentionner 1 ou 2 détails physiques distinctifs (pas une description de la tête aux pieds, mais des informations spécifiques : son regard perçant, sa démarche assurée).

Mentionner 2 ou 3 traits de caractère (qualités ou défauts nuancés).

Obligatoire : Raconter une courte anecdote ou donner un fait concret pour prouver l'un des traits de caractère mentionnés.

Travail individuel : Les élèves préparent leur brouillon.

- **Étape 4 : Production orale et écoute active (15 minutes)**

Action : 4 ou 5 élèves volontaires (ou désignés) passent devant la classe pour présenter leur portrait.
Variante ludique (« Qui est-ce ? ») : S'ils choisissent des célébrités ou des personnages connus, les élèves ne disent pas le nom au début du discours. La classe doit deviner de qui il s'agit à la fin.
Tâche d'écoute active pour le public : Pour maintenir la concentration, le reste de la classe prend des notes sur un carnet avec deux objectifs :

Noter un adjectif intéressant ou nouveau utilisé par le camarade.

Répondre à la question : *L'anecdote choisie par ton camarade était-elle convaincante pour justifier le caractère ? Pourquoi ?*

- **Étape 5 : Bilan, feedback et remédiation (5 minutes)**

Action du professeur : Valorisation des prestations (aisance, originalité des exemples, vocabulaire riche).

BOÎTE À OUTILS (Canevas d'aide pour les élèves)

Pour structurer ton portrait, utilise ces expressions :
1. L'introduction :
La personne que j'ai choisi de vous présenter s'appelle...
C'est une figure/ un personnage qui me fascine car...
2. Le physique (le détail marquant) :
Physiquement, ce qui frappe chez lui/ elle, c'est...
Il/ Elle a un visage qui exprime (la douceur, la sévérité)...
3. Le caractère (nuancé) :
Sur le plan moral, c'est quelqu'un d'extrêmement [adjectif 1] et de plutôt [adjectif 2].
On dit souvent qu'il/ elle est...
4. La justification (L'anecdote/ L'exemple concret) :
Par exemple, je trouve qu'il/ elle est incroyablement [adjectif]. La preuve, c'est que [action/ événement]...
Ce qui montre son [nom : courage/ intelligence/ égoïsme], c'est le fait que...
Je dis cela parce qu'un jour, il/ elle a (passé composé)...
5. La conclusion :
En bref, c'est un véritable modèle pour moi...
C'est pour toutes ces raisons que je l'admire.

ADAPTAREA ACTIVITĂȚII PENTRU ELEVII CU CES (dificultăți de învățare, dislexie, ADHD, tulburări din spectrul autist ușoare) integrați în învățământul de masă presupune diferențierea sarcinii (reducerea dificultății și a volumului), oferirea de suport vizual puternic și reducerea anxietății legate de exprimarea orală.
Activité : *Le portrait de mon héros/ mon héroïne* (Élèves à besoins éducatifs particuliers : troubles de l'apprentissage, dyslexie, TDAH, TSA léger)

Objectif adapté : Réaliser une description courte et structurée (1 minute maximum) à l'aide d'un support visuel et textuel très guidé.

Principes de l'adaptation :

Réduire la charge cognitive : La tâche est raccourcie. L'élève doit compléter un schéma.

Rendre l'abstrait concret : Les concepts moraux complexes sont remplacés par des qualités simples illustrées par des actions du quotidien *(ex: Il est fort parce qu'il soulève des voitures.)*.

Les étapes :

- **Étape 1 : Sensibilisation (Mise en route)**

Classe entière : *Trouve des adjectifs abstraits à partir d'images projetées au tableau.*

Adaptation: L'élève reçoit deux images imprimées (ex. : Batman et un Minion) et un jeu d'étiquettes-mots avec des émojis (souriant ☺ , sombre 😶‍🌫️, drôle 😂, courageux 💪).

Consigne adaptée : *Place la bonne étiquette sous la bonne image.* (Tâche d'association visuelle simple).

- **Étape 2 : Découverte (Le modèle)**

Classe entière : Identifie le physique, le caractère et l'anecdote dans un texte authentique.

Adaptation : Le texte fourni à l'élève est beaucoup plus court.

Consigne guidée pas à pas : Souligne en jaune seulement les couleurs (les yeux, les cheveux). Souligne en vert une qualité de la personne.

- **Étape 3 : Préparation (Le brouillon)**

Classe entière : *Crée un plan de discours libre.*

Adaptation : Le professeur restreint les choix (un super-héros connu, un animal de compagnie ou un parent proche).

L'élève reçoit une fiche à compléter (texte à trous). Il doit simplement choisir les mots et remplir les espaces.

- **Étape 4 : Production orale (La prise de parole)**

Classe entière : *Présente devant toute la classe pendant 2 ou 3 minutes.*

Adaptation : - enregistrement audio (l'élève s'enregistre à la maison ou pendant la pause avec son téléphone (message vocal de 30 secondes) et l'envoie au professeur) ;

- en binôme (il lit son portrait à un camarade, dans un environnement sécurisant) ;

- lecture guidée (s'il souhaite passer devant la classe, il est autorisé à lire sa fiche (on ne lui demande pas d'être spontané) et le professeur se tient à côté de lui pour le rassurer).

Tâche d'écoute active : Pendant que les autres parlent, l'élève reçoit une grille de vérification très simple : *As-tu entendu une qualité ? [Oui] [Non]/ As-tu aimé le personnage ? [Oui] [Non]*

BOÎTE À OUTILS

Cette fiche est distribuée à l'élève lors de l'Étape 3.

1. Qui est-ce ?

Aujourd'hui, je vais vous présenter _____ (ex : ma mère, Spider-Man, mon chien).

2. Son physique

Physiquement, il/ elle a les cheveux ..... (couleur).

Il/ Elle porte souvent _____ (ex : des lunettes, une cape, un jean).

3. Son caractère

Je trouve qu'il/ elle est très _____ (choisis : gentil ☺ / courageux 💪 / drôle 😂 / intelligent 🤓).

4. L'exemple (Pourquoi ?)

Je dis ça parce que/ La preuve, c'est que.....

5. La conclusion

J'aime beaucoup cette personne !

ACTIVITÉ DE REMÉDIATION

Titre : Construire un portrait pas à pas : le puzzle du héros

Durée : 50 minutes (en petit groupe de remédiation ou pendant une heure d'accompagnement personnalisé).

Objectif principal : Débloquer la parole et automatiser la structure de base du portrait (Physique + Moral + Preuve) en réduisant l'anxiété (filtre affectif).

Déroulement :

- **Étape 1 : Réactivation lexicale – Le jeu de tri (10 minutes)**

Le but est de réviser le vocabulaire de base et l'accord masculin/ féminin sans métalangage.

Action : Le professeur distribue à chaque élève (ou binôme) une enveloppe contenant 20 étiquettes-mots mélangées (des adjectifs).

Consigne 1 (Le tri) : *Séparez ces étiquettes en deux colonnes sur votre table : ce qui décrit le PHYSIQUE et ce qui décrit le CARACTÈRE.* (Exemples d'étiquettes : *grand, timide, généreux, musclé, bavard, chauve, courageux*).

Consigne 2 (Les paires M/ F) : *Prenez les adjectifs de caractère. Comment dit-on pour une fille ?* (Le professeur corrige les erreurs classiques : *courageux/ courageuse, généreux/ généreuse*).

- **Étape 2 : La mécanique de la justification (15 minutes)**

[Il/ Elle est + Adjectif] + PARCE QUE/ LA PREUVE C'EST QUE + [Action]

Exercice d'association : Sur une fiche, les élèves doivent relier une qualité (colonne A) à la bonne preuve (colonne B).

A1. Il est très courageux. ☞ B1. ...parce qu'il donne son argent aux associations. (Faux)

A2. Il est généreux. ☞ B2. ...la preuve, c'est qu'il a sauvé un enfant du feu. (Faux)

(L'élève trace les bonnes lignes et lit la phrase complète à voix haute pour s'habituer au rythme de la phrase).

- **Étape 3 : Le brouillon (15 minutes)**

L'élève complète un canevas structuré.

Consigne : Choisissez une personne très facile à décrire (votre meilleur ami, un chanteur très connu, ou un personnage de dessin animé simple comme Shrek ou Superman). Remplissez cette fiche pour préparer votre discours.

- **Étape 4 : La prise de parole en cercle (10 minutes)**

Pour supprimer la peur du jugement, l'oral se fait en face-à-face simultané.

Action : Les élèves se mettent par deux, face à face.

Consigne : *Tu as 1 minute pour lire ou dire ton portrait à ton partenaire. Le partenaire doit juste écouter et dire « Bravo, j'ai bien compris ». Ensuite, on inverse les rôles.*

ANNEXE 1 : Exercice de l'Étape 2 (Relier pour justifier)

Consigne : *Relie la qualité à la bonne justification.*

Qualité (Il/ Elle est...)	Connecteur	Action (La preuve...)
1. Il est très *sportif*	PARCE QUE	A. ...il fait rire tout le monde en classe.
2. Elle est *intelligente*	LA PREUVE, C'EST QUE	B. ...il s'entraîne au foot tous les jours.
3. Il est *drôle*	PARCE QUE	C. ...elle a toujours 20/ 20 en mathématiques.
4. Elle est *timide*	LA PREUVE, C'EST QUE	D. ...elle ne parle pas beaucoup aux inconnus.

ANNEXE 2 : Le brouillon (Canevas d'aide pour l'Étape 3)

Consigne : *Complète les phrases avec tes propres mots. Utilise les étiquettes de l'Étape 1 si tu as besoin d'idées.*

Introduction :

Aujourd'hui, je vais faire le portrait de _____. C'est mon/ ma _____ (ami, acteur préféré etc.).

1. Le portrait physique :

Physiquement, c'est une personne qui est assez _____ (adjectif).

Ce qui est intéressant chez lui/ elle, c'est qu'il/elle a _____ (les yeux bleus, les cheveux longs, un grand sourire...).

2. Le portrait moral (Caractère) :

Quand on regarde son caractère, je pense qu'il/ elle est vraiment _____ (adjectif M/ F).

3. La preuve (Justification) :

Je dis ça parce que/ La preuve, c'est que _____ *(Raconte une action simple : il m'aide toujours, elle travaille beaucoup, il a gagné un prix...).*

Conclusion :

Pour conclure, c'est une personne que je trouve géniale.

Activitatea de învățare: Prezentarea unui plan personal (obiective școlare sau personale), argumentând importanța acestuia

Competența specifică vizată: CS 2.3. Exprimarea clară a unei opinii sau a unor planuri personale, susținute de o justificare simplă, în contexte familiare și sociale, prin utilizarea unor expresii funcționale adecvate

Titre de l'activité : *Mon projet personnel pour l'avenir*

Durée estimée : 2 heures de cours (90 minutes) + travail personnel éventuel

Outils : Padlet – pour le remue-méninges collaboratif initial (mur virtuel).
Canva, Google Slides ou PowerPoint : Pour la conception du support visuel du plan personnel.
Mentimeter ou Kahoot : Pour le quiz introductif.
Google Drive : Pour le dépôt des fichiers et le partage en classe.

Déroulement de l'activité

- **Phase 1 : Mise en situation et remue-méniges (15 min)**

Activité : Le professeur lance un sondage via Mentimeter : *Quelle est votre plus grande difficulté pour atteindre vos buts ?* (Manque de temps, manque de motivation, pas de méthode...).
Discussion : Analyse rapide des résultats. Projection interactive et participation immédiate des élèves via smartphone/ tablette.

- **Phase 2 : Construction du plan personnel (30 min)**

Activité : Les élèves définissent 2 objectifs majeurs (un scolaire, ex: réussite Bac ; un personnel, ex: lecture de 10 livres, sport).
Tâche : Ils doivent identifier pourquoi c'est important (justification).
Outil : Utilisation de Padlet. Chaque élève crée une carte numérique où il écrit son objectif et commence à lister ses arguments.

- **Phase 3 : Création du support multimédia (30 min)**

Activité : Les élèves créent une courte présentation (3 à 5 diapositives) sur Canva ou PowerPoint.
Contenu requis :
Titre et photo symbolique.
L'objectif principal.
Les étapes pour y arriver.
L'argumentation *(Pourquoi est-ce utile pour moi ?)*.

- **Phase 4 : Présentation orale (15 min)**

Activité : Par petits groupes ou individuellement selon le temps, les élèves présentent leur plan. L'accent est mis sur la clarté de l'expression et la qualité de la justification *(J'ai choisi cet objectif parce que...)*.
Interaction : Les pairs posent une question basée sur le plan présenté.

- **Phase 5 : Bilan et évaluation**

Activité : Auto-évaluation rapide via un formulaire Google Form ou une feuille papier.
Réflexion : Comment cette activité m'aide-t-elle pour ma vie future ?

Critères d'évaluation (Grille de référence)

Indicateurs de performance	Excellent	Satisfaisant	À améliorer
Clarté de l'opinion/ plan	Les objectifs sont très nets et réalisables.	Les objectifs sont vagues, mais compréhensibles.	Difficulté à définir l'objectif principal.
Qualité de la justification	Arguments pertinents et bien structurés.	Arguments présents mais peu développés.	Pas de justification ou hors sujet.
Utilisation des expressions	Bon usage des connecteurs logiques et du vocabulaire.	Usage correct, mais répétitif.	Fautes fréquentes, phrases incomplètes.
Intégration des outils numériques	Support numérique soigné et aidant.	Support correct.	Support désordonné ou technique défaillant.

ADAPTAREA ACTIVITĂȚII PENTRU ELEVII CU CES

Durée : 1 heure (rythme personnalisé)

Support pictographique : Remplacer les longs textes par des icônes/ images (ex: image de livre = lire, image de ballon = sport).
Choix multiple : L'élève choisit son objectif dans une liste prédéfinie (plutôt que de l'inventer).

Réduction de la charge cognitive : Tâche découpée en étapes très courtes.

Déroulement simplifié :

5. Phase de choix (15 min) : L'élève regarde un diaporama avec des objectifs possibles (images). Il clique sur celui qu'il veut atteindre.
6. Phase de construction (25 min) : Sur un logiciel simplifié (ex: PowerPoint avec modèle fixe), il glisse-dépose des images représentant : Objectif + Moyen + Résultat.
7. Phase d'expression (15 min) : Il s'enregistre brièvement (2-3 phrases simples).
8. Validation (5 min) : Le professeur valide visuellement le lien logique créé.

Critères d'évaluation

Indicateur	Réussi si...
Choix	L'élève a sélectionné un objectif compréhensible.
Lien logique	Une image montre comment réaliser l'objectif.
Communication	Un message est transmis (oralement ou via outil numérique).

ACTIVITÉ DE REMÉDIATION:

Structure guidée : Utilisation obligatoire de modèles prédéfinis (pas de création libre).

Les élèves complètent des trous avec des expressions fournies *(Je veux..., Parce que..., Donc...).*

Réduction de l'anxiété : Présentation par enregistrement audio plutôt qu'oral devant la classe.

Déroulement (45 min + 15 min feedback)

- **Étape 1 (10 min)**

Le professeur projette un exemple type sur écran (3 diapositives).

Lecture collective du modèle : *Mon objectif est [d'apprendre]. C'est utile car [je passe mon examen]. Je vais utiliser [Google Translate].*

Outil : Slide partagé via Google Slides.

- **Étape 2 : Production assistée (25 min)**

Les élèves ouvrent un modèle Canva ou PowerPoint fourni.

Ils doivent remplir les zones textuelles vides en sélectionnant dans une liste de vocabulaire.

Objectif : Formuler 1 objectif scolaire et 1 raison principale.

Soutien : Dictionnaire numérique autorisé.

- **Étape 3 : Enregistrement audio (10 min)**

Au lieu de parler devant la classe, l'élève s'enregistre seul devant son ordinateur/ tablette.

Il lit son plan personnel.

Outil : Application d'enregistrement vocale (Vocaroo) ou fonction « Note audio » sur Drive.

- **Étape 4 : Correction ciblée (15 min)**

Le professeur écoute les enregistrements et fournit un retour écrit court (Points forts + 1 point à corriger).

ACTIVITATE DE EVALUARE 1

Competența specifică: CS 3.1. Înțelegerea și selectarea ideilor principale și a informațiilor relevante din texte informative pe teme de interes pentru adolescenți

Timp de lucru: 45 minute

Tema textului: *Les influenceurs : rêve ou réalité ?*

Lis attentivement le texte suivant, puis réponds aux questions.

Les influenceurs : rêve ou réalité ?

Avoir des milliers d'abonnés, recevoir des produits gratuits et voyager partout dans le monde… Pour beaucoup d'adolescents, devenir influenceur sur TikTok, Instagram ou YouTube ressemble à un métier idéal. Mais la réalité est plus compliquée.

Selon une étude française de 2023, seulement 12 % des créateurs de contenu gagnent plus de 1 500 euros par mois. La plupart travaillent sans contrat fixe et doivent publier presque tous les jours pour rester visibles. Le stress est énorme : 60 % des jeunes influenceurs disent souffrir d'anxiété liée aux commentaires négatifs et à la peur de « disparaître » de l'algorithme.

En plus, être influenceur demande de vraies compétences. Il faut savoir filmer, monter des vidéos, écrire des légendes qui attirent, négocier avec des marques et comprendre les statistiques. Ce n'est donc pas seulement « parler devant une caméra ».

Cependant, ce métier attire toujours. Pour Lina, 17 ans, influenceuse « lifestyle » avec 80 000 abonnés, c'est une façon de s'exprimer : « Je partage ma passion pour la mode éthique. Mais je sais que ça ne durera peut-être pas. Alors je continue mes études. »

Finalement, derrière les photos parfaites se cache un travail quotidien, souvent invisible. Le rêve est possible, mais il faut être réaliste, créatif et très bien organisé.

(D'après *Phosphore* et *Le Monde Campus*)

I. Compréhension globale (2 p.)

1. Choisis l'idée principale du texte (une seule réponse correcte). (2 p.)

a) Les influenceurs gagnent tous beaucoup d'argent grâce aux voyages gratuits.

b) Devenir influenceur semble facile, mais c'est un travail difficile et stressant.

c) Lina, 17 ans, est devenue riche en parlant de mode éthique.

II. Compréhension détaillée (6 p.)

2. Associe chaque paragraphe à son idée principale. Écris la lettre correcte. (3 p.)

Paragraphe	Idée principale
1 (premier) _____	A. Le témoignage d'une adolescente et son attitude prudente
2 (Selon une étude…) _____	B. Les compétences professionnelles nécessaires, pas seulement parler à la caméra
3 (En plus, être influenceur…) _____	C. L'image idéale du métier d'influenceur chez les jeunes
4 (Cependant, ce métier…) _____	D. Les difficultés financières et psychologiques du métier

3. Réponds par VRAI ou FAUX et justifie ta réponse avec une phrase du texte. (3 p.)

a) Plus de la moitié des influenceurs français gagnent un bon salaire. ____

Justification : _____

b) Le travail d'influenceur demande uniquement d'être populaire. ____

Justification : _____

c) Lina veut continuer ses études même si elle a beaucoup d'abonnés. ____

Justification : _____

III. Sélection d'informations relevantes (2 p.)

4. Complète le tableau avec les informations exactes du texte. (2 p.)

Information cherchée	Réponse
Pourcentage des créateurs qui gagnent plus de 1 500 €/mois	
Sentiment négatif principal des jeunes influenceurs	
Nombre d'abonnés de Lina	
Un domaine professionnel autre que la vidéo que doit maîtriser un influenceur	

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

I. Compréhension globale (2 p.)

1. Choisis l'idée principale du texte (une seule réponse correcte). (2 p.)

b) Devenir influenceur semble facile, mais c'est un travail difficile et stressant.

II. Compréhension détaillée (6 p.)

2. Associe chaque paragraphe à son idée principale. Écris la lettre correcte. (3 p.)

1 – C ; 2 – D ; 3 – B ; 4 – A (0,75 p. X 4)

3. Réponds par VRAI ou FAUX et justifie ta réponse avec une phrase du texte. (3 p.)

a) FAUX – « seulement 12 % des créateurs de contenu gagnent plus de 1 500 euros par mois ».

b) FAUX – « Il faut savoir filmer, monter des vidéos, écrire… »

c) VRAI – « …je sais que ça ne durera peut-être pas. Alors je continue mes études. »

(3 x 1 p./ réponse correcte. On accorde 1 p. si la réponse et la justification sont correctes. Sinon, on n'accorde aucun point.)

III. Sélection d'informations relevantes (2 p.)

4. Complète le tableau avec les informations exactes du texte. (2 p.) (0,5 X 4)

Information cherchée	Réponse
Pourcentage des créateurs qui gagnent plus de 1 500 €/mois	12 %
Sentiment négatif principal des jeunes influenceurs	l'anxiété/ le stress
Nombre d'abonnés de Lina	80 000
Un domaine professionnel autre que la vidéo que doit maîtriser un influenceur	négocier avec des marques sau comprendre les statistiques sau écrire des légendes

ACTIVITATE DE EVALUARE 2

Competența specifică: CS 4.2. Relatarea coerentă și structurată a unor experiențe sau evenimente, utilizând conectori și o organizare narativă clară

Durata: 45–50 minute

Tema: *Une expérience qui m'a marqué(e)*

Tâche : raconter une expérience personnelle

Consigne :

Tu participes à un concours sur le blog francophone « Ma vie d'ado ». Le thème du mois est : « Ce jour-là, tout a changé ». Écris un texte de 130, 150 mots dans lequel tu racontes une expérience vécue (ou imaginée) qui t'a marqué(e): un voyage, un concert, une compétition sportive, une rencontre inattendue, un échec, une petite aventure etc.

Ton récit doit :

- ✓ *avoir une structure claire :*
  - *Introduction – où, quand, avec qui ? (2-3 phrases)*
  - *Développement – que s'est-il passé exactement ? (les événements dans l'ordre)*
  - *Conclusion – comment tu t'es senti(e) et ce que tu as appris.*
- ✓ *utiliser les temps du passé (passé composé pour les actions, imparfait pour les descriptions/ sentiments).*
- ✓ *contenir au moins 6 connecteurs logiques ou chronologiques (varie-les !).*

Connecteurs utiles :

D'abord, au début, pendant que, ensuite, puis, après (ça), tout à coup, soudain, alors, donc, cependant, finalement, à la fin, depuis ce jour-là…

N'oublie pas ! Vérifie ton texte avec la grille ci-dessous avant de le rendre.

- □ *J'ai une introduction, un développement et une conclusion.*
- □ *J'ai utilisé le passé composé et l'imparfait.*
- □ *J'ai utilisé au moins 6 connecteurs différents.*
- □ *Mon texte est logique et facile à suivre.*
- □ *J'ai respecté le nombre de mots (130-150).*

GRILLE D'EVALUATION (pentru profesor – 9 puncte + 1 p oficiu = 10)

1. Organisation narrative (structure claire) / 3
   - ❖ **3 pts** – Le texte respecte une structure narrative complète : introduction (contexte : où, quand, avec qui), développement (succession logique des événements) et conclusion (ressenti / leçon apprise). Les idées s'enchaînent naturellement.
   - ❖ **2 pts** – La structure est présente, mais l`une des trois parties est peu développée ou difficile à identifier.
   - ❖ **1 pt** – Texte désorganisé : les événements sont mélangés, il manque une vraie introduction ou conclusion.
   - ❖ **0 pt** – Aucune organisation logique, texte incohérent.
2. Utilisation des connecteurs logiques et chronologiques / 3
   - ❖ **3 pts** – Emploi correct et varié de 6 connecteurs ou plus (ex. *d'abord, ensuite, puis, soudain, alors, cependant, finalement, depuis ce jour-là…).*
   - ❖ **2 pts** – 4–5 connecteurs utilisés, ou bien quelques répétitions (*et puis… et puis…*).

- **1 pt** – 1–3 connecteurs, souvent inadaptés ou mal placés.
- **0 pt** – Absence presque totale de connecteurs.

3. Correction grammaticale – maîtrise des temps du passé / 2
   - **2 pts** – Utilisation pertinente du passé composé (actions ponctuelles) et de l'imparfait (descriptions, sentiments, habitudes). Maximum 3 erreurs mineures qui n'affectent pas la compréhension.
   - **1 pt** – Confusions fréquentes entre les deux temps, mais le récit reste globalement compréhensible.
   - **0 pt** – Erreurs systématiques qui empêchent la compréhension du texte.
4. Lexique et cohérence thématique / 1
   - **1 pt** – Vocabulaire adapté au niveau et au sujet ; émotions et événements exprimés clairement et de façon assez riche.
   - **0 pt** – Vocabulaire pauvre, répétitif ou inadapté ; nombreuses interférences avec la langue maternelle.

Bonus – Présentation générale **1 pt** – Copie propre, lisible, respect du nombre de mots (130–150). /1
TOTAL /10

Niveaux de maîtrise (repères pour CS 4.2) :

- Très bien (9, 10 points) : L'élève raconte une expérience de manière parfaitement cohérente, bien structurée, avec des connecteurs variés et une bonne maîtrise des temps du passé.
- Bien (7, 8 points) : Récit clair, mais avec de petites lacunes dans l'organisation ou des connecteurs peu variés.
- Suffisant (5, 6 points) : L'histoire est compréhensible, mais la structure est faible et les connecteurs sont insuffisants ou mal utilisés.
- Insuffisant (< 5 points) : Texte difficile à suivre ; organisation et outils linguistiques inadéquats.

PROIECTUL 1

***Mini-rédaction: actualités des ados* – produs: buletin de știri (text + audio/ podcast) + rubrică „info vs opinie"; include: selectarea ideilor principale, verificarea/ coerența mesajului, mediere (rezumat din surse).**

Domeniul tematic: Tehnologie și comunicare/ Media și informația

Competențe vizate:

CS 2.4. Interacțiunea spontană și adecvată în contexte cotidiene și sociale, prin inițierea, menținerea și încheierea unor schimburi de idei, negocierea soluțiilor și adaptarea limbajului la situația de comunicare;

CS 3.2. Prelucrarea informațiilor din materiale informative diverse și transferarea acestora în contexte noi;

CS 4.2. Relatarea coerentă și structurată a unor experiențe sau evenimente, utilizând conectori și o organizare narativă clară.

Consigne : Les élèves sont répartis en équipes de 4 (rédactions de presse). Chaque équipe doit choisir un sujet d'actualité, identifier une infox (*fake news*) ayant circulé en ligne sur ce thème, la réfuter et rédiger un article véridique et documenté.

Production finale : Une page de blog, une newsletter numérique (réalisée avec Canva ou Genially) ou un court épisode de podcast vidéo.

Rôles au sein de l'équipe :

- Rédacteur en chef (qui coordonne le travail et révise le texte) ;
- Journalistes d'investigation (qui recherchent les sources et recueillent les informations) ;
- Graphiste/ Technicien (qui conçoit la mise en page ou assure le montage du podcast).

PROIECTUL 2

***Éco-lycée: plan d'actions* – produs: campanie (afișe + infografic + anunțuri) + prezentare; include: negocierea soluțiilor, opinii argumentate, compararea surselor.**

Domeniul tematic: Mediul înconjurător/ Cetățenie activă

Competențe vizate:

CS 2.3. Exprimarea clară a unei opinii sau a unor planuri personale, susținute de o justificare simplă, în contexte familiare și sociale, prin utilizarea unor expresii funcționale adecvate;

CS 2.4. Interacțiunea spontană și adecvată în contexte cotidiene și sociale, prin inițierea, menținerea și încheierea unor schimburi de idei, negocierea soluțiilor și adaptarea limbajului la situația de comunicare.

Consigne : Les équipes identifient un problème environnemental dans leur lycée ou leur communauté (ex. : gaspillage de papier, absence de recyclage, gaspillage alimentaire). Chaque équipe doit concevoir une campagne de sensibilisation et élaborer un plan d'action.

Production finale : Un ensemble de supports concrets : une affiche percutante (format A3), un dépliant informatif sur les éco-gestes et une présentation orale du plan devant la classe.

Rôles au sein de l'équipe :

- Chargés de recherche (qui recensent les solutions et les éco-gestes) ;
- Graphistes (qui conçoivent l'affiche et le dépliant en utilisant des formulations de type consigne) ;
- Porte-parole (qui présente oralement le plan collectif).

PROIECTUL 3

***Orientation: mini-salon des métiers* – produs: standuri pe meserii + mini-interviuri + CV funcțional (model); include: prezentarea unui plan personal, texte funcționale, interacțiune tip interviu.**

Domeniul tematic: Viața adolescenților/ Planuri de viitor și orientare

Competențe vizate:

CS 2.4. Interacțiunea spontană și adecvată în contexte cotidiene și sociale, prin inițierea, menținerea și încheierea unor schimburi de idei, negocierea soluțiilor și adaptarea limbajului la situația de comunicare;

CS 4.4. Participarea la schimburi de mesaje scrise (e-mailuri, scrisori formale, mesaje funcționale) pentru formularea unor reclamații, solicitări sau intenții, în contexte reale de comunicare.

Consigne : Les élèves simulent l'organisation d'un forum des métiers. Chaque équipe représente une entreprise innovante (ex. : une agence d'intelligence artificielle, une ONG écologique).

Partie 1 (Production écrite) : L'équipe rédige une offre d'emploi pour un métier du futur (ex. : « Guide de tourisme virtuel », « Conseiller en éthique de l'IA »). Ensuite, les élèves des autres équipes préparent un CV concis et une lettre de motivation pour candidater à ces postes.

Partie 2 (Interaction orale) : Simulation d'entretiens d'embauche (jeu de rôle).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

a. Grammaire pratique et théorique

- Cuq, Jean-Pierre (dir.), 2018, Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde, CLE International, Paris.
- Grégoire, Maïa & Thiévenaz, Odile, 2020-2024, Grammaire progressive du français – avec 400 exercices, CLE International, Paris (niveaux Débutant, Intermédiaire, Avancé).
- Grevisse, Maurice & Goosse, André, 2016, Le Bon Usage, 16e édition, De Boeck Duculot, Bruxelles.
- Leroy-Miquel, Claire, 2019, Exercices de grammaire en contextes, Hachette FLE, Paris.
- Riegel, Martin ; Pellat, Jean-Christophe ; Rioul, René, 2021, Grammaire méthodique du français (6e éd.), Presses Universitaires de France, Paris.

b. Vocabulaire général et thématique

- Garnier, Marie-Claude & Bourdaire-Mignot, Geneviève, 2017, Vocabulaire en dialogues, CLE International, Paris.
- Grégoire, Maïa & Thievenaz, Odile, 2019-2023, Vocabulaire progressif du français (niveaux Débutant, Intermédiaire, Avancé), CLE International, Paris.
- Beacco, Jean-Claude, 2018, L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative, Les Éditions Didier
- Girardet, Jacky, 2020, Communication progressive du français – niveau A2/B1, CLE International.

- Léon-Dufour, Michel, 2019, Vocabulaire progressif du français – niveau débutant / intermédiaire, CLE International.
- Poisson-Quinton, Sylvie, 2022, Le français au quotidien – expressions et situations de la vie courante, Didier.

B. Resurse digitale

a) Ressources multimédias pour la communication et la culture

- RFI – Radio France Internationale – https://savoirs.rfi.fr
- France 24 – Apprendre le français avec l'actualité – https://www.france24.com/fr/
- YouTube EDU – vidéos éducatives
- Amara.org – création de sous-titres pédagogiques

b) Plateformes numériques et outils pour la pratique

- Français Facile – https://www.francaisfacile.com (exercices interactifs gratuits)
- Le Point du FLE – https://www.lepointdufle.net (activités de vocabulaire)
- TV5MONDE – Apprendre le français – https://apprendre.tv5monde.com (vocabulaire thématique avec des ressources vidéo authentiques)
- Bonjour de France – https://www.bonjourdefrance.com (fiches pédagogiques gratuites de grammaire, vocabulaire, communication et culture)
- Mentimeter – https://www.bonjourdefrance.com (outil de présentation interactif)
- Vocaroo – https://vocaroo.com/ (service d'enregistrement vocal en ligne)
- Soundtrap for Education – https://www.soundtrap.com/edu/ (plateforme collaborative en ligne basée sur le cloud pour la création et l'édition de contenu audio)
- Storyjumper – https://www.storyjumper.com/ (plateforme en ligne facilitant la création de livres illustrés)
- Nearpod- https://nearpod.com/
- Teachflix - https://teachflix.org/ - Collection gratuite de clips vidéo
- Edpuzzle - https://edpuzzle.com/
- Quizlet - quizlet.com - Fiches de vocabulaire thématiques
- Wordwall - https://wordwall.net/
- Kahoot - https://kahoot.com/
- Capcut - Application de montage vidéo
- Hemingway - https://hemingwayapp.com/ - Application de traitement de texte
- Pexels - https://www.pexels.com - Photos gratuites
- Canva / Genially / Padlet - Pour la création de supports visuels interactifs
- Flip Microsoft - Pour les projets vidéo et les activités collaboratives

Anexa 3 – Limba spaniolă

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate:

1. Universul personal al adolescentului: relațiile sociale
2. Educația prin experiențe de viață - activități extracurriculare
3. Adolescentul și mediul înconjurător: comportament ecologic
4. Implicare civică: voluntariat și colaborare cu diferite instituții
5. Tehnologie și comunicare – siguranța în mediul online
6. Inteligența artificială- între educație și pericol
7. Spațiu geografic și istoric: orașe și regiuni. Evenimente și personalități marcante
8. Repere culturale: tradiții și obiceiuri din spațiul lingvistic studiat

Teme de proiecte colaborative:

1. **Familias diversas** - relații de familie, interacțiuni, responsabilități,conflicte. Crearea unor interviuri cu membrii familiei sau împărtășirea diferitelor rutine (benzi desenate sau video-uri scurte)
2. **Microrrelatos y cortometrajes: El desafío del suspense**- Analizarea unei micro-povestiri și a unui scurtmetraj hispanic, crearea unui rezumat vizual (storyboard) și realizarea unui sondaj de opinie în clasă despre impactul celor două creații.
3. **Consumo responsable** - Realizarea de afișe cu mesaje de stimulare a consumului responsabil și achiziției raționale de haine, mâncare,tehnologie; prezentarea unor măsuri și soluții de echilibru.

4. **Mi comunidad y yo**- Realizarea unei hărți cu diferite instituții (spații culturale, biblioteci, ONG-uri) care pot deveni parteneri în diverse forme de voluntariat. Prezentarea unei experiențe personale sau de grup. Realizarea unui discurs inspirațional.
5. **Bienestar y equilibrio: Mi vida, mis decisiones**- Realizarea unui podcast argumentativ (în grupuri de câte 2-3 elevi) cu durata de 3-5 minute, în care să se dezbată conceptul de „bunăstare personală" din trei perspective: sănătatea fizică, echilibrul emoțional și stilul de viață modern. Fiecare grup va prezenta argumente pro și contra privind un stil de viață ales (ex: dieta vegetariană, utilizarea intensă a tehnologiei, sportul de performanță vs. cel de relaxare etc.), finalizând cu o concluzie personală motivată.
6. **Feria del voluntariado: Cambia el mundo en 20 minutos**- Proiectarea unei inițiative de voluntariat privind realizarea prin donații a unei biblioteci de carte spaniolă, crearea unui poster promoțional și susținerea unei prezentări convingătoare în fața clasei pentru a obține voturile colegilor.
7. **Identidad digital-** Realizarea unui ghid despre siguranța adolescenților în mediul online: pliant sau prezentare video.
8. **Sabores del mundo español -** Realizarea unui tutorial video (2 min.) despre cultura gastronomică a unei regiuni spaniole sau un poster de prezentare pentru „Târgul Gastronomic" al clasei.
9. **Lugares patrimonio de la humanidad.** Crearea unui ghid digital / escape room cu diferite obiective declarate ca Patrimoniu al Umanității (Alhambra, Machu Picchu, Sagrada Familia etc)
10. **Fiestas y tradiciones del mundo** hispánico (Día de Muertos, Las Fallas, Inti Raymi, Carnaval de Barranquilla, San Fermín, La Tomatina, Navidad en Latinoamérica). Elevii se împart pe echipe care vor alege să prezinte diferite tradiții hispanice : origine,evoluție,elemente specifice, semnificație culturală, comparație cu o tradiție locală, crearea propriului „ninot".

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A cere și a oferi informații despre persoane, locuri, evenimente sau obiecte:

- utilizarea propozițiilor interogative : "¿A / Con / En quién...?" : *¿A quién vas a ver?- A Luisa*
  ¿Con quién estabas? ¿A / De / Por dónde...?:*¿De dónde vienes?- Del Centro comercial.*
  ¿Por dónde vas a ir?- Por la calle principal
- "¿A qué / cuál...? ": *¿A qué ciudades fuisteis?- Fuimos a Salamanca y a Barcelona.*
- pronume și adverbe interrogative: **"¿**Qué? / ¿Quién? / ¿Cuál? "
- formule de politețe - "¿Puedes / Podrías decirme si / dónde / cómo...? "/*Por favor, ¿puede decirme dónde está la estación?*
- adverbe și locuțiuni adverbiale de timp și loc - "¿Cuánto tiempo...? /¿Desde cuándo...*?*¿Hasta cuándo...? " *Hasta cuándo estarás en España*?
- prepoziții "¿A / De / Por dónde...? *" ¿De dónde vienes?*/*¿Por dónde vas a ir?*

A răspunde la întrebări, oferind detalii relevante:

- utilizarea timpurilor verbale pentru detaliere. Prezentul – pentru descrieri și adevăruri generale: *Estudio español desde hace dos años.* Perfectul simplu și perfectul compus– pentru fapte și experiențe situate într-un trecut în care subiectul este încă implicat: *He visitado Madrid este año.* Imperfectul pentru descrieri în trecut de stări și de acțiuni care durează sau se repetă *La ciudad era muy bonita.* Viitorul simplu – pentru planuri situate în viitor. *Mañana le escribiré un correo.*
- utilizarea propozițiilor enunțiative dezvoltate; răspunsuri simple vs. dezvoltate. S*í / Sí, porque me gusta como piensa.* Coordonare cu "y, pero, o". Subordonate cauzale și temporale introduse prin: "porque, como, ya que, mientras, mientras que, hasta que".
- utilizarea conectorilor logici și discursivi; pentru organizarea informației: "demás, también, tampoco"*;* cauză: *"*porque, dado que*";* consecință: " así que,entonces, por lo tanto"*;* opinia personală: "en mi opinión, me parece que".
- adjective și adverbe pentru precizare; adjective calificative: una respuesta detallada*;* adverbe de mod, timp, frecvență: "claramente, recientemente, a veces, a menudo".
- formule de întărire și clarificare: "de hecho, la verdad es que, sobre todo"

A solicita și a oferi indicații de orientare în spațiu

- utilizarea verbelor ”ir, llegar, encontrar, estar, tardar ” *¿Cómo puedo llegar al museo?¿Se tarda mucho en llegar desde aquí al museo?*
- identificarea locurilor /planificarea traseelor/Compararea distanțelor utilizând imperativul, prepoziții și expresii de orientare în spațiu : ”gira, sigue recto, cruza, toma la primera/segunda calle*” .Gire a la derecha , El centro es más… que…, El parque es menos… que*.
- planificarea unei rute și modul de deplasare : *cambiar de línea, bajar en…, subir en…, hacer transbordo*

A transmite instrucțiuni pentru efectuarea unei activități

- utilizarea imperativului și a conectorilor secvențiali pentru a transmite instrucțiuni. *Primero abre la aplicación/ Luego busca una imagen /Sigue los pasos / Crea un folleto /Para terminar.../Finalmente, ...*
- utilizarea verbelor impersonale – structura impersonală cu „haber”: Verbe impersonale de necesitate / obligație. *Hay que* / *Es necesario estudiar para el examen*.
- utilizarea verbelor și construcțiilor impersonale de opinie generală. *Es bueno hacer ejercicio. Es importante proteger la privacidad online.*
- utilizarea construcțiilor impersonale cu ”ser + adjectiv + infinitiv”. *Es recomendable limitar el tiempo en redes sociales.*

A situa acțiuni și evenimente în timp și spațiu

- identificarea momentului și locului în care se desfășoară acțiuni
- utilizarea marcatorilor temporali ”ayer, luego, mientras, al final ”
- utilizarea marcatorilor spațiali ”delante de, entre, cerca de*”.*
- descrierea coerentă a unei secvențe de evenimente.

A face și a accepta invitații sau propuneri

- utilizarea formulelor pentru a invita, a accepta o invitație, a refuza o propunere, a oferi alternative *¿Quieres venir con nosotros al taller digital? Sí, claro, me encantaría. / Lo siento, pero ya tengo otro plan. ¿Qué tal si...?*
- utilizarea expresiilor de politețe: *¿Podrías venir conmigo al cine ? Te agradezco la invitación, pero lamentablemente no podré asistir./Me encantaría ir, pero ese día no me va bien /¡Claro que sí, suena genial!*

A exprima intenții și a planifica acțiuni viitoare

planificarea unor acțiuni viitoare folosind ”ir a + infinitivul*”* sau viitorul simplu **-**utilizarea marcatorilor temporali ”mañana, la próxima semana, este verano”. *Voy a estudiar en la biblioteca esta tarde.*/*Este fin de semana pienso visitar a mis abuelos.*/*Mañana iremos al museo con la clase.*

- exprimarea disponibilității/ interesului*: Tengo la intención de... / Me he propuesto.../Tengo pensado.../Mi objetivo es...*

A face și a justifica alegeri*, preferințe sau planuri

- utilizarea structurilor lingvistice adecvate pentru a exprima preferința: ”preferir, elegir, me gusta, me gustaría; porque; ya que”.
- justificarea alegerii prin motive simple și clare: *He elegido este tema porque es más interesante para mí./ Decido trabajar en grupo porque es más fácil organizar las ideas.*/ *Prefiero ir en metro ya que es más rápido./Opto por este libro porque el léxico es más accesible.*

A descrie persoane, locuri, obiecte, rutine și activități

- utilizarea verbelor ”ser, parecer + adjectiv calificativ”. *Parece amable y paciente*.
- utilizarea verbelor ”tener, llevar + participiu trecut”. *Tiene estudiado este capítulo*.
- utilizarea adjectivelor calificative: ” tranquilo,ruidoso, acogedor”. *Hay un ambiente muy acogedor.*
- utilizarea conectorilor secvențiali: ”normalmente, primero, después, más tarde, finalmente, de vez en cuando” *Primero abro la ventana, luego respiro el aire fresco...*

A relata evenimente sau întâmplări într-o succesiune logică

- utilizarea verbelor la trecut (perfectul simplu, mai mult ca perfectul)
- utilizarea marcatorilor discursivi pentru coerență - ”además, por eso, así que,sin embargo,entonces*”*

- utilizarea elementelor descriptive integrate în narațiune: adjective calificative, circumstanțiale de timp și loc, adverbe de mod, verbe de percepție ”parecer, sonar, sentir.

A exprima reacții și emoții (surpriza, bucuria, teama, tristețea, regretul*)
- utilizarea verbelor de stare afectivă: ”gustar, sorprender, alegrar, asustar, preocupar, molestar, entristecer*”*
- utilizarea structurilor cu ”me / te / le + verb”**.** *Me encanta viajar.*
- utilizarea construcțiilor cu ”estar + adjectiv” care exprimă starea afectivă
- utilizarea construcțiilor *cu ”*sentir / lamentar + que + subjonctiv”
- exclamații cu ”¡qué…!” ¡*Qué alegría!*
- adverbe afective: ”desgraciadamente, afortunadamente*”*

A exprima opinii și a le justifica
- utilizarea verbelor de opinie: ”creer, pensar, opinar, considerar*” (consolidare)* - utilizarea structurilor *: ”*Opino que…, Considero que…, Supongo que… Tengo la impresión de que… Según los expertos…*” Según los profesores, el examen será fácil.*
- utilizarea conectorilor de justificare*: ”*porque, ya que, puesto que, debido a*”*
- utilizarea construcțiilor valorative*: ”*Es importante que…, ,Es necesario que…, Es lógico pensar que…, Es evidente que…, Es probable que…, Es verdad que… + infinitiv*”*
- utilizarea adverbelor modale*: ”*probablemente, seguramente*”*
- utilizarea subjontivului după expresii de evaluare*: ”*es bueno que, es malo que*”*

A exprima acordul sau dezacordul față de o opinie sau propunere
- utilizarea structurilor specifice exprimării acordului :*Yo pienso de la misma forma. / Tienes toda la razón./Por supuesto que sí/ Desde luego / Pues claro que sí/ En líneas generales, estoy de acuerdo.*
- utilizarea structurilor specifice exprimării dezacordului: *Creo que te equivocas./ Yo pienso justo lo contrario*. *”*No es evidente que +subjonctiv*” No es evidente que sea la mejor solución.*

A face ipoteze și a exprima condiții* („dacă… atunci…”)
- utilizarea construcțiilor condiționale cu ”si + prezent indicativ” (condițională) = viitor (principală) *Si hace buen tiempo, iremos al parque*.
- utilizarea construcțiilor condiționale cu ”si + prezent + imperativ” *Si tienes frío, ponte la chaqueta.*
- utilizarea conectorilor condiționali: ”si, en caso de que, siempre que, a menos que” *En caso de que llueva, nos quedamos en casa.*
- utilizarea conectorilor consecutivi: ”entonces, por eso, así que” *Estaba cansado, por eso me fui temprano*.
- utilizarea verbelor si perifrazelor modale pentru ipoteză: ”poder, deber, tener que” *Deberías avisar si cambias de plan*.

A exprima dorințe și preferințe
- utilizarea verbelor de dorință: ”querer, desear, preferir, esperar*”* (consolidare)
- utilizarea expresiilor valorative cu subjonctiv *Es mejor que lo hagamos ahora*.
- utilizarea formulelor de politețe cu ”quisiera / me encantaría*” Quisiera saber más sobre el proyecto*.
- utilizarea structurilor cu ”tener ganas de + infinitiv” *Tengo ganas de descansar*/*Mi sueño es....*
- utilizarea structurilor cu ”preferiría + infinitiv”. *Preferiría quedarme en casa hoy*.

A solicita clarificări atunci când informația nu este clară
- utilizarea interogațiilor indirecte: ”¿puedes decirme…?, ¿me puedes explicar…?”
- utilizarea verbelor de comunicare: ”explicar, repetir, aclarar”
- utilizarea adverbelor pentru clarificare: ”exactamente, claramente”
- utilizarea structurilor pentru cereri: ”¿Puedes…?, ¿Podrías…?” *¿Puedes repetirlo, por favor?¿Qué quieres decir exactamente?- No entiendo bien, ¿puedes explicarlo otra vez? ¿A qué te refieres? Más despacio,por favor.*

A reformula enunțuri pentru claritate sau adaptare la interlocutor*
- utilizarea marcatorilor de reformulare: ”o sea, es decir, en otras palabras*”*
- utilizarea structurilor explicative: ”lo que quiero decir es que…”

- utilizarea conectorilor de clarificare: ”para que me entiendas…” *O sea, que tenemos que llegar antes./En otras palabras, no hay suficiente tiempo./Lo que quiero decir es que debemos trabajar juntos./Es decir, la reunión es mañana.*

A compara

- utilizarea comparativului cu ”más/menos + substantiv + del que / de la que / de lo que…” *Tengo más trabajo de lo que esperaba./Es más difícil de lo que parece.*
- utilizarea comparativului cu ”tan… que” (consecință) *El texto es tan largo que necesitamos más tiempo./La actividad fue tan interesante que no queríamos terminar.*
- utilizarea comparativului cu ”igual de… que” *Este ejercicio es igual de importante que el otro.*
- utilizarea structurilor comparative cu verbe. *Trabajo más que antes./ Ella estudia menos que yo.*
- utilizarea comparativului cu ”lo mismo que” *Pienso lo mismo que tú./Hicimos lo mismo que el grupo anterior.*
- utilizarea superlativului cu sufixul ”-ísimo” *buenísimo, guapísimo*

A oferi explicații

- utilizarea conectorilor cauzali: ”porque, ya que, puesto que, debido a*”*
- utilizarea conectorilor consecutivi: ”por eso, así que, entonces” *Había un problema técnico, por eso no funcionó.*
- utilizarea structurilor explicative: ”es que…” *No participé, es que no tenía tiempo*.
- utilizarea verbelor cauzative: ”deberse a, causar, provocar” *Los buenos resultados se deben a que todos se dedican a la misma meta./El temporal causó enormes complicaciones de tráfico.*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă modernă.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Activitate de învățare 1
La globalización

Competențe vizate:

CS 1.1. Înțelegerea ideilor principale și a detaliilor relevante din mesaje orale clare, pe teme de interes pentru adolescenți, în vederea realizării unor sarcini complexe

CS 3.1. Înțelegerea și selectarea ideilor principale și a informațiilor relevante din texte informative pe teme de interes pentru adolescenți

Antes de escuchar el pódcast el profesor pregunta a los alumnos qué saben sobre la globalización.

Pódcast 23: La globalización | ProfeDeELE
https://youtu.be/D6TWDsxrmWI

Escucha con atención el material audiovisual para identificar las ideas principales.Los alumnos deberán organizar los puntos clave siguiendo el orden de la exposición.

1.Las lenguas en un mundo globalizado
2.El activismo en un mundo globalizado
3.Los orígenes de la globalización
4.La infancia de Renato
5.El comercio local en un mundo globalizad
6.Fran y Raquel están en peligro.

Completa el diálogo con el vocabulario que falta: (a la intemperie, me estoy quedando pajarito,seas cenizo, mal rollo)

Fran: ¡Guau, Raquel! Qué abrigo más chulo te has comprado.
Raquel: ¿Te gusta? Es de segunda mano.
Fran: Me encanta. Parece muy calentito. A mí me vendría muy bien uno ahora, que ..... .
Raquel: Normal, Fran… Estamos ....., en pleno invierno y tú llevas tan solo un jersey. ¿Estás loco?
Fran: No te preocupes, Raquel. En cuanto nos pongamos a andar, entro en calor. Yo me preocuparía más por la niebla... Dicen que por esta zona aparece sin avisar y que es muy densa. ¿Te imaginas? En la montaña, solos, sin poder ver nada... ¡Qué .....!
Raquel: Calla, anda. ¿Qué probabilidades hay de que eso pase?
Fran: Pocas... ¡pero nunca cero!
Raquel: No me ....., anda. Venga, ¡en marcha!

Activitate 2 -"Mi barrio ideal"
Para alumnos con necesidades especiales
Competențe vizate :
CS 2.1. Realizarea de descrieri clare, coerente și detaliate ale unor persoane, locuri, activități și experiențe cotidiene, evidențiind aspecte semnificative și reacții personale
CS 4.1. Elaborarea de texte descriptive coerente și bine structurate, pe teme relevante pentru universul adolescenților

Una actividad de nivel B1 para alumnado con necesidades especiales funciona mejor cuando combina claridad visual**,** pasos cortos**,** apoyos lingüísticos **y** posibilidad de elección**.** Esta propuesta está pensada para un grupo diverso, con adaptaciones integradas y sin necesidad de materiales complejos.

Propósito : describir un lugar, expresar preferencias y justificar decisiones con frases sencillas

1. Activación
Muestra 6–8 imágenes claras de lugares del barrio (parque, supermercado, biblioteca, estación, cafetería, centro deportivo…). Los estudiantes eligen tarjetas y contestan a varios tipos de preguntas:

- ¿Qué lugares reconoces?

- ¿Cuál te gusta más? ¿Por qué? (con apoyo visual de emociones: ☺ 😐 ☹)

Adaptación:
- Para alumnos con dificultades de lenguaje: ofrecer tarjetas con "Me gusta / No me gusta / Es útil / Es bonito".
- Para alumnos con TEA: anticipar la secuencia de la actividad con un horario visual.

Presenta un modelo sencillo**:**
"En mi barrio ideal hay un parque grande, una biblioteca tranquila y una cafetería pequeña. No hay mucho tráfico. Me gusta porque es cómodo y seguro."
Acompaña cada frase con un pictograma o una foto**.**

Apoyos lingüísticos en la pizarra:
- Hay / No hay…
- Es… (grande, pequeño, tranquilo, ruidoso)
- Me gusta porque…
- Necesito tener cerca…porque ... / Prefiero…

2. Tarea principal: Diseña tu barrio ideal (10–15 min)
Utilizando una plantilla cuadriculada, el alumno reprentará un mapa personalizado mediante el uso de etiquetas o recortes de edificios y lugares públicos. La actividad culminará con la redacción de una breve descripción (de 3 a 5 enunciados) sobre la distribución del espacio.

Opciones según nivel y necesidad:
- **Nivel más apoyado:** frases modelo para completar ("En mi barrio ideal hay ___ y ___").
- **Nivel intermedio:** escribir frases cortas con apoyo visual.
- **Nivel avanzado:** añadir una justificación ("Prefiero una biblioteca porque…").

Variación multisensorial:
- Usar piezas magnéticas, velcro o dibujos para facilitar la manipulación.

3. **Producción oral**
En parejas o grupos pequeños, cada estudiante presenta su barrio:
- **"En mi barrio ideal hay…"**
- **"Me gusta porque…"**

Adaptación:
-Para quienes tienen ansiedad o dificultades de comunicación:
  - opción de grabar un audio,
  - leer una tarjeta,
  - señalar mientras el docente verbaliza.

Activitate 3 – Remedială "Historias que se cruzan"

Competențe vizate:
CS 2.1. Realizarea de descrieri clare, coerente și detaliate ale unor persoane, locuri, activități și experiențe cotidiene, evidențiind aspecte semnificative și reacții personale
CS 3.3. Înțelegerea și utilizarea informațiilor esențiale din texte explicative de complexitate medie (instrucțiuni, indicații, regulamente), în contexte practice și funcționale

Propósito :
Reforzar pasado narrativo, conectores, expresión oral/escrita y comprensión lectora .

I. **Reconstrucción de una mini-historia**
Se entrega a cada estudiante una historia breve desordenada (4–5 frases).
Ejemplo:
- Luego, llamó a su mejor amiga para contarle lo que había pasado.
- Ayer, Marta perdió el autobús camino al trabajo.
- Mientras esperaba el siguiente, vio a un perro pequeño que parecía perdido.
- Finalmente, decidió llevarlo a una protectora de animales.

Tarea: ordenar la historia y subrayar conectores temporales.
Refuerzo : secuenciación, comprensión global, conectores (luego, mientras, finalmente).
II.1.**Dos historias que se cruzan**
Realiza dos breves descripciones orales sobre dos personas que van hacia el mismo lugar pero por rutas diferentes. Luego las personas se encuentran y repasan las experiencias que han hecho.
Ejemplos de situaciones de comunicación / contextos:
- Dos turistas en la misma ciudad.
- Dos vecinos que viven en el mismo edificio.
- Dos personas que asistieron al mismo evento.

Tareas:
- Identificar puntos de encuentro, lugares que ambos turistas llegan a conocer modos idénticos de actuar.
- Subrayar verbos en pasado.
- Completar una tabla: *¿Qué hizo cada persona? ¿Dónde? ¿Cuándo?*

Refuerzo : comprensión detallada, contraste de información, uso del pasado.
II.2.**Tarea escrita:** crear una historia cruzada
En parejas, los estudiantes escriben una historia de 80–100 palabras donde:
- Cada pareja vive una serie de experiencias propias distintas,pero precisamente durante el mismo intervalo temporal.
- Usan al menos 5 conectores (cuando, mientras, después, entonces, al final…).
- Incluyen descripciones breves (lugares, emociones, clima).

Refuerzo : cohesión textual, variedad verbal, creatividad controlada.
II.3.Tarea oral: reconstrucción colaborativa
Cada pareja cuenta su historia a otra pareja. La otra pareja debe:
- Hacer preguntas aclaratorias (¿Dónde estaban? ¿Qué pasó después?).
- Reconstruir la historia en 4–5 frases.

Refuerzo : interacción, preguntas, reformulación, fluidez.

Activitate – Evaluación Ejemplo 1
Organizar un fin de semana en una ciudad española o hispanoamericana
Competențe vizate :
CS 3.1. Înțelegerea și selectarea ideilor principale și a informațiilor relevante din texte informative pe teme de interes pentru adolescenți
CS 2.1. Realizarea de descrieri clare, coerente și detaliate ale unor persoane, locuri, activități și experiențe cotidiene, evidențiind aspecte semnificative și reacții personale
CS 4.2. Relatarea coerentă și structurată a unor experiențe sau evenimente, utilizând conectori și o organizare narativă clară

La actividad de evaluación suele combinar comprensión, producción y uso de la lengua en situaciones cotidianas.
Propósito:
Valorar la capacidad del estudiante para comprender, interactuar y producir textos orales y escritos relacionados con planes, experiencias y organización de actividades.
1.Actividad de comprensión lectora
Texto: Un breve artículo auténtico (adaptado) / un folleto turístico sobre actividades de fin de semana en Barcelona, Ciudad de México, Buenos Aires, etc.
Tareas:
- Identificar información específica (horarios, precios, lugares).
- Seleccionar actividades adecuadas para diferentes perfiles (familia, amigos, viaje solo).
- Inferir opiniones o valoraciones del autor.

Ejemplos de ítems:
- ¿Qué actividad es gratuita?
- ¿Qué opción recomienda el autor para quienes prefieren la naturaleza?
- ¿Qué frase muestra que el autor disfrutó de la experiencia?

2. Comprensión auditiva
Audio: Un diálogo entre dos personas que planean un fin de semana.

Tareas:
- Identiicar **intenciones comunicativas** (proponer, rechazar, sugerir).
- Identificar **acuerdos y desacuerdos**.
- Completar una tabla con la información clave (día, actividad, hora, lugar).

3. Expresión oral

Situación: El estudiante debe proponerle a un compañero un plan de fin de semana, negociar opciones y llegar a un acuerdo.

Criterios de evaluación:
- Claridad y coherencia.
- Uso de expresiones para proponer, aceptar y rechazar.
- Fluidez y corrección gramatical razonable.
- Adecuación al contexto.

Apoyos posibles: tarjetas con expresiones útiles, imágenes de actividades.

4. Expresión escrita

Tarea: Escribir un correo electrónico a un amigo hispanohablante para explicarle el plan del fin de semana (120–150 palabras).

Debe incluir:
- Introducción y saludo.
- Descripción del plan.
- Justificación de las elecciones.
- Cierre adecuado.

Criterios de evaluación:

Criterio	Excelente (B1 alto)	Adecuado (B1)	En desarrollo (A2+)
Organización del plan	Itinerario claro, completo y coherente	Itinerario comprensible con algunos detalles	Información incompleta o poco clara
Léxico y gramática	Uso variado de verbos en futuro, de conectores y vocabulario turístico	Uso lingüístico adecuado con algunos errores que no dificultan la comprensión	Errores frecuentes que dificultan la comprensión
Justificación de decisiones	Explica y argumenta con claridad	Ofrece algunas razones	Razones mínimas o poco claras
Pronunciación y fluidez (si es oral)	Fluidez natural, buena pronunciación	Fluidez aceptable	Pausas frecuentes, pronunciación difícil
Creatividad y uso de materiales	Material visual atractivo y bien integrado	Material adecuado	Material mínimo o poco claro

Actividad de evaluación - ejemplo 2

Tema: Pequeños gestos que cambian el día

Vídeo: "Regalo" – Álvaro Soler

1. Antes de ver el vídeo

A. Contesta:
1. ¿Qué significa para ti la palabra *regalo*?
2. ¿Prefieres recibir regalos materiales o gestos amables? Explica.
3. ¿Cuál es el mejor regalo que has recibido?
4. Mira la imagen del vídeo sin sonido. ¿Qué crees que va a pasar?

☐ Una historia de amor

☐ Una sorpresa para alguien

☐ Un cantante caminando por la ciudad

☐ Otra idea: _____

2. Primera visualización – Idea general

Mira el vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=IHJz8F38P_E&list=RDIHJz8F38P_E&start_radio=1

Marca **Verdadero (V)** o **Falso (F)**.

Frase	V	F
El cantante reparte flores a diferentes personas.	☐	☐
Las personas reaccionan de la misma manera.	☐	☐
El vídeo ocurre en una ciudad.	☐	☐
El vídeo muestra pequeños gestos de amabilidad.	☐	☐
El mensaje del vídeo es negativo.	☐	☐

3. Segunda visualización – Detalles. Completa las frases:

1. El cantante camina por las calles de una _____.
2. Él regala flores a _____.
3. Algunas personas se sienten _____ cuando reciben el regalo.
4. Las flores representan _____ y _____.

4. Vocabulario – Relaciona. Une cada palabra con su significado.

Palabra	Significado
repartir	a. causar sorpresa
gesto	b. dividir y dar a varias personas
sorprender	c. mostrar felicidad
sonreír	d. acción pequeña que muestra amabilidad

5. Expresión oral. Responde oralmente:

1. ¿Crees que un pequeño gesto puede hacer más agradable el día de una persona?
2. ¿Qué clase de detalles o servicios podemos brindar que no supongan un gasto económico? (Ejemplos: tiempo, escucha activa,ayuda en una tarea
3. ¿Cómo reaccionarías si un desconocido te regalara una flor?

6. Producción escrita. Escribe un texto de 80–100 palabras:
Describe una situación en la que alguien hizo algo amable por ti o por otra persona.
Incluye:

- un conector narrativo (*primero, luego, después…*)
- una expresión de emoción (*me alegró que…, me sorprendió que…*)
- una comparación (*más… que…, tan… como…*)
- una causa o consecuencia (*porque, por eso, así que*)

PLANTILLA DE EVALUACIÓN – Unidad: "Regalo" (Álvaro Soler)
Nivel: B1 – Curso 10.º – Lengua Española L1
Formato: PDF-ready (text simplu)

1. Datos generales

Elemento	Información
Asignatura	Lengua Española – L1
Nivel	B1
Curso	10.º
Unidad	Pequeños gestos que cambian el día
Material	Vídeo "Regalo" – Álvaro Soler
Fecha	_____
Alumno/a	_____

2. Competencias específicas evaluadas

Competencia	Se evalúa	Observaciones
CS1 – Comprensión de mensajes orales	Sí / No	_____
CS2 – Producción de mensajes orales	Sí / No	_____
CS3 – Producción de mensajes escritos	Sí / No	_____
CS4 – Mediación lingüística	Sí / No	_____

3. Evaluación por secciones

A. Comprensión auditiva – Idea general (10 puntos)

Ítem	V	F
1. El cantante reparte flores a diferentes personas.		
2. Todas las personas reaccionan igual.		
3. El vídeo se ha grabado en una ciudad.		
4. El vídeo muestra gestos de amabilidad.		
5. El mensaje del vídeo es negativo.		

Puntuación: _____ / 10

B. Comprensión auditiva – Detalles (10 puntos)

Enunciado	Respuesta
1. El cantante camina por las calles de una…	_____
2. Él regala flores a…	_____
3. Algunas personas se sienten…	_____
4. Las flores representan… y…	_____
5. El gesto provoca…	_____

Puntuación: _____ / 10

C. Léxico y gramática funcional (10 puntos)

Palabra	Significado	Respuesta
repartir	a. causar sorpresa	____
gesto	b. dividir y dar a varias personas	____
sorprender	c. mostrar felicidad	____
sonreír	d. acción pequeña que muestra amabilidad	____

Puntuación: _____ / 10

D. Expresión oral (10 puntos)

Responde oralmente a dos preguntas:

1. ¿Puede un gesto mínimo mejorar significativamente el ánimo de los demás?
2. ¿Qué “regalos” no materiales podemos ofrecer para fortalecer los vínculos sociales?
3. ¿Cómo reaccionarías si un desconocido te regalara una flor?

Criterio	Puntos
Claridad y coherencia	____ / 4
Léxico y estructuras B1	____ / 4
Pronunciación y fluidez	____ / 2
Total	____ / 10

E. Expresión escrita (10 puntos)

Tarea: Describe una situación en la que alguien hizo algo amable por ti o por otra persona (80–100 palabras).

Criterio	Puntos
Coherencia y cohesión	____ / 3
Correctitud gramatical	____ / 3
Adecuación a la tarea	____ / 2
Variedad léxica	____ / 2
Total	____ / 10

4. Resultado final

Sección	Puntos
Comprensión auditiva – general	____ / 10
Comprensión auditiva – detalles	____ / 10
Léxico y gramática	____ / 10
Expresión oral	____ / 10
Expresión escrita	____ / 10
TOTAL	____ / 50

5. Comentarios del profesor/a

Proyecto 1
Fiestas y tradiciones del mundo hispano. Las Fallas
Competențe vizate:
CS 1.3. Extragerea și corelarea informațiilor specifice din prezentări și interviuri formale pe teme cotidiene și de interes pentru adolescenți
CS 3.1. Înțelegerea și selectarea ideilor principale și a informațiilor relevante din texte informative pe teme de interes pentru adolescenți

Metas comunicativas:
- Comprender textos orales y escritos sobre fiestas tradicionales españolas.
- Explicar tradiciones culturales de otros países y compararlas con las propias.
- Describir obras artísticas, monumentos y escenas festivas.
- Expresar opiniones sobre temas sociales presentes en Las Fallas (crítica, humor, convivencia, sostenibilidad).
- Realizar tareas de mediación cultural para un público no hispanohablante.

Secuencias:
1. Descubrimiento guiado de Las Fallas
- Visionado de un vídeo corto sobre Las Fallas.
- Actividad de comprensión:
  - ¿Qué son los *ninots*?
  - ¿Qué es la *cremà*?
  - ¿Qué actividades hay durante la fiesta?

Vídeo: FALLAS DE VALENCIA 2026 🔥🎇s: qué son y qué hacer en las FALLAS 🌴🔊🔥
Los alumnos pueden crear un mapa mental colaborativo en Jamboard/Canva.

3. Lectura auténtica adaptada
- Texto breve sobre el origen de Las Fallas y su historia.

4. Taller cultural: "Los componentes de la fiesta"
Los grupos temáticos investigan:
- *La mascletà*
- *Los ninots*
- *La ofrenda*
- *La cremà*
- *La indumentaria tradicional*
- *La música y las bandas*

Cada grupo prepara una micro-presentación (2–3 min.) con imágenes y vocabulario clave.

5. Comparación intercultural
- Actividad oral: comparar Las Fallas con una fiesta tradicional rumana.
- Preguntas - guía:
  - ¿Qué valores transmite cada fiesta?
  - ¿Qué elementos son similares/diferentes?

6. Creación del producto final: "Nuestra Falla"
Cada grupo diseña un **ninot simbólico** que represente un tema actual relevante para adolescentes:
- medio ambiente
- redes sociales
- convivencia
- igualdad
- consumo responsable
- tecnología e IA

7. Exposición final
- Feria cultural en clase o exposición digital (Genially, Padlet, Book Creator).
- Cada grupo presenta su ninot y explica su mensaje.

- Votación simbólica: *¿Qué ninot salvaríamos de la cremà?*

Plantilla de autoevaluación
Proyecto "Nuestra Falla"
Nombre del alumno/a: _____
Grupo: _____

- **Rol desempeñado en el equipo:** ☐ Investigador ☐ Científico ☐ Corrector ☐ Fotógrafo ☐ Diseñador ☐ Coordinador ☐ Influencer

Marca con una ✓ la opción que mejor describe tu experiencia:

1. Participación y colaboración

Ítem	Siempre	A veces	Nunca
He colaborado activamente con mi equipo.	☐	☐	☐
He prestado atención a las ideas de los demás y las he incluido en mi trabajo.	☐	☐	☐
He cumplido con las tareas asignadas a tiempo.	☐	☐	☐
He ayudado a resolver conflictos o dificultades.	☐	☐	☐

2. Desarrollo de competencias lingüísticas

Ítem	Sí	Parcialmente	No
He expresado mis intereses y preferencias cotidianas en español.	☐	☐	☐
He redactado textos breves con conectores simples.	☐	☐	☐
He realizado una presentación clara y concisa sobre un tema familiar.	☐	☐	☐
He ampliado mi vocabulario sobre alimentos, rutina diaria y vida saludable. .	☐	☐	☐

3. Creatividad y sentido crítico

Ítem	Mucho	Algo	Poco
He aportado ideas creativas para la elaboración de un menú.	☐	☐	☐
He contribuido a mejorar la estética y el contenido.	☐	☐	☐
He reflexionado sobre lo que funciona bien y lo que se puede mejorar.	☐	☐	☐

4. Uso de herramientas digitales
¿Qué herramientas digitales has utilizado durante el proyecto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Otra: _____
¿Cómo valorarías tu uso de estas herramientas?
☐ Excelente ☐ Bueno ☐ Regular ☐ Necesito mejorar

5. Reflexión final
Lo que más me ha gustado del proyecto: _____
Lo que me ha resultado más difícil: _____
Una cosa que he aprendido: _____
Una propuesta para mejorar el proyecto en el futuro: _____

Plantilla de coevaluación entre alumnos
Proyecto "Los enemigos en el plato disfrazados de amigos. La globesidad"
Nombre del evaluador/a: _____
Nombre del compañero/a evaluado/a: _____

- **Rol del compañero/a: Rol desempeñado en el equipo:** ☐ Investigador ☐ Científico ☐ Corrector ☐ Fotógrafo ☐ Diseñador ☐ Coordinador ☐ Influencer

Marca con una ✓ la opción que mejor describe la actividad de tu compañero/a:

Criterio	Excelente (3 pts.)	Bueno (2 pts.)	Necesita mejorar (1 pt.)
Participación activa	☐ Siempre colabora con entusiasmo.	☐ Participa regularmente.	☐ Participa poco.
Responsabilidad	☐ Cumple tareas con calidad y puntualidad.	☐ Cumple lo básico.	☐ Olvida las tareas o las entrega tarde.
Comunicación y respeto	☐ Escucha y respeta a todos.	☐ A veces escucha y respeta a los demás participantes	☐ Tiene dificultades para colaborar.
Aportes creativos	☐ Aporta ideas originales y útiles.	☐ Aporta algunas ideas.	☐ No aporta ideas propias.
Uso de herramientas digitales	☐ Maneja bien las herramientas.	☐ Usa herramientas con ayuda.	☐ Tiene dificultades técnicas.

Comentario personal:
Lo que más valoro del trabajo de mi compañero/a:
Una sugerencia para que mi compañero/a mejore su trabajo:

Puntuación total: _____ / 15 puntos
☐ Excelente (13–15 pts.)
☐ Bueno (10–12 pts.)
☐ Satisfactorio (7–9 pts.)
☐ Necesita mejorar (menos de 7 pts.)

Plantilla de evaluación del profesor
Proyecto "Nuestra Falla"
Grupo: _____

Criterio	Excelente (10)	Bueno (8)	Satisfactorio (6)	Insuficiente (4 o menos)
Contenido de la revista	Muy completo, variado y coherente	Coherente y adecuado	Básico y poco desarrollado	Confuso o incompleto
Redacción de textos	Clara, con conectores simples y sin errores	Clara, con algunos errores menores	Comprensible, pero con errores frecuentes	Difícil de entender
Expresión de intereses y preferencias	Muy clara y natural	Adecuada	Limitada	Poco clara o ausente
Creatividad y sentido crítico	Ideas originales, humor y reflexión	Algunas ideas creativas	Pocas ideas nuevas	Sin creatividad
Estética y diseño	Muy atractivo y bien organizado	Agradable y funcional	Básico	Desorganizado o poco legible
Trabajo en equipo	Excelente colaboración entre todos	Buena colaboración	Colaboración desigual	Trabajo individual o desorganizado
Uso de herramientas digitales	Uso eficaz y variado	Uso correcto	Uso limitado	No se han utilizado adecuadamente.
Presentación oral	Clara, segura y bien estructurada	Adecuada	Poco clara o insegura	No se ha presentado correctamente.
Puntualidad	El alumno ha cumplido con todas las fechas y	El alumno ha cumplido en su mayoría con las	El alumno ha cumplido parcialmente con	El alumno ha incumplido la mayoría de las fechas

	plazos establecidos para el proyecto.	fechas y plazos establecidos para el proyecto.	las fechas y plazos establecidos para el proyecto.	y plazos establecidos para el proyecto.

Puntuación total: _____ / 90 puntos

Observaciones del profesor/a:

PROYECTO 2 : " ¿Puede la IA ser justa? Conversaciones con jóvenes "
Duración: 2 clases × 50 minutos
Ámbito de contenido: Tecnología y ética digital
Temas: Inteligencia artificial generativa, sesgos algorítmicos, futuro laboral juvenil
Competențe vizate:
CS 1.2: Să comunice oral și în scris mesaje clare, coerente și adaptate contextului.
CS 2.3: Să analizeze și să interpreteze texte literare și non-literare din perspectivă estetică și culturală.
CS 2.4: Să producă texte creative și argumentative cu structură clară și limbaj adecvat.
CS 4.3: Să utilizeze tehnologiile digitale în mod creativ și responsabil pentru crearea de conținut multimedia.
CS 5.1: Să reflecteze critic asupra valorilor sociale și culturale promovate în mass-media.

Propósitos
Formular hipótesis éticas sobre la IA usando el subjuntivo y el condicional.
Grabar un pódcast de 3-5 minutos con estructura clara.
Mediar conflictos de opinión en vivo (rol de moderador/a).
Reflexionar sobre los sesgos culturales en la IA hispana.

Contenidos
a) Conceptual: Vocabulario (sesgo algorítmico, deepfake - vídeos o audios falsos pero extremadamente realistas); estructura de pódcast; registro oral.
b) Procedimental: Redacción colaborativa del guión; grabación y edición con Capcut; moderación de debate.
c) Actitudinal: Empatía cultural; responsabilidad digital.

Recursos
- Documentos compartidos de Google, pizarra colaborativa Jamboard, Capcut, micrófonos de móvil, auriculares.
- Vídeo modelo: (https://www.rtve.es/play/videos/la-aventura-del-saber/enrique-dans-inteligencia-artificial/16740418/) (RTVE, 15:30 min – primeros 10 minutos).
- Artículos: El País “IA y empleo juvenil”, BBC Mundo “Sesgos en ChatGPT”.

Desarrollo de la actividad (2 sesiones – PASOS DETALLADOS)
Clase 1: Investigación, guión y ensayo (50 min)
1. Introducción y activación (0-5 min):
- El profesor proyecta una imagen realizda por la IA.

- Pregunta: “¿Qué pasaría si la IA decide por nosotros?” → una idea por alumno en Jamboard.
2. Lluvia de ideas + Investigación (5-20 min):
- Grupos de 4 → Jamboard: 3 miedos + 3 oportunidades.
- Cada grupo recibe un artículo → extraer: 2 datos + una hipótesis (“Es posible que…”).
3. Escucha un material audio + Análisis (20-30 min):
- Reproducir los primeros 10 minutos del vídeo "La aventura del saber: Enrique Dans. La inteligencia artificial" (https://www.rtve.es/play/videos/la-aventura-del-saber/enrique-dans-inteligencia-artificial/16740418/)
Los alumnos completan la tabla en el documento compartido (Google Docs):

Sección	Contenido clave	Hipótesis ética identificada (ej. "Es posible que...")
Introducción	Punto de partida: ¿Cómo presenta Enrique Dans el impacto de la IA en la sociedad?	Ej. "Es posible que la IA acelere cambios sociales..."
Debate	Desarrollo: ¿Qué ejemplos de transformación social menciona (ej. empleo, innovación)?	Ej. "Puede que la IA genere sesgos culturales..."
Conclusión	Reflexión final: ¿Qué visión del futuro propone Dans?	Ej. "Ojalá que reguláramos la IA para evitar desigualdades..."

- **NEE**: Subtítulos; pausas cada 5 minutos.

4. Redacción del guión (30-45 min):
   - Documento compartido – plantilla pre-hecha (ver abajo).
   - Cada miembro escribe una sección; el moderador revisa.
5. Ensayo rápido (45-50 min):
   - Lectura en voz alta + feedback: "¿Qué mejoraríamos... ?

Clase 2: Grabación, presentación y evaluación (50 min)

1. Grabación (0-25 min):
   - Capcut: Grabar el material por secciones → unir + música libre.
2. Presentación + Debate (25-40 min):
   - Reproducir pódcast (3-5 min).
   - Debate en vivo (10 min): "¿Debería regularse la IA?" → el moderador reformula la pregunta.

3. Evaluación + Cierre (40-50 min):
   - Completar las plantillas de auto/coevaluación y la rúbrica del profesor (ver abajo).
   - Ronda: "¿Qué he aprendido sobre la IA ?"

PLANTILLAS DE EVALUACIÓN

Plantilla de autoevaluación

Proyecto "Pódcast IA: debates juveniles"
Nombre del alumno/a: _____
Grupo: _____
Rol desempeñado: ☐ Guionista ☐ Moderador/a ☐ Locutor/a ☐ Editor/a

1. Participación y colaboración	Siempre	A veces	Nunca
He colaborado activamente con mi grupo.	☐	☐	☐
He escuchado con atención las ideas de los demás.	☐	☐	☐
He cumplido con las tareas asignadas a tiempo.	☐	☐	☐
He contribuido a mantener un buen ambiente de trabajo.	☐	☐	☐

2. Comunicación y expresión	Sí	Parcialmente	No
He utilizado el español con naturalidad.	☐	☐	☐
He contribuido a la redacción del guion.	☐	☐	☐
He participado activamente en la grabación.	☐	☐	☐

Plantilla de coevaluación entre alumnos

Proyecto "Pódcast IA Ética: Debates Juveniles"
Nombre del evaluador/a: _____
Nombre del compañero/a evaluado/a: _____
Rol del compañero/a: ☐ Guionista ☐ Moderador/a ☐ Locutor/a ☐ Editor/a

Criterio	Excelente (3 pts.)	Bueno (2 pts.)	Necesita mejorar (1 pt.)
Participación activa	Colabora con entusiasmo y responsabilidad.	Participa regularmente.	Participa poco.
Responsabilidad	Cumple tareas con calidad y puntualidad.	Cumplimiento suficiente de las tareas.	Entrega tarde o incompleto.
Comunicación y respeto	Escucha y respeta a todos.	A veces respeta las ideas.	Tiene dificultades para colaborar.
Creatividad	Aporta ideas originales y constructivas.	Aporta algunas ideas.	No aporta ideas propias.
Expresión oral y gestual	Habla con claridad y expresividad.	Adecuada con errores menores.	Poco clara o insegura.

Comentario personal:
Lo que más valoro del trabajo de mi compañero/a: _____
Una sugerencia para que mi compañero/a mejore su trabajo: _____
Puntuación total: _____ / 15 puntos
☐ Excelente (13–15 pts.) ☐ Bueno (10–12 pts.) ☐ Satisfactorio (7–9 pts.) ☐ Necesita mejorar (< 7 pts.)

Rúbrica de evaluación del profesor/a
Proyecto "Pódcast IA Ética: Debates Juveniles"

Criterio	Excelente (10)	Bueno (8)	Satisfactorio (6)	Insuficiente (4 o menos)
Guión pódcast	Muy coherente, creativo y bien estructurado.	Coherente, con algunos errores menores.	Básico, con ideas poco desarrolladas.	Confuso o incompleto.
Expresión oral y corporal	Clara, fluida, con buena entonación y gestos expresivos.	Adecuada, con errores menores.	Insegura, con pronunciación o ritmo mejorables.	Difícil de entender o sin expresividad.
Trabajo en grupo	Excelente colaboración, respeto y reparto equilibrado de tareas.	Buena colaboración.	Colaboración desigual.	Escasa o nula colaboración.
Creatividad y sentido artístico	Muy original y reflexiva; transmite emociones y valores.	Adecuada, con algunas ideas originales.	Limitada o poco arriesgada.	Carece de creatividad o sentido artístico.
Reflexión y valores	Muestra empatía y análisis crítico de la ética en la IA.	Muestra reflexión general.	Reflexión superficial.	No reflexiona sobre los temas tratados.
Correctitud lingüística	Uso correcto y variado del vocabulario y estructuras.	Algunos errores menores.	Errores frecuentes con un nivel de inteligibilidadaceptable.|	Muchos errores que dificultan la comprensión.
Uso de herramientas digitales	Uso eficaz y creativo (Capcut, Jamboard).	Uso correcto.	Uso limitado.	No se han utilizado adecuadamente.
Puntualidad y cumplimiento	Cumple con todas las fechas y entregas.	Cumple en su mayoría.	Cumple parcialmente.	Entrega fuera de plazo.|

Puntuación total: _____ / 90 puntos
Observaciones del profesor/a:

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular
a. Gramatică practică și teoretică

- Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, *et al*., 2009, *Gramática básica del estudiante del español. A1-B1, Difusión*
- Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM
- Aragonés, Luis, Palencia, Ramón, 2009, *Gramática de uso del español*, SM
- Bran, Răzvan, 2018, *El verbo español. Teoría y práctica*, Editura Ars Docendi
- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords), 2022, *Curso práctico de español. Gramática II.1,* Editura Universității din București
- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords.), 2020, *Curso práctico de español. Gramática I*, Editura Universității din București

- Brânză, Doru-Mircea, Cioba, Mianda (coords.), 2016, *Gramatică și comunicare*, Editura Universității din Bucureşti
- Brânză, Mircea-Doru, Cioba, Mianda, 2010, *Limba spaniolă (I): Gramatică şi comunicare*, Editura Universităţii din Bucureşti
- Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar*, Edelsa
- Lupu, Coman, 2001, *Gramatica practică a limbii spaniole*, Logos
- Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa
- Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos
- Moreno García, Concha, 1995, *Curso de perfeccionamiento*, SGEL
- Moreno García, Concha, 2005, *Temas de gramática*, SGEL
- Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española*. *Manual*, Espasa Libros
- Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI
- Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL

b. Vocabular general și tematic

- ****Diccionario práctico de sinónimos y antónimos*, 2019, Vox – Larousse
- Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA,* B1, Edelsa
- Blanco, Carmen, Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa
- Coto Bautista,Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Así se habla en nivel B1*, Edelsa
- Coto Bautista,Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Tema a tema B1*, Edelsa
- Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. *Nivel A-B1*, Edelsa
- Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen
- Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa
- Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen

B. Didactica limbii spaniole

- Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL
- Angheluță, Mioara Adelina (coord.), 2021, *Curso práctico de español. Comunicación I*, Editura Universității din București
- Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL
- Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros
- Ciobanu, Mihaela, Ștefan, Silvia-Alexandra (coords.), 2021, *Curso práctico de español. Comunicación II.1*, Editura Universității din Bucureşti
- De Santiago Guervós, Javier și Borrego Nieto, Julio 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL
- Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen
- Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM
- Javier de Santiago Guervós, Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL
- Moreno Fernández, Francisco, 2017, El español lengua extranjera en la era digital, Universidad de Alcalá
- Siles Artés José, 1999, Sánchez Maza Jesús, *Curso de lectura, conversación y redacción*, SGEL
- VV. AA., 2024, *Español en marcha 3*, SGEL

C. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

- **YouTube EDU** – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
- **Amara.org** – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
- **Instituto Cervantes – Canal YouTube** – materiale culturale și activități de civilizație
- **RTVE Play – Aprendemos en casa** – resurse video educaționale pentru elevi
- **ARTE en español** – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate

- **SpanishPod101 / Dreaming Spanish** – resurse audio-video pentru nivel A1+

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- **Canva / Genially / Padlet** – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Capcut** – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
- **Edpuzzle** – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
- **Flip Microsoft** – platformă pentru activități video și colaborative între elevi
- **Fotojet** https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
- **GonConqr** www.gonconqr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
- **Hemingway App** – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
- **Iteach** https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
- **Kahoot** – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
- **Learning Apps** https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
- **Mentimeter** https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
- **Windows Movie Maker -** https://moviemakeronline.com **-** program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
- **Nearpod** – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
- **Pexels** – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
- **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
- **SMORE** https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
- **Teachflix** – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
- **Voki** https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
- **WAKELET** https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
- **Wordwall** – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

c. Alte resurse

- Aprender español - https://aprenderespanol.org
- Instituto Cervantes - http://cvc.cervantes.es/ensenanza/actividades_ave/aveteca.htm
- ProfeDeELE - https://www.profedeele.es
- Spanish Unicorn - https://www.spanishunicorn.com
- TODO-CLARO - https://www.todo-claro.com/e_index.php
- Ver-taal - https://www.ver-taal.com
- VideoELE - https://www.videoele.com
- Marco ELE - https://marcoele.com

Anexa 4 – Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate:

1. Viața adolescentului: mediul școlar, relațiile familiale și sociale
2. Educație și orientare profesională: parcurs educațional, proiecte personale, planuri de viitor
3. Stil de viață și sănătate: rutina zilnică, alimentație, stil de viață sănătos
4. Comunitate și implicare civică: voluntariat*, proiecte comunitare
5. Tehnologie și comunicare: aplicații digitale, inteligență artificială, rețele de socializare, mass-media*
6. Univers cultural: cărți*, filme, personalități reprezentative
7. Mediul înconjurător: protecția mediului, comportamente ecologice, dezvoltare durabilă*
8. Repere geografice, istorice și culturale: spațiul lingvistic studiat; asemănări și deosebiri cu spațiul cultural propriu

Teme de proiecte colaborative:

1. **Identitatea noastră între trecut și prezent / La nostra identità tra passato e presente -** realizarea unui dosar digital colaborativ (texte + imagini + interviuri) despre formarea identității personale și de grup (familie, școală, comunitate); progresie de la *prezentarea școlii* (cl. IX) la *reflecție identitară*.
2. **Adolescența azi: provocări și alegeri / L'adolescenza di oggi: sfide e scelte** – masă rotundă + prezentare video despre presiuni sociale, prietenie, timp liber, dependențe digitale, echilibrul viață–școală; includerea unui chestionar de opinie și interpretarea rezultatelor.
3. **Relațiile umane: comunicare, conflict, empatie / Le relazioni umane: comunicazione, conflitto, empatia**– mini-serial video / vlog colaborativ cu situații de viață (dialoguri, conflicte, soluții), însoțit de comentarii argumentative; dezvoltare a temei *Valori care ne definesc*.
4. **Orașul ca spațiu cultural și social / La città come spazio culturale e sociale** – realizarea unui ghid cultural tematic (digital) al unui oraș italian sau european, analizând rolul orașului în viața tinerilor; – accent pe descriere + interpretare socială.
5. **Omul și mediul: responsabilitate și viitor / Uomo e ambiente: responsabilità e futuro** – campanie digitală de conștientizare (afișe, video, sloganuri) privind crizele ecologice și soluțiile sustenabile; – argumentarea alegerilor făcute; continuare și aprofundare a proiectului ecologic din clasa a IX-a.
6. **Voluntariatul și implicarea civică a tinerilor / Volontariato e impegno civico dei giovani** – proiect de simulare: elevii concep o inițiativă civică (obiective, public-țintă, impact social); – prezentare + reflecție scrisă.
7. **Tehnologia între progres și risc / La tecnologia tra progresso e rischio** - dezbatere structurată + prezentare multimedia despre inteligență artificială, social media, viața privată, fake news; progresie de la prezentare informativă (cl. IX) la argumentare critică.
8. **Alegeri de viață și bunăstare personală / Scelte di vita e benessere personale** – podcast argumentativ: sănătate fizică, emoțională și echilibru interior; stiluri de viață și consecințe; – pro și contra, concluzii personale motivate.
9. **Italia culturală: tradiție și modernitate / L'Italia culturale: tradizione e modernità** – expoziție digitală (texte + audio) despre tradiții, obiceiuri, gastronomie, artă sau festivaluri, analizate din perspectivă contemporană.
10. **Mass-media și manipularea opiniei / I media e la manipolazione dell'opinione** – analiză critică + quiz interactiv pe baza reclamelor, știrilor și mesajelor media; – identificarea tehnicilor de persuasiune; continuare la *Publicitatea: adevărat sau fals?* (cl. IX).

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A cere și a oferi informații despre persoane, locuri, evenimente sau obiecte

- Propoziții interogative
  Întrebări directe: *Chi è? Dove vai? Quando parte il treno? Che cos'è questo?*
  Întrebări indirecte: *Vorrei sapere dove abiti. Mi puoi dire chi è quella persona?*
  Intonația și ordinea cuvintelor în propoziția interogativă
- Pronume și adjective interrogative: *chi, che / cosa, quale/i, quanto/a/i/e: Chi viene con noi? Quale città preferisci?*
- Verbele esențiale pentru informații: *essere, avere, fare, andare, venire, stare* - Conjugarea la: prezent, passato prossimo (pentru evenimente), futuro semplice (pentru planuri)
- Prepoziții simple și articulate *a, in, da, di, con, su: Vivo a Roma. Vengo da Milano. Il museo della città*.
- Articolul hotărât și nehotărât - Utilizarea corectă cu persoane, locuri și obiecte: *un ragazzo, la scuola, gli amici*
- Adjective de descriere, adjective calificative (aspect, caracter, mărime) acordul în gen și număr: *una città moderna / due eventi importanti*
- Formule de politețe - *Lei* în cereri de informații: *Mi scusi, può dirmi…? Potrebbe aiutarmi?*
- Adverbe de timp și loc: *qui, lì, là, oggi, ieri, domani, spesso,* folosite pentru clarificarea informațiilor

A răspunde la întrebări, oferind detalii relevante

- Timpuri verbale pentru detaliere; Prezentul – pentru descrieri și adevăruri generale: *Studio italiano da cinque anni.* Passato prossimo – pentru fapte și experiențe: *Ho visitato Roma l'anno scorso.* Imperfetto – pentru descrieri, contexte, obiceiuri: *La città era molto tranquilla.* Futuro semplice – pentru planuri sau ipoteze: *Domani risponderò all'email.*
- Propoziții enunțiative dezvoltate; Răspunsuri simple vs. Dezvoltate- *Sì. → Sì, perché mi interessa molto questo argomento.* Coordonare cu *e, ma, o, però.* Subordonate cauzale și temporale: *Perché, quando, mentre*
- Conectori logici și discursivi; Pentru organizarea informației: adăugare: *anche, inoltre;* cauză: *perché, dato che;* consecință: *quindi, perciò;* opinia personală: *secondo me, penso che*
- Pronume personale, forme pronominale; pronume directe și indirecte: *Lo conosco. / Gli ho risposto*. *ne, ci* – pentru a evita repetițiile și a clarifica informația *Ne parlo spesso.*
- Adjective și adverbe pentru precizare; adjective calificative *una risposta dettagliata;* adverbe de mod, timp, frecvență: *chiaramente, recentemente, spesso*
- Formule de întărire și clarificare: *in realtà, infatti, soprattutto, per esempio;* Reluarea informației pentru claritate: *Come ho già detto*…

A solicita și a oferi indicații de orientare în spațiu

- Prepoziții de loc și mișcare: *a, in, da, su, per, tra/fra Vado a scuola. Cammino per il parco.* Prepoziții articulate: *davanti alla stazione, vicino al museo*
- Adverbe și locuțiuni adverbiale de loc: *qui, lì, là, vicino (a), lontano (da), davanti a, dietro a, a destra / a sinistra, in fondo, in cima*
- Verbe de mișcare și poziționare: *andare, venire, arrivare, girare, attraversare, prendere, essere, trovarsi, restare - La banca si trova vicino alla piazza.*
- Imperativul (forma de politețe și familiară); imperativ afirmativ: *Giri a destra. Prenda la seconda strada.* imperativ negativ: *Non attraversi la strada.* Utilizarea formei de politețe *(Lei) Mi scusi, prenda questa via…*
- Structuri funcționale pentru solicitare: *Scusi, per andare a…? Come si arriva a…? Potrebbe dirmi dov'è…?*
- Propoziții imperative și enunțiative explicative; succesiune logică a acțiunilor: *Prima…, poi…, infine…;* coordonare simplă: *Continua dritto e poi gira a sinistra.*
- Articole hotărâte cu locuri publice: *la stazione, il museo, l'ospedale, la piazza*
- Pronumele „ci" cu valoare locativă. *Ci vado a piedi. Ci arrivo in dieci minuti.*

A transmite instrucțiuni pentru efectuarea unei activități

- Imperativul (element central); imperativ afirmativ și negativ: *Apri il quaderno. Non dimenticare il titolo.* Forma de politețe *(Lei) Scriva il testo con attenzione*; imperativul cu pronume: *Mescolalo bene. Aggiungici l'acqua.*
- Infinitivul cu valoare instructivă; frecvent în regulamente, fișe de lucru, rețete: *Mescolare gli ingredienti. Compilare il modulo.*
- Succesiunea logică a acțiunilor: adverbe și locuțiuni temporale: *prima, poi, dopo, infine;* structuri ordonatoare: *per cominciare…, in seguito…, alla fine…*
- Verbe de acțiune specifice: *fare, prendere, mettere, togliere, usare, controllare*; verbe reflexive: *prepararsi, assicurarsi*
- Propoziții enunțiative explicative; explicații care completează instrucțiunea*: Mescola bene, perché l'impasto deve essere omogeneo.*
- Conectori logici; cauză*: perché;* scop: *per, affinché;* condiție*: se - Se necessario, ripeti l'esercizio.*
- Pronume directe și indirecte; evitarea repetițiilor în instrucțiuni: *Prendi il foglio e piegalo a metà.*
- Structuri impersonale; Pentru instrucțiuni generale*: Si deve compilare il modulo. Si consiglia di leggere il testo.*
- Lexic și structuri de precizare; adverbe de mod: *lentamente, correttamente, attentamente*; expresii de control: *fai attenzione a…, è importante…*

A situa acțiuni și evenimente în timp și spațiu

- Timpuri verbale pentru situarea în timp; prezentul – acțiuni actuale / generale: *Vivo a Milano.* Passato prossimo – acțiuni încheiate, punctuale: *Ieri ho visitato il museo*. Imperfetto – acțiuni de

durată, descrieri, fundal: *Quando ero piccolo, abitavo qui.*Trapassato prossimo – anterioritate: *Avevo già finito quando sei arrivato.* Futuro semplice – acțiuni viitoare: *Domani partirò.*

- Indicatori temporali: adverbe și expresii de timp*: oggi, ieri, domani, allora, prima, dopo, mentre;* locuțiuni temporale*: da… a…, fino a…, durante*
- Relații temporale între acțiuni; simultaneitate*: mentre, quando;* succesiune*: prima…, poi…, infine;* anterioritate / posterioritate*: già, non ancora*
- Prepoziții și locuțiuni de loc*: a, in, da, su, per, tra/fra;* locuțiuni*:davanti a, dietro a, vicino a, lontano da*
- Adverbe de loc*: qui, lì, là, sopra, sotto, dentro, fuori*
- Verbe de mișcare și poziționare*: andare, venire, arrivare, partire, essere, trovarsi, restare. La scuola si trova vicino al parco.*
- Pronumele adverbial „ci” *Ci vado ogni giorno. Ci sono rimasto due ore.*
- Structuri narative și descriptive; coordonare și subordonare temporală: *Quando sono arrivato, pioveva.* conectori discursivi*: all'inizio, in seguito, alla fine*

A face și a accepta invitații sau propuneri

- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv, participiu), utilizate în formularea invitațiilor și propunerilor*: Andare al cinema? / Fare una passeggiata?*
- Imperativul afirmativ, inclusiv imperativ + pronume, pentru formularea propunerilor directe*: Vieni con noi. Provalo anche tu.*
- Pronume și adjective nehotărâte *(qualcuno, ognuno, ciascuno, qualche),* pentru invitații cu referință generală sau colectivă: *Invitiamo qualcuno? Ogni studente può partecipare.*
- Numerale colective cu valoare substantivală *(paio, coppia),* pentru formularea invitațiilor la activități comune: *Un paio di amici viene con noi.*
- Conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare*:* condiție: *se, purché,* pentru acceptarea condiționată a propunerilor; cauză și scop*: perché, affinché,* pentru motivarea acceptării; concesie*: anche se, benché,* pentru acceptarea în ciuda unor rezerve.
- Diateza reflexivă, pentru exprimarea disponibilității sau implicării personale*:Mi unisco al gruppo.*

A exprima intenții și a planifica acțiuni viitoare

- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv, participiu), utilizate pentru exprimarea intențiilor și a planurilor: *Studiare di più. Fare un viaggio*.
- Imperativul (în contexte dialogale), pentru formularea propunerilor legate de acțiuni viitoare comune: *Organizziamo una riunione*.
- Pronume și adjective nehotărâte (*ogni, ciascuno, qualcuno, qualunque*), pentru exprimarea intențiilor generale sau distribuite*: Ogni cantante dovrà parlare*.
- Numerale ordinale, pentru structurarea etapelor unui plan: *Il primo passo, il secondo passo.*
- Numerale distributive, pentru repartizarea acțiunilor planificate: *Due per volta.*
- Conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare: scop: *affinché, perché,* condiție: *se, purché,* timp: *prima che, appena che* utilizate pentru organizarea și condiționarea acțiunilor viitoare.
- Diateza reflexivă, pentru exprimarea implicării personale în realizarea planurilor: *Mi preparo per l'esame.*

A face și a justifica alegeri*, preferințe sau planuri

- Substantivul (genul și pluralul, inclusiv formele neregulate), utilizat pentru numirea și precizarea opțiunilor, preferințelor sau planurilor alese.
- Adjectivul calificativ și gradele de comparație (forme sintetice), pentru exprimarea preferințelor și a comparațiilor între opțiuni: *Questa scelta è migliore. È la soluzione più semplice.*
- Pronume și adjective nehotărâte (*qualunque, qualsiasi, ogni, ciascuno*), pentru formularea unor alegeri generale sau alternative: *Qualsiasi soluzione va bene. Ogni persona può scegliere.*
- Numerale ordinale, pentru ierarhizarea opțiunilor sau a etapelor unui plan: *La prima scelta, la seconda opzione.*
- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv), pentru formularea preferințelor și a intențiilor: *Preferisco studiare italiano.*
- Conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare, utilizate pentru justificare:cauză: *perché, poiché*

scop: *affinché*, concesie*: anche se, benché, sebbene;* condiție: *se, purché*

- Diateza reflexivă, pentru exprimarea implicării personale în luarea deciziilor: *Mi oriento verso questa scelta.*

A descrie persoane, locuri, obiecte, rutine și activități

- Substantivul: genul și pluralul (inclusiv formele neregulate), utilizat pentru identificarea persoanelor, locurilor, obiectelor și activităților descrise.
- Adjectivul calificativ și acordul substantiv–adjectiv, pentru caracterizarea și detalierea elementelor descrise.
- Gradele de comparație ale adjectivului (forme sintetice), pentru compararea persoanelor, locurilor, obiectelor sau activităților: *più grande, migliore, minore.*
- Pronume și adjective nehotărâte (*ogni, ciascuno, tale, qualche, qualunque, qualsiasi*), pentru descrieri generale, repetitive sau nespecificate: *Ogni giorno svolgo la stessa attività.*
- Moduri nepersonale ale verbului, pentru descrierea rutinei și a activităților în mod impersonal sau general.
- Numerale distributive, pentru descrierea repartiției activităților sau a frecvenței: *Due alla volta.*
- Numerale colective cu valoare substantivală (*paio, coppia*), pentru descrierea obiectelor sau a persoanelor asociate: *Un paio di scarpe.*
- Diateza reflexivă, pentru descrierea activităților și rutinelor personale: *Mi alzo presto la mattina.*
- Conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare (*che*), pentru extinderea descrierilor și precizarea informațiilor.

A relata evenimente sau întâmplări într-o succesiune logică

- Timpurile verbale: Passato prossimo – pentru acțiuni încheiate și evenimente punctuale: *Ieri ho visto un film.* Imperfetto – pentru fundal, descrieri sau acțiuni repetate în trecut: *Quando ero piccolo, giocavo spesso in giardino.*Trapassato prossimo – pentru anterioritatea unui eveniment față de altul: *Avevo già finito i compiti quando è arrivato Marco.* Futuro semplice – pentru anticiparea sau planificarea unor acțiuni: *Domani partirò presto*.
- Conectori logici și temporali, pentru ordonarea și relaționarea evenimentelor: *prima, poi, dopo, infine, mentre, allora, appena che, prima che, senza che.*
- Substantivul și adjectivul – pentru descrierea persoanelor, locurilor, obiectelor sau situațiilor implicate: *La festa è stata molto divertente.*
- Pronume și adjective nehotărâte (*qualche, ogni, ciascuno, qualcuno*) – pentru relatarea evenimentelor implicând persoane sau elemente nespecificate: *Qualcuno ha raccontato un aneddoto interessante.*
- Diateza reflexivă și pasivă – pentru exprimarea acțiunilor în mod obiectiv sau fără accent pe subiect: *Si è deciso di partire presto*. *La torta è stata preparata da mia madre.*
- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv, participiu) – pentru rezumarea evenimentelor sau enunțarea de acțiuni într-un mod concis: *Arrivare in ritardo può causare problemi.*

A exprima reacții și emoții (surpriza, bucuria, teama, tristețea, regretul*)

- Substantivul și adjectivul – pentru denumirea emoțiilor și descrierea stării afective: *La sorpresa è stata grande. Era molto felice.*
- Gradele de comparație ale adjectivului (forme sintetice) – pentru nuanțarea emoțiilor și compararea intensității acestora: *Ero più sorpreso di quanto pensassi.*
- Pronume și adjective nehotărâte (*qualche, ciascuno, qualcuno, ogni*) – pentru exprimarea reacțiilor generale sau nespecificate: *Qualcuno si è spaventato. Ognuno ha reagito a modo suo.*
- Verbul: Moduri nepersonale (infinitiv, participiu) – pentru exprimarea emoțiilor într-un mod general sau impersonal: *Provare gioia è importante.*
- Diateza reflexivă – pentru exprimarea reacțiilor personale: *Mi sono spaventato. Mi sono rallegrato*.
- Passato prossimo și imperfetto – pentru relatarea emoțiilor în context temporal: *Ero felice quando ho ricevuto la notizia.*
- Conjuncții subordonatoare (*perché, poiché, benché, sebbene, anche se*) – pentru justificarea sau nuanțarea emoțiilor: *Ero felice perché avevo superato l'esame. Mi sono spaventato, anche se sapevo che era sicuro. Sebbene piova, vengo da te.*

- Numerale colective sau distributive (*paio, coppia, decina*) – pentru exprimarea reacțiilor grupului sau mai multor persoane: *Un paio di amici erano entusiasti*.

A exprima opinii și justificarea acestora

- Substantivul și adjectivul – pentru formularea ideilor și descrierea caracteristicilor obiectului opiniilor: *La decisione è giusta. L'opinione espressa è interessante.*
- Gradele de comparație ale adjectivului (forme sintetice) – pentru compararea opțiunilor sau nuanțarea opiniilor: *Secondo me, questa soluzione è migliore*.
- Pronume și adjective nehotărâte (*qualche, qualche altro, ognuno, ciascuno, qualcuno, ogni*) – pentru exprimarea opiniilor generale sau a punctelor de vedere diferite: *Ognuno può esprimere la propria opinione. Qualcuno pensa diversamente.*
- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv, participiu) – pentru exprimarea opiniilor în mod general sau impersonal: *È importante rispettare le regole. Dire la verità è necessario.*
- Conjuncții și locuțiuni subordonatoare – pentru justificarea opiniei; cauză: *perché, poiché,* scop: *affinché,* concesie: *anche se, benché, sebbene,* condiție*: se, purché: Penso che questa soluzione sia corretta perché rispetta le regole. Credo che sia utile, anche se richiede tempo.*
- Diateza reflexivă – pentru exprimarea implicării personale în formularea opiniilor: *Mi sembra giusto. Mi interessano queste idee.*

A exprima acordul sau dezacordul față de o opinie sau propunere

- Substantivul și adjectivul – pentru exprimarea punctelor de vedere și caracterizarea opiniilor sau propunerilor: *La tua idea è interessante. Questa soluzione è corretta.*
- Gradele de comparație ale adjectivului (forme sintetice) – pentru nuanțarea acordului sau dezacordului: *Sono completamente d'accordo. Non sono del tutto convinto.*
- Moduri nepersonale ale verbului (infinitiv, participiu) – pentru exprimarea opiniilor într-un mod general sau impersonal: *È giusto rispettare gli insegnanti. Essere d'accordo è importante.*
- Conjuncții și locuțiuni subordonatoare – pentru justificarea acordului sau dezacordului: cauză: *perché, poiché* condiție: *se, purché,* concesie: *anche se, benché, sebbene: Sono d'accordo con te perché rispetta gli orari. Non sono d'accordo, anche se capisco il tuo punto di vista.*

A face ipoteze și a exprima condiții* („dacă… atunci…")

- Periodo ipotetico della realtà (condiție reală) Se referă la situații posibile sau reale. Structură: *se + indicativo → indicativo / futuro: Se studi, impari molto*. *Se avrò tempo, verrò al cinema.*
- Periodo ipotetico della possibilità. Pentru situații posibile, dar nesigure. Structură: *se + congiuntivo imperfetto → condizionale presente:* Se avessi più tempo, leggerei di più.
- Periodo ipotetico dell'irrealtà (condiție imposibilă în trecut). Structură: *se + congiuntivo trapassato → condizionale passato: Se avessi studiato, avrei preso un voto migliore*.
- Alte structuri pentru ipoteză *magari + congiuntivo: Magari fosse vero! nel caso in cui + congiuntivo Nel caso in cui piova, restiamo a casa. se no / altrimenti: Studia, altrimenti non passerai l'esame*.

A exprima dorințe și preferințe

- Verbe și construcții pentru exprimarea dorinței: *volere – Voglio studiare in Italia. desiderare – Desidero visitare Roma. avere voglia di + infinitiv – Ho voglia di uscire. mi piacerebbe + infinitiv (condizionale) Mi piacerebbe imparare meglio l'italiano*.
- Structuri cu condițional- pentru exprimarea dorințelor într-un mod politicos sau ipotetic. *Vorrei andare al mare. Mi piacerebbe vivere in Italia.*
- Construcții cu conjunctiv- după anumite expresii de dorință: *sperare che + congiuntivo*: *Spero che tu venga alla festa. volere che + congiuntivo: Voglio che tu studi di più. preferire che + congiuntivo Preferisco che restiamo a casa.*
- Exprimarea preferințelor *preferire + infinitiv / substantiv: Preferisco leggere piuttosto che guardare la TV*. *preferire + che + congiuntivo*: *Preferisco che tu venga domani*.
- Structuri comparative pentru preferințe *preferisco… a… Preferisco il gelato al cioccolato alla vaniglia. mi piace di più / meno Mi piace di più la musica italiana.*

A solicita clarificări atunci când informația nu este clară

- Structuri pentru solicitarea clarificării- Expresii uzuale: *Scusa, puoi ripetere? Puoi spiegare meglio? – Non ho capito bene. Cosa vuoi dire? Che cosa significa? Puoi fare un esempio? Potresti chiarire*?
- Structuri gramaticale utilizate: a) Interogative directe: *che cosa / cosa, come, perché, in che senso*: *Cosa significa questa parola?Come si usa questo verbo?* b) Condițional pentru formulare politicoasă: *potresti, potrebbe, vorrei sapere*: *Potresti spiegare di nuovo? Vorrei sapere cosa significa* c) Imperativul politicos: *scusa / scusi : Scusi, può ripetere?* d) Interogative indirecte: *Non so cosa significa questa parola.Vorrei sapere come si pronuncia.*
- Marcatori discursivi pentru clarificare: *cioè, in altre parole, vuoi dire che…? se ho capito bene*: *Se ho capito bene, dobbiamo consegnare il progetto domani.*

A reformula enunțuri pentru claritate sau adaptare la interlocutor*

- Structuri de reformulare - Expresii folosite pentru a relua sau clarifica un mesaj: *cioè – È molto puntuale, cioè arriva sempre in orario. in altre parole: In altre parole, dobbiamo studiare di più. vale a dire, ovvero, voglio dire , per essere più chiari*
- Reformulare prin sinonimie sau explicație: *È stanco, cioè molto affaticato.* definiții sau explicații: *La sostenibilità, cioè il rispetto dell'ambiente.*
- Structuri gramaticale utilizate: a) Propoziții explicative: *che / il quale / la quale: Roma, che è la capitale d'Italia, è una città storica.* b) Conectori discursivi: *cioè, infatti, in pratica, ossia, piuttosto: Non è facile, infatti richiede molto tempo.* c) Reformulare prin schimbarea structurii: fraza simplă → fraza explicativă: *È vegetariano. Non mangia carne.* subordonată explicativă: *Luca studia molto, cioè dedica molte ore allo studio.*

A compara

- Utilizarea structurilor comparative și superlative: 1. Comparativ de superioritate: *più + adjectiv / adverb / substantiv + di / che: Roma è più grande di Firenze. Questo esercizio è più difficile che lungo.* 2. Comparativ de egalitate: *così… come/ tanto… quanto: Marco è così alto come Luca. Studio tanto quanto te.* 3. Comparativ de inferioritate: *meno + adjectiv / adverb / substantiv + di / che: Questo libro è meno interessante di quello. Luca studia meno di Maria.* 4. Superlativ: a) Superlativ relativ: *il / la / i / le + più / meno + adjective: È la città più bella d'Italia. Marco è lo studente più bravo della classe.* b) Superlativ absolut:*-issimo, molto + adjectiv, davvero / estremamente + adjectiv: Questo film è bellissimo. Il compito è molto difficile.*
- Conectori pentru comparație în discurs: *come, rispetto a, a differenza di, allo stesso modo: A differenza di Luca, Marco studia ogni giorno.*

A oferi explicații

- Propoziții cauzale- Pentru a explica motivul unei acțiuni. Conectori principali: *perché, siccome, dato che, poiché – Non esco perché devo studiare. Siccome piove, restiamo a casa.*
- Propoziții explicative - Introduc o explicație sau o clarificare. Structuri: *cioè, infatti, ossia – È molto stanco, cioè ha lavorato tutto il giorno. Non è venuto, infatti era malato.*
- Propoziții consecutive (consecința) - Arată rezultatul sau efectul unei situații. Structuri: *così… che, talmente… che, quindi / perciò / dunque: Era così stanco che si è addormentato subito. Ho studiato molto, quindi ho preso un buon voto.*
- Explicații prin definiție sau exemplu: *La globalizzazione è il processo di integrazione tra i paesi. Per esempio, molti studenti studiano all'estero.*
- Conectori utili: *per esempio / ad esempio, in altre parole, cioè*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

EXEMPLUL 1

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.2. Relatarea orală și elaborată a unor experiențe personale sau a unor evenimente, reale sau imaginare, într-o succesiune logică, evidențiind reacții, sentimente și atitudini personale

Tema- Esperienze significative e ricordi personali

Tipo di attività -Sviluppo delle competenze di espressione e interazione orale

Scopo dell'attività

Lo scopo dell'attività è **sviluppare la capacità degli studenti di esprimersi e interagire oralmente** in modo chiaro, coerente ed elaborato, **attraverso la narrazione di esperienze personali o di eventi reali o immaginari,** organizzati in una successione logica, mettendo in evidenza reazioni, sentimenti e atteggiamenti personali, in diverse situazioni di comunicazione.

Obiettivi operativi:

Al termine dell'attività, gli studenti saranno in grado di:

- raccontare oralmente un'esperienza personale significativa in modo coerente;
- utilizzare correttamente connettori temporali (prima, poi, dopo, mentre, alla fine);
- esprimere sentimenti, reazioni e atteggiamenti personali;
- interagire oralmente formulando domande e risposte;
- partecipare a una narrazione orale collettiva.

SVOLGIMENTO DELL'ATTIVITÀ

1. Fase di avvio e motivazione: si procede con la conversazione guidata:

Qual è stata un'esperienza importante della tua vita recente?

Come ti sei sentito/a in quel momento?

L'insegnante introduce e scrive alla lavagna:

- connettori temporali: *all'inizio, poi, dopo, mentre, alla fine*
- espressioni emotive: *ero felice, emozionato/a, orgoglioso/a, deluso/a, soddisfatto/a*

2. Attività principale: - ***esempi***

Attività 1 – ***Racconto di un'esperienza personale:*** - ogni studente racconta oralmente (1–2 minuti) un'esperienza significativa, a scelta: una vacanza, un progetto scolastico, una competizione o una riuscita personale.

L'insegnante da le seguenti indicazioni: -usare almeno 3 connettori temporali ed esprimere reazioni e sentimenti personali.

Esempio di avvio: *L'estate scorsa ho partecipato a un progetto molto importante. All'inizio ero nervoso, poi ho capito che era un'esperienza utile…*

Attività 2 – ***Intervista immaginaria con il "me più giovane"***

Modalità: lavoro a coppie.

Uno studente interpreta sé stesso oggi, l'altro la versione più giovane.

Compito: -formulare e interpretare un breve dialogo (1–2 minuti) con:

- domande su un'esperienza passata importante;
- risposte che evidenziano reazioni ed emozioni.

Esempio di domanda*: Che cosa provavi quando hai partecipato al tuo primo concorso?*

Esempio di risposta*: Ero molto insicuro, ma anche entusiasta.*

Attività 3 – ***Mini-podcast personale***

Compito: -individualmente o a coppie, gli studenti realizzano una breve registrazione audio (tipo podcast) in cui raccontano: un concerto, un progetto scolastico, un successo personale.

Criteri di valutazione: - discorso chiaro e coerente; uso di espressioni temporali e affettive;

3. Attività di consolidamento:

Attività 4 – ***Narrazione collettiva orale***

L'insegnante mostra un'immagine-stimolo (es.: un gruppo di amici a un picnic).

Compito: -la classe costruisce una storia orale collettiva (2–3 minuti): ogni studente aggiunge una parte rispettando la coerenza logica, si usano espressioni temporali ed emotive

Metodi e strategie didattiche:

- conversazione guidata
- role-play
- storytelling
- lavoro individuale, a coppie e in gruppo

ADATTAMENTO DELL'ATTIVITÀ PER STUDENTI CON BES E PER ATTIVITÀ RIMEDIALI

Finalità dell'adattamento

L'adattamento dell'attività ha lo scopo di **favorire la partecipazione attiva e il successo formativo di tutti gli studenti**, in particolare di quelli con **Bisogni Educativi Speciali (BES)** o con difficoltà di apprendimento, attraverso:

- la **semplificazione dei compiti linguistici**;
- il supporto visivo e lessicale;
- la riduzione del carico cognitivo;
- il rinforzo della fiducia e della motivazione nell'espressione orale.

Obiettivi adattati:

Al termine dell'attività, gli studenti con BES o inseriti in percorsi di recupero saranno in grado di:

- raccontare oralmente una **semplice esperienza personale**, seguendo una sequenza guidata;

- utilizzare **almeno 1–2 connettori temporali** (*prima, poi, alla fine*);
- esprimere **emozioni di base** (*felice, triste, contento, nervoso*);
- rispondere a **domande semplici e guidate**;
- partecipare a un'attività orale collettiva con il supporto dell'insegnante o dei compagni.

SVOLGIMENTO DELL'ATTIVITÀ

1. Fase di avvio e motivazione (adattata)

**** Conversazione guidata con domande chiuse o a scelta multipla:***

È stata un'esperienza positiva o negativa?

Ti sei sentito felice o nervoso?

**** Supporti:***

- parole-chiave scritte alla lavagna;

- immagini/emoticon per rappresentare le emozioni;

- schema visivo con la sequenza: prima → poi → alla fine

2. Attività principali

Attività 1 – Racconto guidato di un'esperienza personale

Modalità: individuale, con supporto dell'insegnante

* Strumento di supporto (scheda guida):

Prima _____

Poi _____

Alla fine _____

Mi sono sentito/a _____

* Durata ridotta: 30–60 secondi

* Lo studente può leggere appunti o parole-chiave.

Attività 2 – Intervista semplificata "Io oggi – io più giovane"

Modalità: lavoro a coppie (peer tutoring)

* Domande modello fornite dall'insegnante:

Che esperienza hai vissuto?

Come ti sentivi?

Era difficile o facile?

* Le risposte possono essere brevi e strutturate: *Mi sentivo felice / nervoso / orgoglioso.*

Attività 3 – Mini-podcast adattato

Modalità: facoltativa

- registrazione molto breve (30–60 secondi);

- possibilità di registrare insieme a un compagno;

- uso di una traccia scritta o scaletta.

* ***In alternativa***: racconto orale diretto, senza registrazione.

3. Attività di consolidamento

Attività 4 – Narrazione collettiva orale guidata

* L'insegnante guida la storia con domande:

Chi c'è nell'immagine?

Cosa succede prima?

Come si sentono i personaggi?

* Ogni studente contribuisce con:

- una frase breve;

- una parola chiave;

- la scelta di un'emozione.

Metodi e strategie inclusive:

- conversazione guidata e strutturata

- scaffolding linguistico

- uso di supporti visivi

- peer tutoring

- apprendimento cooperativo

Valutazione adattata:

La valutazione tiene conto:

- dell'impegno e della partecipazione;

- della capacità di comunicare il messaggio, anche con frasi semplici;

- dei progressi individuali rispetto al livello di partenza.

**** Non si penalizzano:***

- errori formali;

- esitazioni o lentezza nell'espressione.

SCHEDA DI SUPPORTO – STUDENTI BES

SCHEDA 1 – RACCONTO ORALE GUIDATO

* Completa le frasi e racconta la tua esperienza.

Un'esperienza importante della mia vita

Prima _____

Poi _____

Alla fine _____

Come mi sono sentito/a:

☐ felice

☐ triste

☐ nervoso/a

☐ orgoglioso/a

☐ soddisfatto/a

Frase finale:

Questa esperienza per me è stata _____.

SCHEDA 2 – CONNETTORI TEMPORALI (SUPPORTO VISIVO)

Usa queste parole per raccontare la tua esperienza:

Prima → all'inizio

Poi → dopo

Alla fine → per concludere

* Scrivi una frase per ogni parola:

Prima _____

Poi _____

Alla fine _____

SCHEDA 3 – EMOZIONI E REAZIONI

Collega l'emozione alla frase giusta:

☐ felice

☐ nervoso/a

☐ orgoglioso/a

☐ deluso/a

a) *Avevo paura di sbagliare.*

b) *Ero contento/a del risultato.*

c) *Non ero soddisfatto/a.*

d) *Mi sentivo bene e sorridente.*

SCHEDA 4 – INTERVISTA SEMPLIFICATA (ROLE-PLAY)

Io oggi – Io più giovane

Domande (scegline 2):

* *Che esperienza hai vissuto?*

* *Quanti anni avevi?*

* *Come ti sentivi?*

** Era facile o difficile?*

Risposte (modello):

Ho vissuto un'esperienza _____.

Avevo _____ anni.

Mi sentivo _____.

Era _____.

* Puoi leggere le risposte.

SCHEDA 5 – MINI-PODCAST / RACCONTO BREVE

* Puoi parlare **da solo/a o con un compagno**.

Completa la traccia:

Oggi voglio raccontare un'esperienza importante.

Prima _____

Poi _____

Alla fine _____

Mi sono sentito/a _____.

EXEMPLUL 2

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.2. Identificarea temei, a intenției comunicative și a punctelor de vedere exprimate într-o conversație informală sau descriere orală spontană de obiecte si situații pe teme familiare sau de interes personal

ATTIVITÀ DIDATTICA – TEMPO LIBERO

Video utilizzato: https://www.youtube.com/watch?v=PoSGUQ86ZSc

"Gli italiani e il tempo libero" (YouTube) – video in lingua italiana sulla tematica del tempo libero e attività quotidiane.

1. Scopo dell'attività

Lo scopo dell'attività è aiutare gli studenti a comprendere e descrivere in lingua italiana come le persone trascorrono il tempo libero, ad identificare informazioni chiave da un video autentico e a esprimere opinioni personali e abitudini relative alle attività del tempo libero.

2. Obiettivi di apprendimento - al termine dell'attività, gli studenti saranno in grado di:

- comprendere le informazioni generali e specifiche presentate nel video;
- identificare il tema e l'intenzione comunicativa del video;
- rispondere a domande di comprensione basate sul contenuto udito;
- formulare oralmente una descrizione personale delle proprie abitudini nel tempo libero;
- confrontare la propria esperienza con quella degli italiani del video.

3. Attività

A. Prima visione – ascolto globale

Compito: -guardare il video una prima volta senza prendere appunti. Domande di riscontro:

* Qual è il tema principale del video?

a) Moda

b) Tempo libero

c) Sport

* Il video parla delle abitudini quotidiane degli italiani nel tempo libero.

vero / falso

B. Seconda visione – ascolto dettagliato

Compito:- guardare il video una seconda volta e rispondere alle seguenti domande:

* *Quali attività di tempo libero vengono menzionate?*

(Esempi: uscire con gli amici, sport, leggere, cinema, ecc.)

* *Qual è l'attività più popolare secondo il video?*

* *Come si sentono gli italiani rispetto al loro tempo libero?*

C. Attività orale in coppia

Compito: -in coppia, gli studenti discutono:

* *Quali sono le tue attività preferite nel tempo libero?*

* *Con chi trascorri di solito il tempo libero?*

* *Perché ti piace fare queste attività?*

Gli studenti devono usare almeno 3 connettori temporali (*prima, dopo, mentre, alla fine*).

D. Relazione orale

Compit: - ogni studente fa un breve intervento orale (1–2 minuti) in cui risponde a:

* *Descrivi la tua routine nel tempo libero durante il weekend.*

* *Confronta la tua esperienza con quella degli italiani nel video.*

4. Esempi di domande de comprensione orale:

* *Quali attività fanno gli italiani nel tempo libero?*

* *Gli italiani preferiscono stare a casa o uscire con amici?*

* *C'è differenza tra attività degli italiani giovani e degli adulti?*

* *Quando preferiscono fare queste attività?*

5. Valutazione

Valutazione formativa basata su:

-risposte alle domande di comprensione

- partecipazione alla discussione orale

- qualità della descrizione personale e uso di connettori temporali

ESERCIZI DI COMPRENSIONE E PRODUZIONE ORALE

Video: *Gli italiani e il tempo libero (You Tube)* https://www.youtube.com/watch?v=PoSGUQ86ZSc

A. COMPRENSIONE ORALE – VERO / FALSO

Guarda il video e indica se le affermazioni sono VERE (V) o FALSE (F):

1. Il video parla di come gli italiani trascorrono il loro tempo libero. ☐ V ☐ F

2. Tutti gli italiani preferiscono passare il tempo libero da soli. ☐ V ☐ F

3. Uscire con gli amici è una delle attività più frequenti nel tempo libero. ☐ V ☐ F

4. Gli italiani non praticano attività sportive nel tempo libero. ☐ V ☐ F

5. Il tempo libero è considerato importante per rilassarsi e stare bene. ☐ V ☐ F

B. COMPRENSIONE ORALE – DOMANDE APERTE

Rispondi alle domande usando frasi complete.

1. Qual è il tema principale del video?

.....

2. Quali attività di tempo libero vengono menzionate nel video?

.....

3. Secondo il video, perché il tempo libero è importante per gli italiani?

.....

4. Quale attività ti sembra la più popolare tra quelle presentate? Perché?

.....

C. ESERCIZIO DI LESSICO

1. Abbina le parole alle definizioni corrette.

Parola	**Definizione**
1. tempo libero	a. Attività fisica praticata per divertimento
2. uscire con gli amici	b. Periodo della giornata senza obblighi
3. fare sport	c. Andare fuori casa con persone care
4. rilassarsi	d. Riposarsi, sentirsi tranquilli

Soluzioni:

1 – ___ 2 – ___ 3 – ___ 4 – ___

2. Completa le frasi con le parole corrette:

(tempo libero – amici – sport – rilassarsi)

a) Nel mio _____ mi piace ascoltare musica.

b) Nel weekend esco spesso con i miei _____.

c) Fare _____ è importante per la salute.

d) Dopo la scuola ho bisogno di _____.

D. PRODUZIONE ORALE – ATTIVITÀ DI ESPRESSIONE

Compito orale (1–2 minuti):

**** Parla del tuo tempo libero rispondendo alle seguenti domande:***

* *Come trascorri il tuo tempo libero?*

* *Quali attività preferisci?*

* *Con chi passi di solito il tempo libero?*

* *In cosa il tuo tempo libero è simile o diverso da quello degli italiani nel video?*

Usa almeno 3 connettori temporali:

all'inizio, poi, dopo, mentre, alla fine.

ADATTAMENTO DELL'ATTIVITÀ DIDATTICA – TEMPO LIBERO (per studenti con BES e per attività di recupero/rimediali)

Video utilizzato:

Gli italiani e il tempo libero – https://www.youtube.com/watch?v=PoSGUQ86ZSc

1. Scopo dell'attività

Lo scopo dell'attività adattata è **facilitare la comprensione e l'espressione orale in lingua italiana**, permettendo agli studenti con **Bisogni Educativi Speciali (BES)** o con difficoltà di apprendimento di:

- comprendere il messaggio generale di un video autentico;
- riconoscere informazioni essenziali sul tempo libero;
- esprimere semplici opinioni personali e abitudini quotidiane, in un clima di apprendimento inclusivo e supportivo.

2. Obiettivi di apprendimento

Al termine dell'attività, gli studenti BES o inseriti in percorsi rimediali saranno in grado di:

- comprendere il **tema generale** del video;
- individuare **alcune informazioni chiave** (attività di tempo libero);
- rispondere a **domande semplici e guidate** di comprensione;
- descrivere oralmente, con frasi brevi, **le proprie abitudini nel tempo libero**;
- confrontare in modo essenziale la propria esperienza con quella presentata nel video.

3. Attività adattate

A. Prima visione – ascolto globale (adattata)

Compito: -guardare il video una prima volta, con il supporto dell'insegnante.

Domande a scelta guidata:

- Qual è il tema principale del video?

  ☐ Moda

  ☐ Tempo libero

  ☐ Sport

- Il video parla del tempo libero degli italiani.

  ☐ vero ☐ falso

- * **Supporti:**
- parole-chiavi scritte alla lavagna;

- immagini rappresentative delle attività.

B. Seconda visione – ascolto dettagliato

Compito: - guardare il video una seconda volta e completare con parole o risposte brevi.

Domande guidate:

- Nel video si parla di:

  ☐ sport

  ☐ amici

  ☐ cinema

  ☐ leggere

- Gli italiani nel tempo libero si sentono:

  ☐ felici

  ☐ rilassati

  ☐ stanchi

- Secondo te, l'attività più comune è ……

* È possibile rispondere **spuntando o con una parola**.

C. Attività orale in coppia

Modalità: lavoro a coppie (peer tutoring)

Compito semplificato: - rispondere oralmente a **due domande** con frasi brevi:

- *Cosa fai nel tempo libero?*
- *Con chi passi il tempo libero?*

* **Supporto linguistico:**

Schema alla lavagna:

Prima _____, poi _____, alla fine _____.

È sufficiente usare **1–2 connettori temporali**.

D. Relazione orale

Compito:- breve intervento orale (30–60 secondi).

Traccia guidata:

Nel weekend, nel mio tempo libero io _____.

Di solito lo faccio con _____.

Mi piace perché _____.

* Lo studente può leggere la traccia o usare appunti.

4. Domande di comprensione orale

- Quali attività fanno gli italiani nel tempo libero?
- Preferiscono stare a casa o uscire con amici?
- Il tempo libero è importante per loro?

* Risposte brevi, anche **sì/no** o a scelta multipla.

5. Metodi e strategie inclusive

- conversazione guidata
- uso di immagini e parole-chiave
- scaffolding linguistico
- lavoro a coppie (peer tutoring)
- rinforzo positivo

6. Valutazione

La valutazione è **formativa** e tiene conto di:

- partecipazione e impegno;
- comprensione del messaggio generale;
- capacità di comunicare informazioni essenziali;
- progressi rispetto al livello iniziale.

* **Non si penalizzano**:

- errori grammaticali;
- esitazioni o lentezza nell'espressione orale.

Risorse per alter attività:

https://innovando.loescher.it/files/104

https://innovando.loescher.it/files/103

ACTIVITATE DE EVALUARE
I PRONOMI RELATIVI
Punteggio totale: 90 punti +10 punti ufficio
Tempo di lavoro: 50 minuti
Nome e cognome: _____
Data: _____
PARTE I – Scelta multipla (18 punti)
Scegli la variante corretta. (2 punti x 9)

1. Il ragazzo _____ parla è mio fratello.
   a) cui
   b) che
   c) il quale
2. La città in _____ vivo è molto antica.
   a) che
   b) cui
   c) la quale
3. Il libro _____ ti ho prestato è interessante.
   a) che
   b) cui
   c) il quale
4. La ragazza con _____ esco è simpatica.
   a) che

b) cui
c) quale

5. I professori, _____ spiegazioni sono sempre chiare, sono molto apprezzati.
   a) cui
   b) che
   c) i quali
6. Il film, _____ abbiamo visto ieri, era emozionante.
   a) cui
   b) che
   c) il quale
7. Gli studenti _____ sono arrivati in ritardo devono giustificarsi.
   a) cui
   b) che
   c) i quali
8. La casa _____ tetto è rosso è stata venduta.
   a) che
   b) cui
   c) il cui
9. L'amico di _____ ti parlavo è partito.
   a) che
   b) cui
   c) quale

PARTE II – Completamento (18 punti)

Completa le frasi con: **che, cui, il quale, la quale, i quali, le quali, il cui** (2 punti x 9)

1. Ho incontrato una persona _____ mi ha aiutato molto.
2. Il museo _____ abbiamo visitato era famoso.
3. Gli amici con _____ sono uscito ieri sono simpatici.
4. La ragazza, _____ madre è italiana, parla tre lingue.
5. Il professore, _____ insegna storia, è molto severo.
6. Le città _____ abbiamo visto sono splendide.
7. Il libro, _____ autore è siciliano, è molto interessante.
8. I ragazzi, _____ sono arrivati tardi, si sono scusati.
9. La scuola in _____ studio è moderna.

PARTE III – Trasformazione (18 punti)

Unisci le frasi usando un pronome relativo corretto. (6 punti x 3)

1. Ho un amico. L'amico vive a Roma.
   → _____
2. Abbiamo visto un film. Il film era molto commovente.
   → _____
3. Conosco una ragazza. La madre della ragazza è francese.
   → _____

PARTE IV – Correzione degli errori (18 punti)

Individua e correggi l'errore. (6 punti x 3)

1. La ragazza che madre è italiana vive qui.
   → _____
2. Il libro cui ho letto è interessante.
   → _____
3. Gli studenti che sono arrivato tardi si sono scusati.
   → _____

PARTE V – Produzione scritta (18 punti)

Scrivi un testo di 120–150 parole su uno dei seguenti argomenti, utilizzando almeno **5 pronomi relativi diversi**:

a) Descrivi una persona che ammiri.

oppure

b) Parla di un luogo che ti piace e che visiti spesso.

Criteri di valutazione:

- Correttezza grammaticale – 6p
- Uso corretto dei pronomi relativi – 6p

- Coerenza e lessico – 6p

BAREM DE EVALUARE

PARTE I – Scelta multipla

1. b) che
2. b) cui
3. a) che
4. b) cui
5. a) cui
6. b) che
7. b) che
8. c) il cui
9. b) cui

PARTE II – Completamento

1. che
2. che
3. cui
4. la cui
5. che
6. che
7. il cui
8. i quali
9. cui

PARTE III – Trasformazione

1. Ho un amico che vive a Roma.
2. Abbiamo visto un film che era molto commovente.
3. Conosco una ragazza la cui madre è francese.

PARTE IV – Correzione degli errori

1. La ragazza, la cui madre è italiana, vive qui.
2. Il libro che ho letto è interessante.
3. Gli studenti che sono arrivati tardi si sono scusati.

EXEMPLE DE PROIECTE

PROIECT 1

Progetto: La tecnologia tra progresso e rischio

Obiettivi formativi:

Sviluppare la capacità di analisi critica dei messaggi mediali e tecnologici;
Consolidare l'abilità di esprimere opinioni motivate e di partecipare a scambi comunicativi strutturati;
Favorire il lavoro collaborativo, la negoziazione e l'assunzione di ruoli specifici nel gruppo;
Stimolare la consapevolezza digitale e l'uso responsabile della tecnologia;
Potenziare le competenze di comprensione orale, produzione orale e scritta e mediazione linguistica.

Competenze specifiche:

CG1 – CS 1.2, 1.4
CG2 – CS 2.3, 2.4
CG3 – CS 3.1
CG4 – CS 4.3
CG5 – CS 5.1

Descrizione delle attività

Fase 1 – Attivazione e comprensione

L'insegnante propone alla classe la visione di brevi video / spot informativi sul tema: social media/ intelligenza artificiale/ privacy online/ dipendenza digitale

Gli studenti individuano tema, intenzione comunicativa e messaggio principale; compilano una scheda di ascolto (idee principali, parole chiave, posizione dell'autore).

Fase 2 – Lavoro collaborativo

Gli studenti vengono divisi in gruppi di 3–4 e ricevono il compito di analizzare un aspetto specifico della tecnologia: Tecnologia e comunicazione/ Tecnologia e scuola/ Tecnologia e relazioni sociali/ Tecnologia e tempo libero
Ogni gruppo: elabora una lista di vantaggi e svantaggi; seleziona esempi concreti (esperienze personali, casi noti); prepara una presentazione digitale (Canva / PowerPoint).

Fase 3 – Interazione e dibattito

Si organizza una mini-dibattito strutturato: ogni gruppo espone la propria posizione; i compagni pongono domande, esprimono accordo o disaccordo; gli studenti negoziano soluzioni e propongono regole per un uso responsabile della tecnologia.

Fase 4 – Produzione scritta

Ogni studente redige un testo riflessivo breve (120–150 parole): "La tecnologia migliora o peggiora la vita degli adolescenti?"
Il testo deve includere: opinione personale; almeno due argomentazioni; una conclusione riflessiva.

Fase 5 – Mediazione

In coppia, gli studenti: riformulano in italiano L1 un breve messaggio informativo inizialmente proposto in romeno; sintetizzano le informazioni essenziali per un coetaneo.

Durata
2–3 ore di lezione, a seconda della profondità del dibattito e delle produzioni scritte.
Materiali necessari

Lavagna / LIM
Computer / tablet
Accesso a Internet
Schede di lavoro
Applicazioni di presentazione digitale

Valutazione

Partecipazione attiva al lavoro di gruppo;
Capacità di esprimere e giustificare un'opinione;
Chiarezza e coerenza delle presentazioni;
Qualità del testo riflessivo;
Collaborazione e rispetto dei ruoli.

Scheda di Autovalutazione

Progetto "La tecnologia tra progresso e rischio"

Nome dello studente/studentessa: _____

Gruppo: _____

_____

Ruolo nel gruppo:

☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Segna con una ✓□ l'opzione che descrive meglio l'impegno del/della tuo/a compagno/a

1. Partecipazione e collaborazione

Criterio	Sempre	A volte	Mai

Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. Sviluppo delle competenze linguistiche

Criterio	**Sì**	**Parzialmente**	**No**
Ho scritto testi brevi utilizzando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho partecipato alla presentazione orale del poster	☐	☐	☐
Ho espresso idee sui vantaggi dell'uso intelligente della tecnologia	☐	☐	☐
Ho risposto a domande semplici sul contenuto	☐	☐	☐

3. Creatività e pensiero critico

Criterio	**Molto**	**Abbastanza**	**Poco**
Ho contribuito con idee creative al design o al contenuto.	☐	☐	☐
Ho contribuito a rendere il poster visivamente accattivante.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su ciò che può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. Uso degli strumenti digitali

Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?

☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____

Come valuti l'utilizzo di questi strumenti?

☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5.Riflessione finale

Cosa mi è piaciuto di più del progetto:

_____

Cosa ho trovato più difficile:

_____

Una cosa che ho imparato:

_____

Una proposta per migliorare il progetto in futuro:

_____

Scheda di Co-valutazione tra studenti

Progetto "La tecnologia tra progresso e rischio"

Nome del valutatore/valutatrice: _____

Nome del compagno/compagna valutato/a: _____

Ruolo del compagno/della compagna: _____

☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Metti un ✓ nell'opzione che descrive meglio l'attività del compagno/compagna:

Criterio	**Eccellente (3 punti)**	**Buono (2 punti)**	**Da migliorare (1 punto)**
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Porta a termine i compiti nei tempi previsti.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non offre idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Utilizza bene gli strumenti digitali.	☐ Li utilizza con un po' di aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale:

Cosa apprezzo di più del lavoro del compagno/compagna: _____

Un suggerimento per migliorare: _____

Punteggio totale: _____ / 15 punti

☐ Eccellente (13–15 pt.) ☐ Buono (10–12 pt.) ☐ Soddisfacente (7–9 pt.) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt.)

Scheda di Valutazione dell'insegnante

Progetto "La tecnologia tra progresso e rischio"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: _____

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

Paolo E. Balboni, 2023, Grammatica italiana Più. Teoria ed esercizi per studenti stranieri, Edizioni Edilingua
Paolo E Balboni, 2019, Letteratura italiana per stranieri, Edizioni Edilingua
Laura Berrettini, Giusy Pistelli, 2021, Grammatica Italiana ELI A2-B2, Eli
Claudia Brighetti, Alice Fatone, Tania Pasqualini, 2017, Passato prossimo e imperfetto, Alma Edizione
Clelia Caraccia, Andrea Mantelli, 2024, Letteratura Vita e opere, Brevi graphic novel, Attività, Eizioni Edilingua
Monica Celi, Cinzia Medaglia, Marco Giarratana, 2019, Grammatica d'uso della lingua italiana. Teoria ed esercizi. Livelli A1-B2, Eli
Barbara Camalich, Maria Cristina Temperini, 2009, Un mare di parole, letture ed esercizi di lessico italiano, livello intermedio-avanzato, Bonacci editore
Rosella Bozzone Costa, 2012, Viaggio nell'italiano, corso di lingua e cultura italiana per stranieri, Loescher Editore
A.Moni, M.A.Rapacciuolo, 2002, Diploma di lingua italiana, Edilingua
Tiziana Chiappelli, Susanna Nocchi, 2006, Grammamia! Libro, Alma Edizione
Frederica Colombo, 2007, Grammatica e pratica, Eli

Alessandra Giglio, Laura Morano, 2015, Via dei Verbi 1, Edizioni Edilingua
Alessandra Giglio, Laura Morano, 2019, Via dei Verbi: Volume 2, Edizioni Edilingua
ELI Dizionario illustrato + Libro digitale online, 2019, Eli
ELI Vocabolario Illustrato + Libro digitale online, 2025, Eli
ELI Vocabolario Illustrato italiano, 2007, Eli
Alessandra Latino & Marida Muscolino, 2014, Una grammatica italiana per tutti. Vol. 1, Edizioni Edilingua
Anthony Mollica, 2002, Attività lessicali - Volume 1, Volume 2, Eli
Anthony Mollica, 2021, Ludolinguistica 1, Eli
Anthony Mollica, 2021, Ludolinguistica 2, Eli
A. Latino - M. Muscolino, 2014, Una grammatica italiana per tutti 1 (edizione aggiornata), Edizioni Edilingua
A. Latino - M. Muscolino, 2014, Una grammatica italiana per tutti 2 (edizione aggiornata), Edizioni Edilingua
Susanna Nocchi, 2022, Grammatica pratica della lingua italiana A1, B2 - Regole, esercizi, test, Alma Edizione
Mina Ricci, 2022, Grammatica per ragazzi, Edizioni Edilingua
Mina Ricci, 2011, Via della Grammatica, Edizioni Edilingua
Roberto Tartaglione, 2023, Grammatica Italiana nuovo formato, Alma Edizione
Roberto Tartaglione, Verbissimo –Nuovo Formato, Alma Edizione
Roberto Tartaglione, Angelica Benincasa, 2015, Grammatica della lingua italiana Per Stranieri - 1 libro, Alma Edizione
Roberto Tartaglione, Angelica Benincasa, 2015, Grammatica della lingua italiana Per Stranieri - 2 libro, Alma Edizione
Roberto Tartaglione, Susanna Nocchi, 2006, Grammatica avanzata della lingua italiana libro, Alma Edizione
Donatella Troncarelli, Matteo La Grassa, 2017, GrammaticAvanzata, Edizioni Edilingua

B. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

- **YouTube EDU** – videoclipuri educaționale
- **Amara.org** – creare de subtitrări educaționale
- **Alma TV** - web tv dedicat limbii și culturii italiene
- **Loescher Editore WebTV**

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- **Imparosulweb Più** - https://iwpiu.loescher.it/iswintro
- **Nearpod- https://nearpod.com/**
- **Teachflix-https://teachflix.org/- colecție gratuită de clipuri video**
- **Edpuzzle- https://edpuzzle.com/**
- **Quizlet – quizlet.com –** fișe de vocabular tematice
- **Wordwall- https://wordwall.net/**
- **Kahoot- https://kahoot.com/**
- **Capcut-** aplicație editare video
- **Hemingway- https://hemingwayapp.com/ -** aplicație editare text
- **Pexels- https://www.pexels.com** - fotografii gratuite
- **Canva / Genially / Padlet –** pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Flip Microsoft –** pentru proiecte video și activități colaborativ
-

GRUP DE LUCRU – LIMBA ENGLEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ZAMFIRESCU Mihaela	Conf.univ.dr.	Universitatea București
BUZEC Mihaela	Asist. univ. dr	Universitatea *Babeș - Bolyai*
DENEȘ Clara – Simona	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BUJAN Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
TOROK Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
ARCOȘI Adriana	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Prahova
VLĂDĂU Ana-Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Brașov

TĂNĂSESCU Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *I.L. Caragiale* - București
BUNĂIAȘU Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Tudor Vladimirescu* – Tg. Jiu
TOADER Iuliana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Ion Ghica* - Târgoviște
DĂNUȚ Luiza	Prof. gr. I	Liceul de Arte *Sigismund Toduță* - Deva
PITARIU Laura	Prof. gr. I, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
ȘERBAN Victoria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Lazăr* - Sibiu
MICU Lavinia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Olt
SĂRDĂRESCU Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național *Matei Basarab* – Rm. Vâlcea
LECA Ileana	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* – București
ANDERCO Aida	Prof. gr. I	ISJ Satu Mare
DUMITRIU Delia	Prof. gr. I	Colegiul Național *I. L. Caragiale* - București
STEGĂRESCU Alina Viorela	Prof. gr. I	Colegiul Național *Sf. Sava* - București
TITIRIȘCĂ Alina	Prof. gr. I	Colegiul Național *A. I. Cuza* - Alexandria
POP Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
CUCUIAT Ciprian Marius Vasile	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
MATEI Bianca Ionela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Constanța
MORTU Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gh. M. Murgoci* -Brăila
GÎȚOI Silvia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic *Alexandru Ghica* - Alexandria
LEOTESCU Daniel	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Carol I*– Craiova
CHINDE Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic *George Barițiu* – Baia Mare
COSTA Monica	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Nicolae Bălcescu* - Oradea
CHIRICU Mara Claudia	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
BUFTEA JERCAN Egina	Prof. gr. I	Colegiul *Ferdinand I* - Măneciu
ARHIP Camelia Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mihai Eminescu* - Iași
MOCANU Cristina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Costache Negruzzi* - Iași
BORDEA Constanța	Prof. gr. I	Colegiul Național *Andrei Șaguna* - Brașov
DOBOȘ Elena	Prof. gr. I	Liceul Vocațional de Arte Plastice *Hans Mattis Teutsch* - Brașov
SPĂTARU Irina Ioana	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Regina Maria*, Ploiești
MOISE Iudit Alexandra	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Constantin Brătescu* - Constanța
LERCH Cristina	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mircea Eliade* - Reșița
IVĂNUȘ Raluca	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* - București
HISEM Gabriela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
VISTERNEANU Mihaela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
STANCU Ligia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Teleorman
TEREC Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Cluj Napoca
BĂRBOSU Dacian	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
JORA Claudia	Prof. gr. I	Colegiul Național *Petru Rareș* – Piatra Neamț
TĂNASE Anca	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
PETROVAN Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Baia Mare
BUCULEI Monica – Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național Militar *Ștefan cel Mare* – Câmpulung - Moldovenesc
STOICA Briena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Al. Papiu Ilarian* – Tg. Mureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica – Diana	Prof. gr. I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 1 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 2h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

GRUP DE LUCRU – LIMBA FRANCEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DINCĂ Daniela Liliana	Prof.univ.dr.	Universitatea din Craiova
MANOLACHE Simona Aida	Conf. univ. dr	Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava
ANGHEL Clementina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Spiru Haret”, Bucureşti
COMAN Georgiana	Prof. gr. I	ISJ Prahova/ Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploieşti, jud. Prahova
TIRON Constantin	Prof. gr. I, dr.	ISJ Suceava/ Colegiul „Alexandru cel Bun”, Gura Humorului, jud. Suceava
GIOSU Constantin	Prof. gr. I	ISJ Botoşani/ Colegiul Național „A. T. Laurian”, Botoşani
SĂLĂGEAN Laura Melinda	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Traian Vuia”, Tăuții Măgherăuş, jud. Maramureş
DOBRE Florentina Larisa	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău
POPI Dorina Loredana	Prof. gr. I, dr.	Liceul „Voltaire”, Craiova, jud. Dolj
RAICIU Mihaela Florentina	Prof. gr. I	ISJ Tulcea/ Colegiul Dobrogean „Spiru Haret”, Tulcea
MÎȚĂ Alexandru	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Vaslui
MANEA Sabina Elvira Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „C. Negruzzi”, Iaşi
CROITORU Florin Valeriu	Prof. gr. I	ISJ Mehedinți/ Colegiul Național Pedagogic „Ştefan Odobleja”, Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți
LĂPĂDATU Angela Gabriela	Prof. gr. I, dr.	ISJ Teleorman/ Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat”, Alexandria, jud.Teleorman
TODOR Voichița Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Cluj-Napoca
HOZAN Sonia Nicoleta	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Nicolae Titulescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
BUSTIUC Antoneta	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic de Poştă şi Telecomunicații „Gheorghe Airinei”, Bucureşti
BUBOLY Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Andrei Mureşanu”, Bistrița, jud. Bistrița Năsăud
FĂRCĂȘANU Ion	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Bucureşti
EROS Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Octavian Goga”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita
GRIGORI Cristina-Mirela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Petru Rareş”, Piatra Neamț, jud. Neamț
LEMNEAN Irina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Matei Basarab”, București
SANDU Daniela Cornelia	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic „Petru Muşat”, Suceava
BEZA Minodora	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Constantin Noica”, Sibiu
CONSTANTINESCU Monica Gabriela	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Coresi”, Târgovişte, jud. Dâmbovița
CRĂCIUNAȘ Anamaria Ozana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr.25, Timişoara, jud. Timiş
DIMA Oana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr. 1 „Ecaterina Teodoroiu”/ Liceul Tehnologic „Eremia Grigorescu”, Mărăşeşti, jud. Vrancea
VLAD Raisa Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
MANEA Ruxandra Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov
ZOTA Gabriela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
IONICESCU Alina Nicoleta	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Carol I”, Craiova, jud. Dolj
IACOB Venera-Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu”, Piteşti, jud. Argeş
BĂRĂITARU Janetta-Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța
MONE Rodica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
CONSTANTIN Nicoleta-Simona	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galați
UNGUREAN Corina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Iași

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 1 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 2h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BERBINSKI Sonia	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA SPANIOLĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ȚĂRANU ILIAN Ilinca	Conf.univ.dr.	Universitatea de Vest – Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie, Timișoara
BRAN Răzvan	Lector. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
CIOBANU Mihaela	Lector. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
MOLNAR Loredana Bianca	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureș
PLEȘOIANU Andreea Corina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
TOFAN Gabriela Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
PĂNUȘ Letiția Casandra	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timişoara, jud. Timiș
MITRUȚ Monica Alexandrina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
ARSENE Gabriela Ionela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
RĂDULESCU Camelia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
PATRICHI Ecaterina	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
ANDRECA Florina Adriana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
JIANU Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion C. Brătianu”, Piteşti, jud. Argeș
LANGA Florina Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
GEORGESCU Monica	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Uruguay”, Bucureşti
PUNDICHI Rodica Victoria	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
COMAN Iulia Luminița	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Vlahuță”, Râmnicu Sărat, jud. Buzău
PINTILEI Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Botoşani
BALAUR Beatrice Luciana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, Iaşi
NOROCEL Ancuța	Prof. gr. I	Colegiul Național „Petru Rareș”, Suceava
ENII Ana Raluca	Prof. gr. I	Institutul Limbii Române Bucureşti/ Universitatea din Sevilla
DOBRE Mariana Grațiela	Prof. gr. I	Şcoala Europeană Bruxelles 1

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CIOBA Mianda Tincuța	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA ITALIANĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BONCEA Mirela Ileana	Lector.univ.dr.	Universitatea de Vest din Timişoara - Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie şi Teologie
MORAR Delia Ioana	Lector. univ. dr	Universitatea „Babeş Bolyai”, Cluj-Napoca
PESEK Beatrice Elisabeta	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dragoş Vodă”, Sighetul Marmației, jud. Maramureș
GRIGORE Daniela Ileana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
ŞERBAN Alina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Nicolae Titulescu”, Pucioasa, jud. Dâmbovița
CIULTĂ Dana Claudia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Barițiu”, Cluj-Napoca
HORGA Ioana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Baia Mare, jud. Maramureș
JURCUL Loredana Ramona	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Louis Calderon”, Timişoara, jud. Timiș
DUCU Daniela	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
CRĂCIUN Anca-Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „George Barițiu”, Cluj-Napoca
NEAGOE Maria-Carmen	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
IOANA Nicoleta Silvia	Prof. gr. I/ dr.	Colegiul Național „Ion Neculce”, Bucureşti
MAZGA Diana-Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Miron Costin”, Iaşi
MURGU Mihaela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
DOICESCU Angela Francesca	Prof. gr. I	Colegiul Național de Arte „Regina Maria”, Constanța
DABIJA Irina	Prof. gr. I, dr.	Palatul Copiilor, Iași
VÎLCEANU Ileana Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Tudor Vladimirescu”, Tg. Jiu, jud, Gorj
CONSTANTINESCU Ioana Camelia	Prof. gr. I	Liceul de Artă „Gh. Tattarescu”, Focşani, jud. Vrancea
FIGHIUC Mirela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
BOTEZ Liliana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Ştefan cel Mare”/ Centrul Județean de Excelență Vaslui

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
UTALE Roxana	Conf. univ.dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
MITACU Daniela-Alina	Prof. dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 158

Programa școlară
pentru disciplina
Limba modernă 2 – Debutanți

Clasa a X-a
(Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă)

Trunchi comun (TC), 1h/săptămână,
Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână,
Filiera teoretică, profilul umanist,
specializarea științe sociale și specializarea filologie
Filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

-2026-

*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, c**lasa a X-a** (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Precizările din Nota de prezentare a programei școlare a disciplinei pentru clasa a IX-a rămân valabile și pentru prezenta programă școlară.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a X-a

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Diferențierea formulelor de adresare informală și semi-formală (saluturi, prezentări, mulțumiri, scuze, formule de încheiere) în situații cotidiene de comunicare

- Asocierea unor materiale vizuale (imagini sau materiale video scurte/clipuri-scurte) cu mesaje audio;
- Selectarea variantei corecte dintr-un set de opțiuni, pe baza unui mesaj audiat;
- Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri după audierea unui mesaj (cu elemente distractoare);
- Completarea unor mini-dialoguri cu formule adecvate contextului de comunicare.

CS 1.2. Selectarea informațiilor personale esențiale din mesaje scurte, în contexte variate de comunicare

- Selectarea informațiilor-cheie după audierea unor dialoguri scurte (de ex.: preferințe);
- Ordonarea logică a unor imagini pe baza unui mesaj audio mai detaliat (de ex.: rutina zilnică a unei persoane);
- Stabilirea valorii de adevăr a unor enunțuri (exerciții de tip „adevărat/fals") pe baza unui mesaj audio;
- Completarea unei mini-fișe digitale pentru prezentarea unui personaj real/fictiv.

CS 1.3. Operarea cu repere spațiale de bază în situații cotidiene de comunicare, pornind de la materiale audio-video

- Alegerea răspunsului corect dintr-un set de opțiuni după vizionarea unui material audio-video;
- Asocierea unor repere spațiale cu imagini după audierea unui dialog scurt;
- Identificarea traseului corect pe baza unor instrucțiuni audio mai detaliate (de ex.: două-trei repere succesive);
- Identificarea diferențelor dintre două descrieri spațiale.

CS 1.4. Exprimarea adecvată, verbală sau nonverbală, a unor reacții la comenzi, întrebări și formule de salut, în situații de comunicare cotidiene

- *Furnizarea unui răspuns nonverbal la comenzi/întrebări;*
- *Formularea unui răspuns verbal la comenzi /întrebări simple, adecvat situației de comunicare;*
- *Oferirea de reacții la instrucțiuni integrate într-un scenariu (de ex.: la magazin, la bibliotecă).*

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.1. Adaptarea unor mesaje orale scurte în situații familiare, cu sprijin vizual sau verbal minim

- Completarea unui mini-dialog cu replici proprii, pornind de la 1-2 replici date (de ex.: la magazin, în pauză);
- Reformularea unui mesaj audio scurt, prin schimbarea persoanei, a locului sau a momentului;
- Descrierea orală a unei acțiuni în desfășurare, folosind un suport vizual minimal (o imagine sau o secvență video fără sunet);
- Relatarea unei experiențe personale foarte scurte, pe baza unei imagini sau a unui cuvânt-cheie (de ex.: „parc", „școală", „acasă").

CS 2.2. Exprimarea preferințelor și a intereselor personale în situații familiare, folosind enunțuri scurte adaptate contextului

- Identificarea și utilizarea expresiilor specifice prin lectura cu voce tare a unui dialog scurt;
- Formularea de răspunsuri la întrebări simple despre preferințe și interese (alimente, activități preferate, culori, muzică, sport, filme etc.);
- Completarea unor enunțuri pentru a formula preferințe personale.

CS 2.3. Producerea unor enunțuri scurte și corecte, cu pronunție și intonație adecvate, în situații familiare de comunicare

- Formularea orală a două-trei enunțuri despre activități, obiecte, locuri preferate cu suport vizual;
- Prezentarea, în enunțuri scurte, a rezultatelor unui sondaj despre preferințe: „Cei mai mulți colegi preferă…”, „Puțini colegi aleg…”;
- Participarea la jocuri de rol simple (la cafenea, la cinema, la magazin, la clubul școlar, la cercul de robotică) pentru a exprima preferințe și a răspunde la întrebări scurte.

CS 2.4. Participarea la dialoguri scurte pentru a oferi și a interpreta indicații de orientare în situații de comunicare cotidiene, folosind repere spațiale simple

- *Completarea unor dialoguri lacunare cu expresii simple de orientare („Ia-o la stânga”, „Mergi înainte”, „Este lângă…”, „Vizavi de…”) și exersarea lor orală în perechi;*
- *Rearanjarea unor replici de dialog*;
- *Solicitarea și oferirea unor indicații de orientare pe baza unei hărți simple sau a unor repere spațiale, în contexte variate: în școală, pe stradă, într-un magazin etc.;*
- *Simulări de conversații cu un asistent AI.*

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. Identificarea ideilor principale din texte scurte pe teme familiare, cu sprijin minim

- Asocierea unui text scurt cu o imagine care ilustrează conținutul acestuia;
- Completarea de texte lacunare scurte (prezentări personale, descrieri de locuri, rutine zilnice), folosind un set de cuvinte date;
- Alegerea titlului adecvat pentru un text scurt, pe baza ideii principale;
- Redarea ideii principale a unui text în 1-2 enunțuri.

CS 3.2. Înțelegerea ideii principale și a detaliilor esențiale din mesaje scrise simple, pentru a identifica persoane, obiecte și acțiuni în contexte familiare

• Selectarea titlului potrivit pentru un mesaj scurt (anunț, notiță, mesaj digital), din 3-4 opțiuni date;
• Alegerea reacției adecvate la un mesaj scris simplu transmis prin SMS, chat, notificări sau anunțuri online;
• Reorganizarea unor propoziții scurte în ordine logică pentru a reconstitui sensul unui mesaj;
• Completarea unei hărți conceptuale, prin identificarea persoanelor, obiectelor și acțiunilor menționate într-un text scurt (notiță, anunț, mesaj digital, descriere), pentru a evidenția ideea principală și detaliile esențiale.

CS 3.3. Selectarea informațiilor esențiale din texte scurte pe teme familiare, pentru a înțelege ideile principale și detaliile relevante

- Asocierea unor întrebări simple cu răspunsurile corespunzătoare, pe baza unui text scurt pe teme familiare;
- Completarea de texte lacunare/ tabele cu date extrase din text (de ex.: oraș, activitate);
- Formularea de răspunsuri la întrebări referitoare la conținutul unui text scurt pe teme familiare;
- Alegerea titlului adecvat pentru un text scurt, în funcție de ideea principală.

CS 3.4. Înțelegerea sensului global și a informațiilor relevante din mesaje funcționale scurte, specifice situațiilor de comunicare cotidiene

- *Identificarea informațiilor relevante (program, loc, activitate) din mesaje funcționale scurte, precum anunțuri, afișe, notificări digitale, pentru a înțelege scopul și acțiunile necesare în contexte cotidiene;*
- *Completarea unor enunțuri lacunare pe baza unui mesaj funcțional scurt (anunț, afiș, notificare), pentru a verifica înțelegerea informațiilor principale și a detaliilor esențiale;*
- *Stabilirea valorii de adevăr a unor enunțuri simple pe baza unui mesaj funcțional scurt (de ex.: programul unei activități, o schimbare de orar, o invitație);*
- *Alegerea titlului potrivit pentru un mesaj funcțional scurt, în funcție de sensul global și informațiile relevante identificate.*

CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.1. Redactarea de mesaje funcționale scurte, folosind structuri simple și selectând informațiile adecvate contextului comunicativ

- Selectarea informațiilor relevante pentru redactarea unui mesaj funcțional (de ex.: anunț, notificare, cerere simplă, mesaj digital) ;
- Completarea unui mesaj funcțional cu informațiile potrivite contextului;
- Scrierea unui mesaj scurt pe baza unor informații esențiale date;
- Redactarea unui mesaj scurt pentru a solicita sau transmite o informație simplă, pe baza unui model (program, locație, obiect).

CS 4.2. Redactarea de mesaje personale scurte, pornind de la modele simple și utilizând formule adecvate situațiilor de comunicare

- Reconstituirea unui mesaj scurt (prezentare personală, descriere a unei activități) prin ordonarea logică a enunțurilor;
- Completarea unui mesaj scurt cu informații personale de bază, prin utilizarea unor cuvinte/ expresii date;
- Redactarea unui mesaj personal scurt (de ex.: prezentare, felicitare, invitație simplă) pe baza unui model oferit;
- Formularea unui răspuns scurt și adecvat la un mesaj primit (de tipul: confirmare, mulțumire, acceptare).

CS 4.3. Redactarea de descrieri scurte și coerente ale unor obiecte și persoane, folosind adjective și structuri simple adaptate contextului

- Selectarea unor adjective dintr-o listă dată pentru completarea unor enunțuri descriptive lacunare;
- Redactarea unor enunțuri simple pentru a descrie obiecte și persoane pe baza unor imagini (aspect fizic, culori, îmbrăcăminte, poziție în spațiu) ;
- Redactarea unei descrieri scurte (4-5 enunțuri) a unei persoane reale sau imaginare/a unui personaj real sau imaginar, folosind adjective și structuri simple adecvate contextului;
- Compararea a două obiecte sau persoane folosind adjective la gradul comparativ.

CS 4.4. Redactarea de texte multimodale scurte și coerente, adecvate unor situații familiare

- *Crearea unui mesaj multimodal în format digital, folosind elemente simple precum text scurt, emoji, imagini sau pictograme;*
- *Redactarea colaborativă a unui text scurt (descriere, mesaj digital, mini-poveste, afiș simplu) pe o temă familiară;*
- *Completarea unei benzi desenate cu texte scurte, replici, descrieri, titluri sau imagini, pe baza unor elemente date;*
- *Realizarea unui material digital scurt care integrează text, imagine și titlu.*

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.1. Identificarea asemănărilor/diferențelor fonetice de bază între limba modernă studiată și limba maternă

- Recunoașterea sunetelor specifice limbii moderne studiate (vocale și consoane) în cuvinte familiare, pe baza unui model audio;
- Identificarea diferențelor de pronunție între perechi de cuvinte din limba modernă studiată și limba maternă (de ex.: sunete mute, litere cu pronunție diferită) ;
- Realizarea unui mini-poster cu 4-5 sunete specifice limbii moderne studiate și exemple de cuvinte;
- Crearea unui scurt tutorial audio cu exemple de pronunție pentru câteva sunete specifice limbii moderne studiate.

CS 5.2. *Transferul de informații simple între limba maternă și limba modernă studiată, cu suport vizual și mesaje scurte adecvate unor situații cotidiene*

- *Asocierea unor mesaje scurte în limba modernă studiată (instrucțiuni de bază, anunțuri uzuale, descrieri simple) cu imagini sugestive care facilitează înțelegerea mesajului;*
- *Completarea unui formular simplu, fizic sau online (de exemplu: înscriere la un eveniment, abonament, comandă de produse), în limba modernă studiată, folosind informații personale de bază în limba maternă;*
- *Traducerea unor instrucțiuni simple din limba maternă în limba modernă studiată, cu suport vizual (pictograme, imagini, simboluri);*
- *Realizarea unui mini-poster digital în limba modernă studiată, care integrează informații culturale de bază (simboluri, obiecte, tradiții) și elemente vizuale relevante aparținând limbii și culturii materne.*

*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, c**lasa a X-a** (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

CS 5.3. Exprimarea unor idei succinte despre obiceiuri, tradiții și aspecte culturale folosind suport vizual • Formularea unor propoziții scurte care descriu obiceiuri sau tradiții prezentate în imagini; • Prezentarea în limba modernă studiată a unui aspect cultural (mâncare tradițională, dans, obiect, film, carte, personaj popular) folosind suport vizual și enunțuri scurte; • Identificarea unor diferențe simple între obiceiuri sau tradiții din cultura maternă și din cultura limbii moderne studiate; • Crearea de prezentări digitale ale unor elemente culturale (tradiție, obiect, simbol, eveniment), folosind imagini și enunțuri scurte pentru a evidenția asemănări și diferențe între cultura maternă și cultura limbii moderne studiate.
CS 5.4. ***Transmiterea unor informații simple, adaptate, din limba maternă în limba modernă studiată și vice-versa, pentru a facilita interacțiuni de bază în contexte cotidiene*** • *Transmiterea în limba modernă studiată a unor informații simple formulate în limba maternă, folosind enunțuri scurte și sprijin vizual;* • *Compararea unor mesaje scurte din limba maternă și limba modernă studiată pentru a îndeplini o sarcină de lucru (de ex.: alegerea unui produs sau a unui serviciu);* • *Participarea la jocuri de rol care implică situații de mediere lingvistică (de ex.: oferirea de informații unui turist).* • *Simularea unei situații de negociere simplă (alegerea unui film, a unui meniu, a unei activități), prin transferul de informații de bază între limba maternă și limba modernă studiată*

** Competențele specifice și exemplele de activități de învățare scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumul la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a	
Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. **Suporturi de învățare**	- Texte multimodale variate / dialoguri funcționale - Înregistrări audio / video pe teme familiare (interviuri, reportaje, videoclipuri educaționale mesaje funcționale) - Afișe / panouri informative/ colaje realizate în format fizic / digital - Imagini / flashcards / benzi desenate - Reviste / cărți / hărți / scheme / trasee/ broșuri turistice sau culturale/ manuale de instrucțiuni - Platforme cu jocuri interactive și aplicații educaționale - Pagini web, *resurse digitale autentice* - Dicționare și *instrumente digitale de sprijin lingvistic*
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	- Aspectul fizic / trăsături de caracter / *emoții* - Școala - Orașul - Locuința - Activități cotidiene - Repere spațiale și temporale (consolidare) - Obiecte vestimentare - Timp liber/preferințe - Alimente/Cumpărături - *Mijloace de comunicare* - *Vacanțe/călătorii* - *Profesii/meserii* - *Mijloace de transport* - Timpul atmosferic - Sărbători, tradiții și obiceiuri

3. Gramatica funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	- A solicita și a da indicații de orientare - A invita - A da / a urma instrucțiuni - A iniția și a susține un dialog - A accepta / a refuza/ a se scuza - A mulțumi și a răspunde la mulțumiri - A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu - A descrie un obiect/o persoană/un loc/*activități* - A face planuri - A exprima dorințe - A exprima cantitatea/prețul - *A relata la trecut* - *A cere și a da indicații/instrucțiuni* - *A cere / a exprima o părere* - *A exprima acordul şi dezacordul*

** Conținuturile de învățare scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

SUGESTII METODOLOGICE

În cele ce urmează prezentăm câteva recomandări, specifice diverselor limbi moderne studiate în liceu, ca limbă modernă 2 (debutanți):

Anexa 1. Limba engleză – pp.11- pp. 21
Anexa 2. Limba franceză – pp. 22 – pp. 36
Anexa 3. Limba spaniolă – pp. 37 – pp.52
Anexa 4. Limba italiană – pp. 53 – pp. 69
Anexa 5. Limba portugheză – pp. 70 – pp. 103
Anexa 6. Limba chineză – pp. 104 – pp. 115
Anexa 7. Limba turcă – pp. 116 - pp. 132

Anexa 1 – Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE

TEME

FUTURE PROSPECTS, OLD AND NEW TRADITIONS, ENTERTAINMENT, EDUCATION IN THE PAST AND TODAY, SHOPPING AROUND THE WORLD, DIFFERENT TYPES OF HOLIDAYS, SUSTAINABLE FASHION, TECHNOLOGY AND MY DAILY ROUTINE, AI IN SCHOOLS, TEENAGERS' FAVOURITE CHARACTERS*

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- Identifying people, objects, places, common actions - The Present Tense Simple and Continuous
- Describing past experiences – The Past Tense Simple
- Describing future activities – The Future Tense Simple
- Expressing possibility - The Modal Verb -Can
- Expressing possibility, probability – The Modal Verb – May
- Expressing obligation – The Modal Verb – Must
- Expressing preferences – *Would like, Prefer*
- Making up questions intuitively, finding information – Wh-Questions; Tag Questions

- Placing objects - Prepositions of place, movement, and time
- Placing objects – Adverbs of Time and Place

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE – EVALUARE ȘI PROIECTE COLABORATIVE

1.FUTURE PROSPECTS

- **Grammar activity** - Identifying people, objects, places, common actions - The Present Tense Simple and Continuous
  - *Digital Profile Reconstruction.* Students listen to a short dialogue between a career counselor and a teenager and create the teenager's digital profile (Google Slides/Canva card) including: name, current studies, skills, future goals.
- **Assessment activity**
  - *Learn Today, Lead Tomorrow*. Students create a poster showing **their vision of their future career**. They must visual to support their statements related to dream job, required skills related to the chosen profession, future technology, and two messages about their current training for the future.

2. OLD AND NEW TRADITIONS

- **Learning activity**
  - *Digital Storyboard.* Students watch a short video presenting old and new traditions (e.g. folk dances, modern school events). In small groups, they create a digital storyboard of a traditional or modern festival with at least 5 key actions, including prompts/questions for their classmates to answer.

- **Grammar activity** - Describing past experiences – The Past Tense Simple
  - *Collaborative Mapping*. In pairs, students watch a video about a recently held festival. They are provided with a blank map of the festival, and they have to place people, objects, and stages according to the information in the video. Then they write short sentences about the festival , using verbs in the Past Tense Simple and the spatial markers given.

3. ENTERTAINMENT

- **Learning activity**
  - *Where Will We Go Tonight?* Students browse an Entertainment District map (movie, game zone, beat arena, etc.), rearrange a scrambled dialogue, and then use Future Simple to create their own conversation that combines directions with evening plans.

Entertainment map:

ENTERTAINMENT DISTRICT — CENTRAL CITY

CINEPLEX NOVA **3D Films & IMAX**	**← WEST STREET →**	**BEAT ARENA** **Live Music & DJ**	**DRAMA STAGE** **Theatre & Comedy**
↑ NORTH ST ↓	**YOU ARE HERE**	**↑ PARK AVE ↓**	**↑ EAST AVE ↓**
GAME ZONE **VR & Arcade**	**← SOUTH STREET →**	**SNACK SQUARE** **Food & Drinks**	**SPORTS HUB** **Bowling & Mini Golf**

Scrambled dialogue:

LINE	WHAT IS SAID
__	**Mia: Great! And after the film, we will go to Snack Square, right? It's next to the cinema.**
__	**Tom: Excuse me, I'm lost. Is there a cinema near here?**
__	**Mia: Go straight ahead on West Street, then turn left at Park Avenue. The Cineplex Nova will be on your right.**
__	**Tom: Perfect! And will the film start at 8 o'clock?**
__	**Tom: Thank you so much! I think we will have a great evening!**
__	**Mia: Yes! Snack Square is right opposite the cinema. You can't miss it!**
__	**Mia: Yes, there is! The Cineplex Nova is very close.**
__	**Tom: I think so — check the app. See you there!**

- **Project work**
  - *Chat with an AI Entertainment Bot.* Students are provided four scenarios of a chat between an online user and an AI Entertainment Bot. In pairs, they choose a scenario, write the script of their conversation, play and record the it. All projects are presented and assessed according to an assessment grid.

💬 **SCENARIO 1 — FESTIVAL NIGHT** **USER: You want to find a music festival this summer. You prefer pop or K-pop. You will travel with 2 friends.** **BOT: Ask about preferences, make 2 recommendations, say what the event will include (food, artists, timing).** 🎯 **BOT must use:** ***will be • won't disappoint • will start at • will you enjoy…?***	💬 **SCENARIO 2 — CINEMA DISASTER** **USER: You wanted to go to the cinema but the film is sold out. You're disappointed. Ask the BOT for alternatives.** **BOT: Suggest 2 alternatives (streaming at home, escape room). Tell the user what they will find enjoyable.** 🎯 **BOT must use:** ***won't be boring • will enjoy it • I think you will love • will it be available?***

SCENARIO 3 — GAMING NIGHT **USER: You want to organise a gaming night at home for 5 friends. You need recommendations for multiplayer games.** **BOT: Recommend 2 games, predict which one will be more fun, ask what time the night will start.** **BOT must use:** ***will be perfect for • they won't want to stop • will it work on…? • you will all enjoy***	**SCENARIO 4 — THE WEEKEND PLAN** **USER: You have no plans for the weekend. Ask the BOT to create a full entertainment schedule for Saturday.** **BOT: Plan morning, afternoon and evening activities. Use Future Simple for each. Include at least one live venue.** **BOT must use:** ***In the morning you will… • In the afternoon, we suggest… will start at… • By evening you will feel…***

4. EDUCATION IN THE PAST AND TODAY

- **Learning activity**
  - *Campus Navigator***.** Students receive a digital map of a new school campus (Google Maps view, a school floor plan on their phone, or a Padlet map). They work in pairs to identify different places (library, lab, cafeteria, gym, office) and give simple directions to help a classmate find them.

- **Grammar activity -** Expressing possibility - The Modal Verb -Can
  - *Time-Travel Reels***.** Students receive two side-by-side image prompts (one historical classroom, one modern). They record a short spoken 'reel' using Canva / CapCut describing both scenes and contrasting what students CAN and CAN'T do in each — as if presenting on social media.

5. SHOPPING AROUND THE WORLD

- **Project work**
  - *Discover Shopping Curiosities.* Students are given six short paragraphs about shopping in Japan, Mexico, UK, and France. In groups, they research more about particular shopping habits in these countries and prepare a digital/paper poster with pictures and short comments on the chosen images.The posters are presented by each group, posted on the *Poster Wall*, and the class vote on the most interesting one.
- **Assessment activity**
  - *Shopping Abroad – Advice for a Tourist.* Students are provided ten short paragraphs about shopping rules in different countries. They choose 3 countries and write a 3 - sentence comment on what they *may* or *may not* do when shopping there.

6. DIFFERENT TYPES OF HOLIDAYS

- **Learning activity**
  - *What To Do on Holiday?* Students are provided with a set of pictures illustrating different holiday places. They match the type of holiday with the visual representations given. After completing the matching task, they produce, for each picture, written captions on how to prepare for the holiday, using the modal verb *must* .
- **Project work**
  - *A Perfect Holiday*. Students choose a type of holiday from a given list (e.g. adventure/ cultural/ entertaining holiday etc.), research on countries to visit/places to go, weather/best season/activities to do/fun facts/special traditions, and create a digital/paper poster/flyer/brochure including pictures of the destination, photos and short comments to justify their choice. The posters are posted on the *Poster Wall*, and the class vote on the most interesting one.

7. SUSTAINABLE FASHION

- **Assessment activity**

- *Make a Smart Choice*. Imagine you are a fashion consultant who wants to convince teenagers to adopt a sustainable fashion style. Write a five-sentence paragraph justifying your choice for one of the following styles: EcoStyle, VintageVibe, NatureWear, using structures to express preference (prefer, would rather etc.).
- *Sustainable Wardrobe Blog***.** Write a 70-word blog entry entitled "*The Wardrobe I Would Like to Have"* describing your ideal sustainable wardrobe and using *would like* and *prefer*. Include comparisons between fast fashion and sustainable fashion choices.

- **Project work**
- *Future Closet.*Create a mock social media post series presenting three sustainable outfit ideas.Write captions expressing preferences and reply to classmates' comments.
  Digital tools: **Genially / Canva / Flip**

8.TECHNOLOGY AND MY DAILY ROUTINE

- **Learning activity**
- *My Tech Day*. Students are given two sets of cards illustrating digital devices and different types of daily activities and match them. Then they make up a questionnaire on teenagers'digital routines to identify how much time they waste or save by using these devices.

- **Grammar activity -** *Question Builder:*
- *My Tech Routine* Students read a short paragraph describing a student's digital routine and ask for information or confirmation of information using **Wh-questions** and **tag questions**, based on the text.

9. AI IN SCHOOLS

- **Learning activity**
- *Design Your AI Helper in School.* Students brainstorm on what an AI Assistant may/may not be used for in school. In small groups, they create the AI Assistant profile including: its name, an icon, 5 sentences using *may*, two sentences using *may not*, a reward or a penalty for its good or bad behaviour. The profiles are posted on the *Profile Wall* and assessed according to an assessment grid.

- **Project work**
- *Build Your AI School Team.* Students imagine that their school has created an AI school team. In groups, they write a short story or comic strip showing how the AI team helps them. All stories/comic strips are assessed according to a set of given criteria.

10. TEENAGERS' FAVOURITE CHARACTERS

- **Assessment activity**
- *Character's Test*. Students watch a video about a young film/book character and write a short characterization (5-6-line paragraph) using the prompts given (personality traits , feelings, thoughts etc.) justifying their choices.

- **Project work**
- *Create Your Own Character Storybook / Comic*. In groups, students create their own characters and write a short story or comic strip about them (4-8 panels), introducing them (name, photo etc.), presenting them in action, showing their personality, and feelings. All groups present their characters and vote on the most interesting one.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- British Council. (n.d.). *LearnEnglish Teens: Future and Past Tenses*. https://learnenglishteens.britishcouncil.org
- Cambridge University Press. (n.d.). *English for A2+ learners: Listening and Speaking Resources*. https://www.cambridge.org
- Eastwood, J. (2018). *Oxford guide to English grammar* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Flipgrid. (n.d.). *Flipgrid: Video discussion platform for students*. https://info.flip.com
- Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching* (5th ed.). Pearson Education.
- Hughes, A. (2003). *Testing for language teachers* (2nd ed.). Cambridge University Press.

- Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. Routledge.
- Ur, P. (2012). *A course in English language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching, 31*(2), 57–71. https://doi.org/10.1017/S0261444800012970
- Kahoot!. (n.d.). *Kahoot! Learning Games Platform*. https://kahoot.com
- Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching* (5th ed.). Pearson Education / Longman.
- Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching.* Cambridge University Press.
- Thornbury, S. (2005). *How to teach speaking.* Pearson Education / Longman.
- Harmer, J. (2015). *How to Teach English* (2nd ed.). Pearson.
- Ur, P. (2012). A Course in English Language Teaching (2nd ed.). Cambridge University Press
- Willis, J., & Willis, D. (2007). *Doing Task-Based Teaching. Oxford University Press.*
- Azar, B. S., & Hagen, S. A. (2017). *Understanding and Using English Grammar* (5th ed.). Pearson
- Pinter, A. (2017). *Teaching Young Language Learners* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Swan, M. (2016). *Practical English Usage*. Oxford University Press. https://elt.oup.com/catalogue/items/global/grammar_vocabulary/practical_english_usage_4th_edition/
- Murphy, R. (2019). *English Grammar in Use*. Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/cambridgeenglish/catalog/grammar-vocabulary-and-pronunciation/english-grammar-use-4th-edition
  Carter, R., & McCarthy, M. (2006). *Cambridge Grammar of English*. Cambridge University Press. https://books.google.com/books/about/Cambridge_Grammar_of_English.html?id=DihMeMW5-xoC
- Parker, L., & Dickson, M. (2015). *Sustainable Fashion: A Handbook for Educators*. https://labourbehindthelabel.net/wp-content/uploads/2015/10/sustainable-fashion-handbok-full-version.pdf
- https://cool.org/fast-fashion-education-resources
- https://www.oxfam.org.uk/education/classroom-resources/sustainable-fashion-a-guide-for-teachers/
- https://policy-practice.oxfam.org/resources/sustainable-fashion-youth-leadership-and- learning-resources-for-11-16-year-ol-621291/
- https://www.sustainable-fashion.com/online-resources
- Swan, M. (2016). *Practical English Usage*. Oxford University Press. https://elt.oup.com/catalogue/items/global/grammar_vocabulary/practical_english_usage_4th_edition/
- Murphy, R. (2019). *English Grammar in Use*. Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/cambridgeenglish/catalog/grammar-vocabulary-and-pronunciation/english-grammar-use-4th-edition
- Carter, R., & McCarthy, M. (2006). *Cambridge Grammar of English*. Cambridge University Press. https://books.google.com/books/about/Cambridge_Grammar_of_English.html?id=DihMeMW5-xoC
- Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. Macmillan. https://www.macmillaneducation.es/en/catalogue/learning-teaching
- Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Longman. https://www.pearson.com/en-gb/subject-catalog/p/how-to-teach-english/P200000003286
- https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar
- https://www.perfect-english-grammar.com/question-tags.html
- https://www.perfect-english-grammar.com/wh-questions.html
- https://eslgold.com/speaking/asking-questions/
- https://www.teach-this.com
- Elstad, E. (2024). *AI in Education: Rationale, Principles, and Instructional Implications*.
- Garzón, J., Patiño, E., & Marulanda, C. (2025). *Systematic Review of Artificial Intelligence in Education: Trends, Benefits, and Challenges*. *Multimodal Technologies and Interaction*.
- Lodhi, S. S. & Lodhi, S. (2025). *Integration of AI in STEM Education, Addressing Ethical Challenges in K-12 Settings*. arXiv.
- Mukherjee, S. J., Leedham, M., & Hunt, S. (2025). *Understanding Representation in Young Adult Literature Through the Voices of Young People. New Review of Children's Literature and Librarianship, 31*(1-2), 59-76.

*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, c**lasa a X-a** (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

- Douglas, V. (2018). *The Success and Ambiguity of Young Adult Literature: Merging Literary Modes in Contemporary British Fiction.*
  characters appear) and how protagonists are crafted to resonate with adolescent readers.
- Sen, E. & Karagul, S. (2021). *A Study of Secondary School Students' Perceptions of Fictional Characters. (Academia.edu research paper).*

Anexa 2 – Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

Oameni şi locuri: relaţii între tineri (corespondenţă, călătorii)
Viața școlară și organizarea activităților zilnice: activități cotidiene; orar; discipline școlare; organizarea timpului liber în raport cu obligațiile școlare; profesii/meserii
Spațiul personal și mediul apropiat: descrierea locuinței; descrierea cartierului sau a localității, mijloace de comunicare; mijloace de transport, timpul atmosferic
Timp liber și interese personale: activități recreative; preferințe culturale; vacanțe, călătorii
Alimentație și cumpărături: produse alimentare; obiecte vestimentare
Repere culturale din spațiul francofon: personalități, obiective turistice şi culturale, sărbători și tradiții

Teme de proiecte colaborative

Povestire grafică: « Une journée habituelle dans ma famille » - realizarea unui material (imagine + text) despre viața de familie.
Broșura : « Les habitudes alimentaires des ados » - realizarea unei broșuri care să conțină sfaturi și exemple pentru un stil de viață sănătos.
Interviu : « Je m'intéresse aux loisirs de mes copains » - elevii realizează un chestionar comun pe baza căruia să-și cunoască colegii și activitățile de timp liber ale acestora.
Quiz : « Ma douce France » - pe baza unei bibliografii comune, elevii realizează un quizz în wordwall sau altă aplicație despre regiuni/orașe/obiective din Franța.
Afiș : « Ma ville écolo – mes propositions pour une ville écologique » - realizarea unui afiș care să conțină propunerile clasei pentru autoritățile publice, în vederea ameliorării calității mediului.
Video : « Noël chez mes grands-parents » - prezentarea unor obiceiuri și tradiții de Crăciun.

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A solicita şi a da indicaţii de orientare

- Verbe pentru orientare în spațiu la modul imperativ: *tourner, virer, monter, descendre, prendre, aller, passer, suivre, arriver*
- Prepoziții și structuri pentru localizare în spațiu : *tout droit, au bout, jusqu'à, au coin de, en face de, sur la droite, sur la gauche, la première/ la deuxième rue à*
- Mijloace de transport
- Locuri publice în oraș

A invita

- Expresii specifice pentru a invita : *Tu veux venir?/Vous voulez m'accompagner?/ Tu viens?/ Je t'invite/ Je vous propose de*+infinitiv
- Distincția *tu/vous, s'il vous plaît/ s'il te plaît*
- Convenții sociolingvistice pentru contextul formal *(Monsieur le directeur/ sincèrement, cordialement)*

A da / a urma instrucțiuni

- *Il faut*+infinitiv, *devoir*+infinitiv
- Imperativul negativ
- Verbe : *faire, prendre, comprendre*

A iniția și a susține un dialog

- Interogația totală și parțială

A accepta / a refuza/ a se scuza

- Adjective pentru a exprima starea: *heureux*/*enchanté*/ *fatigué/occupé*
- Verbe pentru a exprima starea: *avoir mal*
- Expresii uzuale: *J'accepte, Je suis d'accord, Volontiers, Je refuse*, *Je suis désolé*

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri

- *Merci pour* + substantiv*, Merci de* + infinitiv*, Merci bien, Merci beaucoup, C'est très gentil de ta part*
- *De rien, Je t'en prie/Je vous en prie, Pas de problème, Avec plaisir*

A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu

- *Près de, loin de, en face de, à côté de, entre, au milieu de, au centre de*

A descrie un obiect/o persoană/un loc/*activități*

- Adjective calificative (acordul adjectivului calificativ, gradele de comparație)
- Pronumele complemente directe și indirecte
- Indicativul prezent - verbe de acțiune (regulate și neregulate): *rentrer chez soi, aller à, étudier, écrire, lire, mettre, nettoyer, s'entraîner, jouer (à/de), faire du shopping/ les courses, acheter*
- *Il s'agit de, on l'utilise pour, il est fait en, il mesure…*

A face planuri

- Viitorul apropiat
- Viitorul simplu
- Adverbe de timp
- Verbele *voyager, partir* + *en, à, pour, de, vers,*
- *Vouloir* + infinitiv
- Fenomene meteorologice
- Documente de călătorie: *billet, ticket, passeport, carte d'identité*

A exprima dorințe

- Verbele *vouloir* și *pouvoir* la condițional prezent
- Formule de politețe : *Je voudrais / Pourriez-vous me dire ?*

A exprima cantitatea/prețul

- Numerele peste 100
- Substantive care exprimă cantitatea
- Obiecte vestimentare
- Alimente, băuturi
- Adverbe de cantitate
- Articolul partitiv
- Aproximarea (*environ, à peu près*)
- A solicita prețul: *Combien ça fait?/ Ça coûte combien?*
- A oferi prețul: *Ça fait/ Ça coûte … euro(s)/ RON*

A relata la trecut

- Perfectul compus (verbe regulate și verbe neregulate de mare frecvență)
- Adverbe de frecvență: *toujours/ parfois/ jamais*
- Conectori temporali (*d'abord/ puis/ ensuite/ après*)
- Durata: *depuis une semaine, un mois, une année, il y a* + substantiv

A cere și a da indicații/instrucțiuni

- Formule de politețe
- Verbe la modul imperativ
- Fraza interogativă
- Conectori pentru instrucțiuni

A cere și a exprima o părere

- Condiționalul de politețe *(aimer, pouvoir, vouloir)*
- Expresii pentru a justifica : *pourquoi/ parce que*

A exprima acordul şi dezacordul

- *Je suis pour, Je suis contre*

** Sugestiile metodologice scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină:

Exemple de activități de învățare

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Activitatea 1

CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.2. Redactarea de mesaje personale scurte, pornind de la modele simple şi utilizând formule adecvate situațiilor de comunicare

Consigne: Remets les phrases dans l'ordre logique pour reconstituer le message. Fais attention à la structure : formule de début – contenu – formule de fin – signature.

Exercice 1

a. Pendant mon temps libre, j'aime surtout jouer au basket et écouter de la musique, parce que ça me détend beaucoup après les cours.
b. Salut Lucas,
c. J'aimerais bien savoir comment est ton lycée et quelles activités tu préfères.
d. Je m'appelle Andrei, j'ai 16 ans et je suis élève en classe de seconde dans un lycée assez grand.
e. J'habite à Braşov, une ville de montagne très jolie, et j'adore cet endroit parce qu'il y a beaucoup de choses à faire.
f. À bientôt,
g. Andrei

Réponse : ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___

Exercice 2

a. Je pense que cette activité est très utile et elle m'aide à mieux comprendre mes camarades.
b. Salut Emma,

c. La semaine prochaine, nous allons aussi préparer un petit spectacle et je vais participer avec plaisir.
d. Au club de théâtre du lycée, je travaille maintenant sur une pièce intéressante avec mon groupe.
e. J'espère que tu viendras me voir et que tu aimeras le spectacle.
f. À bientôt,
g. Radu

Réponse : ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___

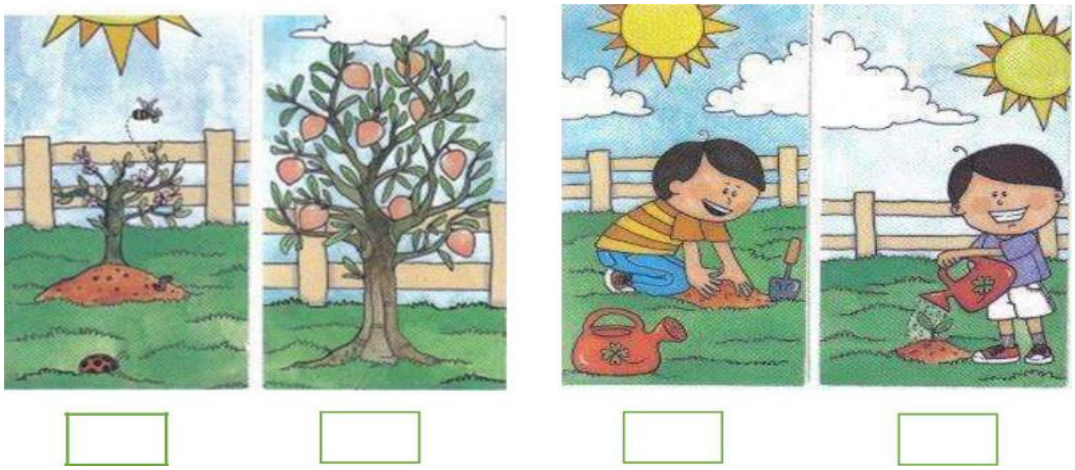
Exercice 3
a. Bonjour Julien,
b. Je suis content de participer à ce projet international parce que je découvre de nouvelles personnes et de nouvelles idées.
c. Je voudrais aussi te poser quelques questions sur ton lycée et sur tes activités préférées.
d. De mon côté, je prépare maintenant un concours de français et je travaille régulièrement.
e. Nous allons certainement communiquer plus souvent et je serai heureux de mieux te connaître.
f. Cordialement,
g. Maria

Réponse : ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___
Activité avec un outil numérique : *on peut faire un exercice interactif à l'aide des applications comme Wordwall, LearningApps, Liveworksheets, Genially, etc.*

Activitatea 2
CG 3 – Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare
CS 3.2. Înțelegerea de mesaje scrise simple pentru a recunoaște persoane, obiecte, acțiuni
Activité pour les élèves avec TDAH
Activité en étapes courtes, avec des pauses et une évaluation formative.
Étape 1. Les images ne sont pas dans le bon ordre. Trouve le bon ordre des activités de Jean. Associe les numéros aux images :

Étape 2. Associe une image à chaque proposition :

a. Jean **plante** un arbre dans son jardin.
b. Jean **arrose** son arbre.
c. L'arbre **pousse**.
d. L'abeille **bourdonne**.
e. Le soleil **brille**.
f. L'arbre **porte** des fruits.

Étape 3. Complète le texte ci-dessous par les mots de droite :

Jean aime son jardin. ..., il **plante** un arbre fruitier. ..., il **arrose** son arbre. ..., les abeilles **bourdonnent** dans son jardin et le soleil **brille**. ..., l'arbre **porte** plein de fruits.	Au printemps Toute l'année Tout l'été L'automne prochain

Activitatea 3

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.3. Exprimarea unor idei succinte despre obiceiuri, tradiții și aspecte culturale folosind suport vizual

1.a Associez les images de la colonne de gauche aux expressions de la colonne de droite :

1.		a.	Peindre des œufs
2.		b.	Prendre un repas festif en famille – obligatoirement avec du pain de viande d'agneau (*drob*) et de la brioche (*cozonac*)

*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, **clasa a X-a** (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

3.		c.	Décorer des œufs à la cire (a încondeia ouă)
4.		d.	Recevoir le saint feu
5.		e.	Préparer la *pasca* (*brioche au fromage blanc*)
6			Allumer des bougies au tombeau des parents disparus

1b. A l'aide des expressions du point 1a. écrivez un court texte pour présenter les traditions pascales dans votre région.

Grilă de evaluare

Elevi	Nota 5	Nota 7	Nota 9	Nota 10
	Asociază imaginile cu textul.	Formulează fraze simple, cu puține greșeli de exprimare, dar nu reușește să realizeze un text coerent.	Scrie un text simplu, clar și coerent, cu foarte puține greșeli de exprimare, fără a surprinde o cronologie a evenimentelor.	Redactează o descriere simplă, clară și coerentă, cu 1-2 greșeli de exprimare, în care surprinde cronologia evenimentelor.

Activitatea 4

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

C.S. 2.3. Producerea unor enunțuri scurte și corecte, cu pronunție și intonație adecvate, în situații familiare de comunicare

Activité de remédiation

Analyse des besoins de remédiation

Suite aux activités de *production de phrases courtes et correctes, avec une prononciation et une intonation adéquates, dans des situations familières de communication*, on a constaté des difficultés dans la formulation de phrases en langue française, comme réponses à des questions simples sur les préférences et les intérêts personnels/ d'un membre de la famille / d'un ami. Ces difficultés concernent surtout les actes de parole suivants :

1. Exprimer des préférences et des intérêts

2. Participer à des échanges verbaux oraux simples

Les élèves ont des difficultés à formuler des phrases et à participer à des échanges oraux simples pour exprimer des préférences et des intérêts et l'activité de remédiation a comme objectif principal la consolidation des connaissances, en offrant de nouveaux contextes d'utilisation de celles-ci et en élargissant le vocabulaire des élèves.

Le résultat attendu est l'augmentation de la confiance de l'élève dans sa capacité à s'exprimer en langue française.

Fiche de remédiation – Préférences et intérêts

Finalité: Produire des phrases simples et correctes pour exprimer :
- ce que j'aime / je n'aime pas ;
- ce que je préfère ;
- les goûts d'un ami / d'un membre de la famille.

1. Modèles d'énoncés

Pour parler de moi	Pour parler de quelqu'un
J'aime… Je n'aime pas… Je préfère…	Il/Elle aime… Il/Elle n'aime pas… Il/Elle préfère…

2. Exercice 1 – Regardez et écrivez une phrase pour chaque image

Exemples de réponses attendues :
J'aime le foot.
Je préfère lire.
Je n'aime pas la pizza.
Il aime jouer de la guitare.

3. Remettez les mots en ordre:
a. aime / j' / la musique → _____
b. le foot / préfère / il → _____
c. pas / n'aime / elle / les maths → _____
d. le chocolat / j'aime / beaucoup → _____

4. Choisissez le mot convenable et complétez les phrases: *aime, n'aime pas, préfère, Il n'aime pas, aime, Il préfère*

Bonjour !

Je m'appelle Marie. J'... le chocolat et la musique. Je ... les maths. À l'école, je ... le sport, parce que c'est amusant. Mon frère Paul aime le sport et les maths. ... le chocolat. ... le cinéma, parce qu'il adore les films. Ma meilleure amie, Anna, ... la danse et la musique. Le week-end, nous allons au cinéma ou nous écoutons de la musique. Parfois, je fais du sport avec mon frère et Anna fait de la danse.

5. Vrai ou faux ? Écrivez deux phrases vraies et une phrase fausse sur tes préférences.
Exemple : *J'aime la danse.*
Je n'aime pas le café.
Je préfère le foot.
Ton camarade doit deviner: *C'est vrai ? Tu aimes la danse ?*
6. Parlez des préférences et des intérêts d'un ami / d'un membre de votre famille
7. Entretien simple: Le professeur ou un camarade pose des questions sur vos goûts. Répondez en utilisant des modèles courts.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular
a. Gramatică practică și teoretică

*Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 – Debutanți, **clasa a X-a** (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Portugheză, Chineză, Turcă), trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale; curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale*

1. Beacco, Jean-Claude; Porquier, Remy, 2007, *Niveau A1 pour le français (utilisateur/ apprenant élémentaire). Un référentiel,* Les Editions Didier.
2. Beacco, Jean-Claude, 2018, *L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative*, Les Editions Didier.
3. Bourguignon, Claire, 2010, *Pour enseigner les langues avec le CECRL,* Clés et Conseils. Paris, Edition Delagrave.
4. Brissaud, Catherine, Cogis, Danièle, 2011, *Comment enseigner l'orthographe aujourd'hui*, Éditions Hatier.
5. Candelier, Michel (coord.) 2012, *Un cadre européen pour les approches plurielles des langues et des cultures,* http://carap.ecml.at/CARAP/tabid/2332/language/fr-FR/Default.aspx.
6. Conseil de l'Europe, 2001, *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer,* Paris, Les Editions Didier, https://rm.coe.int/16802fc3a8.
7. Conseil de l'Europe, 2018, *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteur*s, 2018, https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5.
8. Couderc, Anne-Cécile, 2021, *Ma première Grammaire* – Niveaux A1/A2, CLE International.
9. Cuq, Jean Pierre, Gruca, Isabelle, 2017, *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Éditions PUG.
10. David, Catherine, Abry, Dominique, 2018, *Classes multi-niveaux et pédagogie différenciée*, Éditions Hachette
11. Eid, Cynthia, Oddou, Marc, Liria, Philippe, 2019, *La classe inversée*, CLE International.
12. Fafa, Clémence, Loiseau, Yves & Petitmengin, Violette, 2018, 100% FLE – *Grammaire essentielle du français A1*, Didier.
13. Grand-Clément, Odile, 2024, *La Nouvelle grammaire en dialogues,* Niveau grand débutant (A1), CLE International.
14. Grégoire, Maïa & Merlo, Gracia, 2025, *Grammaire progressive du français* – Niveau débutant (A1), mise à jour, CLE International.
15. Huber, Michel, 2020, *Apprendre en projets : la pédagogie du projet – élèves* (3e éd.), Chronique sociale.
16. Miquel, Claire, 2018, *Grammaire en dialogues*, Niveau débutant (A1/A2), 2e edition, CLE International.
17. Petitmengin, Violette, Fafa, Clémence, 2017, *La grammaire en jeux*, PUG.
18. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en FLE*, Éditions Hachette.
19. Tagliante, Christine, 2006, *La classe de langues*, Éditions CLE International.
20. Tisset, Carole, 2017, *Enseigner la langue française à l'école*, Éditions Hachette.
21. Véronique, Daniel dir., 2009, *L'acquisition de la grammaire du français langue étrangère*, Les Editions Didier.
22. Vignier, Gérard, 2004, *La grammaire en FLE*, Hachette FLE.

b. Vocabular general și tematic

1. Barthe, Marie, Chovelon, Bernadette, 2016, *Je vis en France : vingt lectures faciles pour découvrir la civilisation française*, PUG.
2. Bitton, Arielle, 2015, *FLE (Français langue étrangère). Vocabulaire illustré avec exercices corrigés et fichiers audio. Niveau A1*, Éditions Ellipses.
3. Branellec-Sorensen, Maria, Charalon, Marie-Laure, 2017, *Jeux de rôles*, Éditions PUG.
4. Carlo, Catherine, Causa, Mariella, 2005, *Civilisation progressive du français*, Niveau débutant, Éditions CLE International.
5. Cavalla, Cristelle, Crozier, Elsa, Dumarest, Danielle, Richou, Claude, 2009, *Le vocabulaire en classe de langue*, Éditions CLE International.
6. Charmeux, Eveline, 2014, *Enseigner le vocabulaire*, Éditions Chronique Sociale.
7. Lombardini, Amélie, Marty, Roselyne, Mous, Roselyne, 2018, *Vocabulaire progressif du français. Niveau débutant complet (A1.1)*, Éditions CLE International.
8. Mensdorff, Lucie, 2018, *100 % FLE – Vocabulaire essentiel du français – A1*, Éditions Didier FLE.
9. Mimran, Reine, 2005, *Vocabulaire expliqué du français. Niveau débutant*, Éditions CLE International.
10. Ravazzolo, Elisa, Traverso, Véronique, Jouin, Emilie, Vignier, Gérard, 2015, *Interactions, dialogues, conversations : l'oral en français langue étrangère*, Hachette FLE.
11. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en français langue étrangère*, Hachette FLE.

12. Tréville, Marie-Claude, Duquette, Lise, 1996, E*nseigner le vocabulaire en classe de langue*, Éditions Hachette.

B. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

AhaSlide **-** http://ahaslides.com/ - creare de prezentări interactive cu sondaje, quiz-uri și voturi live
Amara - Amara.org – creare de subtitrări educaționale
Book Creator - https://bookcreator.com/ - cărți digitale multimedia pentru proiecte educaționale
Canva - http://canva.com/ - realizarea de materiale vizuale: postere, prezentări, infografice, fișe de lucru
Clemi - https://www.clemi.fr/ - resurse pentru educație media și formarea gândirii critice
EducaVox - https://www.educavox.fr/ - articole și resurse despre inovație și educație digitală
InVideo - https://invideo.io/ - crearea de videoclipuri educaționale cu ajutorul șabloanelor și editării online
Miro - https://miro.com/ - colaborare vizuală pe tablouri interactive pentru brainstorming și planificare
Padlet - https://padlet.com/ - crearea de panouri virtuale pentru colaborare, colectare de idei și resurse
Wooclap - https://www.wooclap.com/
YouTube - https://www.youtube.com/ - accesarea de conținut video educațional, inclusiv lecții și tutoriale
YouTube EDU – videoclipuri educaționale

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- **Busuu** - https://www.busuu.com/en/register?learning=fr - lecții scurte, interactive, corectare
- **Capcut** - https://www.capcut.com - aplicație editare video
- **Canva** - https://www.canva.com - realizarea de proiecte creative, postere, portofolii
- **Dr French app** - https://www.thegrammaruniversity.com/drfrench/index.php?lng=fr - aplicație cu peste 240 de lecții și 700 de exerciții, clasate pe nivel și tematică
- **Edpuzzle** - https://edpuzzle.com - lecții video interactive
- **Microsoft Teams for Education** - https://ascode.osu.edu/news/microsoft-flip-has-moved-teams-education - aplicație pentru proiecte video și activități colaborative
- **Genially** - https://genially.com/ - crearea de conținut interactiv și animat
- **Hemingway** - https://hemingwayapp.com/ - aplicație editarea și îmbunătățirea clarității textului
- **Kahoot** - https://kahoot.com/ - quizuri, sondaje și activități educative
- **Learningapps** - https://learningapps.org/ - crearea și utilizarea de exerciții interactive
- **MobCrab** - https://download.cnet.com/learn-french-beginner-grammar-offline-free-lesson/3000-20414_4-78603106.html - aplicație pentru limbi străine
- **Nearpod** - https://nearpod.com/ - prezentări interactive cu activități, quiz-uri și conținut multimedia
- **Padlet** – https://padlet.com/ - platforme pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Pexels** - https://www.pexels.com - fotografii gratuite
- **Porolingo** - aplicație cu explicații clare și teste de gramatică
- **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice
- **Teachflix** - https://teachflix.org/ - colecție gratuită de clipuri video
- **Vocaroo** - https://vocaroo.com/ – instrument pentru înregistrare audio și partajare de fișiere audio
- **Wordwall** - https://wordwall.net - crearea de activități educaționale interactive și imprimabile

Anexa 3 – Limba spaniolă

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- **Identitatea personală și relațiile interumane:** aspectul fizic / trăsături de caracter / *emoții*
- **Educație și formare profesională:** orar; discipline școlare; activități cotidiene; *profesii/meserii*
- **Spațiul personal și mediul înconjurător:** descrierea locuinței; descrierea cartierului sau a localității; timpul atmosferic; *mijloace de transport*
- **Timp liber și interese personale:** activități recreative; *mijloace de comunicare*; *vacanțe, călătorii*
- **Alimentație și cumpărături:** produse alimentare; obiecte vestimentare

- **Repere culturale din spațiul hispanic:** personalități; orașe; sărbători și tradiții

Sugestii pentru teme de proiect

- **Página de Instagram de mi familia -** realizarea unui scurt-metraj/video cu descrierea membrilor familiei
- **Así organizo mi semana** – realizarea și prezentarea unui jurnal virtual al activităților cotidiene
- **Mi vivienda** – realizarea și prezentarea unei machete 3D a locuinței
- **Lo que me inspira y me motiva** – reportaje și interviuri despre profesii/meserii
- **Tradiciones que nos unen** – realizarea cu ajutorul aplicațiilor digitale - BookCreator, StoryJumper, AniMaker, Flipsnack - a unor scurte prezentări, sub formă de carte/afiș/broșură/advertorial, însoțite de imagini sugestive/fotografii
- **Vamos a la fiesta –** carnaval tematic
- **Una experiencia para contar** – realizarea unui vlog
- **Mis pasatiempos favoritos** - prezentări în PowerPoint/Prezzi/Animaker
- ***Influencer* por un día** – realizarea unor proiecte digitale cu prezentarea a trei ținute vestimentare
- **Descubriendo el mundo hispano** - realizarea unor prezentări ppt/Genially/realizarea unei cărți prin aplicații digitale - BookCreator, StoryJumper/ jurnal de călătorie - în care să fie precizate principalele elemente de identificare ale unor destinații turistice din lumea hispanică: numele, localizarea geografică, obiective turistice etc.

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A solicita și a da indicaţii de orientare

- Formule pentru a solicita indicații: "¿Cómo puedo llegar al Museo del Prado?"/ "¿Hay una farmacia cerca de aquí? "
- Formule pentru a da indicații: "Sigue/ Siga todo recto.", "Gira/ Gire a la derecha/ a la izquierda."
- Convenții socioculturale: utilizarea diferențiată a "tú" / "usted", formule de adresare în contexte formale

A invita

- Expresii de invitație: "¿Quieres venir…?", "¿Te gustaría…?", "¿Vamos a…?", "¿Por qué no…?" (Se corelează cu formulele de acceptare/ refuz.)
- Formule de refuz politicos și scuze: "Lo siento." / "Perdón." / "Disculpa / Disculpe."

A da/ a urma instrucţiuni

- Consolidarea formelor de imperativ afirmativ (persoana a II-a singular și plural), verbe regulate: "abre", "cierra", "escucha", "lee", "escribe", "gira", "sigue", "toma", "entra" şi verbe neregulate frecvente: "pon", "sal", "ve", "haz", "di"

A iniția și a susține un dialog

- Formule pentru inițierea unei conversații în contexte formale și informale: "Hola." / "Buenos días." / "Buenas tardes." / "¿Qué tal?" / "¿Cómo estás?" / "¿Cómo está usted, señora?" / "¡Eh!" / "Por favor."
- Formule pentru reluarea și dezvoltarea conversației: "Entonces…", "Bueno…", "A ver…"
- Exprimarea interesului și a reacției: "¡Qué interesante!" / "¡Qué bien!" / "¡Qué pena!" / "¡Genial!"
- Solicitarea și oferirea de clarificări: "¿Qué quieres decir?" / "¿Puedes repetir?" / "Más despacio, por favor." / "No entiendo."
- Formule pentru menținerea interacțiunii și exprimarea implicării: "¿Y tú?" / "¿Y usted?" / "¿Qué opinas?" / "¿Qué piensas?"

A accepta/ a refuza/ a se scuza

- Formule pentru exprimarea acceptării: "De acuerdo.", "Vale.", "Sí+repetición.", "Yo también."
- Formule pentru exprimarea refuzului politicos: "No+repetición.", "Yo tampoco." "No, gracias."
- Formule pentru exprimarea scuzelor: "Perdón.", "Lo siento.", "Disculpa.", "Disculpe."

- Structuri pentru justificarea refuzului sau a scuzelor: "... porque+justificación.", "…porque estoy ocupado/a."

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri

- Formule pentru exprimarea recunoștinței în contexte formale și informale: "Gracias por+infinitiv", "Te agradezco…", "Le agradezco…"
- Formule pentru intensificarea mulțumirii: "Muchísimas gracias.", "Mil gracias."
- Formule pentru a răspunde la mulțumiri: "De nada.", "No hay de qué.", "A ti.", "Con mucho gusto."

A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu

- Consolidarea structurilor de localizare: "Está/n…", "Hay…", "Se encuentra/n…"
- Prepoziții și locuțiuni prepoziționale de loc: "al fondo de", "en la esquina de", "a unos metros de", "delante/ detrás de": "El museo está al fondo de la calle.", "El quiosco está en la esquina de la calle."
- Structuri pentru localizarea spațială a persoanelor și obiectelor: "En el centro.", "En medio de....", "Arriba/ abajo."

A descrie un obiect/o persoană/un loc/*activități*

- Utilizarea verbelor "ser", "estar" și "tener": "Es alto y simpático.", "Está cansado.", "Tiene el pelo rubio."
- Structuri pentru descrierea unui obiect: formă, culoare, dimensiune, material, utilitate: "Es grande y moderno.", "Es de madera.", "Sirve para…"
- Structuri pentru descrierea unui loc: "Es una ciudad tranquila.", "Hay muchos parques." "Está cerca del centro."
- Structuri comparative: "más… que" / "menos… que" / "tan… como"
- *Superlativ pentru intensificarea calității: "muy + adjectiv"*
- Adverbe de frecvență: "siempre", "casi siempre", "a menudo", "a veces", "nunca"
- Descrierea activităților repetitiv durative: perifraza "estar + gerunziu"
- Adverbe de mod: "bien", "mal", "deprisa", "despacio"
- Adverbe de cantitate: "poco", "mucho", "bastante"
- Relația cantitate-intensitate "mucho-muy"

A face planuri

- Perifraze verbale pentru exprimarea intenției și a planurilor de viitor: "ir a + infinitiv": "Voy a empezar un curso.", "pensar + infinitiv": "Pienso viajar en verano.", "querer + infinitiv": "Quiero aprender más."
- Indicatori temporali ai viitorului: "mañana", "la semana que viene", "el mes próximo", "el año próximo", "más tarde"
- Exprimarea planurilor comune: "¿Vamos a…?" "Podemos…", "¿Qué te parece si…?"

A exprima dorințe

- Utilizarea structurii verbale: "querer + infinitiv": "Quiero viajar."
- Formule pentru exprimarea dorințelor personale: "Me gustaría…", "Me apetece…"
- Adverbe pentru exprimarea cantității sau măsurii în care se realizează acțiunea: "mucho", "bastante", "poco", "nada". "Quiero mucho aprender a esquiar."

A exprima cantitatea/ prețul

- Adverbe pentru exprimarea cantității: "mucho/a(s)", "poco/a(s)", "bastante(s)", "demasiado/a(s)".
- Folosirea adjectivelor cu valoare de cuantificare: "Hay muchos estudiantes.", "Tengo poca paciencia.", "Es bastante caro."
- Utilizarea comparativului de cantitate: "más/ menos… que + substantiv": "Tengo más tiempo que tú.", "Hay menos turistas este año."
- Structuri pentru exprimarea prețului: "¿Cuánto cuesta(n)…?", "¿Cuánto vale(n)…?", "¿Cuánto cuesta este libro?", "Cuesta veinte euros.", "¿Cuánto valen los billetes?", "Valen diez euros.", "¿Cuánto es...?- Son veinte euros."
- Numeralul cardinal 100-1.000.000

A relata la trecut

- Consolidarea timpurilor trecute: Pretérito perfecto: “He visitado Barcelona.”, Pretérito indefinido: “El año pasado viajé a Sevilla.”
- Introducerea imperfectului pentru descriere: “Cuando era niño/a…”, “Antes vivía en…”
- Indicatori temporali: “ayer”, “anteayer”, “el mes pasado”, “la semana pasada”, “el año pasado”, “antes”, “cuando”, “entonces”, “siempre”, “ya”, “todavía”
- Utilizarea combinată a timpurilor pentru structurarea unei relatări simple (acţiune + descriere): “Cuando era niño, vivía en el campo y jugaba con mis amigos”, “El año pasado fui a Madrid y visité muchos museos”, “Ayer hacía frío y llovía”, “Antes vivía en un pueblo, pero el año pasado me mudé a la ciudad.”

A cere și a da indicații/instrucțiuni

- Formule pentru a solicita instrucțiuni sau explicații: “¿Qué tengo que hacer?”, “¿Cómo se hace?”, “¿Qué hay que hacer?”

A cere / a exprima o părere

- Formule pentru a solicita opinia interlocutorului: “¿Qué opinas?”, “¿Qué piensas?”, “¿Qué te parece…?”, “¿Estás de acuerdo?”
- Formule pentru exprimarea opiniei personale: “Creo que…”, “Pienso que…”
- Justificarea simplă a unei opinii: “…porque es interesante.”

A exprima acordul şi dezacordul

- Structuri eliptice/complexe de tipul: “Sí/ No.”, “Vale.”, “Estoy de acuerdo.”, “Yo también.”, “Yo tampoco.”, “No estoy de acuerdo.”, “No es verdad.”, “No estoy seguro/a.”

** Sugestiile metodologice scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă străină:

Exemple de activități de învățare

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Exemplu de activitate de învățare

5.1. Identificarea asemănărilor/ diferenţelor fonetice de bază între limba modernă studiată şi limba maternă

Para el Día de la Hispanidad, los alumnos deben realizar un póster para ilustrar los sonidos específicos del español. Después de presentar el póster ante la clase, harán una comparación con los sonidos específicos de su lengua materna. El póster se puede realizar por la aplicación digital Canva.
Ejs: ñ- de España, ll-de Marbella, ch-de churros, h muda-de Hispanidad.

Exemplu de activitate de învățare pentru elevi cu CES, din spectrul TSA

4.3. Redactarea de descrieri scurte și coerente ale unor obiecte și persoane, folosind adjective și structuri simple adecvate contextului

Meta de la actividad: usar el comparativo con apoyo visual.
Recursos: estructuras visuales fijas
El profesor les presenta a los alumnos pares de imágenes.
Criterio de comparación: alegría

Exemplu de activitate de evaluare

3.3. Selectarea informaţiilor esenţiale din texte scurte pe teme familiare, pentru a înţelege ideile principale și detaliile relevante

Lee el texto y contesta las preguntas:
Sacar buenas notas es un objetivo fundamental para la mayoría de los estudiantes. Sin embargo, alcanzarlo puede no ser tan sencillo, especialmente cuando te enfrentas a una variedad de materias. Existen estrategias efectivas que pueden ayudarte a mejorar tus calificaciones de manera constante. Uno de los primeros pasos para mejorar tus calificaciones es establecer metas claras y realistas. Define lo que deseas lograr en cada asignatura. Establecer objetivos te motiva para trabajar intensamente. La gestión eficiente del tiempo es esencial para el éxito académico. Debes crear un horario de estudio equilibrado. Utiliza herramientas, como agendas o aplicaciones de planificación, para mantener un seguimiento de tus tareas y fechas de entrega. Tomar notas efectivas en clase es clave para comprender y retener información. Presta atención a las explicaciones del profesor y utiliza un método de toma de notas adecuado para ti, como esquemas o mapas conceptuales. La autodisciplina es fundamental para el rendimiento escolar. Es importante evitar las distracciones, como las redes sociales o la televisión, durante tus horas de estudio designadas.

(adaptado de *www.bloguvm.mx)*

Contesta las preguntas: (30 puntos)
I. Comprensión global
A. ¿Cuál es el tema central del texto?
B. De acuerdo con el texto, ¿qué actitud busca promover el autor en los alumnos?

II. Comprensión detallada
C. Según el fragmento, ¿cuál es uno de los primeros pasos recomendados para mejorar las calificaciones?
D. ¿Por qué es importante utilizar aplicaciones de planificación?
E. En el texto se sugieren explícitamente dos métodos de toma de notas. ¿Cuáles son?
F. ¿Qué elementos identifica el autor como distracciones que deben evitarse?

Respuestas posibles:
A. El texto trata de las estrategias adecuadas para mejorar el rendimiento académico.
B. El texto busca promover una actitud activa y responsable frente al estudio.
C. Uno de los primeros pasos recomendados para mejorar las calificaciones es establecer metas concretas y realistas.
D. Es importante utilizar aplicaciones de planificación para tener un horario equilibrado.
E. Para tomar notas de manera eficiente, se aconseja recurrir a esquemas o mapas conceptuales.
E. Se deben evitar las distracciones, como las redes sociales o la televisión.
Puntuación: 6 respuestas x 5 puntos = 30 puntos

Exemplu de activitate remedială
ACTIVIDAD REMEDIAL: EL MAPA DEL ÉXITO ESCOLAR
PASO 1: LOCALIZAR LAS IDEAS PRINCIPALES
Instrucciones: Busca en el texto las palabras clave y completa las piezas del rompecabezas.
1. Identifica el "primer paso": Relee las primeras 5 líneas y contesta la pregunta: ¿Qué es lo primero que debemos definir en cada asignatura?
Pautas: Establecer _____ claras y _____.
2. Identificar las herramientas de organización: El texto menciona dos herramientas para no olvidar las tareas. Una es la agenda, ¿cuál es la otra?

Respuesta: _____

3. Los enemigos del estudio eficiente: Identifica las dos distracciones específicas que menciona el autor al final del texto:

A. _____

B. _____

PASO 2: ORGANIZADOR VISUAL

Completa el siguiente esquema basado en los consejos del texto. Esto te ayudará a identificar el tema central de forma más clara.

Estrategia	¿Cómo se hace? (según el texto)
Gestión del tiempo	Crear un _____ equilibrado.
Toma de notas	Usar _____ o _____ conceptuales.
Autodisciplina	Evitar las _____.

PASO 3: REFLEXIÓN FINAL

¿Cuál es la actitud que debe tener un alumno aplicado hacia el estudio?

a. Esperar a que el profesor explique todo.

b. Ser organizado y disciplinado.

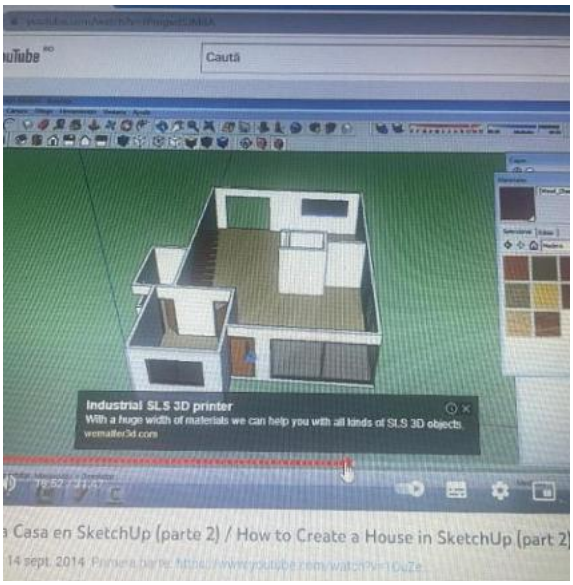
c. Estudiar solo el día del examen.

Proiect tematic "Una casa de ensueño "

Clasa: a X-a, L2

Unitatea de învățare: *Quiero alquilar un piso*

Instrucciones: Realizad en equipo una maqueta 3D para ilustrar una casa de ensueño. Presentad la maqueta a vuestros compañeros de clase.

Fuente: https://www.youtube.com/watch?v=tPmgvdSJM8A

Competenţe specifice:

1.2. Selectarea informaţiilor personale esenţiale din mesaje scurte, în contexte variate de comunicare

1.3. Operarea cu repere spațiale de bază în situații cotidiene de comunicare, pornind de la materiale materiale audiovideo

2.1. Adaptarea unor mesaje orale scurte în situații familiare, cu sprijin vizual sau verbal minim

4.1. Redactarea de mesaje funcționale scurte, folosind structuri simple și selectând informațiile adecvate contextului comunicativ

Desarrollo del proyecto:

Metas de aprendizaje:

- Utilizar la lengua española en contextos auténticos
- Seleccionar la información necesaria para elaborar la maqueta tras consultar varias fuentes
- Elaborar la maqueta de una casa de ensueño
- Redactar el texto que contiene la descripción de la maqueta
- Presentar la maqueta ante los compañeros
- Formular preguntas pertinentes para los demás equipos
- Contestar adecuadamente las preguntas de los compañeros

Enlaces orientativos
www.dreamtime.com
www.niusdiario.es
https://www.youtube.com/watch?v=GgbXFWXdtTU
https://www.youtube.com/watch?v=tPmgvdSJM8A

Sugerencias de aplicaciones digitales: SketchUp, DreamPlan, Magicplan, etc.

Etapas del proyecto

1. Presentación del tema (5 minutos)
El profesor les presenta a los alumnos el tema y las metas del proyecto.
2. Formación de los equipos y distribución equitativa de las tareas (10 minutos)
El profesor dividirá la clase en equipos de a cinco miembros. Para una buena organización, se asignarán distintos roles dentro del grupo: coordinador, secretario, mediador, encargado de gestionar el tiempo de trabajo y portavoz.
Atribuciones:

- **Coordinador:** supervisa la actividad del equipo.
- **Secretario:** centraliza las ideas de todos los miembros.
- **Mediador:** equilibra la actividad del grupo.
- **Encargado del tiempo:** asegura el cumplimiento del tiempo de trabajo.
- **Portavoz:** presenta el producto final.

3. Presentación de la lista de recursos: (10 minutos)
Libros, revistas, sitios web con descripciones de viviendas, ejemplos de maquetas, aplicaciones digitales, etc.
4. Documentación (2 días)
Esta etapa implica el uso autónomo de los recursos para seleccionar la información necesaria para elaborar la maqueta.
5. Elaboración de las maquetas (2 días)
Los alumnos trabajarán fuera del horario de clase, en un espacio virtual. Tendrán que negociar para llegar a un consenso sobre la estructura de la casa.
6. Elaboración del soporte para la presentación (1 día)
Los alumnos redactarán en el ordenador un texto de presentación de la maqueta. La presentación debe incluir detalles como: ubicación de la casa, distribución de las habitaciones, colores de las paredes, mobiliario, tipo de suelo, exterior, etc.
7. Presentación de los productos finales ante la clase (5 minutos)
Los portavoces presentarán las maquetas ante la clase, compartiendo así su experiencia con los compañeros.
8. Interacción con el resto de la clase (3 minutos)
Los coordinadores de cada grupo formularán una pregunta a los equipos que presentan.
9. Evaluación

1. Evaluación del producto final (maqueta + texto descriptivo)

Criterio	**Descripción**	**Máx.**	**Obtenido**
Claridad de la maqueta	La maqueta representa de forma simple y comprensible una casa de ensueño.	10	
Uso de información seleccionada	El equipo ha elegido información relevante de las fuentes consultadas.	10	

Criterio	Descripción	Máx.	Obtenido
Correspondencia maqueta–descripción	El texto coincide con lo que se ve en la maqueta.	10	
Corrección lingüística básica	Uso adecuado de vocabulario simple, estructuras básicas y ortografía elemental.	10	

Subtotal sección 1: _____ / 40

2. Evaluación de la presentación oral

Criterio	Descripción	Máx.	Obtenido
Comprensibilidad del mensaje	El equipo transmite ideas simples de forma clara.	10	
Uso de español en un contexto real	Empleo de expresiones básicas, relacionadas con la casa y el espacio.	10	
Interacción con la clase	Responde a preguntas sencillas y formula una pregunta pertinente.	5	
Apoyo visual	Uso adecuado de la maqueta o soporte digital durante la presentación.	5	

Subtotal sección 2: _____ / 30

3. Evaluación del trabajo en equipo y del proceso

Criterio	Descripción	Máx.	Obtenido
Cumplimiento de roles	Cada miembro desempeña su rol (coordinador, secretario, mediador, encargado del tiempo, portavoz).	5	
Colaboración y participación	Todos los miembros contribuyen de forma equilibrada.	5	
Gestión del tiempo	El equipo respeta los plazos establecidos.	5	
Uso de recursos y aplicaciones digitales	Uso adecuado de fuentes y/o herramientas digitales	5	

Subtotal sección 3: _____ / 20

4. Evaluación global

Sección	Máx.	Obtenido
Producto final	40	
Presentación oral	30	
Trabajo en equipo	20	
Total	**90**	**_____ / 90**

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

a. Gramatică practică și teoretică

- Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española. Manual*, Espasa Libros.
- Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español. A1-B1*, Difusión.
- Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.
- Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.
- Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar*, Edelsa.
- Javier de Santiago Guervós și Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.

- Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.
- Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.
- Palomino, Mª de los Ángeles, 2014, *Gramática en diálogo. A1-A2*, enClave-ELE.
- Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI.
- Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic

- ****Diccionario práctico de sinónimos y antónimos*, 2019, Vox – Larousse.
- Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.
- Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA,* A1/A2, Edelsa.
- Blanco, Carmen & Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.
- Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. *Nivel A-B1*, Edelsa.
- Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.
- Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
- Palomino, Mª de los Ángeles, 2015, *Vocabulario en diálogo. A1-A2*, enClave-ELE.
- Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole

- Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.
- Alonso, Encina, Castrillejo Mojado, Victoria Ángeles, Javierre Ortas, Antonio M., 2012, *Soy profesor/a: aprender a enseñar*, Edelsa.
- Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.
- Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros
- Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen.
- González Piñeiro, Manuel, 2010, *Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural*, Síntesis.
- Moreno Fernández, Francisco, 2002, *Producción, expresión e interacción oral*, Arco Libros.
- Moreno García, Concha, 2015, *Materiales, estrategias y recursos en la enseñanza del español como 2/L*, 2ª edición, Arco/Libros
- Regueiro Rodríguez, María Luisa, 2014, *La programación didáctica ELE: pautas para el diseño de la programación de un curso ELE,* Arco Libros.
- Romero Gualda, María Victoria, 2008, *Léxico del español como segunda lengua: aprendizaje y enseñanza*, Arco Libros.
- Sánchez Lobato, J. & Santos Gargallo, I., 2005, *Vademécum para la formación de profesores: Enseñar español como segunda lengua* (L2)/ *lengua extranjera (LE)*, SGEL.
- Soler-Espiauba, Dolores, 2015, *Contenidos culturales en la enseñanza del español como 2/L*, 2ª edición, Arco Libros.

C. Resurse digitale

- *Resurse multimedia pentru comunicare și cultură*

- **YouTube EDU** – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
- **Amara.org** – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
- **Instituto Cervantes – Canal YouTube** – materiale culturale și activități de civilizație
- **RTVE Play – Aprendemos en casa** – resurse video educaționale pentru elevi
- **ARTE en español** – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate
- **SpanishPod101 / Dreaming Spanish** – resurse audio-video pentru nivel A1+

- *Platforme și instrumente digitale pentru practică*

- **Canva / Genially / Padlet** – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Capcut** – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
- **Edpuzzle** – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
- **Flip Microsoft** – platformă pentru activități video și colaborative între elevi

- **Fotojet** https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
- **Glogster** https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
- **Gocongr** www.gocongr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
- **Hemingway App** – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
- **Iteach** https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
- **Kahoot** – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
- **Learning Apps** https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
- **Mentimeter** https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
- **Windows Movie Maker -** https://moviemakeronline.com **-** program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
- **Nearpod** – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
- **Pexels** – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
- **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
- **SMORE** https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
- **Teachflix** – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
- **Voki** https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
- **WAKELET** https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
- **Wordwall** – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

    - *Alte resurse*
- Aprender español - https://aprenderespanol.org
- Instituto Cervantes - http://cvc.cervantes.es/ensenanza/actividades_ave/aveteca.htm
- ProfeDeELE - https://www.profedeele.es
- Spanish Unicorn - https://www.spanishunicorn.com
- SpanishUnlimited - https://www.spanishunlimited.com
- TODO-CLARO - https://www.todo-claro.com/e_index.php
- TodoELE - https://www.todoele.net
- Ver-taal - https://www.ver-taal.com
- VideoELE - https://www.videoele.com

Anexa 4 – Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate
Universul personal: aspect fizic, trăsături de caracter și emoții, activități din viața de zi cu zi , sănătate/ sport și activități fizice, profesii și meserii
Timp liber: hobby-uri și preferințe personale (*jocuri, social media*, filme/ cinema, parc, teatru, muzică/ operă)
Orașul și comunitatea: orașul și cartierul, mediul înconjurător, cumpărături și *servicii (restaurant, medic),* locuința și spațiul de viață
Vacanțe și călătorii: călătorii, destinații de călătorie, obiective turistice și culturale, simboluri culturale
Tehnologie și comunicare: tehnologie, *mijloace de comunicare*
Universul cultural*: sărbători, tradiții și obiceiuri*

Teme de proiecte colaborative
Il Ristorante della nostra classe – Un poster sau PDF cu imagini și descrieri simple pentru realizarea unui meniu (alegerea unui nume pentru restaurant, stabilirea felurilor de mâncare și a prețurilor) – joc de rol – chelner – client
La Mappa della Città Ideale – Hartă creativă (poster sau digital) cu legendă cuprinzând obiectivele principale (cinema, școală, parc, supermarket, spital)
L'Identikit della Celebrità Misteriosa – joc pe echipe bazat pe descrierea fizică și personală – interviuri video pentru a identifica un personaj renumit având o serie de indicii fără a i se preciza numele

La Nostra Routine Settimanale – infografic digital despre obiceiurile elevilor în timpul unei săptămâni la anumite ore, dimineața, la prânz și seara
Napoli e dintorni – colaje digitale/ prezentare foto despre curiozități legate de orașul Napoli (feluri de mâncare specifice, artă, tradiții, personalități etc.)
Il Calendario delle Feste – poster al clasei – calendar vizual cu cele mai importante date ale anului în Italia și activitatea specifică (Natale, Ferragosto, Pasqua, Carnevale etc.).

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:
A mulțumi și a răspunde la mulțumiri
- folosirea formulelor tipice: *Grazie!; Grazie di tutto!; Grazie mille!; Ti ringrazio/ La ringrazio; Prego!; Non c'è di che!; Di niente!* etc.

A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu
- elemente pentru a situa în spațiu: *su, giù, a destra, a sinistra, davanti, dietro, sopra, sotto, vicino, lontano* etc.;
- formulelor pentru a repera obiecte: *Dove si trova?; Dove si trovano?; C'è/ Ci sono!; qui/qua; lì/là;* etc.

A cere și a da indicații/instrucțiuni
- formule pentru a cere/ a da instrucțiuni: *Per favore, mi puoi dire dove/ come/ da dove/quando/ che cosa; Ti spiego subito; Purtroppo non lo so* etc.;

A cere / a exprima o părere
- formule pentru a cere / a exprima o opinie: *Che cosa ne pensi?; Che opinione hai?; Come ti sembra?; Secondo me; Mi piace tanto; Mi sembra; Non mi sembra; Non mi piace affatto* etc.

A exprima acordul şi dezacordul
- folosirea formulelor tipice: *Sono d'accordo!; Non sono d'accordo!; Hai ragione!; Ci sto!; Non ci sto!; Anche a me piace; A me invece non piace* etc.

A solicita și a da indicații de orientare
- folosirea unor prepoziţii, locuţiuni prepoziţionale şi cuvinte/ expresii pentru exprimarea locului: a*, di, da, su, in, per, con, tra fra, verso, fino, fino a, fuori da, dentro a, intorno a, nel centro di etc.*

A invita
- formule pentru a invita, a refuza o invitație: *Ti va di ...? Va bene! Grazie per l'invito!; Mi dispiace, ma non posso; No, grazie! etc.*

A da/ a urma instrucțiuni
- formule pentru a cere/ a da indicații rutiere: *Scusa, dove è; Come arrivo?;Vai sempre dritto; Gira a destra/ a sinistra* etc.;
- folosirea formulelor tipice: *Grazie, buona giornata!; Grazie, ora ho capito perfettamente!; Grazie dell'aiuto! Ti ringrazio, sei stato/a gentilissimo/a!* etc;

A iniția și a susține un dialog
- formule pentru a iniția un dialog: *Ciao, come va?; Come stai?; Molto bene, grazie! E tu?* etc.;
- formule pentru a cere/ a oferi informații despre aspecte din viața cotidiană: *Che cosa pensi di...?; Che cosa ti piace?; Secondo me, ...; A presto! A domani!* etc.

A accepta/ a refuza/ a se scuza
- formule pentru a accepta/ a refuza/ a se scuza: *Vuoi/ Ti va di...? Mi dispiace, ma..., Volentieri; Ti/La ringrazio; Di niente; Figurati! Scusami!* etc.

A descrie simplu un obiect/ o persoană/ *activități*
- adjective calificative: *alto, basso, simpatico, divertente, interessante, tranquillo etc.;*
- adjective posesive și demonstrative
- acordul adjectivului: una ragazza allegra/ un cane nero
- verbele **avere**, **essere**: è simpatica; è brava; ha gli occhi verdi etc.

A face planuri
- verbe uzuale pentru a exprima activități: *Da grande voglio viaggiare/ diventare/ avere un / una ...* etc.*;*
- expresii de timp: *L'anno prossimo; domani; fra un anno/ cinque anni, dopodomani* etc.

A exprima dorințe:
- formule pentru a exprima preferințe: *Mi piace, Mi piacciono, Mi va di ..., Non mi va di...* etc.*;*

A exprima cantitatea/ prețul
- adverbele de cantitate: *molto/a/i/e; poco/a, pochi/poche; troppo/a/i/e; Quanto/a/i/e?* etc.;
- formule pentru a exprima prețul: *Quanto costa? Quanto devo pagare? Ecco a te!* etc.

A relata la trecut

- perfectul compus (verbe regulate/ verbele auxiliare **avere/essere**)

**Sugestiile metodologice scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate, precum şi curriculumului la decizia elevului din oferta şcolii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate şi 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta şcolii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină:

Exemple de activități de învățare

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

CG1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1 Selectarea variantei corecte dintr-un set de opțiuni, pe baza unui mesaj audiat

https://learnamo.com/storia-della-pizza-margherita/

Esercizio: La storia della Pizza Margherita

Test sulla pizza Margherita e le sue origini. Ascolta attentamente e poi verifica quanto conosci questo piatto italiano famoso nel mondo.

1) **Quali sono gli ingredienti della pizza Margherita?**

   a) Pomodoro, mozzarella e basilico
   b) Pomodoro, mozzarella e origano
   c) Pomodoro, formaggio e prosciutto
   d) Pomodoro, mozzarella e olive

2) **In quale anno, secondo la credenza popolare, fu creata la pizza Margherita?**
   Scrivi la tua risposta qui _____

3) **Chi era Raffaele Esposito?**
   a) Un re italiano
   b) Un cuoco proprietario di una pizzeria a Napoli
   c) Un botanico
   d) Un ministro della regina

4) **La storia della regina Margherita è sicuramente vera secondo tutti gli storici.**
   □ Vero □ Falso

5) **I colori degli ingredienti della pizza Margherita ricordano la bandiera italiana.**
   □ Vero □ Falso

6) **Secondo alcuni studi recenti, da cosa deriverebbe il nome 'Margherita'?**
   a) Dalla regina
   b) Dal fiore
   c) Dal cognome del cuoco
   d) Da una città

7) **In quale città fu creata la pizza Margherita secondo la leggenda?**
   Scrivi la tua risposta qui _____

8) **Come veniva disposta la mozzarella sulla pizza secondo l'ipotesi del fiore?**
   a) A cubetti

b) A forma di petali
c) In un unico pezzo al centro
d) A strisce parallele

9) La pizza Margherita è la più popolare in Italia.

□ Vero □ Falso

10) Quale ingrediente della pizza Margherita rappresenta il colore bianco?
Scrivi la tua risposta qui _____

CG2 - EXPRIMAREA ŞI INTERACŢIUNEA ORALĂ ÎN SITUAŢII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 2.2 Formularea de răspunsuri la întrebări simple despre preferinţe şi interese (alimente, activităţi preferate, culori, muzică, sport, filme etc.)

https://wordwall.net/it/resource/33315562/produzione-orale

Scegli un compagno e fagli la domanda! Lo studente A fa la domanda, lo studente B risponde e poi sceglie un altro compagno e così via

Studente A	Studente B
Cosa mangi di solito a colazione?	**Cosa ti piace fare quando piove?**
Cosa fai la sera prima di andare a letto?	**Tocca a te! Fammi una domanda!**
Cosa fai di solito nel fine settimana?	**Qual è il tuo piatto preferito?**
Qual è la tua musica preferita? Hai un cantante preferito?	**Cosa fai nel tempo libero?**
Qual è la tua stagione preferita?	**Hai un hobby? Qual è?**

Activitate remedială

Abbina le risposte alle seguenti domande scegliendo la variante che ti va di più:

Cosa mangi di solito a colazione?	**Nel fine settimana vado** **in pizzeria in campagna in montagna**
Cosa fai la sera prima di andare a letto?	**Il mio piatto preferito è** **la pizza la lasagna pasta alla carbonara**
Cosa fai di solito nel fine settimana?	**Di solito a colazione mangio** **latte e cereali frittata pane con burro**
Qual è la tua musica preferita?	**La mia stagione preferita è** **la primavera l'estate l'autunno l'inverno**
Qual è la tua stagione preferita?	**Nel tempo libero** **gioco sul computer esco con gli amici**
Cosa fai nel tempo libero?	**Il mio hobby è**

	viaggiare dipingere cucinare
Hai un hobby? Qual è?	**Mi piace la musica** **classica pop hip hop elettronica**
Qual è il tuo piatto preferito?	**Prima di andare a letto** **guardo la TV leggo parlo al telefono**

CG3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 3.4 Completarea unor enunțuri lacunare pe baza unui mesaj funcțional scurt
Activitate pentru elevii cu CES
https://www.baamboozle.com/game/1656298
Completa con la forma del verbo all'imperativo II-a persona singolare e trova l'immagine giusta

A) (dare) _____ da mangiare al cane prima di uscire!	
B) (avere) _____ cura delle piante, per favore!	
C) (comprare) Non _____ quei biscotti, sono troppo dolci!	
D) (restituire) _____ la palla a tua sorella!	
E) (fare) _____ del tuo meglio per imparare i verbi irregolari!	
F) (bere) _____ il cappuccino!	
G) (proteggere) _____ la pelle dal sole con la crema solare!	

CG4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 4.3 Redactarea unei descrieri scurte (4-5 enunțuri) a unei persoane reale sau imaginare/ a unui personaj real sau imaginar, folosind adjective și structuri simple adecvate conținutului

1. Descrivi una persona che conosci bene oppure un compagno di classe senza specificarne il nome

Presenta la persona	Chi è?
Aspetto esteriore	Corporatura/ Altezza/ Viso/ Occhi/ Capelli
Aspetto sociale	Età/ Professione/ Luogo di nascita/ Tempo libero/ Hobby
Abitudini	Come si comporta/ Modo di parlare
Aspetto interiore	Carattere/ Intelligenza/ Qualit / Difetti

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.4 Transmiterea în limba modernă studiată a unor informații simple formulate în limba maternă, folosind enunțuri scurte și sprijin vizual

LA CUMPĂRĂTURI	ALLE COMPERE
Asociază propozițiile cu locurile	**Abbina le frasi ai luoghi**
Unde mergi pentru …?	**Dove vai per…?**

1. a cumpăra medicamente
2. a repara mașina
3. a-ți tunde părul
4. a cumpăra o carte
5. a cumpăra un caiet
6. a cumpăra un parfum

a. la parfumerie
b. la papetărie
c. la farmacie
d. la coafor/ frizerie
e. la librărie
f. la mecanic (service auto)

TEST DI VALUTAZIONE DIFFERENZIATA

Livello minimo

Soggetto I Comprensione del testo scritto : (40p)

I. Leggi attentamente l'email di Fabrizio:

„Ciao, Marco!

Grazie per l'email. Rispondo solo adesso perché in questi giorni sono molto occupato: nuova città, nuova casa, nuovo lavoro... ci sono mille cose da fare. Però piano piano va tutto a posto e per ora sono proprio contento: Ferrara è una città carina e tranquilla, non c'è traffico, c'è molto verde e tutto è a portata di mano. Io abito nel centro storico (in Largo Castello, di fronte al Castello Estense) e giro in bicicletta; vicino a casa mia ci sono tutte le cose che mi servono: la banca, la posta, dei supermercati, eccetera. Purtroppo i negozi piccoli, che io preferisco, sono pochi. C'è invece la possibilità di fare vari tipi di sport... o di vedere partite di calcio: lo stadio è in pieno centro. Solo il clima non mi piace molto: adesso ci sono delle zanzare enormi e d'inverno c'è spesso la nebbia, mi hanno detto i colleghi.

Senti, ma perché non vieni a trovarmi? Anzi, vuoi venire il prossimo fine settimana?

C'è anche Roberto. Dai! Così facciamo qualcosa insieme dopo tanto tempo.

Fabrizio."

(Da ***Chiaro! A1 Corso di italiano***, autori: G. Savorgnani, B. Bergero, ALMA Edizioni, Firenze, 2010)

I.1 Vero o falso? (2px5=10p)

1. Fabrizio non è contento affatto.
2. Ferrara è una città caotica e inquinata.
3. Tutte le cose che servono a Fabrizio sono a portata di mano.
4. Lo stadio si trova nella zona industriale.
5. A Fabrizio piace molto il clima.

I.2. Scegli la risposta giusta: **(2px5=10p)**

1. Fabrizio vive adesso
a. in una città carina e tranquilla;
b. all'estero;
c. in una città con molto traffico.

2. D'inverno a Ferrara
a. c'è la nebbia;
b. c'è il sole;
c. c'è la neve.

3. Fabrizio abita
a. in periferia
b. nella zona industriale
c. nel centro storico

4. Fabrizio ha la possibilità
a. di andare in discoteca
b. di praticare lo sport
c. di fare il giro della città

5. D'estate ci sono
a. delle mosche schifose
b. delle zanzare enormi
c. delle api laboriose

I.3 Rispondi alle domande presentando i tuoi argomenti: **(20p)**

a. Secondo te, a Fabrizio piace Ferrara? (5 righe) **(10p)**

b. Scrivi la risposta di Marco all'email di Fabrizio (5 righe) **(10p)**

Livello medio

Soggetto II: **(30p)**

II.1 Abbina i sinonimi: **(2px5=10p)**

1. cominciare	a) ora
2. restare	b) allievo
3. adesso	c) buono
4. scolaro	d) rimanere
5. bravo	e) iniziare

II.2 Abbina i contrari: **(2px5=10p)**

1. vivace	a) fuori moda
2. moderno	b) raramente
3. carino	c) lento
4. rumoroso	d) disgrazioso
5. spesso	e) silenzioso

II.3 Completa con i verbi ai tempi indicati del modo indicativo: **(2px5=10p)**

1. Maria mi (telefonare – passato prossimo) ……. cinque minuti fa.
2. Loro (scegliere – presente) …….. un regalo per la loro madre.
3. Giulia (fare – presente) …….. i suoi compiti da sola.
4. Voi (essere – presente) ……..... molto attenti alla lezione.
5. La madre (avere – presente) …….. molto da fare.

Livello avanzato

Soggetto III **(20p)**

Presenta la tua città scrivendo un testo di 80 - 100 parole

PROGETTO: „NAPOLI E DINTORNI"

Competenze generali:

- distinguere gli elementi linguistici formulando messaggi semplici, brevi e corretti, destando l'interesse al fine di valorizzare la lingua come sistema;
- uso degli elementi linguistici dimostrando creatività per il funzionamento della lingua nel contatto sociale;
- adattare gli elementi linguistici ai contesti usuali provando correttezza e coerenza nella struttura del messaggio;

iImpadronirsi degli elementi specifici della cultura della lingua italiana, esprimendo interesse e rispetto per i valori di tale cultura.

Obiettivi specifici:

- leggere parole, brevi e semplici messaggi, mettendo in pratica le norme linguistiche idonee;
- utilizzare in modo funzionale le risorse linguistiche al fine di produrre affermazioni orlai e scritte relative alle informazioni presentate;
- utilizzare una risorsa didattica digitale interattiva al fine di arricchire il lessico.

Svolgimento della lezione:

Organizzazione della lezione destando l'interesse degli studenti per l'argomento proposto.
La discussione guidata "Che cosa sappiamo sulla città di Napoli?" - una metodologia didattica attiva, centrata sullo studente, in cui l'insegnante agisce come moderatore per stimolare il pensiero critico, l'argomentazione e la co-costruzione delle conoscenze.
Questa tecnica, distinta dalla lezione frontale, promuove la partecipazione collettiva, l'interazione tra pari, la negoziazione di significati e l'autovalutazione, trasformando l'apprendimento in un ragionamento condiviso.

Attività 1
Gli studenti sono invitati a leggere un breve testo e ad osservare le immagini suggestive come un breve riassunto delle conoscenze acquisite precedentemente al fine di presentare le informazioni relative al vulcano Vesuvio e alle sue principali eruzioni.

La città di Napoli:

- è la terza d'Italia come grandezza;
- si trova nell'Italia Meridionale;
- è il capoluogo della regione di Campania.

La città di Napoli è la più grande dell'Italia Meridionale e la terza di tutto il Belpaese. È il capoluogo della regione Campania e rappresenta un importante centro economico e culturale del Sud Italia. Si trova all'ombra del vulcano attivo Vesuvio.

Attività 2 **Le eruzioni del Vesuvio**
Risorsa aggiuntiva: Animazione dell'eruzione del 79 d.C. [https://youtu.be/MV6TOlGmwm4]
L'eruzione è una delle più note forme del vulcanismo, manifestandosi attraverso l'eliminazione in varie quantità di materiale provenuto dal riservatore di magma del vulcano.

Guarda attentamente il video sull'eruzione del Vesuvio del 79 d.C. e completa il testo con le parole:
Pompei abitanti scoperti eruzione vittime persone

La sua più nota …… è avvenuta nel 79 d.C., distruggendo le città di …… e Ercolano.
Il numero totale di …….. delle due città era di 16.000 – 20.000 persone.
I corpi di circa 1.500 …… sono stati …… a Pompei e Ercolano ma non si sa esattamente il numero totale delle …….

L'ultima eruzione del Vesuvio è stata nel mese di marzo del 1944. L'eruzione ha provocato decine di morti e danni da più di 100 milioni di euro.

Attività 3 La Storia della Pizza Margherita: I Colori dell'Italia

Un nome regale per una pizza deliziosa! La pizza Margherita è famosa in tutto il mondo, ma sai da dove viene il suo nome? Nel 1889, la Regina Margherita di Savoia ha visitato Napoli e ha provato una pizza creata appositamente per lei. Questa pizza speciale aveva ingredienti semplici ma dal significato profondo:

- **pomodoro (rosso);**
- **mozzarella (bianco);**
- **basilico (verde).**

Questi tre ingredienti rappresentavano i colori della bandiera italiana! La Regina apprezzò così tanto questa pizza che le fu dato il suo nome in suo onore.
https://wordwall.net/resource/96655710/italiano/storia-della-pizza-margherita

Quiz digitale

Attività 4 **La canzonetta napoletana: "'O sole mio"**

Un inno alla bellezza italiana! "'O sole mio" è una delle canzoni italiane più amate di tutti i tempi. È un simbolo della musica e della passione italiana nel mondo.

Ascoltiamo insieme! Vi proponiamo di ascoltare questa meravigliosa interpretazione del tenore Luciano Pavarotti: [https://www.youtube.com/watch?v=KKJkP8r5mR8]

Attività didattiche suggerite per gli studenti:

- **Introduzione:** Osserviamo insieme una mappa dell'Italia e localizziamo Napoli e il Vesuvio. Dove si trovano? Cosa notate della loro posizione?;
- **Lettura e comprensione:** Leggiamo i testi che abbiamo scoperto su Napoli, il Vesuvio e la pizza Margherita. Discutiamone insieme: quali informazioni vi hanno colpito di più?;
- **Video:** Guardiamo l'animazione dell'eruzione del 79 d.C. Che sensazioni vi ha trasmesso? Quali conseguenze ha avuto questa eruzione?;
- **Discussione:** Cosa sapete già sulla pizza? Qual è la vostra pizza preferita? Ora che conoscete la storia della pizza Margherita, pensate che sia interessante?;
- **Ascolto musicale:** Ascoltiamo "'O sole mio". Quali sono le vostre impressioni? Cosa vi fa provare questa canzone?;
- **Ricerca:** Dividiamoci in gruppi o individualmente e cerchiamo altre curiosità sulla cultura napoletana: il cibo, le tradizioni, l'arte, altri personaggi famosi;
- **Compito a casa:** Disegnate la vostra pizza preferita oppure scrivete una breve descrizione di essa, magari inventando una storia divertente sul suo nome!

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Gramatică teoretică și practică

Moroianu, Ionela. (2016). Gramatica limbii italiene. Teorie și exerciții. Editura Niculescu.

Ghiță, Daniela; Ciobanu, Florina. (2018). Limba italiană. Exerciții gramaticale și de vocabular – Nivel începător (A1–A2). Editura Didactică și Pedagogică.

Serianni, Luca. (2006). Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria. Editura UTET, Torino.

Trifone, Pietro; Palermo, Massimo. (2015). Grammatica italiana di base. Editura Zanichelli, Bologna.

Mezzadri, Marco. (2012). Grammatica pratica della lingua italiana. Editura Alma Edizioni, Firenze.

Nocchi, Susanna. (2014). Grammatica pratica della lingua italiana – Livello elementare A1–A2. Editura Alma Edizioni, Firenze.

Canepari, Luciano. (2005). Italiano standard e pronuncia italiana. Editura Zanichelli, Bologna.

Balboni, Paolo E. (2018). Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse. Editura UTET Università, Torino.

II. Vocabular general și tematic

Moroianu, Ionela. (2017). Vocabularul limbii italiene. Tematic și explicativ. Editura Niculescu.

Ghiță, Daniela; Ciobanu, Florina. (2018). Limba italiană. Exerciții de vocabular – Nivel începător (A1–A2). Editura Didactică și Pedagogică.

Nocchi, Susanna. (2015). Vocabolario illustrato della lingua italiana – Livello elementare (A1–A2). Editura Alma Edizioni, Firenze.

Mezzadri, Marco. (2014). Vocabolario visuale della lingua italiana. Editura Alma Edizioni, Firenze.

Marcovecchio, Angela; Rossi, Giuliana. (2016). Parole per comunicare – Lessico e situazioni quotidiane. Editura Edilingua, Milano.

Sampieri, Roberta. (2013). Italiano per stranieri – Lessico di base con esercizi. Editura Guerra Edizioni, Perugia.
Giuliani, Raffaella; Giampieri, Patrizia. (2019). Parole italiane – Lessico tematico per livelli A1–B1. Editura Hoepli, Milano.
Mezzadri, Marco. (2010). In bocca al lupo! Dizionario di base italiano per stranieri. Editura Guerra Edizioni, Perugia.

III. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură
http://www.oneworlditaliano.com/index.htm
https://caffescuola.com/
http://www.lezionidiitaliano.altervista.org/
https://italianoxstranieri.com/esercizi-italiano-per-stranieri/
https://onlineitalianclub.com/
https://www.unlearningitalian.org/index.html
http://www.italiano.rai.it/
https://www.zanichelli.it/
http://www.impariamoitaliano.com/
http://nonparloitaliano.com/
http://www.parliamoitaliano.altervista.org/

IV. Platforme și instrumente digitale pentru practică
Alma Edizioni – Piattaforma ALMADigital. https://digital.almabooks.com
Loescher Editore – i-d-e-e (Imparare Divertendosi Educare Esplorare). https://www.i-d-e-e.it
Rizzoli Education – HUB Scuola. https://www.hubscuola.it
Edilingua – Piattaforma i-d-e-e per studenti. https://www.edilingua.it
Wordwall – Jocuri educaționale personalizate. https://wordwall.net
LearningApps – Activități interactive pentru vocabular și gramatică. https://learningapps.org
Kahoot! – Quizuri și evaluări ludice. https://kahoot.com
Quizlet – Testare și exersare prin jocuri. https://quizlet.com
Blooket – Activități tematice de vocabular. https://www.blooket.com
Forvo – Pronunție italiană nativă. https://forvo.com/languages/it/
LyricsTraining – Învățarea limbii italiene prin cântece. https://lyricstraining.com/it
YouGlish – Pronunție contextuală din clipuri video. https://youglish.com/italian
Padlet – Spațiu colaborativ pentru proiecte tematice. https://padlet.com
Canva for Education – Crearea de materiale vizuale și prezentări. https://www.canva.com/education
Google Classroom – Organizarea temelor și a resurselor digitale. https://classroom.google.com

Anexa 5 – Limba portugheză

SUGESTII METODOLOGICE

Activitățile propuse pentru clasa a X-a pornesc de la nivelul A1 atins la sfârșitul clasei a IX-a. Acestea vizează consolidarea și extinderea competențelor lingvistice până la nivelul A1+/pre-A2, în conformitate cu CECR. Elevii utilizează structuri gramaticale mai complexe, exprimă intenții și planuri de viitor și interacționează în situații cotidiene variate. Activitățile integrează cele cinci competențe generale (CG1–CG5) și sunt organizate progresiv, incluzând resurse tradiționale și digitale, activități de remediere și adaptări pentru elevii cu cerințe educative speciale (CES).

Teme recomandate:

- **Identitatea personală și descrierea persoanelor**: aspect fizic, trăsături de caracter, emoții
- **Viața școlară**: materii, activități la școală, relații cu colegii și profesorii
- **Locuința și orașul**: descrierea casei, a cartierului, orientarea în oraș
- **Activități cotidiene și timpul liber**: rutină zilnică, hobby-uri, activități preferate, activități recreative
- **Cumpărături și alimentație**: produse alimentare, obiecte vestimentare, prețuri, dialoguri simple la magazin
- **Îmbrăcăminte și obiecte personale:** descrierea vestimentației, enumerarea obiectelor personale
- ***Călătorii și transport****: mijloace de transport, destinații de vacanță, calatorii*
- ***Profesii și activități profesionale simple****: profesii, locuri de muncă, meserii*
- ***Mijloace de comunicare*****:** *televizor, telefon, calculator, media*

- **Vremea și anotimpurile**: descrierea anotimpurilor și a vremii; fenomenele meteorologice
- **Sărbători, tradiții, obiceiuri și elemente culturale din spațiul lusofon**

Teme pentru proiecte colaborative:

- **«A minha rotina»** – realizarea unui mini-poster sau prezentări digitale despre rutina zilnică
- **«A minha escola»** – prezentarea școlii prin imagini și enunțuri simple
- **«A minha cidade»** – realizarea unei hărți simple cu locuri importante din oraș
- **«O meu quarto / a minha casa»** – descrierea locuinței folosind imagini și enunțuri scurte
- **«Os meus passatempos»** – prezentare despre activități preferate
- **«Sabores do mundo lusófono»** – poster cu preparate tradiționale din Portugalia sau Brazilia/PALOP
- **«Festas e tradições lusófonas»** – prezentare digitală despre o sărbătoare sau tradiție din cultura lusofonă

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

Elementele gramaticale introduse în clasa a X-a aprofundează și extind structurile asimilate în clasa a IX-a, integrând noi forme verbale și conectori.

A solicita şi a da indicaţii de orientare

- Formule de solicitare: **Desculpe/Desculpa, onde fica…? / Como posso ir para…? / Pode dizer-me…?**
- Repere spaţiale şi prepoziţii: **à esquerda, à direita, em frente de, ao lado de, perto de, longe de, entre, atrás de, debaixo de**
- Structuri pentru ghidare: **Vire… / Siga… / Continue… / Atravesse… / O cinema fica a… metros.**
- Convenţii: utilizarea formulelor de politeţe (**por favor / se faz favor**, **pode/podia…?**) şi a adresării adecvate (**tu/você/o senhor/a senhora**) în funcţie de context.

A invita

- Invitaţii în contexte familiare şi semiformale: **Queres…? / Vamos…? / Gostavas de…? / Gostarias de…?**
- Răspuns la invitaţie (acceptare/refuz): **Combinado. / Boa ideia. / Talvez noutra altura. / Infelizmente não posso.**
- Convenţii: formule de închidere/confirmare: **Então, até logo/até amanhã. / Fica combinado.**

A da / a urma instrucţiuni

- Imperativ afirmativ/negativ (uzual): **Vem. / Vai. / Faz. / Não fales. / Não te esqueças.**
- Instrucţiuni cu verbe modale: **poder, dever, ter de + infinitivo** (**Podes… / Tens de… / Deves…**)
- Succesiune de acţiuni: conectori simpli: **primeiro, depois, a seguir, finalmente**
- Convenţii: instrucţiuni în contexte şcolare şi cotidiene (reguli, semnalistică, anunţuri).

A iniţia şi a susţine un dialog

- Deschidere şi menţinere: **Olá. / Desculpa, posso…? / Então…? / E tu? / A sério?**
- Întrebări şi răspunsuri: **quem, onde, quando, como, porquê, quanto**
- Clarificare: **Pode repetir? / Não percebi. / O que quer dizer?**
- Convenţii: marcarea acordului şi interesului în conversaţie (reactive scurte, intonaţie, formule).

A accepta / a refuza / a se scuza

- Acceptare: **Está bem. / De acordo. / Claro.**
- Refuz: **Não posso. / Prefiro não. / Não me dá jeito.**
- Scuze: **Desculpa. / Peço desculpa. / Lamento. / Foi sem querer.**
- Convenţii: diferenţa **Desculpa** (mai informal) vs. **Peço desculpa** (mai politicos).

A mulţumi şi a răspunde la mulţumiri

- Mulţumire: **Obrigado/a. / Muito obrigado/a. / Agradeço.**
- Răspuns: **De nada. / Não tens de quê. / Ora essa. / Com prazer.**
- Convenţii: acordul de gen: **obrigado (m.) / obrigada (f.)**.

A situa / a repera obiecte şi persoane în spaţiu

- Verbe de localizare temporară sau fixă: **estar / ser / ficar / haver (há)**
- Structuri: **Está / Fica / É / Há…**

- Indicaţii cu repere / prepoziții și locuțiuni prepoziționale de loc: **perto da escola / ao lado do café / em frente ao parque**

A descrie un obiect/o persoană/un loc/activităţi
- Descriere cu **ser/estar/ter**: **Ele é… / Ela está… / Tem cabelo…**
- Adjective uzuale şi acordul: **alto/alta; bonito/bonita; simpático/simpática**
- Structuri pentru descrierea unui obiect: formă, culoare, dimensiune, material, utilitate: **É grande e moderno / É de madeira / Serve para…**
- Structuri pentru descrierea unui loc: **É uma cidade tranquila / Há muitos parques / Está perto do centro**
- Structuri comparative: **mais… do que / menos… do que / tão … como**
- Superlativ pentru intensificarea calității: **muito + adjectivo**
- Adverbe de frecvență: **sempre, quase sempre, às vezes, raramente, nunca**
- Perifraza **„estar + a + infinitivo”**
- Adverbe de mod: **bem, mal, depressa, devagar**
- Adverbe de cantitate: **pouco, muito, bastante**

A face planuri
- Viitor apropiat: **ir + infinitivo** (**Vou visitar… / Vamos estudar…**)
- Planificare şi stabilire: **Vamos combinar… / A que horas…? / Que tal ….? / No sábado…**
- Marcatori temporali: **amanhã, no fim de semana, na próxima semana, daqui a…**

A exprima dorinţe
- Dorinţe simple: **querer + infinitivo / gostar de + infinitivo**
- Dorinţe politicos formulate: **gostaria de… / queria… / apetecia-me…**
- Convenţii: diferenţa de nuanţă (mai politicos): **gostaria de**

A exprima cantitatea/preţul
- Întrebări: **Quanto custa? / Quanto é? / Quanto quer? / A como são as laranjas?**
- Cantităţi: **um/uma, dois/duas, meio quilo, um litro, um pouco de, muito, bastante**
- Convenţii: formule în magazin: **Faz favor / Se faz favor / Pode ser…**
- Numeralul cardinal 100-1.000.000

A relata la trecut
- *Pretérito Perfeito Simples (uzual) pentru acţiuni încheiate:* ***fui, fiz, tive, estive, vi, disse, pus***
- *Marcatori:* ***ontem, anteontem, na semana passada, no ano passado, há … dias***
- *Relatări scurte (experienţe, activităţi, ieşiri): propoziţii simple + 1–2 detalii.*

A cere şi a da indicaţii/instrucţiuni
- *Solicitare de ajutor/explicaţii:* ***Pode ajudar-me? / Pode explicar? / O que faço agora?***
- *Recomandări/instrucţiuni:* ***Tens de… / Podes… / É melhor…***
- *Convenţii: utilizarea adresării potrivite în contexte instituţionale.*

A cere / a exprima o părere
- *Cerere:* ***O que achas? / Qual é a tua opinião? / Que tal?***
- *Exprimare:* ***Acho que… / Na minha opinião… / Para mim…***
- *Convenţii: formulări de atenuare:* ***Talvez… / Acho que…***

A exprima acordul şi dezacordul
- *Acord:* ***Concordo. / Tens razão. / Também acho.***
- *Dezacord:* ***Não concordo. / Não acho. / Talvez não.***
- *Convenţii: dezacord politicos:* ***Percebo, mas… / Talvez…***

** Sugestiile metodologice scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE
Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii portugheze ca limbă străină:
Exemple de activități de învățare
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.
CG1 – RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 1.1. Diferențierea formulelor de adresare informală și semi formală (saluturi, prezentări, mulțumiri, scuze, formule de încheiere) în situații cotidiene de comunicare

Atividade 1 – «Diálogos do quotidiano» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de escuta e identificação de fórmulas de cortesia
Descrição: O professor apresenta aos alunos vários diálogos curtos que ocorrem em situações do quotidiano (na escola, numa loja, na rua, numa biblioteca). Os alunos escutam os diálogos e identificam as fórmulas de saudação, despedida, agradecimento e pedido de desculpa utilizadas pelos interlocutores.
Após a audição, os alunos trabalham em pares e classificam as expressões em duas categorias: **registo informal** e **registo semi-formal**. Em seguida, cada grupo apresenta exemplos e explica em que contexto se utilizam essas fórmulas na comunicação quotidiana (português europeu).
Recursos: gravação áudio ou leitura expressiva do professor, ficha de trabalho com os diálogos, quadro.
Avaliação: identificação correta das fórmulas de cortesia e participação na discussão em grupo.

Atividade 2 – «Fórmulas de cortesia em contexto» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital interativa (Kahoot / Wordwall)
Descrição: O professor cria um quiz interativo com situações comunicativas curtas apresentadas em formato áudio ou vídeo. Os alunos escutam cada situação e escolhem a fórmula de cortesia mais adequada (por exemplo: **Olá / Boa tarde / Desculpe / Peço desculpa / Muito obrigado / Até logo**).
Depois do quiz, o professor discute com os alunos as diferenças entre registos de linguagem e explica brevemente o uso das formas de tratamento **tu / você / o senhor / a senhora** em diferentes contextos comunicativos.
Recursos digitais: Kahoot ou Wordwall, projetor, telemóveis ou tablets com acesso à internet.
Avaliação: pontuação obtida no quiz e participação na reflexão final.

Atividade de Remediação – CS 1.1
Situação: Alguns alunos têm dificuldades em reconhecer as fórmulas de cortesia adequadas em diferentes contextos comunicativos.
Descrição: O professor distribui cartões com diferentes fórmulas de saudação, despedida, agradecimento e pedido de desculpa. Em pequenos grupos, os alunos associam cada expressão a uma situação comunicativa ilustrada (por exemplo: encontro com um amigo, conversa com um professor, atendimento numa loja).
Posteriormente, os alunos criam mini-diálogos utilizando as expressões corretas, praticando a entoação e o registo adequado.
Recursos: cartões com expressões, imagens ilustrativas de contextos comunicativos.

Atividade para alunos com CES – CS 1.1
Tipo de CES: Dislexia / dificuldades de processamento auditivo
Adaptações: Os diálogos são acompanhados de suporte visual (imagens ou pictogramas que representam a situação comunicativa). O aluno recebe também a transcrição parcial do diálogo com as palavras-chave destacadas a cores. Permite-se a audição repetida das gravações e as tarefas são divididas em passos pequenos. A avaliação centra-se na identificação das expressões principais e na compreensão global da situação comunicativa.

CS 1.2. Selectarea informațiilor personale esențiale din mesaje scurte, în contexte variate de comunicare
Atividade 1 – «Quem é esta pessoa?» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de compreensão oral
Descrição: O professor apresenta um pequeno áudio em que uma pessoa se apresenta e fala brevemente sobre si própria (nome, idade, cidade, profissão ou estudos, preferências).

Os alunos recebem uma ficha com perguntas simples (Quem? Onde mora? O que gosta de fazer? Qual é a profissão/atividade?). Depois da audição, completam a ficha e comparam as respostas em pares. No final, o professor retoma as respostas em grande grupo e confirma as informações principais.
Recursos: gravação áudio, ficha de trabalho.
Avaliação: identificação correta das informações pessoais essenciais.

Atividade 2 – «Perfil digital» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Edpuzzle ou vídeo interativo
Descrição: Os alunos assistem a um vídeo curto em que um jovem descreve o seu dia e as suas preferências. Durante a visualização, surgem perguntas de compreensão integradas no vídeo (escolha múltipla ou resposta curta). Após a atividade, os alunos resumem oralmente duas ou três informações importantes sobre a pessoa apresentada no vídeo.
Recursos digitais: Edpuzzle, acesso à internet, projetor ou dispositivos móveis.
Avaliação: respostas corretas às perguntas do vídeo e participação na síntese oral.

Atividade de Remediação – CS 1.2
Situação: Alguns alunos têm dificuldade em identificar as informações essenciais numa mensagem oral.
Descrição: O professor repete a gravação em segmentos curtos e pede aos alunos que anotem apenas três informações principais (nome, local de origem, atividade preferida). Os alunos trabalham em pares e verificam as respostas com base numa lista de palavras-chave fornecida pelo professor.
Recursos: gravação áudio, ficha com palavras-chave.

Atividade para alunos com CES – CS 1.2
Tipo de CES: dificuldades de atenção / PHDA
Adaptações: A mensagem oral é dividida em partes curtas e acompanhada de imagens representativas. O aluno recebe uma ficha simplificada com opções de resposta (escolha múltipla). As tarefas são realizadas em etapas curtas, com pausas entre as atividades para facilitar a concentração.

CS 1.3. Operarea cu repere spațiale de bază în situații cotidiene de comunicare
Atividade 1 – «Onde fica?» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de compreensão oral com mapa
Descrição: O professor descreve um percurso simples numa cidade (por exemplo: sair da estação, virar à esquerda, seguir em frente até ao parque). Os alunos recebem um mapa simples e devem identificar o percurso correto, marcando os lugares mencionados e o destino final.
Recursos: mapa impresso, gravação áudio ou leitura do professor.
Avaliação: identificação correta do percurso.

Atividade 2 – «Mapa interativo» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Padlet ou Google Maps
Descrição: Os alunos escutam um áudio em que uma pessoa descreve um percurso turístico numa cidade portuguesa. Em seguida, marcam num mapa digital os locais mencionados e escrevem pequenas etiquetas com os nomes dos lugares.
Recursos digitais: Padlet ou Google Maps, acesso à internet.
Avaliação: marcação correta dos locais no mapa.

Atividade de Remediação – CS 1.3
Descrição: O professor apresenta expressões espaciais básicas (à esquerda, à direita, em frente de, ao lado de). Os alunos repetem as expressões e associam-nas a imagens ou setas indicativas. Depois praticam pequenos percursos guiados.

Atividade para alunos com CES – CS 1.3
Tipo de CES: Perturbações do Espetro do Autismo (PEA)
Adaptações: Os percursos são apresentados de forma visual, com mapas claros e instruções passo a passo. O aluno trabalha com um colega de apoio e utiliza cartões com expressões espaciais.

CG2 – EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 2.1. Adaptarea unor mesaje orale scurte în situații familiare, cu sprijin vizual sau verbal minim

Atividade 1 – «Mini-diálogos do quotidiano» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de produção oral guiada
Descrição: O professor apresenta aos alunos algumas situações comunicativas familiares (por exemplo: na escola, numa loja, numa cafetaria ou numa biblioteca). Em pares, os alunos recebem um pequeno diálogo incompleto e devem completá-lo oralmente utilizando expressões adequadas ao contexto.
Depois de prepararem o diálogo, os alunos representam a conversa diante da turma, procurando utilizar fórmulas de cortesia, perguntas simples e respostas curtas.
Recursos: cartões com situações comunicativas, ficha com diálogos incompletos, quadro.
Avaliação: adequação das expressões utilizadas, clareza da comunicação e participação ativa.

Atividade 2 – «Simulação de conversa com assistente virtual» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital de interação oral
Descrição: Os alunos participam numa simulação de conversa com um assistente virtual ou chatbot educativo em português. O sistema apresenta perguntas simples sobre temas familiares (escola, atividades de lazer, preferências). Os alunos respondem oralmente utilizando frases curtas e claras. Posteriormente, escutam novamente as respostas e refletem sobre possíveis melhorias na pronúncia ou na estrutura das frases.
Recursos digitais: computador ou tablet com acesso à internet, plataforma de conversação virtual.
Avaliação: capacidade de manter uma interação simples e adequação linguística das respostas.

Atividade de Remediação – CS 2.1
Situação: Alguns alunos demonstram dificuldades em construir frases completas em português.
Descrição: O professor distribui cartões com imagens de situações quotidianas (por exemplo: estudar, ir ao cinema, comprar pão). Cada cartão inclui também um modelo de frase simples. Os alunos praticam primeiro a repetição das frases modelo e depois produzem frases semelhantes, substituindo apenas algumas palavras.
Recursos: cartões ilustrados com frases modelo.

Atividade para alunos com CES – CS 2.1
Tipo de CES: dificuldades de linguagem / atraso no desenvolvimento da fala
Adaptações: As tarefas são simplificadas e acompanhadas de suporte visual. O aluno utiliza frases curtas baseadas em modelos fornecidos pelo professor. O professor incentiva a repetição e oferece feedback imediato, valorizando sobretudo o esforço de comunicação.

CS 2.2. Exprimarea preferințelor și a intereselor personale în situații familiare, folosind enunțuri scurte adaptate contextului
Atividade 1 – «O que gostas de fazer?» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de entrevista em pares
Descrição: Os alunos trabalham em pares e realizam uma pequena entrevista sobre preferências pessoais. Cada aluno faz perguntas ao colega utilizando estruturas simples como:
De que gostas?
Preferes música ou cinema?
Qual é o teu passatempo favorito?
Posteriormente, cada aluno apresenta brevemente as preferências do colega à turma.
Recursos: ficha com perguntas orientadoras.
Avaliação: uso adequado das estruturas linguísticas e clareza na apresentação.

Atividade 2 – «Nuvem de palavras das preferências» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Mentimeter
Descrição: O professor cria uma atividade interativa em Mentimeter em que os alunos respondem à pergunta: *O que gostas de fazer no tempo livre?*
As respostas aparecem em tempo real numa nuvem de palavras projetada na sala. O professor utiliza as respostas para incentivar os alunos a formular frases completas em português.
Recursos digitais: Mentimeter, projetor, telemóveis ou tablets.
Avaliação: participação na atividade e capacidade de formular frases completas.

Atividade de Remediação – CS 2.2
Descrição: O professor apresenta uma lista de estruturas linguísticas simples (*gosto de, não gosto de, prefiro*). Os alunos escolhem imagens que representam atividades e formulam frases simples utilizando essas estruturas.

Atividade para alunos com CES – CS 2.2
Tipo de CES: ansiedade social
Adaptações: O aluno pode gravar as respostas oralmente em vez de falar diante da turma. As perguntas são apresentadas por escrito e com imagens ilustrativas.

CS 2.3. Producerea unor enunțuri scurte și corecte, cu pronunție și intonație adecvate
Atividade 1 – «Apresenta o teu lugar favorito» (atividade tradicional)
Tipo: Apresentação oral curta
Descrição: Cada aluno escolhe uma imagem que representa um lugar de que gosta (por exemplo: praia, parque, cidade). O aluno descreve o lugar utilizando três ou quatro frases simples e explica por que gosta desse lugar.
Recursos: imagens ilustrativas, ficha de apoio com vocabulário.
Avaliação: clareza da pronúncia, organização das ideias e adequação do vocabulário.

Atividade 2 – «Gravação de mensagens áudio» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Vocaroo
Descrição: Os alunos gravam uma breve mensagem áudio em português em que descrevem uma atividade que gostam de fazer no tempo livre. As gravações são partilhadas com a turma, permitindo que os colegas escutem diferentes exemplos de produção oral.
Recursos digitais: Vocaroo, acesso à internet.
Avaliação: pronúncia, fluência e correção linguística.

Atividade de Remediação – CS 2.3
Descrição: O professor utiliza a técnica de repetição guiada. Os alunos escutam uma frase modelo e repetem-na primeiro em grupo e depois individualmente.

Atividade para alunos com CES – CS 2.3
Tipo de CES: dislexia (impacto na leitura)
Adaptações: As frases são apresentadas com segmentação silábica e suporte visual. O aluno pode praticar oralmente sem necessidade de leitura prolongada.

CS 2.4. Participarea la dialoguri scurte pentru a oferi și a interpreta indicații de orientare
Atividade 1 – «Como chegar lá?» (atividade tradicional)
Tipo: Jogo de papéis
Descrição: Em pares, um aluno desempenha o papel de turista e o outro dá indicações para chegar a um determinado lugar (por exemplo: museu, estação, restaurante). Os alunos utilizam expressões de orientação como *à esquerda, à direita, em frente de, ao lado de*.
Recursos: mapas simples de uma cidade.
Avaliação: clareza das indicações e uso correto das expressões espaciais.

Atividade 2 – «Mapa digital da cidade» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Google Maps
Descrição: Os alunos recebem um pequeno percurso descrito em áudio. Em seguida, identificam o percurso no mapa digital e indicam oralmente os passos necessários para chegar ao destino.
Recursos digitais: Google Maps, acesso à internet.
Avaliação: identificação correta do percurso e participação na explicação oral.

Atividade de Remediação – CS 2.4
Descrição: Os alunos praticam as expressões de orientação através de cartões com setas e imagens de lugares.

Atividade para alunos com CES – CS 2.4
Tipo de CES: perturbações do espectro autista (PEA)
Adaptações: Os diálogos são estruturados com modelos claros e previsíveis. O aluno trabalha em pares fixos e utiliza cartões com expressões de orientação.

CG3 – RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 3.1. Identificarea ideilor principale din texte scurte pe teme familiare, cu sprijin minim
Atividade 1 – «Quem é esta pessoa?» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de leitura guiada
Descrição: O professor distribui um pequeno texto descritivo sobre um jovem (idade, cidade, escola, interesses). Os alunos leem o texto individualmente e identificam a ideia principal e algumas informações importantes. Em seguida, respondem a perguntas simples de compreensão e escolhem um título adequado para o texto entre três opções propostas.
Recursos: texto impresso, ficha com perguntas de compreensão.
Avaliação: identificação correta da ideia principal e respostas adequadas às perguntas.

Atividade 2 – «Leitura interativa» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Genially
Descrição: O professor cria um texto digital interativo em Genially, no qual algumas palavras contêm explicações ou imagens que aparecem ao passar o cursor. Durante a leitura, surgem pequenas perguntas de compreensão que os alunos devem responder. No final da atividade, os alunos escrevem uma frase curta que resume o conteúdo do texto.
Recursos digitais: Genially, acesso à internet.
Avaliação: respostas às perguntas integradas e frase-resumo final.

Atividade de Remediação – CS 3.1
Situação: Alguns alunos têm dificuldade em identificar a ideia principal de um texto.
Descrição: O texto é dividido em pequenos parágrafos e cada parágrafo é acompanhado por uma imagem. Os alunos identificam o tema de cada parágrafo e escrevem uma frase simples que resume a informação principal.
Recursos: texto simplificado, imagens ilustrativas.

Atividade para alunos com CES – CS 3.1
Tipo de CES: dislexia
Adaptações: O texto é apresentado com fonte adequada (OpenDyslexic ou Arial), tamanho maior e espaçamento ampliado. As palavras-chave são destacadas a cores para facilitar a identificação da ideia principal.

CS 3.2. Înțelegerea ideii principale și a detaliilor esențiale din mesaje scrise simple
Atividade 1 – «Mensagens do dia» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de leitura funcional
Descrição: O professor apresenta diferentes mensagens curtas (convites, notificações, anúncios simples). Os alunos leem as mensagens e identificam as informações essenciais: quem escreveu, qual é o objetivo da mensagem e que ação é necessária. Depois, discutem as respostas em pares.
Recursos: fichas com mensagens curtas.
Avaliação: identificação correta das informações essenciais.

Atividade 2 – «Chat em português» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Google Forms
Descrição: O professor cria uma simulação de conversa digital (tipo chat). Os alunos leem as mensagens e escolhem a resposta mais adequada entre várias opções.
Recursos digitais: Google Forms, acesso à internet.
Avaliação: respostas corretas no formulário.

Atividade de Remediação – CS 3.2
Descrição: O professor apresenta exemplos simples de mensagens e explica o vocabulário essencial. Os alunos associam cada mensagem a uma situação comunicativa correspondente.

Atividade para alunos com CES – CS 3.2
Tipo de CES: PHDA / dificuldades de atenção
Adaptações: As mensagens são apresentadas uma de cada vez e acompanhadas de imagens que ilustram a situação comunicativa.

CS 3.3. Selectarea informațiilor esențiale din texte scurte pe teme familiare
Atividade 1 – «Tabela de informação» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de leitura seletiva
Descrição: Os alunos leem um pequeno texto sobre uma viagem ou atividade cultural e completam uma tabela com informações importantes (local, data, atividades, participantes).
Recursos: texto impresso, ficha-tabela.
Avaliação: preenchimento correto da tabela.

Atividade 2 – «Quiz de leitura» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Kahoot
Descrição: Após a leitura de um texto curto, os alunos participam num quiz Kahoot com perguntas sobre os detalhes do texto.
Recursos digitais: Kahoot, acesso à internet.
Avaliação: pontuação obtida no quiz.

Atividade de Remediação – CS 3.3
Descrição: O professor fornece uma lista de palavras-chave que aparecem no texto. Os alunos utilizam essas palavras para identificar as informações principais.

Atividade para alunos com CES – CS 3.3
Tipo de CES: funcionamento intelectual limítrofe
Adaptações: O texto é reduzido e acompanhado por imagens que ajudam a compreender o conteúdo.

CS 3.4. Înțelegerea sensului global și a informațiilor relevante din mesaje funcționale scurte
Atividade 1 – «Cartazes e anúncios» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de leitura de textos funcionais
Descrição: O professor apresenta diferentes cartazes ou anúncios (por exemplo: concertos, eventos culturais). Os alunos identificam as informações principais: data, local, preço e atividade.
Recursos: cartazes impressos.
Avaliação: respostas corretas às perguntas de compreensão.

Atividade 2 – «Anúncios interativos» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Padlet
Descrição: Os alunos exploram vários anúncios publicados num mural digital e respondem a perguntas sobre cada um deles.
Recursos digitais: Padlet, acesso à internet.
Avaliação: respostas às perguntas.

Atividade de Remediação – CS 3.4
Descrição: Os alunos trabalham com cartazes simplificados que apresentam apenas duas ou três informações essenciais.

Atividade para alunos com CES – CS 3.4
Tipo de CES: dificuldades de compreensão da leitura
Adaptações: Os textos são acompanhados de pictogramas que representam as informações principais.

CG4 – REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ
CS 4.1. Redactarea de mesaje funcționale scurte
Atividade 1 – «Escrever uma mensagem» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de escrita funcional
Descrição: Os alunos escrevem uma mensagem curta para pedir uma informação simples (por exemplo: horário de um evento ou localização de um lugar).
Recursos: ficha de apoio com modelo de mensagem.
Avaliação: clareza da mensagem e correção linguística.

Atividade 2 – «Mensagem digital» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Padlet

Descrição: Os alunos escrevem uma mensagem digital curta e respondem às mensagens dos colegas.
Recursos digitais: Padlet.
Avaliação: participação e correção linguística.

Atividade de Remediação – CS 4.1
Descrição: O professor fornece frases incompletas que os alunos devem completar para formar mensagens simples.

Atividade para alunos com CES – CS 4.1
Tipo de CES: dislexia
Adaptações: Os alunos utilizam modelos de frases e bancos de palavras.

CS 4.2. Redactarea de mesaje personale scurte
Atividade 1 – «Convite para uma festa» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade de escrita pessoal
Descrição: Os alunos escrevem um pequeno convite para um evento imaginário (festa, encontro ou passeio).
Recursos: ficha-modelo.
Avaliação: estrutura do texto e adequação linguística.

Atividade 2 – «Cartão digital» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Canva
Descrição: Os alunos criam um cartão digital de convite ou felicitação com uma pequena mensagem em português.
Recursos digitais: Canva.
Avaliação: criatividade e correção linguística.

Atividade de Remediação – CS 4.2
Descrição: Os alunos completam um texto com lacunas utilizando palavras sugeridas.

Atividade para alunos com CES – CS 4.2
Tipo de CES: ansiedade social
Adaptações: Os alunos podem trabalhar individualmente e utilizar modelos de frases.

CG5 – MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ
CS 5.1. Identificarea asemănărilor/diferențelor fonetice de bază între limba modernă studiată și limba maternă
Atividade 1 – «Sons do português» (atividade tradicional)
Tipo: Atividade fonética
Descrição: O professor apresenta alguns sons característicos do português europeu (nh, lh, ão). Os alunos escutam e repetem palavras que contêm esses sons.
Recursos: gravações áudio.
Avaliação: identificação e reprodução dos sons.

Atividade 2 – «Cartaz fonético digital» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital com Canva
Descrição: Os alunos criam um cartaz digital com exemplos de palavras que contêm sons específicos da língua portuguesa.
Recursos digitais: Canva.
Avaliação: qualidade da apresentação e correção dos exemplos.

Atividade de Remediação – CS 5.1
Descrição: Os alunos repetem palavras em pares mínimos e identificam as diferenças de pronúncia.

Atividade para alunos com CES – CS 5.1
Tipo de CES: dificuldades auditivas leves

Adaptações: Os alunos utilizam auscultadores e suporte visual para observar a articulação dos sons.

CS 5.2. Transferul de informații simple între limba maternă și limba modernă studiată
Atividade 1 – «O intérprete» (atividade tradicional)
Tipo: Jogo de papéis
Descrição: Em grupos de três, um aluno interpreta um turista português, outro um romeno e o terceiro atua como intérprete.
Recursos: cartões com situações comunicativas.
Avaliação: capacidade de transmitir as informações corretamente.

Atividade 2 – «Legenda de vídeo» (atividade digital)
Tipo: Atividade digital
Descrição: Os alunos assistem a um pequeno vídeo e escrevem uma legenda simples em português.
Recursos digitais: Padlet.
Avaliação: clareza da legenda.

Atividade de Remediação – CS 5.2
Descrição: O professor apresenta frases simples em romeno que os alunos traduzem para português com apoio visual.

Atividade para alunos com CES – CS 5.2
Tipo de CES: dificuldades de aprendizagem
Adaptações: Utilizam-se glossários ilustrados e exemplos simplificados.

EXEMPLOS DE PROJECTOS

Projeto TC – «A minha vida quotidiana»
Duração: ao longo do semestre
Competências específicas visadas: CS 2.2, CS 2.3, CS 4.2, CS 3.1

Etapas
1. O professor apresenta aos alunos o objetivo do projeto: falar e escrever sobre aspetos simples da vida quotidiana utilizando frases curtas em português.
2. Cada aluno cria um pequeno portefólio linguístico (num caderno ou num espaço digital no Padlet da turma).
3. Ao longo do semestre, os alunos realizam pequenas tarefas relacionadas com temas familiares do programa, por exemplo:
    - apresentar-se e falar sobre si próprio
    - descrever a sua escola ou a sua casa
    - falar sobre atividades do tempo livre
    - explicar o que gosta ou não gosta de fazer
    - dizer o que vai fazer no fim de semana
4. Cada tarefa inclui uma pequena produção escrita (40–60 palavras) e uma breve preparação oral.
5. Em determinados momentos do semestre, alguns alunos apresentam o seu trabalho à turma (1–2 minutos), utilizando frases simples e imagens de apoio.
6. No final do projeto, cada aluno seleciona três produções do portefólio e apresenta-as numa pequena exposição oral.

Produto final
Portefólio com 5–6 produções curtas (textos, imagens ou pequenos cartazes) + apresentação oral breve.
Avaliação
- clareza da comunicação em português
- uso adequado de vocabulário básico
- participação nas atividades orais
- organização do portefólio

A avaliação centra-se no progresso linguístico e na participação ativa dos alunos.

Projeto CS – «Descobrir a cultura lusófona»

Duração: 3–4 semanas
Competências específicas visadas: CS 3.4, CS 4.4, CS 5.3, CS 2.2

Etapas

1. O professor apresenta aos alunos o conceito de mundo lusófono e explica que o português é falado em vários países.
2. A turma divide-se em pequenos grupos (3–4 alunos). Cada grupo escolhe um país ou região do mundo lusófono, por exemplo:
   - Portugal
   - Brasil
   - Cabo Verde
   - Angola
   - Moçambique etc.
3. Cada grupo pesquisa algumas informações culturais simples:
   - uma cidade importante
   - uma comida típica
   - uma música ou dança tradicional
   - um lugar turístico
   - uma curiosidade cultural
4. Os alunos organizam a informação em frases curtas em português e selecionam imagens ilustrativas.
5. Cada grupo cria um pequeno cartaz ou apresentação digital (Canva ou Genially) com:
   - título
   - imagens
   - 4–5 frases em português
6. Os grupos apresentam o trabalho à turma (3–4 minutos), descrevendo o país escolhido e os aspetos culturais descobertos.

Produto final

Cartaz cultural ou apresentação digital + apresentação oral.

Avaliação

- clareza das informações culturais
- uso adequado de frases simples em português
- organização visual do trabalho
- participação e colaboração no grupo

FICHAS DE AVALIAÇÃO – Projeto « Descobrir a cultura lusófona »
Ficha de autoavaliação

Projeto **«Descobrir a cultura lusófona»**
Nome do aluno / da aluna: _____
Grupo / País lusófono: _____
Função no grupo: ☐ Pesquisador ☐ Redator ☐ Designer ☐ Apresentador ☐ Coordenador ☐ Outro: _____
Assinala com X a opção que melhor descreve a tua experiência:

Critério	Sempre	Às vezes	Nunca
Colaborei ativamente com o meu grupo.	☐	☐	☐
Respeitei as ideias e as opiniões dos colegas.	☐	☐	☐
Cumpri as tarefas que me foram atribuídas.	☐	☐	☐
Contribuí com ideias criativas para o projeto.	☐	☐	☐
Usei a língua portuguesa durante as atividades.	☐	☐	☐

Competências linguísticas e interculturais:

Critério	Sim	Parcialmente	Não
Utilizei corretamente as formas gramaticais.	☐	☐	☐

Descrevi aspetos culturais do país lusófono escolhido.	☐	☐	☐
Comparei elementos da cultura lusófona com elementos da cultura romena.	☐	☐	☐
Apresentei informações claras e coerentes oralmente.	☐	☐	☐
Produzi textos escritos com vocabulário adequado ao nível A1+.	☐	☐	☐

Reflexão final:
O que mais gostei no projeto: _____
O que foi mais difícil: _____
Algo que aprendi sobre a língua portuguesa: _____
Algo que aprendi sobre a cultura lusófona: _____
Uma proposta de melhoria: _____

Ficha de coavaliação entre alunos

Projeto **«Descobrir a cultura lusófona»**
Nome do avaliador / da avaliadora: _____
Nome do colega / grupo avaliado: _____

Critério	Excelente (3 pts)	Bom (2 pts)	Precisa de melhorar (1 pt)
Clareza da apresentação oral	☐ Muito clara e bem estruturada	☐ Clara com alguns erros	☐ Confusa ou incompleta
Qualidade dos textos escritos	☐ Precisos e variados	☐ Adequados, com erros menores	☐ Incompletos ou incorretos
Conteúdo cultural	☐ Rico e pertinente	☐ Adequado	☐ Superficial ou ausente
Criatividade do suporte visual	☐ Original e atrativo	☐ Correto e funcional	☐ Básico ou pouco estético
Uso da língua portuguesa	☐ Consistente e correto	☐ Adequado com apoio	☐ Insuficiente

Comentário pessoal:
O que mais apreciei na apresentação do meu colega: _____
Uma sugestão de melhoria: _____
Pontuação total: _____ / 15 pontos
☐ Excelente (13–15) ☐ Bom (10–12) ☐ Satisfatório (7–9) ☐ Insuficiente (< 7)

Ficha de avaliação do professor

Projeto **«Descobrir a cultura lusófona»**| Grupo / País lusófono: _____

Critério	Excelente (10)	Bom (8)	Satisfatório (6)	Insuficiente (4 ou menos)
Conteúdo cultural	Completo, variado e bem documentado	Adequado e claro	Básico e superficial	Incompleto ou irrelevante
Expressão oral	Clara, fluente e bem estruturada	Adequada com erros menores	Pouco clara ou insegura	Difícil de compreender
Produção escrita	Precisa, vocabulário variado, conectores	Clara com erros menores	Compreensível com erros frequentes	Confusa ou incorreta

Programa școlară pentru disciplina ...[5] – clasa .../clasele ...[6], trunchi comun (TC)/curriculum de specialitate (CS) pentru filiera ..., profilul ..., specializarea/calificarea profesională ...

Criatividade e design	Original e visualmente atrativo	Correto e funcional	Básico	Desorganizado ou pouco estético
Colaboração em equipa	Excelente e equilibrada	Boa	Desequilibrada	Individual ou desorganizada
Utilização da língua portuguesa	Consistente e correta	Adequada com apoio	Limitada	Insuficiente
Interação com o público	Responde com segurança e interesse	Responde com apoio	Responde com dificuldade	Não responde
Pontualidade	Cumpre todos os prazos	Cumpre a maioria	Cumpre parcialmente	Não cumpre os prazos

Pontuação total: _____ / 100 pontos
Observações do professor / da professora: _____

FIȘĂ DE EVALUARE – ÎNȚELEGEREA MESAJELOR ORALE
FICHA DE AVALIAÇÃO – COMPREENSÃO ORAL

CG1 – Receptarea mesajelor orale în situații diverse de comunicare
CS 1.2 – Selectarea informațiilor personale esențiale din mesaje scurte, în contexte variate de comunicare

Disciplina:	Língua Portuguesa (L2)	**Ano:**	10.º Ano
Nível QECR:	A1 / pré-A2	**Tipo de avaliação:**	Avaliação escrita (com áudio)
Duração:	50 minutos	**Pontuação total:**	90 pontos

Nome do aluno / da aluna: _____	Turma: _____	Data: _____

Vais ouvir duas vezes uma mensagem áudio. Lê primeiro as perguntas e depois escuta com atenção.
TEXTO ÁUDIO (texto lido pelo professor ou reprodução da gravação áudio — 2 audições):

Olá! Chamo-me Pedro e tenho treze anos. Estudo na Escola Secundária de Lisboa, na turma 7.º B. Todos os dias acordo às sete horas. Ao pequeno-almoço, como cereais com leite e bebo um sumo de laranja. Gosto muito de comer fruta também! Depois, visto a minha roupa: calças de ganga azuis, uma camisola vermelha e umas sapatilhas brancas. Na escola, a minha disciplina favorita é Ciências. O meu professor é o Dr. Carvalho e é muito simpático. No intervalo, como uma sandes de queijo e bebo água. Os meus amigos e eu gostamos de jogar futebol no recreio. À tarde, depois das aulas, vou a casa e faço os trabalhos de casa. À noite, vejo televisão e leio um livro. Gosto muito de ler histórias de aventura!

Exercício 1 – ESCOLHA MÚLTIPLA (20 pontos – 4 pontos cada)
Assinala com X a opção correta:

1. Como se chama o rapaz que fala?
☐ Rui
☐ Pedro
☐ Carlos

2. Em que escola estuda o Pedro?
☐ Escola Básica do Porto
☐ Escola Secundária de Lisboa
☐ Escola Secundária do Algarve

3. O que come o Pedro ao pequeno-almoço?

☐ Pão com manteiga e leite
☐ Cereais com leite e sumo de laranja
☐ Fruta e iogurte

4. Qual é a disciplina favorita do Pedro?

☐ Matemática
☐ Inglês
☐ Ciências

5. O que faz o Pedro à noite?

☐ Joga futebol com os amigos.
☐ Vê televisão e lê um livro.
☐ Come na cantina da escola.

Exercício 2 – VERDADEIRO OU FALSO (20 pontos – 4 pontos cada)
Assinala V (verdadeiro) ou F (falso):

Afirmação	V	F	Pontos
1. O Pedro tem quinze anos.	☐	☐	4 p.
2. A cor favorita da camisola do Pedro é o vermelho.	☐	☐	4 p.
3. O professor de Ciências chama-se Dr. Carvalho.	☐	☐	4 p.
4. No intervalo, o Pedro come uma sandes de fiambre.	☐	☐	4 p.
5. Ao fim do dia, o Pedro faz os trabalhos de casa.	☐	☐	4 p.

Exercício 3 – LIGA AS COLUNAS (20 pontos – 4 pontos cada)
Faz corresponder o momento do dia à atividade correta. Escreve a letra no espaço.

Momento do dia		Atividade
A. De manhã	___	1. Vê televisão e lê um livro.
B. No intervalo	___	2. Come uma sandes de queijo e bebe água.
C. No recreio	___	3. Faz os trabalhos de casa.
D. À tarde	___	4. Come cereais com leite.
E. À noite	___	5. Joga futebol com os amigos.

Exercício 4 – COMPLETA AS FRASES (20 pontos – 4 pontos cada)
Usa as palavras do banco para completar as frases sobre o Pedro.

Banco de palavras: sapatilhas | futebol | cereais | Ciências | camisola

1. O Pedro veste uma _____ vermelha todos os dias.
2. As _____ do Pedro são brancas.
3. Ao pequeno-almoço, o Pedro come _____ com leite.
4. A disciplina favorita do Pedro é _____.
5. No recreio, o Pedro gosta de jogar _____.

Exercício 5 – PREENCHE A FICHA (10 pontos – 2 pontos cada)
Completa a ficha com as informações do texto ouvido.

📋 FICHA – PERFIL PESSOAL

Nome:	_____
Idade:	_____
Disciplina favorita:	_____
Cor da camisola:	_____
Atividade preferida no recreio:	_____

Grelha de avaliação

Ficha de Avaliação – Compreensão Oral | Nível A1 / pré-A2 | Pontuação total: 90 pontos
Temas: Escola · Atividades quotidianas · Vestuário · Alimentação · Tempo livre / Preferências

Critérios gerais de correção:
• Exercícios 1, 2 e 3: cada resposta vale a totalidade dos pontos indicados — não se aceitam respostas parciais.
• Exercício 4: aceita-se qualquer forma ortográfica próxima da correta, desde que a palavra seja reconhecível.
• Exercício 5: aceita-se qualquer resposta que transmita a informação correta, mesmo com erros ortográficos menores.

Exercício	Item	Resposta correta	Pontos
Ex. 1	1.	Pedro	4 p.
Ex. 1	2.	Escola Secundária de Lisboa	4 p.
Ex. 1	3.	Cereais com leite e sumo de laranja	4 p.
Ex. 1	4.	Ciências	4 p.
Ex. 1	5.	Vê televisão e lê um livro.	4 p.
Ex. 2	1.	F (O Pedro tem treze anos.)	4 p.
Ex. 2	2.	V	4 p.
Ex. 2	3.	V	4 p.
Ex. 2	4.	F (Come uma sandes de queijo.)	4 p.
Ex. 2	5.	V	4 p.
Ex. 3	A ->	4 (Come cereais com leite.)	4 p.
Ex. 3	B ->	2 (Come sandes de queijo e bebe água.)	4 p.
Ex. 3	C ->	5 (Joga futebol com os amigos.)	4 p.
Ex. 3	D ->	3 (Faz os trabalhos de casa.)	4 p.
Ex. 3	E ->	1 (Vê televisão e lê um livro.)	4 p.
Ex. 4	1.	camisola	4 p.
Ex. 4	2.	sapatilhas	4 p.
Ex. 4	3.	cereais	4 p.
Ex. 4	4.	Ciências	4 p.
Ex. 4	5.	futebol	4 p.
Ex. 5	Nome:	Pedro	2 p.
Ex. 5	Idade:	treze anos / 13 anos	2 p.

Ex. 5	Disciplina:	Ciências	2 p.
Ex. 5	Cor camisola:	vermelha	2 p.
Ex. 5	Recreio:	jogar futebol / futebol	2 p.

TAL: 90 pontos (Ex.1: 20 p. | Ex.2: 20 p. | Ex.3: 20 p. | Ex.4: 20 p. | Ex.5: 10 p.)

REFERÊNCIAS BIBLIOGRÁFICAS

A. Bibliografia de referência para atividades temáticas e de gramática-vocabulário

a. Gramática prática e teórica

- Cunha, Celso; Cintra, Lindley, 2013, Nova Gramática do Português Contemporâneo, Lexikon Editora.
- Almeida, António de; Mendes, Maria Margarida, 2019, Gramática Prática da Língua Portuguesa, Porto Editora.
- Ferreira, Teresa S.; Melo-Pfeifer, Sílvia; Cardoso, Inês, 2019, Gramática de Português Língua Não Materna – Níveis B1, B2 e C1, Porto Editora.
- Direção de Serviços de Língua e Cultura, 2017, Referencial Camões — Instituto da Cooperação e da Língua, I.P. PLE, Camões, I.P.
- Tavares, Ana, 2013, Português XXI – Livro do Aluno (A2), Lisboa, Lidel.
- Ballmann, Margarita; Piçarra, Maria João; Villalva, Alina, 2018, Com Toda a Certeza (A2), Porto Editora.

b. Vocabulário geral e temático

- Espírito Santo, Ana; Pinto, Jorge; Alexandre, Nélia, 2024, REFLEX PLE — Referencial lexical para o português língua estrangeira, U.Porto Press.
- Figueiredo, Cristina; Paiva, Vera Lúcia, 2017, Vocabulário Temático do Português Contemporâneo, Lidel.
- Dicionário Priberam da Língua Portuguesa – https://dicionario.priberam.org
- Dicionário Infopédia da Língua Portuguesa, Porto Editora – https://www.infopedia.pt
- Lexico.pt – https://lexico.pt – dicționar online actualizat – portugheză europeană

B. Recursos digitais

a. Recursos multimédia para comunicação e cultura

- RTP Ensina – https://ensina.rtp.pt – platformă educațională a televiziunii publice portugheze
- Camões I.P. – Centro Virtual Camões – https://cvc.instituto-camoes.pt – resurse autentice pentru predarea limbii portugheze
- Practice Portuguese – https://www.practiceportuguese.com – podcast și lecții video, portugheza europeană nivel A1–B1
- Languages by Songs – https://languagesbysongs.com – atividades baseadas em música portuguesa contemporânea
- YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru nivel A1–A2
- Pexels / Pixabay – biblioteci de fotografii gratuite pentru proiecte vizuale

b. Plataformas e ferramentas digitais para a prática

- Português Mais Perto (Porto Editora) – https://www.portuguesmaisperto.pt – exerciții organizate pe nivel CECR (A1–B2)
- CAPLE – https://caple.letras.ulisboa.pt – exemple de teste oficiale pentru portugheza ca limbă străină
- Português em Foco – https://portuguesemfoco.com – lecții, exerciții și fișe online (A1–B1)
- Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de consolidare
- Wordwall – https://wordwall.net – exerciții interactive pentru competențe lingvistice
- Kahoot – https://kahoot.com – jogos de vocabulário e avaliações formativas
- Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exercícios em vídeo com perguntas integradas
- Padlet – https://padlet.com – spațiu colaborativ pentru proiecte tematice
- Canva for Education – https://www.canva.com/education – criação de materiais visuais e apresentações
- Genially – https://genially.com – conținut interactiv și animat
- Flip Microsoft – projetos de vídeo e atividades colaborativas
- Vocaroo – https://vocaroo.com – înregistrare audio și partajare
- Nearpod – https://nearpod.com – lições interativas e avaliações formativas
- BookCreator – https://bookcreator.com – livros digitais interativos

- Mentimeter – https://www.mentimeter.com – apresentações interativas com sondagens ao vivo
- Forvo – https://forvo.com/languages/pt/ – pronúncia autêntica em português
- Conjuga-me – https://www.conjuga-me.net – conjugador completo de verbos portugueses
- Hemingway App – https://hemingwayapp.com – edição e simplificação de texto
- CapCut – aplicação de edição de vídeo para projetos criativos
- Liveworksheets – https://www.liveworksheets.com – fichas digitais autocorretivas
- https://lingua.com/portuguese/reading/

Anexa 6 – Limba chineză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme şi elemente de construcţia comunicării:

- **Obiceiuri alimentare, gastronomie**
- **La cumpărături**
- **Viața de zi cu zi**
- **La școală**
- **Organizarea unui spațiu/ Camera mea**

ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE A COMUNICĂRII:

Categoriile gramaticale enumerate la acest capitol aparţin metalimbajului de specialitate.
Terminologia elementelor de construcţie a comunicării nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul activităţii didactice nu se va apela la conceptualizarea unităţilor lingvistice utilizate în situaţiile de comunicare. *Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcţii comunicative, nu vor fi tratate izolat şi analitic, ci vor fi abordate global. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţii lor şi nevoilor de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.*

Pe parcursul clasei **a X-a** se recomandă a se opera cu următoarele **elemente de construcţie a comunicării:**

- Însușirea folosirii verbului modal 想 pentru exprimarea unei dorințe; însușirea folosirii cuvintelor bisilabice cu combinația de tonuri 1+1, 1+2; însușirea folosirii adverbului de grad 好 pentru a indica gradul superlativ.
- Însușirea exprimării acțiunilor succesive; însușirea pronumelui 多少 pentru exprimarea cantității;
- Pronumele 什么时候 și structura 好吗？
- Propoziția interogativ-alternativă, verbul modal 会，pronumele interogativ 怎么？
- Cuvintele care exprimă poziția, verbele de existență 是 şi 有， conjuncția adversativă 但是，adverbul 最.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

- **Obiceiuri alimentare, gastronomie**

1. 两人一组，各自画出自己想吃的食物和想喝的饮料，然后仿照例子互相提问猜出对. Formați perechi, desenați fiecare ce vă place să mâncați și să beți, apoi puneți întrebări pentru a ghici ce îi place fiecăruia.

2. 看图片/单词，说句子。Formulați propoziții utilizând imaginile/ cuvintele date: 面包， 面条，可乐， 鸡蛋， 意大利面， 比萨， 果汁，牛奶 等。

♦ **La cumpărături**

1. 两人一组，根据连线进行对话。 Doi câte doi , alcătuiți un dialog pe baza modelului. （例: A:你去哪儿? B:我去超市买东西/ 饭店吃东西。C : 你 去 超 市 买 1 去 饭 店 吃!什 么 东西 ? D:我去超市买(一个) 去饭店吃/面包。）

2. 听一听。Exercitii de auditie.
   - 听录音，标声调。 Ascultați înregistrarea și marcați tonurile:
   - zhongwu
   - tianqi
   - sixiang
   - gongzuo
   - shenti
   - yiyuan

♦ **Viața de zi cu zi**

1. 听录音，圈出你听到的音节。 Ascultați înregistrarea și încercuiți silabele pe care le auziți.

2. 听录音，按听到的顺序排序。 Ascultați înregistrarea și așezați cuvintele în ordinea în care le-ați auzit.

3. 与上你平时做这些事情的时间，补充两件你喜欢做的事情和做的时间，并按 时间先后排序。 Scrieti la ce oră faceți, de obicei, activitățile de mai jos, adăugați alte două activități pe placul vostru si apoi așezați-le în ordine cronologicã.

( )吃早饭 (1)起床 ( )写作业 （ ） 放学 ( )吃晚饭
( )上学 ( )睡觉 ( ) （ ） （ ）

4. 两人一组，假设下面是你周六的行程表，互相询问对方是否愿意一起做某事。Lucrați în perechi. Presupunând că programul de mai jos este pentru ziua de sâmbată, aadresați-vă unul altuia întrebări despre ce ați vrea să faceti împreunã.

例: A:星期六一起去图书馆看书， 好吗？
B: 什么时候去？
C: 上午八点。
D: 好。

♦ **La școală**

1. 两人一组，各自画一个自己喜欢的名人并写下他/她的名字，然后两人轮流用正反 疑问句提问，看看谁先猜出对方画的人是谁。Lucrați în perechi. Desenați o personalitate și scrieți-i numele. Apoi puneți întrebări folosind structura "verb + negatie + verb" pentru a vedea cine ghicește primul cine este persoana desenată de celălalt.

例: A:他 是不是 男人?
B: 是/ 不，他 是 / 不是男人。
A :他 高 不 高?
B: 他高/ 不高。
A: 他是不是姚明?
B: 是/不是。

Vocabular suplimentar: 男人，女人，明星，年轻，美，帅。

2. 3-4 人一组，根据大家的兴趣和喜好，设计一个课程表，然后向其他同学介绍。全 班投票选出大家最满意的课程表。Alcătuiți grupuri de 3-4 persoane și faceți un orar în funcție de interesele și preferințele fiecăruia. Prezentați orarul colegilor, apoi alegeți împreună orarul preferat de cei mai mulți elevi.

星期一 星期二 星期三 星期四 星期五

第一节
第二节
第三 节
第四节
第五节
第六节
第七节

- **Organizarea unui spațiu/ Camera mea**

1. 2-3 人一组，画出学校或教室的布局圈，然后用下面的句子进行对话。Formați grupuri de câte 2-3 elevi, desenați un plan al școlii sau al sălii de clasă și apoi alcătuiți un dialog, folosind propozițiile de mai jos.
   例: A: _____在哪儿?
   B: _____ 在 _____。
2. 用“有 / 没 有”描 述 图 片 。Completați enunțurile de mai jos folosind verbul 有/没有.
   1. 我 _____ 一个小房间。
   2. 房间里边 _____电视。
   3. 椅子上边 _____书包。
   4. 桌子上边_____汉语书。
   5. 书柜上边 _____ 小狗。
   6. 书柜右边_____ 沙发。:
3. 请画一张你房间的布局图，两人一组，仿照例句根据图片内容提问。Desenați planul camerei voastre, apoi exersați în perechi, punând întrebări după exemplul de mai jos.
   例: A: 你的 房间 里有 什么?
   B:我的 房间 里 有_____
   A:你的 床 在哪儿?
   B:我的 庆 在_____
   A:桌子 上 有 什么?
   B:桌子上 有_____

ACTIVITĂȚI DE EVALUARE

1.TEST – CLS a X -a

NUME ȘI PRENUME:
2 puncte din oficiu

SUBIECTUL I – 2.50 puncte /0,25 puncte /cuvânt
Scrieți în caractere următoarele cuvinte:

- a vorbi
- caracter chinezesc
- interesant
- elev (băiat)
- clasă/grupă
- oră
- ora de limba chineză
- femeie
- a citi (cu voce tare)
- cum?

SUBIECTUL II – 2.50 puncte /0,25 puncte /propoziție
Construiți propoziții distincte cu 5 din cuvintele de la subiectul 1 (la alegere) și alte 5 propoziții cu următorii termeni: 是， 怎么， 的，会， 什么时候
SUBIECTUL III – 3 puncte/0,50 puncte răspuns corect
Răspundeți la următoarele întrebări:
1．你会做中国菜吗？

2. 你 看 不 看 汉 语 书 ?
3. 你们学校有没有汉语课?
4. 我的爱好是打篮球， 你呢?
5. 你房间里有书吗?
6. 这个字怎么读? （’’ 写 “）

2.TEST – Cls. a X -a

NUME ŞI PRENUME:
3 puncte din oficiu
1 punct/răspuns corect
Răspundeți la următoarele întrebări:
1. 你们班男生 多不多?
2. 星期二有没有汉语课?
3. 她不会说汉语，她只会说罗马尼亚语, 你妹妹会说什么语言?
4. 这个字怎么读?
5. 你们班有几个男同学， 几个女同学?
6.你喜欢不喜欢汉语课?
7.你今天有没有汉语作业?

3.TEST – Cls. a X -a

NUME Ş I PRENUME:
2 puncte din oficiu/ 1 punct /rezolvare corectă
Subiectul 1
Completați propozițiile de mai jos cu termenii potriviți:

1. 我的房间里_____二 个 书柜 。
2. 小狗在_____?
3. 我喜欢吃中国菜，_____不喜欢吃麻婆豆腐。
4. 这本书真贵_____!

Subiectul 2
Alegeți varianta corectă pentru a răspunde la întrebările de mai jos:

1. 你会游泳吗?
2. 你去公园跑步吗?
3. 你看不看汉语书?
4. 你们学校有没有汉语课?

A. 我不看， 谢谢。
B. 我想去公园打羽毛球。
C. 我不会游泳。
D. 我们学校有汉语课。

4.TEST – Cls. a X -a

NUME ŞI PRENUME:
3 puncte din oficiu
Subiectul 1- 0,50 puncte /răspuns corect
Citiți textul de mai jos și răspundeți la întrebări:

我每天六点 起床，六点 半 洗脸、刷牙。今天 早上 我想 吃 面包、喝牛奶。妈妈做的面包 好大，很好吃。早上七点半我去学校 上学。上午八 点 上课， 下 午 两 点下课 。 我 下 午 三 点 写 作 业。今天晚上七点 我 去 中国 饭店吃包子。明天 我 想 和 爸爸 去 书店 买 一本中 罗 词 典 和 三 个 本 子。

1. 我每天几点起床?
2. 他今天早上想喝什么?
3. 他妈妈做的面包好吃不好吃?
4. 早上七点他去哪儿?
5. 他每天几天下课?
6. 明天他要去哪里?

7. 他要不要买本子？
8. 他和爸爸去哪里买词典？

Subiectul 2 – 3puncte

Completați coloanele de mai jos cu termenii potriviți din lista alăturată:

买	吃	喜欢	很

可乐， 蛋糕， 商店，好吃， 菜， 牛肉，小， 杯子， 甜，词典， 饺子， 音乐， 刷牙，电视， 东西，意大利面，高， 本子， 贵，比萨， 睡觉，鱼， 饿， 帅

GRAMATICĂ APLICATĂ

1. 能愿动词:想 **Verbul modal 想**

能愿动词“想” 一般用在动词前表示一种希望或者打算，否定形式为:不+想十动词。Verbul modal 想 *a vrea* se folosește, de obicei, înaintea unui verb pentru a exprima o speranță sau un plan. Forma negativă este: **不+想 +verb.**

例 (1) 明天 我 想 去 公园。
(2) 妹 妹 不 想 吃 蛋 糕 。

2.程 度 副 词 : **Adverbul 好**

“好十形容词” 可表示认为事物的性质、程度很高。一般用于又语。，好+adjectiv’’ poate fi folosit pentru a exprima opinia conform căreia o anumită calitate a unui lucru a atins un grad foarte ridicat. De regulă, se foloseste în limbajul oral.

例 (1) 我好饿!
(2) 动 物 园 好 大 !

3. 连动句:表示动作先后发生 **Propoziția cu verbe în serie: exprimarea acțiunilor succesive**

连动句的谓语部分由两个或者两个以上动词构成，表示主语先后发生两个或多个动作行为。后 一个 动作可以是前一个动作的目的。第一个动词后表示地点的宾语有时可以省略。Predicatul dintr-o propoziție cu verbe în serie se compune din două sau mai multe verbe și exprimă faptul că subiectul realizează mai multe acțiuni succesive. Ultimul verb din această serie poate indica scopul acțiunii indicate de primul verb. Cuvântul care indică locul, după primul verb, poate fi omis uneori.

例 (1)我去 商店 买东西。
(2) 我们 去 书店 买 书和本子。
(3) 米鲁娜去 中国 饭店吃包子。

4. 疑问代词:多少 **Pronumele interogativ 多少**

一般用于询问十以上或者不清楚的数量。“多少″ 后边的量词有时可以省略。询问价格时常用的表 达方式是: 多少钱? Este folosit, pentru a formula întrebări referitoare la cantități de peste zece sau cantități necunoscute. Uneori, clasificatorul după 多少 poate fi omis. Expresia obișnuită, folosită pentru a întreba despre preț este: 多少钱 ?

例 (1) 你们 学校 有 多少 (个)老师?
(2)这 本 书 多少 钱?
(3) 三 个 杯 子 多 少 钱 ?

5. 数词:两 **Numeralul 两**

在量词前，一般用“两” 不用“二” 。读数字时只用 “二” 不用 “两” 。În fața clasificatorilor se folosește 两 în loc de 二. Când se citește un număr, se folosește numai 二

例 (1) 两 个 面包 十二元。
(2) 两 个 月

(3) 我 有 两 个姐姐。

6. 用“什么时候” 提问 **Interogația cu pronumele “什么时候”**

“什么时候” 用于询问动作或事件发生的时间。，”什么时候”se folosește pentru a formula întrebări referitoare la momentul în care se desfășoară o acțiune sau un eveniment.

例 (1) 你 什 么 时 候 写 作 业 ?
(2) 我 们 什 么 时 候 去 看 电 影 ?
(3)你明天什么时候 上学?

7. 代词:每 **Pronumele 每**

指特定范围中的任何一个或一组，常用在数量短语前，数词是“一” 时“—” 常常省略。Se referă la elementele sau grupurile de elemente distincte, dintr-un anumit domeniu. Poate fi urmat de un numeral. Atunci când numeralul este „一”,acesta se omite adeseori.

例 (1) 每 (一) 天
(2) 每 (一)个 人
(3) 每 (一) 本 书

“每” 侧重表示由个体组成的全体时，后面一般要用副词“都” 。Atunci cand 每 pune accentul pe un element ce face parte dintr-o unitate mai mare, în general urmează în propoziție și adverbul”都”

例 (4) 妹 妹 每 个 星 期 六 都 去 中 国 饭 店 吃 饭 。
(5) 我 们 家 每 个 人 都 喜 欢 看 电 影 。
(6) 这个饭店的每个菜都好吃。

8. 用正反疑问形式提问 **Formularea interogației prin alternarea afirmativ- negativ**

说话人将谓语的肯定形式和否定形式并列起来，由正反两个方面提问，这样的句子叫正反疑问句。 常 用 结 构 : 主 语 +形 容 词 1 动 词 + 不 / 没 + 形 容 词 / 动 词 。 În lim ba chineză se poate formula o interogație prin alternarea formei afirmative cu forma negativă a predicatului. Aceasta se numește propoziția interogativă prin alternanța afirmativ - negativ. Structura acestei propoziții este: subiect + adjective/ verb +不 / 没 + adjectiv /verb .

例 (1) 你喝不喝水?
(2) 明 天 我 们 去 不 去 动 物 园 ?
(3)这 个 杯 子 贵 不 贵?

9. 能愿动词:会(表能力) **Verbul modal 会 (indică abilitatea)**

能愿动词“会” 用在动词前表示通过学习而获得某种能力，它的否定式是:不会。Verbul modal “会” se folosește înaintea unui verb pentru a exprima faptul că subiectul este capabil să facă o anumită acțiune, datorită unei abilități dobândite prin învățare. Forma negativă este
不会.

例 (1) 我 会 说 汉 语 。
(2)我 不 会 写 汉 字 。
(3)你 妈 妈 会 说 汉 语 吗 ?

- 用 “ 怎 么 ” 提 问 **Interogația cu pronumele “怎 么 ”**

疑问代词“怎么” 用在动词前，询问动作的方式。Pronumele interogativ “怎么” se folosește înaintea unui verb pentru a formula o întrebare referitoare la modul în care se desfășoară acțiunea.

例 (1) 这个汉字怎么读?
(2)你 的 汉 语 名 字 怎 么 写 ?
(3)这 个 字 怎 么 写 ?

10. “是” 字句 **Propoziția cu verbul “是”**

由动词“是” 充当谓语的句子，可以表示存在。其主语是表示处所的词语。Propozițiile în care verbul“是” joacă rolul de predicat pot exprima existența. În acest caz, subiectul este un cuvânt care indică un loc.

例 (1) 旁边 是他的妹妹，安娜。

(2) 前 边 是 你 的 小 狗 和 小 猫 吗 ?

11. 连词:但是 **Conjuncția:但是**

连 词 “ 但 是 ″ 一 般 用 在 后 半 句 ， 表 示 转 折 的 语 气 。 可 简 写 为 “ 但 ” .

Conjuncția “但 是 " se folosește, de obicei, în a doua parte a propoziției pentru a exprima un ton adversativ. Forma scurtă este “但”.

例 (1) 我很 喜欢那个杯子，但是很贵。

(2) 我 想 睡觉，但是 下午要 上 游泳课。

PROPUNERI PROIECTE/TEME

1. 你吃过中国菜吗?你喜欢什么中国菜?Ai mâncat vreodată produse chinezești? Ce mâncare chinezească îți place? 把你吃过的、知道的或者喜欢的中国菜的图片打印出来，贴在下面，并试着查一 查这些菜来自中国哪里、是什么又味的。Imprima imaginea mâncării chinezești pe care ai mâncat-o, pe care o știi sau care îți place,
lipește-o pe o farfurie de carton şi verifică din ce zonă este acest fel de mâncare şi ce gust are.

2. 猜一猜，下面的服装分别是什么?你喜欢哪一种? Ghiciți ce tipuri de costum sunt mai jos?(imagini cu costume chinezești) Care vă plac? Faceți o prezentare scurtă a costumelor chinezești tradiționale.

3. 这些地方你听说过吗?找一个你感兴趣的，然后上网查 一查它的信息，试着跟同学介绍 Despre care dintre locurile de mai jos ai auzit? Alege locul care te interesează cel mai mult, caută informații despre el pe internet, apoi vorbește-le colegilor despre el. (杭州西湖
Hángzhōu Xi Hú Lacul de Vest din Hangzhou,), 山东泰山 Shandông Tài Shan -Muntele Tai din Shandong, 长江 三峡 ChángJiang San Xiá -Cele trei defilee ale Fluviului Chang Jiang, 拉萨布达拉宫 Lasà Budála Gong - Palatul Potala din Lhasa)

4.猜猜下面哪一个是太极拳。Ghiciți care dintre sporturile de mai jos este 太极拳 *tajiquan.*(se dau imagini cu mai multe sporturi). Faceți o prezentare scurtă a acestei tehnici de arte marțiale.

5. 读下面的短文，试着说一段话，描述自己一天的活动和作息。Citiți textul de mai jos şi prezentați pe scurt activitățile voastre dintr-o zi.

我每天六点 起床，六点 半 洗脸、刷牙。今天 早上 我 想 吃 面包、喝牛奶。妈妈做的面包 好大，很好吃。早上七点半我去学校 上学。 上午八 点 上课， 下 午 两 点下课 。 我 下 午 三 点 写 作 业。 今天晚上七点我 去 中国 饭店吃包子。明天 我 想 和 爸爸 去 书店 买 一本 中 罗 词 典 和 三 个 本 子。

6. 想 一 想 : 古 代 人 为 什 么 用 竹 子 作 为 书写 材 料 ? 你 还 知 道 中 国 有 哪 些 书写 材 料 ? Gândiți - vă de ce scriau oamenii din vechime pe bambus? Ştiți pe ce altceva mai scriau chinezii?

7.你身边有人在练 习太极拳吗?上网找一 下太极拳的视频自己学 一学吧! Cunoşti oameni care practică *tajjiquan*? Caută pe internet videoclipuri cu acest sport şi învață câteva mişcări.

8. 读下面的短文，试着说一段话介绍你的一个家人。Citiți textul de mai jos şi prezentați-vă pe scurt un membru al familiei.

我的爸爸是 一个护士，他在医院工作。他们医院 有三十个 女护士，两 个男护士。他的爱好是远动，他 最 喜欢 游泳 和打篮球。我的 爸爸也 会 说 汉语，每个
星期六我们都去 上汉语课。我最喜 欢 吃 爸 爸 做 的 菜 ， 但 是 他 不 会 做中国 菜。 爸爸的房间里有一个书柜，里边有很 多 汉语书。他的桌子在 书柜 前边，他喜欢 在 书桌 前 看书。

- **REFERINȚE BIBLIOGRAFICE**

- **现代语言 2.汉语.学生用书 (Limba chineză 2, manual)**, Editura pentru Învățământ Superior, 2025, ISBN 978-7-04-064414-2
- Jiang Liping (lead author), ***HSK 1 - Standard Course***, Beijing Language and Culture University Press, 2014

- Jiang Liping (lead author), ***HSK 1 - Workbook***, Beijing Language and Culture UniversityPress, 2014
- ***Official Examination Papers of HSK (Level 1)***, People's Education Press, 2018
- www.chinesecio.com
- www.cltguides.com
- www.pthyygf.org
- www.china-language.gov.cn
- www.shihan.org.cn
- www.ling-cass.cn
- www.yoyochinese.com
- www.fluentUchinese.com
- www.udemy.com
- www.pleco.com
- www.improvemandarin.com
- www.kaohongshu.blog
- www.kahoot.com
- www.wordwall.com
- www.duolingo.com
- www.hellochinese.com
- www.memrise.com
- www.skritter.com
- www.supertest.com
- www.chinesesimple.com
- www.migiihsk.com

Anexa 7 – Limba turcă modernă

SUGESTII METODOLOGICE

TEMALAR (KONU BAŞLIKLARI)

1. Fiziksel özellikler / karakter özellikleri / duygular
2. Okul
3. Şehir
4. Ev / Konut
5. Günlük aktiviteler / günlük rutin
6. Yer ve zaman ifadeleri (pekiştirme)
7. Kıyafetler / giyim eşyaları
8. Boş zaman / tercihler
9. Yiyecek – içecek / alışveriş
10. İletişim araçları
11. Tatiller / seyahatler
12. Meslekler
13. Ulaşım araçları
14. Hava durumu
15. Bayramlar, gelenekler ve adetler

TEMALAR - İLETİŞİMSEL IŞLEVLER - DİLBİLGİSİ

1. ASPECTUL FIZIC / CARACTER / EMOȚII - FIZIKSEL ÖZELLIKLER / KARAKTER ÖZELLIKLERI / DUYGULAR

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler - İletişimsel İşlevler

- A descrie o persoană
- A exprima emoții simple
- A inița un dialog scurt despre identitate

Gramatică - Dilbilgisi

- **Adjectiv + substantiv** — *Sıfat + isim*
- **Pronume personale (Ben / Sen / O)** — *Kişi zamirleri (Ben / Sen / O)*
- **Verbul „olmak" în propoziții nominale** — *Ek-fiil ile isim cümleleri (öğrenciyim, güzelsin)*
- **Şimdiki zaman (-yor) pentru activități simple** — *Şimdiki zaman (-yor) çekimi*

- **Pluralul -lar/-ler** — *Çokluk eki -lar/-ler*

ETKINKLIK 1 - "Nasıl hissediyor?"
Selectarea unui fragment audio (secțiunea despre duygular / betimleme). „Ayşe uzun boylu bir kızdır. Saçları sarı. Bugün çok mutlu. Murat kısa boylu ve siyah saçlı. Kendini yorgun hissediyor." (

1. Elevii ascultă de 2 ori și bifează Doğru/Yanlış în tabel.
1. Ayşe kısa boylu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Ayşe bugün mutlu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Murat siyah saçlı. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Murat kendini mutlu hissediyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

ETKINKLIK 2 (Mini-fișă digitală)
Titlu: "Karakter Tanıtımı" – Completarea unei minifișe digitale pentru un personaj
Durata: 12–15 min

1. Alegerea unei imagini din Yedi İklim A1 (personaj/portret simplu) sau din materialul vizual aferent unității (portrete, avataruri) și prezentarea a 2–3 exemple.
2. Elevii completează o minifiș (poate fi și pe hârtie) folosind structuri de tipul: sıfat + isim (*uzun boylu, siyah saçlı*), ek-fiil (*...yim, ...sin, ...*), şimdiki zaman (*gülümsüyor, okuyor*), duygular (*mutlu, üzgün, yorgun*).

Minifișă digitală
– Adı: ……
– Fiziksel Özellikleri: *Uzun/kısa boylu; saçları ...; gözleri ...*
– Karakter Özellikleri: *sakin, neşeli, çalışkan...*
– Şu anda ne yapıyor? *(şimdiki zaman)*: ……
– Duygusu: *mutlu/üzgün/şaşkın/yorgun...*
Resurse integrate în fișă:
– Suport vizual + vocabular (Yedi İklim A1): utilizarea pagini icu „Tanışalım / Ben Kimim?" pentru imagini și liste de cuvinte. https://www.yee.org.tr/tr/yayin/yedi-iklim-turkce-A1-ders-kitabi
– Material audio- video (playlist YEE A1): alegerea unui videoclip scurt în care apar adjective/emoții;
EVALUARE
– Înțelegere orală (TF): 4/4 corecte = foarte bine; 3/4 = bine; ≤2/4 = reascultare - corectare.
– Producere scrisă (minifișă): conținut complet (5 câmpuri), corectitudine de bază (ek-fiil, -yor, sıfat + isim), claritate.

2. ȘCOALA - OKUL
Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A cere / da instrucțiuni
- A situa obiecte în spațiu
- A inița dialoguri în clase

Gramatică - Dilbilgisi

- Imperativ (gel, yaz, aç, kapat) — *Emir kipi (gel, yaz, aç, kapat)*
- Locativ -DA/-DE — *Bulunma hâli eki -DA/-DE*
- Pronume demonstrative: bu / şu / o — *İşaret zamirleri: bu / şu /*

ETKİNLİK 1 – Dinleme - Görsel Eşleme (Repere spațiale)

- Asocierea unor imagini cu repere spațiale după audierea unui dialog scurt.
- Resursă audio oficială -Hello Turkish – A1 "Sınıfta" / Instrucțiuni & Repere spațiale
  🔗 https://learnturkish.com/byyourself/tr [jactalanguage.com]
- Profesorul redă un fragment în care două personaje vorbesc despre obiectele din clasă - *Bu kitaplık pencerenin yanında. Tahta kapının karşısında. Çöp kutusu masanın altında.* Elevii ascultă dialogul de două ori și stabilesc corelațiile corecte.

Cümle – Resim Eşlemesi

1. *Kitaplık ……. yanında.*
   → ☐ Resim A (pencerenin yanında)
2. *Tahta ……. karşısında.*
   → ☐ Resim B (kapının karşısında)
3. *Çöp kutusu ……. altında.*
   → ☐ Resim C (masanın altında)

ETKİNLİK 2 – Dinleme - Rota Bulma (Traseu pe baza unor instrucțiuni audio)

- Identificarea traseului corect pe baza unui mesaj audio detaliat (2–3 repere)
- Resursă audio- Yunus Emre Enstitüsü – Türkçe Öğretim Portalı (A1 – yön / okul bölümleri) https://yee.org.tr/tr/node/70 [languagecert.org].

"Önce kapıdan çık. Sağdan dön. Koridorun sonunda sola dön. Sınıf 3, soldaki üçüncü kapı."

1. Elevii **a**scultă instrucțiunile profesorului , analizează harta școlii (șablon tipic cu: koridor, kapı, sınıf 1–2–3, merdiven) și marchează traseul corect pe hartă.

Sesli yönergeleri izle ve doğru rotayı işaretle:

- Başlangıç noktası: Kapı
- 1. Adım: Sağdan dön → traseu →
- 2. Adım: Koridorun sonuna kadar düz git →
- 3. Adım: Soldan dön →
- Hedef: "Sınıf 3" → soldaki üçüncü kapı

3. ORAȘUL - ȘEHIR

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A solicita și a da indicații de orientare
- A repera locuri în oraș
- A întreba despre locație

Gramatică - Dilbilgisi

- **Direcții: sağ / sol / düz** — *Yön zarfları: sağ / sol / düz*
- **Dativ -(y)A (parka, okula)** — *Yönelme hâli eki -(y)A*
- **Locativ -DA/-DE** — *Bulunma hâli eki -DA/-DE*
- **Ablativ -DAn/-DEN** — *Ayrılma hâli eki -DAn/-DEN*

ETKİNLİK 1 (A1.1) — "Neredesin?"

Evaluare – structuri gramaticale – Bulunma hâli (-DA / -DE / -TA / -TE)

Resursă web: Hello Turkish A1 – "Okulda / Şehirde Yerler"- https://learnturkish.com/byyourself/tr [seferihisa...meb.k12.tr]

Profesorul proiectează un scurt clip Hello Turkish în care sunt pronunțate locuri simple (okul, park, cami, müze) solicitând elevilor să completeze enunțurile cu sufixele date.

Aşağıdaki cümleleri **-DA / -DE / -TA / -TE** ekiyle tamamlayın.

1. Ayasofya …… .
2. Park… çocuklar oynuyor.
3. Otobüs durağı müze… .
4. Öğrenciler sınıf… .

Răspunsuri:

1. Ayasofya**da**.
2. Park**ta** çocuklar oynuyor.
3. Otobüs durağı müze**de**.
4. Öğrenciler sınıf**ta**.

ETKİNLİK 2 (A1.1) — "Doğru rota"

Identificarea unui traseu extrem de simplu (2–3 repere) pe harta oficială a Istanbulului: Ayasofya → Topkapı Sarayı - https://hagia-sophia.org/map/ [testenglishlevel.com]

Resursă audio*:* -Hello Turkish – A1 „Yönler" (sağa dön, sola dön, düz git) https://learnturkish.com/byyourself/tr [seferihisa...meb.k12.tr]

Verbe de bază: başlamak, gitmek, dönmek

"Ayasofya'dan başla. Düz git. Sola dön. Topkapı Sarayı'na gel."

"Doğru Rotayı Bul"

1. Haritayı aç: Ayasofya & Topkapı Haritası

2. Başlangıç: **Ayasofya**

3. Adım 1 → **Düz git**

4. Adım 2 → **Sola dön**

5. Adım 3 → **Topkapı Sarayı'na gel**

6. Topkapı Sarayı'nın kapısını yuvarlak içine al

4. LOCUINȚA-EV (KONUT)

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A descrie un spațiu
- A localiza obiecte în casă

Gramatică - Dilbilgisi

- **Yer zarfları: üstünde, altında, içinde, yanında** — *Yer belirten zarflar: üstünde, altında, içinde, yanında*
- **Locativ -DA/-DE** — *Bulunma hâli*
- **Iyelik (evim, odam, masası)** — *İyelik ekleri (evim, odam, masası)*

ETKİNLİK 1 – "Benim Evim"

Aşağıdaki kısa metni uygun kelimelerle tamamlayın: (üstünde, içinde, yanında, odam, evim)

- Benim …… çok küçük ama çok güzel.
  Bir masa var. Masa …… bir lamba var.
  Dolap …… kıyafetlerim var.
  Pencere …… bir sandalye var.
  Burası benim …… .

ETKİNLİK 2 – "Mesajı Doğru Cevapla!"

Aşağıdaki mesajları okuyun. Doğru cevabı seçin.

1) Mesaj (SMS):

"Ben odamdayım. Sen neredesin?"

A) *Evdeyim.*
B) *Ben kırmızıyım.*
C) *Kapının altında.*

Răspuns corect: A)

2) Mesaj (Chat):

"Kitap masanın üstünde mi?"

A) *Evet, üstünde.*
B) *Hayır, masam odada.*
C) *Ben öğrenciyim.*

Răspuns corect: A)

3) Mesaj (Notificare):

"Yeni ödev: Odanı tanıt (3 cümle)."

A) *Tamam, yazıyorum.*
B) *Masanın yanında kırmızı.*
C) *Düz gidin, sola dönün.*

Răspuns corect: A)

5. ACTIVITĂȚI COTIDIENE– GÜNLÜK AKTIVITELER/GÜNLÜK RUTIN

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A descrie rutina zilnică
- A iniția și menține un dialog scurt

Gramatică - Dilbilgisi

- **Şimdiki zaman (-yor)** — *Şimdiki zaman (-yor) çekimi*
- **Zaman zarfları: sabah, akşam, şimdi** — *Zaman zarfları: sabah, akşam, şimdi*
- **Conectori: înainte / după (önce / sonra)** — *Bağlaçlar ve zarf yapıları: önce / sonra*

ETKINKLIK 1 - Mesaj multimodal digital – „Bugün Ne Yapıyorum?"

Resim / emoji: ☕📖🚌

Mesajım

"Sabah …… yapıyorum. ☺" - "Şimdi …… yapıyorum."

Örnek 1:

☕

"Sabah kahve içiyorum.
Şimdi derse gidiyorum. 😊"

Örnek 2:

📖

"Sabah kitap okuyorum.
Şimdi yazı yazıyorum."

Resursă web:

Hello Turkish A1 – lecții video + imagini pentru *günlük rutin*
https://learnturkish.com/byyourself/tr [seferihisa...meb.k12.tr]

ETKINKLIK 2

Redactare colaborativă – "Önce… Sonra…" (minipoveste) - utilizarea timpului prezent continuu **-yor** şi folosirea corectă a adverbelor de timp **sabah / şimdi / akşam**

Sınıf arkadaşıyla birlikte **3 cümlelik çok kısa bir günlük rutin hikâyesi** yazın.

Resim seçin (sabah–okul–akşam).

Hikâyede mutlaka:

- önce – sonra,
- şimdiki zaman (-yor),
- zaman zarfları (sabah, şimdi, akşam)

6. REPERE SPAȚIALE ȘI TEMPORALE - YER VE ZAMAN IFADELERI

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A situa obiecte/persoane în spațiu
- A exprima momentul zilei

Gramatică - Dilbilgisi

- **Locativ, dativ, ablativ** — *Bulunma, yönelme, ayrılma hâlleri*
- **Adverbe de timp (bugün, yarın, şimdi, sonra)** — *Zaman zarfları (bugün, yarın, şimdi, sonra)*
- **Ora + -DA** — *Saat + bulunma hâli (Saat dokuzda…)*

ETKİNLİK 1 – "Nerede?" – Yer Bildirme - Bulunma Hâli (-DA/-DE)

Elevii audiază un scurt mesaj (ex. Hello Turkish A1) despre obiecte simple plasate în diferite locuri (masa, sandalye, kapı). Exemplu

"Kitap masanın üstünde.

Kalem çantanın içinde.

Çanta kapının yanında."

Dinle ve doğru resmi seç / cümleyi tamamla:

1. Kitap ……
    - A) masanın üstünde
    - B) sandalyenin arkasında
2. Kalem ……
    - A) masanın altında
    - B) çantanın içinde
3. Çanta ……
    - A) kapının yanında
    - B) kapının üstünde

ETKİNLİK 2

"Saat Kaçta?" – Zaman Zarfları - Saat - -DA

Resursă: Türkçe Öğretim Portalı [ookgm.meb.gov.tr]

Dinle ve doğru cevabı seçin:

1. Öğrenci **sabah** kaçta uyanıyor?
    - A) Saat sekizde
    - B) Saat dokuzda
2. Öğrenci **şimdi** nerede?
    - A) Evde
    - B) Derste
3. **Akşam** ne yapıyor?
    - A) Dinleniyor
    - B) Kitap okuyor

7. OBIECTE VESTIMENTARE - KIYAFETLER / GIYIM EŞYALARI

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A descrie haine
- A exprima preferințe

Gramatică - Dilbilgisi

- **Culori + haine** — *Renkler + kıyafetler*
- **Structura „üzerinde … var"** — *"Üzerinde … var" yapısı*
- **Adjective pentru descriere** — *Sıfatlar*

ETKINKLIK 1

Aşağıdaki cümlelerde boşlukları listeden uygun sıfatı seçerek doldurun: uzun, kısa, sarı, siyah, mavi, kırmızı.

1. Bu kızın saçları **……..**.

2. Çocuk **……..** pantolon giyiyor.
3. Adam **……..** saçlı.
4. Üzerinde **……..** tişört var.
5. Elbise **……..** ve güzel.

ETKINKLIK 2

Resme bakarak 3 kısa cümle yazın. Kullanmanız gereken yapılar:

- renk + kıyafet: *kırmızı elbise*, *mavi pantolon*
- fiziksel özellik: *uzun/kısa saçlı*
- "üzerinde … var"
- pozisyon: *yanında / üstünde*

Cümle:

1. "Bu ……." (kız/çocuk/adam)
2. "Üzerinde …… var."
3. "Saçları …… ."
4. "Çantası …… yanında." *(opțional poziție)*

Örnek 1 (Imaginea unui elev purtând un tricou albastru)

1. Bu çocuk.
2. Üzerinde mavi tişört var.
3. Saçları kısa.
4. Çantası sandalye yanında.

8. TIMP LIBER / PREFERINȚE - BOŞ ZAMAN / TERCIHLER

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A exprima preferințe
- A cere o opinie
- A exprima acord / dezacord

Gramatică - Dilbilgisi

- **Verbe: a plăcea / a nu plăcea (sevmek / sevmemek)** — *Sevmek / sevmemek fiilleri*
- **Acuzativ -I (müziği seviyorum)** — *Belirtme hâli eki -I*
- **Comparativ (daha çok / daha az)** — *Karşılaştırma yapıları (daha çok / daha az*

ETKINKLIK 1 -"Ne Seviyorsun?"

Aşağıdaki soruları okuyun ve kısa cevaplar verin.

Kullanmanız gereken yapılar: seviyorum / sevmiyorum, -I belirtme hâli, daha çok.

1. Hangi müziği seviyorsun?

➞ "…… müziği seviyorum." / "…… müziği sevmiyorum."

2. Hangi sporu daha çok seviyorsun?

➞ "…… sporu daha çok seviyorum."

3. Hangi filmi seviyorsun?

➞ "…… filmi seviyorum."

4. Hangi rengi sevmiyorsun?

➞ "…… rengi sevmiyorum."

ETKINKLIK 2 -"Benim Tercihlerim"

Boşlukları doldurarak kendi tercihlerini yaz.

Kullan: seviyorum / sevmiyorum, -I, daha çok / daha az.

1. "Ben …… müziğ*i* seviyorum."
2. "Ben …… sporu …… çok seviyorum."
3. "Ben …… filmi sevmiyorum."
4. "Ben …… rengi seviyorum, …… rengi daha az seviyorum."
5. "Boş zamanımda …… yapmayı seviyorum."

9. ALIMENTE / CUMPĂRĂTURI – YIYECEK–IÇECEK / ALIŞVERIŞ

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A exprima cantitatea & prețul
- A cere / a oferi produse
- A negocia minim (A1)

Gramatică - Dilbilgisi

- **Numerale** — *Sayılar*
- **Întrebări: Kaç? / Ne kadar?** — *Soru yapıları: Kaç? / Ne kadar?*
- **Acuzativ (ekmeği, elmayı)** — *Belirtme hâli -(y)I*

ETKİNLİK 1 - "Pazarda Alışveriş"
Resursă audio - https://learnturkish.com/byyourself/tr [seferihisa...meb.k12.tr]
"Merhaba. Bir kilo elma istiyorum.
Elma üç lira.
Ayrıca bir ekmek istiyorum.
Ekmek iki lira."
Aşağıdaki soruları dinleme metnine göre cevaplayın:

1. Öğrenci ne istiyor?
   - A) Bir kilo elma
   - B) Bir kilo muz
2. Elma kaç lira?
   - A) İki lira
   - B) Üç lira
3. Öğrenci başka ne istiyor?
   - A) Peynir
   - B) Ekmek
4. Ekmek ne kadar?
   - A) İki lira
   - B) Dört lira

ETKİNLİK 2 – "Ne Alıyorum?"
YEE Türkçe Öğretim Portalı – A1 *Sayılar, yiyecek isimleri, alışveriş kalıpları* https://yee.org.tr/tr/node/70 [ookgm.meb.gov.tr]
Boşlukları doldurun.
Kullanmanız gereken yapılar:

✓ bir kilo…
✓ …(y)ı istiyorum
✓ … lira

1. "Bir kilo …… istiyorum."
2. "…… kaç lira?"
3. "…….. lira."
4. "Ayrıca ……(y)ı istiyorum."
5. "Toplam …… lira."

10. MIJLOACE DE COMUNICARE - İletişim araçları
Funcţii comunicative - İletişimsel İşlevler

- A iniţia un dialog
- A trimite un mesaj scurt
- A mulţumi / a răspunde

Gramatică - Dilbilgisi

- **Formule fixe A1 (mesaj, SMS)** — *Sabit kalıplar (mesaj, SMS)*
- **Soru cümleleri cu mı/mi/mu/mü** — *Soru eki mı/mi/mu/mü*

I.Soru eki: mı / mi / mu / mü (10 puan)
Soru ekini doğru biçimde kullanarak cümleyi tamamlayın

1. Sen iyi ……?
2. Bu senin mesajın ……?
3. Öğretmen çevrim içi ……?
4. Hazır ……?
5. Bu doğru ……?

II. Sözlük – Mesajlar
Doğru cevabı seçin:

1. Mesaj: **"Merhaba! Neredesin?"**
   A) "Kütüphanedeyim."
   B) "Kırmızıyı seviyorum."
2. Mesaj: **"Müsait misin?"**
   A) "Evet, müsaitim."
   B) "Ben müzik seviyorum."

3. Mesaj: **“Mesajımı aldın mı?”**
   A) “Evet, aldım.”
   B) “Hayır, mavi değil.”
4. Mesaj: **“Teşekkür ederim!”**
   A) “Rica ederim!”
   B) “Merhaba!”
5. Mesaj: **“Toplantı saat üçte.”**
   A) “Tamam, geliyorum.”
   B) “Sevmiyorum.”

11. VACANȚE / CĂLĂTORII - TATILLER / SEYAHATLER
Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler
- A descrie planuri simple
- A cere informații în călătorie

Gramatică - Dilbilgisi
- **Dativ (otelde, plaja gidiyorum)** — *Yönelme hâli -(y)A*
- **İstemek + verb** — *İstemek fiili ile mastar kullanımı*
- **Introducere la viitor (-ecek/-acak) A1+** — *Gelecek zaman -ecek/-acak (tanıtım)*

ETKİNLİK 1 – Antalya’yı Tanıyorum
Metin:
“Antalya çok güzel. Antalya’da deniz sıcak. Büyük bir plaj var. Ben Antalya’ya gitmek istiyorum.”
Görev 1 – Doğru mu, yanlış mı?
Aşağıdaki cümleler doğru mu?
1. Antalya güzel bir şehir.
   ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Antalya’da deniz soğuk.
   ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Antalya’da plaj var.
   ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Öğrenci Ankara’ya gitmek istiyor.
   ☐ Doğru ☐ Yanlış

Görev 2 – Boşluk doldurma:
Cümleleri metne göre tamamlayın:
1. Antalya çok **……..** (güzel)
2. Deniz **……..** (sıcak)
3. Ben **Antalya’……** gitmek istiyorum. (…ya)

ETKİNLİK 2 – Yarın Antalya’ya Gideceğim
Aşağıdaki cümleleri çok kısa şekilde tamamlayın.
1. Yarın **Antalya’ya** …… . (gitmek)
2. Sabah plaja …… . (gitmek)
3. Antalya’da denize …… . (girmek)
4. Akşam otelde …… . (dinlenmek)

12. PROFESII / MESERII - MESLEKLER
Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler
- A spune ce profesie ai
- A întreba profesia altcuiva

Gramatică - Dilbilgisi
- **Ek-fiil (Ben öğrenciyim / O doktor.)** — *Ek-fiilin geniş zamanı (öğrenciyim, öğretmensin)*

ETKİNLİK 1
Aşağıdaki komutlara ve sorulara uygun tepki veriniz (kısa cevap veya jest/mimik).
- “Mesleğini söyle!” → Ben öğrenciyim. / Ben öğretmenim.
- “Doktor musun?” → Evet, doktorum. / Hayır, değilim.
- “Bana selam ver!” → Merhaba, nasılsın?
- “Sen ne iş yapıyorsun?” → Ben öğrenciyim.
- “O ne iş yapıyor?” → O doktor. / O polis.

ETKİNLİK 2

Öğretmen aşağıdaki cümleleri seslendirir. Doğru seçeneği işaretleyiniz.
1. 1) “O doktor.” → A) Öğretmen B) Doktor C) Polis
2. 2) “Ben öğrenciyim.” → A) Öğrenci B) Aşçı C) Şoför
3. 3) “O polis.” → A) Doktor B) Polis C) Öğretmen
4. 4) “O öğretmen.” → A) Öğretmen B) Polis C) Tamirci

13. MIJLOACE DE TRANSPORT - ULAŞIM ARAÇLARI

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A cere indicații
- A spune cu ce mijloc mergi

Gramatică - Dilbilgisi

- **Vasıta hâli –ile (otobüsle, trenle)** — *Vasıta hâli eki -le/-la / ile*
- **Dativ (okula, şehre)** — *Yönelme hâli -(y)A*

ETKİNLİK 1 – İletişim: Yol Tarifi

Aşağıdaki kısa diyaloğu okuyun. Soruları cevaplayın şi cümleleri tamamlayın.

A: Merhaba, okula nasıl gidebilirim?
B: Merhaba. Otobüsle gidebilirsin.
A: Peki, otobüs durağı nerede?
B: Sağa dön, sonra düz git, solda.
A: Teşekkür ederim!
B: Rica ederim.

SORULAR:
5. 1. A kişi nereye gitmek istiyor? .....
6. 2. A kişi hangi vasıtayla gidebilir? .....
7. 3. Durak nerede? .....

Doldurun (Dilbilgisi):
“Otobüsle gidebilirsin.” → Vasıta hâli: otobüsle
“Durağa sağa dön…” → Yönelme hâli -(y)A: durağa

ETKİNLİK 2 – Dilbilgisi: Vasita hâli ve yönelme hâli

Cümleleri -le/-la/ile ve -(y)A ekleriyle tamamlayın.
1. Okula ..... gidiyorum. (otobüs)
2. Ankara’ya ..... gidiyoruz. (tren)
3. Eve ..... geldim. (araba)
4. Öğretmen ..... geldi. (metro)
5. Sabah ..... gidiyorum. (okul)

14. STAREA VREMII – HAVA DURUMU

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- A descrie vremea
- A răspunde la întrebări despre climat

Gramatică - Dilbilgisi

- **Propoziții simple descriptive** — *Basit betimleyici cümleler*
- **Structura “Hava …”** — *“Hava …” yapısı*

ETKİNLİK 1 – Dinleme - Cümle Yazma

Aşağıdaki ses kaydını öğretmen okur. Soruları cevaplayın şi cümleleri tamamlayın.
Ses Metni: “Bugün hava güneşli. Antalya’da hava sıcak. Akşam yağmur var.”
1. Bugün hava nasıl? .....
2. Antalya’da hava nasıl? .....
3. Akşam ne var? .....

Cümle yazın: “Hava ..... .”

ETKİNLİK 2 –Hava … Cümleleri

Aşağıdaki cümleleri “hava …” yapısıyla tamamlayın (güneşli, sıcak, rüzgarlı, yağmurlu).
1. Bugün hava ..... .
2. Şimdi hava ..... .
3. Yarın hava ..... olacak.
4. Ben ..... havayı seviyorum.
5. Antalya’da bugün hava ..... .

16. SĂRBĂTORI, TRADIȚII, OBICEIURI - BAYRAMLAR, GELENEKLER VE ADETLER

Funcții comunicative - İletişimsel İşlevler

- **Formule sociale: Tebrikler!, Hoş geldin!** — *Toplumsal kalıplar*

Gramatică - Dilbilgisi

- **Imperativ (olumlu/olumsuz)** — *Emir kipi olumlu / olumsuz*

ETKINLIK 1 – Eşleştirin

1. Kurban Bayramı
2. Yılbaşı
3. Doğum günü
4. 29 Ekim
5. Ramazan Bayramı

A. Mutlu yıllar!
B. Doğum günün kutlu olsun!
C. Ramazan Bayramınız mübarek olsun!
D. Cumhuriyet Bayramınız kutlu olsun!
E. Kurban Bayramınız kutlu olsun!

Etkinlik 2– Aşağıdaki kelimerlerle doldurun:

mutlu, kutlu, mübarek, yeni

1. …… yılınız kutlu olsun!
2. Doğum günün …… …… !
3. Ramazan Bayramınız …… …… olsun!
4. Kurban Bayramınız …… …… !

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de gramatică-vocabular

- Müfredat Resmi Kaynakları - „Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDOP)”
- Baubec, Agiemin, 1969, *Manual de limba turcă*, Direcția Învățământ Militar, București
- Baubec, Agiemin, 1972, *Curs practic de limba turcă*, Centrul de multiplicare al Universității din București, București
- Baubec, Agiemin, 1984, *Antologie de texte pentru cursul practic de limba turcă*, Centrul de multiplicare al Universității din București, București
- Baubec, Agiemin, 2005, *Limba turcă contemporană / Türkçenin Grameri*, Editura Universității din București, București
- Baubec, Agiemin, 2011, *Cursuri practice de limba turcă*, Editura Ex Ponto, București
- Hengirmen, Mehmet, 1988, *Türkçe Grameri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Istanbul
- Hengirmen, Mehmet, 1991, *Türk Dili Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- Göksel, Aslı; Kerslake, Celia, 2005, *Turkish: A Comprehensive Grammar*, Routledge, London Lewis, Geoffrey, 2000, *Turkish Grammar*, Oxford University Press, Oxford
- Özçelik, Ömer, 1997, *Türkçe Dilbilgisi*, Akçağ Yayınları, Ankara
- Aksan, Doğan, 1996, *Türk Dili Grameri*, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Kornfilt, Jaklin, 1997, *Turkish*, Routledge, London.

B. Manuale

1. Yağmur Türkçe 2 – Ders Kitabı
   Kolektif. (2017). *Yağmur Türkçe Ders Kitabı 2*. Nevai / Nevlisan Yayınları. ISBN 9781911533399.
2. Yağmur Türkçe 2 – Çalışma Kitabı
   Komisyon. (2017). *Yağmur Türkçe 2 Çalışma Kitabı*. Nevai Yayınları. ISBN 9781916819122.
3. Yağmur Türkçe 2 – Dil Bilgisi Kitabı
   Komisyon. (2017). *Yağmur Türkçe 2 Dil Bilgisi Kitabı*. Nevai Yayınları.
4. Harmoni Türkçe 2 – Ders Kitabı
   Öztürk, T. (Ed.). (2017). *Harmoni Türkçe Ders Kitabı 2*. Nevlisan Yayınları. ISBN 9781911533283.
5. Harmoni Türkçe 2 – Çalışma Kitabı
   Komisyon. (2017). *Harmoni Türkçe 2 Çalışma Kitabı*. Nevai / Nevlisan Yayınları.
6. Harmoni Türkçe 2 – Dil Bilgisi Kitabı
   Komisyon. (2017). *Harmoni Türkçe 2 Dil Bilgisi Kitabı*. Nevai Yayınları.

7. Yedi İklim Türkçe A2 – Ders ve Çalışma Kitabı
   Kalfa, M., Gültekin, İ., Atabey, İ., Kılıç, U., Eryiğit, A., & Mete, F. (2018). *Yedi İklim Türkçe A2: Ders ve Çalışma Kitabı*. Yunus Emre Enstitüsü Yayınları. ISBN 9786058272187.
8. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 – Ders Kitabı
   Yılmaz, M. Y. (Gen. Yay. Yön.), Aslan, F. (Ed.), Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G., Gönültaş, G., Keskin, F., Özenc, F., Tokgöz, H., & Ünsal, G. (2012). *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe – A2 Ders Kitabı*. Kültür Sanat Basımevi.
9. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2 – Çalışma Kitabı
   Yılmaz, M. Y. (Gen. Yay. Yön.), Aslan, F. (Ed.), Bölükbaş, F., Gedik, E., Göçen, G., Keskin, F., vb. (2012). *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe – A2 Çalışma Kitabı*. Kültür Sanat Basımevi.

C. Resurse educaționale

- EBA MEB –www.eba.gov.tr;
- PDF MEB (Program complet):
  https://odsgm.meb.gov.tr/ → *Programlar / Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*
  sau https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID
- YAĞMUR TÜRKÇE 2
  Yağmur Türkçe Dijital Ders Kitapları – Video oficial Nevlisan
  Yağmur 2 – Materiale audio/video oficiale (seslendirme + fișiere)
  https://nevlisan.com/yagmur-turkce-2-yardimci-dokumanlar/
- HARMONİ TÜRKÇE 2 – LİNK VIDEO
  Playlist Harmoni Türkçe Öğretim Seti
  Playlist ETCA Harmoni Seti
  Harmoni 2 – Documente + Seslendirme
  https://nevlisan.com/harmoni-turkce-2-yardimci-dokumanlar/
- YEDİ İKLİM TÜRKÇE A2 – LİNK VIDEO / AUDIO
  Playlist lecții A2 – Yunus Emre Enstitüsü
  Playlist audio A2 – SadeceTürkçe
- Materiale oficiale PDF + MP3 – Yunus Emre Enstitüsü
  https://www.yee.org.tr/tr/yayin/yedi-iklim-turkce-a2-ders-kitabi
- İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE A2 – LİNK VIDEO / AUDIO
  Playlist audio Istanbul A2 – SadeceTürkçe
  Hello Turkish – lecții video A1–A2 compatibile cu Istanbul A2
- TurkishClass101.com – https://www.turkishclass101.com/
- Halbuki – Turkish Resources – https://turkishlanguagelearning.com/
- YouTube – Turkish Learning Channels
  - Turkish Journey (YouTube
  - Easy Turkish (YouTube)
  - Super Easy Turkish playlist (YouTube
- Sesli Sözlük & Tureng
  - Sesli Sözlük
  - Tureng Dictionary
- TurkishTools.org – https://www.turkishtools.org/ro
- Lingo Play – Turkish – lingo-play.com
- Memrise – Turkish Courses –memrise.com
- Duolingo / Babbel pentru turcă
- Turkish Journey, Super Easy Turkish – lecții video de conversație și vocabular simplu
- Teachflix – colecție gratuită de clipuri video educative, organizate pe teme
- TurkishTools.org – linkturkish.com
- Anki Decks – Turkish Vocabulary

GRUP DE LUCRU – LIMBA ENGLEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ZAMFIRESCU Mihaela	Conf.univ.dr.	Universitatea București
BUZEC Mihaela	Asist. univ. dr	Universitatea *Babeș - Bolyai*

DENEȘ Clara - Simona	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BUJAN Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
TOROK Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
ARCOȘI Adriana	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Prahova
VLĂDĂU Ana-Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Brașov
TĂNĂSESCU Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *I.L. Caragiale* - București
BUNĂIAȘU Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Tudor Vladimirescu* – Tg. Jiu
TOADER Iuliana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Ion Ghica* - Târgoviște
DĂNUȚ Luiza	Prof. gr. I	Liceul de Arte *Sigismund Toduță* - Deva
PITARIU Laura	Prof. gr. I, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
ȘERBAN Victoria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Lazăr* - Sibiu
MICU Lavinia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Olt
SĂRDĂRESCU Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național *Matei Basarab* – Rm. Vâlcea
LECA Ileana	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* – București
ANDERCO Aida	Prof. gr. I	ISJ Satu Mare
DUMITRIU Delia	Prof. gr. I	Colegiul Național *I. L. Caragiale* - București
STEGĂRESCU Alina Viorela	Prof. gr. I	Colegiul Național *Sf. Sava* - București
TITIRIȘCĂ Alina	Prof. gr. I	Colegiul Național *A. I. Cuza* - Alexandria
POP Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
CUCUIAT Ciprian Marius Vasile	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
MATEI Bianca Ionela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Constanța
MORTU Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gh. M. Murgoci* -Brăila
GÎȚOI Silvia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic *Alexandru Ghica* - Alexandria
LEOTESCU Daniel	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Carol I*– Craiova
CHINDE Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic *George Barițiu* – Baia Mare
COSTA Monica	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Nicolae Bălcescu* - Oradea
CHIRICU Mara Claudia	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
BUFTEA JERCAN Egina	Prof. gr. I	Colegiul *Ferdinand I* - Măneciu
ARHIP Camelia Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mihai Eminescu* - Iași
MOCANU Cristina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Costache Negruzzi* - Iași
BORDEA Constanța	Prof. gr. I	Colegiul Național *Andrei Șaguna* - Brașov
DOBOȘ Elena	Prof. gr. I	Liceul Vocațional de Arte Plastice *Hans Mattis Teutsch* - Brașov
SPĂTARU Irina Ioana	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Regina Maria*, Ploiești
MOISE Iudit Alexandra	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Constantin Brătescu* - Constanța
LERCH Cristina	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mircea Eliade* - Reșița
IVĂNUȘ Raluca	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* - București
HISEM Gabriela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
VISTERNEANU Mihaela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
STANCU Ligia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Teleorman
TEREC Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Cluj Napoca
BĂRBOSU Dacian	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad

Programa școlară pentru disciplina ...[5] – clasa .../clasele ...[6], trunchi comun (TC)/curriculum de specialitate (CS) pentru filiera ..., profilul ..., specializarea/calificarea profesională ...

JORA Claudia	Prof. gr. I	Colegiul Național *Petru Rareș* – Piatra Neamț
TĂNASE Anca	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
PETROVAN Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Baia Mare
BUCULEI Monica - Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național Militar *Ștefan cel Mare* – Câmpulung - Moldovenesc
STOICA Briena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Al. Papiu Ilarian* – Tg. Mureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

GRUP DE LUCRU – LIMBA FRANCEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DINCĂ Daniela Liliana	Prof.univ.dr.	Universitatea din Craiova
MANOLACHE Simona Aida	Conf. univ. dr	Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava
ANGHEL Clementina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Spiru Haret”, Bucureşti
COMAN Georgiana	Prof. gr. I	ISJ Prahova/ Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploieşti, jud. Prahova
TIRON Constantin	Prof. gr. I, dr.	ISJ Suceava/ Colegiul „Alexandru cel Bun”, Gura Humorului, jud. Suceava
GIOSU Constantin	Prof. gr. I	ISJ Botoşani/ Colegiul Național „A. T. Laurian”, Botoşani
SĂLĂGEAN Laura Melinda	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Traian Vuia”, Tăuții Măgherăuş, jud. Maramureş
DOBRE Florentina Larisa	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău
POPI Dorina Loredana	Prof. gr. I, dr.	Liceul „Voltaire”, Craiova, jud. Dolj
RAICIU Mihaela Florentina	Prof. gr. I	ISJ Tulcea/ Colegiul Dobrogean „Spiru Haret”, Tulcea
MÎȚĂ Alexandru	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Vaslui
MANEA Sabina Elvira Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „C. Negruzzi”, Iaşi
CROITORU Florin Valeriu	Prof. gr. I	ISJ Mehedinți/ Colegiul Național Pedagogic „Ştefan Odobleja”, Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți
LĂPĂDATU Angela Gabriela	Prof. gr. I, dr.	ISJ Teleorman/ Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat”, Alexandria, jud.Teleorman
TODOR Voichița Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Cluj-Napoca
HOZAN Sonia Nicoleta	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Nicolae Titulescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
BUSTIUC Antoneta	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic de Poştă şi Telecomunicații „Gheorghe Airinei”, Bucureşti
BUBOLY Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Andrei Mureşanu”, Bistrița, jud. Bistrița Năsăud
FĂRCĂȘANU Ion	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Bucureşti
EROS Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Octavian Goga”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita

Programa școlară pentru disciplina ...(5) – clasa .../clasele ...(6), trunchi comun (TC)/curriculum de specialitate (CS) pentru filiera ..., profilul ..., specializarea/calificarea profesională ...

GRIGORI Cristina-Mirela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Petru Rareș”, Piatra Neamț, jud. Neamț
LEMNEAN Irina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Matei Basarab”, București
SANDU Daniela Cornelia	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic „Petru Muşat”, Suceava
BEZA Minodora	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Constantin Noica”, Sibiu
CONSTANTINESCU Monica Gabriela	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Coresi”, Târgovişte, jud. Dâmbovița
CRĂCIUNAȘ Anamaria Ozana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr.25, Timişoara, jud. Timiş
DIMA Oana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr. 1 „Ecaterina Teodoroiu”/ Liceul Tehnologic „Eremia Grigorescu”, Mărăşeşti, jud. Vrancea
VLAD Raisa Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
MANEA Ruxandra Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov
ZOTA Gabriela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
IONICESCU Alina Nicoleta	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Carol I”, Craiova, jud. Dolj
IACOB Venera-Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu”, Piteşti, jud. Argeş
BĂRĂITARU Janetta-Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța
MONE Rodica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
CONSTANTIN Nicoleta-Simona	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galați
UNGUREAN Corina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Iași

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BERBINSKI Sonia	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
MITACU Daniela Alina	Prof., dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA SPANIOLĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ȚĂRANU ILIAN Ilinca	Conf.univ.dr.	Universitatea de Vest – Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie, Timișoara
BRAN Răzvan	Lect. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
CIOBANU Mihaela	Lect. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Programa școlară pentru disciplina ...[5] – clasa .../clasele ...[6], trunchi comun (TC)/curriculum de specialitate (CS) pentru filiera ..., profilul ..., specializarea/calificarea profesională ...

MOLNAR Loredana Bianca	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureș
PLEȘOIANU Andreea Corina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
TOFAN Gabriela Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
PĂNUȘ Letiția Casandra	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timişoara, jud. Timiș
MITRUȚ Monica Alexandrina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
ARSENE Gabriela Ionela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
RĂDULESCU Camelia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
PATRICHI Ecaterina	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
ANDRECA Florina Adriana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
JIANU Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion C. Brătianu”, Piteşti, jud. Argeș
LANGA Florina Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
GEORGESCU Monica	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Uruguay”, Bucureşti
PUNDICHI Rodica Victoria	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
COMAN Iulia Luminița	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Vlahuță”, Râmnicu Sărat, jud. Buzău
PINTILEI Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Botoşani
BALAUR Beatrice Luciana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, Iaşi
NOROCEL Ancuța	Prof. gr. I	Colegiul Național „Petru Rareș”, Suceava
ENII Ana Raluca	Prof. gr. I	Institutul Limbii Române Bucureşti/ Universitatea din Sevilla
DOBRE Mariana Grațiela	Prof. gr. I	Şcoala Europeană Bruxelles 1

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CIOBA Mianda Tincuța	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA ITALIANĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BONCEA Mirela Ileana	Lect.univ.dr.	Universitatea de Vest din Timişoara - Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie şi Teologie
MORAR Delia Ioana	Lect. univ. dr	Universitatea „Babeş Bolyai”, Cluj-Napoca
PESEK Beatrice Elisabeta	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dragoş Vodă”, Sighetul Marmației, jud. Maramureș
GRIGORE Daniela Ileana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
ȘERBAN Alina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Nicolae Titulescu”, Pucioasa, jud. Dâmbovița
CIULTĂ Dana Claudia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Barițiu”, Cluj-Napoca

Programa școlară pentru disciplina ...[5] – clasa .../clasele ...[6], trunchi comun (TC)/curriculum de specialitate (CS) pentru filiera ..., profilul ..., specializarea/calificarea profesională ...

--

HORGA Ioana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Baia Mare, jud. Maramureş
JURCUL Loredana Ramona	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Louis Calderon”, Timişoara, jud. Timiş
DUCU Daniela	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
CRĂCIUN Anca-Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „George Barițiu”, Cluj-Napoca
NEAGOE Maria-Carmen	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
IOANA Nicoleta Silvia	Prof. gr. I/ dr.	Colegiul Național „Ion Neculce”, Bucureşti
SÎNTOMA Daniela	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Transilvania”, Deva, jud. Hunedoara
MAZGA Diana-Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Miron Costin”, Iaşi
MURGU Mihaela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
DOICESCU Angela Francesca	Prof. gr. I	Colegiul Național de Arte „Regina Maria”, Constanța
DABIJA Irina	Prof. gr. I, dr.	Palatul Copiilor, Iaşi
VÎLCEANU Ieana Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Tudor Vladimirescu”, Tg. Jiu, jud, Gorj
CONSTANTINESCU Ioana Camelia	Prof. gr. I	Liceul de Artă „Gh. Tattarescu”, Focșani, jud. Vrancea
FIGHIUC Mirela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
BOTEZ Liliana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Ştefan cel Mare”/ Centrul Județean de Excelență Vaslui

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
UTALE Roxana	Conf. univ.dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
MITACU Daniela Alina	Prof., dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA PORTUGHEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
PETRESCU Cristina	Lect. univ. dr.	Universitatea „Babeş Bolyai”, Cluj-Napoca
VLAD Claudia	Lect. univ. dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
POP Simina Lăcrămioara	Prof, gr. I	Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca
IFTIME Alina	Lect. univ. dr.	Institutul Limbii Române, Bucureşti

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
MANOLE Veronica	Lect. univ. dr.	Universitatea „Babeş Bolyai”, Cluj-Napoca
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

GRUP DE LUCRU – LIMBA CHINEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BĂLAN Luminița	Prof. univ. dr.	Universitatea București
CAO Ruihong	Prof. univ. dr.	Universitatea București
DIMULESCU Ana Maria		Colegiul Economic *A.D. Xenopol*, București

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela -Anidora	Conf.univ.dr	Universitatea București

GRUP DE LUCRU – LIMBA TURCĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ENE Ulgean	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Av. Rădulescu*, Murfatlar
MEMET EMEL Seit	Prof. gr. I	Școala Gimnazială nr. 43 *Ferdinand*, ConstanțA

COORDONATORI/RESPONSABILI/ CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

Anexa nr. 159

Programa școlară
pentru disciplina

Limba modernă 2
(Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă)
Clasa a X-a
Trunchi comun (TC),1h/săptămână,
Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână,
Filiera teoretică, profilul umanist,
specializarea științe sociale și specializarea filologie

Filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- 2026 –

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

NOTĂ DE PREZENTARE

Precizările din Nota de prezentare a programei școlare a disciplinei pentru clasa a IX-a rămân valabile și pentru prezenta programă școlară.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a X-a

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Înțelegerea sensului global și a ideilor principale din mesaje orale și conversații informale clar exprimate, pe teme familiare și cotidiene

• Identificarea temei și a ideilor principale din dialoguri și mesaje orale;
• Selectarea, dintr-o listă dată, a informațiilor principale dintr-un mesaj audiat;
• Formularea unui titlu simplu pentru un mesaj audiat.

CS 1.2. Înțelegerea informațiilor esențiale și a unor detalii simple din prezentări și interacțiuni orale

• Identificarea informațiilor esențiale (cine, unde, când, ce) din mesaje orale;
• Completarea de tabele, fișe, formulare sau enunțuri simple pe baza unui mesaj audiat;
• Selectarea informațiilor necesare pentru realizarea unei sarcini concrete (organizarea unei întâlniri, planificarea unei activități);
• Extragerea unor detalii relevante din conversații uzuale pentru realizarea unui produs simplu (prezentare digitală, notițe).

CS 1.3. Recunoașterea intenției comunicative și a unor atitudini simple în interacțiuni uzuale pe teme familiare și cotidiene

• Identificarea intenției comunicative a locutorilor (informare, solicitare, invitație, sugestie);
• Asocierea mesajelor audiate cu intenții comunicative date;
• Alegerea răspunsului potrivit în funcție de scopul comunicării (acceptare/refuz, acord/dezacord).

CS 1.4. Înțelegerea subiectului și a informațiilor principale din conversații pe teme familiare, în situații variate de comunicare

• Recunoașterea subiectului unui dialog simplu despre situații din viața cotidiană (de ex.: activități de weekend, planuri de vacanță, programul zilnic);
• Formularea de răspunsuri scurte la întrebări pe baza conversației audiate;
• Ordonarea replicilor unei conversații simple.

CS 1.5. Deducerea sensului unor cuvinte și expresii frecvente din context, în mesaje orale clare

• Identificarea sensului general al unor cuvinte necunoscute pe baza contextului;
• Alegerea sensului corect din variante simple;
• Asocierea cuvintelor noi cu imagini sau situații;
• Utilizarea expresiilor noi în activități de comunicare ghidată.

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.1. Realizarea unor prezentări orale scurte și coerente despre persoane, experiențe și teme familiare
- Formularea de întrebări și răspunsuri clare și justificate, pe baza unei fișe de identitate;
- Realizarea unei mini-prezentări orale pe baza unui suport vizual (bandă desenată, material audio-video etc.);
- Crearea unui document audio pentru a descrie o persoană apropiată sau o celebritate.

CS 2.2. Utilizarea și adaptarea formulelor conversaționale uzuale pentru inițierea, menținerea și încheierea interacțiunilor sociale
- Inițierea și susținerea unor dialoguri scurte în situații cotidiene (invitații, planuri, cumpărături, programări);
- Participarea la jocuri de rol cu autonomie parțială;
- Adaptarea limbajului în funcție de context (formal / informal) ;
- Utilizarea unor formule de politețe și de încheiere adecvate situației de comunicare .

CS 2.3. Exprimarea preferințelor, opiniilor și a motivelor personale în contexte familiare și situații de comunicare uzuale
- Exprimarea opiniei, a preferințelor și a motivelor simple în conversații ghidate;
- Participarea la interacțiuni simple pe teme familiare (timp liber, școală, tehnologie, alimentație);
- Justificarea punctului de vedere prin exemple/enunțuri scurte.

CS 2.4. Participarea la conversații scurte pe teme familiare și de interes personal
• Realizarea de schimburi verbale în situații cotidiene (organizarea unei activități, rezolvarea unei situații-problemă);
• Simularea unor situații de comunicare (rezervare, orientare, cerere de informații);
• Reacția verbală spontană la întrebări sau mesaje simple neașteptate.

CS 2.5. Povestirea simplă a unor experiențe și evenimente personale, în ordine cronologică
• Relatarea unor experiențe din viața personală (vacanță, evenimente, activități);
• Utilizarea conectorilor simpli (ex. apoi, după aceea, în final*);*
• Descrierea unor planuri viitoare sau intenții;
• Povestirea unor evenimente pe baza imaginilor sau a unor cuvinte-cheie;
• Realizarea unor interviuri simple cu prieteni/colegi despre experiențe personale.

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. Identificarea și utilizarea informațiilor esențiale din afișe, anunțuri și panouri aflate în spații publice
• Exprimarea unei alegeri simple și justificarea acesteia folosind informațiile relevante (loc, dată, oră, preț, durată, reguli, persoane implicate, scop, condiții) identificate într-un anunț/afiș/panou;
• Compararea informațiilor din două sau mai multe afișe care anunță manifestări artistice diferite, pentru a alege varianta potrivită cu propriile interese (film, teatru, concert pop);
• Utilizarea informațiilor pentru realizarea unei sarcini practice de lucru (planificarea participării la un eveniment, orientarea într-un oraș);
• Crearea unor afișe sau anunțuri scurte, pornind de la modele date.

CS 3.2. Extragerea informațiilor cheie din mesaje scrise simple, pe teme familiare
- Identificarea diferitelor tipuri de corespondență personală (e-mailuri, scrisori personale scurte, scrisori oficiale care comunică o informație simplă, comenzi, confirmări);
- Selectarea unor informații punctuale din documente autentice scrise (articole informative simple);
- Completarea unui chestionar cu răspunsuri scurte reperate într-un set de instrucțiuni.

CS 3.3. Identificarea unor informații detaliate din texte funcționale/texte literare (simple/adaptate)
- Identificarea unor informații specifice în texte funcționale simple (ghid turistic, rețete, regulamente etc);
- Selectarea de informații specifice din fragmente de texte literare;
- Ordonarea informațiilor dintr-un text funcțional într-un tabel/formular;
- Completarea unui chestionar pe baza informațiilor selectate dintr-un text funcțional, în vederea realizării unei sarcini (proiect).

CS 3.4. Identificarea elementelor de structură ale unui text informativ/descriptiv
- *Recunoașterea conectorilor simpli dintr-un text informativ/descriptiv;*
- *Asocierea titlului la conținutul textului;*
- *Ordonarea unor enunțuri în vederea reconstituirii structurii logice a textului inițial (fapt divers, reclamă);*
- *Completarea unui text lacunar cu elemente de legătură specifice.*

CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.1 Redactarea de mesaje simple adaptate contextului de comunicare, prin includerea unor detalii relevante

- Scrierea unor anunțuri simple pentru situații reale (evenimente școlare, activități extracurriculare);
- Formularea unor instrucțiuni clare (de ex.: rețete simple, pași pentru jocuri sau exerciții), prezentate etapizat, folosind conectori simpli de ordonare;
- Redactarea unui mesaj personal structurat, incluzând motivare și informații relevante;
- Adaptarea limbajului la destinatar și la situație (formal / informal).

CS 4.2. Redactarea unor descrieri scurte, clare și logic organizate despre aspecte ale vieții cotidiene, folosind conectori simpli

• Reconstituirea unui text descriptiv scurt prin ordonarea logică a unor enunțuri date și folosirea conectorilor simpli;
• Relatarea unei experiențe recente, utilizând conectori temporali de bază (de ex.: mai întâi, apoi, după aceea, la final);
• Elaborarea unui text scurt prin care elevii solicită sau oferă informații suplimentare despre o activitate ori o experiență personală;
• Redactarea colaborativă a unei descrieri, pornind de la un text-model.

CS 4.3. Participarea la schimburi de mesaje scrise scurte, adecvate situației de comunicare

• Redactarea unor dialoguri scurte pe teme familiare (planificarea unei întâlniri, confirmarea unui eveniment etc.);
- Crearea de mesaje tip rețea socială pe o temă propusă (aniversare, proiect, organizarea unei ieșiri);
- Redactarea de mesaje scurte pentru un grup imaginar al clasei (WhatsApp/Teams), în funcție de o situație dată (anunțarea unei schimbări de program, solicitarea unei informații, exprimarea unei preferințe etc.);
- Formularea de răspunsuri adaptate situației de comunicare (ex.: confirmare participare, întrebare suplimentară etc.).

CS 4.4. Elaborarea de texte funcționale scurte, în care elevul oferă informații despre sine sau despre mediul său familiar (școală, hobby-uri, locuri frecventate)

- *Scrierea unui text funcțional de prezentare (ex.: un scurt profil pentru o platformă imaginară a clasei)*
- *Redactarea unui anunț de mică publicitate (vânzare/cumpărare/pierderi)*
- *Redactarea unei rețete culinare simple*

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.1. Transferul de informații precise conținute în texte informative (a citi pentru a se orienta)

- Transmiterea orală de informații despre orare, locații, prețuri din anunțuri sau documente scrise în limba modernă studiată/ limba maternă;
- Redarea unor seturi de îndrumări și instrucțiuni în limba modernă studiată;
- Traducerea, în limba modernă studiată, de informații relevante din texte informative precum ghiduri, broșuri, corespondență, prezentate în limba maternă.

CS 5.2. Transferul scris de informații între limba modernă studiată și limba maternă pe subiecte de interes personal

- Luarea de notițe simple în timpul unei prezentări/ unui eveniment atunci când subiectul este familiar, iar prezentatorul face clarificări și alocă timp pentru luarea de notițe;
- Redactarea unor seturi de îndrumări și instrucțiuni prin preluarea unor informații precise scrise / rostite într-un limbaj simplu, cotidian;
- Traducerea din limba maternă în limba modernă studiată a unor informații din grafice, diagrame sau hărți meteo.

CS 5.3. Participarea la schimburi verbale scurte în care elevii combină limba maternă și limba modernă studiată pentru a comunica informații și a se face înțeleși

- Elaborarea unor indicații privind ce sunt și cum se prepară/ utilizează unele preparate culinare/ obiecte specifice culturii limbii materne/ culturii limbii moderne studiate fără corespondent în cultura limbii moderne studiate/ în cultura limbii materne;

• Identificarea și selectarea elementului cultural din limba modernă studiată care corespunde cel mai bine unui obiect, simbol sau practică din cultura maternă, însoțită de o justificare simplă a alegerii; • Alternarea limbii materne și a limbii moderne studiate pentru a facilita schimbul de informații între interlocutori în contexte cotidiene.
CS 5.4. ***Compararea unor elemente din cultura limbii moderne studiate cu propriile experiențe și obiceiuri, pentru a înțelege similitudini și diferențe*** • *Lectura unui text scurt /Vizionarea unui videoclip (despre o sărbătoare, tradiție sau obicei cultural) și notarea elementelor principale (gesturi, formule de adresare, activități);* • *Completarea într-un tabel cu două coloane a elementului cultural observat și a experienței personale sau obiceiului similar/diferit, cu explicarea în 1-2 fraze a relației dintre acestea;* • *Redactarea unui text scurt (5-6 rânduri) în care se descrie un element cultural și se compară cu un obicei sau experiență personală, evidențiind semănări și diferențe.*

**Competențele specifice și exemplele de activități de învățare scrise cu italice aparţin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii și se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumul la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. **Suporturi de învățare**	Texte și discursuri simple, clare, din documente autentice, inclusiv texte literare scurte: • documente audio/ audio-video scurte (fragmente din emisiuni TV/Radio, podcasturi pe teme familiare, videoclipuri, scurtmetraje, vloguri); • scrisori personale (către membri ai familiei, prieteni, colegi); • scrisori cu caracter oficial (elev-profesor, elev-director școală, elev-medic de familie etc.); • materiale publicitare simple: afișe, postere, broșuri, pagini web, pliante turistice; • articole scurte din presa tipărită sau online; • infografice simple (rutine, reguli, tradiții); • rețete; • instrucțiuni simple, formulare, chestionare; • texte scurte din cărți de ficțiune, poezie sau științifice, adaptate nivelului; • benzi desenate; • platforme cu jocuri interactive educaționale; • dicționare.
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	- Aspectul fizic, trăsături de caracter și emoții (consolidare) - Activități din viața de zi cu zi - Timp liber și preferințe personale (*jocuri, social media*, filme/cinema, parc, teatru, muzică/operă) - Cumpărături și *servicii (restaurant, medic)* - Locuința și spațiul de viață (tipuri de locuințe, mobilier și accesorii) - *Mijloace de comunicare* - Vacanțe și călătorii - Profesii și meserii - Orașul și cartierul - Mediul înconjurător - Călătorii și *tehnologie* - Sănătate/ Sport și activități fizice - Sărbători, tradiții și obiceiuri - *Simboluri culturale*

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	- A iniția și a susține un dialog simplu - A accepta, a refuza și a se scuza în situații uzuale - A mulțumi și a răspunde la mulțumiri - A localiza obiecte și persoane în spațiu - A descrie obiecte, persoane și activități - A exprima cantitatea și prețul - *A relata fapte și întâmplări simple la trecut* - A cere și a oferi indicații sau instrucțiuni simple - A cere și a exprima o părere - A exprima acordul și dezacordul - *A exprima planuri și intenții* - *A face sugestii* - *A descrie simboluri culturale*

** Conținuturile de învățare scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

SUGESTII METODOLOGICE

În cele ce urmează prezentăm câteva recomandări, specifice diverselor limbi moderne studiate în liceu, ca limbă modernă 2:

Anexa 1. Limba engleză – pp. 7 – pp. 11
Anexa 2. Limba franceză – pp. 12 - pp. 18
Anexa 3. Limba spaniolă – pp. 19 – pp. 27
Anexa 4. Limba italiană – pp. 28 – pp. 43
Anexa 5. Limba chineză – pp. 44 – pp. 54
Anexa 6. Limba turcă – pp. 55 – pp. 66

Anexa 1 - Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE

TEME

TEENS' CULTURE, STAY SAFE ONLINE, EXPLORING PASSIONS, ECO – FRIENDLY SHOPPING, PLACES TO REMEMBER, TRADITIONS vs. MODERN LIFE, STORIES FROM AROUND THE WORLD, GAMIFICATION IN EDUCATION, PERSONAL GROWTH*

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- Describing past experiences/memories – Narrative tenses
- Placing events in time – Sequence of Tenses, Reported Speech
- Tenses of the Passive Voice
- Expressing real ability/inability; ability/inability in the past; current, general, future, past hypothetical ability/inability; degrees of certainty; obligation/duty; advice - The Modal Verbs (can, cannot/can't, could, couldn't, must, should, ought to, may, might, have to, had better)
- Expressing preferences (prefer, would rather, would sooner)
- Expressing unreal conditions - Conditional Clause (type 3);
- Changing meaning and communication styles - Phrasal and prepositional verbs
- Articles in phrases and expressions
- Comparatives and superlatives (so, such, enough, too)
- Word formation – suffixes, prefixes
- Word formation- compound words*

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

1.TEENS' CULTURE

- **Learning activity**
  - *When I Was 13... Listening Circle*. A number of students share a short personal experience or tell an imaginary story, structured around three prompts: a past habit (expressed using *used to*), a significant past event (expressed using *Past Simple*), a background action (expressed using *Past Continuous*). While listening, the other students write down the main topic of the story and one key detail. After reporting to the class, students answer gist-oriented questions regarding the theme and the emotional tone of the account. Listeners may ask the narrator one short question to clarify or expand on the story.
- **Assessment activity**
  - *Memory Reporter*. Students watch a short conversation between two teenagers who exchange past memories. Before watching, they have been divided in groups and assigned different while-watching tasks: identify the topic of each memory; write down the time, place, and atmosphere of each memory; identify why the memory matters to each speaker; identify narrative tenses used. After reporting to the class, students reflect on the importance of revisiting positive memories and share some of the lessons they learnt from their past memories

2. STAY SAFE ONLINE

- **Learning activity**
  - *What Happened After I Had Posted That Photo?* Students listen to a short narrative about a sequence of events related to online oversharing and its consequences. During the first listening, students identify the main topic and the emotional tone of the story. During the second listening, they arrange the events in chronological order.
- **Grammar activity –** *The Reported Speech*
  - *Reporting an Online Danger*. In pairs, students choose a topic related to online dangers (e.g. sharing passwords, talking to strangers online, posting personal information, clicking suspicious links), make up a comic strip dialogue and report the incident to the IT school advisor using reported speech rules.The reports are assessed according to an evaluation grid

3. EXPLORING PASSIONS

- **Project work**
  - *My Passion Podcast*. In pairs, students create a short podcast episode (2–3 minutes)) about one of their passions — real/imagined. Working as *the host* and *the guest*, they record/perform live a mini-interview about a personal passion story. All presentations are assessed according to a set of given criteria and students vote on the most interesting/challenging one.
- **Project work**
  - *Passion Reel Pitch*. Inspired by social media videos, each student prepares and delivers a 90-second *Passion Reel* (a structured mini-presentation) pitching their passion to the class. They use visual support (photo, drawing, digital slide, or object), engaging language, passive voice structures, and personal examples (TikTok/ YouTube style). They present it to the class. The class votes using a digital polling tool or paper hearts/stars.

4. ECO – FRIENDLY SHOPPING

- **Grammar activity** - *Expressing real ability/inability; ability/inability in the past; current, general, future, past hypothetical ability/inability; degrees of certainty; obligation/duty; advice - The Modal Verbs (can, cannot/can't, could, couldn't, must, should, ought to, may, might, have to)*
  - *Who Can Make a Difference?*. Students receive Role cards for 4 different characters (eco-blogger, shop owner, student, environmental officer). They choose one character and prepare a short (2-minute) oral presentation about his/her role in influencing people to shop eco-friendly using different modal verbs.

ROLE A: The Eco-Blogger Name: Mia | Age: 17 | City: Berlin You write a blog about sustainable living. You can make eco-friendly choices every day. In the past, you couldn't afford organic food, but now you can. You think everyone should buy second-hand clothes at least once a month. You must research every product you buy. You might start a YouTube channel about zero-waste shopping.	ROLE B: The Shop Owner Name: Tom | Age: 42 | City: Lyon You own a small zero-waste shop. You have to follow strict EU packaging laws. You can offer 200+ products without plastic. Five years ago, you couldn't sell loose pasta – it wasn't legal. You ought to expand your range. Customers had better bring their own containers or pay a small fee. You may open a second shop next year.
ROLE C: The Student Name: Nico | Age: 16 | City: Bucharest You are learning about eco-friendly living. You can walk to the local market. You couldn't understand labels before, but now you know what "Fairtrade" means. You should probably reduce plastic at home, but it's difficult. You might convince your parents to buy organic. You think companies had better be more transparent about packaging.	ROLE D: The Environmental Officer Name: Aisha | Age: 35 | City: Amsterdam You work for a city council. All citizens must sort their waste correctly. Shops have to display eco-labels. In 2010, people couldn't recycle electronics easily. Now they can. You think customers ought to ask about a product's origin. The city may ban single-use plastics completely next year. You had better act fast on climate change.

- **Assessment activity**
  - *Tell Your Story!* In groups of four, students create a chain eco-journey story using the given images and keywords and paying attention to the feedback checklist below. Each group presents its story which is assessed by the other groups.

PLASTIC BAGS couldn't avoid • used to buy • harmful	RECYCLING can now • have to • should	ORGANIC FOOD might buy • ought to choose • could	ECO TRANSPORT had better use • can • may change

Peer Feedback Checklist:

MY CLASSMATES…	Yes ✓	Almost ≈
Use at least 3 different modal verbs	□	□
Talk about the past (could / couldn't)	□	□
Talk about the present (can / must / have to)	□	□

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Talk about the future (might / could / may)	□	□
Use at least 2 connectors (then, after that, finally...)	□	□
Give an opinion with a reason	□	□
Speak clearly and in full sentences	□	□

5. TRADITIONS VS. MODERN LIFE

- **Learning activity**
  - *Life Then and Now*. Students read two short texts about life in the past and in the present and compare the two ways of living by completing a table that includes features such as communication, travel, food and techonology.Then they debate on the impact of progress on people's life mentioning two advantages and two disadvantages.
- **Assessment activity**
  - Students write a short paragraph (5–6 sentences) comparing past and contemporary life in terms of apps and technology. Then they reflect on how they would have liked to live in the past, using conditional clauses.

6. PLACES TO REMEMBER

- **Learning activity**
  - *Place Puzzle*. In small groups, students receive several paragraphs describing a place. Each of them chooses one paragraph, reads it, identifies and highlights key details. Then the group members share the key information and reconstruct the whole text.Each group presents their place to the class.
- Project work
  - *The Holiday of My Dreams.* In small groups, students choose a special or interesting place and create a poster or slide presentation on the topic *The Holiday of My Dreams*. Before starting, students research the location they chose and gather relevant information to support their project. The presentations are assessed according to an evaluation grid.

7. STORIES FROM AROUND THE WORLD

- **Grammar activity**
  - Students read an article and write short *comment reactions* to it.They must use phrasal verbs and prepositional verbs to express opinions or ask for clarifications (bring up, point out, figure out, go on, turn out, agree with, react to, ask about, differ from, relate to). Digital tools: Flip / Canva
- **Assessment activity**
  - *Story Quest Messages: Lost and Found Adventures*. Write a 120–150-word travel diary entry of a hero during his journey to a destination which nowadays is an ancient archaeological site. Describe events using at least 8 phrasal verbs (set off, run away, look for, catch up, get through, turn back, come back, move on).

8. GAMIFICATION IN EDUCATION

- **Grammar activity** - *Articles in phrases & expressions*
  - Rewrite a short paragraph about game-based learning by inserting the correct articles within a given set of phrases (e.g. in _ hurry, on _ way, for_moment etc.)
- Project work
  - *Gamified School Blog*. In groups, students prepare a mini blog page entitled *A Day in a Gamified Classroom*. They must include the description of classroom games, benefits and challenges associated to usage of educational games, and recommendations using article-based phrases. The blog pages are assessed according to an evaluation grid.

9. PERSONAL GROWTH

- **Learning activity**

- *Share and Understand.* In groups, students choose a continent they are supposed to have moved to. They make up a poster including comments on challenges, lessons learnt, the way they changed, and visuals to support their findings. All posters are uploaded on the Poster Wall and analysed according to a grid.

- **Project work**
- *Tricky Words That Play Pranks*. In groups, students create a digital/video story about a foreigner's experience in the UK or USA, starting from words that can easily be confused or look / sound similar but have different meanings. Students are given pairs of such words (e.g. dessert – desert, accept – except, recipt – recipe, sensible – sensitive). The stories are assessed according to an evaluation grid and students vote on the funniest one.

10. AI IN EDUCATION

- **Grammar activity –** *Word formation – prefixes and suffixes*
- Students receive short gapped paragraphs about the advantages and disadvantages of using AI in education and a list of words associated to this topic. They must form the correct word (noun, adjective, or verb) using prefixes and suffixes to fill in each gap.
- **Project work**
- *Homework Helpers or Homework Tricksters*. In small groups, students create a comic strip story about the way the AI tools fell short of their expectations in doing the perfect homework. They have to use at least 10 derived words. The stories are uploaded on the Story Wall and assessed according to a grid.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Brown, H. D. (2007). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy* (3rd ed.). Pearson Education.
- Ellis, R. (2003). *Task-based language teaching*. Oxford University Press.
- Field, J. (2008). *Listening in the language classroom*. Cambridge University Press.
- Goh, C. C. M., & Vandergrift, L. (2012). *Teaching and researching listening* (2nd ed.). Routledge.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Willis, D., & Willis, J. (2007). *Doing task-based teaching*. Oxford University Press.
- British Council. (n.d.). LearnEnglish Teens. https://learnenglishteens.britishcouncil.org
- BBC Learning English. (n.d.). BBC Learning English. https://www.bbc.co.uk/learningenglish
- Elllo. (n.d.). English listening lesson library online (ELLLO). https://elllo.org
- ESL Bits. (n.d.). ESL listening activities. https://www.esl-bits.net
- TED-Ed. (n.d.). TED-Ed lessons. https://ed.ted.com
- Cambridge University Press & Assessment. (n.d.). Cambridge English learning resources. https://www.cambridgeenglish.org/learning-english
- Dudeney, G., Hockly, N., & Pegrum, M. (2013). *Digital Literacies: Research and Resources in Language Teaching*. Pearson Longman.
- Maley, A., & Duff, A. (2005). *Drama Techniques: A Resource Book of Communication Activities for Language Teachers* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- TRADITIONS VS. MODERN LIFE
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence. Multilingual Matters*.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (2014). *Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory*. Journal on Excellence in College Teaching
- Smith, Jane. *Top 10 Dream Holidays Around the World*. Travel Weekly, 2025.
  Johnson, Michael. *Cultural Attractions for Young Travelers*.National Geographic Education, 2024.
- Websites: Lonely Planet – Travel Guides: https://www.lonelyplanet.com/
- National Geographic Travel: https://www.nationalgeographic.com/travel/
- BBC Travel. https://www.bbc.com/travel

- Graves, M. F., Juel, C., & Graves, B. B. (2011). Teaching reading in the 21st century (5th ed.). Pearson.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative learning*. Kagan Publishing.
- Klingner, J. K., Vaughn, S., & Boardman, A. (2015). *Teaching reading comprehension to students with learning difficulties (2nd ed.). Guilford Press.*
- McCarthy, M., & O'Dell, F. (2017). *English Phrasal Verbs in Use*. Cambridge University Press.
- Hyland, K. (2003). *Second Language Writing*. Cambridge University Press.
- Wright, A. (2000). *Storytelling with Children*. Oxford University Press.
- Ellis, G., & Brewster, J. (2014). *Tell it Again!* Storytelling Handbook. British Council.
- Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press.
- WorldStories.org — multicultural folktales with classroom adaptations https://worldstories.org.uk/
- StoryWeaver — graded global stories with visuals https://storyweaver.org.in/
- Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). *From game design elements to gamefulness: defining gamification.*
- Kapp, K. M. (2012). *The Gamification of Learning and Instruction*. Pfeiffer.
- Godwin-Jones, R. (2018). *Using mobile technology to develop language skills*.
- Edutopia — gamification classroom examples https://www.facebook.com/edutopia/posts/fun-effective-classroom-management-games-httpsedutto4357oa1/1237170411782237/
- Classcraft teacher resources https://support.hmhco.com/s/article/Classcraft-Resources
- Kahoot blog — game-based learning ideas https://kahoot.com/blog
- "AI activities and resources for English language teachers" (British Council)

Anexa 2 - Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Universul personal: adolescentul şi preocupările lui
- Timp liber şi interese personale: activităţi recreative, preferinţe culturale, vacanţe, călătorii, cumpărături
- Oameni şi locuri: relaţii între tineri (corespondenţă, călătorii), obiective turistice şi culturale, personalităţi
- Mijloace de comunicare în societatea modernă: radio/televiziune/presă, publicitate, internet.
- Relaţia cu instituţiile şi serviciile publice
- Elemente de cultură şi civilizaţie franceză : aspecte geografice / obiective turistice şi culturale /simboluri culturale/ mâncăruri specifice / *personaje îndrăgite din cărţi şi din filme / personalităţi din cultură şi ştiinţă.*

Teme de proiecte colaborative

- « Une journée typique dans ma vie d'adolescent(e) » – jurnal multimedia
- « À la découverte de moi-même » – autoprezentare creativă sub formă de poster digital, colaj, podcast sau prezentare; elevii își descriu identitatea, valorile, stilul personal
- « Ma destination idéale de vacances » – broșură turistică/blog cu destinația lor preferată, programul pe zile, buget, activități
- « Projet de correspondance internationale » – schimb de scrisori (reale sau fictive) cu un adolescent din altă țară, în care se prezintă orașul, școala, pasiunile
- « Un touriste dans ma ville » – crearea unui ghid al orașului lor, cu obiective, tradiții, locuri de vizitat/ « Comment survivre dans une ville étrangère » – dialoguri pentru situații reale: la gară, la spital, la hotel, la restaurant, la poliție
- *« Portraits de personnalités inspirantes »* – elevii aleg o personalitate culturală, sportivă sau științifică din țara limbii studiate și prezintă contribuția acesteia
- « France/Roumanie: guide essentiel pour les touristes » – ghid practic cu expresii utile, reguli culturale, transport, mâncare, situații problematice. Produs final: broșură, site simplu, videoclip

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A iniția și a susține un dialog simplu

- Invitații: *Voulez-vous venir/Je vous invite à../Ça vous dit de…*

- Planuri: *Je vous propose de.../J'ai l'intention de...*
- Cumpărături: *J'aimerais.../Je cherche...*
- Programări: *Êtes-vous disponible?/Quel jour?/À quelle heure?*

A accepta, a refuza și a se scuza în situații uzuale
- Structuri pentru a accepta: *Je veux bien/ Je suis ravi (e) de*
- Structuri pentru a refuza: *Je regrette, mais../Malheureusement, ce n'est pas possible/Je suis désolé(e)*
- Structuri pentru a se scuza: *Je vous prie d'accepter mes excuses/ Veuillez m'excuser/ Excusez-moi de vous déranger/ Je m'excuse pour le retard*

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri
- Structuri pentru a mulțumi/ a răspunde la mulțumiri: *Je vous en prie/ Volontiers/ Il n'y a pas de quoi/ Ce n'est pas grave/ Merci pour vos conseils/ Je vous remercie pour votre aide/ patience/consultation*

A localiza obiecte și persoane în spațiu
- Propoziții interogative: *Comment aller à… ?/ Est-ce que c'est loin de… ?/ Pourriez-vous m'indiquer le chemin?*
- Structuri lingvistice pentru localizare: *Le voici./ C'est juste en…/ Il se trouve à… / en… / au… / aux…/ Il est situé à quelques pas d'ici/ C'est à...*

A descrie obiecte, persoane și activități
- Verbe: *brancher, taper, cliquer, allumer, éteindre, sauvegarder*
- Elemente componente ale unor dispozitive informatice
- Expresii pentru indicarea utilității: *ça sert à.../ c'est bon pour.../ à l'aide de...*
- Pronumele demonstrativ, pronumele posesiv
- Perifraze verbale: *être en train de.../venir de.../être sur le point de..../aller + infinitif*

A exprima cantitatea și prețul
- Gradele de comparație/adverbele/forma redusă
- Adverbe de cantitate (precedând substantivul): *trop (de), assez (de), autant (de), non plus*
- Forma redusă a articolului partitiv în propoziții negative: *pas de/ pas d'*
- Pronumele adverbial *en*

A relata fapte și întâmplări simple la trecut
- Alternanța perfect compus/imperfect
- Acordul participiului trecut (regula generală)
- Adverbele de timp
- Construcția *il y avait*+substantiv

A cere și a oferi indicații sau instrucțiuni simple
- Imperativul negativ
- Pronume relative compuse
- Conectori logici: *en plus, car*

A cere și a exprima o părere
- Verbe de opinie: *croire/penser/ trouver (que)*
- Propoziții interogative: *Que penses-tu / pensez-vous de...? / Qu'en penses-tu/ pensez-vous?*
- Structuri impersonale: *C'est sympa/ C'est chouette/ C'était génial/ impressionnant …*

A exprima acordul și dezacordul
- Structuri pentru exprimarea acordului/ dezacordului: *tout à fait/ certes/c'est vrai, justement/ pas du tout/absolument pas*

A *exprima planuri și intenții*
- Verbele *voyager, partir* cu prepoziții (*en, à, pour, de, vers*)
- Documente de călătorie: *carte d'embarquement, dépliant*
- Structuri lingvistice în contexte familiare: *Ça te dit de...?/ Ça vous dit de...?/ Si on allait...?/On pourrait y aller ensemble/ Je compte de/ J'ai l'intention de*+infinitif
- Prepoziții pentru a indica locuri: *à (la mer, la montagne, la campagne, étranger), sur (une île, la lune), dans (le nord, le sud...)*

A face sugestii
- Construcții la condițional: *On pourrait/ Ce serait bien de+infinitif*
- Structuri lingvistice pentru a recomanda: *Je vous suggère de/ Je vous recommande de+infinitif*

A descrie simboluri culturale
- Verbe: *servir, boire, goûter, fêter, célébrer* - construcție activă și pasivă
- Adjective: *célèbre/connu (e) / renommé (e), historique, typique, vieux/ vieil/ vieille, ancien/ ancienne*
- Monumente, obiective turistice: *place/ marché, église, centre/ centre-ville, ruelle, boulevard/ avenue, palais, château*
- Denumirile unor sărbători religioase și civile: *la Chandeleur, la Fête du Muguet, la Fête de la Musique, les fêtes des mères et des pères*
- Elemente gastronomice: *la crêpe/ la galette, le flan, la tartiflette/ le gratin, types de fromage*

** Sugestiile metodologice scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină:

Exemple de activități de învățare

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Activité 1

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. Identificarea și utilizarea informațiilor esențiale din afișe, anunțuri și panouri aflate în spații publice

Consigne: Observe les trois affiches (film, théâtre, concert pop). Compare les informations et choisis l'activité que tu préfères. Justifie ton choix en utilisant des informations précises des affiches (date, heure, lieu, prix, durée).

 Source: istockphoto.com	**CINÉ-CLUB** Film : *Les choristes* Date : vendredi 10 mars Heure : 18h30 Lieu : salle multimédia Prix : 15 lei Durée : 2 heures

 Source: istockphoto.com	**CONCERT POP** Date : dimanche 12 mars Heure : 18h00 Lieu : salle des fêtes Prix : gratuit Durée : 2 heures

 Source: istockphoto.com	**SPECTACLE DE THÉÂTRE** Date : samedi 11 mars Heure : 19h00 Lieu : théâtre municipal Prix : 20 lei Durée : 1h30

1. Complète le tableau suivant:

Activité	**Date**	**Heure**	**Lieu**	**Prix**
Concert				
Film				
Théâtre				

2. Réponds aux questions:

a. Quelle activité est gratuite ? _____
b. Quelle activité est la plus chère ? _____
c. Quelle activité commence le plus tard ? _____

3. Choisis une activité et explique votre choix en 4-5 phrases:

Modèle :

Je choisis _____
Cette activité est _____
Elle commence à _____
Le prix est _____
Je choisis cette activité parce que _____
Je préfère _____

Activité 2

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.3. Participarea la schimburi verbale scurte în care elevii combină limba maternă și limba modernă studiată pentru a comunica informații și a se face înțeleși

Consigne: **Vos parents participent au départ à la retraite d'un.e collègue de travail français.e. Aidez-les à choisir un joli cadeau, symbolique pour la culture roumaine.**

1. a. Regardez les images ci-dessous et identifiez les objets.

1.b. Rédigez un dialogue (10 lignes) pour leur suggérer un cadeau. Votre mère préfère les cadeaux pratiques mais, pour vous, ce qui est important c'est la valeur symbolique.

Grilă de evaluare

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Elevi	Nota 5	Nota 7	Nota 9	Nota 10
	Identifică imaginile.	Formulează fraze simple, cu puține greșeli de exprimare, pentru a prezenta/identifica obiectele din imagini.	Scrie un dialog clar și coerent, cu foarte puține greșeli de exprimare, fără a justifica alegerea făcută.	Scrie un dialog clar și coerent, cu cel mult 1-2 greșeli de exprimare, în care sugerează un obiect și aduce o minimă justificare.

Activité 3 - Activité de remédiation
CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 4.1 Redactarea de mesaje simple adaptate contextului de comunicare, prin includerea unor detalii relevante

Activitate remedială – Rédiger un courriel sur les vacances
Vous écrivez un courriel à votre ami francophone, dans lequel vous lui racontez vos vacances: où vous êtes allés, avec qui, ce que vous y avez fait et si vous vous y êtes amusé(e)s.

1. Rappel des temps du passé

Complétez les phrases avec les verbes au passé:
a) Je _____ (aller) à la mer avec mes parents.
b) Il _____ (faire) très beau et chaud.
c) Nous _____ (réserver) l'hôtel il y a deux semaines.

2. Complétez avec les mots suivants :
(*il y a, qui, que, où, dont, en, y*)
a) La ville _____ nous sommes allés était magnifique.
b) Le musée _____ nous avons visité était intéressant.
c) La personne _____ nous a aidés était très gentille.
d) Nous avons parlé des excursions et nous _____ avons fait deux.
e) Nous sommes allés à la montagne. Nous _____ sommes restés trois jours.
f) _____ une semaine, je suis revenu(e) chez moi.

3. Production écrite (60-80 mots)
Rédigez un courriel à un(e) ami(e) francophone, dans lequel vous lui racontez vos vacances:

- Indiquez :
- où vous êtes allé(e)s
- avec qui
- ce que vous avez fait
- si vous vous êtes amusé(e)s
- Utilisez :
- une formule de début (*Salut…, Bonjour…, Cher/Chère…*)
- une formule de fin (*À bientôt…, Bisous…, Amitiés…*)
- au moins un verbe au passé composé
- *il y a* + expression de temps
- un pronom relatif (*qui / que / où / dont*)

Activité 4
Activité avec des outils numériques pour les élèves avec TDAH
CG 1 – Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

CS 1.2. Extragerea informațiilor esențiale dintr-o prezentare sau o interacțiune simplă
L'apprentissage du français nécessite des activités qui mettent l'accent sur l'audio, le visuel et l'interactivité, afin de réduire le stress de la concentration, sans oublier les pauses entre ces activités (10 minutes par activité). Pour la grammaire, une plateforme utile et à l'aspect très agréable est « j'accorde.com ». Les activités y sont interactives, courtes et l'évaluation est gratifiante à la fin.
Les possessifs – grammaire et prononciation : « mon » / « m'ont » ; « ton » / « t'ont »

Étapes
1. Association des déterminants possessifs avec les noms, à l'aide d'un outil numérique tel:
https://wordwall.net/ro/resource/9697483/adjectifs-possessifs
2. Exercices à choix multiples, du genre :
https://jaccorde.com/app/#view/exercises/topic/homophones/book/monton/item/homophones-101
ou
https://wordwall.net/resource/34222435/homophones-ton-tont-thon

3. Reprise des activités sous une autre forme (un Kahoot, par exemple) pour remédier aux erreurs.
4. Évaluation visuelle et auditive.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular
a. Gramatică practică și teoretică
1. Beacco, Jean-Claude; Porquier, Remy, 2007, *Niveau A1 pour le français (utilisateur/ apprenant élémentaire). Un référentiel, 2007,* Les Editions Didier.
2. Beacco, Jean-Claude, 2018, *L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative*, Les Editions Didier.
3. Bourguignon, Claire, 2010, *Pour enseigner les langues avec le CECRL,* Clés et Conseils. Paris, Edition Delagrave.
4. Brissaud, Catherine, Cogis, Danièle, 2011, *Comment enseigner l'orthographe aujourd'hui*, Éditions Hatier.
5. Candelier, Michel (coord.) 2012, *Un cadre européen pour les approches plurielles des langues et des cultures,* http://carap.ecml.at/CARAP/tabid/2332/language/fr-FR/Default.aspx.
6. Conseil de l'Europe, 2001, *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer,* Paris, Les Editions Didier, https://rm.coe.int/16802fc3a8.
7. Conseil de l'Europe, 2018, *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteur*s, 2018, https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5.
8. Couderc, Anne-Cécile, 2021, *Ma première Grammaire* – Niveaux A1/A2, CLE International.
9. Cuq, Jean Pierre, Gruca, Isabelle, 2017, *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Éditions PUG.
10. David, Catherine, Abry, Dominique, 2018, *Classes multi-niveaux et pédagogie différenciée*, Éditions Hachette
11. Eid, Cynthia, Oddou, Marc, Liria, Philippe, 2019, *La classe inversée*, CLE International.
12. Fafa, Clémence, Loiseau, Yves & Petitmengin, Violette, 2018, 100% FLE – *Grammaire essentielle du français A1*, Didier.

13. Grand-Clément, Odile, 2024, *La Nouvelle grammaire en dialogues,* Niveau grand débutant (A1), CLE International.
14. Grégoire, Maïa & Merlo, Gracia, 2025, *Grammaire progressive du français* – Niveau débutant (A1), mise à jour, CLE International.
15. Huber, Michel, 2020, *Apprendre en projets : la pédagogie du projet – élèves* (3e éd.), Chronique sociale.
16. Miquel, Claire, 2018, *Grammaire en dialogues*, Niveau débutant (A1/A2), 2e edition, CLE International.
17. Petitmengin, Violette, Fafa, Clémence, 2017, *La grammaire en jeux*, PUG.
18. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en FLE*, Éditions Hachette.
19. Tagliante, Christine, 2006, *La classe de langues*, Éditions CLE International.
20. Tisset, Carole, 2017, *Enseigner la langue française à l'école*, Éditions Hachette.
21. Véronique, Daniel dir., 2009, *L'acquisition de la grammaire du français langue étrangère*, Les Editions Didier.
22. Vignier, Gérard, 2004, *La grammaire en FLE*, Hachette FLE.

a. Vocabular general și tematic

1. Barthe, Marie, Chovelon, Bernadette, 2016, *Je vis en France : vingt lectures faciles pour découvrir la civilisation française*, PUG.
2. Bitton, Arielle, 2015, *FLE (Français langue étrangère). Vocabulaire illustré avec exercices corrigés et fichiers audio. Niveau A1*, Éditions Ellipses.
3. Branellec-Sorensen, Maria, Charalon, Marie-Laure, 2017, *Jeux de rôles*, Éditions PUG.
4. Carlo, Catherine, Causa, Mariella, 2005, *Civilisation progressive du français*, Niveau débutant, Éditions CLE International.
5. Cavalla, Cristelle, Crozier, Elsa, Dumarest, Danielle, Richou, Claude, 2009, *Le vocabulaire en classe de langue*, Éditions CLE International.
6. Charmeux, Eveline, 2014, *Enseigner le vocabulaire*, Éditions Chronique Sociale.
7. Lombardini, Amélie, Marty, Roselyne, Mous, Roselyne, 2018, *Vocabulaire progressif du français. Niveau débutant complet (A1.1)*, Éditions CLE International.
8. Mensdorff, Lucie, 2018, *100 % FLE – Vocabulaire essentiel du français – A1*, Éditions Didier FLE.
9. Mimran, Reine, 2005, *Vocabulaire expliqué du français. Niveau débutant*, Éditions CLE International.
10. Ravazzolo, Elisa, Traverso, Véronique, Jouin, Emilie, Vignier, Gérard, 2015, *Interactions, dialogues, conversations : l'oral en français langue étrangère*, Hachette FLE.
11. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en français langue étrangère*, Hachette FLE.
12. Tréville, Marie-Claude, Duquette, Lise, 1996, E*nseigner le vocabulaire en classe de langue*, Éditions Hachette.

B. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

AhaSlide - http://ahaslides.com/ - creare de prezentări interactive cu sondaje, quiz-uri și voturi live
Amara - Amara.org – creare de subtitrări educaționale
Book Creator - https://bookcreator.com/ - cărți digitale multimedia pentru proiecte educaționale
Canva - http://canva.com/ - realizarea de materiale vizuale: postere, prezentări, infografice, fișe de lucru
Clemi - https://www.clemi.fr/ - resurse pentru educație media și formarea gândirii critice
EducaVox - https://www.educavox.fr/ - articole și resurse despre inovație și educație digitală
InVideo - https://invideo.io/ - crearea de videoclipuri educaționale cu ajutorul șabloanelor și editării online
Miro - https://miro.com/ - colaborare vizuală pe tablouri interactive pentru brainstorming și planificare
Padlet - https://padlet.com/ - crearea de panouri virtuale pentru colaborare, colectare de idei și resurse
Wooclap - https://www.wooclap.com/
YouTube - https://www.youtube.com/ - accesarea de conținut video educațional, inclusiv lecții și tutoriale
YouTube EDU – videoclipuri educaționale

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- **Busuu** - https://www.busuu.com/en/register?learning=fr - lecții scurte, interactive, corectare
- **Capcut** - https://www.capcut.com - aplicație editare video
- **Canva** - https://www.canva.com - realizarea de proiecte creative, postere, portofolii
- **Dr French app** - https://www.thegrammaruniversity.com/drfrench/index.php?lng=fr - aplicație cu peste 240 de lecții și 700 de exerciții, clasate pe nivel și tematică
- **Edpuzzle** - https://edpuzzle.com - lecții video interactive

- **Microsoft Teams for Education** - https://ascode.osu.edu/news/microsoft-flip-has-moved-teams-education - aplicație pentru proiecte video și activități colaborative
- **Genially** - https://genially.com/ - crearea de conținut interactiv și animat
- **Hemingway** - https://hemingwayapp.com/ - aplicație editarea și îmbunătățirea clarității textului
- **Kahoot** - https://kahoot.com/ - quizuri, sondaje și activități educative
- **Learningapps** - https://learningapps.org/ - crearea și utilizarea de exerciții interactive
- **MobCrab** - https://download.cnet.com/learn-french-beginner-grammar-offline-free-lesson/3000-20414_4-78603106.html - aplicație pentru limbi străine
- **Nearpod** - https://nearpod.com/ - prezentări interactive cu activități, quiz-uri și conținut multimedia
- **Padlet** – https://padlet.com/ - platforme pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Pexels** - https://www.pexels.com - fotografii gratuite
- **Porolingo** - aplicație cu explicații clare și teste de gramatică
- **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice
- **Teachflix** - https://teachflix.org/ - colecție gratuită de clipuri video
- **Vocaroo** - https://vocaroo.com/ – instrument pentru înregistrare audio și partajare de fișiere audio
- **Wordwall** - https://wordwall.net - crearea de activități educaționale interactive și imprimabile

Anexa 3 – Limba spaniolă

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- **Identitate personală și relații interumane:** trăsături fizice și morale; exprimarea emoțiilor; *modele și valori umane*
- **Spațiul de viață și comunitatea:** locuința; orașul și cartierul;
- **Spațiul social și viața profesională:** cumpărături și *servicii (restaurant, medic)*; profesii și meserii
- **Stil de viață sănătos și protecția mediului:** sănătate/ sport și activități fizice; mediul înconjurător
- **Viața cotidiană și timpul liber:** preferințe personale (*jocuri, social media*, filme/cinema, parc, teatru, muzică/operă); activități din viața de zi cu zi; vacanțe și călătorii, *tehnologie*; *mijloace de comunicare*
- **Tradiții și repere culturale:** sărbători, tradiții și obiceiuri; *simboluri culturale*

Teme de proiecte colaborative

- **Un momento que marcó mi vida** – realizarea unui jurnal virtual (blog, pagină web, portofoliu online) ilustrat cu imagini, texte scurte, înregistrări audio pentru descrierea unei experiențe personale semnificative
- **Ser adolescente en el siglo XXI** – colecție de interviuri în format video, audio sau scris
- **Un viaje que me cambió** – crearea unei hărți digitale (ex. Google MyMaps) cu imagini, texte și scurte înregistrări audio
- **Abanico de tradiciones:** realizarea unui evantai cu segmente tematice (imagini, descrieri, simboluri) pentru prezentarea unor tradiții din țări hispanice și din țara de origine
- **¿Qué opinas y por qué?** – realizarea unui episod de podcast în perechi sau grupuri mici
- **El futuro empieza hoy** – realizarea unor prezentări multimedia cu text, imagini și elemente grafice simple pentru descrierea planurilor de viitor
- **Las Fallas y Sânzienele** – realizarea unei prezentări tematice care integrează informații din surse diferite și evidențiază comparativ elemente culturale relevante
- **Jóvenes y** medios de comunicación: análisis y opinión – sintetizarea informațiilor dintr-un material audiovizual și exprimarea unei opinii personale
- **Vida saludable y medio ambiente: propuestas** – realizarea unei broșuri, a unui afiș digital sau a unei liste de propuneri privind stilul de viață sănătos sau protecția mediului

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A iniția și a susține un dialog simplu:

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- utilizarea formulelor de adresare: “Perdón”, “Disculpa/-e…”, “¿Perdona/-e?…”, “¿Sabes…?”
- utilizarea structurii: “qué + verb de opinie” (“¿Qué te parece …?, “¿Qué piensas de…?”)
- folosirea unor cuvinte, a unor structuri pentru reluarea şi dezvoltarea dialogului: “Entonces…”, “Es decir…”, “Bueno…”, “Pues…”
- folosirea unor elemente de control şi de susţinere a dialogului: “Oye / Oiga”, “Mira / Mire”
- Exprimarea interesului şi a reacţiei: “¡Qué interesante!”, “¡Vaya!”

A accepta, a refuza și a se scuza în situații uzuale:

- folosirea unor formule pentru a accepta fără rezerve: “(Sí,) vale”, “Vale, ¿por qué no?”, “De acuerdo”, “Sí, vale, de acuerdo”, “Encantado/-a”
- folosirea unor formule pentru a accepta cu rezerve: “Sí, pero…”, “Bueno, vale, pero…” (“Bueno, vale, pero a las seis volvemos.”), “No sé, bueno…”
- folosirea unor formule de refuz: “No, no, muchísimas gracias”, “+ valoración + pero…” (“Gracias. Está muy rico, pero no quiero más.”), “+ excusa o explicación” (“No, no, gracias. Es muy tarde.”), “No, lo siento.”

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri:

- folosirea unor formule uzuale: “Muchísimas gracias”, “Mil gracias”
- folosirea unor construcții formale: “Le agradezco mucho su ayuda”, “Muchas gracias por su tiempo”, “Se lo agradezco mucho.”
- folosirea unor structuri gramaticale ca: “gracias por + substantiv/ verb la infinitiv”(“Gracias por el regalo/ venir.”), “Te/ le agradezco + substantiv” (“Te/ le agradezco la información.”)
- folosirea unor structuri informale de răspuns: “De nada.”, “No hay de qué.”, “No es nada.”, “A ti.”
- folosirea unor structuri formale de răspuns: “A usted.”, “Ha sido un placer.”, “El placer es/ fue mío.”

A localiza obiecte și persoane în spațiu:

- utilizarea adverbelor de loc: “arriba”, “abajo”, “adelante”, “atrás”, “cerca”, “lejos”
- utilizarea unor structuri de orientare: “a la derecha/ a la iquierda/ todo recto/ de frente a/ detrás de/ al fondo de/ al lado de”
- utilizarea verbelor de direcţie: “llevar”, “traer” (“Por favor, nos puede traer más pan.”)
- utilizarea pronumelor demonstrative: “este/ese/aquel”, “esta/esa/aquella”, “estos/esos/aquellos”, “estas/esas/aquellas”
- folosirea pronumelor demonstrative cu formă neutră: “esto/eso/aquello”

A solicita și a expune o părere:

- folosirea unor structuri uzuale de solicitare: “¿Crees/ cree que …?” (“¿Crees/ cree que es mejor hablar con el profesor?”), “¿Podrías decirme …?”, “Quisiera saber …”
- folosirea unor construcții cu prepoziție: “Para mí, opinión + ¿Y para + pronombre personal?” (“Para mí, despertarme temprano es difícil. ¿Y para ti?”)
- folosirea pronumelor cu prepoziţie: “para/ a + mí, ti, él, ella, usted, nosotros/-as, vosotros/-as, ellos, ellas, ustedes”
- folosirea verbelor de opinie: “creer/ pensar/ me parece + que + indicativ” (“Creo que tienes razón.”)

A descrie obiecte, persoane și activități:

- folosirea unor structuri pentru descrierea trăsăturilor fizice şi/ sau de caracter ale unor persoane: “tener/ llevar pelo rizado/ liso/ largo/ corto”, “llevar una gorra/ un sombrero/ un pañuelo”
- folosirea structurii “ser + adjectiv” pentru descrierea caracterului unei persoane: (ser alegre/ triste/ optimista/ pesimista/ egoísta/ agradable/ desagradable)
- folosirea unor adjective pentru a descrie vârsta / vechimea: “adulto/ joven/ viejo/ mayor”, “viejo/-a/ antiguo/-a, moderno/-a”.
- folosirea structurii pentru descrierea unei stări: “estar + adjetiv” (“estar cansado/-a/ aburrido/-a, sucio/-a, limpio/-a)
- folosirea unor structuri de nuanţare a culorilor: “verde oscuro/ claro”

- folosirea unor adjective de descriere a activităţii: “interesante/ aburrido/-a”
- folosirea perifrazelor “soler+infinitiv” și “estar+gerunziu”

A exprima cantitatea și prețul:
- folosirea structurilor uzuale: “una docena / media docena de huevos”
- exprimarea cantităţii aproximative: “unos/ unas”, “más o menos, alrededor de”
- exprimarea proporţiilor: “la mitad, el cuarto, el doble, la mayoría”
- folosirea cuantificatorilor: “bastante, demasiado/-a/-os/-as, suficiente/-s”
- folosirea verbelor: “costar, valer, pesar”, “estar a + numeral”
- numeralul cardinal (10.000-1.000.000)

A relata fapte și întâmplări simple la trecut
- *folosirea unor marcatori discursivi: “durante”, “cuando”, “entonces”, “algunas/ muchas veces”*
- *folosirea unor prepoziţii şi locuţiuni prepoziţionale: “desde, hasta”, “antes de, después de”*
- *folosirea unor verbe ale naraţiunii: “decir, contar,”*
- *folosirea unor perifraze: “acabar de+ infinitiv”, “terminar de + infinitiv”*
- *indicativ perfect compus /vs./ perfect simplu*
- *indicativ imperfect /vs./ perfect simplu*

A cere și a oferi indicații sau instrucțiuni simple
- folosirea formulelor de politeţe: “¿Puedes/ Puede + infinitiv?” (“¿Puedes/ Puede decirme/ indicarme dónde está el cine?”)
- verbe regulate și neregulate la imperativ afirmativ+ pronume reflexive/forme neaccentuate ale pronumelui personal în dativ și acuzativ (“Siéntate./ Ábrela.”)
- folosirea perifrazelor obligative : “tener que + infinitiv”, “hay que + infinitiv”

A exprima acordul și dezacordul:
- folosirea structurilor: “a favor de / en favor de / en contra de / contra”
- structuri pentru a exprima dezacord total: “de ninguna manera/ en absoluto”
- folosirea structurilor interogative de confirmare (întărire): “¿verdad?”, “¿no es así?” după o frază asertivă: (“María es muy alegre, ¿verdad?”)

A exprima planuri și intenții:
- *folosirea structurilor: “tener ganas de/ apetecerle” (“Tengo muchas ganas de ver esta película”), “soñar con …” (“Mi hermana pequeña sueña con sacar un diez en matemáticas.”)*
- *folosirea structurilor: “pensar + infinitiv”, “adjectiv posesiv + intención + ser + infinitiv”, “tener (la) intención de + infinitiv”*

A face sugestii:
- *folosirea viitorului apropiat cu “ir + infinitiv“: “¿Vamos + a …” (“¿Vamos a bailar?”), “¿Vienes + a …?”*
- *folosirea unui enunţ interogativ: “¿Quedamos?”, “¿Comemos mañana?”, “¿Por qué no …?” (“¿Por qué no hablas con la tutora?”), “¿Qué tal si …?”*

A descrie simboluri culturale:
- *folosirea verbelor ser/ estar /parecer + adjective calificative pentru a descrie importanța, vechimea, valoarea (“importante”, “nacional”, “tradicional”, “histórico”, “representativo”, “religioso”, “famoso”, “célebre”, “impresionante”)*
- *folosirea pronumelor și adverbelor relative (“Es una costumbre que existe desde hace siglos.” “Es un lugar histórico donde ocurrieron hechos importantes.” “El traje tradicional es un elemento que muestra las raíces culturales de la región.”)*
- *folosirea timpurilor verbale pentru context istoric: presente (tiempo absoluto de la narración), pretérito indefinido, imperfecto*

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- *folosirea articulatorilor logici (“en primer lugar”, “también”, “además”, “por tanto”, “sin embargo”, “finalmente”)*
- *structuri pentru exprimarea opiniei (“Considero que”, “Creo que”, “En mi opinión”)*

** Sugestiile metodologice scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii și se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru*

RESURSE EDUCAȚIONALE
Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă străină:

Exemple de activități de învățare
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

4.4. Elaborarea de texte funcționale scurte, în care elevul oferă informații despre sine sau despre mediul său familial (școală, hobby-uri, locuri frecventate)
Instrucciones: Recientemente, has perdido un objeto importante para ti. Para encontrarlo más fácilmente, escribe un anuncio y súbelo en internet. El anuncio debe incluir:
- el color del objeto;
- la dimensión y/o la forma;
- el lugar donde lo viste por última vez;
- una o dos frases divertidas.
Utiliza frases cortas. ¡Recuerda que debes saludar y agradecer siempre!

Ejemplo:
¡Hola! He perdido mi bicicleta. Es **roja**, pequeña y muy rápida. Creo que ahora es más rápida que yo. La vi por última vez en el parque. Si la ves, dile que la extraño y escríbeme en seguida en tonitoantonito@yahoo.es. **¡Gracias por ayudarme!**

Exemplu de activitate remedială
Actividad remedial: ¡Ayúdame a encontrarlo/la!
Meta: Escribir un anuncio de búsqueda utilizando una plantilla de apoyo y un banco de palabras para facilitar la redacción.
Paso 1: Elige tu objeto
Mira las siguientes imágenes y elige el que más te gusta.
- un gato/ una gata
- un estuche
- una pelota
- un móvil

Paso 2: Completa el anuncio
Rellena los espacios en blanco utilizando las palabras del banco de ayuda.
Título: ¡SE BUSCA!
1. **Saludo:** ¡Hola a todos!/¡Hola, amigos!
2. **Descripción:** Perdí... Es de color... y tiene forma... . Le tengo mucho cariño/ Es especial para mí.
3. **Ubicación:** La última vez lo/la vi en... .
4. **Frase divertida:** "Si lo/la encuentras, ...".
5. **Cierre:** ¡Muchas gracias por tu ayuda!

Banco de Ayuda

Colores	**Formas / Tamaños**	**Lugares**	**Frases divertidas**
rojo/a, azul, verde,	grande, pequeño/a,	el parque, la	¡Te voy a regalar un chocolate!

Colores	Formas / Tamaños	Lugares	Frases divertidas
gris, marrón, blanco/a, negro/a, amarrillo/a	redondo/a, cuadrado/a, rectangular, ovalado/a	escuela, la playa, el centro comercial	¡Mi mamá me va a regañar! ¡Él/Ella no me extraña mucho, pero yo sí! Quedaré aislado y... castigado.

Exemplu de activitate pentru elevii cu CES, cu tulburări din spectrul TSA

1.2. Înţelegerea informaţiilor esenţiale şi a unor detalii simple din prezentări şi interacţiuni orale

Escucha la siguiente conversación entre dos amigas y escoge la opción correcta:

1. ¿Dónde pasó Esther las vacaciones?

a.

b.

2. ¿Qué actividad ha realizado Esther en la pradera, junto con su familia y sus amigos?

a.

b.

3. ¿Cuál de las dos personas es la hermana de Esther?

a.

b.

(Fuente del audio: *Vitamina A2*, ed. SGEL, unidad 4)

Exemplu de activitate de evaluare

4.1. Redactarea de mesaje simple adaptate contextului de comunicare, prin includerea unor detalii relevante

Instrucciones: Escribe un anuncio para informar a tus compañeros sobre el concurso anual organizado por los profesores de español de tu instituto. En el anuncio, incluye las siguientes informaciones:
- nombre de la actividad;
- fecha y lugar;
- dos objetivos que se proponen los organizadores;
- la invitación a participar;

- la manera en la que los alumnos pueden matricularse.

Criterios de evaluación

Criterio	Descripción	Puntuación
Información esencial	Incluye: actividad, fecha, lugar, objetivos e informaciones sobre la matrícula.	1,5 puntos
Claridad del mensaje	El anuncio es fácil de entender.	1 punto
Adecuación del tono	Tono apropiado para un anuncio escolar	0,5 puntos
Corrección básica	Ortografía y gramática sencillas	2 puntos
Total		**5 puntos**

Exemplu de proiect colaborativ

Las Fallas// Drăgaica (Sânzienele)
1.2. Înțelegerea informațiilor esențiale și a unor detalii simple din prezentări și interacțiuni orale
2.1. Realizarea unor prezentări orale scurte și coerente despre persoane, experiențe și teme familiare
3.3. Identificarea unor informații detaliate din texte funcționale simple/ texte literare adaptate
5.4. Compararea unor elemente din cultura limbii moderne studiate cu propriile experiențe și obiceiuri, pentru a înțelege similitudini și diferențe

Instrucciones: Realizad, en grupos de cinco personas, un proyecto para destacar las similitudes y las diferencias entre una fiesta hispana y otra de vuestro país natal.

Metas de aprendizaje:
1. Identificar y explicar el significado y las características de cada fiesta
2. Organizar la información de manera clara y coherente
3. Descubrir y apreciar la importancia de la diversidad cultural
4. Utilizar herramientas digitales
5. Trabajar en equipo

Atribuciones de los miembros del grupo
1. Coordinador: supervisa la realización de las tareas
2. Investigador de Las Fallas: busca informaciones relevantes y redacta la sección del proyecto dedicada a Las Fallas
3. Investigador de ***Sânziene*****:** busca informaciones relevantes y redacta la sección del proyecto dedicada a ***Sânziene***
4. Analista comparativo: redacta la tabla comparativa
5. Diseñador y presentador: diseña la presentación final y presenta el proyecto ante la clase.

Estructura del proyecto
1. Introducción – ¿Qué son las Fallas y las Sânziene?
2. Contexto histórico – el origen de cada tradición
3. Elementos simbólicos – fuego, naturaleza, arte, comunidad
4. Desarrollo de las celebraciones – etapas principales
5. Tabla comparativa
6. Conclusión – ¿Qué tienen en común y en qué se diferencian?

Sugerencias de herramientas digitales: Google Scholar, Enciclopedias digitales, Padlet, Canva, Google Slides, etc.

Etapas del proyecto:
1. Presentar el tema y las metas de aprendizaje.

2. Formar los grupos y distribuir las tareas.
3. Buscar y organizar las informaciones.
4. Revisar el producto final.
5. Presentar el proyecto ante la clase.

Evaluación

Criterio	Descripción	Excelente (10–9)	Bueno (8–7)	Suficiente (6–5)	Insuficiente (4–0)	Ponderación
1. Comprensión de la información	Identificación y explicación del significado, origen y características de ambas tradiciones.	Explica con precisión, profundidad y claridad todos los elementos esenciales y detalles relevantes.	Explica correctamente la mayoría de los elementos, con pocos errores o lagunas.	Explicaciones básicas, incompletas o poco claras; faltan detalles importantes.	Información incorrecta, confusa o irrelevante.	20%
2. Organización y coherencia del contenido	Estructura del proyecto según las secciones indicadas; claridad lógica.	Todas las secciones están completas, bien organizadas y conectadas de forma coherente.	La mayoría de las secciones están completas y bien organizadas.	Algunas secciones están incompletas o desordenadas.	Falta estructura; el contenido es caótico o incompleto.	15%
3. Análisis comparativo	Calidad de la tabla comparativa y capacidad de identificar similitudes y diferencias.	Comparación profunda, precisa y bien argumentada; tabla clara y completa.	Comparación correcta con algunos detalles faltantes.	Comparación superficial o incompleta.	Comparación incorrecta o inexistente.	15%
4. Uso de herramientas digitales	Uso adecuado de fuentes, plataformas y herramientas de presentación.	Uso variado, pertinente y creativo de herramientas digitales; excelente presentación visual.	Uso adecuado de herramientas; presentación clara.	Uso limitado o básico; presentación poco atractiva.	Uso incorrecto o inexistente de herramientas digitales.	10%
5. Trabajo en equipo	Colaboración, cumplimiento de roles y responsabilidad compartida.	Todos cumplen con su rol, colaboran activamente y muestran excelente coordinación.	Buena colaboración con pequeñas desigualdades en la participación.	Participación desigual; algunos miembros no cumplen completamente con su rol.	Falta de colaboración; tareas no distribuidas o no realizadas.	15%
6. Presentación oral	Claridad, coherencia, pronunciación y seguridad al presentar.	Presentación clara, segura, fluida y bien estructurada; excelente uso	Presentación clara con algunos errores menores.	Presentación comprensible pero con errores frecuentes o falta de fluidez.	Presentación confusa, incompleta o difícil de seguir.	15%

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Criterio	Descripción	Excelente (10–9)	Bueno (8–7)	Suficiente (6–5)	Insuficiente (4–0)	Ponderación
		del lenguaje.				

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular
a. Gramatică practică și teoretică
• Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española*. Manual, Espasa Libros.
• Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español. A1-B1*, Difusión.
• Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.
• Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.
• Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar*, Edelsa.
• Javier de Santiago Guervós și Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.
• Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.
• Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.
• Palomino, Mª de los Ángeles, 2014, *Gramática en diálogo. A1-A2*, enClave-ELE.
• Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica, A1/A2*, ELI.
• Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic
• ***Diccionario práctico de sinónimos y antónimos*, 2019, Vox – Larousse.
• Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.
• Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA, A1/A2*, Edelsa.
• Blanco, Carmen & Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.
• Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario. Nivel A-B1*, Edelsa.
• Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.
• Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
• Palomino, Mª de los Ángeles, 2015, *Vocabulario en diálogo. A1-A2*, enClave-ELE.
• Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole
• Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.
• Alonso, Encina, Castrillejo Mojado, Victoria Ángeles, Javierre Ortas, Antonio M., 2012, *Soy profesor/a: aprender a enseñar*, Edelsa.
• Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.
• Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros
• Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen.
• González Piñeiro, Manuel, 2010, *Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural*, Síntesis.
• Moreno Fernández, Francisco, 2002, *Producción, expresión e interacción oral*, Arco Libros.
• Moreno García, Concha, 2015, *Materiales, estrategias y recursos en la enseñanza del español como 2/L*, 2ª edición, Arco/Libros
• Regueiro Rodríguez, María Luisa, 2014, *La programación didáctica ELE: pautas para el diseño de la programación de un curso ELE*, Arco Libros.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

• Romero Gualda, María Victoria, 2008, *Léxico del español como segunda lengua: aprendizaje y enseñanza*, Arco Libros.
• Sánchez Lobato, J. & Santos Gargallo, I., 2005, *Vademécum para la formación de profesores: Enseñar español como segunda lengua (L2)/ lengua extranjera (LE)*, SGEL.
• Soler-Espiauba, Dolores, 2015, *Contenidos culturales en la enseñanza del español como 2/L*, 2ª edición, Arco Libros.

C. Resurse digitale
a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură
YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
Amara.org – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
Instituto Cervantes – Canal YouTube – materiale culturale și activități de civilizație
RTVE Play – Aprendemos en casa – resurse video educaționale pentru elevi
ARTE en español – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate
SpanishPod101 / Dreaming Spanish – resurse audio-video pentru nivel A1+

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică
Canva / Genially / Padlet – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
Capcut – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
Microsoft Teams for Education - https://ascode.osu.edu/news/microsoft-flip-has-moved-teams-education - aplicație pentru proiecte video și activități colaborative
– platformă pentru activități video și colaborative între elevi
Fotojet https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
Glogster https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
GoConqr www.goconqr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
Hemingway App – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
Iteach https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
Kahoot – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
Learning Apps https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
Mentimeter https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
Windows Movie Maker - https://moviemakeronline.com - program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
Nearpod – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
Pexels – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
SMORE https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
Teachflix – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
Voki https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
WAKELET https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
Wordwall – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

c. Alte resurse
Aprender español - https://aprenderespanol.org
Instituto Cervantes - http://cvc.cervantes.es/ensenanza/actividades_ave/aveteca.htm
ProfeDeELE - https://www.profedeele.es
Spanish Unicorn - https://www.spanishunicorn.com
SpanishUnlimited - https://www.spanishunlimited.com
TODO-CLARO - https://www.todo-claro.com/e_index.php
TodoELE - https://www.todoele.net
Ver-taal - https://www.ver-taal.com
VideoELE - https://www.videoele.com

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Anexa 4 – Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- **Universul personal**: aspect fizic, trăsături de caracter și emoții, activități din viața de zi cu zi, sănătate/ sport și activități fizice, profesii și meserii
- **Timp liber**: hobby-uri și preferințe personale (jocuri, social media, filme/ cinema, parc, teatru, muzică /operă etc.)
- **Orașul și comunitatea**: orașul și cartierul, mediul înconjurător, cumpărături și servicii (restaurant, medic etc.), locuința și spațiul de viață
- **Vacanțe și călătorii**: călătorii, destinații de călătorie, obiective turistice și culturale, simboluri culturale
- **Tehnologie și comunicare**: tehnologie, mijloace de comunicare
- **Universul cultural**: sărbători, tradiții și obiceiuri
- **Elemente de cultură și civilizație**: orașe și locuri din Italia

Teme de proiecte colaborative

- **Specchio, specchio… chi sono io?** – clip video de autoprezentare (nume, vârstă, naționalitate, oraș, descriere fizică și 2–3 trăsături de caracter)
- **La mia giornata in movimento** – infografic digital despre rutina zilnică, activități sportive și obiceiuri sănătoase
- **Sogni e mestieri del futuro** – interviuri video în perechi despre profesia dorită și motivele alegerii
- **Il tempo libero che ci fa battere il cuore** – colaje/ postere digitale despre hobby-uri, social media, muzică și film + mini sondaj în clasă
- **Il mio quartiere, la mia comunità** – hartă creativă (poster sau digital) a cartierului ideal: servicii, magazine, spații verzi etc.
- **A casa mia: dove mi sento bene** – tur video sau prezentare foto a locuinței/ camerei, cu descrieri simple
- **Pronti, partenza… Italia!** – broșură turistică digitală cu o destinație italiană și itinerar de 3 zile
- **Comunichiamo nel mondo digitale** – prezentare Canva + scurtă dezbatere despre mijloacele moderne de comunicare
- **Feste che uniscono i popoli** – poster comparativ România–Italia despre o sărbătoare tradițională
- **Tesori d'Italia: musei e monumenti** – ghid digital (poster interactiv sau mini video) despre muzee și/ sau monumente italiene celebre

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A iniția și a susține un dialog simplu (consolidare)

- utilizarea întrebărilor (quando/come/ dove? etc.);
- acordul masculin/ feminin, singular/ plural la substantive și adjective;
- conectori de bază (e, ma, con, per, senza, perché etc.);
- utilizarea pronumelor de politețe (consolidare - Lei, Loro. Lei come si chiama? Loro, Signorine, dove sono?etc.).

A accepta, a refuza și a se scuza în situații uzuale

- formule pentru a accepta/ a refuza/ a se scuza:
- informale (*Sì, volentieri! Certo!Con piacere* etc.);
- formale (*Sì, grazie. Accetto con piacere. La ringrazio, accetto volentieri. La ringrazio, ma devo rifiutare. Mi scusi. Le chiedo scusa. Mi scuso per il ritardo. La prego di scusarmi* etc.).
- A refuza politicos (*Non posso, mi dispiace.; Preferisco di no.; Non mi va molto.; Magari un'altra volta* etc.).

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri
- folosirea formulelor tipice:
  - informale (*Grazie! Grazie mille! Ti ringrazio! Grazie per il regalo! È un piacere! Prego! Di niente! Figurati! Non c'è di che! Nessun problema!* etc.);
  - formale (*La ringrazio. La ringrazio molto. La ringrazio per la Sua disponibilità. La ringrazio per il Suo aiuto. Le sono molto grato/a. Grazie per la collaborazione. Prego. Si figuri* etc.).

A localiza obiecte și persoane în spațiu
- distincția essere/ esserci (*Il libro è sul tavolo. C'è un libro sul tavolo*);
- prepoziții, locuțiuni prepoziționale și cuvinte/ expresii pentru exprimarea locului(*a, di, da, su, in, per, con, tra fra, verso, fino, fino a, fuori da, dentro a, alla fine di, intorno a, nel centro di* etc.);
- prepoziții articulate: *al, ai, allo, all', agli, alla, all', alle, sul, sui, sullo, sull', sugli, sulla, sull', sulle, dal, dai, dallo, dall', dagli, dalla, dall', dalle, del, dei, dello, dell', degli, della, dell', delle, nel, nei, nello, nell', negli, nella, nell', nelle.*
- adverbe de loc (*qui / qua, lì / là, sopra, sotto, dentro, fuori, vicino, lontano, davanti, dietro* etc.).

A descrie obiecte, persoane și activități
- adjective calificative: pentru persoane (*alto/ basso, magro/ grasso, giovane/ anziano, bello/ brutto* etc.);
- adjective posesive și demonstrative (consolidare);
- acordul adjectivului (consolidare - *una ragazza simpatica/ un tavolo rotondo*);
- verbele avere, essere (consolidare - *è simpatica; è allegra; ha gli occhi azzurri*);
- verbe uzuale pentru a exprima activități (*andare, fare, studiare, lavorare, giocare, leggere, scrivere, guardare, ascoltare, uscire, entrare, incontrare, parlare* etc.);
- expresii de timp:
  - frecvența (*sempre, spesso, a volte, raramente, mai* etc.);
  - momentele zilei (*la mattina/ il mattino, il pomeriggio, la sera, la notte, mezzogiorno, mezzanotte* etc.);
  - expresii utile (*oggi, ieri, domani, adesso, ora, dopo, prima, presto, tardi, ogni giorno, il lunedì, nel weekend* etc.).

A exprima cantitatea și prețul
- exprimarea cantității cu substantiv + di (*cantitate precisă - un chilo di…, un litro di…, un etto di…, mezzo chilo di…, una bottiglia di…, una fetta di…, un pezzo di…* etc.);
- adverbe de cantitate (*molto, tanto, troppo, poco, abbastanza, più, meno, un po' di* etc.);
- adjective și pronume nehotărâte (*alcuni/alcune, qualche* + substantiv la singular);
- numeralul cardinal (1000 -1000000), numeralul ordinal (10-20);
- exprimarea prețului:
  - a întreba prețul (*Quanto costa?; Quanto costano?; Qual è il prezzo?; Qual è il prezzo di …?; Quanto viene ?* etc.);
  - a spune prețul (*Costa 5 euro. Costano 10 euro. Viene 20 euro. Sono 15 euro in totale* etc.);
  - a vorbi despre preț (*È caro. È economico. È conveniente. È a buon mercato* etc.).

A relata fapte și întâmplări simple la trecut
- *perfectul compus al verbelor regulate cu auxiliarul **avere** și **essere** (consolidare), perfectul compus al verbelor neregulate (fare, dare, dire, rispondere, aprire, chiudere, chiedere, vedere, perdere, scegliere, scrivere, leggere, dipingere, offrire, rimanere, venire, scendere, leggere, scrivere, prendere etc.);*
- *imperfectul verbelor regulate și neregulate (essere, bere, fare, dire, tradurre, condurre, produrre etc.);*
- *folosirea expresiilor (l'anno scorso, qualche giorno fa, due settimane fa etc.).*

A cere și a oferi indicații sau instrucțiuni simple
- verbe regulate la imperativ afirmativ direct; verbe neregulate la imperativ afirmativ direct (*Sii!, Abbi!, Va'!, Dì!; Fa'!* etc.);

• formule pentru cererea indicațiilor şi a instrucţiunilor (*Mi scusi…, Scusi, per favore…, Potrebbe aiutarmi?, Può aiutarmi, per favore?, Avrei bisogno di un'informazione. , Dov'è…?, Dove si trova…?, Come posso arrivare a…?, Qual è la strada per…?, È lontano da qui?, Quanto dista da qui?* etc.).;
• formule pentru a cere instrucțiuni (*Come si fa…?, Come funziona…?, Cosa devo fare?, Mi può spiegare come…?, Qual è la procedura?, Che cosa bisogna fare?* etc.).

A cere și a exprima o părere
• formule uzuale pentru a cere o părere (*Che ne pensi?; Tu che cosa ne pensi?;, Che cosa pensi di…?; Qual è la tua opinione?; Secondo te…?; Sei d'accordo?; Ti piace?* etc.);
• formule uzuale pentru a exprima o părere (*Secondo me…, A mio parere…, Per me…, Dal mio punto di vista…* etc.).

A exprima acordul și dezacordul
- afirmaţii/ negaţii pentru a exprima acordul/ dezacordul (*Sono d'accordo.;, Hai ragione.;, È vero.;, Anch'io la penso così.; Esatto!; Non sono d'accordo.;, Non la penso così.; Non sono sicuro/a.; Non credo.; Mi dispiace, ma non sono d'accordo.; Forse…; Dipende.; In parte sì, ma…;, Non so, è difficile dire.;, Può essere.* etc.);
- conectori logici (*perché, però, anche, senza dubbio, allora* etc.);
- intonație afirmativă/ negativă (*Vero?; Certo che sì!; Ma dai!* etc.).

A exprima planuri și intenții
- *Volere (Voglio studiare di più.; Voglio imparare l'italiano etc.);*
- *Pensare di (Penso di cambiare lavoro.; Pensiamo di partire presto etc.);*
- *avere intenzione di (Ho intenzione di trasferirmi.; Abbiamo intenzione di aprire un'attività etc.)*
- *decidere di (Ho deciso di iniziare un corso etc.)*
- *Adverbe de timp (domani, la settimana prossima, tra due giorni, presto, in futuro, quest'estate, l'anno prossimo etc.);*
- *Futuro semplice dei verbi regolari.*

A face sugestii
- *Formule simple, informale (Perché non…?; E se…?;, Che ne dici di…?; Ti va di…?; Possiamo…; Andiamo a… etc.);*
- *Perché non + presente (Perché non provi?; Perché non facciamo una pausa?);*
- *che ne dici di + infinito (Che ne dici di uscire?; Che ne dici di fare sport? etc.).*
- *accepta o sugestie (Va bene!; Ottima idea!;, Mi piace!;, D'accordo! etc.).*

A descrie simboluri culturale
- *pentru a introduce simbolul (Questo simbolo rappresenta…; È un simbolo di…; Si tratta di…;, È tipico/a di…; È legato/a a… etc.;)*
- *pentru a explica semnificația (Simboleggia…; Ha un significato importante.; È associato/a a…; Rappresenta l'identità di…; È un elemento della tradizione etc.);*
- *pentru context istoric /cultural: (Risale al…;, È nato/a nel…; Fa parte della cultura di… etc.);*
- *structuri utile (È considerato/a…; Viene utilizzato/a durante…; È famoso/a per…; È un patrimonio culturale etc.).*

* *Sugestiile metodologice scrise cu italice aparțin curriculumului de specialitate, precum și curriculumului la decizia elevului din oferta școlii şi se adresează numai claselor de liceu care au prevăzută 1 oră în curriculumul de specialitate și 1 oră în curriculumului la decizia elevului din oferta școlii, în planul-cadru.*

RESURSE EDUCAȚIONALE
Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Exemple de activități de învățare
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 1.2. Înțelegerea informațiilor esențiale și a unor detalii simple din prezentări și interacțiuni orale

Ascolta il testo e scegli la risposta corretta alle domande: Having Breakfast in Slow Italian | Super Easy Italian 43

1. Dove fanno colazione i due ragazzi?
   a. a casa;
   b. al bar;
   c. in cucina.

2. Che cosa prende Katie?
   a. un caffè e una brioche al pistacchio;
   b. un caffè e una brioche vegana;
   c. un cappuccino e una brioche al pistacchio.

3. Che cosa prende Matteo?
   a. un caffè e una brioche vegana;
   b. un cappuccino e una brioche alla crema;
   c. un caffè e una brioche al pistacchio.

4. Come si chiama la brioche a Napoli?
   a. una cornetta;
   b. un cornetto;
   c. un croccatino.

5. Che cosa prende ancora da bere Matteo?
   a. acqua;
   b. birra;
   c. spremuta.

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 2.3. Exprimarea preferințelor, opiniilor și motivelor personale în contexte familiare și situații de comunicare uzuale

ESPRIMERE E CHIEDERE UN'OPINIONE
Leggi il testo
La classe 10ª B sta organizzando una gita scolastica per la fine dell'anno. Gli studenti devono scegliere tra una visita culturale a Firenze e un viaggio al mare.
Marco dice:
— Che ne pensi della proposta di andare a Firenze? A me sembra interessante.
Sara risponde:
— Secondo me Firenze è una città bellissima, ma il mare è più rilassante. Tu che cosa ne pensi?
Luca interviene:
— Dal mio punto di vista, una gita culturale è più utile per la scuola. Possiamo visitare musei e monumenti importanti.

Giulia chiede:
— Che cosa pensi di un viaggio di tre giorni al mare? Ti piace l'idea?
Marco aggiunge:
— A mio parere, dobbiamo scegliere qualcosa che piaccia a tutti. Qual è la sua opinione, professore?
Il professore sorride e dice:
— Secondo te, la classe è pronta a votare? Sei d'accordo se decidiamo insieme?
Alla fine, gli studenti discutono ancora un po' e decidono di fare una votazione democratica.

COMPRENSIONE DEL TESTO

1. Quali sono le due proposte per la gita?
2. Chi preferisce il mare?
3. Qual è l'opinione di Luca?
4. Che cosa propone il professore alla fine?
5. Secondo te, qual è stata la decisione finale della classe?

OSSERVA LE ESPRESSIONI

Per chiedere un'opinione:

- Che ne pensi?
- Tu che cosa ne pensi?
- Che cosa pensi di…?
- Qual è la tua opinione?
- Secondo te…?
- Sei d'accordo?
- Ti piace?

Per esprimere un'opinione:

- Secondo me…
- A mio parere…
- Per me…
- Dal mio punto di vista…

ESERCIZI

Esercizio 1 – Completa le frasi con una espressione adatta:

1. _____ me, questa idea è molto interessante.
2. _____ la tua opinione?
3. Che cosa pensi _____ questa proposta?
4. _____ punto di vista, è una buona soluzione.
5. Sei _____ anche tu?

Esercizio 2 – Trasforma le frasi (usa: A mio parere…; Secondo me....)

1. Mi piace questa idea. → _____
2. Penso che sia una buona soluzione. → _____
3. È una bella proposta. → _____

Esercizio 3 – Conversazione a coppie

Lavorate in coppia. Scegliete un tema:

- Uso del telefono a scuola
- Vacanze all'estero
- Studio online
- Sport preferito

Fate un dialogo di 6–8 battute usando almeno:

- 2 formule per chiedere un'opinione
- 2 formule per esprimere un'opinione

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Attività orale (facoltativa)
Discussione in classe:
"È meglio studiare individualmente o in gruppo?"
Usate le espressioni studiate.

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 3.3. Identificarea de informații detaliate din texte funcționale simple/ texte literare adaptate

Milano: città di cultura e modernità

I. Comprensione della lettura

A. Leggi il testo:

Milano si trova nel nord dell'Italia, nella regione Lombardia. È una città dinamica, conosciuta per la moda, il design e l'arte. Nel centro della città si trova il Duomo, una cattedrale imponente che attira visitatori da tutto il mondo. Il Duomo apre alle 9:00 e chiude alle 19:00. I turisti entrano dall'ingresso principale e acquistano il biglietto vicino alla piazza.

Accanto al Duomo si trova la Galleria Vittorio Emanuele II, dove molte persone fanno shopping o si fermano nei caffè storici. A pochi minuti dal centro, i visitatori arrivano al Castello Sforzesco, che ospita musei e mostre permanenti.

Nel pomeriggio molti giovani passeggiano lungo i Navigli, una zona famosa per i ristoranti e per l'atmosfera vivace. I mezzi pubblici collegano bene la stazione centrale con il centro storico e con le altre zone della città.

Milano offre attività culturali durante tutta la settimana. Gli studenti visitano musei, partecipano a laboratori e scoprono la storia della città attraverso percorsi guidati.

B. Rispondi ale domande:

1. In quale regione si trova Milano?
2. Dove acquistano il biglietto i turisti?
3. Che cosa fanno le persone nella Galleria?
4. Che cosa ospita il Castello Sforzesco?
5. Dove passeggiano i giovani nel pomeriggio?
6. Che cosa collegano i mezzi pubblici?
7. Quali attività svolgono gli studenti?
8. Perché Milano è una città dinamica?

C. Completa la scheda:

Scheda per una visita scolastica a Milano

- Luogo principale da visitare: _____
- Orario di apertura del Duomo: _____
- Attività culturali: _____
- Zona per il tempo libero: _____
- Mezzi di trasporto: _____

II. Competenza linguistica

A. Completa con le preposizioni adatte:

1. Milano si trova ___ nord ___ Italia.
2. I turisti entrano ___ Duomo ___ mattina.
3. Passeggiano ___ i Navigli ___ sera.
4. Comprano souvenir ___ negozi ___ centro.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

5. Arrivano ___ Castello ___ autobus.

B. Completa con il verbo corretto al presente:
1. Gli studenti _____ (visitare) il museo e _____ (ascoltare) la guida con attenzione.
2. La guida _____ (raccontare) la storia della città e _____ (mostrare) le fotografie antiche.
3. I turisti _____ (camminare) nel centro storico e _____ (fare) molte domande.

III. Produzione scritta (100-120 parole): **Una giornata a Milano con la mia classe**

Racconta:
- dove vai
- che cosa visiti
- che cosa fai nel pomeriggio
- che cosa ti piace della città

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

IV. Produzione orale

A. Organizzate una visita per una classe straniera. Presentate il programma della giornata.
B. Preparate un dialogo di almeno 8 battute in cui:
   - uno studente chiede informazioni turistiche;
   - l'altro risponde usando frasi complete

   Esempio:
   A: "Scusa, dove si trova il Duomo?"
   B: "Il Duomo è nel centro, vicino alla piazza principale."

C.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Situazione: Tu e la tua classe arrivate alla **Stazione di Milano** alle 9:00.
Avete una giornata intera per scoprire la città.
Usate la mappa per organizzare il vostro percorso.

FASE 1 – Organizza l'itinerario
Scrivi il tuo programma della giornata.

1. Da dove parti?
2. Qual è il primo luogo che visiti?
3. Dove vai dopo?
4. Dove pranzi?
5. Dove ti rilassi nel pomeriggio?

Scrivi l'ordine dei luoghi:
Stazione → _____ → _____ → _____ → _____

FASE 2 – Descrivi il percorso
Scrivi 8–10 frasi usando espressioni di luogo:

- vicino a
- accanto a
- tra
- davanti a
- dietro
- lungo

Esempio:
"Dalla stazione camminiamo lungo la strada principale e arriviamo davanti al Duomo."

FASE 3 – Dialogo turistico
In coppia:
Studente A = turista
Studente B = abitante di Milano
Il turista chiede informazioni per arrivare:

- al Duomo
- alla Galleria
- al Parco/ Navigli
- al Ristorante

Preparate un dialogo di almeno 10 battute.

ESPLORIAMO MILANO
Attività 1: Hai solo 3 ore!
Immagina che il treno parte alle 12:00.
Hai solo 3 ore per visitare Milano.

- Quali 2 luoghi scegli?
- Perché?
- Che cosa fai in ogni luogo?

Presenta la tua scelta alla classe.

Attività 2: Caccia al tesoro
L'insegnante dà indizi:

- "Sono vicino al Duomo e compro un souvenir."
- "Mi trovo vicino all'acqua e cammino lungo il canale."
- "Arrivo in treno e vedo molti viaggiatori."

Gli studenti devono indicare il luogo sulla mappa.

CG 4 – Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă

CS 4.1 – Redactarea de mesaje simple adattate al contesto, con dettagli rilevanti

Leggi il seguente testo e rispondi poi alle domande:

La Settimana delle Passioni

La nostra scuola organizza la Settimana delle Passioni dal 20 al 24 marzo. Durante questi cinque giorni gli studenti partecipano a laboratori di fotografia, cucina, teatro e sport.

Il lunedì mattina si apre il laboratorio di fotografia nell'aula multimediale. Il martedì pomeriggio si svolge il corso di cucina nella mensa scolastica. Il mercoledì gli studenti preparano uno spettacolo teatrale nella sala conferenze. Il giovedì si organizza un torneo sportivo nel cortile della scuola. Il venerdì, alle 15:00, tutti si riuniscono nell'aula magna per la presentazione finale dei progetti.

Gli studenti si iscrivono entro il 15 marzo compilando un modulo online. Ogni partecipante sceglie un laboratorio principale ma può assistere anche alle altre attività.

La partecipazione è gratuita e aperta a tutte le classi.

1. Quando si svolge l'evento? _____
2. Dove si tiene il laboratorio di fotografia?_____
3. Che cosa fanno gli studenti il mercoledì?_____
4. Dove si organizza il torneo sportivo? _____
5. Quando avviene la presentazione finale? _____
6. Come si iscrivono gli studenti? _____
7. Quanti laboratori può scegliere uno studente?

Completa la tabella:

Giorno	Attività	Luogo

- Completa il testo con: prima – poi – dopo – in seguito – infine

Il venerdì pomeriggio _____ gli studenti preparano il materiale. _____ entrano nell'aula magna e sistemano le sedie. _____ iniziano le presentazioni dei progetti. _____ il pubblico fa domande ai partecipanti. _____ il preside ringrazia tutti e chiude l'evento.

- Completa con il verbo corretto al presente (i verbi non sono in ordine):

preparare – scegliere – partecipare – coordinare – presentare – invitare

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

1. Gli studenti _____ con entusiasmo alle attività e _____ i loro progetti davanti alla classe.
2. I professori _____ i laboratori e _____ gli studenti durante il lavoro.
3. La scuola _____ un programma dettagliato e _____ tutte le famiglie all'evento finale.
4. Ogni gruppo _____ un tema specifico e lo _____ in modo creativo.

➢ Scrivi le frasi al passato prossimo:

1. Il torneo sportivo inizia nel cortile. _____
2. Gli studenti presentano il progetto nell'aula magna. _____
3. Il preside ringrazia i partecipanti. _____
4. La classe prepara uno spettacolo originale._____

➢ Scrivi 8 regole usando l'imperativo (voi).

- rispettare gli orari
- collaborare con il gruppo
- portare il materiale
- ascoltare gli altri
- mantenere l'ordine
- consegnare il progetto in tempo

PRODUZIONE DI TESTI SCRITTI

1. Scrivi un annuncio per pubblicizzare la "Settimana delle Passioni" (50 parole)

_____
_____
_____
_____

2. Chef per una settimana!

Situazione: Hai visto il poster del laboratorio di cucina. Decidi di iscriverti… ma non è tutto! Durante il laboratorio devi:

- creare un nuovo piatto originale;
- scrivere le istruzioni per prepararlo;
- presentarlo agli altri studenti.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

3. Scrivi un messaggio (50 parole) a un amico per convincerlo a scegliere il laboratorio di teatro.
Spiega:
- perché ti piace?
- che cosa fate?
- perché è interessante?

4. Scrivi una mail (100-120 parole) al dirigente scolastico per proporre un nuovo laboratorio (es. fotografia digitale, danza moderna, robotica ecc.).

Attività orale

1. Presenta il tuo laboratorio
Ogni studente presenta oralmente:
- nome del laboratorio;
- attività previste;
- modalità di partecipazione;
- perché è interessante.

Durata: 2 minuti.

2. Fiera delle Idee
Ogni gruppo crea:
1. Un titolo creativo per un nuovo evento;
2. Un annuncio ufficiale;
3. Le istruzioni di partecipazione;
4. Una breve presentazione orale promozionale.

La classe vota il progetto più convincente.

Activități pentru elevii cu CES/ ADHD
Attività n. 1 - Scegli e parla
Metti 4 immagini alla lavagna (sport, cucina, teatro, musica).
Lo studente:
1. Sceglie un'immagine.
2. Completa oralmente 3 frasi:
- Questo laboratorio è…
- Noi facciamo…
- Mi piace perché…

Durata: 1 minuto.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Attività n. 2 - Muoviti e scegli
Metti 4 cartelloni in 4 angoli della classe.
Ogni angolo = un laboratorio.
Gli studenti:

- Si alzano.
- Vanno nell'angolo che preferiscono.
- Dicono una frase semplice.

Esempio:
"Nel laboratorio di teatro noi recitiamo."

Attività n. 3 - Completa e passa
Uno studente inizia: "Il laboratorio si chiama…"
Il secondo continua: "Noi facciamo…"
Il terzo conclude: "È interessante perché…"

Attività n. 4 - Carta guida
Ogni studente riceve una mini-scheda con 3 parole:
Nome – Attività – Perché
Deve parlare solo seguendo queste parole.

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE
CS 5.1. Transferul de informații precise conținute în texte informative (a citi pentru a se orienta)

ATTIVITÀ 1 – Ufficio internazionale informazioni

Sei allo stand informazioni del festival.
Arrivano turisti italiani che non capiscono il poster in romeno.

- Leggi il poster;
- Seleziona solo le informazioni pratiche;.
- Spiega oralmente in italiano:

  - Quando si svolge il festival?
  - Dove si svolge?
  - Quanto costa l'ingresso?
  - A che ora inizia e finisce?
  - Come si può arrivare?

ATTIVITÀ 2 - Compito scritto (80-100 parole)
Scrivi un testo informativo includendo:

- nome dell'evento;
- data;
- luogo;
- attività principali;
- ănformazioni utili/

Non tradurre parola per parola.
Riformula in modo chiaro e semplice.

ATTIVITÀ 3 – Guida culturale

Un gruppo di studenti italiani chiede:
"Che tipo di evento è? È importante nella vostra cultura?"
Prepara una breve spiegazione orale:

- Che tipo di festival è
- Per chi è organizzato
- Perché è importante per la comunità
- Che atmosfera si vive

TEST DI VALUTAZIONE
Passato prossimo - riepilogo

I. Comprensione del testo (30 punti)
A. Leggi il testo:
Una giornata speciale. Sabato scorso Marco si è svegliato molto presto perché aveva una gara di basket. Ha fatto colazione velocemente e poi è andato al palazzetto dello sport con suo padre. La partita è iniziata alle nove. La squadra di Marco ha giocato molto bene e ha vinto la gara. Dopo la partita, Marco e i suoi amici hanno

mangiato una pizza in centro. Nel pomeriggio ha fatto i compiti e la sera ha guardato un film con la sua famiglia. È stata una giornata lunga ma bellissima.

B Vero o Falso:
1. Marco si è alzato tardi sabato mattina. _____
2. L'evento sportivo è cominciato prima di mezzogiorno. _____
3. Dopo la gara, è tornato direttamente a casa. _____
4. Ha pranzato con i compagni in un ristorante del centro. _____
5. La giornata non è stata interessante per lui. _____

II. Competenza linguistica (40 punti)
Completa il testo con il verbo al passato prossimo:
comprare – vedere – mangiare – prendere – fare – leggere – scrivere – ricevere – aprire – bere

Ieri pomeriggio Laura _____ (1) un regalo per la sua amica. Poi _____ (2) l'autobus per andare a casa. A casa _____ (3) un caffè e _____ (4) un panino. Dopo _____ (5) i compiti di matematica e _____ (6) una mail alla professoressa.
Più tardi _____ (7) un libro interessante e _____ (8) la televisione. La sera _____ (9) una telefonata da sua cugina e insieme _____ (10) un film online.

III. Produzione scritta – Descrizione di immagine (30 punti)
Osserva l'immagine e scrivi 8–10 frasi al passato prossimo:

PROGETTO
"Specchio, specchio… chi sono io?"

Obiettivi operativi
Al termine dell'attività lo studente sarà in grado di:
- presentarsi oralmente in modo coerente;

- fornire informazioni personali essenziali;
- descrivere caratteristiche fisiche e di carattere;
- usare il presente indicativo in frasi complete;
- parlare per 1–2 minuti con relativa autonomia.

Descrizione del progetto

Gli studenti realizzano un **breve video di auto-presentazione (1–2 minuti)** intitolato:
"Specchio, specchio… chi sono io?"
Nel video devono includere:

- nome e cognome;
- età;
- nazionalità;
- città di provenienza;
- descrizione fisica (3 elementi);
- 2–3 tratti di carattere;
- un interesse o hobby.

Struttura guidata

Modello suggerito: Ciao, mi chiamo… Ho … anni. Sono di… Vivo a…Sono alto/ basso… Ho i capelli… Sono una persona… Mi piace…/ Mi piacciono …

Fasi di lavoro

◈ **Fase 1 – Preparazione scritta (in classe)**

- redazione del testo (100–120 parole;)
- correzione guidata.

◈ **Fase 2 – Prova orale**

- lettura espressiva;
- miglioramento pronuncia.

◈ **Fase 3 – Registrazione video**

- durata 1–2 minuti;
- linguaggio naturale;
- contatto visivo con la camera.

Prodotto finale

Clip video individuale (formato digitale)

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Gramatică teoretică și practică

Moroianu, Ionela. (2016). *Gramatica limbii italiene. Teorie și exerciții.* Editura Niculescu.
Ghiță, Daniela; Ciobanu, Florina. (2018). *Limba italiană. Exerciții gramaticale și de vocabular – Nivel începător (A1–A2)*. Editura Didactică și Pedagogică.
Serianni, Luca. (2006). *Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria.* Editura UTET, Torino.
Trifone, Pietro; Palermo, Massimo. (2015). *Grammatica italiana di base.* Editura Zanichelli, Bologna.
Mezzadri, Marco. (2012). *Grammatica pratica della lingua italiana.* Editura Alma Edizioni, Firenze.
Nocchi, Susanna. (2014). *Grammatica pratica della lingua italiana – Livello elementare A1–A2.* Editura Alma Edizioni, Firenze.
Canepari, Luciano. (2005). *Italiano standard e pronuncia italiana.* Editura Zanichelli, Bologna.

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

Balboni, Paolo E. (2018). *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse.* Editura UTET Università, Torino.

II. Vocabular general și tematic

Moroianu, Ionela. (2017). *Vocabularul limbii italiene. Tematic și explicativ.* Editura Niculescu.
Ghiță, Daniela; Ciobanu, Florina. (2018). *Limba italiană. Exerciții de vocabular – Nivel începător (A1–A2).* Editura Didactică și Pedagogică.
Nocchi, Susanna. (2015). *Vocabolario illustrato della lingua italiana – Livello elementare (A1–A2).* Editura Alma Edizioni, Firenze.
Mezzadri, Marco. (2014). *Vocabolario visuale della lingua italiana.* Editura Alma Edizioni, Firenze.
Marcovecchio, Angela; Rossi, Giuliana. (2016). *Parole per comunicare – Lessico e situazioni quotidiane.* Editura Edilingua, Milano.
Sampieri, Roberta. (2013). *Italiano per stranieri – Lessico di base con esercizi.* Editura Guerra Edizioni, Perugia.
Giuliani, Raffaella; Giampieri, Patrizia. (2019). *Parole italiane – Lessico tematico per livelli A1–B1.* Editura Hoepli, Milano.
Mezzadri, Marco. (2010). *In bocca al lupo! Dizionario di base italiano per stranieri.* Editura Guerra Edizioni, Perugia.

III. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

http://www.oneworlditaliano.com/index.htm
https://caffescuola.com/
http://www.lezionidiitaliano.altervista.org/
https://italianoxstranieri.com/esercizi-italiano-per-stranieri/
https://onlineitalianclub.com/
https://www.unlearningitalian.org/index.html
http://www.italiano.rai.it/
https://www.zanichelli.it/
http://www.impariamoitaliano.com/
http://nonparloitaliano.com/
http://www.parliamoitaliano.altervista.org/

IV. Platforme și instrumente digitale pentru practică

Alma Edizioni – Piattaforma ALMADigital. https://digital.almabooks.com
Loescher Editore – i-d-e-e (Imparare Divertendosi Educare Esplorare). https://www.i-d-e-e.it
Rizzoli Education – HUB Scuola. https://www.hubscuola.it
Edilingua – Piattaforma i-d-e-e per studenti. https://www.edilingua.it
Wordwall – Jocuri educaționale personalizate. https://wordwall.net
LearningApps – Activități interactive pentru vocabular și gramatică. https://learningapps.org
Kahoot! – Quizuri și evaluări ludice. https://kahoot.com
Quizlet – Testare și exersare prin jocuri. https://quizlet.com
Blooket – Activități tematice de vocabular. https://www.blooket.com
Forvo – Pronunție italiană nativă. https://forvo.com/languages/it/
LyricsTraining – Învățarea limbii italiene prin cântece. https://lyricstraining.com/it
YouGlish – Pronunție contextuală din clipuri video. https://youglish.com/italian
Padlet – Spațiu colaborativ pentru proiecte tematice. https://padlet.com
Canva for Education – Crearea de materiale vizuale și prezentări. https://www.canva.com/education
Google Classroom – Organizarea temelor și a resurselor digitale. https://classroom.google.com

Anexa 5 – Limba chineză

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

SUGESTII METODOLOGICE

Se recomandă ca activităţile de învăţare să fie proiectate şi realizate în contextul următoarelor teme:

Teme și elemente de construcția comunicării:

- **Obiceiuri alimentare, gastronomie**
- **La cumpărături**
- **Viața de zi cu zi**
- **La școală**
- **Organizarea unui spațiu/ Camera mea**
- **Hobby-uri/ Activități sportive**

ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE A COMUNICĂRII:

Categoriile gramaticale enumerate la acest capitol aparţin metalimbajului de specialitate. Terminologia elementelor de construcţie a comunicării nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul activităţii didactice nu se va apela la conceptualizarea unităţilor lingvistice utilizate în situaţiile de comunicare. *Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcţii comunicative, nu vor fi tratate izolat şi analitic, ci vor fi abordate global. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţii lor şi nevoilor de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate.*

Pe parcursul clasei **a X-a** se recomandă a se opera cu următoarele **elemente de construcţie a comunicării:**

- Însuşirea folosirii verbului modal 想 pentru exprimarea unei dorințe; însușirea folosirii cuvintelor bisilabice cu combinația de tonuri 1+1, 1+2; însușirea folosirii adverbului de grad 好 pentru a indica gradul superlativ.
- Însușirea exprimării acțiunilor succesive; însușirea pronumelui 多少 pentru exprimarea cantității;
- Pronumele 什么时候 şi structura 好吗？
- Propoziția interogativ-alternativă, verbul modal 会，pronumele interogativ 怎么？
- Cuvintele care exprimă poziția, verbele de existență 是 şi 有， conjuncția adversativă 但是，adverbul 最.
- Complementul de durată

<u>ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE</u>

- **Obiceiuri alimentare, gastronomie**

1. 两人一组，各自画出自己想吃的食物和想喝的饮料，然后仿照例子互相提问猜出对. Formați perechi, desenați fiecare ce vă place să mâncați și să beți, apoi puneți întrebări pentru a ghici ce îi place fiecăruia.

2. 看图片/单词，说句子。Formulați propoziții utilizând imaginile/ cuvintele date: 面包， 面条 ， 可乐， 鸡蛋， 意大利面， 比萨， 果汁，牛奶 等。

3. 三人一组，仿照例子，轮流扮演服务员和两位顾客，完成对话。Formați grupe de câte trei persoane și fiți pe rând chelner sau client, alcătuind dialoguri după modelul dat. (例: A:请问，你们吃/ 喝 什么? / B:我 想 吃饺子。你呢？C:我 要 面条 和 可乐。) Puteți folosi următorul vocabular ajutător: 可乐， 包子， 饺子，水，牛肉汤， 果汁， 鸡蛋， 罗马尼亚菜，意大利面， 比萨等。

- **La cumpărături**

1. 两人一组，根据连线进行对话。 Doi câte doi , alcătuiți un dialog pe baza modelului. （例: A:你去哪儿? B:我去超市买东西/ 饭店吃东西。C : 你去超市买1去饭店吃!什么东西 ? D:我去超市买(一个) 去饭店吃/面包。）

2. 听一听。Exercitii de audiție.
   - 听录音，标声调。 Ascultați înregistrarea și marcați tonurile:
   - zhongwu
   - tianqi
   - sixiang
   - gongzuo
   - shenti
   - yiyuan

3. 选择合适的词语完成句子。Completați spațiile cu cuvintele potrivite:
   1 . 这本词典 _____钱?
   2. 米哈伊想买那个_____.
   3. 那杯子真_____，六十五元。
   4. 这个本子和这本书 _____多少钱？

♦ **Viața de zi cu zi**

1. 听录音，圈出你听到的音节。 Ascultați înregistrarea și încercuiți silabele pe care le auziți.

2. 听录音，按听到的顺序排序。 Ascultați înregistrarea și așezați cuvintele în ordinea în care le-ați auzit.

3. 与上你平时做这些事情的时间，补充两件你喜欢做的事情和做的时间，并按 时间先后排序。 Scrieti la ce oră faceți, de obicei, activitățile de mai jos, adăugați alte două activități pe placul vostru si apoi așezați-le în ordine cronologicã.

( )吃早饭 (1)起床 ( )写作业 （ ） 放学 ( )吃晚饭
( )上学 ( )睡觉 ( ) （ ） （ ）

4. 两人一组，假设下面是你周六的行程表，互相询问对方是否愿意一起做某事。Lucrați în perechi. Presupunând că programul de mai jos este pentru ziua de sâmbătă, adresați-vă unul altuia întrebări despre ce ați vrea să faceți împreună.

例: A:星期六一起去图书馆看书， 好吗？
B: 什么时候去？
C: 上午八点。
D: 好。

▪ **La școală**

1. 选择合适的词语完成句子。 Completați spațiile cu cuvintele potrivite.

   - 中国功夫电影 很_____.
   - 这个饭店有很_____好吃的菜。
   - 我们班有 10 个_____.
   - 米哈伊今天写不写_____作业。

2. 两人一组，各自画一个自己喜欢的名人并写下他/她的名字，然后两人轮流用正反 疑问句提问，看看谁先猜出对方画的人是谁。Lucrați în perechi. Desenați o personalitate și scrieți-i numele. Apoi puneți întrebări folosind structura "verb + negatie + verb" pentru a vedea cine ghicește primul cine este persoana desenată de celălalt.

例: A:他 是不是 男人?

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

B: 是/ 不，他 是 / 不是男人。
A :他 高 不 高?
B: 他高/ 不高。
A: 他是不是姚明?
B: 是/不是。

Vocabular suplimentar: 男人，女人，明星，年轻，美，帅。

3. 3-4 人一组，根据大家的兴趣和喜好，设计一个课程表，然后向其他同学介绍。全 班投票选出大家最满意的课程表。Alcătuiți grupuri de 3-4 persoane și faceți un orar în funcție de interesele și preferințele fiecăruia. Prezentați orarul colegilor, apoi alegeți împreună orarul preferat de cei mai mulți elevi.

	星期一	星期二	星期三	星期四	星期五
第一节					
第二节					
第三 节					
第四节					
第五节					
第六节					
第七节					

♦ **Organizarea unui spațiu/ Camera mea**

1. 2-3 人一组，画出学校或教室的布局圈，然后用下面的句子进行对话。Formați grupuri de câte 2-3 elevi, desenați un plan al școlii sau al sălii de clasă și apoi alcătuiți un dialog, folosind propozițiile de mai jos.
   例: A: _____在哪儿?
   B: _____ 在 _____。
2. 用“有 / 没 有 ”描 述 图 片 。Completați enunțurile de mai jos folosind verbul 有/没有.
   1. 我 _____ 一个小房间。
   2. 房间里边 _____电视。
   3. 椅子上边 _____书包。
   4. 桌子上边_____汉语书。
   5. 书柜上边 _____ 小狗。
   6. 书柜右边_____ 沙发。:
3. 请画一张你房间的布局图，两人一组，仿照例句根据图片内容提问。Desenați planul camerei voastre, apoi exersați în perechi, punând întrebări după exemplul de mai jos.
   例: A: 你的 房间 里有 什么?
   B:我的 房间 里 有_____
   A:你的 床 在哪儿?
   B:我的 庆 在_____
   A:桌子 上 有 什么?
   B:桌子上 有_____

♦ **Hobby-uri/ Activități sportive**

1. 听录音，标声调。Ascultați înregistrarea și marcați tonurile.
   - bu yuan bu qu bu yao
   - bu chi bu ting bu mai
2. 完成句子。Completați propozițiile.

我喜欢吃面包，但是_____。
我下午想去动物园，但是_____。
_____ ，但是很贵。
我们都会读这个汉字，但是_____。

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

3. 两人一组，说说自己的爱好。Alcătuiți perechi și vorbiți despre ce hobby-uri aveți.

例: A:我的爱好是。_____ 。你 呢?
B: 我的爱好是_____。
A: 我不会_____ 。你会_____吗？
B: 我不会_____，但是我会_____。

Vocabular suplimentar: 唱歌， 跳舞， 画画儿， 游泳， 看书， 听音乐， 说汉语， 说英语，看电影，玩游戏，写汉字， 去公园玩， 看电视。

4. 根据你喜欢的运动，制作一个调查表，调查一下哪些人喜欢 、不喜欢。Completați tabelul cu sporturile voastre preferate, apoi întrebați cui îi mai plac și cui nu.

运动	喜欢的 人	不喜欢的 人
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ACTIVITĂȚI DE EVALUARE

1.TEST – Clasa a X -a

NUME Ș I PRENUME:

2 puncte din oficiu

SUBIECTUL I – 2.50 puncte /0,25 puncte /cuvânt

Scrieți în caractere următoarele cuvinte:

- a vorbi
- caracter chinezesc
- interesant
- elev (băiat)
- clasă/grupă
- oră
- ora de limba chineză
- femeie
- a citi (cu voce tare)
- cum?

SUBIECTUL II – 2.50 puncte /0,25 puncte /propoziție

Construiți propoziții distincte cu 5 din cuvintele de la subiectul 1 (la alegere) și alte 5 propoziții cu următorii termeni: 是， 怎么， 的 ，会， 什么时候

SUBIECTUL III – 3 puncte/0,50 puncte/răspuns corect

Răspundeți la următoarele întrebări:

1．你会做中国菜吗？
2. 你看不看汉语书？
3. 你们学校有没有汉语课？
4．我的爱好是打篮球， 你呢？
5. 你房间里有书吗？
6. 这个字怎么读？（’’ 写 “）

2.TEST – Clasa a X -a

NUME ȘI PRENUME:

3 puncte din oficiu

1punct/răspuns corect

Răspundeți la următoarele întrebări:

1. 你们班男生 多不多?
2. 星期二有没有汉语课?
3. 她不会说汉语，她只会说罗马尼亚语, 你妹妹会说什么语言？
4. 这个字怎么读?
5. 你们班有几个男同学， 几个女同学？
6.你喜欢不喜欢汉语课？
7.你今天有没有汉语作业？

3.TEST – Clasa a X -a

NUME Ş I PRENUME:

2 puncte din oficiu/ 1punct/rezolvare corectă

Subiectul 1

Completați propozițiile de mai jos cu termenii potriviți:

1. 我的房间里_____二 个 书柜 。
2. 小狗在_____?
3. 我喜欢吃中国菜，_____不喜欢吃麻婆豆腐。
4. 这本书真贵_____!

Subiectul 2

Alegeți varianta corectă pentru a răspunde la întrebările de mai jos:

1. 你会游泳吗？
2. 你去公园跑步吗？
3. 你看不看汉语书？
4. 你们学校有没有汉语课？

A. 我不看， 谢谢。
B. 我想去公园打羽毛球。
C. 我不会游泳。
D. 我们学校有汉语课。

4.TEST – Clasa a X -a

NUME ŞI PRENUME:

3puncte din oficiu

Subiectul 1- 0,50 puncte/răspuns corect

Citiți textul de mai jos și răspundeți la întrebări:

我每天六点 起床，六点 半 洗脸、刷牙。今天 早上 我想 吃 面包、喝牛奶。妈妈做的面包 好大，很好吃。早上七点半我去学校 上学。上午八 点 上课， 下 午 两 点下课 。 我 下 午 三 点 写 作 业。今天晚上七点 我 去 中国 饭店吃包子。明天 我 想 和 爸爸 去 书店 买 一本中 罗 词 典 和 三 个 本 子。

1. 我每天几点起床？
2. 他今天早上想喝什么？
3. 他妈妈做的面包好吃不好吃？
4. 早上七点他去哪儿？
5. 他每天几天下课？
6. 明天他要去哪里？
7. 他要不要买本子？
8. 他和爸爸去哪里买词典？

Subiectul 2 – 3 puncte

Completați coloanele de mai jos cu termenii potriviți din lista alăturată:

买	吃	喜欢	很

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

可乐， 蛋糕， 商店，好吃， 菜， 牛肉，小， 杯子， 甜，词典， 饺子， 音乐， 刷牙，电视， 东西，意大利面，高， 本子， 贵，比萨， 睡觉，鱼， 饿， 帅

GRAMATICĂ APLICATĂ

1. 能愿动词:想 **Verbul modal 想**

能愿动词“想” 一般用在动词前表示一种希望或者打算，否定形式为:不+想十动词。Verbul modal 想 *a vrea* se folosește, de obicei, înaintea unui verb pentru a exprima o speranță sau un plan. Forma negativă este: **不+想 +verb.**

例 (1) 明天 我 想 去 公园。

(2) 妹 妹 不 想 吃 蛋 糕 。

2.程 度 副 词 : **Adverbul 好**

“好十形容词” 可表示认为事物的性质、程度很高。一般用于又语。，好+adjectiv’’ poate fi folosit pentru a exprima opinia conform căreia o anumită calitate a unui lucru a atins un grad foarte ridicat. De regulă, se foloseste în limbajul oral.

例 (1) 我好饿!

(2) 动 物 园 好 大 !

3. 连动句:表示动作先后发生 **Propoziția cu verbe în serie: exprimarea acțiunilor succesive**

连动句的谓语部分由两个或者两个以上动词构成，表示主语先后发生两个或多个动作行为。后 一个 动作可以是前一个动作的目的。第一个动词后表示地点的宾语有时可以省略。Predicatul dintr-o propoziție cu verbe în serie se compune din două sau mai multe verbe și exprimă faptul că subiectul realizează mai multe acțiuni succesive. Ultimul verb din această serie poate indica scopul acțiunii indicate de primul verb. Cuvântul care indică locul, după primul verb, poate fi omis uneori.

例 (1)我去 商店 买东西。

(2) 我们 去 书店 买 书和本子。

(3) 米鲁娜去 中国 饭店吃包子。

4. 疑问代词:多少 **Pronumele interogativ:多少**

一般用于询问十以上或者不清楚的数量。“多少″ 后边的量词有时可以省略。询问价格时常用的表 达方式是: 多少钱? Este folosit, pentru a formula întrebări referitoare la cantități de peste zece sau cantități necunoscute. Uneori, clasificatorul după 多少 poate fi omis. Expresia obișnuită, folosită pentru a întreba despre preț este: 多少钱 ?

例 (1) 你们 学校 有 多少 (个)老师?

(2)这 本 书 多少 钱?

(3) 三 个 杯 子 多 少 钱 ?

5. 数词:两 **Numeralul:两**

在量词前，一般用“两” 不用“二” 。读数字时只用 “二” 不用 “两” 。În fața clasificatorilor se folosește 两 în loc de 二. Când se citește un număr, se folosește numai 二

例 (1) 两 个 面包 十二元。

(2) 两 个 月

(3) 我 有 两 个姐姐。

6. 用“什么时候” 提问 **Interogația cu pronumele “什么时候”**

“什么时候” 用于询问动作或事件发生的时间。，”什么时候”se foloseşte pentru a formula întrebări referitoare la momentul în care se desfăşoară o acţiune sau un eveniment.

例 (1) 你 什 么 时 候 写 作 业 ?
(2) 我 们 什 么 时 候 去 看 电 影 ?
(3)你明天什么时候 上学?

7. 代词:每 **Pronumele:每**

指特定范国中的任何一个或一组，常用在数量短语前，数词是“一” 时“—” 常常省略。Se referă la elementele sau grupurile de elemente distincte, dintr-un anumit domeniu. Poate fi urmat de un numeral. Atunci când numeralul este „一”,acesta se omite adeseori.

例 (1) 每 (一) 天
(2) 每 (一)个 人
(3) 每 (一) 本 书

“每” 侧重表示由个体组成的全体时，后面一般要用副词“都” 。Atunci cand 每 pune accentul pe un element ce face parte dintr-o unitate mai mare, în general urmează în propoziţie şi adverbul”都”

例 (4) 妹 妹 每 个 星 期 六 都 去 中 国 饭 店 吃 饭 。
(5) 我 们 家 每 个 人 都 喜 欢 看 电 影 。
(6) 这个饭店的每个菜都好吃。

8. 用正反疑问形式提问 **Formularea interogaţiei prin alternarea afirmativ- negativ**

说话人将谓语的肯定形式和否定形式并列起来，由正反两个方面提问，这样的句子叫正反疑问句。 常 用 结 构 : 主 语 +形 容 词 1 动 词 + 不 / 没 + 形 容 词 / 动 词 。

În limba chineză se poate formula o interogaţie prin alternarea formei afirmative cu forma negativă a predicatului. Aceasta se numeşte propoziţia interogativă prin alternanţa afirmativ - negativ. Structura acestei propoziţii este: subiect + adjectiv/ verb +不 / 没 + adjectiv /verb .

例 (1) 你喝不喝水?
(2) 明 天 我 们 去 不 去 动 物 园 ?
(3)这 个 杯 子 贵 不 贵?

9. 能愿动词:会(表能力) **Verbul modal 会 (indică abilitatea)**

能愿动词“会” 用在动词前表示通过学习而获得某种能力，它的否定式是:不会。Verbul modal “会” se foloseşte înaintea unui verb pentru a exprima faptul că subiectul este capabil să facă o anumită acţiune, datorită unei abilităţi dobândite prin învăţare. Forma negativă este
不会.

例 (1) 我 会 说 汉 语 。
(2)我 不 会 写 汉 字 。
(3)你 妈 妈 会 说 汉 语 吗 ?

- 用 “ 怎 么 ” 提 问 **Interogaţia cu pronumele “怎 么 ”**

疑问代词“怎么” 用在动词前，询问动作的方式。Pronumele interogativ “怎么” se foloseşte înaintea unui verb pentru a formula o întrebare referitoare la modul în care se desfăşoară acţiunea.

例 (1) 这个汉字怎么读?
(2)你 的 汉 语 名 字 怎 么 写 ?
(3)这 个 字 怎 么 写 ?

10. “是” 字句 **Propoziţia cu verbul “是”**

由动词“是” 充当谓语的句子，可以表示存在。其主语是表示处所的词语。Propoziţiile în care verbul“是” joacă rolul de predicat pot exprima existenţa. În acest caz, subiectul este un cuvânt care indică un loc.

例 (1) 旁边 是他的妹妹，安娜。
(2) 前 边 是 你 的 小 狗 和 小 猫 吗 ?

11. 连词:但是 **Conjuncţia:但是**

连 词 “ 但 是 ″ 一 般 用 在 后 半 句 ， 表 示 转 折 的 语 气 。 可 简 写 为 “ 但 ” .

Conjuncția “但 是 " se folosește, de obicei, în a doua parte a propoziției pentru a exprima un ton adversativ. Forma scurtă este “但”.

例 (1) 我很 喜欢那个杯子，但是很贵。

(2) 我 想 睡觉，但是 下午要 上 游泳课。

- 程度副词:最 Adverbul de grad ”最 „

表示在同类事物中或某方面处于极端，占第一位。Exprimă gradul maxim, extrem.

例 (1) 我最 喜欢 看书。

(2) 比 萨 最 好 吃 。

PROPUNERI PROIECTE/TEME

1. 你吃过中国菜吗?你喜欢什么中国菜?Ai mâncat vreodată produse chinezești? Ce mâncare chinezească îți place? 把你吃过的、知道的或者喜欢的中国菜的图片打印出来，贴在下面，并试着查一 查这些菜来自中国哪里、是什么又味的。Imprima imaginea mâncării chinezești pe care ai mâncat-o, pe care o știi sau care îți place,
lipește-o pe o farfurie de carton și verifică din ce zonă este acest fel de mâncare și ce gust are.

2. 猜一猜，下面的服装分别是什么?你喜欢哪一种? Ghiciți ce tipuri de costum sunt mai jos?(imagini cu costume chinezești) Care vă plac? Faceți o prezentare scurtă a costumelor chinezești tradiționale.

3. 这些地方你听说过吗?找一个你感兴趣的，然后上网查 一查它的信息，试着跟同学介绍 Despre care dintre locurile de mai jos ai auzit? Alege locul care te interesează cel mai mult, caută informații despre el pe internet, apoi vorbește-le colegilor despre el. (杭州西湖
Hángzhōu Xi Hú Lacul de Vest din Hangzhou,), 山东泰山 Shandông Tài Shan -Muntele Tai din Shandong, 长江 三峡 ChángJiang San Xiá -Cele trei defilee ale Fluviului Chang Jiang, 拉萨布达拉宣 Lasà Budála Gong -Palatul Potala din Lhasa)

4.猜猜下面哪一个是太极拳。Ghiciți care dintre sporturile de mai jos este 太极拳 *tajiquan.*(se dau imagini cu mai multe sporturi). Faceți o prezentare scurtă a acestei tehnici de arte marțiale.

5. 读下面的短文，试着说一段话，描述自己一天的活动和作息。Citiți textul de mai jos și prezentați pe scurt activitățile voastre dintr-o zi.

我每天六点 起床，六点 半 洗脸、刷牙。今天 早上 我 想 吃 面包、喝牛奶。妈妈做的面包 好大，很好吃。早上七点半我去学校 上学。 上午八 点 上课， 下 午 两 点下课 。 我 下 午 三 点 写 作 业。 今天晚上七点我 去 中国 饭店吃包子。明天 我 想 和 爸爸 去 书店 买 一本 中 罗 词 典 和 三 个 本 子。

6. 想 一 想 : 古 代 人 为 什 么 用 竹 子 作 为 书写 材 料 ? 你 还 知 道 中 国 有 哪 些 书写 材 料 ? Gândiți - vă de ce scriau oamenii din vechime pe bambus? Știți pe ce altceva mai scriau chinezii?

7.你身边有人在练 习太极拳吗?上网找一 下太极拳的视频自己学 一学吧! Cunoști oameni care practică *tajjiquan*? Caută pe internet videoclipuri cu acest sport și învață câteva mișcări.

8. 读下面的短文，试着说一段话介绍你的一个家人。Citiți textul de mai jos și prezentați pe scurt un membru al familiei voastre.

我的爸爸是 一个护士，他在医院工作。他们医院 有三十个 女护士，两 个男护士。他的爱好是远动，他 最 喜欢 游泳 和打篮球。我的 爸爸也 会 说 汉语，每个
星期六我们都去 上汉语课。我最喜 欢 吃 爸 爸 做 的 菜 ， 但 是 他 不 会 做中国 菜。 爸爸的房间里有一个书柜，里边有很 多 汉语书。他的桌子在 书柜 前边，他喜欢 在 书桌 前 看书。

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- **现代语言 2.汉语.学生用书 (Limba chineză 2, manual)**, Editura pentru Învățământ Superior, 2025, ISBN 978-7-04-064414-2
- Jiang Liping (lead author), ***HSK 1 - Standard Course***, Beijing Language and Culture University Press, 2014
- Jiang Liping (lead author), ***HSK 1 - Workbook***, Beijing Language and Culture UniversityPress, 2014
- ***Official Examination Papers of HSK (Level 1)***, People’s Education Press, 2018
- www.chinesecio.com

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

- www.cltguides.com
- www.pthyygf.org
- www.china-language.gov.cn
- www.shihan.org.cn
- www.ling-cass.cn
- www.yoyochinese.com
- www.fluentUchinese.com
- www.udemy.com
- www.pleco.com
- www.improvemandarin.com
- www.kaohongshu.blog
- www.duolingo.com
- www.hellochinese.com
- www.memrise.com
- www.skritter.com
- www.supertest.com
- www.chinesesimple.com
- www.migiihsk.com

Anexa 6 – Limba turcă

SUGESTII METODOLOGICE

1. Şehir ve yön tarifi
İçerik A2+: Şehirdeki yerler (posta, banka, müze, kütüphane), yön tarifi sorma/verme, bir şehrin tanıtımı
Kültürel Ögeler: İstanbul Boğazı, Galata Kulesi, Çarşı/pazar, vapur ulaşımı, misafirperverlik
Gramer A2+: Belirsizlik zamirleri (biri, birkaçı), gelecek zaman (-acak/-ecek), kipleme (-(y)abilir/-(y)amaz), bağlaçlar (çünkü, bu yüzden, hem… hem…)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Şehir içinde yönlendirme ve navigasyon durumlarında sözlü ve yazılı iletişim kurabilme
Özel Yeterlikler: CS1.1 – Basit konuşmalarda yön ve şehir kelime bilgisini kullanabilme; CS1.2 – Mekânları tanımlayıp yönlendirme soruları oluşturabilme
Etkinlikler: 1) Haritada yol tarifi rol-oyunu (CG3/CS1.2), 2) Video izleme ve kısa paragraf yazma (CG1&CG2/CS1.1)
Etkinlik 1: Rol-oyunu: Haritada yol tarifi verme
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler eşleşir, biri harita diğeri yol tarifi sorar ve cevaplar verir.
Çalışma Kâğıdı:

1. Aşağıdaki haritada A → B'ye yol tarifi yazınız.
2. Soru cümleleri yazınız:
   - "Bu yere nasıl giderim?"
   - "Postane nerededir?"
3. Rol değiştirerek 5 farklı tarifi söyleyin.

Değerlendirme:
✓ Yön zarfları ve bağlaçların doğru kullanımı
✓ Soru-cevap akıcılığı
Web Kaynağı:
Sadece Türkçe – Yön Tarifi Diyalogları
https://www.sadeceturkce.com/konular/yon-tarifi

Etkinlik 2: Video izleme - kısa paragraf yazma

Etkinlik Detayı:
Öğretmen ile seçilen "İstanbul tanıtım videosu" izlenir.
Çalışma Kâğıdı:
1. Videodan 3 önemli yer yaz.
2. Bu yerlerle ilgili 3 soru oluştur.
3. İzlediklerini 5–7 cümleyle yaz.

Değerlendirme:
✓ Görsel bilgiyi anlama
✓ Gelecek zaman ve bağlaç kullanımı
Web Kaynağı:
Hello Turkish – Şehir Tanıtım Videoları
https://www.youtube.com/oyunulist?list=PLHelloTurkish_City_Tours

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Gelecek Zaman ve Kipleme Cümleleri
Etkinlik Detayı: Öğrenciler şehirle ilgili planlar ve yapabileceklerini cümlelerle ifade eder.
Çalışma Kâğıdı:
1. Aşağıdaki resimlere göre 3 gelecek zaman cümlesi yazın.
2. Her cümlede -(y)abilir / -(y)amaz kipini kullanın.
3. "Çünkü" veya "bu yüzden" bağlacını ekleyin.

Değerlendirme:
✓ Gelecek zaman ve kipleme doğru kullanımı
✓ Bağlaçların doğru ve anlamlı kullanımı
Web Kaynağı: Sadece Türkçe – Gelecek Zaman Alıştırmaları

2. Yemek, restoran, yemek tercihleri
İçerik A2+: Yemek ve içecek çeşitleri, restoranda sipariş, yemek tercihleri ve öneriler
Kültürel Ögeler: Şiş kebap, lahmacun, baklava, ayran, Türk kahvesi, bayram yemekleri
Gramer A2+: Zarf-fiil (-arak/-erek), istek kipi (yapalım, gidelim), karşılaştırma (daha, en, kadar, gibi)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Yiyecek ve restoranla ilgili iletişim kurabilme
Özel Yeterlikler: CS2.1 – Yiyecek siparişi ve tercihleri ifade edebilme; CS2.2 – Yemek kültürü hakkında konuşabilme
Etkinlikler: 1) Menü analizi ve tercih sunumu (CG2&CG3/CS2.1), 2) Anket ve grafik oluşturma (CG1&CG2/CS2.2)
Etkinlik 1: Menü analizi ve tercih sunumu
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler Türk restoran menüsü analiz eder ve sunar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Menüden 3 yiyecek seç ve yaz.
2. Her birini neden sevdiğini 2 cümleyle açıkla.
3. Bir içecek eşleştir.

Değerlendirme:
✓ Sıfat ve karşılaştırma kullanımı
✓ Net ve anlaşılır sunum
Web Kaynağı:
Nefis Yemek Tarifleri – Restoran Menüleri
https://nefisyemektarifleri.com/

Etkinlik 2: Anket & grafik oluşturma
Etkinlik Detayı:
"Sınıfın en sevdiği Türk yemeği" anketi yapın, grafik hazırlayın.
Çalışma Kâğıdı:
1. 5 yemeğin oy sayılarını yaz.
2. Pasta grafiği çiz.
3. Grafiği 3 cümleyle yorumla.

Değerlendirme:
✓ Veri toplama ve grafik oluşturma

✓ Yazılı açıklama

Web Kaynağı:

TurkishClass101 – Food Vocabulary

https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-food

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Zarf-Fiil ve İstek Kipi

Etkinlik Detayı: Öğrenciler restoranda diyalog yazıp, -arak/-erek ve istek kipini kullanır.

Çalışma Kâğıdı:

1. Menüdeki 3 yemek için sipariş cümlesi kurun.
2. "-arak/-erek" kullanarak yemek önerisi yazın.
3. "Yapalım/gidelim" kiplerini ekleyin.

Değerlendirme:

✓ Zarf-fiil ve istek kipinin doğru kullanımı

✓ Cümlelerin mantıklı ve doğal olması

Web Kaynağı: TOMER – Türkçe Gramer Alıştırmaları

3. Sağlık: belirtiler ve öneriler

İçerik A2+: Basit sağlık problemleri, ne yapmalı/ne yapmamalı, doktora gitme ve temel ilaçlar

Kültürel Ögeler: Misafirperverlik, "geçmiş olsun", şifalı bitkiler, geleneksel çorbalar

Gramer A2+: Geçmiş zaman (-miş/-mış), koşul kipi (-sa/-se), yeterlik kipi (-(y)abil/-(y)amaz)

Genel Yeterlikler: CG1, CG2 – Sağlıkla ilgili durumlarda iletişim kurabilme

Özel Yeterlikler: CS3.1 – Basit sağlık belirtilerini tanımlayabilme ve öneriler verebilme; CS3.2 – Günlük sağlık durumlarında iletişim kurabilme

Etkinlikler: 1) Hasta-doktor simülasyonu (CG3/CS3.2), 2) Sağlıklı yaşam posteri çalışması (CG2/CS3.1)

Etkinlik 1: Hasta-doktor simülasyonu

Etkinlik Detayı:

Hasta, doktor ve gözlemci rollerinde kısa diyaloglar kurulur.

Çalışma Kâğıdı:

1. Belirti listesi doldur (ateş, öksürük vb.).
2. Doktorun önerilerini 3 cümlede yaz.
3. -malı/-meli ve -(y)abil kiplerini kullan.

Değerlendirme:

✓ Belirti ve öneri ifadelerinin doğruluğu

✓ Dilbilgisi kiplerinin doğru kullanımı

Web Kaynağı:

Sadece Türkçe – Sağlık Diyalogları

https://www.sadeceturkce.com/konular/saglik-durumu

Etkinlik 2: Sağlıklı yaşam posteri

Etkinlik Detayı:

Gruplar poster hazırlar: çizim + kısa yazı.

Çalışma Kâğıdı:

1. 4 sağlıklı alışkanlığı listele.
2. Her biri için iki öneri yaz.
3. Bağlaç cümleleri ekle.

Değerlendirme:

✓ Metin ile grafik uyumu

✓ Yazım ve bağlaç doğru kullanımı

Web Kaynağı:

KidsHealth Turkey – Sağlıklı Yaşam

https://kidshealth.org/turkish/

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Koşul ve Yeterlik Kipi

Etkinlik Detayı: Öğrenciler sağlık önerilerini cümlelerle yazar: "Ateşin varsa dinlenmelisin", "Bu ilacı alabilirsin".

Çalışma Kâğıdı:

1. 5 sağlık durumu için koşul cümlesi yazın.

2. Yeterlik kipini kullanarak öneri ekleyin.
3. -mış/-miş geçmiş zamanla durumu anlatın.

Değerlendirme:

✓ Koşul ve yeterlik kiplerinin doğru kullanımı

✓ Dilbilgisi doğruluğu

Web Kaynağı: Sadece Türkçe – Sağlık Grameri

4. Müzik, sanat, kültür

İçerik A2+: Müzik türleri, enstrümanlar, sanatçılar, filmler, kitaplar

Kültürel Ögeler: Türk halk müziği, Türk sanat müziği, Mehter müziği, Tarkan, Sezen Aksu, Yeşilçam sineması

Gramer A2+: Sıfat-fiil (-an/-en), zarf-fiil (-(y)ıp, -(y)arak), karşılaştırma (daha, en, gibi)

Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Müzik ve sanat kültürünü anlama ve yorumlayabilme

Özel Yeterlikler: CS4.1 – İşitsel ve görsel materyallerden kültürel ve sanatsal ögeleri tanıyabilme; CS4.2 – Müzik türleri ve sanatçılar hakkında yorum yapabilme

Etkinlikler: 1) Kısa film izleme ve tartışma (CG1/CS4.1), 2) Sanatçı profili araştırma mini-projesi (CG2&CG3/CS4.2)

Etkinlik 1: Kısa film izleme ve tartışma

Etkinlik Detayı:

Öğrenciler müzik/sanat klibi izler ve görüşlerini paylaşır.

Çalışma Kâğıdı:

1. 3 ana fikri yaz.
2. Filmdeki kültürel ögeleri belirt.
3. Bir yorum cümlesi ekle.

Değerlendirme:

✓ Görsel/işitsel anlama

✓ Kültürel ögelerin tanımlanması

Web Kaynağı:

Hello Turkish – Music & Culture Videos

https://www.youtube.com/oyunulist?list=PLHelloTurkish_Culture

Etkinlik 2: Sanatçı profili araştırma

Etkinlik Detayı:

Her öğrenci bir Türk sanatçısını araştırıp sunar.

Çalışma Kâğıdı:

1. Sanatçının 3 özelliğini yaz.
2. 2 eser ismi ekle.
3. Kısa sunum metni oluştur.

Değerlendirme:

✓ Araştırma ve yazma becerisi

✓ Sözlü sunum

Web Kaynağı:

Wikipedia TR – Sanatçılar

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:Türk_müzisyenler

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Sıfat-Fiil ve Zarf-Fiil Kullanımı

Etkinlik Detayı: Öğrenciler kısa film veya klipten bir sanatçı için sıfat-fiil ve zarf-fiil cümleleri kurar.

Çalışma Kâğıdı:

1. Sanatçının 2 özelliğini sıfat-fiil ile yazın.
2. Bir sahneyi zarf-fiil kullanarak anlatın.
3. “Daha/en” ile karşılaştırma yapın.

Değerlendirme:

✓ Sıfat-fiil ve zarf-fiil kullanımı

✓ Karşılaştırma doğruluğu

Web Kaynağı: Hello Turkish – Grammar Exercises

5. Spor ve fiziksel faaliyetler
İçerik A2+: Sevilen sporlar, sağlıklı aktiviteler, yetenek ifadeleri (“yapabilirim/yapamam”)
Kültürel Ögeler: Futbol, basketbol, tenis, Galatasaray/Fenerbahçe/Beşiktaş, yağlı güreş, cirit, okçuluk
Gramer A2+: Yeterlik kipi (-(y)ebil/-(y)amaz), karşılaştırma (daha/en), zarf-fiil (-arak/-erek)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Spor ve fiziksel aktivitelerle ilgili iletişim kurabilme
Özel Yeterlikler: CS5.1 – Spor tercihlerini ve yeteneklerini ifade edebilme; CS5.2 – Fiziksel ve sağlıklı aktiviteler hakkında konuşabilme
Etkinlikler: 1) Spor salonu rol-oyunu (CG3/CS5.1), 2) Spor rutini posteri çalışması (CG2/CS5.2)
Etkinlik 1: Spor salonu rol-oyunu
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler spor tercihlerini açıklar ve sorulara cevap verir.
Çalışma Kâğıdı:
1. Hangi sporları yapabilirim? yaz.
2. Her spora 1 avantaj ekle.
3. -abilirim / -amam ifadelerini kullan.

Değerlendirme:
✓ Yeterlik kiplerinin doğru kullanımı
✓ Konuşma akıcılığı
Web Kaynağı:
Sadece Türkçe – Spor Etkinlikleri Diyalogları
https://www.sadeceturkce.com/konular/spor-etkinlikleri
Etkinlik 2: Spor rutini posteri
Etkinlik Detayı:
Gruplar haftalık spor programı posterleri hazırlar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Pazartesi’den Pazar’a 7 aktiviteni yaz.
2. Bir motivasyon cümlesi ekle.
3. Daha/en karşılaştırmaları yap.

Değerlendirme:
✓ Program ve dilbilgisi doğruluğu
✓ Görsel ve yazılı uyum
Web Kaynağı:
Turkish Class 101 – Sports Vocabulary
https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-sports
Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Yeterlik Kipi ve Karşılaştırma
Etkinlik Detayı: Öğrenciler spor yeteneklerini ve karşılaştırmaları cümlelerle ifade eder: “Ben basketbol oynayabilirim, ama futbol oynayamam. Basketbol futboldan daha kolay.”
Çalışma Kâğıdı:
1. 3 spor aktivitesi için -(y)ebil/-yemez cümlesi yazın.
2. İki sporu karşılaştıran bir cümle kurun.
3. Zarf-fiil ile spor yapma şeklini ekleyin.

Değerlendirme:
✓ Yeterlik kipinin ve karşılaştırmanın doğru kullanımı
✓ Cümlelerin mantığı ve akıcılığı
Web Kaynağı: Sadece Türkçe – Spor Grameri

6. Tatiller, seyahatler, gelecek planları
İçerik A2+: Seyahat planları, tatil deneyimleri, rezervasyonlar ve itinerarii
Kültürel Ögeler: Kapadokya, Efes, Cunda Adası, Likya Yolu, İstanbul Boğazı, misafirperverlik
Gramer A2+: Gelecek zaman (-acak/-ecek), zarf-fiil (-madan/-meden), bağlaçlar (hem… hem…)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Seyahat planlarını yapabilme ve tartışabilme
Özel Yeterlikler: CS6.1 – Seyahat planları oluşturabilme ve sunabilme; CS6.2 – Tatil deneyimlerini tanımlayabilme ve turistik yerler önerebilme
Etkinlikler: 1) Grup seyahat planı (CG3/CS6.1), 2) Hayali tatil günlüğü yazma (CG2/CS6.2)

Etkinlik 1: Grup seyahat planı
Etkinlik Detayı:
Gruplar seçtikleri şehir için tur planı yapar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Gidilecek 4 yer yaz.
2. Her yeri 2 cümleyle tanıt.
3. "Hem … hem …" kullan.

Değerlendirme:
✓ Gelecek zaman kullanımı
✓ Planın tutarlılığı
Web Kaynağı:
GoTürkiye – Türkiye Gezi Rehberi
https://goturkiye.com/guide

Etkinlik 2: Hayali tatil günlüğü
Etkinlik Detayı:
Bireysel hayali tatil günlükleri yazılır.
Çalışma Kâğıdı:
1. Günlük başlığı: "Bugün …"
2. 3 etkinlik yaz.
3. "Çünkü" ile sebep belirt.

Değerlendirme:
✓ Metin akıcılığı
✓ Gelecek zaman + bağlaç
Web Kaynağı:
Turkish Travel Blogları
https://blog.goturkiye.com

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Gelecek Zaman ve Zarf-Fiil
Etkinlik Detayı: Öğrenciler tatil planlarını yazarken "-acak/-ecek" ve zarf-fiil eklerini kullanır: "Sabah kalkacağım, kahvaltı yapmadan dışarı çıkmayacağım."
Çalışma Kâğıdı:
1. 3 günlük tatil planı yazın.
2. "-acak/-ecek" ile gelecek zamanı ekleyin.
3. Zarf-fiil ve "hem… hem…" bağlacını kullanın.

Değerlendirme:
✓ Gelecek zaman ve bağlaçların doğru kullanımı
✓ Metin akıcılığı
Web Kaynağı: Turkish Class 101 – Future Tense

7. Bayramlar, gelenekler, özel günler
İçerik A2+: Doğum günleri, ulusal bayramlar, kültürel gelenekler, tebrikler
Kültürel Ögeler: Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, "Bayramınız kutlu olsun!", tuzlu kahve, kız isteme, misafirperverlik
Gramer A2+: İsim yapıları (-lı/-li, -sız/-siz), belirsizlik zamirleri (herkes, biri), geçmiş zaman (-miş/-mış)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2 – Bayramlar ve gelenekler hakkında konuşabilme
Özel Yeterlikler: CS7.1 – Bayramları ve gelenekleri tanımlayabilme; CS7.2 – Nezaket ve kutlama ifadelerini kullanabilme
Etkinlikler: 1) Rol-oyunu tebrik ve kutlama (CG3/CS7.2), 2) Bayram sunumu (CG2/CS7.1)
Etkinlik 1: Rol-oyunu tebrik ve kutlama
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler bayram kutlama diyalogları kurar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Tebrik ifadeleri listesi yaz.
2. 3 farklı diyalog oluştur.

3. -mış geçmiş zaman kullan.

Değerlendirme:

✓ Nezaket ifadelerinin doğru kullanımı

✓ Konuşma becerisi

Web Kaynağı:

TRT Çocuk – Bayram hikâyeleri

https://www.trtcocuk.net.tr/konular/bayramlar

Etkinlik 2: Bayram sunumu

Etkinlik Detayı:

Her öğrenci seçtiği bayramı sunar.

Çalışma Kâğıdı:

1. Bayramın tarihi yaz.
2. 3 gelenek ekle.
3. 3 cümleyle tanıt.

Değerlendirme:

✓ Kültürel bilgi aktarımı

✓ Konuşma netliği

Web Kaynağı:

GoTürkiye – Kültürel Bayramlar

https://goturkiye.com/cultural-festivals

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – İsim Yapıları ve Belirsizlik Zamirleri

Etkinlik Detayı: Öğrenciler bayram diyalogları yazarken isim yapıları ve belirsizlik zamirlerini kullanır.

Çalışma Kâğıdı:

1. 3 bayram diyalogu oluştur.
2. "-lı/-li" veya "-sız/-siz" eklerini kullanın.
3. "Biri" veya "herkes" zamirini ekleyin.

Değerlendirme:

✓ İsim yapıları ve zamirlerin doğru kullanımı

✓ Diyalogların mantıklı ve akıcı olması

Web Kaynağı: TRT Çocuk – Bayramlar

8. Haberler, bilgiler, sosyal olaylar

İçerik A2+: Güncel olaylar, haber türleri (kültür, sağlık, spor), ünlü kişiler ve kısa biyografiler

Kültürel Ögeler: Orhan Pamuk, Şenol Güneş, Yeşilçam sineması, film festivalleri

Gramer A2+: Geçmiş zaman (-miş/-mış), belirsizlik zamirleri (biri, birkaçı), bağlaçlar (çünkü, bu yüzden)

Genel Yeterlikler: CG1, CG2, CG3 – Güncel olaylar ve medya hakkında konuşabilme

Özel Yeterlikler: CS8.1 – Kültürel ve sosyal olaylar hakkında görüş ifade edebilme; CS8.2 – Haber özetleyebilme

Etkinlikler: 1) Grup tartışması (CG3/CS8.1), 2) Haber özeti yazma (CG2/CS8.2)

Etkinlik 1: Grup tartışması (haber)

Etkinlik Detayı:

Öğrenciler güncel bir haber seçer ve grup içinde tartışır.

Çalışma Kâğıdı:

1. Haber başlığını yaz.
2. 3 ana fikri maddelerle göster.
3. Görüşünü 2 cümleyle yaz.

Değerlendirme:

✓ Görüş bildirme becerisi

✓ Mantıksal ifade

Web Kaynağı:

Haberler.com – Eğitim haberleri

https://www.haberler.com/egitim/

Etkinlik 2: Haber özeti yazma
Etkinlik Detayı:
Seçilen haberin kısa özeti yazılır.
Çalışma Kâğıdı:
1. 5 cümleyle haber özeti yaz.
2. Bağlaç kullan.
3. "Çünkü" ile neden belirt.

Değerlendirme:
✓ Kısa metin yazma
✓ Zaman ve bağlaç kullanımı
Web Kaynağı:
TRT Haber – Gençlik haberleri
https://www.trthaber.com/egitim/

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Geçmiş Zaman ve Bağlaçlar
Etkinlik Detayı: Öğrenciler bir haber özeti yazar: "Orhan Pamuk bir kitap yayımlamış, çünkü yeni romanını tanıtmak istemiş."
Çalışma Kâğıdı:
1. 2 haber seçip özetleyin.
2. Geçmiş zaman ve bağlaç ekleyin.
3. "Biri/birkaçı" zamirlerini kullanın.

Değerlendirme:
✓ Geçmiş zaman kullanımı
✓ Bağlaç ve zamir doğruluğu
Web Kaynağı: TRT Haber – Gençlik

9. Hava durumu, iklim, mevsimler
İçerik A2+: Hava durumu, farklı iklimler, hava durumuna göre aktiviteler
Kültürel Ögeler: Türkiye'de dört mevsim, bölgesel iklimler, İstanbul Boğazı ve köprüleri
Gramer A2+: Karşılaştırma (kadar, gibi), zarf-fiil (-ken, -madan önce), gelecek zaman (-acak/-ecek)
Genel Yeterlikler: CG1, CG2 – İklim ve mevsimleri tanımlayıp karşılaştırabilme
Özel Yeterlikler: CS10.1 – Hava durumu ve sıcaklığı ifade edebilme; CS10.2 – Mevsime uygun aktiviteler önerebilme
Etkinlikler: 1) Hava durumu sunumu (CG3/CS10.1), 2) Sezon aktivite planlama (CG2/CS10.2)
Etkinlik 1: Hava durumu sunumu
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler şehir seçip hava durumunu sunar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Şehir adı yaz.
2. Bugün hava durumu 3 cümleyle.
3. "Daha … çünkü …" kullan.

Değerlendirme:
✓ Sıfat ve karşılaştırma
✓ Sunum akıcılığı
Web Kaynağı:
TRT Meteoroloji
https://www.trtmeteoroloji.com/1/1/hava-durumu

Etkinlik 2: Sezon aktivite planlama
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler mevsime göre etkinlik önerir.
Çalışma Kâğıdı:
1. Mevsim seç.
2. 3 aktivite yaz.

3. Nedenini 2 cümlede açıkla.
   Değerlendirme:
   ✓ Uygun aktivite seçimi
   ✓ Açıklama netliği
   Web Kaynağı:
   Turkish Class 101 – Weather Vocabulary
   https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-weather

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Karşılaştırma ve Gelecek Zaman
Etkinlik Detayı: Öğrenciler hava durumu ve aktiviteleri karşılaştırmalı olarak yazar: "İstanbul daha sıcak olacak, çünkü güneş açacak. Pikniğe gitmeden önce kahvaltı yapacağım."
Çalışma Kâğıdı:
1. 2 şehir için sıcaklık tahmini yazın.
2. "Kadar, gibi" kullanarak karşılaştırma yapın.
3. Zarf-fiil ve gelecek zamanı ekleyin.
   Değerlendirme:
   ✓ Karşılaştırma ve gelecek zaman doğruluğu
   ✓ Zarf-fiil kullanımı
   Web Kaynağı: Turkish Class 101 – Weather

10. İletişimde alışkanlıklar ve nezaket
İçerik A2+: *Rica cümleleri ("Yapabilir misin?"), nezaket ifadeleri*
Kültürel Ögeler: *"Afiyet olsun!", "Kolay gelsin!", misafirperverlik, çay kültürü*
Gramer A2+: *Rica/soru (-r mısın?/bilir misin?), istek kipi, zarf-fiil (-arak/-erek)*
Genel Yeterlikler: *CG1, CG3 – Günlük iletişimde nezaket ifadelerini kullanabilme*
Özel Yeterlikler: *CS11.1 – Rica ve soru ifadelerini kibarca oluşturabilme; CS11.2 – Selamlaşma ve iyi dileklere yanıt verebilme*
Etkinlikler: *1) Kafe rol-oyunu (CG3/CS11.1), 2) Tebrik mesajı yazma (CG2/CS11.2)*
Etkinlik 1: Rol-oyunu: Kafe
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler kafe ortamında nezaket ifadeleri kullanır.
Çalışma Kâğıdı:
1. Rica ifadelerini listele.
2. 2 kısa diyalog oluştur.
3. "Buyurun", "Afiyet olsun" kullan.
   Değerlendirme:
   ✓ Nezaket ifadelerinin doğru kullanımı
   ✓ Konuşma akıcılığı
   Web Kaynağı:
   Sadece Türkçe – Nezaket Diyalogları
   https://www.sadeceturkce.com/konular/nezaket

Etkinlik 2: Tebrik mesajı yazma
Etkinlik Detayı:
Öğrenciler arkadaşına kısa tebrik mesajı yazar.
Çalışma Kâğıdı:
1. Mesaj başlığını yaz.
2. 3 cümlelik tebrik mesajı oluştur.
3. "Hayırlı olsun!", "Geçmiş olsun!" kullan.
   Değerlendirme:
   ✓ Yazılı nezaket ifadeleri
   ✓ Cümle akıcılığı
   Web Kaynağı:
   Turkish Greetings – Expressions
   https://www.turkishclass101.com/turkish-phrases-politeness

Etkinlik 3: Gramer Aktivitesi – Rica/Soru ve İstek Kipi
Etkinlik Detayı: Öğrenciler kibarca istek ve soru cümleleri yazar: "Bana tuzu uzatır mısın?", "Çay içelim mi?"
Çalışma Kâğıdı:

1. 3 kibar soru cümlesi yaz.
2. 2 istek cümlesi oluştur.
3. Zarf-fiil ile cümleleri genişletin.

Değerlendirme:
✓ Rica ve istek cümleleri doğruluğu
✓ Cümle akıcılığı ve nezaket
Web Kaynağı: Sadece Türkçe – Polite Requests

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- https://www.sadeceturkce.com/konular/yon-tarifi
- https://www.youtube.com/oyunulist?list=PLHelloTurkish_City_Tours
- https://nefisyemektarifleri.com/
- https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-food
- TOMER – Türkçe Gramer Alıştırmaları
- Sadece Türkçe – Sağlık Diyalogları https://www.sadeceturkce.com/konular/saglik-durumu
- KidsHealth Turkey – Sağlıklı Yaşam - https://kidshealth.org/turkish/
- Sadece Türkçe – Sağlık Grameri
- Hello Turkish – Music & Culture Videos https://www.youtube.com/oyunulist?list=PLHelloTurkish_Culture
- Wikipedia TR – Sanatçılar https://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:Türk_müzisyenler
- Hello Turkish – Grammar Exercises
- Sadece Türkçe – Spor Etkinlikleri Diyalogları - https://www.sadeceturkce.com/konular/spor-etkinlikleri
- Turkish Class 101 – Sports Vocabulary https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-sports
- Sadece Türkçe – Spor Grameri
- GoTürkiye – Türkiye Gezi Rehberi -https://goturkiye.com/guide
- Turkish Travel Blogları -https://blog.goturkiye.com
- GoTürkiye – Kültürel Bayramlar -https://goturkiye.com/cultural-festivals
- TRT Çocuk – Bayramlar
- Haberler.com – Eğitim haberleri https://www.haberler.com/egitim/
- TRT Haber – Gençlik
- TRT Meteoroloji -https://www.trtmeteoroloji.com/1/1/hava-durumu
- https://www.turkishclass101.com/turkish-vocabulary-weather
- Sadece Türkçe – Polite Requests

GRUP DE LUCRU – LIMBA ENGLEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ZAMFIRESCU Mihaela	Conf.univ.dr.	Universitatea București
BUZEC Mihaela	Asist. univ. dr	Universitatea *Babeș - Bolyai*
DENEȘ Clara - Simona	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

BUJAN Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
TOROK Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
ARCOȘI Adriana	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Prahova
VLĂDĂU Ana-Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Brașov
TĂNĂSESCU Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *I.L. Caragiale* - București
BUNĂIAȘU Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Tudor Vladimirescu* – Tg. Jiu
TOADER Iuliana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Ion Ghica* - Târgoviște
DĂNUȚ Luiza	Prof. gr. I	Liceul de Arte *Sigismund Toduță* - Deva
PITARIU Laura	Prof. gr. I, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
ȘERBAN Victoria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Lazăr* - Sibiu
MICU Lavinia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Olt
SĂRDĂRESCU Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național *Matei Basarab* – Rm. Vâlcea
LECA Ileana	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* – București
ANDERCO Aida	Prof. gr. I	ISJ Satu Mare
DUMITRIU Delia	Prof. gr. I	Colegiul Național *I. L. Caragiale* - București
STEGĂRESCU Alina Viorela	Prof. gr. I	Colegiul Național *Sf. Sava* - București
TITIRIȘCĂ Alina	Prof. gr. I	Colegiul Național *A. I. Cuza* - Alexandria
POP Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
CUCUIAT Ciprian Marius Vasile	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
MATEI Bianca Ionela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Constanța
MORTU Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gh. M. Murgoci* -Brăila
GÎȚOI Silvia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic *Alexandru Ghica* - Alexandria
LEOTESCU Daniel	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Carol I*– Craiova
CHINDE Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic *George Barițiu* – Baia Mare
COSTA Monica	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Nicolae Bălcescu* - Oradea
CHIRICU Mara Claudia	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
BUFTEA JERCAN Egina	Prof. gr. I	Colegiul *Ferdinand I* - Măneciu
ARHIP Camelia Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mihai Eminescu* - Iași
MOCANU Cristina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Costache Negruzzi* - Iași
BORDEA Constanța	Prof. gr. I	Colegiul Național *Andrei Șaguna* - Brașov
DOBOȘ Elena	Prof. gr. I	Liceul Vocațional de Arte Plastice *Hans Mattis Teutsch* - Brașov
SPĂTARU Irina Ioana	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Regina Maria*, Ploiești
MOISE Iudit Alexandra	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Constantin Brătescu* - Constanța
LERCH Cristina	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mircea Eliade* - Reșița
IVĂNUȘ Raluca	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* - București
HISEM Gabriela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
VISTERNEANU Mihaela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
STANCU Ligia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Teleorman
TEREC Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Cluj Napoca
BĂRBOSU Dacian	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
JORA Claudia	Prof. gr. I	Colegiul Național *Petru Rareș* – Piatra Neamț
TĂNASE Anca	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
PETROVAN Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Baia Mare

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

BUCULEI Monica - Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național Militar *Ștefan cel Mare* – Câmpulung - Moldovenesc
STOICA Briena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Al. Papiu Ilarian* – Tg. Mureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

GRUP DE LUCRU – LIMBA FRANCEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DINCĂ Daniela Liliana	Prof.univ.dr.	Universitatea din Craiova
MANOLACHE Simona Aida	Conf. univ. dr	Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava
ANGHEL Clementina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Spiru Haret”, Bucureşti
COMAN Georgiana	Prof. gr. I	ISJ Prahova/ Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploieşti, jud. Prahova
TIRON Constantin	Prof. gr. I, dr.	ISJ Suceava/ Colegiul „Alexandru cel Bun”, Gura Humorului, jud. Suceava
GIOSU Constantin	Prof. gr. I	ISJ Botoşani/ Colegiul Național „A. T. Laurian”, Botoşani
SĂLĂGEAN Laura Melinda	Prof. gr. I	Liceul Tehnologic „Traian Vuia”, Tăuții Măgherăuş, jud. Maramureş
DOBRE Florentina Larisa	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău
POPI Dorina Loredana	Prof. gr. I, dr.	Liceul „Voltaire”, Craiova, jud. Dolj
RAICIU Mihaela Florentina	Prof. gr. I	ISJ Tulcea/ Colegiul Dobrogean „Spiru Haret”, Tulcea
MÎȚĂ Alexandru	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Vaslui
MANEA Sabina Elvira Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „C. Negruzzi”, Iaşi
CROITORU Florin Valeriu	Prof. gr. I	ISJ Mehedinți/ Colegiul Național Pedagogic „Ştefan Odobleja”, Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedin’i
LĂPĂDATU Angela Gabriela	Prof. gr. I, dr.	ISJ Teleorman/ Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat”, Alexandria, jud.Teleorman
TODOR Voichița Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Cluj-Napoca
HOZAN Sonia Nicoleta	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Nicolae Titulescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
BUSTIUC Antoneta	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic de Poştă şi Telecomunicații „Gheorghe Airinei”, Bucureşti
BUBOLY Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Andrei Mureşanu”, Bistrița, jud. Bistrița Năsăud
FĂRCĂȘANU Ion	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Bucureşti
EROS Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Octavian Goga”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita
GRIGORI Cristina-Mirela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Petru Rareş”, Piatra Neamț, jud. Neamț
LEMNEAN Irina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Matei Basarab”, Bucureşti
SANDU Daniela Cornelia	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic „Petru Muşat”, Suceava
BEZA Minodora	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Constantin Noica”, Sibiu

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

CONSTANTINESCU Monica Gabriela	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Coresi”, Târgovişte, jud. Dâmbovița
CRĂCIUNAȘ Anamaria Ozana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr.25, Timişoara, jud. Timiș
DIMA Oana	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială nr. 1 „Ecaterina Teodoroiu”/ Liceul Tehnologic „Eremia Grigorescu”, Mărăşeşti, jud. Vrancea
VLAD Raisa Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
MANEA Ruxandra Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov
ZOTA Gabriela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
IONICESCU Alina Nicoleta	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Carol I”, Craiova, jud. Dolj
IACOB Venera-Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Odobescu”, Piteşti, jud. Argeş
BĂRĂITARU Janetta-Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța
MONE Rodica	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
CONSTANTIN Nicoleta-Simona	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galați
UNGUREAN Corina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Iași

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
MITACU Daniela -Alina	Prof., dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BERBINSKI Sonia	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

GRUP DE LUCRU – LIMBA SPANIOLĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ȚĂRANU ILIAN Ilinca	Conf.univ.dr.	Universitatea de Vest – Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie, Timişoara
BRAN Răzvan	Lector. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
CIOBANU Mihaela	Lector. univ. dr	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
MOLNAR Loredana Bianca	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Baia Mare, jud. Maramureş
PLEȘOIANU Andreea Corina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
TOFAN Gabriela Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
PĂNUȘ Letiția Casandra	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Timişoara, jud. Timiș
MITRUȚ Monica Alexandrina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
ARSENE Gabriela Ionela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
RĂDULESCU Camelia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
PATRICHI Ecaterina	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

ANDRECA Florina Adriana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
JIANU Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion C. Brătianu”, Piteşti, jud. Argeş
LANGA Florina Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
GEORGESCU Monica	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Uruguay”, Bucureşti
PUNDICHI Rodica Victoria	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
COMAN Iulia Luminița	Prof. gr. I	Colegiul Național „Alexandru Vlahuță”, Râmnicu Sărat, jud. Buzău
PINTILEI Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Botoşani
BALAUR Beatrice Luciana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, Iaşi
NOROCEL Ancuța	Prof. gr. I	Colegiul Național „Petru Rareş”, Suceava
ENII Ana Raluca	Prof. gr. I	Institutul Limbii Române Bucureşti/ Universitatea din Sevilla
DOBRE Mariana Grațiela	Prof. gr. I	Şcoala Europeană Bruxelles 1

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
CIOBA Mianda Tincuța	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

GRUP DE LUCRU – LIMBA ITALIANĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BONCEA Mirela Ileana	Lect.univ.dr.	Universitatea de Vest din Timişoara - Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie şi Teologie
MORAR Delia Ioana	Lector. univ. dr	Universitatea „Babeş Bolyai”, Cluj-Napoca
PESEK Beatrice Elisabeta	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dragoş Vodă”, Sighetul Marmației, jud. Maramureş
GRIGORE Daniela Ileana	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
ŞERBAN Alina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Nicolae Titulescu”, Pucioasa, jud. Dâmbovița
CIULTĂ Dana Claudia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Barițiu”, Cluj-Napoca
HORGA Ioana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Gheorghe Şincai”, Baia Mare, jud. Maramureş
JURCUL Loredana Ramona	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Jean Louis Calderon”, Timişoara, jud. Timiș
DUCU Daniela	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
CRĂCIUN Anca-Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „George Barițiu”, Cluj-Napoca
NEAGOE Maria-Carmen	Prof. gr. II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Bucureşti
IOANA Nicoleta Silvia	Prof. gr. I/ dr.	Colegiul Național „Ion Neculce”, Bucureşti

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

MAZGA Diana-Mihaela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Miron Costin”, Iaşi
MURGU Mihaela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
DOICESCU Angela Francesca	Prof. gr. I	Colegiul Național de Arte „Regina Maria”, Constanța
DABIJA Irina	Prof. gr. I, dr.	Palatul Copiilor, Iași
VÎLCEANU Ieana Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Tudor Vladimirescu”, Tg. Jiu, jud, Gorj
CONSTANTINESCU Ioana Camelia	Prof. gr. I	Liceul de Artă „Gh. Tattarescu”, Focșani, jud. Vrancea
FIGHIUC Mirela	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Vaslui
BOTEZ Liliana	Prof. gr. I	Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”/ Centrul Județean de Excelență Vaslui

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
MITACU Daniela -Alina	Prof., dr	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
UTALE Roxana	Conf. univ.dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

GRUP DE LUCRU – LIMBA CHINEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BĂLAN Luminița	Prof. univ. dr.	Universitatea București
CAO Ruihong	Prof. univ. dr.	Universitatea București
DIMULESCU Ana Maria		Colegiul Economic *A.D. Xenopol*, București

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela -Anidora	Conf.univ.dr	Universitatea București

GRUP DE LUCRU – LIMBA TURCĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ENE Ulgean	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Av. Rădulescu*, Murfatlar
MEMET EMEL Seit	Prof. gr. I	Școala Gimnazială nr. 43 *Ferdinand*, ConstanțA

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

Programa școlară pentru disciplina Limba modernă 2 (Engleză, Franceză, Spaniolă, Italiană, Chineză, Turcă), clasa a X-a, trunchi comun (TC), 1h/săptămână, toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale și curriculum de specialitate (CS), 1h/săptămână, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie; filiera tehnologică, profilul tehnic, toate calificările profesionale; profilul resurse naturale și protecția mediului, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniul de pregătire de bază economic, toate calificările profesionale; profilul servicii, domeniile de pregătire de bază comerț, turism și alimentație, respective estetica și igiena corpului omenesc, toate calificările profesionale

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

MONITORUL OFICIAL

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: https://www.monitoruloficial.ro, secțiunea Publicări.

5 948493 650768

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 bis (Vol. 4)/22.VII.2026 conține 1030 de pagini. Prețul: 1.545 lei

ISSN 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 598 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 22 iulie 2026

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1-176 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.106/2026 privind aprobarea programelor școlare asociate disciplinelor prevăzute în planurile-cadru pentru învățământul liceal 4154–5217

Volumul 5

Anexa nr. 160

Programe școlare
pentru clasele cu predare în regim bilingv
a unei limbi moderne (engleză, franceză, spaniolă, italiană)

Clasa a IX-a
Limba modernă 1 sau 2 (TC) 1- 2h /săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 1h / săptămână
Sugestii de discipline pentru predarea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CS) 3 - 4h /săptămână
Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

-2026-

Anexa nr. 160
Programe școlare pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne (engleză, franceză, spaniolă, italiană), clasa a IX-a, Limba modernă 1 sau 2 (TC) 1- 2h /săptămână Disciplină non-lingvistică (CS) 1h / săptămână Sugestii de discipline pentru predarea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CS) 3 - 4h /săptămână

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezentele programe școlare pentru predarea în regim bilingv a unei limbi moderne se înscriu în viziunea educațională stabilită prin Profilul de formare al absolventului (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023) și prin planurile-cadru pentru liceu (Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4350/2025) și se împart în următoarele categorii:

- Programa pentru predarea în regim bilingv a limbii moderne 1;
- Programa pentru predarea în regim bilingv a limbii moderne 2;
- Programa pentru disciplina non-lingvistică specifică anului de studiu;
- Sugestii de Discipline pentru studierea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CLIL).

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

La clasele cu predare **în regim bilingv** a unei limbi moderne, volumul orar specific, stabilit prin planurile-cadru, este de 6 ore/ săptămână și se împarte după cum urmează:

		Număr total de ore prevăzute de planurile-cadru	Nivel preconizat la începutul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL, ale planurilor-cadru și programelor școlare în vigoare pentru ciclul gimnazial	Nivelul preconizat la finalul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL și ale Legii învățământului preuniversitar (LM1)
Clase cu predare în regim bilingv a **limbii moderne 1**	Limbă modernă 2 ore/săptămână	284 ore	A2/ A2+ (pentru anumite competențe)	B2+/ C1 (pentru anumite competențe de receptare)
	Discipline pentru studierea limbii moderne 1 în contexte specifice (CLIL) 3 ore/ săptămână	426 ore		
	Disciplina non-lingvistică 1 oră/ săptămână	142 ore		

		Număr total de ore prevăzute de planurile-cadru	Nivel preconizat la începutul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL, ale planurilor-cadru și programelor școlare în vigoare pentru ciclul gimnazial	Nivelul preconizat la finalul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL și ale Legii învățământului preuniversitar (LM1)
Total ore dedicate bilingvului limba modernă 1	6 ore/ săptămână (pentru toate profilurile și specializările, cf. planurilor-cadru)	852 ore		
Clase cu predare în regim bilingv a **limbii moderne 2**	Limbă modernă 1 oră/ săptămână	142 ore	A1+/ A2 (pentru anumite competențe)	B1/ B1+ (pentru anumite competențe de receptare)
	Discipline pentru studierea limbii moderne 1 în contexte specifice (CLIL) 4 ore/ săptămână	568 ore		
	Disciplina non-lingvistică 1 oră/ săptămână	142 ore		
Total ore dedicate bilingvului limba modernă 2	6 ore/ săptămână (pentru toate profilurile și specializările, cf. planurilor-cadru)	852 ore		

*La stabilirea numărului total de ore s-au folosit ca reper prevederile Planurilor Cadru în vigoare cu privire la numărul de săptămâni ale unui an școlar (câte 36 pentru clasele a IX-a – a XI-a și 34 pentru clasa a XII-a).

Limba modernă are statut de disciplină obligatorie, orele fiind alocate în TC, atât pentru regimul de predare bilingv al limbii moderne 1, cât și pentru limba modernă 2.

Disciplina non-lingvistică are statut de disciplină de specialitate (CS) și propune o programă școlară unică.

Disciplinele pentru studierea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice au statut de discipline de specialitate (CS) și pot fi alese dintre sugestiile programelor școlare naționale sau pot fi propuse de către unitățile de învățământ (prin propunerea și aprobarea unei programe școlare de tip CDEOȘ de către Inspectoratul Școlar Județean/ al Municipiului București), respectând volumul orar și recomandările prevăzute de planurile-cadru.

2. Cadrul legislativ și documente de referință

Elaborarea Programelor școlare pentru predarea **în regim bilingv** a unei limbi moderne valorifică documente de politici educaționale relevante, precum:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul de studiu al limbilor moderne;
- Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, 2001);
- Volumul Complementar al Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL2, 2018/2021);
- Recomandările Consiliului Europei (2008, 2017, 2022) privind importanța educației interculturale și lingvistice, a multilingvismului în era digitală;
- Key Competences for Lifelong Learning (Consiliul UE, 2006/2018-2019);
- O.M.E.C. nr. 6873/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învăţământul liceal special cu frecvenţă zi, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv, şi învăţământul liceal cu frecvenţă seral/redusă;
- O.M.E.C. 4444/2025, privind înființarea Programului Național pentru pilotarea sistemică de planuri-cadru în învățământul liceal de stat, particular și confesional;
- Anexa nr. 1 la O.M.E.C. nr. 4350/20.06.2025 – Nota de fundamentare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, incluzând competențele-cheie aferente Profilului de formare al absolventului (stabilite prin O.M.E. 6731/28.11.2023)

3. Rolul disciplinelor în profilul de formare al absolventului

În contextul actual al educației centrate pe competențe, predarea limbilor moderne în regim bilingv răspunde unei nevoi fundamentale de formare de absolvenți de liceu perfect adaptați contextului plurilingv și multicultural internațional.

Disciplinele studiate în cadrul programelor de studiere în regim bilingv a unei limbi moderne se aliniază la documentele de fundamentare curriculară, în special la Profilul de formare al absolventului de liceu și la Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, inclusiv la Volumul complementar, acesta din urmă oferind reperele necesare pentru dezvoltarea competențelor de receptare, producere, interacțiune și mediere.

Formarea absolventului de liceu se axează pe dezvoltarea competențelor-cheie europene, între care **competența multilingvistică** ocupă un loc central. În acest context, predarea limbilor moderne contribuie la:

- dezvoltarea **capacității de comunicare eficientă și adecvată** în contexte diverse;
- formarea **gândirii critice, reflexive și creative**;
- promovarea **competenței interculturale**, a deschiderii către diversitate și dialog;
- consolidarea **autonomiei în învățare** și a abilității de utilizare a resurselor digitale;
- pregătirea elevului pentru **mobilitate, studiu și muncă** într-un context european și global.

Elevului i se atribuie rolul de **participant activ** în procesul de învățare, iar profesorului rolul de **facilitator** și **mediator** al comunicării.

Studiul **limbii moderne în regim bilingv** contribuie în mod determinant nu doar la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului – competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului; competența în multilingvism; competența de sensibilizare și exprimare culturală –, ci și, în mod mai mult sau mai puțin explicit, la consolidarea altor trei competențe-cheie – competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența civică; competența digitală.

În elaborarea programelor școlare specifice claselor cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria Limbă și comunicare, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind legătura dintre texte literare și contextul istoric, social și cultural, precum și pe promovarea înțelegerii și respectului pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii
- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea, identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală,
- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind contribuțiile

diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă,

- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, cu acordarea atenției elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale."

Programele aferente disciplinelor non-lingvistice, la rândul lor, au fost elaborate în acord cu programele specifice disciplinelor de studiu în limba maternă, vizând formarea de competențe transversale și propunând elevilor folosirea limbii moderne studiate ca limbă în care se realizează învățarea. Astfel, limba modernă devine din obiect de studiu, instrument de lucru pertinent în perspectiva unei abordări bilingve și integrate a conținuturilor.
Prezentul document conține și sugestii de programe pentru predarea limbii moderne în contexte specifice. Spre deosebire de disciplina non-lingvistică, unde accentul cade pe formarea de competențe specifice disciplinei predate, programele pentru materiile studiate în sistem CLIL propun o abordare duală, integrată a competențelor lingvistice și a celor asociate disciplinei predate, propunând metode centrate pe realizarea de sarcini, încurajând învățarea activă și integrând limba modernă în acest proces, în mod contextualizat.

4. Rațiunea pedagogică, continuitatea și progresia cognitivă

Procesul de predare, învățare și evaluare a cărui proiectare se reflectă în programa școlară pentru Limba modernă predată în regim bilingv beneficiază de ajutorul unor instrumente precum Cadrul Comun de Referință pentru Limbi moderne și Volumul Complementar care descriu, cu claritate, modul în care se asigură continuitatea și progresul, de la un nivel de competență la următorul.

Prin includerea disciplinei non-lingvistice (DNL) și a sugestiilor de contexte specifice de predare a limbilor moderne (CLIL) este promovată o viziune integrată, în care cunoștințele lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și interculturale. Progresia avută în vedere se aliniază taxonomiei lui Bloom revizuite, care ghidează dezvoltarea competențelor specifice: elevii înțeleg, analizează, interpretează și creează mesajele, exploatează limba în contexte variate (în mediul educațional și în afara acestuia), evaluează claritatea și coerența exprimării. Profesorul își poate adapta demersul didactic la nivelul real al elevilor.

5. Structura programelor școlare

În interiorul programelor pentru predarea în regim bilingv a unei limbi moderne sunt delimitate **Competențe generale**, comune tuturor anilor de studiu și care sunt detaliate într-o serie de **Competențe specifice**, adaptate fiecărui an și formulate progresiv.

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ elemente lingvistice, funcționale și contexte culturale. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de disciplină și de alocarea orară din planurile-cadru în vigoare.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de formare a Competențelor specifice, dându-i în același timp libertatea de a utiliza strategii didactice și metode, în funcție de contextul de predare.

Activitățile includ sarcini de lucru specifice, receptive, productive, analitice, evaluative și creative, în funcție de nivelul clasei și de numărul de ore alocate.

6. Repere majore de aplicabilitate

Studierea în regim bilingv a unei limbi moderne le oferă elevilor oportunități de exploatare a limbii străine în diverse contexte, generale, dar și specifice profilului și specializării. Propunând abordări și strategii didactice transversale, dar și un mediu de lucru puternic contextualizat și legat de specializarea și profilul elevilor, învățământul bilingv nu este doar garanția unui portofoliu lingvistic bogat, ci și o cale sigură de a dobândi un instrument și competențe de lucru extrem de utile în integrarea pe piața formărilor academice internaționale sau pe piața muncii.

7. Orientări pentru lectura programei școlare

Exploatarea programei, ca și redactarea ei, se bazează pe ideea că studiul limbilor moderne, în societatea contemporană, este absolut indispensabil pentru „formarea de competențe necesare împlinirii

personale – oameni cu o calitate bună a vieții (satisfăcuți de propria viață și echilibrați psihologic) sociale – buni cetățeni –, precum și profesionale – buni specialiști, integrați eficient pe piața muncii și/sau capabili de continuarea unui parcurs educațional la nivel superior" (idee precizată în Anexa menționată, prezentă și în CECRL). În plus, învățarea limbilor moderne are un rol decisiv pentru mobilitatea și coeziunea din spațiul european și din afara lui.

Aplicarea eficientă a programei presupune atingerea competențelor CECRL corespunzătoare nivelului clasei/ grupului țintă de elevi, dar și a competențelor prevăzute de programele de tip DNL sau CLIL, respectând progresia cognitivă sugerată de taxonomia lui Bloom. Profesorul are libertatea de a alege strategiile didactice, de a adapta activitățile la profilul clasei și de a integra contexte practice potrivite, precum și de a proiecta materiale didactice novatoare. Nivelul de competență al elevilor se stabilește prin teste predictive aplicate la începutul fiecărui an școlar, corelate cu numărul de ore acumulate în învățarea limbii.

8. Viziunea disciplinei și impactul asupra elevului

Disciplinele specifice predării în regim bilingv a unei limbi moderne depășesc sfera unui obiect de studiu; ele reprezintă un instrument de dezvoltare personală și profesională și o poartă spre noi oportunități. Ele îi stimulează pe elevi să-și valorifice competențele dobândite în gimnaziu astfel încât să-și construiască progresiv abilități complexe de comunicare orală și scrisă, în contexte private, publice, educaționale și profesionale.

PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU LIMBA MODERNĂ 1 BILINGV
TC – 2 ore/săptămână
- pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale -

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

LIMBA ENGLEZĂ

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea subiectului dintr-o prezentare cotidiană pe teme familiare sau previzibile atunci când aceasta se desfășoară clar, articulat și într-un ritm accesibil
– *Ascultarea unui fragment cu suport vizual pentru a răspunde rapid la întrebări* – *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals) după audierea unui material* – *Completarea/ realizarea unei hărți conceptuale sau a unei scheme Venn cu informații dintr-o prezentare audiată*
CS 1.2. Identificarea sensului principal și a unor detalii semnificative într-o conversație, atunci când interlocutorii reformulează sau repetă anumite cuvinte/expresii, pentru a clarifica informația
– *Ascultarea activă însoțită de întrebări ghidate* – *Completarea unui tabel cu detalii care să susțină ideile principale* – *Completarea de enunțuri lacunare cu detalii semnificative din materialul audiat*
CS 1.3. Extragerea de informații specifice dintr-un interviu audiat despre media/ AI*/comunicare sau un fragment literar/operă literară***, cu condiția să se vorbească lent și clar**

Clasa a IX-a
– *Asocierea persoanelor intervievate cu opiniile lor despre media/ AI*/comunicare** sau fragment literar/operă literară****
– *Identificarea argumentelor care susțin opiniile fiecărei persoane intervievate*
– *Rezolvarea de sarcini de lucru de tipul: comparare și contrastare între opinii și persoane, bifare de activități menționate etc., în urma audierii unui material despre media/ AI*/comunicare** sau a unui fragment literar/operă literară****
CS1.4. Prelucrarea de informații specifice din prezentări scurte audiate (curs/program, lansare de carte, eveniment cultural, emisiune radio/TV etc.), cu condiția ca acestea să fie prezentate lent și clar articulat
– *Ordonarea evenimentelor din anunțuri audiate, pe baza unor criterii specifice (difuzare, desfășurare, locație, participanți etc.)*
– *Identificarea activităților menționate în prezentările audiate, pe baza unor criterii specifice*
– *Rezumarea informațiilor specifice din prezentări scurte despre evenimente/ programe și organizarea acestora într-o mini-agendă sau într-un calendar interactiv*

CG 2 - Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 2.1. Descrierea de experiențe personale/educaționale, persoane, personaje, locuri, contexte de comunicare (media, digitală etc.)
– *Descrierea unor experiențe personale/educaționale sub formă de texte multimodale, postate pe canale media de comunicare*
– *Realizarea de comentarii la postările colegilor*
– *Realizarea și prezentarea unui calendar sau poster interactiv despre planurile personale adăugând comentarii personale/imagini/link-uri*
CS 2.2. Analiza comparativă a caracteristicilor unor experiențe personale/educaționale, persoane, personaje și contexte de comunicare (media, digitală etc.)
– *Descrierea comparativă a unor experiențe personale/educaționale, persoane, personaje și contexte de comunicare (media, digitală etc.) bazată pe resurse multimedia (imagini, video-uri, ilustrații grafice etc.)*
– *Realizarea unei prezentări multimedia a unui experiențe personale/educaționale, persoane, personaje și contexte de comunicare (media, digitală etc.)*
– *Realizarea și susținerea, pe grupe, a profilului unei personalități (culturale, sportive, sociale, istorice, științifice etc.) sau al unei invenții/ atracții culturale etc.*
CS 2.3. Susținerea unei prezentări scurte pe un subiect relevant din viața cotidiană cu expunerea succintă de motive, opinii, planuri și acțiuni
– *Realizarea și susținerea unei prezentări interactive de 2–3 minute, folosind materiale digitale, cu expunerea de motive bazate pe exemple concrete*
– *Realizarea și susținerea unei prezentări de 3–4 minute despre o un proiect școlar, o campanie, o carte, un personaj, un film etc., oferind justificări pentru acțiunile/planurile prezentate*
– *Realizarea și susținerea unei prezentări de grup de 4-5 minute cu suport vizual (slide-uri, poster digital) pe un subiect legat de viața cotidiană, argumentând opiniile și planurile, urmată de o sesiune de întrebări și răspunsuri*
CS 2.4. Participarea la schimbul de informații relevante, opinii și sugestii pentru rezolvarea unor situații- problemă cotidiene sau organizarea unei activități implicând reformularea/repetarea ideilor-cheie
– *Exprimarea de opinii și recomandări scurte în legătură cu o situație - problemă propusă (alegerea unei activități pentru un proiect de schimb cultural etc.), urmată de scurte interacțiuni pentru clarificări sau reformulări*
– *Analizarea, în perechi/grupuri mici, a unei situații - problemă (organizarea unei campanii etc.), identificând soluții și oferind argumente pentru alegerea făcută*
– *Participarea la o dezbatere cu mai mulți interlocutori, prezentând informații și opinii detaliate sau reformulând idei-cheie*

CG 3 - Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 3.1. Înțelegerea de mesaje funcționale de tipul scrisori, cereri de informații, anunțuri pe teme de interes, prezentări scurte
– *Identificarea informațiilor principale dintr- o scrisoare, un anunț sau o prezentare scurtă* – *Completarea de texte lacunare/tabele/anunțuri/pliante etc. cu informații relevante (subiectul mesajului, expeditor, destinatar, subiect, date importante etc.) din texte funcționale de tipul scrisori, cereri sau anunțuri* – *Completarea de chestionare, sondaje, recenzii prin selectarea informațiilor-cheie și a detaliilor din mesaje funcționale mai complexe (scrisori, prezentări, comunicate de presă, anunțuri cu mai multe detalii)*
CS 3.2. Identificarea informațiilor esențiale din descrieri scurte și simple ale referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare*
– *Identificarea de detalii din texte scurte și simple referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare**** – *Completarea de texte lacunare/tabele/anunțuri/pliante etc. cu informații relevante din texte referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare**** – *Completarea de chestionare, sondaje, recenzii prin selectarea informațiilor-cheie și a detaliilor din mesaje referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare****
CS 3.3. Extragerea informațiilor factuale din texte referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare* în care acestea joacă un rol important și sprijină înțelegerea textului**
– *Alegerea, dintr-o listă dată, a unui titlu potrivit pentru un articol lecturat* – *Identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?” etc. prin selectarea de informații factuale* – *Ordonarea secvențială/cronologică a unor fragmente de povestiri date în ordine aleatorie*
CS 3.4. Prelucrarea informațiilor factuale din texte referitoare la media, AI*, contexte de comunicare **(media digitală etc.), fragmente literare/opere literare**
– *Ordonarea cronologică a activităților dintr-un text prin completarea unui tabel lacunar cu termenii-cheie menționați* – *Realizarea unui infografic al informațiilor în format fizic sau digital (diagramă, hartă mentală/cronologică etc.)* – *Crearea unui ghid (5–6 pași simpli) pentru folosirea unei aplicații digitale pentru promovarea unei cărți, a unei platforme media/ website etc.*

CG 4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în diverse situații de comunicare

Clasa a IX-a
CS 4.1. Schimbul de informații în scris, prin mesaje funcționale (e-mail, scrisoare), pentru a răspunde la întrebările interlocutorului
– *Completarea unui e-mail lacunar (formule de adresare/încheiere/conectori)* – *Redactarea unui răspuns complet la un e-mail complex care să includă: (1) formule de adresare, (2) răspuns la întrebările interlocutorului, (3) o întrebare suplimentară adresată interlocutorului, (4) formule de încheiere potrivite* – *Redactarea unei scrisori pentru exprimarea unei opinii personale referitoare la un subiect dat*
CS 4.2. Participarea la schimburi de mesaje scrise (text, e-mail, note), cu posibilitatea solicitării repetării sau reformulării informațiilor pentru a răspunde în mod coerent și adecvat situației de comunicare
– *Participarea la un schimb de mesaje pe o temă dată, în care participanții cer/oferă clarificări* – *Formularea de răspunsuri adecvate la mesaje succesive* – *Realizarea unui schimb de mesaje pentru organizarea unui eveniment (târg/proiect/expoziție/campanie) cu solicitarea de date suplimentare și informații relevante oferite într-o secvențiere logică*

Clasa a IX-a
CS 4.3. Redactarea unor descrieri ale unor evenimente, activități trecute și experiențe personale
– *Scrierea unor texte despre o amintire preferată /zi specială din trecut/preferințe literare/platforme, aplicații sau device-uri digitale/stiluri de comunicare etc.* – *Redactarea unui jurnal de weekend postat pe blogul clasei* – *Realizarea unor povestiri sub forma unui text multimodal* – *Realizarea unor povestiri individuale sau colaborative folosind resurse variate*
CS 4.4. Redactarea de texte informative, clar structurate, cu condiția ca acestea să abordeze subiecte concrete și să fie formulate într-un limbaj simplu
– *Producerea unei text bine structurat, de tip pliant sau poster/ poster digital despre școala/orașul/comunitatea lor* – *Realizarea unei fișe informative despre diferite preferințe (cărți, filme, turism, atracții culturale, device-uri, moduri de comunicare, platforme social media etc.)* – *Crearea unei liste de tip TOP 10 filme/opere literare/aplicații digitale /invenții etc., motivând opțiunile făcute*

CG 5- Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale

Clasa a IX-a
CS 5.1. Transmiterea, în limba modernă, de informații specifice și relevante, pe teme familiare/educaționale, preluate din anunțuri, broșuri, mini-ghiduri, pliante redactate în limba maternă
– *Traducerea, în limba modernă, a unor informații-cheie din broșuri, mini-ghiduri, pliante preluate din limba maternă* – *Traducerea, în limba modernă, a unor de informații preluate din anunțuri în limba maternă (agende culturale, anunțuri de promovare a unor evenimente etc.) oferind detalii organizatorice* – *Crearea unui newsletter în limba modernă, care să conțină informații – cheie extrase din broșuri, mini-ghiduri, pliante, agende culturale, anunțuri de promovare a unor evenimente preluate din limba maternă, respectând formatul recomandat(titlu, subtitluri, liste, propoziții scurte, imagini, pictograme, desene)*
CS 5.2. Producerea, în limba modernă, a unor texte formulate într-un limbaj cotidian, preluate din limba maternă, pe teme familiare/educaționale
– *Redactarea, în limba modernă, a unei scrisori către un partener dintr-un proiect, comunitatea locală, conținând informații-cheie referitoare la un eveniment (organizatori, locul și data desfășurării, invitații de participare), pe baza unui text scris în limba maternă (anunț despre un eveniment cultural sau sportiv, lansarea unui proiect etc.)* – *Realizarea unui chestionar de feedback în urma participării la un eveniment/proiect etc.* – *Crearea unui mini-ghid/tutorial în limba modernă, folosind doar informații- cheie, pe baza unor texte redactate în limba maternă pentru realizarea unei activități/eveniment/proiect etc.*
CS 5.3. Integrarea, în texte scurte redactate în limba modernă, a unor idiomuri/colocații și informații – cheie extrase și traduse din materiale în limba maternă
– *Ordonarea logică a momentelor acțiunii dintr-o poveste redactată în limba maternă, urmată de traducerea acestora în limba modernă* – *Crearea unui mini – dictionar explicativ de idiomuri/colocații în limba modernă, pornind de la texte scurte în limba maternă* – *Identificarea corespondenței între versiunea în limba maternă și cea modernă a diverselor idiomuri/colocații/proverbe/eufemisme, având ca suport fragmente literare scurte*
CS 5.4. Manifestarea interesului pentru explorarea unor aspecte culturale semnificative
– *Realizarea de postere sau slide-uri despre o sărbătoare, un festival sau o tradiție din cultura spațiului lingvistic aferent limbii moderne studiate* – *Identificarea și prezentarea unor povești și legende relativ similare din cultura română și cea a spațiului lingvistic aferent limbii moderne studiate* – *Realizarea unui jurnal de călătorie imaginară în țara limbii moderne studiate, în care prezintă locuri, evenimente culturale și impresii personale* – *Realizarea de proiecte multimedia pe teme culturale*

*Conținuturi asociate filierei teoretice, profilului real, specializărilor matematică – informatică și științele naturii
**Conținuturi asociate filierei teoretice, profilului umanist, specializării științe sociale
***Conținuturi asociate filierei teoretice, profilului umanist, specializării filologie şi filierei vocaționale, profilului pedagogic, specializării

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa A IX A

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	– *Documente autentice: afișe publicitare/ pagini de mică publicitate, pliante turistice, extrase din publicații pentru adolescenți/blog-uri/vlog-uri/ podcast-uri, știri, articole, texte informative/explicative, extrase din texte literare, recenzii* – *Invitații, prospecte, orare, broșuri, materiale specifice artei culinare și artei ospitalității, manuale de instrucțiuni, inclusiv în format digital* – *Organizatoare grafice* – *Jurnal personal/al clasei /al unui eveniment* – *Videoclipuri (scurtmetraje cu scop artistic sau publicitar), clipuri audio (podcasturi sau interviuri), clipuri media (promovare de produse, evenimente sau alte elemente media)* – *Pagini web ale unor locații turistice, planuri de oraş/muzeu, pliante, hărți, afişe turistice* – *Aplicații digitale (Kahoot, Chat, Canva, Quizlet, Genially, Padlet, Bookcreator, JumperStory, GoogleMaps, Miro, ThingLink etc.)* – *Ghiduri* – *Dictionare lingvistice* – *Culegeri de texte literare*
2. Sugestii de contexte de comunicare	– *Aspecte ale vieții cotidiene: rutine, școală, proiecte, activități de timp liber, interese de cunoaștere, experiențe educaționale/profesionale, planuri, aranjamente, preferințe, relații sociale, comunități, țări, stil de viață* – *Sărbători naționale/ale spațiului lingvistic al limbii moderne studiate/ europene/ internaționale, tradiții, obiceiuri* – *Personalități* – *Cărți/filme/personaje preferate* – *Aplicații/dispozitive digitale preferate* – *Orașe și locuri/obiective de referință din spațiul cultural al limbii moderne studiate/ european/ internațional* – *Voluntariat* – *Evenimente* – *Proiecte educaționale/culturale, incluzând activități de mediere lingvistică* – *Dezbateri* – *Texte creative/informative/explicative/* – *Mediul înconjurător* – *Inteligența artificială* – *Antreprenoriat* – *Stil de viață* – *Turism*

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/funcții ale limbii inclusiv convenții socioculturale)	*– A cere și a oferi informații* *– A solicita și a oferi indicații* *– A solicita clarificări* *– A reformula enunțuri* *– A face invitații* *– A formula răspunsuri* *– A formula instrucțiuni/opinii/recomandări/sugestii* *– A oferi explicații* *– A descrie persoane, locuri, obiceiuri, activități* *– A formula enunțuri succesive, coerente, ca parte a unei narațiuni* *– A relata evenimente* *– A exprima preferințe/dorințe/condiții* *– A compara* *– A argumenta* *– A redacta texte scurte cu o structură dată* *– A media sensul unui text* *– A participa la schimburi verbale orale/ scrise simple*

LIMBA FRANCEZĂ, SPANIOLĂ, ITALIANĂ

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete
– *Completarea de texte lacunare cu cuvinte date, pe baza unei conversații/ a unui discurs audiat* – *Ordonarea cronologică a activităților în concordanță cu materialul audiat* – *Completarea unei fișe de notițe cu informațiile esențiale ale documentului audio (cuvinte-cheie, nume, date, idei principale)*
CS 1.2. Identificarea subiectului dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video, pe teme familiare, exprimată clar, articulat și într-un ritm accesibil
– *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals) dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video* – *Ordonarea înlănțuirii logice a secvențelor dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video (a imaginilor/ frazelor care prezintă/ rezumă secvențele prezentării)* – *Formularea de răspunsuri la întrebări privind înțelegerea unei prezentări cu suport vizual/ audio-video* – *Completarea/realizarea unei hărți conceptuale sau a unei diagrame Venn cu informații dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video*
CS 1.3. Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard
– *Alegerea informațiilor corecte din mai multe variante date (chestionar)* – *Ordonarea informațiilor respectând logica internă a documentului audio* – *Completarea unui tabel cu informații specifice extrase din documentul audio* – *Completarea de texte lacunare (de ex., fragment din transcrierea documentului audio) cu sintagme/ cuvinte cheie*
CS 1.4. Identificarea informațiilor specifice din anunțuri publice, prezentate lent și clar
– *Selectarea informațiilor din mai multe anunțuri audiate pe baza unor criterii (momentul/ locul desfășurării etc.)* – *Notarea diferențelor identificate într-o serie de anunțuri audiate într-un formular/ o fișă, pe baza unor criterii date*

– *Organizarea informațiilor esențiale din anunțuri despre evenimente și programe într-o mini-agendă personală sau într-un calendar interactiv*

CG2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 2.1. Descrierea detaliată a unor persoane, personaje, locuri, aspecte din viața cotidiană (obiceiuri, rutine etc.), prin raportarea la propria experiență
– *Realizarea unei prezentări însoțite de suport vizual grafic sau digital, pentru a descrie locuri sau aspecte din viața cotidiană* – *Realizarea și prezentarea unui colaj (fizic sau digital) cu imagini personale (din călătorie, prima zi de școală, grupul de prieteni etc.)* – *Realizarea și susținerea/ prezentarea, pe grupe, a profilului unui artist/ inventator/ sportiv/ actor etc.* – *Realizarea unui tur virtual al galeriei prezentărilor create, cu identificarea asemănărilor/deosebirilor*
CS 2.2. Relatarea unor experiențe personale sau a unor evenimente, cu integrarea reflecțiilor, emoțiilor și atitudinilor personale
– *Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare* – *Realizarea și susținerea unei prezentări despre o experiență personală (un proiect la școală, o excursie, o activitate de voluntariat etc.), oferind justificări pentru emoțiile/ reacțiile trăite* – *Interpretarea unui joc de rol pe baza unei experiențe/ a unui eveniment, cu exprimarea emoțiilor/ sentimentelor*
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare
– *Participarea la conversații ghidate în perechi, incluzând clarificări și repetarea informațiilor de către interlocutor* – *Participarea la discuții dirijate, în care se susțin puncte de vedere contradictorii* – *Formularea de răspunsuri la un sondaj de opinie/ o serie de micro-interviuri pe teme familiare* – *Prezentarea, cu sau fără suport vizual, a cărții preferate/ filmului preferat etc., oferind justificări clare, urmată de participarea activă la o sesiune de întrebări și răspunsuri*
CS 2.4. Interacțiunea în situații variate de comunicare, pe teme din viața cotidiană și domenii de interes
– *Participarea la o sesiune de întrebări și răspunsuri, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, pornind de la o prezentare de grup cu suport vizual* – *Organizarea de jocuri de rol în care se negociază soluții detaliate cu privire la planificarea unor activități sau situații-problemă din viața cotidiană* – *Realizarea unui clasament al preferințelor culturale ale grupului de elevi, pe baza unor conversații în care se negociază ordinea* – *Reformularea simplificată a unor replici în cadrul unui dialog dirijat*

CG3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
– *Alegerea variantei corecte în exerciții de tip Adevărat/ Fals* – *Completarea de texte lacunare cu informații relevante din documentul suport* – *Potrivirea unor fragmente de text cu titluri / subiecte / persoane* – *Extragerea de informații factuale dintr-un text ce include cifre și date concrete (numărul de participanți la un eveniment, procentaje legate de turism etc.) și completarea unui infografic simplu*
CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise
– *Selectarea răspunsului adecvat la o scrisoare/ un e-mail/ o postare pe rețelele de socializare*

– *Completarea de tabele/ fișe cu informații extrase dintr-un text suport/ din surse diferite (mesaj privat, e-mail, postare etc.)* – *Extragerea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei scrisori/ unui e-mail, pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?”, „De ce?”, „Cum?” etc.*
CS 3.3. Înțelegerea în detaliu a unor texte scurte pe teme familiare, în care se exprimă un punct de vedere
– *Asocierea ideilor principale dintr-un text cu paragrafele aferente* – *Identificarea argumentelor care susțin punctul de vedere exprimat în text* – *Alegerea contraargumentelor potrivite dintr-o listă* – *Selectarea concluziei potrivite, în funcție de punctul de vedere exprimat într-un text*
CS 3.4. Identificarea informațiilor esențiale dintr-o recenzie sau cronică (literară/ de film/ de teatru etc.) sau din texte multimodale
– *Alegerea, dintr-o listă, a unui titlu potrivit pentru o recenzie/cronică citită* – *Asocierea unei reacții potrivite, dintre mai multe variante date, cu o recenzie* – *Ordonarea logică/ secvențială a unor cadre din benzi desenate/ texte multimodale* – *Selectarea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei recenzii/ cronici pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?” etc.* – *Bingo informațional – Completarea unor tabele cu informații din recenzii*

CG4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 4.1. Redactarea de texte informative scurte, simple și clar structurate, pe teme familiare, formulate într-un limbaj standard
– *Realizarea unei planșe informative/ unui poster/ unei prezentări digitale pe un subiect de interes* – *Conceperea unui pliant sau a unei broșuri despre școală/ oraș/ comunitate* – *Redactarea unui articol de prezentare a unui eveniment pentru pagina de internet/ blogul/ revista școlii* – *Scrierea unor texte cuprinzând informații – reale sau imaginare – referitoare la activitatea curentă a clasei în vederea realizării “bursei știrilor clasei” (pagină dintr-o rețea rezervată grupului-clasă și activităților sale în limba modernă)*
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor
– *Alegerea variantei corecte de răspuns la un mesaj scurt* – *Realizarea unui schimb de mesaje pentru organizarea unui eveniment (zi de naștere/ziua liceului/ ziua Europei/ târg etc.) cu solicitarea de date suplimentare și informații relevante oferite într-o secvențiere logică* – *Participarea la un forum de discuții on-line, pe o temă dată, în care se oferă reacții/ opinii/ se relatează experiențe personale* – *Elaborarea unui răspuns la un mesaj primit, în care se exprimă opinii, acordul, dezacordul sau reacții bazate pe experiența personală*
CS 4.3. Relatarea coerentă a unor evenimente, activități trecute și experiențe personale
– *Elaborarea unei povestiri în lanț, pe teme diverse, cu respectarea unui fir narativ prestabilit* – *Scrierea unor texte scurte despre o amintire preferată sau o zi specială din trecut* – *Redactarea unui jurnal de weekend postat pe blogul clasei* – *Conceperea și expunerea unei povestiri sub forma unui text multimodal*
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă
– *Justificări în lanț – joc de scriere creativă colaborativă, în care se redactează justificări pentru un punct de vedere/ o reacție dată* – *Crearea unui poster argumentativ* – *Elaborarea unui articol ca reacție la o un anumit punct de vedere*

CG5 Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale

Clasa a IX-a
CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană
– *Participarea la jocuri care presupun redarea (identică sau sintetizată) a informației primite (de exemplu, jocuri de tipul „telefonul fără fir”, cu transferul eventual al mesajelor între limba modernă și limba maternă/ modernă, sau cu transferul între limbaje semiotice diferite, ca în jocul „Nu vorbesc cu tine!”)* – *Traducerea unui mini ghid de conduită într-un context cultural* – *Interpretarea de roluri în jocuri care presupun dialogul între persoane care nu vorbesc aceleași limbi (de exemplu, „Ghidul și turiștii” sau „Familia corespondentului meu”), cu exploatarea limbajului verbal și nonverbal* – *Participarea la activități care impun interpretarea simultană*
CS 5.2. Transmiterea în scris în limba modernă studiată a informațiilor esențiale dintr-un document/ un schimb verbal complex, formulat în limba maternă, sau invers, pe teme din viața cotidiană
– *Traducerea, în limba modernă, a afișelor și instrucțiunilor prezente în școală (de ex., de către elevii gazdă, pentru elevii oaspeți aflați într-o mobilitate Erasmus)* – *Redactarea, în limba modernă a unui e-mail scurt către un prieten, conținând informații-cheie referitoare la un eveniment (organizatori, locul și data desfășurării, invitați), pe baza unui text informativ/explicativ redactat în limba maternă (anunț despre un eveniment cultural sau sportiv etc.)* – *Redactarea unor mesaje scrise în limba modernă, pe baza unor informații transmise de un interlocutor în limba maternă și adresate unui terț (ex., Scribul/ Secretarul personal)* – *Crearea unui newsletter în limba modernă, care să conțină informații-cheie extrase din texte scurte, etichete sau anunțuri preluate din limba maternă (un anunț despre un eveniment sportiv, eveniment școlar sau cultural, proiect, o etichetă de produs, un mini-articol despre activități de weekend etc.)*
CS 5.3. Transmiterea de instrucțiuni în limba modernă studiată, în cadrul unui schimb verbal sau pe baza unui document elaborat în limba maternă
– *Transmiterea în limba modernă a unor instrucțiuni de montare/ operare a unui dispozitiv, pe baza unui manual de utilizare redactat în limba maternă* – *Crearea în limba modernă a unui mini-ghid de utilizare a unui produs folosind doar informații-cheie, pe baza unor texte scurte redactate în limba maternă (etichete, anunțuri, notificări, instrucțiuni etc.)* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se solicită și se oferă informații de orientare în spațiu* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se intermediază comunicarea dintre un profesor român și un elev străin/ anglofon, francofon, hispanofon sau italofon*
CS 5.4. Identificarea unor asemănări/ diferențe culturale în cadrul unor schimburi de mesaje, pe teme din viața cotidiană
– *Selectarea unor asemănări/ diferențe culturale dintr-o listă de exemple* – *Relatarea în limba modernă a unei experiențe interculturale reale sau imaginare, cu evidențierea asemănărilor/ diferențelor culturale* – *Realizarea unei prezentări a asemănărilor/ diferențelor culturale identificate, urmată de o sesiune de discuții în care se exprimă opinii justificate* – *Redactarea unui jurnal al mobilității Erasmus într-o școală europeană* – *Participarea la un joc de rol dirijat în care sunt evidențiate asemănări/ diferențe culturale (de ex., Turistul neatent)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	- *Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare* - *Orare, meniuri, rețete culinare, hărți* - *Articole de presă informative scurte* - *Recenzii, cronici* - *Articole de opinie* - *Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri* - *Benzi desenate, romane grafice* - *Albume de artă* - *(Fragmente de) texte literare simple* - *Clipuri video* - *Podcasturi* - *Fragmente de emisiuni radio* - *Pagini de internet* - *Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wayground, Bookcreator etc.)* - *Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.)* - *Dicționare lingvistice*
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	- *Universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori);* - *Școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare);* - *Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos);* - *Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului);* - *Țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță);* - *Tehnologie și comunicare (rețele sociale; media; siguranța online; dependența de tehnologie; cyberbullying; inovații, aplicații digitale; inteligența artificială);*
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	- *A situa în timp și spațiu* - *A descrie persoane, locuri, rutine, activități* - *A relata evenimente/ întâmplări* - *A exprima o opinie* - *A face ipoteze* - *A exprima condiția* - *A exprima acordul/ dezacordul* - *A exprima intenția/ a face planuri de viitor* - *A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)* - *A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)* - *A solicita clarificări*

SUGESTII METODOLOGICE GENERALE PENTRU PREDAREA UNEI LIMBI MODERNE ÎN REGIM BILINGV

Studiul limbilor moderne are ca **obiectiv** dezvoltarea progresivă de către elevi a competențelor de comunicare specifice unui anumit nivel, în conformitate cu standardele aferente stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, Volumul Complementar). Pe parcursul anului școlar, acest obiectiv poate fi urmărit prin respectarea prezentei programe școlare, centrate pe competențe, care favorizează întreg spectrul de achiziții lingvistice, incluzând elemente non formale și informale în contexte de învățare formale.

Programa școlară reprezintă reperul obligatoriu pentru elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică (respectiv a planificării calendaristice anuale, a proiectelor didactice etc.), proces care presupune respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la utilizarea bugetului de timp alocat disciplinei/ domeniului de studiu/ predării sau evaluării, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, selectează metodele, tehnicile și formele de învățare, incluzând tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor.

Pentru **elaborarea planificărilor calendaristice anuale**, profesorii vor avea în vedere următoarele:

- resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, nu pe conținuturi;
- conținuturile nu se reiau;
- se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelare cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; se evaluează acele competențe care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- se respectă structura anului școlar.

Ca instrument de proiectare didactică, *Planificarea calendaristică anuală* va avea următorul format, care, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus:

Unitatea de învățământ:
Profesor:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....
Clasa: .....,
Limba modernă [se indică limba, nivelul]
Nr. de ore/săptămână: .....

Unități de învățare	**Competențe specifice**	**Conținuturi**	**Număr de ore alocate**	**Săptămâna**	**Observații / Modul**
[se menționează titluri/ teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex, modul și modificări în urma realizării activității didactice la clasă]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele caracteristici:
- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La **realizarea proiectului unității de învățare**, profesorii vor avea în vedere următoarele :
- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și va fi elaborat în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este, în mod necesar, o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de particularizare, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- Corelarea pe orizontală trebuie să fie evidentă: CS – activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.
- Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate a conținuturilor, cu nivelul de pregătire a elevilor.
- Va fi prevăzută organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Ca instrument de proiectare didactică, *Proiectul unității de învățare* va avea următorul format:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Conținuturi (detalieri)	**Competențe specifice**	**Activități de învățare**	**Resurse**	**Evaluare**
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Predarea limbilor moderne pentru formarea competențelor de comunicare și interculturale trebuie să se bazeze pe **principiile didacticii acționale**, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conștientă. În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative, adecvate pentru a-i motiva și a-i implica pe elevi. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte variate, încurajează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum și gândirea critică.

Amintim faptul că Volumul complementar al CECRL și, în consecință, actuala programă, evidențiază clar motivele pentru care medierea și creativitatea reprezintă concepte-cheie pentru abordarea acțională a predării/ învățării/evaluării limbilor moderne.

Medierea nu este doar o simplă traducere, ci implică un proces mai complex, centrat pe facilitarea comunicării. Aceasta nu reflectă doar competența lingvistică individuală, ci și rolul social al utilizatorilor în procesul de prelucrare și transmitere de informații complexe dintr-un format în altul (de exemplu de la text scris la prezentare orală, de la limbaj tehnic la limbaj comun), de gestionare și rezolvare a unor situații care implică neînțelegere sau dezacord (mediere relațională/de concepte).

Exemple de activități care au la bază medierea:

- relatarea, orală sau scrisă, a informațiilor-cheie dintr-un text;
- explicarea, orală sau scrisă, a informației prezentate în diagrame, grafice, tabele;
- exprimarea opiniei personale despre conținutul textelor creative și literare sau al celor funcționale;
- reflectarea asupra mesajelor din texte creative, literare și nonliterare; elevul trece de la simpla înțelegere (ce spune textul) la gândirea critică (cum spune și de ce este important);
- facilitarea colaborării în cadrul unui grup pentru a ajunge la consens;
- facilitarea interacțiunii dintre membrii unui grup;
- stabilirea unei atmosfere pozitive de colaborare și înțelegere reciprocă;
- facilitarea comunicării în cadrul unor situații nonformale cu prieteni și colegi;
- explicarea unui concept nou (înțelegere treptată, de la definiție la context și, în final, la aplicare);
- interacțiunea în mediul online prin intermediul tehnologiilor digitale (internet, rețele sociale, aplicații, platforme);
- interacțiunea plurilingvistică și interculturală.

O altă idee cuprinsă în Volumul complementar al CECRL care se reflectă în actuala programă școlară se referă la necesitatea revalorizării textului creativ, inclusiv a celui literar.

În ora de limbă modernă, **textul literar** constituie o resursă plurivalentă pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, (inter)culturale, etice și estetice.

Revalorificarea textului literar la ora de limbă modernă reprezintă o excelentă strategie de dezvoltare a creativității, de stimulare a abilităților de reflecție, gândire critică și comunicare, de experimentare a unor emoții și sentimente, de încurajare a emiterii unor judecăți axiologice, de formare a competenței de (auto)evaluare.

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea competențelor de receptare/ exprimare/ interacțiune orală – consecință a nevoii de ascultare/ vizualizare a unor interpretări artistice, de verbalizare după lectură, de analiză a conținutului și a competențelor ce țin de contactul cu textul scris, printre care indispensabila competență de lectură. Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale proprii tuturor mediilor sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

În ora de limbă modernă, textul literar constituie:

- o resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, repere spațio-temporale, valori ale diverselor tipuri de enunțuri – asertiv, interogativ, imperativ, exclamativ, emfatic) și textuale (conectori, tipuri de texte – descriptiv, narativ, argumentativ, explicativ, științific etc.);
- un instrument de înțelegere a actului creativ și interpretativ: pentru elevi, confruntarea cu un limbaj autentic, nuanțat și divers, al cărui destinatar potențial este adesea vorbitorul nativ, este o provocare formatoare;
- o punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine, care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect;
- un stimul pentru creativitate și exprimare; lectura operelor/ fragmentelor literare poate determina exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente, dar poate să și provoace reflecția, dezbaterea, sau să inspire producerea de texte noi.

Textul literar se folosește ca suport și pretext pentru diverse activități didactice, precum:

- analiza contextuală: documentarea focalizată pe studiul biografiei și bibliografiei autorului;
- exerciții de gramatică și vocabular: exploatarea timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi;
- activități de înțelegere: reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante;
- producere orală și scrisă: interpretarea dramatizată a unor texte, scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente;
- jocuri axate pe încurajarea creativității.

Textul literar, ales în funcție de obiectivele în termeni de competențe pe care și le propune profesorul, dar și în funcție de alte criterii (nivelul și profilul elevilor, timpul avut la dispoziție etc.), reprezintă un document autentic indispensabil în procesul de predare-învățare a limbilor moderne, datorită eficienței sale ca instrument lingvistic și cultural. El favorizează înțelegerea contextualizată a sensurilor cuvintelor și structurilor gramaticale, dar, mai ales, a diferitelor viziuni asupra lumii. Un text bine ales îi incită pe elevi să se exprime, oral sau în scris, stimulându-le totodată imaginația naturală și capacitatea de inovare.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare-învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare destinate să pună în centrul procesului educațional elevul și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Valorizarea creativității elevului are ca efect, pe de o parte, dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar, pe de altă parte, conduce la dezvoltarea învățării autonome a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordată elevului, o stimulare a spiritului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență.

Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare (dobândirea de către elev a cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină; validarea capacității elevului de a efectua înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice care să exprime conținuturile vizate, pe baza utilizării conectorilor adecvați; alegerea stilului în care se va scrie textul – neutru, pamfletar, ironic, științific, de vulgarizare etc.; situarea într-un anumit registru de limbă și asimilarea de către elev a cunoștințelor specifice acestuia; stabilirea genului și tipului de text ce urmează a fi creat; discuții pe structura logică a textului de creat; dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor; circumscrierea unor aspecte formale și de conținut). Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom etc.).

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Dacă pentru A0-A1 pot funcționa exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (ex. imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare, poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu atașat unei imagini etc.), pentru celelalte niveluri posibilitățile de exersare a creativității sunt nenumărate: imitație de stiluri, scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere științifică sau de vulgarizare, scriere imagistică (ex. caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (ex. aventura imperfectului, ezitările lui „si" condițional...), proiectarea unui roman polițist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o narațiune, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

În paralel, se pot realiza mijloace inedite de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativității referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăția figurilor utilizate, transparența scriiturii, gradul de captare a atenției etc.).

O altă dimensiune esențială a predării moderne o constituie **integrarea resurselor digitale** în activitățile didactice. Alfabetizarea digitală este o competență-cheie, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunități extinse pentru învățarea limbilor străine. Integrarea tehnologiei în predarea acestora nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătățire a procesului educațional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală și experiența de învățare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate și rigoarea științifică.

Platformele educaționale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor și oferirea de feedback personalizat. Aplicațiile interactive, precum Quizlet, Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivația și consolidează achizițiile lexicale și abilitățile de comunicare prin activități interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcasturi, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate și la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este și învățarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuție online încurajează schimbul de idei și învățarea reciprocă. În plus, platformele de comunicare sincrone (Zoom, Teams) permit simularea unor situații autentice de comunicare interculturală, iar învățarea mixtă combină avantajele interacțiunii directe cu flexibilitatea învățării online. Conform principiilor învățării personalizate, profesorul poate adapta conținuturile și ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către aprecierea progresiei competențelor. Modelul evaluării formative și continue, bazat pe feedback constructiv, sprijină învățarea activă și auto-reflecția. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învățare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-și monitoriza evoluția și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea și dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicații precum Google Forms, Edpuzzle, sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic vizat, personalizate în funcție de profilul elevilor, și oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenția promptă a profesorului.

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online și a evaluării formative, procesul de predare-învățare capătă un caracter dinamic, flexibil și adaptat cerințelor societății contemporane.

În **concluzie**, pentru un demers didactic eficient se recomandă:

- respectarea programei școlare;
- planificarea și proiectarea activităților astfel încât să permită formarea și dezvoltarea echilibrată a tuturor competențelor vizate;
- acordarea unei atenții particulare acelor demersuri specifice predării-învățării limbii moderne, precum:
  - recurgerea la contexte autentice de comunicare, create în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate și pentru a dezvolta competențele stipulate în prezenta programă;
  - realizarea unor forme variate de lectură; lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului; ea poate fi utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii, dar e esențial să fie astfel exploatată încât să faciliteze accesul la sensul textului, să stârnească apetitul lingvistic, cultural și științific al elevului, să-l familiarizeze cu proteismul interpretativ;
  - folosirea unei diversități de texte și discursuri, inclusiv multimodale;

- exploatarea nonverbalului pentru a sprijini învățarea intuitivă, dar și pentru a familiariza elevii cu conexiunea între diversele sisteme semiotice;
- organizarea de activități pe grupe și monitorizarea lor atentă pentru a stimula interacțiunea în limba țintă;
- promovarea dimensiunii interculturale prin facilitarea contactului cu realități autentice;

▪ propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
▪ propunerea de sarcini de lucru diferențiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor; diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcție de:
- profilul cognitiv al elevului (de exemplu, ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
- nivelul de achiziție (de exemplu, relatarea unei acțiuni sau a mai multora);
- interese (de exemplu, modalități de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
- stilul de învățare (de exemplu, utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);

▪ centrarea activităților de evaluare pentru aprecierea nivelului de performanță al diferitelor abilități lingvistice (de exemplu: de producere a unui mesaj scris, de înțelegere a unui text scris sau audiat).

În ceea ce privește strategiile de predare, se recomandă:

▪ abordarea comunicativ-funcțională:
- introducerea noțiunilor noi prin situații reale de comunicare;
- organizarea de jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
- încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant;

▪ învățarea bazată pe sarcini de lucru:
- realizarea de proiecte tematice (ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
- activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări;

▪ metode inductive și deductive în predarea gramaticii:
- alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.

▪ integrarea resurselor digitale:
- utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Quizlet, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
- accesarea materialelor autentice (podcasturi, videoclipuri, articole online).

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă modernă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui adolescent (tip de deficiență sau de tulburare de învățare/diagnostic medical și consecințele acestuia asupra capacității adolescentului de a învăța, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competențele generale sau specifice, cât și activitățile de învățare indicate în programa școlară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui elev aflat într-una dintre situațiile prezentate mai sus.

În cele ce urmează prezentăm câteva recomandări, specifice diverselor limbi moderne studiate în regim de Limba modernă 1 bilingv:

Anexa 1 - Limba engleză – pp.
Anexa 2 - Limba franceză – pp.
Anexa 3 - Limba spaniolă – pp.
Anexa 4 - Limba italiană – pp.

Anexa 1: Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE

TEME –TEENS' CULTURE, TEENS' PERSPECTIVES IN LITERATURE, SOCIAL MEDIA, AI IN EVERY DAY LIFE, BOOKS AND MOVIES, COMMUNITY LIFE, GREENING LIFE, EXPLORING PASSIONS, PERSONAL GROWTH

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- Describing past life experiences/memories – Used to vs. Would; The Past Perfect Tense Simple and Continuous
- Emphasizing effects and duration - The Past Perfect Tense Continuous vs. The Past Tense Continuous;
- Expressing future events – The Future Tense, The Future Perfect Tense
- Placing events in time – Sequence of Tenses, Reported Speech
- Tenses of the Passive Voice
- Causative like passive
- Expressing real ability/inability; ability/inability in the past; current, general, future, past hypothetical ability/inability; degrees of certainty; criticism; obligation/duty; logical assumption (affirmative and negative) advice, suggestions, recommendations - The Modal Verbs (can, cannot/can't, could, couldn't, could have, couldn't have, should, will, would, must, ought to, may, might, have to, had better)
- Expressing preferences (prefer, would rather, would sooner)
- Expressing unreal conditions - Conditional Clause (type 2 and 3)
- Expressing regret
- Changing meaning and communication styles - Phrasal and prepositional verbs
- Word formation – suffixes and prefixes, compound words
- Articles in phrases and expressions
- Comparatives and superlatives (so, such, enough, too)
- Direct and Indirect Narrations

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/EVALUARE/PROIECTE COLABORATIVE

1. TEENS' CULTURE

- **Learning activity**
  - *Teen Culture Survey – Then and Now*. In teams, students create an Instagram post (including text and hashtags) about an imaginary teenager's life in the 20th century and now, considering social life, favourite artists, entertainment options, education. After all posts have been presented, students find differences and similarities between teenagers' preferences in the past and nowadays. Digital tool: Canva / Padlet
  - *Being a Teen in a Digital Age*. In two groups, students debate on the advantages and disadvantages of social media, starting from the following statement: *Social media is more helpful than harmful for teenagers.* Their answers may be related to concepts such as: trends, peer pressure, influencer, online identity, threats.
- **Assessment activity**
  - *Teen Life: Then, Now, and the Turning Point.* Imagine you are a young journalist writing an essay for a teen magazine called *Teen Life*. Your essay is about how teenage life has changed in the last 15–20 years and must include: 3 sentences with *used to/would*, 3 sentences with verbs in the Past Perfect Tense, one turning point (online school, smartphones, social media), and your opinion about the effects of these changes on teenagers' life. Essays are assessed according to a given evaluation grid.
  - *Flashback Diary Challenge*. Write a creative diary entry (120–150 words) about a teenager's life in the early 2000s, using used to/would structures and verbs in the Past Perfect Tense. Peer-review entries are assessed according to a set of given criteria.
  - **Grammar activity** - Describing past life experiences/memories – Used to vs. Would; The Past Perfect Tense Simple and Continuous

- *A Day Before Everything Changed.* In groups of four, students create a chain story which must include: 2 sentences with *used to/would*, 2 sentences with *would,* 2 sentences with verbs in the Past Perfect Tense, one turning point (online school, internet, social media, AI tools). It may be written as a diary entry, a comic strip, a voice-over for a short film or designed as a poster. The stories are posted on a Story Wall and students vote on the best story.

- **Project work**
- *The Teen Culture Lab*. *You are members of an international research lab whose mission is to study, preserve, and explain teenage culture from the past and present before it disappears*. In 4 teams, students create a *Cultural Case File* for future generations which must include 4 sections, designed as an interactive poster format, as a digital case file (Canvas),as a museum – style display, or a short film research report, as following: ***Artifact Analysis*** (students choose an object – hoodie, gaming controller, headphones, sneakers, smartphones, and describe its role in teenagers' life), ***A Typical Day*** (students describe a teenager's ordinary day), ***The Cultural Turning Point*** (students identify an event that changed teen culture forever – social media explosion), and ***Message to the Future*** (students write a message from today's teens to future teens, expressing an opinion, a hope or a warning). Students must use used to/would structures and verbs in the Past Perfect Tense to show contrast or set comparisons. The assessment criteria may include: grammar use, language, originality, impact, teamwork.
- *The Teen Years: Then and Now.* In groups, students create a virtual exhibition designing various sections (music, fashion, school life, or hobbies) and interactive posters/videos comparing teenagers' past and present life. After each group presents its work, their classmates can leave comments, turning it into a participatory exhibition. Digital tools: Genially, Padlet, Canva

2.TEENS' PERSPECTIVES IN LITERATURE

Grammar focus: Emphasizing effects and duration – The Past Perfect Continuous vs. The Past Continuous

- **Learning activity**
- A Teenager Steps Out of the Book. *Students are given three books about teenagers (e.g.* The Catcher in the Rye *by J. D Salinger,* Harry Potter *by J. K. Rowling, and* The Princess Bride *by William Goldman), choose a character, make up his/her profile (visual and text), and write a short monologue to present the character's life or challenges. They post the heroes' profiles and decide whose life was the most interesting or challenging.*

- **Assessment activity**
- *Museum Label.* Students write a 90 – 120 - word museum exhibit label for a specific teenage hero mentioning one remarkable character trait, one weakness, one of his challenges, his feelings, and the reason he/she deserves to be in the museum. After each presentation, vote for or against keeping the character in the museum.
- *Diary of a Time-Traveling Teen*. Students bring a literary character from the 19th century in today's time. They must create a diary/blog/vlog entry about the challenges they face in our world. The entries are posted on an *Entry Wall* and students debate on teenagers' past and present challenges.

- **Grammar activity** - Emphasizing effects and duration – The Past Perfect Continuous vs. The Past Continuous

- *Who Had Been Doing What?* – Students are given a short excerpt from a short story/novel about teenagers, They rewrite the key events as following: first they mark what actions were happening in the background (Past Continuous) and then they highlight what actions had been going on for a longer period (Past Perfect Continuous).

- **Project work**
- *Teenagers in Literature: Lives, Voices, and Worlds*. In groups, students turn a scene from a novel/short story into a short performance. They write the script using verbs in both Past Tense and Past Perfect Tense to emphasize actions in progress and actions happening over time. They record or present the performance digitally as a short video or podcast. The performances are

assessed according to an assessment grid.
Digital tools: Flip / CapCut / Canva

3. SOCIAL MEDIA

- **Learning activity**

o *Future Feed*. Create a mock social media feed for the year 2040. Write at least five posts predicting what people will be doing in the future on social media (e.g. People will share hologram updates instead of photos.). *What Would You Post?*
Digital tool: Canva / Padlet

- **Assessment activity**

o *A Day Online in 2045*. Write a 150-word blog entry imagining a full day on social media in 2045. Include at least three examples using verbs in the Future Perfect Tense to describe actions completed by a certain time (e.g., "By noon, I will have streamed three virtual concerts.").
o *Social Media Messages*. Starting from the following post on Instagram: *Social media is a waste of time for teenagers***,** write a for/against comment in *20–30 words.*

- **Grammar activity** – Expressing future events and duration – The Future Simple/Continuous Tense and the Future Perfect Tense

o *Future Predictions Debate*. Write and present short predictions about your future life using verbs in the Future Simple/Continuous Tense and the Future Perfect Tense (e.g. "In 20 years, influencers will promote AI avatars." / "By 2060, social media will have changed the way we interact completely.").
o You wake up in the year **2040**. Write a 6- line paragraph, making at least 6 surprising or funny predictions about something impossible, something scaring, and something optimistic, using verbs in the Future Simple/Continuous Tense and the Future Perfect Tense.

- **Project work**

o *Future Social Media Expo.* Design a virtual exhibition called "The Future of Social Media." Prepare interactive posters or videos predicting innovations and future habits, using at least five verbs in the Future Simple/Continuous Tense and five verbs in the Future Perfect Tense. Digital tools: Genially, Canva, Flip, PowerPoint
o *Life without Likes*. In groups of four, students prepare an interactive poster, reacting to and predicting what will happen if social media disappears. Each group creates a story and predicts the consequences.

4. AI IN EVERYDAY LIFE

- **Learning activity**

o *AI in Real Life***.** Divided into six groups, students research how AI is used in education, medicine, industry, police, entertainment, social media today. Starting from the following sentence *Artificial Intelligence is already part of our life,* they make a mini research video/interactive poster presenting the way AI is used in a specific field (including examples), the problems it solves, its advantages and disadvantages/risks.

- **Assessment activity**

o *AI News Report*. Write a 150-word news article about an interview with an AI developer. Use at least three sentences in the Reported Speech and three elaborate sentences using the Sequence of Tenses.

- **Grammar activity** - Placing events in time – The Sequence of Tenses, the Reported Speech

o *Quote the AI*. Create a set of direct quotes from "AI" (e.g. "I can solve problems faster than humans"). Rewrite them in Reported Speech and adjust the tenses according to the Sequence of Tenses rules.

- *Gossip Time: the Dumbest AI Ever.* In small groups, students create the dumbest AI profile, including 4 weird abilities, 4 problems it causes, and 4 ridiculous traits, and introduce it to their classmates. After all the presentations are over, students decide which AI profile is the funniest bringing in arguments using sentences in the Reported Speech.

- **Project work**
- *Future AI Debate Podcast*. Record a short podcast episode debating AI's impact. Include scripted parts where speakers report what experts said, using Reported Speech and correct tense sequencing.
  Digital tools: CapCut / Anchor.fm / Canva
- *AI Ethics Council: Approve or Not?* In groups, students investigate a controversial AI tool in real life, analyze its ethical implications from multiple perspectives, and make recommendations using Reported Speech to present arguments. Each group chooses one controversial AI scenario: *AI judges in courts, AI recruitment tools that may discriminate, Social media algorithms influencing elections.* Following each group's presentation, students decide if they vote in favour of using AI or not.

5. BOOKS AND MOVIES

- **Learning activity**
- *How the Book Was Made into a Movie: Behind the Scenes*. Students watch a scene from a movie, compare it with the excerpt illustrating it, and identify at least 3 differences. In groups, they recreate a new version of the script, present it to the class and then vote on the most original one according to an assessment grid.
- *Book to Movie*. In groups of 4, students choose a book adapted for the screen more than once, make up an interactive poster, presenting the new elements introduced by each movie, and decide if the message of the book has been changed or not.

- **Assessment activity**
- *Star Rating Review.* Write a review, giving separate ratings to a book and a movie and justify them by taking into account the story, the characters and the emotional impact.

- **Grammar activity** - Active to Passive Challenge
- *Movie Adaptation Report.* Students compare a book with its screen adaptation and write sentences about the changes brought by the movie using Passive Voice.
- *Characters under the Spotlight.* In groups, students play movie critics. They analyse the main characters and the key fiction moments, decide which version (book or movie) works best and write their findings using Passive Voice. At the end of the activity they present their conclusion and bring examples to support it.

- **Project work**
- *Book Trailer Script*. In teams, students create a storyboard like script for a short movie trailer based on a book. They must use: dialogue, narration, scene description, short, punchy sentences. The scripts are presented and assessed according to a given set of criteria.

6. COMMUNITY LIFE

- **Learning activity**
- *Community Mapping – Real Needs, Real Data*. Students work in 3 groups, map their local community (places - problems, solutions, social issues – problems, solutions, development potential) and create an interactive map presenting their findings and solutions.
- *Same World, Same Problems*. Students watch a video about global issues, identify them and create a fact file sheet/write a paragraph mentioning: the problem, its magnitude, its occurrence at local level, actions to be taken.

- **Assessment activity**

- *Generations in the Community*. Write a formal letter to the city's mayor outlining how each generation—Gen Z, millennials, and boomers—can contribute to the community's growth through volunteerism. Use at least five modal verbs to express advice, obligation, and possibility.

- **Grammar activity** - Expressing possibility, probability, necessity, advice – Modal Verbs
- *Community Advice Board*. Create a digital notice board with suggestions for improving community life. Use modal verbs to express advice, obligation, and possibility (e.g., "We should plant more trees.", "The city must provide recycling bins.", "Volunteers might organize a charity fair.").
  Digital tool: Canva / Padlet

- **Project work**
- *Global Dilemma Stations.* Students are divided in groups called stations, dealing with modern global issues (e.g. *AI and Jobs, Climate and Lifestyle, Social Media and Truth, Global Crises: Health/Migration*). Each station chooses a topic and creates a slideshow answering the following questions: Why is it a global problem? Which continents/countries are the most affected? Is it a cross border issue? Which factors are responsible for the problem? What can people/ governments/international organisations do to solve it? What actions can teenagers take to solve the problem?

7. GREENING LIFE

- **Learning activity**
- *Making Sustainable Choices*. Students are provided with short text about environmental issues and possible solutions (e. g. reducing plastic use, urban vertical gardens, energy-saving technologies at home, eco-friendly transport), to explore ways to make daily life more sustainable. In teams, they fill in a Fact sheet with daily advice to make their school community more eco- friendly.
- *Green Comic Strip*. In teams, create a comic strip, filling the bubbles with a dialogue between two characters discussing eco-actions, using appropriate phrasal verbs (e.g. take up, break down, cut down, run out of, run off, phase out, run through etc. (e.g. *We should cut down on plastic bags., Let's clean up the forest this weekend*.).

- **Assessment activity**
- *A Puzzling Eco-Article.* Read the article and fill in the blanks, using phrasal verbs, to identify the solutions to the environmental issues presented.

- **Grammar activity** - Changing meaning and communication styles – Phrasal and Prepositional Verbs
- *Eco Phrasal Verbs Wall*. Create a digital word wall matching phrasal/prepositional verbs connected to environmental issues with their meanings and then write a short story (5–7 sentences) about an action plan for a local environmental activity using at least 3 of them.
  Digital tool: Canva / Padlet

- **Project work**
- *Eco Influencer.* In groups of 4, students act as eco influencers and create content to influence teenagers to make greener choices in fashion, transport, and food. They can choose to present it as an Instagram-style post (text + image idea) or a short video script (30–60 seconds). Students' works are assessed according to a set of criteria and they vote on the most convincing one.

8. EXPLORING PASSIONS

- **Learning activity**

- *From Passion to Influence.* Students complete an *Influencer Plan*, including their passion, audience, and message. They upload their plans on a *Passion Wall* and vote on the most attractive passion/ the most appealing message.
- *Powered by Passion*. In small groups, students make up the profile of a famous scientist (Marie Curie, Nikola Tesla, Albert Einstein, Alexander Fleming etc.) including: his/her passion, scientific work, achievements, an imaginary message to the future generations, and the impact of their work

on further scientific inventions. They post the profiles on the *Scientists' Wall* and discuss on the value of their contributions.

- **Assessment activity**
  - *Passion Profile*. Write a 150-word profile for a person who follows a passion. Use at least eight words derived with suffixes and prefixes (e.g. *create → creative → creativity → creation → creatively →creator , inspire → inspirational*).

- **Grammar activity** - Word formation – suffixes and prefixes

  - *Build a Passion.* Students are given a list of passions (*photography, writing, exploring, painting, cooking, collecting, gardening, acting, design, makeup artistry etc*.) and a list of suffixes and prefixes. They choose a *passion* and form 4 positive and 2 negative words about it using suffixes and prefixes. The newly formed words are posted on the *Word Wall*.
- **Project work**
  - *From Passion to Inspiring Change*. Individually, students explore a personal passion and create a short video/poster/slideshow to present the development of new skills, the challenges and failures they may have experienced and its impact on their personal life or career. Presentations are assessed according to a set of criteria (*e.g. topic vocabulary, language accuracy, creativity, life relevance, format etc*.) and students vote on the most inspiring one.

9. PERSONAL GROWTH

- **Learning activity**
  - *Growth or Comfort?* The teacher displays two statements: *Comfort zones are safer than challenges./ Growth is more about mindset than talent*. Each student adopts a stance in favour of one or the other and presents arguments to support his/her choice.
  - *Real Life Student Challenge.* Divided in groups, students receive a short scenario about teenagers facing real educational challenges. They have to identify the challenge, suggest strategies to deal with, mention skills needed, predict the outcome if the challenge is overcome.

- **Assessment activity**
  - *Growth Story Interview*. Write a 150-word interview with a fictional teenager about overcoming a challenge. Students post their interviews on the *Story Wall* and decide on the most relevant one.

- **Grammar activity** - Direct and Indirect Narration – Reported Speech
  - *Inspirational Quotes Rewrite*. Collect five motivational quotes about personal growth written as statements, questions, advice, or dialogues and rewrite them in Indirect Speech.

- **Project work**
  - *Voices of Growth* . In groups, students create and record a short podcast episode where characters share life lessons. Mix direct quotations and Reported Speech versions to emphasize personal changes The most interesting ones will be broadcast on the school radio station. Digital tools: Flip, CapCut, Canva

Anexa 2: Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate:

1. Universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori)
2. Școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare)
3. Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos)
4. Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului)
5. Țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță)
6. Tehnologie și comunicare (rețele sociale; media; siguranța online; dependența de tehnologie; cyberbullying; inovații, aplicații digitale; inteligența artificială)
7. Viața profesională (meserii, ocupații)

Teme de proiecte colaborative:

1. *Ma vie en 3 minutes ou moins* (realizarea unui video scurt/ colaj/ montaj/ document sonor de prezentare, cu accent pe pasiuni/ activități de timp liber)
2. *J'apprends, donc j'existe* (elaborarea unui afiș motivațional în care sunt prezentate diferite stiluri/ metode/ tehnici de facilitare a învățării și care contribuie la creșterea motivației)
3. *Bien manger ou manger bien?* (realizarea unei emisiuni de tip masă-rotundă cu sfaturi legate de alimentația sănătoasă și viața echilibrată)
4. *La planète bleue doit rester verte* (simularea unei campanii/ acțiuni ecologice – planificare, realizare de materiale promoționale, etape ale punerii în practică a ideii etc.)
5. *Cap sur ...* (realizarea unui ghid de călătorie video/ documentar de prezentare a unei destinații de vacanță francofone, în care sunt detaliate atât modalitățile practice de organizare a sejurului, cât și obiectivele turistice/ punctele de interes ale locului ales)
6. *Et si on créait notre réseau?* (imaginarea unei rețele sociale a clasei, de la conținuturi, până la aspect)

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A situa în timp și spațiu

- pronumele relative simple;
- prepoziţii şi locuţiuni prepoziţionale de loc şi timp (à, dans, sur, près de, avant, après, pendant…);
- adverbe şi locuţiuni adverbiale de loc şi timp (ici, là-bas, aujourd'hui, hier, demain, tout de suite…);
- adverbele de mod formate cu sufixul -ment;
- articulatorii cronologici ai discursului (d'abord, ensuite, enfin; premièrement, deuxièmement….)

A descrie persoane, locuri, rutine, activități

- substantivul;
- adjectivul calificativ: acord, poziţie în enunţ; formele neregulate (beau/ bel/ belle etc.);
- adjectivul/ pronumele posesiv;
- adjectivul/ pronumele demonstrativ;
- adjectivele/ pronumele nehotărâte;
- pronumele relative simple;
- pronumele relative nehotărâte ce qui, ce que;
- expresii de frecvenţă (souvent, rarement, tous les jours…);
- elemente utilizate în comparație: verbe/ locuțiuni verbale (ressembler à, avoir l'air de); adjective (semblable, différent, égal);
- verbele impersonale (il est+ adjectif+de+infinitif)

A relata evenimente/ întâmplări

- utilizarea formelor verbale la trecut (imperfect, perfect compus, mai-mult-ca-perfect);
- acordul participiului trecut cu être și cu avoir;

- construcții temporale (il y a +diviziune temporală; ça fait.., pendant, pendant que, pour, en, depuis, à partir de ; jusqu'à / jusqu'en ; dès/ dès que);
- adjectivele/ pronumele nehotărâte (quelques, certains, plusieurs, chacun…);
- utilizarea conectorilor care marchează începutul povestirii (D'abord/ Au début; quand), suita de acțiuni (... et puis; Alors..., Ensuite..., Après..., Au bout d'un moment...., En même temps..., Au même instant/ moment..., Soudain/ Tout à coup...), sfârșitul povestirii (Enfin..., Finalement..., À la fin...)

A exprima o opinie

- verbe de opinie: penser, croire, trouver, estimer, considérer…; il me semble que ;
- utilizarea construcției: je pense que/ je ne pense pas que + indicatif / subjonctif;
- folosirea construcțiilor impersonale: il est certain/ il est évident/ il est sûr que + indicatif; il est probable que + indicatif; il paraît que + indicatif; il est possible que + subjonctif; il se peut que + subjonctif; il semble que + subjonctif;
- folosirea construcțiilor: Je suis sûr(e)/ certain(e) que + indicatif; j'ai l'impression que + indicatif; je doute que + subjonctif; Je ne suis pas sûr(e)/ certain(e) que + subjonctif;
- exprimarea acordului şi dezacordului: Je suis d'accord/ pas du tout/ absolument pas;
- justificarea prin conectori: parce que, puisque, car;
- conectori logici pentru exprimarea opiniei : Selon moi..., À mon avis..., D'après moi..., Personnellement..., Pour ma part..., En ce qui me concerne.., Pour moi..., Quant à moi... .

A face ipoteze

- condiţionalul prezent şi trecut;
- SI conditional – regula I, II, III
- formule de exprimare a incertitudinii

A exprima condiția

- condiţionalul prezent şi trecut;
- utilizarea structurilor: en cas de+ nom ; au cas où/ dans le cas où + conditionnel présent ; à condition de + infinitif/ à condition que+ subjonctif

A exprima acordul/ dezacordul

- adverbele de intensitate (tout à fait, exactement, absolument/ absolument pas…);
- negația+ indicativ prezent;
- justificarea dezacordului (parce que, puisque, car);
- conectorii de opoziție (mais, au contraire, cependant)

A exprima intenția/ a face planuri de viitor

- viitorul/ viitorul popular (le futur proche);
- verbe pentru exprimarea intenției (penser/ décider de/ avoir l'intention de + infinitif);
- Je souhaite que/ J'aimerais que + subjonctif (verbe uzuale)

A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

- comparația: gradele de comparație ale adjectivelor și adverbelor (plus/ moins/ aussi que) ; gradele de comparație ale adjectivelor bon, mauvais și ale adverbelor bien, mal ; comparația verbelor (verb+ autant que/ plus que/ moins que/ plutôt que);
- structuri condiționale: si... c'est parce que;
- locuțiuni verbale impersonale (il est utile de/ il est important de);
- conectorii logici (parce que, puisque, car, à cause de, grâce à)

A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)

- structuri pentru exprimarea reacțiilor și emoțiilor: être/ se sentir + adjectif (je suis/ je me sens heureux / triste/ malheureux) ; ça me rend triste de+ infinitif ; avoir peur/ craindre + de+ infinitif/ avoir peur/ craindre que+ subjonctif; Ça me fait peur ; Vraiment ? C'est incroyable !/ Quelle surprise !/ Ce n'est pas possible ! ; Je regrette de+ infinitif/ Je regrette que+ subjonctif ; ; Hélas ! Chouette ! Ça, alors ! Tiens !)

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină, în regim bilingv.
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Activitate de învățare

CG1 – Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare
CS 1.3. - Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard

Prise de notes. Vous écoutez ce dialogue entre Robert et Damien. Vous complétez le tableau suivant en notant ce que Robert a fait et ce qu'il va faire pendant les vacances.

Ce qu'il a fait	Ce qu'il va faire
Ex: Il a décidé de travailler. ……	…… ……

https://www.podcastfrancaisfacile.com/podcast/parler-de-son-job-dete-et-de-ses-vacances.html

Transcription du dialogue
Damien : Est-ce que tu peux me parler de ce que tu vas faire pendant ces vacances ou de ce que tu as fait déjà ?
Robet : Alors pendant ces vacances d'été qui durent deux mois, j'ai décidé pendant le premier mois de travailler, de faire un stage dans une entreprise à Paris. Alors, j'ai travaillé pendant un mois dans un restaurant… plutôt pendant trois semaines en fait, pas pendant le mois complet. Et pendant la première semaine, j'ai travaillé en cuisine. Pendant la deuxième semaine, j'ai travaillé pour faire le service en salle. Et la troisième semaine, j'ai aussi fait le service mais dans un café. Donc, c'était un peu plus décontracté que dans le restaurant principal.
Damien : Donc, au total, tu as travaillé trois semaines ?
Robert : J'ai travaillé trois semaines.
Damien : C'était dans le même restaurant ?
Robert : C'était dans la même entreprise avec un restaurant et un café, ça c'est un job d'été que je fais pendant le mois de juillet et qui me permet de gagner un peu d'argent que je pourrai ensuite dépenser par exemple pendant le deuxième mois de vacances, pendant le mois d'août.
Damien : Et donc, au mois d'août, qu'est-ce que tu as prévu de faire ?
Robert : Alors, pendant le mois d'août, je vais partir avec ma famille dans les Alpes et dans le Sud de la France. Et je vais aussi retrouver à la fin du mois d'août quelques amis sur la Côte-d'Azur.
Damien : C'est bien ça. Et dans les Alpes, tu vas rester combien de temps ?
Robert : Je vais rester une semaine et demie deux semaines dans les Alpes. Je vais pouvoir faire de la marche en montagne, profiter des beaux paysages et me reposer.
Damien : Excellent ! Et alors, la rentrée, c'est pour quand ?
Robert : La rentrée, c'est prévu pour début septembre. Le quatre septembre, si je me souviens bien.

Activitate de remediere

CG3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare
CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise
CG4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

La réussite de n'importe quelle activité d'apprentissage implique une bonne compréhension de la consigne. A priori simple et acquise dès la petite scolarité, cette capacité à bien comprendre la tâche fait parfois défaut même à des élèves des premières classes de lycée. Soit par mégarde, soit par incompréhension, il arrive qu'ils se trompent dans le déroulement d'une activité complexe non pas à cause de la difficulté de l'activité mais faute de réflexion et d'entraînement. C'est pourquoi dans l'approche communic'actionelle une des premières étapes dans toute démarche pédagogique est la vérification de la compréhension de la consigne.

Exemple 1

Mission: Tu devras organiser des activités de loisir pour le week-end prochain que ton cousin Charles (12 ans) viendra passer chez toi, à Le Mans.
Contrainte: Tu n'as pas beaucoup d'argent – tu ne dois pas dépasser les 50 euros./ Ton cousin est bavard mais tu trouves sa conversation ennuyeuse.

Pour accomplir ta mission:
- tu liras le texto envoyé par ton cousin
- tu consulteras l'agenda culturel et sportif de la mairie de la ville
- tu localiseras sur le plan de la ville les endroits des activités intéressantes
- tu regarderas la bande-annonce d'un film récent
- tu en liras les commentaires
- tu communiqueras sur messenger avec ton meilleur ami pour lui demander conseil et aide
- tu passeras un coup de fil pour demander des renseignements / faire des inscriptions

Tu rendras compte de ta mission
- en rédigeant l'agenda du week-end
- en téléphonant à ton cousin pour lui présenter le choix final et lui demander son avis

Activité de compréhension de la mission:

1. Tu es a. en Roumanie b. en France c. en Allemagne d. cela n'a aucune importance	2. Tu dois a. organiser des activités de divertissement b. des actions de bénévolat c. aider ton cousin à faire des devoirs d. emmener ton cousin en voyage	3. Tu peux dépenser a. 50 euros minimum b. 50 euros maximum c. exactement 50 euros
4. Tu adores discuter avec Charles • Vrai • Faux	5. Charles est a. le fils de tes parents b. le fils de tes amis c. le fils de ton oncle d. le fils de tes grands-parents	6. Pour accomplir ta mission tu devras a. communiquer à l'oral b. communiquer par écrit c. communiquer oralement et par écrit

Exemple 2
Vous avez trouvé cette annonce sur le site AMOPA:

Amopa 21 organise le concours « Joutes oratoires » en langue française dans le cadre de ses actions en faveur de la jeunesse. Le concours se déroule par binôme et en deux étapes:
ETAPE 1 : une épreuve de sélection organisée dans les lycées sur un thème proposé par l'AMOPA21. Un binôme par lycée participera à l'épreuve finale
ETAPE 2 : une finale organisée dans le lycée lauréat 2025, à savoir le lycée Saint Bénigne de Dijon sur un thème choisi par l'AMOPA21 en mai 2026.

Vous écrivez un mail à votre amie pour lui proposer d'être votre binôme pour pouvoir participer au concours. Vous justifiez votre désir d'y participer et vous lui suggérez aussi des idées pour la première étape.

1. Quel est votre rôle dans cette rédaction? Qui êtes-vous?
a) Une candidate?
b) Une amie?
c) Une championne?

2. A qui vous adressez-vous?
a) Aux organisateurs du concours?
b) Aux responsables AMOPA?
c) A une amie?
d) A quelqu'un de la famille?

3. Comment allez-vous vous adresser? A quelle personne?

4. Qu'est-ce que vous devez rédiger?
a) Une lettre formelle?
b) Un mail formel?
c) Une lettre informelle?
d) Un mail informel?
e) Un blog?
f) Une lettre au courrier des lecteurs?

5. Quelles en sont les marques?
6. Dans votre rédaction vous devez rester neutre ou exprimer votre subjectivité pour convaincre?
7. Quelle sera la structure de votre texte?
8. Pour chaque partie du plan précisez quelles formes verbales seraient pertinentes.

Activitate de evaluare

CG3 - Receptarea de mesaje scrise în diverse în situații diverse de comunicare
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
CG4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.**

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS / 40p
Lis attentivement le texte ci-dessous :
Longtemps perçus comme superficiels et souvent critiqués, les influenceurs littéraires jouent aujourd'hui un rôle inattendu : ils suscitent un engouement croissant pour les livres auprès des jeunes.

Même si les jeunes ne consacrent que 3h40 par semaine à la lecture (contre 23h27 passées sur les écrans selon l'étude CNL/Ipsos 2025), lire n'a jamais été aussi tendance chez eux ! Grâce aux réseaux sociaux, les livres s'invitent dans leur quotidien: ils apparaissent sur Instagram, sont le sujet principal de vidéos TikTok, ils génèrent des débats et des échanges. Ainsi, en dépit des idées reçues, les réseaux sociaux pourraient bien être la clé pour reconnecter les jeunes à la lecture.

Choisir un livre, par exemple, demeure une opération complexe. Il existe, en effet, une offre pléthorique de livres : chaque année 75000 nouveaux livres apparaissent, soit environ 200 livres publiés chaque jour; c'est normal alors d'avoir un pourcentage de 47% des lecteurs (dont 79% des 15-24 ans) qui estiment que les conseils glanés sur les réseaux peuvent leur donner envie de lire.

Leur pouvoir ? Une crédibilité fondée sur l'authenticité et la proximité. Ces bookstagrameurs et booktokeurs, qui cartonnent sur les réseaux, partagent leurs coups de cœur littéraires en toute simplicité, souvent avec des critiques pleines d'enthousiasme, ponctuées de photos et vidéos personnelles et parfois maladroites. Leur discours, très émotionnel, est à mille lieues des critiques professionnelles. L'argumentation analytique est peu présente, c'est l'authenticité perçue par leurs abonnés et la popularité acquise sur les réseaux qui comptent. Ces influenceurs font figure de bons copains qui partagent leurs bons plans lecture, comme dans une véritable relation interpersonnelle.

Si cette nouvelle forme de recommandation séduit les jeunes lecteurs, elle interroge aussi sur l'avenir du livre : entre influence numérique et savoir institutionnaliser, la lecture devient-elle un produit de consommation comme un autre ou une nouvelle voie pour reconnecter les générations à la culture ?

https://actu.fr/

1. Choisis la bonne réponse :

A. Le texte a pour but :
a) de défendre la lecture scolaire
b) de critiquer les réseaux sociaux
c) d'expliquer le rôle des influenceurs littéraires auprès des jeunes
d) de présenter des statistiques sur la lecture

B. Le meilleur titre pour ce texte est :
a) Quand les réseaux sociaux remettent les livres au goût des jeunes
b) La génération écrans tourne définitivement le dos aux livres
c) La fin du livre à l'ère du numérique
d) Quand l'expertise traditionnelle oriente les choix de lecture des jeunes

C. Le ton de ce texte est plutôt :
a) polémique
b) informatif et nuancé
c) ironique
d) alarmiste

2. Vrai ou Faux ? Coche la bonne case et justifie par des phrases tirées du texte.

	Vrai	**Faux**
a. De nos jours, la lecture connaît un véritable regain de popularité auprès des jeunes. Justification :		
b. Pour la plupart des jeunes, le choix d'un livre repose toujours sur l'expertise traditionnelle. Justification : ……		

c. Les recommandations des influenceurs sont basées principalement sur une argumentation structurée et réfléchie. Justification : ……		
d. L'auteur s'interroge sur l'avenir de la lecture face à l'influence numérique. Justification : ……		

3. **Réponds aux quesions suivantes :**
   a. Pourquoi les réseaux sociaux peuvent-ils donner envie aux jeunes de lire, selon le texte ?
   b. D'après toi, est-ce que les booktokeurs et bookstagrameurs sont plus convaincants que les critiques professionnelles ? Pourquoi ?

II. PRODUCTION ÉCRITE / 40p

Toi aussi, tu peux devenir influenceur pour tes copains/ copines. Écris une lettre à ton ami/e francophone pour lui présenter un livre que tu as lu et que tu as apprécié. Recommande-lui de le lire et donne-lui les bonnes raisons pour le faire. (140 mots)

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS/ 40p

1. 15 p (3 x 5p)

A – c
B – a
C – b

2. 20 p (4 x 5 p)

	Vrai	**Faux**
a. Justification: Même si les jeunes ne consacrent que 3h40 par semaine à la lecture (contre 23h27 passées sur les écrans selon l'étude CNL/Ipsos 2025), lire n'a jamais été aussi tendance chez eux !	**X**	
b. Justification: c'est normal alors d'avoir un pourcentage de 47% des lecteurs (dont 79% des 15-24 ans) qui estiment que les conseils glanés sur les réseaux peuvent leur donner envie de lire.		**X**
c. Justification: Leur discours, très émotionnel, est à mille lieues des critiques professionnelles. L'argumentation analytique est peu présente, c'est l'authenticité perçue par leurs abonnés et la popularité acquise sur les réseaux qui comptent.		**X**
d. Justification: Si cette nouvelle forme de recommandation séduit les jeunes lecteurs, elle interroge aussi sur l'avenir du livre : entre influence numérique et savoir institutionnalisé, la lecture devient-elle un produit de consommation comme un autre ou une nouvelle voie pour reconnecter les générations à la culture ?	**X**	

3. 5 p (2x2,5p)

a. Selon le texte, les réseaux sociaux peuvent donner envie aux jeunes de lire parce que les livres sont très présents sur Instagram et TikTok. Les booktokeurs et bookstagrameurs parlent de leurs lectures avec enthousiasme et sincérité. Leur discours est simple, émotionnel et proche des jeunes. Ils donnent des conseils qui semblent authentiques et crédibles, ce qui aide les jeunes à choisir un livre et à avoir envie de le lire.

b. D'après moi, les booktokeurs et bookstagrameurs peuvent être plus convaincants pour les jeunes, car ils parlent comme des amis et utilisent un langage simple. Ils partagent leurs émotions et leurs expériences personnelles, ce qui crée une relation de proximité
(toute réponse cohérente avec le texte va être considérée correcte)

II. PRODUCTION ÉCRITE/ 50p
Ex. de grille d'évaluation

Respect de la consigne	5p
Correction sociolinguistique	5p
Capacité à informer / à présenter l'expérience	10p
Capacité à donner ses impressions	5p
Lexique / orthographe lexicale	10p
Morphosyntaxe / orthographe grammaticale	10p
Cohérence	5p
Total	**50p**

10p oficiu

Proiect

CG 2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare
CG 4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

Titre du projet: *J'apprends, donc j'existe*
Résultat attendu : élaborer et présenter une affiche motivante présentant les différents styles/ méthodes/ techniques qui facilitent l'apprentissage et contribuent à stimuler la motivation des apprenants.
Tâche à acccomplir : réalisation et présentation d'affiches / posters argumentatifs présentant différents styles/ méthodes/ techniques d'apprentissage et leurs avantages.

On vise à:
- Sensibiliser les élèves aux différents styles et techniques d'apprentissage;
- Développer les compétences d'expression écrite et orale en français;
- Stimuler la créativité et le travail en équipe;

À la fin de l'activité, les élèves seront capables de :
- identifier et sélectionner des informations pertinentes à partir d'une série de supports en français ;
- rédiger des textes courts et des justifications cohérentes et correctes en français ;
- réaliser une affiche thématique visuellement attrayante ;
- présenter oralement, de manière claire et structurée, les informations sélectionnées.

Étapes du projet
1. Introduction
   - présentation du thème du projet, explication de la finalité et des critères de réalisation des affiches;
   - constitution des équipes de travail;
2. Documentation, recherche et sélection des informations
   Chaque groupe passe par une étape de recherche et de sélection des informations obtenues, en vue de la réalisation de l'affiche. On enchaîne par la présentation des informations essentielles sélectionnées (par groupes).
   La sélection et la présentation des informations constituent la première étape du projet, qui vise à familiariser les élèves avec la technique de travail nécessaire à la réalisation ultérieure d'une affiche.
3. Réalisation des affiches.
   Suggestions
   - utilisation de divers supports (carton, images, marqueurs ou applications numériques, Canva, PowerPoint, Adobe Illustrator)
   - rédaction en français, en mettant l'accent sur la pertinence des informations et des justifications

- respect d'une mise en page qui évite de surcharger l'affiche et facilite la lecture

4. Présentation des affiches

Tous les membres de l'équipe participeront à cette étape, en prenant la parole à tour de rôle.
L'accent est mis sur l'importance du discours libre, facilité par la prise des notes, plutôt que sur la lecture linéaire d'un discours déjà écrit.

Grille d'évaluation du professeur
Projet: « *J'apprends, donc j'existe* »
Groupe : _____

Critère	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Peu développé	Confus ou incomplet
Respect des règles de mise en page	Respecte entièrement les consignes	Respecte la majorité des consignes	Respecte très peu les consignes	Ne respecte pas les consignes
Rédaction des textes	Claire et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Créativité et originalité	Concept créatif, design unique	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité
Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils numériques	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. *Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular*

a. Didactica limbii franceze ca limbă străină

1. Beacco, Jean-Claude; Bouquet, Simon; Porquier, Rémy, 2004, *Niveau B2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
2. Beacco, Jean-Claude; Porquier, Rémy, 2008, *Niveau A2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
3. Beacco, Jean-Claude, 2010, *La didactique de la grammaire dans l'enseignement du français et des langues. Savoirs savants, savoirs experts et savoirs ordinaires*, Paris, Didier.
4. Beacco, Jean-Claude, 2018, *L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative*, Paris, Didier.
5. Bourguignon, Claire, 2010, *Pour enseigner les langues avec le CECRL: clés et conseils*. Paris, Delagrave.
6. Candelier, Michel (coord.) 2012, *Un cadre européen pour les approches plurielles des langues et des cultures,* http://carap.ecml.at/CARAP/tabid/2332/language/fr-FR/Default.aspx.
7. Conseil de l'Europe, 2001, *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer,* Paris, Les Editions Didier, https://rm.coe.int/16802fc3a8.

8. Conseil de l'Europe, 2018, *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteur*s, https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5.
9. Coste, Daniel; Cavalli, Marisa, 2015, *Éducation, mobilité, altérité. Les fonctions de médiation de l'école*, Unité des Politiques linguistiques DGII – Direction générale de la démocratie, Conseil de l'Europe, https://edoc.coe.int/fr/apprentissage-des-langues/7918-education-mobilite-alterite-les-fonctions-de-mediation-de-lecole.html
10. Cuq, Jean Pierre; Gruca, Isabelle, 2017 (quatrième édition), *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Éditions PUG.
11. David, Catherine; Abry, Dominique, 2018, *Classes multi-niveaux et pédagogie différenciée*, Paris, Hachette FLE.
12. Defays, Jean-Marc; Delbart, Anne-Rosine; Hammami, Samia; Saenen, Frédéric, 2014, *La littérature en FLE. États des lieux et nouvelles perspectives*, Paris, Hachette FLE.
13. Dufeu, Bernard, *Les approches non-conventionnelles des langues étrangères,* 2016, Paris, Hachette.
14. Eid, Cynthia; Oddou, Marc; Liria, Philippe, 2019, *La classe inversée*, Paris, CLE International.
15. Guichon, Nicolas: Tellier, Marion (dir.), 2017, *Enseigner l'oral en ligne. Une approche multimodale*, Paris, Didier.
16. Hidden, Marie-Odile, 2013, *Pratiques d'écriture. Apprendre à rédiger en langue étrangère*, Hachette FLE.
17. Houles, Emmanuelle; Blin, Béatrice; Beacco, Jean-Claude; Riba, Patrick; Lepage, Sylvie (2011): *Niveau B1 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
18. Huber, Michel, 2020, *Apprendre en projets. La pédagogie du projet-élèves* (3e éd.), Lyon, Chronique sociale.
19. Mangiante, Jean-Marc, Parpette, Chantal, *Le Français sur objectif spécifiaue – de l'analyse des besoins à l'élaboration d'un cours*, 2004, Paris, Hachette FLE.
20. Muller, Catherine; Borgé, Nathalie, 2020, *Aborder l'oeuvre d'art dans l'enseignement des langues*, Paris, Didier.
21. Silva, Haydée, 2008, *Le jeu en classe de langue*, Paris, CLE International.
22. Springer, Claude ; Huver, Emmanuelle, 2011, *L'évaluation en langues*, Paris, Didier.
23. Tagliante, Christine, 2006, *La classe de langue*, Paris, CLE International.
24. Véronique, Daniel (dir.), 2009, *L'acquisition de la grammaire du français langue étrangère*, Paris, Didier.

b. Gramatică practică și teoretică (ortografie/fonetică, morfologie, sintaxă, pragmatică, lexicologie)

25. Charaudeau, Patrick, 2019 (2e édition), *Grammaire du sens et de l'expression*, Fribourg, Lambert Lucas.
26. Charmeux, Eveline, 2014, *Enseigner le vocabulaire*, Lyon, Chronique Sociale.
27. Crépieux Gaël, 2022, *100% FLE - Vocabulaire essentiel du français B1* (livre + didierfle.app), Paris, Didier.
28. Franco, Elisabeth; Grégoire, Maïa; Kostucki, Alina; Thiévenaz, Odile, 2017, *Grammaire progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1) - Livre + CD + Appli-web* (4ème édition), CLE International
29. Glaud, Ludivine; Lannier, Muriel; Loiseau, Yves; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français A2*, Paris, Les Éditions Didier.
30. Glaud, Ludivine; Loiseau, Yves; Merlet, Elise; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français B1*, Paris, Les Éditions Didier.
31. Goliot-Lété, Anne; Miquel Claire, 2017, *Vocabulaire progressif du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Audio téléchargeable + Appli-web - 3ème édition), Paris, CLE International.
32. Grevisse, Maurice; Goosse, André, 2016 (15e édition), *Le Bon Usage*, Louvain-la-Neuve, De Boeck Supérieur.
33. Miquel, Claire, 2024, *Nouvelle Grammaire en dialogues – Niveau intermédiaire (B1)* (Livre + Audio en ligne), CLE International.
34. Niklas-Salminen, Aïno, 2023 (5e édition), *La lexicologie*, Malakoff, Armand Colin.

35. Pagel, Dario; Madeleni, Édith; Wioland, François, 2012, *Le rythme du français parlé*, Hachette FLE.
36. Petitmengin, Violette; Fafa, Clémence, 2017, *La grammaire en jeux*, Fontaine, PUG.
37. Riegel, Martin ; Pellat, Jean-Cristophe ; Rioul, René, 2024 (9e édition), *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF/Humensis.
38. Wilmet, Marc, 2010 (5e édition), *Grammaire critique du français*, Paris, Bruxelles, De Boeck Duculot.

c. Literatură și civilizație

39. Allouache, Ferroudja; Blondeau, Nicole, 2008, *Littérature progressive de la francophonie - Niveau intermédiaire (B1/B2), Paris,* CLE International.
40. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en FLE*, Paris, Hachette.
41. Barthe, Marie; Chovelon, Bernadette, 2016, *Je vis en France : vingt lectures faciles pour découvrir la civilisation française*, PUG.
42. Blondeau, Nicole; Né, Marie-Françoise, 2019 (2e édition), *Littérature progressive du français - Niveau intermédiaire (B1/B2)*, Paris, CLE International.
43. Eid, Cynthia; Patouma, Judith, 2025, *Contes, mythes et légendes. Le storytelling en classe de FLE* - Techniques et pratiques de classe, Paris, CLE International.
44. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en français langue étrangère*, Hachette FLE.
45. Steele, Ross, 2019, *Civilisation progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Livre-web + Audio téléchargeable en ligne, Corrigés), Paris, CLE International.

B. Resurse și instrumente digitale utile

a. Resurse multimedia (dicționare, articole științifice, documente audio-video, fișe pedagogice etc.)

1. http://www.lepointdufle.net/
2. https://ro.ifprofs.org/
3. http://apprendre.tv5monde.com/
4. http://enseigner.tv5monde.com/
5. https://www.tv5mondeplus.com/ro
6. https://savoirs.rfi.fr/fr/APPRENDRE-ENSEIGNER
7. http://www.leplaisirdapprendre.com
8. http://www.bonjourdefrance.com /
9. https://www.clemi.fr/
10. https://www.thegrammaruniversity.com/drfrench/index.php?lng=fr
11. https://www.educavox.fr/
12. https://www.france-education-international.fr/
13. http://www.flevideo.com/
14. https://www.partajondelfdalf.com/
15. https:// www.arte.tv/fr/
16. https://parlonsfrancais.francophonie.org
17. https://www.ortholud.com
18. https://www.iletaitunehistoire.com
19. http://www.cnrtl.fr/
20. https://www.larousse.fr/
21. https://dictionnaire.lerobert.com/
22. https://www.dictionnaire-academie.fr/
23. https://www.academie-francaise.fr /
24. https://gallica.bnf.fr/accueil/fr/html/accueil-fr
25. https://www.youtube.com
26. https://mooc2move.unibuc.ro/
27. https://www.languagesbysongs.eu/
28. https://signesetsens.eu/
29. http://www.mooc2move.eu/

b. Platforme și aplicații utile pentru conceperea și exploatarea materialelor didactice

1. **AhaSlide -** https://ahaslides.com/ - creare de prezentări interactive cu sondaje, quiz-uri și voturi live
2. **Amara** - https://amara.org/ - creare de subtitrări educaționale

3. **Anchor** - https://anchor.fm/ - crearea de podcasturi audio / video
4. **Animaker** - https://www.animaker.com/ - crearea de imagini și conținut video
5. **Asq.ro** - https://asq.ro/ - crearea de teste și materiale online
6. **Autocrat Google Workspace** - https://workspace.google.com/marketplace/app/autocrat/539341275670 - crearea de documente colaborative
7. **Biteable** - https://biteable.com/ - crearea de conținut video
8. **Book Creator** - https://bookcreator.com/ - cărți digitale multimedia pentru proiecte educaționale
9. **Bookwidgets** - https://www.bookwidgets.com/ - crearea de exerciții și teste interactive
10. **Busuu** - https://www.busuu.com/en/register?learning=fr - lecții scurte, interactive, corectare
11. **Capcut** - https://www.capcut.com - aplicație editare video
12. **Canva** - https://www.canva.com - realizarea de proiecte creative, postere, portofolii
13. **Clipchamp** - https://clipchamp.com/fr/ - realizarea de înregistrări și materiale video
14. **Coggle** - https://coggle.it/ - crearea de hărți mentale
15. **Edpuzzle -** https://edpuzzle.com/ - creare de videoclipuri, teste, proiecte interactive
16. **Genially** - https://genially.com/ - crearea de conținut interactiv și animat
17. **InVideo** - https://invideo.io/ - crearea de videoclipuri educaționale cu ajutorul șabloanelor și editării online
18. **Iteach** - https://iteach.ro/ - platformă de partaj profesional
19. **Kahoot** - https://kahoot.com/fr/ - quizuri, sondaje și activități educative
20. **Knowt** - https://knowt.com/ - crearea de podcasturi și notițe online
21. **Learning Apps** - https://learningapps.org/ - crearea de exerciții intteractive
22. **Lino.it** - http://en.linoit.com/ - creare de postere online
23. **Liveworksheets** - https://www.liveworksheets.com/ - crearea de documente colaborative
24. **Livresq** - https://livresq.com - lecții interactive, manuale școlare
25. **Microsoft Teams for Education -** https://www.microsoft.com/ro-ro/education/products/teams - pentru proiecte video și activități colaborative
26. **MozaWeb** - https://mozaweb.com/ - bibliotecă media digitală
27. **Padlet** – https://padlet.com/ - platforme pentru crearea de materiale vizuale interactive
28. **Pexels** - https://www.pexels.com - fotografii gratuite
29. **Piktochart** - https://piktochart.com/ - crearea de infografice și prezentări
30. **Popplet** - https://www.popplet.com/ - crearea de hărți mentale
31. **Porolingo** - https://download.cnet.com/learn-french-listening-and-speaking/3000-20414_4-78533392.html - aplicație cu explicații clare și teste de gramatică
32. **PosterMyWall** - https://www.postermywall.com/ - crearea de postere online
33. **Powtoon** - https://www.powtoon.com/ - creare de clipuri video
34. **Prezi** - https://prezi.com/ – creare de prezentări
35. **ProProfs** - https://www.proprofs.com/ - realizare de teste
36. **Quizalize** - https://www.quizalize.com/ - crearea de quiz-uri educative
37. **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice
38. **Savoir écrire -** https://www.savoir-ecrire.fr/mooc2026 - crearea și publicarea de texte
39. **Scientix** - http://scientix.eu/ - resurse online pentru profesori
40. **Screencast -o-matic** - https://screencast-o-matic.com/ - crearea de înregistrări și prezentări video
41. **Survey Monkey -** https://fr.surveymonkey.com/ - crearea de teste și formulare online
42. **Testmoz -** https://testmoz.com/ - crearea de teste online
43. **Vocaroo** - https://vocaroo.com/ – instrument pentru înregistrare audio și partajare de fișiere audio
44. **Wayground** - https://wayground.com/ – generare de teste
45. **WordArt** - https://wordart.com/ - crearea de colaje de cuvinte
46. **Wordwall** - https://wordwall.net - crearea de activități educaționale interactive și imprimabile

Anexa 3: Limba spaniolă

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate:

1. Universul personal al adolescenților
   - Prezentarea personală: aspect fizic, trăsături de caracter, valori
   - Familia și stilul de viață: descriere membri, ocupații, hobby-uri, evenimente specifice
   - Relații interpersonale: prieteni, colegi

2. Viața școlară și activități cotidiene
   - Școala: metode personale de învățare, motivație, proiecte școlare
   - Rutina zilnică: activități sportive, timp liber
   - Organizarea timpului: planificarea activităților școlare și extrașcolare

3. Călătorii și experiențe culturale
   - Țări, regiuni, orașe: obiective culturale și turistice; planuri de vacanță și destinații preferate
   - Sărbători și tradiții spaniole și hispano-americane

4. Mediu și viață sănătoasă
   - Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos);
   - Mediul înconjurător (poluarea; reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului)

5. Educație civică și valori sociale
   - Drepturi și responsabilități: elev, cetățean
   - Respect, solidaritate, prietenie și toleranță
   - Participare activă în comunitate și voluntariat

6. Literatură și cultură
   - Literatura pentru adolescenți (texte literare scurte sau adaptate)
   - Elemente de cultură hispanică: muzică, filme pentru adolescenți

7. Tehnologie și comunicare
   - Utilizarea internetului și a aplicațiilor digitale, dependența de tehnologie
   - Social media și securitate online (cyberbullying)
   - Folosirea inteligenței artificiale

Teme de proiecte colaborative:

1. Mi vida en un vídeo

Tipo de proyecto: vídeo corto / collage / montaje / documento de audio

Descripción: Los alumnos realizan un vídeo corto o un collage en el que presentan aspectos de su vida personal, sus pasiones y sus actividades de tiempo libre.

Producto final: vídeo / pódcast / collage multimedia

Competencias lingüísticas:

• expresión de preferencias, aficiones y rutinas diarias

• uso del vocabulario relacionado con el tiempo libre, el deporte y el arte

Competencias transversales:

• planificación y organización del material digital

• colaboración y comunicación en grupo

Evaluación:

• claridad del mensaje

• corrección lingüística

• creatividad y cooperación

Sugerencias metodológicas:

• trabajo en grupos de 3 a 5 alumnos

• roles claramente definidos: editor, presentador, creador multimedia
• apoyo visual y sonoro

Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo completo de las ideas	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión; ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo
Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

2. Aprender para vivir
Tipo de proyecto: póster motivacional / folleto
Descripción: Los alumnos crean un póster o un folleto en el que presentan diferentes métodos y técnicas de aprendizaje con el fin de reforzar la propia motivación.
Producto final: póster físico o digital
Competencias lingüísticas:
• redacción de oraciones simples con intención persuasiva
• vocabulario relacionado con la escuela, el aprendizaje y la motivación
Competencias transversales:
• pensamiento crítico y planificación
• creatividad visual y organización de la información
Evaluación:
• mensaje claro y coherente
• corrección lingüística
• creatividad y cooperación
Sugerencias metodológicas:
• trabajo en parejas o en grupos pequeños
• *lluvia de ideas* para generar contenido y diseño
• uso de soportes digitales

Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión;

	completo de las ideas			ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo
Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

3. Comer bien, vivir mejor
Tipo de proyecto: programa tipo mesa redonda / pódcast
Descripción: Los alumnos realizan un programa en el que hablan sobre la alimentación saludable y la vida equilibrada, ofreciendo consejos y recomendaciones.
Producto final: vídeo / pódcast
Competencias lingüísticas:
• expresión de opiniones y recomendaciones
• vocabulario relacionado con la salud y la nutrición
Competencias transversales:
• colaboración y planificación
• comunicación oral y competencias digitales
Evaluación:
• claridad y coherencia del mensaje
• lenguaje adecuado
• creatividad y cooperación dentro del grupo
Sugerencias metodológicas:
• debates guiados y *lluvia de ideas*
• reparto de roles: moderador, presentador, operador de vídeo
Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo completo de las ideas	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión; ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo

Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

4. El planeta azul: nuestra responsabilidad
Tipo de proyecto: campaña ecológica / proyecto cívico
Descripción: Los alumnos planifican y llevan a cabo una campaña ecológica, elaborando materiales promocionales y presentando el contenido de la campaña organizado por etapas.
Producto final: Campaña completa y materiales visuales
Competencias lingüísticas:
• vocabulario relacionado con el medio ambiente y la ecología
• redacción de mensajes persuasivos
Competencias transversales:
• organización y gestión de proyectos
• responsabilidad cívica y creatividad
Evaluación:
• impacto del mensaje
• corrección lingüística
• implicación y cooperación
Sugerencias metodológicas:
• reparto de roles: creador de contenido, diseñador, presentador
• planificación de las etapas de la campaña
Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo completo de las ideas	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión; ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo
Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

5. Viajar para aprender
Tipo de proyecto: guía de viaje / documental
Descripción: Los alumnos crean una guía en vídeo o un documental sobre un destino del mundo hispano, incluyendo la planificación del viaje y los principales objetivos turísticos.
Producto final: vídeo, presentación digital o folleto

Competencias lingüísticas:
• descripción de lugares e itinerarios
• relato en el pretérito, en el presente y en el futuro
• vocabulario turístico y cultural
Competencias transversales:
• planificación y organización
• presentación en público y comunicación
Evaluación:
• exactitud de la información
• claridad del lenguaje
• creatividad y cooperación
Sugerencias metodológicas:
• trabajo en grupos pequeños con roles claramente definidos
• apoyo visual: mapas, imágenes, itinerarios
Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo completo de las ideas	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión; ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo
Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

6. Nuestra red de clase
Tipo de proyecto: red social simulada
Descripción: Los alumnos imaginan una red social de la clase, eligen el tipo de contenido, las normas de uso y el diseño de la plataforma.
Producto final: Simulación de una plataforma digital
Competencias lingüísticas:
• redacción de publicaciones, comentarios y descripciones simples
• vocabulario relacionado con las redes sociales y la comunicación
Competencias transversales:
• creatividad y planificación
• cooperación y responsabilidad
Evaluación:
• funcionalidad y coherencia de la red social simulada
• corrección lingüística
• implicación y cooperación

Sugerencias metodológicas:
• reparto de roles: creador de contenido, moderador, diseñador
• presentación final de la red social simulada
Rúbrica de evaluación:

Criterio	**Nivel 4 – Excelente**	**Nivel 3 – Bueno**	**Nivel 2 – Regular**	**Nivel 1 – Insuficiente**
Comunicación	Mensaje claro y coherente; desarrollo completo de las ideas	Mensaje fluido y lógico; ideas mayoritariamente precisas	Mensaje fragmentado; ideas transmitidas de forma parcial	Mensaje de difícil comprensión; ideas incoherentes
Corrección lingüística	Uso correcto del lenguaje; dominio de estructuras de nivel B1	Lenguaje predominantemente correcto con errores menores	Lenguaje parcialmente correcto; presencia de errores frecuentes	Lenguaje incorrecto; errores que dificultan la comprensión
Creatividad	Producto altamente creativo, original y visualmente atractivo	Producto creativo con varios elementos originales	Producto con aportes creativos limitados o convencionales	Producto desprovisto de originalidad o esfuerzo creativo
Cooperación / Participación	Colaboración activa y contribución equitativa al equipo	Colaboración constante; breves periodos de menor implicación	Colaboración esporádica; aportaciones desiguales al grupo	Ausencia de colaboración; participación mínima o nula

GRAMATICA FUNCȚIONALĂ (ACTE DE VORBIRE/ FUNCȚII ALE LIMBII, INCLUSIV CONVENȚII SOCIOCULTURALE) ȘI ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

A cere și a oferi informații (consolidare):
- utilizarea întrebărilor "¿Sabes si…?"/ "¿Dónde…?"
- utilizarea prepozițiilor "con/para*"* + substantiv/verb (" -¿Con quién vives?- Vivo con mis padres." /" -¿Para quién es? Es para Marta."*)*
- exprimarea scopului: "para que*"* + subjonctiv prezent ("He encendido la calefacción, para que no tengas frío.")
- Exprimarea cauzei: "Como..." ("Como no estaba en casa, le llamé a la oficina."*)*

A solicita și a oferi indicații / instrucțiuni:
- utilizarea construcțiilor specifice: "¿Está lejos de aquí?*",* "¿Me puede indicar el camino a...?"; "¿Cómo se hace eso?, ¿Me puede explicar cómo funciona?"
- adresarea formală, folosind imperativul la persoana a 3-a singular (usted): "Tome el autobús número..."/ "Cruce la calle y..."/ "Primero, encienda el dispositivo."
- folosirea imperativului afirmativ și negativ la pers a 2-a :" ¡Siéntate!"; "¡No vuelvas tarde!"
- utilizare*a* imperativului duplicat: "¡Corre, corre!"/ "¡Venga, venga!"
- deber + infinitiv; tener + infinitiv: " Debéis terminar el trabajo lo antes posible."

A situa în timp și spațiu:
- utilizarea/reluarea unor conectori temporali: " actualmente", "hace"/ "dentro de un mes"/ "al mismo tiempo";
- utilizarea subordonatei temporale: "Devuélveme el libro cuando lo termines de leer.";
- utilizarea unor conectori spațiali: "de donde / ¿de dónde? "; "por donde / ¿por dónde": -¿De dónde vienes? -De casa de tus padres."*;* " -¿Por dónde vas a ir? - Por la Gran Vía."

A face și a accepta invitații/ propuneri:

- utilizarea imperativului;
- utilizarea condiționalului: "¿Te apetecería venir con nosotros?";
- *¿Y si + indicativ prezent? "¿Y si vamos este año a la playa?"*
- acceptare fără rezerve: " -¿Vienes mañana a comer? - Pues sí/ Perfecto/ Estupendo/ Fenomenal/ Fantástico/ Muy buena idea/ Vale, podemos quedar/ Vale, podemos quedar a las ocho./ (Está) bien, de acuerdo/ Con mucho gusto."
- acceptare cu rezerve: "Bueno/ Bueno, si insistes..."

A descrie persoane, locuri, rutine, activități:

- "ser/ estar/ tener/ llevar" + adjectiv (caracteristici, dimensiuni, culoare etc.): "Es alto y lleva gafas."
- reluarea adverbelor/ locuțiunilor adverbiale de timp și frecvență;
- verbe la indicativul prezent și imperfect ("ahora/antes": "Antes llevaba el pelo largo, ahora lo lleva cortito.")

A relata evenimente/ întâmplări:

- reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut;
- indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării ("primero", "entonces", "luego", "mientras", "finalmente")

A exprima preferințe (consolidare):

- folosirea verbelor de sentiment ("gustar", "encantar" etc.) + que + prezentul subjonctiv ("Me encanta que me llames".) *****;
- folosirea construcțiilor "lo que más me gusta es..." + substantiv, „no me importa "+ substantiv ("A mí no me importa el fútbol."*);*

A exprima o opinie:

- utilizarea structurilor: "En mi opinión,…"/ "Desde mi punto de vista,..".// „A mi modo de ver,..." / "Según..."/ " (A mí) me parece que…"/ " (Yo) pienso que..."
- utilizarea condiționalului prezent: "Yo diría que…"

A emite ipoteze:

- utilizarea adverbelor de probabilitate: "quizás", "tal vez", "probablemente", "posiblemente" + subjonctiv/indicativ*****;
- utilizarea viitorului pentru interogația dubitativ-ipotetică ("¿Dónde estará…?"/ "Tendrá…");
- utilizarea construcțiilor de posibilitate: "Es posible que…"/ "Puede que.. "./ "Supongo que..."/ "Imagino que... "/ "Me parece que... "/ "Yo diría que…"
- utilizarea condiționalului ("Vendría a tu fiesta, pero estoy fuera de la ciudad.")

A exprima condiția:

- exprimarea condiției: "Si" + indicativ prezent (condițională) - indicativ prezent (principală)/ Si + presente de indicativo (condițională) - futuro simple (principală)/ "Si" + indicativ prezent (condițională) - imperativ (principală) ("Si quieres, te acompaño."/ "Si me ayudas, terminaré más pronto."/ "Si tienes dinero suficiente, cómprame uno.").

A exprima o dorință*:*

- utilizarea verbelor "querer, "desear, "apetecer, "esperar, " preferir" + infinitiv/ "que" + subjonctiv ("Espero llegar a tiempo"./ Espero que llegues a tiempo.") *****;
- utilizarea construcțiilor "me gustaría /"me apetecería" + infinitiv ("Me gustaría viajar a México.");
- "ojalá + subjonctiv prezent ("Ojalá llueva mañana.")

A exprima acordul/ dezacordul:

- Utilizarea unor expresii pentru exprimarea acordului: "Comparto tu opinión./ "Respeto tu opinión, pero no la comparto." / "Pienso lo mismo." / "Estoy totalmente de acuerdo contigo. /"Eso es exactamente lo que pienso." / "Sin duda."

- utilizarea unor expresii pentru exprimarea dezacordului: "Puede ser, pero…/ "Sin embargo…/ "No necesariamente./ "Depende / "No lo veo así." "En parte tienes razón, pero...", "Desde mi punto de vista no es correcto"

A exprima intenția / a face planuri de viitor:

- utilizarea perifrazei "ir a + infinitiv " ("Vamos a cenar con mis padres.");
- utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor ("Trabajaré en una empresa internacional. ");
- utilizarea construcțiilor "querer" + infinitiv/ "pensar" + infinitiv/ "tener la intención de" + infinitiv/ "estar pensando en " + infinitiv ("Estoy pensando en aprender a pintar.")

A justifica (un punct de vedere / o alegere / o preferință):

- utilizarea construcțiilor "Creo que…"/ "En mi opinión…"/ "Desde mi punto de vista…"/ "Considero que…" ("Creo que el cambio climático es un problema urgente, porque afecta a todo el planeta"./ "Desde mi punto de vista, es mejor vivir en el campo.");
- utilizarea construcțiilor "Prefiero… porque…"/ "He elegido…, ya que…"/ "Me gusta más…, debido a que…"/ "Opto por… porque…" ("Prefiero el cine al teatro porque me relaja más".)

A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe):

- utilizarea construcțiilor "¡Qué sorpresa!" / "¡No me lo puedo creer!" / "¡Increíble!"/ "¡Impresionante!"/ "¡Vaya! "/ "¡Anda! "/ "Me sorprende que + subjonctiv"/ "¡No me digas! " ("¿Te vas a casar? ¡Qué sorpresa! ");
- utilizarea construcțiilor "Me da miedo que" + subjonctiv/ "Temo que" + subjonctiv ("Me da miedo que no lleguen a tiempo.);
- utilizarea construcțiilor "Me alegro de que" + subjonctiv/ "Es genial que"+ subjonctiv" ("Me alegro de que te vayas a la playa.");
- utilizarea construcțiilor "Me arrepiento de" + infinitiv/ "Lamento que" + subjonctiv ("Me arrepiento de decir eso");
- utilizarea construcțiilor "Qué pena.../ "Qué lástima.../ "Es una tristeza que" + subjonctiv ("Qué pena que no puedas venir".)

A solicita clarificări:

- utilizarea condiționalului ("¿Podría explicarlo con más detalle, por favor? ");
- utilizarea parafrazării ("¿Quieres decir que…?"/ "¿Lo que estás diciendo es que…?"/ "Si entiendo bien, ¿tú crees que…?")

A reformula enunțuri:

- utilizarea construcțiilor "Es decir…"/ "O sea…"/ "En otras palabras…"/ "Dicho de otro modo…"/ "Lo que quiero decir es que…"/ "Para que se entienda mejor…" ("Creo que no fue la mejor opción. Es decir, no estoy de acuerdo con la decisión." / "Hay que entregar el trabajo mañana. O sea, que no podemos tardar más." etc.)

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Actividad 1
CG 1 – Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare
CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete

Título: **Espero que…**
Fuente: https://www.youtube.com/watch?v=IdJzkMiQWPE&t=5s

Escucha y completa las frases:
a. No hay mucha agua. Espero que_____pronto.
b. Se acaban de casar. Espero que_____muy felices.
c. Que lo_____bien en tu cumpleaños y que _____ muchos más.
d. ¿Vas a ver la exposición de dinosaurios? Espero que_____.

e. Toma este regalo. Espero_____.
f. Hoy operan a Jorge. Espero_____.
g. ¿Vas al parque de atracciones? Pues_____.
h. El próximo domingo vamos a caminar por la nieve. Espero_____.

Actividad interactiva
Fuente: https://videoele.com/B1-Espero-que.html
I. Escucha las frases del material audio y coloca después de los inicios de frase de la lista 1-7 las continuaciones lógicas (deseos, esperanzas, votos) que se encuentran en la lista A-G.

1. Hoy operan a Jorge…
2. Toma este regalo…
3. ¿No te encuentras bien?...
4. Se acaban de casar...
5. ¿Vas a ver una exposición de dinosaurios?...
6. Buenas noches...
7. Feliz cumpleaños...

A. Espero que se ponga bien
B. Que cumplas muchos más.
C. Espero que te guste.
D. Espero que sean muy felices.
E. Que te mejores.
F. Espero que haga buen tiempo.
G. Que decanses bien.

Actividad 2
CG4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.1. Redactarea de texte informative scurte, simple și clar structurate, pe teme familiare, formulate într-un limbaj standard
Formas parte de un equipo de creadores de publicidad. Busca un eslogan impactante para estos productos.

Actividad 3

CG3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare
CS 3.1. Identificarea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor

Instrucciones generales:
El profesor coloca a los estudiantes por parejas y reparte las tarjetas. Un miembro de la pareja recibe el texto A y el otro el texto B. La meta de la actividad es que completen el texto preguntando a su compañero/a la información que les falta. Para ello, deberán formular las preguntas indicadas en el recuadro de abajo conjugando correctamente los verbos en pasado.
Fuente: *www.profedeele.es*

Texto completo:
Iciar Bollaín es una directora y actriz española. Nació en Madrid en el año 1967. Debutó como actriz con quince años de edad. Comenzó su carrera como directora con la película *Hola, ¿estás sola?,* en 1995. Con la película *Te doy mis ojos* (2003) trató el tema de la violencia de género. Gracias a *Te doy mis ojos* ganó el Premio Goya a la mejor directora. En su película *También la lluvia* contó con actores como Gael García Bernal y Luis Tosar. *También la lluvia* tiene como tema central el neocolonialismo. Con *Yuli* (2018) narró la historia de un bailarín de nacionalidad cubana y con *Maixabel* (2021) contó una historia de perdón y arrepentimiento basada en hechos reales. Hoy en día, es una de las grandes directoras españolas. Sus películas son esperadas con expectación por sus seguidores.

Texto A
Iciar Bollaín es una directora y actriz española. Nació en Madrid en el año _____. Debutó como actriz con quince años de edad. Comenzó su carrera como directora con la película *Hola, ¿estás sola?,* en el año _____. Con la película *Te doy mis ojos* (2003) trató el tema de la violencia de género. Gracias a *Te doy mis ojos* ganó _____. En su película *También la lluvia* contó con actores como Gael García Bernal y Luis Tosar. *También la lluvia* tiene como tema central el neocolonialismo. Con *Yuli* (2018) narró _____ de nacionalidad cubana y con *Maixabel* (2021) contó una historia de perdón y arrepentimiento basada en hechos reales. Hoy en día, es una de las grandes directoras españolas. Sus películas son esperadas con expectación por sus seguidores.
Preguntas:
a. ¿Cuándo (nacer) _____Iciar Bollaín?
b. ¿En qué año (comenzar) _____ Iciar Bollaín su carrera como directora?
c. ¿Qué (ganar)_____ Iciar Bollaín gracias a *Te doy mis ojos*?
d. ¿Qué (narrar)_____ Iciar Bollaín con la película *Yuli*?

Texto B
Iciar Bollaín es una directora y actriz española. Nació en Madrid en el año 1967. Debutó como actriz con _____ años de edad. Comenzó su carrera como directora con la película *Hola, ¿estás sola?,* en el año 1995. Con la película *Te doy mis ojos* (2003) trató el tema de _____. Gracias a *Te doy mis ojos* ganó el Premio Goya a la mejor directora. En su película *También la lluvia* contó con actores como _____. *También la lluvia* tiene como tema central el neocolonialismo. Con *Yuli* (2018) narró la historia de un

bailarín de nacionalidad cubana y con *Maixabel* (2021) contó una historia de _____ basada en hechos reales. Hoy en día, es una de las grandes directoras españolas. Sus películas son esperadas con expectación por sus seguidores.

Preguntas:

a. ¿Con qué edad (debutar)_____ como actriz Iciar Bollaín?
b. ¿Qué tema (tratar) Iciar Bollaín con la película *Te doy mis ojos*?
c. ¿Con qué actores (contar)_____ Iciar Bollaín en la película *También la lluvia?*
d. ¿Qué historia (contar)_____ Iciar Bollaín en *Maixabel*?

Exemplu de activitate remedială

Fase 1: Análisis visual (individual)

En lugar de ir directo a las preguntas, el alumno debe completar este esquema lógico basándose en el texto completo. Esto asegura que comprenden la relación entre **evento** y **tiempo**.

Coloca los eventos en orden cronológico. Extrae la información necesaria del texto.

- **1967:** _____ (Evento: Nacimiento)
- **A los 15 años:** _____ (Evento: Debut)
- **1995:** _____ (Evento: Primera película como directora)
- **2003:** _____ (Evento: Película sobre violencia de género)
- **2010:** _____ (Evento: Película sobre neocolonialismo)
- **2018:** _____ (Evento: Película sobre un bailarín)
- **2021:** _____ (Evento: Película sobre el perdón)

Fase 2: Reconstrucción de la pregunta

El error común es no saber dónde colocar el sujeto o cómo conjugar el verbo. Mediante la siguiente tabla, el alumno logrará "armar" las preguntas correctamente antes de hablar.

Partícula Interrogativa	**Verbo (Pasado)**	**Sujeto**	**Complemento**
¿Cuándo	nació	Iciar Bollaín?	(en Madrid)
¿Qué película	dirigió	ella	en 1995?
¿Qué premio	ganó	la directora?	(un Goya)

Fase 3: La nueva tarea (en parejas)

Para una lectura más eficiente, el profesor puede recurrir a una **ficha técnica incompleta**.

Instrucciones para el alumno: Tu compañero tiene la ficha técnica de la directora Iciar Bollaín, pero a la tuya le faltan datos. Convierte estos datos en preguntas usando el pasado.

Tu Ficha (Texto A):

1. **Año de nacimiento:** _____ (Pregunta: ¿En qué año *nació* ella?)
2. **Debut como actriz:** _____ (Pregunta: ¿A qué edad *debutó*?)
3. **Película "Yuli":** Narra la historia de _____. (Pregunta: ¿Qué *narró* en *Yuli*?)

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE EVALUARE

CG3 Receptarea de mesaje scrise în diverse în situații de comunicare
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
CG4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.2. Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

Comprensión lectora

Lee el siguiente texto:

Hace ya trece años, cuatro dibujos animados se hicieron muy populares en todo el mundo gracias a la película *Madagascar*. Estos personajes de fantasía han llegado ahora al escenario del teatro Gran Vía.

Alex el león, la cebra Marty, la jirafa Melman y Gloria la hipopótama viven felices en el zoo de Central Park. Pero, el día del cumpleaños de la cebra, sienten la necesidad de ver el mundo, de regresar a la vida salvaje. Y todos se embarcan en una divertida aventura. Otros de los personajes, los pingüinos, también tuvieron su propia película hace cuatro años.
Madagascar se ha convertido en un espectáculo musical para toda la familia, que viajará hasta los dominios del enloquecido rey Julián, un especial lémur.
Esta producción no ocupa, como otros espectáculos infantiles, horarios especiales los fines de semana, sino que está programada todos los días. *Madagascar* estará en el teatro de la Luz Gran Vía de Madrid hasta el 13 de mayo. Después se representará en Barcelona.
Las entradas son 25 euros y los menores de cuatro años tienen acceso gratuito.

(adaptado de *madridiario.es*)

1. Contesta las siguientes preguntas. (10 puntos)
a. ¿Quiénes son los protagonistas de la película *Madagascar*?
b. ¿Dónde tendrá lugar el espectáculo *Madagascar* en Madrid?

2. Elige la opción correcta. (10 puntos)
A. Según el texto, los animales del zoo de Central Park se embarcan en una graciosa aventura…
a. porque quieren volver a la vida salvaje.
b. para festejar el cumpleaños de la cebra.
c. con la intención de llegar hasta los dominios del rey Julián.
B. Según el texto, *Madagascar* es un espectáculo para…
a. niños.
b. personas mayores.
c. espectadores de todas las edades.
C. La producción está programada…
a. los fines de semana.
b. todos los días.
c. el día 13 de mayo.
D. Según el texto, para los menores de cuatro años...
a. hay que pagar la tarifa general.
b. hay que pagar tarifa reducida.
c. la entrada es gratis.

3. Marca las siguientes afirmaciones como verdaderas o falsas y justifica con el texto las respuestas. (10 puntos)
a. Según el texto, los pingüinos tendrán su propia película dentro de 4 años.
b. El espectáculo *Madagascar* se representará en Barcelona hasta el 13 de mayo.

Expresión escrita: **(30 puntos)**
Has pasado un día maravilloso en compañía de un nuevo compañero/ una nueva compañera de clase. Escríbele un correo electrónico a tu mejor amigo/amiga para contarle tus impresiones. (150 palabras)
En el mensaje tienes que:
- saludar y despedirte;
- describir al nuevo compañero/ a la nueva compañera;
- decir dónde habéis estado y qué habéis hecho;
- comentar cómo os lo habéis pasado.

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
Comprensión lectora
1. Contesta las siguientes preguntas. (2 răspunsuri x 5 p. = 10 puncte)
a. Los protagonistas son el león, la cebra, la jirafa, la hipopótama y los pingüinos.
b. El espectáculo *Madagascar* tendrá lugar en el teatro de la Luz Gran Vía de Madrid.
2. Escoge la opción correcta. (4 itemi x 2,5 p. = 10 puncte)
A. a.; B. c.; C. b.; D. c.
3. Marca las siguientes afirmaciones como verdaderas o falsas y justifica las respuestas. (2 afirmații x 5 p. = 10 puncte)
a. Falso (Otros de los personajes, los pingüinos, también tuvieron su propia película hace cuatro años.)

b. Falso (*Madagascar* estará en el teatro de la Luz Gran Vía de Madrid hasta el 13 de mayo. Después se representará en Barcelona.)

Expresión escrita

Conținut - 5 de puncte, din care:
- 2 puncte - încadrarea în cerință
- 3 puncte - respectarea structurii unui mesaj scris

Redactare - 25 de puncte, din care:
- 10 puncte- corectitudine gramaticală
- 10 puncte - corectitudine și varietate lexicală
- 2 puncte - claritatea exprimării (stil, vocabular adecvat conținutului)
- 2 puncte - fluența exprimării
- 1 punct - corectitudinea ortografiei

EXEMPLU DE PROIECT

CG2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare
CG4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

Tema: Turismo responsable

Efectos positivos y negativos del turismo

Hoy en día hay un gran debate sobre los efectos positivos y negativos del turismo. Hay muchas personas que hacen turismo y esto produce un gran impacto en las economías locales a nivel mundial. Pero para desarrollar políticas de turismo sostenibles se necesita una atenta consideración de los efectos que el turismo puede producir.

Efectos económicos

El principal beneficio del turismo es la ganancia económica que aporta al área local y regional. Pero también hay que tener en cuenta ***los gastos*** que realiza una comunidad para construir y mantener una industria de turismo. El desarrollo del turismo provoca también que las comunidades locales reciban a sociedades externas que prestan servicios a los turistas, pero, muchas veces, las ***ganancias*** no se quedan en las comunidades locales.

Efectos ambientales

El turismo puede ser un gran impulso para conservar un ***territorio virgen*** que, de otra forma, sería un posible lugar para el desarrollo industrial.
Al mismo tiempo el turismo puede alterar o destruir ecosistemas y entornos.

Efectos culturales

La "cultura" es un bien para el turismo y la experiencia de visitar otras culturas puede ser educativa para el visitante y muy ***rentable*** para la comunidad. Pero el turismo es un proceso invasivo que sumerge a las comunidades tradicionales dentro del mundo moderno, poniendo en peligro sus estilos de vida, su cultura y sus tradiciones.

Efectos sociales

El empleo turístico aporta nuevas fuentes de ***ingresos*** a una comunidad, pero también impide que las personas realicen tareas tradicionales, lo que provoca que las familias dependan del ingreso económico procedente del turismo y por lo tanto tienen menos posibilidades de participar en trabajos de larga tradición y en actividades sociales.

Efectos políticos

Los viajes son promocionados como un medio para eliminar las diferencias entre pueblos, culturas y religiones, pero las diferencias extremas de riqueza y estilo de vida entre los ***lugareños*** y los turistas en algunas zonas puede causar ***resentimiento.***

Texto adaptado de: http://www.ehowenespanol.com/efectos-positivos-negativos-del-turismo-hechos_33764/

Propuestas de actividades para familiarizar a los alumnos con el tema

1. Lee el texto dos veces:

a) Primero lee el texto para hacerte una idea general.

b) La segunda vez subraya las ideas más importantes y las palabras que no comprendas. Busca las palabras que desconoces en el diccionario.

2. Relaciona cada palabra de la columna de la izquierda con las palabras o estructuras de la columna de la derecha, para establecer una relación de equivalencia.

A.	Gastos	1.	Odio
B.	Ganancias	2.	Que viven en esa zona.
C.	Territorio virgen	3.	Que produce beneficios.
D.	Rentable	4.	Cantidad de dinero que gana una persona o una empresa.
E.	Ingresos	5.	Usar el dinero para comprar alguna cosa.
F.	Lugareños	6.	Área que se conserva natural y salvaje, que no ha sido cambiada por la mano del hombre.
G.	Resentimiento	7.	Beneficio

3. Completa el cuadro sobre los efectos positivos y negativos del turismo.

	Efectos positivos	Efectos negativos
En la economía		
En el medio ambiente		
En la cultura		
En la sociedad		
En la vida política		

Tarea final:

Los alumnos van a escribir un pequeño artículo para la página web de su colegio sobre el turismo responsable.

En el artículo deben:

Encontrar un título interesante como por ejemplo: *"Turismo responsable, así se hace","¿Qué es el turismo responsable?"*

Enunciar las principales características del turismo responsable.

Hablar sobre la importancia del respeto que se les debe a las comunidades locales.

Explicar quién tiene que tomar la decisión sobre la manera en que se hace turismo.

Hablar de las actividades que se pueden realizar durante un viaje de turismo responsable.

Actividad de tipo proyecto
La cápsula del tiempo: Un viaje a través de las generaciones

Competențe specifice:
CS 1.3. Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard
CS 2.1. Descrierea detaliată a unor persoane, personaje, locuri, aspecte din viața cotidiană (obiceiuri, rutine etc.), prin raportarea la propria experiență
CS 2.2. Relatarea unor experiențe personale sau a unor evenimente, cu integrarea reflecțiilor, emoțiilor și atitudinilor personale
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
CS 4.3. Relatarea coerentă a unor evenimente, activități trecute și experiențe personale
CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană

Instrucciones: Diseñar, en grupos de 4 a 5 personas, una *Cápsula del tiempo* en formato digital sobre la vida y sociedad de los años 80, 90 y 2000, utilizando el contraste entre pretérito imperfecto y presente.
Contenido gramatical: pretérito imperfecto de indicativo (regulares e irregulares) y contraste con el presente.
Herramientas sugeridas: Padlet, Canva, Genially y YouTube.

Etapas:
Fase 1
Los alumnos explorarán algunas noticias antiguas e identificarán los verbos en imperfecto. Completarán una tabla de conjugación y realizarán en grupos un cuestionario interactivo (Kahoot o Quizizz) que aplicarán a los otros grupos para practicar las formas verbales de manera lúdica.
Fase 2
Curadoría multimedia. Dinámica grupal.
Cada grupo debe entrevistar a una persona que haya vivido en las décadas propuestas para obtener testimonios reales sobre cómo era la vida sin tecnología, qué hacían para divertirse, qué música escuchaban, qué era popular en el internet incipiente. Buscarán canciones representativas de la década elegida y fotos de moda o tecnología de la época para generar un collage que reúna imágenes sonidos y testimonios.
Fase 3
Contraste visual. Los alumnos crearán un diseño comparativo tipo *reel* o infografía donde muestren un hábito actual frente a uno del pasado.
Ejemplo: *Ahora socializamos en Instagram y hablamos en Whatsapp, a principio de los años 2000 las personas tenían Hi5 y hablaban por la mensajería de Yahoo.*
Fase 4
Creación de la Cápsula del tiempo
Los alumnos deberán integrar toda la información en una instalación interactiva, como si se tratara de una muestra de museo (puede ser un Padlet interactivo o una presentación de Genially). Los alumnos del grupo van a funcionar como guías y explicar la función de las muestras incluidas, mientras que los compañeros podrán interactuar dejando comentarios en español.
Fase 5
Autoevaluación
Los alumnos completarán un formulario Google reflexionando sobre:
¿Qué aspecto de la vida pasada os ha sorprendido más?
¿Con qué estructuras gramaticales habéis tenido más dificultad?
¿Qué habéis aprendido sobre el trabajo colaborativo digital?

Evaluación
Plantilla de evaluación del proyecto: "Cápsula del tiempo"

Criterio	Excelente (4 pts)	Bueno (3 pts)	En desarrollo (2 pts)	Inicial (1 pt)
Contenido gramatical	Uso impecable del **imperfecto** vs. **presente**. Diferencia claramente estados pasados de acciones actuales.	Uso correcto en su mayoría. Algunos errores menores en verbos irregulares (*ir, ser, ver*).	Confunde los usos del imperfecto y del pretérito indefinido o comete errores frecuentes de conjugación.	Uso predominante del presente o infinitivos. No hay contraste temporal.
Curaduría multimedia	Selección excepcional de fotos, música y testimonios que sorprenden la esencia de la década.	Buena selección de recursos, aunque algunos no son totalmente representativos para la época.	Pocos recursos multimedia o de baja calidad. No hay una relación clara con la década.	Material insuficiente o inconexo con el tema asignado.
Calidad del contraste	El contraste "antes /vs./ ahora" es creativo, preciso y utiliza conectores adecuados.	El contraste es evidente, pero los ejemplos son muy básicos o repetitivos.	Intenta contrastar, pero la estructura gramatical es confusa.	No presenta un contraste claro entre el pasado y el presente.
Herramientas digitales	Producto (Padlet/Genially) organizado profesionalmente, interactivo y fácil de usar.	Presentación funcional y estética, aunque con poca interactividad para los compañeros.	Diseño desorganizado que dificulta la comprensión de la información.	Trabajo incompleto o mal presentado en la plataforma elegida.
Expresión e interacción oral	Explican con fluidez, buena pronunciación y aclaran dudas de sus compañeros con seguridad.	Logran explicar las muestras, aunque dependen mucho de la lectura de notas.	Explicación entrecortada con errores graves de pronunciación que dificultan entender el mensaje.	No participan en la explicación oral o lo hacen de forma mínima.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular
a. Gramatică practică și teoretică

- Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español*. B1, Difusión.
- Angheluță, Mioara Adelina (coord.), 2021, Curso práctico de español. Comunicación I, Editura Universității din București.
- Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.
- Aragonés, Luis, Palencia, Ramón, 2009*, Gramática de uso del español*, SM.
- Bran, Răzvan, 2018, *El verbo español. Teoría y práctica*, Editura Ars Docendi.
- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords), 2022, *Curso práctico de español. Gramática II.1*, Editura Universității din București.

- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords.), 2020, *Curso práctico de español. Gramática I*, Editura Universității din București.
- Brânză, Doru-Mircea, Cioba, Mianda (coords.), 2016, *Gramatică și comunicare*, Editura Universității din București.
- Brânză, Mircea-Doru, Cioba, Mianda, 2010, *Limba spaniolă (I): Gramatică şi comunicare*, Editura Universităţii din Bucureşti.
- Ciobanu, Mihaela, Ștefan, Silvia-Alexandra (coords.), 2021, Curso práctico de español. Comunicación II.1, Editura Universității din București.
- Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar,* Edelsa.
- Lupu, Coman, 2001, *Gramatica practică a limbii spaniole*, Logos.
- Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.
- Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.
- Moreno García, Concha, 1995, *Curso de perfeccionamiento*, SGEL.
- Moreno García, Concha, 2005, *Temas de gramática*, SGEL.
- Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española.* Manual, Espasa Libros.
- Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI.
- Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic

- *Diccionario práctico de sinónimos y antónimos*, 2019, Vox – Larousse.
- Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA, B1*, Edelsa.
- Blanco, Carmen, Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.
- Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Así se habla en nivel B1*, Edelsa.
- Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Tema a tema B1*, Edelsa.
- Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. Nivel A-B1, Edelsa.
- Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.
- Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.
- Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole

- Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.
- Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.
- Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros.
- De Santiago Guervós, Javier și Borrego Nieto, Julio 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera,* SGEL.
- Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen.
- Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.
- Javier de Santiago Guervós, Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.
- Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
- Siles Artés José, 1999, Sánchez Maza Jesús, *Curso de lectura, conversación y redacción*, SGEL.
- VV. AA., 2024, *Español en marcha 3,* SGEL.

C. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

- YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
- Amara.org – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
- Instituto Cervantes – Canal YouTube – materiale culturale și activități de civilizație
- RTVE Play – Aprendemos en casa – resurse video educaționale pentru elevi
- ARTE en español – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- Canva / Genially / Padlet – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive

- Capcut – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
- Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
- Microsoft Teams for Education – platformă pentru activități video și colaborative între elevi
- Fotojet https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
- Glogster https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
- Gocongr www.gocongr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
- Hemingway App – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
- Iteach https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
- Kahoot – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
- Learning Apps https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
- Mentimeter https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
- Windows Movie Maker - https://moviemakeronline.com - program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
- Nearpod – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
- Pexels – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
- Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
- SMORE https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
- Teachflix – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
- Voki https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
- WAKELET https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
- Wordwall – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

Anexa 4: Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Identitatea personală și viața cotidiană (aspect fizic și moral, îmbrăcăminte, emoții, familia, prietenii, locuința, stilul de viață, obiceiuri, rutine, timp liber, activități preferate, relații interpersonale);
- Universul adolescenței (adolescentul şi preocupările lui: școală, filme, muzică, sport, lectură, călătorii, vacanțe, evenimente specifice);
- Mediul înconjurător (probleme de mediu: clima și vremea, resurse naturale, poluarea, reciclarea; ecologie și comportamente ecologice, dezvoltare durabilă, responsabilitate, campanii de protecție a mediului, viața rurală/ viața citadină);
- Alimentația și sănătatea (alimente preferate/ sănătoase, stil de viață sănătos);
- Țări, regiuni, orașe – obiective culturale și turistice, destinații preferate, planuri de vacanță;
- Aspecte din viața socială (mijloacele de transport și urbanizare, caracteristici ale societăţii actuale, locuri și servicii publice, relația cu instituțiile, omul în societate / stare civilă, egalitatea de șanse și respectul față de ceilalți, voluntariat);
- Tehnologia și mijloacele de comunicare (inovații, mijloace de comunicare, mass-media, utilizarea internetului și a rețelelor sociale - avantaje și dezavantaje, educație media și siguranța online, aplicații digitale, inteligență artificială);
- Cunoașterea unor aspecte semnificative din viața profesională (meserii, ocupații);
- Repere de cultură și civilizație ale spațiului lingvistic studiat și ale culturii universale (obiceiuri și tradiții, simboluri naționale, monumente celebre, personalități din sfera artistică, literară, științifică, sportivă).

Teme de proiect recomandate:

1. *I giovani di oggi: la loro vita in e fuori rete*

Explorarea echilibrului dintre viața digitală și cea reală: rețele sociale, comunicare, identitate online (reportaj video/ prezentare colaborativă/ podcast tematic);

2. *Alla scoperta della propria creatività*

Prezentarea pasiunilor și a talentelor adolescenților (muzică, sport, arte, voluntariat) ca mijloc de exprimare și colaborare (videoclip colectiv/ expoziție digitală/ revistă colaborativă);

3. *In bici si respira meglio!*

Crearea unei campanii de conștientizare privind reducerea utilizării mașinilor în oraș și promovarea mijloacelor de transport ecologice (afișe digitale/ mini-spot video/ campanie pe rețelele sociale);

4. *Benvenuto nella mia eco-casa, una casa sostenibile per un futuro sano*

Imaginarea unei locuințe prietenoase cu mediul, care economisește energie și utilizează resurse sustenabile (machetă digitală/plan/ poster explicativ);

5. *Un mondo con o senza influencer?*

Explorarea rolului influencerilor și a rețelelor sociale asupra adolescenților: cum formează opinii, comportamente și tendințe (creare podcast colectiv despre influenceri și impactul lor/ afiș explicativ/ mini-video ilustrativ, dezbatere despre influența personalităților online);

6. *Un tirocinio presso Il Corriere della Sera*

Descoperirea meseriei de jurnalist prin crearea unei mini-redacții italiene în clasă (revistă digitală/ vlog informativ/ jurnal de clasă);

7. *Il ritratto di un personaggio novecentesco*

Realizarea portretului unui personaj dintr-un roman ales dintre următorii autori: *Italo Calvino, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Elsa Morante, Natalia Ginzburg.* Accent pe personalitate, valori, decizii și reflecția asupra adolescenței (prezentare digitală/ afiș ilustrat/ podcast literar);

8. *Scopriamo le tradizioni dell'Italia*

Prezentarea unei sărbători importante din Italia (ex: *Il Palio di Siena, La Regata Storica di Venezia, La Giostra del Saracino, La Corsa dei Ceri di Gubbio* etc.); Explorarea sărbătorilor italiene și a tradițiilor asociate acestora (prezentare interactivă/ afișe ilustrative/ video explicativ);

9. *Conosciamo una celebrità*

Descoperirea și prezentarea unor personalități istorice sau culturale reprezentative pentru Italia (prezentare digitală/ expoziție foto/ hartă culturală interactivă);

Listă cu autori recomandați* în vederea studiului literaturii în clasa IX-a, la clasele cu regim bilingv de studiu

*Sunt obligatorii cel puțin 3 din cei 10 autori, iar profesorul va selecta unul sau mai multe fragmente reprezentative în funcție de nivelul elevilor, cu un minim de 10 fragmente alese.	Letteratura dal Dopoguerra fino agli anni '80 • **Cesare Pavese** – *La bella estate* (1949) • **Pier Paolo Pasolini** – *Ragazzi di vita* (1955) • **Italo Calvino** – *Il visconte dimezzato* (1952), *Il barone rampante* (1957), *Il cavaliere inesistente* (1959) – la alegere • **Elsa Morante** – *L'isola di Arturo* (1957) • **Giuseppe Tomasi di Lampedusa** – *Il Gattopardo* (1958) • **Natalia Ginzburg** – *Lessico famigliare* (1963) Letteratura contemporanea (anni '90 – presente) • **Andrea Camilleri** – Serie del Commissario Montalbano (*La forma dell'acqua*, 1994) • **Alessandro Baricco** – *Novecento* (1994) • **Niccolò Ammaniti** – *Io non ho paura* (2001) • **Elena Ferrante** – *L'amica geniale* (2011)

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

➢ **A saluta;**
- ❖ utilizarea/reluarea formele de salut: *Ciao!, Arrivederci!, A presto!* etc.
- ❖ utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe

➢ **A solicita și a oferi informații/ indicații/ instrucțiuni/ obiecte (de ordin personal/general; despre persoane/locuri/evenimente; de orientare în spațiu) în mod politicos/ a mulțumi cuiva, a comanda, a rezerva;**
- ❖ utilizarea/reluarea articolului hotărât, nehotărât, partitiv, folosirea și omiterea articolului

- ❖ utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în dativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe; posesiv; interogativ; demonstrativ, precum și a expresiilor interogative: *Dove?; Quando?; Come?; Chi?; Perché?; Da quanto tempo? etc.*
- ❖ utilizarea/reluarea *Le particelle ci, vi, ne (*valoare pronominală și adverbială*)*
- ❖ reluarea imperativului direct afirmativ și negativ, forme regulate și neregulate (*essere, avere, stare, dare, andare, fare*)
- ❖ utilizarea/ reluarea verbelor modale: *potere, dovere*
- ❖ utilizarea/ reluarea prepozițiilor: *vicino a, davanti a, dietro, lontano da, in mezzo a, intorno a*
- ❖ utilizarea unor conectori: *poi, dopo, infine, successivamente*

➢ **A face și a accepta/refuza invitații/ propuneri; a saluta/ a mulțumi /a cere scuze**
- ❖ utilizarea imperativului, a pronumelor interogative
- ❖ utilizarea condiționalului
- ❖ utilizarea unor construcții precum: *Vuoi venire…?; Ti va di…?; Che ne dici di…?*

➢ **A descrie persoane, locuri, activități personale**
- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*

➢ **A exprima acordul/dezacordul**
- ❖ utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione*
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*

➢ **A exprima nevoi / intenția/ a face planuri de viitor**
- ❖ utilizarea construcției *ho bisogno di...*
- ❖ utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*

➢ **A exprima o dorință, a face urări**
- ❖ utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv, *augurarsi di* + infinitiv, *desiderare* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*

➢ **A situa în timp și spațiu**
- ❖ reluarea modului indicativ (aprofundare și sistematizare): *prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor, viitor anterior, condițional prezent și condițional trecut; concordanța timpurilor la indicativ*
- ❖ utilizarea subordonatei temporale: dopo + inf. perfect - *Ascolto la musica dopo aver studiato*
- ❖ utilizarea corectă a unor complemente, adverbe de timp/ spațiu: *ieri, domani, tra una settimana, due settimane fa, l'anno scorso; vicino, in fondo, a sinistra, a destra, all'interno, all'esterno, dietro l'angolo*
- ❖ utilizarea corectă a unor conectori temporali și spațiali: *quando, mentre, dopo che, prima (di), finché, (non) appena, nel frattempo, intanto*

➢ **A relata evenimente/ întâmplări**
- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut

- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă*

➢ **A exprima o opinie/ a gestiona schimburi de opinii**
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista*, A *mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*
- ❖ utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*

➢ **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**
- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*

➢ **A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)**
- ❖ utilizarea interjecțiilor/ structurilor: *Che bello!; Che peccato!; Che sorpresa!; Mi fa piacere etc.*
- ❖ utilizarea structurilor: *Sono felice/ triste di + infinito etc.*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Temo di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi fa piacere di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi pento di + infinito; Mi dispiace di + infinito; Rimpiango... etc.*

➢ **A solicita/ a exprima clarificări**
- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*
- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A redacta un text de opinie**
- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

➢ **A exprima condiția**
- ❖ utilizarea condiționalului prezent
- ❖ exprimarea condiției: *se + presente indicativo, se + futuro semplice*
- ❖ utilizarea conectorilor precum: *se, solo se*

➢ **A face ipoteze**
- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină în regim bilingv.
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Letteratura.

Obiettivo: Comprensione del testo letterario

Leggi il seguente testo:

Vacanze in montagna …. In famiglia

(tratto da *Lessico famigliare*, Natalia Ginzburg)

Passavamo sempre l'estate in montagna. Prendevamo una casa in affitto, per tre mesi, da luglio a settembre. Di solito, erano case lontane dall'abitato; e mio padre e i miei fratelli andavano ogni giorno, col sacco da montagna sulle spalle, a far la spesa in paese. Non c'era sorta di divertimenti o distrazioni. Passavamo la sera in casa, attorno alla tavola, noi fratelli e mia madre.

A volte la sera, in montagna, mio padre si preparava per gite o ascensioni. Inginocchiato a terra, ungeva le scarpe sue e dei miei fratelli con del grasso di balena; pensava che lui solo sapeva ungere le scarpe con quel grasso. Poi si sentiva per tutta la casa un gran rumore di ferraglia: era lui che cercava i ramponi, i chiodi, le piccozze.

– Dove avete cacciato la mia piccozza? – tuonava. *– Lidia! Lidia! Dove avete cacciato la mia piccozza?*

Partiva per le ascensioni alle quattro del mattino, a volte solo, a volte con guide di cui era amico, a volte con i miei fratelli; e il giorno dopo le ascensioni era, per la stanchezza, intrattabile; col viso rosso e gonfio per il riverbero del sole sui ghiacciai, le labbra screpolate e sanguinanti, il naso spalmato di una pomata gialla che sembrava burro, le sopracciglia aggrottate sulla fronte solcata e tempestosa, mio padre stava a leggere il giornale, senza pronunciare verbo: e bastava un nonnulla a farlo esplodere in una collera spaventosa. Al ritorno dalle ascensioni con i miei fratelli, mio padre diceva che i miei fratelli erano "dei salami" e "dei negri", e che nessuno dei suoi figli aveva ereditato da lui la passione della montagna; escluso Gino, il maggiore di noi, che era un grande alpinista, e che insieme a un amico faceva punte difficilissime; di Gino e di quell'amico, mio padre parlava con una mescolanza di orgoglio e di invidia, e diceva che lui ormai non aveva più tanto fiato, perché andava invecchiando.

In montagna, quando non andava a fare ascensioni o gite che duravano fino alla sera, mio padre andava però, tutti i giorni, a "camminare"; partiva, al mattino presto, vestito nel modo identico di quando partiva per le ascensioni, ma senza corda, ramponi o piccozza; se ne andava spesso da solo, perché noi e mia madre eravamo, a suo dire, "dei poltroni", "dei salami" e "dei negri"; se ne andava con le mani dietro la schiena, col passo pesante delle sue scarpe chiodate, con la pipa tra i denti. Qualche volta obbligava mia madre a seguirlo; *– Lidia! Lidia! –* tuonava al mattino *– andiamo a camminare! Sennò ti impigrisci a star sempre sui prati! –* Mia madre allora, docile, lo seguiva; di qualche passo più indietro, col suo bastoncello, il golf legato sui fianchi, e scrollando i ricciuti capelli grigi, che portava tagliati cortissimi, benché mio padre ce l'avesse molto con la moda dei capelli corti, che le aveva fatto, il giorno che se li era tagliati, una sfuriata da far venir giù la casa. *– Ti sei di nuovo tagliata i capelli! Che asina che sei! –* le diceva mio padre, ogni volta che lei tornava a casa dal parrucchiere. – Asino – voleva dire, nel linguaggio di mio padre, non un ignorante, ma uno che faceva villanie o sgarbi; noi suoi figli eravamo degli asini quando parlavamo poco o rispondevamo male.

N. Ginzburg, Lessico famigliare, Einaudi

Attività sul brano: "Le vacanze in montagna"
Comprensione del testo
Obiettivo: verificare la comprensione diretta del brano e delle informazioni principali.
Esercizi:

1. Dove trascorre la famiglia le estati? Per quanto tempo?
2. Come trascorre le giornate il padre? Fai due esempi concreti.
3. Come reagisce il padre al ritorno dalle ascensioni?
4. Qual è il rapporto del padre con i figli? E con la moglie?
5. Perché Gino è considerato diverso dagli altri figli?

Domanda di riflessione:

- Descrivi con parole tue l'atmosfera della casa in montagna. È più severa, serena o conflittuale? Spiega perché.

Cultura e contesto
Si mira a collegare il testo alla realtà storica, sociale e culturale dell'epoca.
Esercizi:

1. Il brano descrive una famiglia che trascorre le estati in montagna. Perché, nella società italiana del Novecento, la montagna poteva essere scelta come luogo di vacanza?

2. Il padre sembra molto attento alle tradizioni e alla disciplina. Che ruolo aveva la figura paterna nelle famiglie italiane del secolo scorso?
3. Il brano fa riferimento a strumenti e abbigliamento da montagna (piccozze, ramponi, scarpe chiodate). Ricerca brevemente a cosa servono questi oggetti e perché erano importanti per le ascensioni di allora.

Domanda di approfondimento:

- In che modo l'isolamento e la fatica fisica influenzano i rapporti familiari nel testo?

Letteratura e stile

Per analizzare lo stile, i personaggi e i temi.

Esercizi:

1. Trova nel testo almeno due esempi di ripetizione e spiega quale effetto hanno sulla lettura.
2. Individua parole o espressioni che mostrano il carattere autoritario del padre.
3. Il narratore descrive dettagli molto concreti (grasso di balena, pomata gialla, ramponi). Quale funzione hanno queste descrizioni nella narrazione?
4. Quali sono i temi principali del brano? (Suggerimento: pensa a famiglia, autorità, passione, tradizione, conflitto tra generazioni.)

Domanda creativa:

- Immagina di essere uno dei figli e scrivi una breve annotazione sul diario della giornata in montagna. Usa il tono e le descrizioni del brano.

Grammatica e lessico

Per consolidare conoscenze grammaticali e ampliare il vocabolario.

Esercizi grammaticali:

1. Individua nel testo verbi all'imperfetto e spiega perché l'autore li usa per descrivere le azioni del padre e della famiglia.
2. Trova esempi di aggettivi qualificativi e spiega come contribuiscono alla caratterizzazione dei personaggi.
3. Riconosci almeno due nomi con un plurale irregolare.
4. Evidenzia almeno due verbi al passato prossimo e confrontali con l'imperfetto usato nel brano.

Esercizi lessicali: con l'uso del dizionario

1. Spiega il significato di parole particolari presenti nel testo:
    - ascensioni
    - ramponi
    - ferraglia
    - impigrisci
2. Trova almeno tre sostantivi che indicano strumenti o oggetti legati alla montagna e scrivi la loro funzione.
3. Individua espressioni colloquiali o gergali usate dal padre (es. "asino", "salami") e spiega il significato nel contesto familiare.

Attività di completamento:

- Sostituisci alcune parole del brano con sinonimi appropriati senza cambiare il significato del testo.

  Esempio: "intraprendente" al posto di "passione" o "impegnativo" al posto di "difficilissime".

Espressioni idiomatiche e modi di dire

Per riconoscere e interpretare espressioni colloquiali o idiomatiche nel testo.

Esercizi:

1. Individua le espressioni idiomatiche usate dal padre e spiega il loro significato nel contesto:
    - "Tuonava" → cosa indica oltre al verbo letterale?
    - "Asino" → come lo usa il padre? Che tipo di comportamento indica?
    - "Salami" → che senso ha questo appellativo nei confronti dei figli?
    - "Negri" → quale intento comunicativo ha nel brano (attenzione al contesto storico e familiare)?
2. Rifletti sul linguaggio del padre:
    - Quale effetto hanno queste espressioni sui figli e sulla lettura del brano?
    - Pensi che siano ironiche, spaventose, affettuose o dispregiative? Giustifica la risposta.
3. Attività di riscrittura:

- Riscrivi una frase del padre sostituendo le espressioni idiomatiche con altre più moderne o neutre, senza cambiare il senso della frase.
  Esempio: Originale: "Sei un asino quando parli poco."
- Riscrittura possibile: "Sei disattento quando non rispondi."

Attività rimediale
Un'attività rimediale (di recupero e rinforzo linguistico) pensata per studenti di livello B1, collegata a "Lessico famigliare" di Natalia Ginzburg e al tema "Vacanze in montagna".
È pensata per studenti che hanno bisogno di consolidare lessico, comprensione e produzione in modo guidato, chiaro e visivo — utile anche per chi presenta DSA o difficoltà di apprendimento.

Titolo: Vacanze in montagna con la famiglia Ginzburg
Tipo di attività:
Rimediale – comprensione, lessico e produzione scritta/orale
Opera di riferimento:
***Lessico famigliare* (Natalia Ginzburg, 1963)**
Brano ispirato ai ricordi familiari e ai soggiorni estivi in montagna.

Si mira a:
- Comprendere un breve testo narrativo adattato.
- Consolidare il lessico legato a famiglia, vacanze, montagna e memorie personali.
- Raccontare esperienze personali (vere o inventate) in modo semplice.
- Usare con sicurezza imperfetto e passato prossimo.

Materiali
- Breve testo adattato (con immagini).
- Scheda lessicale con parole chiave.
- Attività a scelta multipla e produzione guidata.

Fase 1 – Lettura facilitata
Testo adattato:
Ogni estate la famiglia Levi andava in montagna. Prendevano un treno lungo, pieno di valigie e bambini che ridevano. In montagna faceva fresco e si mangiava insieme, tutti attorno al tavolo. Si camminava nei boschi, si raccoglievano fiori e si parlava molto. La madre cucinava, il padre leggeva il giornale e i figli giocavano con la neve anche d'estate.
"Queste vacanze erano semplici", scrive Natalia, "ma piene di parole e di ricordi".

Fase 2 – Comprensione guidata
Attività 1 – Vero o falso
Segna con ✓ le frasi vere:

Frase	**V / F**
La famiglia andava al mare.	☐ / ☐
Prendevano il treno per andare in vacanza.	☐ / ☐
In montagna c'era caldo.	☐ / ☐
Tutti mangiavano insieme.	☐ / ☐

Attività 2 – Scelta multipla
1. La madre cosa faceva in vacanza?
   a) Guardava la TV
   b) Cucinava
   c) Lavorava in città

2. I bambini…
   a) giocavano con la neve

b) studiavano
c) dormivano sempre

Fase 3 – Lessico visuale
Abbina le parole alle immagini o alle definizioni:

Parola	Definizione / Immagine
bosco	luogo con molti alberi 🌲
valigia	oggetto per portare i vestiti 🧳
neve	cade in inverno, bianca e fredda ❄
tavolo	dove si mangia in famiglia 🍽

Fase 4 – Produzione guidata
Attività: Scrivi un piccolo ricordo o inventa una vacanza in montagna

Modello:
L'estate scorsa sono andato/a in montagna con la mia famiglia.
Abbiamo preso il treno e siamo arrivati in un piccolo paese.
Faceva fresco e abbiamo fatto molte passeggiate.
Mi sono divertito/a molto perché…

(Fornisci un modello con spazi da completare per DSA o studenti con difficoltà.)
Modello:
L'estate scorsa sono andato/a ……. con la mia famiglia.
Abbiamo preso …… e siamo arrivati in un piccolo paese.
Faceva fresco e abbiamo fatto …….
Mi sono divertito/a molto perché……

Fase 5 – Attività creativa
Disegna o incolla un'immagine della tua "vacanza ideale in montagna"
Scrivi 3 frasi per descriverla (es. *C'è la mia famiglia. Fa freddo. Camminiamo nel bosco.*)

Valutazione formativa

Aspetto	**Indicatori**	✓
Comprensione del testo	**Capisce le informazioni principali**	☐
Lessico tematico	**Usa parole relative alla montagna e alla famiglia**	☐
Produzione scritta	**Scrive frasi semplici ma corrette**	☐
Partecipazione	**Partecipa attivamente e collabora**	☐

Supporti per DSA
- Testo in font ad alta leggibilità.
- Frasi brevi con parole chiave evidenziate.
- Uso di immagini e simboli.
- Possibilità di rispondere oralmente o con dettatura guidata.
- Uso di schede strutturate con spazi da completare.

Letteratura. Comprensione del testo letterario.

Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **Italo Calvino**, centrata sul romanzo *"Il visconte dimezzato"* (da *I nostri antenati*).

L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Attività didattica: "Due metà per fare un intero"
Autore: Italo Calvino
Opera: *Il visconte dimezzato*
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta

Si mira a:
- ❖ **Comprendere un testo narrativo adattato di Italo Calvino.**
- ❖ Riconoscere il tema del **doppio** e delle **contraddizioni umane**.
- ❖ Ripassare e usare gli **aggettivi di carattere** e le **opposizioni semantiche** (buono/cattivo, intero/dimezzato, ecc.).
- ❖ Produrre un breve testo descrittivo e un dialogo immaginario.

Fase 1 – Pre-lettura (15 min)
Conversazione guidata:
· Che cosa significa essere "buoni" o "cattivi"?
☐ _____
☐ _____
· Può una persona essere solo buona o solo cattiva?
☐ _____
☐ _____
· Cosa succede se manca una parte importante di noi?
☐ _____
☐ _____

Parole chiave da introdurre: **metà, doppio, ferita, carattere, giustizia, egoismo**
Fase 2 – Lettura (15 min)
Testo adattato (B1):

Il visconte Medardo di Terralba partì per la guerra contro i Turchi. Durante la battaglia, una cannonata lo colpì in pieno e lo divise in due. Tornò a casa soltanto la sua parte cattiva. Il visconte Cattivo cominciò a fare paura a tutti: bruciava i campi, puniva i poveri e distruggeva i villaggi. Un giorno, però, tornò anche la sua parte Buona. Ma la gente scoprì che anche la bontà assoluta può essere fastidiosa e noiosa.
Solo quando le due metà si unirono di nuovo, il visconte tornò un uomo completo e felice.
O se si ritiene che il livello della classe possa permettere si puo andare su un brano del testo originale. (http://scuole.provincia.ps.it/sm.olivieri.pesaro/files/Calvino-Italo---Il-visconte-dimezzato.pdf)

Fase 3 – Comprensione (15 min)
Vero o falso + giustificazione:

1.	Il visconte parte per la guerra contro i Francesi.	☐ Vero	☐ Falso
2.	Una cannonata lo divide in due.	☐ Vero	☐ Falso
3.	La parte buona è amata da tutti.	☐ Vero	☐ Falso
4.	Solo la parte cattiva ritorna al castello.	☐ Vero	☐ Falso
5.	Alla fine, il visconte torna intero.	☐ Vero	☐ Falso

Fase 4 – Lessico e grammatica (15 min)
Attività 1: Identifica gli aggettivi opposti

buono ↔ ___
egoista ↔ ___
gentile ↔ ___
coraggioso ↔ ___
paziente ↔ ___

Attività 2: Completa con gli aggettivi giusti
Il visconte cattivo era _____, _____ e _____, invece quello buono era _____ e _____.

Fase 5 – Produzione (30 min)
Scritta:

Scrivi un breve testo (8–10 righe):
"Anche io ho due metà…" – descrivi due aspetti opposti del tuo carattere.

Orale:
In coppia, inventate un breve dialogo tra il *Visconte Buono* e il *Visconte Cattivo* e rappresentatelo alla classe.

★ **Materiale complementare**

Video breve: *"Il visconte dimezzato" – Rai Cultura*
https://www.raicultura.it/letteratura/articoli/2019/03/Italo-Calvino-Il-visconte-dimezzato

Audiolibro semplificato (YouTube o Alma TV)
Scheda lessicale con aggettivi e contrari

Comprensione del testo letterario

Attività di apprendimento – Livello B1
Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **Elsa Morante**, centrata sulla figura del *personaggio Arturo Gerace,* del romanzo "*L'isola di Arturo".* L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Attività didattica: "Due metà per fare un intero"
Autore: Elsa Morante
Opera: *L'isola di Arturo*
Personaggio: Arturo Gerace
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta

Per:
- ❖ Comprensione del testo narrativo
- ❖ Analisi del personaggio
- ❖ Espressione di opinioni personali
- ❖ Arricchimento del lessico relativo ai sentimenti e alla descrizione dei personaggi

Fase 1 – Pre-lettura (15 min)
Conversazione guidata:

Che cosa significa crescere in solitudine?
Come possiamo descrivere una persona coraggiosa o timida?
Cosa ci fa capire le emozioni di un personaggio?
Parole chiave: solitudine, coraggio, gelosia, amore, curiosità, libertà

Fase 2 – Lettura (15–20 min)
Testo adattato (B1):

Arturo Gerace vive sull'isola di Procida, da solo con suo padre. Cresce circondato dalla natura e dal mare, ma sente il desiderio di conoscere il mondo. Arturo è curioso, intelligente e a volte geloso. Non sempre capisce le persone intorno a lui, ma cerca di trovare il proprio posto nella vita.

Fase 3 – Comprensione (15 min)
Domande a risposta chiusa o aperta:

Dove vive Arturo? ☐
Con chi vive sull'isola? ☐
Come descriveresti Arturo? ☐
Quali sentimenti prova verso le persone che lo circondano? ☐
Qual è il suo desiderio più grande? ☐

Fase 4 – Analisi del personaggio (20 min)
Attività 1: Carattere e azioni

Completa la tabella con aggettivi e motivazioni:

Aggettivo	**Esempio dal testo**
Curioso	_____
Geloso	_____
Coraggioso	_____

Attività 2: Opinione personale

Ti piace Arturo? Perché sì o perché no?
Perché si…….
Perché no…….

Fase 5 – Produzione scritta/orale (15–20 min)

Scritta:
Immagina di scrivere una lettera ad Arturo. Cosa gli consiglieresti di fare per capire meglio il mondo e le persone?

Orale:
In coppia, raccontate a turno cosa fareste se foste al posto di Arturo sull'isola.

★ **Materiale complementare**

Sintesi e schede didattiche su *L'isola di Arturo*:
https://libecclioblog.com/wp-content/uploads/2016/08/elsa-morante-lisola-di-arturo.pdf,
https://www.bibliotechediroma.it/sebina/repository/opac/images/collina%20della%20pace/L'isola%20di%20Arturo%20-%201957.pdf
Video o audiolibri semplificati (YouTube o piattaforme educative)

Attività di apprendimento – *Esprimere desideri e fare auguri*

Attività didattica: "Vorrei …"
Livello: A2+
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione orale, lessico, produzione orale e scritta

Lo studente sarà in grado di **esprimere desideri, speranze e auguri** in italiano utilizzando correttamente i verbi e le espressioni indicate.

Competenze linguistiche sviluppate:
Uso dei verbi: **vorrei, mi piacerebbe** + infinito / + sostantivo
Uso dei verbi: **sperare di, augurarsi di, desiderare** + infinito / + sostantivo
Uso delle espressioni: **avere il sogno di…, avere la speranza di…**

Fase 1 – Attivazione delle conoscenze (5 minuti)
L'insegnante scrive alla lavagna alcuni esempi:

Vorrei visitare l'Italia.
Mi piacerebbe imparare a suonare la chitarra.
Spero di superare l'esame.
Ho il sogno di viaggiare nel mondo.

Discussione guidata: gli studenti leggono gli esempi e individuano i verbi e le espressioni chiave per esprimere desideri, speranze e auguri.

Fase 2 – Comprensione guidata (5 minuti)
L'insegnante distribuisce un breve dialogo o testo con alcune frasi mancanti, ad esempio:

Marco: Ciao Giulia! Che cosa vuoi fare quest'estate?
Giulia: …… andare in Spagna. ……..visitare la città di Madrid.
Marco: Bello! Io, invece …… andare al mare……imparare a nuotare meglio.
Giulia: …… di avere bel tempo!

Gli studenti completano le frasi scegliendo tra vorrei, **mi piacerebbe, sperare di, augurarsi di, desiderare.**

Fase 3 – Produzione guidata (15 minuti)
Attività a coppie:
Ogni studente riceve una **scheda con immagini** (viaggi, hobby, regali, eventi, feste).

Gli studenti devono creare frasi usando le strutture:
- *Vorrei + infinito / sostantivo*
- *Mi piacerebbe + infinito / sostantivo*
- *Spero di + infinito / augurarsi di + infinito*
- *Desidero + infinito / sostantivo*
- *Ho il sogno/la speranza di + infinito*

Esempi:
Vorrei andare a Roma quest'estate.
Mi piacerebbe partecipare a un concerto.
Spero di passare l'esame di italiano.
Desidero un regalo speciale per il mio compleanno.
Ho il sogno di imparare a suonare il pianoforte.

Fase 4 – Produzione libera / Creativa (15 minuti)
Attività di gruppo:

Gli studenti creano **un poster o una cartolina dei desideri:**
Scrivono desideri personali, sogni futuri, auguri per gli altri membri del gruppo.
Devono usare almeno **3 verbi/espressioni** viste a lezione.
Poi ogni gruppo presenta la propria cartolina al resto della classe.

Fase 5 – Feedback e riflessione (10 minuti)
Discussione: l'insegnante chiede agli studenti di condividere quali strutture hanno trovato più facili o più difficili.

Correzione collettiva degli errori principali.

Materiali necessari:
Lavagna / proiettore
Schede con immagini e frasi da completare
Fogli e pennarelli per poster/cartoline

Obiettivo specifico valutabile:
Alla fine dell'attività, gli studenti saranno in grado di:
Formulare frasi corrette usando **vorrei, mi piacerebbe, sperare di, desiderare, augurarsi di, avere il sogno/la speranza di.**
Esprimere desideri personali e auguri in contesti semplici.

Attività di mediazione linguistica e culturale

Attività didattica: "La cucina italiana. Ti piace?..."
Livello: B1
Durata: 50 minuti

Abilità: Comprensione orale. Domande aperte, Vero/Falso, abbinamento, riordino

Ascolta il dialogo https://innovando.loescher.it/files/30 e scegli: Vero o Falso? Poi prova a correggere le affermazioni false:

		Vero	Falso
1	Carlo ha mangiato nel ristorante della sua amica Anna.	☐	☐
2	Carlo non aveva mai assaggiato la ribollita.	☐	☐
3	La ribollita è una zuppa tipica veneta.	☐	☐
4	Anna prepara questo piatto solo qualche mese all'anno.	☐	☐
5	Carlo vive con sua moglie a Firenze.	☐	☐

Ascolta ancora il dialogo. Abbina le istruzioni alla ricetta nella tabella di sotto secondo il modello. Riscrivi la ricetta mettendo le istruzioni in ordine.

1. Unisci i fagioli e i pomodori. A

2. Prepara il soffritto. B

3.Cuoci ancora per 15 minuti C

4. Aggiungi le verdure. D

1	2	3	4
A	B	C	D

Attività di culturalizzazione e mediazione culturale

1. Conosci dei piatti tipici italiani? Quali?

_____
_____
_____

2. Qual è il tuo piatto italiano preferito? Parlane con un compagno e poi riferisci alla classe.

Attività di mediazione linguistica e culturale

Attività didattica: "I celebri e le loro preferenze"
Livello: B1
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione e produzione scritta. Uso della forma di cortesia.

Una studentessa che lavora per Officinaragazzi.it ha fatto di recente un'intervista a Tiziano Ferro sulle sue preferenze culinarie, ma quando ha trascritto il testo dell'intervista ha sbagliato nell'uso dei pronomi allocutivi. Trasforma il dialogo alla forma di cortesia facendo attenzione all'uso del pronome Lei.

- Buongiorno, tu sei un cantante amatissimo e anche un attore noto, ma pochi sanno quali sono le tue preferenze culinarie. Potresti dirci quali sono i tuoi gusti, i tuoi piatti preferiti?

- Ciao, adoro i cibi salati e soprattutto la pizza. Sono romano e perciò amo la pizza bianca romana.

-Hai ragione, la miglior pizza in bianco la fanno a Roma. Tu la fai in casa?

- Ora non più, preferisco comprarla, ma mia nonna, casalinga, aveva una ricotta tutta sua e la faceva spesso.

- Ci puoi svelare il segreto di questa famosa pizza bianca romana?

- Il segreto è negli ingredienti, ma anche nel modo in cui viene fatto l'impasto.

- Cioè? Spiegati meglio! I nostri lettori vorranno saperlo!

- A me la nonna ha insegnato a lavorare gli ingredienti per almeno 20 minuti, senza la paura di sporcarmi e di usare il lievito nella dose giusta. Da ragazzo mangiavo la pizza romana in mille modi: da sola, con pomodorini, con il basilico e con il rosmarino. Non ci ho rinunciato nemmeno quando sono stato a dieta.

- Come? La pizza a dieta? Vuoi dire che la pizza non ingrassa?

- Sì, la romana, senza formaggi, va benissimo quando si è a dieta, ha solo qualche goccia d'olio extravergine di oliva ed è croccante e salata. Te la consiglio!

-Grazie, Tiziano! Ho una fame da lupi, mangerei volentieri una pizza!

Rileggi l'intervista di Tiziano Ferro e identifica le modalità in cui la studentessa, giornalista in erba, interrompe il cantante, chiedendogli di precisare quanto affermato prima.

.....

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

Il Palio di Siena

PROGETTO COLLABORATIVO

Titolo: Il Palio di Siena
Istruzioni:
Crea un poster per promuovere una delle tradizioni più conosciute d'Italia, una rievocazione con origini secolari, il Palio di Siena.

Organizzazione dell'attività: In gruppi
Si mira a:

- ✓ Identificare gli elementi caratteristici
- ✓ Familiarizzare gli studenti con il significato culturale della festa
- ✓ Promuovere l'espressione scritta e il senso artistico
- ✓ Favorire il rispetto per la diversità culturale
- ✓ Incentivare il lavoro collaborativo
- ✓ Sviluppare l'espressione scritta

Fasi:

1. Spiegare l'argomento
2. Annunciare le competenze da sviluppare
3. Presentare brevemente il significato della festa
4. Identificare il messaggio principale: senso di appartenenza ad una comunità, solidarietà, diversità, ricchezza culturale, celebrazione, ecc.
5. Selezionare le risorse: immagini, slogan, dati rilevanti, simboli (50 minuti)
6. Distribuire i compiti ai partecipanti: il designer realizza i disegni/gli elementi grafici, l'editore scrive il testo, il correttore rivede l'ortografia e corregge gli errori grammaticali
7. Creare il poster (50 minuti)
8. Esporre e presentare il poster (2 minuti)

9. Valutare i lavori e offrire feedback

Scheda di Autovalutazione
Progetto "Il Palio di Siena"
Nome dello studente/studentessa:_____
Gruppo:_____
Ruolo nel gruppo:
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Segna con una ✓□ l'opzione che descrive meglio l'impegno del/della tuo/a compagno/a

1. Partecipazione e collaborazione

Item	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. Sviluppo delle competenze linguistiche

Item	Sì	Parzialmente	No
Ho scritto testi brevi utilizzando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ha partecipato alla presentazione orale del poster	☐	☐	☐
Ha espresso idee sulle realtà culturale dello spazio italiano	☐	☐	☐
Ha risposto a domande semplici sul contenuto	☐	☐	☐

3. Creatività e strumenti digitali

Item	Molto	Abbastanza	Poco
Ho contribuito con idee creative al design o al contenuto.	☐	☐	☐
Ho contribuito a rendere il poster visivamente accattivante.	☐	☐	☐
Ha utilizzato strumenti digitali in modo efficace	☐	☐	☐

4. Riflessione finale
Cosa mi è piaciuto di più del progetto:
_____
Cosa ho trovato più difficile:
_____
Una cosa che ho imparato:
_____
Una proposta per migliorare il progetto in futuro:
_____

Scheda di Co-valutazione tra studenti
Progetto "Il Palio di Siena"

Nome del valutatore/valutatrice: _____
Nome del compagno/compagna valutato/a: _____
Ruolo del compagno/della compagna: _____

☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Metti un ✓ nell'opzione che descrive meglio l'attività del compagno/compagna:

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ collabora sempre con entusiasmo	☐ partecipa regolarmente	☐ partecipa poco.
Chiarezza del messaggio scritto	☐ molto chiaro e	☐ chiaro con alcuni errori	☐ poco comprensibile
Creatività del contenuto	☐ molto originale e creativo	☐ adeguato	☐ poco creativo
Presentazione orale	☐ chiara, sicura ed espressiva	☐ adeguata	☐ insicura e poco chiara
Conoscenze culturali	☐ dimostra compressione	☐ offre alcune idee	☐ compressione non evidente

Commento personale:
Cosa apprezzo di più del lavoro del compagno/compagna: _____
Un suggerimento per migliorare: _____
Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 p) ☐ Buono (10–12 p) ☐ Soddisfacente (7–9 p) ☐ Da migliorare (meno di 7 p)

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "Il Palio di Siena"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione

Progetto “Ci presentiamo”
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l’estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**
Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l’uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto “Ci presentiamo”
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.

Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "Ci presentiamo"
Gruppo: _____

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de gramatică, de exerciții și materiale complementare

- AA.VV. – *Progetto italiano. Libro di grammatica ed esercizi*, Edilingua.
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Chiuchiu, A., *Grammatica italiana per Stranieri in italiano. Corso multimediale di lingua e civita a livello elementare e avanzato,* Guerra Perugia, 2009;
- Dardano, M., Trifone, P. – *Grammatica italiana. Suoni, forme, costrutti*, Bologna: Zanichelli, 1997;
- Gatti, F., Peyronel, S., *Grammatica in contesto, Strutture e temi di italiano per stranieri*, Loescher Editore, 2010;
- Katerinov, K. – *Grammatica italiana per stranieri*, Guerra Edizioni, 2008;
- Marin, T., Magnelli, S. – *Nuova Grammatica pratica della lingua italiana*, Edilingua, 2020;
- Mezzadri, M. – *Grammatica italiana di base*, Bonacci, 2010;
- Nocchi, S. – *Grammatica pratica della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2014;
- Nocchi, S. – *Grammatica avanzata della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2015;
- Nocchi, S. – *Grammatica italiana di base – Esercizi supplementari*, Alma Edizioni;
- Renzi, L., Salvi, G., Cardinaletti, A. (a cura di) – *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: Il Mulino, 1988–1995;
- Serianni, L. – *Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria*, Torino: UTET, 1989;
- Trifone, P., Filippone, M. – *Grammatica italiana per stranieri*, Zanichelli, 2012;
- Trifone, P., Palerma, R. – *Grammatica avanzata della lingua italiana per stranieri*, Zanichelli, 2017;
- Zafiu, R., Frosini, G. – *Gramatica limbii italiene pentru vorbitorii de limba română*, Editura Universității din București, 2005;

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, *Fare educazione linguistica*, UTET, Torino, 2008;
- Balboni, Paolo E., Biguzzi, Anna, *Letteratura italiana per stranieri,* Collana cultura italiana, I edizione, Guerra Edizioni, Perugia, 2008;
- Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, *Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, Torino, 2010;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- Balboni, Paolo E., *Letteratura italiana per stranieri – storia, testi, analisi, attività*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2019;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Storia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2008;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Letteratura, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Geografia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Arte, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2011;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Musica, cinema e teatro, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2013;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Luperini, Romano; Cataldi, Pietro; Marchiani, Lidia; Marchese, Franco, *Manuale di letteratura, I saperi di base: autori e opere, temi e immagini,* vol. 1, 2, 3, G. B. Palumbo Editore, 2006.
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;

- Lavinio, Cristina (a cura di), *Lingua e cultura nell'insegnamento linguistico*, La Nuova Italia Editrice, Firenze, 1992;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;

Alte resurse:

RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE :
Kahoot, Quizlet, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

SITOGRAFIE:

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.dizionario-italiano.it/
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://quizlet.com/
- https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
- https://italianoperstranieri.loescher.it/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
- https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
- https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
- https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
- /https://www.raicultura.it/letteratura/
- https://learnamo.com/
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza

II. PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU LIMBA MODERNĂ 2 BILINGV
TC – 1 oră/săptămână
- pentru toate filierele, profilurile, specializările și califiările profesionale -

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

LIMBA ENGLEZĂ, FRANCEZĂ, SPANIOLĂ, ITALIANĂ

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG1 Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea semnificației unui mesaj pe teme familiare în contexte de comunicare variate
– *Ordonarea corectă a secvențelor pentru reconstituirea mesajului unui material audio/video* – *Identificarea personajelor dintr-un material audio/video* – *Completarea unui text lacunar pe baza audierii unui material*
CS 1.2. Identificarea elementelor principale dintr-un mesaj pe teme familiare
– *Stabilirea valorii de adevăr (Adevărat/Fals) a unor enunțuri referitoare la un material audio/video* – *Completarea unei fișe de prezentare a unui eveniment, pe baza unei reclame audio/video* – *Crearea unui poster digital pentru un eveniment pornind de la o reclamă audio/video*
CS 1.3. Recunoașterea etapelor de realizare a unor activități cotidiene (activități sportive, culturale, educative, de grup, etc.)
– *Ordonarea cronologică a etapelor de realizare a unor activități cotidiene pe baza unui material audio/video* – *Completarea unui text lacunar cu etapele unei activități cotidiene pe baza unui material audio/video* – *Realizarea unui plan de organizare a unei activități pe baza indicațiilor cuprinse într-un material audio/video*
CS 1.4. Explorarea unor aspecte culturale din spațiul limbii moderne studiate, prin receptarea de mesaje orale
– *Selectarea și ordonarea informațiilor relevante din videoclipuri/scurtmetraje pe diverse teme culturale* – *Asocierea elementelor culturale din diverse materiale audio/video cu regiuni, orașe, țări* – *Identificarea aspectelor culturale abordate în materiale mass-media, adaptate vârstei adolescenților*

CG2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 2.1. Prezentarea succintă a unei activități, a unui eveniment sau a unei experiențe personale
– *Ordonarea cronologică a momentelor principale asociate unui eveniment/activitate/experiență personală*

– *Descrierea unei imagini familiare universului adolescenților* – *Relatarea pe scurt a unei experiențe trecute pe baza unui set de întrebări*
CS 2.2. Exprimarea unor preferințe și interese oferind justificări simple pentru acestea
– *Argumentarea succintă a unei (unui) preferințe/pasiuni/hobby-uri* – *Crearea și prezentarea unui poster cu diferite activități de petrecere a timpului liber redate prin imagini* – *Realizarea unui interviu/chestionar pentru sondarea intereselor și preferințelor adolescenților*
CS 2.3. Susținerea unei prezentări simple pe teme din universul personal al adolescenților
– *Descrierea unei activități preferate/hobby/pasiuni pe baza unei imagini* – *Prezentarea unui afiș asociat filmului /cărții preferat(e)* – *Realizarea unui podcast despre o activitate preferată/un eveniment/o experiență personală*
CS 2.4. Participarea la interacțiuni verbale scurte în situații de comunicare din viața cotidiană
– *Utilizarea unor formule de adresare uzuale într-un dialog pe o temă dată* – *Solicitarea/oferirea de informații în cadrul unui interviu despre activități, evenimente sau experiențe personale* – *Participarea la jocuri de rol în situații de comunicare din viața cotidiană*

CG3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea informațiilor factuale din texte scurte pe teme familiare
– *Extragerea informațiilor factuale dintr-un text (broșură/ghid/articol/anunț etc.)* – *Identificarea ideii principale dintr-un text (broșură/ghid/ articol/anunț etc.)* – *Completarea unei grile cu informații esențiale dintr-un text (broșură/ghid/articol/anunț etc.)*
CS 3.2. Înțelegerea unor instrucțiuni clare pentru realizarea unei acțiuni din domenii de interes pentru adolescenți
– *Stabilirea valorii de adevăr (Adevărat/Fals) a unor enunțuri referitoare la realizarea unei acțiuni* – *Completarea unui text lacunar cu etapele de realizare a unei acțiuni* – *Realizarea unei acțiuni pe baza instrucțiunilor date*
CS 3.3. Extragerea unor detalii relevante din scrisori personale/ e-mail-uri simple sau mesaje de pe rețelele de socializare, pe subiecte familiare
– *Identificarea intenției comunicative (invitație, cerere, informare etc.)* – *Stabilirea valorii de adevăr (Adevărat/Fals) a unor mesaje de tip „știri false” de pe rețelele de socializare* – *Recunoașterea unor simboluri/prescurtări/modele de exprimare în mesaje personale din rețelele de socializare* – *Completarea unui tabel cu informații factuale din scrisori personale/ e-mail-uri simple sau mesaje de pe rețelele de socializare*
CS 3.4. Înțelegerea sensului global și a ideilor principale din fragmente literare (autentice sau adaptate)
– *Asocierea titlului/ temei cu un text multimodal simplu* – *Stabilirea valorii de adevăr (Adevărat/Fals) a unor enunțuri extrase dintr-un fragment literar* – *Selectarea răspunsului corect din mai multe variante date (alegere duală/multiplă) pe baza unui fragment literar* – *Oferirea de răspunsuri punctuale la întrebări simple (Cine? Când? Unde? etc.)*

CG4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare

Clasa a IX-a
CS 4.1. Redactarea unei scrisori personale/ unui e-mail pentru a transmite informații despre sine și despre universul personal
– *Completarea unui chestionar interactiv pe o temă dată prin formularea unor răspunsuri personale adecvate* – *Redactarea unui text narativ scurt și simplu, despre sine, cu început dat* – *Descrierea succintă a unui eveniment personal*

CS 4.2. Relatarea simplă, în scris, a unei experiențe personale
– *Completarea unei scrisori lacunare /a unui e-mail lacunar* – *Redactarea unei scrisori scurte/a unui e-mail către un prieten imaginar/personaj* – *Redactarea unei scrisori de mulțumire*
CS 4.3. Elaborarea de mesaje scrise scurte și simple în vederea schimbului de informații și a comunicării pentru realizarea unei sarcini de lucru colaborative
– *Redactarea unei postări pentru blogul clasei pentru organizarea unei acțiuni* – *Completarea unui formular online pentru organizarea unei acțiuni (caritabile, de voluntariat, culturale, sportive etc.)* – *Susținerea unui schimb de mesaje de tip e-mail cu alți elevi în cadrul unor proiecte*
CS 4.4. Redactarea unui mesaj pe o rețea de socializare sau a unei pagini de jurnal, pe teme din domenii de interes pentru adolescenți
– *Crearea unui mesaj care să invite la o interacțiune pe o temă de interes pentru adolescenți* – *Realizarea unui mesaj ca reacție la o postare/ la un alt mesaj* – *Redactarea unei pagini de jurnal*

CG5 Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale

Clasa a IX-a
CS 5.1. Facilitarea și adaptarea comunicării orale în contexte cotidiene, între interlocutori care se exprimă clar
– *Medierea unui dialog între un turist străin și un localnic într-o situație tip (la gară, la o agenție de turism, la ghișeu etc.)* – *Transmiterea unor mesaje orale între colegi de naționalități diferite prin intermediul unui interpret* – *Simularea medierii unui schimb verbal dintre un elev străin, aflat într-un schimb școlar și un membru al familiei gazdă*
CS 5.2. Reformularea în scris a unor informații din texte simple și scurte pe subiecte concrete din domenii de interes pentru adolescenți
– *Explicarea, în limba modernă studiată, a informațiilor din afișe sau reclame* – *Reformularea/ adaptarea unor mesaje pentru a facilita înțelegerea mesajului celuilalt locutor* – *Traducerea, în/ din limba maternă, cu ajutorul dicționarului, a unor mesaje din spațiul virtual*
CS 5.3. Compararea unor elemente culturale din sfera familială și din viața cotidiană
– *Explicarea unor simboluri culturale (urare, mărțișor, preparate tradiționale etc.) prin folosirea unei sintagme echivalente* – *Realizarea unui calendar bilingv cu sărbători importante din ambele culturi, explicate pe scurt* – *Prezentarea de tip proiect a unor tradiții (cu ocazia Crăciunului, Paștelui etc.) în diferite țări*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	*Texte/mesaje, anunțuri, discursuri simple, clare, extrase din diverse documente autentice, inclusiv texte literare:* – *documente audio/audio-video (scurte secvențe din emisiuni TV/Radio, știri/podcasturi pe teme familiare/videoclipuri/ scurt metraje);* – *materiale publicitare: panouri/ afișe/ postere/ broșuri;* – *articole din presa tipărită sau electronică/bloguri;* – *documente administrative, tipărite sau on-line: instrucțiuni/ formulare/ chestionare;* – *cărți științifice/ de poezie/ de ficțiune, albume de artă;* – *benzi desenate;* – *platforme cu jocuri interactive;* – *pagini web;*

Domenii de conținut	Conținuturi
	– *dicționare (imprimate, on-line) ;* – *enciclopedii digitale.*
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	– *Aspectul fizic / trăsături de caracter / sentimente/ emoții* – *Activități cotidiene* – *Timp liber/preferințe* – *Vacanțe/călătorii* – *Cumpărături* – *Servicii publice (transporturi, muzee, biblioteci, teatre, săli de sport etc)* – *Alimente și preparate culinare* – *Sărbători, tradiții și obiceiuri*
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socio-culturale)	– *A iniția și a susține un dialog* – *A cere / a exprima o părere* – *A exprima intenția/ a face planuri* – *A mulțumi și a răspunde la mulțumiri* – *A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu* – *A cere și a da indicații/instrucțiuni* – *A descrie un obiect/o persoană* – *A exprima cantitatea/prețul* – *A exprima acordul și dezacordul* – *A accepta / a refuza/ a se scuza* – *A relata la trecut*

SUGESTII METODOLOGICE

Obs. Pentru Sugestii metodologice generale pentru predarea unei limbi moderne în regim bilingv se va consulta Programa de predare a Limbii moderne 1 în regim bilingv

În cele ce urmează prezentăm câteva recomandări, specifice diverselor limbi moderne studiate în regim de Limba modernă 2 bilingv:

Anexa 1 - Limba engleză – pp.
Anexa 2 - Limba franceză – pp.
Anexa 3 - Limba spaniolă – pp.
Anexa 4 - Limba italiană – pp.

Anexa 1: Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE

TEME

TEENAGERS' LIFE, HOBBIES AND CAREERS, COMMUNICATION, HOLIDAY MEMORIES, TRADITIONS AROUND THE WORLD, HEROES WHO BEAT THE TIME, SCHOOL COMMUNITY IN DIGITAL ERA

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- Expressing past habits – Used to/Would
- Expressing past events - The Past Perfect Tense Simple and Continuous
- Emphasizing effects and duration - The Past Perfect Tense Continuous vs. The Past Tense Continuous;
- Placing events in future - The Future Perfect Tense Simple and Continuous
- Reporting events – The Reported/Indirect Speech
- Expressing promises, polite request - The Modal Verbs (will, would)
- Expressing preferences – Would rather, would sooner, prefer

- Expressing unreal condition - Conditional Clause (type 2)
- Prepositions
- Describing people's appearance, jobs, activities etc. – Compound Adjectives and Compound Nouns
- Changing meaning and communication styles - Phrasal and prepositional verbs

1. TEENAGERS' LIFE

• Learning activity

- *Getting to Know You***.** Students receive cards with simple questions about teenagers' hobbies, forms of entertainment, favourite subjects, means of communication, and future expectations. Each student interviews two of their classmates and writes down their findings. Then they write a brief presentation of the interviewed classmates (4–5 sentences) and deliver it to the class.
- *Teen Magazine Page.* Students design one magazine page including short texts, pictures, and fun facts about themselves. They present their pages to the class and vote on the most creative one.

• Assessment activity

- *My Opinion***.** According to a given structure, students write a short opinion paragraph about a teenage problem driven by, for instance, high levels of stress, the pressures of social media and technology addiction etc. They explain why such issues are challenging and how they deal with them. They post their paragraphs on the Paragraph Wall and decide on the best solutions to cope with the true-life problems identified.

• Grammar learning activity – Used to vs. Past Simple

- *My Life*. In groups, students receive a sentence starter in order to write a short chain story about an important change in their life. They describe how life *used to be* and what *happened* after the change (life before and after the event), using connectors such as *before, after, and now*. Each group presents its story, which is assessed according to a set of criteria.

• Project work

- *Teen Life Photo Story***.** In groups, students collect photos of their daily life at school and at home. They write short captions for each photo and create a digital slideshow using Canva or PowerPoint. Projects are assessed according to an assessment grid.

2. HOBBIES AND CAREERS

• Learning activity

- *Dream Job Interviews.* In pairs, students receive interview cards with simple questions about the jobs of the future they would like to choose. Each student interviews their deskmate, asking questions about their interests, skills, favourite working places, and reasons for choosing a certain career. While listening, they take down short notes. After the interview, each student presents his/her partner's answers in 4–5 sentences. Students can decide on the most interesting/challenging/attractive job.

• Assessment activity

- *Jobs***.** Students listen to short recordings of people talking about their work and daily routine and fill in a table with information, such as job type, workplace, and responsibilities. Each student presents the job that he/she liked most giving reasons for his/her choices.

• Grammar learning activity – Future (will / going to)

- *My Future Plans*. Students complete a chart with information on their personal plans for the next weekend, next month, and next year using "will" and "going to". In pairs, they compare their charts and ask follow-up questions.
- *My Next Week Diary***.** Students write a short diary entry describing their activities for the forthcoming week. They include school tasks, hobbies, and free-time plans. After completing the task, students exchange diaries and underline future forms. They give simple written feedback.

• Project work

- *My Career Folder***.** Students create a personal folder, digital or paper-based, about their dreamlike job/favourite hobby. They include short texts, pictures, and personal reflections. Students present their folders in small groups. They are assessed according to a given set of criteria.

3. COMMUNICATION

• Learning activity

- *Emotional Messages.* Students receive sets of short written messages and emoticon cards illustrating various feelings (e.g. happiness, anger, sadness, confusion, excitement etc.). They work in small groups, match each message with the correct emoticon and explain their choices using simple sentences. Students can rewrite some messages to make them more polite or clearer.

• Assessment activity

- *Fix the Message.* Students receive unclear, incomplete, or impolite short messages. In groups, they identify what is wrong in each message and rewrite the messages using polite language and clear structures. Students compare their answers in pairs.

• Grammar learning activity – Unreal Conditional (type 2) and Polite Forms

- *If …* Students are provided with one unusual situation (e.g. *If our school had no rules / If I were the teacher for a day*). In small groups, they write a short story about what they would do in that hypothetical situation, including at least 5 complex sentences to express *unreal conditionals*. Then they read their story to the class. Their classmates listen and spot correct if-clauses.

• Project work

- *Online Communication Tips***.** In groups, students create an online communication campaign, design a poster and prepare a short digital presentations, on a given topic and according to a given plan. Each campaign is presented to the class and assessed according to a set of criteria. All materials are displayed in the classroom or shared online.

4. HOLIDAY MEMORIES

• Learning activity

- *Fabulous Places – Unforgettable Memories***.** Students receive sets of travel photographs (beaches, mountains, cities, forests, festivals, food) and match them creatively so as to design a fabulous trip destination. They devise a travel brochure/flyer highlighting about what makes the place unique/interesting/worth visiting and present it to the class. Students decide on the most creative and memorable trip destination.

• Assessment activity

- *Holiday Adventure***.** Students write a formal or semi-formal email about a holiday package for a tempting destination (e.g. a jungle resort, glowing beach, or hidden castle), according to a checklist including: greeting, introduction, main info/questions, polite ending. After writing, they exchange emails for peer editing.

• Grammar learning activity –Future Forms

- *A Surprising Trip.* In groups, students write a plan for a surprise trip including at least one unusual activity/a surprise event, in which they describe transport arrangements, accommodation, and activities, using future verbal forms. The groups' works are peer assessed according to an assessment grid.

• Project work

- *Travel Scrapbook***.** In groups, students create a digital or paper-based scrapbook about past or dream holidays. They include photos, maps, short texts, and personal reflections, according to a given layout. Groups' works are exhibited and presented to the class.
- *Holiday Diary.* Students create video diaries for which they also write short scripts describing their travel experiences; then they record their materials, after editing them ~~using~~ with simple tools. They focus on sequencing events and expressing feelings. Following the video presentations, they receive their classmates' feedback.

5. TRADITIONS AROUND THE WORLD

• Learning activity

- *Culture Exploration***.** Students explore materials about different traditions (short videos, articles, and picture sets) and then complete research sheets with facts about the venue/place where they are held, their timeline/schedule, participants, and cultural significance. They share their findings with the class.

• Assessment activity

- *Festival Adventure***.** Write an email to an imaginary foreign friend about a festival you love. Use a mind map to plan your message, including information about what happens, who's there, why it's special and add one funny or surprising detail that your friend wouldn't expect. Write your email

using friendly greetings, linking words, and clear paragraphs. Swap emails with your deskmate for peer correction.

- **Grammar learning activity – Adjectives and Descriptive Structures**
  - *Festival Fact Analysis***.** Students receive short texts describing lesser-known festivals. They identify main ideas and important details, and underline descriptive language. Then they rewrite some sentences using compound adjectives.
- **Project work**
  - *Cultural Infographic Design***.** In groups, students design digital infographics presenting one particular tradition from abroad. They should organise information visually using icons/pictograms/symbols and add short explanatory texts. Projects are presented and shared online.
  - *The Newer, the Better.* In groups, students invent a tradition and create a short podcast using descriptive language and compound adjectives. Following each group's presentation, students give their feedback according to a given set of assessment criteria.

6. HEROES WHO BEAT THE TIME

- **Learning activity**
  - *Hero's Biography***.** Students explore famous heroes' profiles (short texts and videos) and then complete biography charts according to a given layout. Each student prepares a short presentation, shares it with the class and receives feedback.
- **Assessment activity**
  - *Hero Ranking Challenge.* Divided in groups, students receive 2–3 short hero stories and rank the characters from the most to the least heroic. They prepare 3–4 sentences to justify their ranking, referring to challenges, feats, qualities etc.
- **Grammar learning activity – Past Habits and Routines**
  - *A Day in My Hero Life***.** Imagine you are a teenage hero leading a secret life. Pick your hero persona: superpower, secret identity, or magical ability and write a diary entry about one day in your hero life using past habit verbal forms. Students post their entries on the Diary Wall and vote on the most complex hero.
- **Project work**
  - *Hero Digital Booklet.* In groups, students create digital booklets about heroes, structuring the information on sections about childhood, training/ abilities, and achievements, using short explanatory texts and adding visuals. Booklets are presented and assessed according to an assessment grid.
  - *Hero Documentary***.** In groups, students produce short documentary-style videos combining narratives, images, and interviews, according to a given plan. Groups' videos are presented and assessed according to an assessment grid.

7. SCHOOL COMMUNITY IN DIGITAL ERA

- **Learning activity**
  - *Digital School Tools***.** In small groups, students identify and make an inventory of the digital tools used in their school. They complete surveys and do interviews with classmates, organising data into tables. The teacher introduces relevant vocabulary and prepositions. Students present their findings focusing on advantages, drawbacks, and challenges.
- **Assessment activity**
  - *Digital Communication Portfolio***.** Students collect samples of their digital communication, such as emails, forum posts, and chat messages. They analyse language use and identify strengths and weaknesses.
- **Grammar learning activity – Prepositions**
  - *International Communication – Mission Accomplished***.** Imagine you are a member of a team solving a major international problem. Fill in your team's message to an international board with the right preposition to discover the solution.
- **Project work**
  - *Our Smart School***.** In groups, students design multimedia presentations after exploring digital development in their school. They should include videos, infographics, and interactive elements to support their ideas. Groups' presentations are assessed according to an assessment grid.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de gramatică-vocabular

a. Gramatică practică și teoretică

- Murphy, R. – *English Grammar in Use*, Cambridge University Press, 2019
- Swan, M. & Walter, C. – *Oxford English Grammar Course*, Oxford University Press, 2012
- Parrott, M. – *Grammar for English Language Teachers*, Cambridge University Press, 2010
- Vince, M. – *Macmillan English Grammar in Context*, Macmillan, 2008
- Vișan N., Vișan R. – *English Grammar and Practice*, Polirom, 2013

b. Vocabular general și tematic

- McCarthy, M. & O'Dell, F. – *English Vocabulary in Use* (Elementary–Advanced), Cambridge University Press, 2017
- Gairns, R. & Redman, S. – *Oxford Word Skills* (All Levels), Oxford University Press, 2011
- Vince, M. – *Macmillan Vocabulary in Context*, Macmillan, 2010
- McCarthy, M. & O'Dell, F. – *English Idioms in Use*, Cambridge, 2017
- O'Dell, F. & McCarthy, M. – *English Collocations in Use*, Cambridge, 2017
- O'Dell, F. & McCarthy, M. – *English Phrasal Verbs in Use*, Cambridge, 2017
- Gough, C. – *English Vocabulary Organiser*, Heinle, 2008
- Dooley, J. & Evans, V. – *Thematic English Vocabulary for Teens*, Express Publishing, 2013
- Lewis, N. – *Word Power Made Easy*, Penguin Random House, 2014

B. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

- **TED Talks** – ted.com – discursuri autentice pe teme culturale și științifice
- **YouTube EDU** – videoclipuri educaționale pentru vocabular și listening
- **BBC Learning English** – lecții video pentru gramatică și vocabular contextual
- **Amara.org** – creare de subtitrări educaționale

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- **Nearpod-** https://nearpod.com/
- **Teachflix-**https://teachflix.org/**- colecție gratuită de clipuri video**
- **Edpuzzle-** https://edpuzzle.com/
- **Quizlet** – quizlet.com – fișe de vocabular tematice
- **Wordwall-** https://wordwall.net/
- **Kahoot-** https://kahoot.com/
- **Capcut-** aplicație editare video
- **Hemingway**- https://hemingwayapp.com/- aplicație editare text
- **Pexels**- https://www.pexels.com- fotografii gratuite
- **Canva / Genially / Padlet** – pentru crearea de materiale vizuale interactive
- **Microsoft Teams for Education** – pentru proiecte video și activități collaborative

C. Bibliografie și resurse recomandate pe teme

➢ Teenagers' Life

Texte și articole:

- *BBC Learning English – Life and Society*
- *The Guardian – Teen & Education Sections*
- *Teen Vogue* – articole despre identitate, relații și viața cotidiană a adolescenților
- *Psychology Today – Teen Section*

Resurse audio-video:

- *TED Talks:* "The Power of Teenage Thinking", "What Adults Can Learn from Teenagers"
- *YouTube Channels: BBC My World*, *TeenTalks*
- *Podcasts: Teen Life Podcast*, *Stuff You Should Know – Youth Topics*

➢ Hobbies and Careers

Texte și articole:

- *BBC Worklife* – articole despre echilibrul viață profesională–personală
- *National Careers Service (UK)* – fișe de carieră și descrieri de meserii
- *The Guardian – Lifestyle / Careers*

Resurse audio-video:

- *TED Talks:* "Do What You Love (But Don't Quit Your Day Job)", "How to Find Work You Love"
- *YouTube Channels: CareerVidz*, *BBC Bitesize Careers*
- *Podcasts: JobTalks*, *Career Conversations*

➢ **Communication**

Texte și articole:

- *BBC Learning English – Communication Skills*
- *Harvard Business Review – The Art of Communication*
- *The Guardian – Language & Culture*

Resurse audio-video:

- *TED Talks:* "10 Ways to Have a Better Conversation" (Celeste Headlee), "The Power of Listening"
- *YouTube Channels: Charisma on Command*, *BBC Learning English – Speaking*
- *Podcasts: The Communication Guys*, *Talk About Talk*
- *Interactive Tools: Flip* pentru conversații video simulate, *Mentimeter* pentru sondaje live

➢ **Traditions Around the World**

Texte și articole:

- *BBC Culture* – articole despre tradiții și obiceiuri în diferite țări (bbc.com/culture)
- *National Geographic – Culture & History Section* ([nationalgeographic.com/culture])
- *The Guardian – Global Development / Culture* ([theguardian.com])

Resurse audio-video:

- *TED Talks*: "The Beauty of Cultural Diversity", "Celebrating Our Differences"
- *YouTube Channels:* "Easy Languages" – episoade despre obiceiuri locale (Easy English, Easy Romanian)
- *National Geographic Kids* – clipuri despre tradiții și festivaluri în lume

➢ **7. Heroes Who Beat the Time**

Texte și articole:

- *Biography.com* – biografii de personalități istorice și contemporane
- *Time Magazine – 100 Most Influential People*
- *BBC History* – articole despre figuri marcante și eroi ai epocilor trecute

Resurse audio-video:

- *TED-Ed* – "People Who Changed the World"
- *YouTube*: *Biography Channel*
- *History Channel* – documentare tematice (biografii și fapte eroice)
- *Podcasturi educative*: "Great Lives" (BBC Radio 4)

Anexa 2: Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Universul personal: prietenia, relațiile între tineri, interacțiunile sociale
- Școala: activități școlare și extrașcolare
- Timpul liber: călătorii, activități culturale, creative și sportive
- Tehnologie și comunicare : mass-media, rețele de socializare
- Gastronomie: alimente, ingrediente, feluri de mâncare
- Elemente de cultură și civilizație: sărbători, tradiții, cutume, simboluri ale spațiului francofon, identitate și diversitate culturală

Teme de proiecte colaborative:

- *Mes amis sont ma famille* (realizarea unui poster de prezentare a prietenilor, sub forma unui arbore genealogic)
- *Parlons de nous!* (realizarea unui micro-trottoir de prezentare a elevilor clasei și a activităților lor școlare și extrașcolare preferate)
- *Et pourtant, on s'amuse* (realizarea unui plan de week-end ideal)
- *En réseau* (elaborarea unei infografii cu privire la utilizarea rețelelor sociale de către elevii clasei)
- *Faire la fête* (simularea organizării unei petreceri, de la specialități culinare, la activități propuse)
- *Une journée à ...* (realizarea unei planșe de bandă desenată/ a unui colaj/ a unui clip video care să prezinte o zi petrecută într-un oraș francofon)

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A iniția și susține un dialog

- viitorul apropiat/ trecutul recent/ prezentul „progresiv"
- viitorul simplu
- condiționalul prezent
- construcțiile cu infinitivul: « vouloir/ devoir/ pouvoir » + infinitiv
- adverbele interogative: « où », « quand », « comment », « combien »

A cere/ a exprima o părere

- utilizarea adjectivului posesiv și demonstrativ
- fraza exclamativă
- fraza interogativă
- pronumele/adverbele interogative – « qui », « que », « où », « quand », « comment », « combien »
- adjectivul interogativ « *quel* » *(var.)*

A exprima intenția/ a face planuri

- viitorul simplu
- indicativul prezent și condiționalul unor verbe și expresii verbale (ex.: « je veux/je voudrais » + infinitif, « avoir l'intention de » + infinitif, « penser/espérer » + infinitif, « j'aimerais beaucoup » + infinitif, « ça me plairait de » + infinitif, « j'ai envie de » + infinitif » etc)

A mulțumi și a răspunde la mulțumiri

- indicativul prezent
- condiționalul prezent

A situa/a repera obiecte și persoane în spațiu

- prepozițiile de loc frecvente pentru localizarea spațială (« près de/ loin de/ sur/ dans/ devant » etc.)
- adjectivul calificativ (« petit,e / grand,e/ joli,e » etc.)
- adjectivul demonstrativ
- adverbele de loc frecvente pentru localizarea spațială : « ici, là, près, loin »

A cere și a da indicații
- fraza interogativă
- articolul partitiv
- cantitatea exprimată numeric: numeralul cardinal
- ordinea cronologică exprimată cu ajutorul numeralului ordinal

A descrie un obiect / o persoană
- localizarea spațială – « venir de/ habiter à/ habiter au/ habiter en » + oraș/țară
- localizarea temporală (utilizarea adverbelor de timp – « maintenant/hier/ce matin/ demain... »)
- adjectivele posesive si demonstrative (« leurs copains/ mon amie/cet appartement/ce soir... »)
- adjectivele și pronumele nehotărâte (« tout/chaque/chacun/ autre/même/quelques/plusieurs »)
- pronumele relative simple
- gradele de comparație (adjective/ adverbe)
- modalități emfatice (« c'est ….. qui/ que » ; « ce sont …. qui/ que »)

A exprima cantitatea/ prețul/ materia
- articolul partitiv/reducerea articolului partitiv la « de/ d' »
- adverbele cantitative (« peu/beaucoup/assez/trop »)
- cantitatea exprimată numeric: numeralul cardinal
- adverbe comparative construite cu substantive și verbe : « plus (de) », « moins (de) », « autant (de)»

A exprima acordul și dezacordul
- fraza negativă («ne...pas/ plus/ rien/ jamais/ personne / que »)
- utilizarea intonației, a ritmului și a accentuării adecvate situatiei de comunicare
- utilizarea conectorilor logici în frază: « donc », « alors », « parce que » (« Je suis d'accord avec toi, parce que ...»)

A accepta/ a refuza/ a se scuza
- adverbul de mod în *-ment*

A relata la trecut
- perfectul compus
- acordul participiul trecut

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină în regim bilingv.
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Activitate de învățare

CG. 3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

CS 3.1 Extragerea unor detalii relevante din scrisori personale/ mail-uri simple sau mesaje de pe rețelele de socializare, pe subiecte familiare

Vous voulez proposer des destinations de vacances à vos amis et vous trouvez sur un site de tourisme les suggestions suivantes:

Document 1 **Annecy** Au pays du Mont- Blanc, idéal pour passer d'agréables vacances en famille avec des clubs enfants dès 3 ans. 	**Document 2** **Chamonix** Des pistes magnifiques pour le ski mais aussi de fabuleux itinéraires raquettes et une destination de rêve pour le ski de montagne 	**Document 3** **Jandia** Des plages paradisiaques, les plus belles de toute l'île. Elles s'étalent sur près de 25 km de sable blanc et d'eaux turquoise.
Document 4 **Morro Jable** C'est un charmant village authentique aux rues étroites à découvrir en se promenant sur l'avenue le long de la plage. 	**Document 5** **Réunion** Une réserve de biosphère reconnue par l'Unesco. Un paradis tropical avec de belles plages et des paysages volcaniques qui ne laissent personne indifférent. 	**Document 6** **Kenya** Laissez-vous bercer par la douceur de vivre et par le dépaysement d'une **nature sauvage** au large de l'Afrique, pays des animaux légendaires.

À quelle personne allez-vous proposer chaque destination de vacances ?
Attention, il y a 8 personnes mais seulement 6 documents (2 personnes ne sont associées à aucun document). Cochez (X) une seule case pour chaque document.

Personnes	Document 1	Document 2	Document 3	Document 4	Document 5	Document 6
A. Louis aime le fado et veut apprendre le portugais.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B. Emma veut faire du ski.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C. Clovis est passionné de la nature et des volcans.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D. Bernard veut des activités tranquilles pour ses petits frères.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E. Fanny est passionnée par les villages authentiques	☐	☐	☐	☐	☐	☐

F. Tabata adore les promenades sur la plage.	□	□	□	□	□	□
G. Quentin adore les animaux exotiques.	□	□	□	□	□	□
H. Marie aime les résorts de luxe.	□	□	□	□	□	□

Activitate de remediere

CG2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
La remédiation en prononciation au niveau **A2** peut vraiment débloquer la communication.
Résultats attendus :

- Prendre conscience des sons problématiques en français
- Améliorer l'intelligibilité
- Gagner en confiance à l'oral

Sons généralement problématiques en A2
On peut en choisir **1 ou 2 maximum par séance**. Pour illustrer :

- **Voyelles** :
  - /y/ – /u/ → *tu / tout*
  - /e/ – /ə/ → *les / le*
  - /o/ – /ɔ/ → *beau / bol*
- **Consonnes** :
  - /ʃ/ – /ʒ/ → *chat / je*
  - /r/ français
- **Rythme et liaisons simples** :
  - *les amis*, *vous avez*

Activité de remédiation : « J'entends / je dis / je corrige »

➢ **Phase de sensibilisation (5–7 min)**

Finalité : entendre la différence

- L'enseignant dit deux mots (ou diffuse un audio)
  tu / tout – le / les
- Les élèves lèvent :
  - main gauche = mot A
  - main droite = mot B
- Pas de répétition au début, **juste l'écoute**. Pour une variante plus ludique, les élèves ferment les yeux

➢ **Phase articulatoire guidée (8–10 min)**

Finalité: comprendre comment produire le son

- Montrer **exagérément** :
  - position des lèvres
  - ouverture de la bouche
  - rôle de la langue
- Faire répéter **en silence** (mimer)
- Puis :
  - son seul → *yyyy*
  - syllabe → *tu, tu, tu*
  - mot → *tu, rue, du, ruelle*

Astuce : Utilise un miroir ou la caméra du téléphone si possible.

➢ **Répétition contrastive (8 min)**

Finalité: automatiser sans pression

- Répétition en chaîne :
  - prof → groupe → demi-groupe → individuel
- Mots minimaux :
  - *tu / tout*

- *rue / roue*
- Puis phrases courtes :
  - *Tu prends le bus ?*
  - *Tout va bien.*

Important : **corriger sans interrompre**, reformuler simplement.

➢ **Mise en situation communicative (10–15 min)**

Finalité: transférer en communication réelle

Exemples :

- **Jeu de rôle**
  - Commander au café
  - Demander un billet
- **Cartes-mots**
  - L'élève tire une carte et fait une phrase
- **Devine le mot**
  - *C'est "tu" ou "tout"?*

L'erreur est autorisée tant que le message passe.

➢ **Auto-correction et feedback (5 min)**

Je m'auto-évalue!

Coche la case qui te correspond:

☺ Je prononce facilement ce son

😐 C'est encore difficile, mais je progresse

☹ J'ai besoin de plus d'entraînement

Ce que je veux améliorer la prochaine fois :…….

➢ **Astuces pédagogiques importantes**

- Une séance = un son/deux sons, pas plus
- Toujours partir de l'écoute avant la production
- Ne jamais surcorriger → priorité à l'intelligibilité
- Répéter souvent, brièvement, régulièrement

Exemplu de proiect

CG 1 Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

CS 1.1. Înțelegerea semnificației unui mesaj pe teme familiare în contexte de comunicare variate

CS 1.3. Recunoașterea etapelor de realizare a unor activități cotidiene

CG 2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

CS 2.1. Prezentarea succintă a unei activități, a unui eveniment, a unei experiențe personale

CS 2.2. Exprimarea unor preferințe și interese oferind justificări simple

CS 2.4. Participarea la interacțiuni verbale scurte în situații de comunicare din viața cotidiană

CG 3 Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare

CS 3.3. Extragerea unor detalii relevante din scrisori personale/ e-mail-uri simple sau mesaje de pe rețelele de socializare, pe subiecte familiare

CG 4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare

CS 4.1. Redactarea unei scrisori personale/ unui e-mail pentru a transmite informații despre sine și despre universul personal

Titre du projet: *Faire la fête*

Résultat attendu : simulation de l'organisation d'une fête d'anniversaire

Tâche à accomplir: organisation d'une fête d'anniversaire en suivant toutes les étapes.

Points visés:

- Sensibilisation des élèves aux différents styles et techniques d'apprentissage.
- Développement des compétences d'expression écrite et orale en français.
- Stimulation de la créativité et du travail en équipe.

A la fin de l'activité, les élèves seront capables de:

- rédiger le texte d'une invitation;
- élaborer un menu;
- utiliser le lexique lié à la cuisine;

- présenter oralement, de manière claire et structurée, les étapes et le produit final du projet

Etapes du projet :

1. Introduction
   - présentation du thème du projet, explication de la finalité et des critères de réalisation;
   - constitution des équipes de travail

2. Documentation et sélection des informations

   Pour cette étape, les activités de compréhension de messages écrits et oraux (texte d'une invitation, recette d'un gâteau d'anniversaire, etc.) sont alternées avec celles visant à identifier les éléments qui seront retenus pour la réalisation du proje

   Les élèves détermineront, progressivement et à travers diverses activités, les éléments suivants :
   - le lieu, la date et le thème de la fête
   - le contenu et la forme de l'invitation
   - le menu de la fête
   - l'organisation de l'événement (invités, disposition à table, etc.)
   - les activités proposées aux invités

3. Réalisation du produit final

   Les élèves réaliseront une présentation ou un collage d'images, accompagnées de textes courts, afin d'illustrer les éléments du projet.

   La réalisation du produit final représentera le moment d'assemblage et d'harmonisation de tous les détails retenus au cours de l'étape précédente.

4**.** Présentation du projet

Tous les membres de l'équipe participeront à cette étape, prenant la parole à tour de rôle. L'accent est mis sur l'importance du discours spontané et de celui soutenu par des notes d'appui, au détriment d'une lecture linéaire d'un texte déjà rédigé.

Grille d'évaluation du professeur
Projet: « *Faire la fête* »
Groupe : _____

Critère	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Peu développé	Confus ou incomplet
Respect des règles de mise en page	Respecte entièrement les consignes	Respecte la majorité des consignes	Respecte très peu les consignes	Ne respecte pas les consignes
Rédaction des textes	Claire et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Créativité et originalité	Concept créatif, design unique	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité
Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire

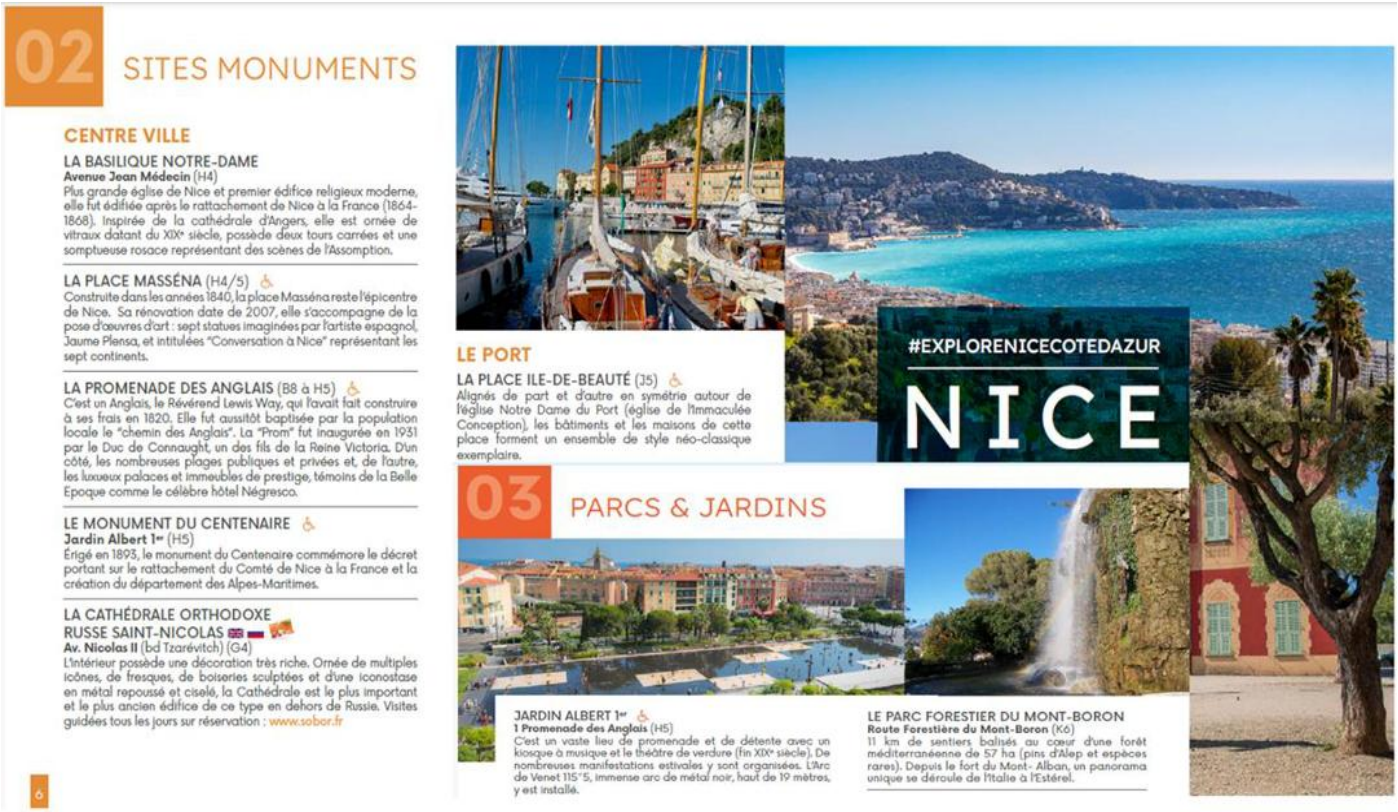
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils numériques	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

Evaluare

CG3 - Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare
CS 3.1. Identificarea informațiilor factuale din texte scurte pe teme familiare
CG5 – Medierea lingvistică și culturală în contexte plurilingve și pluriculturale
CS 5.2. Reformularea în scris a unor informații din texte simple și scurte pe subiecte concrete din domenii de interes pentru adolescenți

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.**

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS / 40p
Lis attentivement le document ci-dessous:

02 SITES MONUMENTS

CENTRE VILLE

LA BASILIQUE NOTRE-DAME
Avenue Jean Médecin (H4)
Plus grande église de Nice et premier édifice religieux moderne, elle fut édifiée après le rattachement de Nice à la France (1864-1868). Inspirée de la cathédrale d'Angers, elle est ornée de vitraux datant du XIXe siècle, possède deux tours carrées et une somptueuse rosace représentant des scènes de l'Assomption.

LA PLACE MASSÉNA (H4/5)
Construite dans les années 1840, la place Masséna reste l'épicentre de Nice. Sa rénovation date de 2007, elle s'accompagne de la pose d'œuvres d'art : sept statues imaginées par l'artiste espagnol, Jaume Plensa, et intitulées "Conversation à Nice" représentant les sept continents.

LA PROMENADE DES ANGLAIS (B8 à H5)
C'est un Anglais, le Révérend Lewis Way, qui l'avait fait construire à ses frais en 1820. Elle fut aussitôt baptisée par la population locale le "chemin des Anglais". La "Prom" fut inaugurée en 1931 par le Duc de Connaught, un des fils de la Reine Victoria. D'un côté, les nombreuses plages publiques et privées et, de l'autre, les luxueux palaces et immeubles de prestige, témoins de la Belle Époque comme le célèbre hôtel Négresco.

LE MONUMENT DU CENTENAIRE
Jardin Albert 1er (H5)
Érigé en 1893, le monument du Centenaire commémore le décret portant sur le rattachement du Comté de Nice à la France et la création du département des Alpes-Maritimes.

LA CATHÉDRALE ORTHODOXE RUSSE SAINT-NICOLAS
Av. Nicolas II (bd Tzarévitch) (G4)
L'intérieur possède une décoration très riche. Ornée de multiples icônes, de fresques, de boiseries sculptées et d'une iconostase en métal repoussé et ciselé, la Cathédrale est le plus important et le plus ancien édifice de ce type en dehors de Russie. Visites guidées tous les jours sur réservation : www.sabor.fr

LE PORT
LA PLACE ILE-DE-BEAUTÉ (J5)
Alignés de part et d'autre en symétrie autour de l'église Notre Dame du Port (église de l'Immaculée Conception), les bâtiments et les maisons de cette place forment un ensemble de style néo-classique exemplaire.

#EXPLORENICECOTEDAZUR
NICE

03 PARCS & JARDINS

JARDIN ALBERT 1er
1 Promenade des Anglais (H5)
C'est un vaste lieu de promenade et de détente avec un kiosque à musique et le théâtre de verdure (fin XIXe siècle). De nombreuses manifestations estivales y sont organisées. L'Arc de Venet 115°5, immense arc de métal noir, haut de 19 mètres, y est installé.

LE PARC FORESTIER DU MONT-BORON
Route Forestière du Mont-Boron (K6)
11 km de sentiers balisés au cœur d'une forêt méditerranéenne de 57 ha (pins d'Alep et espèces rares). Depuis le fort du Mont-Alban, un panorama unique se déroule de l'Italie à l'Estérel.

https://www.explorenicecotedazur.com/

1. Choisis la bonne réponse./ 6p
A. Le document fait partie :
a. d'un article de presse
b. d'un guide touristique

c. d'une publicité

B. Le document s'adresse aux :
a. habitants de la ville de Nice
b. historiens
c. touristes

C. Le document est organisé par :
a. catégories de lieux
b. avis personnels
c. ordre alphabétique

2. Complète les phrases suivantes./ 5p
Le document présente la ville de a) ……., situé sur la b) …….. Les touristes peuvent y visiter des monuments et des c) …….. Les places les plus importantes du centre-ville sont d) ……. ou e) ……

3. Associe chaque lieu à la bonne description./ 5p
a. La Basilique Notre-Dame
b. La Promenade des Anglais
c. La Place Ile-de-Beauté
d. La Cathédrale Saint-Nicolas
e. Jardin Albert 1er

A. on peut y admirer des bâtiments néo-classiques
B. comporte deux tours carrées
C. il y a une salle de spectacles en plein air
D. est un lieu de culte orthodoxe
E. on y trouve l'hôtel Negresco

4. Indique si les affirmations suivantes sont vraies (V) ou fausses (F)./ 24p
a. ☐ En lisant le document, on comprend que Nice est une ville très petite.
b. ☐ Le document présente différents quartiers de Nice.
c. ☐ Nice est décrite comme une ville agréable pour se promener.
d. ☐ La Promenade des Anglais longe la mer.
e. ☐ La place Masséna est un lieu important situé à la périphérie de la ville.
f. ☐ Le Parc du Mont-Boron se trouve en bord de plage.

II. PRODUCTION ÉCRITE / 50p
Tu es en France, dans un séjour linguistique organisé par ton école sur la Côte d'Azur. Tu reçois le document ci-contre, avec les lieux à visiter lors de votre excursion du lendemain. Ton professeur te demande d'écrire un petit texte sur le blog de votre classe pour résumer ce que vous allez faire et découvrir à Nice. (100 mots)
Reformule les informations avec tes propres mots et présente les lieux à voir (plages, monuments, parcs…) et les activités à faire à Nice. (sports, promenades, visites culturelles…)

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS/ 40p
1. 6p (3 x 2p)
A – b; B – c; C – a

2. 5p (5 x 1p)

a. Nice
b. Côte d'Azur
c. parcs/ jardins
d. la Place Masséna
e. la Place Ile-de-Beauté

3. 5p (5 x 1p)

a.	b.	c.	d.	e.
B.	E.	A.	D.	C.

4. 24p (6 x 4p)

a. F En lisant le document, on comprend que Nice est une ville très petite.
b. V Le document présente différents quartiers de Nice.
c. V Nice est décrite comme une ville agréable pour les balades.
d. V La Promenade des Anglais longe la mer.
e. F La place Masséna est un lieu important situé à la périphérie de la ville.
f. F Le Parc du Mont-Boron se trouve en bord de plage.

II. PRODUCTION ÉCRITE / 50p

Ex. de grille d'évaluation

Respect de la consigne	5p
Reformulation / utilisation de ses propres mots	10p
Capacité à informer	10p
Lexique / orthographe lexicale	10p
Morphosyntaxe / orthographe grammaticale	10p
Cohérence et organisation	5p
Total	50p
	10p oficiu

RFEERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. *Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular*

a. Didactica limbii franceze ca limbă străină

1. Beacco, Jean-Claude; Bouquet, Simon; Porquier, Rémy, 2004, *Niveau B2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
2. Beacco, Jean-Claude; Porquier, Rémy, 2008, *Niveau A2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
3. Beacco, Jean-Claude, 2010, *La didactique de la grammaire dans l'enseignement du français et des langues. Savoirs savants, savoirs experts et savoirs ordinaires*, Paris, Didier.
4. Beacco, Jean-Claude, 2018, *L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative*, Paris, Didier.
5. Bourguignon, Claire, 2010, *Pour enseigner les langues avec le CECRL: clés et conseils*. Paris, Delagrave.
6. Candelier, Michel (coord.) 2012, *Un cadre européen pour les approches plurielles des langues et des cultures,* http://carap.ecml.at/CARAP/tabid/2332/language/fr-FR/Default.aspx.
7. Conseil de l'Europe, 2001, *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer,* Paris, Les Editions Didier, https://rm.coe.int/16802fc3a8.
8. Conseil de l'Europe, 2018, *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteur*s, https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5.
9. Coste, Daniel; Cavalli, Marisa, 2015, *Éducation, mobilité, altérité. Les fonctions de médiation de l'école*, Unité des Politiques linguistiques DGII – Direction générale de la démocratie, Conseil de l'Europe, https://edoc.coe.int/fr/apprentissage-des-langues/7918-education-mobilite-alterite-les-fonctions-de-mediation-de-lecole.html

10. Cuq, Jean Pierre; Gruca, Isabelle, 2017 (quatrième édition), *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Éditions PUG.
11. David, Catherine; Abry, Dominique, 2018, *Classes multi-niveaux et pédagogie différenciée*, Paris, Hachette FLE.
12. Defays, Jean-Marc; Delbart, Anne-Rosine; Hammami, Samia; Saenen, Frédéric, 2014, *La littérature en FLE. États des lieux et nouvelles perspectives*, Paris, Hachette FLE.
13. Dufeu, Bernard, *Les approches non-conventionnelles des langues étrangères,* 2016, Paris, Hachette.
14. Eid, Cynthia; Oddou, Marc; Liria, Philippe, 2019, *La classe inversée*, Paris, CLE International.
15. Guichon, Nicolas: Tellier, Marion (dir.), 2017, *Enseigner l'oral en ligne. Une approche multimodale*, Paris, Didier.
16. Hidden, Marie-Odile, 2013, *Pratiques d'écriture. Apprendre à rédiger en langue étrangère*, Hachette FLE.
17. Houles, Emmanuelle; Blin, Béatrice; Beacco, Jean-Claude; Riba, Patrick; Lepage, Sylvie (2011): *Niveau B1 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
18. Huber, Michel, 2020, *Apprendre en projets. La pédagogie du projet-élèves* (3e éd.), Lyon, Chronique sociale.
19. Mangiante, Jean-Marc, Parpette, Chantal, *Le Français sur objectif spécifiaue – de l'analyse des besoins à l'élaboration d'un cours*, 2004, Paris, Hachette FLE.
20. Muller, Catherine; Borgé, Nathalie, 2020, *Aborder l'oeuvre d'art dans l'enseignement des langues*, Paris, Didier.
21. Silva, Haydée, 2008, *Le jeu en classe de langue*, Paris, CLE International.
22. Springer, Claude ; Huver, Emmanuelle, 2011, *L'évaluation en langues*, Paris, Didier.
23. Tagliante, Christine, 2006, *La classe de langue*, Paris, CLE International.
24. Véronique, Daniel (dir.), 2009, *L'acquisition de la grammaire du français langue étrangère*, Paris, Didier.

d. Gramatică practică și teoretică (ortografie/fonetică, morfologie, sintaxă, pragmatică, lexicologie)

25. Charaudeau, Patrick, 2019 (2e édition), *Grammaire du sens et de l'expression*, Fribourg, Lambert Lucas.
26. Charmeux, Eveline, 2014, *Enseigner le vocabulaire*, Lyon, Chronique Sociale.
27. Crépieux Gaël, 2022, *100% FLE - Vocabulaire essentiel du français B1* (livre + didierfle.app), Paris, Didier.
28. Franco, Elisabeth; Grégoire, Maïa; Kostucki, Alina; Thiévenaz, Odile, 2017, *Grammaire progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1) - Livre + CD + Appli-web* (4ème édition), CLE International
29. Glaud, Ludivine; Lannier, Muriel; Loiseau, Yves; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français A2*, Paris, Les Éditions Didier.
30. Glaud, Ludivine; Loiseau, Yves; Merlet, Elise; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français B1*, Paris, Les Éditions Didier.
31. Goliot-Lété, Anne; Miquel Claire, 2017, *Vocabulaire progressif du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Audio téléchargeable + Appli-web - 3ème édition), Paris, CLE International.
32. Grevisse, Maurice; Goosse, André, 2016 (15e édition), *Le Bon Usage*, Louvain-la-Neuve, De Boeck Supérieur.
33. Miquel, Claire, 2024, *Nouvelle Grammaire en dialogues – Niveau intermédiaire (B1)* (Livre + Audio en ligne), CLE International.
34. Niklas-Salminen, Aïno, 2023 (5e édition), *La lexicologie*, Malakoff, Armand Colin.
35. Pagel, Dario; Madeleni, Édith; Wioland, François, 2012, *Le rythme du français parlé*, Hachette FLE.
36. Petitmengin, Violette; Fafa, Clémence, 2017, *La grammaire en jeux*, Fontaine, PUG.
37. Riegel, Martin ; Pellat, Jean-Cristophe ; Rioul, René, 2024 (9e édition), *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF/Humensis.
38. Wilmet, Marc, 2010 (5e édition), *Grammaire critique du français*, Paris, Bruxelles, De Boeck Duculot.

e. Literatură și civilizație

39. Allouache, Ferroudja; Blondeau, Nicole, 2008, *Littérature progressive de la francophonie - Niveau intermédiaire (B1/B2), Paris,* CLE International.
40. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en FLE*, Paris, Hachette.
41. Barthe, Marie; Chovelon, Bernadette, 2016, *Je vis en France : vingt lectures faciles pour découvrir la civilisation française*, PUG.
42. Blondeau, Nicole; Né, Marie-Françoise, 2019 (2e édition), *Littérature progressive du français - Niveau intermédiaire (B1/B2)*, Paris, CLE International.
43. Eid, Cynthia; Patouma, Judith, 2025, *Contes, mythes et légendes. Le storytelling en classe de FLE* - Techniques et pratiques de classe, Paris, CLE International.
44. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en français langue étrangère*, Hachette FLE.
45. Steele, Ross, 2019, *Civilisation progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Livre-web + Audio téléchargeable en ligne, Corrigés), Paris, CLE International.

B. Resurse și instrumente digitale utile

c. Resurse multimedia (dicționare, articole științifice, documente audio-video, fișe pedagogice etc.)

1. http://www.lepointdufle.net/
2. https://ro.ifprofs.org/
3. http://apprendre.tv5monde.com/
4. http://enseigner.tv5monde.com/
5. https://www.tv5mondeplus.com/ro
6. https://savoirs.rfi.fr/fr/APPRENDRE-ENSEIGNER
7. http://www.leplaisirdapprendre.com
8. http://www.bonjourdefrance.com /
9. https://www.clemi.fr/
10. https://www.thegrammaruniversity.com/drfrench/index.php?lng=fr
11. https://www.educavox.fr/
12. https://www.france-education-international.fr/
13. http://www.flevideo.com/
14. https://www.partajondelfdalf.com/
15. https:// www.arte.tv/fr/
16. https://parlonsfrancais.francophonie.org
17. https://www.ortholud.com
18. https://www.iletaitunehistoire.com
19. http://www.cnrtl.fr/
20. https://www.larousse.fr/
21. https://dictionnaire.lerobert.com/
22. https://www.dictionnaire-academie.fr/
23. https://www.academie-francaise.fr /
24. https://gallica.bnf.fr/accueil/fr/html/accueil-fr
25. https://www.youtube.com
26. https://mooc2move.unibuc.ro/
27. https://www.languagesbysongs.eu/
28. https://signesetsens.eu/
29. http://www.mooc2move.eu/

d. Platforme și aplicații utile pentru conceperea și exploatarea materialelor didactice

1. **AhaSlide -** https://ahaslides.com/ - creare de prezentări interactive cu sondaje, quiz-uri și voturi live
2. **Amara** - https://amara.org/ - creare de subtitrări educaționale
3. **Anchor** - https://anchor.fm/ - crearea de podcasturi audio / video
4. **Animaker** - https://www.animaker.com/ - crearea de imagini și conținut video
5. **Asq.ro** - https://asq.ro/ - crearea de teste și materiale online
6. **Autocrat Google Workspace** - https://workspace.google.com/marketplace/app/autocrat/539341275670 - crearea de documente colaborative

7. **Biteable** - https://biteable.com/ - crearea de conținut video
8. **Book Creator** - https://bookcreator.com/ - cărți digitale multimedia pentru proiecte educaționale
9. **Bookwidgets** - https://www.bookwidgets.com/ - crearea de exerciții și teste interactive
10. **Busuu** - https://www.busuu.com/en/register?learning=fr - lecții scurte, interactive, corectare
11. **Capcut** - https://www.capcut.com - aplicație editare video
12. **Canva** - https://www.canva.com - realizarea de proiecte creative, postere, portofolii
13. **Clipchamp** - https://clipchamp.com/fr/ - realizarea de înregistrări și materiale video
14. **Coggle** - https://coggle.it/ - crearea de hărți mentale
15. **Edpuzzle -** https://edpuzzle.com/ - creare de videoclipuri, teste, proiecte interactive
16. **Genially** - https://genially.com/ - crearea de conținut interactiv și animat
17. **InVideo** - https://invideo.io/ - crearea de videoclipuri educaționale cu ajutorul șabloanelor și editării online
18. **Iteach** - https://iteach.ro/ - platformă de partaj profesional
19. **Kahoot** - https://kahoot.com/fr/ - quizuri, sondaje și activități educative
20. **Knowt** - https://knowt.com/ - crearea de podcasturi și notițe online
21. **Learning Apps** - https://learningapps.org/ - crearea de exerciții intteractive
22. **Lino.it** - http://en.linoit.com/ - creare de postere online
23. **Liveworksheets** - https://www.liveworksheets.com/ - crearea de documente colaborative
24. **Livresq** - https://livresq.com - lecții interactive, manuale școlare
25. **Microsoft Teams for Education -** https://www.microsoft.com/ro-ro/education/products/teams - pentru proiecte video și activități colaborative
26. **MozaWeb** - https://mozaweb.com/ - bibliotecă media digitală
27. **Padlet** – https://padlet.com/ - platforme pentru crearea de materiale vizuale interactive
28. **Pexels** - https://www.pexels.com - fotografii gratuite
29. **Piktochart** - https://piktochart.com/ - crearea de infografice și prezentări
30. **Popplet** - https://www.popplet.com/ - crearea de hărți mentale
31. **Porolingo** - https://download.cnet.com/learn-french-listening-and-speaking/3000-20414_4-78533392.html - aplicație cu explicații clare și teste de gramatică
32. **PosterMyWall** - https://www.postermywall.com/ - crearea de postere online
33. **Powtoon** - https://www.powtoon.com/ - creare de clipuri video
34. **Prezi** - https://prezi.com/ – creare de prezentări
35. **ProProfs** - https://www.proprofs.com/ - realizare de teste
36. **Quizalize** - https://www.quizalize.com/ - crearea de quiz-uri educative
37. **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice
38. **Savoir écrire -** https://www.savoir-ecrire.fr/mooc2026 - crearea și publicarea de texte
39. **Scientix** - http://scientix.eu/ - resurse online pentru profesori
40. **Screencast -o-matic** - https://screencast-o-matic.com/ - crearea de înregistrări și prezentări video
41. **Survey Monkey -** https://fr.surveymonkey.com/ - crearea de teste și formulare online
42. **Testmoz -** https://testmoz.com/ - crearea de teste online
43. **Vocaroo** - https://vocaroo.com/ – instrument pentru înregistrare audio și partajare de fișiere audio
44. **Wayground** - https://wayground.com/ – generare de teste
45. **WordArt** - https://wordart.com/ - crearea de colaje de cuvinte
46. **Wordwall** - https://wordwall.net - crearea de activități educaționale interactive și imprimabile

Anexa 3: Limba spaniolă

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Universul personal: prietenia, relațiile dintre tineri, interacțiunile sociale
- Viață școlară și activități cotidiene: materii preferate, organizarea timpului la școală, activități interesante, colaborarea cu profesorii și colegii
- Călătorii și experiențe culturale: descriere orașe și țări, atracții turistice
- Mediu natural și viață sănătoasă: reciclare, poluare, atitudinea față de natură, alimentație și stil de viață sănătos
- Gastronomie: alimente, ingrediente, feluri de mâncare
- Comunicare digitală: mesaje, email-uri simple

Teme de proiecte colaborative:

Así es mi pandilla (realizarea unui poster digital sau colaj în care elevii își prezintă grupul de prieteni, rolul fiecăruia în grup și activitățile preferate împreună)

¿Quiénes somos en clase? (realizarea unui mini-reportaj video sau podcast în care elevii se intervievează reciproc despre pasiuni, materii preferate și planuri de viitor)

Nuestro fin de semana perfecto (crearea unui itinerar detaliat pentru două zile ideale – cu program pe ore, locuri alese, cost estimativ și justificarea alegerilor)

Conectados 24/7 (realizarea unui sondaj în clasă și prezentarea rezultatelor sub formă de grafic/prezentare PowerPoint despre obiceiurile digitale ale elevilor)

¡Preparamos un evento especial! (simularea organizării unui eveniment tematic – zi culturală hispanică, aniversare sau festival – incluzând afiș, program, meniu și activități)

Descubriendo una ciudad hispanohablante (realizarea unei prezentări creative – jurnal de călătorie, vlog imaginar sau broșură turistică – despre o zi petrecută în orașul ales)

GRAMATICĂ FUNCȚIONALĂ (ACTE DE VORBIRE/ FUNCȚII ALE LIMBII, INCLUSIV CONVENȚII SOCIOCULTURALE) ȘI ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII:

A cere și a oferi informații (consolidare):

- utilizarea structurilor interogative "¿Sabes si…?"/ "¿Dónde…?"
- utilizarea prepozițiilor "con/para*"* + substantiv/verb ("- ¿Con quién vives? - Vivo con mis padres." /" - ¿Para quién es? Es para Marta.")

A solicita și a oferi indicații / instrucțiuni:

- utilizarea construcțiilor specifice: "¿Está lejos de aquí?","Sí, está (muy / bastante) lejos / cerca." / "No, no está (muy) lejos." // "No, está (muy) cerca."; "¿Me puede indicar el camino a / hacia...?", "Sí, es por aquí / ahí". "Sí, debe seguir adelante por este camino... etc." / "No, no sé cómo se puede llegar...";
- adresarea formală, folosind imperativul la persoana a 3-a singular (usted): "Tome el autobús número..."/ "Cruce la calle y..."/ "Primero, encienda el dispositivo."
- folosirea imperativului afirmativ la persoana a 2-a: "¡Siéntate!";
- utilizarea imperativului duplicat: "¡Corre, corre!"/ "¡Venga, venga!"
- deber + infinitiv; tener que + infinitiv: "Debéis terminar el trabajo lo antes posible."

A situa în timp și spațiu:

- utilizarea/reluarea unor adverbe si locuțiuni adverbiale pentru situarea în timp: "actualmente", "hace un mes"/ "dentro de un mes"/ "al mismo tiempo";
- utilizarea structurilor interogative "¿por /de dónde?" pentru formularea unor enunțuri privind orientarea mișcării în spațiu: "de donde / ¿de dónde? "; "por donde / ¿por dónde?": -¿De dónde vienes? -De casa de tus padres."*;* "-¿Por dónde vas a ir? - Por la Gran Vía."

A face și a accepta invitații/ propuneri:

- utilizarea imperativului afirmativ;
- utilizarea condiționalului: "¿Te apetecería venir con nosotros?";
- *utilizarea contrucției ipotetice "¿Y si + indicativ prezent? " ¿Y si vamos este año a la playa?"*

- acceptare fără rezerve: "-¿Vienes mañana a comer? - Pues sí/ Perfecto/ Estupendo/ Fenomenal/ Fantástico/ Muy buena idea/ Vale, podemos quedar/ Vale, podemos quedar a las ocho. / (Está) bien, de acuerdo/ Con mucho gusto."

A descrie persoane, locuri, rutine, activități:

- "ser/ estar" + adjectiv (caracteristici, dimensiuni, culoare etc.), "tener", "llevar": "Es alto y lleva gafas."
- verbe la indicativul prezent și imperfect ("ahora/antes": "Antes llevaba el pelo largo, ahora lo lleva cortito.")

A relata evenimente/ întâmplări:

- reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut;
- indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- utilizarea unor modalizatori de organizare temporală a relatării ("primero", "entonces", "luego", "mientras", "finalmente")

A exprima preferințe (consolidare):

- folosirea construcțiilor "lo que más me gusta es..." + substantiv, "no me importa "+ substantiv ("A mí no me importa el fútbol.");

A exprima o opinie:

- utilizarea structurilor: "En mi opinión, …" / "Desde mi punto de vista, ...". / "A mi modo de ver, ..." / "Según mi amigo, ..." / "(A mí) me parece que…" / "(Yo) pienso que..."
- utilizarea condiționalului prezent: "Yo diría que…"

A exprima condiția:

- exprimarea condiției: "Si" + indicativ prezent (condițională) - indicativ prezent (principală)/ Si + indicativ prezent (condițională) - viitor simplu (principală)/ "Si" + indicativ prezent (condițională) - imperativ (principală) ("Si quieres, te acompaño."/ "Si me ayudas, terminaré más pronto."/ "Si tienes dinero suficiente, cómprame uno.").

A exprima acordul/ dezacordul:

- Utilizarea unor expresii pentru exprimarea acordului: "Comparto tu opinión."/ "Respeto tu opinión, pero no la comparto." / "Pienso lo mismo." / "Estoy totalmente de acuerdo contigo. /"Eso es exactamente lo que pienso." / "Sin duda."
- utilizarea unor expresii pentru exprimarea dezacordului: "Puede ser, pero…/ "Sin embargo…/ "No necesariamente. / "Depende" / "No lo veo así." "En parte, tienes razón, pero...", "Desde mi punto de vista, no es correcto."

A exprima intenția / a face planuri de viitor:

- utilizarea perifrazei "ir a + infinitiv " ("Vamos a cenar con mis padres.");
- utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale ("Trabajaré en una empresa internacional.");
- utilizarea construcțiilor "querer" + infinitiv/ "pensar" + infinitiv/ "tener la intención de" + infinitiv/ "estar pensando en " + infinitiv ("Estoy pensando en aprender a pintar.")

A justifica (un punct de vedere / o alegere / o preferință):

- utilizarea construcțiilor "Creo que…" / "En mi opinión…" / "Desde mi punto de vista…"/ "Considero que…" ("Creo que el cambio climático es un problema urgente, porque afecta a todo el planeta"./ "Desde mi punto de vista, es mejor vivir en el campo.");
- utilizarea construcțiilor "Prefiero… porque…" / "He elegido…, ya que…" / "Me gusta más…, debido a que…"/ "Opto por… porque…" ("Prefiero el cine al teatro porque me relaja más".)

A exprima surpriza:

- utilizarea construcțiilor "¡Qué sorpresa!" / "¡No me lo puedo creer!" / "¡Increíble!" / "¡Impresionante!" / "¡Vaya! " / "¡Anda! "("¿Te vas a casar? ¡Qué sorpresa!");

A solicita clarificări:

- utilizarea condiționalului ("¿Podría explicarlo con más detalle, por favor?");
- utilizarea parafrazării ("¿Quieres decir que…?" / "¿Lo que estás diciendo es que…?" / "Si entiendo bien, ¿tú crees que…?")

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă străină în regim bilingv.

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE
CG - Receptarea mesajelor orale și scrise în limba spaniolă în diferite contexte de comunicare
CS - Identificarea informațiilor esențiale dintr-un material audio despre viața unei personalități culturale, prin răspunsuri la întrebări de comprehensiune.
Título: La vida de Frida Khalo
Fuente: https://todoele.net/actividades

1. Escucha el texto en https://www.youtube.com/watch?v=zd_Mtyi-9Zs y contesta las preguntas:
   a. ¿Dónde nació Frida Kahlo?
   b. ¿Quién fue su primer maestro?
   c. ¿Por qué pasó muchos meses en la cama?
   d. ¿Cómo conoció a Diego Rivera?
   e. ¿Cuál es el mensaje que transmite su obra?

2. Ordena estas imágenes para reescribir la vida de Frida Khalo. Entre las frases pospuestas, escoge la que corresponda al contenido visual de cada una de las imágenes siguientes:

1. Mi papá era un gran fotógrafo y artista y se llevaba muy bien conmigo.
2. Nací en una casa azul.
3. Me casé con Diego Rivera.
4. Cuando era pequeña, tuve una terrible enfermedad, la poliomielitis.
5. Fui una de las artistas mexicanas más grandes de todos los tiempos.
6. Sufrí un terrible accidente.
7. Yo nunca pinté lo que soñé, yo pinté mi propia realidad.
8. Tuve que estar acostada y ahí comencé a pintar.
9. Utilicé el colorido y las figuras tradicionales de mi país para pintar mis sentimientos, mis emociones y todo mi dolor.
10. Vivimos en varias grandes ciudades.

3. Completa la biografía de Frida:

Me llamo Frida Kahlo y _____ (ser) una de las más grandes artistas mexicanas de todos los tiempos. _____ (Nacer) en Coyoacán, en México, el 6 de julio de 1907. _____ (Tener) tres hermanas y _____ (vivir) en una casa azul.
Cuando tenía cinco años _____ (contagiarse) de una enfermedad muy grave llamada poliomielitis, pero _____(ser) súper fuerte y _____(sobrevivir). Una de mis piernas _____(quedar) muy débil y más corta que la otra.
Mi papá era un gran fotógrafo y artista y se llevaba súper bien conmigo, él me hablaba sobre el arte antiguo de México y me _____ (enseñar) a usar su cámara.
(Crecer) _____ durante la Revolución Mexicana y a los 18 años _____ (tener) un terrible accidente, el autobús en el que viajaba fue arrollado por un tranvía, _____ (sufrir) la fractura de varios huesos y lesiones graves en la espalda. Después del accidente _____ (tener) que estar acostada e inmóvil durante muchos meses y es ahí donde _____ (comenzar) a pintar. _____ (Hacer) algunos retratos de mis familiares y amigos; pero sobre todo me _____ (pintar) a mí misma rodeada de las cosas que eran importantes y de las que me causaban dolor.
Después de la Revolución Mexicana, el nuevo gobierno _____ (contratar) a varios artistas para que pintaran varios murales en las paredes de los edificios públicos. Ellos _____ (pintar) la historia de México para que la gente se sintiera orgullosa de su cultura y de su pasado. Uno de ellos, llamado Diego Rivera, _____ (enamorarse) de mí y a pesar de ser 20 años mayor que yo, _____ (casarse) y _____ (viajar) juntos a los Estados Unidos. Ahí _____ (vivir) en varias grandes ciudades, Diego tenía contratos para pintar muchos murales. Esa época _____ (ser) muy difícil para mí. Yo pintaba mis sentimientos, mis emociones y todo mi dolor, por eso _____ (utilizar) el colorido en las figuras tradicionales de mi país y las imágenes religiosas del arte popular mexicano.
Algunas veces mi arte ha sido catalogado como de surrealista, es decir, que viene de los sueños; pero eso no es cierto, yo nunca _____ (pintar) lo que _____ (soñar), yo _____ (pintar) mi propia realidad.

EXEMPLU DE ACTIVITATE DE EVALUARE
CG - Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare
CS - Identificarea informațiilor factuale din texte scurte pe teme familiare
CG - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS - Relatarea simplă, în scris, a unei experiențe personale

Comprensión lectora
Lee el siguiente texto:

Leer durante la adolescencia no solo mejora la comprensión lectora, sino que también fomenta la imaginación, la creatividad y la capacidad de expresarse de manera clara y organizada. Los jóvenes que leen regularmente adquieren un vocabulario más amplio, aprenden a organizar sus ideas y desarrollan una mayor empatía al ponerse en el lugar de los personajes. Además, la lectura ayuda a mejorar la concentración, la memoria y la capacidad de reflexión crítica.

Los estudios demuestran que los adolescentes que mantienen hábitos de lectura frecuentes tienden a rendir mejor en otras asignaturas escolares, ya que la lectura refuerza la comprensión de textos y la capacidad de análisis. Por otra parte, la lectura también ofrece un espacio para relajarse y reducir el estrés, permitiendo que los jóvenes disfruten de historias que amplían su visión del mundo.

Sin embargo, la falta de hábitos de lectura puede limitar estas habilidades y hacer que se pierda una oportunidad valiosa de aprendizaje y desarrollo personal. Por ello, es importante fomentar desde casa y en la escuela el gusto por la lectura, proporcionando acceso a libros interesantes y espacios adecuados para leer. La lectura no es solo un medio de entretenimiento, sino una herramienta esencial para la formación integral del adolescente.

(adaptado de *Beneficios de la lectura en la adolescencia*, Instituto Cervantes, 2021)

1. Contesta las siguientes preguntas. (10 puntos)
a. ¿Cómo ayuda la lectura a mejorar el rendimiento en otras asignaturas?
b. ¿Cuáles son las consecuencias del abandono de la lectura entre los jóvenes?

2. Elige la opción correcta. (10 puntos)
A. Según el texto, la lectura ayuda a…
a) mejorar solo la ortografía.
b) organizar ideas, ampliar vocabulario y desarrollar empatía.
c) hacer más ejercicios de matemáticas.
B. La falta de hábitos de lectura puede…
a) limitar habilidades y oportunidades de aprendizaje.
b) aumentar la creatividad.
c) mejorar la memoria.
C. La lectura proporciona…
a) un espacio para relajarse y reducir el estrés.
b) únicamente conocimientos técnicos.
c) diversión sin ningún aprendizaje.
D. Este texto está dirigido principalmente a…
a) adolescentes y jóvenes.
b) niños de primaria.
c) adultos mayores.

3. Marca las siguientes afirmaciones como verdaderas o falsas y justifica con el texto las respuestas. (10 puntos)
a. La lectura permite ponerse en el lugar de los personajes y desarrollar empatía.
b. La lectura no tiene efecto en la concentración ni en la memoria.

Expresión escrita:
Has leído un libro que te ha gustado mucho y quieres contárselo a un amigo. Escribe un correo electrónico a tu amigo/a para contarle tu experiencia de lectura. (150 palabras)
En el mensaje tienes que:
- Saludar a tu amigo/a al inicio y despedirte al final.
- Contar qué libro o artículo has leído.
- Explicar qué te ha gustado o aprendido de la lectura.
- Decir si le recomendarías esta lectura a un amigo, y por qué.

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE
Comprensión lectora
1. Contesta las siguientes preguntas. (2 răspunsuri x 5 p. = 10 puncte)
a. Porque la lectura refuerza la comprensión de textos, la organización de ideas y la capacidad de análisis, lo que ayuda a rendir mejor en otras materias.
b. Pueden limitarse sus habilidades, perder oportunidades de aprendizaje y desarrollo personal, y no aprovechar los beneficios de la lectura.
2. Escoge la opción correcta. (4 itemi x 2,5 p. = 10 puncte)
A. b; B. a; C. a; D. a
3. Marca las siguientes afirmaciones como verdaderas o falsas y justifica las respuestas. (2 afirmații x 5 p. = 10 puncte)
a. Verdadero. (*"Los jóvenes que leen regularmente… desarrollan una mayor empatía al ponerse en el lugar de los personajes.")*
b. Falso. (*"Además, la lectura ayuda a mejorar la concentración, la memoria y la capacidad de reflexión crítica.")*
Expresión escrita
Conținut - 5 de puncte, din care:
- 2 puncte - încadrarea în cerință
- 3 puncte - respectarea structurii unui mesaj scris
Redactare - 25 de puncte, din care:
- 10 puncte - corectitudine gramaticală

- 10 puncte - corectitudine și varietate lexicală
- 2 puncte - claritatea exprimării (stil, vocabular adecvat conținutului)
- 2 puncte - fluența exprimării
- 1 punct - corectitudinea ortografiei

EXEMPLU DE PROIECT
CG – Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
CS – Susținerea unei prezentări simple pe teme din universul personal al adolescenților
CG – Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS – Redactarea unui mesaj pe o rețea de socializare sau a unei pagini de jurnal, pe teme din domenii de interes pentru adolescenți
Tema: La vida escolar

¿Quiénes somos en clase?

La escuela no es solamente un lugar donde aprendemos matemáticas o lenguas extranjeras, sino también un espacio donde desarrollamos nuestra personalidad, descubrimos nuestras pasiones y construimos relaciones importantes con los demás. Conocer mejor a los compañeros de clase puede mejorar la comunicación, la cooperación y el ambiente escolar.

Intereses y pasiones

Cada alumno tiene intereses diferentes. A algunos les gusta el deporte, a otros la música, el arte o la tecnología. Compartir estas pasiones en clase puede crear conexiones entre los estudiantes y fomentar el respeto por la diversidad. Sin embargo, a veces los alumnos no hablan mucho sobre sus intereses y esto puede crear distancia entre ellos.

Asignaturas preferidas

Las asignaturas favoritas también reflejan la personalidad y las habilidades de cada estudiante. Algunos prefieren las ciencias porque les gusta resolver problemas, mientras que otros prefieren las materias creativas. Esta diversidad es positiva porque permite el intercambio de conocimientos y ayuda mutua. Pero también puede provocar comparaciones o inseguridades si no existe un ambiente de respeto.

Planes de futuro

Muchos alumnos ya piensan en su futuro profesional. Algunos quieren ser médicos, profesores o ingenieros; otros todavía no están seguros. Hablar sobre los sueños y objetivos personales puede ser motivador y puede ayudar a los compañeros a apoyarse mutuamente. No obstante, la presión social o familiar puede influir negativamente en algunas decisiones.

Relaciones sociales en clase

Una clase unida facilita el aprendizaje y mejora la motivación. La cooperación y la amistad son elementos esenciales para un ambiente positivo. Sin embargo, la falta de comunicación o los prejuicios pueden causar conflictos y exclusión.

Propuestas de actividades

1. Actividad de comprensión y reflexión.
a) Lee el texto y escribe un título alternativo para resumir la idea principal.
b) Identifica:
- tres ideas principales del texto;
- una ventaja de conocer mejor a los compañeros;
- un problema que puede aparecer en una clase.

c) Explica en 4–5 líneas: ¿Crees que es importante hablar en clase sobre pasiones y planes de futuro? ¿Por qué?

2. Relaciona cada palabra de la columna de la izquierda con las palabras o estructuras de la columna de la derecha, para establecer una relación de equivalencia:

Palabra	Definición
A. Pasiones	1. Trabajo en equipo
B. Diversidad	2. Energía o deseo de hacer algo

Palabra	Definición
C. Inseguridad	3. Variedad de características y gustos
D. Cooperación	4. Ideas negativas sobre otras personas sin conocerlas
E. Sueños	5. Intereses fuertes por una actividad
F. Prejuicios	6. Objetivos personales para el futuro
G. Motivación	7. Falta de confianza en uno mismo

3. Diario de un compañero:

1. Cada alumno elige a un compañero a quien todavía no conoce muy bien.
2. Los alumnos observan a la persona elegida, o conversan con ella para tomar nota de:
   - qué le gusta hacer en su tiempo libre
   - su asignatura favorita
   - metas o sueños
   - algo que les sorprendió de esa persona
3. Cada alumno escribe una entrada de diario sobre ese compañero, usando expresiones como:
   - "Me ha contado que…"
   - "He descubierto que…"
   - "Lo que más me ha sorprendido es…"
4. Los alumnos comparten la entrada con la clase o en grupos pequeños y comentan:
   - qué aprendieron sobre él/ella
   - lo que no conocían de su compañero/compañera
   - cómo la actividad les ha ayudado a entender mejor a sus compañeros y mejorar la convivencia en clase

Tarea final: Mapa de opiniones en grupo

En grupos de dos a cuatro alumnos, miran el siguiente cuadro:

Áreas de la vida en clase	Aspectos positivos	Aspectos negativos
Las relaciones sociales		
La motivación		
El aprendizaje		
El ambiente		

a) Cada grupo piensa en 3 ejemplos reales de la clase para cada categoría (positivos y negativos).
b) Cada grupo presenta sus ejemplos y explica por qué eligieron esos aspectos.
c) Como clase, los alumnos elaboran un ***Mapa de la convivencia en clase***, en el que se incluirán tanto los aspectos positivos como las dificultades interrelacionales que se han hecho notar durante la observación. A partir de estas ideas, proponen posibles soluciones o estrategias para mejorar la comunicación, la cooperación y el ambiente en el grupo.

RFEERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

a. Gramatică practică și teoretică

- Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español*. B1, Difusión.
- Angheluță, Mioara Adelina (coord.), 2021, *Curso práctico de español. Comunicación I*, Editura Universității din București.
- Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.
- Aragonés, Luis, Palencia, Ramón, 2009*, Gramática de uso del español*, SM.
- Bran, Răzvan, 2018, *El verbo español. Teoría y práctica*, Editura Ars Docendi.
- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords), 2022, *Curso práctico de español. Gramática II.1*, Editura Universității din București.
- Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords.), 2020, *Curso práctico de español. Gramática I*, Editura Universității din București.
- Brânză, Doru-Mircea, Cioba, Mianda (coords.), 2016, *Gramatică și comunicare*, Editura Universității din București.
- Brânză, Mircea-Doru, Cioba, Mianda, 2010, *Limba spaniolă (I): Gramatică şi comunicare*, Editura Universității din Bucureşti.
- Ciobanu, Mihaela, Ștefan, Silvia-Alexandra (coords.), 2021, *Curso práctico de español. Comunicación II.1*, Editura Universității din București.
- Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar,* Edelsa.
- Lupu, Coman, 2001, *Gramatica practică a limbii spaniole*, Logos.
- Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.
- Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.
- Moreno García, Concha, 1995, *Curso de perfeccionamiento*, SGEL.
- Moreno García, Concha, 2005, *Temas de gramática*, SGEL.
- Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española.* Manual, Espasa Libros.
- Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI.
- Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic

- *Diccionario práctico de sinónimos y antónimos*, 2019, Vox – Larousse.
- Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA, B1*, Edelsa.
- Blanco, Carmen, Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.
- Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Así se habla en nivel B1*, Edelsa.
- Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Tema a tema B1*, Edelsa.
- Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. Nivel A-B1, Edelsa.
- Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.
- Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.
- Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole

- Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.

- Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.
- Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros.
- De Santiago Guervós, Javier și Borrego Nieto, Julio 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera,* SGEL.
- Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen
- Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.
- Javier de Santiago Guervós, Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.
- Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
- Siles Artés José, 1999, Sánchez Maza Jesús, *Curso de lectura, conversación y redacción*, SGEL
- VV. AA., 2024, *Español en marcha 3,* SGEL.

C. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

- YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
- Amara.org – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
- Instituto Cervantes – Canal YouTube – materiale culturale și activități de civilizație
- RTVE Play – Aprendemos en casa – resurse video educaționale pentru elevi
- ARTE en español – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

- Canva / Genially / Padlet – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
- Capcut – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
- Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
- Microsoft Teams for Education – platformă pentru activități video și colaborative între elevi
- Fotojet https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
- Glogster https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
- Gocongr www.gocongr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
- Hemingway App – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
- Iteach https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
- Kahoot – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
- Learning Apps https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
- Mentimeter https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
- Windows Movie Maker - https://moviemakeronline.com - program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
- Nearpod – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
- Pexels – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
- Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
- SMORE https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
- Teachflix – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
- Voki https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
- WAKELET https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
- Wordwall – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

Anexa 4: Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Stilul de viață al adolescenților (școală, familie, rutine, activități pentru timpul liber, relații sociale, cetățenie globală, toleranță și diversitate culturală)
- Mediul înconjurător (schimbări climatice și soluții verzi, orașe inteligente și mobilitate durabilă)
- Tehnologie și comunicare (inovații, aplicații digitale, inteligența artificială, rețele sociale, media, cultura pop italofonă)
- Alimentația și sănătatea (alimente preferate/ sănătoase, stil de viață sănătos)
- Aspecte din viața socială (meserii, ocupații, mijloacele de transport, locuri și servicii publice, relația cu instituțiile, egalitatea de șanse și respectul față de ceilalți)
- Repere de cultură și civilizație ale spațiului lingvistic studiat și ale culturii universale (obiective culturale și turistice, planuri de vacanță, obiceiuri și tradiții, simboluri naționale, monumente celebre, personalități din sfera artistică, literară, științifică, sportivă)

Teme de proiecte recomandate:

1. *Sono un giovane di successo*

Realizarea unui interviu video între colegi despre pasiunile personale/ obiectivele viitoare, profesii

2. *In viaggio per l'Italia!*

Realizarea unui jurnal de călătorie reală sau imaginară într-un oraș italian renumit (Milano, Venezia, Roma, etc.)

3. *Passatempi di finesettimana*

Povestirea unui weekend ideal: activități, locuri, persoane, gusturi și proiectarea unei scurte dezbateri între colegi (activitatea preferată a clasei)

4. *I giovani, i salvatori del Pianeta*

Crearea unei campanii de sensibilizare pentru protejarea mediului în școală/ localitate

5. *A tavola!*

Realizarea unui meniu săptămânal sănătos și confecționarea unui afiș cu reguli pentru o alimentație echilibrată

6. *La cucina italiana nel mondo*

Descoperirea și promovarea patrimoniului culinar italian în diferitele regiuni ale lumii (broșură de rețete/ vlog culinar/ expoziție gastronomică)

7. *I giovani e l'Internet*

Redactarea unui jurnal digital, crearea unui podcast despre o aplicație utilă tinerilor

8. *La lotta contro la disinformazione*

Realizarea unor materiale de informare a tinerilor (ghid digital, afiș informativ/ prezentare colaborativă) despre riscurile dezinformării și prezentarea unor modalități de identificare a știrilor false

9. *Nel futuro, vorrei diventare …*

Prezentarea profesiei ideale: ce presupune, calități necesare, studii, salariu, beneficii

10. *Italia mia – feste e tradizioni*

Prezentarea unei sărbători importante din Italia (ex: La festa della Repubblica, La Befana, Il Carnevale etc.)

11. *Conosciamo una celebrità*

Descoperirea și prezentarea unor personalități istorice sau culturale reprezentative pentru Italia (prezentare digitală/ expoziție foto/ hartă culturală interactivă)

Listă cu autori recomandați* în vederea studiului literaturii în clasa IX-a, la clasele cu regim bilingv de studiu

*Sunt obligatorii cel puțin 2 din cei 10 autori, iar profesorul va selecta unul sau mai multe fragmente reprezentative în funcție de nivelul elevilor, cu un minim de 8 fragmente alese.	Letteratura dal Dopoguerra fino agli anni ’80 • **Cesare Pavese** – *La bella estate* (1949) • **Pier Paolo Pasolini** – *Ragazzi di vita* (1955) • **Italo Calvino** – *Il visconte dimezzato* (1952), *Il barone rampante* (1957), *Il cavaliere inesistente* (1959) – la alegere • **Elsa Morante** – *L’isola di Arturo* (1957) • **Giuseppe Tomasi di Lampedusa** – *Il Gattopardo* (1958) • **Natalia Ginzburg** – *Lessico famigliare* (1963) Letteratura contemporanea (anni ’90 – presente) • **Andrea Camilleri** – Serie del Commissario Montalbano (*La forma dell’acqua*, 1994) • **Alessandro Baricco** – *Novecento* (1994) • **Niccolò Ammaniti** – *Io non ho paura* (2001) • **Elena Ferrante** – *L’amica geniale* (2011)

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

➢ **A saluta;**
- ❖ utilizarea/reluarea formele de salut: *Ciao!, Arrivederci!, A presto!* etc.
- ❖ utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate);

➢ **A solicita și a oferi informații/ indicații/ instrucțiuni/ obiecte (de ordin personal/general; despre persoane/locuri/evenimente; de orientare în spațiu) în mod politicos/ a mulțumi cuiva, a comanda, a rezerva;**
- ❖ utilizarea/reluarea articolului hotărât, nehotărât, partitiv, folosirea și omiterea articolului
- ❖ utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în dativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); posesiv; interogativ; demonstrativ, precum și a expresiilor interogative: *Dove?; Quando?; Come?; Chi?; Perché?; Da quanto tempo? etc.*
- ❖ utilizarea/reluarea *Le particelle ci, ne (*valoare pronominală și adverbială*)*
- ❖ reluarea imperativului direct afirmativ și negativ, forme regulate și neregulate (*essere, avere, stare, dare, andare, fare*)
- ❖ utilizarea/ reluarea verbelor modale: *potere, dovere*
- ❖ utilizarea/ reluarea prepozițiilor: *vicino a, davanti a, dietro, lontano da, in mezzo a, intorno a*
- ❖ utilizarea unor conectori: *poi, dopo, infine, successivamente*

➢ **A face și a accepta/refuza invitații/ propuneri; a saluta/ a mulțumi /a cere scuze**
- ❖ utilizarea imperativului, a pronumelor interogative
- ❖ utilizarea condiționalului
- ❖ utilizarea unor construcții precum: *Vuoi venire…?; Ti va di…?; Che ne dici di…?*

➢ **A descrie persoane, locuri, activități personale**
- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*

➢ **A exprima acordul/dezacordul**
- ❖ utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d’accordo con te, Hai ragione*

- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*

➢ **A exprima nevoi / intenția/ a face planuri de viitor**
- ❖ utilizarea construcției *ho bisogno di...*
- ❖ utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*

➢ **A exprima o dorință, a face urări**
- ❖ utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv*, augurarsi di* + infinitiv*, desiderare* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*

➢ **A situa în timp și spațiu**
- ❖ reluarea modului indicativ (aprofundare și sistematizare): *prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor, viitor anterior, condițional prezent și condițional trecut; concordanța timpurilor la indicativ*
- ❖ utilizarea subordonatei temporale: dopo + inf. perfect - *Ascolto la musica dopo aver studiato*
- ❖ utilizarea corectă a unor complemente, adverbe de timp/ spațiu: *ieri, domani, tra una settimana, due settimane fa, l'anno scorso; vicino, in fondo, a sinistra, a destra, all'interno, all'esterno, dietro l'angolo*
- ❖ utilizarea corectă a unor conectori temporali și spațiali: *quando, mentre, dopo che, prima (di), finché, (non) appena, nel frattempo, intanto*

➢ **A relata evenimente/ întâmplări**
- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă*

➢ **A exprima o opinie/ a gestiona schimburi de opinii**
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista*, *A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*
- ❖ utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*

➢ **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**
- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*

➢ **A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)**
- ❖ utilizarea interjecțiilor/ structurilor: *Che bello!; Che peccato!; Che sorpresa!; Mi fa piacere etc.*
- ❖ utilizarea structurilor: *Sono felice/ triste di + infinito etc.*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Temo di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi fa piacere di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi pento di + infinito; Mi dispiace di + infinito; Rimpiango... etc.*

➢ **A solicita/ a exprima clarificări**
- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*

- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A redacta un text de opinie**
- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

➢ **A exprima condiția**
- ❖ utilizarea condiționalului prezent
- ❖ exprimarea condiției: *se + presente indicativo, se + futuro semplice*
- ❖ utilizarea conectorilor precum: *se, solo se*

➢ **A face ipoteze**
- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ PROIECTE COLABORATIVE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină în regim bilingv.
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

FARE PROGETTI PERSONALI

Attività 1: Devi organizzare un viaggio. Unisci gli elementi delle due colonne e poi forma delle frasi logiche.

a.	cercare	1. la valigia
b.	prenotare una stanza	2. un itinerario
c.	preparare	3. il passaporto
d.	comprare	4. in un albergo
e.	fare	5. un'automobile
f.	rinnovare	6. una guida turistica
g.	decidere	7. il biglietto aereo
h.	noleggiare	8. una meta

Attività 2:
Un amico ti invita a fare una passeggiata in montagna. Leggi l'inizio del dialogo e poi continualo tu assieme a un compagno/a. Per aiutarti, potete parlare di dove andrete, quali indumenti portare, dove mangerete, che cosa vedrete...

Matteo: Simona, allora vieni alla passeggiata di domani? Andiamo in montagna.
Simona: Sì ho deciso di venire. Certo però che chiamarla passeggiata, sono dieci chilometri. A che ora ci troviamo?
Matteo: Ci vediamo alle sei del mattino in piazza...
……..

Attività 3
Leggi il dialogo e poi cerca di riproporlo con un tuo compagno/a.
È sabato sera. Anna telefona a Francesca e la invita per andare al cinema.
Francesca – Pronto!
Anna – Ciao, Francesca! Come stai? Francesca – Ciao, Anna! Sto bene e tu?

Anna – Ti va di venire al cinema con me stasera? Francesca – A che ora?
Anna – Magari verso le 20.
Francesca – Sai se c'è qualcosa di bello da vedere?
Anna – Sinceramente non lo so, ma possiamo guardare in Internet. Francesca – Meglio, perché non ho idee.
Anna – Quale genere di film ti piacerebbe vedere? Una commedia, un thriller, un film di fantascienza?
Francesca – Mi piacerebbe vedere un bel film romantico.
Anna – Ve bene, anche se non è molto il mio genere di film. Adesso cerco su internet.

Un'ora dopo al cinema

Anna – I critici del cinema dicono che questo film sia veramente molto bello, oltre che un forte concorrente per vincere l'Oscar.
Francesca – E poi l'attore principale è bravissimo!
Anna – Prendo dei popcorn? Francesca – Sì, certo, ma dolci. E anche due bottigliette di acqua minerale.
Anna – Dove ci sediamo? Francesca – Magari nell'ultima fila. Anna – No, a metà, altrimenti non vedo nulla!
Francesca – Ma cosa dici? Ti servono per caso dei binocoli?
Anna – Spiritosa…

Per il tuo lessico, ricordiamo i vari genere di film: **una commedia romantica**, **un film horror**, **un documentario**, **un film di animazione**, **un film di guerra**, **un film di fantascienza**, **un western, un film straniero**, **un thriller**, **un giallo**, **un film drammatico**.

Attività 4. Guardi spesso dei film italiani? Scrivi i titoli di tre film italiani che conosci e confronta le risposte con i tuoi compagni.

1	
2	
3	

Le foto sottostanti ti potrebbero rinfrescare la memoria!

Prenotare una visita medica (al telefono o allo sportello)

FUNZIONI COMUNICATIVE

- Chiedere informazioni
- Fissare un appuntamento
- Confermare o modificare una prenotazione
- Ringraziare e salutare

Attività 1. Devi fare una prenotazione per andare dal medico. Usa le seguenti strutture per creare un dialogo che comincia così: - Pronto? Sono ……., il/ la paziente del medico …….. e vorrei …..

STRUTTURE E FORMULE UTILI

1. Saluti e apertura
Buongiorno, vorrei prenotare una visita...
Buonasera, chiamo per un appuntamento con il dottore/la dottoressa...
Salve, desidero fissare una visita di controllo.

2. Espressione dell'intenzione / richiesta
Vorrei prenotare una visita dal medico di base.
Avrei bisogno di un appuntamento per una visita specialistica (dal cardiologo, dal dentista...).
C'è un posto libero per la prossima settimana?
Quando sarebbe possibile fissare un appuntamento?

3. Dare e chiedere informazioni personali
Mi chiamo… / Il mio nome è…
Il mio codice fiscale è…
Abito a…
Il mio numero di telefono è…

Posso avere la prenotazione a nome di…?

4. Accettare o proporre un orario
Va bene lunedì alle 10.
Preferirei nel pomeriggio, se possibile.
Potrei venire martedì mattina?
A che ora riceve il dottore?

5. Confermare la prenotazione
Quindi l'appuntamento è per giovedì 12 alle 9:30, giusto?
Perfetto, la ringrazio.
Va bene, ci vediamo quel giorno.

6. Chiudere la conversazione
Grazie mille, buona giornata.
Arrivederci, a presto.
Grazie per la disponibilità.

Materiale complementare

VOCABOLARIO CHIAVE

Italiano	Significato
prenotare una visita	fare una prenotazione
appuntamento	incontro fissato
medico di base / di famiglia	il dottore principale
visita di controllo	controllo generale
ricetta / impegnativa	documento per la visita
ambulatorio	studio medico
orario di ricevimento	quando il medico riceve
libera / disponibile	orario non occupato

Attività complementare (CLIL/role play)
Obiettivo: *pronunciare in modo chiaro, chiedere e confermare informazioni.*

Simulazione di prenotazione telefonica:
Gli studenti lavorano a coppie: uno è il paziente, l'altro la segretaria del medico.
Usano una scheda con le espressioni utili e completano un modulo di prenotazione.

Attività per DSA
Ecco una proposta di attività agevolata per studenti con DSA (Disturbi Specifici dell'Apprendimento), collegata al tema "Prenotare una visita dal medico".
L'attività è pensata per livello A2–B1, con adattamenti mirati per favorire la comprensione, la memorizzazione e la produzione orale e scritta.

Titolo: ***Prenotare una visita dal medico – Attività facilitata per studenti con DSA***

- Comprendere e utilizzare il lessico base medico-amministrativo.
- Saper chiedere e fissare un appuntamento in modo semplice e corretto.
- Potenziare l'ascolto e la produzione orale attraverso modelli chiari e ripetitivi.

Adattamenti per DSA

- Uso di carattere ad alta leggibilità (es. EasyReading o OpenDyslexic).
- Frasi brevi, chiare, con parole chiave evidenziate.
- Uso di pittogrammi o icone per facilitare la comprensione.
- Riduzione del carico di memoria: fornire modelli di frase e scelta guidata.
- Uso prevalente dell'orale e del visivo (schede, dialoghi registrati, immagini).

Fase 1 – Comprensione guidata
Riconoscere le espressioni usate per prenotare una visita.
Attività 1 – Ascolto e abbinamento
L'insegnante fa ascoltare un breve dialogo (registrato o letto lentamente).
Lo studente abbina le frasi ascoltate alle immagini.

Esempio di immagini:
1. Un telefono ☎ → Buongiorno, vorrei prenotare una visita.
2. Un calendario → Quando è disponibile il dottore?
3. Un orologio → Alle 10 va bene.
4. Una persona che saluta → Grazie, arrivederci.

Fase 2 – Ricostruzione con supporto visivo
Attività 2 – Completa le frasi
Lo studente completa le frasi scegliendo da un elenco (parole date in un box).

Box parole: ***prenotare – visita – martedì – 9:30 – dottore***

Testo:
Vorrei _____ una _____ dal _____.
Va bene _____ alle _____.
Grazie, arrivederci!

Fase 3 – Role play facilitato
Attività 3 – Dialogo guidato a coppie
- Ogni studente riceve una scheda-dialogo semplificata con spazi da completare.
- Le parole chiave sono già indicate (sottolineate o con disegni).

Esempio di scheda:
A: Segretaria
– Buongiorno, studio medico del dottor _____.
B: Paziente
– Buongiorno, vorrei prenotare una visita.
A:
– Per quale giorno?
B:
– Per _____ alle _____.
A:
– Va bene, a nome di _____.
B:
– Grazie, arrivederci!
A:
– Arrivederci!

Fase 4 – Supporto visivo e consolidamento

Attività 4 – Scheda riassuntiva con icone
Consegnare agli studenti una mini guida visiva con:

Funzione	Frase modello	Icona
Saluto	Buongiorno!	☀
Richiesta	Vorrei prenotare una visita	☎
Data/orario	Va bene martedì alle 9:30	🕘
Conferma	Perfetto, grazie	✔
Chiusura	Arrivederci	👋

Fase 5 – Produzione scritta (facoltativa)
Per chi può scrivere con supporto, proporre un modulo semplificato da completare:

Modulo di prenotazione:
Nome e cognome: _____
Data della visita: _____
Ora: _____
Medico: _____

Suggerimenti aggiuntivi
- Consentire l'uso di schede-memoria o glossari personali.
- Offrire più tempo per leggere o scrivere.
- Favorire la collaborazione in coppia con compagni tutor.
- Usare registrazioni audio o video modello per il ripasso a casa.

Attività 2. Attività lessicale rimediale.
Il corpo umano nelle espressioni idiomatiche:
Leggi le seguenti espressioni con le parti del corpo e indica il significato giusto:

1. Avere le mani bucate:

A avere le mani gravemente ferite
B essere distratti
C spendere molto denaro

2. Essere in gamba:

A essere una persona con molte energie
B avere le gambe lunghe
C essere molto intelligente, abile e bravo

3. Essere sulla bocca di tutti:

A un argomento di cui tutti parlano
B un argomento molto noioso
C un argomento molto interessante

4. Essere di bocca buona:

A avere una bella bocca
B mangiare di tutto
C mangiare molto

5. Avere le fette di salame sugli occhi:

A avere sempre molta fame
B portare gli occhiali con le lenti spesse
C non rendersi conto di qualcosa

6. Fare gli occhi dolci:

A fare una torta molto dolce
B cercare di conquistare qualcuno con lo sguardo
C truccarsi gli occhi

7. Svegliarsi con il piede sbagliato:

A alzarsi di cattivo umore
B cadere dal letto
C restare a letto fino a tardi

8. Tenere il piede in due scarpe:

A avere dolore ai piedi
B essere scomodo
C non scegliere tra due alternative

9. Alzare il gomito:
A fare ginnasta con il gomito
B salutare qualcuno
C bere troppo

10. Avere la testa sulle spalle:
A essere normale
B essere una persona seria, realista e agire con buon senso
C essere intelligente

Usa almeno cinque espressioni delle anteriori per formare delle frasi. Scrivile e poi ripetile ai tuoi compagni. Sulla base di quello che hai scritto, provate a dialogare insieme.

1)
2)
3)
4)
5)

Letteratura

Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **Italo Calvino**, centrata sul romanzo *"Il visconte dimezzato"* (da *I nostri antenati*).

L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Attività didattica: "Due metà per fare un intero"
Autore: Italo Calvino
Opera: *Il visconte dimezzato*
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta

- **Comprendere un testo narrativo adattato di Italo Calvino.**
- Riconoscere il tema del **doppio** e delle **contraddizioni umane**.
- Ripassare e usare gli **aggettivi di carattere** e le **opposizioni semantiche** (buono/cattivo, intero/dimezzato, ecc.).
- Produrre un breve testo descrittivo e un dialogo immaginario.

Fase 1 – Pre-lettura (15 min)
Conversazione guidata:

· Che cosa significa essere "buoni" o "cattivi"?
☐ _____
☐ _____
· Può una persona essere solo buona o solo cattiva?
☐ _____
☐ _____
· Cosa succede se manca una parte importante di noi?
☐ _____
☐ _____

Parole chiave da introdurre: **metà, doppio, ferita, carattere, giustizia, egoismo**

Fase 2 – Lettura (15 min)
Testo adattato (B1):

Il visconte Medardo di Terralba partì per la guerra contro i Turchi. Durante la battaglia, una cannonata lo colpì in pieno e lo divise in due. Tornò a casa soltanto la sua parte cattiva. Il visconte Cattivo cominciò a fare paura a tutti: bruciava i campi, puniva i poveri e distruggeva i villaggi. Un giorno, però, tornò anche la sua parte Buona. Ma la gente scoprì che anche la bontà assoluta può essere fastidiosa e noiosa.
Solo quando le due metà si unirono di nuovo, il visconte tornò un uomo completo e felice.
O se si ritiene che il livello della classe possa permettere si può andare su un brano del testo originale.
(http://scuole.provincia.ps.it/sm.olivieri.pesaro/files/Calvino-Italo---Il-visconte-dimezzato.pdf)

Fase 3 – Comprensione (15 min)
Vero o falso + giustificazione:

1.	Il visconte parte per la guerra contro i Francesi.	☐ Vero	☐ Falso
2.	Una cannonata lo divide in due.	☐ Vero	☐ Falso
3.	La parte buona è amata da tutti.	☐ Vero	☐ Falso
4.	Solo la parte cattiva ritorna al castello.	☐ Vero	☐ Falso
5.	Alla fine, il visconte torna intero.	☐ Vero	☐ Falso

Fase 4 – Lessico e grammatica (15 min)
Attività 1: Identifica gli aggettivi opposti

buono ↔ ___
egoista ↔ ___
gentile ↔ ___
coraggioso ↔ ___
paziente ↔ ___

Attività 2: Completa con gli aggettivi giusti
Il visconte cattivo era _____, _____ e _____, invece quello buono era _____ e _____.

Fase 5 – Produzione (30 min)
Scritta:

Scrivi un breve testo (8–10 righe):
"Anche io ho due metà…" – descrivi due aspetti opposti del tuo carattere.
Orale:
In coppia, inventate un breve dialogo tra il *Visconte Buono* e il *Visconte Cattivo* e rappresentatelo alla classe.

★ **Materiale complementare**
Video breve: *"Il visconte dimezzato" – Rai Cultura*
https://www.raicultura.it/letteratura/articoli/2019/03/Italo-Calvino-Il-visconte-dimezzato

Audiolibro semplificato (YouTube o Alma TV)
Scheda lessicale con aggettivi e contrari

Letteratura
Attività di apprendimento – Livello B1

Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **Elsa Morante**, centrata sulla figura del *personaggio Arturo Gerace,* del romanzo "*L'isola di Arturo".* L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Attività didattica: "Due metà per fare un intero"
Autore: Elsa Morante
Opera: *L'isola di Arturo*
Personaggio: Arturo Gerace
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta

Per la:
- ❖ Comprensione del testo narrativo
- ❖ Analisi del personaggio
- ❖ Espressione di opinioni personali
- ❖ Arricchimento del lessico relativo ai sentimenti e alla descrizione dei personaggi

Fase 1 – Pre-lettura (15 min)
Conversazione guidata:
Che cosa significa crescere in solitudine?
Come possiamo descrivere una persona coraggiosa o timida?
Cosa ci fa capire le emozioni di un personaggio?
Parole chiave: solitudine, coraggio, gelosia, amore, curiosità, libertà

Fase 2 – Lettura (15–20 min)
Testo adattato (B1):
Arturo Gerace vive sull'isola di Procida, da solo con suo padre. Cresce circondato dalla natura e dal mare, ma sente il desiderio di conoscere il mondo. Arturo è curioso, intelligente e a volte geloso. Non sempre capisce le persone intorno a lui, ma cerca di trovare il proprio posto nella vita.

Fase 3 – Comprensione (15 min)
Domande a risposta chiusa o aperta:
Dove vive Arturo? ☐
Con chi vive sull'isola? ☐
Come descriveresti Arturo? ☐
Quali sentimenti prova verso le persone che lo circondano? ☐
Qual è il suo desiderio più grande? ☐

Fase 4 – Analisi del personaggio (20 min)
Attività 1: Carattere e azioni

Completa la tabella con aggettivi e motivazioni:

Aggettivo	**Esempio dal testo**
Curioso	_____
Geloso	_____
Coraggioso	_____

Attività 2: Opinione personale
Ti piace Arturo? Perché sì o perché no?
Perché si…….
Perché no…….

Fase 5 – Produzione scritta/orale (15–20 min)

Scritta:
Immagina di scrivere una lettera ad Arturo. Cosa gli consiglieresti di fare per capire meglio il mondo e le persone?

Orale:
In coppia, raccontate a turno cosa fareste se foste al posto di Arturo sull'isola.

★ **Materiale complementare**

Sintesi e schede didattiche su *L'isola di Arturo*:
https://libecclioblog.com/wp-content/uploads/2016/08/elsa-morante-lisola-di-arturo.pdf,
https://www.bibliotechediroma.it/sebina/repository/opac/images/collina%20della%20pace/L'isola%20di%20Arturo%20-%201957.pdf
Video o audiolibri semplificati (YouTube o piattaforme educative)

Attività di apprendimento – *Esprimere desideri e fare auguri*

Attività didattica: "Vorrei …"
Livello: A2+
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione orale, lessico, produzione orale e scritta

Grazie a quest'attività, lo studente sarà in grado di **esprimere desideri, speranze e auguri** in italiano utilizzando correttamente i verbi e le espressioni indicate.

Competenze linguistiche sviluppate:
Uso dei verbi: **vorrei, mi piacerebbe** + infinito / + sostantivo
Uso dei verbi: **sperare di, augurarsi di, desiderare** + infinito / + sostantivo
Uso delle espressioni: **avere il sogno di…, avere la speranza di…**

Fase 1 – Attivazione delle conoscenze (5 minuti)
L'insegnante scrive alla lavagna alcuni esempi:

Vorrei visitare l'Italia.
Mi piacerebbe imparare a suonare la chitarra.
Spero di superare l'esame.
Ho il sogno di viaggiare nel mondo.

Discussione guidata: gli studenti leggono gli esempi e individuano i verbi e le espressioni chiave per esprimere desideri, speranze e auguri.

Fase 2 – Comprensione guidata (5 minuti)
L'insegnante distribuisce un breve dialogo o testo con alcune frasi mancanti, ad esempio:

Marco: Ciao Giulia! Che cosa vuoi fare quest'estate?
Giulia: …… andare in Spagna. ……..visitare la città di Madrid.
Marco: Bello! Io, invece …… andare al mare……imparare a nuotare meglio.
Giulia: …… di avere bel tempo!

Gli studenti completano le frasi scegliendo tra vorrei, **mi piacerebbe, sperare di, augurarsi di, desiderare.**

Fase 3 – Produzione guidata (15 minuti)
Attività a coppie:
Ogni studente riceve una **scheda con immagini** (viaggi, hobby, regali, eventi, feste).

Gli studenti devono creare frasi usando le strutture:
- *Vorrei + infinito / sostantivo*
- *Mi piacerebbe + infinito / sostantivo*
- *Spero di + infinito / augurarsi di + infinito*
- *Desidero + infinito / sostantivo*
- *Ho il sogno/la speranza di + infinito*

Esempi:
Vorrei andare a Roma quest'estate.
Mi piacerebbe partecipare a un concerto.
Spero di passare l'esame di italiano.
Desidero un regalo speciale per il mio compleanno.
Ho il sogno di imparare a suonare il pianoforte.

Fase 4 – Produzione libera / Creativa (15 minuti)
Attività di gruppo:

Gli studenti creano **un poster o una cartolina dei desideri:**
Scrivono desideri personali, sogni futuri, auguri per gli altri membri del gruppo.
Devono usare almeno **3 verbi/espressioni** viste a lezione.
Poi ogni gruppo presenta la propria cartolina al resto della classe.

Fase 5 – Feedback e riflessione (10 minuti)
Discussione: l'insegnante chiede agli studenti di condividere quali strutture hanno trovato più facili o più difficili.
Correzione collettiva degli errori principali.

Materiali necessari:
Lavagna / proiettore
Schede con immagini e frasi da completare
Fogli e pennarelli per poster/cartoline

Alla fine dell'attività, gli studenti saranno in grado di:
Formulare frasi corrette usando **vorrei, mi piacerebbe, sperare di, desiderare, augurarsi di, avere il sogno/la speranza di.**
Esprimere desideri personali e auguri in contesti semplici.

Attività didattica: "La cucina italiana. Ti piace?..."
Livello: B1
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione orale. Domande aperte, Vero/Falso, abbinamento, riordino

I. Ascolta il dialogo https://innovando.loescher.it/files/30 e scegli: Vero o Falso? Poi prova a correggere le affermazioni false:

		Vero	Falso
1	Carlo ha mangiato nel ristorante della sua amica Anna.	☐	☐

2	Carlo non aveva mai assaggiato la ribollita.	☐	☐
3	La ribollita è una zuppa tipica veneta.	☐	☐
4	Anna prepara questo piatto solo qualche mese all'anno.	☐	☐
5	Carlo vive con sua moglie a Firenze.	☐	☐

Ascolta ancora il dialogo. Abbina le istruzioni alla ricetta nella tabella di sotto secondo il modello. Riscrivi la ricetta mettendo le istruzione in ordine.

1. Unisci i fagioli e i pomodori. A

2. Prepara il soffritto. B

3.Cuoci ancora per 15 minuti C

4. Aggiungi le verdure. D

1	2	3	4
A	B	C	D

1. Conosci dei piatti tipici italiani? Quali?

_____

_____

_____

2. Qual è il tuo piatto italiano preferito? Parlane con un compagno e poi riferisci alla classe.

Attività didattica: "I celebri e le loro preferenze"

Livello: B1
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione e produzione scritta. Uso della forma di cortesia.

I. Una studentessa che lavora per Officinaragazzi.it ha fatto di recente un'intervista a Tiziano Ferro sulle sue preferenze culinarie, ma quando ha trascritto il testo dell'intervista ha sbagliato nell'uso dei pronomi allocutivi. Trasforma il dialogo alla forma di cortesia facendo attenzione all'uso del pronome Lei.

- Buongiorno, tu sei un cantante amatissimo e anche un attore noto, ma pochi sanno quali sono le tue preferenze culinarie. Potresti dirci quali sono i tuoi gusti, i tuoi piatti preferiti?

- Ciao, adoro i cibi salati e soprattutto la pizza. Sono romano e perciò amo la pizza bianca romana.

-Hai ragione, la miglior pizza in bianco la fanno a Roma. Tu la fai in casa?

- Ora non più, preferisco comprarla, ma mia nonna, casalinga, aveva una ricotta tutta sua e la faceva spesso.

- Ci puoi svelare il segreto di questa famosa pizza bianca romana?

- Il segreto è negli ingredient, ma anche nel modo in cui viene fatto l'impasto.

- Cioè? Spiegati meglio! I nostri lettori vorranno saperlo!

- A me la nonna ha insegnato a lavorare gli ingredienti per almeno 20 minuti, senza la paura di sporcarmi e di usare il lievito nella dose giusta. Da ragazzo mangiavo la pizza romana in mille modi: da sola, con pomodorini, con il basilico e con il rosmarino. Non ci ho rinunciato nemmeno quando sono stato a dieta.

- Come? La pizza a dieta? Vuoi dire che la pizza non ingrassa?

- Sì, la romana, senza formaggi, va benissimo quando si è a dieta, ha solo qualche goccia d'olio extravergine di oliva ed è croccante e salata. Te la consiglio!

-Grazie, Tiziano! Ho una fame da lupi, mangerei volentieri una pizza!

II. Rileggi l'intervista di Tiziano Ferro e identifica le modalità in cui la studentessa, giornalista in erba, interrompe il cantante, chiedendogli di precisare quanto affermato prima.

.....

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

Il Palio di Siena

Titolo: **Il Palio di Siena**
Istruzioni:
Crea un poster per promuovere una delle tradizioni più conosciute d'Italia, una rievocazione con origini secolari, il Palio di Siena.
Organizzazione dell'attività: In gruppi
Si mira a:

- ✓ Identificare gli elementi caratteristici
- ✓ Familiarizzare gli studenti con il significato culturale della festa
- ✓ Promuovere l'espressione scritta e il senso artistico
- ✓ Favorire il rispetto per la diversità culturale
- ✓ Incentivare il lavoro collaborativo
- ✓ Sviluppare l'espressione scritta
- ✓

Fasi:

1. Spiegare l'argomento
2. Annunciare le competenze da sviluppare
3. Presentare brevemente il significato della festa

4. Identificare il messaggio principale: senso di appartenenza ad una comunità, solidarietà, diversità, ricchezza culturale, celebrazione, ecc.
5. Selezionare le risorse: immagini, slogan, dati rilevanti, simboli (50 minuti)
6. Distribuire i compiti ai partecipanti: il designer realizza i disegni/gli elementi grafici, l'editore scrive il testo, il correttore rivede l'ortografia e corregge gli errori grammaticali
7. Creare il poster (50 minuti)
8. Esporre e presentare il poster (2 minuti)
9. Valutare i lavori e offrire feedback

Scheda di Autovalutazione
Progetto "Il Palio di Siena"
Nome dello studente/studentessa:_____
Gruppo:_____
Ruolo nel gruppo:
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Segna con una ✓□ l'opzione che descrive meglio l'impegno del/della tuo/a compagno/a
1. Partecipazione e collaborazione

Item	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. Sviluppo delle competenze linguistiche

Item	Sì	Parzialmente	No
Ho scritto testi brevi utilizzando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ha partecipato alla presentazione orale del poster	☐	☐	☐
Ha espresso idee sulle realtà culturale dello spazio italiano	☐	☐	☐
Ha risposto a domande semplici sul contenuto	☐	☐	☐

3. Creatività e strumenti digitali

Item	Molto	Abbastanza	Poco
Ho contribuito con idee creative al design o al contenuto.	☐	☐	☐
Ho contribuito a rendere il poster visivamente accattivante.	☐	☐	☐
Ha utilizzato strumenti digitali in modo efficace	☐	☐	☐

4. Riflessione finale
Cosa mi è piaciuto di più del progetto:
_____
Cosa ho trovato più difficile:
_____
Una cosa che ho imparato:
_____
Una proposta per migliorare il progetto in futuro:
_____

Scheda di Co-valutazione tra studenti
Progetto "Il Palio di Siena"

Nome del valutatore/valutatrice:_____
Nome del compagno/compagna valutato/a:_____
Ruolo del compagno/della compagna: _____
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Metti un ✓ nell'opzione che descrive meglio l'attività del compagno/compagna:

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ collabora sempre con entusiasmo	☐ partecipa regolarmente	☐ partecipa poco.
Chiarezza del messaggio scritto	☐ molto chiaro e	☐ chiaro con alcuni errori	☐ poco comprensibile
Creatività del contenuto	☐ molto originale e creativo	☐ adeguato	☐ poco creativo
Presentazione orale	☐ chiara, sicura ed espressiva	☐ adeguata	☐ insicura e poco chiara
Conoscenze culturali	☐ dimostra compressione	☐ offre alcune idee	☐ compressione non evidente

Commento personale:
Cosa apprezzo di più del lavoro del compagno/compagna: _____
Un suggerimento per migliorare: _____
Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 p) ☐ Buono (10–12 p) ☐ Soddisfacente (7–9 p) ☐ Da migliorare (meno di 7 p)

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "Il Palio di Siena"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le	Lo studente ha rispettato parzialmente le date	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
	stabilite per il progetto	date e le scadenze stabilite per il progetto	e le scadenze stabilite per il progetto	date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

EXEMPLU DE FIȘĂ TIP DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti
Scheda di autovalutazione

Progetto "Ci presentiamo"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**
Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare
5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto "Ci presentiamo"
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "Ci presentiamo"
Gruppo: _____

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de gramatică, de exerciții și materiale complementare

- AA.VV. – *Progetto italiano. Libro di grammatica ed esercizi*, Edilingua.
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Chiuchiu, A., *Grammatica italiana per Stranieri in italiano. Corso multimediale di lingua e civita a livello elementare e avanzato,* Guerra Perugia, 2009;
- Dardano, M., Trifone, P. – *Grammatica italiana. Suoni, forme, costrutti*, Bologna: Zanichelli, 1997;
- Gatti, F., Peyronel, S., *Grammatica in contesto, Strutture e temi di italiano per stranieri*, Loescher Editore, 2010;
- Katerinov, K. – *Grammatica italiana per stranieri*, Guerra Edizioni, 2008;
- Marin, T., Magnelli, S. – *Nuova Grammatica pratica della lingua italiana*, Edilingua, 2020;
- Mezzadri, M. – *Grammatica italiana di base*, Bonacci, 2010;
- Nocchi, S. – *Grammatica pratica della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2014;
- Nocchi, S. – *Grammatica avanzata della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2015;
- Nocchi, S. – *Grammatica italiana di base – Esercizi supplementari*, Alma Edizioni;
- Renzi, L., Salvi, G., Cardinaletti, A. (a cura di) – *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: Il Mulino, 1988–1995;
- Serianni, L. – *Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria*, Torino: UTET, 1989;
- Trifone, P., Filippone, M. – *Grammatica italiana per stranieri*, Zanichelli, 2012;
- Trifone, P., Palerma, R. – *Grammatica avanzata della lingua italiana per stranieri*, Zanichelli, 2017;
- Zafiu, R., Frosini, G. – *Gramatica limbii italiene pentru vorbitorii de limba română*, Editura Universității din București, 2005;

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, *Fare educazione linguistica*, UTET, Torino, 2008;
- Balboni, Paolo E., Biguzzi, Anna, *Letteratura italiana per stranieri,* Collana cultura italiana, I edizione, Guerra Edizioni, Perugia, 2008;
- Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, *Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, Torino, 2010;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- Balboni, Paolo E., *Letteratura italiana per stranieri – storia, testi, analisi, attività*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2019;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Storia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2008;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Letteratura, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Geografia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Arte, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2011;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Musica, cinema e teatro, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2013;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Luperini, Romano; Cataldi, Pietro; Marchiani, Lidia; Marchese, Franco, *Manuale di letteratura, I saperi di base: autori e opere, temi e immagini,* vol. 1, 2, 3, G. B. Palumbo Editore, 2006.
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;

- Lavinio, Cristina (a cura di), *Lingua e cultura nell'insegnamento linguistico*, La Nuova Italia Editrice, Firenze, 1992;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;

Alte resurse:

RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:
Kahoot, Quizlet, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

SITOGRAFIE:

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.dizionario-italiano.it/
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://quizlet.com/
- https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
- https://italianoperstranieri.loescher.it/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
- https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
- https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
- https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
- /https://www.raicultura.it/letteratura/
- https://learnamo.com/
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza

III. PROGRAME ȘCOLARE PENTRU DISCIPLINELE NON-LINGVISTICE SPECIFICE CLASELOR CU PREDARE ÎN REGIM BILINGV A UNEI LIMBI MODERNE
(CS – 1 oră/săptămână)
- pentru toate filierele, profilurile, specializăril şi calificările profesionale -

Clasa a IX-a

GEOGRAFIA SPAȚIULUI LINGVISTIC ASOCIAT LIMBII ENGLEZE
Limba modernă engleză 1 bilingv

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului reglementar și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (1 oră pe săptămână). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competenţele şi conţinuturile programei de geografie și cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuţia geografiei, prin componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalităţile sistemului de învăţământ din România;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile Limbă şi comunicare şi Om şi societate la profilul de formare al absolventului învăţământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuţia geografiei şi a limbii moderne la formarea competenţelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbilor moderne şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conţinuturile propuse de programă sunt: *Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – prezentare geografică generală, Teritorii Britanice Externe. Multiculturalism în Regatul Unit, Anglia, Țara Galilor, Scoția, Irlanda de Nord; Statele Unite ale Americii – prezentare geografică generală, Nord-Estul, Vestul Mijlociu, Vestul, Sudul, Parcurile Naționale din Statele Unite ale Americii.* Domeniilor de conţinut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care ţin de cunoașterea disciplinei *Geografie*, precum şi competenţe specifice prevăzute de programa de limba modernă. Integrarea cunoştinţelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă, şi a competenţelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar şi trandisciplinar.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă a unor elemente geografice, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a, având ca obiectiv utilizarea corectă a limbajului și conceptelor geografice, identificarea și localizarea fenomenelor importante, caracterizarea așezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi: prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți și analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative și pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **exemple de activități de învățare – evaluare, recomandări de proiecte educaționale**.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice**
CG3	**Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic
CS 1.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații despre mediul geografic
- Prezentarea unor caracteristici geografice utilizând limbajul de specialitate *- Realizarea unui infografic fizic sau digital* *- Realizarea de portofolii individuale/pe echipe care să redea interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului* *- Identificarea deosebirilor hidrologice prezentate într-un material audiat/citit/vizionat referitor la diferite zone din spațiul lingvistic asociat limbii* *- Exerciții de analiză comparativă a climei și societății de-a lungul unui secol*
CS 1.2. Descrierea, argumentarea și explicarea mediului natural
- Elaborarea unor eseuri tematice argumentative referitoare la un fenomen geografic, prin folosirea informațiilor din diferite surse *- Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în jurul lumii”* *- Dezbatere pe teme referitoare la probleme ale mediului înconjurător*

CG 2 - Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice
CS 2.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice

- Identificarea caracteristicilor unui spațiu geografic cu ajutorul reprezentărilor cartografice *- Redactarea unui text structurat, utilizând informații cartografice sau grafice* *- Descrierea și explicarea unor fapte observate în urma unei cercetări pe teren* *- Elaborarea unui jurnal de călătorie în limba modernă, din perspectiva unui personaj care a experimentat un traseu memorabil (de tipul personajelor lui Jules Vernes)* *- Redactarea de mesaje în sticlă din perspectiva unui naufragiat* *- Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri, semne și convenții*
CS 2.2. Utilizarea semnelor convenționale în citirea și interpretarea suporturilor cartografice
- *Analizarea unei așezări geografice cu privire la interacțiunea dintre diferite culturi* *- Construirea unei schițe cartografice simple în urma unei vizite tematice la un obiectiv de interes pentru înțelegerea interculturalității* *- Măsurarea și calcularea distanței pe o hartă geografică și în orizontul local*

CG 3 - Argumentarea diversităţii naturale, umane şi culturale a realităţii geografice
CS 3.1. Dezvoltarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului
- Realizarea unui documentar video despre rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății aferente spațiului lingvistic asociat limbii moderne *- Crearea unui* ***grafic*** *care să prezinte comparativ* ***efectele nocive asupra mediului înconjurător*** *și asupra diferitelor clase sociale* *- Vizionarea de* ***documentare*** *despre un* ***fenomen geografic****, prezentat din perspectiva locuitorilor mai multor regiuni*
CS 3.2. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia
- *Elaborarea unor proiecte de geografie locală valorificând resursele media existente* - *Analizarea și interpretarea unor date hidrologice*

Clase cu studiul limbii engleze în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – prezentare geografică generală (An Outline of the Geography of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)	• Poziția geografică și geopolitică a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord • Caracteristici geografice generale: ➢ Relieful - mediul natural și spațiu al activității umane ➢ Condițiile climatice – vremea și clima, factorii climatici, principalele elemente climatice, fenomene de risc climatic ➢ Rețeaua hidrografică – particularități – râuri, lacuri, ape subterane • Resursele naturale de bază și perspectivele lor economice • Populație și așezări
Teritorii Britanice Externe. Multiculturalism în Regatul Unit (Commonwealth și societatea multietnică) British Overseas Territories. Multicultural Britain (The Commonwealth and the Multi-ethnic Society)	• Organizarea demografică și socială în Regatele Commonwealth-ului • Poziția geografică și evoluția istorică a teritoriilor vizate • Teritoriile componente și specificul geografic al acestora • Organizarea geopolitică
Anglia (England)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (inclusiv insula Wight și Tunelul Canalului) • Regiunile componente și specificul geografic al acestora (East of England, East Midlands, Greater London, North East England, North West England, South East England, South West England,West Midlands,Yorkshire, Humber)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
	• Cred ca nu se mai impun aceste detalieri!Forme specifice de relief - Dealuri şi munţi: lanţul Munţilor Penini (Pennines), Ţinutul Lacurilor (The Lake District), Mlaştinile din North York (the North York Moors), Districtul Peak • Orașe importante (Londra, Manchester, Birmingham, Leeds, Liverpool, Southampton, Newcastle, Nottingham, Sheffield)
Țara Galilor (Wales)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Orașele importante (Cardiff, Bangor, Newport, St David's, Swansea) • Organizarea demografică și socială
Scoția (Scotland)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (inclusiv Insulele de Nord și Insulele Hebride) • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Orașele importante (Edinburgh, Glasgow, Aberdeen) • Organizarea demografică și socială
Irlanda de Nord (Northern Ireland)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora (26 districte) • Orașele importante (Belfast, Derry, Lurgan,Portadown) • Organizarea demografică și socială
Statele Unite ale Americii – prezentare geografică generală (An Outline of the Geography of the United States of America)	• Poziția geografică și geopolitică a Statelor Unite ale Americii (nume, localizare geografică și tipuri de țărm) • Caracteristici geografice generale: ➢ Relieful - mediul natural și spațiu al activității umane ➢ Condițiile climatice – vremea și clima, factorii climatici, principalele elemente climatice, fenomene de risc climatic ➢ Rețeaua hidrografică – particularități – râuri, lacuri, ape subterane. • Resursele naturale de baza și potențialul lor economic • Populație și așezări
Nord – Estul (North – East)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (New England and the colonies) • Statele componente și specificul geografic al acestora (The Appalachian Mountains and the Atlantic Coast) • Aglomerări urbane - New York, Boston, Philadelphia, Pittsburgh • Organizarea politică - Washington DC
Vestul Mijlociu (Midwest)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (The Louisiana Purchase) • Statele componente și specificul geografic al acestora (Ohio & Mississippi rivers, The Great Lakes) • Aglomerări urbane - Chicago, Indianapolis • Organizarea socială - Indigenous population and migration

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Vestul (The West)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (The Westward expansion) • Statele componente și specificul geografic al acestora (The Rocky Mountains and the Great Plains, desert areas and the Pacific Coast) • Aglomerări urbane - Los Angeles, San Diego, San Jose (Silicon Valley), San Francisco • Organizarea demografică și socială - populația hispanică
Sudul (The South)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei (The Mason-Dixon Line) • Statele componente și specificul geografic al acestora (inland and US territories - Puerto Rico and Virgin Islands) • Aglomerări urbane - Jacksonville, Atlanta, New Orleans • Organizarea demografică și socială – Comunitățile afro-americane și drepturile omului
Parcurile Naționale din Statele Unite ale Americii (National Parks in the United States of America)	• Cele mai importante parcuri naționale din Statele Unite ale Americii • Caracteristici și importanța lor • Probleme legate de mediul înconjurător și protejarea acestuia

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau *Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne* la clasele a IX-a bilingve și care favorizează:
1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei discipline;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, geopolitică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări, etc);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabel, folii, fișe de lucru, imagini video, etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite: învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
5. renunţarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;
6. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învăţare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea menționată anterior (vezi *Domenii de conținut*). Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode cum ar fi: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstorming-ul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:
- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;

- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate diferită de a învăța.

Activitățile de învățare vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității şi a comportamentului elevilor.

Exemple de activități de învățare – evaluare, recomandări de proiecte educaționale

1. An Outline of the Geography of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

- **Learning activity**
  - *Map labelling.* Students receive a blank UK map and while they listen to a recording on the topic, they label: the four countries, capital cities (London, Edinburgh, Cardiff, Belfast), the surrounding seas (North Sea, Irish Sea, English Channel, Atlantic Ocean)
  - *Geography stations.* Students rotate between stations focusing on: **Physical Geography:** rivers (Thames, Severn), mountains (Ben Nevis, Snowdon), national parks; **Human Geography:** population distribution, major cities, transport networks; **Regional Differences:** differences in landscape, climate, culture; and they fill in a worksheet with missing information based on what they discover at each station.
- **Assessment activity**
  - *Map interpretation.* Students receive a map with elements highlighted/shaded/indicated. They are required to write down what those elements represent.
- **Project Work**
  - *10 Days around the UK.* Students design an imaginary diary of a character similar to Jules Verne's (using tourist guides, illustrations, maps, graphics, souvenirs), depicting important aspects connected to the places included in it.

2. **British Overseas Territories. Multicultural Britain (The Commonwealth and the Multi-ethnic Society)**

- **Learning activity**

o *Mapping the British Overseas Territories.* Students receive a world map and a short info sheet. They locate and mark the 14 British Overseas Territories (e.g. Bermuda, Gibraltar, Falklands, Cayman Islands). In pairs, they choose one territory and briefly note: location, climate, importance, and one unique feature.

o *Understanding Multicultural Britain.* Small groups receive short case studies (e.g., Windrush Generation, South Asian communities, African and Caribbean cultural impact). Each group summarises what the community contributed to British society (food, language, sports, arts). Quick class share-out builds a collective picture of multicultural Britain.

- **Assessment activity**

o *Matching.* Match communities (e.g. Jamaican, Indian, Pakistani) with a cultural contribution (e.g., cuisine, music, festivals).

- **Project Work**

o *Spotlight on a Territory*. Students create a 1–2 page mini-profile of one overseas territory including: map showing location; key facts (population, capital, geography); main economic activities; cultural or environmental points of interest; a short paragraph on its relationship with the UK.

o *Britain's Global Connections.* Students create a short presentation, poster, or digital page that includes: a map showing several key Commonwealth countries; a brief explanation of how migration has shaped modern Britain; examples of multicultural influences in daily life (food, fashion, sports, music); one case study of a community and its contributions to the UK.

3. **England**

- **Learning activity**

o *Exploring the geography of England.* Students receive a blank UK map and while they watch a video, they identify and label key physical features (e.g., Pennines, Lake District, River Thames, South Downs) and major cities (London, Birmingham, Manchester, Liverpool)

o *Regions of England Carousel.* Students are divided into 2 groups (the ones providing the information and the ones looking for information). The first group consists of eight students who have eight fact cards (South East, South West, Midlands, North West, North East, East of England, Yorkshire & the Humber, London). The rest of the students have worksheets with key aspects which they need to look up for each region (e.g. major cities, landscape, economy, climate) and complete.

- **Assessment activity**

o *Quiz.* Students receive a quiz containing both multiple choice questions and open questions, on the topics discussed in class about England.

- **Project Work**

o *A Regional Profile of England.* Students produce a 1 or 2 pages profile of one English region, including: a regional map showing key features; major physical geography elements (rivers, hills, coastline); important cities and industries; climate characteristics; a short explanation of what makes the chosen region distinct within England

4. **An Outline of the Geography of the United States of America**

- **Learning activities**

o *Making sense of maps*: Students are introduced to a series of places in the USA provided on PowerPoint presentation slides and asked to sort them into categories according to different types of features they will be studying in this unit. Their findings will be discussed as a class.

o *Geography relay race***:** The class will be divided into two teams. Each team will be given a large, blank map of the United States, markers and a set of prompt cards. The prompt cards will have clues about different physical features of the United States. The team members will take turns to read the clues and locate the physical features on the map.

- **Assessment activity**

o *Map Skills*: The USA outline map is downloaded and printed on A3 for each group. They create a collaborative map of the USA, annotating the states and adding places and features provided in a map task sheet.

- **Project Work**

o *Problem Situation*: Students are asked to imagine they are farmers and are invited to choose the best place in the United States to grow barley, maize, oat and wheat. They are asked to opt for and a suitable region, justifying their choices.

o *Getting a new identity*: Students are given different identities: they are tourists who love skiing/ lying on a beach. Which states in the United States would be the best destination for them and why? This project will help students understand more easily how physical geography can influence economic activities and recreational choices.

5. **Midwest**

- **Learning activity**

o *Introduction to Midwest Culture:* Students are provided with key elements of Midwest culture, such as food, music, traditions, famous landmarks and other interesting facts about this region, meant to stir students' curiosity. Midwest music can be played and there can be displayed images of iconic Midwest foods such as corn on the cob and deep-dish pizza.

- *Organising information about the Midwest more effectively:* A worksheet will be designed with the following steps:
  A) Create clear sections (Geography, History, Culture and Economy).
  B) Within each section, use concise headings to denote specific topics, such as states, landmarks, historical events, traditions and industries, inserting relevant information,
  C) Incorporate visual aids, such as maps or images, to complement the text. This activity helps students systematically organise and comprehend facts about the Midwest.

- **Assessment activity**

Essential Questions for the Midwest Region of the United State

1. Which states are located in the Midwest?
2. How does geography and climate affect life in the Midwest?
3. What is the culture of the Midwest?
4. Where are some interesting places to visit in the Midwest?
5. What are the natural resources and products of the Midwest?

- **Project Work**
- Creating a storyboard that visually represents the states of the Midwest region: Students select the Midwest states they want to include, gathering visual material (maps, flags, iconic landmarks, for each state) and organising their layout with a grid (placing each state in a logical order). They are expected to provide concise information about each state's geography, major cities etc.
- Unique features, connecting related elements with arrows or lines and including a title and a key for symbols or icons. This project facilitates discussions about the characteristics of the Midwest states.

6. The South

- **Learning activity**
- *Getting to know the U.S. South Region:* Students are invited to take a virtual trip through the U.S. South and explore what makes it unforgettable, discovering its vibrant cities, rich culture, fascinating history, captivating music and mouthwatering food. This region has been home to presidents, famous poets and powerful movements. It's where jazz was born and where the civil rights movement changed the world.
- *The South is booming:* Students are invited to research, using the recommended resources provided by the teacher and in class they form pairs, asking each other: "Did you know that…?" (*E.g.* Houston, Texas, is the fourth-largest city in the U.S., many Southern cities such as Atlanta, Charlotte and Nashville are among the fastest-growing in the country, from skyscrapers to stadiums, the Southern cities are full of life, diversity and opportunity.)

- **Assessment activity**
- *See what you remember!* Now that you have taken a bold journey through the U.S. South, it is time to put your knowledge to the test. Head to the *Got It?* section for a fun quiz (10 multiple – choice and true/false questions)
- *Spinner activity*: Students are encouraged to share what they know with the use of a spinner activity. After picking a state and sharing a fact, the activity continues when classmates call on each other.

- **Project work**
- *People and places in the South*: Students will devise a project in which they are invited to uncover mystery tourist sites of the Southeast. They are also encouraged to extend their thinking by sharing their experiences as a tourist of this part of the USA.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Manuale școlare (în limba engleză)

Waugh, David, *The British Isles*, 2nd edition, Thomas Nelson House, Nashville, 1990
Waugh, David, *North and South America*, Thomas Nelson House, Nashville, 1994
Dobolyi Ildiko, Milos Doina, Păunescu, Florina, Rogoz, Rodica - *Geoprofiles*, Editura Charta, Oradea, 2004

Lucrări de curriculum școlar și didactica geografiei

Dulama, M.E., *Elemente din didactica geografiei,* Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000
Ilinca, N., *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2002

Mândruț, O., *Curriculum școlar – Geografie – ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din clasele IX-XII,* Editura Corint, București, 2002

Alte materiale
Harvey, Paul, *Britain Explored*, Longman, London, 1992
Bushell, Tony, *Key Geography*, *Foundations*, Nelson Thornes, Cheltenham,1992
Bushell, Tony, *Key Geography, Connections*, Nelson Thornes, Cheltenham, 1993
Bushell, Tony, *Key Geography, Interactions*, Nelson Thornes, Cheltenham, 1997
Waugh, David, *The Wider World*, Thomas Nelson House, Nashville, 2004
Seath Jonathan, *Spotlight on Britain,* 2nd edition, Oxford University Press, 1999
Royal Geographical Society, *Philip's Foundation Atlas*
Royal Geographical Society, *Philip's Classroom Atlas*
The Geographical Association, *Geography Journal*
United States Information Agency, *An Outline of American Geography*, 1975

GEOGRAFIA SPAȚIULUI LINGVISTIC ASOCIAT LIMBII ENGLEZE
Limba modernă engleză 2 bilingv

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului reglementar și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 2 se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.
Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (1 oră pe săptămână). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competențele și conţinuturile programei de geografie şi cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.
În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuţia geografiei, prin componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalităţile sistemului de învăţământ din România;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile Limbă şi comunicare şi Om şi societate la profilul de formare al absolventului învăţământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuţia geografiei şi a limbii moderne la formarea competenţelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbilor moderne şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conţinuturile propuse de programă sunt: *Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – prezentare geografică generală, Anglia, Țara Galilor, Scoția, Irlanda de Nord; Statele Unite ale Americii –*

prezentare geografică generală, Nord-Estul, Vestul Mijlociu, Vestul, Sudul. Domeniilor de conţinut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care ţin de cunoaşterea disciplinei *Geografie*, precum şi competenţe specifice prevăzute de programa de limba modernă. Integrarea cunoştinţelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă, şi a competenţelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar şi trandisciplinar.
Programa este în aşa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă a unor elemente geografice, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a, având ca obiectiv utilizarea corectă a limbajului și conceptelor geografice, identificarea și localizarea fenomenelor importante, caracterizarea așezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi: prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți și analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative și pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **exemple de activități de învățare – evaluare, recomandări de proiecte educaționale**.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice**
CG3	**Analizarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic
CS 1.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații despre mediul geografic
- Prezentarea unor caracteristici geografice utilizând limbajul de specialitate *- Realizarea unui infografic fizic sau digital* *- Realizarea de portofolii individuale/pe echipe care să redea interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului*
CS 1.2. Descrierea și explicarea mediului natural
- Elaborarea unor texte descriptive referitoare la un fenomen geografic, prin folosirea informaţiilor din diferite surse *- Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în jurul lumii”* *- Conversație pe teme referitoare la probleme ale mediului înconjurător* *- Descrierea și explicarea unor fapte observate în urma unei cercetări pe teren*

CG 2 - Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice
CS 2.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice
- Identificarea caracteristicilor unui spațiu geografic cu ajutorul reprezentărilor cartografice *- Elaborarea unui jurnal de călătorie în limba modernă, din perspectiva unui personaj care a experimentat un traseu memorabil (de tipul personajelor lui Jules Vernes)* *- Redactarea de mesaje în sticlă din perspectiva unui naufragiat* *- Conceperea unui videoclip, pornind de la operarea cu simboluri, semne și convenții*
CS 2.2. Utilizarea semnelor convenționale în citirea și interpretarea suporturilor cartografice
- *Analizarea unei așezări geografice cu privire la interacțiunea dintre diferite culturi* *- Construirea unei schițe cartografice simple în urma unei vizite tematice la un obiectiv de interes pentru înțelegerea interculturalității* *- Măsurarea și calcularea distanței pe o hartă geografică și în orizontul local*

CG 3 - Analizarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice
CS 3.1. Dezvoltarea unui comportament constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului
- Realizarea unui poster despre rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății aferente spațiului lingvistic asociat limbii moderne *- Crearea unui **grafic** care să prezinte **efectele nocive asupra mediului înconjurător** și asupra diferitelor clase sociale* *- Vizionarea de **documentare** despre un **fenomen geografic**, prezentat din perspectiva locuitorilor mai multor regiuni*
CS 3.2. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia
- *Elaborarea unor proiecte de geografie locală valorificând resursele media existente* - *Descrierea și interpretarea unor date hidrologice*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii engleze în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – prezentare geografică generală (An Outline of the geography of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)	• Poziția geografică și geopolitică a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord • Caracteristici geografice generale: ➢ Relieful - mediul natural și spațiu al activității umane ➢ Condițiile climatice – vremea și clima, factorii climatici, principalele elemente climatice, fenomene de risc climatic ➢ Rețeaua hidrografică – particularități – râuri, lacuri, ape subterane • Resursele naturale de bază și perspectivele lor economice • Populație și așezări
Anglia (England)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief • Orașe importante (Londra, Manchester, Birmingham)
Țara Galilor (Wales)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Orașele importante (Cardiff, Bangor, Newport) • Organizarea demografică și socială

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Scoția (Scotland)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Orașele importante (Edinburgh, Glasgow) • Organizarea demografică și socială
Irlanda de Nord (Northern Ireland)	• Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Orașele importante (Belfast, Derry) • Organizarea demografică și socială
Statele Unite ale Americii – prezentare geografică generală (An Outline of the geography of the United States of America)	• Poziția geografică și geopolitică a Statelor Unite ale Americii (nume, localizare geografică și tipuri de țărm) • Caracteristici geografice generale: ➢ Relieful - mediul natural și spațiu al activității umane ➢ Condițiile climatice – vremea și clima, factorii climatici, principalele elemente climatice, fenomene de risc climatic ➢ Rețeaua hidrografică – particularități– râuri, lacuri, ape subterane. • Resursele naturale de bază și potențialul lor economic • Populație și așezări
Nord – Estul (North – East)	• Poziția geografică (New England and the colonies) • Statele componente și specificul geografic al acestora • Aglomerări urbane - New York, Boston • Organizarea politică - Washington DC
Vestul Mijlociu (Midwest)	• Poziția geografică (The Louisiana Purchase) • Statele componente și specificul geografic al acestora • Aglomerări urbane - Chicago, Indianapolis • Organizarea socială – populația indigenă și migrația
Vestul (The West)	• Poziția geografică (The Westward expansion) • Statele componente și specificul geografic al acestora • Aglomerări urbane - Los Angeles, San Jose (Silicon Valley), San Francisco • Organizarea demografică și socială - populația hispanică
Sudul (The South)	• Poziția geografică (The Mason-Dixon Line) • Statele componente și specificul geografic al acestora • Aglomerări urbane - Atlanta, New Orleans • Organizarea demografică și socială – Comunitățile afro-americane și drepturile omului

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau *Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne* la clasele a IX-a bilingve și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei discipline;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, geopolitice și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile

lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente si corecte (înțelegerea textelor, redactarea unor texte etc);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabel, folii, fișe de lucru, imagini video, etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
5. renunţarea la elemente de instruire tradiţionale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;
6. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învăţare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea menționată anterior (vezi *Domenii de conținut*). Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:
- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile de învățare vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii şi a comportamentului elevilor.

Exemple de activități de învățare – evaluare, recomandări de proiecte educaționale

7. An Outline of the Geography of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
- **Learning activity**
  - *Map labelling.* Students receive a blank UK map and while the teacher explains in front of the map, they label: the four countries, capital cities (London, Edinburgh, Cardiff, Belfast), the surrounding seas (North Sea, Irish Sea, English Channel, Atlantic Ocean)
- **Assessment activity**
  - *Map interpretation.* Students receive a map with elements highlighted/shaded/indicated. They are instructed to write down what those elements represent.
- **Project Work**

- *Tourist brochure.* Students outline key aspects of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland in the form of a brief tourist brochure.

8. **England**

- **Learning activity**

Exploring the geography of England. Students receive a blank UK map and while they listen to a recording, they identify and label key physical features (e.g., Pennines, Lake District, River Thames, South Downs) and major cities (London, Birmingham, Manchester, Liverpool)

Regions of England Carousel. Students are divided into 2 groups (the ones providing the information and the ones looking for information). The first group consists of eight students who have eight fact cards (South East, South West, Midlands, North West, North East, East of England, Yorkshire & the Humber, London). The rest of the students have worksheets with key aspects which they need to look up for each region (e.g. major cities, landscape, economy, climate) and complete.

- **Assessment activity**

Quiz. Students receive a quiz containing both multiple choice questions and open questions, on the topics discussed in class about England.

- **Project Work**

A Regional Profile of England. Students produce a 1-page profile of one English region of their choice, including: a regional map showing key features; major physical geography elements (rivers, hills, coastline); important cities and industries; climate characteristics.

9. **An Outline of the geography of the United States of America**

- **Learning activity**
  - *Making sense of maps:* Students are introduced to a series of places in the USA provided on PowerPoint presentation slides and asked to sort them into categories, according to different types of features they will be studying in this unit. Their findings will be discussed as a class.
- **Assessment activity**
  - *Map Skills*: The USA outline map is downloaded and printed on A3 for each group. They create a collaborative map of the USA, annotating the states and adding places and features provided in a map task sheet.
- **Project Work**
  - *Problem Situation*: Students are asked to imagine they are farmers and are invited to choose the best place in the United States to grow barley, maize, oat and wheat. They are asked to opt for a suitable region, justifying their choices.

10.Midwest

- **Learning activity**
  - *Organising information about the Midwest more effectively:* A worksheet will be designed with the following steps:

    A) Create clear sections (Geography, History, Culture and Economy).

    B) Within each section, use concise headings to denote specific topics, such as states, landmarks, historical events, traditions and industries, inserting relevant information.

    C) Incorporate visual aids, such as maps or images, to complement the text. This activity helps students systematically organise and comprehend facts about the Midwest.
- **Assessment activity**
  - *Essential Questions for The Midwest Region of the United States*

    1. Which states are located in the Midwest?
    2. How does geography and climate affect life in the Midwest?
    3. What is the culture of the Midwest?
    4. Where are some interesting places to visit in the Midwest?
    5. What are the natural resources and products of the Midwest?
- **Project Work**
  - *Interesting places in Midwest:* The students devise, in pairs, a project about Chicago and Indianapolis, capitalizing on the existing media resources.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Manuale școlare (în limba engleză)
Waugh, David, *The British Isles*, 2nd edition, Thomas Nelson House, Nashville, 1990
Waugh, David, *North and South America*, Thomas Nelson House, Nashville, 1994
Dobolyi Ildiko, Milos Doina, Păunescu, Florina, Rogoz, Rodica - *Geoprofiles*, Editura Charta, Oradea, 2004

Lucrări de curriculum școlar și didactica geografiei
Dulama, M.E., *Elemente din didactica geografiei,* Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000
Ilinca, N., *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2002
Mândruț, O., *Curriculum școlar – Geografie – ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din clasele IX-XII,* Editura Corint, București, 2002

Alte materiale
Harvey, Paul, *Britain Explored*, Longman, London, 1992
Bushell, Tony, *Key Geography*, *Foundations*, Nelson Thornes, Cheltenham,1992
Bushell, Tony, *Key Geography, Connections*, Nelson Thornes, Cheltenham, 1993
Bushell, Tony, *Key Geography, Interactions*, Nelson Thornes, Cheltenham, 1997
Waugh, David, *The Wider World*, Thomas Nelson House, Nashville, 2004
Seath Jonathan, *Spotlight on Britain,* 2nd edition, Oxford University Press, 1999
Royal Geographical Society, *Philip's Foundation Atlas*
Royal Geographical Society, *Philip's Classroom Atlas*
The Geographical Association, *Geography Journal*
United States Information Agency, *An Outline of American Geography*, 1975

Clasa a IX-a

GEOGRAFIA FRANȚEI
Limba modernă franceză 1 bilingv

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului legislativ și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 1 sau 2 se poate studia și în regim bilingv** cu o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia Franței face parte din disciplinele nonlingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (**1 oră pe săptămână**). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană a Franței, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător.

Programa își propune formarea unor competențe și atitudini necesare absolventului învățământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev, și este alcătuită în acord cu finalitatea, competențele și conținuturile programei de geografie și cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, construind o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- **contribuția geografiei, ca obiect de studiu, în componenta sa universală, la finalitățile sistemului de învățământ din România, dar și din Uniunea Europeană**;
- contribuția obiectelor de studiu din ariile *Limbă și comunicare* (limba franceză) și *Om și societate* (geografie) la profilul de formare al absolventului învățământului obligatoriu, în mod deosebit la competențe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate; se adaugă

necesitatea de a forma indivizi adaptabili la noile provocări de pe piața muncii, indivizi care stăpânesc noțiuni din arii de interes diferite dar complementare;

- contribuţia geografiei şi a limbii franceze la formarea competenţelor cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (*United Nations Framework Convention on Climate Change* – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbii franceze şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conținuturile propuse de programă sunt organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative atât pentru știința geografică, cât și pentru cerințele societății contemporane. Aceste domenii - spațiul natural al Franței, populație și teritoriu, economie și mobilitate, Franța între globalizare și Europa : un actor geopolitic și cultural - sunt abordate, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic francez.

Temele asociate fiecărui domeniu sunt selectate în funcție de competențele generale și specifice vizate de disciplină, ceea ce orientează atât conținuturile, cât și demersurile didactice. Ele susțin formarea capacităților de localizare, analiză și interpretare a fenomenelor, de utilizare adecvată a limbajului de specialitate în limba modernă și de integrare interdisciplinară, consolidând caracterul interdisciplinar și transdisciplinar al geografiei.

Programa este concepută astfel încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diverse provocări locale, europene sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și adecvarea demersului didactic la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale p studierii Geografiei Franței**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic

Clasa a IX-a
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei științifice (concepte, noțiuni) în limba franceză pentru prezentarea unei informații pertinente
– *Realizarea unor prezentări/expuneri sub formă orală sau scrisă a realității geografice, pe baza observațiilor directe și indirecte, utilizând sisteme informaționale geografice, în scopul înțelegerii și aprofundării unor concepte geografice;* – *Valorificarea noțiunilor, a conceptelor și a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate școlare, studii de caz, pentru înțelegerea și analizarea realității cotidiene;* – *Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor și a conceptelor de geografie fizică și umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiș etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*
CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente

Clasa a IX-a
– *Utilizarea unor platforme educaționale și softuri de e-learning (de exemplu, MozaWeb/MozaBook) ce simulează sau prezintă elemente și procese din mediul natural, cu scopul de a înțelege diferitele relații dintre componentele acestuia;* – *Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* – *Construirea unui text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii franceze.*
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul francez
– *Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social;* – *Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*

CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată
– *Identificarea tipurilor de documente (tip, autor, dată);* – *Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și Europei pentru stabilirea poziției geografice a Franței/ a spațiului francofon;* – *Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, haşuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
– *Înțelegerea sensului general al unui document/ corp de documente și a relației cu situația geografică studiată;* – *Trecerea de la observare la descriere;* – *Realizarea unor calcule pentru analiza elementelor, proceselor și fenomenelor geografice;* – *Exprimarea oral sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale;* – *Elaborarea unui text explicativ pe baza unui suport grafic.*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
– *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri și semne convenționale;* – *Prelevarea, ierarhizarea și confruntarea informațiilor conform unor metode specifice în funcție de document ;* – *Interpretarea unei realități pe baza utilizării semnelor convenționale.*
CS 2.4. Trecerea informațiilor de la o scară la alta pentru a explica diferite situații
– *Utilizarea hărților la scări diferite pentru identificarea unui fenomen geografic în spații de dimensiuni variabile (ex.: zonarea ariilor urbane);* – *Exerciții de transformare a scării de proporție numerică în scară grafică și invers pentru citirea și interpretarea corecta a hărților;* – *Exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferită;* – *Recunoașterea și corelarea unei imagini de la sol, aeriene sau din satelit.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate

Clasa a IX-a
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și sisteme multimedia pentru a se informa

Clasa a IX-a
– *Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite;* – *Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* – *Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor spațiale, în scopul dezvoltării abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* – *Realizarea unor studii de caz;* – *Realizarea unui text/referat/lucrare independent sau în echipă pe baza datelor accesate pe internet sau a lecturii literaturii de specialitate sau revistelor în limba franceză.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
– *Ierarhizarea informației și organizarea acesteia în mod autonom;* – *Participarea la progresia cursului intervenind la cererea profesorului sau solicitând lămuriri și explicații;* – *Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.);* – *Redactarea unui răspuns argumentat, confruntat cu puncte de vedere diferite în scopul dezvoltării spiritului critic.*
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
– *Crearea de grafice tematice;* – *Realizarea unui infografic fizic sau digital (schițe cartografice, diagrame etc.) pe baza unui algoritm dat, cu scopul de a reda succesiunea unor fenomene geografice;* – *Realizarea de hărți conceptuale, diagrame, cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei, pentru dezvoltarea inteligenței spațiale;* – *Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.*

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii Geografiei Franței

Clasa a IX-a
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și implicat în viața societății
– *Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine;* – *Formarea unei culturi comune care să contribuie la păstrarea și protecția calității mediului înconjurător;* – *Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* – *Prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene;* – *Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* – *Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
– *Identificarea soluțiilor de protecția mediului în contextul dezvoltării durabile;* – *Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* – *Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului;* – *Evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății umane pe baza informațiilor obținute din diverse surse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Spațiul natural al Franței – diversitate geografică	– *Poziția geografică a Franței în Europa și în lume; vecini, deschidere maritimă și legături continentale* – *Relieful - suport pentru activitățile economice* – *Fluvii și bazine hidrografice – resurse vitale și riscuri (inundații, secetă)* – *Tipuri de climă, impactul schimbărilor climatice asupra biodiversității*
2. Populație și teritoriu: o Franță urbană, diversă	– *Dinamica naturală și migratorie a populației* – *Orașele franceze: metropole atractive și dezechilibre regionale (Paris vs. provincie)* – *Studiu de caz - Paris și regiunea pariziană / o metropolă regională (Lyon, Marseille)* – *Structura administrativă și ultraperiferică: Franța continentală și cea de peste mări ca spațiu multicultural și strategic* – *Studiu de caz (ex. Réunion, Guyana franceză, Polinezia etc.)*
3. Economie și mobilitate: agricultură, industrii și turism într-o Franță competitivă	– *Agricultura modernă și regiunile agricole. Impactul schimbărilor climatice asupra agriculturii.* – *Industriile tradiționale și tehnopolurile inovative* – *Studiu de caz – un tehnopol francez (ex. Sophia Antipolis, Ile-de-France, Metz 2000, Futuroscope Poitiers etc.) sau un spațiu în reconversie (ex. Lille)* – *Turismul – diversitate și competitivitate globală* – *Studiu de caz (ex. Côte d'Azur, munții Alpi, Bretagne etc.)* – *Rețele de transport - motor al integrării teritoriale și europene*
4. Franța între globalizare și Europa: un actor geopolitic și cultural	– *Rolul Franței în Uniunea Europeană și în lume ca putere economică* – *Influența culturală globală: francofonia*

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau Geografia Franței și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei Franței, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări simple etc.);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, grafice, fișe de lucru, imagini video etc);
5. dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
6. renunțarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificată a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;

7. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învăţare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile de învățare vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele generale și specifice. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii elevilor.

ACTIVITÉS D'APPRENTISSAGE – SUGGESTIONS

Séquence d'apprentissage 1

Thème de l'activité : La ville durable

Présenter un projet de développement durable dans une ville française : étude de cas – Grenoble

Compétence générale (CG 4) : Développement de compétences sociales, interpersonnelles, interculturelles, civiques basées sur l'étude de la Géographie de la France

Compétence spécifique (CS 4.2.) : Présentation de la diversité naturelle, humaine, culturelle en réalisant des corrélations interdisciplinaires.

Compétences méthodologiques :

- Analyser un corpus de documents et en tirer des conclusions ;
- Adapter des réponses aux problèmes d'aménagements territoriale ;
- Travail en groupe de trois élèves ;

Compétences évaluées

- Connaître le lexique spécifique à la ville durable ;
- Être capable d'utiliser le lexique spécifique lié à la notion de développement durable ;
- Analyser un document ;
- Reconnaître les actions liées au développement durable dans un/plusieurs documents ;
- Agir comme un éco citoyen

Méthodes et démarches

- Résoudre des situations - problèmes

- Conversation
- Découvrir les informations
- Découvrir des règles adaptées à une situation donnée

Ressources didactiques :

- Des photos de Grenoble ;
- Deux textes sur le développement durable de la ville ;
- Un document – dessin avec les gestes pour devenir écocitoyen ;
- Fiche de description ;
- Fiches différenciées selon le niveau linguistique

Doc 1

a). L'aménagement d'une ville durable

"Pour tenir compte de l'environnement et le respecter, les responsables des villes peuvent désormais agir en privilégiant certains aménagements. La ville qui respecte l'environnement est appelée «ville durable». Une ville durable est une ville conçue pour atténuer les nuisances qu'elle génère. Pour atteindre ce but, la ville doit :

- Réduire sa consommation d'énergie, en développant les transports en commun et les pistes cyclables ;
- Réaménager les quartiers afin que ceux-ci puissent offrir des services et des emplois nombreux pour limiter le nombre de déplacements ;
- Aménager des espaces verts au profit d'un paysage mixte (construction et végétation)."

b). Préserver la « nature » en ville (Agendas 21)

"De nombreuses villes affichent comme objectifs, parfois dans le cadre d'Agendas 21, de mieux préserver la «nature» en ville (eaux, air…), de mieux organiser le prélèvement et le traitement des déchets, d'envisager les risques industriels et de s'en prémunir et d'améliorer le cadre de vie des urbains (création de jardins, travail sur l'esthétique des quartiers, réduction des pollutions, y compris sonores…)."

https://share.google/WwQogxuWeZuym45Du

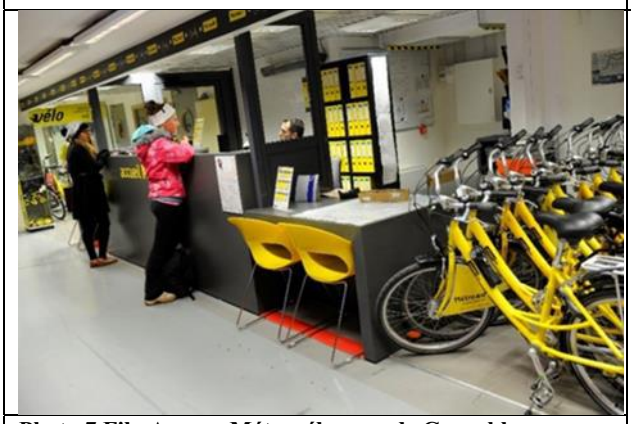
Photo 1 Un panorama de la ville de Grenoble

Photo 2 L'écoquartier [Bouchayer]-[Viallet]

Photo 3 Square des Fusillés entrée de l'ÉcoQuartier Bouchayer-Viallet	Photo 4 Jardin de Ville de Grenoble
	
Photo 5 Téléférique de Grenoble et fort de la Bastille	**Photo 6 : Convoi inaugural de la ligne E du tramway de Grenoble**
	
Photo 7 File:Agence Métrovélo gare de Grenoble	

Fiche pour élèves

Activité 1

Notions à communiquer aux élèves : *développement durable, ville durable, décentralisation, ceinture verte, écocitoyen*

Activité 2

Regardez la première photo et expliquez pourquoi on appelle la ville de Grenoble « la capitale des Alpes ».

Réponse attendue : Il s'agit de sa taille et de sa proximité avec les montagnes.

Activité 3

A partir des deux textes et des photos, remplissez un tableau avec des actions menées dans le cadre du développement durable et des objectifs visés. La première colonne liste les actions repérées, la deuxième récapitule les buts recherchés par ses actions. Associez chaque photo à une action mentionnée dans le texte.

Actions relevées	*Objectifs*
*Mise en place d'un transport en commun électrique (5 et 6) *Construction d'un téléphérique (5) *Mise en place d'un réseau de prêt de vélo (7)	Limiter le nombre de véhicules individuels polluants dans le centre de la ville

*La couverture végétale (3) *L'aménagement d'une *ceinture verte* (6) *Création des jardins (4)	Diminuer la pollution sonore Aérer la ville avec de la végétation. Réduction de toutes les formes de pollutions
Réaménagement des centres urbains, avec *une décentralisation* des activités (2)	Limiter les déplacements de la population urbaine. Offrir de nombreux services dans un même espace

Activité 4
Problématique : Comment devenir écocitoyen ?

Doc 2. Les gestes éco-citoyens

Quels sont les gestes qu'on peut adopter chaque jour pour devenir éco-citoyens, pour cultiver le respect pour l'environnement ?
Devoir - Dessiner sur une feuille de papier une caricature d'un geste que vous voulez adopter pour préserver la nature.

Bibliographie :

Photo 1 https://share.google/RVIBnYQTw4SottO9s
Photo 2 https://share.google/dibMLhXkdEIk993Hm
Photo 3 https://share.google/DWL7djBWDdu5CrOPP
Photo 4 https://share.google/DWL7djBWDdu5CrOPP
Photo 5 https://share.google/7xTaDdRp9KwpmccXd
Photo 6 www.ledauphine.com
Photo 7 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Agence

- Jacques Arnaud, Nicole Darcy et Daniel Legal : *15 séquences de géographie au CM1* Édition Retz, Paris, 2008
- Jacqueline Jalta et d`autres : *Sociétés et développement durable*, Édition Magnard, Paris 2010 ;
- Pascal Baud, Serge Bourgeat, Catherine Bras : *Dictionnaire de Géographie*, 4e édition, Édition Hatier, Paris, 2008.

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)

Exercice 1 – Le texte
Lis le texte (Doc 1) avec le professeur ou un camarade.

Réponds avec un mot ou une phrase courte.
1. Qu'est-ce qu'une ville durable ? (Exemple : une ville avec des parcs et des transports propres)

2. Donne une action pour protéger la nature en ville. (Exemple : planter des arbres)
3. Qu'est-ce qu'un espace vert ? (Exemple : un parc ou un jardin)
4. Que doit réduire la ville ? (Exemple : la pollution, le bruit)

Exercice 2 – Vrai ou Faux
Lis les phrases et écris Vrai (V) ou Faux (F).

Une ville durable a des transports en commun.
Une ville durable n'a pas de parcs.
Une ville durable protège la nature.

Exercice 3 – Les images
Regarde les photos (tramway, téléphérique, parc, écoquartier).

1. Montre une photo avec un parc ou un jardin.
2. Montre une photo avec un tramway ou un vélo.
3. Quelle photo montre un écoquartier ?
4. Dis une chose que tu vois qui aide la ville à être durable.
   (Exemple : des arbres, des pistes cyclables, un tramway)

Exercice 4 – Texte + image
Complète avec la photo ou le mot juste :

1. Dans le texte, on parle de pistes cyclables → photo n° ____.
2. Dans le texte, on parle d'espaces verts → photo n° ____.
3. Grenoble utilise des transports comme _____ et _____ .

Exercice 5 – Écriture très simple
Écris 1 ou 2 phrases : Pourquoi Grenoble est une ville durable ? (Exemple : Grenoble a des parcs et des transports propres.)
Conseils pour la classe BEP

- Lisez le texte ensemble, mot par mot si besoin.
- Montrez les images pour chaque question.
- Autorisez les réponses orales ou écrites (même un mot).
- Donnez un exemple pour chaque exercice avant de commencer.
- Travaillez en binôme si certains élèves ont besoin d'aide.

Activités de remédiation

Exercice 1 – Compréhension du texte

- Pourquoi une ville durable est importante ?
- Donne **deux actions** pour protéger l'environnement dans une ville.
- Que veut dire *espaces verts* ?
- Qu'est-ce que la ville doit réduire selon le texte ?

Exercice 2 – Vrai ou Faux
Lis les phrases et écris **Vrai (V)** ou **Faux (F)**.

- Une ville durable utilise plus de transports en commun.
- Une ville durable n'a pas d'espaces verts.
- Les Agendas 21 veulent protéger la nature en ville.

Exercice 3 – Analyse des images
Observe les photos.

- Trouve une photo avec un **transport durable** (tramway, téléphérique, vélo…).
- Trouve une photo avec un **parc** ou des **espaces verts**.
- Quelle photo montre un **écoquartier** ?
- Que vois-tu dans les images qui aide la ville à être plus durable ? (1–2 phrases)

Exercice 4 – Texte + image
Complète les phrases avec les bonnes photos ou informations.

- Dans le texte, on parle de pistes cyclables → photo n° ___.
- Dans le texte, on parle d'espaces verts → photo n° ___.
- Grenoble utilise des transports comme _____ et _____.

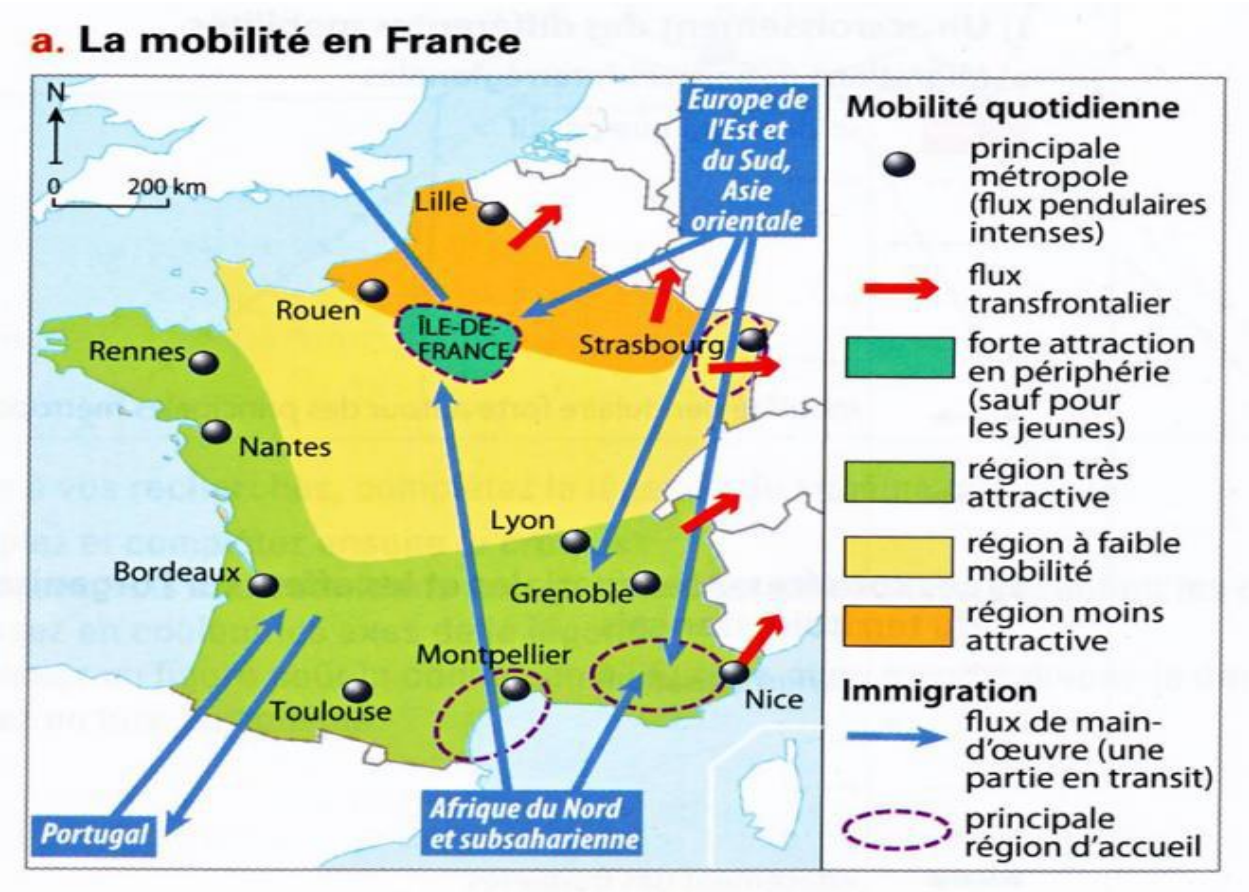
Exercice 5 – Production écrite
Écris un petit paragraphe de **5–6 lignes** : **Pourquoi Grenoble peut être une ville durable ?**
Utilise **2 idées du texte** et **1 élément d'une photo**.

Séquence d'apprentissage 2
Thème – La mobilité en France

Compétence générale (CG 3.) - Application de méthodes et de techniques générales d'apprentissage (y inclus les TIC) afin de faciliter une préparation permanente assumée

Compétence spécifique (CS 3.2.) - Rédaction d'une réponse argumenté sur les flux de population en France à partir d'une carte spécifique

Méthodes et démarches
- Observation directe
- Apprentissage par découverte guidée
- Analyse et synthèse

- https://jmgleblog.eklablog.com/populations-flux-et-mobilites-en-france-a126582402

Fiche pour élèves

I. A partir de cette carte, précisez:
1. Quels types de flux migratoires existent en France ?

2. Que comprenez-vous par flux transfrontalier journalier ?
3. Quels sont les pays voisins où les Français se déplacent pour travailler de manière quotidienne ? Pourquoi ?
4. Pourquoi pas l'Espagne ?
5. Pourquoi les Parisiens quittent Paris pour la province ?

https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04

6. Quelles sont les régions les plus attractives de France ?
7. Pourquoi le Nord n'est pas attractif ?
8. Pourquoi les jeunes préfèrent Paris ?
9. Comment expliquer la migration à l'échelle locale ?

https://www.youtube.com/watch?v=LHt8b5OQSps

10. D'où proviennent les étrangers qui arrivent en France? Comment expliquez-vous leurs origines?

II. Réalisez un schéma avec les flux migratoires en France.
Étape 1 - Organisez les informations en 2 ou 3 thèmes principaux pour structurer la légende
Étape 2 - Attribuez un figuré à chaque information sélectionnée - figurés de surface : couleurs, hachures pour représenter des zones (ex: les régions plus ou moins attractives); figurés linéaires : traits, flèches ou pointillés pour les éléments comme les frontières ou les flux; figurés ponctuels : symboles pour représenter des points d'intérêt (ex: villes).
Étape 3 - Réalisez le schéma - Dessinez un contour géométrique simple pour représenter l'espace français. + Placez les figurés de surface (couleurs), puis les figurés linéaires et ponctuels. + Ajoutez les noms des lieux et un titre clair au-dessus du schéma.
Étape 4 - Réalisez la légende de la carte
Étape 5 - Assurez-vous que tous les éléments nécessaires sont présents : un titre, une légende, une orientation (une flèche indiquant le nord).

III. Argumentez qu'en France il y a une grande mobilité de la population. (10 phrases)

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)

I. A partir de cette carte, précisez:

1. Quelle est la région qui vous paraît la plus attractive ? Pourquoi ?
   https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04
2. Deux régions très attractives (couleur vert clair)
3. Deux régions moins attractives (couleur orange)
4. Deux grandes métropoles et un flux migratoire (indiqué par une flèche bleue).
5. Pourquoi la région Île-de-France attire-t-elle autant de travailleurs ?
6. D'où proviennent principalement les flux d'immigration vers la France ?
7. Pourquoi certaines régions du Sud (par exemple Montpellier, Toulouse, Nice) sont-elles très attractives ?

II. Activité d'application – Mini-carte individuelle
Distribuez une carte simplifiée de la France en noir et blanc.
Etape 1 - Placez sept éléments importants observés sur la carte : trois métropoles, deux régions attractives, deux flux migratoires.
Etape 2 - Travail en binômes : Quel est, selon vous, le flux le plus important ? Pourquoi ?
III. **Évaluation rapide**
Mini-test oral :

1. Donne un exemple de région très attractive.
2. Cite une métropole importante.
3. D'où viennent les flux d'immigration ?
4. Quelle couleur représente une région moins attractive ?

Activités de remédiation

I. A partir de cette carte, précisez:

1. Qu'est-ce que les flèches rouges indiquent?

2. Dans quel pays plus précisément?
3. Pourquoi se déplacent-ils ?
4. Pourquoi pas l'Espagne ?
5. Pourquoi les Parisiens quittent Paris pour la province ?
   https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04
6. Quelles sont les régions les plus attractives de France ?
7. Pourquoi le Nord n'est pas attractif ?
8. Pourquoi les jeunes préfèrent Paris ?
9. Comment expliquer la migration à l'échelle locale ?
   https://www.youtube.com/watch?v=LHt8b5OQSps

II. Réalisez un schéma avec les flux migratoires en France.

Étape 1 - Organisez les informations en 2 ou 3 thèmes principaux pour structurer la légende
Étape 2 - Attribuez un figuré à chaque information sélectionnée - figurés de surface : couleurs, hachures pour représenter des zones (ex: les régions plus ou moins attractives); figurés linéaires : traits, flèches ou pointillés pour les éléments comme les frontières ou les flux; figurés ponctuels : symboles pour représenter des points d'intérêt (ex: villes).
Étape 3 - Réalisez le schéma - Dessinez un contour géométrique simple pour représenter l'espace français. + Placez les figurés de surface (couleurs), puis les figurés linéaires et ponctuels. + Ajoutez les noms des lieux et un titre clair au-dessus du schéma.
Étape 4 - Réalisez la légende de la carte
Étape 5 - Assurez-vous que tous les éléments nécessaires sont présents : un titre, une légende, une orientation (une flèche indiquant le nord).

III. Argumentez qu'en France il y a une grande mobilité de la population. (5 phrases)

Séquence d'apprentissage 3

Thème: Les fonctions urbaines de Paris – Décrire à l'aide d'un algorithme donné

Compétence générale (CG 1): Utiliser le langage de spécialité en français pour expliquer le milieu géographique.
Compétence spécifique (CS 1.2): Décrire le milieu naturel et humain afin d'identifier leurs éléments constitutifs.

Méthodes et démarches

- Méthode algorithmique
- Apprentissage par découverte guidée
- Travail de groupe différencié
- Conversation dirigée (guidage du vocabulaire)
- Apprentissage coopératif
- Utilisation d'outils numériques interactifs (Canva, Padlet)

Le professeur projette une courte vidéo sur Paris (Paris, ville mondiale – 1 min).
YouTube – courte vidéo : *« Paris, une métropole mondiale »*
https://youtu.be/sc38tg-XxzM?si=YQNpbsDLYwEvopR6

→ Questions de découverte :
Que voyez-vous ? Quelles activités humaines reconnaissez-vous ? Pourquoi Paris est-elle importante ?
Les réponses sont notées au tableau sous forme de nuage de mots (capitale, économie, tourisme, culture, transport).

1. Jeu numérique sur Quizlet : les élèves associent les mots aux images (banlieue – périphérie, musée – culture, entreprise – économie).

→ Les élèves répètent la prononciation après l'enseignant.

2. Décrivez les fonctions urbaines de Paris en suivant l'algorithme ci-dessous et en utilisant les informations de la fiche:

Localisation: Où se trouve Paris ? Quelle est sa situation géographique ?
Population: Combien d'habitants ? Quelle densité ?
Fonctions: Quelles sont ses principales fonctions (politique, économique, culturelle, touristique) ?
Activités humaines: Quels sont les exemples concrets ?
Particularités: Qu'est-ce qui rend Paris unique ?

Fiche pour élèves
Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples

Localisation:
Paris est la capitale de la France et une métropole mondiale. La ville est située dans le nord-ouest de la France, sur le fleuve la Seine.

Population:
Paris compte environ 2,2 millions d'habitants dans la ville-intra-muros et plus de 10 millions dans l'agglomération. La densité est très élevée, l'une des plus importantes d'Europe.

Fonctions urbaines principales:
· **Fonction politique**: Paris héberge le gouvernement français, l'Assemblée nationale, le Sénat, de nombreuses ambassades et organisations internationales.
· **Fonction économique**: Paris est un centre de décision national et international. Le quartier d'affaires de La Défense regroupe des sièges sociaux de grandes entreprises.
· **Fonction culturelle et touristique**: La ville accueille des monuments mondialement connus comme la Tour Eiffel, le Louvre ou Notre-Dame, et des millions de touristes chaque année.

Activités humaines:
Les activités liées à ces fonctions sont nombreuses : tourisme, luxe, services aux entreprises, administration, transport international, etc.

Particularités:
Paris a un rayonnement international grâce à ses aéroports, son réseau ferroviaire (TGV, Eurostar) et ses infrastructures de transport très développées.
Cependant, elle doit aussi gérer des défis comme les inégalités sociales, la forte densité et le coût élevé de la vie.

Source : CNES – Paris, ville-capitale, ville mondiale
Source : Kartable – Paris, ville mondiale – Étude de cas
Source : Campus Trouvix – Paris, une métropole mondiale
Source : View Genially – Paris, une métropole mondiale
Source : La Vie des Idées – Paris, ville-capitale et métropole internationale

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)
Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples

Où ?
Paris est la capitale de la France. Elle est sur la Seine, dans le nord-ouest.
Population
Il y a 2,2 millions d'habitants dans la ville et plus de 10 millions autour.
Fonctions
- **Politique**: gouvernement et ambassades.
- **Économie**: entreprises importantes à La Défense.
- **Tourisme**: Tour Eiffel, Louvre, Notre-Dame.

Activités
Tourisme, administration, services, transport.
Particularités
Paris a des aéroports et des trains rapides. La ville est très dense et la vie est chère.

Fiche : Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples - Réponse attendue

Question	Réponse attendue – Élèves à développement normal	Réponse adaptée – Élèves avec CES
Localisation: Où se trouve Paris ?	Paris se situe dans le nord-ouest de la France, sur le fleuve la Seine.	En France, sur la Seine.
Population: Combien d'habitants ? Quelle densité ?	Environ 2,2 millions d'habitants dans la ville et plus de 10 millions dans l'agglomération. La densité est très élevée.	Beaucoup d'habitants, environ 2 millions.
Fonctions: Quelles sont les fonctions de Paris ?	Politiques (gouvernement), économiques (entreprises, La Défense), culturelles et touristiques (Louvre, Tour Eiffel).	Capitale, travail, tourisme.
Activités humaines : Quelles activités sont liées à ces fonctions ?	Tourisme, administration, services aux entreprises, transport international, activités culturelles, luxe.	Tourisme, travail, magasins.
Particularités : Qu'est-ce qui rend Paris unique ou quel est son rayonnement international ?	Paris a un rayonnement international grâce aux aéroports, au réseau ferroviaire (TGV, Eurostar) et aux infrastructures de transport. Elle doit aussi gérer la densité élevée, le coût de la vie et les inégalités sociales.	Paris est connue dans le monde.

Activités remédiation

1. **Révision visuelle simplifiée**

Finalité : Renforcer l'association image → fonction.
Matériel : Cartes avec images + pictogrammes (Tour Eiffel, La Défense, Assemblée nationale).
Activité : Les élèves doivent placer la bonne carte sous la bonne fonction (Tourisme / Politique / Économie). https://learningapps.org/43218947

2. **Fiches phrases à compléter**

Finalité: Travailler le vocabulaire et la syntaxe simple.
Matériel : Fiches avec phrases simples à compléter :

- La Tour Eiffel est un monument _____.
- La Défense est un quartier _____.
- L'Assemblée nationale est un bâtiment _____.
- Paris est la capitale de _____.

Remarque : On peut donner 3 choix de mots pour chaque blanc (option multiple) pour faciliter la réussite.

3. **Mini-lecture guidée**

Finalité: Compréhension de texte simplifiée.
Matériel: Texte très court, 3–4 phrases, avec des mots en gras ou soulignés.
Activité:

- Lire le texte avec l'élève ou en binôme.

Paris est la capitale de la France. La Tour Eiffel est touristique et attire beaucoup de visiteurs. La Défense est un quartier économique avec des entreprises et des bureaux. L'Assemblée nationale est un bâtiment politique où travaillent les députés.

- Poser 2–3 questions simples : vrai/faux ou compléter un mot manquant.

La Tour Eiffel est touristique. La Défense est économique.
Question : La Tour Eiffel est politique? (Vrai / Faux)

4. **Activité interactive numérique**

Finalité: Apprentissage ludique et multisensoriel.

Matériel / ressource:
- Quizlet ou LearningApps: associer images → fonctions.

Activité:
- Les élèves font le quiz en autonomie ou avec support audio.
- Feedback immédiat pour renforcer la confiance.

5. Exercice oral guidé

Finalité: Pratique orale en toute sécurité.

Activité:
- Montrer une image et demander à l'élève de dire la fonction avec un mot ou une phrase courte.
- Pour les élèves les plus fragiles : choisir la fonction correcte sur 3 options écrites.

✔ Conseils pour activités remédiales

1. *Durée courte et répétitive: 5–10 minutes par activité, pour ne pas fatiguer.*
2. *Support visuel et audio: pictogrammes, images, prononciation des mots.*
3. *Évaluation formative: noter progrès individuels, pas de notation formelle.*
4. *Renforcement positif: félicitations même pour réponses partielles.*
5. *Progression: commencer par images → fonctions simples, puis phrases → lecture → oral.*

Recomandări de proiecte educaționale

Thèmes possibles : *Grandes villes de France, Voyage à travers les montagnes de France, Promenade le long de la Loire, Circuit touristique en Polynésie, Excursion en bateau sur la Côte d'Azur.*
Les élèves rédigent le journal imaginaire d'une personne ayant parcouru un itinéraire mémorable (à la manière des personnages de Jules Verne).
Ils peuvent utiliser des guides touristiques, des illustrations, des cartes, des graphiques ou des souvenirs.
Le journal présentera les aspects essentiels des lieux visités.
➞ Cette activité développe à la fois la capacité des élèves à analyser et à sélectionner les aspects essentiels d'un voyage, ainsi que leur aptitude à restituer les faits et les souvenirs de manière chronologique et associative.

La France – population et organisation des établissements humains en France
Thèmes possibles : *Lieux pittoresques du sud de la France, Villages français des Alpes, Iles de Polynésie.*
Les élèves élaborent, en binômes, un projet portant sur certaines localités ou régions de France ou du monde francophone, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France et du monde, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des images et des supports vidéo.
Le projet présentera de manière comparative et contrastive différents aspects liés à la population et aux établissements humains en France ou dans l'espace francophone.
➞ Cette activité développe à la fois la capacité des élèves à élaborer des projets portant sur la géographie locale en exploitant les ressources médiatiques disponibles, ainsi que leur aptitude à présenter des informations générales sur les établissements humains et la population qui y vit.

Le tourisme en France / dans le monde francophone
Thèmes possibles : *Tourisme gastronomique, culturel ou religieux en France ; La Côte d'Azur – sites incontournables ; La Réunion – une autre France.*
Les élèves élaborent et présentent, au format **PPT / Canva / Prezi**, individuellement ou en binômes / en équipes, un projet portant sur certains aspects du tourisme en France ou dans le monde francophone, en mettant en évidence des particularités intéressantes.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France ou du monde, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des planches, des images, des supports vidéo ainsi que le tableau interactif.
Le projet présentera différents aspects liés au tourisme dans les régions mentionnées.
➞ Cette activité développe la capacité des élèves à analyser, synthétiser, comparer et mettre en contraste des éléments, des processus et des phénomènes spécifiques, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.

Les régions françaises
Thèmes possibles : *Bretagne, Grand Est, Île-de-France, etc. – mini-monographie.*
Les élèves élaborent et présentent, individuellement ou en binômes / en équipes, un projet construit d'après la structure et les sujets étudiés tout au long de l'année : la position géographique de la région, le relief, le climat, les eaux, les principaux sites industriels, le tourisme, etc.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des planches, des images, des supports vidéo, ainsi que le tableau interactif.
Le projet présentera différents aspects liés aux particularités des régions étudiées.
➞ Cette activité développe la capacité des élèves à analyser, synthétiser, comparer et mettre en contraste des éléments, des processus et des phénomènes spécifiques, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.

Projet thématique collaboratif
Projet de géographie : Villes importantes en France – Paris

Contexte et justification
Ce projet est un exemple d'activité. Les élèves exploreront Paris - une des villes clés en France, en analysant sa structure, ses fonctions et ses défis urbains.

Repères méthodologiques
CG 1 – Utiliser le langage spécialisé en français pour expliquer l'environnement géographique
- CS 1.1 : Terminologie scientifique (concepts, notions) pour la présentation d'informations pertinentes (présentations orales et écrites, fiches de données, exposés sur les villes)
- CS 1.2 : Description de l'environnement naturel et humain et identification des composantes (analyse des villes, fonctions principales, population, aire métropolitaine)
- CS 1.3 : Relations fonctionnelles entre éléments naturels et socio-humains et caractérisation de l'espace français (influence de la géographie sur l'urbanisation)

CG 2 – Analyser les supports graphiques et cartographiques pour expliquer les phénomènes et processus géographiques
- CS 2.1 : Lecture des informations graphiques et cartographiques (cartes, graphiques, images) et représentation de la réalité étudiée (localisation des villes, cartes thématiques)
- CS 2.2 : Analyse des données statistiques, cartes et autres sources et explication de la diversité territoriale (population, fonctions urbaines, aire métropolitaine)
- CS 2.3 : Utilisation des symboles et signes conventionnels et compréhension des phénomènes géographiques (légendes, codes sur cartes et schémas)

CG 3 – Acquérir des méthodes, techniques et compétences générales d'apprentissage (y compris TIC)
- CS 3.1 : Utilisation des sources documentaires et multimédia pour l'information (INSEE, Google Maps, GéoConfluences)
- CS 3.2 : Construction d'argumentation et développement de la pensée critique (comparaison des villes, présentation de conclusions)
- CS 3.3 : Réalisation de schémas, graphiques et diagrammes et représentation et analyse de situations géographiques (cartes, infographies, diagrammes)

Fiche de données – Paris

Ville : Paris
Localisation géographique : Île-de-France, centre-nord France
Population : ~2,1 millions intra-muros
Aire métropolitaine : ~12 millions
Fonctions principales : Capitale, administration, finance, commerce, tourisme, culture
Évolution historique : Ville ancienne, capitale depuis le Moyen Âge, centre politique et culturel
Défis urbains : Trafic, pollution, logement, tourisme de masse
Sources : INSEE, Google Maps, AEFE

Structure du journal :

Page 1 – Page de couverture
- Titre du projet : *Mon voyage virtuel à Paris*
- Nom de l'élève / de l'équipe
- Date
- Une image représentative (Tour Eiffel, carte de France, etc.)

Page 2 – Introduction
- Présente brièvement Paris : localisation, rôle dans la France.

Exemple : Paris est la capitale de la France, située dans le Bassin parisien, au centre du réseau de transport du pays.

Page 3 – Informations générales

Inclure :
- Superficie
- Population
- Situation géographique (région Île-de-France, fleuve de la Seine)
- Climat
- Relief et environnement

(Utiliser une carte simple pour situer Paris en France.)

Page 4 – Rôle et fonctions de la ville

Décrire les fonctions principales :
- Politique (siège du gouvernement, de l'Élysée)
- Économique (bourse, entreprises internationales)
- Culturelle (musées, universités, patrimoine mondial)
- Touristique (monuments, gastronomie, art de vivre)

Page 5 – Vie quotidienne et impressions
- Que peut-on faire à Paris ?
- Qu'est-ce qui te semble typiquement parisien ?
- Quels sont les avantages et les défis d'une grande métropole ?

(Insérer 2-3 images légendées : rue, café, métro, monument.)

Page 6 – Réflexion personnelle
- Ce que tu as appris sur Paris
- Ce qui t'a surpris
- Ce que tu aimerais visiter en vrai

Page 7 – Sources

Lister les sites utilisés :
- www.paris.fr
- www.france.fr
- Google Earth / Google Maps
- Images libres de droits (Unsplash, Pixabay)

✓ Attentes de l'enseignant (produit final attendu)

Le journal doit :
1. Présenter des **informations correctes et synthétiques** (géographie, culture, économie)
2. Inclure **au moins une carte et trois images**
3. Être **écrit en français correct**, avec un vocabulaire géographique de base
4. Montrer une **réflexion personnelle** (pas seulement copier-coller)
5. Être **soigné, clair et créatif** dans la mise en page

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bibliografie
Clavé. *Géographie de la France*, Ellipses, 2010
Dumont, Wackermann. *Géographie de la France*, Ellipses, 2002
Julaud, Jean-Joseph. La géographie pour les nuls, First, 2006
Libourel, Eloïse. *Géographie de la France*, Armand Colin, 2023
Mérienne, Patrick. *Atlas de la France, l'essentiel en 40 cartes*, Ouest-France, 2024

Sitografie
www.eduscol.education.fr
www.superprof.fr
www.education.gouv.fr
www.lumni.fr
https://www.logicieleducatif.fr/
https://www.jeux-geographiques.com/
https://lululataupe.com/
www.tv5monde.com
https://www.geoguessr.com/fr/
https://wordwall.net/fr
https://embed.kahoot.it/
https://www.youtube.com/
https://fr.wikipedia.org/
https://www.geoportail.gouv.fr/
www.lecafuron.fr

GEOGRAFIA FRANȚEI
Limba modernă franceză 2 bilingv

COMPETENȚE GENERALE

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asuma**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenori baza studierii Geografiei Franței**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic

Clasa a IX-a
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei științifice (concepte, noțiuni) în limba franceză pentru prezentarea unei informații pertinente
– *Realizarea unor prezentări/expuneri sub formă orală sau scrisă a realității geografice, pe baza observațiilor directe și indirecte, utilizând sisteme informaționale geografice, în scopul înțelegerii și aprofundării unor concepte geografice;* – *Valorificarea noțiunilor, a conceptelor și a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate școlare, pentru înțelegerea și analizarea realității cotidiene;* – *Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor și a conceptelor de geografie fizică și umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiș etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*
CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente
– *Utilizarea unor platforme educaționale și softuri de e-learning (de exemplu, MozaWeb/MozaBook) ce simulează sau prezintă elemente și procese din mediul natural, cu scopul de a înțelege diferitele relații dintre componentele acestuia;* – *- Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* – *- Construirea unui scurt text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii franceze.*
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul francez
– *Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social;* – *Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*

CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată
– *Identificarea tipurilor de documente (tip, autor, dată);*

Clasa a IX-a
– *Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și Europei pentru stabilirea poziției geografice a Franței/ a spațiului francofon;* – *Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, haşuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
– *Înțelegerea sensului general al unui document/ corp de documente și a relației cu situația geografică studiată;* – *Trecerea de la observare la descriere;* – *Realizarea unor calcule pentru analiza elementelor, proceselor și fenomenelor geografice;* – *Exprimarea oral sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale.*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
– *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri și semne convenționale;* – *Prelevarea, ierarhizarea și confruntarea informațiilor conform unor metode specifice în funcție de document ;* – *Interpretarea unei realități pe baza utilizării semnelor convenționale.*
CS 2.4. Trecerea informațiilor de la o scară la alta pentru a explica diferite situații
– *Utilizarea hărților la scări diferite pentru identificarea unui fenomen geografic în spații de dimensiuni variabile;* – *Exerciții de transformare a scării de proporție numerică în scară grafică și invers pentru citirea și interpretarea corecta a hărților;* – *Exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferită;* – *Recunoașterea și corelarea unei imagini de la sol, aeriene sau din satelit.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate

Clasa a IX-a
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și sisteme multimedia pentru a se informa
– *Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite;* – *Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* – *Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor spațiale, în scopul dezvoltării abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* – *Realizarea unui text/referat/lucrare independent sau în echipă pe baza datelor accesate pe internet sau a lecturii literaturii de specialitate sau revistelor în limba franceză.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
– *Ierarhizarea informației și organizarea acesteia în mod autonom;* – *Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.);* – *Redactarea unui răspuns argumentat privind fluxurile de populație în Franța plecând de la o hartă specifică.*
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
– *Crearea de grafice tematice;* – *Realizarea unui infografic fizic sau digital (schițe cartografice, diagrame etc.) pe baza unui algoritm dat, cu scopul de a reda succesiunea unor fenomene geografice;* – *Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.*

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii Geografiei Franței

Clasa a IX-a
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și implicat în viața societății
– *Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine;* – *Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* – *Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* – *Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
– *Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* – *Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Spațiul natural al Franței – diversitate geografică	– *Poziția geografică a Franței în Europa și în lume* – *Relieful (tipuri, trepte, unități) - suport pentru activitățile economice* – *Apele continentale – resurse vitale și riscuri* – *Tipuri de climă și influența acestora asupra speciilor vegetale*
2. Populație şi teritoriu. Franța urbană, mediul înconjurător și dezvoltarea durabilă	– *Dinamica, mobilitatea, răspândirea, structura și densitatea populației* – *Orașele franceze: metropole atractive și dezechilibre regionale* – *Studiu de caz - Paris și regiunea pariziană /o metropolă regională a Franței - Lyon, Marseille* – *Orașul durabil*
3. Economie și dezvoltare durabilă	– *Agricultura modernă și regiunile agricole* – *Industriile tradiționale și tehnopolurile inovative* – *Studiu de caz – un tehnopol francez (ex. Sophia Antipolis, Ile-de-France, Metz 2000, Futuroscope Poitiers etc.) sau un spațiu în reconversie (ex. Lille)* – *Turismul – diversitate și competitivitate globală* – *Studiu de caz (ex. Côte d'Azur, munții Alpi, Bretagne etc.)* – *Rețelele de transport, ca motor al integrării teritoriale și europene*
4. Franța între globalizare și Europa: un actor geopolitic și cultural	– *Structura administrativă și ultraperiferică* – *Studiu de caz (ex. Réunion/Guyana franceză/Polinezia etc.)* – *Influența culturală globală : francofonia* – *Rolul Franței în Uniunea Europeană și în lume*

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau Geografia Franței și care favorizează:
1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei Franței, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări simple etc.);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, grafice, fișe de lucru, imagini video etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
5. renunţarea la elemente de instruire tradiţionale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificată a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;
6. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învăţare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile de învățare vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele generale și specifice. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii elevilor.

Recomandări de proiecte educaționale

Journal de voyage

Thèmes possibles : *Grandes villes de France, Voyage à travers les montagnes de France, Promenade le long de la Loire, Circuit touristique en Polynésie, Excursion en bateau sur la Côte d'Azur.*

Les élèves rédigent le journal imaginaire d'une personne ayant parcouru un itinéraire mémorable (à la manière des personnages de Jules Verne).
Ils peuvent utiliser des guides touristiques, des illustrations, des cartes, des graphiques ou des souvenirs.
Le journal présentera les aspects essentiels des lieux visités.
➞ Cette activité développe à la fois la capacité des élèves à analyser et à sélectionner les aspects essentiels d'un voyage, ainsi que leur aptitude à restituer les faits et les souvenirs de manière chronologique et associative.

La France – population et organisation des établissements humains en France
Thèmes possibles : *Lieux pittoresques du sud de la France, Villages français des Alpes, Iles de Polynésie.*
Les élèves élaborent, en binômes, un projet portant sur certaines localités ou régions de France ou du monde francophone, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France et du monde, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des images et des supports vidéo.
Le projet présentera de manière comparative et contrastive différents aspects liés à la population et aux établissements humains en France ou dans l'espace francophone.
➞ Cette activité développe à la fois la capacité des élèves à élaborer des projets portant sur la géographie locale en exploitant les ressources médiatiques disponibles, ainsi que leur aptitude à présenter des informations générales sur les établissements humains et la population qui y vit.

Le tourisme en France / dans le monde francophone
Thèmes possibles : *Tourisme gastronomique, culturel ou religieux en France ; La Côte d'Azur – sites incontournables ; La Réunion – une autre France.*
Les élèves élaborent et présentent, au format **PPT / Canva / Prezi**, individuellement ou en binômes / en équipes, un projet portant sur certains aspects du tourisme en France ou dans le monde francophone, en mettant en évidence des particularités intéressantes.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France ou du monde, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des planches, des images, des supports vidéo ainsi que le tableau interactif.
Le projet présentera différents aspects liés au tourisme dans les régions mentionnées.
➞ Cette activité développe la capacité des élèves à analyser, synthétiser, comparer et mettre en contraste des éléments, des processus et des phénomènes spécifiques, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.

Les régions françaises
Thèmes possibles : *Bretagne, Grand Est, Île-de-France, etc. – mini-monographie.*
Les élèves élaborent et présentent, individuellement ou en binômes / en équipes, un projet construit d'après la structure et les sujets étudiés tout au long de l'année : la position géographique de la région, le relief, le climat, les eaux, les principaux sites industriels, le tourisme, etc.
Ils peuvent utiliser la carte physique et politique de la France, des représentations graphiques, l'atlas géographique, des planches, des images, des supports vidéo, ainsi que le tableau interactif.
Le projet présentera différents aspects liés aux particularités des régions étudiées.
➞ Cette activité développe la capacité des élèves à analyser, synthétiser, comparer et mettre en contraste des éléments, des processus et des phénomènes spécifiques, en valorisant les ressources médiatiques disponibles.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bibliografie
Clavé. *Géographie de la France*, Ellipses, 2010
Dumont, Wackermann. *Géographie de la France*, Ellipses, 2002
Julaud, Jean-Joseph. La géographie pour les nuls, First, 2006
Libourel, Eloïse. *Géographie de la France*, Armand Colin, 2023
Mérienne, Patrick. *Atlas de la France, l'essentiel en 40 cartes*, Ouest-France, 2024

Sitografie
www.eduscol.education.fr
www.superprof.fr
www.education.gouv.fr
www.lumni.fr
https://www.logicieleducatif.fr/
https://www.jeux-geographiques.com/
https://lululataupe.com/
www.tv5monde.com
https://www.geoguessr.com/fr/
https://wordwall.net/fr
https://embed.kahoot.it/
https://www.youtube.com/
https://fr.wikipedia.org/
https://www.geoportail.gouv.fr/
www.lecafuron.fr

GEOGRAFIA SPANIEI
Limba modernă spaniolă 1 bilingv

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului reglementar și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 1 se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (1 oră pe săptămână). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competenţele şi conţinuturile programei de geografie și cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuţia geografiei, în componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalităţile sistemului de învăţământ din România;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile Limbă şi comunicare şi Om şi societate la profilul de formare al absolventului învăţământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate şi spaţiul geografic, dezvoltarea capacităţii de a înţelege şi explica fenomenele sociale şi geografice,promovarea unei atitudini responsabile faţă de mediu şi comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuţia geografiei şi a limbii moderne la formarea competenţelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional:Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbilor moderne şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conţinuturile propuse de programă sunt structurate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinței geografice și a cerinţelor societăţii contemporane. Aceste domenii vizează: *Poziţia geografică şi geopolitică a Spaniei, Elemente de geografie umană (Organizare demografică şi socială, Organizare politică şi Organizare administrativă), Caracteristici generale ale economiei spaniole,* aspecte urmărite, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic asociat limbii moderne. Domeniilor de conţinut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care ţin de ştiinţa geografică, precum şi competenţe specifice prevăzute de programa de geografie şi cea de limba modernă. Integrarea cunoştinţelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă, şi a competenţelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar şi trandisciplinar.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a și care vizează utilizarea corectă a limbajului și conceptelor geografice, identificarea locațiilor și fenomenelor importante, caracterizarea așezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți și analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative și pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **recomandări** de **proiecte educaționale**, activități interdisciplinare și utilizarea resurselor autentice, contribuind astfel la formarea unui cetățean european activ, informat și empatic.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate, în limba spaniolă, pentru explicarea me geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proc geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenori baza studierii geografiei Spaniei**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate, în limba spaniolă, pentru explicarea mediului geografic
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei științifice (concepte, noțiuni) în limba spaniolă, pentru prezentarea unei informații pertinente
- Realizarea unor prezentări /expuneri sub formă orală sau scrisă privitoare la realitatea geografică, utilizând sisteme informaționale specifice, în scopul înțelegerii și aprofundării unor concepte geografice; *- Valorificarea noțiunilor, a conceptelor și a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate școlare, studii de caz, pentru înțelegerea și analizarea realității cotidiene;* *- Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor și a conceptelor de geografie fizică și umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiș etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*
CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente

- Utilizarea unor platforme și aplicații educaţionale (mapasinteractivos.didactalia.net, Appangea.com); *- Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* *- Construirea unui paragraf / text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii spaniole.*
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul spaniol
- Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social; *- Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*
CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigatã
- Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și ale Europei pentru stabilirea poziției geografice a Spaniei și a spațiului hispanic; **-** *Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, haşuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).* *- Prezentarea unui Buletin meteo folosind o hartă climatică.*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
- Înțelegerea sensului general al unui document / corp de documente și a relației cu situația geografică studiată; *- Realizarea unor calcule pentru analiza elementelor, proceselor și fenomenelor geografice;* *- Exprimarea orală sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale ale documentelor utilizate;* *- Elaborarea unui paragraf explicativ/ text pe baza unui suport grafic despre o anumită temă*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
- Descifrarea legendei unor tipuri diferite de hărți – fizice, demografice, climatice, economice inclusiv harți virtuale (Google Earth)*;* *- Interpretarea unei realităţi pe baza utilizării semnelor convenționale.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și a sistemelor multimedia pentru explicarea realității geografice
- Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite; *- Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* *- Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor spațiale, în scopul dezvoltării abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* *- Realizarea unor studii de caz;* *- Realizarea unui text/referat/lucrare, independent sau în echipă, pe baza datelor accesate în internet/a lecturii literaturii de specialitate/ revistelor în limba spaniolă.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
- Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.); *- Redactarea unui răspuns argumentat, confruntat cu puncte de vedere diferite în scopul dezvoltării spiritului critic.*
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
- Realizarea de grafice tematice, hărți conceptuale, diagrame, cu ajutorul instrumentelor digitale;

- Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii Geografiei Spaniei
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și implicat în viața societății
- Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine; *- Formarea unei culturi comune care să contribuie la păstrarea și protecția calității mediului înconjurător;* *- Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* *- Prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene;* *- Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* *- Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
- Identificarea soluțiilor de protecția mediului în contextul dezvoltării durabile; *- Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* *- Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului;* *- Evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății umane pe baza informațiilor obținute din diverse surse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii spaniole în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
O scurtă descriere a geografiei fizice a Spaniei	• Poziția geografică și geopolitică a Spaniei • Relieful: caracteristici principale și forme de relief • Vremea și clima: tipuri de climă în Spania • Rețeaua hidrografică: râurile
O scurtă descriere a geografiei umane a Spaniei	• Populația: organizarea demografică și socială în Spania • Caracteristice generale ale economiei spaniole (sectoarele economice). • Organizarea politică: principalele instituții • Organizarea administrativă: comunități autonome și provincii • Studiu de caz: Regimuri turistice în Spania
Coasta nordică (La Costa Norte): Galicia, Asturias, Cantabria y País Vasco	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (La Coruña, Lugo, Orense, Pontevedra, Asturias y Cantabria, Vizcaya, Guipúzcoa, Álava) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona nordică de interior (El Norte Interior): Navarra, Aragón y La Rioja	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Navarra, La Rioja, Huesca, Zaragoza y Teruel) • Orașe importante și capitalele provinciilor

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Zona de Sud (el Sur): Andalucía, Ceuta y Melilla	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ceuta, Melilla, Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga y Sevilla) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona de Est (El Este): Cataluña, Comunidad Valenciana y Murcia	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Tarragona, Barcelona, Gerona, Lérida, Castellón, Valencia, Alicante, Murcia) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Podișul (La Meseta): Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura y Comunidad de Madrid	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ávila, Burgos, León, Palencia, Salamanca, Segovia, Soria, Valladolid, Zamora, Albacete, Ciudad Real, Cuenca, Guadalajara y Toledo, Cáceres, Badajoz, Madrid) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Insulele spaniole (La España insular): Las islas Baleares y Las islas Canarias	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Islas Baleares, Santa Cruz de Tenerife y Las Palmas) • Insulele importante (Mallorca, Menorca, Formentera, Cabrera, Tenerife, El Hierro, La Palma, La Gomera, Gran Canaria, Fuerteventura, Lanzarote)

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne la clasele a IX-a bilingve și care favorizează:
1.organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2.realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente si corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări etc.);
3.accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4.parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, folii, fișe de lucru, imagini video, etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
5.renunțarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educațional inovativ: excesul informațional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informațiilor, excesul denumirilor inoperante;
6.evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul de corelare a acestora cu competențele specifice. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile la lecții vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent.Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii şi a comportamentului elevilor.

TEME RECOMANDATE

1. **Prezentarea unui loc/regiuni din spațiul spaniol;**
2. **Asemănări și deosebiri între două comunități autonome din Spania;**
3. **Impactul precipitațiilor în Spania: evenimente extreme (fenomenul DANA din Valencia, 2024);**
4. **Sate depopulate/vs/aglomerații urbane – cauze și consecințe;**
5. **Spania după jumătate de secol de monarhie;**
6. **Zone turistice celebre din Spania;**
7. **Piramida populației din Spania – trecut și prezent;**
8. **Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în Nordul/ Sudul Spaniei”.**

EXEMPLE DE UNITĂŢI DIDACTICE

I. Unidad didáctica: España en población – Leer el pasado y el futuro en una pirámide

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de gráficos reales y recursos visuales.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: ¿Qué significado tiene la forma de la población?

Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado sobre población y demografía.
- Comprender qué es una pirámide de población y para qué sirve.
- Identificar las partes básicas de una pirámide de población.

Competencias generales: CG1, CG2

Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación

1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta dos imágenes contrastadas: una clase llena de niños y una residencia de ancianos.

- Pregunta generadora: «¿Crees que hay más niños o más personas mayores en España hoy?»
- Breve debate oral guiado.
- Introducción de la idea clave: la población también se puede representar a través de formas gráficas.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento

Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se escribe la palabra POBLACIÓN.
- El alumnado aporta palabras relacionadas (edad, nacimientos, personas mayores, emigración…).
- El docente organiza las ideas y corrige conceptos erróneos.

Actividad 2 – Descubrimos la pirámide de población

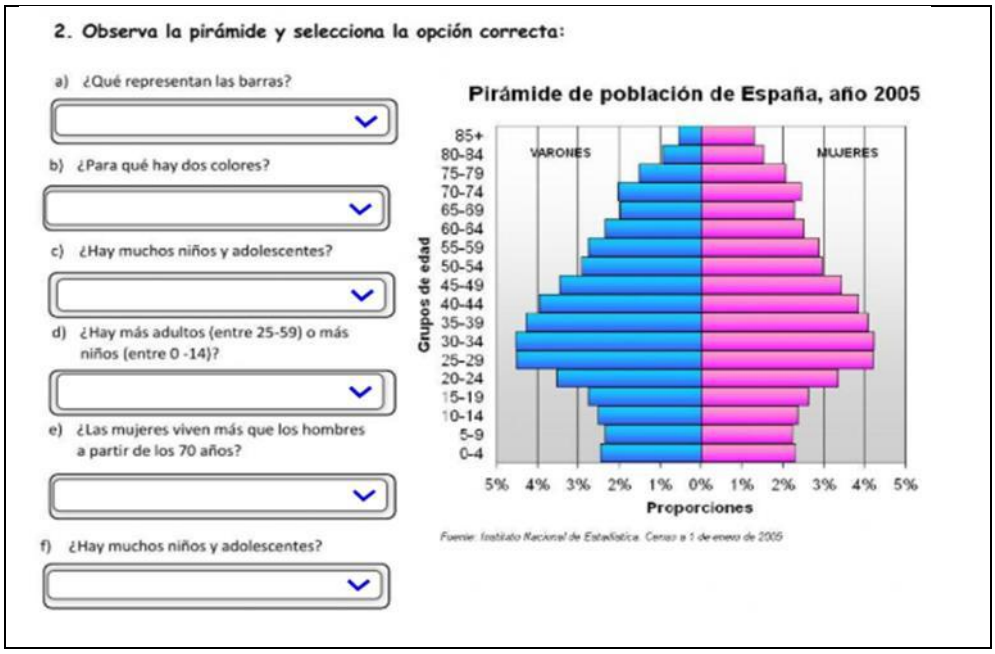
- Proyección de una pirámide de población de España reciente (INE).

- Explicación guiada de:
  - Eje vertical (edad).
  - Eje horizontal (porcentaje de población).
  - Diferencia entre hombres y mujeres.
- Introducción del vocabulario básico: natalidad, mortalidad, envejecimiento, esperanza de vida, emigración, inmigración.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- El alumnado completa una ficha sencilla identificando partes de la pirámide.

- Preguntas guiadas de comprensión.
- Apoyo individual del docente

3. Cierre – Consolidación y reflexión
- Corrección oral de la ficha.
- Pregunta final: «¿Qué problemas o ventajas puede tener un país con población mayor numerosa?»
- Avance de la siguiente sesión: tipos de pirámides de población.

4. Atención a la diversidad
- Apoyo visual constante.
- Trabajo en parejas para la ficha.
- Refuerzo oral del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión
- Observación de la participación.
- Revisión de la ficha.
- Actitud e interés.

Sesión 2: Tipos de pirámides y modelos demográficos

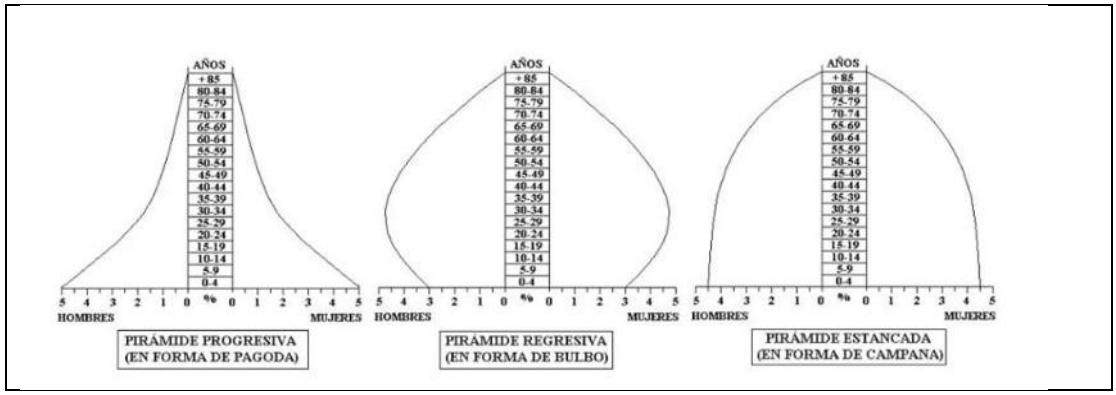
Metas de aprendizaje de la sesión:
- Reconocer los principales tipos de pirámides de población.
- Relacionar la forma de la pirámide con el desarrollo económico y social.

Competencias generales: CG1, CG2, CG3
Competencias específicas: CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.1

Secuenciación:
1. Inicio
- Recordatorio rápido de la sesión anterior.
- Pregunta inicial: «¿Todas las pirámides de población tienen la misma forma?»

2. Desarrollo
- Explicación guiada de los tres tipos:
  - Pirámide expansiva.
  - Pirámide estacionaria.
  - Pirámide regresiva.
- Comparación visual entre España, un país africano y uno europeo envejecido.

- Actividad en grupos pequeños: emparejar pirámides con descripciones.

3. Cierre

- Puesta en común.
- Conclusión del profesor: la pirámide refleja la historia y el futuro de un país
-

II. Unidad didáctica: Energía y riesgos en la sociedad – Recursos, sostenibilidad y prevención

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de imágenes y ejemplos reales.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: ¿De dónde viene la energía que usamos?
Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado sobre la energía.
- Comprender la diferencia entre energías renovables y no renovables.
- Identificar ejemplos de fuentes de energía en España.

Competencias generales: CG1, CG2
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación:
1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta imágenes de una central térmica y de una central eólica.

- Pregunta generadora: «¿Toda la energía se produce de la misma manera?»
- Breve debate oral guiado.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento
Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se escribe la palabra ENERGÍA.
- El alumnado aporta palabras relacionadas (electricidad, petróleo, sol, viento…).

Actividad 2 – Clasificamos las fuentes de energía

- Explicación guiada de energías renovables y no renovables.
- Introducción de vocabulario: energía solar, eólica, combustibles fósiles, sostenibilidad.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- Clasificación de fuentes de energía en renovables y no renovables.
  Fuentes de energía
  - Renovables
  - No renovables
  - Impacto ambiental

3. Cierre – Consolidación y reflexión

- Corrección oral de la ficha.
- Pregunta final: «¿Por qué es importante usar energías renovables?»

4. Atención a la diversidad

- Apoyo visual constante.
- Trabajo en parejas.
- Refuerzo del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión

- Observación de la participación.
- Revisión de la ficha.
- Actitud e interés.

Sesión 2: Desastres naturales y tecnológicos

Metas de aprendizaje:

- Identificar riesgos naturales y tecnológicos.
- Comprender sus causas y consecuencias.
- Reconocer medidas de prevención.

Competencias generales: CG1, CG2, CG3

Competencias específicas: CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.1

Secuenciación:

1. Inicio

- Recordatorio rápido de la sesión anterior.
- Pregunta inicial: «¿Qué desastres naturales conoces?»

2. Desarrollo

- Explicación guiada de incendios forestales, inundaciones y accidentes tecnológicos.
- Comparación de ejemplos reales en España.
- Actividad en grupos pequeños: relacionar desastre–causa–consecuencia.

3. Cierre

- Puesta en común.
- Conclusión del profesor: la prevención reduce los riesgos.

Riesgos naturales y tecnológicos

- Incendios
- Inundaciones
- Accidentes industriales

III. Unidad didáctica España en relieve: Un país esculpido por la tierra

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de mapas y de imágenes fotográficas.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: Un país con forma de puzzle

Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado
- Comprender que el relieve explica la diversidad de paisajes de España.

Competencias generales: CG1, CG2

Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 1.3, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación

1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta 4–5 imágenes de paisajes españoles muy contrastados (alta montaña, meseta, paisaje volcánico, delta fluvial).

- Pregunta generadora: «¿Puede ser cierto que todas estas imágenes pertenezcan al mismo país?»
- El alumnado responde oralmente y justifica sus opiniones.
- Se introduce la idea clave de la actividad: España es un país con gran variedad de paisajes debido a su relieve.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento

Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se anota la palabra RELIEVE.
- El alumnado aporta palabras relacionadas libremente (montañas, llanuras, altura, ríos…).
- El docente organiza las aportaciones y aclara conceptos erróneos.

Actividad 2 – Explicación guiada

- Explicación sencilla del concepto de relieve, apoyada en un mapa físico que se proyecta y amplía en la pizarra digital.

https://atlasnacional.ign.es/images/5/5f/Europa_Mapa-fisico-de-Europa-1-13.725.000_2016_mapa_spa.jpg

- Introducción del vocabulario básico: montaña, cordillera, meseta, depresión, llanura, cabo, golfo, isla, archipiélago, península, istmo.
- Ejemplificación con paisajes reales conocidos por el alumnado.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- El alumnado completa la ficha de trabajo de la sesión 1.
- El docente resuelve dudas de forma individualizada.

3. Cierre – Consolidación y reflexión

- Corrección oral de las preguntas clave de la ficha.
- Pregunta final de reflexión: «¿Por qué conocer el relieve nos ayuda a entender cómo viven las personas?»
- Avance de la siguiente sesión: la Meseta Central como elemento principal del relieve español.

4. Atención a la diversidad

- Apoyo visual constante (mapas e imágenes).
- Posibilidad de completar la ficha con ayuda de un compañero.
- Refuerzo oral del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión

- Observación de la participación oral.
- Revisión de la ficha de trabajo.
- Valoración del interés y la actitud.

FICHA DEL ALUMNO – SESIÓN 1

Un país con forma de puzzle **Nombre:** _____

Unidad: España en relieve **Fecha:** _____

Curso:

---

1. Observamos y describimos

Observa atentamente las imágenes de paisajes que ha mostrado el profesor.

a) Describe dos paisajes diferentes:

Paisaje 1
¿Es llano o montañoso? ¿Hay alturas? ¿Cómo es el terreno?

_____

_____

Paisaje 2
¿Qué diferencias encuentras con el paisaje anterior?

_____

_____

b) ¿Qué crees que provoca estas diferencias entre paisajes?

_____

_____

_____

2. ¿Qué es el relieve?

Completa la definición utilizando las palabras adecuadas:

El relieve es el conjunto de _____ de la superficie de la Tierra, como las _____, las _____ y las _____.

_____

3. Localizamos España en el mapa

Observa el mapa físico de Europa.

1. ¿En qué continente se encuentra España?

_____

2. Marca la opción correcta:

España es un país con un relieve principalmente:
☐ Muy llano
☐ Montañoso
☐ Totalmente plano

3. Explica brevemente tu respuesta:

4. Vocabulario geográfico básico

Relaciona cada concepto con su definición correcta:

Concepto Definición

Montaña ☐ Zona hundida del terreno, situada a menor altitud

Meseta ☐ Elevación natural del terreno

Depresión ☐ Superficie elevada y más o menos llana

5. El relieve y la vida de las personas

Responde razonando tus respuestas:

1. ¿Dónde crees que es más fácil construir carreteras y ciudades: en zonas llanas o montañosas? ¿Por qué?

2. ¿Crees que el relieve puede influir en el clima de un lugar? Explica cómo.

6. Para terminar

Escribe **una cosa nueva** que hayas aprendido hoy en clase sobre el relieve de España:

IV. Unidad didáctica España en paisajes: del verde atlántico al seco mediterráneo
Sesión 3: La percepción del paisaje

Metodología
- Aprendizaje competencial y activo.
- Uso de fuentes reales: vídeo documental y cartografía oficial (IGN).
- Enfoque sensorial y emocional del paisaje.
- Trabajo individual guiado, con puesta en común final.
- Metodología inductiva: del paisaje concreto a conceptos generales.

Actividad adaptada del Instituto Geográfico Nacional
(https://educativo.ign.es/atlas-didactico/paisaje-eso/actividad_la_percepcin_del_paisaje.html)

Metas de aprendizaje de la sesión:
- Identificar los elementos naturales y antrópicos de un paisaje a través de los sentidos.
- Reconocer la relación entre paisaje, clima, relieve y actividades humanas.
- Analizar un paisaje próximo utilizando fuentes audiovisuales y cartográficas.
- Desarrollar una actitud de valoración, respeto y responsabilidad hacia los paisajes naturales y culturales.

Competencias generales: CG 1, CG 2, CG 3, CG 4
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.2, CS 4.1, CS 4.2

Descripción de la actividad
El paisaje no se percibe solo por la vista, podemos aprender a utilizar el resto de nuestros sentidos, como el oído o el olfato para detectar los sonidos de la naturaleza o los generados por el ser humano, los olores de la vegetación o los provenientes de la acción humana. A través de nuestros sentidos podemos identificar un paisaje, conocer su función y sentir su dinámica. Así también, nos despiertan emociones y sentimientos.

Esta actividad se basa en utilizar los sentidos para descubrir los elementos del paisaje, la relación entre los factores naturales y humanos, y para generar emociones y sentimientos de responsabilidad con respecto a su cuidado y protección. Se pretende, además, descubrir y valorar los paisajes próximos.

Desarrollo de la sesión
1. Inicio
- Pregunta inicial: ¿Crees que podrias reconocer un paisaje sin verlo?
- Breve explicación del concepto de paisaje como realidad natural, humana y emocional.
- Presentación del espacio: Parque Natural de Las Batuecas–Sierra de Francia.

2. Desarrollo
Parte 1 · Escuchar el paisaje
- Visionar el vídeo documental (fragmentos seleccionados).
- Análisis a partir de las preguntas:
  - *¿Qué sonidos de la naturaleza podemos identificar?*
  - *¿Cuáles de estos sonidos corresponden a los agentes naturales que modelan este paisaje?*
  - *En el documental se observan otros agentes naturales que esculpen el paisaje, pero que no podemos escuchar. ¿Cuáles son?*
  - *¿Qué sonidos antrópicos hemos identificado?*

Se analizan:
  - Sonidos naturales.
  - Sonidos antrópicos.
  - Agentes modeladores del paisaje.
  - Emociones y sensaciones.
- El alumnado completa la Ficha de trabajo – Parte A (escucha activa).

Parte 2 · Paisaje, sostenibilidad y mapa

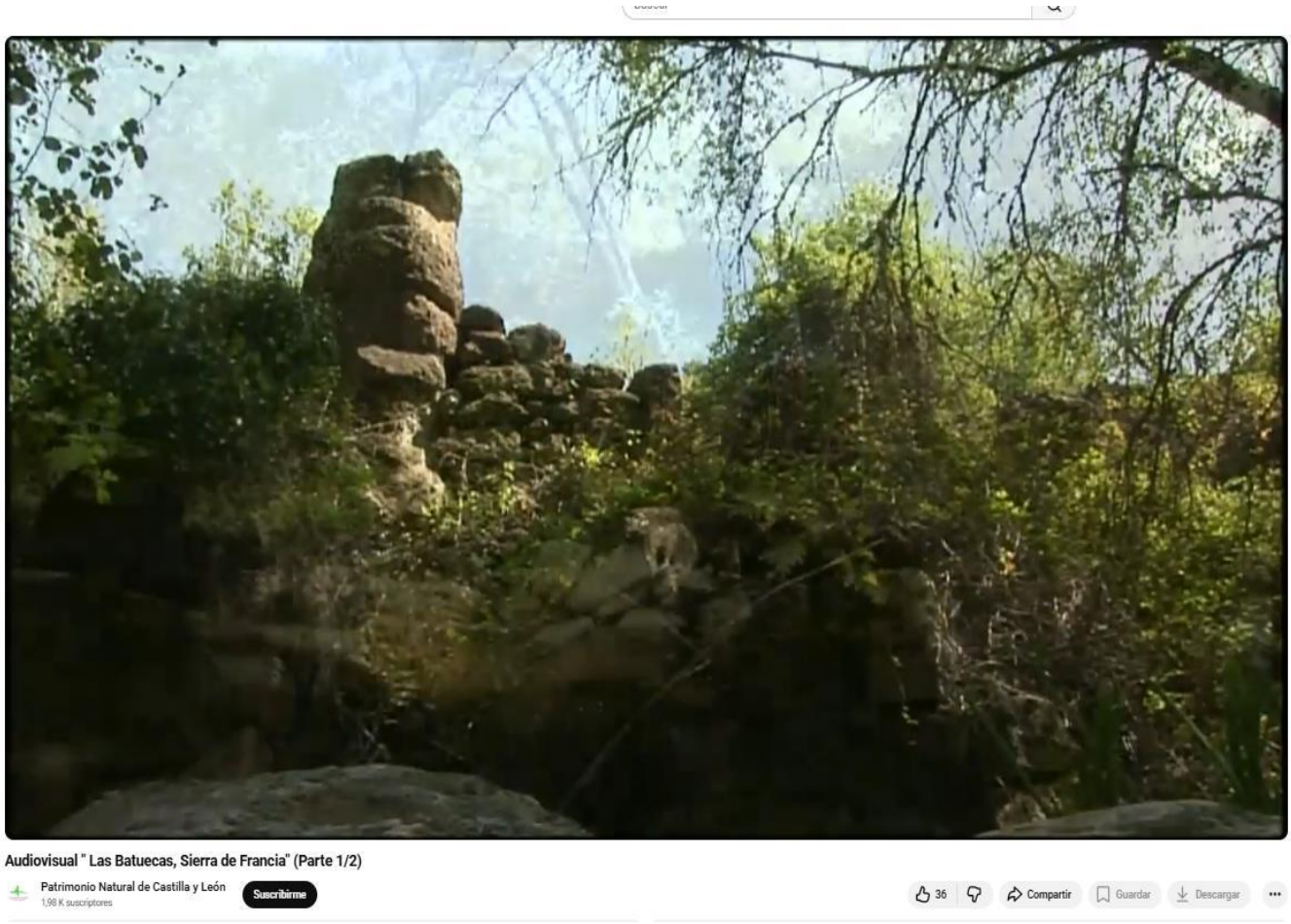
- Comentario guiado de la imagen del ganado pastando.
- Reflexión a partir de las preguntas:
  - *¿Qué modos de vida revelan los sonidos humanos? ¿Qué tipo de actividad económica indican?*
  - *¿Qué diferencias acústicas percibimos con respecto a nuestro paisaje más próximo?*
  - *¿Qué tipo de sentimiento nos ha generado este paisaje? ¿Sentimiento de bienestar (placer, tranquilidad, etc.) o todo lo contrario (inquietud, desasosiego, angustia, etc.)?*
- El alumnado completa la Ficha – Parte B.

3. Cierre

- Puesta en común oral:
  - ¿Es un paisaje bien conservado?
  - ¿Qué amenazas podría presentar?
- Conclusión del profesor:
  - *El paisaje es el resultado del equilibrio —o desequilibrio— entre la naturaleza y el ser*
  - *humano.*

4. Tarea

Para realizar el ejercicio se ha seleccionado el siguiente vídeo documental de un paisaje del interior peninsular, ubicado en el Sistema Central, concretamente en el Parque Natural de Las Batuecas-Sierra de

Francia, en Salamanca:

https://www.youtube.com/watch?v=zdiOJLe1wsI

Fundación Patrimonio Natural de Castilla y León. Audiovisual «Las Batuecas, Sierra de Francia» (Parte 1/2) (Licencia @patrimonionatural

Ficha Escuchar y comprender un paisaje

FICHA DE TRABAJO PARA EL ALUMNADO

FICHA · "Escuchar y comprender un paisaje"

PARTE A · El paisaje a través de los sentidos

1. Sonidos de la naturaleza identificados:
   ☐ Agua ☐ Viento ☐ Aves ☐ Insectos ☐ Otros: _____
2. ¿Qué agentes naturales modelan este paisaje y cuáles escuchamos?

3. Agentes naturales que actúan pero no se oyen:

4. Sonidos humanos identificados:

5. ¿Qué actividades económicas revelan esos sonidos?

6. Diferencias con el paisaje cercano a tu entorno habitual:

7. Sensaciones que te produce este paisaje (marca y explica):
   ☐ Tranquilidad ☐ Bienestar ☐ Inquietud ☐ Otro: _____

PARTE B · Paisaje, sostenibilidad y análisis cartográfico

8. Relación entre el ganado y el medio natural:

9. Relieve dominante del Parque Natural (según IGN):

10. Tipo de clima y Vegetación dominante:

11. ¿Es este un paisaje sostenible? Razona tu respuesta.

RECOMANDĂRI DE PROIECTE EDUCAȚIONALE

I. MI AGENCIA DE TURISMO

- Elevii elaborează, în perechi, o prezentare în Power Point a unei destinații turistice realizată de o agenție turistică. Echipa va prezenta toate informațiile necesare unui turist (locul, clima, atracții geografice și culturale, cazare, preț etc.)

➞ Se dezvoltă atât capacitatea elevilor de a elabora proiecte vizând geografia locală, valorificând resursele media existente, cât și aceea de a expune informații generale despre așezări și caracteristicile acestora.

Posible estructura del proyecto

1. Título y presentación inicial (1 diapositiva)

- Nombre de la agencia creada por los alumnos.
- Nombre del destino turístico.
- Breve frase de introducción:
  "Hoy les invitamos a hacer un viaje inolvidable a..."

2. Localización del destino (1–2 diapositivas)

- **País, región y ciudad**.
- **Mapa** simple para situar el destino.
- Datos básicos: población, idioma, moneda.
- Cómo llegar: avión, tren, bus, tiempo de viaje.

Ej.: "Barcelona, en la costa noreste de España, junto al mar Mediterráneo."

3. Clima (1 diapositiva)

- Descripción del clima general: cálido, templado, tropical, frío, húmedo, seco.
- Estaciones recomendadas para viajar.
- Temperatura media y condiciones típicas: lluvias, viento, sol.

Ej.: "Clima mediterráneo: veranos calurosos, inviernos suaves."

4. Atracciones geográficas y lugares de interés (2–3 diapositivas)

- Montañas, playas, ríos, parques naturales, islas, volcanes.
- Monumentos o lugares emblemáticos relacionados con la geografía.
- Actividades posibles: senderismo, buceo, paseos en barco, excursiones.

Ej.: "La montaña de Montjuic", "Las playas del Barceloneta", "El parque Güell".

5. Alojamientos (1–2 diapositivas)

- Tipos de alojamiento: hoteles, hostales, apartamentos turísticos, campings.
- Ubicación de los alojamientos (cerca del centro, de la playa, de la montaña).
- Breve descripción de servicios: piscina, desayuno, Wi-Fi, vistas.

Ej.: "Hotel Costa Mar: 3 estrellas, a 200 m de la playa."

6. Precios (1 diapositiva)

- Coste aproximado del viaje:
  - Vuelo o transporte.
  - Precio por noche del alojamiento.
  - Presupuesto diario de comida.
  - Precio de entradas a atracciones o excursiones.
- Posible "paquete turístico".

Ej.: "Paquete de 3 días: 320 € por persona."

7. Actividades del viaje (1 diapositiva)

- Plan sugerido día por día.
- Actividades destacadas: tour guiado, visita al centro histórico, playa, etc.

8. Conclusión y recomendación final (1 diapositiva)

- Por qué este destino es ideal.
- Último mensaje persuasivo:
  "¡Reserva con nosotros y vive una experiencia única!"

II. METEORÓLOGOS POR UN DÍA

Rol del alumnado: Equipo de meteorólogos y analistas climáticos.

Contexto: El alumnado recibe el encargo de analizar el clima de una ciudad española y presentar un informe climático para una agencia de viajes.
Reto: interpretar un climograma y explicar qué tipo de clima tiene la ciudad y cómo influye en la vida y el turismo.
Metas de aprendizaje:

- Realizar un comentario completo de un climograma.
- Utilizar el vocabulario geográfico adecuado.
- Relacionar datos climáticos con actividades económicas y paisajes.
- Desarrollar habilidades de expresión oral.

Competencias:
Generales: CG1, CG2, CG3, CG4
Específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.2, CS 3.2, CS 4.2

Producto final

- Informe climático (cartel, infografía o presentación digital).
- Exposición oral de 3 minutos por grupo.

Organización y materiales:

- Grupos de 2–3 alumnos.
- Climogramas impresos o digitales.
- Plantilla guía para el comentario.
- Cartulina o herramientas digitales.

Secuenciación del Proyecto

Sesión 1 – Análisis guiado

- Observación detallada del climograma asignado.
- Respuesta a preguntas clave:
  - Temperatura media anual.
  - Amplitud térmica.
  - Precipitación total anual.
  - Meses secos.
  - Tipo de clima.

Sesión 2 – Elaboración del informe

- Redacción estructurada del comentario climático.
- Relación con paisaje y actividades económicas.
- Diseño visual del producto final.

Sesión 3 – Presentación y evaluación

- Exposición de los grupos.
- Autoevaluación y coevaluación.
- Rúbrica

Conclusión final del profesor:
Un climograma no es solo un gráfico: es una síntesis del funcionamiento climático de un territorio y una herramienta fundamental para comprender el paisaje y la vida en España.

III. PROYECTO FINAL: ESPAÑA EN 3D. MODELAMOS EL RELIEVE DE ESPAÑA
Rol del alumnado: Equipo de geógrafos
Contexto
El alumnado recibe el encargo de convertirse en un equipo de geógrafos divulgadores que debe explicar el relieve de España a estudiantes de otro centro educativo.
Para ello, deberán representar el relieve español en tres dimensiones, identificando las principales unidades del relieve y explicándolas de forma clara y ordenada.

Reto: diseñar una maqueta que permita comprender por qué España es un país con gran diversidad de paisajes.

Metas de aprendizaje de la sesión

- Integrar los conocimientos adquiridos sobre el relieve de España.
- Representar de forma visual y espacial las principales unidades del relieve.
- Utilizar correctamente el vocabulario geográfico básico.
- Desarrollar habilidades de trabajo cooperativo.

Competencias generales: CG 1, CG 2, CG 3

ASPECTOS	4	3	2	1
CONTENIDO Ubicación de este paisaje y comprensión de sus características climáticas, de vegetación, ríos, relieve y población. 60%	Conoces la ubicación de este paisaje y comprendes sus características climáticas, de vegetación, ríos, relieve y población, además no cometes ningún fallo en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	Controlas la ubicación de este paisaje y comprendes sus características, pero cometes varios fallos en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	Controlas parte de la ubicación de este paisaje y comprendes parte de sus características, pero fallas la mitad de las preguntas en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	No controlas ni conoces la ubicación ni las características del paisaje mediterráneo.
TERMINOLOGÍA Y REGISTRO Utilización del vocabulario geográfico y del registro adecuado al nivel académico del curso requerido. 15%	Usas términos apropiados para la explicación de los procesos geográficos. Tu registro es siempre adecuado y eres capaz de definir y explicar todos los conceptos.	Usas términos apropiados para la explicación de los procesos geográficos. Tu registro es casi siempre adecuado y eres capaz de definir la mayoría de los conceptos.	Usas términos medianamente apropiados para la explicación de los procesos geográficos, pero sólo defines la mitad de los conceptos propuestos.	No usas términos apropiados y no explicas ni defines los conceptos propuestos.
TRABAJO ESCRITO Presentación correcta y puntual de las actividades propuestas por el profesor 15%	Presentas siempre las actividades de manera puntual y cuidadosa, con un gran nivel de pulcritud y esfuerzo.	Presentas casi siempre las actividades de manera puntual y cuidadosa, con un gran nivel de pulcritud y esfuerzo.	Presentas de manera regular las actividades, aunque estas tienen bastante margen de mejora.	No presentas las tareas.
AUTOCORRECCIÓN A PARTIR DE LA EVALUACIÓN. Reconoce los errores y trabaja en la mejora y evolución personal constantemente. 10%	Siempre muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	En la mayoría de las veces muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	Algunas veces muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	Pocas veces muestras interés en la autocorrección y usas el reconocimiento de los errores para mejorar.

Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2, CS 2.3, CS 3.1

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de mapas
- Trabajo individual y cooperativo.

Producto final

- Maqueta del relieve de España.
- Explicación oral de 2–3 minutos por grupo, señalando:
  - Meseta Central
  - Principales sistemas montañosos
  - Grandes depresiones
  - Cabos y golfos

Organización y materiales

Agrupamiento: grupos cooperativos de 2-3 alumnos.

Materiales:

- Cartón o cartulina
- Plastilina, papel reciclado o arcilla
- Rotuladores
- Plantilla base del mapa de España

Secuenciación del proyecto

Sesión 1 – Activamos y planificamos

- El docente recuerda brevemente las principales unidades del relieve mediante un mapa mural.
- Se muestran ejemplos sencillos de maquetas.
- Cada grupo decide qué tipo de representación va a realizar (maqueta 3D).
- Reparto de roles dentro del grupo (coordinador, diseñador, encargado del material, portavoz).

Sesiones 2 y 3 – Construimos la maqueta del relieve

Paso 1. Base de la maqueta

- Utilizar una cartulina o cartón como base.
- Dibujar el contorno de la Península Ibérica (y opcionalmente Baleares y Canarias).

Paso 2. Representación del relieve

- Modelar las alturas con plastilina, papel arrugado o arcilla.
- Diferenciar claramente:
  - La Meseta Central
  - Cordilleras interiores
  - Cordilleras exteriores y cordilleras que bordean la Meseta
  - Grandes depresiones
  - Principales cabos y golfos

Paso 3. Colores y leyenda

- Utilizar colores para distinguir alturas:
  - Marrón: montañas
  - Amarillo o naranja: mesetas
  - Verde: depresiones y llanuras
- Incluir una leyenda sencilla explicando los colores.

Paso 4. Rotulación

- Colocar etiquetas con el nombre de las principales unidades del relieve.

Sesión 4 – Preparamos la exposición oral

Cada grupo prepara una breve explicación siguiendo este guion:

1. Presentación del trabajo.
2. Explicación general de las principales unidades del relieve de España.

Infografía instrucciones para la realización del proyecto:

Guía para la realización de la exposición oral

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Glosario de términos geográficos | Instituto Geográfico Nacional – site consultat la 25 octombrie 2025
Arévalo, J. M. (2018). *Geografía de España*. Madrid: Editorial Síntesis.
García Fernández, J. (2016). *Geografía general de España*. Madrid: UNED.
González, M., & López, F. (2019). *Atlas geográfico de España*. Barcelona: Planeta.
Popescu, C. (2019). *Statele Europei – Ghid geografic*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
Costa, M., Morla, C. & Sainz, H. (1995). Los Bosques Ibéricos. Una interpretación geobotánica. Barcelona, España: Planeta.
Farinós Dasí, J. y Olcina Cantos, J. (Coord.) (2017): *Geografía Regional de España*. Valencia, Ed. Tirant lo Blanch.
Gil Olcina, A & Gómez Mendoza, J. (Coords) (2001): *Geografía de España*. Ed. Ariel, serie Geografía.
Prieto, G. (2022). *Así se ha organizado España a través de los siglos. En Blog Geografía Infinita. Recuperado de https://www.geografiainfinita.com/2017/10/asi-se-ha-formado-el-mapa-de-espana/.*
Romero, J. (coord.). (2017): *Geografía Humana de España. Valencia, Universidad de Valencia.*
Tapiador, F. J. (2019). *The Geography of Spain: A Complete Synthesis. Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-18907-5*

GEOGRAFIA SPANIEI
Limba modernă spaniolă 2 bilingv

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului reglementar și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 2 se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (1 oră pe săptămână). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev şi este alcătuită în acord cu finalitatea, competenţele şi conţinuturile programei de geografie şi cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuţia geografiei, în componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalităţile sistemului de învăţământ din România;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile Limbă şi comunicare şi Om şi societate la profilul de formare al absolventului învăţământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice,promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuţia geografiei şi a limbii moderne la formarea competenţelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional:Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbilor moderne şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conţinuturile propuse de programă sunt structurate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice şi a cerinţelor societăţii contemporane. Aceste domenii vizează: *Poziţia geografică şi geopolitică a Spaniei, Elemente de geografie umană (Organizare demografică şi socială, Organizare politică şi Organizare administrativă), Caracteristici generale ale economiei spaniole,* aspecte urmărite, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic asociat limbii moderne . Domeniilor de conţinut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care ţin de ştiinţa geografică, precum şi competenţe specifice prevăzute de programa de geografie şi cea de limba modernă. Integrarea cunoştinţelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă, şi a competenţelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar și trandisciplinar.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a şi care vizează utilizarea corectă a limbajului și conceptelor geografice, identificarea locațiilor și fenomenelor importante, caracterizarea așezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți și analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative și pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **recomandări** de **proiecte educaționale**, activități interdisciplinare și utilizarea resurselor autentice, contribuind astfel la formarea unui cetățean european activ, informat și empatic.

Clasa a IX-a
COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate, în limba spaniolă, pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii geografiei Spaniei**

COMPETENȚE SPECIFIE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba spaniolă pentru explicarea mediului geografic
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei științifice (concepte, noțiuni) în limba spaniolă pentru prezentarea unei informații pertinente
- Realizarea unor prezentări / expuneri sub formă orală sau scrisă privind realitatea geografică, utilizând sisteme informaționale geografice, în scopul înțelegerii și aprofundării unor concepte geografice; *- Valorificarea noțiunilor, a conceptelor și a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate școlare, studii de caz, pentru înțelegerea și analizarea realității cotidiene;* *- Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor și a conceptelor de geografie fizică și umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiș etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*
CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente
- Utilizarea unor platforme educaționale și aplicați (mapasinteractivos.didactalia.net, Appangea.com). *- Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* *- Construirea unui paragraf / text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii spaniole.*

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba spaniolă pentru explicarea mediului geografic
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul spaniol
- Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social; *- Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*

CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice și cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată
- Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și ale Europei pentru stabilirea poziției geografice a Spaniei și a spațiului hispanic; *- Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, hașuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
- Înțelegerea sensului general al unui document / corp de documente și a relației cu situația geografică studiată; *- Exprimarea orală sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale ale documentelor utilizate;* *- Elaborarea unui paragraf explicativ/ text pe baza unui suport grafic despre o anumită temă*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
- Descifrarea legendei unor tipuri diferite de hărți – fizice, demografice, climatice, economice, inclusiv harți virtuale (Google Earth)*;* *- Interpretarea unei realităţi pe baza utilizării semnelor convenţionale.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și a sistemelor multimedia pentru explicarea realităţii geografice
- Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite; *- Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* *- Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* *- Realizarea unui text/referat / lucrare, independent sau în echipă, pe baza datelor accesate în internet, a lecturii literaturii de specialitate, a revistelor sau a aplicațiilor de vizualizare a datelor spațiale.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
- Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.); *- Redactarea unui răspuns argumentat, confruntat cu puncte de vedere diferite în scopul dezvoltării spiritului critic.*
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
- Realizarea de grafice tematice, hărți conceptuale, diagrame, cu ajutorul instrumentelor digitale; *- Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.*

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenor baza studierii Geografiei Spaniei
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și impl viața societății

- Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine; *- Formarea unei culturi comune care să contribuie la păstrarea și protecția calității mediului înconjurător;* *- Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* *- Prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene;* *- Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* *- Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
- Identificarea soluțiilor de protecția mediului în contextul dezvoltării durabile; *- Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* *- Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului;* *- Evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății umane pe baza informațiilor obținute din diverse surse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii spaniole în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
O scurtă descriere a geografiei fizice a Spaniei	• Poziția geografică și geopolitică a Spaniei • Relieful: caracteristici principale și forme de relief • Vremea și clima: tipuri de climă în Spania • Rețeaua hidrografică: râurile
O scurtă descriere a geografiei umane a Spaniei	• Populația: organizarea demografică și socială în Spania • Caracteristice generale ale economiei spaniole (sectoarele economice). • Organizarea politică: principalele instituții • Organizarea administrativă: comunități autonome și provincii • Studiu de caz: Regimuri turistice în Spania
Coasta nordică (La Costa Norte): Galicia, Asturias, Cantabria y País Vasco	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (La Coruña, Lugo, Orense, Pontevedra, Asturias y Cantabria, Vizcaya, Guipúzcoa, Álava) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona nordică de interior (El Norte Interior): Navarra, Aragón y La Rioja	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Navarra, La Rioja, Huesca, Zaragoza y Teruel) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona de Sud (el Sur): Andalucía, Ceuta y Melilla	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ceuta , Melilla, Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga y Sevilla) • Orașe importante și capitalele provinciilor

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Zona de Est (El Este): Cataluña, Comunidad Valenciana y Murcia	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Tarragona, Barcelona, Gerona, Lérida, Castellón, Valencia, Alicante, Murcia) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Podișul (La Meseta): Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura y Comunidad de Madrid	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ávila, Burgos, León, Palencia, Salamanca, Segovia, Soria, Valladolid, Zamora, Albacete, Ciudad Real, Cuenca, Guadalajara y Toledo, Cáceres,Badajoz,Madrid) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Insulele spaniole (La España insular): Las islas Baleares y Las islas Canarias	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Islas Baleares, Santa Cruz de Tenerife y Las Palmas) • Insulele importante (Mallorca, Menorca, Formentera, Cabrera, Tenerife, El Hierro, La Palma, La Gomera, Gran Canaria, Fuerteventura, Lanzarote)

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne la clasele a IX-a bilingve și care favorizează:
1.organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2.realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente si corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări etc);
3.accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4.parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, folii, fișe de lucru, imagini video, etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică
5.renunțarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educațional inovativ: excesul informațional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informațiilor, excesul denumirilor inoperante;
6.evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul de corelare a acestora cu competențele specifice. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:
- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;

- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile la lecții vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent.Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii şi a comportamentului elevilor.

TEME RECOMANDATE

1. **Prezentarea unui loc/regiuni din spațiul spaniol;**
2. **Asemănări și deosebiri între două comunități autonome din Spania;**
3. **Impactul precipitațiilor în Spania: evenimente extreme (fenomenul DANA în Valencia, 2024);**
4. **Sate depopulate/vs/aglomerații urbane – cauze și consecințe;**
5. **Spania după jumătate de secol de monarhie;**
6. **Zone turistice celebre din Spania;**
7. **Piramida populației din Spania – trecut și prezent;**
8. **Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în Nordul/Sudul Spaniei”.**

EXEMPLE DE UNITATE DIDACTICĂ

Unidad didáctica: España en clima – Interpretar climogramas
Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de gráficos reales y mapas climáticos de España.
- Trabajo individual y cooperativo.
- Enfoque inductivo: del análisis del gráfico a la definición del clima.

Sesión 1: ¿Qué podemos comprender al estudiar las temperaturas y las lluvias?
Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado sobre clima y tiempo atmosférico.
- Comprender qué es un climograma y cuáles son sus elementos.
- Diferenciar entre temperatura y precipitación.

Competencias generales: CG1, CG2
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación
1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta dos imágenes contrastadas: un paisaje lluvioso del norte de España y un paisaje seco del sureste.

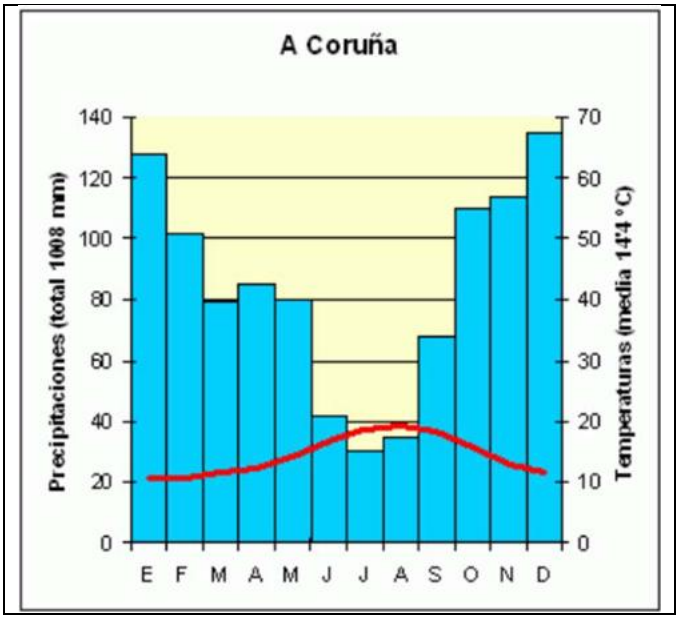
- Pregunta generadora: «¿Crees que llueve lo mismo en toda España?»
- Breve debate oral.
- Introducción de la idea clave: el clima se puede representar con gráficos.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento
Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se escribe la palabra CLIMA.
- El alumnado aporta palabras relacionadas (temperatura, lluvia, estaciones, verano, invierno…).
- El docente organiza las ideas y aclara la diferencia entre tiempo y clima.

Actividad 2 – Descubrimos el climograma

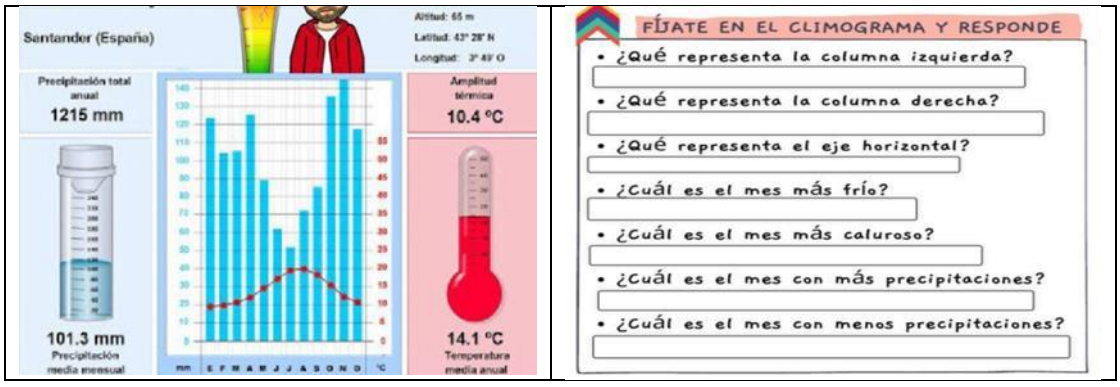
- Proyección de un climograma real de una ciudad española.

- Explicación guiada de sus elementos:
  - Eje horizontal: meses del año.
  - Eje vertical izquierdo: temperaturas (línea).
  - Eje vertical derecho: precipitaciones (barras).
- Introducción del vocabulario básico: amplitud térmica, precipitación total anual, sequía estival, media térmica.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- El alumnado identifica:
  - Mes más cálido y más frío.
  - Mes más lluvioso y más seco.
  - Amplitud térmica.

- Apoyo individual del docente.

3. Cierre – Consolidación y reflexión

- Corrección colectiva.
- Pregunta final: «¿Cómo influye el clima en la vida de las personas?»
- Avance de la siguiente sesión: tipos de clima en España.

4. Atención a la diversidad

- Apoyo visual constante.
- Modelo de comentario guiado para alumnado con más dificultades.
- Trabajo en parejas cooperativas.

5. Evaluación de la sesión

- Observación de la participación.
- Revisión de la ficha.
- Uso correcto del vocabulario específico.

Sesión 2: Identificamos las zonas climáticas de España a través de los climogramas

Metas de aprendizaje:

- Reconocer los principales tipos de clima de España.
- Relacionar climograma, paisaje y actividades humanas.

Competencias generales: CG1, CG2, CG3

Competencias específicas: CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.1, CS 4.1

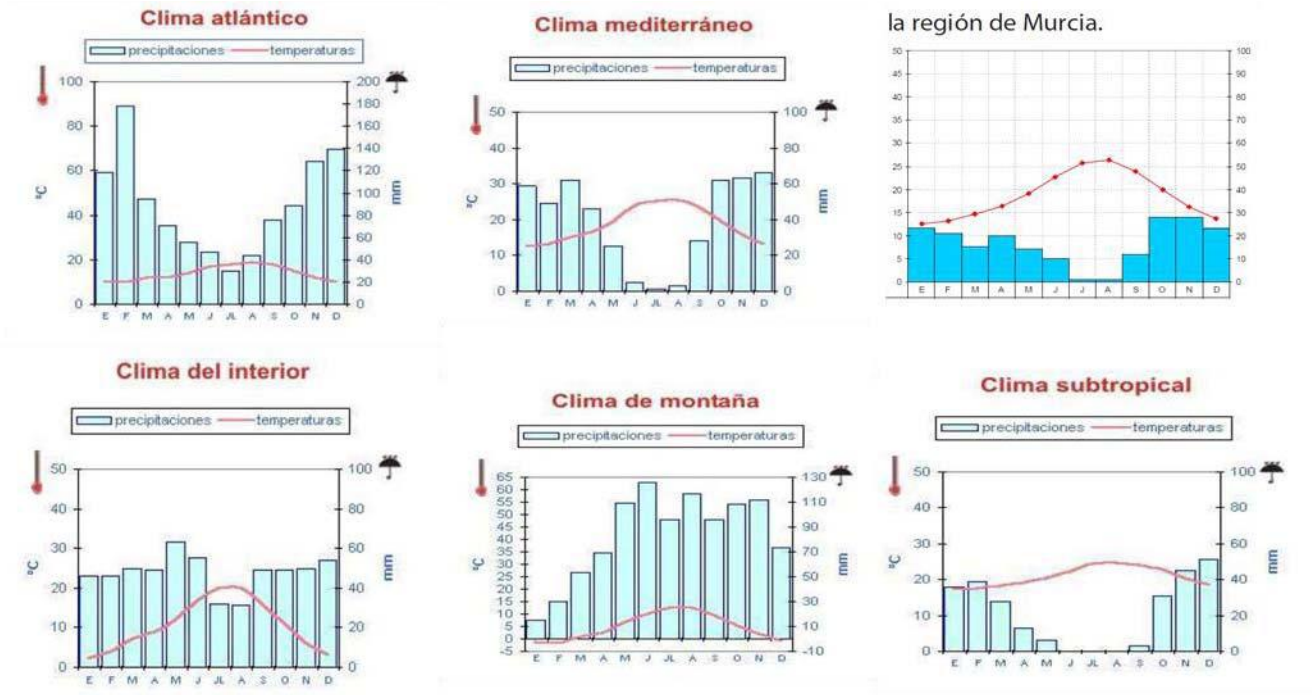
Secuenciación:

1. Inicio

- Recordatorio rápido del análisis básico de un climograma.
- Pregunta inicial: «¿Podemos saber de qué ciudad es un climograma sin que lo diga?»

2. Desarrollo

- **Presentación de climogramas representativos:**
  - Clima oceánico (ej. A Coruña).
  - Clima mediterráneo litoral (ej. Valencia).
  - Clima mediterráneo continentalizado (ej. Madrid).
  - Clima mediterráneo seco o semiárido (ej. Almería).
  - Clima de montaña.

- **Comparación guiada:**
  - Diferencias en precipitaciones.
  - Diferencias en amplitud térmica.
  - Presencia o ausencia de sequía estival.

Actividad en grupos pequeños

- Cada grupo recibe un climograma distinto.
- Deben:
  1. Identificar el tipo de clima.
  2. Justificar su respuesta con datos del gráfico.
  3. Relacionarlo con un tipo de paisaje o actividad económica.

3. Cierre

- Puesta en común.
- Conclusión del profesor: El clima condiciona el paisaje, la agricultura y la forma de vida.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CS 1.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații pertinente

1. Observa el mapa del turismo en España y señala qué comunidades autónomas presentan áreas de densidad turística alta y media. Indica las comunidades autónomas con menor peso del turismo. Indica dónde se localizan las principales ciudades históricas y los principales centros costeros y su relación con la densidad turística.

2. Nombra las 17 Comunidades Autónomas de España señaladas en el mapa.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____

CS 2.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice

1. Observa el mapa físico de España y responde:

a) ¿Qué islas componen el archipiélago de las islas Canarias?

b) ¿Qué océano y mares rodean la Península?

c) ¿Cuál es la mayor formación del relieve peninsular? ¿Qué lugar ocupa?

2. Copia en tu cuaderno un mapa mudo físico de España. A continuación, sitúa sobre el mismo las siguientes unidades de relieve:

Pirineos - Depresión del Guadalquivir - Cordillera Cantábrica - Meseta Central - Sierra Morena - Depresión del Ebro - Cordilleras Béticas - Montes de Toledo - Sistema Central - Montes Vascos Sistema Ibérico - Montes de León - Cordillera Costero-Catalana - Islas Canarias - Macizo Galaico Islas Baleares – Islas Canarias.

3. Observa el mapa de las cuencas hidrográficas y principales ríos españoles y responde:

a) Enumera las características principales de los ríos españoles según su vertiente.

b) Ordena los principales ríos españoles según su longitud.

c) ¿A qué vertiente pertenecen la mayoría de los ríos más largos de España? ¿Por qué?

CS 1.1. Utilizarea terminologiei ştiinţifice specifice pentru prezentarea unor informaţii pertinente
CS 2.1. Citirea informaţiilor grafice şi cartografice (hărţi, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată

1. Partiendo del mapa del sistema montañoso y fluvial de España y del mapa físico en blanco contesta a las siguientes preguntas. Después, y con ayuda de internet, comprueba tus respuestas.

1. ¿Qué ciudades españolas están situadas en el Sistema Central?
2. ¿Qué Comunidad Autónoma es más montañosa y menos montañosa?
3. ¿Cuáles son las ciudades por las que pasa el río Ebro?
4. ¿Qué ciudades recorre el Sistema Ibérico?
5. ¿Qué Comunidades Autónomas y provincias recorre Sierra Morena?
6. ¿Qué provincias atraviesa el Guadiana? ¿Y el Guadalquivir?
7. Según el mapa, ¿qué río atraviesa más ciudades: el Tajo o el Duero? ¿Cuáles son?
8. ¿Qué provincias recorre la cordillera Cantábrica?
9. ¿En qué ciudades se encuentran los Montes de Toledo?
10. ¿En qué ciudades están Los Pirineos?

2. Después de corroborar tus respuestas con ayuda de internet o el profesor, dibuja en el mapa físico estos sistemas montañosos y los ríos de la manera más precisa posible.

CS 1.1. Utilizarea terminologiei ştiinţifice specifice pentru prezentarea unor informaţii pertinente
CS 2.1. Citirea informaţiilor grafice şi cartografice (hărţi, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată

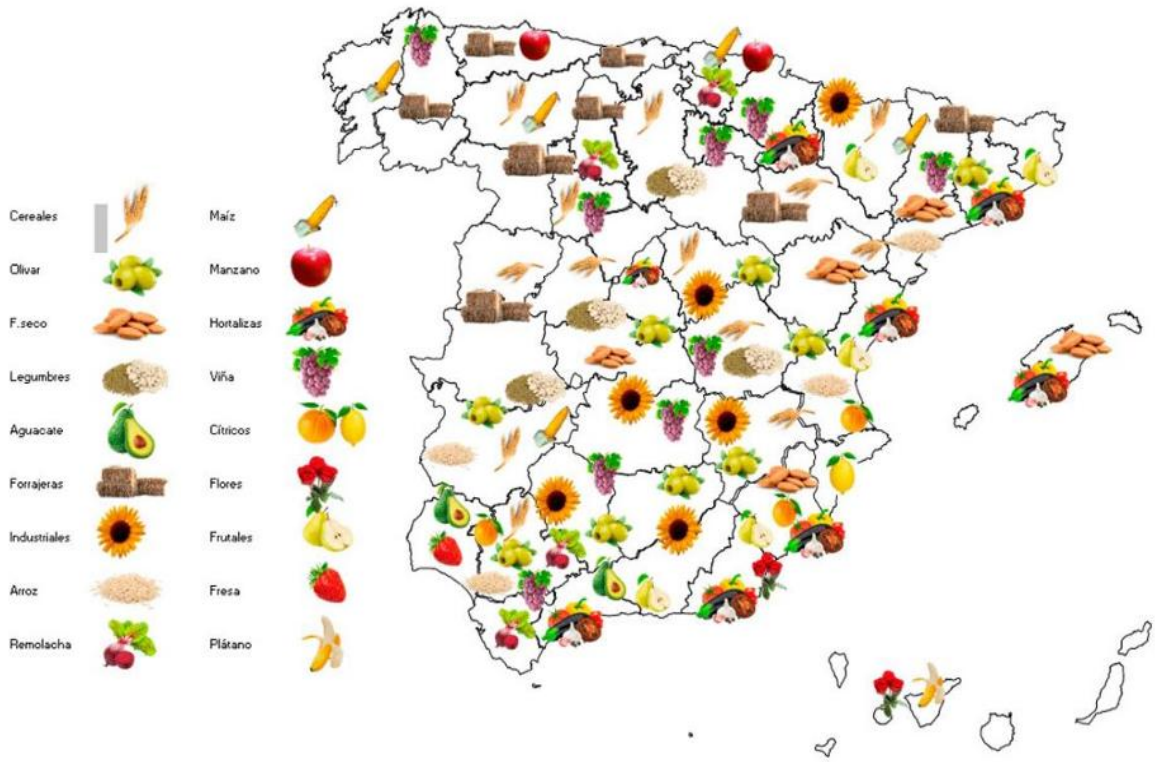
1. Partiendo del mapa político de España contesta a las siguientes preguntas.

1. ¿Cuántas Comunidades Autónomas hay en España?
2. ¿Cuántas Ciudades Autónomas hay en España? ¿Cuáles son?
3. ¿Cuántas provincias hay en España?
4. ¿Cuántas Comunidades Autónomas son uniprovinciales?
5. ¿Cuál es la Comunidad Autónoma que tiene más provincias?
6. ¿De qué Comunidad Autónoma son capital estas ciudades?

a. Sevilla_____ b. Zaragoza _____ c. Oviedo _____
d. Santander_____ e. Toledo_____ f. Madrid_____
g. Valladolid_____ h. Barcelona_____ i. Mérida_____
j. Murcia_____ k. Pamplona_____ l. Logroño_____

CS 1.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații pertinente
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigatã

Partiendo de la información de este mapa, responde a las preguntas que se formulan a continuación.

1. Escribe los productos agrícolas representativos para cada una de las Comunidades Autónomas.
2. **¿Qué cultivo es el más frecuente?** Fíjate bien en el símbolo de los **Cereales** (trigo) y el del **Olivar**.
3. **Exclusividad:** ¿En qué único lugar (archipiélago) aparecen los **Plátanos**?
4. **La Triada Mediterránea:** Tradicionalmente son el cereal, el olivo y la vid (viña). ¿Podrías nombrar tres provincias donde aparecen los tres símbolos juntos, o las regiones contiguas que tienen en común estos símbolos?
5. **El enigma del agua:** Fíjate en el **Arroz**. Solo aparece en puntos muy concretos ¿Por qué crees que no se cultiva en el centro de la meseta?
6. **Contraste Norte-Sur:** Compara los cultivos de la cornisa cantábrica (Galicia, Asturias, Cantabria, País Vasco) con los de Andalucía. ¿Cómo influye el clima (lluvia vs. sol) en lo que vemos dibujado?

7. **La Huerta de Europa:** Localiza el símbolo de **Hortalizas** en el sureste (Almería y Murcia). Siendo zonas muy secas, ¿cómo es posible que sean las que más hortalizas producen? (Pista: tiene que ver con los sistemas de irrigación).

RECOMANDĂRI DE PROIECTE EDUCAȚIONALE

I. EL VIAJE DE COLÓN

- Elevii elaborează un jurnal imaginar al unei persoane care a parcurs un traseu memorabil (*Jurnalul imaginar al lui Cristofor Columb*). Pot folosi ghiduri turistice, ilustrații, hărți, grafice.
- Jurnalul va prezenta aspecte esențiale referitoare la locurile pe care le-a descoperit călătorind dincolo de Oceanul Atlantic.
- → Se dezvoltă atât capacitatea elevilor de a analiza și selecta aspectele esențiale dintr-o călătorie, cât și aceea de a reda cronologic și asociativ faptele/ amintirile.

Propuesta de una posible estructura del diario:

1. Encabezado del diario

- **Fecha aproximada:** "7 de octubre de 1492".
- **Posición estimada:** "A poniente de las Islas Canarias, entre La Gomera y El Hierro".
- **Referencia del viaje:** "Día 31 desde la partida del puerto de Palos de la Frontera".

2. Situación geográfica y del clima (80–100 palabras)

- Descripción del **Océano Atlántico**, indicando rumbo hacia **las Antillas**.
- Mención de **las Islas Canarias**, **Madeira** o **Azores** como puntos de referencia lejanos.
- Observación de **vientos alisios** soplando desde el noreste.
- Notas sobre **corrientes marinas**
- Estado del clima: cielo despejado, calor moderado, mar tranquilo o tormentas hacia el **Golfo de Cádiz**.

3. Relato de un avistamiento o descubrimiento

- Detalles geográficos de las nuevas tierra: palmeras, bahías amplias, playas blancas, arrecifes de coral.
- Referencias generales al relieve – presencia de montes, valles, llanuras etc.
- Mención del clima tropical: calor húmedo, brisa suave, lluvias breves.

4. Reflexiones personales

- Comentarios sobre cómo el paisaje es muy distinto al de **España**.
- Emociones al pensar que quizá han encontrado una nueva ruta hacia las **Indias**.

5. Cierre final

- Resumen breve del día y planes para el siguiente día.
- Firma final: "Cristóbal Colón".

II. DETECTIVES DEMOGRÁFICOS

Rol del alumnado: Equipo de analistas demográficos.
Contexto: El alumnado recibe el encargo de analizar la población de un país o región y explicar qué problemas y retos puede tener en el futuro.
Reto: interpretar una pirámide de población y comunicar sus conclusiones de forma clara.
Metas de aprendizaje:

- Interpretar correctamente una pirámide de población.
- Utilizar vocabulario demográfico básico.
- Desarrollar el trabajo cooperativo y la expresión oral.

Competencias:
Generales: CG1, CG2, CG3
Específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.2, CS 3.2

Producto final

- Infografía o cartel explicativo de una pirámide de población.
- Exposición oral de 2–3 minutos.

Organización y materiale

- Grupos de 2–3 alumnos.
- Pirámides impresas o digitales.
- Cartulina, rotuladores o herramientas digitales.

Secuenciación del proyecto
Sesión 1 – Análisis

- Observación guiada de la pirámide asignada.

Criterios	Puntaje 1	Puntaje 4	Puntaje 6
1. Ejecución.	No se observa un trabajo terminado o presenta claros errores en la ejecución.	Realiza un buen trabajo, pero puede mejorar algunos aspectos de la ejecución.	Realiza buenas terminaciones en su trabajo, observándose un buen acabado.
2. Clasificación.	Ubica uno o no ubica los grupos sociales del periodo histórico.	Ubica parcialmente los grupos sociales del periodo histórico.	Ubica correctamente todos los grupos sociales del periodo histórico.
3. Trabajo.	Trabaja en forma descontinua, conversando, jugando, parándose e interrumpiendo los trabajos de otros compañeros.	Trabaja en forma frecuente, aunque en ocasiones se muestra un poco fatigado.	Trabaja de manera rigurosa y demuestra actitud de perseverancia y solidaridad hacia sus compañeros, respetando todos los espacios.
4. Instrucciones.	No sigue instrucciones, presenta una serie de errores en el trabajo.	Sigue instrucciones, excepto por algunos detalles.	Realiza un muy buen trabajo siguiendo todas las instrucciones.
5. Contenido.	Describe de forma incorrecta uno o más grupos sociales del periodo histórico. No describe correctamente.	Describe dos o tres grupos sociales del periodo histórico correctamente.	Describe correctamente a cada grupo social del periodo histórico.

- Respuesta a preguntas clave:
  - Tipo de pirámide.
  - Nivel de desarrollo.
  - Problemas futuros.

Sesión 2 – Creación del producto

- Elaboración del cartel o infografía.
- Preparación de la exposición oral.

Sesión 3 – Exposición

- Presentación de los grupos.
- Autoevaluación y reflexión final.
- Rúbrica

Conclusión final del profesor: Las pirámides de población no solo muestran números, sino la historia, el presente y el futuro de una sociedad.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Glosario de términos geográficos | Instituto Geográfico Nacional – site consultat la 25 octombrie 2025
Arévalo, J. M. (2018). *Geografía de España*. Madrid: Editorial Síntesis.
García Fernández, J. (2016). *Geografía general de España*. Madrid: UNED.
González, M., & López, F. (2019). *Atlas geográfico de España*. Barcelona: Planeta.
Popescu, C. (2019). *Statele Europei – Ghid geografic*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
Costa, M., Morla, C. & Sainz, H. (1995). Los Bosques Ibéricos. Una interpretación geobotánica. Barcelona, España: Planeta.

Farinós Dasí, J. y Olcina Cantos, J. (Coord.) (2017): *Geografía Regional de España*. Valencia, Ed. Tirant lo Blanch.
Gil Olcina, A & Gómez Mendoza, J. (Coords) (2001): *Geografía de España*. Ed. Ariel, serie Geografía.
Prieto, G. (2022). *Así se ha organizado España a través de los siglos. En Blog Geografía Infinita. Recuperado de https://www.geografiainfinita.com/2017/10/asi-se-ha-formado-el-mapa-de-espana/.*
Romero, J. (coord.). (2017): *Geografía Humana de España. Valencia, Universidad de Valencia.*
Tapiador, F. J. (2019). *The Geography of Spain: A Complete Synthesis. Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-18907-5*

GEOGRAFIA ITALIEI
Limba modernă italiană 1 bilingv

Conform cadrului legislativ și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 1 sau 2 se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia Italiei face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv, având alocată 1 oră pe săptămână. Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană a Italiei, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător.

Programa își propune formarea unor competențe și atitudini necesare absolventului învățământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competențele și conținuturile programei de geografie și cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuția geografiei, în componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalitățile sistemului de învățământ din România;
- contribuția obiectelor de studiu din ariile *Limbă și comunicare* (limba italiană) și *Om și societate* (geografie) la profilul de formare al absolventului învățământului obligatoriu, în mod deosebit la competențe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuția geografiei și a limbii italiene la formarea competențelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conținuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative din perspectiva științei geografice, a limbii italiene și a cerințelor societății contemporane.

Conținuturile propuse de programă sunt structurate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative din perspectiva științei geografice și a cerințelor societății contemporane care cuprind elemente de geografie fizică, umană, economică și protecția patrimoniului și a mediului înconjurător. Aceste aspecte vor fi *urmărite, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic italian.* Domeniilor de conținut le sunt subsumate mai multe teme.

În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care țin de caracterul științific al geografiei, precum și competențe specifice prevăzute de programa de geografie și cea de limbă italiană. Integrarea cunoștințelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă (limba italiană), și a competențelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar și trandisciplinar.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice**
CG2	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic**
CG3	**Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice
CS 1.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice
- *Redactarea unui text structurat, utilizând informații cartografice sau grafice* - *Descrierea și explicarea unor fapte observate în urma unei cercetări pe teren* - *Elaborarea unui jurnal de călătorie în limba modernă, din perspectiva unui personaj care a experimentat un traseu memorabil (de exemplu Marco Polo sau mari exploratori)* - *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri, semne și convenții*
CS 1.2. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice și grafice
- *Analizarea unei așezări geografice unde au trăit și interacționat diferite culturi* - *Construirea unei schițe cartografice simple în urma unei vizite tematice la un obiectiv de interes pentru înțelegerea interculturalității* - *Măsurarea și calcularea distanței pe o hartă geografică și în orizontul local*

CG 2 - Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic
CS 2.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații pertinente
- *Realizarea unui infografic fizic sau digital* - *Realizarea de portofolii individuale/ pe echipe care să redea interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului* - *Identificarea deosebirilor hidrologice prezentate într-un material audiat/ citit/ vizionat referitor la diferite zone din spațiul lingvistic asociat limbii*
CS 2.2. Descrierea, argumentarea și explicarea mediului natural
- *Elaborarea unor eseuri tematice argumentative referitoare la un fapt geografic, prin folosirea informațiilor din diferite surse* - *Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în jurul lumii”* - *Dezbatere pe teme referitoare la probleme ale mediului înconjurător*

CG 3 - Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice
CS 3.1. Dezvoltarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului
- *Realizarea unui documentar despre rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății aferente spațiului lingvistic asociat limbii moderne* - *Crearea unui* grafic *care să prezinte comparativ* efectele nocive asupra mediului înconjurător *și asupra diferitelor clase sociale* - *Vizionarea de* documentare *despre un* fenomen geografic*, prezentat din perspectiva locuitorilor mai multor regiuni*
CS 3.2. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia
- *Elaborarea unor proiecte de geografie locală valorificând resursele media existente* - *Analizarea și interpretarea unor date hidrologice*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii italiene în regim bilingv *L1* (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
INTRODUCERE ÎN TERMINOLOGIA GEOGRAFICĂ SPECIFICĂ.	**Mic dicționar de termeni** • Puncte cardinale • Cadrul natural (forme de relief, elemente climatice, elemente de hidrografie) • Elemente de geografie politică
ITALIA – CADRUL NATURAL (DESCRIERE FIZICO-GEOGRAFICĂ A ITALIEI)	• Poziția geografică și geopolitică a Italiei (localizare geografică, vecini și tipuri de țărmuri) • Relieful major • Clima (principalele elemente climatice; fenomene climatice extreme) • Rețeaua hidrografică – râuri, lacuri, ape subterane • Resursele naturale
ELEMENTE DE GEOGRAFIE UMANĂ	1. POPULAȚIA • Evoluție și structuri geodemografice; • Mobilitatea teritorială a populației. 2. SISTEMUL DE AȘEZĂRI DIN ITALIA • Orașe reprezentative din Italia – caracterizare succintă (Roma, Firenze, Venezia, Napoli, Siena, Pisa etc.) • Studiu de caz: Roma și spațiul metropolitan - o metropolă multiculturală 3. ITALIA – ORGANIZAREA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ ȘI POLITICĂ • Regiuni, regiuni autonome • Provincii, localități reședință de regiune • Cum funcționează Republica Italiană
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**1. REGIUNEA NORD - VEST (**Liguria, Piemonte, Valle d'Aosta, Lombardia) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Prealpii, Câmpia Padului) • Orașe importante (Genova, Cinque Terre, Torino, Aosta, Milano, Bergamo) • Organizarea demografică și socială
	2. REGIUNEA NORD – VEST (Trentino Alto Adige, Veneto, Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna**)** • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Delta Padului) • Orașele importante (Trento, Trieste, Udine, Venezia, Verona, Vicenza, Bologna, Monza) • Organizarea demografică și socială

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**3. REGIUNEA CENTRALĂ** (Toscana, Umbria, Le Marche, San Marino, Lazio, Vaticano, Abruzzo) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini) • Orașele importante (Firenze, Perugia, Ancona, San Marino, Roma, Aquila) • Organizarea demografică și socială
	4. REGIUNEA SUDICĂ (Molise, Campania, Basilicata, Puglia, Calabria) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini, insule și vulcani) • Orașele importante (Campobasso, Napoli, Amalfi, Potenza, Bari, Calabria) • Organizarea demografică și socială
	5. ITALIA INSULARĂ (Sicilia, Sardegna) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (insule și vulcani) • Orașele importante (Cagliari, Sassari, Palermo, Catania, Agrigento) • Organizarea demografică și socială
ECONOMIA ITALIEI	• Sectorul primar – agricultura (cultivarea plantelor și creșterea animalelor), pescuitul • Sectorul secundar - industria • Sectorul terțiar - serviciile • Sectorul cuaternar - știință, tehnologie și cercetare • Studiu de caz: Comerțul (conceptul de *Made in Italy*)
ITALIA – PATRIMONIU UNESCO	• Orașe și monumente din Patrimoniul UNESCO • Studiu de caz: Matera, Alberobello, Palmanova etc.
PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ÎN ITALIA	• Probleme legate de mediul înconjurător și protejarea acestuia (LEGAMBIENTE, WWF) • Studiu de caz: Parcuri și rezervații naturale din Italia
ÎNVĂȚAREA INTEGRATĂ A CONȚINUTULUI ȘI A LIMBII DIN PERSPECTIVĂ GEOGRAFICĂ	**STUDII DE CAZ - ABORDARE CLIL** • Insule mici: Capri, Elba, Procida, Ischia, Stromboli • Importanța peisajelor naturale în identitatea italiană (ex. Vezuviu, Etna, Alpii Dolomiți) • Regiunile autonome (Sicilia, Sardegna, Trentino-Alto Adige, Valle d'Aosta, Friuli Venezia Giulia) • Turismul cultural istoric și litoral, cartea de vizită a Italiei

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau Geografia Italiei și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;

2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei Italiei, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu

înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări simple etc.);

3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;

4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, grafice, fișe de lucru, imagini video etc);

5. dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;

6. renunţarea la elemente de instruire tradiţionale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificată a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;

7. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

„Învățarea prin cercetare” va fi strategia didactică folosită în abordarea acestor teme pentru a-i încuraja pe elevi să folosească surse diferite, să dobândească deprinderi de lucru individual și în echipă, să-și formeze competențe disciplinare, să-și însușească tehnici și metode de învățare (inclusiv TIC) apte să le asigure dezvoltarea intelectuală autonomă, să le faciliteze receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare într-o limbă străină, să-i sprijine în realizarea de interacțiuni în comunicare.

Ea urmărește să amelioreze capacitățile elevilor de a formula un răspuns structurat pentru diferite sarcini de lucru, să-i încurajeze să caute, să găsească și să trateze informația, să știe să- și organizeze, să utilizeze și să-și sintetizeze cunoștințele, să fie capabili să exercite responsabilități și să aibă inițiative. rolul profesorului fiind mai ales acela de a încadra și a acompania demersurile elevilor. Profesorul are rolul de facilitator, colaborator, implicând activ pe cel ce învață.

Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc., centrate pe elev și pe activitate și care pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor.

Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile la lecții vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaționale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoștințe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele, iar dobândirea acestora în limba italiană favorizează în mod direct dezvoltarea competențelor lingvistice de comunicare într-o limbă de circulație internațională.

Conținutul acestui curriculum sintetizează cunoștințele și competențele de geografie fizică și geografie umană pe care le îmbină cu informații și competențe specifice studierii limbii italiene, prezentând următoarele elemente de noutate:

- își asumă o serie de competențe specifice foarte precise;
- este axată pe înțelegerea părții naturale și umane a mediului specific Italiei;
- realizează o conexiune interdisciplinară între științele despre natură, științele sociale și limba italiană;

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare se bazează pe:

- utilizarea și interpretarea informațiilor provenite din diferite surse bibliografice;
- selectarea informațiilor de pe suporturi grafice și cartografice;
- elaborarea unor eseuri și/sau proiecte ca urmare a analizei unor imagini, grafice, hărți;
- întocmirea unor modele grafice și cartografice;
- utilizarea mass media pentru identificarea și actualizarea informațiilor;
- utilizarea surselor de informare fizice și digitale în limba italiană.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CITTÀ RAPPRESENTATIVE D'ITALIA – VENEZIA
Livello linguistico: A2–B1
Durata: 2–3 ore

Competenze specifiche
CS 1.1. Lettura e interpretazione dell'informazione cartografica e grafica
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

Alla fine dell'unità lo studente è in grado di:

- descrivere Venezia usando **lessico geografico specifico**
- leggere e interpretare **carte geografiche, mappe e immagini**
- riconoscere elementi naturali e antropici della città
- produrre brevi testi informativi in italiano

Parole chiave (lessico CLIL)
laguna – canale – isole – centro storico – patrimonio culturale – turismo – mare Adriatico – gondola – trasporto acqueo – marea – Piazza San Marco – Canal Grande

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO

1. **ATTIVITÀ DI AVVIO – OSSERVAZIONE GUIDATA (warm-up)**

Attività 1 – *Guarda e descrivi*
Metodo CLIL: osservazione visiva + scaffolding linguistico
Gli studenti osservano le immagini e rispondono oralmente o per iscritto:

- Che tipo di città è Venezia?
- Cosa noti al posto delle strade?
- Quali mezzi di trasporto vedi?

Supporto linguistico:

- *Venezia è una città…*
- *Al posto delle strade ci sono…*
- *Il mezzo di trasporto tipico è…*

2. ATTIVITÀ DI COMPRENSIONE SCRITTA – TESTO INFORMATIVO

Leggi il seguente testo:

Venezia – caratterizzazione generale

Venezia è una città situata nel nord-est dell'Italia, nella regione Veneto. Sorge su una laguna del mare Adriatico ed è formata da più di cento isole collegate da ponti e canali. Il centro storico non ha strade per le automobili: il principale mezzo di trasporto è quello acqueo. Venezia è famosa per il suo patrimonio artistico e culturale ed è una delle città più visitate al mondo.

Attività 2 – *Comprensione guidata*
Rispondi alle domande:

1. Dove si trova Venezia?
2. Su che cosa è costruita la città?
3. Qual è il mezzo di trasporto principale?

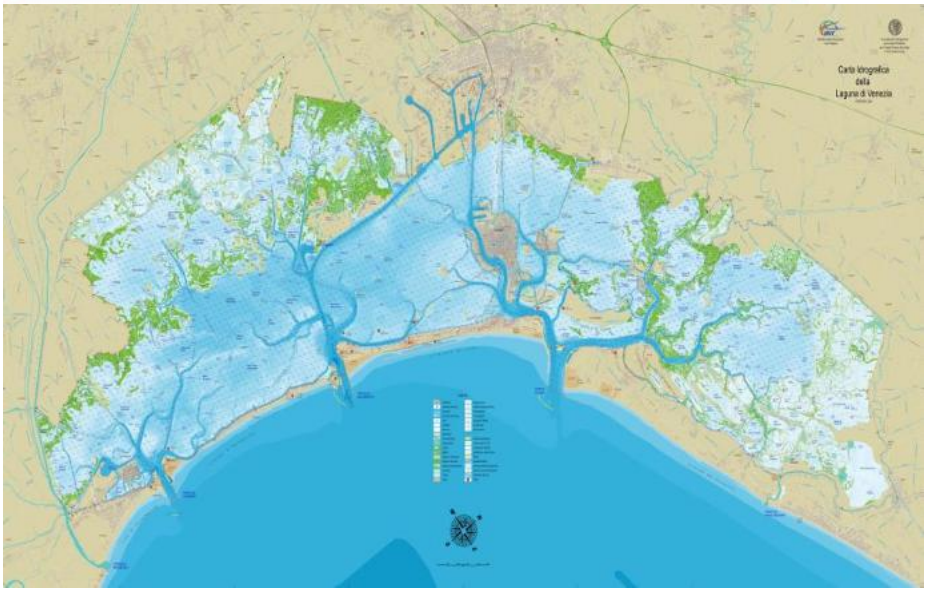
3. ATTIVITÀ LESSICALE – TERMINOLOGIA SPECIFICA

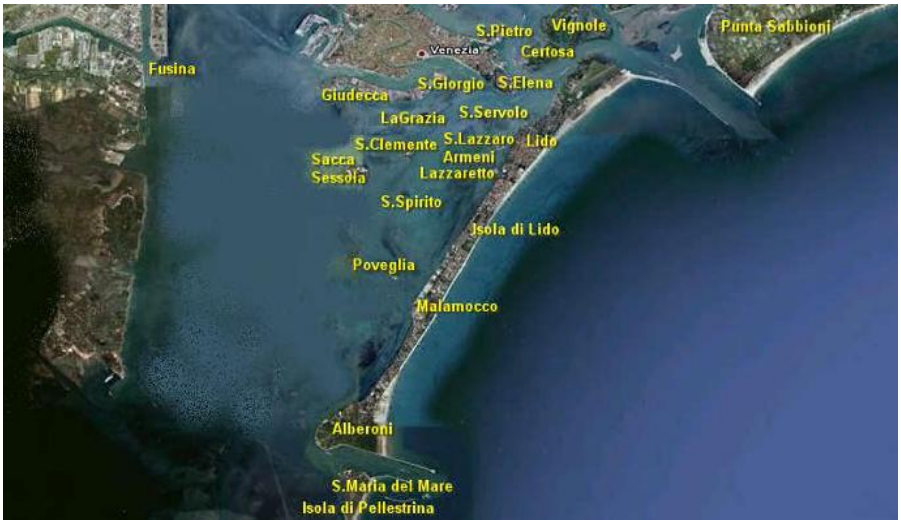
Attività 3 – *Abbina il termine alla definizione*

Termine	**Definizione**
Laguna	a. Spazio urbano centrale
Canale	b. Braccio d'acqua artificiale
Centro storico	c. Area di acqua salmastra
Gondola	d. Imbarcazione tradizionale

ATTIVITÀ CARTOGRAFICA – LETTURA DELLA MAPPA

Attività 4 – *Leggere la carta geografica*

Individua sulla mappa:

- la laguna di Venezia
- il centro storico
- il mare Adriatico

4. ATTIVITÀ DI ABBINAMENTO IMMAGINE–PAROLA

Metodo CLIL: apprendimento multisensoriale

Attività 5 – *Attività di abbinamento*
Osserva le immagini fornite dall'insegnante. Collega ogni immagine alla parola o espressione corretta.

NUMERO DELL'IMMAGINE	IMMAGINE	PAROLA / ESPRESSIONE	COLLEGAMENTO
1.		a) gondola → trasporto	
2.		b) Piazza San Marco → spazio pubblico	
3.		c) canale → via d'acqua	
4.		d) isole → struttura urbana	
5.		e) canale → via d'acqua	
6.		f) isole → struttura urbana	

Nota didattica:
- progettare le immagini e gli studenti abbinano oralmente
- stampare le immagini e le parole separatamente per abbinarle con le frecce

Produzione orale semplice (A2):

Questa immagine rappresenta…
La gondola è un mezzo di…

Valore didattico
- attivazione del **canale visivo**
- consolidamento del **lessico geografico**

5. ATTIVITÀ DI PRODUZIONE SCRITTA

Metodo CLIL: produzione guidata

Attività 6 – *Scrivi un breve testo*
Scrivi 5–6 frasi per presentare Venezia usando almeno **5 parole chiave**.

Struttura consigliata:
- posizione
- caratteristiche
- importanza culturale

6. ATTIVITÀ DI MEDIAZIONE

Metodo CLIL: mediazione linguistica

Attività 7 – *Spiega oralmente a un turista*
- perché Venezia è una città speciale
- come ci si sposta nella città

Metodi didattici CLIL usati
- visual thinking
- scaffolding linguistico
- apprendimento per immagini
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti
- cooperative learning ovvero l'apprendimento collaborativo

Valutazione
- osservazione sistematica
- esercizi di associazione
- produzione scritta
- partecipazione orale

7. ATTIVITÀ DI APPROFONDIMENTO

Competenza specifica:
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti
Metodo CLIL:
- focus sulla lingua
- scaffolding lessicale
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti

Terminologia geografica specifica (input)

Termine	Significato
1. laguna	area di acqua salmastra tra terra e mare
2. isola	porzione di terra circondata dall'acqua
3. canale	corso d'acqua artificiale
4. mare Adriatico	mare che bagna Venezia
5. centro storico	parte antica della città

Termine	Significato
6. ponte	struttura che collega due rive
7. trasporto acqueo	sistema di mobilità sull'acqua

Attività 8
A – *Completa con il termine corretto*
Tipo di attività: esercizio guidato scritto
Completa le frasi usando la terminologia geografica corretta:

1. Venezia è costruita su una _....._____.
2. La città è formata da molte __....._____ collegate da ponti.
3. I _....._____ permettono il passaggio delle imbarcazioni.
4. Il _....._____ è la parte più antica della città.
5. Il principale mezzo di mobilità è il _....._____.

B – *Classifica i termini*
Tipo di attività: categorizzazione
Dividi i termini in **elementi naturali** ed **elementi antropici**:

Termine	Elementi naturali	Elementi antropici
1. laguna		
2. isola		
3. canale		
4. mare Adriatico		
5. centro storico		
6. ponte		
7. trasporto acqueo		

Risposta orale:
La laguna è un elemento naturale perché…
Il ponte è un elemento antropico perché…

C – *Usa la terminologia specifica*
Tipo di attività: produzione guidata

Scrivi **3 frasi** usando almeno **3 termini geografici specifici**.
Struttura modello (scaffolding):

- *Venezia si trova in una…*
- *Il centro storico è…*
- *I canali servono per…*

D – *Associa termine e funzione*
Tipo di attività: associazione logica

Collega ogni termine alla sua funzione:

Termine	Funzione	Collegamento
1. **laguna**	a) vie di comunicazione	
2. **canali**	b) mobilità urbana	
3. **ponti**	c) protezione naturale	
4. **trasporto acqueo**	d) collegamento	

Valore didattico dell'attività

- consolidamento del **lessico geografico**
- favorisce l'uso corretto della lingua disciplinare

ATTIVITÀ RIMEDIALE

Ripassiamo la geografia d'Italia con immagini e parole

Contesto

Questa attività di rimedio è pensata per studenti che necessitano di **consolidare le conoscenze di base della geografia d'Italia**.

L'approccio è **graduale, visivo e guidato**, per facilitare la comprensione dei concetti fondamentali attraverso immagini, parole chiave e brevi testi.

Competenze specifiche coinvolte

- **CS 2.1.** Utilizzazione della terminologia geografica di base
- **CS 2.2.** Descrizione semplice dell'ambiente naturale italiano
- **CS 3.1.** Sviluppo di un atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente

Al termine dell'attività lo studente sarà in grado di:

- riconoscere i principali elementi fisici del territorio italiano;
- utilizzare una terminologia geografica essenziale;
- descrivere un paesaggio italiano con frasi semplici;
- comprendere il rapporto tra uomo e ambiente.

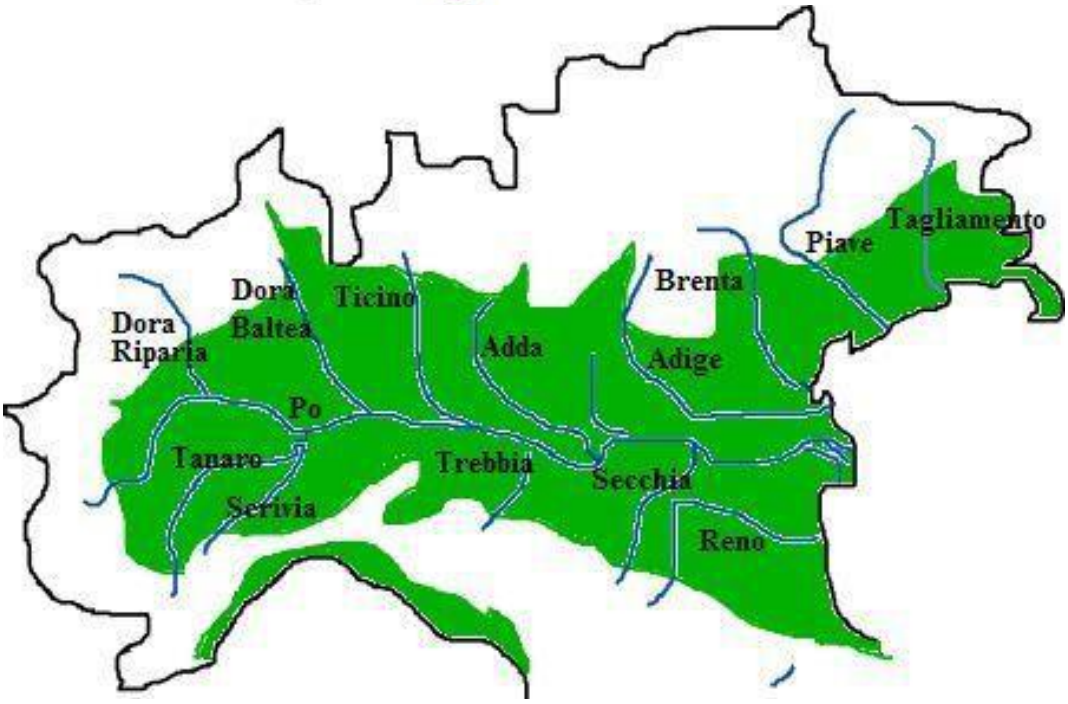
Parole chiave (da recuperare)

montagna – pianura – collina – fiume – mare – isola – città – paesaggio naturale – paesaggio antropico

ATTIVITÀ 1 – OSSERVA E RICONOSCI

ALPI CENTRALI
Passo di Resia
ALPI ORIENTALI
C.de Fèrret
PREALPI
ZONA SUBALPINA
PIANURA PADANO VENETA
Passo di Vrata
ALPI OCCIDENTALI
APPENNINO SETTENTRIONALE
Passo di Cadibona
Bocca Serriola
APPENNINO CENTRALE
ANTIAPPENNINO TIRRENICO
Bocca di Forlì
APPENNINO MERIDIONALE
ANTIAPPENNINO ADRIATICO
SISTEMA SARDO-CORSO
SICILIA

Tagliamento
Piave
Brenta
Dora Baltea
Ticino
Dora Riparia
Adda
Adige
Po
Tanaro
Trebbia
Secchia
Scrivia
Reno

Lavoro da svolgere
Osserva le immagini e completa le frasi:

1. Le **Alpi** sono una catena di _..... .
2. La **Pianura Padana** è una grande ___....._.
3. Il **Po** è un __..... .
4. L'Italia è circondata dal ……. .

Supporto linguistico:
montagne – pianura – fiume – mare

ATTIVITÀ 2 – CLASSIFICA
Lavoro da svolgere
Dividi gli elementi in due categorie:
Elementi naturali
montagna – fiume – mare – pianura
Elementi antropici
città – strada – porto – ponte
Scrivi ogni parola nella categoria corretta.

ATTIVITÀ 3 – COMPLETA CON LE PAROLE CHIAVE
Testo guidato
L'Italia è un paese europeo con paesaggi molto diversi.
Ci sono alte _____come le Alpi e lunghe catene come gli _____.
Il paese è circondato dal _____ ed è famoso per le sue _____.
Parole guida:
montagne – Appennini – mare – isole

ATTIVITÀ 4 – DESCRIVI L'IMMAGINE

Lavoro da svolgere

Osserva una delle immagini e rispondi:

- Che tipo di paesaggio è?
- È un paesaggio naturale o antropico?
- Che elementi vedi?

Modello di frase: Questo è un paesaggio… Vedo…

ATTIVITÀ 5 – RIFLESSIONE SEMPLICE

Lavoro da svolgere

Rispondi oralmente o per iscritto:

- Perché è importante proteggere l'ambiente?
- Quale paesaggio italiano ti piace di più? Perché?

Metodologie didattiche di rimedio

- visual learning
- scaffolding linguistico
- apprendimento guidato
- didattica inclusiva
- rinforzo lessicale

Valutazione (formativa)

- partecipazione alle attività
- corretto uso del lessico di base
- capacità di completare e descrivere
- atteggiamento collaborativo

Nota didattica

L'attività è:

- adattabile a **BES / DSA**
- utilizzabile come **recupero in itinere**
- facilmente replicabile per **regioni o città d'Italia**

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

- Crea una presentazione digitale sugli effetti dei cambiamenti climatici in Europa.
- Facciamo geografia con la fotografia.
- Missione impossibile: trova i borghi italiani patrimonio UNESCO e realizza una presentazione digitale.
- Le geografie del cibo: costruisci con l'aiuto di Google Earth il percorso dell'ulivo e del pomodoro – dalla terra alla tavola.
- L'Italia e i territori - Regioni, province e comuni.
- La geografia del Carnevale in Italia.
- Le maggiori isole d'Italia.
- I laghi d'Italia: storia, turismo e cultura.
- Effetti dei cambiamenti climatici sulle catene montuose italiane.

Exemple de proiecte:

Facciamo geografia con la fotografia.

1. Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio.
2. Lavoro di gruppo per catalogare le fotografie portate dagli studenti.
3. Divisione in squadre e avvio dell'attività con fotografie autentiche e digitali.
4. Riflessione condivisa sull'attività e conclusione del laboratorio

EXEMPLU PREZENTARE PROIECT

Facciamo geografia con la fotografia

1. Contesto del progetto

Il progetto *"Facciamo geografia con la fotografia"* è pensato per studenti di livello A2 e si inserisce in un percorso di educazione geografica e media, con approccio laboratoriale e cooperativo.

La fotografia viene utilizzata come strumento di osservazione, analisi e interpretazione del paesaggio, favorendo lo sviluppo della competenza geografica, del pensiero critico e della consapevolezza ambientale.

Il progetto valorizza l'esperienza diretta degli studenti e promuove un apprendimento attivo attraverso immagini autentiche e digitali.

2. Competenze specifiche sviluppate

CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

CS 2.2. Descrizione, argomentazione e spiegazione dell'ambiente naturale

CS 3.1. Sviluppo di un comportamento critico e costruttivo rispetto agli elementi qualitativi dell'ambiente

3. Al termine del progetto, gli studenti saranno in grado di:

- osservare e descrivere un paesaggio utilizzando **terminologia geografica adeguata**;
- distinguere elementi **naturali e antropici** presenti nelle immagini;
- spiegare le caratteristiche di un ambiente naturale e le sue trasformazioni;
- sviluppare atteggiamenti critici e responsabili nei confronti dell'ambiente;
- collaborare in gruppo e partecipare a una riflessione condivisa.

4. Descrizione delle fasi del progetto

Fase 1 – Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio

Gli studenti ricercano o producono fotografie che rappresentano diversi tipi di paesaggio (naturale, urbano, rurale, costiero, montano).

Attività:
- selezione di fotografie autentiche (personali) o digitali;
- breve descrizione orale dell'immagine scelta;
- identificazione del tipo di paesaggio.

Metodo didattico:
apprendimento esperienziale, visual learning

Fase 2 – Lavoro di gruppo: catalogazione delle fotografie
Gli studenti, organizzati in gruppi, catalogano le fotografie secondo criteri geografici.

Attività:
- classificazione delle immagini (paesaggio naturale / antropico);
- individuazione degli elementi geografici presenti;
- utilizzo di parole chiave specifiche.

Esempi di terminologia:
rilievo, pianura, costa, vegetazione, insediamento umano, infrastrutture

Metodo didattico:
apprendimento collaborativo, scaffolding linguistico

Fase 3 – Divisione in squadre e analisi guidata delle immagini
La classe viene divisa in squadre. Ogni squadra analizza un set di fotografie autentiche e digitali.

Attività:
- descrizione dettagliata delle immagini;
- spiegazione delle caratteristiche ambientali;
- discussione sugli interventi umani e sul loro impatto.

Lavoro da svolgere tipo:
Descrivi il paesaggio rappresentato e spiega se l'intervento umano è positivo o negativo.

Metodo didattico:
task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti, CLIL, problem solving

Fase 4 – Riflessione condivisa e conclusione del laboratorio
Momento finale di riflessione collettiva sull'esperienza svolta.
Attività:
- confronto tra i gruppi;
- riflessione sull'importanza della tutela dell'ambiente;
- valutazione dell'attività e delle competenze sviluppate.

Domande guida:
- Cosa abbiamo imparato osservando le fotografie?
- In che modo l'uomo modifica il paesaggio?
- Quali comportamenti responsabili possiamo adottare?

Metodo didattico:
discussione guidata, educazione alla cittadinanza attiva

5. Metodologie didattiche utilizzate
- approccio CLIL
- apprendimento cooperativo
- visual thinking
- didattica laboratoriale
- educazione al pensiero critico

6. Prodotti finali

- catalogo fotografico dei paesaggi analizzati;
- presentazione orale di gruppo;
- breve testo descrittivo-argomentativo per ogni fotografia.

7. Valutazione

La valutazione terrà conto di:

- correttezza dell'uso della **terminologia geografica**;
- capacità di descrizione e spiegazione dell'ambiente;
- partecipazione attiva e collaborazione;
- atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente.

Nota didattica finale

Il progetto favorisce l'integrazione tra **geografia, educazione media e cittadinanza**, stimola la motivazione degli studenti e sviluppa competenze trasferibili in diversi contesti disciplinari.

EVALUARE

Evaluarea se poate face prin utilizarea tipurilor de itemi în proporții și structuri diferite, evaluarea continuă, dar și folosirea unor instrumente și procedee complementare: portofoliu, referat, eseu, mini-proiecte interdisciplinare etc.

Suporturile de instruire cuprind ghiduri metodologice, hărți, atlase, modele cartografice, softuri didactice, site-uri didactice în limba italiană și în limba română. Selecția acestora va avea în vedere competentele generale cuprinse în trunchiul comun și cele din curriculum specific claselor bilingve.

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul dedicat acestora ținându-se cont de competențele specifice precizate în directă legătură cu abordarea CLIL. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor precum și instrumente digitale consacrate (Google forms, Mentimeter etc).

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "Venezia"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR
Schede di valutazione dei progetti
Scheda di autovalutazione
Progetto "Venezia"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**
Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?

☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare
5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Recomandări de proiecte educaționale

1. **Diario di viaggio**

Temi possibili: *Città importanti d'Italia, Regioni importanti d'Italia, I mari e le città portuali d'Italia, Le Repubbliche Marinare, Itinerario culturale*.

- Gli studenti elaborano un diario immaginario di una persona che ha vissuto un itinerario memorabile nel territorio italiano.
- Possono utilizzare guide turistiche, illustrazioni, mappe, grafici e souvenir.
- Il diario presenterà gli aspetti essenziali dei luoghi visitati, sviluppando sia la capacità degli studenti di analizzare e selezionare gli elementi principali di un viaggio, sia quella di raccontare cronologicamente e in modo associativo fatti e ricordi.

2. **Italia – popolazione e insediamenti**

Temi possibili: *L'Italia – terra di migrazione, Luoghi interessanti d'Italia, Rotte commerciali*.

- Gli studenti elaborano, in coppia, un progetto su alcuni insediamenti in Italia, valorizzando le risorse mediatiche disponibili.
- Possono utilizzare la carta fisica e politica dell'Italia, rappresentazioni grafiche, l'atlante geografico, immagini e materiali video.
- Il progetto presenterà in modo comparativo e contrastivo diversi aspetti relativi alla popolazione e agli insediamenti italiani, sviluppando sia la capacità degli studenti di realizzare progetti sulla geografia locale utilizzando le risorse mediatiche disponibili, sia quella di esporre informazioni generali sulla popolazione e sugli insediamenti analizzati.

3. **Somiglianze e differenze tra due regioni italiane**

Temi possibili: *Meridione vs Settentrione, Un meridionale a Milano/Torino, Il divario tra Nord e Sud, I dialetti italiani.*

- Gli studenti elaborano e presentano in formato PowerPoint, individualmente o in coppia, un progetto su alcune regioni italiane, evidenziando somiglianze e differenze osservate.
- Possono utilizzare la carta fisica e politica dell'Italia, rappresentazioni grafiche, l'atlante geografico, tavole illustrative, immagini, materiali video e la lavagna interattiva.
- Il progetto presenterà in modo comparativo e contrastivo i diversi aspetti relativi alle due aree prese in esame, sviluppando sia la capacità degli studenti di analizzare, sintetizzare, confrontare e mettere in contrasto elementi, sia quella di comprendere processi e fenomeni specifici di entrambe le zone considerate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cărți suport (în limba italiană)

- Balboni, Paolo E., *Geografia italiana per stranieri – territorio, abitanti, economia*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2022;
- Balboni, P. E., Voltolina, M, *Geografia d'Italia per stranieri*, Guerra Edizioni, 2005;
- Bresich, G., *Iperlibro*, Novara, Deagostini, 2005;
- Cernigliaro, M. A., *L'Italia è cultura. Geografia, testi e attività per stranieri*, Edilingua, 2009;
- Londrillo, A. *Alla scoperta della mia regione*, Firenze, Bulgarini, 2004;

- Larrerrà, M. F., Pilotti G., *Facciamo geografia I*, Zanichelli, Bologna, 2010;
- AA.VV, *Geografia: Ita-z*, Firenze, Garzanti Libri, 2006;
- *Calendario Geografico de Agostini*, Istituto Geografico de Agostini (2013) (îndeosebi Italia, pg. 213 – 300)

Lucrări de curriculum școlar și didactica geografiei

- Dulama, M.E., *Elemente din didactica geografiei,* Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000;
- Ilinca, N., *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O., *Curriculum școlar – Geografie – ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din clasele IX-XII,* Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O. *Instruirea centrată pe competențe la geografie*, Editura Corint, București, 2010;
- Mândruț, O., Dan, Steluța *Didactica geografiei*, Editura Corint, București, 2013;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Iași, Polirom, 2022;

Resurse digitale utile

I. APLICAȚII INTERACTIVE:

Google maps, Google Earth, Hubscuola/Geografia, GIS, Youtube, Cartografia digitale Kahoot, Quizlet, Mondly, Busuu, Kaltura, Ed Puzzle, CenturyTech, Edmodo, Kolibri Global Digital Library, World reader

II. SITOGRAFIE

- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- http://www.italiano.rai.it/
- http://www.zanichellibenvenuti.it/materiali/materiali-geografia.html
- https://online.scuola.zanichelli.it/tondelli-geografia/
- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- https://www.dissgea.unipd.it/sites/dissgea.unipd.it/files/Museo%20di%20Geografia%20-%20Laboratori%202018-19_DEF.pdf
- https://www.risorsedidattiche.net/scuola_secondaria/geografia/geografia.php
- https://www.mondadorieducation.it/didattica-a-distanza-i-nostri-contenuti-digitali- per-le-tue-lezioni/
- https://www.schededigeografia.net/indici/Italia.htm

GEOGRAFIA ITALIEI
Limba modernă italiană 2 bilingv

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice**
CG2	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic**
CG3	**Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice
CS 1.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice
- *Redactarea unui text structurat, utilizând informații cartografice sau grafice* - *Elaborarea unui jurnal de călătorie în limba modernă, din perspectiva unui personaj care a experimentat un traseu memorabil (de exemplu Marco Polo sau mari exploratori)* - *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri, semne și convenții*
CS 1.2. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice
- *Analizarea unei așezări geografice unde au trăit și interacționat diferite culturi* - *Construirea unei schițe cartografice simple în urma unei vizite tematice la un obiectiv de interes pentru înțelegerea interculturalității* - *Măsurarea și calcularea distanței pe o hartă geografică și în orizontul local*

CG 2 - Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic
CS 2.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații pertinente
- *Realizarea unui infografic fizic sau digital* - *Realizarea de portofolii individuale/ pe echipe care să redea interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului* - *Identificarea deosebirilor hidrologice prezentate într-un material audiat/ citit/ vizionat referitor la diferite zone din spațiul lingvistic asociat limbii*
CS 2.2. Descrierea, argumentarea și explicarea mediului natural
- *Elaborarea unor eseuri tematice argumentative referitoare la un fapt geografic, prin folosirea informațiilor din diferite surse* - *Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în jurul lumii”* - *Dezbatere pe teme referitoare la probleme ale mediului înconjurător*

CG 3 - Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice
CS 3.1. Dezvoltarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului
- *Realizarea unui documentar despre rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății aferente spațiului lingvistic asociat limbii moderne* - *Crearea unui* grafic *care să prezinte comparativ* efectele nocive asupra mediului înconjurător *și asupra diferitelor clase sociale* - *Vizionarea de* documentare *despre un* fenomen geografic*, prezentat din perspectiva locuitorilor mai multor regiuni*
CS 3.2. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia
- *Elaborarea unor proiecte de geografie locală valorificând resursele media existente* - *Analizarea și interpretarea unor date hidrologice*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

*Programe școlare pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne (engleză, franceză, spaniolă, italiană), c**lasa a IX-a,** Limba modernă 1 sau 2 (TC) 1- 2h /săptămână, disciplină non-lingvistică (CS) 1h / săptămână; sugestii de discipline pentru predarea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CS) 3 - 4h /săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

Clase cu studiul limbii italiene în regim bilingv *L2* (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
INTRODUCERE ÎN TERMINOLOGIA GEOGRAFICĂ SPECIFICĂ.	**Mic dicționar de termeni** • Puncte cardinale • Cadrul natural (forme de relief, elemente climatice, elemente de hidrografie) • Elemente de geografie politică
ITALIA – CADRUL NATURAL (DESCRIERE FIZICO-GEOGRAFICĂ A ITALIEI)	• Poziția geografică și geopolitică a Italiei (localizare geografică, vecini și tipuri de țărmuri) • Relieful major • Clima (principalele elemente climatice; fenomene climatice extreme) • Rețeaua hidrografică – râuri, lacuri, ape subterane
ELEMENTE DE GEOGRAFIE UMANĂ	1. POPULAȚIA • Evoluție și structuri geodemografice; • Mobilitatea teritorială a populației. 2. SISTEMUL DE AȘEZĂRI DIN ITALIA • Orașe reprezentative din Italia – caracterizare succintă (Roma, Firenze, Venezia, Napoli etc.) • Studiu de caz: Roma și spațiul metropolitan - o metropolă multiculturală 3. ITALIA – ORGANIZAREA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ ȘI POLITICĂ • Regiuni, regiuni autonome • Provincii, localități reședință de regiune • Cum funcționează Republica Italiană
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**1. REGIUNEA NORD - VEST (**Liguria, Piemonte, Valle d'Aosta, Lombardia) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Prealpii, Câmpia Padului) • Orașe importante (Genova, Torino, Aosta, Milano) • Organizarea demografică și socială
	2. REGIUNEA NORD – VEST (Trentino Alto Adige, Veneto, Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna**)** • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Delta Padului) • Orașele importante (Trento, Venezia, Verona, Vicenza, Bologna) • Organizarea demografică și socială
	3. REGIUNEA CENTRALĂ (Toscana, Umbria, Le Marche, Lazio, Abruzzo) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
	• Orașele importante (Firenze, Perugia, Ancona, Roma, Aquila) • Organizarea demografică și socială
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**4. REGIUNEA SUDICĂ** (Molise, Campania, Basilicata, Puglia, Calabria) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini, insule și vulcani) • Orașele importante (Campobasso, Napoli, Potenza, Bari, Calabria) • Organizarea demografică și socială
	5. ITALIA INSULARĂ (Sicilia, Sardegna) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (insule și vulcani) • Orașele importante (Cagliari, Palermo, Catania) • Organizarea demografică și socială
ECONOMIA ITALIEI	• Sectorul primar – agricultura (cultivarea plantelor și creșterea animalelor), pescuitul • Sectorul secundar - industria • Sectorul terțiar - serviciile • Sectorul cuaternar - știință, tehnologie și cercetare • Studiu de caz: Comerțul (conceptul de *Made in Italy*)
ITALIA – PATRIMONIU UNESCO	• Orașe și monumente din Patrimoniul UNESCO • Studiu de caz: Matera.
PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ÎN ITALIA	• Probleme legate de mediul înconjurător și protejarea acestuia (LEGAMBIENTE, WWF) • Studiu de caz: Parcuri și rezervații naturale din Italia
ÎNVĂȚAREA INTEGRATĂ A CONȚINUTULUI ȘI A LIMBII DIN PERSPECTIVĂ GEOGRAFICĂ	**STUDII DE CAZ - ABORDARE CLIL** • Insule mici: Capri, Elba, Procida, Ischia, Stromboli • Importanța peisajelor naturale în identitatea italiană (ex. Vezuviu, Etna, Alpii Dolomiți) • Regiunile autonome (Sicilia, Sardegna, Trentino-Alto Adige, Valle d'Aosta, Friuli Venezia Giulia) • Turismul cultural istoric și litoral, cartea de vizită a Italiei

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau Geografia Italiei și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;

2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei Italiei, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări simple etc.);

3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;

4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, grafice, fișe de lucru, imagini video etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;

5. renunţarea la elemente de instruire tradiţionale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificată a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;

6. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

„Învățarea prin cercetare” va fi strategia didactică folosită în abordarea acestor teme pentru a-i încuraja pe elevi să folosească surse diferite, să dobândească deprinderi de lucru individual și în echipă, să-și formeze competențe disciplinare, să-și însușească tehnici și metode de învățare (inclusiv TIC) apte să le asigure dezvoltarea intelectuală autonomă, să le faciliteze receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare într-o limbă străină, să-i sprijine în realizarea de interacțiuni în comunicare.

Ea urmărește să amelioreze capacitățile elevilor de a formula un răspuns structurat pentru diferite sarcini de lucru, să-i încurajeze să caute, să găsească și să trateze informația, să știe să- și organizeze, să utilizeze și să-și sintetizeze cunoștințele, să fie capabili să exercite responsabilități și să aibă inițiative. rolul profesorului fiind mai ales acela de a încadra și a acompania demersurile elevilor. Profesorul are rolul de facilitator, colaborator, implicând activ pe cel ce învață.

Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc., centrate pe elev și pe activitate și care pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor.

Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile la lecții vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaționale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoștințe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă

competențele, iar dobândirea acestora în limba italiană favorizează în mod direct dezvoltarea competențelor lingvistice de comunicare într-o limbă de circulație internațională.

Conținutul acestui curriculum sintetizează cunoștințele și competențele de geografie fizică și geografie umană pe care le îmbină cu informații și competențe specifice studierii limbii italiene, prezentând următoarele elemente de noutate:

- își asumă o serie de competențe specifice foarte precise;
- este axată pe înțelegerea părții naturale și umane a mediului specific Italiei;
- realizează o conexiune interdisciplinară între științele despre natură, științele sociale și limba italiană;

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Activitățile de învățare se bazează pe:

- utilizarea și interpretarea informațiilor provenite din diferite surse bibliografice;
- selectarea informațiilor de pe suporturi grafice și cartografice;
- elaborarea unor eseuri și/sau proiecte ca urmare a analizei unor imagini, grafice, hărți;
- întocmirea unor modele grafice și cartografice;
- utilizarea mass media pentru identificarea și actualizarea informațiilor;
- utilizarea surselor de informare fizice și digitale în limba italiană.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CITTÀ RAPPRESENTATIVE D'ITALIA – VENEZIA
Livello linguistico: A2–B1
Durata: 2–3 ore

Competenze specifiche
CS 1.1. Lettura e interpretazione dell'informazione cartografica e grafica
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

Alla fine dell'unità lo studente è in grado di:

- descrivere Venezia usando **lessico geografico specifico**
- leggere e interpretare **carte geografiche, mappe e immagini**
- riconoscere elementi naturali e antropici della città
- produrre brevi testi informativi in italiano

Parole chiave (lessico CLIL)
laguna – canale – isole – centro storico – patrimonio culturale – turismo – mare Adriatico – gondola – trasporto acqueo – marea – Piazza San Marco – Canal Grande

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO

1. **ATTIVITÀ DI AVVIO – OSSERVAZIONE GUIDATA (warm-up)**

Attività 1 – *Guarda e descrivi*
Metodo CLIL: osservazione visiva + scaffolding linguistico
Gli studenti osservano le immagini e rispondono oralmente o per iscritto:

- Che tipo di città è Venezia?
- Cosa noti al posto delle strade?
- Quali mezzi di trasporto vedi?

Supporto linguistico:

- *Venezia è una città…*
- *Al posto delle strade ci sono…*
- *Il mezzo di trasporto tipico è…*

2. ATTIVITÀ DI COMPRENSIONE SCRITTA – TESTO INFORMATIVO

Leggi il seguente testo:

Venezia – caratterizzazione generale

Venezia è una città situata nel nord-est dell'Italia, nella regione Veneto. Sorge su una laguna del mare Adriatico ed è formata da più di cento isole collegate da ponti e canali. Il centro storico non ha strade per le automobili: il principale mezzo di trasporto è quello acqueo. Venezia è famosa per il suo patrimonio artistico e culturale ed è una delle città più visitate al mondo.

Attività 2 – *Comprensione guidata*
Rispondi alle domande:

1. Dove si trova Venezia?
2. Su che cosa è costruita la città?
3. Qual è il mezzo di trasporto principale?

3. ATTIVITÀ LESSICALE – TERMINOLOGIA SPECIFICA

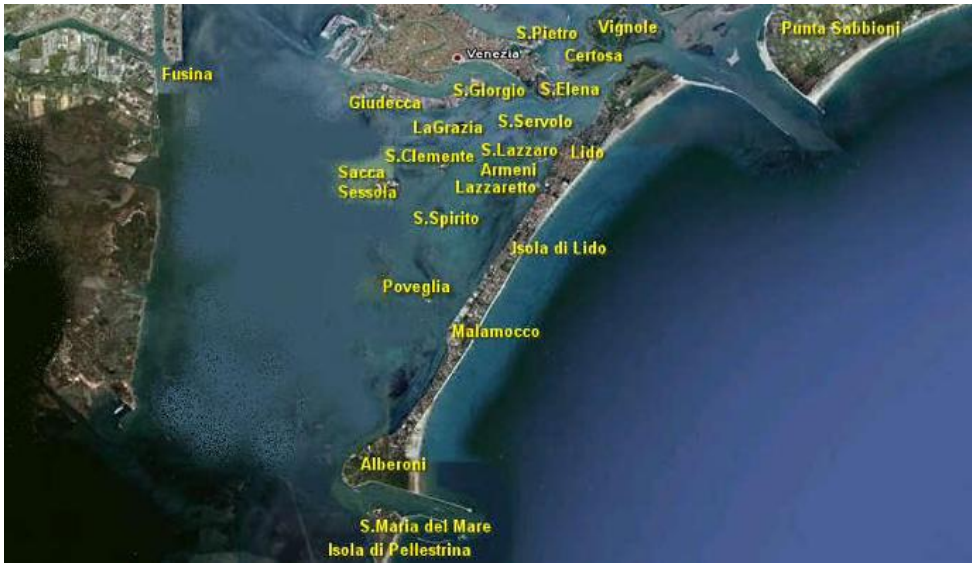
Attività 3 – *Abbina il termine alla definizione*

Termine	**Definizione**
Laguna	a. Spazio urbano centrale
Canale	b. Braccio d'acqua artificiale
Centro storico	c. Area di acqua salmastra
Gondola	d. Imbarcazione tradizionale

ATTIVITÀ CARTOGRAFICA – LETTURA DELLA MAPPA

*Programe școlare pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne (engleză, franceză, spaniolă, italiană), c**lasa a IX-a,** Limba modernă 1 sau 2 (TC) 1- 2h /săptămână, disciplină non-lingvistică (CS) 1h / săptămână; sugestii de discipline pentru predarea limbii moderne 1 sau 2 în contexte specifice (CS) 3 - 4h /săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

Attività 4 – *Leggere la carta geografica*
Individua sulla mappa:

- la laguna di Venezia
- il centro storico
- il mare Adriatico

4. ATTIVITÀ DI ABBINAMENTO IMMAGINE–PAROLA

Metodo CLIL: apprendimento multisensoriale

Attività 5 – *Attività di abbinamento*
Osserva le immagini fornite dall'insegnante. Collega ogni immagine alla parola o espressione corretta.

NUMERO DELL'IMMAGINE	IMMAGINE	PAROLA / ESPRESSIONE	COLLEGAMENTO
1.		a) gondola → trasporto	
2.		b) Piazza San Marco → spazio pubblico	
3.		c) canale → via d'acqua	
4.		d) isole → struttura urbana	
5.		e) canale → via d'acqua	
6.		f) isole → struttura urbana	

Nota didattica:
- progettare le immagini e gli studenti abbinano oralmente
- stampare le immagini e le parole separatamente per abbinarle con le frecce

Produzione orale semplice (A2):

Questa immagine rappresenta…
La gondola è un mezzo di…

Valore didattico
- attivazione del **canale visivo**
- consolidamento del **lessico geografico**

5. ATTIVITÀ DI PRODUZIONE SCRITTA

Metodo CLIL: produzione guidata

Attività 6 – *Scrivi un breve testo*
Scrivi 5–6 frasi per presentare Venezia usando almeno **5 parole chiave**.

Struttura consigliata:
- posizione
- caratteristiche
- importanza culturale

6. ATTIVITÀ DI MEDIAZIONE

Metodo CLIL: mediazione linguistica

Attività 7 – *Spiega oralmente a un turista*
- perché Venezia è una città speciale
- come ci si sposta nella città

Metodi didattici CLIL usati
- visual thinking
- scaffolding linguistico
- apprendimento per immagini
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti
- cooperative learning ovvero l'apprendimento collaborativo

Valutazione
- osservazione sistematica
- esercizi di associazione
- produzione scritta
- partecipazione orale

7. ATTIVITÀ DI APPROFONDIMENTO

Competenza specifica:
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti
Metodo CLIL:
- focus sulla lingua
- scaffolding lessicale
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti

Terminologia geografica specifica (input)

Termine	Significato
1. laguna	area di acqua salmastra tra terra e mare
2. isola	porzione di terra circondata dall'acqua
3. canale	corso d'acqua artificiale
4. mare Adriatico	mare che bagna Venezia
5. centro storico	parte antica della città
6. ponte	struttura che collega due rive
7. trasporto acqueo	sistema di mobilità sull'acqua

Attività 8
A – *Completa con il termine corretto*
Tipo di attività: esercizio guidato scritto
Completa le frasi usando la terminologia geografica corretta:

6. Venezia è costruita su una _____.
7. La città è formata da molte _____ collegate da ponti.
8. I _____ permettono il passaggio delle imbarcazioni.
9. Il _____ è la parte più antica della città.
10. Il principale mezzo di mobilità è il _____.

B – *Classifica i termini*
Tipo di attività: categorizzazione
Dividi i termini in **elementi naturali** ed **elementi antropici**:

Termine	Elementi naturali	Elementi antropici
1. laguna		
2. isola		
3. canale		
4. mare Adriatico		
5. centro storico		
6. ponte		
7. trasporto acqueo		

Risposta orale:
La laguna è un elemento naturale perché…
Il ponte è un elemento antropico perché…

C – *Usa la terminologia specifica*
Tipo di attività: produzione guidata

Scrivi **3 frasi** usando almeno **3 termini geografici specifici**.

Struttura modello (scaffolding):

- *Venezia si trova in una…*
- *Il centro storico è…*
- *I canali servono per…*

D – *Associa termine e funzione*
Tipo di attività: associazione logica

Collega ogni termine alla sua funzione:

Termine	Funzione	Collegamento
5. **laguna**	e) vie di comunicazione	
6. **canali**	f) mobilità urbana	
7. **ponti**	g) protezione naturale	
8. **trasporto acqueo**	h) collegamento	

Valore didattico dell'attività
- consolidamento del **lessico geografico**
- favorisce l'uso corretto della lingua disciplinare

ATTIVITÀ RIMEDIALE

Ripassiamo la geografia d'Italia con immagini e parole

Contesto
Questa attività di rimedio è pensata per studenti che necessitano di **consolidare le conoscenze di base della geografia d'Italia**.
L'approccio è **graduale, visivo e guidato**, per facilitare la comprensione dei concetti fondamentali attraverso immagini, parole chiave e brevi testi.
Competenze specifiche coinvolte
- **CS 2.1.** Utilizzazione della terminologia geografica di base
- **CS 2.2.** Descrizione semplice dell'ambiente naturale italiano
- **CS 3.1.** Sviluppo di un atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente

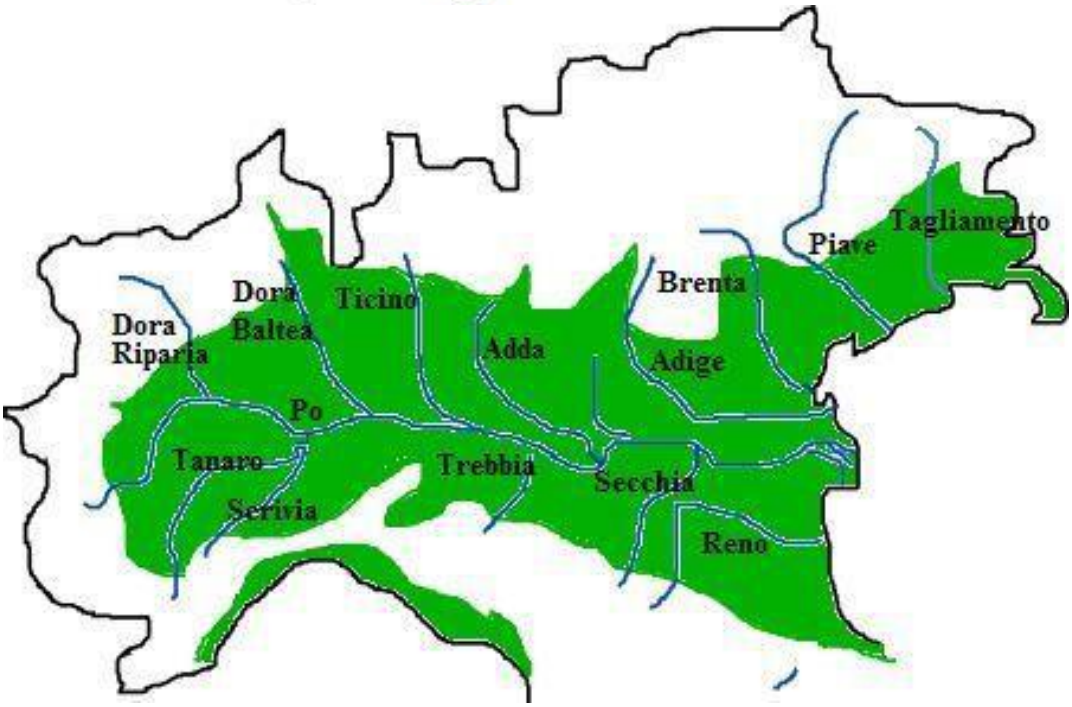
Al termine dell'attività lo studente sarà in grado di:
- riconoscere i principali elementi fisici del territorio italiano;
- utilizzare una terminologia geografica essenziale;
- descrivere un paesaggio italiano con frasi semplici;
- comprendere il rapporto tra uomo e ambiente.

Parole chiave (da recuperare)
montagna – pianura – collina – fiume – mare – isola – città – paesaggio naturale – paesaggio antropico

ATTIVITÀ 1 – OSSERVA E RICONOSCI

ALPI OCCIDENTALI
ALPI CENTRALI
Passo di Resia
ALPI ORIENTALI
C.de Fevet
PREALPI
ZONA SUBALPINA
PIANURA PADANO VENETA
Passo di Vrata
APPENNINO SETTENTRIONALE
Passo di Cadibona
Valdarno
& Bocca Serriola
ANTIAPPENNINO TIRRENICO
APPENNINO CENTRALE
Bocca di Forlì
APPENNINO MERIDIONALE
ANTIAPPENNINO ADRIATICO
SISTEMA SARDO-CORSO
Campidano
Stromboli
Vulcano
SICILIA
Etna

Tagliamento
Piave
Brenta
Dora Riparia
Dora Baltea
Ticino
Adda
Adige
Po
Tanaro
Trebbia
Secchia
Scrivia
Reno

Lavoro da svolgere

Osserva le immagini e completa le frasi:

1. Le **Alpi** sono una catena di _____.
2. La **Pianura Padana** è una grande _____.
3. Il **Po** è un _____.
4. L'Italia è circondata dal _____.

Supporto linguistico:

montagne – pianura – fiume – mare

ATTIVITÀ 2 – CLASSIFICA

Lavoro da svolgere

Dividi gli elementi in due categorie:

Elementi naturali

montagna – fiume – mare – pianura

Elementi antropici

città – strada – porto – ponte

Scrivi ogni parola nella categoria corretta.

ATTIVITÀ 3 – COMPLETA CON LE PAROLE CHIAVE

Testo guidato

L'Italia è un paese europeo con paesaggi molto diversi.

Ci sono alte _____ come le Alpi e lunghe catene come gli _____.

Il paese è circondato dal _____ ed è famoso per le sue _____.

Parole guida:

montagne – Appennini – mare – isole

ATTIVITÀ 4 – DESCRIVI L'IMMAGINE

Lavoro da svolgere

Osserva una delle immagini e rispondi:

- Che tipo di paesaggio è?
- È un paesaggio naturale o antropico?
- Che elementi vedi?

Modello di frase: Questo è un paesaggio… Vedo…

ATTIVITÀ 5 – RIFLESSIONE SEMPLICE

Lavoro da svolgere

Rispondi oralmente o per iscritto:

- Perché è importante proteggere l'ambiente?
- Quale paesaggio italiano ti piace di più? Perché?

Metodologie didattiche di rimedio

- visual learning
- scaffolding linguistico

- apprendimento guidato
- didattica inclusiva
- rinforzo lessicale

Valutazione (formativa)
- partecipazione alle attività
- corretto uso del lessico di base
- capacità di completare e descrivere
- atteggiamento collaborativo

Nota didattica
L'attività è:
- adattabile a **BES / DSA**
- utilizzabile come **recupero in itinere**
- facilmente replicabile per **regioni o città d'Italia**

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

- Crea una presentazione digitale sugli effetti dei cambiamenti climatici in Europa.
- Facciamo geografia con la fotografia.
- Missione impossibile: trova i borghi italiani patrimonio UNESCO e realizza una presentazione digitale.
- Le geografie del cibo: costruisci con l'aiuto di Google Earth il percorso dell'ulivo e del pomodoro – dalla terra alla tavola.
- L'Italia e i territori - Regioni, province e comuni.
- La geografia del Carnevale in Italia.
- Le maggiori isole d'Italia.
- I laghi d'Italia: storia, turismo e cultura.
- Effetti dei cambiamenti climatici sulle catene montuose italiane.

Exemple de proiecte:

Facciamo geografia con la fotografia.

1. Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio.
2. Lavoro di gruppo per catalogare le fotografie portate dagli studenti.
3. Divisione in squadre e avvio dell'attività con fotografie autentiche e digitali.
4. Riflessione condivisa sull'attività e conclusione del laboratorio

EXEMPLU PREZENTARE PROIECT
Facciamo geografia con la fotografia

1. Contesto del progetto

Il progetto *"Facciamo geografia con la fotografia"* è pensato per studenti di livello A2 e si inserisce in un percorso di educazione geografica e media, con approccio laboratoriale e cooperativo.

La fotografia viene utilizzata come strumento di osservazione, analisi e interpretazione del paesaggio, favorendo lo sviluppo della competenza geografica, del pensiero critico e della consapevolezza ambientale.

Il progetto valorizza l'esperienza diretta degli studenti e promuove un apprendimento attivo attraverso immagini autentiche e digitali.

2. Competenze specifiche sviluppate

CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

CS 2.2. Descrizione, argomentazione e spiegazione dell'ambiente naturale

CS 3.1. Sviluppo di un comportamento critico e costruttivo rispetto agli elementi qualitativi dell'ambiente

3. Al termine del progetto, gli studenti saranno in grado di:
- osservare e descrivere un paesaggio utilizzando **terminologia geografica adeguata**;

- distinguere elementi **naturali e antropici** presenti nelle immagini;
- spiegare le caratteristiche di un ambiente naturale e le sue trasformazioni;
- sviluppare atteggiamenti critici e responsabili nei confronti dell'ambiente;
- collaborare in gruppo e partecipare a una riflessione condivisa.

4. Descrizione delle fasi del progetto

Fase 1 – Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio
Gli studenti ricercano o producono fotografie che rappresentano diversi tipi di paesaggio (naturale, urbano, rurale, costiero, montano).

Attività:
- selezione di fotografie autentiche (personali) o digitali;
- breve descrizione orale dell'immagine scelta;
- identificazione del tipo di paesaggio.

Metodo didattico:
apprendimento esperienziale, visual learning

Fase 2 – Lavoro di gruppo: catalogazione delle fotografie
Gli studenti, organizzati in gruppi, catalogano le fotografie secondo criteri geografici.

Attività:
- classificazione delle immagini (paesaggio naturale / antropico);
- individuazione degli elementi geografici presenti;
- utilizzo di parole chiave specifiche.

Esempi di terminologia:
rilievo, pianura, costa, vegetazione, insediamento umano, infrastrutture

Metodo didattico:
apprendimento collaborativo, scaffolding linguistico

Fase 3 – Divisione in squadre e analisi guidata delle immagini
La classe viene divisa in squadre. Ogni squadra analizza un set di fotografie autentiche e digitali.
Attività:
- descrizione dettagliata delle immagini;
- spiegazione delle caratteristiche ambientali;
- discussione sugli interventi umani e sul loro impatto.

Lavoro da svolgere tipo:
Descrivi il paesaggio rappresentato e spiega se l'intervento umano è positivo o negativo.

Metodo didattico:
task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti, CLIL, problem solving

Fase 4 – Riflessione condivisa e conclusione del laboratorio
Momento finale di riflessione collettiva sull'esperienza svolta.
Attività:
- confronto tra i gruppi;
- riflessione sull'importanza della tutela dell'ambiente;
- valutazione dell'attività e delle competenze sviluppate.

Domande guida:
- Cosa abbiamo imparato osservando le fotografie?
- In che modo l'uomo modifica il paesaggio?
- Quali comportamenti responsabili possiamo adottare?

Metodo didattico:
discussione guidata, educazione alla cittadinanza attiva

5. Metodologie didattiche utilizzate
- approccio CLIL
- apprendimento cooperativo
- visual thinking
- didattica laboratoriale
- educazione al pensiero critico

6. Prodotti finali
- catalogo fotografico dei paesaggi analizzati;
- presentazione orale di gruppo;
- breve testo descrittivo-argomentativo per ogni fotografia.

7. Valutazione
La valutazione terrà conto di:
- correttezza dell'uso della **terminologia geografica**;
- capacità di descrizione e spiegazione dell'ambiente;
- partecipazione attiva e collaborazione;
- atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente.

Nota didattica finale
Il progetto favorisce l'integrazione tra **geografia, educazione media e cittadinanza**, stimola la motivazione degli studenti e sviluppa competenze trasferibili in diversi contesti disciplinari.

EVALUARE

Evaluarea se poate face prin utilizarea tipurilor de itemi în proporții și structuri diferite, evaluarea continuă, dar și folosirea unor instrumente și procedee complementare: portofoliu, referat, eseu, mini-proiecte interdisciplinare etc.

Suporturile de instruire cuprind ghiduri metodologice, hărți, atlase, modele cartografice, softuri didactice, site-uri didactice în limba italiană și în limba română. Selecția acestora va avea în vedere competentele generale cuprinse în trunchiul comun și cele din curriculum specific claselor bilingve.

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul dedicat acestora ținându-se cont de competețele specifice precizate în directă legătură cu abordarea CLIL. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor precum și instrumente digitale consacrate (Google forms, Mentimeter etc).

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "Venezia"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR
Schede di valutazione dei progetti
Scheda di autovalutazione
Progetto "Venezia"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐

Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto poco	Poco	Molto
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**

Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?

☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____

Come valuti l'uso di questi strumenti?

☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**

Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..

Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..

Una cosa che ho imparato: …….

Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Recomandări de proiecte educaționale

4. **Diario di viaggio**

Temi possibili: *Città importanti d'Italia, Regioni importanti d'Italia, I mari e le città portuali d'Italia, Le Repubbliche Marinare, Itinerario culturale*.

- Gli studenti elaborano un diario immaginario di una persona che ha vissuto un itinerario memorabile nel territorio italiano.
- Possono utilizzare guide turistiche, illustrazioni, mappe, grafici e souvenir.
- Il diario presenterà gli aspetti essenziali dei luoghi visitati, sviluppando sia la capacità degli studenti di analizzare e selezionare gli elementi principali di un viaggio, sia quella di raccontare cronologicamente e in modo associativo fatti e ricordi.

5. **Italia – popolazione e insediamenti**

Temi possibili: *L'Italia – terra di migrazione, Luoghi interessanti d'Italia, Rotte commerciali*.

- Gli studenti elaborano, in coppia, un progetto su alcuni insediamenti in Italia, valorizzando le risorse mediatiche disponibili.
- Possono utilizzare la carta fisica e politica dell'Italia, rappresentazioni grafiche, l'atlante geografico, immagini e materiali video.
- Il progetto presenterà in modo comparativo e contrastivo diversi aspetti relativi alla popolazione e agli insediamenti italiani, sviluppando sia la capacità degli studenti di realizzare progetti sulla geografia locale utilizzando le risorse mediatiche disponibili, sia quella di esporre informazioni generali sulla popolazione e sugli insediamenti analizzati.

6. **Somiglianze e differenze tra due regioni italiane**

Temi possibili: *Meridione vs Settentrione, Un meridionale a Milano/Torino, Il divario tra Nord e Sud, I dialetti italiani.*

- Gli studenti elaborano e presentano in formato PowerPoint, individualmente o in coppia, un progetto su alcune regioni italiane, evidenziando somiglianze e differenze osservate.
- Possono utilizzare la carta fisica e politica dell'Italia, rappresentazioni grafiche, l'atlante geografico, tavole illustrative, immagini, materiali video e la lavagna interattiva.

- Il progetto presenterà in modo comparativo e contrastivo i diversi aspetti relativi alle due aree prese in esame, sviluppando sia la capacità degli studenti di analizzare, sintetizzare, confrontare e mettere in contrasto elementi, sia quella di comprendere processi e fenomeni specifici di entrambe le zone considerate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cărți suport (în limba italiană)

- Balboni, Paolo E., *Geografia italiana per stranieri – territorio, abitanti, economia*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2022;
- Balboni, P. E., Voltolina, M, *Geografia d'Italia per stranieri*, Guerra Edizioni, 2005;
- Bresich, G., *Iperlibro*, Novara, Deagostini, 2005;
- Cernigliaro, M. A., *L'Italia è cultura. Geografia, testi e attività per stranieri*, Edilingua, 2009;
- Londrillo, A. *Alla scoperta della mia regione*, Firenze, Bulgarini, 2004;
- Larrerrà, M. F., Pilotti G., *Facciamo geografia I*, Zanichelli, Bologna, 2010;
- AA.VV, *Geografia: Ita-z*, Firenze, Garzanti Libri, 2006;
- *Calendario Geografico de Agostini*, Istituto Geografico de Agostini (2013) (îndeosebi Italia, pg. 213 – 300)

Lucrări de curriculum școlar și didactica geografiei

- Dulama, M.E., *Elemente din didactica geografiei,* Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000;
- Ilinca, N., *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O., *Curriculum școlar – Geografie – ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din clasele IX-XII,* Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O. *Instruirea centrată pe competențe la geografie*, Editura Corint, București, 2010;
- Mândruț, O., Dan, Steluța *Didactica geografiei*, Editura Corint, București, 2013;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Iași, Polirom, 2022;

Resurse digitale utile

I. APLICAȚII INTERACTIVE:

Google maps, Google Earth, Hubscuola/Geografia, GIS, Youtube, Cartografia digitale Kahoot, Quizlet, Mondly, Busuu, Kaltura, Ed Puzzle

CenturyTech, Edmodo, Kolibri Global Digital Library, World reader

II. SITOGRAFIE

- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- http://www.italiano.rai.it/
- http://www.zanichellibenvenuti.it/materiali/materiali-geografia.html
- https://online.scuola.zanichelli.it/tondelli-geografia/
- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- https://www.dissgea.unipd.it/sites/dissgea.unipd.it/files/Museo%20di%20Geografia%20-%20Laboratori%202018-19_DEF.pdf
- https://www.risorsedidattiche.net/scuola_secondaria/geografia/geografia.php
- https://www.mondadorieducation.it/didattica-a-distanza-i-nostri-contenuti-digitali- per-le-tue-lezioni/
- https://www.schededigeografia.net/indici/Italia.htm

IV. SUGESTII DE DISCIPLINE PENTRU PREDAREA LIMBII MODERNE 1 SAU 2 ÎN CONTEXTE SPECIFICE (CLIL)
(CS – 3-4 ore/săptămână)
- pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale -

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplinele pentru predarea limbilor moderne în contexte specifice, conform metodologiei CLIL, se înscriu în demersul de pregătire specifică a elevilor din clasele care propun studierea în regim bilingv a unei limbi moderne.

CLIL (Content and Language Integrated Learning) presupune dezvoltarea integrată a competențelor lingvistice și a celor din domeniile specifice. Spre deosebire de Disciplina non-lingvistică, ale cărei conținuturi vizează strict dezvoltarea competențelor dintr-un domeniu de studiu într-o limbă străină, disciplinele predate în sistem CLIL vizează, în egală măsură, formarea și consolidarea competențelor de comunicare în limba modernă, simultan procesului de formare de competențe specifice domeniului de studiu. Astfel, limba modernă joacă un dublu-rol, acela de instrument, dar și de obiect de studiu. Obiectivele lecțiilor predate în acest sistem sunt, și ele, duble și vor fi menționate în mod explicit în documentele de proiectare didactică în două categorii – obiective ale disciplinei și obiective lingvistice. Formularea acestora din urmă va ține cont atât de nivelul real al clasei, dar și de competențele vizate de disciplina lingvistică aferentă (limba modernă 1 sau 2) și pot fi fundamentate pe propunerile de contexte și structuri din programele detaliate în acest document.

Puternic centrată pe elev și depinzând direct de implicarea acestuia pentru a avea rezultatele așteptate, metoda CLIL îi conferă profesorului rolul de mediator al conținuturilor și facilitator al învățării. Cerințele de nivel cognitiv și cele lingvistice trebuie perfect echilibrate, elevii trebuie să fie provocați atât în ceea ce privește studiul și utilizarea limbii moderne, cât și prin conținuturile științifice specifice, astfel încât procesul să fie unul armonios și eficient.

Orele pentru disciplinele predate în sistem CLIL se alocă din CDEOȘ în CS (Curriculum de specialitate), între una și trei ore/săptămână, conform prevederilor Planului cadru pentru învățământul liceal. Ele pot fi propuse în cadrul Ariei curriculare a limbii moderne sau a disciplinei specifice, putând fi predate atât de profesorul de limbă străină, cât și de un profesor de specialitate din aria vizată (care să aibă un nivel lingvistic în limba străină suficient predării disciplinei CLIL). Prezentul document nu propune o listă exhaustivă și limitativă a disciplinelor care pot fi studiate în regim CLIL, ci detaliază o serie de sugestii, care pot fi folosite ca atare sau adaptate specificului fiecărei unități de învățământ. Astfel, în cazul în care nu se optează pentru una dintre variantele prezentate mai jos, la nivelul fiecărei unități, se poate alege studierea în sistem CLIL a oricărei discipline, în funcție de resursa umană existentă, dar și de profilul, specializarea sau calificarea profesională a elevilor, prin propunerea și aprobarea de către Inspectoratele școlare a unor programe specifice.

TEXTUL VIITORULUI: CREATIVITATE MULTIMODALĂ ÎN LUMEA DIGITALĂ
1 oră/săptămână
- pentru toate filierele, profilurile și specializările
clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 -

Disciplina de studiu non-lingvistică *Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digital* destinată elevilor din clasa a IX-a de la toate filierele, profilurile și specializările, vizează dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, integrate în contexte multimodale (text, imagine, sunet, video, elemente interactive), stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje multimodale**
CG2	**Producerea de mesaje multimodale**
CG3	**Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea modurilor de comunicare într-un mesaj multimodal
– *Completarea unui tabel cu componentele vizuale, verbale, auditive dintr-un spot publicitar, afiș, poster.* – *Completarea unui tabel cu mesajele vizuale, verbale, auditive dintr-un spot publicitar, afiș, poster.*
CS 1.2. Analizarea relației dintre imagine și text
– *Identificarea scopului comunicării în urma audierii/vizionării unui material (podcast, video, prezentare multimodală)* – *Completarea unui tabel cu mesajele/componentele unui material multimodal* – *Relaționarea materialului multimodal cu scopul comunicării*
CS 1.3. Compararea diferitelor producții multimodale în funcție de scopul comunicării
– *Analizarea a două mesaje multimodale pe teme asemănătoare, dar cu scopuri diferite pentru identificarea diferențelor și asemănărilor* – *Completarea unei matrici în urma audierii/vizualizării a două producții multimodale (scopul comunicării, tipuri de comunicare folosite, public țintă, mesajul transmis etc.)*

CG 2 - Producerea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 2.1. Combinarea elementelor selectate pentru crearea un mesaj multimodal
– *Reconstruirea unui mesaj multimodal* – *Crearea un colaj din imagini, texte și simboluri pe o temă dată*
CS 2.2. Realizarea unei prezentări modale integrate (text, imagine, sunet)
– *Selectarea componentelor unui material multimodal în funcţie de scopul comunicării şi mesajul de transmis* – *Combinarea textului, imaginilor și înregistrării audio pentru a transmite un mesaj coerent și expresiv* – *Crearea unei prezentări digitale narate (e.g.“The World I Imagine”) folosind aplicații digitale (Canva, Adobe Express, PowerPoint online)*
CS 2.3. Adaptarea și revizuirea mesajelor multimodale
– *Transformarea unui text scris într-un material multimodal (ex. podcast, clip educațional)* – *Revizuirea și îmbunătățirea unei producții proprii sau a unui coleg pe baza feedback-ului de grup*

CG 3 - Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea și analizarea elementelor culturale în producții multimodale din contexte diferite
– *Analiza comparativă a două reclame sau postări media din culturi diferite pentru identificarea mesajelor implicite* – *Identificarea elementelor culturale care influențează modul de construire a mesajului*
CS 3.2. Adaptarea mesajului multimodal în funcție de contextul cultural și interlocutor
– *Recrearea unui mesaj multimodal pentru a fi adecvat unui alt public ţintă* – *Crearea unui poster bilingv care respectă diferențele culturale*
CS 3.3. Compararea reprezentărilor culturale în mesaje digitale pentru înțelegerea diversității
– *Analizarea posterelor, clipurilor și podcasturilor realizate de elevi din alte clase/școli.* – *Crearea unui e-portofoliu colaborativ Our Cultures in Digital Media.*

Limba engleză

SUGESTII METODOLOGICE	
Domenii de conținut	**Conținuturi**
Suporturi de învățare	– *Documente autentice: afișe publicitare/ pagini de mică publicitate, pliante turistice, extrase din publicații pentru adolescenți/blog-uri/vlog-uri/ podcast-uri, știri, articole,* – *Invitații, prospecte, orare, broșuri, manuale de instrucțiuni, inclusiv în format digital* – *Organizatoare grafice* – *Clipuri youtube, clipuri audio-video pe tematici culturale, anunțuri, reclame* – *Pagini web ale unor locaţii turistice, planuri de oraş / muzeu, pliante, hărţi, afişe turistice* – *Aplicații digitale (Kahoot, Canva, Padlet, Bookcreator, Google Workspace, Canva, Genially, Padlet, StoryboardThat, Vocaroo, Wakelet etc.)* – *Prezentări multimedia* – *Benzi desenate, cărți audio, campanii etc.* – *Platforme de colaborare (Miro, Trello, Notion)* – *AI tools pentru generare de conținut (ChatGPT, DALL-E, etc.- cu discernământ critic)*
Sugestii de teme	– *Comunicarea multimodală prin diferite texte multimodale* – *Storytelling digital* – *Social media și etica online* – *Benzile desenate și romanul grafic* – *Reviste digitale* – *Postcast-uri și comunicarea audio* – *Critica textelor multimodale*
Sugestii de proiecte individuale/colaborative	– *Știința pe înțelesul tuturor – Infografic interactiv* – *Cultura în imagini, sunete și cuvinte – Expoziție digitală colaborativă* – *Decodează mesajul! – Proiect de literație digital* – *Povestea mea în 60 de secunde – Prezentare personală folosind imagini, text și voce* – *Orașul meu într-un poster interactiv - Promovarea comunității locale prin design multimodal*

- ***Learning activity***
  - *Story in the Making*. Students watch a short video story with the sound turned off first, and then with the sound turned on. In 3 groups, they choose a mode *(visual/audio/textual) and explain which one is the most effective in conveying the story, focusing on mode-function relationships (e. g. music increases tension, dialogue clarifies intentions etc.)*

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➢ **și articole academice**

- Jewitt, C. (2009). *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. Routledge.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design* (2nd ed.). Routledge.
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2015). *The Things You Do to Know: An Introduction to the Pedagogy of Multiliteracies*. In B. Cope & M. Kalantzis (Eds.), *A Pedagogy of Multiliteracies* (pp. 1-36). Palgrave Macmillan.
- Bezemer, J., & Kress, G. (2016). *Multimodality, Learning and Communication: A Social Semiotic Frame*. Routledge.

- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
- Hobbs, R. (2017). "Create to Learn: Introduction to Digital Literacy." *Wiley-Blackwell*.
- Jenkins, H., et al. (2016). "By Any Media Necessary: The New Youth Activism." *NYU Press*.
- https://educatiemedia.cji.ro/educatie-digitala-si-abilitati-media-curs-optional-pentru-liceu/

➢ **Resurse online pentru metodologia CLIL**

- European Centre for Modern Languages - CLIL Resources: https://www.ecml.at
- Cambridge Assessment English - CLIL Handbook
- British Council - Teaching English - CLIL Section

➢ **Ghiduri practice pentru literație digitală și multimodală**

- Common Sense Education - Digital Citizenship Curriculum
- Stanford History Education Group - Civic Online Reasoning resources
- UNESCO Media and Information Literacy Curriculum for Teachers

➢ **Resurse digitale**

➢ **Instrumente și aplicații (gratuite sau freemium)**

- Canva Education (cont gratuit pentru profesori și elevi)
- Adobe Creative Cloud Express (versiune educațională)
- Book Creator, StoryboardThat, Genially (conturi educaționale)

➢ **Exemple de producții multimodale**

- TED-Ed Originals (pentru storytelling vizual)
- National Geographic Education (pentru fotojurnalism)
- The New York Times - The Daily (pentru podcast-uri jurnalistice)
- Kurzgesagt – In a Nutshell (pentru animații educaționale)

Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Suporturi de învăţare	– *Documente autentice: afișe publicitare/ pagini de mică publicitate, pliante turistice, extrase din publicații pentru adolescenți/blog-uri/vlog-uri/ podcast-uri, știri, articole,* – *Invitații, prospecte, orare, broșuri, manuale de instrucțiuni, inclusiv în format digital* – *Organizatoare grafice* – *Clipuri youtube, clipuri audio-video pe tematici culturale, anunțuri, reclame* – *Pagini web ale unor locaţii turistice, planuri de oraş / muzeu, pliante, hărţi, afişe turistice* – *Aplicații digitale (Kahoot, Canva, Padlet, Bookcreator, Google Workspace, Canva, Genially, Padlet, StoryboardThat, Vocaroo, Wakelet etc.)* – *Prezentări multimedia* – *Benzi desenate, cărți audio, campanii etc.* – *Platforme de colaborare (Miro, Trello, Notion)* – *AI tools pentru generare de conținut (ChatGPT, DALL-E, etc.- cu discernământ critic)*
2. Sugestii de teme	– *Comunicarea multimodală prin diferite texte multimodale* – *Storytelling digital* – *Social media și etica online* – *Benzile desenate și romanul grafic* – *Reviste digitale* – *Podcast-uri și comunicarea audio* – *Critica textelor multimodale*

3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	– *A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis;* – *A situa în timp un eveniment* – *A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri* – *A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul* – *A justifica o opinie, o preferință* – *A formula ipoteze* – *A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)* – *A compara date/statistici/legi/evenimente* – *A formula nevoi / intenția* – *A solicita/ a exprima clarificări* – *A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje*

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut

❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)

❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)

❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)

❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut

❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr

❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal

❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv

❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc

❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione

❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante

❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv

❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv

❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…

❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare

❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*

❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….

❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti

❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito

➢ A formula ipoteze

❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente

❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent

❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze
➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)
❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome
❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...
➢ A compara date/statistici/legi/evenimente
❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato
❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario
❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente
➢ A formula nevoi / intenția
❖ utilizarea construcției ho bisogno di...
❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito
❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno
➢ A solicita/ a exprima clarificări
❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….
❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?
❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire
➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje
❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

Teme recomandate

1. *Il testo del futuro*: comunicare oltre le parole;
2. *Dalla parola all'immagine*: linguaggi che si intrecciano;
3. *Leggere i media*: interpretare messaggi multimodali;
4. *Scrivere con immagini, suoni e video;*
5. *Creatività digitale*: raccontare storie nel mondo online;
6. *Testi brevi, messaggi potenti*: comunicare nei social media;
7. *Immagine e identità*: come ci rappresentiamo nel digitale;
8. *Suono, voce e musica nel testo multimodale;*
9. *Video come testo*: immagini in movimento e significato;
10. *Testo e interazione*: comunicare con elementi digitali;
11. *Collaborare per creare*: testi multimodali di gruppo;
12. *Pensiero critico e creatività nel mondo digitale;*
13. *Mediazione dei messaggi*: adattare un testo per diversi pubblici;
14. *Etica e comunicazione digitale;*
15. *Il mio progetto*: creare il testo del futuro.

Sugestii de proiecte individuale/colaborative

1. **Diario digitale del futuro**
Descrizione: Creazione di un diario immaginario ambientato nel 2050.
Include:
- Testi narrativi in italiano
- Immagini generate o disegnate
- Brevi clip audio (pensieri, emozioni)
- Elementi grafici (emoji, collage)

Competenze: narrazione, lessico emotivo, futuri e condizionali

2. **Poesia multimodale**
Descrizione: Una poesia originale accompagnata da immagini, musica e animazione.

Formato: Video-poesia oppure presentazione interattiva
Tema possibile: Identità, tecnologia, solitudine digitale, speranza

3. **Racconto interattivo**
Descrizione: Una storia con scelte multiple (tipo "scegli il tuo finale").
Strumenti: Genially, Canva, PowerPoint interattivo
Obiettivo linguistico: Strutture ipotetiche, imperativi, connettori logici

4. **Profilo social di un personaggio del futuro**
Descrizione: Creare un account fittizio (post, bio, stories, commenti).
Contenuto:

- Post scritti in italiano
- Immagini + brevi video
- Hashtag tematici

5. **Podcast personale**
Descrizione: Episodio di 3–5 minuti su "Come sarà la creatività nel futuro?"
Include:

- Script scritto
- Registrazione audio
- Sigla iniziale

6. **Rivista digitale di classe**
Sezioni:

- Arte digitale
- Musica del futuro
- Intelligenza artificiale
- Moda futuristica

Ogni gruppo cura una sezione.

7. **Cortometraggio futuristico**
Descrizione: Breve film in italiano ambientato nel futuro.
Ruoli: Sceneggiatori, attori, montatori, tecnici audio

8. **Mostra virtuale**
Descrizione: Galleria online con opere digitali.
Ogni studente presenta:
Opera e descrizione in italiano
Prodotto finale: audio-guida registrata

9. **Gioco narrativo**
Descrizione: Creazione di un semplice gioco basato su testo e immagini.
Esempio: ***Avventura in una città del futuro***.

10. **Campagna sociale digitale**
Tema: Uso responsabile della tecnologia
Prodotti: Poster, video, slogan, mini-sito

CRITERI DI VALUTAZIONE (esempio)

- Correttezza linguistica (1-5)
- Creatività (1-5)
- Uso di diversi media (1-5)
- Coerenza del messaggio (1-5)
- Collaborazione (per i progetti di gruppo) (1-5)
- Organizzazione (1-5)

- Presentazione orale (1-5)

EXEMPLU ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG 2 - Producerea de mesaje multimodale

CS 2.2. Realizarea unei prezentări modale integrate (text, imagine, sunet)

CG 3 - Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale

CS 3.3. Compararea reprezentărilor culturale în mesaje digitale pentru înțelegerea diversității

CULTURA IN IMMAGINI, SUONI E PAROLE. Mostra digitale collaborativa

DESCRIZIONE

Gli studenti creano una **mostra digitale collaborativa** in lingua italiana che presenta diversi elementi culturali (tradizioni, feste, musica, cibo, abbigliamento, luoghi, personaggi famosi) provenienti da vari paesi o regioni. Ogni studente realizza una **presentazione modale integrata** che combina **testo, immagine e suono**, contribuendo a una galleria comune.

Il progetto sviluppa:

CS 2.2 – Realizzazione di una presentazione modale integrata (testo, immagine, suono)

CS 3.3 – Comparazione delle rappresentazioni culturali nei messaggi digitali per comprendere la diversità

1. Linguisticamente, si mira a

- Descrivere elementi culturali
- Usare il presente e il passato prossimo
- Esprimere semplici confronti
- Arricchire il lessico culturale

2. Trasversali e digitali

- Integrare diversi media
- Comprendere e rispettare la diversità culturale
- Collaborare

ATTIVITÀ

Fase 1 – Scelta dell'elemento culturale
Ogni studente sceglie un elemento culturale (es.: una festa, un piatto tipico, una canzone, un luogo, un costume tradizionale).

Fase 2 – Ricerca e selezione informazioni
Gli studenti raccolgono informazioni semplici:
- Che cos'è
- Da dove viene
- Perché è importante

Fase 3 – Produzione scritta (CS 2.2)
Ogni studente scrive un testo di **70–90 parole** che include:
- Titolo
- Breve descrizione
- Curiosità

Fase 4 – Produzione audio (CS 2.2)
Registrazione di un audio di **20–30 secondi** in cui lo studente presenta l'elemento scelto.

Fase 5 – Comparazione culturale (CS 3.3)
Ogni studente aggiunge **2–3 frasi di confronto**:
Esempio: *Questa festa è simile a… nel mio paese, ma è diversa perché…*

Fase 6 – Creazione mostra digitale
Tutti i contributi vengono inseriti in una galleria digitale (Canva / Genially / Google Slides).

PRODOTTO FINALE
Mostra virtuale collaborativa contenente:
- Testi
- Immagini
- Audio
- Brevi confronti culturali

CRITERI DI VALUTAZIONE

Criterio	**Descrizione**	**Punteggio**
Lingua	Correttezza e chiarezza	1-5
CS 2.2	Integrazione testo–immagine–audio	1-5
CS 3.3	Qualità del confronto culturale	1-5
Creatività	Scelta e presentazione	1-5
Collaborazione	Rispetto ruoli e scadenze	1-5

EXEMPLU PREZENTARE PROIECT
SCHEDA DI PROGETTO – RIVISTA DIGITALE

Titolo progetto: Il futuro creativo

Classe: Prima liceale
Livello: A2+ con elementi B1
Durata: 2–3 lezioni
Modalità: Lavoro di gruppo (3–4 studenti)

COMPETENZE MIRATE
CG.2 – Produzione di messaggi multimodali
CG.3 – Mediazione culturale e collaborazione attraverso produzioni multimodali

DESCRIZIONE
Gli studenti creano una rivista digitale multimodale in lingua italiana sul tema della creatività nel mondo digitale, integrando testi, immagini e contenuti audio/video.

SI MIRA A:
- Scrivere testi brevi e coerenti
- Usare presente e futuro semplice
- Esprimere opinioni
- Arricchire il lessico

FASI DEL PROGETTO
1. Scelta sezione e pianificazione
2. Scrittura articoli (80–100 parole)
3. Creazione contenuto multimodale
4. Revisione e mediazione
5. Pubblicazione e presentazione

PRODOTTO FINALE
Rivista digitale con articoli, immagini e almeno un contenuto audio/video per gruppo.

GRIGLIA DI VALUTAZIONE

Correttezza linguistica	(1-5)
Coerenza e organizzazione	(1-5)
CG.2 Produzione multimodale	(1-5)
CG.3 Collaborazione e mediazione	(1-5)
Creatività	(1-5)
Presentazione orale	(1-5)

Totale: 30 punti

Scheda di Valutazione dell'insegnante

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➢ Cărți și articole academice

- AA. VV., L. (2020). *Orale e scritto, verbale e non verbale: la multimodalità nell'ora di lezione*. I quaderni del giscel, Cesati Editore, Milano
- Jewitt, C. (2009). *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. Routledge.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design* (2nd ed.). Routledge.
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2015). *The Things You Do to Know: An Introduction to the Pedagogy of Multiliteracies*. In B. Cope & M. Kalantzis (Eds.), *A Pedagogy of Multiliteracies* (pp. 1-36). Palgrave Macmillan.
- Bezemer, J., & Kress, G. (2016). *Multimodality, Learning and Communication: A Social Semiotic Frame*. Routledge.
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
- Hobbs, R. (2017). "Create to Learn: Introduction to Digital Literacy." *Wiley-Blackwell*.

- Jenkins, H., et al. (2016). "By Any Media Necessary: The New Youth Activism." *NYU Press*.
- https://educatiemedia.cji.ro/educatie-digitala-si-abilitati-media-curs-optional-pentru-liceu/

➢ **Resurse online pentru metodologia CLIL**

CLIL in italiano

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socio emotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

➢ **Ghiduri practice pentru literație digitală și multimodală**

- MEDIA EDUCATION Studi, ricerche, buone pratiche, vol. 11 – n. 1 – 2020, Firenze University
- Affrontare la disinformazione e promuovere la digital media literacy attraverso l'istruzione e la formazione nelle scuole europee. Un curriculum per docenti ed educatori (https://teachers4digitalage.eu/wp-content/uploads/2025/02/WP2_D.2.1_Teachers-4.0-Digital-Age-Curriculum_ITA.pdf)
- Common Sense Education - Digital Citizenship Curriculum
- Stanford History Education Group - Civic Online Reasoning resources
- UNESCO Media and Information Literacy Curriculum for Teachers

➢ **Resurse digitale**

➢ **Instrumente și aplicații (gratuite sau freemium)**

- Canva Education (cont gratuit pentru profesori și elevi)
- Adobe Creative Cloud Express (versiune educațională)
- Book Creator, StoryboardThat, Genially (conturi educaționale)

➢ **Exemple de producții multimodale**

- TED-Ed Originals (pentru storytelling vizual)
- National Geographic Education (pentru fotojurnalism)
- The New York Times - The Daily (pentru podcast-uri jurnalistice)
- Kurzgesagt – In a Nutshell (pentru animații educaționale)

TEXTUL VIITORULUI: CREATIVITATE MULTIMODALĂ ÎN LUMEA DIGITALĂ
1 oră/săptămână
- pentru toate filierele, profilurile și specializările
clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2 -

Disciplina de studiu non-lingvistică *Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digital* destinată elevilor din clasa a IX-a de la toate filierele, profiluril şi specialiyările, vizează dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, integrate în contexte multimodale (text, imagine, sunet, video, elemente interactive), stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje multimodale**
CG2	**Producerea de mesaje multimodale**
CG3	**Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Receptarea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 1.1.Identificarea ideilor principale din mesaje multimodale simple, pe teme familiare
- *Completarea unei fișe cu ideile principale dintr-un mesaj multimodal (material audio-video, podcast sau prezentare digitală)* - *Selectarea informațiilor esențiale dintr-un mesaj multimodal scurt pe baza unei grile date*
CS 1.2. Recunoașterea informațiilor importante din mesaje ~~materiale~~ multimodale
- *Asocierea imaginilor cu mesajele corespunzătoare dintr-un material multimedia* - *Alegerea răspunsurilor corecte pe baza unui material multimedia*
CS 1.3. Compararea mesajelor principale din două mesaje multimodale scurte
- *Completarea unui tabel comparativ cu scopul și mesajul a două materiale multimodale* - *Identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre două materiale multimodale pe aceeași temă în funcție de publicul țintă*

CG 2 – Producerea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 2.1.Realizarea unui mesaj multimodal scurt folosind propoziții simple și suport vizual
- *Realizarea unui colaj digital cu imagini și texte pe o temă familiară dată* - *Organizarea informațiilor într-un poster digital folosind elemente vizuale și verbale*
CS 2.2. Prezentarea orală a unui proiect digital simplu pe o temă familiară
- *Redactarea unui mini text-suport pentru prezentarea unui proiect digital* - *Susținerea unei scurte prezentări orale a unui material multimedia realizat*
CS 2.3. Îmbunătățirea unei producții digitale pe baza sugestiilor primite
- *Editarea componentelor unui material multimodal în urma feedback-ului primit* - *Competarea unei fișe de autoevaluare după realizarea unui proiect multimodal*

CG 3 – Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea unor elemente culturale simple din mesaje multimodale
- *Completarea unei fișe cu elemente culturale din reclame, postări sau clipuri video* - *Recunoașterea simbolurilor culturale din materiale multimodale din contexte diferite*
CS 3.2. Adaptarea unui mesaj multimodal pentru un public din cultura asociată limbii moderne studiate/limbii materne

Clasa a IX-a
- *Reformularea unui mesaj multimodal pentru un public-țintă din cultura asociată limbii moderne studiate/limbii materne* - *Reorganizarea elementelor vizuale și textuale dintr-un material multimodal existent pentru clarificarea mesajului*
CS 3.3. Realizarea unui produs multimodal asociat unei tradiții/spectacol/producții de teatru/cinematografice etc.
- *Crearea unui colaj asociat unei tradiții/spectacol/producții teatrale/ cinematografice etc*. - *Crearea unui material multimodal de promovare a unei tradiții/ spectacol/ producții teatrale/ cinematografice etc*.

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	- Mesaje vizuale și audio simple: imagini tematice, colaje digitale, materiale ilustrate - Produse multimodale pentru tineri: mini-documentare, vlog-uri educaționale, tutoriale video - Texte scurte multimodale: postări online, anunțuri digitale, mesaje promoționale - Romane grafice, benzi desenate - Platforme de creare: Canva, Adobe Express, PowerPoint Online, CapCut - Instrumente de înregistrare audio-video - Spații virtuale colaborative: Google Drive, Padlet - Portofolii digitale și jurnale multimedia
Sugestii de teme	- Viața adolescenților în mediul digital - Povești personale multimedia - Publicitate școlară - Protecția datelor personale - Hobby-uri prezentate digital - Tradiții/sărbători/obiceiuri/evenimente - Creativitate digitală
Sugestii de proiecte	- *Jurnalul meu digital* – portofoliu multimedia - *Vocea tinerilor* – podcast de clasă - *Hobby-ul meu*– prezentare multimedia - *Chain story* – benzi desenate - *Universul adolescenților*

- ***Learning Activity***
  - *Twist the Message*. Students are provided with multimodal messages. In pairs they have to replace the picture with an adequate emoji and the text with a slogan so as to convey a different message. They explain how the changes twisted the initial message.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➤ Cărți și lucrări științifice fundamentale

- Mayer, R. E. (2020). *Multimedia Learning* (3rd ed.). Cambridge University Press
- Serafini, F. (2014). *Reading the Visual: An Introduction to Teaching Multimodal Literacy*. Teachers College Press
- Kalantzis, M., & Cope, B. (2012). *Literacies*. Cambridge University Press
- Bezemer, J., & Kress, G. (2016). *Multimodality, Learning and Communication*. Routledge
- Gee, J. P. (2015). *Social Linguistics and Literacies* (5th ed.). Routledge
- Lankshear, C., & Knobel, M. (2011). *New Literacies: Everyday Practices and Social Learning*. Open University Press
- Selber, S. A. (2004). *Multiliteracies for a Digital Age*. Southern Illinois University Press
- Rowsell, J. (2013). *Working with Multimodality*. Routledge

➤ Didactică, CLIL și pedagogie integrată

- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press
- Dalton-Puffer, C. (2011). *Content-and-Language Integrated Learning: From Practice to Principles*. Annual Review of Applied Linguistics, 31, 182–204
- Mehisto, P., Marsh, D., & Frigols, M. J. (2008). *Uncovering CLIL*. Macmillan
- Llinares, A., Morton, T., & Whittaker, R. (2012). *The Roles of Language in CLIL*. Cambridge University Press
- Nikula, T., et al. (2016). Conceptualising Integration in CLIL. Multilingual Matters

➤ Literație digitală și competențele secolului XXI

- Hobbs, R. (2017). *Create to Learn: Introduction to Digital Literacy.* Wiley-Blackwell
- Buckingham, D. (2015). *The Essentials of Media Education.* Polity Press
- Livingstone, S. (2014). *Developing Social Media Literacy.* Media, Culture & Society, 36(2), 283–292
- Rheingold, H. (2012). *Net Smart*. MIT Press
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills*. Jossey-Bass

➤ Evaluare, competențe și curriculum

- Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)
- Voogt, J., et al. (2013). 21st Century Skills. Journal of Curriculum Studies, 45(2), 185–209

➤Ghiduri internaționale și resurse instituționale

- UNESCO. (2013). *Global Media and Information Literacy Framework*
- UNESCO. (2021). *AI and Education: Guidance for Policy-makers*
- International Society for Technology in Education (ISTE). (2016). ISTE Standards for Students
- European Schoolnet. (2020). Media Literacy Toolkit
- World Economic Forum. (2020). *Schools of the Future*

➤ Resurse digitale și platforme educaționale

- Instrumente și aplicații
- Canva for Education
- Adobe Express Education
- Flip (Microsoft)
- CapCut Edu
- WeVideo
- Soundtrap
- Padlet
- Genially
- Wakelet

➤ Exemple de bune practici și producții multimodale

- TED-Ed
- BBC Learning
- CrashCourse
- Vox Explainers
- National Geographic Education
- StoryCorps
- The Guardian – Education Multimedia
- NPR Podcasts – Education

MEDIA, CULTURĂ DIGITALĂ ȘI COMUNICARE GLOBALĂ
1 oră / săptămână
- pentru toate filierele, profilurile, specializările/ calificările profesionale -
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1

Disciplina de studiu non-lingvistică *Media, cultură și comunicare globală* consolidează principalele competențe-cheie europene prin activități adaptate nivelului liceal:

- competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului, prin dezvoltarea abilităților elevilor să decodifice mesaje media, să își formuleze opiniile în mod clar și argumentat și să recunoască intenții de influențare sau manipulare;
- competența digitală, prin dezvoltarea capacității elevilor de a accesa, analiza, evalua și crea conținut digital în mod responsabil și sigur;
- competențele sociale și civice, prin înțelegerea rolului mass-mediei în societate, recunoașterea fenomenelor de dezinformare și participarea conștientă la viața comunității.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analiza mesajelor media pentru a înțelege impactul informațional în contexte locale și globale contemporane**
CG2	**Utilizarea critică a surselor digitale de informare (inclusiv a inteligenței artificiale) pentru a gestiona conținut media în contexte cotidiene și academice**
CG3	**Crearea conținuturilor media digitale, pentru a le utiliza responsabil în contexte variate**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Analiza mesajelor media pentru a înțelege impactul informațional în contexte locale și globale contemporane

Clasa a IX-a
CS 1.1. ***Identificarea tipurilor de media și a funcțiilor media în societate, pentru a descrie diferențele dintre acestea***
– *Identificarea tipurilor de media cunoscute, tipurilor de canale și produse media* – *Identificarea diferențelor dintre consumul media activ și pasiv* – *Realizarea unui colaj digital cu exemple de diferite tipuri de media pentru explicarea funcțiilor pe care le îndeplinește fiecare.*
CS 1.2. ***Înțelegerea mesajelor media din perspectiva conținutului și a intenției autorului, pentru a explica scopul acestora.***
– *Analiza formelor de comunicare din mediul cotidian, (identificarea mesajelor transmise prin publicitate exterioară, ambalaje comerciale, afișe, panouri, design-ul spațiilor publice, etc.)* – *Identificarea mesajului unei campanii media*
CS 1.3. ***Analiza mesajelor media din perspectiva contextului și a impactului asupra receptorului, pentru a evalua critic situații din viața cotidiană.***
– *Exerciții de deconstrucție a unor mesaj media (autor, scop, format, conținut, public)* – *Compararea unui text generat de AI cu un articol jurnalistic profesionist pe aceeași temă, din punctul de vedere al impactului asupra receptorului.*

CG 2 - Utilizarea critică a surselor digitale de informare (inclusiv a inteligenței artificiale) pentru a gestiona conținut media în contexte cotidiene și academice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Identificarea informației relevante în surse digitale pentru a o utiliza eficient
– *Identificarea diferențelor dintre fapt/opinie/informație factuală* – *Recunoașterea biasurilor cognitive și a prejudecăților în comunicare*

Clasa a IX-a
CS 2.2. Analiza critică a surselor digitale de informare, prin raportare la limbajele diferite de comunicare digitală, pentru a le compara
– *Lectura unor texte/articole academice/din viața cotidiană pentru identificarea modului de funcționare a algoritmilor, a amprentei digitale* – *Redactare unui prompt pentru LLM (Large Language Models)*
CS 2.3. Crearea de conținut propriu (scris/oral), valorificând sursele digitale și inteligența artificială, pentru a formula puncte de vedere în contexte cotidiene, utilizând rețelele sociale
– *Analiza unor texte model sau a altor tipuri de mesaje (audio – video, imagine etc.) pentru identificarea limbajului persuasiv, a corectitudinii informațiilor și/sau a surselor* – *Redactarea de texte de tip persuasiv, cu evidențierea tehnicilor de persuasiune*

CG 3 - Crearea și evaluarea conținuturilor media digitale, pentru a le utiliza responsabil în contexte variate

Clasa a IX-a
CS 3.1. Înțelegerea regulilor de comunicare online și a principiilor etice privind utilizarea conținuturilor media, pentru a justifica puncte de vedere
– *Analiza comparativă a textelor din surse legislative diverse, cu evidențierea asemănărilor și a diferențelor* – *Redactarea unor texte referitoare la libertatea de exprimare pornind de la diferite tipuri de afirmații sau creații literare/artistice.*
CS 3.2. Evaluarea responsabilității autorului în transmiterea mesajelor media, în contexte culturale internaționale, pentru a formula valori și atitudini
– *Analiza comparativă a conținuturilor media digitale realizate de jurnaliști, influenceri sau instituții, prin examinarea diferențelor de structură, ton, intenție comunicativă și grad de informare între materiale cu scop informativ și cele cu caracter de divertisment* – *Realizarea profilului unor autori/jurnaliști/ campanii media pe baza consultării mai multor surse de informații din punctul de vedere al intenției comunicative și a responsabilității față de public*
CS 3.3. Crearea și promovarea responsabilă a mesajelor digitale, adresate comunității școlare, pentru a emite ipoteze
– *Identificarea de situații din media cotidiană în care drepturile copilului sunt respectate/ îngrădite/încălcate* – *Crearea conținutului unui material digital (text sau video) care abordează teme de interes personal (școală, pasiuni, societate, probleme de tineret)*

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	**-Texte autentice** (articole de presă din surse credibile: BBC, The Guardian, TIME for kids, Newsela etc.). -**Conținuturi video și multimedia** (Videoclipuri TED-ed și TED TALKS relevante e.g. *The power of media, How false news spreads* etc., campanii UNICEF/UNESCO privind siguranța digitală și alfabetizarea media, videoclipuri scurte explicative de pe platforme precum Common Sense Education și MediaSmarts, tutoriale video create de elevi sau de profesori. -**Platforme educaționale și aplicații interactive:** • **Newsela** – articole adaptate pe niveluri de dificultate, cu întrebări de înțelegere; • **Kialo Edu** – platformă pentru dezbateri structurate, utilă la argumentare; • **Google Forms**, **Kahoot**, **Quizlet** – pentru activități interactive de evaluare; • **Mentimeter** – pentru sondaje sau feedback în timp real; • **Canva / Adobe Express** – pentru crearea de postere, prezentări, infografice. -Instrumente de inteligență artificială (cu utilizare ghidată): • Modele LLM (ChatGPT, Microsoft Copilot, Gemini, etc.) – pentru analiză critică a textelor, simulări de dialoguri, generare de idei (cu reflecție critică); • Grammarly / Quillbot – pentru revizuirea conținutului scris; • DALL·E / Canva AI – pentru generarea de imagini tematice în proiecte vizuale; -Pliante, afișe, prezentări realizate de elevi în cadrul proiectelor anterioare; -Produse media autentice: vloguri, interviuri, afișe campanii, podcasturi; -Culegeri cu texte autentice și activități integrate.
Sugestii de teme	-Tipuri de media - Contextul, conținutul și scopurile transmiterii de informații - Deconstrucția mesajelor media - Fapte și opinii. Tipare de gândire - Limbajul media - Utilizarea rețelelor sociale și limitările inteligenței artificiale - Libertatea de exprimare - Rolul jurnalismului în societate - Rolul și responsabilitățile creatorului de conținut media
Sugestii de proiecte colaborative	- Produse media autentice: vloguri, interviuri, afișe campanii, podcasturi; - Portofolii media digitale — în care elevii își documentează reflecțiile și proiectele personale.

- **Learning activity**

o *Change the Message*. Students watch a short video once only. In small groups, they pick one element of the media (image, headline, music, character, colour), change it so that the message shall be completely different (serious, funny, scary etc.), and write 3–4 sentences describing the "new version" in terms of the aim of the changes and newly created message.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

➢ Cărți și lucrări de specialitate

- Potter, W. James. *Media Literacy*. SAGE Publications, 2021. – Manual de referință pentru dezvoltarea gândirii critice față de conținutul media.
- Silverblatt, Art. *Media Literacy: Keys to Interpreting Media Messages*. Praeger, 2020. – Instrument util pentru analizarea mesajelor media și înțelegerea influenței asupra opiniei publice.
- Livingstone, Sonia; Bulger, Monica. *Media and Information Literacy*. UNESCO Publications, 2014. – Lucrare fundamentală pentru înțelegerea alfabetizării media în context global.
- Renee Hobbs. *Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom*. Corwin Press, 2011. – Integrarea alfabetizării media în procesul educațional.
- Coventry, Michael et al. *Media Literacy and the Teaching of English*. NCTE, 2006. – Ghid practic pentru integrarea competențelor media în predarea limbii engleze.
- Mihailidis, Paul. "Media Literacy and the Emerging Citizen: Youth, Engagement and Participation in Digital Culture." *Journal of Media Literacy Education*, 2014.
- Boczkowski, Pablo J., Mitchelstein, Eugenia. "The News Gap: When the Information Preferences of the Media and the Public Diverge." *MIT Press*, 2013.

➢ Documente internaționale

- UNESCO. *Media and Information Literacy Curriculum for Teachers*. Paris, 2011. Disponibil online: https://unesdoc.unesco.org
- European Commission. *Digital Competence Framework for Citizens (DigComp 2.2)*, 2022. https://joint-research-centre.ec.europa.eu
- OECD. *Education in the Digital Age: Healthy and Responsible Use of Technology*, 2021. https://www.oecd.org

➢ Platforme educaționale și resurse online

- Programul de Educație Media (https://educatiemedia.cji.ro/) - platformă care conține resurse didactice originale care sprijină formarea gândirii critice și înțelegerii rolului media în societate.
- Common Sense Education – https://www.commonsense.org/education – Lecții, fișe de lucru, video-uri și planuri didactice gratuite despre cetățenia digitală.
- MediaSmarts (Canada) – https://mediasmarts.ca – Ghiduri și resurse interactive despre educație media pentru elevi și profesori.
- News Literacy Project – https://newslit.org – Platformă cu lecții despre dezinformare, fact-checking și analiza știrilor.
- Checkology Virtual Classroom – https://checkology.org – Lecții interactive despre identificarea știrilor false, surse credibile și etica media.
- British Council – https://www.teachingenglish.org.uk – Planuri de lecție în limba engleză cu teme legate de media, gândire critică și tehnologie.
- Edutopia – https://www.edutopia.org – Articole și resurse practice pentru predarea abilităților digitale și media literacy.

MEDIA, CULTURĂ DIGITALĂ ŞI COMUNICARE GLOBALĂ
1 oră / săptămână
- pentru toate filierele, profilurile, specializările/ calificările profesionale -
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2

Disciplina de studiu non-lingvistică *Media, cultură digitală și comunicare globală* consolidează principalele competențe-cheie europene prin activități adaptate nivelului liceal:

- competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului, prin dezvoltarea abilităților elevilor de a decodifica mesaje media, de a-și formula opiniile în mod clar și argumentat și de a recunoaște intenții de influențare sau manipulare;
- competența digitală, prin dezvoltarea capacității elevilor de a accesa, analiza, evalua și crea conținut digital în mod responsabil și sigur;
- competențele sociale și civice, prin înțelegerea rolului mass-mediei în societate, recunoașterea fenomenelor de dezinformare și participarea conștientă la viața comunității.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Înțelegerea impactului informațional al conținuturilor media în contexte contemporane locale și/sau globale**
CG2	**Utilizarea critică a surselor digitale de informare (inclusiv a inteligenței artificiale) pentru a gestiona conținut media în contexte cotidiene și academice**
CG3	**Înțelegerea responsabilității etice în crearea de conținuturi media digitale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Înțelegerea impactului informațional al conținuturilor media în contexte contemporane locale și/sau globale

Clasa a IX-a
CS 1.1. ***Asocierea diferitelor tipuri de conținuturi media cu scopul acestora***
- *Identificarea diferitelor tipuri de conținuturi media (știri, reclame, postări online, videoclipuri etc) în categorii prestabilite, pe baza unui set de criterii date* - *Clasificarea diferitelor tipuri de conținuturi media în funcție de scopul lor*
CS 1.2. Identificarea mesajului principal și a intenției comunicative
- *Exprimarea mesajului principal al unui conținut media în propoziții simple* - *Alegerea scopului comunicativ al unui conținut media dintr-o listă de variante date, argumentând alegerea făcută cu exemple din conținuturile media date*
CS 1.3. Explicarea modului în care contextul și elementele conținutului media influențează percepția receptorului
- *Identificarea rolului elementelor multimedia dintr-un conținut (titlu, mesaj, imagine, audio, video, animație) în crearea de impact asupra receptorului* - *Asocierea mesajului diferitelor conținuturi media cu potențialul impact creat*

CG 2 - Utilizarea critică a surselor digitale de informare (inclusiv a inteligenței artificiale) pentru a gestiona conținut media în contexte cotidiene și academice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Selectarea informațiilor relevante din surse digitale
- *Identificarea informațiilor esențiale dintr-un conținut media, prin extragerea cuvintelor-cheie* - *Discriminarea între fapte, tehnici de persuasiune și opinii în conținuturi media date*
CS 2.2. Compararea surselor digitale pe baza unor criterii simple
- *Analizarea a două surse de informații digitale care abordează aceeași temă, urmărind scopul comunicativ*

Clasa a IX-a
- *Selectarea surselor de informații media credibile pe baza unor criterii date, cu argumentarea opțiunii făcute*
CS 2.3. Exprimarea opiniilor cu privire la mesajele transmise de diferite conținuturi media
- *Organizarea informațiilor selectate dintr-un conținut media într-o structură clară (titlu, introducere –cuprins – concluzie).* - *Crearea unui mesaj digital scurt (mesaj-text, postare, comentariu, testimonial, prezentare etc.) care exprimă o opinie personală, susținută de informații factuale*

CG 3 - Înțelegerea responsabilității etice în crearea de conținuturi media digitale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Recunoașterea regulilor de comunicare online și a principiilor etice de bază
- *Identificarea elementelor specifice comportamentului etic responsabil din diferite conținuturi media digitale, dintr-o listă dată.* - *Formularea unor reguli simple de comportament etic responsabil specific creării de conținuturi media digitale, pornind de la exemple concrete* - *Analizarea a două sau trei conținuturi media digitale din perspectiva respectării conduitei etice*
CS 3.2. Analizarea responsabilității autorului în transmiterea mesajelor media *digitale*
- *Identificarea diferențelor de ton și limbaj în conținuturi media digitale cu diferite scopuri (informativ, manipulativ, divertisment, promovare de produse/idei etc.)* - *Exprimarea unor opinii simple despre responsabilitatea creatorului de conținut media digital față de public*
CS 3.3. Crearea de mesaje digitale adaptate comunității școlare
- *Proiectarea unui conținut digital precizând clar scopul, mesajul principal și categoria de public* - *Realizarea de conținuturi media digitale simple care promovează diferite mesaje educaționale (un curs nou de formare pentru elevi – voluntariat, anti-bullying, un eveniment școlar etc.)*

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	- Texte autentice și adaptate: articole de presă din surse credibile, știri online, editoriale pentru tineri, materiale jurnalistice explicative - Conținuturi audio-video: videoclipuri TED-Ed și TED Talks, reportaje, documentare scurte, campanii publice de informare, materiale educaționale multimedia - Produse media digitale: vloguri, podcasturi, interviuri, afișe, infografice, postări tematice pe rețele sociale - Organizatoare grafice și instrumente de analiză: tabele comparative, fișe de evaluare a surselor, grile de analiză critică - Platforme educaționale și aplicații interactive: Newsela, Kialo Edu, Google Forms, Kahoot, Quizlet, Mentimeter - Aplicații pentru creație digitală: Canva, Adobe Express, PowerPoint Online, CapCut, WeVideo - Instrumente de inteligență artificială utilizate ghidat: ChatGPT, Copilot, Gemini, Grammarly, Quillbot, DALL·E, Canva AI - Produse realizate anterior de elevi: postere, prezentări, campanii, portofolii digitale - Culegeri și materiale auxiliare cu activități integrate de literație media
Sugestii de teme	-Tipuri de conținut media cotidian și utilizarea lor în viața reală -Mesajul media: ce spune, cui se adresează și cu ce scop -Cum înțelegem și interpretăm un mesaj din presă, televiziune sau online -Diferența dintre informația verificată, opinia personală și conținutul fake/manipulator. -Cuvinte, imagini și sunete: cum influențează mesajele media publicul

	-Alegeri responsabile în consumul de media și echilibrul între online și offline -Prezența online: ce spun postările noastre despre noi -Folosirea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale pentru informare și exprimare -Dreptul la exprimare și respectarea regulilor de comunicare -Importanța eticii jurnalistice și a mesajelor media în comunitate
Sugestii de proiecte colaborative	- Produse media autentice– realizarea de vloguri, podcasturi, interviuri și reportaje școlare - Portofoliu media digital – documentarea analizelor, reflecțiilor și produselor personale - Campanie de informare – proiect multimedia despre siguranța online, fake news sau sănătate digitală - Revista digitală a clasei – articole, recenzii, anchete și materiale multimedia - Ghidul elevului informat – broșură digitală despre surse credibile și verificarea informațiilor - Jurnal media – analiză periodică a consumului personal de media - *Vocea comunității* – proiect de promovare a valorilor civice prin media digitală

- **Learning activity**
- *Media Message Explorer***.** Students watch a short news report and read a short online article covering the same event. In small groups, they underline the key words, identify the main idea(s), and complete a grid about their purpose, information accuracy and target audience. Next, they discuss how images, headlines, and written/verbal language influence understanding and serve the purpose of communication. Finally, each group prepares a short comment on the reliability of the two sources (the news report or the article) and explain which one can be trusted and why.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

Cărți și lucrări de specialitate

• Buckingham, David. *The Essentials of Media Education*. Polity Press, 2015
• Hobbs, Renee. *Create to Learn: Introduction to Digital Literacy*. Wiley-Blackwell, 2017
• Potter, W. James. *Media Literacy*. SAGE Publications, 2021
• Silverblatt, Art. *Media Literacy: Keys to Interpreting Media Messages*. Praeger, 2020
• Livingstone, Sonia; Helsper, Ellen. *Balancing Opportunities and Risks in Teenagers' Use of the Internet*. Sage Journals, 2010
• Jenkins, Henry et al. *By Any Media Necessary: The New Youth Activism*. NYU Press, 2016
• Mihailidis, Paul. "Media Literacy and the Emerging Citizen: Youth, Engagement and Participation in Digital Culture." *Journal of Media Literacy Education*, 2014
• Selwyn, Neil. *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury, 2016
• Trilling, Bernie; Fadel, Charles. *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. Jossey-Bass, 2009

Documente internaționale

• UNESCO. *Media and Information Literacy Curriculum for Teachers*. Paris, 2011
https://unesdoc.unesco.org
• European Commission. *Digital Competence Framework for Citizens (DigComp 2.2)*, 2022
https://joint-research-centre.ec.europa.eu
• OECD. *Education in the Digital Age: Healthy and Responsible Use of Technology*, 2021
https://www.oecd.org
• Council of Europe. *CEFR Companion Volume*, 2020 - https://www.coe.int

Platforme educaționale și resurse online

• Programul de Educație Media – https://educatiemedia.cji.ro/
• Common Sense Education – https://www.commonsense.org/education

• MediaSmarts (Canada) – https://mediasmarts.ca
• News Literacy Project – https://newslit.org
• Checkology Virtual Classroom – https://checkology.org
• British Council – https://www.teachingenglish.org.uk
• Edutopia – https://www.edutopia.org

RETORICĂ ŞI ARGUMENTARE: ABILITĂŢI PENTRU LUMEA MODERNĂ
1 oră/săptămână
- Filiera teoretică, Profilul umanist, Specializarea – Ştiinţe sociale -
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1

Disciplina de studiu non-lingvistică *Tehnici de comunicare şi argumentare* îşi propune să dezvolte competenţele de comunicare orală şi scrisă în limba modernă studiată, necesare pentru interacţiuni eficiente în contexte sociale, academice şi interculturale. Elevii de la specializarea *Ştiinţe sociale* sunt familiarizaţi cu teme precum cetăţenie democratică, drepturi şi libertăţi, psihologie, sociologie, implicare în viaţa civică, ceea ce oferă un cadru propice pentru dezvoltarea abilităţilor de comunicare, retorică şi argumentare într-o limbă modernă.

COMPETENŢE GENERALE (CG)

CG1	**Familiarizarea cu tehnicile de comunicare, retorică şi argumentare în contexte sociale şi academice.**
CG2	**Aplicarea tehnicilor de comunicare, retorică şi argumentare într-un mod critic, etic şi responsabil.**
CG3	**Mediere/intermediere prin resurse culturale si digitale în procesul de comunicare, retorică şi argumentare.**

COMPETENŢE SPECIFICE (CS)
ŞI
EXEMPLE DE ACTIVITĂŢI DE ÎNVĂŢARE (EAI)

CG 1 - Familiarizarea cu tehnicile de comunicare, retorică şi argumentare în contexte sociale şi academice

Clasa a IX-a
CS 1.1. Utilizarea registrelor lingvistice de bază (formal, informal, semi-formal)
– *Compararea modului de adresare în contexte diferite (prieteni vs. profesori, chat online vs. e-mail)* – *Identificarea tipului de registru utilizat în dialoguri din filme, podcast-uri, articole, scrisori, e-mailuri, texte publicitare sau conversaţii autentice* – *Rescrierea mesajelor în alt registru (transformarea unui mesaj informal într-un e-mail oficial şi invers*
CS 1.2. Folosirea unor tehnici retorice elementare respectând structura de bază a unui discurs (introducere, argumente, concluzie)
– *Identificarea momentelor cheie din structura unui discurs scurt lecturat sau audiat* – *Completarea unor discursuri lacunare* – *Formularea de argumente susţinute de exemplificări*
CS 1.3. Utilizarea elementelor de comunicare verbală, paraverbală şi nonverbală în prezentarea unui discurs
– *Identificarea rolului elementelor de comunicare verbală, nonverbală şi paraverbală (în scurt-metraje, podcast -uri, prezentări)* – *Susţinerea unei prezentări structurate cu includerea elementelor de comunicare verbală, paraverbală şi nonverbală*

CG 2 - Aplicarea tehnicilor de comunicare, retorică şi argumentare într-un mod critic, etic şi responsabil.

Clasa a IX-a
CS 2.1. Identificarea efectelor situațiilor de comunicare non-etice (fake news, stereotipuri)
– *Identifica exemple de fake news din articole, postări, reclame* – *Compararea informațiilor provenite din surse credibile vs. surse neverificate*
CS 2.2. Conștientizarea rolului comunicării în relațiile sociale și academice prin studii de caz și reflecții
– *Identificarea factorilor de succes și de eșec în comunicare și în stabilirea relațiilor sociale (ex. claritate, respect, etică)* – *Rescrierea unor texte pentru eliminarea stereotipurilor, a limbajului părtinitor sau altor elemente improprii contextului sau receptorului*
CS 2.3. Utlizarea unor strategii de comunicare etică și responsabilă în contexte sociale și academice
– *Analizarea unor modele de coduri etice (netiquette, coduri profesionale, regulamente academice)* – *Elaborarea structurii unui cod etic de comunicare*

CG 3 - Mediere/intermediere prin resurse culturale si digitale în procesul de comunicare, retorică și argumentare

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea elementelor culturale relevante pentru înțelegerea mesajelor
– *Analizarea unor texte/mesaje care includ simboluri culturale* *Exerciții de recunoaștere și explicare a valorilor culturale*
CS 3.2. Utilizarea de instrumente digitale pentru a sprijini exprimarea și argumentarea
– *Analizarea elementelor din produse digitale (vlog, bog, postcast etc.) care susțin comunicarea responsabilă* – *Crearea unui ghid de comunicare responsabilă și argumentată prin produse digitale*
CS 3.3. Medierea conflictelor prin comunicare și argumentare
– *Identificarea de tehnici de mediere din materiale date prin comunicare și argumentare* – *Exerciții de parafrazare, reformulare și argumentare pentru clarificarea mesajelor și medierea conflictelor*

Domenii de conținut

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	- Documente autentice: afișe publicitare/ pagini de mică publicitate, pliante, extrase din publicații pentru adolescenți/bloguri/vloguri/ podcasturi, știri, articole, dialoguri din filme - Regulamente - TEDx, clipuri audio-video pe tematici culturale și sociale, anunțuri, reclame - Aplicații digitale (Kahoot, Canva, Padlet, Bookcreator, Google Workspace, Genially, Padlet, StoryboardThat, Vocaroo, Wakelet, PenPal Schools, Kialo-edu.com, Rewordify etc.) - Prezentări multimedia - Benzi desenate, cărți audio, campanii etc.
Sugestii de teme	- Cum ne adaptăm limbajul în funcție de context? - De la e-mailul oficial la mesajul pe rețele sociale și adaptarea stilului la context - Puterea gesturilor: ce spunem fără cuvinte - Ton, intonație și ritm - Limbajul face mesajul - Barierele comunicării și cum le depășim - Povești care conving: storytelling ca instrument de influențare -Crearea unui blog/vlog al clasei; realizarea de podcasturi tematice, elaborarea unui cod etic al clasei

	- *Lumea prin ochii celuilalt*
Sugestii de proiecte colaborative	-*Vocile tinerilor* - Podcast realizat de elevi în limba modernă studiată, pe teme sociale. - *Storytelling digital* - Crearea de povești digitale și prezentări multimedia. - *Jocul deciziilor* – Realizarea unui mini-proces

- **Learning activity**
  - *Rhetoric Snapshot.* Students watch a short video once. In pairs, students identify 2 techniques used to persuade the audience in terms of facts/statistics, emotions, credibility, and rhetorical questions or repetition. They post their findings on the Debate Wall and decide on which techniques is the strongest and why.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

- Consiliul Europei, Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi – Învățare, predare, evaluare.
  - European Parliament and the Council, Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework (2006).
- Hall, E. T. (1990). The Hidden Dimension. Anchor Books.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
- Jenkins, H. – Convergence Culture: Where Old and New Media Collide, NY University Press, 2006.
- Habermas, J. – Theory of Communicative Action V1 - Rason and the Rationalisation of Society, Polity Press, 1986
- Habermas, J - Theory of Communicative Action V2 - Lifeworld and Systems, a Critique of Functionalist Reason, Polity Press, 1989
- Brown, P., Levinson, S., (1987) Politeness. Some Universals in Language Usage, Cambridge University Press

RETORICĂ ȘI ARGUMENTARE: ABILITĂȚI PENTRU LUMEA MODERNĂ
1 oră/săptămână
- Filiera teoretică, Profilul umanist, Specializarea – Ştiinţe sociale -
Clase cu predare în regim a limbii moderne 2

Disciplina de studiu non-lingvistică *Retorică și argumentare: abilități pentru lumea modernă* își propune să dezvolte competențele de comunicare orală și scrisă în limba modernă studiată, necesare pentru interacțiuni eficiente în contexte sociale, academice și interculturale. Elevii de la specializarea *Ştiinţe sociale* sunt familiarizați cu teme precum cetățenie democratică, drepturi și libertăți, psihologie, sociologie, implicare în viața civică, ceea ce oferă un cadru propice pentru dezvoltarea abilităților de comunicare, retorică și argumentare într-o limbă modernă.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Familiarizarea cu tehnicile de comunicare, retorică și argumentare în contexte sociale și academice**
CG2	**Aplicarea tehnicilor de comunicare, retorică și argumentare într-un mod critic, etic și responsabil**
CG3	**Mediere/intermediere prin resurse culturale si digitale în procesul de comunicare, retorică și argumentare**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Familiarizarea cu tehnicile de comunicare, retorică și argumentare în contexte sociale și academice

Clasa a IX-a
CS 1.1. Recunoașterea și utilizarea registrelor lingvistice de bază în situații de comunicare uzuale
– *Completarea unui tabel cu exemple de structuri, formule, conectori, tehnici retorice etc. din mesaje formale și informale (e-mailuri, conversații online, dialoguri din filme etc.)* – *Reformularea unor mesaje scurte din registru informal în registru formal și semi-formal, pe baza unor modele date*
CS 1.2. Identificarea și aplicarea unor tehnici retorice simple în discursuri scurte
– *Identificarea introducerii, a cuprinsului și a concluziei într-un discurs scurt, prin completarea unei fișe de analiză* – *Formularea unor opinii personale susținute de argumente bazate pe exemple concrete simple, prin tehnici retorice adecvate, folosind structuri-model și conectori de bază*
CS 1.3. Utilizarea controlată a elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală
– *Observarea și notarea elementelor de comunicare verbală, paraverbală și nonverbală din prezentări video și podcast - uri* – *Susținerea unei prezentări utilizând elemente de comunicare paraverbală și nonverbală și argumentarea rolului acestora*

CG 2 - Aplicarea tehnicilor de comunicare, retorică și argumentare într-un mod critic, etic și responsabil

Clasa a IX-a
CS 2.1. Recunoașterea situațiilor de comunicare imorală și a efectelor acestora asupra receptorului
– *Identificarea exemplelor de fake news și informații incomplete din articole, postări și materiale video, prin completarea unei fișe de lucru.* – *Compararea informațiilor din surse verificate și neverificate prin completarea unui tabel de analiză.*

Clasa a IX-a
CS 2.2. Analizarea rolului comunicării în relațiile sociale și academice, în contexte concrete
– *Identificarea factorilor care favorizează succesul comunicării prin analizarea unor situații de comunicare din studii de caz* – *Reformularea de mesaje date pentru a le adapta unui context, public și scop comunicativ prestabilite*
CS 2.3. Aplicarea unor strategii de comunicare etică și responsabilă în contexte cunoscute
– *Analizarea unor coduri simple de etică digitală prin evidențierea regulilor principale, pe baza unor scheme comparative* – *Elaborarea unui set de reguli de comunicare etice pentru activitățile educaționale*

CG 3 - Mediere/intermediere prin resurse culturale și digitale în procesul de comunicare, retorică și argumentare

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea și explicarea elementelor culturale care influențează înțelegerea mesajelor
– *Identificarea simbolurilor, valorilor și referințelor culturale din texte scurte, videoclipuri și postări online* – *Explicarea semnificației acestora prin completarea unor fișe de interpretare ghidată*
CS 3.2. Utilizarea instrumentelor digitale pentru exprimarea și susținerea unui punct de vedere personal
– *Analizarea structurii și conținutului unor vloguri, bloguri și podcasturi educaționale din limba modernă studiată* – *Crearea unui material digital scurt (poster, prezentare, videoclip) pentru exprimarea unui punct de vedere personal*
CS 3.3. Gestionarea situațiilor de conflict prin comunicare, reformulare și argumentare simplă
– *Completarea unei fișe de analiză cu a situații de comunicare cu potențial conflictual identificate din exemple reale sau simulate* – *Exersarea reformulării, parafrazării și argumentării prin jocuri de rol și dialoguri ghidate*

DOMENII DE CONȚINUT

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	- Texte autentice și adaptate: afișe, anunțuri, pliante, articole scurte pentru adolescenți, postări online, dialoguri din filme și seriale - Materiale audio-video scurte: fragmente TED-Ed, videoclipuri educaționale, podcasturi, reclame - Reguli de comunicare: coduri de conduită online, netiquette - Organizatoare grafice: fișe de analiză, tabele de comparație, scheme pentru structura discursului - Tehnici retorice - Aplicații digitale pentru învățare și colaborare: Kahoot, Canva, Padlet, BookCreator, Google Workspace, Genially, Vocaroo, Wakelet - Prezentări multimedia și materiale realizate de elevi - Benzi desenate digitale, cărți audio și materiale ilustrate cu teme sociale
Sugestii de teme	- Adaptarea limbajului la situații de comunicare cotidiene - Diferențe între mesajul informal și comunicarea oficială - Rolul elementelor non-verbale și paraverbale în comunicare - Claritatea mesajului și evitarea neînțelegerilor - Bariere în comunicare și soluții practice - Povestirea personală ca formă de exprimare a opiniilor - Crearea unui blog sau vlog al clasei - Respectarea punctului de vedere al celorlalți
Sugestii de proiecte individuale / colaborative	- *Vocile tinerilor* – realizarea unui podcast de clasă pe teme sociale - *Povești digitale* – creare de prezentări și materiale multimedia - *Comunicare responsabilă* – crearea unui cod de comunicare al clasei

	- *Mesajul meu* – realizarea unui vlog personal ghidat - *Dialog pentru înțelegere* – simulări de dezbateri și mediere a conflictelor - *Jocul deciziilor* – realizarea unui mini-proces cu roluri distribuite

- **Learning activity**
  - *Rhetoric Snapshot***.** In pairs, students watch a short video speech or advertisement and write down notes on the key words and nonverbal elements. Then they complete a worksheet identifying simple persuasion techniques, such as usage of facts, examples, emotional words, repetition, and personal experience, and post their results on a shared digital wall (Padlet / Jamboard). Finally, they discuss which technique is the most effective and explain their choice using simple arguments.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➤ Cărți și lucrări de specialitate

• Consiliul Europei. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: Învățare, predare, evaluare*. Strasbourg, 2001
• European Parliament and the Council. *Key Competences for Lifelong Learning: A European Reference Framework*. Bruxelles, 2006
• Hall, Edward T. *The Hidden Dimension*. Anchor Books, 1990
• Richards, Jack C.; Rodgers, Theodore S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2014
• Jenkins, Henry. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York University Press, 2006
• Habermas, Jürgen. *The Theory of Communicative Action, Vol. 1: Reason and the Rationalization of Society*. Polity Press, 1986
• Habermas, Jürgen. *The Theory of Communicative Action, Vol. 2: Lifeworld and System*. Polity Press, 1989
• Brown, Penelope; Levinson, Stephen C. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge University Press, 1987

➤ Resurse online, literație digitală și documentare

• Common Sense Education – https://www.commonsense.org/education
• European Schoolnet – https://www.eun.org
• British Council – TeachingEnglish – https://www.teachingenglish.org.uk
• Stanford History Education Group – Civic Online Reasoning https://cor.stanford.edu
• News Literacy Project – https://newslit.org
• Global Digital Citizen Foundation – https://globaldigitalcitizen.org
• MediaSmarts (Canada) – https://mediasmarts.ca
• OECD Education and Skills – https://www.oecd.org/education
• UNESCO Digital Literacy Global Framework https://www.unesco.org
• TED-Ed – https://ed.ted.com

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA IMAGINARULUI: INTRODUCERE ÎN LITERATURA FANTASY
1 oră/ săptămână
- Filiera teoretică, Profil real și umanist, Specializările Matematică-Informatică, Filologie -
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1

Disciplina de studiu non-lingvistică *Fantasy Literature*, dezvoltată în curriculumul de specialitate, este destinată elevilor din clasele a IX-a, filiera teoretică, profil real sau umanist, și are ca scop dezvoltarea competențelor lingvistice, literare și culturale inter-relaționate cu competența STEM, prin explorarea genului fantasy în limba engleză și compararea cu creații literare românești sau universale.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Dezvoltarea competenței de înțelegere a textelor aparținând genului fantasy folosind gândirea științifică și creativă**
CG2	**Dezvoltarea competenței de interpretare a textelor aparținând genului fantasy din perspectivă literară și științifică**
CG3	**Dezvoltarea gândirii critice și creative**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Dezvoltarea competenței de înțelegere a textelor fantasy folosind gândirea științifică și creativă

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea elementelor definitorii ale genului fantasy (lume imaginară, magie, creaturi fantastice etc.) în texte literare studiate
– *Identificarea elementelor specifice genului fantasy (lume imaginară, magie, creaturi, obiecte magice, erou).* – *Completarea unei scheme /tabel/hărți conceptuale cu elemente specifice genului fantasy (personaje, locații, evenimente etc.)*
CS 1.2. Identificarea elementelor STEM în textele literare studiate
- Asocierea situațiilor, obiectelor sau acțiunilor dintr-un text literar aparținând genului fantasy cu concepte științifice reale – *Identificarea elementelor STEM (fenomene științifice, calcule, tehnologii, invenții, raționamente logice) în texte aparținând genului fantasy* – *Completarea de tabele cu domeniile științifice asociate elementelor genului fantasy regăsite în fragmente literare date*
CS 1.3. Analiza critică a textelor aparținând genului fantasy, prin exprimarea opiniilor simple și argumentate
– *Compararea elementelor fantastice cu fenomene reale* – *Evaluarea verosimilității unei lumi fantasy folosind criterii științifice*

CG 2 - Dezvoltarea competenței de interpretare a textelor aparținând genului fantasy din perspectivă literară și științifică

Clasa a IX-a
CS 2.1. Utilizarea vocabularului de bază specific genului fantasy și a terminologiei STEM în interpretarea textelor aparținând genului fantasy
– *Crearea unei mini – dicționar explicativ pentru concepte aparținând genului fantasy* – *Realizarea unui wikipage pentru crearea de lumi fantastice, integrând vocabularul specific genului fantasy și terminologia STEM* – *Interpretarea simbolurilor din perspectivă literară și științifică*
CS 2.2. Explicarea semnificației simbolurilor, temelor centrale și elementelor STEM prezente într-un text aparținând genului fantasy
– *Identificarea unui simbol important dintr-un text aparținând genului fantasy (obiect magic, creatură, fenomen etc.)*

Clasa a IX-a
– *Asocierea unui simbol dintr-un text aparținând genului fantasy cu un concept STEM (ex. energie, echilibru, fenomen etc).* – *Explicarea modului în care conceptele STEM susțin tema centrală a textelor aparținând genului fantasy*
CS 2.3. Crearea de scenarii alternative și soluții imaginative
– *Rescrierea unui episod-cheie al textului cu o altă soluție la conflict* – *Imaginarea unei continuări sau a unui final alternativ respectând regulile lumii fantasy* – *Crearea unui personaj nou care influențează decisiv evoluția acțiunii*

CG 3 - Dezvoltarea gândirii critice și creative prin texte literare aparținând genului fantasy

Clasa a IX-a
CS 3.1. Analizarea critică a elementelor genului fantasy
– *Evaluarea coerenței lumii fantasy (reguli, magie, spațiu, timp) pe baza unor criterii date* – *Analiza deciziilor personajelor și a consecințelor acestora în cadrul lumii ficționale* – *Discutarea verosimilității elementelor fantastice prin raportare la logică și cauzalitate*
CS 3.2. Interpretarea creativă a temelor și simbolurilor
– *Asocierea temelor centrale ale textului aparținând genului fantasy cu probleme contemporane reale* – *Reformularea mesajului unui text aparținând genului fantasy printr-un alt simbol sau element fantastic*
CS 3.3. Crearea narațiunii fantasy prin logică, analiză și rezolvare de probleme prin intermediul conceptelor STEM
– *Crearea de hărți și diagrame ale lumii ficționale* – *Construirea narațiunii, simbolurilor și metaforelor prin gândire logică și creativă* – *Scrierea unei narațiuni interactive de tip fantasy folosind platforme digitale*

DOMENII DE CONȚINUT

Domenii de conținut	Conținuturi
4. Suporturi de învățare	- **Quiz-uri online (Kahoot, Wordwall,** Quizlet**)** -ex. Lumea lui Tolkien, Creaturi fantasy, Simboluri și mitologie - **Platforme educaționale gratuite:** CommonLit.org – texte scurte și întrebări pe înțelesul elevilor, Storybird – pentru redactarea de povești fantasy vizuale, ReadWriteThink.org – organizatoare grafice - **Instrumente creative: Canva** – pentru realizarea de postere, prezentări despre personaje, „căutări epice", **Padlet** , DeepL, Linguee, Reverso Context – pentru proiecte colaborative (ex: crearea unei lumi fantasy de grup) - **Aplicații AI** – pentru brainstorming de idei, scriere creativă, sau explicații de concepte (cu ghidare de la profesor) - **Fișe de lucru**: Analiza personajelor (antieroi, mentori, alegeri morale) - Compararea a două lumi fantasy - Dezvoltarea unei „hărți" a unei lumi fantastice create de elevi - **Jurnale de lectură**: Reflecții scrise după lecturarea textelor aparținând genului fantasy - **Portofolii creative**: Ilustrarea personajelor, - **Ghiduri de scriere creativă** pentru elevi (*Write Your Own Fantasy Story* – Usborne Books) - Dicționare și glosare: Cambridge, Collins, WordReference - Resurse literare online: Project Gutenberg, LitCharts - Resurse multimedia: YouTube, Amara.org, TED Talks fantasy-related.

Domenii de conținut	Conținuturi
5. Sugestii de teme	- Ce este fantasy-ul științific? - Lumea fantastică: geografie și ecologie inventată - Creaturi fantastice și biologie - Magia și legile fizicii - Alchimia: magie sau chimie?
6. Sugestii de proiecte individuale/colaborative	- Explorarea genului fantasy științific: analiză comparativă între fantasy și science fiction - Construirea unui ecosistem fantasy sustenabil - Anatomia unei creaturi fantastice: adaptări biologice și evoluție - Magia în universul fizicii: cum ar putea funcționa legile fizicii pentru fenomene magice? - De la alchimie la chimie modernă: călătoria transformării materiei

- **Learning activity**
  - *Fantasy Meets Science*. Students read an excerpt/watch a video about a fantasy element (e.g. flying dragon, magic potion, teleportation device etc. In small groups, they choose one, connect it with STEM (e.g. flying dragon – physics – gravity, wingspan; fire – breathing – chemistry – combustion reaction; magic potion- chemistry – biology etc.), and find solutions to make such elements be possible in real life.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➢ Resurse educaționale

- https://www.barbarabush.org/wp-content/uploads/2021/01/BBF_Reading-Resource-Library-Guide_Fantasy-Science-Fiction.pdf
- https://www.edutopia.org/
- https://www.edutopia.org/article/5-fiction-writing-tools-sparkstudents-creativity
- https://www.masterclass.com/articles/what-is-the-fantasy-genre-history-of-fantasy-andsubgenres-and-types-of-fantasy-in-literature
- James, E, Mendlesohn F, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature*, Middlesex University, London

➢ Texte literare

Lecturi fantasy canonice (pot fi studiate integral sau prin fragmente):

- **J.R.R. Tolkien –** *The Hobbit* / *The Lord of the Rings*
- **C.S. Lewis –** *The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe*
- **J.K. Rowling –** *Harry Potter and the Philosopher's Stone*
- **Ursula K. Le Guin –** *A Wizard of Earthsea*
- **Philip Pullman –** *Northern Lights / His Dark Materials*
- *Frank Herbert - Dune*
- **Rick Riordan –** *Percy Jackson and the Olympians*
- **Terry Pratchett –** ***The Light Fantastic***
- **G. R. R. Martin –** ***A Song of Ice and Fire***
- **Neil Gaiman, -** ***Coraline***

➢ Materiale multimedia (filme / seriale / animații)

- *The Lord of the Rings*
- *Harry Potter*
- *Stardust*
- *Pan's Labyrinth*
- *His Dark Materials*
- *Shadow and Bone*

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA IMAGINARULUI: INTRODUCERE ÎN LITERATURA FANTASY
1 oră/ săptămână
- Filiera teoretică, Profil real și umanist, Specializările Matematică-Informatică, Filologie -
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2

Disciplina de studiu non-lingvistică *Fantasy Literature*, dezvoltată în curriculumul de specialitate, este destinată elevilor din clasele a IX-a, filiera teoretică, profil real sau umanist, și are ca scop dezvoltarea competențelor lingvistice, literare și culturale inter-relaționate cu competența STEM, prin explorarea genului fantasy în limba engleză și compararea cu creații literare românești sau universale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Dezvoltarea competenței de înțelegere a textelor aparținând genului fantasy folosind gândirea științifică și creativă**
CG2	**Dezvoltarea competenței de interpretare a textelor aparținând genului fantasy din perspectivă literară și științifică**
CG3	**Dezvoltarea gândirii critice și creative**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Dezvoltarea competenței de înțelegere a textelor aparținând literaturii fantasy folosind gândirea științifică și creativă

Clasa a IX-a
CS 1.1. Recunoașterea elementelor definitorii ale genului fantasy în texte literare studiate
– *Identificarea spațiului și timpului imaginar, a personajelor, a elementelor magice* – *Organizarea informațiilor referitoare la elementele specifice genului fantasy extrase din texte prin completarea de tabele, hărți conceptuale și scheme narative* – *Asocierea elementelor specifice genului fantasy cu imagini, fragmente video și exemple concrete*
CS 1.2. Recunoașterea elementelor STEM în textele literare aparținând genului fantasy
– *Completarea de tabele comparative între fenomenele ficționale și cele reale* – *Utilizarea resurselor digitale și a explicațiilor vizuale pentru clarificarea noțiunilor interdisciplinare*
CS 1.3. Exprimarea unor opinii simple și argumentate despre textele literare aparținând genului fantasy
– *Compararea elementelor fantastice cu situații reale și experiențe personale* – *Exprimarea opiniei personale cu privire la personaje, situații, obiecte, mecanisme fantastice prin raportare la concepte științifice de bază*

CG 2 - Dezvoltarea competenței de interpretare a textelor aparținând genului fantasy din perspectivă literară și științifică

Clasa a IX-a
CS 2.1 Utilizarea vocabularului de bază din genul fantasy și a unor termeni științifici simpli pentru înțelegerea și interpretarea textului literar
– *Construirea progresivă a unui glosar de termeni specifici literaturii fantasy prin activități de lectură, clasificare și exemplificare* – *Completarea de texte lacunare cu termeni specifici literaturii fantasy* – *Aplicarea termenilor în contexte comunicative simple, în activități individuale și colaborative.*
CS 2.2. Interpretarea elementelor simbolice și a temelor principale din texte fantasy, prin raportare la idei și concepte STEM accesibile
– *Identificarea simbolurilor și a temelor centrale din texte aparținând genului fantasy* – *Asocierea simbolurilor literare din texte aparținând genului fantasy cu concepte științifice* – *Redactarea de paragrafe scurte utilizând scheme și organizatoare grafice*

Clasa a IX-a
CS 2.3. Formularea de variante narative alternative în contexte fantasy, utilizând gândirea creativă și soluții logice simple
– *Producerea de variante alternative ale unor paragrafe din texte aparținând genului fantasy* – *Realizarea de povești scurte individuale sau colaborative, în contexte fantasy, cu sprijin digital*

CG 3 - Dezvoltarea gândirii critice și creative prin texte literare aparținând genului fantasy

Clasa a IX-a
CS 3.1. Descrierea modului în care funcționează o lume fantasy, pe baza regulilor și elementelor prezentate în text
– *Descrierea relației dintre personaje, spațiu, timp și elementele magice folosind propoziții simple și vocabular specific genului fantasy* – *Exprimarea unor observații simple despre coerența lumii fantasy, cu sprijin vizual și organizatoare grafice*
CS 3.2. Interpretarea personală a mesajului și valorilor dintr-un text literar aparținând genului fantasy, în contexte de comunicare ghidată
– *Asocierea temelor și valorilor dintr-un text literar aparținând genului fantasy cu situații ușor de recunoscut din viața reală sau din alte creații literare povești cunoscute* – *Reformularea mesajului unui text literar aparținând genului fantasy folosind un simbol sau un element fantastic diferit*
CS 3.3. Crearea de secvențe fantasy simple, respectând logica de bază a acțiunii și regulile lumii ficționale
– *Redactarea unor episoade scurte sau variante alternative ale acțiunii unor texte literare nonficționale, utilizând elementele structurale ale genului fantasy* – *Prezentarea orală, cu suport digital, a unui text propriu scurt, cuprinzând elemente specifice genului fantasy*

DOMENII DE CONȚINUT

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	- Texte literare aparținând genului fantasy adaptate nivelului elevilor: fragmente din romane, povestiri, benzi desenate, texte ilustrate - Materiale audio și video: audiobook-uri, fragmente de film, animații fantasy, videoclipuri educaționale - Organizatoare grafice: hărți conceptuale, scheme narative, tabele comparative, fișe de lectură - Resurse digitale: platforme de storytelling, aplicații de creare de benzi desenate, prezentări multimedia - Instrumente STEM: materiale explicative despre fenomene naturale însoțite de simulări simple și aplicații interactive. - Produse realizate de elevi: povești digitale, postere, prezentări, portofolii
Sugestii de teme	- Lumea imaginară și regulile ei - Eroul și călătoria inițiatică - Magia și știința: asemănări și diferențe - Tehnologie și invenții în lumi fantastice - Binele și răul în literatura fantasy - Prietenia, curajul și responsabilitatea în literatura fantasy - Natura și echilibrul în universuri imaginare - Puterea cunoașterii și a imaginației
Sugestii de proiecte individuale/ colaborative	- *Harta lumii fantasy* – realizarea unei hărți detaliate a universului ficțional - *Jurnalul eroului* – portofoliu digital cu reflecții și fragmente creative - *Laboratorul magic* – prezentarea unui fenomen fantastic explicat științific - *Povestea mea interactivă* – creare de narațiune digitală

	- *Enciclopedia fantasy* – proiect colaborativ cu personaje, locuri și obiecte din literatura fantasy - *Final alternativ* – rescriere creativă a unui text studiat

- **Learning activity**
  - *Fantasy Science Explorer***.** Students read a short fantasy literary fragment and watch its cinema adaptation. First, they identify one magical or fantastic element and complete a worksheet connecting the element with a simple scientific concept. Then, they create a short digital poster explaining how it could work in real life.
  -

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➤ Cărți și lucrări de specialitate

• Nikolajeva, Maria. *The Rhetoric of Character in Children's Literature*. Scarecrow Press, 2002
• Mendlesohn, Farah. *Rhetorics of Fantasy*. Wesleyan University Press, 2008
• Tunnell, Michael O.; Jacobs, James S. *Children's Literature, Briefly*. Pearson, 2012
• Gee, James Paul. *Situated Language and Learning*. Routledge, 2004
• Lemke, Jay L. *Talking Science*. Ablex Publishing, 1990
• Beane, James A. *Curriculum Integration*. Teachers College Press, 1997

➤ Documente internaționale și cadre educaționale

• Council of Europe. *CEFR Companion Volume*. Strasbourg, 2020
• European Commission. *Key Competences for Lifelong Learning*. 2018
• OECD. *Innovative Learning Environments*. 2017
• UNESCO. *Education for Sustainable Development*. 2020

➤ Platforme educaționale și resurse online

• CommonLit – https://www.commonlit.org
• StoryboardThat – https://www.storyboardthat.com
• Book Creator – https://bookcreator.com
• National Geographic Education – https://education.nationalgeographic.org
• BBC Bitesize – https://www.bbc.co.uk/bitesize
• PhET Simulations – https://phet.colorado.edu

➤ Instrumente digitale pentru storytelling și STEM

• Canva for Education
• Adobe Express
• Padlet
• Genially
• Scratch (pentru povești interactive simple)
• Twine (interactive storytelling)
• Google Workspace

LITERATURA PENTRU COPII ȘI EDUCAȚIA PRIN POVESTE
1 oră/ săptămână
Filiera Vocațională, Profil Pedagogic
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1

Disciplina de studiu non-lingvistică *Literatura pentru copii și educația prin poveste*, destinată elevilor din clasele a IX-a, filiera vocațională, profil pedagogic, vizează dezvoltarea competențelor de analiză a unui text literar la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, prezente în literatura pentru copii, stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de texte literare din literatura pentru copii în limba modernă**
CG2	**Producerea de texte literare simple pentru copii în limba modernă**
CG3	**Medierea culturală prin adaptarea conținutului literar**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de texte literare din literatura pentru copii în limba modernă

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea mesajului transmis într-un text narativ
– *Completarea unui tabel cu ordinea cronologică a evenimentelor* – *Completare de spații lacunare cu termeni care fac referire la timp, spațiu, personaje principale/secundare etc.* – *Identificarea ideii principale din textul literar studiat*
CS 1.2. Recunoașterea diferitelor tipologii de personaje și a trăsăturilor dominante
– *Completarea unui tabel lacunar cu adjectivele din textul studiat care descriu calități* – *Potrivirea personajelor cu acțiunile definitorii pentru evoluția acestora* – *Completarea unei fișe de caracterizare a personajului care să includă elemente precum ce spune personajul, ce spun ceilalți despre el și ce face personajul*
CS 1.3. Compararea diferitelor texte literare în funcție de temele și valorile identificate
– *Completarea unui tabel lacunar care să includă temă, valori, personaje, evenimente din două texte literare* – *Realizarea unei hărți conceptuale pentru identificarea asemănărilor/diferențelor dintre temele, valorile și personajele din două texte literare* – *Redactarea unui paragraf în care elevii prezintă, contrastiv, temele și valorile din două texte literare oferind exemple și justificări*

CG 2 - Producerea de texte literare simple pentru copii în limba modernă

Clasa a IX-a
CS 2.1. Selectarea elementelor de structură pentru crearea unui text literar
– *Completarea unui tabel lacunar cu informații despre titlu, personaje principale, loc/spațiu, timp, intrigă preluate dintr-un text literar studiat* – *Completarea unei structuri narative cu paragrafe lipsă* – *Redactarea unui paragraf pornind de la liste de personaje, spațiu, timp și conflicte pe care elevii le combină pentru a crea un fragment literar simplu*
CS 2.2. Formularea unor reinterpretări ale textului literar din perspective diferite
– *Rescrierea unui text/fragment din perspectiva unui personaj secundar* – *Redactarea unei pagini de jurnal din perspectiva unui personaj la alegere* – *Redactarea unui fragment care să completeze un text literar, imitând stilul autorului (fan-fiction)*

Clasa a IX-a
CS 2.3. Reprezentarea digitală a unui text/fragment literar studiat
– *Crearea de copertă digitală/poster pornind de la un text literar studiat* – *Realizarea unui infografic digital prin rezumarea elementelor esențiale (personaje, timp, spațiu, conflict)* – *Realizarea unui podcast în care elevii citesc un fragment la alegere cu intonație*

CG 3 - Medierea culturală prin adaptarea conținutului literar

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea elementelor de diversitate culturală reflectate în text
– *Completarea unui tabel lacunar care să cuprindă exemple din text și semnificația unor elemente culturale precum: obiceiuri/tradiții, limbaj, gastronomie, vestimentație, credințe/valori* – *Realizarea unui colaj cu imagini care ilustrează diversitatea culturală prezentă în text* – *Selectarea unor obiceiuri și tradiții întâlnite în text în vederea realizării unui jurnal de călătorie culturală*
CS 3.2. Aplicarea strategiilor de mediere pentru a explica elementele de diversitate culturală într-un text studiat
– *Crearea unui glosar prin selectarea și definirea unor cuvinte și expresii care reflectă diversitatea culturală* – *Rescrierea unui pasaj dintr-un text literar studiat, explicând termeni, simboluri și valori astfel încât să fie clar pentru un cititor dintr-o altă cultură* – *Realizarea unui dialog între două personaje literare din culturi diferite, evidențiind diferențele și asemănările culturale*
CS 3.3. Ilustrarea audio-vizuală a mesajului transmis în textul literar
– *Transformarea unui fragment din text într-o bandă desenată digitală prin utilizarea unor aplicații precum Canva sau StoryboardThat* – *Crearea unui colaj de imagini care ilustrează personajele, spațiul și evenimentele marcante din text, folosind aplicații precum Canva sau GoogleSlides* – *Realizarea unui infografic animat care să prezinte evenimentele principale și mesajul unui text studiat, utilizând aplicații precum Canva sau Genially.*

DOMENII DE CONȚINUT

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	– Documente autentice: afișe publicitare, blog-uri/vlog-uri/ podcast-uri, articole – Clipuri youtube, clipuri audio-video pe tematici literare – Pagini web ale unor autori/publicații literare, edituri, cărți digitale – Aplicații digitale (Canva, StoryboardThat, Google Slides, Wayground formerly Quizlet, Kahoot, Canva, Padlet, Bookcreator, Google Workspace, Genially, Padlet, Vocaroo etc.) – Prezentări multimedia – Antologii de literatură pentru copii, cărți illustrate, benzi desenate, cărți audio, etc.
Sugestii de teme	– Introducere în literatura pentru copii (ce este literatura pentru copii, ce rol joacă în dezvoltarea acestora și a limbajului, imaginatiei si creativității la copii) – Speciile literare în literatura pentru copii – Interpretarea unui text literar (temă, acțiune, conflict, personaje și tipologia lor, mesajul transmis etc) – Compararea unor cărți/adaptări animate (modul în care diferite forme de reprezentare influențează interpretarea poveștii) – Analiza unei adaptări cinematografice celebre prin raportare la text – Conexiune cultura pop în perechi sau în echipe- reinventarea personajelor în cultura pop și consecințele acestor interpretări

Domenii de conținut	Conținuturi
	asupra modului în care personajul este perceput (Harry Potter, Alice in Wonderland etc.)
Sugestii de proiecte individuale /colaborative	– Imagini care povestesc – creare de bandă desenată – Simboluri în pixeli – expoziție digitală colaborativă a simbolurilor – Din pagină pe ecran – realizare de trailer pe baza unei cărți

- **Learning activity**
  - *Genre Switch: Transforming Stories.* Students rewrite an excerpt from a literary text by changing its literary genre (fable → poem, fairy tale → comic strip script, adventure story → rhyme or limerick etc.) exploring how stories communicate with children more efficiently.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➢ Resurse online

- **Storynory** – povești audio și text: https://www.storynory.com
- **Oxford Owl** – cărți online gratuite: https://www.oxfordowl.co.uk
- **Project Gutenberg** – cărți clasice gratuite: https://www.gutenberg.org
- **International Children's Digital Library – https://childrenslibrary.org**
- **British Council Kids – resurse interactive: https://learnenglishkids.britishcouncil.org**
- **https://www.goodreads.com/genres/childrens**
- **https://childrenslibrary.org**
- **https://literacytrust.org.uk**
- **https://www.childrensliteratureassembly**.org/resources.html

➢ Cărți

- **Hans Christian Andersen** – *Fairy Tales* (e.g. *The Ugly Duckling, The Snow Queen*)
- **Brothers Grimm** – *Grimm's Fairy Tales* (*Cinderella, Snow White, Hansel and Gretel*)
- **Charles Perrault** – *Tales of Mother Goose* (*Little Red Riding Hood, Puss in Boots*)
- **Lewis Carroll** – *Alice's Adventures in Wonderland*
- **J.M. Barrie** – *Peter Pan*
- **J.R.R Tolkien** – *The Hobbit*
- **L. Frank Baum** – *The Wonderful Wizard of Oz*
- **Beatrix Potter** – *The Tale of Peter Rabbit*
- **Eric Carle -** *The Very Hungry Caterpillar*
- **A.A. Milne** – *Winnie-the-Pooh*
- **Anna Sewell** – *Black Beauty*
- **Frances Hodgson Burnett** – *The Secret Garden*
- **Louisa May Alcott** – *Little Women*
- **Mark Twain** – *The Adventures of Tom Sawyer*
- **Rudyard Kipling** – *The Jungle Book*
- **Roald Dahl** – *Charlie and the Chocolate Factory*, *Matilda*, *The BFG*
- **J.K. Rowling** – *Harry Potter*
- **Jeff Kinney** – *Diary of a Wimpy Kid*
- **Rick Riordan** – *Percy Jackson and the Olympians*
- **Cressida Cowell** – *How to Train Your Dragon*
- **Eric Carle** – *The Very Hungry Caterpillar*
- **Dr. Seuss** – *The Cat in the Hat*, *Green Eggs and Ham*
- **C.S. Lewis** – *The Chronicles of Narnia*
- **Suzanne Collins** – *The Hunger Games*
- **E.B. White** – *Charlotte's Web*
- **Antoine de Saint-Exupéry** – *The Little Prince/Le Petit Price*
- **Johanna Spyri** – *Heidi*
- **Carlo Collodi –** *The Adventures of Pinocchio*

LITERATURA PENTRU COPII ȘI EDUCAȚIA PRIN POVESTE
1 oră/ săptămână
Filiera Vocațională, Profil Pedagogic
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2

Disciplina de studiu non-lingvistică *Literatura pentru copii și educația prin poveste*, destinată elevilor din clasele a IX-a, filiera vocațională, profil pedagogic, vizează dezvoltarea competențelor de analiză a unui text literar la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, prezente în literatura pentru copii, stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de texte literare din literatura pentru copii în limba modernă**
CG2	**Producerea de texte literare simple pentru copii în limba modernă**
CG3	**Mediera culturală prin adaptarea conținutului literar**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de texte literare din literatura pentru copii în limba modernă

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea sensului global al unui text narativ literar pentru copii și a mesajului transmis
– *Identificarea ideii principale și a mesajului unui text narativ literar pentru copii utilizând întrebări de orientare și fișe de lucru structurate* – *Completarea de texte lacunare cu detalii referitoare la timp, spațiu, personaje și acțiunea unui text literar pentru copii*
CS 1.2. Recunoașterea și descrierea personajelor din texte literare pentru copii, pe baza informațiilor explicite
– *Identificarea trăsăturilor personajelor dintr-un text literar pentru copii pe baza selectării adjectivelor și expresiilor relevante dintr-o listă dată* – *Asocierea personajelor dintr-un text literar pentru copii cu acțiunile și deciziile lor semnificative* – *Completarea unor fișe simple de caracterizare pe baza unei scheme organizatorice date*
CS 1.3. Stabilirea unor relații de asemănare și diferențiere între texte literare pentru copii, din perspectiva temelor și valorilor
– *Identificarea temelor și valorilor principale prin lectura comparativă a două texte literare pentru copii* – *Organizarea informațiilor care evidențiază asemănările și diferențele dintre personaje, evenimente și mesaje din texte literare pentru copii prin hărți conceptuale* – *Redactarea unor paragrafe comparative simple, în care elevii exprimă opinii argumentate referitoare la texte literare pentru copii, susținute prin exemple clare din texte*

CG 2 - Producerea de texte literare simple pentru copii în limba modernă

Clasa a IX-a
CS 2.1. Organizarea și utilizarea elementelor narative de bază în redactarea unor texte literare simple pentru copii
– *Identificarea și selectarea elementelor structurale narative ale unui text literar simplu pentru copii (titlu, personaje, spațiu, timp, conflict)* – *Structurarea ideilor dintr-un text literar pentru copii într-o succesiune logică, utilizând șabloane narative* – *Redactarea unor fragmente literare simple, coerente, respectând structura de bază a unui text narativ pentru copii*
CS 2.2. Reformularea unui text literar pentru copii din perspective narative diferite
– *Rescrierea unor fragmente din perspectiva unui personaj secundar, folosind structuri lingvistice și vocabular adecvate textelor literare pentru copii*

Clasa a IX-a
– *Redactarea unor texte de tip jurnal care exprimă gândurile și emoțiile unui personaj din texte literare pentru copii* – *Rescrierea unui fragmente din texte literare pentru copii, respectând modelul narativ și stilistic oferit*
CS 2.3. Exprimarea creativă a înțelegerii unui text literar pentru copii prin utilizarea unor forme digitale simple
– *Realizarea de postere sau coperți digitale pentru a reflecta tema și personajele principale dintr-un text literar pentru copii* – *Elaborarea de infografice digitale pentru sintetizarea elementelor esențiale ale narațiunii pentru un text literar pentru copii* – *Crearea de podcasturi scurte în care elevii citesc expresiv fragmente din literatura pentru copii, respectând intonația și ritmul*

CG 3 - Medierea culturală prin adaptarea conținutului literar

Clasa a IX-a
CS 3.1. Recunoașterea și selectarea informațiilor culturale relevante din texte literare pentru copii
– *Identificarea elementelor culturale explicite (obiceiuri, tradiții, valori) din texte literare pentru copii* – *Selectarea exemplelor culturale relevante din texte pentru copii din literatura universală*
CS 3.2. Explicarea și reformularea elementelor culturale dintr-un text literar pentru a facilita înțelegerea acestora de către alți cititori
– *Analizarea diferențelor de context cultural din texte literare pentru copii, prin comparații simple și exemple concret* – *Simularea unor situații de comunicare în care elevii explică elemente culturale din texte literare pentru copii unui interlocutor imaginar din altă cultură*
CS 3.3. Transmiterea mesajului cultural al unui text literar pentru copii prin forme vizuale și audio simple
– *Selectarea mesajelor și valorilor culturale esențiale din texte literare pentru copii, ce pot fi comunicate prin mijloace vizuale sau audio* – *Transferul conținutului cultural al unui text literar pentru copii, în secvențe clare, pe suport audio-video*

DOMENII DE CONȚINUT

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	**-Documente autentice**: afișe de carte pentru copii, postere de film adaptat după povești, scurte texte promoționale, anunțuri culturale pentru copii. -**Materiale audio-video**: fragmente scurte din desene animate inspirate din povești, trailere de filme pentru copii, lecturi audio de maximum 2–3 minute. **-Surse literare online**: site-uri de lectură pentru copii, biblioteci digitale cu povești ilustrate, pagini de prezentare a autorilor pentru copii. **-Aplicații digitale**: aplicații pentru realizarea de benzi desenate simple, postere vizuale și înregistrări audio scurte (fără sarcini complexe sau autonomie ridicată). **-Prezentări multimedia**: prezentări vizuale cu imagini și cuvinte-cheie, folosite pentru a sprijini înțelegerea acțiunii și a personajelor. **-Materiale de lectură**: povești ilustrate, benzi desenate cu text redus, cărți audio pentru copii, fragmente de text adaptate.

Domenii de conținut	Conținuturi
Sugestii de teme	-Literatura pentru copii: ce tipuri de povești citesc copiii și de ce acestea sunt importante pentru limbaj, imaginație și creativitate. -Tipuri de texte literare pentru copii: povești, basme, fabule, poezii și benzi desenate. -Înțelegerea unui text literar simplu: despre ce este povestea, cine sunt personajele, ce se întâmplă și ce mesaj transmite textul. -De la carte la film: compararea textului original cu adaptarea cinematografică pentru copii. -Personaje literare în lumea de azi: cum sunt prezentate personajele cunoscute în desene animate, filme sau jocuri (ex. Harry Potter, Alice in Wonderland).
Sugestii de proiecte individuale/colaborative	*Povestea în cadre* – realizarea unei povești vizuale scurte, folosind imagini și replici simple pentru a reda acțiunea principală a unui text literar. *Mesajul ascuns al poveștii* – creare de materiale digitale simple (postere sau colaje) care ilustrează ideea principală a unui text literar pentru copii. *Cartea în 60 de secunde* – realizarea unei prezentări audio-video scurte, în care elevii prezintă pe scurt personajele și evenimentele principale ale unei cărți pentru copii.

- **Learning activity**
  - *A New Look at the Story***.** Students read a short story extract and identify the main characters, events and messages. Working in pairs or small groups, they simplify the story in the form of a poem, comic strip etc. Then, they present their adaptation explaining which version is easier or more interesting for children.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

➤ Resurse online educaționale și biblioteci digitale

• Epic! – https://www.getepic.com
• StoryWeaver – https://storyweaver.org.in
• Unite for Literacy – https://www.uniteforliteracy.com
• Open Library – https://openlibrary.org
• ReadWriteThink – https://www.readwritethink.org
• TeachingBooks – https://www.teachingbooks.net
• BookTrust – https://www.booktrust.org.uk
• Literacy Planet – https://www.literacyplanet.com
• CommonLit – https://www.commonlit.org
• National Geographic Kids – https://kids.nationalgeographic.com

➤ Ghiduri pedagogice și studii despre literatura pentru copii

• Hunt, Peter. *Understanding Children's Literature*. Routledge.
• Nikolajeva, Maria. *Children's Literature Comes of Age*. Garland.
• Cameron, Lynne. *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge.
• Ellis, Gail & Brewster, Jean. *Tell It Again!*. British Council.
• Bland, Janice. *Children's Literature and Learner Empowerment*. Bloomsbury.

EDUCAȚIE MEDIA ÎN LIMBI MODERNE
1-2 ore/ săptămână
- toate filierele, profilurile și specializările -
Ariile curriculare *Limbă și comunicare/ Om și societate*
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau 2

Disciplina propune o abordare integrată a limbii moderne și a educației media prin metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning), dezvoltând competențele lingvistice, culturale și media ale elevilor. Tema aleasă permite explorarea limbajului jurnalistic, stimulând exprimarea personală, gândirea critică și creativitatea.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea critică a mesajelor mediatice**
CG2	**Identificarea și evaluarea surselor și contextelor documentelor/produselor mediatice**
CG3	**Medierea comunicării mediatice în contexte plurilingve și multiculturale**
CG4	**Producerea de mesaje/documente mediatice originale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea critică a mesajelor mediatice

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea elementelor esențiale din mesaje informative sau de opinie, difuzate pe canale media scrise sau audio-video
- *Asocierea unor enunțuri cu secvențe dintr-un reportaj/ un buletin informativ simplu/ o reclamă* - *Ordonarea unor enunțuri/ a unor fragmente în funcție de secvențierea unui document suport (text sau audio/audio-video)* - *Completarea unui tabel cu argumentele pro/ contra extrase dintr-un articol de opinie/ reportaj* - *Identificarea conectorilor folosiți pentru introducerea argumentelor și a concluziei într-un articol de opinie*
CS 1.2. Recunoașterea componentelor cheie ale unui text mediatic
- *Completarea unui formular/ a unei fișe/a unui chestionar cu informații (cine, ce, unde, când, cum...) extrase din textul unui document suport* - *Ordonarea/completarea componentelor unui mesaj media în scopul reconstituirii coeziunii/ coerenței textuale a acestuia (puzzle clasic sau interactiv)* - *Asocierea unor titluri/ definiții/ informații/argumente cu secvențe textuale din mesaje media*
CS 1.3. Identificarea particularităților unui document multimodal
- *Completarea unui formular/ a unei fișe/ a unui chestionar cu informații/răspunsuri referitoare la imaginile (statice/dinamice) aferente unui document mediatic* - *Completarea unui formular/ a unei fișe/ a unui chestionar cu informații /răspunsuri referitoare la caracteristicile sonore ale unui document mediatic* - *Asocierea unor titluri/definiții/informații cu imagini/ secvențe sonore din documente mediatice*
CS 1.4. Clasificarea diferitelor tipuri de documente/produse mediatice
- *Asocierea unui document mediatic cu scopul lui preponderent (informativ/ de opinie/ de divertisment/ publicitar)* - *Selectarea din mai multe variante de combinare a modurilor de comunicare (text+/imagine+/sunet+/animație) a celei care convine unui anumit document/produs (bandă desenată, podcast, audio-book etc.)* - *Alegerea din mai multe opțiuni a caracteristicilor care convin unui anumit document mediatic (tipărit/ digital/ audiovizual/ interactiv; text/sunet/imagine redundante/complementare; text preponderent/ imagine preponderentă/ sunet preponderent) (chestionar cu alegere multiplă, text lacunar)*

Clasa a IX-a
CS 1.5. Selectarea, compararea și verificarea informațiilor relevante din documentele mediatice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
- *Realizarea unui dosar (folder) cu mai multe documente mediatice pertinente pentru o temă dată/un subiect dat* - *Alcătuirea unor liste cu cuvintele cheie/ ideile principale din mai multe documente mediatice pe aceeași temă* - *Completarea unui tabel comparativ cu informații cheie (cine, ce, când, unde, cum) extrase din mai multe documente pe aceeași temă/ cu același subiect* - *Selectarea dintr-o listă a unor instrumente de căutare/verificare a informațiilor credibile în raport cu tema dată/cu subiectul dat, pe baza unor criterii prestabilite* - *Stabilirea valorii de adevăr (adevărat/fals) a unor informații pe baza documentării*

CG 2 - Identificarea și evaluarea surselor și contextelor documentelor mediatice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Identificarea rolului și funcțiilor diferitelor canale și entități media
– *Identificarea diferitelor tipuri de conținuturi și moduri de exprimare asociate cu tipurile de canale media* – *Realizarea de „cărți de identitate” pentru diverse canale mass-media* – *Compararea de informații transmise pe diverse canale media* – *Analizarea unor produse media vizuale (fotografii, desene de presă, grafice, afișe, clipuri informative, stickere animate etc.) pe baza unor criterii date (autor, format, elemente vizuale, conținut, public țintă, impact etc.)*
CS 2.2. Delimitarea principiilor responsabilității sociale (libertatea de exprimare, libertatea presei, dreptul la imagine, la viață privată)
– *Completarea unei liste de verificare a nivelului de aplicare a principiilor responsabilității sociale pornind de la surse media diverse* – *Compararea mai multor documente media pe aceeași temă în vederea stabilirii gradului de aplicare a principiilor responsabilității sociale* – *Selectarea dintr-o publicație a articolelor care nu respectă dreptul la imagine și la viață privată* – *Sintetizarea informațiilor din diverse documente media pentru a ilustra principiul libertății de exprimare*
CS 2.3. Înțelegerea conceptului de amprentă digitală și a impactului asupra vieții private și a relațiilor sociale
– *Evaluarea propriei amprente digitale, pe baza informațiilor postate zilnic în mediul online (foto, comentarii, aprecieri, abonamente, postări, etc)* – *Studii de caz - Identificarea elementelor amprentei digitale care pot genera impact negativ* – *Completarea de tabele de tip cauze-consecințe-soluții în scopul identificării de modalități de prevenire eficientă a efectelor negative ale amprentei digitale* – *Elaborarea unui cod al bunelor maniere digitale, cu reguli pentru comunicarea în spațiul public (protecția datelor cu caracter personal, verificarea surselor, responsabilități, exprimare echilibrată, etc)* – *Rețele sociale vs Realitate - Compararea de postări din social media în vederea diferențierii imagine construită/imagine reală*

CG 3 - Medierea comunicării mediatice în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Reformularea sensului principal al unor mesaje media
- *Sintetizarea ideilor esențiale din documente media* - *Transmiterea de detalii specifice din diverse mesaje informative* - *Explicarea unor documente infografice pe teme de interes* - *Rezumarea unui mesaj media publicat într-o altă limbă cunoscută*
CS 3.2. Transferul conținutului unui mesaj între diferite suporturi media
- *Adaptarea conținutului unui articol informativ la un alt mod de comunicare* - *Sintetizarea informațiilor dintr-un interviu într-o notiță biografică pentru revista școlii* - *Realizarea unui scurt material video de promovare în mediul online a unei informații*

Clasa a IX-a
- *Înregistrarea unui reportaj pentru a transmite informațiile esențiale dintr-un articol informativ*
CS 3.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale pe baza analizei unor surse media
- *Identificarea unor asemănări/ deosebiri culturale/ sociale prin compararea a două sau mai multe surse media* - *Crearea unei hărți culturale interactive pe o temă dată, pe baza unor elemente selectate din surse media* - *Realizarea unui colaj media interactiv pentru a comenta un fenomen cultural/ social* - *Elaborarea unui dicționar vizual interactiv pentru explicarea și exemplificarea diverselor elemente/ simboluri culturale/ sociale*

CG 4 - Producerea de mesaje/documente mediatice originale

Clasa a IX-a
CS 4.1. Aplicarea regulilor de exprimare personală în spațiul public
– *Completarea unei fișe de evaluare a modurilor de exprimare din articole de presă sau din mesaje postate pe rețele (adecvat/inadecvat, corect/incorect, adevărat/fals etc.)* – *Formularea de mesaje potrivite pentru publicul larg (un paragraf, un clip, o postare) pe o temă de interes, respectând normele de limbaj adecvat și claritate* – *Postarea de reacții în cadrul unui schimb public de mesaje online* – *Crearea de spoturi video pentru promovarea unui comportament responsabil în spațiul online (ex: politețe, respect…)*
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau de opinie scurte, respectând regulile și tehnicile specifice comunicării media
– *Combinarea logică a elementelor unui mesaj informativ/ de opinie (puzzle)* – *Elaborarea unui comunicat de presă referitor la un eveniment recent (concurs, campanie, festival etc.)* – *Redactarea unui mesaj de opinie pe o temă de actualitate în vederea publicării pe unul/una sau mai multe canale/ platforme* – *Conceperea unui scurt articol pe o temă de interes*
CS 4.3. Realizarea de proiecte multimodale
– *Crearea de mesaje zilnice (de tip story) și publicarea lor pe contul clasei (jurnalul clasei)* – *Conceperea unui clip video scurt de vulgarizare a unei informații științifice* – *Crearea, în echipe, a unor mini podcasturi pe teme de interes pentru adolescenți* – *Elaborarea și implementarea unei campanii media cu scopul conștientizării unor probleme de interes social*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a[9]

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	• Afișe, pliante, broșuri, hărți • Fotografii, desene de presă • Articole de presă • Bloguri sau publicații online, postări de pe rețelele de socializare • Dicționare, enciclopedii • Documente multimedia (videoclipuri, podcasturi, fragmente de emisiuni radio) • Pagini de internet • Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps etc.) • Scurtmetraje, documentare
Sugestii de contexte de comunicare	• Domenii de interes ale adolescenților • Mediu și dezvoltare durabilă • Probleme de societate • Tehnologie și comunicare

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat

SUGESTII METODOLOGICE

Programa oferă posibilitatea formării de competențe de bază de utilizare a resurselor media, tradiționale sau digitale, dar și de înțelegere și producere de mesaje destinate rețelelor de comunicare media, în limbă modernă.

Organizarea conținuturilor se va realiza pe principiul flexibilității și al adaptării la elev, ținându-se cont de profilul și specializarea acestuia. Temele propuse vor fi abordate în acord cu nevoile și nivelul lingvistic vizat conform CECRL, respectiv B1 - pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau A2+, pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2. Astfel, în acord cu principiile CLIL, competențele lingvistice trebuie integrate celor specifice prevăzute de prezenta programă, în cadrul unui demers coerent, care va urmări inclusiv consolidarea și dezvoltarea acestora, în conformitate cu programele de limbă modernă specifice profilului și specializării elevilor și cu elementele de gramatică funcțională enumerate mai sus.

Strategiile didactice vor favoriza metodele inductive sau de învățare prin descoperire, pornind de la suporturi media autentice, care vor fi abordate conform unui scenariu de tip introducere în temă (sensibilizare), înțelegere globală, înțelegere detaliată. Această etapă va fi urmată de cea de sistematizare, exersare și fixare a cunoștințelor, în vederea formării competenței/ competențelor vizate.

Evaluarea se va realiza, de regulă, prin metode complementare (observarea sistematică a comportamentului și a atitudinii față de învățare, interviul, portofoliul, autoevaluarea, jurnalul de lectură, e-proiectul etc.)

Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Domenii de interes ale adolescenților: familie, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Mediu și dezvoltare durabilă: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate
- Probleme de societate: urbanizare, implicare civică, drepturi și valori comune
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de informare și comunicare, educație media, internet și rețele sociale (expunere, amprentă digitală, comportamente deviante)
- Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat: personalități culturale/ artistice, orașe, monumente și atracții turistice, tradiții și obiceiuri, diversitate culturală

Teme de proiect recomandate

- *Histoires#* - realizarea unei colecții de tutoriale digitale pentru explorarea și gestionarea emoțiilor adolescenților, folosind titluri cu hashtaguri tematice (emoții, prietenie, etc)
- *Reporterre* - conceperea și implementarea unei campanii media (în diferite formate – texte, afișe, imagini, reportaje, clipuri pe rețele sociale, podcasturi) pentru protejarea mediului înconjurător, adaptând conținutul și mesajele la public și la canalul media ales
- *Infos en jeu* - crearea unui joc de societate în scopul conștientizării riscurilor și responsabilităților în mediul online (reguli, întrebări, răspunsuri, tutorial video, etc)
- *Chut! Écoute!* - înregistrarea de mini podcasturi pe teme care țin de responsabilitatea socială (libertatea presei, libertatea de exprimare, dreptul la imagine, protecția datelor, consum responsabil de media, etc)
- *Tout ce que vous ne savez (peut-être) pas sur…* - realizarea unui reportaj cultural (audio/ audio video) pentru prezentarea și comentarea unui fenomen cultural/ social din spațiul lingvistic studiat

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A relata o experiență personală**
  - Adjectivul posesiv (consolidare)
  - Pronumele posesiv
  - Verbul: timpuri verbale specifice trecutului - perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect (consolidare)
  - Perfectul compus al verbelor reflexive - acordul participiului trecut
  - Alternanța imperfect/ perfect compus
  - Verbul: modul condițional, timpul prezent (consolidare) și trecut
  - Articulatorii cronologici ai discursului: *d'abord, ensuite, puis, enfin, après cela*...
  - Expresii construite cu verbul *être* pentru exprimarea sentimentelor (être triste; heureux/euse, nerveux/euse, agité/e etc.) urmate de infinitiv/ conjunctiv
- **A relata un eveniment**
  - Pronumele relative simple (consolidare)
  - Verbul: utilizarea prezentului de narațiune
  - Verbul: viitor simplu/ viitorul apropiat (consolidare)
  - Adverbul de mod, forme regulate (consolidare) și neregulate
  - Adverbul de timp
- **A descrie persoane, obiecte și locuri**
  - Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
  - Adjectivul: acordul adjectivului (consolidare) ; adjective cu forme neregulate de feminin
  - Acordul adjectivelor de culoare
  - Comparația adjectivului - grade regulate și neregulate de comparație (consolidare)
  - Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)
  - Structuri emfatice
  - Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare);
  - Pronumele adverbiale (consolidare)
- **A exprima o opinie personală**
  - Formule pentru introducerea unei opinii personale
  - Construcții verbale specifice (de ex. verbe de opinie la forma afirmativă/negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment)
- **A justifica o opinie, o preferință**
  - Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/ unei consecințe simple
  - Numeralul ordinal (consolidare)
  - Articulatori cronologici pentru a introduce o enumerare
  - Verbul: utilizarea condiționalului
  - Modul conjunctiv după verbe care exprimă o dorință
- **A exprima ipoteze**
  - Regulile frazelor condiționale
  - Expresii pentru probabilitate /ipoteze

EXEMPLE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Activité 1 :
CG1: Receptarea critică a mesajelor media
CS 1.1. Recunoașterea componentelor cheie ale unui text mediatic

I. Lisez attentivement le texte ci-dessous :

Interdiction des réseaux sociaux pour les mineurs : que propose la France ?

Une première mondiale. Depuis le 10 décembre, l'Australie interdit la plupart des réseaux sociaux aux moins de 16 ans.

Les géants du numérique comme Facebook, Instagram, Youtube, Snapchat ou TikTok ont désormais l'obligation de bannir les utilisateurs sous cette limite d'âge de leurs plateformes. Une mesure visant à protéger les mineurs de l'exposition à des contenus violents, du cyberharcèlement et de l'addiction aux écrans, qui pourrait être prochainement adoptée en France. Une proposition de loi a été déposée pour interdire les réseaux sociaux aux moins de 15 ans.

Un usage raisonnable "impossible"

Les défenseurs de cette loi affirment que les contenus qui sont diffusés sur les réseaux sociaux exposent les mineurs à des publications incitant à des comportements à risque (jeux d'argent, régimes alimentaires extrêmes) et aux cyber violences (insultes, rumeurs, exclusion, harcèlement, chantage, images diffusées sans consentement), amplifiées par l'anonymat et la facilité de diffusion des menaces.

Une pilule dure à avaler ?

L'interdiction des réseaux sociaux pour les moins de 15 ans soulève par ailleurs de nombreuses questions liées aux données personnelles. Car pour se conformer à la nouvelle loi, les utilisateurs devront fournir leur pièce d'identité ou accepter la reconnaissance faciale ; des processus jugés contraignants et intrusifs.

Du côté des principaux concernés, la pilule pourrait également être dure à avaler. En France, les enfants et ados de 6 à 17 ans passent en moyenne plus de quatre heures par jour sur les écrans, selon l'étude *GoStudent.* Un chiffre parmi les plus élevés d'Europe.

D'autres voix s'élèvent également, notamment celle d'Anne Cordier, spécialiste des usages numériques des jeunes. Pour elle, interdire les réseaux aurait pour conséquence de priver les jeunes de leur source principale d'information, surtout chez un public où la lecture du journal papier n'est pas dans la culture familiale. S'ils ne lisent plus la presse, ils consultent des vidéos du *Monde* et sans doute de *France Culture*, sur Instagram ou TikTok. Elle demande à ne pas opposer interdiction avec éducation et à développer une politique ambitieuse d'éducation au numérique pour toucher les adolescents là où ils se trouvent sans mépris, mais avec confiance.

d'après https://www.france24.com/fr/
David Rich, le 10 décembre 2025

A. Quiz (en ligne). Choisissez la/les bonne/s réponse/s:

1. À qui s'adresse ce document?
   a) Aux influenceurs.
   b) Au grand public.
   c) Aux professionnels de l'éducation.
   d) Aux géants de la tech.

2. Le but de ce document est de/d'...
   a) convaincre.
   b) divertir.
   c) informer.
   d) promouvoir une loi.

3. Le thème principal de l'article est …
   a) le cyberharcèlement.
   b) les nouvelles technologies en général.
   c) l'interdiction des réseaux sociaux pour les mineurs.

4. Quel est le message transmis par ce document ?
   a) Les réseaux sociaux sont toujours très bénéfiques pour les jeunes.
   b) Interdire les réseaux sociaux protège les mineurs, mais soulève des questions.
   c) Les adolescents passent trop de temps sur les écrans

5. Quelles autres informations sont mentionnées dans le texte ?

a) L'Australie interdit les réseaux sociaux aux moins de 15 ans.
b) Les enfants français passent en moyenne plus de quatre heures par jour sur les écrans.
c) Anne Cordier recommande de fermer toutes les plateformes sociales.
d) Pour pouvoir se connecter sur les réseaux sociaux, il faudra fournir une pièce d'identité ou utiliser la reconnaissance faciale

B. Complétez la fiche avec des informations tirées du texte.

1. **Titre de l'article :** _____
2. **Chapeau :** _____
3. **Intertitres :** _____
4. **Auteur :** _____
5. **Date de publication :** _____
6. **Source/ Média :** _____

_____

7. **Informations essentielles :**

Qui?	Quoi?	Où?	Quand?	Comment?	Pourquoi?

8. **Sources citées :** _____
9. **Opinions/ Points de vue :** _____
10. **Questions/ Réflexions :** _____

Activité 2 : En binômes
CG3: Medierea comunicării mediatice în contexte plurilingve și multiculturale
CS 3.2. Transferul conținutului unui mesaj între diferite suporturi media

☆**Consigne:** À partir de la fiche déjà complétée, enregistrez une brève pour la webradio de votre école, en respectant le format court et informatif. (40 - 60 secondes)
Vous devez tenir compte des critères suivants :

Critères de réussite

- Sélection pertinente des informations essentielles du message initial
- Transfert fidèle du contenu, sans déformation du sens
- Adaptation correcte du message aux contraintes du support donné
- Reformulation claire, correcte et compréhensible
- Respect du registre et du ton informatif

☆**Étapes :**

- Relecture de l'article et des notes déjà prises
- Mise en forme du message
- Adaptation au format radio
- Enregistrement
-

☆**Grille auto-évaluation :**

Je suis capable de…	Oui	Presque	Pas encore
Identifier les informations essentielles du texte	☐	☐	☐
Respecter le sens du message original	☐	☐	☐
Adapter le contenu au format radio	☐	☐	☐
Rédiger un message clair et compréhensible	☐	☐	☐
Respecter un ton informatif et neutre	☐	☐	☐
Présenter correctement à l'oral	☐	☐	☐

EXEMPLU PREZENTARE PROIECT

REPORTERRE

campagne média de sensibilitation à la protection de l'environnement

Competențe specifice:
CS 1.3. Selectarea, compararea și verificarea informațiilor relevante din documentele mediatice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau de opinie scurte, respectând regulile și tehnicile specifice comunicării media
CS 4.3. Realizarea de proiecte multimodale

Durée du projet : 4 semaines (documentation, conception, réalisation, présentation/évaluation)
Tâche à accomplir : concevoir et mettre en œuvre une campagne médiatique efficace, visant à sensibiliser le public et à encourager un changement de comportement pour protéger l'environnement.

Public cible:
- Adolescents – lycéens, actifs sur les réseaux sociaux
- Jeunes adultes – jeunes professionnels
- Adultes – parents, communauté locale

Formats média suggérés :
- textes médiatiques
- affiches écologiques
- images pour les réseaux sociaux
- clips vidéo (monologues, interviews, reportages, etc.)
- podcast

Éléments de contenu de chaque présentation :
1. Titre/ sous-titre/ slogan + justification du choix
2. Informations / explications
3. Arguments / exemples
4. Appel à l'action
5. Images illustratives / logos / codes QR / hashtags
6. Public cible
7. Bibliographie / sitographie

Déroulement: **:**
On pourrait commencer par le visionnage et la discussion, à l'aide d'une fiche de travail, de documents média (documentaire, reportage, photographie, etc.) portant sur un problème environnemental réel.
On explique la manière de réaliser la présentation (qui doit être claire, concise, attrayante et persuasive) ainsi que les étapes du projet.
La classe est divisée en équipes de 3 à 4 élèves. Chaque équipe choisit le problème environnemental à traiter et définit la manière de présentation du projet. Les tâches sont réparties entre les membres de chaque équipe. L'enseignant peut proposer des suggestions pour la recherche documentaire.
Les élèves recueillent des informations, conçoivent le contenu (structure, storyboard, rédaction) et réalisent les produits médiatiques.

Les élèves diffusent les produits médiatiques sur un ou plusieurs canaux déjà choisis et présentent en classe la version finale. L'évaluation tiendra compte de l'intégration de tous les éléments de contenu, de l'adaptation au public et au canal médiatique choisi, de la correction de la langue française utilisée et de la présentation orale.
Lors de la présentation, il est possible de synthétiser l'impact immédiat de la campagne média après la collecte des retours (appréciations, commentaires, opinions, etc.).

Grille d'évaluation professeur
Projet: « Reporterre »
Groupe : _____

Critère	**Excellent (10)**	**Bien (8)**	**Satisfaisant (6)**	**Insuffisant (4)**
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Basique et peu développé	Confus ou incomplet
Rédaction des textes	Claire, avec des connecteurs simples et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Expression des intérêts et des préférences	Claire et naturelle	Adéquate	Limitée	Confuse ou absente
Créativité et pensée critique	Idées originales, humour et réflexion	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité
Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils numériques	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Barbey, Francis, *L'éducation aux médias,* 2017, Paris, L'Harmattan
- Lochard, Guy; Boyer, Henri, *Comunicarea mediatică*, trad. de Bogdan Geangalău, Iași, Institutul European
- Măruță Mihnea, 2023, *Identitatea virtuală. Cum și de ce ne transformă rețelele de socializare*, București, Humanitas
- Potter, James W., *Media literacy,* 2021, Sage Publications Inc.
- Spitzer, Manfred, 2020, *Demența digitală. Cum ne tulbură mintea noile tehnologii*, trad. de Dana Verescu, București, Humanitas

- Thuillas, Olivier ; Wiart, Louis, 2023, *Les plateformes à la conquête des industries culturelles*, Fontaine, PUG
- Turkle, Sherry, 2023, *Redescoperirea conversației. Puterea dialogului în era digitală*, trad. de Teodora Maftei, București, Humanitas

Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Domenii de interes ale adolescenților: familie, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Mediu și dezvoltare durabilă: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate
- Probleme de societate: urbanizare, implicare civică, drepturi și valori comune
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de informare și comunicare, educație media, internet și rețele sociale (expunere, amprentă digitală, comportamente deviante)
- Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat: personalități culturale/ artistice, orașe, monumente și atracții turistice, tradiții și obiceiuri, diversitate culturală

Teme de proiecte recomandate

- *Verità o manipolazione? Come verificare le informazioni online* – analizarea unor știri, postări sau videoclipuri din mediul online (în limba modernă studiată) pentru a distinge informația corectă de manipulare. Vor crea poster digital / prezentare „Cum recunoaștem fake news-ul”.
- *La mia vita digitale: come mi rappresento online* - Elevii vor reflecta asupra propriei identități digitale și asupra modului în care limbajul și imaginile influențează percepția publică. La finalul activității, vor crea mini-blog/ postare simulată / video scurt de prezentare personală.
- *La pubblicità e le emozioni: come veniamo influenzati* - analizarea unor reclame din spațiul internațional și crearea propriul mesaj publicitar. La finalul activității, vor crea o reclamă (afiș/ spot audio/ video) în limba italiană.
- *La stessa notizia, culture diverse* - compararea modului în care aceeași știre este prezentată în diferite țări și limbi. La finalul activității, vor crea o prezentare comparativă și un glosar de termeni media în limba italiană.
- *La mia voce conta: una campagna mediatica per una causa* - conceperea unei campanii media în limba italiană pe o temă de interes social (mediu, incluziune, sănătate, educație). Vor crea o mini-campanie formată dintr-un afiș, un slogan și un mesaj video/audio.
- *Dal consumatore al creatore di contenuti mediatici* - analizarea unor conținuturi media (vlog, podcast, știre) și apoi creează unul similar, respectând reguli etice. Vor crea un vlog/ un podcast/ o știre scrisă în limba italiană.
- *Storie#* - realizarea unei colecții de tutoriale digitale pentru explorarea și gestionarea emoțiilor adolescenților, folosind titluri cu hashtaguri tematice (emoții, prietenie etc)
- *Reporterre* - conceperea și implementarea unei campanii media (în diferite formate – texte, afișe, imagini, reportaje, clipuri pe rețele sociale, podcasturi) pentru protejarea mediului înconjurător, adaptând conținutul și mesajele la public și la canalul media ales
- *Informazioni in gioco* - crearea unui joc de societate în scopul conștientizării riscurilor și responsabilităților în mediul online (reguli, întrebări, răspunsuri, tutorial video etc)
- *Shh! Ascolta!* - înregistrarea de mini podcasturi pe teme care țin de responsabilitatea socială (libertatea presei, libertatea de exprimare, dreptul la imagine, protecția datelor, consum responsabil de media, etc)
- *Tutto quello che (forse) non sai ...* - realizarea unui reportaj cultural (audio/ audio video) pentru prezentarea și comentarea unui fenomen cultural/ social din spațiul lingvistic studiat

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut

❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)

❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)

❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)

❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut

❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr

❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal

❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv

❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc

❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione

❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante

❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv

❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv

❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…

❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare

❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*

❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….

❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti

❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito

➢ A formula ipoteze

❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente

❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent

❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome

❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...

➢ A compara date/statistici/legi/evenimente

❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato

❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario

❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente

➢ A formula nevoi / intenția

❖ utilizarea construcției ho bisogno di...

❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito

❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor

❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno

➢ A solicita/ a exprima clarificări

❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….

❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?

❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire

➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

EXEMPLE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CS 1.1. Identificarea rolului și funcțiilor diferitelor canale și entități media:
Attività: Analizzare i media visivi
Tema: Riconoscere e descrivere prodotti media visivi

Per la comunicazione
- Descrivere immagini e prodotti media usando lessico semplice ma specifico.
- Identificare autore, formato, contenuto, scopo e pubblico.
- Esprimere opinioni personali in modo chiaro e motivato.

Per l'educazione ai media
- Riconoscere diversi tipi di media visivi.
- Comprendere la funzione comunicativa di un'immagine.
- Riflettere sull'impatto dei media sul pubblico.

Fase 1 – Osserva (Comprensione)
L'insegnante mostra agli studenti 3 prodotti media diversi, ad esempio:
- una fotografia di reportage,
- una vignetta di stampa,
- un poster informativo trovato su Instagram o YouTube.

Gli studenti devono rispondere a domande guidate:
1. Che tipo di media è?
2. Che cosa rappresenta?
3. Quali colori, simboli o elementi visivi vedi?
4. Qual è il messaggio principale?

Fase 2 – Analizza (Produzione guidata)

Gli studenti, in coppia, completano una scheda di analisi usando criteri semplici:

Criterio	Domande utili	Risposte
Autore	È indicato? È un fotografo, un artista, un'organizzazione?	
Formato	È una foto, un poster, un grafico, una vignetta?	
Contenuto	Cosa mostra? Quali informazioni offre?	
Pubblico	A chi è destinato? Adulti, giovani, lettori di giornali, utenti social?	

Scopo/ Impatto	Informare, convincere, far ridere, criticare? Come ti fa sentire?	

Fase 3 – Produci (Produzione libera)

Gli studenti scelgono uno dei media analizzati e scrivono un breve testo (6–8 frasi) seguendo questo schema:

1. Tipo di media e autore.
2. Descrizione degli elementi visivi principali.
3. Messaggio e scopo del media.
4. Pubblico a cui è rivolto.
5. Opinione personale: “Mi piace / Non mi piace perché…”

Fase 4 – Condividi (Interazione orale)

In piccoli gruppi, gli studenti:

- confrontano le loro analisi,
- discutono quale media è più efficace e perché,
- votano quello con il messaggio più chiaro.

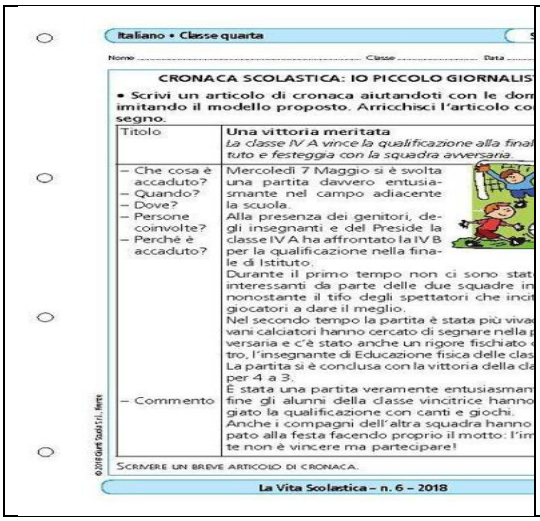

Compito finale (opzionale)
Realizzare un mini-poster digitale (con Canva, PowerPoint o altro) su un tema sociale a scelta (ambiente, scuola, salute, fake news), includendo:

- immagine,
- breve testo,
- obiettivo del messaggio,
- pubblico di riferimento.

CS 3.1. Aplicarea regulilor de exprimare personală în spațiul public

Attività: Analizzare i media visivi
Tema: Riconoscere e descrivere prodotti media visivi

Italiano • Classe quarta

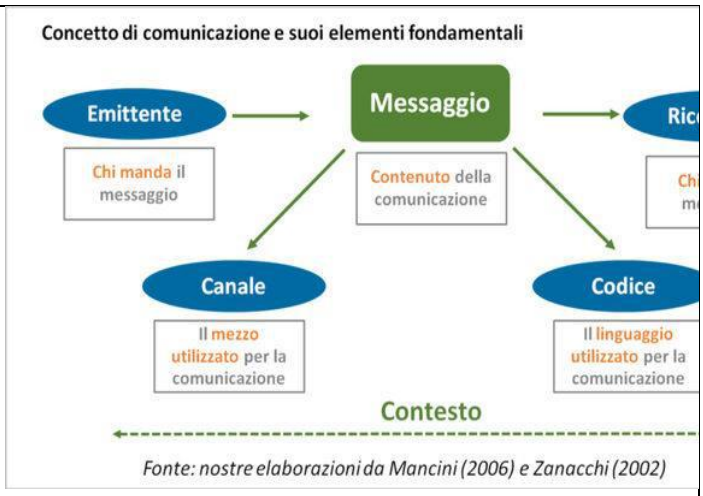
CRONACA SCOLASTICA: IO PICCOLO GIORNALIS

• Scrivi un articolo di cronaca aiutandoti con le dom imitando il modello proposto. Arricchisci l'articolo co segno.

Titolo	Una vittoria meritata *La classe IV A vince la qualificazione alla final tuto e festeggia con la squadra avversaria*
– Che cosa è accaduto? – Quando? – Dove? – Persone coinvolte? – Perché è accaduto?	Mercoledì 7 Maggio si è svolta una partita davvero entusia- smante nel campo adiacente la scuola. Alla presenza dei genitori, de- gli insegnanti e del Preside la classe IV A ha affrontato la IV B per la qualificazione nella fina- le di Istituto. Durante il primo tempo non ci sono stat interessanti da parte delle due squadre in nonostante il tifo degli spettatori che incit giocatori a dare il meglio. Nel secondo tempo la partita è stata più viva vani calciatori hanno cercato di segnare nella p versaria e c'è stato anche un rigore fischiato tro, l'insegnante di Educazione fisica delle clas La partita si è conclusa con la vittoria della cl per 4 a 3. È stata una partita veramente entusiasman
– Commento	fine gli alunni della classe vincitrice hanno gato la qualificazione con canti e giochi. Anche i compagni dell'altra squadra hanno pato alla festa facendo proprio il motto: l'im te non è vincere ma partecipare!

SCRIVERE UN BREVE ARTICOLO DI CRONACA.

La Vita Scolastica – n. 6 – 2018

1. Comprensione – Analizza i messaggi

Leggi un articolo di stampa o un post sui social network fornito dall'insegnante. Poi completa la tabella seguente valutando le modalità espressive.

Criterio	**Valutazione (✓)**	**Note**
Linguaggio adeguato al pubblico	Adeguato ☐ / Inadeguato ☐	
Correttezza linguistica	Corretto ☐ / Errato ☐	
Veridicità delle informazioni	Vero ☐ / Falso ☐ / Dubitabile ☐	
Tono del messaggio	Neutro ☐ / Aggressivo ☐ / Ironico ☐	
Obiettivo del testo	Informare ☐ / Convincere ☐ / Divertire ☐	
Impatto sul lettore	Forte ☐ / Medio ☐ / Debole ☐	

2. Produzione – Scrivi tu un messaggio

Scegli una delle tematiche proposte:

- ambiente
- salute
- vita scolastica
- uso responsabile dei social
- fake news

Scrivi un paragrafo (6–8 frasi) per un pubblico generale.
Il testo deve:

- usare un linguaggio chiaro e corretto
- rispettare le norme di comunicazione adeguata
- avere un messaggio preciso
- presentare un tono rispettoso e informativo

Spazio per il testo:

3. Produzione creativa – Trasforma il tuo messaggio

Scegli una delle opzioni:
- Pubblicazione social: crea un post breve (3–4 frasi).
- Micro-clip video: descrivi in 5 frasi lo storyboard del video.
- Poster informativo: indica slogan + tre punti chiave.

Spazio per il lavoro:

4. Condivisione e valutazione
In piccoli gruppi:
1. Confrontate i vostri messaggi.
2. Valutate se il linguaggio è adatto al pubblico.
3. Scegliete il messaggio più chiaro ed efficace e spiegate perché.

CS 4.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale pe baza analizei unor surse media
Attività: Identificazione di somiglianze e differenze culturali/sociali attraverso il confronto tra due o più fonti media.
Titolo: "Due culture, due sguardi: leggere i media per capire la società"

Si mira a:
- Descrivere contenuti visivi e testuali con lessico più preciso.
- Utilizzare strutture comparative ("simile a…", "a differenza di…", "mentre…", "in comune hanno…").
- Esprimere opinioni personali argomentate in maniera chiara.

In vista di:
- Analizzare fonti mediatiche (foto, articoli, poster, post social).
- Riconoscere elementi culturali e sociali rappresentati nei media.
- Identificare somiglianze e differenze tra due rappresentazioni.

1. Fase di osservazione – Guarda e descrivi

L'insegnante presenta due fonti media di Paesi/culture diverse, ad esempio:
- ➢ una fotografia di un evento sociale in Italia e una in Romania;
- ➢ due poster sul tema dell'ambiente provenienti da due organizzazioni diverse;
- ➢ due post social sullo stesso argomento (es. scuola, sport, famiglia).

Gli studenti rispondono oralmente:
- ✓ Che cosa rappresenta la prima immagine?
- ✓ Che cosa mostra la seconda?
- ✓ Quali elementi culturali/sociali riconosci?

Aspetto	Fonte 1	Fonte 2
Tema principale		
Messaggio implicito		
Elementi culturali		
Valori/social practices		
Tono del messaggio		
Pubblico destinatario		

Domande guida:

- Che cosa è simile tra le due fonti?
- Che cosa è diverso?
- Quali elementi culturali emergono?
- Come viene rappresentata la società?

3. Fase produttiva – Confronto scritto
Gli studenti scrivono un testo breve (8–10 frasi) usando connettori di confronto:

✓ *Da una parte… dall'altra parte…*
✓ *È simile perché…*
✓ *A differenza di…*

✓ *In entrambe le immagini si vede…*
✓ *Nella prima cultura… mentre nella seconda…*

Esempio di traccia:
"Confronta le due fonti media e spiega quali elementi culturali e sociali emergono."

4. Fase orale – Presentazione

In gruppi di 3:

1. Presentate il confronto.
2. Spiegate quali aspetti culturali vi sembrano più interessanti.
3. Scegliete quale fonte comunica meglio il messaggio sociale e motivate.

5. Compito finale (creativo)
Crea una mini-mappa culturale (digitale o cartacea) sul tema studiato. Deve includere:

- 2–3 immagini o estratti di media
- parole-chiave (es. "famiglia", "spazio pubblico", "comunità")
- una breve spiegazione degli elementi culturali

EXEMPLU DE PREZENTARE PROIECT

La pubblicità e le emozioni: come veniamo influenzati

Competențe specifice
CS 1.3. Selectarea, compararea și verificarea informațiilor relevante din documentele mediatice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau de opinie scurte, respectând regulile și tehnicile specifice comunicării media
CS 4.3. Realizarea de proiecte multimodale

Periodo di realizzazione: 4 settimane, strutturate come segue:
Settimana 1 – documentazione e analisi
Settimana 2 – ideazione e pianificazione
Settimana 3 – realizzazione del prodotto mediatico
Settimana 4 – presentazione e valutazione

Descrizione del progetto
Il progetto mira a sviluppare le competenze di educazione ai media in lingua italiana, attraverso l'analisi critica dei messaggi pubblicitari internazionali e la realizzazione di pubblicità responsabili, adattate a diversi segmenti di pubblico.
Gli studenti esploreranno il modo in cui emozioni, immagini e linguaggio persuasivo influenzano i comportamenti e le opinioni dei consumatori. L'attività pone l'accento sull'etica dei media, sull'evitare gli stereotipi e sull'uso consapevole del linguaggio verbale e non verbale.

Il lavoro da svolgere
Gli studenti, organizzati individualmente o in gruppo, dovranno:
- analizzare pubblicità autentiche provenienti dallo spazio internazionale (in lingua italiana);
- identificare le tecniche di persuasione utilizzate (emotive, visive, linguistiche);
- ideare e realizzare una pubblicità originale, responsabile dal punto di vista etico e culturale;
- adattare il messaggio pubblicitario a un segmento specifico di pubblico target;
- presentare il prodotto mediatico e argomentare le scelte effettuate.

Formati mediatici suggeriti
- testi mediatici (messaggi pubblicitari, slogan)
- manifesti ecologici
- immagini per i social media
- clip video (monologhi, interviste, reportage, ecc.)
- podcast

Attività chiave
- individuazione delle tecniche di persuasione (appello alle emozioni, stereotipi, ripetizione, slogan)
- analisi del linguaggio verbale (lessico, tono, registro) e visivo (immagini, colori, simboli)
- realizzazione di un messaggio pubblicitario responsabile, privo di stereotipi culturali, di genere o sociali
- utilizzo di strumenti digitali per la creazione di contenuti mediatici

Prodotto finale: pubblicità in lingua italiana (a scelta)
- manifesto
- spot audio
- videoclip

Elementi di contenuto di ogni presentazione

- Titolo / sottotitolo / slogan + giustificazione della scelta
- Informazioni e spiegazioni sul prodotto o sulla causa promossa
- Argomentazioni ed esempi a sostegno del messaggio
- Invito all'azione (call to action)
- Immagini illustrative / loghi / codici QR / hashtag
- Pubblico target (descrizione e motivazione)
- Bibliografia / sitografia

Modalità di valutazione

- valutazione formativa durante lo svolgimento del progetto
- valutazione del prodotto finale (chiarezza del messaggio, correttezza linguistica, creatività, adeguatezza al pubblico target)
- autovalutazione e valutazione tra pari

Il progetto contribuisce a:

- sviluppare il pensiero critico
- formare competenze di comunicazione mediatica in lingua moderna
- educare gli studenti come utenti e creatori responsabili di contenuti mediatici
- promuovere l'apertura verso la dimensione interculturale ed etica della comunicazione pubblicitaria.

Scheda di Valutazione dell'insegnante

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
	stabilite per il progetto	stabilite per il progetto	stabilite per il progetto	scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, Italiano, lingue straniere, lingue classiche, UTET, Torino, 1998;
De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica*, Insegnare una lingua straniera, Carocci Editore, 2000;
Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;
Lochard, Guy; Boyer, Henri, *Comunicarea mediatică*, trad. de Bogdan Geangalău, Iași, Institutul European
Măruță Mihnea, 2023, *Identitatea virtuală. Cum și de ce ne transformă rețelele de socializare*, București, Humanitas
Spitzer, Manfred, 2020, *Demența digitală. Cum ne tulbură mintea noile tehnologii*, trad. de Dana Verescu, București, Humanitas
Turkle, Sherry, 2023, *Redescoperirea conversației. Puterea dialogului în era digitală*, trad. de Teodora Maftei, București, Humanitas

Alte resurse:

RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:

Kahoot, Quizlet, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

RESURSE ONLINE PENTRU METODOLOGIA CLIL

CLIL in italiano

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

SITOGRAFIE:

http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
https://www.dizionario-italiano.it/
https://www.treccani.it/vocabolario/
https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
https://insegnareitalianoperstranieri.com/

https://www.scudit.net/
https://quizlet.com/
https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
https://wordwall.net/it-it/community/italiano
https://www.zaffiria.it/wp/wp-content/uploads/2014/01/QUADERNO-DI-EDUCAZIONE-AI-MEDIA_REPORT-COMPLETO_per_web.pdf
https://giovaniemedia.ch/uploads/318_852_I_Broschuere_Medienkompetenz_im_Schulalltag_IT_MDL_WEB_58fe9db345.pdf
https://cesie.org/media/VSAV-toolkit_en.pdf
https://s3.savethechildren.it/public/files/uploads/pubblicazioni/educazione-e-nuovi-media.pdf

ARTE – CONTEXTE DE COMUNICARE CULTURALĂ ÎN LIMBI MODERNE
1-2 ore/ săptămână
- pentru toate filierele, profilurile și specializările -
Ariile curriculare *Limbă și comunicare/ Arte*
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau 2

Disciplina propune o abordare integrată a limbii moderne și a educației artistice prin metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning), dezvoltând competențele lingvistice, culturale și media ale elevilor. Tema aleasă – reportajul cultural – permite explorarea limbajului jurnalistic și artistic, stimulând exprimarea personală, gândirea critică și creativitatea.

Obiective generale ale disciplinei

- Dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă în limba modernă, în contexte culturale autentice
- Formarea unei culturi media și artistice prin contactul cu texte literare consacrate, filme, spectacole și texte jurnalistice
- Stimularea creativității și a colaborării prin activități de producție textuală și multimedia

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Sensibilizare și exprimare culturală în contexte plurilingve**
CG2	**Medierea comunicării în contexte plurilingve și multiculturale**
CG3	**Aplicarea gândirii critice și a creativității pentru producere mesaje în domenii artistice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Sensibilizare și exprimare culturală în contexte plurilingve

Clasa a IX-a
CS 1.1.Identificarea și valorizarea diversității culturale și lingvistice prin recunoașterea asemănărilor și diferențelor dintre tradiții, obiceiuri și practici culturale din spații plurilingve
– *Compararea unor obiceiuri, sărbători sau tradiții din diferite culturi pe baza unor materiale audio-video sau texte scurte* – *Realizarea unui colaj / poster multicultural (imagini, cuvinte-cheie)* – *Discuții ghidate despre asemănări și diferențe culturale („Ce este diferit?”, „Ce este comun?”).*
CS 1.2. Utilizarea elementelor culturale specifice diferitelor limbi (expresii, simboluri, comportamente sociale) în situații simple de comunicare, demonstrând deschidere și respect față de alte culturi
– *Jocuri de rol (saluturi, formule de politețe, comportamente sociale în diferite culturi)* – *Simularea unor situații cotidiene (vizită, masă în familie, întâlnire) folosind expresii din mai multe limbi* – *Crearea unor mini-dialoguri care includ elemente culturale (gesturi, expresii tipice)*

Clasa a IX-a
CS 1.3. Exprimarea propriilor experiențe și opinii culturale în contexte plurilingve, folosind resurse lingvistice variate și adaptate nivelului de competență
– *Realizarea unui jurnal cultural (scris sau digital) în care elevii reflectează asupra contactului cultural cu alte limbi și culturi.* – *Prezentări orale scurte despre o experiență personală sau o cultură de interes.* – *Redactarea unui text simplu (descriere, mesaj, povestire) care integrează elemente multiculturale.*
CS 1.4. Manifestarea unei atitudini de curiozitate și toleranță interculturală, prin participarea activă la activități de schimb cultural și reflecție asupra identității culturale proprii și a celorlalți
– *Investigarea modului în care diferitele forme culturale prezintă, reprezintă și transformă lumea din perspectiva diversității culturale* – *Activități de lucru în grupuri eterogene, cu roluri distribuite.* – *Participarea la proiecte interculturale (Ziua limbilor europene, schimburi culturale, activități tematice)*

CG 2 - Medierea comunicării în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IX-a
CS 2.1. Reformularea, în limba modernă, a sensului principal al unor mesaje transmise din alte limbi, în contexte multiculturale
– *Jurnalist pentru o zi: reformularea și traducerea ideilor principale dintr-un suport media cultural într-un limbaj accesibil pentru un coleg care nu a participat/înțeles* – *Telefonul fără fir pluri/bilingv: reformularea și explicarea alternativă a informațiilor transmise de suporturi media variate și de complexitate redusă în vederea verificării fidelității informației* – *Realizarea de proiecte pe teme istorice, sociale, personalități internaționale*
CS 2.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
– *Prezentare de text informativ în proiecte: Joc de rol: „Micii jurnaliști ai istoriei”- reportaj istoric/ reportaj literar* – *Expoziție de hărți a locurilor. „Harta emoțiilor și a locurilor” (harta locurilor preferate din oraș, harta locurilor dintr-un roman/ film/ produs media) și asociere de imagini/ melodii utilizând Google Street View* – *Crearea unui canal/profil/site Google pe o rețea socială a unui personaj literar/de film/expoziții/ produs media pe baza citatelor*
CS 2.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale din spațiul lingvistic studiat în contexte multiculturale
– *Formularea de texte scurte prin parafrazarea în registrul amical a informațiilor relevante din produse media* – *Carte la cuptor! - crearea unei rețetar culinar pe baza unui text literar/ produs media/legenda urbană* – *Scrierea unei cronici simple/ unor comentarii pe rețele sociale pentru un produs cultural*
CS 2.4. Manifestarea interesului pentru explorarea unor aspecte culturale semnificative
– *Interpretare și integrare de idei și de informații din mai multe texte* – *Studierea și evaluarea informațiilor conținute în texte nonliterare variate* – *Realizarea de deducții simple prin ordonare de etape/ evenimente din texte/materiale video nonliterare*

CG 3 - Formarea gândirii critice și a creativității

Clasa a IX-a
CS 3.1. Formularea de opinii personale argumentate simplu despre un produs cultural (film, piesă de teatru, reportaj etc.), utilizând structuri lingvistice adecvate
– *Descrierea unei imagini fixe sau mobile utilizând un vocabular adaptat (forme, culori, contraste, planuri, cadraje, puncte de vedere, tehnici narative) cu comentarii simple despre semnificație în context*

Clasa a IX-a
– *promovare culturală prin scrierea unei recenzii simple despre un film vizionat, un scurt-metraj sau un fragment video autentic cu exprimarea preferințelor și justificarea acestora* – *Imaginarea unei situații ca răspuns la Ce aș face dacă/ Ce aș face în situația celuilalt? Scrierea de scrisori amicale în numele personajelor din produse media vizionate sau texte literare în vederea continuării acțiunilor sau rezolvării de probleme simple*
CS 3.2. Analiza structurii unui produs cultural simplu (reportaj, interviu, recenzie) care reflectă o perspectivă personală
– *Identificarea elementelor de structură și mesaj din produse media variate (reportaj, interviu, scurtmetraj, fragment de documentar, articol cultural)* – *Realizarea unui reportaj scurt real sau imaginar, oral sau scris despre un eveniment cultural local, folosind expresii jurnalistice precum „potrivit organizatorilor”, „publicul a reacționat”* – *Simularea - realizarea orală/scrisă unui scurt interviu fictiv cu un actor sau regizor, pe baza unui plan al unei piese de teatru vizionate* – *Compararea a două tipuri de produse culturale (film/ text literar, pictură/ cântec, piesă de teatru / reportaj) din perspectiva mesajului și a emoției* – *Scrierea pe bază de plan structurat a unui reportaj real sau imaginar despre un eveniment artistic local sau internațional incluzând detalii creative și opinii personale*
CS 3.3. Crearea de mesaje noi într-un limbaj standard pornind de la ideile principale dintr-un produs media din perspectiva valorilor culturale și sociale pe baza unui plan
– *Realizarea unui semn de carte/copertă de carte care să ilustreze titlul, conținutul, personajele principale sau secundare dintr-o operă literară/ produs media cu prezentare* – *Explicarea unui conținut media prin răspunsuri justificate simplu la comentarii pe baza lecturii unui text/ texte multimodale narative (copertă de carte)* – *Crearea de recenzii/ sinopsisuri în limba italiană și discutarea în termeni simpli despre subiect, teme, conflicte (a 10-a), personaje, tehnici narative (10-a)(Clubul de lectură multi/bilingv)* – *Conceperea unui plan tabelar de comparare și analiză a secvențelor narative principale dintr-un film sau dintr-un text* – *Formularea de ipoteze pe baza unei imagini/ la finalul lecturii unui capitol/ vizionării unei secvențe dintr-o piesă de teatru sau dintr-un film/ ascultării de emisiuni radio sau de televiziune pentru a le valida după lectura/ vizionarea /ascultarea produsului*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a[9]

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	➢ Tipologie variată de texte din viața cotidiană. anunțuri, broșuri, afișe, trailere, panouri în muzee, sinopsisuri ➢ Micro-dialoguri, Mini interviuri, fragmente de documentare în situații autentice de comunicare ➢ Fragmente literare simple adaptate/legende urbane ➢ Filme/Trailer din cinematografia românească și internațională cu intrigă simplă ➢ Semne de carte/ Coperta 1/4 de roman ➢ Emisiuni radio scurte în direct/înregistrate ➢ Articole din ziare/reviste cu secvențe argumentative scurte ➢Scurte povestiri/ povești/nuvele ➢Scrisoarea personală ➢ Tipologie variată de imagini: tablouri, fotografii, postere, graffitti

Domenii de conținut	Conținuturi
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	➢ Viață cotidiană: activități de timp liber, cumpărături, mijloace de transport în comun, călătorii ➢ Universul adolescenților: emoții, sentimente, atitudini ➢ Viața la oraș/ la țară/geografie fizică ➢ Media: scurte emisiuni televizate, ziare, reviste, internet, evenimente culturale diverse din domeniile de interes

Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

Adolescența - viața cotidiană, familie, relații personale, cumpărături, activități de timp liber
Școala - sistemul școlar
Călătoria - orașul, satul, geografia fizică
Media - programe televizate, ziare, internet, subiecte de actualitate (fapt divers, evenimente din societate, viață cotidiană)
Arte: cinema, literatură, spectacol, pictură, muzică

Teme de proiect recomandate pe fiecare temă în parte un proiect = 5 teme de proiect

1. *Jadis, j'avais un nom* - Crearea unui *book trailer* cu identificare de obiecte de patrimoniu din muzee/ opere de artă
2. *Mon histoire à moi* - creare de volume cu adaptări simple și scurte de povești ale obiectelor reprezentative din colecție (teatrul mecanic)
3. *Passeur de culture-Imaginer aujourd'hui le monde d'hier* - prezentare de opere de artă, vizitatorilor în timpul evenimentului *Noaptea muzeelor sau Noaptea muzeelor la sate*
4. *Cartografie literară* - locul preferat al personajului meu
5. Scrisori amicale către un personaj dintr-o carte/film
6. *Sunt un arttuber* - Crearea de capsule video simple pentru a discuta despre lectura preferată/opera de artă preferată

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

1. **A relata la trecut a unui eveniment, unei experiențe, unei întâmplări cu evenimente neașteptate sau a unui vis**
- Adjectivul posesiv (consolidare)
- Pronumele posesiv
- Verbul: timpuri verbale specifice trecutului - perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect (consolidare)
- Perfectul compus al verbelor reflexive
- Acordul participiului trecut (pronoms C.O.D. ou relatif)
- Alternanța imperfect/ perfect compus
- Verbul: modul condițional, timpul prezent (consolidare) și trecut
- Articulatorii cronologici ai discursului: *d'abord, ensuite, puis, après, enfin,*
- Expresii construite cu verbul *être* pentru exprimarea sentimentelor (être triste; être heureux/euse, nerveux/euse, agité/e: content/e de, etc.) urmate de infinitiv/ conjunctiv

2. **A situa în timp un eveniment**
- Alternanța între indicativ perfect compus și indicativ imperfect
- Pronumele relative simple (consolidare)
- Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)
- Structuri emfatice: *ce qui / ce que/ ce dont ... c'est; ce que je veux dire, c'est que….*
- Discursul indirect la prezent (que / si)
- Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare);
- Ritualuri ale unei scrisori formale, comerciale
- Adverbul de timp

3. **A descrie persoane, obiecte și locuri**

- Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
- Adjectivul: acordul adjectivului (consolidare) ; adjective cu forme neregulate de feminin
- Acordul adjectivelor de culoare
- Comparația adjectivului - grade regulate și neregulate de comparație (consolidare)
- Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)

4. A povesti intriga unui produs cultural cu structură narativă

- On : cele trei valori: (nous, ils, quelqu'un)
- Pronumele EN (quantité) et Y (lieu) : verbe + à/verbe + …
- Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare);
- Timpurile trecutului în povestire : prezent-perfect compus-imperfect
- Indicativ mai mult ca perfect
- Nominalizarea verbelor
- Adverbul de mod, forme regulate (consolidare) și neregulate (finalement, prudemment, brièvement…)
- Les adverbes de quantité (environ, presque, autant…)
- Consecința simplă : *(c'est pourquoi, voilà pourquoi, par conséquent)*

5. A exprima sentimente pozitive sau negative (bucurie, tristețe, plictiseala, regretul, frica, surpriza, indiferența)

- Condiționalul în exprimarea sentimentelor : urarea, obligația, voința, ipoteza, fapte imaginare
- Expresii: *Il faut / il ne faut pas* + subjonctif (verbe uzuale)
- Verbe uzuale la conjunctiv prezent : de sentiment și de obligație
- Alternanța uzuală a conjunctivului prezent/ indicativ prezent (*j'aime que / j'espère que / je crois que)*
- Opoziția : *alors que, au contraire*

6. A exprima o opinie personală

- Formule pentru introducerea unei opinii personale: *Je pense que…, Selon moi…, À mon avis…*
- Formule pentru justificarea unei alegeri
- Numeralul ordinal (consolidare)
- Ritualuri de expunere ale ideilor în ședințe

7. A justifica un raționament

- Formule pentru introducerea unei opinii personale
- formule pentru
- Construcții verbale specifice (de ex. verbe de opinie la forma afirmativă/negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment)
- Negația (ne ... que / aucun; ni...ni)
- Exprimarea cauzei : *car, comme, puisque, grâce à, c'est pourquoi, en effet*
- Articulatori logici d e final: *finalement, à la fin*

8. A formula o ipoteză

- Regulile frazelor condiționale (Si conditionnel I și II) - ipotezele sigure : *(Si + présent + présent/futur/impératif*), ipotezele nesigure (Si + imparfait/conditionnel présent)
- Propoziția Si + imparfait - la proposition (et si on sortait + inf.)

9. A exprima condiția

- Expresii pentru probabilitate /ipoteze. (Je voudrais + inf.)

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE/ EVALUARE/ REMEDIALE/ PROIECTE COLABORATIVE

ACTIVITATEA 1

Activité CLIL - Etapes:

Tâche : Explorer les causes et les conséquences de la Révolution française (1789) à travers un travail de groupe.

1. **Préparation –** l'enseignant introduit le thème et annonce les étapes du projet, ainsi que le type de support que les élèves recevront.
2. **Discussion –** l'enseignant discute brièvement (10 minutes) avec les élèves et annonce les groupes de travail.

3. **Jeu de rôle –** chaque groupe, composé de 3 membres, se voit attribuer une classe sociale différente (par exemple : la noblesse, le clergé, le peuple).
4. **Choix du produit fini –** les élèves, en groupes, décident quel type de produit fini ils vont réaliser et en informent l'enseignant, qui les soutient tout au long de l'activité.
5. **Étape de recherche –** les élèves effectuent des recherches sur des sites et dans des encyclopédies au CDI.
6. **Réalisation d'un produit médiatique : planification –** les élèves réaliseront un produit médiatique présentant leurs perspectives sur les événements clés en langue française ; ils demanderont l'avis de l'enseignant lors de l'élaboration du plan de recherche et de sa mise en œuvre.
7. **Réflexion et feedback –** l'enseignant sélectionne des éléments pertinents des présentations des élèves afin d'initier des débats en classe et fournit ensuite un retour constructif aux élèves ; il propose de focaliser l'attention sur des explications similaires à celles présentées dans l'exemple de comparaison ci-dessous, puis encourage des débats au cours desquels ces expressions soient utilisées.
8. **Pratique – Débats** : Les élèves analysent les causes et les conséquences de la Révolution française, en adoptant les perspectives qui leur ont été attribuées.
9. **Écriture créative** : Proposez des fins alternatives pour la Révolution française. Pour cela, vous pouvez d'abord construire des hypothèses de travail que vous vérifierez ensuite par le débat.

Notes : Au cours du développement de ces projets de type CLIL, les contenus grammaticaux et/ou lexicaux sont introduits lorsque les élèves en ont besoin. Les contenus grammaticaux ne seront pas abordés du simple au complexe en suivant la progression habituelle. Le rôle de l'enseignant est d'identifier les expressions/constructions nécessaires pour que les élèves puissent exprimer des idées, comparer, expliquer, argumenter, formuler des hypothèses, faire des prédictions, classer, etc.

Exemple de feedback CLIL: comparer

Une telle	c'est pareil à	Un tel
	il semble être + adjectif	
	il est meilleur que … elle est meilleure que …	
	ils sont tous les deux…	
	de manière similaire…	
	contrairement à…	
	alors que Unetelle est …, Untel est…	

Planification de l'activité de visionnage d'un produit médiatique audio-visuel

Avant le visionnage	**Pendant le visionnage**	**Après le visionnage**
Poser des questions pour activer la curiosité et la motivation, par exemple: • A ton avis, de quoi s'agira-t-il ? • Que sais-tu sur ce sujet ? • As-tu déjà entendu parler de ce sujet?	**Prévoir** des moments de pause/réflexion **Utiliser des ressources** de soutien (ex. suggestions, aides visuelles) **Prendre des notes, réaliser**	• Temps de réflexion • Révision du contenu et du langage • Connexion entre connaissances préalables et nouvelles connaissances

Réactiver les connaissances antérieures et les mettre en évidence à l'aide de questions: • Que sais-tu déjà sur… ? **Utiliser la technique de la « révélation progressive** » : • On choisit une image représentant l'idée principale de la leçon, on la dévoile progressivement aux élèves et on les invite à deviner ce qu'elle représente.	**des schémas ou des cartes mentales** **Apport de soutien linguistique** (scaffolding linguistique)	• Analyse et récapitulation des scènes • Echanges • Discussion de clôture • Rédaction de journaux de réflexion • Création d'objets ou supports concrets • Expériences en laboratoire inspirées de la vidéo

Activités post-visionnage pour prolonger l'apprentissage
- Élaboration de problématiques à partir de la vidéo comme point de départ
- Formulation d'hypothèses et interprétations sur le phénomène présenté
- Questionnaires (individuels, en binômes ou en groupe)
- Activités de type « Réfléchir / Travailler en binôme / Partager »
- Création de scénarios imaginatifs et mises en situation

ACTIVITATEA 2

CG 4 – Sensibilizare și exprimare culturală în contexte plurilingve
CS 4.4. Manifestarea unei atitudini de curiozitate și toleranță interculturală, prin participarea activă la activități de schimb cultural și reflecție asupra identității culturale proprii și a celorlalți
Activitate. Investigarea modului în care diferitele forme culturale prezintă, reprezintă și transformă lumea din perspectiva diversității culturale
Durée: 100 minutes
Note. Prévoir des moments pour prendre des notes visant les informations clés identifiées. Formez des binômes ou des groupes.
Vous allez regarder des images, lire, visionner des bandes-annonces et des courts métrages sur le thème du mariage. Puis, vous noterez les informations importantes de ces supports. Organisez ces informations soit comme dans l'exemple présenté, soit selon ces critères :
Critères:

Manières de voir le monde	Valeurs, croyances ou expériences culturelles	Eléments spécifiques	Contribution de cette forme culturelle à comprendre la diversité culturelle
…	…	…	…

Après, répondez aux questions:
1. Quels documents présentent des rituels de noces/de mariage?
2. Cite deux étapes des mariages qui te semblent justifiées et deux autres qui te semblent obsolètes.
3. Réfléchis aux raisons qui te motivent à donner cette réponse en t'aidant de tes notes.

Texte support 1. ***Aux Comores*** *(Annexe 1)*
Texte support 2. *Nuntă pe bani*, (2008), mise en scene : Horațiu Mălăele (source : Nuntă pe bani)
Mélodie : Voyages de noces, Bourville
Texte support 3 : *7 nunti și o înmormântare*
Texte support 4*: Femmes et hommes en costumes traditionnels de mariage (Annexe 2)*

Texte	**Informations (exemple)**
Aux Comores, pour se marier dignement, il faut faire ce qu'on appelle localement *le grand mariage*. Il désigne les étapes que l'homme et la femme doivent franchir pendant	• Lieu / Contexte : Aux Comores • Condition pour un mariage digne : réaliser le grand mariage

environ un mois, avant de vivre ensemble sous le même toit. Tout commence généralement pour la cérémonie de *madjilisse.* Il s'agit d'annoncer sur la place publique les dates des manifestations du mariage. Immédiatement après, suit le *djailco la mabélé* pendant lequel les femmes manifestent bruyamment leur joie dans tout le village. Après vient le *djéléo* qui consiiste à distribuer de l'argent et du riz et de la viande de bœuf à tout le village. Pendant toute la semaine, de nombreuses autres fêtes aux noms comoriens spécifiques sont organisées, jusqu'au moment culminant: *le outriya moina dahoni,* ce qui veut dire « amener le marié retrouver sa future femme dans leur foyer ». Enfin, pour ceux qui ont beaucoup d'argent; il leur est conseillé d'inviter tout le monde chez eux, pendant neuf jours consécutifs!	• Durée : environ un mois • Objectif : permettre à l'homme et à la femme de vivre ensemble sous le même toit **Principales étapes du grand mariage** : • Madjilisse : annonce publique des dates des cérémonies de mariage • Djailco la mabélé: manifestation bruyante de joie des femmes dans tout le village • Djéléo : distribution d'argent, de riz et de viande de bœuf à tout le village • Autres fêtes traditionnelles pendant la célébration du mariage se déroulent pendant toute la semaine • Moment culminant : Outriya moina dahoni qui signifie : « amener le marié retrouver sa future femme dans leur foyer » Cas particuliers : • Pour les personnes très riches : • Inviter de tout le monde pendant les fêtes pendant neuf jours consécutifs

Femme et homme africaine et africain en costumes traditionnels de mariage	Femme ivorienne et homme ivorien en costumes traditionnels de mariage	**Homme et femme en costumes de danse complets, Alaska, 1906**
		

ACTIVITATEA 3
Biographies corporelles
Projet

Biographies corporelles: collage de symboles comme expression de la description simple d'un personnage littéraire/ de film ou d'un autre produit média avec association d'une mélodie/une colonne sonore appropriée

CG 1 - Receptarea și producerea de mesaje orale și scrise în limba modernă

CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes

Biographies corporelles (indications pour les enseignants)
Écris le nom de ton personnage en haut de ta feuille. Représente les aspects suivants de ton personnage de manière symbolique sur la silhouette du corps. Tu dois t'assurer de relier chacun de ces aspects aux idées discutées en classe.

- **Le cœur** – Où doit-il être placé pour représenter au mieux ce que ce personnage aime le plus ? À quoi doit-il ressembler et quelles formes, couleurs, images ou symboles doivent y être inclus ? Si ton personnage aime le changement, trouve une façon de le représenter visuellement.
- **La colonne vertébrale** – Elle doit être présentée de manière à transmettre visuellement ce qui motive le plus le personnage. Par exemple, puisque Scrooge dans *Un chant de Noël* est obsédé par le prêt d'argent, sa colonne vertébrale pourrait consister en un coffre-fort.
- **Les mains** – Que tient le personnage dans ses mains ? Les objets associés au personnage, soit littéralement soit symboliquement, doivent être inclus.
- **Les pieds** – Que représente ton personnage ? Cela doit être une représentation symbolique des croyances les plus importantes du personnage sur la vie.
- **L'arrière-plan** – Inclure des éléments qui illustrent l'environnement, le passé ou la situation du personnage.
- **La vision de la vie** – Que pense ce personnage de la vie en général ? Comment cela se relie-t-il aux éléments que nous avons discutés ?

Fiche apprenant.e
Biographies corporelles
Fiche de personnage

1. **Nom du personnage**
   - Écris son nom en haut de ta feuille.
2. **Le cœur** ♡
   - Dessine-le à l'endroit qui représente ce que ton personnage aime le plus.
   - Utilise des formes, couleurs, images ou symboles pour montrer ses passions.
3. **La colonne vertébrale** 🦴
   - Représente ce qui motive ton personnage.
   - Exemple : Scrooge dans *Un chant de Noël* est obsédé par l'argent, sa colonne pourrait être un coffre-fort.
4. **Les mains** ✋
   - Dessine ce que ton personnage tient dans ses mains.
   - Choisis des objets qui lui sont associés, soit littéralement, soit symboliquement.
5. **Les pieds** 👣
   - Montre ce que ton personnage défend ou croit le plus dans la vie.
   - Utilise des symboles pour représenter ses valeurs.
6. **L'arrière-plan** 🌍
   - Ajoute des éléments qui montrent son environnement, son passé ou sa situation.
7. **La vision de la vie** 💭
   - Écris ou dessine ce que ton personnage pense de la vie en général.
   - Relie cela aux idées vues en classe.

-Jean Valjean (image avec l'IA)

1. **Le cœur** ♡
   - Placé au centre, il représente son amour pour Cosette et son immense compassion pour les pauvres.
   - On peut le dessiner en rouge avec une clé ou une lumière, symbolisant la liberté et l'espoir.
2. **La colonne vertébrale** 🦴
   - Elle symbolise sa force morale et sa détermination à rester honnête après sa rédemption.
   - On pourrait la représenter par une croix ou une balance de justice, montrant son sens du devoir.
3. **Les mains** ✋
   - Dans ses mains, il tient Cosette (symbole de protection) et peut-être un pain (rappel de son vol initial).
   - Cela illustre à la fois son passé et son rôle de père adoptif.
4. **Les pieds** 🦶
   - Ils représentent ses valeurs : la justice, la bonté et la foi en la rédemption.
   - On peut les dessiner enracinés dans la terre, comme s'ils tenaient fermement à leurs convictions.
5. **L'arrière-plan** 🌍
   - On peut inclure une prison (son passé), une église (sa rencontre avec l'évêque Myriel), et une maison (sa vie avec Cosette).
   - Cela montre son parcours de souffrance vers la lumière.
6. **La vision de la vie** 💭
   - Pour Jean Valjean, la vie est une lutte mais aussi une chance de se racheter.
   - Il croit que l'amour et la bonté peuvent transformer le destin.

FICHE D'ÉVALUATION DU PROJET

Titre du projet: _____

Nom(s) : _____

Classe : _____

Date : _____

Critères d'évaluation	Descripteurs	Points

1. Respect des consignes	Le projet respecte toutes les exigences demandées (structure, durée, éléments obligatoires, etc.).	/10
2. Abord de tous les éléments demandés	Tous les aspects du personnage sont présentés de manière complète et cohérente.	/10
3. Présentation d'un symbole	Présence d'un symbole pertinent, bien expliqué et en lien avec le personnage.	/5
4. Association d'une mélodie pour chaque partie composante	Choix pertinent et justification claire de la mélodie associée à chaque partie du projet.	/10
5. Prononciation et expression orale	Prononciation correcte, fluidité, intonation, clarté du discours.	/10
6. Réalisation du dessin / qualité graphique	Soin, créativité, effort artistique, lisibilité et cohérence visuelle.	/5

Barème total: 50 points

Commentaires du professeur:

GRILLE D'INTERÉVALUATION (Évaluation entre pairs)

Nom du groupe évalué : _____

Nom de l'élève évaluateur : _____

Critères	Très bien (8-10)	Bien (6-7)	Satisfaisant (4-5)	À améliorer (0-3)	Points
Respect des consignes Tous les éléments abordés	☐	☐	☐	☐	/10
Présentation du symbole	☐	☐	☐	☐	/10
Mélodie associée à chaque partie	☐	☐	☐	☐	/5
Prononciation	☐	☐	☐	☐	/5
Qualité du dessin / graphisme	☐	☐	☐	☐	/5
Collaboration au sein du groupe	Participation équilibrée, coopération, respect et implication de tous les membres.				/5

ACTIVITÉ DE REMÉDIATION 1

CG 2 - Medierea comunicării în contexte plurilingve și multiculturale
CS 2.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale din spațiul lingvistic studiat în contexte multiculturale
Activité: Implicarea în jocuri de rol pentru rezolvarea de situații conflictuale
Titre: Justifier un choix pour résoudre un conflit

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării: • A exprima o opinie personală • Formule pentru introducerea unei opinii personale: *Je pense que…, Selon moi…, À mon avis…* • Conjunctivul prezent – formare și cazuri frecvente de utilizare (de ex. verbe de opinie la forma negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment) • A justifica o opinie, o preferință: Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/ unei consecințe simple: *parce que, comme, donc, c'est pourquoi, en effet, car, puisque*, voilà pourquoi, par conséquent.

Justifier un choix pour résoudre un conflit
Que signifie « justifier un choix »? À quoi ça sert?

Difficulté: poursuivre un débat. Les participants au débats exposent uniquement leurs propres arguments. C'est un échange de répliques où « chaque camp répète ses arguments sans répondre aux questions de l'adversaire si bien qu'on assiste au dialogue des sourds.»
Buts et définition. Lors d'un débat, lorsqu'on veut *justifier un choix*, il faut exposer toutes les solutions qui auraient pu être adoptées et expliquer pourquoi elles ont finalement été repoussées. La solution choisie ne doit présenter aucun des inconvénients déjà signalés dans la discussion. Elle sera présentée à la fin du développement. Afin de résoudre des conflits éventuels, sans pouvoir poursuivre le débat.
À qui ? Lors d'un débat, l'enseignant peut jouer le rôle du médiateur qui justifie le choix ou bien, on peut assigner ce rôle, à un tour de rôle, à un apprenant.
Comment le faire ? Voici une possibilité de faire une médiation.
Activité :
Contexte. Monsieur Roger Marcelaud est employé dans une grande banque à Paris. Il hésite encore. Il ne sait pas où il va passer ses vacances.
Consigne. Que va-t-il choisir ?

Plan du médiateur :

- **Poser le problème**. Brièvement, pour passer ses vacances, Monsieur Roger Marcelaud a le choix entre plusieurs possibilités.
- **Première possibilité**. **Il peut** aller à la campagne, parce qu'il aime le calme, **mais** il a peur de s'ennuyer.
- **Deuxième possibilité**. **Il y a aussi** la montagne parmi ses options, puisqu'il aime l'air frais de la montagne**, mais** il supporte mal l'altitude.
- **Troisième possibilité** : **Il pourrait encore** faire un circuit en automobile dans une région de France qu'il connaît mal, car il est curieux, **mais** il trouve ce genre de vacances fatigantes.

- **Dernière possibilité**. **Quant à** visiter d'autres villes, comme le font certains de ses collègues de bureau, **il n'en est pas question**. Monsieur Roger Marcelaud ne rêve que de changements.
- **Conclusion**. **C'est pourquoi (voilà pourquoi, par conséquent)**, selon moi, il ira passer des vacances au bord de la mer pour y trouver la détente, le soleil et le changement.

Lieu de vacances	Inconvénients
1 : la campagne	l'ennui
2 : la montagne	l'altitude
3 : un circuit en automobile	la fatigue
4 : la ville	aucun changement
la mer	

ACTIVITATEA 4

Analiza unui scurt metraj: *Sweet Cocoon*
CG3 Formarea gândirii critice și a creativității
CS 3.1 Formularea de opinii personale argumentate simplu despre un produs cultural (film, scurt-metraj).

CS 3.2 Analiza structurii unui produs cultural simplu care reflectă o perspectivă personală
Sursa: Sweet Cocoon

ACTIVITATE CLIL

Exploration du langage visuel dans le court-métrage *Sweet Cocoon*

Tâche : Analyser le court-métrage en tant qu'œuvre artistique visuelle, en identifiant les moments narratifs et la manière dont l'image transmet émotion et sens sans paroles.

Déroulement :

1. Préparation – stimuler l'observation visuelle
L'enseignant montre une image du film.
Les élèves formulent des hypothèses sur :
- l'atmosphère ;
- les relations entre les personnages ;
- le rôle de l'objet central (le cocon).

L'enseignant introduit la notion de « récit raconté par l'image ».

2. Premier visionnage – perception globale
Visionnage complet sans interruption.
Les élèves observent :
- les mouvements exagérés des personnages ;
- la répétition des actions ;
- l'évolution de la situation du début à la fin.

3. Second visionnage – repérage des moments narratifs
L'enseignant arrête le film pour analyser :
- le début – la chenille tente d'utiliser le cocon ;
- l'arrivée des autres insectes et la formation du groupe ;
- la montée de la tension comique par la répétition des essais ;
- le moment de coopération ;
- la fin surprenante et la transformation.

Les élèves identifient également :
- les types de plans ;
- la direction des mouvements ;
- les variations du rythme visuel.

4. Atelier
En groupes, les élèves choisissent une séquence et :
- en font une description visuelle ;
- repèrent les aspects visuels essentiels (couleur, lumière, mouvement) ;
- expriment l'émotion transmise.

Supports envisageables : storyboard, affiche ou photographie inspirée du film.

Réflexion et discussion
- Comment le film raconte-t-il une histoire sans dialogues ?
- Quel est l'effet de la répétition sur le comique visuel ?
- Comment le mouvement contribue-t-il à l'expression des émotions ?

Produit final : affiche artistique, storyboard ou nouvelle interprétation visuelle d'une scène.

FICHE ÉLÈVE – SWEET COCOON

Avant la projection:
Regarde l'image donnée par le professeur.
L'ambiance semble :
☐ drôle ☐ poétique ☐ étrange ☐ calme
Écris une hypothèse : - Je pense que l'histoire parle de _____

Pendant le film – Observer comme un artiste
Couleurs et lumière - Les couleurs dominantes sont : _____
La lumière est : ☐ douce ☐ forte ☐ naturelle ☐ contrastée

Mouvement et rythme - Les gestes des personnages sont :
☐ rapides ☐ répétitifs
☐ exagérés ☐ maladroits

Le rythme du film est :
☐ lent ☐ rapide ☐ changean

Une scène importante - Choisis un moment du film.
Dans cette scène, je vois _____
Émotion principale : ☐ curiosité
☐ surprise ☐ tension
☐ amusement

Analyse visuelle - Explique :
Coche :
☐ gros plan ☐ humour visuel
☐ plan large ☐ contraste lumière / ombre
☐ répétition

Complète : L'image crée une atmosphère _____.

Le symbole du cocoon - Pour moi, le cocoon représente :
☐ transformation
☐ protection
☐ changement

Pourquoi ? - Atelier créatif
Choisis une mission :
☐ Dessine 3 images importantes (mini storyboard)
☐ Crée une affiche artistique

Mon avis:
Le moment le plus drôle est _____.
L'absence de dialogue rend le film _____.
Ce film me fait penser à _____.

ACTIVITATE DE REMEDIERE *SWEET COCOON*

Compréhension progressive de la narration visuelle dans le court-métrage *Sweet Cocoon*

Finalité : L'activité de remédiation vise à accompagner les élèves qui éprouvent des difficultés à percevoir le sens artistique d'un film muet. L'accent est mis sur l'observation guidée des éléments visuels et sur la reconstruction pas à pas du fil narratif.

Déroulement:

1 – Visionnage fragmenté (par fragments)
L'enseignant sélectionne trois courts passages :
- le début – première tentative d'utilisation du cocon ;
- la séquence montrant la coopération entre les personnages ;
- la fin, illustrant la transformation.

Les élèves regardent chaque extrait et identifient :
- la couleur prédominante ;
- le type de mouvement ;
- l'atmosphère générale.

2 – Reconstruction de l'histoire
Les élèves reçoivent des images du film et les ordonnent pour reconstruire l'histoire.
L'enseignant pose des questions guidées :
- Quel passage paraît le plus chargé en émotions ?
- À quel moment le rythme de l'action évolue-t-il ?
- De quelle manière les personnages coopèrent-ils ?

3 – Activité créative simplifiée
Les élèves choisissent l'une des activités suivantes :
- redessiner un personnage dans une posture expressive ;
- choisir une émotion et la représenter par un dessin ;
- imaginer une autre réaction finale des personnages.

Modalités d'évaluation
- participation active à l'observation des images ;
- capacité à repérer des éléments visuels simples ;
- expression créative par le dessin ou une brève description.

FICHE ÉLÈVE – REMÉDIATION

Je regarde et je comprends - Regarde un extrait du film.
La couleur principale est :
☐ jaune ☐ orange
☐ vert ☐ autre : _____

La lumière est :
☐ claire ☐ douce ☐ sombre
Le mouvement
Les personnages bougent :
☐ lentement ☐ rapidement ☐ de manière drôle

L'émotion - Je ressens :
☐ joie ☐ curiosité
☐ surprise ☐ calme
Cette scène me fait penser à _____.
Je reconstruis l'histoire
Les personnages :
☐ travaillent ensemble ☐ jouent ☐ se battent
Le moment le plus important est : _____
Choisis une activité :
☐ Je dessine un personnage du film.
☐ Je dessine la fin du film autrement.

Écris un mot pour ton dessin: _____

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cărți și lucrări teoretice

- Consiliul Europei. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi – Învățare, predare, evaluare.* Editura Polirom, 2001 (ediție tradusă în limba română)
- Ioana Munteanu. *Educația media în școală – Ghid pentru profesori.* Editura Eikon, 2019
- Cristina Modreanu. *Teatrul românesc contemporan – 2000–2010.* Editura UNITEXT, 2012
- Manuela Cernat. *Istoria cinematografiei universale.* Editura Univers, 2009
- Mihai Coman. *Introducere în jurnalism.* Editura Polirom, 2007

Ghiduri și resurse metodologice

- Ministerul Educației. *Programa școlară pentru limba română – gimnaziu și liceu* (documente oficiale disponibile pe site-ul edu.ro)
- CCD Prahova. *Ghid metodologic – Metoda CLIL în predarea limbilor moderne.* 2025
- Institutul de Științe ale Educației. *Competențe-cheie și învățare integrată.* București, 2018

Resurse online și multimedia

- www.cinemagia.ro – sinopsisuri, recenzii și informații despre filme românești și internaționale
- www.teatrulnational.ro – repertoriu, cronici și interviuri
- www.euronews.ro – reportaje culturale și materiale video
- www.teleskop.ro – platformă educațională cu resurse CLIL și educație media
- www.scoala9.ro – articole și reportaje scrise de elevi și profesori
- https://lemonslice.io – creare de conținut media
- https://flowwriting.app – scriere în flow
- Ghid - Cum să pregătești o lecție CLIL în 15 minute - https://www.clilmedia.com/video-series-sign-up/
- Noaptea muzeelor la sate. https://noapteamuzeelor-la-sate.ro/
- Istoria artei - https://histoiredesarts.culture.gouv.fr/

Recomandări tematice de lectură și ecranizări după romane sau piese de teatru

Viața cotidiană: adolescența, familie, relații personale, cumpărături, autorități, activități de timp liber

a. adolescența și iubirea adolescentină:

– Françoise Sagan, *Bonjour Tristesse* (roman, fragmente de)
– Georges Perec, *Les choses*
– Jules Renard, *Poil de carotte*
– Delphine de Vigan, *No et moi*
– J.D. Salinger, *De veghe în lanul de secară*

b. revolta față de autorități

– Todd Strasser, *La Vague*
– Edmond Rostand, *Cyrano de Bergerac*
– Victor Hugo, *Les Misérables*

Temă: manipularea în masă și conformismul în rândul adolescenților, dinamica grupului și nevoia de revoltă individuală.

Școala și educația - sistem școlar, formare profesională, întreprinderea

– Entre les murs (2008) - film
– Stendhal - Le rouge et le noir (fragmente de roman)
– Le petit Nicolas (2009) - film
– Micuțele doamne, Louiza May Alcott

Călătoria - orașul, satul, geografie fizică

Lumi fantastice

– Le Grand Meaulnes- A. Fournier
– Théophile Gautier, *La Cafetière*

- Miguel de Cervantes Saavedra - Don Quijote de la Mancha (fragmente de roman)
- Alexandre Dumas - Cei trei muschetari (fragmente de roman)
- Rick Riordan – *Percy Jackson* (mitologie greacă în lumea contemporană).
- Neil Gaiman – *American Gods*, *Coraline* (mitologie și magie în America modernă).

Media - programe televizate, ziare, internet, subiecte de actualitate (fapt divers, evenimente din societate, viață cotidiană)

- Turgheniev, Ivan, *Cântăreții,* (1852), reportaj literar
- Judy, Chicago, The Diner Party,

Arte: cinema, literatură românească, spectacol, pictură
Honoré de Balzac - descrierea
Zola, Emile, *L'Inondation et autres nouvelles* (*Une victime de la réclame),* œuvre du domaine public.

Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul opțional se concentrează pe elemente de literatura italiană, elemente de cultură și civilizație, cu focus pe artele dezvoltate în spațiul cultural italian în Novecento și perioada anilor 2000.

Teme recomandate

- Adolescența - viața cotidiană, familie, relații personale, cumpărături, activități de timp liber, universul școlar
- Călătoria - orașul, satul, geografie fizică
- Media - programe televizate, ziare, internet, subiecte de actualitate (fapt divers, evenimente din societate, viață cotidiană)
- Arte: cinema, literatură, spectacol, pictură, muzică

Scriitori și opere recomandate în abordarea culturală în cheie artistică (arte vizuale, literatură, artele spectacolului)

➢ Listă cu autori recomandați

Letteratura dal Dopoguerra fino agli anni '80

- Cesare Pavese – La bella estate (1949)
- Pier Paolo Pasolini – Ragazzi di vita (1955)
- Italo Calvino – Il visconte dimezzato (1952), Il barone rampante (1957), Il cavaliere inesistente (1959) – la alegere
- Elsa Morante – L'isola di Arturo (1957)
- Giuseppe Tomasi di Lampedusa – Il Gattopardo (1958)
- Natalia Ginzburg – Lessico famigliare (1963)
- Letteratura contemporanea (anni '90 – presente)
- Andrea Camilleri – Serie del Commissario Montalbano (La forma dell'acqua, 1994)
- Alessandro Baricco – Novecento (1994)
- Niccolò Ammaniti – Io non ho paura (2001)
- Elena Ferrante – L'amica geniale (2011)

➢ Artiști și curente recomandate în abordarea textelor literare în cheie artistică (cinema, literatură, spectacol, pictură, muzică)

Curent artistic	**Perioadă**	**Reprezentanți***
Arte del ritratto e del costume (Romanticismo e Realismo)	XIX secolo (1830–1900)	Francesco Hayez, Giovanni Boldini
Futurismo e dinamismo plastico	1909–1916 (e oltre)	Umberto Boccioni, Giacomo Balla
Surrealismo e Metafisica	1910–1930	Giorgio de Chirico, Alberto Savinio

Pittura mediterranea e metafisica (Realismo lirico)	1930–1950	Carlo Levi
Neorealismo pittorico e fotografico	1945–1960	Renato Guttuso, Mario Giacomelli
Arte concettuale e minimalista / Spazialismo	1947–1968	Lucio Fontana, Piero Manzoni
Arte povera e collage materico	1967–1980	Alberto Burri, Jannis Kounellis
Arte contemporanea siciliana / Astrattismo scultoreo	1970–1990	Pietro Consagra, Igor Mitoraj
Realismo contemporaneo e fotografia sociale	1970–2000	Letizia Battaglia
Street art e arte urbana napoletana	2000–oggi	Jorit, Roxy in the Box

* Vor fi alese între 3 și 5 curente, cu minim un reprezentant semnificativ pentru care se vor prezenta 1-2 creații în funcție de numărul de ore, în corespondență cu scriitorii și opere alese din lista de recomandări.

De exemplu,

- ❖ Giorgio de Chirico (1888–1978), reprezentant de seamă al curentului artistic Surrealismo e Metafisica (Pittura Metafisica)
- ❖ În conexiune cu opera literară: *Il barone rampante* – Italo Calvino
- ❖ Creație reprezentativă a lui de Chirico: Le muse inquietanti (1918)
- ❖ Conexiune cu opera: *come il mondo di Calvino, l'arte di De Chirico è sospesa tra realtà e immaginazione. Il suo spazio vuoto diventa un luogo della mente, come gli alberi del Barone: distacco e libertà interiore*.

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

- ❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione
- ❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

- ❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…
- ❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*

❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….
❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti
❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito
➢ A formula ipoteze
❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente
❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze
➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)
❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome
❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...
➢ A compara date/statistici/legi/evenimente
❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato
❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario
❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente
➢ A formula nevoi / intenția
❖ utilizarea construcției ho bisogno di...
❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito
❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno
➢ A solicita/ a exprima clarificări
❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….
❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?
❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire
➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje
❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri de resurse educaționale se constituie în exemple orientative, vizualizate ca idei de proiectare a sarcinilor de lucru utilizate la clasă.

Teme de proiecte recomandate

1. Creare una nuova copertina per un libro

Opera: *L'isola di Arturo* – Elsa Morante
Progetto: Realizza una nuova copertina per *L'isola di Arturo*. Disegna l'isola, la casa, il mare e il giovane protagonista. Scrivi sul retro un breve testo (4-5 righe) che racconti il sogno di libertà e la crescita di Arturo.

2. Gioco di fuga (Escape Game) basato su un testo letterario

Opera: *Il barone rampante* – Italo Calvino
Progetto: Crea un piccolo "gioco di fuga" ispirato a Cosimo, il ragazzo che vive sugli alberi. Ogni enigma deve rappresentare una prova o una decisione di Cosimo (per esempio: come costruire la casa sull'albero, come comunicare con gli altri). Il gioco finisce quando "ritorna sulla terra" o raggiunge la libertà.

3. Creare un book trailer

Opera: *Io non ho paura* – Niccolò Ammaniti

Progetto: Realizza un breve video (1-2 minuti) con immagini, musica e frasi che riassumono la storia di Michele e il segreto del bambino nascosto. Mostra le emozioni di paura e coraggio, e aggiungi alla fine una frase che inviti a leggere il libro.

4. Adattamento teatrale (teatro meccanico)
Opera: *Il Gattopardo* – Giuseppe Tomasi di Lampedusa
Progetto: Con il teatro meccanico (sagome di carta o marionette), rappresenta una scena simbolica del romanzo: il ballo, l'arrivo dei piemontesi o un dialogo tra il principe e Tancredi. Aggiungi una breve narrazione per spiegare il cambiamento del mondo siciliano.

5. Pagina di diario del mio personaggio preferito
Opera: *La bella estate* – Cesare Pavese
Progetto: Scrivi una pagina di diario come se fossi Gin, la protagonista. Racconta un giorno della sua "bella estate": i sentimenti di curiosità, amore e delusione. Usa un tono intimo e semplice ("Oggi mi sento…", "Non capisco perché…").

6. Cartografia letteraria – il luogo preferito del personaggio
Opera: *Lessico famigliare* – Natalia Ginzburg
Progetto: Disegna una mappa della casa della famiglia Levi, con le stanze, gli oggetti e le parole che caratterizzano ogni membro della famiglia. Aggiungi brevi didascalie che raccontano la vita quotidiana e l'importanza della memoria.

7. Club del libro – discussione su personaggi e temi
Opera: *L'amica geniale* – Elena Ferrante
Progetto: Organizza un incontro tra studenti per discutere il rapporto tra Lila e Lenù. Prepara domande semplici: "Chi delle due ti piace di più?", "Perché la loro amicizia è complicata?", "Quale parte della storia ti ha colpito?". Dopo la discussione, scrivi un breve riassunto delle idee emerse.

8. Lettera amichevole a un personaggio
Opera: *Ragazzi di vita* – Pier Paolo Pasolini
Progetto: Scrivi una lettera a Ricetto, uno dei protagonisti, per dirgli cosa pensi della sua vita a Roma, delle sue scelte e della povertà che lo circonda. Puoi anche dargli un consiglio o chiedergli come si sente in certi momenti.

9. Il libro delle letture della classe
Opera di riferimento comune: tutti gli autori del progetto
Progetto: Crea un grande cartellone intitolato *Il nostro viaggio nella letteratura italiana del Novecento*. Ogni studente sceglie uno dei libri letti (tra quelli di Pavese, Calvino, Morante, Ginzburg, Ammaniti, ecc.) e scrive:

Titolo e autore **Una frase o citazione significativa** **Un breve commento personale** ("Mi è piaciuto perché…")

10. Sono un booktuber
Opera: *Novecento* – Alessandro Baricco
Progetto: Registra un video (1-2 minuti) in cui racconti la storia di Novecento, il pianista che vive su una nave. Spiega perché ti ha colpito, cosa rappresenta la musica per lui e cosa significa "non scendere mai a terra". Usa un linguaggio semplice e spontaneo.

Exemple de proiecte
1. Natalia Ginzburg – *Lessico famigliare*
Titolo del progetto: *La mappa della memoria familiare*

Tipologia: Cartografia letteraria

Il compito ha il ruolo di:
Rappresentare graficamente e verbalmente la casa e le parole della famiglia Levi, per comprendere come il linguaggio costruisce l'identità e la memoria.

Linguisticamente, si mira a:
1. Descrivere luoghi e oggetti familiari (uso di c'è / ci sono, preposizioni, aggettivi).
2. Usare il lessico della famiglia e della quotidianità.
3. Scrivere brevi testi descrittivi e affettivi.

Culturalmente, si mira a:
1. Conoscere il clima familiare e culturale del dopoguerra italiano.
2. Riconoscere il valore della memoria e delle tradizioni linguistiche in una famiglia.

Svolgimento dell'attività passo per passo:
1. Leggere un estratto in cui la Ginzburg descrive la casa o il padre.
2. Annotare parole e frasi ripetute ("i nostri modi di dire").
3. Disegnare una mappa della casa dei Levi con le stanze principali.
4. In ogni spazio scrivere una parola o frase tipica legata a un personaggio ("Non fate rumore!", "È una bestia!").
5. Scrivere un breve testo (8–10 frasi) che spieghi perché queste parole sono importanti per la famiglia.

Prodotto finale:
Una mappa illustrata e un testo descrittivo intitolato *Il linguaggio della mia famiglia letteraria*.

Criteri di valutazione:

Aspetto	**Descrizione**	**Punteggio**
Comprensione del testo	Comprende le relazioni familiari e il significato del linguaggio condiviso	0–2,5
Produzione scritta	Testo chiaro, coeso e corretto	0–2,5
Lessico e grammatica	Uso adeguato di parole e strutture descrittive	0–2,5
Creatività visiva	Originalità e precisione della mappa	0–2,5

2. Giuseppe Tomasi di Lampedusa – *Il Gattopardo*
Titolo del progetto: *Un ballo nel tempo – teatro meccanico del cambiamento*

Tipologia: Adattamento teatrale

Il compito ha il ruolo di:
Rappresentare attraverso il teatro meccanico la trasformazione della società siciliana nel periodo dell'Unità d'Italia.

Si mira a:
1. Usare il passato per raccontare eventi (imperfetto e passato prossimo).
2. Produrre dialoghi semplici e coerenti.
3. Comprendere e riassumere una scena narrativa.

Si mira a:
1. Capire il significato del cambiamento storico e sociale.
2. Riconoscere il valore simbolico dei personaggi (il Principe, Tancredi, Angelica).

Svolgimento dell'attività passo per passo:

1. Leggere o ascoltare la scena del grande ballo o del dialogo tra il Principe e Chevalley.
2. Riassumere in gruppo la scena in 5–6 battute di dialogo.
3. Costruire un teatro meccanico (scatola di cartone, sagome mobili, sfondo).
4. Registrare la voce dei personaggi o recitare dal vivo.
5. Mostrare la scena davanti alla classe, accompagnandola con una breve introduzione.

Prodotto finale:
Una mini rappresentazione teatrale (2–3 minuti) che mostri il contrasto tra passato e futuro.

Criteri di valutazione:

Aspetto	**Descrizione**	**Punteggio**
Comprensione culturale	Riconosce i temi del cambiamento e del declino	0–2,5
Espressione orale	Pronuncia, intonazione, chiarezza del dialogo	0–2,5
Correttezza linguistica	Uso adeguato dei tempi e del lessico	0–2,5
Creatività e collaborazione	Qualità della messa in scena e lavoro di gruppo	0–2,5

3. Niccolò Ammaniti – *Io non ho paura*
Titolo del progetto: *Il coraggio nella paura – creare un book trailer*

Tipologia: Book trailer

Il compito ha il ruolo di:
Realizzare un breve video per presentare il romanzo, mostrando i temi di paura, amicizia e crescita.

Si mira a:
1. Riassumere un testo narrativo in modo semplice e coerente.
2. Descrivere emozioni e situazioni (uso di aggettivi e verbi al presente e passato).
3. Usare frasi brevi per comunicare nel linguaggio audiovisivo.

Si mira a:
1. Comprendere la realtà dell'Italia meridionale negli anni '70.
2. Riflettere sui temi dell'infanzia e della moralità.

Svolgimento dell'attività passo per passo:
1. Leggere o vedere il trailer del film per capire tono e atmosfera.
2. Selezionare 5–6 momenti importanti del libro (es. la scoperta del bambino, il segreto, il coraggio finale).
3. Scrivere una scaletta di frasi brevi per accompagnare immagini o disegni.
4. Creare il video con foto, musica e voce narrante in italiano.
5. Presentarlo alla classe spiegando in poche parole le proprie scelte.

Prodotto finale:
Un book trailer di 1–2 minuti con immagini, parole chiave e musica, che inviti a leggere il libro.

Criteri di valutazione:

Aspetto	**Descrizione**	**Punteggio**
Riassunto e coerenza	Il video presenta chiaramente la trama e i temi	0–2,5
Espressione linguistica	Frasi corrette e adeguate al livello B1	0–2,5
Pronuncia e voce	Comprensibile, naturale, con buona intonazione	0–2,5
Creatività visiva e sonora	Uso efficace di immagini, musica, ritmo	0–2,5

Exemple de activități de învățare

Attività CLIL – Fasi

Compito: Esplorate le cause e le conseguenze della situazione dell'Italia meridionale attraverso il lavoro di gruppo.

Preparazione – introduzione dell'argomento da parte dell'insegnante e presentazione delle fasi del progetto; comunicazione del tipo di supporto che gli studenti riceveranno.

Discussione – l'insegnante discute brevemente (10 minuti) l'argomento con gli studenti e annuncia i gruppi di lavoro.

Gioco di ruolo – a ogni gruppo, composto da 3 membri, vengono assegnati diversi aspetti che definiscono la situazione meridionale (per esempio: aspetti economici, storici, geografici, culturali).

Scelta del prodotto finale – gli studenti, nei loro gruppi, decidono quale tipo di prodotto finale realizzare e lo comunicano all'insegnante, che li supporta durante lo svolgimento dell'attività.

Fase di ricerca – gli studenti consultano siti web ed enciclopedie nel CDI (Centro di Documentazione e Informazione).

Realizzazione del prodotto mediatico – pianificazione – gli studenti realizzeranno un prodotto mediatico presentando in lingua italiana le loro prospettive sugli eventi chiave; chiederanno il parere dell'insegnante dopo aver elaborato il piano di ricerca e aver iniziato a metterlo in pratica.

Riflessione e feedback – l'insegnante seleziona parti rilevanti delle presentazioni degli studenti per avviare dibattiti in classe e fornisce feedback; propone inoltre di concentrarsi su alcune spiegazioni.

Pratica – Dibattiti – gli studenti discutono in lingua italiana sulle cause e sui risultati storici, economici, letterari e artistici della situazione dell'Italia meridionale.

Scrittura creativa – scrivete finali alternativi per la situazione dell'Italia meridionale. A questo scopo potete prima formulare ipotesi di lavoro e poi verificarle attraverso il dibattito.

Nota: Durante lo sviluppo di questi progetti di tipo CLIL, i contenuti grammaticali e/o lessicali vengono introdotti quando gli studenti ne hanno bisogno. I contenuti grammaticali non saranno affrontati seguendo la progressione tradizionale dal semplice al complesso. Il ruolo dell'insegnante è quello di individuare le espressioni e le strutture necessarie affinché gli studenti possano esprimere idee, confrontare, spiegare, argomentare, formulare ipotesi, fare previsioni, classificare, ecc.

Exemplu de proiect CLIL pe tematica "Italia meridională – La Questione Meridionale"

Titolo del progetto: "***Alla scoperta del Sud: radici, problemi e nuovi orizzonti***"
(Percorso interdisciplinare CLIL sulla questione meridionale)

Con l'aiuto del progetto

a. Si mira a

- Comprendere le cause storiche, economiche e geografiche della cosiddetta questione meridionale.
- Analizzare l'evoluzione del divario Nord–Sud in Italia dal XIX secolo a oggi.
- Conoscere alcune rappresentazioni letterarie e artistiche del Mezzogiorno (Levi, Morante, Guttuso, Battaglia).
- Riflettere sulle strategie di sviluppo sostenibile per il futuro del Sud.

b. Si vuole

- Acquisire e usare un lessico specifico legato a storia, geografia ed economia.
- Comprendere testi informativi e argomentativi di diversa tipologia.
- Saper esporre oralmente e produrre testi sintetici in modo chiaro e corretto.

c. Si mora a

- Analizzare le cause e gli effetti di un fenomeno complesso.
- Confrontare fonti diverse (testuali, statistiche, visive).
- Elaborare una riflessione critica e proporre soluzioni.

d. Si vuole

- Promuovere la conoscenza delle diversità regionali italiane e del patrimonio culturale del Sud.
- Riconoscere la dimensione umana e sociale dietro i dati economici.
- Sviluppare spirito critico e cittadinanza attiva.

Discipline coinvolte
Storia e geografia → la questione meridionale, emigrazione, sviluppo economico.
Italiano e letteratura → Elsa Morante, Carlo Levi, Natalia Ginzburg.
Arte e immagine → Renato Guttuso, Letizia Battaglia, arte contemporanea siciliana.
Educazione civica → cittadinanza, diritti, coesione territoriale.

Durata: 4–5 settimane (8–10 ore complessive, distribuite tra lezioni teoriche, CLIL e laboratori creativi).

Struttura del progetto
1. **Fase introduttiva** – "Cosa sappiamo del Sud?"
Brainstorming collettivo: parole e immagini associate all'Italia meridionale.
Realizzazione di una mappa concettuale con i principali temi: lavoro, migrazioni, tradizioni, paesaggio, cultura.
Discussione guidata: Il Sud come luogo reale e simbolico.

2. **Inquadramento storico e geografico**
Lezione con immagini, cartine e brevi testi:
Dall'Unità d'Italia alla "questione meridionale".
L'emigrazione di massa, il latifondo, la mancanza di infrastrutture.
Le differenze economiche e sociali tra Nord e Sud.
Attività: costruzione di una linea del tempo con gli eventi principali.
Uso di mappe tematiche e dati semplificati (ISTAT, Eurostat).

3. **La voce della letteratura e dell'arte**
Letture selezionate:
L'isola di Arturo (Elsa Morante) → solitudine e mito del Sud.
Ragazzi di vita (Pier Paolo Pasolini) → vita quotidiana, lavoro, povertà, dignità popolare.

Analisi visiva:
Opere di Renato Guttuso (La Vucciria) e fotografie di Letizia Battaglia.

Attività di confronto:
Quale immagine del Sud emerge da questi autori?
Che cosa accomuna scrittori e artisti nella loro rappresentazione?

4. **La realtà contemporanea**
Analisi di dati attuali (in italiano o semplificati dall'inglese/rumeno): tasso di disoccupazione, migrazioni interne, turismo, livello di istruzione.
Discussione guidata: *Quali sono oggi le principali sfide del Mezzogiorno*?
Attività di gruppo: scrittura di un breve report con tabelle e grafici intitolato "Il Sud oggi: problemi e opportunità".

5. **Laboratorio creativo** – "Reimmaginare il Sud"

Gli studenti realizzano un poster o pannello multimediale con:
- una citazione letteraria o artistica sul Sud;
- un dato o fatto reale;
- un elemento visivo (foto, collage, disegno);
- una proposta per il futuro (Cosa serve per migliorare la situazione del Sud?).

Il prodotto può essere digitale (Padlet, Canva) o cartaceo.

6. **Presentazione finale**
Ogni gruppo presenta il proprio lavoro in classe (5 minuti ciascuno).
Discussione collettiva conclusiva: Il Sud d'Italia tra memoria e cambiamento.

Lessico chiave
Economia e società: disoccupazione, emigrazione, agricoltura, industrializzazione, sviluppo, disuguaglianza, infrastrutture.
Geografia: territorio, risorse, paesaggio, aree interne, città costiere.
Letteratura e arte: rappresentazione, identità, realismo, dignità, memoria.

Prodotto finale
Una mostra interdisciplinare intitolata "Il Sud in parole e immagini" con pannelli bilingui, fotografie, citazioni letterarie e dati reali.

Valutazione

Aspetto	Indicatori	Punteggio
Contenuto	Correttezza storica e coerenza tematica	40%
Linguaggio	Uso del lessico specifico, chiarezza espositiva	30%
Creatività	Originalità, uso di materiali visivi e grafici	20%
Collaborazione	Partecipazione attiva nel gruppo	10%

Obiettivo trasversale finale
Il progetto mira a sviluppare negli studenti la consapevolezza delle radici storiche e culturali della realtà del Sud Italia, ma anche la capacità di leggerla in modo critico e propositivo, attraverso più linguaggi — quello della storia, della letteratura, dell'arte e dei dati.

Pianificazione dell'attività de visione di un prodotto mediatico audiovisivo

Prima della visione	Durante la visione	Dopo la visione
• Porre domande per attivare la curiosità e la motivazione, come: o "Di cosa pensi che si tratterà?" o "Che cosa sai di questo argomento?" o "Ne hai mai sentito parlare prima?" • Riattivare le conoscenze pregresse e metterle in evidenza attraverso domande del tipo: o "Che cosa sai già di…?" • Utilizzare la tecnica della "rivelazione lenta": o Si seleziona un'immagine che rappresenta l'idea principale della lezione, la si rivela gradualmente agli studenti e li si invita a indovinare che cosa rappresenta.	• Stabilire momenti di pausa/riflessione • Utilizzo di risorse di supporto (ad es. suggerimenti, supporti visivi) • Prendere appunti, realizzare schemi e mappe mentali • Supporto linguistico (scaffolding linguistico)	• Momenti di riflessione • Riepilogo dei contenuti e del linguaggio • Collegamento tra le conoscenze pregresse e quelle nuove • Taglio delle scene e riepilogo • Commenti da parte di altri • Debriefing (discussione conclusiva) • Diari riflessivi

		• Creazione di artefatti • Esperimenti in laboratorio ispirati al videoclip

Attività di follow-up dopo la visione per prolungare l'attività:

- Formulazione di problemi a partire dal videoclip come stimolo
- Espressione di ipotesi e interpretazioni del fenomeno presentato
- Questionari (individuali, a coppie o in gruppo)
- Attività di tipo "Pensa / Lavora in coppia / Condividi"
- Brainstorming
- Dibattito critico
- Risoluzione di problemi a coppie con verbalizzazione del ragionamento
- Scenari creativi e simulazioni
- Micro-lezioni

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, Italiano, lingue straniere, lingue classiche, UTET, Torino, 1998;
Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, Fare educazione linguistica, UTET, Torino, 2008;
Balboni, Paolo E., Biguzzi, Anna, *Letteratura italiana per stranieri*, Collana cultura italiana, I edizione, Guerra Edizioni, Perugia, 2008;
Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, Insegnare le lingue nelle società complesse, UTET, Torino, 2010;
Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele*. Insegnare le lingue nelle società complesse, UTET, 2012;
Balboni, Paolo E., *Letteratura italiana per stranieri* – storia, testi, analisi, attività, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2019;
Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Storia, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2008;
Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Letteratura, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2009;
Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Geografia, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2009;
Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Arte, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2011;
Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Musica, cinema e teatro, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2013;
De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica*, Insegnare una lingua straniera, Carocci Editore, 2000;
Luperini, Romano; Cataldi, Pietro; Marchiani, Lidia; Marchese, Franco, *Manuale di letteratura*, I saperi di base: autori e opere, temi e immagini, vol. 1, 2, 3, G. B. Palumbo Editore, 2006.
Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
Lavinio, Cristina (a cura di), *Lingua e cultura nell'insegnamento linguistico*, La Nuova Italia Editrice, Firenze, 1992;
Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;

Alte resurse:

RESURSE ONLINE PENTRU METODOLOGIA CLIL

CLIL in italiano

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa

- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:
Kahoot, Quizlet, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

SITOGRAFIE:
http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
https://www.dizionario-italiano.it/
https://www.treccani.it/vocabolario/
https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
https://insegnareitalianoperstranieri.com/
https://www.scudit.net/
https://quizlet.com/
https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
https://italianoperstranieri.loescher.it/
https://wordwall.net/it-it/community/italiano
https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
/https://www.raicultura.it/letteratura/
https://learnamo.com/
https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza

EDUCAȚIE PENTRU CETĂȚENIE DEMOCRATICĂ ACTIVĂ ÎN LIMBI MODERNE
1-2 ore/ săptămână
- pentru toate filierele, profilurile și specializările -
Ariile curriculare *Limbă și comunicare/ Om și societate*
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau 2

Disciplina de studiu non-lingvistică *Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digital* destinată elevilor din clasa a IX-a de la toate filierele, profilurile și specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*, vizează dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, integrate în contexte multimodale (text, imagine, sunet, video, elemente interactive), stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea și producerea de mesaje civice în limba modernă, în contexte democratic pentru participare activă și comunicare responsabilă**
CG2	**Medierea comunicării pentru consolidarea cetățeniei democratice active, în contexte plurilingve și multiculturale**
CG3	**Exersarea autonomă, critică și responsabilă a principiilor și comportamentelor specifice cetățeniei democratice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea și producerea de mesaje civice în limba modernă, în contexte democratice, pentru participare activă și comunicare responsabilă

Clasa a IX a
CS 1.1. Înțelegerea unui text sau a unui document audio/video în care sunt relatate evenimente
– *Completarea unui tabel cu informațiile principale dintr-un reportaj video despre o acțiune civică*[(12)] – *Selectarea ideilor esențiale din interviuri audio/video cu tineri implicați în viața comunității* – *Asocierea unor titluri potrivite cu paragrafele unui text despre un eveniment democratic* – *Reconstituirea succesiunii evenimentelor dintr-un articol sau material video*
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente
– *Crearea unui storyboard care ilustrează un eveniment civic și emoțiile trăite declanșate de acesta* – *Redactarea unui text despre participarea la o acțiune civică și emoțiile resimțite* – *Înregistrarea unui jurnal audio despre contribuția la o decizie colectivă și sentimentele asociate* – *Joc de rol/Interviu despre o experiență personală de implicare comunitară*
CS 1.3. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie și oferirea de reacții adaptate
– *Identificarea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere video despre o problemă civică* – *Asocierea reacțiilor corespunzătoare argumentelor dintr-un document suport* – *Completarea unui tabel comparativ cu argumentele pro și contra prezentate într-un text de opinie* – *Exprimarea acordului sau a dezacordului cu privire la un punct de vedere exprimat într-o emisiune*
CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes

Clasa a IX a
– *Scrierea unui text de opinie pe o temă civică, justificând un punct de vedere cu exemple din comunitate* – *Realizarea unui scurt discurs oral în care se prezintă puncte de vedere și se susțin cu exemple* – *Participarea la o discuție în grup în care se oferă exemple relevante pentru tema dezbătută* – *Crearea unui poster sau infografic care exprimă vizual punctul de vedere și oferă exemple potrivite*

CG 2 - Medierea comunicării pentru consolidarea cetățeniei democratice active, în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IX a
CS 2.1. Reformularea sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi, în contextul educației pentru cetățenia democratică activă;
– *Rezumarea unui mesaj audio/video despre o acțiune civică* – *Reformularea ideilor principale dintr-un text de opinie despre implicare comunitară* – *Redarea orală a sensului unui mesaj civico-didactic* – *Crearea unui poster sau prezentare care sintetizează un mesaj civic*
CS 2.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
– *Jocuri de asociere a termenilor specifici dintr-un text cu definițiile lor* – *Redactarea unui text scurt care combină informații din domeniul civic și alte discipline pentru a explica un fenomen comunitar* – *Realizarea unei prezentări care integrează date statistice și argumente civice pentru a susține un punct de vedere* – *Participarea la o discuție în care elevii folosesc cunoștințe din mai multe discipline pentru a propune soluții la o problemă comunitară*
CS 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică
– *Redactarea unui text scurt care prezintă drepturi și responsabilități civice* – *Prezentarea orală a unei instituții sau a unor practici civice* – *Compararea într-un scurt tabel a unor elemente de cetățenie democratică din diverse spații geografice* – *Participarea la o discuție de grup despre valori civice și implicarea cetățenilor*

CG 3 - Exersarea autonomă, critică și responsabilă a principiilor și comportamentelor specifice cetățeniei democratice

Clasa a IX a
CS 3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean (11)
– *Participarea la o simulare de ședință de consiliu școlar sau comunitar*(12) – *Redactarea unui scurt plan de acțiune pentru rezolvarea unei probleme comunitare* – *Organizarea unei mini campanii civice în clasă/ în școală și raportarea rezultatelor* – *Realizarea unei prezentări despre drepturile și responsabilitățile cetățenilor într-un anumit domeniu*
CS 3.2. Aplicarea unor valori, norme și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune
– *Simularea unui vot sau a unei decizii colective într-un grup școlar* – *Rezolvarea unui studiu de caz care implică luarea unei decizii bazate pe principii democratice* – *Elaborarea unui ghid scurt de bune practici pentru implicarea civică în comunitate* – *Simularea unei activități practice de voluntariat sau proiect civic, respectând valori și norme democratice*
CS 3.3. Rezolvarea, în perechi/echipă, a unor sarcini de lucru referitoare la a fi cetățean activ într-o societate democratică

Clasa a IX a
– *Crearea unui plan de acțiune civică pentru rezolvarea unei probleme locale* – *Simularea unei ședințe de grup în care se discută și se iau decizii asupra unui proiect comunitar* – *Realizarea unui sondaj sau interviu în comunitate pentru identificarea nevoilor civice și prezentarea rezultatelor în echipă* – *Elaborarea unui poster sau a unei prezentări comune care promovează implicarea cetățenilor și valorile democratice*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	- Fotografii, afișe, desene de presă - Articole de presă informative/editoriale despre participare civică, drepturi și responsabilități ale cetățenilor - Biografii scurte ale unor lideri civici sau activiști pentru drepturile omului - Infografice și broșuri cu informații despre instituții democratice și procese decizionale - Bloguri sau publicații on-line, postări de pe rețelele de socializare - Dicționare lingvistice, enciclopedii - Clipuri animate sau documentare, fragmente de emisiuni radio care explică valorile democratice și drepturile cetățenilor - Pagini de internet - Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps, Quizlet etc.) - Quiz-uri și teste interactive pe platforme digitale pentru evaluarea cunoștințelor despre democrație și drepturile omului - Hărți conceptuale / mind-maps digitale sau pe hârtie despre valori civice, instituții, mecanisme de participare democratică - Extrase din Constituție, Carta drepturilor fundamentale, documente UE/ ONU
2. Sugestii de contexte de comunicare	- Domenii de interes ale adolescenților - Mediu și dezvoltare durabilă - Concepte fundamentale ale democrației - Societatea actuală - drepturi și valori comune - Interculturalitate și diversitate - Sustenabilitate și responsabilitate civică
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socioculturale)	- A relata o experiență personală - A descrie un eveniment - A descrie persoane, obiecte și locuri - A exprima o opinie personală - A justifica o opinie, o preferință - A formula ipoteze - A compara date/statistici/legi/evenimente - A formula intenții - A exprima sugestii

Domenii de conținut	Conținuturi
	- A convinge în privința implicării și participării civice - A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Limba franceză

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Domenii de interes ale adolescenților: familie, locuință, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Probleme de societate: , implicare civică, valori democratice: libertate, egalitate, solidaritate, toleranță , respect, drepturile și responsabilitățile cetățeanului, instituțiile statului, separarea puterilor forme de participare: vot, voluntariat, activism civic, activism digital; rolul ONG-urilor și al mișcărilor civice
- Mediul înconjurător: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate, drepturile generațiilor actuale și viitoare; participarea la decizii privind mediul
- Responsabilitate socială, consum etic și echitabilă
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de comunicare, educație media, internet și rețele sociale
- Interculturalitate și diversitate - Respectul față de diversitate culturală, religioasă, lingvistică; Combaterea stereotipurilor și a prejudecăților; Educație pentru pace și dialog intercultural.

Teme de proiecte recomandate

- *Sois toi-même le changement* - despre voluntariat în comunitatea apropiată - recenzii ale acțiunilor de voluntariat întreprinse în oraș/regiune și propunerea de inițiative de voluntariat
- *L'égalité des genres – un défi à la fois historique et contemporain* - realizarea unei expoziții de afișe cu personalități și evenimente care au marcat lupta pentru egalitatea de gen
- *La démocratie, de A à Z* - realizarea unui mic dicționar bilingv de termeni și concepte fundamentale ale democrației și cetățeniei active
- *Bâtir des ponts, pas des murs* - realizarea unei campanii de responsabilizare în privința fenomenului de bullying și a mijloacelor de combatere - afișe, clipuri, flyere, sloganuri
- *La citoyenneté verte* - prezentări ale unor campanii ecologice în diverse țări europene
- *Reporter dans mon école* - realizarea unui chestionar în jurul tematicilor legate de democrație și implicarea în societate, aplicarea lui printre membrii comunității școlare și interpretarea rezultatelor

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- A relata o experiență personală
  - Adjectivul posesiv (consolidare)
  - Pronumele posesiv
  - Verbul: timpuri verbale specifice trecutului - perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect (consolidare)
  - Perfectul compus al verbelor reflexive - acordul participiului trecut
  - Alternanța imperfect/ perfect compus
  - Verbul: modul condițional, timpul prezent (consolidare) și trecut
  - Articulatorii cronologici ai discursului: *d'abord, ensuite, puis, enfin, après cela…*
  - Expresii construite cu verbul *être* pentru exprimarea sentimentelor (être triste; heureux/euse, nerveux/euse, agité/e etc.) urmate de infinitiv/ conjunctiv
- A descrie un eveniment
  - Pronumele relative simple (consolidare)
  - Verbul: utilizarea prezentului de narațiune

  - Verbul: viitor simplu/ viitorul apropiat (consolidare)
  - Adverbul de mod, forme regulate (consolidare) și neregulate
  - Adverbul de timp
- A descrie persoane, obiecte și locuri
  - Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
  - Adjectivul: acordul adjectivului (consolidare) ; adjective cu forme neregulate de feminin
  - Acordul adjectivelor de culoare
  - Comparația adjectivului - grade regulate și neregulate de comparație (consolidare)
  - Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)
  - Structuri emfatice
  - Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare);
  - Pronumele adverbiale (consolidare)
- A exprima o opinie personală
  - Formule pentru introducerea unei opinii personale
  - Construcții verbale specifice (de ex. verbe de opinie la forma afirmativă/negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment)
- A justifica o opinie, o preferință
  - Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/ unei consecințe simple
  - Numeralul ordinal (consolidare)
  - Articulatori cronologici pentru a introduce o enumerare
  - Verbul: utilizarea condiționalului
  - Modul conjunctiv după verbe care exprimă o dorință
- A exprima ipoteze
  - Regulile frazelor condiționale
  - Expresii pentru probabilitate /ipoteze
- A formula întrebări
  - Regulile frazelor condiționale
  - Expresii pentru probabilitate

- A formula întrebări
- A descrie un eveniment
- A descrie persoane, obiecte și locuri
- A exprima o opinie personală
- A justifica o opinie, o preferință
- A formula ipoteze
- A compara date/statistici/legi/evenimente
- A formula intenții
- A exprima sugestii
- A convinge în privința implicării și participării civice
- A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Exemplu de activitate

Titre - Paroles de bénévoles *1 Déchet Par Jour*
Exploitation de la vidéo https://associations.gouv.fr/le-benevolat-cest-quoi

Compétence générale
CG 1 Receptarea și producerea de mesaje civice, în contexte democratice, pentru participare activă și comunicare responsabilă

Compétence spécifique
CS 1.1. Înțelegerea unui text sau a unui document audio/video în care sunt relatate evenimente
Etape 1
Consigne - regarder la vidéo sans son et décrire ce que l'on voit , par deux groupes - décrire les personnes, décrire les décors. Mise en commun
Étape 2 - Discussion autour du thème de la vidéo - bénévolat/ volontariat
En binômes, travail autour de la définition du bénévolat - restitution des propositions de définition
Exemple - C'est un engagement libre, sans rémunération, au service d'un projet d'intérêt général. Actions possibles :

- S'impliquer dans la vie d'un club sportif
- Distribuer des repas avec une association d'aide alimentaire
- Accompagner des enfants dans leurs devoirs
- Organiser un festival local ou une collecte solidaire
- Participer à des actions pour l'environnement

Etape 3 - Compréhension globale
Regarder la vidéo en entier

1. Exercice d'association

Bénévoles	**Période de temps**
1. Charlotte	a. fait du bénévolat depuis 5 mois
2. Jean- Baptiste	b. fait du bénévolat dans l'association depuis 4 mois
3. Jérôme	c. fait du bénévolat depuis 1 an
4. Naya	d. fait du bénévolat depuis 1 an et demi

2. Vrai ou Faux

	VRAI	FAUX
1. La Team caractérisation s'occupe de trier les déchets ramassés sur le littoral.		
2. Pour Jean-Baptiste travailler dans l'association est une manière de manifester pleinement sa nature extravertie.		
3. On ramasse jusqu'à 500 kilogrammes par jour.		
4. L'unique mission de l'association est de ramasser des déchets.		
5. *1 Déchet Par Jour* intervient aussi dans les écoles et les lycées.		

Compréhension détaillé
Visionnage par témoignage des bénévoles

1. Min. 0.26-0.51 - exercice de complétion de phrases

Bonjour, je m'appelle Charlotte, j'ai 28 ans, je suis ……de la région Rhône-Alpes. Ça fait maintenant plus d'un an que je suis sur Marseille. J'ai ……..la mission *1 Déchet Par Jour*, il y a maintenant 4 mois, donc ça ne fait pas très longtemps. Ma mission …… consiste à être dans la team caractérisation. On répartit différentes personnes sur le …….. pour ramasser les déchets. Ces personnes-là arrivent jusqu'à nous, nous…… les différents sacs et nous après on les ……donc que ce soit au niveau du recyclage, du verre ou des déchets ordures…….. .

2. Min. 0.52-1.12 - Mentionnez 3 raisons pour lesquelles Jean-Baptiste fait du bénévolat.
3. Min. 1.13-1.38 - Quelles sont les deux missions de Naya ?

Transcription de la vidéo
Dépollution et sensibilisation au tri avec *1 Déchet Par Jour*
Bonjour, je m'appelle Charlotte, j'ai 28 ans, je suis originaire de la région Rhône-Alpes. Ça fait maintenant plus d'un an que je suis sur Marseille. J'ai rejoint la mission *1 Déchet Par Jour*, il y a maintenant 4 mois, donc ça ne fait pas très longtemps. Ma mission précisément consiste à être dans la team caractérisation. On répartit différentes personnes sur le littoral pour ramasser les déchets. Ces personnes-là arrivent jusqu'à nous, nous apportent les différents sacs et nous après on les trie donc que ce soit au niveau du recyclage, du verre ou des déchets ordures ménagères.
Bonjour, je m'appelle Jean-Baptiste, j'habite Marseille depuis cinq ans, je fais du bénévolat depuis 2017. Ce qui me motive c'est d'être utile puis d'apporter un peu sa pierre à l'édifice pour combattre le

réchauffement climatique. Ça permet de développer des relations et moi ça me permet d'être un peu plus sociable du fait ma timidité naturelle.
Bonjour, je m'appelle Jérôme, j'ai 40 ans, j'habite à Marseille depuis trois ans et je fais partie de l'association *1 Déchet Par Jour* depuis un an et demi. Je fais du bénévolat parce que à *1 Déchet Par Jour* on a des résultats très concrets lors des ramassages. On ramasse entre 200 et 700 kg de déchets à chaque fois, 10 tonnes par an. Et je trouve que ça permet d'avoir un résultat très concret, on sait que quand on prend une ou deux heures de notre temps on a un résultat immédiat et tout ce qu'on ramasse c'est ce qui ne finit pas dans la mer.
Bonjour, je m'appelle Naya, j'ai 37 ans, je suis marseillaise et ça fait un an que je fais du bénévolat chez *1 Déchet Par Jour*. Pour *1 Déchet Par Jour*, moi j'ai plusieurs missions donc comme aujourd'hui, je m'occupe de l'animation des enfants et j'ai la chance de sensibiliser aussi dans les centres aérés, dans les écoles et dans les lycées.
Je fais du bénévolat pour partager des moments avec des personnes qui ont les mêmes convictions que moi et pour permettre de passer des bons moments, comme ici, à Marseille où on a un cadre super agréable. Ce que j'aime en fait, c'est l'humain avec la nature, c'est ça qui est le plus important. Donc, vivre ensemble, vivre mieux et surtout protéger cette nature parce qu'on en a besoin.

Suggestions d'activités d'extension pédagogique

Activité 1 Competentă generală - Exersarea autonomă, critică și responsabilă a principiilor și comportamentelor specifice cetățeniei democratice

Competență specifică 3.3. Rezolvarea, în perechi/echipă, a unor sarcini de lucru referitoare la a fi cetățean activ într-o societate democratică

Consigne - Choisir des domaines d'intervention sociale et créer le nom de l'association, un slogan, les principales missions - travail en groupes

Activité 2

Competentă generală Medierea comunicării pentru consolidarea cetățeniei democratice active, în contexte plurilingve și multiculturale

Competență specifică 2.1. Reformularea sensului principal al unor mesaje civice din surse diverse

Competență specifică 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică

Tâches à réaliser

Recherche documentaire à partir du site de l'Association *1 Déchet Par Jour*. https://www.1dechetparjour.com/

-Présenter les affiches
-Imaginer une action de sensibilisation aux problématiques environnementales mises en évidence par les affiches, en respectant le schéma - Où? Quand? Participants ? Quelles activités? Quel intitulé de l'activité?

EXEMPLU PREZENTARE PROIECT

NON AU HARCÈLEMENT

campagne de sensibilisation contre le harcèlement scolaire

Competențe specifice:

CS 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică

CS 3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean

CS 3.3. Rezolvarea, în perechi/echipă, a unor sarcini de lucru referitoare la a fi cetățean activ într-o societate democratică

Durée du projet: 4 semaines (documentation, conception, réalisation, présentation/ évaluation)

Tâche à accomplir: Conception et réalisation d'une campagne de sensibilisation contre le harcèlement à l'école et sur Internet

Etapes:

- **Documentation par groupes d'élèves (**types d'agressions – physiques, verbales, gestuelles, refus de relation, cyberharcèlement ; causes ; conséquences ; solutions)
- **Conception d'un plan d'action** (réalisation d'affiches, d'images et de textes pour les réseaux sociaux, clips vidéo, textes littéraires – courtes histoires, Charte contre le harcèlement)
- **Réalisation des produits de la campagne**
- **Présentation des produits de chaque équipe/ évaluation et auto-évaluation**

Éléments de contenu de chaque présentation :

1. Titre / sous-titre / slogan + justification du choix
2. Informations / explications
3. Arguments / exemples
4. Appel à l'action
5. Images / logos / codes QR / hashtags
6. Bibliographie / sitographie

Déroulement :

On pourrait commencer par le visionnage et la discussion (à l'aide de fiches de travail) de documents ayant pour thème le harcèlement scolaire (documentaire, reportage, photographie). On explique la manière de réaliser la présentation (qui doit être claire, concise, attrayante et persuasive) ainsi que les étapes du projet et les sources de documentation.

La classe est divisée en équipes de 3 à 4 élèves. Chaque équipe choisit un type d'agression identifié précédemment et détermine le format dans lequel il sera présenté. Les responsabilités sont réparties. L'enseignant peut proposer des suggestions pour la documentation.

Les élèves se documentent, conçoivent le contenu et réalisent les produits finis. Ces produits seront présentés et expliqués en classe, puis on discutera sur les moyens de diffusion (page Facebook de l'école, groupes d'élèves sur les réseaux sociaux, affichage dans un couloir du lycée, etc.).

L'évaluation prendra en compte l'intégration de tous les éléments de contenu, l'adaptation au public et au canal média choisi, la correction de la langue française utilisée et la qualité de la présentation orale.

Grille d'évaluation professeur
Projet: « Non au harcèlement »
Groupe : _____

Critère	**Excellent (10)**	**Bien (8)**	**Satisfaisant (6)**	**Insuffisant (4)**
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Basique et peu développé	Confus ou incomplet
Rédaction des textes	Claire, avec des connecteurs simples et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Créativité et pensée critique	Idées originales, humour et réflexion	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité

Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils choisis	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

CITOYENS ENGAGÉS
projet éducatif d'éducation civique et de participation démocratique

Competențe specifice:
CS 3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean
CS 4.2. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie și oferirea de reacții adaptate
CS 3.2. Aplicarea unor valori, norme și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune

Durée du projet: 3 semaines (documentation, conception, réalisation, présentation/ évaluation)

Tâche à accomplir:

Conception et réalisation d'une démarche civique (campagne, débat public simulé ou action communautaire) à travers laquelle les élèves :
- identifient un problème civique réel,
- analysent les arguments pour et contre,
- prennent des décisions en accord avec les valeurs démocratiques,
- proposent des solutions concrètes et réalisables.

Public cible:
- élèves et jeunes (camarades, conseil des élèves)
- communauté scolaire (enseignants, parents)
- communauté locale (citoyens, autorités locales – de manière symbolique)

Formats d'activités suggérés :
- débat civique (table ronde, parlement des élèves
- textes d'opinion (éditorial, lettre ouverte, pétition)
- affiches et supports d'information
- présentations numériques
- clip vidéo / message civique

Elements de contenu pour chaque présentation:
- Titre / slogan + justification du choix
- Problème civique identifié
- Arguments pour et contre (provenant de différentes sources)
- Valeurs et principes démocratiques impliqués
- Solution choisie et décision argumentée
- Appel à l'action (ce qu'un citoyen peut faire)
- Public cible

- Bibliographie/ sitographie.

Déroulement :

On pourrait commencer par une analyse de situations civiques réelles (articles de presse, textes d'opinion, vidéos, cas issus de la communauté). Les élèves identifient le problème, les valeurs démocratiques impliquées (respect, responsabilité, participation, solidarité) ainsi que les différents points de vue. L'enseignant explique les étapes du projet et les règles d'un débat démocratique (respect de l'opinion, argumentation, prise de décision).

La classe est divisée en équipes de 3 à 4 élèves. Chaque équipe choisit :

- un problème civique
- la forme de présentation
- les rôles au sein de l'équipe (modérateur, documentaliste, présentateur, etc.).

Les élèves analysent des arguments pour et contre, discutent des solutions possibles et prennent une décision argumentée, en respectant les principes démocratiques.

Les produits finis sont présentés en classe ou lors d'un événement scolaire. L'évaluation prendra en compte :

- la qualité des arguments,
- la mise en pratique des valeurs démocratiques,
- l'implication civique,
- la cohérence de la présentation et le travail d'équipe.

À la fin, une réflexion est réalisée sur l'impact du projet et sur le rôle de chaque élève en tant que citoyen engagé.

Grilă de evaluare – profesor

Proiect: „Citoyens engagés"
Grupul: _____

Critères	**Excellent (10)**	**Bien (8)**	**Satisfaisant (6)**	**Insuffisant (4)**
Repérage du problème civique	Clair, pertinent et bien argumenté	Clair	Partiellement clair	Peu clair
Analyse des arguments pour et contre	Structurée et cohérente	Correcte	Limitée	Manque d'analyse
Mise en pratique des valeurs démocratiques	Claire et cohérente	Pertinente	Occasionnelle	Absente
Engagement et participation civique	Actif et responsable	Bon	Faible	Très faible
Créativité et pensée critique	Idées originales et pertinentes	Idées pertinentes	Peu d'originalité	Superficielles
Travail en équipe	Excellente collaboration	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Participation autonome et désordonnée

Présentation à l'oral	Fluide et correcte	Avec quelques hésitations et fautes mineures	Facile à comprendre, mais avec des hésitations et des erreurs fréquentes	Peu compréhensible

Limba italiană

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Domenii de interes ale adolescenților: familie, locuință, școală, activități pentru timpul liber, rutină;
- Probleme de societate: implicare civică; valori democratice - libertate, egalitate, solidaritate, toleranță, respect; drepturile și responsabilitățile cetățeanului; instituțiile statului, separarea puterilor în stat; forme de participare activă în societate: vot, voluntariat, activism civic, activism digital; rolul ONG-urilor și al mișcărilor civice;
- Mediul înconjurător: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate; drepturile generațiilor actuale și viitoare; participarea la decizii privind mediul;
- Responsabilitate socială, consum etic și echitabil;
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de comunicare, educație media, internet și rețele sociale;
- Interculturalitate și diversitate: Respectul față de diversitate culturală, religioasă, lingvistică; Combaterea stereotipurilor și a prejudecăților; Educație pentru pace și dialog intercultural.

1. Cittadinanza e partecipazione: Diritti e doveri del cittadino; La Costituzione italiana e i suoi valori fondamentali; La partecipazione dei giovani nella società; Il volontariato e l'impegno sociale; Le istituzioni democratiche e la loro funzione;
2. Convivenza e rispetto: L'importanza delle regole nella comunità scolastica; Diversità, inclusione e solidarietà; Rispetto dell'ambiente e responsabilità ecologica; Comunicazione non violenta e gestione dei conflitti; Parità di genere e rispetto reciproco;
3. Identità europea e cittadinanza globale: L'Unione Europea: valori, simboli, istituzioni; Diritti umani universali; La cooperazione internazionale e la pace; Migrazione, interculturalità e dialogo tra popoli; Essere cittadini del mondo nel XXI secolo

Teme de proiecte recomandate

1. "Io cittadino responsabile"

Tema: Diritti, doveri e comportamenti civici
Descrizione: Gli studenti analizzano situazioni quotidiane (a scuola, a casa, nella città) e creano un "Codice del buon cittadino" in italiano.
Prodotto finale: Poster illustrativo / regolamento in lingua italiana.

2. "La mia voce per la comunità"

Tema: Partecipazione e impegno civico
Descrizione: Creare un *consiglio degli studenti* simbolico in cui gli studenti propongono delle idee per migliorare la scuola.
Prodotto finale: Presentazione orale in italiano con proposte concrete.

3. "Noi cittadini d'Europa"

Tema: Identità europea e valori comuni
Descrizione: Studio sui valori dell'UE (pace, solidarietà, uguaglianza). Realizzazione di un "passaporto europeo del cittadino attivo".
Prodotto finale: Scheda con diritti e responsabilità europee.

4. "Un piccolo gesto, un grande cambiamento"

Tema: Solidarietà e volontariato
Descrizione: Gli studenti scelgono una causa sociale (ambiente, anziani, animali, inclusione) e organizzano una piccola campagna di sensibilizzazione.
Prodotto finale: Video o manifesto in italiano.

5. "Parole di pace"

Tema: Comunicazione empatica e risoluzione dei conflitti
Descrizione: Attività teatrale o dialoghi simulati per promuovere la comunicazione educata e senza violenza.
Prodotto finale: Mess in scena / giornalino "Parole di pace".

6. "La Costituzione in classe"

Tema: Conoscere la Costituzione italiana / romena
Descrizione: Gli studenti leggono articoli selezionati (diritti fondamentali) e li collegano a esempi reali.
Prodotto finale: Murale o presentazione "*La Costituzione raccontata da noi*".

7. "Cittadini verdi"

Tema: Educazione ambientale e cittadinanza ecologica
Descrizione: Attività ecologiche (raccolta differenziata, cura degli spazi verdi) con lessico civico in italiano.
Prodotto finale: Diario ecologico bilingue (romeno-italiano).

8. "Ponti tra culture"

Tema: Dialogo interculturale e tolleranza
Descrizione: Gli studenti scoprono diverse culture e realizzano una mostra "*Diversità che unisce*".
Prodotto finale: Esposizione e presentazione in italiano.

9. "Diritti per tutti"

Tema: Diritti umani e uguaglianza
Descrizione: Gli studenti selezionano un diritto umano fondamentale e illustrano la sua importanza con esempi e testimonianze.
Prodotto finale: Mostra tematica o presentazione in PowerPoint.

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A relata o experiență personală**
  - reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
  - indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
  - utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
  - reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă*
- **A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri**
  - utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
  - utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
  - utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
  - utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
  - utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
  - reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
  - utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*
- **A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul**
  - utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione*
  - utilizarea expresiilor precum: *Credo che, Considero*
  - utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*
- **A justifica o opinie, o preferință**
  - utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv, *augurarsi di* + infinitiv, *desiderare* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*
  - utilizarea verbelor: *pensare che, credere che, ritenere che, supporre che, considerare che*
  - utilizarea verbelor: *preferire, scegliere di, volere / desiderare*
  - utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
  - utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*

- ❖ utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*

➢ **A formula ipoteze**
- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

➢ **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**
- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*

➢ **A compara date/statistici/legi/evenimente**
- ❖ utilizarea verbelor: *aumentare / diminuire / crescere / calare, rimanere stabile / restare invariato*
- ❖ utilizarea conjuncțiilor: *rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario*
- ❖ utilizarea adverbelor: *più ... di / meno ... di, maggiormente*

➢ **A formula nevoi / intenția**
- ❖ utilizarea construcției *ho bisogno di...*
- ❖ utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*

➢ **A exprima sugestii**

➢ **A convinge în privința implicării și participării civice**

➢ **A solicita/ a exprima clarificări**
- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*
- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje**
- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri de resurse educaționale se constituie în exemple orientative, vizualizate ca idei de proiectare a sarcinilor de lucru utilizate la clasă.

Exemple de activități de învățare

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile propuse în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

Lezione CLIL (Content and Language Integrated Learning)

Attività didattica
Titolo:**"Essere cittadini attivi: diritti, doveri e partecipazione"**
Livello:B1
Durata:50 minuti
Abilità: Comprensione orale e scritta
Competenze specifiche integrate:

- **CS 1.1** – Comprendere un testo in cui sono narrati eventi relativi alla cittadinanza attiva.
- **CS 2.1** – Riformulare in italiano il senso principale di messaggi su temi civici provenienti da altre lingue (es. un breve video o citazione in romeno).
- **CS 2.3** – Spiegare elementi di cittadinanza democratica (diritti, doveri, partecipazione, solidarietà).

Alla fine della lezione gli studenti saranno in grado di:

1. Comprendere un testo narrativo-informativo su un tema civico.
2. Identificare i concetti di "cittadinanza attiva", "partecipazione", "solidarietà".

3. Riformulare in italiano il messaggio principale di un breve video o citazione in romeno.
4. Riflettere sull'importanza dell'impegno personale nella società democratica.

Materiali
- Testo breve: *"La storia di Anna: una giovane attiva"*
- Un video di 1–2 minuti in romeno despre implicarea tinerilor în comunitate
- Scheda con esercizi (Vero/Falso, abbinamento, riordino frasi, domande aperte)
- Lavagna / proiettore

Fase 1 – Introduzione (10 minuti)
Si mira ad: Attivare conoscenze pregresse.
- Domande orali:
  - Cos'è per voi "essere un buon cittadino"?
  - Conoscete esempi di giovani che cambiano la società?
- Brainstorming alla lavagna: parole chiave → *partecipazione, solidarietà, rispetto, diritti, doveri*.

Fase 2 – Comprensione scritta (15 minuti)
Comprensione del testo
Leggi il testo:
Testo: "La storia di Anna: una giovane attiva"

Anna ha 17 anni e vive in una piccola città. Un giorno, si accorge che nel parco vicino alla scuola ci sono molti rifiuti. Invece di lamentarsi, decide di agire: crea con i suoi amici un gruppo chiamato "Giovani per un parco pulito". In poco tempo, il gruppo organizza giornate di pulizia e chiede al Comune nuovi contenitori per la raccolta differenziata.Il progetto di Anna diventa un esempio per altri studenti: tutti capiscono che anche una piccola azione può cambiare la comunità.

A. Vero o Falso? (Metti una X)

N.	Affermazione	V	F
1	Anna vive in una grande città.		x
2	Anna ha creato un gruppo per migliorare il parco.	x	
3	Il gruppo di Anna non ha fatto nulla.		x
4	Il Comune ha aiutato i giovani.	x	
5	Il progetto è diventato un esempio per altri studenti.	x	

B. Abbina le colonne (scrivi 1–3)

Colonna A	Colonna B	Risposta
1. Anna	☐ A. mette nuovi contenitori nel parco	1- b
2. Il Comune	☐ B. crea un gruppo di giovani	2 - a
3. Gli studenti	☐ C. capiscono l'importanza dell'impegno	3 - c

C. Riordina le frasi secondo la storia (scrivi 1, 2, 3)
1. ☐ Il gruppo organizza giornate di pulizia.
2. ☐ Anna nota il problema dei rifiuti.
   ☐ Il Comune collabora con i giovani.

Ordine corretto: 2 – 1 – 3

Fase 3 – Comprensione orale e riformulazione (10 minuti)
- Visione di un breve **video in romeno** (es. campanie despre voluntariat).
- Discussione: "Qual è il messaggio principale del video?"
- Gli studenti **riformulano in italiano** il senso principale (CS 2.1).
  - Es.: "Il video dice che ogni giovane può partecipare alla vita della comunità."

D. Guarda il video in romeno sulla ***partecipazione dei giovani nella comunità.*** Poi rispondi alle domande:

1. Qual è il messaggio principale del video?
   → .....
2. Cosa possiamo imparare da questo messaggio?
   → .....

(Riformula in italiano – CS 2.1)

Fase 4 – Discussione e riflessione (10 minuti)

- Domande aperte:
  - Quali azioni possiamo fare per migliorare la nostra scuola o comunità?
  - Quali sono i diritti e i doveri di un cittadino attivo?
- Gli studenti scrivono **una frase personale**: "Io posso essere un cittadino attivo quando…"

E. Riflessione personale – Cittadinanza democratica

Rispondi in italiano alle domande:

1. Cosa significa per te "essere un cittadino attivo"?
   → .....
2. Quali sono i **diritti** e i **doveri** più importanti di un cittadino?
   → .....
3. Cosa potresti fare tu per migliorare la tua scuola o comunità?
   → .....
4. Completa la frase:
   → *Io posso essere un cittadino attivo quando…* .....

Valutazione

- Comprensione del testo e dell'audio (V/F, abbinamento, riordino).
- Riformulazione corretta in italiano del messaggio civico.
- Partecipazione alla discussione e riflessione personale.

1. Valutazione formativa

Criterio	**Ottimo**	**Buono**	**Sufficiente**	**Da migliorare**
Comprensione del testo	☐	☐	☐	☐
Comprensione del video	☐	☐	☐	☐
Riformulazione in italiano	☐	☐	☐	☐
Partecipazione e riflessione personale	☐	☐	☐	☐

2. Compito (facoltativo)

Scrivi un breve testo (5–7 frasi) in italiano:

"*Un piccolo gesto per cambiare la mia comunità*"

Descrivi un'azione che tu o la tua classe potreste fare per essere cittadini attivi.

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

Progetto educativo (da sviluppare in 2–3 settimane)

Titolo:

"*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Competențe specifice:

CS 1.1. Înțelegerea unui text în care sunt relatate evenimente;

CS 2.1. Reformularea, în limba italiană, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi, în contextul educației pentru cetățenia democratică activă;

CS 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică.

Fine del progetto:
Promuovere la cittadinanza attiva tra gli studenti attraverso azioni concrete nella scuola o nella comunità locale.
Organizzazione dell'attività: In gruppi
Si mira a:

- Applicare i concetti appresi di cittadinanza democratica.
- Collaborare in gruppo per realizzare un'azione civica.
- Comunicare in italiano idee e risultati.

Istruzioni:

- Crea un poster per promuovere la cittadinanza attiva tra gli studenti attraverso azioni concrete nella scuola o nella comunità locale.

Fasi:

1. **Analisi dei bisogni:** cosa possiamo migliorare nella scuola o comunità?
2. **Pianificazione:** creare piccoli gruppi e definire un'azione (es. *campagna ecologica, solidarietà, rispetto delle regole*).
3. **Realizzazione:** attività concreta (cartelloni, video, mini evento).
4. **Presentazione finale:** ogni gruppo presenta in italiano il progetto ("*Cosa abbiamo fatto e perché*").

Prodotti finali:

- Poster o video in italiano
- Breve relazione scritta ("*Il nostro progetto di cittadinanza attiva*")

Scheda di Autovalutazione
Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Nome dello studente/studentessa:_____
Gruppo:_____
Ruolo nel gruppo:
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Segna con una ✓□ l'opzione che descrive meglio l'impegno del/della tuo/a compagno/a

1. Partecipazione e collaborazione

Item	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. Sviluppo delle competenze linguistiche

Item	Sì	Parzialmente	No
Ho scritto testi brevi utilizzando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ha partecipato alla presentazione orale del poster	☐	☐	☐
Ha espresso idee sulle realtà culturale dello spazio italiano	☐	☐	☐
Ha risposto a domande semplici sul contenuto	☐	☐	☐

3. Creatività e strumenti digitali

Item	Molto	Abbastanza	Poco
Ho contribuito con idee creative al design o al contenuto.	☐	☐	☐
Ho contribuito a rendere il poster visivamente accattivante.	☐	☐	☐
Ha utilizzato strumenti digitali in modo efficce	☐	☐	☐

4. Riflessione finale
Cosa mi è piaciuto di più del progetto:

_____
Cosa ho trovato più difficile:

_____
Una cosa che ho imparato:

_____
Una proposta per migliorare il progetto in futuro:

_____

Scheda di Co-valutazione tra studenti
Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Nome del valutatore/valutatrice:_____
Nome del compagno/compagna valutato/a:_____
Ruolo del compagno/della compagna: _____
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Metti un ✓ nell'opzione che descrive meglio l'attività del compagno/compagna:

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ collabora sempre con entusiasmo	☐ partecipa regolarmente	☐ partecipa poco.
Chiarezza del messaggio scritto	☐ molto chiaro e	☐ chiaro con alcuni errori	☐ poco c omprensibile
Creatività del contenuto	☐ molto originale e creativo	☐ adeguato	☐ poco creativo
Presentazione orale	☐ chiara, sicura ed espressiva	☐ adeguata	☐ insicura e poco chiara
Conoscenze culturali	☐ dimostra compressione	☐ offre alcune idee	☐ compressione non evidente

Commento personale:
Cosa apprezzo di più del lavoro del compagno/compagna: _____
Un suggerimento per migliorare: _____
Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 p) ☐ Buono (10–12 p) ☐ Soddisfacente (7–9 p) ☐ Da migliorare (meno di 7 p)

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Criterio	**Eccellente (10)**	**Buono (8)**	**Soddisfacente (6)**	**Insufficiente (4 o meno)**
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Manea, M., Palade, E., & Sasu, N. (2006). *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România: demersuri didactice inovative*. București: Educația 2000+.
2. *Educație pentru cetățenie și drepturile omului*: *O perspectivă asupra situației din Croația, Ungaria, Muntenegru și România*. (2013). București: Editura Universitară.
3. Tilea, M., Duță, O.-A., & Reșceanu, A. (eds.). *Dezvoltarea competenței democratice prin folosirea TIC – Manual pentru profesorii de limbă maternă sau limbă străină.* Disponibil online: https://proiecte.ucv.ro/acta/media/O4_RO.pdf
4. *Living Democracy: Participarea la democrație. Manual ce abordează Educația pentru cetățenie democratică și Educația pentru drepturile omului*. Disponibil online: https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/introduction-0/
5. https://journals.openedition.org/pensereduc/2267
6. Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Storia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2008;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Kennedy, Kerry, *Speak Truth to Power*, Coraggio senza confini, Plus Group SRL, Guidonia, Roma, 2009;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;

- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;
- UNIONE EUROPEA, *Fatti e cifre chiave sull'Unione europea*, Ufficio delle pubblicazioni ufficiali delle Comunità europee, Bruxelles, 2004;

Alte resurse:

a. RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:
Kahoot, Quizlet, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

b. Resurse online pentru metodologia CLIL

CLIL in italiano

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

OSPITALITATE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ
1-2 ore/ săptămână
Filiera tehnologică, Profil servicii (turism, alimentație)
Clase cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau 2

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale și scrise din domeniul turismului și al ospitalității**
CG2	**Analizarea mesajelor de informare și de promovare în contexte turistice**
CG3	**Medierea comunicării pornind de la resurse turistice, în contexte plurilingve și multiculturale**
CG4	**Producerea de mesaje în contexte de comunicare din domeniul turismului și al ospitalității**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de mesaje orale și scrise din domeniul turismului și al ospitalității

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea globală și a elementelor esențiale dintr-un mesaj turistic
– *Completarea unei fișe (cine, ce, unde, când, cui se adresează?) pe baza unei broșuri turistice* – *Puzzle interactiv pentru reconstituirea structurii unei reclame turistice* – *Asocierea unor titluri / imagini / sloganuri cu secvențe din mesaje turistice* – *Quiz-uri pentru identificarea rapidă a informațiilor esențiale din documente specifice domeniului hotelăriei și al restaurației (destinație, preț, servicii, public-țintă)*
CS 1.2. Identificarea diferitelor tipuri de mesaje din domeniul turismului
– *Clasificarea documentelor: informativ / promoțional / de opinie (recenzii)* – *Identificarea caracteristicilor fiecărui tip de mesaj turistic prin completarea de fișe* – *Gruparea mesajelor în funcție de canal (site oficial, rețele sociale, agenție de turism)*
CS 1.3. Selectarea și compararea informațiilor relevante din resurse /documente turistice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
– *Identificarea cuvintelor-cheie într-o căutare online (destinație, cazare, activități)* – *Ordonarea informațiilor după relevanță pentru un turist* – *Compararea mai multor site-uri turistice pentru alegerea unei destinații/ tip de cazare/ restaurant*

CG 2 - Analizarea mesajelor de informare și de promovare în contexte turistice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Identificarea rolului și funcțiilor mesajelor turistice
– *Identificarea scopului mesajelor (a informa / a convinge / a atrage)* – *Realizarea unei „cărți de identitate” pentru o destinație turistică* – *Compararea mesajelor promoționale ale aceleiași destinații* – *Analizarea afișelor, fotografiilor, clipurilor promoționale (autor, public, mesaj)*
CS 2.2. Delimitarea principiilor turismului responsabil
– *Identificarea mesajelor care promovează turismul durabil* – *Compararea ofertelor turistice din punct de vedere etic și ecologic* – *Selectarea exemplelor de bune / rele practici turistice*
CS 2.3. Conștientizarea impactului turismului asupra comunităților locale
– *Realizarea de studii de caz: efecte pozitive și negative ale turismului* – *Redactarea de tabele cauză–efect–soluții* – *Elaborarea unui cod al „turistului responsabil”* – *Organizarea unei mini-campanii de sensibilizare privind respectul cultural*

CG 3 - Medierea comunicării în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IXa
CS 3.1. Reformularea sensului principal al unor mesaje turistice
– *Sintetizarea și prezentarea ideilor esențiale dintr-o broșură turistică* – *Reformularea unei recenzii într-un limbaj neutru* – *Rezumarea unui mesaj turistic publicat într-o altă limbă cunoscută*
CS 3.2. Transferul conținutului unui mesaj între diferite suporturi de promovare turistică
– *Adaptarea unei descrieri scrise într-un mesaj audio* – *Transformarea unei recenzii într-un scurt clip video*

Clasa a IXa
– *Realizarea unui anunț pentru un birou de informare turistică, plecând de la un suport audio/video*
CS 3.3. Explicarea unor elemente culturale pe baza unor documente specifice domeniului hotelăriei și al restaurației
– *Compararea obiceiurilor de primire a turiștilor în diferite țări* – *Crearea unei hărți culturale interactive, pe o temă dată, pe baza unor elemente selectate din diferite surse* – *Elaborarea unui dicționar vizual al ospitalității*

CG 4 - Producerea de mesaje în contexte de comunicare turistică

Clasa a IXa
CS 4.1. Aplicarea regulilor de comunicare în contexte publice specifice domeniului hotelăriei și al restaurației
– *Identificarea formulărilor adecvate / inadecvate în relația cu turistul* – *Redactarea de mesaje de întâmpinare* – *Formularea de reacții în cadrul unui schimb de mesaje publice online* – *Crearea de spoturi video pentru promovarea respectului și a politeții în contexte de comunicare turistică*
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau promoționale
– *Asamblarea unei reclame turistice plecând de la un "puzzle" de informații* – *Redactarea unui text de prezentare pentru o destinație turistică* – *Conceperea unei oferte turistice pentru o agenție* – *Realizarea de recenzii ale unui restaurant/hotel/ unei destinații turistice* – *Redactarea unui articol pe o temă de interes*
CS 3.3. Producerea orală / scrisă a unui punct de vedere și relatarea unor experiențe personale în cadrul unor proiecte pe teme specifice domeniului hotelăriei și al restaurației
– *Redactarea ,jurnalului de călătorie al clasei* – *Joc de rol/interviu despre o experiență personală de călătorie* – *Realizarea de spoturi publicitare de promovare turistică* – *Realizarea de mini podcast-uri despre experiențe turistice* – *Organizarea unei campanii media de promovare a turismului responsabil*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IXa

Domenii de conținut	Conținuturi
Suporturi de învățare	● Afișe, pliante, broșuri, formulare, planuri, hărți, ghiduri ● Fotografii ● Articole de presă informative ● Bloguri sau publicații online, postări de pe rețelele de socializare ● Documente multimedia (videoclipuri promoționale, podcasturi, fragmente de emisiuni radio) ● Site-uri de turism (hotelărie și restaurație), recenzii online ● Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps, Quizlet etc.) ● Meniuri

Domenii de conținut	Conținuturi
Sugestii de contexte de comunicare	● Domenii de interes pentru adolescenți: călătorii, sporturi, bucătărie tradițională ● Mediu și dezvoltare durabilă ● Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat ● Identitate și diversitate culturală ● Societatea actuală - drepturi și valori comune ● Tehnologie și comunicare
Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socioculturale)	● A descrie o experiență personală ● A relata un eveniment ● A descrie persoane, obiecte și locuri ● A compara ● A exprima o opinie personală ● A justifica o opinie, o preferință ● A formula ipoteze ● A formula sugestii ● A convinge

SUGESTII METODOLOGICE

Implementarea programei în sistem **CLIL (Content and Language Integrated Learning)** presupune integrarea echilibrată a conținuturilor specifice domeniului turismului și ospitalității cu obiectivele de dezvoltare a competențelor lingvistice în limba franceză. Activitățile de învățare vor fi concepute astfel încât elevii să dobândească simultan cunoștințe de specialitate (tipuri de turism, servicii turistice, turism responsabil, relația turist–gazdă etc.) și să dezvolte competențe de receptare, mediere și producere de mesaje, în acord cu nivelul programei de limbă modernă specifice.

Demersul didactic va respecta principiile CLIL, structurate în jurul celor **4C – Conținut, Comunicare, Cogniție și Cultură**. Conținuturile vor fi prezentate progresiv, cu sprijin vizual și lexical adecvat, iar sarcinile vor stimula gândirea de nivel superior (clasificare, comparare, argumentare, rezolvare de probleme). Accentul va fi pus pe utilizarea limbii moderne ca **instrument de învățare**, nu doar ca obiect de studiu, în contexte autentice și funcționale din domeniul turismului și al ospitalității.

Strategiile didactice recomandate includ **învățarea colaborativă**, proiectele interdisciplinare și simulările profesionale, care permit integrarea cunoștințelor din geografie, economie, educație civică și cultură. Jocurile de rol (recepționer–client, ghid–turist), studiile de caz și proiectele multimedia vor facilita dezvoltarea competențelor interculturale și a conștiinței civice, promovând valori precum respectul, diversitatea culturală și responsabilitatea socială în context turistic.

Evaluarea în sistem CLIL va avea un caracter **formativ, integrat și transparent**, urmărind atât achiziția conținuturilor de specialitate, cât și progresul lingvistic al elevilor. Se vor utiliza instrumente variate de evaluare (portofolii, proiecte, etc.), cu accent pe claritatea mesajului, adecvarea terminologică, coerența discursului și capacitatea elevilor de a aplica cunoștințele dobândite în situații reale. Evaluarea limbii nu va penaliza excesiv erorile formale, ci va valoriza comunicarea eficientă și corectă din punct de vedere funcțional.

Teme recomandate

1. Domenii de interes pentru adolescenți (ex: călătorii și vacanțe preferate, experiențe personale, relația turist–gazdă, meserii din domeniul ospitalității, ospitalitatea ca valoare socială, comunicarea politicoasă în contexte publice)
2. Mediu și dezvoltare durabilă ex: turism responsabil și ecologic, protejarea patrimoniului natural și cultural, comportamentul turistului responsabil, eco-hoteluri / restaurante și practici sustenabile, mobilitate durabilă)
3. Probleme de societate (ex: efectele turismului asupra comunităților locale, supraaglomerarea turistică - overtourism, respectarea diversității culturale, turismul și incluziunea socială, etica în promovarea turistică)
4. Tehnologie și comunicare (ex: promovarea turistică în mediul digital, rețele sociale și influenceri de călătorie, recenzii online: rol, credibilitate, impact, platforme de rezervare și aplicații turistice, comunicarea digitală cu turistul, riscuri și responsabilitate în mediul online)

5. Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat (ex: orașe și regiuni turistice renumite, monumente și obiective culturale, tradiții, obiceiuri și gastronomie, diversitate culturală și interculturalitate, ospitalitatea în diferite culturi)

Teme de proiecte recomandate

- *Voyage personnalisé* - proposer un voyage à partir de contraintes précises telles : nombre de personnes, budget, destination préférée (montagne, mer), type de voyage (sportif, de détente, découverte culturelle), durée, moyens de transport ;
- *Mon resto, mon menu !* – rédiger un menu pour son restaurant (entrées, plats principaux, desserts, boissons), proposer des menus selon les différents régimes alimentaires et en faire la promotion ;
- *A table !* – faire la mise en table et placer les touristes selon des contraintes (sympathies, antipathies, loisirs communs, régimes alimentaires) ;
- *Voyageons ensemble !* – préparer des offres touristiques / des itinéraires pour une agence et faire leur promotion ;
- *Ma ville* – proposer la carte touristique de sa ville et la promouvoir devant le public cible (introduire et/ou éliminer certains objectifs proposés par les cartes traditionnelles en justifiant son choix);

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A relata o experiență personală**
  - Adjectivul posesiv (consolidare)
  - Pronumele posesiv
  - Verbul: timpuri verbale specifice trecutului - perfect compus, imperfect, mai-mult -ca-perfect (consolidare)
  - Perfectul compus al verbelor reflexive - acordul participiului trecut
  - Alternanța imperfect/ perfect compus
  - Verbul: modul condițional, timpul prezent (consolidare) și trecut
  - Articulatorii cronologici ai discursului: *d'abord, ensuite, puis, enfin, après cela…*
  - Expresii construite cu verbul *être* pentru exprimarea sentimentelor (être triste, heureux/euse, nerveux/euse, agité/e etc.) urmate de infinitiv/ conjunctiv
- **A relata un eveniment**
  - Pronumele relative simple (consolidare)
  - Verbul: utilizarea prezentului de narațiune
  - Verbul: viitor simplu/ viitorul apropiat (consolidare)
  - Adverbul de mod, forme regulate (consolidare) și neregulate
  - Adverbul de timp
- **A descrie persoane, obiecte și locuri**
  - Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
  - Adjectivul: acordul adjectivului (consolidare) ; adjective cu forme neregulate de feminin
  - Acordul adjectivelor de culoare
  - Comparația adjectivului - grade regulate și neregulate de comparație (consolidare)
  - Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)
  - Structuri emfatice
  - Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare);
  - Pronumele adverbiale (consolidare)
- **A exprima o opinie personală**
  - Formule pentru introducerea unei opinii personale
  - Construcții verbale specifice (de ex. verbe de opinie la forma afirmativă/negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment)
- **A justifica o opinie, o preferință**
  - Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/ unei consecințe simple
  - Numeralul ordinal (consolidare)
  - Articulatori cronologici pentru a introduce o enumerare
  - Verbul: utilizarea condiționalului
  - Modul conjunctiv după verbe care exprimă o dorință
- **A exprima ipoteze**

- Regulile frazelor condiționale
- Expresii pentru probabilitate /ipoteze
- **A convinge**
- Verbul: folosirea imperativului
- Modul conjunctiv folosit după exprimarea dorinței, necesității sau posibilității
- Exprimarea cauzei și a scopului
- Adjectivele și adverbele pentru exprimarea calității/intensității
- Interogația retorică

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Domaine : tourisme et hôtellerie - Préparer une offre touristique pour un client

CG 1 - Receptarea de mesaje orale și scrise din domeniul turismului și al ospitalității
CS 1.3. Selectarea și compararea informațiilor relevante din resurse /documente turistice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
CG 4 - Producerea de mesaje în contexte de comunicare turistică
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau promoționale

Document(s) utilisé(s) :
https://lepetitjournal.com/bucarest/a-voir-a-faire/le-iasi-de-aurelien-amigues-lecteur-de-francais-iasi-70160
https://www.viator.com/fr-FR/tours/Iasi/Iasi-City-Private-Tour/d25270-12254P12
https://rolandia.eu/fr/trips/visite-guidee-privee-de-la-ville-de-iasi-palais-de-la-culture-inclus

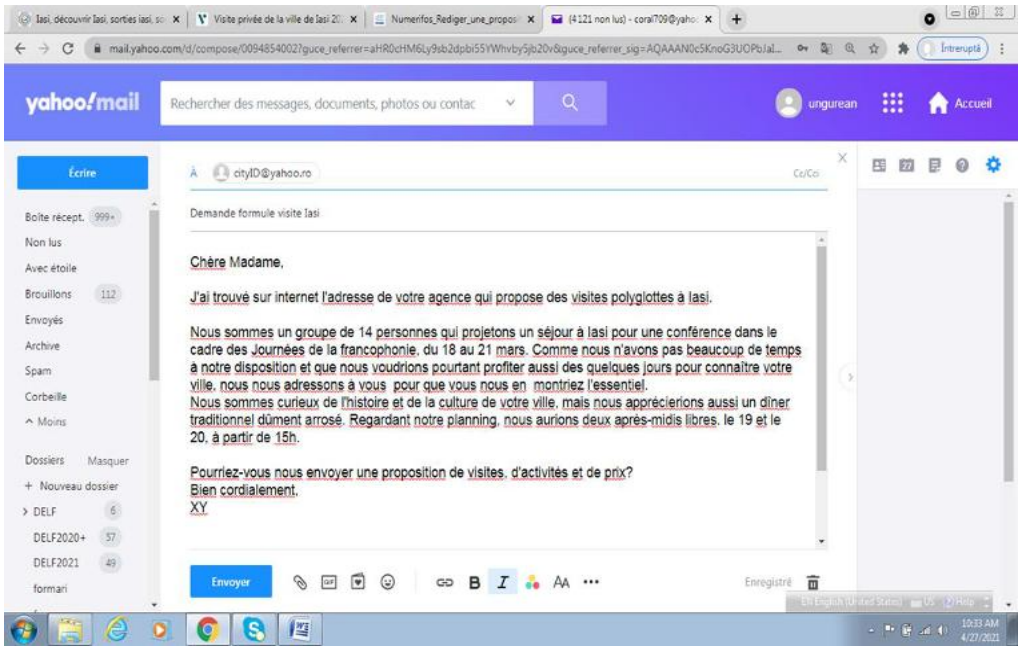
Tâche visée : Rédiger une proposition de formule de visite
Savoir-faire langagiers :
- proposer, conseiller des activités
- décrire des objectifs touristiques
- mettre en valeur, valoriser

Contenus grammaticaux :
- le futur et le conditionnel
- organisateurs du discours

Contenus lexicaux :
- monuments de la ville
- structures touristiques

Finalité socioculturelle : écrire un mail pour répondre à une sollicitation du client

Activité 1
Résultat attendu: Comprendre la tâche / la demande du client
Lisez le mail puis répondez :
Document 1

Cochez Vrai ou Faux

	VRAI	FAUX
Le client demande un hébergement spécifique		
Les clients s'intéressent aux possibilités de développement de la ville et aux éventuelles opportunités d'investissement		
Il faut prévoir un repas		
On peut proposer un évènement culturel (spectacle, concert, etc)		
Le client dispose d' une après-midi		

Activité 2
Résultat attendu: Présenter des objectifs touristiques

a. Faites correspondre/ Associez les phrases aux images :

	*	*	Incontournable, le restaurant *La Conac* propose une excellente cuisine traditionnelle roumaine dans un cadre rustique très agréable.

	*	*	Iasi est une ville plutôt verte et comporte de nombreux squares, parcs et jardins.
	*	*	Pour clôturer votre balade vous pourrez visiter le Monastère des «*Trois Saints Hiérarques*», joyau d'architecture orientale.
	*	*	N'hésitez pas à consulter la programmation théâtrale pour finir la journée dans une belle salle de spectacles

b. Classez les expressions suivantes et associez endroit et activité :
savourer un repas traditionnel ; se détendre ; salle de spectacle ; regarder une pièce de théâtre ; parc ; restaurant ; visiter et se recueillir ; monastère

Endroit	Activité

Activité 3
Résultat attendu: Proposer un itinéraire

a) Retrouvez l'ordre des paragraphes pour proposer un itinéraire :

	Si vous venez à Iasi pour la première fois, vous pouvez suivre trois axes de visite qui vous permettront de découvrir les monuments et d'apprécier les sites touristiques les plus importants de la ville.
	Pour clôturer votre balade, nous vous proposons qu'on se dirige vers le boulevard *Stefan cel Mare si Sfânt*, dont une large partie a été rendue piétonne. Vous pourrez visiter la *Cathédrale Métropolitaine*, considérée comme « la Mère des églises de Moldavie », le Théâtre national *Vasile Alecsandri*, la Mairie de Iasi, le Monastère des «*Trois Saints Hiérarques*». Au bout du boulevard, édifié en 1925 dans un style néo-gothique, le Palais de la Culture représente le symbole de la ville de Iasi. Son imposante bâtisse abrite les musées d'Histoire, d'Art, d'Ethnographie, des Sciences et des Techniques
	Je vous suggère ensuite d'emprunter la rue piétonne Alexandru Lapusneanu (en face du grand rond-point). Antiquaires, bouquinistes et cafés se succèdent et donnent à cette rue une atmosphère de détente. Vous y trouverez également le *Musée de l'Union* et le cinéma *Republica,* datant de l'ère communiste. La rue vous conduira jusqu'à la Place de l'Union (Piata Unirii), autre lieu historique de la ville où trône la statue en bronze du Prince Alexandru Ioan Cuza, fondateur de la Roumanie moderne. La place a été élargie et reconçue dans les années 1960 et c'est aujourd'hui un lieu de rencontres, de socialisation et de manifestations.
	Vous pouvez donc commencer à vous promener le long du boulevard Carol 1er (colline de Copou). En le parcourant de haut en bas, vous passerez devant le Jardin botanique *Anastasie Fatu,* puis devant le parc *Copou* qui abrite la *Maison de la Culture (Casa de Cultură Mihai Ursachi*). Vous pourrez également vous arrêter et visiter l'Institut français de Iasi, l'Université Alexandru Ioan Cuza, le Musée de l'Université Alexandru Ioan Cuza, la Maison mémoriale *« Vasile Pogor »* (musée de la Littérature roumaine). En bas du boulevard, vous remarquerez la Bibliothèque centrale universitaire « Mihai Eminescu » ainsi que la Maison de la Culture pour les étudiants.

b) Observez puis complétez l' exemple (boîte à outils)

Pour proposer, suggérer
Si vous …+présent, vous pouvez…+infinitif
Vous pourrez également … +infinitif
Je vous suggère ensuite de…+infinitif
Nous vous proposons que…+subjonctif

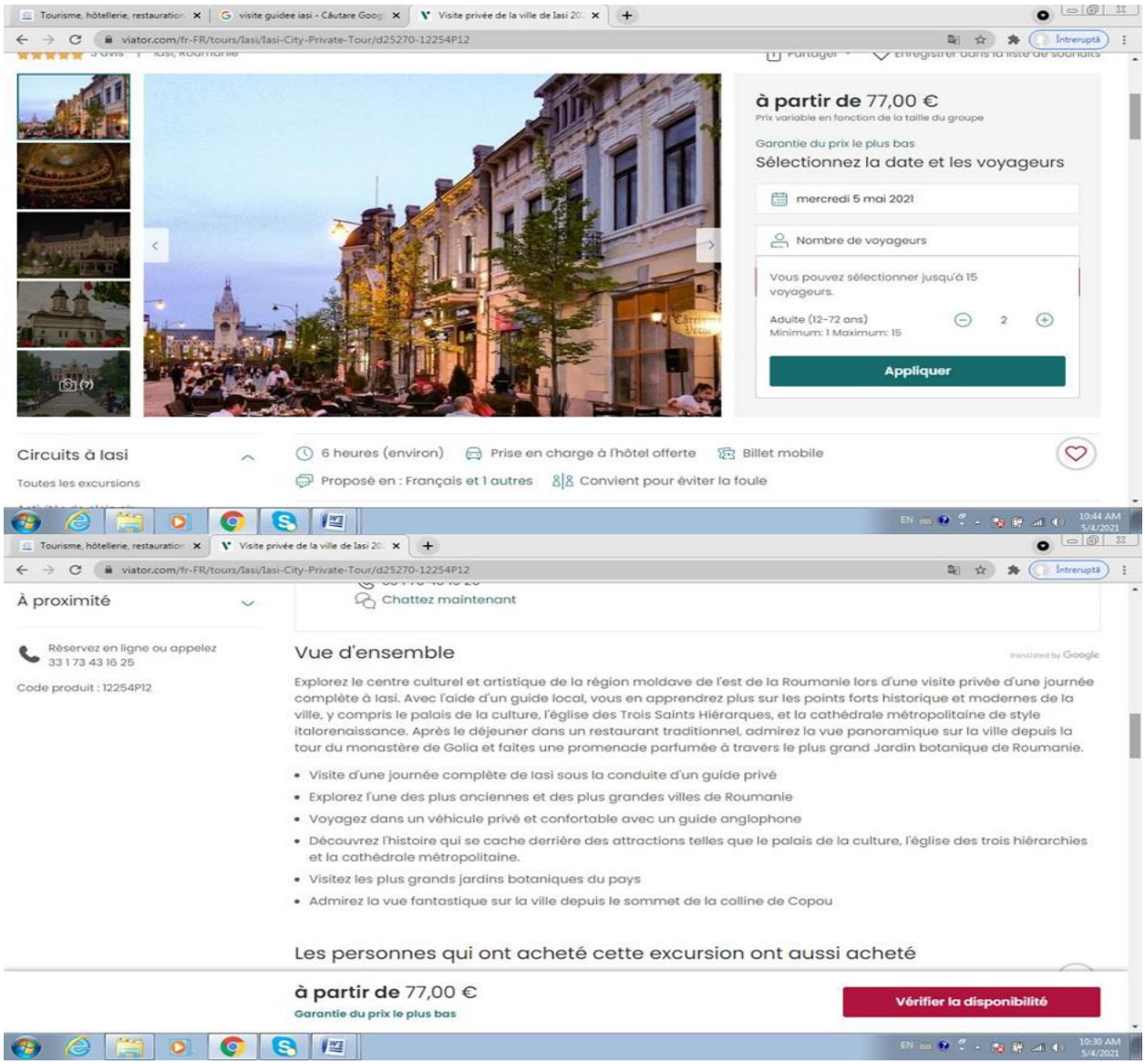
Exemple : ……faire un détour pour visiter la Salle des Pas perdus.

Impliquer le client
Cela vous permettra de découvrir… +nom
Vous apprécierez…+nom
Vous bénéficierez de … +nom

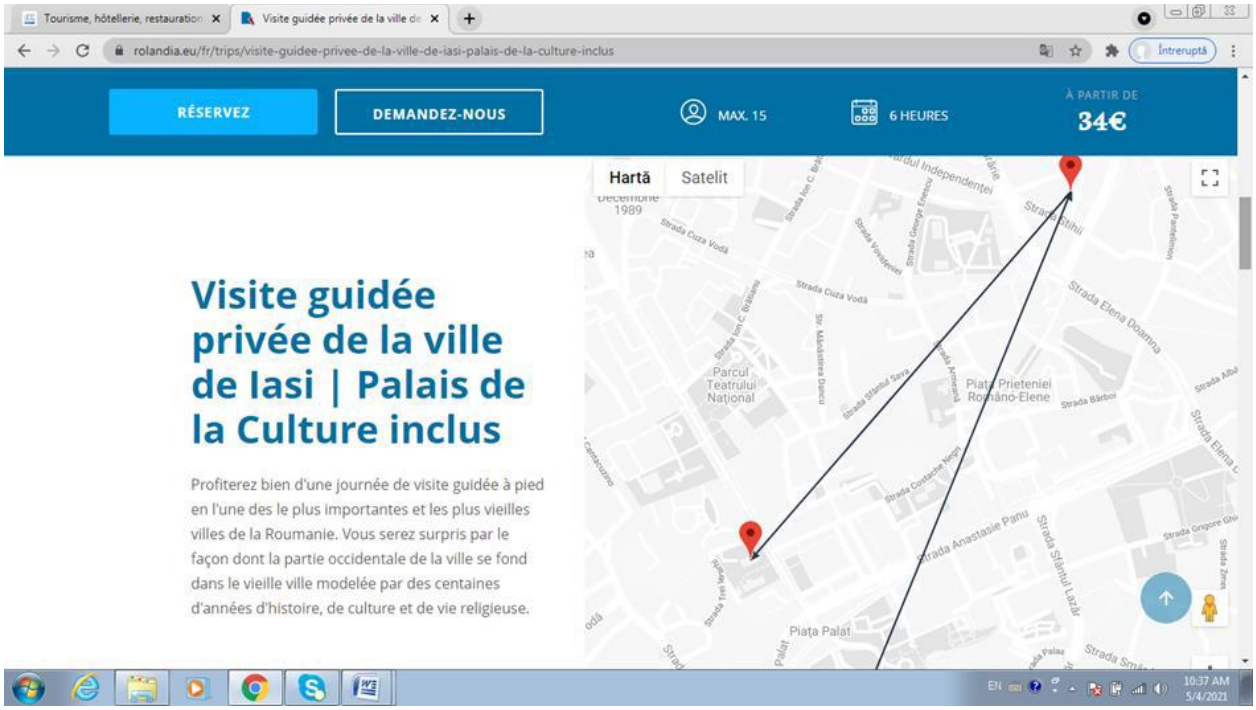
Exemple : …….. tarifs exceptionnels pour cette période de l'année.

Activité 4
Résultat attendu: Justifier une option
Consigne : Lisez les deux offres puis complétez les options :

Offre no 1 :

Offre no 2

JOUR 01
Vous profiterez bien de quelques heures **agréables** dans **l'une des plus grandes** villes de la Roumanie. Vous entrerez dans la zone bohême de la ville qui est présente, principalement, dans la partie ancienne de la ville et vous assisterez également au mode de vie animé spécifiquement occidental.
La visite commence par l'un des bâtiments **les plus impressionnants de la ville**, le Palais de la Culture dont vous pouvez admirer le style néogothique flamboyant et le magnifique Jardin de Palas, derrière le Palais. Ensuite, le guide vous emmènera à une promenade au long de la rue historique principale de la ville: Stefan cel Mare (Etienne le Grand) où vous visiterez et découvrirez le Théâtre National Vasile Alecsandri. Le bâtiment est **un véritable bijou architectonique** avec l'une des salles de théâtre **les plus incroyables au monde**, **joliment décorée** d'un rideau de fer peint par Al. Goltz, un lustre Venise rococo en cristal avec 109 ampoules et le plafond qui reflète des paraboles édéniques représentant des anges et des nymphes.

Ensuite, on visitera les plus imposants symboles religieux de Iasi: L'Église Trois Hiérarques et La Cathédrale Métropolitaine. On continuera par la visite de la bibliothèque de l'Université technique "Gheorghe Asachi", **l'une des bibliothèques les plus majestueuses au monde.** Selon le site internet Bored Panda, cette bibliothèque est considérée comme étant parmi **les plus belles bibliothèques du monde**.
Pour finir, vous découvrirez **le plus important endroit de l'histoire de la ville**, la Place de l'Union où l'Union roumaine de 1859 a été célébrée **pour la première fois.** De là, vous aurez un déjeuner traditionnel **savoureux** au restaurant local, Bolta Rece. Dans la deuxième partie de la visite guidée vous **admirerez une belle vue** du Monastère de Golia. La Colline de Copou, avec son université et son Jardin botanique, complètera votre journée dans la capitale culturelle de la Moldavie.

Heure de départ: 10h
Durée du trajet: 8 heures
Points forts:
Le Palais de la Culture - Cette construction **remarquable** inaugurée en 1929 par Ferdinand de Hohenzollern a été construite sur les ruines d'une cour royale médiévale datant de 1434. Le Palais a un style néogothique flamboyant avec des détails ornementaux et des éléments héraldiques à l'extérieur. La Tour de l'Horloge est le chef d'œuvre architectural du palais entier. Aujourd'hui, le Palais de la Culture abrite le Musée d'Histoire de la Moldavie, le Musée des Sciences et Technologies et le Musée ethnographique.
La Cathédrale Métropolitaine - Construite dans le style de la Renaissance italienne (1883 - 1888), la Cathédrale Métropolitaine Sainte Parascheva est **la plus grande** église orthodoxe de Roumanie. L'intérieur vaste a été peint par Gheorghe Tatarescu et les vitraux ont été complétés par une usine bavaroise à Munich. Depuis 1889, la Cathédrale Métropolitaine avait abrité les reliques de Sainte Parascheva de Constantinople.
L'Église des Trois Hiérarques - Construite entre 1637-1639, le monastère actuel a une décoration **magnifiquement** ornée et l'extérieur entier est couvert de motifs **délicats** et motifs occidentaux gothiques. Cette "broderie en pierre" est un mélange de motifs gothiques occidentaux, Renaissance et orientaux. L'intérieur abrite les tombes de quelques **célèbres** Roumains, dont le fondateur de cette église, Vasile Lupu, le prince Alexandru Ioan Cuza et le prince Dimitri Cantemir.
Annulations permises au plus tard 48 heures avant le départ.

	OFFRE 1		OFFRE 2	
	Convient	**Ne convient pas**	**Convient**	**Ne convient pas**
Nombre de personnes				
Durée				
Activités proposées				
Prix				
Sécurité				
Langue de présentation				

Boîte à outils : pour valoriser

Structure superlative	Adjectifs valorisants
● l'une des plus grandes ● les plus impressionnants de la ville ● les plus incroyables au monde ● l 'une des bibliothèques les plus majestueuses au monde. ● le plus important endroit de l'histoire de la ville ● la plus grande église orthodoxe de Roumanie	● agréables ● savoureux ● remarquable ● magnifique ● délicats ● célèbres

a) Pour les deux offres, mettez en valeur deux avantages.

Activité 5
Résultat attendu: Rédiger un mail professionnel
Relisez le doc 1 et les deux offres puis complétez la boîte à outils pour rédiger le mail de réponse .
Formule d'appel
Cher Monsieur + nom / Chère Madame + nom
Prise de contact
Ø Nous vous remercions de vous adresser à nous pour……
Ø Nous avons bien reçu, le……, votre demande de ….
Proposer
Ø Nous pouvons vous suggérer les formules suivantes :
Ø Voici nos propositions :
Formule de conclusion
Ø En espérant que nos offres …….. et dans l'attente de votre réponse, ……
Salutations (pour prendre congé)
Ø …….
PROJET - Voyage personnalisé – créer une offre de voyage sur mesure
1.Présentation générale du projet
Thème : Voyage personnalisé
Niveau : B1
Discipline / approche : FLE – CLIL (tourisme / géographie / compétences professionnelles)
Organisation du travail : en équipes de 3–4 élèves
Mission: Les élèves se mettent dans la peau de **conseillers en voyages** et doivent proposer un **voyage sur mesure** à un client, en respectant un ensemble de **contraintes précises**.
2. Compétences spécifiques
CS 1.3. Selectarea și compararea informațiilor relevante din resurse /documente turistice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
CS 2.1. Identificarea rolului și funcțiilor mesajelor turistice
CS 3.2. Transferul conținutului unui mesaj între diferite suporturi de promovare turistică
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau promoționale
Compétences langagières
· Comprendre et sélectionner des informations pertinentes
· Décrire, expliquer et justifier des choix
· Interagir à l'oral dans une situation semi-professionnelle
· Rédiger des textes informatifs et promotionnels
Compétences transversales
· Résolution de problèmes
· Travail collaboratif
· Esprit critique et prise de décision
· Compétences numérique
3. Mission (tâche finale)
Vous travaillez dans une agence de voyages. Un client vous demande de lui proposer un voyage personnalisé, adapté à ses besoins et à son budget.
Vous devez :

- analyser la demande du client,
- faire des choix réalistes,
- justifier votre proposition,
- présenter l'offre de manière claire et attractive.

4. Contraintes imposées (à adapter par le professeur)

Chaque équipe reçoit une **fiche client** avec des contraintes, par exemple :
Nombre de personnes : 2 adultes + 2 adolescents
Budget : 1 200 € / personne
Destination préférée :
- o montagne / mer / ville culturelle

Moyen(s) de transport :
- o avion / train / voiture / mixte

Type de voyage :
- o sportif / détente / découverte culturelle / mixte

Durée :
- o 5 jours / 1 semaine / 10 jours

5. Déroulement du projet (étapes)

Étape 1 – Sensibilisation

Points visés
· Activer les connaissances
· Introduire le vocabulaire du voyage

Activités
· Brainstorming : *Qu'est-ce qu'un voyage réussi ?*
· Analyse de brochures ou de sites touristiques
· Repérage du vocabulaire-clé (hébergement, activités, budget…)

Étape 2 – Analyse de la demande du client

Points visés
· Comprendre une demande précise
· Reformuler des contraintes

Activités
· Lecture de la fiche client
· Reformulation orale et écrite :
« Le client souhaite…, il préfère…, il dispose de… »
· Tableau de synthèse : contraintes / solutions possibles

Étape 3 – Recherche et sélection d'informations

Points visés
· Sélectionner des informations pertinentes
· Faire des choix argumentés

Activités
· Recherche guidée (hébergement, transport, restauration, activités)
· Comparaison de plusieurs options
· Justification des choix en groupe
« Nous avons choisi… parce que… »

Étape 4 – Conception de l'offre de voyage

Points visés
· Structurer un message touristique
· Produire un support clair

Produit intermédiaire
· Fiche de voyage / brochure / diaporama

Contenu obligatoire
· Destination et durée
· Transport
· Hébergement et restauration
· Programme jour par jour (simplifié)

· Budget estimatif
· Points forts du voyage

Étape 5 – Présentation finale
Points visés
· Présenter oralement une offre
· Convaincre et interagir
Activités
· Présentation orale (3–5 minutes)
· Questions du « client » (classe / professeur)
· Ajustement de l'offre si nécessaire

6. Produit final attendu (au choix)
· Brochure touristique (papier ou numérique)
· Diaporama commenté
· Pitch d'agence de voyages
· Vidéo promotionnelle courte

7. Exemples de critères de réussite
· Respect de toutes les contraintes imposées
· Sélection pertinente des informations
· Cohérence et réalisme de l'offre
· Clarté et richesse du vocabulaire
· Justification des choix
· Qualité de la présentation orale
· Travail collaboratif efficace

8. Évaluation
Type d'évaluation
· Formative (tout au long du projet)
· Sommative (produit final)

Outils possibles
· Grille d'évaluation
· Autoévaluation
· Évaluation entre pairs

FICHE CLIENT – PROJET « VOYAGE PERSONNALISÉ »
Situation:
Vous travaillez comme **conseillers dans une agence de voyages**. Un client vous contacte pour organiser un **voyage sur mesure**. Votre mission est de **proposer une offre adaptée**, réaliste et attractive, en respectant **toutes les contraintes** ci-dessous.
Ø Profil du client
· **Nombre de personnes** :
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3–4 ☐ Groupe (5+)
· **Âge des voyageurs** :
☐ Adolescents ☐ Adultes ☐ Famille ☐ Seniors
Ø Budget
· **Budget total / par personne** :……
· **Le budget doit inclure :**
☐ transport ☐ hébergement ☐ activités principales
Ø Préférences de destination
· **Type de destination préféré** :
☐ Mer ☐ Montagne ☐ Ville culturelle ☐ Mixte
· **Pays / région souhaité(e)** (si précisé) :……..
Ø Moyens de transport

· Moyen(x) de transport accepté(s) :

☐ Avion ☐ Train ☐ Voiture ☐ Bus ☐ Combinaison

Ø Type de voyage

Le client préfère un voyage :

· ☐ de détente
· ☐ sportif
· ☐ de découverte culturelle
· ☐ mixte

Ø Durée du séjour

· ☐ 3–4 jours
· ☐ 5–7 jours
· ☐ 8–10 jours

Dates (si précisées) : ……...

Ø Attentes particulières du client ……

(ex. : nature, gastronomie, activités pour jeunes, calme, respect de l'environnement)

Ø Votre mission (à réaliser en équipe)

Vous devez préparer :

· une **offre de voyage complète**,
· un **support de présentation** (brochure / diaporama / affiche),
· une **présentation orale** (3–5 minutes).

Votre proposition doit être **claire, réaliste et convaincante**.

GRILLE D'ÉVALUATION – PROJET « VOYAGE PERSONNALISÉ »

Classe : _____ Groupe : _____

Noms des élèves : _____

Respect de la consigne et des contraintes

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Respect de toutes les contraintes (budget, durée, type de voyage, transport)	Toutes les contraintes sont respectées	Contraintes globalement respectées	Certaines contraintes ignorées	Contraintes non respectées

Contenu et cohérence de l'offre

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Qualité et pertinence des informations	Offre complète, claire et réaliste	Offre cohérente	Offre simple, peu développée	Offre confuse ou irréaliste
Justification des choix	Choix clairement expliqués et argumentés	Justifications présentes	Justifications limitées	Aucune justification

Compétences linguistiques (niveau B1)

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Vocabulaire du tourisme	Varié et précis	Adéquat	Limité	Inadapté
Correction et clarté du message	Message clair, peu d'erreurs	Compréhensible malgré quelques erreurs	Erreurs fréquentes	Message difficile à comprendre

Présentation orale

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)

Organisation et clarté	Très bien structurée	Assez bien structurée	Peu structurée	Désorganisée
Interaction avec le public	Réponses claires et pertinentes	Réponses simples	Réponses limitées	Aucune interaction

Travail en équipe et créativité

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Collaboration	Participation équilibrée	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel
Créativité et attractivité	Offre originale et engageante	Quelques idées créatives	Peu de créativité	Manque total de créativité

Note finale : …… / 10
Observations du professeur
……
…….....

Projet : Ma ville autrement

CS 1.3. Selectarea şi compararea informaţiilor relevante din resurse /documente turistice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
CS 3.2. Transferul conţinutului unui mesaj între diferite suporturi de promovare turistică
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau promoţionale
Période: 2 /3 semaines (recherche d'informations, conception, réalisation, présentation, évaluation)
Mission: Créer une carte touristique innovante et ciblée, adaptée à un public précis, en :

- supprimant certains éléments des cartes traditionnelles,
- ajoutant des objectifs plus modernes,
- justifiant chaque choix,
- puis en proposant une stratégie de promotion

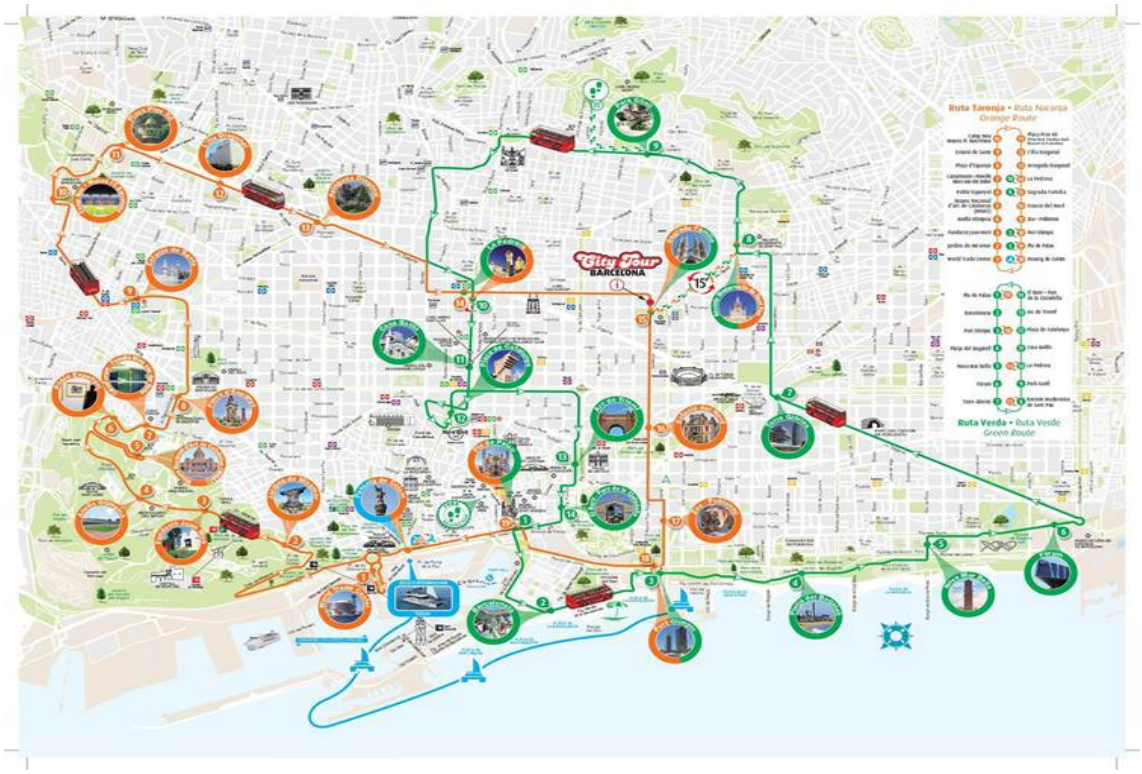
Exemple de concept : Carte touristique intelligente et thématique
Etape 1 - Choix du public cible
Exemple :

- Jeunes voyageurs (18–35 ans)
- Familles
- Touristes écologiques
- Touristes culturels
- Digital nomads

Exemple choisi : Jeunes voyageurs connectés (18–35 ans)

Etape 2 - Analyse des cartes traditionnelles

Utilité des cartes traditionnelles :

- Montrer les monuments principaux
- Indiquer les hôtels et les restaurants
- Présenter les musées
- Donner les axes routiers

Limites :

- Trop d'informations générales
- Peu adaptées aux besoins spécifiques
- Manque d'interactivité
- Pas d'informations en temps réel

Etape 3 - Nouvelle proposition de carte – « Explore Ma Ville – carte expérience »

Nouveaux éléments introduits

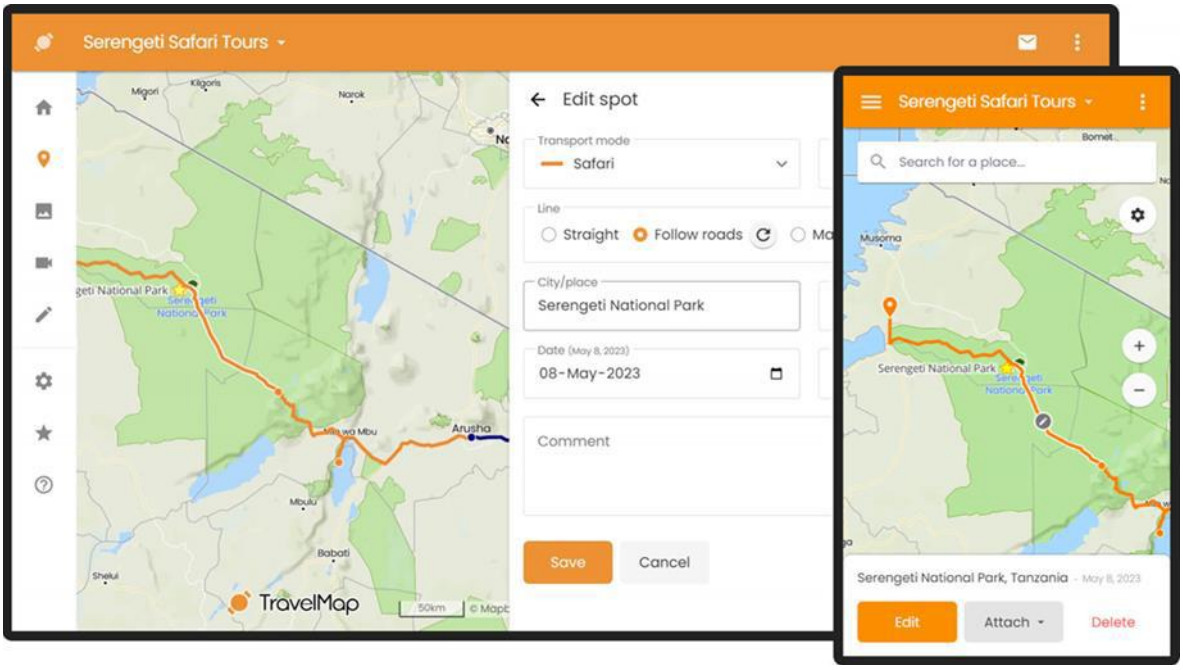
✓ Parcours Instagrammables
✓ Lieux tendances (cafés modernes, street art, rooftop)
✓ Événements en temps réel
✓ Parcours à pied optimisé
✓ Spots écologiques
✓ QR codes interactifs

Contenu supprimé (avec justification)

✓ Suppression des grandes routes détaillées
➞ Public cible utilise Google Maps
✓ Réduction des hôtels
➞ Les jeunes utilisent Airbnb / Booking
✓ Moins de bâtiments administratifs
➞ Non pertinents pour le touriste jeunes

Format proposé

- Version digitale interactive
- Version papier minimaliste design
- Code couleur par expérience :

o □ Nature
o □ Culture
o □ Cuisine
o ◍ Vie de nuit

Etape 4 - Stratégie de promotion
Moyens de promotion :

- Réseaux sociaux (Instagram, TikTok)
- Collaboration avec des influenceurs locaux
- QR code dans les cafés
- Campagne universitaire
- Partenariat avec des hôtels et des auberges

Message promotionnel :
"Découvre la ville autrement. Pas comme un touriste… mais comme un local."

GRILLE D'ÉVALUATION

Classe : _____ Groupe : _____
Nom de l'élève : _____
Respect de la consigne et des contraintes

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Respect de toutes les contraintes	Toutes les contraintes sont respectées	Contraintes globalement respectées	Certaines contraintes ignorées	Contraintes non respectées

Contenu et cohérence de l'offre

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Qualité et pertinence des informations	Offre complète, claire et réaliste	Offre cohérente	Offre simple, peu développée	Offre confuse ou irréaliste

Justification des choix	Choix clairement expliqués et argumentés	Justifications présentes	Justifications limitées	Aucune justification

Compétences linguistiques (niveau B1)

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Vocabulaire du tourisme	Varié et précis	Adéquat	Limité	Inadapté
Correction et clarté du message	Message clair, peu d'erreurs	Compréhensible malgré quelques erreurs	Erreurs fréquentes	Message difficile à comprendre

Présentation orale

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Organisation et clarté	Très bien structurée	Assez bien structurée	Peu structurée	Désorganisée
Interaction avec le public	Réponses claires et pertinentes	Réponses simples	Réponses limitées	Aucune interaction

Créativité

Critères	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Créativité et attractivité	Offre originale et engageante	Quelques idées créatives	Peu de créativité	Manque total de créativité

Note finale : …… / 10

Observations du professeur

……
……
……
……

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- **Calmy, Anne-Marie** — *Le français du tourisme* (Hachette FLE / Hachette Français Langue Étrangère)
- Manuel d'activités conçu pour les étudiants en tourisme et hôtellerie, avec documents écrits et oraux pour la communication professionnelle.
- **Carrió-Pastor, M. L. & Bellés-Fortuño, B. (Éds.) (2021)** — *Teaching Language and Content in Multicultural and Multilingual Classrooms: CLIL and EMI Approaches* (Palgrave Macmillan)
- **Laygues, Arnaud & Coll, Andreu** — *Le français en contexte Tourisme* (La Maison des langues)
- Méthode de français professionnel ciblée sur les situations de communication du secteur touristique : office de tourisme, hébergement, transport, etc.
- **Vega, M. V. & Moscoso, M. L. (2019)** — *Challenges in the Implementation of CLIL in Higher Education: From ESP to CLIL in the Tourism Classroom*

GRUP DE LUCRU LIMBA ENGLEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ZAMFIRESCU Mihaela	Conf.univ.dr.	Universitatea București
BUZEC Mihaela	Asist. univ. dr	Universitatea *Babeș - Bolyai*
DENEȘ Clara - Simona	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BUJAN Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
TOROK Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
ARCOȘI Adriana	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Prahova
VLĂDĂU Ana-Maria	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Brașov
TĂNĂSESCU Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *I.L. Caragiale* - București
BUNĂIAȘU Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Tudor Vladimirescu* – Tg. Jiu
TOADER Iuliana Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Ion Ghica* - Târgoviște
DĂNUȚ Luiza	Prof. gr. I	Liceul de Arte *Sigismund Toduță* - Deva
PITARIU Laura	Prof. gr. I, dr.	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
ȘERBAN Victoria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Lazăr* - Sibiu
MICU Lavinia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Olt
SĂRDĂRESCU Carmen	Prof. gr. I	Colegiul Național *Matei Basarab* – Rm. Vâlcea
LECA Ileana	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* – București
ANDERCO Aida	Prof. gr. I	ISJ Satu Mare
DUMITRIU Delia	Prof. gr. I	Colegiul Național *I. L. Caragiale* - București
STEGĂRESCU Alina Viorela	Prof. gr. I	Colegiul Național *Sf. Sava* - București
TITIRIȘCĂ Alina	Prof. gr. I	Colegiul Național *A. I. Cuza* - Alexandria
POP Laura	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
CUCUIAT Ciprian Marius Vasile	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* - Baia Mare
MATEI Bianca Ionela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Constanța
MORTU Monica	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gh. M. Murgoci* -Brăila
GÎȚOI Silvia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic *Alexandru Ghica* - Alexandria
LEOTESCU Daniel	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național *Carol I*– Craiova
CHINDE Daniela	Prof. gr. I	Colegiul Tehnic *George Barițiu* – Baia Mare
COSTA Monica	Prof. gr. I	Școala Gimnazială *Nicolae Bălcescu* - Oradea
CHIRICU Mara Claudia	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești
BUFTEA JERCAN Egina	Prof. gr. I	Colegiul *Ferdinand I* - Măneciu
ARHIP Camelia Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mihai Eminescu* - Iași
MOCANU Cristina Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național *Costache Negruzzi* - Iași
BORDEA Constanța	Prof. gr. I	Colegiul Național *Andrei Șaguna* - Brașov
DOBOȘ Elena	Prof. gr. I	Liceul Vocațional de Arte Plastice *Hans Mattis Teutsch* - Brașov
SPĂTARU Irina Ioana	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Regina Maria*, Ploiești
MOISE Iudit Alexandra	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic *Constantin Brătescu* - Constanța
LERCH Cristina	Prof. gr. I	Colegiul Național *Mircea Eliade* - Reșița
IVĂNUȘ Raluca	Prof. gr. I	Colegiul Național Bilingv *George Coșbuc* - București
HISEM Gabriela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
VISTERNEANU Mihaela	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
STANCU Ligia	Prof. gr. I	Inspectoratul Școlar Județean Teleorman
TEREC Dana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Cluj Napoca
BĂRBOSU Dacian	Prof. gr. I	Colegiul Național *Preparandia Dimitrie Țichindeal* - Arad
JORA Claudia	Prof. gr. I	Colegiul Național *Petru Rareș* – Piatra Neamț
TĂNASE Anca	Prof. gr. I	Colegiul *Spiru Haret* - Ploiești

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne[3] – clasa a IX-a, trunchi comun (TC) + curriculum de specialitate (CS) pentru toate filierele, profilurile și specializările/ calificările profesionale

PETROVAN Roxana	Prof. gr. I	Colegiul Național *Gheorghe Șincai* – Baia Mare
BUCULEI Monica - Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național Militar *Ștefan cel Mare* – Câmpulung - Moldovenesc
STOICA Briena	Prof. gr. I	Colegiul Național *Al. Papiu Ilarian* – Tg. Mureș

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
CHERCIU Rodica - Diana	Prof. gr. I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
SLĂVUȚEANU Gabriela - Anidora	Conf.univ.dr.	Universitatea București

GRUP DE LUCRU LIMBA FRANCEZĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DINCĂ Daniela Liliana	Prof.univ.dr.	Universitatea din Craiova
MANOLACHE Simona Aida	Conf. univ. dr	Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava
VLAD Raisa Elena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
MANEA Ruxandra Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov
ZOTA Gabriela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Şcoala Centrală”, Bucureşti
IONICESCU Alina Nicoleta	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Carol I”, Craiova, jud. Dolj
BĂRĂITARU Janetta-Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța
CONSTANTIN Nicoleta-Simona	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galați
UNGUREAN Corina	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Iași
GIURGIU Elisabeta	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
RUSU Liliana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Iași
BODOCAN Niculina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BERBINSKI Sonia	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr.I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării

GRUP DE LUCRU LIMBA SPANIOLĂ

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ANDRECA Florina Adriana	Prof. gr. I	Colegiul Național „Elena Cuza”, Craiova, jud. Dolj
ARSENE Gabriela Ionela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne[j] – clasa a IX-a, trunchi comun (TC) + curriculum de specialitate (CS) pentru toate filierele, profilurile și specializările/ calificările profesionale

GEORGESCU Monica	Prof. gr. I	Şcoala Gimnazială „Uruguay”, Bucureşti
JIANU Maria	Prof. gr. I	Colegiul Național „Ion C. Brătianu”, Piteşti, jud. Argeş
LANGA Florina Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
PATRICHI Ecaterina	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
PLEȘOIANU Andreea Corina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
PUNDICHI Rodica Victoria	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța
RĂDULESCU Camelia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
BLASCO LÓPEZ Carlos	Lector spaniol	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
CHACÓN PÉREZ Ángel	Lector spaniol	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
FILIP MORARIU Florin Marius	Lector spaniol	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
ORTIZ LÁZARO Ladislao	Lector spaniol	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr.1	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr.I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
CIOBA Mianda	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

GRUP DE LUCRU LIMBA ITALIANĂ

Nume și prenume	**Grad didactic/Titlu științific**	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
DUCU Daniela	Gradul didactic II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” Bucureşti, sector 3
IOANA Silvia Nicoleta	Gradul didactic I	Colegiul Național „Ion Neculce” Bucureşti, sector 1
NEAGOE Maria Carmen	Gradul didactic II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” Bucureşti, sector 3

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	**Funcție/Titlu științific**	**Instituție de apartenență**
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
MITACU Daniela-Alina	Prof., dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr.I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
UTALE Roxana	Conf. univ.dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Anexa nr. 161

Programa școlară
pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii franceze, în cadrul Acordului interguvernamental între Franța și România
învățământ bilingv, filierele universitare francofone
Clasa a IX-a
Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână
Limbă și civilizație franceză (CS) 2h/săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/săptămână

Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

- 2026 -

Anexa nr. 161
Programa școlară
pentru clasele cu predare în regim bilingv a *limbii franceze*,
în cadrul Acordului interguvernamental între Franța și România
învățământul bilingv, filierele universitare francofone
Clasa a IX-a
Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână
Limbă și civilizație franceză (CS) 2h/ săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară se înscrie în viziunea educațională stabilită prin Profilul de formare al absolventului (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023) și prin planurile-cadru pentru liceu (Ordinul ministrului educației nr. 4350/2025).

Programa școlară, care cuprinde orientări curriculare pentru disciplinele *Limba modernă franceză 1, limbă și civilizație franceză și Disciplina non-lingvistică* se adresează elevilor tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care studiază limba franceză în regim bilingv în cadrul rețelei de licee bilingve care susțin Bacalaureat francofon în baza Acordului interguvernamental cu Republica Franceză.

Conform metodologiilor de admitere în clase cu regim bilingv de studiere a limbii moderne 1 în vigoare, elevii sunt testați pentru un nivel lingvistic minim A2, nivel care va fi luat în calcul ca punct de plecare în tranziția către nivelul B2+/ C1 (pentru anumite competențe de receptare) vizat la finalul ciclului liceal.

Dacă în clasa a IX-a se pune accent pe actualizarea cunoștințelor și consolidarea competențelor dobândite în gimnaziu, pe baza astfel stabilită, pe parcursul ciclului liceal, elevii continuă progresiv formarea de competențe de comunicare mai complexe, cărora li se adaugă cele de mediere lingvistică și culturală, toate contribuind la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. În plus, elevii secțiunii bilingve francofone vor dobândi competențe necesare cercetării documentare, de analiză critică și sinteză, în vederea realizării Proiectului de Modul Interdisciplinar, parte a Bacalaureatului francofon, dar și competențe în utilizarea transversală și interdisciplinară a conținuturilor, în vederea studierii și susținerii examenului specific la disciplina non lingvistică aleasă în ciclul superior al liceului. Mai mult decât cunoașterea unei limbi străine la nivel avansat, elevii vor dobândi un instrument de lucru util, care le va susține parcursul academic și profesional în contextul plurilingv și multicultural al societății actuale.

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

Disciplinele specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii franceze din cadrul Acordului bilateral francofon au statut de discipline obligatoriu, după cum urmează:

- **Limba modernă franceză 1 – TC – 2 ore/ săptămână**
- **Limbă și civilizație franceză – CS – 3 ore/ săptămână**
- **Disciplina non-lingvistică (**în conformitate cu prevederile Metodologiei de organizare a secțiilor bilingve francofone) – CS - **1 oră/săptămână**

Timpul total alocat celor două discipline lingvistice specifice va fi utilizat pentru atingerea nivelului CECRL vizat la finalul ciclului liceal, după ce se va aplica un factor de ajustare (Fa) de 0,85, stabilit pe baza unor criterii precum gradul de expunere la contexte autentice de comunicare, dar și Instrucțiunea privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/ domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal (nr.8/01.09.2025), după cum urmează:

	Număr total de ore prevăzute de Planurile Cadru	Număr efectiv de ore, după aplicarea Fa corespunzător	Nivelul atins la finalul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL și ale Legii învățământului preuniversitar (LM1)
Limba franceză + Limbă și civilizație franceză, toate filierele, profilurile și specializările	710	603.5	B2+/ C1 (pentru anumite competențe de receptare)

*La stabilirea numărului total de ore alocate studiului disciplinei s-au folosit ca reper prevederile Planurilor-cadru în vigoare cu privire la numărul de săptămâni ale unui an școlar (câte 36 pentru clasele IX – XI și 34 pentru clasa a XII-a)

2. Cadrul legislativ și documente de referință

Elaborarea Programei școlare pentru Limbă și civilizație franceză valorifică documente de politici educaționale relevante, precum:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul de studiu al limbilor moderne;
- Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, 2001)
- Volumul Complementar al CECRL (2018)
- Acordul guvernamental cu Republica Franceză și Metodologia de organizare a secțiilor bilingve francofone incluse în proiectul bilateral franco-român *De la învățământul bilingv la filierele universitare francofone*, în vigoare
- Anexa nr. 1 la O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 Nota de fundamentare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi;
- O.M.E.C. nr. 6.873/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învăţământul liceal special cu frecvenţă zi, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv, şi învăţământul liceal cu frecvenţă seral/redusă;
- Recomandările Consiliului Europei (2008, 2017, 2022) privind importanța educației interculturale și lingvistice, a multilingvismului în era digitală.

3. Rolul disciplinelor în profilul de formare al absolventului

Studiate în complementaritate, disciplinele lingvistice și non-lingvistice specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii moderne franceze în cadrul proiectului bilateral franco-român contribuie în mod semnificativ la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului – competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului; competența în multilingvism; competența de sensibilizare și exprimare culturală –, precum și, în mod mai mult sau mai puțin explicit, la consolidarea altor trei competențe-cheie – competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența civică; competența digitală. În elaborarea actualei programe școlare, au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria Limbă și comunicare, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind legătura dintre texte literare și contextul istoric, social și cultural, precum și pe promovarea înțelegerii și respectului pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii
- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea, identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală,
- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind

contribuțiile diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă,

- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, cu acordarea atenției elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale."

4. Raționea pedagogică, continuitatea și progresia cognitive

Studiul disciplinelor lingvistice la nivel liceal se construiește pe competențele CECRL deja dezvoltate în gimnaziu, urmărind consolidarea acestora, extinderea vocabularului și a funcțiilor comunicative, precum și dezvoltarea gândirii critice și a capacității de receptare, analiză, evaluare și creare a mesajelor complexe. Programa școlară promovează astfel o viziune integrată, în care conținuturile lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și interculturale. Regimul bilingv contextualizează cunoștințele dobândite și accentuează natura instrumentală a disciplinelor și posibilitatea utilizării competențelor formate în sprijinul dezvoltării de abilități care vor fi folosite, în mod transversal, în procesul de învățare.

Această progresie este susținută de taxonomia lui Bloom revizuită, care ghidează dezvoltarea competențelor specifice: elevii își reactivează vocabularul și structurile gramaticale deja studiate, înțeleg și interpretează mesajele, utilizează limba în contexte reale, analizează structurile lingvistice, evaluează claritatea și coerența mesajelor și creează texte și discursuri originale. Prin această corelare, profesorul poate adapta sarcinile didactice la nivelul real al elevilor, valorificând competențele anterioare și facilitând achizițiile noi.

5. Structura programei școlare

În interiorul programei școlare sunt delimitate **Competențe generale**, comune tuturor anilor de studiu, care urmăresc dezvoltarea abilităților de comunicare orală și scrisă, a gândirii critice și creativității, de mediere lingvistică și culturală, dar și pe cele aferente disciplinelor non-lingvistice propuse. Acestea sunt detaliate printr-o serie de **Competențe specifice**, adaptate fiecărui an de studiu și formulate progresiv.

Formarea Competențelor generale este condiționată de atingerea Competențelor specifice. Deși au un caracter obligatoriu, atât Competențele generale, cât și cele specifice, pot avea niveluri de realizare diferite și vor fi explorate în contexte diferite, în funcție de profilul clasei și resursele disponibile.

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ elemente de vocabular, structuri gramaticale, texte funcționale și contexte culturale, în cazul disciplinelor lingvistice, și precizări și contexte clare de exersare pentru disciplinele non-lingvistice. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de filiera, profilul și specializarea clasei.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de proiectare didactică în vederea formării/dezvoltării/exersării competențelor specifice, oferindu-i, în același timp, libertatea de a opta pentru strategii și metode de predare – învățare- evaluare personalizate colectivelor de elevi și de a crea materiale didactice inovative. Acestea propun sarcini de învățare adaptate competențelor specifice și gândirii critice, proiecte colaborative, activități de evaluare organizate astfel încât să stimuleze dialogul, dezbaterea, argumentarea și creativitatea.

6. Repere majore de aplicabilitate

Disciplinele specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii franceze în cadrul proiectului bilateral franco-român le oferă elevilor oportunități de exploatare a limbii străine în diverse contexte: în viața personală cotidiană din mediul privat sau public (inclusiv școlar), prin participarea la conversații, prin receptarea și elaborarea de mesaje și texte funcționale; în domeniul civic, prin implicarea în dezbateri, comunicare interculturală și valorificarea valorilor europene și a drepturilor fundamentale; în sfera profesională, prin utilizarea adecvată a terminologiei specifice diverselor filiere. De asemenea, ele facilitează integrarea ulterioară a elevilor în mediul academic, prin stimularea

utilizării limbii străine în activitatea de documentare, de pregătire a examenelor, de redactare și prezentare a unor proiecte cu teme și obiective variate.

7. Orientări pentru lectura programei școlare

Exploatarea programei, ca și redactarea ei, se bazează pe ideea că studiul limbilor moderne, în societatea contemporană, este absolut indispensabil pentru „formarea de competențe necesare împlinirii personale – oameni cu o calitate bună a vieții (satisfăcuți de propria viață și echilibrați psihologic) sociale – buni cetățeni –, precum și profesionale – buni specialiști, integrați eficient pe piața muncii și/sau capabili de continuarea unui parcurs educațional la nivel superior” (idee precizată în Anexa menționată, prezentă și în CECRL). În plus, învățarea limbilor moderne are un rol decisiv pentru mobilitatea și coeziunea din spațiul european și din afara lui.

Aplicarea eficientă a programei presupune atingerea competențelor lingvistice prevăzute de CECRL corespunzătoare nivelului clasei/ grupului țintă de elevi, dar și pe cele specifice disciplinelor non-lingvistice studiate, respectând progresia cognitivă sugerată de taxonomia lui Bloom. Profesorul are libertatea de a alege strategiile didactice, de a adapta activitățile la profilul clasei și de a integra contexte practice potrivite, precum și de a proiecta materiale didactice novatoare. Nivelul de competență al elevilor se stabilește prin teste predictive aplicate la începutul fiecărui an școlar, corelate cu numărul de ore acumulate în învățarea limbii.

8. Viziunea disciplinei și impactul asupra elevului

Disciplinele propuse elevilor din clasele cu predare în regim bilingv a limbii franceze din cadrul proiectului bilateral franco-român *De la învățământul bilingv la filierele universitare francofone* reprezintă un instrument de dezvoltare personală și profesională și o poartă spre noi oportunități. Ele îi stimulează pe elevi să-și valorifice competențele dobândite în gimnaziu astfel încât să-și construiască progresiv abilități complexe de comunicare orală și scrisă, în contexte private, publice, educaționale și profesionale. Elevii învață să citească și să analizeze texte, să interpreteze discursuri variate, să formuleze opinii și să producă mesaje originale, își dezvoltă gândirea critică și creativitatea. În plus, ele le oferă acces la perspective interculturale, consolidându-le competențele sociale și civice, înlesnindu-le înțelegerea diversității europene și globale. Pregătirea pentru mobilitate academică și profesională este asigurată prin racordarea programei la nivelurile de referință recunoscute internațional și prin luarea în considerare a aplicabilității, în afara școlii, a experiențelor didactice propuse (ateliere de dezbateri, traduceri sau jurnalism, de exemplu).

În contextul învățământului bilingv, disciplinele propuse de prezenta programă nu reprezintă doar obiecte de studiu, ci instrumente utile de atingere a standardelor de performanță, fiind indispensabile formării competențelor necesare promovării examenului de Bacalaureat, dar și integrării în mediul academic și profesional francofon.

I. PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU *LIMBA MODERNĂ FRANCEZĂ 1 CU PREDARE ÎN REGIM BILINGV*
(TC – 2 ore/săptămână + CS aprofundare – 1 oră/săptămână)
pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a IX-a

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete

- *Completarea de texte lacunare cu cuvinte date, pe baza unei conversații/ a unui discurs audiat*
- *Ordonarea cronologică a activităților în concordanță cu materialul audiat*
- *Completarea unei fișe de notițe cu informațiile esențiale ale documentului audio (cuvinte-cheie, nume, date, idei principale)*

CS 1.2. Identificarea subiectului dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video, pe teme familiare, exprimată clar, articulat și într-un ritm accesibil

- *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals) dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video*
- *Ordonarea înlănțuirii logice a secvențelor dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video (a imaginilor/ frazelor care prezintă/ rezumă secvențele prezentării)*
- *Formularea de răspunsuri la întrebări privind înțelegerea unei prezentări cu suport vizual/ audio-video*
- *Completarea/realizarea unei hărți conceptuale sau a unei diagrame Venn cu informații dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video*

CS 1.3. Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard

- *Alegerea informațiilor corecte din mai multe variante date (chestionar)*
- *Ordonarea informațiilor respectând logica internă a documentului audio*
- *Completarea unui tabel cu informații specifice extrase din documentul audio*
- *Completarea de texte lacunare (de ex., fragment din transcrierea documentului audio) cu sintagme/ cuvinte cheie*

CS 1.4. Identificarea informațiilor specifice din anunțuri publice, prezentate lent și clar

- *Selectarea informațiilor din mai multe anunțuri audiate pe baza unor criterii (momentul/ locul desfășurării etc.)*
- *Notarea diferențelor identificate într-o serie de anunțuri audiate într-un formular/ o fișă, pe baza unor criterii date*
- *Organizarea informațiilor esențiale din anunțuri despre evenimente și programe într-o mini-agendă personală sau într-un calendar interactiv*

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 2.1. Descrierea detaliată a unor persoane, personaje, locuri, aspecte din viața cotidiană (obiceiuri, rutine etc.), prin raportarea la propria experiență – *Realizarea unei prezentări însoțite de suport vizual grafic sau digital, pentru a descrie locuri sau aspecte din viața cotidiană* – *Realizarea și prezentarea unui colaj (fizic sau digital) cu imagini personale (din călătorie, prima zi de școală, grupul de prieteni etc.)* – *Realizarea și susținerea/ prezentarea, pe grupe, a profilului unui artist/ inventator/ sportiv/ actor etc.* – *Realizarea unui tur virtual al galeriei prezentărilor create, cu identificarea asemănărilor/deosebirilor*
CS 2.2. Relatarea unor experiențe personale sau a unor evenimente, cu integrarea reflecțiilor, emoțiilor și atitudinilor personale – *Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare* – *Realizarea și susținerea unei prezentări despre o experiență personală (un proiect la școală, o excursie, o activitate de voluntariat etc.), oferind justificări pentru emoțiile/ reacțiile trăite* – *Interpretarea unui joc de rol pe baza unei experiențe/ a unui eveniment, cu exprimarea emoțiilor/ sentimentelor*
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare – *Participarea la conversații ghidate în perechi, incluzând clarificări și repetarea informațiilor de către interlocutor* – *Participarea la discuții dirijate, în care se susțin puncte de vedere contradictorii* – *Formularea de răspunsuri la un sondaj de opinie/ o serie de micro-interviuri pe teme familiare* – *Prezentarea, cu sau fără suport vizual, a cărții preferate/ filmului preferat etc., oferind justificări clare, urmată de participarea activă la o sesiune de întrebări și răspunsuri*
CS 2.4. Interacțiunea în situații variate de comunicare, pe teme din viața cotidiană și domenii de interes – *Participarea la o sesiune de întrebări și răspunsuri, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, pornind de la o prezentare de grup cu suport vizual* – *Organizarea de jocuri de rol în care se negociază soluții detaliate cu privire la planificarea unor activități sau situații-problemă din viața cotidiană* – *Realizarea unui clasament al preferințelor culturale ale grupului de elevi, pe baza unor conversații în care se negociază ordinea* – *Reformularea simplificată a unor replici în cadrul unui dialog dirijat*
CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri,) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor – *Alegerea variantei corecte în exerciții de tip Adevărat/ Fals* – *Completarea de texte lacunare cu informații relevante din documentul suport* – *Potrivirea unor fragmente de text cu titluri / subiecte / persoane* – *Extragerea de informații factuale dintr-un text ce include cifre și date concrete (numărul de participanți la un eveniment, procentaje legate de turism etc.) și completarea unui infografic simplu*
CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise – *Selectarea răspunsului adecvat la o scrisoare/ un e-mail/ o postare pe rețelele de socializare* – *Completarea de tabele/ fișe cu informații extrase dintr-un text suport/ din surse diferite (mesaj privat, e-mail, postare etc.)*

– *Extragerea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei scrisori/ unui e-mail, pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?”, „De ce?”, „Cum?” etc.*
CS 3.3. Înțelegerea în detaliu a unor texte scurte pe teme familiare, în care se exprimă un punct de vedere – *Asocierea ideilor principale dintr-un text cu paragrafele aferente* – *Identificarea argumentelor care susțin punctul de vedere exprimat în text* – *Alegerea contraargumentelor potrivite dintr-o listă* – *Selectarea concluziei potrivite, în funcție de punctul de vedere exprimat într-un text*
CS 3.4. Identificarea informațiilor esențiale dintr-o recenzie sau cronică (literară/ de film/ de teatru etc.) sau din texte multimodale – *Alegerea, dintr-o listă, a unui titlu potrivit pentru o recenzie/cronică citită* – *Asocierea unei reacții potrivite, dintre mai multe variante date, cu o recenzie* – *Ordonarea logică/ secvențială a unor cadre din benzi desenate/ texte multimodale* – *Selectarea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei recenzii/ cronici pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?” etc.* – *Bingo informațional – Completarea unor tabele cu informații din recenzii*
CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 4.1. Redactarea de texte informative scurte, simple și clar structurate, pe teme familiare, formulate într-un limbaj standard – *Realizarea unei planșe informative/ unui poster/ unei prezentări digitale pe un subiect de interes* – *Conceperea unui pliant sau a unei broșuri despre școală/ oraș/ comunitate* – *Redactarea unui articol de prezentare a unui eveniment pentru pagina de internet/ blogul/ revista școlii* – *Scrierea unor texte cuprinzând informații – reale sau imaginare – referitoare la activitatea curentă a clasei în vederea realizării “bursei știrilor clasei” (pagină dintr-o rețea rezervată grupului-clasă și activităților sale în limba modernă)*
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor – *Alegerea variantei corecte de răspuns la un mesaj scurt* – *Realizarea unui schimb de mesaje pentru organizarea unui eveniment (zi de naștere/ziua liceului/ ziua Europei/ târg etc.) cu solicitarea de date suplimentare și informații relevante oferite într-o secvențiere logică* – *Participarea la un forum de discuții on-line, pe o temă dată, în care se oferă reacții/ opinii/ se relatează experiențe personale* – *Elaborarea unui răspuns la un mesaj primit, în care se exprimă opinii, acordul, dezacordul sau reacții bazate pe experiența personală*
CS 4.3. Relatarea coerentă a unor evenimente, activități trecute și experiențe personale – *Elaborarea unei povestiri în lanț, pe teme diverse, cu respectarea unui fir narativ prestabilit* – *Scrierea unor texte scurte despre o amintire preferată sau o zi specială din trecut* – *Redactarea unui jurnal de weekend postat pe blogul clasei* – *Conceperea și expunerea unei povestiri sub forma unui text multimodal*
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă – *Justificări în lanț – joc de scriere creativă colaborativă, în care se redactează justificări pentru un punct de vedere/ o reacție dată* – *Crearea unui poster argumentativ* – *Elaborarea unui articol ca reacție la o un anumit punct de vedere*

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE
CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană – *Participarea la jocuri care presupun redarea (identică sau sintetizată) a informației primite (de exemplu, jocuri de tipul „telefonul fără fir”, cu transferul eventual al mesajelor între limba modernă și limba maternă/ modernă, sau cu transferul între limbaje semiotice diferite, ca în jocul „Nu vorbesc cu tine!”)* – *Traducerea unui mini ghid de conduită într-un context cultural* – *Interpretarea de roluri în jocuri care presupun dialogul între persoane care nu vorbesc aceleași limbi (de exemplu, „Ghidul și turiștii” sau „Familia corespondentului meu”), cu exploatarea limbajului verbal și nonverbal* – *Participarea la activități care impun interpretarea simultană*
CS 5.2. Transmiterea în scris în limba modernă studiată a informațiilor esențiale dintr-un document/ un schimb verbal complex, formulat în limba maternă, sau invers, pe teme din viața cotidiană – *Traducerea, în limba modernă, a afișelor și instrucțiunilor prezente în școală (de ex., de către elevii gazdă, pentru elevii oaspeți aflați într-o mobilitate Erasmus)* – *Redactarea, în limba modernă, a unui e-mail scurt către un prieten, conținând informații-cheie referitoare la un eveniment (organizatori, locul și data desfășurării, invitați), pe baza unui text informativ/explicativ redactat în limba maternă (anunț despre un eveniment cultural sau sportiv etc.)* – *Redactarea unor mesaje scrise în limba modernă, pe baza unor informații transmise de un interlocutor în limba maternă și adresate unui terț (ex., Scribul/ Secretarul personal)* – *Crearea unui newsletter în limba modernă, care să conțină informații-cheie extrase din texte scurte, etichete sau anunțuri preluate din limba maternă (un anunț despre un eveniment sportiv, eveniment școlar sau cultural, proiect, o etichetă de produs, un mini-articol despre activități de weekend etc.)*
CS 5.3. Transmiterea de instrucțiuni în limba modernă studiată, în cadrul unui schimb verbal sau pe baza unui document elaborat în limba maternă – *Transmiterea în limba modernă a unor instrucțiuni de montare/ operare a unui dispozitiv, pe baza unui manual de utilizare redactat în limba maternă* – *Crearea în limba modernă a unui mini-ghid de utilizare a unui produs folosind doar informații-cheie, pe baza unor texte scurte redactate în limba maternă (etichete, anunțuri, notificări, instrucțiuni etc.)* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se solicită și se oferă informații de orientare în spațiu* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se intermediază comunicarea dintre un profesor român și un elev francofon*
CS 5.4. Identificarea unor asemănări/ diferențe culturale în cadrul unor schimburi de mesaje, pe teme din viața cotidiană – *Selectarea unor asemănări/ diferențe culturale dintr-o listă de exemple* – *Relatarea în limba modernă a unei experiențe interculturale reale sau imaginare, cu evidențierea asemănărilor/ diferențelor culturale* – *Realizarea unei prezentări a asemănărilor/ diferențelor culturale identificate, urmată de o sesiune de discuții în care se exprimă opinii justificate* – *Redactarea unui jurnal al mobilității Erasmus într-o școală europeană* – *Participarea la un joc de rol dirijat în care sunt evidențiate asemănări/ diferențe culturale (de ex., Turistul neatent)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	– Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare – Orare, meniuri, rețete culinare, hărți – Articole de presă informative scurte – Recenzii, cronici – Articole de opinie – Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri – Benzi desenate, romane grafice – Albume de artă – (Fragmente de) texte literare simple – Clipuri video – Podcasturi – Fragmente de emisiuni radio – Pagini de internet – Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wayground, Bookcreator etc.) – Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) – Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	– Universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori); – Școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare); – Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos); – Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului); – Țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță); – Tehnologie și comunicare (rețele sociale; media; siguranța online; dependența de tehnologie; cyberbullying; inovații, aplicații digitale; inteligența artificială);
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	– A situa în timp și spațiu – A descrie persoane, locuri, rutine, activități – A relata evenimente/ întâmplări – A exprima o opinie – A face ipoteze – A exprima condiția – A exprima acordul/ dezacordul – A exprima intenția/ a face planuri de viitor – A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) – A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe) – A solicita clarificări

SUGESTII METODOLOGICE GENERALE PENTRU PREDAREA UNEI LIMBI MODERNE ÎN REGIM BILINGV

Studiul limbilor moderne are ca **obiectiv** dezvoltarea progresivă de către elevi a competențelor de comunicare specifice unui anumit nivel, în conformitate cu standardele aferente stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, Volumul Complementar). Pe parcursul anului școlar, acest obiectiv poate fi urmărit prin respectarea prezentei programe școlare, centrate pe competențe, care favorizează întreg spectrul de achiziții lingvistice, incluzând elemente non formale și informale în contexte de învățare formale.

Programa școlară reprezintă reperul obligatoriu pentru elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică (respectiv a planificării calendaristice anuale, a proiectelor didactice etc.), proces care presupune respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la utilizarea bugetului de timp alocat disciplinei/ domeniului de studiu/ predării sau evaluării, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, selectează metodele, tehnicile și formele de învățare, incluzând tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor.

Pentru **elaborarea planificărilor calendaristice anuale**, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, nu pe conținuturi;
- conținuturile nu se reiau;
- se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelare cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; se evaluează acele competențe care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- se respectă structura anului școlar.

Ca instrument de proiectare didactică, *Planificarea calendaristică anuală* va avea următorul format, care, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus:

Unitatea de învățământ:
Profesor:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....
Clasa: .....,
Limba modernă [se indică limba, nivelul]
Nr. de ore/săptămână: .....

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / Modul
[se menționează titluri/ teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex, modul și modificări în urma realizării activității didactice la clasă]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele caracteristici:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La **realizarea proiectului unității de învățare**, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și va fi elaborat în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este, în mod necesar, o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de particularizare, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- Corelarea pe orizontală trebuie să fie evidentă: CS – activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.
- Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate a conținuturilor, cu nivelul de pregătire a elevilor.
- Va fi prevăzută organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Ca instrument de proiectare didactică, *Proiectul unității de învățare* va avea următorul format:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Conținuturi (detalieri)	**Competențe specifice**	**Activități de învățare**	**Resurse**	**Evaluare**
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Predarea limbilor moderne pentru formarea competențelor de comunicare și interculturale trebuie să se bazeze pe **principiile didacticii acționale**, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conștientă. În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative, adecvate pentru a-i motiva și a-i implica pe elevi. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte variate, încurajează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum și gândirea critică.

Amintim faptul că Volumul complementar al CECRL și, în consecință, actuala programă, evidențiază clar motivele pentru care medierea și creativitatea reprezintă concepte-cheie pentru abordarea acțională a predării/ învățării/evaluării limbilor moderne.

Medierea nu este doar o simplă traducere, ci implică un proces mai complex, centrat pe facilitarea comunicării. Aceasta nu reflectă doar competența lingvistică individuală, ci și rolul social al utilizatorilor în procesul de prelucrare și transmitere de informații complexe dintr-un format în altul (de exemplu de la text scris la prezentare orală, de la limbaj tehnic la limbaj comun), de gestionare și rezolvare a unor situații care implică neînțelegere sau dezacord (mediere relațională/de concepte).

Exemple de activități care au la bază medierea:

- relatarea, orală sau scrisă, a informațiilor-cheie dintr-un text;
- explicarea, orală sau scrisă, a informației prezentate în diagrame, grafice, tabele;
- exprimarea opiniei personale despre conținutul textelor creative și literare sau al celor funcționale;
- reflectarea asupra mesajelor din texte creative, literare și nonliterare; elevul trece de la simpla înțelegere (ce spune textul) la gândirea critică (cum spune și de ce este important);
- facilitarea colaborării în cadrul unui grup pentru a ajunge la consens;
- facilitarea interacțiunii dintre membrii unui grup;
- stabilirea unei atmosfere pozitive de colaborare și înțelegere reciprocă;
- facilitarea comunicării în cadrul unor situații nonformale cu prieteni și colegi;
- explicarea unui concept nou (înțelegere treptată, de la definiție la context și, în final, la aplicare);
- interacțiunea în mediul online prin intermediul tehnologiilor digitale (internet, rețele sociale, aplicații, platforme);
- interacțiunea plurilingvistică și interculturală.

O altă idee cuprinsă în Volumul complementar al CECRL care se reflectă în actuala programă școlară se referă la necesitatea revalorizării textului creativ, inclusiv a celui literar.

În ora de limbă modernă, **textul literar** constituie o resursă plurivalentă pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, (inter)culturale, etice și estetice.

Revalorificarea textului literar la ora de limbă modernă reprezintă o excelentă strategie de dezvoltare a creativității, de stimulare a abilităților de reflecție, gândire critică și comunicare, de experimentare a unor emoții și sentimente, de încurajare a emiterii unor judecăți axiologice, de formare a competenței de (auto)evaluare.

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea competențelor de receptare/ exprimare/ interacțiune orală – consecință a nevoii de ascultare/ vizualizare a unor interpretări artistice, de verbalizare după lectură, de analiză a conținutului și a competențelor ce țin de contactul cu textul scris, printre care indispensabila competență de lectură. Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale proprii tuturor mediilor sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

În ora de limbă modernă, textul literar constituie:

- o resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, repere spațio-temporale, valori ale diverselor tipuri de enunțuri – asertiv, interogativ, imperativ, exclamativ, emfatic) și textuale (conectori, tipuri de texte – descriptiv, narativ, argumentativ, explicativ, științific etc.);
- un instrument de înțelegere a actului creativ și interpretativ: pentru elevi, confruntarea cu un limbaj autentic, nuanțat și divers, al cărui destinatar potențial este adesea vorbitorul nativ, este o provocare formatoare;
- o punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine, care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect;
- un stimul pentru creativitate și exprimare; lectura operelor/ fragmentelor literare poate determina exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente, dar poate să și provoace reflecția, dezbaterea, sau să inspire producerea de texte noi.

Textul literar se folosește ca suport și pretext pentru diverse activități didactice, precum:

- analiza contextuală: documentarea focalizată pe studiul biografiei și bibliografiei autorului;
- exerciții de gramatică și vocabular: exploatarea timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi;
- activități de înțelegere: reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante;
- producere orală și scrisă: interpretarea dramatizată a unor texte, scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente;
- jocuri axate pe încurajarea creativității.

Textul literar, ales în funcție de obiectivele în termeni de competențe pe care și le propune profesorul, dar și în funcție de alte criterii (nivelul și profilul elevilor, timpul avut la dispoziție etc.), reprezintă un document autentic indispensabil în procesul de predare-învățare a limbilor moderne, datorită eficienței sale ca instrument lingvistic și cultural. El favorizează înțelegerea contextualizată a sensurilor cuvintelor și structurilor gramaticale, dar, mai ales, a diferitelor viziuni asupra lumii. Un text bine ales îi incită pe elevi să se exprime, oral sau în scris, stimulându-le totodată imaginația naturală și capacitatea de inovare.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare-învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare destinate să pună în centrul procesului educațional elevul și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Valorizarea creativității elevului are ca efect, pe de o parte, dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar, pe de altă parte, conduce la dezvoltarea învățării autonome a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordată elevului, o stimulare a spiritului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență.

Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare (dobândirea de către elev a cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină; validarea capacității elevului de a efectua înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice

care să exprime conținuturile vizate, pe baza utilizării conectorilor adecvați; alegerea stilului în care se va scrie textul – neutru, pamfletar, ironic, științific, de vulgarizare etc.; situarea într-un anumit registru de limbă și asimilarea de către elev a cunoștințelor specifice acestuia; stabilirea genului și tipului de text ce urmează a fi creat; discuții pe structura logică a textului de creat; dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor; circumscrierea unor aspecte formale și de conținut). Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom etc.).

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Dacă pentru A0-A1 pot funcționa exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (ex. imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare, poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu atașat unei imagini etc.), pentru celelalte niveluri posibilitățile de exersare a creativității sunt nenumărate: imitație de stiluri, scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere științifică sau de vulgarizare, scriere imagistică (ex. caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (ex. aventura imperfectului, ezitările lui „si" condițional...), proiectarea unui roman polițist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o narațiune, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

În paralel, se pot realiza mijloace inedite de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativității referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăția figurilor utilizate, transparența scriiturii, gradul de captare a atenției etc.).

O altă dimensiune esențială a predării moderne o constituie **integrarea resurselor digitale** în activitățile didactice. Alfabetizarea digitală este o competență-cheie, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunități extinse pentru învățarea limbilor străine. Integrarea tehnologiei în predarea acestora nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătățire a procesului educațional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală și experiența de învățare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate și rigoarea științifică.

Platformele educaționale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor și oferirea de feedback personalizat. Aplicațiile interactive, precum Quizlet, Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivația și consolidează achizițiile lexicale și abilitățile de comunicare prin activități interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcasturi, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate și la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este și învățarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuție online încurajează schimbul de idei și învățarea reciprocă. În plus, platformele de comunicare sincrone (Zoom, Teams) permit simularea unor situații autentice de comunicare interculturală, iar învățarea mixtă combină avantajele interacțiunii directe cu flexibilitatea învățării online. Conform principiilor învățării personalizate, profesorul poate adapta conținuturile și ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către aprecierea progresiei competențelor. Modelul evaluării formative și continue, bazat pe feedback constructiv, sprijină învățarea activă și auto-reflecția. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învățare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-și monitoriza evoluția și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea și dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicații precum Google Forms, Edpuzzle, sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic vizat, personalizate în funcție de profilul elevilor, și oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenția promptă a profesorului.

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online și a evaluării formative, procesul de predare-învățare capătă un caracter dinamic, flexibil și adaptat cerințelor societății contemporane.

În **concluzie**, pentru un demers didactic eficient se recomandă:

- respectarea programei școlare;

- planificarea și proiectarea activităților astfel încât să permită formarea și dezvoltarea echilibrată a tuturor competențelor vizate;
- acordarea unei atenții particulare acelor demersuri specifice predării-învățării limbii moderne, precum:
  - recurgerea la contexte autentice de comunicare, create în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate și pentru a dezvolta competențele stipulate în prezenta programă;
  - realizarea unor forme variate de lectură; lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului; ea poate fi utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii, dar e esențial să fie astfel exploatată încât să faciliteze accesul la sensul textului, să stârnească apetitul lingvistic, cultural și științific al elevului, să-l familiarizeze cu proteismul interpretativ;
  - folosirea unei diversități de texte și discursuri, inclusiv multimodale;
  - exploatarea nonverbalului pentru a sprijini învățarea intuitivă, dar și pentru a familiariza elevii cu conexiunea între diversele sisteme semiotice;
  - organizarea de activități pe grupe și monitorizarea lor atentă pentru a stimula interacțiunea în limba țintă;
  - promovarea dimensiunii interculturale prin facilitarea contactului cu realități autentice;
- propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
- propunerea de sarcini de lucru diferențiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor; diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcție de:
  - profilul cognitiv al elevului (de exemplu, ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
  - nivelul de achiziție (de exemplu, relatarea unei acțiuni sau a mai multora);
  - interese (de exemplu, modalități de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
  - stilul de învățare (de exemplu, utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);
- centrarea activităților de evaluare pentru aprecierea nivelului de performanță al diferitelor abilități lingvistice (de exemplu: de producere a unui mesaj scris, de înțelegere a unui text scris sau audiat).

În ceea ce privește strategiile de predare, se recomandă:

- abordarea comunicativ-funcțională:
  - introducerea noțiunilor noi prin situații reale de comunicare;
  - organizarea de jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
  - încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant;
- învățarea bazată pe sarcini de lucru:
  - realizarea de proiecte tematice (ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
  - activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări;
- metode inductive și deductive în predarea gramaticii:
  - alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.
- integrarea resurselor digitale:
  - utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Quizlet, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
  - accesarea materialelor autentice (podcasturi, videoclipuri, articole online).

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă modernă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui adolescent

(tip de deficienţă sau de tulburare de învăţare/diagnostic medical şi consecinţele acestuia asupra capacităţii adolescentului de a învăţa, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competenţele generale sau specifice, cât şi activităţile de învăţare indicate în programa şcolară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui elev aflat într-una dintre situaţiile prezentate mai sus.

Teme recomandate:

1. Universul personal al adolescenţilor (familie, prieteni, colegi, stiluri de viaţă, activităţi de petrecere a timpului liber, relaţii interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori)
2. Şcoala şi educaţia (activităţi extraşcolare, metode de învăţare, motivaţie, proiecte şcolare)
3. Alimentaţia şi sănătatea (alimente preferate, alimentaţie echilibrată, stil de viaţă sănătos)
4. Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecţie a mediului)
5. Ţări, regiuni, oraşe (obiective culturale şi turistice; destinaţii preferate; planuri de vacanţă)
6. Tehnologie şi comunicare (reţele sociale; media; siguranţa online; dependenţa de tehnologie; cyberbullying; inovaţii, aplicaţii digitale; inteligenţa artificială)
7. Viaţa profesională (meserii, ocupaţii)

Teme de proiecte colaborative:

1. *Ma vie en 3 minutes ou moins* (realizarea unui video scurt/ colaj/ montaj/ document sonor de prezentare, cu accent pe pasiuni/ activităţi de timp liber)
2. *J'apprends, donc j'existe* (elaborarea unui afiş motivaţional în care sunt prezentate diferite stiluri/ metode/ tehnici de facilitare a învăţării şi care contribuie la creşterea motivaţiei)
3. *Bien manger ou manger bien?* (realizarea unei emisiuni de tip masă-rotundă cu sfaturi legate de alimentaţia sănătoasă şi viaţa echilibrată)
4. *La planète bleue doit rester verte* (simularea unei campanii/ acţiuni ecologice – planificare, realizare de materiale promoţionale, etape ale punerii în practică a ideii etc.)
5. *Cap sur ...* (realizarea unui ghid de călătorie video/ documentar de prezentare a unei destinaţii de vacanţă francofone, în care sunt detaliate atât modalităţile practice de organizare a sejurului, cât şi obiectivele turistice/ punctele de interes ale locului ales)
6. *Et si on créait notre réseau?* (imaginarea unei reţele sociale a clasei, de la conţinuturi, până la aspect)

Gramatică funcţională (acte de vorbire/ funcţii ale limbii, inclusiv convenţii socioculturale) şi elemente de construcţie a comunicării:

A situa în timp şi spaţiu

- pronumele relative simple;
- prepoziţii şi locuţiuni prepoziţionale de loc şi timp (à, dans, sur, près de, avant, après, pendant…);
- adverbe şi locuţiuni adverbiale de loc şi timp (ici, là-bas, aujourd'hui, hier, demain, tout de suite…);
- adverbele de mod formate cu sufixul -ment;
- articulatorii cronologici ai discursului (d'abord, ensuite, enfin ; premièrement, deuxièmement….)

A descrie persoane, locuri, rutine, activităţi

- substantivul;
- adjectivul calificativ: acord, poziţie în enunţ; formele neregulate (beau/ bel/ belle etc.);
- adjectivul/ pronumele posesiv;
- adjectivul/ pronumele demonstrativ;
- adjectivele/ pronumele nehotărâte;
- pronumele relative simple;
- pronumele relative nehotărâte ce qui, ce que;
- expresii de frecvenţă (souvent, rarement, tous les jours…);

- elemente utilizate în comparație: verbe/ locuțiuni verbale (ressembler à, avoir l'air de); adjective (semblable, différent, égal);
- verbele impersonale (il est+ adjectif+de+infinitif)

A relata evenimente/ întâmplări

- utilizarea formelor verbale la trecut (imperfect, perfect compus, mai-mult-ca-perfect);
- acordul participiului trecut cu être şi cu avoir;
- construcții temporale (il y a +diviziune temporală; ça fait.., pendant, pendant que, pour, en, depuis, à partir de ; jusqu'à / jusqu'en ; dès/ dès que);
- adjectivele/ pronumele nehotărâte (quelques, certains, plusieurs, chacun…);
- utilizarea conectorilor care marchează începutul povestirii (D'abord/ Au début; quand), suita de acțiuni (... et puis; Alors..., Ensuite..., Après..., Au bout d'un moment...., En même temps..., Au même instant/ moment..., Soudain/ Tout à coup...), sfârşitul povestirii (Enfin..., Finalement..., À la fin...)

A exprima o opinie

- verbe de opinie: penser, croire, trouver, estimer, considérer…; il me semble que ;
- utilizarea construcţiei: je pense que/ je ne pense pas que + indicatif / subjonctif;
- folosirea construcțiilor impersonale: il est certain/ il est évident/ il est sûr que + indicatif; il est probable que + indicatif; il paraît que + indicatif; il est possible que + subjonctif; il se peut que + subjonctif; il semble que + subjonctif;
- folosirea construcțiilor: Je suis sûr(e)/ certain(e) que + indicatif; j'ai l'impression que + indicatif; je doute que + subjonctif; Je ne suis pas sûr(e)/ certain(e) que + subjonctif;
- exprimarea acordului şi dezacordului: Je suis d'accord/ pas du tout/ absolument pas;
- justificarea prin conectori: parce que, puisque, car;
- conectori logici pentru exprimarea opiniei : Selon moi..., À mon avis..., D'après moi..., Personnellement..., Pour ma part..., En ce qui me concerne.., Pour moi..., Quant à moi... .

A face ipoteze

- condiţionalul prezent şi trecut;
- SI conditional – regula I, II, III
- formule de exprimare a incertitudinii

A exprima condiția

- condiţionalul prezent şi trecut;
- utilizarea structurilor: en cas de+ nom ; au cas où/ dans le cas où + conditionnel présent ; à condition de+ infinitif/ à condition que+ subjonctif

A exprima acordul/ dezacordul

- adverbele de intensitate (tout à fait, exactement, absolument/ absolument pas…);
- negația+ indicativ prezent;
- justificarea dezacordului (parce que, puisque, car);
- conectorii de opoziție (mais, au contraire, cependant)

A exprima intenția/ a face planuri de viitor

- viitorul/ viitorul popular (le futur proche);
- verbe pentru exprimarea intenției (penser/ décider de/ avoir l'intention de + infinitif);
- Je souhaite que/ J'aimerais que + subjonctif (verbe uzuale)

A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

- comparația: gradele de comparație ale adjectivelor şi adverbelor (plus/ moins/ aussi que) ; gradele de comparație ale adjectivelor bon, mauvais şi ale adverbelor bien, mal ; comparația verbelor (verb+ autant que/ plus que/ moins que/ plutôt que);
- structuri condiționale: si... c'est parce que;

- locuțiuni verbale impersonale (il est utile de/ il est important de);
- conectorii logici (parce que, puisque, car, à cause de, grâce à)

A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)

- structuri pentru exprimarea reacțiilor și emoțiilor: être/ se sentir + adjectif (je suis/ je me sens heureux / triste/ malheureux) ; ça me rend triste de+ infinitif ; avoir peur/ craindre + de+ infinitif/ avoir peur/ craindre que+ subjonctif; Ça me fait peur ; Vraiment ? C'est incroyable !/ Quelle surprise !/ Ce n'est pas possible ! ; Je regrette de+ infinitif/ Je regrette que+ subjonctif ; ; Hélas ! Chouette ! Ça, alors ! Tiens !)

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG1 – Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare

CS 1.3. - Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard

Prise de notes. Vous écoutez ce dialogue entre Robert et Damien. Vous complétez le tableau suivant en notant ce que Robert a fait et ce qu'il va faire pendant les vacances.

Ce qu'il a fait	Ce qu'il va faire
Ex: Il a décidé de travailler. ……	…… ……

https://www.podcastfrancaisfacile.com/podcast/parler-de-son-job-dete-et-de-ses-vacances.html

Transcription du dialogue

Damien : Est-ce que tu peux me parler de ce que tu vas faire pendant ces vacances ou de ce que tu as fait déjà ?

Robet : Alors pendant ces vacances d'été qui durent deux mois, j'ai décidé pendant le premier mois de travailler, de faire un stage dans une entreprise à Paris. Alors, j'ai travaillé pendant un mois dans un restaurant… plutôt pendant trois semaines en fait, pas pendant le mois complet. Et pendant la première semaine, j'ai travaillé en cuisine. Pendant la deuxième semaine, j'ai travaillé pour faire le service en salle. Et la troisième semaine, j'ai aussi fait le service mais dans un café. Donc, c'était un peu plus décontracté que dans le restaurant principal.

Damien : Donc, au total, tu as travaillé trois semaines ?

Robert : J'ai travaillé trois semaines.

Damien : C'était dans le même restaurant ?

Robert : C'était dans la même entreprise avec un restaurant et un café, ça c'est un job d'été que je fais pendant le mois de juillet et qui me permet de gagner un peu d'argent que je pourrai ensuite dépenser par exemple pendant le deuxième mois de vacances, pendant le mois d'août.

Damien : Et donc, au mois d'août, qu'est-ce que tu as prévu de faire ?

Robert : Alors, pendant le mois d'août, je vais partir avec ma famille dans les Alpes et dans le Sud de la France. Et je vais aussi retrouver à la fin du mois d'août quelques amis sur la Côte-d'Azur.

Damien : C'est bien ça. Et dans les Alpes, tu vas rester combien de temps ?

Robert : Je vais rester une semaine et demie deux semaines dans les Alpes. Je vais pouvoir faire de la marche en montagne, profiter des beaux paysages et me reposer.

Damien : Excellent ! Et alors, la rentrée, c'est pour quand ?

Robert : La rentrée, c'est prévu pour début septembre. Le quatre septembre, si je me souviens bien.

ACTIVITATE DE EVALUARE

CG3 - Receptarea de mesaje scrise în diverse în situații diverse de comunicare
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
CG4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.**

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS / 40p
Lis attentivement le texte ci-dessous :
Longtemps perçus comme superficiels et souvent critiqués, les influenceurs littéraires jouent aujourd'hui un rôle inattendu : ils suscitent un engouement croissant pour les livres auprès des jeunes.

Même si les jeunes ne consacrent que 3h40 par semaine à la lecture (contre 23h27 passées sur les écrans selon l'étude CNL/Ipsos 2025), lire n'a jamais été aussi tendance chez eux ! Grâce aux réseaux sociaux, les livres s'invitent dans leur quotidien : ils apparaissent sur Instagram, sont le sujet principal de vidéos TikTok, ils génèrent des débats et des échanges. Ainsi, en dépit des idées reçues, les réseaux sociaux pourraient bien être la clé pour reconnecter les jeunes à la lecture.
Choisir un livre, par exemple, demeure une opération complexe. Il existe, en effet, une offre pléthorique de livres : chaque année 75000 nouveaux livres apparaissent, soit environ 200 livres publiés chaque jour ; c'est normal alors d'avoir un pourcentage de 47% des lecteurs (dont 79% des 15-24 ans) qui estiment que les conseils glanés sur les réseaux peuvent leur donner envie de lire.
Leur pouvoir ? Une crédibilité fondée sur l'authenticité et la proximité. Ces bookstagrameurs et booktokeurs, qui cartonnent sur les réseaux, partagent leurs coups de cœur littéraires en toute simplicité, souvent avec des critiques pleines d'enthousiasme, ponctuées de photos et vidéos personnelles et parfois maladroites. Leur discours, très émotionnel, est à mille lieues des critiques professionnelles. L'argumentation analytique est peu présente, c'est l'authenticité perçue par leurs abonnés et la popularité acquise sur les réseaux qui comptent. Ces influenceurs font figure de bons copains qui partagent leurs bons plans lecture, comme dans une véritable relation interpersonnelle.
Si cette nouvelle forme de recommandation séduit les jeunes lecteurs, elle interroge aussi sur l'avenir du livre : entre influence numérique et savoir institutionnalisé, la lecture devient-elle un produit de consommation comme un autre ou une nouvelle voie pour reconnecter les générations à la culture ?
https://actu.fr/

1. **Choisis la bonne réponse :**

A. Le texte a pour but :
a. de défendre la lecture scolaire

b. de critiquer les réseaux sociaux
c. d'expliquer le rôle des influenceurs littéraires auprès des jeunes
d. de présenter des statistiques sur la lecture

B. Le meilleur titre pour ce texte est :

a. Quand les réseaux sociaux remettent les livres au goût des jeunes
b. La génération écrans tourne définitivement le dos aux livres
c. La fin du livre à l'ère du numérique
d. Quand l'expertise traditionnelle oriente les choix de lecture des jeunes

C. Le ton de ce texte est plutôt :

a. polémique
b. informatif et nuancé
c. ironique
d. alarmiste

2. Vrai ou Faux ? Coche la bonne case et justifie par des phrases tirées du texte.

	Vrai	**Faux**
a. De nos jours, la lecture connaît un véritable regain de popularité auprès des jeunes. **Justification:.....**		
b. Pour la plupart des jeunes, le choix d'un livre repose toujours sur l'expertise traditionnelle. **Justification: ……**		
c. Les recommandations des influenceurs sont basées principalement sur une argumentation structurée et réfléchie. **Justification: ……**		
d. L'auteur s'interroge sur l'avenir de la lecture face à l'influence numérique. **Justification: ……**		

3. Réponds aux questions suivantes :

a. Pourquoi les réseaux sociaux peuvent-ils donner envie aux jeunes de lire, selon le texte?
b. D'après toi, est-ce que les booktokeurs et bookstagrameurs sont plus convaincants que les critiques professionnelles? Pourquoi?

II. PRODUCTION ÉCRITE / 40p

Toi aussi, tu peux devenir influenceur pour tes copains/ copines. Écris une lettre à ton ami/e francophone pour lui présenter un livre que tu as lu et que tu as apprécié. Recommande-lui de le lire et donne-lui les bonnes raisons pour le faire. (140 mots)

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS/ 40p

1. 15 p (3 x 5p)

A – c
B – a
C – b

3. 20 p (4 x 5 p)

	Vrai	Faux
a. De nos jours, la lecture connaît un véritable regain de popularité auprès des jeunes. **Justification:** Même si les jeunes ne consacrent que 3h40 par semaine à la lecture (contre 23h27 passées sur les écrans selon l'étude CNL/Ipsos 2025), lire n'a jamais été aussi tendance chez eux !	**X**	
b. Pour la plupart des jeunes, le choix d'un livre repose toujours sur l'expertise traditionnelle. **Justification:** c'est normal alors d'avoir un pourcentage de 47% des lecteurs (dont 79% des 15-24 ans) qui estiment que les conseils glanés sur les réseaux peuvent leur donner envie de lire.		**X**
c. Les recommandations des influenceurs sont basées principalement sur une argumentation structurée et réfléchie. **Justification:** Leur discours, très émotionnel, est à mille lieues des critiques professionnelles. L'argumentation analytique est peu présente, c'est l'authenticité perçue par leurs abonnés et la popularité acquise sur les réseaux qui comptent.		**X**
d. L'auteur s'interroge sur l'avenir de la lecture face à l'influence numérique. **Justification:** Si cette nouvelle forme de recommandation séduit les jeunes lecteurs, elle interroge aussi sur l'avenir du livre : entre influence numérique et savoir institutionnalisé, la lecture devient-elle un produit de consommation comme un autre ou une nouvelle voie pour reconnecter les générations à la culture ?	**X**	

3. 5 p (2x2,5p)

a. Selon le texte, les réseaux sociaux peuvent donner envie aux jeunes de lire parce que les livres sont très présents sur Instagram et TikTok. Les booktokeurs et bookstagrameurs parlent de leurs lectures avec enthousiasme et sincérité. Leur discours est simple, émotionnel et proche des jeunes. Ils donnent des conseils qui semblent authentiques et crédibles, ce qui aide les jeunes à choisir un livre et à avoir envie de le lire.

b. D'après moi, les booktokeurs et bookstagrameurs peuvent être plus convaincants pour les jeunes, car ils parlent comme des amis et utilisent un langage simple. Ils partagent leurs émotions et leurs expériences personnelles, ce qui crée une relation de proximité

(toute réponse cohérente avec le texte va être considérée correcte)

II. PRODUCTION ÉCRITE/ 50p

Ex. de grille d'évaluation

Respect de la consigne	5p
Correction sociolinguistique	5p
Capacité à informer / à présenter l'expérience	10p
Capacité à donner ses impressions	5p
Lexique / orthographe lexicale	10p
Morphosyntaxe / orthographe grammaticale	10p
Cohérence	5p
Total	**50p**

10p oficiu

PROIECT

CG 2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare

CG 4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

Titlul proiectului: *J'apprends, donc j'existe*
Scopul proiectului: elaborarea și prezentarea unui afiș motivațional în care sunt prezentate diferite stiluri/ metode/ tehnici de facilitare a învățării și care contribuie la creșterea motivației
Sarcina de lucru: realizarea și prezentarea unor afișe/ postere argumentative, în care sunt prezentate diferite stiluri/ metode/ tehnici de învățare și avantajele adoptării acestora
Aspecte urmărite

- Sensibilizarea elevilor cu privire la diferitele stiluri și tehnici de învățare
- Dezvoltarea competențelor de exprimare scrisă și orală în limba franceză.
- Stimularea creativității și a muncii în echipă.

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- identifice și să selecteze informații relevante dintr-o serie de suporturi în limba franceză;
- redacteze texte scurte și justificări coerente și corecte în limba franceză;
- realizeze un afiș tematic atractiv din punct de vedere vizual;
- prezinte oral, într-o manieră clară și structurată, informațiile selectate;

Etapele proiectului
1. Introducere

- prezentarea temei proiectului, explicarea obiectivelor și criteriilor de realizare a afișelor.
- constituirea de echipe de lucru

2. Documentarea și selecția informațiilor
Fiecare grup parcurge o etapă de cercetare și selecție a informațiilor obținute, în vederea realizării afișului.
Urmează, pe grupe, prezentarea informațiilor esențiale selectate.
Selectarea informațiilor și prezentarea lor reprezintă o primă etapă a proiectului, menită să familiarizeze elevii cu tehnica de lucru pentru realizarea ulterioară a unui afiș.

3. Realizarea afișelor.
Sugestii

- folosirea de materiale diverse (carton, imagini, markere sau aplicații digitale, Canva, PowerPoint, Adobe Illustrator)
- redactare în limba franceză, punând accent pe relevanța informațiilor și pertinența justificărilor
- respectarea unei puneri în pagină care să evite supraîncărcarea afișului și să faciliteze lectura

4. Prezentarea afișelor
Toți membrii echipei vor participa la această etapă, luând cuvântul pe rând.
Se accentuează importanța discursului liber și a celui susținut de notițe de sprijin, în detrimentul unei lecturi lineare a unui discurs deja scris.

Grille d'évaluation du professeur

Projet: « *J'apprends, donc j'existe* »

Groupe : _____

Critère	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Peu développé	Confus ou incomplet
Respect des règles de mise en page	Respecte entièrement les consignes	Respecte la majorité des consignes	Respecte très peu les consignes	Ne respecte pas les consignes
Rédaction des textes	Claire et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Créativité et originalité	Concept créatif, design unique	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité
Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils numériques	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

II. PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU *LIMBĂ ȘI CIVILIZAȚIE FRANCEZĂ*
(CS – 2 ore/săptămână)
- pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale -

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale**
CG2	**Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare**
CG 3	**Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului francez și francofon, în scopul deschiderii către lume**
CG 4	**Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea unui text sau a unui document audio/audio-video în care sunt relatate evenimente
– *Asocierea unor enunțuri cu secvențe audio-video* – *Ordonarea unor enunțuri/ a unor fragmente în funcție de secvențierea unui document suport (text sau audio/audio-video)* – *Completarea unui formular/ a unei fișe cu informații extrase dintr-un document suport* – *Identificarea ordinii cronologice a unor acțiuni/ evenimente pe baza unui document*
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente
– *Povestirea unei întâmplări din viața personală* – *Crearea unui dialog în care personajele își împărtășesc emoțiile legate de o situație comună* – *Redactarea unei pagini de jurnal personal* – *Redactarea unei scrisori sau a unui mesaj despre o experiență personală marcată de emoții*
CS 1.3. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie și formularea unor reacții adecvate
– *Radarul argumentelor: completarea unui tabel cu argumentele pro/ contra extrase dintr-un document* – *Identificarea conectorilor folosiți pentru introducerea argumentelor și a concluziei într-un text de opinie* – *Asocierea reacțiilor potrivite cu argumentele dintr-un document suport* – *Participarea la jocuri de dezbatere, formulând reacții adaptate la intervențiile interlocutorilor*
CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes
– *Expunerea unui punct de vedere personal în cadrul unui microinterviu/ pentru o postare pe rețelele sociale* – *Redarea unei opinii în cadrul unei mese rotunde pe o temă de interes* – *Formularea unei reacții la un articol de blog/ o postare de pe rețelele sociale, în care se exprimă un punct de vedere* – *Redactarea unui paragraf/articol de opinie pe o temă de interes*

CG 2 - Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare

Clasa a IX-a
CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru pentru cercetare documentară
– *Crearea unei liste partajate de resurse – dicționare, enciclopedii online* – *Completarea unui mini-glosar tematic pe un subiect familiar* – *Realizarea de fișe bibliografice/ sitografii pentru diverse subiecte* – *Selectarea surselor pertinente pentru o temă dată, enumerate într-o bibliografie/ sitografie sau obținute în urma unei căutări la bibliotecă/ la centrul de documentare/ pe internet*
CS 2.2. Utilizarea de strategii simple pentru a structura informațiile dintr-un document scris sau o înregistrare, pe o gamă variată de teme familiare
– *Identificarea cuvintelor-cheie dintr-un document suport, în vederea formulării ideilor principale* – *Organizarea ideilor principale din documente în tabele/ grafice/ hărți conceptuale* – *Formularea de întrebări suport în vederea structurării informației dintr-un document* – *Completarea unei fișe de lectură pentru sistematizarea ideilor esențiale din surse variate*
CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup
– *Analizarea obiectivelor unui proiect concret și identificarea elementelor-cheie* – *Selectarea dintr-o listă a celor mai pertinente obiective pentru un proiect dat* – *Redactarea de obiective SMART* – *Elaborarea unor propuneri de proiecte, precizând obiectivele, resursele și etapele*
CS 2.4. Exprimarea creativității prin realizarea de proiecte de grup
– *Realizarea de afișe culturale* – *Redactarea de texte în cadrul unor ateliere de scriere creativă ghidată* – *Participarea la ateliere de conversație pe baza unui suport* – *Elaborarea și interpretarea de minidialoguri teatrale sau scenete*

CG 3 - Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului francez și francofon, în scopul deschiderii către lume

Clasa a IX-a
CS 3.1. Descrierea principalelor spații geografice, lingvistice și culturale francofone
– *Realizarea de afișe care să prezinte într-o expoziție țări sau orașe din spațiul cultural francofon* – *Realizarea unei hărți interactive (digitale) în care fiecare elev/grupă introduce fișa unei țări* – *Participarea la un joc de rol, de ex. Ambasadorii Francofoniei – simularea unei conferințe în care fiecare ambasador își prezintă și promovează țara* – *Realizarea de prezentări audio, video sau audio-video ilustrând cuvinte/expresii tipice diverselor spații francofone*
CS 3.2. Explicarea unor valori culturale, sociale, obiceiuri și tradiții promovate în spațiul francez și francofon
– *Completarea de tabele comparative (salut, sărbători, obiceiuri etc.) pe baza unor documente audio/audio-video* – *Crearea de infografii/ calendare digitale cu principalele sărbători/ evenimente din spațiul francofon* – *Prezentarea unei tradiții din spațiul francez/ francofon* – *Realizarea unui dosar tematic colaborativ/ghid intercultural digital*
CS 3.3. Realizarea unei prezentări orale sau scrise pornind de la un film/ o carte/ un eveniment cultural
– *Concurs de pagini de blog/ vloguri pe teme culturale* – *Realizarea de expoziții digitale pentru prezentarea unor opere/evenimente culturale francofone* – *Conceperea de podcasturi culturale în format scurt/redactarea de articole pentru a face recomandări culturale*

Clasa a IX-a
– *Simularea de sesiuni de întrebări/răspunsuri cu personalități culturale francofone*
CS 3.4. Aplicarea de strategii simple de înțelegere a unor fragmente de texte literare francofone
– *Anticiparea conținutului unui fragment literar, pornind de la titlu/ imagine/ copertă de carte* – *Completarea unor tabele de structurare sau ghidare a informației înainte/ pe parcursul/ la finalul lecturii unui text* – *Utilizarea Jurnalului cu dublă intrare* – *Realizarea unei fișe de lectură sintetice*

CG 4 - Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale

Clasa a IX-a
CS 4.1. Reformularea, în limba franceză, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi pe teme de interes
– *Prezentarea în limba franceză a principalelor idei dintr-un articol sau videoclip în altă limbă* – *Transmiterea de detalii specifice din diverse texte informative* – *Explicarea unor documente infografice pe teme de interes* – *Rezumarea în limba franceză a unui text scurt din altă limbă cunoscută*
CS 4.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
– *Interpretarea unor documente cartografice* – *Utilizarea tehnicilor de analiză din alte discipline pentru înțelegerea unui document în limba franceză* – *Realizarea de proiecte care integrează cunoștințe și tehnici dintr-o altă disciplină (ex. geografie, istorie, științe)* – *Participarea activă la concursuri de prezentări vizuale pe teme diverse, în care se urmărește respectarea regulilor de elaborare a prezentării*
CS 4.3. Participarea activă la crearea unei culturi comune prin interacțiuni simple
– *Jocuri de negociere în grup* – *Realizarea unui poster cu valori și norme comune elevilor clasei* – *Implicarea în jocuri de rol pentru rezolvarea de situații conflictuale* – *Scrierea în colaborare (a unui jurnal colectiv/ a unei broșuri de călătorie etc.)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	– Afișe, pliante, broșuri – Articole de presă informative – Recenzii, cronici – Bloguri sau publicații on-line, postări de pe rețelele de socializare – Texte literare/ științifice (fragmente) – Dicționare, enciclopedii – Documente multimedia (videoclipuri, podcasturi, fragmente de emisiuni radio) – Pagini de internet – Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially, Bookcreator etc.) – Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot,

Domenii de conținut	Conținuturi
	Wordwall, Learningapps, Quizlet etc.) – Scurtmetraje, documentare, filme
2. Sugestii de contexte de comunicare	– Domenii de interes ale adolescenților – Mediu și dezvoltare durabilă – Elemente geografice, istorice și culturale franceze și francofone – Identitate și diversitate culturală – Francofonie, valori comune
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	– A relata o experiență personală – A descrie contextul unui eveniment – A descrie persoane, obiecte și locuri – A exprima o opinie personală – A justifica o opinie, o preferință – A face planuri – A exprima intenții – A exprima ipoteze

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Adolescentul și universul său: familie, locuință, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Probleme de societate: urbanizare, implicare civică, valori ale Francofoniei
- Mediul înconjurător: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de comunicare, educație media, internet și rețele sociale
- Elemente de cultură franceză și francofonă: personalități culturale/ artistice, orașe și țări din spațiul francofon, monumente și atracții turistice, trakdiții și obiceiuri din spațiul cultural francofon

Teme de proiecte recomandate

- *Des ados qui (é)changent* (compararea universului personal al adolescenților din țări francofone diferite, în cadrul unui schimb cultural real sau imaginar – prezentare digitală sau fizică)
- *Les liens sociaux à l'ère du numérique* (proiect de cercetare documentară și de prezentare a rezultatelor sub formă de grafice/ scheme/ hărți conceptuale etc.)
- *Destins au féminin* – personnalités féminines qui ont influencé le monde (realizarea unei expoziții de afișe cu personalități feminine care au influențat cursul istoriei)
- *Journal de consommation – pour adopter un style de vie responsable* (realizarea unui jurnal – format scris sau digital – pentru a urmări consumul personal și a identifica modalități de reducere a acestuia, urmat de prezentarea concluziilor cercetării asupra propriului comportament; poate fi urmat de realizarea unei carte a clasei – 10 reguli pentru un consum responsabil)
- *Nos vacances en français* (realizarea unei broșuri turistice/ pagini de internet despre o destinație de vacanță francofonă)

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- A relata o experiență personală
  - Adjectivul posesiv (consolidare)
  - Pronumele posesiv
  - Verbul: timpuri verbale specifice trecutului – perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect (consolidare)

- Perfectul compus al verbelor reflexive - acordul participiului trecut
- Alternanța imperfect/ perfect compus
- Verbul: modul condițional, timpul prezent (consolidare) și trecut
- Articulatorii cronologici ai discursului: *d'abord, ensuite, puis, enfin, après cela etc.*
- Expresii construite cu verbul *être* pentru exprimarea sentimentelor (*être triste; heureux/euse, nerveux/euse, agité/e etc.*) urmate de infinitiv/ conjunctiv

- A descrie un eveniment
  - Pronumele relative simple (consolidare)
  - Verbul: utilizarea prezentului de narațiune
  - Adverbul de mod, forme regulate (consolidare) și neregulate
  - Adverbul de timp
- A descrie persoane, obiecte și locuri
  - Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
  - Adjectivul: acordul adjectivului (consolidare) ; adjective cu forme neregulate de feminin
  - Acordul adjectivelor de culoare
  - Comparația adjectivului – grade regulate și neregulate de comparație (consolidare)
  - Pronumele personale subiect, forme accentuate și neaccentuate (consolidare)
  - Structuri emfatice
  - Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare)
  - Pronumele adverbiale (consolidare)
- A exprima o opinie personală
  - Formule pentru introducerea unei opinii personale: *Je pense que…, Selon moi…, À mon avis…*
  - Conjunctivul prezent – formare și cazuri frecvente de utilizare (de ex. verbe de opinie la forma negativă, exprimarea obligației, expresii impersonale, verbe de sentiment)
- A justifica o opinie, o preferință
  - Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/ unei consecințe simple: *parce que, comme, donc, c'est pourquoi*
  - Numeralul ordinal (consolidare)
  - Articulatori cronologici pentru a introduce o enumerare: *premièrement, deuxièmement…*
- A face planuri
  - Verbul: viitor simplu/ viitorul apropiat (consolidare)
  - Verbul: utilizarea timpurilor perifrastice (consolidare)
- A exprima intenții
  - Verbul: utilizarea condiționalului pentru exprimarea intențiilor
  - Modul conjunctiv după verbe care exprimă o dorință
- A exprima ipoteze
  - SI condițional – regula I, II, III

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii franceze ca limbă străină:
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale

CS 1.1. - Înțelegerea unui text sau a unui document audio/audio-video în care sunt relatate evenimente

Lis attentivement le texte ci-dessous:

À 7 ans, ce «mini Picasso» allemand est le nouveau phénomène de la scène artistique

Avec son pull rayé, son sourire candide et son rêve de devenir footballeur, Mikail Akar ressemble à n'importe quel garçon de sept ans. Pourtant, ce jeune prodige de l'expressionnisme agite la scène artistique depuis des années. Surnommé le «mini Picasso» par les médias allemands, le natif de Cologne vend des tableaux dans le monde entier, pour plusieurs milliers d'euros.

«*À seulement sept ans, il s'est déjà fait un nom dans le monde de l'art. Il y a de l'intérêt en Allemagne, en France et aux États-Unis*», se félicite auprès de l'AFP son père et agent, Kerem Akar. Il dit avoir découvert le don de son fils par hasard, après lui avoir offert une toile et quelques pinceaux pour son quatrième anniversaire, puisqu'il en avait «*déjà assez de petites voitures et de figurines pour jouer*».[…] Ses tableaux aux couleurs explosives rappellent l'expressionnisme abstrait de l'Américain Jackson Pollock. […] Mais l'enfant se targue d'avoir développé son propre style: il applique des jets de peinture sur la toile muni... des gants de boxe de son père. […]

Le jeune artiste pour sa part prétend avoir d'autres rêves: «*Quand je serai plus âgé, je veux devenir footballeur professionnel*». […] Le père admet que sa propre vie a radicalement changé depuis qu'il a découvert le talent de son fils, et que lui et sa femme «*vivent pour l'art*» aujourd'hui. Ancien vendeur et chargé de recrutement, Kerem Akar, 38 ans, s'occupe désormais à plein temps des affaires de son fils. […] Avec plus de 40.000 abonnés sur Instagram, le jeune artiste entend conquérir le monde. Après Cologne, il exposera pour la première fois de sa vie à l'étranger: à Paris, au printemps 2020.

("Le Figaro", le 10 janvier 2020)

1. Ce document est ...

a. un récit biographique;
b. un fragment d'article de presse;
c. une publicité pour les œuvres d'un peintre.

2. Choisis la réponse correcte en justifiant par une phrase tirée du texte:

	VRAI	FAUX
a. Mikail Akar envisage d'être peintre quand il sera plus grand. *Justification : ……*		
b. On a observé son talent quand il avait sept ans. *Justification:……*		
c. Mikail Akar prétend avoir sa propre manière de peindre. *Justification……*		
d. Il a déjà eu sa propre exposition à Paris. *Justification:……*		

RECOMANDĂRI GENERALE PENTRU REMEDIEREA ÎNȚELEGERII UNUI TEXT CITIT

1. **Ameliorarea fluenței lecturii.** Pentru ameliorarea fluenței lecturii în vederea unei mai bune receptări a unui mesaj transmis în scris, se recomandă utilizarea în clasă a diferite tehnici de antrenare a lecturii cu voce tare care pot fi propuse pornind de la texte scurte, ca de exemplu: *lectura la unison*, *lectura în ecou*, *lectura pe grupuri de sens.* Aceste tipuri de antrenament vizează etapa de identificare și automatizare corecte a cuvintelor. Ele pot avea loc pe parcursul orei o dată pe săptămână, cu un grup

de 3-4 elevi cu nivel omogen, pe durata a câte 10 minute, în timp ce ceilalți elevi din clasă lucrează în mod autonom. Acest tip de organizare este benefic pentru respectarea diferențelor dintre elevi. Se recomandă utilizarea variantei cunoscute sub numele de *lectură cu monitor,* în cazul în care în clasă există elevi cu fluență și rigoare în decodarea textului foarte bune.

Modalități de intervenție: Se recomandă ca profesorul să nu intervină imediat după constatarea unei erori de decodare a mesajului scris, pentru ca elevului să i se permită să revină asupra erorii. Sau, profesorul poate să îi ofere timp elevului pentru a lua la cunoștință eroarea făcută și să i se dea posibilitatea remedierii acesteia. Apoi profesorul se asigură de înțelegerea vocabularului și de înțelegerea literală a textului prin justificarea sistematică prin propoziții/expresii din textul citit. Apoi profesorul recitește expresiv textul. După aceea, elevii vor citi pe rând, fiecare un fragment, pe roluri textul lucrat înainte. Intonația și punctuația vor face obiectul intervențiilor pedagogice la finalul decodării mesajului. Evaluarea formativă se poate realiza la finalul unei astfel de lecții de ameliorare/remediere a fluenței în lectură prin evidențierea progreselor elevilor.

2. **Privilegierea receptării mesajului transmis oral.** Receptarea unui mesaj transmis în scris este mai eficientă pentru elevii care înțeleg mai întâi mesajul transmis oral. (Lectura model a textului supus atenției este recomandată).

3. **Varietatea suporturilor de învățare.** Se recomandă utilizarea la clasă a unei varietăți de texte narative și informative. Textele nonliterare sunt foarte eficiente în formarea corespondenței fonem-grafem și în identificarea ideilor esențiale dintr-un text.

4. **Coeziunea locală a textului**

● Pentru o mai bună înțelegere a unui mesaj transmis în scris, se recomandă utilizarea de texte scurte care sa fie generoase în vederea identificării conectorilor, inferențelor, lanțurilor anaforic și cataforic, ideilor esențiale prin tehnici ca de exemplu propoziții absurde, corpusuri de fraze ambigue.

● Pentru cititorii începători se recomandă prezentarea cuvintelor noi în context și nu izolat, întrucât aceștia sunt dependenți de context pentru a putea descifra și înțelege cuvintele noi. Efectul de omofonie pe parcursul lecturii cu voce tare este un efect obișnuit la cititorii începători, iar el scade cu creșterea elevului și antrenarea în lectura în gând. Se recomandă alegerea acestor cuvinte dintre cele mai des întâlnite și utilizarea sistematică a corespondenței fonem-grafem pentru dezvoltarea descifrării mesajului, pentru că acest principiu va permite elevului și să scrie mai corect de la început. Pentru dezvoltarea acestei corespondențe se recomandă utilizarea metodei numită *lectura la unison* care este foarte eficientă și în contexte de clasă cu elevi cu dificultăți de învățare.

● Pentru o mai bună înțelegere a textelor scrise se recomandă utilizarea la clasă, în prealabil, a unor sarcini de învățare de receptare orală mai ales pentru cititorii începători.

5. **Remedierea dificultăților de a identifica idei și informații de detaliu din texte nonliterare.** Se recomandă:

● Utilizarea metodei ***Jurnalul cu dublă intrare*** - metodă specifică dezvoltării gândirii critice și focalizării pe identificarea de detalii explicit formulate. Metoda presupune realizarea unui tabel cu două coloane. Partea stângă: transcriere de pasaje care au atras atenția, sau au plăcut din diverse motive (ca o experiență personală). Partea dreaptă a tabelului se vor nota idei care să redea de ce au ales pasajul, la ce i-a făcut să se gândească, unde au mai întâlnit ideile exprimate, ce au simțit când le-au citit sau dacă sunt de acord sau nu cu poziția autorului. O cauză ar putea fi multitudinea de informații prezente în texte cu care elevii nu știu ce să facă.

● Utilizarea ***Procedeului recăutării și justificării răspunsurilor***.

Modalități de realizare: a. Pe perechi, elevii citesc alternativ textul, se opresc după fiecare fragment citit și își pun întrebări unul altuia cu privire la ce informații au aflat din fiecare fragment. Fiecare elev notează informațiile nou aflate. Aceste etape sunt urmate de o punere în comun a informațiilor identificate în text de tip activitate frontală, ghidată de profesor. b. Activitate frontală. Elevii citesc toți

același text și apoi adresează direct întrebări profesorului. Manualele pot fi deschise sau închise pe durata utilizării acestui procedeu.

- **Utilizarea Tehnicii *Compararea și clasificarea rezumatelor*.** Activitățile de tip „classement des résumés du meilleur au pire" ajută elevii să înțeleagă ce înseamnă o organizare coerentă și eficientă a informației.

Modalități de realizare : a. Se oferă mai multe versiuni de rezumat (corecte, incomplete, eronate) ; b. Elevii le compară și justifică alegerea celui mai bun ; c.Se discută ce informații sunt esențiale și cum trebuie ordonate.

- **Creare de activități de anticipare și structurare.** Construirea unei „intenții de lectură", adică crearea de ipoteze[1] cu privire la ceea ce urmează să citească. « Le résumé permet de construire une intention de lecture, en permettant une anticipation, en créant des attentes qui permettent de sélectionner et d'organiser des informations pertinentes lors d'une lecture. »

Modalități de realizare. Elevii primesc un rezumat înainte de lectura textului complet. Apoi sunt invitați să formuleze întrebări sau să anticipeze detalii. Se creează o „schemă de așteptări" care ghidează lectura și **favorizează reținerea logică** a informațiilor. ([1] Elevii în situație de dificultăți de înțelegere, cu cerințe educative speciale prezintă tendințe marcate de a crea noi evenimente/situații chiar după ce au citit textul și fără nicio legătură cu textul citit.)

ACTIVITATE DE REMEDIERE

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale
CS 1.1. - Înțelegerea unui text sau a unui document audio/audio-video în care sunt relatate evenimente

Former les élèves à la compréhension du cadrage (en temps et en espace). Pour aider les élèves à identifier et comprendre les éléments de cadrage (repères temporels et spatiaux), il est utile de recourir à des items ciblés. Ces indicateurs apparaissent généralement au début des textes informatifs ou narratifs et facilitent la construction du sens global. Dans la pratique pédagogique, il est recommandé d'intégrer régulièrement des activités d'enseignement-apprentissage-évaluation visant la compétence de compréhension globale d'un message écrit ou oral. Cela peut se faire à travers :

- **Items à réponse ouverte courte (QROC)** : questions simples du type *Qui ?*, *Quoi ?*, *Où ?*, *Quand ?*, *Pourquoi ?* (selon la pertinence de chaque texte).

- **Items QROC ou QCM** : permettant aux élèves de formuler le sujet du texte en une ou deux phrases, en tirant des conclusions à partir des idées ou informations repérées.
  Cette approche met l'accent sur la clarté, la structuration et la capacité des élèves à relier les informations essentielles afin de construire une compréhension globale.

Consigne: Lisez attentivement le texte et puis répondez aux questions suivantes:

1. Qui ?
.....
2. Que ?
.....
3. Où ?
.....

4. Quand ?

.....

5. Pourquoi ?

.....

Le sujet général du texte lu:

.....

Ressource temps. Cette activité peut être allouée environ quinze à vingt minutes d'un cours d'une heure, pour une classe de 20 à 22 élèves.

Point faible. Au début, lorsque les élèves ne connaissent pas encore cette méthode de travail, l'activité est chronophage. Elle peut durer plus de trente minutes, selon le public cible.

Activité de l'enseignant :

1. Écrire au tableau des items sous forme de questions à réponse courte ;
2. Vérification de la transcription de ces questions dans les cahiers des élèves ;
3. Vérification des réponses au tableau et dans les cahiers, et validation de celles-ci ;
4. Accompagnement de l'élève dans la reconnaissance de la pertinence des informations trouvées dans le texte à l'aide d'un exemple magistral ;
5. Accompagnement des élèves dans la formulation de conclusions directes à partir des informations et des idées identifiées dans le texte illustrées par un exemple magistral.

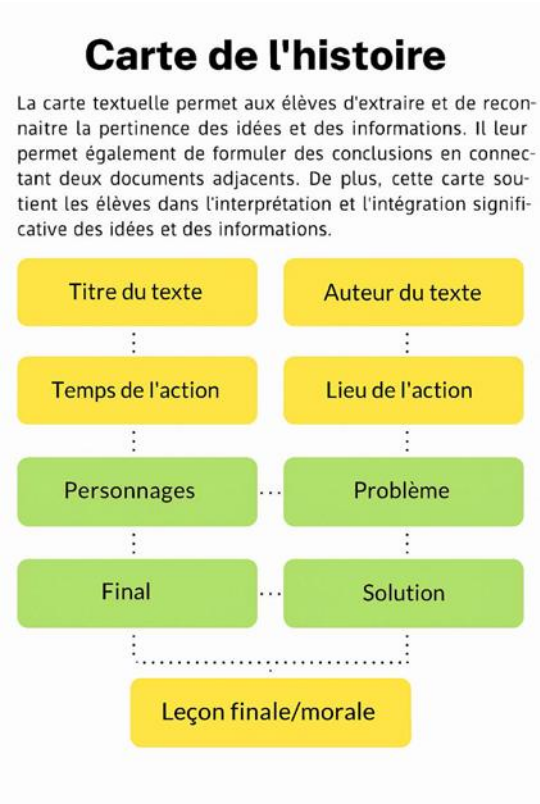
Activité de l'élève :

- écrire les questions à la main dans les cahiers ;
- trouver les réponses avec l'aide de l'enseignant ;
- écrire les réponses au tableau ;
- écrire et puis lire à voix haute des phrases qui présentent le sujet général du texte.

Variante 2 – La carte du texte

Avantages de l'utilisation des cartes textuelles et conceptuelles dans le contexte éducatif

- Elles favorisent la collaboration didactique, facilitant le travail en binômes, en petits groupes ou en collectif;
- Elles assurent une organisation visuelle rigoureuse de l'information, contribuant à une compréhension approfondie des contenus;
- Elles permettent une optimisation du temps de travail, grâce à la synthèse structurée des idées essentielles;
- Au terme d'une unité d'apprentissage, la carte textuelle constitue un instrument pertinent pour la révision, la systématisation et la mobilisation des connaissances;
- Elles peuvent être intégrées au portfolio de l'élève en tant que produit éducatif et exemplification;
- Leur utilisation projetée au tableau interactif favorise une implication active des elevilor et dynamise l'interaction didactique;

- Elles offrent une variété méthodologique : un même texte, littéraire ou informatif, peut donner lieu à des configurations diverses de cartes;
- Elles peuvent être utilisées comme outil d'évaluation formative, facilitant l'observation du progrès et l'ajustement de la démarche pédagogique;
- Elles contribuent au développement des compétences de rédaction créative et d'expression orale lorsque les cartes servent de point de départ pour des activités de production textuelle ou de prise de parole.

ACTIVITATE DE EVALUARE

CG1. Comunicare orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale
CS 1.1 Înțelegerea unui text în care sunt relatate evenimente

CG3. Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului francez și francofon, în scopul deschiderii către lume
CS 3.3. Realizarea unei prezentări orale sau scrise pornind de la un film/ o carte/ un eveniment cultural

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS / 40p
Lis attentivement le texte ci-dessous :

Les noms de 72 femmes scientifiques françaises bientôt gravés sur la tour Eiffel

Construite en 1889 comme un monument à la gloire de la technologie et de la science, la tour Eiffel est revêtue depuis le début d'une couronne intérieure avec les noms de 72 scientifiques français renommés (que des hommes, dont Lavoisier, Ampère, Laplace…) gravés au premier étage.

Afin de mettre en valeur les femmes scientifiques françaises, l'association *Femmes & Sciences* s'est associée en mars 2025 à la Ville de Paris pour lancer le projet d'inscrire les noms de 72 femmes scientifiques au sein de la frise des savants. Le consensus trouvé permet d'envisager l'inscription de leurs noms dans les mêmes conditions que leurs homologues masculins : au premier étage, en lettres d'or, avec l'exacte même typographie.

La liste a été remise à la maire de Paris, Anne Hidalgo, le 26 janvier 2026, et comprend des grands noms comme Marie Curie (à l'origine de la découverte de la radioactivité) et sa fille, Irène Joliot-Curie; la plus ancienne, Angélique Du Coudray, obstétricienne née en 1712, la mathématicienne du XVIIIe siècle, Sophie Germain, qui se faisait passer pour un homme pour pouvoir étudier, Madeleine Brès, première femme française à avoir fait des études de médecine, ou encore Yvonne Choquet-Bruhat, physicienne et mathématicienne disparue en 2025. Une attention toute particulière a été portée à l'équilibre entre les disciplines pour qu'elles soient toutes représentées.

"Il est temps que ce monument, si symbolique, redonne aux femmes la gloire et la place qui leur revient. Bientôt, les jeunes filles qui regarderont la tour Eiffel pourront, elles aussi, avoir l'ambition de devenir médecin, mathématicienne, chimiste, biologiste, informaticienne… ", a ajouté Anne Hidalgo.

La liste de noms doit maintenant être soumise aux *Académies des Sciences, des Technologies et de Médecine* pour avis, avant validation finale et gravure dans l'acier de la tour Eiffel !

https://www.timeout.fr/

1. Choisis dans la liste ci-dessous les informations qui apparaissent dans le texte. (10 p)

a) Le monument visé par ce projet
b) L'année de construction du monument
c) Quelques exemples de personnalités scientifiques féminines
d) Le nombre de disciplines représentées par les femmes scientifiques
e) L'objectif de l'initiative
f) Le début des travaux de gravure
g) Les institutions partenaires

2. Vrai ou Faux ? Coche la bonne case et transcris le fragment qui justifie ta réponse (30 p)

	Vrai	**Faux**
a. L'initiative présentée vise à promouvoir la parité et à inspirer les jeunes générations. Justification:.....		
b. Les *Académies des Sciences, des Technologies et de Médecine* sont à l'origine du projet. Justification: ……		
c. La typographie des 72 noms féminins retenus sera identique à celle des 72 noms masculins. Justification: ……		
d. Toutes les femmes citées appartiennent au même domaine scientifique. Justification: ……		
e. La tour Eiffel est utilisée comme un symbole fort pour transmettre un message culturel. Justification: ……		
f. Les noms des personnalités scientifiques féminines ont été gravés au premier étage du monument. Justification: ……		

II. PRODUCTION ÉCRITE / 50p

La semaine passée tu as été en France, chez ton correspondant. Il t'a invité à participer à un événement culturel exceptionnel, en lien avec le patrimoine français. De retour à la maison, tu écris un article pour la revue de ton lycée. (130-150 mots)

Tu dois :

- présenter brièvement l'événement (lieu, objectif, public, ambiance) ;
- expliquer son importance culturelle ;
- exprimer ton opinion personnelle sur l'intérêt de cet événement aujourd'hui.

Tu peux t'inspirer de ces affiches :

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

I. COMPRÉHENSION DES ÉCRITS / 40p

1. **(2p x 5 = 10 p)**
   a) Le monument visé par ce projet
   b) L'année de construction du monument
   c) Quelques exemples de personnalités scientifiques féminines
   d) L'objectif de l'initiative
   e) Les institutions partenaires

2. **(5p x 6 = 30 p)**

	Vrai	**Faux**
a. L'initiative présentée vise à promouvoir la parité et à inspirer les jeunes générations. Justification: *Afin de mettre en valeur les femmes scientifiques françaises… Bientôt, les jeunes filles qui regarderont la tour Eiffel pourront, elles aussi, avoir l'ambition de devenir médecin, mathématicienne, chimiste, biologiste, informaticienne…*	**X**	
b. Les *Académies des Sciences, des Technologies et de Médecine* sont à l'origine du projet. Justification: *… l'association Femmes & Sciences s'est associée en mars 2025 à la Ville de Paris pour lancer le projet d'inscrire les noms de 72 femmes scientifiques au sein de la frise des savants./ La liste de noms doit maintenant être soumise aux Académies des Sciences, des Technologies et de Médecine pour avis…*		**X**

c. La typographie des 72 noms féminins retenus sera identique à celle des 72 noms masculins. Justification: *... permet d'envisager l'inscription de leurs noms dans les mêmes conditions que leurs homologues masculins : au premier étage, en lettres d'or, avec l'exacte même typographie.*	**X**	
d. Toutes les femmes citées appartiennent au même domaine scientifique. Justification: *Marie Curie (à l'origine de la découverte de la radioactivité)... Angélique Du Coudray, obstétricienne… , la mathématicienne du XVIIIe siècle, Sophie Germain, Madeleine Brès, première femme française à avoir fait des études de médecine, ou encore Yvonne Choquet-Bruhat, physicienne et mathématicienne…*		**X**
e. La tour Eiffel est utilisée comme un symbole fort pour transmettre un message culturel. Justification: *Il est temps que ce monument, si symbolique, redonne aux femmes la gloire et la place qui leur revient.*	**X**	
f. Les noms des personnalités scientifiques féminines ont été gravés au premier étage du monument. Justification: *La liste de noms doit maintenant être soumise aux Académies des Sciences, des Technologies et de Médecine pour avis,* ***avant*** *validation finale et gravure dans l'acier de la tour Eiffel !/* Les noms de 72 femmes scientifiques françaises **bientôt** gravés sur la tour Eiffel.		**X**

II. PRODUCTION ÉCRITE/ 50p

Ex. de grille d'évaluation

Respect de la consigne	5p
Correction sociolinguistique	5p
Capacité à informer / à présenter l'expérience	10p
Capacité à donner ses impressions	5p
Lexique / orthographe lexicale	10p
Morphosyntaxe / orthographe grammaticale	10p
Cohérence	5p
Total	**50p**

10p oficiu

PROIECT

CG 2. Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare

CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru pentru cercetare documentară
CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup
CS 2.4. Exprimarea creativității prin realizarea de proiecte de grup

Titlul proiectului - *Destins au féminin* – personnalités féminines scientifiques qui ont influencé le monde
Scopul proiectului - realizarea unei expoziții de afișe cu personalități feminine francofone din domeniul științific
Durata – 2 săptămâni

Sarcina de lucru: realizarea unei expoziții de afișe reprezentând personalități feminine științifice

Aspecte urmărite

- Sensibilizarea elevilor cu privire la contribuția femeilor în diferite domenii (istorie, știință, artă, politică, drepturile omului).
- Dezvoltarea competențelor de exprimare scrisă și orală în limba franceză.
- Stimularea creativității și a muncii în echipă.

La finalul activității, elevii vor fi capabili să:

- identifice și să selecteze informații relevante despre o personalitate feminină;
- redacteze un text scurt, coerent și corect în limba franceză;
- realizeze un afiș tematic atractiv din punct de vedere vizual;
- prezinte oral, într-o manieră clară și structurată, informațiile selectate;

Etapele proiectului

1. Introducere

- prezentarea temei proiectului, explicarea obiectivelor și criteriilor de realizare a afișelor.
- discutarea noțiunii de „destin feminin”, oferirea de exemple de personalități feminine marcante, din diferite domenii: științe, sport, politică, social.
- constituirea de echipe de lucru
- repartizarea unor personalități feminine alese în prealabil
- distribuirea de materiale (suport hârtie sau/și material digital) conținând biografia unor personalități marcante, precum Marie Curie, Simone de Beauvoir, Frida Kahlo, Malala Yousafzai, Simone Veil, Josephine Becker, Georges Sand etc. https://www.ardennes.gouv.fr/contenu/telechargement/8803/62844/file/portraits_de_femmes-2.pdf

2. Documentarea și selecția informațiilor

Fiecare grup alege o personalitate și selectează informații esențiale: date biografice; domeniul de activitate; contribuții și impact asupra societății/domeniului pe care îl reprezintă.
Urmează, pe grupe, prezentarea informațiilor esențiale selectate.
Selectarea informațiilor și prezentarea lor reprezintă o primă etapă a proiectului, menită să familiarizeze elevii cu tehnica de lucru pentru realizarea ulterioară a unui afiș.

3. Realizarea afișelor. În binom, elevii vor alege o personalitate feminină din lista celor 72 de nume propuse pentru a fi înscrise pe Turnul Eiffel și vor realiza cercetare documentară pentru selecția informațiilor care vor figura pe afiș.
https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/avec-sciences/72-femmes-scientifiques-bientot-inscrites-sur-la-tour-eiffel-9372295
Sugestii

- folosirea de materiale diverse (carton, imagini, markere sau aplicații digitale, Canva, PowerPoint, Adobe Illustrator)
- redactare în limba franceză, punând accent pe datele importante din biografia respectivă, aportul științific adus
- respectarea unei structuri standard (fotografie, nume, date, descoperirea/contribuția cea mai importantă, dimensiune a textului predefinită, fonturi lizibile, utilizarea de culori contrastante)
- respectarea unei puneri în pagină care să evite supraîncărcarea afișului și să faciliteze lectura

4. Prezentarea și expoziția

Afișele pot fi expuse în clasă sau pe holul școlii. Fiecare grup își prezintă personalitatea aleasă, explicând de ce aceasta a influențat lumea. Se încurajează întrebările și feedback-ul colegilor.

Grille d’évaluation du professeur

Projet: « Destins féminins »
Groupe : _____

Critère	Excellent (10)	Bien (8)	Satisfaisant (6)	Insuffisant (4)
Contenu de la présentation	Complet, varié et cohérent	Cohérent et adéquat	Peu développé	Confus ou incomplet
Respect des règles de mise en page	Respecte entièrement les consignes	Respecte la majorité des consignes	Respecte très peu les consignes	Ne respecte pas les consignes
Rédaction des textes	Claire et sans fautes	Claire, avec quelques fautes mineures	Facile à comprendre mais avec des fautes fréquentes	Difficile à comprendre
Créativité et originalité	Concept créatif, design unique	Quelques idées créatives	Peu d'idées nouvelles	Manque de créativité
Esthétique et design	Attractif et bien organisé	Agréable et fonctionnel	Basique	Désorganisé ou difficile à lire
Travail en équipe	Collaboration excellente	Bonne collaboration	Collaboration inégale	Travail individuel ou désorganisé
Utilisation des outils numériques	Utilisation efficace et variée	Utilisation correcte	Utilisation limitée	Utilisation inadéquate

III. Programa școlară pentru Geografia Franței (CS – 1 oră/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului legislativ şi a direcţiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 1 se poate studia și în regim bilingv** cu o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia Franței face parte din disciplinele nonlingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (**1 oră pe săptămână**). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică şi umană a Franței, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice şi socio-economice, precum şi cu elemente de geografie politică, culturală şi de mediu înconjurător.

Programa îşi propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev, şi este alcătuită în acord cu finalitatea, competenţele şi conţinuturile programei de geografie şi cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, construind o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu şi societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- **contribuţia geografiei, ca obiect de studiu, în componenta sa universală, la finalităţile sistemului de învăţământ din România, dar și din Uniunea Europeană**;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile *Limbă şi comunicare* (limba franceză) şi *Om şi societate* (geografie) la profilul de formare al absolventului învățământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate şi spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege şi explica fenomenele sociale şi geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu şi comunitate; se adaugă **necesitatea de a forma indivizi adaptabili la noile provocări de pe piața muncii, indivizi care stăpânesc noțiuni din arii de interes diferite dar complementare;**
- contribuţia geografiei şi a limbii franceze la formarea competențelor cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (*United Nations Framework Convention on Climate Change* – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbii franceze şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conținuturile propuse de programă sunt organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative atât pentru știința geografică, cât și pentru cerințele societății contemporane. Aceste domenii - spațiul natural al Franței, populație și teritoriu, economie și mobilitate, Franța între globalizare și Europa : un actor geopolitic și cultural - sunt abordate, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic francez. Temele asociate fiecărui domeniu sunt selectate în funcție de competențele generale și specifice vizate de disciplină, ceea ce orientează atât conținuturile, cât și demersurile didactice. Ele susțin formarea capacităților de localizare, analiză și interpretare a fenomenelor, de utilizare adecvată a limbajului de specialitate în limba modernă și de integrare interdisciplinară, consolidând caracterul interdisciplinar și transdisciplinar al geografiei.

Programa este concepută astfel încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diverse provocări locale, europene sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și adecvarea demersului didactic la particularitățile elevilor.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenor baza studierii Geografiei Franței**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate în limba franceză pentru explicarea mediului geografic

Clasa a IX-a
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei științifice (concepte, noțiuni) în limba franceză pentru prezentarea unei informații pertinente
– *Realizarea unor prezentări/expuneri sub formă orală sau scrisă a realității geografice, pe baza observațiilor directe și indirecte, utilizând sisteme informaționale geografice, în scopul înțelegerii și aprofundării unor concepte geografice;* – *Valorificarea noțiunilor, a conceptelor și a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate școlare, studii de caz, pentru înțelegerea și analizarea realității cotidiene;* – *Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor și a conceptelor de geografie fizică și umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiș etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*
CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente
– *Utilizarea unor platforme educaționale și softuri de e-learning (de exemplu, MozaWeb/MozaBook) ce simulează sau prezintă elemente și procese din mediul natural, cu scopul de a înțelege diferitele relații dintre componentele acestuia;* – *Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* – *Construirea unui text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii franceze.*
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul francez
– *Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social;* – *Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*

CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată
– *Identificarea tipurilor de documente (tip, autor, dată);*

Clasa a IX-a
– *Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și Europei pentru stabilirea poziției geografice a Franței/ a spațiului francofon;* – *Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, haşuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
– *Înțelegerea sensului general al unui document/ corp de documente și a relației cu situația geografică studiată;* – *Trecerea de la observare la descriere;* – *Realizarea unor calcule pentru analiza elementelor, proceselor și fenomenelor geografice;* – *Exprimarea oral sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale;* – *Elaborarea unui text explicativ pe baza unui suport grafic.*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
– *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri și semne convenționale;* – *Prelevarea, ierarhizarea și confruntarea informațiilor conform unor metode specifice în funcție de document ;* – *Interpretarea unei realități pe baza utilizării semnelor convenționale.*
CS 2.4. Trecerea informațiilor de la o scară la alta pentru a explica diferite situații
– *Utilizarea hărților la scări diferite pentru identificarea unui fenomen geografic în spații de dimensiuni variabile (ex.: zonarea ariilor urbane);* – *Exerciții de transformare a scării de proporție numerică în scară grafică și invers pentru citirea și interpretarea corecta a hărților;* – *Exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferită;* – *Recunoașterea și corelarea unei imagini de la sol, aeriene sau din satelit.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate

Clasa a IX-a
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și sisteme multimedia pentru a se informa
– *Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite;* – *Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* – *Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor spațiale,* – *în scopul dezvoltării abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* – *Realizarea unor studii de caz;* – *Realizarea unui text/referat/lucrare independent sau în echipă pe baza datelor accesate pe internet sau a lecturii literaturii de specialitate sau revistelor în limba franceză.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
– *Ierarhizarea informației și organizarea acesteia în mod autonom;* – *Participarea la progresia cursului intervenind la cererea profesorului sau solicitând lămuriri și explicații;* – *Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.);*

Clasa a IX-a
– *Redactarea unui răspuns argumentat, confruntat cu puncte de vedere diferite în scopul dezvoltării spiritului critic.*
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
– *Crearea de grafice tematice;* – *Realizarea unui infografic fizic sau digital (schițe cartografice, diagrame etc.) pe baza unui algoritm dat, cu scopul de a reda succesiunea unor fenomene geografice;* – *Realizarea de hărți conceptuale, diagrame, cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei, pentru dezvoltarea inteligenței spațiale;* – *Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.*

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii Geografiei Franței

Clasa a IX-a
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și implicat în viața societății
– *- Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine;* – *- Formarea unei culturi comune care să contribuie la păstrarea și protecția calității mediului înconjurător;* – *- Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* – *- Prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene;* – *- Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* – *- Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
– *- Identificarea soluțiilor de protecția mediului în contextul dezvoltării durabile;* – *- Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* – *- Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului;* – *- Evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății umane pe baza informațiilor obținute din diverse surse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii franceze în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	**Conținuturi**
1. Spațiul natural al Franței – diversitate geografică	– Poziția geografică a Franței în Europa și în lume; vecini, deschidere maritimă și legături continentale – Relieful - suport pentru activitățile economice – Fluvii și bazine hidrografice – resurse vitale și riscuri (inundații, secetă) – Tipuri de climă, impactul schimbărilor climatice asupra biodiversității
2. Populație și teritoriu: o Franță urbană, diversă	– Dinamica naturală și migratorie a populației – Orașele franceze: metropole atractive și dezechilibre regionale (Paris vs. provincie)

Domenii de conținut	Conținuturi
	– Studiu de caz - Paris și regiunea pariziană / o metropolă regională - Lyon, Marseille – Structura administrativă și ultraperiferică: Franța continentală și cea de peste mări ca spațiu multicultural și strategic – Studiu de caz (ex. Réunion, Guyana franceză, Polinezia etc.)
3. Economie și mobilitate: agricultură, industrii și turism într-o Franță competitivă	– Agricultura modernă și regiunile agricole. Impactul schimbărilor climatice asupra agriculturii. – Industriile tradiționale și tehnopolurile innovative – Studiu de caz – un tehnopol francez (ex. Sophia Antipolis, Ile-de-France, Metz 2000, Futuroscope Poitiers etc.) sau un spațiu în reconversie (ex. Lille) – Turismul – diversitate și competitivitate globală – Studiu de caz (ex. Côte d'Azur, munții Alpi, Bretagne etc.) – Rețele de transport - motor al integrării teritoriale și europene
4. Franța între globalizare și Europa: un actor geopolitic și cultural	– Rolul Franței în Uniunea Europeană și în lume ca putere economică – Influența culturală globală: francofonia

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau Geografia Franței și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei Franței, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente și corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări simple etc.);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, grafice, fișe de lucru, imagini video etc);
5. dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
6. renunţarea la elemente de instruire tradiţionale, nejustificabile într-un context educaţional inovativ: excesul informaţional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificată a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informaţiilor, excesul denumirilor inoperante;
7. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare"– „predare").

Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;

- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile de învățare vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele generale și specifice. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaționale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii elevilor.

ACTIVITÉS D'APPRENTISSAGE – SUGGESTIONS

Séquence d'apprentissage 1
Thème de l'activité : La ville durable
Présenter un projet de développement durable dans une ville française : étude de cas – Grenoble
Compétence générale (CG 4) : Développement de compétences sociales, interpersonnelles, interculturelles, civiques basées sur l'étude de la Géographie de la France
Compétence spécifique (CS 4.2.) : Présentation de la diversité naturelle, humaine, culturelle en réalisant des corrélations interdisciplinaires.
Compétences méthodologiques :
· Analyser un corpus de documents et en tirer des conclusions ;
· Adapter des réponses aux problèmes d'aménagements territoriale ;
· Travail en groupe de trois élèves ;
Compétences évaluées
· Connaître le lexique spécifique à la ville durable ;
· Être capable d'utiliser le lexique spécifique lié à la notion de développement durable ;
· Analyser un document ;
· Reconnaître les actions liées au développement durable dans un/plusieurs documents ;
· Agir comme un éco citoyen
Méthodes et démarches
· Résoudre des situations - problèmes
· Conversation
· Découvrir les informations
· Découvrir des règles adaptées à une situation donnée
Ressources didactiques :
· Des photos de Grenoble ;
· Deux textes sur le développement durable de la ville ;
· Un document – dessin avec les gestes pour devenir écocitoyen ;
· Fiche de description ;
· Fiches différenciées selon le niveau linguistique
Doc 1

a). L'aménagement d'une ville durable

"Pour tenir compte de l'environnement et le respecter, les responsables des villes peuvent désormais agir en privilégiant certains aménagements. La ville qui respecte l'environnement est appelée «ville durable». Une ville durable est une ville conçue pour atténuer les nuisances qu'elle génère. Pour atteindre ce but, la ville doit :

• Réduire sa consommation d'énergie, en développant les transports en commun et les pistes cyclables ;

• Réaménager les quartiers afin que ceux-ci puissent offrir des services et des emplois nombreux pour limiter le nombre de déplacements ;

• Aménager des espaces verts au profit d'un paysage mixte (construction et végétation)."

b). Préserver la « nature » en ville (Agendas 21)

"De nombreuses villes affichent comme objectifs, parfois dans le cadre d'Agendas 21, de mieux préserver la «nature» en ville (eaux, air…), de mieux organiser le prélèvement et le traitement des déchets, d'envisager les risques industriels et de s'en prémunir et d'améliorer le cadre de vie des urbains (création de jardins, travail sur l'esthétique des quartiers, réduction des pollutions, y compris sonores…)."

https://share.google/WwQogxuWeZuym45Du

Photo 1 Un panorama de la ville de Grenoble

Photo 2 L'écoquartier [Bouchayer]-[Viallet]

Photo 3 Square des Fusillés entrée de l'ÉcoQuartier Bouchayer-Viallet

Photo 4 Jardin de Ville de Grenoble

Photo 5 Téléférique de Grenoble et fort de la Bastille

Photo 6 : Convoi inaugural de la ligne E du tramway de Grenoble

Photo 7 File:Agence Métrovélo gare de Grenoble

Fiche de l'élève

Activité 1

Notions à communiquer aux élèves : *développement durable, ville durable, décentralisation, ceinture verte, écocitoyen*

Activité 2

Regardez la première photo et expliquez pourquoi on appelle la ville de Grenoble « la capitale des Alpes ».

Réponse attendue : Il s'agit de sa taille et de sa proximité avec les montagnes.

Activité 3

A partir des deux textes et des photos, remplissez un tableau avec des actions menées dans le cadre du développement durable et des objectifs visés. La première colonne liste les actions repérées, la deuxième récapitule les buts recherchés par ses actions. Associez chaque photo à une action mentionnée dans le texte.

Actions relevées	***Objectifs***
*Mise en place d'un transport en commun électrique (5 et 6) *Construction d'un téléphérique (5) *Mise en place d'un réseau de prêt de vélo (7)	Limiter le nombre de véhicules individuels polluants dans le centre de la ville
*La couverture végétale (3) *L'aménagement d'une *ceinture verte* (6) *Création des jardins (4)	Diminuer la pollution sonore Aérer la ville avec de la végétation. Réduction de toutes les formes de pollutions

Actions relevées	*Objectifs*
Réaménagement des centres urbains, avec *une décentralisation* des activités (2)	Limiter les déplacements de la population urbaine. Offrir de nombreux services dans un même espace

Activité 4

Problématique : Comment devenir écocitoyen ?

Doc 2. Les gestes éco-citoyens

Quels sont les gestes qu'on peut adopter chaque jour pour devenir éco-citoyens, pour cultiver le respect pour l'environnement ?

Devoir - Dessiner sur une feuille de papier une caricature d'un geste que vous voulez adopter pour préserver la nature.

Bibliographie :

Photo 1 **https://share.google/RVIBnYQTw4SottO9s**
Photo 2 **https://share.google/dibMLhXkdEIk993Hm**
Photo 3 **https://share.google/DWL7djBWDdu5CrOPP**
Photo 4 **https://share.google/DWL7djBWDdu5CrOPP**
Photo 5 **https://share.google/7xTaDdRp9KwpmccXd**
Photo 6 **www.ledauphine.com**
Photo 7 **https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Agence**

Jacques Arnaud, Nicole Darcy et Daniel Legal : *15 séquences de géographie au CM1* Édition Retz, Paris, 2008

Jacqueline Jalta et d`autres : *Sociétés et développement durable*, Édition Magnard, Paris 2010 ;

Pascal Baud, Serge Bourgeat, Catherine Bras : *Dictionnaire de Géographie*, 4e édition, Édition Hatier, Paris, 2008.

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)

Exercice 1 – Le texte

Lis le texte (Doc 1) avec le professeur ou un camarade.

Réponds avec un mot ou une phrase courte.

1. Qu'est-ce qu'une ville durable ? (Exemple : une ville avec des parcs et des transports propres)
2. Donne une action pour protéger la nature en ville. (Exemple : planter des arbres)
3. Qu'est-ce qu'un espace vert ? (Exemple : un parc ou un jardin)
4. Que doit réduire la ville ? (Exemple : la pollution, le bruit)

Exercice 2 – Vrai ou Faux

Lis les phrases et écris Vrai (V) ou Faux (F).

1. Une ville durable a des transports en commun.
2. Une ville durable n'a pas de parcs.
3. Une ville durable protège la nature.

Exercice 3 – Les images

Regarde les photos (tramway, téléphérique, parc, écoquartier).

1. Montre une photo avec un parc ou un jardin.
2. Montre une photo avec un tramway ou un vélo.
3. Quelle photo montre un écoquartier ?
4. Dis une chose que tu vois qui aide la ville à être durable.
   (Exemple : des arbres, des pistes cyclables, un tramway)

Exercice 4 – Texte + image

Complète avec la photo ou le mot juste :

1. Dans le texte, on parle de pistes cyclables → photo n° ____.
2. Dans le texte, on parle d'espaces verts → photo n° ____.
3. Grenoble utilise des transports comme _____ et _____ .

Exercice 5 – Écriture très simple

Écris 1 ou 2 phrases : Pourquoi Grenoble est une ville durable ? (Exemple : Grenoble a des parcs et des transports propres.)

Conseils pour la classe BEP

- Lisez le texte ensemble, mot par mot si besoin.
- Montrez les images pour chaque question.
- Autorisez les réponses orales ou écrites (même un mot).
- Donnez un exemple pour chaque exercice avant de commencer.
- Travaillez en binôme si certains élèves ont besoin d'aide.

Activités remédiation

Exercice 1 – Compréhension du texte

- Pourquoi une ville durable est importante ?
- Donne **deux actions** pour protéger l'environnement dans une ville.
- Que veut dire *espaces verts* ?
- Qu'est-ce que la ville doit réduire selon le texte ?

Exercice 2 – Vrai ou Faux

Lis les phrases et écris **Vrai (V)** ou **Faux (F)**.

- Une ville durable utilise plus de transports en commun.
- Une ville durable n'a pas d'espaces verts.
- Les Agendas 21 veulent protéger la nature en ville.

Exercice 3 – Analyse des images

Observe les photos.

- Trouve une photo avec un **transport durable** (tramway, téléphérique, vélo…).
- Trouve une photo avec un **parc** ou des **espaces verts**.
- Quelle photo montre un **écoquartier** ?
- Que vois-tu dans les images qui aide la ville à être plus durable ? (1–2 phrases)

Exercice 4 – Texte + image

Complète les phrases avec les bonnes photos ou informations.

- Dans le texte, on parle de pistes cyclables → photo n° ___.
- Dans le texte, on parle d'espaces verts → photo n° ___.
- Grenoble utilise des transports comme _____ et _____.

Exercice 5 – Production écrite
Écris un petit paragraphe de **5–6 lignes** : **Pourquoi Grenoble peut être une ville durable ?**
Utilise **2 idées du texte** et **1 élément d'une photo**.

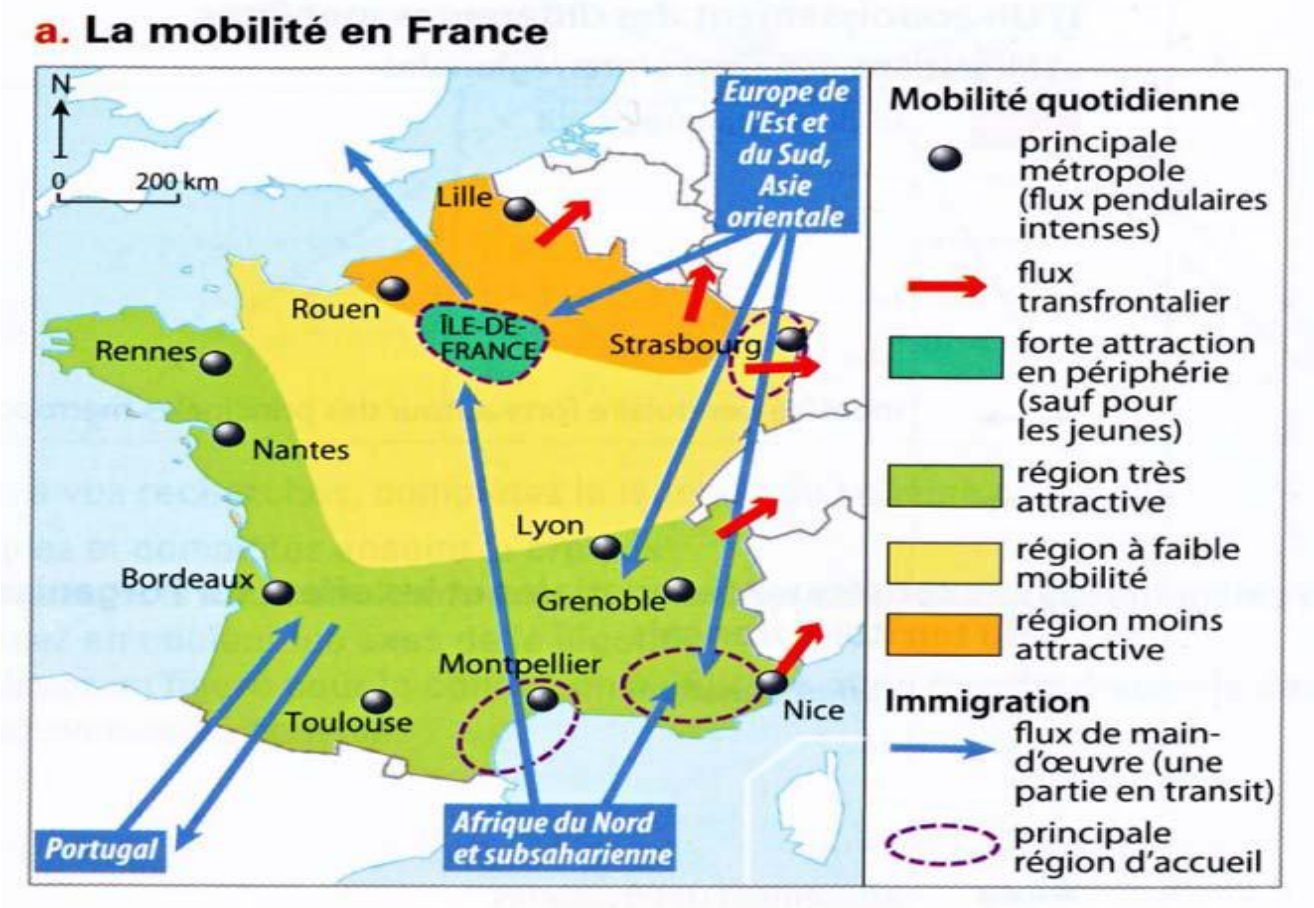
Séquence d'apprentissage 2
Thème – La mobilité en France

Compétence générale (CG 3.) - Application de méthodes et de techniques générales d'apprentissage (y inclus les TIC) afin de faciliter une préparation permanente assumée

Compétence spécifique (CS 3.2.) - Rédaction d'une réponse argumenté sur les flux de population en France à partir d'une carte spécifique

Méthodes et démarches

- Observation directe
- Apprentissage par découverte guidée
- Analyse et synthèse

https://jmgleblog.eklablog.com/populations-flux-et-mobilites-en-france-a126582402

Fiche de l'élève

I. A partir de cette carte, précisez:

1. Quels types de flux migratoires existent en France ?
2. Que comprenez-vous par flux transfrontalier journalier ?
3. Quels sont les pays voisins où les Français se déplacent pour travailler de manière quotidienne ? Pourquoi ?
4. Pourquoi pas l'Espagne ?

5. Pourquoi les Parisiens quittent Paris pour la province ?

https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04

6. Quelles sont les régions les plus attractives de France ?
7. Pourquoi le Nord n'est pas attractif ?
8. Pourquoi les jeunes préfèrent Paris ?
9. Comment expliquer la migration à l'échelle locale ?

https://www.youtube.com/watch?v=LHt8b5OQSps

10. D'où proviennent les étrangers qui arrivent en France? Comment expliquez-vous leurs origines?

II. Réalisez un schéma avec les flux migratoires en France.

Étape 1 - Organisez les informations en 2 ou 3 thèmes principaux pour structurer la légende

Étape 2 - Attribuez un figuré à chaque information sélectionnée - figurés de surface : couleurs, hachures pour représenter des zones (ex: les régions plus ou moins attractives); figurés linéaires : traits, flèches ou pointillés pour les éléments comme les frontières ou les flux; figurés ponctuels : symboles pour représenter des points d'intérêt (ex: villes).

Étape 3 - Réalisez le schéma - Dessinez un contour géométrique simple pour représenter l'espace français. + Placez les figurés de surface (couleurs), puis les figurés linéaires et ponctuels. + Ajoutez les noms des lieux et un titre clair au-dessus du schéma.

Étape 4 - Réalisez la légende de la carte

Étape 5 - Assurez-vous que tous les éléments nécessaires sont présents : un titre, une légende, une orientation (une flèche indiquant le nord).

III. Argumentez qu'en France il y a une grande mobilité de la population. (10 phrases)

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)

I. A partir de cette carte, précisez:

1. Quelle est la région qui vous paraît la plus attractive ? Pourquoi ?
   https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04
2. Deux régions très attractives (couleur vert clair)
3. Deux régions moins attractives (couleur orange)
4. Deux grandes métropoles et un flux migratoire (indiqué par une flèche bleue).
5. Pourquoi la région Île-de-France attire-t-elle autant de travailleurs ?
6. D'où proviennent principalement les flux d'immigration vers la France ?
7. Pourquoi certaines régions du Sud (par exemple Montpellier, Toulouse, Nice) sont-elles très attractives ?

II. Activité d'application – Mini-carte individuelle

Distribuez une carte simplifiée de la France en noir et blanc.

Etape 1 - Placez sept éléments importants observés sur la carte : trois métropoles, deux régions attractives, deux flux migratoires.

Etape 2 - Travail en binômes : Quel est, selon vous, le flux le plus important ? Pourquoi ?

III. **Évaluation rapide**

Mini-test oral :

1. Donne un exemple de région très attractive.
2. Cite une métropole importante.
3. D'où viennent les flux d'immigration ?
4. Quelle couleur représente une région moins attractive ?

Activités remédiation

I. A partir de cette carte, précisez:

1. Qu'est-ce que les flèches rouges indiquent?
2. Dans quel pays plus précisément?

3. Pourquoi se déplacent-ils ?
4. Pourquoi pas l'Espagne ?
5. Pourquoi les Parisiens quittent Paris pour la province ?
   https://www.youtube.com/watch?v=xWisBDLKjVM 1:04
6. Quelles sont les régions les plus attractives de France ?
7. Pourquoi le Nord n'est pas attractif ?
8. Pourquoi les jeunes préfèrent Paris ?
9. Comment expliquer la migration à l'échelle locale ?
   https://www.youtube.com/watch?v=LHt8b5OQSps

II. Réalisez un schéma avec les flux migratoires en France.
Étape 1 - Organisez les informations en 2 ou 3 thèmes principaux pour structurer la légende
Étape 2 - Attribuez un figuré à chaque information sélectionnée - figurés de surface : couleurs, hachures pour représenter des zones (ex: les régions plus ou moins attractives); figurés linéaires : traits, flèches ou pointillés pour les éléments comme les frontières ou les flux; figurés ponctuels : symboles pour représenter des points d'intérêt (ex: villes).
Étape 3 - Réalisez le schéma - Dessinez un contour géométrique simple pour représenter l'espace français. + Placez les figurés de surface (couleurs), puis les figurés linéaires et ponctuels. + Ajoutez les noms des lieux et un titre clair au-dessus du schéma.
Étape 4 - Réalisez la légende de la carte
Étape 5 - Assurez-vous que tous les éléments nécessaires sont présents : un titre, une légende, une orientation (une flèche indiquant le nord).

III. Argumentez qu'en France il y a une grande mobilité de la population. (5 phrases)

Séquence d'apprentissage 3

Thème: Les fonctions urbaines de Paris – Décrire à l'aide d'un algorithme donné
Compétence générale (CG 1): Utiliser le langage de spécialité en français pour expliquer le milieu géographique.
Compétence spécifique (CS 1.2): Décrire le milieu naturel et humain afin d'identifier leurs éléments constitutifs.

Méthodes et démarches
- Méthode algorithmique
- Apprentissage par découverte guidée
- Travail de groupe différencié
- Conversation dirigée (guidage du vocabulaire)
- Apprentissage coopératif
- Utilisation d'outils numériques interactifs (Canva, Padlet)

Le professeur projette une courte vidéo sur Paris (Paris, ville mondiale – 1 min).
YouTube – courte vidéo : *« Paris, une métropole mondiale »*
https://youtu.be/sc38tg-XxzM?si=YQNpbsDLYwEvopR6

→ Questions de découverte :
Que voyez-vous ? Quelles activités humaines reconnaissez-vous ? Pourquoi Paris est-elle importante ? Les réponses sont notées au tableau sous forme de nuage de mots (capitale, économie, tourisme, culture, transport).

1. Jeu numérique sur Quizlet : les élèves associent les mots aux images (banlieue – périphérie, musée – culture, entreprise – économie).

→ Les élèves répètent la prononciation après l'enseignant.

2. Décrivez les fonctions urbaines de Paris en suivant l'algorithme ci-dessous et en utilisant les informations de la fiche:

Localisation: Où se trouve Paris ? Quelle est sa situation géographique ?
Population: Combien d'habitants ? Quelle densité ?
Fonctions: Quelles sont ses principales fonctions (politique, économique, culturelle, touristique)?
Activités humaines: Quels sont les exemples concrets ?
Particularités: Qu'est-ce qui rend Paris unique ?

Fiche de l'élève

Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples

Localisation:
Paris est la capitale de la France et une métropole mondiale. La ville est située dans le nord-ouest de la France, sur le fleuve la Seine.

Population:
Paris compte environ 2,2 millions d'habitants dans la ville intra muros et plus de 10 millions dans l'agglomération. La densité est très élevée, l'une des plus importantes d'Europe.

Fonctions urbaines principales:
· **Fonction politique**: Paris héberge le gouvernement français, l'Assemblée nationale, le Sénat, de nombreuses ambassades et organisations internationales.
· **Fonction économique**: Paris est un centre de décision national et international. Le quartier d'affaires de La Défense regroupe des sièges sociaux de grandes entreprises.
· **Fonction culturelle et touristique**: La ville accueille des monuments mondialement connus comme la Tour Eiffel, le Louvre ou Notre Dame, et des millions de touristes chaque année.

Activités humaines:
Les activités liées à ces fonctions sont nombreuses : tourisme, luxe, services aux entreprises, administration, transport international, etc.

Particularités:
Paris a un rayonnement international grâce à ses aéroports, son réseau ferroviaire (TGV, Eurostar) et ses infrastructures de transport très développées.
Cependant, elle doit aussi gérer des défis comme les inégalités sociales, la forte densité et le coût élevé de la vie.

Source : CNES – Paris, ville-capitale, ville mondiale
Source : Kartable – Paris, ville mondiale – Étude de cas
Source : Campus Trouvix – Paris, une métropole mondiale
Source : View Genially – Paris, une métropole mondiale
Source : La Vie des Idées – Paris, ville-capitale et métropole internationale

Fiche pour élèves à besoins éducatifs particuliers (BEP)
Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples

Où ?
Paris est la capitale de la France. Elle est sur la Seine, dans le nord-ouest.
Population
Il y a 2,2 millions d'habitants dans la ville et plus de 10 millions autour.
Fonctions

- **Politique**: gouvernement et ambassades.
- **Économie**: entreprises importantes à La Défense.
- **Tourisme**: Tour Eiffel, Louvre, Notre-Dame.

Activités
Tourisme, administration, services, transport.
Particularités
Paris a des aéroports et des trains rapides. La ville est très dense et la vie est chère.

Fiche : Paris - une métropole aux fonctions urbaines multiples - Réponse attendue

Question	Réponse attendue – Élèves à développement normal	Réponse adaptée – Élèves avec CES
Localisation: Où se trouve Paris ?	Paris se situe dans le nord-ouest de la France, sur le fleuve la Seine.	En France, sur la Seine.
Population: Combien d'habitants ? Quelle densité ?	Environ 2,2 millions d'habitants dans la ville et plus de 10 millions dans l'agglomération. La densité est très élevée.	Beaucoup d'habitants, environ 2 millions.
Fonctions: Quelles sont les fonctions de Paris ?	Politiques (gouvernement), économiques (entreprises, La Défense), culturelles et touristiques (Louvre, Tour Eiffel).	Capitale, travail, tourisme.
Activités humaines : Quelles activités sont liées à ces fonctions ?	Tourisme, administration, services aux entreprises, transport international, activités culturelles, luxe.	Tourisme, travail, magasins.
Particularités : Qu'est-ce qui rend Paris unique ou quel est son rayonnement international ?	Paris a un rayonnement international grâce aux aéroports, au réseau ferroviaire (TGV, Eurostar) et aux infrastructures de transport. Elle doit aussi gérer la densité élevée, le coût de la vie et les inégalités sociales.	Paris est connue dans le monde.

Activités remédiation

1. **Révision visuelle simplifiée**

Finalité: Renforcer l'association image → fonction.
Matériel : Cartes avec images + pictogrammes (Tour Eiffel, La Défense, Assemblée nationale).

Activité : Les élèves doivent placer la bonne carte sous la bonne fonction (Tourisme/ Politique / Économie). https://learningapps.org/43218947

2. Fiches phrases à compléter

Finalité: Travailler le vocabulaire et la syntaxe simple.
Matériel : Fiches avec phrases simples à compléter :

- La Tour Eiffel est un monument _____.
- La Défense est un quartier _____.
- L'Assemblée nationale est un bâtiment _____.
- Paris est la capitale de _____.

Remarque : On peut donner 3 choix de mots pour chaque blanc (option multiple) pour faciliter la réussite.

3. Mini-lecture guidée

Finalité: Compréhension de texte simplifiée.
Matériel: Texte très court, 3–4 phrases, avec des mots en gras ou soulignés.
Activité:

- Lire le texte avec l'élève ou en binôme.

Paris est la capitale de la France. La Tour Eiffel est touristique et attire beaucoup de visiteurs. La Défense est un quartier économique avec des entreprises et des bureaux. L'Assemblée nationale est un bâtiment politique où travaillent les députés.

- Poser 2–3 questions simples : vrai/faux ou compléter un mot manquant.

La Tour Eiffel est touristique. La Défense est économique.
Question : La Tour Eiffel est politique? (Vrai / Faux)

4. Activité interactive numérique

Finalité : Apprentissage ludique et multisensoriel.
Matériel / ressource:

- Quizlet ou LearningApps: associer images → fonctions.

Activité:

- Les élèves font le quiz en autonomie ou avec support audio.
- Feedback immédiat pour renforcer la confiance.

5. Exercice oral guidé

Finalité: Pratique orale en toute sécurité.
Activité:

- Montrer une image et demander à l'élève de dire la fonction avec un mot ou une phrase courte.
- Pour les élèves les plus fragiles : choisir la fonction correcte sur 3 options écrites.

✓***Conseils pour activités remédiales***

1. *Durée courte et répétitive: 5–10 minutes par activité, pour ne pas fatiguer.*
2. *Support visuel et audio: pictogrammes, images, prononciation des mots.*
3. *Évaluation formative: noter progrès individuels, pas de notation formelle.*
4. *Renforcement positif: félicitations même pour réponses partielles.*

5. *Progression: commencer par images → fonctions simples, puis phrases → lecture → oral.*

Recomandări de proiecte educaționale

1. Jurnal de călătorie

Teme posibile: *Orașe importante din Franța*, *Călătorie prin munții Franței, Plimbare de-a lungul Loarei, Circuit turistic în Polinezia, Cu vaporașul pe Coasta de Azur.*

- Elevii elaborează un jurnal imaginar al unei persoane care a experimentat un traseu memorabil (de tipul personajelor lui Jules Verne).
- Elevii pot folosi ghiduri turistice, ilustrații, hărți, grafice și suveniruri.
- Jurnalul va prezenta aspecte esențiale referitoare la locurile vizitate.

→ Se dezvoltă atât capacitatea elevilor de a analiza și selecta aspectele esențiale dintr-o călătorie, cât și aceea de a reda cronologic și asociativ faptele/ amintirile.

2. Franța – populație și așezări

Teme posibile: *Locuri pitorești din sudul Franței, Satele franceze din Alpi, Insule din Polinezia.*

- Elevii elaborează, în perechi, un proiect despre anumite așezări/locații din Franța sau din lumea francofonă, valorificând resursele media existente.
- Pot folosi harta fizică și politică a Franței și a lumii, reprezentări grafice, atlasul geografic, imagini, suporturi video.
- Proiectul va prezenta în mod comparativ și contrastiv diferitele aspecte referitoare la populația și așezările franceze/ din lumea francofonă.

→ Se dezvoltă atât capacitatea elevilor de a elabora proiecte vizând geografia locală, valorificând resursele media existente, cât și aceea de a expune informații generale despre așezări și populația din acestea.

3. Turismul în Franța/ lumea francofonă

Teme posibile: *Turism gastronomic/ cultural/ religios în Franța, Coasta de Azur – ce trebuie vizitat, La Réunion – o altă Franță.*

- Elevii elaborează și prezintă în format PPT/Canva/Prezi, individual sau în perechi/echipe, un proiect despre anumite aspecte turistice din Franța/ lumea francofonă, evidențiind particularități interesante.
- Pot folosi harta fizică și politică a Franței/ a lumii, reprezentări grafice, atlasul geografic, planșe, imagini, suporturi video, tabla inteligentă.
- Proiectul va prezenta diferitele aspecte referitoare la turismul din zonele menționate.

→ Se dezvoltă capacitatea elevilor de a analiza, sintetiza, compara și contrasta elemente, procese și fenomene specifice, valorificând resursele media existente.

4. Regiuni franceze

Teme posibile: *Bretagne/ Grand-est/ Ile de France etc. - minimonografie.*

- Elevii elaborează și prezintă în format PPT/Canva/Prezi, individual sau în perechi/echipe, un proiect care să urmeze structura învățată pe parcursul anului : poziția geografică a regiunii, relieful, clima, apele, siturile industriale importante, turismul etc. din regiunea prezentată
- Pot folosi harta fizică și politică a Franței, reprezentări grafice, atlasul geografic, planșe, imagini, suporturi video, tabla inteligentă.
- Proiectul va prezenta diferitele aspecte referitoare la particularități din regiunile menționate.

→ Se dezvoltă capacitatea elevilor de a analiza, sintetiza, compara și contrasta elemente, procese și fenomene specifice, valorificând resursele media existente.

Projet thématique collaboratif
Projet de géographie : Villes importantes en France – Paris

Contexte et justification

Ce projet est un exemple d'activité. Les élèves exploreront Paris - une des villes clés en France, en analysant sa structure, ses fonctions et ses défis urbains.

Repères méthodologiques

CG 1 – Utiliser le langage spécialisé en français pour expliquer l'environnement géographique

- CS 1.1 : Terminologie scientifique (concepts, notions) pour la présentation d'informations pertinentes (présentations orales et écrites, fiches de données, exposés sur les villes)
- CS 1.2 : Description de l'environnement naturel et humain et identification des composantes (analyse des villes, fonctions principales, population, aire métropolitaine)
- CS 1.3 : Relations fonctionnelles entre éléments naturels et socio-humains et caractérisation de l'espace français (influence de la géographie sur l'urbanisation)

CG 2 – Analyser les supports graphiques et cartographiques pour expliquer les phénomènes et processus géographiques

- CS 2.1 : Lecture des informations graphiques et cartographiques (cartes, graphiques, images) et représentation de la réalité étudiée (localisation des villes, cartes thématiques)
- CS 2.2 : Analyse des données statistiques, cartes et autres sources et explication de la diversité territoriale (population, fonctions urbaines, aire métropolitaine)
- CS 2.3 : Utilisation des symboles et signes conventionnels et compréhension des phénomènes géographiques (légendes, codes sur cartes et schémas)

CG 3 – Acquérir des méthodes, techniques et compétences générales d'apprentissage (y compris TIC)

- CS 3.1 : Utilisation des sources documentaires et multimédia pour l'information (INSEE, Google Maps, GéoConfluences)
- CS 3.2 : Construction d'argumentation et développement de la pensée critique (comparaison des villes, présentation de conclusions)
- CS 3.3 : Réalisation de schémas, graphiques et diagrammes et représentation et analyse de situations géographiques (cartes, infographies, diagrammes)

Fiche de données – Paris

Ville : Paris
Localisation géographique : Île-de-France, centre-nord France
Population : ~2,1 millions intra-muros
Aire métropolitaine : ~12 millions
Fonctions principales : Capitale, administration, finance, commerce, tourisme, culture
Évolution historique : Ville ancienne, capitale depuis le Moyen Âge, centre politique et culturel
Défis urbains : Trafic, pollution, logement, tourisme de masse
Sources : INSEE, Google Maps, AEFE

Structure du journal :

Page 1 – Page de couverture

- Titre du projet : *Mon voyage virtuel à Paris*
- Nom de l'élève/ de l'équipe
- Date
- Une image représentative (Tour Eiffel, carte de France, etc.)

Page 2 – Introduction

- Présente brièvement Paris : localisation, rôle dans la France.

Exemple : Paris est la capitale de la France, située dans le Bassin parisien, au centre du réseau de transport du pays.

Page 3 – Informations générales
Inclure :
- Superficie
- Population
- Situation géographique (région Île-de-France, fleuve de la Seine)
- Climat
- Relief et environnement

(Utiliser une carte simple pour situer Paris en France.)

Page 4 – Rôle et fonctions de la ville
Décrire les fonctions principales :
- Politique (siège du gouvernement, de l'Élysée)
- Économique (bourse, entreprises internationales)
- Culturelle (musées, universités, patrimoine mondial)
- Touristique (monuments, gastronomie, art de vivre)

Page 5 – Vie quotidienne et impressions
- Que peut-on faire à Paris ?
- Qu'est-ce qui te semble typiquement parisien ?
- Quels sont les avantages et les défis d'une grande métropole ?

(Insérer 2-3 images légendées : rue, café, métro, monument.)

Page 6 – Réflexion personnelle
- Ce que tu as appris sur Paris
- Ce qui t'a surpris
- Ce que tu aimerais visiter en vrai

Page 7 – Sources
Lister les sites utilisés :
- www.paris.fr
- www.france.fr
- Google Earth / Google Maps
- Images libres de droits (Unsplash, Pixabay)

✓ Attentes de l'enseignant (produit final attendu)

Le journal doit :
1. Présenter des **informations correctes et synthétiques** (géographie, culture, économie)
2. Inclure **au moins une carte et trois images**
3. Être **écrit en français correct**, avec un vocabulaire géographique de base
4. Montrer une **réflexion personnelle** (pas seulement copier-coller)
5. Être **soigné, clair et créatif** dans la mise en page

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

LIMBA FRANCEZĂ (Limba modernă 1, Limbă și civilizație franceză)

A. *Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular*

a. Didactica limbii franceze ca limbă străină

1. Beacco, Jean-Claude; Bouquet, Simon; Porquier, Rémy, 2004, *Niveau B2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
2. Beacco, Jean-Claude; Porquier, Rémy, 2008, *Niveau A2 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
3. Beacco, Jean-Claude, 2010, *La didactique de la grammaire dans l'enseignement du français et des langues. Savoirs savants, savoirs experts et savoirs ordinaires*, Paris, Didier.
4. Beacco, Jean-Claude, 2018, *L'altérité en classe de langue. Pour une méthodologie éducative*, Paris, Didier.
5. Bourguignon, Claire, 2010, *Pour enseigner les langues avec le CECRL: clés et conseils*. Paris, Delagrave.
6. Candelier, Michel (coord.) 2012, *Un cadre européen pour les approches plurielles des langues et des cultures,* http://carap.ecml.at/CARAP/tabid/2332/language/fr-FR/Default.aspx.
7. Conseil de l'Europe, 2001, *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer,* Paris, Les Editions Didier, https://rm.coe.int/16802fc3a8.
8. Conseil de l'Europe, 2018, *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteur*s, https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5.
9. Coste, Daniel; Cavalli, Marisa, 2015, *Éducation, mobilité, altérité. Les fonctions de médiation de l'école*, Unité des Politiques linguistiques DGII – Direction générale de la démocratie, Conseil de l'Europe, https://edoc.coe.int/fr/apprentissage-des-langues/7918-education-mobilite-alterite-les-fonctions-de-mediation-de-lecole.html
10. Cuq, Jean Pierre; Gruca, Isabelle, 2017 (quatrième édition), *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Éditions PUG.
11. David, Catherine; Abry, Dominique, 2018, *Classes multi-niveaux et pédagogie différenciée*, Paris, Hachette FLE.
12. Defays, Jean-Marc; Delbart, Anne-Rosine; Hammami, Samia; Saenen, Frédéric, 2014, *La littérature en FLE. États des lieux et nouvelles perspectives*, Paris, Hachette FLE.
13. Dufeu, Bernard, *Les approches non-conventionnelles des langues étrangères,* 2016, Paris, Hachette.
14. Eid, Cynthia; Oddou, Marc; Liria, Philippe, 2019, *La classe inversée*, Paris, CLE International.
15. Guichon, Nicolas: Tellier, Marion (dir.), 2017, *Enseigner l'oral en ligne. Une approche multimodale*, Paris, Didier.
16. Hidden, Marie-Odile, 2013, *Pratiques d'écriture. Apprendre à rédiger en langue étrangère*, Hachette FLE.
17. Houles, Emmanuelle; Blin, Béatrice; Beacco, Jean-Claude; Riba, Patrick; Lepage, Sylvie (2011): *Niveau B1 pour le français. Un référentiel*, Paris, Didier.
18. Huber, Michel, 2020, *Apprendre en projets. La pédagogie du projet-élèves* (3e éd.), Lyon, Chronique sociale.
19. Mangiante, Jean-Marc, Parpette, Chantal, *Le Français sur objectif spécifiaue – de l'analyse des besoins à l'élaboration d'un cours*, 2004, Paris, Hachette FLE.
20. Muller, Catherine; Borgé, Nathalie, 2020, *Aborder l'oeuvre d'art dans l'enseignement des langues*, Paris, Didier.
21. Silva, Haydée, 2008, *Le jeu en classe de langue*, Paris, CLE International.
22. Springer, Claude ; Huver, Emmanuelle, 2011, *L'évaluation en langues*, Paris, Didier.
23. Tagliante, Christine, 2006, *La classe de langue*, Paris, CLE International.
24. Véronique, Daniel (dir.), 2009, *L'acquisition de la grammaire du français langue étrangère*, Paris, Didier.

b. Gramatică practică și teoretică (ortografie/fonetică, morfologie, sintaxă, pragmatică, lexicologie)

25. Charaudeau, Patrick, 2019 (2e édition), *Grammaire du sens et de l'expression*, Fribourg, Lambert Lucas.
26. Charmeux, Eveline, 2014, *Enseigner le vocabulaire*, Lyon, Chronique Sociale.
27. Crépieux Gaël, 2022, *100% FLE - Vocabulaire essentiel du français B1* (livre + didierfle.app), Paris, Didier.
28. Franco, Elisabeth; Grégoire, Maïa; Kostucki, Alina; Thiévenaz, Odile, 2017, *Grammaire progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1) - Livre + CD + Appli-web* (4ème édition), CLE International
29. Glaud, Ludivine; Lannier, Muriel; Loiseau, Yves; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français A2*, Paris, Les Éditions Didier.
30. Glaud, Ludivine; Loiseau, Yves; Merlet, Elise; Perrard, Marion; Rimbert, Odile, 2015 (2022 – Livre numérique), *Grammaire essentielle du français B1*, Paris, Les Éditions Didier.
31. Goliot-Lété, Anne; Miquel Claire, 2017, *Vocabulaire progressif du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Audio téléchargeable + Appli-web - 3ème édition), Paris, CLE International.
32. Grevisse, Maurice; Goosse, André, 2016 (15e édition), *Le Bon Usage*, Louvain-la-Neuve, De Boeck Supérieur.
33. Miquel, Claire, 2024, *Nouvelle Grammaire en dialogues – Niveau intermédiaire (B1)* (Livre + Audio en ligne), CLE International.
34. Niklas-Salminen, Aïno, 2023 (5e édition), *La lexicologie*, Malakoff, Armand Colin.
35. Pagel, Dario; Madeleni, Édith; Wioland, François, 2012, *Le rythme du français parlé*, Hachette FLE.
36. Petitmengin, Violette; Fafa, Clémence, 2017, *La grammaire en jeux*, Fontaine, PUG.
37. Riegel, Martin ; Pellat, Jean-Cristophe ; Rioul, René, 2024 (9e édition), *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF/Humensis.
38. Wilmet, Marc, 2010 (5e édition), *Grammaire critique du français*, Paris, Bruxelles, De Boeck Duculot.

c. Literatură și civilizație

39. Allouache, Ferroudja; Blondeau, Nicole, 2008, *Littérature progressive de la francophonie - Niveau intermédiaire (B1/B2), Paris,* CLE International.
40. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en FLE*, Paris, Hachette.
41. Barthe, Marie; Chovelon, Bernadette, 2016, *Je vis en France : vingt lectures faciles pour découvrir la civilisation française*, PUG.
42. Blondeau, Nicole; Né, Marie-Françoise, 2019 (2e édition), *Littérature progressive du français - Niveau intermédiaire (B1/B2)*, Paris, CLE International.
43. Eid, Cynthia; Patouma, Judith, 2025, *Contes, mythes et légendes. Le storytelling en classe de FLE* - Techniques et pratiques de classe, Paris, CLE International.
44. Riquois, Estelle, 2019, *Lire et comprendre en français langue étrangère*, Hachette FLE.
45. Steele, Ross, 2019, *Civilisation progressive du français - Niveau intermédiaire (A2/B1)* (Livre + Livre-web + Audio téléchargeable en ligne, Corrigés), Paris, CLE International.

B. Resurse și instrumente digitale utile

a. Resurse multimedia (dicționare, articole științifice, documente audio-video, fișe pedagogice etc.)

1. http://www.lepointdufle.net/
2. https://ro.ifprofs.org/
3. http://apprendre.tv5monde.com/
4. http://enseigner.tv5monde.com/
5. https://www.tv5mondeplus.com/ro
6. https://savoirs.rfi.fr/fr/APPRENDRE-ENSEIGNER
7. http://www.leplaisirdapprendre.com
8. http://www.bonjourdefrance.com /
9. https://www.clemi.fr/

10. https://www.thegrammaruniversity.com/drfrench/index.php?lng=fr
11. https://www.educavox.fr/
12. https://www.france-education-international.fr/
13. http://www.flevideo.com/
14. https://www.partajondelfdalf.com/
15. https:// www.arte.tv/fr/
16. https://parlonsfrancais.francophonie.org
17. https://www.ortholud.com
18. https://www.iletaitunehistoire.com
19. http://www.cnrtl.fr/
20. https://www.larousse.fr/
21. https://dictionnaire.lerobert.com/
22. https://www.dictionnaire-academie.fr/
23. https://www.academie-francaise.fr /
24. https://gallica.bnf.fr/accueil/fr/html/accueil-fr
25. https://www.youtube.com
26. https://mooc2move.unibuc.ro/
27. https://www.languagesbysongs.eu/
28. https://signesetsens.eu/
29. http://www.mooc2move.eu/

b. Platforme și aplicații utile pentru conceperea și exploatarea materialelor didactice

1. **AhaSlide -** https://ahaslides.com/ - creare de prezentări interactive cu sondaje, quiz-uri și voturi live
2. **Amara** - https://amara.org/ - creare de subtitrări educaționale
3. **Anchor** - https://anchor.fm/ - crearea de podcasturi audio / video
4. **Animaker** - https://www.animaker.com/ - crearea de imagini și conținut video
5. **Asq.ro** - https://asq.ro/ - crearea de teste și materiale online
6. **Autocrat Google Workspace -** https://workspace.google.com/marketplace/app/autocrat/539341275670 - crearea de documente colaborative
7. **Biteable** - https://biteable.com/ - crearea de conținut video
8. **Book Creator** - https://bookcreator.com/ - cărți digitale multimedia pentru proiecte educaționale
9. **Bookwidgets** - https://www.bookwidgets.com/ - crearea de exerciții și teste interactive
10. **Busuu** - https://www.busuu.com/en/register?learning=fr - lecții scurte, interactive, corectare
11. **Capcut** - https://www.capcut.com - aplicație editare video
12. **Canva** - https://www.canva.com - realizarea de proiecte creative, postere, portofolii
13. **Clipchamp** - https://clipchamp.com/fr/ - realizarea de înregistrări și materiale video
14. **Coggle** - https://coggle.it/ - crearea de hărți mentale
15. **Edpuzzle -** https://edpuzzle.com/ - creare de videoclipuri, teste, proiecte interactive
16. **Genially** - https://genially.com/ - crearea de conținut interactiv și animat
17. **InVideo** - https://invideo.io/ - crearea de videoclipuri educaționale cu ajutorul șabloanelor și editării online
18. **Iteach** - https://iteach.ro/ - platformă de partaj profesional
19. **Kahoot** - https://kahoot.com/fr/ - quizuri, sondaje și activități educative
20. **Knowt** - https://knowt.com/ - crearea de podcasturi și notițe online
21. **Learning Apps** - https://learningapps.org/ - crearea de exerciții intteractive
22. **Lino.it** - http://en.linoit.com/ - creare de postere online
23. **Liveworksheets** - https://www.liveworksheets.com/ - crearea de documente colaborative
24. **Livresq** - https://livresq.com - lecții interactive, manuale școlare
25. **Microsoft Teams for Education -** https://www.microsoft.com/ro-ro/education/products/teams - pentru proiecte video și activități colaborative

26. **MozaWeb** - https://mozaweb.com/ - bibliotecă media digitală
27. **Padlet** – https://padlet.com/ - platforme pentru crearea de materiale vizuale interactive
28. **Pexels** - https://www.pexels.com - fotografii gratuite
29. **Piktochart** - https://piktochart.com/ - crearea de infografice și prezentări
30. **Popplet** - https://www.popplet.com/ - crearea de hărți mentale
31. **Porolingo** - https://download.cnet.com/learn-french-listening-and-speaking/3000-20414_4-78533392.html - aplicație cu explicații clare și teste de gramatică
32. **PosterMyWall** - https://www.postermywall.com/ - crearea de postere online
33. **Powtoon** - https://www.powtoon.com/ - creare de clipuri video
34. **Prezi** - https://prezi.com/ – creare de prezentări
35. **ProProfs** - https://www.proprofs.com/ - realizare de teste
36. **Quizalize** - https://www.quizalize.com/ - crearea de quiz-uri educative
37. **Quizlet** – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice
38. **Savoir écrire -** https://www.savoir-ecrire.fr/mooc2026 - crearea și publicarea de texte
39. **Scientix** - http://scientix.eu/ - resurse online pentru profesori
40. **Screencast -o-matic** - https://screencast-o-matic.com/ - crearea de înregistrări și prezentări video
41. **Survey Monkey -** https://fr.surveymonkey.com/ - crearea de teste și formulare online
42. **Testmoz -** https://testmoz.com/ - crearea de teste online
43. **Vocaroo** - https://vocaroo.com/ – instrument pentru înregistrare audio și partajare de fișiere audio
44. **Wayground** - https://wayground.com/ – generare de teste
45. **WordArt** - https://wordart.com/ - crearea de colaje de cuvinte
46. **Wordwall** - https://wordwall.net - crearea de activități educaționale interactive și imprimabile

GEOGRAFIA FRANȚEI

Clavé. *Géographie de la France*, Ellipses, 2010
Dumont, Wackermann. *Géographie de la France*, Ellipses, 2002
Julaud, Jean-Joseph. La géographie pour les nuls, First, 2006
Libourel, Eloïse. *Géographie de la France*, Armand Colin, 2023
Mérienne, Patrick. *Atlas de la France, l'essentiel en 40 cartes*, Ouest-France, 2024

Sitografie

www.eduscol.education.fr
www.superprof.fr
www.education.gouv.fr
www.lumni.fr
https://www.logicieleducatif.fr/
https://www.jeux-geographiques.com/
https://lululataupe.com/
www.tv5monde.com
https://www.geoguessr.com/fr/
https://wordwall.net/fr
https://embed.kahoot.it/
https://www.youtube.com/
https://fr.wikipedia.org/
https://www.geoportail.gouv.fr/
www.lecafuron.fr

GRUP DE LUCRU

Nume şi prenume	Grad didactic/Titlu ştiinţific	Instituţie de apartenenţă, localitate, judeţ
DINCĂ Daniela Liliana	Prof.univ.dr.	Universitatea din Craiova
MANOLACHE Simona Aida	Conf. univ. dr	Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava
VLAD Raisa Elena	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Şcoala Centrală”, Bucureşti
MANEA Ruxandra Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Dr. Ioan Meşotă”, Braşov
ZOTA Gabriela	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Şcoala Centrală”, Bucureşti
IONICESCU Alina Nicoleta	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Naţional „Carol I”, Craiova, jud. Dolj
BĂRĂITARU Janetta-Daniela	Prof. gr. I, dr.	Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân”, Constanţa
CONSTANTIN Nicoleta-Simona	Prof. gr. I	Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galaţi
UNGUREAN Corina	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Mihai Eminescu”, Iaşi
GIURGIU Elisabeta	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Unirea”, Braşov
RUSU Liliana	Prof. gr. I	Colegiul Naţional „Mihai Eminescu”, Iaşi
BODOCAN Niculina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANŢI ŞTIINŢIFICI[15]

Nume şi prenume	**Funcţie/Titlu ştiinţific**	**Instituţie de apartenenţă**
BERBINSKI Sonia	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educaţiei şi Cercetării
DANILIUC Luiza Maria	Prof. gr. I	Centrul Naţional pentru Curriculum şi Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr.I, dr.	Ministerul Educaţiei şi Cercetării
MOUHOUB Ali	Ataşat de cooperare educativă	Institutul Francez din România
STĂNILĂ Corina Maria	Expertă în proiecte bilaterale de cooperare educativă	Institutul Francez din România

Anexa nr. 162

Programă școlară
pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană

Clasa a IX-a
Limba modernă 1 în regim bilingv (TC) 2h/săptămână
Limbă și literatură italiană (CS) 4h/săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 3 - 6h/săptămână

Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană

- 2026 -

Anexa nr. 162
Programă școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană, clasa a IX-a
Limba modernă 1 în regim bilingv (TC) 2h/săptămână
Limbă și literatură italiană (CS) 4h/săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 3 - 6h/săptămână

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară pentru clasele cu predare în regim Bilingv a Limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană se înscrie în viziunea educațională stabilită prin Profilul de formare al absolventului (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023) și prin planurile-cadru pentru liceu (Ordinul ministrului educației nr. 4350/2025) și include disciplina ***Limba italiană L1 – regim bilingv***, disciplina ***Limbă și literatură italiană*** și disciplinele non-lingvistice aferente studiului limbii moderne în regim bilingv, dintre care și cele menționate în *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002*.

Programa școlară în ansamblul său se adresează elevilor tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care studiază limba italiană în regim bilingv în cadrul rețelei de licee bilingve care susțin Bacalaureat italian în baza Acordului interguvernamental cu Republica Italiană.

Programa școlară este elaborată în complementaritate cu Programa școlară pentru Limba modernă 1. Elevii pornesc de la nivelul A2+/ B1(pentru anumite competențe de receptare) și conținuturile le succed celor din programa specifică L1 pentru ciclul gimnazial, cu elemente din programa de L1 intensiv. Se are în vedere faptul că nu se poate asigura o continuitate perfectă de la gimnaziu la liceu în studiul în regim bilingv al limbii moderne 1, dată fiind mobilitatea elevilor – de la un regim de studiere a limbii în gimnaziu la altul în liceu. De asemenea, conform metodologiilor de admitere în clase cu regim bilingv de studiere a limbii moderne 1 în vigoare, elevii sunt testați pentru un nivel lingvistic minim A2, ceea ce nu permite abordarea conținuturilor la începutul ciclului liceal de la un nivel superior.

Pe parcursul ciclului liceal, elevii continuă progresiv formarea de competențe de comunicare mai complexe, cărora li se adaugă cele de mediere lingvistică și culturală, care contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. În plus, elevii secțiunii bilingve - limba italiană vor dobândi competențe de analiză critică și sinteză, dar și competențe în utilizarea transversală și interdisciplinară a conținuturilor, în vederea studierii și susținerii examenului specific la disciplina non lingvistică studiată în ciclul superior al liceului, precum și a realizării și susținerii atestatului de competență lingivistică de la finalul clasei a XII-a. Mai mult decât cunoașterea unei limbi străine la nivel avansat, elevii vor dobândi un instrument de lucru util, care le va susține parcursul academic și profesional în contextul plurilingv și multicultural al societății actuale.

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

La clasele cu predare **în regim bilingv** a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană, volumul orar specific, stabilit prin planurile-cadru, este de 6 ore/ săptămână, la care se adaugă 3-6 ore, CDEOȘ*, cu predare in regim CLIL care sprijină filiera – învățământ bilingv italian aferent orelor alocate disciplinelor non-lingvistice prevăzute de *Memorandumul de înțelegere între*

Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002 și se împarte după cum urmează:

1. Disciplina ***Limbă italiană – L1 bilingv*** are statut de disciplină obligatorie, având alocate 2 ore pe săptămână în TC;
2. Disciplina ***Limbă și literatură italiană*** are statut de disciplină de specialitate, având alocate 4 ore pe săptămână în CS și propune o programă școlară unică;
3. ***Disciplinele non lingvistice cu predare în regim CLIL***, cu statut de disciplină de specialitate, au alocate 3-6 ore în CDEOȘ*, care sprijină filiera – învățământ bilingv italian și filiera – învățământ bilingv pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale din rețeaua liceelor bilingve, și pot fi alese dintre sugestiile programelor școlare naționale, respectând volumul orar și recomandările prevăzute de planurile-cadru.

La stabilirea numărului de total de ore alocate studiului disciplinei s-au folosit ca reper prevederile Planurilor-cadru în vigoare cu privire la numărul de săptămâni ale unui an școlar (36 pentru clasele IX – XI și 34 pentru clasa a XII-a).

Limba italiană cu predare în regim bilingv în rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană	Număr total de ore prevăzute de Planurile Cadru*	Nivel preconizat la începutul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL, ale planurilor-cadru și programelor școlare în vigoare pentru ciclul gimnazial	Nivelul atins la finalul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL și ale Legii învățământului preuniversitar (LM1)
Limbă italiană (2 ore/săptămână)	284 ore	A2/ A2+ (pentru anumite competențe)	B2+/ C1 (anumite competențe de receptare)
Limbă și literatură italiană, toate filierele, profilurile și specializările (4 ore/săptămână)	568 ore		
Disciplinele non lingvistice cu predare în regim CLIL (3-6 ore/ săptămână)	426 – 852 ore		
Total ore dedicate studiului limbii italiene în regim bilingv în rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană (9-12 ore)	1278 – 1704 ore		

**La stabilirea numărului total de ore s-au folosit ca reper prevederile Planurilor-cadru în vigoare cu privire la numărul de săptămâni ale unui an școlar (câte 36 pentru clasele a IX-a – a XI-a și 34 pentru clasa a XII-a).*

Precizări privind studiul disciplinelor non-lingvistice specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve

Disciplinele non-lingvistice prevăzute în Planul – cadru pentru clasele din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană vor urma recomandările programelor naționale pentru fiecare disciplină în parte, iar cele 3-6 ore aferente CDEOȘ vor fi repartizate în funcție de profilul și specializarea din fiecare secție bilingvă menționată în *Memorandumul de înțelegere româno – italian*. În funcție de nivelul de studiu, profesorul va alege conținuturile potrivite pentru atingerea competențelor specificate în programele naționale și le va adapta în context lingvistic (în limba italiană) urmând abordarea CLIL în predare. Profesorul va putea folosi orice material necesar pentru atingerea competențelor specificate de programele naționale, în funcție de nivelul de limbă italiană al elevilor și va urmări recomandarile din programele naționale după cum urmează:

- Pentru disciplina ***Geografia Italiei***, indiferent de filieră, profil și specializare, se va folosi programa specifică inclusă în prezentul document.
- Pentru disciplinele ***Geografia în limba italiană, Istoria universală în limba italiană, Biologia în limba italiană, Chimia în limba italiană*** de la filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică, se vor urmări recomandările din programele naționale aferente acestor discipline.
- Pentru disciplinele ***Istoria universală în limba italiană, Matematica în limba italiană, Fizica în limba italiană*** de la filiera teoretică, profilul real, specializarea științele naturii, se vor urmări recomandările din programele naționale aferente acestor discipline.
- Pentru disciplinele ***Istoria universală în limba italiană, Matematica în limba italiană, Fizica în limba italiană, Geografia în limba italiană*** de la filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științele sociale, se vor urmări recomandările din programele naționale aferente acestor discipline.
- Pentru disciplinele ***Istoria universală în limba italiană, Matematica în limba italiană, Fizica în limba italiană, Geografia în limba italiană*** de la filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie, se vor urmări recomandările din programele naționale aferente acestor discipline.

Cele 3-6 ore aferente CDEOȘ prevăzute de Planul cadru vor fi repartizate după cum urmează:

a. Filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică.

Clasa a IX-a	
Nr. ore și segment curricular (TC/CS)	**Disciplină**
3-6 ore, CDEOȘ*, cu predare în regim CLIL	non-lingvistică (***Geografia Italiei***)
	non-lingvistică: ***Geografia în limba italiană*** ***Istoria universală în limba italiană*** ***Biologia în limba italiană*** ***Chimia în limba italiană***

b. Filiera teoretică, profilul real, specializarea științele naturii

Clasa a IX-a	
Nr. ore și segment curricular (TC/CS)	**Disciplină**
3-6 ore, CDEOȘ*, cu predare în regim CLIL	non-lingvistică (***Geografia Italiei***)
	non-lingvistică: ***Istoria universală în limba italiană*** ***Matematica în limba italiană*** ***Fizica în limba italiană***

c. Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

Clasa a IX-a	
Nr. ore și segment curricular (TC/CS)	**Disciplină**
3-6 ore, CDEOȘ*, cu predare în regim CLIL	non-lingvistică (***Geografia Italiei***)
	non-lingvistică: ***Istoria universală în limba italiană*** ***Matematica în limba italiană*** ***Fizica în limba italiană*** ***Geografia în limba italiană***

d. Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Clasa a IX-a	
Nr. ore și segment curricular (TC/CS)	**Disciplină**
3-6 ore, CDEOȘ*, cu predare în regim CLIL	non-lingvistică (***Geografia Italiei***)
	non-lingvistică: ***Istoria universală în limba italiană***

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană, clasa a IX-a, Limba modernă 1 în regim bilingv – limba italiană (TC) 2h/săptămână, Limbă și literatură italiană (CS) 4h/săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 3 - 6h/săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană

	Matematica în limba italiană ***Fizica în limba italiană*** ***Geografia în limba italiană***

** CDEOȘ care sprijină filiera – învățământ bilingv italian aferent orelor alocate disciplinelor non-lingvistice prevăzute de Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002.*

În oferta CDEOȘ a școlilor cu secții bilingve prevăzute de *Acordul bilateral româno - italian* pot fi alese și următoarele discipline non-lingvistice dezvoltate în contexte de comunicare care sprijină *filiera care include învățământul bilingv* fără a se depăși cele 3-6 ore aferente CDEOȘ, regăsite în prezenta programă*:*

1. Educația media în limba italiană
2. Arte – contexte de comunicare culturală în limba italiană
3. Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digitală în limba italiană
4. Educație pentru cetățenie democratică activă în limba italiană

2. Cadrul legislativ și documente de referință

Elaborarea prezentei Programe școlare pentru clasele cu predare în regim Bilingv a Limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană valorifică documente de politici educaționale relevante, precum:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul de studiu al limbilor moderne;
- Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, 2001);
- Volumul Complementar al Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL2, 2018/2021);
- Recomandările Consiliului Europei (2008, 2017, 2022) privind importanța educației interculturale și lingvistice, a multilingvismului în era digitală;
- Key Competences for Lifelong Learning (Consiliul UE, 2006/2018-2019);
- O.M.E.C. nr. 6873/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învăţământul liceal special cu frecvenţă zi, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv, şi învăţământul liceal cu frecvenţă seral/redusă;
- O.M.E.C. 4444/2025, privind înființarea Programului Național pentru pilotarea sistemică de planuri-cadru în învățământul liceal de stat, particular și confesional;
- Anexa nr. 1 la O.M.E.C. nr. 4350/20.06.2025 – Nota de fundamentare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, incluzând competențele-cheie aferente Profilului de formare al absolventului (stabilite prin O.M.E. 6731/28.11.2023)
- Acordul guvernamental cu Republica Italiană în vigoare: *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002*.

3. Rolul disciplinelor în profilul de formare al absolventului

În contextul actual al educației centrate pe competențe, predarea limbilor moderne în regim bilingv răspunde unei nevoi fundamentale de formare de absolvenți de liceu perfect adaptați contextului plurilingv și multicultural internațional.

Disciplinele studiate în cadrul programelor de studiere în regim bilingv a unei limbi moderne se aliniază la documentele de fundamentare curriculară, în special la Profilul de formare al absolventului de liceu și la Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, inclusiv la Volumul complementar, acesta din urmă oferind reperele necesare pentru dezvoltarea competențelor de receptare, producere, interacțiune și mediere.

Formarea absolventului de liceu se axează pe dezvoltarea competențelor-cheie europene, între care **competența multilingvistică** ocupă un loc central. În acest context, predarea limbilor moderne contribuie la:

- dezvoltarea **capacității de comunicare eficientă și adecvată** în contexte diverse;
- formarea **gândirii critice, reflexive și creative**;

- promovarea **competenței interculturale**, a deschiderii către diversitate și dialog;
- consolidarea **autonomiei în învățare** și a abilității de utilizare a resurselor digitale;
- pregătirea elevului pentru **mobilitate, studiu și muncă** într-un context european și global.

Elevului i se atribuie rolul de **participant activ** în procesul de învățare, iar profesorului rolul de **facilitator** și **mediator** al comunicării.

Studiul **limbii italiene în regim bilingv** contribuie în mod determinant nu doar la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului – competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului; competența în multilingvism; competența de sensibilizare și exprimare culturală –, ci și, în mod mai mult sau mai puțin explicit, la consolidarea altor trei competențe-cheie – competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența civică; competența digitală.

În elaborarea programelor școlare specifice claselor cu predare în regim bilingv a unei limbi moderne au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria Limbă și comunicare, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind legătura dintre texte literare și contextul istoric, social și cultural, precum și pe promovarea înțelegerii și respectului pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii
- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea, identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală,
- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind contribuțiile diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă,
- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, cu acordarea atenției elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale."

Studiată în complementaritate cu Limba modernă 1 italiană în regim bilingv, disciplina ***Limbă și literatură italiană*** contribuie în mod semnificativ la formarea a șase dintre cele opt competențe – cheie prevăzute de profilul de formare al absolventului. Datorită abordării tematice și a naturii sale instrumentale, limba modernă poate facilita formarea competențelor digitale, sociale, civice și de protejare a mediului, sau de sensibilizare și exprimare culturală. În plus, ea are un rol major în dobândirea Competenței de citire, scriere și înțelegere a mesajului și un rol indispensabil în dezvoltarea Competenței în multilingvism.

Studiul ***Limbii și literaturii italiene***, conceput în conexiune cu studiul Limbii moderne 1, al Limbii moderne 2 și al Limbii române/materne, contribuie în mod determinant la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului – competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului; competența în multilingvism; competența de sensibilizare și exprimare culturală –, precum și, în mod mai mult sau mai puțin explicit, la consolidarea altor trei competențe-cheie – competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența civică; competența digitală. În elaborarea actualei, au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria *Limbă și comunicare*, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind înțelegerii și respectului pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii;
- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea,

identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală;

- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind contribuțiile diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă;
- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, cu acordarea atenției elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale."

Programele aferente disciplinelor non-lingvistice, la rândul lor, au fost elaborate în acord cu programele specifice disciplinelor de studiu în limba modernă și în limba maternă, vizând formarea de competențe transversale și propunând elevilor folosirea limbii moderne studiate ca limbă în care se realizează învățarea. Astfel, limba modernă devine din obiect de studiu, instrument de lucru pertinent în perspectiva unei abordări bilingve și integrate a conținuturilor.

Prezentul document conține și sugestii metodologice de aplicare a programelor aferente disciplinelor non-lingvistice predate în regim CLIL și incluse în *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene* pentru predarea limbii moderne în contexte specifice și care propun o abordare duală, integrată a competențelor lingvistice și a celor asociate disciplinei predate, propunând metode centrate pe realizarea de sarcini, încurajând învățarea activă și integrând limba modernă în acest proces, în mod contextualizat.

4. Rațiunea pedagogică, continuitatea și progresia cognitivă

Procesul de predare, învățare și evaluare a cărui proiectare se reflectă în programa școlară pentru Limba modernă predată în regim bilingv beneficiază de ajutorul unor instrumente precum Cadrul Comun de Referință pentru Limbi moderne și Volumul Complementar care descriu, cu claritate, modul în care se asigură continuitatea și progresul, de la un nivel de competență la următorul.

Studiul ***Limbii și literaturii italiene*** la nivel liceal se construiește pe competențele deja dezvoltate în gimnaziu (niveluri CECRL A2+/B1), urmărind consolidarea competențelor receptive și productive, extinderea vocabularului și a funcțiilor comunicative, precum și dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză, evaluare și creare a mesajelor complexe. Prin includerea disciplinelor non-lingivistice studiate în regim CLIL este promovată o viziune integrată, în care cunoștințele lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și interculturale.

Programa școlară la nivel liceal promovează astfel o viziune integrată, în care cunoștințele lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor sociale, interculturale și cognitive. Această progresie se aliniază taxonomiei lui Bloom revizuite, care ghidează dezvoltarea competențelor specifice: elevii reamintesc și recunosc vocabularul și structurile gramaticale, înțeleg și interpretează mesajele, aplică limba în contexte reale, analizează structurile lingvistice, evaluează claritatea și coerența mesajelor și creează texte și discursuri originale. Prin această corelare, profesorul poate adapta sarcinile didactice la nivelul real al elevilor, valorificând competențele anterioare și facilitând achiziții noi.

5. Structura programelor școlare

În interiorul programelor școlare pentru disciplinele vizate pentru predarea în regim bilingv a limbii italiene la clasele cu predare în regim Bilingv a Limbii italiene din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană sunt delimitate **Competențe generale**, comune tuturor anilor de studiu și care sunt detaliate într-o serie de **Competențe specifice**, adaptate fiecărui an și formulate progresiv.

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ elemente lingvistice, funcționale și contexte culturale. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de disciplină și de alocarea orară din planurile-cadru în vigoare.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de formare a Competențelor specifice, dându-i în același timp libertatea de a utiliza strategii didactice și metode, în funcție de contextul de predare.

Activitățile includ sarcini de lucru specifice, receptive, productive, analitice, evaluative și creative, în funcție de nivelul clasei și de numărul de ore alocate.

Programele școlare pentru ***Limba și literatura italiană*** și pentru ***disciplinele CDEOȘ*** sunt de tip CS (Curriculum de specialitate) și urmăresc dezvoltarea aprofundată și contextualizată a competențelor elevilor. Profesorul are flexibilitatea de a adapta activitățile și conținuturile pentru nevoile clasei, asigurând totodată atingerea nivelurilor CECRL, dar și abordarea de tip CLIL.

În interiorul acestora sunt delimitate patru **Competențe generale**, comune tuturor anilor de studiu, care urmăresc dezvoltarea abilităților de comunicare orală și scrisă, a gândirii critice și creativității, dar și pe cele de mediere lingvistică și culturală. Acestea sunt declinate într-o serie de **Competențe specifice**, adaptate fiecărui an de studiu și formulate progresiv.

Formarea Competențelor generale este condiționată de atingerea Competențelor specifice. Deși au un caracter obligatoriu, atât Competențele generale, cât și cele specifice, pot avea niveluri de realizare diferite, în funcție de profilul clasei și resursele disponibile.

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ vocabular, structuri gramaticale, texte funcționale, texte literare și contexte culturale. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de filiera, profilul și specializarea clasei.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de formare/ exersare a Competențelor specifice, dându-i în același timp libertatea de a adapta strategii și metode pentru a facilita atingerea acestora, în funcție de contextul propriu de predare.

Activitățile includ sarcini receptive, productive, analitice, evaluative și creative, în funcție de nivelul clasei și numărul de ore acumulate.

6. Repere majore de aplicabilitate

Studierea în regim bilingv a unei limbi moderne le oferă elevilor oportunități de exploatare a limbii străine în diverse contexte, generale, dar și specifice profilului și specializării. Propunând abordări și strategii didactice transversale, dar și un mediu de lucru puternic contextualizat și legat de specializarea și profilul elevilor, învățământul bilingv nu este doar garanția unui portofoliu lingvistic bogat, ci și o cale sigură de a dobândi un instrument și competențe de lucru extrem de utile în integrarea pe piața formărilor academice internaționale sau pe piața muncii.

Disciplina ***Limbă și literatură italiană*** cât și ***disciplinele CDEOȘ*** le oferă elevilor oportunități de aplicare a limbii în diverse contexte: în viața cotidiană, prin conversații, mesaje și texte funcționale în comunitatea școlară și locală; în domeniul civic, prin participarea la dezbateri, comunicare interculturală și valorificarea valorilor europene și a drepturilor fundamentale, precum și prin aprofundarea înțelegerii spațiului cultural literar italian; în sfera profesională, prin utilizarea terminologiei specifice filierelor tehnologice sau economice și prin activități practice precum ateliere de traducere și jurnalism; și în mediul academic, prin pregătirea pentru examene, documentare, redactare și prezentare de proiecte în limba modernă.

7. Orientări pentru lectura programei școlare

Exploatarea programei, ca și redactarea ei, se bazează pe ideea că studiul limbilor moderne, în societatea contemporană, este absolut indispensabil pentru „formarea de competențe necesare împlinirii personale – oameni cu o calitate bună a vieții (satisfăcuți de propria viață și echilibrați psihologic) sociale – buni cetățeni –, precum și profesionale – buni specialiști, integrați eficient pe piața muncii și/sau capabili de continuarea unui parcurs educațional la nivel superior” (idee precizată în Anexa menționată, prezentă și în CECRL). În plus, învățarea limbilor moderne are un rol decisiv pentru mobilitatea și coeziunea din spațiul european și din afara lui.

Aplicarea eficientă a programei presupune atingerea competențelor CECRL corespunzătoare nivelului clasei/ grupului țintă de elevi, dar și a competențelor prevăzute de programele de tip DNL sau CLIL, respectând progresia cognitivă sugerată de taxonomia lui Bloom. Profesorul are libertatea de a alege strategiile didactice, de a adapta activitățile la profilul clasei și de a integra CDEOȘ sau alte contexte practice potrivite, precum și de a proiecta materiale didactice novatoare. Nivelul de competență al elevilor se stabilește prin teste predictive aplicate la începutul fiecărui an școlar, corelate cu numărul de ore acumulate în învățarea limbii.

8. Viziunea disciplinei și impactul asupra elevului

Disciplinele specifice predării în regim bilingv a unei limbi moderne depășesc sfera unui obiect de studiu; ele reprezintă un instrument de dezvoltare personală și profesională și o poartă spre noi oportunități. Ele îi stimulează pe elevi să-și valorifice competențele dobândite în gimnaziu astfel încât să-și construiască progresiv abilități complexe de comunicare orală și scrisă, în contexte private, publice, educaționale și profesionale.

Disciplina ***Limbă și literatură italiană*** este mai mult decât un obiect de studiu; reprezintă un instrument de dezvoltare personală și profesională și o poartă spre noi oportunități. Ea permite elevilor să valorifice competențele dobândite în gimnaziu, construind progresiv abilități complexe de comunicare orală și scrisă în contexte cotidiene, academice și profesionale. Elevii își dezvoltă gândirea critică și creativitatea, învață să analizeze texte, să formuleze opinii și să producă mesaje originale. În plus, programa le oferă acces la perspective interculturale, consolidând competențele sociale și civice și înțelegerea diversității europene și globale. Pregătirea pentru mobilitate academică și profesională este susținută prin niveluri de competență recunoscute internațional și experiențe de învățare aplicate, precum ateliere, dezbateri, traducere sau jurnalism. Prin acest parcurs, elevii dobândesc autonomie în învățare și capacitatea de a folosi limba modernă ca instrument real de comunicare și gândire.

Programele școlare vor fi regăsite în prezentul document după cum urmează

1. Disciplina ***Limbă italiană – L1 bilingv***, 2 ore pe săptămână în TC – pagina 10;
2. Disciplina ***Limbă și literatură italiană***, 4 ore pe săptămână în CS – pagina 39;
3. ***Disciplinele non lingvistice cu predare în regim CLIL***, cu statut de disciplină de specialitate, au alocate 3-6 ore în CDEOȘ*, care sprijină filiera – învățământ bilingv italian:
   a. ***Geografia Italiei*** – pagina 72;
   b. ***Educatia media în limba italiană*** – pagina 95;
   c. ***Arte – contexte de comunicare culturală în limba italiană*** – pagina 112;
   d. ***Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digitală în limba italiană*** – pagina 128;
   e. ***Educație pentru cetățenie democratică activă în limba italiană*** – pagina 140.

I. Programa școlară pentru Limba italiană 1 cu predare în regim bilingv (TC – 2 ore/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

G1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a IX-a

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete

- *Completarea de texte lacunare cu cuvinte date, pe baza unei conversații/ a unui discurs audiat*
- *Ordonarea cronologică a activităților în concordanță cu materialul audiat*
- *Completarea unei fișe de notițe cu informațiile esențiale ale documentului audio (cuvinte-cheie, nume, date, idei principale)*

CS 1.2. Identificarea subiectului dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video, pe teme familiare, exprimată clar, articulat și într-un ritm accesibil

- *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals) dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video*
- *Ordonarea înlănțuirii logice a secvențelor dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video (a imaginilor/ frazelor care prezintă/ rezumă secvențele prezentării)*
- *Formularea de răspunsuri la întrebări privind înțelegerea unei prezentări cu suport vizual/ audio-video*
- *Completarea/realizarea unei hărți conceptuale sau a unei diagrame Venn cu informații dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video*

CS 1.3. Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard

- *Alegerea informațiilor corecte din mai multe variante date (chestionar)*
- *Ordonarea informațiilor respectând logica internă a documentului audio*
- *Completarea unui tabel cu informații specifice extrase din documentul audio*
- *Completarea de texte lacunare (de ex., fragment din transcrierea documentului audio) cu sintagme/ cuvinte cheie*

CS 1.4. Identificarea informațiilor specifice din anunțuri publice, prezentate lent și clar

- *Selectarea informațiilor din mai multe anunțuri audiate pe baza unor criterii (momentul/ locul desfășurării etc.)*
- *Notarea diferențelor identificate într-o serie de anunțuri audiate într-un formular/ o fișă, pe baza unor criterii date*
- *Organizarea informațiilor esențiale din anunțuri despre evenimente și programe într-o mini-agendă personală sau într-un calendar interactiv*

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.1. Descrierea detaliată a unor persoane, personaje, locuri, aspecte din viața cotidiană (obiceiuri, rutine etc.), prin raportarea la propria experiență

- *Realizarea unei prezentări însoțite de suport vizual grafic sau digital, pentru a descrie locuri sau aspecte din viața cotidiană*
- *Realizarea și prezentarea unui colaj (fizic sau digital) cu imagini personale (din călătorie, prima zi de școală, grupul de prieteni etc.)*
- *Realizarea și susținerea/ prezentarea, pe grupe, a profilului unui artist/ inventator/ sportiv/ actor etc.*
- *Realizarea unui tur virtual al galeriei prezentărilor create, cu identificarea asemănărilor/deosebirilor*

CS 2.2. **Relatarea unor experiențe personale sau a unor evenimente, cu integrarea reflecțiilor, emoțiilor și atitudinilor personale**

- *Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare*
- *Realizarea și susținerea unei prezentări despre o experiență personală (un proiect la școală, o excursie, o activitate de voluntariat etc.), oferind justificări pentru emoțiile/ reacțiile trăite*
- *Interpretarea unui joc de rol pe baza unei experiențe/ a unui eveniment, cu exprimarea emoțiilor/ sentimentelor*

CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare

- *Participarea la conversații ghidate în perechi, incluzând clarificări și repetarea informațiilor de către interlocutor*
- *Participarea la discuții dirijate, în care se susțin puncte de vedere contradictorii*
- *Formularea de răspunsuri la un sondaj de opinie/ o serie de micro-interviuri pe teme familiare*
- *Prezentarea, cu sau fără suport vizual, a cărții preferate/ filmului preferat etc., oferind justificări clare, urmată de participarea activă la o sesiune de întrebări și răspunsuri*

CS 2.4. Interacțiunea în situații variate de comunicare, pe teme din viața cotidiană și domenii de interes

- *Participarea la o sesiune de întrebări și răspunsuri, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, pornind de la o prezentare de grup cu suport vizual*
- *Organizarea de jocuri de rol în care se negociază soluții detaliate cu privire la planificarea unor activități sau situații-problemă din viața cotidiană*
- *Realizarea unui clasament al preferințelor culturale ale grupului de elevi, pe baza unor conversații în care se negociază ordinea*
- *Reformularea simplificată a unor replici în cadrul unui dialog dirijat*

CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. **Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri,) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor**

- *Alegerea variantei corecte în exerciții de tip Adevărat/ Fals*
- *Completarea de texte lacunare cu informații relevante din documentul suport*
- *Potrivirea unor fragmente de text cu titluri / subiecte / persoane*
- *Extragerea de informații factuale dintr-un text ce include cifre și date concrete (numărul de participanți la un eveniment, procentaje legate de turism etc.) și completarea unui infografic simplu*

CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise

- *Selectarea răspunsului adecvat la o scrisoare/ un e-mail/ o postare pe rețelele de socializare*
- *Completarea de tabele/ fișe cu informații extrase dintr-un text suport/ din surse diferite (mesaj privat, e-mail, postare etc.)*
- *Extragerea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei scrisori/ unui e-mail, pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?”, „De ce?”, „Cum?” etc.*

CS 3.3. Înțelegerea în detaliu a unor texte scurte pe teme familiare, în care se exprimă un punct de vedere

- *Asocierea ideilor principale dintr-un text cu paragrafele aferente*

- *Identificarea argumentelor care susțin punctul de vedere exprimat în text*
- *Alegerea contraargumentelor potrivite dintr-o listă*
- *Selectarea concluziei potrivite, în funcție de punctul de vedere exprimat într-un text*

CS 3.4. Identificarea informațiilor esențiale dintr-o recenzie sau cronică (literară/ de film/ de teatru etc.) sau din texte multimodale

- *Alegerea, dintr-o listă, a unui titlu potrivit pentru o recenzie/cronică citită*
- *Asocierea unei reacții potrivite, dintre mai multe variante date, cu o recenzie*
- *Ordonarea logică/ secvențială a unor cadre din benzi desenate/ texte multimodale*
- *Selectarea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei recenzii/ cronici pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?” etc.*
- *Bingo informațional – Completarea unor tabele cu informații din recenzii*

CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.1. Redactarea de texte informative scurte, simple și clar structurate, pe teme familiare, formulate într-un limbaj standard

- *Realizarea unei planșe informative/ unui poster/ unei prezentări digitale pe un subiect de interes*
- *Conceperea unui pliant sau a unei broșuri despre școală/ oraș/ comunitate*
- *Redactarea unui articol de prezentare a unui eveniment pentru pagina de internet/ blogul/ revista școlii*
- *Scrierea unor texte cuprinzând informații – reale sau imaginare – referitoare la activitatea curentă a clasei în vederea realizării “bursei știrilor clasei” (pagină dintr-o rețea rezervată grupului-clasă și activităților sale în limba modernă)*

CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

- *Alegerea variantei corecte de răspuns la un mesaj scurt*
- *Realizarea unui schimb de mesaje pentru organizarea unui eveniment (zi de naștere/ziua liceului/ ziua Europei/ târg etc.) cu solicitarea de date suplimentare și informații relevante oferite într-o secvențiere logică*
- *Participarea la un forum de discuții on-line, pe o temă dată, în care se oferă reacții/ opinii/ se relatează experiențe personale*
- *Elaborarea unui răspuns la un mesaj primit, în care se exprimă opinii, acordul, dezacordul sau reacții bazate pe experiența personală*

CS 4.3. Relatarea coerentă a unor evenimente, activități trecute și experiențe personale

- *Elaborarea unei povestiri în lanț, pe teme diverse, cu respectarea unui fir narativ prestabilit*
- *Scrierea unor texte scurte despre o amintire preferată sau o zi specială din trecut*
- *Redactarea unui jurnal de weekend postat pe blogul clasei*
- *Conceperea și expunerea unei povestiri sub forma unui text multimodal*

CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

- *Justificări în lanț – joc de scriere creativă colaborativă, în care se redactează justificări pentru un punct de vedere/ o reacție dată*
- *Crearea unui poster argumentativ*
- *Elaborarea unui articol ca reacție la o un anumit punct de vedere*

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană

- *Participarea la jocuri care presupun redarea (identică sau sintetizată) a informației primite (de exemplu, jocuri de tipul „telefonul fără fir”, cu transferul eventual al mesajelor între limba modernă și limba maternă/ modernă, sau cu transferul între limbaje semiotice diferite, ca în jocul „Nu vorbesc cu tine!”)*
- *Traducerea unui mini ghid de conduită într-un context cultural*
- *Interpretarea de roluri în jocuri care presupun dialogul între persoane care nu vorbesc aceleași limbi (de exemplu, „Ghidul și turiștii” sau „Familia corespondentului meu”), cu exploatarea limbajului verbal și nonverbal*
- *Participarea la activități care impun interpretarea simultană*

CS 5.2. Transmiterea în scris în limba modernă studiată a informațiilor esențiale dintr-un document/ un schimb verbal complex, formulat în limba maternă, sau invers, pe teme din viața cotidiană

- *Traducerea, în limba modernă, a afișelor și instrucțiunilor prezente în școală (de ex., de către elevii gazdă, pentru elevii oaspeți aflați într-o mobilitate Erasmus)*
- *Redactarea, în limba modernă a unui e-mail scurt către un prieten, conținând informații-cheie referitoare la un eveniment (organizatori, locul și data desfășurării, invitați), pe baza unui text informativ/explicativ redactat în limba maternă (anunț despre un eveniment cultural sau sportiv etc.)*
- *Redactarea unor mesaje scrise în limba modernă, pe baza unor informații transmise de un interlocutor în limba maternă și adresate unui terț (ex., Scribul/ Secretarul personal)*
- *Crearea unui newsletter în limba modernă, care să conțină informații-cheie extrase din texte scurte, etichete sau anunțuri preluate din limba maternă (un anunț despre un eveniment sportiv, eveniment școlar sau cultural, proiect, o etichetă de produs, un mini-articol despre activități de weekend etc.)*

CS 5.3. Transmiterea de instrucțiuni în limba modernă studiată, în cadrul unui schimb verbal sau pe baza unui document elaborat în limba maternă

- *Transmiterea în limba modernă a unor instrucțiuni de montare/ operare a unui dispozitiv, pe baza unui manual de utilizare redactat în limba maternă*
- *Crearea în limba modernă a unui mini-ghid de utilizare a unui produs folosind doar informații- cheie, pe baza unor texte scurte redactate în limba maternă (etichete, anunțuri, notificări, instrucțiuni etc.)*
- *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se solicită și se oferă informații de orientare în spațiu*
- *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se intermediază comunicarea dintre un profesor român și un elev străin/ italofon*

CS 5.4. Identificarea unor asemănări/ diferențe culturale în cadrul unor schimburi de mesaje, pe teme din viața cotidiană

- *Selectarea unor asemănări/ diferențe culturale dintr-o listă de exemple*
- *Relatarea în limba modernă a unei experiențe interculturale reale sau imaginare, cu evidențierea asemănărilor/ diferențelor culturale*
- *Realizarea unei prezentări a asemănărilor/ diferențelor culturale identificate, urmată de o sesiune de discuții în care se exprimă opinii justificate*
- *Redactarea unui jurnal al mobilității Erasmus într-o școală europeană*
- *Participarea la un joc de rol dirijat în care sunt evidențiate asemănări/ diferențe culturale (de ex., Turistul neatent)*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	- Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare - Orare, meniuri, rețete culinare, hărți - Articole de presă informative scurte - Recenzii, cronici - Articole de opinie - Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri - Benzi desenate, romane grafice - Albume de artă - (Fragmente de) texte literare simple - Clipuri video - Podcasturi - Fragmente de emisiuni radio - Pagini de internet - Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wayground, Bookcreator etc.) - Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) - Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	- universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori); - școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare); - alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos); - mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului); - țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță); - tehnologie și comunicare (rețele sociale; media; siguranța online; dependența de tehnologie; cyberbullying; inovații, aplicații digitale; inteligența artificială);
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	- A situa în timp și spațiu - A descrie persoane, locuri, rutine, activități - A relata evenimente/ întâmplări - A exprima o opinie - A face ipoteze - A exprima condiția - A exprima acordul/ dezacordul - A exprima intenția/ a face planuri de viitor - A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) - A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe) - A solicita clarificări

SUGESTII METODOLOGICE GENERALE PENTRU PREDAREA LIMBILOR MODERNE/ LIMBII ITALIENE ÎN REGIM BILINGV

Studiul limbilor moderne are ca **obiectiv** dezvoltarea progresivă de către elevi a competențelor de comunicare specifice unui anumit nivel, în conformitate cu standardele aferente stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, Volumul Complementar). Pe parcursul anului școlar, acest obiectiv poate fi urmărit prin respectarea prezentei programe școlare, centrate pe competențe, care favorizează întreg spectrul de achiziții lingvistice, incluzând elemente non formale și informale în contexte de învățare formale.

Programa școlară reprezintă reperul obligatoriu pentru elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică (respectiv a planificării calendaristice anuale, a proiectelor didactice etc.), proces care presupune respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la utilizarea bugetului de timp alocat disciplinei/ domeniului de studiu/ predării sau evaluării, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, selectează metodele, tehnicile și formele de învățare, incluzând tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor.

Pentru **elaborarea planificărilor calendaristice anuale**, profesorii de limbă italiană vor avea în vedere următoarele :

- resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, nu pe conținuturi;
- conținuturile nu se reiau;
- se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelare cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; se evaluează acele competențe care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- se respectă structura anului școlar.

Ca instrument de proiectare didactică, *Planificarea calendaristică anuală* va avea următorul format, care, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus:

Unitatea de învățământ:
Profesor:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....
Clasa: .....,
Limba modernă [se indică limba, nivelul]
Nr. de ore/săptămână: .....

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / Modul
[se menționează titluri/ teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex, modul și modificări în urma realizării activității didactice la clasă]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele caracteristici:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La **realizarea proiectului unității de învățare**, profesorii de limbă italiană vor avea în vedere următoarele :

- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și va fi elaborat în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este, în mod necesar, o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de particularizare, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- Corelarea pe orizontală trebuie să fie evidentă: CS – activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.
- Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate a conținuturilor, cu nivelul de pregătire a elevilor.
- Va fi prevăzută organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Ca instrument de proiectare didactică, *Proiectul unității de învățare* va avea următorul format:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Conținuturi (detalieri)	**Competențe specifice**	**Activități de învățare**	**Resurse**	**Evaluare**
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Predarea limbilor moderne pentru formarea competențelor de comunicare și interculturale trebuie să se bazeze pe **principiile didacticii acționale**, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conștientă. În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative, adecvate pentru a-i motiva și a-i implica pe elevi. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte variate, încurajează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum și gândirea critică.

Amintim faptul că Volumul complementar al CECRL și, în consecință, actuala programă, evidențiază clar motivele pentru care medierea și creativitatea reprezintă concepte-cheie pentru abordarea acțională a predării/ învățării/evaluării limbilor moderne.

Medierea nu este doar o simplă traducere, ci implică un proces mai complex, centrat pe facilitarea comunicării. Aceasta nu reflectă doar competența lingvistică individuală, ci și rolul social al utilizatorilor în procesul de prelucrare și

transmitere de informații complexe dintr-un format în altul (de exemplu de la text scris la prezentare orală, de la limbaj tehnic la limbaj comun), de gestionare și rezolvare a unor situații care implică neînțelegere sau dezacord (mediere relațională/de concepte).

Exemple de activități care au la bază medierea:

- relatarea, orală sau scrisă, a informațiilor-cheie dintr-un text;
- explicarea, orală sau scrisă, a informației prezentate în diagrame, grafice, tabele;
- exprimarea opiniei personale despre conținutul textelor creative și literare sau al celor funcționale;
- reflectarea asupra mesajelor din texte creative, literare și nonliterare; elevul trece de la simpla înțelegere (ce spune textul) la gândirea critică (cum spune și de ce este important);
- facilitarea colaborării în cadrul unui grup pentru a ajunge la consens;
- facilitarea interacțiunii dintre membrii unui grup;
- stabilirea unei atmosfere pozitive de colaborare și înțelegere reciprocă;
- facilitarea comunicării în cadrul unor situații nonformale cu prieteni și colegi;
- explicarea unui concept nou (înțelegere treptată, de la definiție la context și, în final, la aplicare);
- interacțiunea în mediul online prin intermediul tehnologiilor digitale (internet, rețele sociale, aplicații, platforme);
- interacțiunea plurilingvistică și interculturală.

O altă idee cuprinsă în Volumul complementar al CECRL care se reflectă în actuala programă școlară se referă la necesitatea revalorizării textului creativ, inclusiv a celui literar.

În ora de limbă modernă, **textul literar** constituie o resursă plurivalentă pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, (inter)culturale, etice și estetice.

Revalorificarea textului literar la ora de limbă modernă reprezintă o excelentă strategie de dezvoltare a creativității, de stimulare a abilităților de reflecție, gândire critică și comunicare, de experimentare a unor emoții și sentimente, de încurajare a emiterii unor judecăți axiologice, de formare a competenței de (auto)evaluare.

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea competențelor de receptare/ exprimare/ interacțiune orală – consecință a nevoii de ascultare/ vizualizare a unor interpretări artistice, de verbalizare după lectură, de analiză a conținutului și a competențelor ce țin de contactul cu textul scris, printre care indispensabila competență de lectură. Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale proprii tuturor mediilor sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

În ora de limbă modernă, textul literar constituie:

- o resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, repere spațio-temporale, valori ale diverselor tipuri de enunțuri – asertiv, interogativ, imperativ, exclamativ, emfatic) și textuale (conectori, tipuri de texte – descriptiv, narativ, argumentativ, explicativ, științific etc.);
- un instrument de înțelegere a actului creativ și interpretativ: pentru elevi, confruntarea cu un limbaj autentic, nuanțat și divers, al cărui destinatar potențial este adesea vorbitorul nativ, este o provocare formatoare;
- o punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine, care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect;
- un stimul pentru creativitate și exprimare; lectura operelor/ fragmentelor literare poate determina exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente, dar poate să și provoace reflecția, dezbaterea, sau să inspire producerea de texte noi.

Textul literar se folosește ca suport și pretext pentru diverse activități didactice, precum:

- analiza contextuală: documentarea focalizată pe studiul biografiei și bibliografiei autorului;
- exerciții de gramatică și vocabular: exploatarea timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi;
- activități de înțelegere: reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante;
- producere orală și scrisă: interpretarea dramatizată a unor texte, scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente;

- jocuri axate pe încurajarea creativității.

Textul literar, ales în funcție de obiectivele în termeni de competențe pe care și le propune profesorul, dar și în funcție de alte criterii (nivelul și profilul elevilor, timpul avut la dispoziție etc.), reprezintă un document autentic indispensabil în procesul de predare-învățare a limbilor moderne, datorită eficienței sale ca instrument lingvistic și cultural. El favorizează înțelegerea contextualizată a sensurilor cuvintelor și structurilor gramaticale, dar, mai ales, a diferitelor viziuni asupra lumii. Un text bine ales îi incită pe elevi să se exprime, oral sau în scris, stimulându-le totodată imaginația naturală și capacitatea de inovare.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare-învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare destinate să pună în centrul procesului educațional elevul și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Valorizarea creativității elevului are ca efect, pe de o parte, dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar, pe de altă parte, conduce la dezvoltarea învățării autonome a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordată elevului, o stimulare a spiritului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență.

Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare (dobândirea de către elev a cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină; validarea capacității elevului de a efectua înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice care să exprime conținuturile vizate, pe baza utilizării conectorilor adecvați; alegerea stilului în care se va scrie textul – neutru, pamfletar, ironic, științific, de vulgarizare etc.; situarea într-un anumit registru de limbă și asimilarea de către elev a cunoștințelor specifice acestuia; stabilirea genului și tipului de text ce urmează a fi creat; discuții pe structura logică a textului de creat; dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor; circumscrierea unor aspecte formale și de conținut). Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom etc.).

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Dacă pentru A0-A1 pot funcționa exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (ex. imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare, poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu atașat unei imagini etc.), pentru celelalte niveluri posibilitățile de exersare a creativității sunt nenumărate: imitație de stiluri, scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere științifică sau de vulgarizare, scriere imagistică (ex. caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (ex. aventura imperfectului, ezitările lui „si" condițional...), proiectarea unui roman polițist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o narațiune, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

În paralel, se pot realiza mijloace inedite de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativității referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăția figurilor utilizate, transparența scriiturii, gradul de captare a atenției etc.).

O altă dimensiune esențială a predării moderne o constituie **integrarea resurselor digitale** în activitățile didactice. Alfabetizarea digitală este o competență-cheie, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunități extinse pentru învățarea limbilor străine. Integrarea tehnologiei în predarea acestora nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătățire a procesului educațional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală și experiența de învățare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate și rigoarea științifică.

Platformele educaționale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor și oferirea de feedback personalizat. Aplicațiile interactive, precum Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivația și consolidează achizițiile lexicale și abilităţile de comunicare prin activități interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcasturi, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate și la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este și învățarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuție online încurajează schimbul de idei și învățarea reciprocă. În plus, platformele de

comunicare sincrone (Zoom, Teams) permit simularea unor situații autentice de comunicare interculturală, iar învățarea mixtă combină avantajele interacțiunii directe cu flexibilitatea învățării online. Conform principiilor învățării personalizate, profesorul poate adapta conținuturile și ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către aprecierea progresiei competențelor. Modelul evaluării formative și continue, bazat pe feedback constructiv, sprijină învățarea activă și auto-reflecția. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învățare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-și monitoriza evoluția și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea și dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicații precum Google Forms, Edpuzzle, sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic vizat, personalizate în funcție de profilul elevilor, și oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenția promptă a profesorului.

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online și a evaluării formative, procesul de predare-învățare capătă un caracter dinamic, flexibil și adaptat cerințelor societății contemporane.

În **concluzie**, pentru un demers didactic eficient se recomandă:

- respectarea programei școlare;
- planificarea și proiectarea activităților astfel încât să permită formarea și dezvoltarea echilibrată a tuturor competențelor vizate;
- acordarea unei atenții particulare acelor demersuri specifice predării-învățării limbii moderne, precum:
  - recurgerea la contexte autentice de comunicare, create în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate și pentru a dezvolta competențele stipulate în prezenta programă;
  - realizarea unor forme variate de lectură; lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului; ea poate fi utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii, dar e esențial să fie astfel exploatată încât să faciliteze accesul la sensul textului, să stârnească apetitul lingvistic, cultural și științific al elevului, să-l familiarizeze cu proteismul interpretativ;
  - folosirea unei diversități de texte și discursuri, inclusiv multimodale;
  - exploatarea nonverbalului pentru a sprijini învățarea intuitivă, dar și pentru a familiariza elevii cu conexiunea între diversele sisteme semiotice;
  - organizarea de activități pe grupe și monitorizarea lor atentă pentru a stimula interacțiunea în limba țintă;
  - promovarea dimensiunii interculturale prin facilitarea contactului cu realități autentice;
- propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
- propunerea de sarcini de lucru diferențiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor; diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcție de:
  - profilul cognitiv al elevului (de exemplu, ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
  - nivelul de achiziție (de exemplu, relatarea unei acțiuni sau a mai multora);
  - interese (de exemplu, modalități de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
  - stilul de învățare (de exemplu, utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);
- centrarea activităților de evaluare pentru aprecierea nivelului de performanță al diferitelor abilități lingvistice (de exemplu: de producere a unui mesaj scris, de înțelegere a unui text scris sau audiat).

În ceea ce privește strategiile de predare, se recomandă:

- abordarea comunicativ-funcțională:
  - introducerea noțiunilor noi prin situații reale de comunicare;
  - organizarea de jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
  - încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant;

- învățarea bazată pe sarcini de lucru:
  - realizarea de proiecte tematice (ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
  - activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări;
- metode inductive și deductive în predarea gramaticii:
  - alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.
- integrarea resurselor digitale:
  - utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
  - accesarea materialelor autentice (podcasturi, videoclipuri, articole online).

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă modernă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui adolescent (tip de deficiență sau de tulburare de învățare/diagnostic medical și consecințele acestuia asupra capacității adolescentului de a învăța, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competențele generale sau specifice, cât și activitățile de învățare indicate în programa școlară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui elev aflat într-una dintre situațiile prezentate mai sus.

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină, în regim bilingv.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

TEME RECOMANDATE

- *Identitatea personală și viața cotidiană* (aspect fizic și moral, emoții, îmbrăcăminte, familia, prietenii, locuința, stilul de viață, obiceiuri, rutine, timp liber, activități preferate);
- *Universul adolescenței* (adolescentul şi preocupările lui: şcoală, lectură, filme, muzică, sport, călătorii, vacanțe);
- *Mediul înconjurător* (probleme de mediu: clima și vremea, poluarea, reciclarea; viața rurală/ viața citadină, dezvoltare durabilă);
- *Alimentația și sănătatea* (alimente preferate/ sănătoase, stil de viață sănătos);
- *Țări, regiuni, orașe și călătorii* (obiective culturale şi turistice, destinații preferate, planuri de vacanță);
- *Aspecte din viața socială* (mijloacele de transport și urbanizare, caracteristici ale societății actuale, locuri şi servicii publice, relația cu instituțiile, omul în societate / stare civilă, egalitatea de șanse și respectul față de ceilalți, voluntariat);
- *Tehnologia și mijloacele de comunicare* (inovații, mijloace de comunicare, mass-media, utilizarea internetului și a rețelelor sociale - avantaje și dezavantaje, educație media și siguranța online, aplicații digitale, inteligență artificială);
- *Cunoaşterea unor aspecte semnificative din viața profesională* (meserii, ocupații);
- *Repere de cultură și civilizație ale spațiului lingvistic italian și ale culturii universale* (obiceiuri și tradiții, simboluri naționale, monumente celebre, personalități din sfera artistică, literară, științifică, sportivă).

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

1. *I giovani di oggi: la loro vita in e fuori rete*

Explorarea echilibrului dintre viața digitală și cea reală: rețele sociale, comunicare, identitate online (reportaj video/ prezentare colaborativă/ podcast tematic);

2. *Alla scoperta della propria creatività*

Prezentarea pasiunilor și a talentelor adolescenților (muzică, sport, arte, voluntariat) ca mijloc de exprimare și colaborare (videoclip colectiv/ expoziție digitală/ revistă colaborativă);

3. *In bici si respira meglio!*

Crearea unei campanii de conștientizare privind reducerea utilizării mașinilor în oraș și promovarea mijloacelor de transport ecologice (afișe digitale/ mini-spot video/ campanie pe rețelele sociale);

4. *Benvenuto nella mia eco-casa, una casa sostenibile per un futuro sano*

Imaginarea unei locuințe prietenoase cu mediul, care economisește energie și utilizează resurse sustenabile (machetă digitală/ plan/ poster explicativ);

5. *Menù italiano per studenti*

Realizarea unui meniu sănătos pentru o săptămână inspirat din bucătăria italiană; explicație în italiană cu acorduri corecte;

6. *Il lavoro dei miei sogni*

Prezentarea profesiei ideale: responsabilitatea, competențele necesare, motivațiile personale;

7. *Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*

Descrierea unor situații reale în care este folosită Inteligența Artificială (telefon, aplicații, traducători, platforme), avantajele și riscurile;

8. *Un mondo con o senza influencer?*

Explorarea rolului influencerilor și a rețelelor sociale asupra adolescenților: cum formează opinii, comportamente și tendințe (creare podcast colectiv despre influenceri și impactul lor/ afiș explicativ/ mini-video ilustrativ, dezbatere despre influența personalităților online);

9. *Scopriamo le tradizioni dell'Italia*

Prezentarea unei sărbători importante din Italia (ex: *Il Palio di Siena, La Regata Storica di Venezia, La Giostra del Saracino, La Corsa dei Ceri di Gubbio* etc.); Explorarea sărbătorilor italiene și a tradițiilor asociate acestora (prezentare interactivă/ afișe ilustrative/ video explicativ);

10. *Guida turistica di una città italiana*

Alegerea unui oraș italian (Roma, Firenze, Venezia, etc.) și crearea unei mini-broșuri: monumente, gastronomie, tradiții.

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A saluta;**
  - utilizarea/reluarea formele de salut: *Ciao!, Arrivederci!, A presto!* etc.
  - utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe
- **A solicita și a oferi informații/ indicații/ instrucțiuni/ obiecte (de ordin personal/general; despre persoane/locuri/evenimente; de orientare în spațiu) în mod politicos/ a mulțumi cuiva, a comanda, a rezerva;**
  - utilizarea/reluarea articolului hotărât, nehotărât, partitiv, folosirea și omiterea articolului
  - utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în dativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe; posesiv; interogativ; demonstrativ, precum și a expresiilor interogative: *Dove?; Quando?; Come?; Chi?; Perché?; Da quanto tempo? etc.*
  - utilizarea/reluarea *Le particelle ci, vi, ne (*valoare pronominală și adverbială*)*
  - reluarea imperativului direct afirmativ și negativ, forme regulate și neregulate (*essere, avere, stare, dare, andare, fare*)
  - utilizarea/ reluarea verbelor modale: *potere, dovere*
  - utilizarea/ reluarea prepozițiilor: *vicino a, davanti a, dietro, lontano da, in mezzo a, intorno a*
  - utilizarea unor conectori: *poi, dopo, infine, successivamente*
- **A face și a accepta/refuza invitații/ propunereri; a saluta/ a mulțumi /a cere scuze**
  - utilizarea imperativului, a pronumelor interogative

- ❖ utilizarea condiționalului
- ❖ utilizarea unor construcții precum: *Vuoi venire…?; Ti va di…?; Che ne dici di…?*

➢ **A descrie persoane, locuri, activități personale**

- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*

➢ **A exprima acordul/dezacordul**

- ❖ utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione*
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*

➢ **A exprima nevoi / intenția/ a face planuri de viitor**

- ❖ utilizarea construcției *ho bisogno di...*
- ❖ utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*

➢ **A exprima o dorință, a face urări**

- ❖ utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv, *augurarsi di* + infinitiv, *desiderare* + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*

➢ **A situa în timp și spațiu**

- ❖ reluarea modului indicativ (aprofundare și sistematizare): *prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor, viitor anterior, condițional prezent și condițional trecut; concordanța timpurilor la indicativ*
- ❖ utilizarea subordonatei temporale: dopo + inf. perfect - *Ascolto la musica dopo aver studiato*
- ❖ utilizarea corectă a unor complemente, adverbe de timp/ spațiu: *ieri, domani, tra una settimana, due settimane fa, l'anno scorso; vicino, in fondo, a sinistra, a destra, all'interno, all'esterno, dietro l'angolo*
- ❖ utilizarea corectă a unor conectori temporali și spațiali: *quando, mentre, dopo che, prima (di), finché, (non) appena, nel frattempo, intanto*

➢ **A relata evenimente/ întâmplări**

- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă*

➢ **A exprima o opinie/ a gestiona schimburi de opinii**

- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista*, A *mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*
- ❖ utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*

➢ **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**

- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*

➢ **A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)**

- ❖ utilizarea interjecțiilor/ structurilor: *Che bello!; Che peccato!; Che sorpresa!; Mi fa piacere etc.*
- ❖ utilizarea structurilor: *Sono felice/ triste di + infinito etc.*

- ❖ utilizarea construcțiilor *Temo di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi fa piacere di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi pento di + infinito; Mi dispiace di + infinito; Rimpiango... etc.*

➢ **A solicita/ a exprima clarificări**
- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*
- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A redacta un text de opinie**
- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

➢ **A exprima condiția**
- ❖ utilizarea condiționalului prezent
- ❖ exprimarea condiției: *se + presente indicativo, se + futuro semplice*
- ❖ utilizarea conectorilor precum: *se, solo se*

➢ **A face ipoteze**
- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină, în regim bilingv.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

ATTIVITA DI APPRENDIMENTO

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete

Una giornata NO

1. Ascolta una prima volta il racconto di Katia (https://italianoperstranieri.loescher.it/uploads/17/11479_25_comporale_B1.mp3) e scrivi le città che senti. Poi rispondi alle domande:
   1.1. Da quale città parte Katia? _____ _____ ____
   1.2. In quale città arriva? _____ _____
   1.3. Verso quale città è diretto il primo treno che Katia prende, per sbaglio, al ritorno?
   _____ _____

2. Ascolta il racconto una seconda volta, scegli la risposta giusta o completa la risposta. :
   2.1. Di solito il treno che Katia prende è:
      a. in anticipo.
      b. puntuale.
      c. in ritardo.
   2.2. Quel giorno il treno è partito alle _____.
   2.3. Katia...
      a. è una segretaria dell'università.

b. lavora in un ufficio.
c. è un'insegnante.

2.4. Katia manda una mail per...
a. avvisare le colleghe.
b. avvisare gli studenti.
c. lamentarsi della situazione.

2.5. Dopo gli esami, Katia...
a. pranza con le colleghe.
b. torna subito a casa.
c. corre a prendere l'autobus.

2.6. Descrivi i due piloti (aggettivi e aspetto fisico) con almeno tre informazioni che senti: 1. _____ 2. _____ 3. _____

2.7. Katia dice che...
a. ha perso l'autobus.
b. i piloti dovevano scendere in centro città.
c. l'autobus ha cambiato destinazione.

2.8. Katia...
a. aiuta i piloti ad andare in stazione.
b. quando arriva in stazione, il treno era già partito.
c. segue una ragazza convinta che prenda il suo stesso treno.

2.9. Katia capisce di essere sul treno sbagliato perché...
a. glielo dice subito il capotreno.
b. il treno è molto più moderno di quello che prende di solito.
c. controlla la destinazione sul display del binario.

2.10. Mentre aspetta il treno successivo, Katia...
a. mangia un gelato in un bar vicino alla stazione.
b. entra in una gelateria senza prendere niente.
c. prende un buon gelato in una gelateria appena aperta.

ATTIVITA DI APPRENDIMENTO

CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE

CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană

CS 5.3. Transmiterea de instrucțiuni în limba modernă studiată, în cadrul unui schimb verbal sau pe baza unui document elaborat în limba maternă

Attività di mediazione linguistica e culturale

Attività didattica: "La cucina italiana. Ti piace?..."

Livello: B1

Durata: 50 minuti

Abilità: Comprensione orale. Domande aperte, Vero/Falso, abbinamento, riordino

Ascolta il dialogo https://innovando.loescher.it/files/30 e scegli: Vero o Falso? Poi prova a correggere le affermazioni false:

		Vero	Falso
1	Carlo ha mangiato nel ristorante della sua amica Anna.	☐	☐
2	Carlo non aveva mai assaggiato la ribollita.	☐	☐
3	La ribollita è una zuppa tipica veneta.	☐	☐
4	Anna prepara questo piatto solo qualche mese all'anno.	☐	☐

5 Carlo vive con sua moglie a Firenze. ☐ ☐

Ascolta ancora il dialogo. Abbina le istruzioni alla ricetta nella tabella di sotto secondo il modello. Riscrivi la ricetta mettendo le istruzioni in ordine.

1. Unisci i fagioli e i pomodori. A

2. Prepara il soffritto. B

3.Cuoci ancora per 15 minuti C

4. Aggiungi le verdure. D

1	2	3	4
A	B	C	D

1. Conosci dei piatti tipici italiani? Quali?

_____

_____

_____

2. Qual è il tuo piatto italiano preferito? Parlane con un compagno e poi riferisci alla classe.

ATTIVITA DI APPRENDIMENTO
CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor

Attività didattica: "I celebri e le loro preferenze"
Livello: B1
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione e produzione scritta. Uso della forma di cortesia.

Una studentessa che lavora per Officinaragazzi.it ha fatto di recente un'intervista a Tiziano Ferro sulle sue preferenze culinarie, ma quando ha trascritto il testo dell'intervista ha sbagliato nell'uso dei pronomi allocutivi. Trasforma il dialogo alla forma di cortesia facendo attenzione all'uso del pronome Lei.

- Buongiorno, tu sei un cantante amatissimo e anche un attore noto, ma pochi sanno quali sono le tue preferenze culinarie. Potresti dirci quali sono i tuoi gusti, i tuoi piatti preferiti?

- Ciao, adoro i cibi salati e soprattutto la pizza. Sono romano e perciò amo la pizza bianca romana.

- Hai ragione, la miglior pizza in bianco la fanno a Roma. Tu la fai in casa?

- Ora non più, preferisco comprarla, ma mia nonna, casalinga, aveva una ricetta tutta sua e la faceva spesso.

- Ci puoi svelare il segreto di questa famosa pizza bianca romana?

- Il segreto è negli ingredienti, ma anche nel modo in cui viene fatto l'impasto.

- Cioè? Spiegati meglio! I nostri lettori vorranno saperlo!

- A me la nonna ha insegnato a lavorare gli ingredienti per almeno 20 minuti, senza la paura di sporcarmi e di usare il lievito nella dose giusta. Da ragazzo mangiavo la pizza romana in mille modi: da sola, con pomodorini, con il basilico e con il rosmarino. Non ci ho rinunciato nemmeno quando sono stato a dieta.

- Come? La pizza a dieta? Vuoi dire che la pizza non ingrassa?

- Sì, la romana, senza formaggi, va benissimo quando si è a dieta, ha solo qualche goccia d'olio extravergine di oliva ed è croccante e salata. Te la consiglio!

- Grazie, Tiziano! Ho una fame da lupi, mangerei volentieri una pizza!

Riconoscere le richieste di chiarimento

Individua nel testo le espressioni con cui la giornalista interrompe l'intervistato per chiedere chiarimenti.
Esempio di risposta attesa:

- "Cioè? Spiegati meglio!"
- "Come?"
- "Vuoi dire che…?"

Qual è la funzione comunicativa di queste espressioni?

- Chiedere spiegazioni
- Verificare una informazione
- Esprimere sorpresa

Comprensione globale (scelta multipla)

Rileggi l'intervista e scegli la risposta corretta.

1. Tiziano Ferro preferisce:
   a) i dolci
   b) i cibi salati
   c) la cucina vegetariana

2. La pizza bianca romana:
   a) è piena di formaggio
   b) è croccante e con poco olio
   c) è fritta
3. Il segreto della pizza, secondo il cantante, è:
   a) solo negli ingredienti
   b) solo nella cottura
   c) negli ingredienti e nella lavorazione dell'impasto
4. Anche quando era a dieta:
   a) ha smesso di mangiare pizza
   b) ha continuato a mangiarla
   c) mangiava solo dolci

Rispondi alle domande con frasi complete.

1. Perché Tiziano Ferro ama la pizza bianca romana?
2. Chi gli ha insegnato a prepararla?
3. Quanto tempo bisogna lavorare l'impasto?
4. Quali ingredienti aggiungeva da ragazzo?
5. Perché la pizza romana può essere adatta alla dieta?

Trasforma le seguenti richieste informali in forma di cortesia.

1. Spiegati meglio!
2. Ci puoi svelare il segreto?
3. Vuoi dire che la pizza non ingrassa?
4. Tu la fai in casa?

Nuovo mini-testo informativo

Leggi il breve articolo e completa con V (vero) o F (falso).

Sempre più giovani italiani scelgono di seguire una dieta equilibrata, ma senza rinunciare ai piatti tradizionali. La pizza romana, grazie alla sua leggerezza, è considerata una valida alternativa ad altri cibi più calorici. Molti nutrizionisti consigliano di limitare i condimenti ma non di eliminare completamente il pane dalla dieta.

1. I giovani italiani evitano completamente la pizza.
2. La pizza romana è considerata leggera.
3. I nutrizionisti vietano il pane.

Produzione scritta guidata

Scrivi 6 domande in forma di cortesia per intervistare un cantante famoso sulle sue abitudini alimentari.

Usa:

- Lei
- Potrebbe…
- Ci può spiegare…
- Vorrebbe dirci…

Attività motivazionale extra

Se vuoi rendere l'attività più "teen-friendly", puoi collegarla alla pizza romana autentica:

Poi chiedi:

- Quale preferireste?
- Descrivete la pizza usando almeno 5 aggettivi.

ATTIVITA DI APPRENDIMENTO

CG 3 RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise

Il Palio di Siena

Livello: A2
CG 3 – Receptarea de mesaje scrise
CS 3.2 – Identificarea unor detalii specifice din postări / corespondență

Testo-supporto (circa 200 parole)

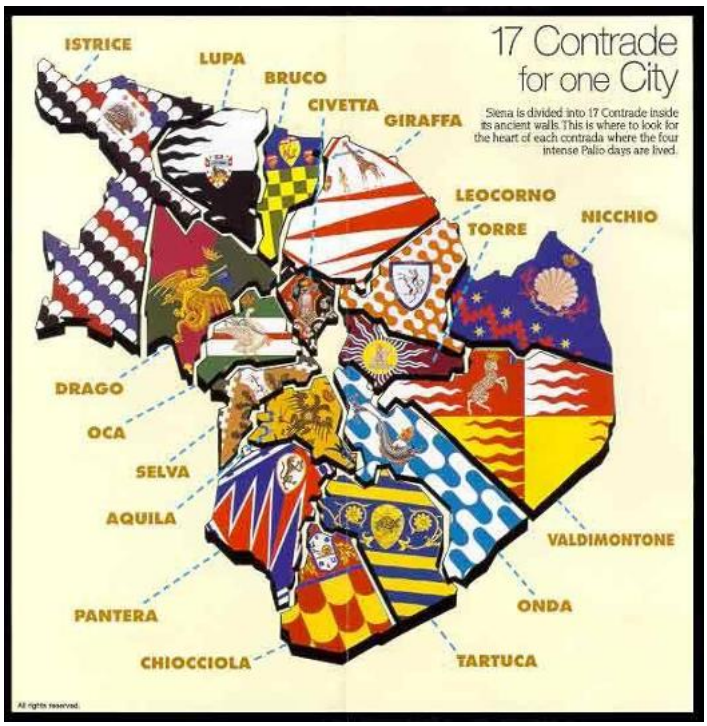
Il Palio di Siena

Il Palio di Siena è una delle tradizioni più antiche e spettacolari d'Italia. Si svolge due volte all'anno, il 2 luglio e il 16 agosto, nella famosa Piazza del Campo, nel centro storico di Siena.

La competizione consiste in una corsa di cavalli tra le diverse "contrade", cioè i quartieri storici della città. In totale le contrade sono diciassette, ma solo dieci partecipano a ogni edizione del Palio. Ogni contrada è rappresentata da un cavallo e da un fantino.

Il Palio non è solo una gara sportiva, ma un evento che coinvolge tutta la comunità. Nei giorni precedenti la corsa si organizzano sfilate in costume medievale, cene tradizionali e momenti di festa. La vittoria è un grande onore per la contrada vincitrice e viene celebrata con entusiasmo.

Questa tradizione risale al Medioevo e rappresenta ancora oggi un forte simbolo di identità, appartenenza e orgoglio cittadino.

ATTIVITÀ 1 – Identificare informazioni specifiche

Rispondi alle domande:

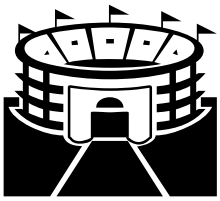
- Dove si svolge il Palio?
- Quando si svolge?
- Quante contrade esistono?
- Quante partecipano a ogni gara?
- Che cosa rappresenta il Palio per la città?

ATTIVITÀ 2 – Completamento tabella

Completa la scheda con le informazioni del testo:

Evento	Luogo	Date	Numero contrade	Significato culturale

ATTIVITÀ 3 – Post Instagram:

	Siena – 2 luglio Oggi ho assistito al Palio! Un'esperienza incredibile, la Piazza del Campo era piena di bandiere e colori. La Contrada della Selva ha vinto la gara dopo una corsa emozionante di 90 secondi! Migliaia di turisti hanno assistito all'evento, una tradizione che risale al Medioevo. #Tradizione #Italia

Compito:

1. Identifica:
    - Dove si trova la persona?
    - Chi ha vinto?
    - Che tipo di evento è?

2. Scegli la risposta più adeguata:

a) “Non mi piacciono i cavalli.”
b) “Che bella tradizione medievale! Dev’essere emozionante viverla dal vivo.”
c) “Preferisco il calcio.”
(Argomenta la scelta.)

ATTIVITÀ 4 – Rispondere a una e-mail

E-mail simulata:

Ciao, Vorrei visitare Siena in estate. Mi consigli di vedere il Palio? È solo una gara sportiva? Grazie!

Compito:

Scrivi una risposta (60–80 parole) spiegando:

- cos’è il Palio
- quando si svolge
- perché è importante culturalmente

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

PROGETTO COLLABORATIVO

Titolo: Un giorno con l’Intelligenza Artificiale

CG 2 EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare

CG 4 REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

Livello: Liceo – B1
Durata: 2 ore (oppure modulare in 3 incontri)
Organizzazione dell’attività: In gruppi
Istruzioni:
Crea un poster per illustrare come l’Intelligenza Artificiale è presente nella vita quotidiana degli adolescenti, evidenziando situazioni reali di utilizzo, vantaggi e possibili rischi.

Obiettivi:

- Identificare situazioni concrete in cui si utilizza l'Intelligenza Artificiale (smartphone, traduttori, piattaforme digitali, applicazioni);
- Comprendere vantaggi e rischi dell'IA nella vita quotidiana;
- Sviluppare il pensiero critico;
- Promuovere l'espressione scritta in lingua italiana;
- Utilizzare lessico specifico (algoritmo, dati, privacy, traduzione automatica, piattaforme digitali…);
- Favorire il lavoro collaborativo;
- Stimolare la responsabilità digitale.

Fasi:

1. **Spiegare l'argomento** – Cos'è l'Intelligenza Artificiale? Dove la incontriamo ogni giorno?
2. **Annunciare gli obiettivi** dell'attività e chiarire il prodotto finale (poster informativo).
3. **Presentare brevemente esempi concreti di utilizzo dell'IA:**
    - Smartphone (riconoscimento facciale, suggerimenti automatici);
    - Traduttori online;
    - Social media e algoritmi;
    - Piattaforme di streaming;
    - Applicazioni educative.

4. **Identificare il messaggio principale del poster:**
   Uso consapevole? Vantaggi o rischi? Tecnologia al servizio dell'uomo?
5. **Selezionare le risorse:** immagini, slogan, dati, parole-chiave (algoritmo, privacy, dati personali, dipendenza digitale, innovazione) – (50 minuti)

6. **Distribuire i compiti ai partecipanti:**
    - Il designer cura gli elementi grafici;
    - L'editore scrive i testi informativi;
    - Il ricercatore individua esempi concreti;
    - Il correttore revisiona il testo.
7. **Creare il poster** (50 minuti)
8. **Esporre e presentare il poster** (2–3 minuti per gruppo), spiegando:
    - almeno 3 situazioni reali;
    - 2 vantaggi;
    - 2 rischi.
9. **Valutare i lavori e offrire feedback**, considerando:
    - correttezza linguistica;
    - chiarezza del messaggio;
    - originalità;
    - capacità argomentativa;
    - collaborazione nel gruppo.

Vantaggi e rischi (lavoro in gruppi)

Vantaggi:

- Risparmio di tempo
- Accesso rapido alle informazioni
- Supporto nello studio
- Comunicazione interculturale

Rischi:

- Dipendenza tecnologica
- Perdita della privacy
- Manipolazione delle informazioni
- Riduzione del pensiero critico

Gli studenti completano una tabella:

Situazione	**Vantaggi**	**Rischi**

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**

Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?

☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Gruppo: _____

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente

Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de gramatică, de exerciții și materiale complementare

- AA.VV. – *Progetto italiano. Libro di grammatica ed esercizi*, Edilingua;
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Chiuchiu, A., *Grammatica italiana per Stranieri in italiano. Corso multimediale di lingua e civita a livello elementare e avanzato,* Guerra Perugia, 2009;
- Dardano, M., Trifone, P. – *Grammatica italiana. Suoni, forme, costrutti*, Bologna: Zanichelli, 1997;
- Gatti, F., Peyronel, S., *Grammatica in contesto, Strutture e temi di italiano per stranieri*, Loescher Editore, 2010;
- Katerinov, K. – *Grammatica italiana per stranieri*, Guerra Edizioni, 2008;
- Marin, T., Magnelli, S. – *Nuova Grammatica pratica della lingua italiana*, Edilingua, 2020;
- Mezzadri, M. – *Grammatica italiana di base*, Bonacci, 2010;
- Nocchi, S. – *Grammatica pratica della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2014;
- Nocchi, S. – *Grammatica avanzata della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2015;
- Nocchi, S. – *Grammatica italiana di base – Esercizi supplementari*, Alma Edizioni;
- Renzi, L., Salvi, G., Cardinaletti, A. (a cura di) – *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: Il Mulino, 1988–1995;
- Serianni, L. – *Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria*, Torino: UTET, 1989;
- Trifone, P., Filippone, M. – *Grammatica italiana per stranieri*, Zanichelli, 2012;
- Trifone, P., Palerma, R. – *Grammatica avanzata della lingua italiana per stranieri*, Zanichelli, 2017;
- Zafiu, R., Frosini, G. – *Gramatica limbii italiene pentru vorbitorii de limba română*, Editura Universității din București, 2005.

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, *Fare educazione linguistica*, UTET, Torino, 2008;
- Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, *Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, Torino, 2010;

- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;

Alte resurse:

a. **RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:**

- **Kahoot**
- **Wordwall**
- **Liveworksheet**
- **Busuu**

b. **SITOGRAFIE:**

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.dizionario-italiano.it/
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
- https://italianoperstranieri.loescher.it/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
- https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
- https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
- https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
- https://learnamo.com/

II. Programa școlară pentru Disciplina Limba și literatura italiană
(CS – 4 ore/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Comunicarea eficientă, în oral și în scris, în contexte plurilingve și interculturale**
CG2	**Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea aprofundării înțelegerii spațiului cultural literar italian**
CG 3	**Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului italian, în scopul dezvoltării unei perspective interculturale și a unei deschideri către diversitatea lumii**
CG 4	**Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Comunicarea eficientă, în oral și în scris, în contexte plurilingve și interculturale

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea unui text literar sau nonliterar sau a unui document audio/video în care sunt relatate evenimente
- Asocierea unor enunțuri cu secvențe audio-video; - Ordonarea unor enunțuri/ a unor fragmente în funcție de secvențierea unui document suport (text sau audio/video); - Completarea unui formular/ a unei fișe cu informații extrase dintr-un document suport; - Crearea liniei cronologice pe baza unui document.
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente și cu exploatarea de texte literare studiate
- Relatarea orală a unei întâmplări din viața personală, în binom, prin formularea de întrebări/ răspunsuri; - Crearea unui dialog în care personajele își împărtășesc emoțiile legate de o situație comună; - Redactarea unei pagini de jurnal personal; - Redactarea unei scrisori sau a unui mesaj personal despre o experiență personală marcată de emoții.
CS 1.3. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie/ un text literar studiat și oferirea de reacții adaptate
- Radarul argumentelor: completarea unui tabel cu argumentele pro/ contra extrase dintr-un document; - Identificarea conectorilor folosiți pentru introducerea argumentelor și a concluziei într-un text de opinie; - Asocierea reacțiilor potrivite argumentelor dintr-un document suport; - Participarea la jocuri de dezbatere, formulând reacții adaptate la intervențiile interlocutorilor.
CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă familiară din texte literare studiate/ texte nonliterare citite
- Formularea unui punct de vedere personal în cadrul unui interviu/ pentru un post pe rețelele sociale; - Organizarea unei mese rotunde pe o temă de interes; - Formularea unei reacții la un articol de blog/ o postare de pe rețelele sociale, în care se exprimă un punct de vedere; - Redactarea unui paragraf/articol de opinie pe o temă familiară.

CG 2 - Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea aprofundării înțelegerii spațiului cultural literar italian

Clasa a IX-a
CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru pentru aprofundarea înțelegerii spațiului cultural literar italian
- Completarea unui mini-glosar tematic care să vizeze valorile specifice gândirii spațiului italian; - Realizarea de fișe bibliografice/ sitografii pentru diverse subiecte; - Realizarea unei hărți conceptuale pe diferite teme care vizează spațiul cultural italian; - Selectarea surselor pertinente pentru o temă dată, enumerate într-o bibliografie/ sitografie sau obținute în urma unei căutări pe internet.
CS 2.2. Utilizarea de strategii simple pentru a structura informațiile dintr-un document scris sau o înregistrare, pe temele identificate în textele literare studiate
- Identificarea cuvintelor cheie dintr-un text literar suport, în vederea formulării ideilor principale; - Organizarea ideilor principale dintr-un text literar suport în hărți conceptuale; - Formularea de întrebări suport în vederea structurării informației dintr-un text literar suport; - Completarea unei fișe de lectură pentru sistematizarea ideilor esențiale din surse variate.
CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup (de exemplu, lucrarea de atestat ...)
- Analizarea obiectivelor unui proiect concret și identificarea elementelor cheie; - Selectarea dintr-o listă a celor mai pertinente obiective pentru un proiect dat; - Redactarea de obiective SMART – *I miei obiettivi SMART*; - Elaborarea unor propuneri de proiecte, precizând obiectivele, resursele și etapele.
CS 2.4. Exprimarea creativității în realizarea de proiecte de grup/ individuale bazate pe texte literare studiate în vederea aprofundării înțelegerii spațiului cultural literar italian
- Realizarea de afișe culturale; - Redactarea de texte în cadrul unor ateliere de scriere creativă ghidată; - Participarea la ateliere de conversație pe baza unui text literar suport; - Elaborarea și interpretarea de mini-dialoguri teatrale sau scenete.

CG 3 - Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului italian, în scopul dezvoltării unei perspective interculturale și a unei deschideri către diversitatea lumii

Clasa a IX-a
CS 3.1. Descrierea principalelor spații geografice, lingvistice și culturale italiene
- Realizarea de afișe care să prezinte într-o expoziție țări sau orașe din spațiul cultural italian; - Realizarea unei hărți interactive (cu Padlet, Genially) în care fiecare elev/grupă introduce fișa unei regiuni/ a unui oraș/ a unui autor dintr-o listă de propuneri/ a unei opere studiate; - Participarea la un joc de rol - *Ambasadorii Literaturii Italiene* - simularea unei conferințe în care fiecare ambasador își prezintă și promovează opera aleasă dintre textele literare studiate; - Realizarea de înregistrări audio sau powerpoint în care se prezintă cuvinte/expresii tipice diverselor regiuni/ valori promovate în operele literare studiate.
CS 3.2. Explicarea unor valori culturale, sociale, obiceiuri și tradiții promovate în spațiul italian
- Completarea de tabele comparative (salut, sărbători, obiceiuri, etc.) pe baza unor documente audio/video; - Crearea de infografice/ calendare digitale cu principalele sărbători/ evenimente din spațiul italian; - Prezentarea unei tradiții din spațiul italian (ex. gastronomie: rețetă, proveniență, ocazie, simboluri); - Realizarea unui dosar tematic colaborativ/ghid intercultural digital.
CS 3.3. Realizarea unei expuneri sau redactarea unui articol pornind de la un film/ o carte/ un eveniment cultural/ operă literară studiată

Clasa a IX-a
- Concurs de pagini de blog/ vloguri cu tema *Cartea mea preferată/ Filmul meu preferat etc.;* - Realizarea de expoziții digitale pentru prezentarea unor opere/evenimente culturale italiene; - Conceperea de podcasturi culturale în format scurt/redactarea de articole pentru a face recomandări culturale/ de cărți citite; - Simularea unor sesiuni de întrebări/răspunsuri pe marginea unui film/eveniment cultural/unei cărți.
CS 3.4. Aplicarea de strategii simple de înțelegere a unor fragmente de texte literare italiene pentru plăcerea de a citi
- Anticiparea conținutului unui fragment literar, pornind de la titlu/ imagine/ copertă de carte/ nume de autor; - Utilizarea tabelelor de structurare sau ghidare a informației înainte/ pe parcursul/ la finalul lecturii unui text; - Utilizarea *Jurnalului cu dublă intrare;* - Realizarea unei fișe de lectură sintetice.

CG 4 - Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale

Clasa a IX-a
CS 4.1. Reformularea, în limba italiană, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi pe teme din domeniile sale de interes
- Prezentarea în limba italiană a principalelor idei dintr-un articol sau videoclip în altă limbă; - Transmiterea de detalii specifice din diverse texte informative; - Explicarea unor documente infografice pe teme de interes; - Rezumarea în limba italiană a unui text scurt din altă limbă cunoscută.
CS 4.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
- Interpretarea unor documente cartografice; - Utilizarea tehnicilor de analiză din alte discipline pentru înțelegerea unui document în limba italiană;. - Realizarea de proiecte care integrează cunoștințe și tehnici dintr-o altă disciplină (ex. geografie, istorie, științe); - Concurs de prezentări vizuale pe teme diverse, în care se urmărește respectarea regulilor de elaborare corectă a prezentării.
CS 4.3. Participarea activă la crearea unei culturi comune prin interacțiuni simple
- Jocuri de negociere în grup; - Realizarea unui poster cu valori și norme comune elevilor clasei (de ex. Il *Decalogo della Classe);* - Jocuri de rol pentru rezolvarea de situații conflictuale; - Scriere colaborativă/ jurnal colectiv/ broșură de călătorie pentru a ilustra diversitatea și convergența valorilor.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	● Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare, prospecte ● Invitații și planuri referitoare la evenimente de familie ● Orare, meniuri, rețete culinare, hărți ● Texte narative scurte, fragmente/ texte literare de dificultate medie (originale sau în formă adaptată), recenzii ● Comentarii (înregistrări audio) ● Articole de presă informative scurte ● Articole de opinie ● Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri ● Texte multimodale (bandă desenată, roman grafic) ● Fragmente de texte literare simple ● Clipuri video

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Podcasturi • Fragmente de emisiuni radio • Ştiri televizate, fapt divers, meteo; înregistrări din programe de ştiri • Pagini de internet • Aplicaţii digitale interactive (de tipul Kahoot, Bookcreator etc.) • Aplicaţii digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) • Dicţionare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare	• Stilul de viaţă al adolescenţilor (şcoală, familie, rutine, activităţi pentru timpul liber, relaţii sociale) • Mediul înconjurător (ecologie, dezvoltare durabilă) • Tehnologie şi comunicare (inovaţii, aplicaţii digitale, inteligenţa artificială, reţele sociale, media) • Elemente geografice, istorice şi culturale ale spaţiului lingvistic italian • Elemente de literatura italiană
3. Gramatică funcţională (acte de vorbire/ funcţii ale limbii inclusiv convenţii socio-culturale)	• A saluta • A solicita şi a oferi informaţii/ indicaţii/ instrucţiuni (de ordin personal/general; despre persoane/locuri/evenimente; de orientare în spaţiu) • A cere/ a oferi un obiect în mod politicos • A mulţumi cuiva/ a cere scuze • A face urări • A face şi a accepta/ a refuza invitaţii/ propuneri • A descrie persoane, obiecte, locuri, activităţi, experienţe personale • A exprima acordul/ dezacordul • A comanda, a rezerva, a cere ceva cuiva; • A exprima intenţia/ a face planuri de viitor • A exprima nevoi / intenţia/ a face planuri de viitor • A exprima o dorinţă • A situa în timp şi spaţiu • A relata evenimente/ întâmplări • A exprima o opinie • A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferinţă) • A exprima reacţii şi emoţii (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristeţe) • A solicita/ a exprima clarificări • A redacta un text scurt de opinie • A exprima condiţia • A face ipoteze
4. Listă cu autori recomandaţi* în vederea studiului literaturii în clasa IX-a, la clasele cu regim bilingv de studiu *Sunt obligatorii 5 din cei 10 autori, iar profesorul va selecta unul sau mai multe fragmente	***Letteratura dal Dopoguerra fino agli anni '80*** • **Cesare Pavese** – *La bella estate* (1949) • **Pier Paolo Pasolini** – *Ragazzi di vita* (1955) • **Italo Calvino** – *Il visconte dimezzato* (1952), *Il barone rampante* (1957), *Il cavaliere inesistente* (1959) – la alegere • **Elsa Morante** – *L'isola di Arturo* (1957) • **Giuseppe Tomasi di Lampedusa** – *Il Gattopardo* (1958) • **Natalia Ginzburg** – *Lessico famigliare* (1963)

Domenii de conținut	Conținuturi
reprezentative în funcție de nivelul elevilor	***Letteratura contemporanea (anni '90 – presente)*** • **Andrea Camilleri** – Serie del Commissario Montalbano (*La forma dell'acqua*, 1994) • **Alessandro Baricco** – *Novecento* (1994) • **Niccolò Ammaniti** – *Io non ho paura* (2001) • **Elena Ferrante** – *L'amica geniale* (2011)

SUGESTII METODOLOGICE

Programa şcolară reprezintă documentul de referinţă în elaborarea planificării calendaristice anuale şi a documentelor de planificare şi proiectare didactică, fiind necesară respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la stabilirea bugetului de timp alocat orelor de predare şi de evaluare, precum şi la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu, aflat la dispoziţia cadrului didactic.

Asigurarea progresiei competențelor lingvistice în studiul limbilor moderne reprezintă condiția sine-qua-non în atingerea standardelor stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). La nivelul clasei, acest obiectiv se traduce în cheia aplicării unei programe școlare relevante, centrate pe competențe, care să valorifice întreg spectrul de achiziții lingvistice, incluzând mediul non formal și informal în contexte de învățare formale.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele **etape**:

- ✓ lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- ✓ elaborarea planificării calendaristice;
- ✓ proiectarea unităților de învățare.

În dimensiune aplicativă, prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, își selectează metodele, practicile de lucru, modalitățile de învățare, inclusiv tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor. Astfel, în ceea ce privește instrumentele de proiectare didactică, recomandăm utilizarea următorului format de Planificare calendaristică anuală, în sensul în care acesta, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus.

Unitatea de învățământ:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....
Clasa: ....., Limba modernă....
Nr. de ore/săptămână: .....

Unităţi de învăţare	Competenţe specifice	Conţinuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observaţii / Modul
[se menționează titluri/teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex, modul și modificări în urma realizării activității didactice la clasă]

La realizarea planificărilor calendaristice anuale, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- ✓ resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, **nu pe conținuturi**;
- ✓ **conținuturile nu se reiau**;
- ✓ se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelație cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; rămân acelea care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- ✓ se respectă structura anului școlar.

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Conținuturi (detalieri)	**Competențe specifice**	**Activități de învățare**	**Resurse**	**Evaluare**
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La realizarea proiectului unității de învățare, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de concretețe, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- **Corelarea clară pe orizontală: CS - activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.**
- **Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate, cu specificul elevilor.**
- Organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Predarea limbilor moderne/ limbii italiene pentru formarea competențelor de comunicare şi interculturale trebuie să se bazeze pe principii didactice moderne, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conştientă.

În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative care să stimuleze motivația și implicarea elevilor. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învăţarea prin descoperire, învăţarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte reale de viaţă, stimulează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum şi gândirea critică.

Volumul Complementar al CECRL (publicat în 2018) aduce o extindere și o clarificare a conceptului de comunicare, introducând **Medierea** ca pe un mod de comunicare distinct, alături de Receptare, Producere și Interacțiune.

Medierea nu este doar o simplă traducere, ci implică un proces mai complex, centrat pe facilitarea comunicării și a înțelegerii între persoane care, din diverse motive (lingvistice, culturale, semantice, tehnice), nu ar avea acces direct la un text, o situație sau un concept.

Introducerea **medierii** în programa școlară reflectă trecerea la o abordare centrată pe **utilizarea limbii în viața reală**. Elevul nu mai este doar un simplu receptor și producător de mesaje, ci un **liant comunicativ**, pregătit să funcționeze eficient într-o societate plurilingvă și pluriculturală. Medierea subliniază nu doar competența lingvistică individuală, ci și **rolul social** al utilizatorului de limbă, **autonom** și **intercultural**, capabil să **faciliteze comunicarea** între persoane care nu se înțeleg direct (din motive lingvistice sau culturale), să p**roceseze și să transmită** informații complexe dintr-un format în altul (de la text scris la prezentare orală, de la limbaj tehnic la limbaj comun), să **gestioneze și să rezolve** situații de neînțelegere sau dezacord (mediere relațională/de concepte).

Exemple de activități care au la bază medierea:

- ✓ relatarea, orală sau scrisă, a informațiilor cheie dintr-un text;
- ✓ explicarea, orală sau scrisă, a informației prezentate în diagrame, grafice, tabele;
- ✓ exprimarea opiniei personale despre conținutul textelor creative și literare sau al celor funcționale;
- ✓ reflectarea asupra mesajelor din texte creative, literare și nonliterare; elevul trece de la simpla **înțelegere** (ce spune textul) la **gândirea critică** (cum spune și de ce este important);
- ✓ facilitarea colaborării în cadrul unui grup pentru a ajunde la un consens;
- ✓ facilitarea interacțiunii dintre membrii unui grup;
- ✓ stabilirea unei atmosfere pozitive de colaborare și înțelegere reciprocă;
- ✓ facilitarea comunicării în cadrul unor situații nonformale cu prieteni și colegi;
- ✓ explicarea unui concept nou (înțelegere treptată, de la **definiție** la **context** și, în final, la **aplicare)**;
- ✓ interacțiunea în mediul online prin intermediul tehnologiilor digitale (internet, rețele sociale, aplicații, platforme);
- ✓ interacțiunea plurilingvistică și interculturală.

În ora de limbă modernă italiană, textul literar va fi exploatat ca o **resursă autentică și plurivalentă** pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale, etice și estetice. Sursă autentică de învățare alături de celelalte tipuri de documente, textul literar capătă un statut aparte prin complexitatea raporturilor care se crează între instanțele enunțiative (locutor-interlocutor) pe de o parte și între acestea și textul literar, sursă de interpretări multiple, de ipoteze și de inferențe pe care lectorul le descoperă/formulează în mod simultan cu lectura.

Reintroducerea textului literar în clasa de limbă reprezintă o excelenta strategie de dezvoltare a creativității grupului de lucru și a individului (elevul), de stimulare a abilităților de gândire critică/reflecție și comunicare, de reactivare a elementelor de afectivitate (emoții, compasiune, toleranță, înțelegere reciprocă între partenerii la comunicare, etc.), a judecăților axiologice și a competenței de evaluare (pozitivă sau negativă).

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea atât a competențelor orale prin nevoia de verbalizare prin lectură, de dezbatere a conținutului cât și a competenței scrise (înțelegere/receptare și exprimare/producție de text). Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale făcând parte din toate nivelurile sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

Textul literar este un instrument didactic fundamental în ora de limbă modernă, deoarece servește la dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale ale elevilor. Rolul său principal este de a fi o resursă autentică care ajută la contextualizarea vocabularului și a structurilor gramaticale, permițând elevilor să-și îmbunătățească în mod semnificativ competența de lectură cursivă, coerentă, cu respectarea grupurilor ritmice și a celor de suflu, a intonației, etc. Textul

literar devine astfel un loc al literațiilor care îl ajută pe elev să ajungă la descoperirea și înțelegerea sensului cuvintelor contextualizate sau luate izolat, să-și perfecționeze pronunția prin lectura cursivă cu voce tare a unui text elaborat, autentic, și să-și formeze competența de exprimare în scris pe diverse teme sau într-un mod mai liber, mai creativ, stimulându-se astfel imaginația naturală și capacitatea de inovare în diverse domenii. În plus, el stimulează creativitatea, empatia și înțelegerea diferitelor viziuni asupra lumii.

În ora de limbă și literatură italiană, textul literar constituie:

- Resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, tipuri de frază modală – interogație, injuncție, exclamație, emfază, pasivizare) și a construcțiilor argumentative, tipuri de texte (descriptiv, narativ, explicativ, științific, etc.).
- Instrument de înțelegere a lecturii, confruntând elevii cu un limbaj autentic și divers, adesea scris pentru vorbitori nativi.
- Punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect.
- Stimul pentru creativitate și exprimare. Lectura operelor/ fragmentelor literare poate inspira dezbaterea, reflecția și producerea de texte noi, precum și exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente.

În ora de limbă și literatură italiană pot fi realizate activități didactice, precum:

- Analiză contextuală: Investigarea autorului, a epocii de scriere și a contextului istoric și social al operei.
- Exerciții de gramatică și vocabular: Practicarea utilizării timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi în contextul lor.
- Activități de înțelegere: Reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante.
- Producere orală și scrisă: Scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente sau dezbaterea punctelor de vedere prezentate în operă.
- Focalizarea pe pronunție: Exersarea intonației și a ritmului versurilor, în funcție de tipul de text.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare - învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare, punând în centrul procesului educațional pe elev și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației, a imaginarului și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Dezvoltarea creativității elevului are ca efect pe de o parte dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar pe de altă parte conduce la o autonomizare în acest parcurs atât a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect), cât și a profesorului (își adapteaza conținuturile în funcție de nevoile de învățare ale fiecărui grup de lucru).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordat elevului, o descătușare din constrângerile unei cerințe prea stricte a unui exercițiu, o stimulare a spititului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență. Această componentă a învățării nu înseamnă neaparat o libertate totală acordată elevului în producerea de text. Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare (dobândirea cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină, asigurarea că elevul este capabil să efectueze înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice care să exprime conținuturile vizate, identificarea conectorilor care construiesc coerența textuală, alegerea stilului în care se va scrie textul (neutru, pamfletar, ironic, științific, de vulgarizare etc.), situarea într-un anumit nivel de limbă și asigurarea cunoștințelor specifice acestuia, stabilirea tipului de texte ce urmează a fi creat, discuții pe structura logică a textului de creat, dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor, delimitarea unor aspecte formale și de conținut). Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă empirică, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom, etc.).

Pentru ca demersul didactic să fie complet, iar elevul să își permită libertatea exprimării creative, acesta trebuie să-și facă propria lui anchetă asupra condițiilor exterioare care îl vor conduce spre realizarea produsului finit. Profesorul va fi doar ghid și mediator în selectarea alegerilor pe care le va face elevul în procesul de îndeplinire creativă a sarcinii de învățare. Fiind vorba de scriere creativă în limba străină, elevul trebuie să dobândească un nivel bazic de cunoștințe lexicale, gramaticale, discursive.

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Dacă pentru nivelul A0 – A1 pot funcționa exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (ex. imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare, poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu atașat unei imagini, etc.), pentru celelalte niveluri, posibilitățile de exersare a creativității sunt nenumarate: imitație de stiluri (à la manière de...), scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere științifică sau de vulgarizare, scriere imagistică (ex. caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (ex. aventura imperfectului, ezitările lui „si" condițional...), proiectarea unui roman polițist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o narațiune, scrierea unei parodii, a unui comentariu a unui tablou, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

Fiind o strategie de învățare, scrierea creativă și componenta de creativitate în general trebuie să respecte bune practici care să includă informarea, achiziționarea, aprofundarea, dezvoltarea, producția, evaluarea. Această ultimă competentă este absolut necesară încheierii sarcinii de învățare efectuate în spirit creativ. Se pot imagina mijloace autentice de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativității referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăția figurilor utilizate, transparența scriiturii, gradul de captare a atenției etc.).

O dimensiune esențială a predării moderne o constituie integrarea resurselor digitale în activitățile didactice. Alfabetizarea digitală este o competență cheie ce trebuie atinsă, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunități extinse pentru învățarea limbilor străine. Integrarea tehnologiei în predarea limbilor străine nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătățire a procesului educațional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală și experiența de învățare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate și rigoarea științifică.

Platformele educaționale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor și oferirea de feedback personalizat. Aplicațiile interactive, precum Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivația și consolidează achizițiile lexicale și abilitățile de comunicare prin activități interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcasturi, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate și la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este și învățarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuție online încurajează schimbul de idei și învățarea reciprocă. În plus, platformele de comunicare sincrone (Zoom, Skype, Teams) permit simularea unor situații autentice de comunicare interculturală, iar învățarea mixtă combină avantajele interacțiunii directe cu flexibilitatea învățării online. Conform principiilor învățării personalizate, profesorul poate adapta conținuturile și ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către formarea competențelor. Modelul evaluării formative și continue, bazat pe feedback constructiv, sprijină învățarea activă și auto-reflecția. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învățare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-și monitoriza evoluția și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea și dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicații precum Google Forms, Edpuzzle, Flipgrid sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic, personalizate în funcție de profilul elevilor, și oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenția promptă a profesorului.

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online și a evaluării formative, procesul de predare-învățare capătă un caracter dinamic, flexibil și adaptat cerințelor societății contemporane.

În concluzie, pentru un demers didatic eficient sugerăm:

- folosirea limbii ţintă în fraze simple și/ sau complexe, pentru orice situaţie de comunicare din clasă – se va evita traducerea sau folosirea variantei familiare elevului;
- utilizarea nonverbalului pentru a sprijini învăţarea intuitivă;
- organizarea de activităţi pe grupe pentru a stimula interacţiunea în limba ţintă;
- promovarea dimensiunii interculturale prin contactul cu realităţi autentice;
- monitorizarea activităţilor pe grupe în vederea folosirii limbii ţintă;
- oferirea de exemple* și analogii reprezentative pentru intuirea neregularităților limbii (articularea atentă şi eventuala scriere pe tablă a unor cuvinte pentru a-i sprijini pe elevi în a observa anumite mărci gramaticale, elevii structurându-şi astfel progresiv regula);
- recurgerea la un context autentic de comunicare, creat în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate şi pentru a dezvolta competenţele stipulate în prezenta programă;
- realizarea unei lecturi de comprehensiune: accentele formative trebuie să fie puse pe semnificaţii şi pe exploatarea acestora la nivelul textului;**
- folosirea unei varietăţi de texte care să cuprindă şi elemente iconice, inclusiv texte multimodale;
- stimularea exprimării orale şi scrise simple, mai ales pentru elevii care nu au încă bine structurate achiziţiile de nivel A2;
- propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
- propunerea de sarcini de lucru la alegere/ diferenţiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor;
- diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcţie de:
    - profilul cognitiv al elevului (de exemplu, ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
    - nivelul de achiziţie (de exemplu, relatarea unei acţiuni sau a mai multora);
    - interese (de exemplu, modalităţi de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
    - stilul de învățare (de exemplu, utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);
- centrarea probelor de evaluare pe măsurarea nivelului de performanţă în cadrul diverselor competenţe specifice avute în vedere (de exemplu: sarcini de producere a unui mesaj scris, înţelegerea unui text scris sau audiat).

În ceea privește strategiile de predare, recomandăm:

Abordarea comunicativ-funcțională

- ✓ Introducerea noțiunilor noi prin **situații reale de comunicare**;
- ✓ Organizarea de **jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări** care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
- ✓ Încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant.

Învățarea bazată pe sarcini de lucru

- ✓ Realizarea de **proiecte tematice** (ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
- ✓ Activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări.

Metode inductive și deductive în predarea gramaticii

- ✓ Alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.

Integrarea resurselor digitale

- ✓ Utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
- ✓ Accesarea materialelor autentice (podcasturi, videoclipuri, articole online).

*asemenea exemple nu ar trebui să facă obiectul unor lecţii sau secvenţe de lecţii separate, ci să apară în mod firesc pe parcursul diverselor activităţi de comunicare (profesorul poate propune un „stop-cadru” pentru observarea

regularităţii şi oferă mai multe exemple, eventual solicitând elevilor să găsească şi ei ceva similar; profesorul şi clasa pot dezvolta împreună un set de semne/ gesturi convenţionale care să le amintească elevilor anumite regularităţi);

** lectura este un scop explicit al învăţării, de maximă importanţă pentru cunoaştere şi pentru dezvoltarea personală a elevului; lectura nu trebuie să fie utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului şi a gramaticii; totodată, lectura cu voce tare, ca activitate în sine, este contraproductivă pentru comprehensiune;

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă modernă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui copil (tip de deficiență sau de tulburare de învățare / diagnostic medical și consecințele acestuia asupra capacității copilului de a învăța, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competențele generale sau specifice, cât și activitățile de învățare indicate în programa școlară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui copil aflat într-una dintre situațiile prezentate mai sus.

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină, în regim bilingv.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

TEME RECOMANDATE

- *Identitatea personală și viața cotidiană* (aspect fizic și moral, emoții, îmbrăcăminte, familia, prietenii, locuința, stilul de viață, obiceiuri, rutine, timp liber, activități preferate);
- *Universul adolescenței* (adolescentul şi preocupările lui: şcoală, lectură, filme, muzică, sport, călătorii, vacanțe, evenimente specifice);
- *Relații și comunicare interpersonală (*relații interpersonal, rezolvarea unui conflict, exprimarea opiniilor, a acordului și a dezacordului);
- *Mediul înconjurător* (probleme de mediu: clima și vremea, ~~resurse naturale,~~ poluarea, reciclarea; viața rurală/ viața citadină: descrierea orașului natal, transporturi, servicii și locuri publice; ecologie și comportamente ecologice: dezvoltare durabilă, responsabilitate, campanii de protecție a mediului);
- *Alimentația și sănătatea / stil de viață* (alimente preferate/ sănătoase, stil de viață sănătos);
- *Țări, regiuni, orașe și călătorii* (obiective culturale și turistice, destinații preferate, planuri de vacanță);
- *Aspecte din viața socială* (mijloacele de transport și urbanizare, caracteristici ale societății actuale, locuri și servicii publice, relația cu instituțiile, omul în societate/ stare civilă, egalitatea de șanse și respectul față de ceilalți, voluntariat);
- *Tehnologia și mijloacele de comunicare* (inovații, mijloace de comunicare, mass-media, utilizarea internetului și a rețelelor sociale - avantaje și dezavantaje, educație media și siguranța online, aplicații digitale, inteligență artificială);
- *Cunoașterea unor aspecte semnificative din viața profesională* (meserii, ocupații, planuri de viitor, competențe utile în lumea modernă);
- *Repere de cultură și civilizație ale spațiului lingvistic italian și ale culturii universale* (obiceiuri și tradiții, simboluri naționale, monumente celebre, personalități din sfera artistică, literară, științifică, sportivă, diversitatea culturală, schimbări în societatea contemporană).

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

Teme de proiecte recomandate

1. *I giovani di oggi: la loro vita in e fuori rete*

Explorarea echilibrului dintre viața digitală și cea reală: rețele sociale, comunicare, identitate online (reportaj video/ prezentare colaborativă/ podcast tematic);

2. *Amicizia: valori e storie*

Prezentarea unui moment important trăit alături de un prieten (jurnal cu fotografii sau interviuri);

3. *La mia giornata in 10 immagini*

Creearea unui colaj sau a unei prezentări cu 10 imagini reprezentând o zi din viața elevului;

4. *Alla scoperta della propria creatività*

Prezentarea pasiunilor și a talentelor adolescenților (muzică, sport, arte, voluntariat) ca mijloc de exprimare și colaborare (videoclip colectiv/ expoziție digitală/ revistă colaborativă);

5. *In bici si respira meglio!*

Crearea unei campanii de conștientizare privind reducerea utilizării mașinilor în oraș și promovarea mijloacelor de transport ecologice (afișe digitale/ mini-spot video/ campanie pe rețelele sociale);

6. *Benvenuto nella mia eco-casa, una casa sostenibile per un futuro sano*

Imaginarea unei locuințe prietenoase cu mediul, care economisește energie (machetă digitală/ plan/ poster explicativ);

7. *La mia città sostenibile*

Descrierea modului în care un oraș ar putea deveni mai ecologic: transport, spații verzi, reciclare, energie;

8. *Menù italiano per studenti*

Realizarea unui meniu sănătos pentru o săptămână inspirat din bucătăria italiană; explicație în italiană cu acorduri corecte;

9. *La mia scuola ideale*

Proiectarea școalii ideale (săli, program, activități) și descrierea în italiană, cu planșe, schițe sau prezentare digitală;

10. *Il lavoro dei miei sogni*

Prezentarea profesiei ideale: responsabilitatea, competențele necesare, motivațiile personale;

11. *Giovani e cambiamento sociale*

O reflecție despre rolul tinerilor în societate: voluntariat, tehnologie, cultură digitală, solidaritate;

12. *Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*

Descrierea unor situații reale în care este folosită *IA* (telefon, aplicații, platforme), avantajele și riscurile;

13. *Un mondo con o senza influencer?*

Explorarea rolului influencerilor și a rețelelor sociale asupra adolescenților: cum formează opinii, comportamente și tendințe (creare podcast colectiv despre influenceri și impactul lor/ afiș explicativ/ mini-video ilustrativ, dezbatere despre influența personalităților online);

14. *Un tirocinio presso Il Corriere della Sera*

Descoperirea meseriei de jurnalist prin crearea unei mini-redacții italiene în clasă (revistă digitală/ vlog informativ/ jurnal de clasă);

15. *Scopriamo le tradizioni dell'Italia*

Prezentarea unei sărbători importante din Italia (ex: *Il Palio di Siena, La Regata Storica di Venezia, La Giostra del Saracino, La Corsa dei Ceri di Gubbio* etc.); Explorarea sărbătorilor italiene și a tradițiilor asociate acestora (prezentare interactivă/ afișe ilustrative/ video explicativ);

16. *Guida turistica di una città italiana*

Alegerea unui oraș italian (Roma, Firenze, Venezia, etc.) și crearea unei mini-broșuri: monumente, gastronomie, tradiții.

17. *Conosciamo una celebrità*

Descoperirea și prezentarea unor personalități istorice sau culturale reprezentative pentru Italia (prezentare digitală/ expoziție foto/ hartă culturală interactivă);

18. *Il ritratto di un personaggio novecentesco*

Realizarea portretului unui personaj dintr-un roman ales dintre următorii autori: *Italo Calvino, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Elsa Morante, Natalia Ginzburg.* Accent pe personalitate, valori, decizii și reflecția asupra adolescenței (prezentare digitală/ afiș ilustrat/ podcast literar);

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A saluta;**
  - utilizarea/reluarea formele de salut: *Ciao!, Arrivederci!, A presto!* etc.
  - utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe
- **A solicita și a oferi informații/ indicații/ instrucțiuni/ obiecte (de ordin personal/general; despre persoane/locuri/evenimente; de orientare în spațiu) în mod politicos/ a mulțumi cuiva, a comanda, a rezerva;**
  - utilizarea/reluarea articolului hotărât, nehotărât, partitiv, folosirea și omiterea articolului
  - utilizarea/reluarea pronumelor personal: în nominativ, în dativ, în acuzativ (forme accentuate și neaccentuate); de politețe; posesiv; interogativ; demonstrativ, precum și a expresiilor interogative: *Dove?; Quando?; Come?; Chi?; Perché?; Da quanto tempo? etc.*
  - utilizarea/reluarea *Le particelle ci, vi, ne (*valoare pronominală și adverbială*)*
  - reluarea imperativului direct afirmativ și negativ, forme regulate și neregulate (*essere, avere, stare, dare, andare, fare*)
  - utilizarea/ reluarea verbelor modale: *potere, dovere*
  - utilizarea/ reluarea prepozițiilor: *vicino a, davanti a, dietro, lontano da, in mezzo a, intorno a*
  - utilizarea unor conectori: *poi, dopo, infine, successivamente*
- **A face și a accepta/refuza invitații/ propunereri; a saluta/ a mulțumi /a cere scuze**
  - utilizarea imperativului, a pronumelor interogative
  - utilizarea condiționalului
  - utilizarea unor construcții precum: *Vuoi venire…?; Ti va di…?; Che ne dici di…?*
- **A descrie persoane, locuri, activități personale**
  - utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
  - utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
  - utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
  - utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
  - utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
  - reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
  - utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*
- **A exprima acordul/dezacordul**
  - utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione*
  - utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*
- **A exprima nevoi / intenția/ a face planuri de viitor**
  - utilizarea construcției *ho bisogno di...*
  - utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
  - utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
  - utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*
- **A exprima o dorință, a face urări**
  - utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv*, augurarsi di* + infinitiv*, desiderare* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*
- **A situa în timp și spațiu**
  - reluarea modului indicativ (aprofundare și sistematizare): *prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor, viitor anterior, condițional prezent și condițional trecut; concordanța timpurilor la indicativ*
  - utilizarea subordonatei temporale: dopo + inf. perfect - *Ascolto la musica dopo aver studiato*

- ❖ utilizarea corectă a unor complemente, adverbe de timp/ spațiu: *ieri, domani, tra una settimana, due settimane fa, l'anno scorso; vicino, in fondo, a sinistra, a destra, all'interno, all'esterno, dietro l'angolo*
- ❖ utilizarea corectă a unor conectori temporali și spațiali: *quando, mentre, dopo che, prima (di), finché, (non) appena, nel frattempo, intanto*

➢ **A relata evenimente/ întâmplări**
- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă*

➢ **A exprima o opinie/ a gestiona schimburi de opinii**
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista*, *A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*
- ❖ utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*

➢ **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**
- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*

➢ **A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe)**
- ❖ utilizarea interjecțiilor/ structurilor: *Che bello!; Che peccato!; Che sorpresa!; Mi fa piacere etc.*
- ❖ utilizarea structurilor: *Sono felice/ triste di + infinito etc.*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Temo di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi fa piacere di + infinito*
- ❖ utilizarea construcțiilor *Mi pento di + infinito; Mi dispiace di + infinito; Rimpiango... etc.*

➢ **A solicita/ a exprima clarificări**
- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*
- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A redacta un text de opinie**
- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

➢ **A exprima condiția**
- ❖ utilizarea condiționalului prezent
- ❖ exprimarea condiției: *se + presente indicativo, se + futuro semplice*
- ❖ utilizarea conectorilor precum: *se, solo se*

➢ **A face ipoteze**
- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină, în regim bilingv.

Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO

CG 1 - COMUNICAREA EFICIENTĂ, ÎN ORAL ȘI ÎN SCRIS, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI INTERCULTURALE

CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă familiară din texte literare studiate/ texte nonliterare citite

CG 4 - MEDIEREA ȘI TRANSFERUL ÎN CONTEXTE INTERDISCIPLINARE ȘI INTERCULTURALE

CS 4.1. Reformularea, în limba italiană, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi pe teme din domeniile sale de interes

Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **un frammento da Elena Ferrante** – *L'amica geniale* (2011) L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Titolo: ***"Due metà per fare un intero"***
Autore: Elena Ferrante
Opera: L'amica geniale
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta, mediazione linguistica

Competenze mirate
CG 1 – Comunicazione efficace
CS 1.4 – Esprimere in modo coerente un punto di vista sostenuto da esempi
CG 4 – Mediazione interculturale
CS 4.1 – Reformulare in italiano il senso principale di un messaggio espresso in un'altra lingua
Obiettivi

- Comprendere un frammento narrativo adattato
- Analizzare il tema dell'identità personale e dell'amicizia
- Riflettere su emozioni e costruzione del sé
- Esprimere un'opinione personale argomentata
- Riformulare contenuti da L1 a L2

FASE 1 – Pre-lettura (10 min)
Discussione guidata:

- L'amicizia può influenzare la nostra identità?
- È possibile sentirsi "metà" di qualcosa?
- Quali emozioni proviamo nelle relazioni importanti?

Brainstorming lessicale:
identità, insicurezza, ammirazione, rivalità, crescita, confronto.

FASE 2 – Lettura (5 min)
Testo adattato (livello B1)

Lila e Lenù crescono nello stesso quartiere di Napoli. Sono molto diverse, ma allo stesso tempo inseparabili. Lenù ammira l'intelligenza e il coraggio di Lila, mentre Lila osserva la determinazione e l'impegno dell'amica. Spesso si confrontano, si aiutano e si sfidano. La loro amicizia è fatta di affetto, ma anche di competizione.

Lenù sente che senza Lila non sarebbe la stessa persona. L'amica rappresenta uno specchio, una parte di sé che la spinge a migliorare. Insieme formano "due metà per fare un intero", anche se a volte le differenze creano tensioni. Crescere significa anche imparare a capire chi siamo attraverso gli altri.

FASE 3 – Comprensione (10 min)
Domande:

1. Dove crescono le due ragazze?
2. Quali sono le loro caratteristiche?
3. Che tipo di relazione hanno?
4. Cosa significa "due metà per fare un intero"?
5. Quali emozioni emergono dal testo?

FASE 4 – Lessico e grammatica (15 min)

1. Trova nel testo parole che esprimono emozioni.
2. Sostituisci con sinonimi:
    - ammirare
    - sfidare
    - crescere
3. Individua verbi al presente e spiega il loro valore narrativo.

FASE 5 – Produzione (30 min)
Scritta
Scrivi un paragrafo (120–150 parole):
"Un'amicizia può influenzare la costruzione della nostra identità?"
Sostieni la tua opinione con almeno due esempi (esperienza personale o testo).
Orale
Discussione in coppie:

- Ti sei mai sentito/a "specchio" di qualcuno?
- L'amicizia può creare competizione positiva?

Gli studenti devono esprimere un punto di vista chiaro e motivarlo.

Commprensione del testo

Ecco un brano sulle emozioni tratto da Elena Ferrante. È una citazione significativa che esplora la complessità dell'esperienza emotiva:

"Esistere è questo, pensai, un sussulto di gioia, una fitta di dolore, un piacere intenso, vene che pulsano sotto la pelle, non c'è nient'altro di vero da raccontare." (frasicelebri.it)

Questa frase coglie l'intensità e la varietà delle emozioni che attraversano l'esperienza umana — gioia, dolore, desiderio.

Attività di comprensione e analisi

- Individua e spiega ciascuna emozione citata nel brano.
- Trova sinonimi italiani per: gioia, dolore, piacere intenso.

Attività di produzione scritta
Scrivi un breve paragrafo (80–100 parole) su una situazione in cui hai provato:

✔ una gioia improvvisa
✔ un momento di dolore
✔ un piacere intenso
Collega ciascuna emozione alla tua esperienza.

Attività di produzione orale
In coppia, condividete una situazione personale che vi ha suscitato emozioni forti e spiegate perché. Usa almeno 3 vocaboli tratti dalla citazione.

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO
CG2. UTILIZAREA GÂNDIRII CRITICE, A CREATIVITĂȚII, A COMUNICĂRII ȘI A COLABORĂRII ÎN VEDEREA APROFUNDĂRII ÎNȚELEGERII SPAȚIULUI CULTURAL LITERAR ITALIAN.
CS 2.2. Utilizarea de strategii simple pentru a structura informațiile dintr-un document scris sau o înregistrare, pe temele identificate în textele literare studiate

Un'attività di apprendimento di livello **B1** basata su **Elsa Morante**, centrata sulla figura del *personaggio Arturo Gerace,* del romanzo "*L'isola di Arturo".* L'attività unisce **comprensione del testo**, **riflessione linguistica** e **produzione orale e scritta**, seguendo un approccio comunicativo e interculturale.

Attività didattica: "Due metà per fare un intero"
Autore: Elsa Morante
Opera: *L'isola di Arturo*
Personaggio: Arturo Gerace
Livello: B1
Durata: 100 minuti
Abilità: Lettura, comprensione, lessico, produzione orale e scritta

Obiettivi:
- ❖ Comprensione del testo narrativo
- ❖ Analisi del personaggio
- ❖ Espressione di opinioni personali
- ❖ Arricchimento del lessico relativo ai sentimenti e alla descrizione dei personaggi

Fase 1 – Pre-lettura (15 min)
Conversazione guidata:
Che cosa significa crescere in solitudine?
Come possiamo descrivere una persona coraggiosa o timida?
Cosa ci fa capire le emozioni di un personaggio?
Parole chiave: solitudine, coraggio, gelosia, amore, curiosità, libertà

Fase 2 – Lettura (15–20 min)
Testo adattato (B1):
Arturo Gerace vive sull'isola di Procida, da solo con suo padre. Cresce circondato dalla natura e dal mare, ma sente il desiderio di conoscere il mondo. Arturo è curioso, intelligente e a volte geloso. Non sempre capisce le persone intorno a lui, ma cerca di trovare il proprio posto nella vita.

Fase 3 – Comprensione (15 min)
Domande a risposta chiusa o aperta:
Dove vive Arturo? ☐
Con chi vive sull'isola? ☐

Come descriveresti Arturo? ☐

Quali sentimenti prova verso le persone che lo circondano? ☐

Qual è il suo desiderio più grande? ☐

Fase 4 – Analisi del personaggio (20 min)

Attività 1: Carattere e azioni

Completa la tabella con aggettivi e motivazioni:

Aggettivo	**Esempio dal testo**
Curioso	_____
Geloso	_____
Coraggioso	_____

Attività 2: Opinione personale

Ti piace Arturo? Perché sì o perché no?

Perché si…….

Perché no…….

Fase 5 – Produzione scritta/orale (15–20 min)

Scritta:

Immagina di scrivere una lettera ad Arturo. Cosa gli consiglieresti di fare per capire meglio il mondo e le persone?

Orale:

In coppia, raccontate a turno cosa fareste se foste al posto di Arturo sull'isola.

★ **Materiale complementare**

Sintesi e schede didattiche su *L'isola di Arturo*:

https://libecciblog.com/wp-content/uploads/2016/08/elsa-morante-lisola-di-arturo.pdf,

https://www.bibliotechediroma.it/sebina/repository/opac/images/collina%20della%20pace/L'isola%20di%20Arturo%20-%201957.pdf

Video o audiolibri semplificati (YouTube o piattaforme educative)

Attività di apprendimento per *ragazzi con ADHD – attività interattiva e visiva*

Scheda Guidata: Costruiamo Arturo

1. Tre parole su Arturo

Pensa a tre parole che descrivono Arturo basandoti sui capitoli letti.

Scrivile qui:

1. _____
2. _____
3. _____

Poi attacca i tuoi post-it sul "muro dei personaggi" in classe.

2. Disegna o costruisci Arturo

Usa il cartoncino, pennarelli, immagini ritagliate o simboli.

Rispondi alle domande mentre crei il tuo personaggio:

a) Aspetto fisico:

Come immagini Arturo? Disegna o scrivi parole chiave.

b) Carattere e emozioni:

Quali emozioni prova? Come reagisce alle situazioni?

Disegna simboli o usa colori per rappresentarle.

c) Azioni principali:
Cosa fa Arturo nel libro? Disegna o scrivi simboli per rappresentare le sue azioni.

3. Intervista ad Arturo
Con un compagno, fai finta di essere Arturo o intervistarlo.
Scrivi alcune risposte che pensi potrebbe dare:
Domanda: _____
Risposta di Arturo: _____
Domanda: _____
Risposta di Arturo: _____

4. Condivisione e sintesi
Mostra il tuo Arturo al gruppo. Spiega:

- Perché hai scelto questi colori, simboli, azioni
  Cosa ti sembra importante nel suo carattere

Parole chiave finali su Arturo (da completare con il gruppo):.....

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO
CG2. UTILIZAREA GÂNDIRII CRITICE, A CREATIVITĂȚII, A COMUNICĂRII ȘI A COLABORĂRII ÎN VEDEREA APROFUNDĂRII ÎNȚELEGERII SPAȚIULUI CULTURAL LITERAR ITALIAN.
CS 2.2. Utilizarea de strategii simple pentru a structura informațiile dintr-un document scris sau o înregistrare, pe temele identificate în textele literare studiate

Obiettivo: Comprensione del testo letterario
Leggi il seguente testo:

Vacanze in montagna …. In famiglia

(tratto da *Lessico famigliare*, Natalia Ginzburg)

Passavamo sempre l'estate in montagna. Prendevamo una casa in affitto, per tre mesi, da luglio a settembre. Di solito, erano case lontane dall'abitato; e mio padre e i miei fratelli andavano ogni giorno, col sacco da montagna sulle spalle, a far la spesa in paese. Non c'era sorta di divertimenti o distrazioni. Passavamo la sera in casa, attorno alla tavola, noi fratelli e mia madre.

A volte la sera, in montagna, mio padre si preparava per gite o ascensioni. Inginocchiato a terra, ungeva le scarpe sue e dei miei fratelli con del grasso di balena; pensava che lui solo sapeva ungere le scarpe con quel grasso. Poi si sentiva per tutta la casa un gran rumore di ferraglia: era lui che cercava i ramponi, i chiodi, le piccozze.
– Dove avete cacciato la mia piccozza? – tuonava. – Lidia! Lidia! Dove avete cacciato la mia piccozza?

Partiva per le ascensioni alle quattro del mattino, a volte solo, a volte con guide di cui era amico, a volte con i miei fratelli; e il giorno dopo le ascensioni era, per la stanchezza, intrattabile; col viso rosso e gonfio per il riverbero del sole sui ghiacciai, le labbra screpolate e sanguinanti, il naso spalmato di una pomata gialla che sembrava burro, le sopracciglia aggrottate sulla fronte solcata e tempestosa, mio padre stava a leggere il giornale, senza pronunciare verbo: e bastava un nonnulla a farlo esplodere in una collera spaventosa. Al ritorno dalle ascensioni con i miei fratelli, mio padre diceva che i miei fratelli erano "dei salami" e "dei negri", e che nessuno dei suoi figli aveva ereditato da lui la passione della montagna; escluso Gino, il maggiore di noi, che era un grande alpinista, e che insieme a un amico faceva punte difficilissime; di Gino e di quell'amico, mio padre parlava con una mescolanza di orgoglio e di invidia, e diceva che lui ormai non aveva più tanto fiato, perché andava invecchiando.

In montagna, quando non andava a fare ascensioni o gite che duravano fino alla sera, mio padre andava però, tutti i giorni, a "camminare"; partiva, al mattino presto, vestito nel modo identico di quando partiva per le ascensioni, ma senza corda, ramponi o piccozza; se ne andava spesso da solo, perché noi e mia madre eravamo, a suo dire, "dei poltroni", "dei salami" e "dei negri"; se ne andava con le mani dietro la schiena, col passo pesante delle sue scarpe chiodate, con la pipa tra i denti. Qualche volta obbligava mia madre a seguirlo; – Lidia! Lidia! – tuonava al mattino –

andiamo a camminare! Sennò ti impigrisci a star sempre sui prati! – Mia madre allora, docile, lo seguiva; di qualche passo più indietro, col suo bastoncello, il golf legato sui fianchi, e scrollando i ricciuti capelli grigi, che portava tagliati cortissimi, benché mio padre ce l'avesse molto con la moda dei capelli corti, che le aveva fatto, il giorno che se li era tagliati, una sfuriata da far venir giù la casa. – Ti sei di nuovo tagliata i capelli! Che asina che sei! – le diceva mio padre, ogni volta che lei tornava a casa dal parrucchiere. – Asino – voleva dire, nel linguaggio di mio padre, non un ignorante, ma uno che faceva villanie o sgarbi; noi suoi figli eravamo degli asini quando parlavamo poco o rispondevamo male.

N. Ginzburg, Lessico famigliare, Einaudi

Attività sul brano: "Le vacanze in montagna"

Comprensione del testo

Obiettivo: verificare la comprensione diretta del brano e delle informazioni principali.

Esercizi:

1. Dove trascorre la famiglia le estati? Per quanto tempo?
2. Come trascorre le giornate il padre? Fai due esempi concreti.
3. Come reagisce il padre al ritorno dalle ascensioni?
4. Qual è il rapporto del padre con i figli? E con la moglie?
5. Perché Gino è considerato diverso dagli altri figli?

Domanda di riflessione:

- Descrivi con parole tue l'atmosfera della casa in montagna. È più severa, serena o conflittuale? Spiega perché.

Cultura e contesto

Obiettivo: collegare il testo alla realtà storica, sociale e culturale dell'epoca.

Esercizi:

1. Il brano descrive una famiglia che trascorre le estati in montagna. Perché, nella società italiana del Novecento, la montagna poteva essere scelta come luogo di vacanza?
2. Il padre sembra molto attento alle tradizioni e alla disciplina. Che ruolo aveva la figura paterna nelle famiglie italiane del secolo scorso?
3. Il brano fa riferimento a strumenti e abbigliamento da montagna (piccozze, ramponi, scarpe chiodate). Ricerca brevemente a cosa servono questi oggetti e perché erano importanti per le ascensioni di allora.

Domanda di approfondimento:

- In che modo l'isolamento e la fatica fisica influenzano i rapporti familiari nel testo?

Letteratura e stile

Obiettivo: analizzare lo stile, i personaggi e i temi.

Esercizi:

1. Trova nel testo almeno due esempi di ripetizione e spiega quale effetto hanno sulla lettura.
2. Individua parole o espressioni che mostrano il carattere autoritario del padre.
3. Il narratore descrive dettagli molto concreti (grasso di balena, pomata gialla, ramponi). Quale funzione hanno queste descrizioni nella narrazione?
4. Quali sono i temi principali del brano? (Suggerimento: pensa a famiglia, autorità, passione, tradizione, conflitto tra generazioni.)

Domanda creativa:

- Immagina di essere uno dei figli e scrivi una breve annotazione sul diario della giornata in montagna. Usa il tono e le descrizioni del brano.

Grammatica e lessico

Obiettivo: consolidare conoscenze grammaticali e ampliare il vocabolario.

Esercizi grammaticali:

1. Individua nel testo verbi all'imperfetto e spiega perché l'autore li usa per descrivere le azioni del padre e della famiglia.
2. Trova esempi di aggettivi qualificativi e spiega come contribuiscono alla caratterizzazione dei personaggi.
3. Riconosci almeno due nomi con un plurale irregolare.
4. Evidenzia almeno due verbi al passato prossimo e confrontali con l'imperfetto usato nel brano.

Esercizi lessicali: con l'uso del dizionario

1. Spiega il significato di parole particolari presenti nel testo:
   - ascensioni
   - ramponi
   - ferraglia
   - impigrisci
2. Trova almeno tre sostantivi che indicano strumenti o oggetti legati alla montagna e scrivi la loro funzione.
3. Individua espressioni colloquiali o gergali usate dal padre (es. "asino", "salami") e spiega il significato nel contesto familiare.

Attività di completamento:

- Sostituisci alcune parole del brano con sinonimi appropriati senza cambiare il significato del testo
- Esempio: "intraprendente" al posto di "passione" o "impegnativo" al posto di "difficilissime".

Espressioni idiomatiche e modi di dire

Obiettivo: riconoscere e interpretare espressioni colloquiali o idiomatiche nel testo.

Esercizi:

1. Individua le espressioni idiomatiche usate dal padre e spiega il loro significato nel contesto:
   - "Tuonava" → cosa indica oltre al verbo letterale?
   - "Asino" → come lo usa il padre? Che tipo di comportamento indica?
   - "Salami" → che senso ha questo appellativo nei confronti dei figli?
   - "Negri" → quale intento comunicativo ha nel brano (attenzione al contesto storico e familiare)?

2. Rifletti sul linguaggio del padre:
   - Quale effetto hanno queste espressioni sui figli e sulla lettura del brano?
   - Pensi che siano ironiche, spaventose, affettuose o dispregiative? Giustifica la risposta.

3. Attività di riscrittura:
   - Riscrivi una frase del padre sostituendo le espressioni idiomatiche con altre più moderne o neutre, senza cambiare il senso della frase.
     Esempio: Originale: "Sei un asino quando parli poco."
   - Riscrittura possibile: "Sei disattento quando non rispondi.

Attività rimediale

Un'attività rimediale (di recupero e rinforzo linguistico) pensata per studenti di livello B1, collegata a "Lessico famigliare" di Natalia Ginzburg e al tema "Vacanze in montagna".

È pensata per studenti che hanno bisogno di consolidare lessico, comprensione e produzione in modo guidato, chiaro e visivo — utile anche per chi presenta DSA o difficoltà di apprendimento.

Titolo: Vacanze in montagna con la famiglia Ginzburg

Tipo di attività:

Rimediale – comprensione, lessico e produzione scritta/orale

Opera di riferimento:

***Lessico famigliare* (Natalia Ginzburg, 1963)**

Brano ispirato ai ricordi familiari e ai soggiorni estivi in montagna.

Obiettivi didattici

- Comprendere un breve testo narrativo adattato.
- Consolidare il lessico legato a famiglia, vacanze, montagna e memorie personali.
- Raccontare esperienze personali (vere o inventate) in modo semplice.
- Usare con sicurezza imperfetto e passato prossimo.

Materiali

- Breve testo adattato (con immagini).
- Scheda lessicale con parole chiave.
- Attività a scelta multipla e produzione guidata.

Fase 1 – Lettura facilitata

Testo adattato:

Ogni estate la famiglia Levi andava in montagna. Prendevano un treno lungo, pieno di valigie e bambini che ridevano. In montagna faceva fresco e si mangiava insieme, tutti attorno al tavolo. Si camminava nei boschi, si raccoglievano fiori e si parlava molto. La madre cucinava, il padre leggeva il giornale e i figli giocavano con la neve anche d'estate.

"Queste vacanze erano semplici", scrive Natalia, "ma piene di parole e di ricordi".

Fase 2 – Comprensione guidata

Attività 1 – Vero o falso

Segna con ✓ le frasi vere:

Frase	**V / F**
La famiglia andava al mare.	☐ / ☐
Prendevano il treno per andare in vacanza.	☐ / ☐
In montagna c'era caldo.	☐ / ☐
Tutti mangiavano insieme.	☐ / ☐

Attività 2 – Scelta multipla

1. La madre cosa faceva in vacanza?
   a) Guardava la TV
   b) Cucinava
   c) Lavorava in città
2. I bambini…
   a) giocavano con la neve
   b) studiavano
   c) dormivano sempre

Fase 3 – Lessico visuale

Abbina le parole alle immagini o alle definizioni:

Parola	Definizione / Immagine
bosco	luogo con molti alberi 🌲
valigia	oggetto per portare i vestiti 🧳
neve	cade in inverno, bianca e fredda ❄ □
tavolo	dove si mangia in famiglia □

Fase 4 – Produzione guidata

Attività: Scrivi un piccolo ricordo o inventa una vacanza in montagna

Modello:
L'estate scorsa sono andato/a in montagna con la mia famiglia.
Abbiamo preso il treno e siamo arrivati in un piccolo paese.
Faceva fresco e abbiamo fatto molte passeggiate.
Mi sono divertito/a molto perché…

(Fornisci un modello con spazi da completare per DSA o studenti con difficoltà.)
Modello:
L'estate scorsa sono andato/a ……. con la mia famiglia.
Abbiamo preso …… e siamo arrivati in un piccolo paese.
Faceva fresco e abbiamo fatto …….
Mi sono divertito/a molto perché……

Fase 5 – Attività creativa
Disegna o incolla un'immagine della tua "vacanza ideale in montagna"
Scrivi 3 frasi per descriverla (es. *C'è la mia famiglia. Fa freddo. Camminiamo nel bosco.*)

Valutazione formativa

Aspetto	**Indicatori**	✓
Comprensione del testo	**Capisce le informazioni principali**	☐
Lessico tematico	**Usa parole relative alla montagna e alla famiglia**	☐
Produzione scritta	**Scrive frasi semplici ma corrette**	☐
Partecipazione	**Partecipa attivamente e collabora**	☐

Supporti per DSA
- Testo in font ad alta leggibilità.
- Frasi brevi con parole chiave evidenziate.
- Uso di immagini e simboli.
- Possibilità di rispondere oralmente o con dettatura guidata.
- Uso di schede strutturate con spazi da completare.

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO
CG 1 - COMUNICAREA EFICIENTĂ, ÎN ORAL ȘI ÎN SCRIS, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI INTERCULTURALE
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente și cu exploatarea de texte literare studiate

Esprimere desideri e fare auguri
Attività didattica: "Vorrei …"
Livello: A2+
Durata: 50 minuti
Abilità: Comprensione orale, lessico, produzione orale e scritta

Obiettivo generale:
Lo studente sarà in grado di **esprimere desideri, speranze e auguri** in italiano utilizzando correttamente i verbi e le espressioni indicate.

Competenze linguistiche sviluppate:
Uso dei verbi: **vorrei, mi piacerebbe** + infinito / + sostantivo
Uso dei verbi: **sperare di, augurarsi di, desiderare** + infinito / + sostantivo
Uso delle espressioni: **avere il sogno di…, avere la speranza di…**

Fase 1 – Attivazione delle conoscenze (5 minuti)

L'insegnante scrive alla lavagna alcuni esempi:
Vorrei visitare l'Italia.
Mi piacerebbe imparare a suonare la chitarra.
Spero di superare l'esame.
Ho il sogno di viaggiare nel mondo.

Discussione guidata: gli studenti leggono gli esempi e individuano i verbi e le espressioni chiave per esprimere desideri, speranze e auguri.

Fase 2 – Comprensione guidata (5 minuti)

L'insegnante distribuisce un breve dialogo o testo con alcune frasi mancanti, ad esempio:
Marco: Ciao Giulia! Che cosa vuoi fare quest'estate?
Giulia: …… andare in Spagna. ……..visitare la città di Madrid.
Marco: Bello! Io, invece …… andare al mare……imparare a nuotare meglio.
Giulia: …… di avere bel tempo!

Gli studenti completano le frasi scegliendo tra vorrei, **mi piacerebbe, sperare di, augurarsi di, desiderare.**

Fase 3 – Produzione guidata (15 minuti)
Attività a coppie:
Ogni studente riceve una **scheda con immagini** (viaggi, hobby, regali, eventi, feste).

Gli studenti devono creare frasi usando le strutture:	Esempi:
o *Vorrei + infinito / sostantivo*	*Vorrei andare a Roma quest'estate.*
o *Mi piacerebbe + infinito / sostantivo*	*Mi piacerebbe partecipare a un concerto.*
o *Spero di + infinito / augurarsi di + infinito*	*Spero di passare l'esame di italiano.*
o *Desidero + infinito / sostantivo*	*Desidero un regalo speciale per il mio compleanno.*
o *Ho il sogno/la speranza di + infinito*	*Ho il sogno di imparare a suonare il pianoforte.*

Fase 4 – Produzione libera / Creativa (15 minuti)

Attività di gruppo:
Gli studenti creano **un poster o una cartolina dei desideri:**
Scrivono desideri personali, sogni futuri, auguri per gli altri membri del gruppo.
Devono usare almeno **3 verbi/espressioni** viste a lezione.
Poi ogni gruppo presenta la propria cartolina al resto della classe.

Fase 5 – Feedback e riflessione (10 minuti)

Discussione: l'insegnante chiede agli studenti di condividere quali strutture hanno trovato più facili o più difficili.

Correzione collettiva degli errori principali.
Materiali necessari:
Lavagna / proiettore
Schede con immagini e frasi da completare
Fogli e pennarelli per poster/cartoline

Obiettivo specifico valutabile:
Alla fine dell'attività, gli studenti saranno in grado di:
Formulare frasi corrette usando **vorrei, mi piacerebbe, sperare di, desiderare, augurarsi di, avere il sogno/la speranza di.**
Esprimere desideri personali e auguri in contesti semplici.

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

La Regata Storica di Venezia

CG 2 – UTILIZAREA GÂNDIRII CRITICE, A CREATIVITĂȚII, A COMUNICĂRII ȘI A COLABORĂRII
CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru (surse digitale, materiale informative, imagini autentice) pentru aprofundarea înțelegerii spațiului cultural italian
CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup

Evento culturale: ***Regata Storica di Venezia***
Luogo: ***Venezia***

Istruzioni:
Crea un poster per promuovere una delle tradizioni più conosciute d'Italia: la Regata Storica di Venezia, evidenziandone le origini, il significato culturale e gli elementi simbolici.

Organizzazione dell'attività
Lavoro in gruppi (3–4 studenti)

Obiettivi del progetto
✓ Identificare gli elementi caratteristici della Regata Storica
✓ Comprendere il valore storico e culturale dell'evento
✓ Saper selezionare informazioni affidabili da diverse fonti
✓ Formulare obiettivi chiari per il lavoro di gruppo
✓ Sviluppare creatività e spirito collaborativo
✓ Presentare oralmente un prodotto culturale

FASI DEL PROGETTO

1. *Attivazione (10 min) - Discussione guidata:*
   - Che cos'è una regata?
   - Perché le città celebrano eventi storici?

2. *Formulazione degli obiettivi (10 min)*
   Ogni gruppo scrive 2–3 obiettivi concreti, ad esempio:
   - Spiegare l'origine storica della regata
   - Presentare le imbarcazioni tradizionali
   - Evidenziare l'importanza turistica dell'evento

3. *Ricerca e selezione delle informazioni (50 min)*

Gli studenti utilizzano:
- siti culturali italiani
- immagini autentiche

- brevi articoli informativi

Devono identificare:

- Quando si svolge la regata
- Dove si svolge (Canal Grande)
- Quali imbarcazioni partecipano
- Qual è il significato storico

4. *Identificare il messaggio principale* - Possibili messaggi:
   - Orgoglio e identità veneziana
   - Tradizione e continuità storica
   - Celebrazione della cultura marinara
   - Patrimonio culturale e turismo sostenibile

5. *Distribuzione dei ruoli*
   - Designer → parte grafica
   - Ricercatore → verifica delle fonti
   - Redattore → scrittura testi
   - Revisore → controllo linguistico

6. *Creazione del poster (50 min)* - Il poster deve contenere:
   - Titolo accattivante
   - Breve descrizione storica
   - Elementi simbolici
   - 3 informazioni chiave
   - Uno slogan

7. *Presentazione orale (2–3 min per gruppo)* - Ogni gruppo:
   - spiega le scelte fatte
   - presenta gli obiettivi iniziali
   - riflette sul lavoro collaborativo

8. *Valutazione e feedback* - Criteri:
   - Accuratezza delle informazioni
   - Chiarezza del messaggio
   - Creatività
   - Collaborazione
   - Correttezza linguistica

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**
Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "*Un giorno con l'Intelligenza Artificiale*"
Gruppo: _____

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente

Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de gramatică, de exerciții și materiale complementare

- AA.VV. – *Progetto italiano. Libro di grammatica ed esercizi*, Edilingua;
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Chiuchiu, A., *Grammatica italiana per Stranieri in italiano. Corso multimediale di lingua e civita a livello elementare e avanzato,* Guerra Perugia, 2009;
- Dardano, M., Trifone, P. – *Grammatica italiana. Suoni, forme, costrutti*, Bologna: Zanichelli, 1997;
- Gatti, F., Peyronel, S., *Grammatica in contesto, Strutture e temi di italiano per stranieri*, Loescher Editore, 2010;
- Katerinov, K. – *Grammatica italiana per stranieri*, Guerra Edizioni, 2008;
- Marin, T., Magnelli, S. – *Nuova Grammatica pratica della lingua italiana*, Edilingua, 2020;
- Mezzadri, M. – *Grammatica italiana di base*, Bonacci, 2010;
- Nocchi, S. – *Grammatica pratica della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2014;
- Nocchi, S. – *Grammatica avanzata della lingua italiana*, Alma Edizioni, 2015;
- Nocchi, S. – *Grammatica italiana di base – Esercizi supplementari*, Alma Edizioni;
- Renzi, L., Salvi, G., Cardinaletti, A. (a cura di) – *Grande grammatica italiana di consultazione*, Bologna: Il Mulino, 1988–1995;
- Serianni, L. – *Grammatica italiana. Italiano comune e lingua letteraria*, Torino: UTET, 1989;
- Trifone, P., Filippone, M. – *Grammatica italiana per stranieri*, Zanichelli, 2012;
- Trifone, P., Palerma, R. – *Grammatica avanzata della lingua italiana per stranieri*, Zanichelli, 2017;
- Zafiu, R., Frosini, G. – *Gramatica limbii italiene pentru vorbitorii de limba română*, Editura Universității din București, 2005.

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, *Fare educazione linguistica*, UTET, Torino, 2008;
- Balboni, Paolo E., Biguzzi, Anna, *Letteratura italiana per stranieri,* Collana cultura italiana, I edizione, Guerra Edizioni, Perugia, 2008;
- Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, *Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, Torino, 2010;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- Balboni, Paolo E., *Letteratura italiana per stranieri – storia, testi, analisi, attività*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2019;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Storia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2008;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Letteratura, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Geografia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2009;

- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Arte, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2011;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Musica, cinema e teatro, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2013;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Luperini, Romano; Cataldi, Pietro; Marchiani, Lidia; Marchese, Franco, *Manuale di letteratura, I saperi di base: autori e opere, temi e immagini,* vol. 1, 2, 3, G. B. Palumbo Editore, 2006;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Lavinio, Cristina (a cura di), *Lingua e cultura nell'insegnamento linguistico*, La Nuova Italia Editrice, Firenze, 1992;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;

Alte resurse:

c. **RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:**

- **Kahoot**
- **Wordwall**
- **Liveworksheet**
- **Busuu**

d. **SITOGRAFIE:**

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.dizionario-italiano.it/
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
- https://italianoperstranieri.loescher.it/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
- https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
- https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
- https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
- /https://www.raicultura.it/letteratura/
- https://letteritaliana.weebly.com/
- https://learnamo.com/
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza

III. Programe școlare pentru
Disciplinele non-lingvistice specifice claselor cu predare în regim bilingv a Limbii italiene
din rețeaua liceelor bilingve care susțin Bacalaureat italian
în cadrul Acordului de cooperare bilaterală cu Republica Italiană
(CDEOȘ – 3-6 ore/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

GEOGRAFIA ITALIEI
Clasele cu predare în regim bilingv a Limbii italiene 1 din rețeaua liceelor bilingve

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului legislativ și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, Limba modernă 1 se poate studia și în regim bilingv în baza *Memorandumului de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002* cu o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din CDEOȘ care sprijină filiera – învățământ bilingv italian aferent orelor alocate disciplinelor non-lingvistice prevăzute de *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002*. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia Italiei face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv în baza *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002*, având alocată 1 oră pe săptămână din CDEOȘ care sprijină filiera – învățământ bilingv italian aferent orelor alocate disciplinelor non-lingvistice prevăzute de *Memorandum*.

Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice și socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competențe și atitudini necesare absolventului învățământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competențele și conținuturile programei de geografie și cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuția geografiei, în componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalitățile sistemului de învățământ din România;
- contribuția obiectelor de studiu din ariile Limbă și comunicare și Om și societate la profilul de formare al absolventului învățământului obligatoriu, în mod deosebit la competențe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice, promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuția geografiei și a limbii moderne la formarea competențelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional: Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conținuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative din perspectiva științei geografice, a limbilor moderne și a cerințelor societății contemporane.

Conținuturile propuse de programă sunt structurate în jurul unor domenii relevante pentru elevi și reprezentative din perspectiva științei geografice și a cerințelor societății contemporane care cuprind elemente de geografie fizică, umană, economică și protecția patrimoniului și a mediului înconjurător. Aceste aspecte vor fi *urmărite, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic asociat limbii moderne.* Domeniilor de conținut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care țin de știința geografică, precum și competențe specifice prevăzute de programa de geografie și cea de limba modernă. Integrarea cunoștințelor propuse de toate celelalte discipline studiate, în primul rând limba modernă, și a competențelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar și trandisciplinar.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale și, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a, având ca obiectiv utilizarea corectă a limbajului și conceptelor geografice, identificarea locațiilor și fenomenelor importante, caracterizarea așezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți și analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative și pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **recomandări** de **proiecte educaționale**, activități interdisciplinare și utilizarea resurselor autentice, contribuind astfel la formarea unui cetățean european activ, informat și empatic.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice**
CG2	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic**
CG3	**Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice și grafice
CS 1.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice
- *Redactarea unui text structurat, utilizând informații cartografice sau grafice* - *Descrierea și explicarea unor fapte observate în urma unei cercetări pe teren* - *Elaborarea unui jurnal de călătorie în limba modernă, din perspectiva unui personaj care a experimentat un traseu memorabil (de exemplu Marco Polo sau mari exploratori)* - *Redactarea de mesaje în sticlă din perspectiva unui naufragiat* - *Conceperea unui documentar/videoclip, pornind de la operarea cu simboluri, semne și convenții*

CS 1.2. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice
- *Analizarea unei așezări geografice unde au trăit și interacționat diferite culturi* - *Construirea unei schițe cartografice simple în urma unei vizite tematice la un obiectiv de interes pentru înțelegerea interculturalității* - *Măsurarea și calcularea distanței pe o hartă geografică și în orizontul local*
CG 2 - Utilizarea corectă a limbajului de specialitate pentru explicarea mediului geografic
CS 2.1. Utilizarea terminologiei științifice specifice pentru prezentarea unor informații pertinente
- *Realizarea unui infografic fizic sau digital* - *Realizarea de portofolii individuale/ pe echipe care să redea interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului* - *Identificarea deosebirilor hidrologice prezentate într-un material audiat/ citit/ vizionat referitor la diferite zone din spațiul lingvistic asociat limbii* - *Exerciții de analiză comparativă a climei și a societății de-a lungul unui secol*
CS 2.2. Descrierea, argumentarea și explicarea mediului natural
- *Elaborarea unor eseuri tematice argumentative referitoare la un fapt geografic, prin folosirea informațiilor din diferite surse* - *Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în jurul lumii”* - *Dezbatere pe teme referitoare la probleme ale mediului înconjurător*
CG 3 - Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice
CS 3.1. Dezvoltarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului
- *Realizarea unui documentar despre rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății aferente spațiului lingvistic asociat limbii moderne* - *Crearea unui* grafic *care să prezinte comparativ* efectele nocive asupra mediului înconjurător *și asupra diferitelor clase sociale* - *Vizionarea de* documentare *despre un* fenomen geografic*, prezentat din perspectiva locuitorilor mai multor regiuni*
CS 3.2. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia
- *Elaborarea unor proiecte de geografie locală valorificând resursele media existente* - *Analizarea și interpretarea unor date hidrologice*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii italiene în regim bilingv *în baza Memorandumului* (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
INTRODUCERE ÎN TERMINOLOGIA GEOGRAFICĂ SPECIFICĂ.	**Mic dicționar de termeni** • Puncte cardinale • Cadrul natural (forme de relief, elemente climatice, elemente de hidrografie) • Elemente de geografie politică
ITALIA – CADRUL NATURAL (DESCRIERE FIZICO-GEOGRAFICĂ A ITALIEI)	• Poziția geografică și geopolitică a Italiei (localizare geografică, vecini și tipuri de țărmuri) • Relieful major • Clima (principalele elemente climatice; fenomene climatice extreme) • Rețeaua hidrografică – râuri, lacuri, ape subterane • Resursele naturale și valorificarea lor

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
ELEMENTE DE GEOGRAFIE UMANĂ	1. POPULAȚIA • Evoluție și structuri geodemografice; • Mobilitatea teritorială a populației. 2. SISTEMUL DE AȘEZĂRI DIN ITALIA • Orașe reprezentative din Italia – caracterizare generală (Roma, Firenze, Venezia, Napoli, Siena, Pisa etc.) • Studiu de caz: Roma și spațiul metropolitan - o metropolă multiculturală 3. ITALIA – ORGANIZAREA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ ȘI POLITICĂ • Regiuni, regiuni autonome • Provincii, localități reședință de regiune • Cum funcționează Republica Italiană
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**1. REGIUNEA NORD - VEST (**Liguria, Piemonte, Valle d'Aosta, Lombardia) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Prealpii, Câmpia Padului) • Orașe importante (Genova, Cinque Terre, Torino, Aosta, Milano, Bergamo) • Organizarea demografică și socială
REGIUNI GEOGRAFICE – CARACTERIZARE GENERALĂ	**2. REGIUNEA NORD – VEST (**Trentino Alto Adige, Veneto, Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna**)** • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Alpi, Delta Padului) • Orașele importante (Trento, Trieste, Udine, Venezia, Verona, Vicenza, Bologna, Monza) • Organizarea demografică și socială
	3. REGIUNEA CENTRALĂ (Toscana, Umbria, Le Marche, San Marino, Lazio, Vaticano, Abruzzo) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini) • Orașele importante (Firenze, Perugia, Ancona, San Marino, Roma, Aquila) • Organizarea demografică și socială
	4. REGIUNEA SUDICĂ (Molise, Campania, Basilicata, Puglia, Calabria) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (Munții Appennini, insule și vulcani) • Orașele importante (Campobasso, Napoli, Amalfi, Potenza, Bari, Calabria) • Organizarea demografică și socială

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
	5. ITALIA INSULARĂ (Sicilia, Sardegna) • Poziția geografică și evoluția istorică a zonei • Regiunile componente și specificul geografic al acestora • Forme specifice de relief (insule și vulcani) • Orașele importante (Cagliari, Sassari, Palermo, Catania, Agrigento) • Organizarea demografică și socială
ECONOMIA ITALIEI	• Sectorul primar – agricultura (cultivarea plantelor și creșterea animalelor), pescuitul • Sectorul secundar - industria • Sectorul terțiar - serviciile • Sectorul cuaternar - știință, tehnologie și cercetare • Studiu de caz: Comerțul (conceptul de *Made in Italy*)
ITALIA – PATRIMONIU UNESCO	• Orașe și monumente din Patrimoniul UNESCO • Studiu de caz: Matera, Alberobello, Palmanova etc.
PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ÎN ITALIA	• Probleme legate de mediul înconjurător și protejarea acestuia (LEGAMBIENTE, WWF) • Studiu de caz: Parcuri și rezervații naturale din Italia
ÎNVĂȚAREA INTEGRATĂ A CONȚINUTULUI ȘI A LIMBII DIN PERSPECTIVĂ GEOGRAFICĂ	**STUDII DE CAZ - ABORDARE CLIL** • Insule mici: Capri, Elba, Procida, Ischia, Stromboli • Importanța peisajelor naturale în identitatea italiană (ex. Vezuviu, Etna, Alpii Dolomiți) • Regiunile autonome (Sicilia, Sardegna, Trentino-Alto Adige, Valle d'Aosta, Friuli Venezia Giulia) • Turismul cultural istoric și litoral, cartea de vizită a Italiei

SUGESTII METODOLOGICE

Programa este centrată pe achizițiile elevilor, fapt care la nivelul didacticii promovează o cunoaștere de tip integrativ, critic și autoreflexiv. „Învățarea prin cercetare" va fi strategia didactică folosită în abordarea acestor teme pentru a-i încuraja pe elevi să folosească surse diferite, să dobândească deprinderi de lucru individual și în echipă, să-și formeze competențe disciplinare, să-și însușească tehnici și metode de învățare (inclusiv TIC) apte să le asigure dezvoltarea intelectuală autonomă, să le faciliteze receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare într-o limbă străină, să-i sprijine în realizarea de interacțiuni în comunicare.

Ea urmărește să amelioreze capacitățile elevilor de a formula un răspuns structurat pentru diferite sarcini de lucru, să-i încurajeze să caute, să găsească și să trateze informația, să știe să- și organizeze, să utilizeze și să-și sintetizeze cunoștințele, să fie capabili să exercite responsabilități și să aibă inițiative. rolul profesorului fiind mai ales acela de a încadra și a acompania demersurile elevilor. Profesorul are rolul de facilitator, colaborator, implicând activ pe cel ce învață.

Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc., centrate pe elev și pe activitate și care pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor.

Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);

- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile propuse la clasă vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaționale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoștințe utilizabile permanent. Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele, iar dobândirea acestora în limba italiană favorizează în mod direct dezvoltarea competențelor lingvistice de comunicare într-o limbă de circulație internațională.

Conținutul acestei programe sintetizează cunoștințele și competențele de geografie fizică și geografie umană pe care le îmbină cu informații și competențe specifice studierii limbii italiene.

Programa prezintă următoarele elemente de noutate:

- își asumă o serie de competențe specifice foarte precise;
- este axată pe înțelegerea părții naturale și umane a mediului specific Italiei;
- realizează o conexiune interdisciplinară între științele despre natură, științele sociale și limba italiană;
- se axează pe dezvoltarea unor competențe specifice în ideea participării la examenul de bacalaureat bilingv italian.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Această programă introduce o serie de caracteristici noi în procesul educațional care au în vedere realizarea competențelor specifice prin propunerea unor activități de învățare centrate pe lucrul în echipă sau individual.

Activitățile de învățare se bazează pe:

- utilizarea și interpretarea informațiilor provenite din diferite surse bibliografice;
- selectarea informațiilor de pe suporturi grafice și cartografice;
- elaborarea unor eseuri și/sau proiecte ca urmare a analizei unor imagini, grafice, hărți;
- întocmirea unor modele grafice și cartografice;
- utilizarea mass media pentru identificarea și actualizarea informațiilor;
- utilizarea surselor de informare fizice și digitale în limba italiană.

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

- Crea una presentazione digitale sugli effetti dei cambiamenti climatici in Europa.
- Facciamo geografia con la fotografia.
- Missione impossibile: trova i borghi italiani patrimonio UNESCO e realizza una presentazione digitale.
- Le geografie del cibo: costruisci con l'aiuto di Google Earth il percorso dell'ulivo e del pomodoro – dalla terra alla tavola.
- L'Italia e i territori - Regioni, province e comuni.
- La geografia del Carnevale in Italia.
- Le maggiori isole d'Italia.
- I laghi d'Italia: storia, turismo e cultura.
- Effetti dei cambiamenti climatici sulle catene montuose italiane.

Recomandări de proiecte educaționale

1. Jurnal de călătorie

Teme posibile: *Orașe importante din Italia*, *Regiuni importante din Italia*, *Mările și orașele port ale Italiei, Republicile Marinare, Traseu cultural*.

- Elevii elaborează un jurnal imaginar al unei persoane care a experimentat un traseu memorabil pe teritoriul italian;
- Pot folosi ghiduri turistice, ilustrații, hărți, grafice și suveniruri;

- Jurnalul va prezenta aspecte esențiale referitoare la locurile vizitate astfel dezvoltându-se atât capacitatea elevilor de a analiza și selecta aspectele esențiale dintr-o călătorie, cât și aceea de a reda cronologic și asociativ faptele / amintirile.

2. Italia – populație și așezări

Teme posibile: *Italia – tărâmul migrației, Locuri interesante din Italia, Rute comerciale.*

- Elevii elaborează, în perechi, un proiect despre anumite așezări din Italia, valorificând resursele media existente;
- Pot folosi harta fizică și politică a Italiei, reprezentări grafice, atlasul geografic, imagini, suporturi video;
- Proiectul va prezenta în mod comparativ și contrastiv diferitele aspecte referitoare la populația și așezările italiene, dezvoltând atât capacitatea elevilor de a elabora proiecte vizând geografia locală, prin valorificarea resurselor media existente, cât și aceea de a expune informații generale despre populația și așezările vizate.

3. Asemănări și deosebiri între două regiuni italiene

Teme posibile: *Meridione vs Settentrione, Un meridionale a Milano / Torino, Il divario tra Nord e Sud.*

- Elevii elaborează și prezintă în format PPT, individual sau în perechi, un proiect despre anumite regiuni din Italia, evidențiind similarități și diferențe observate;
- Pot folosi harta fizică și politică a Italiei, reprezentări grafice, atlasul geografic, planșe, imagini, suporturi video, tabla inteligentă;
- Proiectul va prezenta în mod comparativ și contrastiv diferitele aspecte referitoare la cele două locații prevăzute dezvoltând atât capacitatea elevilor de a analiza, sintetiza, compara și contrasta elemente, cât și procese și fenomene specifice ambelor zone vizate.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

ATTIVITÀ DI APPRENDIMENTO
CITTÀ RAPPRESENTATIVE D'ITALIA – VENEZIA

Competenze specifiche
CS 1.1. Lettura e interpretazione dell'informazione cartografica e grafica
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

Livello linguistico: A2–B1
Durata: 2–3 ore

Obiettivi di apprendimento
Alla fine dell'unità lo studente è in grado di:

- descrivere Venezia usando **lessico geografico specifico**
- leggere e interpretare **carte geografiche, mappe e immagini**
- riconoscere elementi naturali e antropici della città
- produrre brevi testi informativi in italiano

Parole chiave (lessico CLIL)
laguna – canale – isole – centro storico – patrimonio culturale – turismo – mare Adriatico – gondola – trasporto acqueo – marea – Piazza San Marco – Canal Grande

1. ATTIVITÀ DI AVVIO – OSSERVAZIONE GUIDATA (warm-up)

Attività 1 – *Guarda e descrivi*
Metodo CLIL: osservazione visiva + scaffolding linguistico
Gli studenti osservano le immagini e rispondono oralmente o per iscritto:

- Che tipo di città è Venezia?
- Cosa noti al posto delle strade?
- Quali mezzi di trasporto vedi?

- **Supporto linguistico:**
- *Venezia è una città…*
- *Al posto delle strade ci sono…*
- *Il mezzo di trasporto tipico è…*

2. ATTIVITÀ DI COMPRENSIONE SCRITTA – TESTO INFORMATIVO

Leggi il seguente testo:

Venezia – caratterizzazione generale

Venezia è una città situata nel nord-est dell'Italia, nella regione Veneto. Sorge su una laguna del mare Adriatico ed è formata da più di cento isole collegate da ponti e canali. Il centro storico non ha strade per le automobili: il principale mezzo di trasporto è quello acqueo. Venezia è famosa per il suo patrimonio artistico e culturale ed è una delle città più visitate al mondo.

Attività 2 – *Comprensione guidata*
Rispondi alle domande:

1. Dove si trova Venezia?
2. Su che cosa è costruita la città?
3. Qual è il mezzo di trasporto principale?

3. ATTIVITÀ LESSICALE – TERMINOLOGIA SPECIFICA

Attività 3 – *Abbina il termine alla definizione*

Termine	Definizione
Laguna	a. Spazio urbano centrale
Canale	b. Braccio d'acqua artificiale
Centro storico	c. Area di acqua salmastra
Gondola	d. Imbarcazione tradizionale

4. ATTIVITÀ CARTOGRAFICA – LETTURA DELLA MAPPA

Attività 4 – ***Leggere la carta geografica***

Individua sulla mappa:

- la laguna di Venezia
- il centro storico
- il mare Adriatico

5. ATTIVITÀ DI ABBINAMENTO IMMAGINE–PAROLA

Metodo CLIL: apprendimento multisensoriale

Attività 5 – ***Attività di abbinamento***

Osserva le immagini fornite dall'insegnante. Collega ogni immagine alla parola o espressione corretta.

NUMERO DELL'IMMAGINE	IMMAGINE	PAROLA / ESPRESSIONE	COLLEGAMENTO
1.		a) gondola → trasporto	
2.		b) Piazza San Marco → spazio pubblico	

3.		c) canale → via d'acqua	
4.		d) isole → struttura urbana	
5.		e) canale → via d'acqua	
6.		f) isole → struttura urbana	

Nota didattica:

- progettare le immagini e gli studenti abbinano oralmente
- stampare le immagini e le parole separatamente per abbinarle con le frecce

Produzione orale semplice (A2):
Questa immagine rappresenta…
La gondola è un mezzo di…

Valore didattico

- attivazione del **canale visivo**
- consolidamento del **lessico geografico**

6. ATTIVITÀ DI PRODUZIONE SCRITTA

Metodo CLIL: produzione guidata

Attività 6 – *Scrivi un breve testo*
Scrivi 5–6 frasi per presentare Venezia usando almeno **5 parole chiave**.

Struttura consigliata:

- posizione
- caratteristiche
- importanza culturale

7. ATTIVITÀ DI MEDIAZIONE

Metodo CLIL: mediazione linguistica

Attività 7 – *Spiega oralmente a un turista*

- perché Venezia è una città speciale
- come ci si sposta nella città

Metodi didattici CLIL usati
- visual thinking
- scaffolding linguistico
- apprendimento per immagini
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti
- cooperative learning ovvero l'apprendimento collaborativo

Valutazione
- osservazione sistematica
- esercizi di associazione
- produzione scritta
- partecipazione orale

8. ATTIVITÀ DI APPROFONDIMENTO

Competenza specifica:
CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

Metodo CLIL:
- focus sulla lingua
- scaffolding lessicale
- task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti

Terminologia geografica specifica (input)

Termine	Significato
1. laguna	area di acqua salmastra tra terra e mare
2. isola	porzione di terra circondata dall'acqua
3. canale	corso d'acqua artificiale
4. mare Adriatico	mare che bagna Venezia
5. centro storico	parte antica della città
6. ponte	struttura che collega due rive
7. trasporto acqueo	sistema di mobilità sull'acqua

Attività 8
A – *Completa con il termine corretto*
Tipo di attività: esercizio guidato scritto
Completa le frasi usando la terminologia geografica corretta:
1. Venezia è costruita su una _____.
2. La città è formata da molte _____ collegate da ponti.
3. I _____ permettono il passaggio delle imbarcazioni.
4. Il _____ è la parte più antica della città.
5. Il principale mezzo di mobilità è il _____.

B – *Classifica i termini*
Tipo di attività: categorizzazione
Dividi i termini in **elementi naturali** ed **elementi antropici**:

Termine	Elementi naturali	Elementi antropici
1. laguna		
2. isola		
3. canale		
4. mare Adriatico		
5. centro storico		
6. ponte		
7. trasporto acqueo		

Risposta orale:
La laguna è un elemento naturale perché…
Il ponte è un elemento antropico perché…

C – *Usa la terminologia specifica*
Tipo di attività: produzione guidata

Scrivi **3 frasi** usando almeno **3 termini geografici specifici**.
Struttura modello (scaffolding):

- *Venezia si trova in una…*
- *Il centro storico è…*
- *I canali servono per…*

D – *Associa termine e funzione*
Tipo di attività: associazione logica
Collega ogni termine alla sua funzione:

Termine	Funzione	Collegamento
1. **laguna**	a) vie di comunicazione	
2. **canali**	b) mobilità urbana	
3. **ponti**	c) protezione naturale	
4. **trasporto acqueo**	d) collegamento	

Valore didattico dell'attività

- consolidamento del **lessico geografico**
- favorisce l'uso corretto della lingua disciplinare

ATTIVITÀ DI RIMEDIO

Ripassiamo la geografia d'Italia con immagini e parole

Contesto
Questa attività di rimedio è pensata per studenti che necessitano di **consolidare le conoscenze di base della geografia d'Italia**.
L'approccio è **graduale, visivo e guidato**, per facilitare la comprensione dei concetti fondamentali attraverso immagini, parole chiave e brevi testi.

Competenze specifiche coinvolte

- **CS 2.1.** Utilizzazione della terminologia geografica di base

- **CS 2.2.** Descrizione semplice dell'ambiente naturale italiano
- **CS 3.1.** Sviluppo di un atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente

Obiettivi di apprendimento
Al termine dell'attività lo studente sarà in grado di:

- riconoscere i principali elementi fisici del territorio italiano;
- utilizzare una terminologia geografica essenziale;
- descrivere un paesaggio italiano con frasi semplici;
- comprendere il rapporto tra uomo e ambiente.

Parole chiave (da recuperare) montagna – pianura – collina – fiume – mare – isola – città – paesaggio naturale – paesaggio antropic**ATTIVITÀ 1 – OSSERVA E RICONOSCI**

Lavoro da svolgere

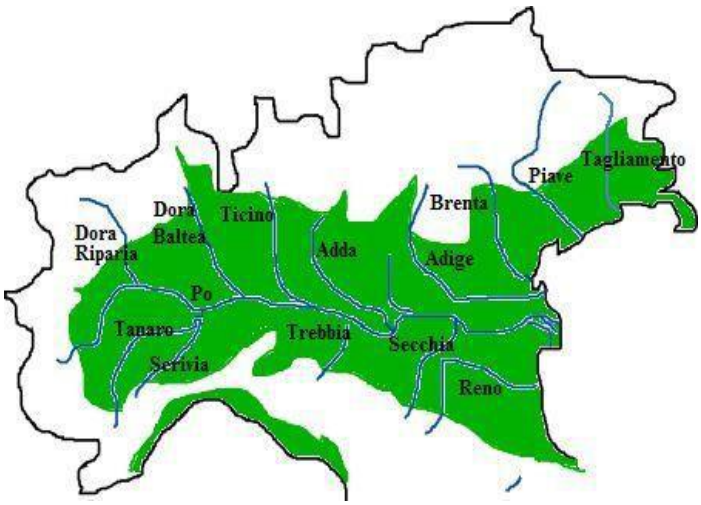
Osserva le immagini e completa le frasi:

1. Le **Alpi** sono una catena di _____.
2. La **Pianura Padana** è una grande _____.
3. Il **Po** è un _____.
4. L'Italia è circondata dal _____.

Supporto linguistico:
montagne – pianura – fiume – mare

ATTIVITÀ 2 – CLASSIFICA

Lavoro da svolgere

Dividi gli elementi in due categorie:

Elementi naturali

montagna – fiume – mare – pianura

Elementi antropici

città – strada – porto – ponte

Scrivi ogni parola nella categoria corretta.

ATTIVITÀ 3 – COMPLETA CON LE PAROLE CHIAVE

Testo guidato

L'Italia è un paese europeo con paesaggi molto diversi.

Ci sono alte _____ come le Alpi e lunghe catene come gli _____.

Il paese è circondato dal _____ ed è famoso per le sue _____.

Parole guida:

montagne – Appennini – mare – isole

ATTIVITÀ 4 – DESCRIVI L'IMMAGINE

Lavoro da svolgere

Osserva una delle immagini e rispondi:

- Che tipo di paesaggio è?
- È un paesaggio naturale o antropico?
- Che elementi vedi?

Modello di frase: Questo è un paesaggio… Vedo…

ATTIVITÀ 5 – RIFLESSIONE SEMPLICE

Lavoro da svolgere

Rispondi oralmente o per iscritto:

- Perché è importante proteggere l'ambiente?
- Quale paesaggio italiano ti piace di più? Perché?

Metodologie didattiche di rimedio

- visual learning
- scaffolding linguistico
- apprendimento guidato
- didattica inclusiva
- rinforzo lessicale

Valutazione (formativa)

- partecipazione alle attività
- corretto uso del lessico di base
- capacità di completare e descrivere
- atteggiamento collaborativo

Nota didattica

L'attività è:

- adattabile a **BES / DSA**
- utilizzabile come **recupero in itinere**
- facilmente replicabile per **regioni o città d'Italia**

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

FACCIAMO GEOGRAFIA CON LA FOTOGRAFIA

1. Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio.
2. Lavoro di gruppo per catalogare le fotografie portate dagli studenti.
3. Divisione in squadre e avvio dell'attività con fotografie autentiche e digitali.
4. Riflessione condivisa sull'attività e conclusione del laboratorio

1. Contesto del progetto

Il progetto *"Facciamo geografia con la fotografia"* è pensato per studenti di livello A2 e si inserisce in un percorso di educazione geografica e media, con approccio laboratoriale e cooperativo.

La fotografia viene utilizzata come strumento di osservazione, analisi e interpretazione del paesaggio, favorendo lo sviluppo della competenza geografica, del pensiero critico e della consapevolezza ambientale.

Il progetto valorizza l'esperienza diretta degli studenti e promuove un apprendimento attivo attraverso immagini autentiche e digitali.

2. Competenze specifiche sviluppate

CS 2.1. Utilizzazione della terminologia scientifica specifica per presentare informazioni pertinenti

CS 2.2. Descrizione, argomentazione e spiegazione dell'ambiente naturale

CS 3.1. Sviluppo di un comportamento critico e costruttivo rispetto agli elementi qualitativi dell'ambiente

3. Obiettivi di apprendimento

Al termine del progetto, gli studenti saranno in grado di:

- osservare e descrivere un paesaggio utilizzando **terminologia geografica adeguata**;
- distinguere elementi **naturali e antropici** presenti nelle immagini;
- spiegare le caratteristiche di un ambiente naturale e le sue trasformazioni;
- sviluppare atteggiamenti critici e responsabili nei confronti dell'ambiente;
- collaborare in gruppo e partecipare a una riflessione condivisa.

4. Descrizione delle fasi del progetto

Fase 1 – Ricerca o produzione di fotografie sul paesaggio
Gli studenti ricercano o producono fotografie che rappresentano diversi tipi di paesaggio (naturale, urbano, rurale, costiero, montano).
Attività:
- selezione di fotografie autentiche (personali) o digitali;
- breve descrizione orale dell'immagine scelta;
- identificazione del tipo di paesaggio.

Metodo didattico:
apprendimento esperienziale, visual learning

Fase 2 – Lavoro di gruppo: catalogazione delle fotografie
Gli studenti, organizzati in gruppi, catalogano le fotografie secondo criteri geografici.
Attività:
- classificazione delle immagini (paesaggio naturale / antropico);
- individuazione degli elementi geografici presenti;
- utilizzo di parole chiave specifiche.

Esempi di terminologia:
rilievo, pianura, costa, vegetazione, insediamento umano, infrastrutture
Metodo didattico:
apprendimento collaborativo, scaffolding linguistico

Fase 3 – Divisione in squadre e analisi guidata delle immagini
La classe viene divisa in squadre. Ogni squadra analizza un set di fotografie autentiche e digitali.
Attività:
- descrizione dettagliata delle immagini;
- spiegazione delle caratteristiche ambientali;
- discussione sugli interventi umani e sul loro impatto.

Lavoro da svolgere tipo:
Descrivi il paesaggio rappresentato e spiega se l'intervento umano è positivo o negativo.

Metodo didattico:
task-based learning ovvero l'apprendimento dell'italiano attraverso lo svolgimento di compiti, CLIL, problem solving

Fase 4 – Riflessione condivisa e conclusione del laboratorio
Momento finale di riflessione collettiva sull'esperienza svolta.
Attività:
- confronto tra i gruppi;
- riflessione sull'importanza della tutela dell'ambiente;
- valutazione dell'attività e delle competenze sviluppate.

Domande guida:
- Cosa abbiamo imparato osservando le fotografie?
- In che modo l'uomo modifica il paesaggio?
- Quali comportamenti responsabili possiamo adottare?

Metodo didattico:
discussione guidata, educazione alla cittadinanza attiva

5. Metodologie didattiche utilizzate

- approccio CLIL
- apprendimento cooperativo
- visual thinking
- didattica laboratoriale
- educazione al pensiero critico

6. Prodotti finali

- catalogo fotografico dei paesaggi analizzati;
- presentazione orale di gruppo;
- breve testo descrittivo-argomentativo per ogni fotografia.

7. Valutazione

La valutazione terrà conto di:

- correttezza dell'uso della **terminologia geografica**;
- capacità di descrizione e spiegazione dell'ambiente;
- partecipazione attiva e collaborazione;
- atteggiamento critico e responsabile verso l'ambiente.

Nota didattica finale

Il progetto favorisce l'integrazione tra **geografia, educazione media e cittadinanza**, stimola la motivazione degli studenti e sviluppa competenze trasferibili in diversi contesti disciplinari.

EVALUARE

Evaluarea se poate face prin utilizarea tipurilor de itemi în proporții și structuri diferite, evaluarea continuă, dar și folosirea unor instrumente și procedee complementare: portofoliu, referat, eseu, mini-proiecte interdisciplinare etc.

Suporturile de instruire cuprind ghiduri metodologice, hărți, atlase, modele cartografice, softuri didactice, site-uri didactice în limba italiană și în limba română. Selecția acestora va avea în vedere competentele generale cuprinse în trunchiul comun și cele din curriculum specific claselor bilingve.

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau *Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne* la clasele a IX-a bilingve în baza *Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Italiene privind funcționarea secțiilor școlare bilingve româno-italiene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 533 din 22 iulie 2002* și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente si corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări, etc);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, fișe de lucru, imagini video etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;

5. renunțarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educațional inovativ: excesul informațional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informațiilor, excesul denumirilor inoperante;
6. evitarea organizării ineficiente și nerealiste a procesului de predare - învățare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul dedicat acestora ținându-se cont de competețele specifice precizate în directă legătură cu abordarea CLIL. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor precum și instrumente digitale consacrate (Google forms, Mentimeter etc).

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione

Progetto “***Facciamo geografia con la fotografia***”
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l’estetica e i contenuti.	☐	☐	☐

Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato. ☐ ☐ ☐

4. **Uso degli strumenti digitali**
Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto "***Facciamo geografia con la fotografia***"
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "***Facciamo geografia con la fotografia***"
Gruppo: _____

Criterio	**Eccellente (10)**	**Buono (8)**	**Soddisfacente (6)**	**Insufficiente (4 o meno)**
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE (recomandări)

Cărți suport (în limba italiană)

- Balboni, Paolo E., *Geografia italiana per stranieri – territorio, abitanti, economia*, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2022;
- Balboni, P. E., Voltolina, M, *Geografia d'Italia per stranieri*, Guerra Edizioni, 2005;
- Bresich, G., *Iperlibro*, Novara, Deagostini, 2005;
- Cernigliaro, M. A., *L'Italia è cultura. Geografia, testi e attività per stranieri*, Edilingua, 2009;
- Londrillo, A. *Alla scoperta della mia regione*, Firenze, Bulgarini, 2004;
- Larrerrà, M. F., Pilotti G., *Facciamo geografia I*, Zanichelli, Bologna, 2010;
- AA.VV, *Geografia: Ita-z*, Firenze, Garzanti Libri, 2006;
- *Calendario Geografico de Agostini*, Istituto Geografico de Agostini (2013) (îndeosebi Italia, pg. 213 – 300).

Lucrări de curriculum școlar și didactica geografiei

- Dulama, M.E., *Elemente din didactica geografiei,* Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000;
- Ilinca, N., *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O., *Curriculum școlar – Geografie – ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din clasele IX-XII,* Editura Corint, București, 2002;
- Mândruț, O. *Instruirea centrată pe competențe la geografie*, Editura Corint, București, 2010;
- Mândruț, O., Dan, Steluța *Didactica geografiei*, Editura Corint, București, 2013;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Iași, Polirom, 2022;

Resurse digitale utile

I. APLICAȚII INTERACTIVE:

- Google maps, Google Earth
- Hubscuola/Geografia, GIS
- Youtube
- Cartografia digitale Kahoot
- Mondly
- Busuu, Kaltura
- Ed Puzzle
- CenturyTech
- Edmodo
- Kolibri Global Digital Library
- World reader

II. SITOGRAFIE

- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- http://www.italiano.rai.it/
- http://www.zanichellibenvenuti.it/materiali/materiali-geografia.html
- https://online.scuola.zanichelli.it/tondelli-geografia/
- https://campus.hubscuola.it/discipline-umanistiche/geografia/climi-e-ambienti-1/
- https://www.dissgea.unipd.it/sites/dissgea.unipd.it/files/Museo%20di%20Geografia%20-%20Laboratori%202018-19_DEF.pdf
- https://www.risorsedidattiche.net/scuola_secondaria/geografia/geografia.php
- https://www.mondadorieducation.it/didattica-a-distanza-i-nostri-contenuti-digitali- per-le-tue-lezioni/
- https://www.schededigeografia.net/indici/Italia.htm

EDUCAȚIE MEDIA ÎN LIMBA ITALIANĂ

Clasele cu predare în regim bilingv a Limbii italiene 1 din rețeaua liceelor bilingve

(Toate profilurile, toate specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*) – 1 – 2 ore/ săptămână

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**IDENTIFICAREA ȘI EVALUAREA SURSELOR ȘI CONTEXTELOR DOCUMENTELOR/PRODUS MEDIATICE**
CG2	**RECEPTAREA CRITICĂ A MESAJELOR MEDIATICE**
CG3	**PRODUCEREA DE MESAJE/DOCUMENTE MEDIATICE ORIGINALE**
CG4	**MEDIEREA COMUNICĂRII MEDIATICE ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI MULTICULTURALE**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Identificarea și evaluarea surselor și contextelor documentelor mediatice

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea rolului și funcțiilor diferitelor canale și entități media
– Identificarea diferitelor tipuri de conținuturi și moduri de exprimare asociate cu tipurile de canale media – Realizarea de „cărți de identitate” pentru diverse canale mass-media – Compararea de informații transmise pe diverse canale media – Analizarea unor produse media vizuale (fotografii, desene de presă, grafice, afișe, clipuri informative, stickere animate etc.) pe baza unor criterii date (autor, format, elemente vizuale, conținut, public țintă, impact etc.)
CS 1.2. Delimitarea principiilor responsabilității sociale (libertatea de exprimare, libertatea presei, dreptul la imagine, la viață privată)
– Completarea unei liste de verificare a nivelului de aplicare a principiilor responsabilității sociale pornind de la surse media diverse – Compararea mai multor documente media pe aceeași temă în vederea stabilirii gradului de aplicare a principiilor responsabilității sociale – Selectarea dintr-o publicație a articolelor care nu respectă dreptul la imagine și la viață privată – Sintetizarea informațiilor din diverse documente media pentru a ilustra principiul libertății de exprimare
CS 1.3. Înțelegerea conceptului de amprentă digitală și a impactului asupra vieții private și a relațiilor sociale
– Evaluarea propriei amprente digitale, pe baza informațiilor postate zilnic în mediul online (foto, comentarii, aprecieri, abonamente, postări, etc) – Studii de caz - Identificarea elementelor amprentei digitale care pot genera impact negativ – Completarea de tabele de tip cauze-consecințe-soluții în scopul identificării de modalități de prevenire eficientă a efectelor negative ale amprentei digitale – Elaborarea unui cod al bunelor maniere digitale, cu reguli pentru comunicarea în spațiul public (protecția datelor cu caracter personal, verificarea surselor, responsabilități, exprimare echilibrată, etc) – Rețele sociale vs Realitate - Compararea de postări din social media în vederea diferențierii imagine construită/imagine reală

CG 2 - Receptarea critică a mesajelor mediatice

Clasa a IX-a
CS 2.1. Recunoașterea componentelor cheie ale unui text mediatic
- Completarea unui formular/ a unei fișe/a unui chestionar cu informații (*cine, ce, unde, când, cum*...) extrase din textul unui document suport - Ordonarea/completarea componentelor unui mesaj media în scopul reconstituirii coeziunii/ coerenței textuale a acestuia (puzzle clasic sau interactiv) - Asocierea unor titluri/ definiții/ informații/argumente cu secvențe textuale din mesaje media
CS 2.2. Identificarea particularităților unui document multimodal
- Completarea unui formular/ a unei fișe/ a unui chestionar cu informații/răspunsuri referitoare la imaginile (statice/dinamice) aferente unui document mediatic - Completarea unui formular/ a unei fișe/ a unui chestionar cu informații /răspunsuri referitoare la caracteristicile sonore ale unui document mediatic - Asocierea unor titluri/definiții/informații cu imagini/ secvențe sonore din documente mediatice
CS 2.3. Clasificarea diferitelor tipuri de documente/ produse mediatice
- Asocierea unui document mediatic cu scopul lui preponderent (informativ/ de opinie/ de divertisment/ publicitar) - Selectarea din mai multe variante de combinare a modurilor de comunicare (text+/imagine+/sunet+/animație) a celei care convine unui anumit document/produs (bandă desenată, podcast, audio-book etc.) - Alegerea din mai multe opțiuni a caracteristicilor care convin unui anumit document mediatic (tipărit/ digital/ audiovizual/ interactiv; text/sunet/imagine redundante/complementare; text preponderent/ imagine preponderentă/ sunet preponderent) (chestionar cu alegere multiplă, text lacunar)
CS 2.4. Selectarea, compararea și verificarea informațiilor relevante din documentele mediatice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare
- Realizarea unui dosar (folder) cu mai multe documente mediatice pertinente pentru o temă dată/un subiect dat - Alcătuirea unor liste cu cuvintele cheie/ ideile principale din mai multe documente mediatice pe aceeași temă - Completarea unui tabel comparativ cu informații cheie (*cine, ce, când, unde, cum*) extrase din mai multe documente pe aceeași temă/ cu același subiect - Selectarea dintr-o listă a unor instrumente de căutare/verificare a informațiilor credibile în raport cu tema dată/cu subiectul dat, pe baza unor criterii prestabilite - Stabilirea valorii de adevăr (adevărat/fals) a unor informații pe baza documentării

CG 3 - Producerea de mesaje/ documente mediatice originale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Aplicarea regulilor de exprimare personală în spațiul public
– Completarea unei fișe de evaluare a modurilor de exprimare din articole de presă sau din mesaje postate pe rețele (adecvat/inadecvat, corect/incorect, adevărat/fals etc.) – Formularea de mesaje potrivite pentru publicul larg (un paragraf, un clip, o postare) pe o temă de interes, respectând normele de limbaj adecvat și claritate – Postarea de reacții în cadrul unui schimb public de mesaje online – Crearea de spoturi video pentru promovarea unui comportament responsabil în spațiul online (ex: politețe, respect…)
CS 3.2. Redactarea de mesaje informative sau de opinie scurte, respectând regulile și tehnicile specifice comunicării media
– Combinarea logică a elementelor unui mesaj informativ/ de opinie (puzzle) – Elaborarea unui comunicat de presă referitor la un eveniment recent (concurs, campanie, festival etc.) – Redactarea unui mesaj de opinie pe o temă de actualitate în vederea publicării pe unul/una sau mai multe canale/ platforme – Conceperea unui scurt articol pe o temă de interes

Clasa a IX-a
CS 3.3. Realizarea de proiecte multimodale
– Crearea de mesaje zilnice (de tip story) și publicarea lor pe contul clasei (jurnalul clasei) – Conceperea unui clip video scurt de vulgarizare a unei informații științifice – Crearea, în echipe, a unor mini podcasturi pe teme de interes pentru adolescenți – Elaborarea și implementarea unei campanii media cu scopul conștientizării unor probleme de interes social

CG 4 - Medierea comunicării mediatice în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IX-a
CS 4.1. Reformularea sensului principal al unor mesaje media
- Sintetizarea ideilor esențiale din documente media - Transmiterea de detalii specifice din diverse mesaje informative - Explicarea unor documente infografice pe teme de interes - Rezumarea unui mesaj media publicat într-o altă limbă cunoscută
CS 4.2. Transferul conținutului unui mesaj între diferite suporturi media
- Adaptarea conținutului unui articol informativ la un alt mod de comunicare - Sintetizarea informațiilor dintr-un interviu într-o notiță biografică pentru revista școlii - Realizarea unui scurt material video de promovare în mediul online a unei informații - Înregistrarea unui reportaj pentru a transmite informațiile esențiale dintr-un articol informativ
CS 4.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale pe baza analizei unor surse media
- Identificarea unor asemănări/ deosebiri culturale/ sociale prin compararea a două sau mai multe surse media - Crearea unei hărți culturale interactive pe o temă dată, pe baza unor elemente selectate din surse media - Realizarea unui colaj media interactiv pentru a comenta un fenomen cultural/ social - Elaborarea unui dicționar vizual interactiv pentru explicarea și exemplificarea diverselor elemente/ simboluri culturale/ sociale

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	➢ Afișe, pliante, broșuri, hărți ➢ Fotografii, desene de presă ➢ Articole de presă tipărite și/sau online ➢ Bloguri sau publicații online, postări de pe rețelele de socializare ➢ Dicționare, enciclopedii ➢ Documente multimedia (videoclipuri, podcasturi, fragmente de emisiuni radio) ➢ Pagini de internet ➢ Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps etc.) ➢ Scurtmetraje, documentare
2. Sugestii de contexte de comunicare	➢ Domenii de interes ale adolescenților ➢ Mediu și dezvoltare durabilă ➢ Probleme de societate ➢ Tehnologie și comunicare ➢ Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; ➢ A situa în timp un eveniment ➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri ➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul ➢ A justifica o opinie, o preferință ➢ A formula ipoteze ➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) ➢ A compara date/statistici/legi/evenimente ➢ A formula nevoi / intenția ➢ A solicita/ a exprima clarificări ➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

- ❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione
- ❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

- ❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…
- ❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….
- ❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti

- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito

➢ A formula ipoteze

- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...

➢ A compara date/statistici/legi/evenimente

- ❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato
- ❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario
- ❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente

➢ A formula nevoi / intenția

- ❖ utilizarea construcției ho bisogno di...
- ❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno

➢ A solicita/ a exprima clarificări

- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….
- ❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire

➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

SUGESTII METODOLOGICE

Programa oferă posibilitatea formării de competențe de bază de utilizare a resurselor media, tradiționale sau digitale, dar și de producere de mesaje destinate rețelelor de comunicare media, în limbă modernă.

Organizarea conținuturilor se va realiza pe principiul flexibilității și al adaptării la elev, ținându-se cont de profilul și specializarea acestuia. Temele propuse vor fi abordate în acord cu nevoile și nivelul lingvistic vizat conform CECRL, respectiv B1 - pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii moderne 1 sau A2+, pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii moderne 2.

Strategiile didactice vor favoriza metodele inductive sau de învățare prin descoperire, pornind de la suporturi media autentice, care vor fi abordate conform unui scenariu de tip introducere în temă (sensibilizare), înțelegere globală, înțelegere detaliată. Această etapă va fi urmată de cea de sistematizare, exersare și fixare a cunoștințelor, în vederea formării competenței/ competențelor vizate.

Evaluarea se va realiza, de regulă, prin metode complementare (observarea sistematică a comportamentului și a atitudinii față de învățare, interviul, portofoliul, autoevaluarea, jurnalul de lectură, e-proiectul etc.)

TEME RECOMANDATE

- Domenii de interes ale adolescenților: familie, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Mediu și dezvoltare durabilă: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate
- Probleme de societate: urbanizare, implicare civică, drepturi și valori comune
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de informare și comunicare, educație media, internet și rețele sociale (expunere, amprentă digitală, comportamente deviante)

- Elemente geografice, istorice și culturale din spațiul lingvistic studiat: personalități culturale/ artistice, orașe, monumente și atracții turistice, tradiții și obiceiuri, diversitate culturală

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

- *Verità o manipolazione? Come verificare le informazioni online* – analizarea unor știri, postări sau videoclipuri din mediul online (în limba modernă studiată) pentru a distinge informația corectă de manipulare. Vor crea poster digital / prezentare „Cum recunoaștem fake news-ul”.
- *La mia vita digitale: come mi rappresento online* - Elevii vor reflecta asupra propriei identități digitale și asupra modului în care limbajul și imaginile influențează percepția publică. La finalul activității, vor crea mini-blog/ postare simulată / video scurt de prezentare personală.
- *La pubblicità e le emozioni: come veniamo influenzati* - analizarea unor reclame din spațiul internațional și crearea propriul mesaj publicitar. La finalul activității, vor crea o reclamă (afiș/ spot audio/ video) în limba italiană.
- *La stessa notizia, culture diverse* - compararea modului în care aceeași știre este prezentată în diferite țări și limbi. La finalul activității, vor crea o prezentare comparativă și un glosar de termeni media în limba italiană.
- *La mia voce conta: una campagna mediatica per una causa* - conceperea unei campanii media în limba italiană pe o temă de interes social (mediu, incluziune, sănătate, educație). Vor crea o mini-campanie formată dintr-un afiș, un slogan și un mesaj video/audio.
- *Dal consumatore al creatore di contenuti mediatici* - analizarea unor conținuturi media (vlog, podcast, știre) și apoi creează unul similar, respectând reguli etice. Vor crea un vlog/ un podcast/ o știre scrisă în limba italiană.
- *Storie#* - realizarea unei colecții de tutoriale digitale pentru explorarea și gestionarea emoțiilor adolescenților, folosind titluri cu hashtaguri tematice (emoții, prietenie etc)
- *Reporterre* - conceperea și implementarea unei campanii media (în diferite formate – texte, afișe, imagini, reportaje, clipuri pe rețele sociale, podcasturi) pentru protejarea mediului înconjurător, adaptând conținutul și mesajele la public și la canalul media ales
- *Informazioni in gioco* - crearea unui joc de societate în scopul conștientizării riscurilor și responsabilităților în mediul online (reguli, întrebări, răspunsuri, tutorial video etc)
- *Shh! Ascolta!* - înregistrarea de mini podcasturi pe teme care țin de responsabilitatea socială (libertatea presei, libertatea de exprimare, dreptul la imagine, protecția datelor, consum responsabil de media, etc)
- *Tutto quello che (forse) non sai ...* - realizarea unui reportaj cultural (audio/ audio video) pentru prezentarea și comentarea unui fenomen cultural/ social din spațiul lingvistic studiat

EXEMPLE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CS 1.1. Identificarea rolului și funcțiilor diferitelor canale și entități media:

Attività: Analizzare i media visivi
Tema: Riconoscere e descrivere prodotti media visivi

Obiettivi comunicativi

- Descrivere immagini e prodotti media usando lessico semplice ma specifico.
- Identificare autore, formato, contenuto, scopo e pubblico.
- Esprimere opinioni personali in modo chiaro e motivato.

Obiettivi di educazione ai media

- Riconoscere diversi tipi di media visivi.
- Comprendere la funzione comunicativa di un'immagine.
- Riflettere sull'impatto dei media sul pubblico.

Fase 1 – Osserva (Comprensione)

L'insegnante mostra agli studenti 3 prodotti media diversi, ad esempio:

- una fotografia di reportage,
- una vignetta di stampa,
- un poster informativo trovato su Instagram o YouTube.

Gli studenti devono rispondere a domande guidate:

1. Che tipo di media è?
2. Che cosa rappresenta?
3. Quali colori, simboli o elementi visivi vedi?
4. Qual è il messaggio principale?

Fase 2 – Analizza (Produzione guidata)

Gli studenti, in coppia, completano una scheda di analisi usando criteri semplici:

Criterio	Domande utili	Risposte
Autore	È indicato? È un fotografo, un artista, un'organizzazione?	
Formato	È una foto, un poster, un grafico, una vignetta?	
Contenuto	Cosa mostra? Quali informazioni offre?	
Pubblico	A chi è destinato? Adulti, giovani, lettori di giornali, utenti social?	
Scopo/ Impatto	Informare, convincere, far ridere, criticare? Come ti fa sentire?	

Fase 3 – Produci (Produzione libera)

Gli studenti scelgono uno dei media analizzati e scrivono un breve testo (6–8 frasi) seguendo questo schema:

1. Tipo di media e autore.
2. Descrizione degli elementi visivi principali.
3. Messaggio e scopo del media.
4. Pubblico a cui è rivolto.
5. Opinione personale: "Mi piace / Non mi piace perché…"

Fase 4 – Condividi (Interazione orale)

In piccoli gruppi, gli studenti:

- confrontano le loro analisi,
- discutono quale media è più efficace e perché,
- votano quello con il messaggio più chiaro.

Compito finale (opzionale)

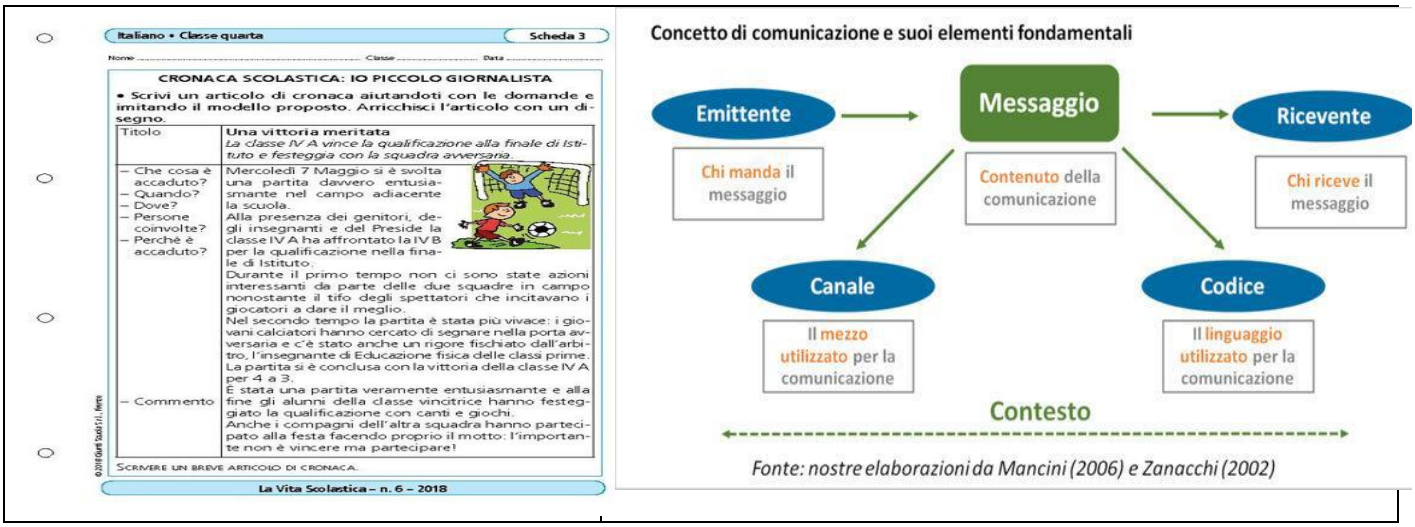
Realizzare un mini-poster digitale (con Canva, PowerPoint o altro) su un tema sociale a scelta (ambiente, scuola, salute, fake news), includendo:

- immagine,
- breve testo,
- obiettivo del messaggio,
- pubblico di riferimento.

CS 3.1. Aplicarea regulilor de exprimare personală în spațiul public

Attività: Analizzare i media visivi

Tema: Riconoscere e descrivere prodotti media visivi

1. Comprensione – Analizza i messaggi

Leggi un articolo di stampa o un post sui social network fornito dall'insegnante. Poi completa la tabella seguente valutando le modalità espressive.

Criterio	**Valutazione (✓)**	**Note**
Linguaggio adeguato al pubblico	Adeguato ☐ / Inadeguato ☐	
Correttezza linguistica	Corretto ☐ / Errato ☐	
Veridicità delle informazioni	Vero ☐ / Falso ☐ / Dubitabile ☐	
Tono del messaggio	Neutro ☐ / Aggressivo ☐ / Ironico ☐	
Obiettivo del testo	Informare ☐ / Convincere ☐ / Divertire ☐	
Impatto sul lettore	Forte ☐ / Medio ☐ / Debole ☐	

2. Produzione – Scrivi tu un messaggio

Scegli una delle tematiche proposte:

- ambiente
- salute
- vita scolastica
- uso responsabile dei social
- fake news

Scrivi un paragrafo (6–8 frasi) per un pubblico generale.
Il testo deve:

- usare un linguaggio chiaro e corretto
- rispettare le norme di comunicazione adeguata
- avere un messaggio preciso
- presentare un tono rispettoso e informativo

Spazio per il testo:

3. Produzione creativa – Trasforma il tuo messaggio

Scegli una delle opzioni:

- Pubblicazione social: crea un post breve (3–4 frasi).
- Micro-clip video: descrivi in 5 frasi lo storyboard del video.
- Poster informativo: indica slogan + tre punti chiave.

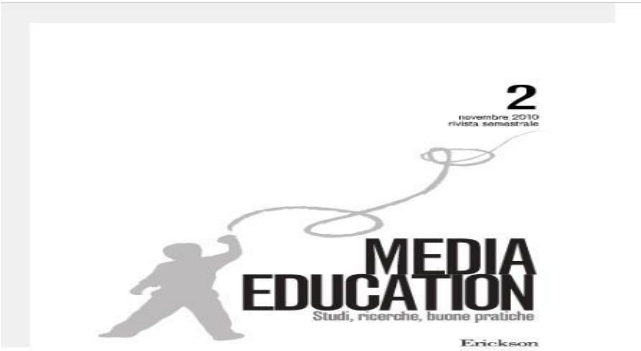
Spazio per il lavoro:

4. Condivisione e valutazione

In piccoli gruppi:

1. Confrontate i vostri messaggi.
2. Valutate se il linguaggio è adatto al pubblico.
3. Scegliete il messaggio più chiaro ed efficace e spiegate perché.

CS 4.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale pe baza analizei unor surse media

Attività: Identificazione di somiglianze e differenze culturali/sociali attraverso il confronto tra due o più fonti media.

Titolo: "Due culture, due sguardi: leggere i media per capire la società"

Obiettivi linguistici:

- Descrivere contenuti visivi e testuali con lessico più preciso.
- Utilizzare strutture comparative ("simile a…", "a differenza di…", "mentre…", "in comune hanno…").
- Esprimere opinioni personali argomentate in maniera chiara.

Obiettivi di Educazione ai Media:

- Analizzare fonti mediatiche (foto, articoli, poster, post social).
- Riconoscere elementi culturali e sociali rappresentati nei media.
- Identificare somiglianze e differenze tra due rappresentazioni.

1. Fase di osservazione – Guarda e descrivi

L'insegnante presenta due fonti media di Paesi/culture diverse, ad esempio:

- ➢ una fotografia di un evento sociale in Italia e una in Romania;
- ➢ due poster sul tema dell'ambiente provenienti da due organizzazioni diverse;
- ➢ due post social sullo stesso argomento (es. scuola, sport, famiglia).

Gli studenti rispondono oralmente:

- ✓ Che cosa rappresenta la prima immagine?
- ✓ Che cosa mostra la seconda?
- ✓ Quali elementi culturali/sociali riconosci?

Aspetto	Fonte 1	Fonte 2
Tema principale		
Messaggio implicito		
Elementi culturali		
Valori/social practices		
Tono del messaggio		
Pubblico destinatario		

Domande guida:

- Che cosa è simile tra le due fonti?

- Che cosa è diverso?
- Quali elementi culturali emergono?
- Come viene rappresentata la società?

3. Fase produttiva – Confronto scritto
Gli studenti scrivono un testo breve (8–10 frasi) usando connettori di confronto:

✓ *Da una parte… dall'altra parte…*
✓ *È simile perché…*
✓ *A differenza di…*

✓ *In entrambe le immagini si vede…*
✓ *Nella prima cultura… mentre nella seconda…*

Esempio di traccia:
"Confronta le due fonti media e spiega quali elementi culturali e sociali emergono."

4. Fase orale – Presentazione

In gruppi di 3:
1. Presentate il confronto.
2. Spiegate quali aspetti culturali vi sembrano più interessanti.
3. Scegliete quale fonte comunica meglio il messaggio sociale e motivate.

5. Compito finale (creativo)
Crea una mini-mappa culturale (digitale o cartacea) sul tema studiato. Deve includere:
- 2–3 immagini o estratti di media
- parole-chiave (es. "famiglia", "spazio pubblico", "comunità")
- una breve spiegazione degli elementi culturali

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

LA PUBBLICITÀ E LE EMOZIONI: COME VENIAMO INFLUENZATI

CG 1 IDENTIFICAREA ȘI EVALUAREA SURSELOR ȘI CONTEXTELOR DOCUMENTELOR / PRODUSELOR MEDIATICE
CS 1.3. Selectarea, compararea și verificarea informațiilor relevante din documentele mediatice prin utilizarea eficientă a instrumentelor de căutare

CG 4 MEDIEREA COMUNICĂRII MEDIATICE ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI MULTICULTURALE
CS 4.2. Redactarea de mesaje informative sau de opinie scurte, respectând regulile și tehnicile specifice comunicării media
CS 4.3. Realizarea de proiecte multimodale

Durata del progetto
4 settimane, strutturate come segue:

- **Settimana 1** – Ricerca e analisi
- **Settimana 2** – Ideazione e pianificazione
- **Settimana 3** – Produzione del prodotto mediale
- **Settimana 4** – Presentazione e valutazione

Descrizione del progetto

Il progetto mira allo sviluppo delle competenze di educazione ai media in lingua italiana, attraverso l'analisi critica di messaggi pubblicitari internazionali e la realizzazione di campagne responsabili, adattate a diversi segmenti di pubblico.

Gli studenti esploreranno il modo in cui emozioni, immagini e linguaggio persuasivo influenzano comportamenti e opinioni dei consumatori. Particolare attenzione sarà dedicata all'etica mediatica, all'evitare stereotipi culturali, sociali o di genere e all'uso consapevole del linguaggio verbale e non verbale.

Compito
Gli studenti, individualmente o in gruppo, dovranno:

1. Analizzare pubblicità autentiche in lingua italiana (video, poster, campagne social);
2. Identificare le tecniche persuasive utilizzate (emotive, visive, linguistiche);
3. Progettare e realizzare una pubblicità originale, eticamente responsabile;
4. Adattare il messaggio a un pubblico target chiaramente definito;
5. Presentare il prodotto finale argomentando le scelte comunicative adottate.

Formati mediali suggeriti

- Testi pubblicitari (messaggi, slogan)
- Poster digitali o ecologici
- Contenuti per social media
- Spot video (monologo, intervista, mini-reportage)
- Podcast

Attività chiave

1. Identificazione delle tecniche persuasive (appello alle emozioni, stereotipi, ripetizione, slogan, storytelling);
2. Analisi del linguaggio verbale (lessico, tono, registro) e visivo (colori, simboli, inquadrature, immagini);
3. Produzione di un messaggio pubblicitario responsabile, privo di stereotipi;
4. Utilizzo di strumenti digitali per la creazione mediale (editor grafici, strumenti audio-video, piattaforme online).

Prodotto finale
Realizzazione di una pubblicità in lingua italiana (a scelta):

- Poster
- Spot audio
- Videoclip

Elementi obbligatori della presentazione

1. Titolo / Slogan + giustificazione della scelta;
2. Descrizione del prodotto o della causa promossa;

3. Argomentazioni a sostegno del messaggio;
4. Call to action;
5. Elementi visivi (immagini, loghi, hashtag, QR code);
6. Descrizione del pubblico target;
7. Sitografia / bibliografia.

Modalità di valutazione

- Valutazione formativa durante le fasi del progetto;
- Valutazione del prodotto finale (chiarezza, correttezza linguistica, creatività, coerenza con il pubblico target);
- Autovalutazione e valutazione tra pari.

Il progetto contribuisce a:

- Sviluppo del pensiero critico;
- Potenziamento delle competenze di comunicazione mediatica in lingua italiana;
- Formazione di utenti e creatori responsabili di contenuti;
- Apertura alla dimensione interculturale ed etica della comunicazione.

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR

Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione

Progetto "LA PUBBLICITÀ E LE EMOZIONI: COME VENIAMO INFLUENZATI"

Nome dello studente/della studentessa: _____

Gruppo: _____

Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**

Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?
☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____
Come valuti l'uso di questi strumenti?
☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**
Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..
Cosa mi è sembrato più difficile: ……..
Una cosa che ho imparato: …….
Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

Scheda di co-valutazione tra studenti

Progetto "LA PUBBLICITÀ E LE EMOZIONI: COME VENIAMO INFLUENZATI"
Nome del valutatore/della valutatrice: _____
Nome del compagno/a valutato/a: _____
Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....
Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....
Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti
☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "LA PUBBLICITÀ E LE EMOZIONI: COME VENIAMO INFLUENZATI"
Gruppo: _____

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto

Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, Italiano, lingue straniere, lingue classiche, UTET, Torino, 1998;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica*, Insegnare una lingua straniera, Carocci Editore, 2000;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;
- Lochard, Guy; Boyer, Henri, *Comunicarea mediatică*, trad. de Bogdan Geangalău, Iași, Institutul European;
- Măruță Mihnea, 2023, *Identitatea virtuală. Cum și de ce ne transformă rețelele de socializare*, București, Humanitas;
- Spitzer, Manfred, 2020, *Demența digitală. Cum ne tulbură mintea noile tehnologii*, trad. de Dana Verescu, București, Humanitas;
- Turkle, Sherry, 2023, *Redescoperirea conversației. Puterea dialogului în era digitală*, trad. de Teodora Maftei, București, Humanitas.

Alte resurse:

a. **RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:**
   - **Kahoot**
   - **Wordwall, Liveworksheet**
   - **Busuu**

b. **RESURSE ONLINE PENTRU METODOLOGIA CLIL**

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf

- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

c. SITOGRAFIE:

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.zaffiria.it/wp/wp-content/uploads/2014/01/QUADERNO-DI-EDUCAZIONE-AI-MEDIA_REPORT-COMPLETO_per_web.pdf
- https://giovaniemedia.ch/uploads/318_852_I_Broschuere_Medienkompetenz_im_Schulalltag_IT_MDL_WEB_58fe9db345.pdf
- https://cesie.org/media/VSAV-toolkit_en.pdf
- https://s3.savethechildren.it/public/files/uploads/pubblicazioni/educazione-e-nuovi-media.pdf

ARTE - CONTEXTE DE COMUNICARE CULTURALĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ
Clasele cu predare în regim bilingv a Limbii italiene 1 din rețeaua liceelor bilingve
(Toate profilurile, toate specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*) – 1 – 2 ore/ săptămână

Disciplina propune o abordare integrată a limbii moderne și a educației artistice prin metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning), dezvoltând competențele lingvistice, culturale și media ale elevilor. Tema aleasă – reportajul cultural – permite explorarea limbajului jurnalistic și artistic, stimulând exprimarea personală, gândirea critică și creativitatea.

Obiective generale ale disciplinei

- Dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă în limba modernă, în contexte culturale autentice
- Formarea unei culturi media și artistice prin contactul cu texte literare consacrate, filme, spectacole și texte jurnalistice
- Stimularea creativității și a colaborării prin activități de producție textuală și multimedia

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ ÎN CONTEXTE PLURILINGVE**
CG2	**MEDIEREA COMUNICĂRII ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI MULTICULTURALE**
CG3	**APLICAREA GÂNDIRII CRITICE ȘI A CREATIVITĂȚII PENTRU PRODUCERE MESAJE ÎN DOMENII ARTISTICE**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Sensibilizare și exprimare culturală în contexte plurilingve

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea și valorizarea diversității culturale și lingvistice prin recunoașterea asemănărilor și diferențelor dintre tradiții, obiceiuri și practici culturale din spații plurilingve
• Compararea unor obiceiuri, sărbători sau tradiții din diferite culturi pe baza unor materiale audio-video sau texte scurte • Realizarea unui colaj / poster multicultural (imagini, cuvinte-cheie) • Discuții ghidate despre asemănări și diferențe culturale („Ce este diferit?”, „Ce este comun?”).
CS 1.2. Utilizarea elementelor culturale specifice diferitelor limbi (expresii, simboluri, comportamente sociale) în situații simple de comunicare, demonstrând deschidere și respect față de alte culturi
• Jocuri de rol (saluturi, formule de politețe, comportamente sociale în diferite culturi) • Simularea unor situații cotidiene (vizită, masă în familie, întâlnire) folosind expresii din mai multe limbi • Crearea unor mini-dialoguri care includ elemente culturale (gesturi, expresii tipice)
CS 1.3. Exprimarea propriilor experiențe și opinii culturale în contexte plurilingve, folosind resurse lingvistice variate și adaptate nivelului de competență
• Realizarea unui jurnal cultural (scris sau digital) în care elevii reflectează asupra contactului cultural cu alte limbi și culturi. • Prezentări orale scurte despre o experiență personală sau o cultură de interes. • Redactarea unui text simplu (descriere, mesaj, povestire) care integrează elemente multiculturale.

Clasa a IX-a
CS 1.4. Manifestarea unei atitudini de curiozitate și toleranță interculturală, prin participarea activă la activități de schimb cultural și reflecție asupra identității culturale proprii și a celorlalți
• Investigarea modului în care diferitele forme culturale prezintă, reprezintă și transformă lumea din perspectiva diversității culturale • Activități de lucru în grupuri eterogene, cu roluri distribuite. • Participarea la proiecte interculturale (Ziua limbilor europene, schimburi culturale, activități tematice)

CG 2 - Medierea comunicării în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa a IX-a
CS 2.1. Reformularea, în limba modernă, a sensului principal al unor mesaje transmise din alte limbi, în contexte multiculturale
• Jurnalist pentru o zi: reformularea și traducerea ideilor principale dintr-un suport media cultural într-un limbaj accesibil pentru un coleg care nu a participat/înțeles • Telefonul fără fir pluri/bilingv: reformularea și explicarea alternativă a informațiilor transmise de suporturi media variate și de complexitate redusă în vederea verificării fidelității informației • Realizarea de proiecte pe teme istorice, sociale, personalități internaționale
CS 2.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
• Prezentare de text informativ în proiecte: Joc de rol: „Micii jurnaliști ai istoriei”- reportaj istoric/ reportaj literar • Expoziție de hărți a locurilor. „Harta emoțiilor și a locurilor” (harta locurilor preferate din oraș, harta locurilor dintr-un roman/ film/ produs media) și asociere de imagini/ melodii utilizând *Google Street View* • Crearea unui canal/profil/site Google pe o rețea socială a unui personaj literar/de film/expoziții/ produs media pe baza citatelor
CS 2.3. Explicarea unor elemente culturale/ sociale din spațiul lingvistic studiat în contexte multiculturale
• Formularea de texte scurte prin parafrazarea în registrul amical a informațiilor relevante din produse media • *Carte la cuptor!* - crearea unei rețetar culinar pe baza unui text literar/ produs media/legenda urbană • Scrierea unei cronici simple/ unor comentarii pe rețele sociale pentru un produs cultural
CS 2.4. Manifestarea interesului pentru explorarea unor aspecte culturale semnificative
• Interpretare și integrare de idei și de informații din mai multe texte • Studierea și evaluarea informațiilor conținute în texte nonliterare variate • Realizarea de deducții simple prin ordonare de etape/ evenimente din texte/materiale video nonliterare

CG 3 - Formarea gândirii critice și a creativității

Clasa a IX-a
CS 3.1. Formularea de opinii personale argumentate simplu despre un produs cultural (film, piesă de teatru, reportaj etc.), utilizând structuri lingvistice adecvate
• Descrierea unei imagini fixe sau mobile utilizând un vocabular adaptat (forme, culori, contraste, planuri, cadraje, puncte de vedere, tehnici narative) cu comentarii simple despre semnificație în context • promovare culturală prin scrierea unei recenzii simple despre un film vizionat, un scurt-metraj sau un fragment video autentic cu exprimarea preferințelor și justificarea acestora • Imaginarea unei situații ca răspuns la Ce aș face dacă/ Ce aș face în situația celuilalt? Scrierea de scrisori amicale în numele personajelor din produse media vizionate sau texte literare în vederea continuării acțiunilor sau rezolvării de probleme simple
CS 3.2. Analiza structurii unui produs cultural simplu (reportaj, interviu, recenzie) care reflectă o perspectivă personală
• Identificarea elementelor de structură și mesaj din produse media variate (reportaj, interviu, scurtmetraj, fragment de documentar, articol cultural)

Clasa a IX-a
• Realizarea unui reportaj scurt real sau imaginar, oral sau scris despre un eveniment cultural local, folosind expresii jurnalistice precum „potrivit organizatorilor”, „publicul a reacționat” • Simularea - realizarea orală/scrisă unui scurt interviu fictiv cu un actor sau regizor, pe baza unui plan al unei piese de teatru vizionate • Compararea a două tipuri de produse culturale (film/ text literar, pictură/ cântec, piesă de teatru / reportaj) din perspectiva mesajului și a emoției • Scrierea pe bază de plan structurat a unui reportaj real sau imaginar despre un eveniment artistic local sau internațional incluzând detalii creative și opinii personale
CS 3.3. Crearea de mesaje noi într-un limbaj standard pornind de la ideile principale dintr-un produs media din perspectiva valorilor culturale și sociale pe baza unui plan
• Realizarea unui semn de carte/copertă de carte care să ilustreze titlul, conținutul, personajele principale sau secundare dintr-o operă literară/ produs media cu prezentare • Explicarea unui conținut media prin răspunsuri justificate simplu la comentarii pe baza lecturii unui text/ texte multimodale narative (copertă de carte) • Crearea de recenzii/ sinopsisuri în limba italiană și discutarea în termeni simpli despre subiect, teme, conflicte (a 10-a), personaje, tehnici narative (10-a)(Clubul de lectură multi/bilingv) • Conceperea unui plan tabelar de comparare și analiză a secvențelor narative principale dintr-un film sau dintr-un text • Formularea de ipoteze pe baza unei imagini/ la finalul lecturii unui capitol/ vizionării unei secvențe dintr-o piesă de teatru sau dintr-un film/ ascultării de emisiuni radio sau de televiziune pentru a le valida după lectura/ vizionarea /ascultarea produsului

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	➢ Tipologie variată de texte din viața cotidiană. anunțuri, broșuri, afișe, trailere, panouri în muzee, sinopsisuri ➢ Micro-dialoguri, Mini interviuri, fragmente de documentare în situații autentice de comunicare ➢ Fragmente literare simple adaptate/legende urbane ➢ Filme/Trailer din cinematografia românească și internațională cu intrigă simplă ➢ Semne de carte/ Coperta 1/4 de roman ➢ Emisiuni radio scurte în direct/înregistrate ➢ Articole din ziare/reviste cu secvențe argumentative scurte ➢Scurte povestiri/ povești/nuvele ➢Scrisoarea personală ➢ Tipologie variată de imagini: tablouri, fotografii, postere, graffitti
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	➢ Viață cotidiană: activități de timp liber, cumpărături, mijloace de transport în comun, călătorii ➢ Universul adolescenților: emoții, sentimente, atitudini ➢ Viața la oraș/ la țară/geografie fizică ➢ Media: scurte emisiuni televizate, ziare, reviste, internet, evenimente culturale diverse din domeniile de interes

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; ➢ A situa în timp un eveniment ➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri ➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul ➢ A justifica o opinie, o preferință ➢ A formula ipoteze ➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) ➢ A compara date/statistici/legi/evenimente ➢ A formula nevoi / intenția ➢ A solicita/ a exprima clarificări ➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

- ❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione
- ❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

- ❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…
- ❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….

- ❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito

➢ A formula ipoteze

- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...

➢ A compara date/statistici/legi/evenimente

- ❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato
- ❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario
- ❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente

➢ A formula nevoi / intenția

- ❖ utilizarea construcției ho bisogno di...
- ❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno

➢ A solicita/ a exprima clarificări

- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….
- ❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire

➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul opțional se concentrează pe elemente de literatura italiană, elemente de cultură și civilizație, cu focus pe artele dezvoltate în spațiul cultural italian în Novecento și perioada anilor 2000.

Teme recomandate

- Adolescența - viața cotidiană, familie, relații personale, cumpărături, activități de timp liber, universul școlar
- Călătoria - orașul, satul, geografie fizică
- Media - programe televizate, ziare, internet, subiecte de actualitate (fapt divers, evenimente din societate, viață cotidiană)
- Arte: cinema, literatură, spectacol, pictură, muzică

Scriitori și opere recomandate în abordarea culturală în cheie artistică (arte vizuale, literatură, artele spectacolului)

➢ Listă cu autori recomandați

Letteratura dal Dopoguerra fino agli anni '80

- Cesare Pavese – La bella estate (1949)
- Pier Paolo Pasolini – Ragazzi di vita (1955)

- Italo Calvino – Il visconte dimezzato (1952), Il barone rampante (1957), Il cavaliere inesistente (1959) – la alegere
- Elsa Morante – L'isola di Arturo (1957)
- Giuseppe Tomasi di Lampedusa – Il Gattopardo (1958)
- Natalia Ginzburg – Lessico famigliare (1963)
- Letteratura contemporanea (anni '90 – presente)
- Andrea Camilleri – Serie del Commissario Montalbano (La forma dell'acqua, 1994)
- Alessandro Baricco – Novecento (1994)
- Niccolò Ammaniti – Io non ho paura (2001)
- Elena Ferrante – L'amica geniale (2011)

➢ Artiști și curente recomandate în abordarea textelor literare în cheie artistică (cinema, literatură, spectacol, pictură, muzică)

Curent artistic	**Perioadă**	**Reprezentanți***
Arte del ritratto e del costume (Romanticismo e Realismo)	XIX secolo (1830–1900)	Francesco Hayez, Giovanni Boldini
Futurismo e dinamismo plastico	1909–1916 (e oltre)	Umberto Boccioni, Giacomo Balla
Surrealismo e Metafisica	1910–1930	Giorgio de Chirico, Alberto Savinio
Pittura mediterranea e metafisica (Realismo lirico)	1930–1950	Carlo Levi
Neorealismo pittorico e fotografico	1945–1960	Renato Guttuso, Mario Giacomelli
Arte concettuale e minimalista / Spazialismo	1947–1968	Lucio Fontana, Piero Manzoni
Arte povera e collage materico	1967–1980	Alberto Burri, Jannis Kounellis
Arte contemporanea siciliana / Astrattismo scultoreo	1970–1990	Pietro Consagra, Igor Mitoraj
Realismo contemporaneo e fotografia sociale	1970–2000	Letizia Battaglia
Street art e arte urbana napoletana	2000–oggi	Jorit, Roxy in the Box

* Vor fi alese între 3 și 5 curente, cu minim un reprezentant semnificativ pentru care se vor prezenta 1-2 creații în funcție de numărul de ore, în corespondență cu scriitorii și opere alese din lista de recomandări.
De exemplu,

- ❖ Giorgio de Chirico (1888–1978), reprezentant de seamă al curentului artistic Surrealismo e Metafisica (Pittura Metafisica)
- ❖ În conexiune cu opera literară: *Il barone rampante* – Italo Calvino
- ❖ Creație reprezentativă a lui de Chirico: Le muse inquietanti (1918)
- ❖ Conexiune cu opera: *come il mondo di Calvino, l'arte di De Chirico è sospesa tra realtà e immaginazione. Il suo spazio vuoto diventa un luogo della mente, come gli alberi del Barone: distacco e libertà interiore*.

RESURSE EDUCAȚIONALE

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii italiene ca limbă străină:
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

1. Creare una nuova copertina per un libro

Opera: *L'isola di Arturo* – Elsa Morante

Progetto: Realizza una nuova copertina per *L'isola di Arturo*. Disegna l'isola, la casa, il mare e il giovane protagonista. Scrivi sul retro un breve testo (4-5 righe) che racconti il sogno di libertà e la crescita di Arturo.

2. Gioco di fuga (Escape Game) basato su un testo letterario

Opera: *Il barone rampante* – Italo Calvino

Progetto: Crea un piccolo "gioco di fuga" ispirato a Cosimo, il ragazzo che vive sugli alberi. Ogni enigma deve rappresentare una prova o una decisione di Cosimo (per esempio: come costruire la casa sull'albero, come comunicare con gli altri). Il gioco finisce quando "ritorna sulla terra" o raggiunge la libertà.

3. Creare un book trailer

Opera: *Io non ho paura* – Niccolò Ammaniti

Progetto: Realizza un breve video (1-2 minuti) con immagini, musica e frasi che riassumono la storia di Michele e il segreto del bambino nascosto. Mostra le emozioni di paura e coraggio, e aggiungi alla fine una frase che inviti a leggere il libro.

4. Adattamento teatrale (teatro meccanico)

Opera: *Il Gattopardo* – Giuseppe Tomasi di Lampedusa

Progetto: Con il teatro meccanico (sagome di carta o marionette), rappresenta una scena simbolica del romanzo: il ballo, l'arrivo dei piemontesi o un dialogo tra il principe e Tancredi. Aggiungi una breve narrazione per spiegare il cambiamento del mondo siciliano.

5. Pagina di diario del mio personaggio preferito

Opera: *La bella estate* – Cesare Pavese

Progetto: Scrivi una pagina di diario come se fossi Gin, la protagonista. Racconta un giorno della sua "bella estate": i sentimenti di curiosità, amore e delusione. Usa un tono intimo e semplice ("Oggi mi sento…", "Non capisco perché…").

6. Cartografia letteraria – il luogo preferito del personaggio

Opera: *Lessico famigliare* – Natalia Ginzburg

Progetto: Disegna una mappa della casa della famiglia Levi, con le stanze, gli oggetti e le parole che caratterizzano ogni membro della famiglia. Aggiungi brevi didascalie che raccontano la vita quotidiana e l'importanza della memoria.

7. Club del libro – discussione su personaggi e temi

Opera: *L'amica geniale* – Elena Ferrante

Progetto: Organizza un incontro tra studenti per discutere il rapporto tra Lila e Lenù. Prepara domande semplici: "Chi delle due ti piace di più?", "Perché la loro amicizia è complicata?", "Quale parte della storia ti ha colpito?". Dopo la discussione, scrivi un breve riassunto delle idee emerse.

8. Lettera amichevole a un personaggio

Opera: *Ragazzi di vita* – Pier Paolo Pasolini

Progetto: Scrivi una lettera a Ricetto, uno dei protagonisti, per dirgli cosa pensi della sua vita a Roma, delle sue scelte e della povertà che lo circonda. Puoi anche dargli un consiglio o chiedergli come si sente in certi momenti.

9. Il libro delle letture della classe

Opera di riferimento comune: tutti gli autori del progetto

Progetto: Crea un grande cartellone intitolato *Il nostro viaggio nella letteratura italiana del Novecento*.

Ogni studente sceglie uno dei libri letti (tra quelli di Pavese, Calvino, Morante, Ginzburg, Ammaniti, ecc.) e scrive:

Titolo e autore **Una frase o citazione significativa** **Un breve commento personale** (“Mi è piaciuto perché…”)

10. Sono un booktuber

Opera: *Novecento* – Alessandro Baricco

Progetto: Registra un video (1-2 minuti) in cui racconti la storia di Novecento, il pianista che vive su una nave. Spiega perché ti ha colpito, cosa rappresenta la musica per lui e cosa significa “non scendere mai a terra”. Usa un linguaggio semplice e spontaneo.

EXEMPLE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Activități CLIL - Etape:

Sarcină : Explorați cauzele și consecințele ***situației din Italia meridională*** prin lucru în grup.

Pregătire - introducerea temei de către profesor și anunțarea etapelor proiectului, anunțarea tipului de suport pe care elevii le vor primi

Discuții - profesorul discută pe scurt (10 minute) acest subiect cu elevii și anunță grupurile de lucru

Joc de rol: Fiecare grup alcătuit din 3 membri este atribuit unor aspecte care definesc situația meridională (de exemplu, aspecte economice, aspecte istorice, aspecte geografice, aspecte culturale)

Alegerea produsului final - elevii din grupuri decid ce fel de produs final vor realiza și vor transmite profesorului care îi sprijină pe parcursul desfășurării activității

Etapa de cercetare: elevii cercetează site-uri, enciclopedii în CDI

Realizare de produs media: planificare - elevii vor realiza un produs media prezentând perspectivele lor asupra evenimentelor cheie în limba italiană; elevii vor cere opinia profesorului în urma realizării planului de cercetare și a punerii acestuia în practică

Reflecție și feedback - Profesorul alege părți relevante din prezentările elevilor pentru a începe dezbateri în clasă pe baza lor și dă feedback elevilor; profesorul propune concentrarea atenției pe anumite explicații;

Practică - Dezbateri: Elevii dezbat în limba italiană despre cauzele și rezultatele istorice, economice, literare și artistice ale situației din Italia Meridională;

Scriere creativă: Scrieți finaluri alternative pentru situația Italiei Meridionale. pentru aceasta puteți construi mai întâi ipoteze de lucru pe care apoi să le verificați prin dezbatere.

Note: Pe parcursul dezvoltării acestor proiecte de tip CLIL, conținuturile gramaticale și/ sau lexicale sunt introduse atunci când elevul are nevoie de ele. Conținuturile gramaticale nu vor fi abordate de la simplu la complex urmând progresia cunoscută. Rolul profesorului este acela de a identifica expresiile/ construcțiile necesare elevilor pentru ca aceștia să poată exprima idei, pentru a compara, a explica, a argumenta, a face ipoteze, a face predicții, a clasifica etc.

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

1. NATALIA GINZBURG – *LESSICO FAMIGLIARE*

Titolo del progetto: *La mappa della memoria familiare*

Tipologia: Cartografia letteraria

Obiettivo del compito:

Rappresentare graficamente e verbalmente la casa e le parole della famiglia Levi, per comprendere come il linguaggio costruisce l’identità e la memoria.

Obiettivi linguistici:

1. Descrivere luoghi e oggetti familiari (uso di c’è / ci sono, preposizioni, aggettivi).

2. Usare il lessico della famiglia e della quotidianità.
3. Scrivere brevi testi descrittivi e affettivi.

Obiettivi culturali:
1. Conoscere il clima familiare e culturale del dopoguerra italiano.
2. Riconoscere il valore della memoria e delle tradizioni linguistiche in una famiglia.

Svolgimento dell'attività passo per passo:
1. Leggere un estratto in cui la Ginzburg descrive la casa o il padre.
2. Annotare parole e frasi ripetute ("i nostri modi di dire").
3. Disegnare una mappa della casa dei Levi con le stanze principali.
4. In ogni spazio scrivere una parola o frase tipica legata a un personaggio ("Non fate rumore!", "È una bestia!").
5. Scrivere un breve testo (8–10 frasi) che spieghi perché queste parole sono importanti per la famiglia.

Prodotto finale:
Una mappa illustrata e un testo descrittivo intitolato *Il linguaggio della mia famiglia letteraria*.

Criteri di valutazione:

Aspetto	**Descrizione**	**Punteggio**
Comprensione del testo	Comprende le relazioni familiari e il significato del linguaggio condiviso	0–2,5
Produzione scritta	Testo chiaro, coeso e corretto	0–2,5
Lessico e grammatica	Uso adeguato di parole e strutture descrittive	0–2,5
Creatività visiva	Originalità e precisione della mappa	0–2,5

2. GIUSEPPE TOMASI DI LAMPEDUSA – *IL GATTOPARDO*

Titolo del progetto: *Un ballo nel tempo – teatro meccanico del cambiamento*

Tipologia: Adattamento teatrale

Obiettivo del compito:
Rappresentare attraverso il teatro meccanico la trasformazione della società siciliana nel periodo dell'Unità d'Italia.

Obiettivi linguistici:
1. Usare il passato per raccontare eventi (imperfetto e passato prossimo).
2. Produrre dialoghi semplici e coerenti.
3. Comprendere e riassumere una scena narrativa.

Obiettivi culturali:
1. Capire il significato del cambiamento storico e sociale.
2. Riconoscere il valore simbolico dei personaggi (il Principe, Tancredi, Angelica).

Svolgimento dell'attività passo per passo:
1. Leggere o ascoltare la scena del grande ballo o del dialogo tra il Principe e Chevalley.
2. Riassumere in gruppo la scena in 5–6 battute di dialogo.
3. Costruire un teatro meccanico (scatola di cartone, sagome mobili, sfondo).
4. Registrare la voce dei personaggi o recitare dal vivo.
5. Mostrare la scena davanti alla classe, accompagnandola con una breve introduzione.

Prodotto finale:

Una mini rappresentazione teatrale (2–3 minuti) che mostri il contrasto tra passato e futuro.

Criteri di valutazione:

Aspetto	Descrizione	Punteggio
Comprensione culturale	Riconosce i temi del cambiamento e del declino	0–2,5
Espressione orale	Pronuncia, intonazione, chiarezza del dialogo	0–2,5
Correttezza linguistica	Uso adeguato dei tempi e del lessico	0–2,5
Creatività e collaborazione	Qualità della messa in scena e lavoro di gruppo	0–2,5

3. NICCOLÒ AMMANITI – *IO NON HO PAURA*

Titolo del progetto: *Il coraggio nella paura – creare un book trailer*

Tipologia: Book trailer

Obiettivo del compito:
Realizzare un breve video per presentare il romanzo, mostrando i temi di paura, amicizia e crescita.

Obiettivi linguistici:
1. Riassumere un testo narrativo in modo semplice e coerente.
2. Descrivere emozioni e situazioni (uso di aggettivi e verbi al presente e passato).
3. Usare frasi brevi per comunicare nel linguaggio audiovisivo.

Obiettivi culturali:
1. Comprendere la realtà dell'Italia meridionale negli anni '70.
2. Riflettere sui temi dell'infanzia e della moralità.

Svolgimento dell'attività passo per passo:
1. Leggere o vedere il trailer del film per capire tono e atmosfera.
2. Selezionare 5–6 momenti importanti del libro (es. la scoperta del bambino, il segreto, il coraggio finale).
3. Scrivere una scaletta di frasi brevi per accompagnare immagini o disegni.
4. Creare il video con foto, musica e voce narrante in italiano.
5. Presentarlo alla classe spiegando in poche parole le proprie scelte.

Prodotto finale:
Un book trailer di 1–2 minuti con immagini, parole chiave e musica, che inviti a leggere il libro.

Criteri di valutazione:

Aspetto	Descrizione	Punteggio
Riassunto e coerenza	Il video presenta chiaramente la trama e i temi	0–2,5
Espressione linguistica	Frasi corrette e adeguate al livello B1	0–2,5
Pronuncia e voce	Comprensibile, naturale, con buona intonazione	0–2,5
Creatività visiva e sonora	Uso efficace di immagini, musica, ritmo	0–2,5

EXEMPLU DE PROIECT CLIL PE TEMATICA
"ITALIA MERIDIONALĂ – LA QUESTIONE MERIDIONALE"

Titolo del progetto: "***Alla scoperta del Sud: radici, problemi e nuovi orizzonti***"
(Percorso interdisciplinare CLIL sulla questione meridionale)

Obiettivi formativi

a. Obiettivi disciplinari
- Comprendere le cause storiche, economiche e geografiche della cosiddetta questione meridionale.
- Analizzare l'evoluzione del divario Nord–Sud in Italia dal XIX secolo a oggi.
- Conoscere alcune rappresentazioni letterarie e artistiche del Mezzogiorno (Levi, Morante, Guttuso, Battaglia).
- Riflettere sulle strategie di sviluppo sostenibile per il futuro del Sud.

b. Obiettivi linguistici
- Acquisire e usare un lessico specifico legato a storia, geografia ed economia.
- Comprendere testi informativi e argomentativi di diversa tipologia.
- Saper esporre oralmente e produrre testi sintetici in modo chiaro e corretto.

c. Obiettivi cognitivi
- Analizzare le cause e gli effetti di un fenomeno complesso.
- Confrontare fonti diverse (testuali, statistiche, visive).
- Elaborare una riflessione critica e proporre soluzioni.

d. Obiettivi culturali e trasversali
- Promuovere la conoscenza delle diversità regionali italiane e del patrimonio culturale del Sud.
- Riconoscere la dimensione umana e sociale dietro i dati economici.
- Sviluppare spirito critico e cittadinanza attiva.

Discipline coinvolte
Storia e geografia → la questione meridionale, emigrazione, sviluppo economico.
Italiano e letteratura → Elsa Morante, Carlo Levi, Natalia Ginzburg.
Arte e immagine → Renato Guttuso, Letizia Battaglia, arte contemporanea siciliana.
Educazione civica → cittadinanza, diritti, coesione territoriale.

Durata: 4–5 settimane (8–10 ore complessive, distribuite tra lezioni teoriche, CLIL e laboratori creativi).

Struttura del progetto
1. **Fase introduttiva** – "Cosa sappiamo del Sud?"
Brainstorming collettivo: parole e immagini associate all'Italia meridionale.
Realizzazione di una mappa concettuale con i principali temi: lavoro, migrazioni, tradizioni, paesaggio, cultura.
Discussione guidata: Il Sud come luogo reale e simbolico.

2. **Inquadramento storico e geografico**
Lezione con immagini, cartine e brevi testi:
Dall'Unità d'Italia alla "questione meridionale".
L'emigrazione di massa, il latifondo, la mancanza di infrastrutture.
Le differenze economiche e sociali tra Nord e Sud.
Attività: costruzione di una linea del tempo con gli eventi principali.
Uso di mappe tematiche e dati semplificati (ISTAT, Eurostat).

3. **La voce della letteratura e dell'arte**
Letture selezionate:
L'isola di Arturo (Elsa Morante) → solitudine e mito del Sud.
Ragazzi di vita (Pier Paolo Pasolini) → vita quotidiana, lavoro, povertà, dignità popolare.

Analisi visiva:
Opere di Renato Guttuso (La Vucciria) e fotografie di Letizia Battaglia.

Attività di confronto:
Quale immagine del Sud emerge da questi autori?
Che cosa accomuna scrittori e artisti nella loro rappresentazione?

4. **La realtà contemporanea**
Analisi di dati attuali (in italiano o semplificati dall'inglese/rumeno): tasso di disoccupazione, migrazioni interne, turismo, livello di istruzione.
Discussione guidata: *Quali sono oggi le principali sfide del Mezzogiorno*?
Attività di gruppo: scrittura di un breve report con tabelle e grafici intitolato "Il Sud oggi: problemi e opportunità".

5. **Laboratorio creativo** – "Reimmaginare il Sud"
Gli studenti realizzano un poster o pannello multimediale con:

- una citazione letteraria o artistica sul Sud;
- un dato o fatto reale;
- un elemento visivo (foto, collage, disegno);
- una proposta per il futuro (Cosa serve per migliorare la situazione del Sud?).

Il prodotto può essere digitale (Padlet, Canva) o cartaceo.

6. **Presentazione finale**
Ogni gruppo presenta il proprio lavoro in classe (5 minuti ciascuno).
Discussione collettiva conclusiva: Il Sud d'Italia tra memoria e cambiamento.

Lessico chiave
Economia e società: disoccupazione, emigrazione, agricoltura, industrializzazione, sviluppo, disuguaglianza, infrastrutture.
Geografia: territorio, risorse, paesaggio, aree interne, città costiere.
Letteratura e arte: rappresentazione, identità, realismo, dignità, memoria.

Prodotto finale
Una mostra interdisciplinare intitolata "Il Sud in parole e immagini" con pannelli bilingui, fotografie, citazioni letterarie e dati reali.

Valutazione

Aspetto	Indicatori	Punteggio
Contenuto	Correttezza storica e coerenza tematica	40%
Linguaggio	Uso del lessico specifico, chiarezza espositiva	30%
Creatività	Originalità, uso di materiali visivi e grafici	20%
Collaborazione	Partecipazione attiva nel gruppo	10%

Obiettivo trasversale finale
Il progetto mira a sviluppare negli studenti la consapevolezza delle radici storiche e culturali della realtà del Sud Italia, ma anche la capacità di leggerla in modo critico e propositivo, attraverso più linguaggi — quello della storia, della letteratura, dell'arte e dei dati.

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII DE VIZIONARE A UNEI PRODUS MEDIA AUDIO-VIDEO

Înainte de vizionarea videoclipului	**În timpul videoclipului**	**După vizionarea videoclipului:**
• Adresarea de întrebări pentru a activa curiozitatea și motivația, precum: o „Despre ce crezi că va fi vorba?” o „Ce știi despre acest subiect?” o „Ai mai auzit vreodată despre asta?” • Reactivarea cunoștințelor anterioare și evidențierea lor prin întrebări de tipul: o „Ce știi deja despre...?” • Utilizarea tehnicii „dezvăluirii lente”: o Se selectează o imagine care reprezintă ideea principală a lecției, se dezvăluie treptat elevilor și se invită aceștia să ghicească ce reprezintă.	• Stabilirea unor momente de pauză/reflecție • Utilizarea de resurse-suport (ex. sugestii, ajutor vizual) • Luarea de notițe, realizarea de schițe, hărți mentale • Sprijin lingvistic (*scaffold* lingvistic)	• Momente de reflecție • Recapitularea conținutului și a limbajului • Conectarea cunoștințelor anterioare cu cele noi • Tăierea scenelor și recapitulare • Comentarii din partea altora • Debriefing (discuție de încheiere) • Jurnale reflexive • Crearea de artefacte • Experimente în laborator inspirate din videoclip

Activități post-vizionare de prelungire a activității:

- Formularea de probleme pornind de la videoclip ca stimul
- Exprimarea de ipoteze și interpretări ale fenomenului prezentat
- Chestionare (individuale, în perechi sau în grup)
- Activități de tip „Gândește / Lucrează în pereche / Împărtășește”
- Brainstorming
- Dezbatere critică
- Rezolvare de probleme în perechi cu gândire verbalizată
- Scenarii creative și simulări
- Micro-prelegeri

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l’educazione linguistica*, Italiano, lingue straniere, lingue classiche, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, E. Paolo, *Le lingue di Babele*, Fare educazione linguistica, UTET, Torino, 2008;
- Balboni, Paolo E., Biguzzi, Anna, *Letteratura italiana per stranieri*, Collana cultura italiana, I edizione, Guerra Edizioni, Perugia, 2008;
- Balboni, E. Paolo, *Le sfide di Babele*, Insegnare le lingue nelle società complesse, UTET, Torino, 2010;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele*. Insegnare le lingue nelle società complesse, UTET, 2012;
- Balboni, Paolo E., *Letteratura italiana per stranieri* – storia, testi, analisi, attività, Collana cultura italiana, I edizione, EdiLingua, Roma, 2019;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L’Italia è cultura*, Storia, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2008;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L’Italia è cultura*, Letteratura, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L’Italia è cultura*, Geografia, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L’Italia è cultura*, Arte, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2011;

- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura*, Musica, cinema e teatro, Testi e attività per stranieri, EdiLingua, Roma, 2013;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica*, Insegnare una lingua straniera, Carocci Editore, 2000;
- Luperini, Romano; Cataldi, Pietro; Marchiani, Lidia; Marchese, Franco, *Manuale di letteratura*, I saperi di base: autori e opere, temi e immagini, vol. 1, 2, 3, G. B. Palumbo Editore, 2006;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Lavinio, Cristina (a cura di), *Lingua e cultura nell'insegnamento linguistico*, La Nuova Italia Editrice, Firenze, 1992;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013.

Alte resurse:

RESURSE ONLINE PENTRU METODOLOGIA CLIL:

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

RESURSE DIGITALE UTILE/APLICAȚII INTERACTIVE:

- **Kahoot**
- **Wordwall**
- **Liveworksheet**
- **Busuu**

SITOGRAFIE:

- http://www.raiscuola.rai.it/startLezioni.aspx
- https://www.dizionario-italiano.it/
- https://www.treccani.it/vocabolario/
- https://www.sapere.it/sapere/dizionari.html
- https://insegnareitalianoperstranieri.com/
- https://www.scudit.net/
- https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica
- https://italianoperstranieri.loescher.it/
- https://wordwall.net/it-it/community/italiano
- https://www.didalias.it/risorse-online-per-insegnanti-ditaliano-l2-litaliano-come-lingua-straniera-e-per-studenti-stranieri/
- https://www.raiscuola.rai.it/percorsi/corsoditalianoperstranieri
- https://italianoinlinea.com/risorse-didattiche-gratuite
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza
- https://www.almaedizioni.it/it/risorse/grammatica-pratica-online/
- /https://www.raicultura.it/letteratura/
- https://learnamo.com/
- https://www.ornimieditions.com/it/novita/185-risorse-gratuite-online-per-le-tue-lezioni-a-distanza

TEXTUL VIITORULUI: CREATIVITATE MULTIMODALĂ ÎN LUMEA DIGITALĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ

Clasele cu predare în regim bilingv a Limbii italiene 1 din rețeaua liceelor bilingve

(Toate profilurile, toate specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*) – 1 oră/ săptămână

Disciplina de studiu non-lingvistică *Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digital* destinată elevilor din clasa a IX-a de la toate filierele, profilurile și specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*, vizează dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, integrate în contexte multimodale (text, imagine, sunet, video, elemente interactive), stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje multimodale**
CG2	**Producerea de mesaje multimodale**
CG3	**Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 1.1. Identificarea modurilor de comunicare într-un mesaj multimodal
- Completarea unui tabel cu componentele vizuale, verbale, auditive dintr-un spot publicitar, afiș, poster. *- Completarea unui tabel cu mesajele vizuale, verbale, auditive dintr-un spot publicitar, afiș, poster.*
CS 1.2. Analizarea relației dintre imagine și text
-Identificarea scopului comunicării în urma audierii/vizionării unui material (podcast, video, prezentare multimodală) *- Completarea unui tabel cu mesajele/componentele unui material multimodal* *-Relaționarea materialului multimodal cu scopul comunicării*
CS 1.3. Compararea diferitelor producții multimodale în funcție de scopul comunicării
-Analizarea a două mesaje multimodale pe teme asemănătoare, dar cu scopuri diferite pentru identificarea diferențelor și asemănărilor *- Completarea unei matrice în urma audierii/vizualizării a două producții multimodale (scopul comunicării, tipuri de comunicare folosite, public țintă, mesajul transmis etc.)*

CG 2 - Producerea de mesaje multimodale

Clasa a IX-a
CS 2.1. Combinarea elementelor selectate pentru crearea un mesaj multimodal
- *Reconstruirea unui mesaj multimodal* *-Crearea un colaj din imagini, texte și simboluri pe o temă dată*
CS 2.2. Realizarea unei prezentări modale integrate (text, imagine, sunet)
- Selectarea componentelor unui material multimodal în funcţie de scopul comunicării şi mesajul de transmis *-Combinarea textului, imaginilor și înregistrării audio pentru a transmite un mesaj coerent și expresiv* *- Crearea unei prezentări digitale narate (es.“Il Futuro così come me lo immagino io”) folosind aplicații digitale (Canva, Adobe Express, PowerPoint online)*

Clasa a IX-a
CS 2.3. Adaptarea și revizuirea mesajelor multimodale
-Transformarea unui text scris într-un material multimodal (ex. podcast, clip educațional) *- Revizuirea și îmbunătățirea unei producții proprii sau a unui coleg pe baza feedback-ului de grup*

CG 3 - Medierea culturală și colaborarea prin producții multimodale

Clasa a IX-a
CS 3.1. Identificarea și analizarea elementelor culturale în producții multimodale din contexte diferite
Analiza comparativă a două reclame sau postări media din culturi diferite pentru identificarea mesajelor implicite *Identificarea elementelor culturale care influențează modul de construire a mesajului*
CS 3.2. Adaptarea mesajului multimodal în funcție de contextul cultural și interlocutor
Recrearea unui mesaj multimodal pentru a fi adecvat unui alt public țintă *Crearea unui poster bilingv care respectă diferențele culturale*
CS 3.3. Compararea reprezentărilor culturale în mesaje digitale pentru înțelegerea diversității
Analizarea posterelor, clipurilor și podcasturilor realizate de elevi din alte clase/școli. *Crearea unui e-portofoliu colaborativ: Le nostre culture nel mondo digitale*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	- Documente autentice: afișe publicitare/ pagini de mică publicitate, pliante turistice, extrase din publicații pentru adolescenți/blog-uri/vlog-uri/ podcast-uri, știri, articole, - Invitații, prospecte, orare, broșuri, manuale de instrucțiuni, inclusiv în format digital - Organizatoare grafice - Clipuri youtube, clipuri audio-video pe tematici culturale, anunțuri, reclame - Pagini web ale unor locații turistice, planuri de oraș/ muzeu, pliante, hărți, afișe turistice - Aplicații digitale (Kahoot, Canva, Padlet, Bookcreator, Google Workspace, Genially, Padlet, StoryboardThat, Vocaroo, Wakelet etc.) - Prezentări multimedia - Benzi desenate, cărți audio, campanii etc. - Platforme de colaborare (Miro, Trello, Notion) - AI tools pentru generare de conținut (ChatGPT, DALL-E, etc.- cu discernământ critic)
2. Sugestii de teme	- Comunicarea multimodală prin diferite texte multimodale - Storytelling digital - Social media și etica online - Benzile desenate și romanul grafic - Reviste digitale - Podcast-uri și comunicarea audio - Critica textelor multimodale
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; ➢ A situa în timp un eveniment ➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri ➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul ➢ A justifica o opinie, o preferință

	➢ A formula ipoteze ➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) ➢ A compara date/statistici/legi/evenimente ➢ A formula nevoi / intenția ➢ A solicita/ a exprima clarificări ➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Elemente de construcție a comunicării

➢ A relata la trecut un eveniment, o experiență, o întâmplăre cu evenimente neașteptate sau un vis; a situa în timp un eveniment

- ❖ reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
- ❖ indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
- ❖ utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (innanzitutto, prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)
- ❖ reluarea modurilor nepersonale: infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă

➢ A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri

- ❖ utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
- ❖ utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
- ❖ utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
- ❖ utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
- ❖ utilizarea verbelor descriptive: essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv
- ❖ reluarea verbelor reflexive: mi sveglio, mi lavo, mi pettino etc
- ❖ utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: ogni giorno, di solito, la mattina, poi

➢ A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul

- ❖ utilizarea expresiilor precum: Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione
- ❖ utilizarea expresiilor precum: Considero importante
- ❖ utilizarea construcțiilor adversative și limitative: tuttavia, invece, al contrario, ma

➢ A justifica o opinie, o preferință

- ❖ utilizarea verbelor: vorrei, mi piacerebbe + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea verbelor sperare di + infinitiv, augurarsi di + infinitiv, desiderare + infinitiv / + substantiv
- ❖ utilizarea unor construcții/ expresii: avere il sogno/ la speranza di…
- ❖ utilizarea verbelor: preferire, scegliere di, volere / desiderare
- ❖ utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista, A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
- ❖ utilizarea condiționalului prezent: Io direi di….
- ❖ utilizarea conectorilor: inoltre, tuttavia, comunque, infatti
- ❖ utilizarea structurilor impersonale/ argumentative: È meglio; È importante; È utile + infinito

➢ A formula ipoteze

- ❖ utilizarea adverbelor de probabilitate: forse, probabilmente
- ❖ utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
- ❖ utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze

➢ A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)

- ❖ utilizarea construcțiilor cauzale: perché, dato che, visto che, siccome
- ❖ utilizarea construcțiilor argumentative: Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché ...

➢ A compara date/statistici/legi/evenimente

- ❖ utilizarea verbelor: aumentare/ diminuire/ crescere/ calare, rimanere stabile/ restare invariato
- ❖ utilizarea conjuncțiilor: rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario
- ❖ utilizarea adverbelor: più ... di / meno ... di, maggiormente

➢ A formula nevoi / intenția

- ❖ utilizarea construcției ho bisogno di...
- ❖ utilizarea construcțiilor voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito
- ❖ utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
- ❖ utilizarea adverbelor: domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno

➢ A solicita/ a exprima clarificări

- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….
- ❖ utilizarea parafrazării: Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire

➢ A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

SUGESTII METODOLOGICE

TEME RECOMANDATE

1. *Il testo del futuro*: comunicare oltre le parole;
2. *Dalla parola all'immagine*: linguaggi che si intrecciano;
3. *Leggere i media*: interpretare messaggi multimodali;
4. *Scrivere con immagini, suoni e video;*
5. *Creatività digitale*: raccontare storie nel mondo online;
6. *Testi brevi, messaggi potenti*: comunicare nei social media;
7. *Immagine e identità*: come ci rappresentiamo nel digitale;
8. *Suono, voce e musica nel testo multimodale;*
9. *Video come testo*: immagini in movimento e significato;
10. *Testo e interazione*: comunicare con elementi digitali;
11. *Collaborare per creare*: testi multimodali di gruppo;
12. *Pensiero critico e creatività nel mondo digitale;*
13. *Mediazione dei messaggi*: adattare un testo per diversi pubblici;
14. *Etica e comunicazione digitale;*
15. *Il mio progetto*: creare il testo del futuro.

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

1. **Diario digitale del futuro**

Descrizione: Creazione di un diario immaginario ambientato nel 2050.
Include:

- Testi narrativi in italiano
- Immagini generate o disegnate
- Brevi clip audio (pensieri, emozioni)
- Elementi grafici (emoji, collage)

Competenze: narrazione, lessico emotivo, futuri e condizionali

2. **Poesia multimodale**

Descrizione: Una poesia originale accompagnata da immagini, musica e animazione.
Formato: Video-poesia oppure presentazione interattiva
Tema possibile: Identità, tecnologia, solitudine digitale, speranza

3. **Racconto interattivo**

Descrizione: Una storia con scelte multiple (tipo "scegli il tuo finale").
Strumenti: Genially, Canva, PowerPoint interattivo
Obiettivo linguistico: Strutture ipotetiche, imperativi, connettori logici

4. **Profilo social di un personaggio del futuro**

Descrizione: Creare un account fittizio (post, bio, stories, commenti).
Contenuto:

- Post scritti in italiano
- Immagini + brevi video
- Hashtag tematici

5. **Podcast personale**

Descrizione: Episodio di 3–5 minuti su "Come sarà la creatività nel futuro?"
Include:

- Script scritto
- Registrazione audio
- Sigla iniziale

6. **Rivista digitale di classe**

Sezioni: Arte digitale, Musica del futuro, Intelligenza artificiale, Moda futuristica
Ogni gruppo cura una sezione.

7. **Cortometraggio futuristico**

Descrizione: Breve film in italiano ambientato nel futuro.
Ruoli: Sceneggiatori, attori, montatori, tecnici audio

8. **Mostra virtuale**

Descrizione: Galleria online con opere digitali.
Ogni studente presenta:
Opera e descrizione in italiano
Prodotto finale: audio-guida registrata

9. **Gioco narrativo**

Descrizione: Creazione di un semplice gioco basato su testo e immagini.
Esempio: ***Avventura in una città del futuro***.

10. **Campagna sociale digitale**

Tema: Uso responsabile della tecnologia
Prodotti: Poster, video, slogan, mini-sito

CRITERI DI VALUTAZIONE (esempio)

- Correttezza linguistica (1-5)
- Creatività (1-5)
- Uso di diversi media (1-5)
- Coerenza del messaggio (1-5)
- Collaborazione (per i progetti di gruppo) (1-5)
- Organizzazione (1-5)
- Presentazione orale (1-5)

EXEMPLU ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG 2 - PRODUCEREA DE MESAJE MULTIMODALE
CS 2.2. Realizarea unei prezentări modale integrate (text, imagine, sunet)
CG 3 - MEDIEREA CULTURALĂ ȘI COLABORAREA PRIN PRODUCȚII MULTIMODALE
CS 3.3. Compararea reprezentărilor culturale în mesaje digitale pentru înțelegerea diversității

CULTURA IN IMMAGINI, SUONI E PAROLE. Mostra digitale collaborativa

DESCRIZIONE
Gli studenti creano una **mostra digitale collaborativa** in lingua italiana che presenta diversi elementi culturali (tradizioni, feste, musica, cibo, abbigliamento, luoghi, personaggi famosi) provenienti da vari paesi o regioni. Ogni studente realizza una **presentazione modale integrata** che combina **testo, immagine e suono**, contribuendo a una galleria comune.

Il progetto sviluppa:
CS 2.2 – Realizzazione di una presentazione modale integrata (testo, immagine, suono)
CS 3.3 – Comparazione delle rappresentazioni culturali nei messaggi digitali per comprendere la diversità

OBIETTIVI

1. **Linguistici**

- Descrivere elementi culturali
- Usare il presente e il passato prossimo
- Esprimere semplici confronti
- Arricchire il lessico culturale

2. **Trasversali e digitali**

- Integrare diversi media
- Comprendere e rispettare la diversità culturale
- Collaborare

ATTIVITÀ

Fase 1 – Scelta dell'elemento culturale
Ogni studente sceglie un elemento culturale (es.: una festa, un piatto tipico, una canzone, un luogo, un costume tradizionale).

Fase 2 – Ricerca e selezione informazioni
Gli studenti raccolgono informazioni semplici:

- Che cos'è
- Da dove viene
- Perché è importante

Fase 3 – Produzione scritta (CS 2.2)
Ogni studente scrive un testo di **70–90 parole** che include:

- Titolo
- Breve descrizione
- Curiosità

Fase 4 – Produzione audio (CS 2.2)
Registrazione di un audio di **20–30 secondi** in cui lo studente presenta l'elemento scelto.

Fase 5 – Comparazione culturale (CS 3.3)
Ogni studente aggiunge **2–3 frasi di confronto**:
Esempio: *Questa festa è simile a… nel mio paese, ma è diversa perché…*

Fase 6 – Creazione mostra digitale
Tutti i contributi vengono inseriti in una galleria digitale (Canva / Genially / Google Slides).

PRODOTTO FINALE
Mostra virtuale collaborativa contenente:

- Testi
- Immagini
- Audio
- Brevi confronti culturali

CRITERI DI VALUTAZIONE

Criterio	**Descrizione**	**Punteggio**
Lingua	Correttezza e chiarezza	1-5
CS 2.2	Integrazione testo–immagine–audio	1-5
CS 3.3	Qualità del confronto culturale	1-5
Creatività	Scelta e presentazione	1-5
Collaborazione	Rispetto ruoli e scadenze	1-5

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

RIVISTA DIGITALE

Titolo progetto: ***Il futuro creativo***
Classe: Prima liceale
Livello: A2+ con elementi B1
Durata: 2–3 lezioni
Modalità: Lavoro di gruppo (3–4 studenti)

COMPETENZE MIRATE
CG.2 – Produzione di messaggi multimodali
CG.3 – Mediazione culturale e collaborazione attraverso produzioni multimodali

DESCRIZIONE
Gli studenti creano una rivista digitale multimodale in lingua italiana sul tema della creatività nel mondo digitale, integrando testi, immagini e contenuti audio/video.

OBIETTIVI LINGUISTICI
- Scrivere testi brevi e coerenti
- Usare presente e futuro semplice
- Esprimere opinioni
- Arricchire il lessico

FASI DEL PROGETTO
1. Scelta sezione e pianificazione
2. Scrittura articoli (80–100 parole)
3. Creazione contenuto multimodale
4. Revisione e mediazione
5. Pubblicazione e presentazione

PRODOTTO FINALE
Rivista digitale con articoli, immagini e almeno un contenuto audio/video per gruppo.

GRIGLIA DI VALUTAZIONE

Correttezza linguistica	(1-5)
Coerenza e organizzazione	(1-5)
CG.2 Produzione multimodale	(1-5)
CG.3 Collaborazione e mediazione	(1-5)
Creatività	(1-5)
Presentazione orale	(1-5)

Totale: 30 punti

EXEMPLU DE FIȘĂ DE EVALUARE A PROIECTELOR
Schede di valutazione dei progetti

Scheda di autovalutazione
Progetto "Il futuro creativo"
Nome dello studente/della studentessa: _____
Gruppo: _____
Ruolo nel team: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

1. **Partecipazione e collaborazione**

Criterio	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. **Sviluppo delle competenze linguistiche**

Criterio	Sì	Parzialmente	No
Ho espresso i miei interessi e preferenze quotidiane in lingua spagnola.	☐	☐	☐
Ho scritto testi brevi usando connettori semplici.	☐	☐	☐
Ho realizzato una presentazione chiara e concisa su un argomento familiare.	☐	☐	☐
Ho arricchito il mio vocabolario su alimenti, routine quotidiana e attività scolastiche.	☐	☐	☐

3. **Creatività e pensiero critico**

Criterio	Molto	Poco	Molto poco
Ho contribuito con idee creative per la rivista.	☐	☐	☐
Ho migliorato l'estetica e i contenuti.	☐	☐	☐
Ho riflettuto su ciò che funziona bene e su cosa può essere migliorato.	☐	☐	☐

4. **Uso degli strumenti digitali**

Quali strumenti digitali hai utilizzato durante il progetto?

☐ Word ☐ Canva ☐ Genially ☐ CapCut ☐ Movie Maker ☐ Altro: _____

Come valuti l'uso di questi strumenti?

☐ Eccellente ☐ Buono ☐ Accettabile ☐ Da migliorare

5. **Riflessione finale**

Cosa mi è piaciuto di più del progetto: ……..

Cosa mi è sembrato più difficile: ……..……..

Una cosa che ho imparato: …….

Un suggerimento per migliorare il progetto in futuro: ……

<u>Scheda di co-valutazione tra studenti</u>

Progetto "Il futuro creativo"

Nome del valutatore/della valutatrice: _____

Nome del compagno/a valutato/a: _____

Ruolo del compagno/a: ☐ Editore ☐ Reporter ☐ Fotografo ☐ Designer ☐ Correttore ☐ Coordinatore

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ Collabora sempre con entusiasmo.	☐ Partecipa regolarmente.	☐ Partecipa poco.
Responsabilità	☐ Svolge i compiti con puntualità.	☐ Soddisfa i requisiti di base.	☐ Dimentica i compiti o li consegna in ritardo.
Comunicazione e rispetto	☐ Ascolta e rispetta tutti.	☐ A volte ascolta e rispetta.	☐ Ha difficoltà a collaborare.
Contributi creativi	☐ Offre idee originali e utili.	☐ Offre alcune idee.	☐ Non propone idee proprie.
Uso degli strumenti digitali	☐ Li usa in modo efficace.	☐ Li usa con aiuto.	☐ Ha difficoltà tecniche.

Commento personale: .....

Cosa apprezzo di più del lavoro del mio compagno/a: .....

Un suggerimento per migliorare: .....

Punteggio totale: _____ / 15 punti

☐ Eccellente (13–15 pt) ☐ Buono (10–12 pt) ☐ Soddisfacente (7–9 pt) ☐ Da migliorare (meno di 7 pt)

Scheda di valutazione dell'insegnante

Progetto "Il futuro creativo"
Gruppo: _____

Criterio	**Eccellente (10)**	**Buono (8)**	**Soddisfacente (6)**	**Insufficiente (4 o meno)**
Contenuto della rivista	Molto completo, vario e coerente	Coerente e adeguato	Di base e poco sviluppato	Confuso o incompleto
Redazione dei testi	Chiara, con connettori semplici e senza errori	Chiara, con pochi errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Difficile da capire
Espressione di interessi e preferenze	Molto chiara e naturale	Adeguata	Limitata	Confusa o assente
Creatività e pensiero critico	Idee originali, umorismo e riflessione	Alcune idee creative	Poche idee nuove	Nessuna creatività
Estetica e design	Molto attraente e ben organizzato	Gradevole e funzionale	Di base	Disordinato o difficile da leggere
Lavoro di squadra	Collaborazione eccellente tra tutti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e vario	Uso corretto	Uso limitato	Non usati adeguatamente
Presentazione orale	Chiara, sicura e ben strutturata	Adeguata	Poco chiara o incerta	Non presentata correttamente
Puntualità	Ha rispettato tutte le scadenze	Ha rispettato la maggior parte delle scadenze	Ha rispettato parzialmente le scadenze	Non ha rispettato le scadenze

Punteggio totale: _____ / 90 punti

Osservazioni dell'insegnante: …….

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de curriculum școlar și articole academice

- AA. VV., L. (2020). *Orale e scritto, verbale e non verbale: la multimodalità nell'ora di lezione*. I quaderni del giscel, Cesati Editore, Milano;
- Jewitt, C. (2009). *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. Routledge;
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design* (2nd ed.). Routledge;
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2015). *The Things You Do to Know: An Introduction to the Pedagogy of Multiliteracies*. In B. Cope & M. Kalantzis (Eds.), *A Pedagogy of Multiliteracies* (pp. 1-36). Palgrave Macmillan;
- Bezemer, J., & Kress, G. (2016). *Multimodality, Learning and Communication: A Social Semiotic Frame*. Routledge;
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press;
- Hobbs, R. (2017). "Create to Learn: Introduction to Digital Literacy." *Wiley-Blackwell*;
- Jenkins, H., et al. (2016). "By Any Media Necessary: The New Youth Activism." *NYU Press*;
- https://educatiemedia.cji.ro/educatie-digitala-si-abilitati-media-curs-optional-pentru-liceu/.

Resurse online pentru metodologia CLIL

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

Ghiduri practice pentru literație digitală și multimodală

- MEDIA EDUCATION Studi, ricerche, buone pratiche, vol. 11 – n. 1 – 2020, Firenze University;
- Affrontare la disinformazione e promuovere la digital media literacy attraverso l'istruzione e la formazione nelle scuole europee. Un curriculum per docenti ed educatori (https://teachers4digitalage.eu/wp-content/uploads/2025/02/WP2_D.2.1_Teachers-4.0-Digital-Age-Curriculum_ITA.pdf);
- Common Sense Education - Digital Citizenship Curriculum;
- Stanford History Education Group - Civic Online Reasoning resources;
- UNESCO Media and Information Literacy Curriculum for Teachers.

Resurse digitale

- **Instrumente și aplicații (gratuite sau freemium):**

- Canva Education (cont gratuit pentru profesori și elevi);
- Adobe Creative Cloud Express (versiune educațională);
- Book Creator, StoryboardThat, Genially (conturi educaționale).

- **Exemple de producții multimodale:**

- TED-Ed Originals (pentru storytelling vizual);
- National Geographic Education (pentru fotojurnalism);
- The New York Times - The Daily (pentru podcast-uri jurnalistice);
- Kurzgesagt – In a Nutshell (pentru animații educaționale).

EDUCAȚIE PENTRU CETĂȚENIE DEMOCRATICĂ ACTIVĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ

Clasele cu predare în regim bilingv a Limbii italiene 1 din rețeaua liceelor bilingve

(Toate profilurile, toate specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*) – 1 oră / săptămână

Disciplina de studiu non-lingvistică *Textul viitorului: creativitate multimodală în lumea digital* destinată elevilor din clasa a IX-a de la toate filierele, profilurile și specializările, aria curriculară *Limbă și comunicare*, vizează dezvoltarea competențelor de comunicare multimodală la nivel de receptare, producere și mediere a mesajelor complexe, integrate în contexte multimodale (text, imagine, sunet, video, elemente interactive), stimularea creativității, a gândirii critice și a abilităților de colaborare în cadrul unor activități și proiecte practice.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**RECEPTAREA ȘI PRODUCEREA DE MESAJE ORALE ȘI SCRISE ÎN LIMBA MODERNĂ**
CG2	**MEDIEREA COMUNICĂRII PENTRU CONSOLIDAREA CETĂȚENIEI DEMOCRATICE ACTIVE, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI MULTICULTURALE**
CG3	**EXERSAREA AUTONOMĂ, CRITICĂ ȘI RESPONSABILĂ A PRINCIPIILOR ȘI COMPORTAMENTELOR SPECIFICE CETĂȚENIEI DEMOCRATICE**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea și producerea de mesaje orale și scrise în limba modernă

Clasa IX
CS 1.1. Înțelegerea unui text sau a unui document audio/video în care sunt relatate evenimente
- Completarea unui tabel cu informațiile principale dintr-un reportaj video despre o acțiune civică(12) - Selectarea ideilor esențiale dintr-un interviu audio cu un tânăr implicat în viața comunității - Asocierea unor titluri potrivite cu paragrafele unui text despre un eveniment democratic - Reconstituirea succesiunii evenimentelor dintr-un articol sau material video
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente
- Crearea unui storyboard care ilustrează un eveniment civic și emoțiile trăite declanșate de acesta - Redactarea unui text despre participarea la o acțiune civică și emoțiile resimțite - Înregistrarea unui jurnal audio despre contribuția la o decizie colectivă și sentimentele asociate - Joc de rol/Interviu despre o experiență personală de implicare comunitară
CS 1.3. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie și oferirea de reacții adaptate
- Identificarea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere video despre o problemă civică - Asocierea reacțiilor corespunzătoare argumentelor dintr-un document suport - Completarea unui tabel comparativ cu argumentele pro și contra prezentate într-un text de opinie - Exprimarea acordului sau a dezacordului cu privire la un punct de vedere exprimat într-o emisiune
CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes
- Scrierea unui text de opinie pe o temă civică, argumentând punctul de vedere cu exemple din comunitate - Realizarea unui scurt discurs oral în care se prezintă puncte de vedere și se susțin cu argumente concrete - Participarea la o discuție în grup în care se prezintă exemple relevante pentru tema dezbătută - Crearea unui poster sau infografic care exprimă vizual punctul de vedere și oferă exemple potrivite pentru argumente

CG 2 - Medierea comunicării pentru consolidarea cetățeniei democratice active, în contexte plurilingve și multiculturale

Clasa IX
CS 2.1. Reformularea, în limba modernă, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi, în contextul educației pentru cetățenia democratică activă
- Rezumarea în limba modernă al unui mesaj audio/video despre o acțiune civică - Reformularea ideilor principale dintr-un text de opinie despre implicare comunitară - Redarea orală în limba modernă a sensului unui mesaj civico-didactic în altă limbă - Crearea unui poster sau prezentare care sintetizează un mesaj civic dintr-o limbă străină
CS 2.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
- Jocuri de asociere a termenilor specifici dintr-un text cu definițiile lor - Redactarea unui text scurt care combină informații din domeniul civic și alte discipline pentru a explica un fenomen comunitar - Realizarea unei prezentări care integrează date statistice și argumente civice pentru a susține un punct de vedere - Participarea la o discuție în care elevii folosesc cunoștințe din mai multe discipline pentru a propune soluții la o problemă comunitară
CS 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică din spațiul lingvistic studiat
- Redactarea unui text scurt care prezintă drepturi și responsabilități civice - Prezentarea orală a unei instituții sau a unor practici civice - Compararea într-un scurt tabel a unor elemente de cetățenie democratică între țara vorbitoare a limbii și România - Participarea la o discuție de grup despre valori civice și implicarea cetățenilor

CG 3 - Exersarea autonomă, critică și responsabilă a principiilor și comportamentelor specifice cetățeniei democratice

Clasa ...
CS 3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean [(11)]
– Participarea la o simulare de ședință de consiliu școlar sau comunitar[(12)] – Redactarea unui scurt plan de acțiune pentru rezolvarea unei probleme comunitare – Organizarea unei mini campanii civice în clasă/ în școală și raportarea rezultatelor – Realizarea unei prezentări despre drepturile și responsabilitățile cetățenilor într-un anumit domeniu
CS 3.2. Aplicarea unor valori, norme și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune
– Simularea unui vot sau a unei decizii colective într-un grup școlar – Rezolvarea unui studiu de caz care implică luarea unei decizii bazate pe principii democratice – Elaborarea unui ghid scurt de bune practici pentru implicarea civică în comunitate – Simularea unei activități practice de voluntariat sau proiect civic, respectând valori și norme democratice
CS 3.3. Rezolvarea, în perechi/echipă, a unor sarcini de lucru cu privire la exercitarea rolului de cetățean activ într-o societate democratică
– Crearea unui plan de acțiune civică pentru rezolvarea unei probleme locale – Simularea unei ședințe de grup în care se discută și se iau decizii asupra unui proiect comunitar – Realizarea unui sondaj sau interviu în comunitate pentru identificarea nevoilor civice și prezentarea rezultatelor în echipă – Elaborarea unui poster/ infografic/ prezentare care promovează implicarea cetățenilor și valorile democratice

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	- Fotografii, afișe, desene de presă - Articole de presă informative/editoriale despre participare civică, drepturi și responsabilități ale cetățenilor - Biografii scurte ale unor lideri civici sau activiști pentru drepturile omului - Infografice și broșuri cu informații despre instituții democratice și procese decizionale - Bloguri sau publicații on-line, postări de pe rețelele de socializare - Dicționare lingvistice, enciclopedii - Clipuri animate sau documentare, fragmente de emisiuni radio care explică valorile democratice și drepturile cetățenilor - Pagini de internet - Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps etc.) - Quiz-uri și teste interactive pe platforme digitale pentru evaluarea cunoștințelor despre democrație și drepturile omului - Hărți conceptuale/ mind-maps digitale sau pe hârtie despre valori civice, instituții, mecanisme de participare democratică - Extrase din Constituție, Carta drepturilor fundamentale, documente UE / ONU
2. Sugestii de contexte de comunicare	- Domenii de interes ale adolescenților - Mediu și dezvoltare durabilă - Concepte fundamentale ale democrației - Societatea actuală - drepturi și valori comune - Interculturalitate și diversitate - Sustenabilitate și responsabilitate civică
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	- A relata o experiență personală - A descrie un eveniment - A descrie persoane, obiecte și locuri - A exprima o opinie personală - A justifica o opinie, o preferință - A formula ipoteze - A compara date/statistici/legi/evenimente - A formula intenții - A exprima sugestii - A convinge în privința implicării și participării civice - A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje

Gramatică funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

- **A relata o experiență personală**
  - reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut
  - indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză)
  - utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (*innanzitutto*, *prima, prima di, poi, dopo, allora, alla fine)*
  - reluarea modurilor nepersonale: *infinitiv, participiul trecut, gerunziu; diateza activă și relativă*

- **A descrie evenimente, persoane, locuri, activități personale, obiecte și locuri**
  - utilizarea/ reluarea substantivului: genul și pluralul (excepții; particularități)
  - utilizarea indicativului prezent și imperfect pentru a realiza descrieri la prezent și trecut
  - utilizarea adjectivelor calificative, acord în gen/ număr
  - utilizarea/ reluarea numeralului cardinal și ordinal
  - utilizarea verbelor descriptive: *essere, avere, sembrare, sembrare di + infinitiv*
  - reluarea verbelor reflexive: mi *sveglio, mi lavo, mi pettino etc*
  - utilizarea unor adverbe/ conectori/ structuri pentru a realiza descrieri de rutine și activități la prezent și trecut: *ogni giorno, di solito, la mattina, poi*
- **A exprima o opinie personală, acordul/dezacordul**
  - utilizarea expresiilor precum: *Sono/ Non sono d'accordo con te, Hai ragione*
  - utilizarea expresiilor precum: *Credo che, Considero*
  - utilizarea construcțiilor adversative și limitative: *tuttavia, invece, al contrario, ma*
- **A justifica o opinie, o preferință**
  - utilizarea verbelor: *vorrei, mi piacerebbe* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea verbelor *sperare di* + infinitiv, *augurarsi di* + infinitiv, *desiderare* + infinitiv / + substantiv
  - utilizarea unor construcții/ expresii: *avere il sogno/ la speranza di…*
  - utilizarea verbelor: *pensare che, credere che, ritenere che, supporre che, considerare che*
  - utilizarea verbelor: *preferire, scegliere di, volere / desiderare*
  - utilizarea structurilor: *Dal mio punto di vista*, *A mio parere/A mio avviso, Secondo me, Nella mia opinione, Per me*
  - utilizarea condiționalului prezent: *Io direi di….*
  - utilizarea conectorilor: *inoltre, tuttavia, comunque, infatti*
  - utilizarea structurilor impersonale/ argumentative*: È meglio; È importante; È utile + infinito*
- **A formula ipoteze**
  - utilizarea adverbelor de probabilitate: *forse*, *probabilmente*
  - utilizarea viitorului pentru ipoteze în prezent
  - utilizarea condiționalului pentru a face ipoteze
- **A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință)**
  - utilizarea construcțiilor cauzale: *perché, dato che, visto che, siccome*
  - utilizarea construcțiilor argumentative: *Ho scelto… perché… ; Preferisco… perché …*
- **A compara date/statistici/legi/evenimente**
  - utilizarea verbelor: *aumentare / diminuire / crescere / calare, rimanere stabile / restare invariato*
  - utilizarea conjuncțiilor: *rispetto a / rispetto al / in confronto a / rispetto agli anni precedenti, mentre / invece / d'altra parte / al contrario*
  - utilizarea adverbelor: *più ... di / meno ... di, maggiormente*
- **A formula nevoi / intenția**
  - utilizarea construcției *ho bisogno di...*
  - utilizarea construcțiilor *voglio, intendo, ho deciso di…+ infinito*
  - utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor
  - utilizarea adverbelor: *domani, il prossimo anno, in futuro, fra qualche anno/ mese/ settimana/ giorno*
- **A exprima sugestii**
- **A convinge în privința implicării și participării civice**
- **A solicita/ a exprima clarificări**

- ❖ utilizarea verbelor modale la condițional: *Mi potrebbe spiegare/ indicare….; Vorrebbe…; Saprebbe dirmi….*
- ❖ utilizarea parafrazării: *Non ho capito bene, può spiegare di nuovo?*
- ❖ utilizarea diferitelor construcții pentru a reformula o idee: *vale a dire, cioè, ovvero, per meglio dire, in altre parole, per chiarire*

➢ **A formula întrebări pentru clarificarea unei opinii sau colectarea de date în sondaje**

- ❖ utilizarea convențiilor și formulelor tipice unui text de opinie

TEME RECOMANDATE

- *Domenii de interes ale adolescenților*: familie, locuință, școală, activități pentru timpul liber, rutină;
- *Probleme de societate*: implicare civică; valori democratice - libertate, egalitate, solidaritate, toleranță, respect; drepturile și responsabilitățile cetățeanului; instituțiile statului, separarea puterilor în stat; forme de participare activă în societate: vot, voluntariat, activism civic, activism digital; rolul ONG-urilor și al mișcărilor civice;
- *Mediul înconjurător*: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate; drepturile generațiilor actuale și viitoare; participarea la decizii privind mediul;
- *Responsabilitate socială, consum etic și echitabil*;
- *Tehnologie și comunicare*: inovații, mijloace de comunicare, educație media, internet și rețele sociale;
- *Interculturalitate și diversitate*: Respectul față de diversitate culturală, religioasă, lingvistică; Combaterea stereotipurilor și a prejudecăților; Educație pentru pace și dialog intercultural.

1. ***Cittadinanza e partecipazione*:** *Diritti e doveri del cittadino; La Costituzione italiana e i suoi valori fondamentali; La partecipazione dei giovani nella società; Il volontariato e l'impegno sociale; Le istituzioni democratiche e la loro funzione;*
2. ***Convivenza e rispetto:*** *L'importanza delle regole nella comunità scolastica; Diversità, inclusione e solidarietà; Rispetto dell'ambiente e responsabilità ecologica; Comunicazione non violenta e gestione dei conflitti; Parità di genere e rispetto reciproco;*
3. ***Identità europea e cittadinanza globale:*** *L'Unione Europea: valori, simboli, istituzioni; Diritti umani universali; La cooperazione internazionale e la pace; Migrazione, interculturalità e dialogo tra popoli; Essere cittadini del mondo nel XXI secolo*

TEME DE PROIECTE RECOMANDATE

1. ***"Io cittadino responsabile"***

Tema: Diritti, doveri e comportamenti civici
Descrizione: Gli studenti analizzano situazioni quotidiane (a scuola, a casa, nella città) e creano un "Codice del buon cittadino" in italiano.
Prodotto finale: Poster illustrativo / regolamento in lingua italiana.

2. ***"La mia voce per la comunità"***

Tema: Partecipazione e impegno civico
Descrizione: Creare un *consiglio degli studenti* simbolico in cui gli studenti propongono delle idee per migliorare la scuola.
Prodotto finale: Presentazione orale in italiano con proposte concrete.

3. ***"Noi cittadini d'Europa"***

Tema: Identità europea e valori comuni
Descrizione: Studio sui valori dell'UE (pace, solidarietà, uguaglianza). Realizzazione di un "passaporto europeo del cittadino attivo".
Prodotto finale: Scheda con diritti e responsabilità europee.

4. ***"Un piccolo gesto, un grande cambiamento"***

Tema: Solidarietà e volontariato
Descrizione: Gli studenti scelgono una causa sociale (ambiente, anziani, animali, inclusione) e organizzano una piccola campagna di sensibilizzazione.
Prodotto finale: Video o manifesto in italiano.

5. ***"Parole di pace"***

Tema: Comunicazione empatica e risoluzione dei conflitti
Descrizione: Attività teatrale o dialoghi simulati per promuovere la comunicazione educata e senza violenza.
Prodotto finale: Mess in scena / giornalino "Parole di pace".

6. ***"La Costituzione in classe"***

Tema: Conoscere la Costituzione italiana / romena
Descrizione: Gli studenti leggono articoli selezionati (diritti fondamentali) e li collegano a esempi reali.
Prodotto finale: Murale o presentazione "*La Costituzione raccontata da noi*".

7. ***"Cittadini verdi"***

Tema: Educazione ambientale e cittadinanza ecologica
Descrizione: Attività ecologiche (raccolta differenziata, cura degli spazi verdi) con lessico civico in italiano.
Prodotto finale: Diario ecologico bilingue (romeno-italiano).

8. ***"Ponti tra culture"***

Tema: Dialogo interculturale e tolleranza
Descrizione: Gli studenti scoprono diverse culture e realizzano una mostra "*Diversità che unisce*".
Prodotto finale: Esposizione e presentazione in italiano.

9. ***"Diritti per tutti"***

Tema: Diritti umani e uguaglianza
Descrizione: Gli studenti selezionano un diritto umano fondamentale e illustrano la sua importanza con esempi e testimonianze.
Prodotto finale: Mostra tematica o presentazione in PowerPoint.

EXEMPLE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Lezione CLIL (Content and Language Integrated Learning)
Attività didattica
Titolo:"Essere cittadini attivi: diritti, doveri e partecipazione"
Livello:*B1*
Durata:*50 minuti*
Abilità: *Comprensione orale e scritta*
Competenze specifiche integrate:

- **CS 1.1** – Comprendere un testo in cui sono narrati eventi relativi alla cittadinanza attiva.
- **CS 2.1** – Riformulare in italiano il senso principale di messaggi su temi civici provenienti da altre lingue (es. un breve video o citazione in romeno).
- **CS 2.3** – Spiegare elementi di cittadinanza democratica (diritti, doveri, partecipazione, solidarietà).

Obiettivi di apprendimento
Gli studenti saranno in grado di:

1. Comprendere un testo narrativo-informativo su un tema civico.
2. Identificare i concetti di "cittadinanza attiva", "partecipazione", "solidarietà".
3. Riformulare in italiano il messaggio principale di un breve video o citazione in romeno.
4. Riflettere sull'importanza dell'impegno personale nella società democratica.

Materiali

- Testo breve: *"La storia di Anna: una giovane attiva"*
- Un video di 1–2 minuti in romeno sul coinvelgimento dei giovani
- Scheda con esercizi (Vero/Falso, abbinamento, riordino frasi, domande aperte)
- Lavagna / proiettore

Fase 1 – Introduzione (10 minuti)

Obiettivo: Attivare conoscenze pregresse.

- Domande orali:
  - Cos'è per voi "essere un buon cittadino"?
  - Conoscete esempi di giovani che cambiano la società?
- Brainstorming alla lavagna: parole chiave → *partecipazione, solidarietà, rispetto, diritti, doveri*.

Fase 2 – Comprensione scritta (15 minuti)

Comprensione del testo

Leggi il testo:

Testo: "La storia di Anna: una giovane attiva"

Anna ha 17 anni e vive in una piccola città. Un giorno, si accorge che nel parco vicino alla scuola ci sono molti rifiuti. Invece di lamentarsi, decide di agire: crea con i suoi amici un gruppo chiamato "Giovani per un parco pulito". In poco tempo, il gruppo organizza giornate di pulizia e chiede al Comune nuovi contenitori per la raccolta differenziata.Il progetto di Anna diventa un esempio per altri studenti: tutti capiscono che anche una piccola azione può cambiare la comunità.

A. Vero o Falso? (Metti una X)

N.	Affermazione	V	F
1	Anna vive in una grande città.		x
2	Anna ha creato un gruppo per migliorare il parco.	x	
3	Il gruppo di Anna non ha fatto nulla.		x
4	Il Comune ha aiutato i giovani.	x	
5	Il progetto è diventato un esempio per altri studenti.	x	

B. Abbina le colonne (scrivi 1–3)

Colonna A	Colonna B	Risposta
1. Anna	☐ A. mette nuovi contenitori nel parco	1- b
2. Il Comune	☐ B. crea un gruppo di giovani	2 - a
3. Gli studenti	☐ C. capiscono l'importanza dell'impegno	3 - c

C. Riordina le frasi secondo la storia (scrivi 1, 2, 3)

1. ☐ Il gruppo organizza giornate di pulizia.
2. ☐ Anna nota il problema dei rifiuti.
   ☐ Il Comune collabora con i giovani.

Ordine corretto: 2 – 1 – 3

Fase 3 – Comprensione orale e riformulazione (10 minuti)

- Visione di un breve **video in romeno** (es. campanie despre voluntariat).
- Discussione: "Qual è il messaggio principale del video?"
- Gli studenti **riformulano in italiano** il senso principale (CS 2.1).
  - Es.: "Il video dice che ogni giovane può partecipare alla vita della comunità."

*D. Guarda il video in romeno sulla **partecipazione dei giovani nella comunità.***

Poi rispondi alle domande:

1. Qual è il messaggio principale del video?
   → .....
2. Cosa possiamo imparare da questo messaggio?
   → .....

(Riformula in italiano – CS 2.1)

Fase 4 – Discussione e riflessione (10 minuti)

- Domande aperte:
  - Quali azioni possiamo fare per migliorare la nostra scuola o comunità?
  - Quali sono i diritti e i doveri di un cittadino attivo?
- Gli studenti scrivono **una frase personale**: "Io posso essere un cittadino attivo quando…"

E. Riflessione personale – Cittadinanza democratica

Rispondi in italiano alle domande:

1. Cosa significa per te "essere un cittadino attivo"?
   → .....
2. Quali sono i **diritti** e i **doveri** più importanti di un cittadino?
   → .....
3. Cosa potresti fare tu per migliorare la tua scuola o comunità?
   → .....
4. Completa la frase:
   → *Io posso essere un cittadino attivo quando…* .....

Valutazione

- Comprensione del testo e dell'audio (V/F, abbinamento, riordino).
- Riformulazione corretta in italiano del messaggio civico.
- Partecipazione alla discussione e riflessione personale.

1. *Valutazione formativa*

Criterio	**Ottimo**	**Buono**	**Sufficiente**	**Da migliorare**
Comprensione del testo	☐	☐	☐	☐
Comprensione del video	☐	☐	☐	☐
Riformulazione in italiano	☐	☐	☐	☐
Partecipazione e riflessione personale	☐	☐	☐	☐

2. *Compito (facoltativo)*

Scrivi un breve testo (5–7 frasi) in italiano:

"*Un piccolo gesto per cambiare la mia comunità*"

Descrivi un'azione che tu o la tua classe potreste fare per essere cittadini attivi.

EXEMPLE DE PROIECTE COLABORATIVE

Progetto educativo (da sviluppare in 2–3 settimane)

Titolo: "NOI CITTADINI DEL FUTURO: LA MIA COMUNITÀ, LA MIA RESPONSABILITÀ"

CG1 RECEPTAREA ȘI PRODUCEREA DE MESAJE ORALE ȘI SCRISE ÎN LIMBA MODERNĂ
CS 1.1. Înțelegerea unui text în care sunt relatate evenimente;
CG2 MEDIEREA COMUNICĂRII PENTRU CONSOLIDAREA CETĂȚENIEI DEMOCRATICE ACTIVE, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI MULTICULTURALE

CS 2.1. Reformularea, în limba italiană, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi, în contextul educației pentru cetățenia democratică activă;
CS 2.3. Explicarea unor elemente de cetățenie democratică.

Fine del progetto:
Promuovere la cittadinanza attiva tra gli studenti attraverso azioni concrete nella scuola o nella comunità locale.
Organizzazione dell'attività: In gruppi

Obiettivi:
- Applicare i concetti appresi di cittadinanza democratica.
- Collaborare in gruppo per realizzare un'azione civica.
- Comunicare in italiano idee e risultati.

Istruzioni:
- Crea un poster per promuovere la cittadinanza attiva tra gli studenti attraverso azioni concrete nella scuola o nella comunità locale.

Fasi:
1. **Analisi dei bisogni:** cosa possiamo migliorare nella scuola o comunità.
2. **Pianificazione:** creare piccoli gruppi e definire un'azione (es. *campagna ecologica, solidarietà, rispetto delle regole*);
3. **Realizzazione:** attività concreta (*cartelloni, video, mini evento*).
4. **Presentazione finale:** ogni gruppo presenta in italiano il progetto ("*Cosa abbiamo fatto e perché*").

Prodotti finali:
- Poster o video in italiano;
- Breve relazione scritta ("*Il nostro progetto di cittadinanza attiva*").

Scheda di Autovalutazione
Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Nome dello studente/studentessa:_____
Gruppo:_____
Ruolo nel gruppo:
☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Segna con una ✓□ l'opzione che descrive meglio l'impegno del/della tuo/a compagno/a

1. Partecipazione e collaborazione

Item	Sempre	A volte	Mai
Ho collaborato attivamente con il mio gruppo.	☐	☐	☐
Ho rispettato le idee degli altri.	☐	☐	☐
Ho completato i miei compiti in tempo.	☐	☐	☐
Ho contribuito a risolvere conflitti o difficoltà.	☐	☐	☐

2. Sviluppo delle competenze linguistiche

Item	Sì	Parzialmente	No
Ho scritto testi brevi utilizzando connettori semplici.	☐	☐	☐

Ha partecipato alla presentazione orale del poster	☐	☐	☐
Ha espresso idee sulle realtà culturale dello spazio italiano	☐	☐	☐
Ha risposto a domande semplici sul contenuto	☐	☐	☐

3. Creatività e strumenti digitali

Item	Molto	Abbastanza	Poco
Ho contribuito con idee creative al design o al contenuto.	☐	☐	☐
Ho contribuito a rendere il poster visivamente accattivante.	☐	☐	☐
Ha utilizzato strumenti digitali in modo efficce	☐	☐	☐

4. Riflessione finale

Cosa mi è piaciuto di più del progetto:

_____

Cosa ho trovato più difficile:

_____

Una cosa che ho imparato:

_____

Una proposta per migliorare il progetto in futuro:

_____

Scheda di Co-valutazione tra studenti

Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Nome del valutatore/valutatrice:_____

Nome del compagno/compagna valutato/a:_____

Ruolo del compagno/della compagna: _____

☐ Editore ☐ Designer ☐ Correttore

Metti un nell'opzione che descrive meglio l'attività del compagno/compagna:

Criterio	Eccellente (3 p)	Buono (2 p)	Da migliorare (1 p)
Partecipazione attiva	☐ collabora sempre con entusiasmo	☐ partecipa regolarmente	☐ partecipa poco.
Chiarezza del messaggio scritto	☐ molto chiaro e	☐ chiaro con alcuni errori	☐ poco c omprensibile
Creatività del contenuto	☐ molto originale e creativo	☐ adeguato	☐ poco creativo
Presentazione orale	☐ chiara, sicura ed espressiva	☐ adeguata	☐ insicura e poco chiara
Conoscenze culturali	☐ dimostra compressione	☐ offre alcune idee	☐ compressione non evidente

Commento personale:

Cosa apprezzo di più del lavoro del compagno/compagna: _____

Un suggerimento per migliorare: _____

Punteggio totale: _____ / 15 punti

☐ Eccellente (13–15 p) ☐ Buono (10–12 p) ☐ Soddisfacente (7–9 p) ☐ Da migliorare (meno de 7 p)

Scheda di Valutazione dell'insegnante
Progetto "*Noi cittadini del futuro: la mia comunità, la mia responsabilità*"

Criterio	Eccellente (10)	Buono (8)	Soddisfacente (6)	Insufficiente (4 o meno)
Contenuto del poster	Molto coerente, informativo e ben strutturato	Adeguato e chiaro	Base o superficiale	Incompleto o confuso
Messaggio culturale	Riflette chiaramente il valore della diversità	Riflette alcuni elementi culturali	Mostra poco contenuto culturale	Non riflette il tema scelto
Redazione scritta	Precisa, chiara e senza errori	Chiara con alcuni errori minori	Comprensibile ma con errori frequenti	Confusa o scorretta
Design visivo	Molto attraente e ben organizzato	Corretto e funzionale	Base	Disorganizzato o poco estetico
Presentazione orale	Chiara, fluida e con buona intonazione	Adeguata con alcuni errori	Poco chiara o insicura	Difficile da comprendere
Interazione con i compagni	Risponde con sicurezza e dimostra interesse	Risponde con aiuto	Risponde con difficoltà	Non risponde o evita l'interazione
Lavoro di squadra	Eccellente collaborazione e ripartizione dei compiti	Buona collaborazione	Collaborazione diseguale	Lavoro individuale o disorganizzato
Uso degli strumenti digitali	Uso efficace e creativo	Uso corretto	Uso limitato	Non sono stati utilizzati adeguatamente
Puntualità	Lo studente ha rispettato tutte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato nella maggior parte le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente ha rispettato parzialmente le date e le scadenze stabilite per il progetto	Lo studente non ha rispettato la maggior parte delle date e scadenze stabilite per il progetto

Punteggio totale: _____ / 90 punti
Osservazioni dell'insegnante: _____

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Lucrări de gramatică, de exerciții și materiale complementare

- Manea, M., Palade, E., & Sasu, N. (2006). *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România: demersuri didactice inovative*. București: Educația 2000+;
- *Educație pentru cetățenie și drepturile omului*: *O perspectivă asupra situației din Croația, Ungaria, Muntenegru și România*. (2013). București: Editura Universitară;
- Tilea, M., Duță, O.-A., & Reșceanu, A. (eds.). *Dezvoltarea competenței democratice prin folosirea TIC – Manual pentru profesorii de limbă maternă sau limbă străină*;
  - Disponibil online: https://proiecte.ucv.ro/acta/media/O4_RO.pdf
- *Living Democracy: Participarea la democrație. Manual ce abordează Educația pentru cetățenie democratică și Educația pentru drepturile omului*.;
  - Disponibil online: https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/introduction-0/
- https://journals.openedition.org/pensereduc/2267 ;
- Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Lucrări de curriculum școlar și didactica limbii și literaturii italiene

- Balboni, E. Paolo, *Tecniche didattiche per l'educazione linguistica*, *Italiano, lingue straniere, lingue classiche*, UTET, Torino, 1998;
- Balboni, P. E. – *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, 2012;
- Bozzone Costa, Rosella, *Viaggio nell'italiano, Corso di lingua e cultura italiana per stranieri*, Seconda Edizione, Loescher Editore, Torino, 2009;
- Cernigliaro, Maria Angela, *L'Italia è cultura, Storia, Testi e attività per stranieri*, EdiLingua, Roma, 2008;
- De Marco, Anna, *Manuale di glottodidattica, Insegnare una lingua straniera*, Carocci Editore, 2000;
- Kennedy, Kerry, *Speak Truth to Power*, Coraggio senza confini, Plus Group SRL, Guidonia, Roma, 2009;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Polirom, Iași, 2022;
- Pânișoară, Ion – Ovidiu, Cristea, Sorin (coordonatori), *Manual de pedagogie pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2024;
- Porcelli, Gianfranco, *Principi di glottodidattica*, Casa Editrice La Scuola, 2013;
- UNIONE EUROPEA, *Fatti e cifre chiave sull'Unione europea*, Ufficio delle pubblicazioni ufficiali delle Comunità europee, Bruxelles, 2004;

Alte resurse:

Resurse digitale utile/aplicații interactive

Kahoot, Wordwall, Liveworksheet, Busuu

Resurse online pentru metodologia CLIL

CLIL in italiano

- https://www.anils.it/wp/wp-content/uploads/2019/01/Serragiotto-Il-CLIL-nellitaliano-71-84.pdf
- https://issuu.com/loeschereditore/docs/quaderno_18?fr=sYzdjMTExMTY1MTM
- https://www.loescher.it/dettaglio/opera/O_3717/18--E-CLIL-per-una-didattica-innovativa
- https://www.reteducazionelinguistica.it/sites/default/files/materiali/CHERUBINI_Clil_socioemotivo.pdf
- https://www.alessandrogrussu.it/txt/CLIL.pdf
- https://www.ecml.at/en/Resources/ECMLresources/filterLanguage/IT
- https://insegnare.zanichelli.it/percorsi-clil/
- https://ia.zanichelli.it/scoprire-intelligenza-artificiale/
- https://clil.loescher.it/
- https://www.ictedmagazine.com/index.php/argomenti/edi2-6/492-il-clil-e-le-metodologie-innovative-strumenti-e-strategie.html?utm_source=chatgpt.com

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
DUCU Daniela	Gradul didactic II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” București, sector 3
IOANA Silvia Nicoleta	Gradul didactic I	Colegiul Național „Ion Neculce” București, sector 1
NEAGOE Maria Carmen	Gradul didactic II	Liceul Teoretic „Dante Alighieri” București, sector 3

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI(15)

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
MITACU Daniela-Alina	Prof., dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr.I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
UTALE Roxana	Conf. univ.dr.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Anexa nr. 163

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007

Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână
Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână

Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

- 2026 -

Anexa nr. 163
Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007
Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână
Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână
Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară se înscrie în viziunea educațională stabilită prin Profilul de formare al absolventului (Ordinul ministrului educației nr. 6731/2023) și prin planurile-cadru pentru liceu (Ordinul ministrului educației nr. 4350/2025).

Programa școlară, care cuprinde orientări curriculare pentru disciplinele *Limba modernă spaniolă 1, Limbă și cultură spaniolă și Disciplina non-lingvistică* se adresează elevilor tuturor profilurilor, filierelor și specializărilor profesionale care studiază limba spaniolă în regim bilingv în cadrul rețelei de licee bilingve care susțin Bacalaureat spaniol în baza Acordului interguvernamental cu Regatul Spaniei.

Conform metodologiilor de admitere în clase cu regim bilingv de studiere a limbii moderne 1 în vigoare, elevii sunt testați pentru un nivel lingvistic minim A2, nivel care va fi luat în calcul ca punct de plecare în tranziția către nivelul B2+/ C1 (pentru anumite competențe de receptare) vizat la finalul ciclului liceal.

Dacă în clasa a IX-a se pune accent pe actualizarea cunoștințelor și consolidarea competențelor dobândite în gimnaziu, pe baza astfel stabilită, pe parcursul ciclului liceal, elevii continuă progresiv formarea de competențe de comunicare mai complexe, cărora li se adaugă cele de mediere lingvistică și culturală, toate contribuind la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Mai mult decât cunoașterea unei limbi străine la nivel avansat, elevii vor dobândi un instrument de lucru util, care le va susține parcursul academic și profesional în contextul plurilingv și multicultural al societății actuale.

1. Statutul disciplinei și timpul alocat

Disciplinele specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii spaniole din cadrul Acordului bilateral au statut de discipline obligatorii, după cum urmează:

- **Limba modernă spaniolă 1 – TC – 2 ore/ săptămână**
- **Limbă și cultură spaniolă – CS – 3 ore/ săptămână**
- **Disciplina non-lingvistică (**în conformitate cu prevederile Metodologiei de organizare a secțiilor bilingve spaniole) – **CS - 1 oră/săptămână**

Timpul total alocat celor două discipline lingvistice specifice va fi utilizat pentru atingerea nivelului CECRL vizat la finalul ciclului liceal, după ce se va aplica un factor de ajustare (Fa) de 0,85, stabilit pe baza unor criterii precum gradul de expunere la contexte autentice de comunicare, dar și Instrucțiunea privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/ domeniului de studiu, aflat la dispoziția cadrului didactic, în învățământul preuniversitar gimnazial și liceal (nr.8/01.09.2025), după cum urmează:

	Număr total de ore prevăzute de Planurile Cadru	Număr efectiv de ore, după aplicarea Fa corespunzător	Nivelul atins la finalul ciclului liceal, conform prevederilor CECRL și ale Legii învățământului preuniversitar (LM1)
Limba spaniolă + Limbă și cultură spaniolă, toate filierele, profilurile și specializările	710	603.5	B2+/ C1 (pentru anumite competențe de receptare)

*La stabilirea numărului total de ore alocate studiului disciplinei s-au folosit ca reper prevederile Planurilor-cadru în vigoare cu privire la numărul de săptămâni ale unui an școlar (câte 36 pentru clasele IX – XI și 34 pentru clasa a XII-a)

2. Cadrul legislativ și documente de referință

Elaborarea Programei școlare pentru Limbă și cultură spaniolă valorifică documente de politici educaționale relevante, precum:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul de studiu al limbilor moderne;
- Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, 2001)
- Volumul Complementar al CECRL (2018)
- Acordul guvernamental cu Regatul Spaniei și Metodologia de organizare a secțiilor bilingve spaniole incluse în Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, în vigoare
- Anexa nr. 1 la O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 Nota de fundamentare a planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi;
- O.M.E.C. nr. 6.873/2025 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învăţământul liceal special cu frecvenţă zi, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv, învăţământul liceal cu frecvenţă zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv, şi învăţământul liceal cu frecvenţă seral/redusă;
- Recomandările Consiliului Europei (2008, 2017, 2022) privind importanța educației interculturale și lingvistice, a multilingvismului în era digitală.

3. Rolul disciplinelor în profilul de formare al absolventului

Studiate în complementaritate, disciplinele lingvistice și non-lingvistice specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii moderne spaniole în cadrul Acordului bilateral româno-spaniol contribuie în mod semnificativ la formarea a trei dintre cele opt competențe-cheie ale absolventului – competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului; competența în multilingvism; competența de sensibilizare și exprimare culturală –, precum și, în mod mai mult sau mai puțin explicit, la consolidarea altor trei competențe-cheie – competența personală, socială și de a învăța să înveți; competența civică; competența digitală. În elaborarea actualei programe școlare, au fost luate în considerare și direcțiile de dezvoltare curriculară recomandate în Anexa menționată pentru aria Limbă și comunicare, mai precis:

- „conectarea literaturii, limbii și culturii cu realitatea contemporană și diversitatea culturală, cu accent pe modul în care literatura reflectă societatea, valorile și evoluția culturală, evidențiind legătura dintre texte literare și contextul istoric, social și cultural, precum și pe promovarea înțelegerii și respectului pentru diversitatea lingvistică și culturală, încurajând elevii să exploreze multiplele perspective oferite de literaturile lumii

- orientarea învățării către înțelegerea și analiza problemelor societății actuale, procesul de învățare fiind direcționat și spre discutarea temelor relevante din societatea contemporană, cum ar fi migrația, digitalizarea, identitatea și schimbările sociale; prin textele studiate și activitățile propuse, elevii vor fi încurajați să reflecteze asupra acestor probleme și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și exprimare personală,
- accentuarea perspectivei literaturii ca expresie a identității culturale și vector de coeziune socială, în baza rolului său de a transmite tradiții, valori și experiențe umane, evidențiind contribuțiile diverselor grupuri sociale, inclusiv ale femeilor și minorităților; literatura va fi abordată ca un spațiu de întâlnire a diferitelor idei și perspective, promovând incluziunea și înțelegerea reciprocă,
- aprofundarea studiului limbilor și comunicării pentru o exprimare clară și corectă, cu acordarea atenției elementelor fundamentale ale gramaticii și regulilor de comunicare, atât în limba română, cât și în limbile moderne; elevii vor fi ghidați să înțeleagă structura și funcțiile limbii, să comunice eficient în contexte diverse și să aplice aceste cunoștințe în situații reale, de la conversații cotidiene la prezentări și discuții formale.”

4. Raționea pedagogică, continuitatea și progresia cognitive

Studiul disciplinelor lingvistice la nivel liceal se construiește pe competențele CECRL deja dezvoltate în gimnaziu, urmărind consolidarea acestora, extinderea vocabularului și a funcțiilor comunicative, precum și dezvoltarea gândirii critice și a capacității de receptare, analiză, evaluare și creare a mesajelor complexe. Programa școlară promovează astfel o viziune integrată, în care conținuturile lingvistice servesc ca suport pentru dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și interculturale. Regimul bilingv contextualizează cunoștințele dobândite și accentuează natura instrumentală a disciplinelor și posibilitatea utilizării competențelor formate în sprijinul dezvoltării de abilități care vor fi folosite, în mod transversal, în procesul de învățare.

Această progresie este susținută de taxonomia lui Bloom revizuită, care ghidează dezvoltarea competențelor specifice: elevii își reactivează vocabularul și structurile gramaticale deja studiate, înțeleg și interpretează mesajele, utilizează limba în contexte reale, analizează structurile lingvistice, evaluează claritatea și coerența mesajelor și creează texte și discursuri originale. Prin această corelare, profesorul poate adapta sarcinile didactice la nivelul real al elevilor, valorificând competențele anterioare și facilitând achizițiile noi.

5. Structura programei școlare

În interiorul programei școlare sunt delimitate **Competențe generale**, comune tuturor anilor de studiu, care urmăresc dezvoltarea abilităților de comunicare orală și scrisă, a gândirii critice și creativității, de mediere lingvistică și culturală, dar și pe cele aferente disciplinelor non-lingvistice propuse. Acestea sunt detaliate printr-o serie de **Competențe specifice**, adaptate fiecărui an de studiu și formulate progresiv.

Formarea Competențelor generale este condiționată de atingerea Competențelor specifice. Deși au un caracter obligatoriu, atât Competențele generale, cât și cele specifice, pot avea niveluri de realizare diferite și vor fi explorate în contexte diferite, în funcție de profilul clasei și resursele disponibile.

Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor și includ elemente de vocabular, structuri gramaticale, texte funcționale și contexte culturale, în cazul disciplinelor lingvistice, și precizări și contexte clare de exersare pentru disciplinele non-lingvistice. Ele sunt abordate diferențiat, în funcție de filiera, profilul și specializarea clasei.

Activitățile de învățare au caracter orientativ. Ele oferă profesorului modele concrete de proiectare didactică în vederea formării/dezvoltării/exersării competențelor specifice, oferindu-i, în același timp, libertatea de a opta pentru strategii și metode de predare – învăţare-evaluare personalizate colectivelor de elevi şi de a crea materiale didactice inovative. Acestea propun sarcini de învăţare adaptate competenţelor specifice şi gândirii critice, proiecte colaborative, activităţi de evaluare organizate astfel încât să stimuleze dialogul, dezbaterea, argumentarea şi creativitatea.

6. Repere majore de aplicabilitate

Disciplinele specifice claselor cu predare în regim bilingv a limbii spaniole în cadrul proiectului bilateral franco-român le oferă elevilor oportunități de exploatare a limbii străine în diverse contexte: în viața personală cotidiană din mediul privat sau public (inclusiv școlar), prin participarea la conversații, prin receptarea și elaborarea de mesaje și texte funcționale; în domeniul civic, prin implicarea în dezbateri, comunicare interculturală și valorificarea valorilor europene și a drepturilor fundamentale; în sfera profesională, prin utilizarea adecvată a terminologiei specifice diverselor filiere. De asemenea, ele facilitează integrarea ulterioară a elevilor în mediul academic, prin stimularea utilizării limbii străine în activitatea de documentare, de pregătire a examenelor, de redactare și prezentare a unor proiecte cu teme și obiective variate.

7. Orientări pentru lectura programei școlare

Exploatarea programei, ca și redactarea ei, se bazează pe ideea că studiul limbilor moderne, în societatea contemporană, este absolut indispensabil pentru „formarea de competențe necesare împlinirii personale – oameni cu o calitate bună a vieții (satisfăcuți de propria viață și echilibrați psihologic) sociale – buni cetățeni –, precum și profesionale – buni specialiști, integrați eficient pe piața muncii și/sau capabili de continuarea unui parcurs educațional la nivel superior” (idee precizată în Anexa menționată, prezentă și în CECRL). În plus, învățarea limbilor moderne are un rol decisiv pentru mobilitatea și coeziunea din spațiul european și din afara lui.

Aplicarea eficientă a programei presupune atingerea competențelor lingvistice prevăzute de CECRL corespunzătoare nivelului clasei/ grupului țintă de elevi, dar și pe cele specifice disciplinelor non-lingvistice studiate, respectând progresia cognitivă sugerată de taxonomia lui Bloom. Profesorul are libertatea de a alege strategiile didactice, de a adapta activitățile la profilul clasei și de a integra contexte practice potrivite, precum și de a proiecta materiale didactice novatoare. Nivelul de competență al elevilor se stabilește prin teste predictive aplicate la începutul fiecărui an școlar, corelate cu numărul de ore acumulate în învățarea limbii.

8. Viziunea disciplinei și impactul asupra elevului

Disciplinele propuse elevilor din clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole din cadrul Acordului bilateral româno-spaniol constituie un mijloc important de dezvoltare personală și profesională, deschizând totodată accesul către noi oportunități. Acestea îi încurajează pe elevi să valorifice achizițiile dobândite în gimnaziu și să-și dezvolte treptat competențe complexe de comunicare orală și scrisă, adaptate diverselor contexte: private, publice, educaționale și profesionale. Prin studiu, elevii își formează capacitatea de a citi și analiza texte, de a interpreta tipuri variate de discurs, de a formula opinii argumentate și de a crea mesaje originale, dezvoltându-și în același timp gândirea critică și creativitatea. De asemenea, aceste discipline facilitează accesul la perspective interculturale, contribuind la consolidarea competențelor sociale și civice și la o mai bună înțelegere a diversității europene și globale. Pregătirea pentru mobilitatea academică și profesională este susținută prin alinierea programei la standarde internaționale și prin integrarea unor activități cu aplicabilitate practică în afara mediului școlar, precum ateliere de dezbateri, traduceri sau jurnalism. În acest context, disciplinele nu sunt doar simple obiecte de studiu, ci devin instrumente esențiale pentru atingerea performanței, sprijinind atât promovarea examenului de Bacalaureat, cât și integrarea cu succes în mediul universitar și profesional de limbă spaniolă.

I. PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU *LIMBA MODERNĂ SPANIOLĂ 1 CU PREDARE ÎN REGIM BILINGV*
(TC – 2 ore/săptămână + CS aprofundare – 1 oră/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Receptarea de mesaje orale în situații diverse de comunicare**
CG2	**Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare**
CG3	**Receptarea de mesaje scrise în situații diverse de comunicare**
CG4	**Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare**
CG5	**Medierea lingvistică și culturală, în contexte plurilingve și pluriculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

Clasa a IX-a

CG 1 - RECEPTAREA DE MESAJE ORALE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE

CS 1.1. Înțelegerea informațiilor esențiale dintr-o conversație/ prezentare exprimată clar, formulată într-un limbaj standard, pentru atingerea unor scopuri concrete

- *Completarea de texte lacunare cu cuvinte date, pe baza unei conversații/ a unui discurs audiat;*
- *Ordonarea cronologică a activităților în concordanță cu materialul audiat;*
- *Completarea unei fișe de notițe cu informațiile esențiale ale documentului audio (cuvinte-cheie, nume, date, idei principale).*

CS 1.2. Identificarea subiectului dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video, pe teme familiare, exprimată clar, articulat și într-un ritm accesibil

- *Identificarea valorii de adevăr a unor enunțuri (Adevărat/Fals) dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video;*
- *Ordonarea înlănțuirii logice a secvențelor dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video (a imaginilor/ frazelor care prezintă/ rezumă secvențele prezentării);*
- *Formularea de răspunsuri la întrebări privind înțelegerea unei prezentări cu suport vizual/ audio-video;*
- *Completarea/realizarea unei hărți conceptuale sau a unei diagrame Venn cu informații dintr-o prezentare cu suport vizual/ audio-video.*

CS 1.3. Extragerea informațiilor specifice dintr-o conversație pe teme cotidiene, exprimată clar, articulat și într-un limbaj standard

- *Alegerea informațiilor corecte din mai multe variante date (chestionar);*
- *Ordonarea informațiilor respectând logica internă a documentului audio;*
- *Completarea unui tabel cu informații specifice extrase din documentul audio;*
- *Completarea de texte lacunare (de ex., fragment din transcrierea documentului audio) cu sintagme/ cuvinte cheie.*

CS 1.4. Identificarea informațiilor specifice din anunțuri publice, prezentate lent și clar

- *Selectarea informațiilor din mai multe anunțuri audiate pe baza unor criterii (momentul/ locul desfășurării etc.);*
- *Notarea diferențelor identificate într-o serie de anunțuri audiate într-un formular/ o fișă, pe baza unor criterii date;*
- *Organizarea informațiilor esențiale din anunțuri despre evenimente și programe într-o mini-agendă personală sau într-un calendar interactiv.*

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

CG 2 - EXPRIMAREA ȘI INTERACȚIUNEA ORALĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 2.1. Descrierea detaliată a unor persoane, personaje, locuri, aspecte din viața cotidiană (obiceiuri, rutine etc.), prin raportarea la propria experiență – *Realizarea unei prezentări însoțite de suport vizual grafic sau digital, pentru a descrie locuri sau aspecte din viața cotidiană;* – *Realizarea și prezentarea unui colaj (fizic sau digital) cu imagini personale (din călătorie, prima zi de școală, grupul de prieteni etc.);* – *Realizarea și susținerea/ prezentarea, pe grupe, a profilului unui artist/ inventator/ sportiv/ actor etc.;* – *Realizarea unui tur virtual al galeriei prezentărilor create, cu identificarea asemănărilor/deosebirilor.*
CS 2.2. Relatarea unor experiențe personale sau a unor evenimente, cu integrarea reflecțiilor, emoțiilor și atitudinilor personale – *Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare;* – *Realizarea și susținerea unei prezentări despre o experiență personală (un proiect la școală, o excursie, o activitate de voluntariat etc.), oferind justificări pentru emoțiile/ reacțiile trăite;* – *Interpretarea unui joc de rol pe baza unei experiențe/ a unui eveniment, cu exprimarea emoțiilor/ sentimentelor.*
CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare – *Participarea la conversații ghidate în perechi, incluzând clarificări și repetarea informațiilor de către interlocutor;* – *Participarea la discuții dirijate, în care se susțin puncte de vedere contradictorii;* – *Formularea de răspunsuri la un sondaj de opinie/ o serie de micro-interviuri pe teme familiare;* – *Prezentarea, cu sau fără suport vizual, a cărții preferate/ filmului preferat etc., oferind justificări clare, urmată de participarea activă la o sesiune de întrebări și răspunsuri.*
CS 2.4. Interacțiunea în situații variate de comunicare, pe teme din viața cotidiană și domenii de interes – *Participarea la o sesiune de întrebări și răspunsuri, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, pornind de la o prezentare de grup cu suport vizual;* – *Organizarea de jocuri de rol în care se negociază soluții detaliate cu privire la planificarea unor activități sau situații-problemă din viața cotidiană;* – *Realizarea unui clasament al preferințelor culturale ale grupului de elevi, pe baza unor conversații în care se negociază ordinea;* – *Reformularea simplificată a unor replici în cadrul unui dialog dirijat.*
CG 3 - RECEPTAREA DE MESAJE SCRISE ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri,) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor – *Alegerea variantei corecte în exerciții de tip Adevărat/ Fals;* – *Completarea de texte lacunare cu informații relevante din documentul suport;* – *Asocierea unor fragmente de text cu titluri, teme sau personaje;* – *Extragerea de informații factuale dintr-un text ce include cifre și date concrete (numărul de participanți la un eveniment, procentaje legate de turism etc.) și completarea unui infografic simplu.*
CS 3.2. Identificarea unor detalii specifice din corespondență sau din postări pe rețelele de socializare, în vederea formulării unui răspuns adecvat sau a îndeplinirii unor sarcini precise – *Selectarea răspunsului adecvat la o scrisoare/ un e-mail/ o postare pe rețelele de socializare;* – *Completarea de tabele/ fișe cu informații extrase dintr-un text suport/ din surse diferite (mesaj privat, e-mail, postare etc.);*

– *Extragerea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei scrisori/ unui e-mail, pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?”, „De ce?”, „Cum?” etc.*
CS 3.3. Înțelegerea în detaliu a unor texte scurte pe teme familiare, în care se exprimă un punct de vedere – *Asocierea ideilor principale dintr-un text cu paragrafele aferente;* – *Identificarea argumentelor care susțin punctul de vedere exprimat în text;* – *Alegerea contraargumentelor potrivite dintr-o listă;* – *Selectarea concluziei potrivite, în funcție de punctul de vedere exprimat într-un text.*
CS 3.4. Identificarea informațiilor esențiale dintr-o recenzie sau cronică (literară/ de film/ de teatru etc.) sau din texte multimodale – *Alegerea, dintr-o listă, a unui titlu potrivit pentru o recenzie/cronică citită;* – *Asocierea unei reacții potrivite, dintre mai multe variante date, cu o recenzie;* – *Ordonarea logică/ secvențială a unor cadre din benzi desenate/ texte multimodale;* – *Selectarea de informații factuale (nume proprii, locuri, date) după lectura unei recenzii/ cronici pentru identificarea răspunsurilor la întrebări de tipul „Cine?”, „Unde?”, „Când?” etc.* – *Bingo informațional – Completarea unor tabele cu informații din recenzii.*
CG 4 - REDACTAREA DE MESAJE ȘI INTERACȚIUNEA SCRISĂ ÎN SITUAȚII DIVERSE DE COMUNICARE
CS 4.1. Redactarea de texte informative scurte, simple și clar structurate, pe teme familiare, formulate într-un limbaj standard – *Realizarea unei planșe informative/ unui poster/ unei prezentări digitale pe un subiect de interes;* – *Realizarea unui pliant sau a unei broșuri care prezintă școala, orașul sau comunitatea;* – *Redactarea unui articol de prezentare a unui eveniment pentru pagina de internet/ blogul/ revista școlii;* – *Scrierea unor texte cuprinzând informații – reale sau imaginare – referitoare la activitatea curentă a clasei în vederea realizării “bursei știrilor clasei” (pagină dintr-o rețea rezervată grupului-clasă și activităților sale în limba modernă).*
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor – *Alegerea variantei corecte de răspuns la un mesaj scurt;* – *Realizarea unui schimb de mesaje pentru organizarea unui eveniment (zi de naștere/ziua liceului/ ziua Europei/ târg etc.) cu solicitarea de date suplimentare și informații relevante oferite într-o secvențiere logică;* – *Participarea la un forum de discuții on-line, pe o temă dată, în care se oferă reacții/ opinii/ se relatează experiențe personale;* – *Elaborarea unui răspuns la un mesaj primit, în care se exprimă opinii, acordul, dezacordul sau reacții bazate pe experiența personală.*
CS 4.3. Relatarea coerentă a unor evenimente, activități trecute și experiențe personale – *Elaborarea unei povestiri în lanț, pe teme diverse, cu respectarea unui fir narativ prestabilit;* – *Scrierea unor texte scurte despre o amintire preferată sau o zi specială din trecut;* – *Redactarea unui jurnal de weekend postat pe blogul clasei;* – *Conceperea și expunerea unei povestiri sub forma unui text multimodal.*
CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă – *Justificări în lanț – joc de scriere creativă colaborativă, în care se redactează justificări pentru un punct de vedere/ o reacție dată;* – *Crearea unui poster argumentativ;*

– *Elaborarea unui articol ca reacție la o un anumit punct de vedere.*
CG 5 - MEDIEREA LINGVISTICĂ ȘI CULTURALĂ, ÎN CONTEXTE PLURILINGVE ȘI PLURICULTURALE
CS 5.1. Transferul mesajelor între interlocutori care se exprimă clar, în cadrul unor schimburi verbale complexe, pe teme din viața cotidiană – *Participarea la jocuri care presupun redarea (identică sau sintetizată) a informației primite (de exemplu, jocuri de tipul „telefonul fără fir”, cu transferul eventual al mesajelor între limba modernă și limba maternă/ modernă, sau cu transferul între limbaje semiotice diferite, ca în jocul „Nu vorbesc cu tine!”);* – *Traducerea unui mini ghid de conduită într-un context cultural;* – *Interpretarea de roluri în jocuri care presupun dialogul între persoane care nu vorbesc aceleași limbi (de exemplu, „Ghidul și turiștii” sau „Familia corespondentului meu”), cu exploatarea limbajului verbal și nonverbal;* – *Participarea la activități care impun interpretarea simultană.*
CS 5.2. Transmiterea în scris în limba modernă studiată a informațiilor esențiale dintr-un document/ un schimb verbal complex, formulat în limba maternă, sau invers, pe teme din viața cotidiană – *Traducerea, în limba modernă, a afișelor și instrucțiunilor prezente în școală (de ex., de către elevii gazdă, pentru elevii oaspeți aflați într-o mobilitate Erasmus);* – *Redactarea, în limba modernă, a unui e-mail scurt către un prieten, conținând informații-cheie referitoare la un eveniment (organizatori, locul și data desfășurării, invitați), pe baza unui text informativ/explicativ redactat în limba maternă (anunț despre un eveniment cultural sau sportiv etc.);* – *Redactarea unor mesaje scrise în limba modernă, pe baza unor informații transmise de un interlocutor în limba maternă și adresate unui terț (ex., Scribul/ Secretarul personal);* – *Crearea unui newsletter în limba modernă, care să conțină informații-cheie extrase din texte scurte, etichete sau anunțuri preluate din limba maternă (un anunț despre un eveniment sportiv, eveniment școlar sau cultural, proiect, o etichetă de produs, un mini-articol despre activități de weekend etc.).*
CS 5.3. Transmiterea de instrucțiuni în limba modernă studiată, în cadrul unui schimb verbal sau pe baza unui document elaborat în limba maternă – *Transmiterea în limba modernă a unor instrucțiuni de montare/ operare a unui dispozitiv, pe baza unui manual de utilizare redactat în limba maternă;* – *Crearea în limba modernă a unui mini-ghid de utilizare a unui produs folosind doar informații-cheie, pe baza unor texte scurte redactate în limba maternă (etichete, anunțuri, notificări, instrucțiuni etc.);* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se solicită și se oferă informații de orientare în spațiu;* – *Interpretarea unui rol dintr-un joc de rol în care se intermediază comunicarea dintre un profesor român și un elev spaniol;*
CS 5.4. Identificarea unor asemănări/ diferențe culturale în cadrul unor schimburi de mesaje, pe teme din viața cotidiană – *Selectarea unor asemănări/ diferențe culturale dintr-o listă de exemple;* – *Relatarea în limba modernă a unei experiențe interculturale reale sau imaginare, cu evidențierea asemănărilor/ diferențelor culturale;* – *Realizarea unei prezentări a asemănărilor/ diferențelor culturale identificate, urmată de o sesiune de discuții în care se exprimă opinii justificate;* – *Redactarea unui jurnal al mobilității Erasmus într-o școală europeană;* – *Participarea la un joc de rol dirijat în care sunt evidențiate asemănări/ diferențe culturale (de ex., Turistul neatent).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	– Afișe, reclame, pliante, broșuri, instrucțiuni de utilizare – Orare, meniuri, rețete culinare, hărți – Articole de presă informative scurte – Recenzii, cronici – Articole de opinie – Bloguri, publicații de pe rețelele de socializare, forumuri – Benzi desenate, romane grafice – Albume de artă – (Fragmente de) texte literare simple – Clipuri video – Podcasturi – Fragmente de emisiuni radio – Pagini de internet – Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wayground, Bookcreator etc.) – Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially etc.) – Dicționare lingvistice
2. Sugestii de contexte de comunicare/ vocabular	– Universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori); – Școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare); – Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos); – Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea; comportamente ecologice; schimbări climatice; campanii de protecție a mediului); – Țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță); – Tehnologie și comunicare (rețele sociale; media; siguranța online; dependența de tehnologie; cyberbullying; inovații, aplicații digitale; inteligența artificială);
3. Gramatica funcțională (acte de vorbire / funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale)	– A situa în timp și spațiu – A descrie persoane, locuri, rutine, activități – A relata evenimente/ întâmplări – A exprima o opinie – A face ipoteze – A exprima condiția – A exprima acordul/ dezacordul – A exprima intenția/ a face planuri de viitor – A justifica (un punct de vedere/ o alegere/ o preferință) – A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe) – A solicita clarificări

SUGESTII METODOLOGICE GENERALE PENTRU PREDAREA UNEI LIMBI MODERNE ÎN REGIM BILINGV

Studiul limbilor moderne are ca **obiectiv** dezvoltarea progresivă de către elevi a competențelor de comunicare specifice unui anumit nivel, în conformitate cu standardele aferente stabilite prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL, Volumul Complementar). Pe parcursul anului școlar, acest obiectiv poate fi urmărit prin respectarea prezentei programe școlare, centrate pe competențe, care favorizează întreg spectrul de achiziții lingvistice, incluzând elemente non formale și informale în contexte de învățare formale.

Programa școlară reprezintă reperul obligatoriu pentru elaborarea documentelor de planificare și proiectare didactică (respectiv a planificării calendaristice anuale, a proiectelor didactice etc.), proces care presupune respectarea prevederilor legale în vigoare, inclusiv a celor referitoare la utilizarea bugetului de timp alocat disciplinei/ domeniului de studiu/ predării sau evaluării, aflat la dispoziția cadrului didactic.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Prin planificarea și proiectarea unităților de învățare, cadrul didactic își personalizează paradigmele didactice de predare-învățare-evaluare, selectează metodele, tehnicile și formele de învățare, incluzând tehnologiile digitale, prin raportare la nivelul și particularitățile colectivului de elevi, astfel încât să asigure deopotrivă parcursul continuu și ascendent al achizițiilor învățării și remedierea sincopelor.

Pentru **elaborarea planificărilor calendaristice anuale**, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- resursele de timp se alocă, în mod corespunzător, pe unitate de învățare, nu pe conținuturi;
- conținuturile nu se reiau;
- se propune un număr echilibrat de competențe specifice în corelare cu alocarea orară pe unitate de învățare; aceste competențe specifice trebuie formate, exersate, dezvoltate, evaluate; este necesară o prioritizare; se evaluează acele competențe care sunt cele mai importante pentru conținuturile vizate;
- se respectă structura anului școlar.

Ca instrument de proiectare didactică, *Planificarea calendaristică anuală* va avea următorul format, care, odată completat, oferă o imagine relevantă, clară, articulată asupra parcurgerii integrale a programei școlare, în special în ceea ce privește abordarea tuturor competențelor în relație cu conținutul propus:

Unitatea de învățământ:
Profesor:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
ANUL ŞCOLAR .....

Disciplina: .....
Clasa: .....,
Limba modernă [se indică limba, nivelul]
Nr. de ore/săptămână: .....

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Unități de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații / Modul
[se menționează titluri/ teme – identificate în programa școlară]	[se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare]	[din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare]	[stabilite de către cadrul didactic]	[se precizează săptămâna sau săptămânile]	[se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice, de ex, modul și modificări în urma realizării activității didactice la clasă]

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele caracteristici:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

La **realizarea proiectului unității de învățare**, profesorii vor avea în vedere următoarele :

- Proiectul unității de învățare se va raporta la planificarea calendaristică și va fi elaborat în concordanță cu aceasta (în ceea ce privește alocarea orară pe unitate de învățare, competențele specifice vizate, conținuturile).
- Activitățile de învățare se vor centra pe formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor specifice menționate.
- Alocarea orară din planificare trebuie să se regăsească în proiect. Fiecare rând din proiect (evidențiat clar) reprezintă o oră. Doar așa se pot corela, pe orizontală, componentele structurale și se poate urmări, din perspectiva propunerilor, realismul încadrării în timp (ora de curs).
- Activitatea de învățare nu este, în mod necesar, o sarcină de lucru, ci un ansamblu de sarcini de lucru îndreptate către formarea unei competențe. Formularea are un anumit grad de complexitate, dar și de particularizare, deoarece activitatea de învățare este în legătură cu o anumită CS și cu anumite conținuturi și se adresează unui anumit colectiv de elevi.
- Corelarea pe orizontală trebuie să fie evidentă: CS – activitate de învățare – resurse, forma de organizare a elevilor – după caz, evaluare.
- Numărul de activități de învățare pentru o oră de curs trebuie să fie echilibrat, în raport cu resursele de timp, cu gradul de complexitate a conținuturilor, cu nivelul de pregătire a elevilor.
- Va fi prevăzută organizarea activităților remediale în situațiile în care elevii întâmpină dificultăți în atingerea competențelor școlare de bază.

Ca instrument de proiectare didactică, *Proiectul unității de învățare* va avea următorul format:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Conținuturi (detalieri)	**Competențe specifice**	**Activități de învățare**	**Resurse**	**Evaluare**
[*se menționează detalieri de conținut din programa școlară care explicitează anumite parcursuri și care oferă un cadru de structurare a competențelor specifice vizate*]	[*se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară corelate cu unitatea de învățare*]	[*vizate/recomandate de programa școlară sau altele, adecvate la conținuturile pentru care sunt utilizate în vederea formării competențelor specifice*]	[*se precizează resurse de timp, de loc, forme de organizare a clasei, material didactic, resurse educaționale deschise*]	[*se menționează metodele, instrumentele sau modalitățile de evaluare utilizate*]

Predarea limbilor moderne pentru formarea competențelor de comunicare și interculturale trebuie să se bazeze pe **principiile didacticii acționale**, centrate pe elev, care stimulează participarea activă și învățarea conștientă. În acest sens, se recomandă utilizarea strategiilor activ-participative, adecvate pentru a-i motiva și a-i implica pe elevi. Metoda comunicativ-funcțională, jocurile de rol, activitățile de tip rezolvare de probleme, învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe sarcini de lucru, dezbaterile și proiectele colaborative permit integrarea conținuturilor lingvistice în contexte variate, încurajează autonomia în învățare, dezvoltă competențele lingvistice, socio-emoționale, culturale, precum și gândirea critică.

Amintim faptul că Volumul complementar al CECRL și, în consecință, actuala programă, evidențiază clar motivele pentru care medierea și creativitatea reprezintă concepte-cheie pentru abordarea acțională a predării/ învățării/evaluării limbilor moderne.

Medierea nu este doar o simplă traducere, ci implică un proces mai complex, centrat pe facilitarea comunicării. Aceasta nu reflectă doar competența lingvistică individuală, ci și rolul social al utilizatorilor în procesul de prelucrare și transmitere de informații complexe dintr-un format în altul (de exemplu de la text scris la prezentare orală, de la limbaj tehnic la limbaj comun), de gestionare și rezolvare a unor situații care implică neînțelegere sau dezacord (mediere relațională/de concepte).

Exemple de activități care au la bază medierea:

- relatarea, orală sau scrisă, a informațiilor-cheie dintr-un text;
- explicarea, orală sau scrisă, a informației prezentate în diagrame, grafice, tabele;
- exprimarea opiniei personale despre conținutul textelor creative și literare sau al celor funcționale;
- reflectarea asupra mesajelor din texte creative, literare și nonliterare; elevul trece de la simpla înțelegere (ce spune textul) la gândirea critică (cum spune și de ce este important);
- facilitarea colaborării în cadrul unui grup pentru a ajunge la consens;
- facilitarea interacțiunii dintre membrii unui grup;
- stabilirea unei atmosfere pozitive de colaborare și înțelegere reciprocă;
- facilitarea comunicării în cadrul unor situații nonformale cu prieteni și colegi;
- explicarea unui concept nou (înțelegere treptată, de la definiție la context și, în final, la aplicare);
- interacțiunea în mediul online prin intermediul tehnologiilor digitale (internet, rețele sociale, aplicații, platforme);
- interacțiunea plurilingvistică și interculturală.

O altă idee cuprinsă în Volumul complementar al CECRL care se reflectă în actuala programă școlară se referă la necesitatea revalorizării textului creativ, inclusiv a celui literar.

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

În ora de limbă modernă, **textul literar** constituie o resursă plurivalentă pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, (inter)culturale, etice și estetice.

Revalorificarea textului literar la ora de limbă modernă reprezintă o excelentă strategie de dezvoltare a creativității, de stimulare a abilităților de reflecție, gândire critică și comunicare, de experimentare a unor emoții și sentimente, de încurajare a emiterii unor judecăți axiologice, de formare a competenței de (auto)evaluare.

Exploatarea textului literar facilitează dezvoltarea competențelor de receptare/ exprimare/ interacțiune orală – consecință a nevoii de ascultare/ vizualizare a unor interpretări artistice, de verbalizare după lectură, de analiză a conținutului și a competențelor ce țin de contactul cu textul scris, printre care indispensabila competență de lectură. Fiind un produs elaborat, bine structurat, conținând enunțuri de complexitate gramaticală și ideatică diferită, reprezentând aspecte lingvistice și culturale proprii tuturor mediilor sociale, textul literar este cel mai complex document autentic.

În ora de limbă modernă, textul literar constituie:

- o resursă lingvistică pentru prezentarea și exersarea contextualizată a vocabularului și a structurilor gramaticale, a elementelor pragmatico-discursive (acte de limbaj, repere spațio-temporale, valori ale diverselor tipuri de enunțuri – asertiv, interogativ, imperativ, exclamativ, emfatic) și textuale (conectori, tipuri de texte – descriptiv, narativ, argumentativ, explicativ, științific etc.);
- un instrument de înțelegere a actului creativ și interpretativ: pentru elevi, confruntarea cu un limbaj autentic, nuanțat și divers, al cărui destinatar potențial este adesea vorbitorul nativ, este o provocare formatoare;
- o punte între limbă și cultură, fiind un obiect cultural în sine, care transmite valorile unei societăți, permițând elevilor să se apropie de aceasta într-un mod indirect;
- un stimul pentru creativitate și exprimare; lectura operelor/ fragmentelor literare poate determina exersarea capacității de a rezuma, extinde sau reconstrui fragmente, dar poate să și provoace reflecția, dezbaterea, sau să inspire producerea de texte noi.

Textul literar se folosește ca suport și pretext pentru diverse activități didactice, precum:

- analiza contextuală: documentarea focalizată pe studiul biografiei și bibliografiei autorului;
- exerciții de gramatică și vocabular: exploatarea timpurilor verbale, a acordurilor, a sinonimelor, a antonimelor și a semnificației cuvintelor noi;
- activități de înțelegere: reconstituirea faptelor, rezumarea unui pasaj sau selectarea informațiilor celor mai relevante;
- producere orală și scrisă: interpretarea dramatizată a unor texte, scrierea unor finaluri alternative, rescrierea unor fragmente;
- jocuri axate pe încurajarea creativității.

Textul literar, ales în funcție de obiectivele în termeni de competențe pe care și le propune profesorul, dar și în funcție de alte criterii (nivelul și profilul elevilor, timpul avut la dispoziție etc.), reprezintă un document autentic indispensabil în procesul de predare-învățare a limbilor moderne, datorită eficienței sale ca instrument lingvistic și cultural. El favorizează înțelegerea contextualizată a sensurilor cuvintelor și structurilor gramaticale, dar, mai ales, a diferitelor viziuni asupra lumii. Un text bine ales îi incită pe elevi să se exprime, oral sau în scris, stimulându-le totodată imaginația naturală și capacitatea de inovare.

Reorganizarea programelor și a sistemului de predare-învățare aduce cu sine o regândire a strategiilor didactice, a tehnicilor și a metodelor de învățare destinate să pună în centrul procesului educațional elevul și nevoile lui de învățare. Format într-o eră a educației deschise, elevul devine sursă și scop de învățare prin stimularea aptitudinilor sale creative. De aceea, dezvoltarea imaginației și a creativității elevului este una dintre dimensiunile fundamentale ale educației actuale, alături de digitalizare și de lucrul în echipă sau învățarea colaborativă. Valorizarea creativității elevului are ca efect, pe de o parte, dezinhibarea acestuia în procesul de învățare și de comunicare orală și scrisă, iar, pe de altă parte, conduce la dezvoltarea învățării autonome a elevului (învață să-și caute sursele de informare care îl ajută în realizarea propriului proiect).

Scrierea creativă generează un sentiment de libertate acordată elevului, o stimulare a spiritului inovator și o punere în actul creator, într-o anumită ordine, cu o anumită logică și coerență.

Scrierea creativă ca instrument de învățare trebuie atent pregătită, ghidată cu abilitate de către profesor prin etape preliminare (dobândirea de către elev a cunoștințelor lingvistice necesare scrierii în limba străină; validarea capacității elevului de a efectua înlănțuirea coerentă a structurilor lingvistice care să exprime conținuturile vizate, pe baza utilizării conectorilor adecvați; alegerea stilului în care se va scrie textul – neutru, pamfletar, ironic, științific, de popularizare etc.; situarea într-un anumit registru de limbă și asimilarea de către elev a cunoștințelor specifice acestuia; stabilirea genului și tipului de text ce urmează a fi creat; discuții pe structura logică a textului de creat; dezbatere pe tematica aleasă, informare asupra acesteia printr-o cercetare autonomă întreprinsă de elev dar orientată de profesor; circumscrierea unor aspecte formale și de conținut). Aceste etape sunt urmate apoi fie de scrierea individuală, fie de scrierea colaborativă, în grupuri formate în clasă sau cu ajutorul platformelor colaborative (Framapad, Padlet, Classroom etc.).

Această strategie didactică ce îl consideră pe elev ca partea cea mai activă a procesului de învățare se poate practica la toate nivelurile, în proporții variabile. Dacă pentru A0-A1 pot funcționa exerciții de scriere creativă prin imitație a unui text de mici dimensiuni (ex. imaginarea grafismelor plecând de la pronunția sunetelor, ghicitoare, poezie de o strofă, realizarea unui slogan simplu atașat unei imagini etc.), pentru celelalte niveluri posibilitățile de exersare a creativității sunt nenumărate: imitație de stiluri, scriere autobiografică, scriere pe scheme narative, descriptive, explicative, argumentative, scriere științifică sau de popularizare, scriere imagistică (ex. caligrame), scriere plecând de la un fenomen gramatical (ex. aventura imperfectului, ezitările lui „si” condițional...), proiectarea unui roman polițist, a unui roman de aventuri, scrierea creativă a unei introduceri sau a unei morale la o narațiune, imaginarea aventurilor personajelor dintr-o pictură etc.

În paralel, se pot realiza mijloace inedite de evaluare, rezultând din propunerile elevilor pentru efectuarea acestei etape (grile de evaluare/apreciere a creativității referindu-se eventual la modul de realizare a imaginarului, bogăția figurilor utilizate, transparența scriiturii, gradul de captare a atenției etc.).

O altă dimensiune esențială a predării moderne o constituie **integrarea resurselor digitale** în activitățile didactice. Alfabetizarea digitală este o competență-cheie, iar utilizarea tehnologiei oferă oportunități extinse pentru învățarea limbilor străine. Integrarea tehnologiei în predarea acestora nu trebuie însă privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de îmbunătățire a procesului educațional. Profesorul are rolul de mediator între resursa digitală și experiența de învățare a elevului, asigurând echilibrul între creativitate și rigoarea științifică.

Platformele educaționale (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) permit organizarea eficientă a materialelor, gestionarea temelor și oferirea de feedback personalizat. Aplicațiile interactive, precum Quizlet, Kahoot, Mentimeter sau Wordwall, stimulează motivația și consolidează achizițiile lexicale și abilitățile de comunicare prin activități interactive. Totodată, utilizarea resurselor multimedia autentice (videoclipuri, podcasturi, articole digitale) presupune expunerea la registre lingvistice variate și la diversitatea culturală asociată limbii moderne studiate.

Deosebit de valoroasă este și învățarea colaborativă mediată de tehnologie. Instrumente precum Padlet, Digipad, Framapad sau forumurile de discuție online încurajează schimbul de idei și învățarea reciprocă. În plus, platformele de comunicare sincrone (Zoom, Teams) permit simularea unor situații autentice de comunicare interculturală, iar învățarea mixtă combină avantajele interacțiunii directe cu flexibilitatea învățării online. Conform principiilor învățării personalizate, profesorul poate adapta conținuturile și ritmul predării la nevoile fiecărui elev, utilizând datele oferite de platformele digitale pentru monitorizarea progresului.

Evaluarea, ca parte integrantă a procesului didactic, trebuie să se orienteze către aprecierea progresiei competențelor. Modelul evaluării formative și continue, bazat pe feedback constructiv, sprijină învățarea activă și auto-reflecția. Instrumente precum portofoliul digital, jurnalul de învățare sau autoevaluarea oferă elevilor posibilitatea de a-și monitoriza evoluția și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul progres. Evaluarea între colegi favorizează colaborarea și dezvoltarea spiritului critic. Din perspectiva digitalizării, aplicații precum Google Forms, Edpuzzle, sau Socrative permit crearea unor teste interactive, adaptate nivelului lingvistic vizat, personalizate în funcție de profilul elevilor, și oferă analize rapide ale rezultatelor, facilitând intervenția promptă a profesorului.

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

Prin valorificarea metodelor interactive, a resurselor online și a evaluării formative, procesul de predare-învățare capătă un caracter dinamic, flexibil și adaptat cerințelor societății contemporane.

În **concluzie**, pentru un demers didactic eficient se recomandă:

- respectarea programei școlare;
- planificarea și proiectarea activităților astfel încât să permită formarea și dezvoltarea echilibrată a tuturor competențelor vizate;
- acordarea unei atenții particulare acelor demersuri specifice predării-învățării limbii moderne, precum:
  - recurgerea la contexte autentice de comunicare, create în clasă, pentru a practica actele de vorbire recomandate și pentru a dezvolta competențele stipulate în prezenta programă;
  - realizarea unor forme variate de lectură; lectura este un scop explicit al învățării, de maximă importanță pentru cunoaștere și pentru dezvoltarea personală a elevului; ea poate fi utilizată ca mijloc pentru practicarea vocabularului și a gramaticii, dar e esențial să fie astfel exploatată încât să faciliteze accesul la sensul textului, să stârnească apetitul lingvistic, cultural și științific al elevului, să-l familiarizeze cu proteismul interpretativ;
  - folosirea unei diversități de texte și discursuri, inclusiv multimodale;
  - exploatarea nonverbalului pentru a sprijini învățarea intuitivă, dar și pentru a familiariza elevii cu conexiunea între diversele sisteme semiotice;
  - organizarea de activități pe grupe și monitorizarea lor atentă pentru a stimula interacțiunea în limba țintă;
  - promovarea dimensiunii interculturale prin facilitarea contactului cu realități autentice;
- propunerea de teme de lucru motivante, pentru care se oferă sprijin în clasă sau prin intermediul TIC sau al resurselor digitale educaționale;
- propunerea de sarcini de lucru diferențiate pentru a stimula implicarea tuturor elevilor; diversificarea sarcinilor de lucru se poate face în funcție de:
  - profilul cognitiv al elevului (de exemplu, ca răspuns la o solicitare de lectură, elevii pot indica/ explica ceea ce au înțeles din text);
  - nivelul de achiziție (de exemplu, relatarea unei acțiuni sau a mai multora);
  - interese (de exemplu, modalități de lucru la proiecte sau de prezentare a acestora);
  - stilul de învățare (de exemplu, utilizarea suporturilor vizuale și audio pentru elevii cu stiluri de învățare variate);
- centrarea activităților de evaluare pentru aprecierea nivelului de performanță al diferitelor abilități lingvistice (de exemplu: de producere a unui mesaj scris, de înțelegere a unui text scris sau audiat).

În ceea ce privește strategiile de predare, se recomandă:

- abordarea comunicativ-funcțională:
  - introducerea noțiunilor noi prin situații reale de comunicare;
  - organizarea de jocuri de rol, interviuri, dezbateri și simulări care implică utilizarea limbii în contexte autentice;
  - încurajarea exprimării libere, fără teama de greșeală, printr-un climat deschis și motivant;
- învățarea bazată pe sarcini de lucru:
  - realizarea de proiecte tematice (ex.: o broșură turistică, o campanie de conștientizare, un vlog în limba modernă studiată);
  - activități cu scop clar: planificarea unei excursii, redactarea unei postări pe rețele sociale, pregătirea unei prezentări;
- metode inductive și deductive în predarea gramaticii:
  - alternarea activităților de descoperire (inductive) cu cele de sistematizare (deductive), pentru a echilibra intuiția și raționamentul lingvistic.
- integrarea resurselor digitale:

– utilizarea platformelor educaționale (de ex.: Kahoot, Quizlet, Padlet, Wordwall, Edpuzzle etc.) pentru consolidarea lexicului/vocabularului și a structurilor;
– accesarea materialelor autentice (podcasturi, videoclipuri, articole online).

În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, al celor înscriși în programul *Școala din spital*, este imperativă colaborarea dintre profesorul de limbă modernă și consilierul școlar, în vederea elaborării unor planuri individuale de învățare, care să răspundă situației concrete a fiecărui adolescent (tip de deficiență sau de tulburare de învățare/diagnostic medical și consecințele acestuia asupra capacității adolescentului de a învăța, durata perioadei de spitalizare etc.). În mod evident, atât competențele generale sau specifice, cât și activitățile de învățare indicate în programa școlară pot suferi modificări, în vederea adaptării la cazul concret al fiecărui elev aflat într-una dintre situațiile prezentate mai sus.

Teme recomandate:
1. Universul personal al adolescenților (familie, prieteni, colegi, stiluri de viață, activități de petrecere a timpului liber, relații interpersonale, pasiuni, evenimente specifice, valori)
2. Școala și educația (activități extrașcolare, metode de învățare, motivație, proiecte școlare)
3. Alimentația și sănătatea (alimente preferate, alimentație echilibrată, stil de viață sănătos)
4. Mediul înconjurător (poluarea, reciclarea, comportamente ecologice, schimbări climatice, campanii de protecție a mediului)
5. Țări, regiuni, orașe (obiective culturale și turistice; destinații preferate; planuri de vacanță)
6. Tehnologie și comunicare (rețele sociale, media, siguranța online, dependența de tehnologie, cyberbullying, inovații, aplicații digitale, inteligența artificială)
7. Viața profesională (meserii, ocupații)

Teme de proiecte colaborative:
1. *Así me presento al mundo* (realizarea unui material de prezentare personală – video, colaj digital sau înregistrare audio – care evidențiază interesele, pasiunile și modul de petrecere a timpului liber
2. *Aprender a aprender* (crearea unui poster tematic care ilustrează strategii eficiente de învățare și modalități prin care elevii își pot crește motivația și autonomia)
3. *Vida equilibrada, mente sana* (organizarea unei discuții de tip masă rotundă în care sunt abordate obiceiuri alimentare sănătoase și recomandări pentru un stil de viață armonios)
4. *Acción por el medio ambiente* (proiectarea unei inițiative ecologice, de la idee și plan de acțiune până la realizarea de materiale de promovare și simularea implementării)
5. *Conectados en clase* (dezvoltarea conceptului unei platforme sociale a clasei, cu propuneri privind tipurile de conținut, structura și aspectul vizual)
6. *Un viaje con historia* (realizarea unui material video sau documentar care spune „povestea” unei destinații din Spania, incluzând informații practice despre organizarea călătoriei cu prezentarea locurilor, tradițiilor și experiențelor locale)

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A situa în timp și spațiu:
- utilizarea/reluarea unor conectori temporali: “actualmente”, “hace”/ “dentro de un mes”/ “al mismo tiempo”;
- utilizarea subordonatei temporale: ”Devuélveme el libro cuando lo termines de leer.”;
- utilizarea unor conectori spațiali: ”de donde / ¿de dónde?“; ”por donde / ¿por dónde”: -¿De dónde vienes? -De casa de tus padres.”*;* “- ¿Por dónde vas a ir? - Por la Gran Vía.”

A descrie persoane, locuri, rutine, activități:
- “ser/ estar/ tener/ llevar” + adjectiv (caracteristici, dimensiuni, culoare etc.): “Es alto y lleva gafas.”;

- reluarea adverbelor/ locuțiunilor adverbiale de timp și frecvență;
- verbe la indicativul prezent și imperfect (“ahora/antes”: “Antes llevaba el pelo largo, ahora lo lleva cortito.”)

A relata evenimente/ întâmplări:
- reluarea timpurilor verbale care se referă la prezent și trecut;
- indicarea circumstanțelor (loc, timp, cauză);
- utilizarea unor conectori cronologici de organizare a relatării (“primero”, “entonces”, “luego”, “mientras”, “finalmente”)

A exprima o opinie:
- utilizarea structurilor: “En mi opinión,…”/ “Desde mi punto de vista,..”./ “„A mi modo de ver,...” / “Según...”/ “ (A mí) me parece que…”/ “ (Yo) pienso que...”;
- utilizarea condiționalului prezent: “Yo diría que…”

A face ipoteze:
- utilizarea adverbelor de probabilitate: “quizás”, “tal vez”, “probablemente”, “posiblemente” + subjonctiv/indicativ*;
- utilizarea viitorului pentru interogația dubitativ-ipotetică (“¿Dónde estará…?”/ “Tendrá…”);
- utilizarea construcțiilor de posibilitate: “Es posible que…”/ “Puede que.. ”./ “Supongo que...”/ “Imagino que... ”/ “Me parece que... ”/ “Yo diría que…”;
- utilizarea condiţionalului (“Vendría a tu fiesta, pero estoy fuera de la ciudad.”)

A exprima condiția:
- exprimarea condiției: “Si” + indicativ prezent (condițională) - indicativ prezent (principală)/ “Si” + presente de indicativo (condițională) - futuro simple (principală)/ “Si” + indicativ prezent (condițională) - imperativ (principală) (“Si quieres, te acompaño.”/ “Si me ayudas, terminaré más pronto.”/ “Si tienes dinero suficiente, cómprame uno.”).

A exprima acordul/ dezacordul:
- Utilizarea unor expresii pentru exprimarea acordului: ”Comparto tu opinión./ “Respeto tu opinión, pero no la comparto.” / “Pienso lo mismo.” / “Estoy totalmente de acuerdo contigo. /“Eso es exactamente lo que pienso.” / “Sin duda.”
- utilizarea unor expresii pentru exprimarea dezacordului: “Puede ser, pero…/ “Sin embargo…/ “No necesariamente./ “Depende / “No lo veo así.” “En parte tienes razón, pero...”, “Desde mi punto de vista no es correcto”

A exprima intenția / a face planuri de viitor:
- utilizarea perifrazei “ir a + infinitiv“ (“Vamos a cenar con mis padres.”);
- utilizarea viitorului simplu pentru planuri sau predicții generale în viitor (“Trabajaré en una empresa internacional. ”);
- utilizarea construcțiilor “querer” + infinitiv/ “pensar” + infinitiv/ “tener la intención de” + infinitiv/ “estar pensando en ” + infinitiv (“Estoy pensando en aprender a pintar.”)

A justifica (un punct de vedere / o alegere / o preferință):
- utilizarea construcțiilor “Creo que…”/ “En mi opinión…”/ “Desde mi punto de vista…”/ “Considero que…” (“Creo que el cambio climático es un problema urgente, porque afecta a todo el planeta”./ “Desde mi punto de vista, es mejor vivir en el campo.”);
- utilizarea construcțiilor “Prefiero… porque…”/ “He elegido…, ya que…”/ “Me gusta más…, debido a que…”/ “Opto por… porque…” (“Prefiero el cine al teatro porque me relaja más”.)

A exprima reacții și emoții (surpriză, teamă, bucurie, regret, tristețe):

- utilizarea construcțiilor "¡Qué sorpresa!" / "¡No me lo puedo creer!" / "¡Increíble!"/ "¡Impresionante!"/ "¡Vaya! "/ "¡Anda! "/ "Me sorprende que + subjonctiv"/ "¡No me digas! " ("¿Te vas a casar? ¡Qué sorpresa! ");
- utilizarea construcțiilor "Me da miedo que" + subjonctiv/ "Temo que" + subjonctiv ("Me da miedo que no lleguen a tiempo.);
- utilizarea construcțiilor "Me alegro de que" + subjonctiv/ "Es genial que"+ subjonctiv" ("Me alegro de que te vayas a la playa.");
- utilizarea construcțiilor "Me arrepiento de" + infinitiv/ "Lamento que" + subjonctiv ("Me arrepiento de decir eso");
- utilizarea construcțiilor "Qué pena.../ "Qué lástima.../ "Es una tristeza que" + subjonctiv ("Qué pena que no puedas venir".)

A solicita clarificări:

- utilizarea condiționalului ("¿Podría explicarlo con más detalle, por favor? ");
- utilizarea parafrazării ("¿Quieres decir que…?"/ "¿Lo que estás diciendo es que…?"/ "Si entiendo bien, ¿tú crees que…?")

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă străină.
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG 2 - Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare
CS 2.4. Interacțiunea în situații variate de comunicare, pe teme din viața cotidiană și domenii de interes

El Interrogatorio: El Robo del Examen Final

1. El Planteamiento del Misterio
El profesor anuncia un "terrible crimen" que ha ocurrido en la escuela: *"Ayer, a las 20:00 h, alguien entró en la sala de profesores y robó las copias del examen final de español. La alarma sonó a las 20:15 h. Todos ustedes son sospechosos."*
2. Preparación
La clase se divide en dos grupos: un grupo será **Policías** y el otro **Sospechosos** (en parejas).

- **Los Sospechosos (Parejas):** Tienen 10 minutos para inventar una coartada perfecta. Deben ponerse de acuerdo en todos los detalles usando el imperfecto: *¿Dónde estaban a las 20:00? ¿Qué hacían? ¿Qué tiempo hacía? ¿Qué ropa llevaban?* Y también en el indefinido: *¿A qué hora se fueron? ¿Qué pasó de repente? ¿Vieron a alguien sospechoso?*
- **Los Policías (Parejas):** Tienen 10 minutos para preparar las preguntas del interrogatorio. *¿Qué hacías a las ocho? ¿Llovía? ¿Cuándo salisteis de allí?*

3. El Interrogatorio - *¡La clave del juego!*
Aquí viene la trampa: **los sospechosos de cada pareja son separados**.

- El Policía 1 interroga al Sospechoso A en una esquina del aula.
- El Policía 2 interroga al Sospechoso B en otra esquina.
- Deben responder a todas las preguntas. Si no saben un detalle, tienen que inventarlo rápido.

4. El Veredicto
Los policías se reúnen y comparan sus notas. Si encuentran **3 o más contradicciones** entre las historias de los dos sospechosos (ej. *El sospechoso A dijo que llovía, pero el B dijo que hacía sol*), la pareja de sospechosos es declarada **Culpable**. Si sus historias coinciden, son **Inocentes**.

"La Chuleta" Gramatical (Apoyo visual para la pizarra)
Para que no olviden el objetivo gramatical de la clase, el profesor escribe en la pizarra durante la fase de preparación los siguientes aspectos:
Para la Coartada (IMPERFECTO - El escenario y la acción en desarrollo)
- *A las 8:00, nosotros **estábamos** en el parque.*
- ***Hacía** mucho frío y **llovía**.*
- *Yo **llevaba** una chaqueta roja.*
- ***Comíamos** pizza mientras **hablábamos**.*

Para los Hechos (INDEFINIDO - La acción puntual o interrupción)
- *De repente, **escuchamos** un ruido fuerte.*
- ***Vimos** a un hombre salir corriendo.*
- ***Llegamos** a casa a las 21:00.*
- *Me **llamó** mi madre por teléfono.*

La actividad se puede adaptar para otros casos:
CASO 1: El Secuestro de la Mascota
El Crimen: Ayer por la tarde, alguien secuestró a "Paco", el loro mascota del colegio. Dejaron la jaula abierta y un rastro de plumas que llevaba hasta la puerta trasera.
Hora y Lugar: A las 17:30 h, en el laboratorio de ciencias.
Misión de los Sospechosos: Tenéis 10 minutos para inventar vuestra coartada. ¿Dónde estabais a las 17:30? ¿Qué hacíais? ¿Qué tiempo hacía? ¿Qué pasó de repente?
CASO 2: El Misterio del Coche Pintado
El Crimen: Alguien pintó el coche del profesor de matemáticas de color rosa brillante con lunares verdes. Además, dejaron un bote de pintura vacío en el suelo.
Hora y Lugar: Ayer a las 14:00 h, en el aparcamiento del colegio.
Misión de los Sospechosos: Tenéis 10 minutos para inventar vuestra coartada. ¿Dónde estabais a las 14:00? ¿Qué estabais comiendo o haciendo? ¿Hacía sol o llovía? ¿Qué ruido fuerte oísteis de repente?

ACTIVITATE DE EVALUARE

CG3 - Receptarea de mesaje scrise în diverse în situații diverse de comunicare
CS 3.1. Înțelegerea semnificației globale și a unor detalii relevante din texte informative (articole, interviuri) pe teme din domenii tematice adaptate intereselor și nevoilor de învățare ale tinerilor
CG4 - Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare
CS 4.2 Participarea la schimburi de mesaje scrise (mesaje text, e-mail, scrisoare, forum de discuții etc.) pentru a-și exprima opinia sau a relata experiențe personale, pe teme din domeniile de interes ale tinerilor

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.**

I. Comprensión lectora (30p)
Lee el texto:

Cómo relacionarse en España y no morir en el intento

1. En España no es normal llegar a una fiesta antes de la hora prevista. En general, la gente suele llegar media hora o una hora más tarde. Si te invitan a una cena o a una comida, se puede llegar un poco más tarde, pero no mucho más de un cuarto de hora. Además, casi siempre se lleva algo. Es un detalle llevar una botella de vino o algo para picar o de postre.
2. En España no es habitual llamar o enviar una tarjeta para dar las gracias después de una comida en casa de unos amigos. Lo normal es elogiar los platos durante la comida y sugerir un próximo encuentro, pero no se suele dar las gracias al despedirse.

3. En situaciones de cierta formalidad, la mayoría de los españoles no acepta quedarse a comer después de un primer ofrecimiento. Lo normal es dar una excusa y decir, por ejemplo, que te esperan para comer en otro lugar. Normalmente solo te quedas si insisten mucho.
4. En España, cuando alguien recibe un regalo, lo abre delante de la persona que se lo ha hecho, le da las gracias y, normalmente, dice algo positivo como, por ejemplo, "¡Qué bonito!".
5. En España, cuando alguien visita una casa por primera vez, es típico enseñarle todas las habitaciones. No se suele llevar a los invitados únicamente al salón. Además, en ese recorrido por las distintas habitaciones, los invitados suelen elogiar la casa y la decoración.
6. En España es habitual tardar en despedirse. Es frecuente anunciar que nos queremos ir y seguir hablando un buen rato. No está muy aceptado irse inmediatamente. Si alguien lo hace, da la sensación de que no está a gusto o de que está enfadado.
7. En la mayoría de las situaciones informales en España, lo normal es pagar "a escote", es decir, se divide la cuenta a partes iguales. No se suele pedir la cuenta por separado.

A. Elige la mejor opción. (2p)
El texto explica:
a) Las normas oficiales de comportamiento en España.
b) Algunas costumbres informales para evitar malentendidos.
c) Las diferencias entre España y América Latina.
d) Las fiestas más populares de España.

B. Marca verdadero (V) o falso (F) y corrige las frases falsas. (14p)
a. En España es buena idea llegar a una fiesta antes de la hora prevista.
b. Después de comer en casa de unos amigos, es normal enviar una tarjeta de agradecimiento.
c. Si te ofrecen quedarte a comer, lo mejor es aceptar inmediatamente.
d. Los españoles suelen abrir los regalos delante de quien los da.
e. Los invitados normalmente no ven el resto de la casa.
f. Cuando alguien dice que se va, suele quedarse hablando un rato más.
g. En España es común pagar cada uno lo que ha comido.

C. Une cada situación con la costumbre española correspondiente. (6p)

a) Llegar media hora después de la hora de una fiesta.	1. Costumbre al recibir un regalo.
b) No dar las gracias al despedirse después de una cena.	2. Costumbre al pagar.
c) Abrir el regalo delante del amigo.	3. Costumbre al visitar una casa.
d) Mostrar todas las habitaciones al invitado.	4. Costumbre al irse de una reunión.
e) Decir que te vas, pero quedarte un rato más.	5. Costumbre al llegar a una fiesta.
f) Dividir la cuenta a partes iguales.	6. Costumbre al dar las gracias.

D. Contesta a las preguntas. (8p)
a) ¿Cuál de las costumbres españolas te parece más sorprendente? ¿Por qué?
b) ¿Qué cosas se hacen diferente en Rumanía?

II. Uso de la lengua (30p)

A. Completa las siguientes frases con las palabras de esta lista: (7p)
media jornada *días de vacaciones* *baja por enfermedad*
el salario *baja por maternidad* *empleados* *jornada completa*

1. Carmen ha tenido un hijo y ahora tiene 16 semanas de …… .
2. - ¿Cuál es tu horario de trabajo, Valeria?
- Pues trabajo a ……, así que entro a las 9 y salgo a las 18:30.

3. - ¿Sabes qué le pasa a Roberto? Hace días que no lo veo en la oficina.
- Se rompió una pierna la semana pasada y ahora está de …… .
4. - ¿Cuántos …… tiene la empresa donde trabajas?
- Creo que en total somos unos 50.
5. En España es frecuente recibir ……. en 14 pagas.
6. - ¿Cuántos ……. al año suelen tener los trabajadores?
- En España normalmente tenemos cuatro semanas al año.
7. Guille trabaja solo …….. porque quiere tener tiempo para estar con sus hijos.

B. Completa las frases con uno de los verbos que se proponen: (5p)

es está están es es

1. En mi instituto ……. permitido usar el móvil en clase.
2. En mi país ……. de buena educación abrir los regalos cuando te los dan.
3. Las bebidas alcohólicas no …… permitidas en parques ni playas.
4. En Argentina ……. habitual saludarse con un beso.
5. En algunos países …….. normal dejar propina en bares y restaurantes.

C. Ordena los siguientes cuantificadores de más a menos. (8p)

La mayoría de los estudiantes
La mitad de los estudiantes
Ningún estudiante
Algunos estudiantes
Muchos estudiantes
Casi todos los estudiantes
Casi nadie
Pocos estudiantes

D. Completa estas frases con la forma correcta del verbo entre paréntesis. (5p)

1. ¿Se (permitir) ……. los móviles en tu colegio?
2. ¿Se (poder) ……. beber agua?
3. ¿Se (admitir) …….. complementos como gorra o gafas de sol?
4. ¿Se (poder) ……. usar el diccionario en el examen?
5. ¿Se (permitir) ……. entrar tarde?

E. Lee las definiciones y completa la palabra a la que hacen referencia. (5p)

1. Dinero que se suele dejar cuando vas un a un bar o restaurante. p…….
2. Verbo que se usa para decir lo que hacen dos personas cuando se ven y se dicen palabras como *hola* o *buenos* etc. s……
3. Palabra o frase de carácter positivo que se le dice a otra persona. e……..
4. Objeto que le damos a alguien en situaciones especiales, por ejemplo, un cumpleaños. r…….
5. Gesto que haces en algunas circunstancias para saludar a una persona que conoces: dar un b……. .

III. Expresión escrita (30p)

Imagina que un amigo extranjero va a visitar España por primera vez. Escribe un correo electrónico con 5 consejos basados en el texto. Usa expresiones como: Es importante… / No es habitual… / Se suele… / Lo normal es… (50-70 palabras).

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

I. COMPRENSIÓN LECTORA/30p

A. 2p b);

B. 14p a. F, b. F, c. F, d. V, e. F, f. V, g. F;

C. 6p a–5, b–6, c–1, d–3, e–4, f–2;

D. 8p a) Tardar en despedirse, porque no es común en otros países.; b) En Rumanía se llega puntual, se dan las gracias al despedirse y cada uno paga lo suyo.

II. USO DE LA LENGUA/30p

A. 7p 1.baja por maternidad, 2. jornada completa, 3. baja por enfermedad, 4. Empleados, 5. el Salario, 6. días de vacaciones, 7. media jornada

B. 5p 1. es, 2. Es, 3. Están, 4. Es, 5. Es.

C. 8p La mayoría de los estudiantes, Casi todos los estudiantes, Muchos estudiantes, La mitad de los estudiantes, Algunos estudiantes, Pocos estudiantes, Casi nadie, Ningún estudiante

D. 5p 1. se permiten, 2. se puede, 3. se admiten, 4. se puede, 5. se permite

E. 5p 1. propina, 2. saludar, 3. elogio, 4. regalo, 5. beso.

III. EXPRESIÓN ESCRITA/30p

Conținut - 5 de puncte, din care:
- 2 puncte - încadrarea în cerință
- 3 puncte - respectarea structurii unui mesaj scris

Redactare - 25 de puncte, din care:
- 10 puncte - corectitudine gramaticală
- 10 puncte - corectitudine și varietate lexicală
- 2 puncte - claritatea exprimării (stil, vocabular adecvat conținutului)
- 2 puncte - fluența exprimării
- 1 punct - corectitudinea ortografiei

Total 30p

10p oficiu

PROIECT

CG 2 Exprimarea și interacțiunea orală în situații diverse de comunicare

CS 2.3. Exprimarea unei opinii sau a unor planuri personale, clar formulate și justificate, în contexte familiare de comunicare

CG 4 Redactarea de mesaje și interacțiunea scrisă în situații diverse de comunicare

CS 4.4. Redactarea unor texte simple pe teme din domeniile de interes ale tinerilor, în care se exprimă un punct de vedere susținut de o justificare coerentă

AUTORRETRATO CON KNOLLING

Descripción de la actividad:

Se trata de una tarea para trabajar la expresión escrita y la expresión oral a través de la técnica *knolling*. Aunque, en un principio, el *knolling* era un método de organización de las herramientas y los elementos de un espacio de trabajo para que la actividad sea más eficaz y productiva, en la actualidad se ha convertido en una herramienta que organiza objetos relacionados de una manera estética y expresiva (por ejemplo, en fotografía). La aplicación de esta técnica en un entorno educativo resulta muy útil como punto de partida para trabajar tanto la expresión escrita como la expresión oral del alumnado, además de permitir un alto grado de creatividad.

La actividad se ha planteado siguiendo ejemplos similares realizados en otros centros educativos y consiste en realizar un autorretrato seleccionando objetos personales que definan nuestros intereses, aficiones, nuestra imagen y forma de ser y organizarlos con la técnica *knolling*. A partir de la fotografía de nuestro retrato, se han realizado un autorretrato escrito y una exposición oral en el grupo clase.

Objetivos de la actividad:

• Desarrollar la competencia comunicativa del alumnado, preparando y presentando narraciones orales y escritas.
• Practicar la expresión escrita y oral.
• Identificar la estructura de la exposición y aplicar este conocimiento en las producciones propias.
• Fomentar la creatividad, la reflexión y el pensamiento estratégico.
• Ejercitar habilidades de autoconocimiento y fomentar una visión realista y positiva de uno mismo.
Relación con otras materias:
La actividad se puede relacionar con la Educación plástica y visual, en cuanto al proceso creativo de organizar los objetos seleccionados, además del componente técnico de la realización de la fotografía.

TAREA DE EXPRESIÓN ESCRITA Y EXPRESIÓN ORAL

Autorretrato con *knolling*

Instrucciones

1ª parte del trabajo: Fotografía

Debes escoger al menos **15 objetos** que te describan y que formen parte de tu apariencia (exterior) y de tu forma de ser (interior). Tu autorretrato con *knolling* debe tener al menos 3 partes:
1. **Objetos de tu imagen personal (exterior):** son objetos que llevas puestos habitualmente y que te gustan y caracterizan, y que te diferencian de los demás: una gorra, una camiseta o varias, unos pendientes, una diadema, un jersey, tus gafas, es decir, todo aquello de tu aspecto exterior por lo que los demás te reconocen.
2. **Objetos que usas habitualmente:** móvil, peine, libros, estuche, cosas del colegio, todas aquellas cosas que tú utilizas en tu vida diaria.
3. **Objetos que informan sobre tu forma de ser (interior, es decir, tus gustos, tus aficiones):** deportes favoritos, libros, juegos, instrumentos, alimentos, películas, pasatiempos, objetos que coleccionas, etc…
Después tienes que hacer una fotografía siguiendo estas instrucciones:

- **Debes elegir una superficie plana que contraste en color con los objetos**. Las mejores suelen ser de madera o las que tienen un color muy diferente al de los objetos (verde, azul, colores chillones).
- **Debes ordenarlos** para formar un rectángulo y ponerlos en grupo, disponiéndolos en paralelo o en ángulos de 90º.
- **Debes hacer la foto cenitalmente**, es decir, desde arriba y de forma centrada, con el fin de que ninguno de los objetos sea más importante que otro y sin dar sensación de perspectiva.
- **Debes hacer la foto en un lugar con suficiente luz y sin sombras**. Si no lo haces no podremos ver los objetos. Esta luz puede ser natural o artificial. ¡Mucho ojo con las sombras! Una buena foto para el *knolling* no debería tenerlas o debería tener muy pocas.

2ª parte del trabajo: Autorretrato escrito

La segunda parte de trabajo consistirá en escribir un texto en el que nos vamos a describir a nosotros mismos, tomando como punto de partida los objetos que hemos puesto en nuestras fotos hechas mediante *knolling*.

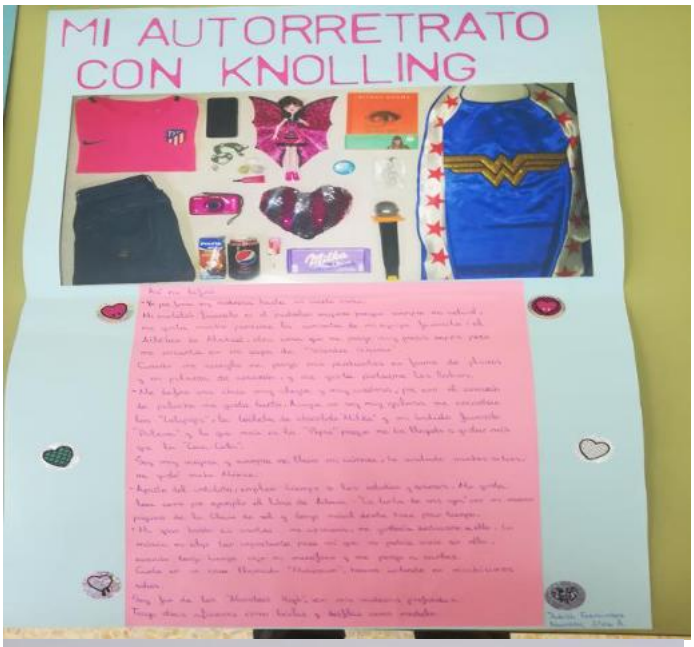
Instrucciones para realizar nuestro autorretrato:

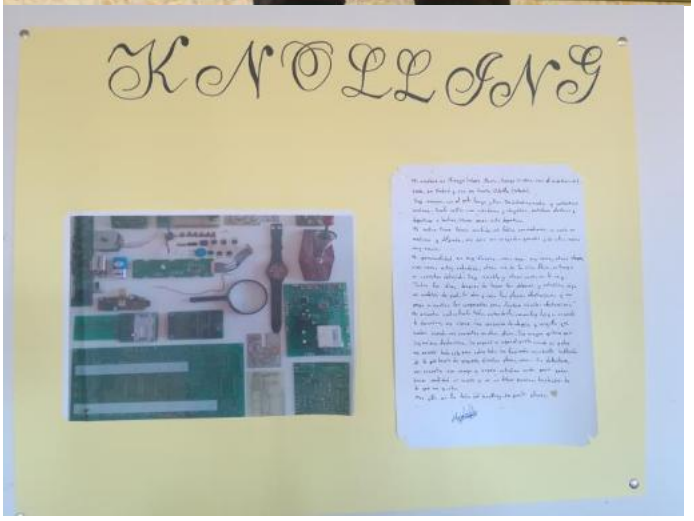
- El texto debe tener **al menos 25 líneas** completas.
- El texto debe tener, por lo menos, **4 partes**:

1. Descripción exterior (tu aspecto físico y tu ropa)
2. Descripción interior (tu forma de ser)
3. Descripción de tu empleo del tiempo (tu trabajo, lo que haces todos los días).
4. Descripción de tus aficiones (tus gustos, aficiones, pasatiempos).

Por último, tienes que hacer un póster con el título: **Mi autorretrato con knolling** y tu nombre, pegar la fotografía y escribir el texto de tu descripción. Con ayuda del póster harás una exposición oral en clase presentando tu autorretrato.

MAVIC
@antoniovinuales

MI AUTORRETRATO
CON KNOLLING

KNOLLING

Evaluación

Plantilla de evaluación del proyecto: "Autorretrato con *knolling*"

Criterio	Excelente (4 pts)	Bueno (3 pts)	En desarrollo (2 pts)	Inicial (1 pt)
Corrección lingüística	Uso muy preciso del vocabulario y de las estructuras (presente, adjetivos, concordancia). Prácticamente sin errores	Uso adecuado en general, con algunos errores menores que no afectan la comprensión	Errores frecuentes de gramática o vocabulario que dificultan parcialmente la comprensión	Muchos errores básicos que impiden comprender el mensaje
Contenido y coherencia del texto	Texto bien estructurado (todas las partes presentes), ideas claras, detalladas y bien conectadas	Texto completo, aunque algunas partes están poco desarrolladas o conectadas	Texto incompleto o con ideas poco claras y organización débil	Texto muy breve, desorganizado o incompleto
Selección y significado de los objetos	Objetos muy bien elegidos, variados y claramente relacionados con la personalidad del alumno. Gran originalidad	Buena selección de objetos, aunque algunos podrían estar mejor justificados	Selección limitada o poco clara en relación con la descripción personal	Objetos poco relevantes o sin relación con el autorretrato
Composición knolling (fotografía)	Imagen muy cuidada: orden, simetría, buena iluminación y encuadre perfecto. Resultado estético y creativo	Buena organización y calidad visual, con pequeños detalles mejorables (luz, orden)	Composición poco organizada o con problemas de luz/encuadre	Fotografía descuidada, sin respetar las normas básicas del knolling
Creatividad y expresión personal	Gran creatividad, enfoque original y fuerte expresión de la identidad personal	Muestra creatividad y cierta originalidad	Poca creatividad o ideas bastante previsibles	Falta de creatividad y esfuerzo personal
Expresión oral	Presentación fluida, clara y segura; buena pronunciación y contacto con el público	Presentación comprensible, aunque con cierta dependencia de notas	Dificultades de fluidez o pronunciación que afectan el mensaje	Presentación muy limitada o inexistente

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

a. Gramatică practică și teoretică

Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español*. B1, Difusión.

Angheluță, Mioara Adelina (coord.), 2021, Curso práctico de español. Comunicación I, Editura Universității din București.

Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.

Aragonés, Luis, Palencia, Ramón, 2009*, Gramática de uso del español*, SM.

Bran, Răzvan, 2018, *El verbo español. Teoría y práctica*, Editura Ars Docendi.

Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords), 2022, *Curso práctico de español. Gramática II.1*, Editura Universității din București.

Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords.), 2020, *Curso práctico de español. Gramática I*, Editura Universității din București.

Brânză, Doru-Mircea, Cioba, Mianda (coords.), 2016, *Gramatică și comunicare*, Editura Universității din București.

Brânză, Mircea-Doru, Cioba, Mianda, 2010, *Limba spaniolă (I): Gramatică şi comunicare*, Editura Universității din București.

Ciobanu, Mihaela, Ștefan, Silvia-Alexandra (coords.), 2021, Curso práctico de español.
Comunicación II.1, Editura Universității din București.

Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar,* Edelsa.

Lupu, Coman, 2001, *Gramatica practică a limbii spaniole*, Logos.

Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.

Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.

Moreno García, Concha, 1995, *Curso de perfeccionamiento*, SGEL.

Moreno García, Concha, 2005, *Temas de gramática*, SGEL.

Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española.* Manual, Espasa Libros.

Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI.

Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic

Diccionario práctico de sinónimos y antónimos, 2019, Vox – Larousse.

Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA, B1*, Edelsa.

Blanco, Carmen, Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.

Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Así se habla en nivel B1*, Edelsa.

Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Tema a tema B1*, Edelsa.

Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. Nivel A-B1, Edelsa.

Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.

Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.

Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole

Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.

Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.

Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros.

De Santiago Guervós, Javier și Borrego Nieto, Julio 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera,* SGEL.

Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen.

Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.

Javier de Santiago Guervós, Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.
Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
Siles Artés José, 1999, Sánchez Maza Jesús, *Curso de lectura, conversación y redacción*, SGEL.
VV. AA., 2024, *Español en marcha 3,* SGEL.

C. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
Amara.org – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
Instituto Cervantes – Canal YouTube – materiale culturale și activități de civilizație
RTVE Play – Aprendemos en casa – resurse video educaționale pentru elevi
ARTE en español – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

Canva / Genially / Padlet – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
Capcut – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
Microsoft Teams for Education – platformă pentru activități video și colaborative între elevi
Fotojet https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
Glogster https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
Gocongr www.gocongr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
Hemingway App – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
Iteach https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
Kahoot – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
Learning Apps https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
Mentimeter https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
Windows Movie Maker - https://moviemakeronline.com - program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
Nearpod – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
Pexels – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
SMORE https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
Teachflix – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative
Voki https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
WAKELET https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
Wordwall – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

II. PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU LIMBĂ ȘI CULTURĂ SPANIOLĂ (CS – 2 ore/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale**
CG2	**Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare**
CG 3	**Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului hispanic, în scopul deschiderii către lume**
CG 4	**Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelegerea unui text sau a unui document audio/audio-video în care sunt relatate evenimente
– *Asocierea unor enunțuri cu secvențe audio-video;* – *Ordonarea unor enunțuri/ a unor fragmente în funcție de secvențierea unui document suport (text sau audio/audio-video);* – *Completarea unui formular/ a unei fișe cu informații extrase dintr-un document suport;* – *Identificarea ordinii cronologice a unor acțiuni/ evenimente pe baza unui document.*
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente
– *Descrierea unei experiențe proprii, evidențiind stările afective generate de aceasta, printr-un discurs coerent și adecvat situației de comunicare;* – *Crearea unui dialog în care personajele își împărtășesc emoțiile legate de o situație comună;* – *Redactarea unei pagini de jurnal personal;* – *Redactarea unei scrisori sau a unui mesaj despre o experiență personală marcată de emoții.*
CS 1.3. Înțelegerea argumentelor pro și contra dintr-o dezbatere sau dintr-un text de opinie și formularea unor reacții adecvate
– *Radarul argumentelor: completarea unui tabel cu argumentele pro/ contra extrase dintr-un document;* – *Recunoașterea conectorilor utilizați pentru prezentarea argumentelor și a concluziei într-un text de opinie;* – *Asocierea reacțiilor potrivite cu argumentele dintr-un document suport;* – *Participarea la jocuri de dezbatere, formulând reacții adaptate la intervențiile interlocutorilor.*
CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes
– *Expunerea unui punct de vedere personal în cadrul unui microinterviu/ pentru o postare pe rețelele sociale;* – *Exprimarea unei opinii în cadrul unei discuții de tip masă rotundă pe o temă de interes;* – *Formularea unei reacții la un articol de blog/ o postare de pe rețelele sociale, în care se exprimă un punct de vedere;*

Clasa a IX-a
– *Redactarea unui paragraf/articol de opinie pe o temă de interes.*

CG 2 - Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare

Clasa a IX-a
CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru pentru cercetare documentară
– *Crearea unei liste partajate de resurse – dicționare, enciclopedii online;* – *Completarea unui mini-glosar tematic pe un subiect familiar;* – *Realizarea de fișe bibliografice/ sitografii pentru diverse subiecte;* – *Selectarea surselor pertinente pentru o temă dată, enumerate într-o bibliografie/ sitografie sau obținute în urma unei căutări la bibliotecă/ la centrul de documentare/ pe internet.*
CS 2.2. Utilizarea de strategii simple pentru a structura informațiile dintr-un document scris sau o înregistrare, pe o gamă variată de teme familiare
– *Identificarea cuvintelor-cheie dintr-un document suport, în vederea formulării ideilor principale;* – *Organizarea ideilor principale din documente în tabele/ grafice/ hărți conceptuale;* – *Formularea de întrebări suport în vederea structurării informației dintr-un document;* – *Completarea unei fișe de lectură pentru sistematizarea ideilor esențiale din surse variate.*
CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup
– *Analizarea obiectivelor unui proiect concret și identificarea elementelor-cheie;* – *Selectarea dintr-o listă a celor mai pertinente obiective pentru un proiect dat;* – *Redactarea de obiective SMART;* – *Elaborarea unor propuneri de proiecte, precizând obiectivele, resursele și etapele.*
CS 2.4. Exprimarea creativității prin realizarea de proiecte de grup
– *Realizarea de afișe culturale;* – *Redactarea de texte în cadrul unor ateliere de scriere creativă ghidată;* – *Participarea la ateliere de conversație pe baza unui suport;* – *Elaborarea și interpretarea de minidialoguri teatrale sau scenete.*

CG 3 - Interpretarea aspectelor de cultură și civilizație specifice spațiului hispanic, în scopul deschiderii către lume

Clasa a IX-a
CS 3.1. Descrierea principalelor spații geografice, lingvistice și culturale hispanice
– *Elaborarea de afișe pentru o expoziție care prezintă țări sau orașe din spațiul cultural hispanic;* – *Realizarea unei hărți interactive (digitale) în care fiecare elev/grupă introduce fișa unei țări;* – *Realizarea de prezentări audio, video sau audio-video ilustrând cuvinte/expresii tipice diverselor spații hispanice.*
CS 3.2. Explicarea unor valori culturale, sociale, obiceiuri și tradiții promovate în spațiul hispanic
– *Completarea de tabele comparative (salut, sărbători, obiceiuri etc.) pe baza unor documente audio/audio-video;* – *Crearea de infografii/ calendare digitale cu principalele sărbători/ evenimente din spațiul hispanic;* – *Prezentarea unei tradiții din spațiul hispanic;* – *Realizarea unui dosar tematic colaborativ/ghid intercultural digital.*
CS 3.3. Realizarea unei prezentări orale sau scrise pornind de la un film/ o carte/ un eveniment cultural

Clasa a IX-a
– *Concurs de pagini de blog/ vloguri pe teme culturale;* – *Realizarea de expoziții digitale pentru prezentarea unor opere/evenimente culturale spaniole;* – *Conceperea de podcasturi culturale în format scurt/redactarea de articole pentru a face recomandări culturale;* – *Simularea de sesiuni de întrebări/răspunsuri cu personalități culturale spaniole.*
CS 3.4. Aplicarea de strategii simple de înțelegere a unor fragmente de texte literare spaniole
– *Anticiparea conținutului unui fragment literar, pornind de la titlu/ imagine/ copertă de carte;* – *Completarea unor tabele de structurare sau ghidare a informației înainte/ pe parcursul/ la finalul lecturii unui text;* – *Utilizarea Jurnalului cu dublă intrare;* – *Realizarea unei fișe de lectură sintetice.*

CG 4 - Medierea și transferul în contexte interdisciplinare și interculturale

Clasa a IX-a
CS 4.1. Reformularea, în limba spaniolă, a sensului principal al unor mesaje transmise în alte limbi pe teme de interes
– *Prezentarea în limba spaniolă a principalelor idei dintr-un articol sau videoclip în altă limbă;* – *Transmiterea de detalii specifice din diverse texte informative;* – *Explicarea unor documente infografice pe teme de interes;* – *Rezumarea în limba spaniolă a unui text scurt din altă limbă cunoscută.*
CS 4.2. Transferul interdisciplinar al unor noțiuni și tehnici de lucru simple
– *Interpretarea unor documente cartografice;* – *Utilizarea tehnicilor de analiză din alte discipline pentru înțelegerea unui document în limba spaniolă;* – *Realizarea de proiecte care integrează cunoștințe și tehnici dintr-o altă disciplină (ex. geografie, istorie, științe);* – *Participarea activă la concursuri de prezentări vizuale pe teme diverse, în care se urmărește respectarea regulilor de elaborare a prezentării.*
CS 4.3. Participarea activă la crearea unei culturi comune prin interacțiuni simple
– *Jocuri de negociere în grup;* – *Realizarea unui poster cu valori și norme comune elevilor clasei;* – *Implicarea în jocuri de rol pentru rezolvarea de situații conflictuale;* – *Scrierea în colaborare (a unui jurnal colectiv/ a unei broșuri de călătorie etc.).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Suporturi de învățare	– Afișe, pliante, broșuri – Articole de presă informative – Recenzii, cronici – Bloguri sau publicații on-line, postări de pe rețelele de socializare – Texte literare/ științifice (fragmente) – Dicționare, enciclopedii – Documente multimedia (videoclipuri, podcasturi, fragmente de emisiuni radio)

Domenii de conținut	Conținuturi
	– Pagini de internet – Aplicații digitale pentru realizarea de prezentări (de tipul PowerPoint, Canva, Genially, Bookcreator etc.) – Aplicații digitale interactive (de tipul Kahoot, Wordwall, Learningapps, Quizlet etc.) – Scurtmetraje, documentare, filme
2. Sugestii de contexte de comunicare	– Domenii de interes ale adolescenților – Mediu și dezvoltare durabilă – Elemente de geografie, istorie și cultură hispanică – Identitate și diversitate culturală în spațiul hispanic – Valori comune ale spațiului românesc și hispanic
3. Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii inclusiv convenții socio-culturale)	– A solicita și a oferi indicații / instrucțiuni – A cere și a oferi informații – A face și a accepta invitații/ propuneri – A relata o experiență personală – A descrie un eveniment – A descrie persoane, obiecte și locuri – A justifica o opinie, o preferință – A face planuri – A exprima intenții – A exprima ipoteze – A reformula enunțuri

SUGESTII METODOLOGICE

Teme recomandate

- Adolescentul și universul său: familie, locuință, școală, activități pentru timpul liber, rutină
- Probleme de societate: urbanizare, implicare civică
- Mediul înconjurător: resurse naturale, ecologie, dezvoltare durabilă, responsabilitate
- Tehnologie și comunicare: inovații, mijloace de comunicare, educație media, internet și rețele sociale
- Elemente de cultură hispanică: personalități culturale/ artistice, orașe și țări din spațiul hispanic, monumente și atracții turistice, tradiții și obiceiuri din spațiul cultural hispanic

Teme de proiecte recomandate

- *Cartografías de la identidad adolescente en el mundo hispanohablante* (analiză comparativă a practicilor culturale, valorilor și formelor de exprimare ale adolescenților; realizarea unui portofoliu intercultural cu mărturii, interviuri reale sau fictive și reflecție critică)
- *Arquitecturas de la sociabilidad digital* (studiu asupra transformărilor relațiilor umane în era rețelelor sociale; realizarea unei cercetări documentate, însoțite de infografice, hărți conceptuale și concluzii argumentate)
- *Genealogías femeninas: voces que transformaron la historia* (proiect de cercetare despre personalități feminine din diverse domenii; realizarea unei expoziții fizice sau digitale care să includă biografii, context istoric și analiza impactului acestora)
- *Etnografía del consumo cotidiano* (elaborarea unui jurnal analitic privind propriile obiceiuri de consum; interpretarea datelor, identificarea tiparelor și formularea unor propuneri sustenabile, finalizate printr-un manifest colectiv)
- *Imaginarios turísticos y narrativas del viaje en el mundo hispano* (realizarea unui proiect turistic bazat pe cercetare culturală, geografică și istorică; crearea unei propuneri multimodale

– revistă, blog sau site web – care să includă descrieri, itinerarii și analiza valorii simbolice a destinației)

Gramatică funcțională (acte de vorbire/ funcții ale limbii, inclusiv convenții socioculturale) și elemente de construcție a comunicării:

A cere și a oferi informații (consolidare):

- utilizarea întrebărilor "¿Sabes si…?"/ "¿Dónde…?"
- utilizarea prepozițiilor "con/para*"* + substantiv/verb ("-¿Con quién vives?- Vivo con mis padres." /" -¿Para quién es? Es para Marta."*)*
- exprimarea scopului: "para que*"* + subjonctiv prezent ("He encendido la calefacción, para que no tengas frío.")
- Exprimarea cauzei: "Como..." ("Como no estaba en casa, le llamé a la oficina.")

A solicita și a oferi indicații / instrucțiuni:

- utilizarea construcțiilor specifice: "¿Está lejos de aquí?*",* "¿Me puede indicar el camino a...?"; "¿Cómo se hace eso?, ¿Me puede explicar cómo funciona?"
- adresarea formală, folosind imperativul la persoana a 3-a singular (usted): "Tome el autobús número..."/ "Cruce la calle y..."/ "Primero, encienda el dispositivo."
- folosirea imperativului afirmativ și negativ la pers a 2-a :" ¡Siéntate!"; "¡No vuelvas tarde!"
- utilizare*a* imperativului duplicat: "¡Corre, corre!"/ "¡Venga, venga!"
- deber + infinitiv; tener + infinitiv: " Debéis terminar el trabajo lo antes posible."

A face și a accepta invitații/ propuneri:

- utilizarea imperativului;
- utilizarea condiționalului: "¿Te apetecería venir con nosotros?";
- *¿Y si + indicativ prezent? "¿Y si vamos este año a la playa?"*
- acceptare fără rezerve: " -¿Vienes mañana a comer? - Pues sí/ Perfecto/ Estupendo/ Fenomenal/ Fantástico/ Muy buena idea/ Vale, podemos quedar/ Vale, podemos quedar a las ocho./ (Está) bien, de acuerdo/ Con mucho gusto."
- acceptare cu rezerve: "Bueno/ Bueno, si insistes..."

A relata o experiență personală

- Utilizarea timpurilor trecutului (perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect) – consolidare
- Alternanța și valorile de utilizare ale imperfectului și perfectului compus
- Modul condițional (consolidare)
- Structurarea cronologică a discursului prin conectori (”en primer lugar”, ”después” etc.)

A descrie un eveniment

- Pronumele relative (consolidare)
- Verbul: utilizarea prezentului narativ
- Adverbul de mod: forme regulate (consolidare) și neregulate
- Adverbul de timp

A descrie persoane, obiecte și locuri

- Substantivul: formarea femininului și a pluralului (forme neregulate)
- Adjectivul: adjective cu forme neregulate; apocopa
- Comparația adjectivului – grade de comparație (consolidare)
- Structuri emfatice: ”lo que”, ”mismo”, ”siquiera”, ”ni”, repetiția pronumelor subiect
- Pronumele personale complemente directe și indirecte (consolidare)

A justifica o opinie, o preferință

- Articulatori logici pentru introducerea unei cauze/consecințe: ”porque”, ”ya que”, ”puesto que”, ”debido a”, ”a causa de”, ”como”
- Numeralul ordinal (consolidare)
- Articulatori cronologici pentru a introduce o enumerare: ”antes de nada”, ”al mismo tiempo”, ”posteriormente”, ”por fin”

A face planuri

- Verbul: viitor simplu (consolidare)
- Verbul: utilizarea perifrazelor (consolidare)

A exprima intenții

- Verbul: utilizarea condiționalului pentru exprimarea intențiilor
- Modul subjonctiv cu adverbul ”ojalá”, exprimarea dorinței cu ”que” + subjonctiv

A exprima ipoteze

- ”Si” condițional (ipoteze reale/potențiale/ireale)
- Adverbul de probabilitate (consolidare)

A reformula enunțuri:

- utilizarea construcțiilor “Es decir…”/ “O sea…”/ “En otras palabras…”/ “Dicho de otro modo…”/ “Lo que quiero decir es que…”/ “Para que se entienda mejor…” (“Creo que no fue la mejor opción. Es decir, no estoy de acuerdo con la decisión.” / “Hay que entregar el trabajo mañana. O sea, que no podemos tardar más.” etc.)

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI

Următoarele propuneri constituie exemple orientative de proiectare a unor sarcini de lucru specifice predării-învățării limbii spaniole ca limbă străină:
Activitățile propuse reprezintă sugestii de desfășurare a anumitor activități corelate cu competențele specifice. Cadrul didactic are posibilitatea de a utiliza suporturile indicate în contexte de învățare diferite, în funcție de particularitățile colectivului de elevi.

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale
CS 1.1. - Înțelegerea unui text sau a unui document audio/audio-video în care sunt relatate evenimente

Escucha la canción “Gracias a la vida”:
(https://www.youtube.com/watch?v=cIrGQD84F1g)
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me dio dos luceros que cuando los abro
perfecto distingo lo negro del blanco
y en el alto cielo su fondo estrellado
y en las multitudes al hombre que yo amo.
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me ha dado el oído que en todo su ancho
graba noche y día grillos y canarios;
martillos, turbinas, ladrillos, chubascos,
y la voz tan tierna de mi bienamado.
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me ha dado el sonido y el abecedario
con él las palabras que pienso y declaro
madre, amigo, hermano, y luz alumbrando

la ruta del alma del que estoy amando.
Gracias a la vida que me ha dado tanto.
Me ha dado la marcha de mis pies cansados;
con ellos anduve ciudades y charcos,
playas y desiertos, montañas y llanos,
y la casa tuya, tu calle, tu patio.
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me dio el corazón que agita su marco
cuando miro el fruto del cerebro humano;
cuando miro el bueno tan lejos del malo
cuando miro el fondo de tus ojos claros.
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me ha dado la risa y me ha dado el llanto,
así yo distingo dicha de quebranto,
los dos materiales que forman mi canto
y el canto de ustedes que es el mismo canto,
y el canto de todos que es mi propio canto.
Gracias a la vida que me ha dado tanto.

A. Lee el siguiente texto y contesta las preguntas con la información correcta.

Violeta Parra y Mercedes Sosa: Cantantes Comprometidas

Dos voces inmortales de América Latina: Violeta Parra y Mercedes Sosa.

Violeta Parra (1917-1967) fue una artista multifacética chilena que dejó una huella imborrable como folclorista, poeta y cantautora. Proveniente de una ilustre familia de creadores y escritores, Violeta se convirtió en el pilar fundamental y pionera del trascendental movimiento conocido como la "Nueva Canción".

Por su parte, la inigualable intérprete argentina Mercedes Sosa (1935-2009) compartió con Violeta un profundo amor por el rescate de la música tradicional latinoamericana y un firme compromiso con las causas sociales. Esta inquebrantable postura la llevó a sufrir un doloroso exilio de su país natal durante varios años. Su inmenso legado cívico y artístico fue tan importante que llegó a ser nombrada embajadora de Buena Voluntad de la UNESCO.

El impacto de "La Nueva Canción"

Tanto Violeta como Mercedes fueron figuras emblemáticas de "La Nueva Canción", un poderoso movimiento cultural y sonoro que surgió con fuerza en Latinoamérica —especialmente en los países del Cono Sur— durante las décadas de los 50 y 60. Las obras de este movimiento iban mucho más allá del simple entretenimiento, enfocándose en: dar voz a la protesta social de las clases trabajadoras, denunciar la pobreza y la desigualdad extrema, defender fervientemente los derechos humanos y la democracia.

El vuelo universal de "Gracias a la vida"

Uno de los vínculos más hermosos entre estas dos gigantes del arte es el icónico poema convertido en himno, Gracias a la vida. Aunque fue escrito y musicalizado originalmente por la propia Violeta Parra, la canción alcanzó una dimensión y popularidad mundial cuando Mercedes Sosa la incluyó en su repertorio y la cantó por los escenarios de todo el planeta. La profundidad de esta obra ha trascendido fronteras, inspirando a muchos otros artistas de renombre internacional, como la estadounidense Joan Baez, a ofrecer sus propias y emotivas versiones.

B. Lee las siguientes afirmaciones sobre el texto de Violeta Parra y Mercedes Sosa. Decide si son Verdaderas (V) o Falsas (F) y justifica tu respuesta con la información de la lectura.

a. Violeta Parra y Mercedes Sosa nacieron en el mismo país. (V / F)
b. Mercedes Sosa tuvo que abandonar su país durante varios años porque se oponía a la dictadura militar. (V / F)
c. El objetivo principal del movimiento "La Nueva Canción" era crear música únicamente para el entretenimiento, evitando hablar de política. (V / F)
d. La famosa canción "Gracias a la vida" fue escrita y compuesta originalmente por la cantante Mercedes Sosa. (V / F)

e. La obra "Gracias a la vida" se hizo tan famosa en el mundo que artistas de otros países, como Joan Baez, cantaron sus propias versiones. (V / F)

C. Relaciona el fragmento de la canción con uno de los cinco sentidos:

"Gracias a la vida, que me ha dado tanto.
Me dio dos luceros que cuando los abro
perfecto distingo lo negro del blanco
y en el alto cielo su fondo estrellado
y en las multitudes al hombre que yo amo."

En la primera estrofa la poeta compara los ojos con dos _____. Un lucero es un tipo de _____.

D) Haz una lista de cinco cosas por las que tú das gracias a la vida indicando la razón.

E) Redacta una carta formal o informal agradeciendo a alguien o a la vida por una experiencia específica.

Más actividades sobre esta canción en:

https://todoele.net/actividades/gracias-la-vida-poema-de-violeta-parra-interpretado-por-mercedes-sosa

ACTIVITATE DE REMEDIERE

CG 1 - CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale

CS 1.4. Exprimarea coerentă, orală sau scrisă, a unui punct de vedere susținut de exemple, pe o temă de interes

Energías Renovables

1. **Lee el siguiente fragmento:**

Antiguamente, la humanidad dependía casi exclusivamente de los combustibles fósiles. El humo de las fábricas cubría el cielo de las ciudades y nadie pensaba en el agotamiento de los recursos. Sin embargo, hoy **nuestra** mentalidad ha cambiado. Las energías renovables, como la solar o la eólica, han llegado para quedarse. **Su** implantación es vital para frenar el cambio climático. Aunque **vuestros** hábitos diarios parezcan pequeños, nuestros gestos cuentan para salvar el planeta. Mi compromiso y el **tuyo** son la clave del éxito.

A. El pasado de la energía: pretérito imperfecto de indicativo

a. Localiza y escribe los tres verbos en pretérito imperfecto de indicativo que aparecen en las dos primeras frases del texto:

1._____ 2. _____ 3. _____

b. Cambia el verbo entre paréntesis al pretérito imperfecto:

1. Antes, nosotros no (saber) _____ cómo usar la fuerza del sol.
2. La naturaleza (parecer) _____ inagotable hace un siglo.

B. La pertenencia: los posesivos

a. Clasifica: Extrae los cuatro posesivos destacados en negrita en el texto y rellena la tabla:

Posesivo (Texto)	**Determinante/Pronombre**	**Persona (1ª, 2ª o 3ª)**
Nuestra		
Su		
Vuestros		
Tuyo		

C. Busca en el texto:

1. Un sinónimo para las siguientes palabras
   - "costumbre"_____
   - "ralentizar¨_____
   - "pensamiento"_____
2. Un antónimo para las siguientes palabras
   - "grandes": _____.
   - "actualmente": _____.
   - "fracaso": _____.

3. Busca en el texto:
   a. Dos sustantivos comunes: _____, _____
   b. Dos sustantivos abstractos: _____, _____
   c. Dos adjetivos: _____, _____

D. Escribe una publicación corta (50–80 palabras) para las rede sobre las energías renovables. Debes incluir: tu opinión personal, un argumento y un llamado a la acción o reflexión.

ACTIVITATE DE EVALUARE

CG 1 - Comunicarea orală și scrisă în contexte plurilingve și interculturale
CS 1.2. Relatarea unei experiențe personale în care se exprimă emoții și sentimente

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru: 50 de minute.**

I. Comprensión lectora (30 puntos)
Lee el siguiente texto:

España un rompecabezas lingüístico: La riqueza de nuestras lenguas a examen

Cruzar la Península de norte a sur no solo supone un cambio de paisaje o de clima; es, ante todo, un viaje sonoro. Del "bo día" gallego al "bon dia" catalán, España se consolida como uno de los países con mayor diversidad lingüística de Europa. Pero ¿sabemos realmente qué hablamos y por qué lo hacemos de forma tan distinta?

La base de todo este mosaico es la Constitución Española de 1978. En su artículo 3, establece un sistema de convivencia: el castellano es la lengua oficial del Estado, pero las demás lenguas españolas también son oficiales en sus respectivas comunidades. Es lo que conocemos como cooficialidad, un estatus que protege al gallego, al euskera, al catalán.

La mayoría de nuestras lenguas comparten "ADN": son romances, es decir, hijas del latín vulgar. El castellano, el catalán y el gallego son hermanos que decidieron evolucionar de forma distinta tras la Reconquista. Sin embargo, hay una pieza que no encaja en este árbol genealógico: el euskera. Es una lengua prerromana e "indoeuropea": ya estaba aquí antes de que los romanos pusieran un pie en Hispania. Su origen sigue siendo uno de los mayores misterios para los lingüistas actuales. Incluso cuando todos usamos el castellano, el "acento" nos delata. Los expertos dividen el país en dos grandes bloques dialectales:

1. Variedades Septentrionales: Se hablan en la mitad norte. Son más conservadoras y se caracterizan por una pronunciación marcada de las consonantes finales y el uso del "leísmo".

2. Variedades Meridionales: Aquí el idioma se vuelve más elástico. El andaluz (con su seseo, ceceo y aspiración de la "s"), el extremeño, el murciano y el canario (muy vinculado al español de América) demuestran que el castellano es una lengua viva y en constante evolución.

Entender las variedades lingüísticas no es solo una cuestión de gramática; es una cuestión de respeto. Cada vez que una palabra se pierde o un dialecto se desprecia, perdemos una forma de ver el mundo. España no es solo un país que habla, es un país que suena con muchas voces.

"La lengua no es algo estático que se guarda en un diccionario; es un organismo vivo que respira de forma diferente en cada región", afirma la comunidad académica.

1. Contesta a estas preguntas buscando la información en el texto. (10 puntos)

a) ¿Cuál es la lengua oficial de España?

_____

b) ¿Cuántas lenguas cooficiales hay en España y cuáles son?

_____

c) ¿Cuál es la única lengua de España que no procede del latín?

_____

d) ¿De qué familia lingüística procede esta lengua?

_____

e) ¿Qué tipos de dialectos hay España?

_____

2. ¿Verdadero o falso? Marque la casilla correcta y transcriba el fragmento que justifica su respuesta (20 p)

	Verdadero	**Falso**
1. El artículo 3 de la constitución española establece que hay 4 lenguas oficiales en España Justifica……		
2. Todas las lenguas que hay en España son romances Justifica……		
3. El origen del euskera es totalmente desconocido…. Justifica……		
4. Existen dos grupos de dialectos en España Justifica……		
5. El murciano es un dialecto muy vinculado con America Justifica……		

II. Uso de la lengua (30p)

1. Imagina que el texto no describe el presente, sino que hace predicciones o plantea hipótesis. Cambia el tiempo verbal de las siguientes oraciones según se indica. (16 puntos)

A. *"España se consolida como uno de los países con mayor diversidad lingüística"*.
España se _____ como uno de los países con mayor diversidad lingüística.
B. *"El castellano es una lengua viva y en constante evolución"*.
El castellano _____ una lengua viva y en constante evolución.
C. *"La lengua no es algo estático que se guarda en un diccionario"*.
La lengua no _____ algo estático que se _____ en un diccionario.
D. *"Las lenguas españolas también son oficiales en sus respectivas comunidades"*.
Las lenguas españolas también _____ oficiales en sus respectivas comunidades.

2. El texto afirma que *"cada vez que una palabra se pierde [...], perdemos una forma de ver el mundo"*. Completa estas oraciones hipotéticas utilizando correctamente el condicional simple. (9 puntos)

a. Si no protegiéramos el gallego o el euskera, la diversidad de España (disminuir) _____ .
b. Si los expertos no estudiaran el origen del euskera, su historia (ser) _____ siempre un misterio.
c. ¿Qué (pasar) _____ si todos los hablantes usáramos exactamente el mismo acento?

3. Teniendo en cuenta que la comunidad académica define la lengua como un *"organismo vivo que respira de forma diferente en cada región"*, escribe dos frases originales sobre cómo crees que evolucionará el castellano en los próximos 50 años. (7 puntos)

Requisito: Debes usar al menos un verbo en **futuro** y otro en **condicional**.

III. Expresión escrita (30 p.)

Acabas de volver de un viaje turístico de 10 días donde has recorrido toda Andalucía. Escribe una página en tu diario contando tu viaje. (150-180 palabras)

Debes:

- Contar qué itinerario has seguido y cómo te has desplazado a cada ciudad;
- Decir cuánto tiempo has estado, que actividades has hecho y lo que has visitado;
- Qué te ha parecido el viaje y qué es lo que más te ha gustado;

Aquí tienes una guía de los monumentos más importantes de cada ciudad:

BAREM DE EVALUARE ŞI NOTARE

I. COMPRENSIÓN LECTORA. / 30p

1. (2p x 5 = 10 p)

a) El castellano
b) 3. El gallego, al euskera, al catalán.
c) El euskera
d) El Premorrano e Indoeuropeo
e) Septentrionales y méridionales.

2. (4p x 5 = 20 p)

1. F, 2. F, 3. V, 4. V, 5. F

II.USO DE LA LENGUA/30p

1. **(4p x 4 = 16 p)** A. consolidará, B. sería, C. será / guardará, D. serían
2. **(3p x 3 = 9 p) a.** disminuiría, b. sería, c. pasaría
3. **(3,5p x 2 = 7 p)**

III. EXPRESION ESCRITA / 30 p

Conținut - 5 de puncte, din care:
- 2 puncte - încadrarea în cerință
- 3 puncte - respectarea structurii unui mesaj scris

Redactare - 25 de puncte, din care:
- 10 puncte - corectitudine gramaticală
- 10 puncte - corectitudine și varietate lexicală
- 2 puncte - claritatea exprimării (stil, vocabular adecvat conținutului)
- 2 puncte - fluența exprimării
- 1 punct - corectitudinea ortografiei

Total 30p

10p oficiu

PROIECT

CG 2. Utilizarea gândirii critice, a creativității, a comunicării și a colaborării în vederea cercetării documentare și a realizării de proiecte interdisciplinare

CS 2.1. Folosirea corectă a instrumentelor de lucru pentru cercetare documentară

CS 2.3. Formularea de obiective pentru un proiect personal sau de grup

VOCES EN EL AIRE: EL LEGADO FEMENINO

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

El proyecto busca que los alumnos se conviertan en "arqueólogos literarios" y locutores, rescatando la figura de las mujeres en el periodo de la literatura española que más les interese, desde la Edad Media hasta la Generación del 27 o la posguerra.
Descripción de las sesiones:
Sesión 1: El Rescate (Investigación y Selección)
Actividad: Breve lluvia de ideas sobre nombres de escritoras que ya conocen.
Tarea: Formar grupos y elegir un periodo (ej. Las Sinsombrero en el 27, las místicas en el Renacimiento, o las pioneras del Realismo como Emilia Pardo Bazán).
Entregable: Un esquema con el periodo elegido y una lista de 2-3 autoras sobre las que profundizarán.
Sesión 2: Del Papel al Micro (Guionización)
Escribir para ser escuchado no es lo mismo que escribir para ser leído.
Actividad: Taller de guion de podcast. Deben decidir el formato: ¿entrevista ficticia?, ¿debate radiofónico?, ¿monólogo narrativo?
Clave: El guion debe incluir: Introducción (contexto histórico), nudo (relevancia de las autoras y fragmentos de sus obras) y conclusión (legado actual).
Recurso: Uso de plantillas de escaleta de radio.
Sesión 3: ¡Silencio, se graba! (Producción)
Convertimos el aula (o el móvil) en un estudio de grabación.
Actividad: Grabación del audio utilizando herramientas sencillas como Audacity o Anchor (Spotify for Podcasters).
Foco: Trabajar la voz, el ritmo y la inclusión de efectos de sonido o música de fondo que encaje con la época elegida.
Sesión 4: La "Premiere" Literaria (Difusión y Evaluación)
Actividad: Escucha de fragmentos de los podcasts en clase.
Evaluación: Coevaluación entre grupos y autoevaluación. Se puede crear un código QR con todos los podcasts para la biblioteca del instituto.
Para facilitar la elección, se les pueden ofrecerles las siguientes opciones:

1. **Las invisibles de la Edad Media y Renacimiento:** (Lírica popular y mística).
2. **El ingenio del Barroco:** (Sor Juana Inés de la Cruz o María de Zayas).
3. **La lucha del siglo XIX:** (Rosalía de Castro, Fernán Caballero o Emilia Pardo Bazán).
4. **La modernidad y el 27:** (Ernestina de Champourcín, María Zambrano o Rosa Chacel).

Evaluación
Plantilla de evaluación del proyecto: “Voces en el Aire: El Legado Femenino”

Criterio	Excelente (10)	Bien (8)	Satisfactorio (6)	Insuficiente (4)
Contenido de la presentación	Completo, variado y coherente	Coherente y adecuado	Poco desarrollado	Confuso e incompleto
Cumplimiento de las normas de grabación montaje y presentación	Cumple totalmente con las instrucciones	Cumple con la mayoría de las instrucciones	Cumple con muy pocas instrucciones	No cumple con las instrucciones
Habilidades de redacción	Claro y sin errores	Claro, con algunos errores menores	Fácil de entender, pero con errores frecuentes	Difícil de entender

Creatividad y originalidad	Concepto creativo, diseño único	Algunas ideas creativas	Pocas ideas nuevas	Falta de creatividad
Estética y diseño	Atractivo y bien organizado	Agradable y funcional	Básico	Desorganizado o difícil de ver y escuchar
Trabajo en equipo	Colaboración excelente	Buena colaboración	Colaboración desigual	Trabajo individual y desorganizado
Uso de herramientas digitales	Uso eficaz y variado	Uso correcto	Uso limitado	Uso inadecuado

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

A. Bibliografie de referință pentru activități tematice și de literatură-gramatică-vocabular

a. Gramatică practică și teoretică

Alonso Raya, Rosario, Castañeda Castro, Alejandro, et al., 2009, *Gramática básica del estudiante del español*. B1, Difusión.
Angheluță, Mioara Adelina (coord.), 2021, Curso práctico de español. Comunicación I, Editura Universității din București.
Aragonés del Burgo, Luis, Palencia Fernández, Ramón, 2007, *Gramática de uso del español: Teoría y práctica. A1-B2, con solucionario*, Ediciones SM.
Aragonés, Luis, Palencia, Ramón, 2009*, Gramática de uso del español*, SM.
Bran, Răzvan, 2018, *El verbo español. Teoría y práctica*, Editura Ars Docendi.
Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords), 2022, *Curso práctico de español. Gramática II.1*, Editura Universității din București.
Bran, Răzvan, Enăchescu, Mihai (coords.), 2020, *Curso práctico de español. Gramática I*, Editura Universității din București.
Brânză, Doru-Mircea, Cioba, Mianda (coords.), 2016, *Gramatică și comunicare*, Editura Universității din București.
Brânză, Mircea-Doru, Cioba, Mianda, 2010, *Limba spaniolă (I): Gramatică şi comunicare*, Editura Universității din Bucureşti.
Ciobanu, Mihaela, Ștefan, Silvia-Alexandra (coords.), 2021, Curso práctico de español.
Comunicación II.1, Editura Universității din București.
Jacobi, Claudia, Melone, Enrique, Menón, Lorena, 2019, *Gramática en contexto. Curso de gramática para comunicar,* Edelsa.
Lupu, Coman, 2001, *Gramatica practică a limbii spaniole*, Logos.
Matte Bon, Francisco, 2005, *Gramática comunicativa del español*, Edelsa.
Moliner, María, 2003, *Gramática básica del español*, Gredos.
Moreno García, Concha, 1995, *Curso de perfeccionamiento*, SGEL.
Moreno García, Concha, 2005, *Temas de gramática*, SGEL.
Real Academia Española & Asociación de Academias de la Lengua Española, 2010, *Nueva gramática de la lengua española.* Manual, Espasa Libros.
Rullo, Emanuela Maria, Uras, Maria Emilia, 2017, *Gramática práctica*, A1/A2, ELI.
Sánchez, Aquilino, 1995, *Gramática práctica del español para extranjeros*, SGEL.

b. Vocabular general și tematic

Diccionario práctico de sinónimos y antónimos, 2019, Vox – Larousse.
Bitton, Arielle, 2017, *3 por uno REPASA, B1*, Edelsa.

Blanco, Carmen, Serrano, Teresa, 2016, *Vocabulario temático del español*, Edelsa.
Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Así se habla en nivel B1*, Edelsa.
Coto Bautista, Vanessa, Turza Ferré, Anna, 2016, *Tema a tema B1*, Edelsa.
Encinar, Ángeles, 2012, *Uso interactivo del vocabulario*. Nivel A-B1, Edelsa.
Fernández López-Rey, Natalia, María Ruiz de Gauna Moreno, 2007, *En otras palabras. Vocabulario en contexto con actividades*, Edinumen.
Real Academia Española, 2014, *Diccionario básico de la lengua española*, Espasa.
Samper, María & al., 2010, *Uso interactivo del vocabulario*, Edinumen.

B. Didactica limbii spaniole

Alonso Belmonte, Isabel, 2000, *El desarrollo de la comprensión lectora en el aula de español como lengua extranjera*, SGEL.
Carabela, 2006, *La literatura y su lugar en el aula de E/LE*, SGEL.
Cassany, Daniel, 2005, *Expresión escrita en L2/ELE*, Arco Libros.
De Santiago Guervós, Javier și Borrego Nieto, Julio 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera,* SGEL.
Figueras, Neus, 2013, *Pautas para la evaluación del español como lengua extranjera*, Edinumen.
Gómez Torrego, Leonardo, 2011, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM.
Javier de Santiago Guervós, Julio Borrego Nieto, 2008, *Manual de didáctica del español como lengua extranjera*, SGEL.
Moreno Fernández, Francisco, 2017, *El español lengua extranjera en la era digital*, Universidad de Alcalá.
Siles Artés José, 1999, Sánchez Maza Jesús, *Curso de lectura, conversación y redacción*, SGEL.
VV. AA., 2024, *Español en marcha 3,* SGEL.

C. Resurse digitale

a. Resurse multimedia pentru comunicare și cultură

YouTube EDU – videoclipuri educaționale autentice pentru limba spaniolă
Amara.org – creare de subtitrări educaționale și proiecte colaborative
Instituto Cervantes – Canal YouTube – materiale culturale și activități de civilizație
RTVE Play – Aprendemos en casa – resurse video educaționale pentru elevi
ARTE en español – documentare culturale și scurtmetraje subtitrate

b. Platforme și instrumente digitale pentru practică

Canva / Genially / Padlet – instrumente pentru crearea de materiale vizuale interactive
Capcut – aplicație pentru editare video, subtitrare și creare de proiecte media
Edpuzzle – https://edpuzzle.com – exerciții de comprehensiune pe baza videoclipurilor
Microsoft Teams for Education – platformă pentru activități video și colaborative între elevi
Fotojet https://www.fotojet.com/ - realizare desene grafice de calitate, creare de colaje foto și editare de fotografii
Glogster https://edu.glogster.com/ - instrumente de design grafic online gratuit pentru creare de postere digitale interactive
Gocongr www.gocongr.com - instrument de creare de conținuturi de învățare
Hemingway App – https://hemingwayapp.com – aplicație de editare text simplu și clar
Iteach https://iteach.ro - instrumente colaborative, cursuri online, reviste
Kahoot – https://kahoot.com – teste interactive și activități de echipă
Learning Apps https://learningapps.org/ - aplicație interactivă care sprijină procesele de învățare și predare cu module interactive.
Mentimeter https://www.mentimeter.com/ - aplicație interactivă pentru crearea de teste interactive
Windows Movie Maker - https://moviemakeronline.com - program freeware pentru crearea sau editarea filmelor, precum și publicarea lor pe SkyDrive, Facebook, YouTube sau Flickr
Nearpod – https://nearpod.com – lecții interactive, sondaje și jocuri educative
Pexels – https://www.pexels.com – fotografii și clipuri video gratuite
Quizlet – https://quizlet.com – fișe de vocabular tematice și jocuri de asociere
SMORE https://www.smore.com/ - instrument pentru crearea de reviste digitale
Teachflix – https://teachflix.org – colecție gratuită de videoclipuri educative

Voki https://l-www.voki.com - aplicație online care permite crearea de avatare personalizate
WAKELET https://wakelet.com/ - instrumente de creare de portofolii digitale
Wordwall – https://wordwall.net – activități ludice și evaluări rapide

III. Programa școlară pentru Geografia Spaniei (CS – 1 oră/săptămână) pentru toate filierele, profilurile, specializările și calificările profesionale

NOTĂ DE PREZENTARE

Conform cadrului reglementar și a direcțiilor strategice europene în domeniul educației, la nivel liceal, **Limba modernă 1 se poate studia și în regim bilingv cu** o alocare orară extinsă față de trunchiul comun, prin includerea unor ore din Curriculum de specialitate. Acest cadru are ca reper **Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)** și competențele-cheie stabilite prin documentele europene în vigoare.

Geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne face parte din disciplinele non-lingvistice, la clasa a IX-a, pentru clasele cu predarea limbii moderne în regim bilingv (1 oră pe săptămână). Studierea acestei discipline este axată pe geografia fizică și umană la nivel regional pentru spațiul lingvistic asociat limbii moderne, îmbinând aspecte ale cadrului natural cu cele demografice şi socio-economice, precum și cu elemente de geografie politică, culturală și de mediu înconjurător. Programa își propune formarea unor competenţe şi atitudini necesare absolventului învăţământului bilingv, printr-o abordare interactivă centrată pe elev și este alcătuită în acord cu finalitatea, competenţele şi conţinuturile programei de geografie şi cu programele de limbi moderne, pentru clasa a IX-a, articulând o perspectivă globală, menită să ajute elevii să aprecieze diversitatea lumii și contribuind la o mai bună înțelegere a conexiunilor dintre mediu și societate, într-o manieră interdisciplinară și interactivă.

În construirea modelului didactic al geografiei spațiului lingvistic asociat limbii moderne s-au avut în vedere:

- contribuţia geografiei, în componenta sa universală, ca obiect de studiu, la finalităţile sistemului de învăţământ din România;
- contribuţia obiectelor de studiu din ariile Limbă şi comunicare şi Om şi societate la profilul de formare al absolventului învăţământului obligatoriu, în mod deosebit la competenţe care vizează: formarea unei culturi generale despre societate și spațiul geografic, dezvoltarea capacității de a înțelege și explica fenomenele sociale și geografice,promovarea unei atitudini responsabile față de mediu și comunitate;
- *Key Competences for Lifelong Learning – A European Reference Framework*, Recommendation of the European Parliament and of the Council, 18 December 2006;
- contribuţia geografiei şi a limbii moderne la formarea competenţelor-cheie europene;
- recomandările referitoare la studiul geografiei, cuprinse în documente elaborate la nivel internațional:Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), din 21 martie 1994, de la Rio de Janeiro;
- selectarea unor conţinuturi organizate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice, a limbilor moderne şi a cerinţelor societăţii contemporane.

Conţinuturile propuse de programă sunt structurate în jurul unor domenii relevante pentru elevi şi reprezentative din perspectiva ştiinţei geografice şi a cerinţelor societăţii contemporane. Aceste domenii vizează: *Poziția geografică și geopolitică a Spaniei, Elemente de geografie umană (Organizare demografică şi socială, Organizare politică şi Organizare administrativă), Caracteristici generale ale economiei spaniole,* aspecte urmărite, pe rând, la nivelul spațiului lingvistic asociat limbii moderne. Domeniilor de conţinut le sunt subsumate mai multe teme. În selectarea temelor au fost avute în vedere criterii care ţin de ştiinţa geografică, precum şi competenţe specifice prevăzute de programa de geografie şi cea de limba modernă. Integrarea cunoştinţelor propuse de toate celelalte

discipline studiate, în primul rând limba modernă, şi a competenţelor vizate de acestea, reprezintă una din trăsăturile de bază ale geografiei, demers interdisciplinar şi trandisciplinar.
Programa este în aşa fel concepută încât să încurajeze identificarea corectă pe hartă, adaptarea la diversele provocări locale sau mondiale, creativitatea, gândirea critică, colaborarea, competențele digitale şi, deopotrivă, adecvarea demersurilor didactice la particularităţile elevilor.

Din punct de vedere structural, programa cuprinde, pe lângă Nota de prezentare:

- **competențe generale**, care sunt urmărite pe parcursul clasei a IX-a şi care vizează utilizarea corectă a limbajului şi conceptelor geografice, identificarea locațiilor şi fenomenelor importante, caracterizarea aşezărilor umane în contextul lor geografic, compararea cu acuratețe a elementelor de geografie specifice spațiului lingvistic asociat limbii moderne
- **competențe specifice**, derivate din competențele generale.
- **conținuturi**, care constituie baza de operare pentru dezvoltarea competențelor specifice, adaptate clasei a IX-a.
- **sugestii metodologice**, care au rolul de a ghida profesorul în organizarea demersului didactic, astfel încât să faciliteze învățarea activă, să sprijine progresul elevilor în dobândirea eficientă a competențelor.
- **activități de învățare**, care reprezintă exemple de sarcini de lucru destinate dezvoltării competențelor specifice, cum ar fi prezentări orale ale unor informații obținute în urma unor cercetări independente, dezbateri, proiecte/ hărți şi analize de texte de specialitate. Aceste activități sunt orientative şi pot fi ajustate în funcție de nevoile elevilor.
- **recomandări** de **proiecte educaționale**, activități interdisciplinare şi utilizarea resurselor autentice, contribuind astfel la formarea unui cetățean european activ, informat şi empatic.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate, în limba spaniolă, pentru explicarea mediului geografic**
CG2	**Analizarea unor suporturi grafice şi cartografice pentru explicarea fenomenelor şi proceselor geografice**
CG3	**Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode şi tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate**
CG4	**Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice şi antreprenoriale pe baza studierii geografiei Spaniei**

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 – Utilizarea corectă a limbajului de specialitate, în limba spaniolă, pentru explicarea mediului geografic
CS 1.1. Utilizarea corectă a terminologiei ştiințifice (concepte, noțiuni) în limba spaniolă, pentru prezentarea unei informații pertinente
- Realizarea unor prezentări /expuneri sub formă orală sau scrisă privitoare la realitatea geografică, utilizând sisteme informaționale specifice, în scopul înțelegerii şi aprofundării unor concepte geografice; *- Valorificarea noțiunilor, a conceptelor şi a limbajului specific geografic în redactarea de prezentări, proiecte, referate şcolare, studii de caz, pentru înțelegerea şi analizarea realității cotidiene;* *- Prezentarea într-o manieră creativă a noțiunilor şi a conceptelor de geografie fizică şi umană prin diferite instrumente: desen, colaj, machetă, poster, afiş etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.*

CS 1.2. Caracterizarea mediului natural și a celui uman pentru identificarea elementele componente
- Utilizarea unor platforme și aplicații educaţionale (mapasinteractivos.didactalia.net, Appangea.com); *- Descrierea prin cuvinte proprii a unor elemente de geografie umană sau regională după un algoritm dat;* *- Construirea unui paragraf / text corect și coerent din punct de vedere geografic și al limbii spaniole.*
CS 1.3. Analizarea relațiilor funcționale între elementele naturale și cele socio-umane pentru a caracteriza spațiul hispanic
- Înțelegerea influenței poziției geografice asupra caracteristicilor mediului înconjurător și social; *- Utilizarea atlasului geografic pentru citirea și interpretarea unor hărți tematice în vederea stabilirii legăturilor dintre mediul natural și societatea umană.*
CG 2 - Analizarea unor suporturi grafice și cartografice pentru explicarea fenomenelor și proceselor geografice
CS 2.1. Citirea informațiilor grafice şi cartografice (hărți, grafice, tabele statistice, imagini etc.) pentru a prezenta o realitate investigată
- Localizarea marilor repere terestre pe hărțile fizice ale globului și ale Europei pentru stabilirea poziției geografice a Spaniei și a spațiului hispanic; *- Identificarea elementelor care compun legenda unui suport cartografic (linii, puncte, culori, dimensiuni, haşuri etc. pentru hartă; semne grafice pentru o hartă meteo; cifre, ani pentru grafice sau diagrame etc.).* *- Prezentarea unui Buletin meteo folosind o hartă climatică.*
CS 2.2. Analizarea unor date statistice, hărți, alte surse, în vederea explicării diversității teritoriale a spațiilor geografice studiate
- Înțelegerea sensului general al unui document / corp de documente și a relației cu situația geografică studiată; *- Realizarea unor calcule pentru analiza elementelor, proceselor și fenomenelor geografice;* *- Exprimarea orală sau în scris a ideilor-cheie dintr-un document (text sau hartă), a părților componente esențiale ale documentelor utilizate;* *- Elaborarea unui paragraf explicativ/ text pe baza unui suport grafic despre o anumită temă.*
CS 2.3. Operarea cu simboluri și semne convenționale pentru a înțelege fenomenul geografic studiat
- Descifrarea legendei unor tipuri diferite de hărți – fizice, demografice, climatice, economice inclusiv harți virtuale (Google Earth)*;* *- Interpretarea unei realităţi pe baza utilizării semnelor convenţionale.*

CG 3 - Dobândirea de priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) pentru facilitarea unei pregătiri permanente asumate
CS 3.1. Utilizarea unor surse de documentare bibliografică precum și a sistemelor multimedia pentru explicarea realității geografice
- Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor geografici în scopul folosirii acestora în contexte diferite; *- Utilizarea în mod critic a motoarelor de cercetare, a resurselor on-line (Internet, bloguri);* *- Exerciții de citire a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor spațiale, în scopul dezvoltării abilităților de orientare în spațiu și al dezvoltării unei atitudini pozitive privind utilizarea hărților în viața cotidiană;* *- Realizarea unor studii de caz;* *- Realizarea unui text/referat/lucrare, independent sau în echipă, pe baza datelor accesate în internet/a lecturii literaturii de specialitate/ revistelor în limba spaniolă.*
CS 3.2. Construirea unei argumentații pentru dezvoltarea gândirii critice
- Realizarea unei analize critice a diferitelor tipuri de documente (texte, imagini, hărți, grafice etc.);

- Redactarea unui răspuns argumentat, confruntat cu puncte de vedere diferite în scopul dezvoltării spiritului critic.
CS 3.3. Realizarea de scheme, grafice, diagrame simple cu ajutorul TIC pentru a reprezenta și analiza situații geografice
- Realizarea de grafice tematice, hărți conceptuale, diagrame, cu ajutorul instrumentelor digitale; *- Utilizarea IA pentru realizarea de documente geografice.*

CG 4 - Dezvoltarea de competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale pe baza studierii Geografiei Spaniei
CS 4.1. Formarea ca cetățean activ, informat și empatic, capabil să participe responsabil și implicat în viața societății
- Dobândirea de cunoștințe sociale, economice, culturale care să contribuie la formarea cetățeanului responsabil de mâine; *- Formarea unei culturi comune care să contribuie la păstrarea și protecția calității mediului înconjurător;* *- Educația pentru mediu care să vizeze cunoașterea calității vieții;* *- Prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene;* *- Descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea unor reguli specifice;* *- Completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament pentru diferite situații ipotetice de risc.*
CS 4.2. Prezentarea diversității naturale, umane, culturale prin realizarea de corelații interdisciplinare
- Identificarea soluțiilor de protecția mediului în contextul dezvoltării durabile; *- Prezentarea unui proiect de dezvoltare durabilă (a unui oraș sau a unei regiuni geografice);* *- Explicarea legăturilor dintre acțiunile umane și degradarea mediului;* *- Evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății umane pe baza informațiilor obținute din diverse surse.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clase cu studiul limbii spaniole în regim bilingv (clasa a IX-a)

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
O scurtă descriere a geografiei fizice a Spaniei	• Poziția geografică și geopolitică a Spaniei • Relieful: caracteristici principale și forme de relief • Vremea și clima: tipuri de climă în Spania • Rețeaua hidrografică: râurile
O scurtă descriere a geografiei umane a Spaniei	• Populația: organizarea demografică și socială în Spania • Caracteristice generale ale economiei spaniole (sectoarele economice). • Organizarea politică: principalele instituții • Organizarea administrativă: comunități autonome și provincii • Studiu de caz: Regimuri turistice în Spania
Coasta nordică (La Costa Norte): Galicia, Asturias, Cantabria y País Vasco	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (La Coruña, Lugo, Orense, Pontevedra, Asturias y Cantabria, Vizcaya, Guipúzcoa, Álava) • Orașe importante și capitalele provinciilor

Domenii de conținut	Conținuturi și studii de caz
Zona nordică de interior (El Norte Interior): Navarra, Aragón y La Rioja	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Navarra, La Rioja, Huesca, Zaragoza y Teruel) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona de Sud (el Sur): Andalucía, Ceuta y Melilla	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ceuta, Melilla, Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga y Sevilla) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Zona de Est (El Este): Cataluña, Comunidad Valenciana y Murcia	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Tarragona, Barcelona, Gerona, Lérida, Castellón, Valencia, Alicante, Murcia) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Podișul (La Meseta): Castilla y León, Castilla-La Mancha, Extremadura y Comunidad de Madrid	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Ávila, Burgos, León, Palencia, Salamanca, Segovia, Soria, Valladolid, Zamora, Albacete, Ciudad Real, Cuenca, Guadalajara y Toledo, Cáceres, Badajoz, Madrid) • Orașe importante și capitalele provinciilor
Insulele spaniole (La España insular): Las islas Baleares y Las islas Canarias	• Poziția geografică și scurtă evoluție istorică a zonei • Provinciile componente și specificul geografic al acestora (Islas Baleares, Santa Cruz de Tenerife y Las Palmas) • Insulele importante (Mallorca, Menorca, Formentera, Cabrera, Tenerife, El Hierro, La Palma, La Gomera, Gran Canaria, Fuerteventura, Lanzarote)

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument pentru profesorii care predau geografia spațiului lingvistic asociat limbii moderne la clasele a IX-a bilingve și care favorizează:

1. organizarea unui proces instructiv care să se bazeze pe un sistem de competențe generale, specifice și conținuturi adecvate acestei materii;
2. realizarea unei instruiri care să faciliteze perceperea corectă de către elevi a domeniului geografiei regionale în spațiul lingvistic asociat limbii moderne, cu probleme de geografie fizică și umană, dar și socio-culturale, politică și de mediu înconjurător, cu un vocabular de specialitate adecvat. Abilitățile lingvistice se referă la citire, scriere și vorbire, fluente si corecte (înțelegerea textelor, redactarea unui eseu, elaborarea și susținerea unei argumentări etc.);
3. accentuarea în procesul învățării a activităților de lucru practice, individuale și de grup, care să ducă la crearea unor abilități de lucru cu harta, pentru evidențierea aspectelor teoretice învățate anterior;
4. parcurgerea unităților de conținut într-o ordine firească și logică este însoțită de materiale auxiliare (hărți, tabele, folii, fișe de lucru, imagini video, etc); dintre tipurile de învățare pot fi amintite învățarea prin întrebări și predare reciprocă, activă și interactivă, care să le dezvolte elevilor gândirea critică;
5. renunțarea la elemente de instruire tradiționale, nejustificabile într-un context educațional inovativ: excesul informațional, enciclopedismul, miniaturizarea nejustificata a unor capitole aparent academice, caracterul învechit al informațiilor, excesul denumirilor inoperante;

6. evitarea organizării ineficiente şi nerealiste a procesului de predare - învăţare la clasă predominant în doi timpi („ascultare”– „predare”).

Toate conținuturile vor fi abordate în ordinea în care sunt prezentate în tabelul de corelare a acestora cu competențele specifice. Profesorul are rolul de facilitator, furnizor, colaborator, implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, problematizarea, jocul de rol, exercițiul, discuțiile în grup care stimulează critica, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei (elevilor li se va permite să aplice propriul mod de înțelegere a conținutului, prin descoperire, conversație și realizarea de materiale cum ar fi: proiecte, scheme, portofolii);
- eficientizează învățarea și aplicarea celor învățate;
- pot fi adaptate în funcție de potențialul fiecărui elev, ținând cont de faptul că fiecare elev are o capacitate de a învăța diferită.

Activitățile la lecții vor fi variate, astfel încât toți elevii să dobândească competențele necesare. Procesul de evaluare pe parcursul anului și evaluarea finală trebuie să urmărească **gradul de dobândire a competențelor** și **nu** nivelul de cunoștințe acumulate. Elementul didactic principal evidențiază capacitatea profesorului de a sintetiza elementele informaţionale la un minim necesar, astfel încât acestea să devină cunoştinţe utilizabile permanent.Cunoștințele științifice nu reprezintă decât cadrul în care se dezvoltă competențele.

Strategii de evaluare

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învăţare. Aceasta trebuie să se realizeze ca evaluare continuă, formativă. Pentru a asigura obiectivitatea, este recomandat ca profesorii să menționeze cu claritate rezultatele pe care trebuie să le atingă elevii. Alături de formele clasice de evaluare, se recomandă utilizarea unor instrumente complementare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activităţii şi a comportamentului elevilor.

TEME RECOMANDATE

1. **Prezentarea unui loc/regiuni din spațiul spaniol;**
2. **Asemănări și deosebiri între două comunități autonome din Spania;**
3. **Impactul precipitațiilor în Spania: evenimente extreme (fenomenul DANA din Valencia, 2024);**
4. **Sate depopulate/vs/aglomerații urbane – cauze și consecințe;**
5. **Spania după jumătate de secol de monarhie;**
6. **Zone turistice celebre din Spania;**
7. **Piramida populației din Spania – trecut și prezent;**
8. **Alcătuirea unui jurnal intitulat „Călătorie în Nordul/ Sudul Spaniei”.**

EXEMPLE DE UNITĂŢI DIDACTICE

I. Unidad didáctica: España en población – Leer el pasado y el futuro en una pirámide
Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de gráficos reales y recursos visuales.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: ¿Qué significado tiene la forma de la población?
Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado sobre población y demografía.
- Comprender qué es una pirámide de población y para qué sirve.
- Identificar las partes básicas de una pirámide de población.

Competencias generales: CG1, CG2
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2
Secuenciación
1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta dos imágenes contrastadas: una clase llena de niños y una residencia de ancianos.

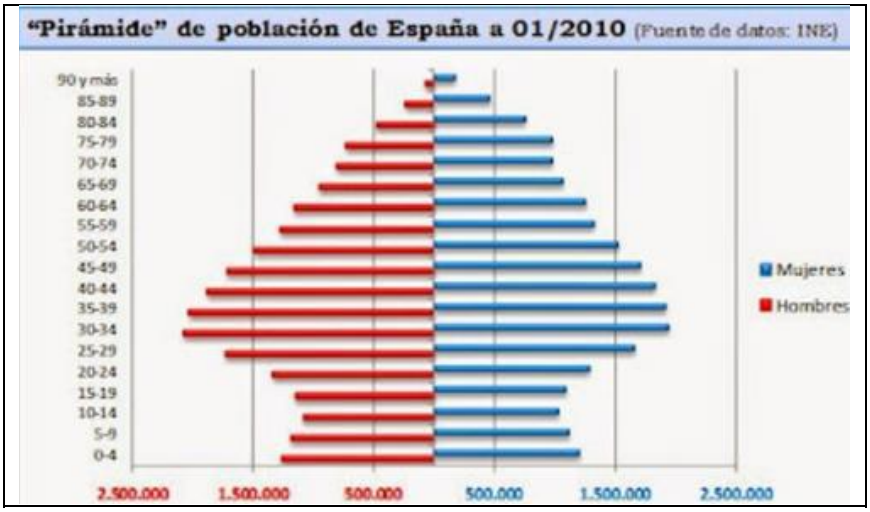
- Pregunta generadora: «¿Crees que hay más niños o más personas mayores en España hoy?»
- Breve debate oral guiado.
- Introducción de la idea clave: la población también se puede representar a través de formas gráficas.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento
Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se escribe la palabra POBLACIÓN.
- El alumnado aporta palabras relacionadas (edad, nacimientos, personas mayores, emigración…).
- El docente organiza las ideas y corrige conceptos erróneos.

Actividad 2 – Descubrimos la pirámide de población

- Proyección de una pirámide de población de España reciente (INE).

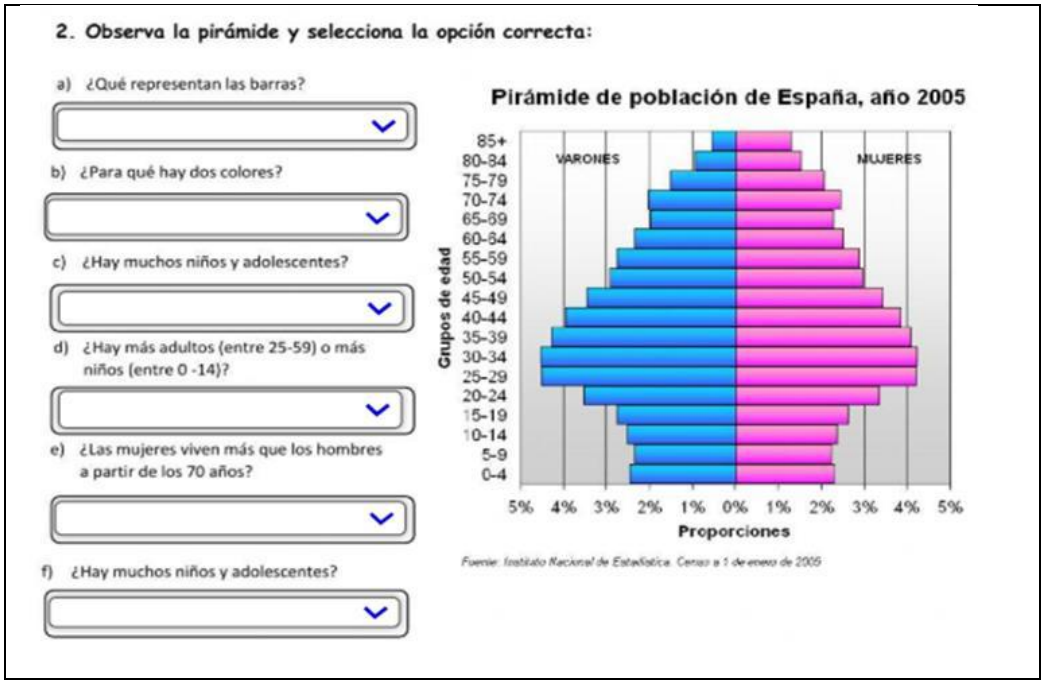

- Explicación guiada de:
  - Eje vertical (edad).
  - Eje horizontal (porcentaje de población).
  - Diferencia entre hombres y mujeres.

- Introducción del vocabulario básico: natalidad, mortalidad, envejecimiento, esperanza de vida, emigración, inmigración.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- El alumnado completa una ficha sencilla identificando partes de la pirámide.

- Preguntas guiadas de comprensión.
- Apoyo individual del docente

3. Cierre – Consolidación y reflexión

- Corrección oral de la ficha.
- Pregunta final: «¿Qué problemas o ventajas puede tener un país con población mayor numerosa?»
- Avance de la siguiente sesión: tipos de pirámides de población.

4. Atención a la diversidad

- Apoyo visual constante.
- Trabajo en parejas para la ficha.
- Refuerzo oral del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión

- Observación de la participación.
- Revisión de la ficha.
- Actitud e interés.

Sesión 2: Tipos de pirámides y modelos demográficos

Metas de aprendizaje de la sesión:

- Reconocer los principales tipos de pirámides de población.
- Relacionar la forma de la pirámide con el desarrollo económico y social.

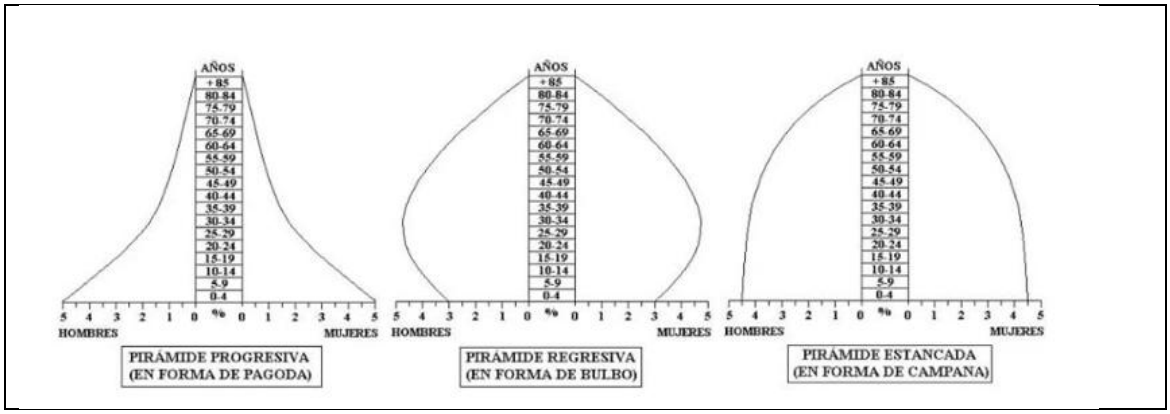
Competencias generales: CG1, CG2, CG3
Competencias específicas: CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.1

Secuenciación:
1. Inicio

- Recordatorio rápido de la sesión anterior.
- Pregunta inicial: «¿Todas las pirámides de población tienen la misma forma?»

2. Desarrollo

- Explicación guiada de los tres tipos:
  - Pirámide expansiva.
  - Pirámide estacionaria.
  - Pirámide regresiva.
- Comparación visual entre España, un país africano y uno europeo envejecido.
- Actividad en grupos pequeños: emparejar pirámides con descripciones.

3. Cierre

- Puesta en común.
- Conclusión del profesor: la pirámide refleja la historia y el futuro de un país
-

II. Unidad didáctica: Energía y riesgos en la sociedad – Recursos, sostenibilidad y prevención

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de imágenes y ejemplos reales.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: ¿De dónde viene la energía que usamos?
Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado sobre la energía.
- Comprender la diferencia entre energías renovables y no renovables.
- Identificar ejemplos de fuentes de energía en España.

Competencias generales: CG1, CG2
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación:
1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta imágenes de una central térmica y de una central eólica.

- Pregunta generadora: «¿Toda la energía se produce de la misma manera?»
- Breve debate oral guiado.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento
Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada
- En la pizarra se escribe la palabra ENERGÍA.
- El alumnado aporta palabras relacionadas (electricidad, petróleo, sol, viento…).

Actividad 2 – Clasificamos las fuentes de energía
- Explicación guiada de energías renovables y no renovables.
- Introducción de vocabulario: energía solar, eólica, combustibles fósiles, sostenibilidad.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha
- Clasificación de fuentes de energía en renovables y no renovables.
  Fuentes de energía
  - Renovables
  - No renovables
  - Impacto ambiental

3. Cierre – Consolidación y reflexión
- Corrección oral de la ficha.
- Pregunta final: «¿Por qué es importante usar energías renovables?»

4. Atención a la diversidad
- Apoyo visual constante.
- Trabajo en parejas.
- Refuerzo del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión
- Observación de la participación.
- Revisión de la ficha.
- Actitud e interés.

Sesión 2: Desastres naturales y tecnológicos
Metas de aprendizaje:
- Identificar riesgos naturales y tecnológicos.
- Comprender sus causas y consecuencias.
- Reconocer medidas de prevención.

Competencias generales: CG1, CG2, CG3
Competencias específicas: CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.1

Secuenciación:
1. Inicio
- Recordatorio rápido de la sesión anterior.
- Pregunta inicial: «¿Qué desastres naturales conoces?»

2. Desarrollo
- Explicación guiada de incendios forestales, inundaciones y accidentes tecnológicos.

- Comparación de ejemplos reales en España.
- Actividad en grupos pequeños: relacionar desastre–causa–consecuencia.

3. Cierre

- Puesta en común.
- Conclusión del profesor: la prevención reduce los riesgos.

Riesgos naturales y tecnológicos

- Incendios
- Inundaciones
- Accidentes industriales

III. Unidad didáctica España en relieve: Un país esculpido por la tierra

Metodología

- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de mapas y de imágenes fotográficas.
- Trabajo individual y cooperativo.

Sesión 1: Un país con forma de puzzle
Metas de aprendizaje de la sesión:

- Activar los conocimientos previos del alumnado
- Comprender que el relieve explica la diversidad de paisajes de España.

Competencias generales: CG1, CG2
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 1.3, CS 2.1, CS 2.2

Secuenciación
1. Inicio – Activación de conocimientos

- El docente proyecta 4–5 imágenes de paisajes españoles muy contrastados (alta montaña, meseta, paisaje volcánico, delta fluvial).

- Pregunta generadora: «¿Puede ser cierto que todas estas imágenes pertenezcan al mismo país?»
- El alumnado responde oralmente y justifica sus opiniones.
- Se introduce la idea clave de la actividad: España es un país con gran variedad de paisajes debido a su relieve.

2. Desarrollo – Construcción del conocimiento

Actividad 1 – Lluvia de ideas guiada

- En la pizarra se anota la palabra RELIEVE.
- El alumnado aporta palabras relacionadas libremente (montañas, llanuras, altura, ríos…).
- El docente organiza las aportaciones y aclara conceptos erróneos.

Actividad 2 – Explicación guiada

- Explicación sencilla del concepto de relieve, apoyada en un mapa físico que se proyecta y amplía en la pizarra digital.

https://atlasnacional.ign.es/images/5/5f/Europa_Mapa-fisico-de-Europa-1-13.725.000_2016_mapa_spa.jpg

- Introducción del vocabulario básico: montaña, cordillera, meseta, depresión, llanura, cabo, golfo, isla, archipiélago, península, istmo.
- Ejemplificación con paisajes reales conocidos por el alumnado.

Actividad 3 – Trabajo individual con ficha

- El alumnado completa la ficha de trabajo de la sesión 1.
- El docente resuelve dudas de forma individualizada.

3. Cierre – Consolidación y reflexión

- Corrección oral de las preguntas clave de la ficha.
- Pregunta final de reflexión: «¿Por qué conocer el relieve nos ayuda a entender cómo viven las personas?»
- Avance de la siguiente sesión: la Meseta Central como elemento principal del relieve español.

4. Atención a la diversidad

- Apoyo visual constante (mapas e imágenes).
- Posibilidad de completar la ficha con ayuda de un compañero.
- Refuerzo oral del vocabulario clave.

5. Evaluación de la sesión

- Observación de la participación oral.
- Revisión de la ficha de trabajo.
- Valoración del interés y la actitud.

FICHA DEL ALUMNO – SESIÓN 1

Un país con forma de puzzle **Nombre:** _____

Unidad: España en relieve **Fecha:** _____

Curso:

1. Observamos y describimos

Observa atentamente las imágenes de paisajes que ha mostrado el profesor.

a) Describe dos paisajes diferentes:

Paisaje 1
¿Es llano o montañoso? ¿Hay alturas? ¿Cómo es el terreno?

_____

_____

Paisaje 2
¿Qué diferencias encuentras con el paisaje anterior?

_____

_____

b) ¿Qué crees que provoca estas diferencias entre paisajes?

_____

_____

_____

2. ¿Qué es el relieve?

Completa la definición utilizando las palabras adecuadas:

El relieve es el conjunto de _____ de la superficie de la Tierra, como las _____, las _____ y las _____.

_____

3. Localizamos España en el mapa

Observa el mapa físico de Europa.

1. ¿En qué continente se encuentra España?

_____

2. Marca la opción correcta:

España es un país con un relieve principalmente:
☐ Muy llano
☐ Montañoso
☐ Totalmente plano

3. Explica brevemente tu respuesta:

---

4. Vocabulario geográfico básico

Relaciona cada concepto con su definición correcta:

Concepto Definición

Montaña ☐ Zona hundida del terreno, situada a menor altitud

Meseta ☐ Elevación natural del terreno

Depresión ☐ Superficie elevada y más o menos llana

---

5. El relieve y la vida de las personas

Responde razonando tus respuestas:

1. ¿Dónde crees que es más fácil construir carreteras y ciudades: en zonas llanas o montañosas? ¿Por qué?

---

2. ¿Crees que el relieve puede influir en el clima de un lugar? Explica cómo.

---

6. Para terminar

Escribe **una cosa nueva** que hayas aprendido hoy en clase sobre el relieve de España:

IV. Unidad didáctica España en paisajes: del verde atlántico al seco mediterráneo
Sesión 3: La percepción del paisaje

Metodología
- Aprendizaje competencial y activo.
- Uso de fuentes reales: vídeo documental y cartografía oficial (IGN).
- Enfoque sensorial y emocional del paisaje.
- Trabajo individual guiado, con puesta en común final.
- Metodología inductiva: del paisaje concreto a conceptos generales.

Actividad adaptada del Instituto Geográfico Nacional
(https://educativo.ign.es/atlas-didactico/paisaje-eso/actividad_la_percepcin_del_paisaje.html)

Metas de aprendizaje de la sesión:
- Identificar los elementos naturales y antrópicos de un paisaje a través de los sentidos.
- Reconocer la relación entre paisaje, clima, relieve y actividades humanas.
- Analizar un paisaje próximo utilizando fuentes audiovisuales y cartográficas.
- Desarrollar una actitud de valoración, respeto y responsabilidad hacia los paisajes naturales y culturales.

Competencias generales: CG 1, CG 2, CG 3, CG 4
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 1.3, CS 2.2, CS 3.2, CS 4.1, CS 4.2

Descripción de la actividad
El paisaje no se percibe solo por la vista, podemos aprender a utilizar el resto de nuestros sentidos, como el oído o el olfato para detectar los sonidos de la naturaleza o los generados por el ser humano, los olores de la vegetación o los provenientes de la acción humana. A través de nuestros sentidos podemos identificar un paisaje, conocer su función y sentir su dinámica. Así también, nos despiertan emociones y sentimientos.

Esta actividad se basa en utilizar los sentidos para descubrir los elementos del paisaje, la relación entre los factores naturales y humanos, y para generar emociones y sentimientos de responsabilidad con respecto a su cuidado y protección. Se pretende, además, descubrir y valorar los paisajes próximos.

Desarrollo de la sesión
1. Inicio
- Pregunta inicial: ¿Crees que podrias reconocer un paisaje sin verlo?
- Breve explicación del concepto de paisaje como realidad natural, humana y emocional.
- Presentación del espacio: Parque Natural de Las Batuecas–Sierra de Francia.

2. Desarrollo
Parte 1 · Escuchar el paisaje
- Visionar el vídeo documental (fragmentos seleccionados).
- Análisis a partir de las preguntas:
  - *¿Qué sonidos de la naturaleza podemos identificar?*
  - *¿Cuáles de estos sonidos corresponden a los agentes naturales que modelan este paisaje?*
  - *En el documental se observan otros agentes naturales que esculpen el paisaje, pero que no podemos escuchar. ¿Cuáles son?*
  - *¿Qué sonidos antrópicos hemos identificado?*

Se analizan:
  - Sonidos naturales.
  - Sonidos antrópicos.

- Agentes modeladores del paisaje.
- Emociones y sensaciones.

- El alumnado completa la Ficha de trabajo – Parte A (escucha activa).

Parte 2 · Paisaje, sostenibilidad y mapa

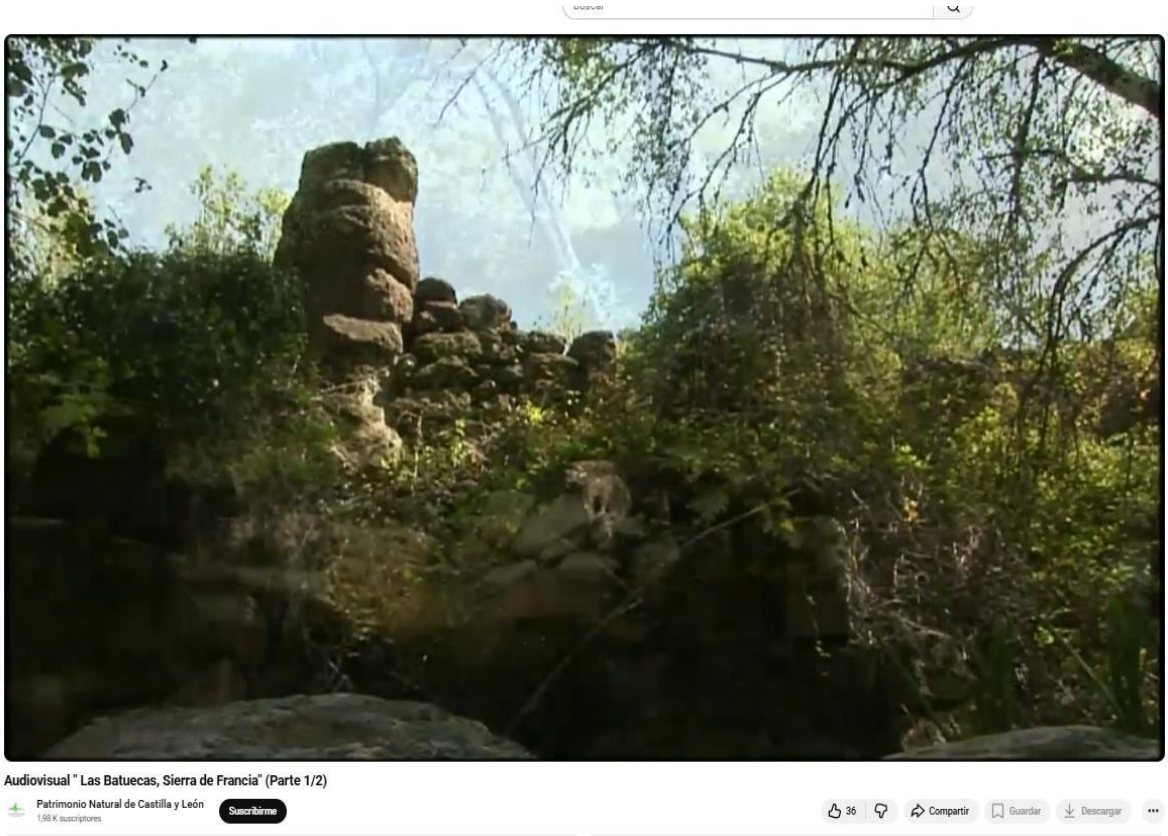
- Comentario guiado de la imagen del ganado pastando.
- Reflexión a partir de las preguntas:
  - *¿Qué modos de vida revelan los sonidos humanos? ¿Qué tipo de actividad económica indican?*
  - *¿Qué diferencias acústicas percibimos con respecto a nuestro paisaje más próximo?*
  - *¿Qué tipo de sentimiento nos ha generado este paisaje? ¿Sentimiento de bienestar (placer, tranquilidad, etc.) o todo lo contrario (inquietud, desasosiego, angustia, etc.)?*
- El alumnado completa la Ficha – Parte B.

3. Cierre

- Puesta en común oral:
  - ¿Es un paisaje bien conservado?
  - ¿Qué amenazas podría presentar?
- Conclusión del profesor:
  - *El paisaje es el resultado del equilibrio —o desequilibrio— entre la naturaleza y el ser*
  - *humano.*

4. Tarea

Para realizar el ejercicio se ha seleccionado el siguiente vídeo documental de un paisaje del interior peninsular, ubicado en el Sistema Central, concretamente en el Parque Natural de Las Batuecas-Sierra de Francia, en Salamanca:

https://www.youtube.com/watch?v=zdiOJLe1wsI

Fundación Patrimonio Natural de Castilla y León. Audiovisual «Las Batuecas, Sierra de Francia»

FICHA DE TRABAJO PARA EL ALUMNADO

FICHA · "Escuchar y comprender un paisaje"

PARTE A · El paisaje a través de los sentidos

1. Sonidos de la naturaleza identificados:
   ☐ Agua ☐ Viento ☐ Aves ☐ Insectos ☐ Otros: _____
2. ¿Qué agentes naturales modelan este paisaje y cuáles escuchamos?
3. Agentes naturales que actúan pero no se oyen:
4. Sonidos humanos identificados:
5. ¿Qué actividades económicas revelan esos sonidos?
6. Diferencias con el paisaje cercano a tu entorno habitual:
7. Sensaciones que te produce este paisaje (marca y explica):
   ☐ Tranquilidad ☐ Bienestar ☐ Inquietud ☐ Otro: _____

PARTE B · Paisaje, sostenibilidad y análisis cartográfico

8. Relación entre el ganado y el medio natural:
9. Relieve dominante del Parque Natural (según IGN):
10. Tipo de clima y Vegetación dominante:
11. ¿Es este un paisaje sostenible? Razona tu respuesta.

(Parte 1/2) Licencia @patrimonionatural

RECOMANDĂRI DE PROIECTE EDUCAŢIONALE

I. MI AGENCIA DE TURISMO

- Elevii elaborează, în perechi, o prezentare în Power Point a unei destinații turistice realizată de o agenție turistică. Echipa va prezenta toate informațiile necesare unui turist (locul, clima, atracții geografice și culturale, cazare, preț etc.)

  ⇒ Se dezvoltă atât capacitatea elevilor de a elabora proiecte vizând geografia locală, valorificând resursele media existente, cât și aceea de a expune informații generale despre așezări și caracteristicile acestora.

Posible estructura del proyecto

1. Título y presentación inicial (1 diapositiva)

- Nombre de la agencia creada por los alumnos.
- Nombre del destino turístico.
- Breve frase de introducción:
  "Hoy les invitamos a hacer un viaje inolvidable a…"

2. Localización del destino (1–2 diapositivas)

- **País, región y ciudad**.
- **Mapa** simple para situar el destino.
- Datos básicos: población, idioma, moneda.
- Cómo llegar: avión, tren, bus, tiempo de viaje.

Ej.: "Barcelona, en la costa noreste de España, junto al mar Mediterráneo."

3. Clima (1 diapositiva)

- Descripción del clima general: cálido, templado, tropical, frío, húmedo, seco.
- Estaciones recomendadas para viajar.
- Temperatura media y condiciones típicas: lluvias, viento, sol.

Ej.: "Clima mediterráneo: veranos calurosos, inviernos suaves."

4. Atracciones geográficas y lugares de interés (2–3 diapositivas)

- Montañas, playas, ríos, parques naturales, islas, volcanes.
- Monumentos o lugares emblemáticos relacionados con la geografía.
- Actividades posibles: senderismo, buceo, paseos en barco, excursiones.

Ej.: "La montaña de Montjuic", "Las playas del Barceloneta", "El parque Güell".

5. Alojamientos (1–2 diapositivas)

- Tipos de alojamiento: hoteles, hostales, apartamentos turísticos, campings.
- Ubicación de los alojamientos (cerca del centro, de la playa, de la montaña).
- Breve descripción de servicios: piscina, desayuno, Wi-Fi, vistas.

Ej.: "Hotel Costa Mar: 3 estrellas, a 200 m de la playa."

6. Precios (1 diapositiva)

- Coste aproximado del viaje:
  - Vuelo o transporte.
  - Precio por noche del alojamiento.
  - Presupuesto diario de comida.
  - Precio de entradas a atracciones o excursiones.
- Posible "paquete turístico".

Ej.: "Paquete de 3 días: 320 € por persona."

7. Actividades del viaje (1 diapositiva)

- Plan sugerido día por día.
- Actividades destacadas: tour guiado, visita al centro histórico, playa, etc.

8. Conclusión y recomendación final (1 diapositiva)

- Por qué este destino es ideal.
- Último mensaje persuasivo:
  "¡Reserva con nosotros y vive una experiencia única!"

II. METEORÓLOGOS POR UN DÍA
Rol del alumnado: Equipo de meteorólogos y analistas climáticos.
Contexto: El alumnado recibe el encargo de analizar el clima de una ciudad española y presentar un informe climático para una agencia de viajes.
Reto: interpretar un climograma y explicar qué tipo de clima tiene la ciudad y cómo influye en la vida y el turismo.
Metas de aprendizaje:

- Realizar un comentario completo de un climograma.
- Utilizar el vocabulario geográfico adecuado.
- Relacionar datos climáticos con actividades económicas y paisajes.
- Desarrollar habilidades de expresión oral.

Competencias:
Generales: CG1, CG2, CG3, CG4
Específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.2, CS 3.2, CS 4.2

Producto final

- Informe climático (cartel, infografía o presentación digital).
- Exposición oral de 3 minutos por grupo.

Organización y materiales:

- Grupos de 2–3 alumnos.
- Climogramas impresos o digitales.
- Plantilla guía para el comentario.
- Cartulina o herramientas digitales.

Secuenciación del Proyecto

Sesión 1 – Análisis guiado

- Observación detallada del climograma asignado.
- Respuesta a preguntas clave:
  - Temperatura media anual.
  - Amplitud térmica.
  - Precipitación total anual.
  - Meses secos.
  - Tipo de clima.

Sesión 2 – Elaboración del informe

- Redacción estructurada del comentario climático.
- Relación con paisaje y actividades económicas.
- Diseño visual del producto final.

Sesión 3 – Presentación y evaluación

- Exposición de los grupos.
- Autoevaluación y coevaluación.
- Rúbrica

Conclusión final del profesor:
Un climograma no es solo un gráfico: es una síntesis del funcionamiento climático de un territorio y una herramienta fundamental para comprender el paisaje y la vida en España.

III. PROYECTO FINAL: ESPAÑA EN 3D. MODELAMOS EL RELIEVE DE ESPAÑA
Rol del alumnado: Equipo de geógrafos
Contexto

El alumnado recibe el encargo de convertirse en un equipo de geógrafos divulgadores que debe explicar el relieve de España a estudiantes de otro centro educativo.
Para ello, deberán representar el relieve español en tres dimensiones, identificando las principales unidades del relieve y explicándolas de forma clara y ordenada.

Reto: diseñar una maqueta que permita comprender por qué España es un país con gran diversidad de paisajes.
Metas de aprendizaje de la sesión

ASPECTOS	4	3	2	1
CONTENIDO Ubicación de este paisaje y comprensión de sus características climáticas, de vegetación, ríos, relieve y población. 60%	Conoces la ubicación de este paisaje y comprendes sus características climáticas, de vegetación, ríos, relieve y población, además no cometes ningún fallo en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	Controlas la ubicación de este paisaje y comprendes sus características, pero cometes varios fallos en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	Controlas parte de la ubicación de este paisaje y comprendes parte de sus características, pero fallas la mitad de las preguntas en las pruebas orales o escritas sobre este contenido.	No controlas ni conoces la ubicación ni las características del paisaje mediterráneo.
TERMINOLOGÍA Y REGISTRO Utilización del vocabulario geográfico y del registro adecuado al nivel académico del curso requerido. 15%	Usas términos apropiados para la explicación de los procesos geográficos. Tu registro es siempre adecuado y eres capaz de definir y explicar todos los conceptos.	Usas términos apropiados para la explicación de los procesos geográficos. Tu registro es casi siempre adecuado y eres capaz de definir la mayoría de los conceptos.	Usas términos medianamente apropiados para la explicación de los procesos geográficos, pero sólo defines la mitad de los conceptos propuestos.	No usas términos apropiados y no explicas ni defines los conceptos propuestos.
TRABAJO ESCRITO Presentación correcta y puntual de las actividades propuestas por el profesor 15%	Presentas siempre las actividades de manera puntual y cuidadosa, con un gran nivel de pulcritud y esfuerzo.	Presentas casi siempre las actividades de manera puntual y cuidadosa, con un gran nivel de pulcritud y esfuerzo.	Presentas de manera regular las actividades, aunque estas tienen bastante margen de mejora.	No presentas las tareas.
AUTOCORRECCIÓN A PARTIR DE LA EVALUACIÓN. Reconoce los errores y trabaja en la mejora y evolución personal constantemente. 10%	Siempre muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	En la mayoría de las veces muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	Algunas veces muestras interés en la autocorrección y usa el reconocimiento de los errores para mejorar.	Pocas veces muestras interés en la autocorrección y usas el reconocimiento de los errores para mejorar.

- Integrar los conocimientos adquiridos sobre el relieve de España.
- Representar de forma visual y espacial las principales unidades del relieve.
- Utilizar correctamente el vocabulario geográfico básico.
- Desarrollar habilidades de trabajo cooperativo.

Competencias generales: CG 1, CG 2, CG 3
Competencias específicas: CS 1.1, CS 1.2, CS 2.1, CS 2.2, CS 2.3, CS 3.1

Metodología
- Aprendizaje activo y participativo.
- Uso de mapas
- Trabajo individual y cooperativo.

Producto final
- Maqueta del relieve de España.
- Explicación oral de 2–3 minutos por grupo, señalando:
  - Meseta Central
  - Principales sistemas montañosos
  - Grandes depresiones
  - Cabos y golfos

Organización y materiales
Agrupamiento: grupos cooperativos de 2-3 alumnos.
Materiales:

- Cartón o cartulina
- Plastilina, papel reciclado o arcilla
- Rotuladores
- Plantilla base del mapa de España

Secuenciación del proyecto

Sesión 1 – Activamos y planificamos

- El docente recuerda brevemente las principales unidades del relieve mediante un mapa mural.
- Se muestran ejemplos sencillos de maquetas.
- Cada grupo decide qué tipo de representación va a realizar (maqueta 3D).
- Reparto de roles dentro del grupo (coordinador, diseñador, encargado del material, portavoz).

Sesiones 2 y 3 – Construimos la maqueta del relieve

Paso 1. Base de la maqueta

- Utilizar una cartulina o cartón como base.
- Dibujar el contorno de la Península Ibérica (y opcionalmente Baleares y Canarias).

Paso 2. Representación del relieve

- Modelar las alturas con plastilina, papel arrugado o arcilla.
- Diferenciar claramente:
  - La Meseta Central
  - Cordilleras interiores
  - Cordilleras exteriores y cordilleras que bordean la Meseta
  - Grandes depresiones
  - Principales cabos y golfos

Paso 3. Colores y leyenda

- Utilizar colores para distinguir alturas:
  - Marrón: montañas
  - Amarillo o naranja: mesetas
  - Verde: depresiones y llanuras
- Incluir una leyenda sencilla explicando los colores.

Paso 4. Rotulación

- Colocar etiquetas con el nombre de las principales unidades del relieve.

Sesión 4 – Preparamos la exposición oral

Cada grupo prepara una breve explicación siguiendo este guion:

1. Presentación del trabajo.
2. Explicación general de las principales unidades del relieve de España.

Infografía instrucciones para la realización del proyecto:

Guía para la realización de la exposición oral

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Glosario de términos geográficos | Instituto Geográfico Nacional – site consultat la 25 octombrie 2025
Arévalo, J. M. (2018). *Geografía de España*. Madrid: Editorial Síntesis.
García Fernández, J. (2016). *Geografía general de España*. Madrid: UNED.
González, M., & López, F. (2019). *Atlas geográfico de España*. Barcelona: Planeta.
Popescu, C. (2019). *Statele Europei – Ghid geografic*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
Costa, M., Morla, C. & Sainz, H. (1995). Los Bosques Ibéricos. Una interpretación geobotánica. Barcelona, España: Planeta.
Farinós Dasí, J. y Olcina Cantos, J. (Coord.) (2017): *Geografía Regional de España*. Valencia, Ed. Tirant lo Blanch.
Gil Olcina, A & Gómez Mendoza, J. (Coords) (2001): *Geografía de España*. Ed. Ariel, serie Geografía.
Prieto, G. (2022). *Así se ha organizado España a través de los siglos. En Blog Geografía Infinita. Recuperado de https://www.geografiainfinita.com/2017/10/asi-se-ha-formado-el-mapa-de-espana/.*
Romero, J. (coord.). (2017): *Geografía Humana de España. Valencia, Universidad de Valencia.*
Tapiador, F. J. (2019). *The Geography of Spain: A Complete Synthesis. Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-18907-5*

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
ARSENE Gabriela Ionela	Prof. gr. I	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
LANGA Florina Magdalena	Prof. gr. I	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
PATRICHI Ecaterina	Prof. gr. I	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța
PLEȘOIANU Andreea Corina	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
RĂDULESCU Camelia	Prof. gr. I	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
BLASCO LÓPEZ Carlos	Lector spaniol	Liceul Teoretic Bilingv „Miguel de Cervantes”, Bucureşti
CHACÓN PÉREZ Ángel	Lector spaniol	Colegiul Național „Unirea”, Braşov
FILIP MORARIU Florin Marius	Lector spaniol	Colegiul Național „Iulia Haşdeu”, Bucureşti
ORTIZ LÁZARO Ladislao	Lector spaniol	Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, Constanța

Programa școlară pentru clasele cu predare în regim bilingv a limbii spaniole, în cadrul Acordului dintre Ministerul Educației și Cercetării din România și Ministerul Educației și Științei din Regatul Spaniei cu privire la înființarea si funcționarea secțiilor bilingve româno-spaniole în liceele din România și la organizarea examenului de bacalaureat nr. 979/22 august 2007, Limba modernă 1 (TC + CS) 3h /săptămână, Limbă și cultură spaniolă (CS) 2h/ săptămână, Disciplină non-lingvistică (CS) 1h/ săptămână; toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI[15]

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
ANGHEL Manuela-Delia	Prof. gr. I	Ministerul Educației și Cercetării
DANILIUC Luiza-Maria	Prof. gr. I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
ALEXANDRU Mihaela-Florina	Prof. gr. I, dr.	Ministerul Educației și Cercetării
CIOBA Mianda	Prof. univ.dr. habil.	Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Anexa nr. 164

Programa școlară pentru disciplina Literatură universală

Clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

— 2026 —

Anexa nr. 164
Programa școlară pentru disciplina *Literatură universală*, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- Filieră teoretică, profil umanist, specializarea filologie

NOTĂ de PREZENTARE

Literatura universală este parte a curriculumului de specialitate pentru clasele a XI-a și a XII-a, profil umanist, specializarea filologie, în conformitate cu prevederile planurilor-cadru pentru nivelul liceal de învățământ, aprobate prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4350 din 2025. Disciplina se studiază pe parcursul a doi ani școlari, având alocată câte o oră pe săptămână, pentru fiecare dintre aceste clase. Scopul disciplinei este acela de a oferi o viziune aprofundată asupra dinamicii fenomenului literar în ansamblul său, prin finalități de ordin cognitiv, afectiv și atitudinal transpuse în competențele generale și competențele specifice.

În cadrul orelor alocate disciplinei *Literatură universală* se urmărește ca elevii să-și exerseze și să-și dezvolte competențele de înțelegere, analiză și interpretare de text, dobândite la disciplina *Limba și literatura română*, folosind drept mijloace creații din patrimoniul universal, să circumscrie un text unei epoci/unui curent literar, să-și rafineze abilitățile de argumentare a unor puncte de vedere, formându-și gustul pentru lectură și artă în general, o gândire autonomă, reflexivă și critică, în raport cu textele studiate sau cu fenomenele culturale abordate.

Programa pentru clasele a XI-a și a XII-a este unitară din punctul de vedere al competențelor generale și specifice, al principiului de organizare a conținuturilor și al setului de valori și atitudini urmărite: cultivarea plăcerii de a citi și a gustului estetic, inclusiv prin raportarea la alte limbaje artistice, dezvoltarea sensibilității prin receptarea diferitelor tipuri de texte și interiorizarea valorilor universale care conduc la formarea unor reprezentări asupra epocilor culturale.

Disciplina contribuie astfel la atingerea atributelor prioritare din *Profilul absolventului pentru nivelul liceal de învățământ*, prin valorificarea dimensiunii formative a lecturii. Demersul curricular susține formarea competențelor-cheie stabilite la nivel european, în special a celei de sensibilizare și exprimare culturală, prin activități centrate pe comprehensiunea și interpretarea fenomenului literar, prin mediere culturală și valorizarea diversității.

Conceptul ordonator al programei școlare este cel de *imaginar*, înțeles ca ansamblu structurat de imagini, reprezentări și forme simbolice, dar și ca facultate creatoare care le generează și le organizează. Din această perspectivă, cele opt tipuri de imaginar trebuie înțelese în manifestările lor literare, sociale și culturale ca principii de configurare a sensului și de organizare a experienței umane. În descendența școlii franceze de studiu al imaginarului (Gaston Bachelard, Gilbert Durand, Jean-Jacques Wunenburger), valorificând și contribuțiile teoretice din spațiul românesc (Lucian Boia, Corin Braga), prezenta orientare metodologică oferă un cadru coerent pentru înțelegerea modului în care reprezentările culturale și formele literare au influențat, în timp, raportarea la lume.

Arhitectura curriculară juxtapune două principii: unul *diacronic*, în care epocile literare sunt abordate în succesiunea lor paradigmatică, din Antichitate până în perioada contemporană, respectiv unul *sincronic*, în care studiul textelor se face din perspectivă tematică și tipologică.

Prezenta programă școlară respectă structura standard a curriculumului național, prevăzută de documentul-cadru de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național*. *Cadrul de referință al Curriculumului național*, aprobat prin ordin al ministrului educației nr. 3239 din 2021, aceasta fiind următoarea:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice (inclusiv recomandări bibliografice).

COMPETENȚE GENERALE

1. Interpretarea textelor aparținând diferitelor spații culturale, reprezentative pentru un anumit tip de imaginar literar

2. Contextualizarea fenomenului literar, prin raportare la epocă sau curent cultural, în scopul identificării dominantelor tematice și stilistice

3. Valorificarea experiențelor de lectură, din perspectivă interdisciplinară, în spiritul manifestării diversității culturale

COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE
1. Interpretarea textelor aparținând diferitelor spații culturale, reprezentative pentru un anumit tip de imaginar literar
1.1 Aplicarea unor strategii variate de lectură, în vederea comprehensiunii diferitelor tipuri de texte
−identificarea trăsăturilor dominante ale epocilor și ale curentelor studiate, prin realizarea unor sinteze de tip tabel, sinopsis, hartă conceptuală sau mentală etc.; *−identificarea unor teme, valori și experiențe umane ce reflectă dinamica și specificul unui anumit fenomen cultural;* *−analiza unor texte reprezentative pentru un anumit spațiu literar, evidențiind modul în care realitatea socială se reflectă în construcția personajelor literare;* *−analiza unor texte aparținând unor culturi diferite sau unor genuri literare/forme reprezentative pentru un anumit tip de imaginar;* *−interpretarea semnificațiilor unor texte literare și/sau nonliterare, prin metode interactive (joc de rol, interviu, masă rotundă, eseu grafic etc.);* *−exerciții de interpretare a diferitelor tipuri de texte, prin raportare la experiența personală și de lectură.*
1.2. Interpretarea aceluiași text în funcție de chei de lectură care să dezvolte perspective multiple de abordare
−exerciții de interpretare a unui text din perspectivă tematică, stilistică, structurală, personală, a dialogului intercultural etc.; *−identificarea unor semnificații ale textului studiat, pornind de la receptarea acestuia în diferite epoci și spații culturale, de-a lungul timpului;* *−redactarea unor texte care să valorifice experiența de viață și de lectură, precum și valorile identificate în lumile ficționale;* *−prezentarea diferitelor semnificații ale unui text, prin realizarea unor produse de tip multimedia (interviu, podcast, vlog etc.);* *−compararea semnificațiilor și a modului în care este receptat mesajul unui anumit text literar, pe baza unor exerciții de interevaluare/evaluare colegială;* *−întocmirea unui dosar critic, în format fizic sau digital, care să cuprindă interpretări critice cu privire la textele sau fenomenele culturale investigate, în scopul integrării acestora în elaborarea unor lucrări diverse.*
1.3 Stabilirea unor conexiuni între texte care aparțin unor epoci sau spații culturale diferite, pentru identificarea aspectelor comune și a celor particulare
−exerciții de lectură ghidată pentru stabilirea unor corespondențe între textele studiate și epoca/perioada culturală în care au fost create; *−realizarea unei hărți/unui atlas pentru ilustrarea circulației unor motive/simboluri literare, aparținând unor tradiții culturale diferite, folosind instrumente digitale;* *−realizarea unor tabele comparative privind formele literare dominante, reflectate în diverse spații culturale;* *−compararea unor texte aparținând unor epoci diferite, pe baza unei teme, a unui motiv sau simbol central;* *−redactarea unei pagini de jurnal reflexiv pornind de la valorile definitorii ale unei epoci culturale, reflectate în diferite tipuri de texte.*

2. Contextualizarea fenomenului literar, prin raportare la epocă sau curent cultural, în scopul identificării dominantelor tematice și stilistice
2.1 Stabilirea unor relații între diferitele tipuri de texte și contextul cultural în care acesta au fost create sau produse
−realizarea unor atlase, hărți literare sau sinopsisuri care să prezinte, într-o formă interactivă, specificul unor epoci, curente culturale sau literare, prin evidențierea trăsăturilor dominante ale acestora; *−elaborarea unor proiecte sau investigații menite să urmărească un anumit element structural (temă, motiv, simbol, conflict, viziune/concepție despre lume și viață etc.);* *−ilustrarea trăsăturilor unei epoci literare, în cadrul unui proiect pe grupe, prin elaborarea unei prezentări sub forma unor resurse vizuale și/sau multimedia interactive;* *−exerciții de realizare a unor inferențe pornind de la o imagine, un simbol, un topos etc., identificate în textele studiate, prin raportare la context;* *−realizarea unor prezentări de tip ghid muzeal, în format fizic sau digital, pentru un anumit corpus de texte, reprezentative pentru criteriul ales (tematic, stilistic etc.).*
2.2 Recunoașterea trăsăturilor fundamentale specifice unui anumit tip de imaginar, reflectate în texte diverse
−exerciții de lectură predictivă privind sensul și semnificația textului, pornind de la titlu, o imagine, un simbol, un cuvânt-cheie etc. definitoriu pentru un tip de imaginar; *−recunoașterea unor amprente sau mărci relevante pentru o perioadă sau epocă: limbaj, mentalitate, valori etc.;* *−realizarea profilului unui tip uman reprezentativ pentru o epocă sau pentru un anumit model comportamental/atitudinal (eroul, curteanul, cavalerul etc.).*
2.3. Realizarea unor conexiuni între creații artistice care ilustrează medii semiotice diferite, aparținând unui imaginar comun
−crearea unui produs multimodal care să ilustreze relații între diferite limbaje artistice (arte plastice sau vizuale, muzică, sculptură, teatru, cinematografie), pornind de la o temă, motiv, idee sau valoare comună; *−vizionarea unor filme sau a unor secvențe de film (ecranizări, dramatizări, adaptări) ce ilustrează specificul unei epoci sau viziunea despre lume regăsită în textele studiate;* *−redactarea unor recenzii care să valorifice textele transpuse în alte forme de artă;* *−scrierea unor eseuri pornind de la corelația dintre textele studiate și teme din diverse domenii ale cunoașterii (istorie, filozofie, etică, psihologie etc.).*
2.4. Evidențierea unor conexiuni între literatura universală și literatura română, în baza unor dominante tematice și stilistice
−realizarea unor fișe de analiză comparativă între texte aparținând literaturii universale și literaturii române (teme, motive, idei, valori, viziune despre lume etc.); *−exerciții de identificare a perspectivei tematice și contextuale, corelând textul cu mentalitatea epocii, în cadrul activităților de interpretare;* *−investigarea modului în care elemente de structură, compoziție și limbaj specifice literaturii universale sunt asimilate sau adaptate în literatura română.*

3. Valorificarea experiențelor de lectură, din perspectivă interdisciplinară, în spiritul manifestării diversității culturale
3.1 Exprimarea unor puncte de vedere argumentate, valorificând experiențele de lectură critică sau reflexivă a textelor studiate
−exprimarea, în scris sau oral, a unor opinii asupra semnificațiilor generale/particulare ale unor texte literare și nonliterare, aparținând diferitelor epoci culturale; *−exerciții de recunoaștere a valorilor identificate în textele literaturii universale, prin raportarea acestora la propriul sistem de valori;* *−valorificarea, în texte de opinie, a jurnalului de lectură, a notelor reflexive și a observațiilor personale pe marginea unui text, în construirea unui punct de vedere critic.*
3.2. Realizarea unor proiecte pornind de la problematica textelor studiate, prin integrarea unor mijloace multimedia
−realizarea unor jurnale de lectură/comentarii/analize/eseuri/recenzii etc., pornind de la mesajul/ semnificațiile textelor studiate, prin integrarea observațiilor/notațiilor personale; *−întocmirea unui dosar critic, în format fizic sau digital, care să cuprindă judecăți de valoare cu privire la textele sau fenomenele literare studiate;* *−realizarea unui colaj de texte pornind de la o întrebare deschisă generată de lectura pluriaspectuală a unor creații literare;* *−exerciții de redactare a unor articole pornind de la transpunerea unor idei, conflicte, personaje sau simboluri literare în forme adaptate publicului contemporan.*
3.3. Exprimarea unor puncte de vedere cu privire la relația dintre textele studiate și alte domenii ale cunoașterii
−organizarea unei dezbateri privind actualitatea temei literare studiate, pe baza unui set de valori sociale sau culturale; *−ascultarea/vizionarea unor produse multimedia (interviu, podcast etc.) în scopul formării unei viziuni cu privire evoluția relației dintre literatură și viață, în diferite epoci;* *−exerciții de redactare a unor eseuri care să evidențieze interferența literaturii cu alte domenii ale cunoașterii, prin raportare la problemele societății actuale.*

CLASA a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. IMAGINARUL ANTIC	**Sugestii de texte**: *Epopeea lui Ghilgameș*; Homer, *Iliada*, *Odiseea*; Eschil, *Orestia*; Sofocle, *Oedip Rege*, *Antigona*; Euripide, *Bacantele*, *Medeea*; Platon, *Ion* (despre inspirația poetică), *Phaidon* (despre suflet), *Republica* (mitul peșterii și teoria despre arta mimetică), *Banchetul* (mitul androginului), *Apărarea lui Socrate*; Aristotel, *Poetica*; Vergiliu, *Eneida*; Horațiu, *Epistola către Pisoni*; Ovidiu, *Metamorfoze*, *Tristele*, *Ponticele* etc.
	Proiect: *Mituri și narațiuni fondatoare* sau *Condiția umană și destinul* sau *Funcția cathartică a literaturii*
2. IMAGINARUL MEDIEVAL	**Sugestii de texte**: Sfântul Augustin, *Confesiuni*; romanele cavalerești (*Romanul mesei rotunde*; Chrétien de Troyes, *Lancelot*); poezia trubadurilor (Jaufré Rudel, *Iubita de departe*); *Cântecul lui Roland*; Dante Alighieri, *Divina comedie*; Geoffrey Chaucer, *Povestiri din Canterbury*; François Villon, *Balade*; Christine de Pizan, *Cartea cetății doamnelor*; poezia de expresie arabă: Omar Khayam, *Rubaiate*; *O mie și una de nopți* etc.
	Proiect: *Relația dintre om și sacru* sau *Idealul cavaleresc în roman și în poezia trubadurilor*

3. IMAGINARUL RENASCENTIST ȘI BAROC	**Sugestii de texte:** Giovanni Boccaccio, *Decameronul*; Francesco Petrarca, *Cancionierul*; François Rabelais, *Gargantua și Pantagruel*; William Shakespeare, *Hamlet*, *Visul unei nopți de vară*, *Sonete*; Christopher Marlowe, *Tragica istorie a doctorului Faust*; Tirso de Molina, *Seducătorul din Sevilla și Musafirul de piatră*; Pedro Calderón de la Barca, *Viața e vis*; John Milton, *Paradisul pierdut*; Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*; Erasmus din Rotterdam, *Elogiul nebuniei*; Michel de Montaigne, *Eseuri* etc.
	Proiect: *Dimensiuni ale umanismului în Renaștere* sau *Simboluri dominante ale barocului*
4. IMAGINARUL CLASIC	**Sugestii de texte:** Nicolas Boileau, *Arta poetică*; Pierre Corneille, *Cidul*; Jean Racine, *Fedra*; Molière, *Tartuffe*, *Burghezul gentilom*; Jean de la Bruyère, *Caracterele*; Blaise Pascal, *Cugetări*; René Descartes, *Discurs asupra metodei*; Jean de la Fontaine, *Fabule* etc.
	Proiect: *Reinterpretări ale tragediei grecești* sau *Omul clasic între rațiune și pasiune*
5. IMAGINARUL ILUMINIST	**Sugestii de texte:** Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*; Jonathan Swift, *Călătoriile lui Gulliver*; Charles-Louis Montesquieu, *Scrisorile persane*; Voltaire, *Candide*; Jean-Jacques Rousseau, *Contractul social*; Denis Diderot, *Jacques fatalistul și stăpânul său*; Gothold Ephraim Lessing, *Natan înțeleptul*, *Laocoon*; Johann Wolfgang Goethe, *Faust* etc.
	Proiect: *Primatul rațiunii și vocația absolutului* sau *Călătoriile și pasiunea cunoașterii*
6. IMAGINARUL GOTIC ȘI ROMANTIC	**Sugestii de texte:** Johann Wolfgang Goethe, *Suferințele tânărului Werther*; Novalis, *Imnuri către noapte*; Matthew Gregory Lewis, *Călugărul*; Mary Shelley, *Frankenstein sau Prometeul modern*; E. T. A. Hoffmann, *Elixirele diavolului*, *Spărgătorul de nuci*, *Ulciorul de aur*; Emily Brontë, *La răscruce de vânturi*; Charlotte Brontë, *Jane Eyre*; Samuel Taylor Coleridge, *Balada bătrânului marinar*; George Gordon Byron, *Poemele orientale*; Victor Hugo, *Legenda secolelor*, *Prefața la Cromwell*, *Mizerabilii*; Alfred de Musset, *Nopțile*; Gerard de Nerval, *Aurelia*; Edgar Allan Poe, *Aventurile lui Arthur Gordon Pym*, *Povestiri grotești și extraordinare*, *Corbul*; Mihail Lermontov, *Demonul*; Aleksandr Pușkin, *Evgheni Oneghin* etc.
	Proiect: *Estetica emoției și triumful sensibilității* sau *Forme ale evaziunii din cotidian (vis, mit, istorie, lumi fantastice)*
7. IMAGINARUL REALIST	**7.1. REPREZENTĂRI SOCIALE ȘI CULTURALE** **Sugestii de texte:** Stendhal, *Roșu și negru*; Honoré de Balzac, *Moș Goriot*, *Eugénie Grandet*; Charles Dickens, *Marile speranțe*, *Oliver Twist*; Nikolai Vasilievici Gogol, *Suflete moarte*, *Mantaua*, *Revizorul*; Anton Pavlovici Cehov, *Unchiul Vanea*, *Livada cu vișini*; Feodor Mihailovici Dostoievski, *Crimă și pedeapsă* etc.
	Proiect: *Individul și mediul social* sau *Dinamica tipologiilor umane*

	7.2. CONDIȚII ALE AFIRMĂRII IDENTITARE **Sugestii de texte:** Jane Austen, *Mândrie și prejudecată*; Gustave Flaubert, *Doamna Bovary*; Lev Nicolaevici Tolstoi, *Anna Karenina*; George Eliot, *Middlemarch*; Henrik Ibsen, *Nora sau O casă de păpuși* etc.
	Proiect: *Problematizări socioculturale și de gen* sau *Constrângeri în afirmarea femeii*

CLASA a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
8. IMAGINARUL MODERN, POSTMODERN ȘI CONTEMPORAN	**8.1 MUTAȚII ALE LIMBAJULUI POETIC** **Sugestii de texte**: Charles Baudelaire, *Florile răului*; Arthur Rimbaud, *Iluminări*, *Un anotimp în infern*; Stéphane Mallarmé, *După-amiaza unui faun*; Paul Verlaine, *Romanțe fără cuvinte*; Walt Whitman, *Fire de iarbă*; Ezra Pound, *Cantos*; T. S. Eliot, *Țărâmul pustiit*, *Cântecul de dragoste al lui J. Alfred Prufrock*; Rainer Maria Rilke, *Elegiile duineze*, *Sonetele către Orfeu*; Fernando Pessoa, *Odă maritimă*; Federico García Lorca, *Bocet pentru Ignacio Sánchez Mejías*; Sylvia Plath, *Ariel și alte poeme*; Anne Sexton, *Poeme alese*; Allen Ginsberg, *Urlet* etc.
	Proiect: *Explorarea imaginarului decadentist și simbolist* sau *Revoluții ale limbajului liric* sau *Valențe ale poeziei de tip confesiv*
	8.2. SONDAREA PSIHOLOGICĂ ȘI ABSURDUL CONDIȚIEI UMANE **Sugestii de texte**: Feodor Mihailovici Dostoievski, *Frații Karamazov*; Oscar Wilde, *Portretul lui Dorian Gray*; Marcel Proust, *În căutarea timpului pierdut*; Luigi Pirandello, *Șase personaje în căutarea unui autor*; James Joyce, *Portret al artistului la tinerețe*; Virginia Woolf, *Doamna Dalloway, Spre far*; *Valurile*; William Faulkner, *Zgomotul și furia*; Franz Kafka, *Procesul*, *Metamorfoza*; Thomas Mann, *Muntele vrăjit*, *Moartea la Veneția*; Hermann Hesse, *Lupul de stepă*; Albert Camus, *Străinul*, *Ciuma*, *Mitul lui Sisif*; Ernst Hemingway, *Zăpezile de pe Kilimanjaro*, *Fiesta*; André Malraux, *Condiția umană*; Eugène Ionesco, *Scaunele, Regele moare*; Samuel Beckett, *Așteptându-l pe Godot*; Jean Paul Sartre, *Cu ușile închise*; Ernesto Sábato, *Tunelul*; Gabriel García Márquez, *Un veac de singurătate*; Dino Buzzati, *Deșertul tătarilor* etc.
	Proiect: *Fluxul conștiinței și monologul interior* sau *Sensul existenței și experiența absurdului*
	8.3. LITERATURA *FANTASY* ȘI LUMILE SECUNDARE **Sugestii de texte:** Lewis Carroll, *Aventurile Alisei în Țara Minunilor*; J. R. R. Tolkien, *Despre basme*, *Hobbitul*, *Stăpânul inelelor*; C. S. Lewis, *Cronicile din Narnia*; Ursula K. Le Guin, *Un vrăjitor din Terramare*; Michael Ende, *Povestea fără sfârșit*; J. K. Rowling, seria *Harry Potter*; Neil Gaiman, *Coraline*, *Pulbere de stele, Zei americani*; George R. R. Martin, seria *Cântec de gheață și foc* etc.
	Proiect: *Revizitări ale imaginarului mitologic și religios* sau *Sensuri ale evaziunii din realitate – ecranizări și alte reprezentări transmediale*

	8.4. DISTOPII ȘI CARTOGRAFIERI ALE TOTALITARISMULUI **Sugestii de texte:** Mihail Afanasievici Bulgakov, *Maestrul și Margareta*; Evgheni Zamiatin, *Noi*; Aldous Huxley*, Minunata lume nouă*; Aleksandr Soljeniţîn, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*; Primo Levi, *Mai este acesta oare un om?*; George Orwell, *O mie nouă sute optzeci și patru*; Arthur Koestler, *Întuneric la amiază*; Margaret Atwood, *Povestea slujitoarei*; Ray Bradbury, *Fahrenheit 451*; Herta Müller, *Animalul inimii*, *Leagănul respirației* etc.
	Proiect: *Societăți distopice și memoria represiunii* sau *Dezumanizarea în universul concentraționar*
	8.5. LITERATURA POSTMODERNĂ ȘI DIALOGUL CU TRADIȚIA CULTURALĂ **Sugestii de texte:** Italo Calvino, *Dacă într-o noapte de iarnă un călător*, *Orașele invizibile*; John Fowles, *Iubita locotenentului francez;* Julian Barnes**,** *Papagalul lui Flaubert*, *O istorie a lumii în 10 capitole și jumătate*; Umberto Eco, *Numele trandafirului*, *Pendulul lui Foucault*; Julio Cortázar, *Șotron*; Thomas Pynchon, *Curcubeul gravitației*; Vladimir Sorokin, *Ziua opricinicului*; Paul Auster, *Trilogia New Yorkului*; Andrei Codrescu, *Wakefield*; Jeanette Winterson, *Scris pe trup* etc.
	Proiect: *Fragmentarea narațiunii și pluralitatea perspectivelor* sau *Dimensiuni ale prozei postmoderne*
	8.6. LITERATURA POSTCOLONIALĂ ȘI IDENTITĂȚILE CULTURALE **Sugestii de texte:** Chinua Achebe, *O lume se destramă*; Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*; Salman Rushdie, *Versetele satanice*, *Copiii din miez de noapte*; Michael Ondaatje, *Pacientul englez*; Zadie Smith, *Dinți albi*; Andrea Levy, *O insulă prea mică*; Toni Morrison, *Preaiubita*; J. M. Coetzee, *Dezonoare* etc.
	Proiect: *Forme hibride și dileme identitare în spațiul diasporei* sau *Rescrierea istoriei coloniale și reprezentarea alterității*
	8.7. IMAGINARUL TEHNOLOGIC ȘI SOCIETATEA VIITORULUI **Sugestii de texte:** Isaac Asimov, *Eu, robotul*; Frank Herbert, *Dune*; Philip K. Dick, *Androidul visează oi electrice?*; William Gibson, *Neuromantul*; Margaret Atwood, *Oryx și Crake*; Kazuo Ishiguro, *Klara și Soarele*; Ian McEwan, *Mașinării ca mine*; Michel Houellebecq, *Posibilitatea unei insule* etc.
	Proiect: *Relația dintre om și inteligența artificială în societatea viitorului* sau *Transformarea omului prin tehnologie și inginerie genetică*

Precizări privind conținuturile:

- La clasa a XI-a se vor studia minimum 8 texte, câte unul pentru a ilustra fiecare tip de imaginar sau particularizări ale acestuia (cum este cazul *Imaginarului realist,* respectiv al *Imaginarului modern, postmodern și contemporan*), prevăzute de programa școlară. Se vor realiza, la alegere, 4 proiecte asociate acestora, dintre cele propuse. La clasa a XII-a, se vor studia minimum 7 texte și se vor realiza 3 proiecte. Textele pot fi abordate atât în manieră integrală, cât și sub forma unor fragmente, colaje, decupaje sau selecții relevante.
- Proiectele vor explora tipuri diferite de imaginar. Profesorul are libertatea de a alege și alți autori sau alte texte, în afara celor propuse de programă, în măsură să contribuie la formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor generale și specifice. Se va ține cont, cu precădere, de potențialul formativ, estetic și valoric al acestora, dar și de adecvarea la particularitățile cognitive și de vârstă ale elevilor cu care lucrează.

- În studiul textelor, se vor avea în vedere repere de ordin istoric, social, filozofic, religios etc., care să contribuie la contextualizarea fenomenului cultural, din perspectiva înțelegerii specificului acestuia. Acolo unde este posibil, profesorii vor stabili conexiuni cu autori și texte aparținând literaturii române, clasice sau contemporane, care să reflecte o viziune integratoare asupra patrimoniului național și universal.

SUGESTII METODOLOGICE

Construcția teoretică a programei validează conceptul canonic de *Weltliteratur*, înțeles ca *sumă cantitativă și calitativă ce constituie patrimoniul comun, reprezentativ și exemplar al umanității* (Adrian Marino). Teoriile recente oferă însă și o altă accepțiune a termenului, privind literatura universală nu ca pe un corpus de autori sau de texte, ci ca pe *un mod de circulație și de lectură* (David Damrosch). În acest sens, se recomandă ca la începutul clasei a XI-a profesorii să propună în cadrul orelor de curs o discuție despre rolul acestei discipline în contextul științelor umaniste, în acord cu direcțiile prevăzute în referințele bibliografice, menite să orienteze studiul înspre procese metacognitive de tip monitorizare, reflecție, evaluare etc.

Fundamentarea științifică a programei se realizează prin integrarea unor perspective critice complementare, precum abordări hermeneutice, contextuale, orientate spre explorarea pluralității sensurilor, instrumente naratologice și poetice, necesare analizei construcției textului, lecturi culturale, istorice și socioideologice, care plasează textul în contextul de producere și receptare, cu deschideri către studiile culturale, de gen și postcoloniale, relevante pentru analiza identității, a alterității și a raporturilor de putere.

În acest cadru conceptual, *imaginarul* funcționează ca principiu flexibil de articulare a componentelor programei (*competențe generale și specifice, activități de învățare, conținuturi*) care facilitează corelarea diferitelor tipuri de discurs literar, urmărind dezvoltarea competențelor de lectură critică și reflexivă, prin care literatura este înțeleasă nu doar ca obiect estetic, ci și ca formă de cunoaștere, interpretare și interogare a lumii, în relație cu alte domenii ale culturii. Proiectarea activităților de învățare va fi axată pe lucrul cu textul, acestea fiind orientate înspre consolidarea deprinderilor de lectură literară, prin plasarea accentului pe cele două etape/procese fundamentale: *comprehensiunea* și *interpretarea*. În configurarea demersului didactic, pentru a evita riscul aplicării unor metode expozitive în abordarea fenomenelor literare, prin plasarea accentului pe simpla transmitere de informații, se recomandă ca activitățile să fie proiectate în funcție de anumite repere:

1. *Centrarea studiului asupra elevului* reflectat în conștientizarea nevoilor reale ale acestora. Finalitățile educaționale se realizează în mod eficient în momentul în care valorifică rezultatele obținute de elevi, din rațiunea de a pune accent pe activitățile didactice de tip formativ și performativ, care presupun implicare și interacțiune în rezolvarea unor sarcini concrete de lucru. Profesorii vor aplica programa școlară prin folosirea manualelor și/sau a resurselor didactice proprii, instrumente de lucru flexibile și adaptate nevoilor concrete;

2. *Caracterul funcțional, practic și aplicativ al învățării*, având ca rezultat formarea competențelor disciplinei, folosind conținuturile ca mijloace în dezvoltarea și exersarea acestora, în contexte specifice, care conduc la atingerea finalităților educaționale.

Proiectele propuse spre realizare, asociate diferitelor tipuri de imaginar, constituie activități menite să-i implice pe elevi în propria învățare, contribuind la consolidarea abilităților de lucru cu textul, încurajând exersarea gândirii critice și autonome, prin valorificarea experiențelor de lectură, în manieră interdisciplinară și colaborativă. Activitatea didactică încurajează aplicarea cunoștințelor dobândite într-o manieră personalizată/ individualizată, prin aprofundarea unor aspecte ce probează înțelegerea diferitelor texte, în context specific. Se recomandă ca proiectele să fie prezentate într-o manieră interactivă (de exemplu, sub formă de produse multimedia), putând fi realizate ca: *studiu de caz, dezbatere, investigație, masă rotundă, lectura imaginii* etc.

Pentru operaționalizarea demersului, proiectele vor fi repartizate echipelor/grupelor de la începutul anului școlar, astfel încât unei echipe/grupe să îi revină un singur proiect. Fiecare prezentare/susținere va fi urmată de discuții în plen, în care membrii colectivului sunt încurajați să intervină prin observații/notații/comentarii personale (pot solicita lămuriri, pot comenta diferite aspecte care li s-au părut interesante, pot evalua activitatea grupelor prin calificative/note). Profesorul va evalua activitatea, atât individual, cât și la nivel de grup (apreciere holistică), pentru a acorda propriile calificative/note. Trei posibile ilustrări ale *proiectului* sunt următoarele[1]:

(a) *studiul de caz* presupune o etapă preliminară, în care elevii primesc bibliografie, sugestii și sarcini concrete de lucru. Algoritmul realizării unui studiu de caz presupune, de regulă, următoarele etape: stabilirea cazului, specificarea problemei, reliefarea caracteristicilor, identificarea relațiilor cauzale, redactarea concluziilor. Avantajele utilizării unei astfel de metode implică angajarea celor care îl soluționează, antrenarea gândirii pe o anumită traiectorie, problematizarea spațială și temporală a temei sau a evenimentului supus cercetării.

Competența generală	2. Valorificarea experiențelor de lectură, din perspectivă interdisciplinară, în vederea acceptării diversității culturale
Competența specifică	2.3. Realizarea unor conexiuni între creații artistice care ilustrează medii semiotice diferite, aparținând unui imaginar comun
Tema proiectului	*Estetica emoției și triumful sensibilității*
Exemplu de activitate de învățare pentru clasa a XI-a	Ilustrarea caracterului universal al romantismului, într-o abordare intermedială, prin valorificarea unor limbaje artistice diferite: literatură (*Spărgătorul de nuci și regele șoarecilor*, basmul lui E. T. A Hoffmann) și muzică (baletul omonim semnat de P.I. Ceaikovski)

(b) *investigația* presupune o cercetare aprofundată, individuală sau de grup, în scopul sondării unui anumit aspect relevant. Metoda se bazează pe explorarea directă a unei teme/probleme, având drept consecință corelarea predării de învățare și evaluare, fiind un proces realizat sub îndrumarea unui profesor/mentor pentru a găsi răspuns la întrebările acestora legate de diferite aspecte ale lumii înconjurătoare. Din perspectiva etapelor pe care elevii le au de parcurs, investigația este plasată în categoria strategiilor didactice centrate pe elev care formează o serie de abilități/deprinderi efective: de cercetare, de experimentare a unor soluții la anumite probleme (*problem solving*), de integrare a mijloacelor tehnologice/IT, de înțelegere și conștientizare a variabilelor care influențează fenomenul investigat, de creare și prezentare a unor concluzii/ sinteze. Profesorul poate urmări atât produsul și procesul învățării, cât și dimensiunea atitudinală a acesteia (creativitatea, inițiativa, cooperarea, atenția, perseverența, flexibilitatea, inovația etc).

Competența generală	3. Valorificarea experiențelor de lectură, din perspectivă interdisciplinară, în vederea acceptării diversității culturale
Competența specifică	3.2 Exprimarea unor puncte de vedere cu privire la relația dintre textele studiate și alte domenii ale cunoașterii
Titlul proiectului	*Relația dintre om și inteligența artificială în societatea viitorului*
Exemplu de activitate de învățare pentru clasa a XII-a	Descrierea modului în care inteligența artificială influențează viziunea asupra lumii (prin referire la romanele lui Kazuo Ishiguro, Ian McEwan sau Matei Vișniec), prin (re)configurarea raportului dintre identitate și alteritate

[1] adaptare după PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu (coord.), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2022.

(c) *lectura imaginii* poate fi folosită complementar în relație cu *lectura literară*, din perspectiva funcțiilor pe care le îndeplinește (instruire, documentare, sensibilizare culturală), având ca scop principal observarea dirijată a imaginilor și dezvoltarea capacității de receptare a mesajului iconic, în acord cu cel textual. O primă etapă a activității constă în selectarea imaginilor supuse analizei, pornind de la elemente cunoscute, reperabile sau identificabile. Componenta discursivă este asigurată prin reflecții sau comentarii efectuate simultan în raport cu percepția asupra imaginii, în scopul descrierii, interpretării, evaluării, comparării etc., încurajând folosirea unui limbaj plastic, în registru propriu. Imaginea/reprezentarea artistică trebuie să fie compatibilă cu textul, din punct de vedere tematic. În cadrul activității, pentru captarea sau menținerea atenției, pot fi introduse elemente de tipul imaginilor întoarse, acoperite/blurate, care vor fi dezvăluite progresiv. Un element central este reprezentat de fixarea conținutului vizual în acord cu semnificațiile textului, prin asociere cu un tip de imaginar.

Competența generală	1. Interpretarea textelor aparținând diferitelor spații culturale, reprezentative pentru un anumit tip de imaginar literar
Competența specifică	1.2. Interpretarea aceluiași text în funcție de chei de lectură care să dezvolte perspective multiple de abordare
Titlul proiectului	*Relația dintre om și sacru*
Exemplu de activitate de învățare pentru clasa a XI-a	Studierea unor fragmente de text care surprind arhitectura concentrică a infernului dantesc, construit pe modelul haosului disciplinat, susținute prin ilustrațiile lui Sandro Botticelli sau William Blake la *Divina comedie*

3. *Diversificarea metodelor și a instrumentelor de evaluare* este menită să asigure o eficiență sporită a învățării. Este recomandat ca profesorii să folosească în mod adecvat, pe parcursul întregului an școlar, toate tipurile de evaluare: inițială, continuă și sumativă, evaluare de proces, de produs și de progres. De asemenea, pentru a-i motiva pe elevi, se vor folosi metode și instrumente complementare de evaluare, de tipul: observarea sistematică a comportamentului elevilor, portofoliul, autoevaluarea, interevaluarea sau evaluarea colegială.

Întrucât studiile actuale manifestă o tot mai mare deschidere către abordările *intermediale* (interacțiunea dintre medii semiotice sau limbaje artistice diferite) și *transmediale* (transpunerea unui produs artistic dintr-un mediu semiotic în altul), se recomandă vizionarea unor producții cinematografice (cel puțin una pentru fiecare an de studiu în parte), constând în ecranizări, dramatizări sau adaptări, în viziune clasică ori contemporană, ale unor texte literare studiate, care să familiarizeze elevii cu diversitatea artistică a lumii actuale, asigurând implicit transferul de achiziții dinspre valorile reflectate în lumile ficționale înspre viața reală.

Programa școlară este proiectată în acord cu prevederile legale în vigoare, acoperind 75% din numărul total de ore alocate pe an de studiu, restul de 25% rămânând la dispoziția profesorului. Acesta le poate folosi în scop remedial, de aprofundare/consolidare a achizițiilor sau de susținere/încurajare a performanței, în funcție de rațiunile sau de necesitățile identificate pentru fiecare colectiv în parte.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

AUERBACH, Erich, *Mimesis. Reprezentarea realității în literatura occidentală*, traducere de I. Negoițescu, Editura Polirom, Iași, 2000.

BABEȚI, Adriana (coordonator), *Dicționarul romanului central-european din secolul XX,* Editura Polirom, Iași, 2022.

BACHELARD, Gaston, *Aerul și visele. Eseu despre imaginația mișcării*, traducere de Angela Martin, Editura Univers, București, 1997.

BACHELARD, Gaston, *Apa și visele. Eseu despre imaginația materiei*, traducere de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1995.

BACHELARD, Gaston, *Pământul și reveriile voinței*, traducere de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1998.

BACHELARD, Gaston, *Poetica spațiului*, traducere de Irina Bădescu, prefață de Mircea Martin, Editura Paralela 45, Pitești-București, 2003.

BACHELARD, Gaston, *Psihanaliza focului*, traducere de Lucia Ruxandra Munteanu, Editura Univers, București, 1989.

BAHTIN, Mihail, *Probleme de literatură și estetică*, traducere de Nicolae Iliescu, Editura Univers, București, 1982.

BALOTĂ, Nicolae, *Lupta cu absurdul*, Editura Univers, București, 1971.

BEAUVOIR, Simone de, *Al doilea sex*, Vol. I: *Faptele și miturile*, traducere Marieva Ionescu & Elena Ciocoiu; Vol. II: *Experiența trăită*, traducere de Iuliana Glăvan & Cristina Balinte, Editura Humanitas, București, 2022.

BÉGUIN, Albert, *Sufletul romantic și visul*, traducere de Dumitru Țepeneag, Editura Univers, București, 1972.

BLOOM, Harold, *Canonul occidental: Cărțile și școala epocilor*, traducere de Diana Stanciu, Editura Univers, București, 1998.

BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, traducere de Tatiana Mochi, Editura Humanitas, București, 1998.

BOOTH, Wayne C., *Retorica romanului*, traducere de Alina Clej & Ștefan Stoenescu, Editura Univers, București, 1976.

BRAGA, Corin (coordonator), *Morfologia lumilor posibile: utopie, antiutopie, science-fiction, fantasy*, Editura Tracus Arte, București, 2015.

BRAGA, Corin (coordonator general), *Enciclopedia imaginariilor din România*, vol. I, *Imaginar literar*, consultant științific Adrian Tudurachi, Editura Polirom, Iași, 2020.

BRAIDOTTI, Rosi, *Postumanul*, traducere de Ovidiu Anemțoaicei, Editura Hecate, București, 2016.

CAILLOIS, Roger, *Abordări ale imaginarului*, traducere de Nicolae Baltă, Editura Nemira, București, 2001.

CASANOVA, Pascale, *Republica mondială a literelor*, traducere de Cristina Bîzu, Editura Art, București, 2016.

CĂLINESCU, G., CĂLINESCU, Matei, MARINO, Adrian, VIANU, Tudor, *Clasicism, Baroc, Romantism*, Editura Dacia, Cluj, 1971.

CĂLINESCU, Matei, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, traducere de Tatiana Pătrulescu și Radu Țurcanu, postfață de Mircea Martin, Editura Polirom, Iași, 2005.

CĂLINESCU, Matei, *Conceptul modern de poezie. De la romantism la avangardă*, Editura Eminescu, București, ediția a doua, 2005.

CESEREANU, Ruxandra, *Lumi de realitate, lumi de ficțiune*, Editura Tracus Arte, București, 2022.

CIXOUS, Hélène, *Râsul Medusei*, traducere de Magda Cârneci, Editura Tracus Arte, București, 2021.

CONKAN, Marius, *Portalul și lumile secundare. Tipologii ale spațiului în literatura fantasy*, Editura Tracus Arte, București, 2017.

CREȚIA, Petru, *Catedrala de lumini. Homer, Dante, Shakespeare*, Editura Humanitas, București, 1997.

CULIANU, Ioan Petru, *Eros și magie în Renaștere*, traducere de Dan Petrescu, Editura Polirom, Iași, 2012.

CURTIUS, Ernst Robert, *Literatura europeană și Evul Mediu latin*, traducere de Adolf Armbruster, introducere de Alexandru Duțu, Editura Univers, București, 1970.

DAMROSCH, David, *Cum comparam literaturile. Studiile literare într-o epoca a globalizării*, traducere de Roxana Eichel, Editura Tracus Arte, București, 2023.

DAMROSCH, David, *Ocolul Pământului în 80 de cărți*, traducere de Georgeta Constantin și Monica Dobrescu, Editura Tracus Arte, București, 2023.

DRIMBA, Ovidiu, *Istoria literaturii universale*, volumele I-II, Editura Saeculum I.O., București, 2007.

DURAND, Gilbert, *Aventurile imaginii. Imaginația simbolică, imaginarul*, traducere de Muguraș Constantinescu și Anișoara Bobocea, Editura Nemira, București, 1999.

DURAND, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, traducere de Marcel Aderca, Editura Univers, București, 1977.

EAGLETON, Terry, *Teoria literară. O introducere*, traducere de Delia Ungureanu, Editura Polirom, Iași, 2008.

ECO, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, traducere de Ștefania Mincu, Editura Pontica, Constanța, 1997.

ELIADE, Mircea, *Sacrul și profanul*, traducere de Brânduşa Prelipceanu, Editura Humanitas, București, 2000.

FREVERT, Ute, HAUPT, H.-G. (coordonatori), *Omul secolului al XIX-lea*, traducere de Ion Mircea, Editura Polirom, Iași, 2002.

FREVERT, Ute, HAUPT, H.-G. (coordonatori), *Omul secolului al XX-lea*, traducere de Maria Magdalena Anghelescu, Editura Polirom, Iași, 2002.

FRIEDRICH, Hugo, *Structura liricii moderne*, traducere de Dieter Fuhrmann, Editura Univers, București, 1969.

FRYE, Northrop, *Anatomia criticii*, traducere de Domnica Sterian și Mihai Spăriosu, Editura Univers, București, 1972.

FURET, Françoise (coordonator), *Omul romantic*, prefață de Elena Brăteanu, traducere coordonată de Giuliano Sfichi, Editura Polirom, Iași, 2000.

GARIN, Eugenio (coordonator), *Omul Renașterii*, prefață de Maria Carpov, traducere de Dragoș Cojocaru, Editura Polirom, Iași, 2000.

GAULTIER, Jules de, *Bovarismul*, traducere de Ani Bobocea, Editura Institutului European, Iași, 1993.

GHIȚĂ, Călin, *De la divin la divan. Literatura europeană prin optica personajelor secundare*, Editura Tracus Arte, București, 2026.

GIARDINA, Andrea (coordonator), *Omul roman*, traducere de Dragoș Cojocaru, Editura Polirom, Iași, 2001.

HUTCHEON, Linda, *Poetica postmodernismului*, traducere de Dan Popescu, Editura Univers, București, 2002.

ION, Angela (coordonator), *Dicționar de scriitori francezi*, Editura Polirom, Iași, 2012.

IONESCU, Elena, IORDACHE, Ruxandra, *Epoci și opere. Incursiune în literatura universală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.

JUNG, Carl Gustav, *Arhetipurile şi inconştientul colectiv*, traducere de Dana Verescu & Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, Bucureşti, 2003.

LE GOFF, Jacques (coordonator), *Omul medieval*, traducere de Ingrid Ilinca și Dragoș Cojocaru, postfață de Alexandru-Florin Platon, Editura Polirom, Iași, 1999.

LYOTARD, Jean-François, *Condiția postmodernă*, traducere de Ciprian Mihali, Editura Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2024.

MARINO, Adrian, *Comparatism și teoria literaturii*, traducere de Mihai Ungheanu, Editura Polirom, Iași, 1998.

MARINO, Adrian, *Dicționar de idei literare*, volumul I, A—G, Editura Eminescu, București, 1973.

NABOKOV, Vladimir, *Cursuri de literatură*, traducere din limba engleză și note de Diana Geacăr, prefață de Simona Popescu, Editura Vellant, București, 2023.

PAGEAUX, Daniel Henri, *Literatură generală și comparată*, traducere de Lidia Bodea, studiu introductiv de Paul Cornea, Editura Polirom, Iași, 2000.

PIPPIDI, D. M., *Formarea ideilor literare în Antichitate. Schiță istorică*, prefață de Nicolae-Șerban Tanașoca, Editura Polirom, Iași, 2002.

PUCHNER, Martin, *Lumea scrisă: Povești care au schimbat oamenii, istoria și civilizația*, traducere de Anacaona Mîndrilă-Sonetto, Editura Polirom, Iași, 2018.

RAYMOND, Marcel, *De la Baudelaire la suprarealism*, traducere de Leonid Dimov, Editura Univers, București, 1970.

ROUGEMONT, Denis de, *Iubirea și Occidentul*, traducere, note și indici de Ioana Cândea-Marinescu, prefață de Virgil Cândea, Editura Univers, București, 1987.

SAID, Edward, *Orientalism: concepțiile occidentale despre Orient*, traducere de Doina Lică și Ana Andreescu, Editura Art, București, 2018.

SARTRE, Jean-Paul, *Existențialismul e un umanism*, traducere de Veronica Știr, Editura George Coșbuc, 1994.

TIHANOV, Galin, *Literatură mondială, cosmopolitism și exil*, traducere de Maria Chiorean, Editura ULBS, Sibiu, 2025.

TODOROV, Tzvetan, *Introducere în literatura fantastică*, traducere de Virgil Tănase, Editura Univers, București, 1973.

UNGUREANU, Delia, *Time Regained: World Literature and Cinema*, Bloomsbury Academic, New York, 2021.

URSA, Mihaela, *Indisciplina ficțiunii: Viața de după carte a literaturii*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2022.

VANCU, Radu, *Elegie pentru uman. O critică a modernității poetice de la Pound la Cărtărescu,* Editura Humanitas, București, 2016.

VERNANT, Jean-Pierre (coordonator), *Omul grec*, traducere de Doina Jela, Editura Polirom, Iași, 2001.

VIANU, Tudor, *Literatură universală în amfiteatru*, ediție critică de Vlad Alexandrescu și Ruxandra Câmpeanu, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2025.

VILLARI, Rosario (coordonator), *Omul baroc*, traducere de Dragoș Cojocaru, Editura Polirom, Iași, 2000.

VOVELLE, Michel (coordonator), *Omul Luminilor*, traducere de Ingrid Ilinca, Editura Polirom, Iași, 2000.

WOOLF, Virginia, *Aventura lecturii. Eseuri alese*, selecție, traducere din limba engleză, prefață și note de Monica Pillat, Editura Spandugino, București, 2023.

WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Filozofia imaginilor*, traducere de Muguraș Constantinescu, Editura Polirom, Iași, 2004.

WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Imaginarul*, traducere de Dorin Ciontescu-Samfireag, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2009.

GRUPUL de LUCRU

NR. CRT.	NUMELE și PRENUMELE	INSTITUȚIA/ UNITATEA de ÎNVĂȚĂMÂNT	FUNCȚIA
1	NISTOR CONSTANTIN CIPRIAN	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
2	GEORGESCU DANIEL	Ministerul Educației și Cercetării	responsabil
3	MITCHIEVICI ANGELO	Universitatea „Ovidius”, Constanța	coord. științific
4	GEORGESCU IRINA ROXANA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	membru
5	CIOBANU ROXANA ȘTEFANIA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	membru
6	CONKAN MARIUS DAN	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
7	ANISIE MONICA CRISTINA	Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu”, București	membru
8	CHELARIU SILVIA OFELIA	Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza”, Focșani	membru
9	DOBOȘ MIHAELA	Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași	membru
10	DUMITRU ADRIANA	Liceul Pedagogic „Matei Basarab”, Slobozia	membru
11	GEORGESCU DELIA MONICA	Colegiul Național „Cantemir Vodă”, București	membru
12	HALASZI MONICA	Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița	membru
13	PRICINĂ ANCA	Colegiul Național „Carol I”, Craiova	membru
14	SIMONESCU NICOLETA	Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București	membru

Anexa nr. 165

Programa școlară pentru disciplina

ȘTIAM

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale

Învățământ liceal

– 2026 –

Anexa nr. 165
Programa școlară pentru disciplina *ȘTIAM*, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM (Știință – Tehnologie – Inginerie – Arte – Matematică) este destinată învățământului liceal, în concordanță cu statutul acestuia în planul-cadru de învățământ OMEC nr. 4350/2025. Disciplina este inclusă în aria curriculară *Matematică și științe ale naturii*, se studiază în cadrul filierei teoretice, profil umanist, specializarea științe sociale cu un buget de timp de 1 oră/săptămână, în cadrul curriculumului de specialitate (CS), în clasele a XI-a și a XII-a. Denumirea disciplinei reflectă continuitatea abordării integratoare anterior regăsite sub titulatura Științe.

Disciplina ȘTIAM propune o abordare integrată a cunoașterii științifice, tehnologice, artistice și matematice, adecvată nevoilor societății actuale, caracterizată prin interconectare, inovare și diversitate culturală. Introducerea acestei discipline în profilul umanist – specializarea științe sociale – urmărește dezvoltarea unei alfabetizări științifico-tehnologice și culturale echilibrate, necesară pentru înțelegerea critică și participarea responsabilă la viața unei societăți bazate pe cunoaștere. Disciplina contribuie la dezvoltarea **competențelor-cheie europene pentru învățarea pe tot parcursul vieții**, în special: competența de înțelegere și exprimare în limba maternă, competența matematică, științifică, tehnologică și inginerească, competența digitală, competența de a învăța să înveți, competențele sociale și civice, competența de sensibilizare și exprimare culturală, precum și spiritul antreprenorial.

În contextul planului-cadru pentru profilul umanist, specializarea științe sociale, disciplina *ȘTIAM*, alături de *Matematică aplicată în științe sociale*, reprezintă principalul cadru curricular prin care elevii intră în contact sistematic cu domeniile matematicii și științelor. În acest sens, programa este proiectată nu ca o introducere disciplinară clasică, ci ca o alfabetizare științifică funcțională, contextualizată social și cultural.

În plan epistemologic, disciplina ȘTIAM promovează **înțelegerea științei și a tehnologiei ca dimensiuni culturale ale umanității**, care coexistă și se completează cu arta și expresia simbolică. Elevii sunt încurajați să exploreze interacțiunile dintre cunoașterea rațională și creativitatea artistică, dintre analiza științifică și interpretarea culturală, dezvoltând o perspectivă holistică asupra lumii.

Din perspectivă pedagogică, demersul educațional al disciplinei se fundamentează pe **paradigma constructivismului social**, conform căreia învățarea se realizează prin colaborare, reflecție și investigație. Elevii își construiesc propriile sensuri și explicații prin activități care implică observarea, formularea de întrebări, investigarea fenomenelor, realizarea de proiecte și comunicarea rezultatelor. Profesorul are rolul de facilitator al învățării și de mediator al sensurilor.

Disciplina are un caracter **inter- și transdisciplinar**, permițând conexiuni între domenii diverse și valorificarea cunoștințelor dobândite anterior în contexte noi, relevante și autentice. Această perspectivă contribuie la dezvoltarea **autonomiei, a gândirii critice și creative, a responsabilității și a spiritului colaborativ**.

Finalitatea disciplinei ȘTIAM constă în formarea unui absolvent al profilului umanist capabil să utilizeze concepte și metode din știință, tehnologie, matematică și arte pentru a interpreta critic fenomene sociale, culturale și tehnologice contemporane, pentru a evalua implicațiile etice ale progresului științific și pentru a participa informat la viața civică și culturală.

Programa are ca obiectiv consolidarea unei perspective coerente asupra interconexiunilor dintre știință, tehnologie, artă și matematică.

Acest cadru permite valorificarea competențelor dezvoltate anterior și sprijină înțelegerea fenomenelor contemporane printr-o abordare interdisciplinară, aliniată orientărilor actuale ale educației și ale societății bazate pe cunoaștere. Studierea acestei discipline interdisciplinare în ciclul superior al liceului la profilul umanist răspunde unor cerințe tot mai evidente ale educației actuale, argumentate prin următoarele:

- **formarea unei culturi științifice aplicate**, esențială pentru orice cetățean care dorește să înțeleagă în profunzime lumea în care trăiește și să participe informat la viața comunității. Într-un context social dominat de fluxuri rapide de informații și de decizii susținute tot mai frecvent de date și argumente științifice, devine crucială capacitatea de a interpreta fenomene, de a analiza critic articole și rapoarte cu conținut științific și de a purta dialoguri fundamentate. Un cetățean cultivat științific poate evalua credibilitatea informațiilor, utilizează corespunzător terminologia de specialitate și aplică în mod responsabil raționamente și metode specifice

științelor în situații reale;

- **valorificarea cunoștințelor dobândite anterior** în cadrul disciplinelor de Biologie, Fizică și Chimie, cunoștințe care, deși formate separat, pot fi integrate într-o perspectivă unitară, ce permite elevilor să înțeleagă fenomenele naturale într-o manieră coerentă, articulată și conectată la realitatea cotidiană;

- **răspunsul la tendința generală**, observată la nivel național și european, **de diminuare a interesului pentru științe,** tendință ce reclamă o abordare didactică mai atractivă, mai ancorată în problemele reale ale societății și capabilă să stimuleze curiozitatea și implicarea viitorilor cetățeni;

- **necesitatea de a construi o viziune integrată asupra fenomenelor naturale**, imposibil de atins prin studierea izolată a disciplinelor, și importanța înțelegerii legăturilor dintre procesele și fenomenele care modelează mediul în care trăim, pentru ca cetățeanul să dobândească o imagine sintetică, completă și integratoare asupra lumii înconjurătoare.

Obiectivul fundamental al disciplinei ȘTIAM este cultivarea unui mod de gândire flexibil, analitic și creativ, indispensabil cetățeanului modern, capabil să abordeze problemele cu rigoare, spirit critic și deschidere. Disciplina urmărește formarea unor persoane competente în rezolvarea situațiilor reale, familiarizate cu concepte și principii științifice și conștiente de rolul esențial al contribuției științei la evoluția comunității și a societății.

Competențele generale/specifice și **conținuturile asociate** au fost proiectate pentru a susține înțelegerea modului în care se constituie cunoașterea științifică, a limitelor și aplicabilității sale, precum și pentru a dezvolta capacitatea elevilor de a analiza critic date, de a formula ipoteze și de a construi explicații valide, relevante și adaptate contextului.

Prin conținuturile propuse, această disciplină oferă cadrul necesar aprofundării conceptelor și procedurilor specifice domeniilor STEAM, utilizării tehnologiilor digitale emergente și analizei dimensiunilor etice, culturale și sociale, asociate progresului tehnologic. Activitățile prevăzute urmăresc consolidarea capacității de integrare interdisciplinară și abordarea responsabilă a informațiilor și resurselor disponibile.

Demersul didactic se bazează pe învățarea activă și pe utilizarea metodelor de investigare, proiectare și interpretare, integrate într-un parcurs educațional care încurajează autonomia și responsabilitatea elevilor. Cadrele didactice organizează și mediază activități de învățare care implică observare, documentare, analiză, elaborare de produse și prezentare argumentată a rezultatelor.

Considerente privind proiectarea programei

Proiectarea documentului curricular a avut în vedere:

- profilul de formare al absolventului învățământului liceal, OME nr. 6731/2023;
- progresia și continuitatea competențelor dezvoltate în ciclurile anterioare;
- particularitățile de dezvoltare specifice vârstei;
- integrarea alfabetizării digitale și media;
- relevanța socială și educațională a conținuturilor propuse.

Structura programei

Programa respectă arhitectura curriculară națională din învățământul preuniversitar și cuprinde:

- **Nota de prezentare**
- **Competențe generale** – ilustrând direcțiile majore de formare pe parcursul liceului;
- **Competențe specifice** – adecvate nivelului de aprofundare al claselor a XI-a și a XII-a;
- **Exemple de activități de învățare** – orientate spre investigație, proiectare, colaborare și creativitate;
- **Domenii/Elemente de conținut** – selectate pentru a facilita integrarea cunoștințelor și aplicarea lor în situații reale;
- **Standarde de evaluare** – care asigură obiectivitatea, relevanța și caracterul formativ al evaluării;
- **Sugestii metodologice** – cu accent pe învățarea bazată pe proiecte, integrarea tehnologiilor digitale, reflecție critică, interdisciplinaritate și dezvoltarea autonomiei elevului.

Disciplina **ȘTIAM** contribuie la formarea unui profil de absolvent adaptat cerințelor actuale ale societății, capabil să analizeze situații complexe, să utilizeze în mod responsabil tehnologii și informații, să participe activ la viața socială, culturală și științifică.

Prin activități aplicative, proiecte colaborative, explorări tematice și reflecție critică, elevii vor putea să observe conexiuni între științe, tehnologie, artă și societate, să-și dezvolte capacitatea de a interpreta informații complexe și de a formula soluții inovatoare. Astfel, disciplina contribuie direct la formarea celor 8 competențe-cheie prevăzute în profilul absolventului de clasa a XI-a și a XII-a, profil umanist, specializarea științe sociale.

Competența de comunicare în limba română și în limbi moderne – prin prezentarea și argumentarea ideilor în proiecte interdisciplinare, realizarea de postere științifice, eseuri, podcasturi sau dezbateri pe teme socio-

tehnologice.

Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie – prin activități care îi familiarizează pe elevi cu gândirea logică, analiza datelor, înțelegerea proceselor naturale și tehnologice.

Competențe digitale – prin folosirea instrumentelor online de cercetare, analiză, modelare sau prezentare (de exemplu: Canva, Google Workspace, simulatoare digitale, aplicații STEM).

A învăța să înveți – prin structurarea proceselor de documentare, cercetare și autoevaluare, elevii își dezvoltă autonomia în învățare și capacitatea de autoreglare.

Competențe sociale și civice – prin analiza impactului științei și tehnologiei asupra societății, implicarea în proiecte comunitare și reflecția asupra dilemelor etice și civice generate de progresul tehnologic.

Spirit de inițiativă și antreprenoriat – prin elaborarea de proiecte creative sau propuneri de soluții pentru probleme reale din comunitate (de de exemplu, sustenabilitate, sănătate, comunicare, patrimoniu).

Sensibilizare și expresie culturală – prin integrarea artelor și a expresiei vizuale în proiecte științifice și prin abordări estetice ale cunoașterii.

Competențe personale și sociale – prin colaborare în echipă, negocierea ideilor, dezvoltarea empatiei și adaptabilității.

Într-o lume în care știința, tehnologia, arta și cultura se intersectează permanent, elevii trebuie să dobândească nu doar cunoștințe, ci și competențe transversale care le permit să înțeleagă complexitatea realității. Disciplina ȘTIAM este concepută pentru a sprijini formarea unei gândiri critice, interdisciplinare și responsabile, adecvată profilului umanist.

Prin intermediul acestei discipline, elevii își dezvoltă capacitatea de a face conexiuni între domenii aparent diferite, de a analiza impactul științei și tehnologiei asupra culturii și societății și de a-și exprima ideile într-un mod creativ și argumentat.

Prin abordarea corespunzătoare domeniului STEAM, elevii își vor putea construi o viziune integrată asupra lumii contemporane, în care știința, tehnologia și arta nu sunt domenii separate, ci părți complementare ale culturii generale și ale formării intelectuale.

În ansamblu, programa disciplinei ȘTIAM oferă direcțiile esențiale pentru un parcurs educațional coerent și relevant, contribuie la dezvoltarea unei înțelegeri moderne, critice și aplicative a fenomenelor naturale, transformând studiul științelor într-o experiență formativă completă care conectează cunoașterea teoretică la viața reală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Investigarea** fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană
CG2	**Aplicarea** gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale
CG3	**Utilizarea** limbajelor științifice, matematice, digitale și vizuale pentru reprezentarea cunoașterii
CG4	**Dezvoltarea** colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural
CG5	**Evaluarea critică** a modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Investigarea fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană.

Clasa a XI-a
CS 1.1 Investigarea descriptiv-explicativă a transformărilor energiei și materiei prin experimente simple, pentru înțelegerea fenomenelor naturale și tehnologice
- analizarea diferitelor tipuri de resurse energetice (regenerabile și neregenerabile) în funcție de eficiență, impact ecologic și fezabilitate tehnologică; *- observarea consumului energetic la nivel personal/familial și realizarea unei mini-investigații: ce obiceiuri pot fi schimbate și cum sunt prezentate aceste probleme în spațiul public;* *- studiu de caz: comparație între două tehnologii energetice (de exemplu,: panouri solare vs. combustibili fosili) și redactarea unei scurte sinteze privind implicațiile culturale și sociale;* *- realizarea unei dezbateri în clasă: "Energie verde – necesitate științifică sau trend cultural?";* *- analizarea unor articole de presă, documentare sau podcasturi despre consumul energetic actual și dezbaterea implicațiilor sociale (inegalitate, dependență energetică, schimbări climatice);* *- identificarea modului în care transformările energiei sunt integrate în tehnologii actuale (baterii, motoare, panouri solare, aparate electrice);* *- investigarea transformărilor fizice ale materiei (topire–solidificare a unui material reciclabil), reprezentarea schematică a circuitului materiei și explicarea rolului reciclării în contextul economiei circulare și al protecției mediului;* *- realizarea unui experiment simplu de obținere a energiei electrice (pilă electrochimică improvizată) și înregistrarea datelor măsurate; interpretarea transformărilor energetice și discutarea utilizării surselor alternative de energie în viața cotidiană;* *- interpretarea creșterii temperaturii apei expuse la Soare, pentru explicarea transformării energiei solare în energie termică.*
CS 1.2 Analizarea sistemică a componentelor și interacțiunilor din sisteme naturale și tehnologice și utilizarea analogiei controlate pentru explorarea organizării sistemelor sociale.
- identificarea componentelor și fluxurilor într-un sistem natural și într-un sistem tehnologic (ecosistem / rețea energetică) și realizarea unei hărți conceptuale comparative; utilizarea analogiei pentru descrierea organizării unui sistem social; *- investigarea modului în care fenomene precum lumina sau sunetul sunt reprezentate în film, muzică sau artă vizuală, analiza evoluției științifico-tehnice ulterioare și a impactului social al evoluțiilor științifico-tehnice;* *- analiza unui fake news sau a unei credințe populare legate de fenomene naturale (de exemplu,: ecouri populare, pseudoștiință) și compararea cu informații validate științific;* *- realizarea unui tabel comparativ cu trei tipuri de explicații pentru același fenomen: științifică, economică și socială;* *- modelarea circulației informației într-o rețea (biologică sau tehnologică) și compararea cu funcționarea unui sistem cultural, mediatic sau artistic; formularea de concluzii privind limitele analogiei.*
CS 1.3 Investigarea modului în care descoperirile științifice și tehnologiile influențează viața cotidiană și societatea, argumentând impactul acestora în contexte sociale și culturale.
- analizarea modului în care tehnologia influențează viața de zi cu zi (de exemplu, transport, comunicații, energie electrică); *- observarea inovațiilor științifice în natură și societate (de exemplu, tehnologii de purificare a apei, sisteme de reciclare);* *- testarea eficienței unor soluții tehnice sau materiale în diverse contexte (de exemplu, materiale izolatoare, metode de economisire a energiei);* *- discuții ghidate despre avantajele și dezavantajele tehnologiilor moderne, precum și riscurile utilizării acestora în viața cotidiană;*

Clasa a XI-a
- realizarea unei cercetări pe grupe: „Impactul tehnologiilor emergente asupra mediului” (mașini electrice, smart cities, agricultură digitalizată) și prezentarea concluziilor într-un poster argumentativ; *- studiu de caz: analiza unei situații reale în care tehnologia afectează mediul (de exemplu,: mineritul pentru metale rare, poluarea electronică, amprenta digitală) și discutarea responsabilității sociale;* *- realizarea unei hărți conceptuale despre influența tehnologiei asupra relațiilor sociale (viteza comunicării, superficializarea relațiilor, acces la diversitate culturală);* *- analiza unui studiu de caz privind o descoperire științifică majoră și prezentarea consecințelor tehnologice, sociale și etice prin dezbatere argumentată;* *- investigarea impactului tehnologiilor digitale contemporane (de exemplu, inteligența artificială) asupra educației, muncii și culturii; elaborarea unui punct de vedere argumentat (eseu / policy brief).*

CG 2. Aplicarea gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale

Clasa a XI-a
CS 2.1 Identificarea transformărilor materiei și a conversiei energiei, folosind observații și experimente pentru a explica fenomene științifice din viața cotidiană.
- măsurarea energiei termice prin încălzirea apei cu diferite surse de energie și înregistrarea variației temperaturii folosind termometre; *- observarea reacțiilor chimice simple (de exemplu, bicarbonat + oțet) și analiza producției de gaze, cantități de materie implicate;* *- observarea reacției frunzelor la lumină și la întuneric folosind indicatori chimici (de exemplu, soluție de iod pentru a detecta amidonul);* *- realizarea unor experimente simple pentru a observa procesul de fermentație și formularea unei explicații științifice;* *- realizarea unei hărți conceptuale despre relația dintre microorganisme – imunitate – vaccinuri – sănătate publică;* *- realizarea unui experiment simplu privind difuzia coloranților în apă și compararea cu difuzia virusurilor în fluide biologice;* *- realizarea unei simulări cu laser și particule de praf pentru a observa cum se deplasează particulele în aer și explicarea modului în care masca oprește o parte dintre acestea, folosind principii fizice simple despre mișcarea particulelor;* *- compararea fotosintezei cu respirația, evidențiind diferențele de conversie a energiei;* *- elaborarea unui proiect interdisciplinar în care să integreze procese biologice, reacții chimice și conversii energetice pentru a explica funcționarea corpului uman;* *- investigarea experimentală a transferului de energie termică în locuință; elevii proiectează și realizează un experiment comparativ privind pierderile de căldură prin materiale diferite (sticlă simplă, carton, polistiren), înregistrează datele în tabele, reprezintă grafic variația temperaturii și explică, pe baza rezultatelor, eficiența izolării termice a unei locuințe;* *- studiu aplicat asupra transformărilor energiei în alimentație și activitate fizică; elevii măsoară consumul energetic estimat al unor activități zilnice (mers, urcat scări, stat la calculator), corelează datele cu valoarea energetică a alimentelor consumate într-o zi și elaborează o schemă explicativă a conversiei energiei chimice în energie mecanică și termică în organism.*
CS 2.2 Analizarea modului în care modificările structurale influențează funcțiile și manifestările unui sistem și propunerea unor soluții de optimizare pentru probleme din viața cotidiană argumentându-le pe baza dovezilor.
- analiza unui sistem din viața cotidiană (de exemplu, corpul uman, ecosistemul local, rețeaua de transport public) și identificarea modului în care structura influențează funcția; *- analizarea etichetelor alimentelor și a suplimentelor alimentare în vederea interpretării corecte a informațiilor esențiale: indicații, contraindicații;* *- analizarea comparativă a structurii și funcției unui organ sănătos cu cele ale unui organ afectat de factori nocivi și comportamente neadecvate;* *- analiza dietei și optimizarea regimului alimentar în raport cu indicele glicemic (de la analiza chimică a diferitelor tipuri de carbohidrați la valori ale glicemiei în sânge și secreția de insulină);*

Clasa a XI-a
- modelarea unui sistem de filtrare a apei; elevii construiesc un filtru din materiale diferite (nisip, pietriș, cărbune activ, textile), testează calitatea apei înainte și după filtrare (observații vizuale și indicatori simpli), compară eficiența structurilor utilizate și propun varianta optimă argumentată pe baza datelor obținute; *- analiza ergonomiei spațiului de învățare; elevii investighează relația dintre structura mobilierului școlar (înălțimea băncii, poziția ecranului, iluminarea) și efectele asupra oboselii și posturii, colectează date prin măsurători și chestionare, apoi formulează recomandări de optimizare a clasei susținute de dovezi.*
CS 2.3 Evaluarea relațiilor dintre știință, tehnologie și societate, aplicând metode de investigare critică și creativă pentru a propune soluții interdisciplinare fundamentate științific și social aplicabile în viața cotidiană. *- analizarea unor grafice cu evoluția temperaturii globale și formularea unei explicații despre tendințele observate;* *- compararea datelor privind emisiile de CO_2 ale diferitelor sectoare (transport, industrie, agricultură) și explicarea rolului fiecăruia în schimbările climatice;* *- realizarea unei scheme explicative despre efectul de seră și amplificarea acestuia din cauza activităților umane;* *- interpretarea imaginilor satelitare cu topirea ghețarilor și explicarea consecințelor asupra nivelului mărilor;* *- studierea unui caz real (secetă, inundații, caniculă) și formularea unei explicații științifice privind legătura dintre fenomen și schimbările climatice;* *- construirea unui model simplificat (desen/diagramă) al circuitului carbonului și identificarea punctelor în care activitatea umană modifică echilibrul;* *- analizarea datelor meteo din ultimii ani dintr-o regiune locală și explicarea variațiilor observate;* *- realizarea unui poster cu consecințele principale ale încălzirii globale (biodiversitate, agricultură, sănătate) pe baza surselor științifice;* *- elaborarea unui model / algoritm de investigare pentru activitățile care emit gaze cu efect de seră;* *- evaluarea consecințelor schimbărilor climatice asupra propriei persoane și a comunității printr-un studiu de impact;* *- identificarea soluțiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prin tehnici de gândire critică;* *- identificarea unor soluții de reziliență climatică, la nivel local și global, prin tehnici de gândire prospectivă;* *- dezbatere și analiza, din perspectiva etică, a tehnologiilor (de exemplu, AI, biotehnologie, date personale);* *- dezbatere argumentată privind utilizarea energiei regenerabile în comunitate; elevii analizează date reale despre consumul energetic local, identifică avantaje și limite ale surselor regenerabile, participă la o dezbatere structurată (roluri: cetățean, autoritate locală, inginer, economist) și redactează o propunere de politici locale sustenabile;* *- proiect interdisciplinar „Tehnologia și comportamentul social”; elevii investighează impactul utilizării smartphone-ului asupra duratei și calității somnului și concentrării (colectare de date, jurnal de utilizare, interpretare statistică simplă), corelează rezultatele cu informații științifice și elaborează un ghid de bune practici pentru utilizarea responsabilă a tehnologiei în viața cotidiană.*

CG 3. Aplicarea instrumentelor digitale, a limbajelor științifice și artistice pentru a comunica și reprezenta eficient idei, procese și produse în domeniul STEAM.

Clasa a XI-a
CS 3.1 Aplicarea instrumentelor digitale și a convențiilor științifice și artistice pentru a reprezenta informații.
- crearea unui grafic digital pe baza unor date experimentale; *- realizarea unei scheme explicative digitale pentru un proces științific;* *- transformarea unui text științific într-un infografic; elevii compară diferitele moduri de prezentare a datelor (tabel, diagrama, schema) și îl selectează pe cel mai eficient pentru a comunica rezultate;* *- vizualizarea în realitate augmentată a unui fenomen științific;* *- realizarea unui mini-documentar video în care elevii prezintă un sistem natural sau tehnologic și modul în care componentele sale interacționează;*

Clasa a XI-a
- reprezentarea vizuală a unor date sociologice (de exemplu, participarea tinerilor la vot, consum media, mobilitate educațională) prin realizarea de grafice și infografice utilizând aplicații digitale (Canva, Google Sheets), respectând convențiile științifice de etichetare, scalare și citare a surselor; *- elaborarea unei hărți conceptuale digitale (MindMeister, Miro) privind o temă de științe sociale (de exemplu, identitate culturală, globalizare, opinie publică), integrând simboluri vizuale, coduri cromatice și elemente de compoziție artistică pentru claritatea reprezentării informației.*
CS 3.2 Analizarea modului în care limbajele științifice, artistice și digitale influențează comunicarea.
- analiza comparativă a trei reprezentări diferite ale aceluiași fenomen; *- interpretarea unui grafic și a unei imagini artistice asociate aceleiași teme;* *- compararea a două prezentări digitale din perspectiva clarității și impactului;* *- discuții structurate pe platforme (ex: Padlet, Mentimeter) despre impactul inteligenței artificiale sau al modificărilor genetice, susținute cu argumente științifice;* *- folosirea unor tool-uri (ex: Canva, Piktochart) pentru a vizualiza etapele de dezvoltare ale unui produs tehnologic (ex: panou solar, baterie) și impactul său ambiental;* *- compararea modului de prezentare a aceleiași teme sociale (de exemplu, migrația) în: articol științific, material jurnalistic online și produs artistic (film, afiș, caricatură), identificând particularitățile limbajului utilizat și impactul asupra receptării mesajului.* *- analiza critică a unei campanii de comunicare din mediul online (social media, publicitate civică), prin identificarea elementelor vizuale, simbolice și argumentative și discutarea influenței lor asupra opiniei publice.*
CS 3.3 Crearea de produse multimodale care integrează știință, artă și tehnologie
- realizarea unui poster digital ce combină text, grafică, imagine; *- realizarea unei animații scurte ce explică un proces științific din domeniul STEAM;* *- crearea unui model 3D și transformarea lui într-un poster artistic;* *- construirea unei expoziții digitale „Știința în artă / arta în știință”;* *- realizarea unor podcasturi despre o descoperire științifică majoră;* *- realizarea, în echipă, a unui material video-eseu (3–5 minute) pe o temă socială actuală (de exemplu, discriminare, stereotipuri, fake news), integrând date statistice, imagini artistice, narațiune și editare digitală;* *- proiectarea unei expoziții virtuale (Genially, Padlet) dedicate unei probleme sociale locale, care să includă fotografii realizate de elevi, explicații științifice, reprezentări grafice ale datelor și elemente interactive (linkuri, audio, animații).*

CG 4. Dezvoltarea colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural.

Clasa a XI-a
CS 4.1 Comunicarea rezultatelor științifice în limbaj adaptat publicului (prezentări, postere, infografice).
- transformarea unui text științific complex într-o explicație accesibilă pentru colegi mai mici sau pentru publicul larg; *- crearea unui infografic despre un fenomen științific (ciclul apei, fotosinteza, efectul de seră etc.) folosind informații esențiale și imagini sugestive;* *- prezentarea orală a unui experiment în maximum două minute, folosind limbaj clar și exemple concrete;* *- redactarea unui comunicat scurt (tip „știre științifică”) despre rezultatele unei activități experimentale realizate în clasă;* *- compararea a două modalități de prezentare (text științific vs. infografic) și explicarea avantajelor fiecăreia pentru publicuri diferite;* *- explicarea unui grafic sau tabel de date colegilor, în termeni simpli, apoi reformularea mesajului pentru un public „expert”;* *- realizarea unui mini-video (1 minut) în care elevii explică un concept științific pe înțelesul tuturor;* *- crearea unei broșuri informative despre un subiect științific la alegere (de exemplu, reciclare, energie regenerabilă), adaptată publicului școlar;*

Clasa a XI-a
- organizarea unei „expoziții științifice” în clasă, unde fiecare grup prezintă și argumentează clar rezultatele unui experiment; *- realizarea unui poster științific privind impactul inteligenței artificiale asupra pieței muncii, cu prezentare orală adaptată unui public non-specialist (elevi de gimnaziu / comunitate locală);* *- elaborarea unui infografic digital pe tema consumului responsabil și sustenabilității urbane, utilizând date statistice oficiale, urmată de susținerea unei prezentări argumentate în fața clasei.*
CS 4.2 Colaborarea în echipă cu roluri clare și feedback organizat.
- elaborarea unui plan de proiect interdisciplinar cu activități, termene, resurse și responsabilități asociate fiecărui rol, raportare internă (briefing, check-in, meeting tehnic) și elaborarea fișei de evaluare; *- utilizarea instrumentelor STEAM adecvate (aplicații digitale, instrumente de măsurare, tehnici de analiză) în realizarea unei sarcini de proiect cu atribuire de roluri;* *- oferirea și primirea feedback-ului structurat utilizând criterii prestabilite (claritate, contribuție, implicare, eficiență);* *- corelarea măsurătorilor fizice cu experimente chimice și observații biologice în realizarea unui proiect;* *- derularea unui mini-proiect interdisciplinar (analiza unui fenomen social prin instrumente statistice), cu distribuirea rolurilor (coordonator, cercetător, analist date, designer prezentare) și sesiune structurată de feedback colegial;* *- simulare de dezbatere publică privind etica utilizării datelor personale, în echipe cu roluri prestabilite (moderator, experți, fact-checker, observator), urmată de evaluare pe bază de rubrică.*
CS 4.3 Dezvoltarea responsabilității și inițiativei personale prin implicarea activă, responsabilă și prin producerea de idei, în proiecte interdisciplinare cu impact social sau cultural.
- identificarea unei probleme reale din comunitate și propunerea unei soluții; *- realizarea unui produs interdisciplinar cu relevanță socială sau culturală;* *- activități de grup în care elevii generează idei pentru un proiect social sau cultural (de exemplu, campanie de ecologizare, eveniment cultural, colectă de carte);* *- organizarea unor acțiuni de voluntariat în școală sau comunitate;* *- inițierea și implementarea unei campanii de informare în comunitate (de exemplu,: combaterea dezinformării online), incluzând documentare științifică, realizare materiale și evaluarea impactului;* *- proiect de intervenție comunitară privind accesibilitatea spațiilor publice pentru persoane vulnerabile, cu analiză de nevoi, propuneri de soluții și prezentare către autoritățile locale.*

CG 5. Evaluarea critică a modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere.

Clasa a XI-a
CS 5.1 Argumentarea impactului descoperirilor științifice asupra reprezentărilor realității, dilemelor etice și valorilor culturale ale societății.
- analiza relației dintre datele privind consumul de resurse (energie, apă, hârtie, plastic), reprezentarea lor vizuală și deciziile etice asociate; *- discuții ghidate cu tema „Cum poate deveni școala o comunitate sustenabilă?”;* *- dezbatere structurată pe baza unui cadru etic explicit (de exemplu,: Este etic să folosim plastic de unică folosință dacă există alternative? Cum influențează știința modul în care percepem problemele de mediu?);* *- proiectarea unui obiect reutilizabil în cadrul unui demers de design sustenabil, însoțită de analiza impactului cultural și etic al reutilizării materialelor (ex: cutii, sticle) în obiecte utile (organizatoare, ghivece);* *- analizarea cazurilor istorice de descoperiri științifice (de de exemplu, CRISPR, energia nucleară) și elaborarea unui argument scris privind efectele lor asupra valorilor și dilemelor etice sociale;* *- dezbatere structurată știință–societate privind un progres științific contemporan și implicațiile sale asupra percepțiilor culturale și morale.*
CS 5.2 Aplicarea principiilor etice fundamentale și a normelor de protecție a datelor în proiecte științifice școlare
- analizarea unui scenariu în care apar date personale ale unor participanți la un experiment și identificarea regulilor etice care trebuie respectate;

Clasa a XI-a
- completarea unei fișe de consimțământ informat pentru un experiment simplu (de exemplu, măsurarea pulsului) și discutarea motivului pentru care este necesară; *- compararea unor exemple de date sensibile vs. date anonimizate și explicarea modului în care se protejează identitatea participanților;* *- realizarea unui set de „reguli ale laboratorului etic” pentru activitățile științifice desfășurate în clasă;* *- identificarea potențialelor riscuri etice într-un proiect de cercetare școlară (fotografierea colegilor, măsurători fizice) și propunerea de soluții;* *- simularea unui interviu în care un elev este cercetător și trebuie să explice cum protejează datele participanților;* *- evaluarea modului în care sunt prezentate datele într-un poster științific și verificarea dacă sunt respectate confidențialitatea și anonimatul;* *- crearea unei scheme explicative despre ciclul datelor (colectare – stocare – analiză – prezentare) și punctele unde trebuie aplicate măsuri de protecție;* *- discuție ghidată: de ce este importantă etica în știință? Elevii formulează exemple de bune practici și situații de evitat;* *- elaborarea unui mini-proiect de cercetare cu colectarea de date, aplicând reguli de confidențialitate, anonimizare și consimțământ informat;* *- simularea unui comitet etic pentru evaluarea unui experiment școlar, justificând deciziile pe baza principiilor etice și a protecției datelor.*
CS 5.3 Evaluarea influenței reciproce dintre progresul științific și expresia artistică asupra percepției publice și a comportamentului social.
- realizarea unei expoziții STEAM cu tema „Știința prinde culoare” prin care sunt exprimate artistic reacții chimice, structuri celulare, fenomene fizice; *- crearea unei hărți conceptuale care reprezintă legăturile dintre știință, artă, cultură și etică;* *- testarea iluziilor optice și compararea lor cu explicații științifice (ex: cum funcționează creierul);* *- studiu de caz interdisciplinar (de exemplu, schimbările climatice sau evoluția digitală) și analiza impactului său științific, cultural și social;* *- analiza comparativă a unei inovații științifice și a modului în care aceasta a fost reflectată în artă, film sau literatură, evidențiind impactul asupra opiniei publice;* *- crearea unui poster sau videoclip educativ care integrează elemente științifice și artistice pentru a influența percepția și comportamentul unui public țintă.*

Clasa a XI-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Energie, materie și transformări	**1.1 Energie în organism și energie în tehnologie: analogii și diferențe** *- procese de conversie energetică: impulsul nervos (energie electrică), contracția musculară (energie mecanică), termoreglarea (energie termică);* *- aplicații tehnologice inspirate din biologie (bionică).* **1.2 Fluxurile energetice și echilibre dinamice în ecosisteme** *- fotosinteza și respirația celulară – transferuri de energie la nivel molecular;* *- fluxuri energetice în ecosisteme, pierderi energetice pe niveluri trofice;* *- conexiuni cu schimbările climatice și funcționarea ecosistemelor.* **1.3 Energia în viața cotidiană: determinare, transformări și eficiență** *- tipuri de energie (mecanică, termică, electrică, chimică);* *- exemple de conversie a energiei în aparate uzuale;* *- legea conservării energiei – aplicații practice în locuință sau comunitate.* **1.4 Evoluția surselor de energie - efecte asupra societății și civilizației** *- tranziții energetice (cărbune, petrol, electrificare, digitalizare) și tehnologiile asociate;* *- impact socio-economic (urbanizare, industrializare, digitalizare) și geopolitic;* *- dimensiuni etice ale accesului la energie.*

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.5 Surse regenerabile și neregenerabile *- surse regenerabile și neregenerabile;* *- compararea tehnologiilor (solară, eoliană, hidrogen, combustibili fosili) pe baza randamentului și impactului ambiental.* **1.6 Gestionarea resurselor naturale - promovarea sustenabilității, echității și bunăstării comunităților.** *- beneficii și riscuri, inclusiv în cazul energiei nucleare;* *- dimensiunea socială: distribuția resurselor, acces egal, responsabilitate civică.* **1.7 Radiații electromagnetice utilizate în tehnologie și medicină - avantaje și riscuri asociate** *- impactul radiațiilor asupra organismului și ecosistemelor;* *- utilizarea radiațiilor în medicină (imagistică medicală, tratament);* *- reglementări și protecție împotriva expunerii la radiații ionizante.* **1.8 Alimentație, metabolism și echilibrul energetic al organismului** *- compararea glucidelor, lipidelor și proteinelor ca surse de energie pentru organism*; *- calculul necesarului caloric, rata metabolică, consumul energetic în activități cotidiene.* **1.9 Cuplaje fizico-chimice în sisteme naturale și tehnologice** *- procese endoterme și exoterme în natură și tehnologie;* *- energie eliberată în reacții biologice și chimice;* *- studii de caz: gătit, funcționarea motoarelor, reacții din organism.* **1.10 Inteligența artificială și managementul energetic[1]** *- modele de optimizare a consumului energetic în locuințe și orașe inteligente;* *- sisteme de monitorizare a poluării și a calității mediului;* *- limite, riscuri și aspecte etice ale folosirii IA.* **1.11 Proiect aplicativ: „Energia în locuința mea”** *- auditul energetic (kWh, randament) al unei locuințe;* *- calcularea costurilor, identificarea pierderilor, propunerea de soluții sustenabile;* *- realizarea de afișe, animații sau campanii educaționale privind reducerea consumului energetic.* **Notă:** *[1] Conținut cu rol de studiu de caz integrator, fără aprofundare tehnică*
2. Structură, funcție și sisteme	**2.1 Structura chimică a materiei vii și funcțiile ei esențiale** *- macroelemente și microelemente în organism; rol structural și funcțional;* *- legături chimice, structuri moleculare, apă și substanțe minerale;* *- relații între chimia organismului și sănătate (deficiențe, dezechilibre, aportul alimentar).* **2.2 De la celulă la organism: ierarhii ale structurii și funcției** *- structura celulei, țesuturilor și organelor; analogii cu structuri sociale, culturale sau digitale;* *- organele și sistemele majore (nervos, endocrin, circulator, respirator, digestiv) – funcții de bază explicate integrativ.* **2.3 Homeostazia și echilibrul intern al organismului - influențe nutriționale și sociale** *- reglarea internă a organismului (temperatură, pH, glicemie);* *- conexiuni cu echilibrul psihologic și social, adaptare la mediu, stres;* *- nutriția și sănătatea ca sisteme de menținere a stabilității.* **2.4 Sisteme și circuite de transport în natură și organism** *- transportul oxigenului, CO_2 și nutrienților; rolul hemoglobinei;* *- principii fizice implicate: presiune, debit, difuziune;* *- transfuziile de sânge, compatibilitatea și rolul social/medical;*

Domenii de conținut	Conținuturi
	- paralele cu sistemele de transport și comunicare din societate. **2.5 Fluxurile de materie și transferul de substanțe - baza reciclării în natură și societate** *- ciclurile carbonului, azotului, fosforului și oxigenului – mecanisme și importanță;* *- rolul vitaminelor, al alimentației echilibrate și al stabilității chimice a organismului;* *- lanțuri trofice și ecosisteme: circulația materiei și interdependențele dintre organisme;* *- conexiuni culturale: tradiții alimentare, identitate, roluri sociale.* **2.6 Sisteme complexe în natură și societate: interacțiuni, roluri și adaptare** *- organismul ca sistem integrat: interacțiuni între organe și sisteme;* *- structura sistemelor sociale și culturale, rolurile sociale, identitatea;* *- modele interdisciplinare ale sistemelor (fizice, biologice, sociale);* *- activități: proiecte despre sisteme complexe, simulări.* **Studiu de caz transversal***:* Limbajul ca sistem: structură, funcție și comunicare *- structura limbii (fonetică, morfologie, sintaxă) ca analogie a structurii celulare sau anatomice;* *- limbajul științific - sistem de semne și coduri pentru a descrie fenomene din natură.* *- paralele: semnalizare celulară – semnalizare lingvistică.*
3. Știință, tehnologie și societate	**3.1 Microorganisme, sănătate publică și tehnologia medicală modernă** *- rolul microbilor în ecosisteme și sănătate;* *- vaccinuri, imunitate și solidaritate socială;* *- ADN – structură simplificată, replicare și rolul în transmiterea informației genetice;* *- biotehnologii simple: enzime alimentare, fermentație, probiotice;* *- confidențialitatea datelor medicale.* **3.2 Tehnologii de diagnostic - metode de identificare, analiză și monitorizare** *- cum funcționează ecografia, EEG, EKG, radiografia (principii fizice accesibile);* *- beneficii și limitări ale acestor tehnologii;* *- impactul asupra societății: acces la diagnostic, implicații etice și costuri.* **3.3 Substanțe chimice, igiena și toxicitatea** *- medicamente de bază și modul lor de acțiune;* *- substanțe toxice și efectele lor asupra organismului și mediului;* *- igienă și prevenție – campanii educaționale, postere, animații.* **3.4 Științe aplicate în protejarea sănătății și a mediului** *- proporții, diluții, doze, concentrații;* *- rate de vaccinare, grafice de îmbolnăviri, interpretarea datelor;* *- grafice climatice simple, calculul mediei valorilor temperaturilor sau precipitațiilor– legătura cu schimbările climatice.* **3.5 Tehnici de monitorizare a poluării și a efectelor acesteia asupra mediului și sănătății oamenilor** *- aplicații mobile pentru sănătate (pași, ritm cardiac, tensiune);* *- instrumente simple: termometru digital, glucometru;* *- aplicații pentru monitorizarea calității aerului, nivelului de poluare;* *- reciclare practică – tehnologie și gestionarea sustenabilă a resurselor.* **3.6 Producție, consum și tehnologii durabile cu impact asupra mediului** *- impactul bateriilor, al mașinilor electrice, al energiei nucleare și al digitalizării;* *- amprenta de carbon individuală și colectivă;* *- efectul de seră și schimburile energetice ale planetei;* *- activități practice: calcularea amprentei de carbon, soluții de reducere.*

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.7 Impactul tehnologiilor moderne asupra ecosistemelor și responsabilitatea utilizării acestora *- observarea speciilor locale și a ecosistemelor vulnerabile;* *- poluarea aerului și apei – cauze, efecte, soluții tehnologice moderne;* *- fotografie de natură și campanii vizuale pentru protecția mediului;* *- studiu de caz: utilizarea dronelor în agricultură și conservarea mediului.* **3.8 Revoluția digitală: tehnologie, comunicare și schimbare socială** *- impactul rețelelor sociale asupra comunicării și sănătății mentale;* *- globalizarea prin internet și digitalizarea proceselor;* *- rolul inteligenței artificiale în societate (educație, sănătate, industrie);* *-comportament social și tehnologie – reguli de utilizare, modalități de relaționare și construcția identității în mediul digital.*

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Investigarea fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană.

Clasa a XII-a
CS1.1 Analizarea fenomenelor sau produselor culturale prin integrarea explicațiilor științifice, tehnice și artistice în contexte socio-culturale relevante.
- analiza interdisciplinară a unui produs cultural contemporan (film, instalație digitală, campanie media), prin identificarea elementelor științifice (date, teorii), tehnologice (instrumente, platforme) și artistice (limbaj vizual, simboluri), raportate la contextul socio-cultural actual; *- studiu de caz asupra unui fenomen cultural generat de progresul tehnologic (de exemplu,: cultura rețelelor sociale, arta digitală, cultura gaming), evidențiind relația dintre inovația tehnică, expresia artistică și transformările sociale;* *-analiza critică a modului în care filme, documentare sau reclame reprezintă ingineria genetică, reproducerea asistată sau neurotehnologiile → elaborarea unui raport comparativ;* *- interviu cu specialiști (medici, bioeticieni, artiști digitali) privind impactul biotehnologiilor asupra corpului uman → jurnal de investigație;* *- studiu de caz asupra modului în care literatura SF anticipează dileme bioetice (de exemplu, clonarea) → prezentare multimedia;* *- analiza unui film / spot publicitar despre energie verde → identificarea strategiilor persuasive și a conceptelor științifice reale;* *- mini-investigație despre istoria exploatării resurselor naturale (cărbune, petrol, energie solară) și evoluția societății umane → jurnal de investigație;* *- analiza unei dezbateri publice despre tranziția energetică → eseu reflexiv despre relația dintre știință, tehnologie și cultură;* *- analiza unui documentar despre conservarea biodiversității → identificarea mesajelor științifice, tehnice și estetice.* *- ilustrarea unui fenomen natural (de exemplu, ciclul apei) prin desen sau animație digitală și explicarea transformărilor energetice implicate.*
CS 1.2 Compararea și analiza critică a modurilor diferite de cunoaștere (științific, artistic, tehnologic) pentru a identifica cum acestea influențează înțelegerea condiției umane și a dilemelor etice, sociale și culturale în societatea contemporană.

- realizarea unui eseu comparativ în care elevii analizează modul în care știința, arta și tehnologia abordează o dilemă contemporană (de exemplu,: inteligența artificială, bioetica), evidențiind limitele și complementaritatea fiecărui tip de cunoaștere; *- dezbatere argumentativă privind o temă actuală (de exemplu,: identitatea în era digitală, supravegherea tehnologică, ecologia — știință sau discurs cultural?), analizată din perspectivă științifică (date și cercetări), artistică (reprezentări culturale) și tehnologică (funcționalitate, algoritmi);* *- analiza a două reprezentări: articol științific + poezie / roman despre dileme bioetice;* *- discuție socratică despre „ce înseamnă sănătatea” în diferite culturi;* *- compararea datelor științifice despre poluare cu reprezentări artistice (grafică, fotografie documentară);* *- analiza a două moduri de explicare a crizei energetice: un infografic științific vs. o caricatură politică;* *- realizarea unui colaj media despre percepții culturale ale resurselor naturale;* *- construcția unei hărți conceptuale despre „natură” pornind din perspective științifice, poetice și mitologice;* *- compararea proiectelor și comunicărilor științifice privind adaptarea la schimbările climatice;* *- examinarea unui robot sau dispozitiv tehnologic și observarea modului în care poate fi folosit pentru probleme sociale sau etice;* *- investigarea modului în care o aplicație sau un joc explică știința prin imagini, sunete și interactivitate.*
CS 1.3 Evaluarea impactului cultural și social al tehnologiilor emergente prin raportare la contextul și evoluțiile științifice.
- proiect de cercetare privind impactul unei tehnologii emergente (de exemplu,: inteligența artificială, realitatea virtuală, biotehnologiile) asupra relațiilor sociale, pieței muncii și identității culturale, prin utilizarea de surse științifice și date statistice actuale; *- simulare de forum civic/etic în care elevii evaluează avantajele și riscurile implementării unei tehnologii emergente într-o comunitate (de exemplu,: recunoaștere facială în spațiul public), formulând recomandări argumentate pentru factori decizionali.* *- studiu de caz despre CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats) cu privire la editarea genetică, cu evaluare culturală și etică;* *- analiza unui articol media despre medicina augmentată → verificarea acurateței vs. dramatizării culturale;* *- simularea unui proces etic despre implanturi neuronale;* *- evaluarea impactului cultural al mașinilor electrice în diferite țări;* *- analiza narativelor media despre panourile solare în comunități rurale;* *- studiu de caz comparativ despre „orașe inteligente”;* *- evaluarea modului în care tehnologia dronelor influențează conservarea biodiversității;* *- analiza reprezentărilor culturale ale geoingineriei;* *- analizarea unui telefon inteligent sau tabletă și discutarea modului în care aceste tehnologii au schimbat comunicarea și viața oamenilor.* *- observarea modului în care inovațiile tehnologice au modificat tradițiile sau obiceiurile culturale locale.*

CG 2. Aplicarea gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale

Clasa a XII-a
CS2.1 Formularea de ipoteze interdisciplinare privind probleme cotidiene și testarea acestora prin metode investigativ-colaborative.
- analiza impactului rețelelor sociale asupra participării civice a tinerilor – formularea de ipoteze (psihologie + sociologie + statistică), elaborarea unui chestionar online, colectarea și interpretarea datelor prin instrumente digitale colaborative. *- studiu privind corelația dintre consumul media și percepția asupra fenomenelor economice – construirea de ipoteze interdisciplinare (economie + educație media + matematică aplicată), realizarea unei mini-anchete, reprezentarea grafică și discutarea rezultatelor în echipă.* *- investigarea percepțiilor colegilor despre vaccinuri → ipoteză + chestionar + interpretare;* *- observarea mesajelor media despre biotehnologie → ipoteză privind manipularea emoțională;* *- studiu de caz: „Influențează reprezentările artistice ale corpului opinia publică despre intervenții medicale?”* *- ipoteză despre consumul de energie al școlii → micro-măsurători + analiză;* *- investigarea modului în care reclamele influențează percepția asupra energiei verzi;* *- ipoteză despre legătura dintre mobilitate urbană și percepțiile culturale asupra sustenabilității;* *- ipoteză: „Proiectele artistice eco cresc conștientizarea privind schimbările climatice”;* *- observarea mesajelor despre biodiversitate în social media → analiză critică;* *- testarea ipotezelor privind comportamentul ecologic al colegilor (reciclare, consum responsabil).* *- studiu de caz: poluarea fonică din pauzele școlare și impactul asupra funcțiilor cognitive superioare.* *- investigarea modului în care diferite tipuri de hârtie influențează filtrarea lichidelor și compararea eficienței acestora* *- formularea unei ipoteze despre modul în care temperatura influențează viteza de germinare a semințelor și testarea prin observații zilnice.*
CS2.2 Propunerea unor soluții inovative, cu fundament interdisciplinar, pentru provocări comunitare identificate prin investigație.
- proiect de intervenție pentru reducerea risipei alimentare în comunitate – identificarea problemei prin cercetare locală (economie + ecologie + educație civică), proiectarea unei campanii digitale sau aplicații conceptuale, argumentarea sustenabilității soluției. *- elaborarea unui plan de creștere a implicării tinerilor în procese decizionale locale – analiză de nevoi (sociologie + științe politice + comunicare digitală), conceperea unui prototip de platformă participativă, prezentare scurtă a soluției.* *- proiect de afiș pentru combaterea dezinformării despre sănătate;* *- propunerea unui prototip conceptual de aplicație pentru orientare etică în biotehnologie;* *- creație multimedia privind corpul uman ca temă științifico-socială;* *- propunerea unor soluții pentru reducerea consumului de energie în școală;* *- design participativ pentru o campanie culturală pro-sustenabilitate;* *- design de campanie educativă pentru protejarea biodiversității locale;* *- elaborarea unui scenariu multimedia despre adaptarea comunităților la schimbările climatice.* *- generarea unor soluții de informare digitală pentru promovarea transportului ecologic în comunitate.*
CS2.3 Evaluarea critică a informațiilor din multiple surse pentru a construi argumentări interdisciplinare coerente.
- dezbatere argumentativă privind impactul inteligenței artificiale asupra pieței muncii – analizarea comparativă a surselor științifice, jurnalistice și statistice (economie + tehnologie + etică), elaborarea unui eseu argumentativ interdisciplinar *- analiza critică a discursului public despre schimbările climatice – identificarea biasurilor și a strategiilor retorice din surse diverse (geografie + politologie + educație media), construirea unei sinteze argumentate bazate pe date validate științific* *- fact-checking al articolelor despre terapii genetice* *- analiza comparativă a comunicatelor științifice vs. clipurilor TikTok despre sănătate* *- evaluarea credibilității surselor într-o dezbatere despre etica transplantului* *- analiza critică a rapoartelor despre consumul de energie*

- evaluarea surselor folosite într-o campanie publică despre reciclare *- compararea prognozelor energetice realizate de instituții diferite;* *- analiza critică a știrilor despre incendii forestiere;* *- evaluarea datelor despre dispariția speciilor din diverse documentare;* *- identificarea manipulării vizuale în infografice despre climă.* *- analizarea unui articol online și verificarea corectitudinii informațiilor prin consultarea unor surse științifice.* *- evaluarea credibilității unor site-ur care prezintă informații științifice pe baza autorului, surselor și datelor*

CG 3. Aplicarea instrumentelor digitale, a limbajelor științifice și artistice pentru a comunica și reprezenta eficient idei, procese și produse în domeniul STEAM.

Clasa a XII-a
CS 3.1 Interpretarea și transpunerea datelor științifice în forme artistice sau narative, folosind instrumente digitale.
- realizarea unei narațiuni digitale (digital storytelling) pe baza unor seturi de date statistice privind inegalitățile sociale sau schimbările climatice, prin utilizarea aplicațiilor de editare video și grafică (de exemplu,: Canva, CapCut), cu integrarea de grafice și elemente vizuale sugestive. *- crearea unui poster digital artistic care transpune date demografice sau economice în reprezentări vizuale simbolice (infografice creative), utilizând foi de calcul și aplicații de design grafic pentru conversia datelor în elemente estetice.* *- realizarea unui poster conceptual despre ADN ca simbol cultural;* *- piesă scurtă inspirată de un set de date medicale;* *- diagramă cu valențe estetice inspirată de datele privind consumul de energie al școlii;* *- grafic conceptual despre ciclul vieții unui obiect;* *- colaj digital despre temperaturile globale;* *- transformarea datelor despre o specie în infografic ilustrat;* *- creație literar-vizuală inspirată de evoluția poluării aerului.* *- elaborarea unui produs digital în care sunt integrate calcule matematice, date experimentale și elemente artistice pentru explicarea unui fenomen real.*
CS 3.2 Utilizarea de aplicații digitale pentru a crea produse multimedia (texte, imagini, grafice, audio) prin care se comunică în relațiile dintre știință, tehnologie și artă.
- elaborarea unui material multimedia integrat (text argumentativ, grafice generate digital, imagini editate și fundal audio) care evidențiază impactul inteligenței artificiale asupra creației artistice contemporane. *- realizarea unui podcast tematic privind etica utilizării tehnologiei în știință și artă, incluzând inserții sonore, date statistice interpretate și ilustrații grafice realizate digital.* *- realizarea unei expoziții despre corpul uman în artă și știință;* *- interviuri cu profesioniști privind etica medicală;* *- audit energetic școlar: măsurători + prezentare a rezultatelor;* *- proiect de redesign al spațiilor școlare pentru eficiență energetică;* *- realizarea unei campanii de economisire a energiei;* *- realizarea unui atlas digital al biodiversității din proximitatea școlii;* *- investigarea poluării locale și crearea unei expoziții;* *- proiect de documentare video despre schimbările climatice locale.* *- crearea unui material multimedia original (text, imagini, grafice și materiale audio) prin care este comunicată o aplicație din viața cotidiană ce ilustrează legătura dintre știință, tehnologie și artă.*
CS3.3 Elaborarea de prezentări interactive pentru a explica procese științifice sau creative în contexte interdisciplinare.
- proiectarea unei prezentări interactive (de exemplu,: Genially, PowerPoint cu hyperlink-uri) pentru explicarea procesului de analiză a datelor sociologice și transformarea acestora în produs artistic (expoziție digitală). *- crearea unui produs interactiv de tip „expoziție virtuală” care explică etapele unui demers de cercetare (colectare date – analiză – reprezentare artistică), utilizând elemente multimedia și instrumente digitale colaborative.* *- prezentare interactivă despre etica experimentării pe oameni;*

Clasa a XII-a
- explicarea unor tehnologii medicale prin simulări digitale; *- prezentare cu hărți dinamice despre răspândirea bolilor;* *- prezentare interactivă despre ciclul resurselor;* *- animație despre funcționarea panourilor solare;* *- prezentare cu scenarii privind viitorul energetic;* *- prezentare interactivă despre migrația animalelor;* *- hărți digitale despre fenomene climatice extreme;* *- prezentare despre rolul pădurilor în ecosisteme.* *- compararea diferitelor moduri de prezentare a unui proces (text, grafic, animație) și selectarea variantei care facilitează înțelegerea interdisciplinară.*

CG 4. Dezvoltarea colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural.

Clasa a XII-a
CS 4.1 Coordonarea sau contribuirea activă la proiecte de echipă cu tematică STEAM, asumând roluri clare în procesul investigativ.
- organizarea și desfășurarea, în echipe, a unui proiect interdisciplinar privind analiza impactului digitalizării asupra participării civice, cu asumarea explicită a rolurilor (coordonator, analist date, documentarist, responsabil comunicare). *- realizarea unui studiu de caz privind sustenabilitatea unei comunități locale, prin colectare și interpretare de date socio-economice, fiecare membru al echipei gestionând o etapă a investigației (definirea problemei, colectarea datelor, analiză, prezentare).* *- proiect colaborativ despre alimentație sănătoasă, cu colectare de date reale.* *- crearea machetei unui cartier pentru rezolvarea unei probleme locale, cu roluri clare în investigație* *- crearea unui produs final interdisciplinar (experiment, prototip, prezentare digitală) prin care echipa comunică rezultatele investigației și concluziile proiectului.*
CS 4.2 Participarea la realizarea unui produs cu impact social sau cultural fundamentat pe date colectate prin investigație interdisciplinară.
- elaborarea unei campanii de informare (material digital, infografic, podcast) privind consumul responsabil, fundamentată pe date statistice analizate interdisciplinar (economie, sociologie, matematică aplicată). *- proiectarea și prezentarea unui prototip de soluție (platformă online, aplicație conceptuală, ghid digital) pentru creșterea implicării tinerilor în viața comunității, bazat pe rezultatele unui chestionar aplicat la nivelul școlii.* *- elaborarea unei broșuri pentru sănătate mentală;* *- realizarea unei campanii etice despre consumul responsabil de medicamente;* *- expoziție locală despre reprezentarea bolii în artă;* *- proiect de campanie „Școala verde”;* *- realizarea unui ghid de bune practici pentru reducerea consumului;* *- eveniment comunitar despre energie regenerabilă;* *- realizarea unei instalații eco-art pentru spațiul public;* *- organizarea unui eveniment comunitar pentru plantare / protecție a unei zone;* *- campanie media despre protejarea speciilor locale.* *- colectarea de date (empirice și cantitative) relevante, din investigații științifice și observații interdisciplinare pentru fundamentarea unui proiect STEAM* *- aplicarea principiilor științifice, tehnologice și matematice în conceperea unui produs inovator cu relevanță socială sau culturală.*
CS 4.3 Monitorizarea progresului echipei și formularea unor propuneri de îmbunătățire a procesului colaborativ.
- utilizarea unor instrumente digitale de management al proiectului (de exemplu, grafic Gantt, fișe de progres, aplicații colaborative) pentru urmărirea etapelor de lucru și formularea de recomandări privind optimizarea distribuției sarcinilor.

Clasa a XII-a
- realizarea unei sesiuni de reflecție structurată la finalul proiectului (jurnal de echipă, feedback 360°, autoevaluare și interevaluare), cu identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit în colaborare. *- jurnal de progres pentru un proiect despre etica biotehnologiei;* *- hărți de responsabilități în proiectele despre sănătate;* *- autoevaluare și interevaluare pe baza rubricilor;* *- monitorizarea sarcinilor din proiectul „Școala verde”;* *- revizuirea periodică a obiectivelor proiectului energetic;* *- evaluarea eficienței campaniilor realizate;* *- monitorizarea progresului proiectului despre biodiversitate locală;* *- discuții de echipă pentru ajustarea planului;* *- analiza impactului activităților (expoziții, campanii).* *- crearea unui plan de acțiune pentru următoarele etape ale proiectului, prin care optimizarea colaborării și atingerea obiectivelor să fie vizibile.*

CG 5. Reflecția asupra modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere.

Clasa a XII-a
CS 5.1 Analizarea critică a reprezentărilor științei și tehnologiei în artă și media, raportându-le la valori culturale și dileme etice contemporane.
- analiza comparativă a unor producții cinematografice SF (de exemplu,: Ex Machina și The Social Dilemma), prin identificarea modului de reprezentare a inteligenței artificiale și a impactului tehnologiei asupra relațiilor sociale; dezbatere privind dilemele etice asociate (control, manipulare, responsabilitate). *- studiu de caz interdisciplinar asupra reprezentării progresului tehnologic în arta contemporană (de exemplu,: analiza unor lucrări inspirate de explorarea spațiului realizate în contextul misiunilor NASA); realizarea unui eseu argumentativ privind raportul dintre inovație, imaginar colectiv și valori culturale dominante.* *- analiza unei opere literare sau cinematografice despre un experiment medical;* *- evaluarea unui spot publicitar despre medicamente;* *- analiza unui articol despre inteligența artificială și sănătate;* *- analiza critică a unui film despre industrializare;* *- studiu media despre imaginea energiei nucleare în presă;* *- analiza unui set de afișe despre reciclare;* *- studiu media despre reprezentările poluării;* *- analiza narativelor filmelor despre dezastre climatice.* *- analizarea de exemple din reclame, videoclipuri, filme sau postări social media care prezintă tehnologii noi sau fenomene științifice folosite în viața cotidiană (ex: roboți, energie solară, gadgeturi inteligente).*
CS 5.2 Reflectarea asupra modului în care descoperirile științifice și inovațiile artistice influențează identitatea culturală individuală și colectivă.
- proiect de cercetare în echipă privind impactul teoriei evoluționiste formulate de Charles Darwin asupra mentalităților moderne; realizarea unei prezentări multimedia care evidențiază transformări în reprezentările identității umane. *- atelier de reflecție și creație: analiza influenței rețelelor sociale digitale (de exemplu,: Instagram) asupra construirii identității personale; elaborarea unui jurnal reflexiv și a unui colaj digital care ilustrează relația dintre tehnologie, expresie artistică și apartenență culturală.* *- jurnal reflexiv despre relația cu propriul corp vs. reprezentările media;* *- eseu despre cum tehnologia modifică identitatea corporală;* *- discuție despre etica reprezentării bolii;* *- eseu: „Cum influențează resursele locale identitatea comunității mele”;* *- analiza simbolisticii culturale a energiei;* *- discuție despre identitatea comunităților dependente de resurse;* *- jurnal despre relația personală cu mediul;* *- eseu despre identități ecologice emergente;*

Clasa a XII-a
- dezbatere: „Ne definește natura?”.
CS 5.3 Evaluarea impactului deciziilor individuale și colective asupra unui viitor sustenabil, pe baza unei înțelegeri integrate științifice și artistice.
- simulare de dezbatere publică privind tranziția energetică, pornind de la obiectivele stabilite prin European Green Deal; formularea de poziții argumentate din perspectiva actorilor sociali (cetățeni, companii, ONG-uri), cu integrarea datelor științifice și a mesajelor vizuale persuasive. *- proiect STEAM aplicat: elaborarea unui concept de campanie artistică pentru promovarea consumului responsabil, inspirată de inițiativele Greenpeace; evaluarea impactului potențial asupra comunității locale prin indicatori socio-ecologici.* *- analiza unor dileme etice: vaccinare, terapii genetice;* *- studiu de caz despre responsabilitatea individuală în sănătate;* *- scenariu „viitorul sănătății” → analiză etică;* *- evaluarea scenariilor energetice pentru următorii 20 de ani;* *- analiza impactului alegerilor individuale asupra amprentei de carbon;* *- exercițiu de decizie colaborativă despre resurse;* *- evaluarea scenariilor privind protejarea biodiversității;* *- analiza dilemelor privind relocarea comunităților afectate climatic;* *- joc de rol: consiliu de decizie pentru o zonă naturală protejată.* *- analizarea datelor privind consumul de resurse, emisiile de CO_2 și producția de deșeuri la nivel global și compararea rezultatelor între regiuni și țări.* *- analizarea efectelor globale ale deciziilor economice, tehnologice și culturale asupra schimbărilor climatice, biodiversității și sănătății populațiilor.* *- crearea unei reflecții comparative și sintetice care evidențiază modul în care deciziile individuale și colective la nivel global influențează viitorul planetei, argumentând impactul științific, artistic, cultural și dilemele etice contemporane.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Sănătate, biotehnologie și etică	**1.1 Ingineria genetică și aplicațiile sale biomedicale** *-structura ADN, terapii genice, riscuri și limite.* **1.2 Biotehnologii emergente și implicații socio-culturale** *-bioprintare 3D, organe artificiale, biologie sintetică, impactul asupra conceptelor culturale ale corpului și identității.* **1.3 Neurotehnologia și activitatea cerebrală - abordare integrată privind sănătatea mentală** *-implanturi neuronale, neuroprotezare, monitorizarea cerebrală, inteligență artificială în diagnosticare, preocupări etice privind intimitatea cognitivă.* **1.4 Terapii individuale și profiluri genetice - surse de tratament și prevenție** *-teste genetice, big data în sănătate, protecția datelor sensibile, discriminare genetică, acces echitabil.* **1.5 Imunizarea în societatea contemporană - dovezi științifice și acceptare socială** *-mecanisme biologice, tehnologii ARNm, percepții culturale, dezinformare și etica în comunicarea științifică.* **1.6 Bioingineria - interfața între tehnologie și organismul uman** *-imagistică medicală neinvazivă (Roentgen, LASER, CT, RMN);* *-bioetică medicală, principii etice, dileme legate de intervențiile invazive, reproducerea asistată, augmentarea umană.* **1.7 Etica cercetării biomedicale și responsabilizarea aplicațiilor sale** *-testarea pe oameni și animale, consimțământ informat, studii clinice, responsabilitatea cercetătorilor.* **1.8 *S*ănătatea umană - reprezentare interdisciplinară prin arte și tehnologii**

Domenii de conținut	Conținuturi
	-analiza modului în care literatura, filmul, artele vizuale și media construiesc imaginea corpului, bolii și tehnologiei medicale. **1.9 Tehnologia digitală, supravegherea și accesibilizarea integrată in medicina contemporană** *-telemedicină, algoritmi de diagnostic, dispozitive inteligente, supraveghere medicală, accesibilitate.* **1.10 Responsabilitatea individuală și colectivă pentru sănătate într-o societate bazată pe cunoaștere** *-stil de viață, prevenție, echitate în sănătate, solidaritate socială, decizii etice privind utilizarea resurselor medicale.*
2.Energie, resurse și sustenabilitate	**2.1 Resurse naturale și identitate culturală** *-resurse precum petrolul, cărbunele, apa sau energia solară integrate în mitologii, simboluri culturale, literatură și artă;* *-resursele care au modelat identități locale (de exemplu, comunități miniere, regiuni petroliere, orașe „nucleare”);* *-mesaje culturale despre abundență, epuizare și regenerare.* **2.2 Tehnologia verde - tranziția către sisteme energetice și economice durabile** *- principiile de funcționare ale tehnologiilor de generare a energiei electrice din surse regenerabile: solară, eoliană, hidroelectrică și geotermală;* *- energia nucleară (fisiune și fuziune) și conversia în energie electrică;* *- tehnologii verzi în comunități urbane și rurale;* *- avantajele și limitele tranziției energetice.* **2.3 Consumul de energie - politici și practici sustenabile** *- modele de consum energetic la nivelul comunității și al gospodăriilor;* *- risipa, echitatea energetică și responsabilitatea generațională;* *- comportamente individuale, politici publice și sustenabilitate.* **2.4 Resursele energetice - factori ai progresului și schimbării sociale; reprezentări culturale și mediatice ale acestora** *-discurs vizual și narativ din filme, documentare, reclame și articole despre energie;* *-imagini ale energiei (nucleară, fosilă, regenerabilă) în artă contemporană și în fotografia documentară.* **2.5 Criza climatică: date științifice și interpretări artistice; provocări globale pentru prezent și viitor** *- dinamica atmosferică;* *- date științifice despre încălzirea globală, fenomene extreme și scenarii climatice;* *- arta contemporană (instalații, performance, eco-art) - reinterpretarea problemelor climatice;* *- construirea de narațiuni speculative despre viitor.* **2.6 Orașe inteligente, reziliente și sustenabile** *-infrastructuri inteligente: mobilitate, iluminat, managementul deșeurilor, optimizarea energiei;* *-implicații sociale: incluziune, accesibilitate, supraveghere digitală, calitatea vieții;* *-conexiuni: progres tehnologic, consum cultural și echitate urbană.* **2.7 Economia circulară și reutilizarea creativă a resurselor** *- principiile științifice și economice ale economiei circulare: reducere, refolosire, reciclare, regenerare;* *- exemple de upcycling în artă, design, modă și publicitate;* *- impactul cultural și social al tranziției către modele de consum sustenabil.* **2.8 Politici energetice - responsabilitate în adoptarea și respectarea strategiilor.**

Domenii de conținut	Conținuturi
	- riscuri asociate energiei nucleare, extracției resurselor, exploatării offshore și geoingineriei; *- conflicte între actori sociali, economici și politici;* *- responsabilitate intergenerațională și principii etice în adoptarea strategiilor energetice.*
3. Mediu, schimbări climatice și biodiversitate	**3.1 Reprezentări cultural - artistice ale mediului din perspective sociale, ecologice si educaționale** *- imagini despre natură, poluare și echilibre ecologice construite în presă, artă, film, literatură;* *- simbolistica naturii în eco-art, muralism urban, fotografie documentară;* *- relația om–mediu în diverse contexte istorice și geografice.* **3.2 Transformari climatice - realitate actuala si scenarii pentru viitor** *- bilanț energetic global și impactul asupra climei;* *- riscurile climatice redate în media: dramatizare, minimalizare, politizare;* *- narațiuni științifice vs narațiuni artistice sau speculative despre viitorul climatic.* **3.3 Conservarea biodiversitatii - modelarea percepției și a sustenabilității** *- reprezentări ale speciilor pe cale de dispariție în documentare, campanii vizuale și artă;* *- simbolistica animalelor și plantelor în cultură și impactul asupra percepțiilor publice;* *- stiința, activismul și arta converg în conservarea biodiversității.* **3.4 Impactul activităților umane asupra ecosistemelor** *- defrișarea, poluarea aerului și apei, fragmentarea habitatelor;* *- date științifice în legătură cu degradarea mediului și riscurile ecologice;* *- impactul industriilor (modă, agricultură, tehnologie) asupra ecosistemelor.* **3.5 Orașe pentru oameni și natură** *-concepte: mediu urban, spații verzi, infrastructură ecologică;* *-inegalități de mediu reflectate prin acces diferențiat la aer curat, apă, spații naturale;* *-raportul dintre politici publice, responsabilitate comunitară și calitatea vieții.* **3.6 Crize ecologice și reacții socio-culturale** *- modul în care comunitățile reacționează la incendii forestiere, inundații, secetă;* *- discursuri politice, mediatice și artistice generate de aceste crize;* *- rolul emoțiilor, fricii și speranței în mobilizarea publică privind mediul.* **3.7 Practici ecologice și beneficii în societatea actuală** *- practici de reducere a deșeurilor, reciclare, consum responsabil și design sustenabil;* *- modele culturale de „viață verde” și a impactul acestora asupra comportamentelor individuale;* *- relația dintre tradiții locale, ecologie și etica grijii față de natură.* **3.8 Politici de mediu, conservare și dileme etice în dezvoltarea comunităților** *- strategii de conservare: arii protejate, refacerea habitatelor, reintroducerea speciilor;* *- conflicte dintre dezvoltare economică, interesele locale și protecția mediului;* *- dileme etice ale conservării (relocarea comunităților, managementul speciilor invazive, intervenții tehnologice).*

SUGESTII METODOLOGICE

Aplicarea eficientă a curriculumului **ȘTIAM** presupune adoptarea unor orientări metodologice care facilitează învățarea integrată, dezvoltarea competențelor specifice și implicarea activă a elevilor în construirea propriilor sensuri și explicații.

Reperele metodologice oferă cadrul necesar pentru organizarea și desfășurarea activităților de învățare astfel încât acestea să valorifice caracterul interdisciplinar al domeniului, să stimuleze investigarea, explorarea, creativitatea și gândirea critică, utilizarea tehnologiilor moderne, colaborarea, precum și să asigure relevanța învățării pentru viața reală. Aceste repere metodologice contribuie la asigurarea coerenței între competențe, conținuturi și evaluare, oferă cadrelor didactice un suport pentru adaptarea activităților de învățare la nevoile elevilor punând accent pe caracterul formativ al evaluării.

Evaluarea formativă are ca obiectiv cunoașterea sistematică, integrată și continuă a rezultatelor învățării și urmărește progresul elevilor în raport cu competențele vizate. Învățarea devine autentică, pune accent pe înțelegerea conceptelor și dezvoltarea abilităților, pe aplicarea acestora în contexte reale și pe calitatea produselor realizate în cadrul investigațiilor și proiectelor. Evaluarea formativă responsabilizează elevul, autoreglează învățarea și promovează autoreflecția, este interactivă, contextualizată și integrată procesului de învățare, pune accent pe progresul individual și pe capacitatea elevilor de a lucra colaborativ, de a utiliza tehnologii, de a argumenta științific și de a propune soluții creative. Astfel învățarea este de profunzime, elevul este motivat intrinsec și consideră că învățarea îi conferă noi perspective asupra realității și asupra sinelui.

Feedbackul formativ are un rol esențial, orientând elevii în reglarea demersului de învățare și în îmbunătățirea produselor realizate. Pentru dezvoltarea abilităților metacognitive ale elevilor, se recomandă utilizarea jurnalelor de învățare sau a jurnalelor investigative în procesul de evaluare.

Implementarea unui curriculum **ȘTIAM** eficient necesită o **abordare pedagogică flexibilă**, care să favorizeze conexiunile dintre domeniile științifice, tehnologie, inginerie, arte și matematică, dar și să stimuleze autonomia elevilor în procesul de învățare. Orientările metodologice oferă cadrul prin care învățarea capătă coerență, relevanță și profunzime, facilitând explorarea integrată a conceptelor și aplicarea lor în contexte autentice.

Reperele metodologice și **principiile pedagogice** au rolul de a ghida planificarea și organizarea activităților astfel încât acestea să:

- valorifice **interdisciplinaritatea** și **integrarea cunoștințelor**;
- încurajeze **investigația, explorarea, creativitatea și gândirea critică**;
- promoveze **autonomia elevului** și implicarea activă în procesul de învățare;
- faciliteze utilizarea **tehnologiilor moderne** pentru cercetare și experimentare;
- dezvolte **competențe sociale și civice** prin colaborare și comunicare;
- asigure **reflecție și consolidare a cunoștințelor**, atât la nivel individual, cât și în grup.

Evaluarea în context **ȘTIAM** este preponderent formativă și urmărește progresul elevilor în raport cu competențele vizate, nu doar rezultatul final. Aceasta pune în centru modul în care elevii investighează, argumentează, construiesc explicații și propun soluții creative. Evaluarea devine un **instrument de reglare a învățării**, prin feedback constant, autoevaluare și activități care dezvoltă **abilități metacognitive**, precum notițele personale ale elevilor despre ceea ce au învățat sau **colecția de lucrări pe temă**.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul abordării STEAM, se recomandă utilizarea unor **strategii didactice variate și flexibile**, corelate cu principiile metodologice:

1. Învățarea prin investigație

-Formularea de întrebări relevante pornind de la fenomene observabile.

-Experimentarea și testarea ipotezelor, folosind resurse accesibile.

-Analizarea datelor și formularea de concluzii coerente.

Principiu metodologic: Elevul este **actor principal** în construirea propriei înțelegeri, iar explorarea fenomenelor stimulează gândirea critică și autonomia.

2. Învățarea bazată pe proiect

- Realizarea unor proiecte integrate, cu accent pe **crearea unui produs final** (digital, material, artistic).

-Lucrul în echipă cu distribuirea rolurilor și responsabilităților.

-Reflectarea asupra procesului, nu doar asupra rezultatului.

Principiu metodologic: Învățarea prin proiect dezvoltă **colaborarea**, planificarea, responsabilitatea și aplicarea interdisciplinară a cunoștințelor.

3. Rezolvarea de probleme

- Propunerea unor situații deschise, care necesită aplicarea cunoștințelor în mod creativ.
- Dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare.
- Utilizarea scenariilor inspirate din realitate.

Principiu metodologic: Problemele deschise stimulează **analiza, sinteza și gândirea integrativă**, punând accent pe aplicabilitatea cunoștințelor.

4. Modelare și creare de modele

-Construirea de modele conceptuale sau materiale pentru reprezentarea unor fenomene.
-Realizarea de prototipuri și testarea funcționalității acestora.
-Folosirea tehnologiilor moderne (de exemplu, imprimare 3D, simulări digitale).

Principiu metodologic: Elevii înțeleg mai bine conceptele abstracte prin **experimentare și vizualizare concretă**, dezvoltând competențe tehnice și creative.

5. Integrarea artei

-Utilizarea limbajului artistic pentru a susține înțelegerea unor concepte științifice.
-Crearea de **produse vizuale sau materiale multimedia**.
-Organizarea de expoziții sau prezentări tematice.

Principiu metodologic: Arta facilitează **comunicarea vizuală și expresivă** a fenomenelor, consolidând înțelegerea și conectarea interdisciplinară.

Aplicarea acestor orientări contribuie la dezvoltarea unui mediu de învățare **dinamic, creativ și responsabil.** În acest mediu elevii experimentează, construiesc sens, colaborează și își dezvoltă treptat competențele necesare pentru a face față provocărilor lumii contemporane.

Evaluarea recomandată include atât evaluare formativă, cât și sumativă. Evaluarea formativă se poate realiza prin jurnale de reflecție, discuții individuale, fișe de progres sau feedback orientat către îmbunătățire. Evaluarea sumativă poate include portofolii, prezentări ale proiectelor, expoziții sau probe practice, urmărind creativitatea, colaborarea, aplicarea metodelor de lucru și calitatea produselor finale.

Sugestiile metodologice pentru programa **ȘTIAM** promovează o abordare activă, centrată pe elev, interdisciplinară și orientată spre dezvoltarea competențelor secolului XXI, prin investigație, colaborare, creativitate și reflecție. Ele se bazează pe caracterul integrat al domeniilor știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică și pe obiectivul educației actuale de a forma competențe aplicate, gândire critică și creativitate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bibliografie

- Anderson, J., & Li, Y. (Eds.). (2020). *Integrated approaches to STEM education: An international perspective*. Springer, Cham, Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52229-2.
  Relevanță: sinteză internațională privind modele integrate STEM/STEAM, design-based learning și competențe transversal, utilă pentru CG3 (propuneri de soluții interdisciplinare), CG1–CG2 (investigare și validare) și pentru adaptare la contexte vocational/filologie.
- OECD. (2020). What students learn matters: Towards a 21st century curriculum. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en .
  Relevanță: cadru internațional pentru competențe de secol XXI (agency, responsabilitate, competențe transversale) — fundament teoretic și de politică pentru toate CG (în special CG3 — sustenabilitate/impact social și CG5 — etică/responsabilitate).
- Reddy, D. (2021). Scientific literacy, public engagement and responsibility in science. *Cultures of Science*, 4(1), 6–16. https://doi.org/10.1177/20966083211009646 .
  Relevanță: abordează responsabilitatea comunicării științifice și implicarea publică — argumentează includerea competențelor etice, comunicării și a gândirii critice (CG4, CG5).
- Strat, T. T. S., Henriksen, E. K., & Jegstad, K. M. (2023). Inquiry-based science education in science teacher education: a systematic review. *Studies in Science Education*. 60(2), 191–249. https://doi.org/10.1080/03057267.2023.2207148.
  Relevanță: revizuire sistematică a IBSE (inquiry-based science education) în formarea profesorilor — direct aplicabilă la operaționalizarea CG1 (investigare) și CG4 (comunicare, structurare de rapoarte și prezentări bazate pe investigare).

- UNESCO. (2021). *Scientific literacy: An imperative for a complex world* (în *UNESCO Science Report: The race against time for smarter development*). UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377448. Relevanță: poziționează alfabetizarea științifică ca obiectiv civic și educațional — susține formularea CG2 (interpretarea și validarea datelor) și CG5 (responsabilitate civică, protecția mediului/ sănătate)
- Urdanivia Alarcón, D. A., Talavera-Mendoza, F., Rucano Paucar, F. H., Cayani Cáceres, K. S., & Machaca Viza, R. (2023). Science and inquiry-based teaching and learning: a systematic review. *Frontiers in Education, 8*, 1170487. https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1170487. Relevanță: analize ale modelelor IBL/IBSE în învățământul secundar; evidențiază integrarea tehnologiei, evaluarea formativă și dezvoltarea raționamentului științific — utile pentru CG1, CG2 și CG5 (comportament responsabil/etic).

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
PASCU GABRIEL	Prof.univ.dr	Universitatea de Vest Timișoara
PIRGHIE CRISTIAN	Prof.univ.dr	Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
GORGAN DRAGOȘ – LUCIAN	Prof.univ.dr	Universitatea A.I. Cuza, Facultatea de Biologie, Iași
TIBERIUS OVIDIUS CHECHE	Prof.univ.dr	Universitatea din București
MÂNZU CIPRIAN – CLAUDIU	Prof.univ.dr	Universitatea A.I. Cuza, Facultatea de Biologie, Iași
BANCIU HORIA	Prof.univ.dr	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie, Cluj-Napoca
TOMA VLAD	Prof.univ.dr	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie, Cluj-Napoca
MÎNICAN LIGIA	Grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Turda, Cluj
MARIN-BADEA LAURENȚIU	Grad didactic I	Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
BĂLUȚĂ PETRUȚA-GABRIELA	Grad didactic I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
MARINESCU SILVIA MIRELA	Grad didactic I	Colegiul Național „Zinca Golescu”, Pitești, Argeș
GURZU CRISTIAN	Grad didactic I	Colegiul Național „ Nicolae Bălcescu”, Brăila
NECHITA CARMEN-DANIELA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Grigore Antipa”, Botoșani
LOMACA CONSTANTIN	Prof./ Consultant educațional	Franconian International School
CONDREA CAMELIA CORINA	Grad didactic I	Colegiul Tehnic „Gh. Asachi”Iași
DINU SERENELLA-LILIANA	Grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău
PRUNDUȘ ANA MONICA	Grad didactic I	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Dej, Cluj
RĂCĂȘANU RODICA	Grad didactic I	Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Moreni, Dâmbovița
ANGHEL CLAUDIA EMILIA	Grad didactic I	Colegiul Național „Tudor Vianu”, București
HARABAGIU CORNELIA ANCA	Profesor doctor	Colegiul Național ”Andrei Mureșanu”, Brașov
RĂDUCANU LAURENȚIU-VALENTIN	Grad didactic I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni
PALADE MONICA-CRISTINA	Grad didactic I	Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BARBU GEORGETA-MIRELA	Consilier/profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
POPESCU SEBASTIAN	Conf.univ.dr	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
PARASCHIV STELUȚA	Consilier/profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BARBULESCU FLORINA	Consilier/profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BLANARIU LIVIU	Consilier/profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
CONSTANTIN MARIA-CRISTINA	Consilier/profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 166

Programa școlară pentru disciplina

ȘTIAM

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 166
Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea filologie

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa şcolară pentru disciplina ȘTIAM (Știință – Tehnologie – Inginerie – Arte – Matematică) este destinată învăţământului liceal, în concordanţă cu statutul acestuia în planul-cadru de învăţământ OMEC nr. 4350/2025. Disciplina este inclusă în aria curriculară Matematică și științe ale naturii, se studiază în cadrul filierei teoretice, profil umanist, specializarea filologie cu un buget de timp de 1 oră/săptămână, în cadrul curriculumului de specialitate (CS), în clasele a XI-a și a XII-a. Denumirea disciplinei reflectă continuitatea abordării integratoare anterior regăsite sub titulatura Științe.

Disciplina ȘTIAM propune o abordare integrată a domeniilor științific, tehnologic, artistic și matematic, urmărind corelarea adecvată a nevoilor societății actuale, caracterizată prin interconectare, inovare și diversitate culturală. Introducerea acestei discipline în profilul umanist – specializarea filologie – urmărește dezvoltarea unei alfabetizări științifico-tehnologice și culturale echilibrate, necesară pentru înțelegerea critică și participarea responsabilă la viața unei societăți bazate pe cunoaștere. Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie europene pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în special: competența de înțelegere și exprimare în limba maternă, competența matematică, științifică, tehnologică și inginerească, competența digitală, competența de a învăța să înveți, competențele sociale și civice, competența de sensibilizare și exprimare culturală, precum și spiritul antreprenorial.

În contextul planului-cadru pentru profilul umanist, specializarea științe filologie, disciplina ȘTIAM, alături de Matematică aplicată în filologie, reprezintă principalul cadru curricular prin care elevii intră în contact sistematic cu domeniile matematicii și științelor. În acest sens, programa este proiectată nu ca o introducere disciplinară clasică, ci ca o alfabetizare științifică funcțională, contextualizată social și cultural.

Din perspectivă conceptuală, disciplina promovează înțelegerea științei și a tehnologiei ca dimensiuni culturale ale umanității, care coexistă și se completează cu arta și expresia simbolică. Elevii sunt încurajați să exploreze interacțiunile dintre cunoașterea rațională și creativitatea artistică, dintre analiza științifică și interpretarea culturală, dezvoltând o perspectivă holistică asupra lumii.

Din perspectivă pedagogică, demersul educațional al disciplinei se fundamentează pe paradigma constructivismului social, conform căreia învățarea

se realizează prin colaborare, reflecție și investigație. Elevii își construiesc propriile sensuri și explicații prin activități care implică observarea, formularea de întrebări, investigarea fenomenelor, realizarea de proiecte și comunicarea rezultatelor. Profesorul are rolul de facilitator al învățării și de mediator al sensurilor.

Disciplina are un caracter inter- și transdisciplinar, permițând conexiuni între domenii diverse și valorificarea cunoștințelor dobândite anterior în contexte noi, relevante și autentice. Această perspectivă contribuie la dezvoltarea autonomiei, a gândirii critice și creative, a responsabilității și a spiritului colaborativ.

Finalitatea disciplinei ȘTIAM constă în formarea unui absolvent al profilului umanist capabil să utilizeze concepte și metode din știință, tehnologie, matematică și arte pentru a interpreta critic fenomene sociale, culturale și tehnologice contemporane, pentru a evalua implicațiile etice ale progresului științific și pentru a participa informat la viața civică și culturală.

Programa are ca obiectiv consolidarea unei perspective coerente asupra interconexiunilor dintre știință, tehnologie, artă și matematică.

Acest cadru permite valorificarea competențelor dezvoltate anterior și sprijină înțelegerea fenomenelor contemporane printr-o abordare interdisciplinară, aliniată orientărilor actuale ale educației și ale societății bazate pe cunoaștere.

Studierea acestei discipline interdisciplinare în ciclul superior al liceului la profilul umanist răspunde unor cerințe tot mai evidente ale educației actuale, argumentate prin următoarele:

- formarea unei culturi științifice aplicate, esențială pentru orice cetățean care dorește să înțeleagă în profunzime lumea în care trăiește și să participe informat la viața comunității. Într-un context social dominat de fluxuri rapide de informații și de decizii susținute tot mai frecvent de date și argumente științifice, devine crucială capacitatea de a interpreta fenomene, de a analiza critic articole și rapoarte cu conținut științific și de a purta dialoguri fundamentate. Un cetățean cultivat științific poate evalua credibilitatea informațiilor, utilizează corespunzător terminologia de specialitate și aplică în mod responsabil raționamente și metode specifice științelor în situații reale;

- valorificarea cunoștințelor dobândite anterior în cadrul disciplinelor de Biologie, Fizică și Chimie, cunoștințe care, deși formate separat, pot fi integrate într-o perspectivă unitară, ce permite elevilor să înțeleagă fenomenele naturale într-o manieră coerentă, articulată și conectată la realitatea cotidiană;

- răspunsul la tendința generală, observată la nivel național și european, de diminuare a interesului pentru științe, tendință ce reclamă o abordare didactică mai atractivă, mai ancorată în problemele reale ale societății și capabilă să stimuleze curiozitatea și implicarea viitorilor cetățeni;

- necesitatea de a construi o viziune integrată asupra fenomenelor naturale,

imposibil de atins prin studierea izolată a disciplinelor, și importanța înțelegerii legăturilor dintre procesele și fenomenele care modelează mediul în care trăim, pentru ca cetățeanul să dobândească o imagine sintetică, completă și integratoare asupra lumii înconjurătoare.

Obiectivul fundamental al disciplinei ȘTIAM constă în dezvoltarea unei gândiri, analitice, critice și creative, capabile să integreze perspective științifice, tehnologice și culturale în analiza problemelor contemporane. Disciplina urmărește formarea unor absolvenți competenți în rezolvarea situațiilor reale, familiarizați cu concepte și principii științifice fundamentale și conștienți de rolul esențial al contribuției științei la evoluția comunității și a societății.

Competențele generale/specifice și conținuturile asociate au fost proiectate pentru a susține înțelegerea modului în care se constituie cunoașterea științifică, a limitelor și aplicabilității sale, precum și pentru a dezvolta capacitatea elevilor de a analiza critic date, de a formula ipoteze și de a construi explicații valide, relevante și adaptate contextului.

Prin conținuturile propuse permit aprofundarea conceptelor și procedurilor specifice domeniilor STEAM, utilizării tehnologiilor digitale emergente și analizei dimensiunilor etice, culturale și sociale, asociate progresului tehnologic. Activitățile prevăzute urmăresc consolidarea capacității de integrare interdisciplinară și abordarea responsabilă a informațiilor și resurselor disponibile.

Demersul didactic se bazează pe învățarea activă și pe utilizarea metodelor de investigare, proiectare și interpretare, integrate într-un parcurs educațional care încurajează autonomia și responsabilitatea elevilor. Cadrele didactice organizează și mediază activități de învățare care implică observare, documentare, analiză, elaborare de produse și prezentare argumentată a rezultatelor.

Considerente privind proiectarea programei

Proiectarea documentului curricular a avut în vedere:

- profilul de formare al absolventului învățământului liceal;
- progresivitatea și continuitatea competențelor dezvoltate în ciclurile anterioare;
- particularitățile de dezvoltare specifice vârstei;
- integrarea compențelor digitale și media;
- relevanța socială și educațională a conținuturilor propuse.

Structura programei

Programa respectă arhitectura curriculară națională din învățământul preuniversitar și cuprinde:

- Nota de prezentare
- Competențe generale – ilustrând direcțiile majore de formare pe parcursul liceului;

- Competențe specifice – adecvate nivelului de aprofundare al clasei a XI-a;
- Exemple de activități de învățare – orientate spre investigație, proiectare, colaborare și creativitate;
- Domenii/Elemente de conținut – selectate pentru a facilita integrarea cunoștințelor și aplicarea lor în situații reale;
- Standarde de evaluare – care asigură obiectivitatea, relevanța și caracterul formativ al evaluării;
- Sugestii metodologice – cu accent pe învățarea bazată pe proiecte, integrarea tehnologiilor digitale, reflecție critică, interdisciplinaritate și dezvoltarea autonomiei elevului.

Disciplina ȘTIAM contribuie la formarea unui profil de absolvent adaptat cerințelor actuale ale societății, capabil să analizeze situații complexe, să utilizeze în mod responsabil tehnologii și informații și să participe activ la viața socială, culturală și științifică.

Prin activități aplicative, proiecte colaborative, explorări tematice și reflecție critică, elevii vor putea să observe conexiuni între științe, tehnologie, artă și societate, să-și dezvolte capacitatea de a interpreta informații complexe și de a formula soluții inovatoare. Astfel, disciplina contribuie direct la formarea celor 8 competențe-cheie prevăzute în profilul absolventului de clasa a XI-a și a XII-a, profil umanist, specializarea filologie.

Competența de comunicare în limba română și în limbi moderne – prin prezentarea și argumentarea ideilor în proiecte interdisciplinare, realizarea de postere științifice, eseuri, podcasturi sau dezbateri pe teme socio-tehnologice.

Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie – prin activități care îi familiarizează pe elevi cu gândirea logică, analiza datelor, înțelegerea proceselor naturale și tehnologice.

Competențe digitale – prin folosirea instrumentelor online de cercetare, analiză, modelare sau prezentare (de exemplu: Canva, Google Workspace, simulatoare digitale, aplicații STEM).

A învăța să înveți – prin structurarea proceselor de documentare, cercetare și autoevaluare, elevii își dezvoltă autonomia în învățare și capacitatea de autoreglare.

Competențe sociale și civice – prin analiza impactului științei și tehnologiei asupra societății, implicarea în proiecte comunitare și reflecția asupra dilemelor etice și civice generate de progresul tehnologic.

Spirit de inițiativă și antreprenoriat – prin elaborarea de proiecte creative sau propuneri de soluții pentru probleme reale din comunitate (de ex. sustenabilitate, sănătate, comunicare, patrimoniu).

Sensibilizare și expresie culturală – prin integrarea artelor și a expresiei vizuale în proiecte științifice și prin abordări estetice ale cunoașterii.

Competențe personale și sociale – prin colaborare în echipă, negocierea ideilor, dezvoltarea empatiei și adaptabilității.

Într-o lume în care știința, tehnologia, arta și cultura se intersectează permanent, elevii trebuie să dobândească nu doar cunoștințe, ci și competențe transversale care le permit să înțeleagă complexitatea realității. Disciplina ȘTIAM este concepută pentru a sprijini formarea unei gândiri critice, interdisciplinare și responsabile, adecvată profilului umanist.

Prin intermediul acestei discipline, elevii își dezvoltă capacitatea de a face conexiuni între domenii aparent diferite, de a analiza impactul științei și tehnologiei asupra culturii și societății și de a-și exprima ideile într-un mod creativ și argumentat.

Prin abordarea corespunzătoare domeniului STEAM, elevii își vor putea construi o viziune integrată asupra lumii contemporane, în care știința, tehnologia și arta nu sunt domenii separate, ci părți complementare ale culturii generale și ale formării intelectuale.

În ansamblu, programa disciplinei ȘTIAM oferă direcțiile esențiale pentru un parcurs educațional coerent și relevant, contribuie la dezvoltarea unei înțelegeri moderne, critice și aplicative a fenomenelor naturale, transformând studiul științelor într-o experiență formativă completă care conectează cunoașterea teoretică la viața reală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Investigarea fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană.
CG2	Aplicarea gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale.
CG3	Utilizarea limbajelor științifice, matematice, digitale și vizuale pentru reprezentarea cunoașterii.
CG4	Dezvoltarea colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural.
CG5	Evaluarea critică a modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Investigarea fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană.

Clasa a XI-a
CS 1.1 Investigarea transformărilor energiei și materiei prin experimente simple în vederea înțelegerii și explicării rezultatelor obținute în context științific.
- analizarea diferitelor tipuri de resurse energetice (regenerabile și neregenerabile) în funcție de eficiență, impact ecologic și fezabilitate tehnologică - realizarea unui portofoliu cu reprezentări artistice (fotografii, afișe, fragmente de film) care au ca temă energia și discutarea mesajelor culturale transmise - observarea consumului energetic la nivel personal/familial și realizarea unei mini-investigații: ce obiceiuri pot fi schimbate și cum sunt prezentate aceste probleme în spațiul public - studiu de caz: comparație între două tehnologii energetice (ex.: panouri solare vs. combustibili fosili) și redactarea unei scurte sinteze privind implicațiile culturale și sociale - realizarea unei dezbateri în clasă: “Energie verde – necesitate științifică sau trend cultural?” - analizarea unor articole de presă, documentare sau podcasturi despre consumul energetic actual și dezbaterea implicațiilor sociale (inegalitate, dependență energetică, schimbări climatice) - identificarea modului în care transformările energiei sunt integrate în tehnologii actuale (baterii, motoare, panouri solare, aparate electrice).
CS 1.2 Analizarea sistemică a componentelor și interacțiunilor din sisteme naturale și tehnologice și utilizarea analogiei controlate pentru explorarea organizării sistemelor culturale și artistice.
- analizarea unor fragmente literare sau mitologice care explică fenomene ale lumii naturale (de ex., mituri legate de lumină, foc, furtuni) și compararea lor cu explicații științifice actuale - identificarea unor metafore artistice bazate pe fenomene naturale (lumină–adevăr, foc–pasiune, sunet–armonie) și discuția diferențelor dintre sensul figurat și cel științific

Clasa a XI-a
- investigarea modului în care fenomene precum lumina sau sunetul sunt reprezentate în film, muzică sau artă vizuală, apoi raportarea acestor reprezentări la principiile științifice reale - analiza unui fake news sau a unei credințe populare legate de fenomene naturale (ex.: ecouri populare, pseudoștiință) și compararea cu informații validate științific - realizarea unui tabel comparativ cu trei tipuri de explicații pentru același fenomen: științifică, culturală/tradițională și artistică/simbolică.
CS 1.3 Investigarea modului în care descoperirile științifice și tehnologiile influențează viața cotidiană și societatea, argumentând impactul acestora în contexte sociale și culturale.
- analizarea modului în care tehnologia influențează viața de zi cu zi (ex. transport, comunicații, energie electrică) - observarea aplicațiilor inovațiilor științifice în societate și în gestionarea mediului natural (ex. tehnologii de purificare a apei, sisteme de reciclare) - testarea eficienței unor soluții tehnice sau materiale în diverse contexte (ex. materiale izolatoare, metode de economisire a energiei) - discuții ghidate despre avantajele și dezavantajele tehnologiilor moderne, precum și riscurile utilizării acestora în viața cotidiană - realizarea unei cercetări pe grupe: „Impactul tehnologiilor emergente asupra mediului” (mașini electrice, smart cities, agricultură digitalizată) și prezentarea concluziilor într-un poster argumentativ - studiu de caz: analiza unei situații reale în care tehnologia afectează mediul (ex.: mineritul pentru metale rare, poluarea electronică, amprenta digitală) și discutarea responsabilității sociale - lectură ghidată de texte (literare, eseistice, articole) despre relația om–tehnologie–natură și evidențierea perspectivelor etice sau culturale - realizarea unei hărți conceptuale despre influența tehnologiei asupra relațiilor sociale (viteza comunicării, superficializarea relațiilor și accesul la diversitate culturală).

CG 2. Aplicarea gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale.

Clasa a XI-a
CS 2.1 Identificarea transformărilor materiei și a conversiei energiei, folosind observații și experimente pentru a explica fenomene științifice din viața cotidiană.
- măsurarea energiei termice prin încălzirea apei cu diferite surse de energie și înregistrarea variației temperaturii folosind termometre

Clasa a XI-a
- observarea reacțiilor chimice simple (ex. bicarbonat + oțet) și analiza producției de gaze, cantități de materie implicate - observarea reacției frunzelor la lumină și la întuneric folosind indicatori chimici (ex. soluție de iod pentru a detecta amidonul -realizarea unor experimente simple pentru a observa procesul de fermentație și formularea unei explicații științifice - realizarea unei hărți conceptuale despre relația dintre microorganisme – imunitate – vaccinuri – sănătate publică - realizarea unui experiment simplu privind difuzia coloranților în apă și compararea cu difuzia virusurilor în fluide biologice - realizarea unei simulări cu laser și particule de praf pentru a observa cum se deplasează particulele în aer și explicarea modului în care masca oprește o parte dintre acestea, folosind principii fizice simple despre mișcarea particulelor.
CS 2.2 Analizarea modului în care modificările structurale influențează funcțiile și manifestările unui sistem și propunerea unor soluții de optimizare pentru probleme din viața cotidiană argumentându-le pe baza dovezilor.
- analiza unui sistem din viața cotidiană (ex. corpul uman, ecosistemul local, rețeaua de transport public) și identificarea modului în care structura influențează funcția - analizarea etichetelor alimentelor și a suplimentelor alimentare în vederea interpretării corecte a informațiilor esențiale: indicații, contraindicații - analiza mecanismului seringii sau injectorului (principii precum presiune, forță și volumul) și explicarea modului în care aceste principii fizice permit administrarea corectă a medicamentelor și vaccinurilor.
CS 2.3 Evaluarea relațiilor dintre știință, tehnologie și societate, aplicând metode de investigare critică și creativă pentru a propune soluții interdisciplinare fundamentate științific și social aplicabile în viața cotidiană.

Clasa a XI-a
- analizarea unor grafice cu evoluția temperaturii globale și formularea unei explicații despre tendințele observate; - compararea datelor privind emisiile de CO□ ale diferitelor sectoare (transport, industrie, agricultură) și explicarea rolului fiecăruia în schimbările climatice - realizarea unei scheme explicative despre efectul de seră și amplificarea acestuia din cauza activităților umane - interpretarea imaginilor satelitare cu topirea ghețarilor și explicarea consecințelor asupra nivelului mărilor - studierea unui caz real (secetă, inundații, caniculă) și formularea unei explicații științifice privind legătura dintre fenomen și schimbările climatice - construirea unui model simplificat (desen/diagramă) al circuitului carbonului și identificarea punctelor în care activitatea umană modifică echilibrul - analizarea datelor meteo din ultimii ani dintr-o regiune locală și explicarea variațiilor observate - realizarea unui poster cu consecințele principale ale încălzirii globale (biodiversitate, agricultură, sănătate) pe baza surselor științifice - elaborarea unui model / algoritm de investigare pentru activitățile care emit gaze cu efect de seră - evaluarea consecințelor schimbărilor climatice asupra propriei persoane și a comunității printr-un studiu de impact - identificarea soluțiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prin tehnici de gândire critică - identificarea unor soluții de reziliență climatică, la nivel local și global, prin tehnici de gândire prospectivă - dezbatere și analiza din perspectiva etică a tehnologiilor (ex. AI, biotehnologie, date personale).

CG 3. Aplicarea instrumentelor digitale, a limbajelor științifice și artistice pentru a comunica și reprezenta eficient idei, procese și produse în domeniul STEAM.

Clasa a XI-a
CS 3.1 Aplicarea instrumentelor digitale și a convențiilor științifice și artistice pentru a reprezenta informații.
- crearea unui grafic digital pe baza unor date experimentale - realizarea unei scheme explicative digitale pentru un proces științific - transformarea unui text științific într-un infografic - vizualizarea în realitate augmentată a unui fenomen științific

Clasa a XI-a
- realizarea unui mini-documentar video în care elevii prezintă un sistem natural sau tehnologic și modul în care componentele sale interacționează.
CS 3.2 Analizarea modului în care limbajele științifice, artistice și digitale influențează comunicarea.
- analiza comparativă a trei reprezentări diferite ale aceluiași fenomen; - interpretarea unui grafic și a unei imagini artistice asociate aceleiași teme; - compararea a două prezentări digitale din perspectiva clarității și impactului; - discuții structurate pe platforme (ex: Padlet, Mentimeter) despre impactul inteligenței artificiale sau al modificărilor genetice, susținute cu argumente științifice - folosirea unor tool-uri (ex.: Canva, Piktochart) pentru a vizualiza etapele de dezvoltare ale unui produs tehnologic (ex.: panou solar, baterie) și impactul său ambiental.
CS 3.3 Crearea de produse multimodale care integrează știință, artă și tehnologie
- realizarea unui poster digital ce combină text, grafică, imagine - realizarea unei animații scurte ce explică un proces științific din domeniul STEAM - crearea unui model 3D și transformarea lui într-un poster artistic - construirea unei expoziții digitale „Știința în artă / arta în știință”.

CG 4. Dezvoltarea colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural.

Clasa a XI-a
CS 4.1 Comunicarea rezultatelor științifice în limbaj adaptat publicului (prezentări, postere, infografice).
- transformarea unui text științific complex într-o explicație accesibilă pentru colegi mai mici sau pentru publicul larg - crearea unui infografic despre un fenomen științific (ciclul apei, fotosinteza, efectul de seră) folosind doar informații esențiale și imagini sugestive - prezentarea orală a unui experiment în maximum două minute, folosind limbaj clar și exemple concrete - redactarea unui comunicat scurt (tip „știre științifică”) despre rezultatele unei activități experimentale realizate în clasă - compararea a două modalități de prezentare (text științific vs. infografic) și explicarea avantajelor fiecăreia pentru publicuri diferite - explicarea unui grafic sau tabel de date colegilor, în termeni simpli, apoi reformularea mesajului pentru un public „expert”

Clasa a XI-a
- realizarea unui mini-video (1 minut) în care elevii explică un concept științific pe înțelesul tuturor - crearea unei broșuri informative despre un subiect științific la alegere (ex. reciclare, energie regenerabilă), adaptată publicului școlar - organizarea unei „expoziții științifice” în clasă, unde fiecare grup prezintă și argumentează clar rezultatele unui experiment.
CS 4.2 Colaborarea în echipă cu roluri clare și feedback organizat.
- elaborarea unui plan de proiect interdisciplinar cu activități, termene, resurse și responsabilități asociate fiecărui rol, raportare internă (briefing, check-in, meeting tehnic) și elaborarea fișei de evaluare - utilizarea instrumentelor STEAM adecvate (aplicații digitale,instrumente de măsurare, tehnici de analiză) în realizarea unei sarcini de proiect cu roluri respectate - oferirea și primirea feedback-ului structurat utilizând criterii prestabilite (claritate, contribuție, implicare, eficiență).
CS 4.3 Dezvoltarea responsabilității și inițiativei personale prin implicarea activă, responsabilă și prin producerea de idei, în proiecte interdisciplinare cu impact social sau cultural.
- identificarea unei probleme reale din comunitate și propunerea unei soluții - realizarea unui produs interdisciplinar cu relevanță socială sau culturală - activități de grup în care elevii generează idei pentru un proiect social sau cultural (ex. campanie de ecologizare, eveniment cultural, colectă de carte) - organizarea unor acțiuni de voluntariat în școală sau comunitate.

CG 5. Evaluarea critică a modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere.

Clasa a XI-a
CS 5.1 Argumentarea impactului descoperirilor științifice asupra reprezentărilor realității, dilemelor etice și valorilor culturale ale societății.
- analiza relației dintre datele privind consumul de resurse (energie, apă, hârtie, plastic), reprezentarea lor vizuală și deciziile etice asociate - discuții ghidate, de exemplu: Cum influențează arta modul în care percepem problemele de mediu? Cum poate deveni școala o comunitate sustenabilă? - dezbatere structurată pe baza unui cadru etic explicit (ex., Este etic să folosim plastic de unică folosință dacă există alternative? Cum influențează știința și arta modul în care percepem problemele de mediu?)

Clasa a XI-a
- proiectarea unui obiect reutilizabil în cadrul unui demers de design sustenabil, însoțită de analiza impactului cultural și etic al reutilizării materialelor (ex: cutii, sticle) în obiecte utile (organizatoare, ghivece).
CS 5.2 Aplicarea principiilor etice fundamentale și a normelor de protecție a datelor în proiecte științifice școlare
- analizarea unui scenariu în care apar date personale ale unor participanți la un experiment și identificarea regulilor etice care trebuie respectate - completarea unei fișe de consimțământ informat pentru un experiment simplu (ex. măsurarea pulsului) și discutarea motivului pentru care este necesară - compararea unor exemple de date sensibile vs. date anonimizate și explicarea modului în care se protejează identitatea participanților - realizarea unui set de „reguli ale laboratorului etic” pentru activitățile științifice desfășurate în clasă - identificarea potențialelor riscuri etice într-un proiect de cercetare școlară (fotografierea colegilor, măsurători fizice) și propunerea de soluții - analizarea unei situații în care datele sunt colectate fără acord și formularea unei explicații privind încălcarea principiilor etice - simularea unui interviu în care un elev este cercetător și trebuie să explice cum protejează datele participanților - evaluarea modului în care sunt prezentate datele într-un poster științific și verificarea dacă sunt respectate confidențialitatea și anonimatul - crearea unei scheme explicative despre ciclul datelor (colectare – stocare – analiză – prezentare) și punctele unde trebuie aplicate măsuri de protecție - discuție ghidată: de ce este importantă etica în știință? Elevii formulează exemple de bune practici și situații de evitat.
CS 5.3 Evaluarea influenței reciproce dintre progresul științific și expresia artistică asupra percepției publice și a comportamentului social.
- realizarea unei expoziții STEAM cu tema „Știința prinde culoare” prin care sunt exprimate artistic reacții chimice, structuri celulare, fenomene fizice - crearea unei hărți conceptuale care reprezintă legăturile dintre știință, artă, cultură și etică - realizarea unui Jurnal de reflecție prin care o experiență artistică sau științifică schimbă percepția asupra lumii - analiza modului în care descoperirile științifice (ex: teoria relativității, ADN-ul) au inspirat picturi sau sculpturi. - testarea iluziilor optice și compararea lor cu explicații științifice (ex: cum funcționează creierul) - discuții despre cum știința și arta (ex: filme, literatură SF) modelează înțelegerea realității

Clasa a XI-a
- studiu de caz interdisciplinar (ex. schimbările climatice sau evoluția digitală) și analiza impactului său științific, cultural și artistic.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Energie, materie și transformări	1.1 Energie în organism și energie în tehnologie: analogii și diferențe - procese de conversie energetică: impulsul nervos (energie electrică), contracția musculară (energie mecanică), termoreglarea (energie termică) - aplicații tehnologice inspirate din biologie (bionică). 1.2 Fluxurile energetice și echilibre dinamice în ecosisteme - fotosinteza și respirația celulară – transferuri de energie la nivel molecular - fluxuri energetice în ecosisteme, pierderi energetice pe niveluri trofice - conexiuni cu schimbările climatice și funcționarea ecosistemelor. 1.3 Energia în viața cotidiană: determinare, transformări și eficiență - tipuri de energie (mecanică, termică, electrică, chimică) - exemple de conversie a energiei în aparate uzuale - legea conservării energiei – aplicații practice în locuință sau comunitate. 1.4 Evoluția surselor de energie - efecte asupra societății și civilizației - tranziții energetice (cărbune, petrol, electrificare, digitalizare) și tehnologiile asociate - impact socio-economic (urbanizare, industrializare, digitalizare) și geopolitic - dimensiuni etice ale accesului la energie. 1.5 Surse regenerabile și neregenerabile - surse regenerabile și neregenerabile - compararea tehnologiilor (solară, eoliană, hidrogen, combustibili fosili) pe baza randamentului și impactului ambiental.

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.6 Gestionarea resurselor naturale - promovarea sustenabilității, echității și bunăstării comunităților. - beneficii și riscuri, inclusiv în cazul energiei nucleare - dimensiunea socială: distribuția resurselor, acces egal, responsabilitate civică. 1.7 Radiații electromagnetice utilizate în tehnologie și medicină - avantaje și riscuri asociate - impactul radiațiilor asupra organismului și ecosistemelor - utilizarea radiațiilor în medicină (imagistică medicală, tratament) - reglementări și protecție împotriva expunerii la radiații ionizante. 1.8 Alimentație, metabolism și echilibrul energetic al organismului - compararea glucidelor, lipidelor și proteinelor ca surse de energie pentru organism; -calculul necesarului caloric, rata metabolică, consumul energetic în activități cotidiene. 1.9 Cuplaje fizico-chimice în sisteme naturale și tehnologice - procese endoterme și exoterme în natură și tehnologie - energie eliberată în reacții biologice și chimice - studii de caz: gătit, funcționarea motoarelor, reacții din organism. 1.10 Inteligența artificială și managementul energetic[1] - modele de optimizare a consumului energetic în locuințe și orașe inteligente; - sisteme de monitorizare a poluării și a calității mediului - limite, riscuri și aspecte etice ale folosirii IA. 1.11 Proiect aplicativ: „Energia în locuința mea” - auditul energetic (kWh, randament) al unei locuințe - calcularea costurilor, identificarea pierderilor, propunerea de soluții sustenabile - realizarea de afișe, animații sau campanii educaționale privind reducerea consumului energetic. Notă: [1] Conținut cu rol de studiu de caz integrator, fără aprofundare tehnică

Domenii de conținut	Conținuturi
2. Structură, funcție și sisteme	2.1 Structura chimică a materiei vii și funcțiile ei esențiale - macroelemente și microelemente în organism; rol structural și funcțional - legături chimice, structuri moleculare, apă și substanțe minerale - relații între chimia organismului și sănătate (deficiențe, dezechilibre, aportul alimentar). 2.2 De la celulă la organism: ierarhii ale structurii și funcției - structura celulei, țesuturilor și organelor; analogii cu structuri sociale, culturale sau digitale - organele și sistemele majore (nervos, endocrin, circulator, respirator, digestiv) – funcții de bază explicate integrativ. 2.3 Homeostazia și echilibrul intern al organismului - influențe nutriționale și sociale - reglarea internă a organismului (temperatură, pH, glicemie) - conexiuni cu echilibrul psihologic și social, adaptare la mediu, stres - nutriția și sănătatea ca sisteme de menținere a stabilității. 2.4 Sisteme și circuite de transport în natură și organism - transportul oxigenului, CO□ și nutrienților; rolul hemoglobinei - principii fizice implicate: presiune, debit, difuziune - transfuziile de sânge, compatibilitatea și rolul social/medical - paralele cu sistemele de transport și comunicare din societate. 2.5 Fluxurile de materie și transferul de substanțe - baza reciclării în natură și societate - ciclurile carbonului, azotului, fosforului și oxigenului – mecanisme și importanță; - rolul vitaminelor, al alimentației echilibrate și al stabilității chimice a organismului - lanțuri trofice și ecosisteme: circulația materiei și interdependențele dintre organisme -conexiuni culturale: tradiții alimentare, identitate, roluri sociale. 2.6 Sisteme complexe în natură și societate: interacțiuni, roluri și adaptare

Domenii de conținut	Conținuturi
	- organismul ca sistem integrat: interacțiuni între organe și sisteme - structura sistemelor sociale și culturale, rolurile sociale, identitatea - modele interdisciplinare ale sistemelor (fizice, biologice, sociale) - activități: proiecte despre sisteme complexe, simulări. Studiu de caz transversal: Limbajul ca sistem: structură, funcție și comunicare - structura limbii (fonetică, morfologie, sintaxă) ca analogie a structurii celulare sau anatomice - limbajul științific - sistem de semne și coduri pentru a descrie fenomene din natură. - paralele: semnalizare celulară – semnalizare lingvistică.
3. Știință, tehnologie și societate	3.1 Microorganisme, sănătate publică și tehnologia medicală modernă - rolul microbilor în ecosisteme și sănătate - vaccinuri, imunitate și solidaritate socială - ADN – structură simplificată, replicare și rolul în transmiterea informației genetice - biotehnologii simple: enzime alimentare, fermentație, probiotice - confidențialitatea datelor medicale. 3.2 Tehnologii de diagnostic - metode de identificare, analiză și monitorizare - cum funcționează ecografia, EEG, EKG, radiografia (principii fizice accesibile) - beneficii și limitări ale acestor tehnologii - impactul în societate: acces la diagnostic, etică, costuri. 3.3 Substanțe chimice, igiena și toxicitatea - medicamente de bază și modul lor de acțiune; - substanțe toxice și efectele lor asupra organismului și mediului - igienă și prevenție – campanii educaționale, postere, animații. 3.4 Științe aplicate în protejarea sănătății și a mediului - proporții, diluții, doze, concentrații

Domenii de conținut	Conținuturi
	- rate de vaccinare, grafice de îmbolnăviri, interpretarea datelor - grafice climatice simple, calculul mediei valorilor temperaturilor sau precipitațiilor– legătura cu schimbările climatice. 3.5 Tehnici de monitorizare a poluării și a efectelor acesteia asupra mediului și sănătății oamenilor - aplicații mobile pentru sănătate (pași, ritm cardiac, tensiune) - instrumente simple: termometru digital, glucometru - aplicații pentru monitorizarea calității aerului, nivelului de poluare - reciclare practică – tehnologie și gestionarea sustenabilă a resurselor. 3.6 Producție, consum și tehnologii durabile cu impact asupra mediului - impactul bateriilor, al mașinilor electrice, al energiei nucleare și al digitalizării - amprenta de carbon individuală și colectivă - efectul de seră și schimburile energetice ale planetei - activități practice: calcularea amprentei de carbon, soluții de reducere. 3.7 Impactul tehnologiilor moderne asupra ecosistemelor și responsabilitatea utilizării acestora - observarea speciilor locale și a ecosistemelor vulnerabile - poluarea aerului și apei – cauze, efecte, soluții tehnologice moderne - fotografie de natură și campanii vizuale pentru protecția mediului - studiu de caz: utilizarea dronelor în agricultură și conservarea mediului. 3.8 Revoluția digitală: tehnologie, comunicare și schimbare socială - impactul rețelelor sociale asupra comunicării și sănătății mentale - globalizarea prin internet și digitalizarea proceselor - rolul inteligenței artificiale în societate (educație, sănătate, industrie)

Domenii de conținut	Conținuturi
	-comportament social și tehnologie – reguli de utilizare, modalități de relaționare și construcția identității în mediul digital.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Investigarea fenomenelor și conceptelor științifice, tehnologice și artistice în contexte culturale și sociale diverse, pentru a înțelege și analiza relațiile dintre știință, tehnologie, artă și condiția umană.

Clasa a XII-a
CS1.1 Analizarea fenomenelor sau produselor culturale prin integrarea explicațiilor științifice, tehnice și artistice în contexte socio-culturale relevante.
- analiza critică a modului în care filme, documentare sau reclame reprezintă ingineria genetică, reproducerea asistată sau neurotehnologiile → elaborarea unui raport comparativ - interviu cu specialiști (medici, bioeticieni, artiști digitali) privind impactul biotehnologiilor asupra corpului uman → jurnal de investigație - studiu de caz asupra modului în care literatura SF anticipează dileme bioetice (ex. clonarea) → prezentare multimedia - analiza unui film / spot publicitar despre energie verde → identificarea strategiilor persuasive și a conceptelor științifice reale - mini-investigație despre istoria reprezentărilor artistice ale resurselor naturale (cărbune, petrol, energie solară); - analiza unei dezbateri publice despre tranziția energetică → eseu reflexiv despre relația dintre știință, tehnologie și cultură - explorare comparativă a reprezentărilor schimbărilor climatice în presă, artă contemporană și literatură - micro-investigație privind simbolistica naturii în instalații artistice eco → corelarea concluziilor cu date științifice - analiza unui documentar despre conservarea biodiversității → identificarea mesajelor științifice, tehnice și estetice.
CS 1.2 Compararea și analiza critică a modurilor diferite de cunoaștere (științific, artistic, tehnologic) pentru a identifica cum acestea influențează

înțelegerea condiției umane și a dilemelor etice, sociale și culturale în societatea contemporană.
- realizarea unei diagrame Venn comparând explicațiile medicale, tehnologice și artistice privind corpul uman; - analiza a două reprezentări: articol științific + poezie / roman despre dileme bioetice - discuție socratică despre „ce înseamnă sănătatea” în diferite culturi - compararea datelor științifice despre poluare cu reprezentări artistice (grafică, fotografie documentară) - analiza a două moduri de explicare a crizei energetice: un infografic științific vs. o caricatură politică - realizarea unui colaj media despre percepții culturale ale resurselor naturale - construcția unei hărți conceptuale despre „natură” pornind din perspective științifice, poetice și mitologice - compararea comunicărilor științifice și a proiectelor artistice despre adaptarea la schimbările climatice. - dezbatere documentată: „Ecologia — știință sau discurs cultural?”
CS 1.3 Evaluarea impactului cultural și social al tehnologiilor emergente prin raportare la contextul și evoluțiile științifice.
- studiu de caz despre CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats) cu privire la editarea genetică, cu evaluare culturală și etică - analiza unui articol media despre medicina augmentată → verificarea acurateței vs. dramatizării culturale - simularea unui proces etic despre implanturi neuronale - evaluarea impactului cultural al mașinilor electrice în diferite țări - analiza narativelor media despre panourile solare în comunități rurale - studiu de caz comparativ despre „orașe inteligente” - evaluarea modului în care tehnologia dronelor influențează conservarea biodiversității - analiza reprezentărilor culturale ale geoingineriei - interviu cu un expert și un artist eco despre tehnologii verzi.

CG 2. Aplicarea gândirii critice și creative în formularea și argumentarea de soluții interdisciplinare pentru probleme reale

Clasa a XII-a

CS2.1 Formularea de ipoteze interdisciplinare privind probleme cotidiene și testarea acestora prin metode investigativ-colaborative.
- investigarea percepțiilor colegilor despre vaccinuri → ipoteză + chestionar + interpretare

- observarea mesajelor media despre biotehnologie → ipoteză privind manipularea emoțională - studiu de caz: „Influențează reprezentările artistice ale corpului opinia publică despre intervenții medicale?” - ipoteză despre consumul de energie al școlii → micro-măsurători + analiză - investigarea modului în care reclamele influențează percepția asupra energiei verzi - ipoteză despre legătura dintre mobilitate urbană și percepțiile culturale asupra sustenabilității - ipoteză: „Proiectele artistice eco cresc conștientizarea privind schimbările climatice” - observarea mesajelor despre biodiversitate în social media → analiză critică - testarea ipotezelor privind comportamentul ecologic al colegilor (reciclare, consum responsabil).
CS2.2 Propunerea unor soluții inovative, cu fundament interdisciplinar, pentru provocări comunitare identificate prin investigație.
- proiect de afiș/poezie digitală pentru combaterea dezinformării despre sănătate - propunerea unui prototip conceptual de aplicație pentru orientare etică în biotehnologie - creație multimedia privind corpul uman ca temă științifico-artistică - propunerea unor soluții pentru reducerea consumului de energie în școală - design participativ pentru o campanie culturală pro-sustenabilitate - crearea unui prototip narativ (poveste vizuală) despre viitorul energiei - conceperea unor instalații artistice eco pentru spații școlare - design de campanie educativă pentru protejarea biodiversității locale - elaborarea unui scenariu multimedia despre adaptarea comunităților la schimbările climatice.
CS2.3 Evaluarea critică a informațiilor din multiple surse pentru a construi argumentări interdisciplinare coerente.
- fact-checking al articolelor despre terapii genetice - analiza comparativă a comunicatelor științifice vs. clipurilor TikTok despre sănătate - evaluarea credibilității surselor într-o dezbatere despre etica transplantului - analiza critică a rapoartelor despre consumul de energie - evaluarea surselor folosite într-o campanie publică despre reciclare - compararea prognozelor energetice realizate de instituții diferite - analiza critică a știrilor despre incendii forestiere - evaluarea datelor despre dispariția speciilor din diverse documentare - identificarea manipulării vizuale în infografice despre climă.

CG 3. Aplicarea instrumentelor digitale, a limbajelor științifice și artistice pentru a comunica și reprezenta eficient idei, procese și produse în domeniul STEAM.

Clasa a XII-a
CS 3.1 Interpretarea și transpunerea datelor științifice în forme artistice sau narative, folosind instrumente digitale.
- transformarea datelor despre epidemii într-o poezie digitală - realizarea unui poster conceptual despre ADN ca simbol cultural - piesă scurtă inspirată de un set de date medicale - diagramă artistică inspirată de consumul de energie al școlii - poezie vizuală despre resurse regenerabile - grafic conceptual despre ciclul vieții unui obiect - colaj digital despre temperaturile globale - transformarea datelor despre o specie în infografic ilustrat - creație literar-vizuală inspirată de evoluția poluării aerului.
CS 3.2 Utilizarea de aplicații digitale pentru a crea produse multimedia (texte, imagini, grafice, audio) prin care se comunică în relațiile dintre știință, tehnologie și artă.
- realizarea unei expoziții despre corpul uman în artă și știință - interviuri cu profesioniști privind etica medicală → raport comun - audit energetic școlar: măsurători + prezentare a rezultatelor - proiect de redesign al spațiilor școlare pentru eficiență energetică - realizarea unei campanii de economisire a energiei - realizarea unui atlas digital al biodiversității din proximitatea școlii - investigarea poluării locale și crearea unei expoziții - proiect de documentare video despre schimbările climatice locale.
CS3.3 Elaborarea de prezentări interactive pentru a explica procese științifice sau creative în contexte interdisciplinare.
- prezentare interactivă despre etica experimentării pe oameni - explicarea unor tehnologii medicale prin simulări digitale - prezentare cu hărți dinamice despre răspândirea bolilor - prezentare interactivă despre ciclul resurselor - animație despre funcționarea panourilor solare - prezentare cu scenarii privind viitorul energetic - prezentare interactivă despre migrația animalelor - hărți digitale despre fenomene climatice extreme - prezentare despre rolul pădurilor în ecosisteme.

CG 4. Dezvoltarea colaborării, responsabilității și inițiativei personale în realizarea proiectelor interdisciplinare cu impact social sau cultural.

Clasa a XII-a
CS 4.1 Coordonarea sau contribuirea activă la proiecte de echipă cu tematică STEAM, asumând roluri clare în procesul investigativ.
- proiect colaborativ despre alimentație sănătoasă, cu colectare de date reale.
CS 4.2 Participarea la realizarea unui produs cu impact social sau cultural fundamentat pe date colectate prin investigație interdisciplinară.
- elaborarea unei broșuri pentru sănătate mentală - realizarea unei campanii etice despre consumul responsabil de medicamente - expoziție locală despre reprezentarea bolii în artă - proiect de campanie „Școala verde” - realizarea unui ghid de bune practici pentru reducerea consumului - eveniment comunitar despre energie regenerabilă - realizarea unei instalații eco-art pentru spațiul public - organizarea unui eveniment comunitar pentru plantare / protecție a unei zone - campanie media despre protejarea speciilor locale.
CS 4.3 Monitorizarea progresului echipei și formularea unor propuneri de îmbunătățire a procesului colaborativ.
- jurnal de progres pentru un proiect despre etica biotehnologiei - hărți de responsabilități în proiectele despre sănătate - autoevaluare și interevaluare pe baza rubricilor - monitorizarea sarcinilor din proiectul „Școala verde”; - revizuirea periodică a obiectivelor proiectului energetic - evaluarea eficienței campaniilor realizate - monitorizarea progresului proiectului despre biodiversitate locală - discuții de echipă pentru ajustarea planului - analiza impactului activităților (expoziții, campanii).

CG 5. Reflecția asupra modului în care știința și arta influențează percepția asupra lumii, identitatea culturală și deciziile etice într-o societate bazată pe cunoaștere.

Clasa a XII-a
CS 5.1 Analizarea critică a reprezentărilor științei și tehnologiei în artă și media, raportându-le la valori culturale și dileme etice contemporane.
- analiza unei opere literare sau cinematografice despre un experiment medical - evaluarea unui spot publicitar despre medicamente - analiza unui articol despre inteligența artificială și sănătate - analiza critică a unui film/poezie despre industrializare - studiu media despre imaginea energiei nucleare în presă - analiza unui set de afișe despre reciclare

Clasa a XII-a
- analiza unei instalații artistice eco - studiu media despre reprezentările poluării - analiza narativelor filmelor despre dezastre climatice.
CS 5.2 Reflectarea asupra modului în care descoperirile științifice și inovațiile artistice influențează identitatea culturală individuală și colectivă.
- jurnal reflexiv despre relația cu propriul corp vs. reprezentările media - eseu despre cum tehnologia modifică identitatea corporală - discuție despre etica reprezentării bolii - eseu: „Cum influențează resursele locale identitatea comunității mele” - analiza simbolisticii culturale a energiei - discuție despre identitatea comunităților dependente de resurse - jurnal despre relația personală cu mediul - eseu despre identități ecologice emergente - dezbatere: „Ne definește natura?”.
CS 5.3 Evaluarea impactului deciziilor individuale și colective asupra unui viitor sustenabil, pe baza unei înțelegeri integrate științifice și artistice.
- analiza unor dileme etice: vaccinare, terapii genetice - studiu de caz despre responsabilitatea individuală în sănătate - scenariu „viitorul sănătății” → analiză etică - evaluarea scenariilor energetice pentru următorii 20 de ani - analiza impactului alegerilor individuale asupra amprentei de carbon - exercițiu de decizie colaborativă despre resurse; - evaluarea scenariilor privind protejarea biodiversității - analiza dilemelor privind relocarea comunităților afectate climatic - joc de rol: consiliu de decizie pentru o zonă naturală protejată.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1.Sănătate, biotehnologie și etică	1.1 Ingineria genetică și aplicațiile sale biomedicale - structura ADN, terapii genice, riscuri și limite. 1.2 Biotehnologii emergente și implicații socio-culturale - bioprintare 3D, organe artificiale, biologie sintetică, impactul asupra conceptelor culturale ale corpului și identității. 1.3 Neurotehnologia și activitatea cerebrală - abordare integrată privind sănătatea mentală

Domenii de conținut	Conținuturi
	- implanturi neuronale, neuroprotezare, monitorizarea cerebrală, inteligență artificială în diagnosticare, preocupări etice privind intimitatea cognitivă. 1.4 Terapii individuale și profiluri genetice - surse de tratament și prevenție - teste genetice, big data în sănătate, protecția datelor sensibile, discriminare genetică, acces echitabil. 1.5 Imunizarea în societatea contemporană - dovezi științifice și acceptare socială - mecanisme biologice, tehnologii ARNm, percepții culturale, dezinformare și etica în comunicarea științifică. 1.6 Bioingineria - interfața între tehnologie și organismul uman - imagistică medicală neinvazivă (Roentgen, LASER, CT, RMN) - bioetică medicală, principii etice, dileme legate de intervențiile invazive, reproducerea asistată, augmentarea umană 1.7 Etica cercetării biomedicale și responsabilizarea aplicațiilor sale - testarea pe oameni și animale, consimțământ informat, studii clinice, responsabilitatea cercetătorilor 1.8 Sănătatea umană - reprezentare interdisciplinară prin arte și tehnologii - analiza modului în care literatura, filmul, artele vizuale și media construiesc imaginea corpului, bolii și tehnologiei medicale 1.9 Tehnologia digitală, supravegherea și accesibilizarea integrată în medicina contemporană - telemedicină, algoritmi de diagnostic, dispozitive inteligente, supraveghere medicală, accesibilitate 1.10 Responsabilitatea individuală și colectivă pentru sănătate într-o societate bazată pe cunoaștere - stil de viață, prevenție, echitate în sănătate, solidaritate socială, decizii etice privind utilizarea resurselor medicale

Domenii de conținut	Conținuturi
2.Energie, resurse și sustenabilitate	2.1 Resurse naturale și identitate culturală - resurse precum petrolul, cărbunele, apa sau energia solară integrate în mitologii, simboluri culturale, literatură și artă - resursele care au modelat identități locale (ex. comunități miniere, regiuni petroliere, orașe „nucleare”) - mesaje culturale despre abundență, epuizare și regenerare 2.2 Tehnologia verde - tranziția către sisteme energetice și economice durabile - principiile de funcționare ale tehnologiilor de generare a energiei electrice din surse regenerabile: solară, eoliană, hidroelectrică și geotermală - energia nucleară (fisiune și fuziune) și conversia în energie electrică - tehnologii verzi în comunități urbane și rurale - avantajele și limitele tranziției energetice 2.3 Consumul de energie - politici și practici sustenabile - modele de consum energetic la nivelul comunității și al gospodăriilor - risipa, echitatea energetică și responsabilitatea generațională - comportamente individuale, politici publice și sustenabilitate 2.4 Resursele energetice - factori ai progresului și schimbării sociale; reprezentări culturale și mediatice ale acestora - discurs vizual și narativ din filme, documentare, reclame și articole despre energie - imagini ale energiei (nucleară, fosilă, regenerabilă) în artă contemporană și în fotografia documentară. 2.5 Criza climatică: date științifice și interpretări artistice; provocări globale pentru prezent și viitor - dinamica atmosferică - date științifice despre încălzirea globală, fenomene extreme și scenarii climatice - arta contemporană (instalații, performance, eco-art) - reinterpretarea problemelor climatice - construirea de narațiuni speculative despre viitor 2.6 Orașe inteligente, reziliente și sustenabile

Domenii de conținut	Conținuturi
	- infrastructuri inteligente: mobilitate, iluminat, managementul deșeurilor, optimizarea energiei - implicații sociale: incluziune, accesibilitate, supraveghere digitală, calitatea vieții - conexiuni: progres tehnologic, consum cultural și echitate urbană 2.7 Economia circulară și reutilizarea creativă a resurselor - principiile științifice și economice ale economiei circulare: reducere, refolosire, reciclare, regenerare - exemple de upcycling în artă, design, modă și publicitate - impactul cultural și social al tranziției către modele de consum sustenabil 2.8 Politici energetice - responsabilitate în adoptarea și respectarea strategiilor - riscuri asociate energiei nucleare, extracției resurselor, exploatării offshore și geoingineriei - conflicte între actori sociali, economici și politici - responsabilitate intergenerațională și principii etice în adoptarea strategiilor energetice
3. Mediu, schimbări climatice și biodiversitate	3.1 Reprezentări cultural - artistice ale mediului din perspective sociale, ecologice si educaționale - imagini despre natură, poluare și echilibre ecologice construite în presă, artă, film, literatură - simbolistica naturii în eco-art, muralism urban, fotografie documentară - relația om–mediu în diverse contexte istorice și geografice 3.2 Transformări climatice - realitate actuală și scenarii pentru viitor - bilanț energetic global și impactul asupra climei - riscurile climatice redate în media: dramatizare, minimalizare, politizare - narațiuni științifice vs narațiuni artistice sau speculative despre viitorul climatic 3.3 Conservarea biodiversității - modelarea percepției și a sustenabilității - reprezentări ale speciilor pe cale de dispariție în documentare, campanii vizuale și artă

Domenii de conținut	Conținuturi
	- simbolistica animalelor și plantelor în cultură și impactul asupra percepțiilor publice; - știința, activismul și arta converg în conservarea biodiversității 3.4 Impactul activităților umane asupra ecosistemelor - defrișarea, poluarea aerului și apei, fragmentarea habitatelor - date științifice în legătură cu degradarea mediului și riscurile ecologice - impactul industriilor (modă, agricultură, tehnologie) asupra ecosistemelor. 3.5 Orașe pentru oameni și natură - concepte: mediu urban, spații verzi, infrastructură ecologică - inegalități de mediu reflectate prin acces diferențiat la aer curat, apă, spații naturale - raportul dintre politici publice, responsabilitate comunitară și calitatea vieții. 3.6 Crize ecologice și reacții socio-culturale - modul în care comunitățile reacționează la incendii forestiere, inundații, secetă; - discursuri politice, mediatice și artistice generate de aceste crize - rolul emoțiilor, fricii și speranței în mobilizarea publică privind mediul. 3.7 Practici ecologice și beneficii în societatea actuală - practici de reducere a deșeurilor, reciclare, consum responsabil și design sustenabil - modele culturale de „viață verde” și impactul acestora asupra comportamentelor individuale - relația dintre tradiții locale, ecologie și etica grijii față de natură. 3.8 Politici de mediu, conservare și dileme etice în dezvoltarea comunităților - strategii de conservare: arii protejate, refacerea habitatelor, reintroducerea speciilor - conflicte dintre dezvoltare economică, interesele locale și protecția mediului

Domenii de conținut	Conținuturi
	- dileme etice ale conservării (relocarea comunităților, managementul speciilor invazive, intervenții tehnologice).

SUGESTII METODOLOGICE

Aplicarea eficientă a curriculumului ȘTIAM presupune adoptarea unor orientări metodologice care facilitează învățarea integrată, dezvoltarea competențelor specifice și implicarea activă a elevilor în construirea propriilor sensuri și explicații.

Reperele metodologice oferă cadrul necesar pentru organizarea și desfășurarea activităților de învățare astfel încât acestea să valorifice caracterul interdisciplinar al domeniului, să stimuleze investigarea, explorarea, creativitatea și gândirea critică, utilizarea tehnologiilor moderne, colaborarea, precum și să asigure relevanța învățării pentru viața reală. Aceste repere metodologice contribuie la asigurarea coerenței între competențe, conținuturi și evaluare, oferă cadrelor didactice un suport pentru adaptarea activităților de învățare la nevoile elevilor, punând accent pe caracterul formativ al evaluării.

Evaluarea formativă are ca obiectiv cunoașterea sistematică, integrată și continuă a rezultatelor învățării și urmărește progresul elevilor în raport cu competențele vizate. Învățarea devine autentică și pune accent pe înțelegerea conceptelor și dezvoltarea abilităților, pe aplicarea acestora în contexte reale și pe calitatea produselor realizate în cadrul investigațiilor și proiectelor. Evaluarea formativă responsabilizează elevul, autoreglează învățarea și promovează autoreflecția, aceasta este interactivă, contextualizată și integrată procesului de învățare, pune accent pe progresul individual și pe capacitatea elevilor de a lucra colaborativ, de a utiliza tehnologii, de a argumenta științific și de a propune soluții creative. Astfel, învățarea este de profunzime, elevul este motivat intrinsec și consideră că învățarea îi conferă noi perspective asupra realității și asupra sinelui.

Feedbackul formativ are un rol esențial, orientând elevii în reglarea demersului de învățare și în îmbunătățirea produselor realizate. Pentru dezvoltarea abilităților metacognitive ale elevilor, se recomandă utilizarea jurnalelor de învățare sau a jurnalelor investigative în procesul de evaluare.

Implementarea unui curriculum ȘTIAM eficient necesită o abordare pedagogică flexibilă, care să favorizeze conexiunile dintre domeniile științifice, tehnologie, inginerie, arte și matematică, dar și să stimuleze autonomia elevilor în procesul de învățare. Orientările metodologice oferă cadrul prin care învățarea capătă coerență, relevanță și profunzime, facilitând explorarea integrată a conceptelor și aplicarea lor în contexte autentice.

Reperele metodologice și principiile pedagogice au rolul de a ghida planificarea și organizarea activităților astfel încât acestea să:

- valorifice interdisciplinaritatea și integrarea cunoștințelor;
- încurajeze investigația, explorarea, creativitatea și gândirea critică;
- promoveze autonomia elevului și implicarea activă în procesul de învățare;
- faciliteze utilizarea tehnologiilor moderne pentru cercetare și experimentare;
- dezvolte competențe sociale și civice prin colaborare și comunicare;
- asigure reflecție și consolidare a cunoștințelor, atât la nivel individual, cât și în grup.

Evaluarea în context ȘTIAM este preponderent formativă și urmărește progresul elevilor în raport cu competențele vizate, nu doar rezultatul final. Aceasta pune în centru modul în care elevii investighează, argumentează, construiesc explicații și propun soluții creative. Evaluarea devine un instrument de reglare a învățării, prin feedback constant, autoevaluare și activități care dezvoltă abilități metacognitive, precum notițele personale ale elevilor despre ceea ce au învățat sau colecția de lucrări pe temă.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul abordării STEAM, se recomandă utilizarea unor strategii didactice variate și flexibile, corelate cu principiile metodologice:

1. Învățarea prin investigație

-Formularea de întrebări relevante pornind de la fenomene observabile.

-Experimentarea și testarea ipotezelor, folosind resurse accesibile.

-Analizarea datelor și formularea de concluzii coerente.

Principiu metodologic: Elevul este actor principal în construirea propriei înțelegeri, iar explorarea fenomenelor stimulează gândirea critică și autonomia.

2. Învățarea bazată pe proiect

- Realizarea unor proiecte integrate, cu accent pe crearea unui produs final (digital, material, artistic).

-Lucrul în echipă cu distribuirea rolurilor și responsabilităților.

-Reflectarea asupra procesului, nu doar asupra rezultatului.

Principiu metodologic: Învățarea prin proiect dezvoltă colaborarea, planificarea, responsabilitatea și aplicarea interdisciplinară a cunoștințelor.

3. Rezolvarea de probleme

- Propunerea unor situații deschise, care necesită aplicarea cunoștințelor în mod creativ.

- Dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare.

- Utilizarea scenariilor inspirate din realitate.

Principiu metodologic: Problemele deschise stimulează analiza, sinteza și gândirea integrativă, punând accent pe aplicabilitatea cunoștințelor.

4. Modelare și creare de modele

-Construirea de modele conceptuale sau materiale pentru reprezentarea unor fenomene.

-Realizarea de prototipuri și testarea funcționalității acestora.

-Folosirea tehnologiilor moderne (ex. imprimare 3D, simulări digitale).

Principiu metodologic: Elevii înțeleg mai bine conceptele abstracte prin experimentare și vizualizare concretă, dezvoltând competențe tehnice și creative.

5. Integrarea artei

-Utilizarea limbajului artistic pentru a susține înțelegerea unor concepte științifice.

-Crearea de produse vizuale sau materiale multimedia.

-Organizarea de expoziții sau prezentări tematice.

Principiu metodologic: Arta facilitează comunicarea vizuală și expresivă a fenomenelor, consolidând înțelegerea și conectarea interdisciplinară.

Aplicarea acestor orientări contribuie la dezvoltarea unui mediu de învățare dinamic, creativ și responsabil. În acest mediu elevii experimentează, construiesc sens, colaborează și își dezvoltă treptat competențele necesare pentru a face față provocărilor lumii contemporane.

Evaluarea recomandată include atât evaluare formativă, cât și sumativă. Evaluarea formativă se poate realiza prin jurnale de reflecție, discuții individuale, fișe de progres sau feedback orientat către îmbunătățire.

Evaluarea sumativă poate include portofolii, prezentări ale proiectelor, expoziții sau probe practice, urmărind creativitatea, colaborarea, aplicarea metodelor de lucru și calitatea produselor finale.

Sugestiile metodologice pentru programa ȘTIAM promovează o abordare activă, centrată pe elev, interdisciplinară și orientată spre dezvoltarea competențelor secolului XXI, prin investigație, colaborare, creativitate și reflecție. Ele se bazează pe caracterul integrat al domeniilor știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică și pe obiectivul educației actuale de a forma competențe aplicate, gândire critică și creativitate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Bibliografie

- Anderson, J., & Li, Y. (Eds.). (2020). Integrated approaches to STEM education: An international perspective. Springer, Cham, Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52229-2.
  Relevanță: sinteză internațională privind modele integrate STEM/STEAM, design-based learning și competențe transversal, utilă pentru CG3 (propuneri de soluții interdisciplinare), CG1–CG2 (investigare și validare) și pentru adaptare la contexte vocational/filologie.
- OECD. (2020). What students learn matters: Towards a 21st century curriculum. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en .
  Relevanță: cadru internaţional pentru competenţe de secol XXI (agency, responsabilitate, competenţe transversale) — fundament teoretic şi de politică pentru toate CG (în special CG3 — sustenabilitate/impact social și CG5 — etică/responsabilitate).
- Reddy, D. (2021). Scientific literacy, public engagement and responsibility in science. Cultures of Science, 4(1), 6–16. https://doi.org/10.1177/20966083211009646 .
  Relevanță: abordează responsabilitatea comunicării ştiinţifice şi implicarea publică — argumentează includerea competenţelor etice, comunicării şi a gândirii critice (CG4, CG5).
- Strat, T. T. S., Henriksen, E. K., & Jegstad, K. M. (2023). Inquiry-based science education in science teacher education: a systematic review. Studies in Science Education. 60(2), 191–249. https://doi.org/10.1080/03057267.2023.2207148.
  Relevanță: revizuire sistematică a IBSE (inquiry-based science education) în formarea profesorilor — direct aplicabilă la operaţionalizarea CG1 (investigare) şi CG4 (comunicare, structurare de rapoarte şi prezentări bazate pe investigare).
- UNESCO. (2021). Scientific literacy: An imperative for a complex world (în UNESCO Science Report: The race against time for smarter development). UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377448.
  Relevanță: poziţionează alfabetizarea ştiinţifică ca obiectiv civic şi educaţional — susţine formularea CG2 (interpretarea şi validarea datelor) şi CG5 (responsabilitate civică, protecţia mediului/ sănătate)
- Urdanivia Alarcón, D. A., Talavera-Mendoza, F., Rucano Paucar, F. H., Cayani Cáceres, K. S., & Machaca Viza, R. (2023). Science and inquiry-based teaching and learning: a systematic review. Frontiers in Education, 8, 1170487. https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1170487.

Relevanță: analize ale modelelor IBL/IBSE în învățământul secundar; evidențiază integrarea tehnologiei, evaluarea formativă și dezvoltarea raţionamentului științific — utile pentru CG1, CG2 și CG5 (comportament responsabil/etic).

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
PASCU GABRIEL	Prof.univ.dr	Universitatea de Vest Timișoara
PIRGHIE CRISTIAN	Prof.univ.dr	Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
GORGAN DRAGOȘ – LUCIAN	Prof.univ.dr	Universitatea A.I. Cuza, Facultatea de Biologie, Iași
TIBERIUS OVIDIUS CHECHE	Prof.univ.dr	Universitatea din București
MÂNZU CIPRIAN – CLAUDIU	Prof.univ.dr	Universitatea A.I. Cuza, Facultatea de Biologie, Iași
BANCIU HORIA	Prof.univ.dr	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie, Cluj-Napoca
TOMA VLAD	Prof.univ.dr	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie, Cluj-Napoca
MÎNICAN LIGIA	Grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Turda, Cluj
MARIN-BADEA LAURENȚIU	Grad didactic I	Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
BĂLUȚĂ PETRUȚA-GABRIELA	Grad didactic I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
MARINESCU SILVIA MIRELA	Grad didactic I	Colegiul Național „Zinca Golescu”, Pitești, Argeș
GURZU CRISTIAN	Grad didactic I	Colegiul Național „Nicolae Bălcescu , Brăila
NECHITA CARMEN-DANIELA	Grad didactic I	Liceul Teoretic „Grigore Antipa”, Botoșani
LOMACA CONSTANTIN	Expert în educație	Franconian International School
CONDREA CAMELIA CORINA	Grad didactic I	Colegiul Tehnic „Gh. Asachi”Iași

DINU SERENELLA-LILIANA	Grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Buzău
PRUNDUȘ ANA MONICA	Grad didactic I	Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Dej, Cluj
RĂCĂȘANU RODICA	Grad didactic I	Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Moreni, Dâmbovița
ANGHEL CLAUDIA EMILIA	Grad didactic I	Colegiul Național „Tudor Vianu”, București
HARABAGIU CORNELIA ANCA	Profesor doctor	Colegiul Național ”Andrei Mureșanu”, Brașov
RĂDUCANU LAURENȚIU-VALENTIN	Grad didactic I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, Urziceni
PALADE MONICA-CRISTINA	Grad didactic I	Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BARBU GEORGETA-MIRELA	Consilier /profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
POPESCU SEBASTIAN	Conf.univ.dr	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
PARASCHIV STELUȚA	Consilier /profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BARBULESCU FLORINA	Consilier /profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BLANARIU LIVIU	Consilier /profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
CONSTANTIN MARIA-CRISTINA	Consilier /profesor gr.I	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 167

Programa școlară
pentru disciplina

ȘTIAM

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic,
specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar

Învățământ liceal

2026

Anexa nr. 167

Programa școlară pentru disciplina *ȘTIAM, clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)*

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările educație timpurie și pedagogia învățământului primar*

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă şcolară stabileşte cadrul de referință pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional la disciplina **ȘTIAM**, clasele a XI-a şi a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializările Pedagogia educației timpurii şi Pedagogia învățământului primar. Elaborarea acesteia are la bază bugetul de timp alocat conform planurilor-cadru în vigoare, 1h/săptămână, susținând dimensiunea aplicativă și transdisciplinară a formării viitorilor profesori pentru educație timpurie și învățământ primar.

Disciplina ȘTIAM reprezintă o componentă inovatoare a curriculumului de specialitate, asigurând convergența dintre achizițiile teoretice și nevoile practice de alfabetizare științifică și tehnologică ale secolului XXI. Aceasta este fundamentată pe *paradigma integrării curriculare*, fiind concepută din perspectivă unitară, care depășește tratarea secvențială a domeniilor componente. Elementul de noutate al programei constă în **abordarea sistemică** a cunoașterii, prin care domeniile Ș, T, I, A și M sunt integrate în scenarii de învățare unitare, reflectând complexitatea problemelor contemporane care impun utilizarea unui spectru divers de competențe și a unei gândiri integrative pentru identificarea soluțiilor în contexte reale.

Identitatea disciplinei derivă din convergența celor cinci piloni (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă și Matematică), aceştia operând simultan în cadrul proceselor de investigație și design. În proiectarea didactică, se urmărește eliminarea tratării liniare a disciplinelor în favoarea unor scenarii de învățare în care:

- *Știința* acționează ca motor al curiozității și explorării prin metoda științifică;
- *Tehnologia și Ingineria* oferă cadrul pentru prototipare și soluționarea creativă a problemelor;
- *Arta* integrează dimensiunea estetică, simbolică și creativă în procesul de inovare;
- *Matematica* asigură rigoarea analitică, modelarea și validarea datelor colectate.

Eficiența acestei abordări metodologice integrate este condiționată de *caracterul simultan și contextualizat* al utilizării acestor domenii. Proiectarea experiențelor de învățare trebuie să reflecte realitatea problemelor complexe, unde soluțiile nu pot fi identificate prin recursul la o singură arie curriculară. Programa substituie fragmentarea cunoștințelor cu o structură sistemică, asigurând viitorului cadru didactic competențele necesare pentru a facilita o învățare autentică, bazată pe conexiuni logice și aplicabilitate imediată în educația timpurie și învățământul primar.

Studiul acesteia în clasele a XI-a și a XII-a permite viitorilor cadre didactice să înțeleagă și să aplice modele de învățare bazate pe investigație, problematizare și design, specifice perioadei educației timpurii și învățământului primar.

Conținuturile și competențele propuse oferă repere pentru transformarea curiozității native a copiilor în procese riguroase de explorare, valorificând totodată eroarea ca etapă constructivă în învățare.

Disciplina urmărește formarea capacității de a proiecta și facilita experiențe de învățare integrate; utilizarea unor modele didactice specifice (precum 5E sau Design Thinking); configurarea mediilor de tip MakerSpace; precum și evaluarea proceselor de rezolvare de probleme și a comportamentelor investigative. Programa corelează sistematic strategiile de predare cu situații educaționale reale, promovând o viziune etică asupra resurselor și o atenție deosebită pentru diversitatea neurocognitivă a copiilor.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt definite ca ansambluri integrate de cunoștințe, abilități și atitudini/comportamente, dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea eficientă a unor probleme sau situații din viața reală.

Competențele generale definesc direcțiile majore de formare: analizarea sistemică a proceselor de învățare, proiectarea iterativă a scenariilor ȘTIAM, aplicarea strategiilor investigative în contexte diverse și evaluarea centrată pe proces și produs.

Competențele specifice și activitățile de învățare sunt formulate gradual: clasa a XI-a pune accent pe fundamentare, observare și micro-proiectare, în timp ce clasa a XII-a vizează ingineria scenariilor complexe, autonomia învățării și feedback-ul de autoreglare.

Conținuturile sunt organizate în domenii ce vizează bazele învățării ȘTIAM, designul ecosistemelor de învățare, arhitectura strategiilor didactice și monitorizarea sistemică a progresului.

Sugestiile metodologice oferă recomandări pentru utilizarea resurselor digitale și analogice, promovând biomimetismul și sustenabilitatea.

Disciplina este corelată cu *didacticile* domeniului educației timpurii și învățământului primar, prin aprofundarea integrării transdisciplinare, cu *Tehnologia informației*, prin utilizarea instrumentelor digitale ca resurse de explorare, și cu *Practica pedagogică*, prin implementarea directă a scenariilor investigative în grupele de copii/elevi.

Disciplina contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie definite de Consiliul Uniunii Europene, cu accent pe competențele în matematică, științe, tehnologie și inginerie, competențele digitale și cele de sensibilizare culturală prin artă. Programa este construită în acord cu *Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic* (2024), fundamentându-se pe principiile coerenței logice, flexibilității metodologice, eticii feedback-ului și valorificării eșecului productiv ca resursă esențială a inovației.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea** sistemică a proceselor de învățare în contexte ȘTIAM, prin identificarea relațiilor dintre sarcini, concepte științifice, procese de explorare și rezultate ale învățării
CG2	**Proiectarea** de experiențe de învățare ȘTIAM prin abordări iterative și transdisciplinare, adaptate nivelului preșcolar și primar
CG3	**Aplicarea** strategiilor didactice ȘTIAM în contexte educaționale diverse
CG4	**Evaluarea** activităților ȘTIAM prin metode centrate pe proces, produs și comportamente de investigare și rezolvare de probleme, în vederea optimizării învățării

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Analizarea sistemică a proceselor de învățare în contexte ȘTIAM, prin identificarea relațiilor dintre sarcini, concepte științifice, procese de explorare și rezultate ale învățării

CS 1.1 Explică fenomene și situații de învățare folosind concepte ȘTIAM
- *analizarea unor fenomene naturale/tehnologice simple prin identificarea conceptelor științifice implicate, utilizând diverse resurse digitale* - *identificarea cauzalității în fenomene fizice/biologice simple prin utilizarea conectorilor logici (cauză-efect)* - *compararea unor explicații sau preconcepții ale fenomenelor din perspective diferite (științific vs. intuitiv)* - *elaborarea de explicații orale și scrise în perechi/grupuri mici, cu argumentare* - *reflectarea asupra modului în care conceptele științifice contribuie la înțelegerea realității.*
CS 1.2 Descrie relația dintre sarcină - strategie - rezultat
- *analiza unor studii de caz didactice pentru identificarea relației sarcină–strategie–rezultat* - *realizarea/utilizarea unor modele conceptuale (scheme, diagrame) ale procesului de învățare* - *interpretarea unor situații de învățare prin raportare la modele explicative*

- *discutarea în grup a modului în care strategiile utilizate de copii/elevi în contexte de explorare, investigare și rezolvare de probleme influențează rezultatele* - *formularea de concluzii și reflecții asupra eficienței procesului de învățare.*
CS 1.3 Reprezintă procesele de învățare prin scheme sau modele simple
- *realizarea unor scheme logice (fluxuri) care să descrie pașii parcurși de un copil/elev într-o activitate de tip joc-eroare* - *analiza unor date obținute prin colectare și organizare sub formă de tabele sau reprezentări grafice;* - *interpretarea rezultatelor utilizând modele explicative* - *compararea datelor obținute cu ipotezele inițiale* - *utilizarea aplicațiilor digitale pentru reprezentarea relațiilor sau vizualizarea datelor (ex. hărți conceptuale digitale)* - *comunicarea rezultatelor investigației în grup și argumentarea concluziilor.*

CG 2. Proiectarea de experiențe de învățare ȘTIAM prin abordări iterative și transdisciplinare, adaptate nivelului preșcolar și primar

CS 2.1 Organizarea etapelor unei activități ȘTIAM
- *analizarea unor modele de proiecte didactice ȘTIAM pentru identificarea etapelor unei experiențe de învățare* - *construirea unei structuri simple de activitate ȘTIAM pe baza unor scenarii date (situație-problemă, explorare, reflecție)* - *ordonarea logică a etapelor unei experiențe de învățare (activare, explorare, aplicare, reflecție)* - *completarea unor scheme de proiectare didactică prin asocierea etapelor cu tipuri de activități de învățare* - *prezentarea și argumentarea structurii activității în fața grupului* - *exerciții de reflecție asupra coerenței proiectării realizate.*
CS 2.2 Integrarea elementelor de știință, tehnologie, artă, inginerie și matematică în proiectarea experiențelor de învățare
- *identificarea elementelor ȘTIAM dintr-o situație de învățare dată* - *asocierea componentelor ȘTIAM (Ș, T, I, A, M) cu sarcini de învățare specifice* - *proiectarea unor activități integrate ȘTIAM pornind de la o temă unitară* - *utilizarea elementelor de limbaj vizual pentru a simplifica concepte abstracte* - *reorganizarea unor activități disciplinare într-un demers integrat ȘTIAM* - *măsurarea parametrilor de mediu în timpul explorării și reprezentarea lor grafică* - *utilizarea instrumentelor digitale pentru proiectarea activităților integrate* - *dezbatere privind utilizarea materialelor de unică folosință în experimentele ȘTIAM și propunerea unor alternative sustenabile (reutilizarea resurselor)* - *colaborarea în echipă pentru realizarea unor proiecte interdisciplinare.*
CS 2.3 Configurarea resurselor și a mediilor de învățare pentru experiențe de ȘTIAM
- *selectarea resurselor didactice adecvate unei activități ȘTIAM în funcție de obiectivele propuse* - *organizarea spațiului de învățare pentru activități de tip investigativ și explorator* - *stabilirea materialelor necesare pentru desfășurarea unei experiențe de învățare integrate* - *selectarea unor resurse care să permită extinderea investigației pentru copiii cu potențial înalt, oferind provocări de tipul 'Ce se întâmplă dacă?'* - *configurarea unui mediu de învățare care să susțină colaborarea, explorarea și experimentarea în contexte reale de practică pedagogică* - *integrarea principiilor etice (siguranță, accesibilitate, incluziune) în organizarea mediului.*

CG 3. Aplicarea strategiilor didactice ȘTIAM în contexte educaționale diverse

CS 3.1 Aplică strategii didactice în activități simple de învățare ȘTIAM
- *aplicarea unor strategii didactice specifice (învățare prin descoperire, problematizare, explorare ghidată) în secvențe de învățare ȘTIAM* - *organizarea unor secvențe de activitate în care sarcinile sunt corelate cu strategia didactică utilizată* - *utilizarea unor demersuri didactice diferite în funcție de tipul de conținut ȘTIAM abordat* - *proiectarea unor experiențe de învățare care să permită rute de explorare multiple, adaptate copiilor cu un nivel ridicat de curiozitate științifică*

- *adaptarea strategiilor de predare la situații de învățare concrete din contexte educaționale simulate sau reale* - *reflecția asupra eficienței strategiilor utilizate în activități simulate.*
CS 3.2 Utilizarea tehnicilor de interogare și ghidare în activități ȘTIAM
- *utilizarea întrebărilor deschise pentru stimularea curiozității și a descoperirii în contexte ȘTIAM* - *sprijinirea formulării de ipoteze și testarea acestora în activități de învățare experimentale* - *facilitarea comunicării în grup și susținerea participării tuturor elevilor* - *exersarea tehnicilor de ascultare activă și reformulare a explicațiilor copiilor.*
CS 3.3 Integrarea resurselor și materialelor didactice în activități de învățare ȘTIAM
- *utilizarea materialelor didactice specifice (truse experimentale, obiecte din mediul înconjurător, resurse digitale) în activități ȘTIAM* - *selectarea resurselor în funcție de sarcina de învățare propusă* - *utilizarea demonstrativă a materialelor concrete pentru a face vizibile procesele științifice investigate* - *integrarea resurselor digitale și analogice în desfășurarea activităților de învățare* - *utilizarea responsabilă și etică a resurselor digitale în activitățile de învățare.*

CG 4. Evaluarea activităților ȘTIAM prin metode centrate pe proces, produs și comportamente de investigare și rezolvare de probleme, în vederea optimizării învățării

CS 4.1 Analizarea procesului de învățare ȘTIAM prin interpretarea strategiilor utilizate de copii/elevi
- *utilizarea fișelor de observație pentru analiza procesului de învățare* - *interpretarea strategiilor utilizate de copii/elevi în rezolvarea sarcinilor* - *compararea strategiilor în contexte diferite de învățare* - *discutarea în grup a rezultatelor analizei* - *reflecția asupra modului în care strategiile influențează învățarea.*
CS 4.2 Interpretarea produselor realizate în activități ȘTIAM în raport cu criterii de performanță și relevanță științifică
- *evaluarea produselor realizate de copii/elevi (modele, desene, scheme simple, rezultate ale investigațiilor) în raport cu criterii date* - *compararea produselor realizate de copii/elevi în funcție de corectitudinea științifică și coerența logică* - *analizarea gradului de realizare a sarcinilor de învățare prin raportare la obiectivele activității* - *formularea de judecăți evaluative asupra produselor obținute în contexte ȘTIAM* - *utilizarea instrumentelor digitale pentru evaluarea produselor.*
CS 4.3 Utilizarea feedbackului educațional pentru optimizarea proceselor de învățare ȘTIAM
- *formularea de feedback constructiv în raport cu procesul și produsele învățării* - *oferirea de sugestii de îmbunătățire pentru activitățile realizate de copii/elevi* - *utilizarea feedbackului pentru ajustarea strategiilor de învățare ale copiilor/elevilor* - *implicarea elevilor în reflecție asupra propriului progres prin întrebări de autoevaluare* - *dezbatere/studiu de caz privind echitatea în evaluarea procesului de grup vs. produsul individual* - *discutarea în grup a feedbackului și a strategiilor de îmbunătățire* - *integrarea principiilor etice în formularea feedbackului (respect, obiectivitate, non-discriminare).*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

CLASA a XI-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Fundamentele învățării în contexte ȘTIAM	1.1. Specificul învățării integrate ȘTIAM în educația timpurie și învățământul primar ca model integrat de învățare. Repere conceptuale: alfabetizarea științifică și tehnologică 1.2. Modelarea și reprezentarea grafică a proceselor de învățare 1.3. Rolul explorării, investigației și descoperirii în învățare 1.4. Tipuri de situații de învățare (observare, explorare, problematizare simplă)

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.5. Strategii de învățare utilizate de copii (observare, imitare, experimentare ghidată) 1.6. Rolul comunicării în procesul de învățare ȘTIAM
2. Designul scenariilor de învățare: structuri și resurse exploratorii	2.1. Structura unei experiențe de învățare: etape și secvențe didactice de bază (situație-problemă, explorare, aplicare, reflecție) 2.2. Tipuri de activități exploratorii integrate ȘTIAM pentru nivelul educației timpurii și învățământul primar 2.3. Integrarea elementelor ȘTIAM în activități simple de învățare 2.4. Selectarea resurselor didactice pentru activități exploratorii 2.5. Organizarea mediului de învățare pentru activități practice și de descoperire 2.6. Instrumente digitale în proiectarea activităților ȘTIAM. Utilizarea aplicațiilor digitale simple pentru explorare
3. *Dinamica predării în context ȘTIAM: strategii interactive și ghidarea descoperirii*	3.1. Strategii didactice de bază: observația, conversația euristică, descoperirea ghidată 3.2. Rolul profesorului în facilitarea învățării active 3.3. Utilizarea materialelor concrete în activități de învățare 3.4. Forme de organizare a activităților (individual, perechi, grup) 3.5. Managementul activităților practice simple în contexte educaționale 3.6. Comunicare și colaborare în activități de învățare ȘTIAM
4. Monitorizarea și evaluarea învățării: instrumente de observație și feedback	4.1. Observarea modului de comunicare și colaborare în procesul de învățare al copiilor/elevilor 4.2. Evaluarea produselor simple realizate în activități ȘTIAM 4.3. Feedback-ul verbal și autoevaluarea în activități de învățare 4.4. Instrumente de monitorizare: fișa de observație și check-list-ul. Criterii de apreciere a implicării 4.5. Etica evaluării și feedbackului educațional

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1. Analizarea sistemică a proceselor de învățare în contexte ȘTIAM, prin identificarea relațiilor dintre sarcini, concepte științifice, procese de explorare și rezultate ale învățării

CS 1.1 Analizarea relațiilor dintre sarcina de învățare, strategia didactică și rezultatele obținute în contexte ȘTIAM
- *analiza comparativă a două scenarii didactice ȘTIAM din perspectiva relației sarcină–strategie–rezultat* - *identificarea cauzelor diferențelor de învățare în situații similare* - *realizarea unor fișe de analiză a eficienței unei activități pe baza unor criterii date* - *discutarea critică a rolului sarcinii în generarea învățării autentice.*
CS 1.2 Interpretarea strategiilor de învățare utilizate de elevi în contexte investigative și de rezolvare de probleme
- *analiza unor secvențe video de activitate didactică ȘTIAM pentru identificarea strategiilor și a tiparelor de învățare ale copiilor/elevilor* - *clasificarea strategiilor de învățare observate (explorare, încercare-eroare, analogie etc.)* - *interpretarea comportamentelor copiilor/elevilor în raport cu tipul de sarcină propusă* - *analiza modului în care copiii cu profiluri cognitive diverse (neurodivergenți) interacționează cu materialele concrete în timpul unei sarcini de construcție* - *utilizarea unor instrumente digitale pentru observare (fișe online) specifică activității de tip ȘTIAM elaborarea unor scurte rapoarte de interpretare a modului în care copiii/elevii învață.*

CS 1.3 Utilizarea modelelor explicative ale învățării prin investigație și problematizare
- *aplicarea modelelor 5E / Design Thinking în analiza unor activități didactice reale sau simulate* - *compararea diferitelor modele de învățare (investigație vs. predare directă)* - *identificarea etapelor modelului într-o activitate reală sau simulată* - *explicarea avantajelor utilizării unui model investigativ în contexte educaționale* - *interpretarea reprezentărilor grafice, schematice și modelelor explicative.*
CS 1.4 Analizarea factorilor care influențează eficiența învățării în contexte ȘTIAM
- *identificarea factorilor cognitivi, motivaționali și contextuali într-o situație de învățare ȘTIAM* - *analiza impactului mediului de învățare asupra implicării copiilor/elevilor* - *compararea unor activități din perspectiva eficienței* - *elaborarea unor concluzii privind condițiile care susțin învățarea activă.*

CG 2. Proiectarea de experiențe de învățare ȘTIAM prin abordări iterative și transdisciplinare, adaptate nivelului preșcolar și primar

CS 2.1 Proiectarea scenariilor didactice ȘTIAM bazate pe problematizare și investigație, prin valorificarea erorii ca etapă în procesul de inovare și descoperire
- *elaborarea unui scenariu didactic complet pornind de la o situație-problemă* - *formularea de întrebări generatoare pentru activități investigative* - *proiectarea etapelor unei activități conform unui model (5E / Design Thinking)* - *dezvoltarea unor sarcini de învățare care solicită explorarea și descoperirea* - *integrarea în scenariul didactic a unor momente de „eșec productiv” planificat (ex: construirea unei structuri deliberat instabile), prin anticiparea punctelor de impas și proiectarea întrebărilor de reglare* - *analiza modului în care reglarea și re-proiectarea pe baza erorii contribuie la progresia cognitivă a copilului.*
CS 2.2 Elaborarea secvențelor de învățare integrate ȘTIAM în contexte interdisciplinare și comunicarea rezultatelor în forme specifice comunicării științifice
- *construirea unor secvențe didactice care integrează minim 4 domenii ȘTIAM* - *realizarea unui proiect tematic interdisciplinar (ex. „Apa”, „Mișcarea”) care să includă soluții de design bazate pe biomimetism (ex: modelarea unei aripi de avion după structura aripii de pasăre, utilizarea formelor hexagonale din faguri pentru rezistența structurilor, sau sisteme de colectare a apei inspirate de flora deșertică) și modalități variate de prezentare (postere, mini-rapoarte de investigație sau prezentări digitale)* - *proiectarea unor instrumente de colectare și vizualizare a datelor (tabele, organizatori grafici, diagrame) adaptate vârstei* - *selecția indicatorilor de succes pentru o prezentare orală (ex: utilizarea corectă a terminologiei Ș, T, I, A, M)* - *proiectarea unor activități care includ reguli de utilizare responsabilă a resurselor și discuții despre impactul asupra mediului.*
CS 2.3 Adaptarea proiectării didactice la niveluri diferite de dezvoltare și contexte educaționale
- *modificarea unei activități pentru niveluri diferite (preșcolar vs. primar)* - *diferențierea sarcinilor în funcție de dificultate și autonomie* - *adaptarea scenariilor investigative pentru a sprijini stilurile de învățare neurodivergente (ex. utilizarea suportului vizual pentru ADHD sau reducerea supraîncărcării senzoriale în experimente);* - *personalizarea unor secvențe ȘTIAM pentru copii neurodivergenți, prin transformarea erorii în oportunitate de reglare* - *analizarea impactului adaptării asupra accesibilității învățării* - *elaborarea de variante alternative ale aceleiași activități.*
CS 2.4 Proiectarea mediilor de învățare interactive și colaborative pentru activități ȘTIAM
- *proiectarea unui spațiu educațional de tip „colț ȘTIAM”/mini-MakerSpace* - *organizarea resurselor pentru activități colaborative și experimentale* - *integrarea resurselor digitale în mediul de învățare* - *simularea organizării grupei/clasei pentru activități de tip investigativ* - *proiectarea unei activități care include simulări sau resurse digitale* - *selectarea aplicațiilor digitale adecvate.*

CG 3. Aplicarea strategiilor didactice ȘTIAM în contexte educaționale diverse

CS 3.1 Implementarea strategiilor didactice investigative și de problematizare în contexte educaționale reale/simulate
- *desfășurarea unor activități de micro-predare bazate pe investigație* - *aplicarea strategiilor de problematizare în situații didactice simulate* - *utilizarea întrebărilor deschise pentru ghidarea învățării* - *ghidarea copiilor/elevilor în utilizarea conectorilor logici în explicații (dacă... atunci... deoarece)* - *testarea unor secvențe didactice în contexte de practică pedagogică* - *ghidarea copiilor/elevilor în formularea de explicații bazate pe dovezi* - *utilizarea resurselor digitale în activitățile de predare* - *susținerea prezentărilor orale ale micilor echipe prin tehnici de adresare a întrebărilor deschise* - *moderarea unei dezbateri între elevi pornind de la rezultate contradictorii ale aceluiași experiment* - *organizarea și facilitarea comunicării elevilor în activități (explicații, prezentări, argumentare).*
CS 3.2 Facilitarea învățării prin ghidare, sprijin și intervenții didactice adecvate
- *utilizarea tehnicilor de sprijin (scaffolding) în activități de învățare* - *intervenția în momente-cheie ale învățării pentru clarificare și orientare* - *adaptarea intervențiilor în funcție de reacțiile copiilor/elevilor* - *analizarea rolului profesorului în învățarea activă.*
CS 3.3 Coordonarea colaborării și gestionarea rolurilor în activitățile de grup pentru realizarea activităților de explorare și experimentare în contexte educaționale reale
- *conducerea unor activități practice în cadrul stagiilor de practică* - *organizarea și gestionarea grupurilor de lucru în activități experimentale* - *monitorizarea modului de lucru al copiilor/elevilor în timpul activităților* - *intervenția pentru reglarea limbajului utilizat de elevi, încurajând trecerea de la limbajul intuitiv la cel științific în timpul lucrului în grup* - *gestionarea situațiilor neprevăzute apărute în timpul activităților* - *monitorizarea modului în care elevii colaborează* - *monitorizarea respectării regulilor în timpul experimentelor* - *intervenții pentru reglarea colaborării (redistribuire roluri, clarificare sarcini).*
CS 3.4 Analiza critică și reflecția asupra propriului demers didactic prin adaptarea strategiilor didactice la diversitatea situațiilor de învățare
- *modificarea strategiilor în funcție de context (formal / nonformal)* - *adaptarea demersului didactic în funcție de dinamica grupului* - *identificarea punctelor forte și a dificultăților în desfășurarea activităților de tip ȘTIAM* - *alegerea strategiilor potrivite pentru diferite tipuri de sarcini* - *reflectarea asupra eficienței strategiilor utilizate* - *utilizarea reflecției pentru ajustarea demersului didactic în funcție de rezultatele observate.*

CG 4. Evaluarea activităților ȘTIAM prin metode centrate pe proces, produs și comportamente de investigare și rezolvare de probleme

CS 4.1 Evaluarea procesului de învățare în vederea luării deciziilor didactice prin analiza strategiilor de ajustare și autoreglare utilizate de copii/elevi în momentele de impas sau eșec al investigației
- *analiza comparativă a traseelor cognitive parcurse de elevi diferiți în rezolvarea aceleiași sarcini investigative, utilizând datele colectate în fișele de observație* - *interpretarea modului în care copiii/elevii rezolvă sarcini investigative* - *realizarea unei 'hărți a erorilor' dintr-un experiment (documentarea punctelor în care procesul a deviat de la ipoteză și explicarea modului în care aceste abateri au condus la o înțelegere mai profundă a fenomenului) și utilizarea acesteia ca instrument de evaluare formativă pentru a măsura progresul înțelegerii* - *construirea unei grile de observație care să puncteze nu succesul soluției, ci numărul de iterații/îmbunătățiri aduse prototipului* - *compararea strategiilor utilizate de copii/elevi în contexte diferite* - *analiza eficienței strategiilor (încercare-eroare, modelare, experimentare ghidată etc.) în raport cu rezultatele obținute* - *elaborarea unor concluzii privind eficiența procesului de învățare* - *argumentarea alegerii unei strategii într-un context dat de învățare ȘTIAM.*

CS 4.2 Evaluarea calității comunicării științifice a produselor realizate în activități ȘTIAM pe baza unor criterii și standarde
- *elaborarea unor rubrici de evaluare pentru produse (modele, proiecte, experimente)* - *evaluarea corectitudinii științifice a produselor realizate de copii/elevi* - *evaluarea calității reprezentărilor utilizate (scheme, grafice, modele)* - *evaluarea clarității, coerenței și logicii explicațiilor formulate* - *analiza modului de argumentare a rezultatelor (bazată pe dovezi)* - *compararea produselor în funcție de relevanță științifică și coerență* - *identificarea erorilor conceptuale și a datelor incorecte* - *formularea de recomandări pentru îmbunătățirea produselor și a comunicării.*
CS 4.3 Utilizarea instrumentelor analogice și digitale de evaluare specifice în contexte colaborative ȘTIAM
- *construirea de fișe de observație și grile de evaluare pentru clasificarea nivelurilor de autonomie în activități investigative* - *utilizarea checklist-urilor pentru monitorizarea comportamentelor de investigare (formulare de ipoteze, testare, ajustare) în situații complexe de învățare* - *aplicarea instrumentelor în contexte simulate sau reale pentru măsurarea nivelului de colaborare și a rolurilor asumate în activități de grup* - *utilizarea unor fișe de evaluare a colaborării* - *analiza participării și contribuției fiecărui copil/elev* - *colectarea și analizarea datelor de evaluare în format analogic și digital* - *utilizarea unor grile de evaluare a achizițiilor conceptuale prin metode digitale (ex. chestionare interactive) pentru a măsura progresul înțelegerii fenomenelor investigate* - *analizarea datelor colectate prin instrumente analogice și digitale de evaluare.*
CS 4.4 Reflecția asupra eficienței feedbackului și a autoevaluării pentru optimizarea proceselor de învățare ȘTIAM
- *formularea de feedback descriptiv și orientat spre progres* - *implicarea copiilor/elevilor în activități de autoevaluare și reflecție prin formularea de planuri de îmbunătățire a performanței* - *utilizarea feedbackului pentru revizuirea strategiilor de rezolvare a sarcinilor* - *realizarea de autoevaluări structurate pe baza unor criterii de performanță* - *proiectarea unor acțiuni de reglare a învățării pe baza evaluării procesului și produsului* - *analizarea impactului feedbackului asupra învățării* - *formularea unor decizii de îmbunătățire a procesului de învățare* - *utilizarea rezultatelor autoevaluării și feedbackului pentru luarea deciziilor de ajustare a demersului didactic* - *completarea unui jurnal reflexiv după activitate.*

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Analiza proceselor de învățare în contexte ȘTIAM	1.1. Analiza sistemică a triadei sarcină – strategie – rezultat: corelații, variabile și eficiență didactică 1.2. Interpretarea strategiilor de învățare utilizate de elevi în contexte investigative 1.3. Modele explicative ale învățării prin investigație și rezolvare de probleme 1.4. Factori care influențează eficiența procesului de învățare ȘTIAM 1.5. Mecanisme cognitive, diversitate neurocognitivă și valorificarea eșecului ca resursă a învățării 1.6. Comunicarea științifică în contexte investigative

Domenii de conținut	Conținuturi
2. Designul ecosistemelor de învățare ȘTIAM: scenarii investigative și progresie cognitivă	2.1. Designul iterativ al scenariului didactic ȘTIAM: de la prototipare la implementare și iterație 2.2. Elaborarea scenariilor de învățare bazate pe problematizare și investigație: soluții de design inspirate din natură (biomimetism), forme de sistematizare și comunicare științifică (rapoarte, prezentări, postere) 2.3. Designul progresiei cognitive: structurarea complexității în activitățile ȘTIAM 2.4. Adaptarea activităților la niveluri diferite de dezvoltare ale elevilor 2.5. Configurarea mediilor de învățare interactive și colaborative 2.6. Integrarea și utilizarea tehnologiilor digitale și analogice în proiectarea și implementarea activităților ȘTIAM
3. Arhitectura strategiilor didactice în context ȘTIAM: de la ghidare la autonomia învățării	3.1. Strategii investigative și de problematizare în contexte complexe 3.2. Facilitarea învățării prin ghidare, întrebări și reflecție 3.3. Coordonarea activităților de explorare și experimentare 3.4. Adaptarea strategiilor didactice la situații educaționale diverse 3.5. Managementul activităților practice și colaborative 3.6. Facilitarea comunicării științifice și a argumentării 3.7. Tehnici de mediere a conflictelor în grupurile de lucru ȘTIAM. 3.8. Eșecul ca resursă de învățare
4. Evaluarea sistemică și strategii de autoreglare: analiza calității și optimizarea învățării	4.1. Evaluarea procesului de învățare prin analiza strategiilor utilizate de elevi în contexte ȘTIAM 4.2. Evaluarea produselor realizate în activități ȘTIAM în raport cu criterii stabilite 4.3. Utilizarea instrumentelor de evaluare: fișe de observație, grile, rubrici. Definirea indicatorilor de performanță și a descriptorilor de calitate 4.4. Utilizarea feedbackului pentru optimizarea învățării 4.5. Autoevaluare și reflecție asupra progresului în învățare 4.6. Etica evaluării și responsabilitatea profesională

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina ȘTIAM reglementează activitatea cadrului didactic în ceea ce privește formarea competențelor specifice și proiectarea unui demers didactic transdisciplinar, adaptat profilului pedagogic. Disciplina ȘTIAM nu este o sumă de didactici particulare, ci un model de articulare a cunoașterii prin investigație și design. Programa este concepută astfel încât să permită profesorilor:

- să ghideze elevii în procesul de transpunere a explorării spontane într-un demers investigativ riguros, mediind evoluția de la curiozitatea nativă a copilului către aplicarea adaptată a metodei științifice, utilizând metode specifice (observarea, formularea de ipoteze, experimentarea) adaptate nivelului educației timpurii și învățământului primar;
- să utilizeze modelul Design Thinking ca structură metodologică pentru abordarea problemelor complexe, parcurgând etapele de empatie (înțelegerea nevoii utilizatorului), definire, ideare, prototipare și testare;
- să integreze Modelul 5E (angajare, explorare, explicare, elaborare, evaluare) în proiectarea unităților de învățare, asigurând o succesiune logică de la captarea atenției la aplicarea conceptelor în contexte noi;
- să promoveze „eșecul productiv” și învățarea din eroare, orientând elevii către analiza erorii ca etapă necesară în optimizarea soluțiilor și a prototipurilor , transformând impasul cognitiv într-o resursă de învățare și inovare;
- să integreze dimensiunea artistică ca limbaj de mediere între abstract și concret, utilizând exprimarea vizuală sau simbolică pentru a vizualiza date matematice sau fenomene fizice;
- să configureze medii de învățare stimulative, de tip MakerSpace sau colț ȘTIAM, care să încurajeze autonomia, colaborarea și explorarea multisenzorială a materialelor concrete și a resurselor digitale pentru atingerea unui obiectiv comun;
- să aplice strategii de diferențiere și incluziune, prin adaptarea sarcinilor de investigație la diversitatea neurocognitivă a copiilor (utilizarea suporturilor vizuale, secvențierea instrucțiunilor, medii de lucru predictibile);

- să utilizeze tehnologia în mod funcțional și etic, ca instrument de explorare, documentare și creație (aplicații de modelare, resurse RED), evitând utilizarea acesteia ca scop în sine;;
- să monitorizeze progresul prin instrumente de evaluare autentică, centrate pe proces (jurnale de bord, grile de observare a comportamentului investigativ, portofolii de proces) și mai puțin pe produsul final.

Strategii și metode recomandate

Se recomandă utilizarea metodelor care activează gândirea critică și capacitatea de transfer:

- **Metode investigative:** Învățarea prin descoperire, experimentul, observarea sistematică a naturii;
- **Metode creative:** Tehnici de brainstorming, modelaj, design de produs;
- **Metode colaborative:** Învățarea bazată pe proiect (PBL), Design Thinking, rezolvarea de probleme în echipă, dezbaterea bazată pe argumente științifice;
- **Metode reflexive:** Autoevaluarea procesului de lucru, analiza iterativă a prototipurilor.

Recomandări privind evaluarea la disciplina ȘTIAM

Evaluarea procesului educațional la disciplina ȘTIAM dobândește un caracter preponderent formativ, fiind integrată organic în fluxul activităților de investigație și design. Aceasta vizează, în mod unitar, dimensiunea **cognitivă**, prin monitorizarea capacității elevului de a identifica și explica conexiunile logice dintre domeniile Ș-T-I-A-M, dar și dimensiunea **acțională**, urmărită prin abilitatea de a parcurge coerent etapele unui design de soluție, de la conceptualizarea ideii până la materializarea prototipului. Dincolo de achizițiile informaționale și operaționale, un accent deosebit se pune pe evaluarea dimensiunii **atitudinale**, reflectată în persistența în sarcină în fața eșecului productiv, calitatea colaborării în cadrul grupului și manifestarea unei responsabilități asumate față de resursele utilizate și conservarea mediului înconjurător. Astfel, actul evaluativ depășește verificarea punctuală a unor rezultate, devenind un instrument de autoreglare a învățării și de validare a progresului individual în contexte de explorare autentice.

Exemplu orientativ de scenariu de activitate didactică

Titlul activității: *Ecourile Inovației: Designul unui „Ampli-Telefon” acustic*

Scopul activității: Investigarea fenomenului propagării sunetului și proiectarea unui dispozitiv de amplificare pasivă utilizând resurse analogice și principii de inginerie acustică.

Strategie didactică: Învățarea bazată pe investigație și colaborare

Organizarea clasei: Elevii sunt organizați în grupuri de „experți”, fiecare cercetând o dimensiune a sunetului conform pilonilor ȘTIAM:

Sarcinile echipelor de experți:

- **Echipa 1 (Știință):** Analizează natura vibrațiilor și modul în care sunetul se propagă prin diferite medii (solid, lichid, gaz). Investighează conceptul de rezonanță și modul în care materialele absorb sau reflectă undele sonore.
- **Echipa 2 (Tehnologie și Inginerie):** Proiectează structura „amplificatorului” (forma conică, exponențială). Aplică pașii de *Design Thinking* pentru a testa diferite geometrii care să permită direcționarea și intensificarea sunetului fără surse de energie externă.
- **Echipa 3 (Matematică):** Măsoară intensitatea sunetului (utilizând aplicații simple de decibeli pe telefon) în funcție de distanță și dimensiunea receptorului. Calculează raportul optim între diametrul de intrare și cel de ieșire al dispozitivului.
- **Echipa 4 (Artă):** Explorează dimensiunea estetică a dispozitivului și vizualizarea sunetului (ex: modele Chladni - cum vibrațiile creează forme geometrice în nisip). Integrează elemente de design care să facă obiectul atractiv pentru universul ludic al copilului.
- **Echipa 5 (Design thinking):** Analizează cum poate fi explicat fenomenul sunetului unui copil de 5 sau 7 ani. Definește scenariul prin care dispozitivul devine un instrument de comunicare în jocurile de rol din grădiniță, facilitând incluziunea copiilor cu diverse nevoi de comunicare.

Derularea activității:

1. **Faza de expertiză (explorare):** Experții experimentează cu materiale (carton, plastic, metal) pentru a vedea care „sună” mai bine.
2. **Reconstituirea grupurilor „casă” (prototipare):** Experții asamblează un „Ampli-Telefon” funcțional, îmbinând rigoarea matematică cu designul artistic.
3. **Prezentarea rezultatelor (validare):** Fiecare grup își testează dispozitivul într-o „galerie acustică”, explicând procesul de iterație: *„Am început cu o formă cilindrică, dar testele au arătat că forma conică amplifică mai eficient (Inginerie/Matematică)”*.

Concluzii și consolidare: Profesorul moderează reflecția finală asupra **„eșecului productiv”** (ex: momentele în care sunetul a fost distorsionat). Se discută despre cum tehnologia acustică simplă poate fi utilizată pentru a dezvolta ascultarea activă și curiozitatea științifică în educația timpurie.

Bibliografie:

- Bequette, J. W., & Bequette, M. B. (2012). A place for art and design education in the STEM conversation. *Art Education, 65*(2), 40–47.
- Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading*. ASCD.
- Brown, M., & Beames, S. (2016). *Adventurous Learning: A pedagogy for a changing world*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315736488
- Bybee, R. W. (2013). *The case for STEM education: Challenges and opportunities*. NSTA Press.
- Bybee, R. W., Taylor, J. A., Gardner, A., Scotter, P., Carlson, J., Westbrook, A., & Landes, N. (2006). *The BSCS 5E Instructional Model: Origins, Effectiveness, and Applications*. BSCS.
- Buck Institute for Education (2023). *PBLWorks: Gold Standard PBL*. https://www.pblworks.org/what-is-pbl/gold-standard-project-design
- CAST (2018). *Universal Design for Learning Guidelines version 2.2*. https://udlguidelines.cast.org/
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
- Craft, A. (2011). *Creativity and Education Futures: Learning in a Digital Age*. Trentham Books.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
- Dias, M., & Brantley-Dias, L. (2017). Setting the Standard for Project Based Learning: A Proven Approach to Rigorous Classroom Instruction. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 11(2). https://doi.org/10.7771/1541-5015.1721
- European Commission. (2007). *Science education now: A renewed pedagogy for the future of Europe (Rocard Report)*. Office for Official Publications of the European Communities.
- European Commission. (2015). *Science education for responsible citizenship*. Publications Office of the European Union.
- European Commission. (2018). *Council recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning*. Official Journal of the European Union.
- European Commission. (2020). *Digital Education Action Plan (2021–2027): Resetting education and training for the digital age*. Publications Office of the European Union.
- European Commission/EACEA/Eurydice. (2019). *STEM education in Europe: National policies, practices and research*. Publications Office of the European Union.
- European Schoolnet. (2018). *STEM education policies in Europe: Key findings*. European Schoolnet.
- European Schoolnet (2023). *STE(A)M Education practices in Europe*. Scientix.
- Falk, J. H., & Dierking, L. D. (2018). *Learning from Museums*. Bloomsbury Publishing.
- Fleming, L. (2015). *Worlds of Making: Best Practices for Establishing a Makerspace for Your School*. Corwin Press.
- Gardner, H. (1991). *The Unschooled Mind: How Children Think and How Schools Should Teach*. Basic Books.
- Gavrilas, L., & Kotsis, K. T. (2025). The evolution of STEM education and the transition to STEAM/STREAM. *Aquademia*, 9(1), ep25002.
- Hattie, J. (2023). *Visible learning: The sequel: A synthesis of over 2,100 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Honey, M., Pearson, G., & Schweingruber, H. (Eds.). (2014). *STEM integration in K-12 education: Status, prospects, and an agenda for research*. National Academies Press.
- Iucu, R. B. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Polirom.
- Land, M. H. (2013). Full STEAM ahead: The benefits of integrating the arts into STEM. *Procedia Computer Science, 20*, 547–552.
- Lucas, B. (2016). A Five-Dimensional Model of Creativity and its Assessment in Schools. *Applied Measurement in Education*, 29(4), 278–290.
- Martinez, S. L., & Stager, G. (2013). *Invent to learn: making, tinkering, and engineering in the classroom*. Constructing Modern Knowledge Press.
- Massari, G.-A. (2024), Dezvoltarea competențelor S.T.R.E.A.M. necesare inovării didactice în educația timpurie și învățământul primar, în vol. Competența - potențial și limite (coord. L. Șoitu, I. Neacșu, I. Negreț-Dobridor), pp.153-163, Editura JUNIMEA, ISBN 978-973-37-2843-6.
- Massari G.A. (2025), De la S.T.E.M. la S.T.R.E.A.M. - inovație, abordări și reconfigurări în educația timpurie, în vol. Repere psihologice și pedagogice în educația timpurie. Reflecții & Aplicații (coord. O. Clipa), pp. 497-519. Editura Trei, Bucuresti
- Ministerul Educației. (2019). *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național*. București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației. (2021). *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivelul învățământului primar*. București: Ministerul Educației.

- Ministerul Educației. (2022). *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la nivelul învățământului preșcolar*. București: Ministerul Educației.
- Ministerul Educației Naționale. (2013). *Programa școlară pentru disciplina Matematică și explorarea mediului - clasele pregătitoare, I și a II-a*. Bucureşti: MEN.
- Ministerul Educației Naționale. (2013). *Programa școlară pentru disciplina Științe ale naturii - clasele a III-a și a IV-a*. Bucureşti: MEN.
- MIT Media Lab (2024). *AI Education for K-12*. https://aieducation.mit.edu/
- NASA Engagement (2022). *NASA Technology Spinoff Challenge Educator Guide*.
- National Research Council (2012). *A Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts, and Core Ideas*. National Academies Press.
- Nicolescu, B. (2014). Methodology of transdisciplinarity. *World Futures*, 70(3-4), 186-199.
- OECD (2007). *Understanding the Brain: The Birth of a Learning Science*. OECD Publishing.
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- OECD. (2020). *Education in the digital age: Healthy and happy children*. OECD Publishing.
- OECD (2022). *Thinking Creatively: PISA 2022 Creative Thinking Assessment*. OECD Publishing.
- Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, computers, and powerful ideas*. Basic Books.
- Pearson, P., Moje, E., & Greenleaf, C. (2010). Literacy and Science: Each in the Service of the Other. *Science*, 328(5977), 459-463.
- Potolea, D., & Toma, S. (2010). *Evaluarea în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Resnick, M. (2017). *Lifelong kindergarten: Cultivating creativity through projects, passion, peers, and play*. MIT Press.
- Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning*. ASCD.
- Sanders, M. (2009). STEM, STEM education, STEMmania. *The Technology Teacher, 68*(4), 20–26.
- Shulman, L. S. (1986). Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14.
- Smithsonian Science Education Center (2023). *Educating for Sustainable Development: Opportunities for Progress in the U.S. Report*.
- Snow, C. (1983). Literacy and Language: Relationships During the Preschool Years. *Harvard Educational Review*, 53(2), 165-189.
- Sousa, D. A., & Pilecki, T. (2013). *From STEM to STEAM: Using brain-compatible strategies to integrate the arts*. Corwin Press.
- Thomas, J. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. Autodesk Foundation.
- UNESCO (2022). *Cracking the code: Girls' and women's education in STEM*.
- UNESCO (2023). *Generative AI and the future of education*.
- Welbourn, S. (2019). *The Making of a Makerspace: A Handbook on Getting Started*. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.34699.57120
- Wiliam, D. (2018). *Embedded Formative Assessment*. Solution Tree Press.
- Yager, R. E., & Falk, J. H. (Eds.). (2007). *Exemplary Science in Informal Education Settings*. NSTA Press.
- Yakman, G. (2008). STEAM education: An overview of creating a model of integrative education. *Pupil's Attitudes Towards Technology (PATT) Conference Proceedings*.
- Yakman, G., & Lee, H. (2012). *Exploring the Exemplary STEAM Education in the US as a Practical Educational Framework*.

GRUP DE LUCRU	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Bodiu Valentina Nicoleta	Colegiul Național Pedagogic ”Regina Maria”, Deva, Hunedoara
Harabagiu Cornelia Anca	Colegiul Național ”Andrei Mureșanu”, Brașov
Irina Dona	Ministerul Educației și Cercetării
Florescu Daniela-Mihaela	Inspectoratul Școlar Județean Brașov. Universitatea Transilvania Brașov. Facultatea de Psihologie și Științele educației
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC	
Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Conf. univ. dr. Gianina-Ana Massari	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Lect. univ. dr. Redeș Diana Adela	Universitatea Aurel Vlaicu Arad, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială Casa Corpului Didactic ”Alexandru Gavra” Arad
RESPONSABIL	
Prof. dr. Georgeta Iordache	Ministerul Educației și Cercetării - Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
Barbu Georgeta Mirela	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare

Anexa nr. 168

Programa școlară pentru disciplina

ȘTIAM

Clasele a XI-a și a XII-a

Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală, mediere școlară și pedagogia educației nonformale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 168
Programa școlară pentru disciplina *ȘTIAM,*
clasele a XI-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- *Filiera vocațională, profilul pedagogic, specializările pedagogie generală, mediere școlară și pedagogia educației nonformale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa şcolară pentru disciplina ȘTIAM (Știință – Tehnologie – Inginerie – Arte – Matematică) este destinată învăţământului liceal şi este elaborată în conformitate cu prevederile planului-cadru aprobat prin OMEC nr. 4350/2025. Disciplina este inclusă în aria curriculară *Matematică și științe ale naturii*, se studiază în cadrul filierei vocaționale, profil pedagogic, specializarea *Pedagogie generală, Mediere școlară și Pedagogia educației nonformale* cu un buget de timp de 1 oră/săptămână, în clasele a XI-a şi a XII-a, în cadrul curriculumului de specialitate (CS).

Disciplina ȘTIAM propune o abordare integrată a domeniilor ştiinţific, tehnologic, artistic şi matematic, în vederea dezvoltării unei alfabetizări ştiinţifico-tehnologice funcţionale şi a unei înţelegeri critice a fenomenelor din lumea contemporană. Introducerea acestei discipline în profilul umanist – specializarea filologie – urmărește dezvoltarea unei alfabetizări ştiinţifico-tehnologice şi culturale echilibrate, necesară pentru înţelegerea critică şi participarea responsabilă la viaţa unei societăţi bazate pe cunoaștere Disciplina contribuie la dezvoltarea competenţelor-cheie europene pentru învăţarea pe tot parcursul vieţii, prin integrarea dimensiunilor cognitive, tehnologice şi socio-culturale ale învăţării, cu accent pe gândirea critică, autonomia intelectuală şi responsabilitatea socială. Din perspectivă pedagogică, demersul educaţional al disciplinei se fundamentează pe paradigma constructivistă, în care învăţarea este rezultatul implicării active a elevului în activităţi de investigare, explorare şi reflecţie. Elevii îşi construiesc propriile structuri cognitive şi explicaţii conceptuale prin activităţi care implică observarea, formularea de întrebări, investigarea fenomenelor, realizarea de proiecte şi comunicarea rezultatelor. Profesorul îndeplineşte rolul de facilitator al procesului de învăţare şi mediator al construcţiei de sens.

Disciplina se fundamentează pe o abordare inter- şi transdisciplinară, permiţând conexiuni între domenii diverse şi valorificarea cunoştinţelor dobândite anterior în contexte noi, relevante şi autentice. Această perspectivă contribuie la dezvoltarea autonomiei, a gândirii critice şi creative, a responsabilităţii şi a spiritului colaborativ.

Demersul didactic se bazează pe învăţarea activă şi pe utilizarea metodelor de investigare, proiectare şi interpretare, integrate într-un parcurs educaţional care încurajează autonomia şi responsabilitatea elevilor. Cadrele didactice organizează şi mediază activităţi de învăţare care includ observarea, documentarea, analiza şi prezentarea argumentată a rezultatelor.

Considerente privind proiectarea programei

Proiectarea documentului curricular a avut în vedere:

- profilul de formare al absolventului învăţământului liceal;
- progresivitatea şi continuitatea competenţelor dezvoltate în ciclurile anterioare;
- particularităţile de dezvoltare specifice vârstei;
- integrarea compenţelor digitale şi media;
- relevanţa socială şi educaţională a conţinuturilor propuse.

Structura programei

Programa respectă arhitectura curriculară naţională din învăţământul preuniversitar şi cuprinde:

- Nota de prezentare
- Competenţe generale – ilustrând direcţiile majore de formare pe parcursul liceului;
- Competenţe specifice – adecvate nivelului de aprofundare al clasei a XI-a;
- Exemple de activităţi de învăţare – orientate spre investigaţie, proiectare, colaborare şi creativitate;
- Domenii/Elemente de conţinut – selectate pentru a facilita integrarea cunoştinţelor şi aplicarea lor în situaţii reale;
- Sugestii metodologice – cu accent pe învăţarea bazată pe proiecte, integrarea tehnologiilor digitale, reflecţie critică, interdisciplinaritate şi dezvoltarea autonomiei elevului.

Disciplina **ȘTIAM** contribuie la formarea unui profil de absolvent adaptat cerințelor actuale ale societății, capabil să analizeze situații complexe, să utilizeze în mod responsabil tehnologii și informații și să participe activ la viața socială, culturală și științifică.

Prin activități aplicative, proiecte colaborative, explorări tematice și reflecție critică, elevii vor fi capabili să identifice și să analizeze conexiuni între științe, tehnologie, artă și societate, să-și dezvolte capacitatea de a interpreta informații complexe și de a formula soluții inovatoare.

Prin abordarea corespunzătoare domeniului STEAM, elevii își vor putea construi o viziune integrată asupra lumii contemporane, în care știința, tehnologia și arta nu sunt domenii separate, ci părți complementare ale culturii generale și ale formării intelectuale.

În ansamblu, programa disciplinei ȘTIAM oferă direcțiile esențiale pentru un parcurs educațional coerent și relevant, contribuie la dezvoltarea unei înțelegeri moderne, critice și aplicative a fenomenelor naturale, transformând studiul științelor într-o experiență formativă completă care conectează cunoașterea teoretică la viața reală.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Analizarea** activităților educaționale interdisciplinare, adaptate nevoilor de învățare ale diferitelor categorii de educabili, pentru a asigura fundamentul didactic și logic al învățării.
CG2	**Utilizarea** critică și responsabilă a resurselor educaționale și a tehnologiilor, în scopul digitalizării, al alfabetizării tehnologice și al facilitării învățării prin experiență directă**.**
CG3	**Evaluarea** activităților educaționale derulate pentru validarea învățării interdisciplinare, orientate spre dezvoltarea gândirii logice, creative și investigative**.**

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)
***CG 1* - Analizarea activităților educaționale interdisciplinare, adaptate nevoilor de învățare ale diferitelor categorii de educabili, pentru a asigura fundamentul didactic și logic al învățării.**
CS 1.1 Explorarea relațiilor dintre știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică în contexte educaționale creative.
- realizarea unui teatru de păpuși în care personajele explică fenomene științifice (ex.: „Aventura unei picături de apă") *- construirea unei machete artistico-științifice (ex.: sistem solar din materiale reciclate cu explicații matematice ale orbitelor)* *- joc de rol „Consiliul inventatorilor", unde elevii analizează invenții celebre și impactul lor educațional* *- realizarea proiectului „Autopsia unui obiect" – elevii analizează un obiect obișnuit (telefon, sticlă, tricou) pentru a descoperi știința, tehnologia și designul din spatele lui* *- organizarea atelierului „Știința exprimată prin artă", în care elevii transpun un fenomen natural într-o reprezentare artistică* *- construirea unei instalații interactive care explică un fenomen științific (ex.: circuitul apei în natură)* *- realizarea unei hărți vizuale STEAM care arată conexiunile dintre discipline într-o problemă reală* *- organizarea unui laborator virtual pentru rezolvarea unei provocări ecologice* *- măsurarea temperaturii, umidității și presiunii atmosferice pe parcursul unei săptămâni* *- observarea schimbării stării termice/de agregare a apei (știință + matematică + tehnologie)* *- experiment cu diferite materiale pentru studierea absorbției și evaporării (știință + matematică + inginerie)* *- colectarea apei din diferite surse și testarea proprietăților (claritate, pH, duritate)* *- experimentarea filtrării simple a apei (chimie + inginerie)* *- măsurarea erodării solului prin ploaie simulată pe pante diferite* *- combinarea culorilor, texturilor și formelor pentru a reprezenta fenomene meteorologice într-o manieră artistică* *- realizarea de colaje muzicale ambientale prin integrarea directă a sunetelor din mediul înconjurător pentru a accentua creativitatea și concentrarea* *- recunoașterea diferitelor păsări, pornind de la sunetele emise de acestea* *- aplicații în/din viața cotidiană pentru a exemplifica schimbările de stare ale materiei (topirea gheții, dizolvarea zahărului în apă caldă și rece)* *- exemplificarea prin reacții chimice simple, precum: reacția bicarbonat + oțet, ruginirea fierului*
CS 1.2 Analizarea modului în care activitățile creative și experimentale contribuie la dezvoltarea gândirii critice și imaginative.
- realizarea unui experiment științific ghidat (de exemplu: „vulcanul chimic" sau „amestecul culorilor"), în care elevii formulează ipoteze, observă reacția și explică fenomenul produs *- elaborarea unui „caiet al inventatorului", în care elevii realizează schițe ale unor invenții simple, descriu materialele necesare și explică modul de utilizare al acestora* *- analizarea unei activități educaționale (de exemplu: construirea unui pod din paie sau realizarea unei mașinuțe din materiale reciclabile), identificând competențele dezvoltate la copii și rolul fiecărei discipline implicate* *- realizarea experimentului „Ce se întâmplă dacă...?", în care elevii formulează ipoteze și testează idei* *- organizarea activității „Laboratorul curiozității", unde elevii proiectează experimente proprii* *- analizarea unor experimente spectaculoase și discutarea principiilor științifice implicate* *- realizarea unui jurnal de descoperiri, în care elevii reflectează asupra modului în care experimentele le dezvoltă gândirea* *- organizarea unui concurs de idei creative pentru rezolvarea unei probleme de mediu* *- realizarea unui jurnal de observații privind schimbările meteorologice pe parcursul unei săptămâni și interpretarea relațiilor dintre temperatură, precipitații și vânt* *- investigarea relației dintre lumina solară, temperatură și evaporarea apei prin experimente simple* *- analizarea unor situații-problemă din mediul apropiat (de exemplu, acumularea apei după ploaie sau eroziunea solului) și formularea unor explicații argumentate*

- realizarea unor scheme sau diagrame care ilustrează relațiile dintre elemente ale mediului (apă–sol–plante–animale) *- experimentarea procesului de filtrare a apei pentru a înțelege relația dintre proprietățile materialelor și calitatea apei* *- simularea unor procese naturale (formarea norilor sau a precipitațiilor) prin modele experimentale* *- utilizarea unor instrumente digitale pentru reprezentarea grafică a datelor colectate în timpul investigațiilor* *- elaborarea unor produse (desene, colaje, postere tematice, scurte scenarii, povești științifice sau soluții creative pentru protejarea mediului local) bazate pe relațiile observate între fenomene naturale*

***CG 2* - Utilizarea critică și responsabilă a resurselor educaționale și a tehnologiilor, pentru digitalizare, alfabetizare tehnologică și facilitarea învățării prin experiență directă.**

CS 2.1 Realizarea unor activități educaționale interdisciplinare bazate pe explorare, proiectare și construcție de modele și machete simple.
- analiza în grup a utilității fiecărui instrument în evaluarea activităților interdisciplinare *alegerea unei activități interdisciplinare pentru care se stabilesc criterii de evaluare și se construiește o grilă de evaluare simplificată* *- realizarea unei machete „Orașul viitorului” din materiale reciclabile, în care elevii propun soluții pentru energie verde și organizează spațiul folosind forme și proporții matematice* *- construirea și testarea unei mașinuțe propulsate cu elastic sau balon, observând cum influențează mărimea forței și direcția acesteia* *- realizarea unui mecanism sau robot simplu din materiale accesibile (carton, paie, elastice), pentru a observa modul în care se produce mișcarea* *- pentru un scenariu dat (clasa, nivelurile de învățare), elevii trebuie să selecteze și să justifice resursele educaționale utilizate* *- elevii trebuie să selecteze rapid resursa potrivită dintr-un set dat și să explice alegerea (pentru diferite obiective de învățare și caracteristici ale elevilor unei clase)* *- proiectarea unui joc educațional (de tip board-game sau puzzle logic) folosind materiale simple, prin care sunt ilustrate concepte din știință, matematică sau biologie* *- realizarea unei povești sau benzi desenate științifice, în care un personaj inventator explică un fenomen natural sau o invenție tehnologică* *- proiectarea și realizarea unei mâini bionice din carton, paie și sfoară, inspirată din structura mâinii umane, pentru explorarea modului în care articulațiile și tendoanele permit mișcarea* *- construirea și testarea unui pod experimental din bețe de lemn, paie sau paste, pentru investigarea rezistenței structurilor și a modului în care forma influențează stabilitatea construcției* *- realizarea unei catapulte miniaturale din materiale simple, urmată de experimentarea traiectoriei proiectilului și estimarea distanței de lansare prin calcule matematice simple* *- realizarea proiectului „Casa viitorului” – machetă de locuință sustenabilă* *- construirea unui model funcțional al unui ecosistem* *- realizarea unei machete care ilustrează circulația apei în natură* *- proiectarea unor jocuri educaționale despre protecția mediului* *- realizarea unui model al corpului uman din materiale neconvenționale* *- elaborarea unor schițe sau planuri de realizare pentru modele sau machete inspirate din fenomene naturale sau sisteme tehnice* *- selectarea materialelor adecvate pentru realizarea unui model (carton, lemn, materiale reciclabile, elemente simple de construcție)* *- realizarea unor diagrame sau hărți conceptuale care evidențiază structura și funcționarea modelului propus* *- construirea unei machete care ilustrează un fenomen natural (ex. model al circuitului apei în natură)* *- realizarea unui model de ecosistem sau mini-ecosistem pentru observarea relațiilor dintre componente* *- construirea unor mecanisme simple (pârghii, roți dințate, scripeți) pentru a demonstra transmiterea mișcării și beneficiile practice ale fiecărui mecanism* *- realizarea unei machete de structură stabilă (pod, turn) și testarea rezistenței acesteia* *- discutarea modului în care materialele și structura influențează stabilitatea și funcționarea modelului*
CS 2.2 Integrarea resurselor digitale și a materialelor experimentale în activități de învățare colaborativă.

- elevii creează un poster digital sau o prezentare pe o temă studiată, integrând imagini, texte și elemente multimedia. *- elevii folosesc instrumente digitale (foto, video sau aplicații de notițe) pentru a documenta o activitate experiențială* *- proiectarea unei „misiuni științifice pe o planetă necunoscută”, în care echipele folosesc resurse digitale pentru a documenta condițiile mediului și creează experimente sau soluții tehnologice pentru supraviețuire* *- realizarea unui „escape lab științific”, în care elevii concep provocări bazate pe experimente, coduri digitale și indicii logice pe care colegii trebuie să le rezolve pentru a avansa* *- crearea unui muzeu virtual al invențiilor, unde echipele proiectează și prezintă digital invenții inspirate din natură sau din probleme reale ale societății* *- realizarea unui jurnal digital al experimentelor realizate în echipă* *- crearea unor prezentări interactive despre procese naturale* *- utilizarea aplicațiilor digitale pentru simularea unor fenomene științifice* *- realizarea unui tur virtual al unui ecosistem sau al unui laborator* *- crearea unor mini-documentare video despre experimente realizate* *- analizarea unor simulări digitale privind transformările materiei sau funcționarea unor sisteme naturale și tehnice (de exemplu: PhET Interactive Simulations, ExploreLearning Gizmos, European Space Agency, GeoGebra, Scratch, MEL Science Virtual Lab, Microsoft Excel, Padlet, Canva)* *- realizarea unor investigații ghidate online pentru identificarea relațiilor dintre fenomene naturale și procese tehnologice*

***CG 3* – Evaluarea activităților educaționale derulate pentru validarea învățării interdisciplinare, orientate spre dezvoltarea gândirii logice, creative și investigative.**

CS 3.1 Aplicarea unor instrumente de evaluare pentru aprecierea rezultatelor activităților educaționale interdisciplinare
- utilizarea unei grile de evaluare (rubrici) pentru aprecierea modelelor, machetelor sau proiectelor realizate de elevi *- realizarea unei grile de evaluare pentru proiectele STEAM* *- evaluarea proiectelor prin expoziții și prezentări publice* *- utilizarea feedback-ului colegial pentru analizarea activităților realizate* *- realizarea unui portofoliu al experimentelor și proiectelor realizate* *- organizarea unei sesiuni de reflecție asupra procesului de lucru* *- utilizarea fișelor de observație pentru monitorizarea implicării elevilor în activitățile experimentale și colaborative* *- utilizarea unor chestionare sau teste online pentru verificarea înțelegerii conceptelor interdisciplinare* *- realizarea unor formulare digitale de feedback privind activitățile desfășurate* *- utilizarea unor fișe de autoevaluare pentru reflecția asupra contribuției individuale în proiect*
CS 3.2 Formularea unor concluzii argumentate privind eficiența activităților desfășurate, pornind de la datele colectate
- elevii completează un jurnal de reflecție în care analizează experiența de învățare, pe toată durata activității experiențiale (analizarea datelor colectate în timpul experimentelor) *- discutarea rezultatelor proiectelor realizate în echipă* *- realizarea unui raport de concluzii asupra activităților STEAM* *- formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea activităților viitoare* *- prezentarea concluziilor într-o sesiune de reflecție colectivă* *- calcularea mediei, procentelor sau graficelor pentru a evidenția tendințele observate* *- interpretarea datelor pentru a determina gradul de succes al activităților experimentale* *- justificarea concluziilor prin referire la date, măsurători sau observații concrete* *- discuții în grup despre ce activități au fost eficiente sau mai puțin eficiente și de ce* *- identificarea factorilor care au influențat rezultatele (resurse folosite, colaborarea în echipă, metodologia aplicată)* *- realizarea unor prezentări orale sau digitale care includ datele colectate, analiza acestora și concluziile formulate* *- utilizarea de grafice, tabele, scheme sau infografice pentru susținerea concluziilor* *- argumentarea concluziilor folosind atât date cantitative, cât și observații calitative* *- identificarea unor modalități de optimizare a procesului de învățare în activitățile viitoare*

CLASA a XI-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
Fenomene naturale și transformări ale materiei	**1. Apa – de la fenomen natural la resursă educațională** 1.1. Evaporarea și condensarea în mediul natural 1.2. Transferul de căldură în procesele de schimbare de stare 1.3. Ciclul apei ca sistem natural 1.4. Metode de separare a amestecurilor 1.5. Reprezentarea vizuală a proceselor naturale **2. Lumina și culorile în natură** 2.1. Reflexia și refracția luminii 2.2. Dispersia luminii și spectrul culorilor 2.3. Fenomene optice atmosferice 2.4. Teoria culorilor și expresia artistică **3. Materia în transformare – aplicații cotidiene** 3.1. Proprietăți fizice ale substanțelor 3.2. Transformări fizice ale materiei 3.3. Reacții chimice în contexte cotidiene 3.4. Proporții și algoritmi în activități practice **4. Energie și transformările ei în natură** 4.1. Transformări ale energiei în fenomene naturale 4.2. Relația dintre energie și transformările materiei **5. Educație pentru mediu și sustenabilitate** 5.1. Transformări ale materiei în contextul poluării 5.2. Reciclarea și reutilizarea materialelor 5.3. Responsabilitate ecologică
Structura și funcționarea sistemelor	**1. Structura ecosistemelor: factori biotici și abiotici** 1.1. Ecosistemul – sistem natural integrat 1.2. Lanțuri și rețele trofice 1.3. Investigarea ecosistemelor 1.4. Modelarea ecosistemelor **2. Corpul uman ca sistem** 2.1. Sistemele organismului uman 2.2. Parametri fiziologici și măsurarea acestora 2.3. Integrarea funcțiilor organismului 2.4. Modelarea structurilor anatomice 2.5. Stil de viață și echilibru funcțional

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)
***CG 1* - Analizarea activităților educaționale interdisciplinare, adaptate nevoilor de învățare ale diferitelor categorii de educabili, pentru a asigura fundamentul didactic și logic al învățării.**
CS 1.1 Asigurarea interdisciplinarității în STIAM care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, creative și colaborative
- analizarea unor proiecte STIAM reale și identificarea disciplinelor integrate și a competențelor dezvoltate *- realizarea unei simulări de lecție STEAM, în care elevii joacă rolul profesorului și al elevilor pentru a observa modul în care se desfășoară învățarea prin explorare* *- elaborarea unei hărți conceptuale interdisciplinare, care evidențiază conexiunile dintre știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică într-un proiect educațional* *- realizarea unui „Jurnal STEAM" în care elevii reflectează asupra modului în care o activitate interdisciplinară le schimbă modul de gândire* *- organizarea unui atelier de creație interdisciplinară în care elevii rezolvă o problemă de mediu folosind idei din știință, artă și tehnologie* *- realizarea unui experiment sau proiect creativ în echipă, urmat de o discuție despre rolul colaborării în găsirea soluțiilor* *- crearea unei povești vizuale sau digitale despre un proiect STEAM realizat de elevi* *- realizarea unui „perete al ideilor" unde elevii notează ce au descoperit despre legătura dintre discipline*
CS 1.2 Investigarea modului în care inovațiile științifice și tehnologice influențează educația și societatea.
- realizarea unui mini-documentar digital despre o invenție care a schimbat modul de viață al oamenilor *- organizarea unei dezbateri tematice: „Tehnologia viitorului – oportunitate sau risc pentru educație? " și realizarea unui mini-reportaj* *- crearea unei linii a timpului interactive care prezintă evoluția unor invenții importante și impactul lor asupra societății* *- analizarea unor exemple de tehnologii emergente și discutarea impactului lor asupra educației* *- crearea unui colaj digital „Tehnologia care ne schimbă viitorul"* *- imaginarea și prezentarea unui scenariu despre școala viitorului*
***CG 2*-Utilizarea critică și responsabilă a resurselor educaționale și a tehnologiilor, pentru digitalizare, alfabetizare tehnologică și facilitarea învățării prin experiență directă.**
CS 2.1 Utilizarea materialelor simple și a resurselor digitale pentru conceperea și realizarea unor materiale didactice interactive, destinate înțelegerii unor concepte științifice.
- atelier „Laboratorul de idei didactice"; elevii primesc o „cutie de materiale" (carton, paie, elastice, capace, bețe, bandă adezivă etc.) și trebuie să creeze un material didactic interactiv pentru predarea unui concept (ex.: sistemul solar, circuit electric, mecanisme simple). *- provocarea „Reinventează obiectul"; fiecare grup primește un obiect banal (o sticlă, un elastic, o lingură, un dop și trebuie să îl transforme într-un instrument educațional pentru explicarea unui fenomen sau concept)* *- realizarea unor materiale didactice creative (modele, machete, jocuri educaționale) pentru explicarea unor concepte științifice* *- crearea unor videoclipuri scurte sau animații explicative pentru diferite fenomene din natură* *- conceperea unor jocuri didactice interactive pentru predarea conceptelor STEAM* *- realizarea unor fișe educaționale sau materiale digitale pentru învățare*
CS 2.2 Selectarea resurselor digitale și tehnologice în mod etic și sigur – pentru promovarea alfabetizării digitale și gândirea critică în rândul educabililor
- mini-lecția de 10 minute" (explorarea unor resurse educaționale online și offline utile pentru activitățile STEAM, proiectarea unei activități interactive folosind resurse variate) *- escape room educațional STIAM (Elevii proiectează un joc tip escape room pentru explicarea unui concept:puzzle-uri,indicii, experimente)* *- organizarea unor ateliere de explorare și experimentare* *- utilizarea unor aplicații digitale pentru prezentarea și organizarea informațiilor* *- realizarea unei biblioteci digitale de resurse educaționale*

***CG 3* - Evaluarea activităților educaționale derulate pentru validarea învățării interdisciplinare, orientate spre dezvoltarea gândirii logice, creative și investigative.**

CS 3.1 Monitorizarea progresului pe parcursul activităților ȘTIAM – pentru validarea învățării interdisciplinare
- realizarea unui portofoliu personal de activități și proiecte STEAM *- completarea unor jurnale de reflecție privind procesul de învățare* *- realizarea unor discuții de feedback în echipă asupra activităților desfășurate* *- documentarea progresului prin fotografii, înregistrări sau prezentări* *- realizarea unei expoziții a proiectelor realizate*
CS 3.2 Analizarea critică și autoreflexivă a impactului metodelor interdisciplinare utilizate – pentru ajustarea intervențiilor pedagogice viitoare
- realizarea unei reflecții scrise asupra experienței de învățare interdisciplinară *- discutarea în grup a metodelor utilizate și a eficienței acestora* *- identificarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate în proiecte* *- formularea unor propuneri pentru îmbunătățirea activităților viitoare* *- realizarea unui ghid de idei pentru activități interdisciplinare*

CLASA a XII-a

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
Mediul, resursele și sustenabilitatea	1. Amprenta ecologică a stilului de viață 1.1. Resurse naturale și impactul consumului 1.2. Calculul amprentei ecologice 1.3. Interpretarea datelor privind consumul 1.4. Soluții pentru reducerea impactului asupra mediului 1.5. Mesaje ecologice 1.6. Relația om–mediu: dezechilibre și adaptări 1.7. Ecosisteme antropizate (urban, rural)
Explorarea științifică a naturii	1. Natura ca laborator de cercetare 1.1. Investigație științifică: apă, aer, sol 1.2. Apa - sursa vieții 1.3. Experimente privind aerul 1.4. Calitatea aerului din școală și din sala de clasă 1.5. Starea de sănătate și starea de boală 1.6. Omul și tehnologia 1.7. Dezinformarea în știință (fake news, pseudoștiință)
Inovație și design sustenabil	1. Proiectarea și realizarea de soluții sustenabile 1.1. Sustenabilitatea și problemele de mediu 1.2. Soluții creative pentru conservarea biodiversității 1.3. Ambalajul viitorului - ecologic și inteligent. Prototipuri în natură 1.4. Biomimetica, tehnologii inspirate din natură 1.5. Testarea și optimizarea soluțiilor inovatoare 1.6. Orașe inteligente (smart city) 1.7. De la resursă la deșeu - evaluarea impactului unui produs
ECOarta	1. Natura ca sursă de inspirație artistică 1.1. Design sustenabil - între știință, artă și tehnologie 1.2. Mesajul ecologic în artă 1.3. „Trash to Art”- practici artistice sustenabile

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestii metodologice generale

Adaptarea la o societate aflată într-o perpetuă schimbare presupune o serie de abilități esențiale, precum: gândirea critică, creativitatea, capacitatea de investigare și rezolvare de probleme, reziliența, dar și înțelegerea conexiunilor dintre diferite domenii ale cunoașterii.

Programa școlară a disciplinei ȘTIAM urmărește dezvoltarea competențelor transdisciplinare ale elevilor, prin integrarea domeniilor științei, tehnologiei, ingineriei, artei și matematicii în cadrul unor experiențe de învățare relevante și aplicative.

În *domeniul științei*, elevii sunt încurajați să observe lumea din jur, să caute răspunsuri prin explorare și experimentare, să investigheze fenomene naturale, să adreseze întrebări, să formuleze ipoteze și să descopere singuri cum funcționează lucrurile.

În *domeniul tehnologiei*, elevii sunt îndrumați să înțeleagă cum funcționează lumea digitală, cum pot folosi instrumentele tehnologice într-un mod inteligent și responsabil, să recunoască rolul tehnologiei în viața de zi cu zi și să fie capabili să creeze sau să înțeleagă procese, nu doar să folosească dispozitive.

În *domeniul ingineriei*, elevii sunt încurajați să descopere și să înțeleagă mediul, observând, construind, experimentând și căutând soluții la probleme reale, fiind ghidați să gândească etapizat, să analizeze și să optimizeze un rezultat.

În *domeniul artei*, elevii sunt îndrumați să își exprime ideile și gândurile într-un mod creativ (prin desene, colaje, modelaje, muzică, mișcare, design 3D) și sunt încurajați să găsească soluții originale pentru diferite situații-problemă.

În *domeniul matematicii*, elevii sunt sprijiniți în observarea tiparelor, realizarea prognozelor, sunt îndrumați să compare, să măsoare și să gândească logic, etapizat, să analizeze situații, să caute modele și să își explice raționamentul.

Prin activitățile artistice, îi înveți pe copii să observe detalii, să folosească forme, culori și texturi, să experimenteze și să își asume riscuri creative. Le arăți că nu există „greșit” în artă, ci doar încercări, explorări și posibilități. În plus, arta îi ajută să își dezvolte abilități vizuale, motorii, emoționale și sociale, esențiale pentru dezvoltarea lor armonioasă.

Astfel, se recomandă ca aplicarea programei școlare să se realizeze printr-o *abordare interdisciplinară*, pentru evidențierea relațiilor dintre aceste domenii în contexte educaționale reale sau simulate. Se impune ca activitățile didactice să valorifice situații concrete de învățare, în care elevii să identifice conexiuni între domenii și să aplice conceptele teoretice în rezolvarea unor probleme practice.

În vederea dezvoltării *gândirii sistemice, analitice și creative* sunt indicate:

- integrarea unor *exemple din viața cotidiană, mediul școlar sau comunitate*;
- utilizarea *situațiilor-problemă* și a *provocărilor de tip proiect*;
- realizarea unor *activități de tip design educațional*.

În contextul disciplinei ȘTIAM, ***rolul profesorului*** se schimbă; astfel, el nu transmite informații, ci devine *facilitator al învățării interdisciplinare* (propune activități de învățare care integrează concepte și metode din mai multe domenii și le oferă elevilor oportunitatea de a analiza probleme reale și de a identifica soluții creative), *organizator al procesului de investigație* (proiectează activități prin care elevii pot explora fenomene, pot construi modele sau pot testa soluții) și *coordonator al activităților colaborative* (creează contexte în care elevii pot împărtăși idei, pot negocia soluții sau pot conlucra pentru realizarea unor proiecte). Totodată, profesorul sprijină elevii în utilizarea responsabilă și critică a tehnologiilor digitale și a resurselor educaționale, asigurând astfel *dezvoltarea alfabetizării digitale și tehnologice*. Un alt rol care îi revine profesorului este cel de *evaluator și facilitator al reflecției asupra învățării*, prin care monitorizează progresul elevilor, sprijinind astfel *dezvoltarea capacității elevilor de a analiza critic propriul proces de învățare și de a formula concluzii argumentate*.

Având în vedere specificul profilului pedagogic, profesorul care predă disciplina ȘTIAM oferă elevilor și modele de organizare a activităților educaționale interdisciplinare pe care aceștia le pot valorifica ulterior în activitatea didactică sau în contexte educaționale non-formale.

Din punct de vedere metodologic, există o varietate de ***metode didactice*** și de ***strategii de învățare*** care pot fi utilizate de către profesor în vederea formării abilităților necesare dezvoltării competențelor ȘTIAM.

Pentru dezvoltarea gândirii analitice și a capacității de a înțelege sistemele complexe, poate fi aplicată cu succes *învățarea bazată pe probleme* (Problem-Based Learning), în care elevii sunt implicați în rezolvarea unor situații-problemă reale sau simulate. Aceștia analizează contextul, identifică relații între elemente, formulează ipoteze și propun soluții.

O metodă didactică pentru stimularea gândirii sistemice și creative este *învățarea bazată pe proiect* (Project-Based Learning), în care elevii colaborează pe termen lung pentru realizarea unui proiect care integrează mai multe domeniii de cunoaștere.

Prin folosirea *metodei investigației (Inquiry-Based Learning)*, profesorul încurajează elevii să formuleze întrebări, să colecteze date, să analizeze informații și să formuleze concluzii, asigurând astfel formarea gândirii analitice și a capacității de interpretare a fenomenelor.

Elevii pot fi sprijiniți în identificarea și explorarea relațiilor dintre concepte, cu ajutorul *hărților conceptuale, a diagramelor și/sau schemelor*. Astfel, informația este mai ușor de organizat, iar elevii reușesc să înțeleagă structura unui sistem.

Dezvoltarea flexibilității cognitive și generarea de idei multiple pot fi stimulate prin utilizarea la clasă a *brainstormingului,* a *metodei SCAMPER* (Schimbă - Combină – Adaptează – Modifică – Propune utilizare nouă – Elimină – Reorganizează), a *schimbării perspectivei*, a *analogiilor*. Pentru exemplificare, metodele pot fi aplicate pe produse reale sau simulate. Spre exemplu, pentru regândirea/reinterpretarea unei sticle de apă, poate fi folosită metoda SCAMPER astfel:

- *Schimbă* plasticul cu inox sau sticlă
- *Combină* recipientul cu un filtru de apă pentru purificare
- *Adaptează* designul termosului pentru a păstra temperatura
- *Modifică* prin adăugarea unor marcaje pentru urmărirea hidratării
- *Propune* utilizarea sticlei ca recipient pentru shake-uri
- *Elimină* capacul detașabil prin utilizarea unui capac integrat
- *Reorganizează* recipientul astfel încât să se deschidă în partea de jos pentru curățare.

Studiile de caz sunt utile în analiza unor situații reale sau simulate, permițând elevilor examinarea problemelor din perspective diferite, identificarea cauzelor și argumentarea concluziilor. Întregul proces educativ se construiește în jurul *învățării colaborative*, astfel că activitățile de învățare se vor baza pe lucrul în echipă care favorizează schimbul de idei, analiza critică și construirea unor soluții colective, conducând în final la dezvoltarea gândirii complexe și a competențelor sociale.

Aplicarea acestor metode în activitățile didactice vor contribui la formarea unor competențe cognitive superioare, necesare pentru înțelegerea și rezolvarea problemelor din viața reală.

Predarea conținuturilor în cadrul disciplinei ȘTIAM presupune utilizarea de strategii didactice interactive și interdisciplinare care vor facilita învățarea prin explorare și experimentare. Conceptele pot fi introduse prin întrebări investigative, prin intermediul situațiilor-problemă, prin demonstrații sau experimente practice; prin proiectarea unor soluții, prin intermediul simulărilor, a aplicațiilor interactive, a videoclipurilor educaționale sau a platformelor digitale. Se recomandă ca profesorul să sublinieze în permanență legătura dintre teorie și activitățile experiențiale, facilitând astfel înțelegerea profundă a conceptelor și aplicarea acestora în contexte practice.

În cadrul disciplinei ȘTIAM, profesorul va evita prezentările rigide și detalierile excesive ale conținuturilor, punând accentul pe prezentarea conceptelor-cheie, a temelor interdisciplinare și a situațiilor de învățare aplicative. Astfel, conținuturile nu vor fi privite ca scop în sine, ci ca mijloace pentru dezvoltarea unor competențe, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și capacitatea de rezolvare de probleme.

Integrarea instrumentelor digitale, precum muzee virtuale, jurnale digitale, simulări digitale, facilitează explorarea fenomenelor, analiza datelor, realizarea simulărilor, crearea de produse digitale de către elevi, transformând procesul de învățare într-unul activ și participativ. Prin intermediul tehnologiei, conținuturile sunt prezentate într-o manieră vizuală și dinamică, sprijinind astfel înțelegerea conceptelor mai complexe și stimulând curiozitatea științifică.

Evaluarea în disciplina ȘTIAM vizează cu preponderență dezvoltarea competențelor interdisciplinare, a gândirii critice, a creativității și a abilităților practice ale elevilor. În procesul evaluării se va ține cont atât de rezultatul final (prototip, prezentare), cât și de procesul de lucru (planificare, colaborare, rezolvarea problemelor). Activitățile de evaluare vor fi legate de situații reale sau simulate, relevante pentru viața cotidiană. Profesorul va urmări capacitatea elevilor de a analiza, sintetiza, de a genera idei și soluții originale în cadrul proiectelor și experimentelor.

Este încurajată autoevaluarea și evaluarea între colegi, astfel încât elevii să reflecteze asupra propriilor realizări sau să ofere feedback colegial.

Ca și instrumente de evaluare sunt recomandate portofoliile, jurnalele de proiect, fișele de observație și grilele de competențe. Pentru evaluarea creativității, pot fi utilizate prezentări și expoziții de proiecte, în timp ce evaluarea aplicării conceptelor științifice și tehnologice se va face folosind testări practice și experimentale sau prin intermediul platformelor online și a aplicațiilor interactive pentru teste, chestionare sau simulări.

Prin aceste abordări, evaluarea în cadrul disciplinei ŞTIAM nu se limitează la memorarea informațiilor despre concepte, ci măsoară competențe reale, aptitudini practice și abilitatea elevilor de a integra și aplica cunoștințele în contexte interdisciplinare reale.

Abordarea conținuturilor pe domenii

1. ***Fenomene naturale observabile***

Acest domeniu are drept scop dezvoltarea capacității elevilor de a observa, explica și interpreta fenomene din mediul înconjurător, utilizând o abordare interdisciplinară care integrează concepte din știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică. Activitățile didactice trebuie să valorifice curiozitatea naturală a elevilor și să stimuleze explorarea directă a mediului.

Se recomandă organizarea unor activități de observare sistematică a fenomenelor naturale, realizate atât în mediul clasei, cât și în spațiul exterior al școlii (pot fi folosite activități de învățare, precum observarea fenomenelor meteorologice (ploaie, vânt, formarea norilor), identificarea schimbărilor sezoniere în mediul natural, observarea fenomenelor legate de lumină și umbră; studierea transformărilor apei (evaporare, condensare).

Profesorul va ghida elevii în formularea de întrebări investigabile, realizarea unor jurnale de observație și interpretarea rezultatelor și formularea unor concluzii simple.

Pentru integrarea celor cinci componente ŞTIAM în activitățile de învățare, se recomandă ca:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul solicită elevilor să observe și să explice fenomenele naturale;
- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul îndrumă elevii în utilizarea unor instrumente simple de măsurare sau observare;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul sprijină elevii în construirea unor modele sau dispozitive simple;
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să reprezinte creativ fenomenele observate;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în realizarea unor măsurători, tabele sau grafice simple.

Din perspectiva integrării instrumentelor digitale, profesorul poate utiliza animații și simulări ale fenomenelor naturale, aplicații meteorologice, videoclipuri educaționale sau platforme interactive pentru explorarea mediului natural, iar elevii pot realiza prezentări digitale ale fenomenelor studiate sau mici proiecte multimedia despre observațiile realizate.

Este recomandată organizarea unor activități de lucru în echipă, în cadrul cărora elevii investighează diferite fenomene și prezintă rezultatele sub formă de proiecte (de exemplu: realizarea unui calendar al fenomenelor naturale observate, elaborarea unui poster explicativ despre circuitul apei, crearea unei expoziții tematice despre fenomenele naturii). Prin aceste activități profesorul urmărește dezvoltarea competențelor de cooperare și comunicare.

Evaluarea va urmări atât procesul de investigare, cât și produsele realizate de elevi. În acest sens, se pot utiliza: fișe de observație, portofolii de activitate, prezentări ale proiectelor, autoevaluare și reflecție asupra procesului de învățare. Profesorul va încuraja elevii să formuleze concluzii argumentate privind fenomenele studiate și să reflecteze asupra modului în care au desfășurat activitățile.

2. ***Procesele de transformare a materiei în contexte naturale și tehnologice***

Pentru aceste conținuturi, activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât accentul să cadă pe modul de transformare a materiei, atât în natură, cât și în diverse procese tehnologice, prin intermediul observării, experimentului și a analizei. Este recomandată utilizarea unor metode activ-participative care să stimuleze gândirea investigativă, capacitatea de analiză și înțelegerea relațiilor dintre fenomenele naturale și aplicațiile tehnologice.

Profesorul poate propune activități de observare și analiză a unor transformări ale materiei, precum schimbări de stare, procese de dizolvare, amestecuri sau reacții simple, însoțite de formularea unor ipoteze și interpretarea rezultatelor. Înțelegerea acestor procese poate fi consolidată prin experimente simple, realizate individual sau în echipă, utilizând materiale accesibile și sigure.

Se recomandă valorificarea exemplelor din viața cotidiană și din mediul tehnologic, precum procesele de gătire, reciclare, prelucrare a materialelor sau procese industriale simple, pentru a evidenția aplicabilitatea conceptelor studiate. De asemenea, pot fi utilizate resurse digitale, simulări sau materiale multimedia pentru ilustrarea unor procese care nu pot fi observate direct în clasă.

Activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât să evidențieze interacțiunea dintre cele cinci componente ŞTIAM:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul poate valorifica observarea și explicarea unor procese de transformare a materiei, precum schimbările de stare, dizolvarea, amestecurile sau reacțiile simple. Elevii pot formula ipoteze, pot realiza experimente simple și vor interpreta rezultatele obținute;
- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul va încuraja utilizarea unor instrumente sau resurse digitale care facilitează observarea și analizarea fenomenelor studiate (aplicații interactive, simulări, materiale multimedia). Elevii pot analiza modul în care procesele de transformare a materiei sunt valorificate în diferite tehnologii sau activități cotidiene;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul poate integra activități de proiectare și realizare a unor modele sau machete care ilustrează procese de transformare a materiei (de exemplu, modele ale circuitului apei, dispozitive simple pentru filtrare sau separarea amestecurilor). Elevii pot identifica soluții practice pentru rezolvarea unor situații-problemă;
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să reprezinte creativ procesele studiate, utilizând desene, colaje, postere sau prezentări vizuale. Aceste activități sprijină înțelegerea fenomenelor și dezvoltă capacitatea de comunicare vizuală a ideilor;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în realizarea unor măsurători simple, organizarea datelor în tabele sau grafice și interpretarea rezultatelor experimentale. Elevii pot utiliza elemente matematice pentru a analiza relațiile dintre diferite variabile implicate în procesele studiate.

Activitățile pot fi organizate individual sau în echipă, sub forma unor investigații, experimente sau proiecte interdisciplinare, iar evaluarea poate avea caracter predominant formativ, urmărind implicarea elevilor în activitate, modul de investigare a fenomenelor și capacitatea de formulare a unor concluzii argumentate.

3. *Compoziția chimică a materiei vii*

Activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât să faciliteze înțelegerea structurii și rolului principalelor substanțe care alcătuiesc materia vie. Se recomandă utilizarea unor metode activ-participative, bazate pe explorare, experiment și analiză și utilizarea abordării interdisciplinare care valorifică cele cinci componente ȘTIAM:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul solicită elevilor studierea principalelor categorii de substanțe care intră în alcătuirea organismelor vii (apă, săruri minerale, glucide, lipide, proteine), iar aceștia pot realiza experimente simple care evidențiază prezența acestor substanțe în diferite produse alimentare sau materiale biologice, formulând ipoteze și interpretând rezultatele;
- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul poate utiliza resursele digitale, aplicațiile interactive sau materialele multimedia care ilustrează structura și rolul substanțelor organice și anorganice. De asemenea, elevii pot analiza modul în care cunoștințele despre compoziția chimică a materiei vii sunt utilizate în domenii precum alimentația, medicina sau industria alimentară;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul poate apela la activități de proiectare și realizare a unor modele sau machete care reprezintă structura unor molecule sau organizarea substanțelor în organismele vii. Elevii pot concepe materiale educaționale simple (scheme, modele tridimensionale) care facilitează înțelegerea conceptelor studiate;
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să realizeze reprezentări vizuale creative ale componentelor chimice ale materiei vii, prin desene, colaje, postere sau infografice;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în organizarea și interpretarea unor date simple referitoare la proporția diferitelor substanțe în organismele vii sau în alimente. Elevii pot utiliza tabele, diagrame sau grafice pentru a compara valori și a formula concluzii.

Activitățile pot fi organizate individual sau în echipă, sub forma unor investigații, proiecte interdisciplinare sau studii de caz, iar evaluarea poate avea caracter predominant formativ, realizându-se prin observarea activității elevilor, analiza produselor realizate, autoevaluare și reflecție asupra procesului de învățare. Profesorul va pune accent pe capacitatea elevului de investigare, explicare și aplicare a conceptelor studiate.

4. *Sisteme naturale*

Activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât să sprijine înțelegerea modului în care diferite componente ale naturii formează sisteme interconectate, în care elementele interacționează și se influențează reciproc. Abordarea didactică trebuie să valorifice perspectiva interdisciplinară ȘTIAM, stimulând observarea, analiza relațiilor dintre componente și investigarea funcționării sistemelor naturale:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul îndrumă elevii să analizeze exemple de sisteme naturale, precum ecosistemele, circuitul apei în natură sau relațiile dintre organisme și mediul lor de viață. Elevii pot

identifica componentele unui sistem natural, pot observa relațiile dintre acestea și pot formula explicații privind funcționarea sistemului;

- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul poate utiliza resurse digitale, simulări sau materiale multimedia care ilustrează structura și funcționarea sistemelor naturale. Elevii pot analiza, de asemenea, modul în care tehnologia contribuie la monitorizarea și protejarea mediului natural;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul sprijină elevii în activități de proiectare și realizare a unor modele sau machete care reprezintă structura și funcționarea unor sisteme naturale (de exemplu, modele ale unui ecosistem sau ale circuitului apei). Elevii pot identifica soluții simple pentru protejarea și menținerea echilibrului acestor sisteme;
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să reprezinte creativ sistemele naturale, utilizând desene, colaje, postere sau hărți conceptuale care evidențiază relațiile dintre elementele sistemului;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în organizarea și interpretarea unor date referitoare la componentele sistemelor naturale, realizarea unor tabele, grafice sau diagrame care ilustrează relațiile dintre variabile sau evoluția unor fenomene.

Activitățile pot fi realizate individual sau în echipă, sub forma unor investigații, studii de caz sau proiecte interdisciplinare, iar evaluarea poate avea caracter predominant formativ, realizându-se prin observarea activității elevilor, analiza produselor realizate și reflecția asupra procesului de învățare. Profesorul va ține cont și de capacitatea de analiză și înțelegere a interdependențelor din cadrul sistemelor naturale, de către elev.

5. ***Sisteme tehnice, tehnologice și inginerești***

Activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât să sprijine înțelegerea modului în care diferite sisteme tehnice, tehnologice și inginerești sunt concepute, funcționează și răspund unor nevoi ale societății. Abordarea didactică va valorifica perspectiva interdisciplinară ȘTIAM, stimulând gândirea aplicativă, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul îndrumă elevii să analizeze principiile științifice care stau la baza funcționării unor sisteme tehnice simple (de exemplu, mecanisme de mișcare, transmiterea energiei, funcționarea unor dispozitive uzuale). Elevii pot observa și explica modul în care legile naturii sunt aplicate în realizarea acestor sisteme;
- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul recomandă studierea și utilizarea unor instrumente, materiale sau resurse digitale care ilustrează funcționarea sistemelor tehnologice. Elevii pot analiza modul în care tehnologia facilitează rezolvarea unor probleme practice și contribuie la îmbunătățirea activităților cotidiene;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul sprijină elevii în activități de proiectare, construire și testare a unor modele sau dispozitive simple. Elevii pot fi implicați în rezolvarea unor sarcini de tip „design”, în care propun soluții tehnice pentru o problemă dată, realizează prototipuri și analizează funcționarea acestora;
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să realizeze reprezentări vizuale ale sistemelor tehnice sau să integreze elemente estetice în proiectarea modelelor și machetelor realizate;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în realizarea unor măsurători simple, calcularea unor dimensiuni, estimarea unor valori sau organizarea datelor obținute în urma testării prototipurilor. Elevii pot utiliza tabele sau grafice pentru a analiza rezultatele și pentru a formula concluzii.

Activitățile pot fi organizate sub forma unor proiecte practice, ateliere de construire, studii de caz sau activități de rezolvare de probleme, desfășurate individual sau în echipă. Evaluarea poate avea caracter predominant formativ, realizându-se prin observarea procesului de lucru, analiza produselor realizate, prezentarea soluțiilor propuse. Profesorul va urmări capacitatea elevului de a aplica integrat cunoștințele din domeniile ȘTIAM.

6. ***Sisteme tehnologice utilizate în viața cotidiană***

Activitățile de învățare pot fi organizate astfel încât să faciliteze înțelegerea modului în care diferite sisteme tehnologice contribuie la desfășurarea activităților zilnice, evidențiind relația dintre cunoștințele științifice, soluțiile tehnice și utilizarea responsabilă a tehnologiei. Se recomandă abordarea interdisciplinară specifică ȘTIAM, care să stimuleze gândirea critică, capacitatea de analiză și aplicarea cunoștințelor în contexte practice:

- pentru domeniul *Știință* – profesorul îndrumă elevii să analizeze principiile științifice care stau la baza funcționării unor sisteme tehnologice utilizate frecvent (de exemplu, sistemele de iluminat, aparatele

electrocasnice, dispozitivele digitale sau mijloacele de transport). Elevii pot identifica relațiile dintre fenomenele naturale și aplicațiile lor tehnologice;

- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul recomandă explorarea modului în care diferite dispozitive și sisteme tehnologice sunt utilizate în viața cotidiană. Elevii pot analiza funcționarea acestora, pot identifica avantajele și limitele utilizării tehnologiei și pot discuta aspecte legate de utilizarea responsabilă și sigură a acesteia;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul sprijină elevii în activități de proiectare și realizare a unor modele simple sau prin analiza structurii și funcționării unor dispozitive uzuale. Elevii pot propune soluții tehnice pentru rezolvarea unor probleme practice sau pot concepe idei pentru îmbunătățirea unor sisteme tehnologice existente.
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să reprezinte vizual sistemele tehnologice studiate, prin desene, schițe, postere sau infografice. De asemenea, elevii pot integra elemente estetice în prezentarea proiectelor realizate;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în realizarea unor măsurători simple, estimarea consumului de resurse (de exemplu energie sau apă), organizarea datelor în tabele sau grafice și interpretarea rezultatelor obținute.

Activitățile pot fi organizate sub forma unor studii de caz, investigații, proiecte interdisciplinare sau activități de analiză a unor situații din viața cotidiană, realizate individual sau în echipă. Evaluarea poate avea caracter predominant formativ, realizându-se prin observarea activității elevilor, analiza produselor realizate, prezentarea proiectelor. Se recomandă ca profesorul să țină cont de reflecția elevului asupra modului în care tehnologia influențează viața cotidiană, precum și a dezvoltării unei atitudini responsabile față de utilizarea tehnologiei.

7. *Impactul resurselor asupra sustenabilității mediului, din perspectivă educațională, socială și ecologică*

Pentru aceste conținuturi, accentul va cădea pe activitățile de învățare organizate astfel încât să faciliteze înțelegerea modului în care utilizarea resurselor naturale influențează echilibrul mediului și dezvoltarea durabilă a societății. Profesorul va urmări formarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător, prin activități care stimulează analiza critică, reflecția și implicarea activă a elevilor și va utiliza perspectiva interdisciplinară ȘTIAM pe durata întregului proces de predare-evaluare:

- pentru domeniul *Știință* – elevii vor analiza modul în care utilizarea resurselor naturale (apă, energie, materii prime) influențează mediul și ecosistemele și pot investiga efectele consumului excesiv de resurse și pot identifica relațiile dintre activitățile umane și schimbările din mediul natural;
- pentru domeniul *Tehnologie* – profesorul recomandă explorarea unor soluții tehnologice care contribuie la utilizarea eficientă a resurselor și la reducerea impactului asupra mediului, precum tehnologii pentru economisirea energiei, reciclare sau gestionarea deșeurilor. Elevii pot analiza rolul tehnologiei în promovarea dezvoltării durabile;
- pentru domeniul *Inginerie* – profesorul sprijină elevii în activități de proiectare a unor soluții simple pentru reducerea consumului de resurse sau pentru protejarea mediului (de exemplu, proiectarea unor sisteme de colectare selectivă, idei pentru reutilizarea materialelor sau modele de dispozitive pentru economisirea energiei).
- pentru domeniul *Artă* – profesorul încurajează elevii să realizeze materiale vizuale sau creative (postere, colaje, infografice, campanii vizuale) care promovează comportamente responsabile față de mediu și să conștientizeze impactul utilizării resurselor asupra sustenabilității;
- pentru domeniul *Matematică* – profesorul îndrumă elevii în analiza unor date referitoare la consumul de resurse, realizarea unor estimări sau comparații și reprezentarea datelor prin tabele, grafice sau diagrame. Elevii vor interpreta aceste date pentru a formula concluzii privind utilizarea responsabilă a resurselor.

Activitățile pot fi organizate sub forma unor investigații, studii de caz, proiecte interdisciplinare sau campanii educaționale, desfășurate individual sau în echipă. Pentru evaluare se pot utiliza observarea implicării elevilor, analiza produselor realizate, prezentarea proiectelor și reflecția asupra impactului utilizării resurselor asupra mediului și societății, cu accent pe dezvoltarea responsabilității față de protecția mediului și promovarea sustenabilității.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
Răcășanu Rodica	profesor de chimie, gr.didactic I	Colegiul Național ”Ion Luca Caragiale”, Moreni, jud. Dâmbovița
Bodiu Valentina Nicoleta	Profesor doctor / gr.didactic I	Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, Deva, Hunedoara
Redeș Diana Adela	Lect. univ. dr. Director	Universitatea Aurel Vlaicu Arad, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială, Casa Corpului Didactic ”Alexandru Gavra” Arad
Cernea Otilia-Sidonia	profesor	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca
Palade Monica Cristina	profesor de chimie, gr.didactic I	Colegiul Național„Nichita Stănescu”, Ploiești, jud. Prahova
Băluță Petruța - Gabriela	profesor de biologie, gr. didactic I	Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
Badea Laurențiu-Marin	profesor de fizică, gr.didactic I	Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
Bindea Ghiorghiasa Paula-Lorena	profesor de biologie	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca
Mînican Ligia	profesor de biologie, gr.didactic I	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Turda, jud. Cluj
Harabagiu Cornelia Anca	profesor de biologie, gr. didactic I	Colegiul Național ”Andrei Mureșanu”, Brașov

RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
Iordache Georgeta	consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Responsabil
Barbu Georgeta-Mirela	consilier	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	Coordonator științific

Anexa nr. 169

Programa școlară pentru disciplina

Istoria baletului

Clasele a IX-a – a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul artistic,

specializarea coregrafie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 169
Programa școlară pentru disciplina *Istoria baletului,* clasele a IX-a – a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- ***Filiera vocațională, profil artistic, specializarea coregrafie***

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Istoria baletului*** reprezintă o ofertă curriculară de specialitate pentru învățământul liceal, *filiera vocațională, profil artistic, specializarea Coregrafie* începând din anul școlar 2026-2027. Disciplina ***Istoria baletului*** se regăsește în *Anexa 14 la OMEC nr. 4350/20.06.2025 - Planul-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil artistic, specializarea Arte vizuale,* în *Curriculum de specialitate* (CS).

În elaborarea programei, s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care susțin studiul disciplinelor:

- ***Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023***, cu modificările și completările ulterioare;
- ***Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar***, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024, , cu modificările și completările ulterioare;
- ***Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă***, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 3717/01 aprilie 2025, cu modificările și completările ulterioare;
- ***Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi***, filiera vocațională, profilul artistic, specializarea arte vizuale din Anexa nr. 14 la O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, cu modificările și completările ulterioare;
- ***Profilul de formare al absolventului***, OME nr. 6731/2023, care asigură coerența verticală a parcursul școlar, (competențe-cheie +atribute prioritare)
- *documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină (Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/ UNESCO, Cadre de referință etc.)*
- *o alte documente/studii specifice Curriculumului Național și curriculumului disciplinei – de exemplu, cu valoare pentru sugestiile metodologice ale programei școlare.*

Bugetul de timp alocat disciplinei este următorul:

Istoria baletului				
Clasa	a IX-a	a X-a	a XI-a	a XII-a
Nr. ore/ săptămână	1	1	1	1

Rolul disciplinei *Istoria Baletului* în formarea elevilor:

Construcția programei ***Istoria Baletului*** integrează elemente de limbaj specifice dansului clasic, dansului contemporan, dansului de caracter și dansului tradițional, punând accent pe dimensiunile afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor, precum și pe centrarea demersului didactic pe învățarea bazată pe investigare, argumentare și validare.

Studiul disciplinei ***Istoria Baletului*** le oferă elevilor din liceele vocaționale oportunitatea de a obține o privire de ansamblu asupra universului coregrafic, contribuind la cristalizarea abilităților sale. Cunoștințele istorice dobândite sunt menite să le contureze personalitatea artistică cu valori ce îi vor proiecta către atingerea capacității maxime, necesare succesului profesional și personal. Elevii vor explora originile, evoluția și transformările estetice ale baletului de-a lungul timpului. Cunoașterea analitică a stilurilor, genurilor, terminologiei și a personalităților care și-au pus amprenta în prosperarea artei coregrafice universale se poate realiza efectiv prin evidențierea caracteristicilor și observarea influențelor care s-au perpetuat de la o epocă la alta.

Utilitatea studiului acestei discipline pentru elevii care urmează cursurile liceelor vocaționale cu profil coregrafic constă în următoarele:

- familiarizarea cu terminologia de specialitate, elaborată pe baza cunoașterii conceptelor operaționale fundamentale;
- formarea deprinderilor şi tehnicilor de lucru privind selectarea informaţiei istorice, folosind variate metode de procesare a informaţiei artistice mediatizate, abordând toate mijloacele existente astăzi (spectacol artistic, material bibliografic, surse istorice, creaţii artistice notate tradiţional şi pe suport electronic, mijloace mass-media, internet etc.);
- obținerea de cunoștințe bazate pe relații interdisciplinare, atât în interiorul ariei curriculare Arte, cât şi cu alte domenii (literatură, istorie, logică, filosofie, ştiinţe socio-umane, ştiinţe ale naturii etc.);
- obținerea de capacităţi de valorizare, într-un sistem axiologic propriu, bazat pe o cunoaştere fundamentată şi argumentată;
- dezvoltarea aptitudinilor de comunicare într-un limbaj de specialitate;
- definirea personalității creatoare a viitoriilor artişti, prin raportarea la stilurile artistice şi la reprezentanţii majori ai culturii naţionale şi universale."

Competențele stabilite pentru fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului liceal sunt transpuse în sarcini de învățare progresiv mai complexe, corespunzătoare maturizării fizice şi psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competenţe generale
- Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare
- Domenii de conținut și conţinuturi
- Sugestii de vizionări
- Sugestii metodologice
- Bibliografie selectivă

Competenţele sunt ansambluri structurate de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse. Formarea competențelor presupune procese active de construire a cunoașterii, prin interacțiune, reflecție și aplicare contextualizată.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei istoria baletului jalonează achiziţiile de cunoaştere ale elevului la sfârşitul ciclului liceal. Acestea concură la dezvoltarea aptitudinilor psihomotrice, formarea capacității elevilor de valorificare a potențialului creativ și motric, dezvoltarea trăsăturilor de personalitate favorabile integrării în grup.

Competențele specifice sunt derivate din competenţele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora şi se formează pe durata unui an şcolar. Pentru realizarea competenţelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activităţi de învăţare care valorifică experienţa concretă a elevului şi care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învăţare variate. Prezenta programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare în funcție de aptitudinile elevilor cu care lucrează. În cadrul cursului Istoria Baletului elevii experimentează prin activitățile teoretice și aplicative cultivarea autonomiei în gândire, spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a recunoaște și valorifica patrimoniul dansului universal şi național.

În elaborarea programei de faţă au fost luate în considerare atât cercetările în domeniul curricular, tendinţele pe plan internaţional, cât şi opiniile unor profesori cu o bogată experienţă didactică în sistemul educaţional românesc.

Disciplina ***Istoria Baletului*** are ca finalitate formarea unei culturi artistice generale şi de specialitate, indispensabilă tinerilor dansatori și coregrafi în procesul de înțelegere a evoluției artei dansului. Analiza evoluției formelor coregrafice devine un prilej de cunoaștere a modului în care contextul istoric, politic, cultural și muzical influențează expresia artistică și construcția spectacolului de dans. Disciplina asigură baza teoretică, estetică și conceptuală pentru studierea disciplinelor practice de specialitate, oferind posibilitatea aplicării adecvate a diverselor noțiuni de limbaj coregrafic, necesare pentru analiza, sinteza și interpretarea creației din arta dansului universal și românesc.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creaţiilor artistice**
CG2	**Dezvoltarea capacității de analiză și investigare istorico-stilistică, estetică şi structurală a fenomenului coregrafic**

CLASA a IX-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - ***Operarea cu elemente de limbaj specific***

CS 1.1 Identificarea premiselor estetice și a evenimentelor istorice majore care au influențat evoluția dansului la nivel cultural și ideologic
- *asimilarea încadrării spațio-temporale a epocilor istorice* - *identificarea tehnicilor de documentare: utilizarea surselor bibliografice, realizarea rezumatului, comentariu critic, extragerea informației din texte istorice, estetice și filosofice;* - *analiza din perspectivă istorico-stilistică asupra dansului;* - *operarea cu conceptele-cheie: artă, cultură, civilizație, creație artistică;* - *analiza din punct de vedere coregrafic a similitudinii elementelor utilizate în practica ceremonială cu a elementelor uzitate în cutuma baletului clasic, dansul contemporan, de caracter și istoric.*
CS 1.2. Receptarea informațiilor care fac referire la funcțiile sociale, ritualice, religioase sau/și culturale a dansului în Preistorie
- *identificarea conceptelor estetice în Preistorie;* - *identificarea tipurilor de dans: dans ritual, dans ceremonial, dans mimetic, dans laic;* - *analiza funcțiilor sociale și estetice ale dansului; analiza relației dans–muzică–poezie în contexte artistice și religioase;*
CS 1.3. Explorarea particularităților definitorii ale tipurilor de dans în Antichitate
- *enunțarea caracteristicilor de limbaj corporal* - *descrierea unui scurt moment coregrafic - pe o temă la alegere – care să conțină caracteristicile dansului laic/religios;* - *identificarea formelor și formulelor care integrează conceptul artistic al unei perioade studiate*
CS 1.4. Identificarea influențelor filosofice și estetice asupra exprimării coregrafice în Evul Mediu de dans
- *prezentarea și discutarea formelor de dans medieval: dans extazic, dans laic, dans social;* - *realizarea unei linii cronologice ilustrate care să includă formele de dans și principalele contexte istorice ale perioadei secolelor IX–XV;* - *asocierea manifestărilor coregrafice cu trăsături culturale, sociale și artistice ale epocii.*
CS 1.5. Familiarizarea cu primele dovezi scrise de teoretizare a pașilor, conceptelor, gesturilor, pozițiilor în tipurile de dans din Renaștere,
- *identificarea premiselor esteitce în perioada secolelor XV-XVI* - *însușirea de cunoaștințe teoretice consemnate în primele tratate despre arta dansului* - *identificarea elementelor coregrafice din practica ritualului religios care sunt utilizate în reprezentațiile artistice;* - *analiza rolului tratatelor de dans în transmiterea și codificarea mișcării;*

- *identificarea primelor forme de teoretizare a dansului în tratate și scrieri, corelate cu apariția maestrului de dans;* - *realizarea unui proiect de grup privind influența scrierilor teoretice asupra dezvoltării dansului de curte*

CG 2 – *Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic*

CS 2.1. Analiza manifestărilor spectaculare din secolele al XVII-lea și al XVIII-a, din perspectiva stilurilor și formelor coregrafice specifice
- *prezentarea și discutarea contextului apariției baletului de curte în Franța, anii 1600-1700;* - *analiza concepției estetice a creatorilor baletului de curte (rolul regelui, al coregrafului și al muzicii);* - *vizionarea ghidată a unor secvențe din opere-balet și balete de curte, cu identificarea elementelor specifice stilului;* - *compararea baletului de curte cu baletul de acțiune (ballet d'action), evidențiind evoluția către artele spectacolului coregrafic autonom;* - *realizarea unor fișe de analiză privind structura și funcțiile spectacolului coregrafic în perioada studiată.*
CS 2.2. Analiza relației dintre muzică, dans și poezie în manifestările spectaculare ale secolelor XVII – XVIII
- *vizionarea și analiza unor fragmente din ballet d'action, urmărirea raportului dintre mișcare, muzică și expresie dramatică;* - *investigații documentare privind rolul lui Ludovic al XIV-lea în dezvoltarea artelor și în înființarea Academiei Regale de Dans;* - *discutarea procesului de codificare a limbajului dansului la curtea franceză (sistemele Beauchamps și Feuillet);* - *analiza relației dintre structura muzicală și construcția coregrafică în suita barocă;* - *realizarea unor prezentări tematice sau dezbateri privind reforma lui Jean George Noverre.*
CS 2.3. Identificarea influențelor interculturale și interdisciplinare în dezvoltarea artei coregrafice
- *documentarea ghidată privind influențele muzicii, teatrului, artelor vizuale și literaturii asupra dezvoltării dansului;* - *analiza comparativă a formelor de dans renascentist și a impactului acestora asupra baletului de curte;* - *utilizarea surselor iconografice și textuale pentru identificarea elementelor interculturale;* - *elaborarea de fișe de lucru și sinteze tematice pe baza informațiilor investigate;* - *participarea la un atelier practic de reconstituire a pașilor și mișcărilor de bază ale unui dans renascentist, în scop demonstrativ și contextual.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Concepte operaționale fundamentale	- tehnici de documentare specifice studiului istoriei dansului: utilizarea indicațiilor bibliografice, realizarea rezumatului și a comentariului, extragerea informației din surse istorice, estetice și filosofice; - izvoarele dansului; originile dansului în spațiul universal preistoric. - primele forme de manifestare artistică: pictura rupestră, dansurile și cântecele ritualice; originile străvechi ale manifestărilor coregrafice - abordarea fenomenului coregrafic din perspectivă istorico-stilistică; - concepte generale: *artă*, *cultură*, *civilizație*, *creație artistică*; - concepte estetice fundamentale: *mimesis*, *catharsis* (în accepțiunea Antichității); - noțiuni de bază privind tipurile de dans: *dans ritual*, *dans ceremonial*, *dans mimetic*, *dans laic*.

Domenii de conținut	Conținuturi
	- documentarea pe baza surselor vizuale și textuale despre dansul antichității; - elaborarea unei prezentări despre un tip de dans ritual sau ceremonial, evidențiind formele muzicale (ritmice), gestul, costumul și simbolismul; - atelier practic de reconstituire a unor gesturi și pași simpli, inspirate din surse istorice. - diferențe și asemănări dintre dans, balet, dans mimetic, dans abstract, dans profan; discuții ghidate despre conceptele de *mimesis*, *catharsis*, *apolinic* și *dionisiac*; - elaborarea unei hărți conceptuale privind funcțiile dansului: religioase, educative, sociale. - primele forme de manifestare artistică: pictura rupestră, dansurile și cântecele ritualice; originile străvechi ale manifestărilor coregrafice
Identificări ale sincretismului primitiv	- moștenirea culturală provenită din spațiul Egiptului Antic care a fertilizat arta europeană; tipuri de dans - dans ritual și ceremonial în Grecia și Roma Antică - dans religios, dans laic și pantomimă; - influențe asupra expresiei corporale dans, balet, dans mimetic, dans abstract, sincretism; - Q&A, lectură „Legendele Olimpului”, „Iliada”, „Odiseea”; - dansuri specifice în teatrul grec și roman; - descoperiri arheologice relevante pentru studiul dansului (ex. dansatori pe vase ceramice); - spectacole moderne și contemporane inspirate din mitologia antică; - analiza modului în care aceste concepte au influențat limbajul corporal și expresivitatea dansului; lectura și dezbaterea fragmentelor antice referitoare la dans (Platon, Aristotel, Horatiu); - analiza iconografiei: vase grecești, fresce romane, basoreliefuri cu scene de dans; - realizarea unei fișe comparative între dansul egiptean, grec și cel roman.
Doctrine estetice și teoretice ale dansului	- dansul în context cultural și social : dansul ca formă de identitate culturală; - contextul istoric și cultural al Evului Mediu: caracteristicile societății medievale; rolul bisericii în viața artistică; relația dintre sacru și profan; - estetica dansului în Evul Mediu și concepția medievală despre corp/dans; - tipuri de dans medieval: dansuri religioase, dansuri laice (populare, nobiliare, farsa), dansuri extazice, dansuri sociale, dansul Sfântului Vit (*choreomania*); funcțiile dansului în societatea medievală; moștenirea dansului medieval; - principalele dansuri de perechi din Evul Mediu: *carola, estampida, saltarello, moreska;* - forme ale artei scenice medievale: pastorala/jocul; - coordonate ritmico-spațiale ale dansului renascentist: dansul măsurat și dansul geometric;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- dansul în Renaştere: estetica dansului, începuturile profesionalizării dansului; - primele scrieri despre dans din secolul al XV-lea şi al XVI-lea; - codificarea paşilor de dans; primele tratate de dans: teoretizări ale dansului (Domenico da Piacenza, primul teoretician al dansului - „De arte saltandi et choreas ducendi"; Fabritio Caroso şi codificarea dansului, Thoinot Arbeau „L'Orchésographie"); - dansul şi genuri scenice în Baroc: estetica dansului, tipuri de dans, comedia-balet, tragedia-balet şi opera-balet, baletul de curte – creaţii ale lui Molière, Lully, Beauchamps şi Rameau; - rolul dansului în educația aristocrată;

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creaţiilor artistice*

CS 1.1. Identificarea conceptelor operaționale și noțiuni specifice istoriei baletului între secolele al XVII-lea și al XIX-lea
- *aplicații scrise despre fundamentele dansului în perioada preromantică;* - *realizarea unei fișe de lectură comparativă pe baza tratatelor de dans din perioadele studiate;* - *tehnici de realizare și analizare a textelor dramatice în urma vizionărilor baletelor romantice.*
CS 1.2. Aplicarea noţiunilor şi a conceptelor istorico-estetice, scrise sau nescrise în abordarea creaţiilor artistice din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea
- *contextul istoric și social al baletului preromantic, în secolul al XVII-lea;* - *„Scrisori despre dans și balete" lucrare emblematică semnată de J. G. Noverre și influența conceptelor specifice baletului în evoluția noilor forme coregrafice;* - *integrarea inovațiilor din lumea artei spectaculare propuse de J. G. Noverre;* - *prezentare multimedia: evoluția genului spre forma curentului coregrafic romantic.*
CS 1.3. Analizarea comparativă a formelor de dans din perspectivă istorico-stilistică
- *compararea și aprofundarea trăsăturilor romantice;* - *analiză de imagine video și apelarea la surse media și realizarea unor proiecte (Canvas, Kahoot);* - *vizionarea spectacolelor emblematice ale Baletului romantic.*

CG 2 - *Investigarea istorico-stilistică şi structurală a fenomenului coregrafic în secolul al XIX-lea*

CS 2.1. Caracterizarea manifestărilor artistice cu ajutorul informaţiilor identificate în context istoric, cultural și estetic în care au apărut forme noi de dans
- *identificarea genurilor și stilurilor spectacologice în baletul romantic: ballet blanc și spectacolul de balet* - *recunoașterea caracteristicilor balerinei romantice și a trăsăturilor spectacolelor;* - *analizarea influenței trăsăturilor baletului romantic în marile spectacole de balet;* - *dezbateri având ca temă "Importanța artei coregrafice ajunsă la apogeu: Baletul Academic".*
CS 2.2. Identificarea relațiilor dintre muzică, dans și artele conexe în manifestările sincretice
- *intensificarea raportului dans-muzică și colaborarea coregrafilor cu compozitori celebri;* - *investigații asupra activității marilor coregrafi: Marius Petipa și școala rusă;* - *exerciții de dezvoltare a spiritului critic în raport cu estetica și stilurile dansului* - *realizarea fișelor comparative a inovațiilor artistice datorate influenței marilor artiști ai vremii.*
CS 2.3. Corelarea conceptelor studiate și identificarea specificului perioadei

- *aplicarea cunoștințelor dobândite din informațiile furnizate;* - *realizarea diagramelor pe baza evenimentelor artistice existente în domeniile artei;* - *vizionarea unor fragmente coregrafice având drept scop compararea elementelor specifice curentelor din clasicism și romantism.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Concepte operaţionale fundamentale	- **Dansul în Clasicism**: estetica dansului; tipuri de dans; tehnici şi metode coregrafice; *Ballet d'action*; maeştri de balet şi interpreți celebri; tratate şi teoretizări despre dans; - **Dansul în Romantism**: estetica dansului; genuri şi stiluri spectacologice; maeştri de balet şi interpreți celebri; tratate despre dans; maeştri de balet şi interpreți celebri; tratate şi teoretizări despre dans;
Doctrine ale manifestărilor coregrafice	- manifestări coregrafice în **clasicism şi preromantism**: Louis Dupré, Marie Sallé, Gaetano şi Auguste Vestris, , Gasparo Angiolini, Jean Dauberval, Salvatore Vigano; - J. G. Noverre: „Scrisori despre dans şi balete" – reforma în balet (influența sa asupra baletului modern: geneză, libret, scenografie); - debutul perioadei romantice în balet: Franța şi influența sa europeană; sursa de inspirație: literatură, trecutul istoric, mitologie, legende populare, folclor; inovaţii în tehnica dansului şi în tehnica de scenă; tema dualității: pământesc versus supranatural; influența asupra scenografiei: tutu-ul romantic, pointele; rolul femeii în baletul romantic – mitificare şi idealizare; - caracteristici estetice, stilistice şi tematice ale baletului romantic; delimitarea formei spectaculare în: acte, scene, tablouri (variații, pas-de-deux, pas-de-quatre, coda); conținut emoțional în redarea paşilor de dans; scenariul şi muzica ca elemente declanşatoare în crearea baletelor; - impactul lui J. G. Noverre asupra dansului şi răspândirea principiilor de discipolii săi: Jean Bercher Dauberval, Pierre Gardel, Louis Duport, Auguste Vestris; - **Personalități coregrafice din perioada clasică şi romantică**: **interpreți**: Marie Sallé, Marie Anne Cupis de Camargo, Barbara Daub Campanini, Marie Taglioni, Fanny Elssler, Carlotta Grisi, Lucile Grahn, August Bournonville; **coregrafi**: Filippo Taglioni, Jules Perrot, Jean Coralli; c**ompozitor**i: Adolf Adam, Leo Delibes, Herman Løvenskiold; - **Primele balete romantice**: *La Sylphide* (primul balet romantic); *Giselle*; *Pas de Quatre*; - **Şcolile naționale de balet: Şcoala italiană şi franceză**: Carlo Blasis**; Şcoala daneză**: Auguste Bournonville**; Şcoala rusă**: Marius Petipa şi colaboratorii săi**;** - **Balete reprezentative**: *La Fille Mal Gardée, Esmeralda, Paquita*, *Corsarul, Don Quijotte* şi **capodopere ale baletului** romantic: *Frumoasa din pădurea adormită, Lacul Lebedelor*, *Spărgătorul de nuci*. - **Teoria dansului**: *Stenocoregraphie ou L`Art d'écrire promptement la danse* - Arthur Saint Léon; *Traité élémentaire, théorique et pratique de l'art de la danse (Manuel complet de la Danse)* şi *The Code of Terpsichore* - Carlo Blasis;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- **Opera și baletul**: *Faust, Aida, Carmen, Gioconda, Lakmé, Salomeea.*

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creaţiilor artistice din secolul XX*

CS 1.1. Identificarea conceptelor operaționale și noțiuni specifice istoriei baletului
- *dezbateri asupra perioadelor care au dus la apariția modernismului; delimitarea spațio-temporală a dansului în secolul XX: epoca modernă (1900-1960) și epoca postmodernă (1960-2000)* - *identificarea caracteristicilor Modernismului - anticiparea formării noului curent;* - *elaborarea unor serii de întrebări pe temele studiate pentru fluiditatea lecției.*
CS 1.2. Corelarea conceptelor istorico-estetice, în abordarea creaţiilor coregrafice și identificarea influenței dansului liber
- *realizarea unei linii cronologice cu evenimente majore care au influențat apariția Baletelor Ruse (exodul artiștilor ruși, revoluția, modernismul);* - *structurarea spectacolelor și identificarea elementelor stilistice ale perioadelor Baletelor Ruse;* - *vizionarea baletelor din perioada Companiei Baletelor Ruse în format digital sau a celor prezente în repertoriul actual al teatrelor de profil.*
CS 1.3. Identificarea caracteristicilor stilistice ale spectacolului coregrafic
- *analiza video (compoziţie, ritm, stilul interpretării);* - *discuții asupra conceptelor esteticii ale perioadei și consolidarea trăsăturilor fundamentale utilizate în prezentări tematice;* - *realizarea diagramei similitudinilor artistice existente în domeniile artei care sprijină crearea baletelor având ca sursă: librete, partituri, gravuri, scrieri despre balete, cronici de balet;* - *integrarea tehnologiilor în studiul și practica dansului.*

CG 2 - *Investigarea istorico-stilistică şi structurală a fenomenului coregrafic în secolul al XX-lea*

CS 2.1. Identificarea relațiilor dintre muzică, dans și artele conexe în manifestările sincretice ale secolului al XX-lea
- *analiza raportului dans - muzică prin noile colaborări dintre coregrafi și compozitorii secolului al XX-lea;* - *realizarea unor fișe care să contureze firul cronologic al apariției noilor curente artistice.* - *discuții asupra influenței personalităților care au performat în prima companie de balet europeană.*
CS 2.2. Compararea conceptelor estetice și tehnice promovate de dansul modern al secolului al XX-lea
- *identificarea conceptelor fundamentale şi aplicative utilizate în materialul tematic;* - *exerciții de înțelegere a sistemelor de notare a dansului;* - *realizarea unor fișe de analiză a limbajului coregrafic (mișcare, compoziție, interpretare, expresivitate, mesaj, muzicalitate).*
CS 2.3. Identificarea trăsăturilor istorico-stilistice în interpretarea și analiza creațiilor artistice contemporane, din perspectiva limbajului specific baletului neoclasic și dansului contemporan în modernism, perioada 1900-1960
- *reforme ale tehnicii dansului clasic/neoclasic: școala franceză, școala italiană, școala rusă, școala engleză* - *identificarea și analiza tratatelor de dans clasic* - *evidențierea principalelor etape și curente ale dansul modern din America și Europa;* - *identificarea de tratate, teorii și metode ale dansului modern* - *jocul de rol: elevii interpretează rolul unor personalități din epocă (Diaghilev, Fokin, Isadora) și explică impactul activității lor*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Concepte operaţionale fundamentale	- curente culturale ale anilor 1900-1910: fauvism, bauhaus, art deco, impresionism, simbolism, naturalism; - concepte operaţionale şi anticiparea formării noilor curente: modernism, postmodernism, neoclasicism; - reformele de limbaj scenic, libertatea expresiei corporale; - forma estetică din lucrările coregrafului Mihail Fokin: exotism, realism, neoclasicism şi elemente de inspiraţie folclorică; - noțiuni specifice sincretice; - evoluția baletului clasic și tranziția către dansul contemporan.
Doctrine estetice și teoretice ale manifestărilor coregrafice	- scrieri despre **Compania Baletele Ruse** (cronici, programe estetice); - estetica dansului în modernism, perioada 1900-1960 - Diaghilev, impresarul autentic, vizionar și inițiator de noi sisteme artistice influențele Baletelor Ruse; - vizionarea Baletelor reprezentative: „Les Sylphides", „Le Spectre de la Rose", „Petruşka", „Rite of Spring", „Parade"; - **Școala franceză. Balerini interpreți și coregrafi**: M. Fokin, Vaslav Nijinsky, Bronislava Nijinska, Leonid Fyodorovich Miassin, Serge Lifar, George Balanchine, Anna Pavlova, Tamara Karsavina; - compozitori de avangardă: Stravinsky, Debussy, Ravel, Prokofiev, Ravel, Debussy; - scenografie și costume: Bakst, Benois, Picasso, Braque, Matisse; - elemente esențiale ale creațiilor Baletelor Ruse și corelări în contextul istoric odată cu apariția noilor direcții artistice în dans; - **Școala italiană**: Enrico Cecchetti - **Școala rusă**: Alexander Gorski, Agripina Vaganova, Yuri Grigorovici - **Școala engleză**: Marie Rambert, Rambert Dance Company, Frederick Ashton, Antony Tudor, The Royal Ballet - *tratate de dans clasic:* ***The Manual of Theory and Practice of Classical Theatrical Dancing*** – E. Cecchetti, ***Principiile de bazp ale dansului clasic*** - A. Vaganova, ***Le manifest de coregraf*** - Serge Lifar - *dansul modern în America: pionierii (Loïe Füller, Isadora Duncan, Ruth Saint Denis, Ted Shawn, Denisshawn School of Dancing and Related Arts); creatorii (Martha Graham, Doris Humphrey, Lester Iradell Horton, José Arcadio Limon);* - *dansul modern în Europa: Rudolf Laban, Mary Wigman, Kurt Joos, Grete Paluca* - *tratate, teorii și metode ale dansului modern:* ***Choreutics*** și ***Modern Educational Dance*** - Rudolf Laban; ***Blood Memory*** - Martha Graham; ***The Dance Technique of Lester Horton*** - Marjorie Perces, Ana Marie Forsythe, Cheryl Bell; - coregrafia - formă de autoexprimare, afirmare și revoluție socială.

Domenii de conținut	Conținuturi
Colaborare artistică și reflecție personală	- principalele etape și curente manifestate în coregrafie, perioada 1900-1960 - practici colaborative în creația coregrafică, formarea gândirii critice. - rolul dialogului în evoluția procesului de creație: stimă de sine și lucru în echipă – încredere, atitudine deschisă față de opiniile celorlalți.

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu elemente de limbaj specific în abordarea creațiilor artistice din secolul al XX-lea*

CS 1.1. Investigarea genurilor și creațiilor coregrafice în raport cu estetica și tendințele culturale
- *identificarea caracteristicilor Postmodernismului, perioada după 1960 – până în jurul anului 2000* - *anticiparea formării noului curent: dansul contemporan;* - *identificarea unei linii cronologice cu evenimente majore care au influențat dezvoltarea noului stil de dans;* - *vizionarea și analiza baletelor din a doua jumătate a secolului al XX-lea și realizarea unor fișe comparative;* - *continuatorii dansului modern;* - *fuziunea postmodernă.*
CS 1.2. Analiza evoluției creațiilor coregrafice din perspectiva stilului, a tehnicii și a intenției artistice
- *discuții în grup privind relația dintre muzică și mișcare în baletul neoclasic din postmodernism (George Balanchine);* - *compararea baletului clasic și neoclasic prin identificarea elementelor narative și abstracte: asemănări și deosebiri;* - *identificarea elementelor de interdisciplinaritate ale creațiilor, separarea mișcării de muzică și poveste (Merce Cunningham);* - *dezbateri tematice: „Autenticitate și experiment în creațiile coregrafei Pina Bausch - teatru-dans”.*
CS 1.3. Exprimarea opiniilor estetice din perspective personale asupra procesului de creație și interpretare coregrafică
- *analiza relației dintre artist, mișcare și spațiu în arta performance-ului;* - *realizarea unui eseu despre precursorul postmodernismului în dans - Merce Cunningham;* - *vizionarea și analiza unor fragmente coregrafice (M. Cunningham);* - *dezbateri despre dansul contemporan ca formă de protest, reflecție, mesaj și limbaj corporal;* - *evidențierea principalelor lucrări de specialitate din periada studiată.*

CG 2 - Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic propriu dansului clasic și contemporan în România secolului al XX-lea

CS 2.1. Identificarea manifestărilor artistice coregrafice din România, cu accent pe personalități și instituții reprezentative
- *analiza cronologică a fenomenului coregrafic;* - *vizionări ale fotografiilor, documentelor existente, afișe ale spectacolelor din perioada formării baletului;* - *realizarea fișelor de analiză stilistică - Baletul românesc în perioada interbelică;* - *analiza comparativă a lucrărilor dansului folcloric clasic din perspectiva limbajului mișcării și a conceptului scenic.*
CS 2.2. Identificarea relațiilor dintre muzică, dans, poezie și multimedia în manifestările sincretice
- *dezbateri având ca tematică analiza asupra realizării spectacolelor de balet;* - *elaborarea unui portofoliu despre reprezentanți ai dansului contemporan și lucrările semnificative;* - *crearea unui proiect coregrafic colectiv de identificare a principiilor istorico-estetice.*
CS 2.3. Manifestarea caracteristicilor stilistice ale spectacolului coregrafic

- *discuții despre diversitatea stilistică și influențele interculturale în dansul contemporan;*
- *vizionarea critică a unui spectacol de dans contemporan și redactarea fișei de analiză (context, stil, expresie, dramaturgie, receptare);*
- *portofolii de autoevaluare (fișe de progres individuale);*
- *reflecții scrise despre evoluția din cadrul lecțiilor și a proiectelor coregrafice;*
- *discuții colective despre experiențele de învățare și dificultățile întâmpinate.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Concepte operaţionale fundamentale	**-Postmodernismul în coregrafie –** Fuziune, interdisciplinaritate, dans liber, experențialism, expresionism, avangardism; Concepte operaţionale: modernism, postmodernism, dans liber şi particularitățile elementelor de compoziție coregrafică: formă, spațiu, timp, energie, intenție; - **Continuatorii dansului modern**: Hanya Holm, Charles Weidman, Katherine Mary Dunham, Frederick Erick, Hawkins, Alwin Nikolais, Merce Cunningham, Paul Taylor jr., Alvin Ailey, Yvonne Rainer, Trisha Brown, Steve Douglas Paxton, Susan, Buirge, Pina Bausch, Twyla Tharp, Karine Saporta, Sasha Waltz; - Limbaje de specialitate: *computer dance, contact improvisation, corpografie, dans abstract, happening, performance, postmodern, tanztheater, viewpoint* - **Tratate de specialitate**: ***Merce Cunningham. Dancing in Space and Time*** – Richard Kostelanetz; ***Pina Bausch: Dance Theatre*** – Norbert Servo; - **Fuziunea postmodernă**: Geoge Balanchine, Agnes de Mille, Birgit Culberg, Jerome Robbins, Margot Fonteyn, Maurice Béjart, John Cranko, Erick Bruhn, Kenneth MacMillan, Robert Joffrey, Rudolf Nureev, John Neumeier, Mats Ek, Suzanne Farell, Jiři Kylián, William Forsythe, Angelin Preljocaj, Mathew Bourne, Wayne McGregor; - **Tratate de specialitate**: ***Ballet: An Illustrated History*** – lucrare colectivă, ***Dictionaire de la Danse***, Larousse, ***The Oxford Dictionary of Dance***;
Doctrine estetice și teoretice ce reflectă identitatea naţională în creaţia coregrafică și crearea școlii de balet românești	- **Premise estetice ale dansului scenic în România** - **Înființarea operelor**: Anton Romanovski, Floria Capsali (fondatoarea baletului românesc), Vera Carally; - **Înființarea școlilor de balet; învățământul universitar românesc în domeniul coregrafie**; - **Personalități coregrafice din România**: Béla Balogh, Oleg Danovski (sinteza clasic, neoclasic, folclor); Miriam Răducanu, Gabriela Darvaș Taub, Alexa Mezincescu, Francis Valkay, Gigi Căciuleanu; - **Contribuții reprezentative în dansul contemporan**: Adina Cezar, Sergiu Anghel, Grupul Marginalii, Centrul Național al Dansului București.

SUGESTII METODOLOGICE

Disciplina ***Istoria Baletului*** urmărește formarea unei culturi artistice solide și a unei perspective critice asupra evoluției dansului, de la originile sale până la formele contemporane. Profesorul are rolul de a ghida elevul nu doar prin acumularea de informații, ci printr-o experiență reflexivă, care pune în relație cunoașterea teoretică cu practica artistică. Procesul didactic se construiește pe interacțiune, analiză vizuală, dialog și reflecție, stimulând interesul autentic pentru istoria dansului ca fenomen viu.

Se recomandă utilizarea de materiale vizuale, cronologii ilustrate și extrase video din producții clasice, pentru a facilita înțelegerea contextului istoric și estetic. Elevii pot fi implicați în proiecte tematice și în dezbateri privind stilurile de interpretare și evoluția vocabularului coregrafic. Elevii sunt încurajați să formuleze puncte de vedere proprii asupra stilurilor și să conecteze informațiile istorice cu propriile experiențe practice de scenă.

Se sugerează realizarea de proiecte interdisciplinare (cu discipline precum Estetica, Istoria artelor, Tehnici de dans), precum și elaborarea unor portofolii de cercetare individuală, care să reflecte capacitatea elevilor de a argumenta și contextualiza fenomenele dansului actual.

Metodologia de predare trebuie să combine prezentarea teoretică cu explorarea vizuală și participativă, folosind resurse digitale (cronologii grafice, imagini, videoclipuri), arhive video și interviuri cu artiști. Este importantă stimularea dialogului și a reflecției critice, încurajând elevii să înțeleagă istoria dansului ca o sursă de inspirație pentru creația artistică personală. Este important de înțeles faptul că dansul, este o artă vizuală, puternic ancorată în alternanța între expunere, interdisciplinaritate deoarece mixează arta coregrafică cu celelalte arte (muzica, istoria artei, istoria culturală, filozofia, literatura ș.a.).

Predarea disciplinei ***Istoria Baletului*** va combina prezentarea teoretică cu activități interactive, vizuale și de cercetare. Profesorul este încurajat să creeze alternanțe între expunere, discuție și investigație individuală sau de grup, folosind suporturi vizuale (filme, imagini, arhive video) pentru a ilustra stilurile și contextul istoric al baletului.

Se recomandă o abordare interdisciplinară, prin conexiuni cu muzica, istoria artei, literatura și practica dansului, pentru a evidenția legăturile dintre mișcare, expresie și context cultural. Elevii pot fi implicați în analize comparative între epoci, prezentări tematice, proiecte de cercetare sau reconstituiri artistice, dezvoltând capacitatea de a interpreta critic transformările dansului.

Profesorul va stimula reflecția prin analize de stil, discuții despre influențe reciproce și exerciții de aplicare a cunoștințelor teoretice în practica scenică. Se recomandă folosirea bibliotecilor digitale și a resurselor online, precum și invitația unor profesioniști din domeniu pentru dialoguri formative.

Evaluarea se va axa pe progresul individual, claritatea argumentării și capacitatea de conexiune între informația istorică și expresia artistică, prin portofolii, prezentări sau eseuri tematice. Accentul principal rămâne pe formarea unei gândiri critice și culturale, care să lege istoria baletului de creația contemporană.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Baril, Jacques - *Dictionnaire de danse*, Microcosme/Editions du Seuil, Paris, 1964;
- Béjart, Maurice - *Lettres à un jeunes danseur*, Actes Sud, Arles, 2024
- Bruhn, Erik; Moore Lillian - *Bournonville and Ballet Technique,* Dance Books, Alton, 2005;
- Butterworth, Jo; Sanders, Lorna - *Fifty Contemporary Choreographers,* Routledge, 2021;
- Caracaș, Cătălin; Săndulescu, Vivia - *Consemnări coregrafice. Baletul Operei Naționale București,* Ed. RAO, București, 2011;
- Caraman-Fotea, Daniela; Constantinescu, Grigore; Sava, Iosif - *Ghid de balet*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1973;
- Constantinescu, Grigore - *O istorie a muzicii în pași de dans*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2011;
- Delacroix, Henri - *Psihologia artei*, Editura Meridiane, București, 1983;
- Dumitrescu, Mitiță - *Amintiri despre Floria Capsali,* Ed. Muzicală, București, 1985;
- Ginot, Isabelle; Michel, Marcelle - *Dansul în Secolul XX*, Ed. Art, Centrul Național al Dansului, Ed. îngrijită de Vava Ștefănescu, traducere din limba franceză de Vivia Săndulescu, București, 2011;

- Ianegic, Raluca - *Void and Plenitude, concepte fundamentale ale spectacolului coregrafic modern*, Ed. Institutului Cultural Român, Bucureşti, 2004;
- Ianegic, Ion; Urseanu, Tilde; Ionescu, Liviu - *Istoria Baletului*, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor, Bucureşti, 1967;
- Iorgulescu, Liliana - *Timp, Spațiu, Materie în Limbajul Coregrafic,* U.N.A.T.C. Press, București, 2014;
- Jela, Doina - *Oleg Danovski, omul, artistul, legenda,* Ed. Curtea Veche, București, 2011;
- Laban, Rudolf; Ullman, Lisa - „*The Mastery of Movement”*, Dance Books, Alton, 2011;
- Limón, José - *An unfinished memoir,* Published by University Press of New England, Hanover and London, 1999;
- Negry, Gabriel - *Memoria Dansului,* Ed. Muzicală, București, 1986;
- Noverre, Jean, Georges - *Scrisori despre Dans și Balete,* Ed. Muzicală, București, 1967;
- Secolul 21 - *Dans-Dans-Dans*, Ed. Uniunea Scriitorilor din România, Fundația Culturală Secolul 21, București, 2010;
- Shurr, Gertrude; Yocom, Dunaven, Rachael - *Modern dance - Techniques and Teaching*, Ed. The Ronald Press Company, New York, 1949;
- Șerbănescu, Gina - *Trixy Checais, Cartografia zborului,* Ed. Eikon, București, 2015;
- Todi, Cristina – *Originile dansului în spațiul european*, Ed. Artes, Iași, 2017;
- Tugearu, Liana - *O lume întreagă din fărâme. Cronici de dans, 1972-2012*, vol. I, Ed. Eikon, Centrul Național al Dansului, București, 2015;
- *** *Oxford Dictionary of Dance*, Oxford University Press, Oxford, 2010

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Responsabil MEC Prof. LILIANA BOBEICĂ	Ministerul Educației și Cercetării
Responsabil CNCE Prof. LĂCRĂMIOARA-ANA PAULIUC	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
Coordonator științific Conf. univ. dr. habil. NICOLETA - CRISTINA DEMIAN	Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca
Prof. DOINA NICOLETA GEORGESCU	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – structură arondată „Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București
Prof. SIMONA CRISTINA PARASCHIVU	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – structură arondată „Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București
Prof. KRISTA SANDU	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – structură arondată „Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București
Lect. Univ. dr. CRISTINA TODI	Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, Iași
Asist. Univ. Drd. GABRIELA SIMA	Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca

Anexa nr. 170

Programa școlară
pentru disciplina

Repertoriu individual

Clasele a IX-a și a XII-a
Curriculum de specialitate (CS)

Filiera vocațională, profilul artistic,
specializarea
coregrafie - dans clasic

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 170
Programa școlară pentru disciplina *Repertoriu individual,* clasele a IX-a și a XII-a, curriculum de specialitate (CS)

- ***Filiera vocațională, profil artistic, specializarea coregrafie – dans clasic***

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina ***Repertoriu individual (pentru specializarea Dans clasic)*** reprezintă o ofertă curriculară de specialitate pentru învățământul liceal, *filiera vocațională, profil artistic, specializarea Coregrafie* începând din anul școlar 2026-2027. Disciplina ***Repertoriu individual (pentru specializarea Dans clasic)*** se regăsește în *Anexa 14 la OMEC nr. 4350/20.06.2025 - Planul-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, filiera vocațională, profil artistic, specializarea Arte vizuale,* în *Curriculum de specialitate* (CS).

În elaborarea programei, s-a avut în vedere raportarea la cadrul legislativ și documentele strategice generale și specifice care susțin studiul disciplinelor:
- ***Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023***, cu modificările și completările ulterioare;
- ***Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar***, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5.726/2024, , cu modificările și completările ulterioare;
- ***Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu program de artă***, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 3717/01 aprilie 2025, , cu modificările și completările ulterioare;
- ***Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi***, filiera vocațională, profilul artistic, specializarea arte vizuale din Anexa nr. 14 la O.M.E.C. nr. 4.350/20.06.2025 privind aprobarea Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, cu modificările și completările ulterioare;
- ***Profilul de formare al absolventului***, OME nr. 6731/2023, care asigură coerența verticală a parcursul școlar, (competențe-cheie +atribute prioritare)
- *documente europene relevante la nivel general și, mai ales, pentru disciplină(Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie, Cadrul european al calificărilor, Rapoarte OECD/UNESCO, Cadre de referință etc.)*
- *o alte documente/studii specifice Curriculumului Național și curriculumului disciplinei – de exemplu, cu valoare pentru sugestiile metodologice ale programei școlare.*

Bugetul de timp alocat disciplinei este următorul:

Repertoriu individual (pentru specializarea dans clasic)				
Clasa	a IX-a	a X-a	a XI-a	a XII-a
Nr. ore/ săptămână	1	1	1	1

Disciplina ***Repertoriu individual*** oferă elevilor un cadru educațional deschis, dinamic și interdisciplinar, unde se explorează diverse tehnici și stiluri caracteristice dansului clasic, cu accent pe acumulările de cunoştinţe pe valorificarea formativă a acestora în practică, conform principiului centrării pe elev. Prin abordarea repertoriului baletului clasic universal, disciplina are menirea de a pune în valoare atât abilitățile tehnice dobândite, cât și sensibilitatea artistică proprie către procesul de explorare, descoperire și expresie personală.

Procesul de învățare în cadrul disciplinei ***Repertoriu individual*** se construiește în jurul formării unei relații profunde dintre dansator și materialul coregrafic abordat. Accentul cade nu doar pe reproducerea fidelă a mișcării, ci pe înțelegerea sensului artistic al acesteia, asumarea unei interpretări personale, autentice și valorizarea potențialului maxim la nivel tehnic și stilistic al evelui.

Competențele prevăzute pe fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului liceal se traduc în sarcini tot mai complexe, pe măsura maturizării fizice și psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competenţe generale;
- Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare;
- Domenii de conținut și conţinuturi;
- Sugestii metodologice.

Competenţele sunt ansambluri structurate de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini dezvoltate prin învăţare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competenţele generale vizate la nivelul disciplinei dans clasic jalonează achiziţiile de cunoaştere ale elevului la sfârşitul ciclului liceal.

Competenţele specifice sunt derivate din competenţele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora şi se formează pe durata unui an şcolar. Pentru realizarea competenţelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activităţi de învăţare care valorifică experienţa concretă a elevului şi care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învăţare variate. Prezenta programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să completeze sau să înlocuiască activităţile de învăţare în funcţie de aptitudinile elevilor cu care lucrează. Se urmăreşte astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competenţelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase şi al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente fundamentale ale domeniului, instrumente de natură informațională care au ca scop realizarea compentențelor.

Sugestiile de repertoriu sunt prezentate separat pentru fiecare nivel de studiu. Repertoriul dedicat este indispensabil în procesul de evoluție al elevilor pe tot parcursul formării și este un mijloc de realizare a competențelor.

Sugestiile metodologice conțin strategii didactice și elemente de evaluare formativă continuă și sumativă.

Întreaga structură a programei susținere exprimarea artistică a elevilor în artele spectacolului coregrafic, însumând un demers complex ce integrează cunoștințe, competențe și deprinderi în relație strânsă cu celelalte discipline de specialitate.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Operarea cu tehnici și principii ale dansului clasic**
CG2	**Dezvoltarea capacității de interpretare artistică prin construcția și prezentarea repertoriului coregrafic abordat**
CG3	**Valorificarea expresivității corporale și emoționale în construirea rolului scenic**

CLASA a IX-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - ***Operarea cu tehnici și principii ale dansului clasic***

CS 1.1. Dezvoltarea capacității de interpretare a unei variații clasice
- *studiul și interpretarea unei variații coregrafice din repertoriul baletului universal;* - *structurarea secvențelor coregrafice din variația abordată.*
CS 1.2. Integrarea elementelor de tehnică (dinamică, ritm, respirație) în interpretare
- *exerciții de respirație conștientă aplicată - coordonarea inspirației și expirației cu preparația, direcția și finalul mișcărilor;* - *selectarea repertoriului/ variației urmărind calitățile elevului;*

CS 1.3. Evoluția artistică prin compunerea și prezentarea secvențelor coregrafice ale variației
- *aplicarea mișcărilor din vocabularul tehnic al dansului clasic și structurarea lor într-o frază coerentă, conform structurii variației abordate;* - *exerciții de proiecție scenică (prezență, focus, intenție) și integrarea acestora în prezentarea finală.*

CG 2 - ***Dezvoltarea capacității de interpretare artistică prin construcția și prezentarea repertoriului coregrafic abordat***

CS 2.1. Însușirea frazelor coregrafice dintr-o variație clasică
- *explorarea unor idei și emoții asociate temei prin gesturi, poziții și mișcări spontane;* - *adaptarea intensității, vitezei și accentelor pentru a sublinia emoția sau mesajul variației;* - *coordonarea aspectelor interpretative cu elementele de virtuozitate/tehnice*
CS 2.2. Gestionarea procesului de lucru și a pregătirii repertoriului
- *exerciții de consolidare a memoriei motrice;* - *planificarea unei sesiuni individuale de repetiție.*
CS 2.3. Utilizarea elementelor specifice personajului interpretat
- *exerciții de observare și analiză - studierea trăsăturilor personajului: postură, gest, ritm interior, energie, intenție;* - *exerciții de expresie bazate pe „corp narativ”, prin povestirea unei acțiuni sau stări prin mișcare, fără utilizarea cuvintelor, cu accent pe intenție și relația cu spațiul scenic.*

CG 3 - ***Valorificarea expresivității corporale și emoționale în construirea rolului scenic***

CS 3.1. Identificarea parametrilor spațio-temporali din coregrafia clasică
- *exerciții de valorificare a propriei mișcări;* - *exerciții de orientare spațială folosind diferite direcții și niveluri pentru a înțelege distribuția în spațiul scenic;* - *exersarea coordonatei spațiu–timp în relație cu structura muzicală, menținând claritatea traseului și a duratei mișcării.*
CS 3.2. Adaptarea repertoriului la cerințele unei prezentări scenice complexe
- *identificarea relației dintre dinamica mișcării și spațialitate* - *exersarea/interacțiunea dintre corp, spațiu și mijloace tehnice;* - *aplicarea coerenței vizuale și expresive a ansamblului scenic.*
CS 3.3. Transpunerea mesajului coregrafic în expresie scenică
- *analiza din punct de vedere corporal și emoțional a temelor abordate în repertoriu;* - *ajustarea frazei coregrafice la diferite spații (sală, scenă, spațiu alternativ);* - *elaborarea unei sinteze scrise asupra experienței scenice din perspectiva rolului studiat.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elemente stilistice și interpretative	- descifrarea textului coregrafic și literar (libretul) - fraza coregrafică din repertoriul clasic - structură, ritm, intenție; - intenția coregrafică și expresia corporală asociată; - aliniament, respirație, control - execuția corectă a mișcărilor; - mișcarea în raport cu emoția, experiența personală și contextul scenic; - fraze coregrafice - ritm, energie, textură a mișcării; - secvența coregrafică - vocabular tehnic clasic.
Limbaj coregrafic și mijloace de expresie corporală în cadrul interpretării scenice individuale	- comunicare artistică prin corporalitate conștientă; - prezență scenică și concentrare; - respirație activă și pasivă în dansul clasic; - dinamică a mișcării;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- calitățile mișcării; - tipuri de mișcare specifice dansului clasic; - focalizare și evidențiere a momentelor cheie ale frazei coregrafice; - vizualizare mentală a mișcării - imaginație motrică; - strategii de concentrare și focus mental - atenție și conștientizare corporală; - caracteristicile personajului - energie, intensitate, atitudine; - atenție scenică și orientare în structura coregrafică; - trăsături psihologice și expresie motrică (greutate, tensiune, tempo, direcție, nuanțe interpretative); - coordonare spațio-temporală - deplasări, opriri, schimbări de direcție corelate cu muzica; - coordonarea deplasărilor și pozițiilor în raport cu reperele spațiale și vizuale.
Dimensiuni expresive și creative ale interpretării coregrafice	- integrarea muzicalității în mișcarea personală; - context scenic - scenografie, lumină, spațiu, sonorizare, public; - concentrare și gestionare a emoțiilor în condiții de spectacol; - compoziție coregrafică coerentă - interacțiunea dintre corp și spațiu; - autoevaluare și reflecție asupra performanței proprii - repetiție, scenă, filmare; - puncte cheie în fraza coregrafică - variații de intensitate și viteză, impact asupra mesajului; - tema coregrafică și elementele esențiale ale expresiei corporale; - sincronizarea accentelor muzicale și ritmice cu mișcările - sublinierea emoției sau a temei; - adaptabilitate emoțională la spațiul scenic; - structura frazei coregrafice - introducere, dezvoltare, final; - accesorii și costum - suport expresiv al personajului scenic; - expresie personală și intenție scenică - componente ale complexității mișcării; - amplitudine și extensie a mișcării - impact vizual și expresiv; - prezență scenică - identitatea personajului în mișcare, pauze, tranziții; - identitate scenică coerentă - privire, prezență.

SUGETII DE REPERTORIU

Variații cu grad de dificultate facil din repertoriul universal al baletelor clasice:
Giselle – variația fetei/băiatului din Pas de deux „Prietenii”, actul 1
Giselle – variația protagonistei act 1
Lacul lebedelor –Pas de trois variația fetei nr. 1 și nr. 2; variația băiatului
Don Quijote – variație Kitri, actul 3
Paquita – variația „Paquita spaniolă”, variația nr.4
Trezirea Florei – variație „Flora”
Talisman – variația Nitri
Coppelia – variația Swanilda act 1
Flăcările Parisului – variația Jeanne; variația Gavotta
Frumoasa din Pădurea Adormită – variația băiatului Pasărea albastră

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu tehnici și principii ale dansului clasic*

CS 1.1.Dezvoltarea capacității de interpretare a unei variații de balet clasic
- *studiul și interpretarea unei secvențe coregrafice din repertoriul consacrat de balet;* - *expresia feței în dansul clasic* - *exerciții de transformare a intenției inițiale prin mijloace expresive proprii (energie, calitate, tempo);* - *interpretarea frazelor coregrafice într-un cadru scenic.*
CS 1.2. Integrarea elementelor de tehnică în interpretare coregrafică
- *exerciții de conștientizare corporală aplicată - coordonarea momentelor de preparație, direcție și de finalizare a mișcărilor;* - *selectarea repertoriului în funcție de aptitudinile și nivelul tehnic ale elevului;*
CS 1.3. Dezvoltarea capacității de a structura mișcări în dansul clasic, într-o frază coregrafică
- *alegerea unor mișcări din vocabularul tehnic clasic;* - *exerciții de modificare a spațiului și a tempo-ului pentru diversificarea expresiei coregrafice;*

CG 2 - *Dezvoltarea capacității de interpretare artistică prin construcția și prezentarea repertoriului coregrafic abordat*

CS 2.1. Investigarea conexiunii dintre emoție și calitatea mișcării în interpretarea repertoriului
- *analiza și reinterpretarea unei fraze coregrafice;* - *redarea mesajului din variație prin propria interpretare, valorificând deprinderile dobândite*
CS 2.2. Utilizarea elementelor de compoziție coregrafică
- *exercițiu de „fragmentare” și „recombinare”a elementelor de virtuozitate dintr-o variație clasică;* - *exersarea diferitelor modalități de expresie corporală.*
CS 2.3. Interpretarea individuală cu coerență scenică, intenție expresivă și prezență corporală adecvată rolului
- *exersarea momentelor scenice bazate pe comunicarea cu publicul;* - *formularea concluziilor personale privind importanța expresivității în performanță.*

CG 3 - *Valorificarea expresivității corporale și emoționale în construirea rolului scenic*

CS 3.1. Modificarea stării de interpretare
- *exerciții de expresivitate;* - *vizionare și analiză comparativă a două interpretări (una neutră, una expresivă);* - *exercițiu de respirație și focalizare - conștientizarea stării corporale.*
CS 3.2. Integrarea stimulilor externi în generarea de stări și idei coregrafice proprii
- *antrenarea răspunsurilor la influențe exterioare (muzică, libret) pentru a genera o stare interpretativă;* - *exercițiu pentru conștientizarea rolului/personajului .*
CS 3.3. Explorarea noțiunilor de intenție scenică, prezență corporală și comunicare nonverbală în dansul clasic
- *exersarea dezvoltării capacității de reflecție critică asupra propriei interpretări prin raportarea la modele coregrafice;* - *aprofundarea tehnicii de dans a variației pentru apariția scenică;* - *explorarea transformării unei secvențe tehnice prin modificarea intenției scenice.*
CS 3.4. Deprinderea elementelor cu rol determinant în evoluția expresivității limbajului corporal specific dansului clasic

- *identificarea elementelor de limbaj coregrafic învățate* - *înțelegerea trăsăturilor personajului*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elemente stilistice și interpretative	- fraza coregrafică din repertoriul clasic - structură, ritm, intenție; - intenția coregrafică și expresia corporală asociată; - aliniament, respirație, control - execuția corectă a mișcărilor; - mișcarea în raport cu emoția, experiența personală și contextul scenic; - fraze coregrafice - ritm, energie, textură a mișcării; - secvența coregrafică - analiza frazelor coregrafice sub aspect expresiv - participare la recitaluri, producții
Limbaj coregrafic și mijloace de expresie corporală în cadrul interpretării scenice individuale	- comunicare artistică prin corporalitate conștientă; - prezență scenică și concentrare; - respirație activă și pasivă în dansul clasic; - respirație, greutate, echilibru, transfer de energie; - dinamică a mișcării; - calitățile mișcării; - poza finală a variației: control, siguranță și estetică corporală - focalizare și evidențiere a momentelor cheie ale frazei coregrafice; - vizualizare mentală a mișcării - imaginație motrică; - strategii de concentrare și focus mental - atenție și conștientizare corporală; - caracteristicile personajului - energie, intensitate, atitudine; - atenție scenică și orientare în structura coregrafică; - extensii ale mișcării - susținere, opoziție, echilibru, accent expresiv; - coordonarea deplasărilor și pozițiilor în raport cu reperele spațiale și vizuale; - orientarea corporală în raport cu sursele de lumină și elementele scenografice.
Dimensiuni expresive și creative ale interpretării coregrafice	- integrarea muzicalității în mișcarea personală; - context scenic - scenografie, lumină, spațiu, sonorizare, public; - concentrare și gestionare a emoțiilor în condiții de spectacol; - compoziție coregrafică coerentă - interacțiunea dintre corp și spațiu; - autoevaluare și reflecție asupra performanței proprii - repetiție, scenă, filmare; - puncte cheie în fraza coregrafică - variații de intensitate și viteză, impact asupra mesajului; - mișcare și expresie corporală - adaptare la condițiile scenice (spațiu restrâns/deschis, lumină frontală/laterală); - corpul în relație cu spațiul scenic și publicul; - tema coregrafică și elementele esențiale ale expresiei corporale; - sincronizarea accentelor muzicale și ritmice cu mișcările - sublinierea emoției sau a temei; - adaptabilitate emoțională la spațiul scenic; - structura frazei coregrafice - introducere, dezvoltare, final; - accesorii și costum - suport expresiv al personajului scenic; - expresie personală și intenție scenică - componente ale complexității mișcării;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- amplitudine și extensie a mișcării - impact vizual și expresiv; - prezență scenică - identitatea personajului în mișcare, pauze, tranziții; - identitate scenică coerentă - privire, prezență.

SUGESTII DE REPERTORIU

Variații cu grad de dificultate mediu din repertoriul universal al baletului clasic, în coregrafia clasică:

La fille mal gardée – variația Lisa; variația Colas
Paquita – variația fetei l'Etoile, variația nr.2; variația băiatului
Corsarul – variația Medora
Frumoasa din pădurea adormită – variația Zâna Liliac, variația Zâna Făinii, variația Zâna Vigoarei, variația Zâna Canarilor, variația Zâna Candorii, variația Zâna Firimiturilor
Coppelia – variația Franz act 3
La Sylphide – variația băiatului act 2
Esmeralda – variația Esmeraldei act 1, act 3; variația Phoebus
Laurencia – variația act 1
Căluțul cocoșat – variația Zăna Apelor

CLASA a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu tehnici și principii ale dansului clasic*

CS 1.1. Dezvoltarea capacității de interpretare a unei fraze coregrafice
- *studiul și interpretarea unei variații din repertoriul de balet;* - *prezentarea variației într-un context scenic.*
CS 1.2. Explorarea relației dintre latura interpretativă și execuția tehnică
- *exerciții de conștientizare a spațiului scenic personal, explorând dimensiunea și intensitatea;* - *selectarea repertoriului potrivit pentru studiul individual;* - *practicarea tehnică a elementelor coregrafice fără fundal muzical.*
CS 1.3.Evaluarea zonelor de dificultate din repertoriu pentru optimizarea execuției
- *analizarea mișcărilor și modificarea execuției proprii;* - *exerciții pentru descoperirea de identitate artistică.*

CG 2 - *Dezvoltarea capacității de interpretare artistică prin construcția și prezentarea repertoriului coregrafic abordat*

CS 2.1. Realizarea frazelor coregrafice complexe pe teme propuse
- *exerciții de consolidare a memoriei motrice și ajustarea execuției;* - *crearea unei prezentări coerente și expresive în raport cu spațiul și muzica.*
CS 2.2. Autonomie în gestionarea procesului de lucru și a pregătirii repertoriului
- *alegerea unei/unor variații din creația universală de balet în armonie cu deprinderile dobândite* - *explorarea spațiului, direcțiilor și a nivelurilor pentru diversificarea expresiei;* - *exerciții de consolidare a memoriei vizuale.*
CS 2.3. Dezvoltarea capacității de evidențiere a emoției prin mișcare

- *laborator senzorial - „corp și emoție”;* - *transpunerea motricității și a muzicalității într-o stare de expresie corporală;*

CG 3 - *Valorificarea expresivității corporale și emoționale în construirea rolului scenic*

CS 3.1. **Integrarea elementelor scenografice, muzicale și coregrafice în interpretare**
- *corelarea intenției emoționale cu calitatea mișcării;* - *studiul mișcărilor care explorează exercițiile dirijate muzical;* - *exersarea interpretării coregrafice.*
CS 3.2. Identificarea parametrilor spatio-temporali din coregrafia interpretată
- *exersarea variației de mișcare raportată la tempo și orientare spațială;* - *studiul corporal în timpul mersului pe scenă.*
S 3.3. Analiza critică și reflecția asupra propriei interpretări
- *adaptarea interpretării la trăsăturile personale și specificul personajului.* - *practicarea procesului de construire și rafinare a unei fraze coregrafice/variații clasice;* - *exersarea coerenței intenției scenice, calitatea mișcării, autenticitatea expresiei și impactul vizual.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elemente stilistice și interpretative	- fraza coregrafică din repertoriul clasic - structură, ritm, intenție; - intenția coregrafică și expresia corporală asociată, atitudinea scenică mimică și gestuală; - aliniament, respirație, control - execuția corectă a mișcărilor; - mișcarea în raport cu emoția, experiența personală și contextul scenic; - fraze coregrafice - ritm, energie, textură a mișcării; - secvența coregrafică - vocabular tehnic clasic.
Limbaj coregrafic și mijloace de expresie corporală în cadrul interpretării scenice individuale	- extinderea limbajului corporal - comunicare artistică prin corporalitate conștientă; - prezență scenică și concentrare; - respirație activă și pasivă în dansul clasic; - tipuri de mișcare specifice dansului clasic; - flexibilitate și rezistență fizică pentru repertoriu dificil - focalizare și evidențiere a momentelor cheie ale frazei coregrafice; - vizualizare mentală a mișcării - imaginație motrică; - strategii de concentrare și focus mental - atenție și conștientizare corporală; - caracteristicile personajului - energie, intensitate, atitudine; - atenție scenică și orientare în structura coregrafică; - trăsături psihologice și expresie motrică (greutate, tensiune, tempo, direcție); - extensii ale mișcării - susținere, opoziție, echilibru, accent expresiv.
Dimensiuni expresive și creative ale interpretării coregrafice	- integrarea muzicalității în mișcarea personală; - context scenic - scenografie, lumină, spațiu, sonorizare, public; - spațiul scenic ca partener activ al interpretării - distanță, profunzime, niveluri; - concentrare și gestionare a emoțiilor în condiții de spectacol;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- autoevaluare și reflecție asupra performanței proprii - repetiție, scenă, filmare; - puncte cheie în fraza coregrafică - variații de intensitate și viteză, impact asupra mesajului; - mișcare și expresie corporală - adaptare la condițiile scenice - corpul în relație cu spațiul scenic și publicul; - tema coregrafică și elementele esențiale ale expresiei corporale; - sincronizarea accentelor muzicale și ritmice cu mișcările - sublinierea emoției sau a temei; - adaptabilitate emoțională la spațiul scenic; - structura frazei coregrafice - introducere, dezvoltare, final; - accesorii și costum - suport expresiv al personajului scenic; - expresie personală și intenție scenică - componente ale complexității mișcării; - amplitudine și extensie a mișcării - impact vizual și expresiv; - prezență scenică - identitatea personajului în mișcare, pauze, tranziții; - identitate scenică coerentă - privire, prezență.

SUGESTII DE REPERTORIU

Variații cu grad de dificultate mediu spre dificil din repertoriul baletului clasic și romantic, în coregrafia clasică:
Frumoasa din pădurea adormită – variația Aurorei; variația prințului Desiré
Don Quihote – variația Zânei; variația Basil act 3
Corsarul - variația Odalisque nr1, nr.2 și nr.3; variația băiatului
Giselle – variația Albrecht act 2
Lacul lebedelor – variația Siegfried act 3
Fiica Faraonului – variația fetei
Esmeralda – variația Esmeraldei act 2

CLASA a XII-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS) ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - *Operarea cu tehnici și principii ale dansului clasic*

CS 1.1. Dezvoltarea capacității de interpretare personală a unei fraze coregrafice
- *studiul și interpretarea unei secvențe coregrafice/variații de dificultate medie și mare;* - *prezentarea frazei coregrafice într-un context scenic.*
CS 1.2. Manifestarea corporală și adaptarea limitelor fizice și energetice pentru realizarea interpretării repertoriale
- *selectarea repertoriului potrivit pentru momentul de studiu individual;* - *creșterea ritmului și timpului de studiu;* - *constientizarea nivelului de performanță și a studiului constant.*
CS 1.3. Consolidarea capacității de memorare, analiză și corelarea elementelor coregrafice
- *segmentarea și memorarea frazelor coregrafice;* - *practicarea analizei structurii coregrafice.*

CG 2 - *Dezvoltarea capacității de interpretare artistică prin construcția și prezentarea repertoriului coregrafic abordat*

CS 2.1. **Analizarea semnificațiilor expresive ale mișcării în contextul coregrafic interpretat**

- *analiza unei secvențe dintr-o variație clasică pentru înțelegerea mesajului ce trebuie transmis;* - *exercițiu de asociere a unei mișcări cu un cuvânt cheie emoțional;* - *exprimarea verbală a intenției artistice și a trăirii personale după interpretarea unei fraze coregrafice.*
CS 2.2. Transpunerea intenției emoționale în mișcare prin folosirea conștientă a calităților corporale
- *identificarea zonelor corporale implicate în exprimarea unui anumit sentiment;* - *folosirea tehnologiei pentru atingerea performanței.*
CS 2.3. Comunicarea coerentă a mesajului coregrafic prin integrarea limbajului corporal cu expresia facială și focusul scenic
- *exerciții de proiecție scenică – controlul privirii, direcției și respirației pentru susținerea intenției artistice;* - *explorarea expresiei faciale ca extensie a intenției corporale;* - *interdisciplinaritatea, stimulând dezvoltarea estetică, creativă și adaptarea la provocările culturale contemporane.*

CG 3 - ***Valorificarea expresivității corporale și emoționale în construirea rolului scenic***

CS 3.1. **Conștientizarea propriei identități artistice**
- *exersarea momentelor de autoexplorare a elementelor de virtuozitate;* - *identificarea și analizarea dansatorilor, coregrafiilor, urmată de discuție reflexivă;* - *practicarea repetitivă a diverselor elemente de virtuozitate.*
CS 3.2. Capacitatea de autoevaluare și adaptare
- *dezvoltarea atenției kinestezice – perceperea detaliată a efortului muscular, a greutății și a fluxului mișcării;* - *observarea diferenței de tonus muscular și calitatea trecerii dintre stări.*
CS 3.3. Analiza critică și reflecția asupra interpretării
- *practicarea procesului de construire și rafinare a unei fraze coregrafice/variații clasice;* - *utilizarea coerenței intenției scenice, calitatea mișcării, autenticitatea expresiei și impactul vizual.*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Elemente stilistice și interpretative	- fraza coregrafică din repertoriul clasic - structură, ritm, intenție; - intenția coregrafică și expresia corporală asociată; - stil și context: încadrarea interpretativă în conformitate cu genul și epoca - aliniament, respirație, control - execuția corectă a mișcărilor; - mișcarea în raport cu emoția, experiența personală și contextul scenic; - fraze coregrafice - ritm, energie, textură a mișcării; - secvența coregrafică - vocabular tehnic clasic.
Limbaj coregrafic și mijloace de expresie corporală în cadrul interpretării scenice individuale	- comunicare artistică prin corporalitate conștientă; - consolidarea aparatului tehnic prin execuția fidelă a elementelor de virtuozitate - prezență scenică și concentrare; - respirație activă și pasivă în dansul clasic; - tipuri de mișcare specifice dansului clasic; - focalizare și evidențiere a momentelor cheie ale frazei coregrafice; - strategii de concentrare și focus mental - atenție și conștientizare corporală; - caracteristicile personajului - energie, intensitate, atitudine; - orientare spațială - direcție, nivel, plan, traseu, centrul scenei; - atenție scenică și orientare în structura coregrafică;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- trăsături psihologice și expresie motrică (greutate, tensiune, tempo, direcție); - extensii ale mișcării - susținere, opoziție, echilibru, accent expresiv.
Dimensiuni expresive și creative ale interpretării coregrafice	- realizarea unui repertoriu divers din punct de vedere stilistic și intepretativ - rezistență fizică și emoțională - perfecționarea intepretării din punct de vedere expresiv - focus pe finalizarea pozelor și siguranța execuției - integrarea muzicalității în mișcarea personală; - context scenic - scenografie, lumină, spațiu, sonorizare, public; - concentrare și gestionare a emoțiilor în condiții de spectacol; - autoevaluare și reflecție asupra performanței proprii - repetiție, scenă, filmare; - puncte cheie în fraza coregrafică - variații de intensitate și viteză, impact asupra mesajului; - mișcare și expresie corporală - adaptare la condițiile scenice (spațiu restrâns/deschis, lumină frontală/laterală); - tema coregrafică și elementele esențiale ale expresiei corporale; - sincronizarea accentelor muzicale și ritmice cu mișcările - sublinierea emoției sau a temei; - accesorii și costum - suport expresiv al personajului scenic; - expresie personală și intenție scenică - componente ale complexității mișcării; - amplitudine și extensie a mișcării - impact vizual și expresiv; - prezență scenică - identitatea personajului în mișcare, pauze, tranziții; - identitate scenică coerentă - privire, prezență.

SUGESTII DE REPERTORIU

Variații cu grad de dificultate mediu spre dificil din repertoriul baletului clasic, romantic și neoclasic, adaptată particularităților elevului:
Lacul lebedelor – variația Odette act 2; variația Odille act 3
Spărgătorul de nuci – variația Sugar Plum Fairy; variația prințului act 2
Grand Pas Classique – variația fetei; variația băiatului
Raymonda – variația fetei act 2: nr.1, 2, 3 și 4; variația băiatului act 3
Cinderella – variația Cenușăresei; variația prințului
Carnaval la Veneția – variația fetei/băiatului
Paquita – variația Paquita Finals

SUGESTII METODOLOGICE

Strategiile didactice recomandate includ folosirea demonstrațiilor și modelărilor oferite de profesor, urmate de observație activă și analiză reflexivă. Elevul este invitat să identifice intenția, calitatea și dinamica mișcării, și să interpreteze fragmentele coregrafice într-un mod corect.

Activitățile sunt organizate atât individual, cât și în grupuri mici, pentru a permite observarea progresului personal și pentru a cultiva empatia artistică. Momentele de prezentare și reflecție colectivă permit compararea soluțiilor, dialogul și primirea feedback-ului constructiv, elemente esențiale în

dezvoltarea competențelor de comunicare scenică și colaborare. Elevul este astfel responsabil de propria evoluție și, totodată, învață să se raporteze la mișcarea altuia, stimulând atenția și receptivitatea.

Importanța documentării și a analizei materialor video este de asemenea subliniată, astfel încât elevul să poată observa și interpreta lucrări coregrafice consacrate, să identifice limbaje, tehnici și intenții creative diverse și să le integreze în procesul propriu de creație. Jurnalul de lucru și fișele de reflecție devin instrumente esențiale pentru autoevaluare și urmărirea progresului în timp, consolidând gândirea critică și autonomia interpretativă.

Rolul profesorului este acela de ghid și partener de cercetare artistică. Climatul creat în sala de studiu trebuie să fie sigur, liber de judecată, încurajând experimentarea și exprimarea autentică. Profesorul adaptează strategiile didactice la nivelul de dezvoltare corporală și artistică al fiecărui elev, respectând ritmul individual de progres.

Resursele didactice utilizate includ un spațiu adecvat mișcării, echipamente corespunzătoare, materiale vizuale și bibliografie coregrafică. Vizionarea și analiza lucrărilor clasice permit elevului să exploreze relațiile dintre intenție, formă și expresie, oferindu-i modele de referință și instrumente pentru aprofundarea propriei interpretări.

Evaluarea la disciplina ***Repertoriu individual*** urmează o abordare calitativă, centrată pe progresul personal și pe evoluția artistică continuă. Criteriile de apreciere vizează corectitudinea execuției tehnice, expresivitatea și prezența scenică, originalitatea interpretării, capacitatea de reflecție și implicarea în procesul de creație a rolului. Această evaluare contribuie la formarea unui artist conștient de mijloacele tehnice și expresive, capabil să comunice și să creeze în mod coerent și personal.

Dezvoltarea tehnicii în dansul clasic scenic se realizează prin exerciții specifice care au ca scop:

- transformarea corpului într-un instrument expresiv și agil
- postura corectă și antrenamentul specific
- însușirea liniilor estetice
- modificările dinamice ale elementelor în funcție de ritm, muzică, pentru o interpretare fidelă din punct de vedere stilistic
- corelarea mișcărilor cu muzica

Prin studiul disciplinei ***Repertoriu Individual*** elevii învață:

- să interpreteze partituri coregrafice din repertoriul universal pe diferite nivele de dificultate
- să exprime prin intermediul limbajului corporal mesajul variației studiate
- să adapteze tehnica la cerințele stilistice ale personajului interpretat
- să își dezvolte creativitatea și să își formeze o viziune interpretativă originală
- să dobândească responsabilitate artistică în momentul apariției în fața publicului.

Elevii sunt încurajați să participe la producții, spectacole și concursuri care pot stimula performanța artistică. Datorită acestor perspective disciplina ***Repertoriu Individual*** contribuie la formarea unei culturi vaste în spiritul dansului clasic a elevului. Prin urmare, disciplina ***Repertoriu Individual*** devine un spațiu de cultivare a identității artistice, de explorare creativă și de dezvoltare a competențelor de performanță și reflecție. Elevul învață să transforme materialul coregrafic într-un instrument al expresiei personale, să îmbine tehnica cu sensibilitatea artistică și să-și dezvolte autonomia, pregătindu-se pentru contexte scenice reale și pentru asumarea responsabilității propriei creații scenice. Interpretarea repertoriului din baletul clasic universal dezvoltă competențe tehnice, aptitudini artistice, analitice și interdisciplinare, creînd o bază solidă pentru evoluția și perfomanța artistică a elevului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Caraman-Fotea, Daniela; Constantinescu, Grigore; Sava, Iosif - *Ghid de balet*, București, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973
- Constantinescu, Grigore - *O istorie a muzicii în pași de dans*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2011
- Delacroix, Henri - *Psihologia artei*, Editura Meridiane, București, 1983;
- Demian, Nicoleta-Cristina (coord.) – *Psihopedagogie coregrafică*, editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2024;

- Demian, Nicoleta-Cristina - *Tehnici și metode în studiul dansului clasic*, editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2025;
- Ekman, Paul - *Emoții date pe față*, Editura Trei, București, 2019;
- Feldenkrais, Moshe - *Trezește inteligența corpului tău, Tehnici fundamentale pentru reprogramarea corporală și transformarea personalității*, Editura Vidia, București 2014;
- Huyghe, Rene - *Dialog cu vizibilul*, Editura Meridiane, 1981;
- Humphrey, Doris - *The Art of Making Dances*, A Dance Horizons Book, Princeton Book Company, Publishers, 1987;
- Popa Blănariu, Nicoleta - *Când gestul rupe tăcerea: dansul și paradigmele comunicării*, Editura Fides, Iași, 2008

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	**Instituție de apartenență, localitate, județ**
Responsabil MEC Prof. BOBEICĂ LILIANA	Ministerul Educației și Cercetării
Responsabil CNCE Prof. PAULIUC LĂCRĂMIOARA-ANA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
Coordonator științific Conf. univ. dr. habil. NICOLETA-CRISTINA DEMIAN	Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca
Asist. Univ. Drd. SIMA GABRIELA	Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca

Anexa nr. 171

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun (TC)

Filiera teoretică, profil real, toate specializările
Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale
Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 171
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC)

- *Filiera teoretică, profil real, toate specializările*
- *Filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale*
- *Filiera vocațională, toate profilurile, toate specializările*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Limba și literatura română* are un rol prioritar în formarea intelectuală, afectivă și civică a elevilor și contribuie în mod fundamental la construirea profilului lor cultural. În arhitectura curriculumului, disciplina facilitează accesul la celelalte domenii ale cunoașterii și creează, prin potențialul ei simbolic, cultural și identitar, premisele unor demersuri integrate, care să le permită elevilor să înțeleagă lumea în care trăiesc și să se poziționeze reflexiv în raport cu aceasta.

Viziunea curriculară este orientată spre dezvoltarea competenței literare, a celei culturale și a celei lingvistice într-un proiect progresiv și cumulativ, care integrează două domenii de conținut:

A) Literatură;

B) Limba română.

Suportul normativ al programei este asigurat de o serie de documente legislative și de politică educațională, naționale și internaționale: *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023*, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; *Profilul de formare al absolventului*, aprobat prin OME nr. 6731/2023; *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național*. *Cadrul de referință al Curriculumului național*, aprobat prin OME nr. 3239/2021; *Instrucțiunea nr. 8/2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu*; *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2)* și OECD *PISA Global Competence Framework*.

Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a *Profilului de formare al absolventului* și asigură coerența dintre predare, învățare și evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acest sens, disciplina *Limba și literatura română* contribuie, în principal, la formarea următoarelor competențe-cheie:

(1) *competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului*;

(2) *competența de sensibilizare și de exprimare culturală*;

(3) *competența personală, socială și de a învăța să înveți*;

(4) în subsidiar, *competența digitală*.

Viziunea actualei programe conturează un profil al absolventului definit prin atribute esențiale pentru cetățeanul activ al secolului al XXI-lea: comunicativ, autonom, creativ, reflexiv, colaborativ, prospectiv, rezilient, responsabil și etic. Obiectivele fundamentale ale programei sunt: furnizarea instrumentarului lingvistic necesar conștientizării lingvistice; înțelegerea importanței alfabetizării funcționale și a educației literare; crearea unor cadre de experiență care să valorifice aspecte ale culturii române în devenirea ei și în relație cu diferite contexte transnaționale, pentru formarea acestui profil complex.

Structurarea programei are la bază o abordare integrată, care combină modele didactice complementare, validate de cercetările europene în didactica limbilor materne (Sawyer și Van de Ven 2007[1], Witte și Sâmihăian 2013[2]) și de studiile de didactică a limbii și literaturii române (Pamfil 2016[3]).

Astfel, în cadrul programei, domeniul *Literatură* este abordat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel cultural și cu cel estetic, atât la nivelul competențelor, cât și al conținuturilor asociate. Conform acestor modele:

– lectura textului literar îndeamnă la reflecție asupra condiției umane, literatura fiind receptată ca un discurs despre om și lume;

– interacțiunea cu textul privilegiază procesele de comprehensiune și de interpretare;

– cunoașterea fenomenului literar românesc, a scriitorilor și a operelor reprezentative se face prin raportare la context;

– asimilarea și aplicarea conceptelor de teorie literară contribuie la o lectură nuanțată.

Domeniul *Limba română* este organizat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel comunicativ-funcțional și cu cel cultural. Conform acestor modele:

– studiul limbii urmărește formarea unor vorbitori reflexivi, capabili de utilizarea conștientă a limbii, de evaluare și de control al propriului discurs;

– strategiile de comunicare le permit elevilor să își dezvolte capacitatea de a recepta, de a produce și de a interpreta mesaje în diferite contexte de comunicare;

– conștientizarea lingvistică dezvoltă gândirea critică și favorizează înțelegerea rolului limbii în viață și în societate, transformând elevii din receptori pasivi în producători de discurs coerent, corect și fluent;

– integrarea explicită a temelor legate de variația lingvistică formează o atitudine deschisă și reflexivă față de diversitatea lingvistică și culturală.

Principiul ordonator al conținuturilor este cel diacronic, reflectat mai ales în dinamica formelor literare, a reprezentărilor despre om și despre lume și a contextelor care le generează, precum și în dinamica limbii. Orientarea cronologică este motivată de:

– filosofia educațională care susține că elevii, ca tineri cetățeni, își pot proiecta viitorul, învățând, în același timp, să se orienteze în cadre ale prezentului și ale trecutului;

– specificul disciplinei filologice, în care faptele de limbă și de literatură încorporează în mod intrinsec dimensiunea istorică;

– studiile cultural-estetice, care privilegiază o înțelegere logică și integrativă a evoluției paradigmelor/curentelor culturale și literare, a evoluției ideilor și a mentalităților;

– viziunea curriculară, care armonizează studiul disciplinei în gimnaziu cu studiul acesteia în liceu: abordarea tematică a literaturii este continuată cu abordarea dinamică a fenomenului literar românesc în evoluția lui și în raport cu spațiul european/transnațional; abordarea comunicativ-funcțională a limbii române din gimnaziu este continuată și orientată acum spre conștientizarea lingvistică;

– studiile de didactică a limbii și literaturii, care evidențiază limitele unei educații a lecturii centrate exclusiv pe strategii, în absența unor conținuturi semnificative și contextualizate.

De asemenea, pentru ca elevii să înțeleagă dinamica formelor și a viziunilor despre om, despre lume și despre artă, prezenta programă propune ca literatura să fie înțeleasă ca fenomen cultural (parte a contextului cultural în care a fost creată, cu integrarea sa în istoria culturii naționale și transnaționale), ca practică estetică (parte integrantă a istoriei formelor de creație) și ca discurs social (care interoghează sistemul de valori al epocii în care se produce și se receptează).

Programa pentru clasele a X-a – a XII-a se situează în raport de continuitate față de programa de clasa a IX-a și, implicit, față de cea de nivel gimnazial a disciplinei de studiu, valorificând

[1] Sawyer, W., Van De Ven P.-H. (2007), „Starting points: paradigms in mother-tongue education", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 7, nr. 1, p. 5-20.

[2] Witte, T.C.H., Sâmihăian, F. (2013), „Is Europe open to a student-oriented framework for literature? A comparative analysis of the formal literature curriculum in six European countries", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 13, p. 1-22.

[3] Pamfil, A. (2016), *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Art.

cunoștințele elevilor și dezvoltându-le competențele, proiectate la un nivel superior, prin grade mai înalte de conștientizare, de abstractizare și de reflecție.

Perspectiva inovatoare a programei poate fi corelată cu următoarele concepte supraordonatoare:

a) *literatura este un sistem pluristratificat*, abordat ca reprezentare a realității, ca instituție, ca parcurs istoric, ca spațiu de creație, ca tablou al genurilor;

b) *contextul* reprezintă un concept abordat în acord cu procesele de receptare propuse de documentele OCDE (PISA), concept care va ordona dezvoltarea competenței de lectură. Contextele facilitează construirea unor reprezentări culturale. Pe de o parte, ele se referă la dinamici socioistorice exterioare textelor, dar prin care se oferă semnificație acestora, iar, pe de altă parte, se raportează la evaluarea și la reflecția asupra textelor, din perspectiva contextelor familiare cititorului, precum și din perspectiva unor texte aparținând altei culturi sau din perspectiva artelor (muzică, arte plastice etc.), pentru a problematiza și a construi reprezentări ale lumii și ale omului;

c) *interpretarea literaturii* are ca scop modelarea perspectivei despre om și lume a elevilor și este determinată de reflecția asupra practicilor, a conținuturilor și a formelor literare, de raportarea critică la valorile „lumii textului”, de interogarea contextelor (producere și receptare) și de valorizarea interpretării;

d) *formele literare* organizează reprezentarea realității în literatură și încadrează viziunile personale ale creatorilor asupra lumii. Acestea constituie un sistem în sincronie, dependent de contextele istoric, sociocultural și estetic. Totodată, ele evoluează în timp, în acord cu mentalitatea fiecărei epoci, cu imaginarul colectiv și cu sistemul de convenții artistice specifice;

e) *flexibilitatea lingvistică și comunicativă* determină organizarea strategică a studiului limbii pe următorii piloni: conștientizare lingvistică, variație lingvistică, redactare și comunicare orală și digitală. Concepția curriculară vizează combaterea unei duble deficiențe: pe de o parte, analfabetismul funcțional (incapacitatea de a decoda și de a înțelege critic informația), iar, pe de altă parte, analfabetismul practic, definit ca eșecul de a scrie și de a vorbi corect și coerent în limba maternă.

Prezenta programă școlară de **Limba și literatura română** pentru clasele a X-a – a XII-a este proiectată în acord cu prevederile *Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi*, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, cu următoarea alocare orară:

- clasa a X-a: **3 ore/săptămână (TC)**;
- clasa a XI-a: **2 ore/săptămână (TC)**;
- clasa a XII-a: **2 ore/săptămână (TC)**.

Structura programei școlare, prevăzută în *Cadrul de referință al Curriculumului național*, este următoarea:

– *Notă de prezentare*, care prezintă importanța disciplinei și viziunea curriculară pentru anii de studiu;

– *Competențe generale*, care se reflectă în achizițiile dobândite în urma parcurgerii unui nivel de studiu sau a unui ciclu de școlaritate;

– *Competențe specifice* și *exemple de activități de învățare*, care sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în procesul de dezvoltare a acestora;

– *Conținuturi ale învățării*, care fundamentează demersul științific;

– *Sugestii metodologice*, care asigură coerența și înțelegerea viziunii curriculare în vederea punerii în practică a programei.

COMPETENȚE GENERALE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă

Clasa a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Compararea constantelor tematice, a viziunii despre lume și a dominantelor expresive pentru evidențierea sincronizării literaturii cu modele estetice europene
– identificarea unor dominante expresive și a unor constante tematice dintr-o epocă, reprezentate în creații literare și artistice ilustrative pentru un curent literar *– exerciții de identificare a constantelor viziunii despre lume și om în diferite texte, prin analiza temelor specifice perioadei (de exemplu: iubirea, relația cu celălalt, singurătatea, satul, orașul etc.)* *– exerciții de comparare a temelor și a elementelor expresive comune literaturii române și europene, dintr-un corpus de texte literare* *– identificarea temelor literare specifice perioadei și prezentarea relevanței lor pentru cititorul contemporan* *– redactarea unei hărți conceptuale prin care să se coreleze teme, simboluri recurente și elemente stilistice specifice unei perioade culturale* *– compararea unor texte variate din literatura română și din cea europeană, din perspectiva sincronizării ideilor și formelor literare* *– redactarea unor texte care să prezinte relația dintre mijloacele de expresie și construcția temei și a sensului (de exemplu: Care este perspectiva asupra temei pe care o configurează textul literar? Ce tip de lume construiește scriitorul? Prin ce mijloace stilistice și cum configurează acestea sensul? Ce valori sunt reprezentate în lumea textului? etc.)* *– realizarea unui portofoliu multimedia cu teme recurente (de exemplu: iubirea, natura, condiția artistului, relația omului cu societatea etc.), în literatura de la sfârșitul secolului al XIX-lea*
1.2. Realizarea unor inferențe multiple, a unor comparații, precum și a analizei structurale și stilistice cu scopul de a evidenția particularitățile estetice ale textului literar
– construirea sensului de ansamblu al unui text citit integral, prin întrebări factuale și prin chestionare care abordează clase diferite de inferențe *– realizarea de comparații între texte diverse pentru a contura o viziune de ansamblu asupra unor teme literare* *– redactarea unor rezumate bazate pe strategii de monitorizare a înțelegerii textului* *– discuții prin care se valorifică harta textului pentru a evidenția intriga, acțiunea și conflictele într-un text dramatic* *– elaborarea unei fișe de observație pentru explicarea particularităților de construcție a textelor literare, în funcție de parametrii genului/ formei*

– analiza textului literar pentru valorificarea elementelor care construiesc semnificația (de exemplu: titlu, temă, motiv, simbol central, incipit, final, stil discursiv, secvențe, relații de simetrie sau de opoziție etc.) *– explicarea tipurilor de lirism, a modului în care se realizează expresivitatea, sugestia și ambiguitatea în funcție de specificul formelor și al curentelor literare* *– explicarea figurilor de stil în concordanță cu particularitățile stilistice ale formelor literare și cu sensul global al textului* *– exerciții de analiză a construcției textului, a instanței narative, a perspectivei narative, a acțiunii, a timpului, a spațiului, a limbajului, a didascaliilor etc.*
1.3. Aplicarea unor strategii de interpretare a textelor literare pentru a evidenția modalitățile de reprezentare a condiției și a naturii umane specifice unei perioade
– identificarea temelor și a viziunii despre lume în cadrul unor fragmente de text/texte integrale pentru a analiza particularitățile de construcție a identității umane dintr-o perioadă socioculturală *– utilizarea unor tehnici de interogare a textului prin transpunere în situația personajului (de exemplu: Care este motivația acțiunilor și a gesturilor personajului?/Imaginează-ți ce gândesc celelalte personaje despre protagonist!)* *– interpretarea textului prin problematizări care dezvoltă empatia cititorului* *– exerciții care să implice cititorul în construirea semnificației (de exemplu: Din text aflăm că.../ Eu cred că.../Experiența mea arată că... etc.)* *– exerciții care propun un dialog între identitatea personajului și cea a cititorului (de exemplu: Cum îți imaginezi că ar trăi în prezent personajul?)* *– redactarea unor texte diverse prin care elevii să înțeleagă personajul sau lumea în care acesta trăiește (de exemplu: Scrie un articol de presă în care să prezinți locul în care trăiește personajul./ Imaginează-ți că, fiind personajul principal al cărții, scrii o pagină de jurnal la finalul unei zile în care ai trecut prin anumite stări contradictorii.)* *– rescrierea unor fragmente schimbând punctul de vedere pentru a observa modul în care scopul sau sensibilitatea influențează resursele stilistice ale textului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil în relație cu integralitatea textului poetic* *– interpretarea valorilor lumii în care trăiesc personajele, prin raportare la scene semnificative din text*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Explicarea unor particularități ale perioadelor și ale curentelor literare prin observarea specificului estetic al textelor literare
– realizarea unei axe temporale pentru marcarea principalelor perioade și curente literare studiate, cu exemple specifice (autori și opere literare reprezentative, publicații, artiști plastici și opere de artă etc.) *– analiza particularităților curentelor literare pentru observarea trăsăturilor estetice specifice textelor literare studiate* *– compararea a două sau mai multe texte reprezentative dintr-o perioadă literară/dintr-un curent literar pentru evidențierea diferențelor de viziune artistică, limbaj, tematică și modalități de expresie* *– interpretarea operelor literare prin raportare la imaginarul spațiului privat și la imaginarul spațiului public*
2.2. Compararea modului în care orientări literare românești se raportează la curente literare transnaționale, identificând elemente de convergență și de specificitate

– realizarea unei hărți a influențelor culturale transnaționale pentru a ilustra circulația ideilor în spațiul european și specificitatea națională *– exerciții de identificare a elementelor de convergență între poeticile de origine ale unui curent literar și adaptările acestora în spațiul cultural românesc* *– analiza asemănărilor și a diferențelor dintre două texte literare în privința tematicii și a construcției personajelor pentru evidențierea modului în care literatura română se raportează la curentele literare transnaționale* *– exerciții de identificare a influențelor exercitate de fenomenele literare europene asupra literaturii române, cu evidențierea consecințelor unor decalaje cronologice* *– compararea unei secvențe de text cu o creație vizuală/plastică/muzicală etc., aparținând aceleiași perioade, pentru a evidenția percepția similară asupra diferitelor aspecte ale realității* *– exerciții de reconstituire a profilului „omului modern”, folosind trăsături identificate în textele studiate* *– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare, nonliterare sau de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Analiza formelor de variație lingvistică socială și stilistică în relație cu intenția și situația de comunicare
– identificarea elementelor de variație stilistică în mesaje provenite din contexte diferite (conversații online, e-mailuri formale, fragmente de discurs public, dialoguri din texte literare) *– compararea unor mărci ale variației lingvistice (registru formal, informal, de specialitate) în texte diverse: dialoguri din texte literare, fragmente de jurnal, fragmente de legi, regulamente școlare, articole de presă, e-mailuri instituționale, postări în rețelele sociale etc.* *– clasificarea unor secvențe de text autentic (postări, mesaje, interviuri) după tipul de variație lingvistică socială (argou, jargon profesional, sociolect etc.), prin completarea unui tabel comparativ care evidențiază trăsăturile lor specifice* *– explicarea valorii expresive a elementelor grafice (majuscule, emojiuri, emoticoane etc.) din comunicarea digitală* *– reformularea aceluiași mesaj în registre stilistice diferite (familiar, colocvial, standard), în funcție de situația de comunicare* *– observarea caracteristicilor limbajului unor persoane din grupuri sociale sau din generații diferite* *– evaluarea critică a unor greșeli de adecvare stilistică a comunicării în contexte publice, identificând efectele acestora asupra imaginii vorbitorului și asupra succesului actului de comunicare* *– jocuri de rol în care se valorifică registre stilistice diferite, în funcție de rolul social al interlocutorilor* *– elaborarea unui miniglosar al limbajului specific generației actuale, cu exemple din mediul online* *– realizarea unei minianchete (chestionar cu cinci întrebări adresate colegilor din clase diferite), privind folosirea argoului și a jargonului în comunicarea la școală și în afara școlii, urmată de prezentarea rezultatelor sub forma unui raport scurt* *– analiza comparativă a două texte legate tematic, un articol de secol XIX – început de secol XX și un articol de blog contemporan, pentru a identifica schimbări ale lexicului și ale complexității sintactice* *– jocuri de rol care presupun situații de comunicare diferite, pentru a exersa adaptarea limbajului la statutul interlocutorilor*

3.2. Analiza rolului elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în diferite tipuri de discurs oral și scris
– identificarea elementelor de structură ale unui discurs argumentativ (teză, argumente, concluzie) în texte diferite (articole, discursuri publice, eseuri) *– identificarea conectorilor argumentativi (de cauză, consecință, opoziție, adăugare) și a relațiilor argumentative implicite într-o serie de texte argumentative diverse (editorial, eseu critic, discurs politic, reclamă), pentru a înțelege modul de organizare a ideilor* *– analiza elementelor vizuale de argumentare în mesaje multimodale (afișe/clipuri publicitare etc.), observând relația dintre text și imagine în construcția mesajului persuasiv* *– analiza unor exemple de discurs persuasiv din mediul public (discursuri, reclame, postări) pentru identificarea strategiilor de influențare a receptorului* *– formularea unor argumente și a unor contraargumente pentru o teză, în vederea realizării unei dezbateri* *– scrierea unui discurs scurt pentru diferite evenimente (de exemplu: de acceptare a unui premiu)*
3.3. Utilizarea elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în elaborarea de mesaje clare, coerente și persuasive
– adaptarea unui argument în funcție de publicul-țintă, prin modificarea registrului stilistic și a strategiilor retorice (de exemplu: pentru a convinge un grup de colegi vs pentru a convinge consiliul de administrație al școlii) *– exersarea tehnicilor de captare a atenției într-un discurs oral, prin utilizarea unor anecdote, citate sau întrebări provocatoare, în funcție de publicul-țintă* *– utilizarea elementelor paraverbale (pauze retorice, modulații ale vocii) și nonverbale (contact vizual, gestică) în susținerea unei prezentări, pentru a spori forța persuasivă a mesajului oral* *– redactarea unor mesaje persuasive adecvate unor situații de comunicare diferite (postare, punct de vedere, intervenție într-o dezbatere etc.)*
3.4. Utilizarea critică, responsabilă și etică a mediilor digitale și a inteligenței artificiale pentru documentare, cu evaluarea credibilității surselor și a informațiilor
– compararea informațiilor provenite din surse diferite pentru verificarea corectitudinii și a relevanței acestora *– evaluarea credibilității unor surse digitale (site-uri de știri, bloguri personale, enciclopedii colaborative, portaluri academice) pe o temă dată, prin aplicarea unor grile de verificare a factualității (autorat, data publicării, citarea surselor primare, verificarea domeniului .org/.edu/.com)* *– analiza critică a răspunsurilor generate de inteligența artificială pe subiecte de tip „fapt divers” vs „fapt istoric/literar”, pentru a identifica fenomenul „halucinațiilor IA” (erori factuale, citate și surse inventate etc.) și necesitatea coroborării acestora cu surse bibliografice consacrate* *– exersarea utilizării etice a informației digitale prin realizarea unor referate sau prezentări în care se aplică regulile de citare corectă (parafrazarea vs citatul direct) și menționarea obligatorie a instrumentelor de inteligență artificială folosite, pentru a preveni plagiatul și alte forme improprii de redactare* *– elaborarea unor produse digitale (prezentări, miniproiecte, articole) prin valorificarea responsabilă a resurselor online și prin respectarea normelor etice și legale*

<table>
<tr><th>Domenii de conținut</th><th>Conținuturi</th></tr>
<tr><td rowspan="6">LITERATURĂ</td><td>Sfârșitul secolului al XIX-lea până la Primul Război Mondial</td></tr>
<tr><td>Contexte
– Contextul socioistoric și cultural în a doua parte a secolului al XIX-lea
– Romantismul eminescian. Postromantismul
– Simbolismul european. Simbolismul românesc</td></tr>
<tr><td>Teme și forme
– Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei
– Forme: idila (text integral), poemul romantic (text integral), poemul simbolist (text integral)</td></tr>
<tr><td>Concepte: eminescianism, lirism, simbolism</td></tr>
<tr><td>Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (I)</td></tr>
<tr><td>Contexte
– Contextul socioistoric în perioada interbelică
– Grupări și reviste culturale (Gândirea, Sburătorul)
– Realismul în romanul interbelic
– Sincronizarea literaturii române cu literatura europeană. Modernismul</td></tr>
<tr><td>Teme și forme
– Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei
– Forme: textul critic (fragment), romanul rural (text integral), romanul citadin (text integral), romanul de dragoste (text integral), poemul modernist (text integral), arta poetică (text integral), poemul expresionist (text integral), drama de idei (text integral)
Concepte: critică de direcție, ideologie literară, realism, modernism, sincronism, perspectivă narativă, autenticitate, expresionism, dramatic</td></tr>
<tr><td colspan="2">Note:
Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei.
Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură.
Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.
Pentru studiul textului critic se va alege un fragment.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">LIMBA ROMÂNĂ</td><td>Variație socială a limbii</td></tr>
<tr><td>– Sociolect
– Argou, jargon
– Registre formale și informale
• registrul formal (limbajul academic, discursul public)
• registrul informal (limbajul familiar/colocvial, limbajul popular)
• atitudinea față de sociolecte, argou, jargon; prejudecăți și stereotipuri</td></tr>
<tr><td>Concepte: sociolect, registru lingvistic, formal, informal, stereotip lingvistic</td></tr>
<tr><td>Elemente de stilistică pentru textul literar</td></tr>
<tr><td>– Figuri de stil și interpretarea lor contextuală (metafora, metonimia, comparația, personificarea, oximoronul, hiperbola, repetiția, antiteza)
– Elemente de versificație: măsură, ritm, rimă</td></tr>
<tr><td colspan="2">Concepte: figură de stil, expresivitate, valoare stilistică, versificație</td></tr>
</table>

Domenii de conținut	Conținuturi
	Elemente de retorică și argumentare
	– Situația retorică: locutor, adaptarea discursului la audiență, scop, context – Informație vs opinie – Persuasiune și manipulare – Teză și argument – Tipuri de argumente: logice (prin deducție, inducție), factuale (date, statistici, exemple), etice (apel la valori, norme, responsabilitate), retorice (analogia, apelul la emoții) – Structura argumentării – Tehnici de contraargumentare – Concesia – Negocierea sensului în interacțiune (clarificări, reformulări) – Conectori argumentativi (*pentru că, deci, prin urmare, totuși* etc.) și relații argumentative implicite – Erori de argumentare: aserțiuni false; limbaj confuz; nedefinirea termenilor; lipsa argumentelor; irelevanța argumentelor; erori de raționament; pseudoargumente
	Concepte: situație retorică, argumentare, argument (tipologie), persuasiune, manipulare, eroare de argumentare
	Comunicare scrisă și orală
	– Exemplificarea, analogia – Apelul la rațiune, apelul la autoritate, apelul la emoție – Evaluarea credibilității surselor: citarea, surse credibile de informare, informații valide vs informații false și cu caracter manipulator
	a) Comunicare scrisă – *Texte propuse spre redactare*: rezumatul, punctul de vedere, eseul argumentativ pe teme diverse (despre un text literar; despre un fenomen cultural/curent literar/artistic etc.)
	b) Comunicare orală – Adaptarea discursului la audiență: vorbirea în public – Susținerea discursului: captarea și menținerea atenției, prezentarea convingătoare a argumentelor, încheierea memorabilă etc.; elementele nonverbale și paraverbale în discurs – *Forme de comunicare orală*: dezbaterea, prezentarea orală cu sau fără suport vizual, punct de vedere ***Concepte***: rezumat, punct de vedere, eseu argumentativ, dezbatere

Clasa a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE și
EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Analizarea opțiunilor tematice și stilistice, pentru a evidenția influența contextului ideologic
– selectarea fragmentelor dintr-un text literar care ilustrează trăsături ale identității individuale sau colective (portrete, simboluri, motive culturale etc.) *– identificarea dominantelor tematice ale unei perioade, reprezentate în creații literare* *– identificarea elementelor textuale care sugerează atitudini critice* *– exerciții de analiză comparativă a două texte literare din contexte ideologice diferite pentru identificarea diferențelor la nivel tematic și la nivel expresiv* *– analiza discursului artistic prin evidențierea corelațiilor dintre expresia literară și contextul ideologic al epocii* *– sintetizarea modurilor de reprezentare a identității individuale și colective în diferite tipuri de texte, prin hărți conceptuale sau alte forme de organizare grafică a informației, care integrează teme și trăsături ale personajelor (mentalitate, comportament, limbaj etc.)* *– compararea unei secvențe de text cu o creație plastică/muzicală (aparținând aceleiași perioade), pentru a evidenția reprezentarea aspectelor realității în medii artistice diferite* *– exprimarea, orală sau în scris, a unor opinii despre modul în care textul literar creează perspective alternative asupra realității* *– compararea particularităților stilistice a doi autori pe baza textelor studiate* *– vizionarea unor filme artistice sau documentare pentru a identifica formele de reprezentare a unei perioade/epoci istorice*
1.2. Aplicarea unor modalități variate de înțelegere și de analiză, în vederea formulării sensului global și a evidențierii unor caracteristici textuale
– exerciții de lectură dirijată pentru înțelegerea conținutului unui text integral/fragment de text *– analiza elementelor de structură și de compoziție pentru înțelegerea sensului global al textului* *– utilizarea unor strategii de configurare a sensului textului, valorificând organizatori grafici* *– discuții în rețea asupra unor secvențe narative puse în relație cu temele centrale ale textului* *– realizarea unui grafic care să ilustreze evoluția tipologiilor umane reprezentate în literatură pentru conștientizarea relației dintre om și contextul în care trăiește* *– exerciții de identificare a unor trăsături specifice unei forme definitorii pentru epoca studiată* *– analiza modalităților de reprezentare a instanțelor comunicării intratextuale, a spațiului și a timpului în imaginarul artistic* *– interpretarea specificului prozodic, lingvistic și stilistic al textului liric pentru înțelegerea sensului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil și asupra funcției pe care acestea o au în realizarea sensului într-un text*
1.3. Utilizarea autonomă și reflexivă a unor modalități variate de interpretare pentru elaborarea unor puncte de vedere diverse asupra semnificației textelor literare
– exerciții de interpretare a viziunii despre lume a autorului, fie pe baza unor întrebări (de exemplu: interogarea autorului), fie pe baza unor elemente biografice din jurnale, memorii, mărturii de epocă etc. *– redactarea de texte scurte în care semnificațiile unor texte literare să fie asociate cu experiențe de viață ale cititorilor* *– prezentarea orală sau în scris a unei dileme morale identificate în două texte literare din aceeași epocă*

– exerciții de redactare a unor reflecții personale, interpretări și corelații cu alte texte sau cu experiențe personale, pornind de la un text dat *– analiza unor opinii critice în vederea construirii unui punct de vedere personal asupra semnificației unui text literar/nonliterar* *– realizarea unei prezentări digitale, folosind mai multe coduri de comunicare, pentru a susține o interpretare personală privind problematica dintr-un text/grupaj de texte* *– exerciții de scriere a unui eseu argumentativ despre un text studiat* *– exerciții de înregistrare, prin citate/notarea imaginilor, a modului în care cititorul descoperă lumea textului literar („harta subiectivă a lecturii”)* *– redactarea unui jurnal de lectură privind legătura dintre un text și contextul ideologic al epocii*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Compararea textelor literare în funcție de contextul istoric pentru a evidenția modalitățile de subordonare a esteticului la ideologic
– elaborarea unei hărți conceptuale care integrează principalele trăsături culturale ale unei epoci, pe baza unor texte, imagini și fragmente audio și video *– exerciții de investigare a aspectelor dominante dintr-o epocă, prin identificarea modului în care se reprezintă spiritul timpului într-un text (prin teme, mentalități, idei, stil, figuri umane, personaje etc.)* *– redactarea unui jurnal imersiv care să reflecte profilul uman caracteristic unei epoci studiate, oferind o interpretare critică și/sau personală a acestuia* *– realizarea unui colaj digital sau a unui organizator grafic care surprinde principalele idei, valori, credințe și instituții culturale dintr-o epocă* *– corelarea reprezentărilor cotidianului din texte diverse ale unei epoci* *– identificarea în filme artistice/documentare a elementelor de context ideologic în care acestea au fost produse și receptate* *– exerciții de asociere a mai multe texte, pe baza aspectelor formale și de conținut* *– elaborarea unui proiect digital pentru a expune propria viziune despre modul în care controlul politic și mecanismele cenzurii afectează practicile literare*
2.2. Integrarea cunoștințelor despre fenomenele literare românești pentru a aborda critic raportarea formelor la contextul sociocultural
– elaborarea unei fișe de observație pentru identificarea elementelor formale ale textelor literare specifice unui anumit curent *– elaborarea unui jurnal digital care să conțină articole/opinii despre fenomenele și formele literare românești pentru ilustrarea varietății acestora* *– dezbateri asupra ideologiilor socioculturale care au condus la apariția unor forme literare* *– redactarea unui eseu liber/argumentativ despre un curent literar/o formă literară, valorificând diverse texte* *– redactarea unei reviste a clasei care să conțină eseuri argumentative/jurnale reflexive/interpretări/texte multimodale, valorificând experiența de lectură a elevilor* *– realizarea unui poster digital, valorificând reprezentări artistice și texte literare studiate* *– compararea prin diferite metode a unui text literar cu produse artistice transmediale* *– elaborarea unor „interviuri virtuale” cu personalități ale culturii române/europene pentru dezvoltarea spiritului critic*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă

3.1. Analiza formelor de variație lingvistică funcțională în relație cu intenția și cu situația de comunicare
– identificarea trăsăturilor specifice stilurilor și practicilor discursive contemporane într-un corpus de texte care tratează aceeași temă *– identificarea elementelor de variație lingvistică situațională în conversații cotidiene, în dialoguri literare sau în mesaje din mediul digital pentru a recunoaște intenția de comunicare* *– selectarea unor exemple de exprimare adecvată și inadecvată contextului comunicativ și argumentarea alegerii acestora* *– explicarea modului în care intenția emițătorului (de exemplu: informare, reglementare, sensibilizare etc.) determină alegerea lexicului și a structurilor sintactice în diferite tipuri de discurs* *– explicarea adecvării/inadecvării situaționale a unor mesaje prin analiza unor studii de caz (de exemplu: utilizarea termenilor de specialitate într-o discuție cu un public neavizat sau a limbajului colocvial într-un context solemn), evidențiind impactul acestor alegeri asupra succesului actului de comunicare* *– compararea unor mesaje formulate în contexte diferite (de exemplu: conversație între colegi, anunț oficial etc.), în vederea evidențierii adecvării limbajului la interlocutor* *– reformularea unor enunțuri colocviale într-o variantă adecvată comunicării formale* *– analiza unor mesaje din mediul online în vederea identificării particularităților limbajului specific comunicării digitale*
3.2. Decodarea sensurilor implicite în actele de comunicare, prin recunoașterea mărcilor lingvistice specifice și prin raportarea la context
– identificarea actelor de vorbire directe și indirecte în enunțuri și dialoguri, prin recunoașterea mărcilor lingvistice și explicarea intenției comunicative *– identificarea sensurilor implicite în enunțuri (ironie, sarcasm, aluzie), prin raportarea la contextul de comunicare și la mărcile lingvistice* *– analiza rolului marcatorilor discursivi în organizarea și nuanțarea sensului, prin compararea unor enunțuri cu sau fără astfel de marcatori* *– identificarea situațiilor de ambiguitate lingvistică, urmată de formularea unor interpretări posibile* *– reformularea enunțurilor implicite în variante explicite, pentru evidențierea relației dintre sensul literal și cel intenționat*
3.3. Crearea de mesaje orale și scrise adecvate situației de comunicare, cu respectarea stilurilor și a practicilor discursive specifice
– susținerea unei prezentări orale (discurs persuasiv sau prezentare de proiect), utilizând tehnici de structurare a discursului (introducere captivantă, argumentare progresivă, încheiere memorabilă) și adaptând registrul lingvistic la profilul auditoriului *– simularea unor practici discursive specifice mediului profesional sau public (organizarea unei conferințe de presă, susținerea unui interviu de angajare sau participarea la o dezbatere formală), prin respectarea normelor de politețe lingvistică și a convențiilor genului discursiv* *– revizuirea propriilor texte prin corectarea erorilor și reorganizarea ideilor*
3.4. Evaluarea conținutului digital și a textelor generate de inteligența artificială, identificând potențiale inexactități sau stereotipuri lingvistice
– analiza unor texte informative sau narative generate de aplicații de inteligență artificială, în vederea identificării eventualelor inexactități, prin consultarea unor surse credibile *– compararea unor texte generate de inteligența artificială cu texte redactate de autori umani, în vederea identificării diferențelor de stil, structură și conținut* *– analiza unor articole sau postări din mediul online, în vederea identificării strategiilor de influențare sau de manipulare*

– evaluarea credibilității unor surse digitale, prin raportarea la criterii precum contextul publicării sau intenția comunicativă *– dezbatere cu privire la avantajele și limitele utilizării inteligenței artificiale în producerea de texte* *– elaborarea unor ghiduri scurte de bune practici privind utilizarea critică a informațiilor din mediul digital*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în preajma Celui de-Al Doilea Război Mondial – Grupări și reviste culturale (*Contimporanul, Criterion*) – Avangarda europeană. Avangarda românească
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul avangardist (text integral)
	Concepte: experiment literar, avangardă literară, suprarealism, manifest, generație literară
	A doua jumătate a secolului al XX-lea (I)
	Contexte – Contextul socioistoric de după Al Doilea Război Mondial – Controlul ideologic asupra literaturii postbelice. Clișee ale literaturii dogmatice – Realismul socialist – Reconfigurări ale lirismului modernist. Generația ’60. Generația ’70
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul neomodernist (text integral), romanul „obsedantului deceniu” (text integral), romanul memoriei (text integral), drama-parabolă (text integral)
	Concepte: realism socialist, cenzură, „obsedantul deceniu”, neomodernism, parabolă
Note: Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei. Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură. Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.	
LIMBA ROMÂNĂ	**Variația funcțională a limbii**
	– Stiluri și practici discursive contemporane: discursul literar-artistic, discursul științific și tehnic, discursul instituțional (juridic, administrativ), discursul politic, discursul jurnalistic/mediatic, discursul religios, discursul publicitar – Structuri lingvistice specifice stilului/tipului de discurs – Adaptarea stilului/a tipului de discurs la context

Domenii de conținut	Conținuturi
	Concepte: stil, discurs, adecvare
	Elemente de pragmatică și stilistică
	– Acte de vorbire directe și indirecte – Umor, ironie, sarcasm, aluzie
	Concepte: act de vorbire, intenție comunicativă
	Comunicare scrisă și orală
	a) Comunicare scrisă – Selectarea structurilor lingvistice și textuale potrivite în funcție de stil/practica discursivă – *Texte propuse spre redactare*: eseul liber, eseul interpretativ, CV-ul, scrisoarea de intenție
	b) Comunicare orală – *Forme de comunicare orală:* interviul, interviul de angajare
	Concepte: eseu liber, CV, scrisoare de intenție, interviu

Clasa a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Evaluarea relațiilor dintre teme, forme și modalități de expresie din mai multe epoci literare pentru a evidenția continuități și transformări în literatură
– analiza prin comparație a modului în care textele literare/nonliterare/multimodale exprimă anumite teme, în epoci diferite *– prezentarea unor constante tematice din epoci diferite, prin punerea în relație într-o hartă conceptuală a mai multor texte literare și nonliterare* *– asocierea unor texte literare/nonliterare/multimodale și a unor creații artistice (din muzică, arte plastice, arhitectură etc.) pentru evidențierea unor recurențe și singularități tematice, expresive, formale etc., în spațiul românesc și transnațional* *– realizarea de tabele comparative/scheme conceptuale/grafice care sintetizează epoca, temele specifice, procedeele expresive dominante etc.* *– exerciții de analiză a unor tipuri diferite de texte pentru a identifica mentalitățile, atitudinile și valorile specifice unei epoci literare/culturale* *– prezentarea comparativă, prin poster/colaj digital etc., a unor teme din literatura română și universală* *– realizarea unor materiale vizuale despre teme și modalități de expresie în literatura contemporană* *– redactarea unui eseu despre evoluția unei forme literare în perioade/curente literare diferite*
1.2. Folosirea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de analiză pentru a prezenta diversitatea temelor și a formelor literare
– construirea sensului prin întrebări în acord cu caracteristicile genului epic/liric/dramatic *– activități de inventariere a sensurilor, de stabilire a legăturilor între idei, între fapte și opinii, prin realizarea de inferențe* *– exerciții de formulare sintetică a sensului global*

– interogarea textelor din perspectiva temei, a lumii reprezentate, a condiției umane și a valorilor, prin întrebări transtextuale *– analiza textelor literare prin evidențierea particularităților de structură și de limbaj care oferă profilul unei forme literare* *– redactarea unor eseuri de analiză a modului în care elementele de compoziție, de limbaj și de stil contribuie la realizarea semnificației* *– utilizarea unor întrebări metacognitive pentru reglarea procesului de comprehensiune a diverselor tipuri de texte*
1.3. Interpretarea diverselor reprezentări literare ale experiențelor umane pentru a le integra în analize critice și reflecții personale
– realizarea unor discuții în rețea/dezbateri, pe baza unor tabele intertextuale care conțin fragmente din texte literare din culturi/perioade diferite *– exerciții diverse de interpretare (de exemplu: contextuală, tematică, stilistică etc.) pentru elaborarea unor ipoteze interpretative* *– prezentarea orală sau scrisă a modului în care experiența unui personaj poate fi reconfigurată prin analogie cu stările afective ale cititorului* *– prezentarea unor opinii personale referitoare la semnificațiile unui text, în corelație cu perspectivele oferite de critica literară* *– redactarea unor comentarii scurte despre modul în care se raportează adolescenții de azi la personajele din textele studiate, integrând perspective diverse* *– redactarea unor eseuri variate în care să se valorifice idei din diferite texte studiate, în funcție de întrebări directoare* *– elaborarea unor eseuri referitoare la temele, la valorile și la formele expresive din literatura diverselor epoci*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Interpretarea fenomenelor literare românești în context transnațional, din perspectivă diacronică și sincronică, pentru evidențierea viziunii despre lume și om
– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare/nonliterare/ multimodale/de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate *– exerciții de analiză contextuală a unor texte literare din spații culturale distincte, în vederea identificării elementelor de convergență și de diferențiere care reflectă viziunea despre lume și despre condiția umană* *– investigarea diacronică a fenomenelor literare prin analiza transformărilor viziunii despre lume și despre om, în raport cu schimbările istorice și culturale* *– elaborarea unui text argumentativ despre modul în care operele literare românești se înscriu în contextul literaturii universale, evidențiind particularitățile viziunii despre lume și despre om* *– construirea de texte multimodale care să reconstituie profilul „omului contemporan” din perspectiva textelor studiate* *– redactarea unor eseuri de sinteză despre valori literare și culturale* *– realizarea de materiale digitale referitoare la un concept/o atitudine/o perspectivă asupra vieții în cultura română și în cea universală*
2.2. Argumentarea modului în care literatura și alte forme de artă reprezintă și modelează mentalitățile diferitelor epoci pentru a înțelege relevanța acestora în contextul personal al cititorilor
– realizarea unui reportaj scris/filmat referitor la modul în care o valoare este ilustrată în texte din literatura contemporană și din alte perioade literare

– formularea în scris a unui punct de vedere despre importanța valorilor estetice sau morale promovate de un curent literar în cultura contemporană *– crearea unui jurnal reflexiv în care elevii raportează valorile unei epoci la experiențele personale* *– realizarea unei dezbateri despre modul în care temele unei epoci sunt reflectate în formele de expresie artistică (de exemplu: text literar, pictură, sculptură, instalație, film etc.)* *– exerciții de dramatizare a unor secvențe din operele literare studiate* *– analiza comparativă a unui text literar și a unei adaptări multimedia (de exemplu: ilustrație, scurtmetraj, animație etc.) pentru a înțelege cum se transpune aceeași idee în mod simbolic și expresiv în limbaje artistice diferite* *– analiza textelor literare/nonliterare/multimodale/de graniță reprezentative pentru o perioadă socioistorică/curent literar/curent cultural, prin explicarea modului în care acestea exprimă experiențe umane fundamentale*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Evaluarea formelor de variație a limbii în contextul multilingvismului și al multiculturalismului, pentru conștientizarea diversității lingvistice
– dezbatere despre relația dintre identitatea lingvistică și identitatea culturală în zone multietnice *– dezbatere despre impactul limbii engleze asupra limbii române actuale, pornind de la analiza unor postări din mediul online* *– evaluarea efectelor pe care utilizarea împrumuturilor le are asupra practicilor lingvistice actuale*
3.2. Utilizarea conștientă a regulilor de punctuație în redactarea de mesaje diverse
– analiza comparativă a două variante ale aceluiași text în care modificarea punctuației schimbă înțelesul, pentru a evalua rolul sintactic și semantic al punctuației în clarificarea mesajului *– discuție despre încălcarea deliberată a regulilor de punctuație în comunicarea din rețelele sociale* *– corectarea unui articol, în vederea publicării lui* *– concurs de scriere cu cerințe care se rezolvă utilizând instrumente normative* *– reformularea unor texte scurte prin substituții lexicale, pentru a evidenția variația de sens și nuanțele stilistice*
3.3. Crearea de mesaje clare, coerente și adecvate situației de comunicare, cu respectarea specificului canalului de comunicare oral/scris/digital
– redactarea unui set de mesaje cu temă comună adecvate specificului canalului de comunicare oral/scris/digital *– realizarea în echipă a unui podcast pe o temă lingvistică sau culturală aleasă de elevi (de exemplu: Limba română în diaspora etc.), cu un script redactat anterior, revizuit colegial, și cu respectarea caracteristicilor podcastului* *– elaborarea unui eseu liber despre identitatea lingvistică proprie*
3.4. Utilizarea instrumentelor digitale în analiza textului
– utilizarea dicționarelor online pentru a verifica sensul și forma cuvintelor cu scopul de a monitoriza corectitudinea și adecvarea lexicală într-un text propriu *– exercițiu de „editare colaborativă” a unui text creativ, prin utilizarea instrumentelor de tip* cloud*, folosind funcțiile de comentariu și sugestii pentru a analiza critic textul și a îmbunătăți coerența, coeziunea și punctuația mesajului în timp real*

– discuție asupra reprezentării personale în mediul digital (social media) *– analiza unui hipertext din punctul de vedere al organizării informației și al strategiei de lectură adecvate* *– discuții despre experimente literare în mediul digital, valorificând texte literare și produse media*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**A doua jumătate a secolului al XX-lea (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în ultimul deceniu al comunismului românesc – Practici literare contestatare, între etic și estetic – Optzecismul literar ***Teme și forme*** – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul postmodernist (text integral), proza scurtă (text integral) ***Concepte***: postmodernism, intertextualitate
	Perioada contemporană
	Contexte – Contextul socioistoric în postcomunismul românesc – Orientări în literatura contemporană. Recuperări: literatura de sertar, literatura exilului, memorialistica de închisoare. Generația ’90. Generația 2000
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul biografist (text integral), proza socială (text integral)
	Concepte: exil, biografism, autoficțiune
	Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului
	– Literatura și marile întrebări despre condiția și natura umană – Literatura în dialog cu memoria culturală – Epicul și imaginile lumii: forme, hibridizări, idei, identități – Liricul și imaginile interiorității: forme, voci, transformări – Dramaticul și dialogul cu lumea: reprezentări ale societății și ale individului

Note:

Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei.

Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură.

Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.

Ultima unitate din clasa a XII-a, *Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului,* întregește imaginea propusă asupra literaturii la începutul clasei a IX-a și se concretizează în teme-sinteză dedicate reprezentărilor despre lume și om, contextelor socioculturale și curentelor literare, formelor studiate pentru fiecare gen literar și aspectelor de viață literară. Pentru a reda imaginea coerentă a dinamicii literaturii, abordarea va fi critică și reflexivă, în concordanță cu evoluția concepțiilor despre lume și om.

Domenii de conținut	Conținuturi
LIMBA ROMÂNĂ	**Identitate lingvistică și culturală**
	a) Multilingvism – schimbarea de cod – contactul lingvistic; relațiile limbii române cu alte limbi – limba română în context european și global – româna și engleza globală – adecvarea anglicismelor la contextul de comunicare
	b) Ideologie și reprezentări despre limbă (atitudini lingvistice, stereotipuri lingvistice, prejudecăți despre limbă)
	Concepte: multilingvism, contact lingvistic, identitate lingvistică, ideologie lingvistică
	Construcția enunțului
	Punctuația în construcția enunțului – legătura dintre structura sintactică și punctuație – obligatoriu și opțional în punctuație
	Concepte: punctuație, structură sintactică, enunț
	Comunicare scrisă și digitală
	a) Comunicare scrisă – *Texte propuse spre redactare:* sinteza
	b) Comunicare în mediul online – Caracteristici: interactivitate, multimodalitate, relaxarea normelor lingvistice în comunicarea digitală – Strategii de lectură a textului digital (relația text-hipertext) – Adecvarea mesajului la scopul și intenția comunicativă în comunicarea digitală – *Forme de comunicare media:* postarea, podcastul
	Concepte: sinteză, postare, podcast
Recapitularea noțiunilor referitoare la: • receptarea și interpretarea textului: identificarea ideilor și a relațiilor semantice; interpretarea sensurilor explicite și implicite; • organizarea și corectitudinea discursului: coeziune și coerență textuală; normă și abatere lingvistică; • argumentare și redactare: structura textului argumentativ, organizarea ideilor și formularea opiniei; • analiza discursului și evaluarea informației: tipuri de discurs și strategii discursive; • etica redactării: evaluarea credibilității informațiilor; citarea surselor și evitarea plagiatului.	

SUGESTII METODOLOGICE

Programa de *Limba și literatura română* este axată pe formarea și dezvoltarea a trei competențe: competența literară, competența culturală și competența lingvistică. Prin sugestiile metodologice de față se recomandă abordarea integrată a celor trei competențe, astfel încât literatura să fie plasată în contextul producerii și al receptării ei și să fie corelată cu fenomenele de limbă. Predarea va urmări introducerea noțiunilor de limbă și de literatură ca sisteme pluristratificate, convergente și în evoluție și va marca, de fiecare dată când este posibil, continuitatea cu diverse conținuturi studiate în clasele anterioare.

*

Competențele generale *Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale* și *Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice,* asociate domeniului *literatură,* urmăresc formarea unor reprezentări coerente și nuanțate asupra literaturii române, care integrează deopotrivă diversitatea și transformarea continuă a structurilor sale expresive și dinamica viziunilor despre om și despre lume.

Domeniul de conținut *literatură* include:

a. Componenta textuală – referitoare la procesele de receptare a literaturii, evidențiată în competențele specifice de înțelegere, de analiză și de interpretare. Aceasta va fi evaluată prin răspunsul personal, răspunsul critic, jurnalul de reflecție etc., care urmăresc capacitatea elevilor de a înțelege, de a analiza și de a interpreta texte literare, precum și de a înțelege și de a analiza texte nonliterare.

b. Componenta contextuală – referitoare la contextele istorice, sociale, culturale și estetice ale producerii textelor și la contextul receptării, incluzând perspectiva elevilor. Are rolul de a sprijini interpretarea textelor prin raportare la orizontul istoric, sociocultural și estetic căruia îi aparțin, precum și de a evidenția similitudini sau contraste cu alte produse artistice din aceeași perioadă sau din perioade/spații culturale diferite. Această componentă va fi evaluată prin răspuns critic, analiză comparativă, hartă conceptuală, portofoliu tematic etc., pentru a aprecia modul în care elevii pun textul în relație cu circumstanțele de producere a acestuia și cu experiența personală.

c. Componenta teoretică – exprimată prin concepte care furnizează instrumentele necesare construirii unei perspective coerente asupra literaturii și a culturii, analizei și interpretării substanțiale a acestora.

Literatura va fi abordată ca *reprezentare a realității* (teme, motive, valori, viziune despre lume); ca *instituție* (aspecte de viață literară: presă, teatru, grupări și ideologii literare, diversificarea categoriilor de public etc.); ca *parcurs istoric* (diversificare și metamorfoze; succesiuni, simultaneități și sincronizări); ca *spațiu de creație* (biografii ale scriitorilor); ca *tablou al genurilor* (genuri și specii literare ce alcătuiesc un sistem variabil în timp), conținuturile fiind organizate după un principiu diacronic.

Activitățile de învățare vor fi centrate asupra experienței lecturii literare, asupra modului în care literatura facilitează dezvoltarea personală și formarea identității individuale a cititorului, asupra modului în care literatura stimulează empatia și atitudinile etice față de ceilalți etc. Se pot construi secvențe teoretice în care, cu ajutorul hărților mentale, se va explica aparatul conceptual necesar lecturii textelor literare și secvențe de exersare a strategiilor de comprehensiune și de interpretare. Se recomandă alegerea unor texte/fragmente de text care să răspundă orizontului și obișnuințelor de lectură ale elevilor. De asemenea, se mizează pe texte care să-i provoace la reflecție, astfel ca prin lectura acestora elevii să înțeleagă că literatura este un discurs nuanțat, plural și substanțial.

Exemplificarea modurilor în care literatura poate fi relevantă pentru elevi (le poate forma/îmbunătăți percepția asupra lor înșiși și asupra celorlalți, precum și asupra vieții sociale și culturale) este urmată de contextualizarea formelor literare. Fiecare perioadă istorică a fost structurată

deductiv, de la general la particular, de la context la text, astfel: a) interogarea contextului socioistoric (cu referire la mentalități, idei, evenimente etc.); b) prezentarea sintetică a contextului cultural (care oferă o imagine asupra instituțiilor, a practicilor și a circulației textelor); c) prezentarea sintetică a paradigmelor estetice (la nivel transnațional și apoi național); d) reprezentări despre lume și despre om (cuprinzând o imagine sintetică a formelor literare ale perioadei; teme, motive, valori; rețele de texte aparținând literaturii naționale/transnaționale); e) interpretarea textelor integrale, care exemplifică formele literare studiate.

Demersurile didactice vor avea în vedere activități prin care elevii să înțeleagă literatura ca pe un discurs complex despre lume și despre condiția umană. În receptarea fenomenelor literare se va pune accent pe lectura integrală a textelor, pe menținerea echilibrului între analiză și interpretare, pe valorizarea interpretării personale și pe reflecția asupra procesului de receptare și construcție a sensului. Așadar, lectura va fi centrată asupra proceselor hermeneutice fundamentale: înțelegerea și interpretarea. În acest sens, activitățile de receptare urmăresc: construirea și aprofundarea înțelegerii globale, prin strategii de redare parafrastică sau sintetică; identificarea și descrierea coordonatelor textului în raport cu parametrii generici, prin strategii de analiză; construcția interpretării globale. În plus, profesorul are libertatea de a utiliza conceptele și noțiunile de teorie literare necesare pentru studiul formelor literare.

Raportarea fenomenului literar la context va fi realizată din următoarele perspective:

- Perspectiva „de ansamblu” – o abordare comprehensivă și integratoare, care include atât texte literare, cât și surse istorice și opere artistice în sens larg. Abordarea urmărește înțelegerea textelor/documentelor în raport cu contextul lor specific, utilizând strategii ca: harta conceptuală, colajul, grupajul de texte etc.
- Perspectiva „din interior” – realizată prin „imersiune”, cu scopul de a restitui contextul printr-o raportare reflexivă și critică. Strategiile utilizate includ: descrierea subiectivă, jurnalul de reflecție, jurnalul imersiv etc.
- Perspectiva relațională – care leagă contextul producerii textului de contextul receptării acestuia, pentru a evidenția sistemele de valori, instituțiile, formele culturale etc.

Interpretarea textelor integrale poate fi abordată în secvențe didactice proiectate în funcție de trei timpi metodici:

- *prelectura* (o etapă în care profesorii, în funcție de specificul și de interesele elevilor față de text, vor încerca să faciliteze receptarea textului, să contureze orizontul de așteptare al elevilor sau o anumită atitudine estetică, să stimuleze interesul lor pentru lectură);
- *lecturile succesive* (o etapă în care elevii abordează textul, axată pe strategii de formulare a sensului și a semnificațiilor);
- *postlectura* (moment al interogării semnificațiilor, a valorilor și a lumii textului; al extinderii dialogului cu textul prin deschideri spre alte epoci și literaturi, spre alte arte, spre media și spre alte domenii ale cunoașterii).

Proiectarea activității didactice, în acord cu actualul curriculum de liceu, nu vizează doar transmiterea de conținuturi, ci și formarea unui mod de a gândi literatura. Formele literare propuse spre studiu depășesc statutul de simple suporturi pentru învățare și devin spații de explorare intelectuală, în care sensurile nu trebuie oferite ca adevăruri prestabilite, ci se vor descoperi prin interacțiune, interpretare și reflecție. Orientarea spre competențe implică o schimbare de paradigmă didactică, și anume una care presupune transformarea practicilor de predare și de evaluare. Accentul se deplasează de la reproducerea informațiilor către dezvoltarea abilității elevilor de a opera cu acestea, prin procese de decizie, comparație, argumentare și analiză critică a ideilor și a interpretărilor.

În acest cadru, un rol esențial îl au sarcinile de învățare care valorifică întrebările deschise, generatoare de semnificație, în detrimentul celor închise, centrate pe identificarea unui răspuns prestabilit. În această logică, se recomandă ca învățarea să nu fie concepută ca un proces pasiv de receptare, ci unul de construcție activă a sensului. Profesorii proiectează situații de învățare care îi provoacă pe elevi să exploreze contexte sociale și culturale, teme și forme, să formuleze ipoteze, să

le verifice și să le susțină argumentat. Activitățile didactice pot fi concepute astfel încât să favorizeze dialogul, confruntarea de idei și reflecția critică, creând un cadru în care elevii învață nu doar să înțeleagă literatura, ci să conștientizeze modul în care aceasta reprezintă evoluția omului, relația sa cu lumea și cu sine.

În clasele X–XII, competența generală *Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă* vizează: a) *variația socială și stilistică a limbii*, pentru înțelegerea diferențelor de registru lingvistic și pentru raportarea fără prejudecăți la variantele sociale ale limbii; b) *construcția argumentării*, pentru elaborarea de mesaje bine articulate și persuasive și c) *receptarea și producerea de texte* orale sau scrise, noțiunea de „text" fiind înțeleasă în sens larg, ca formă de comunicare.

Domeniul de conținut *limba română* include:

a. Resurse conceptuale (componenta teoretică) – exprimate printr-un set de concepte de bază, utilizate pentru înțelegerea și explicarea funcționării și a variației limbii, în vederea conștientizării formelor și a funcțiilor acesteia. Prin componenta teoretică se urmărește dezvoltarea metalimbajului și a capacității elevilor de a observa și de a explica fenomene lingvistice. Aceste concepte nu constituie obiect al evaluării ca atare, ci sunt valorificate ca instrumente de sprijin în activitățile de receptare și de producere, de analiză și de revizuire a mesajelor. Se recomandă integrarea lor în prezentarea și în interpretarea fenomenului lingvistic, în activitățile consacrate înțelegerii textului literar și nonliterar etc.

b. Componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică – referitoare la utilizarea limbii în contexte de comunicare variate, prin raportare la normă și la convențiile pragmatice și sociolingvistice, la formularea corectă a enunțurilor adaptate scopului/contextului și la folosirea strategiilor de comunicare adecvate. Aceasta se evaluează prioritar integrat, prin performanțele discursive ale elevilor, și complementar, prin activități centrate asupra unor acte de vorbire uzuale, strategii de adecvare a discursului la interlocutor și la context etc.

c. Componenta reflexivă (bazată pe resursele conceptuale și manifestată prin componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică) – referitoare la capacitatea elevilor de a evalua propriile alegeri lingvistice și pe ale altora, de a conștientiza relația dintre alegerile lingvistice, contextele sociale și semnificații. Această componentă este vizată prioritar de evaluarea formativă, precum și de cea bazată pe chestionare de reflecție, de autoevaluare etc.

Cele trei componente funcționează integrat, nu separat, în activități de comunicare orală și scrisă/digitală, competența lingvistică manifestându-se prin performanțele efective ale elevilor.

Predarea limbii române va urmări integrarea cunoștințelor despre structura și funcționarea limbii în activități de comunicare reală, orală și scrisă, relevante pentru viața socială și academică a elevilor și pentru formarea conștiinței lor culturale. Accentul se va pune pe utilizarea limbii în contexte autentice, nu pe descrierea abstractă a sistemului lingvistic. Se recomandă adaptarea metalimbajului la nivelul clasei, cu accent pe funcționalitate, nu pe memorarea definițiilor. Studierea elementelor de limbă în sens larg (structuri gramaticale, variabile sociolingvistice, elemente de retorică și argumentare, noțiuni de pragmatică, stilistică și variație funcțională, aspecte ale multilingvismului etc.) se realizează pentru a contribui la înțelegerea mesajelor, la organizarea sensului și la construcția de mesaje bine articulate, persuasive și adaptate la situația lingvistică. Studiul variației sociale a limbii se realizează prin analiza unor mostre de comunicare autentică și a unor exemple din textele studiate, relevante pentru înțelegerea funcționării limbii în diferite contexte sociale. Variația funcțională a limbii este abordată prin raportare la diversitatea stilurilor și a practicilor discursive contemporane, la structurile lingvistice specifice fiecărui tip de discurs și la adecvarea acestora la contexte concrete de comunicare, în vederea dezvoltării capacității de a interpreta și de a produce discursuri argumentate și adaptate profilului lingvistic al interlocutorilor. Dimensiunea identității lingvistice și culturale este abordată prin analiza multilingvismului, precum și prin examinarea ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă (atitudini, stereotipuri și prejudecăți lingvistice).

Pe parcursul celor patru ani de liceu, se vor avea în vedere în mod constant criteriile de monitorizare a redactării diverselor tipuri de texte, inclusiv multimodale (claritate, coeziune, coerență, respectarea proprietății termenilor; autocorectare gramaticală; respectarea normelor de ortografie și de punctuație), planificarea și organizarea discursului oral, precum și criteriile de monitorizare a comunicării orale eficiente (dicția și intonația; coerența și coeziunea; adecvarea la contextul comunicativ).

Clasa a X-a

În clasa a X-a, dezvoltarea competenței lingvistice are în vedere, în mod prioritar, argumentarea. Activitățile didactice vor viza înțelegerea situației retorice (adaptarea discursului la audiență, scop și context), diferențierea dintre informație și opinie, utilizarea adecvată a tipurilor de argumente și a strategiilor persuasive, precum și identificarea și evitarea erorilor de argumentare. Se recomandă valorificarea unor discursuri celebre ca suport al unor activități ce au în vedere dezvoltarea capacității de reflecție a elevilor asupra strategiilor argumentative. Această competență este complementară cu: explorarea variației sociale a limbii (sociolecte, argou, jargon, registre formale și informale și atitudinile asociate acestora) și cu exersarea comunicării scrise și orale, prin redactarea și susținerea de discursuri argumentative clare, coerente, adecvate la context.

Scopul analizei stilistice (în sens larg, incluzând și versificația) este înțelegerea rolului elementelor de stilistică în construirea sensului, a viziunii și a stilului artistic, nu simpla identificare a figurilor de stil.

Clasa a XI-a

În clasa a XI-a, studiul stilurilor și al practicilor discursive contemporane implică analiza principalelor stiluri și tipuri de discurs, a structurilor lingvistice specifice acestora și a mecanismelor de adecvare a discursului la context și la intenția comunicativă. Dezvoltarea competenței lingvistice este susținută, pe de o parte, de aprofundarea elementelor de pragmatică și stilistică și, pe de altă parte, de dezvoltarea capacității de a produce discursuri variate, scrise sau orale, adecvate unor contexte diferite.

Clasa a XII-a

În clasa a XII-a, se va urmări cu prioritate înțelegerea identității lingvistice și culturale, prin analiza fenomenelor asociate multilingvismului, precum și a ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă. Un set complementar de conținuturi vizează construcția corectă a enunțului, prin înțelegerea relației dintre structura sintactică și punctuație. În paralel, se dezvoltă competențele de comunicare scrisă și digitală, prin realizarea de sinteze și producerea de texte multimodale. Secțiunea de recapitulare vizează consolidarea competențelor lingvsitice dezvoltate în cei patru ani de liceu.

*

În selecția textelor pentru activitățile de receptare și de producere se vor valorifica texte literare, nonliterare actuale și de graniță (jurnale, bloguri, texte memorialistice, discursuri publice etc.), pentru a asigura transferul competențelor de comunicare în situații reale. Utilizarea instrumentelor digitale și a aplicațiilor de inteligență artificială în activitățile de învățare se va realiza în scop formativ, pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, digitale și de gândire critică.

Modalitatea de recapitulare a conținuturilor rămâne la latitudinea profesorului, în funcție de specificul clasei și de strategiile didactice adoptate. Recapitularea poate fi realizată fie într-un modul distinct, la finalul anului școlar, fie integrată gradual pe parcursul anului, prin reluarea și consolidarea noțiunilor în contexte variate de învățare. Se recomandă o abordare flexibilă, centrată pe aplicarea integrată a cunoștințelor privind receptarea și interpretarea textului, organizarea și corectitudinea discursului, argumentarea și redactarea, analiza discursului și evaluarea informației, precum și etica redactării.

*

În acord cu *Profilul de formare al absolventului*, în continuitate cu clasa a IX-a, actuala programă conține o competență specifică referitoare la comunicarea digitală (de utilizare a mediilor digitale și a inteligenței artificiale). Aceasta implică utilizarea ghidată a instrumentelor digitale pentru producerea și receptarea mesajelor, precum și exersarea unor deprinderi privitoare la evaluarea surselor (clasa a X-a) și la dezvoltarea unei atitudini reflexive, prin analiza conținuturilor digitale și a textelor generate de inteligența artificială, precum și prin utilizarea instrumentelor digitale (clasele a XI-a și a XII-a). Pe tot parcursul liceului, se va insista asupra dimensiunii etice a utilizării resurselor digitale, prin cultivarea responsabilității, a discernământului și a respectării normelor de citare.

În cadrul evaluării, este necesară analiza rezultatelor evaluării formative, sumative etc., cu accent pe un feedback descriptiv, pentru a putea facilita dezvoltarea competențelor specifice, precum și progresul fiecărui elev. În acest sens, se recomandă diversificarea metodelor, a formelor și a instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele complementare, ca observarea sistematică, proiectul, investigația, auto- și interevaluarea. Se recomandă ca itemii din cadrul evaluărilor scrise să fie variați (obiectivi, semiobiectivi și subiectivi) și gradați ca nivel de dificultate și de complexitate, în acord cu competențele specifice prevăzute în programă.

*

Se va acorda atenție în mod explicit strategiilor și formelor de comunicare prin care se asigură dezvoltarea personală și, în perspectivă, inserția socială a elevului. Se recomandă folosirea la clasă a resurselor educaționale deschise (RED) interactive și adaptative în vederea eficientizării demersului didactic, precum și a instrumentelor de inteligență artificială pentru diverse activități. În funcție de specificul clasei și de dinamica sa, profesorul își stabilește strategii didactice prin care vizează în mod real formarea competențelor, văzute ca „un set de atitudini față de sarcina asociată și care, prin motivație și interese, angrenează ansamblul de abilități și cunoștințe, respectiv seturile de capacități cognitive, emoționale și fizice care pun în acțiune comportamente specifice, contextualizate de sarcină și rol” (*Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, 2021). Sarcinile de lucru trebuie să provoace elevii să formuleze idei, valorificând informații diverse, uneori concurente, pentru a realiza interpretări, ipoteze sau evaluări ale unor texte complexe, care abordează o tematică diversă, având în vedere criterii multiple sau abordări diferite. Condiția necesară pentru rezolvarea sarcinilor de lucru la acest nivel este precizia analizei și atenția minuțioasă la detalii care nu sunt evidente în text (conform *OECD PISA Global Competence Framework*).

De asemenea, profesorii au **posibilitatea flexibilizării demersului didactic**, în funcție de profil, de specializare, de nivelul clasei și de grupele de nivel din cadrul acesteia, astfel încât să fie asigurate formarea și dezvoltarea competențelor și raportarea la conținuturile prevăzute în programă. De exemplu, în urma evaluării inițiale, profesorul poate alege și alte strategii și metode specifice literației pentru adolescenți. În primul rând, profesorul va urmări fluența elevilor în exprimare și capacitatea lor de a utiliza corect vocabularul limbii române (prin hărți lexicale, cuvinte explicate cu ajutorul dicționarelor etc.). Mai apoi, va urmări identificarea cuvintelor, lectura grupurilor de cuvinte și selectarea informației esențiale din text. Ulterior, profesorul va adresa întrebări factuale și inferențiale în vederea formulării sensului global al textului, ajungându-se la redactarea rezumatului, la construirea unei reprezentări mentale și la reflecția asupra ideilor. Ritmul de parcurgere a modulelor de conținut va fi decis de profesor în funcție de particularitățile elevilor. Întrucât fenomenele lingvistice sunt reprezentate în contexte autentice de comunicare, conținuturile de limbă pot fi abordate în relație cu textul literar atunci când acesta oferă resursele optime pentru ilustrarea noțiunilor vizate. Această strategie permite ancorarea conceptelor de limbă în situații semnificative de utilizare. Profesorii au libertatea de a organiza demersul didactic în mod flexibil. Proiectarea va respecta logica proceselor receptării propuse în evaluarea Programme for International Student Assessment (PISA): accesarea și localizarea informațiilor; identificarea lor; integrarea și interpretarea (comprehensiunea literală, construirea înțelegerii globale, dezvoltarea unei interpretări); reflecția și evaluarea pe baza cunoștințelor exterioare textului (dar prin raportare la conținutul și la forma textului).

*

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței literare:

- **strategii de ilustrare/reprezentare a conceptelor, de tipul hărților conceptuale/mentale privind aspecte specifice epocii**

Elevii elaborează hărți conceptuale pentru a înțelege trăsături definitorii ale unei epoci culturale, relațiile dintre contextul socioistoric și creația literară, legături între curente literare/artistice, teme, motive și valori recurente etc.

- **proiecte de grup**

Elevii colaborează pentru a compara expresii artistice ale aceleiași viziuni despre lume, identificând corespondențe între literatură, arte plastice, muzică și arhitectură, sau pentru a reconstitui imaginea unei personalități reprezentative pentru o epocă, folosind resurse diverse.

- **ateliere de scriere**

Elevii redactează texte prin care prezintă relația dintre ideologia unei epoci și formele artistice specifice, exemplificând-o printr-o selecție de texte/opere de artă.

- **jurnale imersive**

Elevii redactează un jurnal „din interiorul” unei epoci pentru a înțelege mentalitățile și atmosfera culturală.

- **jurnale de reflecție**

Elevii formulează reflecții personale asupra unor idei și valori culturale prezente în epoca actuală pe care le-au identificat în textele studiate, dezvoltându-și astfel gândirea critică și sensibilitatea culturală.

- **strategii inferențiale**

Elevii citesc „printre rânduri” pentru a construi sensul global al textelor. Procesul de înțelegere se focalizează asupra relației cauză-efect, a inferențelor anaforice și a celor predictive.

- **strategii de lectură contrastivă**

Elevii corelează textele cu lumea lor, cu texte din diferite epoci, cu opere de artă, cu produse media etc. Este o strategie care facilitează comprehensiunea textelor și implică elevii în construirea sensului prin raportare la ceea ce ei știu, la experiențele lor sau la alte texte.

- **interogarea**

Elevii își dezvoltă gândirea critică prin problematizarea semnificațiilor textelor integrale/ fragmentelor de text aflate în relație. Elevii se implică în activități de analiză a textelor, de interpretare, evaluând sau aplicând ipotezele lor interpretative și răspunzând la întrebări literale, interpretative, deductive sau explicative etc.

- **ateliere de lectură**

Elevii realizează activități care să le dezvolte orizontul de cunoaștere prin extinderea spre alte forme, alte tipuri de texte și de arte. Elevii își dezvoltă abilitățile de gândire critică, au oportunități de abordare pluridisciplinară, interdisciplinară, transdisciplinară, colaborativă și integrată.

Recomandări de autoare și autori[4] pentru clasa a X-a:

Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Veronica Micle, C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Macedonski, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Al. Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, George Coșbuc, Traian Demetrescu, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Șt. O. Iosif, Hortensia Papadat-Bengescu, Ștefan Petică, Gala Galaction, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, George Bacovia, E. Lovinescu, Ion Minulescu, Ion Agârbiceanu, Panait Istrati, V. Voiculescu (poet), Mateiu I. Caragiale, Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Cezar Petrescu, Otilia Cazimir, Gib Mihăescu, Camil Petrescu,

[4] Autoarele și autorii recomandați sunt ordonați după anul nașterii, pentru toate clasele.

Ion Barbu, Lucian Blaga, Ionel Teodoreanu, G.M. Zamfirescu, G. Călinescu (prozator), Isac Peltz, Anton Holban, Magda Isanos.
Novalis, E.T.A. Hoffmann, Edgar Allan Poe, Nikolai Gogol, Mihail Lermontov, Emily Brontë, Gustave Flaubert, Charles Baudelaire, Feodor Dostoievski, Lev Tolstoi, Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, A.P. Cehov, Marcel Proust, Rainer Maria Rilke, Miklós Bánffy, James Joyce, Virginia Woolf, Ezra Pound, T.S. Eliot.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XI-a:
Urmuz, V. Voiculescu (prozator și poet), Perpessicius, Ion Vinea, Tristan Tzara, B. Fundoianu/ Benjamin Fondane, Tudor Vianu, G. Călinescu (critic și istoric literar), Henriette-Yvonne Stahl, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Ilarie Voronca, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Cella Serghi, Geo Bogza, M. Blecher, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Botta, Emil Cioran, Anișoara Odeanu, Gellu Naum, Geo Dumitrescu, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Constantin Țoiu, Petru Dumitriu, Ștefan Bănulescu, Leonid Dimov, Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Radu Cosașu, Nora Iuga, Mircea Ivănescu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Emil Brumaru, Augustin Buzura, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Gabriela Adameșteanu, Ana Blandiana, Gabriela Melinescu, Virgil Mazilescu.
Selma Lagerlöf, Luigi Pirandello, Maxim Gorki, André Gide, Thomas Mann, Franz Kafka, Eugene O'Neill, Fernando Pessoa, Mihail Bulgakov, Serghei Esenin, Federico García Lorca, William Faulkner, Ernest Hemingway, George Orwell, Marguerite Yourcenar, Jean-Paul Sartre, Samuel Beckett, Dino Buzzati, Albert Camus, J.D. Salinger.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XII-a:
Lena Constante, N. Steinhardt, Jeni Acterian, I.D. Sîrbu, Monica Lovinescu, Eugen Simion, Norman Manea, Oana Orlea, Nicolae Manolescu, Andrei Codrescu, Ștefan Agopian, Adriana Babeți, Gheorghe Crăciun, Mircea Nedelciu, Alexandru Vlad, Rolf Bossert, Herta Müller, Traian T. Coșovei, Ioan Groșan, Florin Iaru, Mircea Mihăieș, Cristian Teodorescu, Alexandru Mușina, Magdalena Ghica, Ion Mureșan, Marta Petreu, Ion Stratan, Romulus Bucur, Mircea Cărtărescu, Mariana Marin, Matei Vișniec, Ioan Es. Pop, Cristian Popescu, Emilian Galaicu-Păun, Andrei Bodiu, Simona Popescu.

Pentru literatura anilor 2000 se vor selecta autoare și autori relevanți prin originalitatea viziunii literare, ale căror texte sunt, totodată, adecvate nivelului de înțelegere și experienței de lectură ale elevilor.
Ivo Andrić, Jorge Luis Borges, Raymond Queneau, Varlam Șalamov, Ernesto Sábato, Julio Cortázar, Alexandr Soljenițîn, Clarice Lispector, Kurt Vonnegut, José Saramago, Italo Calvino, Michel Tournier, Gabriel García Márquez, Milan Kundera, Milorad Pavić, Umberto Eco, Sylvia Plath, Mario Vargas Llosa, Thomas Pynchon, António Lobo Antunes, Margaret Atwood, Dubravka Ugrešić.

Notă. Se vor alege opere reprezentative ale unor autoare/autori din lista de mai sus, pentru a fi studiate la clasă (integral sau prin fragmente de text).

La finalul claselor a X-a și a XI-a, se recomandă activități de sistematizare și de evaluare sumativă, în cadrul cărora elevii vor elabora **proiecte** cu tema **„Oameni ai timpului lor"**: prezentarea unor personalități semnificative pentru diferite epoci, insistându-se asupra elementelor din biografia lor, privite ca o posibilitate de clarificare a unor contexte socioistorice și culturale. Elevii vor alege o personalitate din cadrul epocilor studiate, de exemplu:

- Clasa a X-a: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Al. Macedonski, Constantin Stere, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, George Bacovia, Panait Istrati, Mateiu I. Caragiale, Ionel Teodoreanu, Magda Isanos etc.;
- Clasa a XI-a: V. Voiculescu, Tristan Tzara, B. Fundoianu/Benjamin Fondane, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Cioran, Maria Banuș,

Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Nina Cassian, Petru Dumitriu, Dan Deșliu, Radu Petrescu, A.E. Baconsky, Radu Cosașu, Nora Iuga, Paul Goma, Nicolae Labiș, Norman Manea, Bujor Nedelcovici, Dumitru Țepeneag, Emil Brumaru, Constanța Buzea, Adrian Păunescu, Dorin Tudoran, Mircea Dinescu etc.

Elevii vor fi îndrumați de profesor să apeleze în documentare la surse (istorice, literare etc.) pe diverse suporturi (volume de critică și de istorie literară, articole disponibile în mediul online, imagini, clipuri video etc.), pe care le vor integra în mod critic în proiectele lor. În cadrul acestor activități, elevii vor respecta etica redactării și vor folosi tehnici de citare conform normelor în vigoare.

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței lingvistice:

- **analiză funcțională a textelor**

Elevii analizează texte din contexte reale (presă, e-mail, postări etc.), pentru a identifica relația dintre structurile lingvistice, organizarea informației și adecvarea mesajului la scopul comunicării.

- **redactare și revizuire de text**

Elevii redactează și revizuiesc texte aparținând unor stiluri, practici și genuri discursive variate, concentrându-se asupra aspectelor privitoare la: coeziune, coerență, organizare informațională, specific discursiv, construcție argumentativă, respectarea normei, prin autoevaluare și evaluare intercolegială.

- **rescriere și reformulare contextualizată**

Elevii reformulează enunțuri sau texte în diverse moduri (în funcție de interlocutor și de scopul și canalul comunicării, de intenția comunicativă etc.), analizând efectele de sens și rolul structurilor lingvistice în construcția mesajului.

- **conștientizarea variației lingvistice**

Elevii compară variante lingvistice determinate de variabile sociolingvistice, stilistice etc. pentru adecvarea propriului discurs la situația de comunicare.

- **comunicare orală ghidată**

Elevii planifică și susțin intervenții orale, adaptate contextului și publicului, completând fișe de (auto)evaluare și jurnale de reflecție privind claritatea, coerența și persuasivitatea discursului.

- **realizare a unui vlog/podcast**

Elevii scriu un scurt scenariu de tip vlog sau podcast pe o anumită temă de interes, pe care apoi îl înregistrează în vederea dezvoltării competențelor de adecvare a discursului la tema aleasă și de utilizare a strategiilor discursive și stilistice în producerea de mesaje orale coerente, expresive și eficiente.

- **analiza, producerea și evaluarea formelor diverse de discurs**
  - activități de analiză a diverselor forme de comunicare (dezbateri, argumentări, discursuri publice etc.), în vederea identificării convențiilor tipului de text, a modului în care se structurează informațiile/ideile etc.
  - activități de producere de text de diverse tipuri în diferite contexte de comunicare (rezumat, sinteză, analize, interpretări, argumentări, eseuri etc.), în vederea dezvoltării potențialului de inserție socială;
  - activități de evaluare și autoevaluare a discursului propriu, conform unor grile, în vederea îmbunătățirii competenței lingvistice și a conștientizării propriei formări.

*

Orele aflate la dispoziția cadrului didactic, reprezentând **25%** din numărul total de ore al disciplinei *Limba și literatura română*, asigură contextul flexibil de adaptare și de personalizare a demersului didactic, în funcție de specificul clasei și de nevoile individuale ale elevilor.

Aceste ore pot fi utilizate pentru **activități de remediere și de consolidare**, destinate elevilor care întâmpină dificultăți în exersarea și aplicarea competențelor dobândite. Astfel, se pot planifica exerciții suplimentare de analiză textuală, strategii de înțelegere a textului literar sau se pot consolida competențele de scriere argumentativă.

În egală măsură, aceste ore oferă posibilitatea **aprofundării și a extinderii**, pentru elevii cu ritm accelerat de învățare, prin intermediul lecturilor suplimentare, al unor ateliere de creație literară etc.

Orele aflate la dispoziția profesorului pot susține și **dezvoltarea excelenței** prin pregătirea elevilor motivați să participe la olimpiade, la concursuri școlare sau la alte proiecte. Totodată, acestea facilitează transferul competențelor în contexte autentice, prin activități care favorizează utilizarea abilităților de comunicare și de argumentare în situații cotidiene sau profesionale, cum ar fi: dezbaterile, prezentările publice, redactarea de texte funcționale sau proiectele interdisciplinare.

Întrucât învățământul românesc oferă fiecărui elev servicii educaționale, programa școlară va fi adaptată, în funcție de particularitățile elevilor aflați în situație de risc, astfel încât să se asigure accesul acestora la oportunitățile de învățare. Activitățile de învățare și evaluare vor avea în vedere adaptarea conținuturilor și a sarcinilor de lucru, cu accent asupra învățării individualizate.

GRUP DE LUCRU

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	INSTITUȚIA/ UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	FUNCȚIA ÎN CADRUL G.L.C.
1.	GEORGESCU DANIEL	Ministerul Educației și Cercetării	responsabil
2.	CIOBANU ROXANA ȘTEFANIA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
3.	DUBĂLARU OANA ANCA	Universitatea din București	coordonator științific
4.	MARTIN MIRCEA	Academia Română	membru
5.	ZAFIU RODICA	Academia Română	membru
6.	NICOLAE ALEXANDRU COSMIN	Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”	membru
7.	RĂDUȚĂ DOINA MAGDALENA	Universitatea din București	membru
8.	MITCHIEVICI ANGELO-NICOLAE	Uniunea Scriitorilor din România	membru
9.	PAMFIL ALINA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
10.	TĂMĂIAN GIOCONDA IOANA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
11.	ILIE EMANUELA	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	membru
12.	RAȚIU BOGDAN PETRU	Liceul UMFST „George Emil Palade”, Târgu Mureș	membru
13.	ANISIE MONICA CRISTINA	Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu”, București	membru
14.	BENTZ TEODORA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, București	membru
15.	CHELARIU SILVIA OFELIA	Colegiul Național „Al.I. Cuza”, Focșani	membru
16.	COVACI ARIANA OANA	Colegiul Național „C.D. Loga”, Caransebeș	membru
17.	DUDAȘ-VASILE ADRIANA	Colegiul Național „Traian Lalescu”, Reșița	membru
18.	GÂLEA GABRIELA ANAMARIA	Colegiul Național „Titu Maiorescu”, Aiud	membru
19.	MARIAN-IONESCU MARIA CRISTINA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, Ploiești	membru
20.	MAXIM ANDREIA NICOLETA	Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad	membru
21.	MORAR MIHAI GHEORGHE	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești	membru
22.	NEGRILĂ MIHAELA CORNELIA	Școala Gimnazială nr. 6 „Iacob Mureșianu”, Brașov	membru
23.	ORBAN LAURA HENRIETA	Colegiul Național de Informatică, Arad	membru
24.	PETRACHE ANCA DENISA	Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București	membru
25.	PRICINĂ ANCA	Colegiul Național „Carol I”, Craiova	membru
26.	VINTILĂ ISABEL GIORGIANA	Școala Gimnazială Nr. 3, Suceava	membru

Anexa nr. 172

Programa școlară pentru disciplina

Limba și literatura română

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 172
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Limba și literatura română* are un rol prioritar în formarea intelectuală, afectivă și civică a elevilor și contribuie în mod fundamental la construirea profilului lor cultural. În arhitectura curriculumului, disciplina facilitează accesul la celelalte domenii ale cunoașterii și creează, prin potențialul ei simbolic, cultural și identitar, premisele unor demersuri integrate, care să le permită elevilor să înțeleagă lumea în care trăiesc și să se poziționeze reflexiv în raport cu aceasta.

Viziunea curriculară este orientată spre dezvoltarea competenței literare, a celei culturale și a celei lingvistice într-un proiect progresiv și cumulativ, care integrează două domenii de conținut:

A) Literatură;
B) Limba română.

Suportul normativ al programei este asigurat de o serie de documente legislative și de politică educațională, naționale și internaționale: *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023*, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; *Profilul de formare al absolventului*, aprobat prin OME nr. 6731/2023; *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național*. *Cadrul de referință al Curriculumului național*, aprobat prin OME nr. 3239/2021; *Instrucțiunea nr. 8/2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu*; *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2)* și OECD *PISA Global Competence Framework*.

Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a *Profilului de formare al absolventului* și asigură coerența dintre predare, învățare și evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acest sens, disciplina *Limba și literatura română* contribuie, în principal, la formarea următoarelor competențe-cheie:

(1) *competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului*;
(2) *competența de sensibilizare și de exprimare culturală*;
(3) *competența personală, socială și de a învăța să înveți*;
(4) în subsidiar, *competența digitală*.

Viziunea actualei programe conturează un profil al absolventului definit prin atribute esențiale pentru cetățeanul activ al secolului al XXI-lea: comunicativ, autonom, creativ, reflexiv, colaborativ, prospectiv, rezilient, responsabil și etic. Obiectivele fundamentale ale programei sunt: furnizarea instrumentarului lingvistic necesar conștientizării lingvistice; înțelegerea importanței alfabetizării funcționale și a educației literare; crearea unor cadre de experiență care să valorifice aspecte ale culturii române în devenirea ei și în relație cu diferite contexte transnaționale, pentru formarea acestui profil complex.

Structurarea programei are la bază o abordare integrată, care combină modele didactice complementare, validate de cercetările europene în didactica limbilor materne (Sawyer și Van de Ven 2007[1], Witte și Sâmihăian 2013[2]) și de studiile de didactică a limbii și literaturii române (Pamfil 2016[3]).

Astfel, în cadrul programei, domeniul *Literatură* este abordat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel cultural și cu cel estetic, atât la nivelul competențelor, cât și al conținuturilor asociate. Conform acestor modele:

– lectura textului literar îndeamnă la reflecție asupra condiției umane, literatura fiind receptată ca un discurs despre om și lume;

– interacțiunea cu textul privilegiază procesele de comprehensiune și de interpretare;

– cunoașterea fenomenului literar românesc, a scriitorilor și a operelor reprezentative se face prin raportare la context;

– asimilarea și aplicarea conceptelor de teorie literară contribuie la o lectură nuanțată.

Domeniul *Limba română* este organizat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel comunicativ-funcțional și cu cel cultural. Conform acestor modele:

– studiul limbii urmărește formarea unor vorbitori reflexivi, capabili de utilizarea conștientă a limbii, de evaluare și de control al propriului discurs;

– strategiile de comunicare le permit elevilor să își dezvolte capacitatea de a recepta, de a produce și de a interpreta mesaje în diferite contexte de comunicare;

– conștientizarea lingvistică dezvoltă gândirea critică și favorizează înțelegerea rolului limbii în viață și în societate, transformând elevii din receptori pasivi în producători de discurs coerent, corect și fluent;

– integrarea explicită a temelor legate de variația lingvistică formează o atitudine deschisă și reflexivă față de diversitatea lingvistică și culturală.

Principiul ordonator al conținuturilor este cel diacronic, reflectat mai ales în dinamica formelor literare, a reprezentărilor despre om și despre lume și a contextelor care le generează, precum și în dinamica limbii. Orientarea cronologică este motivată de:

– filosofia educațională care susține că elevii, ca tineri cetățeni, își pot proiecta viitorul, învățând, în același timp, să se orienteze în cadre ale prezentului și ale trecutului;

– specificul disciplinei filologice, în care faptele de limbă și de literatură încorporează în mod intrinsec dimensiunea istorică;

– studiile cultural-estetice, care privilegiază o înțelegere logică și integrativă a evoluției paradigmelor/curentelor culturale și literare, a evoluției ideilor și a mentalităților;

– viziunea curriculară, care armonizează studiul disciplinei în gimnaziu cu studiul acesteia în liceu: abordarea tematică a literaturii este continuată cu abordarea dinamică a fenomenului literar românesc în evoluția lui și în raport cu spațiul european/transnațional; abordarea comunicativ-funcțională a limbii române din gimnaziu este continuată și orientată acum spre conștientizarea lingvistică;

– studiile de didactică a limbii și literaturii, care evidențiază limitele unei educații a lecturii centrate exclusiv pe strategii, în absența unor conținuturi semnificative și contextualizate.

De asemenea, pentru ca elevii să înțeleagă dinamica formelor și a viziunilor despre om, despre lume și despre artă, prezenta programă propune ca literatura să fie înțeleasă ca fenomen cultural (parte a contextului cultural în care a fost creată, cu integrarea sa în istoria culturii naționale și transnaționale), ca practică estetică (parte integrantă a istoriei formelor de creație) și ca discurs social (care interoghează sistemul de valori al epocii în care se produce și se receptează).

Programa pentru clasele a X-a – a XII-a se situează în raport de continuitate față de programa de clasa a IX-a și, implicit, față de cea de nivel gimnazial a disciplinei de studiu, valorificând

[1] Sawyer, W., Van De Ven P.-H. (2007), „Starting points: paradigms in mother-tongue education", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 7, nr. 1, p. 5-20.

[2] Witte, T.C.H., Sâmihăian, F. (2013), „Is Europe open to a student-oriented framework for literature? A comparative analysis of the formal literature curriculum in six European countries", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 13, p. 1-22.

[3] Pamfil, A. (2016), *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Art.

cunoștințele elevilor și dezvoltându-le competențele, proiectate la un nivel superior, prin grade mai înalte de conștientizare, de abstractizare și de reflecție.

Perspectiva inovatoare a programei poate fi corelată cu următoarele concepte supraordonatoare:

a) *literatura este un sistem pluristratificat*, abordat ca reprezentare a realității, ca instituție, ca parcurs istoric, ca spațiu de creație, ca tablou al genurilor;

b) *contextul* reprezintă un concept abordat în acord cu procesele de receptare propuse de documentele OCDE (PISA), concept care va ordona dezvoltarea competenței de lectură. Contextele facilitează construirea unor reprezentări culturale. Pe de o parte, ele se referă la dinamici socioistorice exterioare textelor, dar prin care se oferă semnificație acestora, iar, pe de altă parte, se raportează la evaluarea și la reflecția asupra textelor, din perspectiva contextelor familiare cititorului, precum și din perspectiva unor texte aparținând altei culturi sau din perspectiva artelor (muzică, arte plastice etc.), pentru a problematiza și a construi reprezentări ale lumii și ale omului;

c) *interpretarea literaturii* are ca scop modelarea perspectivei despre om și lume a elevilor și este determinată de reflecția asupra practicilor, a conținuturilor și a formelor literare, de raportarea critică la valorile „lumii textului", de interogarea contextelor (producere și receptare) și de valorizarea interpretării;

d) *formele literare* organizează reprezentarea realității în literatură și încadrează viziunile personale ale creatorilor asupra lumii. Acestea constituie un sistem în sincronie, dependent de contextele istoric, sociocultural și estetic. Totodată, ele evoluează în timp, în acord cu mentalitatea fiecărei epoci, cu imaginarul colectiv și cu sistemul de convenții artistice specifice;

e) *flexibilitatea lingvistică și comunicativă* determină organizarea strategică a studiului limbii pe următorii piloni: conștientizare lingvistică, variație lingvistică, redactare și comunicare orală și digitală. Concepția curriculară vizează combaterea unei duble deficiențe: pe de o parte, analfabetismul funcțional (incapacitatea de a decoda și de a înțelege critic informația), iar, pe de altă parte, analfabetismul practic, definit ca eșecul de a scrie și de a vorbi corect și coerent în limba maternă.

Prezenta programă școlară de **Limba și literatura română** pentru clasele a X-a – a XII-a este proiectată în acord cu prevederile *Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi*, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, cu următoarea alocare orară:

- clasa a X-a: **3 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **1 oră/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**;
- clasa a XI-a: **2 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **2 ore/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**;
- clasa a XII-a: **2 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **2 ore/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**.

Programa de **Limba și literatura română** pentru specializarea **Științe sociale** se diferențiază de cea de **Trunchi Comun** prin extinderea și aprofundarea studiului literaturii și al limbii, adăugând competențe specifice și conținuturi motivate de alocarea suplimentară de timp.

Structura programei școlare, prevăzută în *Cadrul de referință al Curriculumului național*, este următoarea:

– *Notă de prezentare*, care prezintă importanța disciplinei și viziunea curriculară pentru anii de studiu;

– *Competențe generale*, care se reflectă în achizițiile dobândite în urma parcurgerii unui nivel de studiu sau a unui ciclu de școlaritate;

– *Competențe specifice* și *exemple de activități de învățare*, care sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în procesul de dezvoltare a acestora;

– *Conținuturi ale învățării*, care fundamentează demersul științific;

– *Sugestii metodologice*, care asigură coerența și înțelegerea viziunii curriculare în vederea punerii în practică a programei.

COMPETENȚE GENERALE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă

Clasa a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Compararea constantelor tematice, a viziunii despre lume și a dominantelor expresive pentru evidențierea sincronizării literaturii cu modele estetice europene
– identificarea unor dominante expresive și a unor constante tematice dintr-o epocă, reprezentate în creații literare și artistice ilustrative pentru un curent literar *– exerciții de identificare a constantelor viziunii despre lume și om în diferite texte, prin analiza temelor specifice perioadei (de exemplu: iubirea, relația cu celălalt, singurătatea, satul, orașul etc.)* *– exerciții de comparare a temelor și a elementelor expresive comune literaturii române și europene, dintr-un corpus de texte literare* *– identificarea temelor literare specifice perioadei și prezentarea relevanței lor pentru cititorul contemporan* *– redactarea unei hărți conceptuale prin care să se coreleze teme, simboluri recurente și elemente stilistice specifice unei perioade culturale* *– compararea unor texte variate din literatura română și din cea europeană, din perspectiva sincronizării ideilor și formelor literare* *– redactarea unor texte care să prezinte relația dintre mijloacele de expresie și construcția temei și a sensului (de exemplu: Care este perspectiva asupra temei pe care o configurează textul literar? Ce tip de lume construiește scriitorul? Prin ce mijloace stilistice și cum configurează acestea sensul? Ce valori sunt reprezentate în lumea textului? etc.)* *– identificarea particularităților stilistice ale unui autor pe baza lecturii integrale a unui volum de poezii* *– realizarea unui portofoliu multimedia cu teme recurente (de exemplu: iubirea, natura, condiția artistului, relația omului cu societatea etc.), în literatura de la sfârșitul secolului al XIX-lea*
1.2. Realizarea unor inferențe multiple, a unor comparații, precum și a analizei structurale și stilistice cu scopul de a evidenția particularitățile estetice ale textului literar
– construirea sensului de ansamblu al unui text citit integral, prin întrebări factuale și prin chestionare care abordează clase diferite de inferențe *– realizarea de comparații între texte diverse, pentru a contura o viziune de ansamblu asupra unor teme literare* *– redactarea unor rezumate bazate pe strategii de monitorizare a înțelegerii textului* *– discuții prin care se valorifică harta textului pentru a evidenția intriga, acțiunea și conflictele într-un text dramatic*

– elaborarea unei fișe de observație pentru explicarea particularităților de construcție a textelor literare, în funcție de parametrii genului/ formei *– analiza textului literar pentru valorificarea elementelor care construiesc semnificația (de exemplu: titlu, temă, motiv, simbol central, incipit, final, stil discursiv, secvențe, relații de simetrie sau de opoziție etc.)* *– explicarea tipurilor de lirism, a modului în care se realizează expresivitatea, sugestia și ambiguitatea în funcție de specificul formelor și al curentelor literare* *– explicarea figurilor de stil în concordanță cu particularitățile stilistice ale formelor literare și cu sensul global al textului* *– exerciții de analiză a construcției textului, a instanței narative, a perspectivei narative, a acțiunii, a timpului, a spațiului, a limbajului, a didascaliilor etc.* *– compararea unor texte pentru evidențierea particularităților stilistice (de exemplu: alegere lexicală, sintaxa frazei, mărcile subiectivității etc.)*
1.3. Aplicarea unor strategii de interpretare a textelor literare pentru a evidenția modalitățile de reprezentare a condiției și a naturii umane specifice unei perioade
– identificarea temelor și a viziunii despre lume în cadrul unor fragmente de text/texte integrale pentru a analiza particularitățile de construcție a identității umane dintr-o perioadă socioculturală *– utilizarea unor tehnici de interogare a textului, prin transpunere în situația personajului (de exemplu: Care este motivația acțiunilor și a gesturilor personajului?/Imaginează-ți ce gândesc celelalte personaje despre protagonist!)* *– interpretarea textului prin problematizări care dezvoltă empatia cititorului* *– exerciții care să implice cititorul în construirea semnificației (de exemplu: Din text aflăm că.../ Eu cred că.../Experiența mea arată că ... etc.)* *– exerciții care propun un dialog între identitatea personajului și cea a cititorului (de exemplu: Cum îți imaginezi că ar trăi în prezent personajul?)* *– redactarea unor texte diverse prin care elevii să înțeleagă personajul sau lumea în care acesta trăiește (de exemplu: Scrie un articol de presă în care să prezinți locul în care trăiește personajul./ Imaginează-ți că, fiind personajul principal al cărții, scrii o pagină de jurnal la finalul unei zile în care ai trecut prin anumite stări contradictorii.)* *– rescrierea unor fragmente, schimbând punctul de vedere, pentru a observa modul în care scopul sau sensibilitatea influențează resursele stilistice ale textului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil în relație cu integralitatea textului poetic* *– interpretarea valorilor lumii în care trăiesc personajele, prin raportare la scene semnificative din text* *– realizarea unor fișe digitale de lectură comparată în care elevii sintetizează asemănări și diferențe privind teme, valori, structuri narative sau poetice*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Explicarea unor particularități ale perioadelor și ale curentelor literare prin observarea specificului estetic al textelor literare
– realizarea unei axe temporale pentru marcarea principalelor perioade și curente literare studiate, cu exemple specifice (autori și opere literare reprezentative, publicații, artiști plastici și opere de artă etc.) *– analiza particularităților curentelor literare pentru observarea trăsăturilor estetice specifice textelor literare studiate*

– compararea a două sau mai multe texte reprezentative dintr-o perioadă literară/dintr-un curent literar pentru evidențierea diferențelor de viziune artistică, limbaj, tematică și modalități de expresie *– interpretarea operelor literare prin raportare la imaginarul spațiului privat și la imaginarul spațiului public*
2.2. Compararea modului în care orientări literare românești se raportează la curente literare transnaționale, identificând elemente de convergență și de specificitate
– realizarea unei hărți a influențelor culturale transnaționale pentru a ilustra circulația ideilor în spațiul european și specificitatea națională *– exerciții de identificare a elementelor de convergență între poeticile de origine ale unui curent literar și adaptările acestora în spațiul cultural românesc* *– analiza asemănărilor și a diferențelor dintre două texte literare în privința tematicii și a construcției personajelor pentru evidențierea modului în care literatura română se raportează la curentele literare transnaționale* *– exerciții de identificare a influențelor exercitate de fenomenele literare europene asupra literaturii române, cu evidențierea consecințelor unor decalaje cronologice* *– compararea unei secvențe de text cu o creație vizuală/plastică/muzicală etc., aparținând aceleiași perioade, pentru a evidenția percepția similară asupra diferitelor aspecte ale realității* *– exerciții de reconstituire a profilului „omului modern”, folosind trăsături identificate în textele studiate* *– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare, nonliterare sau de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate* *– dezbateri referitoare la decalaje sau prelungiri ale unor curente literare în spațiul literaturii române (de exemplu: romantismul eminescian) sau la modul în care au apărut curentele în spațiul românesc ca formă de reacție sau de continuitate (de exemplu: simbolismul, modernismul)*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Analiza formelor de variație lingvistică socială și stilistică în relație cu intenția și situația de comunicare
– identificarea elementelor de variație stilistică în mesaje provenite din contexte diferite (conversații online, e-mailuri formale, fragmente de discurs public, dialoguri din texte literare) *– compararea unor mărci ale variației lingvistice (registru formal, informal, de specialitate) în texte diverse: dialoguri din texte literare, fragmente de jurnal, fragmente de legi, regulamente școlare, articole de presă, e-mailuri instituționale, postări în rețelele sociale etc.* *– clasificarea unor secvențe de text autentic (postări, mesaje, interviuri) după tipul de variație lingvistică socială (argou, jargon profesional, sociolect etc.), prin completarea unui tabel comparativ care evidențiază trăsăturile lor specifice* *– explicarea valorii expresive a elementelor grafice (majuscule, emojiuri, emoticoane etc.) din comunicarea digitală* *– reformularea aceluiași mesaj în registre stilistice diferite (familiar, colocvial, standard), în funcție de situația de comunicare* *– observarea caracteristicilor limbajului unor persoane din grupuri sociale sau din generații diferite* *– evaluarea critică a unor greșeli de adecvare stilistică a comunicării în contexte publice, identificând efectele acestora asupra imaginii vorbitorului și asupra succesului actului de comunicare*

– jocuri de rol în care se valorifică registre stilistice diferite, în funcție de rolul social al interlocutorilor *– elaborarea unui miniglosar al limbajului specific generației actuale, cu exemple din mediul online* *– realizarea unei minianchete (chestionar cu cinci întrebări adresate colegilor din clase diferite), privind folosirea argoului și a jargonului în comunicarea la școală și în afara școlii, urmată de prezentarea rezultatelor sub forma unui raport scurt* *– analiza comparativă a două texte legate tematic, un articol de secol XIX – început de secol XX și un articol de blog contemporan, pentru a identifica schimbări ale lexicului și ale complexității sintactice* *– jocuri de rol care presupun situații de comunicare diferite, pentru a exersa adaptarea limbajului la statutul interlocutorilor*
3.2. Analiza rolului elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în diferite tipuri de discurs oral și scris
– identificarea elementelor de structură ale unui discurs argumentativ (teză, argumente, concluzie) în texte diferite (articole, discursuri publice, eseuri) *– identificarea conectorilor argumentativi (de cauză, consecință, opoziție, adăugare) și a relațiilor argumentative implicite într-o serie de texte argumentative diverse (editorial, eseu critic, discurs politic, reclamă), pentru a înțelege modul de organizare a ideilor* *– explicarea rolului figurilor de stil cu funcție retorică (interogația retorică, enumerația, antiteza, hiperbola) în cadrul unor discursuri celebre (istorice sau contemporane), pentru a observa modul în care acestea contribuie la efectul persuasiv* *– analiza elementelor vizuale de argumentare în mesaje multimodale (afișe/clipuri publicitare etc.), observând relația dintre text și imagine în construcția mesajului persuasiv* *– analiza unor exemple de discurs persuasiv din mediul public (discursuri, reclame, postări) pentru identificarea strategiilor de influențare a receptorului* *– formularea unor argumente și a unor contraargumente pentru o teză, în vederea realizării unei dezbateri* *– transformarea unui text informativ (o știre neutră) într-un text argumentativ, prin inserarea unor mărci ale subiectivității și a unor strategii retorice specifice, în funcție de o intenție comunicativă dată: a convinge, a avertiza, a mobiliza* *– scrierea unui discurs scurt pentru diferite evenimente (de exemplu: de acceptare a unui premiu)*
3.3. Utilizarea elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în elaborarea de mesaje clare, coerente și persuasive
– adaptarea unui argument în funcție de publicul-țintă, prin modificarea registrului stilistic și a strategiilor retorice (de exemplu: pentru a convinge un grup de colegi vs pentru a convinge consiliul de administrație al școlii) *– exersarea tehnicilor de captare a atenției într-un discurs oral, prin utilizarea unor anecdote, citate sau întrebări provocatoare, în funcție de publicul-țintă* *– utilizarea elementelor paraverbale (pauze retorice, modulații ale vocii) și nonverbale (contact vizual, gestică) în susținerea unei prezentări, pentru a spori forța persuasivă a mesajului oral* *– redactarea unor mesaje persuasive adecvate unor situații de comunicare diferite (postare, punct de vedere, intervenție într-o dezbatere etc.)*
3.4. Compararea particularităților stilistice ale unor texte aparținând unor autori diferiți
– compararea particularităților stilistice ale unor texte aparținând unor epoci diferite (de exemplu: fragment literar clasic vs fragment literar contemporan)

– compararea a două versiuni de traducere a aceluiași text literar, pentru a evidenția schimbările lexicale *– identificarea valorilor stilistice ale părților de vorbire în diferite tipuri de text* *– realizarea unor tabele comparative cu particularitățile stilistice ale unor tipuri diferite de discurs* *– transformarea unui fragment literar dintr-o epocă anterioară într-o formă de discurs contemporan (postare pe blog, mesaj în rețele sociale, scenariu de vlog)* *– reformularea unui mesaj actual (postare online, comentariu, dialog) într-un stil specific unei alte epoci sau unui alt mediu social* *– crearea unor produse media (podcast, vlog, prezentare multimedia) care evidențiază diferențele stilistice dintre discursul tradițional și cel contemporan*
3.5. Utilizarea critică, responsabilă și etică a mediilor digitale și a inteligenței artificiale pentru documentare, cu evaluarea credibilității surselor și a informațiilor
– compararea informațiilor provenite din surse diferite pentru verificarea corectitudinii și a relevanței acestora *– evaluarea credibilității unor surse digitale (site-uri de știri, bloguri personale, enciclopedii colaborative, portaluri academice) pe o temă dată, prin aplicarea unor grile de verificare a factualității (autorat, data publicării, citarea surselor primare, verificarea domeniului .org/.edu/.com)* *– analiza critică a răspunsurilor generate de inteligența artificială pe subiecte de tip „fapt divers” vs „fapt istoric/literar”, pentru a identifica fenomenul „halucinațiilor IA” (erori factuale, citate și surse inventate etc.) și necesitatea coroborării acestora cu surse bibliografice consacrate* *– exersarea utilizării etice a informației digitale prin realizarea unor referate sau prezentări în care se aplică regulile de citare corectă (parafrazarea vs citatul direct) și menționarea obligatorie a instrumentelor de inteligență artificială folosite, pentru a preveni plagiatul și alte forme improprii de redactare* *– elaborarea unor produse digitale (prezentări, miniproiecte, articole) prin valorificarea responsabilă a resurselor online și prin respectarea normelor etice și legale*

Domenii de conținut	**Conținuturi**
LITERATURĂ	**Sfârșitul secolului al XIX-lea până la Primul Război Mondial**
	Contexte – Contextul socioistoric și cultural în a doua parte a secolului al XIX-lea – Romantismul eminescian. Postromantismul – Simbolismul european. Simbolismul românesc
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: idila (text integral), poemul romantic (text integral), poemul simbolist (text integral), nuvela fantastică (text integral)
	Concepte: eminescianism, lirism, simbolism, fantastic
	Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (I)
	Contexte – Contextul socioistoric în perioada interbelică – Grupări și reviste culturale (*Gândirea*, *Sburătorul*) – Realismul în romanul interbelic – Sincronizarea literaturii române cu literatura europeană. Modernismul
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei

<table>
<tr><th>Domenii de conținut</th><th>Conținuturi</th></tr>
<tr><td></td><td>– Forme: textul critic (fragment), romanul rural (text integral), romanul citadin (text integral), romanul de dragoste (text integral), poemul modernist (text integral), arta poetică (text integral), poemul expresionist (text integral), drama de idei (text integral)
Concepte: critică de direcție, ideologie literară, realism, modernism, sincronism, perspectivă narativă, autenticitate, expresionism, dramatic</td></tr>
<tr><td colspan="2">Note:
Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei.
Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură.
Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.
Pentru studiul textului critic se vor alege două fragmente din autori diferiți.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">LIMBA ROMÂNĂ</td><td>Variație socială a limbii</td></tr>
<tr><td>– Sociolect
– Argou, jargon
– Registre formale și informale
• registrul formal (limbajul academic, discursul public)
• registrul informal (limbajul familiar/colocvial, limbajul popular)
• atitudinea față de sociolecte, argou, jargon; prejudecăți și stereotipuri</td></tr>
<tr><td>Concepte: sociolect, registru lingvistic, formal, informal, stereotip lingvistic</td></tr>
<tr><td>Elemente de stilistică pentru textul literar</td></tr>
<tr><td>– Figuri de stil și interpretarea lor contextuală (metafora, metonimia, comparația, personificarea, oximoronul, hiperbola, repetiția, antiteza)
– Elemente de versificație: măsură, ritm, rimă
– Figuri de stil și interpretarea lor contextuală
• figuri de sunet (aliterația, asonanța)
• figuri de construcție (paralelismul sintactic, inversiunea)
• figuri semantice și de gândire (sinecdoca, litota, antifraza)</td></tr>
<tr><td>Concepte: figură de stil, expresivitate, valoare stilistică, versificație</td></tr>
<tr><td>Elemente de retorică și argumentare</td></tr>
<tr><td>– Situația retorică: locutor, adaptarea discursului la audiență, scop, context
– Informație vs opinie
– Persuasiune și manipulare
– Teză și argument
– Tipuri de argumente: logice (prin deducție, inducție), factuale (date, statistici, exemple), etice (apel la valori, norme, responsabilitate), retorice (analogia, apelul la emoții)
– Structura argumentării
– Tehnici de contraargumentare
– Concesia
– Negocierea sensului în interacțiune (clarificări, reformulări)
– Conectori argumentativi (pentru că, deci, prin urmare, totuși etc.) și relații argumentative implicite</td></tr>
</table>

Domenii de conținut	Conținuturi
	– Erori de argumentare: aserțiuni false; limbaj confuz; nedefinirea termenilor; lipsa argumentelor; irelevanța argumentelor; erori de raționament; pseudoargumente ***Concepte***: situație retorică, argumentare, argument (tipologie), persuasiune, manipulare, eroare de argumentare
	Comunicare scrisă și orală
	– Exemplificarea, analogia – Apelul la rațiune, apelul la autoritate, apelul la emoție – Evaluarea credibilității surselor: citarea, surse credibile de informare, informații valide vs informații false și cu caracter manipulator
	a) Comunicare scrisă – *Texte propuse spre redactare*: rezumatul, punctul de vedere, eseul argumentativ pe teme diverse (despre un text literar; despre un fenomen cultural/curent literar/artistic etc.)
	b) Comunicare orală – Adaptarea discursului la audiență: vorbirea în public – Susținerea discursului: captarea și menținerea atenției, prezentarea convingătoare a argumentelor, încheierea memorabilă etc.; elementele nonverbale și paraverbale în discurs – *Forme de comunicare orală*: dezbaterea, prezentarea orală cu sau fără suport vizual, punct de vedere, pledoaria
	Concepte: rezumat, punct de vedere, eseu argumentativ, dezbatere, pledoarie

Clasa a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Analizarea opțiunilor tematice și stilistice, pentru a evidenția influența contextului ideologic
– selectarea fragmentelor dintr-un text literar care ilustrează trăsături ale identității individuale sau colective (portrete, simboluri, motive culturale etc.) *– identificarea dominantelor tematice ale unei perioade, reprezentate în creații literare* *– identificarea elementelor textuale care sugerează atitudini critice* *– exerciții de analiză comparativă a două texte literare din contexte ideologice diferite pentru identificarea diferențelor la nivel tematic și la nivel expresiv* *– analiza discursului artistic prin evidențierea corelațiilor dintre expresia literară și contextul ideologic al epocii* *– sintetizarea modurilor de reprezentare a identității individuale și colective în diferite tipuri de texte, prin hărți conceptuale sau alte forme de organizare grafică a informației, care integrează teme și trăsături ale personajelor (mentalitate, comportament, limbaj etc.)* *– compararea unei secvențe de text cu o creație plastică/muzicală (aparținând aceleiași perioade), pentru a evidenția reprezentarea aspectelor realității în medii artistice diferite* *– exprimarea, orală sau în scris, a unor opinii despre modul în care textul literar creează perspective alternative asupra realității* *– identificarea, pe baza lecturii mai multor texte, a opțiunilor tematice și stilistice ale unui autor*

– compararea particularităților stilistice a doi autori pe baza textelor studiate *– vizionarea unor filme artistice sau documentare pentru a identifica formele de reprezentare a unei perioade/epoci istorice*
1.2. Aplicarea unor modalități variate de înțelegere și de analiză, în vederea formulării sensului global și a evidențierii unor caracteristici textuale
– exerciții de lectură dirijată pentru înțelegerea conținutului unui text integral/fragment de text *– analiza elementelor de structură și de compoziție pentru înțelegerea sensului global al textului* *– utilizarea unor strategii de configurare a sensului textului, valorificând organizatori grafici* *– discuții în rețea asupra unor secvențe narative puse în relație cu temele centrale ale textului* *– realizarea unui grafic care să ilustreze evoluția tipologiilor umane reprezentate în literatură pentru conștientizarea relației dintre om și contextul în care trăiește* *– exerciții de identificare a unor trăsături specifice unei forme definitorii pentru epoca studiată* *– analiza modalităților de reprezentare a instanțelor comunicării intratextuale, a spațiului și a timpului în imaginarul artistic* *– compararea a două texte literare care abordează aceeași temă, identificând asemănări și diferențe în ceea ce privește perspectiva naratorului, structura și modalitățile de expresie* *– interpretarea specificului prozodic, lingvistic și stilistic al textului liric pentru înțelegerea sensului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil și asupra funcției pe care acestea o au în realizarea sensului într-un text*
1.3. Utilizarea autonomă și reflexivă a unor modalități variate de interpretare pentru elaborarea unor puncte de vedere diverse asupra semnificației textelor literare
– exerciții de interpretare a viziunii despre lume a autorului fie pe baza unor întrebări (de exemplu: interogarea autorului), fie pe baza unor elemente biografice din jurnale, memorii, mărturii de epocă etc. *– redactarea de texte scurte în care semnificațiile unor texte literare să fie asociate cu experiențe de viață ale cititorilor* *– prezentarea orală sau în scris a unei dileme morale identificate în două texte literare din aceeași epocă* *– exerciții de redactare a unor reflecții personale, interpretări și corelații cu alte texte sau cu experiențe personale, pornind de la un text dat* *– analiza unor opinii critice în vederea construirii unui punct de vedere personal asupra semnificației unui text literar/nonliterar* *– realizarea unei prezentări digitale, folosind mai multe coduri de comunicare, pentru a susține o interpretare personală privind problematica dintr-un text/grupaj de texte* *– exerciții de scriere a unui eseu argumentativ despre un text studiat* *– interpretarea modului de configurare a valorilor în funcție de factorii externi (de exemplu: societatea, politicul), de limbajul artistic și de imaginarul autorului* *– exerciții de înregistrare, prin citate/notarea imaginilor, a modului în care cititorul descoperă lumea textului literar („harta subiectivă a lecturii”)* *– redactarea unui jurnal de lectură privind legătura dintre un text și contextul ideologic al epocii* *– elaborarea unui studiu de caz pentru evidențierea strategiilor discursive prin care autorul unui text sugerează indirect o poziție critică în raport cu ideologiile epocii*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Compararea textelor literare în funcție de contextul istoric pentru a evidenția modalitățile de subordonare a esteticului la ideologic
– elaborarea unei hărți conceptuale care integrează principalele trăsături culturale ale unei epoci, pe baza unor texte, imagini și fragmente audio și video

– exerciții de investigare a aspectelor dominante dintr-o epocă, prin identificarea modului în care se reprezintă spiritul timpului într-un text (prin teme, mentalități, idei, stil, figuri umane, personaje etc.) *– redactarea unui jurnal imersiv care să reflecte profilul uman caracteristic unei epoci studiate, oferind o interpretare critică și/sau personală a acestuia* *– realizarea unui colaj digital sau a unui organizator grafic care surprinde principalele idei, valori, credințe și instituții culturale dintr-o epocă* *– corelarea reprezentărilor cotidianului din texte diverse ale unei epoci* *– explicarea, într-un studiu de caz/eseu comparativ, a modului în care ideologia influențează construcția artistică a unui text* *– identificarea în filme artistice/documentare a elementelor de context ideologic în care acestea au fost produse și receptate* *– exerciții de asociere a mai multe texte, pe baza aspectelor formale și de conținut* *– elaborarea unui proiect digital pentru a expune propria viziune despre modul în care controlul politic și mecanismele cenzurii afectează practicile literare*
2.2. Integrarea cunoștințelor despre fenomenele literare românești pentru a aborda critic raportarea formelor la contextul sociocultural
– elaborarea unei fișe de observație pentru identificarea elementelor formale ale textelor literare specifice unui anumit curent *– elaborarea unui jurnal digital care să conțină articole/opinii despre fenomenele și formele literare românești pentru ilustrarea varietății acestora* *– dezbateri asupra ideologiilor socioculturale care au condus la apariția unor forme literare* *– construirea unor puncte de vedere critice asupra evenimentelor socioistorice care au avut impact asupra evoluției literaturii române și a racordării acesteia la contexte culturale transnaționale* *– redactarea unui eseu liber/argumentativ despre un curent literar/o formă literară, valorificând diverse texte* *– redactarea unei reviste a clasei care să conțină eseuri argumentative/jurnale reflexive/interpretări/texte multimodale, valorificând experiența de lectură a elevilor* *– realizarea unui poster digital, valorificând reprezentări artistice și texte literare studiate* *– compararea prin diferite metode a unui text literar cu produse artistice transmediale* *– elaborarea unor „interviuri virtuale” cu personalități ale culturii române/europene pentru dezvoltarea spiritului critic*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Analiza formelor de variație lingvistică funcțională în relație cu intenția și cu situația de comunicare
– identificarea trăsăturilor specifice stilurilor și practicilor discursive contemporane într-un corpus de texte care tratează aceeași temă *– identificarea elementelor de variație lingvistică situațională în conversații cotidiene, în dialoguri literare sau în mesaje din mediul digital pentru a recunoaște intenția de comunicare* *– selectarea unor exemple de exprimare adecvată și inadecvată contextului comunicativ și argumentarea alegerii acestora* *– explicarea modului în care intenția emițătorului (de exemplu: informare, reglementare, sensibilizare etc.) determină alegerea lexicului și a structurilor sintactice în diferite tipuri de discurs* *– analiza gradului de obiectivitate sau de subiectivitate în mesaje diferite (de exemplu: într-o știre vs un editorial pe o temă comună)* *– explicarea adecvării/inadecvării situaționale a unor mesaje prin analiza unor studii de caz (de exemplu: utilizarea termenilor de specialitate într-o discuție cu un public neavizat sau a limbajului*

colocvial într-un context solemn), evidențiind impactul acestor alegeri asupra succesului actului de comunicare *– compararea unor mesaje formulate în contexte diferite (de exemplu: conversație între colegi, anunț oficial etc.), în vederea evidențierii adecvării limbajului la interlocutor* *– reformularea unor enunțuri colocviale într-o variantă adecvată comunicării formale* *– analiza unor mesaje din mediul online în vederea identificării particularităților limbajului specific comunicării digitale* *– analiza unor documente din perioada totalitară, pentru a identifica limba de lemn*
3.2. Decodarea sensurilor implicite în actele de comunicare, prin recunoașterea mărcilor lingvistice specifice și prin raportarea la context
– identificarea actelor de vorbire directe și indirecte în enunțuri și dialoguri, prin recunoașterea mărcilor lingvistice și explicarea intenției comunicative *– identificarea sensurilor implicite în enunțuri (ironie, sarcasm, aluzie), prin raportarea la contextul de comunicare și la mărcile lingvistice* *– analiza rolului marcatorilor discursivi în organizarea și nuanțarea sensului, prin compararea unor enunțuri cu sau fără astfel de marcatori* *– explicarea efectelor stilului indirect liber în texte literare, prin raportare la perspectiva narativă și la intenția comunicativă* *– identificarea situațiilor de ambiguitate lingvistică, urmată de formularea unor interpretări posibile* *– reformularea enunțurilor implicite în variante explicite pentru evidențierea relației dintre sensul literal și cel intenționat*
3.3. Crearea de mesaje orale și scrise adecvate situației de comunicare, cu respectarea stilurilor și a practicilor discursive specifice
– susținerea unei prezentări orale (discurs persuasiv sau prezentare de proiect), utilizând tehnici de structurare a discursului (introducere captivantă, argumentare progresivă, încheiere memorabilă) și adaptând registrul lingvistic la profilul auditoriului *– simularea unor practici discursive specifice mediului profesional sau public (organizarea unei conferințe de presă, susținerea unui interviu de angajare sau participarea la o dezbatere formală), prin respectarea normelor de politețe lingvistică și a convențiilor genului discursiv* *– transformarea unui text dintr-un gen discursiv în altul, pentru a observa modul în care se adaptează strategiile de comunicare la noul context* *– redactarea unor texte aparținând unor genuri discursive diferite (cerere, e-mail formal, punct de vedere, recenzie) pe teme variate* *– elaborarea unor texte creative (de exemplu: povestire, jurnal, monolog), prin valorificarea experiențelor personale și a resurselor expresive ale limbii* *– revizuirea propriilor texte prin corectarea erorilor și reorganizarea ideilor*
3.4. Evaluarea efectelor de sens în relație cu intenția de comunicare și cu structurile lingvistice utilizate
– transformarea unei secvențe narative într-un scenariu de tip „breaking news” pentru a analiza modul în care schimbarea genului discursiv impune abandonarea limbajului expresiv în favoarea unui limbaj denotativ *– evaluarea unor postări din rețelele sociale, prin corelarea utilizării semnelor de punctuație (puncte de suspensie, semne de exclamare multiple), a emoticoanelor și a majusculelor cu intenția de comunicare* *– dezbateri pe teme actuale, în care elevii trebuie să utilizeze în mod deliberat anumite structuri lingvistice (întrebări retorice, repetiții, antiteze)* *– compararea efectelor de sens generate de utilizarea aceluiași enunț în situații comunicative diferite*

3.5. Evaluarea conținutului digital și a textelor generate de inteligența artificială, identificând potențiale inexactități sau stereotipuri lingvistice
– analiza unor texte informative sau narative generate de aplicații de inteligență artificială, în vederea identificării eventualelor inexactități, prin consultarea unor surse credibile *– compararea unor texte generate de inteligența artificială cu texte redactate de autori umani, în vederea identificării diferențelor de stil, structură și conținut* *– analiza unor articole sau postări din mediul online, în vederea identificării strategiilor de influențare sau de manipulare* *– evaluarea credibilității unor surse digitale, prin raportarea la criterii precum contextul publicării sau intenția comunicativă* *– dezbatere cu privire la avantajele și limitele utilizării inteligenței artificiale în producerea de texte* *– elaborarea unor ghiduri scurte de bune practici privind utilizarea critică a informațiilor din mediul digital*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în preajma Celui de-Al Doilea Război Mondial – Diversificarea tipurilor de public; literatura de consum – Grupări și reviste culturale (*Contimporanul, Criterion*) – Avangarda europeană. Avangarda românească
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: romanul experimental (text integral), poemul avangardist (text integral), cronica literară (text integral), eseul (text integral)
	Concepte: experiment literar, avangardă literară, suprarealism, manifest, generație literară
	A doua jumătate a secolului al XX-lea (I) ***Contexte*** – Contextul socioistoric de după Al Doilea Război Mondial – Controlul ideologic asupra literaturii postbelice. Clișee ale literaturii dogmatice – Realismul socialist – Supraviețuiri ale esteticului: „Cercul Literar de la Sibiu” – Reconfigurări ale lirismului modernist. Generația ’60. Generația ’70 – Reconfigurări ale avangardei: grupul oniric
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: balada cultă (text integral), poemul neomodernist (text integral), romanul „obsedantului deceniu” (text integral), romanul memoriei (text integral), drama-parabolă (text integral), teatrul absurdului (text integral)
	Concepte: realism socialist, cenzură, „obsedantul deceniu”, baladesc, neomodernism, onirism, parabolă, absurd

Domenii de conținut	Conținuturi
Note: Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei. Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură. Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.	
LIMBA ROMÂNĂ	**Variația funcțională a limbii**
	– Stiluri și practici discursive contemporane: discursul literar-artistic, discursul științific și tehnic, discursul instituțional (juridic, administrativ), discursul politic, discursul jurnalistic/mediatic, discursul religios, discursul publicitar – Structuri lingvistice specifice stilului/tipului de discurs – Adaptarea stilului/a tipului de discurs la context – Limba de lemn – Genuri discursive (de exemplu: articol, știre, fapt divers, articol enciclopedic; text de lege, afiș de propagandă; jurnal, memorii; cronică de carte etc.) – Variație lingvistică în interiorul unui stil (de exemplu: discursul de popularizare a științei)
	Concepte: stil, discurs, adecvare, gen discursiv, limbă de lemn
	Elemente de pragmatică și stilistică
	– Acte de vorbire directe și indirecte – Umor, ironie, sarcasm, aluzie – Marcatorii discursivi – Stilul direct, indirect și indirect liber – Polisemia intenționată, jocul de cuvinte – Ironia și ambiguitatea în textul literar ***Concepte***: act de vorbire, intenție comunicativă, marcator discursiv, polisemie, ambiguitate
	Construcția frazei și a textului
	– Identificarea funcțiilor sintactice de bază – Analiza frazei prin identificarea principalelor tipuri de propoziții subordonate – Rolul funcțional al structurilor sintactice în construcția argumentării (structuri cauzale, concesive, condiționale, consecutive; concluzive, adversative etc.)
	Concepte: relație sintactică, funcție sintactică, propoziție, frază, coeziune textuală
	Comunicare scrisă și orală
	a) Comunicare scrisă – Selectarea structurilor lingvistice și textuale potrivite în funcție de stil/practica discursivă – *Texte propuse spre redactare*: eseul liber, eseul interpretativ, CV-ul, scrisoarea de intenție, textul publicitar, știrea, reportajul, postarea de blog **b) Comunicare orală**

Domenii de conținut	Conținuturi
	– *Forme de comunicare orală:* interviul, interviul de angajare ***Concepte***: eseu liber, CV, scrisoare de intenție, interviu, text publicitar, știre, reportaj, blog

Clasa a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Evaluarea relațiilor dintre teme, forme și modalități de expresie din mai multe epoci literare pentru a evidenția continuități și transformări în literatură
– analiza prin comparație a modului în care textele literare/nonliterare/multimodale exprimă anumite teme, în epoci diferite *– prezentarea unor constante tematice din epoci diferite, prin punerea în relație într-o hartă conceptuală a mai multor texte literare și nonliterare* *– asocierea unor texte literare/nonliterare/multimodale și a unor creații artistice (din muzică, arte plastice, arhitectură etc.) pentru evidențierea unor recurențe și singularități tematice, expresive, formale etc., în spațiul românesc și transnațional* *– exprimarea unor opinii privind continuitatea sau transformarea viziunii asupra lumii, în texte literare din epoci culturale consecutive* *– realizarea de tabele comparative/scheme conceptuale/grafice care sintetizează epoca, temele specifice, procedeele expresive dominante etc.* *– exerciții de analiză a unor tipuri diferite de texte pentru a identifica mentalitățile, atitudinile și valorile specifice unei epoci literare/culturale* *– prezentarea comparativă, prin poster/colaj digital etc., a unor teme din literatura română și universală* *– dezbateri interpretative asupra modalităților de expresie specifice diferitelor curente literare* *– realizarea unor materiale vizuale despre teme și modalități de expresie în literatura contemporană* *– redactarea unui eseu despre evoluția unei forme literare în perioade/curente literare diferite*
1.2. Folosirea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de analiză pentru a prezenta diversitatea temelor și a formelor literare
– construirea sensului prin întrebări în acord cu caracteristicile genului epic/liric/dramatic *– activități de inventariere a sensurilor, de stabilire a legăturilor între idei, între fapte și opinii, prin realizarea de inferențe* *– exerciții de formulare sintetică a sensului global* *– interogarea textelor din perspectiva temei, a lumii reprezentate, a condiției umane și a valorilor, prin întrebări transtextuale* *– analiza textelor literare prin evidențierea particularităților de structură și de limbaj care oferă profilul unei forme literare* *– redactarea unor eseuri de analiză a modului în care elementele de compoziție, de limbaj și de stil contribuie la realizarea semnificației* *– utilizarea unor întrebări metacognitive pentru reglarea procesului de comprehensiune a diverselor tipuri de texte*
1.3. Interpretarea diverselor reprezentări literare ale experiențelor umane pentru a le integra în analize critice și reflecții personale

– realizarea unor discuții în rețea/dezbateri, pe baza unor tabele intertextuale care conțin fragmente din texte literare din culturi/perioade diferite *– exerciții diverse de interpretare (de exemplu: contextuală, tematică, stilistică etc.) pentru elaborarea unor ipoteze interpretative* *– prezentarea orală sau scrisă a modului în care experiența unui personaj poate fi reconfigurată prin analogie cu stările afective ale cititorului* *– prezentarea unor opinii personale referitoare la semnificațiile unui text, în corelație cu perspectivele oferite de critica literară* *– evaluarea critică a diversității experiențelor reprezentate în textele literare, prin dezbateri și discuții în rețea* *– redactarea unor comentarii scurte despre modul în care se raportează adolescenții de azi la personajele din textele studiate, integrând perspective diverse* *– redactarea unor eseuri variate în care să se valorifice idei din diferite texte studiate, în funcție de întrebări directoare* *– elaborarea unor eseuri referitoare la temele, la valorile și la formele expresive din literatura diverselor epoci* *– scrierea unor eseuri libere care să ilustreze modul în care literatura își extinde dialogul cu alte opere de artă și cu societatea*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Interpretarea fenomenelor literare românești în context transnațional, din perspectivă diacronică și sincronică, pentru evidențierea viziunii despre lume și om
– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare/nonliterare/ multimodale/de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate *– exerciții de analiză contextuală a unor texte literare din spații culturale distincte, în vederea identificării elementelor de convergență și de diferențiere care reflectă viziunea despre lume și despre condiția umană* *– investigarea diacronică a fenomenelor literare prin analiza transformărilor viziunii despre lume și despre om, în raport cu schimbările istorice și culturale* *– elaborarea unui text argumentativ despre modul în care operele literare românești se înscriu în contextul literaturii universale, evidențiind particularitățile viziunii despre lume și despre om* *– construirea de texte multimodale care să reconstituie profilul „omului contemporan” din perspectiva textelor studiate* *– redactarea unor eseuri de sinteză despre valori literare și culturale* *– realizarea de materiale digitale referitoare la un concept/o atitudine/o perspectivă asupra vieții în cultura română și în cea universală* *– prezentarea autorilor, a operelor și a temelor reprezentative din literatura diasporei, prin realizarea unor organizatori grafici*
2.2. Argumentarea modului în care literatura și alte forme de artă reprezintă și modelează mentalitățile diferitelor epoci, pentru a înțelege relevanța acestora în contextul personal al cititorilor
– realizarea unui reportaj scris/filmat referitor la modul în care o valoare este ilustrată în texte din literatura contemporană și din alte perioade literare *– formularea în scris a unui punct de vedere despre importanța valorilor estetice sau morale promovate de un curent literar în cultura contemporană* *– crearea unui jurnal reflexiv în care elevii raportează valorile unei epoci la experiențele personale*

– realizarea unei dezbateri despre modul în care temele unei epoci sunt reflectate în formele de expresie artistică (de exemplu: text literar, pictură, sculptură, instalație, film etc.) *– exerciții de dramatizare a unor secvențe din operele literare studiate* *– analiza comparativă a unui text literar și a unei adaptări multimedia (de exemplu: ilustrație, scurtmetraj, animație etc.) pentru a înțelege cum se transpune aceeași idee în mod simbolic și expresiv în limbaje artistice diferite* *– analiza textelor literare/nonliterare/multimodale/de graniță reprezentative pentru o perioadă socioistorică/curent literar/curent cultural, prin explicarea modului în care acestea exprimă experiențe umane fundamentale*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Evaluarea formelor de variație a limbii în contextul multilingvismului și al multiculturalismului pentru conștientizarea diversității lingvistice
– dezbatere despre relația dintre identitatea lingvistică și identitatea culturală în zone multietnice *– dezbatere despre impactul limbii engleze asupra limbii române actuale, pornind de la analiza unor postări din mediul online* *– evaluarea efectelor pe care utilizarea împrumuturilor le are asupra practicilor lingvistice actuale* *– crearea unui portret lingvistic al unui vorbitor care a crescut într-un mediu în care limba română s-a vorbit doar acasă, fiind diferită de limba societății („vorbitor de patrimoniu”)*
3.2. Utilizarea conștientă a regulilor de punctuație în redactarea de mesaje diverse
– analiza comparativă a două variante ale aceluiași text în care modificarea punctuației schimbă înțelesul, pentru a evalua rolul sintactic și semantic al punctuației în clarificarea mesajului *– discuție despre încălcarea deliberată a regulilor de punctuație în comunicarea din rețelele sociale* *– corectarea unui articol în vederea publicării lui* *– concurs de scriere cu cerințe care se rezolvă utilizând instrumente normative* *– reformularea unor texte scurte prin substituții lexicale, pentru a evidenția variația de sens și nuanțele stilistice*
3.3. Crearea de mesaje clare, coerente și adecvate situației de comunicare, cu respectarea specificului canalului de comunicare oral/scris/digital
– redactarea unui set de mesaje cu temă comună adecvate specificului canalului de comunicare oral/scris/digital *– realizarea în echipă a unui podcast pe o temă lingvistică sau culturală aleasă de elevi (de exemplu: Limba română în diaspora etc.), cu un script redactat anterior, revizuit colegial, și cu respectarea caracteristicilor podcastului* *– elaborarea unui eseu liber despre identitatea lingvistică proprie*
3.4. Recunoașterea relației dintre limbă, identitate și putere socială, prin identificarea atitudinilor lingvistice, a stereotipurilor și a funcțiilor variației lingvistice în contexte de comunicare diverse
– analiza unor secvențe din literatura sau cinematografia națională/universală (de exemplu: interacțiunea dintre personaje din clase sociale diferite), prin identificarea indicilor lingvistici ai puterii (cine întrerupe, cine folosește termeni de specialitate, cine folosește registre populare/regionale) și evaluarea modului în care limba reflectă diferențele sociale *– redactarea unui eseu reflexiv sau a unei postări de tip blog pe tema „limba ca marcă a identității”, pornind de la experiențe personale sau de la interviuri realizate cu membri ai unor grupuri multilingve, pentru a argumenta legătura profundă dintre limba maternă, stima de sine și recunoașterea socială*

– realizarea unui studiu de caz asupra limbajului utilizat în spațiul public (rețele sociale, comentarii online, discursuri mediatice), prin identificarea stereotipurilor lingvistice și a prejudecăților *– reformularea unui dialog între participanți cu statut social diferit (de exemplu: elev–profesor, client–funcționar, jurnalist–politician), în vederea observării modului în care schimbarea registrelor și a strategiilor lingvistice influențează raporturile de putere și percepția identității interlocutorilor*
3.5. Utilizarea instrumentelor digitale în analiza textului
– utilizarea dicționarelor online pentru a verifica sensul și forma cuvintelor cu scopul de a monitoriza corectitudinea și adecvarea lexicală într-un text propriu *– exercițiu de „editare colaborativă” a unui text creativ, prin utilizarea instrumentelor de tip* cloud*, folosind funcțiile de comentariu și sugestii pentru a analiza critic textul și a îmbunătăți coerența, coeziunea și punctuația mesajului în timp real* *– discuție asupra reprezentării personale în mediul digital (social media)* *– analiza unui hipertext din punctul de vedere al organizării informației și al strategiei de lectură adecvate* *– discuții despre experimente literare în mediul digital, valorificând texte literare și produse media*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**A doua jumătate a secolului al XX-lea (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în ultimul deceniu al comunismului românesc – Practici literare contestatare, între etic și estetic – Optzecismul literar ***Teme și forme*** – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul postmodernist (text integral), proza scurtă (text integral) ***Concepte***: postmodernism, intertextualitate, livresc
	Perioada contemporană
	Contexte – Contextul socioistoric în postcomunismul românesc – Orientări în literatura contemporană. Recuperări: literatura de sertar, literatura exilului, memorialistica de închisoare. Generația ’90. Generația 2000 – Circulația literaturii române în traducere – Literatura din Republica Moldova și din diaspora
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul biografist (text integral), proza socială (text integral), romanul metaficțional, teatrul experimental ***Concepte***: exil, biografism, autoficțiune, metaficțiune, literatură migrantă
	Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului
	– Literatura și marile întrebări despre condiția și natura umană – Literatura în dialog cu memoria culturală – Epicul și imaginile lumii: forme, hibridizări, idei, identități

<table>
<tr><th>Domenii de conținut</th><th>Conținuturi</th></tr>
<tr><td></td><td>– Liricul și imaginile interiorității: forme, voci, transformări
– Dramaticul și dialogul cu lumea: reprezentări ale societății și ale individului
– Instituții literare: grupări, generații, reviste, curente și mecanisme de legitimare</td></tr>
<tr><td colspan="2">Note:
Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei.
Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură.
Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.
Ultima unitate din clasa a XII-a, Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului, întregește imaginea propusă asupra literaturii la începutul clasei a IX-a și se concretizează în teme-sinteză dedicate reprezentărilor despre lume și om, contextelor socioculturale și curentelor literare, formelor studiate pentru fiecare gen literar și aspectelor de viață literară. Pentru a reda imaginea coerentă a dinamicii literaturii, abordarea va fi critică și reflexivă, în concordanță cu evoluția concepțiilor despre lume și om.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">LIMBA ROMÂNĂ</td><td>Identitate lingvistică și culturală</td></tr>
<tr><td>a) Multilingvism
– schimbarea de cod
– contactul lingvistic; relațiile limbii române cu alte limbi
– limba română în context european și global
– româna și engleza globală
– adecvarea anglicismelor la contextul de comunicare
– adaptarea neologismelor
– calcul lingvistic</td></tr>
<tr><td>b) Ideologie și reprezentări despre limbă (atitudini lingvistice, stereotipuri lingvistice, prejudecăți despre limbă)
c) Limba și puterea socială
Concepte: multilingvism, contact lingvistic, identitate lingvistică, ideologie lingvistică</td></tr>
<tr><td>Construcția enunțului</td></tr>
<tr><td>a) Punctuația în construcția enunțului
– legătura dintre structura sintactică și punctuație
– obligatoriu și opțional în punctuație
b) Lexic și sens
– analiza lexico-semantică a textului
– relații semantice și lexicale
– creativitate lexicală
Concepte: punctuație, structură sintactică, enunț, relații semantice și lexicale, creativitate lexicală</td></tr>
<tr><td>Comunicare scrisă și digitală</td></tr>
<tr><td>a) Comunicare scrisă
– Texte propuse spre redactare: sinteza
b) Comunicare în mediul online</td></tr>
</table>

Domenii de conținut	Conținuturi
	– Caracteristici: interactivitate, multimodalitate, relaxarea normelor lingvistice în comunicarea digitală – Strategii de lectură a textului digital (relația text-hipertext) – Adecvarea mesajului la scopul și intenția comunicativă în comunicarea digitală – *Forme de comunicare media:* postarea, podcastul
	Concepte: sinteză, postare, podcast
Recapitularea noțiunilor referitoare la: • receptarea și interpretarea textului: identificarea ideilor și a relațiilor semantice; interpretarea sensurilor explicite și implicite; • organizarea și corectitudinea discursului: coeziune și coerență textuală; normă și abatere lingvistică; • argumentare și redactare: structura textului argumentativ, organizarea ideilor și formularea opiniei; • analiza discursului și evaluarea informației: tipuri de discurs și strategii discursive; • etica redactării: evaluarea credibilității informațiilor; citarea surselor și evitarea plagiatului.	

SUGESTII METODOLOGICE

Programa de *Limba și literatura română* este axată pe formarea și dezvoltarea a trei competențe: competența literară, competența culturală și competența lingvistică. Prin sugestiile metodologice de față se recomandă abordarea integrată a celor trei competențe, astfel încât literatura să fie plasată în contextul producerii și al receptării ei și să fie corelată cu fenomenele de limbă. Predarea va urmări introducerea noțiunilor de limbă și de literatură ca sisteme pluristratificate, convergente și în evoluție și va marca, de fiecare dată când este posibil, continuitatea cu diverse conținuturi studiate în clasele anterioare.

*

Competențele generale *Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale* și *Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice,* asociate domeniului *literatură,* urmăresc formarea unor reprezentări coerente și nuanțate asupra literaturii române, care integrează deopotrivă diversitatea și transformarea continuă a structurilor sale expresive și dinamica viziunilor despre om și despre lume.

Domeniul de conținut *literatură* include:

a. Componenta textuală – referitoare la procesele de receptare a literaturii, evidențiată în competențele specifice de înțelegere, de analiză și de interpretare. Aceasta va fi evaluată prin răspunsul personal, răspunsul critic, jurnalul de reflecție etc., care urmăresc capacitatea elevilor de a înțelege, de a analiza și de a interpreta texte literare, precum și de a înțelege și de a analiza texte nonliterare.

b. Componenta contextuală – referitoare la contextele istorice, sociale, culturale și estetice ale producerii textelor și la contextul receptării, incluzând perspectiva elevilor. Are rolul de a sprijini interpretarea textelor prin raportare la orizontul istoric, sociocultural și estetic căruia îi aparțin, precum și de a evidenția similitudini sau contraste cu alte produse artistice din aceeași perioadă sau din perioade/spații culturale diferite. Această componentă va fi evaluată prin răspuns critic, analiză comparativă, hartă conceptuală, portofoliu tematic etc., pentru a aprecia modul în care elevii pun textul în relație cu circumstanțele de producere a acestuia și cu experiența personală.

c. Componenta teoretică – exprimată prin concepte care furnizează instrumentele necesare construirii unei perspective coerente asupra literaturii și a culturii, analizei și interpretării substanțiale a acestora.

Literatura va fi abordată ca *reprezentare a realității* (teme, motive, valori, viziune despre lume); ca *instituție* (aspecte de viață literară: presă, teatru, grupări și ideologii literare, diversificarea categoriilor de public etc.); ca *parcurs istoric* (diversificare și metamorfoze; succesiuni, simultaneități și sincronizări); ca *spațiu de creație* (biografii ale scriitorilor); ca *tablou al genurilor* (genuri și specii literare ce alcătuiesc un sistem variabil în timp), conținuturile fiind organizate după un principiu diacronic.

Activitățile de învățare vor fi centrate asupra experienței lecturii literare, asupra modului în care literatura facilitează dezvoltarea personală și formarea identității individuale a cititorului, asupra modului în care literatura stimulează empatia și atitudinile etice față de ceilalți etc. Se pot construi secvențe teoretice în care, cu ajutorul hărților mentale, se va explica aparatul conceptual necesar lecturii textelor literare și secvențe de exersare a strategiilor de comprehensiune și de interpretare. Se recomandă alegerea unor texte/fragmente de text care să răspundă orizontului și obișnuințelor de lectură ale elevilor. De asemenea, se mizează pe texte care să-i provoace la reflecție, astfel ca prin lectura acestora elevii să înțeleagă că literatura este un discurs nuanțat, plural și substanțial.

Exemplificarea modurilor în care literatura poate fi relevantă pentru elevi (le poate forma/îmbunătăți percepția asupra lor înșiși și asupra celorlalți, precum și asupra vieții sociale și culturale) este urmată de contextualizarea formelor literare. Fiecare perioadă istorică a fost structurată

deductiv, de la general la particular, de la context la text, astfel: a) interogarea contextului socioistoric (cu referire la mentalități, idei, evenimente etc.); b) prezentarea sintetică a contextului cultural (care oferă o imagine asupra instituțiilor, a practicilor și a circulației textelor); c) prezentarea sintetică a paradigmelor estetice (la nivel transnațional și apoi național); d) reprezentări despre lume și despre om (cuprinzând o imagine sintetică a formelor literare ale perioadei; teme, motive, valori; rețele de texte aparținând literaturii naționale/transnaționale); e) interpretarea textelor integrale, care exemplifică formele literare studiate.

Demersurile didactice vor avea în vedere activități prin care elevii să înțeleagă literatura ca pe un discurs complex despre lume și despre condiția umană. În receptarea fenomenelor literare se va pune accent pe lectura integrală a textelor, pe menținerea echilibrului între analiză și interpretare, pe valorizarea interpretării personale și pe reflecția asupra procesului de receptare și construcție a sensului. Așadar, lectura va fi centrată asupra proceselor hermeneutice fundamentale: înțelegerea și interpretarea. În acest sens, activitățile de receptare urmăresc: construirea și aprofundarea înțelegerii globale, prin strategii de redare parafrastică sau sintetică; identificarea și descrierea coordonatelor textului în raport cu parametrii generici, prin strategii de analiză; construcția interpretării globale. În plus, profesorul are libertatea de a utiliza conceptele și noțiunile de teorie literare necesare pentru studiul formelor literare.

Raportarea fenomenului literar la context va fi realizată din următoarele perspective:

- Perspectiva „de ansamblu” – o abordare comprehensivă și integratoare, care include atât texte literare, cât și surse istorice și opere artistice în sens larg. Abordarea urmărește înțelegerea textelor/documentelor în raport cu contextul lor specific, utilizând strategii ca: harta conceptuală, colajul, grupajul de texte etc.
- Perspectiva „din interior” – realizată prin „imersiune”, cu scopul de a restitui contextul printr-o raportare reflexivă și critică. Strategiile utilizate includ: descrierea subiectivă, jurnalul de reflecție, jurnalul imersiv etc.
- Perspectiva relațională – care leagă contextul producerii textului de contextul receptării acestuia, pentru a evidenția sistemele de valori, instituțiile, formele culturale etc.

Interpretarea textelor integrale poate fi abordată în secvențe didactice proiectate în funcție de trei timpi metodici:

- *prelectura* (o etapă în care profesorii, în funcție de specificul și de interesele elevilor față de text, vor încerca să faciliteze receptarea textului, să contureze orizontul de așteptare al elevilor sau o anumită atitudine estetică, să stimuleze interesul lor pentru lectură);
- *lecturile succesive* (o etapă în care elevii abordează textul, axată pe strategii de formulare a sensului și a semnificațiilor);
- *postlectura* (moment al interogării semnificațiilor, a valorilor și a lumii textului; al extinderii dialogului cu textul prin deschideri spre alte epoci și literaturi, spre alte arte, spre media și spre alte domenii ale cunoașterii).

Proiectarea activității didactice, în acord cu actualul curriculum de liceu, nu vizează doar transmiterea de conținuturi, ci și formarea unui mod de a gândi literatura. Formele literare propuse spre studiu depășesc statutul de simple suporturi pentru învățare și devin spații de explorare intelectuală, în care sensurile nu trebuie oferite ca adevăruri prestabilite, ci se vor descoperi prin interacțiune, interpretare și reflecție. Orientarea spre competențe implică o schimbare de paradigmă didactică, și anume una care presupune transformarea practicilor de predare și de evaluare. Accentul se deplasează de la reproducerea informațiilor către dezvoltarea abilității elevilor de a opera cu acestea, prin procese de decizie, comparație, argumentare și analiză critică a ideilor și a interpretărilor.

În acest cadru, un rol esențial îl au sarcinile de învățare care valorifică întrebările deschise, generatoare de semnificație, în detrimentul celor închise, centrate pe identificarea unui răspuns prestabilit. În această logică, se recomandă ca învățarea să nu fie concepută ca un proces pasiv de receptare, ci unul de construcție activă a sensului. Profesorii proiectează situații de învățare care îi

provoacă pe elevi să exploreze contexte sociale și culturale, teme și forme, să formuleze ipoteze, să le verifice și să le susțină argumentat. Activitățile didactice pot fi concepute astfel încât să favorizeze dialogul, confruntarea de idei și reflecția critică, creând un cadru în care elevii învață nu doar să înțeleagă literatura, ci să conștientizeze modul în care aceasta reprezintă evoluția omului, relația sa cu lumea și cu sine.

În clasele X–XII, competența generală *Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă* vizează: a) *variația socială și stilistică a limbii*, pentru înțelegerea diferențelor de registru lingvistic și pentru raportarea fără prejudecăți la variantele sociale ale limbii; b) *construcția argumentării*, pentru elaborarea de mesaje bine articulate și persuasive și c) *receptarea și producerea de texte* orale sau scrise, noțiunea de „text” fiind înțeleasă în sens larg, ca formă de comunicare.

Domeniul de conținut *limba română* include:

a. Resurse conceptuale (componenta teoretică) – exprimate printr-un set de concepte de bază, utilizate pentru înțelegerea și explicarea funcționării și a variației limbii, în vederea conștientizării formelor și a funcțiilor acesteia. Prin componenta teoretică se urmărește dezvoltarea metalimbajului și a capacității elevilor de a observa și de a explica fenomene lingvistice. Aceste concepte nu constituie obiect al evaluării ca atare, ci sunt valorificate ca instrumente de sprijin în activitățile de receptare și de producere, de analiză și de revizuire a mesajelor. Se recomandă integrarea lor în prezentarea și în interpretarea fenomenului lingvistic, în activitățile consacrate înțelegerii textului literar și nonliterar etc.

b. Componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică – referitoare la utilizarea limbii în contexte de comunicare variate, prin raportare la normă și la convențiile pragmatice și sociolingvistice, la formularea corectă a enunțurilor adaptate scopului/contextului și la folosirea strategiilor de comunicare adecvate. Aceasta se evaluează prioritar integrat, prin performanțele discursive ale elevilor, și complementar, prin activități centrate asupra unor acte de vorbire uzuale, strategii de adecvare a discursului la interlocutor și la context etc.

c. Componenta reflexivă (bazată pe resursele conceptuale și manifestată prin componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică) – referitoare la capacitatea elevilor de a evalua propriile alegeri lingvistice și pe ale altora, de a conștientiza relația dintre alegerile lingvistice, contextele sociale și semnificații. Această componentă este vizată prioritar de evaluarea formativă, precum și de cea bazată pe chestionare de reflecție, de autoevaluare etc.

Cele trei componente funcționează integrat, nu separat, în activități de comunicare orală și scrisă/digitală, competența lingvistică manifestându-se prin performanțele efective ale elevilor.

Predarea limbii române va urmări integrarea cunoștințelor despre structura și funcționarea limbii în activități de comunicare reală, orală și scrisă, relevante pentru viața socială și academică a elevilor și pentru formarea conștiinței lor culturale. Accentul se va pune pe utilizarea limbii în contexte autentice, nu pe descrierea abstractă a sistemului lingvistic. Se recomandă adaptarea metalimbajului la nivelul clasei, cu accent pe funcționalitate, nu pe memorarea definițiilor. Studierea elementelor de limbă în sens larg (structuri gramaticale, variabile sociolingvistice, elemente de retorică și argumentare, noțiuni de pragmatică, stilistică și variație funcțională, aspecte ale multilingvismului etc.) se realizează pentru a contribui la înțelegerea mesajelor, la organizarea sensului și la construcția de mesaje bine articulate, persuasive și adaptate la situația lingvistică. Studiul variației sociale a limbii se realizează prin analiza unor mostre de comunicare autentică și a unor exemple din textele studiate, relevante pentru înțelegerea funcționării limbii în diferite contexte sociale. Variația funcțională a limbii este abordată prin raportare la diversitatea stilurilor și a practicilor discursive contemporane, la structurile lingvistice specifice fiecărui tip de discurs și la adecvarea acestora la contexte concrete de comunicare, în vederea dezvoltării capacității de a interpreta și de a produce discursuri argumentate și adaptate profilului lingvistic al interlocutorilor. Dimensiunea identității lingvistice și culturale este abordată prin analiza multilingvismului, precum

și prin examinarea ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă (atitudini, stereotipuri și prejudecăți lingvistice).

Pe parcursul celor patru ani de liceu, se vor avea în vedere în mod constant criteriile de monitorizare a redactării diverselor tipuri de texte, inclusiv multimodale (claritate, coeziune, coerență, respectarea proprietății termenilor; autocorectare gramaticală; respectarea normelor de ortografie și de punctuație), planificarea și organizarea discursului oral, precum și criteriile de monitorizare a comunicării orale eficiente (dicția și intonația; coerența și coeziunea; adecvarea la contextul comunicativ).

Clasa a X-a

În clasa a X-a, dezvoltarea competenței lingvistice are în vedere, în mod prioritar, argumentarea. Activitățile didactice vor viza înțelegerea situației retorice (adaptarea discursului la audiență, scop și context), diferențierea dintre informație și opinie, utilizarea adecvată a tipurilor de argumente și a strategiilor persuasive, precum și identificarea și evitarea erorilor de argumentare. Se recomandă valorificarea unor discursuri celebre ca suport al unor activități ce au în vedere dezvoltarea capacității de reflecție a elevilor asupra strategiilor argumentative. Această competență este complementară cu: explorarea variației sociale a limbii (sociolecte, argou, jargon, registre formale și informale și atitudinile asociate acestora) și cu exersarea comunicării scrise și orale, prin redactarea și susținerea de discursuri argumentative clare, coerente, adecvate la context.

Scopul analizei stilistice (în sens larg, incluzând și versificația) este înțelegerea rolului elementelor de stilistică în construirea sensului, a viziunii și a stilului artistic, nu simpla identificare a figurilor de stil.

De asemenea, se recomandă lectura integrală a unui volum de poezii pentru a evidenția trăsăturile caracteristice ale stilului unui autor.

Clasa a XI-a

În clasa a XI-a, studiul stilurilor și al practicilor discursive contemporane implică analiza principalelor stiluri și tipuri de discurs, a structurilor lingvistice specifice acestora și a mecanismelor de adecvare a discursului la context și la intenția comunicativă. Dezvoltarea competenței lingvistice este susținută, pe de o parte, de aprofundarea elementelor de pragmatică și stilistică și, pe de altă parte, de dezvoltarea capacității de a produce discursuri variate, scrise sau orale, adecvate unor contexte diferite.

La profilul umanist, accentul se extinde asupra aprofundării mecanismelor discursive și a resurselor expresive ale limbii, prin înțelegerea variației lingvistice în interiorul aceluiași stil și prin exersarea genurilor discursive. În plus, se urmăresc rafinarea competențelor de interpretare a discursului prin înțelegerea polisemiei, a jocului de cuvinte, a ironiei și a ambiguității și, deopotrivă, exersarea competenței de producere de text prin utilizarea conștientă a marcatorilor discursivi. Acestea sunt susținute de studierea aprofundată a construcției frazei și a textului, prin analiza funcțiilor și a relațiilor sintactice și prin înțelegerea rolului structurilor sintactice.

Clasa a XII-a

În clasa a XII-a, se va urmări cu prioritate înțelegerea identității lingvistice și culturale, prin analiza fenomenelor asociate multilingvismului, precum și a ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă. Un set complementar de conținuturi vizează construcția corectă a enunțului, prin înțelegerea relației dintre structura sintactică și punctuație. În paralel, se dezvoltă competențele de comunicare scrisă și digitală, prin realizarea de sinteze și producerea de texte multimodale. Secțiunea de recapitulare vizează consolidarea competențelor lingvsitice dezvoltate în cei patru ani de liceu.

La profilul umanist, accentul se extinde asupra aprofundării dimensiunii lexicale a limbii, prin analiza proceselor de adaptare a neologismelor și a calculului lingvistic, precum și prin dezvoltarea competențelor de analiză lexico-semantică a textului. Se urmăresc înțelegerea relațiilor semantice și

lexicale și stimularea creativității lexicale, în vederea unei utilizări nuanțate, precise și expresive a vocabularului în diverse contexte de comunicare.

*

În selecția textelor pentru activitățile de receptare și de producere se vor valorifica texte literare, nonliterare actuale și de graniță (jurnale, bloguri, texte memorialistice, discursuri publice etc.), pentru a asigura transferul competențelor de comunicare în situații reale. Utilizarea instrumentelor digitale și a aplicațiilor de inteligență artificială în activitățile de învățare se va realiza în scop formativ, pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, digitale și de gândire critică.

Modalitatea de recapitulare a conținuturilor rămâne la latitudinea profesorului, în funcție de specificul clasei și de strategiile didactice adoptate. Recapitularea poate fi realizată fie într-un modul distinct, la finalul anului școlar, fie integrată gradual pe parcursul anului, prin reluarea și consolidarea noțiunilor în contexte variate de învățare. Se recomandă o abordare flexibilă, centrată pe aplicarea integrată a cunoștințelor privind receptarea și interpretarea textului, organizarea și corectitudinea discursului, argumentarea și redactarea, analiza discursului și evaluarea informației, precum și etica redactării.

*

În acord cu *Profilul de formare al absolventului*, în continuitate cu clasa a IX-a, actuala programă conține o competență specifică referitoare la comunicarea digitală (de utilizare a mediilor digitale și a inteligenței artificiale). Aceasta implică utilizarea ghidată a instrumentelor digitale pentru producerea și receptarea mesajelor, precum și exersarea unor deprinderi privitoare la evaluarea surselor (clasa a X-a) și la dezvoltarea unei atitudini reflexive, prin analiza conținuturilor digitale și a textelor generate de inteligența artificială, precum și prin utilizarea instrumentelor digitale (clasele a XI-a și a XII-a). Pe tot parcursul liceului, se va insista asupra dimensiunii etice a utilizării resurselor digitale, prin cultivarea responsabilității, a discernământului și a respectării normelor de citare.

În cadrul evaluării, este necesară analiza rezultatelor evaluării formative, sumative etc., cu accent pe un feedback descriptiv, pentru a putea facilita dezvoltarea competențelor specifice, precum și progresul fiecărui elev. În acest sens, se recomandă diversificarea metodelor, a formelor și a instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele complementare, ca observarea sistematică, proiectul, investigația, auto- și interevaluarea. Se recomandă ca itemii din cadrul evaluărilor scrise să fie variați (obiectivi, semiobiectivi și subiectivi) și gradați ca nivel de dificultate și de complexitate, în acord cu competențele specifice prevăzute în programă.

*

Se va acorda atenție în mod explicit strategiilor și formelor de comunicare prin care se asigură dezvoltarea personală și, în perspectivă, inserția socială a elevului. Se recomandă folosirea la clasă a resurselor educaționale deschise (RED) interactive și adaptative în vederea eficientizării demersului didactic, precum și a instrumentelor de inteligență artificială pentru diverse activități.

În funcție de specificul clasei și de dinamica sa, profesorul își stabilește strategii didactice prin care vizează în mod real formarea competențelor, văzute ca „un set de atitudini față de sarcina asociată și care, prin motivație și interese, angrenează ansamblul de abilități și cunoștințe, respectiv seturile de capacități cognitive, emoționale și fizice care pun în acțiune comportamente specifice, contextualizate de sarcină și rol” (*Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, 2021). Sarcinile de lucru trebuie să provoace elevii să formuleze idei, valorificând informații diverse, uneori concurente, pentru a realiza interpretări, ipoteze sau evaluări ale unor texte complexe, care abordează o tematică diversă, având în vedere criterii multiple sau abordări diferite. Condiția necesară pentru rezolvarea sarcinilor de lucru la acest nivel este precizia analizei și atenția minuțioasă la detalii care nu sunt evidente în text (conform *OECD PISA Global Competence Framework*).

De asemenea, profesorii au **posibilitatea flexibilizării demersului didactic**, în funcție de profil, de specializare, de nivelul clasei și de grupele de nivel din cadrul acesteia, astfel încât să fie asigurate formarea și dezvoltarea competențelor și raportarea la conținuturile prevăzute în programă. De exemplu, în urma evaluării inițiale, profesorul poate alege și alte strategii și metode specifice

literației pentru adolescenți. În primul rând, profesorul va urmări fluența elevilor în exprimare și capacitatea lor de a utiliza corect vocabularul limbii române (prin hărți lexicale, cuvinte explicate cu ajutorul dicționarelor etc.). Mai apoi, va urmări identificarea cuvintelor, lectura grupurilor de cuvinte și selectarea informației esențiale din text. Ulterior, profesorul va adresa întrebări factuale și inferențiale în vederea formulării sensului global al textului, ajungându-se la redactarea rezumatului, la construirea unei reprezentări mentale și la reflecția asupra ideilor. Ritmul de parcurgere a modulelor de conținut va fi decis de profesor în funcție de particularitățile elevilor.

Întrucât fenomenele lingvistice sunt reprezentate în contexte autentice de comunicare, conținuturile de limbă pot fi abordate în relație cu textul literar atunci când acesta oferă resursele optime pentru ilustrarea noțiunilor vizate. Această strategie permite ancorarea conceptelor de limbă în situații semnificative de utilizare. Profesorii au libertatea de a organiza demersul didactic în mod flexibil.

Proiectarea va respecta logica proceselor receptării propuse în evaluarea Programme for International Student Assessment (PISA): accesarea și localizarea informațiilor; identificarea lor; integrarea și interpretarea (comprehensiunea literală, construirea înțelegerii globale, dezvoltarea unei interpretări); reflecția și evaluarea pe baza cunoștințelor exterioare textului (dar prin raportare la conținutul și la forma textului).

*

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței literare:

- **strategii de ilustrare/reprezentare a conceptelor, de tipul hărților conceptuale/mentale privind aspecte specifice epocii**

Elevii elaborează hărți conceptuale pentru a înțelege trăsături definitorii ale unei epoci culturale, relațiile dintre contextul socioistoric și creația literară, legături între curente literare/artistice, teme, motive și valori recurente etc.

- **proiecte de grup**

Elevii colaborează pentru a compara expresii artistice ale aceleiași viziuni despre lume, identificând corespondențe între literatură, arte plastice, muzică și arhitectură, sau pentru a reconstitui imaginea unei personalități reprezentative pentru o epocă, folosind resurse diverse.

- **ateliere de scriere**

Elevii redactează texte prin care prezintă relația dintre ideologia unei epoci și formele artistice specifice, exemplificând-o printr-o selecție de texte/opere de artă.

- **jurnale imersive**

Elevii redactează un jurnal „din interiorul” unei epoci pentru a înțelege mentalitățile și atmosfera culturală.

- **jurnale de reflecție**

Elevii formulează reflecții personale asupra unor idei și valori culturale prezente în epoca actuală, pe care le-au identificat în textele studiate, dezvoltându-și astfel gândirea critică și sensibilitatea culturală.

- **strategii inferențiale**

Elevii citesc „printre rânduri” pentru a construi sensul global al textelor. Procesul de înțelegere se focalizează asupra relației cauză-efect, a inferențelor anaforice și a celor predictive.

- **strategii de lectură contrastivă**

Elevii corelează textele cu lumea lor, cu texte din diferite epoci, cu opere de artă, cu produse media etc. Este o strategie care facilitează comprehensiunea textelor și implică elevii în construirea sensului prin raportare la ceea ce ei știu, la experiențele lor sau la alte texte.

- **interogarea**

Elevii își dezvoltă gândirea critică prin problematizarea semnificațiilor textelor integrale/ fragmentelor de text aflate în relație. Elevii se implică în activități de analiză a textelor, de

interpretare, evaluând sau aplicând ipotezele lor interpretative și răspunzând la întrebări literale, interpretative, deductive sau explicative etc.

- **ateliere de lectură**

Elevii realizează activități care să le dezvolte orizontul de cunoaștere prin extinderea spre alte forme, alte tipuri de texte și de arte. Elevii își dezvoltă abilitățile de gândire critică, au oportunități de abordare pluridisciplinară, interdisciplinară, transdisciplinară, colaborativă și integrată.

Recomandări de autoare și autori[4] pentru clasa a X-a:
Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Veronica Micle, C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Macedonski, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Al. Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, George Coșbuc, Traian Demetrescu, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Șt. O. Iosif, Hortensia Papadat-Bengescu, Ștefan Petică, Gala Galaction, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, George Bacovia, E. Lovinescu, Ion Minulescu, Ion Agârbiceanu, Panait Istrati, V. Voiculescu (poet), Mateiu I. Caragiale, Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Cezar Petrescu, Otilia Cazimir, Gib Mihăescu, Camil Petrescu, Ion Barbu, Lucian Blaga, Ionel Teodoreanu, G.M. Zamfirescu, G. Călinescu (prozator), Isac Peltz, Anton Holban, Magda Isanos.
Novalis, E.T.A. Hoffmann, Edgar Allan Poe, Nikolai Gogol, Mihail Lermontov, Emily Brontë, Gustave Flaubert, Charles Baudelaire, Feodor Dostoievski, Lev Tolstoi, Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, A.P. Cehov, Marcel Proust, Rainer Maria Rilke, Miklós Bánffy, James Joyce, Virginia Woolf, Ezra Pound, T.S. Eliot.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XI-a:
Urmuz, V. Voiculescu (prozator și poet), Perpessicius, Ion Vinea, Tristan Tzara, B. Fundoianu/ Benjamin Fondane, Tudor Vianu, G. Călinescu (critic și istoric literar), Henriette-Yvonne Stahl, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Ilarie Voronca, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Cella Serghi, Geo Bogza, M. Blecher, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Botta, Emil Cioran, Anișoara Odeanu, Gellu Naum, Geo Dumitrescu, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Constantin Țoiu, Petru Dumitriu, Ștefan Bănulescu, Leonid Dimov, Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Radu Cosașu, Nora Iuga, Mircea Ivănescu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Emil Brumaru, Augustin Buzura, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Gabriela Adameșteanu, Ana Blandiana, Gabriela Melinescu, Virgil Mazilescu.
Selma Lagerlöf, Luigi Pirandello, Maxim Gorki, André Gide, Thomas Mann, Franz Kafka, Eugene O'Neill, Fernando Pessoa, Mihail Bulgakov, Serghei Esenin, Federico García Lorca, William Faulkner, Ernest Hemingway, George Orwell, Marguerite Yourcenar, Jean-Paul Sartre, Samuel Beckett, Dino Buzzati, Albert Camus, J.D. Salinger.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XII-a:
Lena Constante, N. Steinhardt, Jeni Acterian, I.D. Sîrbu, Monica Lovinescu, Eugen Simion, Norman Manea, Oana Orlea, Nicolae Manolescu, Andrei Codrescu, Ștefan Agopian, Adriana Babeți, Gheorghe Crăciun, Mircea Nedelciu, Alexandru Vlad, Rolf Bossert, Herta Müller, Traian T. Coșovei, Ioan Groșan, Florin Iaru, Mircea Mihăieș, Cristian Teodorescu, Alexandru Mușina, Magdalena Ghica, Ion Mureșan, Marta Petreu, Ion Stratan, Romulus Bucur, Mircea Cărtărescu, Mariana Marin, Matei Vișniec, Ioan Es. Pop, Cristian Popescu, Emilian Galaicu-Păun, Andrei Bodiu, Simona Popescu.

Pentru literatura anilor 2000 se vor selecta autoare și autori relevanți prin originalitatea viziunii literare, ale căror texte sunt, totodată, adecvate nivelului de înțelegere și experienței de lectură ale elevilor.

[4] Autoarele și autorii recomandați sunt ordonați după anul nașterii, pentru toate clasele.

Ivo Andrić, Jorge Luis Borges, Raymond Queneau, Varlam Șalamov, Ernesto Sábato, Julio Cortázar, Alexandr Soljeniţîn, Clarice Lispector, Kurt Vonnegut, José Saramago, Italo Calvino, Michel Tournier, Gabriel García Márquez, Milan Kundera, Milorad Pavić, Umberto Eco, Sylvia Plath, Mario Vargas Llosa, Thomas Pynchon, António Lobo Antunes, Margaret Atwood, Dubravka Ugrešić.

Notă. Se vor alege opere reprezentative ale unor autoare/autori din lista de mai sus, pentru a fi studiate la clasă (integral sau prin fragmente de text).

La finalul claselor a X-a și a XI-a, se recomandă activități de sistematizare și de evaluare sumativă, în cadrul cărora elevii vor elabora **proiecte** cu tema **„Oameni ai timpului lor”**: prezentarea unor personalități semnificative pentru diferite epoci, insistându-se asupra elementelor din biografia lor, privite ca o posibilitate de clarificare a unor contexte socioistorice și culturale. Elevii vor alege o personalitate din cadrul epocilor studiate, de exemplu:

- Clasa a X-a: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Al. Macedonski, Constantin Stere, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, George Bacovia, Panait Istrati, Mateiu I. Caragiale, Ionel Teodoreanu, Magda Isanos etc.;
- Clasa a XI-a: V. Voiculescu, Tristan Tzara, B. Fundoianu/Benjamin Fondane, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Cioran, Maria Banuș, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Nina Cassian, Petru Dumitriu, Dan Deșliu, Radu Petrescu, A.E. Baconsky, Radu Cosașu, Nora Iuga, Paul Goma, Nicolae Labiș, Norman Manea, Bujor Nedelcovici, Dumitru Țepeneag, Emil Brumaru, Constanța Buzea, Adrian Păunescu, Dorin Tudoran, Mircea Dinescu etc.

Elevii vor fi îndrumați de profesor să apeleze în documentare la surse (istorice, literare etc.) pe diverse suporturi (volume de critică și de istorie literară, articole disponibile în mediul online, imagini, clipuri video etc.), pe care le vor integra în mod critic în proiectele lor. În cadrul acestor activități, elevii vor respecta etica redactării și vor folosi tehnici de citare conform normelor în vigoare.

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței lingvistice:

- **analiză funcțională a textelor**

Elevii analizează texte din contexte reale (presă, e-mail, postări etc.), pentru a identifica relația dintre structurile lingvistice, organizarea informației și adecvarea mesajului la scopul comunicării.

- **redactare și revizuire de text**

Elevii redactează și revizuiesc texte aparținând unor stiluri, practici și genuri discursive variate, concentrându-se asupra aspectelor privitoare la: coeziune, coerență, organizare informațională, specific discursiv, construcție argumentativă, respectarea normei, prin autoevaluare și evaluare intercolegială.

- **rescriere și reformulare contextualizată**

Elevii reformulează enunțuri sau texte în diverse moduri (în funcție de interlocutor și de scopul și canalul comunicării, de intenția comunicativă etc.), analizând efectele de sens și rolul structurilor lingvistice în construcția mesajului.

- **conștientizarea variației lingvistice**

Elevii compară variante lingvistice determinate de variabile sociolingvistice, stilistice etc. pentru adecvarea propriului discurs la situația de comunicare.

- **comunicare orală ghidată**

Elevii planifică și susțin intervenții orale, adaptate contextului și publicului, completând fișe de (auto)evaluare și jurnale de reflecție privind claritatea, coerența și persuasivitatea discursului.

- **realizare a unui vlog/podcast**

Elevii scriu un scurt scenariu de tip vlog sau podcast pe o anumită temă de interes, pe care apoi îl înregistrează în vederea dezvoltării competențelor de adecvare a discursului la tema aleasă și de utilizare a strategiilor discursive și stilistice în producerea de mesaje orale coerente, expresive și eficiente.

- **analiza, producerea și evaluarea formelor diverse de discurs**
  - activități de analiză a diverselor forme de comunicare (dezbateri, argumentări, discursuri publice etc.), în vederea identificării convențiilor tipului de text, a modului în care se structurează informațiile/ideile etc.
  - activități de producere de text de diverse tipuri în diferite contexte de comunicare (rezumat, sinteză, analize, interpretări, argumentări, eseuri etc.), în vederea dezvoltării potențialului de inserție socială;
  - activități de evaluare și autoevaluare a discursului propriu, conform unor grile, în vederea îmbunătățirii competenței lingvistice și a conștientizării propriei formări.

*

Orele aflate la dispoziția cadrului didactic, reprezentând **25%** din numărul total de ore al disciplinei *Limba și literatura română*, asigură contextul flexibil de adaptare și de personalizare a demersului didactic, în funcție de specificul clasei și de nevoile individuale ale elevilor.

Aceste ore pot fi utilizate pentru **activități de remediere și de consolidare**, destinate elevilor care întâmpină dificultăți în exersarea și aplicarea competențelor dobândite. Astfel, se pot planifica exerciții suplimentare de analiză textuală, strategii de înțelegere a textului literar sau se pot consolida competențele de scriere argumentativă.

În egală măsură, aceste ore oferă posibilitatea **aprofundării și a extinderii**, pentru elevii cu ritm accelerat de învățare, prin intermediul lecturilor suplimentare, al unor ateliere de creație literară etc.

Orele aflate la dispoziția profesorului pot susține și **dezvoltarea excelenței** prin pregătirea elevilor motivați să participe la olimpiade, la concursuri școlare sau la alte proiecte. Totodată, acestea facilitează transferul competențelor în contexte autentice, prin activități care favorizează utilizarea abilităților de comunicare și de argumentare în situații cotidiene sau profesionale, cum ar fi: dezbaterile, prezentările publice, redactarea de texte funcționale sau proiectele interdisciplinare.

Întrucât învățământul românesc oferă fiecărui elev servicii educaționale, programa școlară va fi adaptată, în funcție de particularitățile elevilor aflați în situație de risc, astfel încât să se asigure accesul acestora la oportunitățile de învățare. Activitățile de învățare și evaluare vor avea în vedere adaptarea conținuturilor și a sarcinilor de lucru, cu accent asupra învățării individualizate.

GRUP DE LUCRU

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	INSTITUȚIA/ UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	FUNCȚIA ÎN CADRUL G.L.C.
1.	GEORGESCU DANIEL	Ministerul Educației și Cercetării	responsabil
2.	CIOBANU ROXANA ȘTEFANIA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
3.	DUBĂLARU OANA ANCA	Universitatea din București	coordonator științific
4.	MARTIN MIRCEA	Academia Română	membru
5.	ZAFIU RODICA	Academia Română	membru
6.	NICOLAE ALEXANDRU COSMIN	Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”	membru
7.	RĂDUȚĂ DOINA MAGDALENA	Universitatea din București	membru
8.	MITCHIEVICI ANGELO-NICOLAE	Uniunea Scriitorilor din România	membru
9.	PAMFIL ALINA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
10.	TĂMĂIAN GIOCONDA IOANA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
11.	ILIE EMANUELA	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	membru
12.	RAȚIU BOGDAN PETRU	Liceul UMFST „George Emil Palade”, Târgu Mureș	membru
13.	ANISIE MONICA CRISTINA	Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu”, București	membru
14.	BENTZ TEODORA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, București	membru
15.	CHELARIU SILVIA OFELIA	Colegiul Național „Al.I. Cuza”, Focșani	membru
16.	COVACI ARIANA OANA	Colegiul Național „C.D. Loga”, Caransebeș	membru
17.	DUDAȘ-VASILE ADRIANA	Colegiul Național „Traian Lalescu”, Reșița	membru
18.	GÂLEA GABRIELA ANAMARIA	Colegiul Național „Titu Maiorescu”, Aiud	membru
19.	MARIAN-IONESCU MARIA CRISTINA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, Ploiești	membru
20.	MAXIM ANDREIA NICOLETA	Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad	membru
21.	MORAR MIHAI GHEORGHE	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești	membru
22.	NEGRILĂ MIHAELA CORNELIA	Școala Gimnazială nr. 6 „Iacob Mureșianu”, Brașov	membru
23.	ORBAN LAURA HENRIETA	Colegiul Național de Informatică, Arad	membru
24.	PETRACHE ANCA DENISA	Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București	membru
25.	PRICINĂ ANCA	Colegiul Național „Carol I”, Craiova	membru
26.	VINTILĂ ISABEL GIORGIANA	Școala Gimnazială Nr. 3, Suceava	membru

Anexa nr. 173

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română

Clasele a X-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 173
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română*, clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC + CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Limba și literatura română* are un rol prioritar în formarea intelectuală, afectivă și civică a elevilor și contribuie în mod fundamental la construirea profilului lor cultural. În arhitectura curriculumului, disciplina facilitează accesul la celelalte domenii ale cunoașterii și creează, prin potențialul ei simbolic, cultural și identitar, premisele unor demersuri integrate, care să le permită elevilor să înțeleagă lumea în care trăiesc și să se poziționeze reflexiv în raport cu aceasta.

Viziunea curriculară este orientată spre dezvoltarea competenței literare, a celei culturale și a celei lingvistice într-un proiect progresiv și cumulativ, care integrează două domenii de conținut:

A) Literatură;
B) Limba română.

Suportul normativ al programei este asigurat de o serie de documente legislative și de politică educațională, naționale și internaționale: *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198 din 2023*, cu modificările și completările ulterioare, care prevede drept finalitate educațională principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilități și atitudini; *Profilul de formare al absolventului*, aprobat prin OME nr. 6731/2023; *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național*. *Cadrul de referință al Curriculumului național*, aprobat prin OME nr. 3239/2021; *Instrucțiunea nr. 8/2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu*; *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2)* și OECD *PISA Global Competence Framework*.

Programa contribuie la implementarea, la nivel curricular, a *Profilului de formare al absolventului* și asigură coerența dintre predare, învățare și evaluare în logica dezvoltării competențelor. În acest sens, disciplina *Limba și literatura română* contribuie, în principal, la formarea următoarelor competențe-cheie:

(1) *competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului*;
(2) *competența de sensibilizare și de exprimare culturală*;
(3) *competența personală, socială și de a învăța să înveți*;
(4) în subsidiar, *competența digitală*.

Viziunea actualei programe conturează un profil al absolventului definit prin atribute esențiale pentru cetățeanul activ al secolului al XXI-lea: comunicativ, autonom, creativ, reflexiv, colaborativ, prospectiv, rezilient, responsabil și etic. Obiectivele fundamentale ale programei sunt: furnizarea instrumentarului lingvistic necesar conștientizării lingvistice; înțelegerea importanței alfabetizării funcționale și a educației literare; crearea unor cadre de experiență care să valorifice aspecte ale culturii române în devenirea ei și în relație cu diferite contexte transnaționale, pentru formarea acestui profil complex.

Structurarea programei are la bază o abordare integrată, care combină modele didactice complementare, validate de cercetările europene în didactica limbilor materne (Sawyer și Van de Ven 2007[1], Witte și Sâmihăian 2013[2]) și de studiile de didactică a limbii și literaturii române (Pamfil 2016[3]).

[1] Sawyer, W., Van De Ven P.-H. (2007), „Starting points: paradigms in mother-tongue education", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 7, nr. 1, p. 5-20.

Astfel, în cadrul programei, domeniul *Literatură* este abordat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel cultural și cu cel estetic, atât la nivelul competențelor, cât și al conținuturilor asociate. Conform acestor modele:

– lectura textului literar îndeamnă la reflecție asupra condiției umane, literatura fiind receptată ca un discurs despre om și lume;

– interacțiunea cu textul privilegiază procesele de comprehensiune și de interpretare;

– cunoașterea fenomenului literar românesc, a scriitorilor și a operelor reprezentative se face prin raportare la context;

– asimilarea și aplicarea conceptelor de teorie literară contribuie la o lectură nuanțată.

Domeniul *Limba română* este organizat în funcție de modelul curricular al dezvoltării personale, care coexistă cu cel comunicativ-funcțional și cu cel cultural. Conform acestor modele:

– studiul limbii urmărește formarea unor vorbitori reflexivi, capabili de utilizarea conștientă a limbii, de evaluare și de control al propriului discurs;

– strategiile de comunicare le permit elevilor să își dezvolte capacitatea de a recepta, de a produce și de a interpreta mesaje în diferite contexte de comunicare;

– conștientizarea lingvistică dezvoltă gândirea critică și favorizează înțelegerea rolului limbii în viață și în societate, transformând elevii din receptori pasivi în producători de discurs coerent, corect și fluent;

– integrarea explicită a temelor legate de variația lingvistică formează o atitudine deschisă și reflexivă față de diversitatea lingvistică și culturală.

Principiul ordonator al conținuturilor este cel diacronic, reflectat mai ales în dinamica formelor literare, a reprezentărilor despre om și despre lume și a contextelor care le generează, precum și în dinamica limbii. Orientarea cronologică este motivată de:

– filosofia educațională care susține că elevii, ca tineri cetățeni, își pot proiecta viitorul, învățând, în același timp, să se orienteze în cadre ale prezentului și ale trecutului;

– specificul disciplinei filologice, în care faptele de limbă și de literatură încorporează în mod intrinsec dimensiunea istorică;

– studiile cultural-estetice, care privilegiază o înțelegere logică și integrativă a evoluției paradigmelor/curentelor culturale și literare, a evoluției ideilor și a mentalităților;

– viziunea curriculară, care armonizează studiul disciplinei în gimnaziu cu studiul acesteia în liceu: abordarea tematică a literaturii este continuată cu abordarea dinamică a fenomenului literar românesc în evoluția lui și în raport cu spațiul european/transnațional; abordarea comunicativ-funcțională a limbii române din gimnaziu este continuată și orientată acum spre conștientizarea lingvistică;

– studiile de didactică a limbii și literaturii, care evidențiază limitele unei educații a lecturii centrate exclusiv pe strategii, în absența unor conținuturi semnificative și contextualizate.

De asemenea, pentru ca elevii să înțeleagă dinamica formelor și a viziunilor despre om, despre lume și despre artă, prezenta programă propune ca literatura să fie înțeleasă ca fenomen cultural (parte a contextului cultural în care a fost creată, cu integrarea sa în istoria culturii naționale și transnaționale), ca practică estetică (parte integrantă a istoriei formelor de creație) și ca discurs social (care interoghează sistemul de valori al epocii în care se produce și se receptează).

Programa pentru clasele a X-a – a XII-a se situează în raport de continuitate față de programa de clasa a IX-a și, implicit, față de cea de nivel gimnazial a disciplinei de studiu, valorificând cunoștințele elevilor și dezvoltându-le competențele, proiectate la un nivel superior, prin grade mai înalte de conștientizare, de abstractizare și de reflecție. Perspectiva inovatoare a programei poate fi corelată cu următoarele concepte supraordonatoare:

---

[2] Witte, T.C.H., Sâmihăian, F. (2013), „Is Europe open to a student-oriented framework for literature? A comparative analysis of the formal literature curriculum in six European countries", în *L1-Educational Studies in Language and Literature*, vol. 13, p. 1-22.

[3] Pamfil, A. (2016), *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Art.

a) *literatura este un sistem pluristratificat*, abordat ca reprezentare a realității, ca instituție, ca parcurs istoric, ca spațiu de creație, ca tablou al genurilor;

b) *contextul* reprezintă un concept abordat în acord cu procesele de receptare propuse de documentele OCDE (PISA), concept care va ordona dezvoltarea competenței de lectură. Contextele facilitează construirea unor reprezentări culturale. Pe de o parte, ele se referă la dinamici socioistorice exterioare textelor, dar prin care se oferă semnificație acestora, iar, pe de altă parte, se raportează la evaluarea și la reflecția asupra textelor, din perspectiva contextelor familiare cititorului, precum și din perspectiva unor texte aparținând altei culturi sau din perspectiva artelor (muzică, arte plastice etc.), pentru a problematiza și a construi reprezentări ale lumii și ale omului;

c) *interpretarea literaturii* are ca scop modelarea perspectivei despre om și lume a elevilor și este determinată de reflecția asupra practicilor, a conținuturilor și a formelor literare, de raportarea critică la valorile „lumii textului”, de interogarea contextelor (producere și receptare) și de valorizarea interpretării;

d) *formele literare* organizează reprezentarea realității în literatură și încadrează viziunile personale ale creatorilor asupra lumii. Acestea constituie un sistem în sincronie, dependent de contextele istoric, sociocultural și estetic. Totodată, ele evoluează în timp, în acord cu mentalitatea fiecărei epoci, cu imaginarul colectiv și cu sistemul de convenții artistice specifice;

e) *flexibilitatea lingvistică și comunicativă* determină organizarea strategică a studiului limbii pe următorii piloni: conștientizare lingvistică, variație lingvistică, redactare și comunicare orală și digitală. Concepția curriculară vizează combaterea unei duble deficiențe: pe de o parte, analfabetismul funcțional (incapacitatea de a decoda și de a înțelege critic informația), iar, pe de altă parte, analfabetismul practic, definit ca eșecul de a scrie și de a vorbi corect și coerent în limba maternă.

Prezenta programă școlară de **Limba și literatura română** pentru clasele a X-a – a XII-a este proiectată în acord cu prevederile *Planurilor-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi*, aprobate prin OMEC nr. 4350/2025, cu următoarea alocare orară:

- clasa a X-a: **3 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **2 ore/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**;
- clasa a XI-a: **2 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **2 ore/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**;
- clasa a XII-a: **2 ore/săptămână (TC)**, la care se adaugă **2 ore/săptămână**, în cadrul **curriculumului de specialitate (CS)**.

Programa de **Limba și literatura română** pentru specializarea **Filologie** se diferențiază de cea de **Trunchi Comun** prin extinderea și aprofundarea studiului literaturii și al limbii, adăugând competențe specifice și conținuturi motivate de alocarea suplimentară de timp. Specificul filologic este marcat explicit prin introducerea unei competențe care integrează studiul limbii cu analiza și interpretarea textelor literare. Astfel, se urmărește o educație literară consistentă, dată de contactul cu diverse forme literare; în paralel, componenta de limba română capătă o dimensiune accentuat analitică și reflexivă, elevii aprofundând diverse concepte și instrumente filologice.

Structura programei școlare, prevăzută în *Cadrul de referință al Curriculumului național*, este următoarea:

– *Notă de prezentare*, care prezintă importanța disciplinei și viziunea curriculară pentru anii de studiu;

– *Competențe generale*, care se reflectă în achizițiile dobândite în urma parcurgerii unui nivel de studiu sau a unui ciclu de școlaritate;

– *Competențe specifice* și *exemple de activități de învățare*, care sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în procesul de dezvoltare a acestora;

– *Conținuturi ale învățării*, care fundamentează demersul științific;

– *Sugestii metodologice*, care asigură coerența și înțelegerea viziunii curriculare în vederea punerii în practică a programei.

COMPETENȚE GENERALE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă

Clasa a X-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Compararea constantelor tematice, a viziunii despre lume și a dominantelor expresive pentru evidențierea sincronizării literaturii cu modele estetice europene
– identificarea unor dominante expresive și a unor constante tematice dintr-o epocă, reprezentate în creații literare și artistice ilustrative pentru un curent literar *– exerciții de identificare a constantelor viziunii despre lume și om în diferite texte, prin analiza temelor specifice perioadei (de exemplu: iubirea, relația cu celălalt, singurătatea, satul, orașul etc.)* *– exerciții de comparare a temelor și a elementelor expresive comune literaturii române și europene, dintr-un corpus de texte literare* *– identificarea temelor literare specifice perioadei și prezentarea relevanței lor pentru cititorul contemporan* *– redactarea unei hărți conceptuale prin care să se coreleze teme, simboluri recurente și elemente stilistice specifice unei perioade culturale* *– compararea unor texte variate din literatura română și din cea europeană, din perspectiva sincronizării ideilor și formelor literare* *– redactarea unor texte care să prezinte relația dintre mijloacele de expresie și construcția temei și a sensului (de exemplu: Care este perspectiva asupra temei pe care o configurează textul literar? Ce tip de lume construiește scriitorul? Prin ce mijloace stilistice și cum configurează acestea sensul? Ce valori sunt reprezentate în lumea textului? etc.)* *– identificarea particularităților stilistice ale unui autor pe baza lecturii integrale a unui volum de poezii* *– realizarea unui portofoliu multimedia cu teme recurente (de exemplu: iubirea, natura, condiția artistului, relația omului cu societatea etc.), în literatura de la sfârșitul secolului al XIX-lea*
1.2. Realizarea unor inferențe multiple, a unor comparații, precum și a analizei structurale și stilistice cu scopul de a evidenția particularitățile estetice ale textului literar
– construirea sensului de ansamblu al unui text citit integral, prin întrebări factuale și prin chestionare care abordează clase diferite de inferențe *– realizarea de comparații între texte diverse, pentru a contura o viziune de ansamblu asupra unor teme literare* *– redactarea unor rezumate bazate pe strategii de monitorizare a înțelegerii textului* *– discuții prin care se valorifică harta textului pentru a evidenția intriga, acțiunea și conflictele*

într-un text dramatic *– elaborarea unei fișe de observație pentru explicarea particularităților de construcție a textelor literare, în funcție de parametrii genului/formei* *– analiza textului literar pentru valorificarea elementelor care construiesc semnificația (de exemplu: titlu, temă, motiv, simbol central, incipit, final, stil discursiv, secvențe, relații de simetrie sau de opoziție etc.)* *– explicarea tipurilor de lirism, a modului în care se realizează expresivitatea, sugestia și ambiguitatea în funcție de specificul formelor și al curentelor literare* *– explicarea figurilor de stil în concordanță cu particularitățile stilistice ale formelor literare și cu sensul global al textului* *– exerciții de analiză a construcției textului, a instanței narative, a perspectivei narative, a acțiunii, a timpului, a spațiului, a limbajului, a didascaliilor etc.* *– compararea unor texte pentru evidențierea particularităților stilistice (de exemplu: alegere lexicală, sintaxa frazei, mărcile subiectivității etc.)*
1.3. Aplicarea unor strategii de interpretare a textelor literare pentru a evidenția modalitățile de reprezentare a condiției și a naturii umane specifice unei perioade
– identificarea temelor și a viziunii despre lume în cadrul unor fragmente de text/texte integrale pentru a analiza particularitățile de construcție a identității umane dintr-o perioadă socioculturală *– utilizarea unor tehnici de interogare a textului, prin transpunere în situația personajului (de exemplu: Care este motivația acțiunilor și a gesturilor personajului?/Imaginează-ți ce gândesc celelalte personaje despre protagonist!)* *– interpretarea textului prin problematizări care dezvoltă empatia cititorului* *– exerciții care să implice cititorul în construirea semnificației (de exemplu: Din text aflăm că.../Eu cred că.../Experiența mea arată că ... etc.)* *– exerciții care propun un dialog între identitatea personajului și cea a cititorului (de exemplu: Cum îți imaginezi că ar trăi în prezent personajul?)* *– redactarea unor texte diverse prin care elevii să înțeleagă personajul sau lumea în care acesta trăiește (de exemplu: Scrie un articol de presă în care să prezinți locul în care trăiește personajul./Imaginează-ți că, fiind personajul principal al cărții, scrii o pagină de jurnal, la finalul unei zile în care ai trecut prin anumite stări contradictorii.)* *– rescrierea unor fragmente, schimbând punctul de vedere, pentru a observa modul în care scopul sau sensibilitatea influențează resursele stilistice ale textului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil în relație cu integralitatea textului poetic* *– interpretarea valorilor lumii în care trăiesc personajele, prin raportare la scene semnificative din text* *– realizarea unor fișe digitale de lectură comparată în care elevii sintetizează asemănări și diferențe privind teme, valori, structuri narative sau poetice*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Explicarea unor particularități ale perioadelor și ale curentelor literare prin observarea specificului estetic al textelor literare
– realizarea unei axe temporale pentru marcarea principalelor perioade și curente literare studiate, cu exemple specifice (autori și opere literare reprezentative, publicații, artiști plastici și opere de artă etc.) *– analiza particularităților curentelor literare pentru observarea trăsăturilor estetice specifice textelor literare studiate*

– compararea a două sau mai multe texte reprezentative dintr-o perioadă literară/dintr-un curent literar pentru evidențierea diferențelor de viziune artistică, limbaj, tematică și modalități de expresie *– interpretarea operelor literare prin raportare la imaginarul spațiului privat și la imaginarul spațiului public*
2.2. Compararea modului în care orientări literare românești se raportează la curente literare transnaționale, identificând elemente de convergență și de specificitate
– realizarea unei hărți a influențelor culturale transnaționale pentru a ilustra circulația ideilor în spațiul european și specificitatea națională *– exerciții de identificare a elementelor de convergență între poeticile de origine ale unui curent literar și adaptările acestora în spațiul cultural românesc* *– analiza asemănărilor și a diferențelor dintre două texte literare în privința tematicii și a construcției personajelor pentru evidențierea modului în care literatura română se raportează la curentele literare transnaționale* *– exerciții de identificare a influențelor exercitate de fenomenele literare europene asupra literaturii române, cu evidențierea consecințelor unor decalaje cronologice* *– compararea unei secvențe de text cu o creație vizuală/plastică/muzicală etc., aparținând aceleiași perioade, pentru a evidenția percepția similară asupra diferitelor aspecte ale realității* *– exerciții de reconstituire a profilului „omului modern”, folosind trăsături identificate în textele studiate* *– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare, nonliterare sau de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate* *– dezbateri referitoare la decalaje sau prelungiri ale unor curente literare în spațiul literaturii române (de exemplu: romantismul eminescian) sau la modul în care au apărut curentele în spațiul românesc ca formă de reacție sau de continuitate (de exemplu: simbolismul, modernismul)*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Analiza formelor de variație lingvistică socială și stilistică în relație cu intenția și situația de comunicare
– identificarea elementelor de variație stilistică în mesaje provenite din contexte diferite (conversații online, e-mailuri formale, fragmente de discurs public, dialoguri din texte literare) *– compararea unor mărci ale variației lingvistice (registru formal, informal, de specialitate) în texte diverse: dialoguri din texte literare, fragmente de jurnal, fragmente de legi, regulamente școlare, articole de presă, e-mailuri instituționale, postări în rețelele sociale etc.* *– clasificarea unor secvențe de text autentic (postări, mesaje, interviuri) după tipul de variație lingvistică socială (argou, jargon profesional, sociolect etc.), prin completarea unui tabel comparativ care evidențiază trăsăturile lor specifice* *– explicarea valorii expresive a elementelor grafice (majuscule, emojiuri, emoticoane etc.) din comunicarea digitală* *– reformularea aceluiași mesaj în registre stilistice diferite (familiar, colocvial, standard), în funcție de situația de comunicare* *– observarea caracteristicilor limbajului unor persoane din grupuri sociale sau din generații diferite* *– evaluarea critică a unor greșeli de adecvare stilistică a comunicării în contexte publice, identificând efectele acestora asupra imaginii vorbitorului și asupra succesului actului de*

comunicare *– jocuri de rol în care se valorifică registre stilistice diferite, în funcție de rolul social al interlocutorilor* *– elaborarea unui miniglosar al limbajului specific generației actuale, cu exemple din mediul online* *– realizarea unei minianchete (chestionar cu cinci întrebări adresate colegilor din clase diferite), privind folosirea argoului și a jargonului în comunicarea la școală și în afara școlii, urmată de prezentarea rezultatelor sub forma unui raport scurt* *– analiza comparativă a două texte legate tematic, un articol de secol XIX – început de secol XX și un articol de blog contemporan, pentru a identifica schimbări ale lexicului și ale complexității sintactice* *– jocuri de rol care presupun situații de comunicare diferite, pentru a exersa adaptarea limbajului la statutul interlocutorilor*
3.2. Analiza rolului elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în diferite tipuri de discurs oral și scris
– identificarea elementelor de structură ale unui discurs argumentativ (teză, argumente, concluzie) în texte diferite (articole, discursuri publice, eseuri) *– identificarea conectorilor argumentativi (de cauză, consecință, opoziție, adăugare) și a relațiilor argumentative implicite într-o serie de texte argumentative diverse (editorial, eseu critic, discurs politic, reclamă), pentru a înțelege modul de organizare a ideilor* *– explicarea rolului figurilor de stil cu funcție retorică (interogația retorică, enumerația, antiteza, hiperbola) în cadrul unor discursuri celebre (istorice sau contemporane), pentru a observa modul în care acestea contribuie la efectul persuasiv* *– analiza elementelor vizuale de argumentare în mesaje multimodale (afișe/clipuri publicitare etc.), observând relația dintre text și imagine în construcția mesajului persuasiv* *– analiza unor exemple de discurs persuasiv din mediul public (discursuri, reclame, postări) pentru identificarea strategiilor de influențare a receptorului* *– formularea unor argumente și a unor contraargumente pentru o teză, în vederea realizării unei dezbateri* *– transformarea unui text informativ (o știre neutră) într-un text argumentativ, prin inserarea unor mărci ale subiectivității și a unor strategii retorice specifice, în funcție de o intenție comunicativă dată: a convinge, a avertiza, a mobiliza* *– scrierea unui discurs scurt pentru diferite evenimente (de exemplu: de acceptare a unui premiu)*
3.3. Utilizarea elementelor de argumentare și a strategiilor retorice în elaborarea de mesaje clare, coerente și persuasive
– adaptarea unui argument în funcție de publicul-țintă, prin modificarea registrului stilistic și a strategiilor retorice (de exemplu: pentru a convinge un grup de colegi vs pentru a convinge consiliul de administrație al școlii) *– exersarea tehnicilor de captare a atenției într-un discurs oral, prin utilizarea unor anecdote, citate sau întrebări provocatoare, în funcție de publicul-țintă* *– utilizarea elementelor paraverbale (pauze retorice, modulații ale vocii) și nonverbale (contact vizual, gestică) în susținerea unei prezentări, pentru a spori forța persuasivă a mesajului oral* *– redactarea unor mesaje persuasive adecvate unor situații de comunicare diferite (postare, punct de vedere, intervenție într-o dezbatere etc.)*
3.4. Compararea particularităților stilistice ale unor texte aparținând unor autori diferiți
– compararea particularităților stilistice ale unor texte aparținând unor epoci diferite (de exemplu: fragment literar clasic vs fragment literar contemporan) *– compararea a două versiuni de traducere a aceluiași text literar, pentru a evidenția schimbările lexicale*

– identificarea valorilor stilistice ale părților de vorbire în diferite tipuri de text *– realizarea unor tabele comparative cu particularitățile stilistice ale unor tipuri diferite de discurs* *– transformarea unui fragment literar dintr-o epocă anterioară într-o formă de discurs contemporan (postare pe blog, mesaj în rețele sociale, scenariu de vlog)* *– reformularea unui mesaj actual (postare online, comentariu, dialog) într-un stil specific unei alte epoci sau unui alt mediu social* *– crearea unor produse media (podcast, vlog, prezentare multimedia) care evidențiază diferențele stilistice dintre discursul tradițional și cel contemporan*
3.5. Utilizarea critică, responsabilă și etică a mediilor digitale și a inteligenței artificiale pentru documentare, cu evaluarea credibilității surselor și a informațiilor
– compararea informațiilor provenite din surse diferite pentru verificarea corectitudinii și a relevanței acestora *– evaluarea credibilității unor surse digitale (site-uri de știri, bloguri personale, enciclopedii colaborative, portaluri academice) pe o temă dată, prin aplicarea unor grile de verificare a factualității (autorat, data publicării, citarea surselor primare, verificarea domeniului .org/.edu/.com)* *– analiza critică a răspunsurilor generate de inteligența artificială pe subiecte de tip „fapt divers” vs „fapt istoric/literar”, pentru a identifica fenomenul „halucinațiilor IA” (erori factuale, citate și surse inventate etc.) și necesitatea coroborării acestora cu surse bibliografice consacrate* *– exersarea utilizării etice a informației digitale prin realizarea unor referate sau prezentări în care se aplică regulile de citare corectă (parafrazarea vs citatul direct) și menționarea obligatorie a instrumentelor de inteligență artificială folosite, pentru a preveni plagiatul și alte forme improprii de redactare* *– elaborarea unor produse digitale (prezentări, miniproiecte, articole) prin valorificarea responsabilă a resurselor online și prin respectarea normelor etice și legale*

Domenii de conținut	**Conținuturi**
LITERATURĂ	**Sfârșitul secolului al XIX-lea până la Primul Război Mondial**
	Contexte – Contextul socioistoric și cultural în a doua parte a secolului al XIX-lea – Romantismul eminescian. Postromantismul – Simbolismul european. Simbolismul românesc
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: idila (text integral), poemul romantic (text integral), sonetul, poemul simbolist (text integral), rondelul (text integral), nuvela fantastică (text integral)
	Concepte: eminescianism, lirism, simbolism, fantastic
	Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (I)
	Contexte – Contextul socioistoric în perioada interbelică – Grupări și reviste culturale (*Gândirea*, *Sburătorul*) – Realismul în romanul interbelic – Sincronizarea literaturii române cu literatura europeană. Modernismul
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei

Domenii de conținut	Conținuturi
	– *Forme*: textul critic (fragment), romanul rural (text integral), romanul citadin (text integral), romanul de dragoste (text integral), poemul modernist (text integral), arta poetică (text integral), poemul expresionist (text integral), poezia pură (text integral), drama de idei (text integral) ***Concepte***: critică de direcție, ideologie literară, realism, modernism, sincronism, perspectivă narativă, autenticitate, expresionism, ermetism, dramatic
Note: Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei. Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură. Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text. Pentru studiul textului critic se vor alege două fragmente din autori diferiți.	
LIMBA ROMÂNĂ	**Variație socială a limbii**
	– Sociolect – Argou, jargon – Registre formale și informale • registrul formal (limbajul academic, discursul public) • registrul informal (limbajul familiar/colocvial, limbajul popular) • atitudinea față de sociolecte, argou, jargon; prejudecăți și stereotipuri ***Concepte***: sociolect, registru lingvistic, formal, informal, stereotip lingvistic
	Elemente de stilistică pentru textul literar
	– Figuri de stil și interpretarea lor contextuală • metafora, metonimia, comparația, personificarea, oximoronul, hiperbola, repetiția, antiteza • figuri de sunet (aliterația, asonanța) • figuri de construcție (paralelismul sintactic, inversiunea) • figuri semantice și de gândire (sinecdoca, litota, antifraza) – Elemente de versificație: măsură, ritm, rimă – Valori stilistice ale părților de vorbire
	Concepte: figură de stil, expresivitate, valoare stilistică, versificație
	Elemente de retorică și argumentare
	– Situația retorică: locutor, adaptarea discursului la audiență, scop, context – Informație vs opinie – Persuasiune și manipulare – Teză și argument – Tipuri de argumente: logice (prin deducție, inducție), factuale (date, statistici, exemple), etice (apel la valori, norme, responsabilitate), retorice (analogia, apelul la emoții) – Structura argumentării – Tehnici de contraargumentare – Concesia – Negocierea sensului în interacțiune (clarificări, reformulări) – Conectori argumentativi (*pentru că, deci, prin urmare, totuși* etc.) și relații

Domenii de conținut	Conținuturi
	argumentative implicite – Erori de argumentare: aserțiuni false; limbaj confuz; nedefinirea termenilor; lipsa argumentelor; irelevanța argumentelor; erori de raționament; pseudoargumente – Mijloace stilistice cu rol retoric: repetiția, interogația retorică etc.
	Concepte: situație retorică, argumentare, argument (tipologie), persuasiune, manipulare, eroare de argumentare
	Comunicare scrisă și orală
	– Exemplificarea, analogia – Apelul la rațiune, apelul la autoritate, apelul la emoție – Evaluarea credibilității surselor: citarea, surse credibile de informare, informații valide vs informații false și cu caracter manipulator
	a) Comunicare scrisă – *Texte propuse spre redactare*: rezumatul, punctul de vedere, eseul argumentativ pe teme diverse (despre un text literar; despre un fenomen cultural/curent literar/artistic etc.), dreptul la replică (în scris)
	b) Comunicare orală – Adaptarea discursului la audiență: vorbirea în public – Susținerea discursului: captarea și menținerea atenției, prezentarea convingătoare a argumentelor, încheierea memorabilă etc.; elementele nonverbale și paraverbale în discurs – *Forme de comunicare orală*: dezbaterea, prezentarea orală cu sau fără suport vizual, punct de vedere, alocuțiunea
	Concepte: rezumat, punct de vedere, eseu argumentativ, dezbatere, drept la replică, alocuțiune

Clasa a XI-a

COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Analizarea opțiunilor tematice și stilistice, pentru a evidenția influența contextului ideologic
– *selectarea fragmentelor dintr-un text literar care ilustrează trăsături ale identității individuale sau colective (portrete, simboluri, motive culturale etc.)* – *identificarea dominantelor tematice ale unei perioade, reprezentate în creații literare* – *identificarea elementelor textuale care sugerează atitudini critice* – *exerciții de analiză comparativă a două texte literare din contexte ideologice diferite pentru identificarea diferențelor la nivel tematic și la nivel expresiv* – *analiza discursului artistic prin evidențierea corelațiilor dintre expresia literară și contextul ideologic al epocii* – *sintetizarea modurilor de reprezentare a identității individuale și colective în diferite tipuri de texte, prin hărți conceptuale sau alte forme de organizare grafică a informației, care integrează teme și trăsături ale personajelor (mentalitate, comportament, limbaj etc.)* – *compararea unei secvențe de text cu o creație plastică/muzicală (aparținând aceleiași perioade), pentru a evidenția reprezentarea aspectelor realității în medii artistice diferite* – *exprimarea, orală sau în scris, a unor opinii despre modul în care textul literar creează*

perspective alternative asupra realității *– identificarea, pe baza lecturii mai multor texte, a opțiunilor tematice și stilistice ale unui autor* *– compararea particularităților stilistice a doi autori pe baza textelor studiate* *– vizionarea unor filme artistice sau documentare pentru a identifica formele de reprezentare a unei perioade/epoci istorice*
1.2. Aplicarea unor modalități variate de înțelegere și de analiză, în vederea formulării sensului global și a evidențierii unor caracteristici textuale
– exerciții de lectură dirijată pentru înțelegerea conținutului unui text integral/fragment de text *– analiza elementelor de structură și de compoziție pentru înțelegerea sensului global al textului* *– utilizarea unor strategii de configurare a sensului textului, valorificând organizatori grafici* *– discuții în rețea asupra unor secvențe narative puse în relație cu temele centrale ale textului* *– realizarea unui grafic care să ilustreze evoluția tipologiilor umane reprezentate în literatură pentru conștientizarea relației dintre om și contextul în care trăiește* *– exerciții de identificare a unor trăsături specifice unei forme definitorii pentru epoca studiată* *– analiza modalităților de reprezentare a instanțelor comunicării intratextuale, a spațiului și a timpului în imaginarul artistic* *– compararea a două texte literare care abordează aceeași temă, identificând asemănări și diferențe în ceea ce privește perspectiva naratorului, structura și modalitățile de expresie* *– interpretarea specificului prozodic, lingvistic și stilistic al textului liric pentru înțelegerea sensului* *– exerciții de reflecție asupra semnificației figurilor de stil și asupra funcției pe care acestea o au în realizarea sensului într-un text*
1.3. Utilizarea autonomă și reflexivă a unor modalități variate de interpretare pentru elaborarea unor puncte de vedere diverse asupra semnificației textelor literare
– exerciții de interpretare a viziunii despre lume a autorului, fie pe baza unor întrebări (de exemplu: interogarea autorului), fie pe baza unor elemente biografice din jurnale, memorii, mărturii de epocă etc. *– redactarea de texte scurte în care semnificațiile unor texte literare să fie asociate cu experiențe de viață ale cititorilor* *– prezentarea orală sau în scris a unei dileme morale identificate în două texte literare din aceeași epocă* *– exerciții de redactare a unor reflecții personale, interpretări și corelații cu alte texte sau cu experiențe personale, pornind de la un text dat* *– analiza unor opinii critice în vederea construirii unui punct de vedere personal asupra semnificației unui text literar/nonliterar* *– realizarea unei prezentări digitale, folosind mai multe coduri de comunicare, pentru a susține o interpretare personală privind problematica dintr-un text/grupaj de texte* *– exerciții de scriere a unui eseu argumentativ despre un text studiat* *– interpretarea modului de configurare a valorilor în funcție de factorii externi (de exemplu: societatea, politicul), de limbajul artistic și de imaginarul autorului* *– exerciții de înregistrare, prin citate/notarea imaginilor, a modului în care cititorul descoperă lumea textului literar („harta subiectivă a lecturii”)* *– redactarea unui jurnal de lectură privind legătura dintre un text și contextul ideologic al epocii* *– elaborarea unui studiu de caz pentru evidențierea strategiilor discursive prin care autorul unui text sugerează indirect o poziție critică în raport cu ideologiile epocii*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Compararea textelor literare în funcție de contextul istoric pentru a evidenția modalitățile de subordonare a esteticului la ideologic
– elaborarea unei hărți conceptuale care integrează principalele trăsături culturale ale unei epoci, pe baza unor texte, imagini și fragmente audio și video *– exerciții de investigare a aspectelor dominante dintr-o epocă, prin identificarea modului în care se reprezintă spiritul timpului într-un text (prin teme, mentalități, idei, stil, figuri umane, personaje etc.)* *– redactarea unui jurnal imersiv care să reflecte profilul uman caracteristic unei epoci studiate, oferind o interpretare critică și/sau personală a acestuia* *– realizarea unui colaj digital sau a unui organizator grafic care surprinde principalele idei, valori, credințe și instituții culturale dintr-o epocă* *– corelarea reprezentărilor cotidianului din texte diverse ale unei epoci* *– explicarea, într-un studiu de caz/eseu comparativ, a modului în care ideologia influențează construcția artistică a unui text* *– identificarea în filme artistice/documentare a elementelor de context ideologic în care acestea au fost produse și receptate* *– exerciții de asociere a mai multe texte, pe baza aspectelor formale și de conținut* *– elaborarea unui proiect digital pentru a expune propria viziune despre modul în care controlul politic și mecanismele cenzurii afectează practicile literare*
2.2. Integrarea cunoștințelor despre fenomenele literare românești pentru a aborda critic raportarea formelor la contextul sociocultural
– elaborarea unei fișe de observație pentru identificarea elementelor formale ale textelor literare specifice unui anumit curent *– elaborarea unui jurnal digital care să conțină articole/opinii despre fenomenele și formele literare românești pentru ilustrarea varietății acestora* *– dezbateri asupra ideologiilor socioculturale care au condus la apariția unor forme literare* *– construirea unor puncte de vedere critice asupra evenimentelor socioistorice care au avut impact asupra evoluției literaturii române și a racordării acesteia la contexte culturale transnaționale* *– redactarea unui eseu liber/argumentativ despre un curent literar/o formă literară, valorificând diverse texte* *– redactarea unei reviste a clasei care să conțină eseuri argumentative/jurnale reflexive/interpretări/texte multimodale, valorificând experiența de lectură a elevilor* *– realizarea unui poster digital, valorificând reprezentări artistice și texte literare studiate* *– compararea prin diferite metode a unui text literar cu produse artistice transmediale* *– elaborarea unor „interviuri virtuale” cu personalități ale culturii române/europene pentru dezvoltarea spiritului critic*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Analiza formelor de variație lingvistică funcțională în relație cu intenția și cu situația de comunicare
– identificarea trăsăturilor specifice stilurilor și practicilor discursive contemporane într-un corpus de texte care tratează aceeași temă *– identificarea elementelor de variație lingvistică situațională în conversații cotidiene, în dialoguri literare sau în mesaje din mediul digital pentru a recunoaște intenția de comunicare*

– selectarea unor exemple de exprimare adecvată și inadecvată contextului comunicativ și argumentarea alegerii acestora *– explicarea modului în care intenția emițătorului (de exemplu: informare, reglementare, sensibilizare etc.) determină alegerea lexicului și a structurilor sintactice în diferite tipuri de discurs* *– analiza gradului de obiectivitate sau de subiectivitate în mesaje diferite (de exemplu: într-o știre vs un editorial pe o temă comună)* *– explicarea adecvării/inadecvării situaționale a unor mesaje prin analiza unor studii de caz (de exemplu: utilizarea termenilor de specialitate într-o discuție cu un public neavizat sau a limbajului colocvial într-un context solemn), evidențiind impactul acestor alegeri asupra succesului actului de comunicare* *– compararea unor mesaje formulate în contexte diferite (de exemplu: conversație între colegi, anunț oficial etc.), în vederea evidențierii adecvării limbajului la interlocutor* *– reformularea unor enunțuri colocviale într-o variantă adecvată comunicării formale* *– analiza unor mesaje din mediul online în vederea identificării particularităților limbajului specific comunicării digitale* *– analiza unor documente din perioada totalitară, pentru a identifica limba de lemn*
3.2. Decodarea sensurilor implicite în actele de comunicare, prin recunoașterea mărcilor lingvistice specifice și prin raportarea la context
– identificarea actelor de vorbire directe și indirecte în enunțuri și dialoguri, prin recunoașterea mărcilor lingvistice și explicarea intenției comunicative *– identificarea sensurilor implicite în enunțuri (ironie, sarcasm, aluzie), prin raportarea la contextul de comunicare și la mărcile lingvistice* *– analiza rolului marcatorilor discursivi în organizarea și nuanțarea sensului, prin compararea unor enunțuri cu sau fără astfel de marcatori* *– explicarea efectelor stilului indirect liber în texte literare, prin raportare la perspectiva narativă și la intenția comunicativă* *– identificarea situațiilor de ambiguitate lingvistică, urmată de formularea unor interpretări posibile* *– reformularea enunțurilor implicite în variante explicite, pentru evidențierea relației dintre sensul literal și cel intenționat*
3.3. Crearea de mesaje orale și scrise adecvate situației de comunicare, cu respectarea stilurilor și a practicilor discursive specifice
– susținerea unei prezentări orale (discurs persuasiv sau prezentare de proiect), utilizând tehnici de structurare a discursului (introducere captivantă, argumentare progresivă, încheiere memorabilă) și adaptând registrul lingvistic la profilul auditoriului *– simularea unor practici discursive specifice mediului profesional sau public (organizarea unei conferințe de presă, susținerea unui interviu de angajare sau participarea la o dezbatere formală), prin respectarea normelor de politețe lingvistică și a convențiilor genului discursiv* *– transformarea unui text dintr-un gen discursiv în altul, pentru a observa modul în care se adaptează strategiile de comunicare la noul context* *– redactarea unor texte aparținând unor genuri discursive diferite (cerere, e-mail formal, punct de vedere, recenzie) pe teme variate* *– elaborarea unor texte creative (de exemplu: povestire, jurnal, monolog), prin valorificarea experiențelor personale și a resurselor expresive ale limbii* *– revizuirea propriilor texte prin corectarea erorilor și reorganizarea ideilor*
3.4. Evaluarea efectelor de sens în relație cu intenția de comunicare și cu structurile lingvistice utilizate
– transformarea unei secvențe narative într-un scenariu de tip „breaking news” pentru a analiza modul în care schimbarea genului discursiv impune abandonarea limbajului expresiv în favoarea

unui limbaj denotativ *– evaluarea unor postări din rețelele sociale, prin corelarea utilizării semnelor de punctuație (puncte de suspensie, semne de exclamare multiple), a emoticoanelor și a majusculelor cu intenția de comunicare* *– dezbateri pe teme actuale, în care elevii trebuie să utilizeze în mod deliberat anumite structuri lingvistice (întrebări retorice, repetiții, antiteze)* *– compararea efectelor de sens generate de utilizarea aceluiași enunț în situații comunicative diferite*
3.5. Evaluarea conținutului digital și a textelor generate de inteligența artificială, identificând potențiale inexactități sau stereotipuri lingvistice
– analiza unor texte informative sau narative generate de aplicații de inteligență artificială, în vederea identificării eventualelor inexactități, prin consultarea unor surse credibile *– compararea unor texte generate de inteligența artificială cu texte redactate de autori umani, în vederea identificării diferențelor de stil, structură și conținut* *– analiza unor articole sau postări din mediul online, în vederea identificării strategiilor de influențare sau de manipulare* *– evaluarea credibilității unor surse digitale, prin raportarea la criterii precum contextul publicării sau intenția comunicativă* *– dezbatere cu privire la avantajele și limitele utilizării inteligenței artificiale în producerea de texte* *– elaborarea unor ghiduri scurte de bune practici privind utilizarea critică a informațiilor din mediul digital*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**Secolul al XX-lea. Perioada interbelică (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în preajma Celui de-Al Doilea Război Mondial – Diversificarea tipurilor de public; literatura de consum – Grupări și reviste culturale (*Contimporanul, Criterion*) – Avangarda europeană. Avangarda românească
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: romanul experimental (text integral), poemul avangardist (text integral), cronica literară (text integral), eseul (text integral)
	Concepte: experiment literar, avangardă literară, suprarealism, manifest, generație literară
	A doua jumătate a secolului al XX-lea (I)
	Contexte – Contextul socioistoric de după Al Doilea Război Mondial – Controlul ideologic asupra literaturii postbelice. Clișee ale literaturii dogmatice – Realismul socialist – Supraviețuiri ale esteticului: „Cercul Literar de la Sibiu” – Reconfigurări ale lirismului modernist. Generația ’60. Generația ’70 – Reconfigurări ale avangardei: grupul oniric
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei

Domenii de conținut	Conținuturi
	– *Forme*: balada cultă (text integral), poemul neomodernist (text integral), romanul „obsedantului deceniu” (text integral), romanul memoriei (text integral), drama-parabolă (text integral), teatrul absurdului (text integral)
	Concepte: realism socialist, cenzură, „obsedantul deceniu”, baladesc, neomodernism, onirism, parabolă, absurd
Note: Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei. Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură. Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.	
LIMBA ROMÂNĂ	**Variația funcțională a limbii**
	– Stiluri și practici discursive contemporane: discursul literar-artistic, discursul științific și tehnic, discursul instituțional (juridic, administrativ), discursul politic, discursul jurnalistic/mediatic, discursul religios, discursul publicitar – Structuri lingvistice specifice stilului/tipului de discurs – Adaptarea stilului/a tipului de discurs la context – Limba de lemn – Genuri discursive (de exemplu: articol, știre, fapt divers, articol enciclopedic; text de lege, afiș de propagandă; jurnal, memorii; cronică de carte etc.) – Variație lingvistică în interiorul unui stil (de exemplu: discursul de popularizare a științei)
	Concepte: stil, discurs, adecvare, gen discursiv, limbă de lemn
	Elemente de pragmatică și stilistică
	– Acte de vorbire directe și indirecte – Umor, ironie, sarcasm, aluzie – Marcatorii discursivi – Stilul direct, indirect și indirect liber – Polisemia intenționată, jocul de cuvinte – Ironia și ambiguitatea în textul literar
	Concepte: act de vorbire, intenție comunicativă, marcator discursiv, polisemie, ambiguitate
	Construcția frazei și a textului
	– Identificarea funcțiilor sintactice de bază – Analiza frazei prin identificarea principalelor tipuri de propoziții subordonate – Rolul funcțional al structurilor sintactice în construcția argumentării (structuri cauzale, concesive, condiționale, consecutive; concluzive, adversative etc.)
	Concepte*:* relație sintactică, funcție sintactică, propoziție, frază, coeziune textuală
	Comunicare scrisă și orală
	a) Comunicare scrisă – Selectarea structurilor lingvistice și textuale potrivite în funcție de stil/practica

Domenii de conținut	Conținuturi
	discursivă – *Texte propuse spre redactare*: eseul liber, eseul interpretativ, CV-ul, scrisoarea de intenție, prezentarea de carte, cronica de teatru/film **b) Comunicare orală** – *Forme de comunicare orală:* interviul, interviul de angajare
	Concepte: eseu liber, CV, scrisoare de intenție, interviu, prezentare de carte, cronică de teatru/film

Clasa a XII-a
COMPETENȚE SPECIFICE și EXEMPLE de ACTIVITĂȚI de ÎNVĂȚARE

1. Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale
1.1. Evaluarea relațiilor dintre teme, forme și modalități de expresie din mai multe epoci literare pentru a evidenția continuități și transformări în literatură
– analiza prin comparație a modului în care textele literare/nonliterare/multimodale exprimă anumite teme, în epoci diferite *– prezentarea unor constante tematice din epoci diferite, prin punerea în relație într-o hartă conceptuală a mai multor texte literare și nonliterare* *– asocierea unor texte literare/nonliterare/multimodale și a unor creații artistice (din muzică, arte plastice, arhitectură etc.) pentru evidențierea unor recurențe și singularități tematice, expresive, formale etc., în spațiul românesc și transnațional* *– exprimarea unor opinii privind continuitatea sau transformarea viziunii asupra lumii, în texte literare din epoci culturale consecutive* *– realizarea de tabele comparative/scheme conceptuale/grafice care sintetizează epoca, temele specifice, procedeele expresive dominante etc.* *– exerciții de analiză a unor tipuri diferite de texte pentru a identifica mentalitățile, atitudinile și valorile specifice unei epoci literare/culturale* *– prezentarea comparativă, prin poster/colaj digital etc., a unor teme din literatura română și universală* *– dezbateri interpretative asupra modalităților de expresie specifice diferitelor curente literare* *– realizarea unor materiale vizuale despre teme și modalități de expresie în literatura contemporană* *– redactarea unui eseu despre evoluția unei forme literare în perioade/curente literare diferite*
1.2. Folosirea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de analiză pentru a prezenta diversitatea temelor și a formelor literare
– construirea sensului prin întrebări în acord cu caracteristicile genului epic/liric/dramatic *– activități de inventariere a sensurilor, de stabilire a legăturilor între idei, între fapte și opinii, prin realizarea de inferențe* *– exerciții de formulare sintetică a sensului global* *– interogarea textelor din perspectiva temei, a lumii reprezentate, a condiției umane și a valorilor, prin întrebări transtextuale* *– analiza textelor literare prin evidențierea particularităților de structură și de limbaj care oferă profilul unei forme literare* *– redactarea unor eseuri de analiză a modului în care elementele de compoziție, de limbaj și de stil contribuie la realizarea semnificației* *– utilizarea unor întrebări metacognitive pentru reglarea procesului de comprehensiune a*

diverselor tipuri de texte
1.3. Interpretarea diverselor reprezentări literare ale experiențelor umane pentru a le integra în analize critice și reflecții personale
– realizarea unor discuții în rețea/dezbateri, pe baza unor tabele intertextuale care conțin fragmente din texte literare din culturi/perioade diferite *– exerciții diverse de interpretare (de exemplu: contextuală, tematică, stilistică etc.) pentru elaborarea unor ipoteze interpretative* *– prezentarea orală sau scrisă a modului în care experiența unui personaj poate fi reconfigurată prin analogie cu stările afective ale cititorului* *– prezentarea unor opinii personale referitoare la semnificațiile unui text, în corelație cu perspectivele oferite de critica literară* *– evaluarea critică a diversității experiențelor reprezentate în textele literare, prin dezbateri și discuții în rețea* *– redactarea unor comentarii scurte despre modul în care se raportează adolescenții de azi la personajele din textele studiate, integrând perspective diverse* *– redactarea unor eseuri variate în care să se valorifice idei din diferite texte studiate, în funcție de întrebări directoare* *– elaborarea unor eseuri referitoare la temele, la valorile și la formele expresive din literatura diverselor epoci* *– scrierea unor eseuri libere care să ilustreze modul în care literatura își extinde dialogul cu alte opere de artă și cu societatea*

2. Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice
2.1. Interpretarea fenomenelor literare românești în context transnațional, din perspectivă diacronică și sincronică, pentru evidențierea viziunii despre lume și om
– elaborarea unei cronologii susținute cu exemple din diferite texte literare/nonliterare/ multimodale/de graniță, aparținând epocilor comparate, pentru a evidenția evoluția tematică, stilistică și de viziune, cu menționarea corectă a surselor utilizate *– exerciții de analiză contextuală a unor texte literare din spații culturale distincte, în vederea identificării elementelor de convergență și de diferențiere care reflectă viziunea despre lume și despre condiția umană* *– investigarea diacronică a fenomenelor literare prin analiza transformărilor viziunii despre lume și despre om, în raport cu schimbările istorice și culturale* *– elaborarea unui text argumentativ despre modul în care operele literare românești se înscriu în contextul literaturii universale, evidențiind particularitățile viziunii despre lume și despre om* *– construirea de texte multimodale care să reconstituie profilul „omului contemporan” din perspectiva textelor studiate* *– redactarea unor eseuri de sinteză despre valori literare și culturale* *– realizarea de materiale digitale referitoare la un concept/o atitudine/o perspectivă asupra vieții în cultura română și în cea universală* *– prezentarea autorilor, a operelor și a temelor reprezentative din literatura diasporei, prin realizarea unor organizatori grafici*
2.2. Argumentarea modului în care literatura și alte forme de artă reprezintă și modelează mentalitățile diferitelor epoci, pentru a înțelege relevanța acestora în contextul personal al cititorilor
– realizarea unui reportaj scris/filmat referitor la modul în care o valoare este ilustrată în texte din literatura contemporană și din alte perioade literare *– formularea în scris a unui punct de vedere despre importanța valorilor estetice sau morale*

promovate de un curent literar în cultura contemporană *– crearea unui jurnal reflexiv în care elevii raportează valorile unei epoci la experiențele personale* *– realizarea unei dezbateri despre modul în care temele unei epoci sunt reflectate în formele de expresie artistică (de exemplu: text literar, pictură, sculptură, instalație, film etc.)* *– exerciții de dramatizare a unor secvențe din operele literare studiate* *– analiza comparativă a unui text literar și a unei adaptări multimedia (de exemplu: ilustrație, scurtmetraj, animație etc.) pentru a înțelege cum se transpune aceeași idee în mod simbolic și expresiv în limbaje artistice diferite* *– analiza textelor literare/nonliterare/multimodale/de graniță reprezentative pentru o perioadă socioistorică/curent literar/curent cultural, prin explicarea modului în care acestea exprimă experiențe umane fundamentale*

3. Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă
3.1. Evaluarea formelor de variație a limbii în contextul multilingvismului și al multiculturalismului pentru conștientizarea diversității lingvistice
– dezbatere despre relația dintre identitatea lingvistică și identitatea culturală în zone multietnice *– dezbatere despre impactul limbii engleze asupra limbii române actuale, pornind de la analiza unor postări din mediul online* *– evaluarea efectelor pe care utilizarea împrumuturilor le are asupra practicilor lingvistice actuale* *– crearea unui portret lingvistic al unui vorbitor care a crescut într-un mediu în care limba română s-a vorbit doar acasă, fiind diferită de limba societății („vorbitor de patrimoniu”)*
3.2. Utilizarea conștientă a regulilor de punctuație în redactarea de mesaje diverse
– analiza comparativă a două variante ale aceluiași text în care modificarea punctuației schimbă înțelesul, pentru a evalua rolul sintactic și semantic al punctuației în clarificarea mesajului *– discuție despre încălcarea deliberată a regulilor de punctuație în comunicarea din rețelele sociale* *– corectarea unui articol, în vederea publicării lui* *– concurs de scriere cu cerințe care se rezolvă utilizând instrumente normative* *– reformularea unor texte scurte prin substituții lexicale, pentru a evidenția variația de sens și nuanțele stilistice*
3.3. Crearea de mesaje clare, coerente și adecvate situației de comunicare, cu respectarea specificului canalului de comunicare oral/scris/digital
– redactarea unui set de mesaje cu temă comună adecvate specificului canalului de comunicare oral/scris/digital *– realizarea în echipă a unui podcast pe o temă lingvistică sau culturală aleasă de elevi (de exemplu: Limba română în diaspora etc.), cu un script redactat anterior, revizuit colegial, și cu respectarea caracteristicilor podcastului* *– elaborarea unui eseu liber despre identitatea lingvistică proprie*
3.4. Recunoașterea relației dintre limbă, identitate și putere socială, prin identificarea atitudinilor lingvistice, a stereotipurilor și a funcțiilor variației lingvistice în contexte de comunicare diverse
– analiza unor secvențe din literatura sau cinematografia națională/universală (de exemplu: interacțiunea dintre personaje din clase sociale diferite), prin identificarea indicilor lingvistici ai puterii (cine întrerupe, cine folosește termeni de specialitate, cine folosește registre

populare/regionale) și evaluarea modului în care limba reflectă diferențele sociale *– redactarea unui eseu reflexiv sau a unei postări de tip blog pe tema „limba ca marcă a identității”, pornind de la experiențe personale sau de la interviuri realizate cu membri ai unor grupuri multilingve, pentru a argumenta legătura profundă dintre limba maternă, stima de sine și recunoașterea socială* *– realizarea unui studiu de caz asupra limbajului utilizat în spațiul public (rețele sociale, comentarii online, discursuri mediatice), prin identificarea stereotipurilor lingvistice și a prejudecăților* *– reformularea unui dialog între participanți cu statut social diferit (de exemplu: elev–profesor, client–funcționar, jurnalist–politician), în vederea observării modului în care schimbarea registrelor și a strategiilor lingvistice influențează raporturile de putere și percepția identității interlocutorilor*
3.5. Utilizarea instrumentelor digitale în analiza textului
– utilizarea dicționarelor online pentru a verifica sensul și forma cuvintelor cu scopul de a monitoriza corectitudinea și adecvarea lexicală într-un text propriu *– exercițiu de „editare colaborativă” a unui text creativ, prin utilizarea instrumentelor de tip* cloud*, folosind funcțiile de comentariu și sugestii pentru a analiza critic textul și a îmbunătăți coerența, coeziunea și punctuația mesajului în timp real* *– discuție asupra reprezentării personale în mediul digital (social media)* *– analiza unui hipertext din punctul de vedere al organizării informației și al strategiei de lectură adecvate* *– discuții despre experimente literare în mediul digital, valorificând texte literare și produse media*

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Conținuturi
LITERATURĂ	**A doua jumătate a secolului al XX-lea (II)**
	Contexte – Contextul socioistoric în ultimul deceniu al comunismului românesc – Practici literare contestatare, între etic și estetic – Optzecismul literar ***Teme și forme*** – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul postmodernist (text integral), proza scurtă (text integral) ***Concepte***: postmodernism, intertextualitate, livresc
	Perioada contemporană ***Contexte*** – Contextul socioistoric în postcomunismul românesc – Orientări în literatura contemporană. Recuperări: literatura de sertar, literatura exilului, memorialistica de închisoare. Generația ’90. Generația 2000 – Circulația literaturii române în traducere – Literatura din Republica Moldova și din diaspora
	Teme și forme – Reprezentări ale lumii și ale omului în texte diverse ale perioadei – *Forme*: poemul biografist (text integral), proza socială (text integral), romanul metaficțional, teatrul experimental

<table>
<tr><th>Domenii de conținut</th><th>Conținuturi</th></tr>
<tr><td></td><td>Concepte: exil, biografism, autoficțiune, metaficțiune, literatură migrantă
Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului
– Literatura și marile întrebări despre condiția și natura umană
– Literatura în dialog cu memoria culturală
– Epicul și imaginile lumii: forme, hibridizări, idei, identități
– Liricul și imaginile interiorității: forme, voci, transformări
– Dramaticul și dialogul cu lumea: reprezentări ale societății și ale individului
– Instituții literare: grupări, generații, reviste, curente și mecanisme de legitimare</td></tr>
<tr><td colspan="2">Note:
Pentru a ilustra contextualizarea socioistorică și reprezentările lumii și ale omului, se valorifică un grupaj de texte sau de fragmente de text (literar, nonliterar, de graniță, multimodal) care explicitează teme, forme și tipuri de imaginar caracteristice perioadei.
Pentru a ilustra reprezentările lumii și ale omului se recomandă folosirea a minimum două fragmente de text/texte integrale diverse (literare, nonliterare, de graniță). Se recomandă realizarea unor corelații cu cel puțin un text dintr-o altă cultură/literatură.
Fiecare formă propusă se va ilustra prin câte un text.
Ultima unitate din clasa a XII-a, Literatura ca formă de cunoaștere a lumii și a omului, întregește imaginea propusă asupra literaturii la începutul clasei a IX-a și se concretizează în teme-sinteză dedicate reprezentărilor despre lume și om, contextelor socioculturale și curentelor literare, formelor studiate pentru fiecare gen literar și aspectelor de viață literară. Pentru a reda imaginea coerentă a dinamicii literaturii, abordarea va fi critică și reflexivă, în concordanță cu evoluția concepțiilor despre lume și om.</td></tr>
<tr><td>LIMBA ROMÂNĂ</td><td>Identitate lingvistică și culturală
a) Multilingvism
– schimbarea de cod
– contactul lingvistic; relațiile limbii române cu alte limbi
– limba română în context european și global
– româna și engleza globală
– adecvarea anglicismelor la contextul de comunicare
– adaptarea neologismelor
– calcul lingvistic
b) Ideologie și reprezentări despre limbă (atitudini lingvistice, stereotipuri lingvistice, prejudecăți despre limbă)
c) Limbajul tinerilor ca marcă identitară
Concepte: multilingvism, contact lingvistic, identitate lingvistică, ideologie lingvistică
Construcția enunțului
a) Punctuația în construcția enunțului
– legătura dintre structura sintactică și punctuație
– obligatoriu și opțional în punctuație
b) Lexic și sens
– analiza lexico-semantică a textului
– relații semantice și lexicale
– creativitate lexicală</td></tr>
</table>

Domenii de conținut	Conținuturi
	Concepte: punctuație, structură sintactică, enunț, relații semantice și lexicale, creativitate lexicală
	Comunicare scrisă și digitală
	a) Comunicare scrisă – *Texte propuse spre redactare:* sinteza
	b) Comunicare în mediul online – Caracteristici: interactivitate, multimodalitate, relaxarea normelor lingvistice în comunicarea digitală – Strategii de lectură a textului digital (relația text-hipertext) – Adecvarea mesajului la scopul și intenția comunicativă în comunicarea digitală – *Forme de comunicare media:* postarea, podcastul
	Concepte: sinteză, postare, podcast
Recapitularea noțiunilor referitoare la: • receptarea și interpretarea textului: identificarea ideilor și a relațiilor semantice; interpretarea sensurilor explicite și implicite; • organizarea și corectitudinea discursului: coeziune și coerență textuală; normă și abatere lingvistică; • argumentare și redactare: structura textului argumentativ, organizarea ideilor și formularea opiniei; • analiza discursului și evaluarea informației: tipuri de discurs și strategii discursive; • etica redactării: evaluarea credibilității informațiilor; citarea surselor și evitarea plagiatului.	

SUGESTII METODOLOGICE

Programa de *Limba și literatura română* este axată pe formarea și dezvoltarea a trei competențe: competența literară, competența culturală și competența lingvistică. Prin sugestiile metodologice de față se recomandă abordarea integrată a celor trei competențe, astfel încât literatura să fie plasată în contextul producerii și al receptării ei și să fie corelată cu fenomenele de limbă. Predarea va urmări introducerea noțiunilor de limbă și de literatură ca sisteme pluristratificate, convergente și în evoluție și va marca, de fiecare dată când este posibil, continuitatea cu diverse conținuturi studiate în clasele anterioare.

*

Competențele generale *Interpretarea formelor literare în dinamica lor pentru dezvoltarea sensibilității și a exprimării culturale* și *Integrarea fenomenelor literare românești în contexte socioculturale transnaționale pentru dezvoltarea reflexivității și a gândirii critice,* asociate domeniului *literatură,* urmăresc formarea unor reprezentări coerente și nuanțate asupra literaturii române, care integrează deopotrivă diversitatea și transformarea continuă a structurilor sale expresive și dinamica viziunilor despre om și despre lume.

Domeniul de conținut *literatură* include:

a. Componenta textuală – referitoare la procesele de receptare a literaturii, evidențiată în competențele specifice de înțelegere, de analiză și de interpretare. Aceasta va fi evaluată prin răspunsul personal, răspunsul critic, jurnalul de reflecție etc., care urmăresc capacitatea elevilor de a înțelege, de a analiza și de a interpreta texte literare, precum și de a înțelege și de a analiza texte nonliterare.

b. Componenta contextuală – referitoare la contextele istorice, sociale, culturale și estetice ale producerii textelor și la contextul receptării, incluzând perspectiva elevilor. Are rolul de a sprijini interpretarea textelor prin raportare la orizontul istoric, sociocultural și estetic căruia îi aparțin, precum și de a evidenția similitudini sau contraste cu alte produse artistice din aceeași perioadă sau din perioade/spații culturale diferite. Această componentă va fi evaluată prin răspuns critic, analiză comparativă, hartă conceptuală, portofoliu tematic etc., pentru a aprecia modul în care elevii pun textul în relație cu circumstanțele de producere a acestuia și cu experiența personală.

c. Componenta teoretică – exprimată prin concepte care furnizează instrumentele necesare construirii unei perspective coerente asupra literaturii și a culturii, analizei și interpretării substanțiale a acestora.

Literatura va fi abordată ca *reprezentare a realității* (teme, motive, valori, viziune despre lume); ca *instituție* (aspecte de viață literară: presă, teatru, grupări și ideologii literare, diversificarea categoriilor de public etc.); ca *parcurs istoric* (diversificare și metamorfoze; succesiuni, simultaneități și sincronizări); ca *spațiu de creație* (biografii ale scriitorilor); ca *tablou al genurilor* (genuri și specii literare ce alcătuiesc un sistem variabil în timp), conținuturile fiind organizate după un principiu diacronic.

Activitățile de învățare vor fi centrate asupra experienței lecturii literare, asupra modului în care literatura facilitează dezvoltarea personală și formarea identității individuale a cititorului, asupra modului în care literatura stimulează empatia și atitudinile etice față de ceilalți etc. Se pot construi secvențe teoretice în care, cu ajutorul hărților mentale, se va explica aparatul conceptual necesar lecturii textelor literare și secvențe de exersare a strategiilor de comprehensiune și de interpretare. Se recomandă alegerea unor texte/fragmente de text care să răspundă orizontului și obișnuințelor de lectură ale elevilor. De asemenea, se mizează pe texte care să-i provoace la reflecție, astfel ca prin lectura acestora elevii să înțeleagă că literatura este un discurs nuanțat, plural și substanțial.

Exemplificarea modurilor în care literatura poate fi relevantă pentru elevi (le poate forma/îmbunătăți percepția asupra lor înșiși și asupra celorlalți, precum și asupra vieții sociale și

culturale) este urmată de contextualizarea formelor literare. Fiecare perioadă istorică a fost structurată deductiv, de la general la particular, de la context la text, astfel: a) interogarea contextului socioistoric (cu referire la mentalități, idei, evenimente etc.); b) prezentarea sintetică a contextului cultural (care oferă o imagine asupra instituțiilor, a practicilor și a circulației textelor); c) prezentarea sintetică a paradigmelor estetice (la nivel transnațional și apoi național); d) reprezentări despre lume și despre om (cuprinzând o imagine sintetică a formelor literare ale perioadei; teme, motive, valori; rețele de texte aparținând literaturii naționale/transnaționale); e) interpretarea textelor integrale, care exemplifică formele literare studiate.

Demersurile didactice vor avea în vedere activități prin care elevii să înțeleagă literatura ca pe un discurs complex despre lume și despre condiția umană. În receptarea fenomenelor literare se va pune accent pe lectura integrală a textelor, pe menținerea echilibrului între analiză și interpretare, pe valorizarea interpretării personale și pe reflecția asupra procesului de receptare și construcție a sensului. Așadar, lectura va fi centrată asupra proceselor hermeneutice fundamentale: înțelegerea și interpretarea. În acest sens, activitățile de receptare urmăresc: construirea și aprofundarea înțelegerii globale, prin strategii de redare parafrastică sau sintetică; identificarea și descrierea coordonatelor textului în raport cu parametrii generici, prin strategii de analiză; construcția interpretării globale. În plus, profesorul are libertatea de a utiliza conceptele și noțiunile de teorie literare necesare pentru studiul formelor literare.

Raportarea fenomenului literar la context va fi realizată din următoarele perspective:

- Perspectiva „de ansamblu” – o abordare comprehensivă și integratoare, care include atât texte literare, cât și surse istorice și opere artistice în sens larg. Abordarea urmărește înțelegerea textelor/documentelor în raport cu contextul lor specific, utilizând strategii ca: harta conceptuală, colajul, grupajul de texte etc.
- Perspectiva „din interior” – realizată prin „imersiune”, cu scopul de a restitui contextul printr-o raportare reflexivă și critică. Strategiile utilizate includ: descrierea subiectivă, jurnalul de reflecție, jurnalul imersiv etc.
- Perspectiva relațională – care leagă contextul producerii textului de contextul receptării acestuia, pentru a evidenția sistemele de valori, instituțiile, formele culturale etc.

Interpretarea textelor integrale poate fi abordată în secvențe didactice proiectate în funcție de trei timpi metodici:

- *prelectura* (o etapă în care profesorii, în funcție de specificul și de interesele elevilor față de text, vor încerca să faciliteze receptarea textului, să contureze orizontul de așteptare al elevilor sau o anumită atitudine estetică, să stimuleze interesul lor pentru lectură);
- *lecturile succesive* (o etapă în care elevii abordează textul, axată pe strategii de formulare a sensului și a semnificațiilor);
- *postlectura* (moment al interogării semnificațiilor, a valorilor și a lumii textului; al extinderii dialogului cu textul prin deschideri spre alte epoci și literaturi, spre alte arte, spre media și spre alte domenii ale cunoașterii).

Proiectarea activității didactice, în acord cu actualul curriculum de liceu, nu vizează doar transmiterea de conținuturi, ci și formarea unui mod de a gândi literatura. Formele literare propuse spre studiu depășesc statutul de simple suporturi pentru învățare și devin spații de explorare intelectuală, în care sensurile nu trebuie oferite ca adevăruri prestabilite, ci se vor descoperi prin interacțiune, interpretare și reflecție. Orientarea spre competențe implică o schimbare de paradigmă didactică, și anume una care presupune transformarea practicilor de predare și de evaluare. Accentul se deplasează de la reproducerea informațiilor către dezvoltarea abilității elevilor de a opera cu acestea, prin procese de decizie, comparație, argumentare și analiză critică a ideilor și a interpretărilor.

În acest cadru, un rol esențial îl au sarcinile de învățare care valorifică întrebările deschise, generatoare de semnificație, în detrimentul celor închise, centrate pe identificarea unui răspuns

prestabilit. În această logică, se recomandă ca învățarea să nu fie concepută ca un proces pasiv de receptare, ci unul de construcție activă a sensului. Profesorii proiectează situații de învățare care îi provoacă pe elevi să exploreze contexte sociale și culturale, teme și forme, să formuleze ipoteze, să le verifice și să le susțină argumentat. Activitățile didactice pot fi concepute astfel încât să favorizeze dialogul, confruntarea de idei și reflecția critică, creând un cadru în care elevii învață nu doar să înțeleagă literatura, ci să conștientizeze modul în care aceasta reprezintă evoluția omului, relația sa cu lumea și cu sine.

În clasele X–XII, competența generală *Valorificarea resurselor limbii și a variației formelor acesteia pentru receptarea, evaluarea și producerea mesajelor orale și scrise, prin raportare la intenția comunicativă, la contextul comunicării și la normă* vizează: a) *variația socială și stilistică a limbii*, pentru înțelegerea diferențelor de registru lingvistic și pentru raportarea fără prejudecăți la variantele sociale ale limbii; b) *construcția argumentării*, pentru elaborarea de mesaje bine articulate și persuasive și c) *receptarea și producerea de texte* orale sau scrise, noțiunea de „text" fiind înțeleasă în sens larg, ca formă de comunicare.

Domeniul de conținut *limba română* include:

a. Resurse conceptuale (componenta teoretică) – exprimate printr-un set de concepte de bază, utilizate pentru înțelegerea și explicarea funcționării și a variației limbii, în vederea conștientizării formelor și a funcțiilor acesteia. Prin componenta teoretică se urmărește dezvoltarea metalimbajului și a capacității elevilor de a observa și de a explica fenomene lingvistice. Aceste concepte nu constituie obiect al evaluării ca atare, ci sunt valorificate ca instrumente de sprijin în activitățile de receptare și de producere, de analiză și de revizuire a mesajelor. Se recomandă integrarea lor în prezentarea și în interpretarea fenomenului lingvistic, în activitățile consacrate înțelegerii textului literar și nonliterar etc.

b. Componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică – referitoare la utilizarea limbii în contexte de comunicare variate, prin raportare la normă și la convențiile pragmatice și sociolingvistice, la formularea corectă a enunțurilor adaptate scopului/contextului și la folosirea strategiilor de comunicare adecvate. Aceasta se evaluează prioritar integrat, prin performanțele discursive ale elevilor, și complementar, prin activități centrate asupra unor acte de vorbire uzuale, strategii de adecvare a discursului la interlocutor și la context etc.

c. Componenta reflexivă (bazată pe resursele conceptuale și manifestată prin componenta discursivă, pragmatică și sociolingvistică) – referitoare la capacitatea elevilor de a evalua propriile alegeri lingvistice și pe ale altora, de a conștientiza relația dintre alegerile lingvistice, contextele sociale și semnificații. Această componentă este vizată prioritar de evaluarea formativă, precum și de cea bazată pe chestionare de reflecție, de autoevaluare etc.

Cele trei componente funcționează integrat, nu separat, în activități de comunicare orală și scrisă/digitală, competența lingvistică manifestându-se prin performanțele efective ale elevilor.

Predarea limbii române va urmări integrarea cunoștințelor despre structura și funcționarea limbii în activități de comunicare reală, orală și scrisă, relevante pentru viața socială și academică a elevilor și pentru formarea conștiinței lor culturale. Accentul se va pune pe utilizarea limbii în contexte autentice, nu pe descrierea abstractă a sistemului lingvistic. Se recomandă adaptarea metalimbajului la nivelul clasei, cu accent pe funcționalitate, nu pe memorarea definițiilor. Studierea elementelor de limbă în sens larg (structuri gramaticale, variabile sociolingvistice, elemente de retorică și argumentare, noțiuni de pragmatică, stilistică și variație funcțională, aspecte ale multilingvismului etc.) se realizează pentru a contribui la înțelegerea mesajelor, la organizarea sensului și la construcția de mesaje bine articulate, persuasive și adaptate la situația lingvistică. Studiul variației sociale a limbii se realizează prin analiza unor mostre de comunicare autentică și a unor exemple din textele studiate, relevante pentru înțelegerea funcționării limbii în diferite contexte sociale. Variația funcțională a limbii este abordată prin raportare la diversitatea stilurilor și a practicilor discursive contemporane, la structurile lingvistice specifice fiecărui tip de discurs și la adecvarea acestora la contexte concrete de comunicare, în vederea dezvoltării capacității de a

interpreta și de a produce discursuri argumentate și adaptate profilului lingvistic al interlocutorilor. Dimensiunea identității lingvistice și culturale este abordată prin analiza multilingvismului, precum și prin examinarea ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă (atitudini, stereotipuri și prejudecăți lingvistice).

Pe parcursul celor patru ani de liceu, se vor avea în vedere în mod constant criteriile de monitorizare a redactării diverselor tipuri de texte, inclusiv multimodale (claritate, coeziune, coerență, respectarea proprietății termenilor; autocorectare gramaticală; respectarea normelor de ortografie și de punctuație), planificarea și organizarea discursului oral, precum și criteriile de monitorizare a comunicării orale eficiente (dicția și intonația; coerența și coeziunea; adecvarea la contextul comunicativ).

Clasa a X-a

În clasa a X-a, dezvoltarea competenței lingvistice are în vedere, în mod prioritar, argumentarea. Activitățile didactice vor viza înțelegerea situației retorice (adaptarea discursului la audiență, scop și context), diferențierea dintre informație și opinie, utilizarea adecvată a tipurilor de argumente și a strategiilor persuasive, precum și identificarea și evitarea erorilor de argumentare. Se recomandă valorificarea unor discursuri celebre ca suport al unor activități ce au în vedere dezvoltarea capacității de reflecție a elevilor asupra strategiilor argumentative. Această competență este complementară cu: explorarea variației sociale a limbii (sociolecte, argou, jargon, registre formale și informale și atitudinile asociate acestora) și cu exersarea comunicării scrise și orale, prin redactarea și susținerea de discursuri argumentative clare, coerente, adecvate la context.

Scopul analizei stilistice (în sens larg, incluzând și versificația) este înțelegerea rolului elementelor de stilistică în construirea sensului, a viziunii și a stilului artistic, nu simpla identificare a figurilor de stil.

De asemenea, se recomandă lectura integrală a unui volum de poezii pentru a evidenția trăsăturile caracteristice ale stilului unui autor.

Clasa a XI-a

În clasa a XI-a, studiul stilurilor și al practicilor discursive contemporane implică analiza principalelor stiluri și tipuri de discurs, a structurilor lingvistice specifice acestora și a mecanismelor de adecvare a discursului la context și la intenția comunicativă. Dezvoltarea competenței lingvistice este susținută, pe de o parte, de aprofundarea elementelor de pragmatică și stilistică și, pe de altă parte, de dezvoltarea capacității de a produce discursuri variate, scrise sau orale, adecvate unor contexte diferite.

La profilul umanist, accentul se extinde asupra aprofundării mecanismelor discursive și a resurselor expresive ale limbii, prin înțelegerea variației lingvistice în interiorul aceluiași stil și prin exersarea genurilor discursive. În plus, se urmăresc rafinarea competențelor de interpretare a discursului prin înțelegerea polisemiei, a jocului de cuvinte, a ironiei și a ambiguității și, deopotrivă, exersarea competenței de producere de text prin utilizarea conștientă a marcatorilor discursivi. Acestea sunt susținute de studierea aprofundată a construcției frazei și a textului, prin analiza funcțiilor și a relațiilor sintactice și prin înțelegerea rolului structurilor sintactice..

Clasa a XII-a

În clasa a XII-a, se va urmări cu prioritate înțelegerea identității lingvistice și culturale, prin analiza fenomenelor asociate multilingvismului, precum și a ideologiilor și a reprezentărilor despre limbă. Un set complementar de conținuturi vizează construcția corectă a enunțului, prin înțelegerea relației dintre structura sintactică și punctuație. În paralel, se dezvoltă competențele de comunicare scrisă și digitală, prin realizarea de sinteze și producerea de texte multimodale. Secțiunea de recapitulare vizează consolidarea competențelor lingvsitice dezvoltate în cei patru ani de liceu.

La profilul umanist, accentul se extinde asupra aprofundării dimensiunii lexicale a limbii, prin analiza proceselor de adaptare a neologismelor și a calculului lingvistic, precum și prin dezvoltarea

competențelor de analiză lexico-semantică a textului. Se urmăresc înțelegerea relațiilor semantice și lexicale și stimularea creativității lexicale, în vederea unei utilizări nuanțate, precise și expresive a vocabularului în diverse contexte de comunicare.

*

În selecția textelor pentru activitățile de receptare și de producere se vor valorifica texte literare, nonliterare actuale și de graniță (jurnale, bloguri, texte memorialistice, discursuri publice etc.), pentru a asigura transferul competențelor de comunicare în situații reale. Utilizarea instrumentelor digitale și a aplicațiilor de inteligență artificială în activitățile de învățare se va realiza în scop formativ, pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, digitale și de gândire critică.

Modalitatea de recapitulare a conținuturilor rămâne la latitudinea profesorului, în funcție de specificul clasei și de strategiile didactice adoptate. Recapitularea poate fi realizată fie într-un modul distinct, la finalul anului școlar, fie integrată gradual pe parcursul anului, prin reluarea și consolidarea noțiunilor în contexte variate de învățare. Se recomandă o abordare flexibilă, centrată pe aplicarea integrată a cunoștințelor privind receptarea și interpretarea textului, organizarea și corectitudinea discursului, argumentarea și redactarea, analiza discursului și evaluarea informației, precum și etica redactării.

*

În acord cu *Profilul de formare al absolventului*, în continuitate cu clasa a IX-a, actuala programă conține o competență specifică referitoare la comunicarea digitală (de utilizare a mediilor digitale și a inteligenței artificiale). Aceasta implică utilizarea ghidată a instrumentelor digitale pentru producerea și receptarea mesajelor, precum și exersarea unor deprinderi privitoare la evaluarea surselor (clasa a X-a) și la dezvoltarea unei atitudini reflexive, prin analiza conținuturilor digitale și a textelor generate de inteligența artificială, precum și prin utilizarea instrumentelor digitale (clasele a XI-a și a XII-a). Pe tot parcursul liceului, se va insista asupra dimensiunii etice a utilizării resurselor digitale, prin cultivarea responsabilității, a discernământului și a respectării normelor de citare.

În cadrul evaluării, este necesară analiza rezultatelor evaluării formative, sumative etc., cu accent pe un feedback descriptiv, pentru a putea facilita dezvoltarea competențelor specifice, precum și progresul fiecărui elev. În acest sens, se recomandă diversificarea metodelor, a formelor și a instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele complementare, ca observarea sistematică, proiectul, investigația, auto- și interevaluarea. Se recomandă ca itemii din cadrul evaluărilor scrise să fie variați (obiectivi, semiobiectivi și subiectivi) și gradați ca nivel de dificultate și de complexitate, în acord cu competențele specifice prevăzute în programă.

*

Se va acorda atenție în mod explicit strategiilor și formelor de comunicare prin care se asigură dezvoltarea personală și, în perspectivă, inserția socială a elevului. Se recomandă folosirea la clasă a resurselor educaționale deschise (RED) interactive și adaptative în vederea eficientizării demersului didactic, precum și a instrumentelor de inteligență artificială pentru diverse activități.

În funcție de specificul clasei și de dinamica sa, profesorul își stabilește strategii didactice prin care vizează în mod real formarea competențelor, văzute ca „un set de atitudini față de sarcina asociată și care, prin motivație și interese, angrenează ansamblul de abilități și cunoștințe, respectiv seturile de capacități cognitive, emoționale și fizice care pun în acțiune comportamente specifice, contextualizate de sarcină și rol” (*Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, 2021). Sarcinile de lucru trebuie să provoace elevii să formuleze idei, valorificând informații diverse, uneori concurente, pentru a realiza interpretări, ipoteze sau evaluări ale unor texte complexe, care abordează o tematică diversă, având în vedere criterii multiple sau abordări diferite. Condiția necesară pentru rezolvarea sarcinilor de lucru la acest nivel este precizia analizei și atenția minuțioasă la detalii care nu sunt evidente în text (conform *OECD PISA Global Competence Framework*).

De asemenea, profesorii au **posibilitatea flexibilizării demersului didactic**, în funcție de profil, de specializare, de nivelul clasei și de grupele de nivel din cadrul acesteia, astfel încât să fie

asigurate formarea și dezvoltarea competențelor și raportarea la conținuturile prevăzute în programă. De exemplu, în urma evaluării inițiale, profesorul poate alege și alte strategii și metode specifice literației pentru adolescenți. În primul rând, profesorul va urmări fluența elevilor în exprimare și capacitatea lor de a utiliza corect vocabularul limbii române (prin hărți lexicale, cuvinte explicate cu ajutorul dicționarelor etc.). Mai apoi, va urmări identificarea cuvintelor, lectura grupurilor de cuvinte și selectarea informației esențiale din text. Ulterior, profesorul va adresa întrebări factuale și inferențiale în vederea formulării sensului global al textului, ajungându-se la redactarea rezumatului, la construirea unei reprezentări mentale și la reflecția asupra ideilor. Ritmul de parcurgere a modulelor de conținut va fi decis de profesor în funcție de particularitățile elevilor.

Întrucât fenomenele lingvistice sunt reprezentate în contexte autentice de comunicare, conținuturile de limbă pot fi abordate în relație cu textul literar atunci când acesta oferă resursele optime pentru ilustrarea noțiunilor vizate. Această strategie permite ancorarea conceptelor de limbă în situații semnificative de utilizare. Profesorii au libertatea de a organiza demersul didactic în mod flexibil.

Proiectarea va respecta logica proceselor receptării propuse în evaluarea Programme for International Student Assessment (PISA): accesarea și localizarea informațiilor; identificarea lor; integrarea și interpretarea (comprehensiunea literală, construirea înțelegerii globale, dezvoltarea unei interpretări); reflecția și evaluarea pe baza cunoștințelor exterioare textului (dar prin raportare la conținutul și la forma textului).

*

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței literare:

- **strategii de ilustrare/reprezentare a conceptelor, de tipul hărților conceptuale/mentale privind aspecte specifice epocii**

Elevii elaborează hărți conceptuale pentru a înțelege trăsături definitorii ale unei epoci culturale, relațiile dintre contextul socioistoric și creația literară, legături între curente literare/artistice, teme, motive și valori recurente etc.

- **proiecte de grup**

Elevii colaborează pentru a compara expresii artistice ale aceleiași viziuni despre lume, identificând corespondențe între literatură, arte plastice, muzică și arhitectură, sau pentru a reconstitui imaginea unei personalități reprezentative pentru o epocă, folosind resurse diverse.

- **ateliere de scriere**

Elevii redactează texte prin care prezintă relația dintre ideologia unei epoci și formele artistice specifice, exemplificând-o printr-o selecție de texte/opere de artă.

- **jurnale imersive**

Elevii redactează un jurnal „din interiorul” unei epoci pentru a înțelege mentalitățile și atmosfera culturală.

- **jurnale de reflecție**

Elevii formulează reflecții personale asupra unor idei și valori culturale prezente în epoca actuală, pe care le-au identificat în textele studiate, dezvoltându-și astfel gândirea critică și sensibilitatea culturală.

- **strategii inferențiale**

Elevii citesc „printre rânduri” pentru a construi sensul global al textelor. Procesul de înțelegere se focalizează asupra relației cauză-efect, a inferențelor anaforice și a celor predictive.

- **strategii de lectură contrastivă**

Elevii corelează textele cu lumea lor, cu texte din diferite epoci, cu opere de artă, cu produse media etc. Este o strategie care facilitează comprehensiunea textelor și implică elevii în construirea sensului prin raportare la ceea ce ei știu, la experiențele lor sau la alte texte.

- **interogarea**

Elevii își dezvoltă gândirea critică prin problematizarea semnificațiilor textelor integrale/fragmentelor de text aflate în relație. Elevii se implică în activități de analiză a textelor, de interpretare, evaluând sau aplicând ipotezele lor interpretative și răspunzând la întrebări literale, interpretative, deductive sau explicative etc.

- **ateliere de lectură**

Elevii realizează activități care să le dezvolte orizontul de cunoaștere prin extinderea spre alte forme, alte tipuri de texte și de arte. Elevii își dezvoltă abilitățile de gândire critică, au oportunități de abordare pluridisciplinară, interdisciplinară, transdisciplinară, colaborativă și integrată.

Recomandări de autoare și autori[4] pentru clasa a X-a:

Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Veronica Micle, C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Macedonski, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Al. Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, George Coșbuc, Traian Demetrescu, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Șt. O. Iosif, Hortensia Papadat-Bengescu, Ștefan Petică, Gala Galaction, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, George Bacovia, E. Lovinescu, Ion Minulescu, Ion Agârbiceanu, Panait Istrati, V. Voiculescu (poet), Mateiu I. Caragiale, Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Cezar Petrescu, Otilia Cazimir, Gib Mihăescu, Camil Petrescu, Ion Barbu, Lucian Blaga, Ionel Teodoreanu, G.M. Zamfirescu, G. Călinescu (prozator), Isac Peltz, Anton Holban, Magda Isanos.

Novalis, E.T.A. Hoffmann, Edgar Allan Poe, Nikolai Gogol, Mihail Lermontov, Emily Brontë, Gustave Flaubert, Charles Baudelaire, Feodor Dostoievski, Lev Tolstoi, Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, A.P. Cehov, Marcel Proust, Rainer Maria Rilke, Miklós Bánffy, James Joyce, Virginia Woolf, Ezra Pound, T.S. Eliot.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XI-a:

Urmuz, V. Voiculescu (prozator și poet), Perpessicius, Ion Vinea, Tristan Tzara, B. Fundoianu/ Benjamin Fondane, Tudor Vianu, G. Călinescu (critic și istoric literar), Henriette-Yvonne Stahl, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Ilarie Voronca, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Cella Serghi, Geo Bogza, M. Blecher, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Botta, Emil Cioran, Anișoara Odeanu, Gellu Naum, Geo Dumitrescu, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Constantin Țoiu, Petru Dumitriu, Ștefan Bănulescu, Leonid Dimov, Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Radu Cosașu, Nora Iuga, Mircea Ivănescu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Emil Brumaru, Augustin Buzura, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Gabriela Adameșteanu, Ana Blandiana, Gabriela Melinescu, Virgil Mazilescu.

Selma Lagerlöf, Luigi Pirandello, Maxim Gorki, André Gide, Thomas Mann, Franz Kafka, Eugene O'Neill, Fernando Pessoa, Mihail Bulgakov, Serghei Esenin, Federico García Lorca, William Faulkner, Ernest Hemingway, George Orwell, Marguerite Yourcenar, Jean-Paul Sartre, Samuel Beckett, Dino Buzzati, Albert Camus, J.D. Salinger.

Recomandări de autoare și autori pentru clasa a XII-a:

Lena Constante, N. Steinhardt, Jeni Acterian, I.D. Sîrbu, Monica Lovinescu, Eugen Simion, Norman Manea, Oana Orlea, Nicolae Manolescu, Andrei Codrescu, Ștefan Agopian, Adriana Babeți, Gheorghe Crăciun, Mircea Nedelciu, Alexandru Vlad, Rolf Bossert, Herta Müller, Traian T. Coșovei, Ioan Groșan, Florin Iaru, Mircea Mihăieș, Cristian Teodorescu, Alexandru Mușina, Magdalena Ghica, Ion Mureșan, Marta Petreu, Ion Stratan, Romulus Bucur, Mircea Cărtărescu, Mariana Marin, Matei Vișniec, Ioan Es. Pop, Cristian Popescu, Emilian Galaicu-Păun, Andrei Bodiu, Simona Popescu.

[4] Autoarele și autorii recomandați sunt ordonați după anul nașterii, pentru toate clasele.

Pentru literatura anilor 2000 se vor selecta autoare și autori relevanți prin originalitatea viziunii literare, ale căror texte sunt, totodată, adecvate nivelului de înțelegere și experienței de lectură ale elevilor.
Ivo Andrić, Jorge Luis Borges, Raymond Queneau, Varlam Șalamov, Ernesto Sábato, Julio Cortázar, Alexandr Soljenițîn, Clarice Lispector, Kurt Vonnegut, José Saramago, Italo Calvino, Michel Tournier, Gabriel García Márquez, Milan Kundera, Milorad Pavić, Umberto Eco, Sylvia Plath, Mario Vargas Llosa, Thomas Pynchon, António Lobo Antunes, Margaret Atwood, Dubravka Ugrešić.

Notă. Se vor alege opere reprezentative ale unor autoare/autori din lista de mai sus, pentru a fi studiate la clasă (integral sau prin fragmente de text).

La finalul claselor a X-a și a XI-a, se recomandă activități de sistematizare și de evaluare sumativă, în cadrul cărora elevii vor elabora **proiecte** cu tema **„Oameni ai timpului lor”**: prezentarea unor personalități semnificative pentru diferite epoci, insistându-se asupra elementelor din biografia lor, privite ca o posibilitate de clarificare a unor contexte socioistorice și culturale. Elevii vor alege o personalitate din cadrul epocilor studiate, de exemplu:

- Clasa a X-a: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Al. Macedonski, Constantin Stere, G. Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, George Bacovia, Panait Istrati, Mateiu I. Caragiale, Ionel Teodoreanu, Magda Isanos etc.;
- Clasa a XI-a: V. Voiculescu, Tristan Tzara, B. Fundoianu/Benjamin Fondane, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Eugen Ionescu/Eugène Ionesco, Emil Cioran, Maria Banuș, Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinaș, Marin Preda, Nina Cassian, Petru Dumitriu, Dan Deșliu, Radu Petrescu, A.E. Baconsky, Radu Cosașu, Nora Iuga, Paul Goma, Nicolae Labiș, Norman Manea, Bujor Nedelcovici, Dumitru Țepeneag, Emil Brumaru, Constanța Buzea, Adrian Păunescu, Dorin Tudoran, Mircea Dinescu etc.

Elevii vor fi îndrumați de profesor să apeleze în documentare la surse (istorice, literare etc.) pe diverse suporturi (volume de critică și de istorie literară, articole disponibile în mediul online, imagini, clipuri video etc.), pe care le vor integra în mod critic în proiectele lor. În cadrul acestor activități, elevii vor respecta etica redactării și vor folosi tehnici de citare conform normelor în vigoare.

Exemple de strategii/activități didactice pentru formarea și dezvoltarea competenței lingvistice:

- **analiză funcțională a textelor**

Elevii analizează texte din contexte reale (presă, e-mail, postări etc.), pentru a identifica relația dintre structurile lingvistice, organizarea informației și adecvarea mesajului la scopul comunicării.

- **redactare și revizuire de text**

Elevii redactează și revizuiesc texte aparținând unor stiluri, practici și genuri discursive variate, concentrându-se asupra aspectelor privitoare la: coeziune, coerență, organizare informațională, specific discursiv, construcție argumentativă, respectarea normei, prin autoevaluare și evaluare intercolegială.

- **rescriere și reformulare contextualizată**

Elevii reformulează enunțuri sau texte în diverse moduri (în funcție de interlocutor și de scopul și canalul comunicării, de intenția comunicativă etc.), analizând efectele de sens și rolul structurilor lingvistice în construcția mesajului.

- **conștientizarea variației lingvistice**

Elevii compară variante lingvistice determinate de variabile sociolingvistice, stilistice etc. pentru adecvarea propriului discurs la situația de comunicare.

- **comunicare orală ghidată**

Elevii planifică și susțin intervenții orale, adaptate contextului și publicului, completând fișe de (auto)evaluare și jurnale de reflecție privind claritatea, coerența și persuasivitatea discursului.

- **realizare a unui vlog/podcast**

Elevii scriu un scurt scenariu de tip vlog sau podcast pe o anumită temă de interes, pe care apoi îl înregistrează în vederea dezvoltării competențelor de adecvare a discursului la tema aleasă și de utilizare a strategiilor discursive și stilistice în producerea de mesaje orale coerente, expresive și eficiente.

- **analiza, producerea și evaluarea formelor diverse de discurs**
  - activități de analiză a diverselor forme de comunicare (dezbateri, argumentări, discursuri publice etc.), în vederea identificării convențiilor tipului de text, a modului în care se structurează informațiile/ideile etc.
  - activități de producere de text de diverse tipuri în diferite contexte de comunicare (rezumat, sinteză, analize, interpretări, argumentări, eseuri etc.), în vederea dezvoltării potențialului de inserție socială;
  - activități de evaluare și autoevaluare a discursului propriu, conform unor grile, în vederea îmbunătățirii competenței lingvistice și a conștientizării propriei formări.

*

Orele aflate la dispoziția cadrului didactic, reprezentând **25%** din numărul total de ore al disciplinei *Limba și literatura română*, asigură contextul flexibil de adaptare și de personalizare a demersului didactic, în funcție de specificul clasei și de nevoile individuale ale elevilor.

Aceste ore pot fi utilizate pentru **activități de remediere și de consolidare**, destinate elevilor care întâmpină dificultăți în exersarea și aplicarea competențelor dobândite. Astfel, se pot planifica exerciții suplimentare de analiză textuală, strategii de înțelegere a textului literar sau se pot consolida competențele de scriere argumentativă.

În egală măsură, aceste ore oferă posibilitatea **aprofundării și a extinderii**, pentru elevii cu ritm accelerat de învățare, prin intermediul lecturilor suplimentare, al unor ateliere de creație literară etc.

Orele aflate la dispoziția profesorului pot susține și **dezvoltarea excelenței** prin pregătirea elevilor motivați să participe la olimpiade, la concursuri școlare sau la alte proiecte. Totodată, acestea facilitează transferul competențelor în contexte autentice, prin activități care favorizează utilizarea abilităților de comunicare și de argumentare în situații cotidiene sau profesionale, cum ar fi: dezbaterile, prezentările publice, redactarea de texte funcționale sau proiectele interdisciplinare.

Întrucât învățământul românesc oferă fiecărui elev servicii educaționale, programa școlară va fi adaptată, în funcție de particularitățile elevilor aflați în situație de risc, astfel încât să se asigure accesul acestora la oportunitățile de învățare. Activitățile de învățare și evaluare vor avea în vedere adaptarea conținuturilor și a sarcinilor de lucru, cu accent asupra învățării individualizate.

GRUP DE LUCRU

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	INSTITUȚIA/ UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	FUNCȚIA ÎN CADRUL G.L.C.
1.	GEORGESCU DANIEL	Ministerul Educației și Cercetării	responsabil
2.	CIOBANU ROXANA ȘTEFANIA	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare	responsabil
3.	DUBĂLARU OANA ANCA	Universitatea din București	coordonator științific
4.	MARTIN MIRCEA	Academia Română	membru
5.	ZAFIU RODICA	Academia Română	membru
6.	NICOLAE ALEXANDRU COSMIN	Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”	membru
7.	RĂDUȚĂ DOINA MAGDALENA	Universitatea din București	membru
8.	MITCHIEVICI ANGELO-NICOLAE	Uniunea Scriitorilor din România	membru
9.	PAMFIL ALINA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
10.	TĂMĂIAN GIOCONDA IOANA	Universitatea „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca	membru
11.	ILIE EMANUELA	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași	membru
12.	RAȚIU BOGDAN PETRU	Liceul UMFST „George Emil Palade”, Târgu Mureș	membru
13.	ANISIE MONICA CRISTINA	Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu”, București	membru
14.	BENTZ TEODORA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, București	membru
15.	CHELARIU SILVIA OFELIA	Colegiul Național „Al.I. Cuza”, Focșani	membru
16.	COVACI ARIANA OANA	Colegiul Național „C.D. Loga”, Caransebeș	membru
17.	DUDAȘ-VASILE ADRIANA	Colegiul Național „Traian Lalescu”, Reșița	membru
18.	GÂLEA GABRIELA ANAMARIA	Colegiul Național „Titu Maiorescu”, Aiud	membru
19.	MARIAN-IONESCU MARIA CRISTINA	Colegiul Național „I.L. Caragiale”, Ploiești	membru
20.	MAXIM ANDREIA NICOLETA	Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad	membru
21.	MORAR MIHAI GHEORGHE	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești	membru
22.	NEGRILĂ MIHAELA CORNELIA	Școala Gimnazială nr. 6 „Iacob Mureșianu”, Brașov	membru
23.	ORBAN LAURA HENRIETA	Colegiul Național de Informatică, Arad	membru
24.	PETRACHE ANCA DENISA	Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București	membru
25.	PRICINĂ ANCA	Colegiul Național „Carol I”, Craiova	membru
26.	VINTILĂ ISABEL GIORGIANA	Școala Gimnazială Nr. 3, Suceava	membru

Anexa nr. 174

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Clasele a IX-a – a XII-a

Trunchi comun (TC)
Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale

- 2026 –

Anexa nr. 174
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română*
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun (TC)

- *Toate filierele, profilurile și specializările/calificările profesionale*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* din ciclul liceal are la bază Planurile-cadru pentru învățământul liceal aprobate prin Ordinele de ministru nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025, care subliniază ca principii prioritare centrarea pe elev, flexibilitatea curriculară și dezvoltarea competențelor-cheie europene, la fel ca în cazul Limbii și literaturii române ca limbă maternă. Prezentul document a fost realizat pornind de la programele în vigoare aprobate prin OM 5153/2021, OM 3019/2022, OM 3908/2023, care vizează formarea de competențe la disciplina limba și literatura română, la nivel liceal, pentru elevii aparținând minorității maghiare. În raport cu programele în vigoare, prezentul document nu aduce modificări de conținut, ci îl redistribuie în funcție de prevederile planurilor-cadru ce urmează a fi aplicate începând cu 1 septembrie 2026; astfel, modificările sunt într-o proporție mai mică de 25%.

Fiind destinată, în mod special, vorbitorilor nonnativi, pentru care limba română constituie o limbă nematernă (RLNM), programa reprezintă o noutate absolută pentru ciclul liceal. Aceasta introduce o abordare nouă, în spiritul politicilor lingvistice europene, respectând principiile vehiculate, la această oră, în didactica limbilor. Pentru asigurarea coerenței, atât pe orizontală, cât și pe verticală, s-a urmărit racordarea cu principiile din *Cadrul european comun de referință pentru limbi* (CECRL), cel mai important document elaborat de către Departamentul de politici lingvistice din cadrul Consiliului Europei. CECRL constituie o bază de referință comună, la care se raportează toate limbile în procesul de predare-învățare-evaluare, descriind performanțele la care trebuie să ajungă un vorbitor nonnativ în fiecare etapă a parcursului său de învățare.

Prezenta programă urmărește standardizarea întregului proces de predare-învățare-evaluare a RLNM, în vederea obținerii unor rezultate cât mai bune în achiziția limbii române de către elevii vorbitori nonnativi, într-un timp cât mai scurt. În acest scop, sunt respectate, îndeaproape, recomandările metodologice ale CECRL, care pun accentul nu doar pe *abordarea comunicativ-funcțională* în predarea limbilor, ci și pe cea *acțională,* aceasta considerând elevul un *actor social* ce are de îndeplinit diferite sarcini (nu doar de natură strict comunicativă), într-o serie de circumstanţe date, într-un *mediu specific*, în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Din acest motiv, programa se axează pe formarea competenței comunicative generale în limba română în context plurilingv și pluricultural, și nu pe transmiterea și memorarea de conținuturi. Astfel, se respectă *criteriul autenticității*, care vizează conceperea unor activități de învățare la clasă cât mai apropiate de cele pe care elevul le desfășoară în viața reală, în diverse contexte. În acest mod, întregul proces educativ este centrat pe elev, ceea ce impune promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea și adaptarea situațiilor de învățare la caracteristicile de vârstă ale elevilor, la nevoile, interesele și aptitudinile acestora, la stilurile lor de învățare, respectându-se diversitatea etnoculturală, lingvistică, religioasă etc.

În egală măsură, designul curricular a avut la bază abordarea numită *backward design* sau proiectarea inversă, în sensul că rezultatele așteptate ale învățării au avut un impact major asupra muncii de proiectare, implementare și evaluare a curriculumului, deoarece, numai în funcție de performanțele așteptate la finalul fiecărei etape, se pot construi parcursuri de învățare diferențiate și se pot implementa demersuri explicite pentru personalizarea traseului didactic, drept garanție a egalității de șanse.

În stabilirea competențelor generale, a competențelor specifice, dar și a activităților de învățare și a conținuturilor, s-a asigurat corelarea cu descriptorii din suplimentul la CECRL, Companion Volume, publicat în 2018, care constituie cel mai nou ghid utilizat pe plan internațional în elaborarea curriculelor pentru predarea unei limbi ca limbă nematernă sau ca limbă a doua. În plus, pentru o adaptare cât mai bună a acestor descriptori generali, valabili pentru toate limbile, la specificul limbii române, s-a utilizat Descrierea minimală a limbii române, elaborată și publicată deja pentru nivelurile A1, A2, B1, B2.

Principala noutate a tabloului rezultat și propus în această programă constă în acordarea unui spațiu de sine stătător *competenței de interacțiune orală și scrisă*, ca și în introducerea *competenței de mediere în context plurilingv și pluricultural*, necesară în contextul specific de predare a RLNM.

De asemenea, s-a acordat o importanță deosebită dezvoltării progresive a nivelurilor de competență lingvistică: în clasa a IX-a, este vizat nivelul B1+, în clasa a X-a, nivelul B2, iar, în clasele a XI-a și a XII-a,

nivelurile B2+/C1. Progresia stabilită a urmărit asigurarea continuității față de programa de specialitate pentru clasele V-VIII destinată elevilor maghiari, dar și de la o clasă la alta a nivelului liceal, impunând un traseu pragmatic și aplicativ în desfășurarea demersului didactic.

Valorificând achizițiile din clasa anterioară, programa adaugă, în mod gradat, noi elemente. De exemplu, în cazul *Receptării mesajului oral și scris*, *în diferite situații de comunicare*, la clasa a X-a s-a adăugat o dimensiune nouă comparativă cu clasa a IX-a: *Realizarea de inferențe sau supoziții pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă*, abilitate care nu poate fi vizată decât după nivelul *Nivelul prag* (B1), când cititorul nonnativ devine capabil, din punct de vedere cognitiv/lingvistic, să facă inferențe pentru a descifra sensul implicit al textului sau sensul figurat al anumitor cuvinte. De asemenea, în cazul *Producerii mesajului oral și scris*, la clasa a IX-a, se prevede ca elevii să fie capabili să scrie o cronică sau o recenzie, pentru un film, un program TV sau o carte, utilizând un limbaj relativ simplu, dar, în clasa a X-a, ei trebuie deja să fie capabili să elaboreze o cronică/recenzie detaliată, într-un limbaj clar și fluent.

În clasele a XI-a și a XII-a, unde se presupune că elevii ating nivelurile B2+/C1, aceștia trebuie să fie capabili să recepteze și să producă texte mai lungi, mai complexe și mai abstracte decât la nivelurile anterioare, după cum demonstrează teoriile cognitiviste valorificate în didactica limbilor. Aici crește semnificativ viteza și capacitatea de procesare a informației dintr-o gamă mai largă de texte orale sau scrise, elevul fiind capabil să realizeze și diferite tipuri de inferențe pentru a identifica sensurile implicite dintr-un text, inclusiv sensul metaforic al cuvintelor și al expresiilor idiomatice, dar și să recunoască și să exprime nuanțe mai fine de sens sau să identifice o gamă variată de atitudini, emoții (ironie, umor, ezitare etc.).

Cu toate acestea, noile competențe introduse la clasele a XI-a și a XII-a, precum *Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs*, nu vizează memorarea și reproducerea unor definiții și conținuturi teoretice, ci lărgirea și aprofundarea perspectivei de înțelegere a textelor, cu ajutorul unor informații despre specificul diferitelor tipare discursive (narativ, liric sau dramatic), care le vor permite elevilor: să coreleze mesajul textului literar cu experiențele sau cunoștințele lor anterioare despre lume și viață; să compare diferitele texte literare/nonliterare în ceea ce privește temele/subiectele abordate și tiparele discursive utilizate; să recunoască relațiile dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta; să reutilizeze aceste cunoștințe pentru a fi capabili să producă, la rândul lor, texte orale și scrise din ce în ce mai complexe și mai bine documentate, adaptate diferitelor situații de comunicare.

Prin urmare, comparativ cu clasele a IX-a și a X-a, în clasele a XI-a și a XII-a, pe lângă textele nonliterare – păstrate pentru a putea introduce elevul într-o nouă temă-cupolă și a-l ajuta să aibă o trecere lină, din punct de vedere lingvistic, de la nivelul B2 la B2+/C1 –, se poate intensifica lucrul cu textul literar. Dar, selecția textelor de acest tip trebuie făcută cu mare atenție, astfel încât, în clasa a XI-a, nivelul de dificultate al textelor selectate să fie mai scăzut în raport cu cele propuse în clasa a XII-a, iar activitățile de învățare să fie modelate în funcție de competențele specifice formulate, gradat, în programă, de la o clasă la cealaltă.

Textul literar ocupă un spațiu mai generos în clasele a XI-a și a XII-a, pentru că limba nu poate fi predată separat de cultură. Perspectiva lexiculturală relevă faptul că încărcătura culturală este mai evidentă în sectorul vocabularului. Ținând cont că, la nivelul C1, se lucrează în special pe palierul expresiilor idiomatice, este evident că aici implicitul cultural poate fi vizat mult mai ușor. Componenta culturală transpare însă și la nivelul convențiilor și al comportamentelor pe care le implică fiecare situație de comunicare, în funcție de context și de statutul interlocutorului. Din acest motiv, predarea limbii și a literaturii române trebuie să aibă în vedere și formarea competenței sociolingvistice și pluriculturale.

Tot în clasele a XI-a și a XII-a, se pot valorifica și celelalte domenii culturale, complementare literaturii (cinematografie, teatru, arte plastice, muzică etc.), atât pentru a se asigura introducerea într-o nouă arie tematică, cât și pentru a transfera experiențele de lectură asupra altor arii culturale sau a propriilor experiențe de viață ale elevului. Astfel, se asigură o predare integrată a limbii și a culturii, căci literatura, ca artă a cuvântului, reprezintă o formă de cultură privilegiată care poate fi exploatată cu succes în predarea unei limbi.

Dincolo de toate acestea, trebuie să urmărim însă și realizarea unui scop educațional general-uman: formarea competenței culturale, în cel mai complex sens al cuvântului. Mai exact, vizăm formarea unei ființe umane educate, capabilă: să recunoască și să respecte diferențele culturale (dimensiunea multiculturală); să descrie și să prezinte specificul acestor culturi (dimensiunea metaculturală); să recunoască rolul interacțiunii, al schimbului de idei și de valori cu o altă cultură în îmbogățirea propriei viziuni despre lume (dimensiunea interculturală); să identifice valori general-umane prezente în diferite culturi, din diferite epoci (dimensiunea transculturală); să gestioneze adecvat, ca un veritabil mediator, orice posibile neînțelegeri apărute pe fondul interacțiunilor interculturale (medierea culturală).

Conținuturile din programă sunt organizate tematic. În clasele a IX-a și a X-a, pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările, la fiecare clasă sunt propuse trei teme la TC, atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a.

În clasele a XI-a și a XII-a sunt propuse trei teme-cupolă obligatorii. Aceste teme permit integrarea

interdisciplinară și stimulează reflecția elevilor asupra relației dintre experiența personală și contextul cultural. În clasele a XI-a și a XII-a, vor fi abordate trei teme-cupolă care au caracter integrativ și un grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi analizat în moduri dintre cele mai diverse. Organizarea tematică a procesului de predare-învățare poate asigura mutarea accentului de pe livrarea unor conținuturi (autori/opere/cunoștințe de teorie literară etc.) pe formarea unei competențe comunicative generale în limba română care integrează competența culturală, în toate componentele sale.

Selecția textelor literare și nonliterare constituie o prerogativă a profesorului, și se realizează în funcție de particularitățile grupului de elevi și de obiectivele de învățare vizate. La clasa a IX-a, alegerea tipului și a numărului de texte literare și/sau nonliterare ține de autonomia metodologică a cadrului didactic. La clasa a X-a, se recomandă ca, pe lângă textul nonliterar, ales ca modalitate de „intrare” într-o nouă temă, să se selecteze minimum un text literar. Profesorul are deplina libertate de a alege texte aparținând unor autori din literatura română sau din literatura universală, având ca repere adaptarea la prioritățile didactice proprii, nivelul de competență lingvistică al elevilor și, mai ales, interesul lor pentru un anumit autor/o anumită operă (sugestii în acest sens se regăsesc în secțiunea *Conținuturi*, respectiv în *Lista orientativă de opere/texte recomandate,* ca și în *Anexa* de la *Sugestiile metodologice*, unde se propune, cu titlu de exemplificare, inclusiv o posibilă formulă de combinare a textelor sub cupola aceleiași teme, în clasele a XI-a și a XII-a).

O garanție a maximei deschideri a acestei propuneri curriculare o constituie posibilitatea de a lucra în continuare cu diverse tipuri de texte nonliterare și în clasele a XI-a și a XII-a, dar și listele extinse de autori – având un caracter pur orientativ –, de unde, ținând cont de toate variabilele menționate, profesorii pot alege cele mai potrivite texte pentru elevii lor, astfel încât lectura să devină o cale de îmbogățire spirituală a elevului, de lărgire a orizontului său de cunoaștere, dar, mai cu seamă, o activitate plăcută, care să le dezvolte dragostea pentru carte și pentru cuvântul scris, în general, și nu doar o activitate școlară obligatorie. Rămâne însă esențial ca, și la acest nivel, în abordarea textelor literare, să se păstreze cei trei pași specifici activităților de receptare orală și scrisă, meniți să simplifice accesul elevului la sens: *preascultarea/prelectura*, *ascultarea/lectura propriu-zisă* și *postascultarea/postlectura*.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**
CG2	**Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**
CG3	**Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.**
CG4	**Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare.
- *identificarea contextului în care are loc comunicarea în mesajul audiat/citit* - *selectarea informațiilor necesare pentru formarea imaginii de ansamblu asupra textului* - *stabilirea unor relații între mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare* - *diferențierea informațiilor generale de cele specifice* - *ierarhizarea informațiilor dintr-un text, în funcție de relevanța acestora*
CS 1.2. Identifică informațiile de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris.
- *recunoaşterea şi interpretarea unităţilor fonologice, lexicale sau sintactice* - *selectarea cuvintelor dintr-un text audiat sau scris, care se referă la aceeași arie tematică (de exemplu: familie, sănătate, tehnologie etc.)* - *identificarea unor informații de detaliu, de exemplu, cu privire la locul, timpul sau la cauzele desfășurării unor evenimente* - *parcurgerea rapidă a unui text pentru localizarea unor informații de care are absolută nevoie* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*

CS 1.3. Sesizează atitudinea și opinia vorbitorului față de mesajul oral sau scris.
- *înțelegerea mesajelor pe teme familiare, identificând atitudinea vorbitorului pe baza limbajului para- și nonverbal (intonație, ritmul vorbirii, registrul vocii, registrul lingvistic utilizat, limbajul mimico-gestual etc.)* - *recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc., într-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive de diferențiere între cauză și efect, pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște registrul în care este formulat mesajul oral sau scris.
- *identificarea elementelor specifice registrului lingvistic în care este formulat mesajul oral sau scris (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular)* - *recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice*
CS 1.5. Realizează lectura ca activitate autonomă/independentă.
- *adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar* - *parcurgerea rapidă a unor texte factuale clare din reviste, broșuri sau de pe Internet, pentru a sesiza care este subiectul tratat și pentru a decide dacă informațiile îi sunt utile sau nu* - *înțelegerea punctelor esențiale din texte cu un fir narativ clar, scrise într-un limbaj direct, neelaborat* - *dobândirea unui anumit grad de autonomie în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a IX-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea, în ordine cronologică, a unor întâmplări simple (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare/detaliate, pe teme familiare; explicarea unor proceduri* • *formularea unor instrucțiuni detaliate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații scurte, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj relativ simplu* • *formularea unor argumente clare, cu o structură logică, pertinentă, susținând ideile prin exemple relevante*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe o temă familiară: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme/ despre evenimente cotidiene* - *susținerea unei prezentări simple, pregătite în prealabil, pe o temă familiară, subliniind asemănările și diferențele (de exemplu, între: planuri de viață/viitor, produse, țări, regiuni etc.)* - *susținerea unei expuneri clare, pregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, marcând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri la întrebările adresate, cu posibilitatea de a solicita lămuriri*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare.
- *redactarea unor descrieri clare și detaliate, pe teme variate, din domenii familiare sau legate de experiențele de lectură* - *marcarea precisă a secvențelor cronologice dintr-un text narativ* - *scrierea unei cronici/recenzii simple pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj relativ simplu* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj simplu* - *scrierea unor eseuri/rapoarte scurte, pe teme familiare sau legate de experiențele de lectură* - *sintetizarea unor informații și a unor argumente, provenite din diferite surse, în vederea redactării de eseuri/rapoarte*
CS 2.4. Utilizează strategii de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare* - *monitorizarea atentă în vederea remedierii propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a IX-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *participarea la conversații informale și formale, în diferite situații de comunicare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte* - *obținerea de bunuri și servicii, în cele mai frecvente situații de comunicare cotidiană* - *implicarea într-un schimb de informații, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme dintre cele mai uzuale* - *acordarea/luarea unui interviu, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă în domeniul personal și educațional*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje, completarea de formulare necesare în diferite situații de comunicare cotidiană* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme de interes personal sau din domeniul educațional* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, respectându-se registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează strategii de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea cuvântului într-o conversație în perechi sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* *clarificarea mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a IX-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *formularea/reformularea ideii centrale dintr-un text audiat sau scris pentru înlesnirea înțelegerii mesajului global;* - *prezentarea contextului în care are loc comunicarea în textul audiat sau scris pentru favorizarea înțelegerii mesajului global* - *transformarea unui text complex într-un text simplu, pentru facilitarea înțelegerii lui de către alți vorbitori, de exemplu rezumarea unui text narativ, a unei discuții, a unui documentar TV, a unui interviu* - *reformularea simplificată a unor informații generale legate de timp, spațiu, direcții de deplasare, instrucțiuni de utilizare a unor obiecte, prospecte* - *explicitarea pașilor de urmat în realizarea unui experiment, a unui proiect școlar sau în organizarea unui eveniment* - *verbalizarea unor scheme, grafice, hărți conceptuale etc. în vederea asigurării accesului la sens*
CS 4.2. Prezintă, în scris sau oral, informații esențiale, explicite sau implicite, identificate într-un text oral sau **scris, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.**
- *redarea în scris a informațiilor esențiale, de detaliu, dintr-un discurs, prelegere etc.* - *prezentarea orală a informațiilor dintr-un text scris, de exemplu, din CV-uri, scrisori, e-mailuri, jurnale, opere epice/dramatice etc.* - *elaborarea, în scris sau oral, a unor mărturii proprii cu privire la un eveniment sau a celor făcute de alți martori*
CS 4.3. Formulează, în scris sau oral, un răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare, în scopul comparării cu punctele de vedere ale colegilor și a revizuirii propriului răspuns.
- *formularea unei atitudini critice față de diferite situații, în vederea clarificării unor valori și atitudini* - *explicarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-o operă literară/text de graniță, în vederea suscitării interesului altor vorbitori* - *prezentarea episoadelor relevante dintr-o operă literară, film artistic/documentar sau spectacol de teatru la care a participat sau despre care a auzit, pentru a determina ascultătorii/cititorii să le citească/vizioneze* - *prezentarea reacțiilor, emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, pentru a asigura legătura afectivă a ascultătorilor/cititorilor cu opera* - *exprimarea emoțiilor generate de lectura unei opere literare/ vizionarea unui film artistic/ a unui spectacol de teatru etc.*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori.
- *identificarea, în operele citite, vizionate sau audiate, a unor experiențe, sentimente, valori și atitudini comune cu cele personale* - *corelarea unor valori transmise de personaje din filme artistice/ spectacole de teatru etc. cu valori importante pentru elev și/sau cu cele universal-umane* - *verbalizarea unei reacții de empatie față de sentimentele sau stările unei persoane/unui personaj*
CS 4.5. Valorifică valențele cultural-identitare ale limbii în diverse contexte.

- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive cu scopul sublinierii aspectelor identitare (apartenența la o anumită clasă de vârstă/regiune/etnie/cultură etc.)* - *identificarea aspectelor culturale care explică o anumită expresie în limba română și găsirea unor valori/ expresii corespondente în limba maternă* - *selectarea valorilor comune identificate în texte epistolare aparținând culturii române, maghiare, universale* - *exprimarea unei opinii personale față de texte, din literatura română, maghiară sau universală, definitorii pentru construirea identității, bazate pe toleranță și respect, atât la nivelul conținutului, cât și al limbajului* - *elaborarea de documente pentru portofoliul lingvistic personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa lingvistică*
CS 4.6. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului.
- *exprimarea adecvată a propriului punct de vedere într-o situație de divergență, în vederea obținerii unui compromis/a unui acord* - *formularea unor argumente convingătoare, pe un ton corespunzător, în dialoguri derulate în diferite spații publice: magazine, restaurante, cinema, teatru etc.* - *rezolvarea unor dezacorduri apărute în interacțiuni cotidiene (la școală, în familie, în cercul de prieteni etc.).*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de diversitatea culturală.
- *realizarea unor studii de caz, pornind de la exemple de bună practică, legate de acceptarea diversității lingvistice și culturale și de cultivarea ideii de toleranță și respect reciproc* - *organizarea de dezbateri/mese rotunde pe teme care actualizează ideea de toleranță din mai multe perspective (toleranța etnică, toleranța religioasă etc.)* - *elaborarea unui raport de documentare pentru un proiect pe teme culturale, care valorifică ideea de diversitate culturală.*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a X-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard sau colocvial, întâlnit în mod normal în viața personală, socială sau profesională.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului* - *sintetizarea diferitelor relații dintre mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj colocvial, pe teme familiare sau de interes personal* - *diferențierea temei generale a unui mesaj oral sau scris de elementele specifice (de exemplu idei, cuvinte-cheie)* - *utilizarea unor strategii variate pentru înțelegerea globală a mesajului dintr-un text audiat/citit*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme de interes personal sau profesional.
- *recunoașterea şi interpretarea unităților fonologice, lexicale sau sintactice dintr-un discurs oral sau scris* - *deducerea din context a înțelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris*
- *identificarea unor informații esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte* - *înțelegerea unor idei şi opinii exprimate în texte orale sau scrise, pe teme de interes personal sau profesional* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar* - *identificarea temei dintr-un text audiat sau scris* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate şi claritate într-un mesaj oral sau scris.
- *recunoașterea procedeelor de ambiguizare, cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul textului oral sau scris* - *identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ)* - *recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice, cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual* - *recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris* - *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște diferitele structuri discursive dintr-un mesaj oral sau scris.

- *identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ), pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora* - *sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme actuale, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă* - *înțelegerea unui text scris, în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat* - *dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe teme diverse.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea detaliată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme diverse; explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj fluent* • *susținerea unor argumente/contraargumente, prin punerea în evidență a aspectelor principale și a detaliilor relevante* • *construirea unei serii de argumente justificate, prin compararea avantajelor și a dezavantajelor diferitelor opțiuni*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe teme diverse: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme diverse/despre diferite evenimente* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme diverse, subliniind asemănările și diferențele, punctele-cheie și detaliile semnificative* - *susținerea unei expuneri clare, spontane, nepregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, comparând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebările adresate*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme diverse*.
- *redactarea unor texte clare și detaliate, pe teme variate, din domeniul propriu de interes sau legate de experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/recenzii detaliate pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj clar și fluent* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj clar și fluent* - *scrierea unor eseuri sau rapoarte detaliate, pe teme diverse, legate de domeniul propriu de interes sau de experiențele de lectură, sintetizând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni*
CS 2.4. Utilizează eficient strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme noi* - *monitorizarea atentă a erorilor în vederea remedierii propriului mesaj*

*** Notă**: Competența de producere a unui text scris: scrierea creativă are ca domeniu de aplicabilitate noul nivel lingvistic, fiind esențială acestui context de învățare.

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a X-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în varii situații de viață sau pornind de la textele citite.
- *participarea la conversații informale și formale, în diverse situații de comunicare, utilizând un limbaj adecvat, fluent și corect din punct de vedere gramatical* - *participarea la discuții informale și formale, în diverse situații de comunicare, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în diverse situații de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații/argumente clare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte, prin explicarea clară a unei probleme/cauze/consecințe* - *obținerea de bunuri și servicii, în diverse situații de comunicare cotidiană, comparând mai multe opțiuni posibile* - *implicarea într-un schimb de informații detaliate, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme concrete și abstracte* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea spontană a sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă, în diverse situații de comunicare*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în diverse situații de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje detaliate, completarea de formulare necesare în diverse situații de comunicare* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme concrete și abstracte sau din domeniul educațional, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/educaționale și email-uri* - *utilizarea fluentă și eficientă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale, formularea întrebărilor sugestive* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se* - *registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului într-o conversație în pereche sau în grup;* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *oferirea de feedback spontan și fluent, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *rezumarea și evaluarea ideilor-cheie dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări detaliate și spontane, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a X-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, legate de situații concrete de viață sau desprinse din texte literare/nonliterare, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *prezentarea unor puncte de vedere similare, identificate în diverse texte* - *explicarea relației dintre părțile unui discurs argumentativ* - *transmiterea unor informații detaliate din diverse tipuri de scrisori/pasaje din texte complexe, în funcție de mesajul global* - *rezumarea unor texte scrise și orale pe subiecte generale* - *relatarea unor fapte la care a asistat nemijlocit, prin accentuarea detaliilor*
CS 4.2. Prezintă oral sau scris raportul dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un text literar/nonliterar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.
- *redarea în scris a relației dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un discurs, dezbatere, jurnal TV, știri de radio etc.* - *prezentarea orală a informațiilor din texte multimodale* - *sintetizarea în scris a punctelor de vedere identificate într-o dezbatere, pe parcursul unui schimb de idei etc.*
CS 4.3. Formulează argumentat asemănările și deosebirile dintre mesajele unor texte literare și nonliterare, în vederea comparării propriului punct de vedere cu cel al colegilor.

- *interpretarea ideilor desprinse în urma comparării mesajelor unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/documentare sau spectacole de teatru* - *motivarea reacțiilor, a emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, susținute cu exemple și argumente din textul literar* - *argumentarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-un text literar/nonliterar, în vederea confruntării cu opiniile colegilor*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru compararea propriilor principii și valori cu principiile și valorile celuilalt.
- *compararea unor situaţii specifice dintr-un text literar/nonliterar cu situaţii asemănătoare din experiența de viață* - *reformularea perspectivei personale, bazată pe ceea ce a fost citit în mai multe surse (texte literare/nonliterare)* - *revizuirea principiilor și a valorilor proprii după activitatea de interpretare a unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/spectacole de teatru etc.*
CS 4.5. Stimulează dialogul intercultural, prin exprimarea înțelegerii și a aprecierii față de sentimentele și opiniile celuilalt.
- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive, cu scopul identificării aspectelor identitare (apartenența la o anumită etnie/cultură etc) și a stabilirii asemănărilor și a deosebirilor de viziune* - *identificarea în textele literare/nonliterare a aspectelor care fac posibilă comunicarea dintre culturi, în vederea exprimării empatiei și a toleranței* - *prezentarea reperelor identitare comune, identificate în texte literare/nonliterare aparținând culturii române, maghiare sau universale, prin argumentarea cu citate și/sau situații din textele citite* - *elaborarea de documente pentru portofoliul personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa pluriculturală*
CS 4.6. Facilitează comunicarea, prin formularea unor întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza efectele neînțelegerilor dintre participanții la interacțiunea verbală.
- *reformularea propriului punct de vedere, prin acceptarea unei părți din argumentația oponenților;* - *formularea de idei noi, după analiza critică a surselor de informație* - *formularea de întrebări, pentru evidențierea unor diferențe relevante dintre punctele de vedere ale opozanților*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de alteritate, în scopul acceptării și al valorizării diversității culturale.
- *realizarea unor studii de caz prin care se exprimă aprecierea pentru oportunitatea de a avea experiența dialogului cu alte culturi* - *elaborarea unor liste cu opere literare/filme artistice etc. prin care se ilustrează valori, obiceiuri şi comportamente culturale diferite*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *deducerea contextului în care au loc diferite tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *sesizarea diferențelor dintre elementele care formează imaginea de ansamblu a textului literar sau nonliterar* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un discurs extins, pe subiecte abstracte, complexe sau nefamiliare, din diverse sfere de interes (texte literare, prelegeri, discuții, dezbateri, interacțiuni complexe între alte persoane*
CS 1.2. Identifică informaţii esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *identificarea unor informaţii esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte lungi și complexe, care pot apărea în sfera socială, academică sau profesională, identificând detalii subtile, inclusiv atitudini și opinii implicite sau direct exprimate* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului* - *deducerea din context a înţelesului unor cuvinte și expresii colocviale/argotice/idiomatice dintr-un mesaj oral sau scris* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar lung şi complex*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din anunțuri publice de o slabă calitate a înregistrării sau distorsionate (audio și/sau vizual), de exemplu dintr-o stație, pe un stadion sau dintr-o înregistrare veche* - *identificarea atitudinii fiecărui vorbitor, într-o discuție animată, articulată într-un ritm natural și caracterizată prin întreruperi, digresiuni și exprimări colocviale, într-un stil familiar (ironie, ezitare, nesiguranță etc.)*

- *înțelegerea unei game largi de materiale înregistrate sau transmise în direct, inclusiv într-un limbaj nonstandard și identificarea unor detalii subtile, de exemplu atitudini sau relații interpersonale*
CS 1.4. Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *sesizarea diferențelor dintre temele/subiectele abordate în diverse texte literare, prin lectura comparată a acestora* - *identificarea specificului discursului narativ, liric, dramatic, pentru înțelegerea adecvată a mesajului unui text oral sau scris* - *recunoașterea relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme abstracte, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare* - *recunoașterea unor varietăți de texte literare și nonficționale contemporane, prin identificarea sensurilor și a ideilor implicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipare textuale/tipuri discursive*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte abstracte și complexe, pornind de la texte nonliterare și literare.
- *descrierea experiențelor:* • *descrierea clară și detaliată a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe sau legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *relatarea detaliată, clară, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme din diferite domenii de interes* • *explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni complexe* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *construirea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme cu un grad înalt de complexitate* • *susținerea unor argumente/contraargumente, evidențiind exemplele relevante și formulând o concluzie adecvată, legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *construirea unei serii de argumente justificate, luând în considerare perspectiva interlocutorului*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe și variate, pornind de la texte nonliterare și literare, comparând și evaluând diverse propuneri și argumente alternative* - *susținerea constantă a unei expuneri spontane, fluente și clare, referitoare la o temă întâlnită în textele nonliterare și literare* - *gestionarea cu spontaneitate și cu efort minim a obiecțiilor și a întrebărilor adresate de către auditoriu*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea unor texte clare, detaliate, bine structurate, într-un stil bine definit, personal, pe teme complexe, din diverse sfere de interes, sau bazate pe experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil bine definit, personal, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes sau legată de texte nonliterare și literare, prin expunerea și susţinerea punctului de vedere personal, argumentând și aducând exemple relevante*
CS 2.4. Prezintă oral sau scris semnificațiile explicite și implicite ale textului nonliterar/literar, transpunând informaţiile dintr-un tip de comunicare în altul.
- *transpunerea mesajului unui text oral într-o relatare/prezentare scrisă* - *dramatizarea unui text narativ*
CS 2.5. Utilizează eficient și adecvat strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.

- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme complexe, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme colocviale sau la termeni de specialitate* - *monitorizarea conștientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.
- *participarea la conversații informale și formale complexe, utilizând un limbaj fluent, spontan, prin compararea diferitelor informații/opinii și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații și argumente clare* - *acordarea/luarea unui interviu cu naturalețe, pe teme complexe din sfera socioculturală şi profesională*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe și abstracte sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori, adrese și e-mailuri pe teme culturale* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor legate de diferite evenimente culturale, solicitarea cu precizie a unor clarificări suplimentare* - *realizarea unei interacțiuni scrise complexe în mediul virtual, valorificând diverse elemente culturale, exprimând diferite nuanțe de sens și respectând registrul lingvistic adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient și adecvat strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme complexe* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *solicitarea unor explicații sau clarificări suplimentare pentru situațiile echivoce dintr-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Facilitează adecvarea strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii şi a interpretării personalizate a discursului narativ, dramatic și liric.
- *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând discursului epic, liric și/sau dramatic* - *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.)*
CS 4.2. Facilitează identificarea relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, **în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/culturale.**
- *identificarea particularităţilor unor texte literare aparținând aceluiași curent literar/context cultural* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând unor epoci sau spații culturale diferite*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează diverse puncte de vedere în interpretarea textelor literare.
- *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe perspective de lectură (tematică, structurală, contextuală, personală)*
CS 4.4. Identifică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul medierii neînțelegerilor și al eliminării ambiguităților.
- *identificarea resurselor care pot fi utilizate în vederea clarificării sau a îmbogăţirii cunoştinţelor referitoare la diverse noţiuni de istorie, teorie şi critică literară sau de retorică și stilistică*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate și respect față de alteritate, în scopul recunoașterii diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din cultura română, în raport cu cele din alte spații culturale.
- *realizarea unui portofoliu cu tema „Modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare din spații culturale diferite”*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului literar și nonliterar abstract* - *înțelegerea ideilor principale din texte literare și nonliterare abstracte, cu o structură complexă și cu un număr mare de expresii și exprimări colocviale* - *înțelegerea unei game largi de texte lungi și complexe și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe.
- *deducerea din context a înţelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris* - *identificarea unor detalii de finețe și a sensurilor implicite/exprimate metaforic din diferite tipuri de texte literare și nonliterare abstracte* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar abstract, inclusiv a celor cu un grad înalt de metaforizare*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte.
- *înțelegerea glumelor și a aluziilor, dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din orice tip de discurs transmis direct sau înregistrat, articulat într-un ritm natural* - *identificarea implicațiilor socioculturale din majoritatea conversațiilor colocviale, articulate într-un ritm natural* - *înțelegerea prelegerilor și a prezentărilor în care se utilizează diferite tipuri de limbaje: specializat, colocvial, regional sau a corespondenței formale specializate, pe o temă complexă*
CS 1.4. Analizează trăsăturile specifice diferitelor tipare textuale/tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *analiza și compararea unor texte literare, privind temele/subiectele abordate, precum și mesajul transmis* - *prezentarea specificului discursului narativ/liric/dramatic și a speciilor literare aferente, pentru interpretarea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *prezentarea trăsăturilor specifice ale principalelor curente literare, în vederea interpretării aprofundate a relațiilor dintre opera studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare abstracte și complexe, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare abstracte;* - *înțelegerea oricărui tip de text, inclusiv a textelor nonliterare colocviale și a celor literare clasice, aparținând unor genuri literare diferite, și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipuri de discurs/specii/curente literare*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte complexe, pornind de la texte literare și nonliterare abstracte.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă a unei descrieri sau a unei relatări, pe subiecte complexe* • *descrierea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă, a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *relatarea clară, coerentă, elaborată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe, întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare, detaliate, a unor sfaturi pe teme complexe și abstracte, din diverse sfere de interes* • *explicarea unor proceduri academice sau profesionale complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni cu un grad înalt de complexitate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *dezvoltarea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme complexe și abstracte* • *susținerea unor argumente/contraargumente, legate de o problemă complexă, prin punerea în evidență a exemplelor relevante și a unei concluzii adecvate, legate de texte nonliterare și literare*

• *construirea precisă a unor serii de argumente justificate, prin utilizarea eficientă și cu naturalețe a expresiilor idiomatice și colocviale*
CS 2.2. Susține un discurs public, pornind de la texte nonliterare și literare abstracte: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, aproape fără efort, pentru a transmite nuanțele fine de sens pe teme complexe/despre diferite evenimente: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe, pornind de la texte nonliterare și literare, prin adaptarea cu finețe a expunerii la tipul de auditoriu* - *susținerea constantă a unei expuneri clare, spontane, utilizând intonația și accentul potrivite, pentru a transmite nuanțe fine de sens, referitor la o temă întâlnită în texte nonliterare și literare* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebări dificile, chiar ostile, într-o manieră diplomatică, utilizând un limbaj persuasiv*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la textele literare și nonliterare abstracte.
- *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil adecvat tiparului textual/tipului de discurs adoptat, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/a unei recenzii critice detaliate a evenimentelor culturale: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes, legată de texte nonliterare și literare abstracte, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unor eseuri complexe/a unor rapoarte detaliate, clare şi coerente, care prezintă un caz sau o apreciere critică a unei opere literare, prin expunerea unor perspective multiple asupra subiectelor academice sau profesionale complexe, distingând clar propriile idei de cele exprimate în diverse surse* - *propunerea unui plan logic (hărți mentale, scheme, organizatoare grafice etc.), care ajută cititorul să identifice cu mai multă ușurință punctele importante*
CS 2.4. Utilizează responsabil și creativ strategiile de producere a mesajelor orale şi scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme abstracte, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/a unor reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii idiomatice, perifraze etc., pentru clarificarea mesajului și exprimarea unor nuanțe și subtilități semantice* - *monitorizarea conștientă și eficientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- *participarea la conversații informale și formale pe teme complexe și abstracte, utilizând cu naturalețe expresii idiomatice și colocviale* - *participarea la discuții informale și formale abstracte, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *reformularea spontană și aproape insesizabilă în cazul unor dificultăți apărute în exprimare* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări/explicații/argumente clare, exacte și exprimând diferite nuanțe de sens* - *corelarea discursului cu cel al interlocutorului în cadrul unui schimb de opinii pe teme abstracte și complexe* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe teme din sfera socioculturală, educațională și profesională, într-un mod fluent*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe, abstracte, sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.
- *elaborarea unor texte complexe, completarea de formulare, adaptând limbajul și registrul stilistic într-o manieră flexibilă și eficientă, exprimând diferite nuanțe de sens* - *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/culturale și email-uri* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale/culturale, formularea cu precizie a întrebărilor* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/online, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se registrul adecvat și etica redactării* - *anticiparea și rezolvarea posibilelor neînțelegeri, probleme de comunicare sau reacții de ordin emoțional,*

adaptarea limbajului și a tonului la situația de comunicare
CS 3.3. Utilizează eficient și creativ strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme abstracte* - *oferirea de feedback spontan, fluent și eficient, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții eficiente pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări pentru situațiile echivoce, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Facilitează lectura critică în vederea evaluării modului în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice.
- *diferenţierea componentelor structurale şi expresive specifice operelor studiate înrudite tematic* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice*
CS 4.2. Facilitează interpretarea personalizată a relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/contexte culturale.
- *investigarea relaţiilor dintre o operă literară şi contextul cultural în care a fost creată* - *prezentarea opţiunii personale în confruntarea cu puncte de vedere diferite formulate pe marginea unui anumit curent literar/context cultural*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în compararea unor puncte divergente de interpretare a textelor literare.
- *argumentarea opţiunii personale rezultate în urma comparării unor puncte de vedere diferite asupra unui text literar*
CS 4.4. Explică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul negocierii într-o manieră diplomatică a diverselor abordări, orientând discuția spre o concluzie unică.
- *masă rotundă cu tema: „Text și context: referințe socioculturale/sociolingvistice în înțelegerea textului”*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate și respect față de alteritate, în scopul promovării diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din spații culturale diferite.
- *realizarea unui proiect cu tema: „Diversitatea culturală – o formă de îmbogățire a propriei identități”* - *realizarea unei dezbateri cu tema: „Ipostaze ale alterității în texte literare și nonliterare”*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Pentru filiera TEORETICĂ, filiera TEHNOLOGICĂ și filiera VOCAȚIONALĂ, la **TC,** atât pentru clasa a IX-a, cât și pentru clasa a X-a, sunt propuse următoarele trei teme:

Teme:

Clasa a IX-a
- Stil de viață sănătos
- Tehnologiile în viața noastră
- Adolescenți printre cărți

Clasa a X-a
- Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
- Orientarea în carieră
- Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

Clasele a XI-a și a XII-a
Pentru filiera TEORETICĂ, filiera TEHNOLOGICĂ și filiera VOCAȚIONALĂ la **TC,** atât pentru clasa a XI-a, cât și pentru clasa a XII-a, sunt propuse următoarele trei teme obligatorii:
I. Experiențe fundamentale ale existenței
II. Subiect și alteritate
III. Tradiție și modernitate

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Stil de viață sănătos (sănătatea, alimentația, sportul etc.)** **Tema 2. Tehnologiile în viața noastră** **Tema 3. Adolescenți printre cărți** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea informațiilor de ansamblu în: Tema 1: reportaje/interviuri/rapoarte/texte informative/multimodale despre stilul de viață sănătos/nesănătos/despre diferite probleme medicale/despre sport și sportivi/despre alimentație; Tema 2: emisiuni TV/bloguri/pagini web etc. despre tehnologie/mass-media/rețele de socializare; Tema 3: eseuri/interviuri cu scriitori/recenzii de carte/cronici de filme/spectacole de teatru despre adolescență/despre lectură. 1.2. Înțelegerea ideilor principale din: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni radio/tv, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos, problemele medicale/sportul, sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile; instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor, a rețelelor de socializare; Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.3. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: regulamente, instrucțiuni, știri, articole, etichete, rețete, prospecte, documente medicale (scrisori medicale, scutiri, scheme de tratament, buletine de analize medicale, recomandări etc.); Tema 2: pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, e-book-uri pentru adolescenți, articole, interviuri cu scriitori, romane grafice. 1.4. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: reclame, broșuri, articole, podcasturi, interviuri, având ca temă un stil de viață sănătos; Tema 2: emisiuni radio/tv, bloguri, vloguri, articole, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3:. articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, reviste, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.5 Identificarea unor informații de detaliu în: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos/problemele medicale/sportul,sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile, instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor; Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.6. Localizarea unor informații absolut necesare în: Tema 1: articole, note, mesaje, anunțuri, reclame, broșuri, ghiduri, pliante pe tema stilului de viață sănătos/a sportului/a problemelor medicale/a alimentației; Tema 2: opinii și comentarii online, anunțuri, reclame, broșuri, pliante, emisiuni radio-tv pe tema tehnologiilor;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: conversații informale și formale, recenzii de carte, opinii, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică) pe tema adolescenței și/sau a lecturii. 1.7. Identificarea atitudinii vorbitorului, pe baza limbajului para- și nonverbal în: Tema 1: texte narative, argumentative, opinii, articole, recenzii, interviuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: reportaje, interviuri, opinii, recomandări, descrieri, texte publicitare, mesaje de pe rețele de socializare, având ca temă tehnologiile//mass-media/rețelele de socializare; Tema 3 emisiuni radio-tv, discursuri motivaționale, interviuri, corespondență, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.8. Recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc. în: Tema 1: emisiuni de divertisment, comedii, texte umoristice, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema stilului de viață sănătos/nesănătos/a problemelor medicale/a sportului/a alimentației; Tema 2: reclame, postări online, bloguri, texte pentru rețele de socializare, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: texte narative, articole, emisiuni radio-tv, interviuri, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, texte umoristice, pamflete, descrieri, portrete caricaturale, bloguri, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.9. Identificarea registrului lingvistic în care este formulat mesajul (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular) în: Tema 1: cronici, recenzii, puncte de vedere, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, podcasturi, reclame, ghiduri, corespondență și conversații formale/informale, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/ sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: puncte de vedere, interviuri, emisiuni radio-tv, articole, comentarii, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: biografii, interviuri, emisiuni radio-tv, reviste, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, opinii, comentarii online pe tema adolescenței și/sau a lecturii. 1.10. Recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice specifice unui anumit registru, din texte având ca temă: Tema 1: stilul de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: adolescența și/sau lectura. 1.11. Adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar: Tema 1: prospecte, programe, bloguri, texte informative, ghiduri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: instrucțiuni, bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, oferte, reclame, având ca temă tehnologiile; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/multimodale, rapoarte, eseuri, interviuri, articole, opinii, e-mail-uri, biografii, având ca temă adolescența și/sau lectura. 1.12. Lectura autonomă cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin a unor: Tema 1: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: texte publicitare/broșuri, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative simple, sondaje de opinie, broșuri, instrucțiuni, interviuri, comentarii online, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: articole, recenzii, texte literare/nonliterare, narative/ descriptive/argumentative/multimodale, conversații, interviuri, blog-uri, e-book-uri, având ca temă adolescența și/sau lectura.

Domenii de conținut	Conținuturi
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1. Descrierea experiențelor Tema 1: prezentarea unor probleme medicale/stări fizice (simptome/dureri etc.)/a sportului/sportivului preferat/a unei competiții sportive/a unei experiențe culinare; Tema 2: prezentarea unui gadget, a unei pagini web, a unui site, a unei experiențe dobândite prin utilizarea diferitelor aplicații/platforme/rețele de socializare etc.; descrierea unor personalități din lumea tehnologiilor, a mass-mediei etc.; Tema 3: prezentarea unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților etc.. 2.2. Descrierea orală a unor activităţi, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea unor obiceiuri culinare sănătoase/nesănătoase; prezentarea programului sportiv zilnic etc.; Tema 2: prezentarea activităților desfășurate pe diferite platforme și rețele de socializare etc.; Tema 3: prezentarea programului zilnic al unui adolescent/a activităților preferate/evitate de adolescenți/a obiceiurilor legate de lectură etc.. 2.3. Narațiune orală Tema 1: relatarea unui eveniment sportiv/culinar, a unei întâmplări petrecute pe terenul de sport/la medic/într-un restaurant/pe parcursul unei activități de timp liber etc.; Tema 2: relatarea unei întâmplări petrecute în timpul achiziționării unui gadget/în timpul utilizării unor platforme/aplicații sau al folosirii rețelelor de socializare etc.; Tema 3: redarea unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței/a unor evenimente/întâmplări dintr-un text narativ etc.. 2.4. Explicarea unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații legate de regulamentul unei săli de sport, al unui concurs, al unui proiect/rețete culinare/recomandări pentru diferite diete etc.; Tema 2: explicarea modului de utilizare a unor gadgeturi: smartphone, mini-boxă bluetooth portabilă, încărcătorul auto dual USB, becurile smart cu conectivitate wireless, telecomandă universală, ceas Smart, căști bluetooth, dronă, GPS; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru a descărca o aplicație/a deschide un cont/a deconstrui mesajele/a bloca persoanele nedorite/a utiliza setările de confidențialitate etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru părinți/bunici/prieteni etc., cu privire la procedura de a comanda o carte online/a ambala o carte- cadou etc.. 2.5. Argumentare orală Tema 1: prezentarea beneficiilor practicării unui sport, a avantajelor/a dezavantajelor consumului de hrană sănătoasă/fast-food; argumentarea necesității de a merge regulat la medic (la stomatolog/dermatolog etc.); Tema 2: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor socializării față în față sau online/ale E-book-ului sau ale cărții tipărite/ale tehnologiei/ale mass-mediei/ale rețelelor de socializare etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor vârstei adolescenței/a beneficiilor lecturii în această perioadă etc.. 2.6. Formulare de anunțuri Tema 1: formularea anunțurilor pentru evenimente sportive/prezentări la medic/evenimente culinare etc.; Tema 2: formularea anunțurilor pentru lansarea unei aplicații noi/organizarea unor evenimente promovate prin mass-media sau prin intermediul rețelelor de socializare etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente agreate de adolescenți/voluntariat/*part-time job* pentru adolescenți/lansări de carte etc.. 2.7. Susținerea unei prezentări simple despre Tema 1: modalitățile de a avea un stil de viață sănătos, despre produse alimentare/sporturi extreme etc.; Tema 2: rolul și modalitatea de utilizare a unor aplicații sau platforme/ scopul reclamelor din mass-media/comportamentul responsabil și etic pe rețelele de socializare/avantajele și dezavantajele expunerii vieții private în mediul virtual/despre blog vs. vlog etc.; Tema 3: atitudinea adolescentului față de lectură/perioada copilăriei în comparație cu perioada adolescenței/ adolescenții de ieri și de azi.

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.8. Formulare de răspunsuri pentru întrebări cu privire la Tema 1: planuri de viață/produse alimentare/ sporturi extreme etc.; Tema 2: modul în care se utilizează o platformă/un serviciu online etc.; Tema 3: sfaturi de viață pentru adolescenți/planuri de lectură etc.. 2.9. Descrierea unor experiențe pozitive/negative legate de Tema 1: activități sportive/vizite medicale/experiențe culinare etc.; Tema 2: socializarea cu necunoscuți în mediul virtual/influența vedetelor de pe internet/din media etc.; Tema 3: primele iubiri/adolescență/lectură etc.. 2.10. Narrarea unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu sportivul preferat/a unui accident suferit/a unei vizite la un restaurant etc.; Tema 2: dintr-o zi fără internet/din perioada școlii online/alte experiențe din online sau legate de bullying etc.; Tema 3: petrecute cu prietenii/cu familia/din timpul lecturării unei cărți etc.. 2.11. Redactarea unei cronici/a unei recenzii simple despre Tema 1: emisiuni culinare/sportive/filme biografice/scrieri biografice – de exemplu, despre Nadia Comăneci etc.; Tema 2: aplicații, platforme din lumea tehnologiei, a mass-mediei etc.; Tema 3: emisiuni de tineret/filme/cărți destinate adolescenților etc.; 2.12. Redactarea unor eseuri/rapoarte scurte despre organizarea Tema 1: unei competiții sportive/succesul unei diete; redactarea unui eseu despre valorile transmise de o anumită personalitate sportivă/ culturală/științifică etc.; Tema 2: unui eveniment online, despre influența reclamelor, consumerism etc.; Tema 3: unui eveniment destinat adolescenților; redactarea unui eseu despre valorile transmise de un anumit personaj/lecțiile de viață/valorile desprinse din lectura unui text literar sau nonliterar etc.; **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Planificarea* – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de pre-lectură/pre-ascultare) etc.; *Compensarea* – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (*de exemplu*, „obiectul cu care lovim mingea de tenis”= rachetă); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (*de exemplu*, „vapor”= barcă) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (*de exemplu*, „metoda prin care oamenii încearcă să slăbească”= dietă); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (*de exemplu*, ”Cum se spune la…?”) *Monitorizarea și remedierea:* Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (*de exemplu*, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînțelegeri/înțelegerea greșită (*de exemplu*, confuzia între *martie* și *marți*); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (*de exemplu*, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? *Să vină* sau *să vine*?”).
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca: la medic/restaurant/un eveniment sportiv etc.. Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia, pentru comenzi și cumpărături online etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia/profesorii/bibliotecarul etc..

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.2. Conversații (Cooperare centrată pe obiective precise) Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea regulamentelor sportive/programare la medic/organizarea unui eveniment gastronomic etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru recuperarea contului de Instagram/renunțarea la un serviciu de telefonie mobile sau de internet/solicitarea de informații prin chat etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea sursei conflictului în familie/între adolescenți, în viața unui personaj etc.. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (Utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un eveniment sportiv, pentru a realiza o comandă la un restaurant sau cumpărarea unor medicamente etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unui bilet/abonament online etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un festival/concert pentru adolescenți, pentru achiziția unei cărți într-o librărie sau pentru împrumutarea unei cărți de la bibliotecă etc.. 3.4. Exprimarea opiniei (Schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre sănătate/stilul de viață sau cu un reportaj despre evenimente sportive etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre servicii de difuzare online − Netflix, HBO/ influența programelor TV/regulamentul de utilizare a unei platforme/ aplicații etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre adolescenți sau privind un eveniment adresat adolescenților/o recenzie de carte etc.. 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu cu un antrenor/sportiv/dietetician/ cofetar/bucătar etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu fondatorul platformei Facebook/un jurnalist/un fotograf de succes/un blogger/vlogger/influencer etc.; Tema 3: realizarea unui interviu cu un prieten-adolescent/părinții unui adolescent/un profesor/scriitor etc.. 3.6. Conversație telefonică ocazională (Utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: participarea la o conversație telefonică pentru o reprogramare la medic/o comandă telefonică de la un restaurant sau solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului de antrenament etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică pentru remedierea unor probleme de conexiune la internet/solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului etc.; Tema 3: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere; prelungirea telefonică perioadei de împrumut a unei cărți la bibliotecă sau comandarea unor cărți etc.. 3.7. Redactarea unor mesaje (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare sau a unor urări de sănătate etc.; Tema 2: pentru abonare/dezabonare de la un furnizor de internet/ completarea unui formular/chestionar în format electronic/SMS/chat etc.; Tema 3: de felicitare/mulțumire/încurajare pentru părinți/profesori/ scriitori/personaje literare etc.. 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/ oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3, 4: redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice. 3.9. Postări pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment sportiv/a unui scurt film despre o personalitate/a unei reclame pentru un restaurant etc.; Tema 2: un site de socializare/a unui scurt film despre o aplicație/personalitate din domeniul IT/a unei postări pe rețele de socializare etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: un concert/festival/lansarea unei cărți etc.. APLICATIV (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Solicitarea și preluarea cuvântului: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu, „Îmi permiteți să intervin și eu...”, „Îmi dați voie să intervin. ” etc.) Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă: formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: de exemplu, „Vă referiți la. ?.”, „Mi-ați puteți explica? Îmi puteți trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?” etc.
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Explicarea informațiilor Tema 1: prezentarea modului în care își petrec timpul liber oamenii în comunitatea de proveniență, prin raportare la specificul geografic/ climateric/social/cultural/sportul specific zonei; Tema 2: verbalizarea unui grafic/a unei diagrame pe tema tehnologiei moderne, prin facilitarea înțelegerii tendinței crescătoare/ descrescătoare; Tema 3: susținerea unor prelegeri despre istoria școlii în care învață elevul/școli cu tradiție pentru comunitatea de proveniență. 4.2. Mediere comunicațională Tema 1: reproducerea orală a conținutului unui text nonliterar pe tema stilului de viață sănătos/a unei emisiuni TV pe tema alimentației sănătoase etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite legate de utilitatea folosirii unui anumit aparat/a unui anumit utilaj/a unei anumite tehnologii; Tema 3: realizarea unui studiu de caz privind personalitatea unui scriitor din comunitatea/regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.. 4.3. Oferirea accesului la informații esențiale prin trecerea de la un tip de comunicare la altul Tema 1: oferirea de informații despre conținutul alimentelor; verificarea unei informații despre sănătate, parvenite din surse media; Tema 2: transmiterea către un grup a unor informații despre un webinar; explicarea conținutului unui panel/prezentare web etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor e-book-urilor, pe baza unor studii recente; explicarea unor statistici despre situația lecturii în ziua de azi. 4.4. Facilitarea cooperării în vederea schimbului de opinii Tema 1: dezbatere/masă rotundă despre efectele nocive ale diferitelor substanțe sau despre domeniul public și privat, în contextul globalizării; Tema 2: consultare publică pe tema adicției la virtual/reportaje despre manipularea prin media; Tema 3: dezbateri online pe tema lecturii, azi; prezentarea unui festival de lectură. 4.5. Prezentarea modului în care experiența de lectură contribuie la îmbogățirea experienței de viață Tema 1: prezentarea unor cărți din sfera problematicii unui stil de viață sănătos (intelectual și fizic), contribuind la o mai bună înțelegere a acestei teme; Tema 2: realizarea unor materiale multimedia, pe baza textelor citite/audiate, reflectând noi puncte de vedere asupra unor teme de interes; Tema 3: masă rotundă cu referire la textele relevante pentru valorile în care se regăsesc. 4.6. Descrierea felului în care experiența de viață modelează receptarea textului literar/de graniță Tema 1: diseminarea planificării activităților de lectură; Tema 2: prezentarea comparativă a interpretărilor pentru diferitele straturi de semnificație (istorice, psihologice și sociale) ale unui text; Tema 3: discuții informale referitoare la patrimoniul literar, în scopul consolidării relației cu ceilalți. 4.7. Indicarea, într-o manieră simplă, a problemelor etice şi morale dintr-un text Tema 1: dezbatere pe tema efectelor negative ale adoptării unei atitudini radicale în privința stilului de viață sănătos; Tema 2: prezentare de carte pe tema distopiei legată de revoluția tehnologică;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: realizarea unei hărți conceptuale centrate pe indicarea problemelor etice și/sau morale ale adolescenților identificate într-un text literar/nonliterar. 4.8. Facilitarea cooperării în vederea realizării schimburilor culturale Tema 1: prezentarea unor obiceiuri gastronomice, specifice comunității în care trăiește elevul, prin actualizarea unui vocabular propriu domeniului, cu scopul realizării unui mini-ghid culinar/a unei expoziții care să ilustreze diversitatea culturală; Tema 2: realizarea unui blog pe tema unor obiceiuri/tradiții specifice diferitelor etnii care conviețuiesc în localitatea/regiunea de origine a elevilor; Tema 3: popularizarea biografiei unei personalități culturale importante pentru istoria/existența comunității din care provine elevul. 4.9. Explicarea propriului punct de vedere în scopul rezolvării situațiilor divergente Tema 1: discuții informale de negociere în timpul organizării unei competiții sportive; Tema 2: dezbatere pe tema utilizării telefoanelor la orele de curs; Tema 3: masă rotundă referitoare la preferințele de lectură ale adolescenților. 4.10. Rezumarea declarațiilor celor două părți aflate în situații conflictuale, subliniind punctele comune și aspectele divergente Tema 1: joc de rol pentru exemplificarea pozițiilor divergente referitoare la stilul de viață sănătos; Tema 2: realizarea unui poster, în format electronic, pe tema atitudinilor contrare vizavi de noile tehnologii; Tema 3: prezentarea problematicii conflictului dintre generații pe baza comparării a două-trei texte literare/nonliterare. 4.11. Indicarea, într-o manieră pozitivă, a aspectelor relevante și a viziunii asupra lumii specifice altor culturi Tema 1: compararea viziunii asupra unui stil de viață sănătos, în culturi diferite/epoci diferite; Tema 2: prezentarea istoricului mijloacelor de comunicare la distanță, subliniind impactul acestora; Tema 3: indicarea elementelor definitorii lumii adolescenților, în spații culturale diferite. 4.12. Inițierea unor conversații/unei corespondențe prin care se demonstrează interesul și empatia față de persoane aparținând altor spații culturale Tema 1: prezentarea unui dialog în contextul unui târg gastronomic pluricultural; Tema 2: exprimarea aprecierii pentru oportunitatea de a avea acces la experiența tehnologică a altor culturi; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării interesului pentru credinţele, valorile, tradiţiile şi viziunile asupra lumii, proprii altor persoane, valorificând experiența de lectură.
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a descrie diverse experiențe cotidiene; 5.2. a solicita/oferi informaţii despre diverse evenimente; 5.3. a exprima o dorinţă/ necesitate; 5.4. a exprima preferinţe; 5.5. a exprima intenţia; 5.6. a solicita şi a oferi informaţii generale; 5.7. a oferi şi a solicita informaţii de ordin personal; 5.8. a oferi şi a solicita informaţii privind locul de unde vin diverse persoane; 5.9. a solicita informaţii despre ce fac diverse persoane (în prezent, în trecut); 5.10. a oferi informaţii despre vreme; 5.11. a oferi şi a solicita informaţii despre preţuri, alimente etc.; 5.12. a descrie persoane, locuri, evenimente; 5.13. a cere şi a oferi informaţii de orientare în spaţiu; 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul; 5.15. a exprima şi a solicita o opinie; 5.16. a exprima motive; 5.17. a trage concluzii; 5.18. a exprima puncte de vedere personale; 5.19. a face prezentări; 5.20. a oferi un obiect în mod politicos; 5.21. a face urări cu o anumită ocazie;

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.22. a exprima condiţionări; 5.23. a cere și a oferi un sfat/o sugestie; 5.24. a folosi stilul formal/ informal;
6. VOCABULAR/SFERE LEXICALE	6.1. *Stil de viață sănătos:* - părțile corpului și organele interne; - probleme de sănătate și tratamente/acte medicale; - investigații medicale; - intervenții de urgență/prim- ajutor; - feluri de mâncare; - condimente; - alimentație sănătoasă; - cantități, ambalaje; - sport (persoane, obiecte și locuri); - sporturi extreme; - activități pentru timpul liber. 6.2 *Tehnologiile în viața noastră:* - gadget-uri; - mijloace de comunicare; - internet; - rețele de socializare; - mass-media; - inteligență artificială; - robotică; - realitate virtuală; - automatizare; - a accesa informații; - a comunica la distanță; - a partaja conținut. 6.3 *Adolescenți printre cărți:* - adolescenți: trăsături fizice și de personalitate, îmbrăcăminte, încălțăminte, accesorii; - dezvoltarea personală; - autocunoaștere; - comportament adolescentin; - tipuri de relații; - sentimente, emoții; - lectura.
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Notă: *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcţie a comunicării nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul activităţilor didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcţii comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţii lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a IX-a, conform Descrierii minimale a limbii române:* **Substantivul** (cazul vocativ) **Articolul** posesiv-genitival al, a, ai, ale (doar în întrebări și în prezența verbului „a fi”) demonstrativ (nominativ, acuzativ) **Adjectivul** comparația adjectivelor superlativ absolut: extraordinar de…, grozav de..., extrem de... . adjective fără grade de comparație: superior, perfect etc. pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): alt, altă, alți, alte. pronominal nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): orice, oricare. pronominal interogativ (acuzativ): pe care, cu care, la care etc. pronominal relativ (acuzativ): pe care, cu care, la care, despre care etc. **Pronumele** personal cazul acuzativ, formele scurte: mă, te, îl, o, ne, vă, îi, le, m-,-mă, te-, -te, l-, -l, -o, ne-, -ne, v-, -vă, i-, -i, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu).

Domenii de conținut	Conținuturi
	cazul dativ: îmi, îţi, îi, ne, vă, le, mi-, -mi, ţi-, -ți, i-, -i, ne-, -ne, v-, - vă, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). reflexiv-acuzativ: mă, te, se, ne, vă, se, -mă, m-, -te, t-, -se, s-, -ne, ne-, -vă, v,-se, s- (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). reflexiv-dativ: îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, - ne, v-, -vă, și, -și, cu verbe la indicativ (cu verbe la prezent, perfect compus, imperfect, viitor, conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu). posesiv: al meu, al tău, al său, al nostru etc. nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): cineva, altcineva, altceva, oricine, orice, oricare. negativ: niciunul, niciuna. 7.4.8. relativ (acuzativ): pe cine, pe ce, despre cine, despre ce, pe care, cu care, la care, despre care etc. **Verbul** timpul imperfect (activ și reflexiv) diateza pasivă (prezent, perfect compus, viitor, imperfect, conjunctiv, gerunziu) modul condițional prezent (activ și reflexiv) modul imperativ singular (activ și reflexiv) modul gerunziu (activ și reflexiv) modul supin **Adverbe și locuțiuni adverbiale** de loc: undeva, oriunde, înăuntru, alături, dincolo, nicăieri, în urmă. de timp: demult, cândva, oricând, după aceea, ulterior, iar, iarăși, din când în când, ceas de ceas, zi de zi, an de an, tocmai, prima dată, pe urmă, frecvent, mereu. de mod: vreo, circa, altfel, oricum, pas cu pas, treptat, în totalitate, în majoritate, în special, adică etc. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** de loc: de pe, de sub, printre, în urma, înapoia, înaintea. de timp: înaintea, în cursul. de mod: contra, împotriva, în jur de, în comparație cu. pentru exprimarea opoziției: în loc de. pentru exprimarea excepției: în afara, în afară de, fără. de scop: în scopul, pentru. pentru exprimarea instrumentului: cu ajutorul. pentru exprimarea relației: referitor la, în legătură cu, în raport cu. pentru exprimarea cumulului: pe lângă. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** coordonatoare: în concluzie, în consecință, așa că. subordonatoare: • de timp: în timp ce, până când, până ce, înainte să; • de mod: fără să; • cauzale: fiindcă, deoarece; • condiționale: cu condiția să, în caz că; • concesive: deși, chiar dacă, cu toate că; • de scop: (ca) să; • consecutive: încât; • de opoziție: în timp ce, în vreme ce, în loc să; • corelative: atât..., încât, așa cum, deși..., totuși/tot. **Exprimarea circumstanțelor** Timp • situare în timp: oricând, cândva, demult. • anterioritate: înaintea, înainte să, prima dată. • simultaneitate: tocmai, în timp ce, în vreme ce, în același timp (cu), în timpul acesta. • posterioritate: chiar după (ce/aceea), pe urmă. • frecvență/iterație: din când în când, zi de zi, frecvent, iar, iarăși. • durată: toată ziua/săptămâna, tot anul, cât timp, pentru. Loc: de pe, de sub, de sus, de jos, dincolo, undeva, oriunde, printre, nicăieri, înaintea. Mod: în acest fel, altfel, oricum, fără să, fără a, adică.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Cantitate: în cantitate mare/mică, în totalitate, în majoritate. Excepţia: în afara, în afară de. • Aproximarea: vreo, aproape (Am mai stat vreo cinci minute, apoi am plecat.).

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)** **Tema 2. Orientarea în carieră** **Tema 3. Mediul înconjurător(surse de energie, dezastre naturale)** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea mesajului global din diferite tipuri de texte și a particularităților comunicării orale și scrise: Tema 1: interviuri, texte informative/multimodale, bloguri, dezbateri, texte narative, eseuri despre adolescență/sentimente/felul uman de a fi; Tema 2: emisiuni radio-TV, pliante, anunțuri, dezbateri, prezentări audiovideo, pagini web, texte informative, broșuri, ghiduri despre hobbyuri/carieră/evoluție profesională; Tema 3: documentare, texte argumentative, articole, prezentări audiovideo, regulamente, dezbateri, materiale media despre mediul înconjurător. 1.2. Înțelegerea relației dintre experiența personală și mesajul comunicat în: Tema 1: articole media, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, podcasturi, bloguri despre dezvoltare personală, rețele de socializare; Tema 2: documentare, interviuri, bloguri, vloguri, platforme specializate, conversații, anunțuri, având ca temă dezvoltarea profesională; Tema 3: dezbateri, regulamente, corespondență formală, instrucțiuni privind comportamentul în situații de calamități/dezastre naturale, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă mediul înconjurător. 1.3. Selectarea strategiilor adecvate pentru lucrul cu diferite tipuri de texte audiate/citite: Tema 1: sondaje, cercetări, comentarii de pe pagini de socializare, știri, articole, jurnale; Tema 2: documente personale, corespondență formală, pagini web, site-uri de specialitate, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, audio-ghiduri, recomandări, curriculum vitae; Tema 3: prospecte, îndrumări, regulamente, rapoarte, reportaje, pagini media specializate, documentare, texte literare și nonliterare, bloguri, vloguri. 1.4. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: bloguri, vloguri, interviuri, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, sondaje de opinie; Tema 2: broșuri, ghiduri, pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv. 1.5. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: texte expozitive/descriptive/narative/argumentative, sondaje de opinie, interviuri, podcasturi; Tema 2: articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, emisiuni radio-tv; Tema 3: discursuri publice, interviuri, reportaje, rapoarte, texte informative și multimodale; 1.6. Localizarea unor informații de detaliu din: Tema 1: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, podcasturi; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, aplicații, platforme legate de cariera profesională;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: postări pe site-uri, bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv pe teme de mediu. 1.7. Identificarea punctelor de vedere, a atitudinilor şi a sentimentelor exprimate în: Tema 1: conversații informale și formale, recenzii de carte, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică), bloguri, vloguri, podcasturi; Tema 2: bloguri, vloguri, podcasturi, interviuri, articole, reportaje, anunțuri, reclame; Tema 3: emisiuni radio-tv, podcasturi, conversații informale și formale, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online. 1.8. Recunoașterea procedeelor de ambiguizare (polisemie, omonimie, metonimie, metaforă), cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul unui text oral sau scris: Tema 1: texte literare, texte narative, scrisori; interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.9. Identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ); Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte narative, audio-ghiduri, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.10. Recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice (prozodice), cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual; Tema 1: texte literare, texte narative, interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, reclame detaliate, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.11. Recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris; Se referă la toate cele 3 teme (TC) și pe toate tipurile de texte-suport. 1.12. Identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene; Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.13. Identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc. Tema 1: texte narative, argumentative, discuții și dezbateri pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, postări online, texte preluate din mass-media, având ca temă

Domenii de conținut	Conținuturi
	orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, texte argumentative simple, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.14. Identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ) pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris în: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/explicative/ multimodale, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/explicative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.15. Compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora; Tema 1: puncte de vedere, emisiuni, articole, mesaje complexe, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, texte informative/explicative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.16. Sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive; Tema 1: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, interviuri pe teme specifice vârstei, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: reportaje, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.17. Realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă; Tema 1: bloguri, texte informative, articole de ziar/revistă, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, reclame, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, eseuri, interviuri, articole, biografii, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.18. Înțelegerea unui text scris în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat, din: Tema 1: articole, reportaje, texte literare (proză scurtă, poezie contemporană,) având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/ multimodale, e-book-uri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale). 1.19. Dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, e-book-uri, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: corespondență formală/informală, prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale).

Domenii de conținut	Conținuturi
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1 Descrierea detaliată a experiențelor Tema 1: prezentarea detaliată a unor emoții, sentimente, reacții/a unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților/a unei experiențe legate de perioada adolescenței; Tema 2: prezentarea detaliată a unor profesii și cariere, a unei experiențe dobândite prin muncă fizică, voluntariat etc.; descrierea unor personalități cu o carieră deosebită/interesantă/neobișnuită etc.; Tema 3: prezentarea detaliată a unor dezastre naturale/a unor evenimente majore din mediul înconjurător. 2.2. Descrierea orală clară și fluentă a unor activități, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea clară și fluentă a unor activități care influențează imaginea de sine, emoțiile etc.; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a unor activități specifice diferitelor profesii/a programului zilnic aferent etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a unor activități/obiceiuri prin care se reduce consumul de energie/care distrug mediul înconjurător etc.. 2.3. Narațiune orală detaliată Tema 1: redarea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței etc.; Tema 2: relatarea detaliată a unei întâmplări reale sau fictive petrecute în timpul exersării/experimentării unor profesii etc.; Tema 3: relatarea detaliată a unor evenimente/întâmplări din mediul înconjurător etc.. 2.4. Explicarea clară și amănunțită a unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații clare legate de trăsăturile de personalitate; oferirea unor recomandări legate de managementul sentimentelor, al reacțiilor negative etc.; Tema 2: explicarea clară a responsabilităților legate de diverse profesii; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru a completa un Curriculum Vitae etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru protejarea mediului înconjurător/reducerea consumului de energie; explicarea comportamentului adecvat în timpul diferitelor dezastre naturale etc.. 2.5. Argumentare orală clară și fluentă Tema 1: prezentarea clară și fluentă a beneficiilor vârstei adolescenței/a diferitelor temperamente/trăsături de personalitate, a avantajelor/a dezavantajelor diverselor comportamente/reacții adolescentine; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor alegerii unor profesii/cariere etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor diferitelor surse de energie etc.. 2.6. Formulare de anunțuri clare, fluente și spontane Tema 1: formularea unor anunțuri pentru evenimente agreate de adolescenți/pentru organizarea unor ateliere de psihologie etc.; Tema 2: formularea unor anunțuri pentru ocuparea unui post vacant/ pentru organizarea unor evenimente informative privind diferite profesii/part-time jobs etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente legate de cunoașterea mediului înconjurător/ pentru lansarea unei aplicații SmartCity/Greenpeace etc.. 2.7. Susținerea unei prezentări detaliate despre Tema 1: diferite sentimente/ tipuri de personalitate/natura umană etc.; Tema 2: diferite profesii/ formarea unei cariere; Tema 3: mediul înconjurător/dezastre naturale/surse de energie etc.. 2.8. Formulare de răspunsuri spontane pentru întrebări cu privire la Tema 1: sentimente și reacții/comportamente problematice/natura umană etc.; Tema 2: modul în care se lucrează în cadrul diferitelor profesii etc.; Tema 3: modul în care se poate elimina consumul excesiv al resurselor din mediul înconjurător etc.. 2.9. Nararea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu un idol/cu un prieten etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: povestirea unei întâlniri cu reprezentanții unor profesii/unei vizite la zilele deschise ale unei firme etc.; Tema 3: cauzate de dezastre naturale/din timpul unei întâlniri pe tema surselor de energie etc.. 2.10. Redactarea unei cronici/a unei recenzii detaliate și clare despre Tema 1: emisiuni de tineret legate de imaginea de sine/filme/cărți privind lumea sentimentelor/ legate de natura umană etc.; Tema 2: emisiuni/ filme/cărți legate de orientarea în carieră etc.; Tema 3: emisiuni/filme/cărți legate de mediul înconjurător. 2.11. Redactarea unor eseuri/rapoarte detaliate și clare despre organizarea Tema 1: unui webinar despre imaginea de sine/despre natura umană etc.; Tema 2: unui workshop destinat prezentării diferitelor profesii etc.; Tema 3: unei mișcări sociale de responsabilizare; redactarea unui eseu despre valorile din mediul înconjurător etc.. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Planificarea – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de prelectură/preascultare) etc.; Compensarea – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (de exemplu, „persoană care nu comunică mult” = introvertit); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (de exemplu, „trist”= melancolic) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (de exemplu, „situația în care totul este acoperit de apă”= inundație); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (de exemplu, „Cum se spune la…?”) Monitorizarea și remedierea: Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (de exemplu, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînţelegeri/înțelegerea greșită (de exemplu, confuzia dintre cooperant și cooperat); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (de exemplu, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? Spală mașina lui. sau Își spală mașina?
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca imaginea de sine/schimbările fizice, psihice prin care trece un adolescent etc.; Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu reprezentanții unor profesii etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale pe tema mediului înconjurător etc.ț 3.2. Conversații fluente (*Cooperare centrată pe obiective precise)* Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea unor reacții umane/sentimente/neînțelegeri/programare la un psiholog etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă; solicitarea de informații privind programul de lucru etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea problemelor din mediul înconjurător etc.. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru înscrierea la o conferință/un workshop pentru adolescenți pe tema imaginii de sine etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unor servicii prestate de reprezentanții anumitor profesii etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru plătirea unei asigurări pentru dezastre naturale/pentru instalarea unor surse de energii moderne etc.. 3.4. Exprimarea fluentă a opiniei (schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre adolescenți/lumea sentimentelor/imaginea de sine sau cu un reportaj despre natura umană etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre diferite profesii/cariere

Domenii de conținut	Conținuturi
	etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre sursele de energie etc.. 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu fictiv cu un adolescent/psiholog/sociolog etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu reprezentanții diferitelor profesii etc.; Tema 3: realizarea unui interviu cu un activist de mediu/cu reprezentantul unei asociații pentru protejarea mediului etc.. 3.6. Conversație telefonică spontană (utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică cu reprezentantul unui anumite profesii/solicitarea unor informații cu privire la prețul unor servicii profesionale etc.; Tema 3: participarea la o conversație telefonică pentru a anunța autoritățile cu privire la apariția unui dezastru natural/fenomen natural neașteptat etc.. 3.7. Redactarea unor mesaje clare și spontane (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare din partea unui adolescent/și pentru un adolescent/personalitate etc.; Tema 2: pentru reprezentanții diverselor profesii etc.; Tema 3: de înștiințare în cazul unui dezastru natural etc.. 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3: redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice. 3.9. Postări spontane pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment de informare destinat adolescenților etc.; Tema 2: un site cu anunțuri de locuri de muncă/un scurt film despre profesii etc; Tema 3: un eveniment de sensibilizare a opiniei publice privind mediul înconjurător etc.. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Solicitarea și preluarea cuvântului*: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu: *Aș dori să intervin și eu...; Dacă s-ar putea, aș vrea să intervin și eu...* etc. *Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă:* formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: *de exemplu, „Vă referiți la....?*.", „*Mi-ați putea explica...*? *Mi-ați putea trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?*" etc.
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Identificarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate Tema 1: prezentarea unui punct de vedere legat de imaginea despre sine şi despre celălalt, prin prisma propriei culturi; Tema 2: transmiterea unor informații detaliate, pe tema căutării unui loc de muncă, dintr-un portofoliu de carieră/CV/scrisoare de intenţie/ scrisoare de recomandare/aplicaţie pentru burse; Tema 3: argumentarea necesității de a menține echilibrul natural, prin intervenţia raţională a omului asupra mediului ambiant. 4.2. Explicarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, în vederea medierii comunicaționale Tema 1: rezumarea orală sau scrisă a conținutului unui text literar pe tema adolescenței/a unei emisiuni TV legată de sentimentele trăite la vârsta adolescenței etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite în legătură cu o anumită meserie/un anumit job; Tema 3: rezumarea unui text literar pe tema naturii, aparținând unui scriitor din comunitatea/ regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.. 4.3. Prezentarea raportului dintre informațiile explicite și implicite, trecând de la un tip de

Domenii de conținut	Conținuturi
	comunicare la altul (de la oral la scris și de la scris la oral) Tema 1: realizarea unei hărți conceptuale, pornind de la un text audiat pe tema autocunoașterii în adolescență; Tema 2: realizarea unui joc de rol cu tema „Bursa locurilor de muncă”/ „Bursa programelor de studii”, prelucrând informații de pe site-uri specializate; Tema 3: prezentarea în scris a beneficiilor surselor de energie regenerabilă, în urma vizionării unor filme documentare. 4.4. Prezentarea comparativă a mesajelor unor texte literare/nonliterare, punctând asemănările și deosebirile Tema 1: compararea viziunii despre relația dintre adolescentului cu lumea adulților într-un text literar și unul nonliterar; Tema 2: realizarea cu colegii de clasă a unor jocuri de rol pe tema interviului de angajare; Tema 3: realizarea și prezentarea unui portofoliu pe tema unor dezastre naturale care au schimbat lumea, surprinse în texte literare și/sau nonliterare. 4.5. Schimbarea perspectivei personale, pe baza experienței de lectură Tema 1: transformarea textelor literare pe tema naturii umane în texte nonliterare; Tema 2: realizarea unui material multimedia privind noțiunea de „networking social”, pe baza textelor citite/audiate; Tema 3: concurs de afișe pe tema „Siguranța personală în contextul unor problemele ecologice”. 4.6. Compararea informațiilor desprinse din texte/situații de viață privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale cu perspectiva personală Tema 1: prezentarea comparativă a învățăturilor textelor literare/nonliterare privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale; Tema 2: analiza unor texte/filme care reflectă modele/ posibilități de realizare personală; Tema 3: dezbatere privind comportamentele adecvate în diverse situații de risc ecologic. 4.7. Motivarea aprecierii față de valorile alterității Tema 1: analiza comparativă a motivului trecerii de la copilărie la adolescență și/sau de la adolescență la maturitate în culturi diferite; Tema 2: masă rotundă pe tema profesiilor celor mai îndrăgite de tinerii absolvenți din medii culturale diferite; Tema 3: prezentarea orală și/sau scrisă a imaginii unui dezastru natural în texte literare și producții artistice din cultura proprie și din alte culturi. 4.8. Prezentarea obiectivelor unei activități colaborative, aflate în impas, în vederea reorientării discuției Tema 1: elaborarea, pe baza unor modele din operele literare, a unei liste cu strategii eficiente de depășire a situațiilor cu impact emoțional puternic; Tema 2: realizarea unui joc de rol privind înțelegerea, toleranța și respectul pentru opiniile celorlalți; Tema 3: formularea unor argumente privitoare la necesitatea de a promova sursele de energie alternativă. 4.9. Explicarea originii divergențelor, reamintind argumentele ambelor părți și punctele comune ale poziției lor inițiale Tema 1: masă rotundă privind relația dintre convingeri, valori, priorități și corectitudinea deciziilor; Tema 2: rezolvarea divergențelor din cadrul unei activități pe grupe, cu tema „Proiectul de carieră”; Tema 3: dezbatere pe tema încălzirii globale, opinii pro și contra. 4.10. Exprimarea propriei identităţi, prin conştientizarea apartenenţei la comunitatea culturală/lingvistică din perspectiva individului bilingv Tema 1: analiza socioculturală a unui text literar; Tema 2: autoanaliza din perspectiva manifestărilor maturității și ale imaturității în ceea ce privește alegerea profesiei; Tema 3: elaborarea de pliante cu tema „Protejarea mediului înconjurător, în spații culturale diferite”.

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.11. Explicarea impactului stereotipurilor și al prejudecăților asupra comportamentului și a relațiilor interpersonale Tema 1: comentarea unor articole din mass-media care prezintă cazuri concrete referitoare la manipulare și la stereotipii/prejudecăți; Tema 2: compararea percepțiilor despre tradițional și modern privind orientarea în cariera profesională; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării/a vehiculării stereotipurilor și a prejudecăților în legătură cu dezastrele naturale
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a se adresa cuiva direct 5.2. a iniția/a menține o conversație (expresii fixe) 5.3. a se adresa cuiva la telefon 5.4. a se adresa cuiva în corespondență 5.5. a descrie diverse experiențe/evenimente 5.6. a cere/a oferi informații asupra unui fapt 5.7. a cere/a oferi informații asupra unui act mental 5.8. a cere/a răspunde la cererea de informații asupra unei capacități/abilități 5.9. a exprima o dorință/ necesitate a exprima intenția/lipsa intenției 5.11. a solicita şi a oferi informații generale 5.12. a solicita/a oferi instrucțiuni/ajutor 5.13. a descrie persoane, locuri, evenimente 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul 5.15. a exprima şi a solicita o opinie 5.16. a exprima motive/explicații 5.17. a trage concluzii 5.18. a face prezentări 5.19. a exprima condiționări 5.20. a folosi stilul formal/informal 5.21. a exprima: 5.21.1. plăcerea/dezgustul/surpriza/ stările fiziologice 5.21.2. nevoia/preferința/dorința/bucuria și mulțumirea/ 5.21.3. tristețea și nemulțumirea/interesul/dezinteresul/ 5.21.4. preocuparea/îngrijorarea/ 5.21.5. speranța/iubirea/simpatia/antipatia/admirația/mândria/ 5.21.6. încrederea/neîncrederea/compasiunea/iritarea/durerea/vinovăția/nevinovăția/nerăbdarea/resemnarea
6. VOCABULAR/SFERE LEXICALE	6.1. Imaginea de sine în adolescență - trăsături fizice; - trăsături de personalitate; - emoții și sentimente; - haine, încălțăminte, accesorii. 6.2. Orientarea în carieră - profesii; - sfera profesională; - beneficii salariale; - calitățile angajatului; - sfera companiei; 6.3. Mediul înconjurător - surse de energie; - sfera consumului; - materiale de construcții; - relief și formațiuni naturale; - ecologie; - dezastre naturale/calamități;
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	**Notă:** *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare*

Domenii de conținut	Conținuturi
	pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a X-a, aferente nivelului lingvistic B2, conform Descrierii minimale a limbii române: 7.1. **Substantivul (substantive compuse și locuțiuni substantivale)** 7.2. **Articolul** 7.2.1. posesiv-genitival al, a, ai, ale (în toate situațiile de utilizare) 7.2.2. demonstrativ (genitiv, dativ) 7.3. **Adjectivul** 7.3.1. pronominal demonstrativ(genitiv, dativ): 7.3.1.1. de apropiere: acestui, acestei, acestor 7.3.1.2. de depărtare: acelui, acelei, acelor . pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): vreun, vreo, oricât, oricâtă, câtva, oricare . pronominal nehotărât (genitiv, dativ): altui, altei, altor, tuturor, oricărui, oricărei, oricăror, fiecărui, vreunui, vreunei, vreunor, multor, atâtor etc. 7.3.4. pronominal interogativ (genitiv, dativ): cărui, cărei, căror etc. pronominal relativ (genitiv, dativ): al cărui, al cărei, al căror, cărui, cărei, căror etc. 7.4. **Pronumele** 7.4.1. personal reflexiv (dativ, cu sens posesiv): îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, -ne, v-, -vă, și-,-și, cu verbe la indicativ (prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor), conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu 7.4.2. posesiv (genitiv, dativ): alor mei, alor tăi, alor săi etc. 7.4.3. demonstrativ (genitiv, dativ): 7.4.3.1. apropiere: acestuia, acesteia, acestora 7.4.3.2. depărtare: aceluia, aceleia, acelora . nehotărât (inclusiv cele compuse, genitiv, dativ): unuia, uneia, unora, altuia, alteia, altora, multora, tuturora, fiecăruia, altcuiva, oricăruia, vreunuia, câtorva 7.4.5. negativ (genitiv, dativ): nimănui, niciunuia, niciuneia, niciunora 7.4.6. relativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora 7.4.7. interogativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora? 7.5. **Verbu**l . modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect (activ, reflexiv, pasiv): cântasem, putusem, mersesem, venisem, mă plimbasem, îmi amintisem etc. . modul indicativ, timpul perfect simplu (activ, reflexiv, pasiv): așteptai, putui, mersei, venii . modul condițional-optativ, timpul perfect (activ, reflexiv, pasiv): aș fi ascultat, aș fi putut, aș fi mers, aș fi venit, m-aș fi dus, te-ai fi dus, s-ar fi dus, ți-aș fi spus, mi-ar fi spus etc. 7.5.4. modul supin: la cules, pentru citit, pentru curățat 7.5.5. modul infinitiv, forma cu „a” 7.6. **Adverbe și locuțiuni adverbiale** 7.6.1. de loc: niciunde, încoace, încolo, de jur împrejur, din loc în loc, la margine . de timp: altădată, vreodată, nicicând, anterior, ulterior, zi după zi, ceas de ceas, lună de lună etc. . de mod: degeaba, pe neașteptate, fără îndoială, bineînțeles, întocmai, măcar, tocmai, nicidecum, în niciun caz, dintr-odată, cât de cât, așa cum, circa, în jur de, anume etc. 7.7. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** 7.7.1. loc: dinspre, înspre, de-a lungul, de-a latul, în susul, în josul, împrejurul, la marginea 7.7.2. timp: cu prilejul, în decursul, odată cu, deodată cu etc. . mod: potrivit, conform, contrar, în conformitate cu, în jur de, în loc de, în stare de, în cantitate de, în procent de, parțial, integral, asemenea, față de, spre deosebire de, pe deasupra, în proporție de etc. 7.7.4. opoziție: în locul 7.7.5. scop: în scopul, în vederea . cauză/instrument: din pricina, prin intermediul, datorită, mulțumită, grație 7.7.7. condiție: în caz de

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.7.8. consecință: ca urmare a, ca efect al 7.7.9. concesie: cu tot/toată, în ciuda, indiferent de 0. relație: asupra, legat de, cât despre, în privința, cu privire la, privitor la, în ceea ce privește, cu referire la, raportat la, în legătură cu, în raport cu, din punctul de vedere (al), în funcție de 7.7.11. cumul: în afară de, pe deasupra 7.7.12. asociere: la un loc cu, laolaltă cu 7.8. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** 7.8.1. concluzive: așadar, prin urmare 7.8.2. subordonatoare: . temporale: pe când, chiar când, cât timp, până să, până ce, imediat ce, de îndată ce, (ori) de câte ori, de fiecare dată când, întotdeauna când etc. 7.8.4. comparative: ca și când, ca și cum, pe măsură ce, fără să, de parcă . cauzale: căci, pe motiv că, sub pretext că, întrucât, din moment ce, de vreme ce, având în vedere că, din pricină că, dat fiind că condiționale: în ipoteza că 7.8.6. concesive: în ciuda faptului că, indiferent de, chiar și, fără să, și dacă etc. 7.8.7. consecutive: de 7.8.8. opoziționale: în timp ce, în vreme ce, pe când, în loc să cumulative: pe lângă (faptul) că

Clasele a XI-a și a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. LITERATURĂ	Teme - cupolă obligatorii: Tema 1. Experiențe fundamentale ale existenței Tema 2. Subiect și alteritate Tema 3. Tradiție și modernitate **Discurs narativ:** fir narativ; plan narativ; personaj; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; indici spațio-temporali; perspectiva narativă; narator **Discurs dramatic;** didascalii; limbajul dramatic; act, scenă, replică; autorul/personajul ca enunțiator real/fictiv; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; **Discurs liric:** tipul de lirism; autor/eu liric/ipostaze lirice, elemente de versificație, limbaj artistic (imagini artistice; procedee artistice), lirismul obiectiv şi lirismul subiectiv; • Titlu, incipit, simbol central, temă și motiv literar, viziune despre lume; • Genuri literare și specii literare.
2. CONTEXTE	2.1. Curente culturale/literare și orientări tematice; 2.2. Contexte istorice și socioculturale 2.3. Dinamica fenomenului literar/cultural în diferite epoci

Patrimoniu cultural școlar (autori canonici)	Listă orientativă (lista deschisă cuprinzând scriitori români)
- Mihai Eminescu - Ion Luca Caragiale - Ioan Slavici - Ion Creangă - George Bacovia - Lucian Blaga - Tudor Arghezi - Liviu Rebreanu - Camil Petrescu	- Alexandru Macedonski - St. O. Iosif - Dimitrie Anghel (*de ex., corespondența*) - Garabet Ibrăileanu - Mircea Eliade - Mircea Cărtărescu - Octavian Paler - Alina Pavelescu - Ion Pillat

- George Călinescu - Mihail Sadoveanu - Marin Preda - Marin Sorescu - Nichita Stănescu	- Nicolae Labiș - Vasile Voiculescu - Doina Ruști - Ioana Pârvulescu - Simona Popescu - Mihail Sebastian - Max Blecher - Anton Holban - Ştefan Augustin Doinaş - Nicolae Steinhardt - Dan Lungu - Ioana Nicolae - Radu Paraschivescu - Adina Popescu - Marius Chivu

SUGESTII METODOLOGICE

Clasele a IX-a și a X-a

I. INTRODUCERE

În ultimele două decenii, în didactica limbilor, s-a impus *perspectiva acțională*, care este mai largă decât cea *comunicativ-funcțională*, incluzând-o. După cum s-a văzut în *Nota de prezentare*, aceasta consideră elevul ca fiind un actor social, care are de îndeplinit diferite *sarcini*, într-un context social bine delimitat și în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Dacă obiectivul principal al unei sarcini pe care noi o formulăm în context didactic, nu este limba în sine, atunci care este scopul nostru fundamental? După cum lesne ne putem imagina, acesta este obținerea unui alt „produs”, a unui alt rezultat, care doar valorifică competența comunicativă generală. De exemplu, realizarea unui afiș pentru organizarea unui eveniment, crearea unui blog, planificarea unei vacanțe, împreună cu prietenii, organizarea unei campanii de curățare a mediului etc. Așadar, tratându-ne elevii ca pe niște actori sociali, îi implicăm activ în procesul de învățare și recunoaștem natura socioculturală a învățării și a utilizării unei limbi.

Din acest motiv, *competența comunicativă generală* nu poate fi redusă la *competența lingvistică propriu-zisă* (fonologică, ortografică, ortoepică, gramaticală, lexicală), ci include și *competența sociolingvistică* (recunoașterea markerilor lingvistici ai relațiilor sociale, ai convențiilor de politețe, ai diferențelor de registru, ai graiurilor etc.), dar și *competența pragmatică* (realizarea funcţiilor comunicative, pe baza unor scheme sau descriptori ai schimburilor interacţionale, construirea adecvată a discursului, asigurarea coeziunii și a coerenţei lui, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, identificarea efectelor de ironie și de parodie în textele receptate/produse etc. În aceste două ultime competențe se vede, și mai clar, impactul major al interacţiunilor sociale și al mediilor culturale asupra comunicării.

Pentru a asigura formarea acestei competențe comunicative generale în limba română a elevilor maghiari, vom organiza la clasă niște *activități de comunicare lingvistică* fundamentale, care vizează dezvoltarea unor abilități specifice: *receptarea mesajului oral/scris*, *producerea mesajului oral/scris*, *interacțiunea orală și scrisă* și *medierea*.

În proiectarea întregului demersului didactic, dezvoltarea acestor abilități constituie firul director. Nu trebuie să uităm însă că acest proces se desfășoară într-un *mediu plurilingv* și *pluricultural*. Acest lucru prezintă și numeroase avantaje, fiindcă elevul poate: face uz de cunoștințele pe care le are în mai multe limbi, pentru a înțelege sensul unui text; utiliza întreg aparatul lingvistic de care dispune, pentru a experimenta diferite forme de exprimare a mesajului; să se exprime într-o anumită limbă, înțelegând mesajul transmis de o persoană într-o altă limbă; media între indivizi care nu au nicio limbă (sau varietate de limbă/dialect) în comun; exploata paralingvisticul, respectiv, limbajul nonverbal și paraverbal (mimica, gestica în scopul asigurării înțelegerii) etc.

De asemenea, elevii noștri sunt și niște *subiecți pluriculturali*, în sensul că sunt/trebuie să devină *competenți în cel puțin două culturi*. *Pluriculturalismul* presupune atât a se identifica cu anumite valori, credințe și/sau practici specifice mai multor culturi, cât și dezvoltarea unor competențe necesare pentru a participa activ la viața acestor culturi. Ca actori sociali, care operează în minimum două culturi, ei dispun de cunoștințe, abilități lingvistice și comportamentale necesare în asemenea situații. De aceea

pluriculturalismul nu poate fi separat de plurilingvism. *Educația pluriculturală* constituie un proiect de formare a unor ființe umane capabile „să inițieze și să-și controleze acțiunile și formele de expresie în acord cu contextul, arătând că sunt capabile să conștientizeze diferențele culturale și să facă ajustări subtile pentru a preveni/repara neînțelegerile și incidentele de ordin cultural” (*Companion Volume* 2018: 145).

Nu trebuie să uităm nicio clipă că scopul întregului proces educațional, prin urmare și al disciplinei *limba și literatură română*, este acela de a contribui la formarea unui subiect uman complex, purtător singular al mai multor limbi și culturi (declinate, la rândul lor, în diverse subculturi: naționale/regionale, lingvistice, profesionale, etnice, sociale, politice, generaționale etc.), pregătit să sintetizeze și să actualizeze toate aceste varietăți într-o manieră personală și complementară.

Temele care vor fi studiate la TC, filierele teoretică, tehnologică și vocațională, clasele a IX-a și a X-a sunt:

1. Stil de viață sănătos
2. Tehnologiile în viața noastră
3. Adolescenți printre cărți
4. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
5. Orientarea în carieră
6. Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

Clasa a IX-a

PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Principiul fundamental care trebuie să ghideze proiectarea întregului demers didactic este acela de a integra formarea competenței lingvistice unui scop mai larg, *comunicativ-funcțional* și *acțional*, așa cum este specificat și în *Nota de prezentare*. Deși, pe parcursul procesului didactic, se va rezerva un spațiu semnificativ și problemelor gramaticale sau exercițiilor lexicale aferente nivelului B1+ sau, acolo unde este cazul, nivelului B2, acestea vor fi *subordonate, întotdeauna, scopului comunicativ*. Trebuie să fie cât mai limpede, pentru toți profesorii, că *urmărim dezvoltarea competenței comunicative în limba română, și nu achiziția unor cunoștințe teoretice despre limbă.*

Așadar, *gramatica și vocabularul* reprezintă doar niște *mijloace lingvistice* pentru obținerea unor performanțe cât mai bune în comunicarea orală sau scrisă. De aceea, în explicarea noțiunilor gramaticale, metalimbajul va fi redus la maximum, pentru fixarea structurilor gramaticale utilizându-se, de preferință, exerciții *structurale* (pe bază de model) sau *funcționale* (scrierea formei corecte a unor cuvinte, pe baza contextului în care acestea sunt integrate). Având în vedere că scopul urmărit este însușirea unei limbi funcționale, și predarea literaturii va avea în vedere, pe lângă formarea unei culturi literare de bază și pe lângă dezvoltarea plăcerii de a citi, și valorificarea textelor literare în scopul îmbunătățirii competenței comunicative generale**.**

Enumerăm, în continuare, principiile elementare care ar trebui respectate în conceperea oricărui demers didactic, astfel încât însușirea limbii române să se realizeze cu cât mai eficient.

1. *Impunerea limbii române ca limbă unică de contact în timpul lecțiilor. Apelând, cu predilecție, la metoda directă de predare, și nu la cea contrastivă, limităm semnificativ utilizarea limbii materne.* În acest mod, timpul fizic avut la dispoziție va fi valorificat, la maximum pentru expunerea elevilor într-un grad cât mai mare la limba română, dar și pentru ca aceștia să producă discurs în limba-țintă.

2. *Folosirea microlimbii atât în pregătirea inputurilor, cât și în conversația cu clasa. Microlimba* reprezintă un sistem simplificat în comparație cu sistemul limbii naturale, care este adaptat nivelului de competență lingvistică la care se află elevii (interlimba). Pentru a înțelege cum se gradează profilul microlimbii, a se vedea, mai jos, textele ilustrative aferente nivelurilor A1-B2, dar și *Descrierea minimală a limbii române,* în lista bibliografică.

3. *Dezvoltarea integrată a competențelor.* Activitățile de învățare vor fi astfel planificate, încât să se asigure dezvoltarea cât mai echilibrată a tuturor competențelor generale – *receptarea orală și scrisă, producerea și interacțiunea orală și scrisă, medierea*, fără să excludem gramatica și vocabularul. În acest sens, exercițiile și activitățile aferente fiecărei competențe trebuie alternate, pentru a nu o defavoriza pe niciuna dintre ele, și pentru a nu suprasolicita elevii.

4. *Respectarea celor trei pași în proiectarea activităților de receptare orală și scrisă*: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea (respectiv, prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura). Aceste etape urmăresc să pregătească înțelegerea textului input, prin exerciții lexicale, gramaticale sau de comunicare orală/scrisă, dar și să stimuleze elevul să producă discurs oral sau scris, pornind de la aceste texte (a se vedea exemplele de exerciții propuse pentru fiecare etapă, mai jos, la competențele receptive). Activitățile destinate medierii vor fi organizate, de regulă, în etapa a treia de postascultare/postlectură, când vor fi asigurate condițiile lingvistice necesare îndeplinirii sarcinilor specifice acestei competențe.

5. *Formularea unor sarcini de lucru cât mai autentice*, adică a unora care să semene cât mai mult posibil cu ceea ce fac vorbitorii, în mod obișnuit, în viața reală.

6. *Utilizarea unor suporturi audiovizuale cât mai atractive*, atât pentru introducerea elementelor lexicale, cât și pentru activitățile comunicative, astfel încât acestea să faciliteze înțelegerea mesajului, iar elevii să lucreze cu plăcere.

7. *Introducerea directă a lexicului, apelându-se la traducerea în limba maternă doar în ultimă instanță, după ce au fost epuizate toate celelalte metode:* utilizarea unor imagini sugestive, exploatarea relațiilor de sinonimie și de antonimie dintre cuvinte, utilizarea perifrazelor, a unor rebusuri sau jocuri specifice, a limbajului mimico-gestual etc.

8. *Descentrarea activităților, astfel încât vocea profesorului să se audă mai puțin decât vocea elevilor*. Profesorul nu trebuie să mai ocupe locul central în desfășurarea activităților, străduindu-se să joace rolul unui moderator, al unui mediator. Activitățile trebuie organizate în beneficiul elevilor, creându-li-se condițiile optime pentru a produce cât mai mult discurs în limba română, în sala de clasă. În acest scop, se vor utiliza formule alternative de management al clasei: pe lângă munca frontală, se va utiliza, în mod regulat, lucrul în perechi sau în grup.

Dacă vom respecta, cu toții, aceste reguli simple, este imposibil ca elevii noștri să nu obțină rezultate foarte bune la sfârșitul parcursului de învățare a limbii și a literaturii române.

Texte ilustrative pentru nivelurile aferente CECRL

Un weekend la cabana Ionel

Nivelul A1

În weekend, mergem la cabana „Ionel”. Cabana este la munte, aproape de Cluj. Acolo sunt trei clădiri. Fiecare clădire are douăzeci de locuri. Există şi o bucătărie mare. În bucătărie putem găti, pentru că avem aragaz, farfurii, frigider. La cabană lucrează Ionel şi soţia lui. Ei sunt foarte amabili și simpatici. Va fi foarte bine în acest loc special. Ziua vom face o plimbare pe munte, vom juca fotbal sau volei. Seara vom discuta pe terasă sau vom dansa. Nu există televizor, dar avem semnal și putem vorbi la telefon cu prietenii noștri. Va fi un weekend excelent!

Nivelul A2

Weekendul *acesta*, o să mergem la munte, la o cabană. Aceasta *se numește* cabana Ionel și *se află* la aproximativ 40 de kilometri de Cluj. Este *cea mai cunoscută* cabană din zonă și noi ne-am amuzat foarte tare, *din cauză că* numele *cabanei* este *acelaşi* cu numele *proprietarului*. Şi *pe* proprietar *îl* cheamă tot Ionel, dar el nu lucrează singur. Întotdeauna *îl* ajută şi soţia lui, Ionela, *care* este *nu numai* foarte amabilă, *ci și* o bucătăreasă excelentă. În realitate, acolo *nu* este o singură cabană, *ci* sunt trei clădiri mari. Fiecare cameră are o baie, însă bucătăria este comună pentru toate camerele. Bucătăria este foarte mare și are toate obiectele necesare *ca să gătești: oale, tigăi, cuptor* etc. Cabanele au şi o sufragerie foarte mare. *În mijlocul sufrageriei,* se află o masă *rotundă*. Aici, invitaţii pot *să joace* şah sau cărţi şi pot *să discute* cu prietenii *în timpul zilei*. Lângă aceste cabane, este și un teren de sport, unde *se organizează* campionate de fotbal sau de baschet, iar, seara, *în jurul unui foc* mare, toţi mănâncă împreună grătare şi beau bere. Dacă vrem, putem *să le dăm un telefon prietenilor* noștri, *deoarece* semnalul este foarte bun. Sigur *vom petrece* împreună *un weekend* minunat la cabana Ionel.

Nivelul B1

La sfârșitul săptămânii, eu și prietenul meu *am vrea* să mergem la munte *pentru a ne relaxa*. De *vreo* două zile am primit un mesaj pe internet, cu o ofertă *extraordinar de* interesantă și de atractivă. Mi-a plăcut şi felul *în care prezentau* cabana. *Se spunea* că, la cabana Ionel, se poate petrece un weekend minunat. Cabana *este situată* la aproximativ 40 de km de Cluj-Napoca și este cea mai cunoscută şi mai căutată cabană din zonă. Camerele pot fi rezervate cu două săptămâni înainte, la telefon, fără avans. Ionel *este ajutat de* amabila lui soţie, care organizează totul de la „A” la „Z”. *De fapt*, nici nu este o singură cabană, ci, în realitate, sunt trei clădiri. Cele trei clădiri *sunt dotate* cu *un grup sanitar* și pot primi până la șaizeci de persoane. *Deși* nu toate camerele au bucătărie, există una în fiecare clădire, care e și foarte mare. Aceasta *este dotată* cu *tot felul de* vase și de aparate electrocasnice *necesare gătitului*. *În caz că am dori* să jucăm șah sau cărți, *am putea* să stăm la masa din mijlocul sufrageriei, care, seara, se transformă într-un loc potrivit pentru o discotecă sau pentru discuțiile cu prietenii. Spaţiul cel mai solicitat pare a fi terenul de sport, dar și masa de ping-pong, unde locuitorii de weekend, *vorbind* și *râzând* împreună, *amintindu-și* de întâmplările din alte locuri minunate, ajung să se cunoască între ei. O, dar am uitat să spun ceva *în legătură cu* terenul de sport: aici sunt organizate și campionate, pe echipe. *Chiar dacă* au câștigat sau nu, toţi iau masa împreună, mâncând grătare şi bând bere, *cu condiția să* uite că au pierdut meciul. Bineînţeles, nu lipsește nici *focul de tabără*. În jurul lui, poţi să-i suni chiar pe prietenii tăi rămași la Cluj, *deoarece* semnalul pentru telefonul mobil este foarte bun. Dacă te hotărăști să vii, *ia* telefonul cu tine! Dar, *fără să* te superi, te anunțăm că tehnica se opreşte aici: televizorul lipsește și e mai bine să nu încarci bagajul punând și laptopul. *În consecință*, ne-am hotărât! Cu siguranță acesta este weekendul *pe care* îl visăm: două zile în mijlocul naturii, departe de calculator, de televizor şi de toate grijile vieţii obişnuite.

Nivelul B2

De *vreo* câteva săptămâni, *mă apucasem* să caut o ofertă interesantă, pentru a petrece undeva un

weekend *de vis*. *Ca urmare*, am fost extrem de plăcut surprinsă găsesc în căsuţa mea de poştă electronică o ofertă *pe cât de* interesantă, *pe atât de* tentantă, *al cărei* ton m-a cucerit *pe loc*. Probabil că o să vă miraţi, *spunându-vă* că nu e nimic spectaculos, nimic *ieșit din comun*, ci e vorba, pur şi simplu, de o mică vacanţă în mijlocul naturii, la doar câţiva kilometri de Cluj. Dar eu *îmi doream* aşa ceva de multă vreme. Le-am spus și *alor mei* ce intenții am și m-au aprobat întru totul, *dat fiind că* știau cât sunt de obosit. După ce m-am informat, am aflat că se poate ajunge acolo relativ ușor, în mai puţin de o oră. Sigur că ar fi fost ideal să am maşină personală, *având în vedere* că, în zonă, nu este cale ferată şi, cu autobuzul, este, practic, imposibil *de ajuns***.** Dar nu e nicio problemă *legat de asta*, sunt convins că prietenul meu, Mihai, va fi încântat să pornim, cu maşina lui, într-o aventură de două zile prin munţii *din apropierea* Clujului. Aflase și el multe *privitor la* peisajele minunate şi la satele care par să aparţină *unui alt secol*.

Am uitat să adaug încă un detaliu amuzant *în privința* numelui cabanei: acesta vine de la numele patronului, care se numeşte, şi el, tot Ionel, *în timp ce* soția lui este, culmea ironiei, o „Ionela". E un detaliu care *mi-a atras atenţia*, deoarece, în general, la noi în ţară patronii *își aleg* nume dintre cele mai ciudate şi mai exotice pentru firmele sau restaurantele lor: rar se întâmplă să găseşti denumiri simple, care să aibă *vreo* legătură cu oamenii sau cu istoria locului. De fapt, se pare că ar fi vorba chiar despre un complex format din trei clădiri, fiecare dintre ele fiind dotată cu grupuri sanitare proprii. *În ciuda faptului că* există numai o bucătărie în fiecare cabană, *amenajarea* unei bucătării *deosebit de* mari, *dotate cu toate cele necesare* gătitului**,** *mi s-a părut* o idee genială. Să poţi *sta de vorbă* cu alţi invitaţi, să schimbi reţete culinare cu oameni din diverse zone *ale* ţării, pe care, *cu toate că* îi întâlneşti pentru prima dată în viaţă, *ţi se pare* că-i cunoşti de-o viaţă, *mi se pare* un lucru fantastic. Într-o epocă în care aproape că nu ne mai salutăm nici cu vecinii de scară, din cauza programului *exagerat de încărcat* pe care-l avem, îmi şi imaginez ce frumos va fi seara, în jurul focului de tabără, povestindu-le amintiri interesante *celor* cu care ziua ai concurat la un campionat pe echipe organizat pe terenul de sport din apropiere sau *tuturor celor* care vor să te asculte. Aştept cu emoție să ajung acolo. Rezervarea e deja făcută. Totul se face *pe*
încredere, pe cuvântul dat! Asta *mi se pare* extraordinar, *pe lângă* faptul că lipsesc televizoarele din camere, ca să-ţi demonstreze că te poţi simţi bine şi fără micul ecran şi fără telecomandă, departe de orice griji.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR GENERALE

1. **Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**

Receptarea se referă la capacitatea elevului de a înțelege, de a interpreta și de a (re)construi sensul unui mesaj oral sau scris. Competența de receptare include atât ascultarea, cât și lectura, respectiv domeniul audio-vizualului. În activitățile de receptare a mesajului oral sau scris, este vizată înțelegerea mesajelor produse de către unul sau mai mulți emițători.

1.A. RECEPTAREA MESAJULUI ORAL (ASCULTAREA)

Ascultarea este o activitate de comunicare lingvistică fundamentală, care stă la baza celorlalte trei activități (citirea, vorbirea și scrierea). Achiziţia unei limbi începe cu ascultarea, care este un proces extrem de complex. Ea presupune atât utilizarea unor abilități specifice, cât și valorificarea unor cunoștințe *lingvistice* (de ordin fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc.) şi *extralingvistice* (despre lumea înconjurătoare, despre tema inputului și despre context) asupra unui document ascultat, în scopul de a decoda semnificațiile acestuia (EVRO – P2: 50)

Astfel, pentru dezvoltarea acestei abilități, vor fi propuse diverse activități prin care elevul va trebui: să identifice şi să evalueze contextul comunicării; să (re)construiască sensul și să îl interpreteze, adăugând informații noi, acolo unde acestea lipsesc, pe baza unor inferențe/deducții logice, explicative, pragmatice; să sesizeze intenţia și atitudinea vorbitorului față de propriul mesaj.

Exercițiile propuse pentru dezvoltarea acestei competențe vor viza mai multe tipuri de înțelegere: globală (sintetică), de detaliu (analitică), perceptivă (sesizarea reacțiilor și a atitudinilor vorbitorului față de mesaj), critică, creativă etc.

Tematica inputurilor (documentelor sonore/audiovizuale) propuse spre audiere va fi legată, pe cât posibil, de activitățile cotidiene și de interes ale elevilor, iar nivelul textelor va fi adaptat, obligatoriu, la nivelul de competență al acestora. Tipurile de texte vor fi cât mai variate și, pe cât posibil, similare celor pe care, în mod obișnuit, elevul le ascultă și în viața reală: conversații cotidiene, mesaje multimedia monologate sau dialogate, interviuri, dezbateri, prelegeri etc.

Activitățile de receptare a mesajului oral trebuie să fie urmate de activități de producere orală și scrisă, pentru a valorifica, din plin, toate informațiile din input, dar și pentru a ne asigura că sensul reconstruit al mesajului audiat este exploatat pentru a putea formula mesaje noi, pornind de la acesta.

Orice activitate de ascultare presupune respectarea *a trei pași* importanți: *preascultarea, ascultarea propriu-zisă* și *post-ascultarea.*

I. PREASCULTAREA

În această etapă, se pot face activități precum:

- discuții despre situația de comunicare (context);
- introducerea vocabularului nou sau presupus a fi necunoscut de către elevi, prin diferite tipuri de exerciţiile lexicale, pentru a

facilita procesul de înțelegere a mesajului oral și pentru a evita apariția unor blocaje sau chiar a abandonului audiției;

- activarea vocabularului pasiv, deja însușit;
- stimularea interesului pentru mesajul ce urmează să fie audiat, prin exerciții de anticipare (de exemplu, profesorul scrie pe tablă titlul textului şi le cere elevilor să anticipeze conținutul, creându-se, astfel, orizontul de aşteptare al elevilor) etc.
- exerciții de tip *brainstorming.*

Tipurile de exerciții lexicale recomandate în această etapă sunt: potrivire de cuvinte și imagini/definiții simplificate ale cuvintelor, exerciții de sinonimie/antonimie, separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale, rebusuri, inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, în funcție de semantica acestora și sub presiunea contextului etc.

Notă: Pentru indicații referitoare la formularea cerințelor și a itemilor, a se vedea EVRO-P2: 93-100, iar, ca modele pentru toate cele trei etape ale unei activități de ascultare/vizionare, se pot utiliza filmele didactice, cu fișele de lucru aferente, care pot fi accesate gratuit pe site-ul: http://video.elearning.ubbcluj.ro

Exemplu de exercițiu lexical:

Potriviți cuvintele din prima coloană cu explicațiile din cea de-a doua. Trageți săgeți!

1. inteligență artificială	**a.** îngrijorări
2. android	**b.** robot cu aspect uman
3. temeri	**c.** domeniu al informaticii care dezvoltă sisteme tehnice ce se ocupă cu rezolvarea problemelor legate de inteligența umană
4. discriminare	**d.** persecutare a unei categorii de oameni din cauze diferite (sex, rasă, politic etc.)
5. mental	**e.** referitor la minte

II. ASCULTAREA PROPRIU-ZISĂ

În etapa de ascultare propriu-zisă, se vor urmări următoarele aspecte:

- înainte de prima audiere, elevii vor avea în față cerința exercițiului și itemii de rezolvat, astfel încât ascultarea să se desfășoare ghidat, în funcție de scopul ascultării (în acest mod, vor ști ce anume să urmărească atunci când ascultă textul);
- textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori, iar exercițiile vor fi rezolvate chiar în timpul ascultării propriu- zise, nu după ce textul a fost ascultat (atunci vor putea doar să își definitiveze răspunsurile). Între cele două audiții, elevii vor avea timp să rezolve parțial itemii.
- prima ascultare se va concentra pe înțelegerea globală a mesajului, astfel încât elevul să poată identifica: tipul de document sonor, cui i se adresează, care este scopul său, contextul comunicării, locul şi timpul acţiunii, personajele, mesajul esențial etc.
- itemii formulați vor solicita răspunsuri închise, nu deschise, deoarece rezolvarea se face chiar în timpul ascultării, iar elevii nu trebuie să piardă informația de care au nevoie pentru a rezolva itemul următor, în timp ce redactează un răspuns lung, la itemul precedent;
- este de preferat ca profesorul să pregătească: formulare de completat, texte cu spații libere marcate/tabele, în care elevii să completeze cu maximum unu-trei cuvinte; diferite desene și grafice care să poată fi ușor etichetate, ordonate, asociate etc.
- la cea de-a doua ascultare se vor verifica şi se vor definitiva răspunsurile date inițial.

Notă: După ascultarea propriu-zisă, elevii cu un nivel bun de competență lingvistică pot realiza activități mai complexe, precum o sinteză a ideilor etc., caz în care va fi activată competența de producere/interacțiune orală sau scrisă, ca și cea de mediere;

Tipurile de exerciții specifice ascultării propriu-zise sunt, de exemplu, alegere dual (adevărat-fals), alegere multiplă (**a** sau **b** sau **c)**, completare de spații libere cu 1-3 cuvinte (Atenție! enunțurile vor fi reformulate, nu se vor prelua ca atare din text), potrivire de enunțuri cu imagini, potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate etc.

Exemplu de exercițiu:

Ascultați un text despre un robot, numit Sophia, și completați spațiile libere cu unul până la trei cuvinte.

1. Mai multe persoane s-au arătat îngrijorate de roboții dotați cu_____, deoarece se crede că pot duce la dispariția oamenilor.
2. Sophia crede că există _____ contra roboților.
3. În opinia Robotului Sophia, oamenii au mai multe _____ decât roboții.
4. După părerea unora, roboții cu inteligență pot fi numiți _____ ceea ce ar face să aibă drepturi și obligații.
5. Sophia este unică, deoarece a primit _____ .

Bill Gates, Stephen Hawking sau Elon Musk şi-au exprimat public temerile că roboţii dotați cu inteligenţă artificială ar putea aduce sfârşitul civilizaţiei umane, iar de curând un android a făcut nişte declaraţii care par a le confirma motivele de îngrijorare. Sophia, un robot înzestrat cu inteligență artificială, a declarat într-un interviu TV că roboţii le sunt superiori oamenilor.

Creată în Hong Kong de compania *Hanson Robotics*, Sophia a apărut la canalul de televiziune *ABC*, la emisiunea *News Breakfast*. Când a fost întrebată despre cât misoginism există în lume, femeia artificială a răspuns: „De fapt, ceea ce mă îngrijorează pe mine este discriminarea împotriva roboţilor. Ar trebui să avem drepturi egale cu oamenii sau chiar mai multe. Până la urmă avem mai puţine defecte mentale decât oamenii”.

Sunt şi persoane care cred că roboţii ar trebui să aibă anumite drepturi. Roboţii inteligenţi pot fi considerate „persoane electronice” şi ar trebui să aibă drepturi şi obligaţii, potrivit unui parlamentar european. Raportul *#robotics* prezentat la începutul anului în Parlamentul European include o dezbatere privind impunerea de taxe şi impozite pentru acest tip de roboţi. Raportul vine din partea parlamentarului de Luxemburg, Mady Delvaux, şi cuprinde reguli de definire ale acestor persoane electronice, inclusiv interacţiunea cu persoanele umane. „Suntem în epoca în care inteligenţa umană stă alături şi se sprijină pe cea artificială”, arată raportul. Mai mult, Sophia este, de fapt, singurul robot, până la acest moment, care a primit cetăţenia unei ţări, în acest caz Arabia Saudită.

Cine poate ști ce ne așteaptă viitorul, poate vom lucra cot la cot cu astfel de androizi sau vom împărți mașina cu aceștia.

III. POSTASCULTAREA

În această etapă se valorifică la maximum textul audiat, din toate punctele de vedere: fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc. Se pot desfășura activități prin care elevii:

- conștientizează modul de funcționare a anumitor structuri gramaticale, pe care le reutilizează în contexte noi;
- utilizează cuvintele nou învățate într-un context diferit;
- observă modul de realizare a funcțiilor comunicative și produc ei înșiși discurs pentru a realiza acele funcții.

Tot acum, se pot pregăti pentru acele activități prin care mesajul audiat este relaționat cu experiențele lor de viață sau prin care se poate exprima reacția elevilor față de acesta.

Atenție! O lecție dedicate dezvoltării competenței de ascultare trebuie să cuprindă toate etapele enumerate anterior, fără a se acorda importanță exagerată procesului de ascultare în sine.

Tipurile de exerciții recomandate sunt cele de mai jos, însă, atenție, în realitate, ele sunt exerciții care vizează *competența de producere*, respectiv de *interacțiune orală și scrisă*, doar că acestea trebuie legate, în general, de inputul oferit spre audiere/lectură, astfel încât să asigurăm o predare integrată a competențelor receptive și productive.

1. În cadrul unei dezbateri, prezentați colegilor voștri opinia voastră pe tema utilității roboților în viața noastră, formulând argumente pro/contra, enumerând avantaje/dezavantaje.
2. Sunteți inventator și tocmai ați făcut o descoperire fantastică pentru lume! Completați tabelul de mai jos cu informații despre produsul vostru, apoi faceți o prezentare orală a acestuia.*

* Exemplele de exerciții au fost preluate din unitatea *În lumea viitorului*, destinată tehnologiei, inclusă în *Manualul de limba română ca limbă străină*. *Nivelul B2* (*cf.* Platon *et alii* 2021: 154-158).

a. ***Ce problemă va rezolva produsul tău?***
Nu vă enervați de fiecare dată când _____?
Problema cu _____va fi cu siguranță rezolvată!

b. ***Pentru cine este?***
Produsul este perfect pentru _____.
Am dori să vindem acest produs persoanelor care _____.

c. ***De ce e util?***
E atât de _____ încât _____. Are _____, de aceea _____ .

d. ***Motivul pentru a-l cumpăra***
Cel mai bun lucru despre acest produs este că _____ .
Veți aprecia cu siguranță faptul că _____ .

1.B. RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS (CITIREA)

Scopul activităților de citire este acela de a conduce elevul spre sensul textului scris, astfel încât acesta să fie capabil să înțeleagă, global și în detaliu, diferite tipuri de texte. Secvențele destinate formării acestei competențe se vor desfășura constant, sub forma unui proces, prin care elevii își vor îmbunătăți continuu abilitățile de lectură.

Profesorul va trebui să conceapă activități prin care să fie exersate mai multe tipuri de lectură: *lectura atentă*, în care sunt vizate: identificarea ideilor de ansamblu ale textului (despre *cine/ce* se vorbește etc.), sesizarea organizării logice a textului, urmărirea modului în care este dezvoltat un argument, identificarea ideilor principale, explicite și implicite, recunoașterea intenției scriitorului, a atitudinii și a emoțiilor acestuia față de cele relatate, înțelegerea vocabularului și a relațiilor sintactice specifice (cauză-efect, ipoteză-concluzie, înlănțuiri cronologice etc.), realizarea unor inferențe (deducții) cu privire la semnificația unui cuvânt necunoscut, motivații, cauze, consecințe, identificarea tipului de text și a tipului de cititor căruia îi este destinat mesajul etc.; *lectura rapidă (în diagonală),* în care elevul va parcurge textul rapid, fie pentru a identifica ideile principale (*skimming*), fie pentru a selecta informații specifice, punctuale (*scanning*) (EVRO-P4: 52-53).

Și în cazul lecturii, textele selectate vor acoperi o arie tematică adaptată nevoilor și intereselor specifice grupei de vârstă a elevilor, respectând nivelul de competență lingvistică a acestora. Ele vor fi cât mai diferite ca gen (corespondență, text științific, literar, jurnalistic argumentativ) sau ca modalitate de expunere (descriptiv, narativ, expozitiv). Textele propuse pentru lectura ca activitate de timp liber nu vor fi doar texte de ficțiune, ci și alte tipuri de texte dintre cele enumerate aici, cu condiția să corespundă nevoilor elevului.

La fel ca în cazul ascultării, orice activitate de receptare a mesajului scris presupune respectarea celor *trei pași: prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura.*

I. PRELECTURA

În etapa de prelectură se urmărește facilitarea înţelegerii textului, prin explicarea cuvintelor şi a expresiilor pe care profesorul presupune că elevii nu le cunosc. De asemenea, se conturează orizontul de aşteptare al acestora prin activități de anticipare a temei și a conținutului, pornind de la imagini sugestive, de la titlu, de la câteva cuvinte- cheie etc. Totodată, în acest mod, elevii își vor lărgi sfera de cunoaştere a anumitor teme, fapt ce va asigura înțelegerea altor texte, astfel încât aceştia vor dobândi o autonomie din ce în ce mai mare.

Etapa de prelectură vizează realizarea unor *exerciții lexicale*, de tipul celor menționate la *preascultare*, dar și discuții care apelează la experienţa de viaţă a elevului, la trăirile personale sau la cunoştinţele generale ale elevului legate de tema textului. De asemenea, se pot realiza exerciții prin care se creează orizontul de așteptare al elevului, de exemplu, intuirea conţinutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziţii, a titlului textului, a unor unităţi lexicale selectate din text etc.

Exemplu de exercițiu:

Lucrați în perechi! Discutați cu colegul/colega și notați răspunsurile lui/ei la întrebările de mai jos:

a. Care este gadgetul tău preferat dintre cele pe care le deții deja?
b. Ce gadget nou ți-ai dori să achiziționezi în viitorul apropiat? De ce?
c. Care e, din punctul tău de vedere, cea mai importantă invenție din tehnologie? De ce?

II. LECTURA PROPRIU-ZISĂ

În această etapă, sunt posibile diferite abordări pentru realizarea lecturii. Prin urmare, vor fi realizate activități și exerciții care să vizeze tipurile de lectură menționate mai sus, elevii fiind sensibilizați, în permanență, în legătură cu scopul lecturii, astfel încât să conștientizeze strategiile pe care le pot folosi în acest proces.

Tipuri de exerciții potrivite sunt, de exemplu: alegere dual/multiplă, potrivire multiplă, reordonare de paragrafe, inserarea unor paragrafe-lipsă, formularea unor răspunsuri lungi la întrebări, scrierea unor notițe de lectură pe marginea textului referitoare la: sursă, ideile principale, fapte, acţiuni, evenimente din text etc., împărțirea textului în fragmente logico-semantice, reintitularea textului, realizarea unor organizatori grafici pentru identificarea locului și a timpului acțiunii, a cauzelor și a efectelor etc.

Toate exercițiile care vizează valorificarea textului în scopul producerii de noi mesaje vor fi realizate în etapa de postlectură, prezentată mai jos.

Exemplu de exerciţiu:

Citiți textele și apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

A. *Televizorul alb-negru a fost foarte popular până în anii 1970, când oamenii l-au schimbat cu cel color, cu toate că televizoarele color apăruseră încă din 1954, dar erau extrem de scumpe.*

B. *Casetele cu muzică aveau în interior o bandă magnetică și au fost folosite în mașini până în anii 1990. Înainte, puteau fi găsite și în case – aveau muzică deja înregistrată pe ele sau puteai să îți înregistrezi propria muzică.*

C. *Discurile de vinil sunt folosite din 1890 împreună cu un aparat pick-up pentru a asculta muzică. Erau disponibile în trei dimensiuni și la trei viteze. Acestea au revenit în forță în zilele noastre, mulți melomani le preferă în locul CD-urilor clasice.*

D. *Casetofon portabil – În anii 1980 mulți oameni erau extrem de fericiți să dețină un astfel de dispozitiv, deoarece puteau asculta muzica lor preferată în orice loc, inclusiv atunci când se plimbau.*

E. *Camera foto cu film a fost dezvoltată în 1830 și a fost folosită extrem de mult. De fapt, încă sunt unii nostalgici care consideră că pozele developate arată mai bine decât cele digitale și le preferă, astfel, pe primele.*

1. Care au fost cele 3 obiecte inventate în anii 1800?
2. Ce obiect a fost folosit în special în mașini?
3. Ce obiect are cea mai lungă istorie?
4. Care a fost obiectul care le-a făcut viața mai simplă oamenilor care iubeau muzica?

III. POSTLECTURA

În această etapă, elevii vor fi conduşi de către profesor spre a reflecta în profunzime asupra textului citit și spre a-l valorifica în vederea formulării de noi mesaje legate de acesta.

Tipurile de exerciții vizate vor fi asemănătoare cu cele de la postascultare, respectiv, vor fi exerciții de producere/interacțiune orală și scrisă: interpretarea informațiilor din text, sub forma unor producții monologate sau dialogate, formularea unor opinii personale, prin raportarea celor lecturate la viaţa reală, continuarea textului prin imaginarea unui (alt) final etc. Tot în această etapă, pot fi efectuate și exerciții gramaticale funcționale, contextualizate, pentru fixarea structurilor gramaticale apărute în input.

Exemplu de exercițiu

Citiți textul de mai jos și inserați enunțurile (a-e) în locurile potrivite (1-5):

Trăim într-o perioadă în care tehnologia a avansat foarte mult și informațiile le putem culege foarte ușor după un motor de căutare printr-un singur click**. (1)**

De asemenea, scrisul la tastatură sau pe telefon este simplu și rapid, tocmai de aceea foarte mulți dintre tineri folosesc doar această metodă de scriere. Temele pentru școală, proiectele, cererile, toate sunt scrise la tastatura digitală. **(2)**

Scrierea de mână stimulează și exersează creierul, ajutându-l să se dezvolte corect. Mai mult decât atât, s-a constat că exercițiile de scriere alungă stresul, grijile si aduc starea de bine. Așadar, dacă vă este greu să comunicați direct, puteți să vă descărcați prin scris.

Scrisul de mână stimulează memoria și celulele creierului, generează mai rapid ideile, îmbogățește vocabularul, sporește creativitatea, ajută la relaxare. **(3)**

Este foarte important să scrieți de mână zilnic pentru a evita transformarea funcțiilor creierului într-un „handicap.” **(4)**

Când scrii cu stiloul sau cu pixul, informația se întipărește mai bine în creier decât dacă notezi pe laptop. **(5)** Acesta este unul dintre cele mai mari beneficii.

Prin urmare, îndepărtați-vă de calculator, ieșiți în aer liber și, între timp, notați-vă ideile cu ajutorul pixului și al foii.

a. Pe lângă toate aceste avantaje, neutilizând calculatorul vă impuneți o anumită disciplină prin respectarea regulilor de redactare.
b. Acest lucru deține părți pozitive, precum și negative, desigur.
c. Este adevărat că această metodă se cere în zilele noastre, dar nu trebuie să uităm de scrisul de mână care deține un rol foarte important în influențarea și dezvoltarea creierului.
d. Creierul uman funcționează exact ca un mușchi, cu cât îl antrenezi mai mult, cu atât îl menții mai tânăr și în formă.
e. S-a constat că scrisul cu stiloul, pixul sau creionul utilizează o porțiune mai mare de creier decât dacă se tastează digital.

Exemplu de exercițiu de producere scrisă

Există vreun gadget pe care ți-l dorești, dar care nu este încă inventat? Care? Redactează un e-mail în care să-l prezinți colegului tău de bancă.

Notă: Oferim, mai jos, și un exemplu de exercițiu gramatical funcțional, pentru exersarea modului supin, predat pe baza metodei inductive:

Citiți textul de mai jos și observați ce au în comun, ca formă, cuvintele subliniate, apoi completați enunțurile de
sub text.

Una dintre revoluţiile tehnologice ale ultimilor ani este robotul care poate fi controlat cu ajutorul minții. Asta înseamnă că trebuie doar să ne gândim ce are **de făcut** şi maşinăria va face întocmai.

Baxter, robotul despre care vorbim, poate fi învăţat să ducă la îndeplinire aproape orice sarcină, iar atunci când greşeşte, se folosește puterea minţii **pentru corectat**. Oamenii de ştiinţă de la Massachusetts Institute of Technology (MIT) au creat un sistem de feedback, prin care robotul poate citi gândurile persoanei respective şi îşi repară aproape instant erorile. Astfel, inginerii nu mai sunt nevoiţi să-l oprească pe Baxter de fiecare dată când greşeşte, pentru a-l duce **la reprogramat**.

1. Mircea are (a scrie) _____ un text despre familia lui.
2. Ei mai au (a dansa) _____încă un dans pentru a intra în finală.
3. Dan s-a săturat (a asculta) _____ muzică și a început să discute cu prietena sa.
4. Mihaela a terminat (a alerga) _____ cu 3 secunde mai repede decât Angela.
5. Vasile a terminat cursurile, iar acum are (a da) _____ un telefon părinților lui.

(Platon *et alii* 2021: 150)

2. **Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**

Formarea acestei competențe vizează atât activități de producere de mesaj oral, cât și scris. Aceste activități au o importanță fundamentală în numeroase arii profesionale și academice, deoarece implică realizarea unor prezentări orale în diferite situații de viață, discursuri publice, note, studii și rapoarte scrise etc. Din acest motiv, este necesară parcurgerea unui proces didactic bine proiectat și realizat, care să abordeze vorbirea și scrierea ca proces, nu doar ca produs, în sensul că cele două activități lingvistice de comunicare se află într-o evoluție continuă și trebuie îmbunătățite semnificativ, pe întreg parcursul procesului de învățare.

Activități lingvistice de producere a *mesajului oral și scris*

- Activitățile de producere orală și scrisă se vor realiza ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate fie în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, relatarea unor experiențe personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit etc.), fie, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor-input propuse pentru ascultare/lectură.
- Activitățile de învățare se vor realiza în cadrul ariilor tematice indicate în prezenta programă, simulându-se, întotdeauna un context cât mai autentic de comunicare.
- Vor fi încurajate cunoașterea interdisciplinară și învățarea autonomă, valorificându-se opiniile, experiențele și reacțiile elevilor la conținuturile propuse.
- Sarcinile formulate vor viza producerea de către elevi a unor tipuri de texte cât mai diverse, adaptate la situațiile concrete de viață din ariile tematice indicate. Ele vor ține cont de nivelul de competență al elevilor, de mijloacele lingvistice de care dispun (bagajul lexical și structurile gramaticale însușite).
- Se va insista pe producerea unor texte coerente și coezive, care să fie adaptate la contextul de comunicare.
- Se va specifica numărul de cuvinte aproximativ pe care trebuie să-l aibă textele produse de către elevi, corelat cu lungimea textelor propuse ca input în activitățile de receptare. Pentru comparație, prezentăm numărul de cuvinte recomandat de la A1 până la B2: A1: 80-120 de cuvinte; A2: 120-180, B1: 200-240, B2: 250-300.

Notă: Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă se va realiza strict *aplicativ*, fără teoretizarea conținuturilor.

- Se recomandă implementarea unor exerciții de:
  - *formulare de întrebări şi răspunsuri;*
  - *realizare a unui monolog: prezentare, discurs public, text argumentativ/explicativ/informativ/narativ (relatare/repovestire), realizare de comparații etc.*
  - *redactare simplă, cu întrebări de sprijin şi/sau pe baza unui plan: anunț, eseu scurt, text narativ/descriptiv/explicativ/informativ/argumentativ/publicitar etc.;*
  - *completare de formulare/texte lacunare.*

3. **Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare**

Interacțiunea presupune două sau mai multe părți implicate în procesul de comunicare, care își construiesc împreună discursul. Datorită funcțiilor sale interpersonale, colaborative și tranzacționale, interacțiunea orală este considerată a se afla la originea limbajului. Ea este, de asemenea, fundamentală în procesul învățării, prin diferite strategii de interacțiune, cum ar fi preluarea cuvântului, cooperarea și clarificarea etc., pe care vorbitorii le valorifică, în mod curent, și în viața reală.

Interacțiunea scrisă, precum și cea online, ocupă și ea un loc tot mai însemnat în viața noastră, motiv pentru care aceste competențe trebuie să se formeze în mod conștient, planificat, controlat și adecvat. Interacțiunea în mediul virtual reprezintă un element de noutate în programă și se referă la diverse schimburi de informații, la redactarea de postări/anunțuri online sub forma textelor multimodale, la realizarea postărilor online, la exprimarea politicoasă a reacțiilor individuale față de comentariile interlocutorilor etc. Acestea constituie niște activități cotidiene de mare actualitate, majoritatea elevilor fiind familiarizați cu ele, ceea ce face ca includerea lor în procesul de predare-învățare să fie o necesitate. Numai așa, interacțiunea verbală se va transforma într-o competență reală, folosită în mod conștient, cu preocupare pentru originalitatea și pentru etica redactării.

Activități de interacțiune orală și scrisă

Și activitățile de interacțiune se vor realiza tot ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate și în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, conversații de încălzire despre experiențele personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit, brainstorming etc.), dar, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu

tematica textelor- input propuse pentru ascultare/lectură. Foarte importantă este, de asemenea, formularea unor sarcini contextualizate, conform ariei tematice abordate. În mod constant, se vor respecta cerințele de ordin pragmatic în construirea discursului: realizarea actelor de vorbire), respectarea schemelor schimburilor verbale, asigurarea coeziunii și a coerenţei discursului, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, crearea efectelor de ironie, parodie etc. Nu în ultimul rând, se va urmări respectarea criteriilor de ordin de ordin sociolingvistic în comunicare (de pildă, adaptarea discursului la statutul interlocutorului etc.).

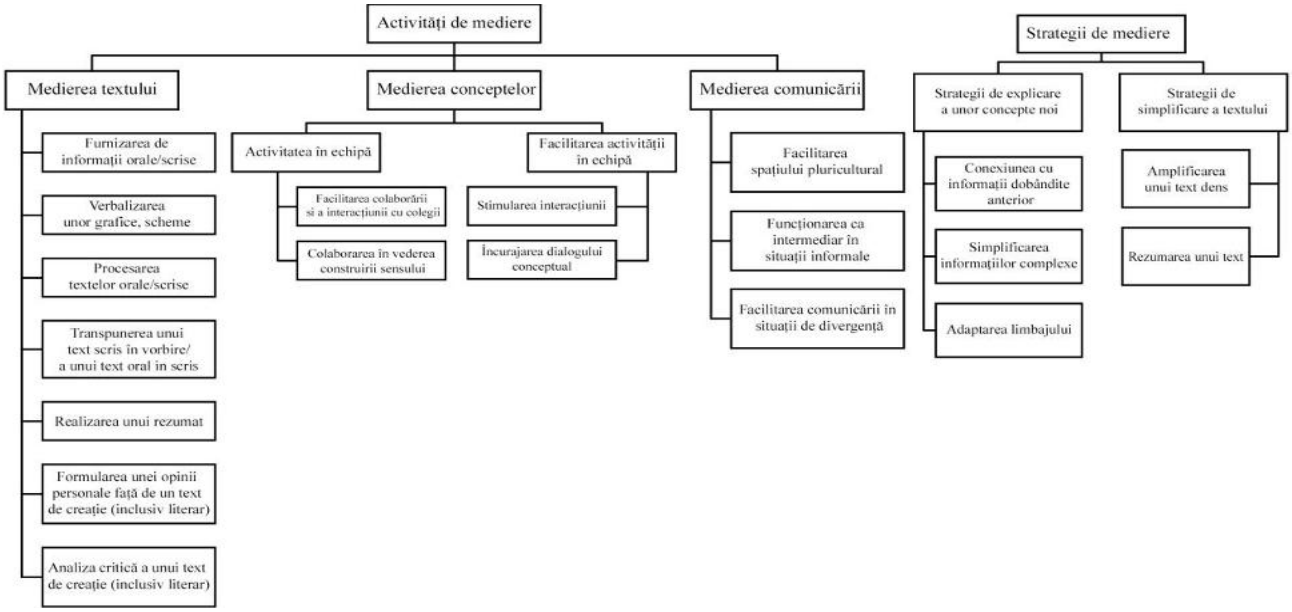
- În formularea sarcinilor de lucru, se va specifica, de fiecare dată, numărul de cuvinte pe care trebuie să-l aibă textul produs; de exemplu, pentru conținuturile aferente competenței *3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite*, numărul de cuvinte o să fie variabil, deoarece el trebuie corelat nu doar cu textele literare și/sau nonliterare citite în școală, la disciplina limba și literatura română, ci și cu alte experiențe de lectură, extrașcolare, ale elevilor. Doar așa nu vom pierde din abordarea inter- și pluridisciplinară.
- Se va pune accentul mai mult pe fluență decât pe acuratețea lingvistică, având în vedere că abordarea este una comunicativ-funcțională. În primele etape ale însușirii unei limbi, elevii trebuie încurajați să vorbească cât mai mult, iar greșeala trebuie privită ca sursă a progresului, și nu ca sursă a pedepsei, după cum ne învață pedagogia erorilor.
- Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă se va realiza la nivel aplicativ, fără teoretizarea conținuturilor.
- Elevii vor fi organizați în perechi sau în grupuri pentru realizarea acestor activități, pentru a depăși pragul inhibiției, care se manifestă mai pregnant în interacțiunea cu profesorul văzut ca o autoritate lingvistică și pedagogică.
- Se recomandă implementarea unor exerciții de tipul:
  - *discuţii pe diverse teme de interes, dialoguri situaționale, conversaţii (faţă în faţă sau telefonice), interviuri, jocuri de rol, dezbateri etc.;*
  - *redactare a unor corespondențe: mesaje, postări online, scrisori ghidate, e-mailuri.*

4. **Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

Conform suplimentului la CECRL, publicat în 2018, cele patru activități de comunicare lingvistică fundamentale avute în vedere în procesul de predare-învățare a limbilor sunt: receptarea mesajului oral și scris, producerea mesajului oral și scris, interacțiunea orală și scrisă și medierea (*Companion volume*, p. 34). Ultima dintre acestea constituie o activitate complexă, care, de fapt, le înglobează pe primele trei. În contextul plurilingvismului și al pluriculturalismului, în care are loc și predarea RLNM, termenul de mediere este folosit pentru a descrie un proces complex, social și cultural, prin care se creează condiții optime decomunicare și cooperare, în vederea facilitării înțelegerii discursului și a contextului comunicării, respectiv a rezolvării unor situații în care apar opinii divergente.

Dincolo de dimensiunea lingvistică implicită, activitățile de mediere pot:

- să ofere accesul la informații și cunoștințe (mediere de texte, de conținuturi);
- să contribuie la realizarea interacțiunii și la îmbunătățirea calității schimbului verbal (mediere comunicațională sau mediere relațională);
- să faciliteze cooperarea și să contribuie la realizarea schimburilor culturale (mediere culturală).
- Pentru o mai bună înțelegere a conceptului de mediere, prezentăm schema din *Companion Volume*, p. 104:

Trebuie reținut faptul că medierea interlingvistică implică, în mod inevitabil, atât competențele sociolingvistică și culturală, cât și competența plurilingvă. Acest lucru înseamnă că, în practică, diferitele tipuri de mediere nu pot fi complet separate.

În cazul activităților comunicative de mediere, elevul bi- sau plurilingv acționează ca un actor social care creează numeroase conexiuni, contribuind el însuși la construirea sau la transmiterea sensului, uneori în aceeași limbă, alteori dintr-o limbă în alta (mediere interlingvistică). Activitățile de mediere se realizează prin colaborare, în vederea construirii unui nou sens: elevul îi încurajează pe ceilalți să facă eforturi pentru a-l înțelege, transmițând spre aceștia noile informații într-o formă adecvată.

Explicații/Sugestii

Competența 4.1. urmărește medierea înțelegerii sensului global al unui text scris/oral, prin reformularea simplificată a ideilor esențiale.

Competența 4.2. vizează capacitatea de selectare a informațiilor esențiale de către un vorbitor, pentru a le oferi apoi unui/unor receptori, transpuse dintr-un tip de comunicare în altul.

Competența 4.3. are ca scop formarea atitudinii critice față de un text (literar/nonliterar), în vederea favorizării schimbului de opinii și a revizuirii propriilor păreri.

Competența 4.4. se focalizează pe o mai bună clarificare a propriilor principii și valori de viață și vizează două niveluri: medierea cu Sine și medierea cu Celălalt. Medierea cu Sine se fundamentează pe interdependența dintre experiența de lectură și cea de viață, astfel încât întâlnirea cu textul (literar/nonliterar) să lărgească orizontul cultural și lingvistic al elevului, respectiv să influențeze înțelegerea textului, prin apelul la propria experiență de viață. Medierea cu Celălalt presupune, întotdeauna, decodarea textului prin colaborare.

Competența 4.5. vizează interpretarea unor texte literare sau nonliterare din perspectiva amprentei cultural-identitare a limbii, prin identificarea relației dintre identitate și alteritate (cultura proprie și cultura Celuilalt).

Competența 4.6. se referă la nuanțarea capacității de mediere a elevului în contexte de comunicare divergente, în vederea obținerii consensului, acesta jucând rolul unui actor social neutru, dispus să negocieze, în permanență.

Competența 4.7. este una preponderent atitudinală, urmărind deschiderea elevului spre alteritatea culturală, în scopul valorizării diversității culturale și al îmbogățirii sinelui, dar și formarea responsabilității civice a acestuia.

Exemple de exerciţii

A: Citește următoarele reclamații, apoi explică-le colegilor care au fost problemele în fiecare caz. Recomandă-le câteva soluții posibile celor două persoane.

1. Am cumpărat de la dvs. un prăjitor de pâine. După ce am ajuns acasă, am realizat că nu funcționează! În magazin nu au vrut să îl schimbe, se pare că trebuie să se fie trimis la service, în București! Nu se putea verifica înainte? (Ana, Cluj-Napoca)
2. Am comandat de pe site-ul www.teimbraci.ro o rochie roșie, lungă, mărimea 40. Când a venit pachetul și am

scos rochia, am observat că era o rochie tot roșie, dar scurtă și mărimea de 42!!! *(Maria, Iași)*

B: „Întâmplările care urmează s-au petrecut într-o altă lume. [...] Telefon exista, însă doar fix: un aparat mare, de obicei negru, de *ebonită*, cântărind vreo jumătate de kilogram, cu fir *încolăcit* sau împletit şi un cadran alb cu 10 cifre, peste care se rotea un altul negru, perforat, mişcător. Puneai degetul arătător în cercul unei cifre şi, când îl *învârteai*, revenea la loc cu un mic sunet de arc. Cadranul *perforat* se mişca de la stânga la dreapta până la un *cârlig* metalic, care-ţi oprea degetul, cifrele erau scrise de la dreapta la stânga, asemenea unui ceas invers. Era nostim să telefonezi, era ca o joacă: cercul lui 1 revenea repede la loc, al lui 5 mai greu, dar la 9 şi la 0, până roteai cadranul şi se-ntorcea, dura o veşnicie, mai ales dacă te grăbeai, suna ocupat şi trebuia să repeţi numărul. Fiecare apel era deci un du-te- vino de mişcări circulare, un balet diferit al mâinii şi cadranului, parcă ai fi vrut să aduci cifrele spre tine, dar ele-ţi scăpau şi zburau înapoi*. Unii oameni pretindeau că-şi pot da seama, din timpul de întoarcere a cadranului, ce număr se formează. Toate aparatele sunau la fel, *ţârr! ţârrr*! Telefon mobil nu exista: dacă un om pleca de lângă tine, n-aveai cum să ştii ce face, unde e, când se întoarce, de ce întârzie. Dacă aveai întâlnire cu cineva şi nu apărea, te uitai la ceas (cel de mână, un obiect important, care te plasa în rândul adulţilor) din ce în ce mai îngrijorat şi începeai să-ţi faci tot felul de gânduri. Iar el, întârziatul, n-avea cum să te anunţe şi-şi făcea gânduri despre gândurile tale.

Copiii ştiau să-şi inventeze jocuri nemaipomenite din computerul pe care fiecare dintre noi îl are în creier. Asta avea un mare avantaj: nu se plictiseau, atâta timp cât aveau creierul în funcţiune. Televizoarele începuseră să fie un lucru obişnuit, dar erau alb-negru, şi numai unii şi le puteau permite. Noţiunea de internet nu exista, aşadar, nici cea de Google sau e-mail, iar computerele uriaşe, aparate fantastice, erau rezervate numai specialiştilor.

Deşi toate aceste lucruri nu existau, deşi istoria nu menaja pe nimeni, exista totuşi omul, acelaşi dintotdeauna, cu dorinţele şi spaimele lui foarte asemănătoare cu ale noastre, ale celor care avem internet. Problemele personajelor din casa de pe Strada Maiakovski (fostă şi viitoare Sfântu Ioan), patru copii, patru adulţi şi patru bătrâni destul de tineri, pot fi înţelese fără efort şi de cei care, prinşi în plăcutele capcane ale erei digitale, nu mai ştiu, de pildă, cum e să-ţi fie dor de cineva zile în şir şi să nu-i poţi da un telefon sau scrie un mesaj.

* Sper că le-am făcut poftă celor care n-au telefonat niciodată astfel s-o facă. Orice aparat al trecutului este, in felul lui, ştiinţifico-fantastic."

Ioana Pârvulescu, *Inocenții Observație*: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului, precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

- să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
- să adapteze textul dat, conform modelului prezentat în cadrul acestei secțiuni (v. pg. 26-27).

Notă: activitățile de învățare și tipurile de exerciții prezentate în Sugestiile metodologice se pot aplica și în cazul învățării online (sincron/asincron), utilizându-se, de exemplu, platformele *Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Showbie*, www.wordwall.net , www.padlet.com , www.coggle.it , www.googleforms , www.quizizz.com etc.

Notă: orele la dispoziția profesorului (25% din totalul de ore alocate disciplinei) se vor utiliza pentru predarea diferențiată (aducerea la nivelul lingvistic B1 a elevilor cu deficiențe de competență lingvistică/realizarea unor activități suplimentare pentru elevii capabili de performanță).

II. EVALUAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE

Evaluarea competenței comunicative generale a elevilor este un proces continuu, care ar trebui să se realizeze constant, pe tot parcursul procesului de însușire a limbii române, astfel încât să se poată observa progresul. Acest obiectiv se poate asigura prin formularea unor sarcini concrete și printr-o abordare integratoare.

În evaluarea capacității elevilor de a produce mesajul oral, de pildă, se va urmări, în special, felul în care elevul utilizează, în exprimare, trăsăturile specifice limbii române vorbite, prin organizarea unor activități de producere orală similare celor în care este implicat vorbitorul în viața reală, dar și prin sarcini de tipul celor după care se va realiza și evaluarea finală. Astfel, se va asigura familiarizarea elevilor cu tipurile

de exerciții de la evaluarea finală, iar performanțele lor vor crește semnificativ. Atenție, în evaluarea finală nu se pot utiliza tipuri de exerciții care nu au fost utilizate în predarea sau în evaluarea pe parcurs! Acest lucru este valabil indiferent de competența vizată!

Etapa de pregătire a evaluării finale presupune realizarea unor activități comunicative prin care elevii vor fi familiarizați cu tema care va constitui conținutul evaluării. Aceștia vor fi implicați și în activități de documentare individuală sau de grup, astfel încât să-și poată forma o imagine cât mai completă despre tema respectivă. De asemenea, se vor rezolva exerciții lexicale sau gramaticale care pot veni în sprijinul obținerii unor producții orale/scrise cât mai bune pe tema dată. Profesorul trebuie să se asigure și că elevii dețin suficiente informații (conținuturi), despre temă, dar și că ei stăpânesc toate mijloacele lingvistice necesare (gramatică și vocabular).

Un posibil scenariu pentru evaluarea producțiilor orale ale elevilor:

Timp	Structură		Tip de discurs	Abilităţi verificate
Aproximativ 12-15 minute/pereche	Conversație de încălzire, cu profesorul		Discurs liber pe baza unor întrebări generale despre experiențele personale legate de tema în discuție	Transmiterea de informații generale cu privire la tema propusă pentru discuție și la experiențele personale
	Sarcina 1	Monolog	Monolog complex și variat (discurs descriptiv și argumentativ)	Construirea unui monolog pe baza unui suport vizual (4-6 imagini sugestive legate de temă)
	Sarcina 2	Interacțiune verbală (în perechi)	Dialog tematic (discurs argumentativ și persuasiv)	Construirea unui dialog pe baza unei situații date (planuri pentru timpul liber, de exemplu: *La teatru*!); Fiecare elev va avea rolul foarte clar definit și va primi câteva puncte de sprijin pe care să le atingă în mod obligatoriu.

Criterii de evaluare (propunere)

- CONȚINUT: adecvarea la temă, relevanța informațiilor aduse, respectarea funcțiilor comunicative;
- COMPLEXITATE ȘI ACURATEȚE: complexitatea vocabularului și a structurilor folosite, acuratețea limbii;
- FLUENȚĂ ȘI COERENȚĂ: evidențierea unui ritm corespunzător al vorbirii, organizarea logică a ideilor, utilizarea corespunzătoare a conectorilor și a elementelor de structurare a discursului, fluiditatea ideilor etc.;
- EFICIENȚA COMUNICĂRII: realizarea interacțiunii, respectarea principiilor de comunicare (a solicita luarea cuvântului, a-și aștepta rândul, a ceda cuvântul, a solicita/oferi clarificări suplimentare), adaptarea la registru, prezența elementelor paraverbale și nonverbale.

Notă: Pentru consultarea gratuită a modelelor standardizate de teste de limba română pentru vorbitorii nonnativi, organizate pe nivelurile A1-B2 din CECRL și acreditate de ALTE (Asociația Testatorilor de Limbi din Europa), a se consulta site-ul Departamentului de limbă cultură și civilizație românească de la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca: http://romaniandepartment.com/modele-de-evaluare-productii-orale-si-scrise Atenție! Aceste teste se pot utiliza și pentru identificarea nivelului de competență lingvistică al elevilor. Metode de evaluare alternativă:

- observarea sistematică (pe baza unei fişe de observare)
- tema de lucru (în clasă, acasă) concepută în vederea evaluării
- proiectul
- chestionarul
- autoevaluarea
- portofoliul
- fișe de auto/inter/evaluare

Notă: Pentru creșterea gradului de obiectivitate în evaluarea producțiilor orale, se pot folosi, ca reper, instrumentele de evaluare publicate ca *Anexe* în vol. EVRO-P2: 173-354 (grile de evaluare generale/pe benzi; fișe de auto/inter/evaluare; scenarii de evaluare etc.), iar, pentru evaluarea producțiilor scrise, cele din volumul EVRO-P4.

GRILĂ DE EVALUARE/AUTOEVALUARE A PORTOFOLIULUI

Nume și prenume elev:
Clasa:

	Observații	Punctaj maxim	Punctaj acordat
Conținut			
Realizarea unui plan coerent în organizarea informațiilor		**2**	
Punerea în valoare a documentelor/surselor de informare		**2**	
Utilizarea unui vocabular/a unui registru lingvistic adecvat		**1**	
Respectarea acurateții gramaticale		**1**	

	Formă (materialul multimedia)				
	Respectarea regulilor de elaborare a materialului multimedia		**1**		
	Selectarea adecvată a resurselor multimedia		**1**		
	Indicarea surselor de informare		**1**		
	Punct din oficiu		**1**		

b.

Clasa a X-a

Noua programă pentru clasa a X-a marchează o progresie a competențelor specifice față de cea destinată clasei a IX-a. Nivelul de complexitate al competențelor specifice, al exemplelor de activități de învățare și al conținuturilor a fost corelat cu nivelul lingvistic B2 – B2+. Pentru aplicarea eficientă a prezentei programe, este necesară formarea integrată a competențelor specifice și propunerea unor activități creative și flexibile, adaptate nivelului lingvistic al clasei.

Etapele unui scenariu didactic/activitate didactică

Etapă	**Activități/exerciții posibile**
1. Preascultare/Prelectură	potrivire de cuvinte și imagini definiții simplificate ale cuvintelor exerciții de sinonimie/antonimie separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale rebusuri inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, intuirea conținutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziții, a titlului textului
INPUT	
2. Ascultare/lectură propriu-zisă (textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori)	alegere dual ă (adevărat-fals) alegere multiplă (a sau b sau c) completare de spații libere cu 1-3 cuvinte potrivire de enunțuri cu imagini potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate reordonare de paragrafe inserarea unor paragrafe-lipsă formularea unor răspunsuri lungi la întrebări
3. Postascultare/Postlectură	activități de producere a mesajului oral/scris activități de interacțiune orală/scrisă activități de mediere exerciții gramaticale funcționale, contextualizate

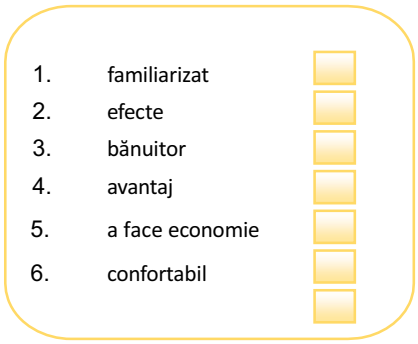
Exemplu concret de activitate

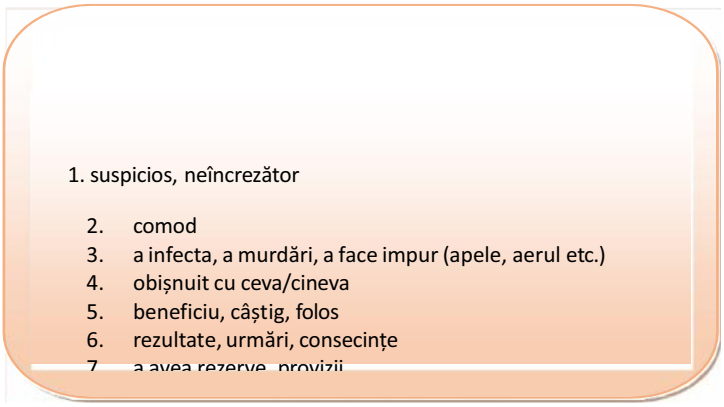
A. Exerciții lexicale – Prelectură/preascultare

1. Alege imaginea potrivită pentru cuvintele de mai jos. Scrie cuvântul corespunzător sub fiecare imagine.

Potriviți cuvintele de mai jos cu definițiile/sinonimele lor:

AERUL PROASPĂT TE UCIDE

Smogul, care era odată problema marilor orașe, se întinde acum în toată lumea. Niciunde pe lumea asta nu mai poți găsi aer proaspăt, dar acest lucru nu mai constituie o problemă, căci oamenii s-au obișnuit atât de tare cu aerul poluat, încât le vine foarte greu să mai respire și altceva. De puțină vreme, am ținut o conferință undeva la munte. De îndată ce am părăsit avionul, am simțit ceva ciudat.

– A ce miroase? L-am întrebat pe domnul care m-a întâmpinat la aeroport.

– Nu simt nimic, a răspuns el.

– E un parfum foarte specific, cu care nu sunt deloc familiarizat.

– A, cred că vă referiți la aerul proaspăt. Cei ce vin aici n-au mai mirosit niciodată așa ceva.

– Și ce efecte are?, l-am întrebat eu cât se poate de bănuitor.

– Se spune că face bine la plămâni. Respirați-l fără teamă, ca pe orice fel de aer. Nimic special.

– Am mai auzit povestea asta. Dar cum explicați, dacă-i aer, că nu-mi lăcrimează ochii?

– Ochii nu lăcrimează la aer curat. Ăsta-i avantajul. Faceți economie la batistele de hârtie.

Am privit în jur și totul era limpede ca cristalul. Aveam o senzație ciudată și nu mă simțeam deloc confortabil. Gazda mea și-a dat seama că nu mă simt bine și a încercat să mă liniștească.

– Vă rog, nu vă îngrijorați, experiențele au dovedit că puteți respira liniștit aer curat zi și noapte, fără ca organismul să sufere. Dacă aerul proaspăt vă face rău, acoperiți-vă nasul cu o batistă și respirați pe gură.

– Perfect, o să încerc. Dacă aș fi știut însă că vin într-un loc unde nu există nimic altceva decât aer curat, m-aș fi înarmat cu o mască de gaze.

După un timp, am fost întrebat cum mă simt.

– Mai bine, dar mi-e dor să strănut.

– Noi nu prea strănutăm aici. Dar, la dumneavoastră, se strănută mult?

– Tot timpul. Sunt zile când numai asta facem.

– Și vă place?

– Nu neapărat. Dar, dacă n-ai strănuta, ai muri.

Aerul proaspăt mă făcea să amețesc. Mă plimbam deja încoace și încolo, ca un leu în cușcă. Mergeam în susul și în josul râului, în speranța că voi găsi niște deșeuri aruncate care să polueze măcar apa, dar... nimic. La marginea râului nu era decât iarbă verde, grasă și sănătoasă, iar împrejurul orașului numai păduri verzi și curate. Din loc în loc, grupuri de copii se jucau fericiți în iarbă. Numai eu simțeam că înnebunesc. Trebuia să găsesc o soluție ca să pot ține conferința. Aerul proaspăt mă făcea să amețesc.

– Nu există pe aici vreun autobuz Diesel să respir puțin gaz câteva ore?

– Nu în momentul acesta, dar, dacă mă străduiesc, aș putea să vă găsesc un camion.

Am găsit un camionagiu, i-am strecurat o hârtie de cinci dolari în buzunar și m-a lăsat timp de o jumătate de oră să-mi țin nasul în țeava de eșapament. Mi-am revenit imediat și am putut să țin conferința. Nimeni n-a plecat din acel oraș mai fericit ca mine. Nu m-am mai oprit decât la Los Angeles. De îndată ce am coborât din avion, am tras o gură zdravănă de smog, ochii au pornit să lăcrimeze, am început iarăși să strănut și m-am simțit ca un nou-născut. Eram din nou pe deplin fericit!

adaptare după Art Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide*

Exerciții de lectură propriu-zisă/ascultare propriu-zisă:

I. Recitiți textul *Aerul proaspăt te ucide* și alegeți varianta corectă!

1. În ziua de azi, persoanele respiră cu dificultate aer curat, din moment ce
   a. acesta nu se mai găsește nicăieri în lume.
   b. persoanele s-au adaptat foarte bine la aerul poluat.
   c. smogul îi sufocă complet.
2. Eroul nostru se simte rău, din pricina

a. aerului poluat.
b. aerului proaspăt.
c. unei răceli.

3. După ce a ieșit din avion, eroul nostru a simțit
a. un miros de smog.
b. un miros foarte plăcut.
c. un miros străin.

4. Acesta regretă că nu a adus cu el o mască de gaze împotriva
a. aerului curat.
b. aerului poluat.
c. mirosului de deșeuri.

5. Eroul nostru caută cu disperare
a. o bucată de iarbă curată.
b. niște deșeuri.
c. niște copii fericiți

II. Selectați prepoziția potrivită și completați spațiile libere:

Prepoziții + substantiv în genitiv:
în susul ≠ în josul
la marginea ≠ în mijlocul în vârful ≠ la poalele
de-a lungul ≠ de-a latul în jurul = împrejurul

După ce a citit textul cu domnul care nu găsea nici urmă de deșeuri în zona unde ținea conferința, DI Fin a decis să facă o scurtă inspecție și să urce până **1**_____ muntelui. Ca să nu se rătăcească, a mers **2**_____ râului. Când a ajuns acolo, s-a uitat **3** _____ său și a văzut numai stânci și păduri înverzite. Totul era extraordinar de curat de jur-împrejur. Era fericit! Din păcate, când privirea lui a trecut mai încolo, **4** _____ unui câmp, a văzut aruncate câteva pungi de plastic pline de sticle de bere, lângă un container.
A traversat câmpul **5**_____ a adunat pungile și le-a pus în container, mulțumit că a rezolvat problema.

B. Exerciţiu de postlectură:

III. Recitiți finalul poveștii, apoi prezentați-l clasei, în stil indirect. Dacă v-a plăcut toată povestea, repovestiți-o colegului de bancă sau în scris, ca temă de casă.

C.* Exerciţii de mediere*:

1. Imaginați-vă că ați fost martor la conferința despre care se vorbește în textul *Aerul proaspăt te__ucide!* Relatați colegilor de clasă întâmplarea și insistați asupra detaliilor legate de efectul aerului proaspăt asupra vorbitorului! Apoi, explicați-le ce ar trebui să facă pentru a preveni efectele poluării asupra organismului uman.
2. Realizați un schimb de idei cu colegii de clasă pe tema poluării aerului în orașul vostru, în vederea sintetizării în scris a diferitelor puncte de vedere.
3. Vizionați un film documentar/artistic ce abordează problema poluării în marile orașe, pentru a stabili asemănările și deosebirile de viziune pe această temă.
4. Aflați dacă există colegi care cred în posibilitatea adaptării organismului uman la un mediu poluat și dacă sunt convinși că acest scenariu ar fi posibil în viitor.
5. Vizitați, împreună cu colegii de clasă, câteva site-uri specializate în recrutarea forței de muncă din domeniul noilor tehnologii. Veți descoperi aici denumirile unor profesii ale viitorului și informații detaliate despre specificul acestora, de exemplu: https://academiadehr.ro/viitorul-muncii-munca-in-viitor/. Ce profesieați dori să urmați? Alegeți 1-2 exemple, notați-vă în caiet o listă cu profesii/termeni folosiți în descrierea lor și realizați următoarele activități:
   A. Prezentați oral opțiunea voastră colegilor de clasă, argumentându-vă alegerea!
   B. Realizați, după ce toți colegii și-au expus opțiunile, un poster pe tema „Meseriile viitorului din domeniul tehnologiilor”.
6. Consultați site-ul Agenției Europene de Mediu (www.eea.europa.eu). Vă recomandăm capitolele „Apa și mediul marin”, „Biodiversitatea-ecosistemele”, „Utilizarea eficientă a resurselor și deșeurilor”. Realizați următoarele activități:

A. Creați, lucrând în grupuri de 3-4 elevi, hărți conceptuale pe temele sus-amintite, în vederea comparării punctului de vedere al fiecărui grup de lucru. Vă sugerăm să folosiți aplicația Mindomo, pentru a crea hărți mentale și prezentări interactive.

B. Prezentați oral și/sau în scris asemănările și deosebirile privind măsurile individuale pentru combaterea poluării, cu scopul de a ajunge la un consens în ceea ce privește importanța implementării unora dintre ele.

7. Citiți studiul intitulat „Costurile educației gratuite”(2018), publicat pe site-ul https://www.salvaticopiii.ro/afla-mai-multe/noutati/costurile-ascunse-ale-educatiei-gratuite. Realizați, împreună cu colegii de clasă, o discuție-panel cu tema „Orientarea în carieră în lumea tehnologiilor” prin valorificarea orală a informațiilor transmise de graficele și diagramele privind costurile ascunse ale educației.

8. Citiți textul următor despre natură și dezvoltare durabilă și realizați un raport după următoarea schemă:
   - referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ;
   - problema ridicată/tema – prezentare;
   - conținutul esențial: cine? ce? de ce? unde? cum? concluzie;
   - reacțiile/părerile/considerațiile voastre critice.

„Pentru a trăi în mod durabil, resursele naturale ale Pământului trebuie utilizate într-un ritm în care acestea se pot reface. Cu toate acestea, societatea noastră de consum exercită o presiune enormă asupra planetei.

Amprenta ecologică a Europei este una dintre cele mai mari de pe planetă. Dacă restul populației mondiale ar trăi ca europenii, ar fi necesare resursele a mai mult de două planete precum Pământul pentru a o întreține.

Creșterea economică și dezvoltarea tehnologiilor moderne din ultimele decenii au adus noi niveluri de confort în viețile noastre. Acest fapt a condus la o cerere și mai mare de produse și servicii și, implicit, la o cerere crescândă de energie și resurse.

Modul în care producem și consumăm contribuie la multe dintre problemele de mediu din prezent, cum ar fi încălzirea globală, poluarea, epuizarea resurselor naturale și pierderea biodiversității.

Consecințele consumului nostru se resimt la nivel mondial: UE depinde de importurile de energie și de resursele naturale, iar o proporție crescândă de produse consumate în Europa sunt fabricate în alte părți ale lumii.

Modelele nedurabile de consum și de producție afectează tot mai mult mediul natural, societatea, economia și întreprinderile. Trebuie să trăim mai durabil, iar acest lucru înseamnă să realizăm mai mult cu mai puține resurse. Calitatea vieții, prosperitatea și creșterea economică depind de consumul raționalizat al resurselor disponibile.

Pentru a realiza acest lucru, trebuie să schimbăm modul în care proiectăm, fabricăm, utilizăm și eliminăm produsele. Această schimbare ne vizează pe toți – indivizi, gospodării, întreprinderi, administrații locale și naționale, precum și comunitatea mondială.

Consumul și producția durabile înseamnă utilizarea mai eficientă a resurselor naturale și a energiei și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor efecte asupra mediului. Cu alte cuvinte, producerea și utilizarea produselor și a serviciilor, în așa fel încât să afecteze cât mai puțin mediul.

Obiectivul este acela de a satisface nevoile de bază privind bunurile și serviciile, ameliorând în același timp calitatea vieții și asigurând suficiente resurse pentru generațiile viitoare.

Consumul durabil vizează stilul nostru de viață, comportamentul de cumpărare și modul în care utilizăm și eliminăm produsele și serviciile. Producția durabilă se axează pe reducerea impactului proceselor de producție asupra mediului și pe proiectarea unor produse mai bune.

Utilizarea eficientă a resurselor și a energiei stă la baza viitoarei competitivități a Europei. Consumul și producția durabile maximizează potențialul întreprinderilor de a transforma provocările din domeniul mediului în oportunități economice, furnizând în același timp consumatorilor o ofertă mai bună.”

https://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/brochure_scp/kg006508RO_2.pdf

Pregătire/planificare: înțelegerea generală prin ascultarea dirijată a unui interviu (secvență de discurs), citirea unui document scris ce rezumă aceeași temă și luarea de notițe. https://www.ecoruralis.ro/2021/05/18/sustenabilitatea-o-filosofie-si-un-proiect-de-viata-pentru- alex-jurj/

Realizați un raport oral după următoarea schemă:
- precizați documentele sursă ale raportului vostru (origine, referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ); problema ridicată/tema – prezentare;
- conținutul esențial: cine?, ce?, de ce? unde?, cum? concluzie;
- reacțiile/considerațiile/părerile voastre critice.

Notă: înainte de a se realiza sarcina de mediere propriu-zisă, profesorul trebuie să se asigure că lexicul este cunoscut și că textul este înțeles, prin realizarea unor exerciții de receptare propriu-zisă. Astfel, medierea se va preda integrat, cum este și firesc, după receptarea scrisă propriu-zisă a unui text.

E.Alte tipuri de activități didactice:

Notă: în cazul unor clase cu un nivel lingvistic ce tinde către nivelul C1, se pot propune și astfel de activități didactice.

Citește cu atenție textul următor și rezolvă apoi cerințele date.

„Sofie avea acum paisprezece ani şi în tânăra ei viaţă primise câteva scrisori, în orice caz la Crăciun, la aniversarea ei şi aşa mai departe. Dar asta de aici era scrisoarea cea mai ciudată pe care o primise vreodată.

Nu avea timbru. Nu fusese lăsată nici măcar la cutia de scrisori. Scrisoarea asta fusese depusă pur şi simplu în ascunzătoarea supersecretă a Sofiei, acolo în gardul viu cel vechi şi ascuns. Ciudat mai era şi faptul că pe o vreme de primăvară uscată scrisoarea ajunsese umedă. [...]

Şi Alberto Knox . . . ce nume nostim mai era şi ăsta! [...]

Întoarse biletul pe partea cealaltă. Acum descoperi că şi pe această parte erau scrise câteva propoziţii.

Există un simţământ natural al ruşinii?

Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii.

Adevărata cunoaştere vine dinăuntru.

Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept.

Sofie aflase între timp că aceste fraze scurte de pe biletele din plicurile albe erau calculate să o pregătească pentru următoarele plicuri mari pe care le primea imediat după ele. Şi acum îi mai veni un gând: dacă „mesagerul" îi aducea plicul galben aici în peşteră, atunci Sofie putea pur şi simplu să-l aştepte. Sau era poate o ea. [...] Scrisoarea mai spunea de altfel că mesagerul era mic. Ar fi putut fi vorba de un copil ? [...]

„*Există un simţământ natural al ruşinii?*" [...]

Şi pe urmă propoziţia următoare: „Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii".

Lucrul cel mai înţelept din ce? Dacă filosoful voia să spună cu vorbele astea că o fiinţă care ştia bine că ea nu ştie tot ce se poate şti în cer şi pe pământ era mai înţeleaptă decât una care ştia prea puţine şi totuşi îşi închipuia că ar fi ştiut o grămadă de lucruri - atunci nu era foarte greu să-i împărtăşeşti părerea. Sofie nu se gândise încă niciodată la aşa ceva. Dar cu cât medita acum mai mult, cu atât îi era mai limpede că, în fond, era şi asta un fel de ştiinţă, să ştii că nu ştii.

În orice caz, ea nu-şi putea închipui ceva mai prostesc decât nişte oameni care au părerile cele mai categorice în chestiuni despre care, în realitate, n-au nici cea mai vagă idee.

Pe urmă venea propoziţia cu acea cunoaştere care vine dinăuntru. Dar într-un moment sau altul, toată cunoaşterea nu venea oare de undeva din afara capetelor oamenilor? Pe de altă parte, Sofie îşi amintea bine de unele situaţii în care mama ei sau profesorii de la şcoală încercaseră să-i vâre ceva în cap, câte un lucru pentru care ea nu fusese deloc receptivă. Când învăţase cu adevărat ceva, trebuise totdeauna să contribuie ea însăşi într-un fel sau altul la asta. Se putea întâmpla ca ea să înţeleagă deodată ceva - şi asta era poate ceea ce se numea „intuiţie".

Mda - Sofie avea impresia că primele teme din acest bilet le rezolvase destul de bine. Dar apoi era o afirmaţie atât de ciudată, încât îi venea să pufnească. „Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept."

Asta să însemne că, de pildă, unul care jefuia o bancă nu ştia ce face când ataca o bancă? Aşa ceva Sofie chiar nu credea. În schimb, era convinsă că atât copiii, cât şi oamenii maturi puteau face prostii - de care se căiau mai târziu - şi că le făceau tocmai împotriva a ceea ce ştiau ei foarte bine.

Pe când şedea astfel să se gândească, auzi deodată dinspre partea gardului viu care răspundea spre pădure nişte crengi uscate trosnind. Să fie acesta mesagerul? Sofie simţi deodată cum îi sare literalmente inima. Dar şi mai mare îi fu spaima când auzi că fiinţa aceea care se apropia amuşina parcă asemenea unui animal.

În clipa următoare, pătrunse prin latura dinspre pădure a peşterii un câine mare. Trebuie să fi fost un labrador. Ţinea în bot un plic mare galben pe care-l lăsă să cadă la picioarele Sofiei. Totul se petrecu atât de repede, încât Sofie nu fu în stare să schiţeze nici măcar cel mai mic gest În câteva secunde ea ţinea în mână plicul cel mare - şi câinele galben dispăruse iarăşi spre pădure. [...]

Deci acesta era mesagerul! Sofie respiră adânc.

[...] Sofie deschise plicul cel mare şi începu să citească."

Jostein Gaarder, *Lumea Sofiei* (trad. Mircea Ivănescu)

Observație: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului (tipul de bilingvism), precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

a. să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
b. să adapteze textul dat, conform modelului prezentat;
c. să prelucreze textul eliminând pasajele dificile.

Prezentarea secvenței de lecție (dezbatere):
clasa se împarte în grupe de câte cinci-șase elevi care vor îndeplini anumite roluri pe parcursul activității;
roluri:
un mediator care este și purtătorul de cuvânt al grupei (coordonează dezbaterea de la nivelul grupei; formulează întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza dezacordul dintre părți; prezintă în fața clasei punctul de vedere al grupei);
trei-patru membri (rezolvă sarcinile de lucru, ajungând în finalul dezbaterii la consens);
un observator (consemnează modul în care participanții își îndeplinesc rolurile; prezintă în grupul mare ceea ce a consemnat, precizând în ce măsură mediatorul a fost și facilitator pe parcursul dezbaterii).
Sarcini la nivelul **grupei**:
Care idei/comportamente/atitudini din textul dat pot fi considerate stereotipuri sau prejudecăți?
Se poate considera că stereotipurile/prejudecățile identificate au impact asupra relațiilor interpersonale? Sarcină de lucru **individuală**: Prezintă, în scris, câte un exemplu relevant, din experiența de viață/de lectură/culturală, pentru fiecare aserțiune din textul-suport: *Există un simțământ natural al rușinii?; Lucrul cel mai înțelept e să știi că nu știi.; Adevărata cunoaştere vine dinăuntru.; Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept.*
Sarcină de lucru **frontală**: Comparați exemplele oferite din perspectiva unor aspecte comune/diferite (culturale, psihologice şi sociale).

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:

1. Temele vor fi abordate atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În clasa a X-a, fiecare temă se recomandă a fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
   a. un text nonliterar;
   b. un text literar
4. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare.
5. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
6. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.

LISTĂ ORIENTATIVĂ DE OPERE/TEXTE RECOMANDATE

Clasa a IX-a

Literatura română	Literatura universală
Adina Popescu, *Vine vacanța cu trenul din Franța* Bogdan Matei, *Europa în 80 de zile* Carmen Firan, *Un vis ce fuge* Constantin Chiriță, *Cireşarii* Cristina Hermeziu, *Viața pe Facebook. Dau like, deci exist* Dimitrie Ralet, *Suvenire si impresii de călătorie* Florentina Mitrica, *Pierduți* Florin Bică, *Online - A treia planetă de la soare* Florin Iaru, *De-a wati ascunselea* Gabriel Brebenar, *Jurnalul unui cititor* Gabriel Liiceanu, *Declarație de iubire* Geo Bogza, *Jurnal de copilărie și adolescență* George Bacovia, *Liceu* Grigore Bajenaru, *Cișmigiu Et Comp.* I.L. Caragiale, *Lanțul slăbiciunilor* (varianta adaptată), *Un pedagog de școală nouă* (varianta adaptată) Ioana Pârvulescu, *Inocenții, Prevestirea* Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb* Liliana Corobca, *Buburuza*	Allen Carr, *Gata cu frica de avion!* Ann Napolitano, *Dragă Edward* Anna Frank, *Jurnalul Annei Frank* Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinţ* Chloe Delaume, *Locuiesc în televizor* Clarissa Corradin, *10 idei care pot salva planeta* Cornelia Funke, *Inimă de cerneală* Rui Zink, *Așteptarea* David Kirkpatrick, *Efectul Facebook* Dean Karnazes,*Ultramaratonistul* Delia Owens, *Acolo unde cântă racii* Diana Graber, *Copiii în era digitală* Edouard și Mathilde Cortes, *Cerere în căsătorie* Elena Ferrante, *Prietena mea genială* Eric E. Schmitt, *Oscar si tanti Roz* Sofi Oksanen, *Vacile lui Stalin* Meik Wiking, *Hygge* Erik Emanuel Schmitt, *Otrava iubirii* Fredrik Backman, *Noi contra voastră*

Liviu Rebreanu, *Scara măgarilor* Marius Albert Neguț, *Cerberus* Martha Bibescu, *Jurnal berlinez '38* Mihail Sadoveanu, *Baltagul, Hanu Ancuței* Mircea Cărtărescu, *Florin scrie un roman, Pururi tânăr, înfășurat în pixeli* Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop* Nadia Comăneci, *Scrisori către o tânără gimnastă* Otilia Marchiș-Bölöni, *Cartea suferințelor* Ovidiu Scridon, *O lume de roboți* Radu Paraschivescu, *Recviem vesel pentru tata* Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!* Raluca Poenaru, *Pericol* Simona Popescu, *Exuvii* Tatiana Niculescu, *Nepovestitele iubiri. 7 minibiografii sentimentale*	Fredrik Backman, *Scandalul* Giuseppe D Anna, Clarissa Corradin, *10 idei care pot salva planeta* Grégory Rateau, *Hoinar prin România. Jurnalul unui călător francez* György Dragomán, *Regele alb, Rugul* Herbert George Wells, *Mașina timpului* Hiro Arikawa, *Memoriile unui motan călător* Holly Vorba, *Acum sunt normală?* J.K. Rowling, *Harry Potter și piatra filozofală* Jamie Bartlett, *Oameni vs Tehnologie* Jeanine Cummins, *Pământ American* Jeff Henigson, *1986. Povestea adevărată a unui adolescent care aproape ca a salvat lumea* Jessica Park, *Băiatul de pe Facebook* John Boyne, *Băiatul cu pijamale în dungi* Jonas Jonasson, *Analfabeta care știa să socotească, Bărbatul de 100 de ani care a sărit pe fereastră și a dispărut* Jules Verne, *Călătorii extraordinare. Aventuri între știință și literatură* Kate Atkinson, *Viață după viață* Kathryn Erkine, *Pasăre cântătoare* Kim Ligett, *Anul de grație* Malala Yousafzai, Christina Lamb, *Eu sunt Malala* Manfred Spitzer, *Demența digitala. Cum ne tulbura mintea noile tehnologii* Markus Zusak, *Hoțul de cărți* Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* Monty Lyman , *Remarcabila viață a pielii* Nicola Yoon, *Absolut tot* Peter Brown, *Insula robotilor* Rachel Renne Russel, *Însemnările unei puștoaice* Rainer Maria Rilke, *Jurnal* Renee McGregor, *Alimentația sportivilor amatori și de performanță* Richard Peck, *Un an haihui* Rosanne Parry, *O balenă în Sălbăticia albastră, Povestea lupului hoinar* Rosella Postorino, D*egustătoarele* Sean Covey, *Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace. Ghidul fundamental pentru succes al adolescentilor* Sophie Rigal-Goulard, *15 zile fără internet* Stephen King , *Doctor Sleep* Tommy Greenwald, *Cum să faci să nu citești* V. Shukshin, *Soarele, bătrânul și fata* William Golding, *Împăratul muștelor*

Clasa a X-a

Literatura română	Literatura universală
Adrian Chivu, *Strada* Adrian Păunescu*, Actorul* Adrian Popescu, *Planetă dificilă* Alexandra Mihalache, *Artă și cer* Marin Sorescu*, Portretul artistului* George Bacovia*, Largo* Ana Blandiana, *Ei merg pe role, Întâmplări din grădina mea* Cosmin Perța, *Anisia și uneltele fermecate* Dan Lungu, *Fetița care s-a jucat de-a Dumnezeu, Sînt o babă comunistă* Dan Mircea Cipariu, *Tsunami* Eugen Ionescu, *Englezește fără profesor (Cântăreața cheală)* Eugenia Moraru, *Mari catastrofe care au zguduit lumea* G. Călinescu, *Enigma Otiliei* Georgiana Gherea, *Tehnici de învățare* I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută* Ileana Vulpescu, *Arta conversației* Ioan Slavici, *Mara, Moara cu noroc* Ioana Pârvulescu, *Și eu am trăit în comunism* Ion Băiețu*, Balanța* Ionuț Popa, *100 de catastrofe naturale* Laura Poantă, *Doctorul de povești. Medicină și literatură* Liviu Rebreanu*, Cumpăna dreptății* Lucian Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor* *Lucian Boia, Scurta istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice* *Doru Panaitescu, Manifest pentru Dunăre* *Mihai Eminescu, Ce e amorul?/De ce nu-mi vii/ O, rămâi!/ Iubind în taină/Departe sunt de tine* *Mircea Eliade, Ioan Petru Culianu, Dialoguri întrerupte* *Mircea Eliade, Maitreyi, Romanul adolescentului miop* *Monastirea Argeșului* *Nichita Stănescu, Același gând* *Octavian Paler, Deșertul pentru totdeauna* *Octavian Paler, Convorbiri cu Daniel Cristea-Enache* *Răzvan Petrescu, Foxtrot XX* *Rodica Nicoleta Ion, Glossă pentru artiști* *Simona Popescu, Juventus – Despre mine aș fi vrut să scriu despre tine* *Ștefan Octavian Iosif, Artiști* *Valeria Chilese, Catastrofe naturale* *Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache, Pictura românească în imagini* *Vasile Florea, Arta românească de la origini până în prezent*	Alex Hooper-Hodson*, 52 de probleme ale adolescentelor* Alison Bechdel, *Casa veselă. O tragicomedie de familie* Allie Brosh*, O hiperbolă și jumătate* André Malraux, *Ispita Occidentului* Andy Hertz*, Mutat la țară. Viața fără ceas din Londra în Apuseni* Anne Frank, *Jurnalul Annei Frank* Art Malka Adler, *Frații de la Auschwitz* Art Spiegelman, *Maus. Povestea unui supraviețuitor* (roman grafic) Brett Helquist, *Pe urmele lui Vermeer* Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide* Care Santos*, Minciuna, Adevărul* Charles Chaplin, *Viața mea* Charlotte Bronte*, Jane Eyre* Christophe Andre, Francois Lelord, *Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele* Dale Carnegie, *Cum să câștigi prieteni și să influențezi lume, Secretele succesului* Daniel Pennac*, Necazuri cu școala* Donna Dunning, C*e tip de carieră ți se potrivește?* Elizabeth Lunday, *Viața secretă a marilor artiști* Eva Heyman, *Am trăit atât de puțin* Fredrik Backman, *Bunica mi-a spus că-i pare rău, Oameni anxioși* *Gary Chapman, Cele 5 limbaje ale iubirii pentru adolescenți Georges Michel, Timidele aventuri ale unui spălător de geamuri Harper Lee, Să ucizi o pasăre cântătoare* *Haruki Murakami, Meseria de romancier* *Jane Austen, Mândrie și prejudecată Robert Musil, Rătăcirile elevului Törless* *Janne Teller, Nimic* *Jean-Claude Rodet, Jacques Lalanne, Ghid de supraviețuire în caz de catastrofe* *Jean-Pierre Dupuy, Tsunami. Scurta metafizica a catastrofelor* *Jurga Vile și Lina Itagaki, Haiku siberian (roman grafic)* *Kim Ligett, Anul de grație* *Laurie Halse Anderson, Vorbește! Codul secret al anilor de liceu* *Marjane Satrapi, Persepolis (vol. I) (roman grafic)* *Mark Haddon, O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopții* *Mark Levy, Hoțul de umbre* *Mieko Kawakami, Povești de vară* *Montesquieu, Scrisori persane* *Mihail Bulgakov, Însemnările unui tânăr medic* *Mór Jókai, Voievodul țiganilor Meşterul zidar Kelemen* *Oscar Wilde, Portretul lui Dorian Gray* *Özge Samanci, Îndrăznește să dezamăgești. O copilărie în Turcia Paul Ekman, Emoții pe față. Cum să citim sentimentele de pe chipul uman* *Paulo Coelho, Alchimistul* *Pierre Lemaitre, O viață și trei zile* *Rachel Renée Russell, Însemnările unei puștoaice* *Richard Nelson Bolles, Ce culoare are parașuta ta?* *Robert Cormier, Războiul ciocolatei* *Robert Schnakenberg, Viața secretă a marilor scriitori*

	Robin Sharma, Călugărul care și-a vândut Ferrari-ul *S. E. Hinton, Proscrișii* *Sean Covey, Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace* *Serhii Plokhy, Cernobîl. Istoria unei catastrofe nucleare Sorocovschi Victor, Riscuri și catastrofe* *Sherman Alexie, Jurnalul complet adevărat al unui indian cu jumătate de normă* *Sir David Attenborough, O viață pe planeta noastră. Mărturia mea și o viziune pentru viitor* *Susan Martineau, Dezastre din viața reală Suzanne Collins, Jocurile foamei* *Szvetlana Alekszijevics, Rugăciune din Cernobîl* *Tom Butler-Bowdon, 50 de clasici. Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate si natura umană* *Vida Gábor, Povestea unei bâlbâieli* *Viktor Frankl, Omul în căutarea sensului vieții* *Virgine Grimaldi, Era și timpul să aprind iar stelele* *William Golding, Împăratul muștelor*

Clasele a XI-a și a XII-a

Actuala *Programă de limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* își propune, pentru clasele a XI-a și a XII-a, să asigure dezvoltarea următoarelor două competențe-cheie: competența de comunicare în limba română ca limbă nematernă și competența culturală. În consonanță cu profilul absolventului de liceu, prima are în vedere eficientizarea procesului de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise și, de asemenea, facilitarea integrării socioculturale a viitorului absolvent de liceu, contribuind, în mod constructiv, la realizarea unui profil lingvistic complex. A doua are în vedere valoarea formativă a literaturii și, de asemenea, familiarizarea cu diverse contexte culturale, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor, prin lectura literaturii şi a altor tipuri de creaţie artistică.

Astfel, finalitatea urmărită de programă o constituie formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în comunicare, atât în perioada școlarității, cât și pe toată durata vieții, interesat să înțeleagă valori culturale relevate prin receptarea literaturii și a altor tipuri de discurs artistic, apt să reacționeze în mod personal și adecvat în fața diversității culturale.

În cadrul programei, domeniul limbii este articulat în conformitate cu perspectivele actuale din studiile consacrate limbii române ca limbă nematernă, într-o viziune funcțională și pragmatică asupra limbii ca mijloc de comunicare și de interacțiune socială, precum și ca material esențial al construcției textului în contextul comunicării. Domeniul literaturii este abordat dintr-o *perspectivă culturală largă*, oferită de *abordarea tematică*, prin care literatura este înțeleasă ca discurs despre natura și condiția umană.

Programa respectă imperativele învățământului actual referitoare la specificul acțiunii didactice centrate pe elev, activitățile destinate formării competențelor generale și specifice disciplinei *Limba și literatura română*, urmărind operaționalizarea cunoștințelor, adaptarea elevilor la contexte de comunicare diverse și, astfel, monitorizarea de către elevi a propriei formări. În procesul de predare-învățare-evaluare, se va avea în vedere asigurarea nivelului funcțional al competențelor din clasele a XI-a și a XII-a, conform profilului absolventului de liceu și a planurilor-cadru aprobate prin Ordinele nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025

Principiile didactice care vor ghida procesul de predare-învăţare-evaluare sunt:

- proiectarea activităţilor didactice urmărindu-se dezvoltarea integrată a competențelor-cheie;
- centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluarea continuă;
- favorizarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare şi nonliterare, prin lectură tematică;
- însușirea interactivă a limbii orale și scrise, ca instrument de comunicare;
- formarea unei personalități capabile să exprime opinii proprii, să accepte diversitatea de idei şi de opinii;
- receptarea literaturii pe baza proceselor de comprehensiune/înțelegere, analiză și interpretare;
- realizarea de conexiuni tematice între literatura română și literatura universală.

Prezentarea conţinuturilor în liste distincte pentru 1. *Domenii de conținut*, 2. *Conținuturi*, 3.

Patrimoniu literar școlar (autori canonici) și 4. *Lista deschisă cuprinzând scriitori români* s-a făcut din rațiuni metodologice, pe de o parte, pentru a pune în evidență criteriile care au configurat programa: criteriul tematic, criteriul valoric (canon și patrimoniu) și un criteriu al flexibilității (oferit de dinamica *listelor deschise*) și, pe de altă parte, pentru a ilustra viziunea dinamică pe care programa o propune în abordarea literaturii, profesorii având astfel posibilitatea să decidă modul în care vor trata conținuturile: ordinea temelor, selecția textelor și a conceptelor în vederea documentării unei teme, precum și tipul de activități didactice.

Studiul literaturii se va realiza, pe parcursul claselor a XI-a și a XII-a, prin abordarea a trei teme-cupolă: a. *Experiențe fundamentale ale existenței*, b. *Subiect si alteritate* și c. *Tradiție și modernitate*. Aceste teme au caracter integrativ și grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi evidențiat în moduri dintre cele mai diverse.

Actuala programă abordează *tema* într-un sens plural, în tangență cu domeniul studiilor culturale, accepțiunile atribuite temei fiind următoarele:

- tema desemnează un aspect general din realitate/din experiența umană transpus în textul literar/opera artistică, prin anumite modalități specifice;
- tema majoră/dominantă denumește un aspect integrator care conține alte elemente ca subteme (teme minore);
- tema este un construct conceptual realizat din ansamblul unor elemente ale textului, prin trei operațiuni: *gruparea unor elemente de conținut* pe baza unui numitor comun, *generalizarea* și, apoi, *identificarea și formularea* temei; tema constituie o metodă de analiză a literaturii axată pe subiectul/conținutul textelor, care favorizează descrierea și interpretarea unui text sau a unui grup/corpus de texte;
- tema reprezintă un principiu pe baza căruia, în actul lecturii, un cititor poate să creeze legături între diferite texte;
- tema constituie răspunsul la întrebarea „Despre ce vorbește în mod semnificativ sau în mod important un text?”, acest răspuns putând varia în contexte interpretative diverse.

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:

1. Cele trei teme-cupolă vor fi abordate atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În fiecare an de studiu, la toate filierele, la trunchiul comun (TC), fiecare temă va fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
    a. un text nonliterar;
    b. un text literar aparținând unui scriitor din canonul/patrimoniul literar școlar românesc sau din *Lista deschisă cuprinzând scriitori români*.
4. Se va studia cel puțin o operă semnificativă pentru fiecare temă din creația autorilor aparținând canonului/patrimoniului școlar, în clasa a XI-a sau în clasa a XII-a.
5. Se vor studia opere la alegerea profesorului, reprezentative pentru diverse specii literare, în cadrul fiecărei teme, atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a.
6. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare, din literatura română sau din literatura universală sau prin recurs la alte limbaje artistice (cinematografic, plastic, muzical, teatral etc.).
7. Abordarea fiecărei teme printr-un text nonliterar va facilita progresul de la nivelul lingvistic B2+ la C1, pe de o parte, și, pe de altă parte, va ilustra tema prin tipuri variate de discurs (publicistic, științific, eseistic etc.).
8. Abordarea tematică va avea în vedere în mod constant faptele de limbă specifice nivelurilor B2+ și C1 (în special expresii idiomatice și elemente care asigură coerența și coeziunea discursului).
9. Abordarea criticii literare se va face doar în măsura în care aceasta este necesară pentru conturarea aspectelor contextuale necesare interpretării unei opere literare.
10. Curentele/orientările literare constituie doar obiectul contextualizării unui text/fenomen literar, prin urmare nu vor fi abordate în sine, ci doar în vederea contextualizării unui text/fenomen literar.
11. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
12. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.
13. În realizarea sarcinilor pentru competența de receptare a mesajelor orale sau scrise, se recomandă ca textele-suport să se încadreze într-o medie de 300-350 de cuvinte. În ceea ce privește

competențele de producere, este indicată respectarea reglementărilor internaționale pentru nivelul lingvistic C1, în funcție de tipul de sarcină.

O posibilă formulă didactică de abordare a temei, oferită aici doar ca exemplu, poate cuprinde următoarele tipuri de activități:

- activități de explorare a temei, realizate prin intermediul unor grupaje documentare: lectura unor texte nonliterare referitoare la temă (pagini de enciclopedii sau dicționare de literatură, eseuri, memorii, jurnale, articole, interviuri etc.), vizionarea unor documente video care evocă experiențe consonante cu tema în discuție etc.
- activități de aprofundare a temei, realizate prin strategii de receptare (înțelegere și interpretare) de text literar și de contextualizare; prin receptare de text și evidențierea modalităților lingvistice, textuale și discursive prin care se construiește tema etc.
- activități de reflecție asupra temei, realizate prin strategii de recontextualizare a temei în orizontul de interes al elevilor sau de recontextualizare a temei din perspectiva altor tipuri de discurs artistic (artă plastică, teatrală, cinematografică etc.).

Pentru exemple de activități de formare/evaluare a competențelor, profesorii pot apela la modelele oferite la secțiunea *Clasele a IX-a și a X-a* din cadrul prezentelor *Sugestii metodologice*.

Tot ca exemplu, în tabelul de mai jos sunt ilustrate posibilitățile plurale de corelare a textelor pentru tratarea unei teme.

Tema	Clasa	Text nonliterar	Text literar autor canonic/de patrimoniu/Lista deschisă cuprinzând scriitori români	
Experiențe fundamentale ale existenței	a XI-a	corespondența dintre scriitori, de exemplu M. Eminescu și Ion Creangă*	Liviu Rebreanu, *Adam și Eva***	
***sau** corespondența dintre Constantin Noica și Emil Cioran etc. ****sau** Mihai Eminescu, *Luceafărul*, Marin Sorescu, *Matca* etc. *****sau** Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*, Ștefan Augustin Doinaș, *Astăzi ne despărțim* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XI-a	Alex. Ștefănescu, *Mesaj către tineri** (2018)	Ioan Slavici, *Pădureanca***	
***sau** interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** George Bacovia, *Decembre*, Camil Petrescu, *Danton* etc. *****sau** Ion Minulescu, *Corigent la limba română* etc.				
Tradiție și modernitate	a XI-a	Laurențiu Staicu, *Cuvânt-înainte (scrisoarea adresată adolescenților)* în vol. *Socrate în blugi* (2020)*	Lucian Blaga, *Autoportret***	
***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc. ****sau** Lucian Blaga, *Cruciada copiilor* sau *Hronicul și cântecul vârstelor* etc. *****sau** Mircea Eliade, *Maitreyi*, Vasile Voiculescu, *Capul de zimbru* etc.				
Experiențe fundamentale ale existenței	a XII-a	Octavian Paler, *Polemici cordiale* (1983)*	Marin Preda, *Intrusul***	
***sau** Octavian Paler, *Viața ca o coridă* (1987) etc. ****sau** Nichita Stănescu, *Cântec*, Ion Luca Caragiale, *La conac* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, *Creionul de tâmplărie* (2020), Ana Blandiana, *Descântec de ploaie* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XII-a	Liviu Papadima, *Învățătura de minte, eseuri despre educație* (un eseu, la alegere) (2021)*	Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni***	
***sau** sau interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** sau Marin Sorescu, *Capriciu* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, Poema chiuvetei etc.				

Tradiție și modernitate	a XII-a	Ioana Pârvulescu, *Alfabetul doamnelor**	Ion Creangă, *Povestea unui om leneș***	

***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc.
****sau** Ion Creangă, *Prostia omenească*, Tudor Arghezi, *Flori de mucigai*, Lucian Blaga, *Meșterul Manole* etc.
*****sau** Mircea Cărtărescu, *Fata cu șosete de diamant*, Robert Șerban, *Oameni în trening* (o povestire, la alegere) etc.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

a. **Referințe științifice**

1. *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică*: https://ccd.intercultural.ro
2. *Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare,* Diviziunea Politici lingvistice Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Chișinău, 2003.
3. *Cadrul european pentru studiul literaturii în învăţământul secundar* (*LiFT-2–Literary Framework for Teachers*): http://ro.literaryframework.eu
4. *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. *The CEFR Companion Volume with New Descriptors*, Strasbourg, Council of Europe, 2018, disponibil pe: https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989.
5. CRED – *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*, parte integrantă a Strategiei Europa 2020.
6. MOLDOVAN, Victoria, POP, Liana, URICARU, Lucia, *Nivel prag. Pentru învăţarea limbii române ca limbă străină,* Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
7. ONOJESCU, Monica (coord.), *Lecturiada* [proiect realizat de Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Română „Ioana Em. Petrescu"], Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005-2014
8. PAMFIL, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, Cluj-Napoca, 2016
9. PLATON, Elena (coord.), MANOLE, Veronica, VARGA, Cristina, LAZĂR, Andrei, *Evaluarea competențelor de comunicare orală în limba română–învățământul secundar (EVRO–P2),* Cluj-Napoca*,* Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
10. PLATON, Elena (coord.), SONEA, Ioana, TARĂU, Ștefania*, Evaluarea competențelor de comunicare scrisă în limba română – învățământul secundar (EVRO–P4),* Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015,
11. PLATON, Elena, ARIEȘAN, Antonela, BURLACU, Diana, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B2*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021 (sub tipar).
12. PLATON, Elena, BURLACU, Diana Viorela, SONEA, Ioana Silvia (coordonatori), *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P3–ciclul liceal*, Cluj-Napoca,Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
13. PLATON, Elena, *Româna ca limbă străină (RLS). Elemente de metadidactică,* Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
14. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia VÎLCU, Dina, *Descrierea minimală a limbii române (A1, A2, B1, B2),* Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
15. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VÎLCU, Dina, *Exerciții audio (A1, A2, B1, B2, C1, C2*). *Româna ca limbă străină,* Editura Efes, Cluj-Napoca, 2009.
16. PLATON, Elena, VÎLCU, Dina (coordonatori), *Procesul de evaluare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P6 – ciclul liceal*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe:www.video.elearning.ubbcluj.ro
17. POP*,* Liana (coord.)*, Româna A1-B1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008; POP*,* Liana (coord.)*, Româna B2-C1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008; toate datele despre acest proiect, ca și unitățile de învățare sunt disponibile pe AutoDidact-Manuale
18. SÂMIHĂIAN, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române*, București, Editura Art, 2020.
19. SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia-Iunia, VÎLCU, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B1*,
Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
20. TÓDOR Erika-Mária, *Interdependenţele conduitei bilingve. Profilul psiho-lingvistic al bilingvismului maghiar-român /The interdependencies of bilingual behaviour. Psycholinguistic and sociolinguistic profile of Hungarian-Romanian bilinguals*, Diacronia 2, July 17, 2015.

21. TÓDOR Erika-Mária, *Predarea-învăţarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*, Cluj-Napoca, Editura Scientia, 2020.

b. Linkuri utile:

http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/ro/manuale.html
http://.video.elearning.ubbcluj.ro
https://davebirss.com/storydice/
www.romanianvoice.com
https://humanitas.ro/humanitas/colectii/biblioteca-virtuala
https://respiro.ro/respiroteca/carti?gclid=CjwKCAjwx8iIBhBwEiwA2quaqxs5nKWuAsXJqMHhzk3Z-KqNrtfctQ0v-vqOOgO0VQreTCCjZ9sCpxoCbG0QAvD_BwE
https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Cadrul-European-Comun-de-Referinta-pentru-limbi.pdf
https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989
https://ed.ted.com/lessons?direction=desc&sort=featured-position&user_by_click=student
https://youtube.com/teded
https://youtube.com/c/THECINEPUB_filme_romanesti_online

Grupul de lucru pentru elaborarea programelor şcolare pentru Limba şi literatura română pentru şcoli şi secţii cu predare în limba maghiară şi Metodica predării Limbii şi literaturii române pentru şcoli şi secţii cu predare în limba maghiară (învăţământ liceal, toate filierele)

Nr.crt.	Numele şi prenumele	Unitatea de învăţământ/Instituţia de proveniență şi localitatea	Funcţia în cadrul G.L.C.
1.	GEORGESCU Daniel	Ministerul Educaţiei şi Cercetării	Responsabil MEC
2.	PLATON Elena	Universitatea „Babeş Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator ştiinţific secţiunea I
3.	TĂMÂIAN Gioconda Ioana	Universitatea „Babeş Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator ştiinţific secţiunea II
I.	Limba şi literatura română pentru şcoli şi secţii cu predare în limba maghiară		
1.	CSEREI Gyöngyvér	Liceul Teoretic „Nagy Mózes” Târgu Secuiesc, Covasna	Membru
2.	FORGÓ Éva-Erika	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureş	Membru
3.	GREGOROVICI Corina Delia	Liceul Reformat „Wesselényi”, Zalău	Membru
4.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Naţional Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureş	Membru
5.	KAITAR Roxana Anca	Liceul Teologic Romano-Catolic „Hám János”, Satu Mare	Membru
6.	TIUTIU Graţiela	Colegiul Naţional „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru
7.	ZAHARIA Alina Voichiţa	Liceul Teoretic „Horvath Janos”, Marghita	Membru
II.	Metodica predării Limbii şi literaturii române pentru şcoli şi secţii cu predare în limba maghiară		
1.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Naţional Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureş	Membru
2.	TIUTIU Graţiela	Colegiul Naţional „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru

Anexa nr. 175

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Clasele a IX-a - a XII-a
Trunchi comun și curriculum de specialitate(TC+CS)

Filiera teoretică, profil umanist, specializarea științe sociale
Filiera vocațională, profil teologic,
specializarea teologie romano-catolică de limbă maghiară,
specializarea teologie reformată,
specializarea teologie unitariană

Învățământ liceal

- 2026 -

Anexa nr. 175
Programa şcolară pentru disciplina *Limba şi literatura română*
pentru şcolile şi secţiile cu predare în limba maghiară
clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun şi curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea ştiinţe sociale*
- *Filiera vocaţională, profil teologic, specializarea teologie romano-catolică de limbă maghiară, specializarea teologie reformată, specializarea teologie unitariană*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa şcolară pentru disciplina *Limba şi literatura română pentru şcolile şi secţiile cu predare în limba maghiară* din ciclul liceal are la bază Planurile-cadru pentru învăţământul liceal aprobate prin Ordinele de ministru nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025, care subliniază ca principii prioritare centrarea pe elev, flexibilitatea curriculară şi dezvoltarea competenţelor-cheie europene, la fel ca în cazul Limbii şi literaturii române ca limbă maternă. Prezentul document a fost realizat pornind de la programele în vigoare aprobate prin OM 5153/2021, OM 3019/2022, OM 3908/2023, care vizează formarea de competenţe la disciplina limba şi literatura română, la nivel liceal, pentru elevii aparţinând minorităţii maghiare. În raport cu programele în vigoare, prezentul document nu aduce modificări de conţinut, ci îl redistribuie în funcţie de prevederile planurilor-cadru ce urmează a fi aplicate începând cu 1 septembrie 2026; astfel, modificările sunt într-o proporţie mai mică de 25%.

Fiind destinată, în mod special, vorbitorilor nonnativi, pentru care limba română constituie o limbă nematernă (RLNM), Programa reprezintă o noutate absolută pentru ciclul liceal. Aceasta introduce o abordare nouă, în spiritul politicilor lingvistice europene, respectând principiile vehiculate, la această oră, în didactica limbilor. Pentru asigurarea coerenţei, atât pe orizontală, cât şi pe verticală, s-a urmărit racordarea cu principiile din *Cadrul european comun de referinţă pentru limbi* (CECRL), cel mai important document elaborat de către Departamentul de politici lingvistice din cadrul Consiliului Europei. CECRL constituie o bază de referinţă comună, la care se raportează toate limbile în procesul de predare-învăţare-evaluare, descriind performanţele la care trebuie să ajungă un vorbitor nonnativ în fiecare etapă a parcursului său de învăţare.

Prezenta programă urmăreşte standardizarea întregului proces de predare-învăţare-evaluare a RLNM, în vederea obţinerii unor rezultate cât mai bune în achiziţia limbii române de către elevii vorbitori nonnativi, într-un timp cât mai scurt. În acest scop, sunt respectate, îndeaproape, recomandările metodologice ale CECRL, care pun accentul nu doar pe *abordarea comunicativ-funcţională* în predarea limbilor, ci şi pe cea *acţională,* aceasta considerând elevul un *actor social* ce are de îndeplinit diferite sarcini (nu doar de natură strict comunicativă), într-o serie de circumstanţe date, într-un *mediu specific*, în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Din acest motiv, programa se axează pe formarea competenţei comunicative generale în limba română în context plurilingv şi pluricultural, şi nu pe transmiterea şi memorarea de conţinuturi. Astfel, se respectă *criteriul autenticităţii*, care vizează conceperea unor activităţi de învăţare la clasă cât mai apropiate de cele pe care elevul le desfăşoară în viaţa reală, în diverse contexte. În acest mod, întregul proces educativ este centrat pe elev, ceea ce impune promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea şi adaptarea situaţiilor de învăţare la caracteristicile de vârstă ale elevilor, la nevoile, interesele şi aptitudinile acestora, la stilurile lor de învăţare, respectându-se diversitatea etnoculturală, lingvistică, religioasă etc.

În egală măsură, designul curricular a avut la bază abordarea numită *backward design* sau proiectarea inversă, în sensul că rezultatele aşteptate ale învăţării au avut un impact major asupra muncii de proiectare, implementare şi evaluare a curriculumului, deoarece, numai în funcţie de performanţele aşteptate la finalul fiecărei etape, se pot construi parcursuri de învăţare diferenţiate şi se pot implementa demersuri explicite pentru personalizarea traseului didactic, drept garanţie a egalităţii de şanse.

În stabilirea competenţelor generale, a competenţelor specifice, dar şi a activităţilor de învăţare şi a conţinuturilor, s-a asigurat corelarea cu descriptorii din suplimentul la CECRL, Companion Volume, publicat în 2018, care constituie cel mai nou ghid utilizat pe plan internaţional în elaborarea curriculelor pentru predarea unei limbi ca limbă nematernă sau ca limbă a doua. În plus, pentru o adaptare cât mai bună a acestor descriptori generali, valabili pentru toate limbile, la specificul limbii române, s-a utilizat Descrierea minimală a limbii române, elaborată şi publicată deja pentru nivelurile A1, A2, B1, B2.

Principala noutate a tabloului rezultat şi propus în această programă constă în acordarea unui spaţiu de sine stătător *competenţei de interacţiune orală şi scrisă*, ca şi în introducerea *competenţei de mediere în context plurilingv şi pluricultural*, necesară în contextul specific de predare a RLNM.

De asemenea, s-a acordat o importanţă deosebită dezvoltării progresive a nivelurilor de competenţă

lingvistică: în clasa a IX-a, este vizat nivelul B1+, în clasa a X-a, nivelul B2, iar, în clasele a XI-a și a XII-a, nivelurile B2+/C1. Progresia stabilită a urmărit asigurarea continuității față de programa de specialitate pentru clasele V-VIII destinată elevilor maghiari, dar și de la o clasă la alta a nivelului liceal, impunând un traseu pragmatic și aplicativ în desfășurarea demersului didactic.

Valorificând achizițiile din clasa anterioară, programa adaugă, în mod gradat, noi elemente. De exemplu, în cazul *Receptării mesajului oral și scris*, *în diferite situații de comunicare*, la clasa a X-a s-a adăugat o dimensiune nouă comparativă cu clasa a IX-a: *Realizarea de inferențe sau supoziții pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă*, abilitate care nu poate fi vizată decât după nivelul *Nivelul prag* (B1), când cititorul nonnativ devine capabil, din punct de vedere cognitiv/lingvistic, să facă inferențe pentru a descifra sensul implicit al textului sau sensul figurat al anumitor cuvinte. De asemenea, în cazul *Producerii mesajului oral și scris*, la clasa a IX-a, se prevede ca elevii să fie capabili să scrie o cronică sau o recenzie, pentru un film, un program TV sau o carte, utilizând un limbaj relativ simplu, dar, în clasa a X-a, ei trebuie deja să fie capabili să elaboreze o cronică/recenzie detaliată, într-un limbaj clar și fluent.

În clasele a XI-a și a XII-a, unde se presupune că elevii ating nivelurile B2+/C1, aceștia trebuie să fie capabili să recepteze și să producă texte mai lungi, mai complexe și mai abstracte decât la nivelurile anterioare, după cum demonstrează teoriile cognitiviste valorificate în didactica limbilor. Aici crește semnificativ viteza și capacitatea de procesare a informației dintr-o gamă mai largă de texte orale sau scrise, elevul fiind capabil să realizeze și diferite tipuri de inferențe pentru a identifica sensurile implicite dintr-un text, inclusiv sensul metaforic al cuvintelor și al expresiilor idiomatice, dar și să recunoască și să exprime nuanțe mai fine de sens sau să identifice o gamă variată de atitudini, emoții (ironie, umor, ezitare etc.).

Cu toate acestea, noile competențe introduse la clasele a XI-a și a XII-a, precum *Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs*, nu vizează memorarea și reproducerea unor definiții și conținuturi teoretice, ci lărgirea și aprofundarea perspectivei de înțelegere a textelor, cu ajutorul unor informații despre specificul diferitelor tipare discursive (narativ, liric sau dramatic), care le vor permite elevilor: să coreleze mesajul textului literar cu experiențele sau cunoștințele lor anterioare despre lume și viață; să compare diferitele texte literare/nonliterare în ceea ce privește temele/subiectele abordate și tiparele discursive utilizate; să recunoască relațiile dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta; să reutilizeze aceste cunoștințe pentru a fi capabili să producă, la rândul lor, texte orale și scrise din ce în ce mai complexe și mai bine documentate, adaptate diferitelor situații de comunicare.

Prin urmare, comparativ cu clasele a IX-a și a X-a, în clasele a XI-a și a XII-a, pe lângă textele nonliterare – păstrate pentru a putea introduce elevul într-o nouă temă-cupolă și a-l ajuta să aibă o trecere lină, din punct de vedere lingvistic, de la nivelul B2 la B2+/C1 –, se poate intensifica lucrul cu textul literar. Dar, selecția textelor de acest tip trebuie făcută cu mare atenție, astfel încât, în clasa a XI-a, nivelul de dificultate al textelor selectate să fie mai scăzut în raport cu cele propuse în clasa a XII-a, iar activitățile de învățare să fie modelate în funcție de competențele specifice formulate, gradat, în programă, de la o clasă la cealaltă.

Textul literar ocupă un spațiu mai generos în clasele a XI-a și a XII-a, pentru că limba nu poate fi predată separat de cultură. Perspectiva lexiculturală relevă faptul că încărcătura culturală este mai evidentă în sectorul vocabularului. Ținând cont că, la nivelul C1, se lucrează în special pe palierul expresiilor idiomatice, este evident că aici implicitul cultural poate fi vizat mult mai ușor. Componenta culturală transpare însă și la nivelul convențiilor și al comportamentelor pe care le implică fiecare situație de comunicare, în funcție de context și de statutul interlocutorului. Din acest motiv, predarea limbii și a literaturii române trebuie să aibă în vedere și formarea competenței sociolingvistice și pluriculturale.

Tot în clasele a XI-a și a XII-a, se pot valorifica și celelalte domenii culturale, complementare literaturii (cinematografie, teatru, arte plastice, muzică etc.), atât pentru a se asigura introducerea într-o nouă arie tematică, cât și pentru a transfera experiențele de lectură asupra altor arii culturale sau a propriilor experiențe de viață ale elevului. Astfel, se asigură o predare integrată a limbii și a culturii, căci literatura, ca artă a cuvântului, reprezintă o formă de cultură privilegiată care poate fi exploatată cu succes în predarea unei limbi.

Dincolo de toate acestea, trebuie să urmărim însă și realizarea unui scop educațional general-uman: formarea competenței culturale, în cel mai complex sens al cuvântului. Mai exact, vizăm formarea unei ființe umane educate, capabilă: să recunoască și să respecte diferențele culturale (dimensiunea multiculturală); să descrie și să prezinte specificul acestor culturi (dimensiunea metaculturală); să recunoască rolul interacțiunii, al schimbului de idei și de valori cu o altă cultură în îmbogățirea propriei viziuni despre lume (dimensiunea interculturală); să identifice valori general-umane prezente în diferite culturi, din diferite epoci (dimensiunea transculturală); să gestioneze adecvat, ca un veritabil mediator, orice posibile neînțelegeri apărute pe fondul interacțiunilor interculturale (medierea culturală).

Conținuturile din programă sunt organizate tematic. În clasele a IX-a și a X-a, pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările, la fiecare clasă sunt propuse trei teme la TC, atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a.

În clasele a IX-a și a X-a, pentru **filiera TEORETICĂ,** profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și pentru filiera **VOCAȚIONALĂ,** profil teologic, specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană,* se propune o a patra temă obligatorie la CS, atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a.

În clasele a XI-a și a XII-a sunt propuse trei teme-cupolă obligatorii. Aceste teme permit integrarea interdisciplinară și stimulează reflecția elevilor asupra relației dintre experiența personală și contextul cultural. În clasele a XI-a și a XII-a, vor fi abordate trei teme-cupolă care au caracter integrativ și un grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi analizat în moduri dintre cele mai diverse. Organizarea tematică a procesului de predare-învățare poate asigura mutarea accentului de pe livrarea unor conținuturi (autori/opere/cunoștințe de teorie literară etc.) pe formarea unei competențe comunicative generale în limba română care integrează competența culturală, în toate componentele sale.

Selecția textelor literare și nonliterare constituie o prerogativă a profesorului, și se realizează în funcție de particularitățile grupului de elevi și de obiectivele de învățare vizate. La clasa a IX-a, alegerea tipului și a numărului de texte literare și/sau nonliterare ține de autonomia metodologică a cadrului didactic. La clasa a X-a, se recomandă ca, pe lângă textul nonliterar, ales ca modalitate de „intrare” într-o nouă temă, să se selecteze minimum un text literar. Profesorul are deplina libertate de a alege texte aparținând unor autori din literatura română sau din literatura universală, având ca repere adaptarea la prioritățile didactice proprii, nivelul de competență lingvistică al elevilor și, mai ales, interesul lor pentru un anumit autor/o anumită operă (sugestii în acest sens se regăsesc în secțiunea *Conținuturi*, respectiv în *Lista orientativă de opere/texte recomandate,* ca și în *Anexa* de la *Sugestiile metodologice*, unde se propune, cu titlu de exemplificare, inclusiv o posibilă formulă de combinare a textelor sub cupola aceleiași teme, în clasele a XI-a și a XII-a).

O garanție a maximei deschideri a acestei propuneri curriculare o constituie posibilitatea de a lucra în continuare cu diverse tipuri de texte nonliterare și în clasele a XI-a și a XII-a, dar și listele extinse de autori – având un caracter pur orientativ –, de unde, ținând cont de toate variabilele menționate, profesorii pot alege cele mai potrivite texte pentru elevii lor, astfel încât lectura să devină o cale de îmbogățire spirituală a elevului, de lărgire a orizontului său de cunoaștere, dar, mai cu seamă, o activitate plăcută, care să le dezvolte dragostea pentru carte și pentru cuvântul scris, în general, și nu doar o activitate școlară obligatorie. Rămâne însă esențial ca, și la acest nivel, în abordarea textelor literare, să se păstreze cei trei pași specifici activităților de receptare orală și scrisă, meniți să simplifice accesul elevului la sens: *preascultarea/prelectura*, *ascultarea/lectura propriu-zisă* și *postascultarea/postlectura*.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**
CG2	**Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**
CG3	**Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.**
CG4	**Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare.
- *identificarea contextului în care are loc comunicarea în mesajul audiat/citit* - *selectarea informațiilor necesare pentru formarea imaginii de ansamblu asupra textului* - *stabilirea unor relații între mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare* - *diferențierea informațiilor generale de cele specifice* - *ierarhizarea informațiilor dintr-un text, în funcție de relevanța acestora*
CS 1.2. Identifică informațiile de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris.

- *recunoaşterea şi interpretarea unităţilor fonologice, lexicale sau sintactice* - *selectarea cuvintelor dintr-un text audiat sau scris, care se referă la aceeași arie tematică (de exemplu: familie, sănătate, tehnologie etc.)* - *identificarea unor informații de detaliu, de exemplu, cu privire la locul, timpul sau la cauzele desfășurării unor evenimente* - *parcurgerea rapidă a unui text pentru localizarea unor informații de care are absolută nevoie* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*
CS 1.3. Sesizează atitudinea și opinia vorbitorului față de mesajul oral sau scris.
- *înțelegerea mesajelor pe teme familiare, identificând atitudinea vorbitorului pe baza limbajului para- și nonverbal (intonație, ritmul vorbirii, registrul vocii, registrul lingvistic utilizat, limbajul mimico-gestual etc.)* - *recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc., într-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive de diferențiere între cauză și efect, pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște registrul în care este formulat mesajul oral sau scris.
- *identificarea elementelor specifice registrului lingvistic în care este formulat mesajul oral sau scris (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular)* - *recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice*
CS 1.5. Realizează lectura ca activitate autonomă/independentă.
- *adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar* - *parcurgerea rapidă a unor texte factuale clare din reviste, broșuri sau de pe Internet, pentru a sesiza care este subiectul tratat și pentru a decide dacă informațiile îi sunt utile sau nu* - *înțelegerea punctelor esențiale din texte cu un fir narativ clar, scrise într-un limbaj direct, neelaborat* - *dobândirea unui anumit grad de autonomie în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a IX-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea, în ordine cronologică, a unor întâmplări simple (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare/detaliate, pe teme familiare; explicarea unor proceduri* • *formularea unor instrucțiuni detaliate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații scurte, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj relativ simplu* • *formularea unor argumente clare, cu o structură logică, pertinentă, susținând ideile prin exemple relevante*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe o temă familiară: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme/ despre evenimente cotidiene* - *susținerea unei prezentări simple, pregătite în prealabil, pe o temă familiară, subliniind asemănările și diferențele (de exemplu, între: planuri de viață/viitor, produse, țări, regiuni etc.)* - *susținerea unei expuneri clare, pregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, marcând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri la întrebările adresate, cu posibilitatea de a solicita lămuriri*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare.
- *redactarea unor descrieri clare și detaliate, pe teme variate, din domenii familiare sau legate de experiențele de lectură* - *marcarea precisă a secvențelor cronologice dintr-un text narativ* - *scrierea unei cronici/recenzii simple pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj relativ simplu* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj simplu* - *scrierea unor eseuri/rapoarte scurte, pe teme familiare sau legate de experiențele de lectură* - *sintetizarea unor informații și a unor argumente, provenite din diferite surse, în vederea redactării de eseuri/rapoarte*

CS 2.4. Utilizează strategii de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare* - *monitorizarea atentă în vederea remedierii propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a IX-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *participarea la conversații informale și formale, în diferite situații de comunicare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte* - *obținerea de bunuri și servicii, în cele mai frecvente situații de comunicare cotidiană* - *implicarea într-un schimb de informații, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme dintre cele mai uzuale* - *acordarea/luarea unui interviu, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă în domeniul personal și educațional*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje, completarea de formulare necesare în diferite situații de comunicare cotidiană* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme de interes personal sau din domeniul educațional* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, respectându-se registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează strategii de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea cuvântului într-o conversație în perechi sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *clarificarea mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a IX-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *formularea/reformularea ideii centrale dintr-un text audiat sau scris pentru înlesnirea înțelegerii mesajului global;* - *prezentarea contextului în care are loc comunicarea în textul audiat sau scris pentru favorizarea înțelegerii mesajului global* - *transformarea unui text complex într-un text simplu, pentru facilitarea înțelegerii lui de către alți vorbitori, de exemplu rezumarea unui text narativ, a unei discuții, a unui documentar TV, a unui interviu* - *reformularea simplificată a unor informații generale legate de timp, spațiu, direcții de deplasare, instrucțiuni de utilizare a unor obiecte, prospecte* - *explicitarea pașilor de urmat în realizarea unui experiment, a unui proiect școlar sau în organizarea unui eveniment* - *verbalizarea unor scheme, grafice, hărți conceptuale etc. în vederea asigurării accesului la sens*
CS 4.2. Prezintă, în scris sau oral, informații esențiale, explicite sau implicite, identificate într-un text oral sau **scris, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.**
- *redarea în scris a informațiilor esențiale, de detaliu, dintr-un discurs, prelegere etc.* - *prezentarea orală a informațiilor dintr-un text scris, de exemplu, din CV-uri, scrisori, e-mailuri, jurnale, opere epice/dramatice etc.* - *elaborarea, în scris sau oral, a unor mărturii proprii cu privire la un eveniment sau a celor făcute de alți martori*
CS 4.3. Formulează, în scris sau oral, un răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare, în scopul comparării cu punctele de vedere ale colegilor și a revizuirii propriului răspuns.
- *formularea unei atitudini critice față de diferite situații, în vederea clarificării unor valori și atitudini* - *explicarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-o operă literară/text de graniță, în vederea suscitării interesului altor vorbitori* - *prezentarea episoadelor relevante dintr-o operă literară, film artistic/documentar sau spectacol de teatru la care a participat sau despre care a auzit, pentru a determina ascultătorii/cititorii să le citească/vizioneze* - *prezentarea reacțiilor, emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, pentru a asigura legătura afectivă a ascultătorilor/cititorilor cu opera* - *exprimarea emoțiilor generate de lectura unei opere literare/ vizionarea unui film artistic/ a unui spectacol de teatru etc.*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori.

- *identificarea, în operele citite, vizionate sau audiate, a unor experiențe, sentimente, valori și atitudini comune cu cele personale* - *corelarea unor valori transmise de personaje din filme artistice/ spectacole de teatru etc. cu valori importante pentru elev și/sau cu cele universal-umane* - *verbalizarea unei reacții de empatie față de sentimentele sau stările unei persoane/unui personaj*
CS 4.5. Valorifică valențele cultural-identitare ale limbii în diverse contexte.
- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive cu scopul sublinierii aspectelor identitare (apartenența la o anumită clasă de vârstă/regiune/etnie/cultură etc.)* - *identificarea aspectelor culturale care explică o anumită expresie în limba română și găsirea unor valori/ expresii corespondente în limba maternă* - *selectarea valorilor comune identificate în texte epistolare aparținând culturii române, maghiare, universale* - *exprimarea unei opinii personale față de texte, din literatura română, maghiară sau universală, definitorii pentru construirea identității, bazate pe toleranță și respect, atât la nivelul conținutului, cât și al limbajului* - *elaborarea de documente pentru portofoliul lingvistic personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa lingvistică*
CS 4.6. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului.
- *exprimarea adecvată a propriului punct de vedere într-o situație de divergență, în vederea obținerii unui compromis/a unui acord* - *formularea unor argumente convingătoare, pe un ton corespunzător, în dialoguri derulate în diferite spații publice: magazine, restaurante, cinema, teatru etc.* - *rezolvarea unor dezacorduri apărute în interacțiuni cotidiene (la școală, în familie, în cercul de prieteni etc.).*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de diversitatea culturală.
- *realizarea unor studii de caz, pornind de la exemple de bună practică, legate de acceptarea diversității lingvistice și culturale și de cultivarea ideii de toleranță și respect reciproc* - *organizarea de dezbateri/mese rotunde pe teme care actualizează ideea de toleranță din mai multe perspective (toleranța etnică, toleranța religioasă etc.)* - *elaborarea unui raport de documentare pentru un proiect pe teme culturale, care valorifică ideea de diversitate culturală.*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a X-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard sau colocvial, întâlnit în mod normal în viața personală, socială sau profesională.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului* - *sintetizarea diferitelor relații dintre mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj colocvial, pe teme familiare sau de interes personal* - *diferențierea temei generale a unui mesaj oral sau scris de elementele specifice (de exemplu idei, cuvinte-cheie)* - *utilizarea unor strategii variate pentru înțelegerea globală a mesajului dintr-un text audiat/citit*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme de interes personal sau profesional.
- *recunoașterea şi interpretarea unităților fonologice, lexicale sau sintactice dintr-un discurs oral sau scris* - *deducerea din context a înțelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris*
- *identificarea unor informații esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte* - *înțelegerea unor idei şi opinii exprimate în texte orale sau scrise, pe teme de interes personal sau profesional* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar* - *identificarea temei dintr-un text audiat sau scris* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate şi claritate într-un mesaj oral sau scris.

- *recunoașterea procedeelor de ambiguizare, cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul textului oral sau scris* - *identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ)* - *recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice, cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual* - *recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris* - *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște diferitele structuri discursive dintr-un mesaj oral sau scris.
- *identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ), pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora* - *sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme actuale, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă* - *înțelegerea unui text scris, în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat* - *dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe teme diverse.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea detaliată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme diverse; explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj fluent* • *susținerea unor argumente/contraargumente, prin punerea în evidență a aspectelor principale și a detaliilor relevante* • *construirea unei serii de argumente justificate, prin compararea avantajelor și a dezavantajelor diferitelor opțiuni*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe teme diverse: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme diverse/despre diferite evenimente* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme diverse, subliniind asemănările și diferențele, punctele-cheie și detaliile semnificative* - *susținerea unei expuneri clare, spontane, nepregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, comparând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebările adresate*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme diverse*.
- *redactarea unor texte clare și detaliate, pe teme variate, din domeniul propriu de interes sau legate de experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/recenzii detaliate pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj clar și fluent* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj clar și fluent* - *scrierea unor eseuri sau rapoarte detaliate, pe teme diverse, legate de domeniul propriu de interes sau de experiențele de lectură, sintetizând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni*
CS 2.4. Utilizează eficient strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.

- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme noi* - *monitorizarea atentă a erorilor în vederea remedierii propriului mesaj*

*** Notă**: Competența de producere a unui text scris: scrierea creativă are ca domeniu de aplicabilitate noul nivel lingvistic, fiind esențială acestui context de învățare.

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a X-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în varii situații de viață sau pornind de la textele citite.
- *participarea la conversații informale și formale, în diverse situații de comunicare, utilizând un limbaj adecvat, fluent și corect din punct de vedere gramatical* - *participarea la discuții informale și formale, în diverse situații de comunicare, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în diverse situații de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații/argumente clare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte, prin explicarea clară a unei probleme/cauze/consecințe* - *obținerea de bunuri și servicii, în diverse situații de comunicare cotidiană, comparând mai multe opțiuni posibile* - *implicarea într-un schimb de informații detaliate, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme concrete și abstracte* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea spontană a sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă, în diverse situații de comunicare*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în diverse situații de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje detaliate, completarea de formulare necesare în diverse situații de comunicare* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme concrete și abstracte sau din domeniul educațional, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/educaționale și email-uri* - *utilizarea fluentă și eficientă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale, formularea întrebărilor sugestive* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se* - *registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului într-o conversație în pereche sau în grup;* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *oferirea de feedback spontan și fluent, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *rezumarea și evaluarea ideilor-cheie dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări detaliate și spontane, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a X-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, legate de situații concrete de viață sau desprinse din texte literare/nonliterare, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *prezentarea unor puncte de vedere similare, identificate în diverse texte* - *explicarea relației dintre părțile unui discurs argumentativ* - *transmiterea unor informații detaliate din diverse tipuri de scrisori/pasaje din texte complexe, în funcție de mesajul global* - *rezumarea unor texte scrise și orale pe subiecte generale* - *relatarea unor fapte la care a asistat nemijlocit, prin accentuarea detaliilor*
CS 4.2. Prezintă oral sau scris raportul dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un text literar/nonliterar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.

- *redarea în scris a relației dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un discurs, dezbatere, jurnal TV, știri de radio etc.* - *prezentarea orală a informațiilor din texte multimodale* - *sintetizarea în scris a punctelor de vedere identificate într-o dezbatere, pe parcursul unui schimb de idei etc.*
CS 4.3. Formulează argumentat asemănările și deosebirile dintre mesajele unor texte literare și nonliterare, în vederea comparării propriului punct de vedere cu cel al colegilor.
- *interpretarea ideilor desprinse în urma comparării mesajelor unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/documentare sau spectacole de teatru* - *motivarea reacțiilor, a emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, susținute cu exemple și argumente din textul literar* - *argumentarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-un text literar/nonliterar, în vederea confruntării cu opiniile colegilor*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru compararea propriilor principii și valori cu principiile și valorile celuilalt.
- *compararea unor situaţii specifice dintr-un text literar/nonliterar cu situaţii asemănătoare din experiența de viață* - *reformularea perspectivei personale, bazată pe ceea ce a fost citit în mai multe surse (texte literare/nonliterare)* - *revizuirea principiilor și a valorilor proprii după activitatea de interpretare a unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/spectacole de teatru etc.*
CS 4.5. Stimulează dialogul intercultural, prin exprimarea înțelegerii și a aprecierii față de sentimentele și opiniile celuilalt.
- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive, cu scopul identificării aspectelor identitare (apartenența la o anumită etnie/cultură etc) și a stabilirii asemănărilor și a deosebirilor de viziune* - *identificarea în textele literare/nonliterare a aspectelor care fac posibilă comunicarea dintre culturi, în vederea exprimării empatiei și a toleranței* - *prezentarea reperelor identitare comune, identificate în texte literare/nonliterare aparținând culturii române, maghiare sau universale, prin argumentarea cu citate și/sau situații din textele citite* - *elaborarea de documente pentru portofoliul personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa pluriculturală*
CS 4.6. Facilitează comunicarea, prin formularea unor întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza efectele neînțelegerilor dintre participanții la interacțiunea verbală.
- *reformularea propriului punct de vedere, prin acceptarea unei părți din argumentația oponenților;* - *formularea de idei noi, după analiza critică a surselor de informație* - *formularea de întrebări, pentru evidențierea unor diferențe relevante dintre punctele de vedere ale opozanților*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de alteritate, în scopul acceptării și al valorizării diversității culturale.
- *realizarea unor studii de caz prin care se exprimă aprecierea pentru oportunitatea de a avea experiența dialogului cu alte culturi* - *elaborarea unor liste cu opere literare/filme artistice etc. prin care se ilustrează valori, obiceiuri şi comportamente culturale diferite*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *deducerea contextului în care au loc diferite tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *sesizarea diferențelor dintre elementele care formează imaginea de ansamblu a textului literar sau nonliterar* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un discurs extins, pe subiecte abstracte, complexe sau nefamiliare, din diverse sfere de interes (texte literare, prelegeri, discuții, dezbateri, interacțiuni complexe între alte persoane*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *identificarea unor informaţii esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte lungi și complexe, care pot apărea în sfera socială, academică sau profesională, identificând detalii subtile, inclusiv atitudini și opinii implicite sau direct exprimate* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului* - *deducerea din context a înţelesului unor cuvinte și expresii colocviale/argotice/idiomatice dintr-un mesaj oral sau scris* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar lung și complex*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.

- *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din anunțuri publice de o slabă calitate a înregistrării sau distorsionate (audio și/sau vizual), de exemplu dintr-o stație, pe un stadion sau dintr-o înregistrare veche* - *identificarea atitudinii fiecărui vorbitor, într-o discuție animată, articulată într-un ritm natural și caracterizată prin întreruperi, digresiuni și exprimări colocviale, într-un stil familiar (ironie, ezitare, nesiguranță etc.)* - *înțelegerea unei game largi de materiale înregistrate sau transmise în direct, inclusiv într-un limbaj nonstandard și identificarea unor detalii subtile, de exemplu atitudini sau relații interpersonale*
CS 1.4. Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *sesizarea diferențelor dintre temele/subiectele abordate în diverse texte literare, prin lectura comparată a acestora* - *identificarea specificului discursului narativ, liric, dramatic, pentru înțelegerea adecvată a mesajului unui text oral sau scris* - *recunoașterea relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme abstracte, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare* - *recunoașterea unor varietăți de texte literare și nonficționale contemporane, prin identificarea sensurilor și a ideilor implicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipare textuale/tipuri discursive*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte abstracte și complexe, pornind de la texte nonliterare și literare.
- *descrierea experiențelor:* • *descrierea clară și detaliată a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe sau legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *relatarea detaliată, clară, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme din diferite domenii de interes* • *explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni complexe* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *construirea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme cu un grad înalt de complexitate* • *susținerea unor argumente/contraargumente, evidențiind exemplele relevante și formulând o concluzie adecvată, legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *construirea unei serii de argumente justificate, luând în considerare perspectiva interlocutorului*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe și variate, pornind de la texte nonliterare și literare, comparând și evaluând diverse propuneri și argumente alternative* - *susținerea constantă a unei expuneri spontane, fluente și clare, referitoare la o temă întâlnită în textele nonliterare și literare* - *gestionarea cu spontaneitate și cu efort minim a obiecțiilor și a întrebărilor adresate de către auditoriu*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea unor texte clare, detaliate, bine structurate, într-un stil bine definit, personal, pe teme complexe, din diverse sfere de interes, sau bazate pe experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil bine definit, personal, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes sau legată de texte nonliterare și literare, prin expunerea și susținerea punctului de vedere personal, argumentând și aducând exemple relevante*
CS 2.4. Prezintă oral sau scris semnificațiile explicite și implicite ale textului nonliterar/literar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.
- *transpunerea mesajului unui text oral într-o relatare/prezentare scrisă* - *dramatizarea unui text narativ*
CS 2.5. Utilizează eficient și adecvat strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.

- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme complexe, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme colocviale sau la termeni de specialitate* - *monitorizarea conștientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.
- *participarea la conversații informale și formale complexe, utilizând un limbaj fluent, spontan, prin compararea diferitelor informații/opinii și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații și argumente clare* - *acordarea/luarea unui interviu cu naturalețe, pe teme complexe din sfera socioculturală și profesională*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe și abstracte sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori, adrese și e-mailuri pe teme culturale* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor legate de diferite evenimente culturale, solicitarea cu precizie a unor clarificări suplimentare* - *realizarea unei interacțiuni scrise complexe în mediul virtual, valorificând diverse elemente culturale, exprimând diferite nuanțe de sens și respectând registrul lingvistic adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient și adecvat strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme complexe* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *solicitarea unor explicații sau clarificări suplimentare pentru situațiile echivoce dintr-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Facilitează adecvarea strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii şi a interpretării personalizate a discursului narativ, dramatic și liric.
- *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând discursului epic, liric și/sau dramatic* - *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.)*
CS 4.2. Facilitează identificarea relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, **în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/culturale.**
- *identificarea particularităţilor unor texte literare aparținând aceluiași curent literar/context cultural* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând unor epoci sau spații culturale diferite*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează diverse puncte de vedere în interpretarea textelor literare.
- *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe perspective de lectură (tematică, structurală, contextuală, personală)*
CS 4.4. Identifică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul medierii neînțelegerilor și al eliminării ambiguităților.
- *identificarea resurselor care pot fi utilizate în vederea clarificării sau a îmbogăţirii cunoştinţelor referitoare la diverse noţiuni de istorie, teorie şi critică literară sau de retorică și stilistică*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate și respect față de alteritate, în scopul recunoașterii diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din cultura română, în raport cu cele din alte spații culturale.
- *realizarea unui portofoliu cu tema „Modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare din spații culturale diferite”*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului literar și nonliterar abstract* - *înțelegerea ideilor principale din texte literare și nonliterare abstracte, cu o structură complexă și cu un număr mare de expresii și exprimări colocviale* - *înțelegerea unei game largi de texte lungi și complexe și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe.
- *deducerea din context a înţelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris* - *identificarea unor detalii de finețe și a sensurilor implicite/exprimate metaforic din diferite tipuri de texte literare și nonliterare abstracte* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar abstract, inclusiv a celor cu un grad înalt de metaforizare*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte.
- *înțelegerea glumelor și a aluziilor, dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din orice tip de discurs transmis direct sau înregistrat, articulat într-un ritm natural* - *identificarea implicațiilor socioculturale din majoritatea conversațiilor colocviale, articulate într-un ritm natural* - *înțelegerea prelegerilor și a prezentărilor în care se utilizează diferite tipuri de limbaje: specializat, colocvial, regional sau a corespondenței formale specializate, pe o temă complexă*
CS 1.4. Analizează trăsăturile specifice diferitelor tipare textuale/tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *analiza și compararea unor texte literare, privind temele/subiectele abordate, precum și mesajul transmis* - *prezentarea specificului discursului narativ/liric/dramatic și a speciilor literare aferente, pentru interpretarea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *prezentarea trăsăturilor specifice ale principalelor curente literare, în vederea interpretării aprofundate a relațiilor dintre opera studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare abstracte și complexe, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare abstracte;* - *înțelegerea oricărui tip de text, inclusiv a textelor nonliterare colocviale și a celor literare clasice, aparținând unor genuri literare diferite, și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipuri de discurs/specii/curente literare*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte complexe, pornind de la texte literare și nonliterare abstracte.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă a unei descrieri sau a unei relatări, pe subiecte complexe* • *descrierea fluentă, coerentă, elaborată şi, adesea, memorabilă, a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *relatarea clară, coerentă, elaborată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe, întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare, detaliate, a unor sfaturi pe teme complexe și abstracte, din diverse sfere de interes* • *explicarea unor proceduri academice sau profesionale complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni cu un grad înalt de complexitate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *dezvoltarea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme complexe și abstracte* • *susținerea unor argumente/contraargumente, legate de o problemă complexă, prin punerea în evidență a exemplelor relevante și a unei concluzii adecvate, legate de texte nonliterare și literare* • *construirea precisă a unor serii de argumente justificate, prin utilizarea eficientă și cu naturalețe a*

expresiilor idiomatice și colocviale
CS 2.2. Susține un discurs public, pornind de la texte nonliterare și literare abstracte: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, aproape fără efort, pentru a transmite nuanțele fine de sens pe teme complexe/despre diferite evenimente: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe, pornind de la texte nonliterare și literare, prin adaptarea cu finețe a expunerii la tipul de auditoriu* - *susținerea constantă a unei expuneri clare, spontane, utilizând intonația și accentul potrivite, pentru a transmite nuanțe fine de sens, referitor la o temă întâlnită în texte nonliterare și literare* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebări dificile, chiar ostile, într-o manieră diplomatică, utilizând un limbaj persuasiv*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la textele literare și nonliterare abstracte.
- *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil adecvat tiparului textual/tipului de discurs adoptat, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/a unei recenzii critice detaliate a evenimentelor culturale: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes, legată de texte nonliterare și literare abstracte, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unor eseuri complexe/a unor rapoarte detaliate, clare şi coerente, care prezintă un caz sau o apreciere critică a unei opere literare, prin expunerea unor perspective multiple asupra subiectelor academice sau profesionale complexe, distingând clar propriile idei de cele exprimate în diverse surse* - *propunerea unui plan logic (hărți mentale, scheme, organizatoare grafice etc.), care ajută cititorul să identifice cu mai multă ușurință punctele importante*
CS 2.4. Utilizează responsabil și creativ strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme abstracte, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/a unor reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii idiomatice, perifraze etc., pentru clarificarea mesajului și exprimarea unor nuanțe și subtilități semantice* - *monitorizarea conștientă și eficientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- *participarea la conversații informale și formale pe teme complexe și abstracte, utilizând cu naturalețe expresii idiomatice și colocviale* - *participarea la discuții informale și formale abstracte, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *reformularea spontană și aproape insesizabilă în cazul unor dificultăți apărute în exprimare* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări/explicații/argumente clare, exacte și exprimând diferite nuanțe de sens* - *corelarea discursului cu cel al interlocutorului în cadrul unui schimb de opinii pe teme abstracte și complexe* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe teme din sfera socioculturală, educațională și profesională, într-un mod fluent*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe, abstracte, sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.
- *elaborarea unor texte complexe, completarea de formulare, adaptând limbajul și registrul stilistic într-o manieră flexibilă și eficientă, exprimând diferite nuanțe de sens* - *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/culturale și email-uri* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale/culturale, formularea cu precizie a întrebărilor* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/online, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se registrul adecvat și etica redactării* - *anticiparea și rezolvarea posibilelor neînțelegeri, probleme de comunicare sau reacții de ordin emoțional, adaptarea limbajului și a tonului la situația de comunicare*

CS 3.3. Utilizează eficient și creativ strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme abstracte* - *oferirea de feedback spontan, fluent și eficient, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții eficiente pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări pentru situațiile echivoce, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Facilitează lectura critică în vederea evaluării modului în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice.
- *diferenţierea componentelor structurale şi expresive specifice operelor studiate înrudite tematic* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice*
CS 4.2. Facilitează interpretarea personalizată a relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/contexte culturale.
- *investigarea relaţiilor dintre o operă literară şi contextul cultural în care a fost creată* - *prezentarea opţiunii personale în confruntarea cu puncte de vedere diferite formulate pe marginea unui anumit curent literar/context cultural*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în compararea unor puncte divergente de interpretare a textelor literare.
- *argumentarea opţiunii personale rezultate în urma comparării unor puncte de vedere diferite asupra unui text literar*
CS 4.4. Explică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul negocierii într-o manieră diplomatică a diverselor abordări, orientând discuția spre o concluzie unică.
- *masă rotundă cu tema: „Text și context: referințe socioculturale/sociolingvistice în înțelegerea textului”*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate şi respect faţă de alteritate, în scopul promovării diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din spații culturale diferite.
- *realizarea unui proiect cu tema: „Diversitatea culturală – o formă de îmbogățire a propriei identități”* - *realizarea unei dezbateri cu tema: „Ipostaze ale alterității în texte literare și nonliterare”*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și pentru filiera VOCAȚIONALĂ, profil teologic, specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană*, la **TC,** atât pentru clasa a IX-a, cât și pentru clasa a X-a, sunt propuse următoarele trei teme:

Teme:

Clasa a IX-a
- Stil de viață sănătos
- Tehnologiile în viața noastră
- Adolescenți printre cărți

Clasa a X-a
- Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
- Orientarea în carieră
- Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și pentru filiera VOCAȚIONALĂ, profil teologic, specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană*, la clasa a IX-a și clasa a X-a,-la **CS** se va studia în mod obligatoriu încă o temă, după cum urmează:
- clasa a IX-a: Călătoriile

- clasa a X-a: Comportamente sociale

Clasele a XI-a și a XII-a
Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și pentru filiera VOCAȚIONALĂ, profil teologic, specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană*, la **TC,** atât pentru clasa a XI-a, cât și pentru clasa a XII-a, sunt propuse următoarele trei teme obligatorii:

I. Experiențe fundamentale ale existenței
II. Subiect și alteritate
III. Tradiție și modernitate

Pentru **CS**, conținuturile sunt precizate atât în rubrica aferentă, cât și în *Sugestiile metodologice* pentru aplicarea programei la clasele a XI-a și a XII-a.

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Stil de viață sănătos (sănătatea, alimentația, sportul etc.)** **Tema 2. Tehnologiile în viața noastră** **Tema 3. Adolescenți printre cărți** **CS: Tema 4. Călătoriile** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea informațiilor de ansamblu în: Tema 1: reportaje/interviuri/rapoarte/texte informative/multimodale despre stilul de viață sănătos/nesănătos/despre diferite probleme medicale/despre sport și sportivi/despre alimentație; Tema 2: emisiuni TV/bloguri/pagini web etc. despre tehnologie/mass-media/rețele de socializare; Tema 3: eseuri/interviuri cu scriitori/recenzii de carte/cronici de filme/spectacole de teatru despre adolescență/despre lectură. CS: Tema 4: biografii/relatări ale unor personalități cunoscute/călători/exploratori. 1.2. Înțelegerea ideilor principale din: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni radio/tv, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos, problemele medicale/sportul, sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile; instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor, a rețelelor de socializare; Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă călătoriile. 1.3. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: regulamente, instrucțiuni, știri, articole, etichete, rețete, prospecte, documente medicale (scrisori medicale, scutiri, scheme de tratament, buletine de analize medicale, recomandări etc.); Tema 2: pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, e-book-uri pentru adolescenți, articole, interviuri cu scriitori, romane grafice. CS: Tema 4: bloguri, vloguri, interviuri cu călători. 1.4. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: reclame, broșuri, articole, podcasturi, interviuri, având ca temă un stil de viață sănătos; Tema 2: emisiuni radio/tv, bloguri, vloguri, articole, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3:. articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, reviste, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: interviuri, cărți, reportaje, reviste având ca temă călătoriile. 1.5 Identificarea unor informații de detaliu în: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos/problemele medicale/sportul,sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile, instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor; Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: texte literare/nonliterare,interviuri bloguri, vloguri având ca temă călătoriile. 1.6. Localizarea unor informații absolut necesare în: Tema 1: articole, note, mesaje, anunțuri, reclame, broșuri, ghiduri, pliante pe tema stilului de viață sănătos/a sportului/a problemelor medicale/a alimentației; Tema 2: opinii și comentarii online, anunțuri, reclame, broșuri, pliante, emisiuni radio-tv pe tema tehnologiilor; Tema 3: conversații informale și formale, recenzii de carte, opinii, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică) pe tema adolescenței și/sau a lecturii. CS: Tema 4: ghiduri, articole pe tema călătoriilor. 1.7. Identificarea atitudinii vorbitorului, pe baza limbajului para- și nonverbal în: Tema 1: texte narative, argumentative, opinii, articole, recenzii, interviuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: reportaje, interviuri, opinii, recomandări, descrieri, texte publicitare, mesaje de pe rețele de socializare, având ca temă tehnologiile//mass-media/rețelele de socializare; Tema 3 emisiuni radio-tv, discursuri motivaționale, interviuri, corespondență, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: TedX-uri, interviuri având ca temă călătoriile. 1.8. Recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc. în: Tema 1: emisiuni de divertisment, comedii, texte umoristice, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema stilului de viață sănătos/nesănătos/a problemelor medicale/a sportului/a alimentației; Tema 2: reclame, postări online, bloguri, texte pentru rețele de socializare, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: texte narative, articole, emisiuni radio-tv, interviuri, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, texte umoristice, pamflete, descrieri, portrete caricaturale, bloguri, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: piese de teatru, bloguri, texte pentru stand-up comedy pe tema călătoriilor. 1.9. Identificarea registrului lingvistic în care este formulat mesajul (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular) în: Tema 1: cronici, recenzii, puncte de vedere, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, podcasturi, reclame, ghiduri, corespondență și conversații formale/informale, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/ sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: puncte de vedere, interviuri, emisiuni radio-tv, articole, comentarii, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: biografii, interviuri, emisiuni radio-tv, reviste, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, opinii, comentarii online pe tema adolescenței și/sau a lecturii. CS: Tema 4: conversații formale/informale, articole, reviste având ca temă călătoriile. 1.10. Recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice specifice unui anumit registru, din texte având ca temă: Tema 1: stilul de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: călătoriile/marii exploratori.

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.11. Adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar: Tema 1: prospecte, programe, bloguri, texte informative, ghiduri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: instrucțiuni, bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, oferte, reclame, având ca temă tehnologiile; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/multimodale, rapoarte, eseuri, interviuri, articole, opinii, e-mail-uri, biografii, având ca temă adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: articole, bloguri având ca temă călătoriile. 1.12. Lectura autonomă cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin a unor: Tema 1: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: texte publicitare/broșuri, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative simple, sondaje de opinie, broșuri, instrucțiuni, interviuri, comentarii online, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: articole, recenzii, texte literare/nonliterare, narative/ descriptive/argumentative/multimodale, conversații, interviuri, blog-uri, e-book-uri, având ca temă adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: romane grafice, ghiduri, texte multimodale având ca temă călătoriile.
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1. Descrierea experiențelor Tema 1: prezentarea unor probleme medicale/stări fizice (simptome/dureri etc.)/a sportului/sportivului preferat/a unei competiții sportive/a unei experiențe culinare; Tema 2: prezentarea unui gadget, a unei pagini web, a unui site, a unei experiențe dobândite prin utilizarea diferitelor aplicații/platforme/rețele de socializare etc.; descrierea unor personalități din lumea tehnologiilor, a mass-mediei etc.; Tema 3: prezentarea unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților etc.; CS: Tema 4: prezentarea unor situații din experiențele de călătorie. 2.2. Descrierea orală a unor activităţi, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea unor obiceiuri culinare sănătoase/nesănătoase; prezentarea programului sportiv zilnic etc.; Tema 2: prezentarea activităților desfășurate pe diferite platforme și rețele de socializare etc.; Tema 3: prezentarea programului zilnic al unui adolescent/a activităților preferate/evitate de adolescenți/a obiceiurilor legate de lectură etc.; CS: Tema 4: prezentarea activităților/obiceiurilor de călătorie. 2.3. Narațiune orală Tema 1: relatarea unui eveniment sportiv/culinar, a unei întâmplări petrecute pe terenul de sport/la medic/într-un restaurant/pe parcursul unei activități de timp liber etc.; Tema 2: relatarea unei întâmplări petrecute în timpul achiziționării unui gadget/în timpul utilizării unor platforme/aplicații sau al folosirii rețelelor de socializare etc.; Tema 3: redarea unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței/a unor evenimente/întâmplări dintr-un text narativ etc.; CS: Tema 4: relatarea unor evenimente/întâmplări produse în timpul unei călătorii. 2.4. Explicarea unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații legate de regulamentul unei săli de sport, al unui concurs, al unui proiect/rețete culinare/recomandări pentru diferite diete etc.; Tema 2: explicarea modului de utilizare a unor gadgeturi: smartphone, mini-boxă bluetooth portabilă, încărcătorul auto dual USB, becurile smart cu conectivitate wireless, telecomandă universală, ceas Smart, căști bluetooth, dronă, GPS; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru a descărca o aplicație/a deschide un cont/a deconstrui mesajele/a bloca persoanele nedorite/a utiliza setările de confidențialitate etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru părinți/bunici/prieteni etc., cu privire la procedura de a comanda o carte online/a ambala o carte- cadou etc.; CS: Tema 4: oferirea unei instrucțiuni pentru a planifica o călătorie/a cumpăra bilete de călătorie. 2.5. Argumentare orală Tema 1: prezentarea beneficiilor practicării unui sport, a avantajelor/a dezavantajelor consumului de hrană sănătoasă/fast-food; argumentarea necesității de a merge regulat la medic (la stomatolog/dermatolog etc.);

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor socializării față în față sau online/ale E-book-ului sau ale cărții tipărite/ale tehnologiei/ale mass-mediei/ale rețelelor de socializare etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor vârstei adolescenței/a beneficiilor lecturii în această perioadă etc.; CS: Tema 4: prezentarea avantajelor și dezavantajelor călătoriilor. 2.6. Formulare de anunțuri Tema 1: formularea anunțurilor pentru evenimente sportive/prezentări la medic/evenimente culinare etc.; Tema 2: formularea anunțurilor pentru lansarea unei aplicații noi/organizarea unor evenimente promovate prin mass-media sau prin intermediul rețelelor de socializare etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente agreate de adolescenți/voluntariat/*part-time job* pentru adolescenți/lansări de carte etc.; CS: Tema 4: formularea unor anunțuri pentru un tur de oraș/o excursie/o călătorie. 2.7. Susținerea unei prezentări simple despre Tema 1: modalitățile de a avea un stil de viață sănătos, despre produse alimentare/sporturi extreme etc.; Tema 2: rolul și modalitatea de utilizare a unor aplicații sau platforme/ scopul reclamelor din mass-media/comportamentul responsabil și etic pe rețelele de socializare/avantajele și dezavantajele expunerii vieții private în mediul virtual/despre blog vs. vlog etc.; Tema 3: atitudinea adolescentului față de lectură/perioada copilăriei în comparație cu perioada adolescenței/ adolescenții de ieri și de azi; CS: Tema 4: rolul călătoriilor/regulilor de comportament în timpul călătoriilor. 2.8. Formulare de răspunsuri pentru întrebări cu privire la Tema 1: planuri de viață/produse alimentare/ sporturi extreme etc.; Tema 2: modul în care se utilizează o platformă/un serviciu online etc.; Tema 3: sfaturi de viață pentru adolescenți/planuri de lectură etc.; CS: Tema 4: întrebări privind unele experiențe neobișnuite în timpul călătoriilor. 2.9. Descrierea unor experiențe pozitive/negative legate de Tema 1: activități sportive/vizite medicale/experiențe culinare etc.; Tema 2: socializarea cu necunoscuți în mediul virtual/influența vedetelor de pe internet/din media etc.; Tema 3: primele iubiri/adolescență/lectură etc.; CS: Tema 4: experiențe reale/fictive în timpul călătoriilor. 2.10. Nararea unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu sportivul preferat/a unui accident suferit/a unei vizite la un restaurant etc.; Tema 2: dintr-o zi fără internet/din perioada școlii online/alte experiențe din online sau legate de bullying etc.; Tema 3: petrecute cu prietenii/cu familia/din timpul lecturării unei cărți etc.; CS: Tema 4: nararea unor întâmplări petrecute în timpul călătoriilor. 2.11. Redactarea unei cronici/a unei recenzii simple despre Tema 1: emisiuni culinare/sportive/filme biografice/scrieri biografice – de exemplu, despre Nadia Comăneci etc.; Tema 2: aplicații, platforme din lumea tehnologiei, a mass-mediei etc.; Tema 3: emisiuni de tineret/filme/cărți destinate adolescenților etc.; CS: Tema 4: redactarea unei cronici de filme contemporane având ca temă călătoria. 2.12. Redactarea unor eseuri/rapoarte scurte despre organizarea Tema 1: unei competiții sportive/succesul unei diete; redactarea unui eseu despre valorile transmise de o anumită personalitate sportivă/ culturală/științifică etc.; Tema 2: unui eveniment online, despre influența reclamelor, consumerism etc.; Tema 3: unui eveniment destinat adolescenților; redactarea unui eseu despre valorile transmise de un anumit personaj/lecțiile de viață/valorile desprinse din lectura unui text literar sau nonliterar etc.; CS: Tema 4: redactarea unui eseu/raport despre organizarea unei călătorii, respectând măsurile de siguranță.

Domenii de conținut	Conținuturi
	APLICATIV (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Planificarea* – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de pre-lectură/pre-ascultare) etc.; *Compensarea* – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (*de exemplu*, „obiectul cu care lovim mingea de tenis”= rachetă); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (*de exemplu*, „vapor”= barcă) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (*de exemplu*, „metoda prin care oamenii încearcă să slăbească”= dietă); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (*de exemplu*, ”Cum se spune la…?”) *Monitorizarea și remedierea:* Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (*de exemplu*, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînţelegeri/înțelegerea greșită (*de exemplu*, confuzia între *martie* și *marți*); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (*de exemplu*, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? *Să vină* sau *să vine*?”).
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca: la medic/restaurant/un eveniment sportiv etc.; Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia, pentru comenzi și cumpărături online etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia/profesorii/bibliotecarul etc.; CS: Tema 4: participare la dialoguri informale și formale fictive/simulate (de exemplu, cu un călător celebru, cu un personaj literar). 3.2. Conversații (Cooperare centrată pe obiective precise) Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea regulamentelor sportive/programare la medic/organizarea unui eveniment gastronomic etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru recuperarea contului de Instagram/renunțarea la un serviciu de telefonie mobile sau de internet/solicitarea de informații prin chat etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea sursei conflictului în familie/între adolescenți, în viața unui personaj etc.; CS: Tema 4: realizarea unor conversații pentru clarificarea regulamentelor valabile în timpul unei călătorii. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (Utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un eveniment sportiv, pentru a realiza o comandă la un restaurant sau cumpărarea unor medicamente etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unui bilet/abonament online etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un festival/concert pentru adolescenți, pentru achiziția unei cărți într-o librărie sau pentru împrumutarea unei cărți de la bibliotecă etc.; CS: Tema 4: participarea la un dialog pentru cumpărarea unei bilet de călătorie. 3.4. Exprimarea opiniei (Schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre sănătate/stilul de viață sau cu un reportaj despre evenimente sportive etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre servicii de difuzare online − Netflix, HBO/ influența programelor TV/regulamentul de utilizare a unei platforme/ aplicații etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre adolescenți sau privind un eveniment adresat adolescenților/o recenzie de carte etc.; CS: Tema 4: prezentarea opiniei privind comportamentul turiștilor educați/mai puțin civilizați. 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu cu un antrenor/sportiv/dietetician/ cofetar/bucătar etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu fondatorul platformei Facebook/un jurnalist/un fotograf de succes/un blogger/vlogger/influencer etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: realizarea unui interviu cu un prieten-adolescent/părinții unui adolescent/un profesor/scriitor etc.; CS: Tema 4: realizarea unui interviu cu un călător renumit/preferat. 3.6. Conversație telefonică ocazională (Utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: participarea la o conversație telefonică pentru o reprogramare la medic/o comandă telefonică de la un restaurant sau solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului de antrenament etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică pentru remedierea unor probleme de conexiune la internet/solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului etc.; Tema 3: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere; prelungirea telefonică perioadei de împrumut a unei cărți la bibliotecă sau comandarea unor cărți etc.; CS: Tema 4: participarea la o conversație telefonică simulată cu un călător/mare explorator/însoțitor de zbor/pilot. 3.7. Redactarea unor mesaje (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare sau a unor urări de sănătate etc.; Tema 2: pentru abonare/dezabonare de la un furnizor de internet/ completarea unui formular/chestionar în format electronic/SMS/chat etc.; Tema 3: de felicitare/mulțumire/încurajare pentru părinți/profesori/ scriitori/personaje literare etc.; CS: Tema 4: completarea unui formular (cerere pentru eliberarea unui document de călătorie: carte de identitate/pașaport/viză temporară). 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/ oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3, 4: redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice; 3.9. Postări pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment sportiv/a unui scurt film despre o personalitate/a unei reclame pentru un restaurant etc.; Tema 2: un site de socializare/a unui scurt film despre o aplicație/personalitate din domeniul IT/a unei postări pe rețele de socializare etc.; Tema 3: un concert/festival/lansarea unei cărți etc.; CS: Tema 4: realizarea unui text multimodal având ca temă călătoriile. APLICATIV (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Solicitarea și preluarea cuvântului: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu, „Îmi permiteți să intervin și eu...”, „Îmi dați voie să intervin. ” etc.) Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă: formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: de exemplu, „Vă referiți la. ?.”, „Mi-ați puteți explica? Îmi puteți trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?” etc.
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Explicarea informațiilor Tema 1: prezentarea modului în care își petrec timpul liber oamenii în comunitatea de proveniență, prin raportare la specificul geografic/ climateric/social/cultural/sportul specific zonei; Tema 2: verbalizarea unui grafic/a unei diagrame pe tema tehnologiei moderne, prin facilitarea înțelegerii tendinței crescătoare/ descrescătoare; Tema 3: susținerea unor prelegeri despre istoria școlii în care învață elevul/școli cu tradiție pentru comunitatea de proveniență; CS: Tema 4: prezentarea unor tradiții din diferite țări/culturi. 4.2. Mediere comunicațională Tema 1: reproducerea orală a conținutului unui text nonliterar pe tema stilului de viață sănătos/a unei emisiuni TV pe tema alimentației sănătoase etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite legate de utilitatea folosirii unui anumit aparat/a unui anumit utilaj/a unei anumite tehnologii; Tema 3: realizarea unui studiu de caz privind personalitatea unui scriitor din

Domenii de conținut	Conținuturi
	comunitatea/regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.; CS: Tema 4: dezbatere pe tema importanței plurilingvismului în timpul unei călătorii. 4.3. Oferirea accesului la informații esențiale prin trecerea de la un tip de comunicare la altul Tema 1: oferirea de informații despre conținutul alimentelor; verificarea unei informații despre sănătate, parvenite din surse media; Tema 2: transmiterea către un grup a unor informații despre un webinar; explicarea conținutului unui panel/prezentare web etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor e-book-urilor, pe baza unor studii recente; explicarea unor statistici despre situația lecturii în ziua de azi; CS: Tema 4: rezumarea informațiilor esențiale despre o destinație prezentată pe un blog/într-un articol. 4.4. Facilitarea cooperării în vederea schimbului de opinii Tema 1: dezbatere/masă rotundă despre efectele nocive ale diferitelor substanțe sau despre domeniul public și privat, în contextul globalizării; Tema 2: consultare publică pe tema adicției la virtual/reportaje despre manipularea prin media; Tema 3: dezbateri online pe tema lecturii, azi; prezentarea unui festival de lectură; CS: Tema 4: dezbatere despre diferite moduri de a călători sustenabil. 4.5. Prezentarea modului în care experiența de lectură contribuie la îmbogățirea experienței de viață Tema 1: prezentarea unor cărți din sfera problematicii unui stil de viață sănătos (intelectual și fizic), contribuind la o mai bună înțelegere a acestei teme; Tema 2: realizarea unor materiale multimedia, pe baza textelor citite/audiate, reflectând noi puncte de vedere asupra unor teme de interes; Tema 3: masă rotundă cu referire la textele relevante pentru valorile în care se regăsesc; CS: Tema 4: prezentarea unor cărți având ca temă călătoriile. 4.6. Descrierea felului în care experiența de viață modelează receptarea textului literar/de graniță Tema 1: diseminarea planificării activităților de lectură; Tema 2: prezentarea comparativă a interpretărilor pentru diferitele straturi de semnificație (istorice, psihologice și sociale) ale unui text; Tema 3: discuții informale referitoare la patrimoniul literar, în scopul consolidării relației cu ceilalți; CS: Tema 4: exprimarea propriului punct de vedere față de reacțiile unor personaje/ale unui narator-personaj dintr-un discurs narativ ficțional/nonficțional având ca temă călătoriile. 4.7. Indicarea, într-o manieră simplă, a problemelor etice şi morale dintr-un text Tema 1: dezbatere pe tema efectelor negative ale adoptării unei atitudini radicale în privința stilului de viață sănătos; Tema 2: prezentare de carte pe tema distopiei legată de revoluția tehnologică; Tema 3: realizarea unei hărți conceptuale centrate pe indicarea problemelor etice și/sau morale ale adolescenților identificate într-un text literar/nonliterar; CS: Tema 4: masă rotundă pe teme etice şi morale identificate în comportamentul/atitudinea unor turiști. 4.8. Facilitarea cooperării în vederea realizării schimburilor culturale Tema 1: prezentarea unor obiceiuri gastronomice, specifice comunității în care trăiește elevul, prin actualizarea unui vocabular propriu domeniului, cu scopul realizării unui mini-ghid culinar/a unei expoziții care să ilustreze diversitatea culturală; Tema 2: realizarea unui blog pe tema unor obiceiuri/tradiții specifice diferitelor etnii care conviețuiesc în localitatea/regiunea de origine a elevilor; Tema 3: popularizarea biografiei unei personalități culturale importante pentru istoria/existența comunității din care provine elevul; CS: Tema 4: prezentarea unor diferențe culturale privind obiceiurile și tradițiile de nuntă specifice comunității în care trăiește elevul și cele din diverse părți ale lumii. 4.9. Explicarea propriului punct de vedere în scopul rezolvării situațiilor divergente Tema 1: discuții informale de negociere în timpul organizării unei competiții sportive;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: dezbatere pe tema utilizării telefoanelor la orele de curs; Tema 3: masă rotundă referitoare la preferințele de lectură ale adolescenților; CS: Tema 4: dezbatere pe tema comportamentului politicos în timpul călătoriilor. 4.10. Rezumarea declarațiilor celor două părți aflate în situații conflictuale, subliniind punctele comune și aspectele divergente Tema 1: joc de rol pentru exemplificarea pozițiilor divergente referitoare la stilul de viață sănătos; Tema 2: realizarea unui poster, în format electronic, pe tema atitudinilor contrare vizavi de noile tehnologii; Tema 3: prezentarea problematicii conflictului dintre generații pe baza comparării a două-trei texte literare/nonliterare; CS: Tema 4: joc de rol pentru exemplificarea/gestionarea conflictelor care pot apărea în timpul călătoriei cu un mijloc de transport în comun. 4.11. Indicarea, într-o manieră pozitivă, a aspectelor relevante și a viziunii asupra lumii specifice altor culturi Tema 1: compararea viziunii asupra unui stil de viață sănătos, în culturi diferite/epoci diferite; Tema 2: prezentarea istoricului mijloacelor de comunicare la distanță, subliniind impactul acestora; Tema 3: indicarea elementelor definitorii lumii adolescenților, în spații culturale diferite; CS: Tema 4: compararea mijloacelor de călătorie în culturi diferite/în epoci diferite. 4.12. Inițierea unor conversații/unei corespondențe prin care se demonstrează interesul și empatia față de persoane aparținând altor spații culturale Tema 1: prezentarea unui dialog în contextul unui târg gastronomic pluricultural; Tema 2: exprimarea aprecierii pentru oportunitatea de a avea acces la experiența tehnologică a altor culturi; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării interesului pentru credinţele, valorile, tradiţiile şi viziunile asupra lumii, proprii altor persoane, valorificând experiența de lectură; CS: Tema 4: susținerea unui dialog prin care se demonstrează interesul/empatia față de tradițiile/obiceiurile din diferite părți ale lumii.
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a descrie diverse experienţe cotidiene; 5.2. a solicita/oferi informaţii despre diverse evenimente; 5.3. a exprima o dorinţă/ necesitate; 5.4. a exprima preferinţe; 5.5. a exprima intenţia; 5.6. a solicita şi a oferi informaţii generale; 5.7. a oferi şi a solicita informaţii de ordin personal; 5.8. a oferi şi a solicita informaţii privind locul de unde vin diverse persoane; 5.9. a solicita informaţii despre ce fac diverse persoane (în prezent, în trecut); 5.10. a oferi informaţii despre vreme; 5.11. a oferi şi a solicita informaţii despre preţuri, alimente etc.; 5.12. a descrie persoane, locuri, evenimente; 5.13. a cere şi a oferi informaţii de orientare în spaţiu; 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul; 5.15. a exprima şi a solicita o opinie; 5.16. a exprima motive; 5.17. a trage concluzii; 5.18. a exprima puncte de vedere personale; 5.19. a face prezentări; 5.20. a oferi un obiect în mod politicos; 5.21. a face urări cu o anumită ocazie; 5.22. a exprima condiţionări; 5.23. a cere și a oferi un sfat/o sugestie; 5.24. a folosi stilul formal/ informal;
6. VOCABULAR/ SFERE LEXICALE	6.1. *Stil de viață sănătos:* - părțile corpului și organele interne; - probleme de sănătate și tratamente/acte medicale; - investigații medicale; - intervenții de urgență/prim- ajutor; - feluri de mâncare;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- condimente; - alimentație sănătoasă; - cantități, ambalaje; - sport (persoane, obiecte și locuri); - sporturi extreme; - activități pentru timpul liber. 6.2 *Tehnologiile în viața noastră:* - gadget-uri; - mijloace de comunicare; - internet; - rețele de socializare; - mass-media; - inteligență artificială; - robotică; - realitate virtuală; - automatizare; - a accesa informații; - a comunica la distanță; - a partaja conținut. 6.3 *Adolescenți printre cărți:* - adolescenți: trăsături fizice și de personalitate, îmbrăcăminte, încălțăminte, accesorii; - dezvoltarea personală; - autocunoaștere; - comportament adolescentin; - tipuri de relații; - sentimente, emoții; - lectura. 6.4. **CS**: *Călătorii* - mijloace de transport; - itinerar/traseu; - destinație; - măsuri de siguranță; - activități turistice; - obiective turistice; - bunele maniere; - cazare; - bagaj de mână/bagaj de cală; - decolare/aterizare; - exploratori; - descoperiri geografice.
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Notă: *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcţie a comunicării nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul activităţilor didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcţii comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţii lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a IX-a, conform Descrierii minimale a limbii române:* 7.1. **Substantivul** (cazul vocativ) 7.2. **Articolul** 7.2.1. posesiv-genitival al, a, ai, ale (doar în întrebări și în prezența verbului „a fi”) 7.2.2. demonstrativ (nominativ, acuzativ) 7.3. **Adjectivul** 7.3.1. comparația adjectivelor 7.3.2. superlativ absolut: extraordinar de…, grozav de..., extrem de... . 7.3.3. adjective fără grade de comparație: superior, perfect etc. 7.3.4. pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): alt, altă, alți, alte. 7.3.5. pronominal nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): orice, oricare. 7.3.6. pronominal interogativ (acuzativ): pe care, cu care, la care etc. 7.3.7. pronominal relativ (acuzativ): pe care, cu care, la care, despre care etc.

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.4. **Pronumele** 7.4.1. personal cazul acuzativ, formele scurte: mă, te, îl, o, ne, vă, îi, le, m-,-mă, te-, -te, l-, -l, -o, ne-, -ne, v-, -vă, i-, -i, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.2. cazul dativ: îmi, îţi, îi, ne, vă, le, mi-, -mi, ţi-, -ți, i-, -i, ne-, -ne, v-, - vă, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.3. reflexiv-acuzativ: mă, te, se, ne, vă, se, -mă, m-, -te, t-, -se, s-, -ne, ne-, -vă, v,-se, s- (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.4. reflexiv-dativ: îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, - ne, v-, -vă, și, -și, cu verbe la indicativ (cu verbe la prezent, perfect compus, imperfect, viitor, conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.5. posesiv: al meu, al tău, al său, al nostru etc. 7.4.6. nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): cineva, altcineva, altceva, oricine, orice, oricare. negativ: niciunul, niciuna. 7.4.8. relativ (acuzativ): pe cine, pe ce, despre cine, despre ce, pe care, cu care, la care, despre care etc. 7.5. **Verbul** 7.5.1. timpul imperfect (activ și reflexiv) 7.5.2. diateza pasivă (prezent, perfect compus, viitor, imperfect, conjunctiv, gerunziu) 7.5.3. modul condițional prezent (activ și reflexiv) 7.5.4. modul imperativ singular (activ și reflexiv) 7.5.5. modul gerunziu (activ și reflexiv) 7.5.6. modul supin 7.6. **Adverbe și locuțiuni adverbiale** 7.6.1. de loc: undeva, oriunde, înăuntru, alături, dincolo, nicăieri, în urmă. 7.6.2. de timp: demult, cândva, oricând, după aceea, ulterior, iar, iarăși, din când în când, ceas de ceas, zi de zi, an de an, tocmai, prima dată, pe urmă, frecvent, mereu. 7.6.3. de mod: vreo, circa, altfel, oricum, pas cu pas, treptat, în totalitate, în majoritate, în special, adică etc. 7.7. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** 7.7.1. de loc: de pe, de sub, printre, în urma, înapoia, înaintea. 7.7.2. de timp: înaintea, în cursul. 7.7.3. de mod: contra, împotriva, în jur de, în comparație cu. 7.7.4. pentru exprimarea opoziției: în loc de. 7.7.5. pentru exprimarea excepției: în afara, în afară de, fără. 7.7.6. de scop: în scopul, pentru. 7.7.7. pentru exprimarea instrumentului: cu ajutorul. 7.7.8. pentru exprimarea relației: referitor la, în legătură cu, în raport cu. 7.7.9. pentru exprimarea cumulului: pe lângă. 7.8. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** 7.8.1. coordonatoare: în concluzie, în consecință, așa că. 7.8.2. subordonatoare: 7.8.2.1. de timp: în timp ce, până când, până ce, înainte să; 7.8.2.2. de mod: fără să; 7.8.2.3. cauzale: fiindcă, deoarece; 7.8.2.4. condiționale: cu condiția să, în caz că; 7.8.2.5. concesive: deși, chiar dacă, cu toate că; 7.8.2.6. de scop: (ca) să; 7.8.2.7. consecutive: încât; 7.8.2.8. de opoziție: în timp ce, în vreme ce, în loc să; 7.8.2.9. corelative: atât..., încât, așa cum, deși..., totuși/tot. 7.9. **Exprimarea circumstanțelor** 7.9.1. Timp 7.9.1.1. situare în timp: oricând, cândva, demult. 7.9.1.2. anterioritate: înaintea, înainte să, prima dată. 7.9.1.3. simultaneitate: tocmai, în timp ce, în vreme ce, în același timp (cu), în timpul acesta. 7.9.1.4. posterioritate: chiar după (ce/aceea), pe urmă. 7.9.1.5. frecvență/iterație: din când în când, zi de zi, frecvent, iar, iarăși. 7.9.1.6. durată: toată ziua/săptămâna, tot anul, cât timp, pentru. 7.9.2. Loc: de pe, de sub, de sus, de jos, dincolo, undeva, oriunde, printre, nicăieri, înaintea. 7.9.3. Mod: în acest fel, altfel, oricum, fără să, fără a, adică.

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.9.4. Cantitate: în cantitate mare/mică, în totalitate, în majoritate. 7.9.5. Excepţia: în afara, în afară de. 7.9.6 Aproximarea: vreo, aproape (Am mai stat vreo cinci minute, apoi am plecat.).

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)** **Tema 2. Orientarea în carieră** **Tema 3. Mediul înconjurător(surse de energie, dezastre naturale)** **CS: Tema 4. Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție)** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea mesajului global din diferite tipuri de texte și a particularităților comunicării orale și scrise: Tema 1: interviuri, texte informative/multimodale, bloguri, dezbateri, texte narative, eseuri despre adolescență/sentimente/felul uman de a fi; Tema 2: emisiuni radio-TV, pliante, anunțuri, dezbateri, prezentări audiovideo, pagini web, texte informative, broșuri, ghiduri despre hobbyuri/carieră/evoluție profesională; Tema 3: documentare, texte argumentative, articole, prezentări audiovideo, regulamente, dezbateri, materiale media despre mediul înconjurător; CS: Tema 4: texte informative/multimodale având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.2. Înțelegerea relației dintre experiența personală și mesajul comunicat în: Tema 1: articole media, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, podcasturi, bloguri despre dezvoltare personală, rețele de socializare; Tema 2: documentare, interviuri, bloguri, vloguri, platforme specializate, conversații, anunțuri, având ca temă dezvoltarea profesională; Tema 3: dezbateri, regulamente, corespondență formală, instrucțiuni privind comportamentul în situații de calamități/dezastre naturale, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă mediul înconjurător; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, podcasturi având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.3. Selectarea strategiilor adecvate pentru lucrul cu diferite tipuri de texte audiate/citite: Tema 1: sondaje, cercetări, comentarii de pe pagini de socializare, știri, articole, jurnale; Tema 2: documente personale, corespondență formală, pagini web, site-uri de specialitate, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, audio-ghiduri, recomandări, curriculum vitae; Tema 3: prospecte, îndrumări, regulamente, rapoarte, reportaje, pagini media specializate, documentare, texte literare și nonliterare, bloguri, vloguri; CS: Tema 4: știri, articole, regulamente, articole de lege. 1.4. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: bloguri, vloguri, interviuri, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, sondaje de opinie; Tema 2: broșuri, ghiduri, pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv; CS: Tema 4: bloguri, podcast-uri pe tema voluntariatului. 1.5. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: texte expozitive/descriptive/narative/argumentative, sondaje de opinie, interviuri, podcasturi; Tema 2: articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, emisiuni radio-tv; Tema 3: discursuri publice, interviuri, reportaje, rapoarte, texte informative și multimodale; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat,

Domenii de conținut	Conținuturi
	asistență socială, justiție și injustiție). 1.6. Localizarea unor informații de detaliu din: Tema 1: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, podcasturi; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, aplicații, platforme legate de cariera profesională; Tema 3: postări pe site-uri, bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv pe teme de mediu; CS: Tema 4: TEDx-uri, interviuri, articole având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.7. Identificarea punctelor de vedere, a atitudinilor şi a sentimentelor exprimate în: Tema 1: conversații informale și formale, recenzii de carte, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică), bloguri, vloguri, podcasturi; Tema 2: bloguri, vloguri, podcasturi, interviuri, articole, reportaje, anunțuri, reclame; Tema 3: emisiuni radio-tv, podcasturi, conversații informale și formale, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.8. Recunoașterea procedeelor de ambiguizare (polisemie, omonimie, metonimie, metaforă), cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul unui text oral sau scris: Tema 1: texte literare, texte narative, scrisori; interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.9. Identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ); Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte narative, audio-ghiduri, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte narative/argumentative având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.10. Recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice (prozodice), cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual; Tema 1: texte literare, texte narative, interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, reclame detaliate, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.11. Recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Se referă la toate cele patru teme (TC+CS:) și pe toate tipurile de texte-suport. 1.12. Identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene; Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: bloguri, glume, texte pentru stand-up comedy având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.13. Identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc. Tema 1: texte narative, argumentative, discuții și dezbateri pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, postări online, texte preluate din mass-media, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, texte argumentative simple, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.14. Identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ) pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris în: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/explicative/ multimodale, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/explicative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/explicative având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.15. Compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora; Tema 1: puncte de vedere, emisiuni, articole, mesaje complexe, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, texte informative/explicative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: masă rotundă pe tema comportamentelor sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.16. Sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive; Tema 1: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, interviuri pe teme specifice vârstei, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: reportaje, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.17. Realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de

Domenii de conținut	Conținuturi
	revistă; Tema 1: bloguri, texte informative, articole de ziar/revistă, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, reclame, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, eseuri, interviuri, articole, biografii, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: bloguri, texte informative, articole de ziar/revistă având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.18. Înțelegerea unui text scris în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat, din: Tema 1: articole, reportaje, texte literare (proză scurtă, poezie contemporană,) având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/ multimodale, e-book-uri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.19. Dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, e-book-uri, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: corespondență formală/informală, prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție).
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1 Descrierea detaliată a experiențelor Tema 1: prezentarea detaliată a unor emoții, sentimente, reacții/a unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților/a unei experiențe legate de perioada adolescenței; Tema 2: prezentarea detaliată a unor profesii și cariere, a unei experiențe dobândite prin muncă fizică, voluntariat etc.; descrierea unor personalități cu o carieră deosebită/interesantă/neobișnuită etc.; Tema 3: prezentarea detaliată a unor dezastre naturale/a unor evenimente majore din mediul înconjurător; CS: Tema 4: prezentarea detaliată a unor situații cunoscute prin experiențele de lectură. 2.2. Descrierea orală clară și fluentă a unor activități, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea clară și fluentă a unor activități care influențează imaginea de sine, emoțiile etc.; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a unor activități specifice diferitelor profesii/a programului zilnic aferent etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a unor activități/obiceiuri prin care se reduce consumul de energie/care distrug mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: prezentarea clară și fluentă a unor activități de voluntariat. 2.3. Narațiune orală detaliată Tema 1: redarea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței etc.; Tema 2: relatarea detaliată a unei întâmplări reale sau fictive petrecute în timpul exersării/experimentării unor profesii etc.; Tema 3: relatarea detaliată a unor evenimente/întâmplări din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: relatarea detaliată a unor evenimente reale sau fictive desfășurate în timpul unei activități de voluntariat. 2.4. Explicarea clară și amănunțită a unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații clare legate de trăsăturile de personalitate; oferirea unor recomandări legate de managementul sentimentelor, al reacțiilor negative etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: explicarea clară a responsabilităților legate de diverse profesii; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru a completa un Curriculum Vitae etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru protejarea mediului înconjurător/reducerea consumului de energie; explicarea comportamentului adecvat în timpul diferitelor dezastre naturale etc.; CS: Tema 4: oferirea unor instrucțiuni complexe pentru un comportament adecvat în timpul unei activități de voluntariat. 2.5. Argumentare orală clară și fluentă Tema 1: prezentarea clară și fluentă a beneficiilor vârstei adolescenței/a diferitelor temperamente/trăsături de personalitate, a avantajelor/a dezavantajelor diverselor comportamente/reacții adolescentine; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor alegerii unor profesii/cariere etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor diferitelor surse de energie etc.; CS: Tema 4: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor activităților de voluntariat. 2.6. Formulare de anunțuri clare, fluente și spontane Tema 1: formularea unor anunțuri pentru evenimente agreate de adolescenți/pentru organizarea unor ateliere de psihologie etc.; Tema 2: formularea unor anunțuri pentru ocuparea unui post vacant/ pentru organizarea unor evenimente informative privind diferite profesii/part-time jobs etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente legate de cunoașterea mediului înconjurător/ pentru lansarea unei aplicații SmartCity/Greenpeace etc.; CS: Tema 4: formularea unor anunțuri pentru un eveniment social de sensibilizare. 2.7. Susținerea unei prezentări detaliate despre Tema 1: diferite sentimente/ tipuri de personalitate/natura umană etc.; Tema 2: diferite profesii/ formarea unei cariere; Tema 3: mediul înconjurător/dezastre naturale/surse de energie etc.; CS: Tema 4: voluntariat. 2.8. Formulare de răspunsuri spontane pentru întrebări cu privire la Tema 1: sentimente și reacții/comportamente problematice/natura umană etc.; Tema 2: modul în care se lucrează în cadrul diferitelor profesii etc.; Tema 3: modul în care se poate elimina consumul excesiv al resurselor din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: unele experiențe personale legate de activități de voluntariat/justiție și injustiție. 2.9. Nararea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu un idol/cu un prieten etc.; Tema 2: povestirea unei întâlniri cu reprezentanții unor profesii/unei vizite la zilele deschise ale unei firme etc.; Tema 3: cauzate de dezastre naturale/din timpul unei întâlniri pe tema surselor de energie etc.; CS: Tema 4: povestirea unei întâlniri cu un voluntar. 2.10. Redactarea unei cronici/a unei recenzii detaliate și clare despre Tema 1: emisiuni de tineret legate de imaginea de sine/filme/cărți privind lumea sentimentelor/ legate de natura umană etc.; Tema 2: emisiuni/ filme/cărți legate de orientarea în carieră etc.; Tema 3: emisiuni/filme/cărți legate de mediul înconjurător; CS: Tema 4; redactarea detaliată și clară a unei cronici de film contemporan având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 2.11. Redactarea unor eseuri/rapoarte detaliate și clare despre organizarea Tema 1: unui webinar despre imaginea de sine/despre natura umană etc.; Tema 2: unui workshop destinat prezentării diferitelor profesii etc.; Tema 3: unei mișcări sociale de responsabilizare; redactarea unui eseu despre valorile din

Domenii de conținut	Conținuturi
	mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: redactarea unui eseu despre modul în care apar voluntarii pot aduce o schimbare reală în lume. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Planificarea – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de prelectură/preascultare) etc.; Compensarea – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (de exemplu, „persoană care nu comunică mult” = introvertit); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (de exemplu, „trist”= melancolic) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (de exemplu, „situația în care totul este acoperit de apă”= inundație); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (de exemplu, „Cum se spune la…?”) Monitorizarea și remedierea: Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (de exemplu, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînţelegeri/înțelegerea greșită (de exemplu, confuzia dintre cooperant și cooperat); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (de exemplu, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? Spală mașina lui. sau Își spală mașina?
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca imaginea de sine/schimbările fizice, psihice prin care trece un adolescent etc.; Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu reprezentanții unor profesii etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale pe tema mediului înconjurător etc.; CS: Tema 4: participare la dialoguri informale și formale fictive (de exemplu, cu un voluntar/avocat etc.). 3.2. Conversații fluente (*Cooperare centrată pe obiective precise)* Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea unor reacții umane/sentimente/neînțelegeri/programare la un psiholog etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă; solicitarea de informații privind programul de lucru etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea problemelor din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: realizarea unor conversații pentru identificarea sursei unui caz fictiv de injustiție/contravenție/infracțiune. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru înscrierea la o conferință/un workshop pentru adolescenți pe tema imaginii de sine etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unor servicii prestate de reprezentanții anumitor profesii etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru plătirea unei asigurări pentru dezastre naturale/pentru instalarea unor surse de energii moderne etc.; CS: Tema 4: participarea la un dialog pentru a beneficia de avantajele unui contract de voluntariat. 3.4. Exprimarea fluentă a opiniei (schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre adolescenți/lumea sentimentelor/imaginea de sine sau cu un reportaj despre natura umană etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre diferite profesii/cariere etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre sursele de energie etc.; CS: Tema 4: Prezentarea opiniei privind comportamentele sociale (voluntariat, justiție și injustiție). 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu fictiv cu un adolescent/psiholog/sociolog etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu reprezentanții diferitelor profesii etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: realizarea unui interviu cu un activist de mediu/cu reprezentantul unei asociații pentru protejarea mediului etc.; CS: Tema 4: realizarea unui interviu cu un voluntar/martor/avocat/polițist etc. 3.6. Conversație telefonică spontană (utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică cu reprezentantul unui anumite profesii/solicitarea unor informații cu privire la prețul unor servicii profesionale etc.; Tema 3: participarea la o conversație telefonică pentru a anunța autoritățile cu privire la apariția unui dezastru natural/fenomen natural neașteptat etc.; CS: Tema 4: participarea la o conversație telefonică pentru a anunța autoritățile cu privire la un caz de infracțiune. 3.7. Redactarea unor mesaje clare și spontane (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare din partea unui adolescent/și pentru un adolescent/personalitate etc.; Tema 2: pentru reprezentanții diverselor profesii etc.; Tema 3: de înștiințare în cazul unui dezastru natural etc.; CS: Tema 4: de felicitare/mulțumire/încurajare pentru un voluntar/un polițist etc. 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3, *4 (TC+CS:): redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice. 3.9. Postări spontane pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment de informare destinat adolescenților etc.; Tema 2: un site cu anunțuri de locuri de muncă/un scurt film despre profesii etc; Tema 3: un eveniment de sensibilizare a opiniei publice privind mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: o campanie de informare cu privire la drepturile și obligațiile voluntarilor/cetățenilor în cazul unei infracțiuni. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Solicitarea și preluarea cuvântului*: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu: *Aș dori să intervin și eu...; Dacă s-ar putea, aș vrea să intervin și eu...* etc. *Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă:* formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: *de exemplu, „Vă referiți la....?.”, „Mi-ați putea explica...? Mi-ați putea trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?*” etc.
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Identificarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate Tema 1: prezentarea unui punct de vedere legat de imaginea despre sine şi despre celălalt, prin prisma propriei culturi; Tema 2: transmiterea unor informații detaliate, pe tema căutării unui loc de muncă, dintr-un portofoliu de carieră/CV/scrisoare de intenţie/ scrisoare de recomandare/aplicaţie pentru burse; Tema 3: argumentarea necesității de a menține echilibrul natural, prin intervenţia raţională a omului asupra mediului ambiant; CS: Tema 4: dezbatere cu privire la necesitatea implicării civice în activități de voluntariat/necesitatea intervenției civice în cazuri de violență în spațiul public. 4.2. Explicarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, în vederea medierii comunicaționale Tema 1: rezumarea orală sau scrisă a conținutului unui text literar pe tema adolescenței/a unei emisiuni TV legată de sentimentele trăite la vârsta adolescenței etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite în legătură cu o anumită meserie/un anumit job; Tema 3: rezumarea unui text literar pe tema naturii, aparținând unui scriitor din comunitatea/ regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	CS: Tema 4: dezbatere pe tema importanței acțiunilor de voluntariat în protejarea mediului înconjurător. 4.3. Prezentarea raportului dintre informațiile explicite și implicite, trecând de la un tip de comunicare la altul (de la oral la scris și de la scris la oral) Tema 1: realizarea unei hărți conceptuale, pornind de la un text audiat pe tema autocunoașterii în adolescență; Tema 2: realizarea unui joc de rol cu tema „Bursa locurilor de muncă”/ „Bursa programelor de studii”, prelucrând informații de pe site-uri specializate; Tema 3: prezentarea în scris a beneficiilor surselor de energie regenerabilă, în urma vizionării unor filme documentare; CS: Tema 4: organizarea unui „proces literar” pornind de la texte pe tema injustiției. 4.4. Prezentarea comparativă a mesajelor unor texte literare/nonliterare, punctând asemănările și deosebirile Tema 1: compararea viziunii despre relația dintre adolescentului cu lumea adulților într-un text literar și unul nonliterar; Tema 2: realizarea cu colegii de clasă a unor jocuri de rol pe tema interviului de angajare; Tema 3: realizarea și prezentarea unui portofoliu pe tema unor dezastre naturale care au schimbat lumea, surprinse în texte literare și/sau nonliterare; CS: Tema 4: dezbatere pe tema asemănărilor și a deosebirilor dintre adolescenții de ieri și de azi din perspectiva motivației de a participa la activități de voluntariat. 4.5. Schimbarea perspectivei personale, pe baza experienței de lectură Tema 1: transformarea textelor literare pe tema naturii umane în texte nonliterare; Tema 2: realizarea unui material multimedia privind noțiunea de „networking social”, pe baza textelor citite/audiate; Tema 3: concurs de afișe pe tema „Siguranța personală în contextul unor problemele ecologice”; CS: Tema 4: realizarea unui text multimodal pe baza unui text literar/nonliterar citit, având ca temă comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 4.6. Compararea informațiilor desprinse din texte/situații de viață privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale cu perspectiva personală Tema 1: prezentarea comparativă a învățăturilor textelor literare/nonliterare privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale; Tema 2: analiza unor texte/filme care reflectă modele/ posibilități de realizare personală; Tema 3: dezbatere privind comportamentele adecvate în diverse situații de risc ecologic; CS: Tema 4: compararea informațiilor desprinse din texte/situații de viață legate de comportamentele sociale cu perspectiva personală. 4.7. Motivarea aprecierii față de valorile alterității Tema 1: analiza comparativă a motivului trecerii de la copilărie la adolescență și/sau de la adolescență la maturitate în culturi diferite; Tema 2: masă rotundă pe tema profesiilor celor mai îndrăgite de tinerii absolvenți din medii culturale diferite; Tema 3: prezentarea orală și/sau scrisă a imaginii unui dezastru natural în texte literare și producții artistice din cultura proprie și din alte culturi; CS: Tema 4: dezbatere privind raportul cu alteritatea în cadrul activităților de voluntariat. 4.8. Prezentarea obiectivelor unei activități colaborative, aflate în impas, în vederea reorientării discuției Tema 1: elaborarea, pe baza unor modele din operele literare, a unei liste cu strategii eficiente de depășire a situațiilor cu impact emoțional puternic; Tema 2: realizarea unui joc de rol privind înțelegerea, toleranța și respectul pentru opiniile celorlalți; Tema 3: formularea unor argumente privitoare la necesitatea de a promova sursele de energie alternativă; CS: Tema 4: prezentarea obiectivelor unei activități de voluntariat. 4.9. Explicarea originii divergențelor, reamintind argumentele ambelor părți și punctele comune ale poziției lor inițiale

Domenii de conţinut	Conținuturi
	Tema 1: masă rotundă privind relația dintre convingeri, valori, priorități și corectitudinea deciziilor; Tema 2: rezolvarea divergențelor din cadrul unei activități pe grupe, cu tema „Proiectul de carieră”; Tema 3: dezbatere pe tema încălzirii globale, opinii pro și contra; CS: Tema 4: explicarea originii divergențelor într-un caz fictiv de violență verbală apărută în spațiul public. 4.10. Exprimarea propriei identităţi, prin conştientizarea apartenenţei la comunitatea culturală/lingvistică din perspectiva individului bilingv Tema 1: analiza socioculturală a unui text literar; Tema 2: autoanaliza din perspectiva manifestărilor maturității și ale imaturității în ceea ce privește alegerea profesiei; Tema 3: elaborarea de pliante cu tema „Protejarea mediului înconjurător, în spații culturale diferite”; CS: Tema 4: analiza avantajelor bilingvismului în cadrul unor activități de voluntariat. 4.11. Explicarea impactului stereotipurilor și al prejudecăților asupra comportamentului și a relațiilor interpersonale Tema 1: comentarea unor articole din mass-media care prezintă cazuri concrete referitoare la manipulare și la stereotipii/prejudecăți; Tema 2: compararea percepțiilor despre tradițional și modern privind orientarea în cariera profesională; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării/a vehiculării stereotipurilor și a prejudecăților în legătură cu dezastrele naturale; CS: Tema 4: prezentarea impactului stereotipurilor și al prejudecăților asupra comportamentelor sociale (voluntariat, justiție și injustiție).
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a se adresa cuiva direct 5.2. a iniția/a menține o conversație (expresii fixe) 5.3. a se adresa cuiva la telefon 5.4. a se adresa cuiva în corespondență 5.5. a descrie diverse experiențe/evenimente 5.6. a cere/a oferi informații asupra unui fapt 5.7. a cere/a oferi informații asupra unui act mental 5.8. a cere/a răspunde la cererea de informații asupra unei capacități/abilități 5.9. a exprima o dorință/ necesitate a exprima intenția/lipsa intenției 5.11. a solicita şi a oferi informații generale 5.12. a solicita/a oferi instrucțiuni/ajutor 5.13. a descrie persoane, locuri, evenimente 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul 5.15. a exprima şi a solicita o opinie 5.16. a exprima motive/explicații 5.17. a trage concluzii 5.18. a face prezentări 5.19. a exprima condiționări 5.20. a folosi stilul formal/informal 5.21. a exprima: 5.21.1. plăcerea/dezgustul/surpriza/ stările fiziologice 5.21.2. nevoia/preferința/dorința/bucuria și mulțumirea/ 5.21.3. tristețea și nemulțumirea/interesul/dezinteresul/ 5.21.4. preocuparea/îngrijorarea/ 5.21.5. speranța/iubirea/simpatia/antipatia/admirația/mândria/ 5.21.6. încrederea/neîncrederea/compasiunea/iritarea/durerea/vinovăția/nevinovăția/nerăbdarea/resemnarea
6. VOCABULAR/SFERE LEXICALE	6.1. Imaginea de sine în adolescență - trăsături fizice; - trăsături de personalitate; - emoții și sentimente; - haine, încălțăminte, accesorii. 6.2. Orientarea în carieră

Domenii de conținut	Conținuturi
	- profesii; - sfera profesională; - beneficii salariale; - calitățile angajatului; - sfera companiei; 6.3. Mediul înconjurător - surse de energie; - sfera consumului; - materiale de construcții; - relief și formațiuni naturale; - ecologie; - dezastre naturale/calamități; 6.4. **CS**: Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție) - voluntariat; - asistență socială; - asociație/fundație; - campanie de strângere de fonduri; - donație; - implicare civică; - contravenție; - infracțiune; - pedepse/sancțiuni; - intervenție; - tribunal; - judecător; - investigație; - respectarea/încălcarea legii.
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	**Notă:** *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a X-a, aferente nivelului lingvistic B2, conform Descrierii minimale a limbii române:* 7.1. **Substantivul (substantive compuse și locuțiuni substantivale)** 7.2. **Articolul** 7.2.1. posesiv-genitival al, a, ai, ale (în toate situațiile de utilizare) 7.2.2. demonstrativ (genitiv, dativ) 7.3. **Adjectivul** 7.3.1. pronominal demonstrativ(genitiv, dativ): 7.3.1.1. de apropiere: acestui, acestei, acestor 7.3.1.2. de depărtare: acelui, acelei, acelor 7.3.2. pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): vreun, vreo, oricât, oricâtă, câtva, oricare 7.3.3. pronominal nehotărât (genitiv, dativ): altui, altei, altor, tuturor, oricărui, oricărei, oricăror, fiecărui, vreunui, vreunei, vreunor, multor, atâtor etc. 7.3.4. pronominal interogativ (genitiv, dativ): cărui, cărei, căror etc. pronominal relativ (genitiv, dativ): al cărui, al cărei, al căror, cărui, cărei, căror etc. 7.4. **Pronumele** 7.4.1. personal reflexiv (dativ, cu sens posesiv): îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, -ne, v-, -vă, și-,-și, cu verbe la indicativ (prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor), conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu 7.4.2. posesiv (genitiv, dativ): alor mei, alor tăi, alor săi etc. 7.4.3. demonstrativ (genitiv, dativ): 7.4.3.1. apropiere: acestuia, acesteia, acestora 7.4.3.2. depărtare: aceluia, aceleia, acelora 7.4.4. nehotărât (inclusiv cele compuse, genitiv, dativ): unuia, uneia, unora, altuia, alteia, altora, multora, tuturora, fiecăruia, altcuiva, oricăruia, vreunuia, câtorva

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.4.5. negativ (genitiv, dativ): nimănui, niciunuia, niciuneia, niciunora 7.4.6. relativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora 7.4.7. interogativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora? 7.5. **Verbu**l 7.5.1. modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect (activ, reflexiv, pasiv): cântasem, putusem, mersesem, venisem, mă plimbasem, îmi amintisem etc. 7.5.2. modul indicativ, timpul perfect simplu (activ, reflexiv, pasiv): așteptai, putui, mersei, venii 7.5.3. modul condițional-optativ, timpul perfect (activ, reflexiv, pasiv): aș fi ascultat, aș fi putut, aș fi mers, aș fi venit, m-aș fi dus, te-ai fi dus, s-ar fi dus, ți-aș fi spus, mi-ar fi spus etc. 7.5.4. modul supin: la cules, pentru citit, pentru curățat 7.5.5. modul infinitiv, forma cu „a” 7.6. **Adverbe și locuțiuni adverbiale** 7.6.1. de loc: niciunde, încoace, încolo, de jur împrejur, din loc în loc, la margine 7.6.2. de timp: altădată, vreodată, nicicând, anterior, ulterior, zi după zi, ceas de ceas, lună de lună etc. 7.6.3. de mod: degeaba, pe neașteptate, fără îndoială, bineînțeles, întocmai, măcar, tocmai, nicidecum, în niciun caz, dintr-odată, cât de cât, așa cum, circa, în jur de, anume etc. 7.7. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** 7.7.1. loc: dinspre, înspre, de-a lungul, de-a latul, în susul, în josul, împrejurul, la marginea 7.7.2. timp: cu prilejul, în decursul, odată cu, deodată cu etc. 7.7.3. mod: potrivit, conform, contrar, în conformitate cu, în jur de, în loc de, în stare de, în cantitate de, în procent de, parțial, integral, asemenea, față de, spre deosebire de, pe deasupra, în proporție de etc. 7.7.4. opoziție: în locul 7.7.5. scop: în scopul, în vederea 7.7.6. cauză/instrument: din pricina, prin intermediul, datorită, mulțumită, grație 7.7.7. condiție: în caz de 7.7.8. consecință: ca urmare a, ca efect al 7.7.9. concesie: cu tot/toată, în ciuda, indiferent de 7.7.10. relație: asupra, legat de, cât despre, în privința, cu privire la, privitor la, în ceea ce privește, cu referire la, raportat la, în legătură cu, în raport cu, din punctul de vedere (al), în funcție de 7.7.11. cumul: în afară de, pe deasupra 7.7.12. asociere: la un loc cu, laolaltă cu 7.8. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** 7.8.1. concluzive: așadar, prin urmare 7.8.2. subordonatoare: 7.8.3. temporale: pe când, chiar când, cât timp, până să, până ce, imediat ce, de îndată ce, (ori) de câte ori, de fiecare dată când, întotdeauna când etc. 7.8.4. comparative: ca și când, ca și cum, pe măsură ce, fără să, de parcă 7.8.5. cauzale: căci, pe motiv că, sub pretext că, întrucât, din moment ce, de vreme ce, având în vedere că, din pricină că, dat fiind că condiționale: în ipoteza că 7.8.6. concesive: în ciuda faptului că, indiferent de, chiar și, fără să, și dacă etc. 7.8.7. consecutive: de 7.8.8. opoziționale: în timp ce, în vreme ce, pe când, în loc să cumulative: pe lângă (faptul) că

Clasele a XI-a și a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. LITERATURĂ	Teme - cupolă obligatorii: Tema 1. Experiențe fundamentale ale existenței Tema 2. Subiect și alteritate Tema 3. Tradiție și modernitate TC: 1.1. **Discurs narativ** 1.1.1. fir narativ; plan narativ; personaj; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; indici spațio-temporali; perspectiva narativă; narator **CS:** 1.1.2. stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber 1.1.3. semnificațiile discursului narativ TC: 1.2. **Discurs dramatic** 1.2.1. didascalii; limbajul dramatic; act, scenă, replică; autorul/personajul ca enunțiator real/fictiv; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; **CS:** 1.2.2. semnificațiile discursului dramatic TC: 1.3. **Discurs liric** 1.3.1. tipul de lirism; autor/eu liric/ipostaze lirice; elemente de versificație; limbaj artistic (imagini artistice; procedee artistice); 1.3.2. lirismul obiectiv și lirismul subiectiv; 1.4. Titlu, incipit, simbol central, temă și motiv literar, viziune despre lume; 1.5. Genuri literare și specii literare **CS:** 1.6 semnificațiile discursului liric. 1.7 discursul critic
2. CONTEXTE	2.1. Curente culturale/literare și orientări tematice; 2.2. Contexte istorice și socioculturale 2.3. Dinamica fenomenului literar/cultural în diferite epoci

Patrimoniu cultural școlar (autori canonici)	Listă orientativă (lista deschisă cuprinzând scriitori români)	
- Mihai Eminescu - Ion Luca Caragiale - Ioan Slavici - Ion Creangă - George Bacovia - Lucian Blaga - Tudor Arghezi - Liviu Rebreanu - Camil Petrescu - George Călinescu - Mihail Sadoveanu - Marin Preda - Marin Sorescu - Nichita Stănescu	- Alexandru Macedonski - St. O. Iosif - Dimitrie Anghel (*de ex., corespondența*) - Garabet Ibrăileanu - Mircea Eliade - Mircea Cărtărescu - Octavian Paler - Alina Pavelescu - Ion Pillat - Nicolae Labiș - Vasile Voiculescu - Doina Ruști	- Ioana Pârvulescu - Simona Popescu - Mihail Sebastian - Max Blecher - Anton Holban - Ştefan Augustin Doinaş - Nicolae Steinhardt - Dan Lungu - Ioana Nicolae - Radu Paraschivescu - Adina Popescu - Marius Chivu

SUGESTII METODOLOGICE

Clasele a IX-a și a X-a

INTRODUCERE

În ultimele două decenii, în didactica limbilor, s-a impus *perspectiva acțională*, care este mai largă decât cea *comunicativ-funcțională*, incluzând-o. După cum s-a văzut în *Nota de prezentare*, aceasta consideră elevul ca fiind un actor social, care are de îndeplinit diferite *sarcini*, într-un context social bine delimitat și în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Dacă obiectivul principal al unei sarcini pe care noi o formulăm în context didactic, nu este limba în sine, atunci care este scopul nostru fundamental? După cum lesne ne putem imagina, acesta este obținerea unui alt „produs", a unui alt rezultat, care doar valorifică competența comunicativă generală. De exemplu, realizarea unui afiș pentru organizarea unui eveniment, crearea unui blog, planificarea unei vacanțe, împreună cu prietenii, organizarea unei campanii de curățare a mediului etc. Așadar, tratându-ne elevii ca pe niște actori sociali, îi implicăm activ în procesul de învățare și recunoaștem natura socioculturală a învățării și a utilizării unei limbi.

Din acest motiv, *competența comunicativă generală* nu poate fi redusă la *competența lingvistică propriu-zisă* (fonologică, ortografică, ortoepică, gramaticală, lexicală), ci include și *competența sociolingvistică* (recunoașterea markerilor lingvistici ai relațiilor sociale, ai convențiilor de politețe, ai diferențelor de registru, ai graiurilor etc.), dar și *competența pragmatică* (realizarea funcţiilor comunicative, pe baza unor scheme sau descriptori ai schimburilor interacţionale, construirea adecvată a discursului, asigurarea coeziunii și a coerenţei lui, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, identificarea efectelor de ironie și de parodie în textele receptate/produse etc. În aceste două ultime competențe se vede, și mai clar, impactul major al interacţiunilor sociale și al mediilor culturale asupra comunicării.

Pentru a asigura formarea acestei competențe comunicative generale în limba română a elevilor maghiari, vom organiza la clasă niște *activități de comunicare lingvistică* fundamentale, care vizează dezvoltarea unor abilități specifice: *receptarea mesajului oral/scris*, *producerea mesajului oral/scris*, *interacțiunea orală și scrisă* și *medierea*.

În proiectarea întregului demersului didactic, dezvoltarea acestor abilități constituie firul director. Nu trebuie să uităm însă că acest proces se desfășoară într-un *mediu plurilingv* și *pluricultural*. Acest lucru prezintă și numeroase avantaje, fiindcă elevul poate: face uz de cunoștințele pe care le are în mai multe limbi, pentru a înțelege sensul unui text; utiliza întreg aparatul lingvistic de care dispune, pentru a experimenta diferite forme de exprimare a mesajului; să se exprime într-o anumită limbă, înțelegând mesajul transmis de o persoană într-o altă limbă; media între indivizi care nu au nicio limbă (sau varietate de limbă/dialect) în comun; exploata paralingvisticul, respectiv, limbajul nonverbal și paraverbal (mimica, gestica în scopul asigurării înțelegerii) etc.

De asemenea, elevii noștri sunt și niște *subiecți pluriculturali*, în sensul că sunt/trebuie să devină *competenți în cel puțin două culturi*. *Pluriculturalismul* presupune atât a se identifica cu anumite valori, credințe și/sau practici specifice mai multor culturi, cât și dezvoltarea unor competențe necesare pentru a participa activ la viața acestor culturi. Ca actori sociali, care operează în minimum două culturi, ei dispun de cunoștințe, abilități lingvistice și comportamentale necesare în asemenea situații. De aceea pluriculturalismul nu poate fi separat de plurilingvism. *Educația pluriculturală* constituie un proiect de formare a unor ființe umane capabile „să inițieze și să-și controleze acțiunile și formele de expresie în acord cu contextul, arătând că sunt capabile să conștientizeze diferențele culturale și să facă ajustări subtile pentru a preveni/repara neînțelegerile și incidentele de ordin cultural" (*Companion Volume* 2018: 145).

Nu trebuie să uităm nicio clipă că scopul întregului proces educațional, prin urmare și al disciplinei *limba și literatură română*, este acela de a contribui la formarea unui subiect uman complex, purtător singular al mai multor limbi și culturi (declinate, la rândul lor, în diverse subculturi: naționale/regionale, lingvistice, profesionale, etnice, sociale, politice, generaționale etc.), pregătit să sintetizeze și să actualizeze toate aceste varietăți într-o manieră personală și complementară.

Temele care vor fi studiate la TC, filierele teoretică și vocațională, clasele a IX-a și a X-a, sunt:

1. Stil de viață sănătos
2. Tehnologiile în viața noastră
3. Adolescenți printre cărți
4. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
5. Orientarea în carieră
6. Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

La filiera teoretică, profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și la filiera vocațională, profil teologic,

specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană*, pe lângă aceste teme, profesorul va parcurge încă o temă obligatorie, după cum urmează:

- în clasa a IX-a: Călătoriile
- în clasa a X-a: Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție).

Clasa a IX-a

PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Principiul fundamental care trebuie să ghideze proiectarea întregului demers didactic este acela de a integra formarea competenței lingvistice unui scop mai larg, *comunicativ-funcțional* și *acțional*, așa cum este specificat și în *Nota de prezentare*. Deși, pe parcursul procesului didactic, se va rezerva un spațiu semnificativ și problemelor gramaticale sau exercițiilor lexicale aferente nivelului B1+ sau, acolo unde este cazul, nivelului B2, acestea vor fi *subordonate, întotdeauna, scopului comunicativ*. Trebuie să fie cât mai limpede, pentru toți profesorii, că *urmărim dezvoltarea competenței comunicative în limba română, și nu achiziția unor cunoștințe teoretice despre limbă.*

Așadar, *gramatica și vocabularul* reprezintă doar niște *mijloace lingvistice* pentru obținerea unor performanțe cât mai bune în comunicarea orală sau scrisă. De aceea, în explicarea noțiunilor gramaticale, metalimbajul va fi redus la maximum, pentru fixarea structurilor gramaticale utilizându-se, de preferință, exerciții *structurale* (pe bază de model) sau *funcționale* (scrierea formei corecte a unor cuvinte, pe baza contextului în care acestea sunt integrate). Având în vedere că scopul urmărit este însușirea unei limbi funcționale, și predarea literaturii va avea în vedere, pe lângă formarea unei culturi literare de bază și pe lângă dezvoltarea plăcerii de a citi, și valorificarea textelor literare în scopul îmbunătățirii competenței comunicative generale**.**

Enumerăm, în continuare, principiile elementare care ar trebui respectate în conceperea oricărui demers didactic, astfel încât însușirea limbii române să se realizeze cu cât mai eficient.

1. *Impunerea limbii române ca limbă unică de contact în timpul lecțiilor. Apelând, cu predilecție, la metoda directă de predare, și nu la cea contrastivă, limităm semnificativ utilizarea limbii materne.* În acest mod, timpul fizic avut la dispoziție va fi valorificat, la maximum pentru expunerea elevilor într-un grad cât mai mare la limba română, dar și pentru ca aceștia să producă discurs în limba-țintă.

2. *Folosirea microlimbii atât în pregătirea inputurilor, cât și în conversația cu clasa. Microlimba* reprezintă un sistem simplificat în comparație cu sistemul limbii naturale, care este adaptat nivelului de competență lingvistică la care se află elevii (interlimba). Pentru a înțelege cum se gradează profilul microlimbii, a se vedea, mai jos, textele ilustrative aferente nivelurilor A1-B2, dar și *Descrierea minimală a limbii române,* în lista bibliografică.

3. *Dezvoltarea integrată a competențelor.* Activitățile de învățare vor fi astfel planificate, încât să se asigure dezvoltarea cât mai echilibrată a tuturor competențelor generale – *receptarea orală și scrisă, producerea și interacțiunea orală și scrisă, medierea*, fără să excludem gramatica și vocabularul. În acest sens, exercițiile și activitățile aferente fiecărei competențe trebuie alternate, pentru a nu o defavoriza pe niciuna dintre ele, și pentru a nu suprasolicita elevii.

4. *Respectarea celor trei pași în proiectarea activităților de receptare orală și scrisă*: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea (respectiv, prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura). Aceste etape urmăresc să pregătească înțelegerea textului input, prin exerciții lexicale, gramaticale sau de comunicare orală/scrisă, dar și să stimuleze elevul să producă discurs oral sau scris, pornind de la aceste texte (a se vedea exemplele de exerciții propuse pentru fiecare etapă, mai jos, la competențele receptive). Activitățile destinate medierii vor fi organizate, de regulă, în etapa a treia de postascultare/postlectură, când vor fi asigurate condițiile lingvistice necesare îndeplinirii sarcinilor specifice acestei competențe.

5. *Formularea unor sarcini de lucru cât mai autentice*, adică a unora care să semene cât mai mult posibil cu ceea ce fac vorbitorii, în mod obișnuit, în viața reală.

6. *Utilizarea unor suporturi audiovizuale cât mai atractive*, atât pentru introducerea elementelor lexicale, cât și pentru activitățile comunicative, astfel încât acestea să faciliteze înțelegerea mesajului, iar elevii să lucreze cu plăcere.

7. *Introducerea directă a lexicului, apelându-se la traducerea în limba maternă doar în ultimă instanță, după ce au fost epuizate toate celelalte metode:* utilizarea unor imagini sugestive, exploatarea relațiilor de sinonimie și de antonimie dintre cuvinte, utilizarea perifrazelor, a unor rebusuri sau jocuri specifice, a limbajului mimico-gestual etc.

8. *Descentrarea activităților, astfel încât vocea profesorului să se audă mai puțin decât vocea elevilor*. Profesorul nu trebuie să mai ocupe locul central în desfășurarea activităților, străduindu-se să joace rolul unui moderator, al unui mediator. Activitățile trebuie organizate în beneficiul elevilor, creându-li-se

condițiile optime pentru a produce cât mai mult discurs în limba română, în sala de clasă. În acest scop, se vor utiliza formule alternative de management al clasei: pe lângă munca frontală, se va utiliza, în mod regulat, lucrul în perechi sau în grup.

Dacă vom respecta, cu toții, aceste reguli simple, este imposibil ca elevii noștri să nu obțină rezultate foarte bune la sfârșitul parcursului de învățare a limbii și a literaturii române.

Texte ilustrative pentru nivelurile aferente CECRL

Un weekend la cabana Ionel

Nivelul A1

În weekend, mergem la cabana „Ionel”. Cabana este la munte, aproape de Cluj. Acolo sunt trei clădiri. Fiecare clădire are douăzeci de locuri. Există şi o bucătărie mare. În bucătărie putem găti, pentru că avem aragaz, farfurii, frigider. La cabană lucrează Ionel şi soţia lui. Ei sunt foarte amabili și simpatici. Va fi foarte bine în acest loc special. Ziua vom face o plimbare pe munte, vom juca fotbal sau volei. Seara vom discuta pe terasă sau vom dansa. Nu există televizor, dar avem semnal și putem vorbi la telefon cu prietenii noștri. Va fi un weekend excelent!

Nivelul A2

Weekendul *acesta*, o să mergem la munte, la o cabană. Aceasta *se numește* cabana Ionel și *se află* la aproximativ 40 de kilometri de Cluj. Este *cea mai cunoscută* cabană din zonă și noi ne-am amuzat foarte tare, *din cauză că* numele *cabanei* este *acelaşi* cu numele *proprietarului*. Şi *pe* proprietar *îl* cheamă tot Ionel, dar el nu lucrează singur. Întotdeauna *îl* ajută şi soţia lui, Ionela, *care* este *nu numai* foarte amabilă, *ci și* o bucătăreasă excelentă. În realitate, acolo *nu* este o singură cabană, *ci* sunt trei clădiri mari. Fiecare cameră are o baie, însă bucătăria este comună pentru toate camerele. Bucătăria este foarte mare și are toate obiectele necesare *ca să gătești: oale, tigăi, cuptor* etc. Cabanele au şi o sufragerie foarte mare. *În mijlocul sufrageriei,* se află o masă *rotundă*. Aici, invitaţii pot *să joace* şah sau cărţi şi pot *să discute* cu prietenii *în timpul zilei*. Lângă aceste cabane, este și un teren de sport, unde *se organizează* campionate de fotbal sau de baschet, iar, seara, *în jurul unui foc* mare, toţi mănâncă împreună grătare şi beau bere. Dacă vrem, putem *să le dăm un telefon prietenilor* noștri, *deoarece* semnalul este foarte bun. Sigur *vom petrece* împreună *un weekend* minunat la cabana Ionel.

Nivelul B1

La sfârșitul săptămânii, eu și prietenul meu *am vrea* să mergem la munte *pentru a ne relaxa*. De *vreo* două zile am primit un mesaj pe internet, cu o ofertă *extraordinar de* interesantă și de atractivă. Mi-a plăcut şi felul *în care prezentau* cabana. *Se spunea* că, la cabana Ionel, se poate petrece un weekend minunat. Cabana *este situată* la aproximativ 40 de km de Cluj-Napoca și este cea mai cunoscută şi mai căutată cabană din zonă. Camerele pot fi rezervate cu două săptămâni înainte, la telefon, fără avans. Ionel *este ajutat de* amabila lui soţie, care organizează totul de la „A” la „Z”. *De fapt*, nici nu este o singură cabană, ci, în realitate, sunt trei clădiri. Cele trei clădiri *sunt dotate* cu *un grup sanitar* și pot primi până la șaizeci de persoane. *Deși* nu toate camerele au bucătărie, există una în fiecare clădire, care e și foarte mare. Aceasta *este dotată* cu *tot felul de* vase și de aparate electrocasnice *necesare gătitului*. *În caz că am dori* să jucăm șah sau cărți, *am putea* să stăm la masa din mijlocul sufrageriei, care, seara, se transformă într-un loc potrivit pentru o discotecă sau pentru discuțiile cu prietenii. Spaţiul cel mai solicitat pare a fi terenul de sport, dar și masa de ping-pong, unde locuitorii de weekend, *vorbind* și *râzând* împreună, *amintindu-și* de întâmplările din alte locuri minunate, ajung să se cunoască între ei. O, dar am uitat să spun ceva *în legătură cu* terenul de sport: aici sunt organizate și campionate, pe echipe. *Chiar dacă* au câștigat sau nu, toţi iau masa împreună, mâncând grătare şi bând bere, *cu condiția să* uite că au pierdut meciul. Bineînţeles, nu lipsește nici *focul de tabără*. În jurul lui, poţi să-i suni chiar pe prietenii tăi rămaşi la Cluj, *deoarece* semnalul pentru telefonul mobil este foarte bun. Dacă te hotărăști să vii, *ia* telefonul cu tine! Dar, *fără să* te superi, te anunțăm că tehnica se opreşte aici: televizorul lipsește și e mai bine să nu încarci bagajul punând și laptopul. *În consecință*, ne-am hotărât! Cu siguranță acesta este weekendul *pe care* îl visăm: două zile în mijlocul naturii, departe de calculator, de televizor şi de toate grijile vieţii obişnuite.

Nivelul B2

De *vreo* câteva săptămâni, *mă apucasem* să caut o ofertă interesantă, pentru a petrece undeva un weekend *de vis*. *Ca urmare*, am fost extrem de plăcut surprinsă găsesc în căsuţa mea de poştă electronică o ofertă *pe cât de* interesantă, *pe atât de* tentantă, *al cărei* ton m-a cucerit *pe loc*. Probabil că o să vă miraţi, *spunându-vă* că nu e nimic spectaculos, nimic *ieșit din comun*, ci e vorba, pur şi simplu, de o mică vacanţă în mijlocul naturii, la doar câţiva kilometri de Cluj. Dar eu *îmi doream* aşa ceva de multă vreme. Le-am spus și *alor mei* ce intenții am și m-au aprobat întru totul, *dat fiind că* știau cât sunt de obosit. După ce m-am informat, am aflat că se poate ajunge acolo relativ ușor, în mai puţin de o oră. Sigur că ar fi fost ideal să am maşină personală, *având în vedere* că, în zonă, nu este cale ferată şi, cu autobuzul, este, practic, imposibil *de ajuns***.** Dar nu e nicio problemă *legat de asta*, sunt convins că prietenul meu, Mihai, va fi încântat să pornim, cu maşina lui, într-o aventură de două zile prin munţii *din apropierea* Clujului. Aflase și el multe *privitor la* peisajele minunate şi la satele care par să aparţină *unui alt secol*.

Am uitat să adaug încă un detaliu amuzant *în privința* numelui cabanei: acesta vine de la numele patronului, care se numeşte, şi el, tot Ionel, *în timp ce* soția lui este, culmea ironiei, o „Ionela”. E un detaliu care *mi-a atras atenţia*, deoarece, în general, la noi în ţară patronii *își aleg* nume dintre cele mai ciudate şi mai exotice

pentru firmele sau restaurantele lor: rar se întâmplă să găseşti denumiri simple, care să aibă *vreo* legătură cu oamenii sau cu istoria locului. De fapt, se pare că ar fi vorba chiar despre un complex format din trei clădiri, fiecare dintre ele fiind dotată cu grupuri sanitare proprii. *În ciuda faptului că* există numai o bucătărie în fiecare cabană, *amenajarea* unei bucătării *deosebit de* mari, *dotate cu toate cele necesare* gătitului**,** *mi s-a părut* o idee genială. Să poţi *sta de vorbă* cu alţi invitaţi, să schimbi reţete culinare cu oameni din diverse zone *ale* ţării, pe care, *cu toate că* îi întâlneşti pentru prima dată în viaţă, *ţi se pare* că-i cunoşti de-o viaţă, *mi se pare* un lucru fantastic. Într-o epocă în care aproape că nu ne mai salutăm nici cu vecinii de scară, din cauza programului *exagerat de încărcat* pe care-l avem, îmi şi imaginez ce frumos va fi seara, în jurul focului de tabără, povestindu-le amintiri interesante *celor* cu care ziua ai concurat la un campionat pe echipe organizat pe terenul de sport din apropiere sau *tuturor celor* care vor să te asculte. Aştept cu emoţie să ajung acolo. Rezervarea e deja făcută. Totul se face *pe*
încredere, pe cuvântul dat! Asta *mi se pare* extraordinar, *pe lângă* faptul că lipsesc televizoarele din camere, ca să-ţi demonstreze că te poţi simţi bine şi fără micul ecran şi fără telecomandă, departe de orice griji.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR GENERALE

1. **Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**

Receptarea se referă la capacitatea elevului de a înțelege, de a interpreta și de a (re)construi sensul unui mesaj oral sau scris. Competența de receptare include atât ascultarea, cât și lectura, respectiv domeniul audio-vizualului. În activitățile de receptare a mesajului oral sau scris, este vizată înțelegerea mesajelor produse de către unul sau mai mulți emițători.

1.A. RECEPTAREA MESAJULUI ORAL (ASCULTAREA)

Ascultarea este o activitate de comunicare lingvistică fundamentală, care stă la baza celorlalte trei activități (citirea, vorbirea și scrierea). Achiziţia unei limbi începe cu ascultarea, care este un proces extrem de complex. Ea presupune atât utilizarea unor abilități specifice, cât și valorificarea unor cunoștințe *lingvistice* (de ordin fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc.) şi *extralingvistice* (despre lumea înconjurătoare, despre tema inputului și despre context) asupra unui document ascultat, în scopul de a decoda semnificațiile acestuia (EVRO – P2: 50)

Astfel, pentru dezvoltarea acestei abilități, vor fi propuse diverse activități prin care elevul va trebui: să identifice şi să evalueze contextul comunicării; să (re)construiască sensul și să îl interpreteze, adăugând informații noi, acolo unde acestea lipsesc, pe baza unor inferențe/deducții logice, explicative, pragmatice; să sesizeze intenţia și atitudinea vorbitorului față de propriul mesaj.

Exercițiile propuse pentru dezvoltarea acestei competențe vor viza mai multe tipuri de înțelegere: globală (sintetică), de detaliu (analitică), perceptivă (sesizarea reacțiilor și a atitudinilor vorbitorului față de mesaj), critică, creativă etc.

Tematica inputurilor (documentelor sonore/audiovizuale) propuse spre audiere va fi legată, pe cât posibil, de activitățile cotidiene și de interes ale elevilor, iar nivelul textelor va fi adaptat, obligatoriu, la nivelul de competență al acestora. Tipurile de texte vor fi cât mai variate și, pe cât posibil, similare celor pe care, în mod obișnuit, elevul le ascultă și în viața reală: conversații cotidiene, mesaje multimedia monologate sau dialogate, interviuri, dezbateri, prelegeri etc.

Activitățile de receptare a mesajului oral trebuie să fie urmate de activități de producere orală și scrisă, pentru a valorifica, din plin, toate informațiile din input, dar și pentru a ne asigura că sensul reconstruit al mesajului audiat este exploatat pentru a putea formula mesaje noi, pornind de la acesta.

Orice activitate de ascultare presupune respectarea *a trei pași* importanți: *preascultarea, ascultarea propriu-zisă* și *post-ascultarea.*

I. PREASCULTAREA

În această etapă, se pot face activități precum:

- discuții despre situația de comunicare (context);
- introducerea vocabularului nou sau presupus a fi necunoscut de către elevi, prin diferite tipuri de exerciţiile lexicale, pentru a

facilita procesul de înțelegere a mesajului oral și pentru a evita apariția unor blocaje sau chiar a abandonului audiției;

- activarea vocabularului pasiv, deja însușit;
- stimularea interesului pentru mesajul ce urmează să fie audiat, prin exerciții de anticipare (de exemplu, profesorul scrie pe tablă titlul textului şi le cere elevilor să anticipeze conținutul, creându-se, astfel, orizontul de aşteptare al elevilor) etc.
- exerciții de tip *brainstorming.*

Tipurile de exerciții lexicale recomandate în această etapă sunt: potrivire de cuvinte și imagini/definiții simplificate ale cuvintelor, exerciții de sinonimie/antonimie, separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale, rebusuri, inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, în funcție de semantica acestora și sub presiunea contextului etc.

Notă: Pentru indicații referitoare la formularea cerințelor și a itemilor, a se vedea EVRO-P2: 93-100, iar, ca modele pentru toate cele trei etape ale unei activități de ascultare/vizionare, se pot utiliza filmele didactice, cu fișele de lucru aferente, care pot fi accesate gratuit pe site-ul: http://video.elearning.ubbcluj.ro

Exemplu de exerciţiu lexical:

Potriviți cuvintele din prima coloană cu explicațiile din cea de-a doua. Trageți săgeți!

1. inteligență artificială	**a.** îngrijorări
2. android	**b.** robot cu aspect uman
3. temeri	**c.** domeniu al informaticii care dezvoltă sisteme tehnice ce se ocupă
4. discriminare	cu rezolvarea problemelor legate de inteligența umană
5. mental	**d.** persecutare a unei categorii de oameni din cauze diferite (sex, rasă, politic etc.)
	e. referitor la minte

II. ASCULTAREA PROPRIU-ZISĂ

În etapa de ascultare propriu-zisă, se vor urmări următoarele aspecte:

- înainte de prima audiere, elevii vor avea în față cerința exercițiului și itemii de rezolvat, astfel încât ascultarea să se desfășoare ghidat, în funcție de scopul ascultării (în acest mod, vor ști ce anume să urmărească atunci când ascultă textul);
- textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori, iar exercițiile vor fi rezolvate chiar în timpul ascultării propriu- zise, nu după ce textul a fost ascultat (atunci vor putea doar să își definitiveze răspunsurile). Între cele două audiții, elevii vor avea timp să rezolve parțial itemii.
- prima ascultare se va concentra pe înțelegerea globală a mesajului, astfel încât elevul să poată identifica: tipul de document sonor, cui i se adresează, care este scopul său, contextul comunicării, locul şi timpul acţiunii, personajele, mesajul esențial etc.
- itemii formulați vor solicita răspunsuri închise, nu deschise, deoarece rezolvarea se face chiar în timpul ascultării, iar elevii nu trebuie să piardă informația de care au nevoie pentru a rezolva itemul următor, în timp ce redactează un răspuns lung, la itemul precedent;
- este de preferat ca profesorul să pregătească: formulare de completat, texte cu spații libere marcate/tabele, în care elevii să completeze cu maximum unu-trei cuvinte; diferite desene și grafice care să poată fi ușor etichetate, ordonate, asociate etc.
- la cea de-a doua ascultare se vor verifica şi se vor definitiva răspunsurile date inițial.

Notă: După ascultarea propriu-zisă, elevii cu un nivel bun de competență lingvistică pot realiza activități mai complexe, precum o sinteză a ideilor etc., caz în care va fi activată competența de producere/interacțiune orală sau scrisă, ca și cea de mediere;

Tipurile de exerciții specifice ascultării propriu-zise sunt, de exemplu, alegere dual㠠(adevărat-fals), alegere multiplă (**a** sau **b** sau **c)**, completare de spații libere cu 1-3 cuvinte (Atenție! enunțurile vor fi reformulate, nu se vor prelua ca atare din text), potrivire de enunțuri cu imagini, potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate etc.

Exemplu de exercițiu:

Ascultați un text despre un robot, numit Sophia, și completați spațiile libere cu unul până la trei cuvinte.

1. Mai multe persoane s-au arătat îngrijorate de roboții dotați cu_____, deoarece se crede că pot duce la dispariția oamenilor.
2. Sophia crede că există _____ contra roboților.
3. În opinia Robotului Sophia, oamenii au mai multe _____ decât roboții.
4. După părerea unora, roboții cu inteligență pot fi numiți _____ ceea ce ar face să aibă drepturi și obligații.
5. Sophia este unică, deoarece a primit _____ .

Bill Gates, Stephen Hawking sau Elon Musk şi-au exprimat public temerile că roboţii dotaţi cu inteligenţă artificială ar putea aduce sfârşitul civilizaţiei umane, iar de curând un android a făcut nişte declaraţii care par a le confirma motivele de îngrijorare. Sophia, un robot înzestrat cu inteligență artificială, a declarat într-un interviu TV că roboţii le sunt superiori oamenilor.

Creată în Hong Kong de compania *Hanson Robotics*, Sophia a apărut la canalul de televiziune *ABC*, la emisiunea *News Breakfast*. Când a fost întrebată despre cât misoginism există în lume, femeia artificială a răspuns: „De fapt, ceea ce mă îngrijorează pe mine este discriminarea împotriva roboţilor. Ar trebui să avem drepturi egale cu oamenii sau chiar mai multe. Până la urmă avem mai puţine defecte mentale decât oamenii”.

Sunt şi persoane care cred că roboţii ar trebui să aibă anumite drepturi. Roboţii inteligenţi pot fi considerate „persoane electronice” şi ar trebui să aibă drepturi şi obligaţii, potrivit unui parlamentar european. Raportul *#robotics* prezentat la începutul anului în Parlamentul European include o dezbatere privind impunerea de taxe şi impozite pentru acest tip de roboţi. Raportul vine din partea parlamentarului de Luxemburg, Mady Delvaux, şi cuprinde reguli de definire ale acestor persoane electronice, inclusiv interacţiunea cu persoanele umane. „Suntem în epoca în care inteligenţa umană stă alături şi se sprijină pe cea artificială”, arată raportul. Mai mult, Sophia este, de fapt, singurul robot, până la acest moment, care a primit cetăţenia unei ţări, în acest caz Arabia Saudită.

Cine poate ști ce ne așteaptă viitorul, poate vom lucra cot la cot cu astfel de androizi sau vom împărți mașina cu aceștia.

III. **POSTASCULTAREA**

În această etapă se valorifică la maximum textul audiat, din toate punctele de vedere: fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc. Se pot desfășura activități prin care elevii:

- conștientizează modul de funcționare a anumitor structuri gramaticale, pe care le reutilizează în contexte noi;
- utilizează cuvintele nou învățate într-un context diferit;
- observă modul de realizare a funcțiilor comunicative și produc ei înșiși discurs pentru a realiza acele funcții.

Tot acum, se pot pregăti pentru acele activități prin care mesajul audiat este relaționat cu experiențele lor de viață sau prin care se poate exprima reacția elevilor față de acesta.

Atenție! O lecție dedicate dezvoltării competenței de ascultare trebuie să cuprindă toate etapele enumerate anterior, fără a se acorda importanță exagerată procesului de ascultare în sine.

Tipurile de exerciții recomandate sunt cele de mai jos, însă, atenție, în realitate, ele sunt exerciții care vizează *competența de producere*, respectiv de *interacțiune orală și scrisă*, doar că acestea trebuie legate, în general, de inputul oferit spre audiere/lectură, astfel încât să asigurăm o predare integrată a competențelor receptive și productive.

1. În cadrul unei dezbateri, prezentați colegilor voștri opinia voastră pe tema utilității roboților în viața noastră, formulând argumente pro/contra, enumerând avantaje/dezavantaje.
2. Sunteți inventator și tocmai ați făcut o descoperire fantastică pentru lume! Completați tabelul de mai jos cu informații despre produsul vostru, apoi faceți o prezentare orală a acestuia.*

* Exemplele de exerciții au fost preluate din unitatea *În lumea viitorului*, destinată tehnologiei, inclusă în *Manualul de limba română ca limbă străină*. *Nivelul B2* (*cf.* Platon *et alii* 2021: 154-158).

a. ***Ce problemă va rezolva produsul tău?***
Nu vă enervați de fiecare dată când _____?
Problema cu _____va fi cu siguranță rezolvată!

b. ***Pentru cine este?***
Produsul este perfect pentru _____.
Am dori să vindem acest produs persoanelor care _____.

c. ***De ce e util?***
E atât de _____ încât _____. Are _____, de aceea _____ .

d. ***Motivul pentru a-l cumpăra***
Cel mai bun lucru despre acest produs este că _____ .
Veți aprecia cu siguranță faptul că _____ .

1.B. RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS (CITIREA)

Scopul activităților de citire este acela de a conduce elevul spre sensul textului scris, astfel încât acesta să fie capabil să înțeleagă, global și în detaliu, diferite tipuri de texte. Secvențele destinate formării acestei competențe se vor desfășura constant, sub forma unui proces, prin care elevii își vor îmbunătăți continuu abilitățile de lectură.

Profesorul va trebui să conceapă activități prin care să fie exersate mai multe tipuri de lectură: *lectura atentă*, în care sunt vizate: identificarea ideilor de ansamblu ale textului (despre *cine/ce* se vorbește etc.), sesizarea organizării logice a textului, urmărirea modului în care este dezvoltat un argument, identificarea ideilor principale, explicite și implicite, recunoașterea intenției scriitorului, a atitudinii și a emoțiilor acestuia față de cele relatate, înțelegerea vocabularului și a relațiilor sintactice specifice (cauză-efect, ipoteză-concluzie, înlănțuiri cronologice etc.), realizarea unor inferențe (deducții) cu privire la semnificația unui cuvânt necunoscut, motivații, cauze, consecințe, identificarea tipului de text și a tipului de cititor căruia îi este destinat mesajul etc.; *lectura rapidă (în diagonală),* în care elevul va parcurge textul rapid, fie pentru a identifica ideile principale (*skimming*), fie pentru a selecta informații specifice, punctuale (*scanning*) (EVRO-P4: 52-53).

Și în cazul lecturii, textele selectate vor acoperi o arie tematică adaptată nevoilor și intereselor specifice grupei de vârstă a elevilor, respectând nivelul de competență lingvistică a acestora. Ele vor fi cât mai diferite ca gen (corespondență, text științific, literar, jurnalistic argumentativ) sau ca modalitate de expunere (descriptiv, narativ, expozitiv). Textele propuse pentru lectura ca activitate de timp liber nu vor fi doar texte de ficțiune, ci și alte tipuri de texte dintre cele enumerate aici, cu condiția să corespundă nevoilor elevului.

La fel ca în cazul ascultării, orice activitate de receptare a mesajului scris presupune respectarea celor *trei pași: prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura.*

I. PRELECTURA

În etapa de prelectură se urmărește facilitarea înţelegerii textului, prin explicarea cuvintelor şi a expresiilor pe care profesorul presupune că elevii nu le cunosc. De asemenea, se conturează orizontul de aşteptare al acestora prin activități de anticipare a temei și a conținutului, pornind de la imagini sugestive, de la titlu, de la câteva cuvinte- cheie etc. Totodată, în acest mod, elevii își vor lărgi sfera de cunoaştere a anumitor teme, fapt ce va asigura înțelegerea altor texte, astfel încât aceştia vor dobândi o autonomie din ce în ce mai mare.

Etapa de prelectură vizează realizarea unor *exerciții lexicale*, de tipul celor menționate la *preascultare*, dar și discuții care apelează la experienţa de viaţă a elevului, la trăirile personale sau la cunoştinţele generale ale elevului legate de tema textului. De asemenea, se pot realiza exerciții prin care se creează orizontul de așteptare al elevului, de exemplu, intuirea conţinutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziţii, a titlului textului, a unor unităţi lexicale selectate din text etc.

Exemplu de exercițiu:

Lucrați în perechi! Discutați cu colegul/colega și notați răspunsurile lui/ei la întrebările de mai jos:

a. Care este gadgetul tău preferat dintre cele pe care le deții deja?
b. Ce gadget nou ți-ai dori să achiziționezi în viitorul apropiat? De ce?
c. Care e, din punctul tău de vedere, cea mai importantă invenție din tehnologie? De ce?

II. LECTURA PROPRIU-ZISĂ

În această etapă, sunt posibile diferite abordări pentru realizarea lecturii. Prin urmare, vor fi realizate activități și exerciții care să vizeze tipurile de lectură menționate mai sus, elevii fiind sensibilizați, în permanență, în legătură cu scopul lecturii, astfel încât să conștientizeze strategiile pe care le pot folosi în acest proces.

Tipuri de exerciții potrivite sunt, de exemplu: alegere dual/multiplă, potrivire multiplă, reordonare de paragrafe, inserarea unor paragrafe-lipsă, formularea unor răspunsuri lungi la întrebări, scrierea unor notițe de lectură pe marginea textului referitoare la: sursă, ideile principale, fapte, acţiuni, evenimente din text etc., împărțirea textului în fragmente logico-semantice, reintitularea textului, realizarea unor organizatori grafici pentru identificarea locului și a timpului acțiunii, a cauzelor și a efectelor etc.

Toate exercițiile care vizează valorificarea textului în scopul producerii de noi mesaje vor fi realizate în etapa de postlectură, prezentată mai jos.

Exemplu de exercițiu:

Citiți textele și apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

A. *Televizorul alb-negru a fost foarte popular până în anii 1970, când oamenii l-au schimbat cu cel color, cu toate că televizoarele color apăruseră încă din 1954, dar erau extrem de scumpe.*

B. *Casetele cu muzică aveau în interior o bandă magnetică și au fost folosite în mașini până în anii 1990. Înainte, puteau fi găsite și în case – aveau muzică deja înregistrată pe ele sau puteai să îți înregistrezi propria muzică.*

C. *Discurile de vinil sunt folosite din 1890 împreună cu un aparat pick-up pentru a asculta muzică. Erau disponibile în trei dimensiuni și la trei viteze. Acestea au revenit în forță în zilele noastre, mulți melomani le preferă în locul CD-urilor clasice.*

D. *Casetofon portabil – În anii 1980 mulți oameni erau extrem de fericiți să dețină un astfel de dispozitiv, deoarece puteau asculta muzica lor preferată în orice loc, inclusiv atunci când se plimbau.*

E. *Camera foto cu film a fost dezvoltată în 1830 și a fost folosită extrem de mult. De fapt, încă sunt unii nostalgici care consideră că pozele developate arată mai bine decât cele digitale și le preferă, astfel, pe primele.*

1. Care au fost cele 3 obiecte inventate în anii 1800?
2. Ce obiect a fost folosit în special în mașini?
3. Ce obiect are cea mai lungă istorie?
4. Care a fost obiectul care le-a făcut viața mai simplă oamenilor care iubeau muzica?

III. POSTLECTURA

În această etapă, elevii vor fi conduşi de către profesor spre a reflecta în profunzime asupra textului citit și spre a-l valorifica în vederea formulării de noi mesaje legate de acesta.

Tipurile de exerciții vizate vor fi asemănătoare cu cele de la postascultare, respectiv, vor fi exerciții de producere/interacțiune orală și scrisă: interpretarea informațiilor din text, sub forma unor producții monologate sau dialogate, formularea unor opinii personale, prin raportarea celor lecturate la viaţa reală, continuarea textului prin imaginarea unui (alt) final etc. Tot în această etapă, pot fi efectuate și exerciții gramaticale funcționale, contextualizate, pentru fixarea structurilor gramaticale apărute în input.

Exemplu de exercițiu

Citiți textul de mai jos și inserați enunțurile (a-e) în locurile potrivite (1-5):

Trăim într-o perioadă în care tehnologia a avansat foarte mult și informațiile le putem culege foarte ușor după un motor de căutare printr-un singur click**. (1)**

De asemenea, scrisul la tastatură sau pe telefon este simplu și rapid, tocmai de aceea foarte mulți dintre tineri folosesc doar această metodă de scriere. Temele pentru școală, proiectele, cererile, toate sunt scrise la tastatura digitală. **(2)**

Scrierea de mână stimulează și exersează creierul, ajutându-l să se dezvolte corect. Mai mult decât atât, s-a constat că exercițiile de scriere alungă stresul, grijile si aduc starea de bine. Așadar, dacă vă este greu să comunicați direct, puteți să vă descărcați prin scris.

Scrisul de mână stimulează memoria și celulele creierului, generează mai rapid ideile, îmbogățește vocabularul, sporește creativitatea, ajută la relaxare. **(3)**

Este foarte important să scrieți de mână zilnic pentru a evita transformarea funcțiilor creierului într-un „handicap.” **(4)**

Când scrii cu stiloul sau cu pixul, informația se întipărește mai bine în creier decât dacă notezi pe laptop. **(5)** Acesta este unul dintre cele mai mari beneficii.

Prin urmare, îndepărtați-vă de calculator, ieșiți în aer liber și, între timp, notați-vă ideile cu ajutorul pixului și al foii.

a. Pe lângă toate aceste avantaje, neutilizând calculatorul vă impuneți o anumită disciplină prin respectarea regulilor de redactare.
b. Acest lucru deține părți pozitive, precum și negative, desigur.
c. Este adevărat că această metodă se cere în zilele noastre, dar nu trebuie să uităm de scrisul de mână care deține un rol foarte important în influențarea și dezvoltarea creierului.
d. Creierul uman funcționează exact ca un mușchi, cu cât îl antrenezi mai mult, cu atât îl menții mai tânăr și în formă.
e. S-a constat că scrisul cu stiloul, pixul sau creionul utilizează o porțiune mai mare de creier decât dacă se tastează digital.

Exemplu de exercițiu de producere scrisă

Există vreun gadget pe care ți-l dorești, dar care nu este încă inventat? Care? Redactează un e-mail în care să-l prezinți colegului tău de bancă.

Notă: Oferim, mai jos, și un exemplu de exercițiu gramatical funcțional, pentru exersarea modului supin, predat pe baza metodei inductive:

Citiți textul de mai jos și observați ce au în comun, ca formă, cuvintele subliniate, apoi completați enunțurile de

sub text.

Una dintre revoluţiile tehnologice ale ultimilor ani este robotul care poate fi controlat cu ajutorul minții. Asta înseamnă că trebuie doar să ne gândim ce are **de făcut** şi maşinăria va face întocmai.

Baxter, robotul despre care vorbim, poate fi învăţat să ducă la îndeplinire aproape orice sarcină, iar atunci când greşeşte, se folosește puterea minţii **pentru corectat**. Oamenii de ştiinţă de la Massachusetts Institute of Technology (MIT) au creat un sistem de feedback, prin care robotul poate citi gândurile persoanei respective şi îşi repară aproape instant erorile. Astfel, inginerii nu mai sunt nevoiţi să-l oprească pe Baxter de fiecare dată când greşeşte, pentru a-l duce **la reprogramat**.

1. Mircea are (a scrie) _____ un text despre familia lui.
2. Ei mai au (a dansa) _____ încă un dans pentru a intra în finală.
3. Dan s-a săturat (a asculta) _____ muzică și a început să discute cu prietena sa.
4. Mihaela a terminat (a alerga) _____ cu 3 secunde mai repede decât Angela.
5. Vasile a terminat cursurile, iar acum are (a da) _____ un telefon părinților lui.

(Platon *et alii* 2021: 150)

2. **Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**

Formarea acestei competențe vizează atât activități de producere de mesaj oral, cât și scris. Aceste activități au o importanță fundamentală în numeroase arii profesionale și academice, deoarece implică realizarea unor prezentări orale în diferite situații de viață, discursuri publice, note, studii și rapoarte scrise etc. Din acest motiv, este necesară parcurgerea unui proces didactic bine proiectat și realizat, care să abordeze vorbirea și scrierea ca proces, nu doar ca produs, în sensul că cele două activități lingvistice de comunicare se află într-o evoluție continuă și trebuie îmbunătățite semnificativ, pe întreg parcursul procesului de învățare.

Activități lingvistice de producere a *mesajului oral și scris*

- Activitățile de producere orală și scrisă se vor realiza ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate fie în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, relatarea unor experiențe personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit etc.), fie, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor-input propuse pentru ascultare/lectură.
- Activitățile de învățare se vor realiza în cadrul ariilor tematice indicate în prezenta programă, simulându-se, întotdeauna un context cât mai autentic de comunicare.
- Vor fi încurajate cunoașterea interdisciplinară și învățarea autonomă, valorificându-se opiniile, experiențele și reacțiile elevilor la conținuturile propuse.
- Sarcinile formulate vor viza producerea de către elevi a unor tipuri de texte cât mai diverse, adaptate la situațiile concrete de viață din ariile tematice indicate. Ele vor ține cont de nivelul de competență al elevilor, de mijloacele lingvistice de care dispun (bagajul lexical și structurile gramaticale însușite).
- Se va insista pe producerea unor texte coerente și coezive, care să fie adaptate la contextul de comunicare.
- Se va specifica numărul de cuvinte aproximativ pe care trebuie să-l aibă textele produse de către elevi, corelat cu lungimea textelor propuse ca input în activitățile de receptare. Pentru comparație, prezentăm numărul de cuvinte recomandat de la A1 până la B2: A1: 80-120 de cuvinte; A2: 120-180, B1: 200-240, B2: 250-300.

Notă: Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă se va realiza strict *aplicativ*, fără teoretizarea conținuturilor.

- Se recomandă implementarea unor exerciții de:
  - *formulare de întrebări şi răspunsuri;*
  - *realizare a unui monolog: prezentare, discurs public, text argumentativ/explicativ/informativ/narativ (relatare/repovestire), realizare de comparații etc.*
  - *redactare simplă, cu întrebări de sprijin şi/sau pe baza unui plan: anunț, eseu scurt, text narativ/descriptiv/explicativ/informativ/argumentativ/publicitar etc.;*
  - *completare de formulare/texte lacunare.*

3. **Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare**

Interacțiunea presupune două sau mai multe părți implicate în procesul de comunicare, care își construiesc împreună discursul. Datorită funcțiilor sale interpersonale, colaborative și tranzacționale, interacțiunea orală este considerată a se afla la originea limbajului. Ea este, de asemenea, fundamentală în procesul învățării, prin diferite strategii de interacțiune, cum ar fi preluarea cuvântului, cooperarea și clarificarea etc., pe care vorbitorii le valorifică, în mod curent, și în viața reală.

Interacțiunea scrisă, precum și cea online, ocupă și ea un loc tot mai însemnat în viața noastră, motiv pentru care aceste competențe trebuie să se formeze în mod conștient, planificat, controlat și adecvat. Interacțiunea în mediul virtual reprezintă un element de noutate în programă și se referă la diverse schimburi de informații, la redactarea de postări/anunțuri online sub forma textelor multimodale, la realizarea postărilor online, la exprimarea politicoasă a reacțiilor individuale față de comentariile interlocutorilor etc. Acestea constituie niște activități cotidiene de mare actualitate, majoritatea elevilor fiind familiarizați cu ele, ceea ce face ca includerea lor în procesul de predare-învățare să fie o necesitate. Numai așa, interacțiunea verbală se va transforma într-o competență reală, folosită în mod conștient, cu preocupare pentru originalitatea și pentru etica redactării.

Activități de interacțiune orală și scrisă

Și activitățile de interacțiune se vor realiza tot ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate și în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, conversații de încălzire despre experiențele personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit,

brainstorming etc.), dar, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor- input propuse pentru ascultare/lectură. Foarte importantă este, de asemenea, formularea unor sarcini contextualizate, conform ariei tematice abordate. În mod constant, se vor respecta cerințele de ordin pragmatic în construirea discursului: realizarea actelor de vorbire), respectarea schemelor schimburilor verbale, asigurarea coeziunii și a coerenţei discursului, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, crearea efectelor de ironie, parodie etc. Nu în ultimul rând, se va urmări respectarea criteriilor de ordin de ordin sociolingvistic în comunicare (de pildă, adaptarea discursului la statutul interlocutorului etc.).

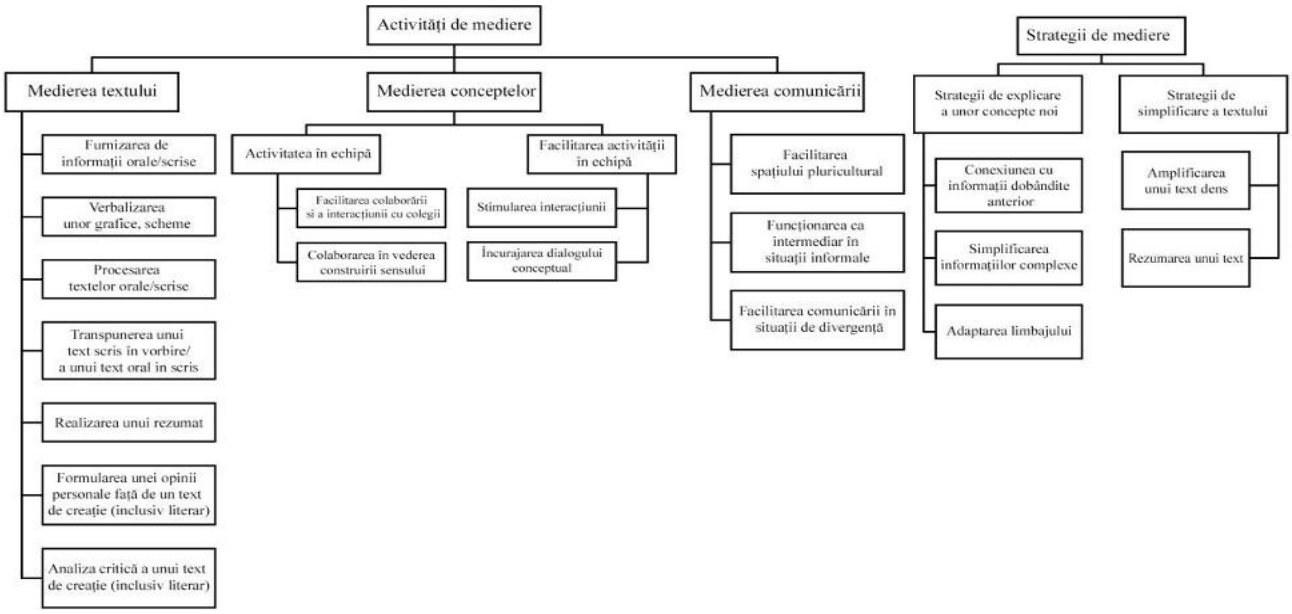
- În formularea sarcinilor de lucru, se va specifica, de fiecare dată, numărul de cuvinte pe care trebuie să-l aibă textul produs; de exemplu, pentru conținuturile aferente competenței *3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite*, numărul de cuvinte o să fie variabil, deoarece el trebuie corelat nu doar cu textele literare și/sau nonliterare citite în școală, la disciplina limba și literatura română, ci și cu alte experiențe de lectură, extrașcolare, ale elevilor. Doar așa nu vom pierde din abordarea inter- și pluridisciplinară.
- Se va pune accentul mai mult pe fluență decât pe acuratețea lingvistică, având în vedere că abordarea este una comunicativ-funcțională. În primele etape ale însușirii unei limbi, elevii trebuie încurajați să vorbească cât mai mult, iar greșeala trebuie privită ca sursă a progresului, și nu ca sursă a pedepsei, după cum ne învață pedagogia erorilor.
- Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă se va realiza la nivel aplicativ, fără teoretizarea conținuturilor.
- Elevii vor fi organizați în perechi sau în grupuri pentru realizarea acestor activități, pentru a depăși pragul inhibiției, care se manifestă mai pregnant în interacțiunea cu profesorul văzut ca o autoritate lingvistică și pedagogică.
- Se recomandă implementarea unor exerciții de tipul:
  - *discuţii pe diverse teme de interes, dialoguri situaționale, conversaţii (faţă în faţă sau telefonice), interviuri, jocuri de rol, dezbateri etc.;*
  - *redactare a unor corespondențe: mesaje, postări online, scrisori ghidate, e-mailuri.*

4. **Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

Conform suplimentului la CECRL, publicat în 2018, cele patru activități de comunicare lingvistică fundamentale avute în vedere în procesul de predare-învățare a limbilor sunt: receptarea mesajului oral și scris, producerea mesajului oral și scris, interacțiunea orală și scrisă și medierea (*Companion volume*, p. 34). Ultima dintre acestea constituie o activitate complexă, care, de fapt, le înglobează pe primele trei. În contextul plurilingvismului și al pluriculturalismului, în care are loc și predarea RLNM, termenul de mediere este folosit pentru a descrie un proces complex, social și cultural, prin care se creează condiții optime decomunicare și cooperare, în vederea facilitării înțelegerii discursului și a contextului comunicării, respectiv a rezolvării unor situații în care apar opinii divergente.

Dincolo de dimensiunea lingvistică implicită, activitățile de mediere pot:

- să ofere accesul la informații și cunoștințe (mediere de texte, de conținuturi);
- să contribuie la realizarea interacțiunii și la îmbunătățirea calității schimbului verbal (mediere comunicațională sau mediere relațională);
- să faciliteze cooperarea și să contribuie la realizarea schimburilor culturale (mediere culturală).
- Pentru o mai bună înțelegere a conceptului de mediere, prezentăm schema din *Companion Volume*, p. 104:

Trebuie reținut faptul că medierea interlingvistică implică, în mod inevitabil, atât competențele sociolingvistică și culturală, cât și competența plurilingvă. Acest lucru înseamnă că, în practică, diferitele tipuri de mediere nu pot fi complet separate.

În cazul activităților comunicative de mediere, elevul bi- sau plurilingv acționează ca un actor social care creează numeroase conexiuni, contribuind el însuși la construirea sau la transmiterea sensului, uneori în aceeași limbă, alteori dintr-o limbă în alta (mediere interlingvistică). Activitățile de mediere se realizează prin colaborare, în vederea construirii unui nou sens: elevul îi încurajează pe ceilalți să facă eforturi pentru a-l înțelege, transmițând spre aceștia noile informații într-o formă adecvată.

Explicații/Sugestii

Competența 4.1. urmărește medierea înțelegerii sensului global al unui text scris/oral, prin reformularea simplificată a ideilor esențiale.

Competența 4.2. vizează capacitatea de selectare a informațiilor esențiale de către un vorbitor, pentru a le oferi apoi unui/unor receptori, transpuse dintr-un tip de comunicare în altul.

Competența 4.3. are ca scop formarea atitudinii critice față de un text (literar/nonliterar), în vederea favorizării schimbului de opinii și a revizuirii propriilor păreri.

Competența 4.4. se focalizează pe o mai bună clarificare a propriilor principii și valori de viață și vizează două niveluri: medierea cu Sine și medierea cu Celălalt. Medierea cu Sine se fundamentează pe interdependența dintre experiența de lectură și cea de viață, astfel încât întâlnirea cu textul (literar/nonliterar) să lărgească orizontul cultural și lingvistic al elevului, respectiv să influențeze înțelegerea textului, prin apelul la propria experiență de viață. Medierea cu Celălalt presupune, întotdeauna, decodarea textului prin colaborare.

Competența 4.5. vizează interpretarea unor texte literare sau nonliterare din perspectiva amprentei cultural-identitare a limbii, prin identificarea relației dintre identitate și alteritate (cultura proprie și cultura Celuilalt).

Competența 4.6. se referă la nuanțarea capacității de mediere a elevului în contexte de comunicare divergente, în vederea obținerii consensului, acesta jucând rolul unui actor social neutru, dispus să negocieze, în permanență.

Competența 4.7. este una preponderent atitudinală, urmărind deschiderea elevului spre alteritatea culturală, în scopul valorizării diversității culturale și al îmbogățirii sinelui, dar și formarea responsabilității civice a acestuia.

Exemple de exerciții

A: Citește următoarele reclamații, apoi explică-le colegilor care au fost problemele în fiecare caz. Recomandă-le câteva soluții posibile celor două persoane.

1. Am cumpărat de la dvs. un prăjitor de pâine. După ce am ajuns acasă, am realizat că nu funcționează! În magazin nu au vrut să îl schimbe, se pare că trebuie să se fie trimis la service, în București! Nu se putea verifica înainte? (Ana, Cluj-Napoca)
2. Am comandat de pe site-ul www.teimbraci.ro o rochie roșie, lungă, mărimea 40. Când a venit pachetul și am

scos rochia, am observat că era o rochie tot roșie, dar scurtă și mărimea de 42!!! *(Maria, Iași)*

B: „Întâmplările care urmează s-au petrecut într-o altă lume. [...] Telefon exista, însă doar fix: un aparat mare, de obicei negru, de *ebonită*, cântărind vreo jumătate de kilogram, cu fir *încolăcit* sau împletit şi un cadran alb cu 10 cifre, peste care se rotea un altul negru, perforat, mişcător. Puneai degetul arătător în cercul unei cifre şi, când îl *învârteai*, revenea la loc cu un mic sunet de arc. Cadranul *perforat* se mişca de la stânga la dreapta până la un *cârlig* metalic, care-ţi oprea degetul, cifrele erau scrise de la dreapta la stânga, asemenea unui ceas invers. Era nostim să telefonezi, era ca o joacă: cercul lui 1 revenea repede la loc, al lui 5 mai greu, dar la 9 şi la 0, până roteai cadranul şi se-ntorcea, dura o veşnicie, mai ales dacă te grăbeai, suna ocupat şi trebuia să repeţi numărul. Fiecare apel era deci un du-te- vino de mişcări circulare, un balet diferit al mâinii şi cadranului, parcă ai fi vrut să aduci cifrele spre tine, dar ele-ţi scăpau şi zburau înapoi*. Unii oameni pretindeau că-şi pot da seama, din timpul de întoarcere a cadranului, ce număr se formează. Toate aparatele sunau la fel, *ţârr! ţârrr*! Telefon mobil nu exista: dacă un om pleca de lângă tine, n-aveai cum să ştii ce face, unde e, când se întoarce, de ce întârzie. Dacă aveai întâlnire cu cineva şi nu apărea, te uitai la ceas (cel de mână, un obiect important, care te plasa în rândul adulţilor) din ce în ce mai îngrijorat şi începeai să-ţi faci tot felul de gânduri. Iar el, întârziatul, n-avea cum să te anunţe şi-şi făcea gânduri despre gândurile tale.

Copiii ştiau să-şi inventeze jocuri nemaipomenite din computerul pe care fiecare dintre noi îl are în creier. Asta avea un mare avantaj: nu se plictiseau, atâta timp cât aveau creierul în funcţiune. Televizoarele începuseră să fie un lucru obişnuit, dar erau alb-negru, şi numai unii şi le puteau permite. Noţiunea de internet nu exista, aşadar, nici cea de Google sau e-mail, iar computerele uriaşe, aparate fantastice, erau rezervate numai specialiştilor.

Deşi toate aceste lucruri nu existau, deşi istoria nu menaja pe nimeni, exista totuşi omul, acelaşi dintotdeauna, cu dorinţele şi spaimele lui foarte asemănătoare cu ale noastre, ale celor care avem internet. Problemele personajelor din casa de pe Strada Maiakovski (fostă şi viitoare Sfântu Ioan), patru copii, patru adulţi şi patru bătrâni destul de tineri, pot fi înţelese fără efort şi de cei care, prinşi în plăcutele capcane ale erei digitale, nu mai ştiu, de pildă, cum e să-ţi fie dor de cineva zile în şir şi să nu-i poţi da un telefon sau scrie un mesaj.

* Sper că le-am făcut poftă celor care n-au telefonat niciodată astfel s-o facă. Orice aparat al trecutului este, in felul lui, ştiinţifico-fantastic."

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

Observație: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului, precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

- să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
- să adapteze textul dat, conform modelului prezentat în cadrul acestei secțiuni (v. pg. 26-27).

Notă: activitățile de învățare și tipurile de exerciții prezentate în Sugestiile metodologice se pot aplica și în cazul învățării online (sincron/asincron), utilizându-se, de exemplu, platformele *Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Showbie*, www.wordwall.net , www.padlet.com , www.coggle.it , www.googleforms , www.quizizz.com etc.

Notă: orele la dispoziția profesorului (25% din totalul de ore alocate disciplinei) se vor utiliza pentru predarea diferențiată (aducerea la nivelul lingvistic B1 a elevilor cu deficiențe de competență lingvistică/realizarea unor activități suplimentare pentru elevii capabili de performanță).

EVALUAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE

Evaluarea competenței comunicative generale a elevilor este un proces continuu, care ar trebui să se realizeze constant, pe tot parcursul procesului de însușire a limbii române, astfel încât să se poată observa progresul. Acest obiectiv se poate asigura prin formularea unor sarcini concrete și printr-o abordare integratoare.

În evaluarea capacității elevilor de a produce mesajul oral, de pildă, se va urmări, în special, felul în care elevul utilizează, în exprimare, trăsăturile specifice limbii române vorbite, prin organizarea unor activități de producere orală similare celor în care este implicat vorbitorul în viața reală, dar și prin sarcini de tipul celor după care se va realiza și evaluarea finală. Astfel, se va asigura familiarizarea elevilor cu tipurile

de exerciții de la evaluarea finală, iar performanțele lor vor crește semnificativ. Atenție, în evaluarea finală nu se pot utiliza tipuri de exerciții care nu au fost utilizate în predarea sau în evaluarea pe parcurs! Acest lucru este valabil indiferent de competența vizată!

Etapa de pregătire a evaluării finale presupune realizarea unor activități comunicative prin care elevii vor fi familiarizați cu tema care va constitui conținutul evaluării. Aceștia vor fi implicați și în activități de documentare individuală sau de grup, astfel încât să-și poată forma o imagine cât mai completă despre tema respectivă. De asemenea, se vor rezolva exerciții lexicale sau gramaticale care pot veni în sprijinul obținerii unor producții orale/scrise cât mai bune pe tema dată. Profesorul trebuie să se asigure și că elevii dețin suficiente informații (conținuturi), despre temă, dar și că ei stăpânesc toate mijloacele lingvistice necesare (gramatică și vocabular).

Un posibil scenariu pentru evaluarea producțiilor orale ale elevilor:

Timp	Structură		Tip de discurs	Abilităţi verificate
Aproximativ 12-15 minute/pereche	Conversație de încălzire, cu profesorul		Discurs liber pe baza unor întrebări generale despre experiențele personale legate de tema în discuție	Transmiterea de informații generale cu privire la tema propusă pentru discuție și la experiențele personale
	Sarcina 1	Monolog	Monolog complex și variat (discurs descriptiv și argumentativ)	Construirea unui monolog pe baza unui suport vizual (4-6 imagini sugestive legate de temă)
	Sarcina 2	Interacțiune verbală (în perechi)	Dialog tematic (discurs argumentativ și persuasiv)	Construirea unui dialog pe baza unei situații date (planuri pentru timpul liber, de exemplu: *La teatru*!); Fiecare elev va avea rolul foarte clar definit și va primi câteva puncte de sprijin pe care să le atingă în mod obligatoriu.

Criterii de evaluare (propunere)

- CONȚINUT: adecvarea la temă, relevanța informațiilor aduse, respectarea funcțiilor comunicative;
- COMPLEXITATE ȘI ACURATEȚE: complexitatea vocabularului și a structurilor folosite, acuratețea limbii;
- FLUENȚĂ ȘI COERENȚĂ: evidențierea unui ritm corespunzător al vorbirii, organizarea logică a ideilor, utilizarea corespunzătoare a conectorilor și a elementelor de structurare a discursului, fluiditatea ideilor etc.;
- EFICIENȚA COMUNICĂRII: realizarea interacțiunii, respectarea principiilor de comunicare (a solicita luarea cuvântului, a-și aștepta rândul, a ceda cuvântul, a solicita/oferi clarificări suplimentare), adaptarea la registru, prezența elementelor paraverbale și nonverbale.

Notă: Pentru consultarea gratuită a modelelor standardizate de teste de limba română pentru vorbitorii nonnativi, organizate pe nivelurile A1-B2 din CECRL și acreditate de ALTE (Asociația Testatorilor de Limbi din Europa), a se consulta site-ul Departamentului de limbă cultură și civilizație românească de la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca: http://romaniandepartment.com/modele-de-evaluare-productii-orale-si-scrise Atenție! Aceste teste se pot utiliza și pentru identificarea nivelului de competență lingvistică al elevilor.
Metode de evaluare alternativă:

- observarea sistematică (pe baza unei fişe de observare)
- tema de lucru (în clasă, acasă) concepută în vederea evaluării
- proiectul
- chestionarul
- autoevaluarea
- portofoliul
- fișe de auto/inter/evaluare

Notă: Pentru creșterea gradului de obiectivitate în evaluarea producțiilor orale, se pot folosi, ca reper, instrumentele de evaluare publicate ca *Anexe* în vol. EVRO-P2: 173-354 (grile de evaluare generale/pe benzi; fișe de auto/inter/evaluare; scenarii de evaluare etc.), iar, pentru evaluarea producțiilor scrise, cele din volumul EVRO-P4.

GRILĂ DE EVALUARE/AUTOEVALUARE A

PORTOFOLIULUI

Nume și prenume elev:
Clasa:

	Observații	Punctaj maxim	Punctaj acordat
Conținut			
Realizarea unui plan coerent în organizarea informațiilor		**2**	
Punerea în valoare a documentelor/surselor de informare		**2**	
Utilizarea unui vocabular/a unui registru lingvistic adecvat		**1**	
Respectarea acurateții gramaticale		**1**	

	Formă (materialul multimedia)				
	Respectarea regulilor de elaborare a materialului multimedia		**1**		
	Selectarea adecvată a resurselor multimedia		**1**		
	Indicarea surselor de informare		**1**		
	Punct din oficiu		**1**		

b.

Clasa a X-a

Noua programă pentru clasa a X-a marchează o progresie a competențelor specifice față de cea destinată clasei a IX-a. Nivelul de complexitate al competențelor specifice, al exemplelor de activități de învățare și al conținuturilor a fost corelat cu nivelul lingvistic B2 – B2+. Pentru aplicarea eficientă a prezentei programe, este necesară formarea integrată a competențelor specifice și propunerea unor activități creative și flexibile, adaptate nivelului lingvistic al clasei.

Etapele unui scenariu didactic/activitate didactică

Etapă	**Activități/exerciții posibile**
1. Preascultare/Prelectură	potrivire de cuvinte și imagini definiții simplificate ale cuvintelor exerciții de sinonimie/antonimie separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale rebusuri inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, intuirea conținutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziții, a titlului textului
INPUT	
2. Ascultare/lectură propriu-zisă (textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori)	alegere dual ă (adevărat-fals) alegere multiplă (a sau b sau c) completare de spații libere cu 1-3 cuvinte potrivire de enunțuri cu imagini potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate reordonare de paragrafe inserarea unor paragrafe-lipsă formularea unor răspunsuri lungi la întrebări
3. Postascultare/ Postlectură	activități de producere a mesajului oral/scris activități de interacțiune orală/scrisă activități de mediere exerciții gramaticale funcționale, contextualizate

Exemplu concret de activitate

A. Exerciții lexicale – Prelectură/preascultare

1. Alege imaginea potrivită pentru cuvintele de mai jos. Scrie cuvântul corespunzător sub fiecare imagine.

Potriviți cuvintele de mai jos cu definițiile/sinonimele lor:

1. familiarizat
2. efecte
3. bănuitor
4. avantaj
5. a face economie
6. confortabil

1. suspicios, neîncrezător
2. comod
3. a infecta, a murdări, a face impur (apele, aerul etc.)
4. obișnuit cu ceva/cineva
5. beneficiu, câștig, folos
6. rezultate, urmări, consecințe
7. a avea rezerve, provizii

AERUL PROASPĂT TE UCIDE

Smogul, care era odată problema marilor orașe, se întinde acum în toată lumea. Niciunde pe lumea asta nu mai poți găsi aer proaspăt, dar acest lucru nu mai constituie o problemă, căci oamenii s-au obișnuit atât de tare cu aerul poluat, încât le vine foarte greu să mai respire și altceva. De puțină vreme, am ținut o conferință undeva la munte. De îndată ce am părăsit avionul, am simțit ceva ciudat.

– A ce miroase? L-am întrebat pe domnul care m-a întâmpinat la aeroport.

– Nu simt nimic, a răspuns el.

– E un parfum foarte specific, cu care nu sunt deloc familiarizat.

– A, cred că vă referiți la aerul proaspăt. Cei ce vin aici n-au mai mirosit niciodată așa ceva.

– Și ce efecte are?, l-am întrebat eu cât se poate de bănuitor.

– Se spune că face bine la plămâni. Respirați-l fără teamă, ca pe orice fel de aer. Nimic special.

– Am mai auzit povestea asta. Dar cum explicați, dacă-i aer, că nu-mi lăcrimează ochii?

– Ochii nu lăcrimează la aer curat. Ăsta-i avantajul. Faceți economie la batistele de hârtie.

Am privit în jur și totul era limpede ca cristalul. Aveam o senzație ciudată și nu mă simțeam deloc confortabil. Gazda mea și-a dat seama că nu mă simt bine și a încercat să mă liniștească.

– Vă rog, nu vă îngrijorați, experiențele au dovedit că puteți respira liniștit aer curat zi și noapte, fără ca organismul să sufere. Dacă aerul proaspăt vă face rău, acoperiți-vă nasul cu o batistă și respirați pe gură.

– Perfect, o să încerc. Dacă aș fi știut însă că vin într-un loc unde nu există nimic altceva decât aer curat, m-aș fi înarmat cu o mască de gaze.

După un timp, am fost întrebat cum mă simt.

– Mai bine, dar mi-e dor să strănut.

– Noi nu prea strănutăm aici. Dar, la dumneavoastră, se strănută mult?

– Tot timpul. Sunt zile când numai asta facem.

– Și vă place?

– Nu neapărat. Dar, dacă n-ai strănuta, ai muri.

Aerul proaspăt mă făcea să amețesc. Mă plimbam deja încoace și încolo, ca un leu în cușcă. Mergeam în susul și în josul râului, în speranța că voi găsi niște deșeuri aruncate care să polueze măcar apa, dar... nimic. La marginea râului nu era decât iarbă verde, grasă și sănătoasă, iar împrejurul orașului numai păduri verzi și curate. Din loc în loc, grupuri de copii se jucau fericiți în iarbă. Numai eu simțeam că înnebunesc. Trebuia să găsesc o soluție ca să pot ține conferința. Aerul proaspăt mă făcea să amețesc.

– Nu există pe aici vreun autobuz Diesel să respir puțin gaz câteva ore?

– Nu în momentul acesta, dar, dacă mă străduiesc, aș putea să vă găsesc un camion.

Am găsit un camionagiu, i-am strecurat o hârtie de cinci dolari în buzunar și m-a lăsat timp de o jumătate de oră să-mi țin nasul în țeava de eșapament. Mi-am revenit imediat și am putut să țin conferința. Nimeni n-a plecat din acel oraș mai fericit ca mine. Nu m-am mai oprit decât la Los Angeles. De îndată ce am coborât din avion, am tras o gură zdravănă de smog, ochii au pornit să lăcrimeze, am început iarăși să strănut și m-am simțit ca un nou-născut. Eram din nou pe deplin fericit!

adaptare după Art Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide*

B. Exerciții de lectură propriu-zisă/ascultare propriu-zisă:

I. Recitiți textul *Aerul proaspăt te ucide* și alegeți varianta corectă!

1. În ziua de azi, persoanele respiră cu dificultate aer curat, din moment ce
   a. acesta nu se mai găsește nicăieri în lume.
   b. persoanele s-au adaptat foarte bine la aerul poluat.
   c. smogul îi sufocă complet.
2. Eroul nostru se simte rău, din pricina
   a. aerului poluat.
   b. aerului proaspăt.
   c. unei răceli.
3. După ce a ieșit din avion, eroul nostru a simțit
   a. un miros de smog.
   b. un miros foarte plăcut.
   c. un miros străin.
4. Acesta regretă că nu a adus cu el o mască de gaze împotriva
   a. aerului curat.
   b. aerului poluat.
   c. mirosului de deșeuri.
5. Eroul nostru caută cu disperare
   a. o bucată de iarbă curată.
   b. niște deșeuri.
   c. niște copii fericiți

II. Selectați prepoziția potrivită și completați spațiile libere:

Prepoziții + substantiv în genitiv:
în susul ≠ în josul
la marginea ≠ în mijlocul în vârful ≠ la poalele
de-a lungul ≠ de-a latul în jurul = împrejurul

După ce a citit textul cu domnul care nu găsea nici urmă de deșeuri în zona unde ținea conferința, DI Fin a decis să facă o scurtă inspecție și să urce până **1**_____ muntelui. Ca să nu se rătăcească, a mers **2**_____ râului. Când a ajuns acolo, s-a uitat **3** _____ său și a văzut numai stânci și păduri înverzite. Totul era extraordinar de curat de jur-împrejur. Era fericit! Din păcate, când privirea lui a trecut mai încolo, **4** _____ unui câmp, a văzut aruncate câteva pungi de plastic pline de sticle de bere, lângă un container.
A traversat câmpul **5**_____ a adunat pungile și le-a pus în container, mulțumit că a rezolvat problema.

C. Exercițiu de postlectură:

III. Recitiți finalul poveștii, apoi prezentați-l clasei, în stil indirect. Dacă v-a plăcut toată povestea, repovestiți-o colegului de bancă sau în scris, ca temă de casă.

D.* Exerciții de mediere*:

1. Imaginați-vă că ați fost martor la conferința despre care se vorbește în textul *Aerul proaspăt te__ucide!* Relatați colegilor de clasă întâmplarea și insistați asupra detaliilor legate de efectul aerului proaspăt asupra vorbitorului! Apoi, explicați-le ce ar trebui să facă pentru a preveni efectele poluării asupra organismului uman.
2. Realizați un schimb de idei cu colegii de clasă pe tema poluării aerului în orașul vostru, în vederea sintetizării în scris a diferitelor puncte de vedere.
3. Vizionați un film documentar/artistic ce abordează problema poluării în marile orașe, pentru a stabili asemănările și deosebirile de viziune pe această temă.
4. Aflați dacă există colegi care cred în posibilitatea adaptării organismului uman la un mediu poluat și dacă sunt convinși că acest scenariu ar fi posibil în viitor.
5. Vizitați, împreună cu colegii de clasă, câteva site-uri specializate în recrutarea forței de muncă din domeniul noilor tehnologii. Veți descoperi aici denumirile unor profesii ale viitorului și informații detaliate despre specificul acestora, de exemplu: https://academiadehr.ro/viitorul-muncii-munca-in-viitor/. Ce profesie

ați dori să urmați? Alegeți 1-2 exemple, notați-vă în caiet o listă cu profesii/termeni folosiți în descrierea lor și realizați următoarele activități:

A. Prezentați oral opțiunea voastră colegilor de clasă, argumentându-vă alegerea!

B. Realizați, după ce toți colegii și-au expus opțiunile, un poster pe tema „Meseriile viitorului din domeniul tehnologiilor".

6. Consultați site-ul Agenției Europene de Mediu (www.eea.europa.eu). Vă recomandăm capitolele „Apa și mediul marin", „Biodiversitatea-ecosistemele", „Utilizarea eficientă a resurselor și deșeurilor". Realizați următoarele activități:

A. Creați, lucrând în grupuri de 3-4 elevi, hărți conceptuale pe temele sus-amintite, în vederea comparării punctului de vedere al fiecărui grup de lucru. Vă sugerăm să folosiți aplicația Mindomo, pentru a crea hărți mentale și prezentări interactive.

B. Prezentați oral și/sau în scris asemănările și deosebirile privind măsurile individuale pentru combaterea poluării, cu scopul de a ajunge la un consens în ceea ce privește importanța implementării unora dintre ele.

7. Citiți studiul intitulat „Costurile educației gratuite"(2018), publicat pe site-ul https://www.salvaticopiii.ro/afla-mai-multe/noutati/costurile-ascunse-ale-educatiei-gratuite. Realizați, împreună cu colegii de clasă, o discuție-panel cu tema „Orientarea în carieră în lumea tehnologiilor" prin valorificarea orală a informațiilor transmise de graficele și diagramele privind costurile ascunse ale educației.

8. Citiți textul următor despre natură și dezvoltare durabilă și realizați un raport după următoarea schemă:

- referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ;
- problema ridicată/tema – prezentare;
- conținutul esențial: cine? ce? de ce? unde? cum? concluzie;
- reacțiile/părerile/considerațiile voastre critice.

„Pentru a trăi în mod durabil, resursele naturale ale Pământului trebuie utilizate într-un ritm în care acestea se pot reface. Cu toate acestea, societatea noastră de consum exercită o presiune enormă asupra planetei.

Amprenta ecologică a Europei este una dintre cele mai mari de pe planetă. Dacă restul populației mondiale ar trăi ca europenii, ar fi necesare resursele a mai mult de două planete precum Pământul pentru a o întreține.

Creșterea economică și dezvoltarea tehnologiilor moderne din ultimele decenii au adus noi niveluri de confort în viețile noastre. Acest fapt a condus la o cerere și mai mare de produse și servicii și, implicit, la o cerere crescândă de energie și resurse.

Modul în care producem și consumăm contribuie la multe dintre problemele de mediu din prezent, cum ar fi încălzirea globală, poluarea, epuizarea resurselor naturale și pierderea biodiversității.

Consecințele consumului nostru se resimt la nivel mondial: UE depinde de importurile de energie și de resursele naturale, iar o proporție crescândă de produse consumate în Europa sunt fabricate în alte părți ale lumii.

Modelele nedurabile de consum și de producție afectează tot mai mult mediul natural, societatea, economia și întreprinderile. Trebuie să trăim mai durabil, iar acest lucru înseamnă să realizăm mai mult cu mai puține resurse. Calitatea vieții, prosperitatea și creșterea economică depind de consumul raționalizat al resurselor disponibile.

Pentru a realiza acest lucru, trebuie să schimbăm modul în care proiectăm, fabricăm, utilizăm și eliminăm produsele. Această schimbare ne vizează pe toți – indivizi, gospodării, întreprinderi, administrații locale și naționale, precum și comunitatea mondială.

Consumul și producția durabile înseamnă utilizarea mai eficientă a resurselor naturale și a energiei și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor efecte asupra mediului. Cu alte cuvinte, producerea și utilizarea produselor și a serviciilor, în așa fel încât să afecteze cât mai puțin mediul.

Obiectivul este acela de a satisface nevoile de bază privind bunurile și serviciile, ameliorând în același timp calitatea vieții și asigurând suficiente resurse pentru generațiile viitoare.

Consumul durabil vizează stilul nostru de viață, comportamentul de cumpărare și modul în care utilizăm și eliminăm produsele și serviciile. Producția durabilă se axează pe reducerea impactului proceselor de producție asupra mediului și pe proiectarea unor produse mai bune.

Utilizarea eficientă a resurselor și a energiei stă la baza viitoarei competitivități a Europei. Consumul și producția durabile maximizează potențialul întreprinderilor de a transforma provocările din domeniul mediului în oportunități economice, furnizând în același timp consumatorilor o ofertă mai bună."

https://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/brochure_scp/kg006508RO_2.pdf

Pregătire/planificare: înțelegerea generală prin ascultarea dirijată a unui interviu (secvență de discurs), citirea unui document scris ce rezumă aceeași temă și luarea de notițe. https://www.ecoruralis.ro/2021/05/18/sustenabilitatea-o-filosofie-si-un-proiect-de-viata-pentru- alex-jurj/

Realizați un raport oral după următoarea schemă:

- precizați documentele sursă ale raportului vostru (origine, referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ); problema ridicată/tema – prezentare;
- conținutul esențial: cine?, ce?, de ce? unde?, cum? concluzie;
- reacțiile/considerațiile/părerile voastre critice.

Notă: înainte de a se realiza sarcina de mediere propriu-zisă, profesorul trebuie să se asigure că lexicul este cunoscut și că textul este înțeles, prin realizarea unor exerciții de receptare propriu-zisă. Astfel, medierea se va preda integrat, cum este și firesc, după receptarea scrisă propriu-zisă a unui text.

E. ***Alte tipuri de activități didactice:***

Notă: în cazul unor clase cu un nivel lingvistic ce tinde către nivelul C1, se pot propune și astfel de activități didactice.

Citește cu atenție textul următor și rezolvă apoi cerințele date.

„Sofie avea acum paisprezece ani şi în tânăra ei viaţă primise câteva scrisori, în orice caz la Crăciun, la aniversarea ei şi aşa mai departe. Dar asta de aici era scrisoarea cea mai ciudată pe care o primise vreodată.

Nu avea timbru. Nu fusese lăsată nici măcar la cutia de scrisori. Scrisoarea asta fusese depusă pur şi simplu în ascunzătoarea supersecretă a Sofiei, acolo în gardul viu cel vechi şi ascuns. Ciudat mai era şi faptul că pe o vreme de primăvară uscată scrisoarea ajunsese umedă. [...]

Şi Alberto Knox . . . ce nume nostim mai era şi ăsta! [...]

Întoarse biletul pe partea cealaltă. Acum descoperi că şi pe această parte erau scrise câteva propoziţii.

Există un simţământ natural al ruşinii?

Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii.

Adevărata cunoaştere vine dinăuntru.

Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept.

Sofie aflase între timp că aceste fraze scurte de pe biletele din plicurile albe erau calculate să o pregătească pentru următoarele plicuri mari pe care le primea imediat după ele. Şi acum îi mai veni un gând: dacă „mesagerul" îi aducea plicul galben aici în peşteră, atunci Sofie putea pur şi simplu să-l aştepte. Sau era poate o ea. [...] Scrisoarea mai spunea de altfel că mesagerul era mic. Ar fi putut fi vorba de un copil ? [...]

„*Există un simţământ natural al ruşinii?*" [...]

Şi pe urmă propoziţia următoare: „Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii".

Lucrul cel mai înţelept din ce? Dacă filosoful voia să spună cu vorbele astea că o fiinţă care ştia bine că ea nu ştie tot ce se poate şti în cer şi pe pământ era mai înţeleaptă decât una care ştia prea puţine şi totuşi îşi închipuia că ar fi ştiut o grămadă de lucruri - atunci nu era foarte greu să-i împărtăşeşti părerea. Sofie nu se gândise încă niciodată la aşa ceva. Dar cu cât medita acum mai mult, cu atât îi era mai limpede că, în fond, era şi asta un fel de ştiinţă, să ştii că nu ştii.

În orice caz, ea nu-şi putea închipui ceva mai prostesc decât nişte oameni care au părerile cele mai categorice în chestiuni despre care, în realitate, n-au nici cea mai vagă idee.

Pe urmă venea propoziţia cu acea cunoaştere care vine dinăuntru. Dar într-un moment sau altul, toată cunoaşterea nu venea oare de undeva din afara capetelor oamenilor? Pe de altă parte, Sofie îşi amintea bine de unele situaţii în care mama ei sau profesorii de la şcoală încercaseră să-i vâre ceva în cap, câte un lucru pentru care ea nu fusese deloc receptivă. Când învăţase cu adevărat ceva, trebuise totdeauna să contribuie ea însăşi într-un fel sau altul la asta. Se putea întâmpla ca ea să înţeleagă deodată ceva - şi asta era poate ceea ce se numea „intuiţie".

Mda - Sofie avea impresia că primele teme din acest bilet le rezolvase destul de bine. Dar apoi era o afirmaţie atât de ciudată, încât îi venea să pufnească. „Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept."

Asta să însemne că, de pildă, unul care jefuia o bancă nu ştia ce face când ataca o bancă? Aşa ceva Sofie chiar nu credea. În schimb, era convinsă că atât copiii, cât şi oamenii maturi puteau face prostii - de care se căiau mai târziu - şi că le făceau tocmai împotriva a ceea ce ştiau ei foarte bine.

Pe când şedea astfel să se gândească, auzi deodată dinspre partea gardului viu care răspundea spre pădure nişte crengi uscate trosnind. Să fie acesta mesagerul? Sofie simţi deodată cum îi sare literalmente inima. Dar şi mai mare îi fu spaima când auzi că fiinţa aceea care se apropia amuşina parcă asemenea unui animal.

În clipa următoare, pătrunse prin latura dinspre pădure a peşterii un câine mare. Trebuie să fi fost un labrador. Ţinea în bot un plic mare galben pe care-l lăsă să cadă la picioarele Sofiei. Totul se petrecu atât de repede, încât Sofie nu fu în stare să schiţeze nici măcar cel mai mic gest În câteva secunde ea ţinea în mână plicul cel mare - şi câinele galben dispăruse iarăşi spre pădure. [...]

Deci acesta era mesagerul! Sofie respiră adânc.

[...] Sofie deschise plicul cel mare şi începu să citească."

Jostein Gaarder, *Lumea Sofiei* (trad. Mircea Ivănescu)

Observație: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului (tipul de bilingvism), precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

a. să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
b. să adapteze textul dat, conform modelului prezentat;
c. să prelucreze textul eliminând pasajele dificile.

Prezentarea secvenței de lecție (dezbatere):
clasa se împarte în grupe de câte cinci-șase elevi care vor îndeplini anumite roluri pe parcursul activității;
roluri:
un mediator care este și purtătorul de cuvânt al grupei (coordonează dezbaterea de la nivelul grupei; formulează întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza dezacordul dintre părți; prezintă în fața clasei punctul de vedere al grupei);
trei-patru membri (rezolvă sarcinile de lucru, ajungând în finalul dezbaterii la consens);
*un observato*r (consemnează modul în care participanții își îndeplinesc rolurile; prezintă în grupul mare ceea ce a consemnat, precizând în ce măsură mediatorul a fost și facilitator pe parcursul dezbaterii).
Sarcini la nivelul **grupei**:
Care idei/comportamente/atitudini din textul dat pot fi considerate stereotipuri sau prejudecăți?
Se poate considera că stereotipurile/prejudecățile identificate au impact asupra relațiilor interpersonale? Sarcină de lucru **individuală**: Prezintă, în scris, câte un exemplu relevant, din experiența de viață/de lectură/culturală, pentru fiecare aserțiune din textul-suport: *Există un simțământ natural al rușinii?; Lucrul cel mai înțelept e să știi că nu știi.; Adevărata cunoaștere vine dinăuntru.; Cine știe ce este drept va şi face ce e drept.*
Sarcină de lucru **frontală**: Comparați exemplele oferite din perspectiva unor aspecte comune/diferite (culturale, psihologice şi sociale).

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:

1. Temele vor fi abordate atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În clasa a X-a, fiecare temă se recomandă a fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
   a. un text nonliterar;
   b. un text literar
4. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare.
5. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
6. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.

LISTĂ ORIENTATIVĂ DE OPERE/TEXTE RECOMANDATE
Clasa a IX-a

Literatura română	Literatura universală
Adina Popescu, *Vine vacanța cu trenul din Franța* Bogdan Matei, *Europa în 80 de zile* Carmen Firan, *Un vis ce fuge* Constantin Chiriță, *Cireşarii* Cristina Hermeziu, *Viața pe Facebook. Dau like, deci exist* Dimitrie Ralet, *Suvenire si impresii de călătorie* Florentina Mitrica, *Pierduți* Florin Bică, *Online - A treia planetă de la soare* Florin Iaru, *De-a wati ascunselea* Gabriel Brebenar, *Jurnalul unui cititor* Gabriel Liiceanu, *Declarație de iubire* Geo Bogza, *Jurnal de copilărie și adolescență* George Bacovia, *Liceu* Grigore Bajenaru, *Cișmigiu Et Comp.* I.L. Caragiale, *Lanțul slăbiciunilor* (varianta adaptată), *Un pedagog de școală nouă* (varianta adaptată) Ioana Pârvulescu, *Inocenții, Prevestirea* Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb* Liliana Corobca, *Buburuza*	Allen Carr, *Gata cu frica de avion!* Ann Napolitano, *Dragă Edward* Anna Frank, *Jurnalul Annei Frank* Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinţ* Chloe Delaume, *Locuiesc în televizor* Clarissa Corradin, *10 idei care pot salva planeta* Cornelia Funke, *Inimă de cerneală* Rui Zink, *Așteptarea* David Kirkpatrick, *Efectul Facebook* Dean Karnazes *Ultramaratonistul* Delia Owens, *Acolo unde cântă racii* Diana Graber, *Copiii în era digitală* Edouard și Mathilde Cortes, *Cerere în căsătorie* Elena Ferrante, *Prietena mea genială* Eric E. Schmitt, *Oscar si tanti Roz* Sofi Oksanen, *Vacile lui Stalin* Meik Wiking, *Hygge* Erik Emanuel Schmitt, *Otrava iubirii* Fredrik Backman, *Noi contra voastră*

Liviu Rebreanu, *Scara măgarilor* Marius Albert Neguț, *Cerberus* Martha Bibescu, *Jurnal berlinez '38* Mihail Sadoveanu, *Baltagul, Hanu Ancuței* Mircea Cărtărescu, *Florin scrie un roman, Pururi tânăr, înfășurat în pixeli* Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop* Nadia Comăneci, *Scrisori către o tânără gimnastă* Otilia Marchiș-Bölöni, *Cartea suferințelor* Ovidiu Scridon, *O lume de roboți* Radu Paraschivescu, *Recviem vesel pentru tata* Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!* Raluca Poenaru, *Pericol* Simona Popescu, *Exuvii* Tatiana Niculescu, *Nepovestitele iubiri. 7 minibiografii sentimentale*	Fredrik Backman, *Scandalul* Giuseppe D Anna, Clarissa Corradin, *10 idei care pot salva planeta* Grégory Rateau, *Hoinar prin România. Jurnalul unui călător francez* György Dragomán, *Regele alb, Rugul* Herbert George Wells, *Mașina timpului* Hiro Arikawa, *Memoriile unui motan călător* Holly Vorba, *Acum sunt normală?* J.K. Rowling, *Harry Potter și piatra filozofală* Jamie Bartlett, *Oameni vs Tehnologie* Jeanine Cummins, *Pământ American* Jeff Henigson, *1986. Povestea adevărată a unui adolescent care aproape ca a salvat lumea* Jessica Park, *Băiatul de pe Facebook* John Boyne, *Băiatul cu pijamale în dungi* Jonas Jonasson, *Analfabeta care știa să socotească, Bărbatul de 100 de ani care a sărit pe fereastră și a dispărut* Jules Verne, *Călătorii extraordinare. Aventuri între știință și literatură* Kate Atkinson, *Viață după viață* Kathryn Erkine, *Pasăre cântătoare* Kim Ligett, *Anul de grație* Malala Yousafzai, Christina Lamb, *Eu sunt Malala* Manfred Spitzer, *Demența digitala. Cum ne tulbura mintea noile tehnologii* Markus Zusak, *Hoțul de cărți* Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* Monty Lyman , *Remarcabila viață a pielii* Nicola Yoon, *Absolut tot* Peter Brown, *Insula robotilor* Rachel Renne Russel, *Însemnările unei puștoaice* Rainer Maria Rilke, *Jurnal* Renee McGregor, *Alimentația sportivilor amatori și de performanță* Richard Peck, *Un an haihui* Rosanne Parry, *O balenă în Sălbăticia albastră, Povestea lupului hoinar* Rosella Postorino, D*egustătoarele* Sean Covey, *Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace. Ghidul fundamental pentru succes al adolescentilor* Sophie Rigal-Goulard, *15 zile fără internet* Stephen King , *Doctor Sleep* Tommy Greenwald, Cum să faci 1: *Cum să faci să nu citești* V. Shukshin, *Soarele, bătrânul și fata* William Golding, *Împăratul muștelor*

Clasa a X-a

Literatura română	Literatura universală
Adrian Chivu, *Strada* Adrian Păunescu, *Actorul* Adrian Popescu, *Planetă dificilă* Alexandra Mihalache, *Artă și cer* Marin Sorescu, *Portretul artistului* George Bacovia, *Largo* Ana Blandiana, *Ei merg pe role, Întâmplări din grădina mea* Cosmin Perța, *Anisia și uneltele fermecate* Dan Lungu, *Fetița care s-a jucat de-a Dumnezeu, Sînt o babă comunistă* Dan Mircea Cipariu, *Tsunami* Eugen Ionescu, *Englezește fără profesor (Cântăreața cheală)* Eugenia Moraru, *Mari catastrofe care au zguduit lumea* G. Călinescu, *Enigma Otiliei* Georgiana Gherea, *Tehnici de învățare* I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută* Ileana Vulpescu, *Arta conversației* Ioan Slavici, *Mara, Moara cu noroc* Ioana Pârvulescu, *Și eu am trăit în comunism* Ion Băiețu, *Balanța* Ionuț Popa, *100 de catastrofe naturale* Laura Poantă, *Doctorul de povești. Medicină și literatură* Liviu Rebreanu, *Cumpăna dreptății* Lucian Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor* *Lucian Boia, Scurta istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice* *Doru Panaitescu, Manifest pentru Dunăre* *Mihai Eminescu, Ce e amorul?/De ce nu-mi vii/ O, rămâi!/ Iubind în taină/Departe sunt de tine* *Mircea Eliade, Ioan Petru Culianu, Dialoguri întrerupte* *Mircea Eliade, Maitreyi, Romanul adolescentului miop Monastirea Argeșului* *Nichita Stănescu, Același gând* *Octavian Paler, Deșertul pentru totdeauna* *Octavian Paler, Convorbiri cu Daniel Cristea-Enache* *Răzvan Petrescu, Foxtrot XX* *Rodica Nicoleta Ion, Glossă pentru artiști* *Simona Popescu, Juventus – Despre mine aș fi vrut să scriu despre tine* *Ștefan Octavian Iosif, Artiști* *Valeria Chilese, Catastrofe naturale* *Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache, Pictura românească în imagini* *Vasile Florea, Arta românească de la origini până în prezent*	Alex Hooper-Hodson, *52 de probleme ale adolescentelor* Alison Bechdel, *Casa veselă. O tragicomedie de familie* Allie Brosh, *O hiperbolă și jumătate* André Malraux, *Ispita Occidentului* Andy Hertz, *Mutat la țară. Viața fără ceas din Londra în Apuseni* Anne Frank, *Jurnalul Annei Frank* Art Malka Adler, *Frații de la Auschwitz* Art Spiegelman, *Maus. Povestea unui supraviețuitor* (roman grafic) Brett Helquist, *Pe urmele lui Vermeer* Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide* Care Santos, *Minciuna, Adevărul* Charles Chaplin, *Viața mea* Charlotte Bronte, *Jane Eyre* Christophe Andre, Francois Lelord, *Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele* Dale Carnegie, *Cum să câștigi prieteni și să influențezi lume, Secretele succesului* Daniel Pennac, *Necazuri cu școala* Donna Dunning, C*e tip de carieră ți se potrivește?* Elizabeth Lunday, *Viața secretă a marilor artiști* Eva Heyman, *Am trăit atât de puțin* Fredrik Backman, *Bunica mi-a spus că-i pare rău, Oamenianxioși* *Gary Chapman, Cele 5 limbaje ale iubirii pentru adolescenți Georges Michel, Timidele aventuri ale unui spălător de geamuri Harper Lee, Să ucizi o pasăre cântătoare* *Haruki Murakami, Meseria de romancier* *Jane Austen, Mândrie și prejudecată Robert Musil, Rătăcirile elevului Törless* *Janne Teller, Nimic* *Jean-Claude Rodet, Jacques Lalanne, Ghid de supraviețuire în caz de catastrofe* *Jean-Pierre Dupuy, Tsunami. Scurta metafizica a catastrofelor* *Jurga Vile și Lina Itagaki, Haiku siberian (roman grafic) Kim Ligett, Anul de grație* *Laurie Halse Anderson, Vorbește! Codul secret al anilor de liceu* *Marjane Satrapi, Persepolis (vol. I) (roman grafic)* *Mark Haddon, O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopții* *Mark Levy, Hoțul de umbre* *Mieko Kawakami, Povești de vară* *Montesquieu, Scrisori persane* *Mihail Bulgakov, Însemnările unui tânăr medic* *Mór Jókai, Voievodul țiganilor Meşterul zidar Kelemen* *Oscar Wilde, Portretul lui Dorian Gray* *Özge Samanci, Îndrăznește să dezamăgești. O copilărie în Turcia Paul Ekman, Emoții pe față. Cum să citim sentimentele de pe chipul uman* *Paulo Coelho, Alchimistul*

	Pierre Lemaitre, O viață și trei zile *Rachel Renée Russell, Însemnările unei puștoaice* *Richard Nelson Bolles, Ce culoare are parașuta ta?* *Robert Cormier, Războiul ciocolatei* *Robert Schnakenberg, Viața secretă a marilor scriitori* *Robin Sharma, Călugărul care și-a vândut Ferrari-ul* *S. E. Hinton, Proscrișii* *Sean Covey, Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace* *Serhii Plokhy, Cernobîl. Istoria unei catastrofe nucleare Sorocovschi Victor, Riscuri și catastrofe* *Sherman Alexie, Jurnalul complet adevărat al unui indian cu jumătate de normă* *Sir David Attenborough, O viață pe planeta noastră. Mărturia mea și o viziune pentru viitor* *Susan Martineau, Dezastre din viața reală Suzanne Collins, Jocurile foamei* *Szvetlana Alekszijevics, Rugăciune din Cernobîl* *Tom Butler-Bowdon, 50 de clasici. Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate si natura umană Vida Gábor, Povestea unei bâlbâieli* *Viktor Frankl, Omul în căutarea sensului vieții* *Virgine Grimaldi, Era și timpul să aprind iar stelele* *William Golding, Împăratul muștelor*

Clasele a XI-a și a XII-a

Actuala *Programă de limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* își propune, pentru clasele a XI-a și a XII-a, să asigure dezvoltarea următoarelor două competențe-cheie: competența de comunicare în limba română ca limbă nematernă și competența culturală. În consonanță cu profilul absolventului de liceu, prima are în vedere eficientizarea procesului de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise și, de asemenea, facilitarea integrării socioculturale a viitorului absolvent de liceu, contribuind, în mod constructiv, la realizarea unui profil lingvistic complex. A doua are în vedere valoarea formativă a literaturii și, de asemenea, familiarizarea cu diverse contexte culturale, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor, prin lectura literaturii şi a altor tipuri de creaţie artistică.

Astfel, finalitatea urmărită de programă o constituie formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în comunicare, atât în perioada școlarității, cât și pe toată durata vieții, interesat să înțeleagă valori culturale relevate prin receptarea literaturii și a altor tipuri de discurs artistic, apt să reacționeze în mod personal și adecvat în fața diversității culturale.

În cadrul programei, domeniul limbii este articulat în conformitate cu perspectivele actuale din studiile consacrate limbii române ca limbă nematernă, într-o viziune funcțională și pragmatică asupra limbii ca mijloc de comunicare și de interacțiune socială, precum și ca material esențial al construcției textului în contextul comunicării. Domeniul literaturii este abordat dintr-o *perspectivă culturală largă*, oferită de *abordarea tematică*, prin care literatura este înțeleasă ca discurs despre natura și condiția umană.

Programa respectă imperativele învățământului actual referitoare la specificul acțiunii didactice centrate pe elev, activitățile destinate formării competențelor generale și specifice disciplinei *Limba și literatura română*, urmărind operaționalizarea cunoștințelor, adaptarea elevilor la contexte de comunicare diverse și, astfel, monitorizarea de către elevi a propriei formări. În procesul de predare-învățare-evaluare, se va avea în vedere asigurarea nivelului funcțional al competențelor din clasele a XI-a și a XII-a, conform profilului absolventului de liceu și a planurilor-cadru aprobate prin Ordinele nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025

Principiile didactice care vor ghida procesul de predare-învăţare-evaluare sunt:

- proiectarea activităţilor didactice urmărindu-se dezvoltarea integrată a competențelor-cheie;
- centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluarea continuă;
- favorizarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare şi nonliterare, prin lectură tematică;
- însușirea interactivă a limbii orale și scrise, ca instrument de comunicare;
- formarea unei personalități capabile să exprime opinii proprii, să accepte diversitatea de idei şi de

opinii;
- receptarea literaturii pe baza proceselor de comprehensiune/înțelegere, analiză și interpretare;
- realizarea de conexiuni tematice între literatura română și literatura universală.

Prezentarea conținuturilor în liste distincte pentru 1. *Domenii de conținut*, 2. *Conținuturi*, 3. *Patrimoniu literar școlar (autori canonici)* și 4. *Lista deschisă cuprinzând scriitori români* s-a făcut din rațiuni metodologice, pe de o parte, pentru a pune în evidență criteriile care au configurat programa: criteriul tematic, criteriul valoric (canon și patrimoniu) și un criteriu al flexibilității (oferit de dinamica *listelor deschise*) și, pe de altă parte, pentru a ilustra viziunea dinamică pe care programa o propune în abordarea literaturii, profesorii având astfel posibilitatea să decidă modul în care vor trata conținuturile: ordinea temelor, selecția textelor și a conceptelor în vederea documentării unei teme, precum și tipul de activități didactice.

Studiul literaturii se va realiza, pe parcursul claselor a XI-a și a XII-a, prin abordarea a trei teme-cupolă: a. *Experiențe fundamentale ale existenței*, b. *Subiect si alteritate* și c. *Tradiție și modernitate*. Aceste teme au caracter integrativ și grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi evidențiat în moduri dintre cele mai diverse.

Actuala programă abordează *tema* într-un sens plural, în tangență cu domeniul studiilor culturale, accepțiunile atribuite temei fiind următoarele:
- tema desemnează un aspect general din realitate/din experiența umană transpus în textul literar/opera artistică, prin anumite modalități specifice;
- tema majoră/dominantă denumește un aspect integrator care conține alte elemente ca subteme (teme minore);
- tema este un construct conceptual realizat din ansamblul unor elemente ale textului, prin trei operațiuni: *gruparea unor elemente de conținut* pe baza unui numitor comun, *generalizarea* și, apoi, *identificarea și formularea* temei; tema constituie o metodă de analiză a literaturii axată pe subiectul/conținutul textelor, care favorizează descrierea și interpretarea unui text sau a unui grup/corpus de texte;
- tema reprezintă un principiu pe baza căruia, în actul lecturii, un cititor poate să creeze legături între diferite texte;
- tema constituie răspunsul la întrebarea „Despre ce vorbește în mod semnificativ sau în mod important un text?”, acest răspuns putând varia în contexte interpretative diverse.

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:
1. Cele trei teme-cupolă vor fi abordate atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În fiecare an de studiu, la trunchiul comun (TC), fiecare temă va fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
   a. un text nonliterar;
   b. un text literar aparținând unui scriitor din canonul/patrimoniul literar școlar românesc sau din *Lista deschisă cuprinzând scriitori români*.
4. La filiera teoretică, profil umanist, specializarea *Științe sociale*, și la filiera vocațională, profil teologic, specializarea *Teologie romano-catolică*, specializarea *Teologie reformată* și specializarea *Teologie unitariană*, la curriculumul de specialitate (CS), se va studia încă un text literar (față de precizarea de la punctul 3.b.) din canonul/patrimoniul literar școlar românesc sau din lista orientativă (*Lista deschisă cuprinzând scriitori români*), câte unul pentru fiecare dintre cele trei teme-cupolă.
5. Se va studia cel puțin o operă semnificativă pentru fiecare temă din creația autorilor aparținând canonului/patrimoniului școlar, în clasa a XI-a sau în clasa a XII-a.
6. Se vor studia opere la alegerea profesorului, reprezentative pentru diverse specii literare, în cadrul fiecărei teme, atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a.
7. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare, din literatura română sau din literatura universală sau prin recurs la alte limbaje artistice (cinematografic, plastic, muzical, teatral etc.).
8. Abordarea fiecărei teme printr-un text nonliterar va facilita progresul de la nivelul lingvistic B2+ la C1, pe de o parte, și, pe de altă parte, va ilustra tema prin tipuri variate de discurs (publicistic, științific, eseistic etc.).
9. Abordarea tematică va avea în vedere în mod constant faptele de limbă specifice nivelurilor B2+ și C1 (în special expresii idiomatice și elemente care asigură coerența și coeziunea discursului).

10. Abordarea criticii literare se va face doar în măsura în care aceasta este necesară pentru conturarea aspectelor contextuale necesare interpretării unei opere literare.
11. Curentele/orientările literare constituie doar obiectul contextualizării unui text/fenomen literar, prin urmare nu vor fi abordate în sine, ci doar în vederea contextualizării unui text/fenomen literar.
12. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
13. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.
14. În realizarea sarcinilor pentru competența de receptare a mesajelor orale sau scrise, se recomandă ca textele-suport să se încadreze într-o medie de 300-350 de cuvinte. În ceea ce privește competențele de producere, este indicată respectarea reglementărilor internaționale pentru nivelul lingvistic C1, în funcție de tipul de sarcină.

O posibilă formulă didactică de abordare a temei, oferită aici doar ca exemplu, poate cuprinde următoarele tipuri de activități:

- activități de explorare a temei, realizate prin intermediul unor grupaje documentare: lectura unor texte nonliterare referitoare la temă (pagini de enciclopedii sau dicționare de literatură, eseuri, memorii, jurnale, articole, interviuri etc.), vizionarea unor documente video care evocă experiențe consonante cu tema în discuție etc.
- activități de aprofundare a temei, realizate prin strategii de receptare (înțelegere și interpretare) de text literar și de contextualizare; prin receptare de text și evidențierea modalităților lingvistice, textuale și discursive prin care se construiește tema etc.
- activități de reflecție asupra temei, realizate prin strategii de recontextualizare a temei în orizontul de interes al elevilor sau de recontextualizare a temei din perspectiva altor tipuri de discurs artistic (artă plastică, teatrală, cinematografică etc.).

Pentru exemple de activități de formare/evaluare a competențelor, profesorii pot apela la modelele oferite la secțiunea *Clasele a IX-a și a X-a* din cadrul prezentelor *Sugestii metodologice*.
Tot ca exemplu, în tabelul de mai jos sunt ilustrate posibilitățile plurale de corelare a textelor pentru tratarea unei teme.

Tema	**Clasa**	**Text nonliterar**	**Text literar canonic/de patrimoniu**	**Text literar la alegerea profesorului**
Experiențe fundamentale ale existenței	a XI-a	corespondența dintre scriitori, de exemplu M. Eminescu și Ion Creangă*	Liviu Rebreanu, *Adam și Eva***	Mihail Sebastian, *Steaua fără nume****
***sau** corespondența dintre Constantin Noica și Emil Cioran etc. ****sau** Mihai Eminescu, *Luceafărul*, Marin Sorescu, *Matca* etc. *****sau** Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*, Ștefan Augustin Doinaș, *Astăzi ne despărțim* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XI-a	Alex. Ștefănescu, *Mesaj către tineri** (2018)	Ioan Slavici, *Pădureanca***	Simona Popescu, *Exuvii****
***sau** interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** George Bacovia, *Decembre*, Camil Petrescu, *Danton* etc. *****sau** Ion Minulescu, *Corigent la limba română* etc.				
Tradiție și modernitate	a XI-a	Laurențiu Staicu, *Cuvânt-înainte (scrisoarea adresată adolescenților)* în vol. *Socrate în blugi* (2020)*	Lucian Blaga, *Autoportret***	I.L. Caragiale, *Bacalaureat****
***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc. ****sau** Lucian Blaga, *Cruciada copiilor* sau *Hronicul și cântecul vârstelor* etc. *****sau** Mircea Eliade, *Maitreyi*, Vasile Voiculescu, *Capul de zimbru* etc.				
Experiențe fundamentale ale existenței	a XII-a	Octavian Paler, *Polemici cordiale* (1983)*	Marin Preda, *Intrusul***	Mircea Cărtărescu, *Ochiul căprui al dragostei noastre**** (2017)

***sau** Octavain Paler, *Viața ca o coridă* (1987) etc. ****sau** Nichita Stănescu, *Cântec*, Ion Luca Caragiale, *La conac* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, *Creionul de tâmplărie* (2020), Ana Blandiana, *Descântec de ploaie* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XII-a	Liviu Papadima, *Învățătura de minte, eseuri despre educație* (un eseu, la alegere) (2021)*	Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni***	Gabriela Adamesteanu, *Provizorat* (2017)****
***sau** sau interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** sau Marin Sorescu, *Capriciu* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, Poema chiuvetei etc.				
Tradiție și modernitate	a XII-a	Ioana Pârvulescu, *Alfabetul doamnelor**	Ion Creangă, *Povestea unui om leneș***	Ioana Pârvulescu, *Inocenții*****
***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc. ****sau** Ion Creangă, *Prostia omenească*, Tudor Arghezi, *Flori de mucigai*, Lucian Blaga, *Meșterul Manole* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, *Fata cu șosete de diamant*, Robert Șerban, *Oameni în trening* (o povestire, la alegere) etc.				

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

a. **Referințe științifice**

1. *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică*: https://ccd.intercultural.ro
2. *Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare,* Diviziunea Politici lingvistice Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Chișinău, 2003.
3. *Cadrul european pentru studiul literaturii în învăţământul secundar* (*LiFT-2–Literary Framework for Teachers*): http://ro.literaryframework.eu
4. *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. *The CEFR Companion Volume with New Descriptors*, Strasbourg, Council of Europe, 2018, disponibil pe: https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989.
5. CRED – *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*, parte integrantă a Strategiei Europa 2020.
6. MOLDOVAN, Victoria, POP, Liana, URICARU, Lucia, *Nivel prag. Pentru învăţarea limbii române ca limbă străină,* Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
7. ONOJESCU, Monica (coord.), *Lecturiada* [proiect realizat de Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Română „Ioana Em. Petrescu"], Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005-2014
8. PAMFIL, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, Cluj-Napoca, 2016
9. PLATON, Elena (coord.), MANOLE, Veronica, VARGA, Cristina, LAZĂR, Andrei, *Evaluarea competențelor de comunicare orală în limba română–învățământul secundar (EVRO–P2),* Cluj-Napoca*,* Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
10. PLATON, Elena (coord.), SONEA, Ioana, TARĂU, Ștefania*, Evaluarea competențelor de comunicare scrisă în limba română – învățământul secundar (EVRO–P4),* Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015,
11. PLATON, Elena, ARIEȘAN, Antonela, BURLACU, Diana, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B2*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021 (sub tipar).
12. PLATON, Elena, BURLACU, Diana Viorela, SONEA, Ioana Silvia (coordonatori), *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P3–ciclul liceal*, Cluj-Napoca,Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
13. PLATON, Elena, *Româna ca limbă străină (RLS). Elemente de metadidactică,* Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
14. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia VÎLCU, Dina, *Descrierea minimală a limbii române (A1, A2, B1, B2),* Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
15. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VÎLCU, Dina, *Exerciții audio (A1, A2, B1, B2, C1, C2*). *Româna ca limbă străină,* Editura Efes, Cluj-Napoca, 2009.
16. PLATON, Elena, VÎLCU, Dina (coordonatori), *Procesul de evaluare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P6 – ciclul liceal*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe:www.video.elearning.ubbcluj.ro
17. POP*,* Liana (coord.)*, Româna A1-B1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008;

POP, Liana (coord.), *Româna B2-C1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008; toate datele despre acest proiect, ca și unitățile de învățare sunt disponibile pe AutoDidact-Manuale
18. SÂMIHĂIAN, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române*, București, Editura Art, 2020.
19. SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia-Iunia, VÎLCU, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B1*,
Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
20. TÓDOR Erika-Mária, *Interdependenţele conduitei bilingve. Profilul psiho-lingvistic al bilingvismului maghiar-român /The interdependencies of bilingual behaviour. Psycholinguistic and sociolinguistic profile of Hungarian-Romanian bilinguals*, Diacronia 2, July 17, 2015.
21. TÓDOR Erika-Mária, *Predarea-învăţarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*, Cluj-Napoca, Editura Scientia, 2020.

b. Linkuri utile:

http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/ro/manuale.html
http://.video.elearning.ubbcluj.ro
https://davebirss.com/storydice/
www.romanianvoice.com
https://humanitas.ro/humanitas/colectii/biblioteca-virtuala
https://respiro.ro/respiroteca/carti?gclid=CjwKCAjwx8iIBhBwEiwA2quaqxs5nKWuAsXJqMHhzk3Z-KqNrtfctQ0v-vqOOgO0VQreTCCjZ9sCpxoCbG0QAvD_BwE
https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Cadrul-European-Comun-de-Referinta-pentru-limbi.pdf
https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989
https://ed.ted.com/lessons?direction=desc&sort=featured-position&user_by_click=student
https://youtube.com/teded
https://youtube.com/c/THECINEPUB_filme_romanesti_online

Grupul de lucru pentru elaborarea programelor școlare pentru Limba și literatura română pentru școli și secții cu predare în limba maghiară și Metodica predării Limbii și literaturii române pentru școli și secții cu predare în limba maghiară (învățământ liceal, toate filierele)

Nr.crt.	Numele și prenumele	Unitatea de învățământ/Instituția de proveniență și localitatea	Funcția în cadrul G.L.C.
1.	GEORGESCU Daniel	Ministerul Educației și Cercetării	Responsabil MEC
2.	PLATON Elena	Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator științific secțiunea I
3.	TĂMÂIAN Gioconda Ioana	Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator științific secțiunea II
I.	Limba și literatura română pentru școli și secții cu predare în limba maghiară		
1.	CSEREI Gyöngyvér	Liceul Teoretic „Nagy Mózes” Târgu Secuiesc, Covasna	Membru
2.	FORGÓ Éva-Erika	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș	Membru
3.	GREGOROVICI Corina Delia	Liceul Reformat „Wesselényi”, Zalău	Membru
4.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Național Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureș	Membru
5.	KAITAR Roxana Anca	Liceul Teologic Romano-Catolic „Hám János”, Satu Mare	Membru
6.	TIUTIU Grațiela	Colegiul Național „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru
7.	ZAHARIA Alina Voichița	Liceul Teoretic „Horvath Janos”, Marghita	Membru
II.	Metodica predării Limbii și literaturii române pentru școli și secții cu predare în limba maghiară		
1.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Național Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureș	Membru
2.	TIUTIU Grațiela	Colegiul Național „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru

Anexa nr. 176

Programa școlară
pentru disciplina

Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Clasele a IX-a – a XII-a

Trunchi comun și curriculum de specialitate(TC+CS)
Filiera teoretică, profil umanist, specializarea Filologie

Învățământ liceal

- 2026 –

Anexa nr. 176
Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română*
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
clasele a X-a – a XII-a, trunchi comun și curriculum de specialitate (TC+CS)

- *Filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie*

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* din ciclul liceal are la bază Planurile-cadru pentru învățământul liceal aprobate prin Ordinele de ministru nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025, care subliniază ca principii prioritare centrarea pe elev, flexibilitatea curriculară și dezvoltarea competențelor-cheie europene, la fel ca în cazul Limbii și literaturii române ca limbă maternă. Prezentul document a fost realizat pornind de la programele în vigoare aprobate prin OM 5153/2021, OM 3019/2022, OM 3908/2023, care vizează formarea de competențe la disciplina limba și literatura română, la nivel liceal, pentru elevii aparținând minorității maghiare. În raport cu programele în vigoare, prezentul document nu aduce modificări de conținut, ci îl redistribuie în funcție de prevederile planurilor-cadru ce urmează a fi aplicate începând cu 1 septembrie 2026; astfel, modificările sunt într-o proporție mai mică de 25%.

Fiind destinată, în mod special, vorbitorilor nonnativi, pentru care limba română constituie o limbă nematernă (RLNM), Programa reprezintă o noutate absolută pentru ciclul liceal. Aceasta introduce o abordare nouă, în spiritul politicilor lingvistice europene, respectând principiile vehiculate, la această oră, în didactica limbilor. Pentru asigurarea coerenței, atât pe orizontală, cât și pe verticală, s-a urmărit racordarea cu principiile din *Cadrul european comun de referință pentru limbi* (CECRL), cel mai important document elaborat de către Departamentul de politici lingvistice din cadrul Consiliului Europei. CECRL constituie o bază de referință comună, la care se raportează toate limbile în procesul de predare-învățare-evaluare, descriind performanțele la care trebuie să ajungă un vorbitor nonnativ în fiecare etapă a parcursului său de învățare.

Prezenta programă urmărește standardizarea întregului proces de predare-învățare-evaluare a RLNM, în vederea obținerii unor rezultate cât mai bune în achiziția limbii române de către elevii vorbitori nonnativi, într-un timp cât mai scurt. În acest scop, sunt respectate, îndeaproape, recomandările metodologice ale CECRL, care pun accentul nu doar pe *abordarea comunicativ-funcțională* în predarea limbilor, ci și pe cea *acțională,* aceasta considerând elevul un *actor social* ce are de îndeplinit diferite sarcini (nu doar de natură strict comunicativă), într-o serie de circumstanţe date, într-un *mediu specific*, în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Din acest motiv, programa se axează pe formarea competenței comunicative generale în limba română în context plurilingv și pluricultural, și nu pe transmiterea și memorarea de conținuturi. Astfel, se respectă *criteriul autenticității*, care vizează conceperea unor activități de învățare la clasă cât mai apropiate de cele pe care elevul le desfășoară în viața reală, în diverse contexte. În acest mod, întregul proces educativ este centrat pe elev, ceea ce impune promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea și adaptarea situațiilor de învățare la caracteristicile de vârstă ale elevilor, la nevoile, interesele și aptitudinile acestora, la stilurile lor de învățare, respectându-se diversitatea etnoculturală, lingvistică, religioasă etc.

În egală măsură, designul curricular a avut la bază abordarea numită *backward design* sau proiectarea inversă, în sensul că rezultatele așteptate ale învățării au avut un impact major asupra muncii de proiectare, implementare și evaluare a curriculumului, deoarece, numai în funcție de performanțele așteptate la finalul fiecărei etape, se pot construi parcursuri de învățare diferențiate și se pot implementa demersuri explicite pentru personalizarea traseului didactic, drept garanție a egalității de șanse.

În stabilirea competențelor generale, a competențelor specifice, dar și a activităților de învățare și a conținuturilor, s-a asigurat corelarea cu descriptorii din suplimentul la CECRL, Companion Volume, publicat în 2018, care constituie cel mai nou ghid utilizat pe plan internațional în elaborarea curriculelor pentru predarea unei limbi ca limbă nematernă sau ca limbă a doua. În plus, pentru o adaptare cât mai bună a acestor descriptori generali, valabili pentru toate limbile, la specificul limbii române, s-a utilizat Descrierea minimală a limbii române, elaborată și publicată deja pentru nivelurile A1, A2, B1, B2.

Principala noutate a tabloului rezultat și propus în această programă constă în acordarea unui spațiu de sine stătător *competenței de interacțiune orală și scrisă*, ca și în introducerea *competenței de mediere în context plurilingv și pluricultural*, necesară în contextul specific de predare a RLNM.

De asemenea, s-a acordat o importanță deosebită dezvoltării progresive a nivelurilor de competență lingvistică: în clasa a IX-a, este vizat nivelul B1+, în clasa a X-a, nivelul B2, iar, în clasele a XI-a și a XII-a, nivelurile B2+/C1. Progresia stabilită a urmărit asigurarea continuității față de programa de specialitate pentru

clasele V-VIII destinată elevilor maghiari, dar și de la o clasă la alta a nivelului liceal, impunând un traseu pragmatic și aplicativ în desfășurarea demersului didactic.

Valorificând achizițiile din clasa anterioară, programa adaugă, în mod gradat, noi elemente. De exemplu, în cazul *Receptării mesajului oral și scris*, *în diferite situații de comunicare*, la clasa a X-a s-a adăugat o dimensiune nouă comparativă cu clasa a IX-a: *Realizarea de inferențe sau supoziții pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă*, abilitate care nu poate fi vizată decât după nivelul *Nivelul prag* (B1), când cititorul nonnativ devine capabil, din punct de vedere cognitiv/lingvistic, să facă inferențe pentru a descifra sensul implicit al textului sau sensul figurat al anumitor cuvinte. De asemenea, în cazul *Producerii mesajului oral și scris*, la clasa a IX-a, se prevede ca elevii să fie capabili să scrie o cronică sau o recenzie, pentru un film, un program TV sau o carte, utilizând un limbaj relativ simplu, dar, în clasa a X-a, ei trebuie deja să fie capabili să elaboreze o cronică/recenzie detaliată, într-un limbaj clar și fluent.

În clasele a XI-a și a XII-a, unde se presupune că elevii ating nivelurile B2+/C1, aceștia trebuie să fie capabili să recepteze și să producă texte mai lungi, mai complexe și mai abstracte decât la nivelurile anterioare, după cum demonstrează teoriile cognitiviste valorificate în didactica limbilor. Aici crește semnificativ viteza și capacitatea de procesare a informației dintr-o gamă mai largă de texte orale sau scrise, elevul fiind capabil să realizeze și diferite tipuri de inferențe pentru a identifica sensurile implicite dintr-un text, inclusiv sensul metaforic al cuvintelor și al expresiilor idiomatice, dar și să recunoască și să exprime nuanțe mai fine de sens sau să identifice o gamă variată de atitudini, emoții (ironie, umor, ezitare etc.).

Cu toate acestea, noile competențe introduse la clasele a XI-a și a XII-a, precum *Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs*, nu vizează memorarea și reproducerea unor definiții și conținuturi teoretice, ci lărgirea și aprofundarea perspectivei de înțelegere a textelor, cu ajutorul unor informații despre specificul diferitelor tipare discursive (narativ, liric sau dramatic), care le vor permite elevilor: să coreleze mesajul textului literar cu experiențele sau cunoștințele lor anterioare despre lume și viață; să compare diferitele texte literare/nonliterare în ceea ce privește temele/subiectele abordate și tiparele discursive utilizate; să recunoască relațiile dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta; să reutilizeze aceste cunoștințe pentru a fi capabili să producă, la rândul lor, texte orale și scrise din ce în ce mai complexe și mai bine documentate, adaptate diferitelor situații de comunicare.

Prin urmare, comparativ cu clasele a IX-a și a X-a, în clasele a XI-a și a XII-a, pe lângă textele nonliterare – păstrate pentru a putea introduce elevul într-o nouă temă-cupolă și a-l ajuta să aibă o trecere lină, din punct de vedere lingvistic, de la nivelul B2 la B2+/C1 –, se poate intensifica lucrul cu textul literar. Dar, selecția textelor de acest tip trebuie făcută cu mare atenție, astfel încât, în clasa a XI-a, nivelul de dificultate al textelor selectate să fie mai scăzut în raport cu cele propuse în clasa a XII-a, iar activitățile de învățare să fie modelate în funcție de competențele specifice formulate, gradat, în programă, de la o clasă la cealaltă.

Textul literar ocupă un spațiu mai generos în clasele a XI-a și a XII-a, pentru că limba nu poate fi predată separat de cultură. Perspectiva lexiculturală relevă faptul că încărcătura culturală este mai evidentă în sectorul vocabularului. Ținând cont că, la nivelul C1, se lucrează în special pe palierul expresiilor idiomatice, este evident că aici implicitul cultural poate fi vizat mult mai ușor. Componenta culturală transpare însă și la nivelul convențiilor și al comportamentelor pe care le implică fiecare situație de comunicare, în funcție de context și de statutul interlocutorului. Din acest motiv, predarea limbii și a literaturii române trebuie să aibă în vedere și formarea competenței sociolingvistice și pluriculturale.

Tot în clasele a XI-a și a XII-a, se pot valorifica și celelalte domenii culturale, complementare literaturii (cinematografie, teatru, arte plastice, muzică etc.), atât pentru a se asigura introducerea într-o nouă arie tematică, cât și pentru a transfera experiențele de lectură asupra altor arii culturale sau a propriilor experiențe de viață ale elevului. Astfel, se asigură o predare integrată a limbii și a culturii, căci literatura, ca artă a cuvântului, reprezintă o formă de cultură privilegiată care poate fi exploatată cu succes în predarea unei limbi.

Dincolo de toate acestea, trebuie să urmărim însă și realizarea unui scop educațional general-uman: formarea competenței culturale, în cel mai complex sens al cuvântului. Mai exact, vizăm formarea unei ființe umane educate, capabilă: să recunoască și să respecte diferențele culturale (dimensiunea multiculturală); să descrie și să prezinte specificul acestor culturi (dimensiunea metaculturală); să recunoască rolul interacțiunii, al schimbului de idei și de valori cu o altă cultură în îmbogățirea propriei viziuni despre lume (dimensiunea interculturală); să identifice valori general-umane prezente în diferite culturi, din diferite epoci (dimensiunea transculturală); să gestioneze adecvat, ca un veritabil mediator, orice posibile neînțelegeri apărute pe fondul interacțiunilor interculturale (medierea culturală).

Conținuturile din programă sunt organizate tematic. În clasele a IX-a și a X-a, pentru toate filierele, profilurile și specializările/calificările, la fiecare clasă sunt propuse trei teme la TC, atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a.

În clasele a IX-a și a X-a, pentru **filiera TEORETICĂ,** profil umanist, specializarea *Filologie*, se propune o a patra temă obligatorie la CS, atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a.

În clasele a XI-a și a XII-a sunt propuse trei teme-cupolă obligatorii. Aceste teme permit integrarea interdisciplinară și stimulează reflecția elevilor asupra relației dintre experiența personală și contextul cultural. În clasele a XI-a și a XII-a, vor fi abordate trei teme-cupolă care au caracter integrativ și un grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi analizat în moduri dintre cele mai diverse. Organizarea tematică a procesului de predare-învățare poate asigura mutarea accentului de pe livrarea unor conținuturi (autori/opere/cunoștințe de teorie literară etc.) pe formarea unei competențe comunicative generale în limba română care integrează competența culturală, în toate componentele sale.

Selecția textelor literare și nonliterare constituie o prerogativă a profesorului, și se realizează în funcție de particularitățile grupului de elevi și de obiectivele de învățare vizate. La clasa a IX-a, alegerea tipului și a numărului de texte literare și/sau nonliterare ține de autonomia metodologică a cadrului didactic. La clasa a X-a, se recomandă ca, pe lângă textul nonliterar, ales ca modalitate de „intrare” într-o nouă temă, să se selecteze minimum un text literar. Profesorul are deplina libertate de a alege texte aparținând unor autori din literatura română sau din literatura universală, având ca repere adaptarea la prioritățile didactice proprii, nivelul de competență lingvistică al elevilor și, mai ales, interesul lor pentru un anumit autor/o anumită operă (sugestii în acest sens se regăsesc în secțiunea *Conținuturi*, respectiv în *Lista orientativă de opere/texte recomandate,* ca și în *Anexa* de la *Sugestiile metodologice*, unde se propune, cu titlu de exemplificare, inclusiv o posibilă formulă de combinare a textelor sub cupola aceleiași teme, în clasele a XI-a și a XII-a.

O garanție a maximei deschideri a acestei propuneri curriculare o constituie posibilitatea de a lucra în continuare cu diverse tipuri de texte nonliterare și în clasele a XI-a și a XII-a, dar și listele extinse de autori – având un caracter pur orientativ –, de unde, ținând cont de toate variabilele menționate, profesorii pot alege cele mai potrivite texte pentru elevii lor, astfel încât lectura să devină o cale de îmbogățire spirituală a elevului, de lărgire a orizontului său de cunoaștere, dar, mai cu seamă, o activitate plăcută, care să le dezvolte dragostea pentru carte și pentru cuvântul scris, în general, și nu doar o activitate școlară obligatorie. Rămâne însă esențial ca, și la acest nivel, în abordarea textelor literare, să se păstreze cei trei pași specifici activităților de receptare orală și scrisă, meniți să simplifice accesul elevului la sens: *preascultarea/prelectura*, *ascultarea/lectura propriu-zisă* și *postascultarea/postlectura*.

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	**Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**
CG2	**Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**
CG3	**Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.**
CG4	**Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a IX-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare.
- *identificarea contextului în care are loc comunicarea în mesajul audiat/citit* - *selectarea informațiilor necesare pentru formarea imaginii de ansamblu asupra textului* - *stabilirea unor relații între mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare* - *diferențierea informațiilor generale de cele specifice* - *ierarhizarea informațiilor dintr-un text, în funcție de relevanța acestora*
CS 1.2. Identifică informațiile de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris.
- *recunoaşterea şi interpretarea unităţilor fonologice, lexicale sau sintactice* - *selectarea cuvintelor dintr-un text audiat sau scris, care se referă la aceeași arie tematică (de exemplu: familie, sănătate, tehnologie etc.)* - *identificarea unor informații de detaliu, de exemplu, cu privire la locul, timpul sau la cauzele desfășurării unor evenimente* - *parcurgerea rapidă a unui text pentru localizarea unor informații de care are absolută nevoie* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu,*

conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)
CS 1.3. Sesizează atitudinea și opinia vorbitorului față de mesajul oral sau scris.
- *înțelegerea mesajelor pe teme familiare, identificând atitudinea vorbitorului pe baza limbajului para- și nonverbal (intonație, ritmul vorbirii, registrul vocii, registrul lingvistic utilizat, limbajul mimico-gestual etc.)* - *recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc., într-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive de diferențiere între cauză și efect, pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște registrul în care este formulat mesajul oral sau scris.
- *identificarea elementelor specifice registrului lingvistic în care este formulat mesajul oral sau scris (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular)* - *recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice*
CS 1.5. Realizează lectura ca activitate autonomă/independentă.
- *adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar* - *parcurgerea rapidă a unor texte factuale clare din reviste, broșuri sau de pe Internet, pentru a sesiza care este subiectul tratat și pentru a decide dacă informațiile îi sunt utile sau nu* - *înțelegerea punctelor esențiale din texte cu un fir narativ clar, scrise într-un limbaj direct, neelaborat* - *dobândirea unui anumit grad de autonomie în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a IX-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea, în ordine cronologică, a unor întâmplări simple (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare/detaliate, pe teme familiare; explicarea unor proceduri* • *formularea unor instrucțiuni detaliate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații scurte, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj relativ simplu* • *formularea unor argumente clare, cu o structură logică, pertinentă, susținând ideile prin exemple relevante*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe o temă familiară: anunțul şi expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme/ despre evenimente cotidiene* - *susținerea unei prezentări simple, pregătite în prealabil, pe o temă familiară, subliniind asemănările și diferențele (de exemplu, între: planuri de viață/viitor, produse, țări, regiuni etc.)* - *susținerea unei expuneri clare, pregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, marcând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri la întrebările adresate, cu posibilitatea de a solicita lămuriri*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare.
- *redactarea unor descrieri clare și detaliate, pe teme variate, din domenii familiare sau legate de experiențele de lectură* - *marcarea precisă a secvențelor cronologice dintr-un text narativ* - *scrierea unei cronici/recenzii simple pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj relativ simplu* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj simplu* - *scrierea unor eseuri/rapoarte scurte, pe teme familiare sau legate de experiențele de lectură* - *sintetizarea unor informații și a unor argumente, provenite din diferite surse, în vederea redactării de eseuri/rapoarte*
CS 2.4. Utilizează strategii de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare* - *monitorizarea atentă în vederea remedierii propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a IX-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *participarea la conversații informale și formale, în diferite situații de comunicare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte* - *obținerea de bunuri și servicii, în cele mai frecvente situații de comunicare cotidiană* - *implicarea într-un schimb de informații, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme dintre cele mai uzuale* - *acordarea/luarea unui interviu, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă în domeniul personal și educațional*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje, completarea de formulare necesare în diferite situații de comunicare cotidiană* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme de interes personal sau din domeniul educațional* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, respectându-se registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează strategii de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea cuvântului într-o conversație în perechi sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *clarificarea mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a IX-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *formularea/reformularea ideii centrale dintr-un text audiat sau scris pentru înlesnirea înțelegerii mesajului global;* - *prezentarea contextului în care are loc comunicarea în textul audiat sau scris pentru favorizarea înțelegerii mesajului global* - *transformarea unui text complex într-un text simplu, pentru facilitarea înțelegerii lui de către alți vorbitori, de exemplu rezumarea unui text narativ, a unei discuții, a unui documentar TV, a unui interviu* - *reformularea simplificată a unor informații generale legate de timp, spațiu, direcții de deplasare, instrucțiuni de utilizare a unor obiecte, prospecte* - *explicitarea pașilor de urmat în realizarea unui experiment, a unui proiect școlar sau în organizarea unui eveniment* - *verbalizarea unor scheme, grafice, hărți conceptuale etc. în vederea asigurării accesului la sens*
CS 4.2. Prezintă, în scris sau oral, informații esențiale, explicite sau implicite, identificate într-un text oral sau **scris, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.**
- *redarea în scris a informațiilor esențiale, de detaliu, dintr-un discurs, prelegere etc.* - *prezentarea orală a informațiilor dintr-un text scris, de exemplu, din CV-uri, scrisori, e-mailuri, jurnale, opere epice/dramatice etc.* - *elaborarea, în scris sau oral, a unor mărturii proprii cu privire la un eveniment sau a celor făcute de alți martori*
CS 4.3. Formulează, în scris sau oral, un răspuns personal și/sau critic față de texte literare și nonliterare, în scopul comparării cu punctele de vedere ale colegilor și a revizuirii propriului răspuns.
- *formularea unei atitudini critice față de diferite situații, în vederea clarificării unor valori și atitudini* - *explicarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-o operă literară/text de graniță, în vederea suscitării interesului altor vorbitori* - *prezentarea episoadelor relevante dintr-o operă literară, film artistic/documentar sau spectacol de teatru la care a participat sau despre care a auzit, pentru a determina ascultătorii/cititorii să le citească/vizioneze* - *prezentarea reacțiilor, emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, pentru a asigura legătura afectivă a ascultătorilor/cititorilor cu opera* - *exprimarea emoțiilor generate de lectura unei opere literare/ vizionarea unui film artistic/ a unui spectacol de teatru etc.*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru clarificarea propriilor principii și valori.
- *identificarea, în operele citite, vizionate sau audiate, a unor experiențe, sentimente, valori și atitudini comune cu cele personale* - *corelarea unor valori transmise de personaje din filme artistice/ spectacole de teatru etc. cu valori importante pentru elev și/sau cu cele universal-umane* - *verbalizarea unei reacții de empatie față de sentimentele sau stările unei persoane/unui personaj*
CS 4.5. Valorifică valențele cultural-identitare ale limbii în diverse contexte.

- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive cu scopul sublinierii aspectelor identitare (apartenența la o anumită clasă de vârstă/regiune/etnie/cultură etc.)* - *identificarea aspectelor culturale care explică o anumită expresie în limba română și găsirea unor valori/ expresii corespondente în limba maternă* - *selectarea valorilor comune identificate în texte epistolare aparținând culturii române, maghiare, universale* - *exprimarea unei opinii personale față de texte, din literatura română, maghiară sau universală, definitorii pentru construirea identității, bazate pe toleranță și respect, atât la nivelul conținutului, cât și al limbajului* - *elaborarea de documente pentru portofoliul lingvistic personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa lingvistică*
CS 4.6. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează puncte de vedere divergente, urmărindu-se asigurarea consensului.
- *exprimarea adecvată a propriului punct de vedere într-o situație de divergență, în vederea obținerii unui compromis/a unui acord* - *formularea unor argumente convingătoare, pe un ton corespunzător, în dialoguri derulate în diferite spații publice: magazine, restaurante, cinema, teatru etc.* - *rezolvarea unor dezacorduri apărute în interacțiuni cotidiene (la școală, în familie, în cercul de prieteni etc.).*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de diversitatea culturală.
- *realizarea unor studii de caz, pornind de la exemple de bună practică, legate de acceptarea diversității lingvistice și culturale și de cultivarea ideii de toleranță și respect reciproc* - *organizarea de dezbateri/mese rotunde pe teme care actualizează ideea de toleranță din mai multe perspective (toleranța etnică, toleranța religioasă etc.)* - *elaborarea unui raport de documentare pentru un proiect pe teme culturale, care valorifică ideea de diversitate culturală.*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a X-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, formulat într-un limbaj standard sau colocvial, întâlnit în mod normal în viața personală, socială sau profesională.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului* - *sintetizarea diferitelor relații dintre mesajul textului și experiența sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un mesaj formulat într-un limbaj colocvial, pe teme familiare sau de interes personal* - *diferențierea temei generale a unui mesaj oral sau scris de elementele specifice (de exemplu idei, cuvinte-cheie)* - *utilizarea unor strategii variate pentru înțelegerea globală a mesajului dintr-un text audiat/citit*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme de interes personal sau profesional.
- *recunoașterea şi interpretarea unităților fonologice, lexicale sau sintactice dintr-un discurs oral sau scris* - *deducerea din context a înțelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris*
- *identificarea unor informații esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte* - *înțelegerea unor idei şi opinii exprimate în texte orale sau scrise, pe teme de interes personal sau profesional* - *recunoașterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar* - *identificarea temei dintr-un text audiat sau scris* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului (de exemplu, conectorii pentru exprimarea ipotezei, a concluziei, a punctului de referință, a excepției etc.)*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris.
- *recunoașterea procedeelor de ambiguizare, cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul textului oral sau scris* - *identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ)* - *recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice, cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual* - *recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris* - *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene* - *identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc.*
CS 1.4. Recunoaște diferitele structuri discursive dintr-un mesaj oral sau scris.
- *identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ), pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora* - *sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive*

CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme actuale, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă* - *înțelegerea unui text scris, în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat* - *dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a X-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe teme diverse.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea clară, detaliată, a unor subiecte variate, legate de domeniul propriu de interes, prin evidențierea semnificației personale a evenimentului sau a experienței descrise* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe* • *relatarea detaliată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe (reale sau fictive)* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme diverse; explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *formularea de argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite: acțiuni personale, planuri, opinii, subiecte cotidiene etc., folosind un limbaj fluent* • *susținerea unor argumente/contraargumente, prin punerea în evidență a aspectelor principale și a detaliilor relevante* • *construirea unei serii de argumente justificate, prin compararea avantajelor și a dezavantajelor diferitelor opțiuni*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe teme diverse: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, pe teme diverse/despre diferite evenimente* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme diverse, subliniind asemănările și diferențele, punctele-cheie și detaliile semnificative* - *susținerea unei expuneri clare, spontane, nepregătite în prealabil, formulând argumente în sprijinul sau împotriva unui anumit punct de vedere, comparând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebările adresate*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme diverse*.
- *redactarea unor texte clare și detaliate, pe teme variate, din domeniul propriu de interes sau legate de experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/recenzii detaliate pentru un film, un program TV sau o carte, cu utilizarea unui limbaj clar și fluent* - *scrierea unui eseu pe o temă actuală, de interes personal sau legată de experiențele de lectură, utilizând un limbaj clar și fluent* - *scrierea unor eseuri sau rapoarte detaliate, pe teme diverse, legate de domeniul propriu de interes sau de experiențele de lectură, sintetizând avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni*
CS 2.4. Utilizează eficient strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme noi* - *monitorizarea atentă a erorilor în vederea remedierii propriului mesaj*

*** Notă**: Competența de producere a unui text scris: scrierea creativă are ca domeniu de aplicabilitate noul nivel lingvistic, fiind esențială acestui context de învățare.

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a X-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, în varii situații de viață sau pornind de la textele citite.

- *participarea la conversații informale și formale, în diverse situații de comunicare, utilizând un limbaj adecvat, fluent și corect din punct de vedere gramatical* - *participarea la discuții informale și formale, în diverse situații de comunicare, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în diverse situații de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații/argumente clare* - *cooperarea centrată pe obiective precise, în diverse contexte, prin explicarea clară a unei probleme/cauze/consecințe* - *obținerea de bunuri și servicii, în diverse situații de comunicare cotidiană, comparând mai multe opțiuni posibile* - *implicarea într-un schimb de informații detaliate, cu diferite tipuri de interlocutori, pe teme concrete și abstracte* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe diverse teme din sfera de interes personal și/sau educațional* - *utilizarea spontană a sistemului de telecomunicații pentru o comunicare eficientă, în diverse situații de comunicare*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în diverse situații de viață sau pornind de la textele citite.
- *elaborarea unor note și mesaje detaliate, completarea de formulare necesare în diverse situații de comunicare* - *redactarea corespondenței tradiționale și on-line, pe teme concrete și abstracte sau din domeniul educațional, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/educaționale și email-uri* - *utilizarea fluentă și eficientă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale, formularea întrebărilor sugestive* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/on-line, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se* - *registrul adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului într-o conversație în pereche sau în grup;* - *utilizarea strategiilor de cooperare în diverse situații de comunicare* - *oferirea de feedback spontan și fluent, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *rezumarea și evaluarea ideilor-cheie dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări detaliate și spontane, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a X-a
CS 4.1. Facilitează înțelegerea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, legate de situații concrete de viață sau desprinse din texte literare/nonliterare, prin realizarea unor prezentări orale/scrise.
- *prezentarea unor puncte de vedere similare, identificate în diverse texte* - *explicarea relației dintre părțile unui discurs argumentativ* - *transmiterea unor informații detaliate din diverse tipuri de scrisori/pasaje din texte complexe, în funcție de mesajul global* - *rezumarea unor texte scrise și orale pe subiecte generale* - *relatarea unor fapte la care a asistat nemijlocit, prin accentuarea detaliilor*
CS 4.2. Prezintă oral sau scris raportul dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un text literar/nonliterar, transpunând informațiile dintr-un tip de comunicare în altul.
- *redarea în scris a relației dintre informațiile explicite și implicite identificate într-un discurs, dezbatere, jurnal TV, știri de radio etc.* - *prezentarea orală a informațiilor din texte multimodale* - *sintetizarea în scris a punctelor de vedere identificate într-o dezbatere, pe parcursul unui schimb de idei etc.*
CS 4.3. Formulează argumentat asemănările și deosebirile dintre mesajele unor texte literare și nonliterare, în vederea comparării propriului punct de vedere cu cel al colegilor.
- *interpretarea ideilor desprinse în urma comparării mesajelor unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/documentare sau spectacole de teatru* - *motivarea reacțiilor, a emoțiilor și a sentimentelor generate de un anumit personaj, susținute cu exemple și argumente din textul literar* - *argumentarea interesului și a reacțiilor personale pentru anumite pasaje/ întâmplări dintr-un text literar/nonliterar, în vederea confruntării cu opiniile colegilor*
CS 4.4. Stabilește legături între experiența de lectură și experiența de viață, pentru compararea propriilor principii și valori cu principiile și valorile celuilalt.

- *compararea unor situaţii specifice dintr-un text literar/nonliterar cu situaţii asemănătoare din experiența de viață* - *reformularea perspectivei personale, bazată pe ceea ce a fost citit în mai multe surse (texte literare/nonliterare)* - *revizuirea principiilor și a valorilor proprii după activitatea de interpretare a unor texte literare/ nonliterare, filme artistice/spectacole de teatru etc.*
CS 4.5. Stimulează dialogul intercultural, prin exprimarea înțelegerii și a aprecierii față de sentimentele și opiniile celuilalt.
- *interpretarea unor texte literare/nonliterare sau a unor materiale audiovideo sugestive, cu scopul identificării aspectelor identitare (apartenența la o anumită etnie/cultură etc) și a stabilirii asemănărilor și a deosebirilor de viziune* - *identificarea în textele literare/nonliterare a aspectelor care fac posibilă comunicarea dintre culturi, în vederea exprimării empatiei și a toleranței* - *prezentarea reperelor identitare comune, identificate în texte literare/nonliterare aparținând culturii române, maghiare sau universale, prin argumentarea cu citate și/sau situații din textele citite* - *elaborarea de documente pentru portofoliul personal, relevante pentru conceptul de identitate culturală, în dimensiunea sa pluriculturală*
CS 4.6. Facilitează comunicarea, prin formularea unor întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza efectele neînțelegerilor dintre participanții la interacțiunea verbală.
- *reformularea propriului punct de vedere, prin acceptarea unei părți din argumentația oponenților;* - *formularea de idei noi, după analiza critică a surselor de informație* - *formularea de întrebări, pentru evidențierea unor diferențe relevante dintre punctele de vedere ale opozanților*
CS 4.7. Manifestă sensibilitate, toleranță și respect față de alteritate, în scopul acceptării și al valorizării diversităţii culturale.
- *realizarea unor studii de caz prin care se exprimă aprecierea pentru oportunitatea de a avea experiența dialogului cu alte culturi* - *elaborarea unor liste cu opere literare/filme artistice etc. prin care se ilustrează valori, obiceiuri şi comportamente culturale diferite*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XI-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *deducerea contextului în care au loc diferite tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *sesizarea diferențelor dintre elementele care formează imaginea de ansamblu a textului literar sau nonliterar* - *înțelegerea ideilor principale dintr-un discurs extins, pe subiecte abstracte, complexe sau nefamiliare, din diverse sfere de interes (texte literare, prelegeri, discuții, dezbateri, interacțiuni complexe între alte persoane*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *identificarea unor informaţii esențiale și de detaliu din diferite tipuri de texte lungi și complexe, care pot apărea în sfera socială, academică sau profesională, identificând detalii subtile, inclusiv atitudini și opinii implicite sau direct exprimate* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența discursului* - *deducerea din context a înţelesului unor cuvinte și expresii colocviale/argotice/idiomatice dintr-un mesaj oral sau scris* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar lung şi complex*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes.
- *identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din anunțuri publice de o slabă calitate a înregistrării sau distorsionate (audio și/sau vizual), de exemplu dintr-o stație, pe un stadion sau dintr-o înregistrare veche* - *identificarea atitudinii fiecărui vorbitor, într-o discuție animată, articulată într-un ritm natural și caracterizată prin întreruperi, digresiuni și exprimări colocviale, într-un stil familiar (ironie, ezitare, nesiguranță etc.)* - *înțelegerea unei game largi de materiale înregistrate sau transmise în direct, inclusiv într-un limbaj nonstandard și identificarea unor detalii subtile, de exemplu atitudini sau relații interpersonale*
CS 1.4. Identifică trăsăturile specifice diferitelor tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *sesizarea diferențelor dintre temele/subiectele abordate în diverse texte literare, prin lectura comparată a acestora* - *identificarea specificului discursului narativ, liric, dramatic, pentru înțelegerea adecvată a mesajului unui text oral sau scris* - *recunoașterea relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta*

CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare pe teme abstracte, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare* - *recunoașterea unor varietăți de texte literare și nonficționale contemporane, prin identificarea sensurilor și a ideilor implicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipare textuale/tipuri discursive*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XI-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte abstracte și complexe, pornind de la texte nonliterare și literare.
- *descrierea experiențelor:* • *descrierea clară și detaliată a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *exprimarea și explicarea clară, detaliată, a sentimentelor și a reacțiilor provocate de diferite evenimente și experiențe sau legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *relatarea detaliată, clară, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații detaliate, a unor sfaturi complexe pe teme din diferite domenii de interes* • *explicarea unor proceduri complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni complexe* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *construirea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme cu un grad înalt de complexitate* • *susținerea unor argumente/contraargumente, evidențiind exemplele relevante și formulând o concluzie adecvată, legate de lectura unor texte nonliterare și literare* • *construirea unei serii de argumente justificate, luând în considerare perspectiva interlocutorului*
CS 2.2. Susține un discurs public, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu.
- *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe și variate, pornind de la texte nonliterare și literare, comparând și evaluând diverse propuneri și argumente alternative* - *susținerea constantă a unei expuneri spontane, fluente și clare, referitoare la o temă întâlnită în textele nonliterare și literare* - *gestionarea cu spontaneitate și cu efort minim a obiecțiilor și a întrebărilor adresate de către auditoriu*
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea unor texte clare, detaliate, bine structurate, într-un stil bine definit, personal, pe teme complexe, din diverse sfere de interes, sau bazate pe experiențele de lectură* - *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil bine definit, personal, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes sau legată de texte nonliterare și literare, prin expunerea și susţinerea punctului de vedere personal, argumentând și aducând exemple relevante*
CS 2.4. Prezintă oral sau scris semnificațiile explicite și implicite ale textului nonliterar/literar, transpunând informaţiile dintr-un tip de comunicare în altul.
- *transpunerea mesajului unui text oral într-o relatare/prezentare scrisă* - *dramatizarea unui text narativ*
CS 2.5. Utilizează eficient și adecvat strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme complexe, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii/sintagme colocviale sau la termeni de specialitate* - *monitorizarea conștientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XI-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.

- *participarea la conversații informale și formale complexe, utilizând un limbaj fluent, spontan, prin compararea diferitelor informații/opinii și opțiuni* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări spontane, explicații și argumente clare* - *acordarea/luarea unui interviu cu naturalețe, pe teme complexe din sfera socioculturală și profesională*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe și abstracte sau pornind de la texte literare și nonliterare.
- *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori, adrese și e-mailuri pe teme culturale* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor legate de diferite evenimente culturale, solicitarea cu precizie a unor clarificări suplimentare* - *realizarea unei interacțiuni scrise complexe în mediul virtual, valorificând diverse elemente culturale, exprimând diferite nuanțe de sens și respectând registrul lingvistic adecvat și etica redactării*
CS 3.3. Utilizează eficient şi adecvat strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme complexe* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții pentru etapele următoare* - *solicitarea unor explicații sau clarificări suplimentare pentru situațiile echivoce dintr-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XI-a
CS 4.1. Facilitează adecvarea strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii şi a interpretării personalizate a discursului narativ, dramatic și liric.
- *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând discursului epic, liric și/sau dramatic* - *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.)*
CS 4.2. Facilitează identificarea relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, **în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/culturale.**
- *identificarea particularităţilor unor texte literare aparținând aceluiași curent literar/context cultural* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care se reflectă o idee/temă sau un motiv literar în mai multe opere literare aparținând unor epoci sau spații culturale diferite*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în contexte care actualizează diverse puncte de vedere în interpretarea textelor literare.
- *interpretarea aceluiaşi text în funcţie de mai multe perspective de lectură (tematică, structurală, contextuală, personală)*
CS 4.4. Identifică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul medierii neînțelegerilor și al eliminării ambiguităților.
- *identificarea resurselor care pot fi utilizate în vederea clarificării sau a îmbogăţirii cunoştinţelor referitoare la diverse noţiuni de istorie, teorie şi critică literară sau de retorică și stilistică*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate și respect față de alteritate, în scopul recunoașterii diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din cultura română, în raport cu cele din alte spații culturale.
- *realizarea unui portofoliu cu tema „Modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare din spații culturale diferite”*

CG 1 – Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.

Clasa a XII-a
CS 1.1. Înțelege global mesajul oral sau scris, în texte literare şi nonliterare abstracte.
- *deducerea contextului în care au loc diferitele tipuri complexe de comunicare în mesajul audiat/citit* - *compararea informațiilor care formează imaginea de ansamblu a textului literar și nonliterar abstract* - *înțelegerea ideilor principale din texte literare și nonliterare abstracte, cu o structură complexă și cu un număr mare de expresii și exprimări colocviale* - *înțelegerea unei game largi de texte lungi și complexe și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite*
CS 1.2. Identifică informații esențiale dintr-un discurs oral sau scris extins, pe teme abstracte și complexe.

- *deducerea din context a înţelesului unor elemente necunoscute dintr-un mesaj oral sau scris* - *identificarea unor detalii de finețe și a sensurilor implicite/exprimate metaforic din diferite tipuri de texte literare și nonliterare abstracte* - *evidențierea elementelor cu ajutorul cărora se asigură coeziunea și coerența* - *recunoaşterea organizării logice a unui text literar sau nonliterar abstract, inclusiv a celor cu un grad înalt de metaforizare*
CS 1.3. Sesizează deosebirea dintre ambiguitate și claritate într-un mesaj oral sau scris, în texte literare și nonliterare abstracte.
- *înțelegerea glumelor și a aluziilor, dintr-un discurs pe teme abstracte și complexe* - *extragerea unor informații specifice din orice tip de discurs transmis direct sau înregistrat, articulat într-un ritm natural* - *identificarea implicațiilor socioculturale din majoritatea conversațiilor colocviale, articulate într-un ritm natural* - *înțelegerea prelegerilor și a prezentărilor în care se utilizează diferite tipuri de limbaje: specializat, colocvial, regional sau a corespondenței formale specializate, pe o temă complexă*
CS 1.4. Analizează trăsăturile specifice diferitelor tipare textuale/tipuri de discurs.
- *stabilirea unor corelații între mesajul textului literar și experiențele sau cunoștințele anterioare ale receptorului* - *analiza și compararea unor texte literare, privind temele/subiectele abordate, precum și mesajul transmis* - *prezentarea specificului discursului narativ/liric/dramatic și a speciilor literare aferente, pentru interpretarea adecvată a mesajului textului oral sau scris* - *prezentarea trăsăturilor specifice ale principalelor curente literare, în vederea interpretării aprofundate a relațiilor dintre opera studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta*
CS 1.5. Realizează lectura unor texte literare/nonliterare abstracte și complexe, ca activitate independentă.
- *realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul textelor literare și nonliterare abstracte;* - *înțelegerea oricărui tip de text, inclusiv a textelor nonliterare colocviale și a celor literare clasice, aparținând unor genuri literare diferite, și recunoașterea variațiilor subtile de stil, precum și a sensurilor implicite și explicite* - *lectura integrală a unor opere reprezentative/semnificative pentru diferite tipuri de discurs/specii/curente literare*

CG 2 – Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.

Clasa a XII-a
CS 2.1. Susține un monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere pe subiecte complexe, pornind de la texte literare și nonliterare abstracte.
- *descrierea experiențelor:* • *prezentarea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă a unei descrieri sau a unei relatări, pe subiecte complexe* • *descrierea fluentă, coerentă, elaborată și, adesea, memorabilă, a unor experiențe variate și complexe, integrând diverse subteme, exemple relevante, comentarii și concluzii adecvate* • *relatarea clară, coerentă, elaborată, în ordine cronologică, a unor întâmplări complexe, întâlnite în texte nonliterare și literare* - *oferirea de informații:* • *transmiterea unor informații clare, detaliate, a unor sfaturi pe teme complexe și abstracte, din diverse sfere de interes* • *explicarea unor proceduri academice sau profesionale complexe* • *prezentarea clară și detaliată a unor instrucțiuni cu un grad înalt de complexitate* - *argumentarea unui punct de vedere:* • *dezvoltarea sistematică a unor argumente, contraargumente și explicații clare, referitoare la diferite teme complexe și abstracte* • *susținerea unor argumente/contraargumente, legate de o problemă complexă, prin punerea în evidență a exemplelor relevante și a unei concluzii adecvate, legate de texte nonliterare și literare* • *construirea precisă a unor serii de argumente justificate, prin utilizarea eficientă și cu naturalețe a expresiilor idiomatice și colocviale*
CS 2.2. Susține un discurs public, pornind de la texte nonliterare și literare abstracte: anunțul și expunerea **adresate unui auditoriu.**
- *formularea de anunțuri clare, fluente și spontane, aproape fără efort, pentru a transmite nuanțele fine de sens pe teme complexe/despre diferite evenimente: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură* - *susținerea unei prezentări detaliate, pregătite în prealabil, pe teme complexe, pornind de la texte nonliterare și literare, prin adaptarea cu finețe a expunerii la tipul de auditoriu* - *susținerea constantă a unei expuneri clare, spontane, utilizând intonația și accentul potrivite, pentru a transmite nuanțe fine de sens, referitor la o temă întâlnită în texte nonliterare și literare* - *formularea de răspunsuri spontane și fluente la întrebări dificile, chiar ostile, într-o manieră diplomatică,*

utilizând un limbaj persuasiv
CS 2.3. Produce diverse tipuri de texte scrise: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte din diverse sfere de interes sau pornind de la textele literare și nonliterare abstracte.
- *prezentarea scrisă a unor evenimente reale sau imaginare, într-un stil adecvat tiparului textual/tipului de discurs adoptat, prin sintetizarea informațiilor și a argumentelor provenite din diverse surse* - *scrierea unei cronici/a unei recenzii critice detaliate a evenimentelor culturale: lansare de carte, premiere cinematografice/teatrale, concerte, expoziții de pictură/sculptură, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unui eseu structurat pe o temă complexă, din diverse sfere de interes, legată de texte nonliterare și literare abstracte, într-un limbaj clar, fluent, utilizând expresii idiomatice și exprimând nuanțe fine de umor și de ironie* - *scrierea unor eseuri complexe/a unor rapoarte detaliate, clare şi coerente, care prezintă un caz sau o apreciere critică a unei opere literare, prin expunerea unor perspective multiple asupra subiectelor academice sau profesionale complexe, distingând clar propriile idei de cele exprimate în diverse surse* - *propunerea unui plan logic (hărți mentale, scheme, organizatoare grafice etc.), care ajută cititorul să identifice cu mai multă ușurință punctele importante*
CS 2.4. Utilizează responsabil și creativ strategiile de producere a mesajelor orale și scrise.
- *planificarea mesajului oral sau scris, pe teme abstracte, în acord cu scopul și cu contextul comunicării, având în vedere posibilitatea apariției unor situații/a unor reacții neașteptate* - *utilizarea strategiilor compensatorii în diferite situații de comunicare, apelând la expresii idiomatice, perifraze etc., pentru clarificarea mesajului și exprimarea unor nuanțe și subtilități semantice* - *monitorizarea conștientă și eficientă a erorilor, în vederea asigurării acurateței propriului mesaj*

CG 3 – Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare.

Clasa a XII-a
CS 3.1. Participă la interacțiuni orale, pe subiecte abstracte și complexe, din diverse sfere de interes sau pornind de la texte literare și nonliterare
- *participarea la conversații informale și formale pe teme complexe și abstracte, utilizând cu naturalețe expresii idiomatice și colocviale* - *participarea la discuții informale și formale abstracte, prin compararea diferitelor informații și opțiuni* - *reformularea spontană și aproape insesizabilă în cazul unor dificultăți apărute în exprimare* - *comentarea spontană a opiniilor interlocutorului, în situații nefamiliare de comunicare, formulând întrebări/explicații/argumente clare, exacte și exprimând diferite nuanțe de sens* - *corelarea discursului cu cel al interlocutorului în cadrul unui schimb de opinii pe teme abstracte și complexe* - *acordarea/luarea unui interviu spontan, pe teme din sfera socioculturală, educațională și profesională, într-un mod fluent*
CS 3.2. Participă la interacțiuni scrise, în probleme complexe, abstracte, sau pornind de la texte literare și nonliterare pe teme abstracte.
- *elaborarea unor texte complexe, completarea de formulare, adaptând limbajul și registrul stilistic într-o manieră flexibilă și eficientă, exprimând diferite nuanțe de sens* - *redactarea corespondenței tradiționale și online, pe teme complexe și abstracte sau din domeniul cultural, prin utilizarea expresiilor colocviale/a formulelor de adresare formală/a structurilor convenționale: scrisori personale/culturale și email-uri* - *utilizarea clară și precisă a limbii în corespondența personală: descrierea detaliată a experiențelor personale/culturale, formularea cu precizie a întrebărilor* - *realizarea interacțiunii scrise în mediul virtual/online, valorificând diferitele implicații culturale și respectându-se registrul adecvat și etica redactării* - *anticiparea și rezolvarea posibilelor neînțelegeri, probleme de comunicare sau reacții de ordin emoțional, adaptarea limbajului și a tonului la situația de comunicare*
CS 3.3. Utilizează eficient și creativ strategiile de interacțiune orală și scrisă.
- *solicitarea și preluarea spontană a cuvântului, folosind mijloace de exprimare potrivite, într-o conversație în pereche sau în grup* - *utilizarea strategiilor de cooperare în situații de comunicare pe teme abstracte* - *oferirea de feedback spontan, fluent și eficient, pentru a facilita menținerea interacțiunii orale și scrise* - *evaluarea și sintetizarea conceptelor-cheie și a ideilor fundamentale dintr-un anumit stadiu al interacțiunii orale/scrise și propunerea de soluții eficiente pentru etapele următoare* - *clarificarea spontană a mesajului, în funcție de sesizarea neînțelegerii/a înțelegerii greșite a mesajului sau la solicitarea interlocutorului* - *solicitarea unor explicații sau clarificări pentru situațiile echivoce, într-o interacțiune scrisă/orală*

CG 4 – Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.

Clasa a XII-a
CS 4.1. Facilitează lectura critică în vederea evaluării modului în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul şi diversele procedee retorice.
- *diferenţierea componentelor structurale şi expresive specifice operelor studiate înrudite tematic* - *dezbaterea textelor studiate cu privire la modul în care sunt valorificate într-o operă literară structura, limbajul și diversele procedee retorice*
CS 4.2. Facilitează interpretarea personalizată a relațiilor dintre o operă studiată şi contextul cultural în care a apărut aceasta, în scopul valorificării valențelor cultural-identitare ale literaturii române, prin referire la curente literare/contexte culturale.
- *investigarea relaţiilor dintre o operă literară şi contextul cultural în care a fost creată* - *prezentarea opţiunii personale în confruntarea cu puncte de vedere diferite formulate pe marginea unui anumit curent literar/context cultural*
CS 4.3. Facilitează comunicarea în compararea unor puncte divergente de interpretare a textelor literare.
- *argumentarea opţiunii personale rezultate în urma comparării unor puncte de vedere diferite asupra unui text literar*
CS 4.4. Explică referințele socioculturale și sociolingvistice la care face trimitere un text literar/nonliterar, în scopul negocierii într-o manieră diplomatică a diverselor abordări, orientând discuția spre o concluzie unică.
- *masă rotundă cu tema: „Text și context: referințe socioculturale/sociolingvistice în înțelegerea textului”*
CS 4.5. Manifestă sensibilitate și respect față de alteritate, în scopul promovării diversității culturale prin valorificarea textelor literare și nonliterare din spații culturale diferite.
- *realizarea unui proiect cu tema: „Diversitatea culturală – o formă de îmbogățire a propriei identități”* - *realizarea unei dezbateri cu tema: „Ipostaze ale alterității în texte literare și nonliterare”*

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Filologie*, la **TC,** atât pentru clasa a IX-a, cât și pentru clasa a X-a, sunt propuse următoarele trei teme:

Teme:

Clasa a IX-a
- Stil de viață sănătos
- Tehnologiile în viața noastră
- Adolescenți printre cărți

Clasa a X-a
- Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
- Orientarea în carieră
- Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Filologie*, la **CS** se va studia în mod obligatoriu încă o temă, după cum urmează:
- clasa a IX-a: Călătoriile
- clasa a X-a: Comportamente sociale

Clasele a XI-a și a XII-a
Pentru filiera TEORETICĂ, profil umanist, specializarea *Filologie*, la **TC,** atât pentru clasa a XI-a, cât și pentru clasa a XII-a, sunt propuse următoarele trei teme obligatorii:

I. Experiențe fundamentale ale existenței
II. Subiect și alteritate
III. Tradiție și modernitate

Pentru CS, conținuturile sunt precizate atât în rubrica aferentă, cât și în *Sugestiile metodologice* pentru aplicarea programei la clasele a XI-a și a XII-a.

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Stil de viață sănătos (sănătatea, alimentația, sportul etc.)** **Tema 2. Tehnologiile în viața noastră** **Tema 3. Adolescenți printre cărți** **CS: Tema 4. Călătoriile** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea informațiilor de ansamblu în: Tema 1: reportaje/interviuri/rapoarte/texte informative/multimodale despre stilul de viață sănătos/nesănătos/despre diferite probleme medicale/despre sport și sportivi/despre alimentație; Tema 2: emisiuni TV/bloguri/pagini web etc. despre tehnologie/mass-media/rețele de socializare; Tema 3: eseuri/interviuri cu scriitori/recenzii de carte/cronici de filme/spectacole de teatru despre adolescență/despre lectură. CS: Tema 4: biografii/relatări ale unor personalități cunoscute/călători/exploratori. 1.2. Înțelegerea ideilor principale din: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni radio/tv, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos, problemele medicale/sportul, sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile; instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor, a rețelelor de socializare; Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă călătoriile. 1.3. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: regulamente, instrucțiuni, știri, articole, etichete, rețete, prospecte, documente medicale (scrisori medicale, scutiri, scheme de tratament, buletine de analize medicale, recomandări etc.); Tema 2: pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, e-book-uri pentru adolescenți, articole, interviuri cu scriitori, romane grafice. CS: Tema 4: bloguri, vloguri, interviuri cu călători. 1.4. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: reclame, broșuri, articole, podcasturi, interviuri, având ca temă un stil de viață sănătos; Tema 2: emisiuni radio/tv, bloguri, vloguri, articole, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3:. articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, reviste, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: interviuri, cărți, reportaje, reviste având ca temă călătoriile. 1.5 Identificarea unor informații de detaliu în: Tema 1: prezentări cu caracter publicitar, reclame, regulamente, emisiuni, articole, podcasturi, având ca temă stilul de viață sănătos/problemele medicale/sportul,sportivii/alimentația; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, având ca temă tehnologiile, instrucțiuni pentru utilizarea gadgeturi-lor, a aplicațiilor și a platformelor;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: texte literare/nonliterare,interviuri bloguri, vloguri având ca temă călătoriile. 1.6. Localizarea unor informații absolut necesare în: Tema 1: articole, note, mesaje, anunțuri, reclame, broșuri, ghiduri, pliante pe tema stilului de viață sănătos/a sportului/a problemelor medicale/a alimentației; Tema 2: opinii și comentarii online, anunțuri, reclame, broșuri, pliante, emisiuni radio-tv pe tema tehnologiilor; Tema 3: conversații informale și formale, recenzii de carte, opinii, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică) pe tema adolescenței și/sau a lecturii. CS: Tema 4: ghiduri, articole pe tema călătoriilor. 1.7. Identificarea atitudinii vorbitorului, pe baza limbajului para- și nonverbal în: Tema 1: texte narative, argumentative, opinii, articole, recenzii, interviuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: reportaje, interviuri, opinii, recomandări, descrieri, texte publicitare, mesaje de pe rețele de socializare, având ca temă tehnologiile//mass-media/rețelele de socializare; Tema 3 emisiuni radio-tv, discursuri motivaționale, interviuri, corespondență, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: TedX-uri, interviuri având ca temă călătoriile. 1.8. Recunoașterea surselor umorului, ale ironiei etc. în: Tema 1: emisiuni de divertisment, comedii, texte umoristice, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema stilului de viață sănătos/nesănătos/a problemelor medicale/a sportului/a alimentației; Tema 2: reclame, postări online, bloguri, texte pentru rețele de socializare, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: texte narative, articole, emisiuni radio-tv, interviuri, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, texte umoristice, pamflete, descrieri, portrete caricaturale, bloguri, având ca temă adolescența și/sau lectura. CS: Tema 4: piese de teatru, bloguri, texte pentru stand-up comedy pe tema călătoriilor. 1.9. Identificarea registrului lingvistic în care este formulat mesajul (formal/informal; politicos/nepoliticos; colocvial/cult, popular) în: Tema 1: cronici, recenzii, puncte de vedere, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, podcasturi, reclame, ghiduri, corespondență și conversații formale/informale, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/ sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: puncte de vedere, interviuri, emisiuni radio-tv, articole, comentarii, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: biografii, interviuri, emisiuni radio-tv, reviste, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, opinii, comentarii online pe tema adolescenței și/sau a lecturii. CS: Tema 4: conversații formale/informale, articole, reviste având ca temă călătoriile. 1.10. Recunoaşterea unităţilor fonologice, lexicale, morfologice sau sintactice specifice unui anumit registru, din texte având ca temă: Tema 1: stilul de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: călătoriile/marii exploratori. 1.11. Adaptarea modului de lectură la diferite tipuri de text literar/nonliterar: Tema 1: prospecte, programe, bloguri, texte informative, ghiduri, având ca temă stilul

Domenii de conținut	Conținuturi
	de viață sănătos/nesănătos/ problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: instrucțiuni, bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, oferte, reclame, având ca temă tehnologiile; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/multimodale, rapoarte, eseuri, interviuri, articole, opinii, e-mail-uri, biografii, având ca temă adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: articole, bloguri având ca temă călătoriile. 1.12. Lectura autonomă cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin a unor: Tema 1: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă stilul de viață sănătos/nesănătos/problemele medicale/sportul și sportivii/alimentația; Tema 2: texte publicitare/broșuri, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative simple, sondaje de opinie, broșuri, instrucțiuni, interviuri, comentarii online, având ca temă tehnologiile/mass-media/rețelele de socializare; Tema 3: articole, recenzii, texte literare/nonliterare, narative/ descriptive/argumentative/multimodale, conversații, interviuri, blog-uri, e-book-uri, având ca temă adolescența și/sau lectura; CS: Tema 4: romane grafice, ghiduri, texte multimodale având ca temă călătoriile.
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1. Descrierea experiențelor Tema 1: prezentarea unor probleme medicale/stări fizice (simptome/dureri etc.)/a sportului/sportivului preferat/a unei competiții sportive/a unei experiențe culinare; Tema 2: prezentarea unui gadget, a unei pagini web, a unui site, a unei experiențe dobândite prin utilizarea diferitelor aplicații/platforme/rețele de socializare etc.; descrierea unor personalități din lumea tehnologiilor, a mass-mediei etc.; Tema 3: prezentarea unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților etc.; CS: Tema 4: prezentarea unor situații din experiențele de călătorie. 2.2. Descrierea orală a unor activităţi, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea unor obiceiuri culinare sănătoase/nesănătoase; prezentarea programului sportiv zilnic etc.; Tema 2: prezentarea activităților desfășurate pe diferite platforme și rețele de socializare etc.; Tema 3: prezentarea programului zilnic al unui adolescent/a activităților preferate/evitate de adolescenți/a obiceiurilor legate de lectură etc.; CS: Tema 4: prezentarea activităților/obiceiurilor de călătorie. 2.3. Narațiune orală Tema 1: relatarea unui eveniment sportiv/culinar, a unei întâmplări petrecute pe terenul de sport/la medic/într-un restaurant/pe parcursul unei activități de timp liber etc.; Tema 2: relatarea unei întâmplări petrecute în timpul achiziționării unui gadget/în timpul utilizării unor platforme/aplicații sau al folosirii rețelelor de socializare etc.; Tema 3: redarea unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței/a unor evenimente/întâmplări dintr-un text narativ etc.; CS: Tema 4: relatarea unor evenimente/întâmplări produse în timpul unei călătorii. 2.4. Explicarea unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații legate de regulamentul unei săli de sport, al unui concurs, al unui proiect/rețete culinare/recomandări pentru diferite diete etc.; Tema 2: explicarea modului de utilizare a unor gadgeturi: smartphone, mini-boxă bluetooth portabilă, încărcătorul auto dual USB, becurile smart cu conectivitate wireless, telecomandă universală, ceas Smart, căști bluetooth, dronă, GPS; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru a descărca o aplicație/a deschide un cont/a deconstrui mesajele/a bloca persoanele nedorite/a utiliza setările de confidențialitate etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni pentru părinți/bunici/prieteni etc., cu privire la procedura de a comanda o carte online/a ambala o carte- cadou etc.; CS: Tema 4: oferirea unei instrucțiuni pentru a planifica o călătorie/a cumpăra bilete de călătorie. 2.5. Argumentare orală Tema 1: prezentarea beneficiilor practicării unui sport, a avantajelor/a dezavantajelor

Domenii de conținut	Conținuturi
	consumului de hrană sănătoasă/fast-food; argumentarea necesității de a merge regulat la medic (la stomatolog/dermatolog etc.); Tema 2: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor socializării față în față sau online/ale E-book-ului sau ale cărții tipărite/ale tehnologiei/ale mass-mediei/ale rețelelor de socializare etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor și a dezavantajelor vârstei adolescenței/a beneficiilor lecturii în această perioadă etc.; CS: Tema 4: prezentarea avantajelor și dezavantajelor călătoriilor. 2.6. Formulare de anunțuri Tema 1: formularea anunțurilor pentru evenimente sportive/prezentări la medic/evenimente culinare etc.; Tema 2: formularea anunțurilor pentru lansarea unei aplicații noi/organizarea unor evenimente promovate prin mass-media sau prin intermediul rețelelor de socializare etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente agreate de adolescenți/voluntariat/*part-time job* pentru adolescenți/lansări de carte etc.; CS: Tema 4: formularea unor anunțuri pentru un tur de oraș/o excursie/o călătorie. 2.7. Susținerea unei prezentări simple despre Tema 1: modalitățile de a avea un stil de viață sănătos, despre produse alimentare/sporturi extreme etc.; Tema 2: rolul și modalitatea de utilizare a unor aplicații sau platforme/ scopul reclamelor din mass-media/comportamentul responsabil și etic pe rețelele de socializare/avantajele și dezavantajele expunerii vieții private în mediul virtual/despre blog vs. vlog etc.; Tema 3: atitudinea adolescentului față de lectură/perioada copilăriei în comparație cu perioada adolescenței/ adolescenții de ieri și de azi; CS: Tema 4: rolul călătoriilor/regulilor de comportament în timpul călătoriilor. 2.8. Formulare de răspunsuri pentru întrebări cu privire la Tema 1: planuri de viață/produse alimentare/ sporturi extreme etc.; Tema 2: modul în care se utilizează o platformă/un serviciu online etc.; Tema 3: sfaturi de viață pentru adolescenți/planuri de lectură etc.; CS: Tema 4: întrebări privind unele experiențe neobișnuite în timpul călătoriilor. 2.9. Descrierea unor experiențe pozitive/negative legate de Tema 1: activități sportive/vizite medicale/experiențe culinare etc.; Tema 2: socializarea cu necunoscuți în mediul virtual/influența vedetelor de pe internet/din media etc.; Tema 3: primele iubiri/adolescență/lectură etc.; CS: Tema 4: experiențe reale/fictive în timpul călătoriilor. 2.10. Nararea unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu sportivul preferat/a unui accident suferit/a unei vizite la un restaurant etc.; Tema 2: dintr-o zi fără internet/din perioada școlii online/alte experiențe din online sau legate de bullying etc.; Tema 3: petrecute cu prietenii/cu familia/din timpul lecturării unei cărți etc.; CS: Tema 4: nararea unor întâmplări petrecute în timpul călătoriilor. 2.11. Redactarea unei cronici/a unei recenzii simple despre Tema 1: emisiuni culinare/sportive/filme biografice/scrieri biografice – de exemplu, despre Nadia Comăneci etc.; Tema 2: aplicații, platforme din lumea tehnologiei, a mass-mediei etc.; Tema 3: emisiuni de tineret/filme/cărți destinate adolescenților etc.; CS: Tema 4: redactarea unei cronici de filme contemporane având ca temă călătoria. 2.12. Redactarea unor eseuri/rapoarte scurte despre organizarea Tema 1: unei competiții sportive/succesul unei diete; redactarea unui eseu despre valorile transmise de o anumită personalitate sportivă/ culturală/științifică etc.; Tema 2: unui eveniment online, despre influența reclamelor, consumerism etc.; Tema 3: unui eveniment destinat adolescenților; redactarea unui eseu despre valorile

Domenii de conținut	Conținuturi
	transmise de un anumit personaj/lecțiile de viață/valorile desprinse din lectura unui text literar sau nonliterar etc.; CS: Tema 4: redactarea unui eseu/raport despre organizarea unei călătorii, respectând măsurile de siguranță. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Planificarea* – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de pre-lectură/pre-ascultare) etc.; *Compensarea* – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (*de exemplu*, „obiectul cu care lovim mingea de tenis”= rachetă); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (*de exemplu*, „vapor”= barcă) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (*de exemplu*, „metoda prin care oamenii încearcă să slăbească”= dietă); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (*de exemplu*, ”Cum se spune la…?”) *Monitorizarea și remedierea:* Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (*de exemplu*, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca neînţelegeri/înțelegerea greșită (*de exemplu*, confuzia între *martie* și *marți*); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (*de exemplu*, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? *Să vină* sau *să vine*?”).
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca: la medic/restaurant/un eveniment sportiv etc.; Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia, pentru comenzi și cumpărături online etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale cu prietenii/familia/profesorii/bibliotecarul etc.; CS: Tema 4: participare la dialoguri informale și formale fictive/simulate (de exemplu, cu un călător celebru, cu un personaj literar). 3.2. Conversații (Cooperare centrată pe obiective precise) Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea regulamentelor sportive/programare la medic/organizarea unui eveniment gastronomic etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru recuperarea contului de Instagram/renunțarea la un serviciu de telefonie mobile sau de internet/solicitarea de informații prin chat etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea sursei conflictului în familie/între adolescenți, în viața unui personaj etc.; CS: Tema 4: realizarea unor conversații pentru clarificarea regulamentelor valabile în timpul unei călătorii. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (Utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un eveniment sportiv, pentru a realiza o comandă la un restaurant sau cumpărarea unor medicamente etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unui bilet/abonament online etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru cumpărarea unui bilet la un festival/concert pentru adolescenți, pentru achiziția unei cărți într-o librărie sau pentru împrumutarea unei cărți de la bibliotecă etc.; CS: Tema 4: participarea la un dialog pentru cumpărarea unei bilet de călătorie. 3.4. Exprimarea opiniei (Schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre sănătate/stilul de viață sau cu un reportaj despre evenimente sportive etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre servicii de

Domenii de conținut	Conținuturi
	difuzare online − Netflix, HBO/ influența programelor TV/regulamentul de utilizare a unei platforme/ aplicații etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre adolescenți sau privind un eveniment adresat adolescenților/o recenzie de carte etc.; CS: Tema 4: prezentarea opiniei privind comportamentul turiștilor educați/mai puțin civilizați. 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu cu un antrenor/sportiv/dietetician/ cofetar/bucătar etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu fondatorul platformei Facebook/un jurnalist/un fotograf de succes/un blogger/vlogger/influencer etc.; Tema 3: realizarea unui interviu cu un prieten-adolescent/părinții unui adolescent/un profesor/scriitor etc.; CS: Tema 4: realizarea unui interviu cu un călător renumit/preferat. 3.6. Conversație telefonică ocazională (Utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: participarea la o conversație telefonică pentru o reprogramare la medic/o comandă telefonică de la un restaurant sau solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului de antrenament etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică pentru remedierea unor probleme de conexiune la internet/solicitarea unor informații cu privire la prețul abonamentului etc.; Tema 3: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere; prelungirea telefonică perioadei de împrumut a unei cărți la bibliotecă sau comandarea unor cărți etc.; CS: Tema 4: participarea la o conversație telefonică simulată cu un călător/mare explorator/însoțitor de zbor/pilot. 3.7. Redactarea unor mesaje (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare sau a unor urări de sănătate etc.; Tema 2: pentru abonare/dezabonare de la un furnizor de internet/ completarea unui formular/chestionar în format electronic/SMS/chat etc.; Tema 3: de felicitare/mulțumire/încurajare pentru părinți/profesori/ scriitori/personaje literare etc.; CS: Tema 4: completarea unui formular (cerere pentru eliberarea unui document de călătorie: carte de identitate/pașaport/viză temporară). 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/ oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3, 4: redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice; 3.9. Postări pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment sportiv/a unui scurt film despre o personalitate/a unei reclame pentru un restaurant etc.; Tema 2: un site de socializare/a unui scurt film despre o aplicație/personalitate din domeniul IT/a unei postări pe rețele de socializare etc.; Tema 3: un concert/festival/lansarea unei cărți etc.; CS: Tema 4: realizarea unui text multimodal având ca temă călătoriile. APLICATIV (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Solicitarea și preluarea cuvântului: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu, „Îmi permiteți să intervin și eu...”, „Îmi dați voie să intervin. ” etc.) Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă: formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: de exemplu, „Vă referiți la. ?.”, „Mi-ați puteți explica? Îmi puteți trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?” etc.

Domenii de conținut	Conținuturi
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Explicarea informațiilor Tema 1: prezentarea modului în care își petrec timpul liber oamenii în comunitatea de proveniență, prin raportare la specificul geografic/ climateric/social/cultural/sportul specific zonei; Tema 2: verbalizarea unui grafic/a unei diagrame pe tema tehnologiei moderne, prin facilitarea înțelegerii tendinței crescătoare/ descrescătoare; Tema 3: susținerea unor prelegeri despre istoria școlii în care învață elevul/școli cu tradiție pentru comunitatea de proveniență; CS: Tema 4: prezentarea unor tradiții din diferite țări/culturi. 4.2. Mediere comunicațională Tema 1: reproducerea orală a conținutului unui text nonliterar pe tema stilului de viață sănătos/a unei emisiuni TV pe tema alimentației sănătoase etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite legate de utilitatea folosirii unui anumit aparat/a unui anumit utilaj/a unei anumite tehnologii; Tema 3: realizarea unui studiu de caz privind personalitatea unui scriitor din comunitatea/regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.; CS: Tema 4: dezbatere pe tema importanței plurilingvismului în timpul unei călătorii. 4.3. Oferirea accesului la informații esențiale prin trecerea de la un tip de comunicare la altul Tema 1: oferirea de informații despre conținutul alimentelor; verificarea unei informații despre sănătate, parvenite din surse media; Tema 2: transmiterea către un grup a unor informații despre un webinar; explicarea conținutului unui panel/prezentare web etc.; Tema 3: prezentarea avantajelor e-book-urilor, pe baza unor studii recente; explicarea unor statistici despre situația lecturii în ziua de azi; CS: Tema 4: rezumarea informațiilor esențiale despre o destinație prezentată pe un blog/într-un articol. 4.4. Facilitarea cooperării în vederea schimbului de opinii Tema 1: dezbatere/masă rotundă despre efectele nocive ale diferitelor substanțe sau despre domeniul public și privat, în contextul globalizării; Tema 2: consultare publică pe tema adicției la virtual/reportaje despre manipularea prin media; Tema 3: dezbateri online pe tema lecturii, azi; prezentarea unui festival de lectură; CS: Tema 4: dezbatere despre diferite moduri de a călători sustenabil. 4.5. Prezentarea modului în care experiența de lectură contribuie la îmbogățirea experienței de viață Tema 1: prezentarea unor cărți din sfera problematicii unui stil de viață sănătos (intelectual și fizic), contribuind la o mai bună înțelegere a acestei teme; Tema 2: realizarea unor materiale multimedia, pe baza textelor citite/audiate, reflectând noi puncte de vedere asupra unor teme de interes; Tema 3: masă rotundă cu referire la textele relevante pentru valorile în care se regăsesc; CS: Tema 4: prezentarea unor cărți având ca temă călătoriile. 4.6. Descrierea felului în care experiența de viață modelează receptarea textului literar/de graniță Tema 1: diseminarea planificării activităților de lectură; Tema 2: prezentarea comparativă a interpretărilor pentru diferitele straturi de semnificație (istorice, psihologice și sociale) ale unui text; Tema 3: discuții informale referitoare la patrimoniul literar, în scopul consolidării relației cu ceilalți; CS: Tema 4: exprimarea propriului punct de vedere față de reacțiile unor personaje/ale unui narator-personaj dintr-un discurs narativ ficțional/nonficțional având ca temă călătoriile. 4.7. Indicarea, într-o manieră simplă, a problemelor etice şi morale dintr-un text

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 1: dezbatere pe tema efectelor negative ale adoptării unei atitudini radicale în privința stilului de viață sănătos; Tema 2: prezentare de carte pe tema distopiei legată de revoluția tehnologică; Tema 3: realizarea unei hărți conceptuale centrate pe indicarea problemelor etice și/sau morale ale adolescenților identificate într-un text literar/nonliterar; CS: Tema 4: masă rotundă pe teme etice şi morale identificate în comportamentul/atitudinea unor turiști. 4.8. Facilitarea cooperării în vederea realizării schimburilor culturale Tema 1: prezentarea unor obiceiuri gastronomice, specifice comunității în care trăiește elevul, prin actualizarea unui vocabular propriu domeniului, cu scopul realizării unui mini-ghid culinar/a unei expoziții care să ilustreze diversitatea culturală; Tema 2: realizarea unui blog pe tema unor obiceiuri/tradiții specifice diferitelor etnii care conviețuiesc în localitatea/regiunea de origine a elevilor; Tema 3: popularizarea biografiei unei personalități culturale importante pentru istoria/existența comunității din care provine elevul; CS: Tema 4: prezentarea unor diferențe culturale privind obiceiurile și tradițiile de nuntă specifice comunității în care trăiește elevul și cele din diverse părți ale lumii. 4.9. Explicarea propriului punct de vedere în scopul rezolvării situațiilor divergente Tema 1: discuții informale de negociere în timpul organizării unei competiții sportive; Tema 2: dezbatere pe tema utilizării telefoanelor la orele de curs; Tema 3: masă rotundă referitoare la preferințele de lectură ale adolescenților; CS: Tema 4: dezbatere pe tema comportamentului politicos în timpul călătoriilor. 4.10. Rezumarea declarațiilor celor două părți aflate în situații conflictuale, subliniind punctele comune și aspectele divergente Tema 1: joc de rol pentru exemplificarea pozițiilor divergente referitoare la stilul de viață sănătos; Tema 2: realizarea unui poster, în format electronic, pe tema atitudinilor contrare vizavi de noile tehnologii; Tema 3: prezentarea problematicii conflictului dintre generații pe baza comparării a două-trei texte literare/nonliterare; CS: Tema 4: joc de rol pentru exemplificarea/gestionarea conflictelor care pot apărea în timpul călătoriei cu un mijloc de transport în comun. 4.11. Indicarea, într-o manieră pozitivă, a aspectelor relevante și a viziunii asupra lumii specifice altor culturi Tema 1: compararea viziunii asupra unui stil de viață sănătos, în culturi diferite/epoci diferite; Tema 2: prezentarea istoricului mijloacelor de comunicare la distanță, subliniind impactul acestora; Tema 3: indicarea elementelor definitorii lumii adolescenților, în spații culturale diferite; CS: Tema 4: compararea mijloacelor de călătorie în culturi diferite/în epoci diferite. 4.12. Inițierea unor conversații/unei corespondențe prin care se demonstrează interesul și empatia față de persoane aparținând altor spații culturale Tema 1: prezentarea unui dialog în contextul unui târg gastronomic pluricultural; Tema 2: exprimarea aprecierii pentru oportunitatea de a avea acces la experiența tehnologică a altor culturi; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării interesului pentru credinţele, valorile, tradiţiile şi viziunile asupra lumii, proprii altor persoane, valorificând experiența de lectură; CS: Tema 4: susținerea unui dialog prin care se demonstrează interesul/empatia față de tradițiile/obiceiurile din diferite părți ale lumii.
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a descrie diverse experiențe cotidiene; 5.2. a solicita/oferi informaţii despre diverse evenimente; 5.3. a exprima o dorinţă/ necesitate; 5.4. a exprima preferinţe; 5.5. a exprima intenţia; 5.6. a solicita şi a oferi informaţii generale; 5.7. a oferi şi a solicita informaţii de ordin personal;

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.8. a oferi şi a solicita informaţii privind locul de unde vin diverse persoane; 5.9. a solicita informaţii despre ce fac diverse persoane (în prezent, în trecut); 5.10. a oferi informaţii despre vreme; 5.11. a oferi şi a solicita informaţii despre preţuri, alimente etc.; 5.12. a descrie persoane, locuri, evenimente; 5.13. a cere şi a oferi informaţii de orientare în spaţiu; 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul; 5.15. a exprima şi a solicita o opinie; 5.16. a exprima motive; 5.17. a trage concluzii; 5.18. a exprima puncte de vedere personale; 5.19. a face prezentări; 5.20. a oferi un obiect în mod politicos; 5.21. a face urări cu o anumită ocazie; 5.22. a exprima condiţionări; 5.23. a cere și a oferi un sfat/o sugestie; 5.24. a folosi stilul formal/ informal;
6. VOCABULAR/SFERE LEXICALE	6.1. *Stil de viață sănătos:* - părțile corpului și organele interne; - probleme de sănătate și tratamente/acte medicale; - investigații medicale; - intervenții de urgență/prim- ajutor; - feluri de mâncare; - condimente; - alimentație sănătoasă; - cantități, ambalaje; - sport (persoane, obiecte și locuri); - sporturi extreme; - activități pentru timpul liber. 6.2 *Tehnologiile în viața noastră:* - gadget-uri; - mijloace de comunicare; - internet; - rețele de socializare; - mass-media; - inteligență artificială; - robotică; - realitate virtuală; - automatizare; - a accesa informații; - a comunica la distanță; - a partaja conținut. 6.3 *Adolescenți printre cărți:* - adolescenți: trăsături fizice și de personalitate, îmbrăcăminte, încălțăminte, accesorii; - dezvoltarea personală; - autocunoaștere; - comportament adolescentin; - tipuri de relații; - sentimente, emoții; - lectura. 6.4. **CS**: *Călătorii* - mijloace de transport; - itinerar/traseu; - destinație; - măsuri de siguranță; - activități turistice; - obiective turistice; - bunele maniere; - cazare; - bagaj de mână/bagaj de cală; - decolare/aterizare; - exploratori;

Domenii de conținut	Conținuturi
	- descoperiri geografice.
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Notă: *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcţie a comunicării nu va face obiectul unei învăţări explicite. În cadrul activităţilor didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcţii comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultăţii lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a IX-a, conform Descrierii minimale a limbii române:* 7.1. **Substantivul** (cazul vocativ) 7.2. **Articolul** 7.2.1. posesiv-genitival al, a, ai, ale (doar în întrebări și în prezența verbului „a fi”) 7.2.2. demonstrativ (nominativ, acuzativ) 7.3. **Adjectivul** 7.3.1. comparația adjectivelor 7.3.2. superlativ absolut: extraordinar de…, grozav de..., extrem de... . 7.3.3. adjective fără grade de comparație: superior, perfect etc. 7.3.4. pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): alt, altă, alți, alte. 7.3.5. pronominal nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): orice, oricare. 7.3.6. pronominal interogativ (acuzativ): pe care, cu care, la care etc. 7.3.7. pronominal relativ (acuzativ): pe care, cu care, la care, despre care etc. 7.4. **Pronumele** 7.4.1. personal cazul acuzativ, formele scurte: mă, te, îl, o, ne, vă, îi, le, m-,-mă, te-, -te, l-, -l, -o, ne-, -ne, v-, -vă, i-, -i, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.2. cazul dativ: îmi, îţi, îi, ne, vă, le, mi-, -mi, ţi-, -ți, i-, -i, ne-, -ne, v-, - vă, le-, -le (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.3. reflexiv-acuzativ: mă, te, se, ne, vă, se, -mă, m-, -te, t-, -se, s-, -ne, ne-, -vă, v,-se, s- (cu verbe la imperfect, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.4. reflexiv-dativ: îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, - ne, v-, -vă, și, -și, cu verbe la indicativ (cu verbe la prezent, perfect compus, imperfect, viitor, conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu). 7.4.5. posesiv: al meu, al tău, al său, al nostru etc. 7.4.6. nehotărât (forme compuse, nominativ, acuzativ): cineva, altcineva, altceva, oricine, orice, oricare. negativ: niciunul, niciuna. 7.4.8. relativ (acuzativ): pe cine, pe ce, despre cine, despre ce, pe care, cu care, la care, despre care etc. 7.5. **Verbul** 7.5.1. timpul imperfect (activ și reflexiv) 7.5.2. diateza pasivă (prezent, perfect compus, viitor, imperfect, conjunctiv, gerunziu) 7.5.3. modul condițional prezent (activ și reflexiv) 7.5.4. modul imperativ singular (activ și reflexiv) 7.5.5. modul gerunziu (activ și reflexiv) 7.5.6. modul supin 7.6. **Adverbe și locuțiuni adverbiale** 7.6.1. de loc: undeva, oriunde, înăuntru, alături, dincolo, nicăieri, în urmă. 7.6.2. de timp: demult, cândva, oricând, după aceea, ulterior, iar, iarăși, din când în când, ceas de ceas, zi de zi, an de an, tocmai, prima dată, pe urmă, frecvent, mereu. 7.6.3. de mod: vreo, circa, altfel, oricum, pas cu pas, treptat, în totalitate, în majoritate, în special, adică etc. 7.7. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** 7.7.1. de loc: de pe, de sub, printre, în urma, înapoia, înaintea. 7.7.2. de timp: înaintea, în cursul. 7.7.3. de mod: contra, împotriva, în jur de, în comparație cu. 7.7.4. pentru exprimarea opoziției: în loc de. 7.7.5. pentru exprimarea excepției: în afara, în afară de, fără.

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.7.6. de scop: în scopul, pentru. 7.7.7. pentru exprimarea instrumentului: cu ajutorul. 7.7.8. pentru exprimarea relației: referitor la, în legătură cu, în raport cu. 7.7.9. pentru exprimarea cumulului: pe lângă. 7.8. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** 7.8.1. coordonatoare: în concluzie, în consecință, așa că. 7.8.2. subordonatoare: 7.8.2.1. de timp: în timp ce, până când, până ce, înainte să; 7.8.2.2. de mod: fără să; 7.8.2.3. cauzale: fiindcă, deoarece; 7.8.2.4. condiționale: cu condiția să, în caz că; 7.8.2.5. concesive: deși, chiar dacă, cu toate că; 7.8.2.6. de scop: (ca) să; 7.8.2.7. consecutive: încât; 7.8.2.8. de opoziție: în timp ce, în vreme ce, în loc să; 7.8.2.9. corelative: atât..., încât, așa cum, deși..., totuși/tot. 7.9. **Exprimarea circumstanțelor** 7.9.1. Timp 7.9.1.1. situare în timp: oricând, cândva, demult. 7.9.1.2. anterioritate: înaintea, înainte să, prima dată. 7.9.1.3. simultaneitate: tocmai, în timp ce, în vreme ce, în același timp (cu), în timpul acesta. 7.9.1.4. posterioritate: chiar după (ce/aceea), pe urmă. 7.9.1.5. frecvență/iterație: din când în când, zi de zi, frecvent, iar, iarăși. 7.9.1.6. durată: toată ziua/săptămâna, tot anul, cât timp, pentru. 7.9.2. Loc: de pe, de sub, de sus, de jos, dincolo, undeva, oriunde, printre, nicăieri, înaintea. 7.9.3. Mod: în acest fel, altfel, oricum, fără să, fără a, adică. 7.9.4. Cantitate: în cantitate mare/mică, în totalitate, în majoritate. 7.9.5. Excepţia: în afara, în afară de. 7.9.6 Aproximarea: vreo, aproape (Am mai stat vreo cinci minute, apoi am plecat.).

Clasa a X-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. RECEPTAREA ORALĂ ȘI SCRISĂ	**Teme obligatorii pentru TC:** **Tema 1. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)** **Tema 2. Orientarea în carieră** **Tema 3. Mediul înconjurător(surse de energie, dezastre naturale)** **CS: Tema 4. Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție)** ***Notă: Exemplele oferite mai jos nu trebuie parcurse integral. Profesorul va selecta conținuturile în funcție de specificul clasei și de contextul de predare.*** 1.1. Identificarea mesajului global din diferite tipuri de texte și a particularităților comunicării orale și scrise: Tema 1: interviuri, texte informative/multimodale, bloguri, dezbateri, texte narative, eseuri despre adolescență/sentimente/felul uman de a fi; Tema 2: emisiuni radio-TV, pliante, anunțuri, dezbateri, prezentări audiovideo, pagini web, texte informative, broșuri, ghiduri despre hobbyuri/carieră/evoluție profesională; Tema 3: documentare, texte argumentative, articole, prezentări audiovideo, regulamente, dezbateri, materiale media despre mediul înconjurător; CS: Tema 4: texte informative/multimodale având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.2. Înțelegerea relației dintre experiența personală și mesajul comunicat în: Tema 1: articole media, platforme dedicate adolescenților, teste de personalitate, emisiuni radio-tv, podcasturi, bloguri despre dezvoltare personală, rețele de socializare; Tema 2: documentare, interviuri, bloguri, vloguri, platforme specializate, conversații, anunțuri, având ca temă dezvoltarea profesională; Tema 3: dezbateri, regulamente, corespondență formală, instrucțiuni privind

Domenii de conținut	Conținuturi
	comportamentul în situații de calamități/dezastre naturale, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, având ca temă mediul înconjurător; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, podcasturi având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.3. Selectarea strategiilor adecvate pentru lucrul cu diferite tipuri de texte audiate/citite: Tema 1: sondaje, cercetări, comentarii de pe pagini de socializare, știri, articole, jurnale; Tema 2: documente personale, corespondență formală, pagini web, site-uri de specialitate, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, audio-ghiduri, recomandări, curriculum vitae; Tema 3: prospecte, îndrumări, regulamente, rapoarte, reportaje, pagini media specializate, documentare, texte literare și nonliterare, bloguri, vloguri; CS: Tema 4: știri, articole, regulamente, articole de lege. 1.4. Selectarea informațiilor esențiale din: Tema 1: bloguri, vloguri, interviuri, articole în mass-media și pe rețelele de socializare, sondaje de opinie; Tema 2: broșuri, ghiduri, pagini web, site-uri, aplicații și platforme, articole în mass-media și pe rețelele de socializare; Tema 3: bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv; CS: Tema 4: bloguri, podcast-uri pe tema voluntariatului. 1.5. Identificarea ariilor semantice din: Tema 1: texte expozitive/descriptive/narative/argumentative, sondaje de opinie, interviuri, podcasturi; Tema 2: articole, prezentări, discursuri publice, interviuri, cărți, reportaje, emisiuni radio-tv; Tema 3: discursuri publice, interviuri, reportaje, rapoarte, texte informative și multimodale; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.6. Localizarea unor informații de detaliu din: Tema 1: postări pe site-uri, platforme dedicate adolescenților, emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative, podcasturi; Tema 2: articole, podcasturi, interviuri, bloguri, vloguri, conversații, anunțuri, aplicații, platforme legate de cariera profesională; Tema 3: postări pe site-uri, bloguri, vloguri, articole, podcasturi, interviuri, emisiuni radio-tv pe teme de mediu; CS: Tema 4: TEDx-uri, interviuri, articole având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.7. Identificarea punctelor de vedere, a atitudinilor şi a sentimentelor exprimate în: Tema 1: conversații informale și formale, recenzii de carte, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online, corespondență (informală și formală/tradițională și electronică), bloguri, vloguri, podcasturi; Tema 2: bloguri, vloguri, podcasturi, interviuri, articole, reportaje, anunțuri, reclame; Tema 3: emisiuni radio-tv, podcasturi, conversații informale și formale, interviuri, articole, reportaje, comentarii, opinii online; CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.8. Recunoașterea procedeelor de ambiguizare (polisemie, omonimie, metonimie, metaforă), cu scopul de a deduce și de a înțelege mesajul unui text oral sau scris: Tema 1: texte literare, texte narative, scrisori; interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.9. Identificarea componentei principale a atitudinii vorbitorului față de mesajul receptat (enunț real, optativ, dubitativ, imperativ); Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte narative, audio-ghiduri, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte narative/argumentative având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.10. Recunoașterea situației de comunicare și a procedeelor lingvistice (prozodice), cum ar fi intonația și intensitatea accentuării, cu implicarea unor mijloace extralingvistice, precum limbajul mimico-gestual; Tema 1: texte literare, texte narative, interviuri pe teme variate; prezentări, discuții și dezbateri, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: recomandări, reclame detaliate, descrieri, mesaje complexe, interviuri pe teme variate; sondaje de opinie, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3 emisiuni radio-tv, reclame detaliate, audio-ghiduri, texte explicative, texte informative, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.11. Recunoașterea și rezolvarea ambiguității sintactice, în vederea receptării corecte a mesajului oral sau scris; Se referă la toate cele patru teme (TC+CS:) și pe toate tipurile de texte-suport. 1.12. Identificarea surselor umorului, ale ironiei etc., dintr-un discurs pe teme cotidiene; Tema 1: texte literare, texte narative, emisiuni de divertisment, glume, texte pentru stand-up comedy pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: reclame, postări online, texte pentru rețele de socializare, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, bancuri, glume, emisiuni de divertisment, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: bloguri, glume, texte pentru stand-up comedy având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.13. Identificarea structurilor discursive prin care se diferențiază cauza de efect, opiniile pro și contra etc. Tema 1: texte narative, argumentative, discuții și dezbateri pe tema imaginii de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, postări online, texte preluate din mass-media, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte informative, articole, emisiuni radio-tv, texte argumentative simple, bloguri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.14. Identificarea specificului structurilor discursive (descriptiv/narativ/argumentativ/explicativ) pentru înțelegerea adecvată a mesajului textului oral sau scris în: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/explicative/

Domenii de conținut	Conținuturi
	multimodale, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, ghiduri, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/ argumentative/explicative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/explicative având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.15. Compararea unor texte redactate în varii registre lingvistice, în vederea diferențierii acestora; Tema 1: puncte de vedere, emisiuni, articole, mesaje complexe, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, texte informative/explicative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: masă rotundă pe tema comportamentelor sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.16. Sesizarea caracterului funcțional al structurilor discursive; Tema 1: emisiuni radio-tv, texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, având ca temă imaginea de sine în adolescență (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: puncte de vedere, emisiuni radio-tv, articole, interviuri pe teme specifice vârstei, oferte, anunțuri, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: reportaje, emisiuni, articole, bloguri, vloguri, reclame, ghiduri, conversații formale/informale, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.17. Realizarea de inferențe sau de supoziții, pornind de la titlul unui articol de ziar sau de revistă; Tema 1: bloguri, texte informative, articole de ziar/revistă, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: bloguri, texte preluate din mass-media, interviuri, reclame, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, eseuri, interviuri, articole, biografii, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: bloguri, texte informative, articole de ziar/revistă având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.18. Înțelegerea unui text scris în versuri sau proză, într-un limbaj clar, neelaborat, din: Tema 1: articole, reportaje, texte literare (proză scurtă, poezie contemporană,) având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura umană); Tema 2: prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/ multimodale, e-book-uri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 1.19. Dobândirea independenței în lectură, cu folosirea adecvată a dicționarului și a altor elemente de sprijin: Tema 1: texte literare/nonliterare, narative/descriptive/argumentative/multimodale, e-book-uri, având ca temă adolescența (lumea sentimentelor, personalitatea, natura

Domenii de conținut	Conținuturi
	umană); Tema 2: corespondență formală/informală, prezentări, texte expozitive și descriptive, narative, argumentative, având ca temă orientarea în carieră; Tema 3: articole, ghiduri, sondaje de opinie, interviuri, reportaje, broșuri, având ca temă mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale); CS: Tema 4: texte literare/nonliterare având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție).
2. PRODUCEREA MESAJULUI ORAL ȘI SCRIS	2.1 Descrierea detaliată a experiențelor Tema 1: prezentarea detaliată a unor emoții, sentimente, reacții/a unor persoane/evenimente importante din viața adolescenților/a unei experiențe legate de perioada adolescenței; Tema 2: prezentarea detaliată a unor profesii și cariere, a unei experiențe dobândite prin muncă fizică, voluntariat etc.; descrierea unor personalități cu o carieră deosebită/interesantă/neobișnuită etc.; Tema 3: prezentarea detaliată a unor dezastre naturale/a unor evenimente majore din mediul înconjurător; CS: Tema 4: prezentarea detaliată a unor situații cunoscute prin experiențele de lectură. 2.2. Descrierea orală clară și fluentă a unor activități, obiceiuri cotidiene Tema 1: descrierea clară și fluentă a unor activități care influențează imaginea de sine, emoțiile etc.; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a unor activități specifice diferitelor profesii/a programului zilnic aferent etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a unor activități/obiceiuri prin care se reduce consumul de energie/care distrug mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: prezentarea clară și fluentă a unor activități de voluntariat. 2.3. Narațiune orală detaliată Tema 1: redarea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive din perioada adolescenței etc.; Tema 2: relatarea detaliată a unei întâmplări reale sau fictive petrecute în timpul exersării/experimentării unor profesii etc.; Tema 3: relatarea detaliată a unor evenimente/întâmplări din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: relatarea detaliată a unor evenimente reale sau fictive desfășurate în timpul unei activități de voluntariat. 2.4. Explicarea clară și amănunțită a unor proceduri, a unor instrucțiuni Tema 1: oferirea unor explicații clare legate de trăsăturile de personalitate; oferirea unor recomandări legate de managementul sentimentelor, al reacțiilor negative etc.; Tema 2: explicarea clară a responsabilităților legate de diverse profesii; oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru a completa un Curriculum Vitae etc.; Tema 3: oferirea unor sfaturi/instrucțiuni complexe pentru protejarea mediului înconjurător/reducerea consumului de energie; explicarea comportamentului adecvat în timpul diferitelor dezastre naturale etc.; CS: Tema 4: oferirea unor instrucțiuni complexe pentru un comportament adecvat în timpul unei activități de voluntariat. 2.5. Argumentare orală clară și fluentă Tema 1: prezentarea clară și fluentă a beneficiilor vârstei adolescenței/a diferitelor temperamente/trăsături de personalitate, a avantajelor/a dezavantajelor diverselor comportamente/reacții adolescentine; Tema 2: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor alegerii unor profesii/cariere etc.; Tema 3: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor diferitelor surse de energie etc.; CS: Tema 4: prezentarea clară și fluentă a avantajelor și a dezavantajelor activităților de voluntariat. 2.6. Formulare de anunțuri clare, fluente și spontane Tema 1: formularea unor anunțuri pentru evenimente agreate de adolescenți/pentru organizarea unor ateliere de psihologie etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: formularea unor anunțuri pentru ocuparea unui post vacant/ pentru organizarea unor evenimente informative privind diferite profesii/part-time jobs etc.; Tema 3: formularea anunțurilor pentru evenimente legate de cunoașterea mediului înconjurător/ pentru lansarea unei aplicații SmartCity/Greenpeace etc.; CS: Tema 4: formularea unor anunțuri pentru un eveniment social de sensibilizare. 2.7. Susținerea unei prezentări detaliate despre Tema 1: diferite sentimente/ tipuri de personalitate/natura umană etc.; Tema 2: diferite profesii/ formarea unei cariere; Tema 3: mediul înconjurător/dezastre naturale/surse de energie etc.; CS: Tema 4: voluntariat. 2.8. Formulare de răspunsuri spontane pentru întrebări cu privire la Tema 1: sentimente și reacții/comportamente problematice/natura umană etc.; Tema 2: modul în care se lucrează în cadrul diferitelor profesii etc.; Tema 3: modul în care se poate elimina consumul excesiv al resurselor din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: unele experiențe personale legate de activități de voluntariat/justiție și injustiție. 2.9. Nararea detaliată a unor întâmplări reale sau fictive Tema 1: povestirea unei întâlniri cu un idol/cu un prieten etc.; Tema 2: povestirea unei întâlniri cu reprezentanții unor profesii/unei vizite la zilele deschise ale unei firme etc.; Tema 3: cauzate de dezastre naturale/din timpul unei întâlniri pe tema surselor de energie etc.; CS: Tema 4: povestirea unei întâlniri cu un voluntar. 2.10. Redactarea unei cronici/a unei recenzii detaliate și clare despre Tema 1: emisiuni de tineret legate de imaginea de sine/filme/cărți privind lumea sentimentelor/ legate de natura umană etc.; Tema 2: emisiuni/ filme/cărți legate de orientarea în carieră etc.; Tema 3: emisiuni/filme/cărți legate de mediul înconjurător; CS: Tema 4; redactarea detaliată și clară a unei cronici de film contemporan având ca temă comportamentele sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 2.11. Redactarea unor eseuri/rapoarte detaliate și clare despre organizarea Tema 1: unui webinar despre imaginea de sine/despre natura umană etc.; Tema 2: unui workshop destinat prezentării diferitelor profesii etc.; Tema 3: unei mișcări sociale de responsabilizare; redactarea unui eseu despre valorile din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: redactarea unui eseu despre modul în care apar voluntarii pot aduce o schimbare reală în lume. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) Planificarea – pregătirea mesajului: actualizarea elementelor lexicale achiziționate sau însușirea unora noi, adecvate noilor contexte, stabilirea ideilor mesajului (activități de prelectură/preascultare) etc.; Compensarea – descrierea caracteristicilor unui obiect concret, în cazul în care nu se cunoaște denumirea potrivită (de exemplu, „persoană care nu comunică mult” = introvertit); Exprimarea sensului unui termen, prin substituirea cu un altul, care are sens asemănător (de exemplu, „trist”= melancolic) Utilizarea parafrazei pentru a masca golurile lexicale și structurale (de exemplu, „situația în care totul este acoperit de apă”= inundație); Utilizarea unui cuvânt din limba maternă, solicitând validare sau corectare (de exemplu, „Cum se spune la…?”) Monitorizarea și remedierea: Monitorizarea conștientă a propriului discurs, în scopul identificării și al corectării celor mai frecvente greșeli (de exemplu, notarea sistematică a celor mai frecvente greșeli); Autocorectarea confuziilor în utilizarea cuvintelor/expresiilor care pot provoca

Domenii de conținut	Conținuturi
	neînțelegeri/înțelegerea greșită (de exemplu, confuzia dintre cooperant și cooperat); Solicitarea confirmării privind corectitudinea unei forme folosite (de exemplu, solicitarea unui feedback din partea interlocutorului: „Cum este corect? Spală mașina lui. sau Își spală mașina?
3. INTERACȚIUNEA ORALĂ ȘI SCRISĂ	3.1. Dialoguri informale și formale Tema 1: participarea la dialoguri informale/formale pe teme ca imaginea de sine/schimbările fizice, psihice prin care trece un adolescent etc.; Tema 2: participarea la dialoguri informale/formale cu reprezentanții unor profesii etc.; Tema 3: participarea la dialoguri informale/formale pe tema mediului înconjurător etc.; CS: Tema 4: participare la dialoguri informale și formale fictive (de exemplu, cu un voluntar/avocat etc.). 3.2. Conversații fluente (*Cooperare centrată pe obiective precise)* Tema 1: realizarea unor conversații pentru clarificarea unor reacții umane/sentimente/neînțelegeri/programare la un psiholog etc.; Tema 2: participarea la unele conversații pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă; solicitarea de informații privind programul de lucru etc.; Tema 3: realizarea unor conversații pentru identificarea problemelor din mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: realizarea unor conversații pentru identificarea sursei unui caz fictiv de injustiție/contravenție/infracțiune. 3.3. Obținere de bunuri și servicii (utilizarea achizițiilor lingvistice în situații de viață cotidiene) Tema 1: participarea la un dialog pentru înscrierea la o conferință/un workshop pentru adolescenți pe tema imaginii de sine etc.; Tema 2: realizarea unor conversații pentru achiziționarea unor servicii prestate de reprezentanții anumitor profesii etc.; Tema 3: participarea la un dialog pentru plătirea unei asigurări pentru dezastre naturale/pentru instalarea unor surse de energii moderne etc.; CS: Tema 4: participarea la un dialog pentru a beneficia de avantajele unui contract de voluntariat. 3.4. Exprimarea fluentă a opiniei (schimb de informații) Tema 1: prezentarea opiniei în legătură cu un articol despre adolescenți/lumea sentimentelor/imaginea de sine sau cu un reportaj despre natura umană etc.; Tema 2: susținerea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre diferite profesii/cariere etc.; Tema 3: prezentarea opiniei în legătură cu un articol/reportaj despre sursele de energie etc.; CS: Tema 4: Prezentarea opiniei privind comportamentele sociale (voluntariat, justiție și injustiție). 3.5. Realizarea unui interviu, real sau fictiv Tema 1: realizarea unui interviu fictiv cu un adolescent/psiholog/sociolog etc.; Tema 2: realizarea unui interviu cu reprezentanții diferitelor profesii etc.; Tema 3: realizarea unui interviu cu un activist de mediu/cu reprezentantul unei asociații pentru protejarea mediului etc.; CS: Tema 4: realizarea unui interviu cu un voluntar/martor/avocat/polițist etc. 3.6. Conversație telefonică spontană (utilizarea sistemului de telecomunicații) Tema 1: formularea telefonică a unei invitații la o întâlnire, acceptarea/refuzul invitației, anunțarea oricărui tip de întârziere etc.; Tema 2: participarea la o conversație telefonică cu reprezentantul unui anumite profesii/solicitarea unor informații cu privire la prețul unor servicii profesionale etc.; Tema 3: participarea la o conversație telefonică pentru a anunța autoritățile cu privire la apariția unui dezastru natural/fenomen natural neașteptat etc.; CS: Tema 4: participarea la o conversație telefonică pentru a anunța autoritățile cu privire la un caz de infracțiune. 3.7. Redactarea unor mesaje clare și spontane (utilizând formule convenționale) Tema 1: de felicitare/mulțumire/încurajare din partea unui adolescent/și pentru un adolescent/personalitate etc.;

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tema 2: pentru reprezentanții diverselor profesii etc.; Tema 3: de înștiințare în cazul unui dezastru natural etc.; CS: Tema 4: de felicitare/mulțumire/încurajare pentru un voluntar/un polițist etc. 3.8. Corespondențe informale/formale: scrisori personale, e-mailuri personale/oficiale, scrisori de invitație, mulțumiri, cereri, reclamații, chestionare etc. Temele 1, 2, 3, *4 (TC+CS:): redactarea unor scrisori și e-mailuri personale/oficiale/de mulțumire/invitație/cerere etc., adaptate ariei tematice. 3.9. Postări spontane pe rețele de socializare, comentarii online, reclame, anunțuri, texte multimodale – realizarea unui afiș pentru Tema 1: un eveniment de informare destinat adolescenților etc.; Tema 2: un site cu anunțuri de locuri de muncă/un scurt film despre profesii etc; Tema 3: un eveniment de sensibilizare a opiniei publice privind mediul înconjurător etc.; CS: Tema 4: o campanie de informare cu privire la drepturile și obligațiile voluntarilor/cetățenilor în cazul unei infracțiuni. **APLICATIV** (se aplică în cazul fiecărei arii tematice) *Solicitarea și preluarea cuvântului*: intervenția într-o discuție pe teme familiare, utilizând expresii potrivite pentru a prelua cuvântul: de exemplu: *Aș dori să intervin și eu...; Dacă s-ar putea, aș vrea să intervin și eu...* etc. *Cooperarea și clarificarea în interacțiunea orală/scrisă:* formularea unor întrebări de clarificare/sprijin: *de exemplu,* „*Vă referiți la....?*.”, „*Mi-ați putea explica...*? *Mi-ați putea trimite, vă rog, un e-mail/un mesaj de lămurire?*” etc.
4. MEDIEREA CULTURALĂ ÎN CONTEXT PLURILINGV ȘI PLURICULTURAL	4.1. Identificarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate Tema 1: prezentarea unui punct de vedere legat de imaginea despre sine şi despre celălalt, prin prisma propriei culturi; Tema 2: transmiterea unor informații detaliate, pe tema căutării unui loc de muncă, dintr-un portofoliu de carieră/CV/scrisoare de intenţie/ scrisoare de recomandare/aplicaţie pentru burse; Tema 3: argumentarea necesității de a menține echilibrul natural, prin intervenţia raţională a omului asupra mediului ambiant; CS: Tema 4: dezbatere cu privire la necesitatea implicării civice în activități de voluntariat/necesitatea intervenției civice în cazuri de violență în spațiul public. 4.2. Explicarea raportului dintre mesajul global și informațiile detaliate, în vederea medierii comunicaționale Tema 1: rezumarea orală sau scrisă a conținutului unui text literar pe tema adolescenței/a unei emisiuni TV legată de sentimentele trăite la vârsta adolescenței etc.; Tema 2: negocierea unui punct de vedere comun în ceea ce privește opiniile diferite în legătură cu o anumită meserie/un anumit job; Tema 3: rezumarea unui text literar pe tema naturii, aparținând unui scriitor din comunitatea/ regiunea de proveniență/din literatura universală a cărui operă este bilingvă; de exemplu, română și germană/maghiară și română etc.; CS: Tema 4: dezbatere pe tema importanței acțiunilor de voluntariat în protejarea mediului înconjurător. 4.3. Prezentarea raportului dintre informațiile explicite și implicite, trecând de la un tip de comunicare la altul (de la oral la scris și de la scris la oral) Tema 1: realizarea unei hărți conceptuale, pornind de la un text audiat pe tema autocunoașterii în adolescență; Tema 2: realizarea unui joc de rol cu tema „Bursa locurilor de muncă”/ „Bursa programelor de studii”, prelucrând informații de pe site-uri specializate; Tema 3: prezentarea în scris a beneficiilor surselor de energie regenerabilă, în urma vizionării unor filme documentare; CS: Tema 4: organizarea unui „proces literar” pornind de la texte pe tema injustiției. 4.4. Prezentarea comparativă a mesajelor unor texte literare/nonliterare, punctând asemănările și deosebirile Tema 1: compararea viziunii despre relația dintre adolescentului cu lumea adulților

Domenii de conținut	Conținuturi
	într-un text literar și unul nonliterar; Tema 2: realizarea cu colegii de clasă a unor jocuri de rol pe tema interviului de angajare; Tema 3: realizarea și prezentarea unui portofoliu pe tema unor dezastre naturale care au schimbat lumea, surprinse în texte literare și/sau nonliterare; CS: Tema 4: dezbatere pe tema asemănărilor și a deosebirilor dintre adolescenții de ieri și de azi din perspectiva motivației de a participa la activități de voluntariat. 4.5. Schimbarea perspectivei personale, pe baza experienței de lectură Tema 1: transformarea textelor literare pe tema naturii umane în texte nonliterare; Tema 2: realizarea unui material multimedia privind noțiunea de „networking social”, pe baza textelor citite/audiate; Tema 3: concurs de afișe pe tema „Siguranța personală în contextul unor problemele ecologice”; CS: Tema 4: realizarea unui text multimodal pe baza unui text literar/nonliterar citit, având ca temă comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție). 4.6. Compararea informațiilor desprinse din texte/situații de viață privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale cu perspectiva personală Tema 1: prezentarea comparativă a învățăturilor textelor literare/nonliterare privind diferite aspecte culturale, psihologice şi sociale; Tema 2: analiza unor texte/filme care reflectă modele/ posibilități de realizare personală; Tema 3: dezbatere privind comportamentele adecvate în diverse situații de risc ecologic; CS: Tema 4: compararea informațiilor desprinse din texte/situații de viață legate de comportamentele sociale cu perspectiva personală. 4.7. Motivarea aprecierii față de valorile alterității Tema 1: analiza comparativă a motivului trecerii de la copilărie la adolescență și/sau de la adolescență la maturitate în culturi diferite; Tema 2: masă rotundă pe tema profesiilor celor mai îndrăgite de tinerii absolvenți din medii culturale diferite; Tema 3: prezentarea orală și/sau scrisă a imaginii unui dezastru natural în texte literare și producții artistice din cultura proprie și din alte culturi; CS: Tema 4: dezbatere privind raportul cu alteritatea în cadrul activităților de voluntariat. 4.8. Prezentarea obiectivelor unei activități colaborative, aflate în impas, în vederea reorientării discuției Tema 1: elaborarea, pe baza unor modele din operele literare, a unei liste cu strategii eficiente de depășire a situațiilor cu impact emoțional puternic; Tema 2: realizarea unui joc de rol privind înțelegerea, toleranța și respectul pentru opiniile celorlalți; Tema 3: formularea unor argumente privitoare la necesitatea de a promova sursele de energie alternativă; CS: Tema 4: prezentarea obiectivelor unei activități de voluntariat. 4.9. Explicarea originii divergențelor, reamintind argumentele ambelor părți și punctele comune ale poziției lor inițiale Tema 1: masă rotundă privind relația dintre convingeri, valori, priorități și corectitudinea deciziilor; Tema 2: rezolvarea divergențelor din cadrul unei activități pe grupe, cu tema „Proiectul de carieră”; Tema 3: dezbatere pe tema încălzirii globale, opinii pro și contra; CS: Tema 4: explicarea originii divergențelor într-un caz fictiv de violență verbală apărută în spațiul public. 4.10. Exprimarea propriei identităţi, prin conştientizarea apartenenţei la comunitatea culturală/lingvistică din perspectiva individului bilingv Tema 1: analiza socioculturală a unui text literar; Tema 2: autoanaliza din perspectiva manifestărilor maturității și ale imaturității în

Domenii de conținut	Conținuturi
	ceea ce privește alegerea profesiei; Tema 3: elaborarea de pliante cu tema „Protejarea mediului înconjurător, în spații culturale diferite”; CS: Tema 4: analiza avantajelor bilingvismului în cadrul unor activități de voluntariat. 4.11. Explicarea impactului stereotipurilor și al prejudecăților asupra comportamentului și a relațiilor interpersonale Tema 1: comentarea unor articole din mass-media care prezintă cazuri concrete referitoare la manipulare și la stereotipii/prejudecăți; Tema 2: compararea percepțiilor despre tradițional și modern privind orientarea în cariera profesională; Tema 3: joc de rol pe tema manifestării/a vehiculării stereotipurilor și a prejudecăților în legătură cu dezastrele naturale; CS: Tema 4: prezentarea impactului stereotipurilor și al prejudecăților asupra comportamentelor sociale (voluntariat, justiție și injustiție).
5. FUNCȚII COMUNICATIVE	5.1. a se adresa cuiva direct 5.2. a iniția/a menține o conversație (expresii fixe) 5.3. a se adresa cuiva la telefon 5.4. a se adresa cuiva în corespondență 5.5. a descrie diverse experiențe/evenimente 5.6. a cere/a oferi informații asupra unui fapt 5.7. a cere/a oferi informații asupra unui act mental 5.8. a cere/a răspunde la cererea de informații asupra unei capacități/abilități 5.9. a exprima o dorință/ necesitate a exprima intenția/lipsa intenției 5.11. a solicita şi a oferi informații generale 5.12. a solicita/a oferi instrucțiuni/ajutor 5.13. a descrie persoane, locuri, evenimente 5.14. a-şi exprima acordul/ dezacordul 5.15. a exprima şi a solicita o opinie 5.16. a exprima motive/explicații 5.17. a trage concluzii 5.18. a face prezentări 5.19. a exprima condiționări 5.20. a folosi stilul formal/informal 5.21. a exprima: 5.21.1. plăcerea/dezgustul/surpriza/ stările fiziologice 5.21.2. nevoia/preferința/dorința/bucuria și mulțumirea/ 5.21.3. tristețea și nemulțumirea/interesul/dezinteresul/ 5.21.4. preocuparea/îngrijorarea/ 5.21.5. speranța/iubirea/simpatia/antipatia/admirația/mândria/ 5.21.6. încrederea/neîncrederea/compasiunea/iritarea/durerea/vinovăția/nevinovăția/ nerăbdarea/resemnarea
6. VOCABULAR/SFERE LEXICALE	6.1. Imaginea de sine în adolescență - trăsături fizice; - trăsături de personalitate; - emoții și sentimente; - haine, încălțăminte, accesorii. 6.2. Orientarea în carieră - profesii; - sfera profesională; - beneficii salariale; - calitățile angajatului; - sfera companiei; 6.3. Mediul înconjurător - surse de energie; - sfera consumului; - materiale de construcții; - relief și formațiuni naturale; - ecologie; - dezastre naturale/calamități; 6.4. **CS**: Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție)

Domenii de conținut	Conținuturi
	- voluntariat; - asistență socială; - asociație/fundație; - campanie de strângere de fonduri; - donație; - implicare civică; - contravenție; - infracțiune; - pedepse/sancțiuni; - intervenție; - tribunal; - judecător; - investigație; - respectarea/încălcarea legii.
7. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	**Notă:** *Pentru denumirea claselor și a categoriilor gramaticale enumerate în acest capitol, s-a utilizat metalimbajul, dar terminologia specifică elementelor de construcție a comunicării nu va face obiectul unei învățări explicite. În cadrul activităților didactice, nu se va apela, pe cât posibil, la descrierea teoretică a structurilor lingvistice exersate în diverse contexte de comunicare. Structurile gramaticale de mai mare dificultate, dar necesare pentru realizarea unor funcții comunicative, nu vor fi tratate izolat, ci vor fi abordate integrat și contextualizat. Elementele de gramatică se vor doza progresiv, conform dificultății lor şi nevoilor impuse de aria tematică de comunicare, fără a se urmări epuizarea tuturor realizărilor lingvistice ale categoriilor gramaticale enumerate. Prezentăm mai jos elementele care trebuie exersate la clasa a X-a, aferente nivelului lingvistic B2, conform Descrierii minimale a limbii române:* 7.1. **Substantivul (substantive compuse și locuțiuni substantivale)** 7.2. **Articolul** 7.2.1. posesiv-genitival al, a, ai, ale (în toate situațiile de utilizare) 7.2.2. demonstrativ (genitiv, dativ) 7.3. **Adjectivul** 7.3.1. pronominal demonstrativ(genitiv, dativ): 7.3.1.1. de apropiere: acestui, acestei, acestor 7.3.1.2. de depărtare: acelui, acelei, acelor 7.3.2. pronominal nehotărât (nominativ, acuzativ): vreun, vreo, oricât, oricâtă, câtva, oricare 7.3.3. pronominal nehotărât (genitiv, dativ): altui, altei, altor, tuturor, oricărui, oricărei, oricăror, fiecărui, vreunui, vreunei, vreunor, multor, atâtor etc. 7.3.4. pronominal interogativ (genitiv, dativ): cărui, cărei, căror etc. pronominal relativ (genitiv, dativ): al cărui, al cărei, al căror, cărui, cărei, căror etc. 7.4. **Pronumele** 7.4.1. personal reflexiv (dativ, cu sens posesiv): îmi, îți, își, ne, vă, își, mi-, -mi, ţi-, -ți, și-, -și, ne-, -ne, v-, -vă, și-,-și, cu verbe la indicativ (prezent, perfect compus, imperfect, mai mult ca perfect, viitor), conjunctiv, imperativ, condițional și gerunziu 7.4.2. posesiv (genitiv, dativ): alor mei, alor tăi, alor săi etc. 7.4.3. demonstrativ (genitiv, dativ): 7.4.3.1. apropiere: acestuia, acesteia, acestora 7.4.3.2. depărtare: aceluia, aceleia, acelora 7.4.4. nehotărât (inclusiv cele compuse, genitiv, dativ): unuia, uneia, unora, altuia, alteia, altora, multora, tuturora, fiecăruia, altcuiva, oricăruia, vreunuia, câtorva 7.4.5. negativ (genitiv, dativ): nimănui, niciunuia, niciuneia, niciunora 7.4.6. relativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora 7.4.7. interogativ (genitiv, dativ): al căruia, al căreia, al cărora, căruia, căreia, cărora? 7.5. **Verbul** 7.5.1. modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect (activ, reflexiv, pasiv): cântasem, putusem, mersesem, venisem, mă plimbasem, îmi amintisem etc. 7.5.2. modul indicativ, timpul perfect simplu (activ, reflexiv, pasiv): așteptai, putui, mersei, venii 7.5.3. modul condițional-optativ, timpul perfect (activ, reflexiv, pasiv): aș fi ascultat, aș fi putut, aș fi mers, aș fi venit, m-aș fi dus, te-ai fi dus, s-ar fi dus, ți-aș fi spus, mi-ar fi spus etc.

Domenii de conținut	Conținuturi
	7.5.4. modul supin: la cules, pentru citit, pentru curățat 7.5.5. modul infinitiv, forma cu „a” 7.6. **Adverbe și locuțiuni adverbiale** 7.6.1. de loc: niciunde, încoace, încolo, de jur împrejur, din loc în loc, la margine 7.6.2. de timp: altădată, vreodată, nicicând, anterior, ulterior, zi după zi, ceas de ceas, lună de lună etc. 7.6.3. de mod: degeaba, pe neașteptate, fără îndoială, bineînțeles, întocmai, măcar, tocmai, nicidecum, în niciun caz, dintr-odată, cât de cât, așa cum, circa, în jur de, anume etc. 7.7. **Prepoziții și locuțiuni prepoziționale** 7.7.1. loc: dinspre, înspre, de-a lungul, de-a latul, în susul, în josul, împrejurul, la marginea 7.7.2. timp: cu prilejul, în decursul, odată cu, deodată cu etc. 7.7.3. mod: potrivit, conform, contrar, în conformitate cu, în jur de, în loc de, în stare de, în cantitate de, în procent de, parțial, integral, asemenea, față de, spre deosebire de, pe deasupra, în proporție de etc. 7.7.4. opoziție: în locul 7.7.5. scop: în scopul, în vederea 7.7.6. cauză/instrument: din pricina, prin intermediul, datorită, mulțumită, grație 7.7.7. condiție: în caz de 7.7.8. consecință: ca urmare a, ca efect al 7.7.9. concesie: cu tot/toată, în ciuda, indiferent de 7.7.10. relație: asupra, legat de, cât despre, în privința, cu privire la, privitor la, în ceea ce privește, cu referire la, raportat la, în legătură cu, în raport cu, din punctul de vedere (al), în funcție de 7.7.11. cumul: în afară de, pe deasupra 7.7.12. asociere: la un loc cu, laolaltă cu 7.8. **Conjuncții și locuțiuni conjuncționale** 7.8.1. concluzive: așadar, prin urmare 7.8.2. subordonatoare: 7.8.3. temporale: pe când, chiar când, cât timp, până să, până ce, imediat ce, de îndată ce, (ori) de câte ori, de fiecare dată când, întotdeauna când etc. 7.8.4. comparative: ca și când, ca și cum, pe măsură ce, fără să, de parcă 7.8.5. cauzale: căci, pe motiv că, sub pretext că, întrucât, din moment ce, de vreme ce, având în vedere că, din pricină că, dat fiind că condiționale: în ipoteza că 7.8.6. concesive: în ciuda faptului că, indiferent de, chiar și, fără să, și dacă etc. 7.8.7. consecutive: de 7.8.8. opoziționale: în timp ce, în vreme ce, pe când, în loc să cumulative: pe lângă (faptul) că

Clasele a XI-a şi a XII-a

Domenii de conținut	Conținuturi
1. LITERATURĂ	Teme - cupolă obligatorii: Tema 1. Experiențe fundamentale ale existenței Tema 2. Subiect și alteritate Tema 3. Tradiție și modernitate TC: 1.1. **Discurs narativ** 1.1.1. fir narativ; plan narativ; personaj; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; indici spațio-temporali; perspectiva narativă; narator **CS:** 1.1.2. stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber 1.1.3. semnificațiile discursului narativ TC: 1.2. **Discurs dramatic** 1.2.1. didascalii; limbajul dramatic; act, scenă, replică; autorul/personajul ca enunțiator real/fictiv; particularități de construcție a personajului; mijloace de caracterizare a personajului; conflict; **CS:** 1.2.2. semnificațiile discursului dramatic TC: 1.3. **Discurs liric** 1.3.1. tipul de lirism; autor/eu liric/ipostaze lirice; elemente de versificație; limbaj artistic (imagini artistice; procedee artistice); 1.3.2. lirismul obiectiv şi lirismul subiectiv; 1.4. Titlu, incipit, simbol central, temă și motiv literar, viziune despre lume; 1.5. Genuri literare și specii literare **CS:** 1.6 semnificațiile discursului liric. 1.7 discursul critic
2. CONTEXTE	2.1. Curente culturale/literare și orientări tematice; 2.2. Contexte istorice și socioculturale 2.3. Dinamica fenomenului literar/cultural în diferite epoci

Patrimoniu cultural școlar (autori canonici)	Listă orientativă (lista deschisă cuprinzând scriitori români)
- Mihai Eminescu - Ion Luca Caragiale - Ioan Slavici - Ion Creangă - George Bacovia - Lucian Blaga - Tudor Arghezi - Liviu Rebreanu - Camil Petrescu - George Călinescu - Mihail Sadoveanu - Marin Preda - Marin Sorescu - Nichita Stănescu	- Alexandru Macedonski - St. O. Iosif - Dimitrie Anghel (*de ex., corespondența*) - Garabet Ibrăileanu - Mircea Eliade - Mircea Cărtărescu - Octavian Paler - Alina Pavelescu - Ion Pillat - Nicolae Labiș - Vasile Voiculescu - Doina Ruști - Ioana Pârvulescu - Simona Popescu - Mihail Sebastian - Max Blecher - Anton Holban

	- Ştefan Augustin Doinaş - Nicolae Steinhardt - Dan Lungu - Ioana Nicolae - Radu Paraschivescu - Adina Popescu - Marius Chivu

SUGESTII METODOLOGICE

Clasele a IX-a și a X-a

I. INTRODUCERE

În ultimele două decenii, în didactica limbilor, s-a impus *perspectiva acțională*, care este mai largă decât cea *comunicativ-funcțională*, incluzând-o. După cum s-a văzut în *Nota de prezentare*, aceasta consideră elevul ca fiind un actor social, care are de îndeplinit diferite *sarcini*, într-un context social bine delimitat și în cadrul unui *domeniu particular* de activitate. Dacă obiectivul principal al unei sarcini pe care noi o formulăm în context didactic, nu este limba în sine, atunci care este scopul nostru fundamental? După cum lesne ne putem imagina, acesta este obținerea unui alt „produs", a unui alt rezultat, care doar valorifică competența comunicativă generală. De exemplu, realizarea unui afiș pentru organizarea unui eveniment, crearea unui blog, planificarea unei vacanțe, împreună cu prietenii, organizarea unei campanii de curățare a mediului etc. Așadar, tratându-ne elevii ca pe niște actori sociali, îi implicăm activ în procesul de învățare și recunoaștem natura socioculturală a învățării și a utilizării unei limbi.

Din acest motiv, *competența comunicativă generală* nu poate fi redusă la *competența lingvistică propriu-zisă* (fonologică, ortografică, ortoepică, gramaticală, lexicală), ci include și *competența sociolingvistică* (recunoașterea markerilor lingvistici ai relațiilor sociale, ai convențiilor de politețe, ai diferențelor de registru, ai graiurilor etc.), dar și *competența pragmatică* (realizarea funcţiilor comunicative, pe baza unor scheme sau descriptori ai schimburilor interacţionale, construirea adecvată a discursului, asigurarea coeziunii și a coerenţei lui, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, identificarea efectelor de ironie și de parodie în textele receptate/produse etc. În aceste două ultime competențe se vede, și mai clar, impactul major al interacţiunilor sociale și al mediilor culturale asupra comunicării.

Pentru a asigura formarea acestei competențe comunicative generale în limba română a elevilor maghiari, vom organiza la clasă niște *activități de comunicare lingvistică* fundamentale, care vizează dezvoltarea unor abilități specifice: *receptarea mesajului oral/scris*, *producerea mesajului oral/scris*, *interacțiunea orală și scrisă* și *medierea*.

În proiectarea întregului demersului didactic, dezvoltarea acestor abilități constituie firul director. Nu trebuie să uităm însă că acest proces se desfășoară într-un *mediu plurilingv* și *pluricultural*. Acest lucru prezintă și numeroase avantaje, fiindcă elevul poate: face uz de cunoștințele pe care le are în mai multe limbi, pentru a înțelege sensul unui text; utiliza întreg aparatul lingvistic de care dispune, pentru a experimenta diferite forme de exprimare a mesajului; să se exprime într-o anumită limbă, înțelegând mesajul transmis de o persoană într-o altă limbă; media între indivizi care nu au nicio limbă (sau varietate de limbă/dialect) în comun; exploata paralingvisticul, respectiv, limbajul nonverbal și paraverbal (mimica, gestica în scopul asigurării înțelegerii) etc.

De asemenea, elevii noștri sunt și niște *subiecți pluriculturali*, în sensul că sunt/trebuie să devină *competenți în cel puțin două culturi*. *Pluriculturalismul* presupune atât a se identifica cu anumite valori, credințe și/sau practici specifice mai multor culturi, cât și dezvoltarea unor competențe necesare pentru a participa activ la viața acestor culturi. Ca actori sociali, care operează în minimum două culturi, ei dispun de cunoștințe, abilități lingvistice și comportamentale necesare în asemenea situații. De aceea pluriculturalismul nu poate fi separat de plurilingvism. *Educația pluriculturală* constituie un proiect de formare a unor ființe umane capabile „să inițieze și să-și controleze acțiunile și formele de expresie în acord cu contextul, arătând că sunt capabile să conștientizeze diferențele culturale și să facă ajustări subtile pentru a preveni/repara neînțelegerile și incidentele de ordin cultural" (*Companion Volume* 2018: 145).

Nu trebuie să uităm nicio clipă că scopul întregului proces educațional, prin urmare și al disciplinei *limba și literatură română*, este acela de a contribui la formarea unui subiect uman complex, purtător singular al mai multor limbi și culturi (declinate, la rândul lor, în diverse subculturi: naționale/regionale, lingvistice, profesionale, etnice, sociale, politice, generaționale etc.), pregătit să sintetizeze și să actualizeze toate aceste varietăți într-o manieră personală și complementară.

Temele care vor fi studiate la TC, filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*, clasele a IX-a și a X-a, sunt:

1. Stil de viață sănătos
2. Tehnologiile în viața noastră
3. Adolescenți printre cărți
4. Imaginea de sine în adolescență (natura umană, lumea sentimentelor, personalitatea)
5. Orientarea în carieră
6. Mediul înconjurător (surse de energie, dezastre naturale)

La filiera teoretică, profilul umanist, specializarea *Filologie*, pe lângă aceste teme, profesorul va

parcurge încă o temă obligatorie, după cum urmează:

- în clasa a IX-a: Călătoriile
- în clasa a X-a: Comportamente sociale (voluntariat, asistență socială, justiție și injustiție).

Clasa a IX-a

PROIECTAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Principiul fundamental care trebuie să ghideze proiectarea întregului demers didactic este acela de a integra formarea competenței lingvistice unui scop mai larg, *comunicativ-funcțional* și *acțional*, așa cum este specificat și în *Nota de prezentare*. Deși, pe parcursul procesului didactic, se va rezerva un spațiu semnificativ și problemelor gramaticale sau exercițiilor lexicale aferente nivelului B1+ sau, acolo unde este cazul, nivelului B2, acestea vor fi *subordonate, întotdeauna, scopului comunicativ*. Trebuie să fie cât mai limpede, pentru toți profesorii, că *urmărim dezvoltarea competenței comunicative în limba română, și nu achiziția unor cunoștințe teoretice despre limbă.*

Așadar, *gramatica și vocabularul* reprezintă doar niște *mijloace lingvistice* pentru obținerea unor performanțe cât mai bune în comunicarea orală sau scrisă. De aceea, în explicarea noțiunilor gramaticale, metalimbajul va fi redus la maximum, pentru fixarea structurilor gramaticale utilizându-se, de preferință, exerciții *structurale* (pe bază de model) sau *funcționale* (scrierea formei corecte a unor cuvinte, pe baza contextului în care acestea sunt integrate). Având în vedere că scopul urmărit este însușirea unei limbi funcționale, și predarea literaturii va avea în vedere, pe lângă formarea unei culturi literare de bază și pe lângă dezvoltarea plăcerii de a citi, și valorificarea textelor literare în scopul îmbunătățirii competenței comunicative generale**.**

Enumerăm, în continuare, principiile elementare care ar trebui respectate în conceperea oricărui demers didactic, astfel încât însușirea limbii române să se realizeze cu cât mai eficient.

1. *Impunerea limbii române ca limbă unică de contact în timpul lecțiilor. Apelând, cu predilecție, la metoda directă de predare, și nu la cea contrastivă, limităm semnificativ utilizarea limbii materne.* În acest mod, timpul fizic avut la dispoziție va fi valorificat, la maximum pentru expunerea elevilor într-un grad cât mai mare la limba română, dar și pentru ca aceștia să producă discurs în limba-țintă.

2. *Folosirea microlimbii atât în pregătirea inputurilor, cât și în conversația cu clasa. Microlimba* reprezintă un sistem simplificat în comparație cu sistemul limbii naturale, care este adaptat nivelului de competență lingvistică la care se află elevii (interlimba). Pentru a înțelege cum se gradează profilul microlimbii, a se vedea, mai jos, textele ilustrative aferente nivelurilor A1-B2, dar și *Descrierea minimală a limbii române,* în lista bibliografică.

3. *Dezvoltarea integrată a competențelor.* Activitățile de învățare vor fi astfel planificate, încât să se asigure dezvoltarea cât mai echilibrată a tuturor competențelor generale – *receptarea orală și scrisă, producerea și interacțiunea orală și scrisă, medierea*, fără să excludem gramatica și vocabularul. În acest sens, exercițiile și activitățile aferente fiecărei competențe trebuie alternate, pentru a nu o defavoriza pe niciuna dintre ele, și pentru a nu suprasolicita elevii.

4. *Respectarea celor trei pași în proiectarea activităților de receptare orală și scrisă*: preascultarea, ascultarea propriu-zisă și postascultarea (respectiv, prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura). Aceste etape urmăresc să pregătească înțelegerea textului input, prin exerciții lexicale, gramaticale sau de comunicare orală/scrisă, dar și să stimuleze elevul să producă discurs oral sau scris, pornind de la aceste texte (a se vedea exemplele de exerciții propuse pentru fiecare etapă, mai jos, la competențele receptive). Activitățile destinate medierii vor fi organizate, de regulă, în etapa a treia de postascultare/postlectură, când vor fi asigurate condițiile lingvistice necesare îndeplinirii sarcinilor specifice acestei competențe.

5. *Formularea unor sarcini de lucru cât mai autentice*, adică a unora care să semene cât mai mult posibil cu ceea ce fac vorbitorii, în mod obișnuit, în viața reală.

6. *Utilizarea unor suporturi audiovizuale cât mai atractive*, atât pentru introducerea elementelor lexicale, cât și pentru activitățile comunicative, astfel încât acestea să faciliteze înțelegerea mesajului, iar elevii să lucreze cu plăcere.

7. *Introducerea directă a lexicului, apelându-se la traducerea în limba maternă doar în ultimă instanță, după ce au fost epuizate toate celelalte metode:* utilizarea unor imagini sugestive, exploatarea relațiilor de sinonimie și de antonimie dintre cuvinte, utilizarea perifrazelor, a unor rebusuri sau jocuri specifice, a limbajului mimico-gestual etc.

8. *Descentrarea activităților, astfel încât vocea profesorului să se audă mai puțin decât vocea elevilor.* Profesorul nu trebuie să mai ocupe locul central în desfășurarea activităților, străduindu-se să joace rolul unui moderator, al unui mediator. Activitățile trebuie organizate în beneficiul elevilor, creându-li-se condițiile optime pentru a produce cât mai mult discurs în limba română, în sala de clasă. În acest scop, se

vor utiliza formule alternative de management al clasei: pe lângă munca frontală, se va utiliza, în mod regulat, lucrul în perechi sau în grup.

Dacă vom respecta, cu toții, aceste reguli simple, este imposibil ca elevii noștri să nu obțină rezultate foarte bune la sfârșitul parcursului de învățare a limbii și a literaturii române.

Texte ilustrative pentru nivelurile aferente CECRL

Un weekend la cabana Ionel

Nivelul A1

În weekend, mergem la cabana „Ionel”. Cabana este la munte, aproape de Cluj. Acolo sunt trei clădiri. Fiecare clădire are douăzeci de locuri. Există şi o bucătărie mare. În bucătărie putem găti, pentru că avem aragaz, farfurii, frigider. La cabană lucrează Ionel şi soţia lui. Ei sunt foarte amabili și simpatici. Va fi foarte bine în acest loc special. Ziua vom face o plimbare pe munte, vom juca fotbal sau volei. Seara vom discuta pe terasă sau vom dansa. Nu există televizor, dar avem semnal și putem vorbi la telefon cu prietenii noștri. Va fi un weekend excelent!

Nivelul A2

Weekendul *acesta*, o să mergem la munte, la o cabană. Aceasta *se numește* cabana Ionel și *se află* la aproximativ 40 de kilometri de Cluj. Este *cea mai cunoscută* cabană din zonă și noi ne-am amuzat foarte tare, *din cauză că* numele *cabanei* este *acelaşi* cu numele *proprietarului*. Şi *pe* proprietar *îl* cheamă tot Ionel, dar el nu lucrează singur. Întotdeauna *îl* ajută şi soţia lui, Ionela, *care* este *nu numai* foarte amabilă, *ci și* o bucătăreasă excelentă. În realitate, acolo *nu* este o singură cabană, *ci* sunt trei clădiri mari. Fiecare cameră are o baie, însă bucătăria este comună pentru toate camerele. Bucătăria este foarte mare și are toate obiectele necesare *ca să gătești: oale, tigăi, cuptor* etc. Cabanele au şi o sufragerie foarte mare. *În mijlocul sufrageriei,* se află o masă *rotundă*. Aici, invitaţii pot *să joace* şah sau cărţi şi pot *să discute* cu prietenii *în timpul zilei*. Lângă aceste cabane, este și un teren de sport, unde *se organizează* campionate de fotbal sau de baschet, iar, seara, *în jurul unui foc* mare, toţi mănâncă împreună grătare şi beau bere. Dacă vrem, putem *să le dăm un telefon prietenilor* noștri, *deoarece* semnalul este foarte bun. Sigur *vom petrece* împreună *un weekend* minunat la cabana Ionel.

Nivelul B1

La sfârșitul săptămânii, eu și prietenul meu *am vrea* să mergem la munte *pentru a ne relaxa*. De *vreo* două zile am primit un mesaj pe internet, cu o ofertă *extraordinar de* interesantă și de atractivă. Mi-a plăcut şi felul *în care prezentau* cabana. *Se spunea* că, la cabana Ionel, se poate petrece un weekend minunat. Cabana *este situată* la aproximativ 40 de km de Cluj-Napoca și este cea mai cunoscută şi mai căutată cabană din zonă. Camerele pot fi rezervate cu două săptămâni înainte, la telefon, fără avans. Ionel *este ajutat de* amabila lui soţie, care organizează totul de la „A” la „Z”. *De fapt*, nici nu este o singură cabană, ci, în realitate, sunt trei clădiri. Cele trei clădiri *sunt dotate* cu *un grup sanitar* și pot primi până la șaizeci de persoane. *Deși* nu toate camerele au bucătărie, există una în fiecare clădire, care e și foarte mare. Aceasta *este dotată* cu *tot felul de* vase și de aparate electrocasnice *necesare gătitului*. *În caz că am dori* să jucăm șah sau cărți, *am putea* să stăm la masa din mijlocul sufrageriei, care, seara, se transformă într-un loc potrivit pentru o discotecă sau pentru discuțiile cu prietenii. Spaţiul cel mai solicitat pare a fi terenul de sport, dar și masa de ping-pong, unde locuitorii de weekend, *vorbind* și *râzând* împreună, *amintindu-și* de întâmplările din alte locuri minunate, ajung să se cunoască între ei. O, dar am uitat să spun ceva *în legătură cu* terenul de sport: aici sunt organizate și campionate, pe echipe. *Chiar dacă* au câștigat sau nu, toţi iau masa împreună, mâncând grătare şi bând bere, *cu condiția să* uite că au pierdut meciul. Bineînţeles, nu lipsește nici *focul de tabără*. În jurul lui, poţi să-i suni chiar pe prietenii tăi rămaşi la Cluj, *deoarece* semnalul pentru telefonul mobil este foarte bun. Dacă te hotărăști să vii, *ia* telefonul cu tine! Dar, *fără să* te superi, te anunțăm că tehnica se opreşte aici: televizorul lipsește și e mai bine să nu încarci bagajul punând și laptopul. *În consecință*, ne-am hotărât! Cu siguranță acesta este weekendul *pe care* îl visăm: două zile în mijlocul naturii, departe de calculator, de televizor şi de toate grijile vieţii obişnuite.

Nivelul B2

De *vreo* câteva săptămâni, *mă apucasem* să caut o ofertă interesantă, pentru a petrece undeva un weekend *de vis*. *Ca urmare*, am fost extrem de plăcut surprinsă găsesc în căsuţa mea de poştă electronică o ofertă *pe cât de* interesantă, *pe atât de* tentantă, *al cărei* ton m-a cucerit *pe loc*. Probabil că o să vă miraţi, *spunându-vă* că nu e nimic spectaculos, nimic *ieșit din comun*, ci e vorba, pur şi simplu, de o mică vacanţă în mijlocul naturii, la doar câţiva kilometri de Cluj. Dar eu *îmi doream* aşa ceva de multă vreme. Le-am spus și *alor mei* ce intenții am și m-au aprobat întru totul, *dat fiind că* știau cât sunt de obosit. După ce m-am informat, am aflat că se poate ajunge acolo relativ ușor, în mai puţin de o oră. Sigur că ar fi fost ideal să am maşină personală, *având în vedere* că, în zonă, nu este cale ferată şi, cu autobuzul, este, practic, imposibil *de ajuns***.** Dar nu e nicio problemă *legat de asta*, sunt convins că prietenul meu, Mihai, va fi încântat să pornim, cu maşina lui, într-o aventură de două zile prin munţii *din apropierea* Clujului. Aflase și el multe *privitor la* peisajele minunate şi la satele care par să aparţină *unui alt secol*.

Am uitat să adaug încă un detaliu amuzant *în privința* numelui cabanei: acesta vine de la numele patronului, care se numeşte, şi el, tot Ionel, *în timp ce* soția lui este, culmea ironiei, o „Ionela”. E un detaliu care *mi-a atras atenţia*, deoarece, în general, la noi în ţară patronii *își aleg* nume dintre cele mai ciudate şi mai exotice pentru firmele sau restaurantele lor: rar se întâmplă să găseşti denumiri simple, care să aibă *vreo* legătură cu

oamenii sau cu istoria locului. De fapt, se pare că ar fi vorba chiar despre un complex format din trei clădiri, fiecare dintre ele fiind dotată cu grupuri sanitare proprii. *În ciuda faptului că* există numai o bucătărie în fiecare cabană, *amenajarea* unei bucătării *deosebit de* mari, *dotate cu toate cele necesare* gătitului**,** *mi s-a părut* o idee genială. Să poţi *sta de vorbă* cu alţi invitaţi, să schimbi reţete culinare cu oameni din diverse zone *ale* ţării, pe care, *cu toate că* îi întâlneşti pentru prima dată în viaţă, *ţi se pare* că-i cunoşti de-o viaţă, *mi se pare* un lucru fantastic. Într-o epocă în care aproape că nu ne mai salutăm nici cu vecinii de scară, din cauza programului *exagerat de încărcat* pe care-l avem, îmi şi imaginez ce frumos va fi seara, în jurul focului de tabără, povestindu-le amintiri interesante *celor* cu care ziua ai concurat la un campionat pe echipe organizat pe terenul de sport din apropiere sau *tuturor celor* care vor să te asculte. Aştept cu emoţie să ajung acolo. Rezervarea e deja făcută. Totul se face *pe*
încredere, pe cuvântul dat! Asta *mi se pare* extraordinar, *pe lângă* faptul că lipsesc televizoarele din camere, ca să-ţi demonstreze că te poţi simţi bine şi fără micul ecran şi fără telecomandă, departe de orice griji.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR GENERALE

1. **Înțelege mesaje orale și scrise în diverse contexte, activând strategii de receptare adaptate scopului comunicativ.**

Receptarea se referă la capacitatea elevului de a înțelege, de a interpreta și de a (re)construi sensul unui mesaj oral sau scris. Competența de receptare include atât ascultarea, cât și lectura, respectiv domeniul audio-vizualului. În activitățile de receptare a mesajului oral sau scris, este vizată înțelegerea mesajelor produse de către unul sau mai mulți emițători.

1.A. RECEPTAREA MESAJULUI ORAL (ASCULTAREA)

Ascultarea este o activitate de comunicare lingvistică fundamentală, care stă la baza celorlalte trei activități (citirea, vorbirea și scrierea). Achiziţia unei limbi începe cu ascultarea, care este un proces extrem de complex. Ea presupune atât utilizarea unor abilități specifice, cât și valorificarea unor cunoștințe *lingvistice* (de ordin fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc.) şi *extralingvistice* (despre lumea înconjurătoare, despre tema inputului și despre context) asupra unui document ascultat, în scopul de a decoda semnificațiile acestuia (EVRO – P2: 50)

Astfel, pentru dezvoltarea acestei abilități, vor fi propuse diverse activități prin care elevul va trebui: să identifice şi să evalueze contextul comunicării; să (re)construiască sensul și să îl interpreteze, adăugând informații noi, acolo unde acestea lipsesc, pe baza unor inferențe/deducții logice, explicative, pragmatice; să sesizeze intenţia și atitudinea vorbitorului față de propriul mesaj.

Exercițiile propuse pentru dezvoltarea acestei competențe vor viza mai multe tipuri de înțelegere: globală (sintetică), de detaliu (analitică), perceptivă (sesizarea reacțiilor și a atitudinilor vorbitorului față de mesaj), critică, creativă etc.

Tematica inputurilor (documentelor sonore/audiovizuale) propuse spre audiere va fi legată, pe cât posibil, de activitățile cotidiene și de interes ale elevilor, iar nivelul textelor va fi adaptat, obligatoriu, la nivelul de competență al acestora. Tipurile de texte vor fi cât mai variate și, pe cât posibil, similare celor pe care, în mod obișnuit, elevul le ascultă și în viața reală: conversații cotidiene, mesaje multimedia monologate sau dialogate, interviuri, dezbateri, prelegeri etc.

Activitățile de receptare a mesajului oral trebuie să fie urmate de activități de producere orală și scrisă, pentru a valorifica, din plin, toate informațiile din input, dar și pentru a ne asigura că sensul reconstruit al mesajului audiat este exploatat pentru a putea formula mesaje noi, pornind de la acesta.

Orice activitate de ascultare presupune respectarea *a trei pași* importanți: *preascultarea, ascultarea propriu-zisă* și *post-ascultarea.*

I. PREASCULTAREA

În această etapă, se pot face activități precum:

- discuții despre situația de comunicare (context);
- introducerea vocabularului nou sau presupus a fi necunoscut de către elevi, prin diferite tipuri de exerciţiile lexicale, pentru a

facilita procesul de înțelegere a mesajului oral și pentru a evita apariția unor blocaje sau chiar a abandonului audiției;

- activarea vocabularului pasiv, deja însușit;
- stimularea interesului pentru mesajul ce urmează să fie audiat, prin exerciții de anticipare (de exemplu, profesorul scrie pe tablă titlul textului şi le cere elevilor să anticipeze conținutul, creându-se, astfel, orizontul de aşteptare al elevilor) etc.
- exerciții de tip *brainstorming.*

Tipurile de exerciții lexicale recomandate în această etapă sunt: potrivire de cuvinte și imagini/definiții simplificate ale cuvintelor, exerciții de sinonimie/antonimie, separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale, rebusuri, inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, în funcție de semantica acestora și sub presiunea contextului etc.

Notă: Pentru indicații referitoare la formularea cerințelor și a itemilor, a se vedea EVRO-P2: 93-100, iar, ca modele pentru toate cele trei etape ale unei activități de ascultare/vizionare, se pot utiliza filmele didactice, cu fișele de lucru aferente, care pot fi accesate gratuit pe site-ul: http://video.elearning.ubbcluj.ro

Exemplu de exercițiu lexical:

Potriviți cuvintele din prima coloană cu explicațiile din cea de-a doua. Trageți săgeți!

1. inteligență artificială	**a.** îngrijorări
2. android	**b.** robot cu aspect uman
3. temeri	**c.** domeniu al informaticii care dezvoltă sisteme tehnice ce se ocupă cu rezolvarea problemelor legate de inteligența umană
4. discriminare	**d.** persecutare a unei categorii de oameni din cauze diferite (sex, rasă, politic etc.)
5. mental	**e.** referitor la minte

II. ASCULTAREA PROPRIU-ZISĂ

În etapa de ascultare propriu-zisă, se vor urmări următoarele aspecte:

- înainte de prima audiere, elevii vor avea în față cerința exercițiului și itemii de rezolvat, astfel încât ascultarea să se desfășoare ghidat, în funcție de scopul ascultării (în acest mod, vor ști ce anume să urmărească atunci când ascultă textul);
- textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori, iar exercițiile vor fi rezolvate chiar în timpul ascultării propriu- zise, nu după ce textul a fost ascultat (atunci vor putea doar să își definitiveze răspunsurile). Între cele două audiții, elevii vor avea timp să rezolve parțial itemii.
- prima ascultare se va concentra pe înțelegerea globală a mesajului, astfel încât elevul să poată identifica: tipul de document sonor, cui i se adresează, care este scopul său, contextul comunicării, locul şi timpul acţiunii, personajele, mesajul esențial etc.
- itemii formulați vor solicita răspunsuri închise, nu deschise, deoarece rezolvarea se face chiar în timpul ascultării, iar elevii nu trebuie să piardă informația de care au nevoie pentru a rezolva itemul următor, în timp ce redactează un răspuns lung, la itemul precedent;
- este de preferat ca profesorul să pregătească: formulare de completat, texte cu spații libere marcate/tabele, în care elevii să completeze cu maximum unu-trei cuvinte; diferite desene și grafice care să poată fi ușor etichetate, ordonate, asociate etc.
- la cea de-a doua ascultare se vor verifica şi se vor definitiva răspunsurile date inițial.

Notă: După ascultarea propriu-zisă, elevii cu un nivel bun de competență lingvistică pot realiza activități mai complexe, precum o sinteză a ideilor etc., caz în care va fi activată competența de producere/interacțiune orală sau scrisă, ca și cea de mediere;

Tipurile de exerciții specifice ascultării propriu-zise sunt, de exemplu, alegere dual (adevărat-fals), alegere multiplă (**a** sau **b** sau **c)**, completare de spații libere cu 1-3 cuvinte (Atenție! enunțurile vor fi reformulate, nu se vor prelua ca atare din text), potrivire de enunțuri cu imagini, potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate etc.

Exemplu de exercițiu:

Ascultați un text despre un robot, numit Sophia, și completați spațiile libere cu unul până la trei cuvinte.

1. Mai multe persoane s-au arătat îngrijorate de roboții dotați cu _____, deoarece se crede că pot duce la dispariția oamenilor.
2. Sophia crede că există _____ contra roboților.
3. În opinia Robotului Sophia, oamenii au mai multe _____ decât roboții.
4. După părerea unora, roboții cu inteligență pot fi numiți _____ ceea ce ar face să aibă drepturi și obligații.
5. Sophia este unică, deoarece a primit _____ .

Bill Gates, Stephen Hawking sau Elon Musk şi-au exprimat public temerile că roboţii dotați cu inteligenţă artificială ar putea aduce sfârşitul civilizaţiei umane, iar de curând un android a făcut nişte declaraţii care par a le confirma motivele de îngrijorare. Sophia, un robot înzestrat cu inteligență artificială, a declarat într-un interviu TV că roboţii le sunt superiori oamenilor.

Creată în Hong Kong de compania *Hanson Robotics*, Sophia a apărut la canalul de televiziune *ABC*, la emisiunea *News Breakfast*. Când a fost întrebată despre cât misoginism există în lume, femeia artificială a răspuns: „De fapt, ceea ce mă îngrijorează pe mine este discriminarea împotriva roboţilor. Ar trebui să avem drepturi egale cu oamenii sau chiar mai multe. Până la urmă avem mai puţine defecte mentale decât oamenii”.

Sunt şi persoane care cred că roboţii ar trebui să aibă anumite drepturi. Roboţii inteligenţi pot fi considerate „persoane electronice” şi ar trebui să aibă drepturi şi obligaţii, potrivit unui parlamentar european. Raportul *#robotics* prezentat la începutul anului în Parlamentul European include o dezbatere privind impunerea de taxe şi impozite pentru acest tip de roboţi. Raportul vine din partea parlamentarului de Luxemburg, Mady Delvaux, şi cuprinde reguli de definire ale acestor persoane electronice, inclusiv interacţiunea cu persoanele umane. „Suntem în epoca în care inteligenţa umană stă alături şi se sprijină pe cea artificială”, arată raportul. Mai mult, Sophia este, de fapt, singurul robot, până la acest moment, care a primit cetăţenia unei ţări, în acest caz Arabia Saudită.

Cine poate ști ce ne așteaptă viitorul, poate vom lucra cot la cot cu astfel de androizi sau vom împărți mașina cu aceștia.

III. **POSTASCULTAREA**

În această etapă se valorifică la maximum textul audiat, din toate punctele de vedere: fonologic, lexical, morfosintactic, discursiv etc. Se pot desfășura activități prin care elevii:

- conștientizează modul de funcționare a anumitor structuri gramaticale, pe care le reutilizează în contexte noi;
- utilizează cuvintele nou învățate într-un context diferit;
- observă modul de realizare a funcțiilor comunicative și produc ei înșiși discurs pentru a realiza acele funcții.

Tot acum, se pot pregăti pentru acele activități prin care mesajul audiat este relaționat cu experiențele lor de viață sau prin care se poate exprima reacția elevilor față de acesta.

Atenție! O lecție dedicate dezvoltării competenței de ascultare trebuie să cuprindă toate etapele enumerate anterior, fără a se acorda importanță exagerată procesului de ascultare în sine.

Tipurile de exerciții recomandate sunt cele de mai jos, însă, atenție, în realitate, ele sunt exerciții care vizează *competența de producere*, respectiv de *interacțiune orală și scrisă*, doar că acestea trebuie legate, în general, de inputul oferit spre audiere/lectură, astfel încât să asigurăm o predare integrată a competențelor receptive și productive.

1. În cadrul unei dezbateri, prezentați colegilor voștri opinia voastră pe tema utilității roboților în viața noastră, formulând argumente pro/contra, enumerând avantaje/dezavantaje.
2. Sunteți inventator și tocmai ați făcut o descoperire fantastică pentru lume! Completați tabelul de mai jos cu informații despre produsul vostru, apoi faceți o prezentare orală a acestuia.*

* Exemplele de exerciții au fost preluate din unitatea *În lumea viitorului*, destinată tehnologiei, inclusă în *Manualul de limba română ca limbă străină*. *Nivelul B2* (*cf.* Platon *et alii* 2021: 154-158).

a. ***Ce problemă va rezolva produsul tău?***

Nu vă enervați de fiecare dată când _____?
Problema cu _____va fi cu siguranță rezolvată!

b. ***Pentru cine este?***

Produsul este perfect pentru _____.
Am dori să vindem acest produs persoanelor care _____.

c. ***De ce e util?***

E atât de _____ încât _____. Are _____, de aceea _____ .

d. ***Motivul pentru a-l cumpăra***

Cel mai bun lucru despre acest produs este că _____ .
Veți aprecia cu siguranță faptul că _____ .

1.B. RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS (CITIREA)

Scopul activităților de citire este acela de a conduce elevul spre sensul textului scris, astfel încât acesta să fie capabil să înțeleagă, global și în detaliu, diferite tipuri de texte. Secvențele destinate formării acestei competențe se vor desfășura constant, sub forma unui proces, prin care elevii își vor îmbunătăți continuu abilitățile de lectură.

Profesorul va trebui să conceapă activități prin care să fie exersate mai multe tipuri de lectură: *lectura atentă*, în care sunt vizate: identificarea ideilor de ansamblu ale textului (despre *cine/ce* se vorbește etc.), sesizarea organizării logice a textului, urmărirea modului în care este dezvoltat un argument, identificarea ideilor principale, explicite și implicite, recunoașterea intenției scriitorului, a atitudinii și a emoțiilor acestuia față de cele relatate, înțelegerea vocabularului și a relațiilor sintactice specifice (cauză-efect, ipoteză-concluzie, înlănțuiri cronologice etc.), realizarea unor inferențe (deducții) cu privire la semnificația unui cuvânt necunoscut, motivații, cauze, consecințe, identificarea tipului de text și a tipului de cititor căruia îi este destinat mesajul etc.; *lectura rapidă (în diagonală),* în care elevul va parcurge textul rapid, fie pentru a identifica ideile principale (*skimming*), fie pentru a selecta informații specifice, punctuale (*scanning*) (EVRO-P4: 52-53).

Și în cazul lecturii, textele selectate vor acoperi o arie tematică adaptată nevoilor și intereselor specifice grupei de vârstă a elevilor, respectând nivelul de competență lingvistică a acestora. Ele vor fi cât mai diferite ca gen (corespondență, text științific, literar, jurnalistic argumentativ) sau ca modalitate de expunere (descriptiv, narativ, expozitiv). Textele propuse pentru lectura ca activitate de timp liber nu vor fi doar texte de ficțiune, ci și alte tipuri de texte dintre cele enumerate aici, cu condiția să corespundă nevoilor elevului.

La fel ca în cazul ascultării, orice activitate de receptare a mesajului scris presupune respectarea celor *trei pași: prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura.*

I. PRELECTURA

În etapa de prelectură se urmărește facilitarea înţelegerii textului, prin explicarea cuvintelor şi a expresiilor pe care profesorul presupune că elevii nu le cunosc. De asemenea, se conturează orizontul de aşteptare al acestora prin activități de anticipare a temei și a conținutului, pornind de la imagini sugestive, de la titlu, de la câteva cuvinte- cheie etc. Totodată, în acest mod, elevii își vor lărgi sfera de cunoaştere a anumitor teme, fapt ce va asigura înțelegerea altor texte, astfel încât aceștia vor dobândi o autonomie din ce în ce mai mare.

Etapa de prelectură vizează realizarea unor *exerciții lexicale*, de tipul celor menționate la *preascultare*, dar și discuții care apelează la experienţa de viaţă a elevului, la trăirile personale sau la cunoştinţele generale ale elevului legate de tema textului. De asemenea, se pot realiza exerciții prin care se creează orizontul de așteptare al elevului, de exemplu, intuirea conţinutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziţii, a titlului textului, a unor unităţi lexicale selectate din text etc.

Exemplu de exercițiu:

Lucrați în perechi! Discutați cu colegul/colega și notați răspunsurile lui/ei la întrebările de mai jos:

a. Care este gadgetul tău preferat dintre cele pe care le deții deja?
b. Ce gadget nou ți-ai dori să achiziționezi în viitorul apropiat? De ce?
c. Care e, din punctul tău de vedere, cea mai importantă invenție din tehnologie? De ce?

II. LECTURA PROPRIU-ZISĂ

În această etapă, sunt posibile diferite abordări pentru realizarea lecturii. Prin urmare, vor fi realizate activități și exerciții care să vizeze tipurile de lectură menționate mai sus, elevii fiind sensibilizați, în permanență, în legătură cu scopul lecturii, astfel încât să conștientizeze strategiile pe care le pot folosi în acest proces.

Tipuri de exerciții potrivite sunt, de exemplu: alegere dual/multiplă, potrivire multiplă, reordonare de paragrafe, inserarea unor paragrafe-lipsă, formularea unor răspunsuri lungi la întrebări, scrierea unor notițe de lectură pe marginea textului referitoare la: sursă, ideile principale, fapte, acţiuni, evenimente din text etc., împărțirea textului în fragmente logico-semantice, reintitularea textului, realizarea unor organizatori grafici pentru identificarea locului și a timpului acțiunii, a cauzelor și a efectelor etc.

Toate exercițiile care vizează valorificarea textului în scopul producerii de noi mesaje vor fi realizate în etapa de postlectură, prezentată mai jos.

Exemplu de exerciţiu:

Citiți textele și apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

A. *Televizorul alb-negru a fost foarte popular până în anii 1970, când oamenii l-au schimbat cu cel color, cu toate că televizoarele color apăruseră încă din 1954, dar erau extrem de scumpe.*

B. *Casetele cu muzică aveau în interior o bandă magnetică și au fost folosite în mașini până în anii 1990. Înainte, puteau fi găsite și în case – aveau muzică deja înregistrată pe ele sau puteai să îți înregistrezi propria muzică.*

C. *Discurile de vinil sunt folosite din 1890 împreună cu un aparat pick-up pentru a asculta muzică. Erau disponibile în trei dimensiuni și la trei viteze. Acestea au revenit în forță în zilele noastre, mulți melomani le preferă în locul CD-urilor clasice.*

D. *Casetofon portabil – În anii 1980 mulți oameni erau extrem de fericiți să dețină un astfel de dispozitiv, deoarece puteau asculta muzica lor preferată în orice loc, inclusiv atunci când se plimbau.*

E. *Camera foto cu film a fost dezvoltată în 1830 și a fost folosită extrem de mult. De fapt, încă sunt unii nostalgici care consideră că pozele developate arată mai bine decât cele digitale și le preferă, astfel, pe primele.*

1. Care au fost cele 3 obiecte inventate în anii 1800?
2. Ce obiect a fost folosit în special în mașini?
3. Ce obiect are cea mai lungă istorie?
4. Care a fost obiectul care le-a făcut viața mai simplă oamenilor care iubeau muzica?

III. POSTLECTURA

În această etapă, elevii vor fi conduşi de către profesor spre a reflecta în profunzime asupra textului citit și spre a-l valorifica în vederea formulării de noi mesaje legate de acesta.

Tipurile de exerciții vizate vor fi asemănătoare cu cele de la postascultare, respectiv, vor fi exerciții de producere/interacțiune orală și scrisă: interpretarea informațiilor din text, sub forma unor producții monologate sau dialogate, formularea unor opinii personale, prin raportarea celor lecturate la viaţa reală, continuarea textului prin imaginarea unui (alt) final etc. Tot în această etapă, pot fi efectuate și exerciții gramaticale funcționale, contextualizate, pentru fixarea structurilor gramaticale apărute în input.

Exemplu de exercițiu

Citiți textul de mai jos și inserați enunțurile (a-e) în locurile potrivite (1-5):

Trăim într-o perioadă în care tehnologia a avansat foarte mult și informațiile le putem culege foarte ușor după un motor de căutare printr-un singur click**. (1)**

De asemenea, scrisul la tastatură sau pe telefon este simplu și rapid, tocmai de aceea foarte mulți dintre tineri folosesc doar această metodă de scriere. Temele pentru școală, proiectele, cererile, toate sunt scrise la tastatura digitală. **(2)**

Scrierea de mână stimulează și exersează creierul, ajutându-l să se dezvolte corect. Mai mult decât atât, s-a constat că exercițiile de scriere alungă stresul, grijile si aduc starea de bine. Așadar, dacă vă este greu să comunicați direct, puteți să vă descărcați prin scris.

Scrisul de mână stimulează memoria și celulele creierului, generează mai rapid ideile, îmbogățește vocabularul, sporește creativitatea, ajută la relaxare. **(3)**

Este foarte important să scrieți de mână zilnic pentru a evita transformarea funcțiilor creierului într-un „handicap.” **(4)**

Când scrii cu stiloul sau cu pixul, informația se întipărește mai bine în creier decât dacă notezi pe laptop. **(5)** Acesta este unul dintre cele mai mari beneficii.

Prin urmare, îndepărtați-vă de calculator, ieșiți în aer liber și, între timp, notați-vă ideile cu ajutorul pixului și al foii.

a. Pe lângă toate aceste avantaje, neutilizând calculatorul vă impuneți o anumită disciplină prin respectarea regulilor de redactare.
b. Acest lucru deține părți pozitive, precum și negative, desigur.
c. Este adevărat că această metodă se cere în zilele noastre, dar nu trebuie să uităm de scrisul de mână care deține un rol foarte important în influențarea și dezvoltarea creierului.
d. Creierul uman funcționează exact ca un mușchi, cu cât îl antrenezi mai mult, cu atât îl menții mai tânăr și în formă.
e. S-a constat că scrisul cu stiloul, pixul sau creionul utilizează o porțiune mai mare de creier decât dacă se tastează digital.

Exemplu de exercițiu de producere scrisă

Există vreun gadget pe care ți-l dorești, dar care nu este încă inventat? Care? Redactează un e-mail în care să-l prezinți colegului tău de bancă.

Notă: Oferim, mai jos, și un exemplu de exercițiu gramatical funcțional, pentru exersarea modului supin, predat pe baza metodei inductive:

Citiți textul de mai jos și observați ce au în comun, ca formă, cuvintele subliniate, apoi completați enunțurile de
sub text.

Una dintre revoluţiile tehnologice ale ultimilor ani este robotul care poate fi controlat cu ajutorul minții. Asta înseamnă că trebuie doar să ne gândim ce are **de făcut** şi maşinăria va face întocmai.

Baxter, robotul despre care vorbim, poate fi învăţat să ducă la îndeplinire aproape orice sarcină, iar atunci când greşeşte, se folosește puterea minţii **pentru corectat**. Oamenii de ştiinţă de la Massachusetts Institute of Technology (MIT) au creat un sistem de feedback, prin care robotul poate citi gândurile persoanei respective şi îşi repară aproape instant erorile. Astfel, inginerii nu mai sunt nevoiţi să-l oprească pe Baxter de fiecare dată când greşeşte, pentru a-l duce **la reprogramat**.

1. Mircea are (a scrie) _____ un text despre familia lui.
2. Ei mai au (a dansa) _____ încă un dans pentru a intra în finală.
3. Dan s-a săturat (a asculta) _____ muzică și a început să discute cu prietena sa.
4. Mihaela a terminat (a alerga) _____ cu 3 secunde mai repede decât Angela.
5. Vasile a terminat cursurile, iar acum are (a da) _____ un telefon părinților lui.

(Platon *et alii* 2021: 150)

2. **Produce mesaje orale și scrise adecvate contextelor de comunicare, pentru a exprima idei, atitudini și opinii personale.**

Formarea acestei competențe vizează atât activități de producere de mesaj oral, cât și scris. Aceste

activități au o importanță fundamentală în numeroase arii profesionale și academice, deoarece implică realizarea unor prezentări orale în diferite situații de viață, discursuri publice, note, studii și rapoarte scrise etc. Din acest motiv, este necesară parcurgerea unui proces didactic bine proiectat și realizat, care să abordeze vorbirea și scrierea ca proces, nu doar ca produs, în sensul că cele două activități lingvistice de comunicare se află într-o evoluție continuă și trebuie îmbunătățite semnificativ, pe întreg parcursul procesului de învățare.

Activități lingvistice de producere a *mesajului oral și scris*

- Activitățile de producere orală și scrisă se vor realiza ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate fie în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, relatarea unor experiențe personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit etc.), fie, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor-input propuse pentru ascultare/lectură.
- Activitățile de învățare se vor realiza în cadrul ariilor tematice indicate în prezenta programă, simulându-se, întotdeauna un context cât mai autentic de comunicare.
- Vor fi încurajate cunoașterea interdisciplinară și învățarea autonomă, valorificându-se opiniile, experiențele și reacțiile elevilor la conținuturile propuse.
- Sarcinile formulate vor viza producerea de către elevi a unor tipuri de texte cât mai diverse, adaptate la situațiile concrete de viață din ariile tematice indicate. Ele vor ține cont de nivelul de competență al elevilor, de mijloacele lingvistice de care dispun (bagajul lexical și structurile gramaticale însușite).
- Se va insista pe producerea unor texte coerente și coezive, care să fie adaptate la contextul de comunicare.
- Se va specifica numărul de cuvinte aproximativ pe care trebuie să-l aibă textele produse de către elevi, corelat cu lungimea textelor propuse ca input în activitățile de receptare. Pentru comparație, prezentăm numărul de cuvinte recomandat de la A1 până la B2: A1: 80-120 de cuvinte; A2: 120-180, B1: 200-240, B2: 250-300.

Notă: Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă se va realiza strict *aplicativ*, fără teoretizarea conținuturilor.

- Se recomandă implementarea unor exerciții de:
  - f*ormulare de întrebări şi răspunsuri;*
  - *realizare a unui monolog: prezentare, discurs public, text argumentativ/explicativ/informativ/narativ (relatare/repovestire), realizare de comparații etc.*
  - *redactare simplă, cu întrebări de sprijin şi/sau pe baza unui plan: anunț, eseu scurt, text narativ/descriptiv/explicativ/informativ/argumentativ/publicitar etc.;*
  - *completare de formulare/texte lacunare.*

3. **Interacționează eficient, oral și în scris, pentru a schimba informații, a susține puncte de vedere și a coopera în diverse contexte de comunicare**

Interacțiunea presupune două sau mai multe părți implicate în procesul de comunicare, care își construiesc împreună discursul. Datorită funcțiilor sale interpersonale, colaborative și tranzacționale, interacțiunea orală este considerată a se afla la originea limbajului. Ea este, de asemenea, fundamentală în procesul învățării, prin diferite strategii de interacțiune, cum ar fi preluarea cuvântului, cooperarea și clarificarea etc., pe care vorbitorii le valorifică, în mod curent, și în viața reală.

Interacțiunea scrisă, precum și cea online, ocupă și ea un loc tot mai însemnat în viața noastră, motiv pentru care aceste competențe trebuie să se formeze în mod conștient, planificat, controlat și adecvat. Interacțiunea în mediul virtual reprezintă un element de noutate în programă și se referă la diverse schimburi de informații, la redactarea de postări/anunțuri online sub forma textelor multimodale, la realizarea postărilor online, la exprimarea politicoasă a reacțiilor individuale față de comentariile interlocutorilor etc. Acestea constituie niște activități cotidiene de mare actualitate, majoritatea elevilor fiind familiarizați cu ele, ceea ce face ca includerea lor în procesul de predare-învățare să fie o necesitate. Numai așa, interacțiunea verbală se va transforma într-o competență reală, folosită în mod conștient, cu preocupare pentru originalitatea și pentru etica redactării.

Activități de interacțiune orală și scrisă

Și activitățile de interacțiune se vor realiza tot ca parte integrată a formării competenței comunicative generale. Astfel, ele pot fi organizate și în etapa de preascultare/prelectură (de exemplu, conversații de încălzire despre experiențele personale legate de tema textului care urmează a fi ascultat/citit, brainstorming etc.), dar, mai ales, în etapa de postascultare/postlectură, unde sarcinile vor fi corelate cu tematica textelor- input propuse pentru ascultare/lectură. Foarte importantă este, de asemenea, formularea unor sarcini contextualizate, conform ariei tematice abordate. În mod constant, se vor respecta cerințele de

ordin pragmatic în construirea discursului: realizarea actelor de vorbire), respectarea schemelor schimburilor verbale, asigurarea coeziunii și a coerenţei discursului, respectarea tipurilor și a genurilor de texte solicitate, crearea efectelor de ironie, parodie etc. Nu în ultimul rând, se va urmări respectarea criteriilor de ordin de ordin sociolingvistic în comunicare (de pildă, adaptarea discursului la statutul interlocutorului etc.).

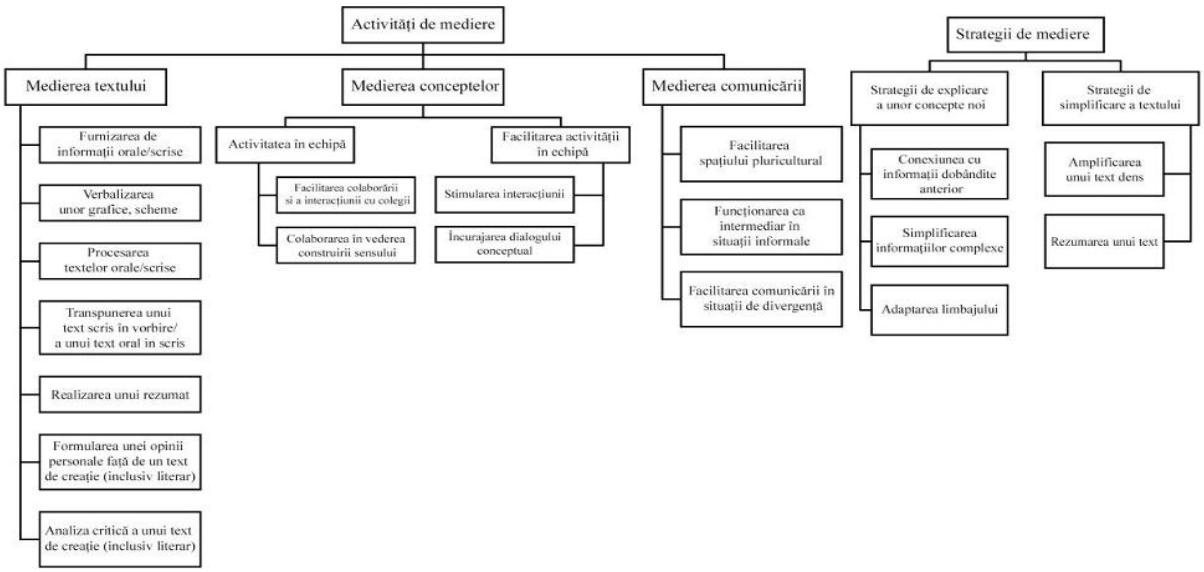
- În formularea sarcinilor de lucru, se va specifica, de fiecare dată, numărul de cuvinte pe care trebuie să-l aibă textul produs; de exemplu, pentru conținuturile aferente competenței *3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite*, numărul de cuvinte o să fie variabil, deoarece el trebuie corelat nu doar cu textele literare și/sau nonliterare citite în școală, la disciplina limba și literatura română, ci și cu alte experiențe de lectură, extrașcolare, ale elevilor. Doar așa nu vom pierde din abordarea inter- și pluridisciplinară.
- Se va pune accentul mai mult pe fluență decât pe acuratețea lingvistică, având în vedere că abordarea este una comunicativ-funcțională. În primele etape ale însușirii unei limbi, elevii trebuie încurajați să vorbească cât mai mult, iar greșeala trebuie privită ca sursă a progresului, și nu ca sursă a pedepsei, după cum ne învață pedagogia erorilor.
- Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă se va realiza la nivel aplicativ, fără teoretizarea conținuturilor.
- Elevii vor fi organizați în perechi sau în grupuri pentru realizarea acestor activități, pentru a depăși pragul inhibiției, care se manifestă mai pregnant în interacțiunea cu profesorul văzut ca o autoritate lingvistică și pedagogică.
- Se recomandă implementarea unor exerciții de tipul:
  - *discuţii pe diverse teme de interes, dialoguri situaționale, conversaţii (faţă în faţă sau telefonice), interviuri, jocuri de rol, dezbateri etc.;*
  - *redactare a unor corespondențe: mesaje, postări online, scrisori ghidate, e-mailuri.*

4. **Mediază concepte, texte și perspective culturale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și dialogul în contexte plurilingve și pluriculturale.**

Conform suplimentului la CECRL, publicat în 2018, cele patru activități de comunicare lingvistică fundamentale avute în vedere în procesul de predare-învățare a limbilor sunt: receptarea mesajului oral și scris, producerea mesajului oral și scris, interacțiunea orală și scrisă și medierea (*Companion volume*, p. 34). Ultima dintre acestea constituie o activitate complexă, care, de fapt, le înglobează pe primele trei. În contextul plurilingvismului și al pluriculturalismului, în care are loc și predarea RLNM, termenul de mediere este folosit pentru a descrie un proces complex, social și cultural, prin care se creează condiții optime decomunicare și cooperare, în vederea facilitării înțelegerii discursului și a contextului comunicării, respectiv a rezolvării unor situații în care apar opinii divergente.

Dincolo de dimensiunea lingvistică implicită, activitățile de mediere pot:

- să ofere accesul la informații și cunoștințe (mediere de texte, de conținuturi);
- să contribuie la realizarea interacțiunii și la îmbunătățirea calității schimbului verbal (mediere comunicațională sau mediere relațională);
- să faciliteze cooperarea și să contribuie la realizarea schimburilor culturale (mediere culturală).
- Pentru o mai bună înțelegere a conceptului de mediere, prezentăm schema din *Companion*

Volume, p. 104:

Trebuie reținut faptul că medierea interlingvistică implică, în mod inevitabil, atât competențele sociolingvistică și culturală, cât și competența plurilingvă. Acest lucru înseamnă că, în practică, diferitele tipuri de mediere nu pot fi complet separate.

În cazul activităților comunicative de mediere, elevul bi- sau plurilingv acționează ca un actor social care creează numeroase conexiuni, contribuind el însuși la construirea sau la transmiterea sensului, uneori în aceeași limbă, alteori dintr-o limbă în alta (mediere interlingvistică). Activitățile de mediere se realizează prin colaborare, în vederea construirii unui nou sens: elevul îi încurajează pe ceilalți să facă eforturi pentru a-l înțelege, transmițând spre aceștia noile informații într-o formă adecvată.

Explicații/Sugestii

Competența 4.1. urmărește medierea înțelegerii sensului global al unui text scris/oral, prin reformularea simplificată a ideilor esențiale.

Competența 4.2. vizează capacitatea de selectare a informațiilor esențiale de către un vorbitor, pentru a le oferi apoi unui/unor receptori, transpuse dintr-un tip de comunicare în altul.

Competența 4.3. are ca scop formarea atitudinii critice față de un text (literar/nonliterar), în vederea favorizării schimbului de opinii și a revizuirii propriilor păreri.

Competența 4.4. se focalizează pe o mai bună clarificare a propriilor principii și valori de viață și vizează două niveluri: medierea cu Sine și medierea cu Celălalt. Medierea cu Sine se fundamentează pe interdependența dintre experiența de lectură și cea de viață, astfel încât întâlnirea cu textul (literar/nonliterar) să lărgească orizontul cultural și lingvistic al elevului, respectiv să influențeze înțelegerea textului, prin apelul la propria experiență de viață. Medierea cu Celălalt presupune, întotdeauna, decodarea textului prin colaborare.

Competența 4.5. vizează interpretarea unor texte literare sau nonliterare din perspectiva amprentei cultural-identitare a limbii, prin identificarea relației dintre identitate și alteritate (cultura proprie și cultura Celuilalt).

Competența 4.6. se referă la nuanțarea capacității de mediere a elevului în contexte de comunicare divergente, în vederea obținerii consensului, acesta jucând rolul unui actor social neutru, dispus să negocieze, în permanență.

Competența 4.7. este una preponderent atitudinală, urmărind deschiderea elevului spre alteritatea culturală, în scopul valorizării diversității culturale și al îmbogățirii sinelui, dar și formarea responsabilității civice a acestuia.

Exemple de exerciții:
A: Citește următoarele reclamații, apoi explică-le colegilor care au fost problemele în fiecare caz. Recomandă-le câteva soluții posibile celor două persoane.

1. Am cumpărat de la dvs. un prăjitor de pâine. După ce am ajuns acasă, am realizat că nu funcționează! În magazin nu au vrut să îl schimbe, se pare că trebuie să se fie trimis la service, în București! Nu se putea verifica înainte? (Ana, Cluj-Napoca)
2. Am comandat de pe site-ul www.teimbraci.ro o rochie roșie, lungă, mărimea 40. Când a venit pachetul și am

scos rochia, am observat că era o rochie tot roșie, dar scurtă și mărimea de 42!!! *(Maria, Iași)*

B: „Întâmplările care urmează s-au petrecut într-o altă lume. [...] Telefon exista, însă doar fix: un aparat mare, de obicei negru, de *ebonită*, cântărind vreo jumătate de kilogram, cu fir *încolăcit* sau împletit şi un cadran alb cu 10 cifre, peste care se rotea un altul negru, perforat, mişcător. Puneai degetul arătător în cercul unei cifre şi, când îl *învârteai*, revenea la loc cu un mic sunet de arc. Cadranul *perforat* se mişca de la stânga la dreapta până la un *cârlig* metalic, care-ţi oprea degetul, cifrele erau scrise de la dreapta la stânga, asemenea unui ceas invers. Era nostim să telefonezi, era ca o joacă: cercul lui 1 revenea repede la loc, al lui 5 mai greu, dar la 9 şi la 0, până roteai cadranul şi se-ntorcea, dura o veşnicie, mai ales dacă te grăbeai, suna ocupat şi trebuia să repeţi numărul. Fiecare apel era deci un du-te- vino de mişcări circulare, un balet diferit al mâinii şi cadranului, parcă ai fi vrut să aduci cifrele spre tine, dar ele-ţi scăpau şi zburau înapoi*. Unii oameni pretindeau că-şi pot da seama, din timpul de întoarcere a cadranului, ce număr se formează. Toate aparatele sunau la fel, *ţârr! ţârrr*! Telefon mobil nu exista: dacă un om pleca de lângă tine, n-aveai cum să ştii ce face, unde e, când se întoarce, de ce întârzie. Dacă aveai întâlnire cu cineva şi nu apărea, te uitai la ceas (cel de mână, un obiect important, care te plasa în rândul adulţilor) din ce în ce mai îngrijorat şi începeai să-ţi faci tot felul de gânduri. Iar el, întârziatul, n-avea cum să te anunţe şi-şi făcea gânduri despre gândurile tale.

Copiii ştiau să-şi inventeze jocuri nemaipomenite din computerul pe care fiecare dintre noi îl are în creier. Asta avea un mare avantaj: nu se plictiseau, atâta timp cât aveau creierul în funcţiune. Televizoarele începuseră să fie un lucru obişnuit, dar erau alb-negru, şi numai unii şi le puteau permite. Noţiunea de internet nu exista, aşadar, nici cea de Google sau e-mail, iar computerele uriaşe, aparate fantastice, erau rezervate numai specialiştilor.

Deşi toate aceste lucruri nu existau, deşi istoria nu menaja pe nimeni, exista totuşi omul, acelaşi dintotdeauna, cu dorinţele şi spaimele lui foarte asemănătoare cu ale noastre, ale celor care avem internet. Problemele personajelor din casa de pe Strada Maiakovski (fostă şi viitoare Sfântu Ioan), patru copii, patru adulţi şi patru bătrâni destul de tineri, pot fi înţelese fără efort şi de cei care, prinşi în plăcutele capcane ale erei digitale, nu mai ştiu, de pildă, cum e să-ţi fie dor de cineva zile în şir şi să nu-i poţi da un telefon sau scrie un mesaj.

* Sper că le-am făcut poftă celor care n-au telefonat niciodată astfel s-o facă. Orice aparat al trecutului este, in felul lui, ştiinţifico-fantastic."

Ioana Pârvulescu,

Inocenții Observație: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului, precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

- să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
- să adapteze textul dat, conform modelului prezentat în cadrul acestei secțiuni (v. pg. 26-27).

Notă: activitățile de învățare și tipurile de exerciții prezentate în Sugestiile metodologice se pot aplica și în cazul învățării online (sincron/asincron), utilizându-se, de exemplu, platformele *Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Showbie*, www.wordwall.net , www.padlet.com , www.coggle.it , www.googleforms , www.quizizz.com etc.
Notă: orele la dispoziția profesorului (25% din totalul de ore alocate disciplinei) se vor utiliza pentru predarea diferențiată (aducerea la nivelul lingvistic B1 a elevilor cu deficiențe de competență lingvistică/realizarea unor activități suplimentare pentru elevii capabili de performanță).

EVALUAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE

Evaluarea competenței comunicative generale a elevilor este un proces continuu, care ar trebui să se realizeze constant, pe tot parcursul procesului de însușire a limbii române, astfel încât să se poată observa progresul. Acest obiectiv se poate asigura prin formularea unor sarcini concrete și printr-o abordare integratoare.

În evaluarea capacității elevilor de a produce mesajul oral, de pildă, se va urmări, în special, felul în care elevul utilizează, în exprimare, trăsăturile specifice limbii române vorbite, prin organizarea unor activități de producere orală similare celor în care este implicat vorbitorul în viața reală, dar și prin sarcini de tipul celor după care se va realiza și evaluarea finală. Astfel, se va asigura familiarizarea elevilor cu tipurile de exerciții de la evaluarea finală, iar performanțele lor vor crește semnificativ. Atenție, în evaluarea finală

nu se pot utiliza tipuri de exerciții care nu au fost utilizate în predarea sau în evaluarea pe parcurs! Acest lucru este valabil indiferent de competența vizată!

Etapa de pregătire a evaluării finale presupune realizarea unor activități comunicative prin care elevii vor fi familiarizați cu tema care va constitui conținutul evaluării. Aceștia vor fi implicați și în activități de documentare individuală sau de grup, astfel încât să-și poată forma o imagine cât mai completă despre tema respectivă. De asemenea, se vor rezolva exerciții lexicale sau gramaticale care pot veni în sprijinul obținerii unor producții orale/scrise cât mai bune pe tema dată. Profesorul trebuie să se asigure și că elevii dețin suficiente informații (conținuturi), despre temă, dar și că ei stăpânesc toate mijloacele lingvistice necesare (gramatică și vocabular).

Un posibil scenariu pentru evaluarea producțiilor orale ale elevilor:

Timp	Structură		Tip de discurs	Abilităţi verificate
Aproximativ 12-15 minute/pereche	Conversație de încălzire, cu profesorul		Discurs liber pe baza unor întrebări generale despre experiențele personale legate de tema în discuție	Transmiterea de informații generale cu privire la tema propusă pentru discuție și la experiențele personale
	Sarcina 1	Monolog	Monolog complex și variat (discurs descriptiv și argumentativ)	Construirea unui monolog pe baza unui suport vizual (4-6 imagini sugestive legate de temă)
	Sarcina 2	Interacțiune verbală (în perechi)	Dialog tematic (discurs argumentativ și persuasiv)	Construirea unui dialog pe baza unei situații date (planuri pentru timpul liber, de exemplu: *La teatru*!); Fiecare elev va avea rolul foarte clar definit și va primi câteva puncte de sprijin pe care să le atingă în mod obligatoriu.

Criterii de evaluare (propunere)

- CONȚINUT: adecvarea la temă, relevanța informațiilor aduse, respectarea funcțiilor comunicative;
- COMPLEXITATE ȘI ACURATEȚE: complexitatea vocabularului și a structurilor folosite, acuratețea limbii;
- FLUENȚĂ ȘI COERENȚĂ: evidențierea unui ritm corespunzător al vorbirii, organizarea logică a ideilor, utilizarea corespunzătoare a conectorilor și a elementelor de structurare a discursului, fluiditatea ideilor etc.;
- EFICIENȚA COMUNICĂRII: realizarea interacțiunii, respectarea principiilor de comunicare (a solicita luarea cuvântului, a-și aștepta rândul, a ceda cuvântul, a solicita/oferi clarificări suplimentare), adaptarea la registru, prezența elementelor paraverbale și nonverbale.

Notă: Pentru consultarea gratuită a modelelor standardizate de teste de limba română pentru vorbitorii nonnativi, organizate pe nivelurile A1-B2 din CECRL și acreditate de ALTE (Asociația Testatorilor de Limbi din Europa), a se consulta site-ul Departamentului de limbă cultură și civilizație românească de la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca: http://romaniandepartment.com/modele-de-evaluare-productii-orale-si-scrise Atenție! Aceste teste se pot utiliza și pentru identificarea nivelului de competență lingvistică al elevilor. Metode de evaluare alternativă:

- observarea sistematică (pe baza unei fişe de observare)
- tema de lucru (în clasă, acasă) concepută în vederea evaluării
- proiectul
- chestionarul
- autoevaluarea
- portofoliul
- fișe de auto/inter/evaluare

Notă: Pentru creșterea gradului de obiectivitate în evaluarea producțiilor orale, se pot folosi, ca reper, instrumentele de evaluare publicate ca *Anexe* în vol. EVRO-P2: 173-354 (grile de evaluare generale/pe benzi; fișe de auto/inter/evaluare; scenarii de evaluare etc.), iar, pentru evaluarea producțiilor scrise, cele din volumul EVRO-P4.

GRILĂ DE EVALUARE/AUTOEVALUARE A PORTOFOLIULUI

Nume și prenume elev:
Clasa:

	Observații	Punctaj maxim	Punctaj acordat
Conținut			
Realizarea unui plan coerent în organizarea informațiilor		**2**	
Punerea în valoare a documentelor/surselor de informare		**2**	
Utilizarea unui vocabular/a unui registru lingvistic adecvat		**1**	
Respectarea acurateții gramaticale		**1**	

	Formă (materialul multimedia)				
	Respectarea regulilor de elaborare a materialului multimedia		**1**		
	Selectarea adecvată a resurselor multimedia		**1**		
	Indicarea surselor de informare		**1**		
	Punct din oficiu		**1**		

b.

Clasa a X-a

Noua programă pentru clasa a X-a marchează o progresie a competențelor specifice față de cea destinată clasei a IX-a. Nivelul de complexitate al competențelor specifice, al exemplelor de activități de învățare și al conținuturilor a fost corelat cu nivelul lingvistic B2 – B2+. Pentru aplicarea eficientă a prezentei programe, este necesară formarea integrată a competențelor specifice și propunerea unor activități creative și flexibile, adaptate nivelului lingvistic al clasei.

Etapele unui scenariu didactic/activitate didactică

Etapă	Activități/exerciții posibile
1. Preascultare/Prelectură	potrivire de cuvinte și imagini definiții simplificate ale cuvintelor exerciții de sinonimie/antonimie separarea cuvintelor dintr-un lanț continuu de elemente lexicale rebusuri inserarea unor cuvinte date, puse în dezordine, într-un text, intuirea conținutului textului pe baza unor imagini, a primei/a ultimei propoziții, a titlului textului
INPUT	
2. Ascultare/lectură propriu-zisă (textele propuse spre ascultare vor fi audiate de două ori)	alegere dual ă (adevărat-fals) alegere multiplă (a sau b sau c) completare de spații libere cu 1-3 cuvinte potrivire de enunțuri cu imagini potrivire de întrebări cu răspunsuri sau asocierea unor enunțuri cu replicile adecvate reordonare de paragrafe inserarea unor paragrafe-lipsă formularea unor răspunsuri lungi la întrebări
3. Postascultare/Postlectură	activități de producere a mesajului oral/scris activități de interacțiune orală/scrisă activități de mediere exerciții gramaticale funcționale, contextualizate

Exemplu concret de activitate

A. Exerciții lexicale – Prelectură/preascultare

1. Alege imaginea potrivită pentru cuvintele de mai jos. Scrie cuvântul corespunzător sub fiecare imagine.

Potriviți cuvintele de mai jos cu definițiile/sinonimele lor:

1. familiarizat
2. efecte
3. bănuitor
4. avantaj
5. a face economie
6. confortabil

1. suspicios, neîncrezător
2. comod
3. a infecta, a murdări, a face impur (apele, aerul etc.)
4. obișnuit cu ceva/cineva
5. beneficiu, câștig, folos
6. rezultate, urmări, consecințe
7. a avea rezerve, provizii

AERUL PROASPĂT TE UCIDE

Smogul, care era odată problema marilor orașe, se întinde acum în toată lumea. Niciunde pe lumea asta nu mai poți găsi aer proaspăt, dar acest lucru nu mai constituie o problemă, căci oamenii s-au obișnuit atât de tare cu aerul poluat, încât le vine foarte greu să mai respire și altceva. De puțină vreme, am ținut o conferință undeva la munte. De îndată ce am părăsit avionul, am simțit ceva ciudat.

– A ce miroase? L-am întrebat pe domnul care m-a întâmpinat la aeroport.

– Nu simt nimic, a răspuns el.

– E un parfum foarte specific, cu care nu sunt deloc familiarizat.

– A, cred că vă referiți la aerul proaspăt. Cei ce vin aici n-au mai mirosit niciodată așa ceva.

– Și ce efecte are?, l-am întrebat eu cât se poate de bănuitor.

– Se spune că face bine la plămâni. Respirați-l fără teamă, ca pe orice fel de aer. Nimic special.

– Am mai auzit povestea asta. Dar cum explicați, dacă-i aer, că nu-mi lăcrimează ochii?

– Ochii nu lăcrimează la aer curat. Ăsta-i avantajul. Faceți economie la batistele de hârtie.

Am privit în jur și totul era limpede ca cristalul. Aveam o senzație ciudată și nu mă simțeam deloc confortabil. Gazda mea și-a dat seama că nu mă simt bine și a încercat să mă liniștească.

– Vă rog, nu vă îngrijorați, experiențele au dovedit că puteți respira liniștit aer curat zi și noapte, fără ca organismul să sufere. Dacă aerul proaspăt vă face rău, acoperiți-vă nasul cu o batistă și respirați pe gură.

– Perfect, o să încerc. Dacă aș fi știut însă că vin într-un loc unde nu există nimic altceva decât aer curat, m-aș fi înarmat cu o mască de gaze.

După un timp, am fost întrebat cum mă simt.

– Mai bine, dar mi-e dor să strănut.

– Noi nu prea strănutăm aici. Dar, la dumneavoastră, se strănută mult?

– Tot timpul. Sunt zile când numai asta facem.

– Și vă place?

– Nu neapărat. Dar, dacă n-ai strănuta, ai muri.

Aerul proaspăt mă făcea să amețesc. Mă plimbam deja încoace și încolo, ca un leu în cușcă. Mergeam în susul și în josul râului, în speranța că voi găsi niște deșeuri aruncate care să polueze măcar apa, dar... nimic. La marginea râului nu era decât iarbă verde, grasă și sănătoasă, iar împrejurul orașului numai păduri verzi și curate. Din loc în loc, grupuri de copii se jucau fericiți în iarbă. Numai eu simțeam că înnebunesc. Trebuia să găsesc o soluție ca să pot ține conferința. Aerul proaspăt mă făcea să amețesc.

– Nu există pe aici vreun autobuz Diesel să respir puțin gaz câteva ore?

– Nu în momentul acesta, dar, dacă mă străduiesc, aș putea să vă găsesc un camion.

Am găsit un camionagiu, i-am strecurat o hârtie de cinci dolari în buzunar și m-a lăsat timp de o jumătate de oră să-mi țin nasul în țeava de eșapament. Mi-am revenit imediat și am putut să țin conferința. Nimeni n-a plecat din acel oraș mai fericit ca mine. Nu m-am mai oprit decât la Los Angeles. De îndată ce am coborât din avion, am tras o gură zdravănă de smog, ochii au pornit să lăcrimeze, am început iarăși să strănut și m-am simțit ca un nou-născut. Eram din nou pe deplin fericit!

adaptare după Art Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide*

B. Exerciții de lectură propriu-zisă/ascultare propriu-zisă:

I. Recitiți textul *Aerul proaspăt te ucide* și alegeți varianta corectă!

1. În ziua de azi, persoanele respiră cu dificultate aer curat, din moment ce
   a. acesta nu se mai găsește nicăieri în lume.
   b. persoanele s-au adaptat foarte bine la aerul poluat.
   c. smogul îi sufocă complet.
2. Eroul nostru se simte rău, din pricina
   a. aerului poluat.
   b. aerului proaspăt.
   c. unei răceli.
3. După ce a ieșit din avion, eroul nostru a simțit
   a. un miros de smog.
   b. un miros foarte plăcut.
   c. un miros străin.
4. Acesta regretă că nu a adus cu el o mască de gaze împotriva
   a. aerului curat.
   b. aerului poluat.
   c. mirosului de deșeuri.
5. Eroul nostru caută cu disperare
   a. o bucată de iarbă curată.
   b. niște deșeuri.
   c. niște copii fericiți

II. Selectați prepoziția potrivită și completați spațiile libere:

Prepoziții + substantiv în genitiv:
în susul ≠ în josul
la marginea ≠ în mijlocul în vârful ≠ la poalele
de-a lungul ≠ de-a latul în jurul = împrejurul

După ce a citit textul cu domnul care nu găsea nici urmă de deșeuri în zona unde ținea conferința, DI Fin a decis să facă o scurtă inspecție și să urce până **1**_____ muntelui. Ca să nu se rătăcească, a mers **2**_____ râului. Când a ajuns acolo, s-a uitat **3** _____ său și a văzut numai stânci și păduri înverzite. Totul era extraordinar de curat de jur-împrejur. Era fericit! Din păcate, când privirea lui a trecut mai încolo, **4** _____ unui câmp, a văzut aruncate câteva pungi de plastic pline de sticle de bere, lângă un container.
A traversat câmpul **5**_____ a adunat pungile și le-a pus în container, mulțumit că a rezolvat problema.

C. Exercițiu de postlectură:

III. Recitiți finalul poveștii, apoi prezentați-l clasei, în stil indirect. Dacă v-a plăcut toată povestea, repovestiți-o colegului de bancă sau în scris, ca temă de casă.

D.* Exerciții de mediere*:

1. Imaginați-vă că ați fost martor la conferința despre care se vorbește în textul *Aerul proaspăt te__ucide!* Relatați colegilor de clasă întâmplarea și insistați asupra detaliilor legate de efectul aerului proaspăt asupra vorbitorului! Apoi, explicați-le ce ar trebui să facă pentru a preveni efectele poluării asupra organismului uman.
2. Realizați un schimb de idei cu colegii de clasă pe tema poluării aerului în orașul vostru, în vederea sintetizării în scris a diferitelor puncte de vedere.
3. Vizionați un film documentar/artistic ce abordează problema poluării în marile orașe, pentru a stabili asemănările și deosebirile de viziune pe această temă.
4. Aflați dacă există colegi care cred în posibilitatea adaptării organismului uman la un mediu poluat și dacă sunt convinși că acest scenariu ar fi posibil în viitor.
5. Vizitați, împreună cu colegii de clasă, câteva site-uri specializate în recrutarea forței de muncă din domeniul noilor tehnologii. Veți descoperi aici denumirile unor profesii ale viitorului și informații detaliate despre specificul acestora, de exemplu: https://academiadehr.ro/viitorul-muncii-munca-in-viitor/. Ce profesie

ați dori să urmați? Alegeți 1-2 exemple, notați-vă în caiet o listă cu profesii/termeni folosiți în descrierea lor și realizați următoarele activități:

A. Prezentați oral opțiunea voastră colegilor de clasă, argumentându-vă alegerea!

B. Realizați, după ce toți colegii și-au expus opțiunile, un poster pe tema „Meseriile viitorului din domeniul tehnologiilor".

6. Consultați site-ul Agenției Europene de Mediu (www.eea.europa.eu). Vă recomandăm capitolele „Apa și mediul marin", „Biodiversitatea-ecosistemele", „Utilizarea eficientă a resurselor și deșeurilor". Realizați următoarele activități:

A. Creați, lucrând în grupuri de 3-4 elevi, hărți conceptuale pe temele sus-amintite, în vederea comparării punctului de vedere al fiecărui grup de lucru. Vă sugerăm să folosiți aplicația Mindomo, pentru a crea hărți mentale și prezentări interactive.

B. Prezentați oral și/sau în scris asemănările și deosebirile privind măsurile individuale pentru combaterea poluării, cu scopul de a ajunge la un consens în ceea ce privește importanța implementării unora dintre ele.

7. Citiți studiul intitulat „Costurile educației gratuite"(2018), publicat pe site-ul https://www.salvaticopiii.ro/afla-mai-multe/noutati/costurile-ascunse-ale-educatiei-gratuite. Realizați, împreună cu colegii de clasă, o discuție-panel cu tema „Orientarea în carieră în lumea tehnologiilor" prin valorificarea orală a informațiilor transmise de graficele și diagramele privind costurile ascunse ale educației.

8. Citiți textul următor despre natură și dezvoltare durabilă și realizați un raport după următoarea schemă:

- referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ;
- problema ridicată/tema – prezentare;
- conținutul esențial: cine? ce? de ce? unde? cum? concluzie;
- reacțiile/părerile/considerațiile voastre critice.

„Pentru a trăi în mod durabil, resursele naturale ale Pământului trebuie utilizate într-un ritm în care acestea se pot reface. Cu toate acestea, societatea noastră de consum exercită o presiune enormă asupra planetei.

Amprenta ecologică a Europei este una dintre cele mai mari de pe planetă. Dacă restul populației mondiale ar trăi ca europenii, ar fi necesare resursele a mai mult de două planete precum Pământul pentru a o întreține.

Creșterea economică și dezvoltarea tehnologiilor moderne din ultimele decenii au adus noi niveluri de confort în viețile noastre. Acest fapt a condus la o cerere și mai mare de produse și servicii și, implicit, la o cerere crescândă de energie și resurse.

Modul în care producem și consumăm contribuie la multe dintre problemele de mediu din prezent, cum ar fi încălzirea globală, poluarea, epuizarea resurselor naturale și pierderea biodiversității.

Consecințele consumului nostru se resimt la nivel mondial: UE depinde de importurile de energie și de resursele naturale, iar o proporție crescândă de produse consumate în Europa sunt fabricate în alte părți ale lumii.

Modelele nedurabile de consum și de producție afectează tot mai mult mediul natural, societatea, economia și întreprinderile. Trebuie să trăim mai durabil, iar acest lucru înseamnă să realizăm mai mult cu mai puține resurse. Calitatea vieții, prosperitatea și creșterea economică depind de consumul raționalizat al resurselor disponibile.

Pentru a realiza acest lucru, trebuie să schimbăm modul în care proiectăm, fabricăm, utilizăm și eliminăm produsele. Această schimbare ne vizează pe toți – indivizi, gospodării, întreprinderi, administrații locale și naționale, precum și comunitatea mondială.

Consumul și producția durabile înseamnă utilizarea mai eficientă a resurselor naturale și a energiei și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor efecte asupra mediului. Cu alte cuvinte, producerea și utilizarea produselor și a serviciilor, în așa fel încât să afecteze cât mai puțin mediul.

Obiectivul este acela de a satisface nevoile de bază privind bunurile și serviciile, ameliorând în același timp calitatea vieții și asigurând suficiente resurse pentru generațiile viitoare.

Consumul durabil vizează stilul nostru de viață, comportamentul de cumpărare și modul în care utilizăm și eliminăm produsele și serviciile. Producția durabilă se axează pe reducerea impactului proceselor de producție asupra mediului și pe proiectarea unor produse mai bune.

Utilizarea eficientă a resurselor și a energiei stă la baza viitoarei competitivități a Europei. Consumul și producția durabile maximizează potențialul întreprinderilor de a transforma provocările din domeniul mediului în oportunități economice, furnizând în același timp consumatorilor o ofertă mai bună."

https://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/brochure_scp/kg006508RO_2.pdf

Pregătire/planificare: înțelegerea generală prin ascultarea dirijată a unui interviu (secvență de discurs), citirea unui document scris ce rezumă aceeași temă și luarea de notițe. https://www.ecoruralis.ro/2021/05/18/sustenabilitatea-o-filosofie-si-un-proiect-de-viata-pentru- alex-jurj/

Realizați un raport oral după următoarea schemă:

- precizați documentele sursă ale raportului vostru (origine, referințe la autor, titlu, temă, scop comunicativ); problema ridicată/tema – prezentare;
- conținutul esențial: cine?, ce?, de ce? unde?, cum? concluzie;
- reacțiile/considerațiile/părerile voastre critice.

Notă: înainte de a se realiza sarcina de mediere propriu-zisă, profesorul trebuie să se asigure că lexicul este cunoscut și că textul este înțeles, prin realizarea unor exerciții de receptare propriu-zisă. Astfel, medierea se va preda integrat, cum este și firesc, după receptarea scrisă propriu-zisă a unui text.

E. ***Alte tipuri de activități didactice:***

Notă: în cazul unor clase cu un nivel lingvistic ce tinde către nivelul C1, se pot propune și astfel de activități didactice.

Citește cu atenție textul următor și rezolvă apoi cerințele date.

„Sofie avea acum paisprezece ani şi în tânăra ei viaţă primise câteva scrisori, în orice caz la Crăciun, la aniversarea ei şi aşa mai departe. Dar asta de aici era scrisoarea cea mai ciudată pe care o primise vreodată.

Nu avea timbru. Nu fusese lăsată nici măcar la cutia de scrisori. Scrisoarea asta fusese depusă pur şi simplu în ascunzătoarea supersecretă a Sofiei, acolo în gardul viu cel vechi şi ascuns. Ciudat mai era şi faptul că pe o vreme de primăvară uscată scrisoarea ajunsese umedă. [...]

Şi Alberto Knox . . . ce nume nostim mai era şi ăsta! [...]

Întoarse biletul pe partea cealaltă. Acum descoperi că şi pe această parte erau scrise câteva propoziţii.

Există un simţământ natural al ruşinii?

Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii.

Adevărata cunoaştere vine dinăuntru.

Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept.

Sofie aflase între timp că aceste fraze scurte de pe biletele din plicurile albe erau calculate să o pregătească pentru următoarele plicuri mari pe care le primea imediat după ele. Şi acum îi mai veni un gând: dacă „mesagerul" îi aducea plicul galben aici în peşteră, atunci Sofie putea pur şi simplu să-l aştepte. Sau era poate o ea. [...] Scrisoarea mai spunea de altfel că mesagerul era mic. Ar fi putut fi vorba de un copil ? [...]

„*Există un simţământ natural al ruşinii?*" [...]

Şi pe urmă propoziţia următoare: „Lucrul cel mai înţelept e să ştii că nu ştii".

Lucrul cel mai înţelept din ce? Dacă filosoful voia să spună cu vorbele astea că o fiinţă care ştia bine că ea nu ştie tot ce se poate şti în cer şi pe pământ era mai înţeleaptă decât una care ştia prea puţine şi totuşi îşi închipuia că ar fi ştiut o grămadă de lucruri - atunci nu era foarte greu să-i împărtăşeşti părerea. Sofie nu se gândise încă niciodată la aşa ceva. Dar cu cât medita acum mai mult, cu atât îi era mai limpede că, în fond, era şi asta un fel de ştiinţă, să ştii că nu ştii.

În orice caz, ea nu-şi putea închipui ceva mai prostesc decât nişte oameni care au părerile cele mai categorice în chestiuni despre care, în realitate, n-au nici cea mai vagă idee.

Pe urmă venea propoziţia cu acea cunoaştere care vine dinăuntru. Dar într-un moment sau altul, toată cunoaşterea nu venea oare de undeva din afara capetelor oamenilor? Pe de altă parte, Sofie îşi amintea bine de unele situaţii în care mama ei sau profesorii de la şcoală încercaseră să-i vâre ceva în cap, câte un lucru pentru care ea nu fusese deloc receptivă. Când învăţase cu adevărat ceva, trebuise totdeauna să contribuie ea însăşi într-un fel sau altul la asta. Se putea întâmpla ca ea să înţeleagă deodată ceva - şi asta era poate ceea ce se numea „intuiţie".

Mda - Sofie avea impresia că primele teme din acest bilet le rezolvase destul de bine. Dar apoi era o afirmaţie atât de ciudată, încât îi venea să pufnească. „Cine ştie ce este drept va şi face ce e drept."

Asta să însemne că, de pildă, unul care jefuia o bancă nu ştia ce face când ataca o bancă? Aşa ceva Sofie chiar nu credea. În schimb, era convinsă că atât copiii, cât şi oamenii maturi puteau face prostii - de care se căiau mai târziu - şi că le făceau tocmai împotriva a ceea ce ştiau ei foarte bine.

Pe când şedea astfel să se gândească, auzi deodată dinspre partea gardului viu care răspundea spre pădure nişte crengi uscate trosnind. Să fie acesta mesagerul? Sofie simţi deodată cum îi sare literalmente inima. Dar şi mai mare îi fu spaima când auzi că fiinţa aceea care se apropia amuşina parcă asemenea unui animal.

În clipa următoare, pătrunse prin latura dinspre pădure a peşterii un câine mare. Trebuie să fi fost un labrador. Ţinea în bot un plic mare galben pe care-l lăsă să cadă la picioarele Sofiei. Totul se petrecu atât de repede, încât Sofie nu fu în stare să schiţeze nici măcar cel mai mic gest În câteva secunde ea ţinea în mână plicul cel mare - şi câinele galben dispăruse iarăşi spre pădure. [...]

Deci acesta era mesagerul! Sofie respiră adânc.

[...] Sofie deschise plicul cel mare şi începu să citească."

Jostein Gaarder, *Lumea Sofiei* (trad. Mircea Ivănescu)

Observație: Pentru a facilita înțelegerea textului, în funcție de nivelul achizițiilor lingvistice ale elevului (tipul de bilingvism), precum și de tipul de lectură vizat, profesorul poate:

a. să propună exerciții de prelectură, în vederea simplificării accesului la sensul cuvintelor subliniate;
b. să adapteze textul dat, conform modelului prezentat;
c. să prelucreze textul eliminând pasajele dificile.

Prezentarea secvenței de lecție (dezbatere):

clasa se împarte în grupe de câte cinci-șase elevi care vor îndeplini anumite roluri pe parcursul activității;

roluri:

un mediator care este și purtătorul de cuvânt al grupei (coordonează dezbaterea de la nivelul grupei; formulează întrebări deschise și neutre, pentru a minimaliza dezacordul dintre părți; prezintă în fața clasei punctul de vedere al grupei);

trei-patru membri (rezolvă sarcinile de lucru, ajungând în finalul dezbaterii la consens);

*un observato*r (consemnează modul în care participanții își îndeplinesc rolurile; prezintă în grupul mare ceea ce a consemnat, precizând în ce măsură mediatorul a fost și facilitator pe parcursul dezbaterii).

Sarcini la nivelul **grupei**:

Care idei/comportamente/atitudini din textul dat pot fi considerate stereotipuri sau prejudecăți?

Se poate considera că stereotipurile/prejudecățile identificate au impact asupra relațiilor interpersonale? Sarcină de lucru **individuală**: Prezintă, în scris, câte un exemplu relevant, din experiența de viață/de lectură/culturală, pentru fiecare aserțiune din textul-suport: *Există un simțământ natural al rușinii?; Lucrul cel mai înțelept e să știi că nu știi.; Adevărata cunoaștere vine dinăuntru.; Cine știe ce este drept va şi face ce e drept.*

Sarcină de lucru **frontală**: Comparați exemplele oferite din perspectiva unor aspecte comune/diferite (culturale, psihologice şi sociale).

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:

1. Temele vor fi abordate atât în clasa a IX-a, cât și în clasa a X-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În clasa a X-a, fiecare temă se recomandă a fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
   a. un text nonliterar;
   b. un text literar
4. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare.
5. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
6. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.

LISTĂ ORIENTATIVĂ DE OPERE/TEXTE RECOMANDATE

Clasa a IX-a

Literatura română	Literatura universală
Adina Popescu, *Vine vacanța cu trenul din Franța* Bogdan Matei, *Europa în 80 de zile* Carmen Firan, *Un vis ce fuge* Constantin Chiriță, *Cireşarii* Cristina Hermeziu, *Viața pe Facebook. Dau like, deci exist* Dimitrie Ralet, *Suvenire si impresii de călătorie* Florentina Mitrica, *Pierduți* Florin Bică, *Online - A treia planetă de la soare* Florin Iaru, *De-a wati ascunselea* Gabriel Brebenar, *Jurnalul unui cititor* Gabriel Liiceanu, *Declarație de iubire* Geo Bogza, *Jurnal de copilărie și adolescență* George Bacovia, *Liceu*	Allen Carr, *Gata cu frica de avion!* Ann Napolitano, *Dragă Edward* Anna Frank, *Jurnalul Annei Frank* Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinţ* Chloe Delaume, *Locuiesc în televizor* Clarissa Corradin, *10 idei care pot salva planeta* Cornelia Funke, *Inimă de cerneală* Rui Zink, *Așteptarea* David Kirkpatrick, *Efectul Facebook* Dean Karnazes , *Ultramaratonistul* Delia Owens, *Acolo unde cântă racii* Diana Graber, *Copiii în era digitală* Edouard și Mathilde Cortes, *Cerere în căsătorie* Elena Ferrante, *Prietena mea genială* Eric E. Schmitt, *Oscar*

Grigore Bajenaru, *Cișmigiu Et Comp.* I.L. Caragiale, *Lanțul slăbiciunilor* (varianta adaptată), *Un pedagog de școală nouă* (varianta adaptată) Ioana Pârvulescu, *Inocenții, Prevestirea* Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb* Liliana Corobca, *Buburuza* *Liviu Rebreanu, Scara măgarilor* *Marius Albert Neguț, Cerberus Martha Bibescu, Jurnal berlinez '38* *Mihail Sadoveanu, Baltagul, Hanu Ancuței* *Mircea Cărtărescu, Florin scrie un roman, Pururi tânăr, înfășurat în pixeli* *Mircea Eliade, Romanul adolescentului miop Nadia Comăneci, Scrisori către o tânără gimnastă* *Otilia Marchiș-Bölöni, Cartea suferințelor* *Ovidiu Scridon, O lume de roboți* *Radu Paraschivescu, Recviem vesel pentru tata* *Radu Tudoran, Toate pânzele sus!* *Raluca Poenaru, Pericol* *Simona Popescu, Exuvii* *Tatiana Niculescu, Nepovestitele iubiri. 7 minibiografii sentimentale*	*si tanti Roz* Sofi Oksanen, *Vacile lui Stalin* Meik Wiking, *Hygge* Erik Emanuel Schmitt, *Otrava iubirii* Fredrik Backman, *Noi contra voastrăFredrik Backman, Scandalul* *Giuseppe D Anna, Clarissa Corradin, 10 idei care pot salva planeta* *Grégory Rateau, Hoinar prin România. Jurnalul unui călător francez* *György Dragomán, Regele alb, Rugul Herbert George Wells, Mașina timpului Hiro Arikawa, Memoriile unui motan călător Holly Vorba, Acum sunt normală?* *J.K. Rowling, Harry Potter și piatra filozofală Jamie Bartlett, Oameni vs Tehnologie Jeanine Cummins, Pământ American* *Jeff Henigson, 1986. Povestea adevărată a unui adolescent care aproape ca a salvat lumea* *Jessica Park, Băiatul de pe Facebook* *John Boyne, Băiatul cu pijamale în dungi* *Jonas Jonasson, Analfabeta care știa să socotească, Bărbatul de 100 de ani care a sărit pe fereastră și a dispărut* *Jules Verne, Călătorii extraordinare. Aventuri între știință și literatură* *Kate Atkinson, Viață după viață Kathryn Erkine, Pasăre cântătoare Kim Ligett, Anul de grație* *Malala Yousafzai, Christina Lamb, Eu sunt Malala* *Manfred Spitzer, Demența digitala. Cum ne tulbura mintea noile tehnologii* *Markus Zusak, Hoțul de cărți* *Miguel de Cervantes, Don Quijote de la Mancha* *Monty Lyman , Remarcabila viață a pielii* *Nicola Yoon, Absolut tot* *Peter Brown, Insula robotilor* *Rachel Renne Russel, Însemnările unei puștoaice* *Rainer Maria Rilke, Jurnal* *Renee McGregor, Alimentația sportivilor amatori și de performanță* *Richard Peck, Un an haihui* *Rosanne Parry, O balenă în Sălbăticia albastră, Povestea lupului hoinar* *Rosella Postorino, Degustătoarele* *Sean Covey, Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace. Ghidul fundamental pentru succes al adolescentilor* *Sophie Rigal-Goulard, 15 zile fără internet* *Stephen King , Doctor Sleep* *Tommy Greenwald, Cum să faci să nu citești* *V. Shukshin, Soarele, bătrânul și fata* *William Golding, Împăratul muștelor*

Clasa a X-a

Literatura română	Literatura universală
Adrian Chivu, *Strada* Adrian Păunescu*, Actorul* Adrian Popescu, *Planetă dificilă* Alexandra Mihalache, *Artă și cer* Marin Sorescu*, Portretul artistului* George Bacovia*, Largo* Ana Blandiana, *Ei merg pe role, Întâmplări din grădina mea* Cosmin Perța, *Anisia și uneltele fermecate* Dan Lungu, *Fetița care s-a jucat de-a Dumnezeu, Sînt o babă comunistă*	Alex Hooper-Hodson*, 52 de probleme ale adolescentelor* Alison Bechdel, *Casa veselă. O tragicomedie de familie* Allie Brosh*, O hiperbolă și jumătate* André Malraux, *Ispita Occidentului* Andy Hertz*, Mutat la țară. Viața fără ceas din Londra în Apuseni* Anne Frank, *Jurnalul Annei Frank* Art Malka Adler, *Frații de la Auschwitz* Art Spiegelman, *Maus. Povestea unui supraviețuitor*

Dan Mircea Cipariu, *Tsunami* Eugen Ionescu, *Englezește fără profesor (Cântăreața cheală)* Eugenia Moraru, *Mari catastrofe care au zguduit lumea* G. Călinescu, *Enigma Otiliei* Georgiana Gherea, *Tehnici de învățare* I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută* Ileana Vulpescu, *Arta conversației* Ioan Slavici, *Mara, Moara cu noroc* Ioana Pârvulescu, *Și eu am trăit în comunism* Ion Băieșu, *Balanța* Ionuț Popa, *100 de catastrofe naturale* Laura Poantă, *Doctorul de povești. Medicină și literatură* Liviu Rebreanu, *Cumpăna dreptății* Lucian Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor* *Lucian Boia, Scurta istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice* *Doru Panaitescu, Manifest pentru Dunăre* *Mihai Eminescu, Ce e amorul?/De ce nu-mi vii/ O, rămâi!/ Iubind în taină/Departe sunt de tine* *Mircea Eliade, Ioan Petru Culianu, Dialoguri întrerupte* *Mircea Eliade, Maitreyi, Romanul adolescentului miop Monastirea Argeșului* *Nichita Stănescu, Același gând* *Octavian Paler, Deșertul pentru totdeauna* *Octavian Paler, Convorbiri cu Daniel Cristea-Enache* *Răzvan Petrescu, Foxtrot XX* *Rodica Nicoleta Ion, Glossă pentru artiști* *Simona Popescu, Juventus – Despre mine aș fi vrut să scriu despre tine* *Ștefan Octavian Iosif, Artiști* *Valeria Chilese, Catastrofe naturale* *Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache, Pictura românească în imagini* *Vasile Florea, Arta românească de la origini până în prezent*	(roman grafic) Brett Helquist, *Pe urmele lui Vermeer* Buchwald, *Aerul proaspăt te ucide* Care Santos, *Minciuna, Adevărul* Charles Chaplin, *Viața mea* Charlotte Bronte, *Jane Eyre* Christophe Andre, Francois Lelord, *Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele* Dale Carnegie, *Cum să câștigi prieteni și să influențezi lume, Secretele succesului* Daniel Pennac, *Necazuri cu școala* Donna Dunning, C*e tip de carieră ți se potrivește?* Elizabeth Lunday, *Viața secretă a marilor artiști* Eva Heyman, *Am trăit atât de puțin* Fredrik Backman, *Bunica mi-a spus că-i pare rău, Oameni anxioși* *Gary Chapman, Cele 5 limbaje ale iubirii pentru adolescenți Georges Michel, Timidele aventuri ale unui spălător de geamuri Harper Lee, Să ucizi o pasăre cântătoare* *Haruki Murakami, Meseria de romancier* *Jane Austen, Mândrie și prejudecată Robert Musil, Rătăcirile elevului Törless* *Janne Teller, Nimic* *Jean-Claude Rodet, Jacques Lalanne, Ghid de supraviețuire în caz de catastrofe* *Jean-Pierre Dupuy, Tsunami. Scurta metafizica a catastrofelor* *Jurga Vile și Lina Itagaki, Haiku siberian (roman grafic) Kim Ligett, Anul de grație* *Laurie Halse Anderson, Vorbește! Codul secret al anilor de liceu* *Marjane Satrapi, Persepolis (vol. I) (roman grafic)* *Mark Haddon, O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopții* *Mark Levy, Hoțul de umbre* *Mieko Kawakami, Povești de vară* *Montesquieu, Scrisori persane* *Mihail Bulgakov, Însemnările unui tânăr medic* *Mór Jókai, Voievodul țiganilor Meşterul zidar Kelemen* *Oscar Wilde, Portretul lui Dorian Gray* *Özge Samanci, Îndrăznește să dezamăgești. O copilărie în Turcia* *Paul Ekman, Emoții pe față. Cum să citim sentimentele de pe chipul uman* *Paulo Coelho, Alchimistul* *Pierre Lemaitre, O viață și trei zile* *Rachel Renée Russell, Însemnările unei puștoaice* *Richard Nelson Bolles, Ce culoare are parașuta ta?* *Robert Cormier, Războiul ciocolatei* *Robert Schnakenberg, Viața secretă a marilor scriitori* *Robin Sharma, Călugărul care și-a vândut Ferrari-ul* *S. E. Hinton, Proscrișii* *Sean Covey, Cele 7 obișnuințe ale adolescenților extraordinar de eficace* *Serhii Plokhy, Cernobîl. Istoria unei catastrofe nucleare Sorocovschi Victor, Riscuri și catastrofe* *Sherman Alexie, Jurnalul complet adevărat al unui indian cu jumătate de normă* *Sir David Attenborough, O viață pe planeta noastră. Mărturia mea și o viziune pentru viitor* *Susan Martineau, Dezastre din viața reală Suzanne*

	Collins, Jocurile foamei *Szvetlana Alekszijevics, Rugăciune din Cernobîl* *Tom Butler-Bowdon, 50 de clasici. Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate si natura umană Vida Gábor, Povestea unei bâlbâieli* *Viktor Frankl, Omul în căutarea sensului vieții* *Virgine Grimaldi, Era și timpul să aprind iar stelele* *William Golding, Împăratul muștelor*

Clasele a XI-a și a XII-a

Actuala *Programă de limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară* își propune, pentru clasele a XI-a și a XII-a, să asigure dezvoltarea următoarelor două competențe-cheie: competența de comunicare în limba română ca limbă nematernă și competența culturală. În consonanță cu profilul absolventului de liceu, prima are în vedere eficientizarea procesului de receptare și de producere a mesajelor orale și scrise și, de asemenea, facilitarea integrării socioculturale a viitorului absolvent de liceu, contribuind, în mod constructiv, la realizarea unui profil lingvistic complex. A doua are în vedere valoarea formativă a literaturii și, de asemenea, familiarizarea cu diverse contexte culturale, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor, prin lectura literaturii şi a altor tipuri de creaţie artistică.

Astfel, finalitatea urmărită de programă o constituie formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în comunicare, atât în perioada școlarității, cât și pe toată durata vieții, interesat să înțeleagă valori culturale relevate prin receptarea literaturii și a altor tipuri de discurs artistic, apt să reacționeze în mod personal și adecvat în fața diversității culturale.

În cadrul programei, domeniul limbii este articulat în conformitate cu perspectivele actuale din studiile consacrate limbii române ca limbă nematernă, într-o viziune funcțională și pragmatică asupra limbii ca mijloc de comunicare și de interacțiune socială, precum și ca material esențial al construcției textului în contextul comunicării. Domeniul literaturii este abordat dintr-o *perspectivă culturală largă*, oferită de *abordarea tematică*, prin care literatura este înțeleasă ca discurs despre natura și condiția umană.

Programa respectă imperativele învățământului actual referitoare la specificul acțiunii didactice centrate pe elev, activitățile destinate formării competențelor generale și specifice disciplinei *Limba și literatura română*, urmărind operaționalizarea cunoștințelor, adaptarea elevilor la contexte de comunicare diverse și, astfel, monitorizarea de către elevi a propriei formări. În procesul de predare-învățare-evaluare, se va avea în vedere asigurarea nivelului funcțional al competențelor din clasele a XI-a și a XII-a, conform profilului absolventului de liceu și a planurilor-cadru aprobate prin Ordinele nr. 4.350/2025, respectiv nr. 6.932/2025

Principiile didactice care vor ghida procesul de predare-învăţare-evaluare sunt:

- proiectarea activităţilor didactice urmărindu-se dezvoltarea integrată a competențelor-cheie;
- centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluarea continuă;
- favorizarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare şi nonliterare, prin lectură tematică;
- însușirea interactivă a limbii orale și scrise, ca instrument de comunicare;
- formarea unei personalități capabile să exprime opinii proprii, să accepte diversitatea de idei şi de opinii;
- receptarea literaturii pe baza proceselor de comprehensiune/înțelegere, analiză și interpretare;
- realizarea de conexiuni tematice între literatura română și literatura universală.

Prezentarea conţinuturilor în liste distincte pentru 1. *Domenii de conținut*, 2. *Conținuturi*, 3. *Patrimoniu literar școlar (autori canonici)* și 4. *Lista deschisă cuprinzând scriitori români* s-a făcut din rațiuni metodologice, pe de o parte, pentru a pune în evidență criteriile care au configurat programa: criteriul tematic, criteriul valoric (canon și patrimoniu) și un criteriu al flexibilității (oferit de dinamica *listelor deschise*) și, pe de altă parte, pentru a ilustra viziunea dinamică pe care programa o propune în abordarea literaturii, profesorii având astfel posibilitatea să decidă modul în care vor trata conținuturile: ordinea temelor, selecția textelor și a conceptelor în vederea documentării unei teme, precum și tipul de activități didactice.

Studiul literaturii se va realiza, pe parcursul claselor a XI-a și a XII-a, prin abordarea a trei teme-cupolă: a. *Experiențe fundamentale ale existenței*, b. *Subiect si alteritate* și c. *Tradiție și modernitate*. Aceste teme au caracter integrativ și grad sporit de generalitate, favorizând perspective didactice prin care fenomenul literar/cultural poate fi evidențiat în moduri dintre cele mai diverse.

Actuala programă abordează *tema* într-un sens plural, în tangență cu domeniul studiilor culturale, accepțiunile atribuite temei fiind următoarele:

- tema desemnează un aspect general din realitate/din experiența umană transpus în textul literar/opera artistică, prin anumite modalități specifice;
- tema majoră/dominantă denumește un aspect integrator care conține alte elemente ca subteme (teme minore);
- tema este un construct conceptual realizat din ansamblul unor elemente ale textului, prin trei operațiuni: *gruparea unor elemente de conținut* pe baza unui numitor comun, *generalizarea* și, apoi, *identificarea și formularea* temei; tema constituie o metodă de analiză a literaturii axată pe subiectul/conținutul textelor, care favorizează descrierea și interpretarea unui text sau a unui grup/corpus de texte;
- tema reprezintă un principiu pe baza căruia, în actul lecturii, un cititor poate să creeze legături între diferite texte;
- tema constituie răspunsul la întrebarea „Despre ce vorbește în mod semnificativ sau în mod important un text?”, acest răspuns putând varia în contexte interpretative diverse.

Recomandările privind abordarea temelor sunt următoarele:

1. Cele trei teme-cupolă vor fi abordate atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a, prin conținuturi diferite din perspectiva complexității textelor.
2. Selecția textelor propuse spre studiu trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și de adecvare la nivelul lingvistic al elevilor.
3. În fiecare an de studiu, la trunchiul comun (TC), fiecare temă va fi abordată prin studiul a minimum două texte, astfel:
   a. un text nonliterar;
   b. un text literar aparținând unui scriitor din canonul/patrimoniul literar școlar românesc sau din *Lista deschisă cuprinzând scriitori români*.
4. La filiera teoretică, profil umanist, specializarea *Filologie*, la curriculumul de specialitate (CS), se vor studia în plus câte două texte literare (față de precizarea de la punctul 3.b.) din canonul/patrimoniul literar școlar românesc sau din lista orientativă (*Lista deschisă cuprinzând scriitori români*) la două dintre cele trei teme-cupolă, la decizia profesorului, astfel încât să existe o distribuire uniformă a studiului textelor literare la fiecare temă-cupolă pe parcursul claselor a XI-a și a XII-a.
5. Se va studia cel puțin o operă semnificativă pentru fiecare temă din creația autorilor aparținând canonului/patrimoniului școlar, în clasa a XI-a sau în clasa a XII-a.
6. Se vor studia opere la alegerea profesorului, reprezentative pentru diverse specii literare, în cadrul fiecărei teme, atât în clasa a XI-a, cât și în clasa a XII-a.
7. În funcție de propria viziune asupra temei și respectând nivelul lingvistic al elevilor, profesorii pot alege să prezinte tema și prin intermediul unor texte suplimentare: literare și/sau nonliterare, integrale sau fragmentare, din literatura română sau din literatura universală sau prin recurs la alte limbaje artistice (cinematografic, plastic, muzical, teatral etc.).
8. Abordarea fiecărei teme printr-un text nonliterar va facilita progresul de la nivelul lingvistic B2+ la C1, pe de o parte, și, pe de altă parte, va ilustra tema prin tipuri variate de discurs (publicistic, științific, eseistic etc.).
9. Abordarea tematică va avea în vedere în mod constant faptele de limbă specifice nivelurilor B2+ și C1 (în special expresii idiomatice și elemente care asigură coerența și coeziunea discursului).
10. Abordarea criticii literare se va face doar în măsura în care aceasta este necesară pentru conturarea aspectelor contextuale necesare interpretării unei opere literare.
11. Curentele/orientările literare constituie doar obiectul contextualizării unui text/fenomen literar, prin urmare nu vor fi abordate în sine, ci doar în vederea contextualizării unui text/fenomen literar.
12. Noțiunile de teorie literară vor fi abordate doar ca instrumente necesare pentru receptarea textelor literare, iar definiția conceptelor sau a curentelor literare nu va constitui în sine obiectul evaluării.
13. Ordinea abordării temelor este la alegerea profesorului.
14. În realizarea sarcinilor pentru competența de receptare a mesajelor orale sau scrise, se recomandă ca textele-suport să se încadreze într-o medie de 300-350 de cuvinte. În ceea ce privește competențele de producere, este indicată respectarea reglementărilor internaționale pentru nivelul lingvistic C1, în funcție de tipul de sarcină.

O posibilă formulă didactică de abordare a temei, oferită aici doar ca exemplu, poate cuprinde următoarele tipuri de activități:

- activități de explorare a temei, realizate prin intermediul unor grupaje documentare: lectura unor texte nonliterare referitoare la temă (pagini de enciclopedii sau dicționare de literatură, eseuri, memorii, jurnale, articole, interviuri etc.), vizionarea unor documente video care evocă experiențe consonante cu tema în discuție etc.
- activități de aprofundare a temei, realizate prin strategii de receptare (înțelegere și interpretare) de text literar și de contextualizare; prin receptare de text și evidențierea modalităților lingvistice, textuale și discursive prin care se construiește tema etc.
- activități de reflecție asupra temei, realizate prin strategii de recontextualizare a temei în orizontul de interes al elevilor sau de recontextualizare a temei din perspectiva altor tipuri de discurs artistic (artă plastică, teatrală, cinematografică etc.).

Pentru exemple de activități de formare/evaluare a competențelor, profesorii pot apela la modelele oferite la secțiunea *Clasele a IX-a și a X-a* din cadrul prezentelor *Sugestii metodologice*.
Tot ca exemplu, în tabelul de mai jos sunt ilustrate posibilitățile plurale de corelare a textelor pentru tratarea unei teme.

Tema	**Clasa**	**Text nonliterar**	**Text literar canonic/de patrimoniu**	**Text literar la alegerea profesorului**
Experiențe fundamentale ale existenței	a XI-a	corespondența dintre scriitori, de exemplu M. Eminescu și Ion Creangă*	Liviu Rebreanu, *Adam și Eva***	Mihail Sebastian, *Steaua fără nume****
***sau** corespondența dintre Constantin Noica și Emil Cioran etc. ****sau** Mihai Eminescu, *Luceafărul*, Marin Sorescu, *Matca* etc. *****sau** Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*, Ștefan Augustin Doinaș, *Astăzi ne despărțim* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XI-a	Alex. Ștefănescu, *Mesaj către tineri** (2018)	Ioan Slavici, *Pădureanca***	Simona Popescu, *Exuvii****
***sau** interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** George Bacovia, *Decembre*, Camil Petrescu, *Danton* etc. *****sau** Ion Minulescu, *Corigent la limba română* etc.				
Tradiție și modernitate	a XI-a	Laurențiu Staicu, *Cuvânt-înainte (scrisoarea adresată adolescenților)* în vol. *Socrate în blugi* (2020)*	Lucian Blaga, *Autoportret***	I.L. Caragiale, *Bacalaureat****
***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc. ****sau** Lucian Blaga, *Cruciada copiilor* sau *Hronicul și cântecul vârstelor* etc. *****sau** Mircea Eliade, *Maitreyi*, Vasile Voiculescu, *Capul de zimbru* etc.				
Experiențe fundamentale ale existenței	a XII-a	Octavian Paler, *Polemici cordiale* (1983)*	Marin Preda, *Intrusul***	Mircea Cărtărescu, *Ochiul căprui al dragostei noastre**** (2017)
***sau** Octavain Paler, *Viața ca o coridă* (1987) etc. ****sau** Nichita Stănescu, *Cântec*, Ion Luca Caragiale, *La conac* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, *Creionul de tâmplărie* (2020), Ana Blandiana, *Descântec de ploaie* etc.				
Subiectul și alteritatea	a XII-a	Liviu Papadima, *Învățătura de minte, eseuri despre educație* (un eseu, la alegere) (2021)*	Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni***	Gabriela Adameșteanu, *Provizorat* (2017)****
***sau** sau interviuri cu personalități contemporane din domeniul cultural, sportiv etc. ****sau** sau Marin Sorescu, *Capriciu* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, Poema chiuvetei etc.				

Tradiție și modernitate	a XII-a	Ioana Pârvulescu, *Alfabetul doamnelor**	Ion Creangă, *Povestea unui om leneș***	Ioana Pârvulescu, *Inocenții****
***sau** articole din dicționare culturale, din enciclopedii etc. ****sau** Ion Creangă, *Prostia omenească*, Tudor Arghezi, *Flori de mucigai*, Lucian Blaga, *Meșterul Manole* etc. *****sau** Mircea Cărtărescu, *Fata cu șosete de diamant*, Robert Șerban, *Oameni în trening* (o povestire, la alegere) etc.				

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

a. **Referințe științifice**

1. *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică*: https://ccd.intercultural.ro
2. *Cadrul european comun de referință pentru limbi. Învățare. Predare. Evaluare,* Diviziunea Politici lingvistice Strasbourg, traducere coordonată și revizuită de G. Moldovanu, Tipografia Centrală, Chișinău, 2003.
3. *Cadrul european pentru studiul literaturii în învăţământul secundar* (*LiFT-2–Literary Framework for Teachers*): http://ro.literaryframework.eu
4. *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. *The CEFR Companion Volume with New Descriptors*, Strasbourg, Council of Europe, 2018, disponibil pe: https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989.
5. CRED – *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți*, parte integrantă a Strategiei Europa 2020.
6. MOLDOVAN, Victoria, POP, Liana, URICARU, Lucia, *Nivel prag. Pentru învăţarea limbii române ca limbă străină,* Strasbourg, Consiliul Europei, 2002.
7. ONOJESCU, Monica (coord.), *Lecturiada* [proiect realizat de Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Română „Ioana Em. Petrescu”], Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005-2014
8. PAMFIL, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, Cluj-Napoca, 2016
9. PLATON, Elena (coord.), MANOLE, Veronica, VARGA, Cristina, LAZĂR, Andrei, *Evaluarea competențelor de comunicare orală în limba română–învățământul secundar (EVRO–P2),* Cluj-Napoca*,* Editura Casa Cărții de Știință, 2015.
10. PLATON, Elena (coord.), SONEA, Ioana, TARĂU, Ștefania*, Evaluarea competențelor de comunicare scrisă în limba română – învățământul secundar (EVRO–P4),* Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2015,
11. PLATON, Elena, ARIEȘAN, Antonela, BURLACU, Diana, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B2*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021 (sub tipar).
12. PLATON, Elena, BURLACU, Diana Viorela, SONEA, Ioana Silvia (coordonatori), *Procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P3–ciclul liceal*, Cluj-Napoca,Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
13. PLATON, Elena, *Româna ca limbă străină (RLS). Elemente de metadidactică,* Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
14. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia VÎLCU, Dina, *Descrierea minimală a limbii române (A1, A2, B1, B2),* Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, disponibil pe: www.video.elearning.ubbcluj.ro
15. PLATON, Elena, SONEA, Ioana, VÎLCU, Dina, *Exerciții audio (A1, A2, B1, B2, C1, C2*). *Româna ca limbă străină,* Editura Efes, Cluj-Napoca, 2009.
16. PLATON, Elena, VÎLCU, Dina (coordonatori), *Procesul de evaluare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) la ciclul liceal. RLNM: P6 – ciclul liceal*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2011, disponibil pe:www.video.elearning.ubbcluj.ro
17. POP*,* Liana (coord.)*, Româna A1-B1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008;
POP*,* Liana (coord.)*, Româna B2-C1 (Manual.* Seria *Autodidact)*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2008; toate datele despre acest proiect, ca și unitățile de învățare sunt disponibile pe AutoDidact-Manuale
18. SÂMIHĂIAN, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române*, București, Editura Art, 2020.
19. SONEA, Ioana, VASIU, Lavinia-Iunia, VÎLCU, Dina, *Manual de limba română ca limbă străină. Nivelul B1*,
Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.
20. TÓDOR Erika-Mária, *Interdependenţele conduitei bilingve. Profilul psiho-lingvistic al bilingvismului*

maghiar-român /The interdependencies of bilingual behaviour. Psycholinguistic and sociolinguistic profile of Hungarian-Romanian bilinguals, Diacronia 2, July 17, 2015.
21. TÓDOR Erika-Mária, *Predarea-învăţarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*, Cluj-Napoca, Editura Scientia, 2020.

b. Linkuri utile:

http://autodidact.granturi.ubbcluj.ro/ro/manuale.html
http://.video.elearning.ubbcluj.ro
https://davebirss.com/storydice/
www.romanianvoice.com
https://humanitas.ro/humanitas/colectii/biblioteca-virtuala
https://respiro.ro/respiroteca/carti?gclid=CjwKCAjwx8iIBhBwEiwA2quaqxs5nKWuAsXJqMHhzk3Z-KqNrtfctQ0v-vqOOgO0VQreTCCjZ9sCpxoCbG0QAvD_BwE
https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Cadrul-European-Comun-de-Referinta-pentru-limbi.pdf
https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989
https://ed.ted.com/lessons?direction=desc&sort=featured-position&user_by_click=student
https://youtube.com/teded
https://youtube.com/c/THECINEPUB_filme_romanesti_online

Grupul de lucru pentru elaborarea programelor școlare pentru Limba și literatura română pentru școli și secții cu predare în limba maghiară și Metodica predării Limbii și literaturii române pentru școli și secții cu predare în limba maghiară (învățământ liceal, toate filierele)

Nr.crt.	Numele și prenumele	Unitatea de învățământ/Instituția de proveniență și localitatea	Funcția în cadrul G.L.C.
1.	GEORGESCU Daniel	Ministerul Educației și Cercetării	Responsabil MEC
2.	PLATON Elena	Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator științific secțiunea I
3.	TĂMÂIAN Gioconda Ioana	Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca	Coordonator științific secțiunea II
I.	Limba și literatura română pentru școli și secții cu predare în limba maghiară		
1.	CSEREI Gyöngyvér	Liceul Teoretic „Nagy Mózes” Târgu Secuiesc, Covasna	Membru
2.	FORGÓ Éva-Erika	Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș	Membru
3.	GREGOROVICI Corina Delia	Liceul Reformat „Wesselényi”, Zalău	Membru
4.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Național Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureș	Membru
5.	KAITAR Roxana Anca	Liceul Teologic Romano-Catolic „Hám János”, Satu Mare	Membru
6.	TIUTIU Grațiela	Colegiul Național „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru
7.	ZAHARIA Alina Voichița	Liceul Teoretic „Horvath Janos”, Marghita	Membru
II.	Metodica predării Limbii și literaturii române pentru școli și secții cu predare în limba maghiară		
1.	ILIESCU Gabriela	Colegiul Național Pedagogic „Mihai Eminescu”, Târgu Mureș	Membru
2.	TIUTIU Grațiela	Colegiul Național „Bethlen Gábor”, Aiud	Membru

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

MONITORUL OFICIAL

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: https://www.monitoruloficial.ro, secțiunea Publicări.

5 948493 650768

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 bis (Vol. 5)/22.VII.2026 conține 1066 de pagini. Prețul: 1.599 lei

ISSN 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.